Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ

੧ ਸਕੰਧ

੧ ਅਧਜਾਯ

੧ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਓਂ ਸ੍ਰੀ ਸਾਯ ਨਮਃ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਦ ਰੂਪ ਨਿਖਲ ਚਰਾਚਰਾਤਮਨੇ ਬ੍ਰਹਮਣੇ ਨਮਃ,ਸਰਬੇ ਭਯੋ ਗੁਰੂ ਭਯੋ ਨਮਃ, ਸ੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ ਸਰਸ੍ਵਤੀਸ੍ਵ ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਿਜ ਹਰਿ ਤਤ੍ਵ ਵਿਦ ਭਕ੍ਤਿ ਮਦ ਭਯੋ ਨਮਃ ॥

ਓਂਕਾਰੰ ਨਮਨ ਸਾਰੰ ਸਰਬ ਸਿੱਧਿ ਪ੍ਰਦੰ ਗੁਰੰ ॥ ਨਾਨਕੰ ਨਾਨਕਾ ਖਯੰਚ ਸ੍ਵ ਗੁਰੰਚ ਨਮਾਮਜ਼ਹੰ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਓਂ ਸ੍ਵਸ੍ਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬੇ ਭਯੋ ਗੁਰੂ ਭਯੋ ਨਮਃ । ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਜੋ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਲੋਕ ਬੀਚ ਨਿਮਸਕਾਰ ਆਤਮਿਕ ਮੰਗਲਾ ਚਰਣ ਕੀਆ ਹੈ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਮਾਪਤੀ ਔ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਪ੍ਰਚਯ ਗਾਮਨਾਰਥ ਸੋ ਅਬ ਤਿਨ ਮੰਗਲਾਤਮਿਕ ਸਰਬ ਸਲੋਕੋਂ ਕਾ ਟੀਕਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਓਂਕਾਰ ਮਿਤਿ—ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰੀ ਸਾਸ੍ਟਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੋ ਸਾਦਰ ਆਦਰ ਸਹਿਤ ॥ ਨਨੂ ॥ ਓਂਕਾਰ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਕੈਸੇ ਹੈ ? ਉੱਤ੍—ਓਂਕਾਰ ਔ ਅਥ ਸ਼ਬਦ ਯੇ ਦੋਨੋ ਸ਼ਬਦ ਆਦੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾ ਕੰਠ ਭੇਦਨ ਕਰਕੇ ਨਿਕਸੈ ਹੈਂ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਓਂ ਔ ਅਥ ਯੇ ਦੋਨੋਂ ਸ਼ਬਦ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਯੇ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਬੇਦ ਔਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਔ ਇਤਹਾਸੋਂਕਾ ਔਰ ਪੁਰਾਣੋਂ ਕਾ ਔ ਸਿਮ੍ਰਤੀਯੋਂ ਕਾ ਤਥਾ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਸਾਰ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਦਖਣੀ ਓਂਕਾਰ ਮੈਂ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗ ਮੇਂ ਦਖਣ ਦੇਸ ਮੇਂ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਡੂਢ ਸੈ ਕੋਸ ਉਰੇ ਨਰਬਦਾ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਨਰਬਦੇਸ੍ਵਰ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਜਿਸ ਨਰਬਦਾ ਗੰਗਾ ਸੇ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਨਰਬਦਾ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰ ਓਂਕਾਰੇਸ੍ਵਰ ਮਹਾਦੇਵ ਹੈ, ਤਹਾਂ ਪਰ ਅਛੇ ੨ ਬਡੇ ੨ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਪੰਡਿਤ ਲੋਕ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਚਰਚਾ ਭਈ ਹੈ ਤਿਨ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕੇ ਪਰਥਾਇ ਓਂਕਾਰ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਖਸਹ ਈ ਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕੇ ੫੨ ਬਵਿੰਜਾ ਅਛਰੋਂ ਕਾ ਅਰਥ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਤਿਨ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਨ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕੋ ਜੀਤ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਬਨਾਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਿ ॥

ਰਾਮਕਲੀਮਃ ੧ ॥

ਓ ਅੰਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਤਪਤ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਕੀਆ ਜਿਨ ਚਿਤਿ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਸੈਲ ਜੁਗ ਭਏ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਬੇਦ ਨਿਰ ਮਏ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਸ਼ਬਦ ਉਧਰੇ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਗੁਰ-ਮੁਖ ਤਰੇ ॥ ਓਨਮ ਅਖਰ ਸੁਣਹੁ ਬੀਚਾਰ ॥ ਓਨਮ ਅਖਰ ਤ੍ਰਿਭੁਵਣ ਸਾਰ ॥੧॥ਟੀਕਾ॥

ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਆਦੀ ਕਾਲ ਨਾਮ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੀ ਉਤਿਪਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਓਂ ਇਸ ਸਬਦ ਕੀ ਧੁਨੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਤਪਤਿ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਪੁਨਾਃਸੋ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਭੀ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਸੇ ਹੀ ਨਾਮ ਕਈ ਕੋਟੀ ਬਰਸੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਜਪ ਅਭਜਾਸ ਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਵੇਦੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਓਂਕਾਰ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਔ ਪਰਬਤ ਔ ਚਾਰੋਂ ਯੁਗੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔ ਮਿਰਯਾਦਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਔ ਗੁਰਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਓਂਕਾਰ ਇਸ ਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਃ ਇਸੀ ਨਾਮ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤਰਤੇ ਹੈਂ ਤਰਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਔ ਤਰੇਂਗੇ ਭਾਵੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਬਡੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਪੰਡਤ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹੇ ਪਾਂਡੇ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਾਰੀ ਨਮ ਨਾਮ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਅਬ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਬਿਚਾਰ ਤੁਝ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ ॥ ਪੁਨਾ ਬਹੁਰੋ ਭੀ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਾਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ਜੀ ਕੋ ਹੀ ਯੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰੇ, ਕਜਾ ਵਾਰੰਵਾਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ?ਔ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਜਿਗਜਾਸੂ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਕੋ ਨਿਰਮਲ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ? ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈਂ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਜਾਪਜੀ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ–ਨਮਸਤ੍ਵੰ ਅਕਾਲੇ। ਨਮਸਤ੍ਵੰ ਕ੍ਰਿਪਾਲੇ॥
ਨਮਸਤੰਅਨੂਪੇ। ਓਂ ਆਦਿ ਰੂਪੇ॥ ਸਮਸਤੀ ਬਿਭੂਤੇ ॥ ੨੭ ॥

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਜ਼ੀ ਮੈ ਨਮਸ ਪਦ ਆਵਤਾ ਹੈ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਸੇ ਜਾਣੀਤਾ ਹੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨੇ ਸੇ ਈਸ਼੍ਵਰਾਦਿ ਦੇਵਤਾ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਓਂ ਅਖਰ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪੁਨਾ ਇਸ ਓਂਮ ਅਖਰ ਕਾ ਵੀਚਾਰ ਤੁਮ ਸੇ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਤੀਨੋ ਭੁਵਨੋਂ ਕਾ ਸਾਰ ਹੈ ਈਹਾਂ ਸਾਰ ਨਾਮ ਸਤ ਕਾ ਹੈ ਸਾਰ ਬਲ ਕਾ ਭੀ ਨਾਮ ਹੈ ਸਾਰ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾ ਭੀ ਨਾਮ ਹੈ ਸਾਰ ਰਸ ਕਾ ਭੀ ਨਾਮ ਹੈ ਤਾਂ ਤੇ ਸਰਬ ਕਾ ਰਸ ਔ ਬਲ ਔ ਸੱਤਾ ਔ ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਪਾਂਚੋ ਭੂਤ ਔ ਭੂਤੋ ਕੇ ਕਾਰਜ ਸਰਬ ਕਾ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਸਾਰ ਹੈ ॥ ਔ ਯੇ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਆਦੀ ਨਾਮ ਹੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰੋ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ਔ ਕੈਸਾ ਯੇ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਆਦਕੋਂ ਕੇ ਪਾਠ ਮੈਂ ਅਖਰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਸ੍ਵਰ ਅਸੁਧ ਉਚਾਰਨ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਐਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰਨੇ ਸੇ ਅਸੁਧ ਉਚਾਰਣ ਕਾ ਦੋਸ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾ ਬਦਲਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਅਸੁਧ ਉਚਾਰਣ ਕੇ ਦੋਸ ਦੂਰ ਕਰਾਬੇਕੋ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਯੇ ਚਤੁਰਾਖਰ ਆਤਮਿਕ ਨਾਮ ਰਖਾ ਹੈ ॥

ਸਵਾਕਜ ਬਜੋ ਯਜਮਾਨੰ ਹਿਨਸ੍ਤਿ ਯਥਾ ਇੰਦ੍ਰ ਸ਼ਤ੍ਰੋ ਸ੍ਵਰ ਤੋਂ ਪਰਾਧਾਤੁ ॥

ਸਿਖਜ਼ਾ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ਕਿ ਅਸੁਧ ਉਚਾਰਨ ਕੀਆ ਹੁਆ ਸੋ ਵਾਕ ਬਜ੍ਰ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੋ ਔ ਅਸੁਧ ਉਚਾਰਣ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਹੀ ਨਾਸ ਕਰਤੋ ਹੈ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਅਸੁਧ ਸ੍ਵਰ ਕੇ ਉਚਾਰ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੀ ਹਾਨੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਥੀ ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਦਾਨ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤਬ ਦੇਣੇਂ ਸਮੇਂ ਓਂ ਐਸਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰ ਲੇਤਾ ਹੈ। ਔ ਜੋ ਦਾਨ ਲੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਪਤਿਗ੍ਰਹ ਲੇਨੇ ਕੇ ਸਮੇਂ ਓਂ ਐਸਾ ਨਾਮ ਉਚਾਰਣ ਕਰ ਲੇਤੋ ਹੈ ਔ ਗਰ ਜੀ ਕੇ ਸਰਬ ਪੰਥੋਂ ਮੇਂ ਭੀ ਏਹੀ ਰੀਤੀ ਹੈ ਜਬ ਕੋਈ ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਤਬ ੧ ਓਂਕਾਰ ਆਦਿ ਮੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਰਬ ਗੁਰੂਓਂ ਕਾ ਨਾਮ ਲੈਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਕਰਾਇ ਕੇ ਦੇਤਾ ਲੇਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਕੇ ਆਦਿ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ੧੦ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਚੌਪਈ–ਪ੍ਰਣਵੋ ਆਦਿ ਏਕ ਓਂਕਾਰਾ। ਜਲ ਥਲ ਮਹੀਅਲ ਕੀਓ ਪਸਾਰਾ ॥
ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਅਬਿਗਤ ਅਵਿਨਾਸੀ। ਲੋਕ ਚਤੁਰ ਦਸ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ॥

ਇਪਜ਼ਾਦੀ ਟੀਃ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਰਬ ਕਾ ਆਦੀ ਕਾਰਣ ਜੋ ਓਂਕਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਣਵੋ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਨਿਵਤਾ ਹੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਣਵ ਨਾਮ ਭੀ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥ ਯੇ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਜੋ ਪ੍ਰਣਵ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰਕਾ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਕੇਸਮਝ ਲੀਏਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਣਵਕਾ ਹੀ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਅਰਥ ਕਰਦੀਆ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਣਾਂ ਪ੍ਰਣਮਯਤਿ ਸਰਬਾਨ ਕਾਮਾਨ ਇਤਿ ਪ੍ਰਣਵ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨੋਂਕੇ ਆਗੇ ਜੋ ਸੰਪੂਰਣ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਨਿਵਾ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਪ੍ਰਣਵ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਆਦਿ ਮੈ ਨਾਮ ਸਰਬ ਬਿਸ੍ਰ ਕਾ ਆਦਿ ਹੈ ਔ ਏਕ ਹੈ ਨਾਮ ਅਸਹਾਯ ਹੈ ਕਿਸੀ ਭੀ ਕਾਰਯ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਮੈ ਕਿਸੀ ਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹਤੋ ਹੈ ਆਪਨੇ ਆਪ ਸੇ ਹੀ ਅਨੰਤ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਆਂ ਕਾ ਏਕ ਨਿਮੇਖਮੇ ਉਤਪਤ ਔ ਪਰਲੈ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ॥ ਜਲੋ ਮੈਂ ਥਲੋਮੈਂ ਤਥਾ ਸੰਪੂਰਣ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੇਂ ਕੇਵਲ ਏਕ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਹੀ ਪਸਾਰਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਹੈ ਪੂਰਣਾਤ ਪੁਰਖਃ ਅਥਵਾ ਪੁਰੀਂ ਪੁਰੀਂ ਸੇਤੇ ਇਤੀ ਪੁਰਖਃ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਰਬਮੈ ਪੁਰਖ ਕਹੀਐ ਅਥਵਾ ਪੁਰੀ ਨਾਮ ਸਰੀਰ ਕਾ ਹੈ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਏਕ ਏਕ ਸਰੀਰ ਮੈ ਨਖਤੇ ਲੈਕੇ ਸਿਰ ਦੀ ਚੋਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਪੂਰਣ ਹੋਕੇ ਸੈਨ ਕਰੈ ਨਾਮ ਇਸਿਚਤ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ॥ ਆਦਿ ਨਾਮ ਪ੍ਰਥਮ ਸਰਬ ਮੇ ਆਦਿ ਜੋ ਵੈਰਾਟ ਕਾ ਸਰੀਰ ਰਚਕੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਵਿਖੇ ਜੋ ਪੂਰਣ ਹੋਕੇ ਇਸਿਚਤ ਹੁਆ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾ ਯੇ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅਵਿਗਾਤ ਨਾਮ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕਾ ਅਗੋਚਰ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ—

ਯਤੋ ਵਾਚੋ ਨਿਵਰਤੰਤੇ ਅਪ੍ਰਾਪਯ ਮਨਸਾ ਸਹ ॥
ਆਨੰਦੰ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਵਿਦ੍ਵਾ ਨਲ ਵਿਭੇਤਿ ਕਦਾਚ ਨੇਤਿ ॥

ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਕੀ ਤੈਤ੍ਰੇਯ ਉਪਨਿਸਦ ਕੀ ੨। ਆਨੰਦ ਬਲਿ ਕੀ ੪ ਅਨੁ-ਵਾਕ ਕੀ ਦੂਸਰੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਵਾਚਾ ਵਾਚਸ ਸਬਦ ਬਹੁ ਵਚਨ ਹੈ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਔ ਮਨ ਵਿਖਯ ਕਰਣੇ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਅਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਕੇ ਪੀਛੇ ਗਿਰ ਪਰਤੇ ਹੈ ॥ ਵਿਖਯ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਯੁਕ੍ਤੀ ਉਕ੍ਤੀ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੇ ਕਹਿਣੇ ਕੋ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤਉ ਭੀ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬਾਣੀ ਸੇ ਕਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਮਨ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਅਨਭਵ ਕਰਨੇ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਊਹਾ ਮੋਹ ਤਰਕ ਵਿਤਰਕ ਯੁਕ੍ਤੀਆਂ ਸੇ ਖੰਡਨ ਮੰਡਨ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਜਾਣਯਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪਰੰਤੂ ਆਤਮਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕ'ਰ ਸੇ ਭੀ ਮਨ ਵਿਖੇ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤ' ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬਜ੍ ਕੇ ਕਿਲੇ ਕੋ ਗੋਲੀ ਬੰਦੂਕ ਕੀ ਔ ਤੋਪ ਕਾ ਗੋਲਾ ਲਾਗ ਕੇ ਬੇਗ ਸੇ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇ ਗਿਰ ਪੜਤ' ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਬ'ਣੀ ਔ ਮਨ ਦੋਨੋ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਅਪ੍ਾਪਤਿ ਨ ਪ੍ਾਪਤਿ ਹੋਕੇ ਅਚਖ'ਤ ਨ ਕਹਿਕੇ ਨ ਮੰਨਨ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਲੌਟ ਆਵਤੇ ਹੈ ਨਿਰ'ਸ ਹੋਕੇ ਇਸ ਕਾ ਨ'ਮ ਮਨ ਬ'ਣੀ ਕਾ ਅਗੋਚਰ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਅਵਿਖੇ ਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ॥

ਦ੍ਰਿਸਜਤੇ ਤ੍ਰਗ੍ਯ ਬ੍ਰਧਜ ਸ੍ਰੁਛਮਯ ਸ੍ਰੁਛਿਮ ਦਰਸੀ ਭ੍ਰਿਃ ॥

ਪੁਨ' ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੁਛਮਜ ਦਰਸੀ ਜਨ, ਸ੍ਰੁਛਮ ਯ' ਅਗ੍ਯ' ਨ'ਮ ਗੁਰ ਉਪਦਿਸ੍ ਮੰਤ੍ ਕੇ ਅਭ੍ਜ'ਸ ਰੂਪ ਸ'ਨ ਪਰ ਚੜ੍ ਕਰ ਤੀਛਨ ਹੁਈ ਹੁਈ ਬੁਧੀ ਸੇ ਦੇਖ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਸ੍ਵਰੂਪ ਕੇ ਆ'ਨੰਦ ਕੋ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਪ੍ਾਪਤਿ ਹੋਕੇ ਪੁਨ' ਮ੍ਰਤ੍ਯੁ ਕਾਲ ਆਦਿਕ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋ ਜਾਤ' ਹੈ॥ ਇਸ ਕਾ ਨ'ਮ ਅਵਿਗਤ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕੈਸ' ਹੈ ਯੇ ਓ੍ੱਕ'ਰ ਜੋ ਅਬਨ'ਸੀ ਹੈ ਨ'ਮ ਤ੍ਰਿਕ'ਲ' ਬ'ਧ ਹੈ ॥ ਭ੍ਰੂਤ ਭਖਿਜਤ ਵਰਤਮ'ਨ ਤੀਨੋ ਕ'ਲੋ ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਕਾ ਬ'ਧ' ਨ'ਮ ਨ'ਸ ਨ ਹੋਵੇਂ ਸੋ ਕਹ'ਵੇ ਤ੍ਰਿਕ'ਲ' ਬ'ਧ ॥ ਔ ਚੌਦਸ ਲੋਕੋ ਭੁਵਨੋ ਕੋ ਜੋਤੀ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਕ'ਸ਼ ਰਹਿਆ ਹੈ ॥ ਸੋ ਕਹ'ਵੇ ਲੋਕ ਚਤੁਰਦਸ ਜੋਤ ਪ੍ਰਕ'ਸੀ ਸੋ ਚਤੁਰ ਦਸ ਭੁਵਨੋ ਕ' ਜੋ ਸ'ਰ ਭ੍ਰੂਤ ਓ੍ੱਕ'ਰ ਹੈ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਪਰਮ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਤਿਸ ਓ੍ੱਕ'ਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕ'ਰ ਹੈ ਤਥ'ਃ—

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵ'ਕਜ਼ ਪ'ਦਸ਼'ਹੀ ੧੦ ॥

ਜ'ਪ ਜੀ ਕ' ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮ'ਣ ਹੈ, ਓਂ ਆਦਿ ਰੂਪ ਅਨ'ਦਿ ਸਰੂਪੈ ਅਨੰਗੀ ਅਨ'ਮੇ ॥ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਤ੍ਰਿਕ'ਮੇ ॥ ੧੨੯ ॥

ਟੀਕ' ਪ'ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਰੂਪ ਓਮ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਓ ਕ' ਆਦਿ ਰੂਪ ਹੈ ਯੇ ਸ'ਤਿ ਪ੍ਰਕ'ਰ ਕੋ ਰੂਪ ਨੇਤ੍ ਇਦ੍ਰਿਯ ਸੇ ਦੇਖਣੇ ਮੇਂ ਆਵਤ' ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਸੇ ਵਿ-ਲਖਣ ਹੈ ਨੇਤ੍ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੇ ਯੇ ਆਤਮ' ਕ' ਰੂਪ ਗ੍ਰਹਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤ' ਹੈ ॥ ਕ'ਹੇਤੇ ਅਵਿਖੇ ਹੋਣੇ ਸੇ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪ'ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇਆਦਿ ਔਰਭੀ ਕੋਈ ਹੋਗ' ? ਉਤ੍ ॥ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨ'ਦੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਨ ਹੋਵੇ ਆਦ ਮੇਂ ਜਿਸ ਕੇ ਅਵਰ ਕੋਈ ਸੋ ਕਹ'ਵੇ ਅਨ'ਦੀ ਸੋ ਅਨ'ਦੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਓਂ'ਕ'ਰ ਹੈ ਅਨੰਗ ਦੇਵ ਅਨੰਗ ਨ'ਮ ਕ'ਮ ਕੋ ਹੈਸੋ ਜਿਸ ਕੋ ਸਪਰਸ ਨ'ਕਰ ਸਕੇ ਸੋ ਕਹ'ਵੈਅਨੰਗੀ ਅਥਵ' ਹਸਤ ਪ'ਦ-ਸਿਰ ਆ'ਦੀ ਅਵੈਵ ਨ ਹੋਵੇਂ ਜਿਸ ਕੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਅਨੰਗੀ, ਨ'ਮ ਰੂਪ ਸੇ ਜੋ ਰਹਤ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹ'ਵੇ ਅਨ'ਮ ਆ'ਮਯ ਨ'ਮ ਰੋਗਕੋ ਹੈ ਨ'ਮ ਰੂਪ'ਦੀ ਜੋ ਸੰਸ'ਰ ਰੂਪੀ ਰੋਗ ਤਿਸ ਸੇ ਜੋ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹ'ਵੇ ਅਨ'ਮ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀਤਿ ॥ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕ'ਰ ਕੇ ਕ'ਲ ਕੋ ਜੋ ਭੰਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਠਾਮ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਆਪ ਜਿਉਕਾ ਤਿਉ ਏਕ ਰਸ ਰਹੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਇਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਜੋ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਤ੍ਰਿਕਾਮ ਸੋ ਐਸੋ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਿਤੀ ਹੀ ਨਮਨ ਨਮ ਨਿਵਨਾ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਣੀ ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਸਾਰ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਓਂਕਾਰਕੋ ਨਮਸ ਕਾਰ ਕਰਣੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਨਮਸਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਰ-ਥਾਤ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਏਕ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਪੂਜਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਪੂਜਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਮੇਰੀ ਵਾਰੰ ਵਾਰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ॥

ਅਥ ਓਂਕਾਰ ਅਰਥ ਏਕ ਜੋ ਅਦ੍ਵਿਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਮ ਸਜਾਤੀਯ ਵਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਤ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਥਮ ਅਫੁਰ ਰੂਪ ਥਾ ਜਬ ਉਸੀ ਬ੍ਰਹਮਨੇ ਬਹੁ ਸਯਾਂ ਪ੍ਰਜਾਯੇਯੇਤਿ ਐਸਾ ਫੁਰਣਾ ਕੀਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈ ਏਕ ਰਸ ਅਛੁਰ ਇਸਥਿਤ ਮੈ ਕਹੂੰ ਏਕ ਤਰੰਗ ਫੁਰੇ ਤੈਸੇ ਏਕ ਰਸ ਅਫੁਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਬਹੁਸਜਾਂ ਪ੍ਰਜਾਯੇ ਯੇਤਿ ਏਹ ਭੀ ਏਕ ਫੁਰਣਾ ਰੂਪ ਤਰੰਗ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਤੇ ਫੁਰ ਆਵਤ ਭਯੋ,ਇਸੀ ਪ੍ਰਥਮ ਫੁਰਣੇ ਕੋ ਨਾਮ ਕੋਈ ਤੀਰਥ ਕਾਰ ਮਾਯਾ ਕਹਤੇ ਹੈ। ੧ ।ਕੋਈ ਅਗਯਾਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ।੨। ਕੋਈ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ੩ ਕੋਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ੪ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਕਹਤੇ ਹੈ ੫ ਕੋਈ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਇਛਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ੬ ਕੋਈ ਮਹਾਮੋਹ ੭ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮ ੮ ਕੋਊ ਤਮਿਸ੍ ੯ ਕੋਊ ਮਹਾ ਤਮਿਸ੍ ੧੦ ਕੋਊ ਅੰਧ ਤਮਿਸ੍ ੧੧ ਕੋਊ ਅਬ੍ਯਕਤ ੧੨ਕੋਊ ਅਬਿਦਯਾ ਮਲਨ ਸਤ੍ਵ ਪ੍ਰਧਾਨ ੧੩ ਕੋਊ ਸੁਧ ਸਤ੍ਵ ਪਧਾਨ ਮਾਯਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ੧੪ ਕੋਊ ਸਕਤੀ ੧੫ ਕੋਊ ਕਦਰਤ ੧੬ ਨੇਤਿ ੧੭ ਕੋਊ ਭਾਵੀ ੧੮ ਕੋਊ ਸਾਮਰਥ ੧੯ ਕੋਊ ਬਲ ੨੦ ਕੋਊ ਸੰਕਲਪ ੨੧ ਕੋਊ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਮਈ ੨੨ ਇਤਯਾਦਿਕ ਅਨੇਕ ਨਾਮ ਇਸ ਫੁਰਣੇ ਕੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨੋਂ ਨੇ ਕਲਪੇ ਹੈ॥ ਉਸ ਫੁਰਣੇ ਯੁਕਤ ਜਬ ਚੇਤਨ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਕੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਔ ਮਾਯਾ ਘਟਿਤ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਭਬ ਤਿਸ ਕੋ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਮਹਾਤਮਾਂ ਕਹਤੇ ਹੈ ਬਹੁਸਯਾ ਪ੍ਰਜਾ-ਯੇਯ ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਸੇ ਤਤ ਤੇ ਜੋ ਅਸ੍ਰਿਜਤ ॥ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਕੇ ਬਹੁਸਜ਼ਾਂਇਸ ਫੁਰਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪ੍ਰਥਮ ਅਕਾਸ ਅਕਾਸ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਵਯੁ ਵਾਯੁ ਸੇ ਤਤ ਨਾਮ ਸੋ ਸ਼ਦ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇਜ ਕੋ ਰਚਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤੇਜ ਸੇ ਜਲੋ ਕੋ ਜਲੋ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇ ਔਖਧਜ਼ੋਂ ਕੋ ਔਖਧਜੋਂ ਸੇ ਅੰਨੋਂ ਕੋ ਅੰਨੋਂ ਸੇ ਬੀਰਜ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪੁਰਖ ਪਸ਼ੁ ਪੰਛੀ ਆਦਿਕ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅੰਤਾ ਕੋ ਰਚਤੋ ਭਯੋ ॥ ਅਰਥਾਤ ਜਬ ਬਹੁ ਭਵਨ ਕਾ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ ਤਿਸ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਹੀ ਓਮ ਐਸੀ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਬੜੀ ਊਚੀ ਧੁਨੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਇਸ ਧੁਨੀ ਕੇ ਹੋਣੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਸਭ ਪ੍ਰਜਾ ਉਤ-ਪਤਿ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋ ਆਵਤਜਾ ਭਈਆਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਇਨ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਕੇਵਲ ਓ ਹੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਏਕੇ ਕਾ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ੧ ਓਂ ਐਸਾ ਲਿਖਤੇ ਇਸ ਮੈ ਕਿਆ ਹੇਤੂ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਬਹੁ ਸਜਾਂ ਇਨ ਪਦੋਂ ਕਾ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤੁਮ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਅਰਥ ਕਹਿਓ ਨਹੀਂ ਯਾਂਤੇ ਅਬ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਪਦੋਂ ਕਾ ਅਰਥ ਭੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਕਹੋ ॥ ਉੱਤ੍ ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਸੁਣੋ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੇ ਆਦਿ ਮੇਂ ਏਕ ਕਾ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਲਿਖਤੇ ॥ ਤੌ ਭੀ ਅਰਥ ਕਾਲ ਮੇਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਏਕ ਪਦ ਕਾ ਅਧਜਾਹਾਰ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਓਂ ਏਕ ਅਦ੍ਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਵਾਚਕ ਪਰਮ ਪਯਾਰੋ ਨਾਮ ਹੈ ਇਸੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਓਂ ਆਦਿ ਰੂਪੈ ਐਸੇ ਜਾਪਜੀ ਮੈ ਲਿਖਯੋ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਸੇ ਓਂ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਵਾਚਯ ਜੋ ਅਦ੍-ਤੀਯ ਏਕ ਅਸਹਾਯ ਬ੍ਰਹਮ ਤਿਸਕੇ ਸਭ ਕੋ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਗਯਾਨ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਿਗਮਾ ਚਾਰਯ ਜੀ ਨੇ ਓਂ ਕੇ ਆਦਿਮੋ ਏਕ ਕੋ ੧ ਓਂ ਅੰਕ ਰਖ ਦੀਓ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਬੇਦ ਮੈ ਜੋ ਓਮ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਤਿਸ ਓਮ ਸ਼ਬਦ ਕੇ ਉਚਾਰਣੇ ਕਾ ਜਪ ਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਾ ਬਿਨਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਤੇ ਸੂਦ੍ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਪਰਮ ਕਾਰਣੁਕ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿ ਨੰਦਨ ਜੀ ਨੇ ਓਮ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਏਕ ਕੋ ਅੰਕ ਕੋ ਰਖ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਣ ਖੱਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਸੂਦ੍ ਇਸਤ੍ਰੀ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਯੰਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਚਾਹੇ ਅਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਸਭ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੀਤਿ ਹੈ ਸੋ ਹੁਕਮ ਰੂਪ ਵਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਯੇਹ ਹੈ ਛਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੂਦਰ ਬੈਸ ਉਧਰੇ ਸਿਮਰ ਚੰਡਾਲ ॥ ਜਿਨ ਜਾਨਯੋ ਪ੍ਰਭ ਆਪਨਾ ਨਾਨਕ ਤਿਸਹ ਰਵਾਲ " ਇਤਜਾਦੀ ਏਕ ਅੰਕ ਕੇ ਅਧਜਾਹਾਰ ਕਰਣੇ ਮੋ ਕਲੇਸ ਪਰਤੋ ਥੋ ਯਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਨੰਦਨ ਜੀ ਨੇ ਸੁਖ ਅਰਥ ਹੇਤ ਸਪਸ੍ਟ ਹੀ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬਹੁਸਜਾਂ ਈਹਾਂ ਭੀ ਏਕ ਪਦ ਕਾ ਅਧਜਾਹਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲਿੰਙ ਲਕਾਰ ਕੇ ਉਤਮ ਪੁਰਖ ਕੇ ਏਕ ਵਚਨ ਕੋ ਅਰਥ ਸਿੱਧ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾ ਸੰਛੇਪ ਸੇ ਈਹਾਂ ਭੀ ਸੂਚਨ ਮਾਤ੍ ਕਰਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਚ੍ਵੈਥ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਤਾ ਅਰਥਕ ਅਸ ਧਾਤੂ ਸਬੰਧੀ ਲਿੰਙ ਲਕਾਰ ਕੇ ਉਤਮ ਪੁਰਖ ਕਾ ਏਕ ਵਚਨ ਸਜਾਂ ਕ੍ਰਿਯਾ ਪਦ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਕ੍ਰਿਯਾ ਪਦ ਕਾ ਏਕ ਵਚਨ ਏਕਤ੍ਵ ਅਵਛਿਨ ਆਪਨੇ ਏਕ ਕਰਤਾ ਕੋ ਹੀ ਜਨਾਤਾ ਹੈ ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਯੇਹ ਅਰਥ ਸਿਧ ਹੁਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿ ਮੈ ਏਕ ਅਸਹਾਯ ਅਦਤੀਯ ਬਹੁਸਜ਼ਾਂ ਨਾਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੋਂ ਅਰਥਾਤ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਕੇ ਉੱਤਪਤ ਹੋਵੋਂ ਜਹਾਂ ਬੇਦ ਮੈ ਅਸਧਾਤੂ ਅਕਰਮਕ ਕਾ ਲਿੰਛ ਲਕਾਰ ਕੇ ਉਤਮ ਪੁਰਖ ਕਾ ਆਮ ਪ੍ਰਤ ਅਸਧਾਤੂ ਅਕਰਮਕ ਸੇ ਪਰੇ ਆਵਤੋ ਹੈ ਧਾਤੂ ਪ੍ਰਤਯ ਕੇ ਅੰਤ੍ ਯਾਸ੍ਰਟ ਕਾ ਆਗਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰਟ ਮਾਤ੍ ਕਾ ਲੋਪ ਕਰਕੇ ਆਦਿ ਕੋ ਅਕਾਰ ਭੀ ਲੋਪ ਹੋਕੈ ਆਮ ਕੋ ਆਕਾਰ ਸਾਥ ਯਾ ਸਟ ਵਾਲ੍ਹਾ ਯਕਾਰ ਜਾਇ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ਤਬ ਸਜ਼ਾਂ ਐਸਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਨਤੋ ਹੈ ਤਿਸ ਏਕ ਵਚਨ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾਕੇ ਏਕਤ੍ਰ ਵਸਿਸ੍ਰ ਕਰਤਾ ਕਾ ਅਧਜ਼ਾਹਾਰ ਕਰਕੇ ਅਰਥ ਕਾਲ ਮੇ ਤਬ ਏਕੋ ਹੰ ਬਹੁਸਜ਼ਾਂ ਐਸਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪਾਠ ਐਸੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਏਕੋ ਹੰ ਬਹੁਸਜ਼ਾਂ ਇਤਨੇ ਕਹਿਨੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਬੇਦ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਵੈਰਾਟ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਵਾਸ ਰੂਪ ਹੁਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਆਪਨੇ ਹੀ ਵੇਦ ਕੋ ਵਾਗ ਬਿਜ਼ਪਾਰ ਜਨਾਤੇ ਹੁਏ ਓਂ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਏਕ ਕਾ ਅੰਕ ਰਖ ਕੇ ਸਰਬਗਜ਼ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਨੀ ਬਾਨੀ ਮੈਂ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਆਪਨੇ ਵਚਨ ਰੂਪ ਵੇਦ ਕੇ ਮੰਤ੍ ਕੋ ਸਪਸ੍ਰ ਹੀ ਅਰਥ ਰਖ ਦੀਓ ਹੈ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਕਲ੍ਹੂ ਕਾਲ ਮੈਂ ਮੰਦ ਬੁਧੀ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਜਾਨ ਕੇ ਤਿਸ ਬੇਦ ਕੋ ਹੀ ਦੇਵ ਭਾਖਾ ਸੋ ਮਾਨੁਖੀ ਭਾਖਾ ਬਨਾਇ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਨਾਇ ਕੇ ਸਭੀ ਕੋ ਸਾਂਝਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਦੇਖੋ ਬੇਦ ਕੋ ਮੰਤ੍॥ ਯਥਾ॥

ਤਸਯ ਹਵਾ ਏਤਸਯ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਨਾਮ ਸਤਯੰ

ਇਸੀ ਮੰਤ੍ ਕੇ ਅਛਰ ਆਗੇ ਪੀਛੇ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਿਰਮਾ ਚਾਰਯ ਜੀ ਨੇ ਸਤਿਨਾਮ ਭਾਖਾ ਮੈ ਸੁਖੇਨ ਐਸੇ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ ਧਰਮ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਔ ਇਸ-ਥਤੀ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸਭ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਬਨਾਇ ਦੀਓ ਹੈ॥ ਅਬ ਸਿੰਘਾਂ ਵਲੋਕਨ ਨਿਜ਼ਾਯ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬੋਕ੍ਤ ਕਥਨ ਸਮਰਲ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਬਹੁਸਜ਼ਾਂ ਇਸ ਇਛਾ ਰੂਪ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬਹੁਸਜ਼ਾਂ ਬਹੁਤੋ ਹੋਵੋ ਇਸ ਇਛਾ ਸਹਤ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮ ਭਯੋ ਤਬ ਤਿਸ ਸੇ ਓਂ ਐਸੀ ਧ੍ਵਨਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਬ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟਿਓ॥ ਸੋ ਕਹਤ ਭਯੋ ਏਕੋ ਹੰ ਮੈ ਏਕ ਸੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹੋਜਾਵੋ ਬਹੁਤ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਵਹੁ ਐਸੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਹੀ ਮਹਾ ਬਿਸਤਾਰ ਰੂਪ ਜਗਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਏਕੋ ਹੰ ਇਸ ਕਹਨੇ ਸੇ ਪੂਰਬ ਏਕ ਭੀਂ ਕਹਨੋ ਨਹੀ ਬਨਤੋ ਹੁਤੋ॥ ਏਕੋ ਹੰ ਇਸ ਕਹਨੇ ਤੋਹੀ ਏਕੋ ਓਂ ੧ ਓਂ ਬਨਯੋ ਸੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ॥ ਏਕੋ ਹੰ ਯਾ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਏਕੇ ਕੇ ਅਕਾਰ ਮੈ ਸੇ ਅ, ਊ ਅ ਹੰ ਕੇ ਹਕਾਰ ਮੈ ਸੇ ਅੰ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਬਜ਼ਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅ ਊ ਮਿਲਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓਂ ਬਨਤੋ ਹੈ ਔਰ ਅੰਕੇ ਅ ਕੋ ਪੂਰਬ ਰੂਪ ਅਰਥਾਤ ਓ ਕੋ ਰੂਪ ਕਰਕੈ ਜੋ ਬਿੰਦੁ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਓਂ ਕੇ ਊਪਰ ਰਖਕੇ ਓੱ ਐਸੇ ਰੂਪ ਬਨਤੋ ਹੈ ਦੋਨੋ ਅਕਾਰੋਂ ਕੋ ਪੂਰਬ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਯਾ ਰੀਤਿ ਸੇ ਅਕਾਰ ਓਕਾਰ ਅਕਾਰ ਅਰਧ ਬਿੰਦੁ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੋ ਓਂਕਾਰ ਬਨਯੋ ਤਿਸ ਕੋ ੧ ਓੱਂਕਾਰ ਐਸੋ ਅਰਥ ਸਿਧ ਭਯੋ ਯਾਂਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਬੇਦ ਕੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਆਦਿ ਮੇ ਰਾਖੀ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਬਦ ਭੀ ਤਿਨ ਕੇ ਹੀ ਸ੍ਵਾਸ ਰੂਪ ਥੇ ਜੇ ਤਿਨ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰਤੇ ਤੋ ਆਪਨੇ ਹੀ ਕਹਨੇ ਮੈ ਵਿਰੁਧ ਪਰਤੋ ਯਾਂਤੇ ਜੋ ਪੂਰਬ ਬੇਦ ਮੈ ਕਹਜੋ ਹੈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਰੂਪ ਜੇ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੇ ਭਾਖਾ ਬਾਨੀ ਮੈਂ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਅਵਧਾਤੂ ਰਖਯਾ ਅਰਥ ਮੈ ਹੈ ਤਿਸ ਤੇ ਬਜ਼ਾਕਰਣ ਮੈ ਮੁਮ ਪ੍ਰਤਜ ਆਵਤਾ ਹੈ ਉਮਮਾਤ੍ਰ ਜਾਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅਰ-ਥਾਤ ਉਮ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਲੋਪ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਕੇਵਲ ਬਜ਼ੰਜਨ ਮਕਾਰ ਰਹਕੇ ਅਵਮ ਐਸਾ ਇਸਥਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਜ਼ਾ ਯਣਃ ਸੰਪ੍ਰਸਾਰਣੰ ਇਸ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਬਜ਼ਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਮੇ ਅਵਕੇ ਵਕਾਰਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਉ ਅ ਐਸੇ ਹੋਤੋ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੰ ਪਸਾਰਣਾ ਚ੍ਵ ਇਸ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਅ ਕੋ ਉ ਕਾ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਅ ਤੇਉਕੇ ਅਸਥਾਨ ਓਂ ਐਸਾ ਹੋਕੇ ਮੁਮ ਵਾਲੇ ਮਕਾਰ ਕੀ ਬਿੰਦੁ ਹੋਕੇ ਓ ਕੇ ਊਪਰ ਇਸਿਤ ਹੋਕੇ ਓ ਐਸਾ ਰੂਪ ਸਿਧ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਅਵ ਵਾਲਾ ਅਕਾਰ ਤੇ ਵਾ ਕੀ ਜਗਹ ਜੋ ਉ ਹੈ ਔ ਉਸ ਸੇ ਪਰੇ ਜੋ ਅਕਾਰ ਹੈ ਉਸਕੋ ਮਕਾਰ ਸਮਝਕੇ ਅਕਾਰ ਉਕਾਰ ਮਕਾਰ ਤੀਨੋ ਅਛਰੋ ਕਾ ਓ ਭਯਾ ਔ ਮੁਮ ਕੇ ਮਮੇਂ ਕੀ ਬਿੰਦੁ ਹੋਕੇ ਓ ਕੇ ਊਪਰ ਰਖਕੇ ਪੁਨਾ ਓਂ ਐਸਾ ਰੂਪ ਬਨਤੋ ਹੈ ਇਤਨੇ ਸੇ ਕਜ਼ਾ ਸਿਧ ਹੁਆ ਅਵ੍ਤਿ ਰਖ੍ਤਿ ਪਾਲਯ੍ਤਿ ਇਤਿ ਓਂ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੇ ਪਾਲਨਾ ਕਰੇ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਓ ਹੈ ਓਂ ਯੇਹ ਜੋ ਅਛਰ ਹੈ ਇਸਕਾ ਬਜ਼ਾਖਜ਼ਾਨ ਨਾਮ ਨਿਰਣਯ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਕਰਤੇ ਹੈ ਯੇ ਜੋ ਪਰਪੰਚ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਵਤੋ ਹੈ ਅਸਥੂਲ ਰੂਪ ਤਥਾ ਸੂਛਮ ਜੋ ਪ੍ਰਪੰਚ ਦੇਖਨੇ ਮੋ ਨਹੀ ਆਵਤੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੇ ਅਗੋਚਰ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਸਰਬ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ਇਸ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਆਲੰਬ ਨਾਮ ਆਸ੍ਰੇ ਲੇਨੋ ਹੀ ਪਰੰ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਨਰਬ ਦੇਸ਼੍ਵਰ ਸਿਲਾ ਰੂਪ ਮੈ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨੂ ਔ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਕੀ ਭਗਤਿ ਉਪਾਸਕ ਜਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਤਹਾਂ ਕੀ ਸਿਲਾ ਆਦਿਕੋ ਮੈ ਭੀ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਹੀ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਣੋ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਹੈ ਏਹ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਸਰਬ ਕੋ ਆਯਤਨ ਹੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰੋ ਨਾਮ ਹੈ ਇਸ ਓਂਕਾਰ ਵਿਖੇ ਹੀ ਮਨ ਕੋ ਜੋੜਨੋ ਯੋਗ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਓਮਿਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਓਂਕਾਰ ਏਵੇਦੰ ਸਰਬ ਮਿਤਜ਼ਾਦਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ ਓਂਕਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਨਾਮ ਔ ਨਾਮੀਕਾ ਅਭੇਦ ਹੋਨੇ ਸੇ ਨਾਮ ਨਾਮੀ ਕੋ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਏ ਸੇ। ਭੂਤ ਵਰਤਮਾਨ ਭਵਿਖਜ਼ਤ ਕਾਲ ਪਰਿਛੇਦਜ਼ ਹੈ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਪਰਿਛਿਨਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਪਰਛਿਨਤਾ ਔ ਪਰਿਛੇਦ ਕਰਨੇ ਵਾਰੋਂ ਕਾਲ ਏਹ ਸਰਬ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਹੈ। ਇਤਿਨਜ਼ਾਯਾਤ ਉਕ੍ਤ ਨਜ਼ਾਯ ਸੇ ਔਰ ਭੀ ਜੋ ਕਿਛ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਆਤੀਤ ਜਿਸਕੋ ਕਾਲ ਭੀ ਭੇਦਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕ੍ਤੋ ਹੈ ਔ ਕਾਰਯ ਉਸਕਾ ਦੇਖਨੇ ਮੇ ਆਵਤੋ ਹੈ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਅਪਰਿਛੇਦਜ਼ ਅਬਜ਼ਾਕ੍ਤਿ ਆਦਿਕ ਸੋ ਭੀ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਕਾਲ ਭੀ ਪਰਿਛੇਦਨ ਭੇਦਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕ੍ਤੋ ਹੈ॥

ਸ ਸੰਵਤਸਰੋ ਭਵਨ੍ਹਹ ਪੁਰਾ ਤਤਃ ਸੰਵਤ ਸਰ ਆਸ ਇਤਿ ਸ੍ਤੇਃ

ਸੋ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਸੰਵਤਸ਼ਰ ਨਾਮ ਬਰਸ ਰੂਪ ਤੀਨ ਸੈ ਸਾਠ ਦਿਨ੍ ਆਤਮਿਕ ਸੰਖਜ਼ਾਵਾਨ ਹੋਤੋ ਭਜ਼ੋ ਇਸ ਅਬਜ਼ਾਕ੍ਤਿ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਰਸ ਮਾਸ ਪਛ ਕੀ ਸੰਖਜ਼ਾ ਨਹੀ ਥੀ ਸੋ ਸਰਬ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਵਾਚਕ ਵਾਚਜ਼ਕਾ ਅਭੇਦ ਹੋਏ ਸੇ ਸੰਕਾ ਹੋ ਭਗਵਨ ਏ ਤਤ ਸਰਬੰ ਬ੍ਰਹਮ ਏਹ ਚਰਾਚਰ ਆਤਮਿਕ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਓਂਕਾਰ ਮਾਤ੍ ਹੀ ਹ ਏਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰੋਛ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ਪ੍ਰਤੱਛ ਰੂਪ ਸੇ ਨਹੀ ਕੀਓ। ਐਸੀ ਆਸੰਕਾ ਕੇ ਹੋਯਾਂ ਪ੍ਰਤੱਛ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖਜ਼ ਤੂੰ ਅਬ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸੁਣ॥

ਅਯਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋ ਯਾ ਮਾਤਮਾ ਚਤੁ ਸਪਾਤ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਤੇਃ

ਅਯੰ ਨਾਮ ਏਹੀ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਪ੍ਰਤੱਜ਼ਕ ਆਤਮਾ ਚਤੁਸਪਾਤ ਨਾਮ ਚਾਰ ਪਾਦਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਸਜ਼ਾਨ ਕੇ ਭੇਦ ਸੇ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕ ਆਤਮਾ ਭੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਭਾਗ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਭਯੋ। ਜੈਸੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਚਾਰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈ ਅਕਾਰ ਉਕਾਰ ਮਕਾਰ ਬਿੰਦੁ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸਜ਼ਾਨ ਹੋਵੈ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਸਜ਼ਾਨਃ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਵਿਖਯੋ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾ ਨਾਮ ਬੁਧੀ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹਾਹੈ ਵਹਿਰ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਭਾਸਤੀ ਹੈ ਵਿਸਯ ਪਰਾਇਣ ਬੁਧੀ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀ ਹੈ॥੨॥

ਤਥਾ ਸਪਤਾਂਗਨਿ ਯਸਜ਼॥ ਵੈਸ੍ਵਾ ਨਰਕਾਸੁ ਤੇਜ ਸਿਰ ਹੈ ੧ ਚਖੂ ਸੂਰਯ ਹੈ ੨ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੁ ਹੈ ੩ ਆਕਾਸ ਉਦਰ ਹੈ ੪ ਸਾੜੋ ਸਮੁੰਦ੍ਰਾਦੀ ਜਲ ਜਿਸਕੇ ਰਯੀ ਨਾਮ ਓਝਰੀ ਹੈ ੫ ਪਾਦ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਹੈ ੬ ਮੁਖ ਆਹਵਨੀਯ ਅਗਨੀ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ੭ ਯੇ ਸ਼ਪਤ ਅੰਗ ਹੋਵੈ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਸਪ੍ਤਾਂਗਃ॥ ੩॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਸ ਇੰਦ੍ਰਯ ਕਾ ਪੰਜ ਪ੍ਰਾਣ ਮਨ ਬੁਧ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਯੇ ਉਨੀਸ ਮੁਖ ਹੋਵੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਏਕੋਨ ਵਿੰਸਤਿ ਮੁਖਃ ਅਰਥਾਤ ਇਨ ਉਨੀਸ ਮੁਖੋ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਸਤ੍ਰੂਲ ਭੋਗੋ ਕੋ ਭੋਗਤੋ ਹੈ ਬਾਹਿਰ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਅਸਤ੍ਰੂਲ ਭੋਗੋ ਕੋ ਜੋ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧਾਦੀ ਵਿਖਜੋ ਕੋ ਭੋਗੈ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਅਸਤ੍ਰੂਲ ਭੁਕ ॥ ੪ ॥ ਈਹਾਂ ਯੇ ਰੀਤੀ ਹੈ ਉਤਪਤੀ ਜਗਤ ਕੀ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰ ਨਾਮਾ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਤ੍ਹਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਵਿਸ੍ਵ ਨਾਮਾ ਜੀਵ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਪਤ ਅੰਗ ਔ ਉਨੀਸ ਮੁਖ ਵੈਸ੍ਵਾ ਨਰ ਨਾਮਾ ਈਸ੍ਵਰ ਕੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਪਤ ਅੰਗ ਔ ਉਨੀਸ ਮੁਖ ਵਿਸ੍ਵ ਨਾਮਾ ਜੀਵ ਕੇ ਹੈ ਅਸਤ੍ਰੂਲ ਭੋਗ ਦੋਨੋ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਔ ਰਿਗ ਵੇਦ ਇਤਨਾ ਅਸਤ੍ਰੂਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਅਕਾਰ ਕਾ ਵਾਚਜ ਹੈ। ਔ ਅਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਇਸ ਕਾ ਵਾਚਕ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੇਵਦਤ ਚੈਤ੍ਰ ਰਥ ਆਦਿਕ ਨਾਮ ਵਾਚਕ ਹੈ ਔ ਦੇਵਦਤ ਆਦਿ ਕੇ ਸਰੀਰ ਇਸ ਕਾ ਵਾਚਜ ਹੈ ॥

ਵਿਸ੍ਵਸ੍ਯਾਸੌ ਨਰਸ੍ਯੇਤਿ ਵਿਸ੍ਵ ਨਰਃ ਵਿਸ੍ਵਾਨਰ ਏਵ ਵੈਸ੍ਵ ਨਰਃ

ਵਿਸ੍ਵ ਨਾਮ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਹੈ ਸੋਈ ਕਹਜੇ ਨਰ ਤੋ ਬਨਜੋ ਵਿਸ੍ਵਾਨਰ ਤਿਸ ਸਾਰੇ ਜਡ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਜੋ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਵੈਸ੍ਵ ਨਰ ॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਥਮਾ ਪਾਦਃ ॥ ਜੈਸੇ ਚਿਤ੍ਰਿਤ ਪਟ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੰਗੋ ਕਰਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆ ਮੂਰਤਾ ਬਸਤ੍ਰ ਪਰ ਲਿਖੀ ਹੋਵੈ। ਤਦਵਤ ਜਾਗ੍ਰਤ ਜਗਤ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰੋਂ ਕਰਕੇ ਯੁਕ੍ਤ ਮਨ ਸ੍ਵਪਨ ਅਸਤ੍ਹਾਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਗਜ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਸਪਤਾਂਗ ਉਨੀਸ ਮੁਖ ਸੂਛਮ ਭੋਗ ਕੇਵਲ ਵਾਸਨਾ ਮਾਤ੍ਰ ਪ੍ਰਗਜਾ ਭੋਗ ਹੋਵੈ ਜਿਸ ਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਪ੍ਰਵਿਵਿਕ੍ਤ ਭੋਗ। ਤੈ ਜਸ ਜੀਵ ਹਿਰਣ ਗਰਭ ਈਸ੍ਵਰ ਈਹਾ ਭੀ ਏਹੀ ਵਿਵਸਤ੍ਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਤ੍ਹਾ ਪੂਰਬਵਤ ਸਿਰ ਆਦੀ ਸਪਤ ਅੰਗ ਦਸ ਇੰਦ੍ਰਯ ਆਦਿ ਉਨੀਸ ਮੁਖ ਤ ਵਾਸਨਾ ਮਯ ਸੂਛਮ ਭੋਗ ਹਿਰਨਜ ਗਰਭ ਨਾਮਾ ਈਸ੍ਵਰ ਤੈਜਸ ਨਾਮਾ ਜੀਵ ਸ੍ਵਪਨ ਵਅਸਤ੍ਹਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਵਾਸਨਾ ਸੂਛਮ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੰਪੂਰਣ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹਿਰਨਜ ਗਰਭ ਨਾਮਾ ਈਸ੍ਵਰ ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਇਤਨਾ ਸੂਛਮ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਸਮੂਹ ਉਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਵਾਚਜ ਹੈ ॥

ਹਿਰਨਜੰ ਗਰਭੇ ਯਸਜ ਅਸੌ ਹਿਰਨਜ ਗਰਭਃ

ਹਿਰਨਜ ਨਾਮ ਤੇਜ ਹੋਵੈ ਗਰਭ ਮੈ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਹਿਰਨਜ ਗਰਭ ਇਤਿ ਦ੍ਵਤੀਯ ਪਾਦਃ ॥ ੨ ॥

ਜਹਾਂ ਸੁਖਪਤੀ ਅਸਤ੍ਹਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ

ਨ ਕੰਚ ਨ ਕਾਮੰ ਕਾਮਯਤੇ ਨ ਕੰਚਨ ਸ੍ਵਪਨੰ ਪਸਜਤਿ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ

ਕੁਛ ਭੀ ਕਾਮਨਾ ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ਔ ਨਾ ਕੋਈ ਸ੍ਵਪਨੋ ਦੇਖਤੋ ਹੈ ਸੋ ਸੁਖਪਤਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਸਜ਼ਾਨ ਹੋਵੈ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਸੁਖਪ੍ਰਿ ਅਸਜ਼ਾਨਃ ਤਹਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਜ਼ਾ ਮ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਗਜ਼ਾਨ ਏਕ ਰੂਪ ਹੁਏ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾਨ ਘਨ ਹੋਕੇ ਆਨੰ ਦਭੁਕ ਸਭ ਸੇ ਵਿਵਕਤ ਨਾਮ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੋਕੇ ਕੇਵਲ ਆਨੰਦ ਕਾ ਭੋਗਤੋ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਲੋਕ ਮੈ ਨਿਰ ਅਯਾਸ ਨਿਰਯਤਨ ਸੁਖੀ ਇਸਿਜ਼ਤਿ ਕੋ ਆਨੰਦ ਕਾ ਭੋਗਤਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਏਖੋ ਅਸਜ਼ ਪਰਮਾ ਨੰਦਃ ਏਹੀ ਇਸ ਕੋ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਹੈ ॥ ਚੇਤੋ ਮੁਖਃ ਪ੍ਰਗਜ਼ਃ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾਨ ਘਨਃ

ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਜ਼ਾ ਕਾ ਪ੍ਰਬੋਧਕ ਚਿੰਤਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਹੋਨੇ ਸੇ ਚੇਤੋ ਮੁਖ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਸੁਖਪਤੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸਿਧ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੋ ਸੁਖੁਪਤੀ ਕਾ ਕਾਰਜ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਤੋ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸੇ ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯਾਂ ਹੀ ਤੇ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਜ਼ਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਪ੍ਰਾਗਜ਼ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸੁਖਪਤੀ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਪ੍ਰਾਗਜ਼ ਕਾ ਕ੍ਰਮ ਅਰਥਾਤ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਉਸ ਆਗਮ ਪ੍ਰਤੀ ਚੈਤਨਜ਼ ਹੀ ਦ੍ਵਾਰ ਹੈ ਬਿਨਾ ਚੈਤੰਨ ਸੇ ਕੋਈ ਭੀ ਚੇਸ੍ਟਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਕਿਸੀ ਅਵਸਜ਼ਾ ਮੈ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਭੂਤ ਭਵਿਖਜ਼ਤ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰਕੇ ਜੋ ਵਿਸਜ਼ੇ ਕੋ ਜਾਨੇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪ੍ਰਾਗਜ਼ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਗਜ਼ਪਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹੋਵੈ ਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪ੍ਰਾਗਜ਼ਃ ਇਤਰ ਦੋਨੋ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾਨ ਘਨ ਏਵ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾਨ ਘਨ ਹੈ ਈਹਾ ਭੀ ਏਹੀ ਵਿਵਸਜ਼ਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਲਯ ਅਵਸਜ਼ਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੈਸੇ ਅਖਜ਼ਾਕ੍ਸ਼ਿਰ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਲਯ ਕਰਕੇ ਸੁਖਪਤੀ ਮੈ ਤਿਸ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਜ਼ਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਪ੍ਰਾਗਜ਼ ਨਾਮਾ ਜੀਵ ਹੈ ਤਹਾਂ ਪ੍ਰਲਯ ਔ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਜ਼ਾ ਮੈ ਕੇਵਲ ਆਨੰਦ ਮਾਤ੍ ਕਾ ਹੀ ਭੋਗ ਹੈ ਯਾਤੇ ਕਹਜੋ ਹੈ ਆਨੰਦ ਭੁਕ ਤਿਸ ਅਵਸਜ਼ਾ ਮੈ ਕੇਵਲ ਆਨੰਦ ਮਾਤ੍ ਕਾ ਭੋਗਤਾ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਜੇ ਆਨੰਦ ਭੁਕ ॥ ਇਤਿ ਤ੍ਰਿਤਜ਼ਾ ਪਾਦਃ ਜੋ ਯੇ ਤੀਨੋ ਅਵਸਜ਼ਾ ਸੇ ਅਤੀਤ ਔ ਤੀਨੋ ਅਵਸਜ਼ਾ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਨਾਮ ਸਰਬ ਕਾ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਸਰਬਗਜ਼ ਹੈ। ਏਹੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈ। ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਯੋਨਿ ਨਾਮ ਸਰਬ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਉਤਪਤੀ ਔ ਨਾਸ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸੋ ਓ ਕਾਰ ਹੀ ਹੈ। ਇਤਿ ਚਤੁਰਥੁ ਪਾਦਃ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿਵੰ ਅਦ੍ਵੈਤੰ ਚਤੁਰਥੰ ਮਨਜੰਤੇ ਸਆਤਮਾ ਸਵਿਗਜ੍ਞੇਯਃ

ਜੋ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਉਪਰ ਮੁਕਟ ਮਣੀ ਰੂਪ ਬਿੰਦੁ ਨਾਮ ਅਨੁਸ੍ਵਾਰ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਬਿੰਦੁ ਸਿਵ ਨਾਮ ਕਲਜਾਨ ਰੂਪ ਚਤੁਰੁਥ ਤੀਨੋ ਅਵਸਤ੍ਹਾ ਕਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਸਹਤ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਤੁਰੰਯਾ ਨਾਮ ਚਤੁਰਥ ਹੈ ਮਹਾਤਮਾ ਤਿਸੀ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮ ਅਦ੍ਵੈਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੁਪਨ ਸੁਖਪਤੀ ਤੀਨੋ ਅਵਸਤ੍ਹਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਭੀ ਏਹੀ ਸਿਵ ਹੈ ਅਵਸਤ੍ਹਾ ਕੇ ਭੇਦ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕਾ ਭੀ ਨਾਮ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਪਾਠਕ ਪਾਚਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹੈ। ਅਬ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਚਾਰੋ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਉਪਾਸਨਾ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਔ ਫਲ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਸਤ੍ਹਾਨਃ ਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਸਥਤ੍ਹਾਨ ਹੋਵੈ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਸਤ੍ਹਾਨਃ ਵਿਸ੍ਵ ਵੈਸ੍ਵਾ ਨਰ ਆਤਮ ਔ ਇਸ ਕਾ ਵਾਚਕ ਅਕਾਰ ਯੇਹ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈ। ਸੋ ਏ ਆਦਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਵਾਨ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਆਦਿ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਇਸ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਜਾਨਕੇ ਕਰਤੋ ਹੈ। ਵੈ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੈ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੋ ਹੈ। ਔ ਸਰਬ ਕਾਮਨੋ ਕਾ ਆਦਿਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਵਪਨ ਅਸਤ੍ਹਾਨ ਹਿਰਨਜ ਗਰਭ ਔ ਤੈਜਸ ਤਥਾ ਉਕਾਰ ਏਹ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਦੂਸਰੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈ। ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੇ ਉਤਕ੍ਰਖ ਸੇ ਦੋਨੋ ਰੂਪ ਹੋਏ ਸੋ ਉਪਾਸਕ ਕੋ ਉਤਕਰ-ਖਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰਤੋ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰਖ ਸਰਥੋਤਕਰਖ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਦੂਸਰੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ਸੋ ਗਜਾਨ ਕੀ ਸੰਤਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਕੇ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਤੋ ਹੈ। ਔ ਸਰਬ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਨਾਮ ਉਤਮ ਊਚੇ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੋ ਹੈ। ਔ ਤਿਸ ਕੀ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਭੀ ਅਬ੍ਰਹਮਵਿਤ ਨਾਮ ਅਗਜਾਨੀ ਨਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੋ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉਕਾਰ ਰੂਪ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਦੂਸਰੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਸਤ੍ਹਾਨ ਹੋਵੈ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਸੁਖਪਤੀ ਅਸਤ੍ਹਨਃ ਪ੍ਰਾਗਜ ਔ ਅਬਜਾਕ੍ਰਿਤ ਤਥਾ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਤੀਸਰੀ ਮਾਤ੍ਰ ਮਕਾਰ ਇਸ ਮਕਾਰ ਰੂਪ ਤੀਸਰੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਜੋ ਪੁਰਖ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ਸੋ ਆਪਨੇ ਸ੍ਵਸ੍ਵਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਅਭਿੰਨ ਹੂਆ ਹੂਆ ਮਿਨੋਤਿ ਇਦੰ ਸਰਬੰ ਨਾਮ ਰੂਪ ਮਾਤ੍ਰ ਜਗਤ ਕੋ ਕਲਪਿਤ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰ ਲੇਤੋ ਹੈ ਮਾਪ ਲੇਤੋ ਹੈ। ਕਲਪਤ ਮਾਤ੍ਰ ਜਗਤ ਕੋ ਜਾਨਨੋ ਏਹੀ ਮਾਪਨੋ ਹੈ। ਸੋ ਏਹੁ ਚਤੁਰਥ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਵਾਚਜ ਸਤਚਿਤ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰਵਿਕਾਰਨਿਰਾਕਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਰਵੈਰ ਨਿਰਭਯ ਅਦੁਤੀਯ ਅਖੰਡ ਏਕਰਸ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਉਪਸਮਨ ਰੂਪ ਸਿਵ ਅਪਾਦ ਅਮਾਤ੍ਰ ਚਿਦਾਕਾਸ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਬੇਅੰਤੁ ਅਨੰਤ ਨਿਰਗੁਣ ਨਿਰੀਹ ਅਨੰਤਰ ਅਵਾਹਜ ਸ੍ਵੈਯੰਭੂ ਸ੍ਰੁਤਹ ਸਿੱਧ ਸ੍ਵੈਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੋ ਹੋਣੇ ਸੋ ਵਾਚਾ ਅਗੋਚਰ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਰੁਪ ਕਰਕੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਅਦ੍ਵੈ ਅਚੱਲ ਅਨਾਦਿ ਅਜ ਭੂਮਾ ਨੰਦ ਅਪਾਰ।
ਗਜਪਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਜੋ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ॥

ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਨਾਮੀ ਹੈ। ਔ ਓਂਕਾਰ ਜਗਤ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਜਢ ਜੰਗਮ ਸਾਰੋ ਹੀ ਜਗਤ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪ ਹੈ ਨਾਮੀ ਔ ਨਾਮ ਕੋ ਅਭਿੰਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਓਂਕਾਰ ਸੇ ਕੁਛ ਭੀ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨਾਮ ਨਾਮੀ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਔ ਗਜ਼ਾਨ ਭਏ ਤੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਹੀ ਏਕ ਰੂਪ ਯਥਾਰਥ ਜਿਉ ਕੇ ਤਿਉ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਦਖਣੀ ਓਂਕਾਰ ਨਾਮ ਗ੍ਰੰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗ ਮੈ ਸਮਸਤ ਜਗਤ ਕੋ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ॥

ਓਂਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਤਪਤ ॥ ਓਂਕਾਰ ਕੀਆ ਜਿਨ ਚਿਤ ॥
ਓਂਕਾਰ ਸੈਲ ਜਗ ਭਏ ਓਂਕਾਰ ਬੇਦ ਨਿਰਮਏ ॥

ਤਥਾ ਦੁਤੀਯ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ॥

ਓਂਕਾਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ॥ ਆਤਮ ਸੁਧ ਅਕ੍ਰੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
ਈਸ ਜੀਵ ਮੇ ਭੇਦ ਨ ਮਾਨੋ। ਸਾਧੁ ਚੋਰ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਪਛਾਨੋ ॥

ਇਤਜਾਦੀ ਸਰਬ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕੋ ਮੇ ਓਂਕਾਰ ਜੀ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਸੇ ਉਤਮ ਲਿਖੀ ਹੈ ਤਥਾ ਜਿਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਧ ਹੀ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਸਰਬ ਸਿਧਜੋਂ ਕੋ ਦਾਤੋ ਹੈ। ਪੂਰਬ ਅਕਾਰ ਉਕਾਰ ਮਕਾਰ ਅਰਧ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਵਾਚਜ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਕਹ ਆਏ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਭੀ ਸਰਵ ਜਗਤ ਓਂਕਾਰ ਰੁਪ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਸੇ ਤਰੰਗ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਓਂਕਾਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੁਛ ਵਸਤੁ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਕੇ ਸਮੂਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਸਮੁਦ੍ ਕਾ ਕੁਛ ਰੂਪ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਫੁਰਣੇ ਤੇ ਭਿੰਨ ਕੁਛ ਵਾਯੁ ਕੋ ਸਰੂਪ ਨਹੀ ਸਿਧ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਜਾਮਤਾ ਖਿਨਾ ਕਜਲ ਕੋ ਔਰ ਕੁਛ ਰੂਪ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਓਂਕਾਰ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੁਛ ਰੂਪ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਔ ਅਗਨਿ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਉਸਨ ਰੂਪ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਓਂਕਾਰ ਨਾਮ ਭੀ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਮੁਖ ਹੈ ਔਰ ਨਾਮੋ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਸੇ ਪਰੰਪਰਾਕਰ ਬ੍ਰਹਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਸਭ ਸੇ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਓਂ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਭੇਦ ਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਛ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਸ੍ਰਵਨ ਆਦਕ ਮੇ ਆਵਤੋ ਹੈ ਸੋ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਜੋ ਅੰਤਰਗਤ ਹੈ ਸੋ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਮਨ ਬਾਨੀ ਸੇ ਪਰੇ ਹੈ। ਯਾ ਹੀ ਤੇ ਸਰਬ ਬੇਦੋ ਮੇ ਸਾਸ੍ਤੋ ਮੇ ਪੁਰਾਣੋ ਮੇ ਸਿਮ੍ਰਤਜ਼ੋ ਮੈ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਹੀ ਉਪਾਸਨਾ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਕਹੀ ਹੈ। ਸਪ੍ਤ ਸਪ੍ਤ ਜੋ ਸਪ੍ਤ ਹੈ ਤਿਨ ਸਪ੍ਤੋ ਨੈ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਨੌ ਨੌ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਭੇਦ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕੀਓ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ੬੩ ਤ੍ਰੈਸਠ ਭੇਦ ਓਂ ਕੇ ਭਏ ਸੋ ਓਂਕਾਰ ਸਗੁਣ ਅਸ੍ਤ੍ਰੁਲ ਰੂਪ ਹੈ। ਤਿਨ ਸਪ੍ਤਮਤੋਂ ਕੋ ਸੰਖੇਪ ਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੇ ਭੈ ਸੋ ਬਿਸਤਾਰ ਸੋ ਨਹੀ ਕਹਤੇ। ਪ੍ਰਥਮ ਹੈਰਨਜ਼ਗਰਭ ਕੇ ਸਿਧਾਂਤ ਮੈ ਓਂ ਕੇ ਨੌ ਰੂਪ ਕਹੇ ਹੈ। ਓਂ ਤ੍ਰਿਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਹੈ ੧ ਤ੍ਰਿਅਖਰ ਰੂਪ ਹੈ ੨ ਤ੍ਰਿਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ੩॥੧ ਪਾਤੰਜਲ ਜੀ ਕੋ ਮਤ ਭੀ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ਸਾਂਖਜ਼ ਸਾਸ੍ਤ੍ਰ ਕੇ ਕਰਤਾ ਕਾ ਮਤ ਯੇ ਹੈ ਓਂ ਤ੍ਰਿਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ੧ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਰੂਪ ਹੈ ੨ ਤ੍ਰਿਕਾਰਣ ਰੂਪ ਹੈ ੩॥੨॥ ਅਪਾਤਰਤ ਮੁਨਿ ਕੇ ਮਤ ਮੈ ਓਂ ਤ੍ਰਿਮੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ੧ ਤ੍ਰਿਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਹੈ ੨ ਤ੍ਰਿਪ੍ਰਯੋਜਨ ਰੂਪ ਹੈ ੩ ॥ ੩ ॥ ਬਜਾਸ ਜੀ ਕੋ ਭੀ ਏਹੀ ਮਤ ਹੈ ਸਨਤਕੁਮਾਰੋ ਕਾ ਏਹੁ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਸੋ ਓਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਰੂਪ ਹੈ ੧ ਤ੍ਰਿਲਿੰਗ ਰੂਪ ਹੈ ੨ ਤ੍ਰਿਸੰਗਜ਼ਾ ਰੂਪ ਹੈ ੩ ॥ ੪ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਸ੍ਠੋਂ ਕੇ ਮਤ ਕੋ ਸਿਧਾਂਤ ਏਹ ਹੈ ਓਂ ਤ੍ਰਿਅਸਥਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ੧ ਤ੍ਰਿਪਦ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੨ ਤ੍ਰਿਪ੍ਰਗਜ਼ਾ ਰੂਪ ਹੈ ੩॥ ੫॥ਪਾਸ ਪਤਿ ਕੋ ਸਿਧਾਂਤ ਓਂ ਤ੍ਰਿਅਵਸਤ੍ਹਾ ਰੂਪ ਹੈ ੧ ਤ੍ਰਿਭੋਗ ਰੂਪ ਹੈ ੨ ਤ੍ਰਿਭੋਗਤਾ ਰੂਪ ਹੈ ੩ ॥ ੬ ॥ ਵੈਸਨਵ ਪੰਚਰਾਤ੍ਰ ਨਾਰਦ ਕੋ ਸਿਧਾਂਤ ॥ ਤ੍ਰਿਆਤਮਾ ਰੂਪ ਹੈ ੧ ਤ੍ਰਿਸ੍ਵਭਾਵ ਰੂਪ ਹੈਂ ੨ ਤ੍ਰਿਬ੍ਰਹ੍ਮ ਰੂਪ ਹੈ ੩ ॥ ੭ ॥ ਸਪ੍ਤੋਂ ਕੋ ਨੌ ੨ ਵਾਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤ੍ਰਿਸਠ ੬੩ ਭੇਦ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ੬੩ ਤ੍ਰੈਸਠ ਭੇਦ ਓਂਕਾਰ ਅਸਤ੍ਰੁਲ ਰੂਪ ਕੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਔ ਸੂਛਮ ਸੇ ਤੋ ਪਰੈ ਬ੍ਰਹਮ ਏਕ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਚੌਸਠ ੬੪ ਵੇ ਰੂਪ ਨਿਹਕਲ ਹੈ ਨਿਰਗੁਨ ਹੈ। ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਕਜ਼ਾ ਸਿਧ ਹੁਆ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਬੁਧੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨਕ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨੋ ਨੇ ਬਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਭੀ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਬੁਧੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਕੋ ਪਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤੈਸੇ ਓਂ ਭੀ ਸਰਬ ਕੋ ਪਰਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਦਸਨਾਮ ਔਰ ਭੀ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਹੈਂ ਸੋ ਭੀ ਸਾਰਥਿਕ ਹੈਂ। ਓਂਕਾਰ ੧ ਪ੍ਰਣਵ ੨ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ੩ ਅਨੰਤ ੪ ਤਾਰ ੫ ਸੁਕਲ ੬ ਵੈਦਜ਼ੁਤ ੭ ਹੰਸ ੮ ਤੁਰੀਯਟ ੯ ਬ੍ਰਹਮ ੧੦। ਸਰਬ ਨਾਮੋ ਕੇ ਅਰਥ ਕਰਜ਼ੇ ਤਬ ਏਕ ੨ ਨਾਮ ਕੋ ਗ੍ਰੰਥ ਬਨ ਜਾਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਾਮਾਨਜਤੇ ਯਦਕਿੰਚਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਓਂ ਕਾਰ ਕੋ ਉਚਾਰਣ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਬ ਚਰਣੋ ਸੇ ਲੇਕਰ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਕੋ ਊਚੋ ਕਰ ਦੇਤੋ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ॥ ਓਂ ਐਸੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਊਰਧ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਭੀ ਓਂ ਕਾਰ ਯਾਕੋ ਨਾਮ ਹੈ। ਓਂ ਕੇ ਉਚਾਰਨ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕੋ ਪਹੁਚ ਤੋ ਹੈ ਇਸ ਤੇ ਭੀ ਓਂ ਯਾਂਕੋ ਨਾਮ ਹੈ। ਅਵ ਇਨ ਦੋ ਅਛਰੋਂ ਓਂ ਬਨਤੋ ਹੈ ਸੋ ਇਨ ਦੋ ਅਛਰੋਂ ਕੋ ਰਖਜ਼ਾ ਔ ਪਾਲਨਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨੇ ਉਪਾਸਕ ਕੀ ਯੋਗ ਖੇਮ ਓਂ ਆਪ ਕਰਤੋ ਹੈ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੋ ਨਾਮ ਯੋਗ ਹੈ ਔ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕੋ ਨਾਮ ਖੇਮ ਹੈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਔ ਪਾਲਨਾ ਉਪਾਸ ਕੋਂ ਅਪਨੇ ਭਗਤੋ ਕੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਯਾਂਤੇ ਓਂਕਾਰ ਹੈ। ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਣੋ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਅਰਥ ਹੈ, ਜੈਸੇ ਯੇ ਬਾਤ ਲੋਕ ਔ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇ ਪਰਸਿੱਧ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਕਰਾਇਕੇ ਪੂਛਤੋ ਹੈ ਕਿਉਜੀ ਏਹ ਹਮਾਰੀ ਬਾਤ ਤੁਮ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਹੈ। ਤਬ ਆਗੇ ਤੋ ਵਹੁ ਕਹਤੋ ਹੈਓਂ ਅਰਥਾਤ ਮੁਝਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਓਂ ਕਾਰ ਕਾ ਭਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾ ਵਰ ਸ੍ਵਾਪ ਰੂਪ ਵਚਨ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਉਪਾਸਕ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਫੇਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਉਪਾਸਕ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅਪਨੋ ਹੀ ਰੂਪ ਕਰ ਲੇਤੋ ਹੈ ॥ ਯਾਜ੍ਞਵਲਕਜ਼ ਜੀਨੇ ਅਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੀ ਹੈ ਯਾਂਹੀ ਤੇ ਸਰਬਤ੍ਰ ਵਿਜਯੀ ਭਏ ਹੈ। ਅਮਾਤ੍ਰ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰਾ ਅਤੀਤ ਕੋ ਹੈ ॥ ਕੋਈ ਅਰਧ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਉਪਾਸਤੇ ਹੈ ॥ ਕੋਈ ਦ੍ਵੀ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਤੀਨ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਲਖ ਕੇ ਸੇਵਤੇ ਹੈ ਕੋਈ ਚਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਭਜਤੇ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਵਸ਼ਿਸ੍ਠ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰਧ ਚਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਉਪਾਸਜੋ ਹੈ ॥ ਇਤਨੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿੱਧ ਹੁਆ ॥ ਓਂਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਅਮਾਤ੍ਰ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਅਤੀਤ ਰੂਪ ਭੀ ਔ ਅਨੰਤ ਮਾਤ੍ਰਾ ਰੂਪ ਭੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸਾਸਤ੍ਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਕਿ ਵਾਸ੍ਵ ਅਨੁਭਵ ਦ੍ਵਾਰਾ ॥ ਜੈਸਾ ਰੂਪ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਜਿਸ ਕੋ ਜਾਨਬੇ ਮੈ ਆਯੋ ਹੈ ਤਿਸੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਨੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਉਪਾਸਜੋ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਰੂਪੋ ਸੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਸਫਲ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਰੂਪਨ ਕੀਓ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵੇਦੋਂ ਮੇ ਓਂ ਕੋ ਭੀ ਰੂਪ ਬਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਏਕ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਦ੍ਵੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਤ੍ਰਿ ਮਾਤ੍ਰਾ ਅਰਧ ਮਾਤ੍ਰਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਕੈਸੇ ਭਜਤੇ ਹੈ ॥

ਉੱਤ੍—ਅਕਾਰ ਮਾਤ੍ ਕੇ ਵਾਚਜ਼ ਸਹਤ ਓਂਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਅਕਾਰ ਅਛਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਕੇ ਓਂ ੨ ਸ੍ਵਾਸੋ ਸੇ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦ੍ਵੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਮੈ ਤੀਨੋਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਮੈ ਕੇਵਲ ਅਰਧਬਿੰਦੁ ਮੈ ਓਂ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਾਲ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਖੇ ਵਿਸ੍ਨੂ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਧਰਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸਰਬ ਅਛਰ ਓਂਕਾ ਰੂਪ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਨਾਮ ਉਚਾਰਨੇ ਮੈ ਆਵਤੋਹੈ ਸੋ ਸਭ ਅਛਰੋ ਮੈ ਹੀ ਆਵਤੋ ਹੈ॥ ਬਿਨਾ ਅਛਰ ਏਕ ਭੀ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਬੋਲਤੋ ਹੈ॥ ਯਾਹੀ ਤੇ ਏਹੀ ਸਿਧ ਭਯੋ ਜੋ ਜ਼ਗਤ ਕੋ ਬਨਾਉ ਸਰਬ ਓਂ ਰੂਪ ਹੈ॥ ੧॥ ਪ੍ਰਣਵ ਨਾਮ ਨਮਸਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਣਵ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਉਪਾਸਕ ਕੇ ਆਗੇ ਸਰਬ ਕਾ ਮਨਾ ਪ੍ਰਣਮ ਤਜਾਂ ਹੈ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਜ਼ਾ ਹੈ॥ ੨॥ ਜੋ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਬ੍ਯਜ਼ਾਪੀ ਵ੍ਰਤ ਸਰਬ ਕਲਾ ਕਰ ਸੰਪੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ੩॥ ਜੋ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਅਨੰਤ ਅਕਾਸ-ਵ੍ਰਤ ਸਰਬ ਕੋ ਅਵਕਾਸ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਨੰਤ ਔ ਅਬਾਧਤ ਲੋਕੋਂ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਈਹਾਂ ਬਾਧਤ ਸੰਕੁਚਤ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਤਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ੪॥ ਔਰ ਤਾਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੇ ਜੋ ਪਦਵਤ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਮਹਾ ਦੁਸਤਰ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਆਪ ਔ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਤਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ੫॥ ਜੋ ਸੁਕਲ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਸੁਕਲ ਪਛਕੇ ਚੰਦ੍ਮਾ ਵਤ ਦਿਨ ੨ ਪ੍ਰਤਿ ਸਮ੍ਰਿਧੀ ਕੀ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ॥ ੬॥ ਜੋ ਵੈਦ੍ਯੁਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂ ਕੀ ਉਪਾ-ਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੇ ਸਮ੍ਰਿਧੀ ਯੁਕਤ ਮਹਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵਾਨ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਆਪ ਮਹਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਯਸਸ੍ਵੀ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ੭॥ ਜੋ ਹੰਸ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਤਤ ਕਾਰਯ ਪ੍ਰਪੰਚ ਉਭੈ ਕੋਹ ਨਨ ਕਰਕੇ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਤਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਅਥਵਾ ਹੰਸ ਵਤ ਅਸੁਧ ਅਸਾਰ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸਾਰਕੇ ਗ੍ਰਾਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ॥ ੮॥ ਜੋ ਤੁਰੀਯਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂ ਕਾਰ ਕੋ ਭਜਤੇ ਹੈ ਤੇ ਸੂਛ੍ਮ ਔ ਅਸਚ੍ਚੁਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੇ ਗ੍ਯਾਤਾ ਅਧਿਸ਼ਠਾਤਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰ ਵਤ ਤਿਸ ਕੋ ਕ੍ਰਿਯਮਾਣ ਕਰਮ ਸਪਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ੯॥ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਸੇਵਤੇ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਬ੍ਰਿਧੀਮਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਔਰਨ ਕੇ ਵਰਧਨ ਕਾ ਹੇਤੂ ਕਾਰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਔ ਤਿਨ ਕੀ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਅਬ੍ਰਹਮ ਵਿਤ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਦਸ ਨਾਮੋਂ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਦੇਵ ਤਰੁ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਘੋ ਪਾਖਜਾਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਬਜ੍ਰਮਣਿ ਪੰਚਾਨਨ ਵਿਨੋ ਦੇਨ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਚਰਣ ਸਿਖਜਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘੇਨ ਵਿਰਚਤਾਯਾਂ ਸ੍ਰੀ ਓਂ ਕਾਰਾਰਥ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾਯਾਂ ਪ੍ਰਥਮੋ ਅਧਜਾਯਃ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤ

ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ

੧ ਸਕੰਧ

੨ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਸ੍ਰੀਸੰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕੰ ਵਿਸ਼ਨੁ ਰੂਪੰ ਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪਿਣੰ।
ਨਾਰਾਯਣੰ ਚਿਦਾ ਨੰਦੰ ਬੰਦੇ ਚ ਸਰਬ ਰੂਪਿਣੰ॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਨਾਨਕ ਨਾਮਹ ਨਮਨ ਸੇ ਨਰਕ ਨਹੀਂ ਨਰਜਾਤ।
ਨੀਰ ਨਾਰਾਯਣ ਜਾਤ ਨਰ ਨਮੋ ਚਰਣ ਗੁਰ ਤਾਸ॥

ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਦ ਕੀ ਬਜਾਖਜਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਨਹੀ ਹੈ ਅਨਕ ਨਾਨਤ੍ਰਤਾ ਅਨੇਕਤਾ ॥ ਜਿਸ ਮੈਂ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਨਾਨਕ ਅਨਕਾਦਿ ਤੀਨੋ ਨਾਮ ਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਦੂਜਾ ਭਾਵ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਾਵੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਹਮਾਰੇ ਇਸ਼ਟ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਸਿਧ ਗੋਸ਼ਟ ਕੀ ੪੬ ਪਉੜੀ ਮੈਂ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਹਉ ਹਉਮੈ ਮੈਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੋਵੈ ॥ ਦੂਜਾ ਮੇਟੈ ਏਕੋ ਹੋਵੈ ॥ ਅਸਥੂਲ ਦੇਹ ਕਾ ਸੂਖਮ ਦੇਹ ਕਾ ਕਾਰਣ ਦੇਹ ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਤਜਾਗ ਕੇ ਚਤਰਥ ਮੈ ਸਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਅਹੰਕਾਰ ਤਿਸ ਕਾ ਭੀ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਵੈ ॥ ਕਯਾ ਅਭੇਦ ਹੋਵੈ ॥ ਹਮਾਰੇ ਇਸ਼੍ਟਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਜੀ ਨੇ ਆਪਨਾ ਨਾਮ ਹੀ ਐਸਾ ਰਖਾਯਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਜੀ ਜਿਸ ਨਾਮਮਾਤ੍ਰ ਉਚਾਰਣ ਸੇ ਹੀ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਹੀ ਸਿਧੀ ਹੋਵੈ ਹੈ॥ ਇਸ ਸੇ ਐਸਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਜੋ ਪਰਮ ਅਦ੍ਵੈਤ ਸਿੱਧਾਂਤ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਅਥਵਾ ਨਾ ਨਾਮ ਪੁਰਖ ਕਾ ਹੈ ਔ ਅਕ ਨਾਮ ਦੁਖ ਕਾ ਹੈ ਬਜਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨਵ ਕੇ ਨਕਾਰ ਕਾ ਲੋਪ ਹੋਕੇ ਨਕਾਰ ਕੇ ਅਕਾਰ ਕੋ ਨੁਟ ਕਾ ਆਗਮ ਹੋਕੇ ਉਟ ਮਾਤ੍ਰ ਲੋਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਔਨੁਟ ਵਾਲਾ ਨਕਾਰ ਨਵ ਵਾਲੇ ਅਕਾਰ ਮੇਂ ਜਾ ਮਿਲਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਤਥ ਪ੍ਰਥਮ ਦੀਰਘ ਨਕਾਰ ਨਾਲ ਨਾਨਕ ਐਸਾ ਸ਼ਬਦ ਬਨਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਯੇਹ ਅਰਥ ਹੈ ਨਹੀ ਹੈ ਵਿਦਮਾਨ ਅਕ ਨਾਮ ਦੁਖ ਜਿਸ ਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਨਕ ਦੁੰਦ ਭੀ ਆਦਿਕ ਅਨਕ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਸਿਧ ਕਰਕੇ ਅਦ੍ਵੈਤ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਨਕ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਕਰ ਲੇਨਾ॥ ਅਰ-ਥਾਤ ਸੁਖ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਨੰਦੋਪ ਲਖਿਤ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ॥ ਸ੍ਰ ਗੁਰੁ ਇਤਿ ॥

ਮੇਰੇ ਇਸ਼ਟਦੇਵ ਐਸੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਹੈ ਤਿਨ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਚਕਾਰ ਕਾ ਯੇ ਅਰਥ ਹੈ ਵਾਰੰਵਾਰ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਨਮਸ-ਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਯੇ ਅਰਥ ਸਮਝਨਾ ॥ ੧ ॥ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥

ਸ੍ਰੀਸੰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕੰ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਰੂਪੰ ਗੋਵਿੰਦ ਰੂਪਿਣੰ ।
ਨਾਰਾਯਣੰ ਚਿਦਾਨੰਦੰ ਬੰਦੇਚ ਸਰਬ ਰੂਪਿਣੰ ॥

ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀਸ ਨਾਮ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਸੋਈ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੀ ਔਧਰਮ ਔ ਸਾਧੂ ਜਨੋ ਕੀ ਰਖਯਾ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਦੁਸ਼ਟ ਮਲੇਛਾਦਿਕ ਅਧਰਮਜੋਂ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਕਾ ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ਗੋਵਿੰਦ ਰੂਪਿਣੰ ਗੋ ਨਾਮ ਵੇਦ ਕੀ ਆਸ੍ਤਜਾ ਕਾ ਹੈ ॥ ਤਿਨ ਮੰਤ੍ਰੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜੋ ਆਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਪੰਨੇ ਭਗਤ ਸੰਤਜਨੋ ਕੋ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਗੋਵਿੰਦ ਅਥਵਾ ਗੋਭਿਰ ਲਭਜ ਇਤਿ ਗੋਵਿੰਦਃ ਗੋ ਨਾਮ ਅੰਧਕਾਰੋਂ ਕਾ ਹੈ ਸਾਖਾ ਚੰਦ੍ ਨਜ਼ਾਯ-ਵਤ ਅੰਧਕਾਰੋਂ ਸੇ ਲਭਜਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਗੋਵਿੰਦ ਤਿਸ ਗੋਵਿੰਦ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਕੋ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਤਥਾਚ ਬਸੰਤ ਰਾਗੋ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜ ਮਃ ਪ ਅਸ੍ਟਪਦੀ ਕੇ ਅੰਤ ਕਾ ਪਾਦ ਰਵਿ ਦਾਸ ਧਿਆਏ ਪ੍ਰਭੂ ਅਨੂਪ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਗੋਵਿੰਦ ਰੂਪ ਇਤਿ ॥

ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਰਾਯਣ ਰੂਪ ਕੋ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਨਾਰ ਨਾਮ ਜਲੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਕਾ ਹੈ ਸੋਈ ਹੋਵੇ ਆਯਨ ਨਾਮ ਘਰ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹਜੇ ਨਾਰਾਯਣ ॥ ਅਥਵਾ ਨਾਰ ਨਾਮ ਨਰੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਕਾ ਹੈ ਸੋਈ ਹੋਵੇ ਆਯਨ ਘਰ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹਜੇਨਾਰਾਯਣ॥ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਜੋ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਨਾਰਾਯਣ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਤਿਨ ਕੋ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ॥ ਪੁਨਾਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ॥ ੨ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਰੂਪਾਯ ਵਿਸ਼੍ਵੇ ਕਲਿਸ੍ਰ ਕਰਮਣੇ। ਨਮੋ ਵੇਦਾਂਤ ਵੇਦਜ਼ਾਯ ਗੁਰਵੇ ਬੁਧਿ ਸਾਛੀਣੇ ॥ ੩ ॥ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਹੈ। ਸਚ ਚਿਦਾਨੰਦ ਰੂਪਾ-ਯੇਤਿ। ਸਤ ਸਰੂਪ ਹੈ ਸਤ ਕਹਜ਼ੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲ਼ਾ ਬਾਧ। ਭੂਤ ੧ ਭਵਿਖਤ ੨ ਵਰਤਮਾਨ ੩ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋਂ ਮੈਂ ਜਿਸ ਕਾ ਬਾਧਾ ਨਾਮ ਨਾਸਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਸਤ। ਤਿਸ ਸਤ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੋ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬਰਨਨ ਕੀਯੋ ਹੈ ਪੁਰਖ ਕਾ ਜੋ ਅਤਯੰਤ ਅਰਥ ਕਹਜ਼ੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥ । ਨਨੂ ਅਗਯਾਤ ਵਸਤੁ ਪੁਰਖਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੀ ਸੋ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤੀਤ ਆਤਮਾ ਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਪੁਰਖਾਰਥ ਰੂਪ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਅਵਨੀਮੇ ਦਬਾ ਹੂਆ ਧਨ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ॥

ਉਤ੍-ਚਿਦੇਤਿ ॥ ਚੈਤੰਨ ਰੂਪ ਹੈ ਨਾਮ ਸਫੁਰਣ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਚੈਤੰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸੇ ਜੜ ਰੂਪ ਕਾਰਣ ਕਾਰਯ ਸੰਯੁਕਤ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਚੈਤੰਨ ਹੋ ਰਹਜ਼ੇ ਹੈ ਨਨੂ ਸੋ ਚੇਤਨ ਅਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪੁਰਖਾਰਥ ਹੋਬੇਕੋ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਰੂਪਵਾਨ ਹੋਵੇ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖਾਰਥ ਕੇ ਯੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਰੂਪਵਤੀ ਹੋਨੇ ਸੇ ਧਜ਼ਾਨ ਕੀ ਯੋਗਤਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪੁਰਖਾ-ਰਥ ਕਾ ਹੇਤੂ ਹੈ ॥

ਉੱਤ੍-ਸਰਬਥਾ ਅਰੂਪ ਵਾਰਣ ਲੀਏ ਸਚਚਿਦਾਨੰਦ ਰੂਪਾਇ ਇਤਿ ਏਹ ਪਦ ਦੀਓ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਤਥਾਚ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਵਿਖੇ ਰੂਪ ਅਰੂਪ ਕਾ ਵਿਭਾਗ ਨਹੀਂ ਬਨਤੋ ਹੈ ਕੇਵਲ ਸਮ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਹੈ ਨਨੂ ਗੁਣ ਗੁਣੀ ਭਾਵ ਕਰਕੇ ਸਮਵਾਯ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਤਿਸ ਮੇ ਰੂਪ ਰਹਤਾ ਹੋਗਾ ਇਤਿ ਚੇਤ ਨ ॥ ਸੰਬੰਧਤ੍ਵ ਅਸੰਬੰਧਤ੍ਵ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਕੇ ਸਮਵਾਯ ਸੰਬੰਧ ਕੇ ਅਭਾਵ ਸੇ ਰੂਣ ਗੁਣੀ ਭਾਵ ਭੀ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ਬਨਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸੰਮਵਾਯ ਸੰਬੰਧ ਕੋ ਭਾਰ ਕਿਕੋ ਕੀਸ੍ ਕਪੋਲ ਕਲਪਨਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਸ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਐਸੋ ਸਰੂਪ ਲਖਣ ਹੀ ਸਿਧ ਭਯੋ। ਨਚ ਰੂਪ ਕੋ ਕੈਸੇ ਆਤਮ ਰੂਪਤਾ ਬਨ ਸਕਤੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਰੂਪ ਗੁਣ ਹੈ ਤੇ ਦ੍ਰਬ੍ਜ਼ ਗੁਣੀ ਹੈ ਸਮਵਾਯ ਸਨਬੰਧ ਸੇ ਰੂਪ ਗੁਣ ਦ੍ਰਬ੍ਜ਼ ਮੈ ਰਹਤੋ ਹੈ ਸੋ ਰੂਪ ਗੁਣ ਦ੍ਰਬ੍ਜ਼ ਕਾ ਆਤਮਾ ਕੈਸੇ ਬਨ ਸਕਤੋ ਹੈ ॥

ਉੱਤ੍-ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਮੇ ਅਕ੍ਰਰ ਨੇ ਕਹਜ਼ੋ ਹੈ ਹੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੋ ਤੁਮਾਰਾ ਰੂਪ ਮਹਾਤਮਾ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਰੂਪ ਹੈ ਅਬ੍ਜ਼ਕ੍ਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔ ਸਰਬ ਕਾ ਆਦੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਜੋਤੀ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਸਤਾਮਾਤ੍ਰ ਨਿਰ ਵਿਸੇਸ ਨਿਰੀਹ ਇਛਾਦੀ ਵਿਕਾਰ ਖਟ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰੋ ਸੇ ਰਹਤ ਸੋ ਤੂੰ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਅਧਜ਼ਾਤਮ ਦੀਪ ਵਿਸ਼ਨੂ ਹੈ। ਰੂਪ ਕੋ ਭੀ ਤਿਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ ॥

ਸਤਯੰ ਗਜ਼ਾਨ ਮਨੰਤੰ ਬ੍ਰਹਮ ਆਨੰਦੋ ਬ੍ਰਹਮੇਤਿ ਥਜ਼ਜਾਨਾਤ
ਨਮੋ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪਾਯ ਪਰਮਾਨੰਦ ਰੂਪਿਣੇ

ਟੀਕਾ—ਈਹਾਂ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਸਰੂਪ ਲਖਣ ਕਹਯੋ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤ ਰੂਪ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ਸਜਾਤੀਯ ਵਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਤਥਾ ਦੇਸ ਕ੍ਰਿਤ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਵਸ੍ਤੁ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿਛੇਦ ਤੇ ਰਹਤ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਅਨੰਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰੀ ਨਮੋ ਹੋਵੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਰੂਪੋਪਲਖਿਤ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਗੁਣੋਂ ਕੋ ਭੀ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਕੇ ਵੇਦਾਂਤ ਕੇ ਆਚਾਰਯ ਗੁਰੂ ਮੂਰਤਿ ਧਾਰਕੇ ਸੰਤ ਜਨ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਜਨਾ ਕੋ ਉਧਾਰ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਔ ਸਸਤ੍ ਆਦਿਕ ਧਾਰਕੇ ਪਾਪੀ ਮਲੇਛਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਮਾਰ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਮਿਰਯਾਦਾ ਅਸਥਾਪਨ ਆਦਿਕ ਕਰਮ ਭੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਆਤਮਾ ਰੁਪ ਹੈ। ਯੇਕਹਤੇ ਹੈ॥

ਅਕਲਿਸਟ ਕਰਮ ਣੇਤਿ ॥ ਲੋਕ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਸਰਬ ਕਰਮੋ ਕਾ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਅਸਿਮਤਾ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਅਭਿਨਿਵੇ ਸਾਤਮਿਕ ਪੰਚ ਕਲੇਸ ਰੂਪ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ਅਰ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਤੋਂ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਦੀ ਪੰਚ ਕਲੇਸੋਂ ਕੇ ਸਨਬੰਧ ਵਾਰੇ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਕਿੰਤੂ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਦੀ ਪੰਚ ਕਲੇਸੋਂ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਕਰਮ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਚਿਦਾਨੰਦ ਸਰੂਪ ਆਤਮਿਕ ਹੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਕਰਮ ਹੈ ਯਦਵਾ। ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਰੂਪਾਯੇਤਿ। ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਇਤਨੇ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਲਖਣ ਕਹਿਕੇ । ਅਥ ਤਟਸਥ ਲਖਣ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਅਕਲਿਸਟ ਕਰਮ ਣੇਤਿ ॥

ਸਦੇਵ ਸੌਮਯੇਦ ਮਗ੍ ਆਸੀਤ ਏਕ ਮੇਂ ਵਾ ਦ੍ਵਿਤੀਯੰ ਤਦੈਛਤ ਬਹੁਸਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਜਾਯੇਯ ਤਤ ਤੇਜੋ ਅਸ੍ਰਿਜਤ ਅਥ ਪੁਰੁਖੋ ਹਵੈ ਨਾਰਾਯਣੋ ਅਕਾਮਯਤ ਪ੍ਰਜਾਃ ਸ੍ਰਿਜੇਯੇਤਿ ਨਾਰਾਯਣਾਤ ਪ੍ਰਾਣੋ ਜਾਯਤੇ ਮਨਾਃ ਸਰਬੇਂ ਦ੍ਰਿਢਾਣਿ ਚਖੰ ਵਾਯੁਰ ਜਜੋਤਿਰਾਪਸ੍ਹ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਵਿਸ੍ਵਸਜ ਧਾਰਣੀਤਿ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਭਿਃ ਸ੍ਰੁਤਿਭਿਰੁਕਤਤ੍ਵਤ ॥

ਟੀਕਾ—ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਸ੍ਰੁਤਜੋਂ ਸੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਘਾਰਾਦੀ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਸੇ ਭੀ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਯਦਕਿੰਚਤ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਕਲੇਸ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ। ਇਸੀ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ ਕੋ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ਸੋਲਵੀਂ ਅਸ੍ਟਪਦੀ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਚਰਣ ਮੇ ਬਿਚਾਰਕੇ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਰਣ ਭਰਣ ਜਾਕਾ ਨੇਤ੍ਰ ਫੋਰ ॥ ਤਿਸਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਨ ਜਾਨੈ ਹੋਰ ॥

ਟੀਕਾ—ਹਰਣ ਨਾਮ ਸੰਘਾਰ। ਭਰਣ ਨਾਮ ਉਤਪਤੀ ਪੂਰਬਕ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨੀ ਏਕ ਨੇਤ੍ਰਕੇ ਝਮਕਨ ਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਪਪੀਲਕਾ ਅਸੁੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਰਚਲੀਓ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਨਾਮ ਗੁਹਜ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਾਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਐਸਾ ਪ੍ਰਕਰਣ ਸਾਮ ਵੇਦ ਕੇ ਤ੍ਰਿਤੀਤ ਅਸ੍ਰਕ ਕੇ ਖਸ੍ਰਮ ਪਰ ਪਾਠਕ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਖੰਡ ਮੇ ਹੈ। ਉਦਾਲਕ ਆਰੁਣੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇ ਤੂਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕੀਓ ਹੈ। ਸਦੇਵ ਸੌਮਜ਼ ਤਹਾਕੀ ਯੇ ਸ੍ਰੁਤੀ ਹੈ । ਹੇ ਸੋਮਜ਼ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਇਸ ਜਗਤ ਕੀ ਰਚਨਾ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕ ਸਤ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਹੋਤੋ ਭਯੋ। ਅਦ੍ਵਿਤੀਯ ਨਾਮ ਦ੍ਵੈਤ ਸੇ ਰਹਤ ਦੂਸਰੋ ਪਦਾਰਥ ਕਛੂ ਭੀ ਨ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਬਿਨਾਂ ਬ੍ਰਹਮ। ਤਿਸ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇ ਐਖਤ ਨਾਮ ਬੀਚਾਰ ਕੀਯੋ ਸੋਚਜੋ । ਕਜ਼ਾ ਏਕ ਸੇ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੋ ਜਾਵਹੁ। ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਉਤਪਤ ਹੋਵਹੁ। ਇਸ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤਤ ਨਾਮ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅਕਾਸ ਵਾਯੂ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤੇਜ ਨਾਮਾ ਤਤ ਕੋ ਰਚਤੋ ਭਯੋ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤੇਜ ਜਲੰ ਕੋ ਜਲ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਔਖਧੀ ਅੰਨ ਆਦਿਕੋ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਤੀ ਭਈ। ਅਥ ਸ਼ਬਦ ਈਹਾਂ ਦੂਸਰੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕਾ ਬੋਧ ਕਹੈ। ਹ ਇਤਿ ਹਰਖੇ ਪ੍ਰਸਿਧੌਚ ਸ੍ਰੁਤੀ ਮੇਹ ਇਸ ਅਖਰ ਕੋ ਹਰਖ ਮੈ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਮੈ ਜਾਨਨਾ ਵੈ ਇਤਿ ਵੈ ਸ੍ਰੁਤੀ ਮੈ ਇਸ ਅਛਰ ਕੋ ਨਿਸਚੈ ਮੈ ਜਾਨਨਾ ਨਿਸਚਯੇ। ਬਡਾ ਹਰਖ ਹੈ ਪੁਰੁਖ ਜੋ ਨਾਰਾਯਣ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਯੇ ਕਾਮਨਾ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਭਯੋ ਪ੍ਰਜਾਃ ਬਹੁਤ ਸੀ ਪ੍ਰਜਾ ਕੋ ਰਚੂੰ ਇਸ ਇਛਾ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਹੀ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਰੂਪ ਨਾਰਾਯਣ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਨਾਰਾਯਣ ਸੇ ਹੀ ਮਨ ਸੋ ਆਦੀ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਉਤਪਤ ਹੋਤਜ਼ਾਂ ਭਯਾਂ। ਨਾਰਾਯਣ ਸੇ ਹੀ ਅਕਾਸ ਵਾਯੂ ਤੇਜ ਜਲ ਸਰਬ ਵਿਸ੍ਵ ਕੋ ਧਾਰਣ ਹਾਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਾਂਚੋ ਭੂਤ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਜੋ ਜਿਸ ਕਾ ਕਾਰਜ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸੀ ਕੋ ਰੂਪ ਹੋਤੋ ਹੈ ਯੇ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਪੰਚ ਸੂਖਮ ਸਤ੍ਵ ਲਭੂਤ ਔ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਔ ਤਿਨ ਭੂਤੋਂ ਕੋ ਕਾਰਯ ਸੂਖਮ ਥੂਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਸਰਬ ਨਾਰਾਯਣ ਸੇ ਹੀ ਭਯੋ ਹੈ। ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤਜ਼ਰਥ ਃ ॥ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਅਕਲਿਸ਼ਟ ਕਰਮਣ ਕਹਜ਼ੇ ਹੈ। ਪੁਨਾਃ ਕੈਸੋ ਹੈ ਭਗਵਾਨ ਸੰਪੂਰਣ ਵੇਦ ਵੇਦਾਂਤ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਸ਼ਤ੍ਰ ਕੋ ਪ੍ਰਮੇਯ ਹੈ । ਪ੍ਰਮੇਯ ਕਹਜ਼ੇ ਪਰਮਾਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਵਿਖੈ। ਜੈਸੇ ਗਜ਼ਾਤਾ ਗਜ਼ਾਨ ਗੇਯ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਮੇਯ। ਯੇ ਭੀ ਤ੍ਰਿਪਟੀ ਹੈ ਔ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕੀ ਰਚਨਾ ਪਾਲਨਾ ਸੰਘਾਰਾਦੀ ਕਰਮ ਜਿਸਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਲੇਸਾਦਿਕੈਂ ਸੇ ਵਰ ਜਿਤ ਹੈ ਵੇਦਾਂਤੇਤੀ ਵੇਦਾਂਤ ਨਾਮ ਉਪਨਿਖਦ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਸਨੁ ਕਾ ਯਥਾਰਥ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਾਨਜਾ ਜਾਵੈ ਸੋ ਕਹਜੇ ਵੇਦਾਂਤ ਵੇਦਜ਼ ਉਪਨਿਸਦ ਉਪਲਖ਼ਤ ਵੇਦਾਂਤ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਕ ਜਿਤਨੇਕ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਭਾਸ ਉਪ ਨਿਖਦ ਭਾਸ ਔਰ ਵੇਦਾਂਤ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਖਾ ਰੂਪ ਔਰ ਭੀ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰ ਲੈਣੇ ਬੁਧੀਤਿ ਬੁਧੀ ਕੇ ਸਨਬੰਧ ਕੀ ਉਕਤੀ ਸੇ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕਾ ਵਾਚਜ ਬੋਧਨ ਕੀਓ ਹੈ। ਸਾਖੀ ਸਬਦ ਕੋ ਅਸੰਗ ਔ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਕਾ ਵਾਚਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਸੰਗਤ੍ਵ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕੇ ਲਖ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦ ਨ ਕੀਯੋ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਤਤ ਪਦ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕੋ ਸਮਾਨਾਧਿ ਕਰਣ ਸੇ ਦੋਨੋ ਪਦੋਂ ਕੇ ਅਭੇਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ: ਈਸ਼੍ਵਰ ਤਤ ਪਦ ਕਾ ਵਾਚਜ ਸਰਬਗਜ਼ਾਦੀ ਸਕਤੀ ਮਾਨ ਵਿਸ੍ਨੂ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਜੀਵ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕਾ ਵਾਚਜ ਅਲਪਗਜ਼ ਅਸਮਰਥ ਪਰਾਧੀਨ ਹੈ। ਈਸਮਾਯੋਪਹਤ ਹੈ ਜੀਵ ਅਵਿਦਜ਼ੋਪਹਤਵਾ ਬੁਧੀ ਉਪਹਤ ਹੈ। ਵਾਚੋਂ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਪਰਸਪਰ ਵਿਰੋਧ ਹੋਨੇ ਸੇ ਏਕਤਾ ਯਦਯਪੀ ਸਰਬਥਾ ਈਸ ਜੀਵ ਕੀ ਨਹੀਂ ਸੰਭਵਤੀ। ਤਥਾਪੀ ਜਹਤ ਅਜਹਤ ਲਖਣਾ ਕਰਕੇ ਵਿਰੁਧ ਵਾਚਜ ਅੰਸ ਜੀਵ ਈਸ ਦੋਨੋ ਕੀ ਤਜਾਗ ਕੇ ਲਖ ਮਾਤ੍ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਏਕਤਾ ਜੀਵ ਈਸ ਕੀ ਕੀਜੀਏ। ਜੈਸੇ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋਂ ਮੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਬਾਧਾ ਨਾਮ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਤੈਸੇ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋ ਮੈ ਅੰ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਮੇ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਕੋ ਭੀ ਬਾਧੋ ਨਾਮ ਨਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚੇਤਨ ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾ ਵਿਸੈ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਸੇ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੀਨੋ ਜਾਗ੍ਰਤਾਦੀ ਅਵਸਥਾ ਮਿਥਜ਼ਾ ਰਜ੍ਜੂ ਸਰਪਵਤ ਹੈ ਔ ਤਿਨ ਅਵਸਥੋਂ ਕਾ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਸਤਸਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਦੋਨੋ ਕੇ ਲਖਜ਼ਾਰਥ ਕਾ ਭਾਗ ਤਜਾਗ ਲਖਣਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਭੇਦ ਸੰਭਵਤੋ ਹੈ ਸ਼ਨਤੋ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤਤ ਪਦ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕੋ ਅਭੇਦ ਸਿਧ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅਖੰਡ ਅਦ੍ਵਯ ਆਨੰਦ ਵਿਵਖਤ ਸਿਧ ਭਯੋ ਤਿਸ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਇਸ ਸਲੋਕ ਕੇ ਟੀਕਾ ਮੈ ਸਤ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧਤ ਸਫੁਰਨ ਰੂਪ ਆਨੰਦ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਥਮ ਅਗਜ਼ਾਤ ਵਿਸੈ ਹੈ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਕਾ ਗਜ਼ਾਤ ਹੁਆ ਹੁਆ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ। ਭਕਤੀ ਯੋਗ ਵਿਵੈਕਾਂ ਦੀ ਤਥਾਚਤੁਸ਼ਟਯ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਇਤਨੇ ਕਰਕੇ ਯੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯਾ ਹੈ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਨੇ। ਔ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਕਾ ਪ੍ਰਤੀਪਾਦਜ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਦਕ ਵਿਚਾਰਯ ਵਿਚਾਰਕ ਆਦੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਸਚ ਚਿਦਾਨੰਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੂਪਾਯੇਤਿ ਸ਼ਬਦੇਨ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੈ ਆਨੰਦ ਕੋ ਅਪਨੇਅਨੁਗਤ ਨਾਮ ਸਰਣਾਗਤਾ ਕੋ ਸੰਪੂਰਣ ਕਲੇਸੋਂ ਸੇ ਜੋ ਰਹਿਤ ਕਰ ਦੇਵੇ ਇਸ ਵਜ਼ੁਤਪਤੀ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਅਨਰਥੋਂ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਔ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਯੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯਾ ਹੈ ਗੵਿਥ ਕਰਤਾ ਨੇ ਵਜ਼ੁਤਪਤੀ ਨਾਮਅਵੈਵ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਹੈ॥ਗੁਰਵੇਤਿ॥ ਗੁ ਸੰਵਰਣੇ ਨਾਮ ਅਵਰਣ ਕਰਣੈ ਅਰਥ ਮੇਂ ਧਾਤੂ ਹੈ॥ ਕੂ ਸਬਦੇ ਸਬਦ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਣ ਮੇਂ ਧਾਤੂ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਕ ਖ ਗ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਅਖਰੋਂ ਮੈ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰਹਿਤਾ ਹੈ॥ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਚਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਾਰੰਵਾਰ ਬਤਾਵਨੇ ਸੇ ਵੋ ਤਿਸ ਅਖਰ ਨਿਸ੍ਰ ਅਗਜ਼ਾਨ ਨਸ੍ਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਸ੍ਰ ਆਤਮਾ ਕੋ ਅਵਰਕ ਅਗਜ਼ਾਨ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋ ਸੇ ਤਿਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਜੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਦਰਸਨ ਕਰਾਇ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਗੁਰੂ॥ ਤਿਸ ਗੁਰੂ ਮੂਰਤਿ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ॥ ੩॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵੈਦਿਕ ਮੰਗਲਾ ਚਰਣ ਉਕਤੀ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸਰਬ ਵੇਦਾਂਤੋ ਕਾ ਪ੍ਰਮੇਯ ਜੋ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕ ਚੇਤਨ ਅਭਿੰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਵਿਸਨੁ ਤਿਸ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਰੂਪ ਨਿਰਨੇ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਤਿਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਗੁਣ ਤੀਨ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਹਾਰ ਕਾ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਈਤਾ ਰੂਪ ਸਿਮ੍ਰਤਿ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਕੇ—

ਗੁਰੁਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਗੁਰੁਰ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਗੁਰੁਰ ਦੇਵਮਹੇਸ੍ਵਰਃ
ਗੁਰੂਰੇਵ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਤਸ੍ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਵੇ ਨਮਃ॥ ੪॥

ਗੁਰੁਰ ਬ੍ਰਹਮੇਤਿ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਸ਼ਨੂ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸੋਈ ਗੁਰੂ ਰਜੋਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿ ਕੇ ਰਚਨੇ ਲੀਏ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਪਾਲਨੇ ਲੀਏ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਤ੍ਵਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਸਨੂ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੇ ਉਪ ਸੰਹਾਰ ਲੀਏ ਤਮੋਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਵੰਯ ਮਹਾਦੇਵ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਪੁਨਃ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਰਬ ਅਨਰਥ ਕਾ ਹੇਤੂ ਮਿਥਜ਼ਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਾ ਕਰਤਾ ਯੇ ਬ੍ਰਮਾ ਸ੍ਰੀ ਗਰੂ ਜੀ ਨਾਹੀ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ। ਤਰਤਿ ਸੋਕਮਾਤਮਵਿਦਿਤਿ ਇਸ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕਰਕ ਸਰਬ ਅਨਰਥੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਪੂਰਬਕ ਬੋਧ ਕੇ ਉਤਪਤ ਕਰਤਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਹੈਂ। ਪੁਨਃ ਮਿਥਜ਼ਾ ਭੂਤ ਸੰਸਾਰਿਕ ਸੁਖ ਦੇ ਕੇ ਬਹੁਰੋਂ ਤਿਸ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਯੋਗ ਖੇਮ ਕਰਨੇ ਵਾਰੋ ਵਿਸਨੂ ਸਦ੍ਰਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਗੁਰੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਿਤਜਪਰਿ ਪੂਰਣ ਆਨੰਦ ਗਜ਼ਾਨੋਪਦੇਸ ਦੇਣੇ ਕਰਕੇ ਬਹੁਰੋ ਤਿਸਕੋ ਮੁਖ ਪ:ਲਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਗੁਰੂ ਹੀ ਪਰਮ ਵਿਸਨੂ ਰੂਪ ਹੈ। ਤਥਾ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਲਯ ਕੇ ਆਦ ਮੇ ਰੁਦ੍ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਸੰਹਾਰ ਕਰਤਾ ਭੀ ਹੈ ਤੋ ਭੀ ਅਗਜ਼ਾਨ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋ ਆਵਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਰੁਦ੍ ਕੇ ਸਦ੍ਰਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਸਗਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਬਾਧਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪੁਨਃ ਬਹੁਰੋ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਪੰਚ ਉਤਪਤ ਨ ਹੋਵੇ ਇਸ ਲੀਏ ਮੁਖ ਮਹਾਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਬਾਧਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹੀ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ॥ ੪ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾਦਕੋ ਸੇ ਵਿਲਖਣ ਮਹਿਮਾਕਾ ਅਨੁਮਾਨ ਰਿਦੇ ਮੇਂ ਧਾਰਕੇ ਔਰ ਗੁਰੂ ਗੀਤਾ ਕੋ ਸਲੋਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰੂਪ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ॥

ਅਖੰਡ ਮੰਡਲਾਕਾਰੰ ਬਜ਼ਾਪ੍ਤੰ ਯੇਨ ਚਰਾਚਰੰ
ਤਤ ਪਦੰ ਦਰਸਿਤੰ ਯੇਨ ਤਸਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਵੇ ਨਮਃ ॥ ੫ ॥

ਅਖੰਡਤੰਮੰਡਲੇਤਿ। ਅਖੰਡ ਦੇਸ ਕ੍ਰਿਤ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਵਸਤੂ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰੀਛੇਦ ਨਾਮ ਪਰੀਛਿਨਤਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਅਖੰਡ। ਪ੍ਰਤਜ਼ੁਤ ਭੇਦ ਭੀ ਜਿਸ ਕੀ ਸਤਾ ਪਾਇਕੇ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਆਪ ਭੇਦ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ—

ਏਤਸਜ਼ੈਵਾ ਨੰਦਸਜ਼ਾਨਜ਼ਾਨਿ ਭੂਤਾਨਿ ਮਾਤ੍ਰਾ ਮੁਪ ਜੀਵੰਤੀਤਿ ॥

ਟੀਃ—ਇਸ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੇ ਆਨੰਦ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਹੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਨਾਮ ਏਕ ਕਿਨ ਕੋ ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਕਰਕੇ ਔਰ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਭੂਤ ਜਾਤ ਅਪਨਾ ਜੀਵਨ ਕਰਤੇ ਜੀਵਤੇ ਹੈਂ ਆਤਮ ਲਾਭ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਔਰ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਜੋ ਮੰਡ ਕਹਜ਼ੇ ਹੈ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹਜ਼ਾ ਹੋ ਲਾ ਨਾਮ ਆਪਨੀ ਸਤਾਸਫੁਰਤੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਰਬ ਕੇ ਉਪਰ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਮੰਡਲਾ ਯੇ ਤੀਨ ਅਖਰੋਂ ਕੋ ਅਰਥ ਭਯੋ। ਤਥਾ ਚ ਵਾਕਜ਼ਾਰਥਃ ॥ ਸੁਖ ਰੂਪ ਆਕਾਰ ਕਰਕੇ ਜੋ ਚਰਾਚਰਜਗਤ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਬਜ਼ਾਪ ਰਹਜ਼ਾ ਹੋ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਅਖੰਡ ਮੰਸ਼ਲਾ ਕਾਰੰ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਵਿਖੇ ਜਗਤ ਐਸੇ ਕਲਪਿਤ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸੂਤ ਮੈ ਬਸਤ੍ ਹੈ ਔ ਹਾਟਕ ਮੇ ਭੂਖਣ ਜਲਮੇਂ ਤਰੰਗ ਹੈ। ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਵੀ ਵਚਨ ਹੈ ॥

ਮਯਾ ਤਤ ਮਿਦੰ ਸਰਬੰ ਜਗਦ ਬਜ਼ਕ੍ਤ ਮੂਰਤਿਨੇਤਿ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਅਰਜ਼ੁਨ ਯੇ ਚਰਾਚਰਾਤਮਿਕ ਸਰਬ ਜਗਤ ਮੁਝ ਕੀ ਅਬਜ਼ਕ੍ਤ ਮੂਰਤਿ ਕਰਕੇ ਬਯਾਪਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਮੁਝ ਕੀ ਅਬ੍ਯਜ਼ਕ੍ਤ ਮੂਰਤਿ ਨੇ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਕਾ ਬਿਸ੍ਤਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀਯੋ ਹੈ । ਅਬਜ਼ਕੁ ਕਹਜੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਯ ਅਗੋਚਰ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰਿ-ਤਿ ।।

ਅਨਿਕ ਬਿਸਥਾਰ ਏਕਤੇ ਭਏ । ਏਕ ਅਰਾਧ ਪਰਾਛਤ ਗਾਏ

ਅਰਥ—ਸਪਸ੍ਰੀ ਜਿਸ ਨੇ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕੀਯੋ ਹੈ। ਉਸ ਕੋ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਨਾਸ਼ ਲੀਏ ਔਰ ਪ੍ਰਾਛਤ ਕਰਨੇ ਕੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀ ਹੈ ਸਰਬਥਾ ਕਾਰਣ ਕੋ ਕਾਰਯ ਵਿਖੇ ਬਜ਼ਾਪਕ ਹੋਨੇ ਸੇ ਤਿਸ ਏਕ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਆਰਾਧਨ ਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਪਾਪ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਜ਼ਾਪਕ ਹੋਨੇ ਸੇ ਸੋ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਕਰਕੇ ਨਿਤਜ ਅਪ੍ਰੋਖ ਸਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕੰਠਗਤ ਭੂਖਣ ਵਤ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਭਿਨ ਭਾਸਤੋ ਹੈ ਜੋਵੈਸ੍ਵ ਪਦ ਯੋਗੀ ਜਨੋਂ ਕੋ ਭੀ ਅਤਿ ਦੂਰ ਔ ਦੁਰਲਭ ਭਾਸਤੋ ਹੈ। ਸੋ ਵੈਸ੍ਵ ਪਦ ਅਪਨੀ ਰੰਚਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਜਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦਿਖਾ ਦੀਯੋ ਹੈ ਤਿਸ ਅਧਭੁਤਮਹਾਤਮ ਵਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਰੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੋ ।। ੫।। ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੋ ਵੈਸ੍ਵ ਪਦ ਦਿਖਾਯੋ ਹੈ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਹੋਣੇ ਸੇ । ਇਸ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਰੂਪ ਸਲੋਕ ਗੁਰੂ ਗੀਤਾ ਕੋ ਔਰ ਇਕ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ।।

ਅਗਜ਼ਾਨ ਤਿਮਰਾਂ ਧਾਨਾਂ ਗਜ਼ਾਨਾਂਜਨ ਸਲਾਕਯਾ ।
ਚਖਜ਼ੁਰ ਨ ਮੀਲਤੇ ਯੇਨ ਤਸਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਵੇ ਨਮਃ ।। ੬ ।।

ਅਗਜ਼ਾਨੇਤਿ । ਅਗਜ਼ਾਨ ਹੀ ਮਹਾਂ ਤਿਮਰ ਰੋਗ ਹੈ ਮਹਾਅੰਧਕਾਰ ਹੈਜਿਸਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਮਹਾਂ ਅੰਧਕਾਰ ਕਰਕੇ ਨਿਤਜ ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸ ਭੀ ਹੈ ਆਪਨਾ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਭੀ ਨ ਹੀ ਭਾਨਹੋਤੋ ਨ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤ ਹੈ । ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜ ਮਃ ੫ ।।

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨ ਗੁਰੁ ਦੀਆ ਅਗਜ਼ਾਨ ਅੰਧੇਰ ਬਿਨਾਸ
ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੰਤ ਭੇਟਿਆ ਨਾਨਕ ਮਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ।। ੨੩ ।।

ਤਥਾ ਚ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ।

ਅਗਜ਼ਾਨੇਨਾਬ੍ਰਿੰਤੰ ਗਜ਼ਾਨੰ ਯੇਨ ਮੁਹਜੰਤਿ ਜੰਤਵਃ ।।

ਟੀਃ—ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਔਰ ਮਹਦ ਜਨੋਂ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੇ ਕੇਵਲ ਏਕ ਅਗਜ਼ਾਨ ਹੀ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਪਰਮ ਸਤ੍ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯ ਕੋ ਢਾਂਪ ਕੇ ਮਹਾਂ ਘੋਰ ਅੰਧਕਾਰ ਕਰ ਦੀਯੋ ਹੈ । ਜਿਸ ਮੇਂ ਪਾਸ ਹੋਤੀ ਹੀ ਆਤਮ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਇਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਰਤਨ ਕੋ ਆਬ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਢਾਂਪ ਕੇ ਜੀਵ ਕੋ ਦੀਨ ਕਰ ਦੀਯੋ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਪੁਨਃ ੨ ਮੋਹ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਅੰਧ ਹੋ ਰਹਜੋ ਹੈ ਬੁਧੀ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਚਖੂ ਜਿਸ ਕੋ ਗਜ਼ਾਯਤੇ ਅਨੇਨ ਗਜ਼ਾਨੰ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜਾਣੀਏ ਸੋ ਕਹਜੇ ਗਜ਼ਾਨ ਨਾਮ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੋਈ ਭਯਾ ਅੰਜਨ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਤਿਮਰ ਕਾ ਬਾਧਕ ਨਾਸਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਿਸ ਕੀ ਸਲਾਕਾ ਨਾਮ ਉਪ-ਦੇਸ਼ ਰੂਪ ਸਲਾਈ ਦੇਕੇ ਅਗਜ਼ਾਨ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਨਾਸ ਕੀਓ ਹੈ। ਔ ਬੁਧੀ ਰੂਪੀ ਚਖੂ ਖੋਲ ਦੀਓ ਹੈ ਪੁਨਃ ਬਹੁਰੋ ਬੁਧੀ ਰੂਪੀ ਨੇਤ੍ਰ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੀਟਾ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਔ ਆਪਣੇ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਚਸ੍ਰੁਤੀਃ ਸਾਃ ਵੇਃ ॥

ਦ੍ਰਿਸ਼ਜਤੇ ਤ੍ਰਗ੍ਯਾ ਬੁਧਜ਼ਾ ਸੂਖਮਯਾ ਸੂਛਮਯਾ ਸੂਛਮ ਦਰਸਿਭਿਰਿਤਿ ਸ਼੍ਰੁਤੇਃ ॥

ਟੀਃ—ਸੂਅਮ ਵਸਤੂ ਕੇ ਦੇਖਨੇ ਵਾਰੇ ਰਿਖੀ ਜਨ ਨਾ ਅਸੂਖਮ ਦਰਸੀ ਅਰ੍ਨਾਮ ਤੀਖਣ ਔ ਸੂਖਮ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਪਰਮ ਸੂਖਮ ਆਤਮਾ ਕੇ ਦੇਖ ਲੇਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਸੂਖਮ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਏ ਦੀਓ ਹੈ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਮੇਰੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਨਮੋ ਹੋ ॥ ੬ ॥

ਹਰੇਃ ਸਾਂਤਜ਼ਵਤਾਰਸਜ਼ ਨਾਨਕਸਜ਼ ਪਦਾਂ ਬ੍ਰਜੋ ॥
ਭੂਯੋਬੰਦੇ ਨਿਮਗਨਾਨਾਂ ਪੋਤੋਚ ਭਵਾਬ ਧੇਰਯਥਾ ॥ ੭ ॥

ਹਰੇਰਿਤਿ ॥ ਸਾਂਤ ਸਰੂਪ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਨੁ ਤਿਸਕਾ ਅਵਤਾਰ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਸੁਖਮ ਔ ਮਲੇਛਾਦੀ ਅਸਤ੍ਰੁਲ ਸਤ੍ਰੁ ਕੋ ਜੀਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਲੋਹਮਈ ਸਸਤ੍ਰੋ ਸੇ ਔ ਧਰਨੀ ਕੋ ਭਾਰ ਉਤਾਰਜੋ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕੋ ਨਾਮ ਜਪਾਇਕੇ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਜੋ ਯੁਗਲ ਚਰਣ ਕਮਲ ਹੈ ਤਿਨ ਕੋ ਭੂਯੋ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਮੈ ਬੰਦਨਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਕੈਸੇ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਡੂਬਤੇ ਹੈ ਤਿਨਕੇ ਪਾਰ ਉਤਰਣੇ ਲੀਏ ਜਹਾਜ਼ ਰੂਪੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਹਾਜ਼ ਕੇ ਉਪਰ ਬੈਠਕੇ ਜੀਵ ਸੁਖੇ ਨਹੀ ਸਮੁਦ੍ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜਿਨ ਪੁਰਖੋ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕੋ ਆਸ੍ਰੇ ਲੀਯੋ ਹੈ ਤੇ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਕੋ ਸੁਖੇਨ ਨਿਰਵਿਘਨ ਹੀ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਦੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਖਟ ਸਲੋਕੋ ਕਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਏਕ ਸਲੋਕ ਕਰਕੇ ॥

ਅੰਗਾਦ ਹਿ ਸਾਤਸਜ਼ਾਗਦਸਜ਼ ਗੁਰੂਣਾਂ ਗੁਰੋਃ ਸਦਾ
ਸਿਰਸਾ ਪਾਦ ਪਦਮੌ ਵੈਬੰਦੇ ਹ੍ਰਿਦਿ ਨਿਧਾਯਚ ॥ ੮ ॥

ਅੰਗਾਦਿਤਿ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੇ ਯੁਗਮ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕੋ ਸਦਰਦੇਾ ਮੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾਃ ਸਿਰ ਕਰਕੇ ਤਿਨ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਪੁਨਾਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਜੀ ਗੁਰੂਓਂ ਕੇ ਭੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਤਿਨਕੇ ਅੰਗ ਤੇ ਜੋ ਆਵਰ ਭਾਵ ਭਏ ਹੈਂ ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਏਕ ਸਲੋਕ ਕਰਕੇ ਅਮਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਅਮਰ ਤ੍ਵੰ ਹਿ ਯੋ ਦਤ੍ਵਾ ਦਾਸਾਨਾਂ ਸਰਣਾਰਥੀਨਾਂ।
ਤੰਨੌਮੀ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਾਖਜੰ ਭੁਕਤਿ ਮੁਕਤਿ ਪ੍ਰਦੰ ਗੁਰੰ ॥ ੯ ॥

ਅਮਰ ਤ੍ਵੇਤਿ ॥ ਜੋ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਸੰਸਾਰਕ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਛੂਟਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣ ਕੋ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪੜ ਭਏ ਹੈ। ਸ੍ਵ ਸਰੂਪ ਕੋ ਗਯਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਦ੍ਵਾਰਾ ਉਨਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾਟਕੇ ਜਿਨੋ ਨੇ ਅਮਰ ਪਦ ਬ੍ਰਹਮ ਪਦ ਮੈ ਸਿਥਤ ਕੀਓ ਹੈ ਅਪਨੇ ਦਾਸਾਂ ਕੋ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ।ਅਥਵਾ ਅਮਰ ਨਾਮ ਸਰਬੇ ਦੇਵਤਾ ਦਾਸ ਹੋਵੈ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਦਾਸਃ। ਐਸੇ ਜੋ ਭੋਗ ਔ ਮੋਖ ਕੇ ਦਾਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਹੈ। ਤਿਨਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮੈ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ॥ ੯ ॥ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਰਾਮ ਨਾਮੋ ਪਦੇਸੇਨ ਪਾਰਤੀਰੰ ਨਯੰਤਿ ਵੈ।
ਸਾਗਰੰ ਤਮਹੰ ਬੰਦੇ ਰਾਮਦਾਸੰ ਚ ਸ੍ਰ ਗੁਰੰ ॥ ੧ ॥

ਰਾਮ ਨਾਮੇਤਿ ॥ ਰਾਮਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਮੁਮੁਖੂ ਜਨੋ ਕੋ ਜੋ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਪਾਰ ਕਾ ਕਿਨਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਰ ਤਿਸ ਕੋ ਜੋ ਦੇਵੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਤਪ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਜੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਦਾਸ। ਅਥਵਾ ॥

ਰਮੰਤਿ ਯੋਗਿਨੋਅਸਿਮਨਿਤਿ ਰਾਮਃ ਸੋ ਦਦਾਤਿ ਸ੍ਰ ਜਨਾਨਿਤਿ ਰਾਮਦਾਸਃ ॥

ਇਸ ਵਿਤਪਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਦਾਸ ਪਦ ਕਾ ਅਰਥ ਕਰਣਾ ॥

ਟੀ–ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਰੂਪ ਵਿਖੇ ਯੋਗੀ ਜਨਰਮਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੇ ਅਰਥ ਬੋਧ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜੋ ਸ੍ਵ ਸਰੂਪ ਕਾ ਬੋਧ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ । ਅਥਵਾ ਭਕਤੀ ਅਵਤਾਰ ਤ੍ਵ ਆਪਕੋ ਸੂਚਨ ਕਰਾਵਨੇ ਸੇ ਭੀ ਆਪ ਕੋ ਦਾਸ ਔ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਰੂਪ ਸੇ ਸੂਚਨ ਕੀਯੋ ਹੈ। ਨਨੂ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੈਸੇ ਔਰ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਪਰਮ ਭਗਤ ਹੂਏ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਭੀ ਦਸੋਂ ਰੂਪ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤ ਹੂਏ ਹੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਹੀ ਇਨਕੇ ਭਕਤੀ ਅਵਤਾਰਤ੍ਵ ਮੈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਗਉੜੀ ਰਾਗ ਮੈਂ । ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕਜ ਮਃ ੫ ॥

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਇਹੈ ਸੁਖ ਮਾਂਗੈ ਮੋਕੋ ਕਰ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰੇ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਰੂ ਸੋਹਲੇ ਮਃ ੫ ॥ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਕੋ ਕਰੀਅਹੁ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਦਾਸਾਂ ਰਾਖਸੰਗਾ ॥

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਕਾ ਭਕਤ ਮਾਨਨੇ ਮੇਂ ਤੁਮਾਰੀ ਕੌਨਸੀ ਹਾਨੀ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤੀ ॥ ਯਦਜ਼ਪੀ ਹਾਨੀ ਹਮਾਰੀ ਭਕਤ ਅਵਤਾਰ ਕਹਨੇ ਸੇ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਜੀ ਉਲਟਾ ਆਪ ਭਕਤੋ ਕਾ ਦਾਸ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਪਾਂਡਵੋ ਆਪਨੇ ਭਕਤੋ ਕਾ ਦਾਸ ਭਾਵ ਹੋਕੇ ਵਰਤੇ ਹੈ। ਤਥਾ ਰਾਜਾ ਉਗ੍ਰਸੇਨ ਕੇ ਆਗੇ ਦਾਸੋਂ ਵਤ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਕਰਤੇ ਰਹੇਹੈ। ਤਥਾ ਨਾਮ ਦੇਵ ਔ ਧਨਾ ਭਕਤ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਛਪਰ ਬਾਂਧ ਔ ਹਲਕਾ ਵਾਹੁਲੋ। ਦਾਸੋ ਵਤ ਗਊ ਬਛੇ ਆਦਿਕੋ ਕੋ ਚਰਾਵਨੋ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਤਥਾਪੀ ਯਥਾਰਥ ਪਰਮਾਰਥ ਵਸਤੂ ਕੋ ਲੋਪ ਕਰਨ ਮੇਂ ਅ ਪਰਮਾਰਥ ਵਸਤੂ ਕਾ ਰੂਪਾਂਤਰ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਲੇ ਮੈ ਹਮਕੋ ਕਿਸ ਫਲ ਕੀ ਸਿਧੀ ਹੂਈ। ਯਥਾਤਥ ਵਸਤੂ ਕ ਅਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਸੇ ਨਿਰੂਪਣ ਮੈ ਉਲਟਾ ਅਨਰਥ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ ॥

ਸਮੂਲੋ ਵਾ ਏਖ ਪਰਿ ਸੁਸੁਖਜ ਤਿਯੋ ਅਨ੍ਰਿਤ ਸਮਝਿ ਵਦਤਿ ਤਸਮਾ ਨ੍ਹਾ ਰਹਾਮਜ਼ ਨ੍ਰਿਤ ਵਕਤੁ ॥ ਅਃ ਵੇਃ ੬ ਪ੍ਰਃ

ਟੀ—ਅਥਰਬਣ ਬੇਦ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਸੋ ਪੁਰੁਖ ਮੂਲ ਸੇ ਹੀ ਸੂਕ ਜਾਤੇ ਜੋ ਝੂਠ ਬੋਲਤੋ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾਰਨ ਸੇ ਹਮ ਝੂਠ ਬੋਲਨੇ ਕੋ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤਜ਼ਰਥਃ ਜੈਸੇ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਅਵਕਾਸ ਦੇਤੇ ਹੈ ਭੋਗਤ ਰੂਪ ਤ੍ਰ ਮੇਂ। ਤੈਸੇ ਹਮ ਕੋ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਵਚਨ ਹੀ ਈਸ਼੍ਵਰ ਅਵਤਾਰ ਤ੍ਰ ਮੈ ਅਵਕਾਸ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕਜ਼

॥ ਰਾਗ ਸੋਰਠ ਮਃ੧ ॥

ਤਤ ਨਿਰੰਜਨ ਜੋਤ ਸਬਾਈ ਸੋਹੰ ਭੇਦ ਨ ਕੋਈ ਜੀਉ।

ਇਤਜ਼ਾਦੀ। ਰਾਮਕਲੀ ਕੀ ਵਾਰਕਾ ੧੨ ਸਃ ਮਃ ੧ ॥

ਸਭ ਘਟ ਮੇਰੋ ਹਉ ਸਭਨਾਂ ਅੰਦਰਿ ਜਿਸਹਿ ਖੁਆਂਈ ਤਿਸ ਕਉਣੁ ਕਹੈ ॥

ਜਿਸਹਿ ਦਿਖਾਲਾ ਵਾਟੜੀ ਤਿਸਹਿ ਭੁਲਾਵੈ ਕਉਣੁ। ਜਿਸਹਿ ਭੁਲਾਈ ਪੰਧਸਿਰ ਤਿਸਹਿ ਦਿਖਾਵੈ ਕਉਣ ॥

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰੰਜਨ ਅੰਜਨ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਕੋ ਹੈ ਜੋ ਮਾਯਾਤਤ ਕਾਰਯ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਹੋਵੈ ਸੋਈ ਕਹਜੇ ਨਿਰੰਜਨ ਜਜੋਤੀ ਸੋ ਮੈਂਹੂੰ। ਯਾ ਮੈ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਸੇ ਨਿਰੰਜਨ ਮੈਂ ਹੂੰ ਮੈਂ ਨਿਰੰਜਨ ਹੂੰ ਰੰਚਕ ਭੀ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਨਾਨਕ ਨਾਨਕ ਮਈ। ਇਤਜਾਦੀ ਯਾਵਤ ਜੜ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਜਗਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਹੇ ਸਿਧੋ ਮੈ ਸਭ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਇਸਿਥਤ ਹੂੰ ਸਭ ਘਟ ਮੇਰੇ ਹੈਂ ਔਰ ਜਿਤਨਾ ਜੜ ਚੇਤਨ ਜਗਤ ਹੈ ਸਭ ਮੇਰੇ ਘਟ ਵਿਖੇ ਉਦਰ ਵਿਖੇ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਔਰ ਸਭਕੇ ਅੰਤਰ ਮੈਂ ਇਸਿਥਤ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਸੇ ਬਾਹਿਰ ਮੁਝ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕਛ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਸਿਧ ਸਭਾ ਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ, ਜੋ ਆਪ ਸਭਕੇ ਅੰਤਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਸਭ ਕਾ ਆਤਮ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਤੋਂ ਸਭ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤੁਮਕੋ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਰ ਓਵਾਚ। ਹੇ ਸਿਧੋ ਜਿਸ ਕੋ ਅਪਨੀ ਮਾਯਾ ਰੂਪ ਸ਼ਕਤੀ ਸੋਹਮ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕੋ ਭੁਲਾਇ ਦੇਵੈ। ਤਿਸਕੋ ਕੌਨ ਕਹੈ ਨਾਮ ਕੌਨ ਆਤਮਤਤ੍ਵ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੈ। ਜਿਸਕੋ ਵਾਟੜੀ ਭੁਲਾਇ ਦੇਵੇ ਵਾਟੜੀ ਨਾਮ ਮਾਰਗ ਕੋ ਹੈ ॥ ਆਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਅਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਰੂਪ ਸਤਮਾਰਗ ਜਿਸ ਕੋ ਹਮ ਭੁਲਾਇ ਦੇਵੈਂ ਤਿਸ ਕੋ ਕਉਨ ਕਹੇ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਤਿਸ ਕੋ ਕਉਨ ਬਤਾਵੈਔਰ ਆਪਨੀਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਸਾਧਨ ਰੂਪ ਸਤਮਾਰਗ ਜਿਸ ਕੋਹਮਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇਸਤਸੰਗ ਔ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਰੂਪ ਬਤਾਇ ਦੇਵੈ ਪੁਨਃ ਕਉਨ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਤਿਸ ਕੋ ਭੁਲਾਇ ਦੇਵੈ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਆਦੀ ਪਦ ਸੇ ਦੈਤ ਅਰ ਮਾਨੁਖ ਭੀ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰ ਲੇਨੇ ਕਿਸੇਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਤਿਸਕੇ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੇਂ ਵਿਘਨ ਕਰ ਸਕੇ। ਔਰ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਅਵਤਾਹਤ੍ਰ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੱਯੋਂਮੇਂ ॥

ਸਤ ਜੁਗ ਤੈਂ ਮਾਣਿਉ ਛਲਿਓ ਬਲਬਾਵਨ ਭਾਇਓ।
ਤ੍ਰੈਤੈ ਤੈਂ ਮਾਣਿਓ ਰਾਮ ਰਘੁਵੰਸ ਕਹਾਇਓ ॥
ਦੁਆਪੁਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੁਰਾਰ ਕੰਸ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਓ।
ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਕੋ ਰਾਜ ਅਭੈ ਭਗਤਹ ਜਨਦੀਓ ॥
ਕਲਜੁਗ ਪ੍ਰਮਾਣਨਾ ਨਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਅਮਰ ਕਹਾਇਓ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਰਾਜ ਅਬਚਲ ਅਟਲ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਫੁਰਮਾਇਓ ॥

ਟੀ—ਸਮੇ ਅਉ ਜੁਗ ਕੇ ਅਨੁਰੂਪ ਭਗਵਤ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਵ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨ ਕਹਜਾ ਹੁਆ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਗੀਤਾ ਅਃ ੪ ਸ੍ਰੀ ਭ॰ ਵਃ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਹੂਨਿ ਮੇਂ ਬਜ਼ਤੀਤਾਨਿ ਜਨਮਾਨਿ ਤਵ ਚਾਰਜੁਨ ।
ਤਾਨਜਹੰ ਵੇਦ ਸਰਬਾਣਿਨ ਤੂੰ ਵੇਤਥ ਪਰੰਤਪ ॥ ੫ ॥
ਅਜੋਪਿ ਸਨ੍ਹਅਜਯਾਤਮਾ ਭੂਤਾ ਨਾਮੀਸ੍ਵ ਰੋਧਿ ਸਨ ।
ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀਂ ਸ੍ਵਾ ਮਧਿਸ੍ਹਾਯ ਸੰ ਭਵਾਮਜ਼ਾਤਮ ਮਾਯਯਾ ॥ ੬ ॥
ਯਦਾ ਯਦਾਹਿ ਧਰਮਸਜ ਗਲਾਨਿਰ ਭਵਤਿ ਭਾਰਤ।
ਅਭਜੁਥਾਨ ਮਧਰ ਮਸਜ ਤਦਾਤਮਾਨੰ ਸ੍ਰਿਜਾਮਜ ਹੰ ॥ ੭ ॥
ਪਰਿ ਤ੍ਰਾਣਾਯ ਸਾਧੂ ਨਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ਾਯ ਚਦੁਸ਼ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ।
ਧਰਮ ਸੰਸਥਾਪਨਾਰਥਾਯ ਸੰਭਵਾਮਿ ਯੁਗੇ ਜੁਗੇ॥ ੮ ॥

ਇਤਿ ਭਗਵਤ ਵਚਨਾਤ ॥

ਟੀ–ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਮੇਰੇ ਤੇਰੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਨਾਮ ਅਨੰਤ ਹੀ ਜਨਮ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਏ ਹੈ। ਉਨ ਆਪਨੇ ਔ ਤੇਰੇ ਜਨਮਾ ਕੋ ਮੈਂ ਈਸ੍ਵਰ ਹੂੰ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ। ਔ ਤੁਮ ਕੋ ਜੀਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤੁਝਕੋ ਮਾਲੁਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਸਤ੍ਰੁਤਾਪਨ ਮੇਰੀ ਸੁਧ ਉਪਾਧੀ ਹੋਨ ਸੇ ਮੁਝਕੋ ਸਰਬਗਜ ਗਜਾਨ ਹੈ। ਔ ਤੇਰੀ ਮਲਨੂੰ ਉਪਾਧੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤੁਝਕੋ ਸਰਬ ਗਜਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਕਿੰਤੂ ਅਲਪਗਜ ਗਜਾਨ ਹੈ ॥ ੫ ॥

ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਯਦਜਪੀ ਮੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਭੀ ਹੋਂ ਔ ਜਨਮ ਤੇ ਰਹਤਭੀ ਹੂੰ ਔ ਸਰਬ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਈਸ੍ਵਰ ਭੀ ਹੂੰ। ਤਥਾਪੀ ਆਪਨੀ। ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਅੰਸ਼੍ਰੇ ਕਰਕੇ ਆਪਨੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਲੇਤਾ ਹੂੰ। ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਕਾ ਹੈ ਸੁਭਾਵਕਾ ਭੀ ਹੈ॥ ੬ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕੋ ਜਨਮ ਲੇਨੇ ਸੇ ਕਜਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਜੋ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਆਪ ਜਨਮ ਲੇਤੇ ਹੋ ਪੁਨਃ ਅਜਨਮਾ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੋ ॥

ਉੱਤ੍ਰ–ਹੇ ਅਰਜਨ ਜਿਸ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਧਰਮ ਮੈ ਗਿਲਾਨੀ ਤਰਕਟਾ ਅਨ ਹੋਤਾ ਹੀ ਦੋਸ਼ ਅਰੋਪਨ ਜੀਵ ਕਰਣੇ ਲਗਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਆਜ ਕੇ ਸਮੇ ਕੇ ਲੋਕਂ ਪਿਛਲੇ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮੋ ਮੇ ਤਰਕ ਕਰਕੇ ਤਜਾਗ ਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਧਰਮ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਣੀਤ ਹੈ। ਤਥਾ ਹੀ ਕੋਈ ਤੋ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਗਜਾਰਵੀ ਪਾਤਸਾਹੀ ਨ ਕਹਨਾ ਚਾਹਯੇ। ਕੋਈ ਕਹਤਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਮਥਾ ਨ ਟੇਕਨਾ ਚਾਹੀਯੇ। ਕੋਈ ੨ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਜੀਵ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਨੇ ਦੇਵੀ ਪ੍ਰਤਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰੀ ਕੋਈ ੨ ਕਹਤੇ ਹੈ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸਾਹੁਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਹੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ੨ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਜੀਵ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀ ਹਵਨਕੀ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਏਕ ਹੀ ਬਾਰ ਕੁੰਡ ਮੈਂ ਡਾਰ ਦਈ ਉਸ ਸੇ ਅਗਨਿ ਬੜਾ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਹੁਆ ਔ ਬਡਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੁਆ ਔਰ ਬੋਲ ਦੀਆ ਕੇ ਦੇਵੀ ਪ੍ਰਤਖ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹੈ॥ ਕਬੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਦੇਵੀ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ੨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰਾਧ ਆਦੀ ਕਰਮ ਕ੍ਰਿਯਾ ਭੀ ਨ ਕਰੋ ਗੰਗਾ ਔ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਫੂਲ ਭੀ ਮਤ ਡਾਰੋ। ਔ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੋ ਮਤ ਦਾਨ ਦੇਵੋ ਮਤ ਮਾਨੋ। ਜਿਸ ਸਬਦ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਥਵਾ ਛੰਦ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਨ ਸੇ ਨਹੀਂ ਲਾਗਤੀ ਅਰ ਨਾ ਤਿਸ ਕਾ ਉਨ ਕੋ ਅਰਥ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਵੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਸਲੋਕ ਬਜ਼ਾਸ ਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੇ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਖੇਪਕ ਹੈ। ਇਤਜਾਦੀ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੀਹਤ ਧਰਮ ਮੈਂ ਤਰਕਣਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਔ ਸ੍ਵਕਪੋਲ ਕਲਪਿਤ ਧਰਮੋ ਕੋ ਲਿਖ ੨ ਕੇ ਕਾਗਦ ਕਾਲੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ੨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਵੇਦ ਈਸ੍ਵਰ ਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮਾਨੁਖ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਮਦ ਭਾਗਵਤ ਬਾਜਸ ਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਔ ਨ ਭਾਰਤ ਬਜ਼ਾਸ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਔਰਔਰ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਬਨਾਇ ਧਰੇ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਿਮ੍ਰਤਜੋਂ ਮੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ ਮੈ ਔ ਧਰਮ ਮੈ ਤਰਕਣਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਆਪ ਕੋ ਪੁਨਾਃ ਆਚਾਰਜ ਕਹਾਤੇ ਹੈਂ। ਔ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭੰਗੀ ਪ੍ਰਜੰਤ ਸਭ ਕੋ ਮਿਲਾਇ ਲੇਵਹੁ ਮਿਲਕੇ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਕੋਈ ਦੋਸ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਇਤਜਾਦੀ ਸ੍ਵੈ ਕਪੋਲ ਕਲਪਿਤ ਧਰਮੋਂ ਕੋ ਲਿਖ ੨ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਔ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਣੀਤ ਧਰਮ ਕੋ ਆਪ ਭੀ ਤਜ਼ਾਰਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾ ਔਰੋਂ ਸੇ ਤਜ਼ਾਰ ਕਰਾਤੇ ਹੈਂ। ਹਮ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਕੇ ਜਗਤ ਕੇ ਸਾਥ ਉਨ ਕੋ ਕਛੂ ਵੈਰ ਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਧਰਮ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਭੰਗ ਕਰਾਤੇ ਹੈਂ॥

ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜਬ ੨ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਗਿਲਾਨੀ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਧਰਮ ਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਰ ਅਧਰਮ ਬੜਾ ਪ੍ਰਬਲ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥

ਘੋਰ ਕਲੂ ਜਬ ਆਇਗੋ ਸਾਧੁ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਇ।
ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਮਸ਼ਕਰਾ ਤਿੰਨ ਕੀ ਪੂਜਾ ਹੋਇ॥

ਮਦਰਾ, ਜੂਆ, ਬੇਸਜਾ ਗਮਨ, ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਮਨ, ਚੋਰੀ, ਯਾਰੀ, ਠਗੀ, ਵਿਸ਼੍ਵਾਸ ਘਾਤ, ਮਿੱਤ੍ਰ ਘਾਤ, ਅਸੱਤ ਵਾਦ, ਝੂਠ ਬੋਲਨਾ, ਨਿੰਦਾ, ਚੁਗਲੀ ਅਰ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧਾਦੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕ ਇਸ ਤੇ ਆਦ ਲੈ ਕੇ ਅਧਰਮ ਜਬ ਬੜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਭੂਮੀ ਤਾਪੋਂ ਸੇ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ਦੁਖਾਤੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਮੈਂ ਅਪਨੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਰਚਤਾ ਹੂੰ ॥ ੭ ॥

ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਬ੍ਰਾਮਣ ਕੀ ਰਖਜਾ ਲੀਏ ਔ ਦੁਸ਼ਕ੍ਰਿਤੀ ਜੋ ਪਾਪੀ ਘੋਰ ਪਾਪੀ ਅਤਜਾਚਾਰੀ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਡੰਡਕੇ ਲੀਏ ਔ ਧਰਮ ਮਿਰਯਾਦਾ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਿ੍ਰਤੀ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕ ਰੀਤੀ ਸਥਾਪਨ ਕਰਨੇ ਲੀਏ "ਯੁਗੇ ਯੁਗੇ" ਯੁਗ ੨ ਵਿਖੇ ਅਵਤਾਰ ਲੇਤਾ ਹੂੰ ॥ ੮ ॥

ਇਤਜਾਦਿਕ ਭਗਵਤ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਹੀ ਸਪਸ਼ੂ ਹੋਤਾਹੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਜੋ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯੇ ਦਸੋਂ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਜੀ ਕੇ ਅਵ-ਤਾਰ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਜੋ ਗੀਤਾ ਕੇ ਚੌਥੇ ਅਧਜਾਯ ਕੇ ਆਠਵੇਂ ਸ਼ਲੋਕ ਮੇਂ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਰਖਜਾ ਔਰ ਦੁਸ਼ੂ ਪਾਪੀ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਡੰਡ ਦੇਨੇ ਔਰ ਧਰਮ ਸਥਾਪਨ ਔਰ ਅਧਰਮ ਕਾ ਨਾਸ ਯੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਜੋ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਕੀਨੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਦਸੋਂ ਅਵਤਾਰੋਂ ਮੈ ਯੇ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਸਪਸ਼ੂ ਸਰਬਜਨੋਂ ਕੋ ਆਵਤੀ ਥੀ ॥ ਦੇਖੋ ਵੈਦਕ ਧਰਮ ਯਗਜੋਪਵੀਤ ਔ ਪੁਰਾਣ ਸਮਾਰਤ ਧਰਮ ਤਿਲਕ ਤਿਸਕੀ ਰਖਜਾ ਕੇ ਲੀਏ ਨਵਮ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਆਠ ਯਾ ਦਸ ਬਰਸ ਕੇ ਅਪਨੇ ਬੇਟੇ ਕੋ ਗੁਰੂ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈਠਾਯ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਨੇ ਅਬਲਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰੋਣੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਜਾਣਾ ॥ ਕਿੰਤੂ ਹਮ ਜੰਞੂ ਟਿਕੇ ਕੀ ਰਖਜਾ ਲੀਏ ਅਪਨਾ ਸੀਸ ਦੇਕੇ ਤੁਰਕ ਕਾ ਤੇਜ ਬਲ ਨਸ਼ੂ ਕਰਤੇਂ ਹੈ ॥ ਅਰ ਤੁਮ ਤੁਰਕ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਬਦਲੇ ਲੇਨੇ ਕੀ ਤਜਾਰੀ ਕਰੋ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ-ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕੋ ਗਾਦੀ ਪਰ ਛੋਟੇ ਸੇ ਬੈਠਾਇਕੇ ਇਹੀ ਬਚਨ ਕਹਜਾ ਥਾ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰੇ ਬਦਲੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰਨੀ ਹਮਾਰਾ ਬਦਲਾ ਲੇਨਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਲਹੂ ਕੇ ਪਜਾਸੇ ਥੇ। ਯਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰ ਲੇਤੇ ਥੇ ਅਥਵਾ ਮਾਰ ਡਾਰਤੇ ਥੇ। ਚਮਾਰ ਔ ਭੰਗਜੋਂ ਕੀ ਜਗੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਕੋ ਵਿਗਾਰੀ ਪਕੜ ਕੇ ਸਿਰਪਰ ਇਨ ਕੇ ਬੋਝਾ ਉਠਾਵਾਵਤੇ ਥੇ। ਜਬ ਕੋਈ ਤੁਰਕ ਮਰਜਾਵੇ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਕਬਰ ਖੋਦਨੇ ਕੀ ਕਾਰ ਲਗਾਈ ਹੁਈ ਥੀ। ਨ ਯਗ ਹੋਮ ਹੋਨੇ ਦੇਤੇ ਥੇ ਨਾ ਸੰਖ ਬਜਾਨੇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਨ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਿਸੀ ਕੋ ਕਰਨੇ ਦੇਤੇ ਥੇ ਨ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਕਾ ਨਾਮ ਭਜਨ ਜਪ ਤਪ ਕਰਨੇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਔ ਜ਼ੁਲਮ ਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਓਂ ਕੋ ਘਰ ਮੇਂ ਡਾਰ ਲੇਤੇ ਥੇ ॥ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਸਵਾ ਮਣ ਰੋਜ ਜਨੇਊ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਉਤਾਰਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਆ ਹੁਆ ਥਾ। ਔ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਤਿਲਕ ਤੁਰਕ ਕਾਫ਼ੀ ਚਾਟ ਲੇਤੇ ਥੇ ਜ਼ੁਬਾਨ ਸੇ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਕਾ ਦਿਲ ਦੁਖਾਨੇ ਲੀਏ ਹਿੰਦੂਆਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਗੋ ਹਤਜਾ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਐਸੇ ਕ੍ਰੂਰ ਸਮੇਂ ਮੈ ਅਪਨੇ ਛੋਟੇ ਸੇ ਲੜਕੇ ਕੋ ਅਪਨੀ ਗੱਦੀ ਪਰ ਬੈਠਾਖ਼ਿਕੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰਾ ਬਦਲਾ ਲੇਨਾ। ਨਾ ਕੋਈ ਤੋਪਖਾਨਾ ਦੀਓ ਹੁਤੋ ਔ ਨਾ ਕਿਸੀ ਦੇਸ ਕਾ ਰਾਜ ਦੀਆ ਨ ਖਜ਼ਾਨਾ ਧਨ ਕਾ ਕੋਊ ਦੀਓ ਹੁਤੋ ਅਰ ਨਾ ਸਾਜ ਬਾਜ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਨ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਸੈਨਾ ਥੀ ਹਸਤੀ ਅਸ੍ਵਰਥ ਪੈਦਲ ਆਦਿਕ। ਔ ਨਾ ਕੋਊ ਅਸਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਜਾ ਆਪ ਅਪਨੇ ਬੇਟੇ ਕੋ ਸਿਖਾਈ ਥੀ ਇਤਨੇ ਪਰ ਹੁਕਮ ਯੇ ਦੀਆ ਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰਾ ਬਦਲਾ ਲੇਨਾ। ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਉਦੇ ਅਸਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਧਰਨੀ ਪਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਹੀ ਰਾਜ ਹੁਤੋ। ਐਸੀ ਐਸੀ ਬਾਤੋਂ ਸੇ ਔਰ ਭੀ ਦੁਸ਼ਕ੍ਰਿਤ ਕਾਰਯੋਂ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਠੀਕ ਅਵਤਾਰ ਹੀ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਹੈਂ। ਯੇ ਹੁਕਮ ਪਿਤਾ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਯੁਧ ਯਮਨਾਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਾਰਬਤੀਯ ਰਾਜਨੋਂ ਸੇ ਕਰਕੇ ਭੀਮਸੇਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਜੀਤਾ ਆਪ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਨੇ ਪਾਉਂਟੇ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਬਨਮੈ ਬਡੇ ਬਡੇ ਘੋਰ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਔ ਬਜਾਘੋ ਕੋ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਮਾਰਕੇ ਮਕਤ ਕਰਕੇ ਕੰਸ ਕੇਸੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਤਰਹਿ ਵੈਕੰਠ ਭੇਜ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਇਤਜਾਦਿਕ ਮਹਤ ਕਾਰਯੋਂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਔ ਸਰਬ ਗਜ਼ਾਨ ਸੰਪੂਰਨ ਯੋਗ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਨੁਮਾਨ ਸੇ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਕੇ ਧ੍ਰਿਤਮਹਿੰ ਮਦਿਬਜ਼ੰ ਤਵ ਵਪੁਃ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਅਨੰਤ ਅਣਗਿਣਤ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਨਾਸ ਕੀਓ ਹੁਤੋ। ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਅਪਨਾ ਸੀਸ ਦੇਕੇ ਤੁਰਕ ਰਾਜ ਕੋ ਤੇਜ ਨਸ਼ਟ ਕੀਓ। ਆਗੇ ਸੇ ਯਗਜ਼ੋਪਵੀਤ ਉਤਰਨੇ ਸੇ ਬੰਦ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਖੰਡੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਉਪਰ ਬਜਾਯੇ ॥ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾਰਥ ਅਪਨੇ ਚਾਰੋਂ ਬੇਟੇ ਮਰਵਾਇ ਦੀਏ। ਔ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਪਜ਼ਾਰੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਸਿਖ ਮਰਵਾਇ ਦੀਏ। ਔ ਯੁਧ ਕੇ ਜੋ ਲੀਏ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਮਾਰਗ ਬਤਾਵਨੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਯਗ ਕਰਕੇ ਮਹਾਂਮਾਯਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਡਿਕਾ ਭਗਵਤੀ ਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤਜਖ ਕੀਓ ਔ ਅਪਨੀ ਹਯਾਤੀ ਮੈਂ ਸੈਤੀਂ ਅਠੱਤੀ ਲਾਖ ਤੁਰਕ ਕੋ ਸਹਤ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਕੇ ਅਨੰਤ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਨਾਸ ਕੀਓ ॥ ਪੁਨਃ ਏਕ ਪਾਂਚ ਸਿਖੋ ਕੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਲਵਾਨ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਏਕ ਏਕ ਕੋ ਲਾਖੋਂ ਸੇ ਲੜਾਯੋ ॥ ਪੁਨਃ ਬੰਦੇ ਬੈਰਾਗੀ ਕੇ ਉਪਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਜੋ ਔਰ ਪਾਂਚ ਬਾਣ ਬਖਸ਼ੇ। ਇਸੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨ ਦੇਸ ਨ ਸੈਨਾ ਨ ਖਜ਼ਾਨਾ ਨ ਤੋਪਖਾਨਾ ਨ ਰਾਜ ਸਾਜ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੀਓ ਹੁਤੋ। ਕੇਵਲ ਏਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖਜ਼ ਤਿਨਕੀ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੇਖਜੋ ਹੁਤੋ। ਉਨਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀ ਉਨ ਪੰਚ ਬਾਣ ਔ ਦਯਾ ਸਿੰਘਾਦੀ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੋ ਗਾਰਕ ਕਰ ਡਾਰਜੋ ਹੈ। ਐਸੇ ਐਸੇ ਲਖਣੋ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕੇ ਮਹਾ ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਧਾਰਣੇ ਵਾਰੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਵਪੁ ਹੈ। ਇਤਨੀ ਸਾਮਰਥ ਔ ਮਹਤ੍ਵ ਦੇਖਕੈ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਭਕਤ ਮਾਤ੍ਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਅਰ ਮਛ ਕੁਛ ਵਾਰਾਹ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਹੰਸਹਯਗ੍ਰੀਵ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕਾ ਪੂਰਾ ਅਵਤਾਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਭਕਤ ਕਾ ਅਰਥ ਸੇਵਕ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਜੀ ਕੇ ਸੇਵਕ ਹੈ ਔ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਕੇ ਅਵ-ਤਾਰ ਸਰਬ ਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਭਕ੍ਤ ਕਹਿਨੇ ਮੇਂ ਹੇਤੁ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਯੇ ਕਹਿਨਾ ਉਨ ਕਾ ਕੇਵਲ ਅਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਗੀਤਾ ਕੇ ੪ ਅਧਜ਼ਾਯ ਕੇ ੧੧ ਸਲੋਕ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ॥

"ਯੇ ਯਥਾਮਾਂ ਪ੍ਰਪਦ੍ਯੰਤੇ ਤਾਂਸ੍ਤਥਾ ਭਜਾਮ੍ਯਹੰ"

ਜੋ ਭਕ੍ਤ ਜਿਸ ਭਾਵ ਸੇ ਮੁਝ ਕੋ ਦਾਸ ਸਖਾ ਮਿਤ੍ਰ ਭਾਵ ਸੇ ਭਜਤੇ ਹੈਂ ਮੈ ਭੀ ਉਨ ਕੋ ਮਿਤ੍ਰ ਸਖਜ਼ ਦਾਸ ਭਾਵ ਕਰਕੇ ਭਜਤਾ ਹੂੰ ਇਸ ਕਹਿਨੇ ਸੇ ਅਵਤਾਰੋਂ ਮੇਂ ਭਗਤ ਪਨਾ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਦੇਵ ਨੇ ਹੀ ਸਿਧ ਕੀਜੋ ਹੈ ਕਿੰਤੁ ਦੁਸ਼੍ਟੋਂ ਕੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਸਹਿਤ ਜੋ ਧਰਮ ਕੀ ਰਛਜ਼ਾ ਰੂਪ ਹੇਤੁ ਭੀ ਸਭੀ ਅਵਤਾਰੋਂ ਮੈ ਹੋਵੈ ਹੈ। ਜੋ ਰਖਣਾ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਕਰਣੀ ਹੈ ਸੋਈ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇਵਾ ਕੇ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਸਭੀ ਅਵਤਾਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂ ਤੇ ਤੁਮਾਰੇ ਕਹਿਲੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਭਯੋ ਕੇ ਜਿਤਨੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਸੋ ਭਕ੍ਤੀ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸਭੀ ਭਕ੍ਤ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਔ ਮੁਝ ਸੇ ਹੀ ਹੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਜਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀਆਂ ਹੈਂ ਇਸ ਲੀਏ ਮੈਂ ਹੀ ਜਗਤ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਇਤਨਾ ਕਿਸੀ ਅਵਤਾਰ ਕਾ ਵਚਨ ਲਿਖਨੇ ਸੇ ਤਾ ਕੋ ਸਰਬ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ਔ ਕਿਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਕੋ ਗੁਰੂ ਔ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਭਕ੍ਤੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਰਥ ਬਤਾਵਨੇ ਹੇਤ ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਮੈਂ ਆਪ ਕਾ ਸੇਵਕ ਹੂੰ ਦਾਸਾਨ ਦਾਸ ਹੂੰ ਕਾਹੁ ਕੇ ਸੇਵਕ ? ਲਿਖਨੇ ਸੇ ਤਾਂ ਕੋ ਭਕ੍ਤ ਮਾਤ੍ਰ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ਯੇ ਕੇਵਲ ਜਾਨਨੇ ਵਾਰੋ ਕੋ ਅਗਜ਼ਾਨ ਸਿਧ ਹੋਤੋ ਹੈ। ਮੈ ਸਰਬ ਕਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਰਤਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੂੰ ਐਸੇ ਕਹਿਨੇ ਵਾਰੇ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਮਾਨਨਾ ਹੋ ਤੋਂ ਬੇਦ ਮੇ ਵਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਤੁਤੀ ਰੂਪ ਵਚਨ ਹੈ ਗਰਭ ਮੇ ਇਸ਼੍ਤਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਕਾ:—

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

"ਅਹੰ ਮਨੁਰਭਵੰ ਸੂਰਯਸ੍ਤੋਤ੍ਰਿ"

ਅਰਥ—ਮੈਂ ਹੀ ਪੂਰਬ ਕਾਲ ਮੇਂ ਸ੍ਵਯੰਭੂ ਮਨੂ ਹੋਕੇ ਕੁਲ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੂੰ ਔ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਵਿਵਹਾਰ ਸਿਧੀ ਅਰਥ ਸਰਬ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਅਧਿਸ੍ਠਾਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸੂਰਜ ਮੈਂ ਹੂੰ। ਔ ਬ੍ਰਹਮਾ, ਵਿਸ਼੍ਨੁ, ਰੁਦ੍ਰ, ਇਂਦ੍ਰਸਪਤੀ, ਇੰਦ੍ਰ ਯਮ, ਵਰੁਣ, ਕੁਵੇਰ, ਅਗ੍ਨਿ, ਨੈਰਤ, ਮਰੁਤ, ਸ਼ਸ਼ਿ, ਖੰਵਾਯੁ, ਤੇਜ, ਜਲ, ਧਰਨੀ, ਕਾਲ, ਭ੍ਰਿਗੁ, ਸ਼ੁਕ੍ਰ, ਦੇਵਤਾ, ਦੈਤਜ ਯਖ ਰਾਖਸ, ਮਾਨੁਖ, ਨਾਗ, ਪਸ਼ੁ ਪੰਛੀ ਸਰਬ ਮੈਂ ਹੀ ਹੂੰ ਸਰਬ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਮੇਰੇ ਸੇ ਹੀ ਹੈ ਤੋ ਐਸੇ ਕਹਿਨੇ ਵਾਰੇ ਵਾਮਦੇਵ ਕੋ ਹੀ ਮੁਖ ਅਵਤਾਰ ਮਾਨਨਾ ਚਾਹਜ਼ੇ ਔ ਪੁਰਾਣੋ ਮੇਂ ਤਿਸਕੋ ਅਵਤਾਰ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਾ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਕੋਈ ਭੀ ਉਨਕੋ ਅਵਤਾਰ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤੋ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਅਹੰਕਾਰ ਮੂਲਕ ਵਚਨ ਸੇ ਔ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਮੂਲਕ ਵਚਨ ਸੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸੇਵਕ ਭਾਵ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਭਕ੍ਤਭਾਵ ਨਿਰਣਯ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੋ ਹੈ ਐਸੇ ਭੀ ਨ ਮਾਨੋ ਤੌ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਯੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਜਬ ਸੀਤਾ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਸਮੇਂ ਕਹੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਔ ਰਾਧਕਾ ਸ਼ਾਥ ਪ੍ਰੇਮ ਸਮੈਂ ਮੇਂ ਕਹੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਅਵਤਾਰ ਪਨੇ ਕੀ ਤੋ ਬਾਤ ਰਹਿਨੇ ਦੇਵੋ ਉਨ ਕੋ ਭਕ੍ਤ ਪਨੇ ਭੀ ਸਿਧ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਨ ਹੋਵੇ ਗੀ ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਕਹੇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਔ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਚੰਦ ਕੇ ਬਚਨ ਉਸ ਸਮੈਂ ਕੈ ਔਰ ਜੀਵ ਦੇਹ ਧਾਰਯੋਂ ਕੀ ਦਸ਼ਾ ਕੇ ਸੂਚਨ ਪਰ ਕਹੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਭੀ ਸਿਖੇਂ ਕੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਭਕ੍ਤੀ ਔ ਗੁਰੂ ਭਕ੍ਤੀ ਕੇ ਸੂਚਨ ਪਰ ਕਹੇ ਹੂਏ ਵਚਨ ਹੈਂ। ਯਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਮੁਖ ਪੂਰਣ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਔ ਜੌਨ ਸੇ ਲੋਕ ਪੁਰਾਣ ਮੇਂ ਜਿਸ ਕੋ ਭਗਵਤ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਲਿਖਾਹੋ ਉਸੀ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਪੁਰਾਣੋ ਕੇ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ॥ ਤੌ ਭਵਿਖਜਤ ਪੁਰਾਣ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਭਗਵਤਾ-ਅਵਤਾਰ ਕਰਕੇ ਸਪਸ਼੍ਟ ਲਿਖੇ ਹੈ ਸੋ ਭਵਿਖਜਤ ਪੁਰਾਣ ਕੇ ਪੂਰਬਾਰਧ ਮੇਂ ਆਠ ਬੀਸ ਕੇ ਅਧਜ਼ਾਯ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਹਾਥ ਕੀ ਰੇਖਾ ਸੇ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਹੇ ਹੈਂ ॥ ਖਟ-ਬਦਨ ਜੀ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੀਆ ॥ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੌ ਕਲ੍ਯੁਗ ਮੇਂ ਰਾਜ ਚਿੰਹਨ ਵਾਲੇ ਪੁਰੁਖ ਹੋਵੇਂ ਗੇ ਤਿਨ ਕਾ ਸਮਾਚਾਰ ਮੋਹੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸੁਨਾਵਹੁ ਖਟਬਦਨ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਸੁਨਿਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਰਾਜਾ ਪਰੀਛਿਤ ਸੇ ਲੈਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਰਾਜਾ ਪਰਯੰਤ ਰਾਜਾ ਲੋਚਨ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ ॥ ਤਿਸ ਸੇ ਪੀਛੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਪਾਪਿਸ਼੍ਠ ਅਧਰਮੀ ਰਾਜੇ ਹੋਵੈਂ ਗੇ ਜਿਨ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਭਾਰ ਸੇ ਧਰਣੀ ਅਤਿ ਦੁਖਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਪੁਨਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਪੈ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੀ ਜਿਸ ਕੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਚੁਪ ਹੋਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਵਤਰੇ ਹੈਂ॥ ਪੂਰਬ ਕਹੇ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ੩੩ ਤੇਤੀਸ ਸਲੋਕੋਂ ਸੇ ਲੇਕੇ ੩੬ ਛਤੀਸ ਸ਼ਲੋਕ ਪਰਯੰਤ ਚਾਰ ਸਲੋਕੋਂ ਮੇਂ ਸੰਪੂਰਣ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਲਿਖਜੇ ਹੈ॥ ਅਰਧ ਤੇਤੀਸ ਕੋ ਪੂਰੋ ਪੂਰੋ ਚੌਤੀਸ ਪੈਂਤੀਸ ਮੋ ਅਵਤਾਰ ਹੋਨੇ ਕੋ ਅਸਥਾਨ ਪਸ਼ਮ ਦੇਸ ਬੇਦੀ ਬੰਸ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਖਜਤ੍ਰੀ ਕੁਲ ਮੇਂ ਜਨਮਰਾਜ ਰਿਖੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕਾ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਲਿਖੋ ਹੈ ਅਤੇ ਛਤੀਸਵੇਂ ਸਲੋਕ ਸੇ ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ॥ ਇਤਨੇ ਕਹਿਨੇ ਸੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦਾਦੀ ਅਵਤਾਰ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਤਾਤਪ੍ਰਜ ਯੇਹ ਕਿ ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਆਦਿ ਜੀ ਸੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਕੇ ਜ਼ਾਲਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਜਾਕੇ ਦੁਖ ਦੇਨੇ ਵਾਲੋਂ ਕਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨਗੇ, ਸੋ ਭਵਿਖਜਤ ਪੁਰਾਣਕੇ ਸ਼ਲੋਕ ਅਬ ਸਪਸ਼ਟ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ। ਭਵਿਖਜਤ ਏਵ ਮਿਤਜਾਦੀਨਾਂ॥

ਏਵੰ ਵੈ ਧਰਸਜ ਪ੍ਰਾਚੁਰਯੰ ਭਵਿਖਜਤਿ ਯਦਾ ਕਲੌ॥ ੩੩॥
ਤਦਾ ਵੈ ਲੋਕ ਰਖਜਾਰਥੰ ਮਲੇਛਾਨਾਂ ਨਾਸ਼ ਹੇਤਵੇ॥
ਪਸ਼ੁਮੇ ਤੁ ਸ਼ੁਭੇ ਦੇਸ਼ੇ ਵੇਦਿ ਵੰਸ਼ੇਚ ਨਾਨਕਃ॥ ੩੪॥
ਨਾਮਨਾ ਭੁਵਿ ਰਾਜਰਖਿ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੈਕ ਮਾਨਸਃ॥
ਭਵਿਖਜੰਤਿ ਕਲੌ ਸਕੰਦ ਤਤ੍ਰ ਵਿਤ ਕਲਯਾ ਹਰੇਃ॥ ੩੫॥
ਸ਼ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨ ਰਾਜ ਸ਼ਾਰਦੂਲਾਨੁਪਦਿਸ਼ਜ ਚ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ॥
ਮਲੇਛਾਨ ਹਨਿਖਜਤਿ ਸਕੰਦ ਧਰਮ ਤਤ੍ਵੋਪਦੇਸ਼ ਕ੍ਰਿਤ॥ ੩੬॥
ਤੇ ਨੋਪਾਦਿਸ੍ਟੰ ਮਾਰਗੰ ਵੈ ਯੇ ਗ੍ਰਹੀਖਜੰਤਿ ਭੂਮਿ ਪਾਃ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਵਤਾਰਤਾ ਬੋਧਕ ਛਤੀਸ ਸਲੋਕੋਂ ਕੋ ਭਾਵ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਲਿਖ ਦੀਉ ਹੈ। ਔ ਜਨਮ ਕਰਮ ਕੋ ਸਥਾਨ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ। ਇਸ ਪੂਰਬਉਕੁ ਰੀਤੀ ਸੇ ਔ ਭਵਿਖਜਤ ਪੁਰਾਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤਥਾ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਉਕੁ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਪੂਰਣ ਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਸੋਂ ਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਹੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿਧ ਹੁਏ। ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਦਾਸ ਨਾਮ ਪਰ ਲਿਖਾ ਗਿਯਾ ਹੈ। ਅਬ ਆਗੇ ਗਜ਼ਾਰਵੇਂ ਸ਼ਲੋਕ ਸੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਆਦੀ ਗੁਰੂਓਂ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਹੀ ਸਲੋਕੋਂ ਕਾ ਅਰਥ ਲਿਖੇਂਗੇ॥

੧ ਓਂ ਤਤਸਤ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸੇ ਬਜ੍ਰ ਮਣੀਂ
ਪੰਚਾਨਨ ਵਿਨੋਦੇਨ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਚਰਣ
ਸਿਖਜਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘੇਨ ਵਿਰਚਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘੋਪਾਂਖਜਾਨੇ
ਦੁਤੀਯੋ ਅਧਜ਼ਾਯਃ ੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤ

ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ

੧ ਸਕੰਧ

੩ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਦੋਹਿਰਾ

ਸਾਰਦਾ ਸਾਰਦ ਮਾਤਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮ ਯਗ ਬੰਦ।
ਕਰੋ ਸੁ ਬੁਧਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਮ ਹਰੋ ਸਰਬ ਦੁਖ ਦੰਦ ॥ ੧ ॥

ਪੂਰਥ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰਤ੍ਰ ਮੇਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਭੂਤ ਭਵਿਖਜਤ ਪੁਰਾਣ ਕੇ ਸਲੋਕ ਜੋ ਲਿਖੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੋਵੈਂ। ਅਥਵਾ ਨਾ ਹੋਵੈਂ। ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਵਚਨ ਹੀ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਜੋ ਜਿਸ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਧਰਮ ਮੇਂ ਗਿਲਾਨੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਉਸੀ ੨ ਸਮੇਂ ਮੈ ਅਵਤਾਰ ਲੇਕਰ ਸੰਤ ਔ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਇਤਜਾਦੀ। ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥

ਸੁਧੰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੰ ਤਮਰਜੁਨੰ ਗੁਰੰ ਸਾਦਰੰ।
ਪੰਚਮੰ ਵੇਦ ਨਿਰਮਾਣੰ ਨੌਮਿ ਜਗਤਿ ਧੋਤਦੰ ॥ ੧੧ ॥

ਟੀਕਾ– ਸੁਧਮਿਤੀ ॥ ਅਰਜੁਨ ਨਾਮ ਗੌਰ ਰੰਗ ਕਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸੁਧ ਸਫਟਕ ਮਣੀਕਾ ਰੰਗ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮਵਤ ਜਿਨ ਕਾ ਵਰਣ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਔ ਪੰਚ ਵੇਦ ਕੇ ਕਰਤਾ ਔ ਜਿਗਜਾਸੂ ਜਨੋ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋ ਦੀਨੋ ਅਨਾਥੋਂ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੋ ਗੋਪਦਵਤ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਤਰਣੇ ਕੋ ਪੋਤ ਨਾਮ ਜਹਾਜ਼ ਰੂਪ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਰਚਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਸੁਭ ਗੁਣੋਂ ਕੋ ਅਰਜਨ ਨਾਮ ਏਕਠੇ ਸੰਗ੍ਰਹ ਜੋ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਅਰਜੁਨ। ਅਥਵਾ ਜੋ ਅਨਾਥੋਂ ਦੀਨੋਂ ਕੀ ਅਰਜ਼ਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਸੁਣੇ ਸੋ ਕਹਜੇਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ,ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਮੇਂ ਅਰਥਨਾ ਨਾਮ ਹੈ ਫਾਰਸੀ ਮੇਂ ਅਰਜ਼ ਨਾਮ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਤ ਮੇਂ ਉਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਸਿਖਾਂ ਕੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕੋ ਜੋ ਸੁਨੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਅਰਜੁਨ ॥ ੧੧ ॥

ਐਸਾ ਭੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਨੇ ਮੇ ਆਵਤਾ ਹੈ ਏਕ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਜੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਥੀ ਹੇ ਸਖੇ ਜੈਸੇ ਅਬ ਆਪਕਾ ਔ ਹਮਾਰਾ ਅਤਜ਼ੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹਮਾਰਾ ਔ ਆਪਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਏਕ ਹੋਤਾ ਤਬ ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਬਾਤ ਥੀ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ ਜੀ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਸਖੇ ਜਬ ਹਮ ਕਲਯੁਗ ਮੇਂ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਸੂਰਯਵੰਸ ਵੇਦੀ ਜਾਤੀ ਮੈਂ ਧਾਰੇਂਗੇ ਤਬ ਪੰਚਮ ਅਵਤਾਰ ਜੋ ਮੇਰਾ ਹੋਗਾ ਤਬ ਤੁਮਾਰਾ ਹਮਾਰਾ ਏਕ ਨਾਮ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਮੇਂ ਕੁਛ ਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਤੂੰ ਮੁਝਕੋ ਅਤਿ ਪਜ਼ਾਰਾ ਹੈਂ ਇਸ ਸੇ ਤੇਰਾ ਬਚਨ ਮੈ ਫੇਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾ ਹੂੰ ॥

ਅਬ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ੇ ਸ਼ਲੋਕ ਕਰਕੇ ਖਸ਼ਟਮ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਹਰਿੰਗੋਬਿੰਦੰ ਸਦਾ ਨੌਮਿ ਸ੍ਰਜਨੰਹਿ ਪਾਲਕੰ ।
ਮਲੇਛਾਤਮਿਕ ਵਿਘ੍ਨਾ ਮਾਰਣਜੰ ਚਹਿ ਪਾਵਕੰ ॥ ੧੨ ॥

ਟੀਕਾ—ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦਮਿਤਿ। ਸਮਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜੋ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਹਰ ਲੇਵੇ ਸੋਕਹਜੇ ਹਰਿ ਅਥਵਾ ਹਰਿਤ ਵਰਣ ਸੇ ਭੀ ਕਹਜੇ ਹਰਿ । ਗੋ ਰਾਉ ਅਥਵਾ ਧਰਣੀ ਅਥਵਾ ਬਾਣੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਜੋ ਪੂਰੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਗੋਵਿੰਦ ਅਥਵਾ 'ਗੌਭਿਃ ਲਭਜ ਤੇਤਿ ਗੋਬਿੰਦਃ' ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਨਮੋ ਹੈ ਸਰਬ ਦਾ ਕਾਲ। ਸੰਤਜਨਾਂਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਜ਼ਾਲਮ ਤੁਰਕ ਰੂਪੀ ਬਨ ਕੋ ਔ ਵਿਘਨ ਰੂਪੀ ਬਨ ਕੋ ਜੋ ਦਾਹ ਕਰਣੇ ਵਾਰੇ ਅਗਨੀ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ੧੨ ॥

ਅਬ ਦੋ ਸਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਤੀਨੋ ਗੁਰੂਓਂ ਕੋ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਹਰਿ ਰਾਯੰ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰੰ ਗੁਰੰ ।
ਹਿੰਦੁ ਧਰਮ ਧਰੰਨਾਥੰ ਸ੍ਰ ਸ਼ਿਰ ਤਜਾਗ ਪੂਰਬਕੰ ॥ ੧੩ ॥
ਪਰੰ ਵੈਰਾਗਜ ਮਾਸ਼੍ਰਿਤਜ ਤਜਕ੍ਰੰ ਯੋਰਵਿਸ਼ਯ ਬਨੰ ।
ਬੰਦੇ ਤਾਨ ਹੰ ਗੁਰੂ ਨ੍ਰਿਤਜੰ ਸ਼ਿਰਸਾ ਚਾਤਿ ਸਾਦਰੰ ॥ ੧੪ ॥

ਟੀਕਾ—ਹਰੀਰਿਤਿ ॥ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਧਨ ਦੇ ਕੇ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਅਰਥਾਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਨਮੋਂ ਕੇ ਵਰਾਕੋਂ ਕੋ ਜੋ ਧਨਵਾਨ ਕਰ ਡਾਰੇ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਹਰਿਰਾਯ। ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇਂ ਰਾਤ ਨਾਮ ਦਾਨ ਕੋ ਹੈ। ਵਰਾਕ ਨਾਮ ਕੰਗਾਲ ਕੋ ਹੈ। ਸੋਈ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਹੋਵੇ ਸ੍ਰੀ ਸਹਤ ॥ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ॥

ਕ੍ਰਿਖਿਰ ਭੂ ਵਾਚ ਕੋ ਸ਼ਬਦੋ ਣਸ਼ ਨਿਰ ਬ੍ਰਿਤਿ ਵਾਚਕਃ ॥
ਤਯੋ ਰੈਕਜ਼ੇ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਤਜ਼ਭਿ ਧੀਯਤੇ ॥

ਟੀ—ਕ੍ਰਿਖਿਰ ਸ਼ਬਦ ਸਤਾਕੋ ਵਾਚੀ ਹੈ। ਣਕਾਰ ਆਨੰਦ ਕੋ ਵਾਚੀ ਹੈ । ਟ੍ਰਣ ਦਿਸ਼੍ਯੰ ਇਤਿ ਸਿ਼੍ਰਤੇਃ। ਆਦਿ ਮੇ ਸਤ ਹੈ ਔ ਅੰਤ ਮੇ ਆਨੰਦ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀਓ ਹੈ ॥

ਆਦਜ਼ੰਤਾਭੁਜਾਂ ਗ੍ਰਹਜ਼ਤੇ ਦੀਰਘ ਸਲਾਕਾ ਨਜ਼ਾਯ ਵਤ ॥

ਜੈਸੇ ਲੰਬੀ ਸਲਾਈ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਸਿਰੇਗ੍ਰਹਣ ਕਰਲੀਜਜ਼ੇ ਤਬ ਮਧ ਭਾਗ ਆਪ ਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਆਦਿ ਅੰਤ ਸਤ ਆਨੰਦ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮਧ ਭਾਗ ਚਿਤ ਕਾ ਆਪ ਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ। ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹੋ। ਚਾਹੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਹੋ ਏਕ ਹੀ ਅਰਥ ਸਿਧ ਹੋਗਾ ਦੋਨਹੁ ਨਾਮੋਂ ਕਾ। ਵਾਕਜ਼ਾਰਥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ। "ਦੁਸਟਾਨਾਂ ਯਵਨਾਨਾਂਚ ਤੇਗਾਨ ਅਰੀਨ ਵਹਾਨ ਦਾਰਯਤੀਤਿ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰਃ ॥ ਯਦ੍ਵਾ ਤੇਗੋ ਖੜਗਾਃ ਨੰਦ ਕਾਖਜ਼ਃਵਾਹਃ ਵੈਨਤੇਯਜ਼ਃ ਦਰਃ ਪਾਂਚਜਨਜ਼ਾ ਤੇ ਅਸਜ਼ਾ ਸ੍ਰਿਤਿ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰਾ। ਯਦ੍ਵਾ ਤਜ਼ਾਗੋਦਾਨੰ ਤੇਖੂ ਬਹੁ ਆਦਰੋ ਯਸਜ਼ੇਤਿ ਤਜ਼ਾਗ-ਬਹਾਦਰਃ ॥ "

ਟੀ—ਜ਼ਾਲਮ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਜੋ ਆਪਨੀ ਤੇਗ ਧਾਰਾ ਵਾਹ ਨਾਮ ਮਾਰਕੇ ਵਿਦਾਰ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ੧ ਜ਼ਾਲਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤੁਰਕ ਯਾ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਅਥਵਾ ਤੇਗ ਨਾਮ ਤਰਵਾਰ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਨੰਦਕ ਨਾਮ ਜਿਸ ਕੀ ਤਰਵਾਰ ਹੋਵੇ ॥ ਵਾਹਃ ਨਾਮ ਬਾਹਨ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਵੈਨਤੇਯ ਨਾਮ ਗਰੁੜ ਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਗਰੁੜ ਹੈ ਵਾਹਨ ਜਿਸ ਕਾ। ਦਰਃ ਨਾਮ ਸੰਖ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਪਾਂਚ ਜਨਜ਼ ਨਾਮਾ ਸੰਖ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਕੇ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ। ਨਾਮ ਵਿਸ਼ਨੁ। ਅਥਵਾ ਤਜ਼ਾਗ ਨਾਮ ਹੈ ਦਾਨ ਕੋ ਸੋ ਬਹੁਤੇ ਦਾਨ ਜੋ ਅਤਿ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣਸੀਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੀ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਅਰਥ ਦੇ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ॥ ੩ ॥ ਉਨ ਤੀਨੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਦੰਡਵਤ ਹੋਵੇ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੰਯੁਕਤ। ਕੈਸੇ ਹੈ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ। ਪ੍ਰਥਮ ਦੋਨਹੁ ਮਹਾਰਾਜ ਤੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਮੱਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਾਗੇ। ਔ ਤੀਸਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਨੇ ਸਿਰ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਕੀਓ ਪਰੰਤੂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਰੂਪ ਤਿਲਕ ਜੰਞੂ ਕੇ ਰਖਜ਼ਾ ਰੂਪ ਸਿਰਰ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗਨ ਨ ਕੀਓ ਜਿਨੋਨੇ। ਜੰਞੂ ਔ ਤਿਲਕ ਰੂਪ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕੀ ਟੇਕ ਅਪਨੋ ਸਿਰ ਦੇਕੇ ਭੀ ਰਖ ਲੀਨੀ ਹੈ । ਤਥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜ਼ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ॥

ਤਿਲਕ ਜੰਞੂ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਭੁ ਤਾਕਾ । ਕੀਨੋ ਬਡੋ ਕਲੂ ਮੈਂ ਸ਼ਾਕਾ ॥
ਸਾਧਨ ਹੇਤੁ ਇਤੀ ਜਿਨ ਕਰੀ । ਸੀਸ ਦੀਆ ਪਰ ਸੀ ਨ ਉਚਰੀ ॥
ਧਰਮ ਹੇਤੁ ਸ਼ਾਕਾ ਜਿਨ ਕੀਆ । ਸੀਸ ਦੀਆ ਪਰ ਸਿਰਰ ਨ ਦੀਆ ॥
ਨਾਟਕ ਚੇਟਕ ਕੀਏ ਕੁਕਾਜਾ । ਪ੍ਰਭੁ ਲੋਗਨ ਕਹ ਆਵਤ ਲਾਜਾ ॥

ਟੀ–ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਤਿਲਕ ਜੰਞੂ ਕੀ ਟੇਕ ਰਖਣੇ ਲੀਏ ਇਤਨਾ ਸ਼ਾਕਾ ਨਿਧੜਕ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਹਿੰਦ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਔ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਲੀਏ ਅਪਨਾ ਸਿਰ ਦੇਨ ਰੂਪ ਜਿਨੋਨੇ ਸ਼ਾਕੋ ਕੀਓ ਹੈ। ਨਨੂ ਉਨ ਮੇ ਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੋਗੀ । ਜੋ ਨਵਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਤਨੀ ਸ਼ਾਸਨਾ ਸਹਾਰੀਔ ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਾਇਕੇ ਛੁਟ ਨ ਗਏ ॥ ਸਿਧਾਂਤੀ ॥ ਇਸ ਕਾ ਸਮਾਧਾਨ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਆਪ ਹੀ ਕਰਦੀਓ ਹੈ॥ ਨਾਟਕੇਤਿ॥ ਨਾਟਕ ਚੇਟਕ ਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤ ਲਗਾਵਨ ਰੂਪ ਕੁਕਰਮ ਕਰਣ ਮੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਜੀ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਲਾਜ ਆਵਤੀ ਹੈ । ਤੁਛ ਚਿਰਦੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ਜਗਤ ਕੋ ਸਤਮਾਨਾ ਹੈ । ਤੇ ਸਿਧਜ਼ਾਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਲਗਾਤੇ ਹੈਂ । ਔ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਸਰੀਰ ਸਹਿਤ ਮਿਥਜ਼ਾ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ । ਅਥਵਾ ਜਿਨੋਂ ਨੇ "ਬ੍ਰਹਮ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਨੀਐ । ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਜਾਕਾ ਭੰਨਾ ॥ ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਸਗਲ ਭਗਵਾਨ । ਆਤਮ ਪਸਾਰਾ ਕਰਣ ਹਾਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀਐ ॥

ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਅਪਨੋ ਆਤਮਾ ਹੀ ਜਨਜੋ ਹੈ । ਵੋ ਮਹਾ ਉਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਰੇ ਮਹਾਤਮਾ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤ ਲਗਾਨੇ ਮੇ ਉਨ ਕੋ ਲੱਜਾ ਆਵਤੀ ਹੈ ਰਖਜ਼ਾ ਤੋ ਕਹੂੰਰਹੀ ਪਰੋਪਕਾਰ ਅਰਥ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਦੇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ । ਜੈਸੇ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਤਪ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਦਧੀਚੀ ਰਿਖੀਸ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰ ਦੈਤ ਕੇ ਮਾਰਨੇ ਲੀਏ ਔ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਸੰਪੂਰਣ ਦੇਵਤਜੋਂ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਲੀਏ 'ਦੇਵਰਾਜ' ਇੰਦ੍ ਨੇ ਦਧੀਚੀ ਰਿਖਿ ਕੇ ਹਾਡੋਂ ਕਾ ਬੱਜ੍ ਬਨਾਨੇ ਲੀਏ ਜਾਚਨਾ ਕਰੀ ਥੀ ਰਿਖੀ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਏਕੇ ਕਹਜ਼ਾ ਹੇ ਰਖੇ ਤੁਮ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਹਮ ਕੋ ਦੇਵਹੁ ਤਬ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਹਾਡੋਂ ਕਾ ਬੱਜ੍ ਬਨਾਏਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਤਿਸ ਸੇ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਸੁਰ ਦੈਤ ਕੋ ਮਾਰੇ ਜੋ ਤੁਮ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਨ ਦੇਵਹੁ ਗੇ ਤੋ ਤੁਮਾਰੇ ਹਾਡੋਂ ਕੋ ਬੱਜ੍ ਬਨੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸਨੇ ਮਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਔ ਬਿਨਾਂ ਮਰੇ ਵੋ ਅਸੁਰ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੋ ਭਖਣ ਕਰ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂਤੇ ਜੈਸੇ ਜਾਨਹੁ ਤੈਸੇ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰੋ। ਐਸੇ ਇੰਦ੍ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ:—

ਦਧੀਚਜੁਵਾਚ—ਹੇ ਇੰਦ੍ ਜੈਸੇ ਤੁਝ ਕੋ ਆਪਨਾ ਆਤਮਾ ਪਜ਼ਾਰਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਕੋ ਆਪਨਾ ਆਤਮਾ ਪਜ਼ਾਰਾ ਹੈ ਤੂੰ ਆਪਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਸਮਝ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖ ਕੇ ਜਬ ਆਪ ਮਰਗਯਾ ਤੋ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਸਾਰੀ ਤਿਸ ਕੇ ਭਾਣੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਗਈ ॥ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਜੈਸਾ ਪਜ਼ਾਰਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਮੇਂ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ॥ ਇੰਦ੍ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਯਦਜਪੀ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾਪੀ ॥ ਆਪ ਕੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਜਨਮ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਕੇਵਲ ਪਰੋਪਕਾਰਾਰਥ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਾਯਾਸੁਰ ਔ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਨੇ ਤਪ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਸੇ ਏਹੀ ਵਰ ਮਾਂਗਾ ਥਾ ॥ ਹੇ ਦੀਨਨਾਥ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਪਾਪੰ ਕਰਮੋਂ ਕਾ ਫਲ ਮੁਝ ਕੋ ਭੁਗਾਇ ਦੇਵੋ ॥ ਔ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਮਕਤ ਕਰ ਦੇਵਹ ॥ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਬਰਸ ਤਪ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ਪਰੋਪਕਾਰ ਅਰਥ ਵਰ ਮਾਂਗਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਅਪਨੇ ਅਰਥ ਮਾਰਗਜ਼ਾ ਸੋ ਰਾਜਾ ਪਿੰਡ ਜਿਸਕਾ ਨਾਮ ਲੇਕੇ ਡਾਰੇ ਵੋ ਭੂਤ ਦੇਹ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕਰ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਯੇ ਬਾਤ ਲੋਕ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਏਕ ਆਪ ਕੇ ਸਰੀਰ ਲਗਾਣੇ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੋ ਕਲਜ਼ਾਨ ਹੋਵੇ ਗੋ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਦੇਵਤਜੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣ ਕੇ॥ ਹਸ ਕੇ ਰਿਖੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ॥ ਹਮਕੋ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਆਵਨੇ ਦੇਵਹੁ। ਪੁਨਃ ਤੁਮ ਨੇ ਹਮਾਰਾ ਸ਼ਰੀਰ ਲੇ ਲੇਨਾ ਤਬ ਇੰਦ੍ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹਮ ਆਪ ਕੋ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਈਹਾਂ ਹੀ ਕਰਵਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ।ਤਥਾਸੁ ਰਿਖਿ ਨੇ ਕਹਜਾ। ਤਦਨੰਤਰ ਇੰਦ੍ਰਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇਕੇ ਦੇਵਤਾ ਉਹਾਂ ਹੀ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕੋ ਜਲ ਲਜ਼ਾਇ ਕੇ ਦਧੀਚੀ ਰਿਖਿ ਕੋ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਇ ਦੀਉ। ਪੁਨਃ ਰਿਖਿ ਸ਼ਰੀਰ ਪਰ ਲਵਨ ਲਗਵਾਇ ਕੇ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਇ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਪੁਨਃ ਗਊਓਂ ਸੇ ਰਿਖਿ ਕਾ ਮਾਸ ਚਟਵਾਯਾ ਜਬ ਹਾਡ ਮਾਤ੍ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਏ ਤਬਇੰਦ੍ ਨੇ ਤਿਸ ਕੇ ਹਾਡੋਂ ਕਾ ਬਜ੍ ਬਨਾਇਕੇ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰ ਕੋ ਮਾਰਾ। ਅਹੋ! ਐਸੇ ੨ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਹੋਨਾ ਅਤਜੰਤ ਦੁਰਲਭ ਹੈ। ਯੇ ਵੋਹ ਮਹਾਂ ਸੂਰਬੀਰ ਹੈਂ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਸਰੀਰ ਸਹਤ ਸਰਬਸ੍ਵ ਦੇ ਦੀਓ ਹੈ। ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ਼ੂਰ ਬੀਰ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਐਸਾ ਵੇਦ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਸ਼ਰੁਤਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋ ਸੈਨ ਦਯਾ ਚੈਵ ਯੁਧੌ ਨ ਨਿਜ਼ਜ ਕਰਮਣੋ ਦੋਨੂ ਵੀਰੋ ਦੇਯਾ ਵੀਰੌ ਯੁਧੌ ਵੀਰ ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੁਤਿ। ਦਧੀਚਿ:ਦੌ ਨੋ ਵੀਰੋਰ ਅਭੂਦ ਦਯਾ ਵੀਰੋ: ਸ਼ਿਵਿ ਨ੍ਰਿਪ: ਹੀਮੀਰੌ ਯੁਧ ਵੀਰੌ ਅਭੂਨ੍ਨਿਦਰਸ਼ਨਮ ਮਿਤ੍ਰਯ:॥

ਟੀਕਾ—ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਸੇ ਜੋ ਸਰੀਰ ਯੰਤ ਦਾਨ ਯਾਚਕ ਕੋ ਦੇ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਦਾਨ ਵੀਰ ॥ ਦਯੋਤਿ ॥ ਆਪਨੇ ਸਰੀਰ ਊਪਰ ਕਸ਼ਟ ਸਹਾਰਨਾ ਪਰੰਤੂ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਦੁਖੀ ਦੇਖ ਕੇ ਸਹਾਰੇ ਨ ਹੋਣੋ। ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਖ ਕੇ ਐਸੇ ਹੈ ਕਿ ਜੈਸੇ ਮਛੀ ਪਾਨੀ ਗਰਮ ਔ ਥੋਰੇ ਮੇ ਜੇਠ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੇ ਤੜਫਤੀ ਹੈ। ਔ ਐਸੇ ਯਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਤੜਫਾਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਇਸ ਕੋ ਦੁਖ ਦਰਦ ਕਲੇਸ਼ ਮਿਟ ਜਾਵੇ ਔ ਇਸਕਾ ਦੁਖ ਮੁਝ ਕੋ ਭੁਕਤਾਇ ਦੇਵੇ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ। ਐਸਾ ਜੋ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਔਰ ਕੇ ਦੁਖ ਦੇਖ ਕਰ ਦੁਖੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕੇ ਦੁਖਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਵਾਸਤੇ "ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਂਗੇ ਤੌ ਭੀ ਦੇ ਨੇ" ਉਸ ਕੋ ਨਾਮ ਦਯਾ ਵੀਰ ਹੈ॥ ਯੁਧਵੀਰੇਤਿ॥ ਜੋ ਯੁਧ ਮੇਂ ਸਨਮੁਖ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸਹਾਰਨਾ, ਨੇਤ੍ਰ ਨ ਝਮਕਨਾ ਜੈਸੇ ਜਰਾ ਸਿੰਧ ਕਾ ਮਿਤ੍ਰ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਔ ਕੌਰਵ ਪਾਂਡਵੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮੇਂ ਅਰਜੁਨ ਯੇ ਦੋਨੋ ਯੁਧ ਵੀਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਯੁਧ ਮੇਂ ਸਭ ਨੇ ਪੀਠ ਦਿਖਾਈ ਥੀ ਸਹਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਅਰਜੁਨ ਔ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਕੋ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇਂ ਕਹਯੋ ਹੈ ਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਜੀ ਨੇ ਪੀਠ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਔ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਮੇਂ ਤੀਨੋਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵੀਰਤਾ ਪਾਈਤੀ ਹੈ॥ ਪਰਮੇਤਿ॥ ਪੁਨਃ ਜਿਸ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਪਰੰ ਨਾਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਤੀਖ਼ਰਤਰ ਵੈਰਾਗ ਕੋ ਆਸ਼੍ਰੈ ਕੀਓ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਮਿਥਜ਼ਾ ਜਾਨਕੇ ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜ਼ ਮਹਲਾ ੯:—

ਸਾਧੋ ਏਹੁ ਤਨ ਮਿਥਜ਼ਾ ਜਾਨੋ। ਯਾ ਭੀਤਰ ਜੋ ਰਾਮ ਬਸਤ ਹੈ ਸਾਚੋ ਤਾਹਿ ਪਛਾਨੋ॥ ਏਹ ਜਗ ਧੂਏ ਕੋ ਪਹਾਰ। ਤੈ ਸਾਚਾ ਮਾਨਿਆ ਕਿਹ ਬਿਚਾਰ॥ ਮਾਈ ਮਾਯਾ ਛਲ। ਤ੍ਰਿਣ ਕੀ ਅਗਨਿ ਮੇਘ ਕੀ ਛਾਇਆ ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਨ ਬਿਨ ਹੜਕਾ ਜਲ॥ ਜੈਸੇ ਜਲਤੇ ਬੁਦ ਬੁਦਾ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈ ਨੀਤ। ਜਗ ਰਚਨਾ ਤੈਸੋ ਰਚੀ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਮੀਤ॥ ਜੋ ਉਪਜਿਓ ਸੋ ਬਿਨਸਹੈ ਪਰੋ ਆਜ ਕੇ ਕਾਲ। ਰਾਮ ਗਇਓ ਰਾਵਨ ਗਇਓ ਜਾ ਕੁ ਬਹੁ ਪਰਿਵਾਰ। ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਥਿਰ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਸੁਪਨੇ ਜਿਉ ਸੰਸਾਰ॥

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਵਚਨ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਵਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੈਂ ਜਿਨਕੇ। ਸੋ ਐਸੇ ਮਹਾਪੁਰੁਖ ਅਪਨੇ ਸ਼ਰੀਰ ਰਖਜ਼ਾ ਹੇਤ ਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤ ਲਗਾਇਕੇ ਕਾਹੇ ਕੋ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੁਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੀ ਉਪਰ ਕਹੀ ਹੁਈ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਿਮਲ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਫਲ ਫਿਕੇ ਫੂਲ ਬਕਬਕੇ। ਪਤ੍ ਕਟੂ ਤੀਨੋ ਬਿਰਸ ਹੈਨੇ ਸੇ ਕਿਸੀ ਮਾਨੁਖ ਪਾਸੁ ਪੰਛੀਕੇ ਕਾਮ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਸ਼ਬਦ ਸਪਰਸ਼ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧਾਦਿਕ ਵਿਖਯ ਬਿਰਸ ਔ ਮਲੀਨ ਜਾਨਕੇ ਜਿਨੋਨੇ ਤਜ਼ਾਗ ਦੀਏ ਹੈ॥

ਬਿਖੈ ਬਨ ਫੀਕਾ ~~ਜਾਨੰਨਰੀ~~ ਸਖੀਏ ਨਾਮ ਮਹਾਰਸ ਪੀਉ। ਕਿਆਰੀ
ਬਿਨ ਰਸ ਚਾਖੇ ਬੁਡ ਗਈ ਸਗਰੀ ਸੁਖੀਨ ਹੋਵਤ ਜੀਉ॥

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਤਿਨਕੇ ਵਚਨੋਂ ਔ ਅਨੁਭਵ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋ ਹੈ। ਐਸੇ ਪੂਰਣ ਪੁਰੁਖ ਤੀਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨ ਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮੋਂ ਪਰ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਮੈ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਯੇ ਦੋਨੋ ਸ਼ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਏਕਠੋ ਅਰਥ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈਂ॥ ੧੩॥ ੧੪॥

ਅਬ ਦੋ ਸ਼ਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ:—

ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿ ਨਾਥਾਯ ਨਮਾਮਿ ਮਨਸਾ ਸਦਾ।
ਵੈਦਕ ਧਰਮ ਪਾਲਾਯ ਨਾਸ਼ਾਯ ਕੁਲ ਦੁਸ਼ਕ੍ਰਿਤਾਂ॥ ੧੫॥
ਤੁਰਕ ਰਾਜਜ ਵਿਨਾਸ਼ਾਯ ਸਾਧੂਨਾ ਮਵਤਾਯਚ॥
ਧਰਮ ਸੰਸਿਤ੍ਰਤਿ ਕਰਤ੍ਰੇ ਗੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹਿਤਾਯ ਚ॥ ੧੬॥

ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿਰਿਤਿ॥ 'ਆਪ ਨਾਥ ਨਾਥੀ ਸਭ ਜਾਕੀ'ਨਾਥ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈ ਵੈਦਕ ਧਰਮ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੇ ਪਾਲਨ ਹਾਰੇ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ। ਪੁਨਃ ਦੁਸ਼ਕ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦੁਸ਼ਟ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਪਾਪੀ ਤੁਰਕ ਜ਼ਾਲਮ ਤਿਨਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ। ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੋ ਤੁਰਕ ਕਾ ਜ਼ੁਲਮ ਕਾ ਰਾਜ ਜਿਨੋਨੇ ਨਾਸ ਕਰ ਦੀਓ ਗਰਕ ਕਰਦੀਓ ਹੈ। ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾ ਅਨਾਥ ਬਿਨਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਔਰ ਜਿਨਕੋ ਤਿਨਕੇ ਉਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀਨਾਂ ਅਨਾਥਾਂ ਸਾਥ ਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਰੇ। ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੋ ਧਰਨੀ ੧ ਗੋ ਵੇਦ ਕੀ ਸ੍ਰੁਤਿਜਾਂ ੨ ਗੋ ਸੂਰਯਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਕਿਰਣੈ ੩ ਗੋ ਅਪਨੀ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਕਰੀ ਪ੍ਰੁਤਗਜ਼ਾ ਕੋ ਪੂਰਣ ਕਰਣੋ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਵਤ ੪। ਗੋ ਗੋਚਰ ੫ ਗੋ ਗੁਪਤ ੬ ਗੋ ਅੰਧਕਾਰ ੭ ਇਨ ਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਇਨਕੀ ਜੋ ਪਾਲਨਾ ਕਰੇ 'ਅਥਵਾ ਗੋਭਿ ਰੰਧ ਕਾਰੋਪਲਖਤੈਰ ਲਭਜ਼ ਇਤੀ ਗੋਬਿੰਦਃ' ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਗੋਵਿੰਦ। ਵਿਦਿਰ ਲਾਭਾਰਥ ਮੈਂ ਧਾਤੂ ਕਾ ਗੋਵਿੰਦ ਨੁਮ ਪ੍ਰਤਯਾ ਇਦਿਤੋ ਨੁਮ ਸੇ ਹੋਕੇ ਬਜ਼ਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਗੋਵਿੰਦ ਬਨਤਾ ਹੈ। ਭਾਖਾ ਪਾਠ ਵਾਰਿਓਂ ਕੋ ਬਜ਼ਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਵਣੀ ਇਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੇਤੂ ਸੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਲਖਾਵਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ ਥੋੜੀ ੨ ਵਿਤ ਪਤਿ ਲਿਖ ਦਈ ਹੈ ਬਿਸਾਰਕੇ ਭੈਸੇ। ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਨੋਨੇ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਕੇ ਨਾਸ਼ ਹਿਤ ਔ ਧਰਣੀ ਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਭਾਰ ਉਤਾਰਣ ਹਿਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਗਰੀਬ ਅਨਾਥੋਂ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਹਿਤ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਰਚਜੋ ਹੈ । ਖਾਲਸੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਵਿਤਪਤੀ ਨਾਮ ਅਰਥ ਸਾਹਿਬ ਰਾਮ ਕੌਰ ਭਾਈ ਬੁਢੇ ਜੀ ਕੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਜੋ ਪੰਜ ਸੈ ੫੦੦ਸਾਖੀ ਸਿਖੋਂ ਪ੍ਰੇਮਜੋਂਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਨਾਈ ਹੈ ਤਿਨ ਮੇ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ॥

ਦੋਹਿਰਾ ॥ ਖੈ ਜੋਗੀ ਲੈ ਭੋਗ ਮੈ। ਸਾਰਣ ਸੰਗ੍ਰਹ ਮਾਹਿ ॥
ਜੋਗੀ ਭੋਗੀ ਸੂਰਮਾ । ਕਹੈ ਖਾਲਸਾ ਤਾਹਿ ॥

ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜੋ ਪੰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਚਜੋ ਹੈ ਖਕਾਰ ਅਖਰ ਸੇ ਜੋਗ ਕੋ ਲਾਭ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਖ ਨਾਂਮ ਅਕਾਸ਼ ਕਾ ਹੈ ਔ ਖ ਨਾਂਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਭੀ ਹੈ ਦਸਮਦ੍ਵਾਰ ਰੂਪ ਅਕਾਸ ਮੈ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਜੋ ਜੁੜੇ ਸੋ ਕਹਜੋ ਯੋਗੀ ॥ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਕੇ ਭਜਨ ਸਰੂਪ ਮੈ ਜੁੜੇ ਅਥਵਾ ਜੋਗ ਸਮਧੀ ਮੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਨਿਰੋਧ ਕਰਕੇ ਜੁੜੇ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਸੁਭਾਵ ਵਾਰੇ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਏਕ । "ਰਲਜੋ ਸਾਵਰ-ਣਜਾਤ" ਇਤੀ ਸਿਮ੍ਰਤੇਃ ਰ ਲ ਕੀ ਸਾਵਰਣਤਾ ਨਾਮ ਸਾਮਾਨਜ਼ ਰੂਪਤਾ ਹੋਣੇਸੇ ਲਾ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਰ ਜਾਨਨਾ ॥ ਰ ਨਾਮ ਰਜੋਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੂਮੀ ਕੋ ਰਾਜਜ ਭੋਗਨੇ ਵਾਰੋ ॥ ਸ ਨਾਮ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਸੂਰ ਬੀਰ ਪੀਠ ਨ ਦਿਖਾਵਨ ਵਾਰੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਕਰ ਦੁਸ਼ੂ ਮਲੇਛ ਸ਼ਤ੍ਰੂਓਂ ਕੋ ਨਾਸ਼ ਕਰਣ ਵਾਰੋ ਤਮੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਇਤਜ਼ਰਥਃ ਗੋ ਨਾਮ ਜੋ ਭੂਮੀ ਕੇ ਰਾਜ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨ ਵਾਰੋ ॥ ਯਦ੍ਵਾ ਗੋ ਨਾਮ ਅਪਨੀ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਮੋਖਜ਼ਾਰਥੀ ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਸ੍ਵਾਰਾਜਜ ਸ੍ਵਸਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਣ ਹਾਰੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਗੋਵਿੰਦ। ਵਿਕ੍ਰਮ ਸਾਲਿਤ੍ਰਾਤ ਸਿੰਘ ਵਤ ਸਿਥਤਃ ਸਿੰਘਃ ॥ ਹਨ ਧਾਤੂ ਹਿੰਸਾ ਗਤਜੋਃ । ਹਨ ਧਾਤੂ ਹਿੰਸਾ ਮਾਰਣੇ ਅਰਥ ਮੇਂ ਔਗਤੀ ਅਰਥ ਮੇਂ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਹਨ ਧਾਤੂ ਸੇ ਪਰੇ ਇਛਾ ਅਰਥ ਮੈ ਸਨ ਪ੍ਰਤਜ ਆਇਕੇ ਸਨਕੇ ਨਕਾਰ ਕੋ ਅਨੁਸ੍ਵਾਰ ਨਾਮ ਬਿੰਦੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਹਨਕਾ ਬ੍ਯਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹੰਸ ਐਸਾ ਰੂਪ ਬਨਤਾ ਹੈ॥ ਹੰ ਭੂੰ ਗਛਤੀਤਿ ਸਰਬ ਪੁਰੇਖੁ ਸਰੀਰੇਖੁ ਇਤੀਵਾ ਹੰਸਃ'ਹੰਸਃ ਸੁਚਿ ਖਦਿਤਿ ਮੰਤ੍ਰ ਵਰਣਾਤ'॥ ਯਦ੍ਵਾ ਅਹੰਸਃ ਇਤੀ ॥

ਟੀ—ਹਨਤੀ ਨਾਮ ਜੋ ਪੁਰੁਸ਼ੂਪੀ ਸਰਬ ਸਰੀਰੋਂ ਮੇਂ ਰਾਵਨ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਹੰਸ। ਇਤੀ ਹਨ ਧਾਤੂ ਕਾ ਵਜ਼ਾ ਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਿੰਹੋ ਵਰਣ ਵਿਪਰਯਯਃ ॥ ਵਰਣ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਪਰਯੈ ਨਾਮ ਆਗੇ ਕਾ ਅਖਰ ਪੀਛੇ ਔ ਪੀਛੇ ਕੇ ਅਖਰ ਕੋ ਆਗੇ ਕਰਦੇਨ ਸੇ ਇਸ ਕਾਨਾਮ ਵਿਪਰਜੈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਸਕਾਰ ਕੋ ਆਗੇ ਕਰੋ ਅਰਸਕਾਰ ਕੇ ਅਕਾਰ ਕੋ ਈਕਾਰ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ॥ ਔ ਹਕਾਰ ਕੋ ਪੀਛੇ ਕਰਕੇ ਬਿੰਦੀ ਕੋ ਸਕਾਰ ਕੇ ਊਪਰ ਕਰ ਡਾਰੋ ॥ ਤਬ ਹੰਸ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਵਿਪਰਜੈ ਕਾ ਸਿੰਘ ਐਸੋ ਰੂਪ ਬਨ ਜਾਵੇਗੋ ॥ ਹੰਤਿ ਅਵਿਦਜਾ ਤਤ ਕਾਰਯੰ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦੰ ਦਾ ਹੰਤੁ ਮਿਛਤੀਤਿ ਸਿੰਘਃ ਅਤਸ਼ੈ ਕਰਕੇ ਬਲਵਾਲਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੋਵੇ ਸਿੰਘ ਵਤ ਸੋ ਕਹਜੇ ਸਿੰਘਃ॥ ਯਦ੍ਵਾ ॥

ਗਭਸ੍ਤਿ ਨੇ ਮਿਃ ਸਤ੍ਵਸਤ੍ਵੇਃ ਸਿੰਹੋ ਭੂਤ ਮਹੇਸ੍ਵਰਃ ॥ ਇਤੀ ਸਿਮ੍ਰਿਤੇਃ ॥ ਸੰਪੂਰਣ ਜਛ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਜਗਤ ਕਾ ਜੋ ਮਹਾਨ ਈਸ੍ਵਰ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਸਿੰਘ ਅਵਿਦਜਾ ਔ ਅਵਿਦਜਾ ਕਾ ਕਾਰਯ ਅਸਤ੍ਵੂਲ ਸੂਖਮ ਪ੍ਰਪੰਚ ਤਿਸ ਕੋ ਜੋ ਹਨਨ ਕਰੇ ਹਨਨ ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਸਿੰਘਃ ॥ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੇਂ ਕਜਾ ਆਯਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਯੇ ਵਜਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਿਧ ਭਯੇ ॥ ਸੋ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹਮਾਰੇ ਇਸ੍ਟ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਰਚਜੋ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਮੋਖ ਪੰਥ ਕੇ ਕਰਤਾ ਨੇ ਮੋਖ ਪੰਥ ਮੇ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਪੂਰਣ ਹਰਿ ਅਵਤਾਰ ॥
ਕਰਜੋ ਪੰਥ ਭਵ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ। ਦ੍ਵੈ ਵਿਧ ਕੋ ਵਿਸਤਾਰ ॥ ੧ ॥
ਏਕਨ ਕੇ ਕਰ ਖੜਗ ਦੈ ਭੁਜ ਬਲ ਬਹੁ ਬਿਸਤਾਰ ॥
ਪਾਲਨ ਭੂਮੀ ਕੋ ਕਰਜੋ ਦੁਸ੍ਟਨ ਮੂਲ ਉਖਾਰ ॥ ੨ ॥
ਔਰਨ ਕੀ ਪਿਖ ਵਿਮਲ ਮਤਿ ਦੀਨੋ ਪਰਮ ਵਿਵੇਕ ॥
ਨਿਰਮਲ ਭਾਖੈ ਜਗਤ ਤਿਹ ਹੈਰੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁ ਏਕ ॥ ੩ ॥

ਅਰਥ ਸਪਸ੍ਟ ॥ ਔਰ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਤੀਨ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਕੇ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈ ॥ ਔਸਾਤ੍ਵਕੀ, ਰਾਜਸੀ, ਤਾਮਸੀ, ਸੁਭਾਵ ਵਾਰੇ ਖਾਲਸੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ॥ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਖਾਲਸੇ ਨਿਰਮਲੇ ਹੈਂ। ਰਾਜਸੀ ਗ੍ਰਹਸਤੀ ਹੈਂ ਪ੍ਰਜਾ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨ ਵਾਰੇ, ਔ ਤਾਮਸੀ ਖਾਲਸਾ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਾਰ ਕਰ ਯੁਧ ਮੇਂ ਸਨਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰਕਾਂਦੀ ਸ਼ਤ੍ਰੂਆਂ ਕੋ ਮਾਰ ਕੇ ਭੂਮੀ ਜੀਤੀ ਹੈ। ਵਾਸੁਦ੍ਵ ਮੇਂ ਤੋ ਬ੍ਰਿਖ ਏਕ ਹੈ ਔ ਤਿਸ ਕੀ ਸ਼ਾਖਾ ਪ੍ਰਥੰਮ ਤੀਨ, ਪੁਨਃ ਆਗੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਖਾ ਪੱਤ੍ਰ ਫੂਲ ਫਲ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੂਲ ਏਕ ਹੀ ਹੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔ ਤ੍ਰਿਧਾ ਖਾਲਸਾ ਤੀਨ ਬਡੀ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈਂ ਔ ਆਗੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੇਖ ਪ੍ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈਂ ਤਾਂਤੇ ਸਭ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਕੇ ਪਿਤਾ ਮੂਲ ਏਕ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈਂ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਨਾਮ ਕਿਉਂ ਰਾਖਜੋ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਸੋਢ ਬੰਸ਼ ਵਾ ਪੰਥ ਵਾ ਸੂਰਯ ਬੰਸਾਦਿ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਨੇ ਸਮੈ ਸਿਖਜ਼ਾ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਇਸਤੇ ਭਿੰਨ ਕੋਈ ਔਰ ਨਾਮ ਰਾਖਨੋਂ ਥੋ :—

ਉਤ੍ਰ—ਜਦ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਰਚਨੇ ਕੋ ਆਰੰਭ ਕੀਓ ਤਬ ਆਦੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਵਾਜ਼ ਲਈ। ਤਬ ਯੇ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ 'ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਨ ਭਏ ਖਾਲਸੇ ਪ੍ਰੇਮੁ ਭਗਤਿ ਜਿਹ ਜਾਨੀ" ਇਸ ਵਚਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਨਾਮ ਨਿਜ ਪੰਥ ਕੋ ਰਾਖਜੋ ਹੈ। ਸਿੰਘੋ ਭੂਤ ਮਹੇਸ਼੍ਵਰਨਿਤਿ ਸਿਮ੍ਰਤੇਃ ਅਥਵਾ ਖਾ ਕੇ ਕਨੇ ਕਾ ਬਜ਼ਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਕਾਰ ਨਿਕਾਸਕੇ ਅ ਔ ਲ ਦੋਨੋਂਮਿਲਕੇ ਅਲ ਐਸੇ ਬੋਲਜੋ ਅਲੰਅਬਜ ਪੂਰਣ ਸਾਮਰਥ ਭੂਖਣ ਇਤਿ ਚਾਰ ਅਰਥਮੇਂ ਵਰਤਤੋ ਹੈ। ਖਤ ਨਾਮ ਘਾਉਕੋ ਹੈ। ਤ੍ਰਾ ਨਾਮ ਰਖਣ ਕੋ ਹੈ। "ਖਤ੍ਰਾਤ ਤ੍ਰਾਯਤੇਯੋ ਰਖਜਤਿ ਸਿੰਹਃ ਸਃ ਖਾਲਸਃ"। ਅਰਥ ਜੋ ਸਿੰਘ ਖਤ ਨਾਮ ਯੁਧ ਆਦਿਕ ਮੇਘਾਉ ਆਦਿਕ ਅਪਦਾ ਸੇ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਖਾਲਸਾਃ। ਈਸ ਸਾਮਰਥੇਇਤੀ ਸਮਰਣਾਤ। ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਸਿਧ ਕਜ਼ਾ ਹੁਆ। "ਜੋ ਯੁਧਾ ਦੌ ਪ੍ਰੇਰਯਤਿ ਹੰਤਿ ਦ੍ਰਾਵਯਤਿ ਇਤਿ ਸਿੰਘਃ" ਸਿੰਘ ਕਹੁ ਖਾਲਸਾ ਕਹੁ ਦੋਨੋ ਪਦੋਂ ਕੋ ਏਕ ਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਤਥਾ ਤਿਨ ਤੀਨੋ ਮੇਂ ਜੋ ਰਜੋ ਗੁਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗ੍ਰਹਸਥ ਹੈ ਸੋ ਨਜ਼ਾਯ ਮੂਲਕ ਪ੍ਰਜਾਕੇ ਪਾਲਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਔ ਤਾਮਸੀ ਸੁਭਾਵ ਵਾਰਜੋਂ ਕੀ ਨਜ਼ਾਯ ਪੂਰਬਕ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜ਼ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ॥

ਕਹੂੰ ਬਾਸ ਬਨਹਿ ਕਰੰਤ। ਕਹੂੰ ਤਾਪ ਤਨਹਿ ਸਹੰਤ ॥
ਕਹੂੰ ਗ੍ਰਹਸਥ ਧਰਮ ਅਪਾਰ। ਕਹੂੰ ਰਾਜ ਰੀਤਿ ਉਦਾਰ ॥ ੧੬ ॥

ਯੇ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤੀ ਮੇਂ ਹੈ। ਅਰ ਜੋ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਖਾਲਸਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼੍ਟਤਾ ਮੇਂ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈਂ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਆਸਾ ਮਃ ੧ ॥

ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਰਸਨ ਕੈ ਤਾਈਂ ਦੂਖ ਭੂਖ ਤੀਰਥ ਕੀਏ ॥ ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਜੁਗਤਿ ਮੈ ਰਹਤੇ ਕਰਿ ਕਰਿ ਭਗਵੇ ਭੇਸ ਭਏ ॥ ੧ ॥ ਤਉ ਕਾਰਣ ਸਾਹਿਬਾ ਰੰਗ ਰਤੇ। ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਅਨੇਕਾ ਰੂਪ ਅਨੰਤਾ ਕਹਣ ਨ ਜਾਈ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਕੇਤੇ ॥ ੧ ਰਹਾਉ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਰ ਘਰ ਮਹਲਾ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਛੋਡਿ ਵਲਾਇਤ ਦੇਸ ਗਏ ॥ ਪੀਰ ਪੈਕੰਬਰ ਸਾਲਿਕ ਸਾਦਿਕ ਛੋਡੀ ਦੁਨੀਆਂ ਥਾਇ ਪਏ ॥ ੨ ॥ ਸਾਦ ਸਹਜ ਸੁਖ ਰਸ ਕਾ ਤਜ ਅਲੇ ਕਾਪੜ ਛੋਡੇ ਚਮੜ ਲੀਏ ॥ ਦੁਖੀਏ ਦਰਦ ਵੰਦ ਦਰ ਤੇਰੇ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਦਰਵੇਸ ਭਏ ॥ ੩ ॥ ਖਲੜੀ ਖਪਰੀ ਲਕੜੀ ਚਮੜੀ ਸਿਖਾ ਸੂਤ ਧੋਤੀ ਕੀਨੀ ॥ ਤੂੰ ਸਾਹਿਬ ਹਉ ਸਾਂਗੀ ਤੇਰਾ ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਨਕ ਜਾਤੀ ਕੈਸੀ ॥ ੪ ॥ ੩੪ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਨਿਰਮਲ ਤੇ ਨਿਰਮਲਾ ॥ ਨਿਰਮਲ ਭੇਖ ਅਪਾਰ ਤਾਸ ਬਿਨ ਅਵਰ ਨ ਕੋਈ ॥ ਮਨ ਬਚਕ੍ਰਮ ਜਿਨਿ ਜਾਣਿਅਉ ਭਯਉ ਤਿਹ ਸਮ ਸਰ ਸੋਈ। ਇਤਜ਼ਾਦੀ। ਤਥਾਚ ਭਾਈ ਗੁਰੁ ਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ੧ ਵਾਰਕੀ ੨੫ ਪਉੜੀ॥ ਮਾਰਿਆ ਸਿਕਾ ਜਗਤ ਮੈ ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਚਲਾਯਾ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜ਼ਾ ਪਾਃ ੧੦ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਪਢੈ ਬੇਦ ਆਗਮ ਘਨੇ ਗਹ ਬਿਪ੍ਰਨ ਕੀ ਰੀਤਿ।
ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਤਜ ਧਰ ਭੇਖ ਬਰ ਮਮ ਸਿਖ ਫਿਰੈ ਅਭੀਤ ॥ ੧ ॥

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਧਾਰਨ ਵਾਰੇ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਸੰਤ ਖਾਲਸੋ ਹੈ ਅਲੰ ਬਹੁ ਬਿਸ੍ਤਾਰੇਣ। ਜਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਹਿੰਦ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾਰਥ ਐਸੋ ਪੰਥ ਰਚਜ਼ੋ ਹੈ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਸਰੋਜ ਪਰ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੇ ਹੋ ॥ ੧੬ ॥ ਜਬ ਹਜ਼ੂਰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਛੋਡ ਕੇ ਦਖਿਣ ਕੋ ਗਏ ਹੈਂ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪੀਛੇ ਛੋਡ ਗਏ ਹੈ ਕੇਸਗੜ ਮੇਂ ॥

ਤਚਿਛਖਜ ਮਤਿ ਸੋਭਾਢਯੰ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘੇਤਿ ਨਾਮਕੰ।
ਬੰਦੇ ਸੁਭ੍ ਗੁਣੰ ਰੂਪੰ ਗੁਰੁ ਸੰਤਾਨ ਵਿਤਨ੍ਹਿਕੰ ॥ ੧੭ ॥

ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਸਿਖ ਬ੍ਰਹਮਣ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰ ਰਹਣੇ ਵਾਲੇ। ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੋਭਾ ਔ ਦੈਵੀ ਗੁਣ ਸੰਪਤਿ ਕੇ ਆਸ਼੍ਰਯ ਅਮਾਨਤਾ ਅਦੰਭਤਾਦਿਕ ਸ਼ੁਭ ਗੁਣੋ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਥੇ। ਔ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਹੀ ਜਿਨੋ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਜ਼ੋ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਿਖੀ ਪਰੰਪਰਾ ਰੂਪ ਸੰਤਾਨ ਕੇ ਬਿਸ੍ਤਾਰ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ । ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਮੇਰੀ ਬੰਦਨਾ ਹੋ ॥ ੧੭ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਹਰਿੰਬੰਦੇ ਸਿੰਘ ਭਾਗਜ਼ ਪ੍ਰਵਰਤਕੰ।
ਨਾਸ਼ਕੰ ਵਿਘ੍ਨਸੰਘਾਨਾਂ ਦਾਯਕੰ ਚਾ ਭਯੰ ਪ੍ਰਭੂ॥ ੧੮॥

ਟੀਕਾ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਵੇਦੀ ਕੁਲ ਕੇ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ। ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਭਾਗ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ। ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਘ੍ਨੋ ਕੋਨਾਸ ਕਰਕੇ ਅਭੈ ਪਦ ਕੇ ਦੇਨੇ ਵਾਰੇ ਔ ਚਿੰਤਾਮਣਿਵਤ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ। ਔ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਾਦੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਸ਼ੁਭ ਸਿਕਸ਼ਾ ਦੇਤੇ ਥੇ ਪੁਨਃ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਕੋ ਵਰਦਾਨ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੋ ਜੋ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਰੂਪ ਤਾਨਹੰ ਬੰਦੇ ਤਿਨੋਂ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਪਾਦ ਪਦਮੋਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਬੰਦਨਾ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੇ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਮ ਸਮਰਥ ਜੋ ਹੈ॥

ਭਵਾਰਣਵ ਨਿਮਗਨਾਨਾਂ ਤਾਰਕਾਯ ਸ੍ਵੋਪਦੇਸ਼ਤਃ।
ਗਜ਼ਾਨ ਯੋਗਾਵਤਾਰਾਯ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘਾਯ ਨਮਃ॥ ੧੯॥

ਟੀਕਾ—ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਖਜਾਤ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਔ ਯੋਗ ਨਾਮ ਪਾਤੰਜਲ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤ ਅਸ਼੍ਟਾਂਗ ਯੋਗ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਸਾਖਜਾਤ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਅਪਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਦੀਨੋਂ ਕੋ ਜਨਮ ੨ ਕੇ ਮਲੀਨੋਂ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ ਮੇਂ ਡੂਬੇ ਵਹੇ ਜਾਤਜੋ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਪਾਰ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ। ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈਸ੍ਰੀਯੁਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਊਰਧਰੇਤਸ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਅਸ਼੍ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਕਾਮ ਔ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ॥ ਔ ਪਰਮ ਸਾਮਰਥ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਸ਼ਾਂਤ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਸੰਪੰਨ ਪਰਮ ਵਿਰਕ੍ਤਮਾ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਸਰੋਜੋਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਨਿਮਸਕਾਰ ਹੋ॥ ੧੯॥ ਅਬ ਏਕ ਸ਼ਲੋਕ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥

॥ ਸ਼ਲੋਕ॥

ਨਾਥੰਬੀਰ ਹਰਿੰ ਨੌਮਿ ਵੇਦਾਂਤ੍ਰਾ ਚਾਰਯ ਰੂਪ ਧ੍ਰਿਕ॥
ਸ਼ਰਣਾਪਿਤੰ ਚਾ ਵਨਾਯ ਸ੍ਵ ਤਨੂੰ ਤਨੁ ਕ੍ਰਿਤੰ॥ ੨੦॥

ਨਾਥਮਿਤੀ॥ ਜੋ ਨਾਥਾ ਨਾਥ੍ਰੀ ਯਾਚਾ ਉਪਤਾਪਯੋ ਰਿਤਿ ਸਿਮ੍ਰਤੇਃ॥ ਮੇਰੋ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਇਸ਼੍ ਦੇਵ ਸਰਬਕੀ ਯਾਚਨਾ ਕਾਮਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਵਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੂਰਣ ਕਰਲੇ ਹਾਰੇ ॥ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਯਗ੍ਰਾਣ ਸ਼ਤ੍ਰੂਆਂ ਕੇ ਜੀਤਨ ਹਾਰੇ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਊਰਧਰੇਤਃ ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕੋ ਮ੍ਰਿਗਵਤ ਨਾਸ਼ ਕਰਲੇ ਹਾਰੇ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਪਾਲਨ ਵਾਲਜੋਂ ਮੇਂ ਰਾਜਾ ਹਰੀ ਚੰਦ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਰਾਜਾ ਸ਼ਿਵੀ ਰਾਜਾ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ ਵਤ ਹੈਂ ਪਰਮ ਸ਼ੂਰਬੀਰ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਸਤਜ ਵਾਕਜ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦਜ਼ਾ ਕੇ ਆਚਾਰਯ ਰੂਪ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਾਇ ਡਾਲੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ਼ਤ੍ਰੂਆਂ ਕੇ ਹਾਥ ਅਪਨੀ ਸ਼ਰਣਾ ਗਤ ਆਏ ਨਹੀਂ ਦੀਏ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈਂ ਤਿਨਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮੋਂ ਕੋ ਧਰਣੀ ਪਰ ਸਿਰ ਧਰ ਕਰ ਨਿਮਸ-ਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ॥ ੨੦ ॥ ਅਬ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਸ੍ਰ ਗੁਰੂ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਏਕ ਸ਼ਲੋਕ ਕਰਕੇ ॥

ਤੁਰਕ ਤਰਕਾਦੀ ਜੋਤਾਰੰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘੇਤਿਨਾਮਕੰ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੰ ਸਦਾ ਬੰਦੇ ਸ੍ਰ ਗੁਰੰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ੨੧ ॥

ਸ੍ਰ ਗੁਰੁ ਮਿਤਿ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਵੇਦਾਂਤ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯਕੇ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ॥ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀਤਰਕੋ ਕੋ ਜੀਤਨੇ ਹਾਰੇ ਜਿਨੋਨੇ ਸਰਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਜੀਤਾ ਹੈ ॥ ਕਾਬਲਾਦਿਕ ਮਲੇਛ ਦੇਸੋਂ ਮੇਂ ਜਾਖਿਕੇ । ਪੁਨਃ । ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇ ਉਨ ਤੁਰਕੋਂ ਔਰ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਨਾਮ ਸਦਾਯਾ ਹੈ ॥ ਫਾਰਸੀ ਮੇ ਖੁਦਨਾਮ ਸ੍ਵੰਤ੍ਰ ਆਪ ਜੋ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਖੁਦਾ ਸੋਈ ਹੋਵੇ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਸ਼ਬਦ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਇਛਾ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕੋ ਅਥਵਾ ਮਲੇਛਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਅਥਵਾ ਮਾਯਾ ਤਤ ਕਾਰਯ ਜੋ ਤੁਰਕ ਰੂਪ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕੋ ਅਥਵਾ ਦੁਸ਼੍ਟ ਇੰਦ੍ਰਯ ਗਣ ਕੋ ਜੋ ਹੋਵੇ ਸੰਘਾਰਕ ਸ੍ਵੰਤ੍ਰ ਅਸਹਾਏ ਏਕਾ ਏਕੀ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ । ਸਵੇਦ ਸੋਮਜ਼ੇਦ ਮਰ੍ ਆਸੀਦੇਕ ਮੇਵਾ ਦ੍ਵਿਤੀਯੰ ਇਤਿ ਸ਼ਰੁਤੇਃ । ਸਰਬ ਸ਼ੁਭ ਲਖਣੋ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਜ਼ਾਨ ਮੂਰਤਿ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਆਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪਾਨੰਦ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਰੂਪ । ਤਿਸ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੋਵੇ । ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤਿਃ ॥ ਗੌਡਮਃ ਪ ॥

ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਤੂੰ ਕਰਿ ਮਨ ਮੋਰ ॥ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾਂ ਮੈ ਨਾਹੀਂ ਹੋਰ ॥
ਗੁਰੁ ਕੀ ਟੇਕ ਰਹਹੁ ਦਿਨ ਰਾਤਿ ॥ ਜਾਕੀ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟੈ ਦਾਤਿ ।
ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸੁਰ ਏਕੋ ਜਾਣ ॥ ਜੋ ਤਿਸ ਭਾਵੈ ਸੋ ਪਰਵਾਣ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਗੁਰੁ ਚਰਣੀ ਜਾਂ ਕਾ ਮਨਲਾਗੇ ॥ ਦੂਖ ਦਰਦ ਭ੍ਰਮਤਾਂ ਕਾ ਭਾਗੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਰੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪਾਏ ਮਾਨ॥ ਗੁਰ ਊਪਰ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਨ ॥ ੨ ॥
ਗੁਰੁ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲ ॥ ਗੁਰੁ ਕੇ ਸੇਵਕ ਕੀ ਪੂਰਣ ਘਾਲ ॥
ਗੁਰਕੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਦੁਖ ਨ ਬਿਆਪੈ॥ ਗੁਰੁ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਦਹਿਦਿਸਿ ਜਾਪੈ ॥ ੩
ਗੁਰੁ ਕੀ ਮਹਿਮਾਂ ਕਥਨ ਨ ਜਾਇ ॥ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਰੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾਕੇ ਪੂਰੇ ਭਾਗ ॥ ਗੁਰੁ ਚਰਣੀ ਤਾਂਕਾ ਮਨੁ ਲਾਗ॥ ੪।੬। ੮।

ਗੌਦ ਮਃ ੫॥ ਗੁਰੁ ਮੇਰੀ ਪੂਜਾ ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦੁ॥ ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰੁ ਭਗਵੰਤ॥
ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਦੇਉ ਗੁਰੁ ਅਲਖ ਅਭੇਉ। ਸਰਬ ਪੂਜ ਚਰਨ ਗੁਰੁ ਸੇਉ॥ ੧ ਰਹਾਉ॥
ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਗਿਆਨੁ ਗੁਰੁ ਰਿਦੈ ਧਿਆਨੁ। ਗੁਰੁ ਗੋਪਾਲ ਪੁਰੁਖ ਭਗਵਾਨ ॥
ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਿ ਰਹਉ ਕਰ ਜੋਰਿ ॥ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾਂ ਮੈ ਨਾਹੀ ਹੋਰੁ ॥ ੨ ॥
ਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥ ਤਾਰੇ ਭਵਪਾਰ ॥ ਗੁਰੁ ਸੇਵਾ ਜਮ ਤੇ ਛੁਟਕਾਰਿ ॥
ਅੰਧਕਾਰ ਮੈਂ ਗੁਰੁ ਮੰਤ੍ ਉਜਾਰਾ ॥ ਗੁਰ ਕੈ ਸੰਗਿ ਲਗੇ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ ੩ ॥
ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗੀ। ਗੁਰੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਦੂਖ ਨ ਲਾਗੀ ॥
ਗੁਰੁ ਕਾ ਸਬਦ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਇ ॥ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥ ੪। ੭ ॥ ੯।

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਏਕਤਾ ਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈਂ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਯੇ ਪਦ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ੨੧ ॥

ਸਾਰਦਾਂ ਗਣ ਨਾਥੰ ਚ ਨਤ੍ਵਾ ਸੁਬੁਧਿਦੰ ਪ੍ਰਭੂੰ ॥
ਮਯਾ ਦ੍ਵੀ ਹਰਿ ਨਾਮੇਨ ਕਥਾ ਸੰਗ੍ਰਹੁ ਕ੍ਰੀਯਤੇ ॥ ੨੨ ॥

ਟੀਕਾ—ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਰਦਾ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਜੀ ਬਾਕਦੇਵਤਾਂ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ ਜੀ ਕੋ ਸੁਸ਼ੂ ਬੁਧੀ ਦੇਨੇ ਵਾਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਮਰਥ ਇਨ ਕੋ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰੰਕੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਯਾਯ ਦ੍ਵੀ ਨਾਮਕ ਨੇ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਤੀਨੋਂ ਗੁਰੂਓ ਕੀ ਕਥਾ ਸੰਗ੍ਰਹ ਨਾਮ ਏਕੱਤ੍ ਕਰਕੇ ਲਿਖੀਤੀ ਹੈ ॥ ੨੨ ॥

ਬਜ੍ ਪੰਚਾਨਨੇਨਾਗਜਾਤੋ ਤਥਾ ਸਰਥ ਸੱਜਨੈਃ ॥
ਆਲੰਬੰ ਸਾਧੁ ਸੰਗਸਜ ਕ੍ਰਿਤਜੋਦਜਮੋ ਯਥਾਮਤਿਃ ॥ ੨੩ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਤਥਾ ਔਰ ਅਨੇਕ ਸਜਨੋ ਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰ ਹੋਕੇ ਸੰਤ ਸੰਗ ਕਾ ਆਲੰਬ ਨਾਮ ਆਸਰਾ ਲੈ ਕੇ ਔ ਜਿਤਨੀਕ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬੁਧਿ ਦਈ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਰਤਕ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਓ ਹੈ॥ ੨੩॥

ਬਜ੍ ਮਣਿ ਸਿੰਘੇਨ ਸੰਗ੍ਰਹੰ ਬਹੁਤਰੰ ਕ੍ਰਿਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਤ ਸਰਬੰਚ ਮਾਂਨੀਤ੍ਰਾ ਯਸਤਹਾਯਸ਼ੁ ਅਭ੍ਰਦੈ ਸ੍ਰਯੰ ॥ ੨੪ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਕਾ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰਨ ਮੇਂ ਔ ਲਿਖਨੇ ਮੈ ਇਕਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਲਜ਼ਾਕੇ ਦੇਨੇ ਮੈ ਬੜੋ ਪਰੀਸ਼੍ਰਮ ਕੀਓ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਲਿਖਾਨੇ ਮੇਂ ਭੀ ਬੜੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰੀ ਹੈ॥ ੨੪ ॥

ਯਾਯਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾ ਸ੍ਰੁਤਾ ਵਾਪਿ ਤ੍ਰਯਾਣਾਂ ਗੁਰਣਾਂ ਕਥਾ।
ਸਾ ਸਾ ਲਿਪਜ਼ਤਾ ਵੈਚਾਤ੍ਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਦ ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਸਾਦਤਃ॥ ੨੫ ॥

ਗ੍ਰੰਥ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਮਾਪਤੀ ਅਰਥ ਔ ਪ੍ਰਚਯ ਗਮਨਾਰਥ ਪੁਨਃ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਤੀਨ ਸ਼ਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਸਤ ਸੰਗ ਕੋ ਔਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਤਥਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪੰਥ ਕੋ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾਰਥ ਅਪਨੇ ਸੰਬੰਧਿ ਮਿਤ੍ਰ ਭਾਈ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਇਸ਼ਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਗ੍ਰਹਾਦਿਕ ਛੋੜ ਕਰ ਔ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਭੀ ਅਪਜ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪੰਥ ਕੋ ਮੁਕਤਿ ਭੁਕ੍ਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਨਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪੰਥ ਮੇਂ ਪ੍ਰਵਿਸ਼੍ਟ ਭਏ ਹੈਂ॥ ਤਿਸ ਪੰਥ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਤੀਨੋਂ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ॥

ਵਿਵੇਕੋ ਪਰਮੋ ਦੀਪੋ ਜਾਯਤੇ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਮਾਤ ॥
ਮਨੋ ਹਰੋ ਜ੍ਵਲੋ ਨਿਤਜ਼ੰ ਤੰ ਨੌਮਿ ਸਾਧੁ ਸੰਗਮੰ ॥ ੨੬ ॥

ਟੀ—ਵਿਵੇਕੇਤਿ ॥ ਤਿਸ ਸਤ ਸੰਗ ਕੋ ਭੀ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ। ਕੈਸੀ ਹੈ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਜਿਸ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਕਰਣੇ ਜੋ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪੀ ਪਰਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਦੀਪਕ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਉਤਪਤ ਹੋਇਆਵਤਾ ਹੈ। ਕੈਸੋ ਹੈ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪੀ ਦੀਪਕ ਜੋ ਮਨਕੇ ਹਰਣੇ ਹਾਰਾ ਹੈ ਪਰਮ ਉਜ੍ਵਲ ਹੈ। ਔ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਤਸੰਗ ਕਰੋ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਦਿਨ ੨ ਵਿਖੇ ਜੋ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈਅਧਿਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਵਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਤਜ਼ਰਥਃ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿ-ਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਧੁ ਕੈ ਸੰਗ ਨਹੀਂ ਕਿਛ ਘਾਲ। ਦਰਸ਼ਨ ਭੇਟਤ ਹੋਤ ਨਿਹਾਲ॥ ਸਾਧੁ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬੇਦ ਨ ਜਾਨਹਿ । ਜੇਤਾ ਸੁਨਹਿ ਤੇਤਾ ਵਖਿਆਨਹਿ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ॥

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੰ ਸਦਾ ਨੌਮਿ ਸਰਬੇਖਾਂ ਗੁਰੂਣਾਂ ਸ੍ਰਯੰ।
ਗਜ਼ਾਨਾਵਤਾਰ ਰੂਪੰਹਿ ਤਾਰਕੰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿ ਮਾਤ੍ਰਤਃ ॥ ੨੭ ॥

ਟੀ—ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਸਦਾ ਨਾਮ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਮੈ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋ ਸਰਬ ਗੁਰੂਓਂ ਕੋ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈਂ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋਹਿਰਾ

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਮਾਨਜੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਰਾਂ ਕੀ ਦੇਹ।
ਜਾਂਕਾ ਹਿਰਦਾ ਸੁਧ ਹੈ ਖੋਜ ਸ਼ਬਦ ਮੈ ਲੇਹ ॥

ਇਤਿ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਉਕਤ ਪ੍ਰਮਾਣੰ ॥ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਏਕ ਪੰਚਮ ਵੇਦ ਹੈਂ ਹਿ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੈ। ਜੋ ਕੋਈ ਭੀ ਜੀਵ ਸਰਧਾ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਬ ਗੁਰੂਓਂ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਤਿਨਕੋ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਸੁਧੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਗਜ਼ਾਨ ਮੋਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤਾਰਕ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾਂ ਭਜ਼ਾਨਕ ਸਮੁੰਦ੍ ਸੇ ਤਾਰ ਲੇਤੇ ਹੈ । ਜਾਹਾਜ਼ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਵਾ ਸੇਤੂ ਰੂਪ ਹੋਕੇ। ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਸ਼ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ ਮੇ ਡੂਬਣੇ ਕੋ ਡਰ ਨਹੀਂ ਰਹਤੋ। ਸੋ ਨਿਸ਼ੰਕ ਪਾਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ । ਔਰ ਨ ਤਿਸਕੋ ਯਮਦੂਤ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਡਰ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਉਲਟਾ ਯਮਦੂਤ ਤਿਸ ਸੇ ਡਰਕੇ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜ ॥ ਨਾਨਕ ਧਰਮ ਐਸੇ ਚਵੈ ਕੀ ਤੋਨ ਭਵਨ ਪੁਨੀਤ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ॥ ੨੭ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰੇਃ ਪੰਥੰ ਨੌਮਿ ਵੈਚ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ॥
ਕਾਲ ਰੂਪੰਹਿ ਤੁਰਕਾਣਾਂਗੋਦ੍ਵਿਜਾਨਾਂਚ ਰਖਜ਼ਕੰ ॥ ੨੮ ॥

ਵਿਸ਼੍ਵ ਰੂਪ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਨ ਕੋ ਖਾਲਸੋ ਪੰਥ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਮੈ ਸੱਦਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਵਾਰੰ ਵਾਰ। ਕੈਸੋ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜਾ ਕੋ ਪੰਥ ਜੋ ਤੁਰਕ ਕੁਲ ਕੋ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹੈ। ਔ ਧਰਨੀ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਚਪੁਨਾ ਵੈਦਕ ਸਮਾਰਤਕ ਧਰਮ ਕੋ ਰਖਕ ਹੈ। ਖਾਲ਼ਸਾ ਨਾਮ ਸੁਧ ਕੋ ਹੈ ਫਾਰਸੀ ਮੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋਂ ਮੇਂ ਆਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਸੇ ਖਜ਼ਤ੍ਰਿਤ੍ਵ ਸੂਰ ਬੀਰਤ੍ਵਧਰਮ ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਓ ਹੈ । ਕਹਾ ਵੈਸਜ਼ ਆਦਿਕ ਦੁਕਾਨ ਦਾਰ ਕਾਯਰ ਸ਼ਸਤ੍ ਵਿਦਜ਼ਾ ਤੋ ਕਹੂ ਰਹੀ। ਔਰ ਸ਼ਸਤ੍ ਕੋ ਹਾਥ ਮੈ ਪਕੜ ਭੀ ਨ ਜਾਨੇ। ਜੇ ਨਗਨ ਤਰਵਾਰ ਕਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਹਾਥ ਮੇਂ ਦਰਸ਼ਨ ਭੀ ਕਰ ਲੇਵੈ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਕਾ ਰੁਧਿਰ ਨਿਕਸਤਾ ਦੇਖ ਲੇਵੈ ਅਥਵਾ ਯੁਧ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਸੁਨ ਲੇਵੈ ਤਹਾਂ ਹੀ ਮੂਰਛਿਤ ਹੋ ਜਾਵੈ। ਔਰ ਕਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੰਤ੍ ਔ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਔ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਉਨ ਕਾਇਰੋਂ ਨੇ ਭੀਸਜ਼ਾਰੋ ਨੇ ਭੀ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੇਂ ਯੁਧ ਸਮੈ ਹਾਥ ਮੇ ਸ਼ਸਤ੍ ਧਾਰ ਕੇ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਏਕਾ ਏਕੀ ਗਰਜਣਾ ॥ ਸੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇਵਲ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀਹੈ ਔ ਕਹੀ ਬੜੇ ਬੜੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਸ਼ੂਰਬੀਰੋਂ ਮੁਗਲ ਔ ਪਠਾਣੋਂ ਕੋ ਮਾਰ ਦੇਣੋ ਸਾਗ ਭਾਜੀ ਖਾਇਖਾਇਕੇ ਦੁੰਬੇ ਆਦਿਕ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਮਾਸ ਖਾਵਨ ਵਾਂਰਜੋਂ ਕੋ ਗਾਜਰ ਮੂਲੀ ਕੇ ਸਮ ਕਾਟ ਦੇਨੋ ॥ ਯੇ ਕੇਵਲ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਕੀ ਕਲਾ ਹੈ ਇਤੀ ॥ ੨੭ ॥

ਯਾ ਯਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾ ਸੁਤਾ ਵਾਪਿ। ਯਾਣਾਂ ਗੁਰੂਣਾਂ ਕਥਾ ॥
ਲੋਕਾਨਾਂ ਹਿਤ ਕਾਮਾਯ। ਵਛਜਾਮਿ ਪੁਣਜ ਦਾਂ ਕਥਾਂ ॥ ੨੮ ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਜੋਜੋ ਕਥਾ ਮੈਨੇ ਸੰਤ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਤਥਾ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਤਥਾ ਸ਼੍ਰਾ ਯੁਤ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖ ਰੂਪ ਅੰਬੁਜ ਸੇ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਰੀਆ ਹੈਂ ॥ ਸੰਤ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਸ਼੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋ ਸਾਖਜਾਤ ਸਹਾਯਕ ਹੀ ਹੈਂ ਤਿਨੋਂ ਕੇ ਉਪਕਾਰ ਕੀ ਹਮ ਕਹਾਂ ਤਕ ਕਥਾ ਵਰਣਨ ਕਰੇ ॥ ਔ ਜੋ ਜੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੈਨੇ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖੇ ਹੈਂ ॥ ਸਾ ਸਾ ਕਥਾ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਮੇ ਲਿਖੇਂ ਗੇ ਤੀਨੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ॥

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਕਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤ੍ਰਿਦੋਦਯ ਨਾਮ ਮਹਾ ਕਾਬਜ ਅਦਭੁਤ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਬਾ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਨਾਯੋ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਉਨ ਕੀ ਕਥਾ ਕਾ ਬਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਯੋ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਕ੍ਵਚਿਤ ਕ੍ਵਚਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੋ ਬਾਬਾ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਆਵੇ ਹੀ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਮੈਭੀ ॥ ਸੋ ਯੇ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਪਰਮ ਪਾਵਨ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਔ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਰਮ ਸਾਮਰਥ ਵਾਨ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੇਂ ਸੰਤ ਹੁਏ ਹੈਂ ਉਨ੍ਹੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਲਿਖਜਾਂ ਹੈ ॥ ਔਰ ਕੇਵਲ ਯੇ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਹਿਤ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਵਾਸਤੇ ਪੁਨਜ ਰੂਪ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਨ ਹਾਰੀ ਕਥਾ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ॥ ਓਂਤਤ ਸਤ ॥

ਇਤੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇਵ ਤਰੂ ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸੇ
ਸ਼੍ਰੀ ਮਤ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਚਰਣ ਸਿਖਜਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘੇਨ ਸਰਬ
ਗੁਰੂ ਨਮਸ ਕਾਰਾਰਥ ਸਮਾਪਤੰ ਸ਼ੁਭਮਸ੍ਤੁ ॥
॥ ਅਥ ਤ੍ਰਿਤੀਯੋ ਅੱਧਜਾਯਃ ਸਮਾਪਤਾ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧ ੐ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਗ੍ਰੰਥ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

੧ ਸਕੰਧ,ਪੂਰਵਾਰਧ

੪ ਅਧਜ਼ਾਯ

ਓਂ ਤਤਸਤ

॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਦਿ ਗੁਰ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਪਦਬੰਦ ॥
ਸ੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਹਰਿ ਬੰਦ ਕੈ ਕਹੋਂ ਕਥਾ ਸੁਖਕੰਦ ॥ ੧ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਦ ਬੰਦੋ ਬਾਰੰਬਾਰ ॥
ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਨ ਤੇ ਸਕਲ ਸਿਧਿ ਅੰਤਹ ਹੋਤ ਉਧਾਰ ॥ ੨ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ ਉਰ ਧਾਰ ਕਰੋਂ ਪ੍ਰਣਾਮ ॥
ਜਾਂਕੇ ਸਿਮਰਨ ਮਾਤ੍ਰਤੇ ਸਕਲੇ ਪੂਰਣ ਕਾਮ ॥ ੩ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮਿਗੇਂਦ੍ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਰਜ ਜੋਇ ॥
ਨੇਤ੍ਰਾਂਜੈ ਉਰ ਤਮ ਹਰੈ ਸਕਲ ਸਿਧਿ ਫਲ ਦੇਇ ॥ ੪ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਿੰਘ ਖੁਦਾਇ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਉਰਧਾਰ ॥
ਕਰਜ਼ੋ ਚਹੁ ਯਸ ਗੁਰੁਨ ਕੋ ਦੀਜੈ ਬੁਧਿ ਉਦਾਰ ॥ ੫ ॥

ਚੌਃ ਕਹਾਂ ਤੁਛ ਪ੍ਰਭੁ ਬੁਧਿ ਹਮਾਰੀ । ਮਹਿਮਾਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰੀ ॥
ਕਛੁ ਨ ਸਕਤ ਮੈਂ ਕਰਨ ਉਚਾਰੀ । ਆਪ ਲੇਹੁ ਤੁਮ ਕਥਾ ਸੁਧਾਰੀ ॥੬॥
ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਧਜ਼ਾਵੈ । ਬੇਦ ਚਾਰ ਮੁਖ ਨੇਤਿ ਬਤਾਵੈ ॥
ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਆਦਿ ਗਨੇਸੂ । ਮਹਾਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਮੁਨਿਵਰ ਬੇਸੂ ॥ ੭ ॥
ਅਗਸਤ ਪੁਲਸਤ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਮਾਨਾ । ਇਨਭੀ ਤੁਮਰੋ ਅੰਤ ਨ ਜਾਨਾ ॥
ਤੋ ਗੁਨ ਸਾਗਰ ਤੁਮਹਿ ਬਹੋਰੀ । ਜੁਗ ਕਰ ਜੋਰ ਸੁਬੰਦਨ ਮੋਰੀ ॥ ੮ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਮੰਗਲਾ ਚਰਣ ਕੇ ਅਠਾਰਵੇਂ ਸ਼ਲੋਕ ਕੇ ਟੀਕਾ ਮੈ ਤੁਮਨੇ ਰਵਿਨੰਦਨ ਜੋ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਅਵਤੰਸ਼। ਤਿਨਕੋ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਂ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕੈਸੇ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ ਕਿਧੋ ਸ੍ਰੁਧਾ ਕੇ ਭੂਰਿ ਭਾਰ ਸੇ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਮਾਦ ਸੇ ਲਿਖ ਧਰਜੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਯਥਾਰਥ ਲਿਖਜੋ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਮੈਂ ਤਥਾ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਮੈਂ ਦਸ ਹੀ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣੇ ਔ ਦੇਖੇ ਹੈਂ। ਔ ਸਰਬ ਗੁਰੂਓਂ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕਜ ਸੰਦਰਭ ਰੂਪ ਅਵਤਾਰ ੧੧ ਗਜ਼ਾਰਵੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭੀ ਸੁਨਜੋ ਹੈ ੧੨ ਬਾਹਰਵੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਮਨੇ ਕਹੂੰ ਸੁਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਏਕੋ ਜਾਨ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਸਭ ਕੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਰੂਪ ਯਦਯਪਿ ਹੈਂ ਤਥਾਪਿ ਗ੍ਰੰਥੋ ਮੈ ਲਿਖੇ ਨਹੀਂ ਜਾਤੇ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਪਰਮਤ ਵਾਲੇ ਅਸਰਧਕ ਲੋਕ ਇਸ ਮੈ ਤਰਕ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯਾਤੇ ਗ੍ਰੰਥ ਮੈ ਲਿਖਨੋ ਸਰਬਥਾ ਅਯੁਕ੍ਤ ਹੈ॥

ਉੱਤ੍ਰ–ਹੇ ਸ੍ਰੋਤਾ ਜਨੋ ਤੁਮਾਰਾ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਹਮਨੇ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਧੋਂਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇਸੁਣਿਆ ਹੁਆ ਹੈ ਏਕ ਦੋ ਸੇਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸੈਂਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਓ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹੈ ਸੋ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ। ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਭਏ ਹੈਂ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਚਰਣ ਪ੍ਰਤਾਪ ਰਵਿ ਉਦੇ ਤੀਨ ਹੂ ਲੋਕ॥
ਜਨ ਸਰੋਜ ਬਿਗਸੇ ਨਿਰਖ ਤਮ ਤੁਰਕਨ ਮਨ ਸੋਕ॥ ੧॥

ਚੌਪਈ

ਸ੍ਰੋਤਾ ਸੁਨੋ ਸਕਲ ਮਨ ਲਾਈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਿਤ ਮਹਾਂ ਸੁਖ ਦਾਈ॥
ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਮਹਾਂ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ। ਦੀਨ ਬੰਧੁ ਸ਼ਰਣ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਲਾ॥ ੨॥
ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਕੀਨੋ ਪਾਵਨ। ਵਿਚਰਤ ਡਗਰ ਬਜ਼ਾਰ ਸੁਹਾਵਨ॥
ਨਗਰ ਲੋਕ ਪਿਖ ਆਨੰਦ ਪਾਵੈਂ। ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਸਭ ਸੋਕ ਨਸਾਵੈਂ॥ ੩॥
ਸਦਾ ਯਾਮ ਜਬ ਰਜਨੀ ਰਹੈ। ਕਰ ਸਨਾਨ ਗੁਰੁ ਆਸਨ ਬਹੈ॥
ਧਜ਼ਾਨ ਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਭੁ ਰਹੈ ਤਦਾਈ। ਜਾਕੋ ਬੇਦ ਭੇਦ ਨਹਿ ਲਹਈ॥ ੪॥
ਕੋਟਿ ਸ਼ਸ਼ਿ ਸਮ ਰੂਪ ਬਿਰਾਜੈ। ਕੋਟਿ ਸੈਨ ਛਬਿ ਲਖ ਉਰ ਲਾਜੈ॥
ਰਾਗੀ ਰਾਗ ਕਰੈਂ ਤਬ ਆਈ। ਆਸਾ ਵਾਰ ਪਢੈਂ ਚਿਤ ਲਾਈ॥ ੫॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਦੇ ਭਾਨ ਬਹੁ ਕਰਹੈ ਦਾਨ । ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਕਾ ਧਰਉ ਧਿਜ਼ਾਨ ॥
ਬੇਦੀ ਵੰਸਜ ਕੋ ਚਲ ਆਵੈ । ਕਰ ਆਦਰ ਗੁਰੁ ਨਿਕਟ ਬਿਠਾਵੈ ॥ ੬ ॥
ਤਤ ਸਤ ਰਜਤ ਸੁਏਕ ਕਿਕਾਨ । ਦੇਵੈ ਤਹਕੋ ਗੁਰੁ ਭਗਵਾਨ ॥
ਦੇਅਕੋਰ ਗੁਰੁ ਬਿਦਾ ਕਰਾਵੈ । ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਕੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਲਾਵੈ ॥ ੭ ॥
ਏਕ ਸਮੈ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਾਊਂ । ਸ਼ੋਭਨ ਮਨ ਸੰਦੇਹ ਮਿਟਾਊਂ ॥
ਜਬ ਅਖੇਰ ਕੋ ਸਤਗੁਰ ਜਾਵੈ । ਸਿੰਘ ਰੋਝ ਬਨ ਕੋ ਚੁਨ ਘਾਵੈ ॥ ੮ ॥
ਦੂਣ ਵਿਖੇ ਇਮ ਖਿਲਤ ਸ਼ਿਕਾਰੂ । ਜਿਹ ਮਾਰੈ ਤਿਹ ਭਵਤੇ ਪਾਰੂ ॥
ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਇਹ ਭਾਂਤ ਬਤਾਯੋ । ਦੁਸ਼ਨ ਕੋ ਜਰ ਮੂਰ ਉਠਾਯੋ ॥ ੯ ॥
ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ ਨਗਰ ਮਝਾਰੀ । ਬੇਦਨ ਕੁਲ ਤਹ ਬਸਤ ਅਪਾਰੀ ॥
ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਲਾਧਾਰੀ । ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇ ਸੰਗਤ ਤਾਰੀ ॥੧੦ ॥

ਸੋ ਬਾਬਾ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਆਪ ਸ਼ਮ,ਦਮ ਆਦਿਕ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਅਗਾਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ । ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਜੀਤਨੈ ਹਾਰੇ ਮਹਾਂ ਧੀਰਯਵਾਨ ਭਤਵੇਤਾ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨ ਦੁਖਿਜ਼ੋਂ ਪਰ ਦਯਾ ਕਹਟੇ ਹਾਰੇ ਦੀਨ ਬੰਧੁ ਸੁਖੀ ਜਨੋ ਕੋਦੇਖ ਕੇ ਮੁਦਿਤਾ ਕੇ ਧਾਰਨੇ ਹਾਰੇ ਦੁਸ਼ੋਂ ਕੀ ਉਪੇਖਜ਼ਾ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਔ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਅਤੀਵ ਮੈਤ੍ਰੀ ਰਖਨੇ ਹਾਰੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸ਼ੀ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਸੋ ਬਾਬਾ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕਭੀ ੨ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੇਂ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਜਾਵੈਂ । ਆਗੇ ਤੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਹੀ ਸਾਹਿਬ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਸੇ ਉਠ ਕੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੈਂ ਔਰ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸਹਿਤ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਕਮਲ ਸੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕਾ ਹਾਥ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬੈਠਾਇ ਲੇਵੈ ਬਾਬਾ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਬੜੇ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਪੁਰਖੋਤਮ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬਰਾਬਰ ਬੈਠਾਨੇ ਸੇ ਚਿਤ ਮੇਂ ਸੰਕੋਚ ਭੀ ਕਰੈਂ । ਤਥਾਪੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਬੇਦੀ ਮਾਤ੍ ਕੋ ਸਰੂਪ ਜਾਨ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਨ ਆਦਿਕ ਰਖੈਂ ਪਾਸ ਹੀ ਅਪਨੇ ਬਰਾਬਰ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬੈਠਾਇ ਲੇਵੈਂ । ਬੇਦੀ ਮਾਤ੍ ਕੋ ਪੁਨਃ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਤੋ ਪਰਮ ਯੋਗ ਹੀ ਥੇ ਇਨਕੋ ਹਜ਼ੂਰ ਅਪਨੇ ਬਰਾਬਰ ਕਿਉਂ ਨ ਬੈਠਾਵੈ । ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰੁਖੋਤਮ ਬਾਬੇ ਕਲਾ-ਧਾਰੀ ਜੀ ਕਾ ਬਡਾ ਅਦਬ ਰਖਤੇ ਥੇ । ਦੋ ਦਿਨ ਚਾਰ ਦਿਨ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਰਹੈਂ ਜਬ ਇਛਾ ਹੋਵੈ ਤਬ ਬਿਦਾ ਮਾਂਗ ਕਰ ਪੁਨਃ ਊਨੇ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵੈਂ । ਚਲਤੀ ਵਾਰ ਹਜ਼ੂਰ ਦਸ਼ਮੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਬਾਬੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕੋ ਏਕ ਅਛਾ ਅਸ਼ੂ ਬੜੇ ਮੋਲ ਵਾਲਾ ਏਕ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਔਰ ਪਾਂਚਸੈ ੫੦੦ ਰੁਪਯਾ ਭੇਟਾ ਦੇ ਕੇ ਬੜੇ ਆਦਰ ਸੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਥੇ । ਪੁਨਃ ਭੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਕਹਿਤੇ ਥੇ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜਲਦੀ ੨ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਸਾਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਆ ਕਰੋ ਹਮ ਆਪ ਸੇ ਅਲਗ ਹੁਆ ਨਹੀਂ ਚਾਹਤੇ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਭਾਰ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਹੀਂ ਸਹਸਕਤੇ ਹੈਂ । ਆਗੇ ਆਪ ਮਾਲਕ ਹੈਂ । ਐਸੇ ੨ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਮਧੁਰ ੨ ਬਚਨ ਕਹ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕੀਆ ਕਰੈਂ। ਜਬ ਔਰ ਭੀ ਕੋਈ ਬੇਦੀ ਸਾਬਿਜ਼ਾਦਾ ਆਜਾਵੈ ਤਬ ਭੀ ਐਸੇ ਹੀ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਾਇ ਲੇਤੇ ਥੇ ਔ ਜਿਭਨੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਹੋਵੈਂ ਸਭੀ ਕੋ ਏਕ ੨ ਘੋੜਾ ਏਕ ੨ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਪਾਂਚ ੨ ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਭੇਟਾ ਦੇਕੇ ਬਿਦਾ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਜਬ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਿਤੀਤ ਹੁਆ ਤਬ ਏਕ ਭੇਖੀ ਸੁਨਜ਼ਾਰਾ ਪ੍ਰਥਮ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਕੇ ਪਾਸ ਬਾਲਕ ਅਵਸਥਾ ਸੇ ਹੀ ਰਹਿਤਾ ਥਾ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਜਲ ਆਦਿਕ ਕੀ। ਅੰਨ, ਬਸਤ੍ਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਸੇ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤਾ ਥਾ । ਜਬ ਯੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਕੁਛ ੨ ਸਮਝ ਪਰਨੇ ਲਾਗੀ ਤਬ ਜਗਤ ਮੇਂ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇਯੋਂ ਕੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਵੇਖ ਕੇ ਸਹਾਰ ਨਾ ਸਕੇ ਈਰਖਾ ਕਰਕੇ ਜਲਤਾ ਰਹੇ। ਔ ਉੱਭੇ ਸ਼ੁਆਸ ਲੈ ਲੈਕੇ ਕਹੇ ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ੂ ਜੀ ! ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਕੇ ਘਰ ਮੇਂ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਜਨਮ ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਦੀਆ ਜੋ ਮੈਂ ਭੀ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੀ ਪੂਜਾ ਕਰਾਤਾ। ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਸੁਨਜ਼ਾਰੇ ਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਇਨ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਕੀ ਰਹਤ ਬਹਤ ਤੇ ਮੈਂ ਸਭੀ ਜਾਨਤਾ ਹੀ ਹੂੰ ਔ ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮਹਾ ਕਾ ਨਿਰਨੈ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਪੂਛਤੇ ਹੈ। ਏਕ ਸੇਹਲੀ ਟੋਪੀ ਮਾਤ੍ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਸਭ ਸੰਸਾਰੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਕੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਅੰਸ਼ ਜਾਨਕੇ ਪੂਜਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂਤੇ ਮੈਂ ਭੀ ਸੇਹਲੀ ਟੋਪੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਭੇਖ ਕੀ ਧਾਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਜੋਂ ਕੀ ਤਰਹ ਪੂਜਾਯਾ ਕਰੂੰ । ਇਸ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਤਿਸ ਸੁਨਜ਼ਾਰੇ ਨੇ ਸੇਹਲੀ ਪਹਰ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਕੋ ਭੇਖ ਬਨਾਇ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਸੇ ਪੂਜਾਵਨੇ ਲਾਗਾ ਤਿਸ ਕੇ ਆਇਕੇ ਬੜਾ ਦ੍ਰਬਜ਼ ਇਕੱਤ੍ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਧਨ ਕੇ ਮਦ ਸੇ ਔ ਭੇਖ ਕੇ ਮਦ ਸੇ ਪ੍ਰਮਾਦੀ ਹੁਆ ੨ ਮਦ ਪਾਨ ਔ ਬੇਸਜ਼ਾ ਗਮਨ ਆਦਿਕ ਅਪਕਰਮ ਕਰਨੇ ਲਾਗਾ ਬੜਾ ਲਾਬਾਰ,ਵਾਚਾਲ,ਅਹੰਕਾਰੀ ਹੋਕੇ ਕਿਸੇ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਾ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਘੂਰ ਤਾੜਕੇ ਦ੍ਰਬਜ਼ ਲੈ ਲੇਤੇ ਥੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੈਸੇ ਸੁਨਜ਼ਾਰਾ ਭੇਖੀ ਭੀ ਗਰੀਬੋ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਅਧਿਕ ਪੀੜਤ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਬਜ਼ ਲੈਕੇ ਬੇਸਜ਼ਾ ਗਮਨਾਦਿਕ ਅਪਕਰਮ ਕਰਤਾ ਰਹੇ । ਜਬ ਤਿਸ ਕੋ ਐਸੇ ਕਰਤੇ ਕੋ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਯਾ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਕਰਮ ਪਰੇਕਪਹੋ ਕੇ ਫਲ ਦੇਨੇਕੋ ਸਨਮੁਖਹੂਏ।ਉਨ ਕਰਮੋ ਕਾ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਹੂਆ ਕਪਟੀ ਸੁਨਜ਼ਰਾ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਾਸ ਆਵਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ । ਦੋ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਔਰ ਤੀਸਰਾ ਸੁਨਜ਼ਾਰਾ । ਸੁਨਜ਼ਾਰੇ ਭੇਖੀ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਆਈ ਕੇ ਜੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋਵੈਗੇ ਸਾਹਿਬ ਤੋ ਮੇਰੇ ਕਪਟ ਕੋ ਅਪਨੀ ਅੰਤਰ ਯਾਮਿਤਾ ਸ਼ਕਤੀ ਸੇ ਜਾਨ ਲੇਵੇਂਗੇ । ਔ ਜੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੋ ਮੇਰੇ ਕਪਟ ਕੇ ਭੇਸ ਕੋ ਨ ਜਾਨ ਸਕੇਂਗੇ ਔਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਿਆਂ ਕੇ ਸਮ ਮੇਰੀ ਭੀ ਪੂਜਾ ਕਰ ਦੇਵੈਂਗੇ । ਇਸ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦਿਓਂ ਕੇ ਸਾਥ ਵੋ ਭੇਖੀ ਸੁਨਜ਼ਾਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਆਵਤਾ ਭਯਾ । ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਿਓਂ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਾਇਲੀਆ । ਤਦ ਅਨੰਤ੍ ਭੇਖੀ ਸੁਨਾਜਰੇ ਭੀ ਚਾਹਜ਼ਾ ਕੇ ਮੈਂ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠੂੰ ਜਬ ਵੋ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਨੇ ਵਾਸਤੇ ਸਿਰਹਾਨੇ ਕੀ ਓਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਸਿਰਹਾਨੇ ਕੀ ਓਰ ਹੋ ਜਾਵੈਂ ਜਬ ਭੇਖੀ ਪਾਂਇਦਕੀ ਓਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਭੀ ਪਾਂਇਦ ਕੀ ਓਰ ਹੋਜਾਵੈ ਜਬ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਐਸੇ ਹੀ ਹੂਆ ਤਬ ਵੋ ਕਪਟ ਬੇਸੀ ਸੁਨਾਜ਼ਰਾ ਹਾਰਕੇ ਵਿਚਾਰਾ ਮਸਲੰਦ ਪਰ ਹੀ ਬੈਠਜਾਤਾ ਭਯਾ । ਜਬ ਕਾਰ ਭੇਟ ਦੇਨੇ ਕਾ ਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਤੀਨੋ ਕੋ ਪਾਂਚ ੨ ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਔ ਏਕ ੨ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਤਥਾ ਏਕ ੨ ਘੋੜਾ ਦੇਕੇ ਭੇਖਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਕਪਟ ਭੇਖੀ ਕੀ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਿਆਂ ਕੇ ਸਮ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਬਿਦਾ ਕੀਆ । ਜਬ ਚਲੇ ਗਏ ਆਪੋਆਪਨੀ ਵਾਂਛਿਤ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਔਸੁਨਜ਼ਾਰਾ ਭਿੰਨ ੨ ਤਬ ਸੁਨਜ਼ਾਰੇ ਭੇਖੀ ਕੇ ਮਨਮੋ ਅਤਿ ਅਸ੍ਰਧਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ । ਤਬ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਕੇ ਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹੋਤਾ ਤਬ ਮੇਰੇ ਕਪਟ ਕੋ ਜਾਨ ਲੇਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਨਜ਼ਾ ਮੇਰੇ ਕਪਟ ਕੋ ਯਾਂਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮੈਂ ਭੇਖ ਕਪਟ ਕਾ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਿਆਂ ਕਾ ਬਨਾਇ ਕੇ ਜਗਤ ਕੋ ਲੂਟ ੨ ਕੇ ਖਾਤਾ ਹੂੰ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਭੀ ਕਪਟ ਕੇ ਗੁਰੂ ਬਨਕੇ ਭੇਖ ਧਾਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਲੂਟ ੨ ਕੇ ਖਾਤੇ ਹੈਂ। ਔਰ ਗੁਰੂ ਗਰੂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਏਵੈਂ ਦਬ ਦਬਾਉ ਹੀ ਬਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮੈਂ ਦੰਭੀ ਹੂੰ ਮੇਰਾ ਕੇਵਲ ਦੰਭ ਹੀ ਹੈ ਏਵੇ ਪੜਦਾ ਹੀ ਬਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਨੋ ਨੇ ਭੀ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਦ੍ਰਬਜ ਘਸੀਟਨੇ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਬਜੋਤ ਬਨਾਇ ਛੋਡਜੋ ਹੈ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔਰ ਜੋ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਰਹਨੇ ਵਾਰੇ ਲੋਕ ਹੈਂ ਸੋ ਕੁਸ਼ਾਮਦੀ ਟੁਕੜ ਗੁਦਾਈ ਹੈਂ ਔਰ ਝੂਠੇ ਹੀ ਅਪਨੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਉਡਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਕੇ ਬੜੇ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੈਂ ॥ ਝੂਠਜਾਂ ਹੀ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਭੁਮਾਇ੨ਪ੍ਰੇਰ੨ਕੇ ਲੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਔਰ ਕਰਾ ਮਾਤਾਂ ਆਜ ਕਲ ਕਹਾਂ ਧਰੀ ਹੈਂ । ਐਸੇ੨ ਅਤਿ ਅਸ਼ਰਧਾ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਕਰਤਾ ਜਾਤਾ ਥਾ । ਇਧਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰਜ਼ਾ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇ ਕੇ ਹਮਨੇ ਤੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਭੇਖ ਕੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਭੇਖ ਕਾ ਮਾਨ ਰਖਨੇ ਲੀਏ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਜ਼ੋਂ ਕੇ ਸਮਹੀ ਪੂਜਾ ਕਰ ਦਈ ਥੀ ਦੂਸਰਾ ਭੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਲਿਹਾਜ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸਕਾ ਪੜਦਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਨਹੀ ਕੀਆਥਾ ॥ ਤੀਸਰਾ ਜਬ ਹਮਨੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਨੇ ਨਹੀਂ ਦੀਆ ਥਾ ਤਬ ਭੀ ਮੂਢ ਨ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ॥ ਔ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਮਹਾ ਗਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਹੈ ਯੇਹ ਨੀਚ ਬਹੁਤੇ ਹੀ ਲੋਕੋ ਕੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਸ਼ਰਧਾ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਨਾਇ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਚਿਤ ਮੇ ਅਸ਼ਰਧਾ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਕੇ ਨਰਕ ਕੋ ਲੈਜਾਇਗੋ ॥ ਯਾਂਤੇ ਯੇ ਸਨਾਰਾ ਅਵਸ਼ਜ ਦੰਡ ਕੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਹਜੁਰ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਦੋ ਅਸ੍ਵਾਰ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਉਨਕੋ ਸਮਝਾਇ ਕੇ ਸੁਨਾਰੇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਭੇਜਾਇ ਦੀਆ ਕੇ ਆਦਰ ਮੇ ਕਹ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਲੈਆਉ ਜੋ ਨਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਬਲਾ ਤਕਰਾਰ ਬਾਂਧ ਕੇ ਲੈ ਆਨਾ ॥ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਹੁਕਮ ਮਾਨ ਕਰ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਕੋਸ ਪਰ ਸਿਖ ਜਾਇ ਮਿਲੇ ਜਬ ਸਿਖੋ ਨੇ ਤਿਸ ਮੇ ਕਹਜ਼ਾ ਤਬ ਕਪਟੀ ਕੇ ਮਨ ਮੇ ਅਪਨੇ ਕਪਟ ਪਾਪ ਕੀ ਬਾਤ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਖੁਟਕ ਗਈ ॥ ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਕੁਛ ਉਰਾ ਪਰਾ ਕਰਲੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਜੇ ਭਲੇ ਮਾਨਸ ਬਨਕੇ ਚਲਾ ਚਲੇ ਤੋ ਅਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ਨਹੀਤੋ ਬੇ ਇਜਤ ਕਰਕੇ ਲੈ ਜਾਵਾ ਗੇ ॥ ਐਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਕਠੋਰ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਤਿਸ ਸਨਾਰੇ ਕੇ ਦੋਨੋ ਸੇਵਕ ਤੋ ਭਾਗ ਗਾਏ ਔ ਸਨਾਰੇ ਨੇ ਭੀ ਉਨਕੋ ਅਪਨਾ ਕਾਲ ਰਪ ਜਾਨ ਲੀਆ ਜੈਸੇ ਯਮ ਦੂਤ ਪਾਪੀ ਜੀਵ ਕੋ ਆਗੇ ਲਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਭੇਖੀ ਸੁਨਾਰੇ ਕੋ ਭੀ ਆਗੇ ਲਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੰਘ ਲੇ ਚਲੇ ਹੈਂ ॥ ਜਾਇਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਸਚੇ ਪਾਤ ਸਾਹੁ ਜੀ ਜਿਸ ਕੇ ਲਜ਼ਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮਕੋ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਭੇਜਜ਼ਾ ਥਾ ਸੋ ਸਟੇ ਘੋੜੇ ਔ ਰੁਪੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਤਬ ਵਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਇਸ ਕੀ ਸੇਹਲੀ ਟੋਪੀ ਉਤਾਰ ਕੇ ਲੈ ਆਉ ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਤਿਸ ਦੰਭੀ ਸੁਨਾਰੇ ਕੀ ਸੇਹਲੀ ਟੋਪੀ ਉਤਾਰ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰੀ ਤਬ ਤਿਸ ਸੇਹਲੀ ਟੋਪੀ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਸਿਰਹਾਨੇ ਰਖਕੇ ਪੁਨਃ ਹੁਕਮ ਦੀਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਇਸ ਕੋ ਜੂਤੀਅੋਂ ਸੇ ਮਾਰ ਕੇ ਮਸੰਦੋਂ ਕੀ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ। ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕੀਆ ਪਨਹੀ ਸੇ ਮਾਰ ੨ ਕੇ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਕੋ ਮੁਰਦੇ ਕੋ ਘਸੀਟ ਖਡ ਮੇਂ ਫੈਂਕ ਦੀਆ। ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਏਕ ਦੋਹਰਾ ਬੋਲਜ਼ਾ:—

ਭੇਖ ਦਿਖਾਇ ਜਗਤ ਕੋ ਲੋਗਨ ਕੋ ਬਸ ਕੀਨ ॥
ਅੰਤਕਾਲ ਕਾਤੀ ਕਟਿਓ ਬਾਸ ਨਰਕ ਮੋ ਲੀਨ ॥ ੧ ॥

ਜਬ ਤਿਸ ਭੇਖੀ ਸੁਨਜ਼ਾਰੇ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮਰਵਾਇ ਦੀਆ ਤਬ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਲੋਕੋਂ ਮੇਂ ਯੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੂਆ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੀ ਯਥਾ ਯੋਗ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇ ਪੂਜਾ ਖੋਸ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਔ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਮਰਵਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਸਰਬ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਿਓਂ ਮੇਂ ਯੇ ਬਾਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ। ਅਬ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਾ ਬੇਦੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਰਥ ਅਥਵਾ ਕਾਰਭੇਟ ਲੇਨੇ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਆਤੋ ਹੈ। ਜਬ ਕਬੀ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲਨੇ ਕੋ ਦੂਣ ਮੈ ਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬ ਸੰਤੋਖ ਗਢ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਔ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਮਧਜ਼ਮੇਂ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਜੰਗਲ ਮੇਂ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਔ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕਾ ਮੇਲਾ ਹੁਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ਤਿਸ ਅਸਥਾਨ ਪੈ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਦੋਨੋ ਸਾਹਿਬੋਂ ਕਾ ਸੰਕੇਤ ਥਾ। ਤਹਾਂ ਜੰਗਲ ਮੇਂ ਦੋਨੋਂ ਸਾਹਿਬੋਂ ਨੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਨੇ ਔ ਤਹਾਹੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਾਦੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਬਨਵਾਇਕੇ ਛਕਣੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲਨੇ ਕਬੀ ਕਬੀ ਚੌਪੜ ਸਤਰੰਜ ਕੀ ਬਾਜੀ ਭੀ ਖੇਲਤੇ ਥੇ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਔ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਜੀ ਸੋਭਤੇ ਥੇ ਤਦ ਵਤ ਸੋਭਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਭੇਖੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੇ ਮਾਰਣੇ ਕੀ ਬਾਤ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਨੇ ਸੁਣ ਪਾਈ ਤਬ ਬੜੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਵਿਚਾਰਤੇ ਭਯੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਕਿਧੋ ਜਗ ਮੈ ਮਹਾ ਪੂਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅਬ ਪ੍ਰਮਾਦੀ ਹੋ ਗਏ ਹੈਂ ॥

ਐਸੋ ਕੋ ਨ ਭਯੋ ਜਗ ਮਾਂਹੀ। ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਪਾਇ ਜਾਸ ਮਦ ਨਾਂਹੀ ॥

ਕਾਰ ਭੇਟ ਕਾ ਲੇਨਾ ਤੋ ਕਹੂੰ ਰਹਜੋ ਅਬ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ਼ਨ ਸੇ ਭੀ ਰਹੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬਡੀ ਸੋਚ ਮੈ ਰਹਨੇ ਲਾਗੇ। ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਵਿਚਾਰ ਮਨ ਮੈ ਕੀਆ ਕੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਭਏ ਹੈਂ ਜੋ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਅਬ ਕਾਹੇ ਨਹੀਂ ਆਤੇ ਹੈਂ। ਕਜ਼ਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜੋ ਨਹੀਂ ਆਏ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਪੁਨਃ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅੰਤਰਯਾਮਿਤਾ'ਸੇ ਸਭੀ ਬਾ'ਤ ਜਾਨਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਖੇਰ ਕਰਣੇ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਏਕ ਦਿਨ ਚਲੇ। ਉਧਰ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਕਾ ਚਿਤ ਭੀ ਪ੍ਰੇਰਜਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਚਲੋ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ਼ਨ ਤੋ ਕਰੀਏ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਬਾਬਾ ਕਲਾ ਧਾ'ਰੀ ਭੀ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਬਨ ਕੀ ਓਰ ਉਠ ਧਾਏ। ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲਤੇ ਹੁਏ ਬਨ ਮੋ ਰੀਛ, ਰੋਝ, ਝੰਖਾਰ, ਮ੍ਰਿਗ, ਖੁਦ੍ ਮ੍ਰਿਗਾਦਿਕ ਘਨੇਹੀ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਮਾਰਾ। ਜਿਸ ੨ ਕੋ ਮਾਰਾ ਤਿਸ ਬਡ ਭਾਗੀ ਜੀਵ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰ ਦੀਆ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਦੁਖ ਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਵੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਕਰ ਦੀਆ। ਤਹਾਂ ਤਿਸੀ ਬਨ ਮੇਂ ਦੋਨੋਂ ਸਾਹਿਬੋਂ ਕਾ ਮੇਲ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਅੰਸ਼ ਜਾਨਕੇ ਬਡ਼ੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਬਾ'ਬੇਕਲਾਧਾ'ਰੀ ਕੋ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸਜੀ ਨਮਸਕਾ'ਰ ਕਰਤੇਭਏ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹਜ਼ੂਰਨੇ ਕੀਆ ਕਹੁਬਾ'ਬਾਜੀ ਆਜ ਆਪਕਾ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪੀਛੇਦਰਸ਼ਨ ਹੁਆ ਹੈ ਇਸ ਮੇ ਕਿਜਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਆਪ ਦਰਸਨ ਨਹੀਂ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਓਰ ਸੇ ਆਪ ਕਿਧੋ ਉਪਰਾਮਹੋ ਗਏ ਹੈਂ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਨੇ ਮਨ ਮੈ ਖੁਨਸਾਇ ਕੇ ਉਤ੍ ਦੀਆ ਕੇ ਹਾਂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹਮ ਆਪਕੇ ਊਪਰ ਬਹੁਤ ਨਰਾਜ ਹੈਂ ਔ ਆਪਕਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਭੀ ਹਮ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਐਸਾ ਹਮ ਸੇ ਕਜਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਭਯਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਪ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੋ ਔ ਆਨੰਦ ਪੁਰਮੇਂ ਭੀ ਆਪਨੇ ਆਨਾ ਜਾਨਾ ਤਜਾਗ ਦੀਓ ਹੈ ਜੋ ਹਮਸੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਨ ਪਰਜੋ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਆਪ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਕਹੋ। ਤਬ ਬਾ'ਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਆਪ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਸਤਕਾਰ ਪੂਰਬਿਕ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਔ ਅਬ ਆਪਨੇ ਉਲਟੀ ਨਈ ਚਾਲ ਪਕੜੀ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪੂਜਾ ਖੋਸ਼ ਲੇਤੇ ਹੋ ਔ ਬੇਦੀ ਕੋ ਮਰਵਾਇ ਦੇਤੇ ਹੋ। ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ੨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹਮਤੋ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੋਂ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਤਦਵਤ ਹੀ ਪੂਜਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਯੇ ਕਿਸੀ ਪਿਸਨ ਨੀਚ ਨੇ ਆਪਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸ਼ਕ ਭਾਰਜੋ ਹੈ ਹਮਨੇ ਤੋ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਸੰਭਾਵਿਤ ਖੋਟੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਜੋ ਹੈ ਮਾਰਲੋ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹਜੋ। ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਨੇ ਪੁਨਾ ਕਹਜੋ ਕੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਆਪਨੇ ਏਕ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਪੂਜਕੇ ਪੁਨਾ ਸਭ ਕੁਛ ਉਸ ਕਾ ਖੋਸਕੇ ਮਰਵਾਇ ਦੀਓ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਹਮਨੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੇਂ ਆਨਾ ਜਾਨਾ ਛੋਡ ਦੀਓ ਹੈ ਹਮ ਕਜ਼ਾ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਆਪ ਕੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਭੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਨਹੀਂ ਆਯੋ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਆਪਨੇ ਸਰਬ ਮਸੰਦ ਮਰਵਾਇ ਦੀਏ ਹੈਂ ਅਬ ਆਪਨੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਾ ਮਰਵਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ਯੇ ਬਡੀ ਅਨੁਚਿਤ ਆਪਨੇ ਕਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਬੇਦੀ ਬੰਸ਼ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਗਿਲਾਨੀ ਉਤਪਤ ਹੋਇ ਆਈ ਹੈ। ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਅਬ ਸਤ-ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਜ਼ਾ ਬਾਤ ਮਨ ਮੇਂ ਠਹਰਾਈ ਹੈ। ਹਮ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੀ ਕੁਛ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪਰਤੀ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਹਮ ਆਪ ਸੇ ਪੂਛਤੈ ਹੈਂ ਯੇ ਅਪਨੇ ਬੇਦਿਯੋਂ ਕੇ ਮਰਵਾਇ ਦੇਨੇ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰ ਠਹਰਾਯੋ ਹੈ ॥ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹਮਤੋ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਸਮਝਤੇ ਹੈਂ ਮਰਵਾਨੇ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹੈ ਹਮ ਤੋ ਕਬੀ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕੀ ਓਰ ਉੱਚੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਸਾਰ ਕੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ॥ ਯੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਮਰਵਾਇ ਦੇਨੇ ਪਰਮ ਅਨੁਚਿਤ ਬਾਤ ਆਪਨੇ ਕਜ਼ਾ ਕਹੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪਤੋ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸ਼ੀ ਹੈਂ ਆਪ ਨੈਕ ਅੰਤਰ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਦੇਖੋ ਤੋ ਸਹੀ ਜੋ ਜਿਸ ਕੋ ਹਮਨੇ ਮਰਵਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਵੋ ਕਿਸ ਘਰਾਨੇ ਕਾ ਥਾ ਔ ਕੌਨਸੇ ਬੇਦੀ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਥਾ ਔਰ ਕਿਸ ਕਾ ਪੌਤ੍ਰ ਪਰਪੌਤ੍ਰ ਥਾ ? ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵੋ ਸੁਨਾਰਾ ਥਾ ਕਪਟ ਕਾ ਭੇਸ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕਾ ਬਨਾਇ ਕੇ ਆਯਾ ਥਾ। ਤਥਾ ਹਮ ਨੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਭੇਸ ਕੀ ਦੂਸਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਨੋਂ ਕੇ ਸਮ ਹੀ ਪੂਜਾ ਕਰ ਦਈ ਥੀ। ਪੁਨਾ ਕਪਟੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡਾ ਗਰਬ ਕਰਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਜੇ ਯੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋਤਾ ਤਬ ਮੇਰੇ ਕਪਟ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕੋ ਜਾਨ ਲੇਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਜ਼ਾ ਯਾਂਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਆਪ ਕੋ ਕਹਾਇ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਪੂਜਾਵਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮੈਂ ਦਾਂਭਿਕ ਕਪਟ ਭੇਖੀ ਹਾਂ ਤੈਸੇ ਯੇ ਭੀ ਹੈਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅਸ਼ੁਧਾ ਕੇ ਵਾਕ ਸੁਣਾਇ ਕੇ ਯੇ ਦੁਸ਼ਟ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਸਿਖ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬੇ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਨਰਕ ਕੋ ਲੇ ਜਾਤੇ। ਇਸ ਵਿਚਾਰਸੇ ਹਮਨੇ ਤਿਸ ਕੋ ਮਰਵਾਇ ਦੀਓ ਹੈ। ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਤੋ ਹਮ ਦਾਸ ਹੈਂ ਆਪ ਨੈਕ ਸਮਾਧਿ ਮੇ ਇਸਿਥਤ ਹੋਕੇ ਦੇਖੋ ਤੋ ਸਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਬਾਬਾ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਸਮਾਧੀ ਮੇ ਆਪ ਇਸਥਤ ਹੋਕੈ ਤਿਸ ਸੁਨਾਰੇ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਲਾਗੇ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰ ਸਾਰੀ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਕੇ ਬਾਲ, ਬ੍ਰਿਧ,

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਯੰਤ ਦੇਖ ਲੀਏ। ਕੋਈ ਬੇਦੀ ਕਾ ਵੋ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਨ ਨਿਕਸਾ ਤਬ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਨੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਜੋ ਯਥਾਰਥ ਸੁਨਾਰਾ ਹੀ ਥਾ ਕਪਟੀ ਦੰਭੀ ਜਾਨਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੇ ਆਪਨੇ ਜਾਨ ਭੀ ਲੀਆ ਥਾ ਤਥਾਪੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਭੇਖ ਜਾਨਕੇ ਅਦਬ ਰਖਣਾ ਥਾ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਭੇਸ ਸੇਹਲੀ ਟੋਪੀ ਹੈ ਸੋ ਹਮਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਉਤਾਰ ਕੇ ਬਡੇ ਅਦਬ ਸੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਰਹਾਨੇ ਪਰ ਰਖ ਲਈ ਥੀ ਔ ਤਿਸ ਕਪਟੀ ਕੋ ਭੇਖਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਤਬ ਬਾਬੇ ਜੀ ਮਨ ਠਈ ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ।
ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਕੀ ਜੋਤਿ ਹੈਂ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਕੰਦ ॥ ੧ ॥

ਕਬਿੱਤ

ਕਲਾਧਾਰੀ ਗਜਾਨੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਮਾਨੀ ਜੋਤਿ ਅੰਤ੍ ਧਜਾਨੀ ਗੁਰੁ ਪਾਇਨ ਪੈ ਧਰਾ ਸੀਸ। ਤਬੈ ਗੁਰੁ ਰਾਈ ਸੀਸ ਹਾਥੋ ਪੈ ਉਠਾਈ ਬਚ ਐਸੇ ਹੂੰ ਅਲਾਈ ਰੀਤ ਉਲਟੀ ਨ ਕਰੋ ਈਸ। ਏਕ ਤੁਮ ਬਡੇ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅੰਸ ਠਢੇ ਔਰ ਸਮਰਥ ਜਾਨੋ ਯੋਗ ਔ ਅਯੋਗ ਈਸ ॥ ਬਡੇ ਹੂੰ ਸੈ ਛੋਟੈ ਜਬ ਪਾਇਨ ਪੈ ਧਰਾਵੈ ਸੀਸ ਸਾਤੋਂ ਗੁਨ ਜਾਵੈ ਭਾਗ ਆਗ ਮੈ ਜਿਉਂ ਪਾਰੋ ਖੀਸ ॥ ੨ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਵਿਦਜਾ ੧ ਤੇਜ ੨ ਔ ਬੁਧਿ ੩ ਬਲ ੪ ਜਸ ੫ ਧਨ ੬ ਆਯੁਖ ੭ ਜਾਨ।
ਸਾਤੋ ਨਸ਼ੈ ਏ ਹੋਤ ਹੈ ਰੰਗਾ ਉਲਟ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ੩ ॥

ਪੁਨਾ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹਜਾ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਰੂਪ ਹੋ । ਸੋ ਬਿਨਾਂ ਜਾਨੇ ਸੇ ਆਪਕੇ ਵਿਖੇ ਦੋਸ ਅਰੋਪਨ ਕੀਓ ਹੈ ਯੇ ਹਮਸੇ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਨ ਪਰਜੋ ਹੈ। ਏਹੁ ਹਮਾਰਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਆਪ ਛਿਮਾ ਕਰੋ। ਆਪ ਸਾਖਜਾਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਰੂਪ ਹੋ ਔ ਸਦਾ ਅਭੁਲ ਹੋ ਹਮ ਜੀਵ ਸਦਾ ਸੇ ਭੂਲਨ ਹਾਰ ਹੈ । ਪੁਨਾ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀਅੰਸ ਬੇਦੀਆਂ ਕੀ ਕੁਲਕੇ ਭੂਖਣ ਰੂਪ ਆਪ ਵਿਖੇ ਕਉਣ ਦੋਖ ਅਰੋਪਨ ਕਰੈ ਆਪ ਸਦਾ ਸਰਬਗਜ ਅਭੁਲ ਰੂਪ ਹੋ। ਆਪ ਔਰ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਔਗੁਨ ਬਖਸ਼ਨੇ ਯੋਗ ਹੋ। ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਪ ਕੇ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਦੇ ਦੀਪ ਮਾਨ ਸਰਬ ਗੁਣੋਂ ਕੇ ਸਾਗਰ ਹੋ ॥ ਆਪ ਕੋ ਕੌਂਨ ਬਖਸ਼ੇ ਐਸੇ ੨ ਉਸਤਤੀ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹ ਕੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਤਬ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੜੀ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸੀਸ ਬੜੇ ਆਦਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਪੈ ਲੈਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਗਾਦੀ ਪੈ ਬਿਤ ਥੋਕੇ ਐਸੀ ਅਯੋਗ ਬਾਤ ਨ ਕਰੋ ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਏਕ ਤੋ ਆਪ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਅੰਸ਼ ਹੋ ਔ ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਆਦਿਕ ਗੁਣੋਂ ਕੇ ਭੰਡਾਰ ਹੋ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋ ਇਸ ਸੇ ਆਪ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਨੇ ਕੋ ਹਮਾਰੋ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਆਪਕਾ ਨਹੀਂ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪਰਸਪਰ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਔ ਉਸਤਤੀ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੋਕੇ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਰੂਪ ਬਚਨ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਗਦ ਗਦ ਵਾਕ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲੋਂ ਸੇ ਨੀਰ ਚਲਨੇ ਲਾਗਾ ਪਰਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਨੀਰ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਛੂਟ ਪਰਾ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਅਦ ਭੁਤ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਕਭੀ ਤੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਵੈਂ ਜੈਸੇਂ ਕੋਈ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰਿਤੁ ਕੀ ਘਾਮ ਸੇ ਭੈ ਭੀਤ ਹੁਆ ੨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਮਹਾ ਸ਼ੀਤਲ ਕੁੰਡ ਮੇਂ ਟੁਬਕੀ ਲਗਾਇਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਮਗਨ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠ ਰਹੇ ਕਿਸੀ ਵੇਲੇ ਬਾਹਰ ਸਿਰ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਤਪਤੇ ਹੁਏ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ॥ ਪੁਨਃ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਕੁੰਡ ਮੇਂ ਟੁਬਕੀ ਲਗਾਇ ਲੇਵੇ ਤਦ ਵਤ ਕਭੀ ਸਮਾਧੀ ਮੇਂ ਇਸਿਥਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਕਭੀ ਉਥਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥

॥ ਚੌਪਾਈ ॥

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਕੇ ਇਤ ਹਾਸ । ਬਾਬਾ ਉਚਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਹੁਲਾਸ ॥
ਸੁਨ ਸੋਢੀਸ ਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਅਧੀਰਾ । ਗਦ ਗਦ ਕੰਠ ਨੈਨ ਵਹੇ ਨੀਰਾ ॥ ੧
ਲਗੀ ਸਮਾਧਿ ਬਹੁਰ ਸੁਧਿ ਆਵੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਸੇ ਗੁਰੁ ਪੁਨਾ ਅਲਾਵੈ ॥
ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਜੀ ਆਨੰਦ ਕੰਦ ॥ ਬੇਦਿ ਬੰਸ਼ ਕੇ ਮੁਕਟ ਮਨਿੰਦ ॥ ੨
ਕੌਨ ਕਹੇ ਉਪਮਾ ਤਿਨ ਕੇਰੀ ॥ ਤੀਨ ਲੋਕ ਪਟ ਭਰ ਨਹੀਂ ਹੋਗੀ ॥
ਤਿਸ ਕੁਲ ਪਾਵਨ ਤੁਮ ਅਵਤਰੇ ॥ ਗਜ਼ਾਤਾ ਗਜ਼ਾਨ ਨ ਕੋ ਸਮਸਰੇ ॥ ੩
ਸੁਣ ਕੇ ਬਾਬਾ ਭਯੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ॥ ਕਹਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੁਮ ਧੰਨ ਧੰਨ ॥
ਮਾਨ ਬਡੋ ਹਮਰੋ ਤੁਮ ਕੀਨੋ ॥ ਮਮ ਅਵ ਗੁਨ ਨਹੀਂ ਮਨ ਧਰ ਲੀਨੋ ॥ ੪

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬੇਦੀ ਸਹਿਬ ਕੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜੋ ਆਪ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਮਨ ਵਾਂਛਤ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੇਵੋ। ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ:—

ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀਉਵਾਚ—ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ! ਆਪ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਕਰੋ ਕੇ ਜੋ ਆਪ ਵਰ ਮਾਂਗੋਗੇ ਹਮ ਓਹੀ ਵਰ ਦੇਵੇਂਗੇ !ਇਸ ਮੇਂ ਮੋੜ ਨ ਕਰੇਂ ਗੇ ਤਬ ਹੀ ਮਾਂਗਤੇ ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਆਪ ਕਾ ਬਖਸ਼ਜ਼ਾ ਹੁਆ ਸਭੀ ਕੁਛ ਹੈ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕੀ ਕਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਸੀ ਰੀਤੀ ਕੇ ਬੇਦੀਸ਼ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਨਕੇ:—

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ—ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਆਨ ਕਰਕੇ ਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਮਰੇ ਅਦੇਯ ਕੋਈ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਆਪ ਕੋ ਨ ਦੇਸਕੇਂ ਜੋ ਵਰ ਆਪ ਮਾਂਗੋਗੇ ਹਮ ਓਹੀ ਵਚਨ ਆਪਕੋ ਪੂਰਣ ਕਰੇਂਗੇ। ਜਬ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਆਨ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਬਾਬੇ ਨੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਅਤਿ ਅਧੀਨਗੀ ਸੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਏਹ ਵਰ ਮਾਂਗਿਜ਼ਾ ॥

ਬਾਬਾ ਕਲਾ ਧਾਰੀਉ ਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ! ਆਪ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਹੋ ਜੁਗ ੨ ਵਿਖੇ ਅਪਨੇ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖਤੇ ਆਏ ਹੋ ਪੂਰਣ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ ਹੋ ਯਦਜ਼ਪੀ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਰਬਥਾ ਅਬਧ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਪੂਰਣ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਔ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਅਰਥ ਆਪ ਨੇ ਭ੍ਰਿਗੂ ਰਿਖੀ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸੁਕ੍ਰਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਚਕ੍ਰ ਸੇ ਸਿਰ ਕਾਟ ਦੀਆ ਥਾ। ਪੁਨਃ ਅਪਨੇ ਪਰਮ ਭਗਤ ਭ੍ਰਿਗੂ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਸਤ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਰੂਪ ਸਰਾਪ ਭ੍ਰਿਗੂ ਰਿਖੀ ਕਾ ਦੀਆ ਹੁਆ ਆਪ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ ਹੋਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਆਯੂ ਭਰ ਕਾ ਸਹਾਰਯਾ। ਆਪਨੇ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦੇਹੁਰਾ ਮਹਾ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਮੰਦਰ ਫੇਰ ਦੀਆ ਥਾ ਜਿਸ ਓਰ ਪਾਂਡੇਂ ਆਰਤੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤਿਸ ਓਰ ਮੰਦਰ ਕੀ ਪੀਠ ਕਰ ਦਈ ਔ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਓਰ ਮੰਦਰ ਕਾ ਮੁਖ ਕਰ ਦੀਆ ਥਾ। ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਆਦੀ ਅਨੰਤ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਆਪ ਪੈਜ ਸਦਾ ਸੇ ਹੀ ਰਖਤੇ ਆਏ ਹੋ ਸੋ ਜੇ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਔ ਵਰ ਦੇਤੇ ਹੋ ਤਬ ਵਰੋਂ ਮੇਂ ਸੇ ਹਮ ਕੋ ਏਹੀ ਵਰ ਦੇਵੋ ਜੋ ਆਪ ਬੇਦ ਕੁਲ ਕੋ ਪੁਨਃ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੋ ਮੈਂ ਆਪ ਕੀ ਸੁੰਦਰ ਬਾਲ ਬਜ਼ਕ੍ਰੀ ਕੋ ਗੋਦ ਮੈ ਖੇਲਾਊਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਰਥਾਤ ਹਮਾਰੇ ਗ੍ਰਹ ਮੇਂ ਆਪ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਿਰ ਭਯੋ ਹੈ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਕੋ ਤਜਾਰੋ ਕੋ। ਸੋ ਅਬ ਪੁਨਾ ਆਪ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਰੂਪ ਆਕਾਸ਼ ਮੇਂ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਉਦੇ ਹੋਵੇ ॥ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਔਰ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਦਾਸ ਦਾਸਿਜਾਂ ਖੇਤ੍ ਮਿਲਕ ਸਿਖੀ ਸੇਵਕੀ ਕੀ ਰਿਧੀ ਸਿਧੀ ਕੀ ਕੁਛ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਵਰ ਦਾਨ ਯਾਚਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜੋਆਪ ਹਮਸੇ ਖੇਲ ਸੋ ਚੌਪਟ ਕੀ ਬਾਜ਼ੀ ਜੀਤ ਜਾਵਹ ਤਬ ਹਮਨੇ ਆਪ ਕੋ ਏਹੀ ਵਰ ਦੀਆ ॥ ਐਸੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਬਚਨ ਕੋ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਨੇ ਸੁਣ ਕੇ ਕਹਜ਼ਾ ਤਥਾਸਤੁ ॥ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵੋ ॥ ਇਤਨੇ ਮੇਂ ਹਜ਼ੂਰ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਾ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀ ਸਘਨੀ ਛਾਯਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਮਸਲੰਦ ਕੇ ਉਪਰ ਚੌਪਟ ਵਿਛਾ ਦਿਆ ਸੇਵਕੋਂ ਨੇ ॥ ਤਬ ਖੇਲਨੇ ਕੇ ਆਰੰਭ ਮੈ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਆਰਾਧਨ ਕੀਆ ਔ ਸੁਖਨਾ ਭੀ ਸੁਖੀ । ਹੇ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬਨਵਾਜ਼ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਹੇ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਜੇ ਆਪ ਹਜ਼ੂਰ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਸੇ ਆਪਨੇ ਹੀ ਪ੍ਰਥਮ ਏਹ ਵਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਬਾਜ਼ੀ ਜੀਤ ਜਾਸੋ ਹਮਾਰੀ ਤੋ ਕੋਈ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਪ ਸੇ ਬਾਜ਼ੀ ਜੀਤਨੇ ਕੀ ਆਪ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਾਜ਼ੀ ਜਿਤਾਵਹੁ ਤਬ ਹਮ ਸਵਾ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈ ਕਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਾ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋ ਭੋਗ ਲਗਾਇਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਅਭਜਾਗਤੋਂ ਕੋ ਛਕਾਵੈਂ ਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਮਨਾਇਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਸਾਥ ਖੇਲਨੇ ਲਾਗੇ। ਤਬ ਪਹਲੀ ਬਾਜ਼ੀ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਸੇ ਜੀਤ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਕੰਚਤ ਹਸ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਬ ਆਪ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋ ਅਬ ਆਪ ਸੇ ਖੇਲਾ ਨਹੀਂ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਬਾਬੇਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਚਲਕੇ ਆਏ ਹੈਂ ਇਸ ਸੇ ੧ ਬਾਜ਼ੀ ਆਪ ਕੇ ਆਦਰ ਲੀਏ ਆਪ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰੀ ਹੈ । ਅਬ ਕੇ ਜੀਤੋ ਗੇ ਤਬ ਜਾਨੋ ਗੇ। ਇਤਨੇ ਮੇਂ ੨ ਬਾਜ਼ੀ ਭੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬੇ ਸੇ ਜੀਤ ਗਏ ਤਬ ਪੁਨਃ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬ੍ਰਿਧ ਭਏ ਹੋ ਅਬ ਜਾਨੇ ਦੀਜੀਯੇ। ਪੁਨਃ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹਜ਼ੋ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਗਾਦੀ ਪਰ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ੨ ਬਾਜ਼ੀ ਆਪ ਕੀ ਨਜ਼ਰ ਹੈ।ਅਬ ਕੇਆਪ ਨੇ ਬਡੀ ਹੁਸ਼ਜ਼ਾਰੀ ਸੇ ਖੇਲਨਾ ਅਬ ਕੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲੇ ਲੇਵੈਂ ਗੇ। ਐਸੇ ਆਪਸ ਮੇਂ ਵਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰ ਕੇ ਉਪਰ ਸੇ ਤੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਖੇਲਤੇ ਹੈਂ । ਅਰ ਜਿਦ ੨ ਕੇ ਗੋਟਾਂ ਮਾਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਦੋ ਹੇ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਹੇ ਪਤਿਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਧਾਰਣ ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਹੇ ਤੁਰਕ ਤਮ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਸੂਰਯ ਰੂਪ ਹੇ ਘਟ ਘਟ ਵਾਸੀ ਹੇ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੇ ਘਟ ਘਟ ਗਾਮੀ ਹੇ ਸਤਜ ਪ੍ਰਤਗਜ ਹੇ ਸਵਾਮਿਨ ਹੇ ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਹੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਭਗਤੋਂ ਕਾ ਸਰਬਸ੍ਵ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਕੋ ਓਟ ਆਸ੍ਰਾ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰ ਕੇ ਯੇ ਬਾਜ਼ੀ ਦੀਜੀਏ ਹੇ ਸਰਬ ਕਲਾ ਨਿਧੇ ਇਤਜਾਦਿ ਮਨ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਖੇਲਤੇ ਭੀ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਾ ਮਨ ਅਤਿ ਆਤਰ ਦੇਖ ਕੇ ਔ ਅਪਨਾ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਭਗਤ ਜਾਨ ਕੇ ਜੈਸੇ ਅਰਜੁਨ ਸਹਤ ਓਂਦ੍ਹਾਸ ਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਭਗਤ ਕੇ ਆਗੇ ਆਪ ਹਾਰ ਗਏ ਥੇ ਤਦਵਤ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਹਾਰ ਮਾਨ ਲੇਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਕੋ ਛਲ ਕਰਕੇ ਜੀਤਨੇ ਗਏ ਥੇ ਤਿਸ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਕੋ ਬਚਨ ਦੇਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਆਗੇ ਹਾਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਕੇ ਦਾਸ ਨੌਕਰ ਬਨਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲ ਬਨਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਈਹਾਂ ਭੀ ਜਾਨ ਲੇਵੋ ਯੇ ਕਥਾ ਸਰਬ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਜੋ ਆਪ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯਾ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਯੇ ਆਪਕੋ ਬਿਰਦ ਹੀ ਹੈ। ਬਾਜ਼ੀ ਜੀਤ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਡੀ ਉਸ-ਤਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵਰੰਵਾਰ ਮਨ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਹਜ਼ੂਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੋ ਅਤਿ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਵਰਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਜਾਹੁ ਬਾਬਾਜੀ ਬਾਜ਼ੀ ਜੀਤਨੇ ਸੇ ਆਪ ਕੇ ਹਮ ਬੇਟੇ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਾਂ ਗੇ। ਅਬੀ ਹਮ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਕਾਰਯ ਕਰਨੇ ਹੈਂ। ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਹਮ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਮੈਂ ਕੌਤਕ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਰਹਜ਼ਾ ਕਰੋ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਨੇ ਲਾਗੇ। ਬਾਬਾ ਕਲਾ-ਧਾਰੀ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਵਰਦਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਕੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇਭਏ ਜੈਸੇ ਅਨੰਤ ਜਨਮ ਕੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕੋ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਅਪਨੇ ਅੰਗੋਂ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਮਾਵਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਪਨੇ ਅੰਗੋਂ ਮੈਂ ਨ ਸਮਾਵੈਂ। ਹਜ਼ੂਰ ਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਇਕੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਨਗਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਸਵਾਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈ ਕਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਰਾਇ ਕੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਅਤਿ ਉਤਕਟ ਸ਼੍ਰਧਾ ਔ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਧਿ ਪੂਰਬਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਭੋਗ ਲਗਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਰਤਾਇ ਦੇਤੈ ਭਏ। ਜਹਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਤੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧੀਰੀ ਜੀ ਕਾ ਮੇਲ ਹੂਆ ਥਾ ਔਰ ਸੰਵਾਦ ਹੂਆ ਥਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਿਸ ਅਸਚਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਗੁਰੁ ਪਲਾਹ ਧਰਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਤਿਸ ਗੁਰੂ ਪਲਾਹ ਕੋ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ–ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ! ਜੋ ਕੋਈ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗੁਰੂ ਪਲਾਹ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇ ਗੋ ਉਸ ਕੋ ਮੇਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਾ ਫਲ ਹੋਵੇ ਗੋ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਤੁਮਾਰਾ ਹਮਾਰਾ ਈਹਾਂ ਸਮਾਗਮ ਹੁਆ ਹੈ। ਔਰ ਜੈਸੀ ਕੋਈ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈਂ ਕਾਮਨਾ ਧਾਰਕੇ ਇਸ ਗੁਰੂ ਪਲਾਹ ਕੀ ਮਨਤਾ ਕਰੇਗੋ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗੋ ਉਸ ਕੀ ਮਨਸਾ ਭੀ ਪੂਰਣ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪਰਸਪਰ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਏਕ ਵਾਰ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾਃ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਤੇ ਭਏ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਾ ਬਡਾ ਅਦਬ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੈਂ । ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕੁ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੁਆ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਸਹਤ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲਤੇ ੨ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਭਏ।ਤਬਬਾਬੇ ਕਲਾ-ਧਾਰੀ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਪੂਰਣ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਹਜ਼ੂਰ ਕੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਲੀਏ । ਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਜਹਾਂ ਕੂਪ ਹੈ ਤਹਾਂ ਡੇਰਾ ਕਰਤੇ ਮਏ। ਤਹਾਂ ਤਿਸ ਕੂਪ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸਾਹਿਬ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਹਿਤ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਕੇ :–

ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤਿ। ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰਜੁਵਾਚ–ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੋ ਆਪਨੇ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਾ ਵਚਨ ਕੀਆ ਥਾ ਸੋ ਉਸ ਬਚਨ ਕੋ ਪੂਰਨ ਕਰਣੇ ਚਾਹਿਜੇ ਆਪ ਨੇ ਤੋ ਬਡੀ ਬੇਰ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਅਬ ਆਪ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਰੂਪ ਆਕਾਸ਼ ਕੋ ਅਪਨੇ ਆਵਰ ਭਾਵ ਰੂਪੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਨਿਸ਼ਤਿਮਰ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋਂ ਸੇ ਪੂਰਣ ਕਰੋ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ–ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪ ਅਭੀ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ ਜਿਸ ਕਾਰਯ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਨੇ ਯਹ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਜੋ ਹੈ। ਸੋ ਕਾਰਯ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕਰਕੇ ਸਾਧਜਕੇ ਪੁਨਃ ਬੇਦੀ ਬੰਸ਼ ਮੇਂ ਅਵਤਰੈਂ ਗੋ ਆਪ ਕੇ ਜੋ ਪੁਤ੍ਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਨ ਕੇ ਘਰ ਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਮਾਰਾ ਨਾਮ ਹੋਵੇ ਗਾ । ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸਿਖਹੁ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰੇਂ ਗੇ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜ਼ਾਲਮ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਾਵੇਂਗੇ। ਪੁਨਃ । ਔ ਬਡੋ ਤੇਜੋ ਮਯ ਮੋਰੋ ਰੂਪ ਹੋਵੇਗੋ ਔ ਪੂਰਣ ਆਯੁਰ, ਬਲ ਭੋਗੋਂ ਗੇ। ਜੋ ਜੋ ਕਾਰਯ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਰਨੇ ਹੈਂ ਸੋ ਭੀ ਸ੍ਵਾਣ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਥਮ ਈਹਾਂ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੇਂ ਹਮਨੇ ਬਡੇ ਯੁਧ ਕਰਨੇ ਹੈ ਪਾਰਬਤੀਯ ਰਾਜੇ ਔ ਜ਼ਾਲਮਤੁਰਕ ਕਈ ਲਾਖ ਕੋ ਮਾਰ ਕੇ ਧਰਨੀ ਕਾ ਭਾਰ ਦੂਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਨੋ ਹੈਂ। ਪੁਨਃ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਚੰਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਪਨਾ ਬੰਸ਼ ਔ ਸਰਬਸ੍ਵ ਯੁਧ ਮੇਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰਕੇ ਮਾਲਵ ਦੇਸ਼ ਕੋ ਜਾਇ ਤਾਰੇਂਗੇ ਪੁਨਃ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਪੁਨਃ ਤਾਰਾ ਆਜ਼ਮ ਤਿਸਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਭੀ ਮਾਰਕੇ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਕੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਆਪ ਦਖਿਣ ਦੇਸ਼ ਕੋ ਜਾਇਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਗੋਦਾਵਰੀ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਅੰਤ੍ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਏਕਵਾਰ ਸਚਖੰਡ ਕੋ ਜਾਇਕੇ ਪੁਨਃਬੇਦੀ ਬੰਸ਼ ਮੋ ਅਵਤਰੈਂਗੇ। ਐਸੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਕੋ ਭਾਵੀ ਕਥਾ ਸੂਚਨ ਕਰਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਇਸ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੇ ਕੂਪ ਪਰ ਹਮ ਤੁਮ ਮਿਲ ਕੇ ਏਕ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਕਰੇਂ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਆਜਾਵੇ ਔ ਜਿਸ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਜੀਵ ਜਮ ਕੀ ਤਲਬ ਸੇ ਛੂਟ ਜਾਵੇਂਗੇ। ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪਾਂਚ ਗੁਠਲੀ ਆਂਬ ਕੀ ਮੰਗਾਤੇ ਭਏ ਔ ਏਕ ਗਲਗਲ ਕਾ ਬੂਟਾ ਭੀ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ਸੋ ਦੋਨੋਂ ਮਿਲਾਕੇ ਤਿਸ ਕੂਪ ਕੇ ਊਪਰ ਲਗਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੂਪ ਕੀ ਵਾਰਨੀ ਦਿਸ਼ਾ ਮੇਂ। ਤਦਨੰਤ੍ ਯੇ ਵਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜੋ ਕੋਈ ਸ਼ਰਧਾ ਭਕ੍ਤੀ ਕਰਕੇ ਇਨ ਹਮਾਰੇ ਲਾਗਇ ਹੂਏ ਪਾਦਪੋਂ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗੋ ਮੇਰਾ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਏ ਕੇ ਵਰਤਾਵੈਂਗੇ ਉਸ ਕੋ ਜਮ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੋ ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪੁਰੀ ਮੇਂ ਅੰਤ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੋ ਐਸ ਵਰ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਕੋ ਗਮਨ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਵਹੁ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ਼੍ਰੀ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਮਨਤਾ ਚਢਾਤੇ ਹੈਂ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪੁਨਃ ਬੇਦੀ ਬੰਸ਼ ਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅਵਤਰੇ ਹੈਂ ਸਃ ਕਥਾ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਧ ਗੁਰੂਆਂ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਸੇ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਰੀ ਹੈਂ ਸੋ ਤੋ ਹਮ ਨੇ ਸੁਨਾਇ ਦਈ ਹੈਂ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਅਰਦਾਸ ਸਮੈ ਬਾਰੂਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ। ਏਕ ਕਾਰਣ ਇਸ ਮੇਂ ਔਰ ਭੀ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਮਹਦ ਜਨੋਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਲੇਨਾ। ਉਸ ਕਾਰਣ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨੇ ਕੀ ਭੀ ਅਬ ਈਹਾਂ ਆਵਸ਼ਕਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਆਦੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ॥

ਵਧੀ ਵੇਲਿ ਬਹੁ ਪੀੜੀ ਚਾਲੀ। ਧਰਮ ਕਲਾ ਹਰਿ ਬੰਧ ਬਹਾਲੀ॥

ਪੁਨਃ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਕੋ ਬਚਿਤ੍ ਨਾਟਕ ਮੇਂ ਵਚਨ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕ੍ਯਮ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚੌਪਈ

ਬਾਬੇ ਕੇ ਬਾਬਰ ਕੇ ਦੋਊ । ਆਪ ਕਰੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੋਊ ॥
ਦੀਨ ਸ਼ਾਹ ਇਨ ਕੋ ਪਹਿਚਾਨੋ । ਦੁਨੀ ਸ਼ਾਹੁ ਉਨਕੋ ਅਨੁਮਾਨੋ ।
ਜੋ ਬਾਬੇ ਕੇ ਦਾਮ ਨ ਦੇਹੈਂ । ਤਿਨ ਕੋ ਗਹ ਬਾਬਰ ਕੇ ਲੇਹੈਂ ॥

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ॥ ਪੁਨਾਃ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਬੇਟੀ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ ਸੇ ਗੁਰਿਆਈ ਕਾ ਘਰ ਘਰ ਹੀ ਰਹੈ ਗੁਰਿਆਈ ਰਹੇ ਏਹ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੀਆ ਥਾ । ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਤੀਸਰੀਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਬੀਬੀ ਜੀ ਤੁਸਾਂ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਦਰਿਆਉ ਕੋ ਬੰਧ ਲਗਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਅਛਾ ਘਰ ਕੀ ਘਰ ਹੀ ਗੁਰਿਆਈ ਕੇ ਰਹਣੇ ਸੈ ਮਹਾਂ ਦੁਖ ਪਾਵੇਂਗੇ । ਇਸ ਬਚਨ ਸੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਜਗਤ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਗੁਰ ਗਾਦੀ ਕੀ ਭੀ ਹਮਾਰੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਬਨੀ ਰਹੇ । ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਧਨ ਖੇਤ੍ਰ ਮਿਲਕ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਮਾਲਕ ਹੈਂ ਔ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਰਬਸ੍ਵ ਕੋ ਅਰਥਾਤ ਸੂਖਮ ਸ਼ਕ੍ਤੀਆਂ ਆਦਿਕ ਕੇ ਔਵਾਹਜ ਧਨਾਂ ਆਦਿਕੋਂ ਮਾਲਕ ਸਨਬੰਧੀ ਹੀ ਬਨ ਗਏ ਤਬ ਜੋ ਸਾਰੀ ਆਯੁਭਰ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਔ ਜਿਨ ਸੇਵਕੋਂ ਨੇ ਅਪਨਾ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਉਨ ਵਿਚਾਰੇ ਸੇਵਕੋਂ ਕੇ ਹਾਥ ਹਾਥ ਕਜ਼ਾ ਆਯਾ ਯਾਂਤੇ ਸੇਵਕਨ ਕਾ ਭੀ ਸ੍ਵਤ ਜਿਸ ਕੋ ਹਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਤੁਲ ਹੀ ਹੈਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸੀ ਧਰਮ ਕੇ ਤਤ੍ਵ ਕੋ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰੇ ਸਰਬਗਜ਼ ਸ਼੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਨੰਦਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਹਯਾਤੀ ਮੇਂ ਹੀ ਪੁਤ੍ਰੋਂਕੇ ਸਮਖਜ਼ ਪਰਮ ਸੇਵਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੋ ਅਪਨੇ ਰੂਪ ਆਪ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਾਮਰਥ ਬਨਾਇ ਕੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਅਬ ਖਡੂਰ ਜਾਇ ਰਹੁ । ਚਲਤੀ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੇ ਹਾਥ ਪੈ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਜਾਨ ਕੇ ਵਾਹਜ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾ ਮਾਸਾ ਭੀ ਨਾ ਰਾਖਤੇ ਭਏ । ਪ੍ਰਸਾਦਸ੍ਤ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕੇਵਲ ਰਿਦੇ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਮਾਤ੍ ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਤੇ ਭਏ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਕੋ ਗੁਰਿਆਈ ਪਦ ਦੇਕੇ ਗੋਇੰਦ ਵਾਲ ਆਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਸੇ ਭੂਤ ਪਿਸ਼ਾਚ ਦੇਵ ਜਿਨ ਕੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਮੇਂ ਯਖ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔ ਯਵਨੀ ਭਾਖਾ ਮੇਂ ਦੇਵ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੋ ਉਜਾੜ ਕੇ ਨਵੀਨ ਹੀ ਨਗਰ ਬ੍ਸਾ ਇਕੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸਮਖਜ਼ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਤਹਾਂ ਬਸਾਤੇਭਏ ਹੇਂ । ਅਬ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੋ ਗੁਰਿਆਈ ਦੇਕੇ ਸੁਧਾਸ਼ਰ ਨਵੀਨ ਹੀ ਬਸਾਇਕੇ ਤਹਾਂ ਭੇਜ ਦੇਤੇਭਏ । ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਚਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਰੁਖੋਂ ਪ੍ਯੰਤ ਤੋ ਸੇਵਕ ਕੋ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲਤੀ ਆਈ। ਅਬ ਪੰਚਮ ਅਸਥਾਨ ਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੇ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ ਵਰ ਲੈਲੀਆ ਕੇ ਗੁਰਿ ਆਈ ਆਜ੍ਞ ਸੇ ਆਗੇ ਸੇਵਕ ਕੇ ਪਾਸ ਨਾ ਜ਼ਾਵੇ। ਸਤਜ਼ਵਾਦੀ ਸਤਜ ਸਤਜ ਪੁਰਖ ਵਕਤਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਅਪਨਾ ਬਿਰਾਨੋ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੀਬੀ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਕਹਚਕੇ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੈ। ਆਗੇ ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਕੋ ਹੀ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੇ ਬਾਹਰ ਸੇਵਕ ਕੇ ਪਾਸ ਨ ਜਾਵੇ। ਐਸਾ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੀਆ ਥਾ। ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਿਚਾਰਜ਼ਾ ਜੋ ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰੇ ਸੇਵਕੋਂ ਕਾ ਹਕ ਮਾਰ ਦਿਓ ਹੈ ਯਾਂਹੀ ਤੇ ਵਰ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਸ੍ਰਾਪ ਦੁਖ ਪਾਨੇ ਕਾ ਦੇਦੀਆ। ਸੋਈ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਵਚਾਰ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰਜ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਹਮਾਰੀ ਬੰਦੀ ਬੰਸ਼ ਰਹੇਗੀ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸਾਹਿਬ ਤੀਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜੀ ਕੇ ਵਰ ਔ ਸ੍ਰਾਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਸੇ ਗੁਰਆਈ ਘਰ ਹੀ ਮੇਂ ਰਹੇਗੀ ਔ ਉਪਦ੍ਰਵ ਭੀ ਬਡੇ ੨ ਹੋਤੇ ਰਹੇਂਗੇ ਤਤਪ੍ਰਯੁਕ੍ਤ ਗੁਰੁ ਗਾਦੀ ਆਸੀਨ ਬਡੇ ੨ ਦੁਖੋਂ ਕਾ ਭੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਗੇ ਕਾਹੇਤੇ। ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਦੀਆਹੁਆ ਵਰ ਔ ਸ੍ਰਾਪ ਅਨਜ਼ਥਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਬਿੰਦੀ ਬੰਸ਼ ਕਾ ਅੰਤ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਮੈਂ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਪੁਨਾ ਨਾਦੀ ਬੰਸ਼ ਸੇਵਕੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵਤ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰੈਂ ਯਾਨੇ ਸੇਵਕੋਂ ਕਾ ਹਕ ਸਬੂਤ ਕਰੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜਜੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਰਣਕਾਰਣ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਭੇਖੀ ਸੁਨਾਰੇ ਕੇ ਮਾਰਣ ਦ੍ਵਾਰਾ ਇਹ ਬਜੋਤ ਰਚਜੋ ਹੈ ਯੇ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ਆਗੇ ਹੇ ਸੰਤਜਨਹੁ ਆਪ ਵਿਚਾਰ ਲੇਵਹੁ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਚਾਰੋਂ ਬੇਟੇ ਭੀ ਯੁਧ ਮੇ ਲਗਾਇ ਦੀਏ ਔ ਅਪਨੇ ਸਰਬਸ੍ਵ ਭੀ ਲੁਟਾਇ ਦੀਓ। ਜੈਸੇ ਇਕ ਲਖ ਇਕਾਸਠ ਹਜਾਰ ੧੬੧੦੮੦ ਪੁਤ੍ਰ ਔ ਬਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦੋਸੈ ੧੬ ਸੋਲਾਂ ੩੨੨੧੬ ਕੰਨਜ਼ਾ ਤੇ ਜਵਾਇ ਔਰ ਪੌਤ੍ਰ ਔਦੋਹਿਤਜੋਂ ਕੀ ਗਣਨਾਨ ਹੀ ਕਰੀਜਾਤੀ ਇਤਨਾ ਤੋ ਖਾਸ ਪਰਿਵਾਰ ਅਪਨਾ ਔਰ ਛਪਨ ਕੋਟਿ ਯਾਦਵ ਏਕ ਚਾਰ ਘਟ ਕਾ ਮੈ ਨਿਰਮੂਲ ਕਰ ਕੇ ਏਕਾ ਏਕੀ ਪਰਮ ਵਿਰਕ੍ਤ ਹੋ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸੀ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਭੀ ਪਰਮ ਵਿਰਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਸਤਾਂ ਸੈ ਪੈਂਸਠੇ ਮੇਂ ਸਚ ਖੰਡ ਗਾਮੀਹੋਤੇ ਭਏ ਇਸ ਸੇ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ ਜੀ ਔ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਪਰਮ ਤਜਾਗੀ ਭਏ ਹੈਂ ਔ ਪਰਮ ਨਿਰਮੋਹ ਭਏ ਹੈਂ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚੌਪਾਈ

ਜਿਮ ਜਿਮ ਗੁਰੁਮੁਰ ਰਿਦ ਉਪਜਾਈ। ਤਿਮ ਤਿਮ ਲਿਖੀ ਨ ਨਿਜਮਤਿ ਉਗਾਈ॥
ਦਾਸ ਨਿਰਖ ਨਿਜ ਕਿਰਪਾ ਕਈ। ਹੇਤੁ ਕਥਾ ਏਹ ਪੂਰਣ ਭਈ॥ ੧॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਹੇਤੁ ਕਥਾ ਅਵਤਾਰ ਗੁਰੁ ਸਾ ਸਭ ਕਹੀ ਬਨਾਇ॥
ਹਰਿ ਅਵਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਅਬ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਮਨਲਾਇ॥ ੨॥
ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਵੈ ਕਥਾ ਏ ਜੋ ਜਨ ਹਿਤ ਚਿਤਲਾਇ॥
ਮਨ ਵਾਂਛਤ ਸੁਖਭੋਗ ਜਗ ਅੰਤ ਪਰਮ ਪਦ ਪਾਇ॥ ੩॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਦੇਵ ਤਰਉ ਚਤੁਰਥੋ ਅਧਜ਼ਾਯਃ ੪

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ
ਦੇਵਤਰ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

੧ ਸਕੰਧ, ਪੂਰਵਾਰਧ

੫ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਹਿਰਾ

ਮੰਗਲ ਮੈ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿ ਹਰਿਸ੍ਵਰੂਪ ਨਿਰਧਾਰ।
ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਗ ਨਮੋਸੁ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ॥ ੧ ॥

ਸੋਰਠਾ

ਅਦ ਭੁਤ ਰੂਪ ਅਗਾਧ ਅਜ ਅਨਾਦਿ ਅਦ੍ਵੈ ਅਮਰ।
ਮੇਟਤ ਸਕਲੀ ਬਜ਼ਾਧ ਜੁਗ ਜੁਗ ਰਖਜ਼ਕ ਧਰਮ ਕੇ ।। ੨ ॥

ਚੌਪਾਈ

ਜਨਮ ਕਥਾ ਸ਼ੁਭਿ ਗੁਰੁ ਕੀ ਜੋਈ। ਅਬ ਨੀਕੀ ਬਿਧ ਬਰਨੋ ਸੋਈ।
ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਦਯਾਰਾ। ਧਰ ਅਵਤਾਰ ਧਰਮ ਜਿਮ ਪਾਰਾ ॥ ੩॥
ਸੋ ਸਭ ਮੈ ਅਬ ਲਿਖੋਂ ਬਨਾਈ। ਜਿਮ ਸ਼੍ਰੀ ਰੰਡਾਸਿੰਘ ਜੂ ਗਾਈ।
ਵਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਈਹਾਂ ਮੋਹਿ ਖਰਜੇ। ਨਹੀਂ ਨਵੀਨ ਅਵਰ ਕੁਛ ਰਚਜੇ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਕੋ ਵਰ ਦੇ ਚੁਕੇ ਤਬ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਮੇਂ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸੁਖ ਸਹਿਤ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਭੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜਬ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਦਖਿਣ ਕੋ ਗਵਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾ ਤਬ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਓਂ ਸੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਯੁਧ ਕਾ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦੀਆ ਬਾਬੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਮੇਂ ਪਠਾਇ ਦੀਆ। ਸਾਰੀ ਕਥਾ ਲਿਖੋਂ ਯੁਧ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਬੜੇ ਭਾਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਮੇਂ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਲਿਖ ਛੋਡਜੇ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਤੇ ਭਾਈ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਡੇ ਵਿਸ੍ਤਾਰ ਸੇ ਸੂਰਯ ਪ੍ਰਤਾਪ ਮੈ ਲਿਖ ਰਾਖਜੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਂਹਾਂ ਅਬ ਨਹੀਂ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਚਮਕੌਰ ਮੈਂ ਮੁਕਤਸਰ ਮਾਲਵੇ ਮੈਂ ਯੁਧ ਕੀਆ ਹੈ ਇਤਨੇ ਅਰਸੇ ਮੇਂ ਤੀਨ ਲਖ ਪਹਾੜਜੋਂ ਔ ਸਤਾਈ ਲਾਖ ਤੁਰਕ ਕਾ ਸੰਘਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਏਕਾ ਏਕੀ ਰਹਗਏ ਸਾਥ ਕੇ ਸਭੀ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਏ। ਤਬ ਨੌ ਮਹੀਨੇ ਨੌ ਦਿਨ ਨੌ ਘੜੀਆਂ ਨੌ ਪਲ ਇਕੇਲੇ ਹੀ ਮਾਲਵੈ ਦੇਸ਼ ਕੇ ਘੋਰ ਬਨਮੇ ਬਿਚਰਤੇ ਰਹੇ ਔਰ ਪੁਨਃ ਭਾਈ ਦਯਾਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਿੰਘ ਖੋਜਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਆਇ ਮਿਲੇ। ਤਬ ਦਸਖਤ ਦ੍ਵਾਰਾ ਹੀ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਯੁਧ ਮੇਂ ਔਰੰਗੇ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤਾਰਾਆਜ਼ਮ ਕੋ ਭੀ ਮਾਰਕੇ ਬਹਾਦਰਸ਼ਾਹ ਕੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਦੇਕੇ ਤਿਸ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਜੋਂ ਕਾ ਬਦਲਾ ਲੇਏ। ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ਼ ਗੁਜਾਰੀ। ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਮੇਰੀ ਨਵੀਂ ੨ ਅਬੀ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਭਈ ਹੈ ਜਰਾਕੁ ਮੇਰਾਦ੍ਰਿਢ ਹੁਕਮ ਹੋਇ ਲੈਨੇ ਦੇਵਹੁ ਫਿਰ ਮੈਂ ਆਪ ਕੇ ਫਰਜ਼ੰਦੋਂ ਕਾ ਬਦਲ ਲਊਂਗਾ ਖੂਬ ਬਜਾਇ ਕੇ। ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਚੁਪ ਕਰਜਾਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਃ ਆਗਰੇ ਸੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਸਨੈ ੨ ਨਦੇੜ ਕੋ ਆਜਾਤੇ ਭਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਦਾਵਰੀ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰ ਪੈ ਬਿਚਰਤੇ ੨ ਏਕ ਬੰਗਲਾ ਦੇਖਾ ਤਿਸ ਮੈ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਯੰਕ ਬਿਛਾ ਹੁਆ ਹੈ ਔ ਤਿਸਕੇ ਊਪਰ ਸ਼ ੍ਵੇਤ ਬਛੌਨਾ ਬਿਛਾ ਹੁਆ ਹੈ। ਔ ਮਾਨੁਖ ਰਾਖਾ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਿਸ ਪ੍ਯੰਕ ਪਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਦੂਰ ਸੇ ਬੰਦੇ ਬੈਰਾਗੀ ਨੇ ਦੇਖਕੇ ਏਕ ਬੀਰ ਆਪਨਾ ਭੇਜਜਾ ਕੇ ਜਾਇਕੇ ਤੂੰ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪ੍ਯੰਕ ਸੇ ਨੀਚੇ ਪਟਕਾਇ ਮਾਰ। ਜਬ ਬੀਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਯਾ ਤਬ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਤਿਸ ਬੀਰ ਕੀ ਬਾਂਹ ਪਕੜ ਕੇ ਏਕ ਪ੍ਯੰਕ ਕੇ ਪਾਵੇ ਕੇ ਨੀਚੇ ਦਬਾਇ ਦੀਆ। ਪੁਨਾ ਬਡਾ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਬੰਦੇ ਬੈਰਾਗੀ ਨੇ ਦੂਸਰਾ ੩ ੪ ਬੀਰ ਭੇਜਜਾ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕ੍ਰਮ ੨ ਸੇ ਚਾਰੋਂ ਬੀਰੋਂ ਕੋ ਪਕੜ ਕੈ ਚਾਰੋ ਪਾਵਿਓਂ ਕੇ ਨੀਚੇ ਦੇ ਲੀਆ। ਤਬ ਬੰਦਾ ਨਿਰਮਾਨ ਔ ਦੀਨ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣਿ ਆਇ ਪਰਜਾ। ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕਿਉਂ ਰੇ ਬੈਰਾਗੜੇ ਤੈਨੇ ਅਪਨੋ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇ ਲੀਓ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਬਲ ਨਾਚਤਾ ਕੂਦਤਾ ਫਿਰਤਾ ਥਾ ਅਬ ਵੋ ਬੀਰ ਕਹਾਂ ਹੈ। ਜਬ ਐਸੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਤਾੜਿਆ ਤਬ ਬੰਦਾ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਆਗੇ ਰੋਇ ਪੜਾ। ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਰਮ ਦਿਯਾਲ ਹੋ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਪਨੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਬੰਦੇ ਕੋ ਦੇ ਦੀਏ। ਜਬ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਕਮਰ ਕਸਾ ਲੈਕੇ ਬਡੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੋ ਕੇ ਬੰਦਾ ਬਾਹਿਰ ਨਿਕਸਜਾ ਤਬ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਬੰਦੇ ਸੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਕਮਰ ਕਸਾ ਖੋਸਲੀਆ ਅਰੇ ਬੈਰਾਗੜੇ ਸਾਰੀ ਆਯੂ ਹਮ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਹਕ ਹਮਾਰਾ ਹੈ ਤੇਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਰੋਵਤਾ ਹੁਆ ਬੰਦਾ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਗਆ । ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਨਾ ਸ਼ਿਖ ਬਨਾਇ ਕੇ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਤਿਸ ਬੰਦੇ ਕੇ ਸਾਥ ਦੀਏ ਔਰ ਚਾਰੋਂ ਬੀਰ ਭੀ ਪੁਨਃ ਬਖਸ਼ ਦੀਏ ਤਥਾ ਅਪਨੇ ਤਰਕਸ਼ ਮੇਂ ਸੇ ਪਾਂਚ ਬਾਣ ਦੇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯੇ ਲੈ ਪਾਂਚ ਬਾਣ ਹਮਾਰੇ ਜਹਾਂ ਤੇਰੇ ਕੋ ਅਤਿ ਭੀੜਾ ਬਣੇ ਤਹਾਂ ਤੈਂਨੇ ਏਕ ਬਾਣ ਚਲਾਵਨਾ ਪੰਜਾਬ ਮੇਂ ਜਾਇਕੇ ਸਰੰਦ ਬਸੀ ਕੋ ਉਜਾੜ ਕੇ ਸੂਬੇ ਸੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਜੋਂ ਕਾ ਬਦਲਾ ਲੈ। ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਤੂੰ ਰਮਣੀ ਸੇ ਰਮਣ ਨ ਕਰੇਗੋ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਤੂੰ ਲਾਖੋਂ ਕਰੋੜੋਂ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਸੇ ਭੀ ਜੀਤਜਾ ਨ ਜਾਇਗੋ। ਸਭ ਕੇ ਊਪਰ ਤੂੰ ਭਾਰੀ ਰਹੇਗੋ ਸਭ ਕੇ ਊਪਰ ਤੇਰੋ ਹੀ ਤੇਜ ਛਾਯ ਜਾਇਗੋ ਤੇਰੋ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਨਜੋ ਰਹੇ ਗੋ। ਔ ਜਬ ਤੂੰ ਰਮਣੀ ਸੇ ਰਮਣ ਕਰੇਗੋ ਤਬ ਤੇਰੋ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਛੀਨ ਹੋ ਜਾਇਗੋ ਪੁਨਃ ਮਾਰਜੋ ਜਾਇਗੋ। ਤਥਾ ਸੰਗਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਭੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਬ ਯੇ ਬੰਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਵੇਗੋ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਇਸ ਕਾ ਸੰਗ ਛੋਡ ਦੇਨੋ ਤਬ ਯੇ ਮਾਰਜੋ ਜਾਇਗੋ। ਐਸੇ ਆਗਜ਼ਾ ਦੇਕੇ ਇਨਕੋ ਪੰਜਾਬ ਕੋ ਤੋਰ ਕੇ ਪੀਛੇ ਕਿਤਨਾਕੁ ਚਿਤ ਆਪ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਦਾਵਰੀ ਰੀਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਸਚ ਖੰਡ ਕੋ ਪਧਾਰਤੇ ਭਏ। ਯੇ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਯ ਮੇਂ ਔ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੇਂ ਅੱਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਲਿਖ ਰਾਖਜੋ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਤਾਰਾਂ ਸੈ ਪੈਂਸਠੇ ਸਾਲ ਮੇਂ ੧੭੬੫ ਔ ਸ਼ਾਕਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕਾ ਤੈਂਤੀਸ ੩੩ ਕਾਰਤਕ ਸ਼ੁਦੀ ਪੰਚਮੀ ਕੋ ਸਚਖੰਡ ਪਧਾਰ ਗਏ ਤਬ ਪੀਛੇ ਤੁਰਕਜ਼ਾਲਮ ਲੋਕ ਬਡੇ ੨ ਘੋਰ ਪਾਪ ਕਰਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਛੋਟਿਓਂ ਕੋ ਬਡੇ ਲੂਟਨੇ ਮਾਰਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏਔ ਗੋ ਹਜਾ ਹਿੰਦੂ ਲੋਗਾਂ ਦੇ ਸਾਮਨੇ ਦਿਲ ਦੁਖਾਉਨੇ ਲਈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਕਲਜੁਗ ਨੇਭੀ ਅਤੀਵ ਬਲ ਕੀਆ ਸਭ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਬੁਧੀ ਵਿਪਰਜੈ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ। ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਮਸ਼ਕਰੇ ਚੋਰ ਯਾਰ ਰੰਡੁ ਸਭ ਜਗ ਮੇਂਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਕੇ ਪੁਜਾਤੇ ਭਏ। ਨਿਸ਼ਕਪਟ ਸਰਲ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲੇ ਸਤਵਾਦੀ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਨਾਮ ਪਰਾਯਣ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀਨ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਨਿਰਾਦਰ ਪਾਨੇ ਲਾਗੇ। ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਅਤਿ ਅਨਜਾਯੀ ਹੋ ਗਏ ਪ੍ਰਜਾਕੋ ਲੂਟ ਮਾਰ ਪੀੜਾ ਦੇ ਕੇ ਅਪਨੋਂ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸਿਧ ਕਰਲੇਤੇ ਮੁਦਈ ਮੁਦੇਲੈਯ ਕੋ ਦੋਨੋ ਕੋ ਲੂਟ ਲੇਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਫਿਰ ਭੀ ਕਹਤੇ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹੋ ਗਈ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਘਰ ਮੇਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਰਹਜੋ ਹੈ। ਗਰੀਬੋਂ ਅਨਾਥੋਂ ਕੀ ਦਾਦ ਫਰਯਾਦਿ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਤੋ ਹੈ। ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਦਿਲਦੁਖਾ ਉਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਮ੍ਹਨੇ ਗੋਹਤਜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਜਾ ਗੁਰੂ ਹਤਜਾ ਮਾਤ੍ਰੀ ਪਿਤ੍ਰੀ ਹਤਜਾ ਸਾਧੂ ਹਤ ਜਾ ਵਿਸ਼੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਮਿਤ੍ਰ ਦ੍ਰੋਹ ਵੈਰ ਕਲਾਹ ਨਿੰਦਾ ਚੁਗਲੀ ਆਦਿਕ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਅਤੀਵ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਗਈ ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਪਾਪਿਸ਼੍ਠ ਧਰਮ ਸੇ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਸੇ ਬੇ ਮੁਖ ਸਦਾ ਪਾਪ ਪਰਾਯਣ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਵੇਦ ਕੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਸੰਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਪਾਪ ਇਨਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਔਰ ਭੀ ਬਡੇ ੨ ਘੋਰ ਪਾਪੋ ਕਰ ਕੇ ਧਰਨੀ ਅਤ੍ਯੰਤ ਭਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਦੁਖਤ ਹੋ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰਤੀ ਭਈ। ਔ ਉਨ ਦਿਨੋ ਮੇ ਸਿਖ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਜੋ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਥੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬੜਾ ਕਸ਼੍ਟ ਆਇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਭਯੋ। ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਪੀਛੇ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਸੈਨਾ ਲਾਗੀ ਫਿਰੈ ਕਿਸੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸੈਨ ਨਗਰ ਮੈ ਨ ਸ਼ਹਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਿੰਘ ਮਾਤ੍ਰ ਨ ਰਹਣਾ ਪਾਵੈ ਜੇ ਕਹੂੰ ਜੰਗਲੋਂ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਝਟਤੀ ਹੀ ਤੁਰ ਕਾਨੀ ਸੈਨਾ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਉਨ ਕੇ ਊਪਰ ਜਾਇ ਪਰੇ ਨਗਰੋਂ ਕੇ ਗ੍ਰਾਮੋਂ ਕੇ ਲੋਗ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਸਰਬ ਹੀ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਵੈਰੀ ਹੋ ਜਾਤੇਭਏ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਤੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਹਾਥ ਪਕੜਾਇ ਦੇਵੈ। ਜਿਸ ਕੇ ਘਰ ਕਾ ਕੋਈ ਮਾਨੁਖ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿੰਘ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਿਸ ਕੇ ਘਰ ਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਉਸ ਕੋ ਰੋਇ ਬੈਠੇ ਕਿਉਂਕੇ ਏਹ ਅਬ ਹਮਾਰੀ ਓਰ ਸੇ ਮਰਗਯੋ ਹੈ। ਸਤ ਧਰਮ ਕਾ ਕੋਈ ਨਾਮ ਭੀ ਨ ਲੇਨੇ ਪਾਵੈ। ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕੋਂ ਪਰ ਬਡੀ ੨ ਜ਼ੁਲਮੀ ਕਰੈ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਮਾਤ੍ ਕੇ ਪਚੀਸ ਰੁਪੈ ਲਗਾਇ ਦੀਜੇ ਥੇ ਜੌਲਸਾ ਕੋਈ ਸਿਖ ਕਾ ਸਿਰ ਕਟਕੇ ਲੈ ਆਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਪਚੀਸ ਰੁਪੈ ਇਨਾਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇਵੇ। ਜੇ ਜੀਂਵਦੇ ਸਿਖ ਕੋ ਪਕੜ ਲਿਯਾਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋਸੌ ਰਪਯਾ ਇਨਾਮ ਸਰਕਾਰ ਮਿਲੇ ਸੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਕਲੇਸ਼ ਦੇ ਦੇਕੇ ਮਾਰ ਦੇਵੈ ਯਾ ਮੁਸਲ-ਮਾਨ ਕਰ ਲੇਵੇ। ਜਿਸ ਹਿੰਦੂ ਕੋ ਧਨਾਢ ਦੇਖੈ ਉਸੀ ਕੋ ਲੂਟ ਲੇਵੈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਕੀਆਂ ਕੰਨਜ਼ਾਂ ਇਸਤ੍ਰਿਆਂ ਜਿਸ ੨ ਕੋ ਰੂਪਵਾਨ ਦੇਖੈਂ ਤਿਸੀ ਕੋ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਜਬਰਨ ਕਰ ਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਪਾਇ ਲੇਤੇ ਥੇ ਔ ਜਬ ਕੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਰਜਾਵੇ ਤਬ ਉਸ ਕੀ ਕਬਰ ਖੋਦਨੇ ਕੀ ਕਾਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਸੇ ਲੇਵੈ। ਜਬ ਕੋਈ ਵਿਗਾਰੀ ਕਾ ਕਾਮ ਪਰੇ ਤਬ ਚਮਾਰੋਂ ਕੇ ਬਦਲੇ ਅਛੇ ੨ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੋ ਵਿਗਾਰੀ ਪਕੜ ਕੇ ਸਿਰਪੈ ਬੋਝਾ ਦੇਕੇ ਆਗੇ ਰਖ ਲੇਵੇ ਨ ਕਹੂੰ ਸੰਖ ਬਾਜਨੇ ਪਾਵੇ ਨ ਯਗ ਹੋਮ ਹੋਨੇ ਪਾਵੇ ਨ ਕਹੂੰ ਜਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਂਠ ਪੂਜਾ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤ ਹੋਨੇ ਪਾਵੈ। ਵਿਚਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਭੋਹਰਜੋਂ ਮੈ ਲੁਕ ਲੁਕ ਕੇ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਆਦਿਕ ਕੀਆ ਕਰੇ। ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਪਾਪੋਂ ਕਰਕੇ ਧਾਤ੍ਰੀ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਡੂਬਨੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਮਹਾਂ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਭਾਰ ਕੋ ਨ ਸਹ ਸਕਤੀ ਹੁਈ ਧਰਨੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ॥

ਧਾਤ੍ਰੀ ਉਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਹੇ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਹੇ ਅਜ ਹੇ ਅਚੁਤ ਹੇ ਸਰਬਗਜ ਹੇ ਸਰਬ ਕੇ ਨਿਯੰਤਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿ ਸਮਰਥ ਹੇ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਹੇ ਘਟਘਟ ਵਾਸੀ ਹੇ ਧਰਮ ਪਾਲ ਹੇ ਸੰਤ ਰਖਜ਼ਕ ਮੈਂ ਅਬ ਪਾਪਜ਼ੋਂ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਭਾਰ ਕੋ ਨ ਸਹਾਰ ਸਕਤੀ ਹੁਈ ਪਾਤਾਲ ਲੋਕ ਕੋ ਧਸੀ ਜਾਤੀ ਹੂੰ। ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਆਪ ਜੈਸੇ ਜਾਨੋਂ ਤੈਸੇ ਮੇਰੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਆਲੰਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਡੋ ਘੋਰ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਸਮੋਂ ਆਇਕੇ ਵਰਤਜੋ ਹੈ। ਆਪ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰਾਯਣ ਜੋ ਸੰਤ ਜਨ ਥੇ ਸੋ ਨਿਰਾਦਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਕੇ ਛਪ ਗਏ ਹੈਂ ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਮਸਕਰੇ ਪੂਜਜ ਹੋ ਗਏ ਹੈ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਨੇ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਓ ਹੈ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਤ ਮਾਨੁਖੋ ਕੇ ਆਚਾਰ ਹੋਗਏ ਹੈਂ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸ਼ੰਕਾ ਯਦਕਿੰਚਿਤ੍ ਭੀ ਮਨਮੈ ਨਹੀ ਲਜਾਵਤੇ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸਰਬਲੋਕ ਧਰਮ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ਼ੂਦ੍ਰੋਂਕੇ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਹੈਂ ਔ ਸ਼ੂਦ੍ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਪਾਖੰਡੀਂ ਔਦੰਭਿਜ਼ੋਂ ਕੇ ਪਾਪ ਕਰਮੋਂ ਕਰਕੇ ਮੈ ਅਤੀਵ ਅਧੀਰਜ ਮਤੀ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋ ਗਈ ਹੂੰ। ਅਬ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਭੀ ਪਾਪੋਂ ਕਰਕੇ ਭਾਰੀ ਹੁਈ ੨ ਮੁਝਕਾ ਬੋਝਾ ਸਹਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤੋ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਆਪ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੌਨ ਕੀ ਸ਼ਰਣਿ ਲੇਵੋ ਹੇ ਵਿਸ਼ੰਭਰ ਹੇ ਜਗੰਨਾਥ ਨ ਤੋ ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇ ਬੋਝ ਸੇ ਭਾਰੀ ਹੋਤੀ ਹੂੰ ਔਰ ਨ ਪਰਬਤੋਂ ਕੇ ਬੋਝ ਸੇ ਜੈਸੀ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਬੋਝ ਸੇ ਭਾਰੀ ਦੁਖਾਰੀ ਹੋਤੀ ਹੂੰ। ਤੀਨ ਪਾਵਤੋ ਧਰਮ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਹੀ ਹੀਨ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹੈ ਅਬ ਏਕ ਧਰਮ ਕੇ ਚਰਣ ਕੇ ਆਸਿਤ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਥੀ। ਅਬ ਵੋ ਏਕ ਚਰਣ ਭੀ ਧਰਮ ਕਾ ਹੀਨ ਹੋਤੋ ਜਾਤੋ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਚਾਰੋਂ ਵਰਣੋ ਨੇ ਔ ਚਾਰੋ ਆਸ੍ਰਮੋ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਸਭ ਨੇ ਛੋਡ ਦਈ ਹੈ ਔ ਵਿਰੁਧ ਕਰਣੇ ਲਾਗ ਪਏ ਹੈਂ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਤਜ਼ੰਤ ਧਰਮ ਕੀ ਹਾਨੀ ਹੋਏ ਇਸ ਰੀਤੀ ਕਾ ਅਪਨਾ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਆਗੇ ਕਹਕੇ ਅਤਿ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰੋਵਤੀ ਭਈ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਤੀਵ ਦੁਖਿਤ ਔ ਆਕੁਲ ਅਧੀਰ ਯਮਤੀ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਕੋ ਜਾਨਕੇ ਧਾਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਧਾਤ੍ਰੀ ਤੂੰ ਧੀਰਯ ਧਾਰ ਉਦੇਗ ਕੋ ਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਹਮ ਤੇਰਾ ਭਾਰ ਉਤਾਰਣੇ ਅਰਥ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ ਦ੍ਵਾਰ' ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਰਮ ਉਪਾਸਨਾ ਗਜ਼ਾਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤੇਰਾ ਭਾਰ ਹਮ ਉਤਾਰ ਦੇਵੈ ਗੇ। ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬਜ਼ਕ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੁਦਾਯ ਕਾ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਹੈ। ਸੋ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਇਹੁ ਪ੍ਰਥਮ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੁਨਃ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ੨ ਤੀਸਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ੩ ਚਤੁਰਥੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇਹ ਚਾਰੋਂ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ। ਤਦ ਅਨੰਤ੍ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਅੰਸ਼ ਕਰਕੇ ਤੁਮ ਸੰਪੂਰਣ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਕੁਲ ਮੈ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਗਜ਼ਾ ਕਰ ਕੇ ਧਾਤ੍ਰੀ ਕਾ ਆਸ਼੍ਵਾਸਨ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਮੇਦਨੀ ਤੂੰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਮਤਿ ਕਰ ਹਮ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਤੇਰੇ ਭਾਰ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਡਾਰੈ ਗੇ। ਤਬ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨੇ ਅਤਿ ਆਨੰਦਿਤ ਹੋਕੈ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਅੰਤਰ ਧਜ਼ਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਯੇ ਦੂਸਰਾ ਨਿਮਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਮੈ ਹੋਤੇ ਭਯੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਤਾਰਾਂ ਸੈ ਪੈਸਠੇ ਮੈ ਸਚ ਖੰਡ ਮੈ ਵਾਸ ਹੂਆ ਥਾ ੧੭੬੫ ਕਾਰਤਕ ਕੀ ਸ਼ੁਕਲ ਪਖਜ਼ ਕੀ ਪੰਚਮੀ ਕੋ ਸ਼ਾਕਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕਾ ਤੈਂਤੀਸ ੩੩ ਮੈ ਔ ਪੁਨਃ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ਤੇਰਾ ਮੈ ੧੮੧੩ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੂਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਕਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕਾ ਏਕਾਸੀ ੮੧ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਸੇ ਅਠਤਾਲੀ ਬਰਸ ਪਾਂਚ ਮਾਸ ਸੇ ਉਤ੍ ਪੁਨਃ ਅਪਨੋ ਬਚਣ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਹਿਤ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣੇ ਕਾ ਸਮੈ ਹੂਆ ਤਬ ਸ੍ਵਭਾਵਕ ਹੀ ਆਕਾਸ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੇ। ਔ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਸ਼ੀਤਲ ਮੰਦ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਰੋ ਮੰਦ ਮੰਦ ਪਵਨ ਚਲਤੇ ਭਯੇ। ਔ ਸ਼੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਦਿਬਜ਼ ਨਦੀਆਂ ਦੂਧ ਵਰਣ ਕੀਆਂ ਪੂਰਣ ਹੋਕੇ ਚਲਤੀਆਂ ਭਈਆਂ। ਔ ਬ੍ਰਿਛੋ ਸੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਰਸ ਚੂਵਨੇ ਲਾਗ ਪਰੋ ਔ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਹੀ ਸਰਬ ਦਿਸਾ ਅਤੀਵ ਸ੍ਵਛ ਨਿਰਮਲ ਹੋ ਜਾਤਜਾਂ ਭਈਆਂ। ਔ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਹੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਭਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸਤ੍ ਗੁਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਔ ਅਤਜੰਤ ਆਨੰਦ ਅਪਨੇ ਆਪ ਉਤਪਤ ਹੋਇ ਆਵਤੇ ਭਯੇ। ਜੈਸੇ ਨਿਰਮਲ ਮਨ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਆਨੰਦ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਦ ਵਤ ਔ ਘਰ ੨ ਵਿਖੇ ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਕਿਉਂ ਨਾ ਐਸੇ ਉਤਸਵ ਔ ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਹੋਵੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਰਬ ਮੰਗਲੋਂ ਕੇ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਭਵਤਾਰਕ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਥ ਬਾਬਾ ਰੀਡ'ਸਿੰਘੋਕੂ ॥

ਚੌਪਾਈ

ਸੰਬਤ ਗੁਣ ਸਸਿ ਵਸੁ ਸ਼ਸਿ ਚਾਰੂ । ਮੰਗਲ ਮਹਤ ਮੋਦ ਪਰਿਵਾਰੂ ॥
ਸਾਕ ਵਿਸੁਨਗ ਰਸ ਸਸਿ ਨੀਕੋ । ਸੁਖ ਨਿਧਿ ਬ੍ਰਿਧ ਵਿਸਦ ਜਸਹੀ ਕੋ ॥ ੨੬ ॥
ਮਧੁ ਸੁਮਾਸ ਸਿਤ ਪਛ ਸੁਹਾਵਨ । ਪੰਚਮਿ ਬੁਧ ਵਾਸਰ ਸੁਖ ਦਾਵਨ ॥
ਨਿਖਤ ਪੁਨਰਵਸੁ ਅਤਿ ਸੁਖ ਰਾਸ਼ੀ । ਬ੍ਰਿਧ ਯੋਗ ਜਸ ਬ੍ਰਿਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀ ॥ ੨੭ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਬ੍ਰਿਖ ਸੁਲਗਨ ਦੁਰਲਭ ਸੁਰਨ ਉਚਜ ਯੋਗ ਅਨੁਸਾਰ ।
ਤਾਮੈ ਜਨਮੇ ਜਗਤ ਪਤਿ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਜਸਕਾਰ ॥ ੨੮ ॥

ਚੌਪਾਈ

ਦੁਤਿਏ ਹਿੰਦੁ ਚਤੁਰ ਥੇ ਕੇਤੂ । ਸਪਤਮ ਸੁਰ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਸੁਖ ਹੇਤੂ ॥
ਦਸਏਂ ਦੀਪ ਮਾਨ ਭ੍ਰਿਗੁ ਰਾਹੂ । ਗ੍ਯਾਰਹ ਭੌਮ ਭਾਨੁ ਭਯ ਦਾਹੂ ॥ ੨੯ ॥

॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥

ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਭਵਨ ਵਿਰਾਜ ਵਨ ਅਰਕੀ ਇੰਦੁਜ ਦੋਇ ॥
ਸਹਜ ਸ੍ਵਾਸ ਜਾਂਕੇ ਨਿਗਮ ਗ੍ਰਹ ਗ੍ਯਮ ਤਹ ਕਸ ਹੋਇ ॥ ੩੦ ॥
ਵਾਰ ਆਦਿ ਗ੍ਰਹ ਫਲ ਸਕਲ ਬਰਨਤ ਹੌਂ ਸ਼ੁਭਿ ਰੀਤਿ ॥
ਭਿੰਨ ਲੇਖ ਤਾਂ ਅਰਥ ਬਿਨ ਦੇ ਤਨ ਮਨ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ॥ ੩੧ ॥

॥ ਰੀਯਾ ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ ॥

ਸ੍ਰੋਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕ੍ਰਿਯਾ ਯੁਗ ਤੋ ਦਯਾ ਸੀਲ ਬਿਚ ਛਨੋ ॥
ਤਪ ਯੋਗ ਨਿਸ੍ਰੁ ਭਯਾਨਕੋ ਅਤਿ ਸਰ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ਸੁਲਛਨੋ ॥
ਜੋਈ ਕੁਸਲ ਔ ਦੇਵਰਜ ਜਾਨਤ ਲਗਨ ਚੰਦ੍ਰਕ ਆਸਰੇ ॥
ਤੇਈ ਵਦਤ ਐਸੇ ਵਿਦਤ ਹੈ ਜੋਊ ਜਾਇ ਤੇ ਬੁਧ ਵਾਸਰੇ ॥ ੩੨ ॥

॥ ਮਿਥਨ ਰਾਸਿ ਫਲੰ ॥

ਪਸ੍ਚਾਂਗ੍ ਕੀਰਤਿ ਕਰਤ ਸਭ ਹੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੁ ਇਸ੍ਰੁ ਮਨਾਵ ਹੀ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਤਿ ਮਯਾ ਜੁਕੋ ਮੁਕਿ ਜਨ ਪ੍ਰਿਯ ਸ੍ਰੀ ਹਿਤੂ ਨਹੀਂ ਗਾਵਹੀ ॥
ਬਹੁ ਕੀਰਤਿ ਭਾਗੀ ਧਣੀ ਗੁਰੂ ਧਰ ਬਿਪੁਲ ਬਾਣੀ ਬੋਲਹੈ ॥
ਬੁਧ ਸ੍ਰੁਛ ਦ੍ਰਿਢ ਪਰ ਵਾਦ ਭੰਜਨ ਮਿਥਨ ਉਦਭਵ ਜੋ ਲਹੈ ॥ ੩੩ ॥

॥ ਅਥ ਬ੍ਰਿਖ ਲਗਨ ਫਲੰ ॥

॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥

ਗੁਰੂ ਗੁਰੁਨਿ ਮ੍ਰਿਦੁ ਵਚ ਸਦਾ ਗੁਣ ਕਾਰਣ ਨਿਰਲੋਭ ॥
ਸੂਰ ਸਰਬ ਜਨ ਪ੍ਰੇਯ ਅਤਿ ਬ੍ਰਿਖ ਲਗਨੀ ਨਰ ਸੋਭ ॥ ੩੪ ॥

॥ ਅਥ ਪੰਚਮਿ ਤਿਥਿ ਫਲੰ ॥

॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥

ਵਿਵਹਾਰੀ ਗੁਣ ਗਾਹਕੋ ਪਿਤ੍ਰ ਮਾਤ੍ਰ ਰਖ ਵਾਰ ॥
ਦਾਤਾ ਭੁਗਤਾ ਤਨੁ ਪ੍ਰਿਯਾ ਪੰਚਮਿ ਤਿਥਿ ਭਵ ਬਾਰ ॥ ੩੫ ॥

॥ ਅਥ ਬ੍ਰਿਧ ਯੋਗ ਫਲੰ ॥

॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥

ਲਲਤ ਬਹੁਤ ਲਲਨਾ ਤਨੁਜ ਧਾਰੈ ਧੀਰਜ ਵਾਨ ॥
ਧਨ ਧਾਨਜ਼ੰ ਭੁਗਤਾ ਸਤੀ ਬ੍ਰਿਧ ਯੋਗ ਫਲ ਜਾਨ ॥ ੩੬ ॥

॥ ਅਥ ਵਵ ਕਰਣ ਫਲੰ ॥

॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥

ਮਾਨੀ ਧਰਮ ਰਤੰ ਸਦਾ ਸ੍ਰੁਭ ਮੰਗਲ ਕਰਤਾਰ ॥
ਇਸਥਿਰ ਕਰਮਾ ਜਾਯਤੇ ਵਵ ਕਰਣੀ ਵਵ ਵਾਰ ॥ ੩੭ ॥

॥ ਅਥ ਬਸੰਤ ਰਿਤੁ ਫਲੰ ॥

॥ ਗੀਯਾ ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ ॥

ਨਿਜ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾਰ ਮਹੋ ਦਮੀ ਤੇਜਾਸ੍ਰਿ ਬਹੁ ਕਾਰਯ ਕ੍ਰਿਤੋ ॥
ਗੁਨ ਖਾਨ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਾਨ ਬਿਮਾਨ ਗਾ ਅਤਿ ਸਤ ਛ੍ਰਿਤੋ ॥
ਰਸ ਦੇਸ ਦੇਸ ਬਸੇਸ ਭੁਗਤਾ ਹਰਖ ਸਭ ਜਗ ਗਾਯਤੇ ॥
ਬਿਕ ਸਾਨ ਭਾਲ ਬਸੰਤ ਤਰੁ ਇਵ ਨਰ ਬਸੰਤ ਜੁ ਜਾਯਤੇ ॥ ੩੮ ॥

॥ ਅਥ ਸੁਕਲ ਪਛ ਫਲੰ ॥

ਛੰਦ

ਸੁਭੰ ਆਨਨੰ ਪੂੰਨ ਨਾਖਜ਼ਤ੍ਰ ਨਾਥੋ। ਧਨੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਬੇਤਾ ਸੁਚੋ ਸੁੱਦਮੀਚੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਦਾ ਸੋਖਜ ਗਾਤ੍ਰੈ ਅਚੰਭੋ ਵਿਵੇਕੀ। ਸਮਸੁ ਗੁਣਗਜੇ ਸੁਕਲ ਪਖਜ ਜਾਤਾ ॥ ੩੯ ॥

ਅਥ ਪੁਨਰਵਸੁ ਨਿਖਜਤ੍ਰ ਫਲੰ

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੀਤਲ ਸੁਖ ਭੋਗੀ ਸੁਭਗ ਜਨ ਬੱਲਭ ਗੁਨ ਰਾਸਿ।
ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਉਪਕਾਰ ਯੁਤ ਜਨਮ ਪੁਨਰਬਸੁ ਜਾਸਿ ॥ ੪੦ ॥

ਅਥ ਨਵਗ੍ਰਹਾਨ ਫਲੰ ਸੂਰਯਾਦਿ ਫਲੰ

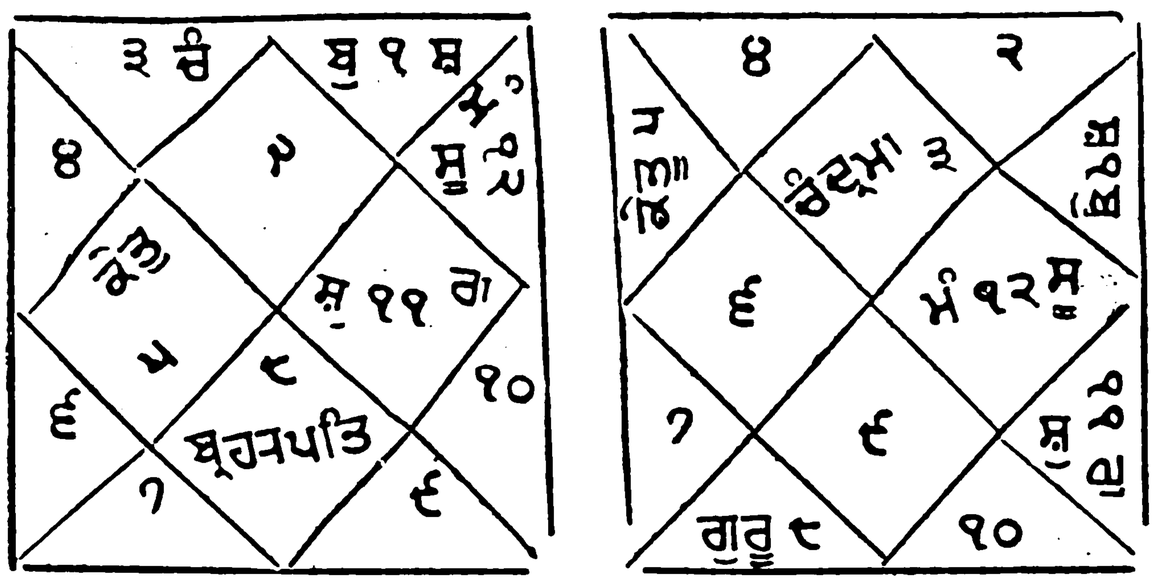

ਅਥ ਸੂਰਯ ਏਕਾਦਸ਼ ਫਲੰ

ਦੋਹਿਰਾ

ਨਾਨਾ ਲਾਭ ਲਹੇ ਸਦਾ ਸਾਂਤਲ ਧਰਮੀ ਸੋਇ।
ਰੂਪਵਾਂਨ ਗਜਾਨੀ ਮਹਾਂ ਜਿਹ ਗਜਾਰਹ ਰਵਿ ਹੋਇ ॥ ੪੧ ॥

ਅਥ ਦੁਤਿਯੇ ਚੰਦ੍ਰ ਫਲੰ

ਮਦਰਾ ਛੰਦ

ਪੂਰਣ ਸੰਪਦ ਸੀਲ ਸਦੀਵਹਿ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਮਹਾਨ ਜਸੀ।
ਭੂਪਤਿ ਪੂਜਜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਸਾਰਕ ਨੀ ਗਦ ਗੌਰਵ ਮੰਦ ਹਸੀ ॥
ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਨੇਹ ਸੁਭਾਗਲ ਦੇਹ ਅਨੂਪਮ ਗੋਹ ਚਾਹ ਬਸੀ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੋਲ ਸਭੈ ਜਨ ਬੱਲਭ ਜਾਸ ਦੁਤੀ ਘਰ ਬਾਸ ਸ਼ਸ਼ੀ ॥ ੪੨ ॥

ਭੌਮ ਏਕਾਦਸ਼ ਫਲੰ

ਗੀਯਾ ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ

ਭੂ ਲਾਭ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭੂਪ ਪੂਜਹਿ ਵਿਵਿਧ ਰਸ ਨਿਤ ਭੋਗਤਾ।
ਮ੍ਰਿਦੁ ਵਚਨ ਲਲਿਤ ਪ੍ਰਦਿਪ੍ਰ ਆਨਨ ਸੁਚੀ ਰੁਚੀ ਬਡ ਯੋਗਤਾ ॥
ਨੀਰੋਗ ਦੇਵ ਦ੍ਰਿਜੋ ਰਤਾ ਬਲ ਰਾਸਿ ਰਾਜੀਵ ਲੋਚਨਾ।
ਜਿਹ ਲਾਭ ਭਵਨੇ ਭੂ ਸੁਤੋ ਵਹ ਹੋਤ ਭੂ ਭਯ ਮੋਚਨਾ ॥ ੪੩ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੁਧ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਫਲੰ

ਗੀਯਾ ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ

ਉਪਕਾਰ ਮੈ ਬਯ ਕਰੈ ਸੰਪਦ ਭ੍ਰਾਤ ਹੀਨ ਸੁ ਹੋਵਈ ।
ਹੈ ਪਰ ਅਧੀਨ ਸੁਪਾਪ ਕਰਤਾ ਧਰਮ ਰੀਤਿ ਸੁ ਜੋਵਈ॥
ਅਤਿ ਚਤਰ ਰਾਜਸੀ ਕਰਮ ਭੀਤਰ ਸਰਬ ਗਨ ਗਨ ਆਗਰੋ ।
ਜਹ ਬਾਰਹੇ ਹਿਮਰਚਤ ਨਯ ਸੋਊ ਹੋਤ ਧਰੁਵ ਬੁਧੀ ਸਾਗਰੋ ॥ ੪੪ ॥

ਸਪਤਮੇ ਗੁਰੂ ਫਲੰ

॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥

ਸੁਕ੍ਰਿਤੀ ਧਨੀ ਉਦਾਰ ਅਤਿ ਚੰਚਲ ਚਾਰੁ ਅਦੂਜ ॥
ਚਿਤ੍ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਨਿਪਟ ਜਿਹ ਸਪ੍ਤਮ ਸੁਰ ਪੂਜ ॥ ੪੫

॥ ਭ੍ਰਿਗੁ ਦਸਮ ਫਲੰ ॥

ਸ਼ੁਭ ਕਰਮੀ ਧਰਮੀ ਨਿਧਰਤ ਨਵਨ ਭੂਪ ਨ ਭੂਪ ।
ਨਰ ਨਾਰਿਨ ਪ੍ਰਿਯਾਲਾਗ ਜਿਹ ਦਸਮੇ ਭ੍ਰਿਗੁ ਅਨੂਪ ॥ ੪੬ ॥

॥ ਸ਼ਨਿ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਫਲੰ ॥

ਯੁਧ ਅਰਥ ਖਰਚਾਹਿ ਧਨਹਿ ਉਗ੍ ਬੋਲ ਬਲ ਕੰਦ ॥
ਬੰਧੁ ਹੀਨ ਚੰਚਲ ਮਹਾਂ ਜਿਹ ਬਾਰਹ ਗ੍ਰਹ ਮੰਦ ॥ ੪੭ ॥

॥ ਰਾਹੁ ਦਸਮੇਂ ਫਲੰ ॥

ਕੁਕਰਮ ਦਾਨ ਵਰਜਿਤ ਸਦਾ ਅਰਿਨ ਆਰੰਨਨ ਦਾਹੁ ॥
ਦਯਾ ਸਤਜਗੁਣ ਸ਼ੀਲ ਬੁਧ ਏਹ ਫਲ ਦਸ਼ਮੇ ਰਾਹੁ ॥ ੪੮ ॥

॥ ਕੇਤੁ ਚਤੁਰਥੇ ਫਲੰ ॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ

ਗੁਣਗਜੋ ਪ੍ਰਚੰਡੋ ਸਦਾ ਤੇਜ ਮੀਲਾ । ਗਿਰਾ ਰੈਨ ਰਾਮੋ ਰਚੈ ਕੋਟਿ ਲੀਲਾ ॥
ਸ੍ਰਧੰ ਮਾਤ ਹੀਨੋ ਪ੍ਰਸੂਯੰਨ ਹੇਤੁ । ਚਤੁਰ ਸੰਗ ਬਾਸੀ ਚਤੁਰ ਜਾਹਿ ਕੇਤੁ ॥ ੪੯ ॥

ਦੋਹਰਾ

ਇਹ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗ੍ਰਹ ਯੋਗ ਸ਼ੁਭ ਉਚਯ ਏਕ ਤੇ ਏਕ ॥
ਲਿਯ ਅਵਤਾਰ ਛਿਤ ਮੰਡਲੇ ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕ ਅਨੇਕ ॥ ੫੦ ॥
ਜਾਸ ਸਿਮਰਣੇ ਮਾਤ੍ ਹੀ ਕੋਟਿ ਕੁਯੋਗ ਨਸਾਹਿ ॥
ਤਾਂਕੋ ਯੋਗ ਕੁਯੋਗ ਗ੍ਰਹ ਕਸ ਸ਼ੁਭ ਫਲਨ ਕਰਾਹਿ ॥ ੫੧ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਵਾਮੀ ਰਿਪੁਧੈ ਹੋਤ ਹੈ ਸਤ ਸੇਵਕ ਪ੍ਰਤਿ ਕੂਲ ।
ਸੇਵਤ ਨਿਜ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਦਾ ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਅਨੂਪ ॥ ੫੨ ॥

ਚੌਪਾਈ

ਜਨਮੇ ਜਗਤ ਪਿਤਾ ਸੁਰ ਪੂਜਾ । ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਕਹਿ ਪਰ ਤਨ ਦੂਜਾ ॥
ਸਹਜ ਅਰੁਣ ਜੁਗ ਪਦ ਛਬ ਬਿੰਦਾ । ਜਨਕਿ ਸ਼ੋਰ ਬਿਕਸੇ ਅਰਵਿੰਦਾ ॥ ੫੩ ॥
ਅੰਕੁਸ ਕੁਲਿਸ ਛਤ੍ਰ ਕੀ ਰੇਖਾ । ਸਜੀ ਚਰਨ ਤਰ ਅਤਿ ਸੁ ਬਿਸ਼ੇਖਾ ॥
ਮ੍ਰਿਦੁਲਾਂਗੁਰਿ ਦੀਪਤਿ ਨਖ ਜੋਤੀ । ਜਨ ਦਲ ਕਮਲ ਓਸਕੇ ਮੋਤੀ ॥ ੫੪ ॥
ਕਦਲੀ ਕੁਮਾਰ ਜੰਘ ਜੁਗ ਚਾਰੂ । ਕੁੰਚਿਤ ਰੁਚਿਰ ਕਚਨ ਪਰਿਵਾਰੂ ॥
ਪਿਡਰਿ ਧੀਨ ਪਿਥਲ ਅਤਿ ਸ੍ਰੋਣੀ । ਛਬਿ ਪ੍ਰਕਾਸਵਨ ਛਿਨ ਛਿਨ ਦੋਨੀ ॥ ੫੫ ॥
ਕ੍ਰਿਸ ਕਟਿ ਦੇਸ ਸਿੰਘ ਉਪਮਾਨੂ । ਛਬਿ ਬਿਥਾਰ ਲਚਕਤ ਸੁਖਦਾਨੂ ॥
ਨਾਭੀਨਦ ਗੰਭੀਰ ਅਤਿ ਸਾਜੀ । ਰਾਜੀ ਰਾਜੀ ਹ੍ਵੈ ਕਚ ਰਾਜੀ ॥ ੫੬ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਵਖਜਸਵਲ ਭ੍ਰਿਗੁ ਚਰਣ ਕਰਿ ਚਿਨ੍ਹਤ ਪਰਮ ਰਸਾਲ ।
ਜਗ ਮ੍ਰਿਜਾਦ ਮੂਰਤਿ ਮਨੋ ਰਾਜਤ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਸਾਲ ॥ ੫੭ ॥

ਗੀਯਾ ਮਾਲਤੀਛੰਦ

ਭੁਜ ਗੋਲ ਰੌਨ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਕੋ ਉਪਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਛਾਜ ਹੀ ।
ਕਰ ਸੰਖ ਚੱਕ੍ਰ ਗਦਾ ਅੰਬੁਜੰ ਅੱਛ ਭਾਂਤਿ ਵਿਰਾਜ ਹੀ ॥
ਬਨ ਮਾਲ ਛਵਿ ਬਿਸਾਲ ਸੋਭਨ ਸੋਭਨੈ ਕੋ ਚੰਚਲੋ ।
ਅਤਿ ਗ੍ਰੀਵ ਸੁਖਮਾ ਨੀਵ ਵਰਤੁਲ ਕੰਬੁਤੇ ਸਰਸੋ ਭਲੋ ॥ ੫੮ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਬਿਮਲ ਬਦਨ ਸੋਭਾ ਸਦਨ ਸਦਨ ਟਰੈ ਅਵਲੋਕ ।
ਮਦਨ ਮਹਾ ਮਦ ਕਦਨ ਸੋ ਗਦਨ ਹਰਨ ਪ੍ਰਿਯਓਕ ॥ ੫੯ ॥
ਨੈਨ ਪ੍ਰਫੁਲ ਪਯੋਜ ਇਵ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸ਼ੀਲ ਸੁਖਦਾਤ ।
ਜਿਨਹਿ ਪਲਕ ਹਿਤ ਮੁਨਿਨ ਕੀ ਪਲਕਨ ਪਲਕ ਲਗਾਤ ॥ ੬੦ ॥

ਚੌਪਾਈ

ਕੁਟਿਲ ਭ੍ਰਿਗੁਟ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਘਨ ਪਾਵਨ । ਸੁਭਗ ਲਿਲਾਟ ਪਟਲ ਸੁਖ ਦਾਵਨ ॥
ਸ੍ਯਾਮ ਕਿਸ਼ੋਰ ਚਿਕੁਰ ਘੁੰਗ ਰਾਰੇ । ਬਿਨ ਸਨੇਹ ਚੀਕਨ ਸੁਚਿ ਸਾਰੇ ॥ ੬੧ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੀਯਾ ਛੰਦ

ਗੰਭੀਰ ਰੋਸਨ ਰੂਪ ਸੌਰਭ ਸੁਚੀ ਰੁਚੀ ਭਵ ਮੋਚਨਾ।
ਵੈਰਾਟ ਬੇਦੀ ਰਾਟ ਸੁੰਦਰ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਰਾਜੀਵ ਲੋਚਨਾ॥
ਮ੍ਰਿਦੁ ਬੋਲ ਲੋਲ ਕਪੋਲ ਲਚਕਤ ਛੋਲ ਛਬਿ ਅਤਿ ਫਬ ਰਹਜੋ।
ਬਲਿ ਜਾਇ ਰੀਡਾਸਿੰਘ ਅਨੁਚਰ ਨਿਪਜ ਜਗਤੀ ਦੁਖ ਦਹਜੋ॥ ੬੨॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਨਿਰਖ ਧਾਇ ਚਕ੍ਰਿਤ ਮਹਾਂ ਮੁਰਛਾਨੀ ਛਬ ਛੀਨ।
ਦੇਖਤ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪ ਹਰਿ ਭਈ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਲੀਨ॥ ੬੩॥

ਸੋਰਠਾ

ਕਹਤ ਪਰਤ ਮੁਖ ਬੈਨ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਯਾ ਬਸ ਹ੍ਵੈ ਰਹੀ।
ਚਿਤ੍ਰ ਪੁਤਰੀ ਨੈਨ ਭਏ ਪਰਮ ਸੋਭਾ ਰਸੇ॥ ੬੪॥

ਚੌਪਈ

ਤਬ ਵਿਲੋਕ ਧਾਈ ਮੁਰਛਾਨੀ। ਰੁਦਨ ਕੀਨ ਸ਼ਿਸੁ ਹ੍ਵੈ ਦਧਿ ਦਾਨੀ॥
ਅਸ ਸੁਬੇਸ ਗੋਪਾਲ ਗੋਪੀਸਾ। ਸਾਂਝ ਸਮੈ ਜਿਮ ਕਿਰਣ ਦਿਨੀਸਾ॥ ੬੫॥
ਧਾਇ ਧਾਇ ਕੇ ਬਾਹਿਰ ਆਈ। ਕਹਜੋ ਹਰਖ ਬੇਦੀਸ਼ ਬਧਾਈ॥
ਮਾਯਾ ਬਸ ਪ੍ਰਭੂ ਸੋਭਾ ਭੂਲੀ। ਬਾਲ ਜਾਨ ਜੀਅ ਮੈ ਅਤਿ ਫੂਲੀ॥ ੬੬॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਉਠੇ ਉਮਗਿ ਕੁਲ ਜਨ ਸਭੈ ਹਰਖਹਿ ਜਯ ਜਯ ਭਾਖ।
ਇਤੀਹਾਸ ਪੂਰਬਿ ਸਿਮਰਿ ਕੈ ਬਢੀ ਹ੍ਰਿਦਯਾ ਅਭਿਲਾਖ॥ ੬੭॥

ਚੌਪਾਈ

ਹਯ ਗਯ ਭੂਮਿ ਰਤਨ ਰਥ ਨਾਨਾ। ਯਾਚਕ ਜਨਹਿ ਦੀਨ ਤਹਦਾਨਾ॥
ਗੋਮਣਿ ਮਾਲਿ ਹੇਮ ਬਹੁ ਸੁੰਦਰ। ਰਾਜਤ ਭਾਰ ਅੰਨ ਸਹ ਮੰਦਰ॥ ੬੮॥
ਬਿਬਿਧਿ ਬੀਜ ਮਯ ਭੂਮਿ ਸੁਹਾਈ। ਸਿਹਜਾ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਮਨੋਹਰ ਭਾਈ॥
ਸੁਮਨ ਬਾਟਿਕਾ ਬਾਗ ਤੜਾਗਾ। ਸ਼ੁਕਲ ਚਮਰ ਆਸਨ ਚਿਤ੍ਰਾਗਾ॥ ੬੯॥
ਭੂਖਨ ਬਿਬਿਧ ਰਤਨ ਖਚ ਭੀਨੇ। ਪ੍ਰਭੂ ਜਨਨੀ ਵਿਪ੍ਰਨ ਕਹੁ ਦੀਨੇ॥
ਬਿਬਧ ਬਾਜ ਬਾਜੇ ਤਹ ਆਈ। ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਪੁਰ ਜਨਮ ਵਧਾਈ॥ ੭੦॥
ਕੁਲ ਜਨ ਬਿਟਪ ਪਰਮ ਮੁਦ ਫੂਲੇ। ਪਲਵ ਸੁਜਸੁ ਰੂਧ ਅਤਿ ਝੂਲੇ॥
ਵਿਪ੍ਰਗਨਾ ਸਿੱਖ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਸਮੀਰਾ। ਸਾਂਤਕ ਸ੍ਵੇਦਓ ਸਕਨ ਨੀਰਾ॥ ੭੧॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਘੰਟਾਵਲਿ ਅਲਿ ਗੁੰਜ ਸੁਹਾਈ। ਛਿਰਕਿ ਬਾਸ ਮਕਰੰਦ ਗਨਾਈ॥
ਨਾਰਿ ਗੀਤ ਕੋ ਕਿਲ ਸ੍ਵਨ ਸੋਹਾ। ਨਵਲ ਗਾਤ ਅਤਿ ਆਮ ਬਿਮੋਹਾ॥ ੭੨॥
ਝਿਲ ਮਿਲਾਤ ਬਿਚ ਪਾਗ ਕਲਿੰਗੀ। ਸੋ ਵਰ ਮੰਜਰਿ ਆਮ ਸੁਰੰਗੀ॥
ਰਸ ਘੂਰਨ ਦ੍ਰਿਗ ਬਿਕਸ ਗੁਲਾਵਾ। ਜਾਸ ਬਾਸ ਨਰ ਭੌ ਹਰ ਛਾਭਾ॥ ੭੩॥
ਚਿਤ੍ਰ ਰਚਿਤ ਬਿਤਾਨ ਸੁਹਾਯਾ। ਸੋਉ ਸਫਲ ਬ੍ਰਿਛਨ ਕੀ ਛਾਯਾ॥
ਪੀਤ ਦਕਲ ਓਢੇ ਨਰ ਨਾਰੀ। ਪਸ਼ੁਪ ਮਾਲਤੀ ਸੋਛਬਿਕਾਰੀ॥ ੭੪॥
ਸੀਕ ਨਾਕ ਤਿਯਦੇਤਿ ਵਧਾਈ। ਸੋਈ ਕਨਕ ਜੂਹੀ ਛਵਿ ਛਾਈ॥
ਸਾਛਤ ਉਦਕ ਕਲਸ ਭਰ ਰਾਖੇ। ਸੋਉ ਅਨਾਰ ਚਾਰੁ ਅਤਿ ਭਾਖੇ॥ ੭੫॥
ਵਿਵਿਧ ਅਨੁਜ ਨਾਨਾ ਤਰਓਊ। ਪਟ ਭੂਖਨ ਫਲ ਫੁਲ ਦਲ ਸੋਊ॥
ਨਗਰ ਅਸੀਸ ਅਨਿਕ ਕੁਲ ਪੱਛੀ। ਸਿਹਜਾ ਸਾਖ ਬਿਥਰ ਬਿਧਿ ਅੱਛੀ॥ ੭੬॥
ਤ੍ਰਿਣ ਜਲ ਛਿਰ ਕਫੂਲ ਝਰ ਚਾਰੂ। ਸੁਰਸ ਲਿਪਤ ਦ੍ਰਿਗ ਭਵਰ ਕੁਮਾਰੂ॥
ਮੂਠ ਗੁਲਾਲ ਚਾਲ ਮੁਖ ਆਗਾ। ਸੋ ਉਡਾਤ ਵਰ ਪੁਸ਼ਪ ਪਰਾਗਾ॥ ੭੭॥
ਸਭ ਮੁਖ ਪਰਮ ਕੁਲਾਹਲ ਮੰਤਾ। ਪ੍ਰਭੂ ਜਨਮ ਜਗ ਕਿਧੌਂ ਬਸੰਤਾ॥
ਅਤਿ ਅਨੀਤਿ ਹਿਮ ਜਗਤੇ ਨਾਸੀ। ਬੇਦੀ ਰਵੀ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸੀ॥ ੭੮॥

ਦੋਹਰਾ

ਕੇਸਰ ਰੁਚਿਰ ਪਟੀਰ ਘਸ ਅਛਤ ਬਿਮਲ ਮਿਲਾਇ।
ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਮੌਲ ਪੈ ਖੌਰ ਕਯੋ ਵਿਜ ਜਾਇ॥ ੭੯॥

ਸੋਰਠਾ

ਅਰਪਿ ਫੁਲਨ ਕੀ ਮਾਲ ਪੁਲਕ ਗਾਤ ਸਨਮੁਖ ਸਿਥਰ।
ਪ੍ਰੋਹਤ ਹਰਖ ਬਿਸਾਲ ਹਰੀ ਜਨਕ ਉਸਤੁਤਿ ਕਰਤ॥ ੮੦॥

॥ ਕੁਲਿਸ਼੍ਰੁਉਵਾਚ ॥

॥ ਗੀਯਾ ਛੰਦ ॥

ਭਯੋ ਰਾਜ ਦਸ਼ਰਥ ਤ੍ਰੇਤਾ ਯੁਗ ਤੂੰ ਰਾਮ ਪੁਤ੍ਰਹਿ ਪਾਇਕੈ॥
ਬਸੁ ਦੇਵ ਹ੍ਵੈ ਤੂੰ ਦ੍ਵਾਪੁਰੇ ਸੁਖ ਲਹਜੋ ਸਜਾਮਹਿ ਜਾਇਕੈ॥
ਕਲਿ ਭੀਤ ਰੈਹ੍ਵੈ ਨਾਂਮ ਕਾਲੂ ਸੰਕਰਾ ਨਾਨਕ ਜਯੇ॥
ਅਵਤਰ ਸਰਬਹ ਜਨਕ ਤੂੰ ਸਬ ਬਿਸਦ ਆਤਮ ਨਰ ਕਏ॥ ੮੧॥

ਛੰਦ

ਅਬ ਹ੍ਵੈ ਅਜੀਤ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਕਲਿ ਮੇ ਨਰ ਹਰਿ ਸੁਤ ਪਾਇਓ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਯ ਜਯਤਿ ਬੇਦੀ ਬੰਸ਼ ਭੂਖਣ ਸੁਜਸ ਤਵ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਛਾਇਓ ॥
ਹਰਿ ਸਗੁਨ ਪਾਦਪ ਮੂਲ ਤੁੰ ਧ੍ਰੁਵ ਜਯ ਅਜੀਤ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੂ ॥
ਤੁਵ ਸੁਜਸ ਚੌਦਹਿ ਲੋਕ ਗਹੈ ਇਹੈ ਮੋਹਿ ਅਸੀਸ ਜੂ ॥ ੮੨ ॥

ਦੋਹਰਾ

ਸੁਨ ਮ੍ਰਿਦੁ ਵਚ ਕੁਲ ਪੂਜ ਕੇ ਹਰਖੇ ਬੇਦੀ ਰਾਜ ॥
ਪਦ ਪਖਾਰ ਅਚਮਨ ਕਯੋ ਦੀਨੋ ਬਿਬਧ ਸੁਮਾਜ ॥ ੮੩ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਸੰਸ ਗਾਯੋ ਗ੍ਰਹ ਬ੍ਰਹਮਨ ਅਤਿ ਉਛਾਹ ਛਾਯੋ ਤਹਿ ਕੋਮਨ ॥
ਉਚਰਿ ਕਬਿਤ ਰੁਚਿਰ ਕੀਯ ਥਾਟਾ ਮਾਂਗਤ ਮੰਗਲ ਨੇਗ ਸੁਭਾਟਾ ॥ ੮੪ ॥

ਚੌਪਈ

ਕਰਹਿ ਨਿਛਾਵਰ ਕੁਲ ਅਧਿਕਾਰੀ । ਲੇਹਿ ਡੋਮ ਨਾਓ ਅਰ ਬਾਰੀ ॥
ਕੁਸਮ ਮਾਲ ਮੰਜੁਲ ਕਰ ਲੀਨੀ । ਝੁਕੀ ਆਇ ਮਾਲਿਨਿ ਰਸ ਭੀਨੀ ॥ ੮੫ ॥
ਨਾਨਾ ਰੰਗ ਨਿਚੋਲ ਸਵਾਰੀ । ਲੈ ਲੈ ਗਈ ਰਜਕ ਵਰ ਨਾਰੀ ॥
ਘਸ ਪਟੀਰ ਕੁੰਕਮ ਕਰ ਪੂਰਾ । ਕੁਲ ਪੂਜਨਿ ਆਈ ਛਬਿ ਰੂਰਾ ॥ ੮੬ ॥
ਭਯੋ ਜਨਮ ਸੁਨਿ ਨਾਸਜੋ ਸੋਕਾ । ਰਾਗਜੋ ਰੰਗ ਹਰਖ ਨਰ ਲੋਕਾ ॥
ਪ੍ਰਗਟੇ ਆਜ ਸਕਲ ਜਗ ਰਾਈ । ਸੁਮਨ ਧਾਰ ਬਰਖੇ ਹਰਖਾਈ ॥ ੮੭ ॥

॥ ਦੋਹਿਰ ॥

ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਭੁ ਜਨਮਕੋ ਛਾਇ ਰਹਜੋ ਚਹੂੰ ਓਰ ।
ਜਯ ਜਯ ਜਯ ਸਭਿ ਕੋ ਰਰੈ ਮਿਰਿਓ ਵਿਤੰਡਾ ਸੋਰ ॥ ੮੮ ॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਨਮ ਅਮਰ ਹਰਖਾਨੇ । ਉਮਗ ਪੂਰ ਨਿਜ ਅੰਗ ਨ ਮਾਨੇ ॥
ਚਢਿ ਵਿਮਾਨ ਸਭ ਹੀ ਉਠ ਧਾਏ । ਸੰਕੁਲ ਬਜ੍ਰੋਮ ਮਹਾਂ ਛਵਿ ਪਾਏ ॥ ੮੯ ॥
ਉਦੈ ਦੈਖਿ ਬੇਦੀਕੁਲ ਇੰਦੂ । ਸਗਲ ਬਿਮਾਨ ਛਏ ਉਡੁ ਬ੍ਰਿੰਦੂ ॥
ਵਾਂਮ ਵਿਭਾਗ ਵਾਂਮ ਸੁਰ ਨਾਰੀ । ਮੁਖ ਪੂਰਣ ਧੁਨਿ ਜਾਯਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ੯੦ ॥
ਫੂਲ ਮਾਲ ਕੁੰਕਮ ਸੁਪਟੀਰਾ । ਧੂਪ ਦੀਪ ਸੁਰ ਸਰਿ ਕਰ ਨੀਰਾ ॥
ਅਖਜਤ ਸ੍ਵਛ ਰਤਨ ਮਨ ਚਾਰੂ । ਪਦਿਕ ਹਾਰ ਅਲਕਨ ਤਿਮ ਹਾਰੂ ॥ ੯੧ ॥
ਇਨ ਕਰ ਪੂਰ ਥਾਰਕਰ ਲੀਨੇ । ਸਕਹਿਨ ਅਰਪਿ ਸੁਕੁਚਿ ਸੁਰਭੀਨੇ ॥
ਅਗਾਰ ਧੂਮ ਅਮਰਾ ਵਤਿ ਛਾਈ । ਕਰਹਿ ਹੋਮ ਮਖ ਸੁਰਸੁਕਦਾਈ ॥ ੯੨ ॥
ਕਰਹਿ ਵਿਚਾਰ ਪਰਸਪਰ ਦੇਵਾ । ਕਿਤਵਿਧਿ ਹੋਇ ਨਾਥਕੀ ਸੇਵਾ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤ ਹਮ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਭਾਰੀ। ਦੁਰ ਤਨ ਪੂਜਜੋ ਜਾਤ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ੯੩ ॥
ਹੂਜੈ ਮਨੁਜ ਭੂਤਲੇ ਜਾਈ। ਦਾਸ ਹੋਇ ਪੂਜਹਿ ਜਗਤਾਈ ॥
ਇਹ ਬਿਚਾਰ ਨਿਪਜੇ ਮਹਿ ਮੰਡਲ। ਦੇਵਨ ਤਜਾ ਸੁਲੋਕ ਅਖੰਡਲ ॥ ੯੪ ॥
ਔਰ ਜੁ ਸੁਰ ਪੁਰ ਰਤਹੇ ਦੇਵਾ। ਗਏ ਧਾਮ ਕਰ ਮਾਨਸ ਸੇਵਾ ॥
ਤਿਮ ਪ੍ਰਵਿਸੇ ਸੁਰ ਔਸ ਵਿਮਾਨੂੰ। ਧਸਤ ਅੰਸੁ ਜਿਮ ਅੰਤਰ ਭਾਨੂੰ ॥ ੯੫ ॥
ਜਯ ਜਯ ਨਾਦ ਭਯੋ ਸੁਰ ਲੋਕਾ। ਪ੍ਰਭੂ ਜਨਮ ਸੁਨ ਨਾਸਜੋ ਸ਼ੋਕਾ ॥
ਘਨ ਬਰਸੇ ਘਨ ਫੂਲਨ ਧਾਰਾ। ਜਰਜੋ ਜਵਾਸ ਭ੍ਰਸ਼ੁ ਆਚਾਰਾ ॥ ੯੬ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਜਿਹ ਸ਼ੁਤਿ ਨਿਤਹਿ ਨੇਤਿ ਕਹਿ ਮੁਨਿ ਰਿਖਿ ਲਹਤ ਨ ਭੇਦ।
ਸੋ ਅਵਤੰਸਜੋ ਬੇਦਿਕੁਲ ਕਰਨ ਭਗਤ ਨਿਰਖੇਦ ॥ ੯੭ ॥
ਦਰਸਨ ਲਾਲਚ ਅਮਰ ਕੁਲ ਜਨਮ ਮਹੀਤਲ ਲੀਨ।
ਦਾਸ ਭਾਵ ਹਿਯਰੇ ਗਡਜੋ ਅਹੋ ਭਾਗ ਸੁਰ ਬੀਨ ॥ ੯੮ ॥

ਚੌਪਈ

ਅਤਿ ਸਰੂਪ ਦੀਪਤ ਛਵਿ ਚਾਰੂ। ਜਨਮਜੋ ਬਿਬਿਧਿ ਵਿਬੁਧ ਪਰਿਵਾਰੂ ॥
ਵਹ ਸਰੂਪ ਗੋਰਲ ਬਿਚ ਛਾਤੀ। ਰਾਖਜੋ ਗਾਡ ਭਾਗ ਕੀ ਥਾਤੀ ॥ ੯੯ ॥
ਦਿਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਤਿਨ ਦੇਹ ਪ੍ਰਸਰਸੀ। ਜਿਹ ਬਿਧ ਸ਼ੁਕਲ ਪਛਜ ਕੋ ਸ਼ਸ਼ੀ ॥
ਬੰਸ ਲੇਸ ਅਸ ਦੇਵਨ ਤਜਾਗੀ। ਭਾਜਨ ਚਰਮ ਜਿਮ ਘ੍ਰਿਤ ਅਨੁਰਾਗੀ ॥੧੦੦

ਦੋਹਿਰਾ

ਨਾਗ ਲੋਕ ਨਾਗਨ ਸੁਨਾ ਹਰਿ ਅਦ੍ਵੈ ਅਵਕਾਚ।
ਸ੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਪੁਨ ਗਵੇ ਲੀਨ ਆਜ ਅਵਤਾਰ ॥ ੧੦੧ ॥

ਸੋਰਠਾ

ਅਹੈ ਕਵਨ ਇਹ ਹੇਤੁ ਕਲਕੀ ਤਜ ਬੇਦੀ ਭਯੋ।
ਜਾਨਜੋ ਜਾਤਨ ਹੇਤੁ ਕਿਧੋ ਕਹੂ ਜਨ ਭਗਤਿ ਫਲ ॥ ੧੦੨ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸ਼ੇਸ਼ ਕਹਤ ਭੇ ਸਭਨ ਸੋ ਵਹੁ ਪੂਰਬ ਇਤਿਹਾਸ।
ਜਿਪ੍ਰਕਾਰ ਕਲਿਧਾਰ ਕੌ ਭਯੋ ਸੁਵਰ ਸਹੁਲਾਸ ॥ ੧੦੩

ਚੌਪਈ

ਸੁਨਿ ਇਤਿਹਾਸ ਉਰਗ ਹਰਖਾਏ। ਸੇਸ ਪ੍ਰਸੰਸਤ ਦ੍ਰਿਗ ਜਲਛਾਏ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਹੋ ਭਾਗ ਅਹਿਰਾਟ ਪੁਨੀਤਾ । ਹਰਿਗੁਨ ਬਿਨ ਤੁਵ ਛਿਨਕ ਨ ਬੀਤਾ ॥ ੧੦੪
ਤਪ ਆਧਾਰ ਧਰੀ ਸਿਰ ਧਰਨੀ । ਕੇ ਕਹ ਸਕੈ ਉਰਗ ਪਤਿ ਕਰਨੀ ॥
ਭਗਤਸ਼ਿਰੋਮਣਿ ਭਗਵਤ ਪਾਯਕ । ਜਯਤਿ ਜਯਤਿ ਜਯ ਪੰਨਗ ਨਾਯਕ ੧੦੫
ਨੂਤਨ ਨਾਮ ਚ੍ਰਾਮ ਰਚ ਤੋਹੀ । ਉਪਲ ਹ੍ਰਿਦਯ ਕੀਨੇ ਨਿਰਮੋਹੀ ॥
ਤੁਮ ਪਦ ਕੰਜ ਮੰਜ ਹਮ ਪਰਸੇ । ਨੂਤਨ ਹ੍ਰਿਦਯ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਸਰਸੇ ॥ ੧੦੬ ॥
ਤੁਮ ਪ੍ਰਭੂ ਜਨਮ ਗਾਥ ਵਰਗਾਈ । ਉਰਜੁ ਭ੍ਰਾਨ ਅਤਿ ਚਹਤ ਬਢਾਈ ॥
ਧਰਮ ਸ਼ੀਲ ਪੰਨਗ ਕੁਲ ਰਾਯਾ । ਦੇਹੁ ਨਿਦੇਸ ਕਰਹੁ ਅਬ ਦਾਯਾ ॥ ੧੦੭ ॥
ਅਬ ਹਮ ਜਾਇ ਪੁਜੈ ਬੇਦੀਸਾ । ਸਫਲ ਹੋਇ ਤਨੁ ਧਰਜੋ ਫਨੀਸਾ ॥
ਸੁਨਤ ਬਸੰਤ ਫੂਲਜੋ ਅਤਿ ਚਾਰੂ । ਕਲਕਸ ਲਹੈ ਦੁਰੇਫ ਕੁਮਾਰੂ ॥ ੧੦੮ ॥
ਕਹੋ ਉਪਾਵ ਪੁਜਜੋਂ ਕਿਹ ਭਾਂਤੀ । ਬਿਨ ਹਰਿ ਰਸਹ ਸੁਹਾਤਨ ਬਾਤੀ ॥
ਦੇਹੁ ਕੀਲਾਲ ਨਿਦੇਸ ਸੁਬਾਸਾ । ਪ੍ਰਾਨਾ ਕਰਖਤ ਦਰਸਨ ਪਜਾਸਾ ॥ ੧੦੯ ॥
ਤੂੰ ਸਰਬਗਜ ਭਗਤ ਪਦ ਰਾਸੀ । ਨਿਰਗੁਨ ਸਰ ਗੁਨ ਤਵ ਉਰਬਾਸੀ ॥
ਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਮ ਯਾਂਤੇ ਪ੍ਰਭੁ ਤੇਰੋ । ਤਜਹਿ ਨ ਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕੇਰੋ ॥ ੧੧੦ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਤੁਮਸੇ ਸਿਧ ਸਮੀਪ ਬਸਿ ਸੇਵਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ।
ਹਮ ਸਾਧਕ ਗਤੀ ਲਹੈ ਨ ਕਿਉਂ ਭੋਗੀ ਰਾਜ ਅਪਾਰ ॥ ੧੧੧ ॥

ਸੋਰਠਾ

ਦੇਖਨ ਅਹਿਨਹਿਤ ਥਾਟ ਅਚਲ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਸ੍ਵ ਸੁਚਿ ।
ਬੋਲੇ ਪੰਨਗਰਾਟ ਸਹਸ ਲਿਲਾਟ ਸੁਹਾਸ ਮ੍ਰਿਦੁ ॥ ੧੧੨ ॥

ਗੀਯਾ ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ

ਸਦ ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਅਗਾਧ ਪ੍ਰੇਮਲ ਸਰਪ ਪੁੰਜ ਮਹਾਂ ਮਤੀ ।
ਭਜਿ ਭੋਗ ਭ੍ਰਮ ਭਯਭਾਵ ਕੋ ਭਗਵੰਤ ਭਾਵਨ ਭਾਰਤੀ ॥
ਕੀਯ ਸਫਲ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਨ ਸੁਨਾਵਤ ਕੈਸ ਉਪਕ੍ਰਿਤ ਹੌਂ ਕਹੌਂ ॥
ਉਰ ਉਛਰ ਅਤਿਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਸ੍ਰਾਵਤ ਕੌਨ ਬਿਧਿ ਧੀਰਜ ਗਹੌ ॥ ੧੧੩ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਹੌਂ ਅਨਾਥ ਅਤਿ ਮੰਦ ਮਤਿ ਜਾਨੋ ਹਰਿ ਗਤਿ ਨਾਂਹਿ ।
ਜਾਨ ਬਡਾਈ ਦੀਨਤੁਮ ਇਹ ਅਚਰਜ ਮਨ ਆਹਿ ॥ ੧੧੪ ॥
ਅਦ੍ਰਿਮਸੀ ਪਾਤ੍ਰਾਣਵ ਲੇਖਨਿ ਸੁਰਤਰੁ ਸਾਖ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਹਿ ਕਾਗਦ ਸਾਰਦ ਲਿਖਕ ਆਠ ਜਾਮ ਅਭਿਲਾਖ ॥ ੧੧੫ ॥
ਤਉ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਨ ਅਤਿ ਅੰਤ ਬਿਨ ਆਗਮ ਛਨਤ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ॥
ਹੌਂ ਮਤਿ ਮੰਦ ਅਸ਼ੇਸ਼ਕਤ ਕਹੌ ਨਾਮ ਜਿਹ ਸ਼ੇਸ਼ ॥ ੧੧੬ ॥

ਚੌਪਈ

ਏਕ ਬਾਤ ਕਹਿਹੌਂ ਸਮਝਾਊ । ਤੁਮਾਰ ਰਿਦਯ ਕੀ ਤਪਤ ਬੁਝਾਊ ॥
ਚਲਯੋ ਚਿਤ ਸਰਬੇ ਗਲ ਭਾਰੀ । ਬੇਗ ਪੂਰ ਭੂਗਿਰਤ ਸੁਹਾਰੀ ॥ ੧੧੭ ॥
ਤੁਮ ਚਿਤ ਭਯੋ ਪ੍ਰਭੂ ਪਦ ਗਾਮੀ ॥ ਟਰਤ ਨ ਬਿਨਾ ਬਿਲੋਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ॥
ਪ੍ਰਭੁ ਬਰਸਨ ਕੋ ਕਹੌਂ ਉਪਾਊ । ਸੁਗਮ ਪੁਨੀਤ ਸਹਜ ਸੁਖ ਦਾਊ ॥ ੧੧੮ ॥

ਦੋਹਰਾ

ਪਸ਼ੁਮ ਦਿਸਿ ਛੜੀ ਕੁਲੇ ਜਨਮ ਧਰੋ ਤੁਮ ਜਾਇ ॥
ਸਿਸ ਭਾਵਨਿ ਕਰ ਪੂਜ ਪ੍ਰਭੁ ਮੁਕੁ ਹੋਹੁ ਅਹਿ ਰਾਇ ॥ ੧੧੯ ॥

ਚੌਪਈ

ਪ੍ਰਭੁ ਪਦ ਕੰਜ ਮੰਜੁ ਰਜ ਪਾਵਨੀ । ਲਿਪਹੁ ਮੌਲ ਸੁਰਨਰ ਸੁਖਦਾਵਨੀ ॥
ਮਨਿਨ ਜਾਲ ਸੁੰਦਰ ਆਭਰਣਾ । ਕੀਜਹੁ ਭੇਟ ਪੂਜ ਪ੍ਰਭੁ ਚਰਣਾ ॥ ੧ ੨੦ ॥
ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਸ੍ਰੁਤਿ ਹ੍ਰਿਦਯ ਧਰੀਜਹੁ । ਪ੍ਰਭੁ ਪਦ ਪੂਜ ਅਦ੍ਰੁਜ ਕਰਜਹੁ ॥
ਯਾਂਤੇ ਸੁਗਮ ਨ ਔਰ ਉਪਾਯਾ । ਭੋਗ ਸੀਲ ਅਪਵਰਗ ਸਦਾਯਾ ॥ ੧੨੧ ॥

ਦੋਹਰਾ

ਸੁਨਤ ਉਰਗ ਉਰਗਾਦਨ ਸਾ ਹਰਖੇ ਪੁਲਕ ਸਰੀਰ ॥
ਸ੍ਵੇਦ ਸ੍ਰਾਵ ਗਦ ਗਦ ਗਿਰਾ ਭਰੇ ਵਿਲੋਚਨ ਨੀਰ ॥ ੧੨੨ ॥

ਸੋਰਠਾ

ਫਲੀ ਕਹੀ ਅਹਿ ਰਾਟ ਭਗਤਿ ਤੁਮਹਿ ਭਗਵਤ ਦਈ ॥
ਕਾਟੇ ਕਪਟ ਕਪਾਟ ਉਰਜੁਡਾਨ ਕਹਿ ਪਰਤ ਨਾਹਿ ॥ ੧੨੩ ॥

ਚੌਪਈ

ਅਪਕ੍ਰਿਤ ਹਰੀ ਹਰੀ ਉਪਕਾਰੀ । ਹਰਿ ਕੀਨੀ ਆਨੰਦ ਕੀ ਬਾਰੀ ॥
ਸਾਦਰ ਧਰੀ ਸੀਸ ਤੁਮ ਥਾਤੀ ਹ੍ਰਿਦਯ ਦੀਪ ਪ੍ਰਜਰੀ ਹਿਤ ਬਾਤੀ ॥ ੧੨੪ ॥
ਅਬ ਹਮ ਜਨਮ ਲੇਤ ਹੈਂ ਜਾਈ । ਪੋਖ ਪਾਇ ਸੇਹੋ ਹਰਿ ਰਾਈ ॥
ਪਾਇ ਲਾਗ ਹੈਂ ਪੰਨਗ ਰਾਯਾ । ਭਗਤਿ ਰੂਚੈ ਚਿਤ ਕੀਜੈ ਦਾਯਾ ॥ ੧੨੫ ॥
ਤੁਮ ਸੇਵਾ ਫਲ ਇਹ ਹਮ ਪਾਯੋ । ਸੁਧ ਹ੍ਰਿਦਯ ਰਸ ਰੀਤਿ ਲੁਭਾਯੋ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਘੁ ਗੁਰੁ ਕੀਏ ਕੁਭਾਵ ਨਿਕੰਦਨ। ਮਲਯ ਕਰਤ ਲਖ ਤਰੁ ਕੁਲ ਚੰਦਨ॥ ੧੨੬

ਦੋਹਰਾ

ਬੰਦ ਸੇਸ ਪ੍ਰਭੁ ਚੁਨ ਸੁਮਰਿ ਦਰਸ਼ਨ ਆਸਾ ਠਾਨ॥
ਅਨਿਕ ਸਰਪ ਆਨੰਦ ਮਨ ਭਏ ਸੁ ਅੰਤਰ ਧਾਨ॥ ੧੨੬॥

ਚੌਪਈ

ਪਸ਼ੁਮ ਦੇਸ਼ ਜਨਮ ਤਿਹ ਲੀਨੋ। ਨਾਨਾ ਬੰਸ ਨਿਵਸੁ ਕੀਨੋ॥
ਸੁੰਦਰ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਰੂਪ ਰਸ ਰਾਸੀ। ਅਦਜੁਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਅਹੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸੀ॥ ੧੨੭॥
ਸ੍ਵਾਮੀ ਦਾਸ ਭਏ ਸਮ ਬੈਸਾ। ਹਰਖ ਪਰਸਪਰ ਹਿਯਰੇ ਬੈਸਾ॥
ਨਾਗ ਲੋਕਤੇ ਮਣਿਜੋ ਆਨੀ। ਬਨਿਜ ਲਾਭ ਮਿਸਲੈ ਘਰ ਠਾਨੀ॥ ੧੨੮॥
ਜਬ ਪੌਰੀਤ ਬੈਸ ਤਿਨ ਪਾਈ। ਪ੍ਰਭੁ ਪਦ ਕੰਜ ਪੂਜ ਰੁਚਿ ਆਈ॥
ਇਤ ਪ੍ਰਭੁ ਬਾਰ ਚਰਿਤ ਜਿਮ ਭਯੋ। ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਸਭ ਸੁੰਦਰ ਨਯੋ॥ ੧੨੯॥

ਦੋਹਰਾ

ਨਿਜ ਮਾਯਾ ਪਯ ਪਾਨ ਕਰਿ ਪੋਖ ਲਹਜੋ ਹਰਿ ਰਾਇ॥
ਦਿਨ ਦਿਨ ਦੀਪਤ ਬਦਨ ਦੁਤਿ ਸੋਭਾ ਬਰਨਿ ਨ ਜਾਇ॥ ੧੩੦॥

ਸੋਰਠਾ

ਬਾਰਜੂਥ ਲੈ ਸਾਥ ਕਰਿ ਬਿਹਾਰ ਪੁਰ ਬੀਥਿਕਾ।
ਹਰਖ ਬੇਦਿ ਕੁਲਨਾਥ ਸੁਖ ਦਰਸਾਵਹਿ ਕੁਲ ਜਾਨਹਿ॥ ੧੩੨॥

ਚੌਪਈ

ਲੀਲਾ ਛਲਿਤ ਲਾਲ ਲਲਿਚਾਨੇ। ਸੁਖ ਸਮੂਹ ਦਿਨ ਦਿਨ ਸਰਸਾਨੇ॥
ਘੁੰਘਰੁ ਚਾਰ ਪਗਨ ਝਨਕਾਹੀ। ਹੰਸ ਕੁਮਾਰ ਚੌਂਕ ਚਿਤ ਮਾਹੀ॥ ੧੩੩॥
ਖੁਲੀ ਖੁਭੀ ਕਟਿ ਲਾਲ ਕਛੋਟੀ। ਲਲਚਹਿ ਲਖ ਪੁਰ ਛੋਟਾ ਛੋਟੀ॥
ਕਾਂਚੀ ਕਨਕ ਕਲਿਤ ਛਵਿ ਸੀਲੀ। ਮਣਿ ਪ੍ਰਲੰਬ ਬਿਚ ਖਚ ਚਟ ਕੀਲੀ॥ ੧੩੪

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੋਹਤ ਗੌਰਲ ਗਾਤਪੈ ਓਢਜੋ ਪੀਤ ਦੁਕੂਲ।
ਫਟਕ ਸਿਲਾਪੈ ਭੋਰ ਰਵਿ ਆਤਪ ਜਨ ਸੁਖ ਮੂਲ॥ ੧੩੫॥

ਗੀਯਾ ਛੰਦ

ਲਘੁ ਲਕੁਟਿ ਕੁਟਿਲ ਬਿਰਾਜ ਬਿਚ ਕਰਿ ਘੁੰਘਰੂ ਘਨ ਨਾਤਹੀ।
ਗੁਸਟ ਨਖ ਰਸ ਕੇਲ ਸਦਹੀ ਸੋਭ ਸ੍ਰਿਛ ਸੁਹਾਤਹੀ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਦ ਹਾਥ ਨਖ ਮਿਸਟੂਕ ਹੈ ਜਨ ਜਨਮ ਲੀਨੋ ਇੰਦੁਜੂ ।
ਤਿਹ ਸੁਧਾ ਐਂਚਿ ਅਹਿਰ ਨਿਸੰ ਰੁਚਿ ਪਿਯਤ ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਜੂ ॥ ੧੩੬ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਮਕਰਾ ਕ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡਲ ਝਲਕ ਗਾਲ ਦੁਹੂ ਦਿਸਿ ਕੀਨ ।
ਮਾਨਹੁ ਕੰਜ ਕਿਸੋਰ ਕੋ ਤਰਜਤ ਸਰ ਰਿਸ ਮੀਨ ॥ ੧੩੭ ॥

ਚੌਪਈ

ਚਾਰੁ ਚਖਨ ਸਿਰ ਸੋਭ ਭ੍ਰਿਗੂਟਾ । ਮਨੋ ਅਲਿਨ ਕੰਜਨ ਰਸ ਲੂਟਾ ॥
ਜਤ ਚਿਤ ਵਤ ਤਤ ਲੁਭਿਤ ਲੁਗਾਈ । ਜਿਉਂ ਮਕਰੀ ਮੁਖ ਤੰਤੁਰ ਝਾਈ ॥੧੩੮
ਚਮਕ ਭਾਲ ਭਲ ਪੂਰਤ ਲੋਚਨ । ਭਏ ਭੂਰਿ ਛਵਿ ਭਵ ਭਯ ਮੋਚਨ ॥
ਬਨ ਉਪਬਨ ਪੁਰਬੀਥਿਨ ਡੋਲੈ । ਲੋਗ ਚੇਟੂਆ ਸੰਗ ਕਲੋਲੈ ॥ ੧੩੯ ॥
ਮੇਚਕ ਚਿਕਨ ਅਲਿਕ ਸੁਖਦਾਨੀ । ਬਿਥਰੀ ਸੁਥਰੀ ਸੋਂਧੇ ਸਾਨੀ ॥
ਉਡਤ ਸੁਬਾਸ ਚਹੂ ਦਿਸਿ ਚਾਰੂ । ਭਜਿ ਤਰੂ ਲਟਕਤ ਭ੍ਰਮਰ ਕੁਮਾਰੂ ।੧੪੦
ਬਰਨ ਬੈਸ ਬਰਬਰ ਅਧਿਕਾਨੇ । ਕਹਨ ਪਰਤ ਅਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਨੇ ॥
ਜਿਹਮਿਤ ਕਹਤ ਬੇਦ ਪਚਹਾਰੇ । ਨਾਮ ਪਾਰ ਅਹਿਪਤਿ ਨ ਸਮਾਰੇ ॥ ੧੪੧ ॥
ਨਾਰਦ ਨਾਦਰ ਕੀਰਤਿ ਕਰਹੀ । ਤਉ ਜਿਹ ਮਾਯਕ ਬਲਤੇ ਡਰਹੀ ॥
ਸਦਾ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਤ ਬਿਰੰਚੀ । ਭਾਵੀ ਪ੍ਰਬਲ ਨ ਸ੍ਰੁਤਿ ਕਰ ਸੰਚੀ ॥ ੧੪੨ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਭਯ ਮੋਚਨ ਆਨੰਦ ਘਨ ਪੋਚਨ ਤਾਰਕ ਨੇਹੁ ।
ਰਾਜਿਵ ਲੋਚਨ ਰੋਇ ਕਹਿ ਮਯਾ ਖਜੋਚਨ ਦੇਹੁ ॥ ੧੪੩

ਚੌਪਈ

ਕਨਕ ਕਿਰੀਟ ਸੁਜਟਿਤ ਬਿਸ਼ੇਖਾ । ਸਜਜੋ ਮੌਲ ਮੌਲਾਸ ਪ੍ਰਵੇਖਾ ॥
ਰੁਛਾ ਸੁਮਨ ਰੁਥੇਛਬਿ ਰੂਰਾ । ਮੋਰ ਕਲਾਪਿ ਬੀਚ ਸੁਖ ਮੂਰਾ ॥ ੧੪੪ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਗਦ ਗਦ ਗਿਰਾ ਕੁਗਦਨ ਘਨ ਬੋਲਤ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਸੰਗ ।
ਖੀਛਨ ਤੀਛਨ ਬਾਨਸੇ ਉਮਗਤ ਪ੍ਰਭਾ ਸੁਰੰਗ ॥ ੧੪੫ ॥

ਚੌਪਈ

ਲੈ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗਰ ਸੰਗ ਖੇਲੈ । ਕਿੰਦੁਡਾਰ ਊਚੇ ਕਰ ਮੇਲੈ ॥
ਦੁਰਚਾ ਬਿਰਚਿ ਸ਼ਿਸ਼ ਸੇਨਾ ਜੋਰੀ । ਭਿਰੈ ਭਗੈ ਬਲ ਪਰੈ ਬਹੋਰੀ ॥ ੧੪੬

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਹ ਜੋ ਦੇਵ ਜਨਮੇ ਹੈ ਆਈ। ਚਲ ਆਵਹਿ ਦੇਖਨ ਹਰਿਰਾਈ ॥
ਪ੍ਰਭੁ ਲੀਲਾ ਅਵਲੋਕਹ ਨੈਨਾ। ਸੁਰਸ ਲੀਨ ਸੁਰ ਕਹੇ ਨ ਬੈਨਾ ॥ ੧੪੭ ॥
ਚਿਤ੍ਰ ਖੇਲ ਲਖਿ ਗਿਰਿਧਰਕੇਰੀ। ਭੀਤ ਚਿਤ੍ਰ ਸੁਰ ਸੇਨ ਘਨੇਰੀ ॥
ਪ੍ਰਭੁ ਸੁਦਰਸ ਦੇਵਨ ਮਨ ਭਾਵਾ। ਸੁਰ ਪਦ ਤਜ਼ਾਗ ਮਨੁਜ ਤਨ ਪਾਵਾ ॥ ੧੪੮॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਲਖ ਕਿਸ਼ੋਰ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਕੀਰਤਿ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤਾਪ।
ਧਰਮ ਸੰਪਦਾ ਸੀਲਗੁਣ ਬੁਧ ਚਲ ਆਏ ਆਪ ॥ ੧੪੯ ॥

ਚੌਪਈ

ਕਰ ਜੋਰਤ ਸਨਮੁਖ ਅਨੁਰਾਗੇ। ਈਛਨ ਸ੍ਵ ਹਿਤ ਤੀਛਨ ਲਾਗੇ ॥
ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਕੰਪ ਕਰਤ ਅਸ ਬੈਨਾ। ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਭਗਵਤ ਸੁਖ ਦੈਨਾ ॥ ੧੫੦ ॥
ਹਮ ਜਗ ਜੁਗਤਿ ਦੇਖ ਪਚਿਹਾਰੇ। ਹੈਨ ਠੌਰ ਜਹ ਬਸਹ ਸੁਖਾਰੇ ॥
ਹਿੰਸਾ ਲੋਭ ਅਦਯਾ ਅਸੋਚਾ। ਕਪਟ ਅਦਾਨ ਮਹਾਂ ਅਸ ਕੋਚਾ ॥ ੧੫੧ ॥
ਲਛ ਅਧਰਮ ਨਿੰਦਾ ਧਨ ਚੋਰੀ। ਪਰ ਤ੍ਰਿਯ ਰਮਣ ਸੁਰਾ ਅਤਿ ਘੋਰੀ ॥
ਮਤਸਰ ਕ੍ਰੋਧ ਈਰਖਾ ਭਾਰੀ। ਮਦ ਅਭਖਜ਼ ਅਪਕਾਰ ਅਪਾਰੀ ॥ ੧੫੨ ॥
ਅਮਤਿ ਵਿਪ੍ਰਕੁਲ ਅਮਿਖ ਭੋਗੀ। ਯੋਗ ਵਹੀਨ ਮਹਾ ਮਦਜੋਗੀ ॥
ਗੋ ਧ੍ਰਿਗਕਾਰ ਵਿਪ੍ਰ ਧਨ ਚੋਰਾ। ਰਿਤ ਮਦ ਬਾਮ ਅੰਗ ਭਖ ਘੋਰਾ ॥ ੧੫੩ ॥
ਤੁਮ ਸੁਮਰਨ ਬਿਨ ਮੋਹ ਅਪਾਰਾ। ਪਰਮ ਅਸਤਜ਼ ਸੁ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਅਚਾਰਾ ॥
ਇਨ ਕਰਿ ਜਗਤ ਸਰਬਦਾ ਛਾਯੋ। ਹਮਕਹ ਬਸਹਿ ਅਧਿਕ ਦੁਖ ਪਾਯੋ ੧੫੪
ਤੁਮ ਪਗ ਪੂਜ ਹਮਹਿ ਸੁਖ ਹੋਈ। ਆਨ ਠੌਰ ਪ੍ਰਭੂ ਅਹੈ ਨ ਕੋਈ ॥
ਭਗਵਤ ਭਗਤ ਏਕ ਹੀ ਰੂਪਾ। ਹਮ ਆਦਰ ਦੁਹੂੰ ਠੌਰ ਅਨੂਪਾ ॥ ੧੫੫ ॥
ਕਨਕ ਸੁਜਦਿਤ ਪਦਿਕ ਛਬਿਲੇਹੀ। ਮਿਲ ਸਰਜਤ ਨਿਜ ਸੋਭਾ ਦੇਹੀ ॥
ਤਿਮ ਹਮ ਬਸਕੈ ਤੁਵ ਪਦ ਸਾਥਾ। ਪੈ ਹੈਂ ਪ੍ਰਭਾ ਬੇਦਿ ਕੁਲ ਨਾਥਾ ॥ ੧੫੬ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਇਨ ਆਠਿਨ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਿ ਹਰਖ ਬਰਖ ਰਸਸਾਰੁ।
ਅੰਗੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕੀਨੋ ਤਬਹਿ ਬੇਦਿ ਬੰਸ ਸ਼ਸ਼ਿ ਚਾਰੁ ॥ ੧੫੭ ॥
ਜਗਤ ਜਾਲ ਫਸ ਦੁਰਗਤਿ ਹੋਤ ਹਮਾਰੀਆਜ।
ਸਰਨ ਸਰਨ ਅਸਰਨ ਸਰਨ ਸ਼੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਕੁਲਰਾਜ ॥ ੧੫੮ ॥
ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਜਨਮ ਪਾਵਨ ਚਰਿਤ ਸੁਨੈ ਪਰਮ ਸੁਖ ਦੇਤ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੋ ਜਨ ਗਾਵੇ ਸ਼ਰਬਦਾ ਹੋਇ ਸੁਭਕ੍ਰਿ ਨਿਕੇਤ ॥ ੧੫੯ ॥

ਗੀਯਾ ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ

ਪ੍ਰਭੂ ਜਨਮ ਚਰਿਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਰਮ ਸੁਭਗਤਿ ਰੁਚਿਤ ਦਾਯ ਕੋ ।
ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਸੰਪਦ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਣ ਸਰਬ ਗੁਣ ਗਣ ਲਾਯਕੋ ॥
ਪ੍ਰੱਭੁ ਭਗਤ ਲਾਲ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਹੇਤੁ ਅਨੂਪ ਰੌਪ ਦਿਖਾਵਈ ।
ਚੰਦ੍ਰੋਦ ਚਰਿਤ ਪੁਨੀਤ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਅਨੁਚਰ ਗਾਵਈ ॥ ੧੬੦ ॥

ਇਤੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਅਵਤਾਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਬਾ ਗੰਡਾਸਿੰਘੋਕਤ ਸਮਾਪਤੰ ਅਸਤੂ ਸ਼ੁਭ ਮਸਤੁ ॥ ਚਤੁਰਥੋ ਅੰਕਃ ੪

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧ ੐ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਅਥ ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਅਥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਜਨਮ ਪੰਚਾਂਗਤਥਾ ਲਗਨਾਦਿ ਗਤਿ ਗ੍ਰਹਾਂਨਿ ਫਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਰਨਨੰ ॥

ਕੁਲ ਪ੍ਰੋਹਿਤੋ ਵਾਚ ਛਪਯ

ਸ਼੍ਰੀ ਬਿੱਕ੍ਰਮ ਨ੍ਰਿਪਰਾਜ ਆਜ ਸੰਬਤ ਸਰਨੀਕੋ। ਸਭ ਪੁਰਾਨ ਪਰਭਾਨੂ ਸੰਭਿ ਆਰੰਭ ਤ੍ਰਿਤੀਕੋ ॥ ਸਾਲ ਬਾਹਨੀ ਸਾਲ ਸਹਿਸ ਖੋੜਸ਼ ਅਠ ਸਤੂੰ ॥ ਚੇਤ ਸ੍ਵੇਤ ਬ੍ਰਿਖ ਕੇਤੁ ਪ੍ਰਿਯਾ ਪੰਚਮੀ ਪਵਿਤ੍ਰੰ। ਰਵਿ ਦਿਨ ਰੋਹਣੀ ਨਿਛੱਤ੍ਰ ਸੁਭ ਆਯੁਖਮਾਂਨ ਸੁ ਜੋਗ ਵਰ। ਵਵ ਕਰਣ ਕਿਧੋ ਕਉ ਉਧਰਣਿ ਸਰਣਿ ਪਾਲ ਅਵਤਰੇ ਹਰਿ ॥ ੧ ॥ ਭਾਨੁ ਉਦਿਤ ਤ੍ਰਯ ਬੀਸ ਪਲ ਪੰਚ ਘਟੀ ਗਤਿ ਇਸ਼ਟ। ਸੁਭ ਪੰਚਾਂਗ ਸੁ ਲਗਨ ਬ੍ਰਿਖ ਪ੍ਰਗਟੇ ਏਪਤਿ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ॥ ੨ ॥

ਚੌਪਈ—ਲਗਨੇ ਸ਼ੁੱਕ੍ਰ ਲਗਨ ਕੋ ਨਾਯਕ। ਚੰਦ੍ ਊਚ ਊਚੌ ਪਦ ਦਾਯਕ ॥
ਦੁਤਿਯੇ ਭੌਮਜ ਚਤੁਰਥੇ ਰਾਹੂ। ਪੰਚਮ ਸੁਰਗੁਰ ਕੁਰ ਉਤਸਾਹੂੰ ॥ ੩ ॥
ਨੌਮ ਭਵਨ ਨਿਜਨੰਦ ਦਿਨੇਸ਼ਾ। ਧਰਮ ਬ੍ਰਿਧਜ ਕ੍ਰਿਤ ਅਪਿ ਰਾਜੇਸ਼ਾ ॥
ਦਸ਼ਮ ਸਦਨ ਸਸਿ ਸੁਅਨ ਸੁਹਾਵਨ। ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇਤੁ ਵਤ ਕੇਤੁ ਬਿਭਾਵਨ ॥ ੪॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਭਵਨ ਇਕਾਦਸ਼ ਭਾਸਕਰ ਭੂਰ ਲਬਧ ਕੋ ਦਾਨਿ।
ਅਸ ਨਵਗ੍ਰਹਿ ਸ਼ੁਭ ਸਦਨ ਗਤਿ ਸਬਨ ਸੁਖਨ ਕੀ ਖਾਨਿ ॥ ੫ ॥
ਤਿਥਵਾਰਾਦਿਕ ਲਗਨ ਗ੍ਰਹਿ ਕਹੈ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟਾਇ।
ਪ੍ਰਥਕ ਪ੍ਰਥਕ ਤਿਨ ਸਬਨ ਕੋ ਪੁਨਿ ਫਲ ਕਹਉ ਸੁਨਾਇ॥ ੬ ॥

ਪ੍ਰਥਮ ਪੰਚਾਂਗ ਫਲ ਪੁਨ ਫਲ ਅਖਲਖਗਾਨਿ।
ਤਿਨ ਪਰ ਵਰਨਉ ਜੋਗ ਫਲ ਸੁਨਹੁ ਸਕਲ ਦਯਕਾਨ ॥ ੭ ॥

ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਬਤ ਫਲ ਵਰਨਨੰ

ਗੀਤਕਾ ਛੰਦ—ਬਹੁ ਬਿੱਤਜ ਸੰਪਤਿ ਸਦਨ ਭਰ ਪੁਰ ਭ੍ਰਿਤਜ ਗਣ ਸੇਵਹਿ ਸਦਾ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਿਸ਼੍ਰਾਂਨ ਅਲਪ ਅਹਾਰ ਰੌਚਕ ਹੁੰਚਤੇ ਸੁਖਸਰਬਦਾ ॥ ਸੁਰ ਬ੍ਰਹਮ ਬਸੁ ਸ਼ਸ਼ਿ ਸਾਲ ਕੋ ਸੁਭ ਨਾਂਮ ਸਰਬਾਧਾਰਿਯੰ । ਸਰਬ ਕੋ ਆਧਾਰਭੂਤ ਪ੍ਰਸੂਤ ਇਤਿ ਸੰਬਤ ਸਤੰ ॥੮॥

ਉਤ੍ਰਾਯਣ ਫਲ

ਸਬ ਸੋਮਜ ਗੁਣ ਸੰਪੰਨ ਸੰਤਤ ਪਤਨਿ ਪ੍ਰਿਯ ਪਾਵਨ ਮਤੀ । ਦਿਜਦੇਵ ਅਰਚਤ ਸੇਵਿ ਗੁਰਪਦ ਆਪਪਰ ਗੁਰ ਪਦਗਤੀ ॥ ਅਤਿ ਨਿਪੁਨ ਦੀਰਘ ਆਯੁਧ੍ਰਿਤ ਇਤਿ ਭਾਂਤਿ ਜੋਤਿ ਖਗਾਯਨੋਂ । ਕਵਿ ਭਵਤ ਤਦਿਉਦ ਭਵਤ ਨਰ ਯਦਿ ਅਛਿਤਰਵਿ ਉਤ੍ਰਾਯਨੋ ॥ ੯ ॥

ਬਸੰਤ ਰਿਤੁ ਫਲ

ਬਹੁ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਕੇਸ ਬੈਰਸ ਭੋਗਤਾ ਭੋਗੀ ਗੁਨੀ । ਅਤਿ ਤੇਜ ਵਾਂਨ ਮਹੋ ਦਮੀ ਦਾਨੀ ਧਨੀ ਕੀਰਤਿ ਸੂਤੀ ॥ ਬਲਵੰਤ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਅਨੰਤ ਯੁਤ ਗੰਭੀਰ ਬਹੁ ਕਾਰਜ ਕ੍ਰਿਤੋ । ਪ੍ਰਫੁਲੰਤ ਗਾਤ ਬਸੰਤ ਵਤ ਜੁਬਸੰਤ ਰਿਤੁ ਉਦ ਭਵ ਧ੍ਰਿਤੋ ॥ ੧੦ ॥

ਚੈਤ੍ਰ ਮਾਸ ਫਲ

ਬਰ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਧਰੰ ਸਦੈਵੰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਪਰਾਯਣੰ । ਸੁਰ ਸੰਤ ਗੋ ਦਿਜ ਰਖਣੰ ਅਸ ਭਯੋ ਜਨਮ ਸੁਭਾਯਣੰ ॥ ਮਧੁ ਮਾਸ ਮਾਂਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ਜਿਨ ਮੁਨਿਤਾਸ ਫਲ ਜੋਤਿਖ ਮਤੇ । ਇਮ ਵਾਕ ਭਾਖਹੀਂ ਸੁਣ ਬੇਦਿ ਪਤਿਭੋ ਬੰਸ ਮਣਤਵ ਸੁਤ ਤਤੇ ॥੧੧॥

ਸੁਕਲ ਪੱਖਜ ਫਲੰ

ਸਬ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸ੍ਰੁਤਿਯਨ ਸਾਰ ਬੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਸਪੰਨਨੋ ॥
ਜੁਵਤੀ ਅਜਿਤ ਸ੍ਰੀ ਮਾਂਨ ਮਾਂਨੀ ਪੁਤ੍ਰਵਾਨ ਪ੍ਰਸੰਨਜਨੋ ॥
ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਰਜਨਨ ਅਪਾਰ ਵਰ ਦਾਤਾ ਸੁ ਹ੍ਰਿਦਦੀਰਘਬਯੰ ॥
ਤਨ ਸ੍ਵੱਛਦੱਛਤਿ ਉਦਜਮੀ ਇਤਿ ਪੱਛਜੁ ਸ੍ਵੱਛਜੁਦ ਭਵ ਭਯੰ ॥ ੧੧ ॥

ਪੰਚਮੀ ਤਿਥਿ ਫਲੰ

ਗੁਣ ਗ੍ਰਾਹਜ ਗਣ ਬਿਵਹਾਰਗਜਾਪਕਤਾ ਜਨਨਿ ਜਨਕ ਸਹਾਯਕੋ ॥
ਦਾਤਾਰੁ ਭੁਗਤਾ ਅਚਲ ਮਤਿ ਅਤਿ ਸੁਭਟ ਸੱਤ੍ਰੁਨ ਸਾਯਕੋ ॥
ਸੁਤਵਾਨ ਸੰਚਿਤ ਆਯੁਸੰਤਤ ਸੱਤਜ਼ਵਾਕ ਜਿਤੇਂਦ੍ਰਯੰ ॥
ਇਤਿ ਸਰਬ ਗੁਣ ਸੰਯੁਤ ਸਹੋਂ ਜਨਜਨਮ ਸ਼੍ਰਿਤ ਪੰਚਮਿ ਧ੍ਰੁਵੰ ॥ ੧੩ ॥

ਪੰਚਮੀ ਕੀ ਪੁਰਣਾਂ ਸ਼ਿਗਜਾਤਾ ਕੋ ਫਲੰ

ਸਰਬ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਾਰਜਾਨਵ ਤੱਤ੍ਵ ਵਿਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸੰਘਕੋ ॥ ਸੁਚਿ ਸੱਤਜਵਾਦੀ ਸੁਧਜ ਚਿਤਮਤਿ ਵੇਦਮਤਿ ਨ ਉਲੰਘਕੋ ॥ ਧਨ ਧਾਨਜ ਪਰਿਪੂਰਣ ਪੁਰਖ ਰਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਹਮਿ ਪੁਰ ਪ੍ਰਾਪਤਿਨਯੋ ॥ ਮੁਨਿ ਉਕਤ ਇਤਿ ਜੋਤਿਖ ਮਤੇ ਤਿਥਿ ਪੂਰਣਾਂ ਅੰਤਰ ਜਯੋ ॥ ੧੪ ॥

ਰਵਿ ਵਾਰ ਫਲੰ

ਸਿਰਕੇਸ ਕੋਮਲ ਊਰਧ ਅਲਪ ਅਟਣ ਵਰਣ ਤਣਾਕ੍ਰਿਤੀ ॥ ਅਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤਵਾਨ ਥਿਰੋ ਪ੍ਰਚੰਡੋ ਰੂਪ ਕੋ ਛਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ॥ ਰਸ ਨਿਪੁਨ ਪੁਨਿ ਸੰਤਾਂਨ ਪ੍ਰਿਯ ਮਿਸ਼ਟਾਂਨਜ ਭੁਕ ਚਤੁਰੋ ਸੁਚੋ ॥ ਮਾਂਨੀ ਧਨੀ ਮਿਤਜਾਦਿਕੋ ਰਵਿ ਵਾਰ ਜੋ ਜੋਤਿਖ ਉਚੋ ॥ ੧੫ ॥

ਰੋਹਣੀ ਨਛੱਤ੍ਰ ਫਲੰ

ਸੁਚਿ ਸੱਤਜਵਾਦੀ ਅਚਲ ਮਤਿਕ੍ਰਿਤ ਗਜਾਤਮੇਧਾਵੀ ਧਨੀ । ਅਤਿ ਭੂਪ ਮਾਂਨੀ ਰੂਪ ਨਿਧਿ ਭੋਗੀ ਜਤੀ ਜੋਤਾ ਅਨੀ ॥ ਚਤੁਰੋ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਤੇਜ ਧ੍ਰਿਤਿ ਇਤਿ ਨਾਰਦੀ ਸੰਘਤ ਮਤੇ । ਨਖਿਯਤ੍ਰ ਉਦ ਭਵ ਰੋਹਣੀ ਚਤੁ ਚਰਨ ਤੇ ਸੰਪਤਿ ਪਤੇ ॥ ੧੬ ॥

ਅਥ ਨਖੱਤ੍ਰ ਅੰਤਰ ਬਰਣ ਗਣ ਜੋਨੀ ਫਲ ਵਰਨਨੰ ਤੱਤ੍ਰ ਬੈਸ਼ਜ ਬਰਣ ਫਲ ॥

ਬਿਵਹਾਰ ਪੁੰਜ ਪ੍ਰਧਾਂਨ ਪੁਨਿ ਨਿਜ ਲਾਭ ਹਿਤ ਗਜਾਪਕ ਮਤੀ । ਤਿਮ ਨਿਰਖਿ ਪਰਜਨ ਹਾਂਨਿ ਕਉ ਦੁਖ ਮਾਂਨਿ ਹੁਇ ਉਪਕ੍ਰਿਤ ਬ੍ਰਿਤੀ । ਚਿਤ ਚਤੁਰ ਆਗਮੋ ਸੂਚਕ ਦਾਤਾਰੁ ਬੁਧਿ ਬਿਸਾਲਤੇ । ਅਸ ਬੈਸ਼ ਬਰਣ ਜੁਜਾਪਤੇ ਫਲਤਾਸਯੋਂ ਜੋਤਿਖ ਮਤੇ ॥ ੧੭ ॥

ਸਸ ਗਣ ਫਲੰ

ਤਨ ਮਯਨ ਨਯਨ ਬਿਸਾਲ ਬੰਧੁਰ ਸੁੰਦ੍ ਚੰਦ੍ਾਂਨਨ ਵਰੰ। ਨਿਜ ਲੋਛਜ ਲੱਛਜਕ ਲਖਜਮੀ ਪਤਿ ਲੱਛਜ ਵੇਧਿ ਧਨੁਰ ਧਰੰ ॥ ਧਨ ਧਾਂਨਜ ਕਰਿ ਭੰਡਾਰ ਭਰਪੁਰ ਅੰਨਜ ਕੋ ਦਾਤਾ ਘਣੋਂ । ਸੁਰ ਸੇਬਜ ਨਰ ਪਤਿ ਹੋਂਹਿਗੋ ਨਰ ਤਨ ਜੁਪਾਯੋ ਨਰਗਣੋ ॥ ੧੮ ॥

ਸਰਪ ਜੋਨੀ ਫਲੰ

ਛਪਯ—ਸਨਮੁਖ ਸਿੰਘਹਿ ਦੇਖਿ ਮੇਖ ਮਨ ਕੰਪਤ ਜੈਸੇ । ਪੁਨਿ ਪਿਖਿ ਪੰਨਗ ਰਾਇ ਪਾਇ ਸਮੁਹਾਇਨ ਕੈਸੇ । ਉਰਗ ਉਰਧ ਅਰਿ ਨਿਰਖਿ ਯਥਾ ਥਰ ਹਰ ਕੰਪਾਵੈ ॥ ਤਥਾ ਨਰਿੰਦ ਫਣਿੰਦ ਯੋਨਿਤੇ ਇਉਂ ਫਲੁ ਪਾਵੈ ॥ ਤਪ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਹੀ ਪਗਨ ਕਰਿ ਦਰਸਨ ਮਨ ਧਰ ਕਹੈਂ ॥ ਕਜਾ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਜਗ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਜਨਨ ਬਿਨੁ ਬਚ ਬਿਨਯ ਅਵਰ ਕਹੈ ॥ ੧੯ ॥

ਆਯੁਖ ਮਾਨ ਉਦਿਤ ਜੋਗ ਫਲੰ

ਗੀਤ ਕਾ ਛੰਦ—ਦਲ ਦੁਰਜਨਨ ਦਾਯਕ ਪਰਾਜਯ ਸਤਜਸੀਲ ਪਰਾਯਣੋਂ ॥ ਕਬਿ ਕਾਬਜਕੋ ਵਿਦ ਕ੍ਰਿਤਜ ਕਾਰਕ ਭੀਰ ਪੌਰੰ ਸੁਹਾਯਣੋਂ ॥ ਸ਼ਨਮਾਨ ਸਨਮਾਨੀ ਸਬਨ ਬਿਨੁ ਮਾਂਨ ਸਨਮਾਨਿਤ ਸਦਾ ॥ ਜਗ ਜੋਗ ਆਯੁਖਮਾਨ ਮੇਂ ਭਵ ਆਯੁਖਾ ਦੀਰਘ ਤਦਾ ॥ ੨੦ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੌਭਾਗ੍ਯ ਯੋਗ ਫਲੰ

ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜ ਕੈ ਰਾਜੇ ਸਨਜਾਮਕ ਨੀਤਨ ਕਰ ਬਿਸਾਰਦੋ ॥ ਪੁਨਿ ਨਿਪੁਨ ਸਭ ਸੁਭਗੁਨਨ ਮਹਿ ਪਰ ਬਸਨ ਸਮਸਰ ਪਾਰਦੋ ॥ ਬਨਿ ਤਾਂਨ ਪ੍ਰਿਯਪ੍ਰਾਨਾਨਤੇ ਸੌਭਾਗ੍ਯ ਸੁਖ ਸੰਯੁਤ ਸਦਾ ॥ ਸੌਭਾਗ੍ਯ ਯੋਗ੍ਯ ਵਿਭਾਗਤੇ ਸੌਭਾਗ ਭਲ ਭੁੰਚਵ ਤਦਾ ॥ ੨੧ ॥

ਵ੍ਵਕਰਣ ਫਲੰ

ਥਿਰ ਕਰਮ ਮੰਗਲ ਮੂਲ ਕੁਲ ਸੁਭ ਧਰਮ ਕਰਮ ਰਤੋ ਸਦਾ ॥ ਸੁਖ ਸਾਰ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਮੂਰਤਿ ਸੋਂਨ ਪਰਿਵਾਰਤ ਮੁਦਾ ॥ ਅਸ ਜੋਗ ਪੂਰਬ ਪੁੰਨਜ ਕੇ ਸੰਜੋਗ ਬਲ ਕਰਿ ਪਾਯਤੇ ॥ ਮਤਿ ਸਾਖ ਜੋਤਿਖ ਭਾਖਤਿਹ ਜੁਵਿਵਾਖਜ ਕਰਣਹਿ ਜਾਯਤੇ ॥ ੨੨ ॥

ਅਹੋ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮਧੇ ਦਿਵਸ ਜਨਮ ਫਲੰ

ਅਤਿ ਤੇਜਵਾਨ ਮਹੋਦਜਮੀ ਪੁਨਿ ਰਾਜ ਬੰਧੁ ਸਦਾ ਪ੍ਰਿਯੰ ॥

ਧਨ ਵਾਂਨੁ ਭਾਂਨੁ ਪ੍ਰਭਾਸ ਭਾਤਨ ਪਿਤ੍ਰ ਅਧਿਕਪ੍ਰਿਯਾਤ੍ਰਿਯੰ। ਬਪੁ ਰੂਪਰੁਚਿਰ ਪ੍ਰਬਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮੁਨਿ ਭਨੈਂ ਜੋਤਿਖ ਮਤੇ ॥ ਫਲ ਲਹਿਤ ਅਸ ਉਤਪੰਨਜਤਾ ਭਾਨਜੁਦਤ ਅਸਤਾਂਤਰ ਗਤੇ ॥ ੨੩ ॥

ਇਤੀ ਅਬਦ ਰਿਤੁ ਪਲ ਪੱਖਕਹਿ ਪੰਚਾਂਗ ਫਲ ਵਰਨਨ ਕਿਯੇ। ਅਬ ਰਾਸਿ ਤਨੁ ਖਟ ਵਰਗ ਪਰ ਫਲ ਉੱਚ ਚੰਦ੍ਰਾਚਿਹ ਲਿਯ॥ ਪੁਨਿ ਭਾਵ ਫਲ ਸਬ ਗ੍ਰਹਿਨ ਕੋ ਅਰ ਜੋਗ ਫਲ ਹੁੰ ਭਾਖਿਹੋ ਇਹੀ ਦਾਨ ਰਤਿਸੁਨ ਬੇਦਿ ਪਤਿਤੁਇਹ ਨੰਦ ਦਰਸ ਭਿਲਾਖਿਹੋਂ ॥ ੨੪ ॥

ਇਤਿ ਸੰਬਤਾਦਿ ਤਥਾ ਪੰਚਾਂਗ ਫਲ ਸਮਾਪਿਤੰ ॥

ਅਥ ਲਗਨ ਫਲ ਵਰਨਨੰ

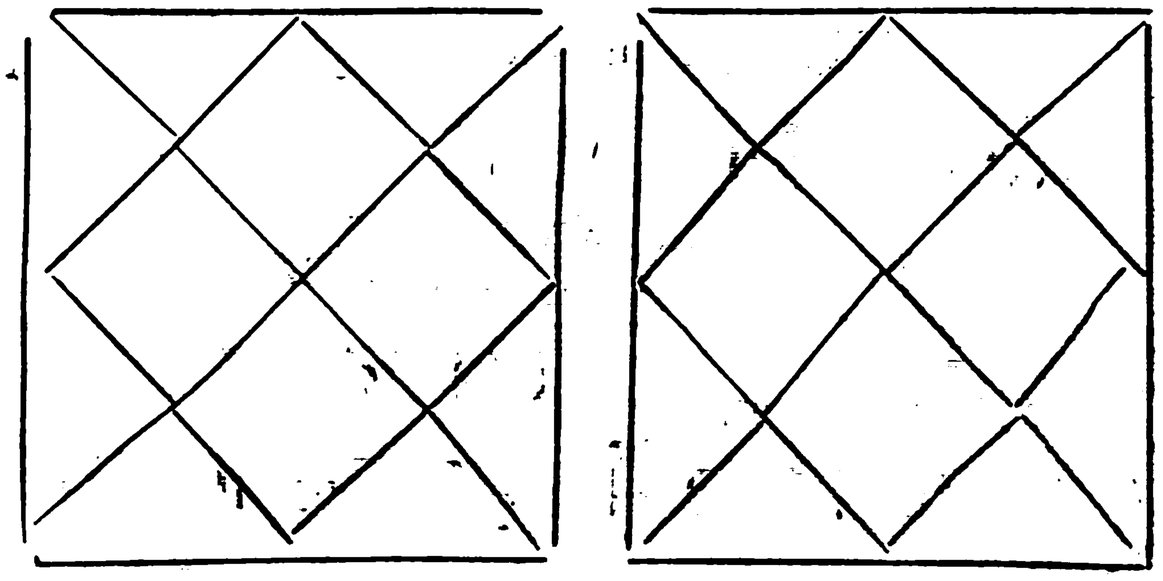

ਤੱਤ੍ ਆਦੌ ਚੰਦ੍ ਰਾਸ਼ੀ ਫਲ ਉਚਜੰਤੇ ॥

ਛੰਦ–ਵਦਿਤੰ ਵਚ ਮਿਸ਼ਟੰ ਚੰਚਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੰ ਮਦਨ ਪ੍ਰਿਯਾ ਰਸ ਭੋਗੀ। ਦਾਤਾਅਤਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਜਾਲੰ ਬਾਹੁ ਬਿਸਾਲੰ ਸੁਚ ਰੁਚਿ ਸੁਭਟ ਅਰੋਗੀ ॥ ਵਿਦਜਾ ਪਰਬੀ ਵਿਦਤ ਸੁਸ-ਰਬੀ ਕੀਰਤਿ ਵਿਤੁ ਬਿਲਾਸੀ। ਤੇਜਸ੍ਵਿ ਧਨੁਰ ਧਰਿ ਭਾਗਿਠ ਗੁਨਿ ਵਰ ਏਤਦ ਗੁਨ ਬ੍ਰਿਖੁਰਾਸੀ ॥ ੨੫ ॥

ਅਥ ਬ੍ਰਿਖ ਲਗਨ ਫਲੰ ਦ੍ਵੈਯਾ ਛੰਦ

ਹਰਿ ਗੁਰ ਭਕਤ ਵਿਰਕਤ ਵਦਤ ਪ੍ਰਿਯ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜਗਤ ਜਨਨਕੋ। ਧਨ ਗੁਨ ਅਯਨ ਮਯਨ ਸੀ ਮੂਰਤਿ ਚੂਰਤ ਭੂਰ ਅਰਿਨ ਕੋ ॥ ਸੁੱਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤਿ ਮਤਿ ਖਿਤਿ ਲੁਭਧਾਯਤ ਏਤਦ ਗੁਨ ਤਿਨ ਤਨਕੋ। ਭਨ ਹਰਿ ਸੰਤ ਵਦੰਤਿ ਜੋਤਿ ਜਨ ਭਵ ਜਿਨ ਬ੍ਰਿਖਭ ਲਗਨ ਕੋ ॥ ੨੬ ॥

ਲਗਨ ਮਯ ਖਟ ਵਰਗ ਫਲੰ

ਤੱਤ੍ਰ ਆਦੌ ਹੋਰਾ ਫਲੰ

ਗੀਤ ਕਾ ਛੰਦ--ਸੁਚਿ ਸ੍ਰਾਂਤਿ ਸਦਗੁਨ ਨਿਪੁਨ ਥਿਰਮਤਿ ਨਿਤ ਸੁਭ੍ਰਿਤ ਗਣ ਪਜਜਤੋ। ਨਾਨਾਕਤਨ ਵਰ ਅੰਗਨਾਂ ਤਜਜ ਯਗਤ ਅਤਿ ਸੰਚਿਤ ਬਿਤੋ॥ ਸਠ ਬੇ-ਖਤਜ਼ਾਗੀ ਮਾਂਨਰਤਿ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਕ੍ਰਿਤ ਸੋ੍ਤਾ ਸਹੀ। ਜੇਉ ਚੰਦ੍ ਹੋਰਾਂਤਰ ਜਏ ਜਸ ਭੋਗਹੈਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਮਹੀ ॥ ੨੭ ॥

ਹੋਰਾ ਪਤਿ ਫਲੰ

ਪਤਿ ਹੋਤ ਹੋਰਾ ਕੇਂਦ੍ ਗਤਿ ਯਦਿ ਸੁਭਨ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਿਸੰਗਮੇਂ। ਤਦਿਸ੍ਵਰਣ ਮਣਿ ਮੁਕਤਾਦਿ ਸੰਪਤਿ ਭਵਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਅੰਗਮੇਂ ॥ ਇਤਿ ਆਹਿ ਸੋਂ ਸ਼ਸ਼ਿ ਲਗਨ ਗਤਿ ਨਿਜ ਤੁੰਗ ਗ੍ਰਹਿ ਸ਼ੁਭ ਦੇਖਤੇ। ਪੁਨਿ ਯੁਗਤ ਤਤਿ ਭ੍ਰਿਗੁ ਬ੍ਰਿਖਭ ਪਤਿ ਫਲ ਗੁਨ ਅਨੰਤ ਬਿਸ਼ੇਖਤੇ ॥ ੨੮ ॥

ਦ੍ਰਿਹ ਕਾਂਣ ਫਲੰ

ਨਿਤ ਖਿਤਿ ਪਤਿਨ ਕਰਿ ਪੂਜਜਤੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜਸੀ ਪਾਵਨ ਤਰੋ। ਰਾਜਾਨੀ ਧ੍ਰਮਰਾਜ ਪ੍ਰਮਾਦ ਰਹਿਤੋ ਸਰਬ ਦਹ ਸੰਤਤਪਿਰੋ ॥ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਵਿਤਕੁਲ ਭੂਖਜਲੋਂਤਜਾਗੀ ਧਨੀ ਤੁਸ਼ਤ ਸੁਧੇ। ਬਹੁਸੰਤਤੀ ਕੁਸ਼ਲਾਬਲੀ ਦੀਹਜਯੁ ਦ੍ਰਿਹ ਕਾਣੇ ਬੁਧੇ ॥ ੨੯

ਤ੍ਰਿਸਾ ਸਹ ਫਲੰ

ਸ਼ੁਭ ਸਤਜ ਉਪਦੇਸ਼ਤ ਸਬਨ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਸੁ ਕਰਮ ਯੁਤੰ ਧ੍ਰਿਤੋ। ਨਿਜਕੇ ਪਰੋਧਨ ਤੋ ਧਨਾਢਜੋ ਤੇਜੁਸੀ ਗਜਾਤਾ ਕ੍ਰਿਤੋ ॥ ਅਤਿ ਬ੍ਰਿਧਜ ਆਯੁ ਸਮ੍ਰਿਧਜ ਸੰਤਤਿ ਅਰਥ ਸਿਧਜ ਸ਼੍ਰੁਤੇ ਤਦਾ। ਸੁਰ ਪੂਜਜ ਜਨਮ ਤ੍ਰਿਸਾਂਸੁਕੇ ਸੁਰ ਪੂਜਜਏ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਸਦਾ॥ ੩੦॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਨਃ ਲਗਨੇ ਉਚ ਸਪਤਾਂਸਃ ਫਲੰ

ਛਪਯ ਛੰਦ–ਨੀਲ ਕਮਲ ਦਲ ਨਯਨ ਮਯਨ ਇਵ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਕ੍ਰਿਸੋਦਰ । ਅੰਕਿਤ ਅਦਭੁਤ ਰੇਖ ਪਾਦ ਪਦ ਪਦਮ ਵਿਮਲ ਪਰ ॥ ਸੀਸ ਸਿਰੋਰਹੁ ਸਜਾਮ ਉਰਧ ਵਪੁ ਅਰਨਜਪਿ ਸਜਾਮੰ। ਸੋਭਨ ਸੁਭਦ ਬੁਧੀ ਸਗਣਹਿ ਬੱਲਭ ਗੁਣ ਗ੍ਰਾਮੰ ॥ ਪੁਨਿ ਪ੍ਰਾਸੁ ਸਭਟ ਧਨਾਢਜ ਵਰ ਪ੍ਰਿਯ ਅਤਿਥਜ ਸ੍ਰੂਰਮ ਧੁਰਿ ਅਤਿ । ਸਪਤਾਂਸਜ ਦੁਤਿਯ ਸੁਰ ਪੂਜਜਕੋ ਇਤਿ ਗੁਨ ਮੁਨਿ ਜੋਤੀ ਵਦਤ ॥ ੩੧ ॥

ਨਵਾਂਸ਼ਾ ਫਲੰ

ਸ੍ਰੈਯਾ ਛੰਦ–ਪੂਰਣ ਦਰਬ ਸਰਬ ਸੁਭ ਲੋਖਣ ਰੱਖਣ ਪ੍ਰਜਹਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਪਦ ਪਾਯ ਪਹਯ ਬਹੁਸੰਤਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਾਂਨ ਪੁਨਿ ਦੀਰਘ ਆਯੁ ਅਨੁਪਮ ਕਾਯ । ਬ੍ਰਿਖਭ ਲਗਨ ਪੰਚਮ ਭ੍ਰਿਗੁਜੂ ਕੇ ਬ੍ਰਿਖਭ ਨਵਾਂਸਹਿ ਜਹਿ ਭਵ ਭਾਯ ॥ ਛੱਤ੍ਰ ਚਮਰ ਸ਼ੋਭਿਤ ਸਿਰ ਊਪਰ ਜਗਤ ਭੂਪ ਬੰਦਤ ਪਦਤਾਯ ॥ ੩੨ ॥

ਦ੍ਵਾਦਸ਼ਾਂਸਃ ਫਲੰ

ਛਪਯ ਛੰਦ–ਬਿਕਟ ਸੁਭਟ ਬਲ ਕੰਦ ਨਿਪਟ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਭੋਗੀ । ਨਿਰਤ ਗੀਤ ਰਤਿ ਤਨਕ ਧਨਕ ਖਿਤਿਪਤਿ ਚਿਤ ਜੋਗੀ ॥ ਨਿਤਜ ਸ਼ੱਤ੍ਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੱਤ੍ਵ ਕਰਤ ਅਤਿ ਦਾਤਾ । ਖਿਮਾ ਵੰਤ ਗੰਭੀਰ ਪਰਮ ਪਾਵਨ ਬਿਖਜਾਤਾ ॥ ਸ਼ੁਭ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ਾਂਸ ਭ੍ਰਿਗੁਕੇ ਜਨਮ ਲੇਹ ਫਲ ਸੰਮਜਕ ਵਰਤ ਹੈਂ । ਸੁਨ ਜੀਤ ਮ੍ਰਗੰਦ ਤ੍ਰਿਨੰ ਦਕੇ ਇਤਿ ਗੁਨ ਮੁਨਿ ਜਨ ਚਰਤ ਹੈਂ ॥ ੩੩ ॥

ਤ੍ਰਿਸਾਂਸਾ

ਅਥ ਚੰਦ੍ ਉਚ ਫਲੰ

ਗੀਤਕਾ ਛੰਦ–ਸਬ ਲੋਕ ਪੂਜਜ ਪ੍ਰਸਿੱਧਜ ਪਾਵਨ ਭੋਗਜਤਾ ਦਾਤਾ ਧਨੀਂ । ਬਿਧਿ ਬਿਬਿਧਿ ਕ੍ਰੀੜਤ ਬਿੱਸ੍ ਬੰਧੁ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਤ ਜੇਤਾਅਨੀ ॥ ਪੁਨਿ ਪੁਤ੍ ਪੌਤ੍ ਪ੍ਰਵਾਰ ਪੁਰ ਜਨ ਪਯਕਰਖ ਬਾਜੀ ਰਾਣ । ਦਰਭੀਰ ਮੱਤਜਮਤੰਗ ਕੀ ਤੁੰਗਜੰਗ ਭਵ ਮਸਤਕ ਮਣੰ ॥ ੩੪ ॥

ਅਥ ਭਾਵ ਫਲ ਵਰਨਨੰ ॥ ਲਗਨੇਂ ਸ਼ੁੱਕ੍ ਫਲੰ ॥

ਗੀਤਕਾ ਛੰਦ–ਸਤਧਰਮ ਪਾਲਿ ਦਯਾਲੁਦਾਤੋ ਪਰਮ ਧੀਰ ਧਰੋ ਮੁਦਾ । ਸੁਠ ਤਨ ਬਿਭਨ ਕੋ ਹਰਨ ਮਨ ਪੁਨਿ ਨਯਨ ਸੀਲ ਭਰੇ ਸਦਾ ॥ ਬਿਦ੍ਵਾਂਨ ਸੁਚ ਬ੍ਰਿਤਿਵਾਂਨ ਰਾਜਾਤਾ ਜਨਨ ਮਨ ਨਮਤੀ ਗਤੀ ॥ ੩੫ ॥

ਅਥ ਲਗਨੇ ਉਚ ਗ੍ਰਹਿ ਫਲੰ

ਗੀਤਕਾ ਛੰਦ–ਯਦਿ ਲਗਨ ਗਤਿ ਗ੍ਰਹਉਚਜ ਕਉ ਮਿਤ੍ ਦਿਸ੍ਰਿ ਵਿਲੋਕਤਾ । ਯਾਯੁਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਵਤ ਤਦ ਸਰਬ ਦਾ ਸੁਖ ਸਤਜ ਸੀਲ ਗੁਣੇਰਤਾ ॥ ਜਸਰੂਪ ਨਿਧਬਲ ਬੁਧਜ ਸਿੰਧੂ ਪੁਨਜ ਨ ਦੀਰਘ ਨਯਨ । ਪਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਿਪੂਰਣ ਵਿਦਤ ਸੁਇ ਸਰਬ ਸੁਭ ਸੋਭਾ ਅਯਨ ॥ ੩੬ ॥

ਚੰਦ੍ ਉਚ ਫਲੰ

ਭਵ ਲਗਨ ਗਤ ਇਨਕੇ ਕਵਿਰ ਪਤ ਕਰਵ ਕ੍ਰਿਤਨ ਅਤੀਪਤੀ ॥ ॥੩੭

ਪੁਨਃ ਚੰਦ੍ ਲਗਨ ਗਤ ਫਲੰ

ਸੁਚ ਸਰਬਦਾ ਆਨੰਦ ਪੂਰਤ ਸ਼ੁਧਜ ਚਿਤਜ ਸਿਤਾ ਮਤੀ । ਭਰਪੂਰ ਕੋ ਸਵਿ ਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪਤਿ ਸਤਜਧਰਮ ਰਤੀ ਅਤੀ ॥ ਨਿਜ ਧਰਮ ਪਤਨੀਂ ਰਤਪੁਨਾਂਤਤ ਪ੍ਰੇਯ ਪ੍ਰਾਨ ਸਮਾਂਨਤੇ । ਕ੍ਰਿਤਿਗਜਾਤਏ ਵਿਖਜਾਤ ਫਲਹੋ ਚੰਦ੍ ਲਗਨ ਸਥਾਨਤੇ ॥ ੩੮ ॥

ਦੁਤਿਯ ਸ਼ਥਾਂਨ ਮੰਗਲ ਫਲੰ

ਬਯ ਬਿੱਤਜ ਨਿਤਜ ਸੁਯਗਜ ਹਿਤ ਜਿਤ ਭੁਗਤ ਭੁਗਵਹਿ ਅਨਗਨੋਂ । ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰੂਰ ਕਰਤਬ ਨਜਾਇ ਮਹਿਧੁਰ ਆਲਸੀ ਗਜਾਨੀ ਘਨੋਂ ॥ ਧਨ ਧਾਮ ਥਿਰ ਧਰ ਨੰਦਨੋਂ ਨੰਦਨ ਬਿਰਹ ਚਾਹਤ ਦਿਯੋ । ਪੂਰਬ ਗਨਿਤ ਗੁਨ ਪੂਰ ਭੂਰਹੁ ਕ੍ਰੂਰ ਕਿਰਤਾਰਥ ਕਿਯੋ ॥ ੩੯ ॥

ਪੰਚਮ ਸਥਾਨ ਬ੍ਰਹਸਪਤਿ ਫਲੰ

ਛਪਯ-ਸਬ ਸੰਤਨ ਸਿਰ ਮੌਰ ਧਰਨ ਧੁਜ ਧਰਮ ਧਰੰਤੋ । ਸ਼ੁਧਜ ਚਿਤਜ ਥਿਰ ਬ੍ਰਿਤਜ ਬਚਨ ਯੁਤ ਬਿਨਯ ਵਦੰਤੋ ॥ ਪਰਮ ਦਯਾਕਰਿ ਯੁਕਤ ਭੁਕਤ ਭਰਿ ਮੁਕਤਿ ਸਹਾਯਕ । ਪੁੱਤ੍ਰ ਸਦਨ ਸੁਰ ਪੂਜਜ ਪੂਜਜ ਸੁਰ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਦਾਯਕ ॥ ਬਰਬੁਧਜ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਵਿਦੁਖ ਜਗਤ ਜਿਨੋਂ ਜਸ ਗਾਇਹੈ । ਹੁਇ ਗੁਰ ਤ੍ਰਿਕੋਂਣ ਚਹੁ ਕੋਂਣ ਮਹਿ ਗੁਰਤਾਪਦ ਪ੍ਰਗਟਾਇਹੈਂ ॥ ੪੦ ॥

ਨਵਮਸਥਾਨ ਸ਼ਨੀ ਫਲੰ

ਧਰਮ ਭੁਵਨ ਮਹਿ ਮੰਦ ਮੰਦ ਫਲ ਕਰਤ ਕਦਾਪੀ । ਪਯਸੁਖੇਤ੍ ਗਤਿ ਭਵ੍ਤ ਧਰਮ ਧੁਜ ਪਰਮ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ॥ ਭੂਰ ਭੋਗਜ ਨ੍ਰਿਪ ਯੋਗ ਇਹੋਂ ਇਕਲੋ ਫਲ ਦਾਇਕ ॥ ਪੂਰਣ ਗ੍ਰਹਿ ਧਨ ਧਾਨਜ ਮਹਾਂ ਸੂਰਣਕੇ ਨਾਯਕ ॥ ਸ਼ੁਭ ਸਰਬ ਕਲਾ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਭਕਹਿ ਲਗ ਦਿਜ ਉਪਮਾ ਕਹੈ। ਪਦ ਕਲਧਰਿ ਨੰਦ ਤ੍ਰਨੰਦ ਕੇਬ੍ਰਿੰਦ ਜਗਤ ਬੰਦਤ ਰਹੈ ੪੧ ॥

ਦਸਮ ਸਥਾਨ ਬੁਧਜ ਫਲੰ ॥

ਛਪਜ–ਭਰੇ ਭਵਨ ਧਨ ਧਾਨਜ ਬਿਮਲ ਜਸ ਜਜੋਂ ਜਲ ਗੰਗਾ ॥ ਭਾਗਜ ਸੂਰ ਭਰਪੂਰ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਸੋਭਿਤ ਸਰ ਬੰਗਾ ॥ ਯਦਿ ਦ੍ਵਿਜ ਰਾਜ ਤਨੁਜ ਰਾਜ ਮੰਦਰਹਿ ਬਿਰਾਜੇ ॥ ਮਹਾ ਰਾਜ ਪਦ ਪਾਇ ਪਾਇ ਸੋ ਮਹ ਮਹਿ ਰਾਜੇ ॥ ਸਭ ਰਾਜ ਵਿਭੂਤਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਿਰਾਜਈ ਹਯ ਗਯ ਰਥ ਪਾਯਕ ਘਣੇਂ ॥ ਗੁਣ ਬੇਦਿ ਬੰਸ ਸਿਰ ਮੌਰਕੇ ਠੌਰ ੨ ਨਰ ਗਣ ਗਣੇਂ ॥ ੪੨ ॥

ਗਜ਼ਾਰਹੇ ਸਚ੍ਹਾਨ ਸੂਰਜ ਫਲੰ ॥

ਦੇਸਨ ਦੇਸ ਨਰੇਸ ਬੇਸ ਦਾਸਨ ਜਜਿ ਆਵਹਿ । ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਕੋਰ ਰਾਖਿ ਚਰਨਨ ਸਿਰ ਨਾਵਹਿ ॥ ਸ੍ਵਰਣ ਰਚਿਤ ਮਣਿ ਖਚਿਤ ਗਜ ਰਾਜ ਸਾਜ ਅੰਬਾਰੀ ॥ ਤਰਲ ਤੁਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਅੰਗ ਭੂਖਿਤ ਮਿਤ ਭਾਰੀ ॥ ਦਿਨ ਮਣਿ ਵਿਰਾਜ ਯਦਿ ਲਾਭ ਗ੍ਰਹ ਨਾਨਾ ਬਿਧਿ ਲਾਭੰ ਕੁਰੇ ॥ ਭਵ ਰੂਪ ਵੰਤੁ ਮਾਂਨੀ ਚਤੁਰ ਸਾਂਤਿ ਕੰਤ ਧਰਮੰ ਧੁਰੇ ॥ ੪੩ ॥

ਇਤਿ ਭਾਵ ਫਲਾਨਿ ॥

ਇਤਿ ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕ੍ਰਤ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਵਕੀਲ ਸਮਾਪਤਾ ॥

ਖਾਸ ਦਸ੍ਖਤ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਵਕੀਲ ਸੁਧਾ ਸਰਮੈ ॥ ਕਾਂਸ਼ੀ ਮੈ ਸੋਧਿਆ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਰੋਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾ'ਸ

ਦੇਵਤ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

੧ ਸਕੰਧ,ਪੂਰਵਾਰਧ

੬ ਅਧਜ਼ਾਯ

ਓਂਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਣ ਕਮਲੇ ਭਜੋ ਨਮਃ ॥

ਦੋਹਿਰਾ – ਸਰ ਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਭੁ ਸਰਬ ਵਿਸ੍ਵ ਆਧਾਰ ॥
ਸ਼ੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਮ ਆਪ ਹੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰ ॥ ੧ ॥
ਰਜੁ ਭੁਜੇਗ ਜਿਮ ਭਾਨ ਹੈ ਜਾਮੈਂ ਯਹ ਸੰਸਾਰ ॥
ਜਿਹ ਜਾਨੈ ਨਹ ਭਾਨ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰੁ ਬ੍ਰਹਮ ਅਪਾਰ ॥ ੨ ॥
ਵੇਦ ਅਰਥ ਗੰਭੀਰ ਲਖ ਅਤਿ ਅਗਾਧ ਬਿਨ ਪਾਰ ॥
ਛੀਰ ਸਿੰਧੁ ਜਿਮ ਮਥਨ ਕਰ ਕਾਢਜੋ ਤਤ੍ਵ ਸੁਸਾਰ ॥ ੩ ॥
ਵਿਘਨ ਸਕਲ ਨਾਸ਼ਨ ਨਿਮਿਤ ਸੰਤਨ ਹੇਤ ਸਹਾਇ ॥
ਤੁਰਕ ਤੇਜ ਕੇ ਹਤਨ ਹਿਤ ਆਵਰ ਭੇ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥ ੪ ॥

ਸੋਰਠਾ—ਕਲੁ ਕਾਲੁਖ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਪਸਰੀ ਜਗ ਮੋ ਆਇਕੇ ॥
ਬਿਨ ਰਵਿ ਨਾਹਿ ਨਸਾਤ ਭਾਨੁ ਭਾਂਤ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ॥ ੫ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਵੇਦਾਂਤ ਵੇਦ ਵਿਦਜਾ ਸੁਭਗ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਸੰਤਾਨ ॥
ਥਾਪਨ ਹਿਤ ਥੇਦੀਸ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਭਗਵਾਨ ॥ ੬ ॥
ਮਾਯਕ ਵਿਗ੍ਰਹ ਧਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਭਏ ਮਨੁਜ ਅਵਤਾਰ ॥
ਬਸੁਧਾ ਭਾਰ ਉਤਾਰ ਹਿਤ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਠਾ ਉਦਾਰ ॥ ੭ ॥
ਨਾਮਾਵਤਾਰ ਸੁਭਾਰ ਕੇ ਨਾਮ ਪੋਤ ਕਰ ਧਾਰ ॥
ਪਾਪ ਤਾਪ ਲੋ ਖਾਪ ਕੈ ਕੀਨੇ ਸਿਖ ਗਜ ਪਾਰ ॥ ੮ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਮੌ ਨਾਥ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੰ ਨਰਕ ਨਿਵਾਰਣ ਰੂਪ ॥
ਨਾਕ ਨੀਯ ਨ੍ਰੀ ਨਾਥ ਪਦ ਸਭ ਭੂਪਣ ਕੇ ਭੂਪ ॥ ੯ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

ਅਬ ਸਿੰਘਾ ਵਲੋਕਨ ਨਜ਼ਾਯ ਪੂਰਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਵਿਸ਼ਨੁ ਅਵਤਾਰਨ ਸੋ ਵਿਕਲਪ ਪੂਰਬਿਕ ਸ਼ੰਸੈ ਉਠਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ :—

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਚੌਬੀਸ ਅਵਤਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਪੁਰਾਣੋ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈਂ । ਹੰਸਾ ਅਵਤਾਰ ਪ੍ਰਿਸ੍ਨੀ ਗਰਭ ਬਾਵਨ ਮਛ ਕਛ ਨ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਨਰ ਨਾਰਾਯਣ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਛਮਨ ਪਰਸੁ ਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਲ ਭਦ੍ ਅਰਜੁਨ ਕਲਕੀ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ। ਹੇ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਤੁਮਨੇ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸੋ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਬਜ਼ਾਸ ਕ੍ਰਿਤ ਪੁਰਾਣੋਂ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋਨੇ ਸੇ ॥

ਉਤ੍—ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮ ਨੇ ਬਜ਼ਾਸ ਕ੍ਰਿਤ ਪੁਰਾਣੋ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਨਹੀਂ ਲਿਖਜ਼ੇ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਗੀਤਾ ਮੇਂ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਹੈ ॥

ਯਦਾ ਯਦਾਹਿ ਧਰਮਸਜ਼ ਗਿਲਾਨਿਰ ਭਵਤੀਭਾਰਤ ॥
ਅਧਰਮ ਅਭਜ਼ੁਤਥਾਨਾਯ ਤਦਾਤਮਾਨੰ ਸ੍ਰਿਜਾਮਜ਼ਹੰ ॥
ਪਰਿਤ੍ਰਾਣਾਯ ਸਾਧੂਨਾਂਵਿਨਾਸਾਯ ਚ ਦੁਸ਼ਕ੍ਰਿਤਾਂ ॥
ਧਰਮ ਸੰਸਤ੍ਹਾਪ ਨਾਰਥਾਯ ਸੰਭਵਾਮਿ ਯੁਗੇ ਯੁਗੇ ॥

ਇਤਿ ਭਗਵਤ ਵਚਨਾਤ ਐਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ॥ ਕਜ਼ਾ ਹੇ ਅਰਜਨ ਜਬ ੨ ਧਰਮ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਗ਼ਿਲਾਨੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਔ ਅਧਰਮ ਬਹੁਤ ਵਧ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਧਰਨੀ ਅਧਰਮਜ਼ੋ ਕੇ ਚਾਰ ਕੋ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰਤੀ ਹੁਈ ਅਤਿ ਕਲਿਸ਼ਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔ ਮੇਰੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗਰੀਬ ਜਬ ਅਤਿ ਕਲੇਸ਼ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਉਨਕੀ ਅਨਨ ਗਤਿ ਸਮਝਕੇ ਅਧਰਮ ਕੇ ਔ ਦੁਸ਼ਕ੍ਰਿਤੀ ਜੋ ਪਾਪੀ ਮਲੇਛ ਹੈਂ ਤਿਨਾਂ ਕੇ ਨਾਸ ਲੀਏ ਔ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਲੀਏ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਲੀਏ ਯੁਗ ੨ ਵਿਖੇ ਮੈਂ ਅਵਤਾਰ ਲੈ ਕੈ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਇਨਕੀ ਮੈ ਦੁਸ਼੍ਟ ਪਾਪਜ਼ੋਂ ਸੇ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ॥ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮਾਰੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਨਿਯਮ ਸੇ ਚੌਬੀਸ ਅਵਤਾਰ ਸਿਧ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਕਿੰਤੂ ਅਨੰਤ ਅਵਤਾਰ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਔਰ ਭੀ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਵਚਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਬਹੂੰਨਿ ਮੇਵ ਤੀਤਾਨਿ ਜਨਮਾਨਿ ਤਵਚਾਰਜੁਨ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਾਨਜ਼ਹੰ ਵੇਦ ਸਰਬਾਣਿ ਨਤ੍ਰੈ ਵੇਥਪਰੰਤਪ ॥

ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਮੇਰੇ ਔ ਤੇਰੇ ਅਨੇਕ ਹੀ ਜਨਮ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਏ ਹੈ ਮੁਝਕੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਉਨ ਸਾਰੇ ਜਨਮੋਕੋ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਔ ਤੁਝਕੋ ਜੀਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਅਬ੍ਰਿਤ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਣੇਸੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਔ ਅਪਨੇ ਜਨਮੋਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤੋ ਹੈ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰੂਪ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਅਵਤਾਰੋਂ ਕੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੁ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਲਿਖਜੋਹੈ।ਸਤਯੁਗ ਤੈ ਮਾਣਿਉ ਛਲਿਓ ਬਲਿਬਾਵਨਭਾਇਓ ॥ ਤ੍ਰੈਤੈ ਤੈਂ ਮਾਣਿਉ ਰਾਮ ਰਘਵੰਸਿਕਹਾਇਓ ॥ ਦੁਆਪੁਰ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਮੁਰਾਰਿ ਕੰਸ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਓ॥ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਕੋ ਰਾਜ ਅਭੈ ਭਗਤਹਿ ਜਨ ਦੀਓ । ਕਲਜੁਗ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਅਮਰ ਕਹਾਇਓ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁਰਾਜ ਅਬਚਲ ਅਟਲ ਆਦਿ ਪੁਰੁਖ ਫੁਰਮਾਇਓ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਕਲਕਵਿਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਜੀ ਕਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਅਵਤਾਰ ਸਿਧ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਜੇ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਮਾਨੋਗੇ ਤਬ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋ ਕਾ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰ ਬਜ਼ਾਕੋਪ ਹੋਗਾ ॥ ਸਮਾਧਾਨ ॥ ਹੇ ਵਾਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਹਮਾਰਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਆਵਤੋ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸਤਜੁਗ ਤੈ ਮਾਣਿਉ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਵਚਨ ਯਦਜ਼ਪੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹੀ ਹੈਂ ਤਥਾਪਿ ਮਹਾ ਤਤ੍ਵ ਕੇ ਗਜ਼ਤਾ ਕਵਿਰਾਜ ਕਲ ਕਵਿਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਵਬਗਜ਼ ਸਰਬ ਸ਼ਕ੍ਤੀਮਾਨ ਮਹਾਨ ਈਸ਼੍ਵਰ ਸਰਬਾਤਮ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਉਚਾਰਣ ਕੀਏ ਹੂਏ ਹੈਂ ਔ ਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਸੇ ਆਪ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਹੀ ਉਚਾਰਨ ਕੀਏ ॥ ਆਪ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਏਹ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖਸੇ ਵਚਨ ਉਚਾਰਿਜੋ ਹੈ। "ਤਤ ਨਿਰੰਜਨ ਜੋਤਿ ਸਬਾਈ ਸੋਹੰ-ਭੇਦ ਨ ਕੋਈ ਜੀਉ"ਇਤਜ਼ਾਦਿ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਜਰੀ ਕੀ ਵਾਰਕੀ ੧੯ ਉਨੀਸਵੀ ਪਵੜੀ ਮੈਂ ਸਾਹਿਬ ਤੀਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ॥ ਅੰਸ ਅਵਤਾਰ ਉਪਾਇਓਨ ਭ੍ਰਾਉ ਦੂਜਾਕੀਆ ॥ ਜਿਉ ਰਾਜੇ ਰਾਜ ਕਮਾਂਵਦੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਭਿੜੀਆ । ਈਸਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇਵਦੇ ਅੰਤੁ ਤਿਨੀਨ ਲਹੀਆ ॥ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਅਲਖ ਹੈ ਗੁਰੁ ਮੁਖਿ ਪ੍ਰਗਟੀਆ । ਤਿਥੈ ਸੋਗ ਵਿਜੋਗ ਨ ਵਿਆਪਈ ਅਸਥਿਰ ਜਗਥੀਆ ॥ ਇਸਕਾ ਵੀਚਾਰ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਆਦਿਕ ਜੋ ਅਵਤਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਹੈਂ ਸੋ ਐਸਾ ਆਵਤਾ ਹੈ । ਭ੍ਰਾਉ ਦੂਜਾ ਕੀਆ ਕੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪਤਾ ਸੰਸਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੀ ਪਰੰਪਰਾ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ ਹੈ ਉਲਟਾ ਜੈਸੇ ਰਾਜੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਿਥ ਵੀਕਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਤ੍ਰੁਆਂ ਕੋ ਮਾਰਤੇ ਹੈਂ ਯੁਧ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅੰਸਾ ਅਵਤਾਰ ਭੀ ਅਨੀਤੀ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਰਾਵਣ ਆਦਿਕ ਰਾਜਨੋਂ ਕੋ ਮਾਰਤੇ ਭਏ ਔਰ ਸਰੀਰ ਧਾਰਜੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਜੋਗ ਵਿਯੋਗ ਜਨਜ ਦੁਖ ਭੀ ਸਹਾਰਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਦ੍ਵੈਤਕਾ ਹੀ ਵਰਤਾਰਾ ਵਰਤਾਵਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਭੇਦਹੀ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਦ੍ਰਿਢਬਜ਼ੁਸਾਰ ਵਤ ਹੋਜਾਵੇ ਜਿਸ ਕੀ ਈਸ਼ਰ ਮਹਾਦੇਵ ਔ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਅੰਤਨਾਮ ਨਿਰਨਯ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਸੇਵਾ ਅਨੰਤ ਯੁਗੋ ਔ ਕਲਪੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਤੋਂ ਭੀ ਅੰਤਕੋ ਨ ਪਾਇ ਸਕਤੇਭਏ ॥ ਅਥਵਾ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜਾਨਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਔ ਈਸ਼ਰ ਮਹਾਦੇਵ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਨਿਰਨਯ ਰੂਪ ਅੰਤ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕਰਕੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਕਲਪੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਉਮਾਸਹਾਯ ਈਸ਼ਰ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਔ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਤਿਸਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਤਿਨੋਂਨੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਕਾ ਅੰਤ ਨ ਪਾਯਾ ਨਾਮ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਦੇਖਜਾ ਹੈ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਦੇਸ਼ ਕ੍ਰਿਤ ਵਸਤੁ ਕ੍ਰਿਤ ਅੰਤ ਕਹੁੰ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਜੇ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਸੇ ਭਿੰਨ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤਾ ਮਾਨੁਖ ਵਤ ਨ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਬ੍ਰਹਮ ਤੰ ਪਰਾਦਾਤ ਯੋ ਅਨਜਤ੍ ਆਤਮਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਦ ॥ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜਾਨਨ ਰੂਪ ਅਪ੍ਰਾਧਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ੍ਹ ਜਾਤੀ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਉਸ ਜੀਵ ਕੋ ਪਰਾਦਾਤ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਪੂਰਬਕਿ ਅਪਨੇ ਸੇ ਪਰੇ ਕਰ ਦੇਤੋ ਹੈ ਭਿੰਨ ਵਤ ਭਿੰਨ ਕਰ ਦੇਤੋ ਹੈਂ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਭਿੰਨ ਜਾਨਤੋ ਹੈਂ ਸੋ ਭ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨੀ ਭ੍ਰਮਤੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ਇਤਿਸ਼੍ਰੁਤੇ ਐਸਾ ਜੋ ਨਿਰ ਭਉ ਨਿਰਵੈਰ ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਕਾਰ ਮਾਤ੍ ਤੇ ਵਰਜਿਤ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਗੁਰੁਮੁਖੋਂ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੋ ਹੈ ਪ੍ਰਤਖਜ ਦਰਸਨ ਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਉਹਾਂ ਆਤਮ ਕੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਆਤਮਿਕ ਰੂਪ ਵਿਖੇ ਜਿਨਾ ਗੁਰੁਮੁਖਾਂ ਨੇ ਇਸਿਥਤੀ ਪਾਈ ਹੈ ਪੁਨਾ ਉਥੇ ਉਨ ਕੋ ਆਤਮਾ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਪੂਰਬਿਕ ਸ਼ੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ॥ ਜਿਸ ਹੇਤੁਸੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਕਬੀ ਉਨਕਾ ਵਿਯੋਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਵਹ ਗੁਰੁ ਮੁਖ ਜਨ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਥਿਰਹੈਂ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਥਿਰ ਨਹੀ ਹੈ ਔਰ ਸਭ ਨਸ਼੍ਵਰ ਹੈ ॥ ੧੯ ॥

ਵਡ ਹੰਸਮਃ ੩ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸਦਮੀਠਾ ਲਾਗਾ ਗੁਰੁ ਸਬਦੀ ਸ੍ਵਾਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਇਆ ॥ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸਹਜਿਸਮਾਣੀ ਹਰਿਜੀਉ ਮਨਵਸਾਇਆ ॥ ੧ ॥ ਹਰਿਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਤ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਇਆ ॥ ਪੂਰੈ ਸਤਗੁਰਿ ਹਰਿਨਾਮ ਧਿਆਇਆ ॥ ੧ ॥ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬ੍ਰਹਮੈ ਬੇਦਬਾਣੀ ਪਰਗਾਸੀ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਸਾਰਾ ॥ ਮਹਾਦੇਵ ਗਿਆਨੀ ਵਰਤੇ ਘਰਿਆਪਣੈ ਤਾਮਸ ਬਹੁਤ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥ ੨ ॥ ਕਿਸਨ ਸਦਾ ਅਵਤਾਰੀ ਰੂਧਾ ਕਿਤੁ ਲਗਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਗੁਰੁਮੁਖਿ ਗਿਆਨ ਰਤੇ ਜੁਗ ਅੰਤਰਿ ਚੂਕੈ ਮੋਹ ਗਬਾਰਾ ॥ ੩ ॥ ਸਤਗਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ ਗਰਮਖਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਪਾਇਨਿ ਮੋਖਦੁਆਰਾ ॥ ੪ ॥ ਏਕੋ ਸਚ ਵਰਤੈ ਸ਼ਭ ਅੰਤਰਿ ਸਭਨਾ ਕਰੈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥ ਨਾਨਕ ਇਕਸ ਬਿਨ ਮੈ ਅਵਰ ਨ ਜਾਣਾ ਸਭਨਾ ਦੀਵਾਨ ਦਇਆਲਾ ॥ ੫ ॥ ੫ ॥

ਇਸਕਾ ਵੀਚਾਰ ॥ ਸਾਹਿਬ ਤੀਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸਜੋਂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਸੇ ਹਾਰਦ ਅੰਧਕਾਰ ਜੋ ਮਰਣਕਾ ਸਾਧਨ ਅਗਜ਼ਾਨ ਤਿਸਕੋ ਦੂਰ ਨਾਮ ਨਸ਼੍ਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਹੀ ਜੀਵਨੇ ਕਾ ਸਾਧਨ ਅਪਨੇ ਮੁਖਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਅਪਨੀ ਕਿਰਣੋਂ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਅੰਤਰਗਤ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਔਖਧਜੋਂ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੀ ਕਿਰਣੋਂ ਕਰਕੇ ਪੁਸ਼੍ਟ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਜਨੋਂ ਕੇ ਹਿ੍ਦੇ ਕੇ ਅੰਤਰਗਤ ਅੱਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸੰਤਜਨੋਂ ਕੇ ਹਿ੍ਦੇ ਕਮਲ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੇ ਵਚਨੋਂ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋ ਸੇ ਪੁਸ਼੍ਟਕਰਤੇਹੂਏ ਆਗੇ ਕਹਣਾ ਜੋ ਬਚਨ ਹੈ ਸੋ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੇਤਿ ॥ ਅਮਰਣ ਕਾ ਸਾਧਮ ਜਿਸ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਫਿਰ ਨ ਮਰੇ ਐਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਨਾਮ ਸਦਾਹੀ ਮੀਠੋ ਲਾਗਤੋ ਹੈਪਰੰਤੂ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਨਹੀਂ ਕਰਤੋ ਹੈਂ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਨਾਮ ਕੋ ਸ੍ਵਾਦ ਨਹੀਂ ਆਵਤੋ ਹੈ ॥ ਜਬ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਜਪਤੋਹੈਂ ॥ ਤਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੇ ਭੀ ਆਤਿ ਮਧੁਰ ਸ੍ਵਾਦ ਉਨਕੋ ਆਵਤੋ ਹੈ ਸੋ ਨਾਮ ਕੌਨਸੋ ਹੈ ਐਸੀ ਸ਼ੰਕਾ ਕੇ ਹੋਯਾ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ"ਵਾਨਤ ਜੋਗੀ-ਇਆ ਰਸ਼ ਬਾਤਾ ਸੋਹੰ ਸ਼ਬਦ ਅਮੀਰ ਸਮਾਤਾ" ਸੋ ਨਾਮ ਇਹ ਹੈ ਗੁਰੂਉਂ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਨਾਮ ਬਚਨ ਰੂਪ ਉਪਦੇਸ਼ ਦ੍ਵਾਰਾ ਇਸ ਨਾਮ ਕੋ ਸਾਦ ਰਸ ਆਵਤੋ ਹੈ ॥ ਸਤਜ ਵਕਤਾ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਚੀ ਹੈ ਯਥਾਰਥ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਤਾਰਿਕ ਨਾਸ੍ਤਿਕ ਜੈਨੀ ਆਦਿਕੋਂ ਵਤ ਮਿਥਜ਼ਾ ਨਹੀ ਹੈਂ ਪ੍ਰਤਾਰਿਕ ਨਾਮ ਬੰਚਕ ਠਗਕੋ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਸਤਗੁਰੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕੇ ਆਦਰ ਸਹਤ ਸੁਣਨੇ ਪਢਨੇ ਵਿਚਾਰਨੇ ਸੋ ਸਹਜ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਜੀਵ ਸਮਾਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਥਵਾ ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਨਦੀਆਂ ਸਮੁਦ੍ ਵਿਖੇ ਸਮਾਇ ਜਾਤਿਜਾਂ ਹੈ ॥ ਜੋ ਕੁਛ ਇਨ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਪਤਿਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸੋ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਜਾਇ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲੀ ਹੁਈ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਛਤ੍ਰੀ ਵੈਸ਼ ਸ਼ੂਦ੍ ਇਸਤ੍ਰੀ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਇਸ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸਾਥ ਮਿਲੇਗਾ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੁਬਾਣੀ ਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰੇਗੋ ਸੋ ਸੋ ਸਹਜ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਜਾਇਮਿਲੇਗੋ ॥ ਜਿਸ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਉਪਾਸਕ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਆਇ ਵਸਤੋ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਹਰਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਹਮਕੋ ਸਤਿ ਗੁਰੂਕੇ ਸਾਥ ਸੰਯੋਗ ਕਰਦੀਓਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਪੂਰੈ ਸਤ ਗੁਰੂਨੇ ਪਰਮ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਹਮਕੋ ਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਯਜ੍ਞਾਨ ਹਮਾਰੇ ਮਨਮੇਂ ਥਿਰ ਕਰਦੀਓਹੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਰਜੋਪ੍ਰਧਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਨੇ ਯਦ੍ਯਪੀ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰਲੀਏ ਬੇਦ ਰੂਪਾ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾਪਿ ਤਿਸ ਬਾਣੀ ਮੈਰਜੋ ਗੁਣ ਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਕਰਕੇ ਮਾਯਾ ਮੋਹਕੇ ਪਸਾਰੇ ਮੈ ਜੀਵ ਉਲਜ ਪਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕੈਸੇ? ਜੈਸੇ ਵੇਦਮੇ ਕਹਜੋ ਹੈ ॥

ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕਾਮੋ ਦਧਿਨਾ ਜੁਹੋਤਿ ਪਸੁਕਾਮੋ ਯਜੇਤ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾਮੋ ਯਜੇਤ ਪੁਤ੍ ਕਾਮੋ ਯਜੇਤ ਬ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਕਾਮੋ ਕਾਰੀਰਿਨਾ ਜੁਹੋਤਿ ॥

ਇਤ੍ਯਾਦਿ ਸ੍ਰੁਤਜੋਂ ਸੇ ਪਸ਼ੁ ਪੁਤ੍ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੁੰਦ੍ ਨੇਤ੍ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਯ ਆਦਿਕ ਕਾਮਨਾਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੀਏ ਵੇਦ ਮੈ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਯੱਗ ਕਰਣੇਕੋ ਕਹੇ ਹੈ ਇਨ ਕਾਮਨੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਯਜ੍ਞਾਦਿਕ ਕਰਮ ਜਾਲ ਮੈ ਦੇਹ ਜਾਤੀ ਆਦਿਕ ਅਭਿਮਾਨ ਪੂਰਬਿਕ ਜੀਵ ਫਸ ਮਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਮੁਕਤ ਕੈਸੇ ਹੋਵੈ ॥ ਧਨ ਔ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਿਨਾ ਯਜ੍ਞ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਧਨ ਔ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਜੀਵ ਭਟਕ ੨ ਕਰ ਮਰਜਾਤੇ ਹੈ ਵਾਸ਼ਨਾ ਕਰਕੇ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋ ਮੇ ਭ੍ਰਮਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਤਮੋ ਗੁਣ ਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਸੇ ਮਹਾਦੇਵ ਯਦ੍ਯਪੀ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਹੈ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਰਣ ਭੀ ਹੈ । ਤਥਾਪੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨੀ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਹੋਨੇ ਸੇ ਤਾਮਸ ਸਹਿਤ ਸਮਸ਼੍ਟੀ ਅਹੰਕਾਰ ਕਾ ਲੈਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਵਨ ਤੇ ਅਪਨੇ ਨਿਜ ਸਰੂਪ ਮੇਂ ਵਰਤਤੇ ਹੈ ਆਨੰਦ ਮੇਂ ਮਗਨ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਰਮਤੇ ਹੈਂ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਆਪ ਸਰੂਪ ਸੇ ਸਦਾ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਤੇ ਤਮੋਗੁਣ ਔ ਤਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਲਿਪਾਇ ਮਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਔ ਕਪਾਲੀ ਮਤ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਹੈ ਔ ਅਘੋਰ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਤ ਮੇਂ ਪ੍ਰਵਿਸ੍ਟ ਜਨ ਮਹਾ ਅੰਧ ਤਮ ਕਰਕੇ ਅਵਰੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਭਖਜਾ ਭੁਖਜ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਸ਼ੁੰਨਜ ਯਥੇਸ਼੍ਟਾਚਰਣ ਰਤ ਮੁਰਦੇ ਆਦਿਕ ਕੋ ਭੀ ਭਖਣ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਜੀਵ ਕੇ ਮਾਂਸ ਕੀ ਕਜਾ ਗਲਨਾ ਹੈ ਮਦਰਾ ਮਾਂਸ ਕਾ ਸੇਵਨ ਸਦਾ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਅਹੰਕਾਰ ਕਾ ਮਾਨੋ ਪੁੰਜ ਹੈਂ। ਤਿਸ ਕਪਾਲੀ ਮਤ ਮੇਂ ਮੁਕ੍ਤਿ ਪਦਾਰਥ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਪਿਸ਼ਾਚੋਂ ਭੂਤੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਉਨਕੀ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਹੈ ਇਸ ਪਰ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ॥

ਰੁਦ੍ ਭਗਤ ਜਗ ਮਾਹਿ ਸੁਖ ਕੇ ਦਿਵਸ ਸਦਾ ਭਰਹ ॥
ਮਰਹ ਫਿਰ ਆਵੈ ਜਾਹਿ ਫਲ ਕਿਛਲਹਿ ਨ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ॥

ਸ਼ਮਸ਼ਾਂਨੋ ਮੇਂ ਸਦਾ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵਹੁ ਜੀਵਤੇ ਹੀ ਪਿਸ਼ਾਚ ਹੈਂ। ਤਿਨਕੇ ਮਤ ਕੀ ਓਰ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੁ ਦੇਖਤੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਉਨ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਮਤ ਕੋਧਾਰਨ ਤੇ ਦੂਰ ਰਹਜੋ। ਯਾਂਤੇ ਕਪਾਲੀ ਮਤ ਮੇਂ ਜੀਵ ਕੀ ਕਲਜਾਨ ਹੋਨੀ ਕਠਿਨ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਔ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ੍ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜਾ ਨਿਮਿਤ ਸਦਾਹੀ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਣੇ ਮੇਂ ਰੁਝੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੀ ਪਰੰਪਰਾ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਨਾ ਤੋ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ ਕੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਔ ਨ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਚੰਦ੍ ਕੀ ਜਗਤ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ੩ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ 'ਕਿਤਲਗ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰਾ'ਕਿਸਕੇ ਆਸ਼੍ਰੈ ਲਗਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜਗਜਾਸੁ ਜਨ ਤਰੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਪਾਰ ਤੀਰ ਜਾਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਕੋਈ ਜਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰਮ ਕਾਰੁਣਕ ਸੁਧ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਜੀ ਕੇ ਨੰਦਨ ਰੂਪ ਨਿਰਮਾਚਾਰਯ ਜਗਤ ਕੇ ਮੋਹ ਰੂਪ ਕੀਚ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਉਧਾਰ ਲੀਏ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਆਦਿਕ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਕਲੁਯੁਗ ਮੇਂ ਵੁਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਉਪਾਸਨਾ ਨਾਮਕੀ ਕਾ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾਕੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯਕ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਉਪਰ ਅਤਿ ਦ੍ਰਿਢ ਤਰ ਸੇਤੂ ਬਾਂਧ ਦੇਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਸੋ ਤਿਸ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਮੇਂ ਆਇਕੇ ਗੁਰੂਆਂ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਮੇਂ ਰਤੇ ਪ੍ਰੀਤੀਵਾਨ ਜੋ ਗੁਰੂ ਮੁਖ ਜਗਤ ਮੇਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਤਿਨ ਕੇ ਮਨ ਸੇ ਮਹਾਂ ਮੋਹ ਰੂਪੀ ਗੁਬਾਰਾ ਨਾਮ ਘੋਰ ਅੰਧਕਾਰ ਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯ ਕੇ ਉਦੇ ਹੋਨੇ ਸੇ ਚੁਕੇ ਨਾਮ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥

ਨਨੁ—ਕੇ ਜਬ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਤਪੱਸਿਜੋਂ ਕਾ ਭੇਖ ਧਾਰ ਕੇ ਜਟਾ ਮੁਕਟ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਾਂਧ ਕੇ ਬਣ ਕੋ ਗਏ ਹੈਂ ਤਬ ਸੇ ਬੈਰਾਗੀਉਂ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਚਲੀ ਹੈ ਤਥਾ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਚੰਦ੍ ਜੀ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਸ੍ਰੀ ਵੈਸ੍ਨਵ ਬਲਭਾਚਾਰਯ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਤੁਮ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਔ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਚੰਦ ਕੀ ਗੁਰੂ ਪਰੰਪਰਾ ਰੂਪ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਔ ਨਾਮ ਜਪਨ ਰੂਪ ਉਪਾਸਨਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਚਲਾਈ ਹੈ ॥ ਮੂਰਤਿ ਪੂਜਨ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਥੋਰੋ ਸੋ ਰਾਖਜੋ ਹੈ ॥ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤੀ ਨਾਮ ਜਪਨ ਰੂਪ ਉਪਾਸਨਾ ਬਹੁਤ ਸੀ ਰਾਖੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਯਦਜ਼ਪੀ ਸ੍ਰੀ ਵੈਸ੍ਨਵਿ ਬਲਭਾਚਾਰੀ ਆਦਿਕ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਔ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਹੈ ਭੀ ॥ ਤਥਾਪੀ ਵਹੁਮੂਰਤੀ ਪੂਜਨ ਮਾਤ੍ਰਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਜਟਾ ਜੂਟ ਮਤ ਬੈਰਾਗੀ ਵੈਸ੍ਨਵ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਕੋ ਭੇਸ ਧਾਰਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਥਾ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨਾਮਿਤ੍ ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਮੀਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਗਸਤ ਸੁਤੀਛਨ ਆਦਿਕ ਅਨੰਤ ਹੀ ਰਿਖੀ ਲੋਕ ਜਟਾ ਜੂਟ ਹੋਕੇ ਬਨੋ ਮੈ ਰਹਕੇ ਫਲ ਫੂਲ ਪਤਰ ਸਾਗ ਭਾਜੀ ਭਖਜਨ ਕਰ ੨ ਕੇ ਤਪ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਵਾਸ੍ਤਵ ਮੇ ਯੇ ਵੈਸ੍ਨਵ ਮਤ ਬਾਨ ਪ੍ਰਸ੍ਥ ਆਸ੍ਰਮ ਹੈ ਸੋ ਸਨਾਤਨ ਸੇ ਜਬਸੇ ਚਾਰੋਂ ਵਰਣ ਔ ਚਾਰੋਂ ਆਸ੍ਰਮੋਂ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਸ੍ਰੀ ਮਨੂ ਆਦਿਕੋਂ ਨੇ ਅਸ੍ਥਾਪਨ ਕਰੀ ਹੈ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਤਬਕਾ ਹੀ ਯੇ ਬਾਨ ਪ੍ਰਸ੍ਥ ਆਸ੍ਰਮ ਹੈ ॥ ਯੇ ਕਥਾ ਸਰਬ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਪੁਰਾਣ ਸ੍ਮਿਰਤਜ਼ੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਿਖਕੀ ਮਿਰਜ਼ਾਦਾ ਥਾਪਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਰਬ ਸ਼ਕ੍ਤੀ ਯੁਕ੍ਤ ਕਰਕੇ ਅਪਨੋ ਹੀ ਰੂਪ ਬਨਾਇ ਕੇ ਅਪਨੇ ਅਸ੍ਥਾਨ ਮੈ ਥਾਪਨ ਕਰਨੇ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕੀ ਚਲਾਈ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ ਜੀ ਆਦਿਕੋਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਉਨਹੀ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕੋ ਮੈ ਨਿਸਚਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦਜੀ ਨੇ ਏਕ ਸ੍ਰੀਹਨੁਮਾਨ ਔ ਲਖਜ਼ਮਨ ਕੋ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਸੋ ਭੀ ਅਧਜ਼ਾਤਮ ਰਾਮਾਯਣ ਮੈ ਰਾਮਗੀਤਾ ਔ ਰਾਮ ਹ੍ਰਿਦੈ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਵਤੋ ਹੈ ਔਰ ਬਾਲਮੀਕੀ ਆਦਿਕ ਕਿਸੀ ਰਾਮਾਯਣ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਆਵਤੋ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਲਖਜ਼ਵਣ ਜੀ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੋ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਸ੍ਵਣ ਮੈ ਨਹੀਂ ਆਵਤੋ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸ੍ਰੀ ਲਖਜ਼ਮਣ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸੀ ਅਪਨੇ ਸਿਖਕੋ ਨਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਉ ਹੈ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਔ ਉਧਵ ਜੀ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀਓਹੈ ਤਥਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੋਪਜੋਂ ਕੋ ਭੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਆਗੇ ਉਨਕੀ ਗੁਰੂ ਪਰੰਪਰਾ ਰੂਪ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੰਦ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਨਿਸਚੈ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕੇ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਜਜਾਂ ਰਿਖਜੋਂ ਕੇਹੀ ਘਰ ਮੇਂ ਥੀ ॥

ਤਥਾਚ ਗੀਤਾ ਇਮੰਵਿਵਸ੍ਵਤੇ ਯੋਗੰ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤਵਾਨ ਹਮ ਵਜ਼ਯੰ ॥
ਵਿਵਸ੍ਵਾਨ ਮਨਵੇ ਪ੍ਰਾਹਮਨੁ ਰਿਖਜਾਕਿਵੇ ਅਬ੍ਵੀਤ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਏਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਆਤਮਿਕ ਯੋਗ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੇ ਆਦੀ ਕਾਲਮੈ ਸੂਰਯ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮੈ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤਾ ਭਯਾਹੂੰ ॥ ਸ਼ਰੀਰ ਧਾਰਕੈ ਸਰਬ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਭੀ ਅਕਰਤਾ ਅਵਿਕਾਰੀ ਹੂੰ ॥ ਔ ਸੂਰਯ ਵੈਵਸ੍ਵਤ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ ਮਨੂਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਇਸੀ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦਜਾ ਕਾ ਦੇਤੋਭਯੋ ॥ਔ ਮਨੂਭੀ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ ਇਖ੍ਵਾਕੁ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਇਸ ਰਾਜਵਿਦਜਾ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ—ਏਵੰ ਪਰੰਪਰਾ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤ ਮਿਮੰਰਾਜ ਰਿਖਜੋ ਵਿਦੁਃ ।
ਸਕਾਲੇ ਨੇਹ ਮਹਤਾ ਯੋਗੋਨਸ਼੍ਟਃ ਪਰੰਤਪ ॥ ੨ ॥

ਹੇ ਪਰੰਤਪ ਸ਼ਤ੍ਰੁਤਾਪਨ ਏਵੰ ਨਾਮ ਪੂਰਬ ਉਕ੍ਤਰੀਤਿ! ਸੇ ਪਰੰਪਰਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਈਸ਼੍ਵਰ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸੂਰਯਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਰੂਪ ਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਸੂਰਯ ਸੇ ਮਨੂ ਕੋ ਮਨੂ ਸੇ ਇਖ੍ਵਾਕੁ ਕੋ ਇਤਜਾਦੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹੈਂ ॥ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੋ ਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿਦਜਾ ਭੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜੋ ਸਰਬ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਰਾਜਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਰਾਜਵਿਦਜਾ ॥ ਸੋ ਏਹ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤਹੋਜਾਨੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਰੂਪ ਯੋਗ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਗਯੋਥੋ॥ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਰੂਪ ਯੋਗ ਆਜ ਪੁਨਾ ਮੈਤੁਝਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਸੁਨਾਯੋ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਰੂਪ ਯੋਗ ਸਨਾਤਨ ਹੈ ਨਾਮ ਪੁਰਾਤਨ ਹੈ ॥

ਮਲ—ਸ ਏਵਾਯੰ ਮਯਾ ਤੇਦਜ ਯੋਗਾ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤਃ ਪੁਰਾਤਨਃ ॥
ਭਕ੍ਤੋਸਿ ਮਮਸਖਾ ਚੇਤਿ ਰਹਸਜੰ ਹਜ਼ੇਤਦੁਤ੍ਤਮੰ ॥ ੩ ॥

ਟੀਕਾ—ਕਾਹੇਤੇ ਮੇਰਾ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤ ਭੀ ਤੂੰ ਹੈ ਔ ਪਰਮਪਜਾਰਾ ਮੇਰਾ ਸਖਾ ॥ਮਿਤ੍ ਭੀ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੀ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਯੇਹ ਪਰਮ ਗੁਹਜ ਰਹਸਜ ਮੈਨੇ ਤੁਝਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸੁਨਾਯੋ ਹੈ ॥ ਔ ਏ ਪਰਮਉਤਮ ਸਿਧਾਂਤਹੈ ॥ ੩ ॥ ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੰਦ ਕੇ ਇਸ ਵਚਨ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋਹੈ ਕੇ ਆਦਿ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਏਹ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਖਤ੍ਰੀ ਰਾਜਜੋਂ ਕੇ ਹੀ ਘਰ ਮੇ ਥੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੇ ਘਰਮੇ ਨਹੀਥੀ ਤਥਾ ਵੇਦਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਭੀ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੋ ਪੰਚਾਗਨੀ ਵਿਦਜਾ ਔ ਵੈਸ਼੍ਵਾਨਰ ਵਿਦਜਾ ਭੀ ਪ੍ਰਥਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖਤ੍ਰੀ ਰਾਜਜੋਂ ਕੇਹੀ ਘਰਮੇ ਥੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਘਰਮੇ ਨਹੀਂ ਥੀ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸਾਮਵੇਦਕੀ ਛਾਂਦੋਗ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਮੈ ਐਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ੍ਵਣ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਜੋ ਪ੍ਰਵਾਰਣ ਰਾਜਾ ਸੇਉਦਾਲਕ ਰਿਖੀ ਪੰਚਾਗਨੀ ਵਿਦਜਾ ਸੀਖਜੋ ਹੈ॥ ਔ ਅਸ੍ਵਪਤਿ ਰਾਜਾ ਸੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਾਲ ਔ ਪਮਨਵ ਆਦਿ ਖਟ ਰਿਖੀ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰ ਵਿਦਜਾ ਸਿਖਤੇ ਭਏਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਅਬ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਚੰਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਜੀ ਆਦਿਕ ਏਹ ਭੀ ਰਾਜ ਰਿਖਜੋਂ ਕੀ ਕਲਮੇਂ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਔ ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਪਰ ਵਿਰਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈਂ॥ ਔਰ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਗੀਤਾਕੇ ੧੪ ਅਧਜ਼ਾਯ ਕੇ ੨੭ ਸ਼ਲੋਕ ਮੇ ਕਹਜੋ ਹੈ॥

ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਠਾ ਹਮ ਮ੍ਰਿਤਸਜ਼ਾ ਬਜ਼ਸਜ ਚ ॥
ਸ਼ਾਸ੍ਵਤਸਜ ਚ ਧਰਮਸਜ਼ ਸੁਖਸਜੈ ਕਾਂ ਤਸਜਚ ॥ ੨੭ ॥

ਟੀਕਾ--ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਅਵਿਕਾਰੀ ਏਕਾਂਤ ਨਾਮ ਕੇਵਲ ਸੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਔ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼ਾਸ੍ਵਿਤ ਨਾਮ ਪਰੰਪਰਾ ਸੇ ਨਿਰੰਤਰ ਧਰਮ ਚਲੋ ਆਵਤੋ ਹੈ ਤਿਸ ਧਰਮ ਕਾ ਰਖਜ਼ਕ ਅਥਵਾ ਤਿਸ ਧਰਮ ਕਾ ਮੂਲ ਹੈ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮੈ ਹੀ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਪ੍ਰਤਿ ਨਿਧਿ ਨਾਮ ਮੂਰਤੀ ਹੂੰ ਮੁਝਕੋ ਤੂੰ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਰੂਪ ਜਾਨ ੨੭ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਭੀ ਬਚਨ ਹੈ ਕੇਂਤਤ ਨਿਰੰਜਨ ਜੋਤਿਸਬਾਂਈ ਸੋ ਹੰ ਭੇਦ ਨ ਕੋਈ ਜੀਉ ॥ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨ ਸੰਤ ਪਤਿ ਪਾਰਨ॥ ਦੁਸਟ ਸਭੁਨ ਕੇ ਮੂਲ ਉਪਾਰਨ' ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਵਚਨੋ ਸੇ ਜਾਨ ਪਰਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ਼ੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਲਹਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ੍ਨੂ ਮਹਾਦੇਵ ਆਦਿਕ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤਿਸੀ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਲਹਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਭੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਸਰਬ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ॥ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਸੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਗੁਰੁਮੁਖ ਗਿਆਨ ਰਤੇ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਰੂਪ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਅਦ੍ਤੀਯ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਮੈ ਜੋਨਸੇ ਗੁਰੁਮੁਖ ਹੋਕੇ ਰਤੇ ਪਰੀਤੀਵਾਂਨ ਭਏਹੈਂ ॥ ਤਿਨਹੁ ਗੁਰੁਮੁਖੋਹੁ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਸੇ ਮੋਹਨਾਮ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਅੰਧਕਾਰ ਮਿਟਜਾਤੋ ਹੈ ਔ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਉਨ ਗੁਰੁਮੁਖੋਂ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਪਰਗਟ ਹੋ ਆਵਤੋ ਹੈ ॥ ਪੰਚਮ ਅਧਜ਼ਾਯ ਗੀਤਾ ਮੇਂ ਸੀਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਵਚਨ ਹੈ॥

ਗਜ਼ਾਨੇਨਤੁ ਤਦ ਗਜ਼ਾਨੰ ਯੇਖਾਂਨਾਸਿਤ ਮਾਤਮਨਃ ॥
ਤੇਖਾਂ ਮਾਦਿਤਜ ਵਜਗਜ਼ਾਨੰ ਪਰਕਾਸਯਤਿ ਤਤਪਰੰ ॥ ੧੬ ॥

ਗਜ਼ਾਨੇਤਿ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਆਤਮ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਨੇ ਜਿਨ ਸਤ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੇ ਆਤਮਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਅਗਜ਼ਾਨ ਨਾਸਿਤੰ ਨਸਟ ਕਰਦਿਓ ਹੈ ॥ ਉਨ ਮਹਾਪੁਰੁਖੋਂ ਕੇ ਹਿਰਦੈ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਭਮ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਪਰਾਯਣ ਗਜ਼ਾਨ ਸੂਰਯ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪਰਕਾਸਤੋ ਹੈ ॥ ੧੬ ॥ ਯਾਹੀਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਕਹਜ਼ੇ ਹੈ ॥

ਚੁਕੈ ਮੋਹੁ ਗੁਬਾਰਾ

ਮੋਹ ਕ੍ਰਿਤ ਘੋਰਅੰਧਕਾਰ ਰੂਪ ਅਵਗਣ ਚੁਕਜਾਤੋ ਹੈ ਨਸਟ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਇਤਿ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸੀਰੀ ਗੁਰਨਾਨਕ ਦੇਵਕੀ ਆਗਿਆ ਮਾਨਨ ਰੂਪ ਸੇਵਾ ਗੁਰੁਮੁਖ ਹੋਕੇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਬਿਖਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦਰ ਸੇ ਗੁਰੁਮੁਖੋਂ ਕੋ ਨਿਸਤਾਰਾ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੰਪੂਰਣ ਸੰਸਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਦੁਖੋਂ ਕੇ ਸਮੁਦਰ ਸੇ ਤਰਜਾਤੇ ਹੈਂ ਪਾਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਕੀ ਆਂਗਜ਼ਾ ਮਾਨਨ ਰੂਪ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਦੁਸਤਰ ਸਮੁਦਰ ਕੋ ਗੋ ਪਦ ਵਤ ਤੁਛ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਤਰਜਾਤੇ ਭਏ । ਅਰਥਾਤ ਕੋਟਾ-ਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡੋਂ ਕੇ ਅਧਿਪਤਿ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਵਿਖੇ ਜੋ ਗੁਰੁਮੁਖ ਪਰੀਤੀਵਾਨ ਹੈ ਸਾਚੇਨਾਮ ਕਾ ਜਿਨਕੇ ਮਨਕੋ ਰੰਗ ਚਢ ਗਜ਼ਾ ਹੈ ਵਹੀ ਪੁਰੁਖਵੈਰਾਗ ਵਾਨ ਵਿਰਕਤ ਹੈ ਜਲ ਪਦਮ ਪਤਰ ਵਤ ਕਰਮ ਲੂਪੀ ਪੰਕ ਸੇ ਲਿਪਾਯ ਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਏਕੋ ਇਤਿ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖਜ਼ ਚਕਾਰ ਅਵਧਾਰਨ ਔ ਅ-ਨੁਕੂ ਵਾਕਜ਼ਕੇ ਸਮੁਚੈ ਮੈ ਜਾਨਨਾ ਸੋ ਨਾਮ ਏਕ ਹੀ ਅਦੁਤੀਯ ਸਨਾਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਭ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈ ਸਭਨਾਕੀ ਪਾਲਨਾ ਰਖਜ਼ਾਯੋਗ ਖੇਮ ਕਰ ਰਹਜ਼ੋ ਹੈ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਹੈ ਧਰਮ ਨੀਤੀ ਕਾ ਦੀਵਾਨ ਨਾਮ ਏਕ ਹੀ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਸਭਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਬਿਨਾਂ ਹਮ ਦੁਤੀਯ ਔਰ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਵਸਤੂਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ੫ ॥

ਸਰਪ ਨੀਤੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਲਿਆ ॥
ਜਿਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੂ ਮਹਾਦੇਵ ਛਲਿਆ ॥
ਇਨਮਾਇਆ ਜਗ ਮੋਹਿਆ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ੍ਨੂ ਮਹੇਸ ॥ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ॥ ਤਥਾਚ

ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਵਚਨੰ

ਬ੍ਰਹਮ ਮਹੇਸ੍ਵਰ ਵਿਸ੍ਨੂ ਸਚੀ ਪਤਿ ਅੰਤਫਸੇ ਜਮ ਫਾਸਪਰੈ ਗੋ ।
ਜੋ ਨਰ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਕੋ ਪਰਸ ਹੈ ਪਗ ਤੇ ਨਰਫੇਰ ਨ ਦੇਹ ਧਰੈ ਗੋ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿਤੇ ਰਾਮ ਹੂਏ ॥ ਤਿਤੇ ਅੰਤ ਮੂਏ ॥ ਜਿਤੇ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਹੈਹੈ ॥ ਸਭੈ ਅੰਤ ਛੈ ਹੈ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਔ ਵਿਸ਼ਨੁ ਘਟ ਕਲਸ ਵਤ ਪ੍ਰਯਾਯ ਵਾਚੀ ਸਬਦ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬ ਅਵਤਾਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਭੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਹੀ ਹੈਂ। ਦੂਸਰਾ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪ ਹੇਤੁ ਭੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੀ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਭਜ਼ਾਵਤ ਕੋ ਵਚਨ ਹੈ ਮਨਮਨਾ ਭਵ ਮਦ ਭਕਤੋ ਮਦ ਯਾਜੀ ਮਾਂ ਨਮਸਕੁਰੁ । ਔਰ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਆਦਿਕ ਸ਼ੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਫੁਰੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਭਟੋ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸਾਥ ਭੀ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਆਵਤੋ ਹੈ ਨਾ ਤੋ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਵਿਰੋਧ ਆਵਤੋ ਹੈ ਇਤਿ ਸਰਬੰਸ ਮੰਜਸੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨ ਕ ਜੀ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੀ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ। ਇਤਨੇ ਗੰ੍ਥ ਕਰਕੇ ਕਿਆ ਸਿਧ ਹੂਆ ਜੋ ਉਤਪਤੀਵਾਨ ਜਿਤਨੇਕੁ ਅਕਾਰ ਮਾਤ੍ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਮਾਯਾ ਮਯ ਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ॥

ਰਾਮ ਗਇਓ ਰਾਵਨ ਗਇਓ ਜਾਂਕੋ ਬਹੁ ਪਰਿਵਾਰ ।
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਥਿਰ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਸੁਪਨੇ ਜਿਉਂ ਸੰਸਾਰ ॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਵਿਸ੍ਨੂ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਚੰਦ ਜੀ ਸੂਰਯ ਗਣੇਸ਼ ਦੇਵੀ ੨੪ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨੂ ਜੀ ਕੇ ੧੦ ਅਵਤਾਰ ਅਥਵਾ ਅਧਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਯੇਹ ਜਗਤ ਕੇ ਕਾਰਕੁ ਔਰ ਇਨ੍ਹੋਂ ਕਾਕਾਰਯ ਸੰਸਾਰ ਯੇਹ ਸਾਰਾ ਆਕਾਰ ਮਾਤ੍ ਮਾਯਾ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮਿਥਜ਼ਾ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੂਚਨ ਕੀਏ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਮੇ ਸਤ ਪਦਾਰਥ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔ ਬਜ਼ਾਪਨ ਸੀਲ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਹੈਂ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਅਵਤਰੇ ਹੈ ਯੇਹ ਸਿੱਧ ਭਯੋ ਇਤਿਦਿਕ ॥

ਓਤਤ ਸਤ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵਤਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕੰ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੰ
ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪੰਚਮੋਂ ਅਧਜ਼ਯਃ ੫ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ

ਦੋਵਤਰ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

੧ ਸਕੰਧ,ਪੂਰਵਾਰਧ

੭ ਅਧਜ੍ਹਾਯ

ਓਤਤ ਸਤ

ਦੋਹਿਰਾ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਨ ਸਰੋਜ ਰਜ ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ।
ਦ੍ਰਿਗ ਅੰਜੈ ਉਰਤਮ ਹਰੈ ਸਦਾ ਬਸਹੁ ਮਮਚੀਤ ॥ ੧ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਬ ਬਰਨੋ ਪਰਸੰਗ ।
ਸੁਨਤ ਜਾਂਹਿਕੇ ਮਿਟਤ ਹੈਂ ਦੁਸ਼੍ਹ ਦ੍ਰੁਤ ਦੁਖ ਦ੍ਵੰਦ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਸਰਬ ਵਿਦਜ੍ਹਾ ਨਿਧਾਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਖਸਟਮ ਵਰਸ ਕੇ ਲਾਗਤੇ ਹੀ ਥੋਰੇ ਸੇ ਹੀ ਦਿਨੋਂ ਮੇਂ ਸਭ ਵਿਦਜ੍ਹਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਆਚਾਰਯ ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਬੜੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਔਰ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਨੋਂ ਕੇ ਕੁਮਾਰੋਂ ਕੋ ਕਿਤਨਾ ੨ ਚਿਰ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਬਡੇ ਕਸ਼ਟੋਂ ਸੇ ਕਈ ੨ ਦਿਨੋਂ ਮੇਂ ਵਿਦਜ੍ਹਾ ਕੋ ਏਕ ਏਕ ਅੰਗ ਬਡੇ ਯਤਨ ਸੇ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਔ ਇਨ ਕੋ ਹਮ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਸੂਚਨ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰਾਤੇ ਹੈਂ ਆਰੋ ਹੀ ਸਾਂਗ ਵਿਦਜ੍ਹਾ ਸਮਝ੍ ਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ । ਯਹ ਔਸੇ ਕਰਮ ਮਨੁ ਵੰਸ਼ਜੋ ਸੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈਂ । ਏਹ ਕੋਈ ਤੀਨੋਂ ਦੇਵਤਜ਼ੋਂ ਮੇਂ ਸੇ ਅਵਤਰਜ਼ੇ ਹੈਂ ਕਿਸੀ ਕਾਰਜ ਕੋ ਵਸ਼ ਤੇ । ਇਧਰ ਸਰਬ ਬਾਲਕੋਂ ਨੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਘਰੋ ਮੇਂ ਜਾਇਕੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਆਚਾਰਯ ਕੇ ਪਾਸ ਵਿਦਜ੍ਹਾ ਪਢਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੋ ਸਾਲ ਕਿਸੀ ਕੋ ਚਾਰ ਪਾਂਚ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹੈਂ ਹਮ ਕੋ ਤੋ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਯੋ ਹੈ ਔ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਛੋਟੇ ਸੋ ਲਰਕੋ ਹੈਂ ਔ ਥੋਰੇ ਹੀ ਦਿਨ ਭਏ ਹੈਂ ਤਿਸ ਕੋ ਆਚਾਰਯ ਪਾਸ ਪਢਨੇ ਬੈਠਜ਼ਾ ਕੋ ਤਿਸਕੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਥੋਰੇ ਸੇ ਦਿਨੋਂ ਮੈ ਹੀ ਸਾਰੀ ਵਿਦਜ਼ਾ ਸਿਖਾਇ ਦਈ ਹੈ ਤੇ ਹਮਕੋ ਅਛੀ ਤਰਹਸੇ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਈ ਜਿਸ ਸੇ ਹਮਕੋ ਵਿਦਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਆਤੀ ਹੈ ॥ ਐਸੀ ੨ ਬਾਲਕੋਂ ਕੀ ਬਾਤੇਂ ਸੁਣਕੇ ਉਨਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਬਡੇ ਕੋਪ ਹੋਇਕੇ ਆਚਾਰਯ ਸੇ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਕਹਜ਼ਾ । ਅਰੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਹੀ ਘਰੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਵਸਤੀ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਔ ਫਿਰ ਹਮਾਰੇ ਬਾਲਕੋਂ ਕੋ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਤਾ ਹੈ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਬਹੁਤ ਪਢਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਆਜ ਤੇ ਲੈਕੇ ਫਿਰ ਕਬੀ ਤੂੰ ਬਾਬੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪਢਾਵੇ ਗੋ ਤਬ ਹਮ ਤੇਰੇ ਕੋ ਬਹੁਤ ਸੀ ਸਜਾਇ ਦੇਕੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵੈਂ ਗੇਂ। ਐਸੇ ੨ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੈ ਬਚਨ ਸੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਤੇ ਭਏ।ਤਬ ਵਿਚਾਰੇ ਆਚਾਰਯ ਨੇ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰੀ । ਹੇ ਭਗਵਨ ਐਸੇ ਮੁਝਕੋ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਜੋਂ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੈ। ਐਸੀ ਬਾਤੇਂ ਆਚਾਰਯ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਸਬ ਵਿਦਜ਼ਾਕ ਆਸ੍ਰਾ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਤੇ ਹਮਾਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਅਬਹਮਨੇ ਪਢ ਕੇ ਕਿਸੀ ਸੇ ਕਜ਼ਾ ਬਨਾ ਨੋ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਸਿਧ ਕਰਨੋ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪਢਨੇ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਜ਼ਾਤੇ ਭਏ। ਇਧਰ ਆਚਾਰਯ ਅਧਜ਼ਾਪਕ ਕੇ ਮਨਮੇਂ ਬਡੀ ਚਟਪਟੀ ਲਾਗ ਜਾਤੀਭਈ ਕੇ ਹਮ ਨੇ ਕਿਉਂ ਪਢਨੇ ਕੇ ਨਿਖੇਦ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹਨੀ ਥੀ। ਏਹ ਤੋ ਕੋਈ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਤੀਨੋਂ ਮੇਂ ਸੇ ਅਵਤਾਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਸਰਬ ਵਿਦਜ਼ਾ ਨਿਧਾਨ ਹੈਂ। ਸੋ ਅਬ ਇਨ ਕੀ ਸਰਣਾਗਤ ਹੋਕੇ ਅਪਨੀ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਲੇ ਲੇਵਹੁ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇਂ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕਾਂਤ ਸਮਾਂ ਪਾਇਕੇ ਆਚਾਰਯਨੇ ਆਇ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਰਖਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮੌਲ ਝੁਕਾਇ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ । ਤਦ ਅਨੰਤ ਆਚਾਰਯ ਕਾ ਸੀਸ ਸਾਹਿਬ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਲੈਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਆਚਾਰਯ ਹੋਕੇ ਬਡੇ ਹੋਕੇ ਐਸੀ ਅਨੁਚਿਤ ਉਲਟੀ ਰੀਤੀ ਕਿਉਂ ਕਰਤੇ ਹੋ ਹਮਤੋ ਆਪਕੇ ਵਿਦਜ਼ਾਰਥੀ ਹੈਂ । ਤਬ ਆਚਾਰਯ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਮੋਹੇ ਹੂਏ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਸੇ ਵਿਯੁਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਂਨਿਜੋਂ ਮੇਂ ਮੈਂ ਭਟਕਤਾ ਰਹਜ਼ਾ ਹੂੰ ਅਬ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ-ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰੋ ਮੇਰੇ ਪਰ ਮਾਯਾ ਕਾ ਪਟਲ ਮਤ ਡਾਰੋ ਮੇਰੀ ਭੁਜਾ ਪਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਕਮਲ ਸੇ ਜਿਸ ਹਾਥ ਸੇ ਹਾਥੀ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕੀਆਥਾ ਉਸੀ ਹਾਥਸੇ ਮੇਰਾ ਭੀ ਸੰਸਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਉਧਾਰ ਕਰਲੇਵੋ । ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਜਲ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਜੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਸਰਣਿ ੨ ਕਹਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਪਰ ਅਪਨੋਂ ਸੀਸ ਰਖ ਦੇਤੇ ਭਯੋ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਆਚਾਰਯ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁਓ ਵਾਚ—ਹੇ ਆਚਾਰਯ ਜੀ ਯੇ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਮਹਾਂ ਦੁਰਲਭ ਹੈਵਾਰ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਹੈ ॥

ਦੁਰਲਭ ਦੇਹ ਪਾਈ ਵਡਿ ਭਾਗੀ । ਨਾਮ ਨ ਜਪੈ ਤੇ ਆਤਮ ਘਾਤੀ ॥
ਇਸ ਦੇਹੀ ਕੋ ਸਿਮਰੇ ਦੇਵ । ਸੋ ਦੇਹੀ ਭਜਿ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵ ॥

ਇਸ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਜੋ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੋ ਭਜੇ ਗੋ ਤਬ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾਂ ਭਜਾਨਕ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਗੋ । ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਜੋ ਨ ਸੇਵੇਗੋ ਸੋ ਪੁਨਃ ੨ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਮੇਂ ਅਵਸ਼ ਹੀ ਡੂਬੇਗੋ। ਯਾਂਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀਕੋ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਯਹ ਦੇਹ ਪਰਮ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਬਦ ॥

ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਹੋਤ ਨ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ॥ ਜਿਉ ਬਨ ਫਲ ਪਾਕੇ ਭੁਇ ਗਿਰੇ ਬਹੁਰ ਨਲਾਗੇ ਡਾਰ ॥ ਰੈਨ ਗਵਾਈ ਸੋਏ ਕੇ ਦਿਵਸ ਗਵਾਇਆ ਖਾਇ ॥ ਹੀਰੇ ਜੈਸਾ ਜਨਮ ਹੈ ਕਉਡੀ ਬਦਲੇ ਜਾਇ ॥ ਹਰਿ ਰੀਝਾ ਜਨ ਜਉਹੁਰੀ ਲੇਕੈ ਮਾਂਡੇ ਹਾਟ ॥ ਜਬ ਹੀ ਪਾਇਐ ਪਾਰਖੂ ਤਬ ਹੀਰਨ ਕੀ ਸਾਟ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਹੀਰਾ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮ ਹੈ ਹਿਰਦੇ ਰਖੋ ਸਮ੍ਹਾਲ ॥
ਪ੍ਰਭੁ ਕ੍ਰਿਪਾਤੇ ਪਾਯ ਹੈ ਸਤਗੁਰੁਕੈ ਲਗਪਾਲ ॥ ੧ ॥

ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਤੁਮ ਸਰੀਰਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਦੇਖਤੇ ਹੋ ਧਨ ਮਾਲ ਮਿਲਕ ਸਰੀਰ ਸਹਿਤ ਯੇ ਸਰਬ ਸ਼ਕ੍ਰੀ ਰਜਤ ਵਤ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਅੰਤਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਚਲਤੋ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਨਦੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਵੇਗ ਮੈਂ ਪਤਿਤ ਤ੍ਰਿਣ ਕਾਸ਼ ਕਬੀ ਮਿਲਜਾਤੇ ਹੈਂ ਕਬੀ ਵਿਛੜ ਜਾਤੇ ਹੈਂ । ਜੈਸੇ ਨਾਵਕਾ ਮੈ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਜਨਹੁ ਕਾ ਆਪਸ ਮੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਗਨੀ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧ ਕਲਪਲੇਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਆਦਿਕ ਮੇਲਜੋਂ ਮੈ ਏਕੱਤ੍ ਹੋਕੇ ਪਰਸਪਰ ਸਨਬੰਧ ਕਲਪਤ ਬਨਾਏ ਲੇਤੇ ਹੈਂ । ਜਬ ਨਦੀ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋਤੇਹੈਂ ਤਬ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਘਰੋਂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਕੋ ਭੀ ਮੇਲੋ ਹੈ॥ਹੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਚਾਰਯਜੀ! ਧਨ ਇਸਕਾ ਵਹੁ ਹੈ ਜੋ ਦਾਨ ਕਰਲੀਓ ਹੈ ਦੇਹ ਪਾਤ ਸੇ ਬਾਦ ਬਾਕੀ ਕੇ ਧਨ ਸੇ ਔ ਇਸਤ੍ਰਿਯੋਂ ਸੇ ਔਰ ਹੀ ਖਿਲਸਤੇ ਹੈਂ ਗਊਂਆਂ ਬੈਲ ਹਾਥੀ ਘੋੜਾ ਜਹਾਂਕੇ ਤਹਾਂ ਤਬੇਲਜੋਂ ਮੇ ਖੜੇ ਹੀ ਰਹਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਤੈਸੇਹੀ ਮਿਲਕ ਔ ਖੇਤ੍ ਭੀ ਜਹਾਂ ਕੇਤਹਾਂ ਹੀਇਸਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਚਰਣ ਮਾਤ੍ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਣੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਉਪਰ ਮੇਰੀ ੨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਗਮਾਨ ਯੇ ਜੀਵ ਰਾਖਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਓਰ ਸੇ ਆਯਾ ਹੈਂ ਉਸੀ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਚਲਾ ਜਾਹੁ ਐਸੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਜਬਾਬ ਦੇਕੇ ਤ੍ਰਿਣ ਤੋੜਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਬ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਤੈਨੇ ਨਹੀਂ ਆਉਨਾ ਔ ਜਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕੰਠਮੇਲਗਾਤਾ ਹੈਸਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹੀਸਾਥ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰੇਤ ਜਾਨਕੇ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਰਖਵਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਔਰ ੨ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਕੋ ਪਾਸ ਰਖਤੀ ਹੈ ਮਤ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਭੂਤ ਹੁਆ ੨ ਮੁਝ ਕੋ ਨ ਚਮੜਜਾਵੇ। ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਔਰ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਲੋਕ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਕਪਾਲ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਵੋਭੀ ਤ੍ਰਿਣ ਤੋੜਕੇ "ਯਤ੍ ਆਗਤਃ ਤਤ੍ ਗਛ" ਅਰਥਾਤ ਤੇਰਾ ਹਮਾਰਾ ਪਰਸਪਰ ਅਬ ਕੋਈ ਸਾਕ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਘਰੋਂ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ। ਔ ਜਿਸ ਦੇਹ ਕੋ ਅਪਨੀ ਕਰਕੇ ਮਾਨਤੋ ਹੈ ਸੋ ਦੇਹ ਭੀ ਕਾਸ਼੍ਠਮੇਂ ਅਗਨਿ ਸੇ ਦਗਧ ਹੋ ਕੇ ਈਂਹਾਂਹੀ ਰਹ ਜਾਤੋ ਹੈ ਭਸਮ ਹੋਕੇ ਮਾਟੀ ਸੇ ਮਿਲਜਾਤੋ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਏਕ ਅਪਨਾ ਕੀਆ ਹੁਆ ਪੁਨਜ ਔ ਪਾਪਰੂਪ ਕਰਮਹੀ ਸਾਥਜਾਤੋ ਹੈ॥ ਉਸ ਸ਼ੁਭ ਅਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਸਨਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਵਾਸ਼ਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵ ਪੜੇ ਭਟਕਤੋ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਵਾਸ਼ਨਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਛਾਯਾ ਵਤ ਨਸ਼੍ਵਰ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਜਾਨੋ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਜਗਤ ਕੀ ਓਰਸੇ ਕੇਵਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੋ ਭਜਨ ਕਰੋ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਰਮ ਰਹਸਜ ਵਾਲੇ ਜਿਉਂ ੨ ਮੰਤ੍ਰਰੂਪ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਆਚਾਰਯ ਕਾ ਮਨ ਕੁਟਿਲਤਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਔ ਸੇ ਸਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਜਾਤੋ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਮੰਤ੍ ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤੀ ਕਰਕੇ ਵਿਖਧਰ ਸਰਪ ਵਿਖ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਤੋ ਜਾਤੋ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਨਿਮ੍ ਹੋਕੇ ਅਧਜ਼ਾਪਕ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ! ਯੇ ਜਗਤ ਕਿਸ ਸੇ ਉਪਜਜੋ ਹੈ ਔ ਕੈਸੇ ਉਪਜਜੋ ਹੈ ਔ ਇਸਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕੈਸੇ ਹੋਵੈ ਹੈ ਔ ਜੀਵ ਕੋ ਕਜ਼ਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਯੇ ਕਜ਼ਾ ਵਸਤੂ ਹੈ ਇਤਨੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਆਚਾਰਜ ਕੇ ਸੁਣਕੇ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁਉ ਵਾਚ—ਹੇ ਆਚਾਰਯ ਯੇ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਅਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਭਾਸਜੋ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਹੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗੋ। ਯਾਂਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਇਸ ਜਗਤ ਕੋ ਅਭਿੰਨ ਨਿਮਿਤੋਪਦਾਨ ਕਾਰਣ ਹੈ । ਇਸੀ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪੰਚਮੇਸ਼ ਜੀ ਕੋ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ਨਾਵੀਂ ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਕੇ ਪੰਚਮ ਚਰਣ ਰੂਪ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਤਥਾਹੀ

ਬੀਜ ਮੰਤ੍ਰ ਸਰਬ ਕੋ ਗਜਾਨ । ਚਹੁ ਵਰਣਾ ਮੈ ਜਪੈ ਕੋਊ ਨਾਮ ॥
ਜੋ ਜੋ ਜਪੈ ਤਿਸਕੀ ਗਤੀ ਹੋਇ । ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਪਾਵੈ ਜਨ ਕੋਇ ॥
ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅੰਤਰਿ ਉਰ ਧਾਰੈ । ਪਸੂ ਪਰੈਤ ਮੁਗਧ ਪਾਥਰ ਕਉ ਤਾਰੈ ॥
ਸਰਬ ਰੋਗ ਕਾ ਔਖਦ ਨਾਮ । ਕਲਿਆਣ ਰੂਪ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਮ ॥
ਕਾਹੂ ਜੁਗਤਿਕਿਤੈ ਨ ਪਾਈਐ ਧਰਮਿ । ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਮਿਲੈ ਜਿਸ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਕਰਮਿ ॥ ੫੫ ॥ ਇਸਕਾ ਵਿਚਾਰ ॥

ਹੇ ਆਰਯ ਬੀਜ ਨਾਮ ਕਾਰਨ ਕੋ ਹੈ ਮਤ੍ਰੀ ਗੁਪਤ ਭਾਖਣ ਮੈਂ ਧਾਤੁਕਾ । ਇਦਿਤੋ ਨੁਮ ॥

ਇਸ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਨੁਮ ਪ੍ਰਤਯ ਆਇਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਬਜਾਯਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਬਨਤੋ ਹੈ ਗਜਾਨ ਨਾਮ ਚੇਤਨ ਕੋ ਹੈ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਸਰਬ ਕੋ ਗਜਾਨ ਨਾਮ ਚੇਤਨ ਹੈ ਮੰਤ੍ਰ ਨਾਮ ਸੋ ਚੇਤਨ ਗੁਪਤ ਹੋ ਰਹਜੋ ਹੈ ਅਗਜਾਨ ਕੀ ਅਵਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਆਬ੍ਰਿਤ ਹੋ ਰਹਜੋ ਹੈ । ਅਥਵਾ ਅਰਥ ਕਾਲ ਮੈ ਮੰਤ੍ਰਕੇ ਅਸਤ੍ਰਾਨ ਮੈ ਮਾਤ੍ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਬੀਜ ਨਾਮ ਕਾਰਣ ਵਿਖੇ ਕਲਪਿਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੋ ਅਭਿੰਨ ਨਿਮਿਤੋਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਮਾਤ੍ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ॥

ਇਤੀ ਵਾਕਜਾਰਥਃ–ਤਿਸ ਗੁਪਤ ਹੁਏ ੨ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਗਜਾਨ ਕੀ ਆਵਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪਪ੍ਰਕਾਸ ਸੇ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਚਾਰੋਂ ਵਰਣੋ ਵਿਖੇ ਦੇਵਤਾ ੧ ਦੈਤ ੨ ਰਿਖੀ ੩ ਮਾਨੁਖ ੪ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ੧ ਖਤ੍ਰੀ ੨ ਵੈਸ਼ ੩ ਸ਼ੂਦ੍ ਆਦਿਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਤਮ ਕਰਕੇ ਜਪੇ ਨਾਮ ਉਪਾਸੇ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀ ॥ ਐਸਾ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅਭਜਾਸ ਕਰੇ ॥ ਇਸ ਉਕ੍ਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੋ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੇਗੋ ਗੁਰੁਮੁਖ ਹੋਕੇ ਸੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋਵੇਗੋ ਏਹੀ ਪਰਮ ਗਤਿ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਭਵਨ ਰੂਪ ਪਰਮ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥

ਸ਼ੰਕਾ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਵੇਦਸੈ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮਨ ਖਤ੍ਰੀ ਵੈਸ਼ ਤੀਨੋ ਵਰਣੋਂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਕਹਜੋ ਹੈ । ਆਪ ਅਬ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਬਰ੍ਨਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਵੇਦਕੇ ਵਾਕਜ ਸੇ ਆਪਕੇ ਵਚਨੋ ਕੋ ਵਿਰੋਧ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮ-ਸ-ਅ-੬

ਉਤ੍ਰ—ਹਮ ਨੇ ਵੇਦ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਨਹੀਂ ਕਹਜੋ ਕਿੰਤੂ ਵੇਦ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕਹਜੋ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ—ਬ੍ਰਹਮ ਵਾਇਦ ਮਗ੍ਰੁ ਅਧੀਤ ਤਦਾਤ ਮਾਨ ਮੇਵਾ ਵੇਦਾਹੰ ਬ੍ਰਹਮ ਸ-ਮੀਤਿ ਤਸ ਮਾਤ੍ਰ ਤਤ ਸਰਬੰ ਅਭ ਵਤ ॥ ਤਦ ਯੋ ਯੋ ਦੇਵਾ ਨਾਂ ਪ੍ਰਤੁਜ ਬੁਧ ਤਸ ਏਵ ਤਦ ਅਭ ਵਤ ਤਥਾਰਖਿਣਾਂ ਤਥਾ ਮਨੁਖਜਾਣਾਂ ॥

ਟੀ—ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸ੍ਚੈ ਕਰਕੇ ਤੁਮ ਐਸੇ ਜਾਣੋਂ ਇਸ ਜਗਤ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਰਚਨਾ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਅਪਨੇ ਆਪ ਮੇਂ ਇਸ੍ਥਿਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋਂ ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਐਸੇ ਜਾਨਤੇ ਭਯੇ ਇਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਤਦ ਨਾਮ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੋ ਜੋ ਦੇਵ੍ਤਜੋਂ ਕੇ ਮਧਜ ਮੇਂ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੇ ਭਯੇ ਸੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਯੇ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਰਿਖਿਓਂ ਕੇ ਮਧਜ ਮੇਂ ਜੋ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਭਯੇ ਸੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੇ ਮਧਜ ਮੇਂ ਜੋ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਭਯੇ ਸੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥

ਤਹਾਂ ਵੇਦ ਮੇਂ ਐਸੀ ਸ਼ੰਕਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹੈ ਇਸ ਮੈਂ ਕੌਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਤਖਜ ਹੈ ॥ ਜੋ ਮਾਨੁਖਜ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹੈ ॥ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਹੀ ਵਾਮ ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਕਾ ਉਦਾ ਹਰਣ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਦੀਓ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੁਤਿ

ਤਧ ਹੈ ਤਤ ਪਸ਼ਜ਼ਨਨ੍ਰਿਖਿਰ ਵਾਮ ਦੇਵਃਪ੍ਰੁਤਿ ਪੇਦੇ ਅਹੰ ਮਨੁਰ ਭਵੰ ਸ੍ਯੁਰਯਸ਼੍ਰੁਤਿ ਤਦਾਦਿ ਦਮਪਜੇ ਤਰਹਿਯ ਏਵੰ ਵੇਦਾਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਮੀਤਿ ਸ ਇਦੰ ਸਰਬੰ ਭਵਤਿ ॥ ਤਸਜਹ ਦੇਵਾਸਚ ਨਾ ਭ੍ਰੁਤਜਾ ਈਸ਼ਤ ਆਤਮਾ ਹਜੇਖਾਂ ਸ ਭਵਤਿ ॥

ਟੀਕਾ—ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਗਜ਼ਾਨ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੁਆ ਵਾਮਦੇਵ ਰਿਖਿਮਾਤਾ ਕੇ ਗਰਭ ਮੈ ਹੀ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗ੍ਨ ਹੁਆ ੨ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਸਮੁਦ੍ ਮੈਂ ਏਕ ਤੁਰੰਗ ਉਠੇ ਤੈਸੇ ਵਚਨ ਰੂਪ ਤਰੰਗ ਕੋ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਯੇ। ਕਜ਼ਾ ਮੈਂ ਹੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਾ ਆਦਿ ਕਰਤਾ ਸਿਰਜਾਦਾ ਜਗਤ ਕੀ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਨੇ ਹਾਰਾ ਸ੍ਵਯੰਭੂਃ ਮਨੁਃ ਮੈਂਹੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾਹੂੰ। ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸਰਬ ਕਾ ਚਖਜੂ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਅੰਤਰ ਗਤ ਅੰਧਕਾਰ ਕਾ ਨਾਸ਼ਕ ਸਰਬ ਕੇ ਕਰਮ ਮਾਤ੍ ਕਾ ਸਾਖਜੀ ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਮੈਂਹੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੂੰ ਚਕਾਰ ਸੇ ਅਨੁਕਤ ਜੋ ਕੇ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਾਰਕ ਤੇ ਭੀ ਮੈਂਹੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੂੰ। ਤਤ ਨਾਮ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਹੁ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਅਪਨਾ ਆਪ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੂੰ ਜੋ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਸੋ ਏਹ ਸਰਬ ਜਗਤ ਰੂਪ ਭੀ ਆਪ ਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ॥ ਸ਼੍ਰੁਤੀ ਮੇ ਹਕਾਰ ਹਰਖ ਅਰਥ ਕੋਂ ਹੈ ਔ ਚਕਾਰ ਅਨੁਕ੍ਰ ਜੋ ਦੈਤ ਯਖ ਰਾਖਸ ਭੂਤ ਬੈਤਾਲ ਆਦਿਕ ਕੋਂ ਭੀ ਗ੍ਰਾਹਕ ਹੈ। ਅਰਥ ਏ ਜੋ ਬੜੇ ੨ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਦੇਵਤਾ ਤਥਾ ਦੈਤ ਹੈਂ ਯਖਜ ਰਾਖਸ ਆਦਿਕ ਹੈਂ ਤੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਅਨਾ ਭੁਤਜ੍ਞਾ ਨਾਮ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਅਪਦਾ ਦਿਖਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਭਵਨ ਮੈਂ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਕ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਕੂੰ ਉਨ ਸਰਬ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੋਏ ਸੇ। ਜੇ ਉਨਕੋ ਵਹੁ ਦੇਵਤਾ ਆਦਿਕ ਅਪਦਾ ਦਿਖਾਵੈਂ ਭੀ ਤਬ ਉਲਟਾ ਉਨ ਦੈਵ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਆਦਿਕ ਕੋ ਹੀ ਅਪਦਾ ਦੇਖਨੀ ਪਰਤੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਹਿਰਣ੍ਯ ਕਸ਼ਯਪ ਰਾਵਣ ਆਦਿਕ ਸੰਤੋਹੁ ਕੋ ਅਪਦਾ ਦਿਖਾਨੇ ਲੀਏ ਉਦਿਤ ਹੁਏ ਥੇ ਸੋ ਆਪਹੀ ਕੁਟੁੰਬ ਔ ਸੈਨਾ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਾਣਾਂਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਪਦਾ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਏਹੁ ਕਥਾ ਸਰਬ ਲੋਕ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ॥

ਅਥ ਯੋ ਅਨਜਾਂ ਦੇਵਤਾ ਮੁਪਾਸ ਤੇ ਅਨਜੋ ਅਸਾਵਨਜੋ ਅਹ ਮਸਮਿਤਿ ।
ਨ ਸ਼ਵੇਦ ਯਥਾ ਪਸ਼ੁਰੇਵੰ ਗਾਵੰ ਸਦੇਵਾਨਾਂ ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੁਤੇਃ॥

ਟੀਕਾ—ਅਥ ਨਾਮ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਜੋਨਸੇ ਲੋਕ ਮਾਤ੍ ਔਰ ਕਿਸੀ ਦੇਵਤਾ ਇੰਦ੍ ਅਗਨਜਾਦਿਕ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਭਗਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਏਹ ਦੇਵਤਾ ਮੇਰਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੈ ਔ ਮੈਂ ਇਸ ਕੋ ਸੇਵਕ ਭਕੁਹੂੰ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਔਰੋਂ ਦੇਵਤਜ ਕੀ ਸੇਵਾ ਭਗਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਨ ਸਵੇਦ ਕੇ ਉਸ ਮੂਰਖ ਪਸ਼ੁ ਨੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਜੋ ਹੈ ਵਹੁ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਪਸ਼ੁ ਹੈ ਤੈਸੇ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਭੀ ਏਕਾ ਦੇਵਤਜੋ ਕਾ ਪਸ਼ੁ ਹੀ ਹੈ ਪਸ਼ੁਆਂ ਮੈਂ ਔ ਤਿਸ ਨਰਮੈ ਕੁਛ ਅੰਤਰਾਯ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨੋਂ ਕਾ ਵੇਦ ਵਾਕਜ ਸੇ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਆਵਤੋ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਭਵਨ ਰੂਪ ਪਰਮ ਗਤਿ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ੨ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸਰਬ ਕੋ॥ ਜਿਸ ਕੇ ਰਿਦੇ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨਾ ਸਰੂਪ ਧਾਰਤੋ ਹੈ ਥਿਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਪ੍ਰਕਾਸਤੋ ਹੈ। ਪਸ਼ੂਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਮਹਾ ਮੂੜ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਭੂਤ ਪਰੇਤ ਭੀ ਹੋਵੇ ਉਸਕੋ ਭੀ ਸੰਸਾ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਤਾਰ ਲੇਤੋ ਹੈ॥ ਅਥਵਾ ਜਿਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਸੂਰਯ ਵਤ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਹੈ ਉਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਜਿਸ ੨ ਪਸ਼ੁ ਪ੍ਰੇਤ ਮਹਾਂ ਮੂੜ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਪਾਖਾਣ ਵਤ ਜਢੋਂ ਪਰ ਭੀ ਪਰੀ ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਮੁਕ੍ਤ ਕਰਲੀਓ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਰਸੈ। ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚੰਦ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਸਪਸ਼ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਪਾਖਾਣ ਕੀ ਸਿਲਾ ਤਰਗਈ ਥੀ। ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਪਰ ਪਰਬਤ ਤਰਾਇ ਦਿਏ ਹੈਂ। ਇਤ੍ਯਾਦਿ। ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਆਰਯ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਯਾਵਤ ਰੋਗ ਹੈਂ ਉਨ ਸਰਬ ਰੋਗੋਂ ਕੀ ਔਖਧੀ ਕੇਵਲ ਏਕ ਨਾਮ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਕੋ ਪਰਮ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕੋ ਸਾਧਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕਲਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਔ ਪਰਮ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਕੋ ਜੋ ਗਾਵਨੋ ਹੈ। ਸਾਹਿਬ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨਨਿ ਔਰ ਕਿਸੀ ਯੁਕ੍ਤੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਨ ਕਿਸੀ ਯਗਜ਼ਾਦਿ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਨ ਕਿਸੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਨ ਪੰਚਾਗਨਿ ਆਦਿਕ ਤਪੋ ਕਰਕੇ ਨ ਕ੍ਵਿ ਚੰਦ੍ਰਾਯਣ ਔ ਅਨਾਸ਼ਿਕ ਆਦਿ ਬ੍ਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਰਥਾਤ ਔਰ ਕਿਸੀ ਉਪਾਇ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ। ਜਿਸਨੇ ਪੂਰਬ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਅਰਪਣ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਓਹੈ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮਾਥੇ ਪਰ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਾ ਲੇਖ ਲਿਖਜ਼ੋ ਗਜ਼ੋ ਹੈ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਨੇਸ਼ਠੀ ਕੋ ਸੰਜੋਗ ਹੋਕੇ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ਅਪਨੋ ਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਰਲੇਤੋ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਹੇ ਆਰਯ ਤਿਸ ਜੋਤਿ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਵਾਮ ਦੇਵ ਵਤ ਆਪਨੋ ਆਪ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਅਚਾਰਯ ਐਸੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਜੈਸੇ ਜਨਮ ੨ ਕੇ ਰੰਕ ਕੋ ਨਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜੈਸੇ ਜਨਮਾਧ ਕੋ ਚਖੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਔ ਜੈਸੇ ਮਹਾਕਾਭਰ ਰਣ ਮੈਂ ਦਿਗ ਵਿਜੈ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਗੁੰਗ ਜਨਮ ਕੋ ਬਧਰੋ ਰਸਨਾ ਔ ਸੋਤ੍ਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਬਾਂਝ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਜਨਨ ਸੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਆ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੋ ਪਾਇ ਆਨੰਦ ਹੋਵੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਜੋ ਕੋਈ ਆਗ ਮੈ ਜਲਤਾ ਹੁਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਕੁੰਡ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਦ੍ਵਤ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅਧਜ਼ਾਪਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥

ਆਚਾਰਯੋ ਵਾਚ—ਹੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਕ੍ਰਪਲ ਦੇਵ ਵਤ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਕੁਟਿਲ ਕੋਠੋਰ ਕਪਟੀ ਕਾਮਯੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕੇ ਲੀਏ ਆਪਨੇ ਕਲਜੁਗ ਮੈ ਵਿਗ੍ਰਹ ਅਪਨੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਧਾਰਨ ਕੀਓ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮੇਰੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਪ੍ਰਣਾਨ ਹੋਵੇ। ਮੈ ਏਕ ਜਿਹਵਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਕੀ ਕਯਾ ਉਸਤਤਿ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੂੰ ਜਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਔਰ ਗੁਣੋਂ ਕੋ ਅੰਤ ਸਹਸ੍ਰ ਸੀਸ ਤੇ ਦੋ ਸਹਸ੍ਰ ਰਸਨਾ ਰਖਨੇ ਵਾਰੋ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਭੀ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇ ਸਕਤੋ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸ਼ਿਵ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਰਦ ਸਾਰਦਾ ਗਣਪਤਿ ਚਾਰੋਂ ਵੇਦ ਆਦਿਕ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਆਪ ਕੇ ਗੁਣ ਕਰਮ ਨਾਮੋਂ ਕਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਉ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਨਾ ਤੋ ਆਪ ਕੋ ਕੋਈ ਤਾਤ ਹੈ ਨਾ ਮਾਤਾ ਹੈ ਨ ਜਾਤਿ ਹੈ ਨਾ ਪਾਤਿ ਨਾ ਰੂਪ ਹੈ ਨਾ ਰੇਖ ਹੈ ਨ ਜਨਮ ਹੈ ਨ ਕਰਮ ਹੈ ਨ ਰਾਗ ਹੈ ਨ ਰੰਗ ਹੈ ਨ ਰੋਗ ਹੈ ਨਾ ਸੋਗ ਮੋਹ ਹੈ ਨ ਕ੍ਰੋਧ ਹੈ ਸਰਬ ਦ੍ਵੈਖ ਸਬਦੋਂ ਸੇ ਆਪ ਅਤੀਤ ਹੋ ਨਿਰ ਵਿਕਾਰ ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੂਪ ਹੋ ॥ ਔ ਆਪ ਕਾ ਹੀ ਵਿਵਰਤ ਰੂਪ ਯਹ ਜਡ ਜੰਗਮ ਆਤਮਿਕ ਜਗਤ ਹੈ ਆਪ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੋ ਪੁਨਾ ਸਰਬ ਸੇ ਪਰੇ ਹੋ ਨਿਤ ਹੋ ਸਦਾ ਨਵੀਨ ਹੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੋ ॥ ਨਾਤੋ ਆਪ ਕੇ ਸਗਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਵਰਨਨ ਹੋ ਸਕਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਅਨੰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਗੁਨ ਗ੍ਰਾਮੋਂ ਕੋ ਆਪ ਸਮੁਦ੍ ਹੈਂ ਔ ਨ ਆਪਕੇ ਨਿਰਗੁਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਵਰਨਨ ਹੋਸਕਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਆਪਮਨ ਬਾਣੀ ਕੋ ਆਵਿਸੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਨੰਤ ਹੋ ਐਸੇ ਉਸਤਤਿ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਵਾਰੰ ਵਾਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਅਨਾਦਿ ਕਾਲ ਕਾ ਅਗਜ਼ਾਨ ਭ੍ਰਮ ਮੇਰਾ ਅਬ ਨਸ੍ਟ ਹੋਗਯੋ ਹੈ ਮੈਂਨੇ ਅਬ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਕੋ ਯਥਾਰਥਤਾ ਸੇ ਜਾਨ ਲੀਓ ਹੈ ਅਬ ਯਾਵਤ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਖੇ ਕਿਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਤੋ ਮੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਮੈ ਤੋ ਸਰਬ ਜਗਤ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਨ ਜੈਸਾ ਘਰ ਮੁਝ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਆਗੇ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੋਵੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਐਸੀ ੨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅਧਜ਼ਾਪਕ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਕ—ਹੇ ਆਰਯ ਅਬ ਤੁਮ ਜਲ ਪਦਮ ਵਤ ਅਸੰਗ ਹੋਕੇ ਗ੍ਰਹਸਤ ਮੈਂ ਹੀ ਰਹੋ ਮੇਰੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਸਦਾ ਧਜ਼ਾਨ ਮਨ ਮੈ ਧਾਰਨਾ ਤੁਮ ਕੋ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕਾ ਅਵਰਣ ਅਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ ਗਾ ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਅਚਾਰਯ ਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਤਾ ਹੁਆ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਅਚਾਰਜ ਬ੍ਰਿਜਲਾਲ ਔ ਹਰਦਯਾਲ ਪੰਡਿਤ ਕੋ ਸਦ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਕੀਆ ਥਾ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਕੀਆ ਤਦਵਤ ॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਅਧਜ਼ਾਪਕ ਕੋ ਨਿਜ ਭਕ੍ਤ ਲਖ ਸਤ ਗੁਰ ਦੀਨ ਦਯਾਰ।
ਤਤ੍ ਗਜ਼ਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੀਨ ਸਿੰਧ ਭਵ ਪਾਰ ॥ ੧੧ ॥ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੋ ਸਪਤਮੋ ਅਧਯਾਯ ॥ ੭ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਭੈਰੋਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ

ਦੇਵਤ੍ਰ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

੧ ਸਕੰਧ,ਪੂਰਵਾਰਧ

੮ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤਸਤ ॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਜਗ ਦਾਨ ਤੀਰਥ ਬਰਤ ਕੀਜੇ ਕਰਮ ਅਨੇਕ । ਇਨ ਸੇ ਜਗ ਭ੍ਰਮ ਨਹਿ ਨਸੈ ਬਿਨ ਬਿਚਾਰ ਬਿਬੇਕ ॥ ੧ ॥ ਸੁਖਮਾਖਾਨੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਤ ਉਧਾਰਨ ਹੇਤ । ਰਟਨ ਕਰੈ ਬਹੁਦੇਸ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਧਰਮ ਨਿਕੇਤ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

ਅਚਾਰਯ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਿਤਾ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਲਕਤੇ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਸਤ ਮਾਰਗ ਮੈ ਲਗਾਇਕੇ ਮੁਕਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਕਲਕਤੇ ਮੈਂ ਬਡੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅੰਤ ਕੋ ਕਲਕਤੇ ਮੈ ਹੀ ਦੇਹ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕੋ ਪਧਾਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਬ ਤਹਾਂ ਹੀ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦੇਹੁਰਾ ਹੈ ਸਭ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇਹੁਰੇ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੁਖਣਾ ਚੜ੍ਹਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖ ਕਾਸ਼ਮੀਰ ਮੈ ਲੈ ਗਏ ਬਡੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂ ਕਾਸ਼ਮੀਰ ਮੇਂ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਸਤਿ ਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਕਸ਼ਮੀਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਂਚ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਯਾ ਲਜਾਇ ਕੇ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਕੋ ਦੇਕੇ ਪੁਨਃ ਆਪ ਅੰਨ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਘੋਰ ਬਣ ਮੇਂ ਜਾਇਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤਪ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਸ੍ਰਯਾਮ ਕੇ ਬਾਦ ਏਕ ਰੇਤੇ ਕੀ ਤਲੀ ਫਕਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰ ਲੇਵੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਾ ਖਾਵੈ ॥ ਜਬ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਬੀਤ ਗਏ ਤਬ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਇਕ ਸਿੱਖ ਬਡ਼ੀ ਸ਼ੂਧਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਬਨਾਇ ਕੇ ਲੈਗਯਾ ਔ ਬਡ਼ੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਔ ਸ਼ੂਧਾ ਭਗਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਹੁ ਪ੍ਰਸਾਦ ਆਪ ਰਸਨੀ ਲਾਵਹੁ ਮੁਝ ਅਨਾਥ ਕੁੰ ਸਨਾਥ ਕਰੋ । ਅਤਜੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਤਿਸ ੨ ਸਿੱਖਕਾ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਯਾ । ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇਆਪਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵਹੁ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਬਨਾਯਾ ਹੁਆ ਉਸ ਸਿੱਖ ਕਾ ਅੰਨ ਹਮਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ੍ਵਾਦੁਲਾਗਾ ਜੈਸੇ ਹਮਕੋ ਏਹ ਅੰਨ ਸ੍ਵਾਦੁ ਲਾਗੈ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਭਕੋ ਸ੍ਵਾਦੁਲਾਗਤੋ ਹੋਵੈਗੋ ਯਾਂਤੇ ਅੰਨ ਕਾ ਲੰਗਰ ਹੀ ਲਗਵਾਦੇਵੀਏ । ਐਸਾ ਸੰਕਲਪ ਹੁਆ । ਤਪ ਕਰਨ ਕਾਲ ਮੇਂ ਸਰਦਾਰ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਨੇ ਕੋਹ ਨੂਰ ਕੀ ਦੂਣ ਮੇਂ ਬਾਬੇ ਜੀ ਸੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਬ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੋ ਤੇ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਗਟਹੋਵਹੁ ਪਹਿਲੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੇ ਜਟਾ ਕਾ ਜੂਟ ਹੀਥਾ,ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਕਹਨ ਸੇ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਛਕਨ ਕੀ ਮਨਸਾ ਕਰਤੇ ਭਏ।ਪੁਨਾ ਤਪਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰਮੇ ਕੇਸਗਢ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਪੁਜਾਰੀ ਸਿੰਘ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਮੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮਕੋ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਹੁ। ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜ਼ੋ । ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਜ਼ੋ ਛਕਾਯੋ ਹੈ ਆਪ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਹੈਂ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਅੰਸ਼ ਹੈਂ ਆਪਸੇ ਕੋਈ ਬਡ਼ਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਆਪਕੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਾਵੇ ਹਮਤੋ ਆਪਕੇ ਸਿੱਖ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਹਜ਼ੂਰਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਏਕ ਆਪ ਹਜੂਰੀਏ ਸਿੱਖ ਹੈਂ ਆਪਨੇ ਸਾਖਜਾਤ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਜ਼ੋ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਜਾਤੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਆਪ ਬਡ਼ੇ ਹੋ । ਆਪ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋ ਹਮ ਖਜਤ੍ਰੀ ਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਸਦਾਹੀ ਖਜਤ੍ਰਿਯੋਂ ਕਰਕੇ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗਜਹੈਂ ਆਪਸੇ ਉਚਾ ਔਰ ਕੌਨਹੈਂ । ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਨੇ ਕਾ ਹਜੂਰ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੀ ਮਾਂਗਨੇ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਦਾਨ ਲੇਨੇ ਹਾਰੇ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਮਾਂਗਨੇ ਮੈਂ ਹੀ ਰਹਤੀ ਹੈਂ ਕੇ ਦਾਨ ਲੇਨੇ ਹਾਰੇ ਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਬਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿਤੋ ਹੈ ਔ ਦਾਨ ਲੈਨੇਵਾਰੋ ਕਾ ਮਨ ਕਾਯਰ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ। ਐਸਾ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਜਬਾਬ ਲੈਕੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਸਾਹਿਬ ਚਲੇ ਆਏ ਤਬ ਮਾਰਗ ਮੇ ਸਜਾਲ ਕੋਟਿਆ ਸਰਦਾਰ ਨਥਾਸਿੰਘ ਮਿਲ ਪਰਜਾ ਤਿਸਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਏਹੁ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਸ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹੈਂ ਅਬ ਕਹਾ ਜਾਵੇ । ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਔ ਭਾਈ ਨਥਾਸਿੰਘ ਸਹੀਦ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਏਹ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਬਡ਼ੀ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਜ਼ਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਆਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਛਕਾਤੇ ਹੋ ਐਸੇ ਕੈਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪੰਥ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਤੀ ਸੇ ਔਰ ਕੌਨ ਉਚੀ ਜਾਤੀ ਵਰਣ ਕਾ ਸਿੱਖ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਨ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵੇਗੋ। ਏਸੇ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹਜੂਰ ਪ੍ਰਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਨੇ ਲੀਏ ਤਜਾਰ ਕੀਏ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਆਜ ਕਾਲ ਵਿਵੇਕ ਔ ਰਹਤ ਵਾਰੇ ਸਿੰਘ ਮਹਾਂ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਹਮ ਚਾਰੋਂ ਤੇ ਸਵਈਏ ਪੜ੍ਹਨੇ ਵਾਰੇ ਵਿਦਜਮਾਨ ਹੈਂ ਪੰਚਮ ਸਿੰਘ ਰਹਤ ਵਾਰੇ ਵਿਵੇਕੀ ਕੋਈਹੈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸ੍ਰੈਯੇ ਪਢਨੇ ਵਾਰੇ। ਤਬ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਾ ਪੰਚਮ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀਕਾ ਦਰਬਾਰ ਜੋ ਹੈ। ਐਸੇ ਗੁਰੁਮਤਾ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਈਸਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਨਛਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਸਜਾਲ ਕੋਟੀਆ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਇ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਸਹਤ ਪਾਚੋਂ ਸ਼ਰੀਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਆਇਕੇ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰੋਂ ਸਹਿਤ ਪਵਿਤ੍ਰਜਲ ਸਤਦ੍ਰੂ ਰੰਗਾ ਜੀ ਕਾਜਲ ਮੰਗਵਾਇ ਕੇ ਬੀਚ ਪਤਾਸੇ ਡਾਰ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਬੀਚ ਸਰਬ ਲੋਹਮੱਯੀ ਪਾਤ੍ਰ ਮੈ ਰਖਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਪ ਜਾਪ ਜੀਕਾ ਪਾਠ ਕੀਆ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੈਯੇਪੜੇ ਪੰਚਮ ਸਿੰਘ ਕੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕਾ ਕੁੰਡਾ ਬੀਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਛੁਹਾਇ ਸ੍ਰੈਯੇ ਪਢਕੈ ਪੁਨਾ ਆਨੰਦ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਅਰਦਾਸ ਪੁਨਾ ਕਰਕੇ ਆਗਜ਼ਾ ਲੈਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਤੇ ਭਏ। ਔਰ ਰਹਿਤ ਮਿਰਯਾਦਾ ਗੁਰੂ ਘਰਕੀ ਸਰਬ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ ਚਾਰੋਂ ਸ਼ਿੰਘੋਂ ਨੇ ਫਤੇ ਗਜਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਘਰਮੈ ਅਬ ਫੇਰ ਅਵਤਾਰ ਲੀਯੋ ਹੈ ਐਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਜਾਨ ਪਰਤੋ ਹੈ ਐਸੇ ਭੀ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਈ ਈਸ਼ੂਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਯੋ ਹੈ ਤੁ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੁਮਤਿ ਦਈ ਹੈ ਸੋਪਤੀ ਖਤ੍ਰੀ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਯੋ ਹੈ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਭਾਖ਼ੀ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਈਸ੍ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਯੋ ਹੈ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਯੋ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸਾ ਦ੍ਰਵ੍ਯ ਉਨ ਚਾਰੋਂ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੇਟਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦ੍ ਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕੀਭੀਬਹੁਤ ਦ੍ਰਵ੍ਯ ਭੇਟਾ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਵਰਤਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਕੇਸ ਗਛ ਮੈ ਆਇਕੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਇਕੇ ਤਹਾਂ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸਾ ਪਦਾਰਥ ਦਰਬਾਰ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕੀਆ ਅਭਜਾਗਤੋਂ ਕੋ ਦੀਆ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਵਰਤੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਉਨ ਚਾਰੋਂ ਕੀ ਆਗਜਾ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ। ਕੋਈਦਿਨ ਪੀਛੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਐਸੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਰਹੀ ਜੋ ਏਕ ਘੋੜਾ ਔਰ ਏਕ ਆਪ ਐਸੇ ਏਕਾ ਏਕੀ ਵਿਚ-
ਰਤੇ ਭਏ। ਜੋ ਕੋਈ ਪਹਿਲੇ ਘੋੜੇ ਕਾ ਕਾਜਾ ਖੁਲਾਵੇ ਤਬ ਆਪ ਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਣਾ॥ ਨਹੀਂ ਤੋ ਆਪ ਭੀ ਮਸਤ ਰਹਿਣਾ। ਕਬੀ ਅਸ੍ਟ ਯਾਮ ਮੈ ਕਬੀ ਦੋ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਕਬੀ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਜਬ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖ ਮਿਲਜਾਵੇ ਵਹੁ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਾਵੇ ਤਬ ਛਕਣਾ ਨਹੀ ਤੋ ਢਾਕੇਮਸਤ ਰਹਣਾ ਘੋੜੇ ਸਹਿਤ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਬਿਚਰਤੇ ਹੋਆਂ ਕੋ ਏਕ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਮਿਲਜਾਤ ਭਏ ਔ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਇਨੋਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਹਿਬ ਕੂੰ ਅ-
ਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਰਖਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਸਿਰੋਂ ਪਰੇ ਹੋਕੇ। ਤਿਸਕਾ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਖਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਲੈ ਭਾਈ ਸਿੱਖਾ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਵਰ ਮਾਂਗਲੈ। ਜਬ ਐਸੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਜੇ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਹੋ ਤਬ ਏਹੁ ਵਰਦੇਵੋ ਜੋ ਮੇਰੇਘਰ ਮੈਂ ਸ਼ੁਭ ਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇ। ਤਿਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਤੁਸ੍ਟ ਹੁਏ ੨ ਭਗਵਾਨ ਏਹ ਵਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਹੋ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਤੇਰੇ ਘਰਮੈ ਸ਼ੂਰ ਬੀਰ ਬਡਾ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮੀ ਸਰਬ ਗੁਨ ਸੰਪੰਨ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਕੋਜੀਤਨੇ ਹਾਰ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾਕਾ ਪਰਮਅਸ੍ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਸਿੱਧੀ ਰਿਧੀ ਕੋ ਮਾਲਕ ਜੀਵਨ ਮੁਕ੍ਤ ਮੇਰਾ ਸਿੱਖ ਆਵੇਗੋ। ਐਸੇ ਵਰ ਦੇਕੇ ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਚਲਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਸਾਥਹੀ ਚਲਦੀਆ। ਕੋਈ ਦਿਨ ਬਾਦ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਬੁਢੇ ਦਲਸੇ ਮੇਲ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਨਿੱਤ ਹੀ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਹੋਤੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਥਾ। ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਦਲਕੋ ਜੀਤ ਕੇ ਭਜਾਇ ਕੇ ਜਬ ਚੌਦੋਂਸੀ ਸ਼ਹਰ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਲੂਟਜੋ ਹੈ ਤਬ ਏਕ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜੀ ਏਕ ਭਾਈ ਨਥਾਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਏਕਾਦਸ ਸਿੰਘ ਔਰ ਯੇ ਘੋੜਜੋਂ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੁਏ ੨ ਬਾਹਿਰ ਖੜੇ ਰਹੇ ਇਨ ਤੇਰਾਂ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਸੰਤੋਖ ਰਾਖਜੋਪਦਾਰਥ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਚਿੱਤ ਕੋ ਨਾ ਡੁਲਾਤੇ ਭਏ। ਔਰ ਸਿੰਘ ਤੋ ਹੀਰਾ ਮੋਤੀ ਪੰਨਾ ਜਵਾਹਰ ਕੀ ਲੂਟ ਕਰਤੇ ਭਏ ਰੁਪੈ ਔ ਮੋਹਰ ਕਿਸੇਨੇ ਛੋਹੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਔ ਸੁਧੇ ਐਸੇ ਜੋ ਕੁਛ ਕਹਨੇ ਕੀ ਬਾਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈਂ। ਬਡੇ ੨ ਸੁੰਦਰ ਜ੍ਵਾਨ ਔ ਬਡੇ ਅਦਭੁਤ ਸੁੰਦਰ ਜਿਨਕੇ ਦਰਸਨ ਔ ਬਡੇ ੨ ਲੰਬੇ ੨ ਦਾੜੇ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਔ ਝੋਲਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਕੇ ਮੋਤੀ ਹਲਵਾਈ ਕੀ ਦੁਕਾਨ ਪਰ ਜਾਇਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਇਨ ਮੋਤਨੋਂ ਕੇ ਹਮਕੋ ਮੋਤੀਚੂਰਕੇ ਲਾਡੂ ਦੇਹ। ਇਨਕੀ ਬਾਤੇਂ ਸੁਣਕੇ ਇਨਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਹਸ ੨ ਕੇ ਹਲਵਾਈ ਕਹਿਤੇ ਭਏ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਏਹ ਤੋ ਮੋਤੀ ਥੋੜੇ ਹੈਂ ਇਨਕੇ ਕਿਤਨੇ ਕੁ ਲਾਡੂ ਆਂਵੇਂਗੇ ਦੋ ਤੋਲ ਮੋਤੀ ਲੈਕੇ ਏਕ ਤੋਲਲਾਡੂ ਦੇਵੋ ਕੋਈ ਸਾਵੇਂ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਸੁਧੇ ਸਿੰਘ ਥੇ। ਇਧਰ ਬਾਬਾਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਾਥ ਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਰੇ ਭਾਈ ਤੁਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੂਟਨੇ ਗਏ ਹੋ ਜਾਹੋ ਤੁਮ ਭੀ ਮੋਤੀ ਮੂੰਗਾਂ ਆਦਿਕ ਲੂਟੋ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਥਕੇ ਸਿੰਘ ਜੋ ਲੂਟਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਵੇ ਸਿੰਘ ਕਹਿਤੇ ਭਏ। ਹੇ ਪ੍ਰਭਜੀ ਹਮਨੇ ਆਪਕੋ ਜੋ ਲੂਟਜੇ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਚਰਾਚਰਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੋ। ਹਮਨੇ ਪਰਮ ਸੁਖ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਤਜਾਗ ਕੇ ਪਰਮ ਅਨਰਥੋਂ ਦੁਖੋਂ ਕਾ ਕਾਰਣ ਲੂਟ ਕਾ ਦ੍ਵਜ਼ ਕਜਾ ਕਰਨੋਂ ਹੈ। ਉਨਕਾ ਸੰਤੋਖ ਦੇਖਕੇ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪਿਤਾ ਔ ਨਾਨਾ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਥੇ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਉਨ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਪੂਛਜਾ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਆਪਤੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਸਾਰੇ ਦਲਮੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਥੇ ਆਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੂਟਨੇ ਗਏ ਹੋ॥

ਉਤ੍ਰ– ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਜਿਨ ਵਿਚਾਰੇ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਬਡੇ ਯਤਨ ਸੇ ਭੂਖੇ ਮਰ ਮਰ ਕੇ ਸੀਤ ਘਾਮ ਮਾਥੈ ਪੈ ਸਹ ੨ ਕੇ ਬਡੀ ਮਸਕਤ ਸੇ ਧਨ ਏਕਠੋ ਕੀਓ ਥੋ। ਉਨ ਗਰੀਬੋਂ ਕਾ ਗਲਾ ਕਾਟਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਸੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਹਮ ਉਨਕਾ ਧਨ ਲੂਟ ਲੇਵੇਂ ਗੇ ਤਬ ਹਮ ਕੈਸੇ ਸੁਖੀ ਹੋਵੇਂ ਗੇ। ਐਸਾ ਅਨਰਥ ਕਾ ਧਨ ਹਮਕੋ ਸੁਖ ਕਜਾ ਦੇਵੇ ਗੋ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੁ ਸ਼ਬਦਃ

ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਯਾ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਇ। ਗੁਰੁ ਪੀਰ ਹਾਮਾ ਤਾਂ ਭਰੈ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾਰ ਨਖਾਇ॥ਗਊ ਕੇ ਮਾਸ ਕੇ ਤੁਲਜ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਹਮ ਛਜਤ੍ਰੀ ਹੋਕੇ ਖਾਵੈਂ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਛਜਤ੍ਰੀ ਪਨੇ ਕਾ ਧਰਮ ਕਹਾਂ ਰਹੇਗੋ। ਦੂਸਰਾ ਯੇ ਸਾਰੇ ਲੂਟਕੇ ਲਾਲਚ ਮੈ ਲਾਗ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੇ ਅਬ ਥੋੜੀ ਭੀ ਸ਼ਤ੍ਰ ਕੀ ਸੈਨਾ ਆਇ ਪਰੇ ਤਬ ਸਾਰੇ ਦਲਕੋ ਕਤਲ ਕਰ ਡਾਰੇ ਲੂਟਕਾ ਫਲ ਅਬ ਹੀ ਸਭਕੋ ਮਿਲਜਾਵੇ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹਮ ਸਭਕੀ ਰਖਜਾ ਅਰਥ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਖੜੇ ਹੈਂ। ਔ ਹਮਾਰਾ ਅਵਤਾਰ ਤੋ ਕੇਵਲ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜਾ ਔ ਬ੍ਰਿਧੀ ਅਰਥ ਹੈ ਕੁਛ ਨਾਸ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਧਰਮ ਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸਰਬ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ਸਾਹਿਬ ਸਬ ਪਰ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਯਹ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਿਸਨੇ ਦੇਖਨੋ ਹੋਵੇ ਤਬਭਾਈ ਰਤਨਸਿੰਘਕ੍ਰਿਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮੈ ਦੇਖ ਲੇਵੇ ॥ ਪੁਨਾ ਜਥ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਲਵਪੁਰ ਸਰ ਕਰ ਲਓ ਹੈ ਔ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਬਡੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਔ ਸਿਧਜਾਂ ਕਰਮਾਤਾ ਯੁਕ੍ਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੇ ਭਏ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਗ਼ਜ਼ਨੀ ਆਦਿਕ ਦੇਸੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਧਰ ਕਲਕਤਾਬੰਬੀਈ ਸੂਰਤ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਕਰਾਚੀ ਬੰਦਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਸਿਖੀ ਸੇਵਕੀ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਬਹੁਤਹੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਲੰਗਰ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਹੋਵਨੇ ਲਾਗਾ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ॥ ਪੰਜਾਬ ਮੈਣ ਦਾਬ ਕੇ ਸਾਤੇ ਰਾਜੇ ਔ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਦੂਣਾ ਵਰੌਰਾ ਸਭ ਸਿਖ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਕਰੋੜੋਂ ਰੁਪਯੇ ਕੀ ਆਮਦਨੀ ਔ ਖਰਚ ਹੋਬੋ ਕਰੈ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਮੰਗਲਾ ਚਾਰ ਹੋਬੇ ਕਰੈ ਦੂਰ ਦੂਰ ਸੇ ਸੰਗਤਾ ਚਲਜਾਂ ਆਵੈਂ ਹੀਰਾ ਮੋਤੀ ਪੰਨਾ ਜਵਾਹਰ ਰੁਪੇਯਾ ਮੋਹਰ ਬਸਤ੍ ਹਾਥੀ ਘੋੜਾ ਗਊ ਭੈਂਸ ਆਦਿਕ ਔ ਅੱਛੇ ੨ ਪਦਾਰਥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰੈਂ ॥ ਰੁਪੈ ਮੋਹਰ ਬਸਤ੍ ਆਦਿਕ ਪਦਾਥੋਂ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਢੇਰ ਲਾਗਾ ਜਾਵੈਂ ॥ਲੰਗਾਰ ਮੈ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਸਮੇਂ ਭੂਖਾ ਚਲਾ ਆਵੈ ਤੀਨ ਪਾਉ ਪਕੇ ਕੇ ਦੋ ਦੋ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਔ ਪਾ ਭੁਰ ਪੱਕੇ ਕਾ ਮਾਂਹ ਚਣੇ ਕੀ ਦਾਲ ਕਾ ਏਕ ਕੜਛਾ ਭੁਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦੀਆਂ ਕੇ ਊਪਰ ਪਾਇ ਕੇ ਸਰਬ ਕੋ ਦੇਤੇ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ॥ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਾਰ ਵਿਖੇ ਪੈਰਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਆਟਾ ਚੌਬੱਚਜੋਂ ਮੇਂ ਗੁੰਧਤੇਥੇ ਸਾਨਤੇਥੇ ਮਿਟੀਕੀ ਘਾਣੀਕੇ ਸਮਾਨਔ ਕਸਯੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਆਟਾ ਉਥਲਤੇ ਥੇ ਅਰਥਾਤ ਊਚੇ ਨੀਚੇ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਔ ਚੌਦਾ ਹਜ਼ਾਰ ਕੀ ਰੋਜ਼ ਸੂਖੀ ਰਸਤ ਉਠਤੀ ਥੀ। ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਗ਼ੈਰਾ ਯੇ ਸਭੀ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸੋ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਮ ਈਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ॥ ਕਾਹਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤੀਨ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਕਵਿ ਰਾਜੇ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਰਚੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਏਕ ਬਾਬਾ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਕਵਿ ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਚੌਦ੍ਵਦਜ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਉਸ ਕਾ ਤੇ ਹਮ ਨੇ ਭੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਔ ਦੂਸਰਾ ਭਾਈ ਸੌਭਾ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਤ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਹੈ ਔ ਤੀਸਰਾ ਭਾਈ ਲਾਲੇ ਨੇ ਕ੍ਰਿਤ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਨੇ ਸਮਗ੍ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇਖਨਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਉਨ ਮੈ ਸੇ ਦੇਖ ਲੇਵੇ ॥ ਪਿਸਟ ਪੇਸਨ ਨਯਾਯ ਰੂਪ ਦੋਸ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਹਮ ਨੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖਯੋ ਹੈ ॥

ਚੌਪਈ—ਸਤ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰ ਸਰਬ ਗੁਣਾਂ ਨਿਧਿ ਧੀਰ। ਧਰਮ ਧੁਰੰਧਰ ਧਰਮ ਧ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਾਦੋ ਬੀਰ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖ਼ੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਹੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਸ਼ਟਮੋ ਅਧਯਾਜ ॥ ੮ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

੧ ਸਕੰਧ,ਪੂਰਵਾਰਧ

੯ ਅਧਜ਼ਾਯ

ਉਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਹਿਰਾ

ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਅਵਗਤ ਅਚਲ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਅਘਨਾਸ਼ ।
ਸੰਤ ਚਿੱਤ ਅਦ੍ਵੈਰੂਪ ਅਜਨਮੋਚਰਣ ਗੁਰੁਤਾਸ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਸਰਬ ਦੇਸ਼ੋਂ ਮੇਂ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ।ਤਬ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਲਾਡੂਏਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ੧ ਜੀਂਦਵਾਲਾ ੨ ਸੁਬਾਦ ਵਾਲਾ ਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਨਿਰਮਲਾ ੩ ਥਨੇਸਰਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ਉਦੈਸਿੰਘ ੪ ਭਾਗਸਿੰਘ ਲੁਦਿਹਾਣੇਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ੫ ਪਟਿਆਲੇਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ੬ ਮਨੂਮਾ-ਜਰੇਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ਸੋਭਾਸਿੰਘ ੭ ਅੰਬਾਲੇਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ੮ ਫਿਰੋਜਪੁਰਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ੯ ਸ਼ਾਮਗੜ੍ਹਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ੧੦ ਇਤਜਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਛੋਟੇ ਬੜੇ ਸਰ-ਦਾਰੋਂ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਮਲੇਰ ਕੋਟਲੇ ਪਰ ਚਢ੍ਹਾਈ ਕਰਕੇ ਤੋਲੇ ਖਾਂ ਕੋ ਪਕੜ ਲੇਵੋ ਯਾਂ ਮਾਰਦੇਵੋ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਮਲੇਰੀਏ ਕਾ ਕਜਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪਰ ਹਮ ਚਢਾਈ ਕਰਕੇ ਲੂਟ ਮਾਰਲੇਵੇਂ। ਅੱਵਲ ਤੋ ਸਾਹਿਬ ਦਸ਼ਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕਾ ਇਨਕੋ ਵਰ ਹੁਆ ੨ ਹੈ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸੀਰ ਖੋਰਜੋਂ ਕੋ ਦੁਸ਼੍ਤੁਰਕ ਸਿਰੰਦਕੇ ਸੂਬੇ ਨੇ ਮਰਵਾਣੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਦੀਆ ਤਬ ਸ਼ੇਰ ਖਾਨ ਤੇ ਅਹਮਦ ਖਾਂ ਨ ਮਲੇਰਜੇ ਨੇ ਸੂਬੇਪਾਸ ਸਪਾਰਸ਼ ਭੀ ਕਰੀ ਥੀ ਕੇ ਇਨ ਸ਼ੀਰ ਖੋਰਜੋਂ ਬਚਜੋਂ ਨੇ ਤੁਮਾਰਾ ਕਜਾ ਲੀਆ ਹੈ ਜੋ ਇਨੋਂ ਕੋ ਮਰਵਾਤੇ ਹੋ। ਵੈਰ ਜੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੁਮਾਰੇ ਹੈ ਸੋ ਬਡਜੋਂ ਸੇ ਹੈ ਇਨ ਬਚਜੋਂ ਸੇ ਤੋ ਵੈਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਨਕੋ ਜਾਨਦੇਵੋ ।ਤਬ ਏਕ ਦੁਸ਼ੂ ਤੁਰਕ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਇਨਕੋ ਤੁਮ ਸ਼ੀਰਖੋਰੇ ਨ ਜਾਨੋ ਕਿੰਤੂ ਯੇ ਨਾਗੋਂ ਕਾਲਜੋਂ ਕੇ ਬੱਚੇ ਹੈਂ ਜਬ ਬਡੇ ਹੋਵੈਂਗੇ ਤਬ ਤੁਮਸੇ ਤੁਮਾਰੀ ਆਲ ਔਲਾਦ ਸੇ ਵੈਰ ਲੇਵੈਂਗੇ। ਅਛਾ ਇਸ ਸਭਾ ਮੈਂ ਏਕ ਓਰ ਤੁਮ ਅਛੇ ੨ ਪਦਾਰਥ ਖਾਨੇ ਕੇ ਔ ਏਕ ਓਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਖਿਲੌਨੇ ਔ ਏਕ ਓਰ ਅਛੇ ੨ ਬਸਤ੍ ਔ ਏਕ ਓਰ ਅਛੇ ੨ ਤੀਖਜਣ ੨ ਸ਼ਸਤ੍ ਰਖਾਇ ਕੇ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਬੀਚ ਮੈਂ ਛੋਡ ਦੇਵੋ। ਜੋ ਇਨੋਂ ਨੇ ਕਿਸੀ ਔਰ ਵਸਤੂ ਪਰ ਹਾਥ ਡਾਰਾ ਤਬ ਤੋ ਇਨ ਕੋ ਛੋਡਦੇਨਾ। ਜੇ ਇਨੋਂ ਨੇ ਔਰ ਸਰਬ ਵਸਤੂਆਂਕੋ ਛੋਡਕੇ ਕੇਵਲ ਹਥਯਾਰ ਹੀ ਹਾਥੋਂ ਮੈ ਪਕੜਲੀਏ ਬਡੇ ਹੋਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਤੁਮਸੇ ਅਪਨੇ ਬਾਪ ਕਾ ਬਦਲਾ ਲੇਵੈਂਗੇ। ਤਬ ਤਿਸ ਤੁਰਕ ਕੀ ਬਾਤ ਮਾਨਕੇ ਸਿਰ-ਹੰਦ ਕਾ ਸੂਬਾ ਐਸੇ ਹੀ ਕਰਤ ਭਯੋ ਬਾਜਾਰ ਲਗਾਇ ਕੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਉਂ ਕੋ ਬੀਚ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੇ ਛੋਡਕੇ ਲਾਗੇ ਦੇਖਨੇ। ਤਬ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਵਸ੍ਤੁ ਕੇ ਹਾਥ ਨਹੀਂ ਲਗਾਯਾ ਦੇਖਤੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਬ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗਏ ਤਬ ਅਛੇ ੨ ਸ਼ਸਤ੍ ਬੀਨ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਉਠਾਇ ਲੀਏ। ਸੂਬਾ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਭਯੋ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਤੁਰਕ ਨੇ ਸੂਬੇਪ੍ਰਤਿ ਕਹਜਾ ਕਿਉਂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇਖਜਾ ਤੁਮਨੇ ਹੈ ਠੀਕਨਾਗੋਂ ਕੇ ਬੱਚੇ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਬਕਬ ਯੇ ਡੰਗਮਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਰਹੇਂ ਗੇਂ। ਐਸੇ ਨਿਰਣੈ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋਂ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਿਓਂ ਕੋ ਮਾਰਣਾ ਹੀ ਸ਼ਰੂ ਕੀਆ ਤਬ ਸ਼ੇਰ ਖਾਨ ਤੇ ਅਹਮਦ ਖਾਨ ਨੇ ਬਡੇ ਉਭੇ ਸ੍ਵਾਸ ਭਰੇ ਔ ਹਾ ਕੇ ਨਾਰੇ ਮਾਰੇ॥ ਐਸੀ ਉਨ ਕੀ ਰਹਮਦਿਲੀ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਇਨ ਕੋ ਵਰ ਦੇ ਦੀਆ ਕੇ ਜਾਹੋ ਮਲੇਰਜ਼ਾ ਕੀ ਜੜ ਹਰੀ॥ ਅਬ ਆਪ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਹਮ ਕੈਸੇ ਉਨ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰੇ ॥ ਐਸੀ ਐਸੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੀ ਬਾਤੇਂ ਸੁਣ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮਾਰੀ ਮਾਤਾ ਮਲੇਰ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਵਿਖੇ ਕਬਰ ਮੈ ਦਬਜਾ ਹੁਆ ਹੈ ਹਜ਼ੂਰ ਦਸਵੇਂ ਪਾਦਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੇ ਮਹਲਕਾ॥ ਸੋ ਉਸ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਕਬਰ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਉਸ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰੋ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਤੋ ਤੀਨੋ ਹੀਂ ਮਹਲ ਥੇ ਏਕ ਮਾਤਾ ਜੀ ਤੋ ਦੂਸਰੀ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਤੀਸਰੀ ਮਾਤਾ ਸਾਸਿਬ ਦੇਈ॥ ਤੀਨੋ ਮੈ ਸੇ ਮਾਤਾ ਜੀਤੋ ਕਾ ਸਰੀਰ ਤੋ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੈ ਹੀ ਛੂਟ ਗਯਾ ਥਾ॥ ਔ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵੀ ਕਾ ਦੇਹੁਰਾ ਦੋਨੋ ਕਾ ਦਿਲੀ ਮੈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ॥ ਇਨ ਤੀਨੋ ਸੇ ਬਿਨਾਂ ਔਰ ਚੌਥਾ ਮਹਲ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਥਾ ਜਿਸ ਕੀ ਆਪ ਮਲੇਰ ਮੈ ਕਬਰ ਬਤਾਤੇ ਹੋ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤ੍ਰ–ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ–ਜਬ ਮਾਤਾ ਜੀਤੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਸ਼ਮੇਸ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈਂ ਆਈ ਹੈ ਉੁਦ ਵਿਵਾਹਤ ਹੋਕੇ ਤਬ ਮਾਤਾ ਜੀਤੋ ਜੀ ਕੀ ਬਹਨ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰ ਮਾਤਾ ਕੇ ਡੋਲੇ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਆਈ ਥੀ ॥ ਹਜ਼ੂਰ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਔ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮਤਾ ਧਰਮ ਔ ਧੀਰਯ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰ ਕੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਉੂਪਰ ਅਤੀਵ ਸ਼ਰਧਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਤਦ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰ ਨੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੀ ਛਕਯਾ ਔਪਤਿ ਭਾਵਨਾ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ ਪਰ ਹੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰ ਸਦਾ ਹੀ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਰਹਿਤੀ ਭਈ ਔ ਆਯੂ ਭਰ ਬ੍ਰਹਮ-ਚਾਰਿਣ ਹੀ ਰਹਿਤੀ ਭਈਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਵਾਲੋ ਸ੍ਵਭਾਵ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਕੋਈ ਏਕ ਭੀ ਨ ਰਹ ਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਸਭ ਉੁਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਚਿਤ ਕੀ ਚਪਲਤਾ ਔ ਵਾਸ਼ਨਾ ਸਭ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤ ਪਦ ਜੋ ਤੁਰੀਯਾ ਤੀਤ ਪਦ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਜੋਗੀ ਜਨ ਸਮਾਹਿਤ ਹੋਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਇਸਥਿਤੀ ਪਾਵਤੀ ਭਈ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ ਮੈ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਮਗਨ ਰਹਿਤੀ ਭਈ ਔ ਮਹਾਂ ਸ਼ਕ੍ਤੀ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਏਕ ਸਾਚੋ ਅਜਰ ਅਮਰ ਪਤਿ ਤਿਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਹੀ ਮਨ ਮੈ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰ ਲੀਆ ਥਾ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰਾਂ ਭੀ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵੀ ਕੀ ਤਰਹ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ ਜੀ ਕਾ ਮਹਲ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਰਬ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਮਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰਾਂ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਮਲੇਰ ਮੈਂ ਕਬਰ ਵਿਖੇ ਦਬਾ ਹੁਆ ਹੈ ਮਲੇਰ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕਾ ਨਿਕਾਸਨਾ ਆਵਸਜ਼ਕ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਪੁਨਾ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਅਰਜ਼ ਕਰੀ ॥

ਪ੍ਸ਼੍ਨ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਤਿਸ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰਾਂ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਕੈਸੇ ਮਲੇਰ ਮੈ ਆਯਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੌਨ ਤਿਸ ਕੋ ਲਯਾਯਾ ਥਾ ਔ ਉੁਨਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਕੈਸੇ ਛੁਟਿਆ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸ ਨੇ ਕਬਰ ਮੈ ਦਬਯਾ ਹੈ ਔ ਕਿਉੁਂ ਦਬਯਾ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ–ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ–ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਜਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਜਾਨੇ ਅਰਥ ਪ੍ਥਮ ਮਾਲਵੇ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ ਤਥਾ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਭੀ ਸ਼ਹੀਦ ਪਦ ਮੈ ਦੋਨੋ ਪਹੁੰਚ ਗਾਏ ਤਦਅਨੰਤ੍ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਭੀ ਹੀਰਾ ਚਾਟਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਹੋਗਈ ਤਬ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰਾਂ ਕਾ ਅਤਿ ਦਿਬਜ਼ ਰੂਪ ਦੇਖ ਕੇ ਜਿਸ ਸ਼ੇਰਖਾਂ ਨੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਜੋਂ ਵਾਸਤੇ ਸੂਬੇ ਪਾਸ ਸਫਾਰਸ਼

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੀ ਪਾਈ ਥੀ ਉਹੀ ਸ਼ੇਰਖਾਂ ਭੂਮ ਜਾਤੋ ਭਯੋ। ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰ ਕਾ ਡੋਲਾ ਵਹੁ ਸ਼ੇਰਖਾਂ ਮਲੇਰ ਮੇ ਲੈ ਆਵਤਾ ਭਯਾ। ਮਲੇਰ ਮੇਂ ਅਪਨੀ ਹਵੇਲੀ ਮੇਂ ਏਕ ਅੱਛੇ ਸ੍ਵੱਛ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਡੇਰਾ ਦੇਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਪਾਸ ਮੁਸਲਮਾਨਿਜਾਂ ਦਾਸੀਯਾਂ ਰੱਖ ਦੇਤਾ ਭਯਾ। ਤਦਨੰਤ੍ ਸ਼ੇਰਖਾਂ ਨੇ ਮਾਤਾ ਰਾਮਕੌਰਾਂ ਸੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਅਬ ਤੇਰਾ ਸਹਾਯਕ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਵੋ ਜੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਕਾ ਪ੍ਰੀਰ ਥਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਫਸਾਦੀ ਸੋ ਅਪਨੋ ਘਰ ਬਾਰ ਲੁਟਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਕੋ ਮਰਵਾਇਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਸੇਨਾ ਕੇ ਆਗੇ ਭਾਗਤਾ ਹ ਨ ਜਾਨੇ ਕਹੂੰ ਮਾਰਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਉਸ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਤੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਹੀ ਸਿਰਹੰਦ ਮੇਂ ਛੁਟ ਗਯੋ ਔ ਉਨ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਬਚਜੋਂ ਕਾ ਪੇਟ ਚਾਕ ਕਰਕੇ ਸਿਰਹੰਦਕੇ ਸੂਬੇ ਨੇ ਤੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਨੀਂਹਾਂ ਹੇਠ ਦੇਦੀਏ ਹੈ। ਜੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੋਤੋ ਤਬ ਕਾਹੇ ਕੋ ਅਪਨੇ ਕੁਟੰਬ ਕੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਕਰਾਤੋ ਜੇ ਬਲਵਾਨ ਹੋਤੋ ਤਬ ਕਾਹੇ ਕੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜ ਕੇ ਅਗਾਰੀ ਭਾਗਜੋ ਫਿਰਤੋ। ਅਪਨੇ ਜ਼ੋਰ ਆਜ਼ਮਾਇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਸਾਥ ਅੜਕੇ ਨਾਹਕ ਹੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੋ ਦੌਲਤ ਖਾਨੋ ਖਰਾਬ ਕਰਲਿਓ ਹੈ। ਅਬ ਉਨਕੋ ਤੋ ਕੋਈ ਨਾਉਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਰਹਜੋ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਔ ਤੇਰੀਯੁਵਾ ਅਵਸਥਾ ਕੈਸੇ ਬੀਤੇਗੀ ਅਬ ਤੂੰ ਮਹੰਮਦ ਕਾ ਦੀਨ ਕਬੂਲ ਕਰਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਹੋਕੇ ਮੇਰੇ ਘਰਮੈ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇਗਮੋਂ ਕੀ ਸਿਰਦਾਰ ਹੋਕੇ ਰਹੁ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਸੁਖ ਭੋਗਬੋਕਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ਼ੇਰਖਾਂ ਕੇ ਕੁਵਾਕਜ਼ ਸੁਣਕੇ ਸਕੋਪ ਹੋਕੇ:—

ਉੱਤ੍—ਮਾਤਾ ਰਾਮਕੌਰਾਂ ਉਵਾਚ—ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਤ੍ਰਿਣ ਧਰਕੇ ਮਾਤਾ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਅਰੇ ਨੀਚ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਮੇਰੇ ਪਤਿ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਅਵਤਾਰ ਆਂਖ ਕੇ ਝਮਕਨੇ ਮਾਤ੍ ਮੈ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔ ਨਾਸ਼ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਐਸੇ ਕੌਨ ਜਗਤ ਮੈ ਜਨਮਜ਼ੇ ਹੈ ਜੋ ਉਨਕੀ ਓਰ ਮੰਦ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਦੇਖੇ। ਯੇ ਤੋ ਉਨ ਕਾ ਕੋਈ ਖੇਲ ਤਮਾਸ਼ੋ ਰਚਜੋ ਹੈ ਤੁਰਕੇਸ਼ ਨੌਰੰਗੇ ਵਜੀਰਾ ਕੋ ਝੂਠੇ ਕਰਕੇ ਮਾਰਦੇਕੋ। ਤੁਮ ਦੇਖਤੇ ਰਹੋ ਥੋਰੇ ਮੇ ਹੀ ਦਿਨੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੌਰੰਗ ਜ਼ੇਬ ਕੋ ਬਦਰੰਗ ਬੇਈਮਾਨ ਕਰਕੇ ਮਾਰਤੇ ਹੈਂ। ਏਕ ਨੌਰੰਗੇ ਕੀ ਕਜ਼ਾ ਕਥਾ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਚਾਹੇਤੋ ਏਕ ਪਲਕ ਮੈ ਚੌਦਾਂ ਹੀ ਭਬਕੋਂ ਕੋ ਭਸਮ ਕਰਡਾਰੇ ਤੁਮ ਵਰਾਕ ਜੀਵ ਉਨਕੀ ਸਾਮਰਥ ਕੋ ਕੈਸੇ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੋ॥ ਕਾਹੇਤੇ:—

ਗੁਣੀ ਗੁਣੀਂ ਵੇਤਿ ਨ ਵੇਤ੍ਰਿ ਨਿਰਗੁਣੀ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਿਕੋ ਵਸੰਤ ਸਜ ਗੁਨੰ ਵੇਤਿਨ ਵੇਤਿ ਵਾਯਸਃ ॥
ਬਲੀ ਬਲੀ ਵੇਤਿਨ ਵੇਤਿ ਨਿਰਬਲੀ ॥
ਸਿੰਹੋ ਸਿੰਹਸਜ ਬਲੰ ਵੇਤਿਨ ਵੇਤਿ ਮੂਖਕਾਃ ॥ ੧

ਟੀਕਾ—ਗੁਨੀ ਪੁਰੁਖ ਗੁਣ ਵਾਨਕੇ ਗੁਣਕੋ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ॥ ਨਿਰਗੁਨੀ ਗੁਣ ਹੀਨ ਗੁਣ ਵਾਨਕੇ ਗੁਣਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਪਿਕ ਕੋਕਿਲਾ ਪੰਛੀ ਵਸੰਤ ਰਿਤੂਕੇ ਗੁਣਕੋ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ॥ ਨਹੀ ਕਾਕ ਵਿਸ੍ਟਾ ਭੁਖਨ ਹਾਰੋ ਵਸੰਤਕੇ ਗੁਣਕੇ ਗੁਣਕੋ ਜਾਨ ਸਕਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਬਲੀ ਪੁਰੁਖ ਦੂਸਰੇ ਬਲਵਾਨ ਪੁਰੁਖਕੇ ਬਲਕੋ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ॥ ਜੋ ਆਪ ਬਲਹੀਨ ਹੈ ਸੋ ਆਪਸੇ ਭਿਨ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਬਲਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਮਹਾਬਲੀ ਆਪਸੇ ਭਿੰਨ ਦੂਸਰੇ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜਕੇ ਬਲਕੋ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ॥ ਸੂਕੇ ਪਤ੍ਰਕੇ ਪਵਨਸੇ ਹਲਕੇ ਖਰਕਟੇ ਸੇ ਡਰਕੇ ਬੁੰਬੀ ਮੈਂ ਘੁਸਜਾਨੇ ਵਾਰੋ ਮੂਸਾ ਵਿਚਾਰਾ ਸਿੰਘਕੇ ਬਲਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੋ ਹੈ॥ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ ਨਾੜੀਕੋ ਖਾਨਪਾਨ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਮੂਸੇ ਨਾਮ ਚੁਰਾਇਕੇ ਖਾਇਜਾਵੇ ਕਾਗਦ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕੁਤ੍ਰ ਕੁਤ੍ਰ ਕੇ ਖਰਾਬ ਕਰ ਜਾਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਮੂਸਾ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਕੰਗਾਲ ਨੌਰੰਗ ਸਰੀਖੇ ਔਤੁਮ ਸਰੀਖੇ ਕਾਕ ਔ ਕੁਤਜੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨੋ ਕੋ ਕੈਸੇ ਈਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਮਹਾ ਬਲਵਾਨਕੇ ਬਲ ਸਾਮਰਥਕੀ ਮਾਲਮ ਪਰੇ ॥ ਅਰੇਨੀਚ ਜੈਸੇ ਕੁਤਾ ਯਗਮੈਂ ਸੇ ਆਹੁਤੀ ਕੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀਮੈਂ ਸੇ ਜਿਤਨੀਕ ਮੁਖ ਮੇਂ ਆਵਤੀ ਹੈ ਉਤਨੀਕ ਚੁਰਾਇਕੇ ਉਠਾਇ ਲਜਾਵਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਤੂੰ ਭੀ ਮੁਝਕੋ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਹਜੂਰਸੇ ਖਿਨਾ ਜਾਨਕੇ ਊਠਾਇ ਲਜਾਯੋ ਹੈ ॥ ਅਬ ਜੋ ਹਮਸੇ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੱਚਤ ਭੀ ਦਸਤਨ ਦਾਜੀ ਕਰੇਗੋ ਤਬ ਹਾਥ ਤੋਰੇ ਕੁਛ ਆਵਨੋ ਨਹੀ ਔ ਨਾਹਕ ਅਪਨੀ ਜਾਨ ਗਵਾਵੈਗੋ ਔ ਸਚੀ ਦਰਗਾਹ ਮੇਂ ਤੇਰਾ ਮੁਖ ਕਾਲਾ ਕਰਕੇ ਤੁਝਕੋ ਦੋਜ਼ਕਕੀ ਭਾਹਮੇਂ ਜਲਾ ਈਏਗਾ ॥ ਅਬ ਜੋ ਭਲੇ ਮਾਨਸ ਹੈ ਤੋ ਤੂ ਚਲਾ ਜਾਉ ਨਹੀਤੋ ਸ੍ਰਾਪਕੀ ਅਗਨੀਸੇ ਸਣੇ ਕੁਲ ਅਬੀ ਭਸਮ ਤੁਝਕੋ ਕਰ ਡਾਰੇਗੀਂ ਜਾਹੁ ਆਠਦਿਨ ਸੇ ਬਾਦ ਤੈਨੇ ਹਮਾਰੇ ਮੰਦਰਕਾ ਕਿਵਾੜ ਉਘਾੜਨਾ ਹੋਗਾ ॥ ਐਸੇ ਐਸੇ ਮਹਤ ਕੋਪਕੇ ਮਾਤਾਰਾਮ ਕੌਰ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਸਭਨਾ ਦਾਸਜਾਂ ਕੋ ਭੀ ਬਾਹਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮੰਦਰਕਾ ਦਰਵਾਜਾ ਬੰਦ ਕਰਲੀਆ ॥ ਉਸ ਸਮੈਮੈਂ ਮਾਤਾਰਾਮਕੇਰ ਕੇ ਕੋਪਕੇ ਤੇਜਕੀ ਅਗਨਿਕੋ ਕੋ ਈਭੀ ਸਹਾਰ ਨ ਸਕਜਾ ਡਰਕੇ ਮਾਰੇ ਫਿਰ ਸੇਰਖਾਂਨੇ ਭੀ ਕੋਈ ਉਤ੍ਰ ਨਹੀ ਦੀਆ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਸਭੀ ਮੰਦਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਸੇਰਖਾਂਨੇ ਐਸੇ ਭੀ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈਂ ਜਾਨਜਾ ਕੇ ਅਬ ਇਸਨੇ ਕਹੂੰ ਭਾਗਤੋ ਜਾਨੋ ਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਹੀ ਹੈ ਭੂਖੀ ਪਜਾਮੀ ਮਰਤੀ ਆਪਹੀ ਕਿਵਾੜ ਖੋਲਦੇਵੇਗੀ ਔਰ ਆਠ ਦਿਨ ਦੇਖ ਲੇਤੇਹੈਂ ਜਬ ਇਸਕਾ ਅਛੀ ਤਰ੍ਹ ਸੇ ਮਚ ਮਰ ਜਾਇਗੋ ਤਬ ਆਪਹੀ ਹਮਾਰਾ ਖਾਨਾ ਖਾਇਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਹੋ ਜਾਇਗੀ॥ ਐਸੇ ਸੋਚ ਬਿਚਾਰਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਆਗੇ ਪਹਰਾ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਭੀ ਪ੍ਯੰਕ ਬਿਛਾਇਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਧਰ ਮਾਤਾਰਾਮਕੌਰਾਂਨੇ ਮੰਦਰਕੇ ਅੰਤਰ ਏਕਾਕੀ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈਂ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਇਸ ਤੁਰਕੇ ਸਕੀ ਕੈਦ ਬੰਦ ਮੈਂ ਆਇ ਗਯੋ ਹੈ ਅਬ ਬਿਨਾ ਸਰੀਰ ਛੂਟੇ ਇਨਕੀ ਬੰਦਸੇ ਛੂਟਨੋ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਔ ਅਬ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਹਜੂਰ ਕੋ ਦਰਸਨ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਣੋਭੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਅਬ ਇਸ ਸਰੀਰਕੋ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰ ਦੇਨੋਹੀ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਹੈ ॥ ਸਾਹਿਬਕੀ ਇਛਾਕੇ ਅਨੁਸਾਰਹੀ ਇਸ ਪ੍ਕਾਰ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕੀ ਇਛਾ ਫੁਰਤੀ ਭਈ ॥ ਨਹੀਤੋ ਜੋ ਮਾਤਾ ਸੀਤਾਕੇ ਸਮਾਨ ਹਠ ਕਰ ਬੈਠਤੀ ਅਜਾ ਰਾਵਨਕੇ ਸਮਾਨ ਸਰਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਤੁਰਕੇਸ ਸਹਤ ਮਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸੀਤਾਕੇ ਸਮਾਨ ਮੁਝਕੋ ਜੀਵਤੀ ਕੋ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਕੈਦਸੇ ਨਿਕਾਸਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਲੈ ਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸਾਹਜੀ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸੰਤ ਕੀ ਪ੍ਤਗਯਾ ਪੂਰਣ ਕਰਣ ਲੀਏ ਵੈਸੇਹੀ ਕਰਣੋ ਪਰਤੋ ॥ ਪਰੰਤੂ ਈਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਰੂਪ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਤਾਰਾਮਕੌਰਾਂ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗਨੇ ਕੀ ਹੀ ਇਛਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਮਾਤਾਰਾਮਕੌਰਾਂ ਚਿੰਤਾਤਰ ਹੋਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕਰਤੀ ਬੈਠੀ ਰਹੀ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੇ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪੀ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਹੇ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਜੈਸੇ ਆਪਨੇ ਗਾਜਕੋ ਗ੍ਾਹਸੇ ਮੁਕਤ ਕੀਆ ਥਾ ਔ ਆਪਨੇ ਰਾਖਸ ਰਾਵਨ ਕੀ ਕੈਦ ਰੂਪ ਸੰਕਟਸੇ ਮਾਤਾ ਸੀਤਾਕੋ ਮੁਕਤ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਆਪਨੇ ਦ੍ਰੁਸ੍ ਦੁਰਯੋਧਨ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈਂ ਸੇ ਅਨਾਥ ਪੰਚਾਲੀਕੀ ਨਗਨ ਹੋਤੀਕੀ ਅੰਬਰ ਰੂਪ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਦ੍ਰੁਸ੍ ਨੀਚ ਦੁਸਾਸਨ ਆਦਿਕੋ ਸੇ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਆਪਨੇ ਹੀ ਬਾਲੀ ਰੂਪੀ ਗ੍ਾਹਸੇ ਅਪਨੇ ਸਖਾ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਕੀ ਗਜ ਵਤ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਭਾਰਤਕੇ ਯੁਧਮੈਂ ਹਸ੍ਤੀਕੇ ਘੰਟੀਕੇ ਨੀਚੇ ਟਟੀਰੀਕੇ ਅੰਡਜੋਂਕੀ ਆਪਨੇ ਹੀ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਆਪਨੇ ਹੀ ਦਰਬਾਸਾਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਰਾਜਾ ਅੰਬਰੀਖ ਔ ਰਾਜਾ ਯੁਧਿਸਟਰਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਆਪਨੇ ਹੀਂ ਪੂਤਨਾ ਕੇਸੀ ਕੰਸ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਤਥਾ ਇਦ੍ਰਕਾ ਮਾਨ ਮਥਨ ਕਰਕੇ ਗਿਰ ਗੋਵਰਧਨ ਕੋ ਕਮਲਰਤ ਕਰ ਕਮਲ ਪੈ ਉਠਾਇਕੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਆਦਿਕ ਉਪਦ੍ਰਵੋਂ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪਰਾਯਣ ਅਨਾਥ ਬ੍ਰਜ ਬਾਸਜੋਂ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਆਪਨੇ ਹੀ ਬੁਰਜ ਮੈਂ ਚਿਨਤੇ ਹੁਏ ਭਗਤਿ ਪਰਾਯਣ ਸਦਨੇ ਕਸਾਈ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਨੇ ਹੀ ਭੂਮਾਸੁਰਕੀ ਕੈਦ ਰੂਪ ਮਹਾ ਸੰਕਟ ਸੇ ਏਕ ਸਤ ਖੋੜਸ ਸਹਸ੍ਰ'ਜ ਕੰਨਜਾ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਸੁਖਕੋ ਪ੍ਰਾਪਿਤ ਕੀਓਹੈ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਪਨੇ ਹੀਂ ਪਿਤਾਕਾ ਦੀਆ ਹੂਆ ਜਹਰਕਾ ਪਜਾਲਾ ਮੀਰਾਬਾਈ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਬਨਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਹੇ ਸਤਜ ਪ੍ਰਤਗਜ ਆਪਨੇ ਹੀਂ ਮਾਲੀ ਸੁਮਾਲੀ ਆਦਿਕ ਦੈਤੋਂਕੋ ਮਾਰਕੇ ਤਥਾ ਅਬਧ ਪ੍ਰਾਯ ਭ੍ਰਿਗੂ ਰਿਖ ਕੀ ਇਸ੍ਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸਿਰ ਕਾਟਕੇ ਅਪਨੇ ਪਰਾਯਣ ਦੇਵਤ੍ਰਜੋਂ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਬਿਰਦ ਪਾਲ ਆਪਨੇ ਹੀ ਇਸ ਕਲਿਕਾਲ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਰੂਪਹੋਕੇ ਸਬਦ ਰੂਪੀ ਅਮੋਘ ਅਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਗੋਰਖਜਨਾਥ ਮਛਿੰਦ੍ਰਨਾਥ ਆਦਿਕ ਸਿਧੋਂਕੋ ਜੀਤਕੇ ਤਥ ਨਵ ਖੰਡ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਜੀਤ ਮਕਾ ਫੇਰਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਤਰਕ ਰੂਪ ਤਮਕਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਧਰਮਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੀਹੈ ਹੇ ਸਰਬ ਵਜ੍ਯਾਪੀ ਆਪਨੇਹੀ ਗੁਰੂਸੇ ਵਿਦਯਾ ਪਢਨ ਕਾਲ ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਆਸ੍ਰਮ ਮੈਂ ਇਸਥਿਤ ਅੰਗੁਸ੍ਠਮਾਤ੍ਰ ਪਰਿਮਿਤ ਆਕਾਰ ਵਾਲੇ ਸਾਠ ਹਜਾਰ ਬਾਲ ਖਿਲ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪਰਾਯਣ ਹੋਕੇ ਬਨਮੈ ਸੇਂ ਵਿਚਾਰੇ ਏਕ ਏਕ ਲਕੜੀ ਉਠਾਇਕੇ ਲਿਆਵਤਜਾਂਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਹਾਸੀ ਕਰਤੇ ਅਰਥ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਬਨ ਵਿਖੇ ਬਰਖਾ ਕਰ ਦਈ ਤਬ ਗਊ ਆਦਿਕ ਪਸੂਆਂਕੇ ਖੁਰੋ ਰੂਪ ਖਾਤੋਂ ਮੈਂ ਲਾਗੇ ਗੋਤੇ ਖਾਣੇ ਉਨਕਾ ਕਸ੍ਟ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ਆਪਨੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਾਠ ਹਜਾਰ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਉਨ ਬਾਲ ਖਿਲੋਂਕਾ ਉਧਾਰ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਹੇ ਭਗਤਵਤਸਲ ਆਪਨੇ ਹੀਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀਕੇ ਪੰਚਮ ਅਸਥਾਨ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਰੂਪ ਧਾਰਕੈ ਸਤਿਨਾਮ ਰਾਮਨਾਮ ਆਦਿਕ ਸਬਦ ਰੂਪ ਮਹਾਂ ਦ੍ਰਿਢ ਜਹਾਜ ਬਨਾਇ ਕੇ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ ਤਿਤ ਆਦਿਕੋ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਨਰਕਸੇ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਆਪਨੇ ਹੀਂ ਖਸ੍ਠਮ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਤੁਰਕਜ਼ਾਲਮ ਰਾਜਕੇ ਨਾਸਲੀਏਔਹਿੰਦਧਰਮਦੀ ਰਖਜਾ ਲੀਏਤਥਾ ਗਊ ਬ੍ਰਹਮਣਕੀ ਰਖਜਾ ਲੀਏ ਤੁਰਕ ਰਾਜ ਮੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਕਲਹ ਉਤਪਤ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਲਾਖੋਂ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਸੰਘਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਆਪਹੀ ਨਵ੍ਮ ਅਸਥਾਨ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਦੁਸ੍ਟ ਔਰੰਗਜੇਬ ਕੇ ਪੁਨਜ ਤਪ ਤੇਜ ਨਾਸਕੇ ਲੀਏ ਏਕ ਨਿਮਿਤ ਮਾਤ੍ ਅਪਨਾ ਸੀਸ ਪਰੋਪਕਾਰ ਅਰਥ ਦੇਕੇ ਜੰਞੂ ਤਿਲਕ ਕੀਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੀ ਟੇਕ ਰਖਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਅਬ ਆਪਹੀ ਦਸਮ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਤੁਰਕੇਸ ਕੋ ਝੂਠੇ ਔ ਬੇਈ ਮਾਨ ਕਰਕੇ ਮਾਰਣੇ ਅਰਥ ਆਪਨੇ ਯੇ ਐਸੇ ਖੇਲ ਰਚੇ ਹੈ ਹੇ ਧਰਮ ਪਾਲ ਆਪਕੇ ਸ਼ਗੁਨ ਮੂਰਤੀਕੇ ਗੁਨ ਕਰਨ ਔ ਨਾਮੋਂਕਾ ਦੋ ਸਹਸ੍ ਰਸਨਾ ਰਖਨੇ ਵਾਰੋ ਸੋਸੁਨਾਗ ਭੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਠੀਕੇ ਆਦਿਸੇ ਲੈਕੇ ਗੁਨ ਕਰਮ ਆਪਕੇ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਿਤ ਨਵੀਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਮੋ ਕੋ ਰਟਤੋ ਹੂਓ ਪਾਰ ਨਹੀ ਪਾਇ ਸਕਤੋ ਹੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸ਼ਿਵ ਆਦਿਕ ਭੀ ਆਪਕੀ ਸਗੁਨ ਮੂਰਤੀ ਕੇ ਗੁਨ ਕਰਮ ਨਾਮੋਂਕਾ ਅੰਤ ਨ ਪਾਵਤੇ ਹੂਏ ਬੇਅੰਤ ਬੇਅੰਤ ਐਸੇ ਮੂਖਸੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪਰਮ ਸਮਾਧਿ ਪਰਾਯਣ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ॥ ਔ ਆਪ ਕੋ ਜੋ ਨਿਰਗੁਨ ਗੁਨ ਤੀਤ ਰੂਪ ਤਿਸਕੋ ਅੰਤ ਕੌਨ ਵਰਨਨ ਕਰ ਸਕੇ॥ ਜਿਸ ਨਿਰਗੁਨ ਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਕਿਸੀ ਅੰਸੁਮੈ ਏਕ ਤਰੰਗ ਵਤ ਫੁਰੇ ਹੂਏ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਕੋ ਹੀ ਜਬ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇ ਸਕਤੋ ਹੈ ਤਬ ਨਿਰਗੁਨ ਆਪਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਕੌਨ ਅੰਤ ਪਾਵੈ ॥

ਅਗਾਸਿਤ ਆਦਿ ਜੇ ਬਡੇ ਤਪਸ ਪਤੀ ਬਿਸੇਖੀਐ ॥
ਬਿਅੰਤ ਬਿਅੰਤ ਬਿਅੰਤਕੋ ਕਰੰਪ ਪਾਠ ਪੇਖੀਐ ॥

ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਜਦ ਸੇਖਨਾ ਗਾਦਿ ਹਜਾਰੋਂ ਰਸਨੋ ਕੇ ਰਖਨੇ ਵਾਰੇ ਔ ਹਜ਼ਾਰੋ ਯੁਗੋਂ ਕੀ ਚੌਕੜ੍ਜੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਾਧੀ ਲਗਾਨੇ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹਾਂਦੇਵ ਆਦਿਕ ਆਪਕੇ ਗੁਨ ਨਾਮ ਔ ਕਰਮੋਂ ਕਾ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਤਬ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰੀ ਏਕ ਰਸਨਾ ਰਖਨੇ ਹਾਰੀ ਆਪਕੇ ਗੁਨ ਕਰਮ ਔ ਨਾਮੋਂਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਖੇ ਕੋ ਕੈਸੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋਵੋ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਕੇ ਮਨਹੂ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਸਿਧ ਕਰਤਾ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿ ਮੈ ਆਪਕੀ ਹੋਕੇ ਅਬ ਇਸ ਤੁਰਕ ਕੀ ਕਹਾਵੋਂ ਐਸੀ ਅਯੋਗ ਵਾਰਤਾ ਮੁਸਕੋ ਕੈਸੇ ਭਾਵੇ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਇਸ ਸਰੀਰਕੇ ਰਖਣੇ ਮੈਂ ਬਡੀ ਗਿਲਾਨੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਅਬ ਆਪ ਅਪਨੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਅੰਤ ਕਰ ਡਾਰੋ ॥ ਬਾਂਵੇ ਜ ਹਨੂਕੇ ਉਪਰ ਦਹਨੋਂ ਪਾਂਉ ਰਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਤਰਹ ਜੈਸੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੂਈ ਹੂਈਥੀ ਮਾਤਾ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮੈਂ ਬਧਕਨੇ ਬਾਨਕੋ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੀ ਓਥੇਂ ॥ ਤੈਸੇ ਤਾਤ ਕਾਲਹੀ ਸੰਤਕਾ ਦੁਖ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਕੌਰਾ ਕੇ ਚਰਣ ਕੀ ਤਲੀਮੈ ਬਾਨ ਗੁਪਤ ਹੋਕੇ ਮਾਰਤੇ ਭਏ ॥ ਬਾਨ ਲਾਗਤਹੀ ਮਾਤਰਾਂਮ ਕੌਰਾਂ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਨੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਜਬ ਆਠ ਦਿਨ ਸੇ ਬਾਦ ਮਲੇਰੀਏ ਸੇਰਖਾਂਨੇ ਮਾਤਾਕੇ ਮੰਦਰਕਾ ਕਿਵਾੜ ਉਘਾੜਕੇ ਦੇਖਜੋ ਤਬ ਮਾਤਾ ਕੋ ਸਰੀਰ ਸਵ ਰੂਪ ਪਰਜੋ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਗਤੀ ਕੋ ਮਾਨੋ ਹਸਤੋ ਹੈ ॥ ਯੇ ਮਾਤਾਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਐਸੀ ਦਸਾ ਦੇਖਕੇ ਮਲੇ ਕਜਾ ਬਡੋ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤੋ ਭਯੋਂ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ ਅਪਨੋ ਸਰਬ ਸਵ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾਕੀ ਕਬਰ ਬਨਾਇਕੇ ਸੇਰਖਾਂ ਫਕੀਰ ਬਨਕੇ ਕਬਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤੁਮ ਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਰਾਜ ਤੇਜ ਬਲ ਅਬ ਬਖਸਜੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ॥ ਅਬ ਤੁਮਕੋ ਚਾ ਹਜ਼ੋਅਪਨੀ ਮਾਤਾਕਾ ਬਦਲਾ ਲੈਕੇ ਮਾਤਾਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਮੰਸ ਕਾਰ ਕਰਣਾ ਯੋਗਯਨੈ ॥ ਐਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਨਕ ਮਨ ਕਰਕੇ, ਨਸ੍ਵੀਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਸਾਰੇ ਸਿਰਦਾਰੋਨੇ ਅਰਜ਼ ਕਰੀਕੇ ਜੋ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜਜੀ ਯੇ ਸੋਚਕੇ ਬਾਤ ਕਰਨੇ ਹਾਰੀ ਹੈ ॥ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ਼ ਕਰੈਗੇ । ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਘਰੋਂਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਅਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਂਲ ਵਿਤੀਤ ਹੁਆ ਔ ਇਧਰ ਮਲੇਰਜੋ ਕੋਵੀ ਖਬਰ ਹੋਗਈ ਸਰਬ ਸਰਦਾਰਾਂਨਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਮਲੇਰ ਪਰ ਚਢਾਈਕਾ ਹੁਕਮ ਦੀਓਹੈ ॥ ਯੇਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਮਲੇਰਯੋਨੇ ਭੀ ਉਨ ਸਰਬ ਸਰਦਾਰੋਂ ਸੇਂ ਮੁਲਾਕਾਤ ਜਾਇਕੇ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਅਬ ਦੇਨੇਕੀ ਦੂਬਧਕੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਭਗਵੰਤ ਜਾਨੈ ਕੁਛ ਦ੍ਰਬ ਸਰਦਾਰਾਂਕੋ ਦੀਆ ਲੀਆ ਜਾਨਹੀ ਦੀਆ ਔ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਅਵਸਯ ਸਰਦਾਰੋਂ ਸੇਂ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਸੁਣਨੇ ਮੈਂ ਆਵਤੋ ਹੈ ਕੇ ਮਲੇਰਯਾ ਤੌਲੇਖਾਂ ਆਪ ਬਡਾ ਬਲੀਥਾ ਚੁਟਕੀ ਸੇਂ ਹੀਂ ਰੁਪੈ ਪੈਸੇਕੇ ਅਖਰ ਮਲ ਡਾਰਥਾ ਵੋ ਕਿਉਂ ਯੁਧ ਸੇਂ ਡਰਕੇ ਸਰਦਰਾਂਕੋ ਜਾਇ ਮਿਲਾ ਇਸ ਸੇਂ ਤੋਂ ਕਾਤਰਹੀ ਮਾਲਮ ਪੜਾ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਯਦਯਪੀ ਤੌਲੇਖਾਂ ਔ ਉਸਕਾ ਭਾਈ ਦੋਨੋਂ ਬਡੇ ਬਲੀਥੇ ਤਥਾਪੀ ਯੁਧਕੇ ਲੀਏ ਬਡੇ ਕੋਸ ਔ ਸੇਨਾ ਆਦਿਕ ਬਡਾ ਸਰੰਜਾਮ ਚਾਹੀਤੋਂ ਹੈ ॥ ਯੇ ਮਲੇਰਕੀ ਛੋਟੀ ਸੀ ਰਾਜਸ਼ੀ ਥੀ ਇਤਨੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਕਹਾਂਥੀ ॥ ਜਬ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ-ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਪਾਸ ਅਪਨੋਂ ਹੁਕਮ ਨਾਵੋਂ ਭੇਜਯੋ ਹੈ ਤਬ ਸਭਨੋਂ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਜਬਾਬ ਦੇ ਦੀਆ ॥ ਕੇ ਮਲੇਰਜੋ ਕੋ ਹਜ਼ੂਰ ਕੀ ਬਖਸੀਸ ਹੈ ॥ ਹਮ ਨਹੀਂ ਮਲੇਰ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਜਬ ਸਾਹਿਬਕਾ ਹੁਕਮ ਨਾਵਾਂ ਫਿਰ ਆਯਾ ਤਬ ਨਜ਼ੂਰਨੇ ਬਡੇ ਕੋਪ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੀ ਓਰ ਅਪਨੋਂ ਹੁਕਮ ਨਾਵੋਂ ਲਿਖ ਭੇਜਜੋ ਕੇ ਜੋ ਤੁਮ ਹਮਾਰਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤੇ ਤਬ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨਾਵੋਂ ਕੇ ਪੀਛੇ ਲਿਖ ਦਿਓ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਔ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ॥ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਫੇਰ ਜਬ ਸ੍ਰੀਗਰੂਜੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਾਵਾਂ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੇ ਪਾਸ ਗਯਾ ਤਬ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਲਿਖ ਦੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਔ ਹਮ ਤੇਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ॥ ਏਕ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਨਾਭੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਤੇ ਜੀਂਦ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਨ ਤੀਨ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਦਸ਼ਖਤ ਨ ਕੀਏ ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਹਮਤੋ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬੋਂ ਔ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬੋਂ ਕੇ ਸਿਖ ਹੀ ਹੈਂ ਹਮ ਕੈਸੇ ਲਿਖੈ ਜੋ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਪੂਰਬ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰਕੇ ਯੁਧ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀਦਸਮੇਂਸ ਜੀ ਕੋ ਮਝੈਲੋ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਲਿਖ ਦੀਓ ਥੋ ਕੇ ਤੂੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਔ ਹਮ ਤੇਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਬ ਮੈਣ ਦ੍ਵਾਖੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਭੀ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਔ ਹਮ ਤੇਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਮੈਣ ਦ੍ਵਾਬੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੇ ਦਸ-ਖਤ ਲੈਕੇ ਸਿਖ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਰੇ ਹੋ ਸਿਖ ਪਟਿਆਲੇ ਨਾਭੇ ਸੰਗਰੂਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੇ ਦਸਖਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਏ ॥ ਤਬ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਜੀ ਵੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਹਮ ਤੋ ਸੋਢੀ ਔ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬੋਂ ਕੇ ਸਿਖਹੀ ਹੈਂ ਹਮ ਕੈਸੇ ਦਸਖਤ ਕਰੈ ਇਸ ਸੇਂ ਹਮ ਨਹੀਂ ਦਸਖਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਰੇ ਫਿਰ ਭੀ ਤੁਮਨੇ ਸਿਖੀ ਕਾ ਬੀਜ ਰਖਲੀਆ ਨਹੀਂ ਤੋ ਆਜ ਤੇਂ ਹੀਂ ਗੁਰੂ ਸਿਖੀ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਸੰਸਾਰ ਸੈਂਸੇ ਲੋਪ ਹੋ ਜਾਤੀ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਕਾਗਦ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਖੀਸੇ ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਪਾਸਹੀ ਰਖ ਲੀਆ ॥ ਅਬ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਸੇਂ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਉਨ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਬਖਸਾਇ ਕੇ ਟੁਟੀਮੇਂ ਲੈਗੇ ਸਾ ਕਥਾ ਆਗੇ ਲਿਖੈਂ ਗੇ ॥ ਫਿਰ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਰੈ ਕੇ ਜਾਹੁਰੇ ਨੀਚੋ ਤੁਮ ਮਾਤਾ ਕੀ ਭਾੜ ਖਾਨ ਵਾਲੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇਂ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਦੇਵਨੇਤਿ ਸੇ ਦੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਪਸਮੈਂ ਸਕੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਮਲੇਰਮੈਂ ਆ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਬ ਰਸੋਈ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋਂ ਮੈਂ ਸੇਂ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਣ ਬਾਜਾਰ ਮੈਂ ਭਾਜੀ ਲੈਨੇ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਏਕ ਸਾਕ ਭਾਜੀ ਵਾਲੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਕੋ ਪੈਸੇ ਦੇਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਇਸਕੀ ਹਮ ਕੋ ਭਾਜੀ ਜਲਤੀ ਸੇਂ ਦੇਦੇ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਦੁਕਾਨ ਵਾਲਾ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੋ ਸਾਗ ਦੇਨੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਤਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਏਕ ਤਰਵਾਰ ਬਾਂਦੇ ਹੂਏ ਤੁਰਕ ਭੀ ਸਾਗ ਲੇਨੇ ਅਰਥ ਤਿਸੀ ਦੁਕਾਨ ਪਰ ਆਇਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਕੇ ਅਵਲ ਮੇਰੇ ਕੋ ਸਾਗ ਦੇਲੈ ਪੀਛੇ ਅਵਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੇਨਾ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮਹਲੇ ਮੈਨੇ ਪੈਸੇਇਸ ਕੋ ਦੀਏ ਹੈਂ ਔਰ ਮੇਰੇਵਾਸਤੇ ਹੀ ਸਾਗ ਤੋਲ ਰਹਜੋ ਹੈਂ ਤੂੰ ਅਬ ਪੀਛੇਸੇ ਆਯਾ ਹੈ ਪਹਲੇ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕੈਸੇ ਦੇਦੇਵੇ ॥ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਵਾਰ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਔ ਤੁਰਕ ਕੋ ਉਤ੍ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਅਬ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਇਛਾ ਰੂਪੀ ਨੇਤਿ ਕੋ ਕੌਨ ਮੇਟੈ ਕਿਸਕੀ ਮੇਟਨੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਤੋ ਤੀਨੋ ਲੋਕੋਂ ਔ ਚਤੁਰ ਦਸ ਭੁਵਨੋ ਮੈ ਕੋਊ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕੋ ਅਨਜਥਾ ਕਰ ਸਕੇ ॥ ਪਾਸਪਰ ਵਿਵਾਦ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤੁਰਕਨੇ ਮਜਾਨ ਸੇ ਖਗ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਮਾਰਕੇ ਧੜ ਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਸਿਰ ਜੁਦਾ ਕਰ ਡਾਰਾ ॥ ਤਥਾਚ ਸਾਸਤ੍ਰੰ ਸ੍ਰਿੰਗੀ ਟਾਂਚ ਨਦੀਨਾਂ ਚ ਨਖੀਨਾਂ ਸ਼ਸਤ੍

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਣੀਨਾਂ॥ ਵਿਸਵਾਸੋ ਨੈਵ ਕਰ ਤਬਯਃ ਇਸ੍ਤ੍ਰੀਖੁ ਰਾਜ ਕੁ ਕੁਲੇਖੁਚ। ੧। ਟੀਕਾ ਸ੍ਰੰਗੋਂ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਕਾ ਨਦੀਕਾ ਨਖੋਂ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘਾਦਿਕ ਜੀਵੋਂਕਾ ਸਸ੍ਤ੍ਰ ਹਾਥ ਪੁਰੁਖੋਂਕਾ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕਾ ਤਥਾ ਰਾਜਾ ਕਾ ਬੁਧੀਮਾਨ ਪੁਰੁਖ ਇਸ ਖਟ ਵਿਸਾਹ ਭੁਰੋਸਾ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ਇਤਿ ੧ਐਸਾ ਅਨਰਥ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਤੁਰਕ ਤੋ ਭਾਗਕੇਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਜਾਇ ਘੁਸਾ ਔ ਅਬ ਛੋਟਿਆਂ ਕਾ ਛੋੜਿਆ ਹੁਆ ਭਾਰ ਬਡਜੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਪੜਤੋ ਹੈ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ ਉਸਕੇ ਦੂਸਰੇ ਭਾਈ ਕੀ ਦਾਦ ਫਰਿਆਦ ਮਲੇਰ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਭੀ ਨ ਸੁਨੀ ਪੂਨਾ ਵਹੁ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਅਪਨੇ ਭ੍ਰਾਈ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਅਪਨੀ ਪਾਗ ਉਤਾਰਕੇ ਰੋਤਾ ਪੀਟਤਾ ਭਯਾ॥ ਕਹਤਾ ਭਜਾ ਹੇ ਧਰਮਾ ਅਵਤਾਰ ਆਪ ਛਤ੍ਰੀ ਰਾਜਾ ਹੈ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਔਹਮ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਆਂਪਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਕੇ ਯਾਚ ਕਹੈ॥ ਮੇਰੀ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਫਰਯਾਦ ਹੈ। ਮਲੇਰ ਕੇ ਵਿਖੇ ਬਾਜਾਰ ਮੇਂ ਮੇਰਾ ਭਾਈ ਸਾਗ ਲੇਨੇ ਗਿਆ ਥਾ ਨਿਸ ਅਪ੍ਰਾਧ ਹੀ ਤਿਸਕਾ ਸਿਰ ਤੁਰਕ ਨੇ ਕਾਢ ਗੇਰਜੋ ਹੈ ਔ ਪੁਨਾ ਮੇਰੀ ਫਰਯਾਦ ਭੀ ਮਲੇਰ ਕੇ ਸਰਦਾਰਨੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਉਲਟਾ ਮੁਝਕੋ ਝੂਠਾ ਕਰਕੇ ਕਚੈਹਰੀ ਮੈਂ ਸੇਧਕੇ ਦੇਕੇ ਨਿਕਾਸਦੀਓ ਹੈ ਆਪ ਧਰਮਾਤਮਾ ਰਾਜਾਹੋ ਆਪ ਮੇਰੀ ਅਦਾਲਤ ਕਰੋ ਮੇਰੇ ਪਲੇ ਨਯਾਯ ਪਾਵਹੁ ਮੁਝਕੋ ਤੁਰਕ ਸੇ ਬਦਲਾ ਲੈ ਦੇਵਹੁ॥ ਯੇ ਮਲੋਰਜੇ ਪਠਾਣ ਬਡੇ ਉਚੇ ਆਏ ਹੂਏ ਹੈਂ ਹੇ ਧਰਮਾਵਤਾਰ ਮਲੇਰ ਮੈਂ ਬਡੋ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋ ਰਹਜੋ ਹੈ ਨਿਸੰਕ ਹੋ ਕੇ ਪਾਪ ਕਰਮ ਆਦਿਕ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿਸੇ ਕੀ ਸੁੰਦਰ ਬਹੁ ਬੇਟੀ ਕੋ ਨਹੀਂ ਛੋਡਤੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕੋ ਲੂਟ ਮਾਰ ਲੇਵੇ ਤਬ ਕੁਛ ਉਸਕੀ ਕੋਈ ਦਾਦ ਫਰਯਾਦ ਨਹੀਂ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ॥ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੇਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਤੂੰ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਫਰਯਾਦੀ ਆਯਾ ਹੈਂ ਸੋ ਕਜ਼ਾ ਜਾਨਕੇਆਯਾ ਕਿਸੀ ਬਡੇ ਦੇਸ ਕੇ ਰਾਜਾ ਹਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੋਈ ਤੋਪਖਾਨਾ ਜੰਬੂਰ ਖਾਨਾ ਸੈਨਾ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔ ਬਡਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ॥ ਔ ਵਹੁ ਮਲੇਰਯਾ ਪਠਾਣ ਆਪ ਭੀ ਬਡੇ ਬਲੀ ਹੈ ਚੁਟਕੀ ਸੇ ਹੀ ਰੁਪੈ ਪੈਸੇ ਕੇ ਅਖਰ ਮਲ ਡਾਰਤੋ ਹੈ॥ ਔ ਸ਼ਸਤ੍ਰਵਿਦਯਾ ਮੈ ਆਪਭੀ ਬਡੋ ਨਿਪੁਨ ਹੈ ਐਸੋ ਅਚੂਕ ਬਾਨ ਮਾਰਤੋ ਹੈ ਜੋ ਕਬੀ ਭੀ ਨਿਸਾਨ ਬੇਧੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤੋ ਹੈ ਲੋਹੇਕੇ ਸਾਤ ੨ ਤਵਿਆ ਮੈਂ ਸੇ ਬਾਨ ਮਾਰਕੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇਤੋ ਹੈ ਐਸੋ ਬਲੀ ਹੈ ਉਸਸੇ ਤੁਮਕੋ ਹਮ ਕੈਸੇ ਬਦਲਾ ਲੈਦੇਵੋਤੁਮਨੇ ਸੋਚ ਕੇ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਆਵਨਾ ਥਾ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸੁਨ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਧਰਮਾਵ ਅਵਤਾਰ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੇਂ ਕਹਕੇ ਮੁਝਕੋ ਕਿਸਲੀਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਛਲਤੇ ਹੋ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੂ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਧਰਮ ਕੀ ਔ ਗਊ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਅਰਥ ਔ ਜ਼ਾਲਮ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਨਾਸ ਅਰਥ ਆਪਨੇ ਧਾਰਕੇ ਪਾਂਚ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਇਕੇ ਉਨ ਸਿਖੋਂਕੀ ਓਰ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖਜ਼ਕਰ ਅਵਲੋਕਨਸੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਨੇ ਉਨਕੋ ਕੌਨਸੇ ਖਜਾਨੇ ਔ ਤੋਪਖਾਨੇ ਜੰਬੂਰ ਖਾਨੇ ਔਰ ਦੇਸੋਂ ਕੋ ਰਾਜ ਦੀਓ ਥੋ ॥ ਵਿਚਾਰੇ ਸਿਖਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਚਲਾਨੇ ਤੇ ਦੂਰ ਰਹਜੋਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੋ ਪਕਨੇ ਭੀਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇਥੇ। ਉਲਟੇ ਜਬ ਕਬੀ ਯੁਧ ਕਰਨੇ ਕੀ ਬਾਤਤੇ ਦੂਰ ਰਹੀ ਤੋਪਬੰਦੂਕ ਕਾ ਸ਼ਬਦ ਮਾਤ੍ਰ ਸੁਣਕੇਹੀ ਭਾਗ ਉਠਤੇ ਥੇ ਆਪਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਕਟਾਖਜ਼ ਅਵਲੋਕਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਉਨ ਪਾਚੋਂਨੇਹੀ ਗਰਕ ਕਰ ਡਾਰੀ ਥੀ ॥ ਸਤ ਯੁਗ ਮੇਂ ਆਪਨੇ ਹੀ ਬਾਵਨ ਕਾ ਆਕਾਰ ਹੋਕੇ ਬਲਿ ਕੋਛਲਕੇ ਰਸਾਤਲ ਮੈ ਭੇਜਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਪੁਨਾਰਾਜ ਗਾਦੀ ਪਰ ਥਿਰ ਕੀਓ ਥੋ ॥ ਤ੍ਰੇਤਾ ਯੁਗ ਮੈ ਭੀ ਆਪਨੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਕੁੰਭ ਕਰਣ ਜੈਸੇ ਰਾਵਨ ਮੇਘਨਾਦ ਜੈਸੇ ਅਬਧ ਮਹਾਂਬਲੀ ਅਸਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾਦਿਕ ਸਰਬ ਵਿਦਯਾਮੈ ਨਿਪੁਨ ਐਸੇ ਮਾਯਾਧਾਰੀ ਰਾਖਸੋਂ ਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਆਦਿਵਿਦਜਾ ਸੇ ਹੀਨ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਹਾਥ ਮੈ ਜੋ ਪਕੜਭੀਨ ਜਾਨੈ ਦਾਂਤ ਔਂ ਨਖ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਜਿਨ ਕੋ ਸਸਤ੍ਰ ਥੇ ਐਸੇ ਬਾਨਰੋਂ ਕੇਹਾਥਸੇ ਮਰਵਾਇਡਾਰਜੋ ਥੇਔਜਿਸ ਬਾਨਰੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਲੋਕ ਦੇਖਕੇ ਹਸਤੇ ਥੇ ਕਯਾ ਲੰਕਾ ਜੈਸਾ ਕਿਲਾ ਜਿਸ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਹੀ ਖਾਹੀ ਹੈ ਔ ਰਾਵਨ ਜੈਸੋ ਰਾਜਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪਤੀ ਇੰਦ੍ਰਕੋ ਭੀ ਬਾਂਧਕੇ ਚੇਰੋ ਬਨਾ ਰਾਖਜੋ ਹੈ ਵਰਣ ਕੁਮੇਰ ਯਮ ਮ੍ਰਿਤਯੂ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਆਦਿਕ ਸਰਬਜਗਤ ਜਿਸਕੇ ਅਧੀਨਹੈ ਦੇਖੋ ਤਿਸ ਰਾਵਨਕੇ ਲਕਾ ਜਸੇ ਕਿਲੇ ਕੋ ਤੋੜਨੇ ਲੀਏ ਬੰਦਰੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਲੈਕੇ ਦੋਤਪੱਸ੍ਵੀ ਜੈਸੇ ਚਢਾਈ ਕਰਕੇ ਚਲੇਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਦ੍ਵਾਪੁਰਮੈ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਕੋ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਕੇਸ਼ੀ ਕੰਸ ਜਰਾਸੰਧ ਸਿਸੁਪਾਲ ਕਾਲ ਯਮਨ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਅਨਗੋਸ ਸਾਲਵ ਦੰਤ ਵਕਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਮਹਾਂਬਲੀ ਛਤ੍ਰੀਓਂਕੋ ਮਾਰਕੇ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਅਪਨੇ ਪਜਾਰੇ ਭ੍ਰਗਤਕੋ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਥਿਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਅਬਕਲਯੁਗ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੂ ਕੋ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾਰਥ ਲਜ਼ਾਮ ਨੀਤੀ ਵਰੁਧ ਤੁਰਕ ਰਾਜਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਜੰਜੂ ਤਿਲਕ ਕੀ ਲਾਜ ਰਖਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਅਬ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੂਕੋ ਸੰਕਲਪ ਸਾਰਥਕਰਣੇ ਅਰਥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੂਕੋ ਰੂਪ ਬਦਲਾਇਕੇ ਬੇਦੀ ਕੁਲਮੈ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੂਕੋ ਰੂਪ ਸ੍ਵਾਗੀ ਕੀ ਤਰਹ ਧਾਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਰੂਪ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੀ ਮਿਰਜਾਦਾਕੋ ਥਾਪਤੇ ਭਏ ਹੋ ਤੋ ਅਬ ਤੁਛ ਮਲੇਚਕੋ ਔ ਤੋਲੇਖਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੁਰਕ ਮੈ ਮਾਰਨੇ ਕੋ ਆਪਕੋ ਕਯਾ ਯਤਨ ਹੈ ਕਜਾ ਪਰਿਸ੍ਰਮਹੈ ਕਜਾ ਬਡੀ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀ ਇਸ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਆਪਕੋ ਆਪੁਛਿਆ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੂ ਕੋ ਕਿਆ ਸੰਕਲਪ ਥੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀਨੇ ਪੂਰਣ ਕੀਓਂ ਔ ਮਧਜ ਮੇਂ ਕਜਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧ ਪਰ ਗਯੋ ਥੋ ਅਵਾਂਤਰਕੇ ਸਤਗੁਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਪੂਰਨ ਨਕੀਓ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰ ਵਿਕਾਰ ਸਤ ਚਿਤ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਚਿਦ ਘਨ ਦੇਵ ਨਿਰੰਜਨ ਨਿਰ ਵਿਕਲਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਿਸਸੇ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਲੈਕੇ ਸੌਮਜ ਸਮੁੰਦਰ ਮੈ ਕਹੂੰ ਏਕ ਤਰੰਗ ਫੁਰ ਆਵੇ ਤੈਸੇ ਸਤਿ ਸਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਆਦੁਤੀਯ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਕਹੂੰ ਬਹੁ ਸਜਾਂ ਐਸੋ ਸੰਕਲਪ ਫੁਰਤੋ ਭਯੋ ਤਿਸ ਸਤ ਸੰਕਲ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਫੁਰਨੇ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਆਕਾਸ ਆਦੀ ਪਾਂਚਤੱਤ੍ਵ ਔ ਬ੍ਰਹਮਾਸਹਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਰੂਪ ਸ੍ਵਪਨ ਜਗਤ ਕੀ ਰਚਨਾ ਵਤ ਜਗਤਕੀ ਉਤਪਤੀ ਵਿਵਰਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਹੋ ਆਵਤੀ ਭਈ ॥ ਤਥਾ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੇ ਅਸਥਾਪਕ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨ ਮਹਾਦੇਵ ਆਦਿਕ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਾ ਮਨੂ ਇੰਦਰ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਤਪਸ੍ਵੀ ਆਦਿਕ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੇ ਨਾਸਿਕ ਦੈਤ ਯਛ ਰਾਛਸ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਮਹਾਂ ਬਲੀ ਮਲੇਛ ਆਦਿਕ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਉਨ ਮਿਰਯਾਦਾਕੇ ਭਗਨ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਦੈਂਤ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਅਰਥ ਔ ਧਰਮ ਕੀ ਮਿਰਯਾ ਕੇ ਅਸਥਾਪਨ ਅਰਥ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਰਖਜਾਰਥ ਤਥਾ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੀਏ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਸ੍ਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਆਦਿਕ ਅਵਤਾਰ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਰਾਜ ਧਰਮ ਕੇ ਅਸਥਾਪਕ ਰਾਜਾ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਰਾ ਉਪਰ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਇਸ ਲੀਏ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਈਹਾਂ ॥ ਪੁਨਾ ਸੁਧ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇ ਐਸੋ ਫੁਰਣੋ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਕਲਜੁਗ ਕੇ ਜੀਵੋ ਕੇ ਉਧਾਰ ਨਮਿਤ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੇ ਅਚਾਰ ਯ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੀ ਰੀਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਅਵ ਤਰੈਂ ॥ ਇਸ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪ ਫੁਰਣੇ ਕੈ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਅਰਥਾਤ ਵਾਸਤ ਵਸੇ ਆਕਾਰ ਵਰਜਿਤ ਏਕ ਜੀਵੋ ਕੇ ਕਲਜਾਨ ਲੀਏ ਸੰਕਲਪ ਚਿਤ ਰੂਪਆਕਾਰ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਵਤਰ ਤੇ ਭਏ ॥ ਏਹੀ ਨਿਰਾ-ਕਾਰ ਤਾ ਅਪਨੀ ਸੂਚਨ ਕਰਾਤੇ ਹੂਏ ਅੰਤ ਕੋ ਸਰੀਰ ਸਹਤ ਅੰਤ੍ਰ ਧਜਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਏਹੀ ਵਾਰਤਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕੇਵਲ ਏਕ ਚਾਦਰ ਮਾਤ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਹਾਥ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਈ ਥੀ ਸਾ ਚਾਦਰ ਅਰਧ ਲੈਕੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕਾ ਦੇਹਰਾ ਬਨਾਇ ਦੀਓ ਹੈ॥ ਔ ਅਰਧ ਚਾਦਰ ਕਾ ਟੁਕੜਾ ਲੈਕੇ ਮੁਸਲ ਮਾਨੋਂਨੇ ਅਪਨਾ ਮਹਾ ਪੀਰ ਸਾਝ ਕੇ ਕਬਰ ਬਨਾਇ ਦਈ ਹੈ ਵੋਹ ਦੋਨੋਂ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਅਬ ਭੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਸਰਬ ਹਿੰਦੂ ਔ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੋਕ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ॥ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਕੀ ਨਿਰਾ ਕਾਰਤਾ ਕੀ ਕਜ਼ਾ ਕਥਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਿੰਦੀ ਸਾਰਾ ਪਰਵਾਰ ਹੀ ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹੈ ਐਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਲਖਮੀ ਚੰਦ ਜੀ ਸਿਕਾਰ ਖੇਲਕੇ ਬਨ ਸੇ ਆਏ ਹੈਂ ਤਬ ਮਰੇ ਹੂਏ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਦਯਾਲੂ ਸ੍ਵਭਾਵ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਨੇ ਲਖਮੀ ਚੰਦ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕ ਭਾਈਆ ਜੀ ਨਿਰਅਪ੍ਰਾਧ ਜੋ ਇਨੋਂ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਆਪ ਮਾਰਕੇ ਲਜਾਏ ਹੋ ਸਚੀ ਦਰਦਗਾਹ ਮੇਂ ਆਪਨੇ ਲੇਖੇ ਨਹੀਂ ਦੇਨੇ ਹੈਂ॥ ਪੁਨਾ ਲਖਮੀ ਚੰਦਜੀ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਹੇ ਭ੍ਰਾਈਆ ਜੀ ਜੇ ਹਮਨੇ ਭੀ ਲੇਖੇ ਦੇਨੇ ਤੋ ਪ੍ਰਥਮ ਲੇਖੇ ਦੇ ਆਵੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਘੋੜੇ ਉਪਰ ਪੀਛੇ ਅਪਨੀ ਪਤਨੀ ਮਧਯ ਮੇਂ ਆਪ ਆਗੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਆਕਾਸ ਮਾਰਗ ਕੋ ਉਡ ਚਲੇ ਤਬ ਸੀਘਰਤਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀਨੇ ਤਿਸਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਧਰਮ ਚੰਦ ਕੋ ਘੋੜੇ ਪਰਸੇ ਉਤਾਰ ਲੀਆ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕਾ ਬਿੰਦੀ ਬੰਸ ਰਖਨੇ ਅਰਥ ਔ ਆਪਤੋ ਸ੍ਰੀਚੰਦ ਜੀ ਊਰਧਰੇ ਤਾਰਹੇ ਹੈ ਔ ਸ੍ਰੀ ਲਖਮੀ ਚੰਦਜੀ ਆਪ ਇਸਤ੍ਰੀ ਘੋੜੇ ਹੱਥਯਾਰੋਂ ਸ੍ਵਾਨੋਂ ਬਾਜੋਸਹਤ ਸਭਕੇ ਦੇਖਕੇ ਦੇਖਤੇ ੨ ਆਕਾਸ ਮਾਰਗ ਹੋਕੇ ਚਲੇਗਏ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀਚੰਦ ਜੀਭੀ ਆਪਸਟੇ ਦੇਹ ਪ੍ਰਲੋਕ ਗਾਮੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਰਫ਼ ਸੂਰਯ ਕੇ ਤੇਜਸੇ ਗਲਕੇ ਜਲ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ॥ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੀ ਬਿੰਦੀ ਅੰਸਤੋ ਡੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਔਨਾਦੀ ਬੰਸਸਰਬਤ੍ਰ ਸਿਖ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਇਤੀ ਅਲੰਵਿਸਤਰੇਣ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਏਹ ਸੰਕਲਪ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੋ ਕਲਯੁਗ ਮੇਂ ਪਰਵਾਹ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਚਲੇ॥ ਜੋ ਸਿਖੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਨੋਂ ਸਹਿਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਰਪਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹੋਵੈਂਗੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਸਤਸਤ ਕਰਕੇ ਮਾਨੈਂਗੇ॥ ਉਨ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗਜ਼ਾ ਕਾਰੀ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਇਹ ਗੁਰੂ ਪਦਵੀ ਰੂਪ ਵਸਤੂ ਮਿਲੇ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀਓਂਕੋ ਨ ਮਿਲੇ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੈਸੀ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਮਨੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਪ੍ਰਾਨ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਰਪਨ ਕਰਕੇ ਸਿਖ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਮਨ ਮੈ ਭੈ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਔ ਨਿਰਅਭਿਮਾਨ ਨਿਮਾਨੇ ਹੋਕੇ ਨਿਰਾਦਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਦਿਕ ਕਸ਼ਟ ਸਹਾਰ ਕੇ ਨਿਰਅਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਸੇ ਸੇਵਾ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਤੀ ਹੈ।। ਜੈਸਾ ਕਿ ਕਦਰ ਗੁਰੂ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਸਤੂ ਕਾ ਸੇਵਕ ਕੋ ਹੈ ਐਸਾ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀਓਂ ਕੋ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਔ ਨਾ ਸੇਵਕੋਂ ਜੈਮੀ ਸਰਧਾ ਭੀ ਭੀ ਸਨਬੰਧੀਜੋਂ ਕੋ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਏਹੀ ਬਾਤ ਸੋਚਕੇ ਸਤ ਸਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀਨੇ ਗੁਰੂ ਪਦਵੀ ਆਦਿਕ ਗੁਰੂ ਕੀ ਵਸਤੂ ਕਾ ਸਿਖ ਸਤੀਸੇਵਕੋਂ ਲੀਏ ਅਧਿਕਾਰ ਰਚਜੋ ਹੈ ਐਸਾ ਅਨੁਮਾਨਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈ॥ ਸੋ ਅਨੁਮਾਨ ਏਹ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਨੇ ਯਦਯਪੀ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਬ ਸਾਮਰਥ ਵਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਥੇ ਤਥਾ ਪੀ ਗੁਰੂ ਪਦਵੀ ਰੂਪ ਵਸਤੂ ਪੰਜ ਪੈਸੇ ਤੇ ਨਾਰੀਯੇਲ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇਧਰਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਪਨੇ ਜੈਸਾ ਸਾਮਰਥ ਕਰਕੇ ਆਗਜਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੁਮ ਅਬ ਖਡੂਰ ਮੈ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਜਾਇ ਇਸਿਥਤ ਹੋਵੋ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਹਮਾਰੀ ਵੰਸ ਤੁਮਾਰੇ ਸੇ ਮਤਸਰ ਨ ਕਰੈ ॥ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਪਾਂਚ ਪੈਸੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਫਲ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀਨੇ ਅਪਨੋ ਰੂਪ ਬਨਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀਕੋ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਮੈ ਰਹਨੇ ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੋ ਆਪ ਜੈਸੇ ਸਾਮਰਰ ਗੁਰੂ ਬਨਾਇਕੇ ਪਾਂਚ ਪੈਸੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਫਲ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਅੰਮ੍ਰਤਸਰ ਜੀ ਮੈ ਰਹਣੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਜੀਨੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀਕੋ ਗੁਰਿਆਈ ਦਈ ਹੈ ਤਬ ਬੀਬੀ ਜੀਨੇ ਅਤਯੰਤ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਜੀਕੋ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਏਹੁ ਵਰਮਾਂਗਲਿਆਂ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਨੇ ਜੋ ਮੇਰੇਪਤਿਕੋ ਅਤਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਪਦਵੀ ਦਈ ਹੈ ਸੋ ਆਜ ਸੇ ਆਗੇ ਘਰਕੀ ਘਰਮੈ ਹੀ ਰਹੇ ਹਮਾਰੀ ਬੰਸਸੇ ਬਾਹਰ ਨ ਜਾਵੇ ਤਬ ਸਤਜ ਵਾਦੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਜੀ ਤਥਾਸਤੂ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਵੋ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਬੀਬੀ ਚਲਤੇ ਦਰਿਯਾਓ ਤੁਮਨੇ ਬੰਧ ਮਾਰ ਦੀਓ ਹੈ ਘਰਕੀ ਘਰਹੀ ਮੈ ਤੋ ਗੁਰ ਆਈ ਰਹੇਗੀ ਪਰੰਤੁ ਦੁਖ ਪਾਵੈਗੇ ॥ ਐਸੇ੨ ਉਪਦ੍ਰਵਹੋਵੇਂਗੇ ਜਿਨਕੋ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮੇਟ ਸਕੇਗਾ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜਜੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਤ ਸੰਕਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕਾ ਏਹੁ ਸੰਕਲਪ ਥਾ ਕੇ ਜੌਨਸੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਮਨ ਤਨੁ ਧਨ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਪਨਾ ਸਰਬਸ੍ਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਪਨ ਕਰਕੇ ਨਿਸ ਕਪਟ ਹੋਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨਗੇ ਯੇ ਗੁਰਿਆਈ ਰੂਪਧਨ ਉਨਕੋ ਮਿਲੇ॥ ਜਬ ਅਸਥੂਲ ਸੁਵਰਣ ਚਾਂਦੀ ਜਿਮੀਨ ਮਿਲਕੇ ਆਦਿਕ ਧਨ ਔ ਗੁਰਿਆਈ ਰੂਪ ਸੂਖਮ ਧਨ ਭੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀਓ ਕੋ ਦੇਦੀਆ ਤਬ ਉਨ ਸਿਖੋਕੇਤੋ ਹਮ ਰਿਣੀ ਰਹੇ ਨਾਮ ਕਰਜਾਈ ਹੀ ਰਹੇ ਅਬ ਉਨ ਕੋ ਕਜ਼ਾ ਦੇਵੈਂਗਾ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਯੇ ਕਹ ਅਬ ਉਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਹੀਹੈ ਅਸਥੂਲ ਧਨਕੇ ਮਾਲਕ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਰਹੇ ਔ ਸੂਛਮ ਧਨ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾਦਿਕ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖ ਰਹੇ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀਓ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਨੇ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਪਰਿਵਾਰ ਔ ਤਥਾ ਰਾਜ ਮਿਲਖ ਵਸੁਧਾ ਆਦਿਕ ਧਨਕੋ ਸਰੀਰ ਸਹਤ ਮਿਥਯਾ ਜਾਨਕੇ ਯੇ ਸਿਖ ਪੂਰਬਰੀ ਤਜ਼ਾਗ ਆਏ ਹੈਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਭੋਗਕੀ ਕਜ਼ਾਕਥਾ ਹੈ ਚੌਦਾ ਭੁਵਨਾਂ ਕੇ ਰਾਜਜਜ ਕੀ ਯੇ ਮੇਰੇ ਸਿਖ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਅਬ ਔਰ ਇਨਕੋ ਦੇਨੇ ਯੋਗ ਕਜ਼ਾਹੈ ਯਾਤੇ ਏਹ ਅਬ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾਕੇ ਪਰਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਸਿਧਯਾਂ ੧੮ ਨਿਧਯਾ ੯ ਸਰਬ ਰਿਧਜੋਂ ਸਹਤ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਪੁਤ੍ਰੋ ਸੇ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਦੇਕੇ ਆਪਨੋ ਰੂਪ ਬਨਾਕੇ ਆਪਿ ਅਰਿਲੀਹੋਕੇ ਪਰਮ ਧਾਮ ਨਿਰਾਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਆਪ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ । ਇਸ ਸ੍ਰੀਦਤ ਗੁਰਿਆਈ ਕੇ ਛੀਨਨੇ ਅਰਥ ਤੀਨੋ ਗੁਰੂਆਂ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਤਨ ਕੀਏ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਵੇ ਗੁਰਆਈ ਪਦਵੀ ਉਨ ਕੋ ਹਾਥ ਨਾ ਆਈ ਉਲਟਾ ਦੁਖ ਪਾਇ ਕੇ ਆਪੇ ਹੀ ਹਟ ਗਏ ਯੇ ਕਥਾ ਸ੍ਰਬ ਗੁਰਬਿਲਾਸੋ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਤਿਸ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧ ਕੇ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਅਰਥ ਔ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਪੂਰਣ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਵਯੰ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਣੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰਥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਕੋ ਵਰ ਦੀਆ ਹੈ ਪੂਨਾ ਅਪਨੇ ਚਾਰੋ ਪੁਤ੍ਰ ਅਪਨੀ ਹਯਾਤੀ ਮੈ ਚਮਕੌਰ ਕੇ ਯੁਧਮੈ ਦੋਸਾਹਿਬ ਜਾਚਜੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਲੋਕ ਗਾਮੀ ਕਰਕੇ ਔਦੋ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਜੋਂ ਕੋ ਸਿਰਹੰਦ ਮੈ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਪਾਪ ਦੋਸ ਚਢਾਇਕੇ ਝੂਠੇ ਕਰਕੇ ਮਾਰਨੇ ਅਰਥ ਸਹੀ ਦੀ ਪਦ ਗਾਮੀ ਕੀਆ। ਇਸ ਲੀਏ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨੀ ਵੰਸ ਬਿੰਦੀ ਕੇ ਸਮਾਪਤਿ ਕਰਲੀਆ ਜੋ ਕੋਈ ਐਸੇ ਹਮਾਰੀ ਵੰਸਕਾ ਨ ਕਹੇ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਬ੍ਰਿਧੋਂ ਕੇ ਵਰਪ੍ਰਦਾਨ ਸੇ ਗੁਰਿਆਂਈ ਹਮਾਰੇ ਹੀ ਘਰਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਯਦੁਬੰਸਜੋਂ ਸੰਪੂਰਣੋਂਕੋ ਸਮਾਪਤਿ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਆਪ ਬਕੁੰਠਗਾਮੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੇ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਏਹ ਬਲੀ ਹੂਏ ਤਬ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਲੂਟ ੨ ਮਾਰ ੨ ਖਾਵੈਗੇ ॥ ਔ ਜੇ ਨਿਰਧਨ ਹੂਏ ਤਬ ਮੰਗ ੨ ਕੇ ਖਾਵੈਂਗੇ ਤਉ ਭੀ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਦੁਖ ਹੀ ਦੇਵੇਂਗੇ ॥ ਇਸ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨੇ ਵਿਦਮਾਨ ਮੈ ਹੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰਦੀਏ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸਜੀਨੇ ਭੀ ਅਪਨੀ ਵਿੰਦੀ ਵੰਸ ਕੇ ਅਪਨੇ ਵਿਵਮਾਨ ਹੀ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਲੀਏ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਪਨੇ ਘਰਕੀ ਗੁਰਿਆਈ ਕਾ ਕੋਈ ਅਭਿਮਾਨ ਨ ਕਰੇ ॥ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇ ਆਪ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਕੇ ਬਹਾਨੇ ਬਾਜ ਘੋੜੇ ਸਹਤ ਅੰਤਰ ਧਜਾਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵੇਦੀ ਵੰਸਮੇ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋਕੇ ਅਪਨੀ ਵੰਸ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਸਿਖੀ ਰੂਪ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੇ ਦਰਿਆਉ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਤਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰਮੈ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਕੇ ਅਪਨਾ ਸਿਖ ਬਨਾਤੇ ਭਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛੈ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਬ ਏਕਾਕੀ ਬਿਚਰਤੇ ਥੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਰਹਕੇ ਅਪਨਾ ਸਿਖ ਬਨਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਬਿਭੋਕਾ ਬਹੁਤ ਬਿਸਤਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਰਬੋਂ ਨਗਰ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸੋ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਸਿਖ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸ ਓਰਲਵ ਪੁਰ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਵਾਸ ਹੋਕੇ ਦੂਸਰੀ ਸਾਖ ਜੈਸੇ ਚਲੀ ਹੈ ਸੋ ਆਗੇ ਲਿਖੈਂਗੇ॥ ਇਤਜਲੰਨ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਵਿਸਤਰੇਣਾ ਅਧੁਨਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਮਨੁ ਸਾਰਾਮ ॥ ਬਸਹੈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਕ ਕਥਾ ਕੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕਾ ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ ਜੈਸੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਲੀਏ ਮਲੇਰ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਕੋ ਭਾਈ ਕਾ ਬਦਲਾ ਲੇ ਦੀਓ ਹੈ॥ ਔ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰਾ ਕਾ ਕਬਰ ਮੈਸੇ ਸਰੀਰ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਤਿਸਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਜਬਾਨੀ ਬਾਬਾ ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਕੀ ॥ ਬਾਬਾ ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਐਸੇ ਹੈ ਗੁਰ ਪਲਾਹ ਤਿਸ ਗੁਰ ਪਲਾਹ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਅਸਥਾਨ ਭੀ ਹੈ ਸੰਤੋਖ ਗਢ ਤੇ ਏਕ ਕੋਸ ਭਰਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਾਬਾ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਸਲੋਹ ਮੈਂ ਰਹਤੇਥੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬਸੇ ਚਾਰ ਕੋਸ ਸਵਾਂ ਸੇ ਪਾਰ ਪੱਛਮ ਕੀ ਓਰਸਲੋਹ ਨਾਮ ਨਗਰ ਹੈ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਕਾ ਤਹਾਂਦਰਬਾਰ ਬਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰਸੇ ਸ਼ਿਕਾਰਕੇ ਮਿਸਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਗੁਰੁਪਲਾਹ ਆਵਤੇ ਥੇ ਇਧਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਸੰਕੇਤਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਭੀ ਵਹਾਂ ਪਹੁਚ ਜਾਤੇ ਥੇ ॥ ਤਹਾਂ ਪਰਸਪਰ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਅਰਥ ਯੁਕਤੀ ਪੂਰਬਕ ਕੀਆ ਕਰੇ ਔ ਪਰਸ ਪਰ ਚੌਪੜ ਭੀ ਖੇਲਤੇ ਥੇ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਖੇਲਾਰੀਥੇ ॥ ਜਬ ਭੇਖੀ ਸੁਨਜਾਰੇ ਕੋ ਮਾਰਿਆ ਥਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਬ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਤਕ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾ ਆਏ ਤਬ ਗੁਰੁ ਪਲਾਹ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਦਸਮੇਸਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਆਵਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਸਲੋਹ ਮੈ ਆਇਕੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕੋ ਬੁਲਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਤਵ ਹਜੂਰ ਨੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਜ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ਆਪਨੇ ਦਰਸਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੀਆ ॥ ਤਬ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਜੋਂ ਕਾ ਵਿਧਿ ਸੰਯੁਕਤ ਪੂਜਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਔ ਅਬ ਮਰਵਾਨੇ ਲਾਗ ਪੜੇ ਹੈਂ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ॥

ਤਬ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਮਨੇ ਕਿਸੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੋ ਨਹੀਂ ਮਰਵਾਯੋ ਹੈ ਆਪ ਤੋਸਰਬਗਯ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸੀ ਹੈਂ ਨੈਕ ਦਿਬਜ਼ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖੋਤੋ ਵੋਹ ਕਿਸ ਬਾਵੇ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਪੋਤ੍ਰ ਹੈ ਵੋਹ ਤੋ ਭੇਖੀ ਸੁਨਜ਼ਾਰਾ ਥਾ ਜਿਸ ਸੇ ਤਿਸਕਪਟੀ ਕੋ ਹਮਨੇਮਰਵਾਇ ਦੀਯੋਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਓ ਬਾਬਾ ਜੀ ਚੌਪੜ ਖੇਲੈਂ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਪਰਸਪਰ ਲਾਗੇ ਚੌਪੜ ਖੇਲਨੇ। ਤਬ ਖੇਲਤੇ ੨ ਪਹਲੀ ਬਾਜੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਾਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਾਬਾਜੀ ਅਬ ਬ੍ਰਿਧ ਭਏ ਹੋ ਯਾਂਤੇ ਹਾਰ ਗਏਹੋ ਅਬ ਆਪਸੇ ਬਾਜੀ ਜੀਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਬਾਬੇਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹਮ ਹਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਆਪ ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਹਮੇਂ ਚਲਕੇ ਅਤਿਥੀ ਆਏ ਹੈਂ ਇਸਲੀਏ ਏਕ ਬਾਜੀ ਪਹਲੀ ਆਪਕੀ ਪੂਜਨ ਕਰੀਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੀ ਬਾਜੀ ਭੀ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀਜੀ ਭੀ ਹਾਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਬਹੁਰੋਂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਬਾਬਾ ਆਪ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਗਏ ਹੋ ਯਾਂ ਤੇ ਬਾਜੀ ਜੀਤ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੋ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਅਵਤਾਰਹੋ ਇਸ ਲੀਏ ਦੂਸਰੀ ਬਾਜੀ ਭੀ ਆਪਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਅਬ ਆਪਨੇ ਸਮਝ ਕੇ ਬਡੀ ਹੁਸ਼ਯਾਰੀ ਸੇ ਖੇਲਨਾ ਹੋਗਾ ਅਬ ਆਪਕੋ ਹਮ ਬਾਜੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਬਾਹਰ ਸੇ ਤੋ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਾਥ ਬਾਜੀ ਜੀਤਨੇ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਅੰਤਰੀਵ ਮਨ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਭੋ ਭਗਵਨ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਪੈਜ ਸਦਾ ਸੇ ਆਪ ਰਖਤੇ ਆਏ ਹੋ ਜੈਸੇ ਰੰਗਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਕੀ ਹਾਨੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਭੀਖਮ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਰਖਤੇ ਭਏ ਹੋ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਪੂਰਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਜੀ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਸੇਵਿ ਲਖਨ ਹੀ ਪੂਰਬ ਭਾਗ ਜਿਸ ਕਾ ਸਿੰਘ ਔ ਅਧੈ ਭਾਗ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਐਸੋ ਅਪੂਰਬ ਹੀ ਨ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਕਾ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਤਪਤ ਥੰਭਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਤ ਭਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੈਸੇ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਲੀਏ ਆਪ ਮੂਈ ਹੂਈ ਗਊ ਜੀਵਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਹੋ ਅਰਜਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤੱਗਜ਼ਾ ਪਾਲਨੇ ਅਰਥ ਆਪ ਤਿਸਕੇ ਰਥਵਾਹੀ ਸਹੀਸ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੋ ਨਾਮ ਦੇਵ ਔਰ ਧੰਨੇ ਭਗਤ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਆਪ ਪਾਖਾਣਕੀ ਮੂਰਤੀ ਸੈ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕੇ ਦੂਧਪਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਮਿਸੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਖਟੀ ਲੱਸੀ ਕਾ ਭੋਗ ਲਗਾਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥

ਜੈਸੇ ਨਰਸੀ ਭਗਤ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖਨੇ ਲੀਏ ਹੁੰਡੀ ਆਪ ਨੇ ਤਾਰੀ ਹੈ ਔਨਾਮ ਦੇਵ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖਨੇ ਅਰਥ ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਕਾ ਮੰਦਰ ਫੇਰ ਦੀਓ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੇਰੀ ਭੀ ਲਾਜ ਆਜ ਰਾਖੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮਨਸੇ ਕਰਤੇ ਜਾਵੇਂ ਔ ਬਾਹਰ ਸੇ ਜੀਤਨੇ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਾਯਾ ਕਰਕੇ ਖੇਲਤੈ ਜਾਵੈ ॥ ਐਸੀ ੨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਕੀ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਾਨਕੇ ਆਪਨੇ ਭਗਤਕੇ ਆਗੇ ਬਾਜੀ ਹਾਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਏਕ ਦੋ ਚਾਰ ਬਾਜੀਜ਼ਾਂ ਜਬ ਜੀਤ ਲਈ ਬਾਬੇ ਨੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬਾਬੇਪ੍ਰਤਿ ॥ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜੋ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋਵਰ ਮਾਂਗ ਲੇਵੋ ॥ ਬਾਬੇਨੇ ਕਹਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੋ ਹਮ ਵਰ ਮਾਂਗੈਂਗੇ ਸੋ ਆਪ ਵਰ ਦੇਵੋਗੇ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪ ਪ੍ਰਤਿ ਹਮਕੋ ਕੁਛ ਅਦੇਯ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਮਾਂਗੋਗੇ ਸੋਈ ਹਮ ਦੇਵੈਂਗੇ ਐਸੇ ਤੀਨ ਵਾਰ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰਾਇਕੇ ਹਜੂਰਸੇ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਘਰਮੈ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬੇਦੀ ਕੁਲਕੋ ਸਨਾਥ ਕਰੋ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਬਾਬਾ ਜੀ ਯੇ ਬਡਾਭਾਰੀ ਵਰ ਮਾਂਗਜ਼ੋਹੈ ਅਛਾ ਹਮ ਸਤਜ਼ ਪ੍ਰਤਗਯ ਹੈ ॥ ਉਸ ਕਾਲ ਮੇਂ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸ ਖੇਲਤੇ ਥੇ ॥ ਹਜੂਰਨੇ ਪੂਛਯਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਯੇ ਕਿਸਕੋ ਬਾਲਕ ਹੈ ਤਬ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕੋਹੀਹੈ ਯੇ ਬਾਲਕ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਅਛਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪ ਅਬ ਬ੍ਰਿਧ ਭਏ ਹੋ ਅਰ ਹਮਨੇ ਭੀ ਅਬੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਕਾਮ ਕਰਣੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਬਾਬੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਔਰ ਜੋ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਸੋ ਸਭ ਸਮਾਨ ਹੈ ਅਬ ਜੈਸੇ ਮੈਣ ਦ੍ਰਾਬੀਏ ਸਰਦਾਰਾਨ ਕੋ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸਰਾਪ ਦੀਓ ਹੈ ਬਾਬਾ ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਕੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ॥ ਲੋਈ ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਸਮਰੀ ਇਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਮਰ ਹੋ ਰਹਜ਼ੋ ਥੇ ਯਾਂਤੇ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਮੈਣ ਦਵਾਬਯੇ ਸਾਰੇਸਰਦਾਰ ਏਕਠੇ ਹੂਏ ੨ ਥੇ॥ਏਕ ਦਿਨ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾ ਹੂਆ ਥਾ ਤਬ ਸਾਰੇ ਪਟਿਆਲੇ ਨਾਭੇ ਜੀਦ ਲਾਡੂਏ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਭੀ ਦੀਵਾਨ ਮੇਂ ਬੈਠੇ ਥੇ ॥ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਸਰਬ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ਸ੍ਰਬ ਖਾਲਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਈਹਾਂ ਸਮਰ ਕੋ ਅਬੀ ਰਹਨੇ ਦੇਵੋ ਪ੍ਰਥਮ ਮਲੌਰ ਕੋ ਮਾਰ ਲੇਵਹੁ ਕਾਹੇ ਤੇ ਮਲੌਰ ਮੇਂ ਤੁਮਾਰੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਕਬਰ ਮੇਂ ਦਬਾ ਹੁਆ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਸਰੀਰ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਸਸਕਾਰ ਕਰੋ ਔ ਮਲੌਰਕੀ ਰਾਜਸੀ ਮਾਰਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਬਾਂਟ ਲੇਵਹੁ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਮਨ ਲੀਏ ਮਲੌਰ ਕੇ ਉਪਰ ਚਡਾਈ ਕੀ ਤਜ਼ਾਰੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਤੌਲੇਖਾ ਪਾਂਚ ਲਾਖ ਰੁਪਯਾ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੀ ਨਜ਼ਰ ਜਾਇਕੇ ਰਾਤਕੋ ਦੇਕੇ ਸਭਕੋ ਅਪਨੀ ਓਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਸੇ ਫਿਰਾਹੁੰਨ ਕਰ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਹੁਆ ਤਬ ਮਲੌਰ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਾ ਹੁਕਮ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਦੀਆ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦੇਦੀਆ ॥ ਕਜ਼ਾ ਏਕਤੋ ਹਮਾਰਾ ਭਾਈ ਹੈ ਯੇ ਮਲੌਰਯਾ ਦੂਸਰਾ ਇਸਕਾ ਕੁਛ ਅਪ੍ਰਾਧ ਨਹੀਂ ਤੀਸਰਾ ਹਮਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ ਹਮ ਇਸ ਪਰ ਇਸ ਲੀਏ ਚਢਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਸਰਦਾਰੋਂ ਜਵਾਬ ਦੀਆ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਕੋਪ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਭਾੜ ਖਾਲੇ ਵਾਲਜੋ ਤੁਮਨੇ ਕਯਾ ਕੀਆ ॥ ਅਛਾ ਜੇ ਤੁਮਨੇ ਮਲੌਰ ਪਰ ਨਹੀਂ ਚਢਾਈ ਕਰਣੀ ਤਬ ਇਸ ਕਾਗਦ ਪਰ ਲਿਖ ਦੇਵੋ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਔ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਪਟਿਆਲੇ ਨਾਭੇ ਜੀਂਦਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਸੇ ਸਭਨੋਂ ਨੇ ਲਿਖ ਦੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਔ ਹਮ ਤੇਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀ ਹੈਂ ਵਹੁ ਕਾਗਦ ਲੈਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਨੇ ਖੀਸੇ ਮੇਂ ਡਾਰ ਲੀਆ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਸ਼ਰਾਪ ਦੇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਸੁਬਾਦੀਏ ਸੇ ਕਹਯਾ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਲਾ ਗੁੰਗਾ ਆਲੇ ਕਜੋਂਸੇ ਕਹਯਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅੰਬਾਲੇ ਵਾਲੀ ਸਰਦਾਰਨੀ ਸੇ ਕਹਯ ਕੇ ਲਛਮੀ ਕੁਲਛਨੀ ਦਵਾਬਯੇ ਸਰਦਾਰ ਸੇ ਕਹਯਾ ਤਾਰਾ ਅਸਤ ਭਯਾ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਰੌਬੀਆ ਦਵਾਬੇ ਕੇ ਕਕੜ ਜੱਟ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਕਾਕੜੇ ਝੜ ਗਏ ਮੈਣ ਦ੍ਵਾਬ ਰੰਡੀ ਹੋਗਈ ਤੀਨਸੈ ਸਾਠ ਮੈਨ ਦਵਾਬਕੇ ਸਰਦਾਰ ਥੇ ਉਨ ਮੈਸੇ ਜਿਨੋਨੇ ਫਿਰ ਬਖਸਾਯੇ ਹੈ ਅਪਨੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਵੋ ਤੋ ਬਚਗਏ ਉਨਕੀ ਰਾਜਸੀ ਭੀ ਬਨੀ ਰਹੀ ਔ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਦ ਅਹੰਕਾਰ ਸੇ ਨ ਬਖਸਾਤੇ ਭਏ ਵੇ ਸਰਬ ਸਰਦਾਰ ਔਤਰ ਗਏ ਉਨਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਰਹ ਗਯੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਹੁਏ ਤਬ ਏਕ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪਾਂਚਸੈ ਨਿਹੰਗਕਾ ਸਿਰਦਾਰ ਥਾ ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਲੇਹਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੁਮ ਭੀ ਇਸ ਕਾਗਦ ਪਰ ਲਿਖੋ ਕੇ ਹਮ ਤੇਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀ ਔ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਤ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਨੇ ਤਿਸ ਕਾਗਦ ਪਰ ਲਿਖਯਾ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਤੂੰ ਗੁਰੂਹੈ ਔ ਹਮ ਆਪਕੇ ਸਿਖਹੈ ਯੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਸਹਤ ਪਾਚਸੈ ਆਪ ਕਾਹੀ ਸਿਰ ਹੈ ਈਹਾਂ ਸੀਸ ਲੇਲਵੋ ਚਾਹੇ ਆਗੇ ਯੁਧ ਮੈ ਕਰਕੇ ਲੇਲੇਵਹੁ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀਨੇ ਸਿਰ ਲੀਏਥੇ ਯੁਧਮੈਂ ਤਿਸੀ ਦਸਮੇਸਕਾ ਆਪ ਸਵਰੂਪ ਹਮਕੋ ਦ੍ਰਿਸਟ ਆਵਤੇ ਹੋ ॥ ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਕਮਲ ਮੈ ਕਾਗਦ ਲੈਕੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਹੁ ਭਾਈ ਦਰਬਰਾਸਿੰਘ ਯੇ ਤੁਮਨੇ ਐਸੇ ਕਿਉਂ ਲਿਖਜੋ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਔਰ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੁਮਨੇ ਭੀ ਕਿਉ ਨਹੀ ਲਿਖਯੋ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸੁਨਕੇ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੈਸੇ ਔਰ ਸਰਦਾਰ ਆਪਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਗਏ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੈਂ ਤੋ ਨਹੀਂ ਬੇਮੁ ਖੋਵੋਗੇ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਤੋ ਆਪ ਸਾਖਜਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹੀ ਦੀਖਤੇ ਹੋ ਮੈਤੋ ਓਹੀ ਰੂਪ ਜਾਨਤਾ ਹੂ ਜਾਨ ਬੂਝ ਕੇ ਮੈ ਕੈਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਜਾਵੋਂ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੈ ਤੋ ਆਪਕੇ ਹਜੂਰ ਸੇ ਸਿਦਕ ਦਾਨ ਮਾਂਗਤਾ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਪਰ ਏਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਜੋ ਮੇਰਾ ਨਿਸਚਾ ਆਪਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰਸੇ ਨ ਡੋਲੇ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾਸਿੰਘ ਅਪਨਾ ਸੀਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਰਖ ਕੇ ਮਾਥੋ ਟੇਕਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਹਾਥ ਧਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਯਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਰੇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰਾਸਿੰਘ ਤੁਮਨੇ ਸਿਖੀ ਕਾ ਬੀਜ ਰਖ ਲੀਯੋ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋਆਜਸੇਹੀ ਗੁਰੂ ਸਿਖੀ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਉਠ ਜਾਤੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਹੀ ਸਿਖੀ ਕਾ ਬੀਜ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਜੀ ਸਿਖੀ ਕੇ ਬੀਜਕੇ ਪਾਲਕ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਸਿਖੀ ਕੇ ਬੀਜ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਕੇ ਅਗੇ ਭਾਈਦਯਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਾਂਚ ਹੋਤੇ ਭਏ ਅਬ ਆਜ ਸੇ ਲੈਕੇ ਅਨਤ ਹੋਵੇਂ ਗੇ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੋਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਉਪਰ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਕੇ ਤੁਰਕ ਕੇ ਹਾਥਸੇ ਮਲੇਰ ਮੈ ਮਰਣੇ ਕੀ ਕਥਾ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਵਹੁ ਭੀ ਨਿਮਿਤ੍ਰ ਆਇ ਬਨਯੋ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾਸਿੰਘ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮ ਤੋ ਅਬ ਮਲੇਰ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੁਮਭੀ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇਮੈ ਬੈਠੇ ਰਹੁ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਮਦਤ ਦੇਨੇਕਾ ਤੁਮਾਰਾ ਭੀ ਕੁਛ ਕਾਮ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮ ਬਿਨਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਏਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕੀ ਇਛਾ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ੨ ਉਪਰਾਮਤਾਕੇ ਸੂਚਕ ਬਚਨ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸੁਨਕੇ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਯੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਸੀਸਤੋ ਆਪਕੇ ਅਰਪਣ ਅਬ ਹੋ ਚੁਕਯੋ ਹੈ ਯੇ ਪੀਛੇ ਨ ਰਹੇਗੇ ਯਦਯ ਪੀ ਆਪ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਮਰਥਹੈ ਤਥਾਪੀ ਯੇ ਸੀਸ ਤੋਂ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੇ ਹਜੂਰ ਹੀ ਰਹੇਂਗੇ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਚਰਨੋਂ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦ ਅੰਤਰ ਅਪਨੇ ਮੰਤ੍ਰੀਂ ਕੋ ਖੁਲਾਇਕੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲਵਾਸਤੇ ਮਲੇਰ ਉਪਰ ਚਢਾਈ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੀ ਸੁਖਸੇਜਾਂ ਪਰ ਸਾਹਿੰਬ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾੜਾ ਕਾਲ ਉਠਕੇ ਸਵਾਯਾਮਰਾਤ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਨਿਤ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਮਲੇਰ ਪਰ ਦ੍ਰੁਹਮ ਮੁਹੂਰਤ ਮੇ ਚਢਾਈ ਕਰਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਮਲੇਰਸੇ ਬਾਹਰ ਆਤਮਾਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀਕੋ ਡੇਰੋਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਅਸਵਾਰੀ ਬਡੇ ਜਲੌਸੇ ਆਵਤੀ ਦੇਖਕੇ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਦਰਵਾਜੇਕੇ ਫਾਟਕ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਕੇ ਚੇਲੇ ਉਪਰ ਕੋਠਜੇ ਕੇ ਜਾਇ ਚਢੇ ਵੋਹ ਬੈਰਾਗੀ ਬੜੇ ਪਦਾਰਥ ਵਾਲੇ ਥੇ ਲਾਖੋਂ ਰੁਪੈ ਜਿਨਕੇ ਜਮਾ ਥੇ ਕੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਮਲੇਰਕੋ ਮਾਰਨੇ ਅਰਥ ਆਏ ਹੈਂ ਲੂਟ ਮਾਰ ਕਰਤੇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਮਤ ਹਮਕੋ ਭੀ ਨ ਲੂਟ ਲੇਵੈ ਇਸ ਬਿਚਾਰਸੇ ਫਾਟਕ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਉਪਰ ਜਾਇ ਚਢੇ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਬਡੇ ਮਧਿਆਨ ਜੇਠ ਕੇ ਸੂਰਜ਼ ਅਸਹਯ ਤੇਜ ਧਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੂਏ੨ ਆਤਮਾਰਾਮਕੇ ਡੇਰੇਕੇ ਆਗੇ ਆਇ ਖਲੋਤੇ ॥ ਔ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਮਧੁਰ ਸਬਧ ਸੇ ਊਚੀ ਪੁਕਾਰਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਅਰੇ ਭਾਈ ਸੰਤਜੀ ਤੁਮ ਕਾਹੇ ਕੋ ਡਰਤੇ ਹੋ ਤੁ ਸੰਤਨ ਕੋ ਹਮ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਕਹਤੇ ਉਲਟਾ ਹਮਤੋ ਸੰਤਨ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਨੇ ਮੇ ਤਤਪਰਹੈ ॥ ਜਾਹੁ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬੋਲੋਕੇ ਹਮਾਰੀ ਅਮਾਨਤ ਅਬ ਦੇ ਡਾਰੋ ॥ ਐਸੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਚੇਲਯੋਂ ਨੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਸੇ ਜਾਇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਆਪਸੇ ਮਾਂਗਤੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਕੇ ਪਾਸ ਕਜ਼ਾ ਅਮਾਨਤ ਰਖੀ ਥੀ ਔ ਕਬ ਰਖੀ ਥੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੀ ਅਤਜੰਤ ਉਤਮ ਮਹਿਮਾਂ ਸੁਨਕੇ ਏਕ ਦਿਨ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਭੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰਮੈਹਜੂਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਹਾਂ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇਪਾਸ, ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਔ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਕ ਰੂਪ ਸਾਖਜਾਤ ਜਾਨਤੋ ਭਯੋ ਆਤਮਾ ਰਾਮਬੈਰਾਗੀ ਕੀ ਅਤੀਵ ਸ੍ਰਧਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਜਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਜੂਰ ਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋਨੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਦੈਕੇ ਤਿਸਕੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔਰ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਯੇ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਇਸ ਪਤੇ ਸੇ ਮਾਂਗੈ ਗੇ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਦੇਨੀ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਯੇ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਅਮਾਨਤ ਤੁਮਨੇ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰਖਣੀ ਔ ਪਤੇ ਭੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਯਾਦ ਰਖਣੇ ਐਸੇ ਹਜੂਰਕੇ ਵਚਨ ਸੁਨਕੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੇਰਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਰਹੇਗਾ ॥ ਉਤ੍ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਹਮ ਤੇਰੇ ਸੇ ਅਪਨੀ ਏਹ ਅਮਾਨਤ ਨਹੀ ਲੇ ਲੇਵੈਂਗੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਏਹ ਸਰੀਰ ਤੁਮਾਰੋ ਬਨਜੋ ਰਹੇਗੋ ॥ ਸੋ ਵੋਹੀ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਅਵਾਤਰ ਧਾਰ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਸੇ ਮਾਂਗਤੇ ਭਏ ॥ ਅਬ ਪੂਰਬ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣੋ ਤਬ ਚੇਲਜਾਂ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਅਪਨੇ ਚੇਲਜੋਂ ਸੇ ਕੇ ਮੁਝਕੋ ਉਠਾਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਹੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਾਸ ਲੈ ਚਲੋ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬ੍ਰਿਧ ਹੁਆ ੨ ਥਾ ਔ ਤਿਸਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਭਰਵਟੇ ਢਲਕ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਨੀਚੇ ਲਗ ਆਇ ਪਰੇ ਥੇ ਜਬ ਦੇਖਤੋ ਥੋ ਤਬ ਭਰਵਟੇ ਹਾਥ ਸੇ ਉਠਾਇਕੇ ਦੇਖਤੋ ਥੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਕੀ ਜੋਤ ਜਿਉਂ ਕੀ ਤਿਉਂ ਬਨੀ ਰਹੀ ਕਾਹੇ ਤੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੀਓਥੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਜੋਤਿ ਕਾ ॥ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਉਸਕੇ ਚੇਲੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਕੋ ਹਜੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਉਠਾਇ ਕੇ ਲੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮਾਰੀ ਅਮਾਨਤ ਅਬ ਦੇ ਡਾਰੋ ਤਬ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨੇ ਕਹਿਆ ਅਮਾਨਤ ਕਾ ਆਪ ਪਤਾ ਲਗਾਵੋ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਦਹਣੇ ਹਾਥ ਕੀ ਚੀਚੀ ਅੰਗੁਲੀ ਪਕੜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਏਕ ਪਤਾ ਏਹੁ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸੰਤਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਠੀਕ ਹੈ ਔਰ ਕਜ਼ਾ ਪਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੰਤਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਹਾਥ ਫੇਰਜਾ ਤਬ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਸੰਤ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਊਪਰ ਚਛ ਗਯਾਂ ਤਦਨੰਤ੍ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਔ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਆ ॥ ਪੁਨਾ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਪਰ ਸੰਤਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਮੈਨੇ ਜਾਨਤੋ ਲੀਓ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋ ਪਰੰਤੂ ਤਥਾਪੀ ਓਸਰੂਪ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਜੋ ਹਮਕੋ ਫੁਰਮਯਾਥਾ ਸੋ ਬਾਕੀ ਕਾ ਸਾਰਾ ਪਤਾ ਦੇਵਹੁ ਤਦ ਮੈਂ ਆਪਕੀ ਅਮਾਨਤ ਦੇਵੋਗੋ ॥ ਸੰਤਕਾ ਬਚਨਸੁਨਨੇ ਸੇਅਨੰਤ੍ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜਾ ਵੋ ਸਾਧੂ ਰਾਮਾ ਤੁਝਕੋ ਅਬੀ ਪ੍ਰਤੀਤਨਹੀਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਈ ਹੈ ॥ ਲੈ ਰਅੋ ਪਤਾ ਏਕ ਪਾਂਚ ਪੈਸ ਏਕ ਸ੍ਰੀਫਲ ਏਕ ਚੌ ਨੁਕਰਾ ਰੁਪਯਾ ਏਕ ਸਰਬ ਲੋਹਮਈ ਕਰਦ ਗਾਗਰ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਜੋ ਮੰਦਰ ਕੀ ਈਸਾਨ ਕੌਨ ਮੈ ਦਬਕੇ ਰਖੀ ਹੂਈ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਅਮਾਨਤ ਹਮਾਰੀ ਕਢਕੇ ਲਜਾਦੇ ॥ ਐਸੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਯਥਾਰਥ ਬਚਣ ਸੁਨਕੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਅਤਿ ਆਨੰਦਤ ਹੋਕੇ ਆਪਨੇ ਚੇਲੇ ਸੇ ਕਹਜਾ ਪਤਾ ਦੇਕੇ ਅਬੀ ਜਲਤੀ ਸੇ ਬਨੀ ਬਨਾਈ ਗਾਗਰ ਈਸਾਨ ਕੌਨ ਮੰਦਰ ਕੀ ਮੈਝੇ ਨਿਕਾਸ ਲੈ ਆਉ ॥ ਤਬ ਸੰਤਕੇ ਚੇਲੇ ਨੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕੀਆ ਗਾਗਰ ਅਮਾਨਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਆਗੇ ਲਜਾਇ ਕੇ ਧਰ ਦਈ ॥ ਸੰਤਨੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਚਾਰੋਂ ਪਦਾਰਥ ਨਿਕਾਸਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਆਗੇ ਧਰ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਪੂਰਬਿਕ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਯੇਹ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਲੇਵਹੁ ਆਪ ਸਾਖਜਾਤ ਈਸਵਰ ਹੋ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਯਾ ਅਰਥ ਯੁਗ ੨ ਮੈ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਤੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹੋ ਆਜ ਕੁਛ ਨਵੀਨ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ। ਬਾਵਨ ਆਦਕ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ੨ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਔ ਗਊ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਸੰਤ ਗਰੀਬ ਅਨਾਥੋਂ ਕੀਪਾਲਨਾ ਲਈ ਦੁਸਟੋਂ ਕਾ ਨਾਸ ਸਦਾਸੇ ਕਰਤੇ ਹੀਆਏ ਹੋ ॥ ਅਬ ਮੁਝਕੋ ਆਗਯਾ ਦੇਵੋ ਜੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਮੈ ਆਪਨੇ ਲੋਕ ਕੁ ਜਾਵੋ ॥ ਸੰਤ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਅਬ ਤੂੰ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰਕਾ ਏਹ ਖਲੜਾ ਤਯਾਗ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੈਕੁੰਠ ਧਾਮ ਕੋ ਜਾਵਹੁ ॥ ਤਬ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਹਜੂਰਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਚੇਲੇ ਸੇ ਬੋਲਜਾ ਕੇ ਕੋਠੇ ਕੇ ਉਪਰ ਚਢਕੇ ਸਰਬ ਸਿੰਘੋ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਊਚੀ ਸਵਰ ਸੇ ਸੁਨਾਇਕੇ ਕਹਦੇ ॥ ਕਜਾ ਕੇ ਅਰੇ ਭਲੇ ਲੋਕੋ ਸਿੰਘੋ ਸਰਦਾਰੋ ਯੇ ਤੋ ਆਪ ਸਾਖਜਾਤ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈਂ ਇਸ ਨੇ ਤੋ ਆਪ ਇਕੇਲੇ ਨੇ ਹੀ ਮਲੇਰ ਕੋ ਮਾਰ ਲੇਨੋ ਹੈ ਏਕ ਮਲੇਰ ਕੀ ਕਜਾ ਕਥਾ ਹੈ ਏਹ ਤੋ ਇਕੇਲੇ ਚਤੁਰ ਦਭ ਭੁਵਨੋਂ ਕੋ ਜੀਤਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਤੁਮ ਕਿਸਲੀਏ ਬੇਮੁਖ ਹੋਤੇ ਹੋ ਯੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਵਾਨ ਆਪ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਕੋ ਹੋਕੇ ਆਯੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਆਤਮਾਰਮ ਬੈਰਾਗੀ ਕੇ ਚੇਲੇ ਨੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕੀਆ ਉਚੇ ਚਢਕੇ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਬਡੇ ਉਚੇ ਪੁਕਾਰ ੨ ਕੇ ਸਭ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਸੁਨਾਇ ੨ ਕੇ ਕਹਦੇਭਾ ਭਯਾ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਤਮਾਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਆਗਜਾ ਹਜੂਰ ਕੀ ਲੈਕੇ ਦੇਹ ਤਜਾਗ ਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਜਾ ਪਾਇਕੇ ਦੇਹ ਤਜਾਗ ਤਤਕਾਲ ॥ ਅਮਰਾ ਪੁਰ ਵਾਸੋ ਲੀਓ ਆਤਮਾਰਾਮ ਬਿਲਾਸ ॥ ੧ ॥ ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਖੀਰ ਮ੍ਰਿਚੋਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੂ ਬਿਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਬਜ੍ਰ ਮਣਿ ਪੰਚਾਨਨ ਵਿਨੋ ਦੇਨ ਹਰਿ ੨ ਰਹਿਣਾ ਵਿਰਚਤੇਨ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਸੰਟਮੋ ਅਧਯਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੦ ਅਧਜਾਯ

ਦੋਃ—ਪੂਰਬ ਧਰੀ ਅਮਾਨ ਜੋ ਰੂਪਾਂਤਰ ਕੋ ਧਾਰ।
ਲੀਨੀ ਆਤਮ ਰਾਮ ਸੇਤਾਹਿ ਨਮੋ ਸੁਖ ਸਾਰ ॥ ੧ ॥
ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ।
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹੋਇ ਕੰਸਹਿ ਹਤਜੋ ਸੋਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ—ਸ੍ਰੀ ਵੈਸ਼ਨਵ ਸਾਧੂ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਸੇ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਲੈਕੇ ਤਿਸਕਾ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਕਰਕੇ ਤਦ ਨੰਤ੍ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤੌਲੇ ਖਾਂਨ ਕੇ ਪਾਸ ਦੂਤ ਭੇਜਜਾ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਭੇਜਜਾ ਅਰੇ ਬੇ ਅਦਲ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਕੇ ਭਰੋਸੇ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਬਲਕੇ ਭਰੋਸੇ ਤੈਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗਰੀਬ ਬਿਦੋਸੇ ਕੋ ਮਰਵਾਇ ਦਿਓ ਹੈ ਉਸ ਅਪਨੇ ਸਹਾਇਕ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਬਾਹਿਰ ਆਇਕੇ ਯੁਧ ਕਰ ਔ ਅਪਨੋ ਬਲ ਦਿਖਾਇ ॥ ਹਮਨੇ ਸੁਣਜੋ ਹੈ ਕੇ ਤੂੰ ਚੁਟਕੀ ਸੇ ਰੁਪੈਯੇ ਪੈਸੇ ਕੇ ਅਖਰ ਮਲ ਡਾਰਤੋ ਹੈ ਵਹੁ ਬਲ ਅਪਨੋ ਆਜ ਰਣ ਮੈਂ ਹਮਕੋ ਦਿਖਾ ਦੇ ਹਮ ਤੇਰਾ ਬਲ ਦੇਖਜਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਦੂਤ ਨੇ ਜਾਇਕੇ ਤੌਲੇਖਾਂ ਸੇ ਕਹਜੋ ਤਬ ਤੌਲੇਖਾਂ ਕੋ ਲਾਗਾ ਆਗ ਗਈ ਆਠੋਂ ਕਪੜਜੋਂ ਮੈ ਔ ਕ੍ਰੋਧ ਸੇ ਬੋਲਜੇ ਕੇ ਕੌਂਨ ਹੈਂ ਵਹੁ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਮੈਂ ਤਿਸ ਕੋ ਕਜਾ ਜਾਨ ਤੋ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਆਗੇ ਵੋਹ ਕਜਾ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੈਸੇ ਚਿੜੀ ਕੋ ਬਾਜ ਤੋੜ ਡਾਲਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੋੜ ਡਾਰੂੰਗੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਵਹੁ ਤੌਲਾ ਧਨੁਖ ਬਾਂਣ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਕੇ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਸੈਨਾ ਅਪਨੀ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਮਲੇਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਵਤੋ ਭਯੋ ॥ ਮਨ ਮੇਂ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰਤੋ ਹੈ ਹਮ ਤੋ ਜਾਨਤੇ ਥੇ ਕੇ ਇਸ ਬੇਦੀ ਕੇ ਸਾਥ ਸਹਾਯਕ ਤੋ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਯਕ ਕੇ ਕਜਾ ਕਰੋਗੋ ਆਪਹੀ ਲੌਟ ਜਾਇਗੋ ॥ ਪਰੰਤੂ ਯੇਤੋ ਨ ਟਰਜੋ ਹਮਸੇ ਜੁਧ ਲੀਏ ਆਇਹੀ ਅਰਜੋ ਹੈ ॥ ਜਬ ਦੋਨੋ ਓਰ ਸੇ ਸੈਨਾ ਕੇ ਮੁਖ ਜੁਰੇ ਤਬ ਸਿੰਘ ਔ ਪਠਾਨ ਸੂਰਬੀਰ ਲਲਕਾਰ ੨ ਕੇ ਆਇਪਰੇਹੈ॥ ਮਹਾਂ ਕ੍ਰੂਰ ਭਾਂਤ ਸੇ ਮਾਰ ੨ ਕਰਕੇ ਯੁਧ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿਤਨਾਕੁ ਕਾਲਯੁਧਹੋਤੋ ਰਹਜੋ ਤੀਰ ਤੁੱਪਕ ਤਰਵਾਰ ਕਟਾਰ ਬਰਛੀ ਆਦੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਤੋ ਭਯੋ ਸੂਰਮੇਂ ਰਣ ਮੈਂ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਦੋਨੋ ਓਰ ਸੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਭੈਰਵ ਜੀ ਭੂਤੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਸਹਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਇਕੇ ਨਿਰਤ ਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਯੋਗਨਜ਼ਾਂ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੋ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਅਰਥ ਹਾਥੋਂ ਮੈ ਖਪਰ ਲੀਏ ਹੁਏ ਪੀਤ ਵਰਣ ਕੀ ਜਟਾ ਕੋ ਫੈਲਾਏ ਹੁਏ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਸੇ ਆਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਗੀਧ ਚੀਲ ਕਾਕ ਸ਼੍ਰਿਗਾਲ ਬ੍ਰਿਕ ਆਦਿਕ ਮਾਂਸ ਅਹਾਰੀ ਜੀਵ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਬਦ ਕਰਤੇ ਹੁਯੇ ਆਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ॥ ਲੋਥ ਪਰ ਲੋਥ ਚਢ ਜਾਤੀ ਭਈ ਸਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਸਾਰ ਘੜੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਾਜਤੇ ਭਯੇ ਦੋਨੋ ਔਰ ਕੇ ਖੀਰ ਪਰਸ ਪਰ ਜੀਤਕੀ ਕਰਕੇ ਇਛਾ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦ ਨੰਤ੍ ਤੌਲੇਖਾਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕਾ ਪੈਰ ਹਲ ਗਯਾ ਜਬ ਸੈਨਾ ਭਾਗ ਚਲੀ ਤਬ ਤੌਲੇਖਾਂ ਔ ਤਿਸਕਾ ਭਾਈ ਦੋਨੋ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਘੋੜਜੋ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਕੈਸੇ ਹੈ ਵੇ ਦੋਨੋ ਜੋ ਏਕ੨ਬਾਂਣ ਦੋਦੋ ਚਾਰ੨ਕੇ ਸ਼ਰੀਰੋ ਮੈ ਨਿਪਾਸਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸਿਖ ਉਨ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਜੀਵਤੇ ਫਿਰਕੇ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਕਿਸੇ ਕੋ ਚਪੇਟ ਸੇਹੀ ਫੈਂਕ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਕਿਸੇ ਕੋ ਮੁਕੇਸੇ ਕਿਸੇਕੋ ਪੇਸ ਕਬਜ਼ ਮੇਂ ਕਿਸੇ ਕੋ ਘੋੜੇ ਕੇ ਠੇਡੇ ਸੇ ਗਿਰਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੈਨਾ ਕਾ ਸਿੰਘਾਰ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਆਇਕੇ ਹਸਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਆਉ ਪੀਰ ਜੀ ਅਬ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਹਾਥ ਭੇੜਾ ਹੋਵੇ ਪਹਲੇ ਤੁਮ ਅਪਨਾ ਵਾਰ ਕਰਲੋਵੋ ਨਹੀਤੋ ਤੁਮਾਰੇ ਮਨ ਕੀ ਮਨ ਮੇਹੀ ਰਹ ਜਾਵੇਗੀ ॥ ਤੌਲੇਖਾਂ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਹਸਕੇ ਕਹਜਾ ਅਰੇ ਤੌਲੇਖਾਂ ਤੂੰ ਅਪਨਾ ਪਹਲੇ ਵਾਰ ਕਰਲੈ ਤੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਉਸਤਾਦ ਸੇ ਸੀਖੀ ਹੁਈ ਸੀਖ ਮਨਮੈ ਹੀ ਰਹ ਜਾਵੇਗੀ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਥਮ ਵਾਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ॥ ਪੁਨਾ ਤੌਲੇਖਾਂ ਨੇ ਸੰਭ੍ਰਮ ਸਹਤ ਕਹਜਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਪੀਰ ਜੀ ਆਪ ਚਲਕੇ ਆਏ ਹੋ ਆਪ ਪਹਲੇ ਵਾਰ ਕਰ ਲੇਵੋ ਮੇਰੇ ਬਲ ਕੋ ਸਭੀ ਗਿਰਦ ਨਿਵਾਈ ਕੇ ਰਈਸ ਸਰਦਾਰ ਆਦਿਕ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਮੈਂ ਖਦਾ ਕੀ ਕਸਮ ਖਾਕੇ ਕਹਤਾ ਹੂੰ ਆਪ ਭਾਵੇਂ ਮੇਰੇ ਬਲ ਕੋ ਜਾਨੋ ਨ ਜਾਨੋ ਜਬ ਪਹਲੇ ਮੈਂ ਵਾਰ ਆਪਕੇ ਊਪਰ ਕਰੂੰਗੋ ਤਬ ਆਪ ਵਾਰ ਕਰਣੇ ਲਾਇਕ ਨ ਰਹੋ ਗੇ ॥ ਐਸੇ ਪਰਸ ਪਰ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਤੌਲੇਖਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਾਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਕੋ ਤਕਾਕੇ ਮਾਰਜਾ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕਲਗੀ ਕੋ ਸਪਰਸ ਕਰਕੇ ਬਾਣ ਨਿਕਸ ਗਯਾ ਇਧਰ ਤੌਲੇਖਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਕ੍ਰੋਧ ਸੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਕਮਾਨ ਖੈਂਚੀ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਤਿਸ ਕੀ ਅਧ ਬੀਚ ਸੇ ਟੂਟ ਕੇ ਕਮਾਨ ਕੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਹੋਕੇ ਗਿਰ ਪਰੀ ਧਰਨੀ ਪਰ ਤਬ ਤੌਲੇ ਨੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਦੂਸਰੀ ਕਮਾਣ ਕਾ ਚਿਲਾ ਰੋਪ ਕੇ ਦੂਸਰੋ ਬਾਣ ਤਕਕੇ ਮਾਰਜੋ ਵੇ ਭੀ ਬਾਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਕਾਨਕੇ ਸਮੀਪ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸ ਗਯੇ ਅਰ ਦੂਸਰੀ ਚਾਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੀ ਤੌਲੇ ਖਾਂ ਕੀ ਟੂਟ ਪਰੀ ॥ ਤਬ ਬੜੇ ਕ੍ਰੋਧ ਸੰਜੁਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਤੀਸਰੇ ਧਨੁਖ ਕਾ ਚਿਲਾ ਚਢਾ ਕੇ ਤੀਸਰੇ ਔਰ ਬਾਂਣ ਮਾਰ ਤੋ ਭਯੋ ਵਹੁ ਬਾਂਣ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਘੋੜੇ ਕੀ ਰਕਾਬ ਮੈ ਲਾਗਤੋ ਭਯੋ ਔ ਤੀਸਰੀ ਕਮਾਨ ਭੀ ਤੌਲੇਖਾਂ ਕੀ ਭਗਨ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਬੜੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਢਾਲ ਤਲਵਾਰ ਬਡੀ ਹਾਥ ਮੇਂ ਲੈਕੇ ਅਸ੍ਵ ਕੋ ਪੈਰ ਕੇ ਬਡੇ ਬਲ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸੀਸ ਕੋ ਭੱਕ ਕੇ ਤੇਗ ਚਲਾਵਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਬਡੀ ਅਫੁਰਤੀ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੌਲੇ ਕੇ ਵਾਰ ਅਪਨੀ ਢਾਲ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਤਿਸ ਪਰ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਤੋਲੇ ਕੀ ਤਲਵਾਰ ਕੋ ਰਕਾਬ ਪਰ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਐਸੇ ਪਾਂਚ ਵਾਰ ਅਪਨੇ ਕਰਕੇ ਤੌਲਾ ਰਣ ਕੋ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਭਾਗ ਚਲਤੋ ਭਯੋ ॥ ਐਸੀ ਦਸਾ ਦੇਖਕੇ ਤੌਲੇ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੌਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਬਸ ਅਰੇਨੀਚ ਅਬ ਅਪਨੀ ਮਹਤਾਰੀ ਪਾਸ ਭਾਗ ਚਲਜੋ ਹੈ ਏਕ ਵਾਰ ਕਰਣੇ ਕੋ ਤੁਝਕੋ ਕਹਾਥਾ ਅਰੇ ਅਨਜਾਈ ਏਕਵਾਰ ਕੀ ਜਗਹ ਤੈਂਨੇ ਪਾਂਚ ਵਾਰ ਕਰ ਲੀਏ ਹੈ ਔ ਤੈਨੇ ਸਰੀਰ ਅਪਨੇ ਕੀ ਰਖਜਾ ਅਰਥ ਸੰਜੋਇਭੀ ਪਹਰੀ ਹੁਈ ਹੈ ਔ ਪੱਟੀਆਂ ਲਗਾਇ ਛੋਡੀ ਹੈ ਔ ਲੋਹੇ ਕੋ ਖੋਲ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਉਪਰ ਚਢ ਰਹਜੋ ਹੈ ਅਰੇ ਕਾਯਰ ਤੋਂ ਭੀ ਤੂੰ ਮੋਤ ਸੇ ਡਰਤਾ ਹੁਆ ਹਮਾਰੋ ਵਾਰ ਦੀਏ ਬਿਨਾ ਭਾਗ ਚਲਜੋ ਹੈ ਤੁਝਕੋ ਹਮਤੋ ਬਡੋ ਸੂਰ ਬੀਰ ਬਹਾਦੁਰ ਸੁਨਤੇ ਥੇ ਇਸਤੇਂ ਮਾਲਮ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕੇ ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਪਠਾਣ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਬਨਜੇਂ ਕੋ ਪੂਤ ਹੈ ਐਸੇ ਨਿੰਦਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲੇ ਹੁਏ ਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣ ਕੇ ਬਡੋ ਗੁਸੋ ਖਾਇਕੇ ਤੌਲੇਖਾਂ ਲਜਤ ਜੈਸੋ ਹੋਇ ਪੁਨਾ ਅਸ੍ਵ ਪੈਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਨ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਲੇਹੁ ਪੀਰ ਜੀ ਅਬ ਤੁਮ ਅਪਨਾ ਵਾਰ ਕਰਲੇਵਹੁ ਫਿਰ ਤੁਮ ਜੀਤੇ ਜੀਅ ਘਰ ਕੋ ਨ ਜਾਨੇ ਪਾਵੋ ਗੇ ਯੇ ਯੁਧ ਕੀ ਬਾਤ ਸਭ ਸੇ ਬੁਰੀ ਹੈ ਮੇਰਾ ਬਲ ਜਾਨੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸੇ ਆਇ ਅਰੇ ਹੋ ॥ ਅਬਭੀ ਹਥਯਾਰ ਛੋਡ ਕੇ ਭਾਗ ਜਾਵੋ ਤੋ ਮੈਂ ਤੁਮ ਕੋ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਹੂੰ ਗੋ ॥ ਚਪੇ ਚੋਰ ਕੇ ਸਮ ਕਹੇ ਹੁਏ ਕੁਬੈਨ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸੇ ਏਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਡੀ ਊਚੀ ਗਰਜ ਕਹਜੋ ਕੇ ਅਰੇ ਕਾਯਰ ਨਿਰ ਲਜ ਤੁਝਕੋ ਲਾਜ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਭਾਗੇ ਜਾਤੇ ਰਣ ਸੇ ਤੁਝ ਕੋ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਬਾਣ ਮਾਰਕੇ ਫੇਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਅਪਨੇ ਹਜ਼ੂਰਨੇ ਕੀਓ ਹੈ ਅਰੇ ਤੂੰ ਤੋ ਪੀਰ ਜੀ ਕੋ ਛੋਡਤੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੁਝ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੀ ਨਹੀ ਅਬ ਛੋਡੇਗੇ ਬਿਨਾ ਮਾਰੇ ॥ ਇਤਨੇ ਮੇ ਅਪਨਾ ਅਸ੍ਵ ਪੈਰ ਕੇ ਤੌਲੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਅਰੇ ਤੌਲਜਾ ਅਬ ਤੂੰ ਅਪਨੋ ਜੋਰ ਲਗਾਇਲੈ ਜਿਤੋ ਹਈ ਹਮਾਰੇ ਵਾਰ ਬਚਾਨੇ ਲੀਏ ॥ ਅਬ ਜੋ ਕੁਛ ਤੁਮਨੇ ਖਾਣੋ ਪੀਨੋ ਥੋ ਸੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਖਾਇ ਪੀ ਲਿਓ ਹੈ ਐਸੋ ਕਹਕੇ ਏਕ ਬਾਣ ਮਾਰਤੇ ਭਯੇ ਸੋ ਬਾਣ ਤੌਲੇਖਾਂ ਕੇ ਦਹਨੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕੇ ਕੋਣੇ ਮੈ ਲਾਗ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਬਾਣ ਲਾਗ ਤੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਘੋੜੇ ਸੇ ਨੀਚੇ ਗਿਰਨੇ ਕੋ ਝੁਕਨੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ । ਮਜਾਨ ਤੇ ਖੜਗ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਤੌਲੇ ਕੀ ਗ੍ਰੀਵਾ ਮੇ ਲਗਾ ਕੇ ਸਿਰ ਕਾਟ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਬੇਲ ਸੇ ਤੂੰਬਾ ਕਾਟ ਗੇਰੀਤਾ ਹੈਤਦ ਵਤ ਤੌਲੇ ਕਾ ਸਿਰ ਕਾਟ ਗਿਰਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਤਿਸ ਕਾ ਭਾਈ ਛੀ ਸਨਧ ਬਧ ਹੂਆ ੨ ਦੁਰਬਚਨ ਬੋਲਤਾ ਹੂਆ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ਅਰਜ਼ ਔ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਊਪਰ ਬਾਂਣੋ ਕੀ ਵਰਖਾ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਵਾਰ ਬਚਾਇ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਤਿਸ ਕਾ ਭੀ ਸਿਰ ਐਸੇ ਕਾਟ ਕੇ ਧੜ ਸੇ ਜੁਦਾ ਕਰਕੇ ਫੈਂਕ ਦੀਓ ਜੈਸੇ ਬਿਲ ਕੇ ਖ੍ਰਿਛ ਸੇ ਬਿਲ ਕੋ ਫਲ ਟੂਟ ਪਰਤੋ ਹੈ ॥ ਦੋਨੋ ਸਰਦਾਰੋ ਕੇ ਮਾਰੇ ਜਾਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਜੋ ਬਚੀ ਹੂਈ ਸੈਨਾ ਥੀ ਸੋ ਭਾਗ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਜੀਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੋ ਬਡੋ ਉਤਸਾਹ ਹੋਤੋ ਕਯੋ ਹੱਲਾ ਕਰਕੇ ਮਲੇਰ ਮੇ ਜਾਇ ਵੜਤੇ ਭਏ ਜੋ ਤੁਰਕ ਸ਼ਸਤ੍ ਲੈਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਤਿਸ ਕੋ ਮਾਰ ਡਾਰਤੇ ਭਯੇ ਜਿਸਨੇ ਮੁਖ ਮੋ ਘਾਸ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀਯਾ ਬਾਲਕ ਬ੍ਰਿਧ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰੋਗੀ ਔ ਸਰਣਾ ਗਤ ਕੋ ਕੁਛ ਨਾ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋ ਕੋ ਕਹ ਦੀਆ ਕੇ ਕਿਸੇ ਕਾ ਕੁਛ ਪਦਾਰਥ ਰੁਪੈਆ ਪੈਸਾ ਮੋਹਰ ਮੋਤੀ ਹੀਰਾ ਦੇਖਕੇ ਲੂਟਨਾ ਨਹੀਂ ॥ ਔ ਨ ਕਿਸੇ ਕੀ ਬਹੂ ਬੇਟੀ ਕੀ ਓਰ ਖੋਟੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਭਰਕੇ ਦੇਖਣਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਮੈ ਧਜਾਨ ਰਖਣਾ ਬਿਰਾਨੀ ਅੰਸ ਲੇਨੇ ਕੀ ਅਨਜਾਯ ਸੇ ਕਬੀ ਭੀ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਜੇ ਕੋਈ ਹਮਾਰੀ ਆਗਜ਼ਾ ਭੰਗ ਕਰਕੇ ਸੈਹਰ ਮੈ ਲੂਟ ਮਾਰ ਕਰੇ ਗੋ ਉਸ ਸੇ ਵਹੁ ਪਦਾਰਥ ਭੀ ਛੀਨ ਲੀਓ ਜਾਇ ਗੋ ਔ ਤਿਸ ਕੋ ਸਜ਼ਾ ਭੀ ਦਈ ਜਾਏ ਗੀ ॥ ਜਾਵੋ ਕਬਰੋਂ ਕੇ ਬੀਚ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੀ ਕਬਰ ਕਾ ਪਤਾ ਨਿਸਾਨ ਬਤਾਯਾ ਔ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਏਕ ਗੋਡਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋ ਖੜੋ ਹੈ ਉਸ ਗੋਡੇ ਮੇ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇ ਪਾਤ ਸਾਹ ਜੀ ਕੀ ਤੀਰ ਕੀ ਮੁਖੀ ਹੈ ਔ ਤਿਸ ਮੁਖੀ ਪਰ ਏਕ ਮੋਹਰ ਭਰ ਸੁਵਰਣ ਲਾਗਜੋ ਹੂਓ ਹੈ ਔ ਤਿਸ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਨਾਮ ਲਿਖਜੋ ਹੂਓ ਹੈ ਔ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਕੀ ਓਰ ਏਕ ਸਰਬ ਲੋਹ ਕੀ ਕਿਰਪਾਨ ਏਕ ਚਕ੍ਰੀ ਔ ਏਕ ਦੰਦ ਖੰਡ ਕੋ ਕੰਘੋ ਹੈ ਯੇਹ ਪਾਂਚ ਪਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇਕੇ ਮਥਾ ਹਜੂਰ ਕੋ ਟੇਕ ਕੇ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਸੇ ਮਲੇਰ ਕੇ ਬਾਹਿਰ ਕਬਰੋਂ ਕੋ ਖੋਦਤੇ ਭਏ ਬਹੁਤ ਸੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਪੁਟੀਆਂ ਤਬ ਸੇਰ ਖਾਨ ਬਡੇ ਬੂਢੇ ਹੂਏ ਨੇ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਆਪ ਕਿਸ ਲੀਏ ਬਜ਼ਰਥ ਪਰੀ ਸ੍ਰਮ ਪਰੇ ਕਰਤੇ ਹੋ ਇਨ ਕਬਰੋਂ ਮੈ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਆਉ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਮੈਂ ਆਪ ਕੋ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੀ ਕਬਰ ਬਤਾਤਾ ਹੂੰ ਜਹਾਂ ਜਿਸ ਕਬਰ ਮੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋ ਸਰੀਰ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਮਲੇਰ ਮੋ ਉਸ ਕਬਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸਿੱਖੋਂ ਕੋ ਜਾਇ ਖੜੇ ਕੀਓ ਨਿਸਾਨੀ ਪਤੇ ਜਿਸ ਕਬਰ ਕੇ ਸਿੱਖੋਂ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੀਏ ਥੇ ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਕਬਰ ਕੋ ਖੋਦ ਕੇ ਮਾਤਾਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਜਿਸ ਸੰਦੂਕ ਮੈ ਥਾ ਸਾ ਮੰਜੂਖਾ ਉਡਾਇ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਲਜਾਤੇ ਭਏ ਹਜੂਰ ਕੋ ਹੁਕਮ ਪਾਇਕੇ ਜਬ ਸੰਦੂਕ ਕੋ ਖੋਲਜਾ ਜੈਸੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰੋੜੇ ਖੜੇ ਆਦਿਕ ਕੇ ਪਤੇ ਦੀਏ ਥੇ ਸੋ ਜਿਉਂ ਕੇ ਤਿਉਂ ਨਿਕਸੇ ਸਭ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਓ ॥ ਵੇਦ ਕੀ ਵਿਧਿ ਸੇ ਮਾਤਾ ਰਾਂਮ ਕੌਰਾਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਔਰਧ ਦੈਹਿਕ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾ ਕੇ ਫੂਲੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਪਾਂਚ ਘੋੜੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕੇ ਤਥਾ ਔਰ ਸਰਬ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਪ੍ਰੋਹਤੋਂ ਕੋ ਦੇਨੇ ਅਰਥ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਭੇਜ ਦੀਏ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਫੂਲ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ॥ ਕੋਟਲੇ ਸੇ ਏਕ ਮੀਲ ਭਰ ਪੂਰਬਕੀ ਓਰ ਚੰਦਨ ਆਦਿਕ ਕੀ ਚਿਖਾ ਬਨਾਈ ਥੀ ਤਹਾਂ ਹਜੂਰ ਨੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੀ ਪੱਕੀ ਸਮਾਧ ਬਨਵਾ-ਇਦਈ ਔ ਕੂਪ ਭੀ ਲਗਵਾਇ ਦੀਓ ॥ ਅਬ ਭੀ ਉਹਾਂ ਮਾਤਾ ਰਾਂਮ ਕੌਰਾਂ ਕੇ ਦੇਹੁਰੇ ਕੇ ਪਾਸ ਛਬੀਲ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ਔ ਆਏ ਗਏ ਪਰਦੇਸੀ ਕੋ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਅੰਨ ਅਸਥਾਨ ਆਦਿਕ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਹਾਂ ਪਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਆਇ ਅਤਿਥੀ ਕੀ ਅੰਨ ਜਲ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਏਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਵਾ ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਸੇ ਔ ਰਾਂਝੇ ਖਾਂਨ ਹੁਕਮ ਨਾਵੀਏ ਸੇ ਜੈਸੇ ਸੁਣਿਓ ਹੈ ਤੈਸੇ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਆਤਮਾ ਰਾਂਮ ਬੈਰਾਂਗੀ ਬ੍ਰਿਧ ਸੰਤ ਕਜਾ ਪਲਕਾਂ ਹਛਜਾਂ ਕਰਨੇ ਸੇ ਔ ਅਮਾਨਤ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਚੌਨੁਕ੍ਰਾ ਰੁਪਯਾ ਆਦਿਕ ਲੇਨੇ ਸੇ ਔ ਮਹਾਂਬਲੀ ਤੌਲੇ ਖਾਂਨ ਕੋ ਭਾਈ ਸਹਿਤ ਮਾਰਨੇ ਸੇ ਤਥਾ ਮਾੜਾ ਰਾਮ-ਕੌਰਾਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਬਰ ਮੈਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਦੇਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਾਨੇ ਸੇ ਸਭ ਲੋਕਨ ਕੋ ਨਿਸਚੇ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਜੋ ਯੇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਠੀਕਰ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ॥ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ॥ ਔਰ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਹੈਂ ਵੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਵਡਜਾਈ ਸੁਣਕ ਕੇ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਿਖੋ ਕੋ ਮਨ ਮੇਂ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਵਡਜਾਈ ਅਤੀਵ ਪਜਾਰੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਨਿੰਦਕ ਨੀਚ ਦੁਸ਼ਟ ਖਲ ਹੈਂ ਜਿਨਾ ਕੂ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭਲੋ ਨਹੀ ਭਾਵਤੋ ਹੈ ਬਨਤੇ ਹੁਏ ਕਾਰਯ ਕੋ ਅਪਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾਜ ਬਿਗਾਰ ਕੇ ਭੀ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਕਾਰਯ ਮੈ ਵਿਘਨ ਕਰਣੇ ਨਿਸਕਾਰਣ ਹੀ ਦੋਸ ਅਰੋਪਨ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕੋ ਯੇਹ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਵਡਜਾਈ ਨ ਭਾਵਤੀ ਭਈ ਸੁਣ੨ਕੇ ਨਿਸ ਕਾਰਣ ਨਿੰਦਕ ਮਹਾ ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰ ਨਿਰ ਮਿਤ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਮੈ ਨਿੰਦਾ ਸਹਤ ਵਾਕਜ ਲਿਪੀ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਅੰਤ ਕੋ ਅਤਜੰਤ ਦੁਰਗਤੀ ਕੋਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੂ ਸਰਮਾਪਤ ਲਾਂਗੂਲਵਤ ਸਰਲ ਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਾਃ ਸੁਆਨ ਪੂਛ ਜਿਓਂ ਹੋਇ ਨ ਸੂਧੋ ਬਹੁਤ ਜਤਨ ਮੈ ਕੀਨੋ ॥

ਮਃ੫—ਅਵਖਧੁ ਸਭੇ ਕ੍ਰੀਤਿਅਨ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਦਾਰੂ ਨਾਹਿ ॥ ਆਪ ਭੁਬਾਏ ਨਾਨਕਾ ਪਚ ਪਚ ਜੋਨੀ ਪਾਹਿ ॥ ੧ਮਃ੫—ਨਰਕ ਘੋਰਬਹੁ ਦੁਖ ਘਣੇ ਅਕਿਰਤ ਘਣਾ ਕਾ ਥਾਨੁ ਤਿਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਮਾਰੇ ਨਾਨਕਾ ਹੋਇ ਹੋਇ ਮੋਏ ਹਰਾਮ ॥ ੨ ॥

ਆਸਾ ਮਃ੫—ਅਰੜਾਵੈ ਬਿਲਲਾਵੈ ਨਿੰਦਕੁ ॥ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸੁਰ ਬਿਸਰਿਆ ਅਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਵੈ ਨਿੰਦਕ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੋ ਕੋਈ ਉਸਕਾ ਮੰਦਾ ਹੋਵੈ ਨਾਲੇ ਲਏ ਸਿਧਾਵੈ ॥ ਅਣ ਹੋਂਦਾ ਭਾਰ ਉਠਾਇ ਨਿੰਦਕੁ ਅਗਨੀ ਮਾਹਿ ਜਲਾਵੈ ॥ ੧ ॥ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੇ ਦੁਆਰੈ ਜਿ ਹੋਇ ਬਿਤੀਤੈ ਸੁ ਨਾਨਕੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਵੈ ॥ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਹੈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਗਾਇ ਬਿਗਸਾਵੈ ॥ ੮ ॥ ੧੦ ॥ ਤਥਾਚ ਸਾਸਤ੍ਰੇ ਅਸ੍ਰਯੁਃਪਿਸ਼ੁਨਸਚੈਵ ਕ੍ਰਿਤਘ੍ਨੋ ਦੀਰਘ ਰੋਖਿਣਃ ॥ ਚਤ੍ਵਾਰਃ ਕਰਮ ਚੰਡਾਲਃ ਜਾਤਿ ਚੰਡਾਲ ਪੰਚਮਾਃ ॥ ੧ ॥ ਸਰਪਃ ਕ੍ਰੂਰਃ ਖਲਃ ਕ੍ਰੂਰਃ ਸਰਪਾਤ ਕ੍ਰੂਰਤਰਃਖਲਃ ॥ ਮੰਤ੍ਰੌਖ ਧੈਰ ਵਸਃਸਰਪਃਖਲਃਕੇਨੋਪ ਸੈਮਾਪਜਤਿ ॥ ੨ ॥

ਟੀਃ—ਜਗਤ ਮੈ ਪਾਂਚ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਏਕ ਨਿੰਦਕ੧ਚੁਗਲ ਕ੍ਰਿਤਘ੍ਨ ਕੀਏ ਹੁਏ ਉਪਕਾਰ ਕੋ ਨ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰੋ ਅਤਿਸੈ ਕਰਕੇ ਦੀਰਘ ਕ੍ਰੋਧੀ ਯੇਹ ਚਾਰ ਕਰਮ ਚੰਡਾਲ ਹੈਂ ਔਰ ਪੰਚਮ ਜਾਤਿ ਕਾ ਚੰਡਾਲ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਾਤਿ ਚੰਡਾਲ ਸੇ ਏਹ ਚਾਰੋਂ ਕਰਮ ਚੰਡਾਲ ਅਤੀਵ ਨੀਚ ਹੈਂ ਮੂਰਖੋ ਮ੍ਰਗਯਤੇ ਦੋਖ ਸਨੇਜਖ ਗੁਣ ਵਤ੍ਰਾ ਵਾਪਿ ॥ ਰਣੇ ਪੁਰੀਖ ਬਨੇ ਪੁਸਪ ਲਤਾ ਕੀ ਮਿਵ ਸੂਕਰਃ ॥ ੨ ॥ ਕਾਹੇ ਕੇ ਜਾਤਿ ਕਾ ਚੰਡ ਲ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਲੋਕੋ ਕਾ ਵਿਸ਼੍ਠਾ ਉਠਾਵਤੋ ਹੈ । ਔ ਨਿੰਦਕ ਤੇ ਚੁਗਲ ਬੈਰਾਹ ਗਧੇ ਭੇਡ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮੁਖ ਸੇ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਵਿਸ਼੍ਠਾ ਉਠਾਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕ੍ਰਿਤਘ੍ਨਤਾ ਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ਯੇਹ ਦੋਨੋ ਚੰਡਾਲ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਮੈ ਸਰਬ ਦਾ ਕਾਲ ਨਿਵਾਸ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜੀਵ ਭੀ ਚੰਡਾਲ ਸਦ੍ਰਿਸ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਾਖਜਾਤ ਹੀ ਚਾਂਡਾਲ ਹੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਸਰਪ ਤੇ ਖਲਦੁਸ਼੍ਟ ਜਨ ਬਡੇ ਕ੍ਰੂਰ ਹੈਂ ਨਾਂਮ ਬਡੇ ਕਰਡੇ ਹੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਰ ਦਈ ਹੈਂ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸਰਪਨ ਸੇ ਖਲ ਅਤਿਕ੍ਰੂਰਹੈ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਮੰਤ੍ਰ ਮਣੀਔਖਧੀ ਆਦਿਕ ਉਪਾਵੋਂ ਸੇ ਸਰਪ ਵਸ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਖਲ ਦੁਸ਼੍ਟ ਜਨ ਕਿਸੀ ਉਪਾਇ ਸੇ ਸਰਲ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਨਾ ਵਸ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਖਲ ਨਾਂਮ ਦੁਸ਼੍ਟ ਜਨ ਅਤਿ ਕ੍ਰੂਰ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਤਥਾ ਚ ਗੁਰੁ ਸ਼ਬਦਃ

॥ ਆਸਾ ਮਃ ॥ ੫ ॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮਲ ਧੋਵੈ ਪਰਾਈ ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਵੈ ॥ ਈਹਾਂ ਸੁਖ ਨਹੀ ਦਰਗਹ ਢੋਈ ਜਮ ਪੁਰ ਜਾਵੈ ਪਚਾਵੈ ॥ ੧ ॥ ਨਿੰਦਕ ਅਹਿਲਾ ਜਨਮ ਗਵਾਇਆ ॥ ਪਹੁਚ ਨ ਸਾਕੈ ਕਾਹੂ ਬਾਤੈ ਆਗੈ ਨ ਠੌਰ ਪਾਇਆ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਿਰਤ ਪਇਆ ਨਿੰਦਕ ਬਪੁਰੇ ਕਾ ਕਿਆ ਓਹ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਤਹਾਂ ਬਿਗੂਤਾ ਜਹ ਕੋਇ ਨ ਰਾਖੈ ਓਹ ਕਿਸ ਪੈ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰਾ ॥ ੨ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਗਤਿ ਕਤਹੂ ਨਾ ਖਸਮੈ ਏਵੈ ਭਾਣਾ ॥ ਜੋ ਜੋ ਨਿੰਦ ਕਰੇ ਸੰਤਨ ਕੀ ਤਿਉਂ ਸੰਤਨ ਸੁਖਮਾਨਾ ॥ ੩ ॥ ਸੰਤਾ ਟੇਕ ਤੁਮਾਰੀ ਸੁਆਮੀ ਤੂੰ ਸੰਤਨ ਕਾਸਹਾਈ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਹਰਿ ਰਾਖੇ ਨਿੰਦਕ ਦੀਏ ਰੁੜਾਈ ॥ ੪ ॥ ੪੧ ॥ ਚੌਡ ॥ ਜੇ ਓਹੁ ਅਠ ਸਠ ਤੀਰਥ ਨਾਵੈ ॥ ਜੋ ਓਹੁ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਸਿਲਾ ਪੁਗਾਵੈ ॥ ਜੇ ਓਹੁ ਕੂਪ ਤਟਾ ਦੇਵਾਵੈ ॥ ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਸਭ ਬਿਰਥਾ ਜਾਵੈ ॥ ੧ ॥ ਸਾਧੁ ਕਾ ਨਿੰਦਕੁ ਕੈਸੇ ਤਰੈ ॥ ਸਰ ਪਰ ਜਾਨਹੁ ਨਰਕ ਹੀ ਪਰੈ ॥ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੇ ਓਹੁ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰੇ ਕੁਲ ਖੇਤਿ ॥ ਅਰਪੈ ਨਾਰਿ ਸੀਂਗਾਰ ਸਮੇਤਿ ॥ ਸਗਲੀ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਸ੍ਰਵਨੀ ਸੁਨੈ ॥ ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਕਵਨੈ ਨਹੀ ਗੁਨੈ ॥ ੨ ॥ ਜੇ ਓਹੁ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਾਵੈ ਭੂਮਿ ਦਾਨ ਸੋਭਾ ਮੰਡਪ ਪਾਵੈ ॥ ਅਪਨਾ ਬਿਗਾਰ ਬਿਰਾਨਾ ਸਾਂਢੈ ॥ ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਹਾਂਢੈ ॥ ੩ ॥ ਨਿੰਦਾ ਕਹਾਂ ਕਰਹੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਪਰਗਟ ਪਹਾਰਾ ॥ ਨਿੰਦਕੁ ਸੋਧਿ ਸਾਧਿ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥ ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਪਾਪੀ ਨਰਕ ਸਿਧਾਰਿਆ ॥ ੪ ॥ ਇਸ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਅਰਥ ਤੋ ਸਪਸ਼੍ਟ ਹੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਲਿਖ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਜੀਵ ਅਪਨੀ ਜਿਹ੍ਵਾ ਸੇ ਬਿਗਾ-ਨੀ ਮੱਲ ਨਾਮ ਵਿਸ਼੍ਟਾ ਸਮਾਨ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਧੋਵਤੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਿਰਾਨੀ ਬਦਨ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਜਬਾਨ ਸੇ ਚਾਟਤੋ ਹੈ ਤਦਵਤ ਨਿੰਦਕ ਬਿਰਾਨੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਕੇ ਜਬਾਨ ਸੇ ਮਲ ਧੋਵਤੋ ਹੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ। ਨਿੰਦਕ ਅਪਨੇ ਕਰਮ ਕਾ ਫਲ ਦੋਨੋ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਦੁਖ ਹੀ ਪਾਵਤੋ ਹੈ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਮੁਖ ਕਾਲਾ ਦੋਨੋ ਲੋਕੋ ਮੈ ਹੋਵਤੋ ਹੈ ਯਮ ਪੁਰੀ ਮੈਭੀ ਘਣੀ ਸਜਾ ਕੋ ਪਾਵਤੋ ਹੈ ॥ ਨਿੰਦਾ ਕਰ ੨ ਕੇ ਪਰਾਈ ਨਿੰਦਕ ਨੇ ਅਪਨਾ ਜਨਮ ਬਜਰਥ ਹੀ ਖੋਇ ਡਾਰਜੋ ਹੈ ਕਿਸੀ ਬਾਤਕੀ ਸਮਤਾ ਤੋ ਅਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਕੇਵਲ ਏਕ ਮਤਸਰ ਕਰਕੇ ਜਲਤੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਤਥਾ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਢੋਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤੀਂ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਓਹੁ ਨਿੰਦਕ ਵਿਚਾਰਾ ਕੜਾ ਕਰੇ ਜਬ ਉਸਕੀ ਕਰਮ ਰੇਖਾਹੀ ਐਸੀ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਲਿਖ ਦਈ ਹੈ ਕੇ ਤੂੰ ਬਿਗਾਨੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਕੇ ਉਨਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕਾਫਲ ਤੂੰ ਭੋਗਤਾ ਰਹੁ ਨਰਕੋਂ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਭਗਵੰਤ ਐਸੇ ਘੋਰ ਨਰਕ ਮੋ ਡਾਰਤੋ ਹੈ ਜਹਾਂ ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਕੋਈ ਪੁਕਾਰ ਭੀ ਨ ਸੁਣੇ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਹੋਵੇ ॥ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਐਸੇ ਹੀ ਭਾਵਤੋ ਹੈ ਜਹਾ ਮਹਾਂ੨ਹਤਜ਼ਾਰੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਨਰਕ ਮੈ ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕੋ ਡਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਇਸ ਕੀ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੀ ਕੋਈ ਬਾਤ ਭੀ ਨ ਪੂਛੇ ਐਸੋ ਕਰੜੋ ਹੁਕਮ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਯਮ ਰਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਸੰਤ ਕੇ ਨਿੰਦਕ ਪਰ ਦਯਾ ਕਰੇ ਗੋ ਵੇ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਸਾਥ ਤਿਸੀ ਨਰਕ ਮੈ ਡਾਰਜੋ ਜਾਵੇਗੋ ॥ ਔ ਸੰਤ ਅਪਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਕੇ ਭਜਨ ਮੈ ਮਗਨ ਰਹਤੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੀ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤੇ ॥ ਜਿਉਂ ੨ ਨਿੰਦਕ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿੰਉ੨ਸੰਤਜਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੀ ਓਟ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਆਸ੍ਰਾ ਸੰਤ ਨਾਹੀ ਰਾਖਤੇ ਹੈ ਹੇ ਮੇਰੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਏਕ ਤੂੰ ਹੀ ਯੋਗ ਖੇਮ ਕਰਨੇ ਹਾਰੋ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਟੇਕ ਹੈਂ ਔ ਆਪ ਹੀ ਸੰਤਨ ਕੇ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਜਿਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਕੇਵਲ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੋ ਆਸ੍ਰੋ ਹੈ ਉਨਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਆਪ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਸੰਤਨ ਕੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਮੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਕੀ ਕਾਲੀ ਧਾਰ ਮੈ ਵਹਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਜਹਾਂ੨ਸੰਤਨ ਕੋ ਕੋਈ ਦੁਸ੍ਰ ਦੁਖਾਵ ਤੋ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਨ੍ਰੀਸਿੰਘ ਵਤ ਤਹਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਤਕੋ ਅਪਨੇ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ ਰਾਖਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਰੌਃ ॥ ਜੇ ਨਿੰਦਕ ਅਪਨੀ ਰਖਜ਼ਾਵਾਸਤੇ ਤੀਰਥੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਠ ਸਠ ਆਦਿਕ ਔਰ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਭੀ ਕਰਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਜਜੋਤਿ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੇ ਲਿੰਗੋਂ ਕਾ ਵਿਧਿ ਪੂਰਬਿਕ ਪੂਜਨ ਭੀ ਕਰੇ ॥ ਪੁਨਾ ਜੇ ਨਿੰਦਕ ਨਿਰਜਲ ਅਸਥਾਨ ਮੈਕੂਪ ਬਾਵਲੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਲਗਾ ਦੇਵੈ ਔ ਨਦੀ ਤਲਾਵ ਆਦਿਕ ਕੇ ਲੋਕੇ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਘਾਟ ਬਨਵਾਇ ਦੇਵੈ ਤਥਾ ਮਾਰਗ ਕੇ ਕਨਾਰੇ ਬ੍ਰਿਛ ਬਗੀਚੇ ਭੀ ਲਗਾਵੈ ਕਰੇ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਸਭ ਬਿਰਥਾ ਜਾਵੈ ਅਰਥਾਤ ਇਤਨੇ ਪੁੰਨ ਨਿੰਦ ਜਨਜਾਪਾਪ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਸਾਧ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਕਿਸੀ ਕਰਮ ਕਿਸੀ ਉਪਾਇ ਕਰਕੇ ਭੀ ਨਰਕ ਕੋ ਤਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤੋ ਹੈ ਓੜਕ ਨਿੰਦਾਰੂਪੀ ਆਗ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸਰਬ ਪੁਨੋ ਕੋ ਜਰਾਇਕੇ ਜਲਤੋ ਹੈ ਆਪ ਭੀ ਨਰਕ ਕੀ ਅਗਨਿ ਮੈ ਅਵਸਜ ਜਾਇ ਜਰਤੋ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਜੇ ਨਿੰਦਕ ਕੁਰੁਖੇਤ੍ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਸੂਰਯ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗ੍ਰਹਨ ਸਮੈ ਆਪ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸਿੰਗਾਰ ਕੈ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਵੈਦਿਸਮ੍ਰਿਤ ਸਹਤ ਦਾਨ ਬਡੇ ਵੇਦਪਾਰਗ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਦੇਵੈ॥ ਔ ਮਨੂ ਆਦੀ ਅਠਾਈ੨੮ਸਿਮ੍ਰਿਤੜਾਂ ਅਛੇ ਉਤਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਭੀ ਕਰ ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸਕਾ ਕੀਆ ਹੁਆ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਸਭੀ ਬਜ਼ਰਥ ਹੈ॥ ੨॥ ਜੇ ਨਿੰਦਕ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਭੋਜਨ ਬਨਵਾਇਕੇ ਅਤਿਥੀ ਸਾਧੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਅਭ੍ਯਾਗਤੋਂ ਕੇ ਛਕਾਵਤੋ ਹੈ ਭੂਮੀ ਦਾਨ ਭੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਸੋਭਨੀਕ ਬਨਾਇਕੇ ਸਰਬ ਵਰਤਨੇ ਕੀ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਮੰਦਰ ਮੈ ਭਰਕੇ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਦੇਤੋ ਭੀ ਹੈ ਔਰ ਹਸਤੀ ਦਾਨ ਅਸ੍ਵ ਦਾਨ ਕੰਚਨ ਦਾਨ ਤੁਲਾ ਦਾਨਾਦਿਕ ਭੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ਅਪਨੋ ਕਾਂਮ ਬਿਗਾਰ ਕੇ ਬਿਰਾਨੋ ਕਾਰਯ ਸਵਾਰ ਦੇਤੋ ਬਹੁਤ ਕਜ਼ਾ ਕਹਨੋ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਭਿਛੂ ਸਿਰ ਮਾਂਗੇ ਤੌ ਸਿਰਭੀ ਦੇ ਡਾਰਤੋ ਹੈ ਐਸੋ ਉਪਕਾਰੀ ਮਹਾ ਦਾਨੀ ਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਸੰਤਰੁ ਕੀ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਾਂਣ ਧਾਰੀ ਮਾਤ੍ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ਤਖ਼ ਤਿਸ ਪੁਨਜ਼ ਜਨਜ਼ ਧਰਮ ਤਿਸ ਨਿੰਦਾ ਜਨਜ਼ ਪਾਪ ਸੇ ਨਹੀ ਬਚਾਇ ਸਕੂ ਹੈ ਪੁੰਨਦਾਨ ਧਰਮ ਨਿੰਦਾ ਰੂਪੀ ਦੋਸ ਸੇ ਸਭੀ ਨਿਸ ਫਲ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਧਰਮ ਹੈਂ ਵੋਤੋ ਗੁੰਜਾ ਕੇ ਸਮੂਹ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਔ ਨਿੰਦਾ ਜਨਜ਼ ਪਾਪ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਨਾਤੋ ਏਕ ੨ ਧਰਮ ਨਿੰਦਾ ਕੋ ਜੀਤ ਸਕਤੋ ਹੈ ਔ ਨ ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਮਿਲਕੇ ਨਿੰਦਾ ਜਨਜ਼ ਪਾਪ ਕੋ ਜੀਤ ਸਕੂ ਹੈ॥ ੩॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਬਡੀ ਕਰੁਣਾ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰੀ ਜਨੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿ ਦਾਸ ਜੀ ਸਾਂਝਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਹੇ ਲੋਕੋ ਨਿੰਦਾ ਕਿਸ ਲੀਏ ਕਰਤੇ ਹੋ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਪਹਾਰਾ ਨਿਸਾਨ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਸੰਪੂਰਣ ਬੇਦ ਸਾਸ਼ਤ੍ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਤਜ਼ਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸੋਧ ਕੇ ਦੇਖ ਲੀਓ ਹੈ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਭਲਾ ਕਹੂੰ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਪਰ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਨਿੰਦਕ ਸ਼ੁਭ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਨਰਕ ਕੋ ਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਨਰਕ ਗਤੀ ਬਿਨਾ ਸੰਤ ਕੇ ਨਿੰਦਕ ਪਾਪੀ ਕੋ ਔਰ ਠੌਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਝਲਤੇ ਹੈ॥ ੪॥ ਜੈਸਾ ਕਰੇ ਸੋ ਤੈਸਾ ਪਾਵੈ॥ ਅਭਿਮਾਨੀ ਕੀ ਜੜ ਸਰ ਪਰ ਜਾਵੈ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਨਿੰਦਾ ਕੇ ਨਿਖੇਧ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਅਨੇਕ ਵਚਨ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਅਪਨੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਮਸਤ ਹੁਆ ਜੀਵ ਪ੍ਰਮਾਦੀ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਣੇ ਪਰ ਕਮਰ ਬਾਂਧ ਲੇਤੋ ਹੈ ਆਪ ਕੂੰ ਬਡੋ ਮਹਾਤਮਾ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਸਭ ਸੇ ਜਾਨ ਤੋ ਹੈ ਔ ਅਪਨੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਬਡੇ੨ਸਤਪੁਰੁਖੋਂ ਕੋ ਮਹਾਤਮਾਉਂਕਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਣੇ ਲਾਗ ਜਾਤੋ ਹੈ ਬੇਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਤਰਕਣੇ ਲਾਗ ਜਾਤੋ ਹੈ ਤਥਾਂਚ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦਃ ਆਪਸਕੋ ਦੀਰਘ ਕਰਮਾਨੈ ਔਰ ਨ ਕੋ ਲਘੂ ਮਾਤ ॥ ਮਨਸਾ ਵਾਚਾ ਕਰਮਣਾ ਮੈ ਦੇਖੇ ਦੋਜਕ ਜਾਤ ॥ ਤਤ ਸਾਰ ਕੋ ਜਾਨ ਤੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔ ਕੇਵਲ ਨਿੰਦਾ ਪਰਾਯਣ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਇਤਜ ਲੰਪਾ ਸੰਗ ਕੋਣ ਵਿਸ ਤਰੇਣ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਧਨ ਦੇਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ੂ ਕਰਕੇ ਵਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਬਡੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਆਸੀਰਵਾਦ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਔ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਨੇਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰ ਕੇ ਨਿਜ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਆਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਕਹੂੰ ਬ੍ਰਿਧ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਸੇ ਐਸੇ ਭੀ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਰਾਂਮ ਬੈਰਾਗੀ ਸੇ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘੋ ਅਸ੍ਵਾਰੋਂ ਕੋ ਸਨਧ ਬਧ ਕਰਕੇ ਮਲੇਰ ਕੇ ਉਪਰ ਯੁਧ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਆਪ ਬਾਹਰ ਮਲੇਰ ਸੇ ਬਾਰਾਮੈ ਸੁਖਪੂਰਬ ਰ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ॥ ਜਬ ਪਾਂਚੋ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਯੁਧ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਆ ਤਬ ਏਕ ਏਕ ਸਿੰਘ ਯੁਧ ਮੈ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੇ ਲਗਨੇ ਸੇ ਮਲੇਰ ਕੇ ਕੋਟ ਕੀ ਸਫੀਲ ਕੇ ਅੰਦਰ ਕੇ ਪਾਸੇ ਗਿਰਜਾ ਤਬ ਹਜੂਰ ਪਾਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਏਕ ਸਿੰਘ ਚੜ ਗਯਾ ਹੈ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਕਹਾ ਗਿਰਜੋ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਸਫੀਲ ਕੇ ਅੰਦਰ ਗਿਰਜੋ ਹੈ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਅਛਾ ਸਗੁਨ ਹੁਆ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਹੀ ਜੀਤ ਹੋਵੇਗੀ ਤਬ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਬਜ਼ੇ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੁਏ ੨ ਸ਼ਹੀਦੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਫੌਜੋਂ ਸਹਤ ਮਿਲੇ ਹੁਏ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਉਨ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਭੀ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਭੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਔਰ ਸਭ ਸਾਮਾਨਜ ਹੈ ॥

ਦੋਃ—ਦਾਨ ਮਾਨ ਦੈ ਅਧਿਕ ਹੀ ਦ੍ਵਿਜ ਵਰ ਲੀਨ ਰਿਝਾਇ ॥ ਬਿਦਾ ਭਯੋ ਨਿਜ ਪਦ ਗਹਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥ ੧ ॥ ਤੁਰਕ ਤੌਲ ਰਣ ਜੀਤ ਕੈ ਸੰਤਨ ਭਏ ਸਹਾਇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬਰ ਨਮੋ ਜੋਰ ਜੁਗ ਪਾਇ ॥ ੨ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤੀ ਸ੍ਰੀਮਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਃਦੇਵਃਗੁਰੂ ਮਲੇਰੇ ਤੌਲੇਖਾਂ ਬਧਹ ਨਾਮ ਦਸਮੋ ਅਧਜ਼ਾਯਃ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤੁਰ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੧੧ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਚੋਃ—ਜਹ ਚੇਤਨ ਹੈ ਜਾਹਿ ਅਧੀਨਾ। ਨਹੀ ਸਮ ਸੁਰ ਨਰਕੋ ਤਹ ਚੀਨ॥
ਰਾਜਨ ਕੇ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸ੍ਵਾਮੀ। ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਭਗਤ ਰਿਦ ਗਾਮੀ॥ ੧॥
ਦੋਃ—ਭੋਗੀ ਅੰਗ ਅਸੰਗ ਜੋ ਤਿਹ ਛੰਦੋ ਗੁਰੂ ਰੂਪ॥
ਬਚਨ ਕੁਸਮ ਕਰ ਅਰਚ ਪਦ ਮਨਹਿ ਚਰਾਵੋਂ ਧੂਪ॥ ੨॥
ਚੋਃ—ਧਰਮ ਪਾਲ ਧਰਮਗਜ਼ ਧੁਰੰਧਰ। ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਰਹੁ ਸੰਤ ਨਿਰੰਤਰ॥
ਰੋਗ ਸੋਗ ਦੋਖਨ ਕੇ ਹਰਤਾ। ਸਭ ਕੋ ਕਾਲ ਸਭਨ ਕੋ ਕਰਤਾ॥ ੩॥
ਛਿਨ ਮੈ ਥਾਪ ਉਥਾਪਨ ਹਾਰੋ। ਕੋਟਿ ਵਿਘਨ ਕੇ ਨਾਸਨ ਹਾਰੋ॥
ਸੰਤ ਉਬਾਰ ਅਸੁਰਣ ਘਾਵਾ। ਅਪਨ ਬਿਰਦ ਕੀ ਲਾਜ ਰਖਾਵਾ॥ ੪॥
ਦੋਃ—ਅਨ ਰਾਜਨ ਕੀ ਹਾਨਿ ਕਰ ਰਾਜ ਦੀਨ ਰਣ ਜੀਤ॥
ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਅਵਲੋਕ ਤਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੀਨ ਅਭੀਤ॥ ੫॥
ਉਚ ਸੰਗ ਤੇ ਉਚ ਪਦ ਜਾਨਤ ਹੈ ਸਭ ਕੋਇ॥
ਨੀਚ ਕੀਟ ਜਿਮ ਕੁਸਮ ਸੰਗ ਰਾਜ ਦੇਵ ਸਿਰ ਸੋਹਿ॥ ੬॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ—ਏਕ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਮੇਸ ਜੀ ਨਾਨਕਾਣੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਣੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ੧੮੪੭ ਅਠਾਰਾਸੈ ਸੰਤਾਲੀਸ ਮੈ ਜਬ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਹਟੇ ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈ ਰਾਜਾ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪਿਤਾ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਕਾਲਵਸ ਹੋਜਾਤੋ ਭਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮੁਕਾਣ ਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਇਸੀ ਮਾਰਗ ਹੋਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ॥ ਬਡਜਾਂ ਭੀੜਾਂ ਸੰਗਤਾ ਕੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੋਤਜਾਂ ਭਈਆਂ ਜਹਾਂ ਡੇਰਾ ਜਾਇ ਕੇ ਉਤ੍ਰੇ ਤਹਾਂ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਚਾਰੋਂ ਔਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਭਏ॥ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੇਟਾ ਲੈਲੈ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਚਲਜਾਂ ਆਵਤਜਾਂ ਹੈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਸੁਖਣਾ ਕਾ ਪਦਾਰਥ ਲੀਏ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਕੋਈ ਦਰਸਨ ਹੀ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਕਜਾਧਨੀ ਔ ਕੜਾ ਨਿਰਧਨ ਤਿਸ ਸੱਚੇ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਸਭ ਸਮ ਭਾਵ ਹੈਂ ਦੂਰ ਸੇ ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਵਤਜਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਲ਼ਜਾਂ ਆਵਤਜਾਂ ਹੈਂ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਮਾਈ ਬਾਬੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਰਖ਼ ਕੇ ਦੂਰ ਸੇ ਹੀ ਨਮਸ ਕਾਰਾਂ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਪੀਛੇ ਹਟ ਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਲੰਗਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾ ਟੁਕੜਾ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਮਾਂਗ ਮਾਂਗ ਕੇ ਲੈਕੇ ਖਾਤੇ ਹੈ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਆਪ ਕੇ ਕ੍ਰਿਤ੨ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪੈਸੇ ਰੁਪੈਯੇ ਮੋਹਰ ਮੋਤੀ ਮੂੰਗਾਅੱਛੇ੨ ਬਸ-ਤਰ ਦੁਸ਼ਾਲੇ ਦੂਧ ਦਧਿ ਸ੍ਰੁਤ ਅੰਨਾਦਿ ਕੋਂ ਕੇ ਬਡੇ੨ਢੇਰਲਾਗ ਜਾਤੇਂ ਹੈਂ ਨਿਤ ਹੀ ਕੁਛ ਇਕ ਦਿਨਕੀ ਨਵਾਨ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਅਪਨੇ ਦਲ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਐਸਾ ਕਰੜਾ ਹੁਕਮ ਥਾ ਕੇ ਮਜਾਲ ਕਜਾ ਰਾਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕੀ ਬਹੂ ਬੇਟੀ ਕੀ ਓਰ ਖੋਟੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਭੀ ਕੋਈ ਦੇਖ ਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਠੱਠਾ ਮਸ਼ਕਰੀ ਹਾਸੀ ਭੀ ਕਰ ਜਾਵੇ ॥ ਜੋ ਕੋਈ ਕੁਛ ਕੁਕਰਮ ਕਰੇ ਭੀ ਤਬ ਮੋਢੇ ਪਾਸ ਸੇ ਭੁਜਾ ਔ ਮੋਟੇ ਪਟ ਸੇ ਲੱਤ ਜਿਸਕੀ ਕਟਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਡਰਤੇ ਹੁਏ ਮਾਤਾ ਜੀ ਭੈਣ ਜੀ ਕਰਕੇ ਬਿਰਾਨੀ ਬਹੂ ਬੇਟੀ ਕੋ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਕੈ ਸਿਖ ਬੁਲਾਤੇ ਥੇ ॥ ਜੈਸੇ ਜੇਸ੍ਠ ਅਖਾੜ ਕੇ ਮਾਸ ਕੋ ਮਧਜ਼ਾਨ ਕੋ ਸੂਰਯ ਤਪਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੇਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਿਤਾ ਕੀ ਮੁਕਾਣ ਦੇਣੇਲੀਏ ਜਬ ਊਧੋ ਵਾਲੀ ਨਗਰ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਏ॥ ਤਬ ਬਡੇ ਸਤ ਕਾਰ ਸੇ ਰਾਜਾ ਰਣ-ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਈ ਤੇ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਇ ਕੇ ਬਡੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਸੇ ਅਪਨੇ ਨਗਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਡੇਰਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਤੰਬੂ ਕਨਾਤਾਂ ਘੋਪੇਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਮੁਕਾਣ ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜਤੇ ਭਏ ॥ ਔਰ ਭੀ ਕਹੂੰਜੇ ਭੰਗੀ ਸਰਦਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰਜੇ ਰਾਮ ਗੜ੍ਹੀਏ ਬੁਢੇ ਦਲ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਭੀ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮੁਕਾਣ ਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਊਧੋ ਵਾਲਜੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਈ ਨੇ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕਾ ਯਥਾ ਯੋਗਜ਼ ਸਤਕਾਰ ਕੀਆ ਡੇਰਾ ਦੀਆ ਰਸਦ ਸਭ ਕੇ ਡੇਰੇ ਪਹੁਚਾਈ ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜਬ ਕਾਨ ਦੇ ਚਕੇ ਤਬ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋ ਸਲਾਹ ਮਿਲਕੇ ਕਰੀ ਜੋ ਏਹੁ ਕਾਣਾ ਦੇਉ ਬਡੋ ਪ੍ਰਬਲ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਯੇਹ ਹਮ ਸਭ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਵੇ ਗੋ ਸਭ ਕੇ ਰਾਜ ਸਾਜ ਛੀਨ ਲੇਵੈਗੋ ਯਾਂਤੇ ਅਬ ਹੀ ਇਸਕੋ ਭੀ ਮੁਕਾਇ ਕੇ ਇਸ ਕੀ ਕਾਣ ਭੀ ਦੇ ਚਲੋ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜਮਤੇ ਹੁਏ ਵਿਖ ਕੇ ਬ੍ਰੂਟੇ ਕੀ ਜੜਉਖਾੜ ਡਾਰਜੇ ਤਬ ਤੋ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਉਖੜ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਜਬ ਬਹੁਤ ਬਢ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਉਖਾੜ ਨੋ ਕਠਿਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਬ ਕੋਈ ਉਸਕੋ ਫਲ ਭਖਣ ਅਨ ਜਾਨ ਪਟੇ ਸੇ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਮਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਯੇਹ ਕਾਣੇ ਦੇਵ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੀ ਜਬ ਪਾਂਵ ਦ੍ਰਿਢ ਬਾਂਧ ਜਾਇ ਗੋ ਅਰਥਾਤ ਸੈਨਾ ਧਨ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਹੋ ਜਾਇ ਗੋ ਤਬ ਮਾਰਨੋ ਕਠਿਨ ਹੋ ਜਾਇ ਗੋ ॥ ਤਥਾਚ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੇ ਉਤ੍ਤਿਸ੍ਠੇ ਮਾਨਸਤ੍ਰੁਪਰੋਨੋ ਪੇਖਜ਼ਾ ਪਥ ਮਿਛਤਾ ॥ ਸਮੋ ਹਿ ਸਿਸ੍ਯੈ ਰਾਮ ਨਾ ਤੋਂ ਵਰਤਯੰਤਃਆਮਯਾਸਚ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ—ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਉਠੇ ਹੁਏ ਸਤ੍ਰੁ ਔ ਰੋਗ ਕੋ ਭੁਲਾਨਾ ਨਾ ਚਾਹਿਜ਼ੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਬਧ ਕਰ ਦੇਨੋ ਚਾਹਜ਼ੇ ਕ੍ਯੋਂਹੇਤੇ ਰੋਗ ਔ ਸਤ੍ਰੁ ਬਢੇ ਹੁਏ ਅਸਾਧਜ਼ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਵਸ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਯਾਂਤੇ ਕਾਂਟੇ ਦੇਵੈ ਕੋ ਅਬਹੀ ਮੁਕਾਇ ਡਾਰਣੋ ਚਾਹਜ਼ੇ ॥ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਔਸੋ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਇ ਕੈ ਸਭੀ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਡੇਰਜੋਂ ਮੈ ਜਾਇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੁਆ ਤਬ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਾਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸਭੀ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਤਜ਼ਾਰੀ ਕਰਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਉਨ ਕੇ ਆਵਨੇ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਕਿਸੀ ਦਯਾ ਵਾਨ ਪੁਰਖ ਨੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਖਬਰ ਕਰਦਈ ਜੋ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੇਰੇ ਮਾਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸਭੀ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਤੇਰੇ ਸੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਬਚਾਵਨੇ ਕਾ ਉਪਾਉ ਬਨ ਸਕਤੋ ਹੈ ਤਬ ਝੱਟ ਪੱਟ ਕਰਲੈ ਜਬ ਵੋ ਸਿਰ ਸੇ ਤੁਝ ਕੋ ਆਇ ਪਕਰੈ ਗੇ ਤਬ ਕੁਛ ਭੀ ਉਪਾਇ ਨ ਬਨ ਸਕੇ ਗੋ ॥ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਈ ਤੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਅਪਨੇ ਬਚਾਉ ਕਾ ਕੋਈ ਭੀ ਉਪਾਉ ਨ ਦੇਖਤੇ ਹੁਏ ਭਾਗ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਸਰਣਿ ਸਰਣਿ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੁਏ ਸਰਣੀ ਆਇ ਪਰੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਸੇ ਡਰਤੀ ਹੁਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਈ ਨੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਾਛੇਜੀ ਕੇ ਪ੍ਯੰਕ ਕੇ ਨੀਚੇ ਛਿਪਾਇ ਦੀਆ ਔ ਆਪ ਥਰ ੨ ਕਾਂਪਜੀ ਹੁਈ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਿਰ ਨਿਵਾਇ ਕੇ ਬਡੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜੀ ਜੈਸੇ ਹਿਰਣ੍ਯ ਕਸਪੁ ਸੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਥੰਬ ਸੇ ਨਿਕਸ ਕੇ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੀ ਹੈ ਔ ਜੈਸੇ ਦੁਰਯੋਧਨ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਦੁਸ੍ਟ ਦੁਸਾਸਨ ਸੇ ਦ੍ਰੁਪਤ ਸੁਤਾ ਕੀ ਆਪ ਨੇ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੀ ਹੈ ਔ ਜੈਸੇ ਤੰਦੂਏ ਸੇ ਆਪਨੇ ਰਾਜ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੀ ਹੈ ਔ ਜੈਸੇ ਬਧਕ ਸੇ ਮ੍ਰਿਗਨੀ ਕੀ ਆਪ ਨੇ ਕਰੀ ਹੈ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਕਹਤੀ ਭਈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਅਨਾਥ ਬਿਧਵਾ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਨਿਰਬਲ ਅਬਲਾ ਮੁਝ ਅਨਾਥਨੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਯੇ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਮਾਰਜ਼ਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਇਨ ਪ੍ਰਬਲ ਰਾਜਜ਼ੋ ਸੇ ਮੇਰੀ ਔ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੋ ॥ ਐਸੀ ੨ ਬੇਨਤੀ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪਤਨੀ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਹਿਬ ਤਿਸ ਕੋ ਧੀਰਯ ਦੇਤੇ ਹੁਏ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਤੂੰ ਧੀਰਯ ਕਰ ਓਧਰ ਮਤ ਹਮ ਤੇਰੇ ਹੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਸਭ ਰਾਜਨੋਂ ਕਾਸਿਰ ਤਾਜ ਬਨਾਵੇ ਗੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਈ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ ਜੋ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਖੋਜਤੇ ਹੁਏ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਆਇਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੂ ਉਨ ਰਾਜਨੋ ਕੇ ਤੌਰ ਬੇ ਤੌਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਏਹ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੁਮ ਸਰਬ ਹਮਾਰਾ ਏਕ ਬਚਨ ਮਾਨੋ ਇਸ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਮਾਨਨੈ ਸੇ ਤੁਮ ਕੋ ਬਡੋ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੈ ਗੀ ॥ ਔ ਤੁਮਾਰੇ ਰਾਜਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਵੇ ਗੀ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਧਨ ਧਾਨ ਪਸ਼ੂ ਦੂਧ ਕਰਕੈ ਫੂਲੋ ਫਲੋ ਗੇ ॥ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜ ਬਲ ਧਨ ਸੈਨਾ ਹੁਕਮ ਰੂਪੀ ਮਦਰਾ ਕੋ ਪਾਂਨ ਕਰਕੇ ਮਸਤ ਹੁਏ ੨ ਸਰਬ ਰਾਜੇ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਏਕ ਬਚਨ ਕਜ਼ਾ ਆਪਕੇ ਅਨੇਕਨ ਬਚਨ ਮਾਨੈ ਗੇ ਪਰੰਤੂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਹਮਕੋ ਦੇ ਡਾਰੋ ॥ ਰਾਜਨੋਂ ਕੇ ਵਾਕ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗਰਜ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਜ਼ਾ "ਸਿੰਘ ਮੂਛ ਭੁਜੰਗ ਮਣਿ ਸੂਰੇ ਸਰਣ ਪਯਾ ਕ੍ਰਿਪਣ ਕੇ ਘਰ ਲਛਮੀ ਚਾਰੇ ਦੇਨ ਮੁਇਆ ॥" ਹੇ ਰਾਜਾ ਲੋਕੋ ਹਮ ਸਰਣਾ ਗਤਿ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਨਦੇਵੈਂ ਗੇ ॥ ਜੋਤੁਮ ਕੋ ਅਪਨੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਕੀ ਉਨਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਤੋ ਤੁਮ ਸਭੀ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰੀ ਹੋ ਜਾਵੋ ਹਮ ਤੁਮਕੋ ਇਸ ਕੇ ਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰੀ ਬਨਾਤੇ ਹੈ ਔ ਤੁਮ ਉਲਟਾ ਇਸ ਕੇ ਮਾਰਣੇ ਲੀਏ ਇਸਕੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਮਾਂਗਤੇ ਹੋ ਤਬ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਸਰਣਾਗਤ ਕੀ ਬਾਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਤੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਤੁਮ ਇਸ ਕੇ ਬਾਪ ਕੀ ਮੁਕਾਣ ਦੇਨੇ ਆਏ ਨ ਕੇ ਉਲਟਾ ਇਸ ਕੋ ਭੀ ਮੁਕਾਨੇ ਆਏ ਹੋ ॥ ਜੇ ਤੁਮ ਸਰਬ ਸਰਦਾਰ ਆਪਨਾ ਭਲਾ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤਬ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਗਲੇ ਮੇਂ ਤੁਰਵਾਰ ਪਾਇਕੇ ਇਸ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਿਰ ਪਰ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਅਪਨਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਰਖਜਕ ਅਸਟ੍ਹਪਨ ਕਰੋ ॥ ਜੇ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਨ ਮਾਨੋ ਗੇ ਤਬ ਦੁਖ ਪਾਵੋ ਗੇ ॥ ਕੁਛਕ ਕੋਪ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਬਚਨੋਂ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਭੀ ਸਕੋਪ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲੇ ॥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਬੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੀ ਔਸ ਹੈ ਆਪ ਕੋ ਤੋ ਹਮ ਕੁਛ ਕਹ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਆਪ ਹੀ ਇਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਗਰੇ ਮੇ ਤੁਰਵਾਰ ਡਾਰ ਕੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਬਨਾਇ ਦੇਵੋ ਔ ਹਮ ਤੋ ਇਸ ਕੋ ਮਾਰਹੀ ਡਾਰੈਂ ਗੇ ॥ ਫਿਰ ਭੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤਿ ਪੂਰਬਕ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤੁਮ ਐਸਾ ਨ ਕਰੋ ਏਕਤੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏਹੁ ਆਪ ਭੀ ਬਹਾਦਰ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਹਮ ਭੀ ਇਸ ਕੇ ਸਹਾਯਕ ਹੈਂ ਤੀਸਰਾ ਯੈਹ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੁਮਾਰੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਕਾਮ ਆਵੇ ਗੋ ਤੁਮ ਲੋਕ ਇਸ ਕੋ ਖਾਲੀ ਨਜ਼ਰ ਭੇਟ ਦੀਆ ਕਰੋ ਅਪਨਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਜਾਣ ਕੇ ॥ ਮਿਲਕੇ ਰਹਨੋ ਆਛੋ ਹੋਤੋ ਹੈ ਦੇਖੋ ਪਠਾਨ ਆਦਿਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਤੁਮਾਰੇ ਸਿਰ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਆਪਸ ਮੈ ਫੋਟਕ ਨਾਹੀ ਚਾਹਿਏ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਮਿਲਕੇ ਰਹੋ ਗੇ ਤਬ ਸੁਖ ਪਾਵੋ ਗੇ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਤੁਮਾਰੀ ਮਰਜੀ ਰਹੀ ॥ ਫਿਰ ਭੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਵਚਨ ਕੋ ਕੁਪਥ ਜਾਨ ਕੇ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਏਹੀ ਉਤਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਆਪ ਕੀ ਇਛਾ ਆਵੇ ਸੋ ਕਰੋ ਪਰੰਤੂ ਹਮਨੇਂ ਤੋ ਇਸ ਕਾਂਟੇ ਦੇਵ ਕੋ ਮੁਕਾਇ ਹੀ ਦੇਨੋ ਹੈ ॥ ਕੁਛ ਕੋਪ ਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਛੀ ਤੁਮ ਕਾਣ ਦੇਨੇ ਕੋ ਆਇ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਕੀ ਕਾਣ ਹੀ ਮੁਕਾਨੇ ਆਏ ਹੋ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਯੰਕ ਕੇ ਨੀਚੇ ਸੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਕੇਸੋਂ ਕੇ ਜੂੜੇ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਅਪਨੇ ਗਾਤ੍ਰੇ ਸੇ ਤਰਵਾਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਗਾਤ੍ਰੇ ਪਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਰੇ ਸਾਰੇ ਗਹਣੇ ਭੰਨ ਕੇ ਇਕੋ ਹੱਸ ਘੜਯਾ ਬਣਾਯਾ ਅਪਨੇ ਆਗੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਏਹ ਭੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਲੇਹੁ ਰੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿਘਾ ਤੂੰ ਆਜ ਸੇ ਲੈਕੇ ਰਣ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਹਾਰੋ ਸਾਰਥਿਕ ਨਾਮ ਅਬ ਤੇਰੋ ਹੂਆ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਸੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਤੂੰ ਆਜ ਸੇ ਹੂਆ ਇਨ ਰਾਜਨੋਂ ਕੀਆਂ ਰਾਣਜਾਂ ਤੇਰੀ ਅਗਿਆ ਕਾਰ ਹੋਵੈਂ ਗੀਆਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਭਾਈ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੈਠੇ ਥੇ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਵਰਾਤਮਿਕ ਐਸੋ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਉਨੋ ਨੇ ਕਹਜਾ ਸੱਚੇ ਪਾਤ ਸਾਹੁ ਜੀ ਜੋ ਹੱਸ ਭਾਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਹੱਸ ਗਲ ਕੇ ਹਾਡ ਕੋ ਭੀ ਤੋੜ ਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮੂਰਖ ਅਪਨੀ ਪੂਰਬਲੀ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਜਾਨ ਤੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔ ਜਿਸ ਕੇ ਉਪਕਾਰ ਸੇ ਵਧ ਤੋ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕਾ ਹੀ ਅਪਕਾਰ ਕਰਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੋ ਹੈ ਵਰਾਕ ਕੋ ਬਹਤ ਵਧਾਵਨੋ ਔ ਕੰਗਾਲ ਕੋ ਬਹੁਤ ਪੇਟ ਭਰ ਦੋ ਆਛੋ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਤਿਸ ਤੋ ਬਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਰਾਵਣ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਤੀਨੋ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਜੀਤ ਕੇ ਭੁਜ ਦੰਡ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਬਵਰੋ ਹੂਆ ੨ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਕੈਲਾਸ਼ ਕੋ ਉਠਾਇ ਕੇ ਤੋਲਨੇ ਲਾਜ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਜੋ ਦੇਖੋ ਤੋ ਸਹੀ ਕੈਲਾਸ ਕਿਤਨੋਕ ਭਾਰੀ ਹੈ ॥ ਧ੍ਰੁਵ ਮੁਪ ਚਿਤੋ ਮੁਹਜ਼ਤਿ ਖਲਾਃ ॥ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਆ ਹੂਆ ਮੂਢ ਮੋਹ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਤ ਹੂਆ ੨ ਬਡੋ ਛੋਟੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਪਨੈ ਬਿਰਾਨੈ ਨਹੀਂ ਦੇਖਤੋ ਹੈ ਧਰਮਾਂ ਧਰਮ ਕੋ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰ ਤੋ ਹੈ ਇਕ ਸਾਰ ਸਭ ਕੋ ਅਪਰਾਧ ਕਰਣੇ ਲਾਗਾ ਜਾਤੇ ਹੈ ਯਾਤੇ ਕੰਗਾਲ ਕੋ ਅਤਜੰਤ ਬਢਾਨੋ ਨੀਤੀ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰੇ ਆਛੋ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਆਗੇ ਆਪ ਸਰਬਗ ਹੋ ਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੀ ਹੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭਾਈ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਚ ਹੈ ਤੁਮਾਰੋ ਬਚਨ ਤਥਾਪੀ ਜਿਸ ਪਾਨੀ ਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਉਤਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਫਿਰ ਤਿਸੀ ਪਾਨੀ ਸੇ ਮਾਰਜੋ ਭੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ਜਥ ਬ੍ਰਿਛ ਪਾਨੀ ਕੇ ਕ੍ਰਿਤ ਉਪਕਾਰ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਤਬ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਤਿਸੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਪਾਨੀ ਸੀਤ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਬਰਫ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਗਾੜਾ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਅਪਨੀ ਅਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਸੁਕਾਇ ਡਾਰਤੋ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਕੋ ਭੰਨਨੇ ਕੀ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇਕੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਬਨਾਇ ਕੇ ਮਾਈ ਸਣੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔਰ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਬਚਨ ਨ ਮਾਨਨ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋ ਕੇ ਉਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥

ਚੌਃ ਜਿਨ ਜਿਨ ਕੀਨੀ ਗੁਰੁ ਕੀ ਸੇਵਾ । ਪੂਜਾ ਅਰਚਾ ਬੰਦਨ ਦੇਵਾ ॥
ਤਿਨ ਕੀ ਹੋਹੀ ਪੂਰਣ ਆਸਾ । ਸਕਲ ਵਿਘਨ ਟਰ ਭਏ ਨਿਰਾਸਾ ॥ ੧ ॥

ਦੋਃ ਜਿਨ ਕੇ ਵਸ ਬ੍ਰਹਮੰਡਲਖ ਸਕਲ ਜਗਤ ਆਧਾਰ ॥
ਸੋ ਪਰਮਾਤਮ ਆਪ ਹਰਿ ਸਾਹਿਬ ਹਰਿ ਅਵਤਾਰ ॥ ੨ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਬੀਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਦੇਵ ਤਰੁ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖਜਾਨੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਰਾਜਾ ਧਿ ਰਾਜ ਥਾਪਨੰ ਨਾਮ ਏਕਾਦਸੋ ਅਧਜ੍ਯਾਯਃ ॥ ੧੧ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੨ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਦੋਃ ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਜਿਹ ਭਾਤਿ ਜਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ॥
ਸੋਈ ਹੇਤੁ ਅਬ ਕਹਤ ਹੋਂ ਸੁਨਜੋ ਕਥਾ ਰਸਾਲ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਯ

॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਸੱਜਨ ਆਪ ਕੇ ਵਚਨਨ ਕਹਨੇ ਸੇ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਹੋਣੇ ਕਾ ਹਮਨੇ ਸਭ ਸੁਨਜੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਮਨੇ ਨਹੀਂ ਸੁਨਜੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਵਿਦਿਤ ਭਏ ਹੈਂ ਸੋ ਕਥਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੀ ਹਮ ਕੋ ਸੁਣਾਇ ਦੇਵੋ ॥ ਐਸਾ ਕਿਸੀ ਸੋ੍ਤਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਸੁਣਕੇ ॥ ਕਵਿ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੋ੍ਤਾ ਜਨੋ ਸੁਣਹੁ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਅਦਭੁਤ ਅਸਚਰਯ ਕੇ ਉਤਪਤ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀਕਥਾ ॥ ਜਬ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਲਕੱਤੇ ਮੈਂ ਜਾਇ ਕੇ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਰਹਕੇ ਸਮਾਇ ਗਏ ਹੈ ਨਿਜ ਰੂਪ ਮੈ ॥ ਤਿਨਹੁ ਸੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਤਾਊ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪਰਬਤ ਦੂਣ ਮੈ ਅਪਨੀ ਸਿਖੀ ਸੇਵਕੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਨੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਕੋਈ ਪਹਾੜਜਾ ਪਾਂਚ ਸੇਰ ਕੋਈ ੭ ਸੇਰ ਕੋਈਚਾਰਸੇਰ ਕੋਈ ਸੇਰ ਦੋ ਸੇਰ ਕੋਈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਾਰ ਭੇਟ ਲਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਉਨ ਕੀ ਕਾਰ ਭੇਟ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਅਪਨੇ ਤਾਊ ਜੀ ਸੇ ਬੋਲੇ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਮਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੋਂ ਕਾਰ ਭੇਟ ਨਹੀਂ ਉਗ੍ਹਾਹਵਣੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਪ ਉਗ੍ਹਾਹਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ਸੇਰ ੨ ਤੇ ਅਧ ੨ ਸੇਰ ਤੇ ਪਾ ਪਾ ਭਰ ਦਾਣੇ ਘਰ ੨ ਸੇ ਲੈਣੇ ਏਹੁ ਤੁਸੀਂ ਜਾਨਹੁ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਖੀ ਸੇਵਕੀ ਜਾਣੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਪਰਾਮਤਾ ਕੇ ਵਚਨ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੈ ਤਾਊ ਨੇ ਸੁਨ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਿਆ ਜੋ ਤੁਝ ਕੋ ਇਸ ਚਾਲ ਕੀ ਅਲਪ ਸੀ ਪੂਜਾ ਪਸਿੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਬ ਜੇ ਤੂੰ ਕੋਈ ਕਲਾ ਰਾਖਤਾ ਹੈਂ ਤਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਪਨੀ ਕਲਾ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਪੁਜਾਇ ਲੈ ਐਸੇ ੨ ਅਪਨੇ ਪਿਤ੍ਰਿਬ੍ਯ ਬਾਬਾ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਤਾਊ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧੋਂ ਕੇ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਰੁਪ ਵਚਨੋ ਸੇ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਗਾ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦੁਣ ਸੇ ਚਲ ਕੇ ਸੰਤੋਖ ਗਢ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸੰਤੋਖ ਗਢ ਗੁਰੂ ਪਲਾਹਾ ਛੇਵੀ ਪਾਤ ਸਾਹੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਅਸਥਾਨ ਸੰਤੋਖ ਗਢ ਸੇ ਏਕ ਕੋਸ ਹੈਸੰਤੋਖ ਗਢ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਡੋ ਸਤਕਾਰ ਕੀਓ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਨਮਸ ਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਮੰਗ ਵਾਇ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵੇਤ ਬਰਨ ਕੇ ਨਵੀਨ ਦੂਧ ਕੀ ਫੇਨ ਸਮ ਬਿਛੌਨੇ । ਬਿਛਾਇ ਕੇ ਬੈਠਾਵਤੋ ਭਯੋ ॥ ਔ ਚਰਨ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਧੋਇ ਕੇ ਚਰਣਾ ਮ੍ਰਿਤ ਲੈ ਕੇ ਸੀਸ ਪੈ ਅਪਨੇ ਚਢਾਇ ਕੇ ਸੇਸ਼ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਸਿੰਚਨ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇ ਕੇ ਪੁਨਃ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਦੋ ਸਾਹਿਬ ਹੋ ਔ ਘੋੜਾ ਏਕ ੈ ਆਪ ਕੈਸੇ ਨਰਬਾਹ ਕਰੜੇ ਹੋਗੇ ਏਕ ਸਾਹਿਬ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਤੇ ਹੋਵੋ ਗੇ ਔ ਏਕ ਪੈਦਲ ਚਲਤੇ ਹੋਵੋ ਗੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਕੀ ਰਾਜਾ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਤਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਸੰਤ ਜਨੋ ਕੋ ਧਰਮ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤੋਖ ਰਾਖਣੋ ਔ ਭ੍ਰਗਵੰਤ ਕੀ ਰਜਾਇ ਪਰ ਰਾਜੀ ਰਹਣੋ ॥ ਜੈਸੇ ਸਮੋ ਬੀਤ ਗਯੋ ਤੈਸੇ ਬੀਤ ਗਯੋ ਭ੍ਰਗਵੰਤ ਕੇ ਪ੍ਯਾਰੋਂ ਕੋ ਇਸ੍ਟਾ ਨਿਸ੍ਟ ਹਰਖ ਸੋਕ ਕੋ ਜਨਕ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਵਹ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕ੍ਯਾ ਜਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਮੈ ਮਾਯਾ ਔ ਹੁਕਮ ਕੇ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਸਤ ਹੁਏ ੨ ਕੋਈ ਕਹਤੋ ਹੈ ਕੇ ਮੈ ਧਨੀ ਹੂੰ ਕੋਈ ਕਹਤੋ ਹੈ ਮੈ ਬਾਦਸਾਹ ਹੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਪਰ ਮੇਰੋ ਹੀ ਹੁਕਮ ਵਰਤ ਤੋ ਹੈ ਕੋਈ ਕਹਤੋ ਹੈ ਮੈ ਵਰਾਕ ਗ੍ਰੀਬ ਹੂੰ ਅਸਮਰਥ ਹੂੰ ॥ ਜਬ ਸ੍ਵਪਨੋ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਔਰ ਹੀ ਸਰੀਰ ਔਰ ਹੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਤਹਾਂ ਜਾਗ੍ਰ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਲਸ ਭੀ ਨਹੀਂ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਸੁਖੁਪ੍ਤਿ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਅਭਾਵ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਹਾਂ ਨ ਰਾਜਾ ਕੋ ਰਾਜ ਪਨੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ਔ ਨ ਕੰਗਾਲ ਕੋ ਕੰਗਾ-ਲ ਪਨੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਰਾਜਾ ਔ ਧਨੀ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੁੰਦਰ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਸਿਹਜਾ ਪੈ ਵ੍ਰਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔ ਗਰੀਬ ਕੀ ਭੂਮੀ ਪੈ ਸੈਨ ਕੀਏ ਕੀ ਬੀਤ ਜਾਤੀ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਸਮੋ ਤੋ ਕਿਸੀ ਕੋ ਅਟਕਜੋ ਰਹਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬੀਤ ਗਯੋ ਤੈਸੇ ਬੀਤ ਗਯੋ ਬੀਤੇ ਹੁਏ ਸਮੇ ਕੋ ਬਿਨਾ ਸੰਸਕਾਰ ਔਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਬਿਨਾਂ ਕੁਛ ਰੂਪ ਰੰਗ ਸ਼ੇਸ਼

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਹੀਂ ਰਹ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਇਸ ਜੀਵ ਕਾ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਤਸੰਗ ਮੈ ਔ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਭਜਨ ਮੈ ਜਾਤੋ ਹੈ ਵੋਹੀ ਸਮੋਂ ਸਫਲ ਹੈ ਔਰ ਸਾਰੋ ਸਮੋ ਬਜ਼ਰਥ ਹੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵੈਰਾਗ ਮਿਸ਼੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਮਨ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ॥ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਜੰਗਮ ਤੀਰਥ ਹੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਹਮ ਸਾਰਖੇ ਪਤਤੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰ ਅਰਥ ਆਪ ਕੋ ਭੂਪੀਠ ਪਰ ਵਿਚਰਨੋ ਹੈ ਆਜ ਮੇਰੇ ਬਡੇ ਉਤਮ ਭਾਗ ਉਦੈ ਭਏ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਕੋ ਆਵਨੋ ਭਯੋ ਹੈ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਭ੍ਰਿਤ ਕੋ ਰਾਜਾ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੋ ਹਮਾਰੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਘੋੜਾ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਲੈਆਓ ॥ ਰਾਜਾ ਕੀਆ ਗਜ਼ਾ-ਨੁਸਾਰ ਵਹੁ ਸੇਵਕ ਏਕ ਬਾਜੀ ਸਿੰਗਾਰ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਆਇ ਖੜਾ ਕੀਆ ॥ ਰਾਜਾ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਲੀਜਜੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਇਸ ਬਾਜੀ ਪਰ ਆਪ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਕੀਆ ਕਰੋ ॥ ਤਿਸ ਤੁਰੰਗ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ-ਵਾਹੁ ਰਾਜਨ ਹਮਕੋ ਬਹੁਤ ਆਛੇ ਟੱਟੂ ਦੀਓ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਭੋਰ ਹੋਤੇ ਹੀ ਮਰਜਾਣੋ ਹੈ ॥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੇ ਯੇਹ ਘੋੜਾ ਆਜ ਰਾਤ੍ਰੀ ਬੀਤੀ ਤੇ ਭੋਰ ਹੋਤੇ ਹੀ ਮਰਗਯਾ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਜਿਸ ਬਾਜੀ ਪਰ ਆਪ ਹਾਥ ਰਖੋ ਜੇ ਓਹੀ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੇਵੋਂ ਗੇ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਘੋੜਾ ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੰਧਾਇ ਕੇ ਪੈਹਰਾ ਖੜਾ ਕਰ ਦੀਆ ਕੇ ਔਰ ਕੋਈ ਛਲ ਕਰਕੇਇਸ ਕੋ ਮਾਰ ਨ ਦੇਵੇ ॥ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭਰ ਬਡੀ ਤਕੜਾਈ ਰੱਖੀ ਦਰਵਾਜੇ ਸਭ ਬੰਦ ਕਰਵਾਇ ਕੇ ਆਪ ਭੀ ਤਿਸ ਘੋੜੇ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਕਾ ਸਮਾ ਹੁਆ ਤਬ ਸੂਲ ਹੋਕੇ ਏਕ ਘੜੀਕ ਮੈ ਵੇ ਘੋ ੜੇ ਮਰ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਦਿਨ ਚਢੇ ਬਡੋ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਚਰਣੀ ਆਇ ਲਾਗਜੋ ਤਬਾ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਲੈਜਾਇਕੇ ਬਜਜੋਂ ਕੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਲੈ ਜਾਇ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਯੇਹ ਸੈਂਕੜੇ ਘੋੜੇ ਖੜੇ ਹੈ ਜੋਨ ਸੋ ਘੋੜੇ ਆਪ ਕੀ ਪਸਿੰਦ ਆਵਤੋ ਹੈ ਸੋ ਲੇ ਲੇਵੋ ॥ ਤਬ ਤਬਾ ਸਤੁ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਦੁਬਰੋ ਸੋ ਬਾਜੀ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪਸਿੰਦ ਕੀਓ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਯੇਹ ਤੋ ਬਹੁਤ ਦੁਬਰੋ ਸੋ ਟੱਟੋ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਆਪ ਨ ਲੇਵੋ ਆਪ ਖਾਸ ਮੇਰੇ ਚਢਨੇ ਵਾਰੋ ਬਾਜੀ ਲੇਵੋ ਯੇਹ ਕਜਾ ਲੇਤੇ ਹੋ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਹੇ ਰਾਜਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੁਮ ਕਜਾ ਜਾਨੋ ਇਨ ਗਾਜੀ ਮਰਦੋਂ ਕੀ ਸਾਰ ਕੂੰ ਜੇ ਪਵਨ ਕੂੰ ਯੇਹ ਜੀਤਜਾ ਚਾਹੇ ਤਬ ਜੀਤ ਸਕਤੋ ਹੈ ਯੇਹ ਖੜੋ ਬਲੀ ਅਸੂ ਹੈ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਜੋ ਅਛਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋ ਆਪਕੀ ਰਜਾਇ ॥ ਉਸੀ ਘੋੜੇ ਪਰ ਚਾਰ ਜਾਮੇ ਪਵਾਇ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਾਜਰ ਕੀਓ ਔ ਏਕ ਸਹਸ੍ਰ ਰਜਤ ਮੁਦ੍ਰਿਕਾ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ਬਾਬਾ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਆਨੰਦ ਪੁਰਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੈ ਕੋਈ ਕਾਲ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਔ ਤਹਾਂ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੋ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਕਿਤਨਾਕ ਸਮਾ ਪੀਛੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੈ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਮੰਡਲੀ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਸੀਤ ਕਾਲ ਕੇ ਦਿਨ ਥੇ ਸੰਧਜਾ ਕਾ ਸਮਾ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਸੰਤੋ ਕੋ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਨਗਰ ਮੈ ਕਿਸੇ ਭੀ ਨ ਪੂਛਜਾ ਬਰਖਾ ਹੋ ਰਹੀ ਥੀ ਤਬ ਦੋ ਚਾਰ ਸੰਤ ਭਿਛਜਾ ਕੇ ਲੀਏ ਆਏ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਉਨਕੋ ਭਿਖਜਾ ਸਹਜ ਹੀ ਹਾਥ ਲਾਗਤ ਭਈ ਔ ਬਰਖਾ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਸਤ੍ ਭੀ ਭੀਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਏ ਤਬ ਸੰਤਨਕੋ ਅਪਨੇਘਰ ਕੀ ਡੇਵਡੀ ਮੈ ਖੜੇ ਕਰਕੇ ਸਮਾ ਚਾਰ ਉਨ ਸੇ ਪੂਛ ਕੇ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਸੇ ਬੋਲੇ ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸੰਤਨ ਕੀ ਮੰਡਲੀ ਆਈ ਹੈ ਔ ਭੂਖੇ ਹੈਂ ਔ ਜਾਡੇ ਕਰਕੇ ਭੀ ਬਡੇ ਆਤਰ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਪੁਤ੍ ਹੈ ਤੂੰ ਠੀਕ ਭਲੋ ਸਮੋਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੈ ਏਹੁ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ ਕੇ ਭਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈਂ ਅੰਨ ਭੀ ਘਰ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਾਲਨ ਘਰ ਮੈ ਨਹੀਂ ਹੈ॥ ਤਬ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਬਾਲਨ ਬਹੁਤ ਹੈ ਆਪ ਅੰਨ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਤਜਾਰੀ ਕਰੋ ਮਾਤਾ ਕੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੇ ਤਖਤੇ ਚੌਕਾਠਾਂ ਉਖਾੜ ਫਾੜ ਕੇ ਪਰਸ਼ੂ ਸੇ ਮਾਤਾ ਕੋ ਭੀ ਅੰਨ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਔ ਸੰਤਨ ਕੋ ਭੀ ਧੂੰਣੀ ਤਾਪਨੇ ਅਰਥ ਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿਧ ਕਰਕੇ ਸੰਤਨ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੋਜਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਯੇਹ ਤੋ ਕੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਐਸੋ ਏਹੁ ਬਾਲਕ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋ ਹੈ॥ ਐਸੇ ੨ ਪਰਸ ਪਰ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸੁਣਕੇ ਖਰੇ ਸੌਦੇ ਕੀ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਏਹੁ ਬਾਲਕ ਠੀਕ ੨ ਅਵਤਾਰੀ ਹੈ ਪੁਰਖ ਐਸੇ ਨਿਸ੍ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਜਾਤਕੀ ਅਰੋੜੀ ਤਿਸ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੈ ਭਏ ॥ ਤਿਸ ਮਾਈ ਕੇ ਪਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤ ਸਾਹ ਜੀ ਕੇ ਹਾਥ ਕੋ ਸਰਧਾ ਪੂਰਕ ਕੋ ਗੁਟਕੋ ਥੋ॥ ਸੋਈ ਗੁਟਕੋ ਮਾਈਹਜੂਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰਤੀ ਭਈ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਛਕਾਤੀ ਭਈ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਚੌਂਕੀ ਪਰ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰਜ਼ੋ ਤਬ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕੇ ਅਸਤਨੋ ਮੈ ਸੇ ਦੂਧ ਕੀ ਧਾਰਾ ਬਲਾਤ ਕਾਲ ਸੋਨਿ ਰਸ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਮਖਾਰਬਿੰਦ ਪਰ ਜਾਇ ਪਰਤਜਾਂ ਭਈਆਂ। ਤਬ ਤਿਸਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਜ਼ਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਬਸ ਦ੍ਵਾਪਰ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਤੇਰਾ ਦੂਧ ਹਮਨੇ ਪਾਨ ਕਰਲੀਆ ਹੈ ਪ੍ਰਾਨੋ ਸਹਤ ਜਬਕੇ ਤੂੰ ਕਪਟਕੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਵੇਸ ਧਾਰ ਕੇ ਆਈ ਥੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਨੇਕ ਅਤੀਤ ਕਾਲ ਕੇ ਔ ਭਵਿਖਜ਼ਤ ਕਾਲ ਕੇ ਵਰਤ ਮਾਨ ਕਾਲ ਕੇ ਅੰਤਰ ਯਾਮਿਤਾ ਆਦਿਕ ਅਨੰਤ ਵਚਨੋ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਜੋ ਜੋ ਜੀਵ ਜੈਸੀ ੨ ਕਾਮਨਾ ਮਨ ਵਿਖੇ ਧਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਰਣਿ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਮੀਪਤਾ ਮਾਤ੍ ਸੋ ਸੋ ਜੀਵ ਤਿਸ ਤਿਸ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਫਲਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ਇਸੀ ਹੇਤੁ ਸੇ ਇਸ ਰੀਥ ਕੋ ਨਾਮ ਦੇਵ ਤਰੂ ਸਾਰਥਿਕ ਜਾਨਕੇ ਰਾਖਜੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਨਾਮਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਨੀਚੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇਜੀਵ ਜੈਸੋ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੰਕਲਪ ਜੀਵ ਕਾ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਪੂਰਣ ਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਮੀਪਤਾ ਸੇ ਜੀਵ ਅਪਨੀ ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਲ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਦੇਵ ਤਰੂ ਨਾਮਾ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਕਾ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਬਾਬੇ ਕਲ ਧਰੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬੀਜ ਹੈ ॥ ਮਾਤਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਦੇਵੀ ਭੂਮੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇਚਨ ਮਾਲੀ ਵਤ ਮਾਲੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕਾਢਵਤ ਦੇਵਤਰੂ ਕਾਂਡ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇਹ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਰੂ ਕੇ ਸਕੰਧ ਹੈ ਛੋਟੇ ਸ੍ਰੀਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਾਖਾ ਹੈ॥ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਜਮਯਤ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਰਸਾਖਾ ਹੈ ॥ ਸੰਤ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਸਤ ਸੰਤ ਹਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਬਾਰੀ ਜੀ ਸੰਤ ਰੋਡਾ ਰਾਮ ਜੀ ਸੰਤ ਬਲ੍ਹੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਸਤ ਸ੍ਰੀ ਮਲ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਇਸ ਦੇਵਰੂ ਕੇ ਆਸਿਰਤ ਰਹਣੇ ਹਾਰੇ ਹਸ ਆਦਿਕ ਪੰਛੀ ਹੈ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਲਹਨਾ ਸਿੰਘ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਤ੍ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਹੈ ਭਗਤੀ ਛਾਯਾ ਹੈ ਵਿਵੇਕ ਫੂਲ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਿਕਸਨੋ ਹੈ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਤ੍ਰਕਸਮ ਤ੍ਰ ਹੈ ਔ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਛਾਯਾ ਮੈ ਵਿਸਰਾਮ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਗਿਰਾ ਪਰਾ ਫਲ ਆਦਿਕ ਭੋਗਨੇ ਹਾਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਥਿਕ ਹੈ ਸੰਤ ਸੰਗ ਇਸਕੋ ਆਲ ਬਾਲ ਨਾਮ ਕਯਾਰੋ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਐਕਾਜ ਗਿਯਾਨ ਫਲ ਹੈ ਮੋਛ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੈ ਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕਾਦੀ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸਕੇ ਛਲੋ ਕੇ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸਕੇਪਾਲਕੇ ਹੈਂਔਰ ਜੋਨਿੰਦਕਹੈ ਸੋ ਨਿੰਦਾ ਰੂਪੀ ਮਲ ਕੇਭੋਗਤਾ ਭੂਡ ਹੈ ਸੰਤ ਦਿਯਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਦੇਸਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਇਸ ਦੇਵਤਰੂ ਰੂਪ ਚਾਰ ਬਿਲਸਾ ਕਾ ਸਰਧਾ ਬੀਜ ਹੈ ਵਿਸਵਾਸ ਕਾਂਡ ਹੈ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਯੇਹ ਤੀਨੋ ਸਕੰਧ ਹੈ ਸਤਸੰਗ ਆਲ ਬਾਲ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਮਾਤ੍ਰ ਜਲ ਹੈ ਭਕਤੀ ਤ੍ਵਚਾ ਹੈ ਵੈਰਾਗ ਕੁਡਮਲ ਹੈ ਵਿਵੇਕ ਫੂਲ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਐਕਯ ਗਯਾਨ ਫਲ ਹੈ ਮੋਛ ਇਛਾ ਸਾਧਕ ਹੈ ਮੋਛ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੈ ਸਮ ਪ੍ਰਾਣਯਾਮ ਔਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਤੀਨ ਸਾਖਾ ਹੈ ਅਮਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਦੰਭਤਾ ਰਿਜੁਤਾ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਸਾਖਾ ਹੈ ਸੰਤ ਭ੍ਰਮਰਹੈ ਮਲਭਖਣ ਹਾਰੇ ਨਿੰਦਕ ਦੁਸ-ਜਨ ਭੂੰਡਵਤ ਭੂੰਡ ਹੈ ॥

ਯਥਾ ਹਾ ਸਾਸਤ੍ਰੇ ॥ ਪ੍ਰਥਮੰ ਦੁਰਜਨੰ ਬੰਦੇ ਤਤਃ ਪਰੰਚ ਸ੍ਰਜਨੰ ਕੁਲਾਂ ਖਿਆਲ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮਃ—ਤਤਾਪਰੰਵੈ ਚਾਨਨੰ ॥ ੧ ॥

ਟੀ—ਪ੍ਰਥਮ ਦੁਰ ਜਨਹੁ ਸੁਸਟੋਂ ਕੌਨ ਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨਸੇ ਪੀਛੇ ਸੰਤ ਜਨੋਕੂ ਪ੍ਰਣਾਮਕ ਰਤਾਹੂ ॥ ਨਨੁ ਲੋਕ ਔ ਸਾਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂ ਦੇਵਤ ਸੰਤ ਇਨਕੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਤਿਨਸੇ ਪੀਛੇ ਔਰਕੂ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ ॥ ਹਮ ਭਾਈ ਦੁਰਜਨੋਂ ਸੇ ਡਰਤੇ ਹੂਏ ਉਨਕੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਦੇ ਅਰਥ ਯਾਂਤੇ ਉਨਕੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਪਹਲੇ ਹੀ ਕਰਤਾ ਹੂ ॥ ਜੈਸੇ ਲੋਕ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਬਾਂਲ ਬ੍ਰਿਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਜਾ ਸਭ ਕੋਈ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਦਾ ਪ੍ਰਖਯਾਲਤੇ ਹੈ ਤਤ ਪਸਚਾਤ ਮੁਖ ਧੋਵਤੇ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਜੈਸੇ ਭਾਨੂ ਉਦਿਤ ਹੂਆ ੨ ਅਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਰਹਤੋ ਹੈਤਦ੍ਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸਿਧਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਚਾਰੋਂ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਮਾਈ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਸਹਤ ਸਾਰਾ ਕੁਟੁੰਬਹੀ ਹਜੂਰ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤੋ ਭਯੋ ਦਸ ਪੰਦਰਾਂ ਲਖ ਕੇ ਦੇਸ ਉਪਰ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰੋ ਕੋ ਤਥਾ ਤਿਸਕੇ ਭਰਾਤਾ ਕੁਲ ਅਖਤਯਾਰ ਦੇਕੇ ਰਾਜੇ ਬਨਾਇਕੇ ਭੇਜ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕਾ ਪੀਛਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇ ਆਗੇ ਦਹਣੇ ਭਾਗ ਮੈ ਬਿਛਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ਬਡ੍ਯਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਆਵੈਂ ਔ ਸਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਗਜਨੀ ਬਲਖ ਬੁਖਾਰਾ ਸਿੰਧ ਸਿਕਾਰ ਪੁਰ ਆਦਿਕ ਦੇਸ਼ੋਂ ਕੇ ਲਕ ਆਵੈ ਔ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਬਡੇ ੨ ਢੇਰ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਲਾਗ ਜਾਵੈਂ ਕਿਸੀ ੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵੇਲੇ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਹਦੇਵੇ ਕਜ਼ਾ ਬਾਵਾ ਬਾਵਾ ਗਰੀਬਾਂ ਕਾ ਪੇਟ ਅਤਜ਼ੰਤ ਨ ਭਰਣਾ ਚਾਹੀਯੇ ਤਬ ਮਾਈ ਕੋ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਹਣਾ ਕਿਉਂ ਮਾਈ ਕਿਉਂ ਪੁਨਾ ਮਾਈਨੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਗਰੀਬਕਾ ਅਤਯੰਤ ਪੇਟ ਭਰਣੇ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਸੇ ਬਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਗਰੀਬ ਕੂੰ ਪੇਟ ਅਤਯੰਤ ਭਰਣੋ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕੋ ਮਾਈ ਕੇ ਸਹੋਦਰੋਂ ਕੋ ਔ ਮਾਈਕੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਬਡ਼ੇ ਪ੍ਰਜਵ-ਲਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਤੇਜ ਵਾਰੇ ਨਰ ਹੁਕਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਘਰਾਣੇ ਮੇਂ ਹੋਤੇਭਯੇ

ਦੋਹਰਾ—ਜਲ ਚਲ ਥਲ ਚਰ ਜੀਵ ਜਿਹ ਜਪਤ ਜਾਪ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥ ਬਜ਼ਾਪੀ ਅਨਕ ਅਕਾਰ ਇਕ ਅਨੁ ਭਵ ਰੂਪ ਅਖੰਡ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖਜ਼ਾਨੇ ਮਾਸ਼ੀ ਅਨੰਤੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ੋ ਅਧਜ਼ਾਯ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤ੍ਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੧੩ ਅਧਜਾਯ

ੴ ੩੩ ਸਤ

ਸੋਰਠਾ ॥ ਭਾਵੀ ਅਤਿ ਬਲਵਾਨ ਮੇਟਿ ਨ ਸਾਕਿ ਤਾਹਿ ਕੋ ॥
ਬਡੇ ਬੀਰ ਸੁਰ ਗਯਾਨ ਭਾਵੀ ਕੋ ਬਲ ਸਿਰ ਧਰੈ ॥ ੧ ॥
ਦਿੱਲੀ ਕੋ ਸਿਰ ਤਾਜ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਰਣ ਜੀਤ ਹਿਤ ॥
ਦੇਵਨ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਮਗਹੀਸੈ ਸੋ ਫਿਰੈ ਗੋ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥

ਏਕ ਸਮੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਪੜਾਲ ਮੈਂ ਉਤਰੇ ਹੂਏ ਥੇ ਜੋ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੀ ਸੈਨਾ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਲਵਪੁਰ ਸੇ ਚਲਕੇ ਤਹਾਂ ਹੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋ ਜਾਇ ਮਿਲਯਾ ॥ ਜਬ ਜਾਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਔ ਭੇਟਾ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਵੋ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਾ ਇਤਨੀ ਸੈਣਾ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਆਯਾ ਹੈ ਕਹਾਂਕੀ ਮੁਹਿਮ ਕਰਣੇ ਚਲਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਰਕਾਰਨੇ ਕਹਯਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾਸਮੀਰ ਮੇਂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਰਾਮ ਸੂਬਾ ਆਕੀ ਹੋਇ ਬੈਠੋ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਊਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਕਲਮ ਕਾਟਨੇ ਹਾਰੇ ਏਕ ਮੁਨਸ਼ੀ ਪਰ ਇਤਨੀ ਸੈਨਾ ਲੈਕੇ ਚਲਜੋ ਹੈ ਕਯਾ ਵੋ ਏਕ ਮੁਨਸ਼ੀ ਵਿਚਾਰੋ ਕਯਾ ਕਰ ਸਕਤੋ ਹੈ ਤਿਸਵਰਾਕ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤੁਝ ਕੋ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਆਤੀ ਹੈ ਵੋਤੋ ਆਪਹੀ ਸਲਾਮੀ ਹੋਜਾਇਗੋ ਚਲ ਤੁਝਕੋ ਦਿਲੀ ਕਾ ਤਖਤ ਲੈਦੇਵੈ ॥ ਐਸੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਵਾਕਯ ਸੁਨਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਅਛਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੈਸੇ ਆਪਕੋ ਹੁਕਮ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਦਿਲੀ ਊਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਸਤਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਬ ਮੈਣ ਦਵਾਬ ਕੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਲੂਟਨੇ ਮਾਰਨੇ ਲਾਗਾ ॥ ਜਬੈ ਰਾਜੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਕੋ ਪਕੜਯਾ ਔ ਤਿਸਸੇ ਕਹਯਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਲਖ ਰੁਪਯਾ ਦੇਵੋ ਤਬ ਛੂਟੋਗੇ ॥ ਤਬ ਰਾਜੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਜੋ ਵੋ ਮੁੰਡਯਾਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਦੇਗਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਰੁਪੈ ਕਯਾ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜੋ ਆਪਨੇ ਛੁਟਨੋ ਹੈ ਤੋ ਲਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੁਪਯਾ ਦੇ ਛਾਰੋ ਨਹੀ ਤੋ ਵੈਠੇ ਰਹੋ ਈਹਾਂਹੀ ਪੁਨਾ ਸਰਦਾਰਨੇ ਕਹਯਾ ਵੇ ਮੁੰਡਯਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕ ਗੁਰੂ ਕੀ ਦੇਗ ਕਾ ਔਰ ਏਹ ਕਹੁ ਤੂੰ ਚਲਯਾ ਕਹਾਂ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਿਲੀ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰੀ ਹੈ ਸੁਥੂ ਔਰ ਪੈਜਾਮੇ ਤੇ ਕੁੜਤੇ ਆਦਿਕ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ਪਹਰੇ ਹੁਏ ਬਨੇ ਤਨੇ ਖੂਬ ਬਾਂਕੇ ਸ਼ੂਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਰਾਜੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਸੇ ਕਹਜੋ ਵੇ ਮੁੰਡਿਯਾ ਦਿਲੀ ਪਰ ਮੁਹਿਮ ਔ ਯੁਧ ਕੋ ਸਮਯਾਨ ਏਹ ਬਾਜਯਾਂ ਜੈਸਯਾਂ ਲੈ ਚਲਯਾ ਹੈ ਇਨੋਂ ਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਨੋ ਹੈ ਯੇਹ ਤੋ ਤੋਪੋਂ ਕਾ ਸਬਦ ਸੁਨਕੇ ਐਸੇ ਭਾਗ ਜਾਵੈਂਗੇ ਜੈਸੇ ਬੰਦੂਕ ਕੋ ਅਵਾਜੋ ਸੁਣਕੇ ਇ੍ਹ ਪਰ ਸੇ ਚਿੜਯਾਂ ਉਡ ਜਾਤੀਯਾਂ ਹੈ ॥ ਆਪ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਐਸੀ ਧਾਰਣਾ ਰਖੀ ਹੁਈ ਥੀ ਸਾਧਾਰਨ ਜੈਸੀ ਦੋ ਕਛੈਹਰੈ ਏਕ ਖਦਰ ਕੀ ਗਾਤੀ ਮਾਰ ਛੋਡਨੀ ਔ ਸੁਧੀ ਪਗੜੀ ਔ ਤਰਵਾਰ ਨੇਜਾ ਖੰਦੂਕ ਤਮੰਚਾ ਪੇਸਕਬਜ ਧਨੁਖ ਬਾਣ ਢਾਲ ਆਦਿਕ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰ ਰਖਤੇ ਥੇ ਇਮੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮੈਣ ਦ੍ਰਾਬ ਕੇ ਔਰ ਭੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਪਕੜ ੨ ਕੇ ਤੰਗ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਨੰਦਕੌਰ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅੰਬ੍ਹਾਲੇ ਕੀ ਏਕ ਸਰਦਾਰਨੀ ਵਿਧਵਾ ਉਸ ਕਾ ਮੁਲਖ ਜ਼ਪਤ ਕਰਲੀਆ ਤਬ ਵੋ ਸ ਤਦਾਰਨੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਆਏ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਆਪਨੇ ਹਮਾਰੇ ਲੋਕੋਂ ਗਰੀਬੋਂ ਕੀ ਰਖਯਾ ਲੀਏ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਵਾੜ ਰੂਪ ਬਨਾਇ ਖੜਾ ਕੀਓ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਵਾੜਹੀ ਖੇਤੀ ਕੋ ਖਾਨੇ ਲਾਗ ਪਰੀ ਹੈ ਤੁਬ ਰਖਯਾ ਕਿਸਨੇ ਕਰਨੀ ਹੈ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨਾ ਹੁਕਮ ਨਾਵੋਂ ਭੇਜਕੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਅਪਨੇ ਹਜੂਰ ਬੁਲਾਯਾ ॥ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਅਇਕੇ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਕੇ ਜਬ ਬੈਠ ਗਯੇ ਤਬ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਕਿਓ ਵੇ ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘਾ ਹਮ ਤੋ ਤੇਰੇ ਕੋ ਇਨ ਗਰੀਬੋ ਕੀ ਰਖਯਾ ਵਾਸਤੇ ਦਿਲੀ ਕੇ ਤਖਤ ਪਰ ਲੇ ਚਲੇ ਹੈ ਔ ਤੂੰ ਅਬਹੀ ਸੇ ਰੰਡਯਾ ਬਿਧਵਾ ਕੀਆ ਛਿਲੋਂਟੀਆਂ ਉਤਾਰਣੇ ਲਾਗ ਪੜਯੋ ਹੈ ਇਸ ਗਰੀਬਨੀ ਕਾ ਮੁਲਖ ਵਾਗੁਜਾਰ ਕਰਦੇ ਤਥਾ ਔਰ ਭੀ ਮੈਣ ਦ੍ਰਾਬੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਰਖ ਇਨਕੋ ਦੁਖ ਸੰਤਾਪ ਨ ਦੇਵੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐਸੇ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਰਾਜ ਨੀਤਿ ਕੀ ਬਾਤ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ॥ ਜਬ ਮੈਂ ਇਨਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਕੁਛ ਭੀ ਕਰਨ ਠਹਰਾਵੋਂਗੇ ਤਬ ਮੁਝਕੋ ਰਾਜਾ ਕਉਨ ਜਾਨੈਗੇ ॥ ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਕੁਛਕ ਸਕੋਪ ਹੋਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿਉ ਵੇ ਮੈ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਕੀ ਬਾਤਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਔ ਤੂ ਕਲਕੋ ਛੋਕਰੋ ਹੋਕੇ ਰਾਜ ਨੀਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਬਾਤ ਕੋ ਬਹੁਤ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਤੂੰ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਪਢ਼ਜੋ ਹੈ ॥ ਐਸੀ ੨ ਸਿਖਜ਼ਾ ਕੀ ਬਾਤੈਂ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੁਨਕੇ ਅੰਗੀਕਾਂਰ ਨ ਕਰਤੋ ਹੂਓ ਇਸਕਾ ਮੁਲਖ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਦੇਵੈਂਗੇ ਐਸੋ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਉਤ੍ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲਜੋ ਆਜੋ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰਨੀ ਕੋ ਧੀਰਯ ਦੇਕੇ ਘਰਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਏਕ ਰਵਦਾਸਜੋਂ ਸਿਖ ਆਵਤੋ ਭਯੋ ਖਡੀ ਸੰਗਤ ਰਵਿਦਾਸਜੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਥ ਲੈਕੇ ॥ ਸਭੀ ਰਵਿਦਾਸਜੇ ਸਿੰਘ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੇ ਸਬਦ ਬੋਲਤੇ ਹੂਏ ਕੋਈ ਤੋ ਕਪੜੇ ਕੋ ਥਾਨ ਕੋਈ ਰੁਪਯਾ ਕੋਈ ਮੋਹਰ ਕੋਈ ਪੈਸੋ ਕੋਈ ਸੂਤਕੋ ਲਛੋ ਕੋਈ ਸੂਤਕੋਅੱਟੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਭੇਟਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਗੋਚਰ ਫਰਕਨਾਲ ਰਖ ੨ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ੨ ਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹਜੂਰ ਕੇ ਹੋਤੇ ਜਾਵੈ ॥ ਜਬ ਸੰਗਤ ਨੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਲੀਆ ਔ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਭੀ ਠਾਂਡੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਇਨ ਸਰਬ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤ ਕੇ ਮੁਖਜੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਕਿਉ ਵੋਹ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘਾ ਜੇਹ ਕਾਲੋ ਦੇਵ ਬੇਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀਯਾਂ ਕੀਆਂ ਛਿਲੋਟੀਆਂ ਛੀਨਨੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਹੈ ਔ ਆਗੇ ਕੋ ਚਲਜੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਤੂੰ ਹਟਾਇ ਨਹੀਂ ਸਕਤੋ ਹੈ ॥ ਐਸੋ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਵਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਅਰਜ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਦਿਲੀ ਕਾ ਭਖਤ ਇਸਕੋ ਦੇਨੇ ਲੀਏ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਕੜਕੇ ਆਪ ਆਗੇ ੨ ਜਾਤੇ ਹੋ ਔ ਮੁਝਕੋ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਤੂੰ ਇਸਕੋ ਹਟਾਇ ਨਹੀਂ ਸਕਤੋ ਹੈ ਮੇਰੀ ਕਜ਼ਾ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਆਪਕੇ ਅਗਵਾਨੀ ਹੋਤਯਾਂ ॥ ਆਪ ਨੈਕ ਨਿਸਾਨ ਲੈਕੇ ਅਪਨਾ ਡੇਰਾ ਪੀਛੇ ਹਟਾਇ ਕੇ ਡਾਰੋ ਫਿਰ ਦੇਖੋ ਮੈ ਮਾਰਕੇ ਪੀਛੇ ਕੋ ਹਟਾਇ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ॥ ਐਸੀ ਅਰਜ਼ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾ ਹਮ ਅਬ ਈਹਾਂਸੇ ਡੇਰਾ ਉਠਾਇ ਕੇ ਪਸਚਮ ਕੀ ਓਰ ਕਰਲੇਤੇ ਹੈਂ ਅਬ ਇਸਕੇ ਆਗੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਚਲੈਗੋ ॥ ਓਸਦਿਨ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੁਬਾਦ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਡੇਰੋ ਥੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਸੁਬਾਦ ਸੇ ਪਸਚਮ ਕੀ ਓਰ ਥੋਰੋ ਸੋ ਹਟਕੇ ਨੋਇ ਉਤ੍ ॥ ਔ ਭਾਈ ਵਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਭੀ ਸੰਗਤ ਆਪਨੀ ਭੇ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਪਰ ਦੂਰ ਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲੇ ਆਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬਅਧੀਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭਈ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਅਤਯੰਤ ਭਯੇ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਜਿਸਕੋ ਸਹਾਰਲੇ ਕੋ ਅਸਮਰਥ ਹੋਕੇ ਉਸੀ ਕਾਲਮੈ ਇਕੇਲੋ ਹੀ ਘੋੜਯੋਂ ਕੀ ਡਾਕ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਦਿਨ ਚਢੈ ਲਵ ਪੁਰਮੈਂ ਆਇ ਦਾਖਲ ਹੂਆ ॥ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਮੈਣ ਦ੍ਵਾਬ ਸਾਰੀ ਕਾ ਸੈਲ ਕਰਕੇ ਸਨੇ ੨ ਅਪਨੀ ਰਜਧਾਨੀ ਕੋ ਚਲੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਵਤੇ ਭਯੇ ॥ ਉਧਰ ਸਰਕਾਰ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਰਕਾਰਕੀ ਸੈਨਾ ਮੇਂ ਅੰਧਕਾਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੇ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਕੇ ਅਸਤਾਚਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈਂ ਅੰਧਕਾਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਤਥ ਰਾਜਾ ਬਿਨਾ ਸੈਨਾ ਕੋ ਧੀਰਨ ਟੂਟ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਹੁਕਮ ਆਇ ਗਯੋ ਜੋ ਸਭੀ ਸੈਨਾ ਪੀਛੇ ਕੋ ਹਟ ਆਵੋ ॥ ਉਧਰ ਸਰਬ ਮੈਣ ਦ੍ਵਾਬੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਆਪਸ ਮੈ ਸਲਾ ਲਗਾਇਕੇ ਗਰਮਤੇ ਪਕਾਯੇ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਤਹਿਤੀ ਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜਾ ਕੀ ਮਾਤਹਿਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਚਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿਮਹਾ-ਰਾਜਾ ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਝਟ ਪਟ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਤਹਿਤ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਤਕ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਰਬਾਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥ ਭੀ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਪਰ ਬਲ ਸੈਣਾ ਹੈ ਔ ਯੁਧ ਕੋ ਸਮਯਾਨ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਹੈ ॥ ਔ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਸਾਥ ਭੀ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਕੀ ਹਮਾਰੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਇਤਨੇ ਸਮਜ਼ਾਨ ਕੇ ਅਭਾਵ ਸੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਇਨਕੀਆਂ ਸਿਖਯਤ ਕਲਮੀ ਫੌਜਾਂ ਹੈ ਔ ਅਪਨੇ ਭਾਈ ਚਾਰੋਂ ਖੁਲਯਾਂ ਫੌਜਾਂ ਹੈ ॥ ਇਸਸੇ ਛਯਾਨੀ ਮਨਜੂਰ ਕਰਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਹਾਯਕ ਬਨਾਇ ਲੇਵੋ ਇਸ ਬਿਚਾਰਸੇ ਮੈਨ ਦ੍ਵਾਬਯੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਇਕ ਛਿਆਨੀ ਮਨਜੂਰ ਕਰਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਕੀ ਛਾਵਨੀ ਲਵਪੁਰਕੇ ਸਿਰਪਰ ਲੁਦ-ਹਾਨੇ ਔ ਫ਼ਿਰੋਜਪੁਰ ਮੈ ਆਇ ਪਵਾਈ ॥ ਸ਼ਤਦ੍ ਸੇ ਉਰਲੇ ਪਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਔ ਪਰਲੈ ਪਾਰ ਰਾਜ ਰਾਜਯੋਂ ਕੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਕੋ ਮੈਨ ਦ੍ਵਾਬੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕਾ ਸਹਾਯਕ ਜਾਨਕੇ ਸਰਕਾਰਨੇ ਉਨ ਰਜਵਾੜਯੋਂ ਕੋ ਨ ਛੇੜਿਯਾ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਲਵਪੁਰ ਕੋ ਰਾਜ ਬਨਯੋ ਰਹੋ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਉਨਹੋਂ ਨੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੀਓ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਬਾਦ ਛਯਾਨੀ ਚੁਕਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਮੈਣਦਾਬਚਾ ਦੇਸ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸਰਦਾਰਨੀ ਨੰਦ ਕੌਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹੀ ਜਬ ਉਪਦ੍ਰਵੋਂ ਕੀਸ਼ਾਂਤੀ ਭਈ ਤਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਨੇਰਾਣੀ ਨੰਦ ਕੌਰ ਕੋ ਲਿਖਜਾਕੇ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਤੁਮ ਆਇਕੇ ਅਪਨਾ ਮੁਲਖ ਸੰਭਾਲ ਲੇਵੋ ॥ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਪਰਵਾਨੋ ਬਾਚਕੇ ਹਜੂਰ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਲੈਕੇ ਰਾਣੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਪਰ ਜਾਇਕੇ ਅਪਨਾ ਕਬਜਾ ਪੁਨਾ ਕਰਲੀਆ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਜੋਂਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲਿਖੈਗੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਗਜਨੀ ਵਾਰੇ ਜੈਸੇ ਆਇ ਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸਿਸ ਹੋਤੇ ਭਜੇ ਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਬਾ ਰੀਡਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਚੰਦ੍ਰੋਦਯ ਨਾਮ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਮੈ ਲਿਖੇ ਹੂਏ ਭੀ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਸੰਖੇਪ ਸੇ ਕੁਛਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਈਹਾਂ ਭੀ ਲਿਖ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾ ਜੈਸੇ ਸਵਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਾਖ ਘੋੜਯੋਂ ਕੇ ਅਸਵਾਰੋਂ ਕਾ ਪਤਿ ਇੰਦੌਰ ਕਾ ਰਾਜਾ ਜਸਵੰਤ ਰਾਇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੇ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਬਰਸੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅੰਤ ਕੋ ਹਾਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਤੇ ਭਯੋ ਇਤਨੋਕ ਵਹੁ ਜਸਵੰਤ ਰਾਇ ਮਰਹਟੋ ਧਨੀ ਥੋ ਕੇ ਜਿਸਕੇ ਏਕ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸੰਗਲ ਕੋ ਮੋਲ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਸਾਰੀ ਬਾਦਸਾਹਿਤ ਮੈਂ ਕਿਸੀ ਸੇ ਨ ਨਿਕਸਯੋ ਸ੍ਰੀ ਜਵਾਲਾ ਮੁਖੀ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਹੀਰੇ ਮਣੀਆਂ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਮੋਤੀ ਗਜ ਮੋਤੀ ਦਸ ੨ ਹਜਾਰ ਕੀ ਜੋੜੀ ਮੋਤਜੋਂ ਕੀ ਜਿਸ ਮੈਥੀ ਐਸੀ ਜਵਾਹਰਾਤ ਜੜਾਊ ਸੁਵਰਣਕੇ ਥਾਲੋਂ ਮੈਂ ਭਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਜੈਸੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਕੋ ਆਪਨੇ ਆਪਨੋ ਸਿਖ ਬਨਾਯੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਅਪਨੇ ਚਰਨੋਂ ਕੋ ਚੇਰਹੁ ਬਨਾਵਹੁ ॥ ਐਸੀ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਂ ਰਾਜਾ ਯਸਵੰਤ ਰਾਇ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮ ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘਸੇ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰਚੁਕੇ ਹੈਂ ਕੇ ਸਭੁ ਗਹਣੇ ਭੰਨਕੇ ਇਕੋ ਹਸ ਘੜਾਇਆ ਅਬ ਉਸਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਹਮ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨਹੀਂ ਬਨਾਵੈਗੇ ॥ ਦੂਸਰਾ ਤੇਰੇ ਪਰ ਅਬ ਆਪਦਾ ਪਰੀ ਹੁਈ ਹੈ ਤੂੰ ਭਾਗਕੇ ਆਯਾ ਹਆ ਹੈ ॥ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਮਨਸੇ ਸਿਖ ਬਨਨੇ ਨਹੀਂ ਆਯੋ ਹੈ ਜਬ ਤੇਰੀ ਅਪਦਾ ਹਟ ਜਾਇਗੀ ਤਬ ਤੇਰੀ ਸਰਧਾ ਹੋਵੇਗੀ ਤਬ ਦੇਖੀ ਜਾਇਗੀ ॥ ਤੀਸਰਾ ਹਮਾਰੇ ਯੇਹ ਪਦਾਰਥ ਕਿਸਕਾਮ ਹੈ ਔ ਤੇਰੇ ਸਾਥ ਸੈਨਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਹੈ ਇਸਸੇ ਤੇਰੋ ਖਰਚ ਬਹੁਤ ਹੈ ਇਨ ਸੈਨਾ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਖਰਚ ਮੁਕਤਾ ਦੀਆ ਕਰ ਪਹਲੇ ਖੇਸ ਔ ਪੀਛੇ ਦਰਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਥਮ ਸਮੀਪ ਵਰਤਜੋਂ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਖੇਸਸੇ ਅਧਿਕ ਹੋਵੇ ਤਬ ਦਰਵੇਸ਼ਨ ਕੋ ਦੇਨੋ ਚਾਹਯੇ ਅਬ ਤੁਮ ਘਰਕੋ ਜਾਵੋ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਜਵਾਹਰਾਤ ਕੋ ਅਪਨੋ ਹਸਤ ਕਵਲ ਸਪਰਸ ਕਰਕੇ ਯਸਵੰਤ ਰਾਇ ਕੋ ਫੇਰ ਦੀਓ ਤਿਸਮੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਦ੍ਰਬਯ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਓ ਹੁਤੋ ॥ ਪੁਨਾ ਜਸਵੰਤ ਰਾਇ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਹਮ ਘਰਕੋ ਕੈਸੇ ਜਾਵੈ ਹਮਕੋ ਘਰ ਜਾਣੋ ਨਹੀ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ॥

ਆਪ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੋ ਮੇਰੋ ਘਰ ਜਾਨੇ ਸੋ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧ ਆਪ ਜਾਨਤੇ ਹੀ ਹੋ ਆਗੇ ਆਪ ਸ਼ਤਿਗੁਰੂ ਹੋ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਆਪ ਸੇ ਸਭੀ ਕੁਛ ਬਨ ਸਕਤੋ ਹੈ ਐਸੀ ੨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਰਾਜਾ ਯਸਵੰਤ ਰਾਇ ਮਰਹਟੇ ਕੀ ਸੁਨਕੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਏਕ ਹੁਕਮ ਨਾਵੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਕੀ ਓਰ ਲਿਖ ਕੇ ਪਠਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਅਭੀਤ ਕਰਕੇ ਯਸਵੰਤ ਰਾਇ ਕੂੰ ਘਰ ਕੂੰ ਪਠਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਆਰਯ ਭਾਈ ਚੰਦਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਘ ਕੌਨ ਥਾ ਔ ਕੈਸੇ ਗ਼ਜ਼ਨੀ ਸੇ ਆਇ ਕੇ ਇਤਨੀ ਦੂਰਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਤਥਾ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਆਇਕੇ ਮਲੇਸ਼ ਦੇਸ ਸੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋ ਮਿਲਤੇ ਭਯੋ ॥

ਉਤ੍ਰ–ਹੇ ਸੋ੍ਤਾ ਜਨੋ ਸੁਣੋ ਜੈਸੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਆਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਵੋ ਕਥਾ ਅਬ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਾਬਲ ਸੇ ਤੀਨ ਸੈ ਕੋਸ ਪਰੇ ਗ਼ਜ਼ਨੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਸ਼ਹਰ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਭੀ ਕਾਬਲੇ ਸਕੋ ਰਾਜ ਹੈ ਔ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜੋਰ ਹੈ ਉਸ ਦੇਸ ਮੋਂ ਮਲੇਛੋਂ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਭ੍ਰਸ੍ਟਾਚਰਣ ਬਹੁਤ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਤ ਸਰਬ ਗੁਰੂ ਗਾਦੀ ਪਰ ਥਿਤ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਅਰਾਧਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਗੁਰੂ ਘਰਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਉਠਕੇ ਜਪਜੀ ਜਾਪਜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਆਦਿਕ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਕਾ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਉਸੀ ਦੇਸ ਮੈ ਸਮੀਪ ਹੀ ਜਬ ਵੋ ਹਿੰਦੂ ਅਥਵਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੜਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਰਾਇਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸਵੇਤ ਰਮਾਲ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਟਿਕਾਇਕੇ ਚੌ ਗਿਰਦ ਬੈਠਕੇ ਕੀਰਤਨ ਅਨਨ ਚਿਤ ਹੋਇਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਦ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਕੇ ਉਪਰ ਚਾਦਰ ਕੋ ਏਕ ਪਲ੍ਹੂ ਉਠਾਇ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੋ ਪੰਜੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਉਪਰ ਲਾਗ ਜਾਤੋ ਹੈ ਤਬਤੋ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਬਾਂਟ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਉਪਰ ਪੰਜੋ ਨਹੀਂ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਹੀਂ ਬਾਂਟਤੇ ਹੈ ਅਪਨੋ ਅਪ੍ਰਾਧ ਸਮਝਕੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਦੇਤੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਤਿਤ੍ਹੂ ਧਰਨੀ ਮੈ ਗਾਡ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਔਰ ਕਰਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਉਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਬੈਠਕੇ ਅਤੀਵ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਹੋਕੇ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਥੋਰੋ ਭੀ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਹੀ ਬਨਾਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਵਾ ਹਜਾਰ ਡੇਢ ਹਜਾਰ ਦੋ ਅਢਾਈ ਹਜਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਤੇ ਹੈ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਪੰਜੋ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਤਬਹੀ ਤਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕੋ ਬਾਂਟਤੇ ਹੈ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਪੰਜੋ ਨਹੀ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਭਬ ਵੋ ਲੋਕ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਇਸ ਮੈ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਹੈ ਜਿਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਇਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਭੋਗ ਨਹੀਂ ਲਾਗਜੋ ਹੈ ॥ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਫਿਰ ਉਤਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਤਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਕੇ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਉਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਪੰਜੋ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਤਬ ਸਭ ਲੋਗਨ ਕੇ ਬੜੋ ਉਤਸਾਹ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਜੇ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਾਨੋ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਬ ਸਭ ਹਿੰਦੂ ਗੁਰੂ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਏਕਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਰੁਪੈ ਦੇ ਦੇਨੇ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਜ਼ਾਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖੋਂਨੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ ਔ ਤਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਨੇ ਹਾਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਦੂਰ ਖੜੇ ਰਹਣਾ ਜਬ ਪੰਜਾ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਤਬ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਇ ਦੇਨਾ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਲਾ ਹਿੰਦੂ ਤੋ ਗੁਰੁ ਕੇ ਸਿਖ ਹੈਂ ਇਨੋਂ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਵਨੋ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ਤੁਰਕ ਤੋ ਅਤਿਸਰਈ ਸਰਾਕੇ ਪਾਇਬੰਦ ਹੈ ਏਹੁ ਤੁਰਕ ਕੈਸੇ ਦੀਨ ਕੇ ਬਾਧਕ ਔ ਧਰਮਕੇ ਸਾਧਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੋ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਤ੍ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਜੀ ਧਰਮਾਵਤਾਰ ਅਪਨੇ ਬਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਮ ਸਕਤੀ ਸੇ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਦੋਨੋ ਕੋ ਅਪਨੇ ਵਸ ਕਰਲੀਓ ਹੈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਨਿਸਚਾ ਤੁਰਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਕੇ ਚਲਨੋਂ ਪਰ ਰਖਤੇ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਚਾਹੇ ਉਡਤਾ ਜਾਤਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥ ਤਿਸ ਅਤਿ ਕਠਨ ਤੁਰਕਾਨੀ ਦੇਸ਼ ਮੈ ਭਾਈ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਕਲਰ ਮੈ ਕਵਲ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਹੈ ਖਤ੍ਰੀ ਵੰਸ ਮੈ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸੋ ਪਾਤਸਾਹੀਉਂਕੇ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਸੁਣੇ ਤਿਉਂ ੨ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪੀ ਅੰਕੁਰ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਬਢਤੋ ਜਾਵੇ ॥ ਜੈਸੇ ਜਲਸੀ ਚਨੇ ਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਤੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਤਦਵਤ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਬਢ ਤੋ ਜਾਵੇ ॥ ਤਿਸ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹੂੰ ਕਥਾ ਮੈ ਐਸੇ ਸੁਣ ਪਾਯੋ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸਾਹਾਜੀ ਕੋ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਅਤੀਵ ਪਜ਼ਾਰੋ ਥੋ ॥ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਸੇ ਚਲਤੇ ਸਮ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਨੇ ਐਸੋ ਬਚਨ ਕੀਓ ਹੁਤੋ ਜੋ ਹਮਕੋ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਅਤੀਵ ਪ੍ਰੇਯ ਹੈ ਹਮ ਇਸ ਆਨੰਦਪੁਰ ਮੈ ਕਿਸੀ ਨਾ ਕਿਸੀ ਰੂਪ ਸੇ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹੇਂਗੇ ॥ ਔ ਸੋਡਵੰਸ ਮੈ ਗੁਰਯਾਈ ਕੋ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹਣੇ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੈ ॥ ਯਦਜ਼ਪੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸਜੀ ਆਪ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸੀ ਹੋਗਏ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਗੁਰਯਾਈ ਕੀਕਲਾ ਕਿਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੋਢੀ ਸਰੀਰ ਮੈ ਥਾਪਨ ਕਰਗਏ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਪ੍ਰਸੰਗੋਂ ਕੋ ਚਿੰਤਨ ਕਰ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਸੇ ਲਾਗਾ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਣੇ ਜਿਉ ੨ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਦਭੁਤਾ ਚਰਿਤੋ ਵਾਰੀ ਸੁਣੇ ਤਿਉਂ ੨ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਤਾ ਜਾਵੇ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇ ਅਤਿ ਜੋਰ ਕੀਆ ਪ੍ਰਲੈਕਾਲ ਕੇ ਜਲਧਿ ਵਤ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਬਡ ਜਾਨੇ ਸੇ ਬਾਵਰੋ ਜੈਸੋ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਤਨੁ ਮਨ ਧਨ ਕੀ ਸੁਧ ਭੂਲ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਜਬਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਸੁਰਤ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਬਕੁਛ ਥੋਰੋ ਬਹੁਤੋ ਖਾਨ ਪਾਨ ਆਦਿਕ ਸਰੀਰਕੋਵਿਵਹਾਰ ਕਰਭੀ ਲੇਵੇ ਨਹੀ ਤੋ ਕਈ ੨ ਦਿਨ ਨਾਹੀ ਕਰੇ ਜਹਾ ਪਰਾ ਰਹੇ ਖਰਾਰਹੇਤਾਂਹੀਪਰਾ ਖਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਹੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ੨ਰਾਤ ਦਿਨ ਏਹੀ ਪੁਕਾਰਤੋ ਰਹੇ। ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਕਾਂਖੀ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਹੋ ਰਹਤੋ ਭਯੋ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਲਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹਰ ਵਕਤ ਜਾਰੀ ਹੀ ਰਹਤੋ ਭਯੋ ॥ ਇਸੀ ਭਾਂਤਸੇ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਸਮੋ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਜੋ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਭੀ ਅਤਿ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਯੇ ਬਿਚਾਰ ਆਵਤੋ ਭਯੋ ਸੁਣਯੋ ਹੈ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਹੈ ਕੇ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਏਕ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਹਮ ਆਨੰਦ ਪੁਰਮੈ ਸਦਾ ਰਹਬੋ ਕਰੈਗੋ ਜੋ ਮੇਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਯੋ ਚਾਹਤੋ ਹੈ ਸੋ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੈ ਆਇ ਕਰੈ ਮੁਝਕੋ ਆਇਦੇਖੈ ਯਾਂਤੇ ਅਬ ਆਨੰਦ ਪੁਰਕੋ ਚਲਨੋ ਚਾਹਯੇ ਤਹਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੂ ਕੋ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਹਾਂ ਰਹਨੇ ਸੇ ਕਬੀ ਨ ਕਬੀ ਤੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਬੇ ਕਰੇਗੋ ਕਬੀ ਤੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕੇ ਗੋਚਰ ਹੋਬੇ ਕਰੈਗੋ ਜਬ ਕਬੀ ਏਕ ਵਾਰਭੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਕੋ ਮੁਝਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਖਯਾਤ ਹੋ ਜਾਇਗੋ ਫਿਰ ਕਵੀ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੂਕੇ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛ ਰੂਪ ਚਰਣ ਕਮਲ ਕੋ ਤਯਾਗ ਨਹੀਂ ਕਰੂੰਗੋ॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਗਜਨੀ ਦੇਸਕੋ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸਨੇ ੨ ਸਰਬ ਦੇਸੋਂ ਕੋ ਉਲੰਘ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰਮੇ ਜਾਇ ਪਹੁੰਚਯਾ ॥ ਜੌਨਸੇ ਸੋਢੀ ਬਾਵੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਗੁਰਯਾਈ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਘਰੋਂ ਮੈਂ ਬਡੀ ਗਾਦੀ ਲਗਾਇ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਾਨੀ ਬਨਕੇ ਉਨ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਸਭਨੋਂ ਕੇ ਭਿੰਨ ੨ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਜਿਸ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਜਾਵੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇਂ ਸੰਕਲਪ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰਲੇਵੇ ਕਯਾ ਜੋ ਮੇਰੇ ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਜਾਨਕੇ ਮੁਝਕੋ ਆਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਬਤਾਇ ਦੇਵੈਗੇ ਤਬ ਮੈ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਇਨਹੀ ਕੋ ਜਾਨੋਂਗੋ। ਜਬ ਆਗੇ ਵੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੋਈ ਭੀ ਪਰਕੋ ਨ ਦਿਖਾਵੇ ਤਬ ਉਹਾਂਤੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਦੂਸਰੀ ਠੌਰਜਾਤੋ ਭਯੋ ਤਹਾਂ ਜਬ ਕੋਈ ਕਰਾਮਾਤ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਦੇਖਤੇ ਭਯੋ ਤਬ ਤਹਾਂਤੇ ਉਦਾਸ ਹੋਕੇ ਤੀਸਰੀ ਠੌਰ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤਹਾਂ ਭੀ ਜਬ ਇਸਕੇ ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਕਿਸੀ ਨੇ ਨ ਜਾਨੀ ਤਬ ਪਰਮ ਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇ ਕਹਤੋ ਭਯੋ ਅਰੇ ਯੇਹ ਤੋ ਮਿਥ੍ਯਾਹੀ ਗੁਰੂ ਮਾਨੀ ਬਨੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਕਾਠਕੇ ਗੁਰੂ ਵਤ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਮੈ ਕਲਾ ਤੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਲੋਕ ਇਨਕੋ ਕੈਸੇ ਗੁਰੂ ਕਰਕੇ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਲੋਕ ਏਹ ਬਡੇ ਹੀ ਪਾਗਲ ਸੇ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਕੂੰ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਸਾਥ ਜੋੜਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਕਿਸੀ ਕੀ ਕਿਆ ਭਾਵਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂ ਸਦਾਏ ਅੰਗਆਨੀ ਅੰਧਾ ਕਿਸ ਓਹ ਪਾਰ ਲੰਘਾਏ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੇਖ ਦਿਖਾਏ ਜਗਤ ਕੋ ਲੋਗਨ ਕੋ ਬਸਕੀਨ ॥ ਅੰਤਕਾਲ ਕਾਤੀ ਕਟਿਓ ਬਾਸ ਨਰਕ ਮੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੀਨ ॥ ਐਸੇ ਕਰਤੇ ਹੂਓ ਆਗੇ ਪੁਛਕੇ ਜਾਤਭਯੋ ਜਬ ਉਹਾਂ ਭੀ ਇਸਕੀ ਸਰਧਾ ਪੂਰੀ ਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਬ ਅਕੁਲਾਇ ਉਠਯੋ ਅਕੁਲਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਕੇ ਵਾਸਜੋਂ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਯੋ ॥ ਅਰੇ ਔਰ ਭੀ ਕੋਈ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਸੋਢੀਬਾਵੇਗੁਰੂ ਕਹਾਨੇ ਵਾਰੇ ਹੈ ਕੇ ਬਸ ਇਤਨੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਕਹਾਨੇ ਵਾਰੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਮੈ ਸੋਭੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਥੇ ॥ ਤਬ ਔਰ ੨ ਭੀ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਬਤਾਏ ਤਹਾਂਭੀ ਜਾਇਕੇ ਦੇਖਤ ਭਯੋ ਜੋ ਦਵਾਰੇ ਆਗੇ ਹਸਤੀ ਝੂਲਤੇ ਹੈ ਕਹੂੰ ਅਸਵ ਹਿੰਸ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਗਊਆਂ ਭੈਂਸੋਂ ਕੇ ਬ੍ਰਜ ਸੋਭ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਾਂਧਕੇ ਬੀਰ ਖੜੇ ਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਬੇਸਯਾ ਨਿਰਤ ਗਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈਂ ਔ ਗੁਰੂ ਜਗਤ ਕੇ ਕਹਾਤੇ ਹੈ ਆਪ ਮਦ ਪਾਨ ਮੈ ਆਸਕਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਕਾਹੂੰ ਅਸਥਾਨਵਿਖੇ ਲਾਭ ਥੋਰੋ ਸੋ ਹੈ ਔ ਖਰਚ ਬਹੁਤ ਸੋ ਹੈ ਇਸਚਿੰਤਾ ਮੈ ਮਗਨ ਹੈ॥ ਕਹੂੰ ਕਾਮ ਰੂਪੀ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਤ ਹੂਏ ਕੋਕ ਕਾ ਬਜਾਦਿਕ ਕਥਾ ਕਾ ਹੀ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ਕਹੂੰ ਆਪ ਮੁੰਦ੍ ਬਸਤ੍ ਭੂਖਣ ਪਹਰਕੇ ਸਿੰਗਾਰ ਲਗਾਇ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਔ ਆਗੇ ਬੀਨਾ ਆਦਿਕ ਬਾਜੇ ਬਜ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਕਹੂੰ ਸੁਗੰਧੀ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਬਟਨੋ ਲਗਾਇਕੇ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਰੇਸ਼ਮ ਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਰੇਸ਼ਮੀ ਬਿਛੋਨੇਜੋਂ ਪਰ ਪੌਢ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔ ਰੇਸ਼ਮੀ ਰੁਣਸੇ ਬਾਂਧੇ ਹੂਏ ਪ੍ਰਯੰਕੋਂ ਪਰ ਬੈਠੇ ਝੂਲ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਕਹੂੰ ਆਖੇੜ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੋਹੀ ਮਸਤ ਹੋਰਹੇ ਹੈ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਔ ਬੰਦੂਕੈਂ ਹਾਥੋਂ ਮੈ ਲੀਏ ਹੂਏ ਜੀਵਹਿੰਸਾਪਰਾਯਣਹੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਮੈ ਸਭੀ ਲੋਗ ਲਾਗ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਇਨ ਲੋਗਨ ਸੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਆਸ਼ਾ ਪੂਰਣ ਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਜੈਸੇ ਅਨੰਤ ਮੇਘੋਂ ਕੇ ਬਰਸਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਸਵਾਂਤੀ ਬਿੰਦੂ ਬਿਨਾ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕੀ ਪਜਾਸ ਨਹੀਂ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਭੀ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥

ਦੋਹਿਰਾ ॥ਹ੍ਵੈ ਨਿਰਾਸ ਬਿਲਖਜੋ ਬਦਨ ਬੀਨੋ ਊਰਦ ਸ੍ਵਾਸ ॥ ਨਿਰਖ ਘਟਾ ਇਕ ਸ੍ਵਾਂਤ ਬਿਨ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤਰੀਨ ਪਜਾਸ ॥ ੧ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸੁਭ ਮਾਰਗਤੇ ਹੀਨ ਦਰਬ ਮਦੇ ਅਗਯਾਤ ਨਰ ॥ ਈਸ੍ਵਰ ਮਤਿਤੇ ਹੀਨ ਦੇਖੇ ਅਤਿ ਐਸਵਰਜ ਧਰ ॥ ੨ ॥ ਮਨਕੇ ਸੁਭ੍ ਦ੍ ਕੂਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰੰਜਿਤ ਨਹਿ ਭਯੋ ॥ ਕੇਸਰ ਕੇਸਰ ਫੂਲ ਸਭ ਸਰੂਪ ਕੇਸਰ ਬਨੇ ॥ ੩ ॥ ਜੈਸੈ ਨਿਰਗੰਧ ਅਰਕ ਆਦਿਕ ਕੇ ਪੁਸਪੋਂ ਕੋ ਫੂਲਜੋਂ ਹੂਯੋ ਬਨ ਦੇਖਕੇ ਭ੍ਰਮਰ ਕੋ ਮਨ ਸੋਕ ਯੁਕਤ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਹਿਮਰਿਤੁ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਕੋ ਕਿਲਾ ਆਤਰ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਔ ਮੁਕਤਾ ਹੀਨ ਦੇਖਕੇ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਕੋ ਹੰਸਹੁਕਾ ਬਚਾ ਦੁਖੀ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰਦ ਰਿਤੂਕੀ ਪੂੰਨਯਾ ਕੋ ਅਸਤ ਹੂਏ ਸਸਿਕੋ ਦੇਖਕੇ ਸੋਕਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ ਮੈਚਕੋਰ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਾਢਸ ਰਿਤੁ ਕੇ ਅੰਤਮੇ ਕਲਾਪੀ ਆਤੁਰ ਬਾਨੀ ਬੋਲਤੋ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔ ਜੈਸੇ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਤ ਵੈਦ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਰੋਗੀ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਚਲਜੇ ਜਾਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਥਿਕ ਪੂਰਖ ਜੇਸ੍ਰ ਅਖਾੜ ਕੀ ਘਾਮ ਕਰਕੇ ਬਯਾਕੁਲ ਹੁਆ ੨ ਦੂਰ ਸੇ ਬਾਵਰੀ ਕੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਜਲ ਪਾਨ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਆਵੇ ਔ ਆਗੇ ਤੇ ਵਹ ਕੂਪ ਜਲ ਹੀਨ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਜੈਸੇ ਪੈਂਡੋਈ ਸੀਸ ਧੁਨ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਮੀਜ ਕੇ ਪਛਤਾਤਾ ਹੁਆ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਉਠ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਆਸਾ ਕੇ ਭੰਗਨ ਹੋਨੇ ਸੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਭੀ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਕੋ ਦੁਖਪੁਰ ਬਤਾਤਾ ਹੁਆ ਉਠ ਚਲਤੋ ਭਯੋ ਪਛਤਾਤੋ ਹੁਓ ਮਨ ਮੈਂ ਐਸੋ ਬਿਚਾਰ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ਕਿਧੋ ਹਮਾਰੋ ਵਿਵੇਕ ਨਸ੍ਰ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਕਿਧੋ ਬ੍ਰਿਧੋਂ ਕੋ ਬਚਨ ਰੂਪ ਪਾਦਪ ਹੀ ਸੁਸ਼ਕ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ। ਕਿਧੋ ਐਸ੍ਵਰਜ ਅਪਨੋ ਦਿਖਾਇਕੇ ਮੁਝ ਮੂਢ ਬੁਧੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭੁਲਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਮੈ ਮੰਦ ਮਤਿ ਨੇ ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ ਮਰਮ ਨਹੀਂ ਪਾਯੋ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਭਯੋ ਕਜ਼ਾ ਪੰਕਜ ਕੋ ਫੂਲ ਕਬੀ ਨਿਰਗੰਧ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੇ ਅੰਧੋ ਭ੍ਰਮਰ ਕੋ ਬਚੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਤੋ ਮਤ ਜਾਨੋ ॥ ਕਬੀ ਸੂਰਯ ਚਛਜੋ ਹੁਐ ਹਾਥ ਕੀ ਹਥੇਲੀ ਕੇ ਓਹਲੇ ਛਪ ਨਹੀਂ ਜਾਤੋ ਹੈ ਜੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਗੁਰੂ ਹੋਤੇ ਤਬ ਕਿਸੀ ਨਾ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮੇਰੀ ਆਸਾ ਪੂਰਣ ਕਰਤੇ ਹੀ ਅਪਨੋ ਬਿਰਦ ਨ ਲਜਾਵਤੇ ਅਬ ਆਨੰਦਪੁਰ ਮੇਂ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਬੀਜ ਹੀ ਉਠ ਗਯੋ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਬੇਹਬਲ ਹੋਕੇ ਧੀਰਯ ਕੋ ਮਨ ਸੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਤਜਾਰਾ ਕੇ ਕਹਤੋ ਭਯੋ ॥ ਮੇਰੇ ਕੋ ਇਨੋ ਨੇ ਕਜ਼ਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨੋ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਹੀ ਸਿਖਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੇ ਬੂਡੇ ਪਰੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਵੈਦ ਆਪ ਹੀ ਜੋ ਰੋਗ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸਜ਼ਾ ਹੁਆ ਆਤਰ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਰੋਗ ਕੋ ਕੈਸੇ ਨਾਸ ਕਰਣੋ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਹੀ ਅੰਧੋ ਹੈ ਵਹੁ ਔਰ ਕੋ ਅੰਧਾ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਕੈਸੇ ਮਾਰਗ ਪਾਵੈ ਗੋ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਬਿਨਾ ਆਨੰਦ ਹੋਕੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਸੇ ਚਲ ਦੇਤੋ ਭਯੋ ਬਿਨਾ ਪਾਗ ਸੀਸ ਕੋ ਕਰਕੇ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਮਨ ਐਸੇ ਤਰਫ ਤੇ ਭਯੋ ਜੈਸੇ ਜੇਸ੍ਰ ਅਖਾੜ ਕੀ ਮਧਜ਼ਾਨ ਮੇ ਥੋੜੇ ਸੇ ਤਪਤ ਜਲ ਮੈ ਮਛੀ ਤਰਫਤੀ ਹ ਵਿਖਿਪਤ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਜੈਸੇ ਮਾਰੂ ਥਲ ਕੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਰ ਸੇ ਜਲ ਸੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਮ੍ਰਿਗ ਚਲ ਦੇਤੋ ਹੈ ਈਹਾਂ ਤੋ ਗੁਰੂ ਕੋ ਬੀਜ ਭੀ ਨਹੀਂ ਰਹਜੋ ਹੈ ਨਾਹਕ ਮੈਨੇ ਪਰੀਸ੍ਰਮ ਕੀਤਿ ਹੈ ਆਇਕੇ ਭਲੀ ਸ੍ਰੇਯ ਹਮ ਨੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖੀ ਹੈ ਜਿਸ ਰੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਰੋਗ ਨਹੀ ਨਸ੍ਰ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕੁਤਿਸਤ ਹਕੀਮੋ ਕੀ ਦਵਾਈ ਨਹੀਂ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਤਬ ਵਹੁ ਰੋਗੀ ਕਹਤੋ ਹੈ ਕੇ ਸੰ-ਸਾਰ ਮੈ ਨਾ ਤੋ ਕੋਈ ਹਕੀਮ ਰਹਜੋ ਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਸਦ ਵੈਦ ਹੀ ਰਹਜੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਬੀਜ ਹੀ ਉਠਗਯੋ ਹੈ ਵਿਖ ਪਤੋਂ ਕੀ ਨਿਜਾਈ ਉਚਿਤ ਅਨੁ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਿਤ ਬਚਨ ਬੋਲਤੋ ਬਨ ਵਿਖੇ ਏਕਾ ਏਕੀ ਚਲਜੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਸਰੀਰ ਭਾਈ ਕੋ ਬਡੋ ਕ੍ਰਿਸ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਸਿਰਸੋ ਪਾਗ ਉਤਾਰ ਕੇ ਕਹੂੰ ਫੈਂਕ ਦਈ ਹੈ ਸੀਸ ਸੇ ਨਾ ਰੋਹੀ ਬਨ ਮੈ ਡੋਲਤੇ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਜਲ ਕੀ ਧਾਰਾ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔ ਰਾਦ ਰਾਦ ਬਾਣੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੁਬਚਨ ਪਰੋ ਬੋਲਤੋ ਹੈ॥ ਅਤਿ ਦੀਨ ਬਦਨ ਧਰਨੀ ਪਰ ਮੁਰ-ਝਾਇ ੨ ਪਰਤੋ ਹੈ ॥ਐਸੀ ਦਸ਼ਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਦੀਨ ਬੰਧ ਦੀਨਾ ਕੇ ਨਾਥ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਅੰਤ੍ਰਧਜਾਨ ਹੋਕੇ ਏਹ ਵਚਨ ਕਹਜੋ ॥ ਅਰੇ ਗਜਨੀਚਰ ਕਯਾ ਕੁਬਚਨ ਬੋਲ ਰਜੋ ਹੈ ॥ ਘੋਰ ਬਨ ਵਿਖੇ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਨਗਰ ਕੋ ਨਾਮ ਸੁਣਕੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਲਾਗਾ ਇਤ ਉਤ ਦੇਖਨੇ ਔਮਨਮੋ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਦੇਸ ਮੈ ਮੁਝ ਕੋ ਤੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਕਿਸ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਨਗਰਕੋ ਨਾਮਲੀਓ ਹੈ ਮਾਨੋ ਬਿਨਾਂ ਦਧਦ ਹੋਤੇ ਹੁਏ ਕਰਣੋ ਮੈ ਕਿਸੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਡਾਰ ਦੀਓ ਹੈ ਮੇਰੇ ਮਰਨਕੋ ਜਾਨੇ ਬਿਨਾਂ ਗਜਨੀਚਰ ਮੁਝ ਕੋ ਕਿਸਨੇ ਕਹਜੋ ਹੈ !ਇਤ ਉਤ ਦੇਖਤੇ ਕੋ ਜਬ ਕੋਈ ਭੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨ ਆਯੋ ਤਬ ਕਹਤੋ ਭਯੋ ਕਿਧੋ ਮੁਝ ਕੋ ਆਕਾਸ ਬਾਨੀ ਭਈ ਹੈ ਅਥਵਾ ਮੁਝਕੋ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਭਈ ਹੈ ਕਿਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਲਖ ਹੋਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਤਾੜਯੋ ਹੈ ਐਸੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਜਾਤੋ ਭਯੋ ਮੂਰਛਾ ਖਾਇ ਕੇ ਅਵਨੀ ਪਰ ਗਿਰ ਪਰਤੋ ਭਯੋ ਜੈਸੇ ਰਣ ਮੈ ਘਾਵ ਲਾਗਤੇ ਭਟ ਮੂਰਛਾ ਖਾਇਕੇ ਮੇਦਨੀ ਪਰ ਜਾਇ ਪਰਤੋ ਹੈ ਚੇਤਨਾ ਪਾਇ ਕੇ ਬਹੁਰੋ ਉਠ ਕੇ ਯੁਧ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸਸਿ ਹਰਿ ਭੀ ਉਠ ਕੇ ਸਵਾਧਾਨ ਹੋਕੇ ਉਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਪੁਨਾ ਬਕਬਾਦ ਲਾਗੋ ਕਰਨੇ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਅਤੀਵ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਖਕੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿਖ ਕੋ ਦੇਤੇ ਭਏ ਅਥ ਤਿਸ ਸਮੇ ਕੋ ਸਤਗੁਰੂ ਕੋ ਸਰੂਪ ਕਥਨੰ ॥ ਅਸ੍ਵ ਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੂਏ ੨ ਹੈ ਪਾਂਚੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਾਂਧੇ ਹੂਏ ਹੈ ॥ ਕਮਲ ਪਤ੍ਰਵਤ ਬਡੇ ਬਿਲਾਸ ਜਿਨਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈ ਔ ਭ੍ਰਮਰੋ ਕੇ ਸਾਮਾਨ ਜਿਨ ਕੇ ਭਰਵਟੇ ਹੈਂ ਸੁੰਦ੍ ਗੌਰਵਰਨ ਹੈ ਜਿਨਕੋ ਸ੍ਵੇਤ ਸਮਸ੍ ਔ ਹਰਿਤਪੁਸ਼ਾਕ ਸਹਤ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਹਾਥ ਮੈਂ ਲੀਏ ਮਧਜਾਨਕੇ ਭਾਨੁਸਮ ਤੇਜਧਾਰੀ ਔ ਸੋਮਵਤ ਸੌਮਜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਾਲੇ ਜਾਨ੍ਹ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਨ ਕੋ ਭੁਜਮੰਡਲ ਹੈ ਆਰਤ ਜਨੋ ਕੀ ਪੀੜਾ ਹਰਣੇ ਕੋ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਕੋ ਸ੍ਵਾਂਗ ਕੀਏ ਹੂਏ ਸਾਥ ਮੈ ਅਨੇਕ ਸ੍ਵਾਨ ਔ ਪੈਦਲ ਕੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗ ਲੀਏ ਹੂਏ ਤਿਸ ਬਨ ਮੈ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜੋ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਜਿਨਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕੀ ਸੁੰਦ੍ਤਾਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਹੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਪੂਰਬ ਅਦਭੁਤ ਮਨਕੇ ਹਰਣਹਾਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸੋਭਾ ਬਨੀ ਹੁਈ ਹੈ ॥ ਜਿਨਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਕੀ ਧੂਰਿ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨਿੰਦਰ ਬਾਂਛਤੇ ਹੈ ਉਨਕੋ ਭੀ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਜੋ ਹਰਿ ਸੁਧ ਸ੍ਵਰੂਪ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੈ ਸੋ ਹਰਿ ਅਪਣੋ ਪਰਣ ਪੂਰਣ ਕਰਨੇ ਲੀਏ ਸਗੁਨ ਮੂਰਤਿ ਧਾਰਕੇ ਕਾਨਨ ਚਾਰੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਜੋ ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਣਾਤੀਤ ਨਾਮ ਤੀਨੋ ਗੁਣੋ ਸੇ ਪਰੇ ਹੈਂ ਸੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਭਕਤ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਨੇ ਅਰਥ ਸਗੁਨ ਹੋਕੇ ਭਗਤ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇਨਿਕਟਅਕਸਮਾਤ੍ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ—ਅਰੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਤੁਝਕੋ ਕੌਣ ਐਸੋ ਸੰਦੇਹ ਭਯੋ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਤੂੰ ਐਸੋ ਅਨਚੈਨ ਭਯੋ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਕਟੂ ਬਚਨ ਬੋਲਤੋ ਹੈ ਔ ਕੌਨਸੀ ਆਸ਼ਾ ਤੁਮਾਰੀ ਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਭਈ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਕਹਤੋ ਹੈ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਸੇ ਚੁਰੂ ਕੋ ਬੀਜ ਹੀ ਉਠ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਔ ਤੂੰ ਕੌਨ ਹੈ ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਯੋ ਹੈ ਕਹਾਂ ਪਰ ਜਾਵਨੋ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਏਤੇ ਮ੍ਰਿਦੁ ਕੋਮਲ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਉਤ੍ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਛਤ੍ਰੀ ਕੁਲਸੋ ਮੇਰੋ ਜਨਮ ਹੈ ਔਰ ਗਜਨੀ ਪੁਰਸੇ ਸਦਾ ਰਹਣੇ ਵਾਲਾ ਹੂੰ ਤਹਾਂ ਹੀਕੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਜਨਮ ਹੈ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਵੈਰਾਗ ਭਯੋ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਆਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਮੈ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਕੋ ਗਜਨੀ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਆਯੋ ਥੋ ਅਬ ਈਹਾਂ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਹੁਤੋ ਤਬ ਮੇਰੀ ਆਸ਼ਾ ਪੂਰਣ ਕਰਤੋ ਨ ਕੋਈ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਮੁਝਕੋ ਮਿਲਜੋ ਹੈ ਔ ਨ ਮੇਰੇ ਮਨਕੀ ਆਸ਼ਾ ਪੂਰਣ ਭਈ ਹੈ ਏਕ ਆਪਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਗਜਨੀ ਕੋ ਨਾਮ ਸੁਣਕੇ ਕੁਛ ੨ ਭਰੋਸੋ ਆਵਤੋ ਹੈ ਆਪਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮੋ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ੨ ਰਿਦੇ ਮੈ ਸੀਤਲਤਾ ਵਰਤਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਵਾਕਜ ਸੁਣ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਅਪਨੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਵਿਚਾਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜੇ ਅਬ ਹਮ ਇਸ ਕੋ ਅਪਨੋ ਗੁਣ ਸਾਮਰਥ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਬਡੀ ਅਨੀਤਿ ਔਲਜਾ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਮਹਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੋ॥ਕਾਹੇਤੇ ਕਹੁਕਬੀਰ ਛੁਛਾ ਘਟ ਬੋਲੈ । ਭਰਿਆ ਹੋ ਤੋ ਕਬਹੂੰ ਨ ਡੋਲੈ ॥ ਅਪਨੇ ਮੁਖਸੇ ਸ੍ਵੈ ਬਡਾਈ ਔ ਅਪਨੇ ਗੁਨੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਸਭ ਪੁਰਖੁ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਇਸ ਕੋਭੀ ਕੁਛ ਚਮਤਕਾਰੋ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਇਸਕੋ ਸੰਤੋਖ ਨ ਕਰੈ ਤੌ ਏਹੁਅਗਜ਼ਾਨੀ ਕ੍ਰੋਧਕੋਤਜਾਗਨਹੀ ਕਰਤੋਹੈ॥ ਜੇ ਬਿਨਾ ਚਮਤਕਾਰਾ ਦੇਖੇ ਏਹ ਪਸਚਮ ਦੇਸਕੋ ਚਲਯੋ ਜਾਇਗੋ ਤਬ ਉਸ ਦੇਸਕੇ ਸਰਬ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਅਸ੍ਧਕ ਕਰਡਾਰੇ ਗੋ ॥ ਔ ਪ੍ਰਗਟ ਜਨਾਏ ਬਿਨਾ ਏਹੁ ਜਾਨ ਨਹੀਂ ਸਕਤੋ ਹੈਂ ਅਬ ਅਪਨੋ ਆਪ ਅਪ੍ਸਿਧ ਕਰਨੇ ਸੇ ਅਪ ਕੀਰਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਏਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਵਾਤੀ ਬੂੰਦ ਬਿਨਾਂ ਜੇ ਚਾਤ੍ਰਕ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਸ ਗਏ ਤਬ ਪੀਛੇ ਚਾਹੇ ਨਿਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਘਨ ਬਰਸੇ ਤਬ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਿਸ ਕਾਮ ਹੈ ਵੋ ਘਨਕੋ ਬਰਸਨੋ । ਐਸੇ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਅਰੇ ਗਾਜਨੀਚਰ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਅਵਨੀ ਪਰ ਸੂਰਜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪਵਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਜਿਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਸੰਤਜਨ ਜਿਗਯਾਸੂ ਜਨ ਰੂਪੀ ਕਮਲ ਸਦਾ ਫੂਲੇ ਹੂਏ ਹੈ ਉਲੂਕ ਕੀ। ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਕੇ ਸਮ ਏਕ ਤੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਅਗਜਾਨ ਕਰਕੇ ਆਛਦਿਤ ਹੂਈ ੨ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਨਿਧਰਕ ਹੋਕੇ ਕਹਤੋ ਹੈ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਬੀਜ ਹੀ ਉਠ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਸੋ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਗਤ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਜਗਯਾਸੂ ਜਨੋ ਕੋ ਅਜਰ ਅਮਰ ਅਬਨਾਸ਼ੀ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਭੋਗ ਮੋਖ ਅਰਥਾਤ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਛ ਦੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔ ਅਕਾਸਵਤ ਆਪ ਅਲੇਪ ਹੈ ਨਿਤ ਨੂਤਨ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਨੋਂ ਨੋ ਅਪਨੀ ਦੁਬਿਦਾ ਮਾਰੀ ਹੈ ਉਨ ਸੰਤਜਨੋ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਯੋ ਹੈ ਏਕ ਤੇਰੇ ਰਿਦੇ ਰੂਪੀ ਊਖਰ ਭੂਮੀ ਮੈ ਸੇ ਵਿਵੇਕ ਕੋ ਬੀਜ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਤੂੰ ਮੂਢ ਮਤੀ ਜਿਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਕਹਤੋ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਜਗਤ ਮੈ ਬੀਜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਯੋ ਹੈ ਅਰੇ ਜਢ ਦੇਖ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਨਰਯਖ ਰਾਖਸ ਆਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਅਦਭੁਤ ਵਚਨ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣ ਕੇ ਪੁਨਾ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘੋਵਾਚ॥ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈਂ ਸਤਜ ਕਹਤਾ ਹੂ ਜ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਧਾਰ ਕੇ ਮਨਮੇ ਗਜ਼ਨੀ ਸੇ ਆਯਾ ਹੂੰ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਵਹੁ ਸੰਕਲਪ ਮੇਰੇ ਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਮੁਝ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਨਹੀਂ ਆਵਤੀ ਹੇ ਜੈਸੇ ਦੀਪਕ ਕੀ ਬਾਤੇਂ ਬਤਾਨੇ ਸੇ ਅੰਧੇਰੇ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਧਜਾਨ ਧਾਰੋ ਤਬ ਆਪੇ ਹੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇਰੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਹੋ ਜਾਵੈਂਗੇ । ਪ੍ਰਭੂ ਤੋ ਸਦਾ ਹੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਏਕ ਕੇਵਲ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਕੀ ਏਕਾਗ੍ਰਤਾ ਕਰਨ ਕੀ ਬਿਲੰਬ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੁ ਸ਼ਬਦਃ 'ਟੁਕ ਦਮ ਕਰਾਰੀ ਜਉ ਕਰੇ ਹਾਜਰ ਹਜੂਰ ਖੁਦਾਇ'॥ ਐਸੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਨਿਸਚੈ ਕੁਛ ੨ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਕੇ ਏਹੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਥਿਤਿ ਹੋਕੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੋ ਭਯੋ । ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੋ ਯੇਹ ਜਗਤ ਭ੍ਰਮ ਮੁਝਕੋ ਆਪਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸੇ ਪੂਰਬ ਸਤ ਭਾਸ ਤੋ ਥੋਂ ਸੋ ਆਪਕੇ ਵਚਨੋ ਰੂਪ ਕਿਰਣੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਅਗਜਾਨ ਤਮ ਮੇਰੇ ਰਿਦੇ ਸੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਅਬ ਮੁਝਕੋ ਸਮ ਸਤ ਜਗਤ ਰਜੁ ਸਰਪ ਵਤ ਮਿਥਜਾ ਭਾਸਤੋ ਹੈ ਅਬ ਮੁਝਕੋ ਕਜਾ ਕਰਤਬਜ ਹੈ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਪ ਸਰਬਗਜ ਈਸ੍ਵਰ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਜ ਹੋ ਜੋ ਭਦ੍ ਕਰਣੇ ਹਾਰੋ ਸੁਭ ਕਰਮ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਰਮ ਮੁਝਕੋ ਆਗਜਾ ਕਰਣੇ ਕੀ ਕਰੋ। ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸੁਣਕੇ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਇਸ ਜੀਵ ਕੀ ਬੁਧੀ ਸੁਧ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਗਜਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔ ਬਿਨਾਂ ਗਜਾਨ ਮੁਕਤ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਬੁਧੀ ਕੀ ਨਿਰਮਲਤਾ ਕਾ ਕਾਰਣ ਤੀਰਥ ਰਟਨ ਬ੍ਰਤ ਇਸਨਾਨ ਦਾਨਾਦਿਕ ਹੈਂ। ਯਾਂਤੇ ਤੁਮ ਪ੍ਰਥਮ ਤੀਰਥਾਟਨ ਕਰੋ ਪੁਨਾ ਦੇਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕੁਰੁਖੇਤ੍ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਤੀਰਥਹੁ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨੋ ਯੋਗ ਹੈ। ਤਥਾਚ।

ਗੁਰੁ ਸਬਦ —ਤੀਰਥ ਤਪ ਦਯਾ ਦਤ ਦਾਨ॥ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਰਸਨ ਕੈ ਤਾਂਈ ਦੂਖ ਭੂਖ ਤੀਰਥ ਕੀਏ॥ ਨ ਹਰਿ ਭਜਜੋ ਨ ਤੀਰਥ ਸੇਵੇ ਚੋਟੀ ਕਾਲ ਗਹੀ॥ ਉਨੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋੜੇ ਬੰਧਨਾ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਥੋੜਾ ਖਾਇਆ। ਇਤਜਾਦੀ॥

ਵਚਨੋ ਸੇ ਤੀਰਥ ਸੇਵਨ ਆਦਿਕ ਤਪ ਅੰਤਸਕਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਕਾ ਹੇਤੂ ਹੈ॥ ਯਾਂਤੇ ਅਬ ਤੁਮ ਤੀਰਥ ਰਟਨ ਕਰੋ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੇਦੀਸ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਸਿ ਹਰਿਜੀ ਤੀਰਥ ਰਟਨ ਕੇ ਅਭਿਲਾਖੀ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਚਲਤੇ ਸਮੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੋ ਭਯੋ॥ ਸਿਖੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਜੋ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਧਜਾਨ ਹੈ ਛਿਨ ੨ ਵਿਖੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਪ੍ਰਯਾਗ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਸਮ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਕੀ ਅਗਜਾ ਉਲੰਘ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਦੈਂਤ ਦਨੁਜ ਯਖ ਰਾਖਸ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਮਾਨੁਖ ਨਾਗ ਆਦਿਕ ਵਰਤ ਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯਾਂਤ ਚਗਾਚਰ ਕੇ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਅਬ ਮੁਝਕੋ ਸੀਘਰ ਹੀ ਆਗਜਾ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਅਬ ਮੈ ਸ਼ੀਘਰ ਹੀ ਤੀਰਥਗਾਮੀ ਹੋਵਹੁ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਕੇ ਆਗਜਾਲੈਕੇ ਤੀਰਥ ਗਾਮੀ ਹੋਤੇ ਭਯੋ। ਸੁਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ ਮੈ ਬਡੋ ਸਮੁਦਾਯ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖੋਂ ਕੋ ਭਰ ਰਹਜੋ ਹੈ ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਚਾਰੋ ਆਸ੍ਰਮੋ ਕਰਕੇ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ ਕੀ ਭੂਮੀ ਪੂਰਣ ਹੋਇ ਰਹੀ ਹੈ ਬਡੇ ੨ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਤਪਸ੍ਵੀ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਸਿਧ ਲੋਗੋਂ ਕੋ ਸਮੂਹ ਆਵਤੋ ਭਯੋ। ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰਤੋ ਭਯੋ। ਕਜਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਜਪ ਧਜਾਨ ਰੂਪ ਇਸਨਾਨ ਕੀ ਸਮਤਾ ਕੋਟੀ ਗੰਗਾ ਕੋਟਿ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ। ਜੋ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਰੂਪ ਰਸਮੈ ਲੀਨ ਭਏ ਹੈਂ ਉਨਕੇ ਚਰਨੋ ਮੈ ਕੋਟਿ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਅਠ ਸਠ ਤੀਰਥ ਜਹਾ ਸਾਧੂ ਪਗ ਧਰਹਿ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈ ਹਰਿ ਪਰਾਇਣ ਜਨ ਕਿਉ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਲਾਘਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਪਾਖਾਣ ਆਦਿਕ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਪੂਜਨ ਕੂੰ ਕਬ ਅੱਛਾ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ॥ ਐਸੀ ੨ ਤਰਕੈ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆਂ ਬਾਧਿਕ ਉਠਾਇਕੇ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਪੁਰਬ ਕੇ ਮਹਾਤਮ ਕੋ ਨ ਜਾਨਤਾ ਹੁਆ ਰ੍ਰਹਨ ਸਮੇ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੀ ਓਰ ਚਲ ਦੇਤੋ ਭਯੋ ਜਬ ਕਿਤਨੋਕ ਮਾਰਗ ਉਲੰਘ ਗਯੋ। ਤਬ ਆਗੇ ਕਜਾ ਦੇਖਤੋ ਹੈ ਜੋ ਪਾਂਚ ਅਸ੍ਵਾਰ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਸਨਧ ਬਧ ਹੂਏ ਹੂਏ ਸੁਰਮਈ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰੇ ਹੂਏ ਬਡੋ ਵਿਬਜ਼ ਅਪੂਰਬ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ਬਨੇ ਹੂਏ। ਉਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਗਜਨੀਚਰ ਅਭਿ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਕੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਰਸਪਰ ਕਰਕੇ ਉਨ ਮੈ ਸੇ ਜੋ ਏਕ ਸਿਰੋਮਣੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸੀਸ ਸਿਰੋਮਣੀ ਹੈ ਉਨ ਸੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਪੂਛਤੋ ਭਯੋ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕੋ ਆਵਨੋ ਈਹਾਂ ਕੈਸੇ ਭਯੋ ਹੈ। ਤਬ ਵੁਹ ਮਹਾਪੁਰਖ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹਮ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕੁਰਛੇਤ੍ਰ ਕਾ ਕਰਣੇ ਆਏ ਹੈਂ ਅਬ ਤੂੰ ਕਹੋ ਕੇ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਇਸ-ਨਾਨ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਕਹਾਂ ਚਲਜੋ ਹੈ ਤੂੰ ਤੋ ਕੁਰਛੇਤ੍ਰ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕੇ ਐਸੇ ਚਲਜੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਵਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕੇ ਬਡੇ ਬੈਰਾਗ ਸੇ ਬਨ ਕੋ ਚਲਜੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਧਯਾਨ ਰੂਪੀ ਤੀਰਥ ਸਦਾ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਕੇ ਸੰਗ ਰਹਤੋ ਹੈ ਏਕ ਛਿਨ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਜ਼ਾਰੋ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਮਨ ਸੇ ਹੋਤੋ ਹੈ। ਔ ਏਹ ਬਾਹਜ ਜਗਤ ਕੇ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨ ਆਦੀ ਆਚਰਣ ਹੈ ਸੋ ਮਿਥਜ਼ਾ ਆਚਰਣ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਏਹ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਖੁਮਾਰੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤਯਾਗਨੇ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਜੋ ਤੂੰ ਤਿਸ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਧਯਾਨ ਰੂਪੀ ਤੀਰਥ ਮੈਂ ਮਗਨ ਹੈ ਤਬ ਤੀਰਥ ਅਟਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਕਿਉ ਚਲਯੋ ਹੈ ॥

ਉਤ੍—ਮੇਰੋ ਤੋ ਤੀਰਥ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਧਯਾਨ ਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮੈਂ ਤੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮਾਨਕੇ ਤੀਰਥ ਗਮਨ ਕੀਓ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਆਗਯਾਸੁਰਾ ਸੁਰਉਲੰਘਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਤਬ ਮੈ ਕੌਨ ਵਰਾਕ ਹੂੰ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਆਗਯਾ ਕੂੰ ਭਗਨ ਕਰੂੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਤੋ ਭੁਲ ਕੇ ਯੇ ਬਾਤ ਪਰੋ ਕਹਤੋ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕੇ ਤੀਰਥੋਂ ਕੋ ਜਾਇ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰੋ ਔ ਤੂੰ ਪੁਰਬ ਕੇ ਸਮੇ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਕੋ ਤਯਾਗਨੇਰੂਪ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਭੰਗਨ ਕੀਏ ਜਾਤੋ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਕੁਰੁਛੇਤ੍

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਉੱਤਮਤਾ ਕੂੰ ਸਾਰੇ ਬੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਤੂੰ ਨੇਤ੍ਰ ਖੋਲਕੇ ਦੇਖ ਤੋ ਸਹੀ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਪਰਬ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਲੀਏ ਬਡੇ ੨ ਤਪਸ੍ਵੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਸਿਧ ਆਕਾਸ ਚਾਰੀ ਦਿਕ ਚਾਰੀ ਭੂਮੀ ਚਾਰੀ ਗ੍ਰਹਸਤੀ ਬਾਨ ਪ੍ਰਸਤੀ ਸੰਨਜ਼ਾਸੀ ਆਏ ਹੈ ਔ ਅਬ ਤੂੰ ਇਸ ਮਹਾਂ ਉੱਤਮ ਰਵਿ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਪਰਬ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਚਲਜੇ ਹੈ ਏਹੀ ਤੁਮਾਰੀ ਮੂਢਮਤੀ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ– ਚੰਦਾ ਸਿੰਘੋ ਉਵਾਚ ॥ ਰੂਪਕਛੰਦ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੇਦਿ ਬੰਸ ਕਿਰੀਟ ਮੁਖਰਵਿ ਕੇਸ ਡਾਢੀ ਕੇਤੁ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਵਧਪੁਰ ਕੁਰਛੇਤ੍ਰ ਸਮਸਰ ਗਜ਼ਾਨ ਸਲਿਲ ਸਮੇਤ ਹੈ। ਤਹ ਜਾਇ ਜੋ ਜਨ ਪੁੰਨਜ ਸੀਲ ਏਕਾਗ੍ਰਤਾ ਮੈ ਨਾਵਹੀ। ਕਿਹ ਭਾਂਤ ਸੋ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਮੈ ਗ੍ਰਸ ਮਿਤ੍ਰ ਸੁਨ ਕਰ ਆਵਹੀ ॥

ਟੀਕਾ–ਸ੍ਰੀ ਸੁੰਦ੍ਰ ਸੋਭਾਵਾਨ ਸੂਰਜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵੇਦੀ ਵੰਸ ਰੂਪ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸੂਰਯ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਨ ਕੋ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਰਵਿਗ੍ਰਹਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਆਦੀ ਯੁਕਤ ਰਵਿ ਹੈ। ਕੇਸ ਸਯਾਮ ਔ ਸਮ ਸ੍ਰ ਕੇਤੁਕੇ ਸਮ ਹੈਂ । ਔ ਸ੍ਰੀ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ ਛੇਤ੍ਰ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਕੇਸਮ ਹੈ ਸਰ ਨਾਮ ਤਾਲਕੌਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਹੈ ਆਤੀਵ ਨਿਰਮਲ ਤਹਾ ਜਾਇਕੇ ਅਤਿ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਪੁਨਜ ਸੀਲ ਚਿਤ ਕੀ ਏਕਾਗ੍ਰਤਾ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਭੇਦਭਾਵਨਾ ਰੂਪਾ ਮਲ ਜਿਨੋ ਨੇ ਧੋਇ ਡਾਰੀ ਹੈ। ਵੋ ਕਿਉ ਸੂਰਜਗ੍ਰਹਨ ਸੁਣ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਅਰਥ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਮੈ ਕਰਨੇ ਕੋ ਧਾਵਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਾਕਜ਼ ਸੁਨਕੇ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੂ ਕਿੰਚਤ ਹਸ ਕੇ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬੋਲਨ ਕੇ ਸਮੇ ਕਪੋਲਨ ਕੇ ਉੱਪਰ ਛੀਰ ਸਮੁਦ੍ ਵਤ ਸੁੰਦਰ ਛਬਿ ਕੇ ਤਰੰਗ ਉਠਤੇ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਉਵਾਚ–ਅਰੇ ਹੋਸਿਖ ਅਦਜ਼ਪੀ ਤੁਮਾਰੋ ਕਹਨੋ ਪਥਾਰਥ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਬੇਦ ਸਾਸ਼ਤ੍ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਯੇ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ ਤੀਰਥ ਹੈ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਅਰਥ ਇਸ ਕਾਲ ਮੈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੋ ਹੀ ਯੁਕਤ ਹੈ। ਐਸੇ ਸਮੇ ਮੈ ਇਸ ਤੀਰਥ ਵਿਖੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋਂ ਕੇ ਪਾਤਕ ਰੂਪਾ ਮਲ ਉਤ੍ ਜਾਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਫਿਰ ਚਲ ਇਸਨਾਨ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ ਕੋ ਤੋਂ ਸਦਾ ਹੀ ਪੁਨਜ਼ ਰੂਪ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਾਸ ਕੇ ਸਮੇ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਸਦਾ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਸੇ ਲਾਖੋ ਗੁਨ ਅਧਿਕ ਹੈ ਔ ਅਬ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਮੇ ਤੇਰੋ ਕੁਛ ਖਰਚ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੋ ਤੀਰਥ ਪਰ ਜਾਏ ਕੇ ਅਸਰਧਕ ਹੋਇਕੇ ਬਿਨਾ ਇਸਨਾਨ ਨ ਕੀਏ ਫਿਰ ਜਾਵਨੇ ਸੇ ਜੀਵ ਕੋ ਬਜ਼ਰਥ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਔ ਤੀਰਥ ਕੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨੇ ਕੋ ਪਾਪ ਜੀਵ ਕੋ ਲਾਗਤੋ ਹੈ। ਐਸੇ ੨ ਉਦਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਾਕਜ਼ ਸ੍ਰੀ ਬੇਦੀਸ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣ ਕੇ ਕੁਰੁਛੇਤ੍ਰ ਤੀਰਥ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਅਰਥ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਲੌਟਤੇ ਭਯੇ ਤਹਾਂਤੇ ਔ ਇਤਨੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਵੋ ਪਾਂਚੋ ਅਸਵਾਰ ਤਹਾਂ ਹੀ ਅੰਤਰਧਯਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਐਸੇ ਕੌਤਕ ਦੇਖ ਕੋ ਗਜਨੀਚਰ ਚਕਿਤ ਰਹ ਜਾਤੇ ਭਯੇ। ਇਸ ਮੈ ਕਯਾ ਅਸਚਰਧ ਹੈ ਕ'ਹੋਤੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਸਦਾ ਭਗ-ਵੰਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਵਿ ਕ੍ਰਾਸ ਮੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰੋ ਸਹਤ ਸਨੇਤ ਤੀਰਥ ਮੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਚੁਭਕੀ ਜਬ ਲਗਾਈ ਤਬ ਜੈਸੇ ਅਕ੍ਰੂਰ ਕੋ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਯਮਨਾ ਕੇ ਜਲ ਮੇਂ ਚੁਭ ਕੀ ਲਗਾ ਕੇ ਅਘਮਰਖਣ ਮੰਤ੍ਰ ਜਪਨ ਸਮੇ ਦਰ-ਸ਼ਨ ਦੀਆ ਥਾ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਚਤੁਰਭੁਜ ਮੂਰਤਿ ਧਾਰ ਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਚਕ੍ਰਪਾਣੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈ। ਜਿਨ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਕਰੁਣਾ ਕੇ ਰਸ ਮੇ ਭਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਜਗਤ ਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਕਮਲ ਸੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਭੁਜਾ ਪਕੜ ਕੇ ਤਹਾਂ ਕੈਲਾਸ ਮੈ ਲੈਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਹਾ ਜਟਾ ਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗਿਰਜਾ ਨਾਥ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਕੈਲਾਸ ਪਰਬਤ ਹੈ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਦਿਕ ਮਣਯੋਂ ਕਰਕੇ ਜਟਿਤ ਰਜਤ ਕੋ ਸੁਭ੍ਰ ਵਰਣ ਵਾਨ ਹੈ ਔ ਪੁਸਪਿਤ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਪੈ ਸੁੰਦ੍ ਅਨੇਕ ਰੰਗ ਕੇ ਵਿਕਸਤ ਫੂਲ ਯੁਕਤ ਵੇਲੈ ਚਢ ਰਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਸਾਲ ਫੂਲੋ ਕੇ ਸਮੂਹ ਖਿੜੇਹੁਏ ਦੇਖ ਕੇ ਠੌਰ ਠੌਰ ਮੈ ਭ੍ਰਮਰੇ ਗੁੰਜਾਰ ਰਹੇਂ ਹੈ ਔ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਬਦਲੋਂ ਕੇ ਸਮ ਸਘਨ ਬਨ ਦੇਖ ਕੇ ਮੋਰ ਨ੍ਰਿਰਤ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸੁੰਦਰ ਬੋਲੀ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੈ ਔ ਸੁੰਦਰ ਮੰਜਰੀ ਵਾਰੀ ਆਮੇ ਕੀ ਡਾਰੀ ਉਪੈ ਬੈਠ ੨ ਕੋ ਕੋਕਿਲਾ ਕੂ੍ ਰਹੀ ਹੈ ਔ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਪਰਾਗ ਕੋ ਉਡ੍ਹਾਤਾ ਹੂਆ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਪਵਨ ਚਲ ਰਹਜੋ ਹੈ ਔ ਕਮਲੋਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਸੁੰਦਰ ਸਰਸ਼ਿਭ ਰਹੇ ਹੈ ਤਿਨ ਕੇ ਬੀਚ ੨ ਕਹੂ ੨ ਸ੍ਵੇਤ ਵਰਣ ਕੇ ਮਰਾਲ ਵਿਚਰ ਰਹੇਂ ਹੈ। ਚਾਰੋਂ ਓਰਨ ਮੈ ਚਕੋਰ ਪੁਕਾਰ ਰਹੇ ਹੈ ਔ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸੇ ਪੂਰਣ ਹੂਏ ੨ ਚਾਰੋ ਔਰ ਮ੍ਰਿਗ ਕੂਦ ੨ ਕੇ ਦਿਖਾਏ ਰਹੇ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਆਨੰਦ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਤਰੰਗ ਉਲ੍ਹਾਸ ਸੇ ਉਠ ਰਹੇ ਹੈ ਔ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਬਦ ਕੈਲਾਸ ਬਨ ਵਾਸੀ ਪੰਛੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਤਿਸ ਆਨੰਦ ਬਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਕੈਲਾਸ ਪਤਿ ਜੀ ਧਜ਼ਾਨ ਧਾਰ ਕੇ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ਹੈ। ਜਿਨ ਕੇ ਵਾਮ ਭਾਗ ਮੈਂ ਗਿਰਜਾ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਰਬ ਅੰਗੋ ਮੈ ਬਿਭੂਤੀ ਰਮ ਰਹੀ ਹੈ ਤਥਾ ਭਾਲ ਮੈ ਚੰਦ੍ਮਾ ਦੂਜ ਕੋ ਸੋਭਤੇ ਹੈ ਔ ਕੰਠ ਮੈ ਮੁੰਡਮਾਲ ਤਥਾ ਬਜਾਲ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔਸੀਸ ਪੈ ਜਟਾਕੋ ਜੂਟ ਸ਼ੋਭ ਰਹਜੋ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੀ ਧਾਰਾ ਧਰਨੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲ੍ਹੂ ਮੋਹਨੀ ਮੂਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਤਹਾ ਧਜ਼ਾਨ ਨਿਸਠ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਜੈਸੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਜਲ ਵਰਣ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਕਰ ਜੀ ਕੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਉਜਲਵਰਣ ਤਰੰਗ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੋ ਹੈ ਔਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨੰਦੀ ਗਣ ਆਦਿ ਸਰਬ ਗਣ ਹਾਥ ਜੋਰ ਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ਕਮਲ ਕੇ ਸਮ ਵਰਣਯੁਕਤ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈਂ ਅਚ੍ਯ ਮੂਰਤਿ ਹੋਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਕੋ ਆਗਮਨ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮਿਤਾ ਸੋ ਜਾਨ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਖੋਲ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਭਏ। ਸ਼ਯਾਮ ਘਨ ਸੁੰਦਰ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਜਿਨ ਕਾਧਜਾਨ ਧਾਰਕੇ ਸਮਾਧ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਥੇ ਸੋਈ ਸਗੁਨ ਹੋਕੇ ਸਨਮੁਖ ਖੜੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੰਭੁ ਜੀ ਬੜੇ ਉਤਸਾਹ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਉਠ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰਪਰਸਪਰਕਰਕੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ੂ ਕਰਕੇ ਬੜੇ ਆਦਰ ਸੇ ਅਤਿ ਉੱਤਮ ਆਸਨ ਪੈ ਬੈਠਾਏ ਕੇ ਅਰਘ ਪਾਦ ਯੁਕਤ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਮਤਿ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰੋਉਵਾਚ—ਤੋਟਕ ॥ ਮੁਹਿ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਕੀਨ ਕ੍ਰਿਤਾਗ ਵਿਭੋ । ਦੁਖ ਦਾਰਿਦ ਹਾਰਹ ਅਪਾਰ ਵਿਭੋ ॥ ਕੀਜੋ ਮੰਜ ਮਨੋਰਥ ਪੁੰਜਹਰੇ । ਕਰੁਣਾ ਕਰ ਪਾਹਿ ਨਮਾਮਿ ਹਰੇ ॥ ੧ ॥ ਆਓ ਸਿਧ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਕਾਲਸਦਾ । ਪ੍ਰਭੂ ਤ੍ਵੰਰਣ ਪੂਰਣ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਥਾ । ਤ੍ਰਯਕਾਲ ਸਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕਰੇ । ਕਰਣਾ ਕਰ ਪਾਹੀ ਨਮਾਮਿਹਰੇ ॥ ੨ ॥ ਵਰਦਾਯਕ ਲਾਯਕ ਦੁਰਤ ਦਮੋ । ਨਵ ਨਿਤਜ ਨਮਿਤਜ ਉਪਤ ਨਮੋ ॥ ਅਵਿਛਨ ਅਨਿਨ ਪ੍ਰਮੰਨ ਵਰੇ ॥ ਕਰੁਣਾਃ ੩ ॥ਜਗਕਾਰਨ ਵਾਰਣ ਤਾਰਣ ਤ੍ਵੰ । ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਰਣ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਤ੍ਵੰ। ਜਨਭਾਰ ਅਪਾਰ ਉਤਾਰ ਟਰੇ । ਕਰੁਣਾ ਕਰ ੪ਃ ॥ ਚਾਰ ਛੰਦ ਕਰ ਉਸਤਤਿ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਕੀ ਕਰਕੇ ਨਮਨ ਕਰਤੇ ਕੰ੍ਵ ਕੰਠ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ੂ ਜੀ ਲਗਾ ਲੇਤੇ ਭਏ । ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਔ ਯਮਨਾ ਜੀ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲਕੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੀ ਪੁਨਾ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਭੂ ਕੈਸੇ ਹੈ ਦੋਨੋ ਜਗਤ ਕੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਦੋਨੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਦੋਨੋ ਵਿਭੂ ਹੈ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ ਦੋਨੋ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਹੈ ਦੋਨੋ ਅਕਾਲ ਹੈ ਦੋਨੋ ਜਗਤ ਪਾਲ ਹੈ ਦੋਨੋ ਅਨੰਤ ਹੈ । ਦੋਨੋ ਮਹੰਤ ਹੈਂ ਦੋਨੋ ਜਗਤੇਸ੍ਵਰ ਹੈ। ਦੋਨੋ ਪਰਤੇ ਪਰ ਹੈ ਦੋਨੋ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਨਾਸਨ ਹੈ ਦੋਨੋ ਸੁ ਉਪਾਸਨ ਹੈ ਦੋਨੋ ਵਰਦਾਯਕ ਹੈ ਦੋਨੋ ਸਰਬ ਲਾਯਕ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਛੀਰ ਸਮੁਦਰ ਕੇ ਮਹਾਂ ਤੁਰੰਗ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲ ਕੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ਪਰਨਾਮ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਮਿਲ ਕੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਤਾ ਕੰ੍ਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਦੋਨੋ ਸ਼ੁਭ ਆਸਨੋ ਪਰ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਉਮਾਕੇ ਵਰ ਮੁਸਕਾਇਕੇ ਆਵਨ ਕੋ ਹੇਤੁ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਵਰ ਜੀ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਆਪ ਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੀ ਹੈ ਆਪ ਸੇ ਕੁਛ ਛਿਪੀ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਪ ਵਿਭੁ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਮੈ ਬਯਾਪਕ ਸਰਬ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਕਮਲ ਮੈ ਸਾਖੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ਹੈ ਆਪ ਸੇ ਛਨੀ ਕੌਨ ਸੀ ਬਾਤ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਥਾਪਿ ਆਪਨੇ ਕਰੁਣਾ ਕਰਕੇ ਪੂਛਜ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਭਯੋ ਹੈ ਆਪ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀ ਏਕੋ ਏਹੀ ਨਿਮਿਤ ਹੈ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਔਰ ਕੁਛ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਹੇ ਸੰਭੁ ਆਂਪ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਜੀਵਨ ਕੂੰ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਔ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਪਰਮ ਸੁਖ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੋ ਹੇਤੂ ਹੈ ਮੋਮੈ ਤੇ ਮੈ ਕੁਛ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਔ ਤਰੰਗ ਕੋ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਹਨ ਮਾਤਰ ਸੇ ਖਿਨਾ ਹੇ ਸੰਭੁ ਤੁਮਾਰੋ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੀਵ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਖੋਂ ਕੋ ਕਰਨੇ ਹਾਰੋ ਹੈ ਔ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਹੈ ਹੇ ਵਿਭੂ ਮੁਝ ਸੇ ਆਪ ਭਿਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਆਪ ਸੇ ਮੈ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੂੰ ਜੌਨ ਸੇ ਮੂਢ ਬੁਧੀ ਜੀਵ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਭੇਦ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਕੇਵਲ ਵੇ ਨਰਕ ਕੇ ਪਾਤ੍ਰ ਹੈ ਚਾਹੇ ਮੇਰੇ ਭਗਤ ਭੀ ਵੋ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਵੋ ਘੋਰ ਨਰਕ ਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੋ ਆਪ ਕੇ ਮਤ ਕੋ ਦ੍ਰੋਹੀ ਹੈ ਵੋ ਨਰ ਹਮ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਭਾਵਤੇ ਹੈ। ਜੋ ਨਰ ਹਮਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਚਾਹੇ ਸੋ ਨਰ ਪ੍ਰਥਮ ਸ਼ੰਕਰ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਲੇਵੇ ਤਬ ਮੈ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰਸ-ਪਰ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਭਗਵੰਤ ਕੈਲਾਸ ਪਤਿ ਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਮੰਦਰ ਮਾਧੁਰੀ ਮੂਰਤ ਸ੍ਰੀ ਪਤੀ ਕੀ ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਅਵਲੋਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਜਬ ਬਿਦਾ ਭਏ ਤਬ ਅਸਚਰਯ ਛਬ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਕੀ ਦੇਖ ਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਚਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਸਾਖਜਾਤ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਜਲ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਜਟਾ ਸੇ ਆਵਤੋ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਚਾਰ ਘੜੀ ਪਰਯੰਤ ਪ੍ਰਭੂ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਜਬ ਪੰਚਮ ਘਟਕਾ ਲਗੀ ਤਬ ਇਸਨਾਨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਕੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਕਿ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕਯਾ ਦੇਖਤੋ ਹੈ ਜੋ ਸਯਾਮ ਘਨ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਮੂਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨ ਭਗ-ਵਾਨ ਥੇ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈਇਤਨੇ ਮੈ ਜੋ ਡੁਬਕੀ ਲਗਾਈ ਹੁਈਥੀ ਕੁਰੁਛੇਤ੍ਰ ਕੇ ਜਲ ਮੈ ਸੇ ਸੀਸ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਦੇਖਤੋ ਹੈ ਤਬ ਕੁਰੁਛੇਤ੍ਰ ਕੇ ਜਲ ਮੈ ਖੜੇ ਹੈ ॥ ਕਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਔ ਕਹਾਂ ਕੈਲਾਸ ਪਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਔ ਕਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਔ ਕਹਾਂ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਰੂਪ ਆਕਾਸ ਕੇ ਚੰਦਮਰਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਵਪਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਰਬ ਰਚਨਾ ਅਦਭੁਤ ਦੇਖ ਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਤਾਲਾ ਬੇਲੀ ਸੀ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਭਈ । ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਅਸਚਰਯ ਹੋ ਕੇ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਕਯਾ ਯੇਹ ਮੁਝ ਕੋ ਸ੍ਵਪਨੋ ਭਯੋ ਹੈ । ਕਿਧੋ ਮੈਨੇ ਸਾਚੋ ਪ੍ਰਪੰਚ ਦੇਖਯੋ ਹੈ ਕਹਾਂ ਮੈਨੇ ਕੁਰੁਛੇਤ੍

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਜਲ ਮੇ ਚੁਭਕੀ ਲਗਾਈ ਹੈ ਔ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਮੇਰੋ ਹਾਥ ਪਕਰ ਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਕੈਲਾਸ ਮੈ ਲੈ ਗਏ ਹੈ ਕਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੂ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਔ ਕਹਾਂ ਨੀਲਕੰਠ ਜੀ ਕੇ ਜਟਾ ਜੂਟ ਸੇ ਨਿਕਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਔ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਕੀ ਮਾਯਾ ਕੋ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਆਵਤੋ ਥੋ ਅੰਤ ਅ ਅਚਿੰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਸ਼ਾਕੀ ਪਹਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਖੋਜਨ ਕਾ ਉਦਮ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਠੋਰ ੨ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਆਦਿਕ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਫਿਰੇ ਕਯਾ ਤੁਮ ਨੇ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਪਰਬ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕਯੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਭੀ ਈਹਾਂ ਆਏ ਦੇਖੇ ਹੈ ਸਭੀ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਅਬਹੀ ਈਹਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਥੇ ਚਾਰ ਔਰ ਅਸਵਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਾਥ ਥੇ ਔ ਪੰਚਮ ਆਪ ਥੇ ਔ ਸੁਰਮਈ ਸਭ ਕੇ ਬਾਣੇ ਥੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪਰਬ ਮੈ ਈਹਾਂ ਬੈਠ ਕੇ ਸ੍ਨਾਧ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀਓ ਹੈ ਤਬਹਾ ਪਰਬ ਕੇ ਸਮੇ ਹਵਨ ਭੀ ਅਗਨਿ ਮੈ ਕੀਓ ਹੈ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ। ਪੁਨਾ ਗ੍ਰਹਨ ਮੋਛ ਕੇ ਬਾਦ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕ ਨ ਜਾਨੇ ਕਹਾਂ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਸਰਬ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ ਜਹਾ ਤਹਾਂ ਖੋਜਤੇ ਫਿਰਯੋ ਪਰੰਤੂ ਹਜੂਰ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਤਿਸਨੇ ਕਹੂ ਨ ਪਾਯੇ। ਤਬ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਕੀ ਓਰ ਗਵਨ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਕਿਤ੍ ਪੁਨਾ ਲੌਟ ਕੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਮੈ ਹੀ ਆਇ ਜਾਤੋ ਭਯੋ । ਆਗੇ ਆਵਤੇ ਕੋ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਭਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿੰਘ ਮਿਲਤੋ ਭਯੋ। ਤਬ ਦੋਨੋ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮਿਲਕੇ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਕੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤ੍ ਭਾਈ ਪਰਧਾਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੂਛਜੋ ਕੇ ਹੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਦਿਨ ਸਰਬ ਅਪਨੇ ਸੰਬੰਧੀਓਂ ਕੇ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ ਕੋ ਭੀ ਗਏ ਥੇ ਔ ਤਹਾਂ ਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਨੇ ਕਜਾ ੨ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰੀ ਥੀ ਔ ਕੈਸੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਓ ਥੋ ਐਸੋ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ ਹੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਧੰਨਜ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਮਨ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਕ੍ਰਮਰਵਤ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਸੇ ਜੁੜਜੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ਅਬ ਸਵਾਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਪਰਬਕੇ ਦਿਨ ਕੀ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਕੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਦਿਨ ਸਵਾਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਹੁਈ ਇਸਨਾਨ ਆਦੀ ਨਿਤਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਰਵਿ ਗ੍ਰਾਸ ਸਮੇ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਟੋ ਕੋ ਘੋੜੇ ਹਾਥੀ ਸ੍ਵਰਣ ਰਜਤ ਕੇ ਭੂਖਣ ਆਦਿਕ ਤਥਾ ਪਟੰਬਰ ਪਸਮੰਬਰ ਆਦਿਕ ਬਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾਂ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਤਦਨੰਤਰ ਸਰਬ ਸਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਵਿਦਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮੰਦ੍ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਐਸੋ ਹੁਕਮ ਫੁਰਮਾਤੇ ਭਏ ਈਹਾਂ ਪਹਰਾ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਹਮਾਰੀ ਆਗਜ਼ਾ ਬਿਨਾ ਅਪਨੋ ਬਿਰਾਨੋ ਕੋਈ ਭੀ ਭੀਤਰ ਨਾ ਆਵਨੇ ਪਾਵੇ। ਐਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਖਟ ਯਾਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹੇ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਉਥਾਨ ਹੋਕੇ ਐਸੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜੈਸੇ ਤਮ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਦਿਨ ਕਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੋ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਨੇ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਾਸ ਕੇ ਦਿਨ ਕਾ ਸਮਾਚਾਰ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੇ ਦੇਖਯੋ ਹੈ ਸੋ ਸਮਸੁ ਤੁਮ ਕੋ ਸੁਣਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਬੇ-ਦੀਸ ਜੀ ਕੀ ਅਪਾਰ ਗਤਿ ਹੈ ਕੋਈ ਕੁਛ ਕਹ ਨਹੀ ਸਕਤੋ ਹੈ । ਅਬ ਤੁਮ ਅਪਨਾ ਸਮਾਚਾਰ ਸੁਣਾਇ ਦੇ ਜੋ ਕੁਛ ਤੁਮ ਨੇ ਦੇਖਜੋ ਹੈ। ਮੁਕਤੀ ਕੋ ਪਾਰ ਕੋ ਤੀਰ ਦਿਖਾਇ ਖੇ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਜੋ ਤੀਰਥੋਂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਣੇ ਕੋ ਪਠਾਯਾ ਥਾ ਸੋ ਤੁਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੋ ਗਏ ਐਸੀ ਸ੍ਰੀਘ੍ਰ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਆਏ ਇਸ ਮੈ ਕਿਆ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ–ਹੇ ਸਾਧੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਯਮਨਾ ਆਦੀ ਸਰਬ ਤੀਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਮੈ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਏਕ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸ਼ਤ੍ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਰਖਣੇ ਅਰਥ ਮੁਝ ਕੋ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੋ ਭੇਜਜੋ ਥੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਜੈਸੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ ਕਾ ਹੁਆ ਥਾ ਸੋ ਸਰਬ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਵੇਦਨ ਕਰ ਦੀਓ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿੰਘ ਚਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਦੋਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ। ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਆਂਵਤੇ ਕੋ ਦੇਅ ਕੋ ਸਾਹਿਬ ਮੰਦ ੨ ਮੁਸਕਰਾਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਦਾਸੇ ਮੈਂ ਸੇ ਗੂਢ ਗਤੀ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਾ ਜਾਨਤੋ ਭਯੋ। ਇਤਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿੰਘ ਸਹਤ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਦਖਣਾ ਦੇਕ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸਰਬ ਸੁਖੋਂ ਕੇ ਘਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਤੇਜ ਦੇਖ ਕੇ ਸਰਪੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦੋਨੋ ਕੇ ਨੇਤ੍ ਕਮਲ ਦ੍ਰਵ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਜਲ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲ ਪਰਤੋ ਭਯੋ। ਸਰਪੀ ਨਾਮ ਘ੍ਰਿਤ ਕੋ ਹੈ ਸਨ-ਮੁਖ ਠਾਢੇ ਹੋਕੇ ਗਦ ਗਦ ਬਾਨੀ ਸੇ ਤ੍ਰਭੁ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਆਦਰ ਸੇ ਭੁਜਾ ਪਕਰ ਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਕੇ ਤਿਸ ਕੀ ਪੀਠ ਪਰ ਅਪਨੋਂ ਹਸਤ ਕਮਲ ਫੇਰਕੇ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਔ ਦੁਨਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਸਿਖ ਸਮੁਦਾਯ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠੇ ਹੈ ਕਿੰਚਤ ਹਸ ਕੇ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਔ ਦੁਨਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਿਸ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਿ੍ਤਾਂਤ ਸੁਨਨੇ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਅਹੋ ਹੇ ਮਾਤਾ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਦਿਨ ਏਕ ਬਡੋ ਆਸਚਰਯ ਸ੍ਵਪਨੋ ਹਮਨੇ ਦੇਖਯੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੇ ਭੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਨੰਦ ਕੋ ਜਨਕ ਵੋ ਸ੍ਵਪਨੋ ਹੈ। ਕਥਨ ਕਰਨੇ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਬੁਧੀ ਚਕਿਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸ੍ਰੋਤਾ ਕੀ ਕਯਾ ਬਾਤ ਹੈ ਕੁਛ ਅਧਭੁਤ ਕਥਾ ਹੈ ਕਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮੁਖਆਈ ਬਾਤ ਰਹਿਤੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮਾਤਾ ਅਨੰਤੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਹ ਆਪ ਕਹਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਕਿਉਂ ਸੰਕੁਚਤੇ ਹੋ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ—ਹੇ ਮਾਤਾ ਸੁਨੋ ਜਬ ਹਮ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਦਿਨ ਮੰਦਰ ਅਪਨੇ ਮੈ ਸੋਵਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਹਮ ਸ੍ਵਨ ਮੋ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਏਕ ਸਿਖ ਹਮਾਰੇ ਸੰਗ ਹੈ ਔਹ ਹਮ ਕੈਲਾਸ ਮੈ ਜਹਾ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਧਜ਼ਾਨ ਨਿਸ਼ਠ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਜਟਾ ਜੂਟ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀਕੀ ਧਾਰਾ ਨਿਕਸ ਕੇ ਕ੍ਰਮ ੨ ਸੇ ਸਾਗਰ ਮੈ ਜਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਔ ਅਗਸਤ ਰਿਖੀ ਨੇ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸਮੁੰਦ੍ ਕੋ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰਲੀਓ ਥੋ ਤਿਸ ਕੋ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਨੇ ਹੀ ਅਪਨੇ ਜਲ ਸੇ ਪੂਰਣ ਕੀਓ ਹੈ। ਤਹਾ ਕੈਲਾਸ ਮੈ ਤਿਸ ਸਿਖ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈ ਤਹਾ ਪਰਮ ਸ੍ਵਛ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਹਮ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਤ ਭਏ। ਕੈਸੋ ਕੈਲਾਸ ਹੈ ਜੋ ਰਜਤ ਸਵਰਣ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਧਾਤੂਆ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਹਜੋ ਹੈ ਜਬ ਹਮ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੂ ਕੋਥਿਤ ਭਏ ਤਬ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਭੂ ਜੀ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਉਥਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਰੁਦ੍ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸਨ ਕਰਕੇ ਹਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਵਾਮ ਅੰਗ ਮੈਂ ਇਸਥਿਤ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਗਿਰਜਾ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਪਰਸਪਰ ਸ੍ਵਾਗ੍ਰਾਚਾਰ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਔਰ ਬਹੁਤ ਸੀ ਬਾਤੈ ਉਮਾਵਰ ਸੇ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤਯੋਂ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਿਰ ਬੀਤਗਜੋ ਤਬ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਹਮਾਰੀ ਆਂਖ ਖੁਲ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਐਸੀ ਅਦਭੁਤ ਗਤੀ ਸਪਨੇ ਕੀ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਚਟ ਪਟੀ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ਮਾਤਾ ਅਨੰਤੀ ਕੇ ਮਿਸ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸ੍ਵਪਨ ਗ੍ਰਹਨ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਉਲਾਸ ਸੇ ਉਮਗ ਕਰ ਉਠਜੋ ਤਿਸ ਕੇ ਨੇਤ੍ ਜਲ ਸੇ ਪੂਰਣ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਔ ਕੰਠ ਤਿਸ ਕੋ ਰੁਕ ਗਯੋ ਹਾਥ ਬੋੜ ਕੇ ਬੋਲਾ॥

ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਚਰਾ ਚਰਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਮਿਸ ਨਾਮ ਬਹਾਨਾ ਬਨਾਇ ੨ ਕਾਹੇ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੋ॥ ਯੇ ਸਾਰੋ ਚਰਿਤ੍ ਤੋ ਆਪਨੇ ਹੀ ਸਾਖਯਾਤ ਮੁਝਕੋ ਦਿਖਾਯੋ ਹੈ॥ ਤਾਵਤ ਨਾਮ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਮੁਝ ਕੋ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੋ ਪਠਾਯੋ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਨਾ ਆਪਨੇ ਹੀ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰੇਰਕੇ ਤੀਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਕਰਕੇ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੋ ਓਰ ਤੋਰ ਦੀਓ ਪੁਨਾ ਆਪਹੀ ਪੰਚ ਅਸਵਾਰ ਸਹਤ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਮਿਲਕੇ ਰਾਂਵਰ੍ਯਾਸ ਕੇ ਸਮੇ ਤੀਰਥਿ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੋ ਮਹਾਤਮ ਸੁਨਾਇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਹਟਾਇ ਕੇ ਕੁਰੁ ਛੇਤ੍ਰ ਮੇਂ ਪਠਾਇ ਕੇ ਆਪ ਗੁਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ॥ ਮੈ ਚਾਰੋ ਔਰ ਦੇਖ ਰਹਜੋ ਪਰੰਤ ਦੇਖਨ ਪਰੇ ॥ ਜਬ ਹਮ ਨੇ ਤੀਰਥ ਮੇਂ ਚਭਕੀ ਲਗਾਈ ਤਬ ਆਪ ਮਝਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਮੇਰੀ ਭੁਜਾ ਪਕੜਕੇ ਉਮਾਪਤਿ ਕੇ ਸਮੀਪ ਲੈ ਗਏ ਤਹਾਂ ਜਟਾ ਧਰਕੀ ਜਟਾ ਸੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਨਿਕਸੀ ਹੈ ਤਿਸਮੈ ਮੇਰੇ ਸਹਤ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਸੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਜਬ ਚਾਰ ਘਟੀ ਬੀਤੀ ਪੰਚਮ ਘਟੀ ਕੇ ਅਮਲ ਮੈ ਤਬ ਮੈ ਕੁਰੁਛੇਤ੍ਰ ਕੇ ਜਲਮੈ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸਯਾ ਅਤਿ ਅਸ਼ਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ॥ ਬਹੁਰ ਐਸੋ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਪਨੇ ਮੈ ਭੀ ਨ ਦੇਖਤੋ ਭਯੋ ਤਬਸੇ ਮੁਝਕੋ ਤਾਲਾ ਬੇਲੀ ਸੀ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖ ਨਿਧਿ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਦਿਕ ਤੀਰਥ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਮੈ ਬਸਤੇ ਹੈ ਏਕ ਤੀਰਥ ਕੀ ਕਯਾ ਕਥਾ ਹੈ ॥ ਹੇਵਿਭੋ ਤੀਰਥੋਂ ਕੋ ਭੀ ਤੀਰਥ ਪਦ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਆਪਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮ ਹੈ ॥ ਹੇ ਨਾਥ ਅਪਨੀ ਮਾਯਾ ਦਿਖਾਇਕੇ ਮੁਝਕੋ ਕਿਉਂ ਭਰਮਾਵਤੇ ਰਹੇਹੋ ਪਰੰਤੂ ਐਸੇ ਛਲਤ੍ਰਿਮਿਕ ਰੂਪ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੁਛ ਆਜ ਨਏ ਨਹੀ ਹੈਂ ਆਪਕੇ ॥ ਮਹਾ ਪਤਿਤ ਕੇਤੁ ਔਰ ਰਾਹੂ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ ਮਾਂਕੇ ਗ੍ਰਾਸਿਕ ਆਪਨ ਬਨਾਇ ਦੀਏ ਹੈਂ ਛੀਰ ਸਾਗਰ ਕੇ ਮਥਨ ਸਮੇ ਏਕ ਮੰਦਾਚਲਕੇ ਊਪਰ ਕੇ ਭਾਗਕੋ ਥਾਂ ਭਨ ਹਾਰੋ ਦੂਸਰੋ ਕਛਪ ਕੋ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਮੰਦ੍ਰਾਚਲਕੇ ਨੀਚੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ ਕੋ ਮਥਕੇ ਚਤੁਰਦਸ ਰਤਨ ਨਿਕਾਸਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਮੋਹਨੀ ਰੂਪ ਛਲਸੇ ਧਾਰਕੇ ਸੁਰਾਸੁਰ ਆਦਿਕ ਸਭਕੋ ਮੋਹਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਵਨ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਅਸੁਰ ਪਤਿ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਕੂੰ ਛਲਨੇ ਗਏ ਆਪ ਭੀ ਛਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਜੋ ਨਿਰ ਬਿਖ ਪਰਮ ਗਯਾਤ ਗੋਯ ਅਨੀਲ ਕੰਠੀ ਕੋ ਬਿਖ ਸਹਤ ਕਰਕੇ ਬਿਖਧਰ ਨੀਲ ਕੰਠ ਬਨਾਏ ਦੇਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਜਗਤ ਅਪਨੇ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਮੇ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਮਾਰਤੋ ਹੈ ਅਪਨੇ ਦ੍ਵਾਪੁਰ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈਂ ਛਲ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨੇ ਮਾਤੁਲ ਸੇ ਪਾਪ ਕਰਵਾਇ ਕੇ ਸਦੋਸ ਕਰਕੇ ਕੰਸਕੋ ਮਾਰਕੇ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਕੋ ਰਾਜ ਦੇਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਛਲ ਸੇਹੀ ਰੁਕਮਣੀ ਕੇ ਬਿਵਾਹਕੇਮਿਸਮਦਕਰਕੇ ਮਤ ਮਹਾਂਬਲੀ ਸਿਸੁਪਾਲ ਜਰਾਸੰਧ ਆਦਿਕ ਦੁਸ਼ਟ ਰਾਜਯੋਂ ਕੇ ਮਦ ਕੋ ਨਸ਼ਟ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਬ੍ਰਜ ਮੈ ਲੀਲਾ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਗਿਰ ਗੋਵਰਧਨ ਕੋ ਹਸਤ ਕਮਲ ਪਰ ਧਾਰਨੋ ਇੰਦ੍ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਦ ਨਸ਼ੂ ਕਰਨੋ ਗੋਪ ਗੋਪਜੋਂ ਕੇ ਸੰਗ ਬ੍ਰਜ ਮੈ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕੋ ਕਰਨੋ ਆਦਿਕ ਛਲ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਆਪਕੀ ਸਦਾ ਸੇ ਹੀ ਜਗਦ ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਕੁਛ ਨਵੀਨ ਆਪਨੇ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਮੇਰੀ ਭੁਜਾ ਪਕਰਕੇ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਧਰ ਕੇ ਪਾਸ ਲੈ ਗਏ ਹੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਦਿਨ ਔ ਅਬ ਆਪ ਭੋਰੀ ਬਾਤੈਂ ਕਰ ਕਰਕੇ ਆਜ ਸ੍ਵਪਨਾ ਬਤਾਇਕੇ ਹਮਕੋ ਭ੍ਰਮਾਵਤੇ ਹੋ ॥ ਐਸੇ ੨ ਕਹਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਬਸ ਹੋਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਮੂਰਛਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ॥ ਔ ਜਿਤਨੇ ਸਭਾ ਕੇ ਲੋਕ ਥੇ ਸੋ ਸਨਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਅਤਿ ਅਸ-ਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਸਕੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨਸੈ ਜਗਦ ਭ੍ਰਮ ਸਭ ਨਸ਼ੂ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੋ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਕੋ ਤਿਸਕੂੰ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ॥ ਔਰ ਸਾਰੇ ਸਭਾਕੇ ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤੁਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਸਾਖਯਾਤ ਭਗਵੰਤ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਭਯੇ ॥ ਕੋਈ ਓਈ ਕੁਤਰਕ ਦੁਸ਼ੂ ਅੰਤਹਕਰਣ ਵਾਲੇ ਉਠਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕ ਸੁਧ ਸਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਕੀ ਸੀਤਲਤਾ ਸੇ ਜੁਡਜਡਾਏ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਬਡੇ ਬਲਸੇ ਸੀਤ ਜ੍ਵਰ ਚਢ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਜੁੜਾਇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਜੋ ਸਰਧਾਲੂ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਹੈਂ ਵੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਨਿਧਾਘ ਮੈ ਜਲਤੀ ਹੁਈ ਖੇਤੀ ਕੇ ਊਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਸਟੀ ਹੋਏ ਸੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਹਰੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਤਦ ਵਤ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਯਸ਼ ਕੂੰ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਅਤੀਵ ਮਨ ਔ ਪਦਮਵਤ ਮੁਖ ਪੰਕਜ ਉਨਕੇ ਖਿੜ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਧਨਜ ਭਾਗ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਏ ॥ ਮਾਈ ਅਨੰਤਜੋ ਵਾਚ ॥ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮੇਰੇ ਸਮਾਨ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਆਜ ਧਨਜ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਤੁਸਾਰੀ ਮਾਤ ਕਹਾਤੀ ਹੂੰ ॥ ਆਪ ਸਾਖਜਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਰੂਪ ਹੋ ਈਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਹੋ ਸਭ ਚਰਾ ਚਰਕੇ ਉਤਪਾਦਕ ਪਾਲਕ ਸੰਹਾਰਕ ਹੋ ਆਪ ਕਾ ਕਾਰਯ ਏਕ ਅਬਲਾ ਹੋਕੇ ਫਿਰ ਤੁਜ ਈਸ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕਹਾਂਤੀ ਹੋਂ ਯਾਂਤੇ ਏਹ ਅਕਰਣ ਕਰਣ ਰੂਪ ਮੇਰਾ ਅਪਰਾਧ ਛਿਮਾ ਕਰੋ ॥ ਐਸੇ ਅਪਨੋ ਅਪ੍ਰਾਧ ਖਿਮਾਪਨ ਕਰਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਦੇਤੀ ਭਈ ਹੇ ਸੋਭਾ ਕੇ ਸਦਨ ਇਸ ਲੋਕ ਕੀ ਕਯਾ ਬਾਤ ਹੈ ਤੀਨੋਂ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਅਧਿਕ ਸੇ ਅਧਿਕ ਯਸ ਔ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੰਯੁਕਤ ਤੁਮ ਚਿਰੰਜੀਵ ਹੋਵਹੁ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰਾਦਿਕ ਪਰਿਵਾਰ ਕਰਕੇ ਫੂਲੇ ਫਲੋ ਜਿਸਕੋ ਦੇਖਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੋ ਤੁਮਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਜਨ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਬਨ ਸਮ ਖਿਰੈ ਰਹੈ ਔ ਸ਼ਤ੍ਰੂਆਂ ਕੋ ਸੀਤ ਜ੍ਵਰ ਚਢਯੋ ਰਹੈ ॥ ਜਿਸ ਤੁਮਾਰੇ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੋ ਦੇਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਖਕੇ ਸਦਾ ਸੀਤਲ ਰਹੈ ਮੇਰੋ ਤਨ ਮਨ। ਔਇਸ ਗਜਨੀਚਰ ਪਰ ਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕਰੋ ਤੁਮਾਰੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਇਸਕੋ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੋ ਹੋਵੇ ਔ ਸੰਤੋਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ । ਐਸੇ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ ਪ੍ਰਭਜੀ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਥਾਅਸ੍ਤੁ ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵੋ ਹਮਨੇ ਅਬ ਇਸਕੋ ਸੰਤੋਖ ਦਾਨ ਦੀਆ॥। ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਏਕ ਛੰਦ ਕਰਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ॥

ਸ੍ਰੈਯਾ—ਭਾਨ ਉਦੇ ਬਿਨ ਜਜੋਂ ਕੁਲ ਕੋਕਨ ਜੈਸੇ ਚਕੋਰ ਮਯੰਕ ਬਿਨਾ ਹੈ॥ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਜੋਂ ਬਿਨ ਸ੍ਵਾਤੀ ਜੀਮੂਤਕੇ ਜਜੋਂ ਰਜਨੀ ਅਰ ਵਿਦ ਨਿਭਾ ਹੈ॥ ਨੀਰ ਬਿਹੀਨ ਜਜੋਂ ਮੀਨ ਬਿਦੀਨ ਹੈ ਜਜੋਂ ਕਰ ਸਾਯਲ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰਸਾ ਹੈ॥ ਜਜੋਂ ਬਨਿਤਾ ਤਰਣਾਵ ਬਿਨਾ ਪਤਿ ਯਾਸਮਏ ਅਸ ਮੇਰੀ ਦਸਾ ਹੈ॥ ਇਸ ਰੀਤਕੀ ਉਤਕ੍ਰੀਸ੍ਟ ਵੈਰਾਗ ਯੁਕ੍ਤ ਦਸਾ ਦੇਖਕੇ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਕੀ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਧਨਜ ਹੈਂ ਜਿਸ ਨੇ ਤੀਬਰ ਵੈਰਾਗ ਕੋ ਧਾਰਕੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭਮੋਹ ਆਦੀ ਆਸੁਰੀ ਸੇਨਾ ਕੋ ਜੀਤ ਕੇ ਸਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਲਗਾਯੋ ਹੈ॥ ਜੋ ਸਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਸਰਧਾ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕਮਾਵਤੋ ਹੈ ਸੋ ਤ੍ਰਿਣਸੇ ਸੁਮੇਰੂ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਹਜੂਰ ਨੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਤੂੰ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਜਾਏ ਕੇ ਸਤਦ੍ ਗੰਗਾਕੇ ਜਲ ਸੇ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਕਰਮੰਡਲ ਪੂਰ ਲਜਾਵੋ। ਸਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਮਾਨੋ ਕੇ ਸਿਖ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਕਰ-ਮੰਡਲ ਭਰ ਲਜਾਵਤ ਭਯੋ॥ ਤਬ ਸ੍ਰਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤਿਸ ਜਲ ਕੇ ਛਟੇ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਮਾਰੇ ਕਿ ਕਿਧੋ ਕੋਈ ਟੋਨੋ ਸੋ ਕੀਓ ਹੈ। ਮਾਰ ਨੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਰਿਦੇਸੇ ਅਗਜਾਨ ਜਨਜ ਤਮ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਔ ਭਾਨੁ ਵਤ ਰਿਦੇ ਮੈ ਸਕ੍ਰੀਓ ਸਹਤ ਗਜਾਨ ਉਦੈ ਹੋ ਆਵਤੋ ਭਯੋ॥ ਜਿਸ ਪਦ ਕੋ ਯੋਗੀ ਜਨ ਬਡੇ ੨ ਸਮਾਧੀ ਯੋਗ ਧਾਰਣਾ ਆਦਿਕ ਯਤਨੋ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਜਿਸ ਪਦਕੋ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਆਦੀਓਕ੍ਰ ਵਿਧੀ ਸੇ ਯਗ ਤਪ ਦਾਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਔ ਵੇਦ ਆਦਿਕ ਵਿਦਜਾ ਅਧਜੈਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੋ ਕਠਿਨ ਹੈ ਔ ਜੋ ਪਦ ਕਲਪੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਧਜਾਨ ਮੈਂ ਇਸਿਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੋ ਕਠਿਨ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਪਦ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਛਿਨਕ ਮੈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ॥ ਯ੍ਹੋ ਸਭ ਸਤ ਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਹੈ ਸਤ ਸੰਗ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਿਸੀ ਔਰ ਦੇਵਤਾ ਅਥਵਾ ਤੀਰਥ ਤਪ ਯਗ ਆਦੀਕੋ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਤਿਸਕੀ ਉਪਮਾ ਸਤ ਸੰਗ ਕੋ ਦਈ ਜਾਵੇ ॥ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਤਸੰਗ ਹੀ ਹੈ ਔਰ ਸਤ ਸੰਗ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯਾਂ ਤੇ ਸਤ ਸੰਗ ਆਪ ਹੀ ਉਪਮਾਨ ਹੈ ਔ ਆਪ ਹੀ ਉਪ ਮੇਯ ਹੈ ॥ ਏਹੁ ਸਤ ਸੰਗ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਪਰਮ ਰਸਾਯਣ ਹੈ ਏਹ ਸਤ ਸੰਗ ਸਰਬ ਸੁਖੋਂ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਾਤੇ ਹੈ ॥ ਯੋ ਸਤ ਸੰਗ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਕਲਪ ਤਰੂ ਹੈ ਸਤ ਸੰਗ ਕਸਮਲ ਨਾਮ ਪਾਪੋਕੇ ਹਰਨ ਹਾਰੋ ਹੈ ਜਿਸ ਸੁਧ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਭੂਮੀ ਮੈ ਸਤ ਸੰਗ ਰੂਪੀ ਦੇਵਤਰੂ ਉਤ ਪਤ ਹੋ ਤੇ ਹੈ ਸੋ ਚਿਤ ਸਰਬ ਦਾਕਾਲ ਸੋਭਤੋ ਹੈ॥ ਇਸ ਸਤਸੰਗ ਰੂਪੀ ਦੇਵ ਤਰੂਕਾਨਿਸ-ਕਾਮ ਧਰਮ ਮੂਲਹੈ ॥ ਤਥਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੁਭ ਕ੍ਰਿਯਾ ਰੂਪ ਸਾਖਾ ਪ੍ਰਸਾਖਾ ਹੈ ॥ ਸੁਭ ਕਰਮ ਨਿਸਕਾਮ ਰੂਪ ਇਸ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਹੈ ॥ ਹਰਿਛਗਤਿ ਇਸਕੇ ਪੁਸਪ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਇਸਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਹੈ ਮੁਕਤਿ ਇਸ ਦੇਵ ਤਰੂ ਕੋ ਫਲ ਹੈ ॥ ਯੋ ਸਤਸੰਗ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਪਰਮ ਪਾਰਸ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਉਤਮ ਪਾਰਸ ਅਸ੍ਰ ਧਾਤੁਕੋ ਕੰਚਨ ਕਰ ਡਾਰਤੋ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਤ ਸੰਗਭੀ ਬ੍ਰਾਹਮ ਣ ਤੇ ਆਦੀ ਲੈਕੇ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍-ਯੰਤ ਸਰਬ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰ ਡਾਰ ਤੋ ਹੈ ਪਾਰਸ ਮੈ ਅਰ ਸੰਤ ਮੈ ਬਡੋ ਅੰਤਰੋ ਜਾਨ ॥ ਵੈ ਲੋਹਾ ਕੰਚਨ ਕਰਹ ਵੈ ਕਰੈ ਆਪ ਸਮਾਨ ॥ ਐਸੇ ਨਿਰਮਲ ਅਤਿ ਸ੍ਵਛ ਸਤ ਸੰਗ ਕੋ ਮਹਾਤਮਾ ਜਨ ਸੇਵਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਕੀ ਧੂਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤੀ ਹੈ ਏਹ ਬਾਤ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਤਜੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ਜੋ ਕੋਈ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਜਿਤਨੇ ਚਰਣ ਚਲਕੇ ਸਤ ਸੰਤ ਮੈ ਜਾਤੋ ਹੈ ਉਤਨੇ ਏਕ ੨ਚਰਣ ਮੈ ਤੀਰਥ ਰਾਜ ਪ੍ਰਯਾਗ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਸਰਬ ਵਿਸ੍ਨੂ ਕੇ ਹਰਣ ਭਰਣ ਕੂੰ ਏਕਸਤਸੰਗ ਹੀਸਾਮਰਥ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਤ ਸੰਗ ਕੀਓ ਹੂਐ ਬਜਰਥ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦਾ ਸੇਸਨਾਗ ਜੀ ਬਜਾਸ ਪਰਾਸਰ ਵਸ਼ਿਸ੍ਠ ਬਾਲਮੀਕੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ਮੁਨੀਸ੍ਵ ਕੇਵਲ ਏਕ ਸਤ ਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੂੰ ਗਾਵਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਜਿਸਕੇ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਮੈ ਸਤਸੰਗ ਅਪਨੋ ਪਗਟਿਕਾ ਤੋ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਅਪਗੁਨੋ ਕੋ ਮੇਟਕੇ ਸੁਧਕਰ ਲੇਤੋ ਹੈ॥ਜਹਾ ਸਤ ਸੰਗ ਕੇ ਚਰਣ ਟਿਕਤੇ ਹੈ ਤਹਾਂਹੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੇ ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਨੂ ਭਗਤੀ ਆਦਿਕ ਸਮਸ੍ਤ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਆਇ ਬਿਰਾਜਤੀਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਤ ਸੰਗਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਕੋ ਮੇਰੀ ਵਾਰੰ ਵਾਰ ਅਤੀ ਆਦਰ ਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮਹੋਵੇ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਕੋ ਪਰਮ ਪਦਕੀ ਪ੍ਰਾਪ-ਤੀ ਭਈ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਭੀ ਸਤ ਸੰਗ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਛ ਯੁਕ੍ਤ ਅਵ ਲੋਕਨ ਕਰੈ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਭੀ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਸਿਧ ਹੋਜਾਵੈ ॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਯੋਗ ਯਗਜ ਤਪ ਦਾਨ ਤੇ ਸੰਤ ਸੰਗ ਗੁਰੂ ਮਾਨ। ਸਰਬ ਸੁਖਨ ਕੀ ਖਾਣੀ ਯਹ ਸੰਤ ਸੰਗ ਭਗਵਾਨ ॥ ਅਥਵਾ ਸੰਤ ਸੰਗ ਪਰ ਮਾਨ ॥ ਐਸੋ ਪਾਠ ਜਾਨ ਲੇਨੋ॥

ਓਂਤਤ ਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੂਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖਜਾਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਚਰਣ ਸਿਖਜ ਤੇਨ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਵਿਨੋਦੇਨ ਸੇਰ ਸਿੰਘੇਨ ਵਿਰਚ ਤੇਨ ਨਾਮ ਤ੍ਰਯੋ ਦਸ਼ੋ ਅਧਜਾਯ ॥ ੧੩ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੪ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਹਰਾ—ਪੁਨ ਰਵੀ ਨੰਦਨ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਬੇਦੀ ਰਾਇ ॥
ਦੁਸ਼੍ਟ ਤੁਰਕ ਤਰੁ ਨਾਸ ਕਰ ਸੰਤਨ ਕੀਨ ਸਹਾਇ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਸੈਦੂ ਯੁਧ ਕਥਨੰ ॥

ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਬਨਾਇ ਥਾਪਨ ਕੀਓ ਤਬ ਦਿਨ ੨ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਕੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਢਨੇ ਲਾਗਜੋ ਸਰਬ ਰਾਜੇ ਰਣ-ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਤਾਬਜਾ ਮੈ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ੧੮ ੭੫ । ੭੬ ਪੰਜਹਤਰੇ ਛਿਹਤ ਰੇਸੈ ਸਰਕਾਰ ਮੁਲਤਾਨ ਔ ਕਸਮੀਰ ਦੇਸ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਜੀਤ ਕੇ ਅਪਨੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਲੀਏ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਖੁਰਾ ਸਾਂਨ ਦੇਸਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਰਾਵਲ-ਪਿੰਡੀਕਾ ਚੌਗਿਰਦਾ ਛੁਡਾਇ ਲਿਆ ਔ ਤਰਕੋ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਨਿਕਾਸ ਦਿਆ ॥ ਕਸਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾ ਰਹੀਸ ਖਤ੍ਰੀ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਲਲੂਆ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ੨ ਸੂਰ-ਬੀਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਧਨੀ ਪੋਠਵਾਰ ਆਦਿਕ ਦੇਸੋਂ ਮੈ ਸੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਆਪ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰਤੇ ਭਏ ॥ ਏਕਾਦਿਨ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕਾਪ੍ਵਾਹ ਉਲੰਘ ਕੇ ਤੁਰਕ ਹਜਰੋ ਸ਼ਹਰ ਕੋ ਲੂਟਨੇ ਆਇ ਪਰੇ ॥ ਇਧਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਲਲੂਆ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਹਜਰੋ ਸੇ ਦਸ ਬਾਰਾ ਕੋਸ ਉਰੇ ਪੰਜੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇਸਮੀਪ ਉਤ-ਰਜਾ ਹੁਆ ਥਾ ਤਿਸਕੋ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘੋ ਸਹਤ ਬਨ ਮੈ ਸਿਕਾਰ ਖੇਲਤੇ ਕੋ ਕਿਸੀ ਨੇ ਕਹ ਦੀਆ ਕੇ ਪਾਰ ਸੇ ਆਇਕੇ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਹਜਰੋ ਸ਼ਹਰ ਕੋ ਲੂਟ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔ ਖਤ੍ਰਾਣੀਆਂ ਕੇ ਧਰਮ ਭ੍ਰਸ੍ਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈ ਜਬ ਸੁਣੀ ਜੈਸੇ ਅਗਨੀ ਮੈ ਘ੍ਰਿਤ ਪਾਏ ਤੇ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕੋਪਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਏੱਕ ਅਸ੍ਵਾਰ ਕੋ ਸੇਨਾ ਕੀ ਓਰ ਭੇਜਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਤੁਮ ਸੀਘ੍ਰ ਚਢ ਆਓ ਹਮ ਪ੍ਰਮਥ ਹੀ ਤੁਮਾਰੇਸੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਸਰਦਾਰ ਆਪ ਐਸੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਉਹਾਂ ਹਜਰੋ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਆ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਰਖਜਾ ਨਮਿਤ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼੍ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਥੰਭ ਫੋਸ਼ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਤਾਤ ਬਾਲ ਹੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਏਥੇ ਔ ਉਨ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਬਲ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਜਾਇ ਪਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਜੈਸੇ ਪਸੂਆਂ ਕੇ ਸਮੁ ਦਾਯ ਪਰ ਬਡੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਜਾਇ ਪਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੀ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਐਸੇ ਭਾਗ ਚਲੇ ਜੈਸੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਔ ਸਜਾਰੋਂ ਕੇ ਝੁੰਡੋ ਕੇ ਝੁੰਡ ਉਠ ਭਾਗ ਤੇ ਹੈ ॥ ਹਜਾਰੋਂ ਤੁਰਕ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾਂ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਵਹ ਗਏ ਸੈਕੜੇ ਦਹਸਤ ਕੈ ਮਾਰੇ ਮਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਭਾਗਤੇ ਹੁਏ ਗਿਰ ੨ ਪਰਤੇ ਹੈਂ ਬਡੇ ੨ ਜਿਨ ਕੇ ਸਿਰ ਹੈਂ ਔ ਬਡੇ ੨ ਜਿਨਕੇ ਡੀਲ ਹੈਂ ਮਹਾ ਭਜ਼ਾਨਕ ਜਿਨਕੇ ਮੁਖ ਕੋ ਦਰਸਨਹੈਔ ਏਕ ੨ ਤੁਰਕ ਸਾ'ਰਾ੨ ਦੁੰਬਾ ਖਾਇ ਜਾਨ ਵਾਰੋ ਐਸੇ ੨ ਹਜਾਰੋਂ ਤੁਰਕ ਮਾਰ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਖਾਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਪੀਛੇ ਕੋ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜਾਇ ੨ ਕੇ ਅਟਕ ਨਦੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਡੂਬ ੨ ਮਰਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਕਾਯਰ ਤੁਰਕ ਸਸਤ੍ਰ ਪਕੜ ਕੇ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨਰੀ ਹੋਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਔ ਨਹੀ ਲੋਟਕੇ ਪੀਛੇ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕਿਤਨੀ ਕ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਪੀਛੇ ਲਾ'ਗੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘਹੁ ਕੇ ਆਗੇ ਭਾਗੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਸਰਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਮੈ ਡੋਬਕੇ ਪੀਛੇ ਹਟੇ ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਔਰ ਸੈਨਾ ਭੀ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ॥ ਸਰਬ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕੋ ਕੀਆ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਔ ਪਦਾਰਥ ਜਹਾਂ ਕੇ ਤਹਾਂ ਛੋਡ ਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਲੈਕੇ ਤੁਰਕ ਭਾ'ਗ ਗਏ ॥ ਤਬ ਸਾ'ਰੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਆ'ਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਨੇ ਇਸ ਸੰਕਟ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਹਮਾਰੀ ਐਸੇਸਹਾ'ਯਤਾ'ਕਰੀ ਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਥੰਭ ਤਪਤ ਕੋ ਛੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਥੀ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਘੇਰਾ ਪਾਇਕੇ ਖੜੋਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ਸਰਦਾਦ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ॥ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇ ਹਜੂਰ ਸਰਬ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਤੁਮ ਲੋਕ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਪਛਾਨ ਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਵਸਤੂ ਉਠਾਇ ਲੈ ਜਾਵੋ ਦੂਸਰੇ ਕੀ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਜੇ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਉਠਾਵੇਗੋ ਤਬ ਹਮ ਤਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣਾਂਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਜਾਇ ਦੇਵੈਂ ਗੇ ॥ ਰਾਜਾ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰ ਸਭੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਹੋਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਵਸਤੂ ਉਠਾਕੇ ਲੈ ਗਏ ॥ ਕਿਤਨਾ ਕ ਕਾਲ ਤਹਾਂਹੀਰਾਜਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਲਲੂਏ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਆ ਔ ਅਪਨੇ ਨਾਮ ਪਰ ਹਰੀਪੁਰ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪਰਬਤ ਮੇ ਨਗਰ ਬਸਾਵਤਾ ਭਯਾ ਔ ਏਕ ਕਿਲਾ ਰਚੜਾ ਭਯਾ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹਰੀ ਪੁਰ ਰਖਤੇ ਭਯੋ ਸੋ ਹਰੀ ਪੁਰ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਆਜ ਤਕ ਵੋ ਨਗਰ ਬਡੋ ਬਸਤੋ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾ'ਰ ਸੇ ਤੁਰਕੋ ਸੇ ਮੁਲਖ ਛੁਡਾਇ ੨ ਕੇ ਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਕਬਜੇ ਮੈ ਕਰਤੇ ਜਾਵੇ ॥ ਜਬ ਸਿੰਧੁਗੰਗਾ ਕੇਪਾਰਕਾਨੌਸ਼ਹਰੇ ਪ੍ਰਯੰਤਸਾ'ਦੇਸ ਅਪਨੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਕਰਲੀਆ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਦੇਖਕੇ ਕਾਬਲ ਪਤੀ ਕੇ ਬਡਾ ਮਨ ਮੈ ਕੋਪ ਹੋਤੇ ਭਯੋ। ਤਦਨੰਤ੍ ਅਪਨੇ ਵਜੀਰੋਂ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਉਨਕੇ ਸਾਥ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਮੈ ਜੌਨ ਸੇ ਬਡੇ ੨ ਕਾਮਲ ਫਕੀਰ ਕਹਾਵਤੇ ਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਉਨਸੇ ਮੁਲਾ-ਕਾਤ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਭਯੋ। ਯੇਹ ਪੰਜਾਬ ਕੇ ਕਾਫਰ ਲੋਕ ਡਾਕੂ ਹਮਾਰੇ ਮੁਲਕ ਕੋ ਲੂਟਤੇ ਦੇਸ ਕੋ ਦਬਾਤੇ ਚਲੇ ਆਤੇ ਹੈਂ। ਆਪ ਲੋਕੋ ਮੈ ਕੋਈ ਐਸਾ ਕਾਮਲ ਭੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਕਾਫਰੋਂ ਕਾ ਮੁਖ ਮੋੜਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੀ ਬਾਦਸਾਹੀ ਕੋ ਕਾਯਮ ਕਰੇ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਕਾਬਲ ਕੇ ਬਾਦਸਾਹੁਨੇ ਨੰਗੀ ਤੇਗ ਔ ਪਾਨੋਕਾ ਬੀੜਾ ਸਭਾ ਮੈ ਰਖ ਦੀਆ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਕਾਬਲੇਸ ਨੇ ਫੇਰ ਕਹਜਾ ਕੋਈ ਤੁਮਾਰੇ ਮੈਂ ਐਸੋ ਕਾਮਲ ਅਉਲਜਾ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜੋ ਇਸ ਬੀੜੇ ਕੋ ਉਠਾਇਕੇ ਕਾਫਰੋ ਕਾ ਆਗਾ ਲੇਵੇ। ਤਬ ਫਿਰ ਭੀ ਕੋਈ ਨ ਬੋਲਜਾ ॥ ਪੁਨਾ ਬਡੇ ਕੋਪ ਸਹਤ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਦੋਸਮਹੰਮਦ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਇਸ ਬੀੜੇ ਕੋ ਉਠਾਇਕੇ ਕਾਫਰੋਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਵੈਗੋ। ਸਾਰੀ ਤੁਰਕਾਨੀ ਕੋ ਵੋ ਆਜ ਸਿਰਮੌਰ ਹੋਵੈਗੋ। ਔ ਹਮ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਸਾਰੇ ਉਸਕੇ ਹੁਕਮ ਮੈ ਵਰਤੈਂਗੇ ਔ ਵੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਰਾਜ ਕੋ ਥਿਰ ਕਰਲੇ ਹਾਰੋ ਹਮ ਸਭ ਤੁਰਕ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਸਿਰਤਾਜ ਹੋਵੈਗੋ। ਐਸੇ ੨ ਕਾਬਲੇਸ ਦੋਸ ਮਹਹੰਮਦ ਕੋ ਕਹਨੋ ਸੁਣਕੇ ਸਭਾਕੇ ਬੀਚ ਮੇਂ ਏਕ ਗੋਦੜੀਆ ਫਕੀਰ ਬੈਠਾ ਥਾ ਸੋ ਉਠਕੇ ਪਾਨੋਂ ਕੇ ਬੀੜੇ ਕੋ ਔ ਤੇਗੋ ਕੋ ਉਠਾਇ ਕੇ ਬੋਲਾਕੇ ਮੈ ਕਾਫਰੋ ਕੋ ਮਾਰੋ ਗੋ॥ ਕੈਸੋ ਥਾ ਵੋ ਗੋਦੜਜਾ ਫਕੀਰ ਜੋ ਬਡੋ ਯਤੀ ਸਤੀ ਸੂਰਬੀਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਜਾ ਮੈ ਮਹਾ ਕੁਸ਼ਲਥਾ ਔ ਬਡੋ ਹਠੀ ਤਪੀ ਥਾ ॥ ਜਬ ਤਿਸ ਗੋਦੜਜੇ ਫਕੀਰ ਨੇ ਬੀੜੇ ਉਠਾਇ ਲੀਓ ਤਬ ਅਲੀ ੨ ਕਰਕੇ ਸਭ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਸਮੂਹ ਤਿਸਕੇ ਪੀਛੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਸਰਬ ਦੇਸੋਂ ਮੈ ਡੌਡੀ ਪਿਟਾਈ ਗਈ ਕੇ ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਫਰੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਜੰਗ ਕਰਕੇ ਗਾਜੀ ਥੀਕੇ ਛਿਸਤ ਕੋ ਜਾਵਨੋ ਹੈ ਤੁਰਕ ਗੋਦੜਜੇ ਫਕੀਰ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਆਇ ਜਾਵੇ। ਚਾਰ ਹਜਾਰ ਜੁਆਨ ਬਡੋ ਸੂਰਬੀਰ ਗੋਦੜਜੇ ਫਕੀਰ ਕੀ ਅਜ਼ਦਲ ਮੈ ਰਹਨੋ ਮੁਕਰਰ ਹੋਤੇ ਭਯੋ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤੀਨ ਲਾਖ ਅਸੀਂ ਹਜਾਰ ੩।੮੦੦੦੦ ਤੁਰਕ ਏਕਠੇ ਹੋਇਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਉਤਰਕੀ ਓਰ ਲੁੰਡਾ ਨਦੀ ਦਖਿਣ ਕੀ ਓਰ ਮਹਾਂ ਸੁਸ਼ਕ ਭਯਾਨਕ ਪਰਬਤ ਪੂਰਬ ਕੀ ਓਰ ਭੀ ਬਡੇ ੨ ਊਚੇ ਪਰਬਤ ਥੇ ਜਿਨ ਪਰਬਤੋਂ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਏਕ ਹੀ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਲੰਘਨੇ ਕੋ ਮਾਰਗਥੋ ਬਡੋ ਭੀੜ ਜੋ ਉਨ ਪਰਬਤੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਦੋਨੋ ਓਰ ਦਸ ੨ ਬੀਸ ੨ ਭੀ ਆਦਮੀ ਬੈਠਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਪਾਖਾਣੋ ਕੀ ਮਾਰ ਕਰੈ ਤਬ ਸਤ੍ਰੂਆਂ ਕੀ ਹਜਾਰੋਂ ਸੈਨਾਕੋ ਬਿਨਾ ਸਸਤ੍ਰ ਕੇ ਘਾਤ ਕਰ ਸਕਤੋ ਹੈ ॥ ਅਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਨੇ ਅਪਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੁਧੀ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਵੇ ਪਰਬਤੋਂ ਕੇ ਬੀਚ ਕੇ ਮਾਰਗ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਲੁੰਡੇ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਸ਼ਰਕ ਨਿਕਾਸ ਲੀਨੀ ਹੈ ॥ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਰਾਜ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਔ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਉਨ ਪਰਬਤੋਂ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਹੀ ਮਾਰਗ ਥਾ ਬਡੇ ਮੁਸਕਲ ਸੇ ਉਲੰਘ ਕੇ ਗਾਫਲੇ ਬਾਂਧ ੨ ਕੇ ਲੋਕ ਜਾਤੇ ਥੇ ਨਹੀ ਤੋ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਪਰਦੇਸੀਓਂ ਕੋ ਲੂਟ ਲੇਤੇ ਥੇ ਉਸ ਪਰਬਤ ਕੇ ਮਾਰਗ ਕੋ ਨਾਮ ਗਿਦੜ ਗਲੀ ਥੋ ॥ ਤਹਾਂ ਗਿਦੜ ਗਲੀ ਮਾਰਗ ਪਰ ਪੈਂਤੀਸ ਹਜਾਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮਾਰਗ ਕੋ ਰੋਕ ਕੇ ਉਤਰੀ ਹੁਈ ਥੀ ॥ ਤੀਨ ਲਾਖ ਅਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਤੁਰਕ ਪਿਸ਼ੋਰ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਚਲਕੇ ਆਵਤੇ ਭਯੇ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਕੁਲ ਤੁਰਕ ਚਾਰ ਲਾਖ ਔ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਹਜਾਰ ਜਮਾ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ਇਸ ਓਰ ਸਿੰਘੋਨੇ ਨਸ਼ੈਹਰੇ ਕੀ ਭੂਮੀ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਕੋਸ ਦਸਕ ਪੀਛੇ ਹਟਕੇ ਸੈਦੂ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਮੈਂ ਡੇਰਾ ਆਇ ਕੀਆ ॥ ਉਸ ਸਮੈ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਚਾਰ ਹਜਾਰ ਘੋੜ ਚੜੀ ਫੌਜ ਥੀ ਔ ਛੇਹਜ਼ਾਰ ਪੈਦਲੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਥੀ ਔ ਜੰਗੀ ਫੌਜ ਕੁਲ ਦਸ ਹਜਾਰ ਥੀ ਔ ਚਾਰਕ ਹਜਾਰ ਕਹਾਰ ਆਦਿਕ ਟੈਹਲੀਆਂ ਆਦਿਕ ਥੇ ਕੁਲ ਚੌਦਾ ਹਜਾਰ ਆਦਮੀ ਕੀ ਜਮਾ ਥੀ ॥ ਤਥਾ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਪਾਸ ਦੁਆਦਸ ਬਡਜਾਂ ਤੋਪਾਂ ਥੀਆਂ ਔ ਚੌਬੀਸ ਛੋਟੀਆਂ ਘੁੜਵੈਲਾਂ ਤੋਪਾਂ ਥੀਆਂ ॥ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪਰਵਾਨੋ ਜਾਏ ਕੇ ਆਪ ਆਪਨੀ ਸਾਰੀ ਸੈਨਾ ਲੈਕੇ ਜਲਤੀ ਪਹੁਚੋ ਇਤਨੀ ਤੁਰਕਾਨੀ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਲੀਏ ਏਕੱਠੀ ਹੁਈ ਹੈਂ ਆਪ ਹਮਾਰੀ ਸਹਾਯਤਾ ਲੀਏ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਲਤੀ ਪਹੁਚੋ ॥ ਜੇ ਪਰਮਾਦ ਅਥਵਾ ਭੂ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਦੇਰ ਲਗਾਵੋ ਗੇ ਤਬ ਆਪ ਕੋ ਲਵ ਪੁਰ ਕਜ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਮੈ ਰਹਲੋ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਇਗੋ ॥ ਇਸਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਲਤੀ ਪਹੁਚੋ ਬਲ ਧਾਰ ਕੇ ॥ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਪਾਸ ਭੀ ਕੋਈ ਪਚਾਸਕ ਹਜਾਰ ਸੇਨਾ ਥੀ ਕਲਮੀ ਪਰਵਾਨੋ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਸ਼ੋਰ ਕੇ ਊਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰਦਈ ॥ ਵਜੀਰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਹੁਤ ਕਹਤੀ ਰਹੇ ਕੇ ਆਪ ਕੋ ਜਾਵਨੋ ਇਸ ਸਮੇ ਆਛੋ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਮਾ ਹੋਇ ਰਹੀ ਹੈ ਸੈਨਾ ਕੋ ਆਪ ਭੇਜ ਦੇਵੋ ਔ ਆਪ ਨ ਜਾਵੋ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਸੁਨੋ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਕੇ ਬੜੇ ੨ ਸੂਰਬੀਰ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇਸਾ ਸਿੰਘ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇਸਾਰੇ ਹੀ ਉਸ ਫੌਜ ਮੈ ਹੈ ਔ ਕੁਲ ਸਾਰੀ ਦਸ ਹਜਾਰ ਕਲਮੀ ਫੌਜ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਤੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਚਾਰ ਲਖ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਹਜਾਰ ਹੈ ਯੇਤੇ ਆਟੇ ਮੈ ਲੂਨ ਸਮ ਬੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੇ ਜਰਾ ਰੰਚਕਮਾਤ੍ ਭੀ ਉਨ ਕਾ ਪੈਰ ਹਲ ਜਾਵੇ ਤਬ ਹਮਕੋ ਫਿਰ ਈਹਾਂ ਅਰਾਮ ਤਲਬੀ ਸੇ ਕੌਨ ਬੈਠ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੇ ਦੇਵੇ ਗੋ ਤਾਤੇ ਅਬੀ ਜਲਤੀ ਸਾਰੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਹਮਾਰੋ ਹੁਕਮ ਸੁਨਾਇ ਦੇਵੋ ਜੋ ਯੁਧ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸੈਨਾ ਤਜ਼ਾਰ ਹੋਕੇ ਪਿਸੌਰ ਕੀ ਓਰ ਡੈਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਚਲਦੇਵੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੀ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ਲਵਪੁਰ ਸੇ ਪੱਛਮ ਕੀ ਓਰ ਨਿਸਾਨ ਖੜੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਡਬਲ ਕੂਚ ਕਰ ਕੇ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਕੇ ਘਾਟ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰ ਜਾਇ ਉਤ੍ਰੇ ॥ ਉਧਰ ਸਿੰਘਾਂ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਏਕ ਸਰਦਾਰ ਬੋਰੇ ਸੋ ਨਸੋ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਜਿਉ ਕੁਰਸੀ ਪਰ ਬੈਠੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭਜਨ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ॥ ਐਸੇ ਪੁਕਾਰਤਾ ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਬ ਸਹਾਯਤੋਕੋ ਸਮੋ ਹੈ ਅਬ ਹਮਾਰੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰੋ ਇਨ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਰਖ ਲੇਵੋ ਜੈਸੇ ਤਪਤ ਥੰਭ ਕੋ ਫੋੜ ਕੇ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਕੋ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੀ ਥੀ ਤੈਸੇ ਅਬ ਭੀ ਅਪਨੇ ਬਿਰਦ ਕੀ ਲਾਜ ਰਾਖੋ ਆਪ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਬਿਨਾ ਯੇਹ ਬੇੜੋ ਡੂਬ ਜਾਵੇ ਗੋ ॥ ਯਦਜ਼ਪੀ ਹਮ ਨਾਮ ਧਰੀਕ ਆਪਕੇ ਸਿਖ ਹਾਂ ਤਥਾਪੀ ਫਿਰ ਆਪਕੋ ਹੀ ਬਿਰਦ ਲਾਜਜ਼ੇਗੋ ॥ ਇਧਰ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਥੇ ਦੁਨਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸ਼ਮੀਪ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵੋ ਦੁਨਾਂ ਸਿੰਘਾ ਸਿੱਖੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਅਬ ਬੜੀ ਭੀੜਾ ਬਨੀ ਹੁਈ ਹੈ ਇਸ ਵਕਤ ਹਮ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਈਹਾਂ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਅਰਥ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਨ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਰਾਇ ਕਾ ਸਰੀਰ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਕੀ ਅਤਿਵਾਹਕ ਸਰੀਰ ਸੇ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਸੇ ਜਹਾਜ ਨਿਕਾਸਨ ਰੂਪ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਣੇ ਗਏ ਕਾ ਪੀਛੇ ਮਸੰਦੋ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤ ਸਰੀਰ ਜਾਨਕੇ ਫੂਕ ਦੀਓਥੋ ॥ ਐਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਨ ਫੂਕ ਦੇਵੋ ਤੈਨੇ ਬਡੀ ਸਾਵਧਾਨਤਾ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰਣੀ ਬਰਾਬਰ ਰਾਤ੍ ਦਿਨ ਪਹਰਾ ਖੜਾ ਰਾਖਣੋ ਪ੍ਰਮਾਦ ਨਹੀ ਕਰਣੋ ॥ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਬੇੜੋ ਤੋ ਅਬੀ ਹੀ ਡੂਬ ਦੇਨੋ ਥੋ ਪਰੰਤੂ ਕਜ਼ਾ ਕਰੈ ਏਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਹਮਕੋ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਸੋਵਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤੋ ਹੈ ਸਹਾਯਤਾ ਲੀਏ ਹਮਾਰੋ ਨਾਮ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਪੁਕਾਰਤੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਏਕ ਸਿਖ ਪੀਛੇ ਹਮਕੋ ਸਾਰੇ ਬੇੜੇ ਕੀ ਰਛਾ ਕਰਣੀ ਪੜੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਭਾਈ ਦੁਨਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਪਨੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸੌਂਪਨਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਅਤਿ ਵਾਹਕ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਔਰ ਪਾਂਚ ਸਹੀਦ ਸਿੰਘ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਹਾਂ ਤੇ ਪਧਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਅਟਕ ਕੇ ਕਿਲੇ ਸੇ ਬਾਹਿਰ ਭਾਈ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬੇਟੇ ਕੂੰ ਇਸਨਾਨ ਸਮੇ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਹੁ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਚਲ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਤਾਬਜ਼ਾ ਰਹਜ਼ਾ ਕਰ ਹਮਾਰਾ ਨਿਸਾਨ ਚੀ ਹੋਇ ਕੇ ॥ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਅਦਭੁਤ ਦਿਬਜ਼

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਔ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸਭ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਸਭ ਸੇ ॥ ਕਜਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਂਚ ਸ਼ਹੀਦੋਂ ਸਿਖੋਂ ਸਹਿਤ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਆਏ ਹੈਂ ਔ ਮੁਝਕੋ ਆਗਜਾ ਕਰੀ ਹੈ ਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋਕੇ ਹਮਾਰੇ ਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਤਾਬਜਾ ਰਹਜਾ ਕਰ ॥ ਆਪ ਲੋਕੋਨੇ ਹਮਾਰਾ ਦੋਲਜਾ ਚਲਜਾ ਮਾਛ ਰਖਣਾ ਏਹੁ ਦੇਖੋ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਠਾਏ ਹੂਏ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘ ਮੁਝਕੋ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਆਏ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਸੇ ਕਹਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਛਾਇਕੇ ਹਮਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰੋਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹਮ ਬਡੀ ਉਤਮ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਕਹ ਕੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਅੰਨ ਮਯ ਕੋਸ ਰੂਪ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਦਿਬਜ ਤੇਜੋ ਮਯ ਦੇਹ ਕੋ ਧਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਇ ਮਿਲਤੇ ਭਯੇ ॥ ਇਸ ਓਰ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਚਾਸ ਹਜਾਰ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਲੈਕੇ ਸਿੰਧੁ ਰੀਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਆਇ ਉਤਰਜੋ ਬਜਾਰਾਂ ਕੇ ਪਤਨ ਪਰ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕਾ ਬਡਾ ਬਲ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਜੋ ਹਾਥਜੋਂ ਕੋ ਭੀ ਵਹਾਯ ਕੇ ਲੇਜਾਨੇ ਹਾਰੇ ॥ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇੜਜਾ ਇਕੱਠਜਾਂ ਕਰਕੇ ਕਮਾਲਜੇ ਕੇ ਪਾਸ ਬਾਂਧ ਰਾਖੀ ਔ ਪੈਂਤੀਸ ਹਜਾਰ ਤੁਰਕ ਗਿਦੜ ਗਲੀ ਕੋ ਮਾਰਗ ਰੋਕੀ ਬੈਠੇ ਪਾਂਚ ਛੇ ਕੋਸ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਰੰਤੂ ਪੇਸ਼ ਕੋਈ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਭਈ ਦੋ ਦਰਿਆਉ ਬੀਚ ਚਲ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਸਮੀਪ ਕੋ ਗਿਦੜ ਗਲੀ ਕੋ ਮਾਰਗ ਪੈਤੀਸ ਹਜਾਰ ਤੁਰਕ ਰੋਕੀ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ॥ ਗਿਦੜ ਭੀ ਜਿਸ ਗਲੀ ਮੈ ਬਡੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੇ ਨਿਕਸ ਸਕੇ ਸਾ ਕਹਾਵੇ ਗਿਦੜ ਗਲੀ ਅਰਥਾਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੰਗ ਮਾਰਗ ਥੇ ਯਾਂਤੇ ਤਿਸ ਮਾਰਗ ਕੋ ਨਾਮ ਗਿਦੜ ਗਲੀ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਉਸ ਓਰ ਤੁਰਕੋ ਨੇ ਸਿੰਘੋ ਸੇ ਕਹ ਭੇਜਜਾ ਦੂਤ ਕੇ ਹਾਥ ॥ ਕੇ ਤੁਮ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋਰੇ ਸੇ ਹੋ ਨਾਹਕ ਅਪਨੀ ਜਾਨ ਨ ਗਵਾਵੋ ਕਿੰਤੂ ਹਮਾਰੇ ਸ਼ਾਮਨੇ ਸ਼ਾਮ ਸਸ਼ਤ੍ਰ ਤਜਾਗ ਕੇ ਚਲੇ ਆਵਹੁ ਤੇ ਕਲਮਾ ਪੜੋ ਮੁਸਲ ਮਾਨੀ ਦੀਨ ਕਬੂਲ ਕਰੋ ਤਬ ਤੁਮਾਰੋ ਬਚਾਉ ਹੋ ਸਕਤੋ ਹੈ ਅਬ ਜੀਵਤੇ ਅਪਨੇ ਘਰੋ ਕੋ ਨ ਜਾਵਹੁ ਗੇ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਬਲ ਤੀਨ ਲਾਖ ਅਸੀ ਹਜਾਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਸਨਧ ਬਧ ਹੋਕੇ ਜਿਸ ਮੈ ਏਕ ਸੇ ਏਕ ਅਧਿਕ ਉਤਸਾਹ ਔ ਬਲ ਵਾਨ ਸੂਰਬੀਰ ਤੁਰਕ ਗਾਜੀ ਹੋਣੇ ਵਾਲੇਹੈਂ ॥ ਤੁਮ ਲੋਕ ਤੋ ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਆਟੇ ਮੈ ਲੂਨ ਸਮਾਨ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋ ਯਾਂਤੇ ਅਪਨੇ ਜੀਵ ਬਚਾਨੇ ਲੀਏ ਕਲਮਾ ਪਢਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸੰਗ ਖਾਣਾ ਖਾਇਕੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਕੋਈ ਦਿਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਗਤ ਮੈ ਜੀਵੋ ਯੇਹ ਤੁਮਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਅਬ ਭਾਗ ਕੇ ਤੋ ਤੁਮ ਬਚਹੀ ਸਕਤੇ ਨਹੀ ਕਾਹੇਤੇ ਜੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਤੁਰਕੋ ਨੇ ਘੇਰੋ ਪਾਇ ਛੋਡਜੋ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਤੁਮਾਰੇ ਬਚਨੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਨਿਗਾਹ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਯਾਤੇ ਮੁਸਲ ਮਾਨ ਹੋਜਾਵਹੁ ਯਾ ਲੜਕੇ ਮਰਜਾਵੋ ਬਸ ਤੀਸਰੋ ਉਪਾਉ ਕੋਈ ਨਹੀ ਬਨਤੇ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਦੂਤ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗਰਜ ਕੇ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਤੁਰਕੇਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਅਰੇ ਦੁਸ੍ਟ ਦੂਤ ਮਾਰਤੋ ਤੁਝ ਕੋ ਅਬਹੀ ਦੇਤੇ ਪਰੰਤੂ ਕਜਾ ਕਰੈ ਦੂਤ ਕੋ ਮਾਰਨੇ ਸੇ ਦੋਸ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਜਾਹੁ ਦੋਸ ਮਹੰਮਬ ਸੇ ਕਹ ਦੇਉ ਕੇ ਕਲਮੋ ਤੁਮਾਰੋ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਏਕ ੨ ਕੌਡੀ ਕੋ ਬਿਕਤੇ ਹੈ ॥ ਚਿੜਜਾਂ ਹਜਾਰੋਂ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈ ਔ ਬਾਜ ਏਕ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਚਿੜਜਾਂ ਬਾਜ ਕੋ ਮਾਰ ਨਹੀ ਸਕਤੀਆਂ ਔ ਬਾਜ ਇਕੇਲੋ ਹੀ ਚਿੜਜਾਂ ਕੋ ਮਾਰ ੨ ਕੇ ਤੋੜ ੨ ਕੇ ਭਖਣ ਕਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਹਮ ਸਿੰਘ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਾਜ ਚਿੜੀਉਂ ਕੋ ਸਿੰਘ ਸਜਾਰ ਕੋ ਬ੍ਰਿਕ ਅਜਾ ਅਦੀ ਕੋ ਔ ਜੈਸੇ ਕੁਹੀ ਕੂੰਜੋ ਕੋ ਗਰੁੜ ਸਰਬ ਕੋ ਮਾਰ ਕੇ ਭਖਣ ਕਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਤਰਕ ਜਾਤੀ ਤੋ ਹਮਾਰੋ ਭਖ ਹੈ ਤੁਰਕ ਬਹੁਤ ਹੂਏ ਤਬ ਕਜਾ ਹੂਆ ॥ ਐਸੇ ਦੂਤ ਸੇ ਕਹਕੇ ਕੁਛ ਭੇ ਦੇਕੇ ਪਠਾਇ ਦੀਆ ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਸਾਰੋ ਸਮਾਚਾਰ ਤੁਰਕ ਪਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਇ ਕਹਜਾ ॥ ਸੁਣ ਕੇ ਬਡੇ ਕੋਪ ਹੋਕੇ ਯੁਧ ਕੀ ਤਜਾਰੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤੀਨ ਲਾਖ ਅਸ਼ੀ ਹਜਾਰ ਤੁਰਕ ਕਾ ਹਲ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੇ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੈ ਬੀਜ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਾ ਰਹਣੇ ਦੇਵੇ ਦਸ ਹਜਾਰ ਸਿਖ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਕਜਾ ਹੈਂ ਵੋਤੋ ਹਮਾਰੋ ਏਕ ਛਕੋ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਏਕ ਮਤੋ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਜੋਰ ਸੋਰ ਸੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਯੁਧ ਕੇ ਲੀਏ ਚਢਾਈ ਕਰਤੇ ਭਏ ਇਸ ਓਰ ਪ੍ਰਥਮ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਛਾਪਜੋਂ ਕਾ ਸ਼ੰਗਾਰ ਆਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਮਾਰ ਲੀਆ ਪੁਨਾ ਆਪਸ ਮੈ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਇਤਨੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਆਗੇ ਯੇ ਸੰਗਾਰ ਕਜਾ ਰੋਕ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਔ ਤੁਮ ਕਜਾ ਬਲ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੋ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠਜੇ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਜੋ ਵੋ ਤੁਰਕ ਆਵਤੇ ਹੀ ਪਹਿਲੇ ਸਲਘੋਂ ਸੇ ਉਠਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ ਸੰਗਾਰ ਕੋ ਅਬਵਾ ਆਗ ਹੀ ਲਗਾਇ ਦੇਵੈ ਜੋ ਤਬ ਕਜਾ ਕਰੋਗੇ ਕਜਾ ਬਨਾਵੋ ਗੇ ਕਹਾਂ ਭਾਗ ਕੇ ਜਾਵੋ ਜੋ ਅਬ ਲਾਹੌਰ ਦੂਰ ਹੈ ਕੁਤੇ ਕੀ ਮੌਤ ਨ ਮਰੋ ਕਿੰਤੂ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਧਰਮ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਸੂਰ ਬੀਰੋਂ ਕੀ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋ ॥ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਆਪ ਬਡੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬਲ ਵਾਨ ਸੂਰਬੀਰ ਥੋ ਸਾਤ ੨ ਕੜਾਹਜੋਂ ਮੈ ਸੇ ਤੀਰ ਨਿਕਾਸ ਦੇਤੋ ਥੋ ਧਨੁਖ ਵਿਦਜਾ ਮੈ ਐਸੋ ਕੁਸਲ ਥੋ ਪੁਨਾ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਗੁਰੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਨੀਚੇ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਖਾਲਸੇ ਸੇ ਬਚਨ ਸੁਣਾਇ ਕੇ ਕਹਜੋ ਜਾਵੇ ਕੇ ਜੋ ਧਰਮ ਕੋ ਯੁਧ ਦੀਨ ਕੇ ਸਾਥ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੀਸ ਦੇਨੋ ਹੈ ਸੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਦਾਹਨੀ ਓਰ ਆਇਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਵੇ ॥ ਔ ਜਿਸ ਕੋ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਗ੍ਰਹ ਪਜ਼ਾਰੋ ਹੈ ਸੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਬਾਂਵੇਂ ਪਾਸੇ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਵੇ ਐਸੇ ਏਕ ਮਤੋ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਯੁਧ ਕਰੋ ਗੇ ਜੇ ਜੀਤੇ ਗੇ ਤਬ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਰਾਜ ਤਾਂ ਯਸ ਕੋਪਾਵੇ ਗੇ ਯੇ ਧਰਮ ਯੁਧ ਮੈ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤਬਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਰਾਜ ਭੋਗੇ ਗੇ ਹਮਾਰੇ ਤੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥੋਂ ਮੈ ਲਾਡੂ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਸੇ ਸਾਵ ਧਾਨ ਹੋਕੇ ਧਰਮ ਯੁਧ ਕਰੋ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕੋ ਚਿੰਤਾਸ਼ੋਕ ਮਤ ਕਰੋ ਜੈਸੇ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਮਾਨਕੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਦਸ ਹਜਾਰ ਖਾਲਸੇ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਭੀ ਕਾਯਰ ਨ ਨਿਕਸ ਤੇ ਭਯੋ ਸਭੀ ਸਿੰਘ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਦਾਹਨੀ ਓਰ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕਿਸੇ ਨੇ ਭੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਪਜ਼ਾਰੋ ਨਕੀਓ ਸਭਨੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂਸੇ ਭੀ ਪਜਾਰੋ ਧਰਮ ਕੋ ਹੀ ਮਾਨਯੋ ॥ ਜਿਸ ਔਰ ਨੀਤੀ ਓਂ ਧਰਮ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਿਸੀ ਓਰ ਦਿਗ ਵਿਜਯ ਬਿਭੂਤੀ ਐਸ੍ਵਰਯ ਹੋਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਰ ਬਤ੍ ਸੁਨੀਤੀ ਔ ਧਰਮ ਕੀ ਜਯ ਹੈ ਔ ਹੋਗੀ ॥ ਐਸੇ ਸਰਬ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਏਕ ਮਤੋ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪਹੀ ਆਗ ਲਗਾਕੇ ਛਾਪਯੋਂ ਕਾ ਸੰਗਾਰ ਫੂਕ ਡਾਰਯੋ ॥ ਪੁਨਾ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਦਸਹੀਂ ਗੁਰੂਆਂ ਕੋ ਨਾਮ ਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਸਰਬ ਗੁਰੂਆਂ ਕੋ ਧਯਾਨ ਕਰਕੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਖਕੇ ਸਤਨਾਮੁ ਕਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਕੇ ਚਢਾਈ ਤੁਰਕੋਂ ਪਰ ਖਾਲਸਾ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਪੁਨਾ ਛੋਟੀਆਂ ਚੌਬੀਸ ਤੋਪਾਂ ਔਰ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਅਸਵਾਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਸਨ-ਮੁਖ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਔ ਛਰਰੇ ਕਢਕੇ ਦਡਜੋਂ ਬਾਰਾਂ ਤੋਪੋਂ ਮੈ ਔਖਟ ਹਜਾਰ ਪੈਦਲ ਫੌਜ ਪੀਛੇ ਕੋਈ ਦੋ ਕੋਸ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਪਰ ਖੜੀ ਕਰ ਛੋਡੀ ॥ ਉਧਰ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਸੁਨਯੋ ਥੋ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਸੰਗਾਰ ਮਾਰ ਰਾਖਯੋ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਉਠਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾਂਚ ਹਜ਼ਾਰ ਜੁਆਨ ਸੰਜੋਆ ਵਾਰੇ ਤੁਰਕ ਹਾਥੋਂ ਮੈਂ ਸਲਘਾਂ ਪਕਰਕੇ ਆਗੇ ਕਰਦੀਓ ॥ ਕਯਾ ਜਾਤੇ ਹੀ ਸੰਘਰ ਉਠਾਇ ਦੇਵੋ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੁਆ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨਕੀ ਕਿਰਣੈ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਭਖਣ ਕਰਤੀ ਹੁਈ ਦਸੋ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਉਠ ਧਾਈ ਤਬ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇ ਜੋ ਪਾਵਸ ਰਿਤੂ ਕੀ ਕਾਲੀ ਘਟਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਸੈਨਾ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਬਡੇ ਬੇਗ ਸੇ ਉਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਸੂਰਮਯੋਂ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਲਾਲੀ ਪਸਰ ਗਈ ਔ ਕਾਇਰੋ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਦਹਲ ਗਏ ਤਿਨਕੇ ਮੁਖੋਂ ਪਰ ਪੀਲਤਨ ਫਿਰ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਦੂਰ ਸੇ ਹੀ ਦੇਖਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਮਨਮੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਬਢ ਗਯੋ ਔ ਸੂਰਮਯੋ ਕੇ ਰੋਮ ਸੇਹਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਕਲਯੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸੂਰਮੇ ਜਾਮਯੋਂ ਮੈ ਨ ਸਮਾ ਸਕਤੇ ਭਏ ਔ ਚੋਬੀਸ ਤੋਪੋਂ ਕੇ ਫੈਲ ਕਰਤੇ ਭਏ ਉਨ ਤੋਪੋਂ ਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਮਿਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਸਾਗਰ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲਕਾ ਭਗਵਤੀ ਗਰਜਤੀ ਭਈ ਜਿਸ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀਛਾਤੀ ਦਹਲ ਜਾਤੀ ਭਈ ਬਡੇ ਭਯ ਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਮਹਾਂ ਭੀਮ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਭੈਰਵ ਜੀ ਭਬਕਤੇ ਭਏ ਔ ਨਾਰਦ ਜੀ ਤੇ ਕਲਹ ਡੌਰੂ ਬਜਾਇਕੇ ਨਾਚਤੇ ਭਏ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚੋਂ ਕੇ ਝੁੰਡ ਝੁੰਡੀਯਾਂ ਖਿਲਾਇਕੇ ਕਿਲਕਾਰੀ ਮਾਰ ੨ ਕੇ ਹਸਤੇ ਔ ਨਾਚਤੇ ਭਏ ॥ ਹਾਥੋਂ ਮੈ ਖਪਰ ਲੀਏ ਹੁਏ ਜਟਾਕੇ ਝੁੰਡ ਫੈਲਾਇਕੇ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕਰਬੇਕੋਂ ਚਾਰੋ ਔਰ ਸੇ ਜੋਗਨੀਯਾਂ ਆਇ ਜਾਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ॥ ਔ ਯੁਧ ਕਾਲ ਮੈ ਪਵਨ ਭੀ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਪੀਛੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੇ ਤੁਰਕ ਭੀ ਤੋਪੋਂ ਕੋ ਚਲਾਤੇ ਹੁਏ ਚਲੇ ਆਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਅਲਪ ਸੀ ਹੈ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮਹਾ ਪ੍ਰਬਲ ਜੈਸੇ ਗਿਰਸੇ ਜਲਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬਡੇ ਬੇਗ ਸੇ ਚਲਯੋ ਆਵਤੋ ਹੈ ਤੀਰਕੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੋ ਗਿਰਾਵਤਾ ਹੁਆ ਔ ਦੇਸੋਂ ਕੋ ਦਬਾਵਤਾ ਹੁਆ ਤਦਵਤ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀਸੇਨਾ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੋ ਬੇਗ ਬਢਤੋ ਚਲਯੋ ਆਵਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਛਿਨ ੨ ਮੈ ਪਰਬਕੇ ਦਿਨਮੈ ਰਾਹੁ ਸੂਰਯ ਕੇ ਤੇਜ ਕੋ ਗ੍ਰਹਸਤੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਬੇਗ ਸਿੰਘਹੁ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕੋ ਗ੍ਰਸਤੋ ਚਲਜੋ ਆਤੋ ਹੈ ॥ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਸੈਨਾ ਬਾਦਲੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗੋਲੀ ਗੋਲਯੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰਤੀ ਹੁਈ ਬਢਤੀ ਚਲੀ ਆਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਸਿੰਘਹੁ ਕੀ ਸੇਨਾ ਭੀ ਯੁਧ ਭੀ ਕਰਤੀ ਹੈ ਔ ਸਨੈ ੨ ਪੀਛੇ ਕੋ ਭੀ ਹਟਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਦੋਨੋ ਓਰਸੇ ਬੰਦੂਕੈ ਔ ਤੋਪੋਂ ਸੇ ਗੋਲੀ ਗੋਲਯੋਂ ਕੀ ਐਸੀ ਬਰਖਾ ਪਰੀਹੋਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਲਯ ਕਾਲ ਕੋ ਮੇਘ ਬਡੋ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ੨ ਗੜਯੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰੇ ਤਦਵਤ ਦੋਨੋ ਓਰਸੇ ਤੋਪੈਂ ਜੰਬੂਰੇ ਜੰਜੈਲਾਂ ਬੰਦੂਕੋਂ ਕੇ ਬਡੇ ਬਲਸੇ ਸ਼ਬਦ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔ ਗੜਯੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗੋਲੀ ਗੋਲਯੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔ ਮਾਰ ੨ ਸ਼ਬਦ ਦੋਨੋ ਔਰ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਸੂਰ ਬੀਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਜੀਤ ਦੋਨੋ ਸੈਨਾ ਪਤੀ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ॥ ਗੋਲੀ ਗੋਲਯੋ ਕੇ ਪਰਿਹਾਰਸੇ ਦੋਨੋ ਔਰ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਸੂਰਮੇ ਗਿਰਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਫੌਜ ਕੋ ਆਗੇ ਬਢਾਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋਅਧਿਕ ਬਲ ਪਰ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਭੁਲਾ ਕਹਾਂ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਕਹਾਂ ਤੀਨ ਲਾਖ ਅਸੀ ਹਜਾਰ ॥ ਆਖਰ ਕੋ ਸਿੰਘ ਸਨੈ ੨ ਪੀਛੇ ਕੋ ਪਾਉ ਹਟਾਨੇ ਲਾਗੇ ਲਛਤੇ ਜਾਵੇ ਮਰਤੇ ਗਿਰਤੇ ਜਾਵੈ ਪੀਛੇ ਕੋ ਹਟਤੇ ਜਾਵੈ ਜਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਅਧਿਕ ਬਲ ਪਰ ਗਯੋ ਤਬ ਵੋ ਚੌਬੀਸ ਤੋਪੈਂ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਮੈਦਾਨ ਮੈ ਰਹਗਈ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਤੋਪਾਂ ਖੋਸਕੇ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਔਰ ਹੀ ਸਿਧਯਾਂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਇਤਨੇ ਮੈ ਘੜੀ ਚਾਰਕ ਦਿਨ ਚੜੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਟਤੇ ਹਟਤੇ ੨ ਬਡਯਾਂ ਤੋਪਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਬੋਲੀ ਦੇਕੇ ਅਪਨੀ ਫੌਜ ਕੋ ਫਾੜਕੇ ਜੰਗੀ ਤੋਫੋਂ ਕੇ ਬਾਵੇ ਧਾਨੇ ਕਰਦੀਆ ॥ ਜਬ ਦਸਕ ਕਦਮੋ ਪਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਆਇਗਈ ਤਬ ਤੋਪੋਂ ਕੋ ਬਤੀ ਦੇਨੇ ਕੀ ਬੋਲੀ ਜਰਨੈਲ ਨੇ ਦਈ ॥ ਅਤਿ ਸਮੀਪਤਾ ਸੇ ਜਬ ਤੋਪੋਂਕਾ ਛਰਰਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮੇਂ ਲਾਗਯੋ ਤਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਲੋਕ ਐਸੇ ਗਿਰਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਕਾਛੀ ਮੁੰਗਰੀ ਮਾਰਕੇ ਪਕੇ ਹੁਏ ਭੂਤ ਗਿਰਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਕੋਸੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵੇਹਲ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਗਲਜਾਂ ਪਰ ਜਾਤਯਾਂ ਭਈਆਂ ॥ ਫਿਰ ਨਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਐਸੇ ਮਿਲ ਜਾਤੀ ਭਈ ਜੈਸੇ ਧੂਮ੍ ਕੇ ਬਾਦਲ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲਜਾਤੇ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ॥ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰਾ ਫੈਲ ਜੰਗੀ ਤੋਪੋ ਕੋ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਕੀ ਤਰਹ ਹਜਾਰੋਂ ਦਰ ਹਜਾਰੋਂ ਤੁਰਕ ਮਾਰੇ ਤੋਪੋਂ ਕੇ ਛਰ੍ਰੇ ਕੇ ਜਿਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਬਿਜਲੀ ਕੇ ਮਾਰੈ ਮੁਨਾਰੇ ਗਿਰਜਾਤੇ ਹੈ ਲੋਥੋਂ ਉਪਰ ਲੋਥਾਂ ਚਢ ਜਾਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ॥ ਫਿਰ ਭੀ ਬੜੀ ਜਲਤੀ ਸੇ ਪਸਤੋ ਖੁਰਾਸਾਨ ਕੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਤੇ ਹੁਏ ਪਰਸਪਰ ਗਾਰੀ ਨਿਕਸਾਤੇ ਹੁਏ ਦੁਏ ਕੇ ਬਾਦਰੋਂ ਸਮਾਨ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਉਪਰ ਤੁਰਕ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤੋਪਾਂ ਛੀਨਨੇ ਲੀਏ ॥ ਪੁਨਾ ਤੀਸਰਾ ਫੈਲ ਜੰਗੀ ਤੋਪਾਂ ਕੋ ਭਯੋ ਤਿਸਮੈ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀ ਰਹੀ ਜੋ ਕਿਤਨੇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਤੁਰਕ ਮਾਰਯੋ ਗਯੋ ਹੈ ਰੁਧਿਰ ਕੋ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲ ਪਰਯੋ ਮਾਸ ਹਾਰੀ ਜੀਵ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਇਲਾ ਕਾਂਕ ਬ੍ਰਿਕ ਸਜਾਰ ਗੀਧ ਆਦਿਕ ਮਾਂਸ ਅਹਾਰਜੋ ਨੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਮਾਂਸ ਭੋਜਨ ਕੀਆ ਔ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕੀਆ ॥ ਔ ਆਕਾਸ ਮੈ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀਆ ਵਾਰਾਗਨਾ ਬਿਬਾਨ ਦਿਬਯ ਲੀਏ ਫਿਰਤੀਆਂ ਹੈਂ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਤ ਬਡੇ ਬਿਸਾਲ ਕਮਲ ਫੂਲ ਵਤ ਜਿਨਕੇ ਨੇਤ੍ ਹੈ ਭ੍ਰਮਰਜੋਂ ਵਤ ਸਜਾਮ ਸੁੰਦਰ ਭਰਵਟੇ ਹੈਂ ਧਨੁਖ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਾਂਕਯਾਂ ਬਾਕਯਾਂ ਜਿਨਕੀ ਭੌਹਾਂ ਹੈਂ ਔ ਬਾਣੋਂ ਕੇ ਸਮ ਜਿਨਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਕਟਾਖਯ ਹੈਂ ਔ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਨਕੋ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਹੈਂ ਸਯਾਮ ਨਾਗਨਯੋਂ ਕੇ ਸਾਵਕੋ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਸਜਾਮ ਕੋਮਲ ਕਪੋਲੋਂ ਪਰ ਜਿਨਕੀਆ ਅਲਕੈ ਲਟਕ ਰਹੀ ਹੈਂ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸੁੰਦਰ ਤਾਵਤੀਆਂ ਅਪਸਰਾ ਦਿਬਯ ਬਿਬਾਨ ਲੈਕੇ ਸੂਰਮਯੋ ਕੇ ਵਰਨੇ ਲੀਏ ਆਕਾਸ ਮੈਂ ਆਇ ਫਿਰੀਆਂ ਜੋ ਸੁਰਮੋਂ ਜੁਧ ਕਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰ ਸਹਾਰ ਕੇ ਗਿਰਤੋ ਹੈ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਤਿਸਕੋ ਜਿਦ ੨ ਕੋ ਵਰਤਯਾ ਹੈ ॥ ਮਾਰੂ ਬਾਜ ਰਹਯੋ ਹੈ ਔ ਸੂਰਬੀਰ ਦੋਨੋ ਸੈਨਾ ਕੇ ਮਾਰ ੨ ਸਬਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਰਣ ਭੂਮੀਹੈ ਕੇ ਰੰਗ ਭੂਮੀ ਹੈ। ਸੂਰਮੇ ਯੁਧ ਪਰਸਪਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕੇ ਹੋਰੀ ਖੇਲ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਤਹਾਂ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਡਫਮਾਲਾ ਕੇ ਸਮ ਢਾਲੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਹੈ ਬੰਦੂਕੈਂ ਪਿਚਕਾਰੀ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਗੁਲਾਲਝੀ ਮਠਕੇ ਸਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਰਛਜੋਂ ਕੇ ਪਰਿਹਾਰ ਹੈ ਲੋਹੂ ਸੇ ਲਾਲ ਬਸਤ੍ਰ ਬੀਰੋਂ ਕੇ ਹੋ ਰਹੇ ਮਾਨੋ ਹੋਰੀ ਸੀ ਖੇਲ ਰਹੇ ਹੈਂ ਲੋਹੂ ਮਾਸ ਕੋ ਰਣਭੂਮੀ ਮੈ ਕੀਚ ਹੋਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਸਦਰਹਮਤ ਹੈ ਤੁਰਕ ਬੀਰੋਂ ਕੂ ਤੋਪੋਂ ਕੇ ਪਰਹਾਰ ਸੇ ਹਜਾਰੋਂ ਦਰ ਹਜਾਰੋਂ ਮਾਰੇ ਭੀ ਗਏ ਔ ਲੋਥੋਂ ਪਰ ਲੋਥੈ ਚਢ ਗਯਾਂ ਹੈਂ ਤਿਨ ਲੋਥੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਚਢ ੨ ਕੇ ਲੰਘ ੨ ਕੇ ਤੋਪੋਂ ਕੋ ਚਤੁਰਥੇ ਫੈਲ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਹੋਨੇ ਨਹੀਂ ਦੀਓ ਜੋ ਆਇ ਤੋਪੋਂ ਪਰ ਹਾਥ ਟਿਕਾਏ ਅਰਥਾਤ ਬਡ਼ਯਾਂ ਜੰਗੀ ਤੋਪਾਂ ਭੀ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਖੋਸ ਲਈਆਂ ॥ ਜਬ ਤੋਪੋਂ ਸੇ ਆ'ਰੀ ਤੁਰਕ ਬਢੇ ਪੂਰਬ ਓਰਸੇ ਬਡੋ ਗਰਦੋ ਉਡ਼ਯੋ ਔ ਬਡ਼ੇ ਬਲ ਸੇ ਪਵਨ ਚਲਤੋ ਭਯੋ ਔ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਸਜਾ ਦਾ ਅਟਕ ਕਾ ਦਰਿਆਓ ਲੰਘਕੇ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਵੋ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਆਇ ਪਹੁੰਚਯੋ ਹੈ ਫੌਜ ਲੈਕੇ ਔ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਆ'ਗਯੋ ਹੈ ਔ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪਾਂਚ ਅਸਵਾਰੋਂ ਸਹਤ ਹਰੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਹਰੇ ਹੁਏ ਦਰਸ਼ਨ ਭੀ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਿਸੀ ੨ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਭੀ ਹਜੂਰ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਰਦਾਰੋਂ ਸੇ ਸਰਬ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਬਡੀ ਊਚੀ ਸੂਰਸੇ ਜੈਕਾਰਾ ਬੁਲਾਇਕੇ ਤਰਵਾਰੈ ਨਿਕਾਸ ਕੈ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਪਰ ਐਸੇ ਜਾਇ ਪਰੇ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗੋਂ ਕੇ ਝੁੰਡੋਂ ਊਪਰ ਸਿੰਘ ਜਾਇ ਪਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਕੁਲੰਗੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਪਰ ਕੂਹੀਆਂ ਜਾਇ ਪਰਤਯਾਂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਟੇਰਯੋਂ ਕੀ ਸਮੂਹ ਪਰ ਬਾਜ ਜਾਇ ਪਰਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਦਛਪ੍ਰਜਾ ਪਤੀ ਪਰ ਭੀ ਭਦ੍ ਜਾਇ ਪਰਯੋਥੋ ਔ ਜੈਸੇ ਗਰੁੜ ਸਰਪੋਂ ਪਰ ਧਾਵੋ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸਿੰਘ ਤੁਰਕੋਂ ਪਰ ਬਲਸੇਹਲਾ ਕਰਕੇ ਜਾਇ ਪਰੇ ॥ ਜੈਸੇ ਦੋਨੋ ਔਰ ਸੇ ਸਯਾਮ ਘਟਾ ਬਾਦਲੋਂ ਕੀ ਆਪਸ ਮੇਂ ਮਿਲ ਜਾਤੀਆਂ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਪਰਸਪਰ ਮਿਲਜਾਤੀ ਭਈ ਔ ਬਿਜਲੀਓਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੇਗਾਂ ਬਰਛੀਯਾਂ ਨੰਗੀਆਂ ਚਮਕ ਰਹੀ ਹੈਂ ਬਡ਼ਯਾਂ ਲੰਮੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਭੁਜਾਂ ਉਲਾਰ ੨ ਕੇ ਵਾਰੋ ਵਾਰੀ ਵੰਗਾਰ ੨ ਕੇ ਤੇਗ਼ਾਂ ਬਰਛੀਆਂ ਸੂਰਮੇ ਵਾਹਤੇ ਹੈ ॥ ਤਿਸਸ ਮੇਂ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਬਹੁਤਜੋਂ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਸਬਜ ਘੋੜੇ ਊਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ਦਾਢੋ ਹੈ ਸਬਜ ਪੁਸਾਕ ਪੈਹਰੀ ਹੁਈ ਹੈ ਔ ਸਬਜ ਹੀ ਨੇਜੋ ਹਾਥ ਮੈ ਹੈ ਸੁਰਮਈ ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ਹੀਦੋ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਸਾਥ ਮੈ ਹੈ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ਚਾਰਕ ਘੜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰਸੇ ਸ਼ਾਰ ਬਾਜਤੋ ਭਯੋ ਬਾਣ ਬਰਛੀ ਤਰਵਾਰੈ ਨੰਗੀਆਂ ਸੂਰਮਯੋ ਕੇ ਹਾਥੋਂ ਮੈਂ ਏਕਠਯਾਂ ਲਹੂ ਕੇ ਬੀਚ ਸੇ ਡੂਬ ਕੇ ਨਿਕਸਯਾਂ ਐਸੇ ਸੋਭਤਯਾਂ ਭਈਆਂ ਮਾਨੋ ਮਿਲਕੇ ਬਹੁਤਸਯਾਂ ਦੇਵੀਯਾਂ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸੁਰਸਤੀ ਰੰਗਾ ਮੈ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਕਸਯਾਂ ਹੈਂ ॥ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੇ ਹਾਥਸੇ ਵਾਹੀਆਂ ਹੂਆਂ ਤਰਵਾਰਾਂ ਵੀਰੋਂ ਕੇ ਸਰੀਰੋਂ ਕੋ ਸਨੇ ਸੈਂਜੋਇ ਤੇ ਖੋਲ ਔਪਟੀਆਂ ਕੋ ਐਸੇ ਚੀਰਤਯਾਂ ਜਾਤੀਆਂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਂਸੀ ਮੈ ਕਲ-ਵਤ੍ ਸ਼ਰੀਰਕੇ ਦੋਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰਕੇ ਫੈਂਕ ਦੇਤੋ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਖੂਬ ਗਹਕੇ ਤਰਵਾਰਕੋ ਯੁਧ ਘੜੀ ਚਾਰਕ ਲੌਹੋਤੋ ਭਯੋ ਲੋਥੇ ਉਪਰ ਲੋਥੈ ਚਢ ਜਾਤੀ ਭਈ ਤਬ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਮੁਖ ਮੁੜਗਯੋ ਜਬ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਪਾਉ ਖਿਸਕਜੋ ਤਬ ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਮਨ ਬਢ ਗਜੋ ਤਬ ਖੂਬ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਉਪਰ ਤਰਵਾਰੋ ਕੀ ਝਾਰ ਕਰੀ ॥ ਭਾਗਤੇ ਹੂਏ ਮਾਰੀ ਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪੀਛੇ ਕੋ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਝਾਕਤੇ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਉਪਰ ਨੀਚੇ ਮਾਰੇ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਡਰਕੇ ਗਿਰਤੇ ਪਰਤੇ ਚਲ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਹੂੰ ਭੀ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਪਾਉ ਟਿਕਤੋ ਨ ਭਯੋ ਅਠਾਰਾਂ ਬੀਸ ਕੋਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭਾਗਤੇ ਹੀ ਚਲੇ ਗਏ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਇੰਦਰ ਕੇ ਬਜ੍ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਤਰਵਾਰ ਪਰਜਾਤੀ ਭਈ ਮਰਦੋਂ ਔ ਘੋੜਯੋਂ ਪਰ ਕਾਲਰਾਤ੍ਰੀ ਸਮ ਵਿਧਨ ਰਾਤ ਵਿਹਾਤੀ ਭਈ ॥ ਰਸਤਜੋਂ ਮੈਂ ਬਨੋ ਮੈਂ ਪਰਬਤੋਂ ਕੀ ਕੁੰਦੋਂ ਮੈਂ ਖਡੋਂ ਮੈ ਦਰਿਆਉ ਮੈ ਜਿਸ ਔਰ ਦੇਖੋ ਤਿਸੀ ਔਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਮੁਰਦੇ ਹੀ ਪਰੇ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲਸੇ ਖਾਲਸਾ ਜਿਉਂ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਫੌਜ ਕੋ ਕਾਟਨੇ ਲਾਗੋ ਹੈ ਖੇਤੀ ਕੀ ਨਿਯਾਈ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕ੍ਰਿਸਾਨਵਤ ਕਾਟਤੋ ਹੀ ਚਲਯੋ ਗਯੋ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਫਤਹ ਪਾਈ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਤੇ ਜੀਤ ਕੋ ਬਿਕਲ ਜਾਇ ਬਾਜਤੋ ਭਯੋ ॥ ਬਾਜਾਰੋ ਮੈ ਪਰਬ ਤੋ ਪਰ ਦਰਿਆਉ ਮੈ ਨਾਲਜੋ ਕੇ ਬੀਚ ਖਡੋ ਕੇ ਬੀਚ ਰਸਤਜੋ ਬੀਚ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਤੁਰਕ ਹੀ ਤੁਰਕ ਮਾਰੇ ਪਰੇ ਹੈ ਨ ਜਾਨੇ ਕੌਨ ਮਾਰ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਤੁਰਕੋ ਕੂ ਤਰਵਾਰੋ ਸੇ ਮਾਰਤੇ ੨ ਸਿਖੋ ਕੇ ਹਾਥ ਸੁਜਰੇ ਤਰਵਾਰੋ ਕੀ ਮੁਠੋ ਮੈ ਫਸ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਲੂਟ ਭੀ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਸਿਖੋ ਨੇ ਲੂਟੀ ਏਕ ੨ ਸਿੰਘ ਮਾਲਕੇ ਭਰੇ ਹੂਏ ਪਚਾਸ ਕੋਈ ਪਚੀਸ ਕੋਈ ਦਸ ਬੀਸ ਤੀਸ ਉਠ ਲੂਟ ਕੇ ਲਧਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਦਿਨ ਚਢੇ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਮਾਰ ਲੂਟ ਕੂਟ ਕੇ ਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਜੋਨਸੋ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਬਡੇ ਔਲਯਾਉ ਗੋਦੜਯੋ ਤੁਰਕਥੋ ਸੋ ਚਾਰਕ ਹਜਾਰ ਤੁਰਕ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਸੈਦੂ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਆਕੀ ਸਿੰਘੋ ਸੇ ਹੋਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਜੋ ਉਸਕੇ ਐਸੀ ਖਬਰ ਹੋਵੇ ਜੋ ਸਿਖ ਸਾਰੇ ਹੀ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਫੌਜ ਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਲਾਗੇ ਗਏ ਹੈਂ ਤਬ ਉਠਕੇ ਪੀਛੇ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਲੂਟ ਕੂਟ ਲੇਤੋ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸਕੋ ਇਸ ਬਾਤਕੀ ਖਬਰ ਹੀ ਨ ਪਰੀ ਅਪਲੇ ਜੀਆ ਭਯਾਨੇ ਸੈਦੂ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਲੁਕਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹਜੋ ॥ ਇਸ ਔਰ ਗਿਦੜ ਗਲੀ ਮੈ ਪੈਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੁਰਕ ਜੋ ਗਲੇ ਕੋ ਰੋਕੀ ਬੈਠੇ ਥੇ ਸੋ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਭਾਗ ਗਏ ॥ ਓਧਰ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਨੇ ਸੁਨਯਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕ ਭਾਗ ਗਏ ਹੈ ਔ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਜੀਤ ਪਾਈ ਹੈ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਸੀ ਵਕਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਰੋਕ ਤੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਕਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਖਕੇ ਗੁਰੁ ਦਰਿਆਓ ਕਾ ਔਂ ਕਿਤਨੇਕ ਥਾਲ ਪਤਾਸ਼ਯਾਂ ਕੇ ਸਣੇ ਰੁਪੈ ਗੁਰੁ ਦਰਿਆਉ ਕੀ ਭੇਟ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪਤਨ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਬੀਚ ਅਪਨਾ ਘੋੜਾ ਮਧਯ ਮੈ ਖੜੇ ਕਰਕੈ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕਿ ਇਸੀ ਵਕਤ ਹਮਾਰੀ ਸਭ ਸੈਨਾ ਗੰਗਾ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ॥ ਬਸ ਕਹੁ ਗੋਡੇ ਕਹੁੰ ਗਿਟੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਲ ਸਭ ਕੇ ਆਵਤੋ ਭਯੋ ਊਠ ਘੋੜਾ ਹਾਥੀ ਭੇਡੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਸੈਨਾ ਜਬ ਪਾਰ ਹੋਗਈ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਭ ਸੇ ਪੀਛੇ ਅਪਨੋ ਘੋੜੇ ਗੰਗਾ ਸੇ ਪਾਰ ਕੀਓ ਪਚਾਸ ਹਜਾਰ ਫੌਜ ਊਠ ਭੇਡ ਪਾਰ ਉਤਾਰ ਕੇ। ਇਸੀ ਤੌਰਸੇ ਦੂਸਰੋ ਭੀ ਦਰਿਆਓ ਲੰਘਕੇ ਸੈਦੂ ਮੈ ਆਵਤੋ ਭਯੋ॥ ਤਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਸਰਕਾਰਕੋ ਆਗੇ ਲੇਨੇ ਕੋ ਗਏ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ॥ ਸਭਾ ਲਗਾਇਕੇ ਸਭਨਾ ਸਰਦਾਰਾਂ ਕੋ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ੨ ਇਨਾਮ ਦੇਤੇ ਭਯੋ ਬਡੀਯਾਂ ਜੰਗੀਰਾਂ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਬਖਸ਼ਤੋ ਭਯੋ ਔ ਤਰਵਾਰੋਂ ਕੀ ਮੂਠੋ ਮੈ ਸੁਜਕੇ ਫਸੇ ਹੂਏ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਹਾਥੋ ਕੂ ਪਕੜ ੨ ਕੇ ਚੂਬਤੋ ਭਯੋ ਔ ਕਹਤੋ ਭਯੋ ਧਨ ਹੋ ਤੁਮ ੨ ਜਿਨੈਨੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਹੋਮਕੇ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੀ ਲਾਜ ਰਖ ਦਿਖਾਈ ਹੈ ਬਡੀ ਫਤੇ ਤਮਨੇ ਪਾਈ ਹੈ ਸਦਰਹਮਤ ਹੈ ਤਮਾਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਦਰਹਮਤ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਕੂ ਧਨਯ ਹੋ ਤੁਮ ॥ ਐਸੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਅਪਨੇ ਧਨਯ ਵਾਦਕੇ ਵਚਨ ਸੁਨਕੇ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਹਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਹਮ ਕਯਾ ਧਨਯ ਹੈ ਧਨਯ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈ ਸਬਜ਼ ਘੋੜੇ ਪਰ ਚਢੇ ਹੂਏ ਸਬਜ਼ ਹੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਵਾਰੇ ਜੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਮਾਰਤੋ ਫਿਰਜੋ ਹੈ ਔ ਯਸ ਹਮਕੋ ਦੀਓ ਹੈ ਭਲੋ ਕਹੋ ਤੇ ਬਣੋ ਮੈ ਕੁੰਜੋਂ ਮੈ ਖਡੋ ਮੈ ਪਹਾੜੇ ਕੇ ਊਪਰ ਦਰਿਆਓ ਮੈ ਨਦੀ ਨਾਲਜੋ ਮੈ ਹਮ ਕਹਾਂ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਮਾਰਨੇ ਗਏ ਹੈ ਚਾਰ ਲਾਖ ਤੁਰਕ ਕਹਾਂਔ ਕਹਾਂ ਦਸ ਹਜਾਰ ਉਨ ਕੇ ਆਗੇ ਆਟੇ ਮੈ ਲਵਨ ਸਮ ਭੀ ਨਹੀ ਥੇ ਯੇ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮਾਯਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀਸੇ ਮਹਾਂ ਭਾਰਥ ਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਅਰਜਨ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਣ ਯੇ ਦੇਖਯੇ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਹਾਥ ਮੇਂ ਲੀਏ ਹੂਏ ਹੈ ਅਗਨੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵਰਣ ਵਾਰੇ ਬਡੇ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਸਿਰ ਪਰ ਅਗਨੀ ਮੇ ਸੁਵਰਣਵਤ ਜਟਾਕੋ ਜੂਟ ਧਾਰਣ ਕੀਏ ਹੂਏ ਮੇਰੇ ਰਥ ਕੇ ਆਗੇ ਆਗੇਸਤ੍ਰਆਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੂੰ ਮਾਰਤੋ ਫਿਰਤੋ ਹੈ ਔ ਨਾਮ ਮੇਰੋ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਯਸ ਹਮਕੋ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਨਕੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਧਨਯ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੋ ਭਯੋ ॥ ਉਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਅਪਨੈ ਸ਼ੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਇਸਨਾਨ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਕਰਮ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਬਾਦ ਪੁਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਕਿਸੀ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖ ਨੇ ਜਾਨੀ ਔਰ ਕਿਸੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਜਾਨੀ ॥

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਹਿਰਾ

ਤੁਰਕ ਤੇਜ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਦੈ ਦਾਸਨ ਅਭੀਤ ॥
ਸਰ ਅਸਥਾਨ ਆਏ ਪ੍ਰਭੂ ਦੈ ਸਿੰਘ ਨ ਜਿਜ ਕੋ ਜੀਤ ॥

ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਪ੍ਰ ਚਤੁਰ ਦਸੋ ਅਧਜਾਯ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੫ ਅਧਜਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਇਧਰ ਥੋਰੇ ਹੀ ਦਿਨੋਂ ਕੇ ਅਰਸੇ ਬਾਦ ਪੀਰ ਗਰਾਮ ਕੀ ਪਥੀ ਸੇ ਪਰੇ ਨੌਸਹਰੇ ਸੇ ਉਰੇ ਪੁਨਾ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਇਕਠ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਸਾਰੀ ਫੌਜ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਲੈਕੇ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੁੱਡੇ ਨਦੀ ਕੇ ਪਾਰ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਜਾਇ ਉਤਰਿਜੋ॥ ਕੁਛ ਥੋੜੀ ਸੈਨਾ ਸੈਦੂ ਮੇ ਛੋਡ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਗੋਦੜਯੇ ਤੁਰਕ ਕੂੰ ਮਾਰਨੇ ਲੀਏ॥ ਉਸਸਮੇ ਸਤਰ ਹਜਾਰਕ ਸਿੰਘਾਂ ਕੀ ਫੌਜ ਹੋਗਈ ਥੀ ॥ ਸਿੰਘੋਨੇ ਆਪਸ ਮੈ ਸਭਾ ਲਰਾ ਕੇ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸ ਕੰਟਕ ਰੂਪ ਕਲੰਕ ਕੂ ਪ੍ਰਥਮ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਫਿਰ ਦੇਖੀ ਜਾਇਗੀ॥ ਉਧਰ ਪੀਰ ਗ੍ਰਾਮ ਮੇ ਠੇਹਰੀ ਉਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਸਿਖੋ ਨੇ ਅਪਨੀ ਸੈਨਾ ਜਮਾਇ ਦਈ ॥ ਇਧਰ ਸੈਦੂ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਦੋ ਤੀਨ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਿਖੋਸੇ ਗੋਦੜਜਾ ਆਕੀ ਹੋਕੇ ਬੈਠੋ ਰਹਯੋ ॥ ਗੋਦੜਜੋ ਬੜੋ ਭਾਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਬਾਜ ਤੀਰਸੇ ਔ ਬੰਦੂਕ ਕੀ ਗੋਲੀ ਸੇ ਬਰਤੇ ਹੂਏ ਦੀਪਕ ਕੀ ਬਤੀ ਮਾਰਕੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇਤੋ ਥੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਬਾਜ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ ਮੈ ਬਡੋ ਨਿਪੁਨ ਨਾਮ ਚਤੁਰਥਾ ॥ ਜਿਸਕੋ ਤਕਕੇ ਚੋਟ ਚਲਾਵੇ ਤਿਸਕੋ ਮਾਰ ਹੀ ਡਾਰੇ ਸੂਰਮਾ ਊਕੇ ਨਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੈਕੜੇ ਸਿੰਘ ਤਿਸ ਦੁਸ਼ਟ ਨੇਮਾਰਡਾਰੇ ਥੇ ॥ ਗ੍ਰਾਮ ਬੀਚ ਗੋਦੜਯੇ ਕੇ ਸਾਥ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਕੁਛ ਪੇਸ਼ ਜਾਵੇ ਨਹੀ ਬਡੇ ਲਾਚਾਰ ਹੋਕੇ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਦੂਤ ਕੇ ਹਾਥ ਕਹ ਭੇਜਯਾ ਤੂੰ ਇਤਨਾ ਸੂਰ ਬੀਰ ਹੋਕੇ ਕੰਧਾਂ ਕੇ ਓਲੇ ਲੁਕ ੨ ਕੇ ਲੜਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸੇ ਹਮ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਕੇ ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਪਠਾਣ ਕਾ ਪੁਤ੍ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕਿਸੇ ਜੁਲਾਹੇ ਕਾ ਪੁਤ੍ ਹੈ ਜੇ ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਪਠਾਣ ਕਾ ਪੁਤ੍ ਹੋਵੇ ਤਬ ਬਾਹਰ ਮੈਦਾਨ ਮੈ ਨਿਕਸ ਕੇ ਨ ਲੜੇ ਤਾਂਤੇ ਤੂੰ ਪਠਾਣ ਕਾ ਪੁਤ੍ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਤਬ ਗੋਦੜਯੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਤਰਵਾਰ ਕਾ ਯੁਧ ਕਰੋ ਤੇ ਗੋਲੀ ਕੋਈ ਨ ਮਾਰੇ ਤਬ ਮੈਦਾਨ ਮੈਨਿਕਸ ਕੇ ਮੈ ਯੁਦ ਕਰੂੰ ਗੋ ॥ ਤਬ ਦੂਤਨੇ ਕਹਯੋ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਤੁਮਕੋ ਗੋਲੀ ਕੋਈ ਨ ਮਾਰੇਗੋ ਅਰ ਤੁਮਾਰੀ ਸੈਨਾ ਔ ਤੁਮਨੇ ਭੀ ਗੋਲੀ ਨ ਮਾਰਨੀ। ਬੀਰ ਤੁਮਸੇ ਤਰਵਾਰ ਕਾ ਹੀ ਯੁਧ ਸਿੰਘੋ ਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਤੂੰ ਭੀ ਆਪਕੋ ਬਡੋ ਸੂਰ ਤ ਥ ਔ ਭਲਹਥੇ ਬਾਜ ਕਹਾਵਤੋ ਹੈ ਔ ਸਿੰਘ ਭੀਆਪਕੋ ਬਡੇ ਸੂਰ ਬੀਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਘ ਭੀ ਤੁਝ ਸੂਰਮੇ ਕੇ ਹਾਥ ਦੇਖੇ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਔਰ ਤੁਮ ਕੋ ਭੀ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਦਿਖਾਇਆ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਗੋਦੜਯੇ ਤੁਰਕ ਸਾਥ ਨੇਮ ਧਰਮ ਈਮਾਨ ਕਰਕੇ ਤੁਰਕ ਕੂੰ ਬਾਹਰ ਮੈਦਾਨ ਮੈ ਨਿਕਾਸਯਾ ਸਭਨੇ ਦੇਖਯਾ ਕੇ ਗੋਦੜਯਾ ਤੁਰਕ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਜੁਆਨ ਸੂਰ ਬੀਰ ਹੈ ਲੋਹੇ ਕੋ ਟੋਪ ਸਿਰ ਪਰ ਰਖੜੇ ਹੂਓ ਹੈ ਔ ਪਟੀਆਂ ਚਡੀ ਹੂਈ ਹੈ ਸੰਜੋਇ ਪਹਿਰ ਹੂਈ ਹੈ ਔ ਘੋੜੇ ਕੇ ਊਪਰ ਭੀ ਸੰਜੋ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈਬਡੇ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸਤੇ ਭਯੇ ਔ ਚਾਰ ਹਜਾਰ ਤੁਰਕ ਬਡੋ ਸੂਰ ਬੀਰ ਬਡੇ ੨ ਜੁਆਨ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਨਿਕਸੇ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕ ਸੰਜੋਆ ਵਾਰੇ ਮੈਦਾਨ ਨੈ ਨਿਕਸੇ ਸਭ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹਾਥ ਮੈ ਨੰਗੀ ਤਰਵਾਰ ਲੈਕੇ ਮੈਦਾਨ ਮੈ ਘੋੜਾ ਫੇਰਕੇ ਸਿੰਘਕੇ ਸਮਾਨ ਗਰਜ ਕੇ ਬਡੇ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਸਿਖੇ ਸੇ ਬੋਲਯਾ ਕੇ ਹੈ ਕੋਈ ਤੁਮਾਰੇ ਮੈ ਦੁਥਨੀ ਜਾਯਾ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਮੈਦਾਨ ਮੈ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰੇ ਐ ਸਿੰਘੋ ਤੁਮਕੋ ਐ ਸਿੰਘੋ ਤੁਮਕੋ ਖੁਦਾ ਕੀ ਕਸਮ ਹੈ ਹਮਕੂੰ ਗੋਲੀ ਕਿ ਸੇਨੇ ਨ ਮਾਰਨੀ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਜੈਸੇ ਤੁਮਾਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਲੜੋ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਏਕ ਸਿੰਘ ਬਡੋ ਧੀਰਯ ਵਾਰੋ ਘੋੜਾ ਕੁਦਾਇਕੇ ਗੋਦੜਜੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਦੋਨੋ ਜੈਤ ਵਾਰ ਲਾਗੇ ਆਪਸ ਮੈ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ ਦਿਖਾਨੇ ਘੜੀ ਦੁਇਕ ਖੂਬ ਯੁਧ ਕੀਆ ਜੈਸੇ ਠਟਿਆਰੇ ਘਾੜ ਘੜਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੰਜੋਆਂ ਪਰ ਔ ਢਾਲੋ ਪਰ ਤਰਵਾਰੋ ਕੇ ਠਣਕਾਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਅੰਤ ਕੋ ਤਿਸ ਸਿੰਘ ਕੋ ਜਿਉ ਤਕਕੇ ਕੰਧੇ ਊਪਰ ਤਰਵਾਰ ਚਲਾਈ ਜੈਸੇ ਕਾਸ਼ੀ ਮੈ ਕਲਵਤ੍ ਚੀਰ ਕੇ ਏਕ ਕੇ ਦੋਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈਤੈਸੇ ਹੀ ਸਟੇ ਸੰਜੋ ਤਿਸ ਸਿੰਘ ਕੇਗੋਦੜਯੇ ਨੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਡਾਰੇ ਪੁਨਾ ਔਰ ਏਕ ਘੋੜਾ ਪ੍ਰੇਰਕੇ ਤੁਰਕ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੂਆ ਜਾਤੇ ਹੀ ਤਿਸਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਤਰਵਾਰ ਚਲਾਈ ਤਿਸਕਾ ਵਾਰ ਬਚਾਇਕੇ ਫਿਰ ਤੁਰਕ ਨੇ ਵਾਰ ਕੀਆ ਤਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਢਾਲ ਪਰ ਤਿਸ ਕਾ ਵਾਰ ਲੈ ਲੀਆ ਇਸੀ ਚਾਲ ਮੇ ਘੜੀਕ ਤਿਸ ਨੇ ਭੀ ਯੁਧ ਕੀਆ ਆਖਰ ਕੋ ਗੋਦੜਜੇ ਨੇ ਤਿਸ ਸਿੰਘ ਕੋ ਭੀ ਮਾਰ ਲੀਆ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਏਕ ੨ ਕਰਕੇ ਦਸ ੧੫ ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਗੋਦੜਜੇ ਨੇ ਮਾਰ ਡਾਰਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਾ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ ਮੈਂ ਬਡੋ ਨਿਪੁਨ ਸੁੰਦਰ ਜੁਆਨ ਸੂਰਬੀਰ ਤਿਸਨੇ ਤੁਰਕ ਕੇ ਸਾਥ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਘੜੀ ਖੂਬ ਯੁਧ ਕੀਆ ਜਰਾ ਭੀ ਨੇਤ੍ ਤਿਸ ਨੇ ਨਹੀ ਝਮਕਾ ਤਬ ਗੋਦੜਜੇ ਨੇ ਕਹਾ ਮਾਰੋ ਇਸ ਕੋ ਪੀਛੇ ਸੇ ਕਿਉ ਨਹੀ ਮਾਰਤੇ ਤਿਸ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਮੁਖ ਤਨੀਕ ਪੀਛੇ ਕੋ ਫੇਰ ਕੇ ਦੇਖਨੇ ਲਾਗੇ ਜੋ ਗੋਦੜਜੇ ਨੇ ਮਾਰ ਕੇ ਤਰਵਾਂਰ ਤਿਸ ਕੇ ਭੀ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਡਾਰੇ ਜਬ ਐਸੇ ਧੋਖਾ ਦੇਕੇ ਗੋਦੜਜੇ ਨੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਮਾਰਾ ਤਬ ਏਕ ਸਿੰਘ ਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਹਜੋ ਕੇ ਇਸ ਤੁਰਕ ਨੇ ਅਬ ਧੌਖਾ ਦੇਕੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਮਾਰ ਡਾਰਜੋ ਹੈ ਯੇ ਤੁਰਕ ਤੋ ਇਸ ਚਾਲ ਸੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਨਿਬੇੜ ਦੇਵੇ ਗੋ ਔ ਬਹੁਤੇ ਹੀ ਸਿੰਘ ਇਸ ਤੁਰਕ ਨੇ ਨਿਬੇੜ ਦੀਏ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਗੋਲੀ ਮਾਰਕੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਾਰਤੇ ਮਾਰ ਕੇ ਗੋਲੀ ਅਬੀ ਇਸ ਤੁਰਕ ਕੋ ਗਿਰਾ ਦੇਵੋ ਜਲਤੀ ਸੇ ਐਸੇ ਪਰਸਪਰ ਕਹਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਏਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਰ ਕੇ ਦੁਰਾੜਾ ਗੋਦੜਜੇ ਕੋ ਘੋੜੇ ਕੇ ਨੀਚੇ ਫੈਕ ਦੀਆ ਇਸ ਤੁਰਕ ਕੇ ਗਿਰਤੇ ਹੀ ਦੋਨੋ ਸੈਨਾ ਕੋ ਹਲਾ ਹੋ ਪਰਜੋ ਪਰੰਤੂ ਭੂਪ ਬਿਨਾ ਕਰੇ ਕੋਨ ਲਰਾਈ ਸਰਦਾਰ ਮਾਰੇ ਜਾਨੇ ਸੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਹੌਂਸਲੇ ਧੀਰਜ ਟੂਟ ਗਏ ਥੋਰੀ ਸੀ ਦੇਰੀ ਤਕ ਲਰੇ ਕੁਛ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅੰਤ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਲੈਕੇ ਭਾਗ ਗਏ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਬਡੀ ਜੀਤ ਪਾਈ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਾਰੀ ਸੈਨਾ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਇ ਮਿਲੀ ॥ ਇਤਿ ਗੋਦੜੀਆ ਤੁਰਕੇਸ ਬਧਹ ॥

ਅਥ ਪੀਰ ਜੁਧ ਪ੍ਰਸੰਗਃ—ਅਬ ਜੈਸੇ ਪੀਰ ਸੈ ਯੁਧ ਤੁਹਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਿੰਘੋ ਕਾ ਹੁਆ ਸੋ ਭੀ ਥੋਰੀ ਸੀ ਕਥਾ ਸੁਣ ਲੇਵਹੁ ਜਬ ਗੋਦੜਜੇ ਕੇ ਸਾਥ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਤੁਰਕ ਭੀ ਕੁਛ ਮਾਰ ਲੀਏ ਕੁਛ ਉਠ ਭਾਗੇ ਤਬ ਤੁਰਕ ਲੋਕੋਂ ਕੂੰ ਬਡੋ ਤ੍ਰਾਸ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਜੇ ਦੋ ਚਾਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੂੰ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਠਾਢਾ ਕਰਨੇ ਲਏ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਸਾਥ ਭੀ ਬਾਂਧ ਰਖੇ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸੀ ਨੇ ਸੁਨਾਇ ਦੀਆ ਅਥਵਾ ਦੇਵ ਨੇਤ ਸੇ ਏਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਉਨ ਕੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਦਿਤੀ ਤਬ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਭੀ ਉਖਾੜ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੇ ਭਾਗਜਾਵੈ ਐਸੀ੨ ਕਾਯਰਤਾ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਅਪਸਰੋਂਕੇ ਗਣ ਜਿਨ ਤੁਰਕੋ ਕੂੰਰਣਮੈਸਨਮੁਖ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜਾਗਨ ਵਾਲਜੋ ਕੂੰ ਬਿਬਾਨੋ ਪਰ ਚਢਾਇ ਕੇ ਸੁਰਗ ਕੂੰ ਲੈ ਚਲੀ ਥੀ ਉਨ ਕੂੰ ਭੀ ਬਿਬਾਨੋ ਸੇ ਨੀਚੇ ਫੈਕ ਕੇ ਰਣਭੂਮੀ ਕੂੰ ਛੋਡ ਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤਜਾਂ ਭਈਆਂ ਕਹਤਜਾਂ ਭਈਆਂ ਕੇ ਜਾਹੁਰੇ ਕਾਇਰੋ ਤੁਮਾਰੋ ਐਸੋ ਨਾਲਾਯਕ ਬੰਸ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਤਯਾਗ ਦੇਤਜ਼ਾ ਭਈਆਂ ਇਸ ਓਰ ਨੌਸ਼ੈਸਰੇ ਕੇ ਪਰਬਤ ਪਰ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ੧੦੦੦੦ ਤੁਰਕ ਗਾਜੀ ਹੋਣੇ ਵਾਰੇ ਚਢ ਜਾਤੋ ਭਯੋ। ਔ ਕਾਸ਼ਮੀਰ ਕੋ ਸੂਬੋ ਜੋ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸੇ ਭਾਗ ਕੇ ਗਯੋ ਥੋ ਸੋ ਤੀਸ ਭਈ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੈ ਹੀ ਏਕਠੇ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੀ ਸਠ ਹਜ਼ਾਰ ਕਲਮੀ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਸੈਨਾ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਦੋਸਮਹਮਦ ਭੀ ਅਪਨੀ ਕ ਮੀ ਸੈਨਾ ਬਹੁਤ ਭੇਜਤੋ ਭਯੋ ਤਥਾ ਮੁਲਖੀਓ ਮਿਲ ਕੇ ਪੁਨਾ ਤੀਨ ਚਾਰ ਲਾਖ ਮੁਲਸਮਾਨ ਏਕਠੋ ਹੋਜਾਤੋ ਭਯੋ। ਇਧਰ ਸਤਰਕ ੭੦੦੦੦ ਹਜ਼ਾਰ ਕੀ ਭੀੜ ਭਾੜ ਥੀ। ਨੌਸੈਹਰੇ ਔ ਪੀਰ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਦੋਨੋ ਦਲੋ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਤੇ ਭਏ। ਪਰਬਤ ਕੇ ਉੱਪਰ ਤੁਰਕ ਔ ਪਰਬਤ ਕੇ ਮੂਲ ਮੈ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਸੈਨਾ। ਕੁਛਕ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਜੋ ਪਰਬਤ ਕੇ ਨੀਚੇ ਥੀ ਪਹਿਲੇ ੨ ਆਗੇ ਵਧਕੇ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘਜੀ ਨਿਹੰਗੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਲੈਕੇ ਬਿਨਾਹੀ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਗਲਜਾਇ ਪਰੇ। ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਮਖੀਰ ਕੋ ਛੇੜ ਦੇਵੇ ਤਬ ਮਖੀਰ ਕੀ ਮਖਜਾ ਉਸਕੇ ਗਿਰਦੇ ਹੋਇ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤੁਰਕ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਗਿਰਦੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਤੀਨ ਦਿਨ ਕੇ ਭੂਖੇ ਕੂੰ ਚਬੀਨੋ ਭੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਬ ਮਨੁਖ ਵੋ ਬਡੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਲੇਤੋ ਹੈ। ਜੋ ਯੁਧ ਕਰ ਕਰਕੇ ਕਬੀ ਭੀ ਰਾਜੀ ਨਹੀਂ ਹੂਏ ਥੇ ਸੋ ਇਸ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਰਜ਼ਕੇ ਰਾਜੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ। ਅਰਥਾਤ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ। ਪਹਲੇ ਦਲਾਂ ਮਿਲੰਦਿਆ ਭੇੜ ਪਇਆ ਨਿਹੰਗਾਂ। ਅਬ ਰਣਕੇ ਰੰਗ ਰੂਪ ਕੂੰ ਦੇਖੋ ਜੋ ਕਰਤਾਰ ਕਜ਼ਾ ਕੌਤਕ ਕਰਤੋ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਨਿਹੰਗੋਂ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਗਲ ਜਾਇ ਪਰੇ ਹੈ ਔ ਤੁਰਕ ਭੀ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਬਢ ਆਵਤੇ ਹੈ। ਜਬ ਬੰਦੂਕ ਬਾਣ ਗੋਲੀ ਦੋਨੋ ਓਰ ਤੇ ਚਲਨੇ ਲਾਗੀ ਤਬ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਭੀ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮੀਪ ਗਏ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਛੇ ਕਾਮ ਨਹੀਂ ਕੀਓ ਹੈ। ਅਬੀ ਹਮਾਰੀ ਸੈਨਾ ਕਾ ਕੁਛ ਬੰਦੋਬਸਤ ਠੀਕ ੨ ਨਹੀਂ ਹੂਆ ਥਾ ਅਛਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕੂੰ ਗਲ ਪਾਇਕੇ ਅਬ ਪੀਛੇ ਹਟਨੋ ਤੋ ਨਹੀਂ ਬਨਤੋ ਹੈ। ਉਸੀ ਵਕਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਓ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਲਤੀ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਸਾਰੀ ਸੈਨਾ ਸਨਧ ਬਧ ਹੋਕੇ ਰਣ ਮੈ ਪਹੁੰਚੇ। ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਉਸੀ ਵਕਤ ਬਿਕਲ ਹੂਆ ਯੁਧ ਕਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ੂਰਬੀਰ ਭਿਰਣੇ ਲੀਏ ਰਣ ਮੰਡਲ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਸਿੰਘ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪਹੁਚੇ ਕੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਉੱਪਰ ਕੁਛਕ ਚਢੇ ਤਬ ਉਪਰ ਸੇ ਸਿਪਾਵੇ ਵਾਲਜ਼ਾ ਰਫਲਾ ਬਡਜ਼ੋਂ ਬੰਦੂਕੋਂ ਕੀ ਤੁਰਕੋ ਨੇ ਮਾਰ ਕਰੀ ਇਸ ਚਾਲ ਕੇ ਰਫਲੋਂ ਬੰਦੂਕੋਂ ਕੇ ਸਿਪਾਵੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਰਫਲਾਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਕੇ ਅਗਲੇ ਇਸ ਚਾਲਕੇ ਸਿਪਾਵੇ ਜ਼ਿਮੀਨ ਪਰ ਟਿਕਾਇਕੇ ਚਲਾਈ ਜਾਤੀ ਹੈਂ ਹਾਥੋਂ ਪਰ ਰਖਕੇ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਸਕੀਤੀ ਛਟਾਂਕ ਭਰਕੀ ਗੋਲੀ ਤਿਸ ਮੈ ਪਰਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਘੋੜੇ ਔ ਜੁਆਨ ਕੋ ਰਫਲ ਕੀ ਗੋਲੀ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਵਹੁ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਾਗਤੋ ਹੈ ਅਢਾਈ ਤੀਨ ਮੀਲ ਤਕ ਮਾਰ ਕਰਤੀ ਹੈ। ਪਰਬਤ ਕੇ ਉੱਪਰ ਸਿੰਘ ਚਢਤੇ ਜਾਵੈ ਔ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋ ਗੋਲਜੋਂ ਕੇ ਪਰਹਾਰ ਸੇ ਨੀਚੇ ਗਿਰਤੇ ਜਾਵੈਂ। ਜੋਨਸੇ ਸਿੰਘ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਿਖਰ ਚਢ ਭੀ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕੂੰ ਤੁਰਕ ਤਰਵਾਰੋ ਔ ਛੁਰਜੋਂ ਸੇ ਕਾਟਕੇ ਨੀਚੇ ਫੈਕ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਘੜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਰਕ ਮਹਾ ਯੁਧ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਸਾਗਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਸੁਰਮਜੋਂ ਕੋ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਗਰਜਤੀ ਭਈ ਔ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰਜੀ ਸੁਰਮਜੋ ਕੇ ਸਿਰੋ ਕੀ ਮਾਲਾ ਬਨਾਨੇ ਲੀਏ ਆਤੇ ਭਏ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਯੁਧ ਦੇਖਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਕਲ ਨਾਰਦ ਜੀ ਡੋਰੂ ਬਜਾਇਕੇ ਜਟਾ ਫੈਲਾਇਕੇ ਨਾਚਤੇ ਭਏ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਭੈਰਵ ਜੀ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਭਭਕਾਰਤੇ ਭਏ। ਚੌਸਾਠ ਯੋਗਨਜੋਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੈ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭੈਰਵੀ ਜੀ ਨਿਰਤਕਾਰੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ਤਥਾ। ਭੂਤਪਿਸਾਚ ਡਾਕਿਨੀ ਝਾਕਨੀ ਸਾਕਿਨੀ ਆਦਿਕ ਮਾਂਸ ਅਹਾਰੀ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੇ ਆਇ ਫਿਰੇ ਕ੍ਰਿਧ ਕਾਕ ਸ੍ਰਿਗਾਲ ਬ੍ਰਿਕ ਕੁਕਰ ਬਨਮਾਰਜਾਰ ਆਦਿਕ ਮਾਂਸਹਾਰੀ ਜੀਵ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਮਾਂਸ ਭਖਣੇ ਲੀਏ ਐਸੇ ਸ਼ਬਦ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਚਟਸਾਲਾ ਮੈ ਬਾਰਕ ਪਢ ਰਹੇ ਹੈ॥

ਊਪਰ ਅਕਾਸ਼ ਮੈ ਆਕਾਸ਼ਚਾਰੀ ਬਿਬਾਨੋ ਪਰ ਬੈਠ ੨ ਕੇ ਸਿੱਧੋਂ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਯੁਧ ਦੇਖਨੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸਿਧ ਚਾਰਨ ਗੰਧਰਬ ਵਿਦਜਾਧਰ ਜਛ ਕਿੰਨਰ ਆਦਿਕ ਆਵਤੇ ਭਏ॥ ਇਧਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਾਂਧ ੨ ਕੇ ਰਣ ਭੂਮੀ ਕੀ ਓਰ ਸੁਰਮੇਂ ਦੌੜੇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਬਡੋ ਉਤਸਾਹ ਕਰਕੇ। ਉਧਰ ਸੁਰਬੀਰੋਂ ਕੇ ਵਰਣੇ ਲੀਏ ਅਪਸਰਾ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਲਗਾਇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਧਰ ਰਣ ਮੈ ਸੁਰਮੇਂ ਮਾਰ ੨ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਚਲਨੇ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈ। ਉਧਰ ਅਸਪਰੋਂ ਕੇ ਗਣ ਆਕਾਸ਼ ਮੈਂ ਨਿਰਨਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਔ ਤਿਨਕੇ ਗਾਨ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈ। ਇਧਰ ਬਡੇ ਹਰਖ ਸੇ ਸੁਰਮੇ ਮਜਾਨੋ ਸੇ ਖੜਗੇ ਨਿਕਾਸ ਰਹੇ ਹੈ ਉਧ ਅਪਸਰਾ ਬੀਰੋਂ ਕੇ ਹਿਤ ਮਾਂਗ ਸਵਾਰ ਰਹੀ ਹੈਂ ਇਧਰ ਰਣ ਭੂਮੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਸੁਰਬੀਰੋਂ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈਂ ਬਡੋ ਚਾਉ ਚਢ ਗਯੋ ਹੈ ਉਧਰ ਬਡੇ ਚਾਉ ਕਰਕੇ ਅਪਸਰੈ ਹਾਥ ਪਾਉ ਮੈ ਮੈਹਦੀ ਲਗਾਇ ਰਹੀਂ ਹੈਂ ਇਧਰ ਏਕ ੨ ਸੁਰਮੇ ਕੋ ਏਕ ੨ ਸੁਰਮਾ ਯੁਧ ਲੀਏ ਵੰਗਾਰਤੋ ਹੈ ਉਧਰ ਬਡੇ ਹਰਖ ਸੇ ਅਪਸਰੋਂ ਦੋਮੋ ਕੇ ਬੀਚਮੇ ਰਤਨ ਮੋਤਨੋਂ ਕੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਦੇ ਦੇਕੇ ਸੀਸ ਗੁਦਾਇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਧਰ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਮਾਈਉਂਕੇ ਪੂਤ ਸਨਮੁਖ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ੨ ਕੇ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਗਿਰਤੇ ਗਿਰਾਵਤੇ ਹੈਂ ਉਧਰ ਆਪਸ ਮੈ ਝਗਰ ੨ ਕੇ ਅਪਸਰੈਂ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਧਾਰੀ ਆਪੋ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਬਿਬਾਨੋ ਪਰ ਚਢ ਕੇ ਸੁਰਮਜ ਕੋ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਲੈਜਾਤਜਾਂ ਹੈ। ਯੇਹ ਯੁਧ ਭੂਮੀ ਹੈ ਕੇ ਸ੍ਵਯੰਬਰ ਭੂਮੀ ਹੈ ਬਡੋ ਕੌਤਕ ਸੋ ਹੋ ਰਹਜੋ ਹੈ। ਤਬ ਤਿਸ ਯੁਧ ਵਿਖੇ ਸਿੱਧ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕੋ ਪਧਾਰਤੇ ਭਏ ਕਾਹੇਤੇ ਤੁਰਕ ਪਰਬਤ ਪਰ ਹੈ ਔ ਸਿੱਧ ਨੀਚੇ ਸੇ ਊਪਰ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੁਰਕ ਤੋ ਬਹੁਤ ਥੋਰੇ ਸੇ ਲਾਗੇ ਔ ਸਿੰਘ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਦਰ ਹਜ਼ਾਰੋ ਕਾਮ ਆ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਔਸੇ ਗੋਲਜੋਂ ਕੀ ਵਾਛੜ ਉਪਰ ਸੇ ਪੜਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਗੜਜੋ ਕੀ ਵਾਛੜ ਬੜੇ ਬੇਗ ਸੇ ਪਰਤੀ ਹੈ। ਦੋਨੋ ਓਰ ਸੇ ਗੋਲਜੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਜੋ ਉਚ ਨੀਚ ਕਾਯਰ ਤੇ ਸੂਰਮਾ ਏਕ ਸਾਰ ਏਕ ਜੈਸੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਥੋਰੇ ਸੇ ਦਿਨ ਚਢੇ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੇਘਕੇਸਮਾਨ ਗਰਜ ਕੇ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਆਗੇ ਕੋ ਬਢਤੇ ਭਏ ਔ ਤੁਰਕ ਭੀ ਆਗੇ ਬਢੇ ਜੈਸੇ ਬਿਜਲਜੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਸਹਤ ਕਾਲੇ ਮੇਘੋਂ ਕੀ ਘਟਾ ਆਵਤੀ ਹੈ॥ ਉਨਕੋ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮੁਖ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਕ੍ਰੋਧਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਅੰਗਾਰ ਛੈਕਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕੂੰਜੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਪਰ ਦੂਹੀ ਔ ਬਾਜ ਬਟੇਰਜੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਪਰ ਟੂਟ ਪਰਤੋਹੈ ਤੈਸੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਸਮੂਹ ਪਰ ਟੂਟ ਪਰਤੇ ਭਏ ਮਾਰ ਕਰਤੇ ਔ ਅਕਾਲ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਉਧਰ ਤੁਰਕ ਭੀ ਅਲੀ ਕਹਕੇ ਆਇ ਪਰੇ ਘੜੀ ਦੋ ਇਕ ਖੂਬ ਯੁਧ ਹੂਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇਪਟ ਮੈ ਦਛਲ ਕੀ ਗੋਲੀ ਲਾਗ ਜਾਤੀਭਈ॥ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਘੋੜੇ ਕੋ ਭਜਾਕੇ ਹਾਥੀ ਉਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਹਸ੍ਤੀ ਕੇ ਆਗੇ ਕੀਆ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੀ ਗੋਲੀ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜ ਕੇ ਮਾਥੇ ਮੈ ਲਾਗਜਾਤੀ ਭਈ ਤਿਸ ਗੋਲੀ ਕੇ ਲਾਗਤੇ ਹੀ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸੀਸ ਹਾਥੀ ਕੇ ਹੌਦੇ ਪਰ ਜਾਇ ਟਿਕਜੋ ਯੇ ਸੂਰਮਯੋ ਕੋ ਸੁਭਾਵ ਹੀ ਹੈ ਮਰਮ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਘਾਉ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਤਬ ਰਣ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਗਿਰਤੇ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਕਾਮਲ ਘਾਉ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਗੇ ਕੋ ਹੀ ਝੁਕੇ ਔ ਆਪ ਬੀਰੋ ਕੀ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੂਏ ਪਾਕ ਸ਼ਹੀਦ ਮੈਦਾਨ ਮਾਹੀ। ਸੋ ਅਬ ਤਕ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਮਾਧ ਪੀਰ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਬਨੀ ਹੂਈ ਹੈ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਸ਼ਹੀਦੋਂ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਮਨਤਾ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਲੋਕ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਔ ਪੀਰ ਗ੍ਰਾਮ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਮਾਧ ਕੇ ਸਾਥ ਮਾਫੀ ਸਰਕਾਰੀ ਓਰ ਸੇ ਲਾਗ ਰਹਜੋ ਹੈ ਆਏ ਪਰਦੇਸੀ ਬਰਾਹਮਣ ਸੇ ਆਦ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਕੋ ਅੰਨ ਅਸਥਾਨ ਨਸ਼ਾ ਦੂਧ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਕੁਛ ਦੇਤੇ ਹੈ ਜਿਨ ਕੋ ਐਸੋ ਯਸ ਜਗਤ ਮੈ ਉਜਾਗਰ ਹੈ ਵੋ ਪੁਰਖ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਸਦਾ ਥਿਰ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਦਾ ਜੀਵਤੇ ਹੀ ਹੈ ਯਸ ਜੀਵਨ ਅਪਯਸ ਮਰਣ ਇਤਿ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕੂੰ ਪਧਾਰੇ ਉਸ ਸਮੇ ਏਕ ਅਸਵਾਰ ਘੋੜਾ ਦੌੜਾਇ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਖਬਰ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁ ਦੇਵਲੋਕ ਕੂੰ ਪਧਾਰੇ ਗਏ ਹੈਂ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਬਹੁਤ ਬਲ ਪਰ ਗਯੋ ਹੈ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਹਾਥੀ ਕੋ ਪੀਛੇ ਹਟਾਇ ਲਯਾਵੈ ਕੇ ਉਹਾ ਹੀ ਖੜਾ ਰਹੇ ਗੋਲੀ ਕੀ ਵਰਖਾ ਵਾਛੜ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਮਾਨ ਬਰਸਤੀ ਹੈ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਜੇ ਹਾਥੀ ਕੋ ਪੈਰ ਉਹਾਂ ਸੇ ਜਰਾ ਭੀ ਹਲਜਾ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਮਾਰਯੋ ਗਯੋ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਤਬ ਤੁਰਕ ਧਾਵਾ ਕਰਕੇ ਆਇ ਪਰੇ ਗੇ ਔ ਸਿੰਘੋ ਮੈ ਭਾਜ ਪਰ ਜਾਇ ਗੀ। ਜਾਹੁ ਜਲਤੀ ਹਾਥੀ ਕੇ ਪੈਰ ਮੈ ਖੂਬ ਦ੍ਰਿਢਤਰ ਸੰਗਲ ਮਾਰ ਕੇ ਤਹਾਂ ਹੀ ਖੜੇ ਰਾਖੋ ਤਹਾਂਤੇ ਹਾਥੀ ਕੂੰ ਹਲਨੇ ਭੀ ਮਤ ਦੇਵੋ ਤਬ ਹਾਥੀ ਕੇ ਪਗੋਂ ਮੈ ਸੰਗਲ ਡਾਰ ਕੇ ਤਹਾਂ ਰਣਭੂਮੀ ਮੈ ਹੀ ਖੜੇ ਰਾਖੋਜ। ਤਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਬਹੁਤ ਬਲ ਪਰਜਾਤੋ ਭਯੋ ਤੁਰਕ ਆਗੇ ਬਢਤੇ ਆਵੈ ਬੜੇ ਉਤਸਾਹ ਸੇ ਔ ਸਿੰਘ ਲੜਤੇ ਗਿਰਤੇ ਪਰਤੇ ਪੀਛੇ ਕੋ ਹਟਤੇ ਜਾਵੈ ਔ ਸਰ-ਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਘੋੜੇ ਉਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੁਆਂ ੨ ਸੈਨਾ ਅਪਨੀ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਮਾਲਾ ਹਾਥ ਮੈ ਲੀਏ ਹੂਏ ਜਲਤੀ ੨ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ੨ ਐਸੇ ਜਾਪ ਖੜੇ ਕਰਤੋ ਹੈ ਉਸੀ ਸਮੇ ਏਕ ਸਿੰਘ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੁਆ ੨ ਰਣਭੂਮੀ ਕੀ ਓਰ ਘੋੜੇ ਕੂੰ ਦੌੜਾਤਾ ਹੁਆ ਸਰਕਾਰ ਸੇ ਕਹਤੋ ਹੈ ਕਿ ਗਾਰੀ ਨਿਕਾਰ ਕੇ ਬੋਲਾ ਜ ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਰਣੋ ਥੋ ਤਬ ਘਰ ਹੀ ਬੈਠੋ ਰਹਤੇ ਏਹ ਸਮੋ ਮਾਲਾ ਫੇਰਨੇ ਕੋ ਹੈ ਤੂੰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈਂ ਮਜਾਨ ਸੇ ਖੜਗ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਯੁਧ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋ ਇਸ ਵਕਤ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਫੌਥ ਬਢੀ ਚਲੀ ਆਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਤਾ ਹੁਆ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਘੋੜਾ ਦੌੜਾਤਾ ਹੁਆ ਰਣ ਮੈ ਚਲੇ ਗਯੋ ਸਰਕਾਰ ਭੀ ਮਾਲਾ ਫੇਰਨੀ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਖੜਗ ਮਿਆਨ ਸੇ ਯੁਧ ਕੇ ਨਿਕਾਸ ਸਨਮੁਖ ਹੁਆ ਤਬ ਰਣ ਮੈ ਏਕ ਪਹਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਐਸੀ ਤਰਵਾਰ ਚਲੀ ਜਿਸ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਦਾਂਤੇ ਮੈ ਘਾਸ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰ ਲੀਆ ਜੋ ਰਹੇ ਨਾਮ ਸਾਈ ਕਾ ਦੋਨੋ ਓਰ ਕੇ ਸੂਰਮਜੋ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਕੁਛ ਗੁਮਾਨ ਨ ਰਹ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਪੁਨਾ ਆਗੇ ਬਢ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕਰਡਾਰੀ ਬਿਹਾਲ ਬਿਸੰਭਾਰ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਤੁਰਕ ਭਾਗ ਚਲੇ ਜੈਸੇ ਵਾਯੁ ਕੇ ਬੇਗ ਕੇ ਮਾਰੇ ਬਾਦਲ ਉਡ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨ ਠਹਰ ਸਕੇ । ਇਧਰ ਗੜਦਾ ਘਟਾ ਸੇ ਦੋਸਮਹਮਦ ਕੇ ਭਾਯੋਂ ਨੇ ਸੁਲਤਾਨ ਮਮੂਦ ਅਮੀਰਖਾਂ ਸ਼ੇਰਖਾਂ ਆਦਿਕੋਂ ਨੇ ਲੰਡਾ ਨਦੀ ਕੇ ਪਾਰ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸੇ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਚਾਰ ਬੇੜੇ ਭਰ ਕੇ ਭੇਜੇ ਕੇ ਤੁਮ ਪੀਛੇ ਸੇ ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਮਾਰੋ ਆਗੇ ਸੇ ਵੋ ਮਾਰਤੇ ਹੈ ਇਨ ਮੈ ਏਕ ਭੀ ਸਿੰਘ ਜੀਵਤਾ ਜਾਨਾ ਨਾ ਪਾਵੇ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਵੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਚਾਰੋ ਬੇੜੇ ਨਦੀ ਕੇ ਮਧਜ ਮੈ ਧਾਰਾ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਡੂਬ ਜਾਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਠਾਰਾਂ ਬੇੜੇ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਡੂਬ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਖਾਨਜਾਦੇ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਖੜੋਤੇ ਦਾਂਤ ਪੀਸ ਰਹੇ ਹੈ ਪੇਸ਼ ਕੁਛ ਜਾਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਆਜ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘੋਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਓਰ ਹੋ ਗਯੇ ਹੈਂ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਰਣ ਵਿਖੇ ਸਿੰਘ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਜੀਤਤੇ ਭਏ ਕੋਈ ਪਚਾਸ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਠੇਹਰੀ ਕੇ ਯੁਧ ਮੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਗਨਤਾ ਨਹੀ ਰਹੀ ਲਾਖੋਂ ਹੀ ਮਾਰੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੋ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਗਾਜ਼ੀ ਹੋਣੇ ਕੇ ਤੁਰਕ ਆਯੇ ਥੇ ॥ ਜਬ ਠੇਹਰੀ ਪਰ ਸਿੰਘ ਚਢੇ ਤਬ ਕੁਛ ਵੇ ਤੁਰਕ ਮਾਰ ਲੀਏ ਕੁਛ ਭਾਗ ਗਏ ਠੇਹਰੀ ਊਪਰ ਏਕ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਲੰਬ ਚੌੜੇ ਤਲਾਉ ਥੇ ਜੀਅ ਭੈਆਣੇ ਤੁਰਕ ਤਿਸ ਤਾਲ ਮੈ ਵੜ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਬੰਦੂਕੋਂ ਸੇ ਤਾਲ ਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਭੁਨ ਡਾਰੇ ਪਾਣੀ ਤਾਲ ਕੋ ਸਾਰੋ ਲਾਲ ਲੋਹੂ ਰੰਗ ਕੋ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ । ਪੁਨਾ ਦੋਸ ਮਹਮਦ ਡੇਰੇ ਲਗਜੋ ਲਗਾਯੋ ਛੋਡਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਖੂਬ ਛਨਾਇਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਲੂਟਿਓ ਪੁਨਾ ਪਿਸ਼ੌਰ ਸੇ ਦੋ ਕੋਸ ਉਰੇ ਚਮਕੌਨਜ਼ਾ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਡੇਰੇ ਜਾਇ ਲਗਾਯੇ ॥ ਤਹਾਂ ਫੇਰ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ਆਗਾ ਲੀਆ ਕੁਛ ਥੋਰੇ ਸੇ ਹੀ ਅਰਸੇ ਮੈ ਭਾਗ ਗਏ ॥ ਪਿਸ਼ੌਰਸੇ ਆਠ ਕੋਸ ਪਰੇ ਜਮਦਗਨੀ ਲਿਖੀਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਜਮ ਰੋਜ ਕੋ ਕਿਲੋ ਹੈ ਸੋ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਜਾਇਕਾਯਮ ਕੀਆ ਤਹਾਂ ਫੇਰ ਯੁਧ ਹੂਆ ॥

ਜਬ ਦੋਨੋ ਦਲੋਂ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੂਏ ਤਬ ਸਭ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਲਲੂਏ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਘੋੜਾ ਕੁਦਾਇਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮੈ ਜਾਇ ਪਰਜੋ ਇਕੇਲੋ ਹੀ । ਤਹਾਂ ਕਈ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸੀਸ ਝਾੜਕੇ ਕਿਤਨਜੋ ਕੋ ਜਖਮੀ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੀ ਸੈਨਾ ਮੈਂ ਆਇ ਜਾਤੋ ਭਯੋ । ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਤੀਨ ਵਾਰ ਹਲਾ ਕਰ ਕਰਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਬਹੁਤਜੋਂ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਆਇ ਜਾਤੋ ਭਯੋ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਕਾਲ ਬਖਸ਼ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਘੋੜੇ ਦੀਆ ਹੂਆ ਥਾ ਵੋ ਘੋੜੇ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਨੀਚੇ ਥੇ ਬਡੇ ਬਲੀਂ ਬੀਸ ੨ ਹਾਥ ਕੀ ਛਾਲ ਮਾਰ ਜਾਵੇ । ਜਬ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਅਸਵਾਰ ਕੇ ਊਪਰ ਤਰਵਾਰ ਬਰਛੀ ਕੋ ਵਾਰ ਕਰੈ ਤਬ ਫੁਰਤੀ ਸੇ ਨੀਚੇ ਸੇ ਨਿਕਸੈ ਜਾਤੋ ਥੋਨਾਤੋ ਅਸਵਾਰ ਕੋ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਕੋ ਘਾਉ ਲਾਗਨੇ ਦੇਤੋ ਥੋ ਔ ਨ ਆਪ ਹੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਖਾਤੋ ਥੋ । ਦੋਨੋ ਦਲ ਅਸਵਾਰ ਔ ਘੋੜੇ ਕੀ ਫੁਰਤੀ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਔ ਆਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਵਾਹ ਘੋੜੇ ਵਾਹ ਜੁਆਨ ਐਸੇ ਹੀ ਕਹਤੇ ਰਹ ਗਏ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਕਿਸੀ ਸੇ ਕੁਛ ਬਨ ਨ ਸਕਜੋ ਕੇਵਲ ਵਾਹਾਹੀ ਵਾਹਾ ਰਹ ਗਈ । ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਪਕੜ ਲੀਆ ਰਣ ਮੈ ਨ ਜਾਨੇ ਦੀਆ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇਸ ਚਾਲ ਕੀ ਨਿਰਭੈਤਾ ਔ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਇਕੇ ਗੋਦਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸਿਰ ਮੁਖਹਾਥੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਚੁੰਬਤੇ ਭਯੇ ਔ ਬਡੀ ਜਗੀਰ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਬਾਪ ਬੇਟੇ ਦੋਨੋ ਕੂੰ ਚਾਰ ਲਾਖ ਸੇ ਅਧਿਕ ਜਗੀਰ ਦੇਤੇ ਭਯੇ। ਜਬ ਪਿਸੌਰ ਨਾਮ ਪਰਸੁਰਾਮ ਕੇ ਸੈਹਰ ਦੇਸ ਕੋ ਸਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰ ਮੈ ਆਇ ਰਾਜੇ ਤਬ ਅਕੋੜਾ ਔ ਤੋਰੂ ਪੀਰ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਤੀਨੋ ਨਗਰੋ ਕੋ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਨੇ ਕਬਜੇ ਕਰਕੇ ਆਕੀ ਕਰਲੀਏ ਤਬ ਏਕ ਤੋਪ ਔ ਪਚੀਸ ਸਿੰਘ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਅਕੋੜੇ ਔ ਪੀਰ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਤੁਰਕੋ ਸੇ ਛੁਡਾਇ ਲੀਆ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਔ ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਤੋਰੂ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਜਾ ਫਤੇ ਕੀਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸੇ ਤੁਰਕ ਕਹੈ ਕੇ ਵੇ ਜੋ ਸਬਜ ਪੁਸ਼ਾਕ ਔ ਹਾਥ ਮੈ ਸਬਜ ਹੀ ਨੇਜਾ ਪਕੜੇ ਹੁਏ ਸਬਜ ਘੋੜੇ ਪੈ ਅਸਵਾਰ ਹੁਏ ੨ ਨੁਰਮਈ ਬਾਲੇ ਵਾਲੇ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਔਰ ਸਾਥ ਲੀਏ ਹੁਏ ਏਕ ਨਿਸਾਨਚੀ ਸਾਥ ਮੈ ਹੈ ਸੋ ਬਡੇ ਬੇਗਾਸੇ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਮਾਰਤੇ ਫਿਰਤੇ ਥੇ ਵੇ ਤੁਮਾਰੇ ਮੈ ਅਬ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇਤੇ ਹੈ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਔ ਸੁੰਦਰ ਵੋ ਕਹਾਂ ਹੈ ਅਬ ਉਸ ਕੋ ਕੌਨ ਬਤਾਵੈ। ਜਬ ਸਿੰਘ ਅਪਨੀ ਧਰਮ ਮਿਰਜਾਦਾ ਮੈਂ ਕਾਯਮ ਥੇ ਔ ਬਾਂਟਿਕੇ ਖਾਤੇ ਥੇ। ਹੋਤਾ ਨ ਰਾਖੇ ਇਕੇਲਾ ਨ ਖਾਇ। ਤਹਕੀਕ ਦਿਲ ਦਾਨੀ ਵਹੀ ਭਿਸਤ ਜਾਇ। ਇਤੀ॥ ਗੁਰੂ ਵਚਨਾਤ ॥ ਔ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਉਠਕੇ ਸੌਚ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਜਪਜੀ ਜਾਪਜੀ ਸੁਖਸਨੀ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਆਦਿਕ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਥੇ ਗਰੀਬ ਔਰ ਦੀਨ ਅਰ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਦੁਖ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰਤੇ ਥੇ ਉਨਕੇ ਦੁਖ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਅਪਨੇ ਸੀਸ ਭੀ ਦੇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਬਿਗਾਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਮਾਤਾ ਔ ਬਹਨਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਨਤੇ ਥੇ। ਬਿਗਾਨੀ ਅੰਸ਼ ਕੋ ਬਿਖਕੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਨਤੇ ਥੇ ॥ ਹਕ ਪਰਾਯਾ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਇ ॥ ਇਤੀ ਗੁਰੂ ਵਚਨਾਃ। ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਪਾਸਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਭਗਤੀ ਮੈ ਦ੍ਰਿੜ ਭਰੋਸੋ ਰਖਤੇ ਥੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਤਨ ਕਰਕੇ ਧਨ ਕਰਕੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹ-ਮਣ ਗਰੀਬ ਆਦਿਕ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤਬ ਇਨਕਾ ਤਪ ਤੇਜ ਬਲ ਥਾ ਤਬ ਗੁਰੂ ਭੀ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਅਬ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਨਹੀ ਥੇ ਜੋ ਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦ ਕੇ ਅਭਜਾਸ ਤੇ ਰਹਤ ਔ ਕਿਰਪਣ ਦੀਨ ਪਰਾਧੀਨ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸ੍ਰਾਧ ਆਦਿਕ ਕਰਣੇ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਕਰੀ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਝੂਠ ਅਸਮਰਥ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ॥ ਦੋਖੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੈ ਦੋਸ ਆਰੋਪ ਕਰਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਪਰਵਾਦੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਘਰ ਕੇ ਦ੍ਰੋਖੀ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਨੇ ਹਾਰੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਕੁਬਾਬੀ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਾਮੀ, ਅਗਮਜ ਗਾਮੀ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਨ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਹਮਣਕੇ ਨਿੰਦਕ ਮਾਯਾਧਾਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਸ਼ਜ਼ੋ ਮੈ ਆਪ ਲੰਪਟ ਸਰਬ ਵਿਕਾਰੋ ਮੈ ਆਪ ਬਡੇ ਬਿਅਾਰੀ ਹੋਕੇ, ਪੁਨਾ ਆਪਕੋ ਅਚਾਰਯ ਗੁਰੂ ਮਾਨ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਅਸਦ ਧਰਮ ਕਾ ਸਤ ਧਰਮ ਜਨਾਇਕੇ ਕੇ ਏਹੀ ਸਤ ਧਰਮ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਪੜ੍ਹੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਇਸਤੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਉਤਮ ਧਰਮ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸ੍ਰਾਧ ਨ ਕਰੋ ਪਿੰਡ ਪਤਲ ਕ੍ਰਿਯਾ ਦੱਵਾ ਕੁਛ ਨ ਕਰੋ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਨ ਮਾਨੋ ਗ੍ਰਹਣ ਆਦਿਕ ਕਾ ਦਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੋ ਨ ਦੇਵੋ ਹਮਰੇ ਦੇ ਭਾਰੇ। ਭਲਾ ਕਹੋ ਤੋ ਜਬ ਛਤ੍ਰੀ ਹੋਕੇ ਦਾਨ ਹਾਥ ਪਸਾਰ ਕੇ ਲੇਵੇ ਗੇ ਤਬ ਤੇ ਉਸ ਕੇ ਤਪ ਤੇਜ ਕਹਾਂ ਰਹੇ ਗੋ ਉਸ ਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਤਪ ਤੇਜ ਤੇ ਬਿਨਾ ਬਲ ਕਹਾਂਤ ਆਵੇ ਗੋ ਜਿਸ ਛਿਛ ਕੇ ਬੀਜ ਹੀ ਨਹੀ ਉਸ ਕੇ ਸਾਖਾ ਪਤ੍ਰ ਫੂਲ ਫਲ ਕਹਾਂਸੇ ਹੋਵੈ ਗੇ ॥ ਤੈਸੇ ਤਪ ਔ ਦਾਨ ਯੇ ਦੋਨੋ ਛਤ੍ਰੀ ਕੋ ਧਰਮ ਹੈ ਦਾਨ ਲੈਨੋ ਛਤ੍ਰੀ ਕੋ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ਤਪ ਦਾਨ ਧਰਮ ਆਦਿਕ ਬਲਕੋ ਬੀਜ ਹੈ ਬਹੁਤ ਕਜ਼ਾ ਕਹਨੋ ਹੈ ਕੇ ਆਜ ਕਲ ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਨੇ ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਕੂੰ ਅਧਰਮ ਜਾਨਕੇ ਦਾਨ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਔ ਦਾਨ ਗ੍ਰਹਨ ਆਦਿਕ ਪਰਬੋ ਮੈ ਲੈਨੇਕੂੰ ਧਰਮ ਜਾਨਕੇ ਦਾਨ ਲੇਨੋ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦੀਓਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਬਲੀ ਰਾਜਾ ਮਹਾ ਦਾਨੀ ਥੋ ਤਿਸਕੋ ਭਗਵਾਨ ਬਲ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਮਾਰ ਸਕੇ ਤਿਸਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਛੀਨ ਨਹੀ ਸਕੇ ਕਿੰਤੂ ਜਾਚਕ ਬਨਕੇ ਮਾਂਗਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਿਸ ਸੇ ਲੀਨੀ ਹੈ॥ ਔਦਾਨ ਧਰਮ ਕਰਹੀ ਰਾਜਾ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਏਤੋ ਬਲ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਜੋ ਯੁਧ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕੋ ਮੂਰਛਾ ਕਰਕੇ ਕੇਸੋ ਸੇਪਕੜ ਕੇ ਰਥਕੇ ਨੀਚੇ ਪਟਕ ਦੇਤੋ ਭਯੋ ॥ ਦਾਨ ਧਰਮ ਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਕਰਣ ਕੀ ਭੁਜਾਮੈ ਏਤੋ ਬਲ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਜਿਸ ਸੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਔ ਅਰਜੁਨ ਸਹਤ ਸਾਰੇ ਪਾਡਵ ਭੈ ਭੀਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਮਖ ਦ ਃ

ਸਤ ਧਰਮ ਕੇ ਬੀਚ ਪ੍ਰਿਥੀ ਤੁਮ ਨੀਤ ਬਰਤਯੋ ॥
ਦਿਜਨ ਦੀਜੀਓ ਦਾਨ ਦੁਜਨ ਕਿ। ਖੜਗ ਬਸਹੀਓ ॥

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਵਚਨੋ ਸੇ ਜਾਨਜੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਕੇ ਦਾਨ ਲੈਨ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਤੀ ਹੀ ਹੈ ਦਾਨ ਕਾ ਅੰਨ ਖਾਨੇ ਸੇ ਜਿਨ ਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਬਲ ਨਹੀਂ ਰਹਜੇ ਹੈ ਯੁਧ ਕੀ ਕਥਾ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜੋ ਵਿਚਾਰੇ ਕਾਂਪ ਉਠਤੇ ਹੈਂ ਜਿਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੋ ਪਰਸਰਾਮ ਜੀ ਇਕੀਸ ਵਾਰ ਮੇਦਨੀ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਦੇ ਗਏ ਜਬ ੨ ਛਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੂੰ ਪਾਵਤੇ ਭਏ ਤਬ ੨ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਛੀਨ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥

ਨਨੂ—ਪਰਸੁਰਾਮ ਜੀ ਤਥਾ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰਯ ਕ੍ਰਿਪਾਚਾਰਯ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦਜਾ ਮੈ ਨਿਪੁਨ ਔ ਬਡੇ ਬਲੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਰਸੁਰਾਮ ਨੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਹਾਰੇ ਰਾਵਨ ਕੂੰ ਯੁਧ ਮੈ ਜੀਤਕੇ ਕਾਰਾ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਰਾਖਜੋ ਥੋ ਤਿਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਹਸ੍ ਬਾਹੂ ਅਰਜੁਨ ਕੋ ਮਾਰਲੀਓ ਥੋ। ਔ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰਯ ਨੇ ਭਾਰਤ ਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਬਡੇ ੨ ਅਜੈ ਜੋਧੇ ਖਪਾਏ ਦੀਏ ਥੇ ਅਰਜੁਨ ਆਦਿਕ ਧਨੁਖਧਾਰੀ ਜਿਸ ਅਚਾਰਯ ਸੇ ਸਾਰੇ ਡਰਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ। ਵੋਭੀ ਤੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੀ ਥੇ ਪ੍ਰਤਿਗ੍ਰਹ ਅਰਥਾਤ ਬਿਗਾਨਾ ਧਨ ਖਾਨੇ ਵਾਰੇ ਥੇ ਉਨਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਕਿਉ ਇਤਨੇ ਬਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥

ਉਤ੍ ਸਿਧਾਂਤੀ—ਹੇ ਸਾਧੋ ਯਦਜਪੀ ਪਰਸੁਰਾਮ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਥੇ ਜਾਤੀ ਕਰਕੇ ਭਥਾਪੀ ਪਰਸੁਰਾਮ ਜੀ ਤੋ ਬਨਵਾਸੀ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਤਪਸ੍ਵੀ ਥੇ ਫੂਲ ਫਲ ਕੰਦ ਮੂਲਕਾ ਅਹਾਰ ਕਰ ਛੋਡਤੇ ਥੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਦਾਨ ਲੇਤੇ ਹੀ ਨਹੀ ਥੇ ਔ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰਯ ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਚਾਰਯ ਆਦਿਕ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਦਾਨ ਲੇਤ ਨਹੀਂ ਥ ਜੇ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰਯ ਦਾਨ ਲੇਨ ਵਾਲੇ ਹੋਤੇ ਤਬ ਅਸ੍ਵਥਾਮਾ ਕੀ ਮਾਤਾ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕ ਆਟਾ ਘੋਲਕੇ ਦੂਧ ਕੇ ਮਿਸ ਕਿਉ ਪਜਾਤੀ ਪੁਤ੍ ਸੇ ਤ ਕੁਛ ਔਰ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪਜਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸੀ ਦੁਖ ਕੇ ਮਾਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਦੂਧ ਪਜਾਨੇ ਲੀਏ ਏਕ ਗਉ੍ ਕੀ ਯਾਚਨਾ ਕਰਤੇ ੨ ਦਖਿਣ ਪੁਰਬ ਸਾਰੇ ਫਿਰੇ ਪਰੰਤੁ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰਯ ਜੀ ਕ ੧ ਗਉ੍ ਦੂਧ ਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਭੀ ਨ ਦਈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰਯ ਜੀ ਕਹੈ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੀਏ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹਮਕ ਗੌ ਦੇਵੈ ਔ ਦੇਨ ਹਾਰ ਕਹੈ ਏਕ ਗੌ ਕੀ ਕਜਾ ਬਾਤ ਹੈ ਭਾਵੈ ੧੦੦ ਗੌ ਲੇ ਪਰ ਸੰਕਲਪ ਕਰਾਇਕੇ ਲੇਵੈ ਪਰੰਤੁ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰਯ ਜੀ ਨੇ ਸੰਕਲਪ ਕਰਾਏਕੇਗੌਦਾਨ ਨਹੀ ਲੀਓ ਤੇ ਹਸਤਨਾ ਪੁਰ ਮੇਂ ਆਇਕੇ ਰਾਜਜੋਂ ਕੇ ਬਾਲਕ ਪਢਾਨੇ ਰੂਪ ਮਜ਼ੂਰੀ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਖਾਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਓ ਦਾਨ ਕਾ ਅੰਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨ ਕੀਓ ਏਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮਹਾਭਾਰਤ ਕੇ ਆਦਿ ਪਰਬ ਮੇਂ ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਖਨੋ ਹੋਵੈ ਸੋ ਦੇਖ ਲੇਵਹ ਇਤਨਲੰ ॥

ਭਾਰਤ ਖੰਡਕੇ ਰਾਜਜੋ ਕੇ ਬਾਲਕੋਕੂੰ ਸ਼ਸਤ੍ ਅਸਤ੍ ਵਿਦਜਾ ਪਢਾਤੇ ਰਹਤੇਥੇ ਅਰਥਾਤਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਤ ਧਰਮ ਕੀ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਖਾਤੇ ਥੇ ਦਾਨ ਨਹੀ ਲੇਤੇ ਥੇ ਤਬੀ ਉਨ ਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਏਤੇ ਬਲ ਥੋ ਜੋ ਮਾਮੁਖੋਂ ਕੀ ਕਜਾ ਗਣਨਾ ਹੈ ਦੇਵਤਾ ਦੈਂਤ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਡਰਤੇ ਥੇ। ਏਤ ੨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਐਸੀ ੨ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਹੁਏ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਕੀ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰਨੇ ਕੀ ਸਕਤੀ ਰਖਤੇ ਥੇ। ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੋ ਭਜਨ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਬਨੋ ਮੈ ਰਹਤੇ ਥੇ ਕੰਦ ਮੂਰ ਫੂਲ ਫਲ ਪਤ੍ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਅਹਾਰ ਕਰਤੇ ਥੇ ਅਥਵਾ ਸਿਲਾ ਚੁਗਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਤੀ ਵਾ ਚੁਣਕ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਅਥਵਾ ਭਿਖਜਾ ਅਟਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਗੁਜਾਰੋ ਕਰਤੇ ਥੇ ਔ ਦਾਨ ਪਤਿਗ੍ਰਹ ਕਾ ਅੰਨ ਨਹੀਂ ਖਾਤੇ ਥੇ ਤਬੀ ਉਨਕੇ ਸੰਕਲਪ ਮੈ ਔ ਉਨ ਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਏਤੇ ਬਲ ਹੋਤੇ ਥੇ। ਦਾਨ ਕੇ ਅੰਨ ਖਾਨੇ ਸੇ ਪੁਰਖ ਕੀ ਸਭ ਸਾਮਰਥ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜਿਨ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਕਾ ਧਰਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਦਾਨ ਲੈਨੇ ਕਾ ਜਬ ਉਨ ਕਾ ਭੀ ਬਲ ਦਾਨ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਕਜ਼ਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਤਬ ਜਿਨ ਖਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਜਾਤੀ ਕਾ ਦਾਨ ਲੇਨੇ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦਾਨ ਲੈਨੇ ਸੇ ਉਨਕਾ ਬਲ ਬੁਧਿ ਕਿਉਂਨਾ ਮਸ਼ਟ ਹੋਵੈਗੇ। ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਵਚਨ ਹੈ ॥

ਅਹ'ਰ ਸੁਧਾਤ ਸਤ੍ਰ ਸੁਧੀ ਸਤ੍ਰ ਸੁਧੇ ਸਿਮ੍ਰਤੀਧ੍ਵਾ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ॥ ਹਕ ਪ੍ਰਾਯਾ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸੁ ਗਾਇ ॥ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਹਾਮਾ ਤਾ ਭਰੇ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾਰ ਨ ਖਾਇ ॥ ਕੂੜ ਬੋਲ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਇ। ਜੋ ਰਤ ਲਗੇ ਕਪੜੇਜਾਮਾ ਹੋਇ ਪਲੀਤ ॥ ਜੋ ਰਤ ਪੀਵੈ ਮਾਨਸਾ ਤਿਨ ਕਿਉਂ ਨਿਰਮਲ ਚੀਤ ॥ ਖਟ ਘਾਲ ਕੁਝ ਹਥੋਂ ਦੇਇ ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਨੈ ਸੇ। ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਵਾਕਜ਼ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਜੋ ੨ ਉੱਚ ਅਥਵਾ ਨੀਚ ਨੇ ਸਤ ਬੋਲਕੇ ਅਪਨੇ ਦਸਾ ਨਥੋਂ ਕੀ ਕਮਾਈ ਧਰਮ ਕੀ ਕਰਕੇ ਖਾਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕੀ ਬਾਣੀ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਮੈ ਸਾਮਰਥ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਬਹੁਤ ਸੇ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਮੈ ਤਥਾ ਲੌਕਿਕ ਕਥਾ ਭੀ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਤੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਰਾਵੀਕੇ ਤੀਰਪੈਏਕ ਧੋਬੀ ਕਪੜੇ ਧੋਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ਨਾਲੇ ਉਸ ਨੇ ਏਕ ਛੋਟੀ ਸੀ ਬੇੜੀ ਭੀ ਰਖੀ ਹੁਈ ਥੀ ਜੋ ਕੋਈ ਉਰਲੇਪਾਰ ਅਥਵਾ ਪਰਲੇ ਪਾਰ ਜਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾਨ ਹੋਵੇ ਆ ਜਾਵੇ ਤਬ ਧਰਮ ਅਰਥ ਪਾਰ ਭੀ ਲੰਘਾਇ ਦੇਤਾ ਥਾ ॥ ਏਕ ਅਪਨੀ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕੋ ਟੁਕੜੇ ਖਾਤੇ ਥੇ ਝੂਠ ਭੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਤੋਥੇ। ਐਸੇ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਜਬ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਯੋ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਏਕ ਅਸ੍ਵਾਰ ਛੁਟੀ ਲੈਕੇ ਆ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਉਸ ਕੋ ਧੋਬੀ ਨੇ ਜਬ ਪਾਰ ਲੰਘਾਇ ਦੀਓ ਤਬ ਮਾਰਗ ਮੈ ਏਕ ਹਜ਼ਾਰ ਮੋਹਰ ਕੀ ਥੈਲੀ ਤਿਸ ਅਸਵਾਰ ਸੇ ਗਿਰ ਜਾਤੀ ਭਈ ਜਬ ਧੋਬੀ ਘਰ ਕੋ ਜਾਨੇ ਲਾਗਾ ਸੰਧਜਾ ਕਾਲ ਮੈ ਤਬ ਕਜ਼ਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਏਕ ਥੈਲੀ ਪਰੀ ਹੈ ਨ ਜਾਨੇ ਰੁਪਯੋਂ ਕੀ ਯਾ ਮੋਹਰੋਂ ਕੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਧੋਬੀ ਨੇ ਤਬਕੁਦਾਲ ਸੇ ਗਾਢੇ ਖੋਦ ਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਬੀਚ ਥੈਲੀ ਕੋ ਢੈਕ ਕੇ ਕੁਦਾਲ ਸੇ ਉਸ ਥੈਲੀ ਕੇ ਉਪਰ ਮਿਟੀ ਡਾਰ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਜਾਨਾ ਕੇ ਉਸ ਅਸਵਾਰ ਕੀ ਗਿਰੀ ਹੋਗੀ ਜਬ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਬੀਤ ਗਏ ਤਬ ਪੁਨਾ ਵੇਹੀ ਅਸਵਾਰ ਤਿਸੀ ਘਾਟ ਕੇ ਰਸਤੇ ਆਇ ਨਿਕਸਜੋ ਜਬ ਨਾਵਿਕਾ ਪਰ ਚਢ ਕੇ ਪਾਰ ਹੋਣੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਅਤਿ ਬਜ਼ਾਕਲ ਸੁਰ ਸੇ ਰੋਦਨ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਤਿਸ ਧੋਬੀ ਸੇ ਰੋਇਕੇ ਬੋਲਜੋ ਕੇ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਕੀ ਕਮਾਈ ਮੇਰੀ ਈਹਾਂ ਜਾਤੀ ਰਹੀ ਥੀ ਤਬ ਧੋਬੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਜੇ ਤੇਰੀ ਥੈਲੀ ਕੋਈ ਲਭਾਇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੂੰ ਕੁਛ ਔਰ ਲਾਲਚ ਤੋ ਨਾ ਲਗਾਵੇ ਗੋ ਕਾਹਤੇ ਸਮੋ ਕਲਯੁਗ ਕੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਡਰਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਅਸਵਾਰ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈ ਜਾਇ ਕੇ ਤਹਾਂ ਜਾ ਖੜੇ ਕੀਓ ਜਹਾਂ ਥੈਲੀ ਦਬੀ ਹੋਈ ਥੀ। ਪੁਨਾ ਕੁਦਾਲ ਸੇ ਗਢੋ ਖੋਦ ਕੇ ਧੋਬੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਦੇਖ ਭਾਈ ਤੁਮਾਰੀ ਥੈਲੀ ਏਹ ਤੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਤਨੇ ਸਬਦ ਸੁਣਤੋ ਹੀ ਵੇ ਪੁਰਖ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਤਿਸ ਧੋਬੀ ਕੋ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਏ ਮਿਲਤੋ ਭਯੇ । ਔ ਉਸ ਕੋ ਮਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਸੇ ਧੋਬੀ ਕੋ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗ੍ਯ ਗਯਾਨ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੇ। ਪੁਨਾ ਪਚੀਸ ਮੋਹਰ ਤਿਸ ਧੋਬੀ ਕੂੰ ਵੇ ਦੇਨੇ ਲਾਗੇ ਦੇਖ ਕੇ ਤਿਸ ਧੋਬੀ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਜੇ ਮੈਨੇ ਮੋਹਰੈਂ ਲੇਨੀ ਹੋਤੀ ਤਬ ਸਾਰੀ ਥੈਲੀ ਹੀ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਥੀ ਜਾਲੈ ਜਾਇ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਕਾਮ ਕੀ ਮੋਹਰੇਂ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਰਬਧ ਮੇ ਮਜੂਰੀ ਕੋ ਹੀ ਟੁਕੜੋ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਲਿਖ ਛੋਡਜੋ ਹੈ ਸੋਈ ਹਮ ਕੋ ਕਾਫੀ ਹੈ ਇਤਨੇ ਮੈ ਦਿਲੀ ਮੈ ਬਾਦਸ਼ਾਂਹੀ ਮਸੀਤ ਕੀ ਏਕ ਕੰਧ ਖਮ ਖਾਇ ਕੇ ਟੇਢੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਨੇ ਵਜ਼ੀਰ ਸੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਜੇ ਮਸੀਤ ਕੀ ਕੰਧ ਗਿਰਾਇ ਕੇ ਪੁਨਾ ਬਨਾਵਤਾਹੂੰ ਤਬ ਕਰੋਰੋਂ ਰੁਪਯੇ ਖਰਚ ਆ ਜਾਵੈਂ ਗੇ ਯਾਂਤੋ ਕੋਈ ਕਾਮਲ ਫਕੀਰ ਹੋਵੇ ਤੋ ਅਪਨੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸੇ ਇਸ ਕੰ ਸੂਧੀ ਕਰ ਡਾਰੇ। ਤਬ ਵਜ਼ੀਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਜ ਕਾਲ ਲਾਹੌਰ ਮੈ ਏਕ ਧੋਬੀ ਬਡੋ ਕਾਮਲ ਕਰਾਮਾਤੀ ਹੈ ਉਸ ਕੇ ਪਾਸ ਆਪ ਚਲੇ ਜਾਵੋ ਜੇ ਵੋ ਇਸ ਕੰਧ ਕੋ ਸੂਧੀ ਕਰੇ ਤੋ ਕਰ ਸਕਤੋ ਹੈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਤਿਸ ਧੋਬੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁਚ ਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਪੈਰ ਪਕਰ ਕੇ ਬੋਲਜੋ ਕੇ ਖੁਦਾਵੰਦ ਮੇਰੋ ਬੇੜੋ ਵਹਜੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਆਪ ਮੇਰੇ ਇਸ ਬੇੜੇ ਕੂ ਪਾਰ ਕਰ ਦੇਵੋ । ਤਬ ਧੋਬੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਭੋਲੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਆਪ ਸੇ ਕਿਸੀ ਨੇ ਹਾਸੀ ਕਰੀ ਹੈ ਜੇ ਮੈ ਐਸੇ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੋਵੇਂ ਤਬ ਘਰ ਮੈ ਹੀ ਬੈਠੋ ਪੂਜਾ ਕਰਾਊ ਫਿਰ ਮੁਝ ਕੋ ਐਸੀ ਮੁਸ਼ਕਤ ਕਰਨੇ ਕੀ ਕਜਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਕਹਜੋ ਕ ਸਾਈ ਜੀ ਅਪਨੋ ਆਪ ਹਮ ਸੇ ਛਪਾਵੋ ਨਹੀ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਾ ਨਿਸਚੋ ਕਾਯਮ ਰਹਜੋ। ਭਬ ਤਿਸ ਧੋਬੀ ਜਹਾਂਗੀਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਬੈਠ ਜਬ ਦੋ ਤੀਨ ਘਟਿਕਾ ਬੈਠੋ ਰਹਜੋ ਤਬ ਏਕ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਕਪੜੋ ਧੋਇ ਕੇ ਨਿਚੋੜਨ ਕੇ ਲੀਏ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੇ ਧੋਬੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਯੇ ਮੇਰੇ ਕਪੜੇ ਏਕ ਔਰ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਇਸ ਕੋ ਵਟ ਚਢਾਉ। ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਏਕ ਓਰ ਸੇ ਕਪੜੇ ਕੋ ਪਕੜ ਕੇ ਵਟ ਚਢਾਨੋ ਸ਼ਰੂ ਕੀਓ ਤਬ ਧੋਬੀ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੂੰ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇਕੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਦੇਖ ਅਪਨੀ ਮਸੀਤ ਕੀ ਦਿਵਾਲ ਕੂੰ ਸੂਧੀ ਹੋਤੀ ਕੂੰ ਅਪਨੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮਾਫਕ ਅਬ ਰਖ ਲੈ ਜਹਾ ਅਬ ਤੂੰ ਟਿਕਾਵੇਗੋ ਤਹਾਂ ਹੀ ਟਿਕ ਜਾਵੇਗੀ ਫਿਰ ੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਗੇ ਪੀਛੇ ਉੂਚੇ ਨੀਚੇ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਵਟ ਦੇਤੇ ਦੇਤੇ ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਬਸ ਕਿਅਲਾ ਅਬ ਈਹਾਂ ਰਹਨੇ ਦੇਵੇ ਅਬ ਠੀਕ ਸੂਪੀ ਦਿਵਾਲ ਹੋਚਾਦੀ ਹੈ ਤਬ ਧੋਬੀ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੇ ਕਹਯੋ ਜਾਹੁ ਅਬ ਕਿਸੀ ਸੇ ਤੈਨੇ ਹਮਾਰੋ ਨਾਮ ਨਹੀ ਲੇਨੋ ਐ ਫਿਰ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਕਬੀ ਭੀ ਤੁਮਨੇ ਨਹੀਂ ਆਵਨੋ ਹੋਵੇ ਗੋ ਐਸੇ ਹੀ ਸਤ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਖਨੇਸੇ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਸਮਨ ਮੂਸਨ ਰੰਕਾ ਬੰਕਾ ਸਦਨਾ ਸੈਨ ਕਬੀਰ ਪੀਪਾ ਨਾਮ ਦੇਵ ਧੰਨਾ ਨਰਸੀ ਤੁਲਾਧਾਰ ਧਰਮ ਬਜਾਧ ਬੇਣੀ ਫਰੀਦ ਰਵਿਦਾਸ ਆਦਿਕ ਅਨੰਤ ਹੀ ਰੂੰਥੋਂ ਮੇ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਤੇ ਹੈ। ਜਿਨ ੨ ਮਹਾਤਮੋ ਨੇ ਸਤ ਬੋਲ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਭੀ ਉਸ ਮੈ ਸੇ ਚਤੁਰਥ ਭਾਗ ਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤ ਅਰਥ ਦੇਕੇ ਫਿਰ ਉਸ ਕੋ ਅੰਨ ਖਾਯੋ ਹੈ ਉਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਮੂਰਤਿ ਧਾਰ ਕੇ ਹਰਵਕਤ ਭਗਵੰਤ ਰਹਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕੋ ਕਿਸ ਬਾਤ ਵੋ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਪਰਵਾਹ ਰਹ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪਤੀ ਉਨ ਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ। ਏਹੀ ਬਾਤ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਜੈਸੋ ਅੰਨ ਤੈਸੋ ਮਨ ਅੰਨ ਕੋ ਹੀ ਬਿਕਾਰ ਮਨ ਹੈ ਜਬ ਅੰਨ ਸੁਧ ਖਾਵੇ ਗੋ ਤਬ ਇਸ ਕੋ ਮਨ ਸ਼ੁਧ ਹੋਵੇ ਗੋ ਜਬ ਮਨ ਸੁਧ ਹੋਵੇ ਤਬ ਨਾਮ ਭੀ ਏਕਾਂਤ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਜਪਜੋ ਜਾਵੈ ਗੋ ਜਬ ਇਕ ਮਨ ਹੋਕੇ ਨਾਮ ਜਪੇਗੋ ਤਬ ਨਾਮੀ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਤਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ੂਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭਈ ਤਬ ਸਰਬ ਕਾਰਜ ਰਾਸ ਹੂਏ ਵਿਵਹਾਰਕ ਪਰਮਾਰਥਿਕ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਸਿਧ ਭਏ ਸਰਬ ਮੰਗਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਕਥਾ ਮਹਾਤਮ ਵਰਨਨੰ ॥੪॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵਤਰੁ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘੇ ਪਖਜ਼ਾਨੇ ਪੰਦ੍ਰਵੋ ਅੰਕਃ ੧੫ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾ'ਰਧ

੧੬ ਅਧਜਾਯ

ੴ ੩੩ ਸਤ

ਓਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਾਯ ਨਮਃ। ਓਂ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬੇ ਭਜੋ ਗੁਰੂ ਭਜੋ ਨਮੋ ਅਸਤੂ ॥

ਦੋ ਃ— ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਅਵਗਤ ਅਚਲ ਸਰਬਾਤਮ ਅਬਿਨਾਸ। ਜਲ ਤਰੰਗ ਵਤ ਜਗ ਸਗਲ ਰਜੁ ਭੁਜੰਗ ਵਤ ਭਾਸ ॥ ੧ ॥ ਨਾਮ ਰੂਪ ਵਿਵਰਤ ਜਿਹ ਅਕੈ ਅਚਲ ਅਨਾਮ। ਸਤ ਸਰੂਪ ਅਦ੍ਵੈ ਅਮਲ ਕਰੋ ਰਿਦੇ ਮਮ ਧਾਮ ॥ ੨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਾ'ਗ ਹਰਿ ਕੀ ਕਥਾ ਯਹ ਕਹਹੁ ਸੁ ਹਿਤ ਚਿਤ ਲਾ'ਇ। ਪੂਰਣ ਕਰਹੁ ਸੁ ਗ੍ਰੰਥ ਯਹ ਹੂਜੈ ਆਪ ਸਹਾ'ਇ ॥੩ ॥

ਓਂ ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਤੁੰਗੋ ਭਾ'ਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਬੰਸਾਵਲੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਤੇਗ ਬਹਾ'ਦਰ ਨਾਵੀ ਪਾਤ ਸਾਹੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਭਾ'ਈ ਨਿਹਾ'ਲੂ ਜੀਕੇ ਘਰਮੈ ਭਾ'ਈ ਮੇਹਰੂ ਜੀ ਭਏ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ੁ—ਭਾ'ਈ ਮੇਹਰੂ ਕਹਾ ਕਿ ਰਹਨੇ ਵਾਰੋ ਥਾ ॥ ਔਰ ਨਾਵੇਂ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਕੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਤਿਸੈ ਕੈਸੇ ਨ੍ਹਈ ਥੀ ॥ ॥ ਉੱਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਜਾ'ਰੇ ਜਬ ਬਾਬੇ ਬਕਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾ'ਦਰ ਜੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਏ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਭਾ'ਈ ਨਿਹਾ'ਲੂ ਉਭੇਰਾ'ਇ ਖਤ੍ਰੀ ਨਾਰੰਗ ਨਗਰ ਕੇ ਰਹਨੇ ਵਾਲਾ ਸੋ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਜਾ'ਇ ਹਾ'ਜ਼ਰ ਹੁਆ ॥ ਚੰਦ ਭਾ'ਗਾ ਨਦੀ ਕੇ ਕਿਨਾ'ਰੇ ਏਕ ਕਾ'ਦਰ' ਵਾ'ਦ ਨਗਰ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸੇ ਅਢਾ'ਈ ਯੋਜਨ ਪੂਰਬ ਕੀ ਔਰ ਰਾ'ਮ ਨਗਰ ਸੇ ਪਚੂਮ ਕੀ ਓਰ ਚੰਦ੍ਰਭਾ'ਗਾ ਕੇ ਪਾ'ਰਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਏਕ ਨਾਰੰਗ ਨਾਮ ਮਹਾ ਅਦਭੁਤ ਨਗਰ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਭਾ'ਈ ਨਿਹਾ'ਲੂ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖ ਰਹਤੇ ਥੇ॥ ਸੋ ਬਾਬੇ ਬਕਾਲੇ ਮੈ ਜਾਏ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾ'ਦਰ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਵੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰੁਖ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਗਏ ਅਰ ਉਨਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸੰਤਾ'ਨ ਨ ਹੂਈ ॥ ਤਬ ਦੋਨੋਂ ਦੰਪਤੀ ਨੇ ਚਿੰਤਾ'ਤੁਰ ਹੋਕੇ ਏਕ ਦਿਨ ਬੈਠ ਕੇ ਬੀਚਾ'ਰ ਕੀਓ ॥ ਕਜ਼ਾ ਅਬ ਹਮ ਬ੍ਰਿਧ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਔ ਆ'ਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਮਾ'ਰੇ ਘਰ ਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਸੰਤਾ'ਨ ਨ ਹੂਈ ॥ ਜੈਸੇ ਦੀਪਕ ਬਿਨਾ ਰਾ'ਤ੍ਰੀ ਮੈ ਸੂੰਨ ਮੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸੋਭਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਜੈਸੇ ਵਿਵੇਕ ਬਿਨਾ ਰਿਦਾ ਸੂੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਔ ਜੈਸੇ ਫਲ ਫੂਲ ਬਿਨ ਤਰੂ ਸੂੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਾਨੀ ਬਿਨਾ'ਤਾ'ਲਾ'ਵ ਨਦੀ ਸੂੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਤਾਨ ਬਿਨ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਸੂੰਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਅਬ ਕਿਸ ਕੀ ਸਰਣਿ ਹਮ ਜਾਵਹਿ ਅਰ ਕਿਆ ਉਪਾਇ ਅਬ ਕਰੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇ ॥ ਐਸੇ ਚਿੰਤਾ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਪੁਨਃ ਮਨ ਮੈ ਆਇ ਗਈ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਰੰਪਰਾ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਕੀ ਸਿੱਖੀ ਨਿਵਕਾਈ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸਭੀਪਦਾਰਥ ਹੈ ॥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਜੋ ਕੋਈ ਮਾਂਗੈ ॥ ਸਾਧੂ ਜਨਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੈ ॥ ਇਤੀ ਗੁਰੂ ਵਚਨਾਤ—ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਘਰ ਛੋਡ ਕੇ ਔਰ ਕਹੀਂ ਜਾਵਨੋ ਉਚਿਤ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੰਪਤੀ ਘਰ ਕੋ ਛੋਡ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਰੇ ॥ ਔ ਲਗੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ॥ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਾਜਰ ਰਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਚੋਚਰ ਹੀ ਰਹੈ ॥ ਜਬ ਮਹੀਨੇ ਛੇ ਬੀਤੇ ਮਨ ਧਨ ਤਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤਜਾਂ ਕੋ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰੇ ਅੰਤਰ ਯਾਮੀ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਸੰਯੁਕਤ ਸਭਾ ਮੈ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਥੇ ਉਸ ਸਮੈ ਮੇਂ ਕਾਬਲ਼ ਕੰਧਾਰ ਬਲਖ ਬੁਖਾਰਾ ਦਖਿਣ ਪੂਰਬ ਆਦਿਕ ਦੇਸੋ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਆਂਯਾ ਹੋਯਾਂ ਥੀਆਂ। ਔਰ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਮੋਤੀ ਹੀਰਾ ਪੰਨਾ ਔ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੇਵੇ ਫਲ ਦੇਸੋ ਦੇਸੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਸਰਬ ਦੇਸੋ ਕੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰ ੨ ਬੈਠਤੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ॥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਢੇਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਲਾਗਾ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲੂ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਯੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤੁਮ ਵਰਤਾਇ ਦੇਵਹੁ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ। ਤਬ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲੂ ਜੀ ਨੇ ਉਠ ਕਮਰ ਕਸਾ ਕਰਕੇ ਝਟ ਪਟ ਬਡੀ ਚਤੁਰਾਈ ਸੇ ਸਭ ਸੰਗਤ ਮੈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਬਾਂਟ ਦੀਆ। ਜਬ ਐਸੀ ਫੁਰਤੀ ਸਿਖ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਸਾਹਿਬ ਦਯਾਲੂ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਔ ਹਾਥ ਮੈ ਏਕ ਅਤਿ ਮਧੁਰ ਫਲ ਲੈਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੁਮਾਰੈ ਕਯਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਤਬ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲੂ ਜੀ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ। ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਮੁਝ ਗਰੀਬ ਕੋ ਸਰਬ ਲੋਕ ਨਿਹਾਲੂ ੨ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਬਚਨ ਹੂਆ ਜਾਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੂੰ ਅਬ ਨਿਹਾਲ ਹੂਆ। ਯੇ ਫਲ ਲੈਕੇ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਦੇ ਜੋ ਖਾਇ ਲੇਵੇ। ਜਾਉ ਤੁਮਾਰੀ ਘਾਲ ਗੁਰੂ ਕੇ ਘਰ ਮੇ ਸਫਲ ਹੂਈ ਹੈ। ਇਕ ਹਮਾਰਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੇਸਠਾ ਵਾਰੋ ਸਿਖ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਮੇਂ ਜਨਮ ਧਾਰੇ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਮੇਹਰ ਸੇ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਮੇਂ ਆਯੋ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਾਮ ਭੀ ਤੁਮਨੇ ਮੇਹਰੂ ਰਾਖਣੋ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਫਲ ਦੇਕੇ ਦੋਨੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੰਪਤੀ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕੀਓ। ਤਬ ਦੋਨੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਸੇ ਚਲਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਗੁਣਾਨਵਾਦ ਗਾਵਤੇ ਹੁਏ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਸੈ ਅਪਨੇ ਨਗਰ ਮੈਂ ਪਹੁਚੇ। ਸਮਾ ਪਾਇ ਤਿਨਕੇ ਘਰ ਮੈ ਬਾਲਕ ਹੁਆ ਵੋ ਛਲ ਖਾਨੇ ਸੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਸੇ। ਤਬ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲੂ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਲਗੇ ਆਨੰਦ ਬਧਾਈ ਬਾਜਣੇ। ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕਾ ਨਾਮ ਉਨਹੁ ਨੈ ਮੇਹਰੂ ਰਾਖਜੋ ਔ ਸੋ ਭਾਈ ਮੇਹਰੂ ਜੀ ਬਡੈ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਜਿਨ ਕਾ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਲੋਕ ਉਸ ਦੇਸ ਕੇ ਵਿਵਾਹ ਮੈ ਏਕ ਤੇਵਰ ਔ ਮਠਾਏਕ ਨਿਕਾਸਤੇ ਹੈ। ਔਰ ਖਲਵਾੜੇ ਮੈਸੇ ਏਕ ਟੋਪਾ ਅਨ ਜ ਕੋ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਦਿਕ ਨਿਕਾਸਤੇ ਹੈ। ਔ ਮੇਹਰੂ ਆਲੇ ਇਨ ਕੀ ਸੰਗਜ਼ਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਮੇਹਰੂ ਜੀਕੇ ਬੇਟੇ ਭਾਈ ਗੁਰੁਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਟੈਹਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਆਗੇ ਗੁਰੁਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬੇਟੇ ਤੀਨ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ੧ ਭਾਈ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ੨ ਭਾਈ ਹਰਿਜਸ ਰਾਇ ਜੀ ਸੋ ਕਥਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਐਸੇ ਹੈ। ਭਾਈ ਗੁਰੁਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇ ਦੋਨੋ ਨੇ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਜਾ ਥਾ। ਔ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਹੀ ਰਹਤੇ ਥੇ। ਔਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਥੇ। ਤਥਾ ਚਮਕੌਰਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਥੇ। ਔਰ ਮੁਕਤਸਰ ਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਥੇ। ਔ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਯੁਧ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਥੇ। ਬਡੇ ਬਡੇ ਮੁਗਲ ਪਠਾਣੋ ਕੇ ਸਿਰ-ਦਾਰੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਮੈ ਜਾਇ ਜਾਇ ਕੇ ਤੇਗ ਝਾੜਤੇ ਰਹੇ ਥੇ। ਜਿਸ ਓਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਜੋਰ ਪਰਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇਖਤੇ ਥੇ ਤਿਸੀ ਓਰ ਭਾਈ ਗੁਰੁਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਔ ਭਾਈ ਟਹਲਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪਠਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਯੇ ਏਕ ਤੋ ਜਾਤੀ ਕੇ ਖਤ੍ਰੀ ਥੇ ਦੂਸਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਮੰਤ੍ਰਿਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਖੰਡੇ ਕੇ ਛਕਲੇ ਸੇ ਮਹਾ ਬਲੀ ਸੂਰਬੀਰ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਤੀਸਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਬਖਸ਼ਜ਼ਾ ਹੁਆ ਬਲ ਥਾ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਜਿਸ ਓਰ ਸਾਹਿਬ ਹੁਕਮ ਕਰੈ ਉਸੀ ਓਰ ਸੇ ਫਤੇ ਜੀਤ ਲੇ ਆਵਹਿ। ਪੁਨਃ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਖਿਣ ਕੋ ਗਏ ਹੈ। ਤਬ ਭੀ ਭਾਈ ਗੁਰੁਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਔ ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਯੇ ਦੋਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਥੇ। ਜਬ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਬਾਦਸਾਹ ਕੋ ਬੁਲਾਏ ਆਏ। ਪੁਨਃ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਮਾਨਕੇ ਤਿਸਕਾ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਆਗਰੇ ਮੈ ਰਹੇ। ਸੰਮਤ ੧੭੬੪ ਮੈ ਪੁਨਾਃ ਜਬ ਬਾਦਸਾਹ ਅਪਨਾ ਤਪ ਤੇਜ ਸਰਬ ਰਾਜਨੋਂ ਉਪਰ ਬੈਠਾਨੇ ਅਰਥ ਦਖਿਣ ਕੋ ਜਾਨੇ ਤੇ ਤਯਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੂਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਬ ਤੁਮ ਚਲੋ ਹਮ ਨਬਰਾਤ੍ਰੈ ਮੈ ਦੇਵੀ ਜੀ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਆਵੈਗੇ ਤੁਮ ਰਾਜ ਪੂਤਾਨੇ ਮੈ ਚਲੋ । ਪੁਨਃ ਸੰਮਤ ੧੭੬੪ ਮੈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਦਸਾਹਰਾ ਪੂਜਕੇ ਚਤੌੜਗੜਕੇ ਸਮੀਪ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋ ਜਾ ਮਿਲੇ । ਪੁਨਃ ਜਬ ਦਖਿਣ ਮੈ ਨਦੇੜ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਤਹਾਂ ਬੰਦੇ ਨਾਮ ਮਾਧੋਦਾਸ ਬੈਰਾਗੀ ਕੋ ਚਾਰ ਬੀਰ ਬੋਸਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਬ ਮਾਧੋਦਾਸ ਬੈਰਾਗੀ ਅਤਿ ਘਬਰਾਇ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ । ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੈ ਭੀ ਆਪ ਕਾ ਹੀ ਬੰਦਾ ਹੂੰ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲੋ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਹੇ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਹੇ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਮੈ ਅਨਾਥ ਅਤਿ ਕ੍ਰਿਪਣ ਦੀਨ ਆਪ ਕੀ ਸਰਣਾਗਤ ਹੂੰ । ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਤੋਂ ਇਤਨਾ ਹੀ ਧਨ ਥਾ ਜੋ ਆਪ ਨੇ ਛੀਨ ਲੀਆ ਹੈ । ਇਸੀ ਧਨ ਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਮੈ ਪਰਦੇਸ ਮੈ ਦਿਨ ਕਟੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ਔਰ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਬਿਦ੍ਯਾ ਆਦਿਕ ਬਲ ਧਨ ਨਹੀ ਹੈ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸੋਈ ਬੀਰ ਹੂਪੀ ਮੇਰਾ ਧਨ ਆਪ ਨੇ ਛੀਨ ਲੀਆ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਇਨਾਂ ਬੀਰੋ ਬਿਨਾਂ ਐਸੇ ਹੋ ਗਯਾ ਹੂੰ ਜੈਸੇ ਹਾਥ ਪਾਉ ਬਿਨਾ ਸਿੰਘ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰੁਤ ਮੈ ਥੋੜੇ ਜਲ ਮੈ ਮਛਲੀ ਹੋ ਜੈਸੇ ਮਣੀ ਬਿਨਾ ਸਰਪ ਹੋ । ਐਸੀ ਹੀ ਮੇਰੀ ਦਸਾ ਜਾਨ ਲੀਜੈ । ਐਸੇ ਦੀਨਤਾ ਕੇ ਵਚਨ ਮਾਧੋ ਦਾਸ ਬੈਰਾਗੀ ਕੈ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੁਛਕ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਰੇ ਮਾਧੋ ਦਾਸ ਤੂੰ ਤੋ ਸੁੰਦਰ ਬਿਛਾਈ ਅਪਨੇ ਪਲੰਗ ਕੀ ਕਰਕੇ ਬੰਗਲੇ ਕੇ ਚਾਰੋ ਦਰ ਖੋਲ ਕੇ ਸ਼ੁੰਨ ਛੋਛ ਜਾਤਾ ਥਾ ਜੇ ਕੋਈ ਤਖਾ ਮਾਂਦਾ ਮਾਰਗ ਕੇ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਦੂਰ ਕਰ ਬੈਕੇ ਅਥਵਾ ਹਾਸੀ ਕੇ ਮਾਰੇ ਤੇਰੇ ਸਿਖਾਈ ਹੂਏ ਚੇਲੇ ਕਹੇ ਕੇ ਇਸ ਤੇਤੇ ਪਲੰਘ ਪਰ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਥਾ । ਤਿਸ ਕੋ ਤੈਂ ਬਸੇ ਖਟੀਆ ਕੇ ਉਲਟਵਾਇ ਬੀਰੋ ਸੇ ਉਸ ਕੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਾਂਇ ਕੇ ਹਸਤਾ ਥਾ ਅਬ ਕਯਾ ਹੂਆ ਵੇ ਤੇਰੈ ਬੀਰ ਕਹਾਂ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਕੂਦਤਾ ਥਾ ਔ ਐਸਾ ਦੁਸ੍ਰੂ ਪਨਾ ਕਰਤਾ ਥਾ । ਤੂੰ ਭਾਰੀ ਸਜ਼ਾਇ ਕੀ ਲਾਯਕ ਹੈ । ਐਸੇ ਕੁਛਕ ਸਕੋਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਮਾਧੋ ਦਾਸ ਬੈਰਾਗੀ ਅਤਿ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਮੈ ਆਪ ਕਾ ਬੰਦਾ ਹੂੰ ਮੇਰੀ ਭੂਲ ਮਾਫ ਕਰੋ ਮੈਂ ਆਪ ਕਾ ਦਾਸ ਹੂੰ ਮੁਝ ਕੋ ਭੀ ਚਰਨੀ ਲਾਵੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਗਿਰ ਪੜਾ ਜੈਸੇ ਅਗਸਤ ਮੁਨੀ ਕੇ ਆਗੇ ਬਿਧ੍ਯਾਚਲ ਗਿਰਪੜਾ ਥਾ ਤਿਸ ਕੀ ਅਤਿ ਦੀਨ ਦਸਾ ਦੇਖ ਕੇ ਦੀਨ ਬੰਧੁ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤਿਸ ਪਰ ਦਯਾਲ ਹੋ ਗਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦਿਲਾਸਾ ਭਰੋਸਾ ਦੀਆ ਸਮੇਤ ਬੀਰੋਂ ਕੇ ਤਿਸ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਦੇ ਦੀਏ । ਜਬ ਬੰਦਾ ਬਾਹਰ ਕੋ ਆਯਾ ਤਬ ਸਿੰਘ ਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਰੂ ਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪਹਚਾਨ ਕੇ ਬੰਦੇ ਸੇ ਛੀਨ ਲੀਏ ਕਜ਼ਾ ਲੜਤੇ ਮਰਤੇ ਈਹਾਂ ਪਰਦੇਸ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਤੋ ਹਮ ਆਏ ਹੈ ਅਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਤੂੰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਲੇ ਚਲਜਾ ਹੈ ਪੀਛੇ ਪੁਨਾ ਹਮਨੇ ਕਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਹੁਆ ਐਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਛਿਨਾਇਕੇ ਰੋਵਤਾ ਹੁਆ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਯਾ ਸੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ਹਕ ਸਮਝ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪੁਨ ਬੰਦੇ ਕੋ ਅਪਨੇ ਤਰਗਸ ਮੇ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਪਾਂਚ ਬਾਣ ਦੀਏ ਤਥਾ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਸਾਥ ਦੇਕੇ ਬੰਦੇ ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਪੰਜਾਬ ਮੈ ਹਮਾਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਜੋਂ ਕਾ ਬੈਰ ਬਦਲਾ ਲੇਵੋ ਪੁਨਾ ਉਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਤਿਸ ਮਾਧੋ ਦਾਸ ਕਾ ਨਾਮ ਬੰਦਾ ਹੁਆ ਪੁਨਾ ਬੰਦੇ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕੀਆ ਤਦਨੰਤਰ ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਔ ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹਾਜਰ ਬੁਲਾਇਕੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਅਬ ਦੋਨੋਂ ਪੰਜਾਬ ਮੈ ਜਾਵੋ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਸੁਨਤੇ ਹੀ ਦੋਨੋ ਹੀ ਸਿੰਘ ਵੈਰਾਗ ਕਰਨੇ ਲਗੇ ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਦਸਮੇਸ ਪਰਮ ਦਿਆਲ ਹੋਇਕੇ ਸਭ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕਾ ਕਰਮ ਉਪਾਸਨਾ ਸਹਿਤ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਗੁਰੂ ਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਤੁਮ ਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣੋ ਸੇ ਭੀ ਪਜ਼ਾਰੇ ਹੋ ਕਾਹੇ ਤੇ ॥ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕਾ ਦੇਸ ਕਾ ਕੁਟੁੰਬ ਕਾ ਮੋਹ ਤਜ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਚਰਣੀ ਆਇ ਲਗੇ ਹੋ ॥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁਝ ਕੋ ਜਾਨਕੇ ਮੇਰਾ ਤੁਮਨੇ ਆਸ੍ ਲੀਆ ਹੈ ॥ ਔ ਮੇਰੇ ਅਰਥ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਣ ਭੀ ਲਗਾਇ ਦੀਏ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹਮਕੋ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਸੇ ਭੀ ਤੁਮ। ਪਜ਼ਾਰੇਲਾਗਤੇ ਹੋ ॥ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਤੁਮ ਕੋ ਜਾਣਾ ਕਹਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਬਿਛੋਰਤੇ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਕਜ਼ਾ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਉਸੀ ਦੇਸ ਮੈ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਵਿਸੇਸ ਹੈ ॥ ਪੰਜਾਬ ਮੈ ਤੁਮ ਜਾਇ-ਕੇ ਵਿਵਾਹ ਕਰਵਾਹੁ ॥ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰਮੈ ਦੋ ਭਤ ਵੇਤਾ ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਹਮਾਰੇ ਸਿਖ ਆਵੈਗੇ ਜਿਨਕੋ ਵਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗਰਭ ਮੈ ਸੰਪੂਰਣ ਯੋਗ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ॥ ਸਿੱਖੇ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਅੰਤਰ ਯਾਮੀ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਵੇਤਾ ਹਮ ਅਬ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹਮਨੇ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਮੈ ਬਿਤਾਈ ਹੈ ॥ ਅਬ ਬ੍ਰਿਧ ਹੁਏ ਦੋਨੋ ਕੋ ਆਪ ਭੀ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਹਾਸੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਭਲਾ ਕਹੁਜੀ ਹਮਕੋ ਅਬ ਕੌਨ ਲੜਕੀ ਦੇਵੈ ਗਾ ਉਲਟਾ ਹਮਾਰੀ ਸੁਪੈਦ ਦਾਹੜੀ ਦੇਖਕ ਦੂਰਸੇ ਹੀ ਭਾਗ ਜਾਵੈਂਗੇ ॥ ਜੇ ਹਮ ਸਗਾਈ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਲੋਵੈਗੇ ਤਥ ਹਮਕੋ ਕਹੇਂਗੇ ਦੇਖੋ ਇਸ ਬੂਢੇ ਸਿਖ ਕੀ ਮਤਿ ਮਾਰੀ ਗਈ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਮੁਝਕੋ ਹਸੈਂ ਗੇ ॥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਗੁਰੂ ਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਵੀ ਅਤਿ ਅਮੇਟ ਹੈ ॥ ਤੁਮ ਚੰਦ੍ਰਭਾਗਾ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਏਕ ਕਾਦਰਾਵਦਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਗਾਰ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਤਿਸ ਸੈ ਤੁਮ ਜਾਇ ਰਹਿਣਾ ॥ ਬਾਹਰ ਮੰਗਲ ਸੈ ਦਿਨ ਸੈ ਚਲੇ ਜਾਯ ਕਰਨਾ ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਤੁਮਸੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਕਹੇਗਾ ਅਪਨੀ ਲੜਕੀ ਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਮੇਰੀ ਲੜਕੀ ਆਪ ਲੇਵਹੁ ॥ ਤਬ ਤੁਸੀ ਨਾਂ ਨਹੀ ਕਰਨੀ ॥ ਔ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਦਾ ਅੰਗ ਸੰਗ ਹੈ ॥ ਤੁਮਨੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵੰਡ ਛਕਣਾ ॥ ਆਏ ਗਾਏ ਸਿਖ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ ॥ ਅਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿਤ ਨੇਮ ਸੇ ਪਾਠ ਕਰਣਾ ॥ ਔ ਗੁਰੂ ਸਬਦ ਕੋ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਜਾਨਨਾ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਰੇ ਗੁਰੁ ਬਾਨੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕ ਜਨ ਮਾਨੈ ਪ੍ਰਤਖ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥ ॥ ਇਤੀਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੇਃ ॥

ਹਮ ਕੋ ਤੁਮ ਨੇ ਸਬਦ ਮੈ ਖੋਜਨਾ ॥ ਹਮ ਬਾਸੀ ਉਸ ਦੇਸ ਕੇ ਜਹਾਂ ਜਾਤਿ ਵਰਣ ਕੁਲ ਨਾਹਿ ॥ ਸਬਦ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇਗਾ ਦੇਹ ਮਿਲਾਵਾ ਨਾਹਿ ॥

॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਦੇਹਾਂ ਸਦਾ ਅਨਿਤ ਹੈਂ ॥ ਅਰ ਸੰਯੋਗ ਵਿਯੋਗ ਵਾਨ ਹੈਂ ॥ ਔ ਇਸ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਜੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋ ਸਦਾ ਨਿਤ ਹੈ ਦੇਹ ਸਾਕਾਰ ਹੈ ਆਤਮਾ ਨਿਰਾਕਾਰ ਹੈ ॥ ਦੇਹ ਆਸਤ ਰੂਪ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸਦਾ ਸਤ ਸਰੂਪ ਹੈਦੇਹ ਕਾਰਯ ਪੰਚ ਭੂਤੋ ਕੋ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਦੇਹ ਜੜ ਰਪ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸਚਾ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਹੈ ਦੇਹ ਸਹਤ ਦੇਹ ਸਹਤ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਨਾਸ ਵਾਨ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸਦਾ ਅਵਿਨਾਸੀ ਹੈ। ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਪੂਰਬ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹੇ ॥ ਤਬ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ॥ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਆਰਤ ਜਨੋਂ ਕੀ ਪੀੜਾ ਹਰਨੇ ਹਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਹਮਨੇ ਤੋ ਆਪਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਨਿਤ ਜਾਨ ਕੇ ਆਪ ਕੀ ਓਟ ਲਈ ਥੀ ॥ ਅਬ ਆਪ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਕੇ ਦੇਹ ਅਨਿਤ ਹੈ ਹਮ ਆਪਕੇ ਦੇਹ ਕੋ ਕੈਸੇ ਅਨਿਤ ਜਾਨੈ ॥ ਅਰ ਇਸ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਆਤਮਾ ਕੋਊ ਔਰ ਹੈ ਔ ਨਿਤ ਹੈ ॥ ਸੋ ਆਤਮਾ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹਮਨੇ ਕਬੀ ਦੇਖਾ ਸੁਨਾ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮਤੋ ਇਸੀ ਦੇਹਕੋ ਹੀ ਆਤਮਾ ਜਾਨਤੇ ਥੇ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਹਮ ਕੋ ਅਬ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਸੁਹਾਤਾ ਹੈ ॥ ਯੇ ਮਹਾ ਅਧਿਕ ਸੰਸੈ ਹਮਕੋ ਉਤਪਤ ਹੁਆ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਇਸ ਸੰਸੈ ਕੋ ਛੇਦਨ ਕਰੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਿਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਥਨਾ ਸੁਨਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਤਨੇ ਆਕਾਰ ਹੈਂ ਸੋ ਯੇਹ ਸਭ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਹੈ ॥ ਯੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ਨੂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਮਹਾਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ੍ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿਕ ਔ ਯੇ ਜੋ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਅਰ ਔਰ ਜਿਤਨਾ ਜੜ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਜਗਤ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਭ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਯਜੁਰ ਵੇਦੀਯ ਸ੍ਵੇਤਾ ਸ੍ਵਤਰ ਉਪਨਿਸ਼ਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ॥ ੪ ॥ ਚੌਥੇ ਅਃ ਕਃ ਮੰਤ੍ਰ ॥ ਮਾਯਾਂਤੁ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿੰ ਵਿੰਦਜ਼ਾਨ ਮਾਈਨੰਤੁ ਮਹੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਤਸਜ਼ਾ ਵਯਵ ਭੂਤੈਸ੍ਤੁ ਬ੍ਯਜ਼ਾਪ੍ਤੰ ਸਰਬ ਮਿਦੰ ਜਗਤ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸਿਖੇ ਜੋ ਵਸਤੂ ਹੋਵੇ ਨਹੀ ਅਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਹੈ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਜੋ ਏਕ ਅਦ੍ਵਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋਈ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਕਲਪਿਤ ਜੋ ਅਵਯਵ ਤਿਨ ਅਵਯਵੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਜੋ ਸਮੁਦਾਯ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਰੀਰ ਘਟ ਪਰਯੰਤ ਸਾਰਾ ਭੂਰ ਆਦੀ ਚਤੁਰ ਦਸ ਲੋਕ ਜੋ ਦੇਖਨੇ ਸੁਨਨੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਸਾਰੇ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਕਲਪਿਤ ਚੇਤਨ ਕੇ ਅਵਯਵੋਂ ਕਰਕੇ ਬ੍ਯਾਪਤ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਮਾਯਾ, ਈਸ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਅਸਥੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਕੀ ਕਰਤ੍ਰੀ ਹੈ ਨਾਮ ਕਾਰਣ ਹੈ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਸੱਤਾ ਕੂੰ ਪਾਇ ਕੇ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਕੂੰ ਰਚਤੀ ਹੈ ਰਜੂ ਭੁਜੰਗ ਵਤ ॥ ਔ ਤਿਸ ਮਾਯਾ ਕਾ ਪ੍ਰੇਰਿਕ ਮਾਯਾ ਵਾਲਾ ਵੇਦ ਮੈ ਮਾਯੀ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਮਹੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋਈ ਸਰਬ ਈਸ੍ਵਰੋਂ ਕਾ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਮਹਾਨ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈਂ ॥ ਤਿਸ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮਕੂੰ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਰਿਖੀ ਮਹਾਨ ਈਸ੍ਵਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਹੁ ਕੈਸੇ ਹੈ ੧ ਕਜ਼ਾ ਉਸਕੋ ਰੂਪ ਹੈ ੨ ਕਹਾਂ ਤਿਸਕੋ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ੩ ਕਜ਼ਾ ਤਿਸ ਕੋ ਨਾਮ ਹੈ ੪ ਕੈਸੇ ਤਿਸ ਕੋ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ੫ ਕੌਨ ਕਰਮ ਕਰ ਤਿਸ ਈਸ੍ਵਰ ਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਤਾ ਹੈ ੬ ਤਿਸ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਪਰਚੇ ਕੈਸੇ ਪਰੇ ਔ ਤਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਫਲ ਕਜ਼ਾ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਸਿਖੇ ਕੇ ਆਠ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨੋ ਕੇ ਸਮੁਦਾਇ ਸੁਣਕੇ ॥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਵੋ ਈਸ੍ਵਰ ਨਿਰੰਜਨ ਹੈਂ ਨਿਰ ਵਿਕਾਰ ਹੈ ਸਨਾਤਨ ਹੈ ਨਿਤ ਨਵੀਨ ਹੈ ਨਿਰਵੈਵ ਹੈ ੧ ਕਜ਼ਾ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਸੁਣੋ ॥ ਦ੍ਵੈਦਾ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਰੂਪੇ ਮੂਰਤੰਚ ਅਮੂਰਤੰਚ ॥ ਇਤੀ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰਾਂ । ਦੋ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਹੈਂ ਏਕ ਨਿਰ ਗੁਣ ਦੂਸਰੋ ਸਗੁਣ ॥ ਨਿਰ ਗੁਣ ਰੂਪ ਅਕਾਸਵਤ ਅਮੂਰਤ ਹੈ ਮੂਰਤੀ ਨਾਮ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਹੈ ਔਸਮ ਹੈ ਰੂਪ ਰੰਗ ਚਿਹਨ ਵਰਨ ਤਿਸ ਕੋ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਆਕਾਸ ਵਾਯੁਵਤ ॥ ਔ ਦੂਸਰੋ ਸਰ ਗੁਣ ਰੂਪ ਮੂਰਤੀ ਮਾਨ ਹੈ ਤੇਜ ਜਲ ਮੇਦਨੀ ਵਤੈ ਜਿਸ ਕੇ ਸੂਖਮ ਰੂਪ ਕੋ ਸਮਸ੍ਟੀ ਸੂਛਮ ਸਰੀਰ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹਿਰਨਜ਼ ਗਰਭ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔ ਸਮਸ੍ਟੀ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰੋਂ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਕੋ ਵੈਸ੍ਵਾ ਨਰ ਵੈਰਾਟ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਰਿਖੀ ਜਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੨ ਜੈਸੇ ਸਰਬੱਤ੍ਰ ਆਕਾਸ ਸਮ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ਼ਰਬ ਅਸਥਾਨੋਂ ਮੇਂ ਲੋਕੋਂ ਮੇਂ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਤੇਂ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਅਸਥੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਕ ਰਸ ਪੂਰਣ ਹੋਕੇ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਭਿੰਨ ਅਸਥਾਨ ਉਸ ਕੋ ਕੋਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਹਾਂ ਕਿਸੀ ਆਸਥਾਨ ਮੈ ਬੈਠੋ ਹੋਵੇ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ॥ ਅਥਵਾ ਸਤ ਸੰਗ ਤਿਸਕੋ ਨਿਜ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਅਬ ਕਹਿਏ ਕਾਹਿ ॥ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਵੈਕੁੰਠੇ ਆਹਿ ॥ ਇਸ ਵਚਨ ਸੇ ਜਾਨ ਲੇਵੋ ਜੋ ਭਗਵੰਤ ਸੰਤਹੂ ਕੇ ਰਿਦੈ ਮੈ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੈ ਰਸਨਾ ਮੈ ਚਰਣੋ ਮੈ ਇਨ ਚਾਰ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਵਸਤੋ ਹੈ ਯੇਹੀ ਚਾਰ ਅਸਥਾਨ ਈਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸਪਸ਼੍ ਸਾਸਤ੍ ਮੈ ਪ੍ਰਿਸਧ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਓਂ ਤਿਸਕੋ ਨਾਮ ਹੈ ਓਂ ਇਸ ਨਾਮ ਕੋ ਜਾਪ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਹਰਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹਰਿ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਹੈ ਅਥਵਾ ਤਵ ਸਰਬ ਨਾਮ ਕਥੈ ਕਵਨ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨ ਸਮਭਿ ॥ ੪ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਅਸਥਨ ਕੌਨ ਹੈ ਇਸ ਤੀਸਰੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ ਕੇ ਉਤ੍ ਕੇ ਅੰਤਰ ਭਾਵ ਹੀ ਪੰਚਮ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੋ ਉਤ੍ ਦੀਯੋ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਸ੍ਧਾ ਭਗਤੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੇ ਔ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਈਤੋ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੇ ਸਨੇਹ ਕੋ ਤਜਾਗਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤਿਸ ਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਵੀਤਾ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਾ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਬੈਠ ਕੇ ਨਿਰੰਤਰ ਸਬਦ ਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਣੇ ਮੈ ਤਿਸ ਸੇਤੁਮਾਰੋ ਪਰਚੋ ਪਰ ਜਾਵੈਗੋ ॥ ੭ ॥ ਜਨਮ ਮਰਣ ਆਦਿਕ ਸੰਸਾਰ ਸੰਬੰ-ਧੀ ਸਰਬ ਦੁਖੋਂ ਸੇ ਛੂਟ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਤਿਸ ਕਾ ਫਲ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਹਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਸਰਬ ਦਾ ਕਾਲ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪੀ ਜਾਨ ਕੇ ਜਪੋ ਨਾਮ ਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰੋ ਧ੍ਯਾਨ ਕਰੋ ਔ ਵਿਸ਼ੇਸ ਕਰਕੇ ਹਮਨੇ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਸਥੂਲ ਰੂਪ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਪ੍ਬੋਧ ਮੈ ਵਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਜਹਾਂ ॥ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਦੇਹ ਮੈ ਕੋਟਿਕ ਬਿਸ਼੍ ਮਹੇਸ਼ ॥ ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਿਤੇ ਰਵਿ ਸਸਿ ਕਰੋਰਿ ਜਲੇਸ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ॥ ੮ ॥ ਪੁਨਾ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਉਸ ਹਰਿ ਕੋ ਧ੍ਯਾਨ ਹਮ ਕੈਸੇ ਕਰੈ ॥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਧ੍ਯਾਨ ਸਰਬਤ੍ ਪੂਰਣਹ ॥ ਲਘੁਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ਜਲੇ ਹਰੀ ਥਲੇ ਹਰੀ ਉਰੇ ਹਰੀ ਬਨੇ ਹਰੀ ॥ ੧ ॥ ਇਸ ਛੰਦ ਕੀ ਦ੍ਵਾਦਸਵੀ ਪਉੜੀ ਭਜੋ ਹਰੀ ਥਪੋ ਹਰੀ ਤਪੋ ਹਰੀ ਜਪੋ ਹਰੀ ॥ ੧੨ ॥ ਪ੍ਯੰਤ ਨਾਰਾਯਣ ਉਪਨਿਖਦ ਕਾ ਅਰਥ ਰੂਪ ਬਾਰਾਂ ਛੰਦੋਂ ਕਰਕੇ ਸਮਸਤ ਜਗਤ ਕੂੰ ਹਰਿ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਉਪਦੇਸ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਪ੍ਸ਼੍—ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਬ ਸਾਰੋ ਜਗਤ ਹਰੀ ਰੂਪ ਹੈ ਹਰੀ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਤਬ ਮੈਂ ਕਜ਼ਾ ਪਦਾਰਥ ਹੂੰ ਔ ਆਪ ਕਜ਼ਾ ਰੂਪ ਹੋ ॥ ਹਮ ਤੋ ਐਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਆਪ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੋ ਔ ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਸਿਖ ਦਾਸ ਕਿੰਕਰ ਹੈ ਔ ਆਪਨੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੂੰ ਏਕ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪ ਹੀ ਬਤ੍ਯਾਯੋ ਹੈ ॥ ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਦਾਸ ਕਿੰਕਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੇਵਕ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕੈਸੇ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਏਹੁ ਸੰਸਾ ਹਮ ਕੋ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਉਤਪਤ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹਰਿ ਆਪੇ ਠਾਕੁਰ ਹਰਿ ਆਪੇ ਸੇਵਕ ਜੀ ਕਿਆ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਵਿਚਾਰਾ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਗੁਰੂ ਵਚਨਾਤ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਹਮ ਭੀ ਹਰੀ ਰੂਪ ਹੈ ਤੁਮ ਭੀ ਹਰੀ ਰੂਪ ਹੋ ਪਰਮਾਰਥ ਸੇ ਤੋ ਹਰਿ ਕੋ ਰੂਪ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਠਾਕੁਰ ਸੇਵਕ ਭਾਵ ਆਦਿਕ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਕੇਵਲ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕਰਕੇ ਕਲਪਿਤ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸੇਵਕ ਭਾਵ ਹੈ ਵਾਸ੍ਤਵ ਸੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਸੋ ਹਰਿ ਹਮਾਰੋ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੈਔ ਤੁਮਾਰੋ ਭੀ ਆਤਮਾ ਅਪਨੋ ਆਪ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਸੋ ਹਰੀ ਤੂੰਹੀ ਹੈਂ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਹਰਿ ਵਿਭੂ ਹੈ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪਕ ਪਰਿ ਪੂਰਣ ਸੁਖ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ਔ ਮੈਂ ਤੋ ਸੁਖੀ ਦੁਖੀ ਪਰਿ ਛਿੰਨ ਹੂੰ ਮੈਂ ਕੈਸੇ ਹਰੀ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਤੋ ਹੂੰ ॥ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਹਰੀ ਕੋ ਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਕੋ ਸਾਖੀ ਤੁਮਾਰੋ ਭੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸਮੁੰਦ੍ ਮੈ ਭੀ ਜਲ ਹੈ ਔ ਨਦੀ ਤਲਾਵ ਕੂਪ ਬਾਵਲੀ ਕੂਪ ਘਟ ਬੂੰਦ ਪ੍ਯੰਤ ਸਭ ਵਿਖੇ ਏਕ ਜਲ ਹੀ ਪੂਰਣ ਹੈ ਛੋਟੀ ਬਡੀ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਭੇਦ ਸੇ ਜਲ ਮੈ ਭੇਦ ਭਾਸਤੋ ਹੈ ਜਬ ਸਾਰੋ ਜਲ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਮਿਲ ਜਾਤੋ ਹੈ ਤਬ ਨਦੀ ਕੂਲ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਨਾਮ ਰੂਪ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਮਾਯਾ ਔ ਅੰਤਾਕਰਣ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਭੇਦ ਸੇ ਜੀਵ ਈਸ ਆਦੀ ਭੇਦ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਪਰਮਾਰਥ ਸੇ ਜਲ ਵਤ ਜੀਵ ਈਸ ਕੋ ਰੂਪ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਸੋ ਹਰੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ॥ ਪੂਰਬ ਜੋ ਜੋ ਬਾਰਾਂ ਛੰਦੋ ਕਰਕੇ ਜਲੇ ਹਰੀ ਥਲੇਹਰੀ ਪ੍ਰੋਖ੍ਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤਤ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕੀਓ ਥੋ ॥ ਸੋ ਅਬ ਖਟ ਛੰਦੋਂ ਕਰਕੇ ਸਪਸ੍ਟ ਪ੍ਰਤ੍ਯਛ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਲਸਤੂੰਹੀ ॥ ਥਲਸਤੂੰਹੀ ॥ ਜਲ ਥਲਾ ਆਦਿਕੋਂ ਵਿਖੇ ਹਰੀ ਕੋ ਪੂਰਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਹਜੋ ਥੋ ਅਬ ਉਨਹੀ ਜਲ ਥਲ ਆਦਿਕੋ ਵਿਖੇ ਤੂੰ ਪਦਾਰਥ ਕੂੰ ਪੂਰਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਥ ਖੋੜਸ਼ ਅਭ੍ਯਾਸ ਪ੍ਰਾਰੰਭਾਃ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਜਲ ਥਲ ਆਦਿਕੋਂ ਵਿਖੇ ਏਕ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੱਤਾ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਹੈ ਸਾਏਕ ਹੀ ਸਤਾ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਕੀ ਕਲਪਤ ਨਾਮ ਰੂਪ ਆਤਮਿਕ ਜਗਤ ਕੋ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਹੈ ਤਿਸ ਚੇਤਨਸਤਾ ਸੇ ਅਭਿੰਨਹੋਂਣੇ ਸੇ ਤਿਨ ਜਲਥਲਆਦਿਕੋ ਮੈਂ ਤੂੰ ਭੀ ਪੂਰਣ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਖਟ ਛੰਦੋਂ ਕਰਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸਿਖਕੇਪ੍ਰਤਿ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੂੰਹੀ ॥ ਅਰਥਾਤ ਜਛ ਜੰਗਮ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕਲਪਤ ਵਾਲਾ ਜਿਤਨਾਕੁ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਕਲਪਿਤ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕੀ ਸੱਤਾ ਅਧਿਠਾਨ ਸੇ ਭਿੰਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਵਹੁ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਹਰੀ ਤੂੰਹੀਂ ਹੈਂ॥੧॥

ਸੰਕਾ—ਹੇਭਗਵਨ ਇਸ ਜਗਤ ਕੀ ਰਚਨਾ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਕਜ਼ਾ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਸਤ ਅਥਵਾ ਅਸਤ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਈਂਹਾਂ ਸਿਖ ਕੋ ਯੇਹ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ। ਜੋ ਸਤ ਸੇ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਹੋ ਤਬ ਅਸੰਭਵ ਦੋਸ ਆਤੇ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਤ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਮਿਥਜ਼ਾ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੈਸੇ ਬਨ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਜੋ ਅਸਤ ਸੇ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਹੋ ਤਬ ਸੂਨ ਆਤਮਿਕ ਅਸਤ ਸਰਬ ਠੌਰ ਵਿਦਜ਼ਮਾਨ ਹੈ ਤਿਸ ਅਸਤ ਸੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸਰਬ ਠੌਰੇ ਮੈ ਘਟ ਪਟਾਦਿਕ ਰੂਪ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹਜ਼ੇ ਸਾ ਉਤਪਤੀ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਸਰਬਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਆਵਤੀ ਹੈ।ਐਸੇ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣਕੇ ਵੇਦ ਪ੍ਰਮਾਣਮੂਲਕ ਦੁਤੀਯ ਅਭਜ਼ਾ ਸਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ।ਸਾਮ ਵੇਦਕੇਈ ਪ੍ਰਪਾਠਕ ਕੀ ਦੂਸਰੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਹੈ ਸਦੇਵ ਸੌਮਜ਼ੇਦ ਮਗ੍ਰ ਆਸੀਦੇਕ ਮੇਵਾ ਦ੍ਵਿਤੀਯੰ ॥ ਆਦਿ ਸਚ ॥ ਟੀਕ ॥ ਹੇ ਸਿਖੋ ਵੇਦਮੈ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਕੇ ਸ੍ਵੇਤਕੇਤੁ ਨਾਮਾਜੀਵਨੇ ਉਦ੍ਦਾਲਕ ਨਾਮਾ ਈਸ੍ਵਰ ਸੇ ਜੋ ਤੈਨੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੀਓ ਹੈ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਓ ਹੈ ਤਦਨੰਤ੍ ਈਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਉਦਾਲਕ ਨੇ ਉੱਤ੍ ਦੀਆ' ਕੇ ਹੇ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਨਾਮ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਰਚਨਾ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਕੇਵਲ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਦ੍ਵੈਤ ਵਰਜਿਤ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਥੋ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਥੋ। ਸਰਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਨਿਰੰਕਾਰ ਸੁੰਨ ਸਮਾਧੀ ਆਪ ਇਤਿ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੇਃ ॥ ਅਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿਖੇ ਆਪ ਹੀ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਥੋ। ਤਿਸ ਸੁਧ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਕੇ ਕਿਸੀ ਅੰਸ਼ ਵਿਖੇ ਕਾਦਾਚਿਤਕ ਐਸੋ ਫੁਰਣੋ ਫੁਰਤੋ ਭਯੋ ॥

ਬਹੁ ਸਜਾਂ ਪ੍ਰਜਾ ਯੇਯੇਤਿ ॥ ਤਤ ਤੇਜੋ ਅਸ੍ਰਿਜਤ। ਆਪਨ ਕੀਆ ਨਾਨਕਾ ਆਪੇ ਹੀ ਫਿਰ ਜਾਪਿ। ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ॥

ਟੀਕ--ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਏਕ ਹੀ ਹੂੰ ਅਬ ਏਕਸੇ ਬਹੁਤ ਰੂਪ ਹੋਜਾਵੋ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਆਕਾਸ ਵਾਯੁ ਪੂਰਬਕ ਪ੍ਰਥਮ ਤੇਜ ਤਤਕੋ ਰਚਤੋ ਭਯੋ ॥ ੨ ॥

ਤਤ ਤੇਜ ਐਖਜਤ ਬਹੁਸਜਾਂ ਪ੍ਰਜਾਯੇਯੇਤਿ ਤਦਪੋ ਸ੍ਰਿਜਤ ॥ ਤਸਮਾਦ ਯਤ੍ ਕ੍ਵਚ ਸੋ ਚਤਿ ਸ੍ਵੇਦਤੇ ਪੁਰੁਖਸ੍ਯੇਜਸ ਏਵ ਦਧਜ਼ਾਪੋ ਜਾਯੰਤੇ ॥ ੩ ॥

ਟੀਕਾ—ਪੁਨਾ ਤੇਜ ਸੇ ਮਿਲਾ ਹੂਆ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਕੇ ਮੈ ਬਹੁਤ ਰੂਪ ਹੋਜਾਵੋ ਏਕਸੇ ॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰਸੇ ਤੇਜ ਤਤਸੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਪਰਮਾਤਮਾ ਜਲੋਂ ਕੋ ਰਚਤੇ ਭਯੋ ॥ ਇਸ ਮੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਲੌਕਿਕ ਹੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਪੁਰਖ ਕਦਾਚਿਤ ਅਤਿ ਸੋਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬਪੁਰਖ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਸਮੈ ਸੇ ਪਸੀਨੇ ਚੋਵਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੇ ਤੇਜ ਤਤ ਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਲ ਤਤ ਕੋ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਤੇਜ ਸੇ ਹੀ ਜਲ ਤਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਤਦਾਪ ਐਖਜੰਤ ਵਹਵਜ਼ਾ ਸਜ਼ਾਮ ਪ੍ਰਜਾਯੇ ਮਹੀਤਿ ਤਾ ਅੰਨ ਮਸ੍ਰਿਜੰਤ ਤਸਮਾਦ ਯਤ੍ ਕੁਤ੍ ਵਰਖਾਤਿ ਤਦੇਵ ਭੂਯਿਸਟ ਮੰਨੰ ਭਵਤਜ਼ਦ ਭਜ਼ਾ ਏਵ ਤਦਧਜੰਨਾ ਦਜੰ ਜਾਯਤੇ ਪਵਨ ਪਾਨੀ ਅਗਨੀ ਪਾਤਾਲ ॥ ਤਿਸ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਥਾਪ ਰਖੀ ਧਰਮਸਾਲ ਪਵਨ ਉਪਾਇ ਧਰੀ ਸਭ ਧਰਤੀ ਜਲ ਅਗਨੀ ਕਾ ਥੰਭ ਕੀਆ ॥ ਆਪੇ ਪਾਵਕ ਆਪੇ ਪਵਨਾ ॥ ੪ ॥ ਤਦ ਨੰਤ੍ ਪੁਨਾ ॥ ਜਲ ਤਤ ਵਿਸਿਸ਼੍ਟ ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਪਃ ਨਾਮ ਜਲੋ ਕੋ ਆਪਃ ਬਹੁ ਵਚਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਲੋਂ ਸੇ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੈ ਐਸੋ ਸੰਕਲਪ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹਮ ਬਹੁਤ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਉਤ੍ਪੰਨ ਹੋਵੈ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਵੋ ਜਲ ਅੰਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਤ ਕੀ ਉਤ ਪਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਲੌਜਿਕ ਪ੍ਰਸਿਧੀਸੇ ਦੇਖ ਲੇਵੋ ਜੋ ਬਰਖਾ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇ ਤਦ ਅੰਨ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਬਰਖਾ ਨ ਹੋਵੇ ਤਦ ਅੰਨ ਭੀ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਹਾਂ ਕਹਾਂ ਜਲ ਬਰਖਤੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਹੀ ਅੰਨ ਬਹੁਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਜਲ ਸੇ ਹੀ ਅੰਨ ਆਦਿਕ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਯਾਂਤੇ ਜਿਸ ਹਰਿ ਕੇ ਫੁਰਣੇ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਮਨੋ ਰਾਜ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਵਤ ਸਰਬ ਤਤ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਸੋ ਹਰੀ ਤੂੰ ਹੈਂ ॥ ॥ ਇਤੀ ਦੁਤੀਯੋ ਅਭਜ਼ਾਸਃ ॥ ੨ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਪੁਨਾ ਤੀਨੋਂ ਤਤੋਂ ਕੀ ਰਚਨਾ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਕੈਸੇ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਤੇਖਾਂ ਲ੍ਰੈਖਖਾਂ ਭੂਤਾਨਾਂ ਤ੍ਰੀਣਜੇਵ ਥੀਜਾਨੀ ਭਵੰਤਜੰਡਜੰ ਜੀਵਜ ਮੁਦ ਭਿਜ ਮਿਤਿ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾਂ—ਉਨ ਤੀਨੋ ਭੂਤੋਂ ਸੇ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਅੰਡਜ ਜੀਵਜ ਨਾਮ ਜੇਰਜ ਜੇਰਜ ਸੇ ਉਤਪਤੀ ਹੋਵੇ ਜਿਨ ਕੀਤੇ ਕਹਾਵੈ ਜੇਰਜ ਜੇਰ ਸੇ ਉਤਪਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਮਾਨੁਖ ਪਸੂ ਆਦਿਕ ਉਦ ਭਿਜ ਤੀਨ ਥੀਜੋਂ ਕੂੰ ਉਤਪਤ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ—ਸੋਯੰ ਦੈਵਤੈਖਜ਼ਤ ਹੰਤਾਹਮਿ ਮਾਸ੍ਰਿਸ੍ਰੋ ਦੇਵਤਾ ਅਨੇਨ ਜੀਵੇਨਾਤਮਨਾ ਨੁ ਪ੍ਰਵਿਸਜ਼ਨਾਮ ਰੂਪੇ ਬਜ਼ਾਕਰਣਾਨਿਤੀ ॥ ੨ ॥ ਤਾਸਾਂ ਤੀਬ੍ਰੰਤੰ ਤ੍ਰਿਬ੍ਰਿਤ ਮੇਕੈਕੰ ਕਰਵਾਣੀਤਿ ॥ ਸੋਯੰ ਦੇਵਤੇ ਮਾਸ੍ਰਿਸ੍ਰੋ ਦੇਵਤਾ ਅਨੇਨ ਜੀਵੇਨ ਆਤਮਨਾ ਨੁ ਪ੍ਰਵਿਸਜ਼ ਨਾਮ ਰੂਪੇ ਥਜ਼ਾ ਕਰੋਤ ॥ ੩ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸਿਖ ਸਾ ਦੇਵਤਾ ਪੁਨਾ ਐਸੋ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ਹੰਤ ਅਥਜ਼ ਹਰਖ ਸੈ ਹੈ ਹੰਤ ਬਡੋ ਹਰਖ ਹੈ ਅਥ ਸੈ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾਉਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸੈ ਇਸ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਪੁਰੁਖ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਤੇ ਅਛੀ ਦੂਧ ਵਾਲੀ ਕਾਮ ਧੇਨੂ ਅਰਥਾਂਤ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਗਊ ਦੇਕੋ ਉਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਅਤਿਸੈ ਕੁਰੂਪ ਤੇ ਜੀਰਣ ਕੁਤਸਿਤ ਬਜ਼ਾ ਪਾਰ ਵਾਲੀ ਬਨਾਵਟ ਕੀ ਗਊ ਕੀ ਲੇਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੇ ॥ ਤੈਸੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਭੀ ਇਨ ਤੀਨੋਂ ਤਤੋਂ ਕੂੰ ਕਾਮਧੇਨੂੰ ਵਤ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾਂ ਕੇ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਦੇਕੇ ਗਊ ਵਤ ਨਾਮ ਰੂਪ ਲੇਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਕਜ਼ਾ ਇਨ ਤੀਨੋ ਤਤੋਂ ਕੂੰ ਅਪਨੀ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਦੇਕੇ ਇਨ ਤਤੋ ਸੇ ਇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਮੈ ਖਰੀਦ ਲੇਵੋਂ ॥ ੩ ॥ ਔ ਇਨ ਤੀਨੋ ਤਤੋਂ ਕੇ ਤੀਨ ਤੀਨ ਭਾਗ ਏਕ ਏਕ ਕੇ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੇ ਤਤ ਕੋ ਭਾਗ ਦੂਸਰੇ ਮੈ ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਤ੍ਰਿ ਬ੍ਰਿਤ ਕਰਣ ਕਰ ਦੇਵੋਂ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਇਨ ਤਤੋਂ ਮੈ ਜੀਵ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਨ ਕੂੰ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਦੇਕੇ ਆਪ ਇਨ ਕੋ ਨਾਮ ਰੂਪ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ੪ ॥ ਜੋ ਹਰੀ ਇਸ ਉਕ੍ਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕੂੰ ਥੈ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਸੋ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹਰੀ ਤੂੰ ਹੈ ॥

ਇਤੀ ਤ੍ਰਿਤੀਯੋ ਅਭ੍ਯਾਸਃ ॥ ੩ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੋ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇਜ ਆਦਿਕ ਏਕ ੨ ਤਤ ਕੇ ਤੀਨ੨ ਭਾਗ ਕੈਸੇ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਤੀਨੋਂ ਤਤੋਂ ਕੇ ਵਿਭਾਗ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਨਾਵੋ ਜੀ ॥

॥ ਉਤ੍ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥

ਮੂਲ—ਤਾਸਾਂ ਤ੍ਰਿਖ੍ਤੰ ਤ੍ਰਿਖ੍ਤ ਮੇਕੈਕ ਮਕਰੋਦਜਥਾਨ ਖਲੁ ਸੌਮਜ਼ੇ ਮਾਸਿ ਤ੍ਰਿਸ੍ਰੋ ਦੇਵਤਾ ਸ੍ਰਿ ਖ੍ਤ ਤ੍ਰਿਖ੍ਤ ਦੇਕੈਕਾ ਭਵਤਿ ਤਨ ਮੇਦਿ ਵਿਜਾਨੀ ਹੀਤਿ ॥ ੪ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਜੈਸੇ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਕੂੰ ਤੀਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਅਨੁਤਤ ਪਸਚਾਤ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਯੇਹ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਤੀਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੇਰੇ ਸੇ ਤੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਲੈ ਦੇਵਤਾ ਸਬਦ ਇਸਤ੍ਰੀ ਲਿੰਗ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੋਤੀ ਭਈ ਉਪਰ ਪੰਕਤੀ ਮੈ ਲਿਖਜ਼ੇ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀਃ ॥

ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਕਾ ਮੇਲ ਚੰਚਲ ਚਪਲ ਬੁਧਿ ਕਾ ਖੇਲ ॥ ਇਤੀ ॥

ਜਿਸ ਹਰੀ ਨੇ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਤੀਨ ੨ ਭਾਗ ਕਰਕੇ ਮਿਲਾਇਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਰੀ ਹੈ ਸੋ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹਰੀ ਤੂੰ ਹੈਂ ॥

ਇਤੀ ਚਤੁਰਥੋ ਅਭ੍ਯਾਸਃ ॥ ੪ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੂਰਯ ਅਗਨੀ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੇਂ ਤੀਨੋ ਤਤੋਂ ਕੇ ਰੂਪ ਨਿਰਨੈ ਕਰਕੈ ਨਿਸਚੈ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਲੀਏ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕਾ ਨ੍ਯਾਰੈ ਬਹੁਰੋਂ ਦਰਸਾਇਏ ਜੀ ॥ ਐਸੇ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ॥ ਉਤ੍ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥

ਮੂਲਃ—ਯਦਗਨੇ ਰੋਹਿਤ ਗੰ੍ ਰੂਪੰ ਤੇਜਸਸ੍ਤਦ ਰੂਪੰ ਯਤ ਸ਼ੁਕਲੰ ਤਦਪਾਂ ਯਤ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨੰ ਤਦੰ ਨਸਜਾ ਪਾਗਾ ਦਗਨੇਖ ਰਗਨਿਤ੍ਰੈ ਵਾਚਾ ਰੰਭਣੰ ਵਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਧੇਯੰ ਤ੍ਰੀਣਿ ਰੂਪਾਣੀ ਤਜੇਵ ਸਤਜੰ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥ ਯਦਾ ਦਿਤਜ ਸਜਰੋਹਿਤ ਗੰ੍ ਰੂਪੰ ਤੇਜ ਸਸ੍ਤ ਦ੍ਰੂਪੰ ਯਤ ਸੁਕਲੰ ਤਦਪਾਂ ਯਤ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨੰ ਤਦੰ ਨਸਜਾ ਪਾਗਾ ਦਾਦਿਤਜਾ ਦਾਦਿਤਜਨ੍ਤ੍ਰੈ ਵਾਚਾਰੰ ਭਣੰ ਵਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਧੇਯੰ ਤ੍ਰੀਣਿ ਰੂਪਾਣੀ ਤਜੇਵ ਸਤਜੰ ॥ ੨ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਅਗਨੀ ਵਿਖੇ ਲਾਲ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਤੇਜ ਤਤ ਕੋ ਹੈ ਜੋ ਸੁਕਲ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਵਿਖੇ ਸੋ ਜਲੋਂ ਕੋ ਹੈ ਔ ਜੋ ਅਗਨੀ ਵਿਖੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਮ ਕਾਲੋ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਅੰਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤਬ ਤੀਨੋ ਤਤੋ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਅਗਨੀ ਕੋ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਅਪਨੋ ਕੋਈ ਭੀ ਰੂਪ ਨਹੀ ਹੈ ਜਬ ਤੀਨੋ ਤਤੋਂ ਕੂੰ ਭਿੰਨ ੨ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਬ ਅਗਨਿ ਵਿਖੇ ਦਾਹਕ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਅਯਨੀ ਪਣੋ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਨਿਕਸਤੋ ਹੈ ਉਲਟੋ ਅਗਨੀ ਕੋ ਅਗਣੀ ਪਣੋ ਹੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਪਸਚਾਤ ਤੀਨੋ ਤਤੋਂ ਕੇ ਰੂਪ ਔ ਤੀਨੋ ਤਤ ਹੀ ਸ਼ੇਖ ਰਹਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਗਨੀ ਹੈ ੨ ਯੇ ਬਾਣੀ ਕਾ ਕਥਨ ਮਾਤ੍ਰ ਵਿਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੂਰਯ ਸਸਿ ਬਿਜਲੀ ਆਦਿਕਨ ਵਿਖੇ ਲਾਲ ਸ਼ੁਕਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਇਨ ਤੀਨੋ ਤਤੋ ਕੋ ਹੈ ਐਸੇ ਨਿਰਨਯ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਬਿਜਲੀ ਆਦਿਕਨ ਮੈ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ ਬਿਜਲੀ ਪਨੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਨਿਕਸਤੋ ਹੈ ॥ ਅਗਨੀ ਹੈ ਸੂਰਯ ਹੈ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਹੈ ਏਹ ਬਿਜਲੀ ਹੈ ਏਕ ਯੇਹ ਬਾਣੀ ਕੋ ਕਥਨ ਮਾਤ੍ ਕਾ ਆਰੰਫ ਰੂਪ ਵਿਕਾਰ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਤ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਅਗਨੀ ਬਿਜਲੀ ਆਦਿਕ ਨਾਮ ਰੂਪ ਮਿਥਜਾਹੈ ਇਨ ਕੀ ਅਪੇਖਜਾ ਕਰਕੇ ਤੀਨੋਂ ਤਤੋਂ ਕੇ ਰੂਪ ਸਤਜ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮਾਤ੍ ਮੈ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੇਂ ਲਾਲ ਰੂਪ ਤੇਜ ਕੋ ਹੈ ਸੁਕਲ ਰੂਪ ਜਲੋਂ ਕੋ ਹੈ ਔ ਜੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਮ ਸਜਾਮ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਅੰਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਹੈ ਯਾਵਤ ਜਢ ਜੰਗਮ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖ ਪਸੂ ਪੰਛੀ ਸ੍ਰਪ ਬਿਛੂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪਿਪੀਲ ਕਾ ਅਸਥੰਭ ਪਰਯੰਤ ਜਗਤ ਹੈ ਗਜਾਤਰੂਪ ਅਥਵਾ ਅਗਜਾਤ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਤੀਨੋ ਤਤੋਂ ਕੇ ਹੀ ਰਕ੍ ਸ੍ਵੇਤ ਸਜਾਮ ਰੂਪ ਹੈ ਔਰ ਤੀਨੋ ਤਤੋਂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਗੁਣ ਭੀ ਤੀਨੋਂ ਹੈਂ ਜੋਰ ਗੁਣ ਸਤ੍ ਗੁਣ ਤਮੋ ਗੁਣ ॥ ਰਜੋ ਗੁਣ ਕੋ ਲਾਲ ਰੂਪ ਹੈ ਸਤ੍ ਗੁਣ ਕੋ ਸੁਕਲ ਰੂਪ ਹੈ ਤਮੋ ਗੁਨੋ ਕੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਮਈ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਆਤਮਿਕ ਸਮਸ੍ਤ ਜਗਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ੨ ॥ ੩ ॥ ੪ ॥ ੫ ॥ ੬ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੇ ਭਗਨ ਪੁਰੁਖਾਦਿਕ ਸਰੀਰਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਏਹੁ ਤੀਨੋ ਤਤ ਤੀਨ ੨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕੈਸੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਮਜਕ ਨਾਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਰਨੈ ਕਰਕੇ ਕਹਜੈ ਜੀ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਿਖ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ॥ ਉੜ ॥

॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥

ਮੂਲ—ਯਥਾਨੁ ਖਲੁ ਸੌਮਜੇ ਮਾਸ੍ਰਿਸ੍ਰੋ ਦੇਵਤਾਃ ਪੁਰੁਖੰ ਪ੍ਰਾਪਜ ਤ੍ਰਿਬ੍ਰਿਤ ਤ੍ਰਿਬ੍ਰਿਦੈਕਾ ਭਵਤਿ ਤਨ ਮੇ ਵਿਜ੍ਞਾਨੀ ਹੀਤਿ ॥ ੭ ॥

ਟੀਕ—ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸਨ ਅਨੁਨਾਮ ਪਸਚਾਤ ਖਲੁ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਤੂੰ ਜਾਨ ਲੈ ਨਿਰਨਯ ਕਰਕੇ ਸਮਝ ਲੈ ਜੈਸੇ ਏਹ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਪੁਰੁਖ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਤੀਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਏਕ ਏਕ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ੭ ॥

ਮੂਲ—ਅੰਨ ਮਸ਼ਿਤੰ ਤ੍ਰੇਧਾ ਵਿਧੀਯਤੇ ਤਸਜਾ ਯਃਸਿਤ ਵਿਸ਼੍ਠੋ ਧਾਤੁ ਸ੍ਰੁਤ ਪੁਰੀਖੰ ਭਵਤਿ ਯੋ ਮਧਜਮ ਸਤਨਮਾ ਗ੍ਰੰ ਸੰਯੋਅਣਿਸ਼੍ਠੁਸੁਨ ਮਨਃ ॥ ੧ ॥ ਆਪਃ ਪੀਤਾਸ ਤ੍ਰੇਧਾ ਵਿਧੀਯੰਤੇ ਤਾਸਾਂ ਯਃ ਸਚ ਵਿਸ਼੍ਠੋ ਧਾਤੁ ਸ੍ਰੁਨ ਮੂਤ੍ਰੰ ਭਵਤਿ ਯੋ ਮਧਜਮ ਸ੍ਰੁਲ ਲੋਹਿਤੰ ਯੋਅਣਿਸ਼੍ਠੁਃ ਸ਼ਃ ਪ੍ਰਾਣਃ ॥ ੨ ॥ ਤੇਜੋ ਅਸ਼ਿਤੰ ਤ੍ਰੇਧਾ ਵਿਧੀਯਤੇ ਤਸਜ ਯਃ ਸਚਵਿਸ਼੍ਠੋ ਧਾਤੁ ਸ੍ਰੁਦਸਿਤ ਭ੍ਰਵਤਿ ਯੋ ਮਧਜਮਃ ਸਮੱਜਾ ਯੋ ਅਣਿਸ਼੍ਠੁ ਸਾਵਾਕ ॥ ੩ ॥ ਅੰਨ ਮਯ ਗ੍ਰੰ ਹਿ ਸੌਮਜ ਮਨ ਆਪੋ ਮਯਃ ਪ੍ਰਾਣ ਮ੍ਰੁਸਜੋ ਮਈ ਵਾਗਿਤਿ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਪੁਰੁਖ ਕਰਕੇ ਖਾਧਾ ਹੁਆ ਅੰਨ ਜੈਸੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭਾਵ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣੋ ॥ ਅੰਨ ਕੋ ਜੋ ਅਸਤ੍ਰੁਲ ਧਾਤੂ ਨਾਮ ਭਾਗ ਹੈ ਸੋ ਵਿਸ਼੍ਠਾ ਰੂਪ ਮੈਲ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮਧਜਮ ਭਾਗ ਹੈ ਸੋ ਮਾਂਸ ਬਨ ਜਾਤੋ ਹੈ ਜੋ ਅੰਨ ਕੋ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਮਨ ਬਨ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਤੈਸੇ ਆਪਃ ਨਾਮ ਜਲ ਭੀ ਪੁਰੁਖ ਕਰਕੇ ਪਾਨ ਕੀਏ ਹੁਏ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰਤਾਂ ਤਾਂਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਜਲੋਂ ਕੀ ਜੋ ਅਸਥੂਲ ਧਾਤੁ ਨਾਮ ਭਾਗ ਹੈ ਸੋ ਮੂਤ੍ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਜੋ ਜਲੋਂ ਕੋ ਮਧਜਮਭਾਗ ਹੈਂ ਸੋ ਰੁਧਿਰ ਨਾਮ ਲੋਹੂ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਔ ਜੋ ਜਲੋਂ ਕੋ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਂਣ ਬਨ ਜਾਤੋਹੈ ਇਸ ਉਕਤ ਹੇਤੁ ਸੇ ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਅੰਨ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਮਨ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਅੰਨ ਕੀ ਸੂਛਮ ਅੰਸੂਆਂ ਕੋ ਮਨ ਬਨ ਜਾਤੋ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਅੰਨ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਨਾਮ ਕਾਰਯ ਮਨ ਹੈ। ਔ ਜਲੋਂ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਣ ਹੈਂ। ਤੇਜ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਵਾਕ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਤੇਜ ਨਾਮ ਦੂਧ ਘ੍ਰਿਤ ਮਰਚ ਜੀਰਾ ਜਲਵਤ੍ਰੀ ਜੈਫਲ ਆਦਿਕ ਚਾਰਮ ਵਸਤੁ ਖਾਈ ਹੁਈ ਕੋ ਭੀ ਤੀਨ ਭਾਗ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਤੇਜ ਕੋ ਜੋ ਅਨਥੂਲ ਭਾਗ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਅਸਥੀਨਾਮ ਹਾਡ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਤੇਜ ਕੋ ਮਧਜਮ ਭਾਗ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਮਜਾ ਬਨ ਜਾਤੀ ਹੈਔ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੋ ਤੇਜ ਕੋ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਵਾਕ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਬਨ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇਜਬ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੇ ਤਜਾਗ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਬ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕੋ ਕੀ ਜੁਬਾਨ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਵੈਦ ਹਕੀਮ ਆਦਿਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਇਸ ਕੋ ਅਬ ਕੇਸਰ ਕਸਤੂਰੀ ਜਾਇਫਲ ਕਾਯਫਲ ਸਿੰਙੀ ਭੜਿਗੀ ਤਮੇਸੁਰ ਆਦਿਕ ਗਰਮ ਚੀਜਾਂ ਦੇਵੋ ਜੋ ਇਸ ਕੀ ਜੁਬਾਨ ਖੁਲਜਾਵੇ ਇਸ ਸੇ ਜਾਣੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਤੇਜ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਨਾਮ ਕਾਯਰ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦਃ ॥

ਅਗਨਿ ਬਿੰਬਪਉਣੈ ਕੀ ਬਾਣੀ ਤੀਨ ਨਾਮ ਕੇ ਦਾਸਾ।
ਤੇ ਤਸ ਕਰ ਜੋ ਨਾਮ ਨ ਲੇਵੈ ਵਾਸੈ ਕੋਟਿ ਪਚਾਸਾ ॥

ਤੇਜ ਜਲ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਆਦਿਕ ਤੀਨੋ ਨਾਮ ਕੇ ਦਾਸ ਹੈ ਹਰਿਨਾਮ ਕੀ ਅਗਜਾ ਅੰਤਰ ਵਰਤੀ ਹੈ। ਯਦਜਪਿ ਯੇ ਤੀਨੋ ਭਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਆਪਸ ਮੈ ਵਿਰੋਧੀ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਹਰੀ ਕੀ ਆਗਜਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋਕੇ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕਤੇ। ਜਿਸ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹਰਿਕੀ ਰਚੀ ਹੁਈ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੋ ਹਰੀ ਕੇ ਭੈ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਤਜਾਗ ਸਕਤੇ । ਸੋ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹਰੀ ਤੂੰਹੀ ਹੈ ਤੁਝਤੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਹਰੀ ਕੋਊ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਪੰਚਮੋ ਅਭਜਾਸਃ ॥ ਪ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ--ਹੇ ਨਾਥ ਇਨ ਤੀਨੋ ਤਤੋ ਕੇ ਕੈਸੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਏਕ ੨ ਕੇ ਤੀਨ ੨ ਭਾਗ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਮਨ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਏਕ ਹੀ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਇਕਤ੍ ਰਹਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲ ਕਿਉ ਨ ਗਏ ਭਿੰਨ ੨ ਕੌਨ ਹੇਤੁ ਸੇ ਰਹਤੇ ਭਏ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਪੁਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਮੁਝ ਕੂੰ ਸਮਝਾਯੇ ਜੀ। ਮੂਃ ਭੂਯ ਛੋਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਜਾਪਯ ਤ੍ਵੈ ਤੇ ਤਥਾ ॥ ਸੌ ਮਜੇਤਿ ਹੋਵਾਚ ॥ ੪ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਸਿਖ ਕੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਲਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੌਮਜ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ਅਰਥਾਤ ਬਹੁਰੋ ਮੇਰੇ ਸੇ ਤੁਮ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ ॥ ੪ ॥ ਮੂ. ਦਧ੍ਨਃ ਸੌਮਜ ਮਥਜਮਾਨਸਜ ਯੋ ਅਣਿਮਾਸਊਰਧ੍ ਮੁਦੀਖਤਿ|ਤਤ ਸਰਪਿਰ ਭਵਤਿ ॥ ੧ ॥ ਏਵ ਮੇਵ ਖਲੁ ਸੌਮਜਾਂ ਨਸਜ਼ਾਸ਼ਜ ਮਾਨਸਜ ਯੋ ਣਿਮਾ ਸਊਰਧ੍ ਸਮੁਦੀਖਤਿ ਤਨਮਨੋ ਭਵਤਿ ॥ ੨ ॥ ਅਪਾ ਵੈ ਸੌਮਜ ਪੀਯ ਮਾਨਾ ਨਾਂ ਯੋ ਅਣਿਮਾ ਸਊਰਧ੍ਵਃ ਸਮੁਦੀਖਤਿ ਸ ਪ੍ਰਾਣੋ ਭਵਤਿ ॥ ੩ ॥ ਤੇਜਸਃ ਸੌਮਜਾਸ਼ਜਮਾਨਸਜ ਯੋ ਅਣਿਮਾ ਸਊਰਧ੍ਵਃ ਸਮੁਦੀਖਤਿ ਸਾ ਵਾਗ ਭਵਤਿ ॥ ੪ ॥

ਟੀਕਾ--ਹੇ ਸੌਮਜ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤਿ ਪਜਾਰੋ ਲਾਗੋ ਦਰਸ਼ਨ ਜਿਸਕੋ ਸੋਕਹਾਵੇ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਤਿਸੀ ਕੋ ਸੌਮਜ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਮਥਨ ਕੀਏ ਹੁਏ ਦਧੀ ਕੋ ਨਿਕਾਸਜੇ ਹੁਓ ਮਾਖਨ ਰੂਪ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਊਪਰ ਕੋ ਆਇਜਾਤੋ ਹੈ ਸੋ ਘ੍ਰਿਤ ਬਨ ਜਾਤੋ ਹੈ ਜੇ ਪੁਨਾ ਵੋ ਮਾਖਨ ਮਠੇ ਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਪੜੇ ਰਹੇ ਤਬ ਤਿਸ ਦਹੀ ਮੈ ਮਿਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੋ ਨਹੀ ਹੈ। ਭਿੰਨਹਿ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਹੇ ਸਿਖਜ਼ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਖਲੁ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਭਛਨ ਕੀਏ ਹੁਏ ਅੰਨ ਕੋ ਜੋ ਸਾਰ ਰੂਪ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਅਗਨੀ ਕਰਕੇ ਮਥਨ ਕੀਆ ਹੁਆ ਸੋ ਮਾਖ਼ਨ ਵਤ ਊਪਰ ਕੋ ਚਲੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਮਨ ਬਨਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਆਪ ਨਾਮ ਜਲ ਜੋ ਪਾਨ ਕੀਏ ਹੁਏ ਤਿਨ ਕਾ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਹੈ ਸੋ ਮਾਖਨਵਤ ਊਪਰ ਕੋ ਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਬਨ ਜਾਤੋ ਹੈ। ਤਦਵਤ ਹੇ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇਜ ਨਾਮ ਕੇਸਰ ਕਸਤੂਰੀ ਬਦਾਮ ਜੀਰਾ ਜੈਫਲਆਦਿਕ ਗਰਮ ਪਦਾਰਥ ਭਛਣ ਕੀਏ ਹੁਏ ਕਾ ਜੋ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਸੋ ਦੂਧ ਕੀ ਫੇਨਵਤ ਊਪਰ ਕੋ ਚਲੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਵਾਕ ਨਾਮ ਬਾਨੀ ਬਨ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਅੰਨਮਯੰ ਹਿ ਸੌਮਜ਼ ਮਨ ਆਪੋ ਮਯਃ ਪ੍ਰਾਣਸ੍ਤੇ ਜੋ ਮਯੀ ਵਾਗਿ੍ਤਿ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅੰਨ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਮਨ ਹੈ ਪਾਨੀਕੋ ਵਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਣ ਹੈ ਔ ਤੇਜ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਏਕ ੨ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਵਿਰੋਧੀ ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਾਲੇ ਭੀ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਜਲ ਅਗਨੀ ਇਕਠੇ ਰਹਤੇ ਹੁਏ ਆਪਸ ਮੈ ਫਿਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤੇ ਹੈ । ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦਃ ॥

ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਕਾ ਵਾਸਾ। ਆਪੇ ਕੀਆ ਖੇਲ ਤਮਾਸਾ॥ ਬਲ ਦੀ ਜਲ ਨਿਵਰੈ ਕਿਰਪਾ ਤੇ। ਆਪੇ ਜਲ ਨਿਧਿ ਪਾਇਦਾ ॥ ੪ ॥

ਏਹੀ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪਰਮ ਸਾਮਰਥ ਹੈ। ਜਿਸ ਹਰੀ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਪਰਸਪਰ ਤਤ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾਮ ਵਿਰੁਧ ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਾਲੇ ਹੋਕੇ ਭੀ ਏਕਤ੍ਰ ਰਹਕੇ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਸ਼ਰੀਰ ਕਾ ਨਾਸ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇ ਹੈ ਔ ਏਕ ਏਕ ਕੇ ਤੀਨ ਭਾਗ ਹੋਕੇ ਔ ਏਕਤ੍ਰ ਰਹਕੇ। ਪੁਨਾ ਜਿਸ ਹਰਿ ਕੀ ਸਤਾ ਕਰਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲਤੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੋ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਹਰੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਯਾ ਮੈ ਸੰਸਾ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨ ਕਰ। ਇਤਿ ਖਸ਼੍ਮੋ ਅਭਜ਼ਾਸਃ ॥ ੬ ॥ ਪ੍ਸ੍ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮਨ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਹੈ ਔ ਏਕ ਛਿਨਕ ਮਾਤ੍ਰਮੇ ਲਾਖੋ ਯੋਜਨੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਚਲੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਫਿਰ ਆਵਤੋ। ਅਨ ਅਤਿ ਅਸਥੂਲ ਹੈ ਆਪਨੇ ਆਪ ਏਕ ਪੈਰਭੀ ਨਹੀ ਚਲ ਸਕਤੋ ਹੈ ਇਸ ਅੰਨ ਕੋ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਮਨ ਕੈਸੇ ਬਨ ਜਾਤੋ ਹੈ ਏਹ ਕਥਾ ਹਮ ਨਹੀ ਸਮਝੇ ਹੈ। ਮੂਃ ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਾਵਾਨ ਵਿਗਜ਼ਾਪਯ ਤ੍ਰਿਤਿ ॥ ਤਥਾ ਸੋਮਜ਼ੇਤਿ ਹੋਵਾਚ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੋ ਭਗਵਨ ਹਮਾਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਰਨਯ ਕਰਕੇ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਸਮਝਾਇ ਕੇ ਕਹਜ਼ੇ ਜੀ ॥ ਉਤ੍ ਦੇਤੇ ਹੁਏ ਰਿਖੀ ਪੁਤ੍ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹੇਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਨਾਮ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ॥ ੫ ॥ ਮੂਃ ਖੋਡ਼ਸ਼ ਕਲਃ ਸੋਮਜ਼ ਪੁਰਖਃ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੰਚ ਦਸ ਹਾਨੀ ਮਾਸ਼ੀਃ ਕਾਮ ਮਯਃ ਪਿਵਾਪੋ ਮਯਃ ਪ੍ਰਾਨੋ ਨ ਪਿਵਤੋ ਵਿਛਤ ਸਜਤ ਇਤਿ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਸੌਮਜ ਖੋੜਸ ਨਾਮ ਸੋਲਾ ਕਲਾ ਹੋਵੈਂ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਕੀਆਂ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਖੋੜਸ ਕਲਪੁਰਖ ਖੋੜਸ ਨਾਮ ਸੋਲਾ ਕਲਾ ਪੁਰਖ ਕੀਆਂ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਅੰਨ ਕੀਆਂ ਹੈ ਔ ਏਕ ਕਲਾ ਪੁਰਖਕੀ ਹੈ ਜੇ ਤੈਨੇ ਮਨ ਰੂਪ ਪੁਰਖ ਕੀ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕੇ ਕੈਸੇ ਅੰਨ ਕੋ ਇਕਾਰ ਮਨ ਹੈ ਤਬ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਅੰਨ ਨ ਭਛਨ ਕਰ ਔ ਜਿਤਨੀ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਉਤਨਾ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰਤੋ ਰਹੋ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਜਲ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜੇ ਤੂੰ ਜਲ ਨ ਪੀਵੇ ਗੋ ਤਬ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੈਗੇ ਮੂਃ ਸਹ ਪੰਚਦਸ਼ਾ ਹਾਨਿ ਨਾਸ਼ਾਥ ਹੈਨ ਮੁਪਸਸਾ ਦਾ ਕਿ ਬ੍ਰਵੀਮਿ ਭੋ ਇਤਿ ਰਿਚਃ ਸੌਮਜ ਯਜੂ ਰੀਂ ਖਿ ਸਾਮਾਨੀਤਿ ਸਹੋ ਵਾਚ ॥ ਨ ਵੈਮਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਤਿਭੋ ਇਤਿ ॥ ੨ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸਿਖ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁ ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਦਾ ਮਾਨ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਹਿਤ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਅੰਨ ਨ ਖਾਵਤੋ ਭਯੋ ਕੇਵਲ ਜਲ ਪਾਨ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰਤੋ ਰਹਜੋ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਪਿਤਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕਹਤੋ ਭਯੋ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਅਬ ਮੁਝ ਕੋ ਕਜ਼ਾ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਕਿਜ਼ਾ ਕਾਮ ਕਰੋਂ ਤਬ ਪਿਤਾਨੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਤੂੰ ਰਿਗ ਯਜੁਰ ਸ਼ਾਮ ਵੇਦ ਕੀਆਂ ਰਿਚਾ ਸੁਣਾਇ ਦੇ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੁਝ ਕੋ ਮਾਰੇ ਭੁਖ ਕੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਅਬ ਫੁਰਤੋ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਮੂੰ ਤ ਰੀਂ ਹੋਵਾਚ॥ ਯਥਾ ਸੌਮਜ ਮਹਤੋ ਭਯਾ ਹਿਤਸਜ਼ੇ ਕੋ ਅੰਗਾਰਃ ਖਦਜੋਤ ਮਾਤ੍ਰ ਪਰਿ ਸ਼ਿਸ਼੍ਟਃ ਸਜ਼ਾਤ ਤੇਨ ਤਤੋਧਿ ਨ ਬਹੁ ਦਹੇ ਦੇਵ ਰੀਂ ਸੌਮਜ਼ ਤੇ ਖੋੜਸਾ ਨਾਂ ਕਲਾਨਾ ਮੇਕਾ ਕਲਾ ਤਿ ਸ਼ਿਸ਼੍ਟਾ ਸਜ਼ਾਤ ਤਯੈ ਤਹਿ ਵੇਦਾਨ ਨਾਨੁ ਭਵ ਸਜ਼ ਸ਼ਾਨ ॥ ੩ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਸੌਮਜ ਜੈਸੇ ਮਹਾਨ ਅਗਨੀ ਮੈਂ ਆਗੇ ਈਧਨ ਨਾਮ ਲਕੜੀ ਨਡਾਰੀਏ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਜਲੀ ਹੁਈ ਲਕੜੀ ਕੇ ਅੰਗਾਰੋ ਕੀ ਭਸਮ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਭਸਮ ਮੈ ਕਹੂੰ ਖਦਜੋਤ ਨਾਮ ਟਿਨਾਂਣੇ ਜਿਤਨਾ ਅੰਗਾਰਾ ਰਹ ਜਾਵੇ। ਪੁਨਾ ਵੋ ਖਦਜੋਤ ਮਾਤ੍ਰ ਅੰਗਜ਼ਾਰੋ ਬਹੁਤ ਸੇ ਕਾਸਟ ਕੋ ਦਯਦ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੋ ਹੈ। ਤਦਵਤ ਉਨ ਖੋੜਸ ਕਲਾ ਮੈ ਸੇ ਅੰਨ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਨ ਖਾਣੇਸੇ ਤੇਰੀ ਏਕ ਕਲਾ ਬਾਕੀ ਸੇਸ ਰਹ ਗਈ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਵੇਦੋਂ ਕਾ ਅਨਭਵ ਨਾਮ ਯਾਦ ਗੀਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੋ ਹੈ ਅਬ ਤੂੰ ਥੋਰੋ ੨ ਅੰਨ ਖਾਣੇ ਲਾਗ ਜਾਏ ॥੩ ॥ ਮੂੰ ਅਥਮੇ ਵਿਗਜ਼ਾ ਸਜ਼ਸੀਤਿ ॥ ਸਹਾਸ਼ਾਥ ਹੈਨ ਮੁਪਸ ਸਾਦ ਤਰੀਂ ਹਯਤ ਕਿੰਚ ਪਪ੍ਰਛ ਸਰਬ ਰੀਂ ਹ ਪ੍ਰਤਿਪੇਦੇ ਤਰੀਂ ਹੋਵਾਚ॥ ੪ ॥ ਟੀਕਾ ਤਿਸ ਅੰਨ ਭਛਣ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋ ਤੂੰ ਜਾਨ ਲੇਵੇ ਗੋ। ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇ ਕੇ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੂ ਅੰਨ ਖਾਣੇ ਲਾਗਾ ਦਸ ਪੰਦ੍ਰਾ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਫਿਰ ਪਿਤਾ ਆਰੁਣਿ ਕੇ ਪਾਸ ਆਵਤੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਯੋ ਤਿਸ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁ ਸੇ ਪਿਤਾ ਨੇਯਦ ਕਿੰਚਤ ਹੀ ਪੂਛਜਾ ਤਬ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁ ਨੇ ਚਾਰੋ ਵੇਦੋ ਕੀ ਰਿਚਾ ਸੁਨਾਇ ਦਈ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪਿਤਾ ਫਿਰ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ੪ ॥ ਮੂੰ ਯਥਾ ਸੌਮਜ ਮਹਤੋ ਭਜਾਹਿਤਸੋਜੋਕ ਮੰਗਾਰੰ ਖਦਜੋਤ ਮਾਤ੍ਰੰ ਪਰਿ ਸ਼ਿਸ੍ਰੰਤੰ ਤ੍ਰਿਣੈ ਰੂਪ ਸਮਾਧਾਯ ਪ੍ਰਜਵਾਲਯੇਤ ਤੇਨ ਤਤੋ ਪਿ ਬਹੁਦਹੇਤ ॥ ੫ ॥ ਟੀਕਾ ਹੇ ਸੌਮਜ ਜੈਸੇ ਮਹਾਨ ਅਗਨੀ ਕੇ ਅੰਗਾਰੋ ਕੀ ਭਸਮ ਮੈ ਏਕ ਖਦਜੋਤ ਮਾਤ੍ਰ ਅੰਗਾਰੋ ਰਹ ਜਾਵੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਕੇ ਉਪਰ ਛੋਟੇ ੨ ਸੂਕੇ ਘਾਸ ਕੇ ਤ੍ਰਿਣ ਪਾਇ ਕੇ ਧੀਰੇ ੨ ਪਖੇਕੀ ਪਵਨ ਸੇ ਤਿਸ ਅੰਗਾਰੇ ਕੋ ਪ੍ਰਜਵਲਤ ਕਰੇ ਬ੍ਰਿਧੀ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਅਗਨੀ ਪ੍ਰਥਮ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਦਾਹ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਮੂੰ ਏਵ ਚੰ੍ਰ ਸੌਮਜ ਤੇ ਖੋੜਸ਼ਾਨਾਂ ਕਲਾ ਨਾਮੇ ਕਾ ਕਲਾਤਿ ਸ਼ਿਸਟਾਭੂਤ । ਸਾ ਅੰਨੇਨ ਸਮਾਹਿਤਾ ਪ੍ਰਾਜਵਾਲੀਤ ਤਯੈ ਤਹਿ ਵੇਦਾਨ ਨਾਨੁ ਭਵਸਜੰਨ ਮਯ ਚੰ੍ਰ ਹਿ ਸੌਮਜ ਮਨ ਆਪੋ ਮਯਃ ਪ੍ਰਾਣਃ ਤੇਜੋ ਮਯੀ ਵਾਗਿਤਿ ਤਦ ਹਾਸਜ ਵਿਜਗਜਾ ਵਿਤਿ ॥ ੬॥ ਟੀਕਾ ਹੇ ਸੌਮ ਜੈਸੇ ਉਕਤ ਅਗਨੀ ਕੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਤ ਤੇਰੀਆਂ ਭੀ ਸੌਲਾਂ ਕਲਾਂ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਕਲਾ ਅੰਨ ਕੇ ਨ ਖਾਏ ਸੇ ਤੇਰੀ ਏਕ ਕਲਾ ਸ੍ਵੇਸ ਰਹਜਈ ਥੀ ਤਬ ਤੁਝ ਕੋ ਵੇਦ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਵਿਬਯਾ ਵਿਸਿ-ਮ੍ਰਤ ਹੋ ਗਈ ਥੀ ॥ ਪੁਨਾ ਵੋਂਹੀ ਤੇਰੀ ਏਕ ਕਲਾ ਅੰਨ ਕੇ ਭਛਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਗਨੀਵਤ ਪ੍ਰਜਵਲਤ ਹੁਈ ੨ ਤਿਨ ਸਰਬ ਕਲਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਤੂੰ ਸੰਪੂਰਣ ਵੇਦਾਦਿਕ ਵਿਦਯਾ ਕੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੈ । ਹੇ ਸਿਖ ਅੰਨ ਕੇ ਭਛਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤੁਝ ਕੂੰ ਸਰਬ ਵਿਦਜਾ ਭੂਲ ਗਈ ਔ ਪੁਨਾ ਅੰਨ ਕੇ ਭਛਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਰਬ ਵੇਦਾ ਦੀ ਵਿਚਜਾ ਤੂੰਝ ਕੂੰ ਯਾਦ ਆਇ ਗਈ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੁ ਸੇ ਅੰਨਕੋ ਵਿਕਾਰ ਮਨ ਹੈ ਔ ਜਲੋਂ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਣ ਹੈ ਤਥਾ ਤੇਜ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਨਾਮ ਕਾਰਯ ਵਾਕ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੈ ਮਨਵਾਕਾਦਿਕ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੂੰ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਤੇ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਏਹ ਇੰਦ੍ਰਯ ਤਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਯਾਹੀ ਤੇ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕੇ ਆਤਮਾ ਅਗੋਚਰ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ । ਪਰਮ ਸਰਬਗਜ ਈਸ਼੍ਵਰ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਸੁਖਮਨੀ ੧੬ ਅਸ਼੍ਟਪਦੀ ਕੇ ਤੀਸਰੇ ਚਰਣ ਕੋ ਤਥਾ ਹੀ । ਜਾਕੀ ਲੀਲਾ ਕੀ ਮਿਤ ਨਾਹਿ ॥ ਸਕਲ ਦੇਵ ਹਾਰੇ ਅਵਗਾਹਿ ॥ ਪਿਤਾ ਕਾ ਜਨਮ ਕਿ ਜਾਨੈ ਪੂਤ ॥ ਸਗਲ ਪਰੋਈ ਅਪਨੇ ਸੂਤ ॥ ਇਤਜਾਦਿ ॥

ਜੋ ਆਤਮਾ ਮਨ ਵਾਕ ਉਪਲਖਿ ਸ਼ਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਅਗੋਚਰ ਹੈ ਤਥਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਬਚਨੰ ਜਪਜੀ ਮੈ ਓਹ ਵੇਖੈ। ਓਨਾ ਨਦਰ ਨ ਆਵੈ ਬਹੁਤਾ ਏਹੁ ਵਿਡਾਣ। ਇਤਜਾਦੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਬਡੀ ਭਾ'ਰੀ ਬਡਜਾ'ਈ ਹੈ। ਜੋ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਬਡੇ ੨ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਦੇਖਜਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ੨ ਸਾਰੋ ਬਲ ਲਗਾਇ ਕੇ ਪਰੰਤੂ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕ ਗੋਚਰ ਪ੍ਰਭੂ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈਂ ਆਪ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੂੰ ਦੇਖ ਰਹਜੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਾਖੀ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔ ਦ੍ਰਿਯੋਂਕੋ ਸਰਬ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੂੰ ਜਾਨ ਰਹਜੋਹੈ ਜੋ ਐਸੋ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔ ਤਿਨਕੇ ਵਿਸਯੋ ਕੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰਹਜੋਹੈ ਔ ਆਪ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੇ ਮੇ ਵਰਜਿਤ ਹੈ ਕਾਰਣ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੋ ਕਾਰਯ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੋਹੈ । ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਜਨਮ ਕਾਲ ਕੂੰ ਪੁਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਕੂੰ ਭੀ ਮਨ ਵਾਕ ਚਖੂ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ਔ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਸਹਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੂੰ ਦੇ ਰਹਜੋ ਹੈ ਸੋ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮਾ ਤੂੰਹੀਹੈਂ ॥ ਇਤੀ ਸਪਤਮੋ ਅਭਜ਼ਾਸਃ ॥ ੭ ॥

ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾ'ਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਆਤਮ ਜਿਗਜ਼ਾ ਸੂ ਕੂੰ ਗੋ ਅਸ੍ਵਵਤ ਭਿੰਨ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹਤੋ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਏਹੁ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਮਨਮੈ ਰਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਸੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਹੈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਜ਼ੋਂਕੇ ਸਿਰੇ ਮਣਿ ਦੀਨਾ'ਨਾਥ ਦਯਾਲ ਜੀ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖੁ ਪਤੀ ਸਮਾਧੀ ਆਦਿਕ ਕਿਸੀ ਅਵਸਜ਼ਾ ਮੈ ਵਿਵਿਕ੍ਤ ਨਾਮ ਭਿੰਨ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਯਤਨ ਸੀਲ ਜਿਗਜ਼ਾਸੁ ਕੋ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਭਿੰਨ ਰੂਪ ਸੇ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਸੇ ਅਸ਼ੁਮ ਅਭਜ਼ਾਸਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਉਤ੍ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥

ਮੂਃ—ਓਧਾਲ ਕੋ ਹਾਰੁਣਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁ ਪੁਤ੍ ਮੁਵਾਚ ॥ ਸ੍ਵਪ੍ਨਾਂਤੇ ਮੇ ਸੌਮਜ਼ਵਿਜਾਨੀ ਹੀਤਿ ਯਤ੍ਰੈਤਤ ਪੁਰਖਃ ਸ੍ਵਪਿਤਿ ਨਾਮਸਤਾ ਸੌਮਜ਼ਤਦਾ ਸੰਪੰਨੋ ਭਵਤਿਸ੍ਵਮ ਪੀਤੋਭਵਤਿ ਤਸਮਾ'ਦੇ ਨਗ੍ਵੰ ਸ੍ਵਪਿਤੀਤਜ਼ਾ'ਚਖਜ਼ਤੇ ਸ੍ਵਗ੍ਵੰ ਹਜ਼ਪੀਤੋ ਭਵਤਿ ।੧। ਜਾ'ਗਨਤੇ ਸੁਪਨਾਭੁਲਾ ਬਸੀਐ ਪ੍ਰਭਸੰਗ ॥ ਸੁਣਸਖੀਏ ਮੇਰੀ ਨੀਂਦ ਭਲੀਮੈ ਅਪਨ ਜਾ ਪਿਰਮਿਲਿਆ ॥ ੧॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਿਤਾਉਦਾਲਕ ਨੇ ਸ੍ਵੇਤਕੇਤੁ ਨੇ ਕੀਆ ਥਾ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਗੋ ਅਸ੍ਵਵਤ ਅਪਨੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਉਜੀ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ।ਉਦਾਲ ਕੋ ਵਾਚ । ਹੇ ਪੁਤ੍ ਜੈਸੇ ਸੁਖੁਪ੍ਰਿਮੇ ਸਰਬ ਉਪਾਧਜ਼ੋ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਸੁਧ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਪਾਸਤੇ ਸ੍ਵਣ ਕਰ । ਯਤ੍ਰੈਤਿ । ਯਤ੍ ਨਾਮ ਜਿਸ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਅਸਤ੍ਰੂਲ ਸੂਛਮ ਸ਼ਰੀਰ ਦੋਨੋ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਸੁਖਪਤਿ ਅਵਸਥਾਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਦਾ ਨਾਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਸਤਾ ਸੰਪੰਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸੰਪੰਨ ਨਾਮ ਸਦਾ ਅਲਖ ਮਿਲ ਹੁਏ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਸੰਪੰਨ ਤੋ ਸਤ ਕੇ ਸਾਥ ਯੇ ਜੀਵ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਨਾਮ ਸਾਖਜਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸੰਗ ਦੁਆਰਾ ਸੰ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੀਏ ਇਸ ਜੀਵ ਨੇ ਯਤਨ ਕਰਨੋ ਚਾਹਯੇ ਸੰਪੰਨ ਤੋ ਸਤ ਕੇ ਸਾਥ ਸਦਾ ਸੋ ਹੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ਸੁਖੁਪਤੀ ਕਾਲ ਮੇਂ ਸੋ ਨਾਮ ਆਪ ਅਪਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਕੇ ਸਾਥ ਅਭਿੰਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਸੁਪਤੀ ਨਾਮ ਸੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ੨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤਦਾ ਅਪਨੇ ਪਰਮ ਸੁਖ ਸਰੂਪ ਸੇ ਸੰਪੰਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ੧ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੇ ਸੁਖਪਤੀ ਕਾਲ ਮੈ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਤੋ ਹੈ ਤਬ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਕਤ ਪ੍ਰਯਤਨ ਨਿਸਫਲ ਹੁਏ। ਦੂਸਰਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਕਾਲ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਸਰੂਪ ਸੇ ਜਲ ਜਲ ਦੂਧ ਦੂਧਵਤ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੋਕੇ ਦੁਖੋ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਅਨੁਵਭ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥

ਉੱਤ੍ਰ—ਮੂਃ ਯਥਾ ਸ਼ਕੁਨਿਃ ਸੂਤ੍ਰੇਣ ਮੰਬਧੋ ਦਿਸ਼ੰ ਦਿਸ਼ੰ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਨਜਾਤ੍ਰਾਯਤਨ ਮਲਬਧ੍ਵਾ ਬੰਧਨ ਮੇਵੈਪ ਸ੍ਯਤਏਵ ਮੇਵ ਖਲੁ ਸੌਮਜ ਭਨਮਨੋ ਦਿਸ਼ੰ ਦਿਸ਼ੰ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਨਜਤ੍ਰਾਯਤਨ ਮਲਬਧ੍ਵਾ ਪ੍ਰਾਣ ਮੇਂ ਵੈਪ ਸ੍ਯਤੇ ਪ੍ਰਾਣ ਬੰਧਨ ਰੰਹਿ ਸੋਮਜ ਮਨ ਇਤਿ ॥

ਟੀਃ--ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਉੱਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਸਕੁਨੀ ਪੰਛੀਕੇ ਸੂਤ੍ਰ ਕੀ ਪੇਟੀ ਪਰੀ ਹੋਵੇ ਬਡੀ ਲੰਬੀ। ਤਬ ਵੋ ਪੰਛੀ ਦਸੋ ਦਿਸ਼ਾ ਕੂੰ ਉਡ ੨ ਕੇ ਜਾਤੋ ਹੈ ਬੰਧਨ ਕੇ ਹੇਤੁ ਸੇ ਔਰ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਇਸ੍ਥਿਤੀ ਕੂੰ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਖੈਚਾਹੁਆ ਬੰਧਨ ਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਹੀ ਆਇ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਆਇ ਬੈਠਤੋ ਹੈ ॥

ਏਵ ਨਾਮ ਉਕੁ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਕੀ ਰੀਤੀ ਵਤ ਦੂਸਰਾ ਏਵ ਮੰਤ੍ਰ ਮੇ ਵਿਵਛੇਦ ਅਰਥਕ ਜਾਨਾ ਉਕੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਨਜਥਾ ਔਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਨਤੋ ਹੈ ਖਲੁ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇ ਕੋ ਹੈ। ਹੇ ਸੋਮਜ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਬੰਧਾ ਹੁਆ ਜੈਸੇ ਸੂਤ੍ਰ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੁਏ ਬਿਨਾ ਦੂਰ ਸ੍ਵੰਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਪੰਛੀਨਹੀ ਜਾਇ ਸਕੋ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ ਮਨ ਭੀ ਦਸੋ ਦਿਸ਼ਾ ਮੇ ਉਡ ੨ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਗਰਤ ਸ੍ਵਨ ਸੁਖਪ੍ਤਿ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਹੀ ਆਸ੍ਰੇ ਆਇ ਰਹਤੋ ਹੈ ਅਤਏਵ ਜਾਗ੍ਰਤ ਔ ਸ੍ਵਨ ਕੂੰ ਤਯਾਗ ਕੇ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਅਪਨੇ ਨਿਜ ਆਤਮ ਰੂਪ ਮੈ ਪਯ ਪਾਨੀ ਵਤ ਮਿਲ ਜਾਤੋ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕਿਤਨਾਕ ਚਿਰ ਪੀਛੇ ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਆਕਰਖਣ ਕੀਆ ਹੁਆ ਪੁਨਾ ਸ੍ਵਪਨ ਔ ਜਾਗਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਸਨਾ ਹੀ ਇਸ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੇ ਭਿੰਨ ਕਰਣੇ ਮੈ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਨਿਮਿਤ ਹੈ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਯੇਹ ਸਰਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਜਾ ਸਦ ਆਯਤਨ ਹੈ ਨਾਮ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋਵੇ ਆਯਤਨ ਆਸ੍ਰੇ ਜਿਨ ਕੋ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਸਦਾਯਤਨ ਸਤ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਨਾਮ ਇਸਿਥਤੀ ਜਿਨ ਪ੍ਰਜੋਂ ਕੀ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਸਤ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ। ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਮੂਲ ਹੋਵੇ ਜਿਨ ਪ੍ਰਜੋਂ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਸਤ ਮੂਲਾ ਪ੍ਰਜਾ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਜਾਓਂ ਕਾ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮ ਆਸ੍ਰੇ ਰੂਪ ਆਯਤਨ ਹੈ ਔ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੀ ਸੰਪੂਰਣ ਪ੍ਰਜੋ ਕੀ ਇਸਿਥਤੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਹੈ ਔ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਸੰਪੂਰਣ ਪ੍ਰਜਾਉ ਕਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਹੈ ਔ ਯੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਜਾ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੀ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਯੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਜਾ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਮੂਃ—ਯਥਾ ਤੁ ਖਲੁ ਸੋਮਜੇ ਮਾਸ੍ਰਿ ਸ੍ਰੋ ਦੇਵਤਾ ਪੁਰਖੰ ਪ੍ਰਾਪਜ ਤ੍ਰਿ ਥ੍ਰਿਤ ਤ੍ਰਿਥ੍ਰਿਦੇ ਕੈਕਾ ਭੁਵਤਿ ਤਦੁਤ੍ਕੰ ਪੁਰਸਤਾਦੇਵ ਭੁਵਤਜ ਸਜ ਸੋਮਜ ਪੁਰਖਸਜ ਪ੍ਰਤਯਤੋ ਵਾਕ ਮਨਸਿ ਸੰਪਦਜਤੇ ਮਨਃ ਪ੍ਰਾਣੇ ਪ੍ਰਾਣ ਸ੍ਰੋਜਸਿ ਤੇਜਃ ਪਰਸਯਾਂ ਦੇਵਤਾਯਾ ਰੀ੍ ਸਯ ਏਖੋ ਣਿਮਾ ਏ ਐਤਦਾਤਮਜਮਿਦ ਰੀ੍ ਸਰਬੰ ਤਤਸਤਜ ਰੀ੍ ਸਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤੀ ਤੂੰ ਪੇਡ ਸਾਖ ਤੇਹੀ ਫੁਲੀ। ਤੂੰ ਸੁਖਮ ਹੁਆ ਅਸਥੂਲੀ ॥ ੭ ॥

ਟੀਕਾ—ਪੁਨਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਸੋਮਯ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸਨ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਜਲ ਤੇਜ ਏਹ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਪੁਰਖ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਤੀਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਮ ਤੁਝ ਕੋ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਚੁਕੇ ਹੈ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਲਯ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇ ਲਾਗੇ ਮਰਣੇ ਲਾਗੇ ਪੁਰਖ ਕੀ ਵਾਕ ਮਨ ਵਿਖੇ ਜਾਇ ਮਿਲਤੀ ਹੈ ਮਨ ਪ੍ਰਾਨੋ ਮੈ ਜਾਇ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਤੇਜ ਮੈ ਜਾਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਤੇਜ ਸਰਬ ਸੇ ਜੋ ਪਰ ਰੂਪ ਦੇਵਤਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ਦੋਨੋ ਸਰੀਰੋ ਕਾ ਆਭਿਮਾਨ ਤਯਾਗ ਜਾਤੋ ਹੈ ਤਬ ਸਾਰੇ ਹੀ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਅਬ ਏਹ ਮਰਗਯੋ ਹੈ ਸੋ ਏਹ ਅਣਿਮਾਨਾਮ ਅਤਜੰਤ ਸੂਛਮ ਰੂਪਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਕੂੰ ਮਨ ਬਾਣੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਵਿਸਯਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਆਤਮਾਂ ਕੂੰ ਅਤਜੰਤ ਸੂਛਮ ਹੋਣੇ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਵਿਸਯਕੀ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ ਔਤਦਾਤਮਯਮਿਤਿ ਜੋ ਏਹ ਚਰਾਚਰ ਸੂਛਮ ਅਸਥੂਲ ਰੂਪ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੋ ਹੀ ਅਲੋਰ ਭਾਵੋ ਅਣਿਮਾ ਨਾਮ ਅਤਯੰਤ ਨਿਰਵਯਵ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਸਜਾਤੀ ਵਿਜਾਤੀ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਤ ਅਖੰਡ ਰੂਪ ਅਤਮਾਹੀ। ਪ੍ਰਜਾਉਂ ਕੇ ਨਾਮ ਰੂਪ ਬਾਣੀ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਮਾਤ੍ ਹੋਣੋ ਸੋ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਏਹੀ ਅਤਯੰਤ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸਤਜ ਹੈ ਹੇ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਤਦਵਤ ਸੋ ਹਰੀ ਰੂਪ ਸਤ ਆਤਮਾਂ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ। ਇਤਿ ਅਸ੍ਟਮੋ ਅਭ੍ਯਾਸਃ ॥ ੮ ॥

ਪ੍ਰਸ੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੁਖਪਤਿ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਪਯ ਪਾਂਨੀਵਤ ਸਰਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਜਾ ਸੰਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਜ਼ਾਂ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾ ਜਾਨਤਜ਼ਾਂ ਹੋਵੈਂ ਗਜ਼ਾਂ ਕਯਾ ਹਮ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈਆਂ ਹੈ ਔ ਅਬ ਹਮ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਬਾਹਿਰ ਦੇਸ ਕੂੰ ਜਾਤਜ਼ਾਂ ਹੈ ਐਸੇ ਗਾਯਾਨ ਹੋਏ ਚਾਹਯੇ ਕਾਹੜੇ ਰੰਜ ੨ ਪ੍ਰਾ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਸੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਜ਼ਾਂ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਗਜ਼ਾਨ ਤੇ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਹੋਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕਯਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਏਹੀ ਮੁਝ ਕੋ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਸੰਸੋ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੰਸਧ ਰੂਪ ਤਮ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਸੂਰਜ ਰੂਪ ਮੇਰੇ ਬੋਧਕੇ ਨਿਮਿਤ ਭੂਯਾ ਭੂਯਾ ਭਗਾਵਾਨ ਵਿਗਜ਼ਾਪਜ਼ ਤ੍ਰਿਤਿ ॥ ਤਥਾ ਸੌਮਜ਼ੇਤਿ ਹੋਵਾਚ ॥ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰੇ ਜੀ ॥ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਿਖ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਨਵਮ ਅਭਯਾਸ ਕੋ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਮੂਃ—ਯਥਾ ਸੋਮਯ ਮਧੁ ਮਧੁ ਕ੍ਰਿਤੋ ਨਿਸ੍ਰਿ ਮ੍ਰੰਤਿਨਾਂ ਤਜ਼ਾਨਾਂ ਪ੍ਰਿਛਾਣਾ ਗੂੰ ਰਸਨਾ ਸਮਵ ਹਾਰ ਮੇਕਤਾ ਗੂੰ ਰਸੰਗਮਯੰਤਿ ॥ ੧ ॥ ਤੇ ਯਥਾ ਤਤ੍ ਨ ਵਿਵੇਕੰ ਲਭੰਤੇ ਮੁਖਜ਼ਾਹੰ ਵ੍ਰਿਛਸਜ਼ ਰਸੋ ਸਮਜ਼ ਮੁਖਜ਼ਾਹੰ ਬ੍ਰਿਛਸਜ਼ ਰਸੋ ਸਮੀਤਜੇਵ ਮੇਵ ਖਲੁ ਸੋਮਜ਼ੇਮਾ ਃ ਸਰਬਾਃ ਪ੍ਰਜਾਃ ਸ੍ਰਤਿ ਸੰਪਦਜ਼ ਨਵਿਦੁਃ ਸਤਿ ਸੰਪਦਜ਼ਾ ਮਹ ਇਤਿ ॥ ੨ ॥ ਤ ਇਹ ਬਜ਼ਾਘ੍ਰੋਵਾਸਿ ਗੂੰ ਹੋਵਾ ਬ੍ਰਿਕੋਵਾ ਵਰਾਹੋਵਾ ਕੀਟੋਵਾ ਪਤੰਗੋਵਾ ਦ ਗੂੰ ਸੋਵਾ ਮਸਕੋ ਵਾ ਯਦ ਯਦਭੂਵੰਤਿ ਤਦਾ ਭੂਵੰਤਿ ॥ ੩ ॥ ਸ ਯ ਏਖੋ ਣਿਮੈ ਤਦਾਤਮਜ਼ ਮਿਦ ਗੂੰ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਜ਼ ਗੂੰ ਸ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤਿ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸਨ ਜੈਸੇ ਮਧੁ ਕ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਮਖੀਰ ਕੀ ਮਖਜ਼ਾਂ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਰਸੋ ਕੂੰ ਸੰਮਜ਼ਕ ਨਾਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵ੍ਰਿਛੋਂ ਸੇ ਹਰ ਲਜ਼ਤਜ਼ਾ ਹੈ ਤਥਾ ਤਿਨ ਰਸੋਂ ਕੂੰ ਏਕ ਠੌਰ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰਤਜ਼ਾਂ ਹੈ ਬਡੀ ਛਲੀ ਸੀ ਬਨਾਇਕੇ ਉਸ ਛਲੀ ਕੋ ਨਾਮ ਮਖੀਰ ਲੋਕ ਬੋਲਤੇ ਹੈਂ ॥

ਤਤ੍ ਵਿਵੇਕੰ ਨ ਲਭੰਤੇ ॥ ਤਿਸ ਮਖੀਰ ਵਿਖੇ ਅਨੇਕ ਬ੍ਰਿਛੋਕੇ ਰਸ ਏਕਤਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ੨ ਵਿਵੇਕ ਕੂੰ ਨਹੀ ਲਭਤੇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਕਜ਼ਾ ਅਮੁਕ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਰਸ ਮੈਹੂੰ ਔ ਦੂਸਰੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਰਸ ਏਹੁ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭਿੰਨ ੨ ਗਜ਼ਾਨ ਕੂੰ ਵੋ ਰਸ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ । ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਏਹੁ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਮ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ਹਮ ਇਸ ਸਮੇ ਸਤ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲੀ ਹੂਈ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਭਿੰਨ ਗਜ਼ਾਨ ਕੂੰ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਜ਼ਾਂ ਹੈ। ਸੋ ਬਜ਼ਾਘ੍ਰ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਸਿੰਘ ਹੋਵੇ ਯਾ ਬ੍ਰਿਕ ਹੋਵੇ ਵਾ ਸੂਰ ਹੋਵੇ ਵਾ ਕੀਟ ਹੋਵੇ ਵਾ ਪਤੰਗ ਹੋਵੇ ਵਾ ਡਾਂਸ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਮਸਕ ਨਾਮ ਮਛਰ ਹੋਂਤੇ ਜੋ ਜੋ ਭਿੰਨ ੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯੋਨੀ ਧਾਰਣੇ ਹਾਰੀਆਪੂਜਾਹੈਤੇਸਰਬ ਪੂਜਾ ਤਦਾਸੁ ਖੁਪਤੀ ਕਾਲ ਮੈ ਸਦਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਜਾ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਸਿੰਘ ਬਜ਼ਾਘ੍ਰ ਆਦੀ ਸੰਸਕਾਰਰੋਂ ਕੂੰ ਲੇਕੇ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈ ਪੁਨ ਉਨੋ ਸੰਸਕਾਰੋਂ ਕੂੰ ਲੈਕੇ ਜਾਗਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਸਿੰਘ ਸਰਪਾਦਿਕ ਹੀ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਜਬ ਆਕਰਖ ਕਰਤਹੋ ਕਬਹੂੰ। ਤੁਮ ਮੈ ਮਿਲਤ ਦੇਹ ਧਰ ਸਭਹੂੰ ॥ ਇਤਿ ਗੁਰੂ ਵਚਨਾਤ ॥ ਸੋ ਜੋ ਏਹ ਆਣਿਮਾ ਨਾਮ ਅਤਜੰਤ ਸੂਛਮ ਆਤਮ ਰੂਪ ਯੇਹ ਸਾਰੈ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਸਤ ਆਤਮ ਰੂਪ ਹੈ ਹੇ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਸੋ ਸਤ ਆਤਮਾ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਜਲ ਨਿਧਿ ਤੂੰ ਫੇਨ ਬੁਦ ਬਦਾ ਔਰਨ ਕੋਈ ਭਾਲੀਐ ਜੀਉ ॥ ੧ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸੋ ਸਤ ਸਰੂਪ ਹਰੀ ਤੂੰਹੀ ਹੈ ਯਾਮੈ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਹੈ ਇਤਿ ਨਵਮੋ ਅਭਜ਼ਾਸਃ ॥ ੯ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਮਧੁ ਕ੍ਰਿਤ ਮਖਜਾਂ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਰਸੋਂ ਕੂੰ ਹਰਕੇ ਏਕ ਠੋਰ ਮਖੀਰ ਮੈ ਏਕਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਉਨ ਰਸੋ ਕਾ ਮਧੁ ਬਨਾਤਜਾਂ ਹੈ ਪੁਨਾ ਵੋ ਰਸ ਐਸੇ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕੁ ਕੇ ਹਮ ਅਮੁਕ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਰਸ ਹੈ ੨ ਤੈਸੇ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਸਰਬਪ੍ਰਜਾ ਭੀ ਅਭੇਦ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੋ ਨਹੀਜਾਨਤਜਾਂ ਤੇ ਅਬ ਹਮ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਅਭਿੰਨ ਤਦ ਰੂਪ ਹੋ ਚਾਜਾਂ ਹੈ ਏਹੁ ਆਪਨੇ ਕਹਜੋ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਹਮ ਕੂੰ ਇਤਨੀ ਸੰਕਾ ਫੁਰਤੀ ਹੈ ਮਧੁ ਕ੍ਰਿਤ ਮਖਿਕੋ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਅਨੇਕ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਰਸੋਂ ਕਾ ਬਨਜ਼ਾਂ ਹੂਆ ਜੋ ਮਧੁ ਹੈ ਅਬ ਤਿਸ ਮਧੁ ਮੈ ਸੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਰਸੋਂ ਕੋ ਨਾਤੋ ਮਖਿਕਾ ਭਿੰਨ ੨ ਕਰ ਸਕਤਜਾਂ ਹੈ ਔ ਨਕੋਈ ਔਰ ਹੀ ਭਿੰਨ ੨ ਕਰਸਕਤੋ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਦਾਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਮੈਭੀ ਸੁਖੁਪਤੀ ਮੈ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੂਈਆਂ ਹੂਆਂਪ੍ਰਜਾ ਕੋ ਕੌਨ ਭਿਨ ਕਰ ਡਾਰਤੋ ਹੈ ਔ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੋਤੀਜਾਂ ਹੂਈਆਂਹੈ ਕਿਉ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੀਆਂ ਕੋਅਬ ਹਮ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੋ ਚਲਜਾਂ ਹੈ॥

ਮੂ —ਭੂਯ ਏਵਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਜ਼ਾ ਪਯਤ੍ਰਿਤਿ ਤਥਾ ਸੌਮਯੇਤਿ ਹੋ ਵਾਚ ॥ ੪ ।

ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਭੂਯਃ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਕਹੋ ਐਸੀ ੨ ਪੁਤ੍ਰ ਸਿਖ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਦਸਮ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕੇ ਕਹਨੇ ਕਾ ਅਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਪਿਤਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਅਬ ਤੂੰ ਸੁਣ ॥

ਮੂਃ—ਯਥਾਇਮਾਃ ਸੌਖਜ਼ਨਦਯਃ ਪੁਰਸ੍ਤਾਤ ਪ੍ਰਚਜ਼ਃ ਸਪੰਦੰਤੇ ਪਸਚਾਤ ਪ੍ਰਤੀਚਜ਼ਸ੍ਤਾਃ ਸਮੁਦ੍ਰਾਤ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇ ਵਾਪਿਯੰਤਿ ਸਮੁਦ੍ਰ ਏਵ ਭਵੰਤਿ ਤਾਯਥਾਃ ਤਤ੍ ਨਵਿਦੁ ਰਿਯ ਮਹ ਮਸਮੀਯ ਮਹਮਸਮੀਤਿ ॥ ੧ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ—ਹੇ ਸੌਮਜ ਜੈਸੇ ਯੇਹ ਨਦੀਆਂ ਪੂਰਬ ਮੁਖ ਪਰਬਤ ਸੇ ਨਿਕਸ ਕੇ ਪੂਰਬ ਦਿਕ ਇਸਿਥਤ ਨਾਮ ਪੂਰਬ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਚਲ ਕੇ ਜਾ ਮਿਲਤਜਾਂ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਪਸਚਮ ਮੁਖ ਪਰਬਤ ਸੇ ਚਲ ਕੇ ਪਛਮਦਿਕ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਜਾਇਮਿਲਤਜਾਂ ਹੈ । ਗੰਗਾ ਯਮਨਾ ਆਦਿਕ ਨਾਮ ਔ ਦੋ ਕਿਨਾਰਿਉਂ ਕੇ ਅੰਤ੍ ਗਤ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੂੰ ਤਯਾਗ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਰੂਪ ਹੀ ਹੋ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈ। ਉਨ ਨਦੀਉਂ ਕੇ ਨਾਮ ਔ ਰੂਪ ਕੋ ਅਕਾਰ ਮਾਤ੍ ਮਿਟ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਪ੍ਥਮ ਵੋ ਸਾਰੀਰਆਂ ਸਮੁਦ੍ ਥੀਆਂ ਬਾਦਲੋਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਨਾ ਪਰਬਤ ਆਦਿਕ ਦੇਸੋਂ ਕੂੰ ਬ੍ਰਿਸਟੀ ਰੂਪ ਸੇ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਨਦੀਆਂ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਫਿਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਜਾਇ ਮਿਲਤਜਾਂ ਹੈ ਤਹਾਂ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਫਿਰ ਏਹ ਨਦੀਆਂ ਅਪਨੇ ੨ ਨਾਮ ਔ ਰੂਪ ਕੂੰ ਭਹਾਂ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਨਹੀ ਜਾਨਤਜਾਂ ਕੇ ਮੈ ਏਹ ਗੰਗਾ ਹੂੰ ਏਹ ਮੈ ਯਮਨਾ ਹੂੰ ਏਹ ਮੈ ਗੋਮਤੀ ਹੂੰ ਏਹ ਮੈ ਗੰਡਕਾ ਹੂੰ ਏਹ ਮੈ ਗੋਦਾਵਰੀ ਹੂੰ ਏਹ ਮੈ ਨਰਬਦਾ ਹੂੰ ਕਾਬੇਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਤਾਮਰਪਰਣੀ ਓਘ ਤਾਪੀ ਸਫਰੀ ਗੰਗਾ ਰੂਪ ਹੂੰ ਇਤਜਾਦਿਕ ਨਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਜਾਂ ਜੋ ਹਮ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਹੀ ਆਈ ਹੈ ਔ ਪੁਨਾ ਗੰਗਾ ਭਾਵ ਕੂੰ ਪ੍ਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ਅਬ ਫਿਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਹੀ ਆਇ ਮਿਲਜਾਂ ਹੈ ਨਾਮ ਰੂਪਾਦਿਕ ਉਪਾਧੀ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਇਤੀ ॥ ੧ ॥

ਮੂਃ—ਏਵ ਖਲ ਸੌਮਜੇਮਾਃ ਸਰਬਾਃ ਪ੍ਜਾਃ ਸਤ ਆਗਮਜ ਨ ਵਿਦ੍ਹੁਃ ਸਤ ਆਗਛਾ-ਮਹ ਇਤਿ ਤ ਇਹ ਬਜ਼ਾਘ੍ਰੋਵਾਸਿ ਰੀ ਹੋ ਵਾ ਬ੍ਰਿਕੋ ਵਾਵਰਾਹੋਵਾ ਕੀਟੋ ਵਾ ਪਤੰਗੋ ਵਾਦ ਰੀ ਸ਼ੋ ਵਾ ਮਸ਼ਕੋ ਵਾ ਯਦ ਯਦ ਭਵੰਤਿ ਭਵੰਤਿ ਤਦਾ ਭਵੰਤਿ ॥ ੨ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸਿਖ ਏਵ ਨਾਮ ਪੁਰਬ ਉਕਤ ਪਕਾਰ ਸੇ ਖਲੂ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇਕਰਕੈ ਤੂੰ ਜਾਨ ਜੈਸੇ ਨਦਜਾਂ ਨ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਆਵਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਔ ਨ ਪੁਨਾ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਪ੍ਾਪਤੀ ਕਾਲ ਮੈ ਅਪਨੇ ਆਵਾਗਮਨ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤਜਾਂ। ਦਾਰਸ਼੍ਾਂਤ ਮੈ ਵੀ ਏਹੀ ਰੀਤੀ ਜਾਨਨੀ ਏਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਜਾ ਐਸੇ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਕੇ ਬਾਹਰ ਆਗਮਜ ਨਾਮ ਅ ਇਕੇ ਅਪਨੇ ਆਵਨੇ ਕੂੰ ਨਹੀ ਜਾਨਤਜਾਂ ਹਮ ਅਬ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਬਾਹਰ ਦੇਸ ਕੂੰ ਆਵਤਜਾ ਹੈਂ ॥ ਇਤਿ ਨਾਮ ਇਸੀ ਪ੍ਕਾਰ ਸੇ ਤੇ ਨਾਮ ਬਜ਼ਘ੍ ਆਦਿ ਯੋਨੀ ਗਤ ਜੀਵ ਬਜ਼ਾਘ੍ ਸ਼ਿੰਘ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਿਕ ਵਾ ਵਰਾਹ ਸੂਅਰ ਵਾ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਡਾਂਸ ਮਛਰ ਆਦਿਕ ਦੇਹ ਕੇ ਅਧਿਜਾਸ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਸੀ ਦੇਹ ਅਧਜਾਸ ਕੋ ਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਵਪਨ ਜਾਗ੍ਤ ਅਵਸਥਾ ਕੂੰ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਕੇ ਤਦ ਦੇਹ ਅਧਜਾਸ ਕੇ ਪ੍ਭਾਵ ਸੇ ਆਪਕੂੰ ਸਿੰਘ ਬਜ਼ਾਘ੍ ਆਦਿ ਰੂਪ ਹੀ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸੇ ਵਿਲਖਨ ਸਦਬ੍ਰਹਮ ਅਪਨੇ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਕੂੰ ਨਹੀ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਦਬ੍ਰਹਮ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਿਨ ਕਰਨੇ ਮੈਂ ਦੇਹ ਅਧਜਾਸ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਹੀ ਨਿਮਿਤ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਇਤਨੋ ਕਹਨੇ ਸੋ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੋ ਉਤ੍ ਭੀ ਕਹਜੋ ਚਾਜੋ ॥

ਮੂਃ--ਸਯ ਏਖੋ ਣਿਮੈ ਤਦਾ ਤਮਜ ਮਿਦ ਰੰ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਜ ਰੰ ਸਃ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ ਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ॥ ਇਤਿ ॥

ਟੀਃ-ਸ਼ਾਸਤ੍ ਮੈ ਅਲ੍ਹ ਕੇ ਭਾਵ ਕੋ ਅਣਿਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਲੋਕ ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਣੋ ਕਜਾ ਹੈ ਜਤ ਸਤ ਸੀਲ ਤਪ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੇਦ ਵਿਦਜਾ ਅਭ-ਜਾਸ ਆਦਿਕ ਸ਼ਭ ਗੁਣ ਰੂਪ ਧਰਮ ਕੋ ਆਸ੍ਰਯ ਹੋਣੋ ॥ ਛਤ੍ਰੀ ਮੈ ਛਤ੍ਰੀਪਣੋ ਕਜਾ ਹੈ ਯੁਧ ਆਦਿ ਕ੍ਰੂਰ ਕਰਮੋ ਕੋ ਆਸ੍ਰਧ ਹੋਣਾ ਇਸ ਪਦੇ ਕੋ ਨਾਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਮੈ ਭਾਵ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔਰੋ ਸਬਦਾਰਥ ਭੀ ਇਸੀ ਕੋ ਕਹੇਤ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਅਲ੍ਹ ਕੇ ਭਾਵ ਕੋ ਨਾਮ ਅਣਿਮਾ ਹੈ ਅਣਿਮਨਾ ਭੀ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ਏਹ ਜੋ ਅਤਜੰਤ ਸੂਛਮ ਆਤਮਾ ਕੋ ਭਾਵ ਆਤਮਜੰ ਏਹ ਜੋ ਕੁਛ ਚਰ ਅਚਰ ਰੂਪ ਜਗਤ ਦੇਖਨੇ ਸੁਨਨੇ ਮੈ ਆਵਤੋ ਹੈਂ ਸੋ ਸਰਬ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਸਤਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ ਬਾਂਦਰੋਂ ਕਰਕੇ ਆਨਜ ਦੇਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਆ ਹੂਆ ਆਪਨੇ ਸਮੁਦ੍ ਭਾਵ ਕੋ ਭੂਲ ਕੇ ਆਪਨੇ ਕੋ ਨਦੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਮਾਨਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤੈਸੇ ਤੂੰਭੀ ਚਿਤ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਅਪਨੋ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਕੋਭੂਲ ਕੇ ਆਪਕੋ ਦੇਹ ਰੂਪ ਮਾਨਤੋ ਭਜੇ ਹੈ ਅਬ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕੋ ਸਮ ਰਣ ਕਰ ਹੇ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਮਸਿ ਨਾਮ ਤੂੰਹੀ ਹੈਂ ਇਸ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਮੇ ਤੂੰ ਸੰਸਾ ਮਤ ਕਰੈ ॥ ੩ ॥ ਤੂੰ ਜੁਗ ਜੁਗ ਏਕੋ ਸਦਾ ਸਦਾ ਏਕੋ ਜੀ ਤੂੰ ਨਿਹਚਲ ਕਰਤਾ ਸੋਈ ॥ ਇਤਿ ਦਸਮੋ ਅਭਜਾਸਃ ॥ ੧੦ ॥

ਨਨੁ-ਅਨਿਤਜ ਦੇਹਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਔਲਯ ਸਦਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਕਹਨੋ ਸੰਭਵੈ ਨਹੀ ਕਾਹੇਤੇ ਸਦਬ੍ਰਹਮ ਵਿਕਾਰੀ ਹੋਜਾਵੇਗੋ ਆਦਿ ਪਦ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਕਾ ਭੀ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰ ਲੇਨਾ ਤਥਾ ਅਸਥੂਲ ਦੇਹ ਸੇ ਜੀਵਕੋ ਅਭਿੰਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦੇਹ ਕੇ ਨਸ਼੍ ਹੋਯਾਂ ਆਤਮਾ ਨਸ਼੍ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਔਰ ਦੇਹ ਕੇ ਉਤਪਤ ਹੋਯਾਂ ਆਤਮਾ ਉਤਪਤ ਹੋਇ ਆਵਤੋ ਹੈ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿਨ ਤੋ ਨ ਕੋਈ ਆਤਮਾ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਵਤੋ ਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਸੁਨਨੇ ਮੈ ਅਨੁਭਵ ਮੈ ਆਵਤੋ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਜੀਵਾਤਮਾ ਵਿਕਾਰੀ ਸਿਧ ਹੋਤੋ ਹੈ ਵਿਕਾਰਵਾਨ ਵਸਤੁ ਸਤ ਕਬੀ ਹੋਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਮੂਃ-ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਜ੍ਞਾਪਯ ਤ੍ਰਿਤਿ ਤਥਾ ਸੌਮਜ੍ਯੋਤਿ ਹੋਵਾਚ ॥

ਟੀਃ--ਹੇ ਭਗਵਨ ਵਾਰੰਵਾਰ ਸਿਖ ਕਰਕੇ ਪੂਛੇ ਹੂਏ ਮਹਾਪੁਰੁਖ ਉਦ੍ਵੇਗ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਅਰਥ ਭੂਯਾ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਮੁਝਕੋ ਆਤਮ ਤਤ੍ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ ਐਸੀ੨ ਸਿਖ ਪੁਤ੍ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ

ਉਤ੍–ਪਿਤਾ ਗੁਰੂਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤੋ ਹੈਂ ਤੈਸ ਹੀ ਹੋਵੋ ਅਬ ਤੂੰ ਏਕਾਗ੍ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਉੜ੍ ਸੁਣ ॥

ਜੀਵੋਦੇਹਾਤ ਭਿਨੋ ਸ੍ਰਿ ਕਸਮਾਤ ਜੀਵ ਹੀਨ ਬ੍ਰਿਛਸਜ਼ ਸ਼ੋਖ ਵਿਸੇਸ ਦਰਨਾਤ ਯਦ ਯਦ ਅਵਯਵੇ ਭਜੋ ਪਸਰਤਿ ਜੀਵਃ ਸਸ ਸ਼ੁਸ਼ਜ਼ੰਤਿ ਵਯਵਾ ਇਤਿ ਅਨੁਮਾਨਤਾ ॥

ਟੀਃ--ਜੀਵ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੀਵ ਸੇ ਰਹਤ ਬ੍ਰਿਛ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਸ੍ਰੁਕ ਜਾਨੋ ਦੇਖਨੇ ਸੋ ਆਵਨੇ ਸੇ ॥ ਜਿਸ ੨ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਗਕੂੰ ਜੀਵ ਤਜਾਗ ਦੇਤੋ ਹੈ ਸੋ ੨ ਅੰਗ ਸ੍ਰੁਕ ਜਾਤੋ ਹੈ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਸੇ ੧੧ ਏਕਾਦਸੇ ਅਭਜ਼ਾਸਕੋ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਵੇਦ ਕੋ ਮੂਲ ਪਾਠ ਗੁਰੂ ਬੋਲਤੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂਃ–ਯਥਾ ਅਸਜ਼ ਸੌਮ ਮਹਤੋ ਬ੍ਰਿਛਸਸਜ਼ ਯੋ ਮੂਲੇ ਭਜ਼ਾ ਹਨਜ਼ਾਜ਼ ਜੀਵਨ ਸ੍ਵੇਦ ਯੋਮਧਯੇ ।ਭਜ਼ਾਹਨਜ਼ਾਜ਼ ਜੀਵਨ ਸ੍ਰਵੇਯੋ। ਗ੍। ਭਜ਼ਾ ਹਨਯਾਜ ਜੀਵਨ ਸ੍ਰਵੇਤ ਸ ਏਖ ਜੀਵੇਨਾਤਮਨਾਨੁ ਪ੍ਰਭੂਤਃ ਪੇਪੀਯ ਮਾਨੋ ਮੋਦ ਮਾਨਸ੍ਰਿ ਸ਼ਤਿ ॥੧॥

ਟੀਕਾਃ--ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਤੂੰ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੂੰ ਦੇਖ ਜੋ ਕੈਸੋ ਸੁੰਦਰ ਹਰੋ ੨ ਹੈ ਔ ਫੂਲ ਫਲ ਰਹਜ਼ੋ ਹੈ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੂੰ ਜੋ ਕੋਈ ਮੂਲ ਸੇ ਕਾਟੇ ਤਬ ਜੀਵ ਸਹਤ ਹੋਤੇ ਸੇ ਇਸਕੂੰ । ਇਸਕੇ ਮੂਲ ਕਾਟਨੇ ਸੇ ਰਸ ਇਸਕੇ ਮੂਲ ਸੇ ਚੋਵਨੇ ਲਾਗ ਜਾਵੇਗੋ ॥ ਔ ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਮਧਜ਼ ਸੇ ਕਾਟੇਗੋ ਤਖ ਇਸਕੇ ਮਧਜ਼ ਸੇ ਰਸ ਚੂੰਵਨੇ ਲਾਗ ਜਾਵੇਗੋ ॥ ਮਧਜ਼ ਭਾਗ ਕੋਜੀਵ ਸੰਯੁਕ੍ਰ ਹੋਨੇ ਸੇ। ਜੋ ਕੋਈ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੂੰ ਸਾਖਾ ਕੇ ਅਗ੍ ਭਾਗ ਸੇ ਕਾਟੇਗੋ ਤਬ ਜੀਵਤੇ ਹੁਏ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਅਗ੍ਭਾਗ ਸੇ ਰਸ ਚੂੰਵਨੇ ਲਾਗ ਪਰੇਗੋ ॥ ਸੋ ਏਹ ਬ੍ਰਿਛ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਆਦਿਕ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਯੋਗਜ਼ ਪਾਨੀ ਕੂੰ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਹੋਕੇ ਇਸ-ਥਿਤ ਹੋ ਰਹਜ਼ੋ ਹੈ ॥ ੧੧ ॥

ਮੂਃ- ਅਸਜ਼ ਯਦੇਕਾ ਰੀ ਸ਼ਾਖਾਂ ਜੀਵੋ ਜਹਾਤਜ਼ਬ ਸਾ ਸ਼ੁਖਜ਼ਤਿ ਦ੍ਵਿਤੀਯਾਂ ਜਹਾਤਜ਼ਬ ਸਾ ਸ਼ੁਖਜ਼ਤਿ ਤ੍ਰਿਤੀਯਾਂ ਜਹਾਤਜ਼ਬ ਸਾ ਸ਼ੁਖਜ਼ਤਿ ਸਰਬੰ ਜਹਾਤਿ ਸਰਬਃਸ਼ੁਖਜ਼ ਤਜ਼ੇਵ ਮੇਵ ਖਲੁ ਸੌਮਯ ਵਿਧੀਤਿ ਹੋਵਾਚ ॥ ੨ ॥

ਟੀਃ--ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਜੇ ਇਕ ਸ਼ਾ ਖਾਕੂੰ ਜੀਵ ਤਜਾਗ ਦੇਵੇ ਤਦਨੰਤ੍ ਵੋ ਸਾਖਾ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਸ੍ਰੁਕ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਦ੍ਰੁਸ਼ਰੀ ਸਾਖਾ ਕੂੰ ਜੀਵ ਤਜਾਗ ਦੇਤੋ ਹੈ ਤਦਨੰਤ੍ ਦ੍ਰੁਸਰੀ ਸਾਖਾ ਸ੍ਰੁਕ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੀਸਰੀ ਸ਼ਾਖਾ ਕੂੰ ਜੀਵ ਤਜਾਗ ਦੇਤੋ ਹੈ ਤਬ ਤੀਸ ਸਾਖਾ ਭੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਸ੍ਰੁਕ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੂੰ ਜੀਵ ਭਜਾਗ ਦੇਤੋ ਹੈ ਤਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ'ਰਾ ਬਿਛ ਸੂਕ ਜਾਤੋ ਹੈ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਏਕ ਅੰਗ ਕੂੰ ਜੀਵ ਤਯਾ ਦੇਤੋ ਹੈ ਤਦਨੰਤ੍ ਵੋ ਅੰਗ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਸੂਕ ਜਾਤੋ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਅੰਗ ਕੂੰ ਜੀਵ ਤਯਾਗ ਦੇਤੋ ਹੈ ਤਬ ਦੂਸਰੋ ਅੰਗ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਸੂਕ ਜਾਤੋ ਹੈ। ਤੀਸਰੇ ਅੰਗ ਕੂੰ ਜੀਵ ਤਯਾਗ ਦੇਤੋ ਹੈ ਤਬ ਤੀਸਰੋ ਅੰਗ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਸੂਕ ਜਾਤੋ ਹੈ ਜਬ ਸ'ਰੇ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਜੀਵ ਤਯਾਗ ਦੇਤੋ ਹੈ ਤਬ ਸਾਰੋ ਸਰੀਰ ਹੀ ਸੂਕ ਜਾਤੋ ਹੈ। ਤਦਨੰਤ੍ ਸਭੀ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਅਬ ਏ ਮਰਗਯੋ ਹੈ ਮੇਰੇ ਵਚਨ ਸੇ ਤੂੰ ਐਸੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ॥ ੨

ਮੁਃ—ਜੀਵਾਪੇਤੰ ਵਾਵ ਕਿਲੇਦੰ ਮ੍ਰਿਯਤੋ ਨ ਜੀਵੋ ਮ੍ਰਿਯਤ ਇਤਿ ॥ ਸਯ ਏਖੋਣ੍ਮੈ ਤਦਾਤਮਜ ਮਿਦ ਵੀਂ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਜੰ ਵੀਂ ਸ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵ ਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤਿ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਨ੍ਯਾਈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਸੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਭਿੰਨ ਹੈ ਤੈਸੈ ਸ਼ਰੀਰ ਸੇ ਭੀ ਜੀਵਾਤਮਾ ਭਿੰਨ ਹੈ ਯਹੀ ਤੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੂਏ ਨਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ। ਵੈ ਅਵ ਕਿਲ ਤੀਨੋ ਅਬਧ ਹੈ ਔ ਵਿਚਿਤ੍ਰਤਾਰਥ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਕਿਲ ਨਾਮ ਤੂੰ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਜੀਵਾ ਪੇਤੰ ਜੀਵ ਸੇ ਹੀਨ ਹੂਆ ੨ ਯੇਹ ਸਰੀਰ ਮਰ ਜਾਤੋ ਹੈ ਔ ਜੀਵ ਏਵ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਮਰਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੀਵ ਅਜ ਅਜਰ ਅਮਨ ਅਵਿਨਾਸੀ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਪਯੋਖਜ ਅਣਿਮਾ ਅਤਜੰਤ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੈ ਜੋ ਯੇਹ ਚਰਾਚਰ ਆਤਮਕ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਆਤਮਾਸੇਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸਤਜ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਰੀਰ ਆਦਿਕੋਂ ਕੂੰ ਥਿਰ ਨ ਰਹਨੇ ਸੇ ਸਰੀਰ ਆਦਿਕ ਨਾਮ ਰੂਪ ਆਤਮਿਕ ਸਾਰੋ ਜਗਤ ਅਸਤ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਆਤਮਿਕ ਜਗਤ ਕੋ ਅਧਾਰ ਹੈ ਸੋ ਸਤਜ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵਮਸਿ ਨਾਮ ਤੂਹੀ ਹੈ ਤੂੰ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਬੇਅੰਤ ਬਅੰਤ ਜੀ ਤੇਰੇ ਕਿਆ ਗੁਣ ਆਖਵਖਾਣਾ ॥ ਇਤਿ ॥ ਏਕਾਦਸਮੋ ਅਭਜ਼ਾਸਃ ॥ ੧੧ ॥

ਨਨੂ ਮਿਥਜ ਜਗਤ ਕੋ ਸਤਜਰੂਪ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਨਹੀ ਸੰਭਵ ਤੋ ਹੈ ਨਹੀ ਬਨਸਕੂ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸੂਛਮ ਕੂੰ ਅਸਥੂਲ ਕਾ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਜਗਤ ਮੈ ਅਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕਹੂੰ ਦੇਖਜੋ ਨਹੀ ਹੈ ਏਹ ਮੁਝਕੂੰ ਸੰਸੋ ਹੈ ਜੋ ਅਤਜੰਤ ਸੂਛਮ ਆਤਮਾ ਸੇ ਅਤਜੰਤ ਅਸਥੂਲ ਜਗਤ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥

ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਜ਼ਾਪਯ ਤ੍ਰਿਤਿ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੇਰੇ ਦ੍ਰਿਢ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਭੂਯਾ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਕਹੋ ॥ ੩ਥਾ ਸੌਮਜੇਤਿ ਹੋਵਾਚ ਹੇ ਸੌਮਜ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸਨ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵੋ॥੩॥ ਦ੍ਵਾਦਸੇ ਅਭਜ਼ਾਸਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਪੁਤ੍ਰ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਵਾਚ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੂਃ—ਨਜਗ੍ਰੋਧ ਫਲ ਮਤ ਆਹਰੇਤੀਦੰ ਭਗਵ ਇਤਿ ਭਿੰਧੀਤਿ ਭਿੰਨੰਭਗਵ ਇਤਿ ਕਿਮਤ੍ਰ ਪਸ਼ਜਸੀਤਜ ਣਥਜ ਇਵੇਮਾ ਧਾਨਾ ਭਗਵ ਇਤਜ਼ਾਸਾ ਮੰਗੀਕਾਂ ਭਿੰਧੀਤਿ ਭਿਨੰ ਭਗਵ ਇਤਿ ਕਿਮਤ੍ਰ ਪਸਜ ਸੀਤਿ ਨ ਕਿੰਚਨ ਭਗਵ ਇਤਿ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ--ਹੇ ਸਿਖ ਤਬ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਜੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਏਹ ਗੁਹਲਰ ਕੋ ਬ੍ਰਿਛ ਖਰੋ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਏਕ ਫਲ ਤੂੰ ਉਠਾਇ ਕੈ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਲੈ ਆਉ। ਤਬ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇ ਤੂ ਫਲ ਏਕ ਲਜਾਇ ਕੇ ਬੋਲਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਹ ਨਜਗ੍ਰੋਧ ਕਾ ਫਲ ਮੈ ਲੈ ਆਯਾ ਹੂੰ ਅਬ ਕਜ਼ਾ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਇਸ ਗੁਲਰ ਕੇ ਫਲ ਕੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਡਾਰ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਫਲ ਕੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰਕੇ ਪਿਤਾ ਸੇ ਬੋਲਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਫਲ ਕੇ ਮੈ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਦੀਏ ਹੈਂ। ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਗੁਲਰ ਕੇ ਫਲ ਕੇ ਦੋਨੋ ਟੁਕੜਜੋਂ ਮੈ ਕਜ਼ਾ ਦੇਖਤੋ ਹੈਂ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਬੋਲਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਧਾਨਾ ਨਾਮ ਬੀਜ ਇਸ ਕੇ ਇਨ ਦੋਨੋ ਟੁਕੜਜੋਂ ਮੇ ਮੈ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰ ਔਰ ਤੋ ਕੁਛ ਨਹੀ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰ ॥ ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਜੇ ਹੇ ਅੰਗ ਇਨ ਗੁਲਰ ਕੇ ਬੀਜੋਂ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਬੀਜ ਲੈਕੇ ਤਿਸ ਬੀਜ ਕੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਡਾਰ ॥ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਬੀਜ ਕੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰਕੇ ਪਿਤਾ ਸੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਬੀਜ ਕੇ ਭੀ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਦੀਏ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਬੋਲਾ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਬੀਜਕੇ ਟੁਕੜਜੋਂ ਵਿਖੇ ਕਜ਼ਾ ਦੇਖਜ਼ਾ ਹਈ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਬੋਲਾ ਨ ਕਿੰਚਨ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਮੈ ਤੋ ਮੁਝਕੂੰ ਕੁਛ ਭੀਨਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ॥੧॥

ਮੂਃ--ਤਗ੍ਰੰ ਹੋਵਾਚ ਯੰ ਵੈ ਸੋਮਜ਼ੈਤ ਮਣਿਮਾਨੰ ਨ ਨਿਭਾਲਯਸ ਏਤਸਜਵੈ ਸੋਮਜ਼ੈਖੋ ਣਿਮ੍ਨ ਏਵ ਮਹਾਨਿਗ੍ਰੋਧ ਸ੍ਤਿਸ੍ਤਿ ॥ ੨ ॥

ਟੀਃ—ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਬੋਲਾ ਕੇ ਹੇਪੁਤ੍ਰ ਜਿਸ ਸੂਛਮਤਾ ਕੂੰ ਦੇਖਕੇ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰਕੇ ਨਿਰਣਯ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੋ ਹੈਂ ਹੇ ਸੋਮਜ ਇਸ ਮਹਾ ਸੂਛਮਤ ਮਤਾ ਕੋਹਿ ਏਹ ਬੜੇ ਵਿਸ੍ਤਾਰ ਵਾਰੋ ਏਹ ਗੁਲਰ ਕੋ ਬ੍ਰਿਛ ਖੜੋ ਹੈ। ਏਹ ਬੀਜ ਲੈਕੇ ਤੂੰ ਭਾਵੇ ਕਿਸੀ ਬ੍ਰਿਧ ਜੁਵਾ ਬਾਲਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਮਹਾਮੂਢੋਂ ਸੇ ਬੂਝ ਦੇਖ ਜੋ ਇਸਮੈ ਇਹ ਬ੍ਰਿਛ ਕਹਾਂ ਹੈ ਤਬ ਸਭੀ ਏਹੀ ਕਹੇਗੇ ਜੋ ਇਸੀ ਬਟਧਾਨਾ ਕੇ ਅੰਤਰ ਯਦ੍ਯਪੀ ਨਹੀ ਬ੍ਰਿਛ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਏਹੁ ਬੜੋ ਬਿਸ੍ਤਾਰਵਾਰੋ ਬ੍ਰਿਛ ਇਸ ਬੀਜ ਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਹੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਗੁਰੋ ਹਮ ਕੈਸੇ ਜਾਨੈ ਜੋ ਇਸ ਬਟਧਾਨਾ ਕੇ ਅੰਤਰ ਏਤੋ ਬੜੋ ਬਟਕੋ ਬ੍ਰਿਛ ਸਮਾਇ ਰਹਜੋ ਹੈ ਪਤ੍ਰ ਪੁਸ਼ਪ ਕਾਂਡ ਸਕੰਧੋਂ ਸਹਿਤ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਏਹ ਬਟਧਾਨੋ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਹੈ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ਕੇ ਯੋਗ ਇਸ ਮੈ ਅਵਕਾਸ ਨਹੀ ਹੈ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਔ ਪਸੂ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੀਜ ਮੈ ਮਾਨੁਖ ਔ ਪਸੂ ਬਿਨਾ ਅਵਕਾਸ ਸੇ ਹੀ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਸੇ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਇਸ ਬਟਧਾਨਾ ਮੈ ਭੀ ਇਤੋ ਬਡੋ ਵਿਸ੍ਤਾਰਵਾਰੋ ਬਟ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥

ਮੂਃ—ਸ਼੍ ਧਤਸ੍ ਸੋਮਜੋਤਿ ਸਯ ਏਖੋ ਟਿ ਮੈਤਾ ਦਾਤਮਨੰ ਸਿਦ ਗੈ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਨੰ ਗੈ ਸ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵ ਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤਿ ॥

ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨੋ ਮੈ ਸ੍ਧਾ ਰਖ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨੋ ਕੂੰ ਵਿਸ਼੍ਵਾਸ ਭਰੋਸੋ ਰਖਕੇ ਸਾਚੇ ਜਾਣ ਯਦਜ ਪੇ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਭੀ ਬਿਛ ਹੈ ਤਥਾਪਿ ਇਸ ਸੂਛਮ ਤਰ ਬਟਧਾਨਾ ਨਾਮ ਬੀਜ ਮੈ ਸਮਾਇ ਰਹਯੋ ਹੈ ਇਸਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਤੇ ਸੂਛਮ ਤਮਾਤਮਾ ਵਿਖੇ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਰੋ ਏਹ ਜਗਤ ਸਮਾਇ ਰਹਜੋ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਏਹ ਸੂਛਮ ਤਮਾਤਮਾ ਹੈ ਏਤਦ ਆਤਮਿਕ ਸ੍ਰਾਰੋ ਸੰਸਾਰ ਹੈ । ਨਾਮ ਰੂਪ ਔ ਅਸਤ੍ਯੂਲ ਰੂਪਤਾ ਅੰਸ ਜਗਤ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ । ਅਣਿਮਾ ਨਾਮ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਰੂਪਤਾ ਆਤਮਾ ਕੀ ਅੰਸ ਸਤ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵ ਮਸਿ ਨਾਮ ਤੂਹੀ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨੋ ਪਰ ਸ਼੍ਧਾ ਵਿਸਵਾਸ ਰਖ ਜੋ ਸਦ ਗੁਰੂ ਮਿਥ੍ਯਾ ਵਚਨ ਨਹੀਂ ਕਹਤੇ ਕਿੰਤੂ ਸਤ ਹੀ ਕਹਤ ਹੈ । ਸੋ ਸਤ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਤੂੰਹੀ ਹੈ ॥

ਤੂੰ ਸੁਲਤਾਨ ਕਹਾਂ ਹਉ ਮੀਆਂ ਤੇਰੀ ਕਉਨ ਵਡਾਈ ਇਤਿ ॥ ਇਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ੋ ਅਭਜਾਸਃ ॥ ੧੨ ॥

ਨਨੂ—ਆਪ ਨੇ ਐਸੇ ਕਹਜੋ ਹੈ ਕੇ ਏਹ ਸਾਰੋ ਜਗਤ ਆਤਮ ਰੂਪ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੋ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ਘਟ ਮ੍ਰਿਤ ਵਤ । ਜੈਸੇ ਘਟ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਮੈ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕਾ ਭੀ ਗ੍ਰਹਣ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਸਤ੍ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਮੈ ਸੂਤ ਕੋ ਭੀ ਗ੍ਰਹਣ ਹੋਤੋ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਬਜਾਪਕ ਆਤਮਾ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤ੍ਰਿਯੋਦਸ਼ੇ ਅਭਜਾਸ ਕਾ ਅਰੰਭ ਕਹਤੇ ਹੂਏ ॥ ਮੂਃ ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਜਾਪਯ ਤ੍ਰਿਤਿ ॥

ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੇਰੇ ਉਤਮ ਬੋਧਕੇ ਨਿਮਿਤ ਮੁਝ ਕੂੰ ਬਹੁਰੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ । ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਗ੍ਰਹਣ ਕੇ ਅਯੋਗ ਹੋਣੇ ਸੇ ਵਾਹਜ ਮੁਖ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸੂਛਮ ਦਰਸੀ ਰਿਖੀ ਜਨ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇਹ ਮੈ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਦੇਖ ਲੇਤੇ ਹੈ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੂੰ ਮਨ ਮੇ ਰਖਕੇ ॥ ਉੱਤ੍ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ ॥

ਤਥਾ ਸੋਮਜੋਤਿ ਹੋਵਾਚ । ਮੂਲ--ਲਵਣ ਮੇਤਦ ਦਕੇ ਵਧਾਯਾਥ ਮਾ ਪ੍ਾਤ ਰੁਪਸੀ ਦਥਾ ਇਤਿ ਸ ਹ ਤਥਾਚ ਕਾਰ ਤ ਗੈ ਹੋਵਾਚ ॥ ਯਦ ਦੋਖਾ ਲਵਣ ਮੁਦਕੇ ਵਾਧਾ ਅੰਗ ਤਦਾ ਹਰੇਤਿ ਤਦ ਭਾਵ ਮਮ੍ਰਿਸਜ ਨ ਵਿਵੇਦ ਯਥਾ ਵਿਲੀਨ ਮੇਵਾਂਗ ॥ ੧ ॥

ਹੇ ਸਿਖ ਪਿਤਾ ਨੈ ਪੁਤ੍ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਜੋ ਕੇ ਆਜ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੇ ਏਕ ਲਵਣ ਕੋ ਬਡੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ'ਰੋ ਢੇਲੋ ਇਸ ਪਾਨੀ ਕੇ ਮਟਮੇ ਡ'ਾਰਦੇ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਏਕ ਬਡੋ ਸਾਰੋ ਢੇਲੋ ਪਾਨੀ ਕੀ ਮਟੀ ਮੈ ਡ'ਾਰ ਦੀਓ ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਕਲ ਪ੍ਰਤਹਕਾਲ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਆਵਨਾ ਤਬ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੋ ਉੱਤਰ ਹਮ ਦੇਵੈਗੇ ਤਬ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੇ ਅੰਗ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਜੋ ਲੂਣ ਕਾ ਡਲਾ ਇਸ ਬਰਤਨ ਕੇ ਜਲ ਮੈ ਡ'ਾਰਜੋ ਥੋ ਸੋ ਡਲਾ ਅਬ ਨਿਕ'ਾਸ ਲ਼ਾਉ। ਤਬ ਸ੍ਵੇਤਕੇਤੁ ਨੇ ਤਿਸ ਜਲਕੇ ਭ'ਾਡੇ ਕੇ ਬੀਚ ਹਾਥ ਮ'ਾਰਕੇ ਦੇਖਜ਼ਾ ਤਬ ਜੋ ਡਲਾ ਨਿਮਕ ਕਾ ਜਲ ਮੇਂ ਡ'ਾਰਜ਼ਾ ਥਾ ਸੋ ਹਾਥ ਨ ਆਯਾ ਵੋ ਲਵਨ ਕੋ ਢਲੋ ਗਲ ਕੇ ਜਲ ਰੂਪ ਹੋ ਗਯੋ। ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਕਹਯੋ ਹੇ ਪਿਤ੍ਰਾ ਜੀ ਜੋ ਲਵਨ ਕੋ ਢੇਲੋ ਇਸ ਮੇ ਕਲ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਡ'ਾਰੋ ਥੋ ਸੋ ਤੋਂ ਅਬ ਇਸ ਮੈ ਹੈ ਨਹੀ। ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਵੋ ਨਿਮਕ ਕੋ ਢੇਲੋ ਇਸੀ ਪਾਨੀ ਮੈ ਹੈ ਤੂੰਭਰੋਸੋ ਰ'ਾਖ ॥

ਮੂਃ—ਅਸਯਾਦਾ ਵਾਚਾਮੇਤਿ ਕਥਮਿਤਿ ਲਵਣ ਮਿਤਿ ਮਧਜ਼ਾਦਾ ਚਾਮੇਤਿ ਕਥਮਿਤਿ ਲਵਣ ਮਿਤਞ਼ਤਜ਼ਾਦਾ ਚਾਮੇਤਿ ਕਥਮਿਤਿ ਲਵਣ ਮਿਤਜ਼ਭਿ ਪ੍ਰਸ਼ਜ਼ੈਨ ਦਥ ਸੋਪਸੀ ਦਥਾ ਇਤਿ ਤਦ ਹ ਤਥਾ ਚਕਾਰ ਤਛ੍ਰ ਸ੍ਵੇਤ ਸ਼ੰਵਰਤਤੇ ਤ ਗੈ ਹੋਵਾਚਾਤ੍ਰ ਵਾਵ ਕਿਲ ਸਤ ਸੋਮਜ਼ ਨ ਨਿਭ'ਾਲਯ ਸੇ ਅਤ੍ਰੈਵ ਕਿਲੇਤਿ ॥ ੨ ॥

ਟੀਕਾ--ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਬਰਤਨ ਕੇ ਜਲ ਕਾ ਊਪਰ ਸੇ ਆਚਮਨ ਤੂੰ ਲੈਕੇ ਦੇਖ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਆਚਮਨ ਊਪਰ ਸੇ ਲੈਕੇ ਦੇਖਜ਼ਾ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਜੋ ਪੁਛਜ਼ਾ ਕੇ ਕਜ਼ਾ ਹੈ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਕਹੁਜੋ ਜੀ ਲਵਣ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਕਹਜੋ ਕੇ ਮਧਜ਼ ਮੈਸੇ ਆਚਮਨ ਲੈਕੇ ਦੇਖ ਜਬ ਮਧਜ਼ ਸੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਆਚਮਨ ਲੀਆ ਤਬ ਪਿਤਾਨੇ ਪੂਛ। ਕੇ ਕਜ਼ਾ ਹੈ ਤਿਸ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਜੀ ਲੂਣ ਹੈ ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਇਸ ਪਾਨੀਕ ਅੰਤ ਥਲੇ ਸੇ ਆਚਮਨ ਲੈਕੇ ਦੇਖ ਜਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਨੀਚੇ ਸੇ ਆਚਮਨ ਲੀਆ ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੂਛਜ਼ਾ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਕੈਸੋ ਸ੍ਵਾਦ ਹੈ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਲੂਣ ਕੋ ਹੀ ਸ੍ਵਾਦ ਆਵਤੋ ਹੈ। ਫਿਰ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਹਜੋ ਇਸ ਕੂੰ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਅਬ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਆਉ ਤਬ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁ ਪਿਤਾ ਕੇ ਪਾਸ ਜ਼ਾਤੋ ਭਯੋ। ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਕਰਕੇ ਲਵਣ ਇਸ ਜਲ ਮੈ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀ ਦੇਤੋ ਹੈ ਔ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਕਿਲ ਵੈਅਵ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸਭ ਦੇਹੋਂ ਮੈ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਆਦ ਮਧ ਅੰਤ ਬਜ਼ਾਪਕ ਪੂਰਨ ਹੋ ਰਹਜੋ ਹੈ ਜੋ ਤੁਝਕੋ ਨਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ਜਲ ਲਵਨ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਤੂੰ ਸੰਭ'ਾਵਨਾ ਕਰ ॥ ੨ ॥ ਮੂਃ--ਸਯ ਏਖੋ ਟਿ ਮੈ ਤਦਾਤਮਜ਼ ਮਿਦ ਗੈ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਜ਼ ਗੈ ਸ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਰ ਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤਿ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਕ਼ਾ—ਸੋ ਜੋ ਏਹ ਅਤਜੰਤ ਸੂਛਮ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸਾਰੋ ਜਗਤ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਮੈ ਨੇਤ੍ਰੋ ਕਰਕੇ ਲੂਣ ਨਹੀ ਦੇਖਜੋ ਜਾਤੋ ਔ ਰਸਨਾ ਸੇ ਜਾਨਜੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਦਾਈ ਯੁਕਤੀ ਦੁਵਾਰਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਜਾਨ ਲੇਤੋ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸਤਜ਼ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤੂੰਹੀ ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਐਸੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੋ ਸਤ ਸਰੂਪ ਹਰੀ ਤੂੰਹੀ ਹੈ । ਇਤਿ ਤ੍ਰਿਯੋਦਸ਼ੋ ਅਭਜ਼ਾਸਃ ॥ ੧੩ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ--ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕ੍ਰਿਤ ਬੰਧਨਸੇ ਛੂਟੇ ਤਬ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕੈਸੇ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕ੍ਰਿਤ ਬੰਧ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਵੇ ਟੂਟ ਜਾਵੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੇਰੇ ਅਤਜੰਤ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਬਹੁਰੋ ਉਪਦੇਸਕਰੋ। ਮੂਃ—ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਜ਼ਾਪਯ ਤ੍ਰਿਤਿ। ਤਥਾ ਸੌਮਜ਼ੇਤਿ ਹੋ ਵਾਚ। ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਹਜ਼ੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ਚੌਦਸਵੇ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥

ਮੂਃ—ਯਥਾ ਸੋਮਯ ਪੁਰੁਖੰ ਗਾਧਾਰੇ ਭਜੇ ਭਿਨਧਾਖਜ ਮਾਨੀਯਤੰ ਤਤੋਤਿਜਨੇ ਵਿਸ੍ਰਿਜੇਤ ਸ ਯਥਾ ਤਤ੍ ਪ੍ਰਾਕ ਵਾ ਉਦਕ ਵਾ ਧਰਾਕ ਵਾ ਪ੍ਰਧਮਾਯਿਤਾ ਭਿਨੰਧਾਖਜ ਆਨੀਤੋ ਭਿਨਧਾਂਖਜੋ ਵਿਸ੍ਰਿਸ੍ਰਃ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸੌਮਜ ਜੈਸੇ ਗਾਂਧਾਰ ਦੇਸ ਮੈ ਸੇ ਚੋਰੋ ਨੇ ਕਿਸੀ ਬਡੇ ਧਨੀ ਪੁਰਖ ਕੂੰ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੇ ਖਟੀਆ ਪਰ ਸੋਏ ਪਰੇ ਕੂੰ ਤਿਸਕੇ ਨੇਤ੍ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਔ ਖਟੀਆ ਪਰ ਹੀ ਤਿਸਕੂੰ ਜੁੜ ਕੇ ਗਾਂਧਾਰ ਦੇਸ ਸੇ ਕਿਸੇ ਦੂਰ ਬਨਮੈ ਲੈਜਾਇਕੇ ਸਾਰੇ ਭੂਖਣ ਬਸਤ੍ ਉਤਾਰ ਕੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਕੇ ਹਾਥ ਪਾਵ ਬਾਂਧ ਕੇ ਭਬਾ ਨੇਤ੍ ਭੀ ਤਿਸਕੇ ਬੰਧ ਕੇ ਨਿਰਜਨ ਬਨ ਮੈ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੂੰ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਤਿਸਕੇ ਭੂਖਨ ਬਸਤ੍ ਲੈਕੇ ਵੋ ਚੋਰ ਭਾਗ ਗਏ ॥ ਅਬ ਵੋ ਪੁਰਖ ਭੂਖੋ ਪਜ਼ਾਸੋ ਘਾਮ ਸੇ ਤਪਤ ਕਰਕੇ ਅਤੀਵ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਕਬੀ ਨੀਚੇ ਕਬੀ ਊਚੇ ਪੂਰਬ ਕਬੀ ਉਤ੍ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਪੁਕਾਰਤੋ ਹੈ ਲਿਟਤੋ੨ ਕਬੀ ਪੂਰਬ ਕੂੰ ਕਬੀ ਪਛਮ ਕੂੰ ਜਾਤੋ ਹੈ ਥਲ ਕੀ ਮਤਸਵਤ ਤੜਫ ਰਹਜੋ ਹੈ ਤਹਾ ਲਿਟਨੇ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੂੰ ਕਾਟੇ ਚੁਭ ਰਹੇ ਹੈਬਡਜ਼ਾਂ ਸੂਲਾਂਬੰਬੂਰ ਆਦਿਕ ਕੀਆਂ ਸਰੀਰ ਮੈ ਗਡ ਗਈਆਂ ਹੈਂ ਅਬ ਉਸ ਕੀ ਪੁਕਾਰ ਨਿਰਜਨ ਬਨ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕੋਈ ਸੁਣਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਕੋਈ ਦਯਾਲੂ ਪੁਰਖ ਆਇ ਨਿਕਸਜ਼ੋ ਤਿਸਨੇ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਨੇਤ੍ ਔ ਹਸਤ ਪਾਦ ਖੋਲ ਕ ਤਿਸਸੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਮੈ ਗਾਂਧਾਰ ਦੇਸ ਹੈ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਕੂੰ ਤੂੰ ਚਲ਼ਾ ਜਾਹ

ਮੂਃ—ਤਸਜ਼ਯਥਾ ਭਿ ਨਹਨੰ ਪ੍ਰਮੁਚਜ ਪ੍ਰਬ੍ਰੂਯਾ ਦੇਤਾਂ ਦਿਸੰ ਗਾਂਧਾਰਾ ਏਤਾਂ ਦਿਸੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਜੇਤਿ ਸ ਗ੍ਰਾਮਾਦ ਗ੍ਰਮੰ । ਪ੍ਰਿਛਨ ਪੰਡਿਤੋ ਮੇਧਾਵੀ ਗਾਂਧਾਰਾਨੇਵੇਪ ਸੰਪਦਜੇ ਤੈਵ ਮੇਵੇਹਾ ਤਾਰਯਵਾਨ ਪੁਰਖੋਵੇਦ ਤਸਜ ਤਾਵਦੇਵ ਚਿਰੰਜਾਵਨਨ ਵਿਮੋਖਜੇਥ ਸੰਪਤਸ ਇਤੀ ॥ ੨ ॥

ਟੀਃ...ਤਬ ਸੋ ਪੁਰਖ ਮੇਧਾਵੀ ਬਡੋ ਪੰਡਿਤ ਬੁਧੀਵਾਨ ਗ੍ਰੰਮ ਸੇ ਗ੍ਰਾਮਾਤਰੋ ਕੂੰ ਪੂਛਤਾ ਹੂਆ ਗਾਂਧਾਰ ਦੇਸ ਸੈ ਜਾਇ ਕੇ ਸੁਖੀ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਏਵ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਜਾਣ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਬਤਾਏ ਏਹ ਜੀਵ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸਦ ਗੁਰੂ ਵਾਲਾ ਪੁਰਖ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਤਤ੍ਵਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਗਾਂਧਾਰ ਦੇਸ਼ ਕੌਨ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵ । ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭਾਦਿਕ ਚੋਰੋਂ ਨੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਗਿਜਾਨ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀ ਨੇਤ੍ਰ ਢਾਪ ਕੇ ਔਮਹਾ ਸਾਮਰਥ ਰੂਪੀ ਹਸਤ ਪਾਦ ਰਾਗਦ੍ਵੈਖਾਦੀ ਸੰਗਲੋ ਕਰਕ ਬਾਂਧ ਕੇ ਨਾਮ ਕੂੰਠਿਤ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਨਾਮ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਘੋਰ ਬਨ ਵਿਖੇ ਤੁਝਕੇ ਡਾਰ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬਨ ਵਿਖੇ ਕੁੰਭੀ ਪਾਕ੧ ਕਾਲ ਸੂਤ੍ਰ੨ ਅਸਿਪਤ੍ਰ੩ ਰੌਰਵ੪ਆਦਿਕ ੧੮ ਮਹਾ ਨਰਕ ਰੂਪੀ ਮਹਾ-ਕੰਟਕ ਹੈਂ ॥ ਜਿਸ ਮੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਦੁਖ ਹੈ ਜ੍ਵਰ ਵਿਖਮ ਜ੍ਵਰ ਨੇਤਕੀ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਚਤੁਰਥ ਜ੍ਵਰਾਦਿਕ ਅਨੰਤ ਜ੍ਵਰ ਸੰਸਾ ਚਿੰਤਾ ਕਸ਼੍ਰ ਗਲਤ ਕੁਸ਼੍ਰ ਅਠਾਰਾ ਪ੍ਰਕਾਰੋ ਕੇ ਈਰਖਾ ਆਧੀ ਬਜਧਾ ਉਪਾਧੀ ਵਾਤਜਨਜ ਗੰਠਜਾਦਿਕ ਪੀੜਾ। ਪਿਤ ਕਫ ਜਨਜ ਖਾਂਸੀ ਆਦਿ ਅਨੰਤ ਹੀ ਰੋਗ ਰੂਪ ਜਿਸ ਸੰਸ਼ਾਰ ਰੂਪੀ ਬਨ ਮੈ ਕਾਂਟੇ ਹੈ। ਜਿਨ ਕੀ ਕੁਛ ਸੰਖਜਾ ਨਹੀ ਹੋਇ ਸਕਤੀ ਹੈ । ਜੀਵ ਕੂੰ ਐਸੇ ਦੁਸ਼੍ਰ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬਨ ਮੈ ਡਾਰ ਕੇ ਇਸਕੋ ਆਤਮਰੂਪੀ ਧਨ ਔ ਦੈਵੀਗੁਣ ਰੂਪੀ ਭੂਖਣ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਚੋਰ ਚੁਰਾਇ ਕੇ ਲੈਜਾਏ ਹੈਂ ॥ ਅਬ ਆਤਮ ਧਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਏਹ ਜੀਵ ਮਹਾਕੰਗਾਲ ਹੋਕੇ ਦਰ ਬਦਰ ਧਕੇ ਖਾਤੋ ਫਿਰਤੋ ਹੈ ॥ ਤੁਛ ੨ ਅਲਾਪ ਵਸਤੂ ਵਾਸਤੇ ਜਤਨ ਕਰ ਕਰਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ੨ ਸ੍ਵਾਨ ਕੇ ਸਮ ਧਕੇ ਖਾਤੋ ਫਿਰਤੋ ਹੈ ਬਿਨਾ ਸਦ ਗੁਰੂ ਸੇ ਜਨਮਤੇ ਜਨਮਾਂਤਰ ਮੈ ਭਟਕਤੋ ਫਿਰਤੋ ਹੈ ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਪੂਰਬ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋ ਕੇ ਸੰਚਿਤ ਪੁਨਜ ਕਰਮ ਉਤਮ ਉਦੈ ਹੋਵੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ੍ਠਰੀ ਸਦ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਤਸੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮ ਰੂਪ ਗਏ ਹੂਏ ਧਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਪੂਰਬਿਕ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰਾਜਮੈ ਥਿਰ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਰਾਜ ਕੋ ਪੁਨਾ ਫਿਰ ਕਬੀ ਭੀ ਨਾਸ਼ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਸਦ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਤਸੰ ਗ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲਹੀ ਥਿਰਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਖੈ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ॥ ਅਥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਖੈ ਸੇ ਅਨੰਤ ਸੰਪਤਸਜੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਪਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਤਰੰਗ ਲੀਨ ਹੋਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਪੁਨਾ ਭਿੰਨ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋ ਹੈ। ਤਦ੍ਵਤ ਜੈਸੇ ਬਿਗਾਰੀ ਪਕੜਜਾ ਹੁਆ ਮਾਨੁਖ ਠਿਕਾਣੇ ਸਿਰ ਪਹੁਚ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਰ ਪਰ ਸੇ ਬੋਝਾ ਫੈਕ ਕੇ ਸੁਖੀ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨੀ ਪੁਰਖ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਬੋਝੇਂ ਕੂੰ ਫੈਂਕ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਰੂਪ ਮੈ ਸਮਾਇ ਜਾਤੋ ਹੈ॥

ਮੂੰ—ਸ ਯ ਏਖੋ ਣਿਮੈ ਤਦਾਤਮਜ ਮਿਦੇ ਰੀਂ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਜ ਰੀਂ ਸ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵ ਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤਿ॥ ਜੋ ਤੁਧ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ॥ ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾ-ਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ॥

ਹੇ ਸਿਖ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਾਮ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਏਕ ਰਸ ਥਿਰ ਰੂਪ ਸਦਾ ਕਾਯਮ ਅਚਲ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰੂਪ ਹਰੀ ਤੂੰਹੀਂ ਹੈਂ॥ ਇਤਿ ਚਤੁਰਦਸੋ ਅਭਜ਼ਾਇਃ॥ ੧੪॥

ਨਨੁ ਜੈਸੇ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਖਾਤੋ ਪੀਤੋ ਸੋਵਤੋਹੈ ਔਰ ਵਿਹਾਰ ਸਾਰੇ ਕਰਤੋ ਹੈ ਰੋਗਾਦਿਕੋਂ ਸੇ ਪੀੜਿਤ ਹੋਕੇ ਮੂਰਛਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋਕੂੰ ਤਜ਼ਾਗਤੋ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਭੀ ਸੰਪੂਰਨ ਅਗਜ਼ਾਨੀਵਤ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਹਾਯ੨ ਕਰਤਾ ਮੂਰਛਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੁਆ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਤੋ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੂ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਜਨਮ ਮਰਨ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨ ਭੀ ਜਨਮਾਦਿ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੋਵੋ ਗੇ ਕਾਹਤੇ ਔਰ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰ ਸਮ ਹੋਣੇ ਤੇ ਇਤਿ। ਜੇ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨੀ ਭੀ ਅਗਯਾਨੀਵਤ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਕਯਾ ਅਪੂਰਬਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੇ ਇਸ ਸੰਸਯ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ। ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਾਪਜ਼ਾਤ੍ਰਿਤਿ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਭੂਯਾ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਮੁਝ ਕੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ॥

ਤਥਾ ਸੋਮਯੇਤ ਹੋ ਵਾਚ॥ ਐਸੀ ੨ ਸਿਖ ਪੁਤ੍ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵਹੁ॥ ੩॥

ਮੂੰ—ਪੁਰਖ ਰੀਂ ਸੋਮਜੋ ਤੋਪ ਤਾਪਿਨੰ ਗਜ਼ਾਤਯਃ ਪਰਜ਼ਪਾਸਤੇ ਜਾਨਾਸਿਮਾਂ ਜਾਨਸਿਮਾ ਮਿਤ ਤਸਜ ਯਾਵਨ ਨ ਵਾਛਮਨਸਿ ਸੰਪਦਜ਼ਤੇ ਮਨਃ ਪ੍ਰਾਣੇ ਪ੍ਰਾਣਸੁਤੇਜਸਿ ਤੇਜਃ ਪਰਸਯਾ ਦੇਵਤਾਯਾਂ ਤਾਵਜ ਜਾਨਾਤਿ॥ ੧॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਸਮੇ ਰੋਗ ਕਰਕੇ ਅਤੀਵ ਉਪ ਤਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਪੁਰਖ ਅਰਥਾਤ ਮਰਣ ਕਾਲ ਮੈ ਵਾਤ ਪ੍ਰਿਤ ਕਫ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਕੋ ਕੰਠ ਰੁਕ ਜਾਤੋ ਹੈ ਔ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੇਤ੍ਰ ਫਟ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਸਨਬੰਧੀ ਲੋਕ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ੨ ਕੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਜਨ ਤੂੰ ਮੁਝ ਕੂੰ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ੨ ਜੋ ਮੈ ਕੌਨ ਹੂੰ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੀ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਮਨ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔ ਮਨ ਪ੍ਰਾਣੋ ਮੈ ਲੀਨ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਪ੍ਰਾਣ ਤੇਜ ਮੈ ਲੀਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਤੇਜ ਪ੍ਰਮ ਦੇਵਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਮੈ ਲੀਨ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਤੋ ਕਹਤੋ ਹੈ ਕੇ ਹਾਂ ਮੈ ਤੁਝ ਕੂੰ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਮੇਰੋ ਤੂੰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਹੈ ਏਹ ਮੇਰੋ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਏਹ ਮੇਰੀ ਮਾਤਾ ਹੈ ਇਤਿ ॥ ੧ ॥

ਮੂਃ—ਅਥ ਯਦਾਸਜ ਵਾਕ ਮਨਸਿ ਸੰਪਦਜਤੇ ਮਨ ਪ੍ਰਾਣੇ ਪ੍ਰਾਣਸ੍ਤੇ ਜਸਿ ਤੇਜਃ ਪਰਸਯਾਂ ਦੇਵਤਾ ਯਾ ਅਥ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ॥

ਟੀਕਾਃ—ਹੇਸਿਖ ਜਿਸ ਸਮੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੀ ਵਾਕ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਮਨ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔ ਮਨ ਪ੍ਰਾਣੋ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਤੇਜ ਮੈਤੇਜ ਪਰਮ ਦੇਵਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਅਥ ਨਾਮ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਮੂਃ—ਸ ਯ ਏਖੋ ਲਿਮੈ ਤਦਾਤ ਮਜਮਿਦ ਗੈਂ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਜ ਗੈਂ ਅ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵ ਮਸਿਸ੍ਤ ਕੇਤੋ ਇਤਿ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸਿਖ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਕੋ ਔ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਕੋ ਯਦਜ਼ਾਪਿ ਜਨਮੇਤ ਆਦਿ ਮਰਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰ ਸਮ ਹੈ । ਤਥਾਪਿ ਅਗਯਾਨੀ ਸੇ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨ ਕੀ ਇਤਨੀਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ॥ ਕਯਾ ਜਿਸ ਸਮੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨ ਸੇ ਮੁਕ੍ਤ ਹੁਆ ਅਰਥਾਤ ਸਰੀਰ ਛੂਟਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਪੁਨਾ ਗਯਾਨ ਵਾਨ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨ ਕਾਰਾ ਗ੍ਰਹ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਮ੍ਰਿਤਜ੍ਹ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਪੁਨਾ ਜਨਮਾਦੀ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ । ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਗਯਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਆਤਮਗਯਾਨੀ ਜਨਮਾਦੀ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅਪਨੋ ਸ੍ਵੰ ਰਾਜ ਕੋ ਆਨੰਦ ਭੋਗਤੋ ਹੈ ਸੋ ਜੋਏਹ ਅਤਜੰਤ ਸੂਛਮ ਅਨ੍ਰੂ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਵ ਰੂਪ ਏਹ ਸਾਰਾ ਜਗਤਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਸਤਯ ਹੈ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵ ਅਸੀ ਨਾਮ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਵੇਤ ਕੇਤੋ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤੇਰੇ ਸੇ ਅਭਿਨ ਹੈ ਤੂੰ ਉਸ ਆਤਮਾ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੈ ਸੁਵਰਣ ਭੂਖਣਵ੍ਤ ॥

ਜੋ ਤੁਧ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ । ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥

ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਸਦਾ ਹੈ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਹੈ ਥਿਰ ਰੂਪ ਹੈ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਹਰੀ ਤੂੰਹੀ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਪੰਚਦਸੋ ਅਭ੍ਯਾਸਃ ॥ ੧੫ ॥

ਨਨੂ—ਬੰਧਨ ਕਾ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਗਯਾਨੀ ਅਗਯਾਨੀ ਕਾ ਵਿਵਹਾਰ ਸਮਹੋਣੇ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਨਾ ਕਿਉ ਵਿਦਵਾਨ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸੋ ਅਗਯਾਨੀ ਬੰਧ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕਜ਼ਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਜਬ ਬੰਧ ਕੀ ਦੋਨੋ ਕੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸਮ ਹੋਏ ਸੋ ਦੋਨੋ ਕੂੰ ਹੀ ਬੰਧ ਸਮ ਹੋਤੋ ਹੋਵੇ ਗੋ। ਵਿਦਵਾਨ ਕੂੰ ਭੀ ਬੰਧਨ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਕੇ ਸਮ ਹੀ ਭਯੋ ਤਬ ਗਯਾਨ ਬੰਧਨ ਕੋ ਨੇਵਵਤਕ ਹੈ ਏਹ ਕਥਨ ਵੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਬਜਰਥ ਹੋ ਜਾਵੇ ਗੋ॥ ॥ ਗਯਾਨਾ ਦੇਵਤੁ ਕੈ ਵਲਜੰ ॥ ਏਹ ਨਿਯਮ ਵੇਦ ਕੋ ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਵੇ ਗੋ ਸਾ ਬੰਧ ਨਿਵਰਤਕ ਤਾ ਗਯਾਨ ਮੈ ਕੈਸੇ ਹੈ ਇਸ ਸੰਸੇ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ।। ॥ ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਯਾਪਯ ਤ੍ਰਿੰਤਿ ॥

ਹੇ ਭਗਵਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਬਹੁਰੋਂ ਮੁਝ ਕੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ ਜੀ॥ ਤਥਾ ਸੌਮਯੇਤਿ ਹੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੌਮਯ ਜੈਸੇ ਤੁਮ ਕਹਤ ਹੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵੋ ॥ ੨ ॥ ਅਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਖੋੜਸ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪੁਤ੍ਰ ਸਿਖ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਪਿਤਾ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥

ਮੂਃ—ਪੁਰਖ ਗੰ੍ ਸੌਮਯੋਤ ਹਸ੍ਤ ਗ੍ਰਹੀਤ ਮਾਨਯੰਪਜ਼ਪ ਹਾਰਖੀਤ ਸ੍ਤੁਯ ਮਕਾਰੀਖਤ ਪਰਸ਼ੁਮਸਮੈਤਪ ਤੇਤਿ। ਸਯਦਿ ਤ ਸਜ਼ ਕਰਜ਼ਾ ਭਵਤਿ ਤਤ ਏਵਾ ਨ੍ਤ ਮਾਤਮਾਨੰ ਕੁਰੁਤੇ ॥ ਸੋ ਨ੍ਤਾਭਿ ਸੰਧੋ ਨ੍ਤੇ ਨਾਤਮਾਨ ਮੰਤਰਧਾਯ ਪਰਸੁੰ ਤਪੁੰ ਪ੍ਰਤਿ ਗ੍ਰਹਣਾਤਿ ਸਦਹਜ਼ਤੇ ਥ ਹਨਜ਼ਤੇ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਜੈਸੇ ਰਾਜ ਭਟੋਂ ਨੇ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਕੇ ਨੌਕਰੋਂ ਨੇ ਦੋ ਪੁਰਖੋਂ ਕੂੰ ਚੋਰ ਜਾਨ ਕੇ ਪਕੜ ਕੇ ਲੈਆਏ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਮੈਸੇ ਏਕ ਪੁਰਖ ਕੂੰ ਪੂਛਜ਼ਾ ਕੇ ਤੈਨੇ ਚੋਰੀ ਕਰੀ ਹੈ ਤੂੰ ਚੋਰ ਹੈਂ ।। ਹੈਸੀ ਤਾਂ ਵੋ ਚੋਰ ਪਰੰਤੂ ਸਜਾ ਸੇ ਡਰਤੇ ਮਾਰੇ ਨੇ ਕਹਦੀਓ ਮਿ ਥਜ਼ਾਹੀ ਕੇ ਮੈ ਚੋਰ ਨਹੀ ਹੂੰ ॥ ਤਿਸ ਚੋਰ ਸੇ ਰਾਜ ਭਟ ਬੋਲੇ ਕੇ ਜੇ ਤੈਨੇ ਚੋਰੀ ਨਹੀ ਕੀਤੀ ਤਬ ਏਹ ਤਪਤ ਲਾਲ ਕਰੀ ਹੂਈ ਆਗਨੀ ਸੇ ਲੋਹੇ ਕੀ ਖਨੀ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਪਰ ਲੈਕੇ ਈਹਾਂ ਸੇ ਦਸ ਬੀਸ ਕਦਮੋ ਪਰ ਫੈਕ ਦੇ। ਜੇ ਤੂੰ ਚੋਰ ਹੋਯੇਂ ਤਬ ਤੇਰੇ ਹਾਥ ਭੀ ਜਲ ਜਾਵੈਗੇ ਔ ਪੁਨਾ ਤੇਰੀ ਮਜ਼ਾ ਕਾ ਨਿਯਮ ਕਰਕੇ ਤੁਮਕੋ ਕਾਰਾ ਗ੍ਰਹ ਨਾਮ ਜੇਲ੍ਹ-ਖਾਨੇ ਮੈ ਪਠਾਇ ਦੇਵੈਗੇ ॥ ਜੇ ਚੋਰ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਬਚਾਉ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਤੋ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕੇ ਹਾਥੇਂ ਪਰ ਤਪਤ ਲੋਹੇ ਕੀ ਕਸ਼ੀ ਰਖਣੇ ਸੇ ਤਿਸ ਕੇ ਹਾਥ ਭੀ ਜਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੂੰ ਮਾਰ ਭੀ ਪਰਤੀ ਹੈ ਔ ਜੇਲਖਾਨੇ ਮੈ ਭੀ ਪਠਾਯੋ ਜਾਤੋ ਹੈ॥

ਮੂਃ—ਅਥ ਯਦਿ ਤਸਜ਼ਾਕਰਤਾ ਭਵਤਿ ਤਤ ਏਵ ਸ਼ਤਜ਼ ਮਾਤਮਾਨੰ ਕੁਰੁਤੇ ਸ ਸਤਜ਼ਾ ਭਿ ਸੰਧਃ ਸਤਜ਼ੇ ਨਾਤਮਾਨ ਮੰਤਰਧਾਯ ਪਰਸ਼ੁੰ ਤਪਤੰ ਪ੍ਰਨਿ ਤਗ੍ਰਹਲਾ ਤਿਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਹਜਤੇ ਥ ਮੁਚਜਤੇ ॥ ੨ ॥

ਟੀਃ--ਔ ਜਿਸ ਕੂੰ ਚੋਰ ਕੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਲੈ ਆਏ ਥੇ ॥ ਜਬ ਤਿਸ ਸੇ ਰਾਜ ਭਟੋਂ ਨੇ ਪੂਛਜਾ ਤਬ ਤਿਸ ਨੇ ਸਤਜ ੨ ਕਹਦੀਓ ਕੇ ਮੈਨੇ ਚੋਰੀ ਨਹੀ ਕਰੀ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਨੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਜੇ ਤੈਨੇ ਚੋਰੀ ਨਹੀ ਕਰੀ ਹੈ ਤਬ ਏਹੁ ਤਪਤ ਲੋਹੇ ਕੋ ਪਿੰਡ ਉਠਾਇ ਕੇ ਊਹਾਂ ਫੈਂਕਦੇ ਜੇ ਤੇਰੇ ਭੀ ਹਾਥ ਜਰ ਜਾਏ ਤਬ ਤੁਝ ਕੋ ਭੀ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਸਜਾ ਦੇਕੇ ਜੇਲਖਾਨੇ ਪਠਾਯੋ ਜਾਇਗੋ ॥ ਔ ਜੇ ਸਾਚੇ ਹੋਵੇਂਗੇ ਤਬ ਤੇਰੇ ਹਾਥ ਨਹੀ ਜਰੈਂਗੇ ਪੁਨਾ ਤੁਝਕੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਕੇ ਛੋਡ ਦੇਵੈਂਗੇ ਐਸੇ ਰਾਜ ਭਟੋਂ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਤਿਸ ਸਚੇ ਪੁਰੁਖ ਨੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਤਪਤ ਲੋਹੇ ਕੋ ਪਿੰਡ ਉਠਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀਗਜਾਤ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਜਾਇ ਕੇ ਫੈਕ ਦੀਓ ਤਬ ਤਿਸ ਕੇ ਹਾਥੋਂ ਕੂੰ ਯਦ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਆਂਚ ਨ ਲਾਗਤੀ ਭਈ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ ਰਾਜਾ ਸਹਤ ਰਾਜਭਟ ਤਿਸ ਸੇ ਅਪਨੋ ਅਪ੍ਰਾਧ ਛਿਮਾਪਨ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੂੰ ਬਡੋ ਸਿਰੋਪਾਉ ਦੇਕੇ ਛੋਡ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਤੈਸੇ ਦਾਰਸ਼੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਅਗਜਾਨੀ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੋਕੇ ਕਾਮਨਾ ਪ੍ਰਯੁਕ੍ਤ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਚੋਰਕੇ ਸਮਾਨ ਮਿਥਜਾ ਬੋਲ ਕੇ ਮੁਕਰਤੋ ਹੈ ਕੇ ਮੈਨੇ ਨਹੀ ਦੇਹਾਭਮ ਅਭਿਮਾਨ ਸਹਤ ਕਰਮ ਕੀਏ ਕਰਮ ਸਹਤ ਸੋਪੁਨਾ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਤਪਤ ਪਰਸੁ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਚੋਰ ਪੀੜਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨੀ ਭੀ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਸਹਤ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤਪਤ ਪਰਸੂ ਗ੍ਰਹਣ ਜਨਜ ਪੀੜਾਵਤ ਪੁਨਾ ੨ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਸੇ ਪੀੜਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਥਾ ਕਾਰਾ ਗ੍ਰਹਵਤ ਨਰਕ ਨਿਵਾਸ ਕੂੰ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਅਥ ਸਾਧੂ ਕੂੰ ਚੋਰ ਕੇ ਭ੍ਰਮ ਸੇ ਜੋ ਪਕੜ ਕੇ ਲੈਆਏ ਥੇ ਤਿਸ ਕੈ ਹਾਥ ਸੈ ਪਰਸੂ ਦੇਨੇ ਸੇ ਤਿਸਕੂੰ ਸਤਜਵਾਦੀ ਜਾਨੇ ਸੇ ਪਰਸੂ ਤਪਤ ਸੇ ਤਿਸ ਕੋ ਪੀੜਾ ਕੂੰ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਉਲਟਾ ਰਾਜਾਦਿਕ ਸਰਬ ਲੋਕੋ ਸੇ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਕੂੰ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਤੇ ਸੂਨਜ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮੂਲਖੋ ਵਤ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਨਾ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਜਨਜ ਪੀੜਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਮੂਃ—ਸ ਯਥਾ ਤਤ੍ ਨਾਦਾਹਜੈਤੈ ਤਦਾਤਮਜ ਮਿਵ ਗੰ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਜ ਰੰ ਸ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤਿ ॥ ਤਦ ਹਾ ਸਜ ਵਿਜਗਜਾ ਵਿਤਿ ਵਿ-ਜਿਗਜਾ ਵਿਤਿ ॥ ੩ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਸਤਜਵਾਦੀ ਆਤਮਵੇਤਾ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਆਦੀ ਦਾਹ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਅਤਜੰਤ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਤ੍ ਮਿਤਜੂ ਕੀ ਗਮਤਾ ਨਹੀ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਜੋ ਏਹ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਤਮ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਏਹ ਇਸ ਆਤਮੇ ਕੋ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਸਤਜ਼ ਹੈ ਹੇ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤੂੰਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ। ਸਰਬ ਦਾ ਕਾਲ ਜੋ ਥਿਰ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਨਾਮ ਤੂੰ ਹੀਹੈ ॥ ੩ ॥ ਜੈਸੇਸ੍ਵੇਤਕੇਤੁ ਪਿਤਾ ਸੇ ਆਤਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸੁਖੀ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਤਮ ਭੀ ਸੁਖੀ ਹੋਵੋ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਤਨੋ ਹੀ ਉਪਦੇਸਜ਼ ਹੈ ਅਬ ਇਸ ਤੇ ਉਪਰ ਔਰ ਉਪਦੇਸਜ਼ ਨਹੀ ਹ ਸੋ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਹਮ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹੈ ਜੋ ਅਬ ਤੁਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਅਬ ਕੁਛ ਸੰਸੋ ਹੈ ਯਾ ਤੁਮਾਰੇ ਸੰਸੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਗਏ ਹੈਂ। ਜੇ ਸੰਸਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਕਹੋ ਤਿਸ ਤੁਮਾਰੇ ਸੰਸੇ ਕਾ ਹਮ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂਤ੍ ਸੇ ਨਾਸ ਕਰੇ। ਐਸੇ ੨ ਪਰਮ ਰਸੀਲੇ ਕਰੁਣਾਕੇ ਰਸ ਸੇ ਮਿਸ੍ਰਤ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੂਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਤਿ ਉਤਸਾਹ ਯੁਜ਼ਤ

ਸਿਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਹਾਰਦ ਤਮ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਸਵਿਤਾ ਰੂਪ ਹੋ ਆਪ ਕੇ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪੀ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸਰਬ ਸੰਸੈ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਸਵਿਤਾਂ ਨਾਮ ਸੂਰਯ ਕੋ ਹੈ। ਸੂਯਤੇ ਸਰਬ ਨ ਕਾਮਾਂ ਨਿਤਿ ਵਾ ਪ੍ਰਜਾ ਤਿ ਸੂਰਯਃ ਸੂਯਨਾਮ ਉਤਪਤੀ ਕੋ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਜਾ ਕੇ ਉਤਪਤਿ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਸੂਰਜ ਤਦਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਸਨਮੁਖ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੂੰ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸੂਰਜ ਰੂਪ ਹੋ ਆਪ ਆਪ ਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਸੇਹਮ ਅਸ਼ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਭਏ ਹੈ ਆਪਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਸੇ ਪਰਮ ਮਾਤਾ ਰੂਪ ਭੀ ਆਪ ਹੀ ਹੋ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਪਰਮ ਉਤਮ ਪਦਾ-ਰਥ ਬਸਤ੍ ਭੂਖਣਾਦਿਕ ਦੇਕੇ ਦੇਖਕੇ ਪਾਲਕੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ ਕੋ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਆਪਭੀ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂ ਕੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਵਸਤੂ ਦੇਕੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਹਮ ਆਪਕੇ ਕਿੰਕਰ ਆਪ ਕੀ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ ਆਪ ਜੋ ਆਗਜ਼ਾ ਕਰੋ ਸੋਈ ਹਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਰੈਂਗੇ। ਐਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸਿਖੋ ਉਵਾਚ ॥ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਤੁਮੈ ਬਾਵਨੰ ਰੂਪ ਧਾਰੀ ਮੁਰਾਰੇ । ਕਰੇ ਸਿਧ ਕਾਰਯੰ ਸਭੈ ਦੇਵ ਤਾਰੈ । ਏਕੰ ਪਾਦਕੈ ਭੂਮਿ ਪੀਠੰ ਸੁਮਾਪੀ । ਦੁਤੀ ਪਾਦਕੈ ਦੇਵ ਲੋਕੰ ਸੁਨਾਪੀ ॥ ਤ੍ਰਿਤੀ ਪਾਦ ਦੀਓ ਬਲੇਃ ਸੀਸਮਧੰ ॥ ਲੀਉ ਸ੍ਵਰਗ ਛੀਨੰ ਪਠਜੋਬੇਗ ਅਧੰ ॥ ਤੁਮੈ ਰਾਮ ਹ੍ਵੈਕੈ ਦਸ ਗ੍ਰੀਵ ਮਾਰਜੋ। ਨਿਜੰ ਸੇਵਕੰ ਭੀਖਨੈ ਰਾਜ ਧਾਰਜੋ ॥ ੨॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੁਮੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹ੍ਵੈ ਕੰਸ ਕੇਸੀ ਬਿਹੰਡਜ਼ੋ ॥ ਕਰੀ ਪੂਤਨਾ ਪੂਤਨਾ ਪਾਪ ਖੰਡਜ਼ੋ । ਨਮਸ੍ਕੰ ਨਮਸ੍ਕੰ ਨਮਸ੍ਕੰ ਦਯਾਲੇ । ਕਰੀ ਰਖਜ਼ਾ ਗੋਕਲੰ ਗੋਪ ਪਾਲੇ ॥ ੩ ॥ ਤੁਮੈ ਨਾਨਕ ਰੁਪ ਧਾਰੀ ਸੁਧਾਮੰ । ਦੈਕੈ ਨਾਮ ਦੇਸੰ ਕੀਏ ਪੂਰਣ ਕਾਮੰ ॥ ਤੁਮੀ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰੰ ਰੂਪ ਹ੍ਵੈਕੇ । ਕਲੀ ਧਰਮ ਪਾਲੰ ਨਿਜੰ ਸੀਸ ਦੈਕੈ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰੀ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਮੁਰਾਰੇ । ਕੀਏ ਦੁਸ਼ਟ ਨਾਸੰ ਸਭੈ ਸੰਤ ਪਾਰੇ ॥ ਦੀਓ ਗਜ਼ਾਨ ਖੜਗੀ ਕੀਓ ਮੋਹ ਨਾਸੰ । ਕੀਓ ਪਾਰ ਗਾਮੀ ਭਵੰ ਤਾਪ ਖਾਪੰ ॥ ੫ ॥ ਸਭੈ ਸੰਤ ਉਬਾਰੀ ਸਦਾ ਸਾਂਤਿ ਰੂਪੰ । ਨਮੋ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਨਮੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੰ ॥ ਨਮੋ ਸਿਧਿ ਦਾ ਬੁਧਿ ਦਾ ਦੇਵ ਭੇਸ਼ੰ ॥ ਜਿਨੈ ਸਜ਼ਾਰ ਜਾਤੰ ਕੀਏ ਸਿੰਘ ਭੇਸੰ ॥ ੬ ॥ ਨਮੋ ਨਾਥ ਪੂਰੇ ਸਦਾ ਸਿਧ ਕਾਮੰ । ਜਿਨੈ ਪਾਲਜ਼ੋ ਹਿੰਦ ਕੋ ਧਰਮ ਦਾਮੰ । ਸਾਹਾਨ ਸਾਹੋ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਜੰ । ਨਮਾਮਿ ਸਦਾ ਸਰਬ ਦਾ ਸੁਭ੍ ਸਾਜੰ ॥ ੭ ॥ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੂਪੰ ਸਦਾ ਨਿਰ ਵਿਕਾਰੰ। ਨਿਰੰਜਨੰ ਨਾਕ ਨੇਤ੍ਰੀ ਦਯਾਰੰ ॥ ਅਜੇਯੰ ਅਭੇਯੰ ਅਜੋ ਨੀ ਅਜ਼ਾਲੰ । ਨਮਸ੍ਤਜ਼ੰ ਨਮਸ੍ਤੁਜ਼ੰ ਨਮਸ੍ਤੁਜ਼ੰ ਅਕਾਲੰ ॥ ੮ ॥

ਚੌਪਈ—ਜੋ ਇਹੁ ਕਥਾ ਸੁਨੈ ਅਰ ਗਾਵੈ । ਪਾਪ ਤਾਪ ਭਜਹਰਿ ਪੁਰਿ ਜਾਵੈ ॥ ਪੁਤ੍ ਪੋਤ੍ ਪੁਨ ਧਨ ਅਰ ਧਾਨਾ ॥ ਤਿਹ ਗ੍ ਹੋਹਿ ਨਵੰਨਵ ਨਾਨਾ ॥ ੯ ॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰੁ ਅਸ੍ਤੁਕ ਸਦਾ ਜੋ ਨਰ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ ।
ਕਾਟ ਬੰਧ ਹਰਿ ਪਦ ਲਹੈ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਸਦਾਇ ॥ ੧੦ ॥

ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਤਤ੍ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਨਿਸੰਸੈ ਹੋਕੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਹੂਏ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਾਂਚੋ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਜ਼ੋਂ ਕਾ ਆਇਕੇ ਬਦਲਾ ਲੇਤੇ ਭਏ । ਚਲਤੀ ਵਾਰ ਬੰਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਵਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਅਰੇ ਬੰਦੇ ਜਿਤਧਾ ਕਾਲ ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਰਖਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸੰਗ ਨ ਕਰੈ ਗੋ ਔ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਤੂੰ ਆਪ ਕੂੰ ਗੁਰੂ ਨ ਸਦਾਵੈ ਗੋ । ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਤੇਰੇ ਤੇਜ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਔ ਤੁਝ ਕੂੰ ਕੋਈ ਨ ਮਾਰ ਸਕੈ ਗੋ । ਜਬ ਤੂੰ ਆਪ ਕੂੰ ਗੁਰੂ ਕਹਾਵੈ ਗੋ ਔ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸੰਗ ਕਰੈ ਗੋ ਤਬ ਮਾਰਜ਼ੋ ਜਾਇਗੋ । ਔ ਪਰਮ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰੇ ਥੇ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋ ਐਸੋ ਬਚਨ ਹੁਆ । ਐ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਮਨੇ ਬੰਦੇ ਕੇ ਸਾਥ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸਾਥ ਰਹਣਾ ਕੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਏਹ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬੇ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਮੈ ਗੁਰੂ ਹੂੰ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਨਹੀ ਕਹੇਗੋ । ਜਬ ਇਸ ਨੇ ਆਪ ਕੂੰ ਗੁਰੂ ਸਦਾਯਾ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਇਸ ਕਾ ਸਾਥ ਛੋਡ ਦੇਨਾ ਹਮ ਸਦਾ ਤੁਮਾਰੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔ ਏਹ ਤਬ ਮਾਰਜੋ ਜਾਇਗੋ। ਪੁਨਾ ਰਾਜ ਰਿਖਿ ਭਾਈ ਟੈਹਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰੁਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੂੰ ਵਿਦਾ ਦੇਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸਕੀ ਓਰ ਤੋਰ ਦੇਤੇ ਭਏ । ਏਹੁ ਦੋਨੋ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਚੰਦ੍ਰਭਾਗਾ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਕਾਦਰਾਵਾਦ ਨਗਰ ਮੈ ਆਇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵਤੂ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸਿਖਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੂ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਰਨੰ ਨਾਮ ਖੋੜਸੋ ਅਧਜ਼ਯਃ ॥ ੧੬ ॥

ੴ ੩੩ ਸਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੭ ਅਧਜਾਯ

ਓ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਅਜ ਅਦ੍ਵੈ ਅਚਲ ਅਨਾਸ ॥ ਨਿਤ ਵਿਭੂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੧ ॥ ਜਹ ਜਾਨੈ ਬਿਨ ਜਗਤ ਭ੍ਰਮ ਭਾਸਤ ਸਿੰਧੁ ਸਮਾਨ ॥ ਜਾਨੈ ਗੋਪਦ ਤੁਲਹ੍ਵੈ ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਭਗਵਾਨ ॥ ੨ ॥ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿ ਜਾਕੋ ਬਾਕਜ ਬਿਲਾਸ ॥ ਸਕਲ ਵੇਦ ਵੇਦਾਂਤ ਪੁਨ ਬੰਦੋਂ ਤਹਸੁਖ ਰਾਸ ॥ ੩ ॥ ਸੋਃ—ਮੂਕ ਹੋਤ ਵਾਚਾਲ ਜਾਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਲਵਲੇਸਤੇ। ਸਦਾ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਬੰਦੋ ਸਿੰਘ ਖੁਦਾਇ ਜੂ ॥ ੪ ॥ ਕਾਮਦੇਵ ਅਨੁਰੁਧ ॥ ਕ੍ਰਿਸ਼ੰਚਦ ਬਲਦੇਵ ਜੂ ॥ ਚਿਤ ਅਹੰ ਮਨ ਅਰਬੁਧਿ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਪਹਿਚਾਨਜੈ ॥ ੫ ॥ ਸੇਸ ਸ਼ੰਖ ਅਰ ਚਕ੍ਰ ਪੁਨ ਸ੍ਵੰਯ ਪ੍ਰਭੂ ਪਹਚਾਨ ॥ ਪੂਰ ਰਹਜੋ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਭਗਵਾਨ ੬ ॥ ਰਾਮ ਲਖਨ ਅਰ ਭਰਤ ਪੁਨ ਸਤ੍ਰੁਹਨਨ ਸਮੁਦਾਇ। ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਹੈ ਅਵਤਰਜੋ ਸੰਤਨ ਹੇਤ ਸਹਾਇ ॥ ੭ ॥ ਸੰਤਨ ਹੇਤ ਸਹਾਇ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਅੰਗਦ ਗੁਰੂ ॥ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਹਾਇ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਅਵਤਾਰ ਹੋਰ ॥ ੮ ॥

ਦੋਃ—ਅਮਰ ਦਾਸ ਗੁਰੁ ਰੂਪ ਧਰ ਰਾਮ ਦਾਸ ਗੁਰੁ ਮਾਨ ॥ ਚਾਰੋ ਕੋ ਸਮੁਦਾਯਹ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਪਹਚਾਨ ॥ ੯ ॥ ਤਿਮ ਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੂ ਭਾਗ ਹਰੀ ਭਗਵਾਨ ॥ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਖੁਦਾਇ ਹਰਿ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਪਹਚਾਨ ॥ ੧੦ ॥

ਸੋਃ—ਯੋਗ ਗਜਾਨ ਅਵਤਾਰ ਵਾਮਦੇਵ ਜਿਮ ਗਰਭ ਗਤ ॥ ਤਪੋ ਗਜਾਨ ਅਵਤਾਰ ਤਿਮ ਗੁਰੁ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੂ ॥ ੧੧ ॥ ਜਹ ਸਮ ਜਗ ਨਹ ਆਨ ਪਰਮਪੁਰਖ ਪ੍ਰਬੀਨ ਅਤਿ ॥ ਭਾਗ ਹਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮੋ ਤਹ ਚਰਣ ਯੁਗ ॥ ੧੨ ॥ ਵਾਮਦੇਵ ਜਿਮ ਗਰਭ ਗਤ ਯੋਗ ਗਜਾਨ ਅਵਤਾਰ। ਤਿਮ ਗੁਰੁ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੂ ਤਪੋ ਗਜਾਨ ਅਵਤਾਰ ॥ ੧੩ ॥ ਤਾਹਿ ਜਨਮ ਪਰਸੰਗ ਬਰਨੋ ਹਿਤ ਚਿਤ ਲਾਇਕੈ ॥ ਸਦਾ ਸਹਾਈ ਸੰਗ ਦੀਜੈ ਬੁਧਿ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਭੂ ॥ ੧੪ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਉਥਾਨਕਾ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਸੀਸ ਪੈ ਧਾਰਕੇ ਰਾਜ ਰਿਖਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਬਖਸ ਸਿੰਘ ਤੇ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋਨੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ ਕੀ ਓਰ ਪ੍ਰਸਥਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਔਰ ਚੰਦ੍ ਭਾਗਾ ਨਦੀਂ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਕਾਦਰਾਵਾਦ। ਨਗਰ ਮੈ ਜਾਇ ਰਹਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਰਤਤੇ ਭਏ ॥ ਸਵਾ ਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਚੰਦ੍ ਭਾਗਾ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰ ਕੇ ਮੰਗਲ ਮੈ ਸਗਰੇ ਦਿਨ ਰਹਬੋ ਕਰੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ । ਤਪ ਕਰਤਜੋਂਕੂੰ ਕਿਤਨਾਕ ਜਬ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਜਾਤੋ ਭਯੋ ਤਬ ਏਕ ਛਤ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਕੰਨਜਾ ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਜੋਗ ਹੋਈ ੨ ਥੀ ॥ ਤਿਸ ਸਿਖ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡੀ ਚਿੰਤਾ ਰਹੇ ਕੇ ਕੋਈ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਵਾਰੋ ਜਪੀ ਤਪੀ ਜਤੀ ਸਤੀ ਹਠੀ ਭੇਜਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਿੰਘ ਹੋਵੇ ਤਬ ਉਸਕੋ ਅਪਨੀ ਕੰਨਜਾਂ ਕੋ ਪਾਲਿ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਾਉ ਜੋ ਉਸਕੀ ਸੰਤਾਨ ਉਤਮ ਹੋਵੇ ਤਬ ਹਮਾਰੀ ਕਈ ਕੁਲੋਂ ਕੋ ਉਧਾਰ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਐਸੇ ਚਿੰਤਾ ਕਰਕੇ ਬਜਾਕੁਲ ਵਹੁ ਸਿਖ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਜੈਸੇ ਵੇ ਸੰਜਮੀ ਨੇਮੀ ਧਰਮੀ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਸੂਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਤੇ ਥੇ ਤੈਸੇ ਉਸ ਕੋ ਕੋਈ ਮਿਲੇ ਨਹੀ ॥ ਤਬ ਕਈ ਦਿਨ ਸੇ ਇਨ ਕੋ ਧਰਮ ਸੁਧ ਆਚਰਣ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ਕੇ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਨੇਮ ਮੈ ਤੋ ਬਡੇ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਠ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬ੍ਰਿਧ ਹੈ ॥ ਅਛਾ ਔਰ ਤੇ ਕੋਈ ਐਸੇ ਪੂਰੇ ਪੁਰੁਖ ਹਮਾਰੀ ਨਿਗਾਹ ਚਢਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਚਲੋ ਇਨਹੀ ਕੂੰ ਕੰਨਜਾ ਦਾਨ ਦੇ ਦੇਵੈ ॥ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇ ਗਟੀ ਗਿਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਤਹਾਂ ਚਲੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਜਹਾਂ ਮਹਾਂ ਘੋਰ ਬਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸਥਿਤ ਥੇ ॥ ਜਾਇਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਆਪ ਮੇਰੀ ਕੰਨਜਾ ਕਾ ਪਾਣੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੋ ਅਪਨੇ ਚਰਣੋ ਕੀ ਤਿਸਕੋ ਦਾਸੀ ਬਨਾਵਹੁ ॥ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਗੁਰ ਬਖਸ-ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜ਼ੋ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਹਮਤੋ ਅਬ ਅਪਨੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਮੈ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਗਰੇ ਮੈ ਫਾਸੀ ਡਾਰ ਕੇ ਕਿਉ ਦੁਖ ਦੇਤੋ ਹੈਂ ॥ ਦੂਸਰਾ ਹਮ ਬ੍ਰਿਧ ਹੈਂ ਜਾਹੁ ਕੋਈ ਕੰਨਜਾ ਕੇ ਵਰ ਕੇ ਯੋਗ ਆਛੋ ਜ੍ਵਾਨ ਸੁੰਦਰ ਲਰਕੋ ਦੇਖ ਲੈ ਹਮ ਕੋ ਦੁਖ ਨ ਦੇਹੁ ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਸਿਖ ਨੇ ਕਹਜੋ ਜੀਕੇ ਮੁਝਕੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਆਪ ਕੂੰ ਹੀ ਕੰਨਜਾ ਦੇਨੇ ਕੂੰ ਪ੍ਰੇਰਤੇ ਹੈਂ ਮੈ ਕਜਾ ਕਰੂੰ ਮੁਝਕੂੰ ਇਸ ਸਮੈ ਸੁੰਦਰ ਧਰਮਾਤਮੋ ਨਹੀ ਲਭਤੋ ਹੈਂ ॥ ਯਾਂਤੇ ਆਪਹੀ ਅਬ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਕੂੰ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੂ ਕੇ ਬਚਨ ਚਿਤਾਰ ਕੇ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਗੁਰ ਬਖਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਅਛਾ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਜਿਉ ਤੇਰੀ ਮਰਜੀ ॥ ਤਿਸ ਸਿਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਰਾਜਰਿਖੀ ਗੁਰੁ ਬਖਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਸਿਖਕੀ ਕੰਨਜਾ ਸਾਥ ਵਿਵਾਹੁ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੋਈ ਸਾਲ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਤੀਨ ਬਾਲਕ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੇ ਮਨ ਮੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਨੰਦ ਹੋਤ ਭਯੋ ॥ ਔ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਬੇਦ ਕੀ ਵਿਧਿ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਤਿ ਕਰਮ ਨੰਦੀ ਮੁਖ ਸ੍ਰਾਧ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ੪੦ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨ ਕੇ ਬਾਦ ਸੁਧਿ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਬਾਲਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਰਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਵਾਜ ਲੈਕੇ ਧਰਤੇ ਭਏ ॥ ੧ ॥ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਹਰਜਸ-ਰਾਇ ਸਿੰਘ ॥ ਆਗੇ ਭਾਈ ਹਰਿਜਸ ਰਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦੋ ਪੁਤ੍ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਔ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ਦੋਨਹੁ ਰਾਜਾਤ ਗੋਯ ਦੋਨੋ ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਦੋਨੋ ਸਰਬਗਜ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਜ ਸਰਬ ਨਿਧਜਾਂ ਰਿਧਜਾਂ ਸਿਧਜਾਂਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਮਾਲਕ ਦੋਨੋ ਰਾਜਾ ਯੋਗੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਦੋਨੋ ਹੀ ਪਰਮ ਵਿਰਕ੍ਰ ਦੋਨੋ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਦੋਨੋਂ ਸਰਬ ਸਕ੍ਰੀਮਾਨ ਦੋਨੋ ਮੂਰਤੀ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਦੋ ਪਰਤੀਤ ਹੋਵੈ ਵਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈਂ ਦੋਨੋ ਕਰੁਣਾ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਦੋਨੋ ਕਲਾਨਿਧਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਦੋਨੋ ਮੈਤ੍ਰੀ ਮੁਦਿਤਾ ਕਰੁਣਾ ਉਪੇਖਜਾਆਦੀ ਸਮਸ੍ਤ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਕਾ ਆਧਾਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਦੋਨੋ ਵੈਰਾਗ ਔ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪ ਹੈਂ ਕਿਧੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਔ ਲਛਮਨ ਰੂਪ ਹੈਂ ਕਿਧੋਂ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਚੰਦ ਬਲਰਾਮਜੀਹੈਂ ॥ ਅਨੰਤ ਗੁਣੋ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਹੈਂ । ਮੇਰੀ ਰਸਨਾ ਏਕ ਹੈ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਗੁਣ ਅਨੰਤ ਹੈਂ ਜਿਨਕੇ ਗੁਣੋਂ ਕਾ ਅੰਤ ਸ਼ੇਸ ਸਾਰਦਾ ਨਾਰਦਾਦਕ ਭੀ ਨਹੀ ਪਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਤੋ ਪੁਨਾ ਮੈ ਅਤਿ ਅਲਪ ਬੁਧਿਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਬਾਲਕ ਏਕ ਰਸਨਾ ਕਰਕੇ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਥਨ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੋਂ ॥ ਉਨ ਦੋਨੋ ਸਹੋਦਰੋਂ ਮੈਸੇ ਤਾਵਦ ਅਲਪਸੀ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ-ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਤਾ ਹੂੰ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਹੈ ਗੇ ਕਾਹਤੇ ਵੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਹੈ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼ਰੀਰ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਮਨਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛੋਟੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਅਬ ਈਂਹਾਂ ਤਾਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਨੇ ਕੀ ਜਰੂਰੀ ਪ੍ਰਥਮ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸ਼ੂਚੀ ਕਟਾਹ ਨਜਾਯ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਅਲਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਮਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸਮੁਦ੍ਵਤ ਮਸਤ ਸਭਾਵ ਇਸਥਤ ਸਦਾ ਰਹੈ । ਔ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਸਦਾ ਹਾਸਜ ਬਿਲਾਸ ਕੀਆ ਕਰੈ । ਜੈਸੇ ਸੁਥਰਾਸਾਹ ਸਾਹਿਬ ਦਸਮੇਸ ਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਸਾਥ ਹਸਜ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੋ ਰਹਤੋ ਥੇ। ਸੋ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਿਲਾਸ ਪੂਰਬਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਸਦਾ ਹੀ ਮੌਨ ਚੁਪਕੇਸੇ ਰਹਤੇ ਹੋ ਅਨਜ ਅਗਜਾਨੀ ਜੀਵੇਂ ਕੇ ਸਮ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੋ ਇਸਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕੇ ਆਪ ਕੋ ਯਥਾਰਥ ਬੋਧ ਨਹੀ ਹੈ। ਐਸੇ੨ ਬਿਲਾਸ ਸਹਤ ਸੰਤ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸ਼ੁਣਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸ਼ੰਗ ਬਦਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਕਜ਼ਾ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਜ਼ਾਨ ਪਦਾਰਥ ਸ੍ਰੂਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸਯ ਹੈ ਰੇ ਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸਜ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਗਜ਼ਾਨ ਸ੍ਰੂਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਆਪ ਕੈਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਕੇ ਏਹੁ ਅਗਜਾਨੀ ਹੈਂ ਔ ਹਮ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਹੈ ਆਪ ਗਜ਼ਾਤਾ ਗਜ਼ਾਨ ਗਜ ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਜਬਰਨ ਬਨਾਇ ਜਾਤੇਹੋ ਦ੍ਵੈਤ ਖੜੀ ਕਰੀ ਜਾਤੇ ਹੋ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਗਜ਼ਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇ ਕਜਾ ਬਹੁਤਾ ਨਾਚਨੇ ਟਪਨੇ ਹਸਨੇ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਗਜ਼ਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤ ਹੈ ਮੌਨ ਰਹਣੇ ਸੇ ਕਜਾ ਅਗਜਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋ ਹੈ। ਗਜ਼ਾਨ ਤੋ ਸ੍ਰੂਯੰ ਜੋਤੀ ਸ੍ਰੂਪਰਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਦ੍ਵੈਤ ਗੰਧ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪੁਨਾ ਗਜ਼ਾਤਾ ਗਜ਼ਾਨ ਗੇਯ ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਕੈਸੇ ਬਨੇ ਇਤਿ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇਐਸੇ ਉਦਾਰ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤਿ ॥ ੧ ਏਕ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਦਿਵਾਨ ਲਾਗ ਰਹਜੋ ਥੋ ਚਾਰੋ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਬੇਦੀ ਸੋਢੀ ਤਿਹੁਲ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਬੈਠੇ ਥੇ ਭਥਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਛਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਸੂਦ੍ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋ ਕੇ ਰਹੀਸ ਬਡੇ ੨ ਧਨਾਢਜ਼ ਤਥਾ ਬਡੇ ੨ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਸ਼ਸਤ੍ ਬਸਤ੍ ਕਸੇ ਹੁਏ ਬੈਸੇ ਹੈ ਔ ਚਾਰੇ ਓਰਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਆਇਬੋ ਕਰਤੀ ਹੈ ਸੁਖਨਾਕੀ ਭੇਟੈ ਬਹੁਤ ਹਜਾਰੋ ਚਢ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਡੋ ਤੇਜ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਹਤ ਤਿਸ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਮਾਨੋ ਤਿਸ ਦੇਵ ਸਭਾਕੇ ਮਦੇ ਇੰਦ੍ਰ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ। ਤਿਸੀ ਸਮੇਂ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਂਝੇ ਕਾ ਸ੍ਰਂਗ ਲੈਕੇ ਆਜਾਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਨਾਣ ਹਜੂਰਕੋਂ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਭ ਸਭਾ ਵਾਸਜੋ ਕੇ ਆਗੇ ਅਨਾਮਿ ਕਾ ਅੰਗੁਲੀ ਭ੍ਰਮਾਇਕੇ ਝਟਪਟ ਸਭਾ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰਪਰ ਆਇ ਬੈਠੇ ਜਬ ਕਬੀ ਸਭਾਮੈ ਆਤੇ ਥੇ ਤਬ ਐਸੇ ਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਮੌਜ ਮੈ ਆਏ ਹੁਏ ਏਕ ਛਿਨ ਮੈ ਸਭ ਕੇ ਆਗੇ ਫਿਰ ਜਾਵੈ ਪੁਨਾ ਸਭਾ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਰ ਜਾਇ ਬੈਠੇ। ਜੋ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਰੁਪਯਾ ਮੋਹਰ ਬਸਤ੍ ਭੇਟਾ ਲੈਕੇ ਆਵੇ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰੈ ਕੇ ਭਾਈ ਜੋ ਕੁਛ ਭੇਟਾ ਧਨ ਲੈ ਆਯਾ ਹੈ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਓਰ ਅੰਗੁਲੀ ਕ਼ਰਕੇ ਬਤਾਇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਵੈ ਜਾ'ਹੁ ਭਾ'ਈ ਕਉਡਜਾਂ ਕਾ ਗੁਰੂ ਅਉ ਬੈਠਹਈ ਜੇ ਕੁਛ ਖਾ'ਣੇ ਪੀਨੇ ਕੀ ਵਸਤੁ ਲਜਾਯਾ ਹੈ ਤਬ ਲਜਾਉ ਈਂਹਾਂ ਧਰਦੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਪੂਛੇ ਕੇ ਤੂੰ ਰਾਂਝਾ ਹੈਂ ਤਬ ਕਹੈਂ ਕੇ ਹਾਂ ਹਮ ਰਾਂਝਾ ਹੈਂ ਤਬ ਵੇ ਪੂਛੈਂ ਕੇ ਜੇ ਤੂੰ ਰਾਂਝਾ ਹੈਂ ਤਬ ਤੇਰੀ ਹੀਰ ਕਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਓਰ ਹਾਥ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਕਹੈ ਕੇ ਵੇ ਦੇਖੋ ਹਮਾਰੀ ਹੀਰ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਬੀ ਲੈਲੀ ਮੰਜਨੂ ਕਾ ਕਬੀ ਮਿਰਜੇ ਕਾ ਸੋਰਠਾ ਬੀਜਾ ਕਾ ਮਨਸੂਰਕਾ ਸੰਮਸ ਤੌਰੇਜਕਾ ਕਬੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਬਨਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀਕੋਪ੍ਰਸੰਨਕੀਬੋਕਰੈਂਆਪਆਸ਼ਕਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਅਪਨੋ ਮਸ਼ੂਕ ਮਾਨਤੋ ਭਯੋ। ਕਬੀ੨ ਮੌਜ ਮੇ ਮਸਤ ਹੂਏ ਹਜੂਰਕੇ ਸਨਮੁਖਐਸੇ੨ ਭੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਨੇ ਹਮਾਰਾ ਸ਼ਰੀਰ ਛੁਡਾ ਦੇਨੋ ਹੈ ਔ ਹਮਨੇ ਤੁਮਾਰੀ ਛਾਤੀ ਪਰ ਚਢ ਕੇ ਮੂਤਨੋ ਹੈ ਐਸੇ ਭਾਵੀ ਸੂਚਨ ਕਰਬੋ ਕਰੈਂ॥ ਏਹ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਮੀਕਾ ਔਰ ਔਰ ਸਿਖੋ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾ'ਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀਉਤੂ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਗਜ'ਤ ਗੋਜ ਪੁਰਖਕੋ ਆਰ੍ਹ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕਾ ਨ ਚਾ'ਹਜੇ ਆਗ੍ਹ ਨਾਂਮ ਹਠ ਕੋ ਹੈ॥ ਕਾ'ਹਤੇ ਹਠ ਆਸਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਰਾ'ਜਾ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕਾ ਸਿਰਦਾਰ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਸੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਤਥਾ ਹੀ ਹਠ ਕਰਿ ਮਰੈ ਨ ਲੇਖੈ ਪਾਇ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ਲੋਭ ਹਠ ਮੋਹ ਨ ਮਨ ਸਿਉ ਲਿਆਵੈ॥ ਤਬ ਹੀ ਆਤਮ ਤਤ ਕਹ ਦਰਸੈ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਕੈ ਪਾਵੈ ਇਤਜਾਦਿ ਕਾਹਤੇ ਯੇ ਆਗ੍ਹ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਦੁਖੋਂ ਕਾ ਹੇਤੂ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਗਜਾਤ ਗੋਯ ਸ੍ਰਤ ਪੁਰਖ ਕੋ ਹਠਾਦੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕਾ ਸਰਬ ਥਾ ਤਜਾ'ਗ ਕਰਣਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਚਾ'ਲ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੋਹਣੀ ਮੇਹੀਵਾਲ ਕਾ ਕਬੀ ਸ਼ੀਰੀ ਫਰਜਾਦ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਲਜਾਬੋ ਕਰੈ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਸਤ ਪਣੇ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤੇ ਭਏਤਬ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯਮਰਾਜ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਲਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਔਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਿਖ ਤਿਨਕੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਯਮਦੂਤਾਂ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਧਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀਮਨਸਾ-ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਦੀਵਾਨ ਕੇ ਦਰਵਜੇ ਕੀ ਓਰ ਗਈ ਤਬ ਦੀਵਾਨ ਕੇ ਬਾਰ ਆਗੇ ਬਹੁਤ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੀ ਭੀੜਾ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ਅਰ ਯਮਰਾਜ ਔ ਯਮਦੂਤੋਂਕੇ ਸ੍ਵਾਂਗ ਬਹੁਤ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਆਏ ਔ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕੁਲਾ ਹਲਕੇ ਸਬਦ ਸ੍ਰਵਣ ਗੋਚਰ ਹੂਏ ਤਬ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਕੇ ਯੇਹ ਕੌਨ ਹੈ॥ ਤਬ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਅਰਜ ਕੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾ'ਹਜੀ ਏਹੁ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਯਮਰਾਜ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਆਪਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਲਜਾਏਹੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਬ ਹਜੂਰ ਨੇ ਕੌਤਕ ਲੀਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਐਸੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਸੇ ਅਥਵਾ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਅਰਥ ਬਚਨ ਕੀਆ ਇਸ ਵਕਤ ਹੈ ਵੋ ਕੋਈ ਜੋ ਇਨ ਸ੍ਵਾਂਗਧਾਰਜੋਂ ਪਰ ਹਲਾ ਕਰੇ ਇਤਨੀ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਭੂਤਨਜੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਿੰਘ ਮਾਰਣੇ ਲੀਏ ਉਠ ਦੌੜੇ ॥ ਜਬ ਮਾਰ ਪਰਨੇ ਲਾਗੀ ਤਬ ਸਾਥ ਕੇ ਤੋ ਭਾਗ ਗਏ ਔ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘਜੀ ਪਦਮਾਸਨ ਬਾਂਧ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਲਾਗੀਮਾਰ ਹੋਣੇ ਇਤਨੇ ਮੈ ਏਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਪੁੜਪੁੜੀ ਮੈ ਗੋਡੇ ਕਾਂ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੀਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸੀਸ ਕਾ ਖੋਪਰ ਯਾਨੇ ਸਾਂਸ ਕੇ ਉਪਰ ਸੇ ਉਤਰ ਗਿਆ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੇਰੁਵਤ ਅਚਲ ਪਦਮ ਆਸਨ ਬਾਂਧੇ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਬੜਾ ਹਾਹਾਕਾਰ ਸਬਦ ਹੂਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕ੍ਰੋਪ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜਾਹੁਰੇ ਪਿਸਾਚੋ ਹਮਨੇ ਤੋ ਕੌਤਕ ਕੇ ਲੀਏ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਬਚਨ ਕੀਆ ਥਾ ਕੇ ਹੈ ਕੋਈ ਏਹ ਤੋ ਹਮ ਨੇ ਨਹੀ ਕਹਜੇ ਥੇ ਕੇ ਸੰਤਕੋ ਮਾਰੋ ॥ ਤੁਮਨੇ ਤੋ ਹਮਾਰੀ ਖੇਲ ਹੀ ਬਿਗਾਰ ਦਈ ਹੈ ॥ ਏਹ ਬੜੇ ਮਹਾਪੁਰਖ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਥੇ ਤੁਮਾਰਾ ਕਜ਼ਾ ਲੇਤੇ ਥੇ ਜਾਹੁਰੇ ਪ੍ਰੇਤੋ ਏਹੁ ਤੁਮਨੇ ਕਜ਼ਾ ਕੀਆ ਜੋ ਮਹਾਪੁਰਖ ਕੋ ਮਾਰ ਡਾਰਾ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰਾਪ ਰੂਪ ਕਹਕੇ ਆਪ ਸਾਹਿਬ ਬੜੋ ਵੈਰਾਗ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ ਬੜੇ ਆਦਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਭੋਗ ਪੁਵਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਿਸ ਸਿਖ ਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸੀਸ ਮੇ ਗੋਡੇ ਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੀਓ ਥੋ ਉਸ ਕੇ ਗੋਡੇ ਮੈ ਬਡੀ ਜਬਰ ਪੀੜਾ ਕੀ ਕਰਕ ਠਹਰ ਜਾਤੀ ਭਈ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ॥ ਕਿਉਨਾ ਐਸੇ ਦੁਸ੍ਟ ਕੋ ਐਸੀ ਸਜਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਐਸੇ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਹਤਜਾ ਕਰ ਡਾਰੀ ॥ ਜੈਸੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸਾਥ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕਤਲ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪਾਪ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਸੌ ਗੁਣ ਅਧਿਕ ਪਾਪ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਛਡਾਨੇ ਸੇ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਭੀ ਹੈ ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਮਹਾ ਹਤਜ਼ਾਰਾ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਮਾਰਾ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਰਾਜ ਤੇ ਹੀਨ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਦੁਖੀਆ ਅਰ ਦੀਨ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ॥ ਪੁਨਾ ਹਜੂਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੀ ਵਹੁ ਸਿਖ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਗੋਡੇ ਪਰ ਚਰਣ ਦਾਸੀ ਛੁਹਾਵੋ ਜੋ ਯੇਹ ਦਾਰਣ ਦਰਦ ਮਿਟਜਾਵੇ ਤਿਸ ਸਿਖ ਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਤ੍ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਲੈ ਭਾਈ ਏਕ ਵਾਰ ਕਜ਼ਾ ਭਾਵੇ ਸੌ ਵਾਰ ਹਮਾਰੀ ਚਰਣ ਦਾਸੀ ਛੁਹਾਇ ਲੇ ਯੇਹ ਤੁਮਾਰੇ ਗੋਡੇ ਕੀ ਆਂਖ ਕਾ ਦਰਦ ਨਹੀ ਜਾਵੇਗਾ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸੰਤ ਕੀ ਮਾਰੀ ਕੋ ਹਮ ਨਹੀ ਨਿਵਾਰ ਸਕਤੇ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਾ ਥਾਉ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਭਾਵੈ ਤਾ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥ਇਤਿ

ਇਸ ਓਰ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਿਤ ਹੋਬੋ ਕਰੇ ਥੇ ਤਥਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਭਤੀਜੇ ਬਾਬਾ ਕਾਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਮੇ ਪੁਤ੍ਰ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਵੋ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਾ ੪੦ ਦਿਨਕਾ ਹੁਆ ਤਬ ਤਿਸ ਕੀ ਮਾਤਾ ਸੁਧੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੋ ਸੁੰਦਰ ਬਸੁਰ ਭੂਖਣ ਪਹਰਾਇਕੇ ਦੀਵਾਨ ਲਗੇਕੇ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਭੇਜਦੀਆ। ਜਬ ਹਜੂਰ ਆਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਤਿਸ ਬਾ-ਲਕ ਕੋ ਗੋਦ ਮੈ ਬੈਠਾਇ ਲੀਆ ਜਬ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਬੀਤਜਾ ਤਬ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਹੀ ਮੂਤ੍ ਕਰ ਦੀਆ ਔਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਛਾਤੀ ਔ ਦਾੜੇ ਕੇ ਉਪਰ ਹੋਕੇ ਪਸਚਮ ਕੀ ਓਰ ਗਿਰਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਹਸਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਨ ਟਲਜੋਂਨਾ ਅਪਨੇ ਹਠਤੇ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਰਹਜੋ ਅਰ ਵੋ ਬਾਲਕ ਭੀ ਆਗੇ ਸਿਧ ਪੁਰੁਖ ਜੈਸੇ ਮਸਕ ਕਾ ਮੁਖ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਯਾ ਜਾਵੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮੂਤ੍ ਸੇ ਹੀ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਾਰੇ ਵਸਤ੍ ਤਰ ਕਰ ਦੀਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਲੇਹੁ ਸੰਤ ਜੀ ਆਪਕੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਹਮਨੇ ਪੂਰਨ ਕਰ ਦਈ ਹੈ ਅਬ ਜਾਵਹੁ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਬਿਰਾਜ ਕੇ ਖੇਲੋ ਬਿਗਸੋ ਆਨੰਦ ਸੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿਖੋ ਕੇ ਹਾਥ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਅਪਨੇ ਅੰਤਹ ਪੁਰ ਮੈ ਭੇਜ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਆਪ ਜਲੇ ਬਸਤ੍ ਇਸਨਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਤਿਸ ਬਾਬੇ ਕਾਨਸਿੰਘ ਕੇ ਬੇਟੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਕੇ ਹਜੂਰ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਲੈਜਾਇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਬਦ ਕੀ ਅਵਾਜ ਸੇ ਬਾਬਾ ਤਖਤ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਰਾਖਜਾ ॥ ਜਬ ਵੋ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਾ ਸਾਤ ਆਠ ਸਾਲ ਕਾ ਹੁਆ ਇਧਰ ਜਿਸ ਸਿਖ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਿਰ ਮੈ ਗੋਡੇ ਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੀਆ ਥਾ ਵੋ ਸਿਖ ਮਹਾ ਮਹਾ ਦੁਖੀ ਔ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਰੋਂ ਕੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਆ ਕਰੇ ਕੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਮੇਰੀ ਹਰੋ ਬਿਪਤ ਜਨ ਕਰਹੁ ਸਮਾਈ ॥ ਯਾਤੋ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅੰਤ ਹੋਜਾਵੈ ਯਾ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇਗੋਡੇਕੀ ਪੀੜਾਹਟਾਵਹੁ ਇਸਕਾਉਤ੍ ॥ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਉ ਅਉਰ ਨਾ ਰਾਖਨ ਹਾਰ ॥ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਭਾਵੈ ਤਾ ਲਏ ਉਬਾਰ ॥

ਭਾਈ ਹਮਰੇ ਤੋ ਕੁਛ ਅਧੀਨ ਨਹੀ ਹੈ ਸੰਤ ਕੀ ਮਾਰੀ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਰਖ ਨਹੀ ਸਕਤੋ ਹੈ ਸਾਖਜਾਤ ਈਸ੍ਵਰ ਭੀ ਨਹੀ ਰਾਖ ਸਕਤੋ ਹੈ ਤਬ ਹਮ ਕੌਨ ਚਾਟਨਾ ਮੈ ਹੈਂ॥ ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ। ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਆਪਹੀ ਈਸ੍ਵਰ ਹੋ ਆਪ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਆਪ ਕਿਉ ਵਲਾਉ ਕਰਤੇ ਹੋ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ–ਹੇ ਸਿਖ ਜੇ ਹਮ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈਂ ਤੋ ਹਮ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਹੈਂ ਹਮ ਸੰਤਨ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜਬਾਬ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ।। ਜਬ ਵੇ ਸੰਤ ਹੀ ਤੇਰੇ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰੈ ਤਬ ਬਚਾਇ ਲੇਵੈ ਤੁਝ ਕੋ ਹਮ ਨਹੀ ਬਚਾਇ ਸਕਤੇ ।।

ਸਿਖੋਵਾਚ–ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੇ ਸੰਤ ਤੋ ਮਰ ਗਏ ਹੈਂ ਅਬ ਮੈ ਉਨਕੋ ਕਹਾ ਖੋਜੋ ।। ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉ ਵਾਚ–ਹੇ ਸਿਖ ਬਤਾਇ ਤੋ ਹਮ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਆਗੇ ਬਖਸਣੋ ਉਨਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਵੋ ਹਮਾਰੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀ ਹੈ ।। ਸਿਖੋਵਾਚ ।। ਅਛਾ ਮਹਾਰਾਜ ਬਤਾਵੋ ਤੋ ਸਹੀ ਸੰਤ ਪਰਮ ਦਜ਼ਾਲੂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੇ ਉਨਕੋ ਭਾਵੇ ਤਾ ਬਖਸ ਲੇਵੇਗੇ ।।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ–ਹੇ ਸਿਖ ਵੋ ਜੋ ਬਾਲਕੋ ਸੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੋ ਖੇਲ ਰਹਜੋ ਹੈ ਏਹੁ ਤੁਮ ਕੋ ਸੰਤ ਹਤਜ਼ਾ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਖਸੇ ਤੋ ਬਖਸ ਸਕਤੋ ਹ ਏਹੁ ਉਸੀ ਸੰਤ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਬਖਸਨੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਜਾਇ ਕੇ ਤੂੰ ਤਿਸ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਆ ਕਰ।। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਤਿਸ ਬਾਬੇ ਤਖਤ-ਸਿੰਘ ਕੇ ਆਗੇ ਨਿਤ ਹੀ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਵੋ ਸਿਖ ਅਰਜ ਕੀਆ ਕਰੇ ਔ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਾ ਉਪੇਖਜ਼ਾ ਕਰ ਛੋਡੇ ਤਿਸ ਸਿਖ ਕੇ ਸਾਥ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਭੀ ਨ ਮਿਲਾਯਾ ਕਰੈ ਤਬ ਵਹੁ ਸਿਖ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਬਰਾਇ ਗਯੋ ਬਹੁਤ ਸੇ ਦਿਨਾ ਬੀਤ ਗਏ ਸਿਖ ਕੋ ਅਰਜ਼ਾ ਕਰਤਜ਼ਾਂਕੋ ਬੀਤ ਗਏ ।। ਤਬ ਏਕਦਿਨ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿਤ ਹੋਕ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਆਪਸ ਮੈ ਖੇਲ ਰਹੇ ਥੇ ਤਿਨ ਕੇ ਬੀਚ ਬਾਬਾ ਤਖਤ ਸਿਘ ਭੀ ਖੇਲ ਰਹੇ ਥੇ ।। ਅਤੀਵ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਬਾਬੇ ਭਖਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੈ ਉਸ ਸਿਖ ਨੇ ਪੁਨਾ ਅਰਜ ਕਰੀ ।। ਤਬ ਸੁਣਤੇ ਹੁਏ ਭੀ ਅਨਸੁਣੀ ਜੈਸੀ ਕਰਕੇ ਕਬੀ ਇਧਰ ਕਬੀ ਉਧਰ ਭਾਗ ਜਾਵੈ । ਵੋ ਸਿਖ ਵਿਚਾਰਾ ਦੀਨ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਖੜੋ ਰਹਜ਼ਾ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ।। ਤਬ ਏਕਵਾਰ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨੇ ਅਪਨੋ ਦਹਨੋ ਚਰਣ ਤਿਸ ਸਿਖ ਕੇ ਗੋਡੇ ਕੋ ਛੁਹਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਾਹੁਰੇ ਕਿਉ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਪਰਜ਼ਾ ਹੈ ।। ਐਸਾ ਕਹਕੇ ਭਾਗ ਗਏ ।। ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਕੇ ਚਰਨ ਛੋਹਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਤਿਸ ਸਿਖਕੇ ਗੋਡੇ ਕੀ ਪੀੜਾ ਨਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ।। ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ।।

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਾ ਥਾਉ ਕੋ ਨਾਹਿ ।। ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਭਾਵੇ ਤਾ ਓਹ ਭੀ ਗਤਿ ਪਾਇ।।੨।।

ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸਦੇਵ ਤਰੁ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸੇ ਪੂਃ ਸ੍ਰਃ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾਸਿੰਘਜੀਕੋਦੁਤੀਯ ਜਨਮ ਪ੍ਰਸੰਗਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਤਾਈਵੋ ਅਧਜ਼ਾਯ ੧

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੮ ਅਧਜਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਏਕ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਸੰਤ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋਨੋ ਸਹੋਦਰ ਚੰਦ੍ ਭਾਗਾ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਸੈਲ ਕਰਤੇ ੨ ਕੋਈ ਦਿਨ ਟਿਕ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਸੈਲ ਕਰਤਜਾਂ ਕੋ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਅਪਨੇ ਛੋਟੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸ੍ਰੀ-ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਚਲੋ ਭਾਈਆ ਜੀ ਆਜ ਵੀਜੀਰਾ ਵਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇਖ ਆਵੀਏ ॥ ਇਸ ਨਗਰ ਮੈ ਕੋਈ ਨੋਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲਾ ਭੀ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਤਥਾ ਅਸਤੁ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦੋਨੋ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਪੋਠਵਾਰੀਸਿਲਵਾਰਾਂ ਸ੍ਰੇਤ ਸੂਸੀ ਕੀਆ ਪਹਰ ਕੇ ਸਿਲਵਾਰ ਨਾਮ ਸੁਥਣ ਕਾ ਹੈ ॥ ਅਰ ਸੁੰਦਰ ਜਾਮੇ ਗਲੇ ਮੈ ਪਹਰੇ ਅਰ ਢਾਲ ਕੀ ਨਜਾਈ ਪੁਰਬੀ ਪਗੜੀਆਂ ਦੋਨੋ ਨੇ ਬਾਂਧਜਾਂ ਔ ਕਾਂਧਜੋਂ ਉਪਰ ਦੋਨੋ ਮਹਾ ਪੁਰਖੋਂ ਨੇ ਬਰੀਕ ਦੁਕੂਲ ਧਰਕੇ ਔ ਪਗ ਰਖਜਾਂ ਪਹਰ ਕੇ ਦੋਨੋ ਮਹਾਤਮਾ ਸਨੇ੨ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਏਕਵਾਰ ਨਗਰ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਕੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੈ ਬਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਪੂਰਬ ਕੀ ਓਰ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕਵਾਰ ਸਨੇ੨ ਪਛਮ ਕੀ ਓਰ ਚਲੇ ਆਏ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਏਕ ਦੋ ਵਾਰ ਇਧਰ ਉਧਰ ਬਿਚਰੇ ਜਬ ਸ਼ਹਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਵਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਸੇਕ ਬੇਸਜਾ ਥਾਲ ਪਤਾਸ਼ਾਂ ਕਾ ਭਰ ਕੇ ਔ ਏਕ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਰੇਤ ਬਸਤ੍ ਉਪਰ ਧਰਕੇ ਤਥਾ ਪਾਂਚ ਰੁਪੈ ਬਸਤ੍ ਕੇ ਉਪਨ ਧਰਕੇ ਐਸੇ ਨਜਰ ਭੇਟਾ ਲੈਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਆਗੇ ਆਇ ਕੇ ਦੋਨੋ ਮਹਾਰਾਜੋ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਆਗੇ ਖੜੀ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਦੇਵੀ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਆਗਾ ਮਾਰਗ ਰੋਕ ਕੇ ਕਿਉ ਖੜੋਤੀ ਹੈ ਔ ਕਜਾ ਜਾਨ ਕੇ ਆਗੇ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਜਰ ਭੇਟ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ਹਈ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਕੇ ਪੂਛੀ ਹੂਈ ਸਾ ਬੇਸਜਾ ਪੁਨਾ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੈ ਆਪ ਕੋਪਕੇ ਅਉਲੀਆ ਮਰਦ ਔ ਖੁਦਾ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਜਾਣ ਕੇ ਆਪਕੀ ਨਜਰ ਭੇਟ ਲੈ ਆਈ ਹਾਂ ॥

ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ—ਐ ਭਾਗਵਾਨ ਹਮਾਰਾ ਤੋ ਕੋਈ ਸੰਤਹੁ ਵਾਲੋ ਭੇਖ ਧਰਨ ਨਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਤੈਨੇ ਕੈਸੇ ਜਾਣ ਲੀਆ ਜੋ ਏਹ ਸੰਤ ਹੈ ॥ ਬੇਸਜਾਉਵਾਚ ॥ ਐ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਯਦਜਯਪਿ ਆਪ ਕਾ ਕੋਈ ਸੰਤਹੁਵਾਰੋ ਭੇਖ ਨਹੀ ਹੈ ਤਥਾਪਿ ਆਪਨੇ ਹੀ ਅਪਨੀ ਮੇਹਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤ ਖੁਦਾ ਲੋਕੋ ਕੇ ਪਹਚਾਨ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਮੁਝਕੋ ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਨਹੀ ਤਾ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕੋ ਕੇ ਪਛਾਨਨੇ ਕੀ ਮੇਰੇ ਮੈ ਕਹਾਂ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਮੇਰੇ ਜੈਸਜਾਂ ਔਰ ਅਨੰਤ ਬੇਸਜਾਂ ਫਿਰਤਜਾਂ ਹੈਂ ਏਹ ਸਭ ਆਪਕੀ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਹੈ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ--ਅਰੀ ਹੇ ਭਾਗਵਾਨ ਔਰ ਜੋ ਅਨੇਕ ਫਕੀਰ ਲੋਕ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਅਛੇ ੨ ਵਿਰਕੁ ਉਨ ਕੋ ਤੂੰ ਏਹੁ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਗੈਰਾ ਦੇਦੇ ਦੂਸਰਾ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਫਿਰਕੇ ਕੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੂੰ ਕਿਸੈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ ਕੋ ਦੇ ਹਮਕੂੰ ਕਾਹੇ ਕੋ ਏਹ ਨਜਰ ਦੇਤੀ ਹੈ ॥

ਉੱਤ੍ਰ--ਬੇਸਜਾ ਬੋਲੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਤਾਂ ਆਪ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਨਿਗਾਹ ਆਵਤੇ ਹੋ ਮੈ ਆਪ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕਿਸ ਕੀ ਨਜਰ ਕਰਾਂ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ--ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਅਪਨੇ ਤੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕੋ ਬੁਲਾਤਾ ਪੂਛਤਾ ਕੁਛ ਦੇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੋ ਤੇਰਾ ਹਮਾਰੇ ਰੋਚਰਾ ਕਜਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਸੋ ਕਹੋ ॥

ਉੱਤ੍ਰ--ਤਬ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਸਜਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ। ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਸੀਂ ਬੇਸਜਾ ਲੋਕ ਪੇਸ਼ਾ ਆਦਿਕ ਐਬ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹਾਂ ਅਰ ਹਮੇਸਾਂ ਹੀ ਗੁਨਾਹ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹਾਂ। ਔ ਅਬ ਆਪ ਮੁਝਕੋ ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਨਿਗਾਹ ਆਵਤੇ ਹੋ। ਕਿਸੀ ਤੌਰ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਭੀ ਐਬ ਗੁਨਾਹ ਬਖਸੇ ਜਾਵੈ ਇਸ ਮਤਲਬ ਲੀਏ ਆਪ ਕੀ ਸ਼ਾਂਮ ਪਕੜੀ ਹੈ। ਐਸੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਕੇ ਦੀਨ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਗਿਰ ਪੜੀ। ਤਬ ਦੀਨ ਬੰਧੂ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਸ੍ਰੀਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਭਾਈਆਜੀ ਹਮਨੇ ਤੋ ਜਾਨਜਾ ਥਾ ਜੋ ਇਸ ਸੈਹਰ ਮੈ ਸਭੀ ਅੰਧੇ ਹੀ ਬਸਤੇ ਹੈਂ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਵਾਲਜੋਂ ਕਾ ਇਸ ਮੈ ਬੀਜ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਬੇਸਜਾ ਹੀ ਨੇਤ੍ਰੋ ਵਾਲੀ ਨਿਕਸ ਆਈ ਹੈ ਬੀਜ ਲੀਏ ॥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸੁਣਕੇ। ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ

ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਕੋ ਦਿਬ੍ਯ ਨੇਤ੍ਰ ਬਖਸ਼ੋ ਸੋਈ ਜੀਵ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਸਭੀ ਅੰਧੇ ਹੀ ਹੈਂ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿ-ਮ੍ਰਤੀ ॥ ਸਾਹਿਬ ਅੰਧਾ ਜੋ ਕੀਆ ਕਰੇ ਸੁਜਾਖਾ ਹੋਇ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਿਸ ਬੇਸਜਾਕੋ ਥੋਰੇ ਸੇ ਅਖਰੋਂਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਜਗਾਇ ਦੀਆ ਔ ਤਿਸ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਮਹਾਮੋਹ ਕ੍ਰਿਤ ਬੰਧਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਿਸਕੇ ਕਾਟਕੇ ਮੁਕਤਿ ਪ੍ਰਦ ਮੈ ਤਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਤਿਸ ਬੇਸਜ਼ਾਕਾ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਵਸਸੇ ਸ਼ਰੀਰ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਕਾ ਸੁਖ ਭੋਗਤੀ ਭਈ। ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਛੈ ਹੁਏ ਪਰਮ ਪਦ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਿਸ ਬੇਸਜ਼ਾ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਔ ਰੁਪਜੇ ਸਹਤ ਵਸਤ੍ ਕੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੀਏ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਭੀ ਹਾਥ ਲਗਾਕੇ ਵਾਪਸ ਕਰਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਦੋਨੋ ਮਹਾਂ ਪੁਰੁਖ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਏਕ ਤੋਏਹ ਮਲੇਛ ਜਾਤ ਕੀ ਦੂਸਰਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੀਸਰੇ ਬੇਸਜ਼ਾ ੪ ਸਰਬ ਥਾ ਅਨਧਿਕਾਰਿਲੀ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਸੇ ਹੀਨ। ਏਹ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਛਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਮੁਮੁਖ੍ਰ ਸਾਂਤ ਦਾਂਤ ਸ੍ਰਧਾਲ੍ਰ ਕਾ ਧਨ ਹੈ। ਯੋਗਜ਼ਾ ਅਯੋਗਜ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਬੇਸਜ਼ਾਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜਗਾਇ ਦੀਆ ਇਸ ਮੈ ਹਮ ਕੂੰ ਬਡਾ ਆਸਚਰਯ ਹੋ ਤੋਹੈ ॥

ਉੱਤ੍—ਹੇ ਸਾਧੋ ਤਤ੍ਰ ਵੇਤਾ ਸਰਬਗਜ਼ ਯੋਗੀ ਜਨਹੁ ਸਾਮਰਥੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਕਜ਼ਾ ਅਸਚਰਯ ਹੈ। ਕੁਛ ਏਹ ਨਵੀਨ ਔ ਬਡੀ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾਦੂ ਜੀ ਤੇਲੀ ਰਵਦਾਸ ਜੀ ਚਮਾਰ ਪਿੰਗਲਾ ਬੇਸਜ਼ਾ ਯੇਹ ਸਭ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਕੋ ਤਰ ਗਏ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੁ ਸ਼ਬਦਃ ॥ ਗੁਰੁ ਮੁਖ ਸਚ ਸੰਜਮ ਤਤ ਗਿਆਨ ॥

ਟੀਕਾ—ਜਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਯੇ ਜੀਵ ਹੋਤੋ ਹੈ ਚਾਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਭੀ ਤਥਾਪਿ ਸਤਗੁਰੂ ਤਿਸ ਕੋ ਅਪਨੀ ਸਮਰਥ ਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ॥ ਜਬ ਏਹ ਜੀਵ ਸਤ ਗੁਰੁ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਬੀ ਤਾਤ ਕਾਲ ਮੈ ਸੁਚਔ ਸਚ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ਔਬਾਹਰ ਅੰਤਰ ਕੇਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਕੇ ਸੰਜਮ ਵਾਨ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈਂ ਤਦਨੰਤਰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਕੇ ਤਤ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਮਹਾਤਮਾ ਯੋਗੀਰਾਜ ਤਤਵੇਤਜ਼ੋਂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਨੀਚੇ ਜੋ ਆਜਾਵੇ ਉਚ ਹੋ ਚਾਹੇ ਨੀਚ ਹੋ ਕੈਸਾ ਭੀ ਪਤਿਤ ਹੋ ਸੋ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਪਵਿਤ੍ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਜਾਤਿ ਪਾਤਿ ਮਾਨੈ ਨਹੀ ਕੋਇ ॥ ਹਰਿ ਕੋ ਭਜੇ ਸੁ ਹਰਿ ਕਾ ਹੋਇ ॥ ਭਲਾ ਪ੍ਰਥਮ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇ ਬੀਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖੋ ਕੇ ਤੀਨ ਚਾਰ ਵਾਰ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਸ਼ੈਹਰ ਮੈ ਇਤ ਉਤ ਬਿਚਰੇ ਉਨਕੋ ਕਿਸੇ ਨੇ ਭੀ ਸੰਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਲਖਜ਼ਾ ਇਸ ਮੈ ਕਾਰਣ ਕਜ਼ਾ ਹੈ ॥ ਯਾਤੋ ਉਸਕੀ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਅਨੇਕੋ ਕੀ ਕਮਾਈ ਹੈ ਅਥਵਾ ਮਹਾਪੁਰੁਖੋ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਗੋਚਰਤ੍ਰ ਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਮਨੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਨਪਿਠਦੇ ਛੋਡੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੁਖ ਲਾਜਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਿਸ ਬੈਸਜ਼ਾ ਨੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਲਖਜ਼ਾ ॥ ਔਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਛਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋ ਨੇ ਕਿਉ ਨ ਲਖਜ਼ਾ ਕਜ਼ਾ ਉਨਕੇ ਨੇਤ੍ ਨਹੀ ਥੇ ॥ ਇਤਜ਼ਲੰ ਵਿਸਤਰੇਣ ॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਭਗਤਿ ਬੀਜ ਪਲਟੇ ਨਹੀ ਜੇ ਜੁਗ ਜਾਹਿ ਅਨੰਤ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਗ੍ਰਹ ਅਵਤਰੈ ਬਹੁਰ ਸੰਤ ਕਾ ਸੰਤ ॥ ੧ ॥ ਬੇਸਜ਼ਾ ਭਈ ਤੋ ਕਜ਼ਾ ਭਯਾ ॥ ਜਿਸ ਪਰ ਹੋਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ਪਾਪ ਲੇਸ ਪਰਸੇ ਨਹੀ ਬਹੁਰ ਲਾਲ ਕਾ ਲਾਲ ॥ ੨ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਦੇਵਤਰਊ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਃ ਸਕੰਃ ਬੈਸਜ਼ਾ ਉਧਾਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਠਾਰਵਾਂ ਅਧਜ਼ਾਯਃ ॥ ੧੮ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੧੯ ਅਧਜ੍ਹਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਏਕ ਸਮੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਚੰਦ੍ ਭਾਗਾ ਰੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਪਰ ਬਿਚਰਤੇ ੨ ਕਾਦਰਾਵਾਦ ਅਪਨੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ ॥ ਉਸੀ ਨਗਰ ਮੈ ਏਕ ਗ੍ਰਹਸਤੀ ਕੇ ਚੌਬਾਰੇ ਮੈ ਏਕ ਔਰ ਸੰਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ॥ ਦੋਨੋ ਕਾਲ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ-ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਬਾਹਰ ਜੰਗਲ ਮੈ ਆਤੇ ਜਾਤੇ ਕੋ ਵੋ ਸਾਧੁ ਦੇਖੇ ਜਬ ਤਬੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਵਾਚਜ ਸਬਦ ਅਪਸਬਦ ਗਾਲੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਦੀਆ ਕਰੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਵਾਚਜ ਸਬਦ ਬੋਲਬੋ ਕਰੈ ॥ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੁਣਕੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹੈਂ ਮਾਨੋ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸੁਣਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਨ ਸੁਣੇ ਜੈਸੇ ਹੋ ਰਹੈ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਧੀਰਯ ਔ ਛਿਮਾ ਕੋ ਦੇਖ੨ ਕੇ ਸਭੀ ਨਗਰ ਵਾਸੀ ਲੋਕ ਅਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਂ॥ ਓਸ ਸਾਧ ਕੇ ਅਤਜੰਤ ਅਪ ਸਬਦ ਸਣ੨ ਕੇ ਅਕਕੇ ਹਾਰ ਕੇ ਸਭ ਲੋਕੋ ਨੇ ਏਹ ਸਲਾਹ ਕਰੀ ਕੇ ਇਸ ਸਾਧੂ ਕੋ ਮਾਰ ਪੀਟ ਕੇ ਖੂਬ ਬੇਇਜ਼ਤ ਕਰਕੇ ਧਕੇ ਦੇਕੇਨਿਕਾਸ ਦੇਵਹੁ ਨਗੁਰ ਸੇ ॥ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਸਾਧੂ ਕਾ ਭਾਵੀ ਦੁਖ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਆਪ ਹੀ ਉਸਕੇ ਚੌਬਾਰੇ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੇ ਆਗੇ ਚਾਦਰ ਬਿਛਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ--ਕਰਣਾ ਕੇ ਰਸ ਭਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਤਿਸ ਕੀ ਉਰ ਦੇਖ ਕੇ ਲਜਾ ਭਾਈਸਾਧੂ ਰਾਮ ਜਿਤੀਕ ਤੈਨੇ ਗਾਲਜਾਂ ਏਕਠੀ ਕਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਸੋ ਆਜ ਹਮਾਰੀ ਇਸ ਚਾਦਰ ਮੈ ਡਾਰ ਦੇ ਜੋ ਹਮ ਪੋਟ ਬਾਂਧ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੈ ਔ ਤੇਰਾ ਭੀ ਨਿਤ ਕਾ ਕਲੇਸ ਮਿਟ ਜਾਵੇ ਤੂੰਭੀ ਸੁਖੀ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਛਿਮਾ ਸੰਜੁਕ੍ਤ ਵਚਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਸੰਤ ਕਾ ਮਨ ਦ੍ਰਵ ਗਯਾ ਔ ਮਹਾਲਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਗਿਰ ਪੜਾ ਔ ਅਤਜੰਤ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਮੈ ਆਪ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਅਪ੍ਰਾਧੀ ਅਬ ਆਪਕੀ ਸਰਣਾਗਤ ਹੂੰ ਸੰਤ ਕੇ ਦ੍ਰੋਖੀ ਕਾ ਥਾਉ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਮੁਝ ਸੰਤ ਕੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਨਰਕ ਭੀ ਨ ਝਲੇਗਾ ਵੋ ਭੈ ਖਾਵੇਗਾ ਅਬ ਆਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਸਰਣ ਬਿਨਾ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਗਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਅਤਿ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਬਡੀ ਸ੍ਵਰ ਊਚੀ ਸੇ ਰੁਦਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੀ ਅਤਿ ਦੀਨਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਦੀਨ ਬੰਧੂ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਦਯਾਲੂ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕਾ ਆਸ੍ਵਾਸਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋ ਕਰਕੇ ਅਗਜਾਨ ਜਨ ਭਮ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਆਬਿਰਾਜੇ ਅਬ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕਾ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਔਰ ਹੀ ਰੂਪ ਰੰਗ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਔਰ ਹੀ ਚਾਲ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਅਹਾਰ ਵਿਹਾਰ ਸਭ ਤਿਸ ਕੇ ਵਿਲਛਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਪਾਰਸ ਮਾਨੋ ਤਾਂਬੋ ਛੁਹਜੋ ਕਨਕ ਹੋਤ ਨਹੀ ਬਾਰ ਇਤਜਾਦੀ ਐਸੇ ਉਸ ਕੀ ਦਸਾ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਆਸਚਰਯ ਮਾਨ ਹੋਕੇ ਧਨਜ ਸੰਤ ਹੈ ੨ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜਿਨ ਮਹਾਪੁਰਖੋ ਨੇ ਬਜ੍ਰਵਤ ਕਠੋਰ ਕੋ ਸੋਮ ਸਮ ਕਰ ਲੀਓ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਸੰਤ ਕੀ ਐਸੀ ਸੁੰਦ੍ ਅਵਜਾ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿਸੀ ਸੰਤ ਨੇ ਤਿਸ ਸੰਤ ਸੇ ਪੂਛਜਾ ਐ ਸੰਤ ਜੀ ਆਗੇ ਤਾਂ ਤੁਮ ਬਡਾ ਬਾਦ ਕਰਤੇ ਥੇ ਅਬ ਏਹ ਉਤਮ ਅਵਸਥਾ ਤੁਮ ਕੋ ਕਹਾ ਸੇ ਔ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ॥

ਉਤ੍—ਤਬ ਤਿਸ ਸੰਤ ਨੇ ਕਹਜਾ ॥ ਸੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜੇ ਕਰੇ। ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਸੰਗਾ ਨਿੰਦਕ ਭੀ ਤਰੇ ॥ ਐ ਮਹਾ ਪੁਰਖੋ ਅਬ ਹਮ ਕੋ ਪੂਰਣ ਸੰਤ ਸਤਗੁਰੂ ਮਿਲੇ ਹੈ ਜਿਨੋ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਰਬ ਪਾਪ ਅਪਰਾਧ ਅਪਗੁਣ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕੋ ਸ਼ਾਂਤਿ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਓ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰਾ ਮਨ ਤੀਨ ਤਾਪ ਰੂਪੀ ਆਗ ਕਰਕੇ ਅਗ ਕਰਕੇ ਆਠ ਪਹਰ ਜਲਤੋ ਰਹਤੋ ਥੋ ਸੋ ਅਬ ਸ਼ੋਕ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋਕੇ ਨੰਦਨ ਬਨ ਵਤ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਰੂਪ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮੈਨੇ ਸੰਤਨ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਥਾ। ਪਰੰਤੂ ਸੰਤਜਨੋ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਆਦੀ ਸਰਬ ਦੁਖੋ ਕਾ ਕਾਰਣ ਅਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਰੋਗ ਮੇਰਾ ਮੂਲ ਸੇ ਹੀ ਕਾਟ ਦੀਓ ਹੈ। ਯੇਹ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕਾ ਬਚਨ ਠੀਕਹੈ ਸ੍ ਸ੍ਵਾਂਈ ਜੇ ਤੂੰ ਦੇਵਾ ਅਪਿ ਅਸਕਜ਼ਃ। ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਸ੍ਵਭਾਵ ਕੇ ਜੀਤਬੇ ਕੋ ਦੇਵਤਾ ਆਦਿਕ ਭੀ ਅਸਮਰਥ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਵਾਕਜੰ ਮਾਰੂ ਰਾਗੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਤੀਛਨ ਕਾਟ ਡਾਰਿਓ ਮਨ ਨਾ ਕੀਨੋ ਰੋਸ। ਕਾਰਜ ਵਾਕੋ ਲੈ ਸਵਾਰਿਓ ਤਿਲ ਨਾ ਦੀਨੋ ਦੋਸ ॥ ਦੇਖੋ ਕੇ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸੁਭਾਵ ਸੇਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਬਖੀਲੀ ਗਾਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਤੋ ਰਹਤੋ ਥੋ ਅਰ ਸੰਭਹੁ ਕੋ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੈ ਜਲਤੋ ਰਹਤੋ ਥੋ ਸਦਾ ਹੀ ਐ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਜਨੋਹੁ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਦੇਖੋ ਜੋ ਈਰਖਾ ਰੂਪੀ ਆਗਕਾ ਈਧਨ ਹੋਣੇ ਵਾਰੀ ਮੇਰੀ ਕੁਬੁਧੀ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਸਹਜ ਸ਼ਾਂਤ ਪਦ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੨੦ ਅਧਜ੍ਹਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਓਂ ਸ੍ਵਸ੍ਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਾਯ ਨਮਃ। ਓਂ ਮੰਗਲ ਮੂਰਤਿ ਭਜੋ ਸਰਬੇ ਭਜੋ ਗੁਰੂ ਭਜੋ ਨਮੋਸਤੁ ॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ। ਮੰਗਲ ਮਯ ਮੰਗਲ ਕਰਨ ਸਭ ਭੂਪਨ ਕੇ ਭੂਪ ॥ ੧ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵਕੇ ਬੰਦੋ ਪਾਦ ਉਦਾਰ ॥ ਵਿਘਨ ਵਿਨਾਸਨ ਸੁਖ ਕਰਨ ਕਰਤ ਸਿੰਧੁ ਭਵਪਾਰ ॥ ੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਕੋ ਮੂਲ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿ ਚਰਣ ਯੁਗ ਸਦਾ ਦਾਸ ਅਨਕੂਲ ਮੰਗਲ ਮੁਦਕਰ ਵਿਘਨ ਹਰ ॥ ੩ ॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਪਦ ਸਭ ਸੁਖ ਸੋਭਾ ਧਾਮ।
ਨਮੋ ਕਰੋ ਕਰ ਜੋਰ ਯੁਗ ਸਭ ਵਿਧ ਪੂਰਣ ਕਾਮ ॥ ੪ ॥
ਨਰ ਨਾਰਾਯਣ ਦੇਹ ਧਰ ਸੰਤਨ ਰਖਜਾ ਹੇਤ।
ਨਮ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਦ ਬੇਧ ਕਹਤ ਜਿਹ ਨੇਤਿ ॥ ੫ ॥
ਭਾਦਾ ਭਕ੍ਤਿ ਦਾ ਗਜ੍ਞਾਨ ਦਾ ਸਭ ਯੋਗਿਨ ਸਿਰ ਤਾਜ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਭਾਗ ਹਰੀਨ ਪਦ ਬੰਦੋਂ ਸਹਤ ਸਮਾਜ ॥ ੬ ॥
ਸੋਰਠਾ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜਹ ਵਿਧ ਜਗ ਆਵਰ ਭਏ।
ਯੋਗੇਸਸਨ ਯੋਗੇਸ ਸਦਾ ਕਰੋ ਰਿਦ ਧਾਮ ਮਮ ॥ ੭ ॥
ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਹਰੀਨ ਕੇ ਚਰਨ ਯੁਗਮ ਰਿਦ ਧਾਰ।
ਜਨਮ ਕਥਾ ਹਰੀ ਭਾਗ ਹਿਤ ਦੀ ਜੈ ਬੁਧਿ ਉਦਾਰ ॥ ੮ ॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਕੇ ਪਾਦ ਪਧਮ ਯੁਗ ਬੰਦ।
ਸਭ ਵਿਧਾ ਹੈ ਅਨੁਕੂਲ ਮਮ ਕਹੋ ਕਥਾ ਸੁਖ ਕੰਦ ॥ ੯ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ—ਪੂਰਬ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ। ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਵਰ ਭਾਵ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣੋ। ਜਬ ਮਾਤਾ ਕੇ ਉਦਰ ਮੈ ਆਇ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਤੇਜ ਕਿਸੀ ਸੇ ਨ ਸਹਾਰਜਾ ਜਾਵੇ ਜਬ ਦਸ ਮਾਸ ਬੀਤੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਵਰ ਭਾਵਕਾਲ ਮੈ ਸਭ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਅਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਔ ਦਿਸਾ ਨਿਰਮਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਔ ਨੀਰਸ ਫਲ ਭੀ ਰਸ ਵਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਔ ਆਕਾਸ ਭੀ ਅਤੀਵ ਨਿਰਮਲ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਸਭ੍ਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸ਼ੇਸ਼ ਰਹਨਾਂ ਚਰਨੇ ਕੇ ਭ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਏ ਔ ਮਾਤਾ ਕੋ ਤਿਸਕਾਲ ਮੈ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਕਲੇਸ਼ ਨਾਹੋਤੋ ਭਯੋ । ਤਬ ਪਿਤਾ ਨ ਬੇਦ ਕੀ ਵਿਧਿ ਸੇ ਨੰਦੀਮੁਖਾਦਿ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰ੍ਮ ਕਰਾਕੇ ਬਹੁਤ ਸ੍ਾਦਾਨਿ ਦੀਆ। ਜਬ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨ ਹੂਏ ਤਬ ਸੁਧੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਲੜਾਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਰਖਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਵਾਜ ਲੇਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਏਹ ਅਵਾਜ ਆਈ ॥ ਭਾਗਿਠੜੇ ਹਰਿ ਸੰਤ ਤੁਮਾਰੇ ਜਿਨ ਘਰ ਧਨ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇ ਨਾਮ ਆਦਿਕ ਅਛਰ ਲੈਕੇ ਰਖਤੇ ਭਏ । ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਲ ਲੀਲਾ ਕਾ ਸੁਖ ਸਭ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸੋ ਕੈਸੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਜਿਨਕਾ ਗਰਭ ਮੈ ਹੀ ਬਿਨਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੇ ਆਵਰਣ ਭੰਗ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕਾ ਅਭੇਦ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਔਰ ਜਨਮ ਕਾਲ ਮੈ ਮਾਤਾ ਕੋ ਜਦ੍ਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਕਲੇਸ਼ ਨਹੀ ਭਯਾ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਜਨਮ ਭੀ ਚਰਣਾ ਕੇ ਭਾਰ ਭਯਾ ਹੈ ਸੋ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਨਕੋ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਹੀ ਅਸ੍ਟਾਂਗ ਯੋਗ ਸਿਧ ਹੈ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੇ ॥ ਅਰ ਡੇਢ ਪਹਰ ਰਾਤ ਸੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਾਗ ਕਰ ਸੋਚ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਕੇ ਸਮਾਧੀ ਇਸਥਿਤ ਰਹਦੇ ਥੇ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੇ ਦੁਸ ਬਾਰਾ ਬਰਸ ਕੇ ਭਏ ਤਦਅਨੰਤ੍ ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮ ਨੇ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੋ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿਸ ਕੇ ਮਤ ਕਾ ਭੇਖ ਧਾਰ ਕੇ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨ· ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਹੀ ਭੇਖ ਅਛਾ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਏਕ ਚੌਕਲੀ ਟੋਪੀ ਤਥਾ ਏਕ ਗੋਦੜੀ ਪਹਰ ਕੇ ਤੇ ਏਕ ਤੁੰਬੀ ਔਰ ਏਕ ਛਟੀ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਲਈ ਅਰ ਪਿਤਾ ਕੇ ਅਗਾੜੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਗਜ਼ਾ ਦੇਵਹੁ ਤਾਂ ਅਸੀ ਤੀਰਥਾਂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰ ਆਵੀਏ ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਜੀਨੇ ਹਸ ਕਰਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜਾਹੁ ਬੇਟਾ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਹੁ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਲੇਕਰ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਰਖ ਲੇਤੇ ਭਏ ਤੇ ਰਸਤਾ ਕਿਸੀ ਸੇ ਪੂਛੇ ਹੀ ਨਹੀ ਔਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਰੀਤੀ ਸੇ ਏਕ ਯੋਜਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਚਲਤੇ ਥੇ ਭਥਾ ਭਿਖ੍ਯਾ ਆਟੇ ਕੀ ਲੈਆਵੈ ਸੋ ਚਾਰ ਉਪਲੇ ਏਕਠੇ ਕਰਕੇ ਤੇ ਅੰਗਾਖੜੀ ਬਨਾਇ ਲੇਵੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ॥ ੧ ॥ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੇ ਗਏ ਏਕ ਜਲਾਸਯ ਆਰ ਛਯਾ ਉਜਾੜ ਮੈ ਦੇਖ ਕੇ ਤਹਾ ਹੀ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਬਡਾ ਘੋਰ ਬਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਵ੍ਰਿਆ-ਘਰ ਤੇ ਸਿੰਘ ਸੂਰ ਤੇ ਚਿਤ੍ ਨਿਸੰਗ ਹੋਕੈ ਵਿਚਰਤੇ ਹੈਂ ਸਰਪ ਤੇ ਬਿਛ ਰੋਝ ਤੇ ਰਿਛ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔਰ ਝੰਖਾਰੋ ਕਾ ਕੁਛ ਪਾਰਾਵਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਮਹਾਘੋਰ ਬਨ ਤਾਮਸੀ ਜੀਵ ਜਿਸਮੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤੀਨ ੨ ਚਾਰ੨ ਕੋਸ ਕਹੀ ਗ੍ਰਾਮ ਜਿਸਕੇ ਨਜੀਕ ਨਹੀ ਹੈਐਸੇ ਘੋਰ ਬਨ ਮੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਸਮਾਧੀ ਸੰਜੁਗਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਗਾਉਂਆਂ ਚਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਹਾ ਭੀ ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਇਥੇ ਸਿੰਘ ਵਜਾਘਰ ਪਾਨੀਪੀਣੇ ਕੋ ਬਹੁਤ ਸੇ ਆਤੇ ਹੈ ਐਸਾ ਨ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕੋਈ ਤਾਮਸੀ ਜੀਵ ਆਪ ਕੋ ਕਲੇਸ਼ ਦੇਵੇ ਅਬ ਆਪ ਗ੍ਰਾਮ ਮੇ ਚਲੇ ਚਲੀਏ। ਉਨ ਕੀ ਵਾਰਤਾ ਸੁਨ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਅਛਾ ਅਬ ਤੋ ਆਸਣ ਲਗਾਤੁਕਾ ਹੈ ਕਲ ਕੋ ਦੇਖਾ ਜਾਇ ਗਾ ਉਸ ਦਿਨ ਪੁਰਨਮਾਸੀ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਥੀ ਜਬ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਬਿਤੀਤ ਭਈ ਤਬ ਏਕ ਸਿੰਘ ਆਇਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਤਬ ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਸੋ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਆਇ ਕਰ ਚਰਨਾ ਕੋ ਸ੍ਪ੍ਰਸ਼ਤਾ ਭਯਾ ਤਾਂ ਸਹਜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਖੁਲ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਬ ਨੇਤ੍ਰ ਖੁਲੇ ਤਬ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਕਾ ਤੇਜ ਨ ਸਹਾਰਤਾ ਹੁਆ ਪਿਛਲੇ ਪਾਵ ਸੇ ਕੂਦ ਕਰ ਦਸਕ ਹਾਥ ਪਰ ਜਾਇ ਪੜਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੇਖ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਨ੍ਰਿ ਸਿੰਘ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਆਪਨੇ ਕਿਸ ਸੇ ਭੈ ਕੀਆ ਹੈ ਜੇ ਵਿਸ਼ੂ ਸਮਰ੍ਥ ਆਪ ਕਾ ਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਕੋਈ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭੀ ਭੈ ਕਰਤਾ ਹੈ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਭੈ ਨਹੀ ਹਤਾ ਔਰ ਯੇ ਸਰੀਰ ਤੋ ਤੁਮਾਰੀ ਵਜਕ੍ਰੀ ਕਾਂਖ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮਾਰੀ ਰੁਚੀ ਹੋਵੈ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਭੋਜਨ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਤਬ ਸਿੰਘ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਧੀਰੇ ੨ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਚਰਨੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠ ਕਰ ਝੁਕਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪੂਛ ਕੋ ਹਲਾਨੇ ਪੜਾ ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨ ਚਾਟਨੇ ਲਗ ਪੜਾ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸ਼ੇਰਕੇ ਸਿਰਪਰ ਹਾਥ ਫੇਰਕਰ ਬਚਨ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਬਨ ਮੈ ਦੁਸ੍ਟ ਅੋ ਹਿੰਸਕ ਜੀਵੋ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਨੇ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਹੈ ਸੋਤੁ ਤੁਮਾਰਾ ਭੋਜਨ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੈ ਮਾਨੁਖ ਸੋਭੀ ਤੁਮਾਰਾ ਭੋਜਨ ਹੈ ਅੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਨਹੀਂ ਛੇੜਨਾ ਦੇਖ ਕਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਣਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕਰ ਸਿੰਘਨੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਅੰਤਰ ਯਾਮੀ ਗੁਰੋ ਮੈ ਸਰੀਰ ਕਾਤਜਾਰਾ ਕਰ ਦੇਵ ਹੁਰਾ ਪਰੰਤੁ ਅਬ ਕਿਸੇ ਕੀ ਹਿੰਸਾ ਨਾ ਕਰੋਂਗਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਸ ਸ਼ੇਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਗਤਿ ਜਾਨ ਕਰ ਏਹ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘਜੀ ਜੋ ਤੁਮ ਇਨ ਦੁਸ੍ਟ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਖਾਵਹੁਗੇ ਤਬ ਯੇ ਸ਼ੁਭਗਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਨ ਗੇ ਔਰ ਆਗੇ ਤੇ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਸੇ ਬਚ ਜਾਵੈਗੇ ਦੂਸਰਾ ਉਨਕੀ ਜੋਨਿ ਭੀ ਕਟੀ ਜਾਵੈਗੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔਰ ਆਪ ਫਿਰ ਸਮਾਧਿ ਮੇ ਇਸ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਥਿਤ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ੨ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਏਕ ਮਹੀਨਾ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਔਰ ਭੀ ਭਯਾਨਕ ਜੀਵ ਜਲ ਪੀਨੇ ਅਰਥ ਆਵੈ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਜ ਜੀਕੇ ਤੇਜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਸਮੀਪ ਨ ਆਇ ਸਕੈ ਏਰਨੇ ਗੋਹੇ ਕੀ ਰਾਖ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਵਾਹ ਨੂੰਬੀ ਕੇ ਬੀਚ ਘੋਲ ਕੇ ਰਖ ਛੋਡੈ ਜਬ ਨਿਤਰ ਜਾਵੇ ਤਬ ਵੋ ਰਾਖ ਕਾ ਜਲ ਆਠ ਪਹਰ ਮੇ ਏਕਵਾਰ ਪਾਨ ਕਰ ਲੀਆ ਕਰੈ ਫਿਰ ਸਮਾਧੀ ਇਸਥਿਤ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਜਬ ਏਕ ਮਾਸ ਵਿਤੀਤ ਭਯਾ ਤਬ ਪੁਨਾ ਗਉਆ ਚਰਾਵਨ ਵਾਲੇ ਏਕ ਦਿਨ ਫੇਰ ਆਇ ਨਿਕਲੇ ਤਬ ਉਨੋਨੇ ਦੇਖਾ ਕੇ ਓਹੀ ਸੰਤ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਜੋ ਜਿਨਕੋ ਕਹਾ ਥਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਨਗਰ ਮੈ ਚਲ ਰਹੋ ਇਥੇ ਸ਼ੇਰ ਪੜਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਆਪਸ ਮੈ ਬਾਤਾਂ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਅਰ ਆਇਕਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਅਰ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਸੰਤ ਹੀ ਅਜਾਤ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਹੈਂ ਧਨ ਸੰਤ ਹੈਂ ਨ ਜਨਮਿਆ ਹੋਵੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਵਿਖੇ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਅਜਾਤ ਸ਼ਤਰੂ ਸੋ ਐਸੇ ਸੰਤ ਹੀ ਹੈਂ ਜਿਨਕਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਵਿਖੇ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਕੋਈ ਪੈਦਾ ਨਹੀ ਭਯਾ ਮਹਾ ਤਮੋ ਗੁਨੀ ਜੀਵ ਭੀ ਜਿਨਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸੌਮ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸਿੰਘ ਸਰਪਾਦਿਕ ਤਾਂ ਔਰ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕੋ ਕਿਆ ਵਾਰਤਾ ਹੈ ॥

ਕਵੀਉਵਾਚ—ਕੇ ਜਬ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਦੇਵਤਾ ਅਰ ਦੈਤ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਤੌ ਔਰ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਕਜ਼ਾ ਕਥਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਉਨ ਗੋਪਾਲੋ ਨੇ ਜਾਇਕਰ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਨਗਾਰੋ ਮੈ ਖਬਰ ਕਰੀ ਕੇ ਏਕ ਐਸੇ ਸੰਤ ਬਨਮੈ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਕੇ ਜਿਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਹੀ ਨਿਹਾਲ ਹੋਵੀਤਾ ਹੈ ਏਕ ਮਾਸ ਉਨਕੋ ਮਹਾ ਘੋਰ ਬਨ ਮੈ ਬੈਠਿਆਂ ਕੋ ਬੀਤ ਗਇਆ ਹੈ ਔ ਉਨਕੋ ਸਿੰਘ ਵਗ੍ਯਾ ਆਦਿਕ ਭੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ਔ ਆਜਤਕ ਅੰਨ ਭੀ ਨਹੀ ਖਾਯਾ ਏਹੁ ਵਾਰਤਾ ਗੋਪਾਲੋ ਕੀ ਸੁਣ ਕਰ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਲੋਕੋ ਨੇ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤ ਭੇਟਾ ਲੇਕਰ ਦਰਸਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਰਖ ੨ ਕੇ ਔ ਦਰਸਨ ਕਰ੨ਕੇ ਬੈਠਤੇ ਜਾਵੈ ਕਈ ਖੜੇ ਹੀ ਰਹੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਸਮਾਧੀ ਖੁਲੀ ਤਬ ਕਿਤਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਅਗਾੜੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋ ਕੇ ਢੇਰ ਲਗੇ ਪੜੇ ਹੈਂ ਅਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਨਮਸਕਾਰਾਂ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕਾਵਤੇ ਹੂਏ ਉਨ ਲੋਗਨ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਯੇ ਦੂਧ ਦਧਿ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਰੁਪਯਾ ਪੈਸਾ ਹਮਾਰੇ ਕਿਸ ਕਾਮਹੈ ਜਿਸ੨ ਕਾ ਹੈ ਸੋ੨ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਉਠਾਇ ਲੇਵਹੁ ਤਬ ਉਨ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਲੋਕੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਪ ਕੁਛ ਰਸਨੀ ਲਗਾਵਹੁ ਫਿਰ ਜਿਸਕੋ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕੋ ਦੇ ਦੇਵਹੁ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸਨ ਉਤ੍ਰ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਭਏ ਤਬ ਦੀਨ ਦਜ਼ਾਲੁ ਉਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੈ ਸੇ ਥੋੜਾ ਸਾ ਦੂਧ ਲੈਕੇ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਰ ਯੇ ਆਗਜ਼ਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਯੇ ਸਭ ਪਦਾਰਥ ਵਰਤਾਇ ਖਾਵਹੁ ਫਿਰ ਸਿਖੋ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪ ਨਗਰ ਮੈ ਚਲੀਏ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ। ਸਾਈ ਘੜੀ ਸੁਲਅਲੀ ਸਹੁ ਨਾਲ ਵਿਹਾਵੇ ॥ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਹਮਾਰੋ ਕੋ ਜੈਸਾ ਨਗਰ ਜੈਸਾ ਬਨ ਦੋਨੋ ਤੁਲ ਹੈ ਫਿਰ ਲੋਗੋ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਆਗ੍ਰਹ ਭੀ ਕੀਆ ਪਰੰਤੁ ਜਮਹਾਰਾਜ ਨਗਰ ਕੋ ਨ ਗਏ ਉਹਾਂ ਹੀ ਰਹੇ ਫਿਰ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੋਤੇ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਯੇ ਲੋਕ ਹਮਕੋ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਰਹਣੇ ਦੇਤੇ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਏ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੈ ਹੁਏ ਯੋਜਨ ਪਰਿਮਾਣ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਲ ਕਾ ਕਨਾਰਾ ਅਰ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀ ਛਾਯਾ ਮੈ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ੩ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰੀ ਅਰ ਰਸਤਾ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਸੇ ਪੂਛੈ ਨਹੀ ਪੁਨਾ ਗੰਗੋਤ੍ਰੀ ਜਮੋਤ੍ਰੀ ਤਥਾ ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ ਤਥਾ ਬਦ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਮਾਰਗ ਪੂਰਬ ਕੀ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜ਼ਾਤੇ ੨ ਕਜ਼ਾ ਦੇਖੈ ਜੋ ਏਕ ਦੇਵੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਆਇ ਗਜ਼ਾ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇਵੀ ਕੇ ਮੰਦਰ ਮੈ ਹੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸਮੀਪ ਆਈ ਤਬ ਰਾਜ ਭਟੋਂ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਨਗਰ ਕੋ ਚਲੋ ਕਿਉਕੇ ਯੇ ਦੇਵੀ ਬਡੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਇਥੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਭਖਣ ਕਰ ਲੇਤੀ ਹੈ ਜੇ ਦੋ ਹੋਵੈਂ ਤਬ ਏਕ ਕੋ ਖਾਇ ਲੇਤੀ ਹੈ ਜੇ ਚਾਰ ਹੋਵੈਂ ਤਬ ਦੋ ਕੋ ਖਾਇ ਲੇਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਤਨੇ ਯਾਤ੍ਰ ਹੋਵੈ ਉਨ ਮੈਸੇ ਅਧਜ਼ਾਂ ਕੋ ਭਖਣ ਕਰ ਲੇਤੀ ਹੈ ਜੇ ਏਕ ਹੋਵੇ ਤਬ ਏਕ ਕੋ ਹੀ ਖਾਇ ਲੇਤੀ ਹੈ ॥ ੪

ਉਨ ਰਾਜਭਟੋਂ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਉਵਾਚ ॥ ਅਬ ਈਹਾਂ ਹੀ ਆਸਣ ਲਗ ਗਜ਼ਾ ਹੈ ਅਬ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਕੋ ਦੇਖਾ ਜਾਇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਦੇਵੀ ਕਾ ਭਖ ਹੈ ਇਹ ਸਰੀਰ ਤਾ ਏਹੀ ਭਖਣ ਕਰ ਲੇਵੇ ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਨਿਮਿਤਸੇ ਤੋ ਸਰੀਰਨੇ ਨਾਸ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਰੀਰਕਾ ਦੇਸਕਾਲ ਅਰ ਨਮਿਤ ਤੀਨੋ ਏਕਠੇ ਹੋਏ ਗਏ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕਾ ਰਖਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇ ਸਕਤਾ ਅਰ ਜੇ ਤੀਨੋ ਮੈ ਕੋਈ ਏਕ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੇਸ ਹੀ ਅਥਵਾ ਕਾਲ ਹੀ ਅਥਵਾ ਨਿਮਿਤ ਹੀ ਤਬ ਕਿਸੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਓਰ ਖੋਟੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੀ ਕਰਸਕੈ ਰਾਜ ਭਟ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਨ ਕਰ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਰ ਰਾਤ੍ਰਿ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਅਸਥਾਨੋ ਮੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਬ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਬਿਤੀਤ ਭਈ ਤਬ ਵੋ ਦੇਵੀ ਆਈ ਬਡਾ ਭਜ਼ਾਨਕ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਹੂਏ ਹਾਥ ਮੈ ਜਿਸ ਕੇ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਹੈ ਅਰ ਸਜ਼ਾਮ ਕਜ਼ਬ ਕੇ ਪਰਬਤ ਸਮਾਨ ਜਿਸ ਕਾ ਆਕਾਰ ਹੈ ਔਰ ਮੁਖ ਸੇ ਜ੍ਵਾਲਾ ਨਿਕਾਸਤੀ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰ ਜਿਸ ਕੇ ਬਿਜਲੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚਮਕਤੇ ਹੈ ਅਰ ਮਹਾ ਭੈਦਾਯਕ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਗਰਜਤੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਣੀ ਸਮਾਧੀ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭ੍ਰਮਰੀ ਅਪਣੇ ਸਬਦ ਕਰਮਸਤ ਹਸਤੀ ਕੋ ਚਲਾਇ ਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੀ ਤੈਸੇ ਵੋ ਦੇਵੀ ਅਪਣੇ ਭਜ਼ਾਨਕ ਸਬਦੋ ਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨ ਕਰ ਸਕਤੀ ਭਈ ਜੈਸੇ ਮੇਰੂ ਕੋ ਵਾਯੂ ਨਹੀ ਚਲਾਇ ਸਕਤਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿਤਨੇ ਵੇਗ ਸੇ ਚਲੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਵੇ ਤਬ ਉਸ ਕੋ ਆਗ ਲਗ ਜਾਵੇ ਜਬ ਦੇਵੀ ਅਪਣੇ ਬਲ ਅਰ ਜਤਨ ਕਰ ਹਾਰ ਗਈ ਤਬ ਜਾਨਤੀ ਭਈ ਜੋ ਯੇਭੀ ਕੋਈ ਮਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਪੁਰਖ ਹੈਂ ਜੋ ਮੇਰੇ ਭਯਾਨ ਕਰੂਪ ਅਰ ਪ੍ਰਲੈਕਾਲ ਸਮਾਨ ਸਬਦੋ ਸੇ ਭੀ ਭੈ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਯੇ ਆਤਮ ਦਰਸੀ ਹੈ ਸੋ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਕਥਨ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਚ ਵੈਦ ਮੰਤ੍ਰਃ ॥ ਤਸਜ ਹਵਾਏ ਤਸਜ ਦੇਵਾ ਸ੍ਵਾਨਾ ਭ੍ਰੂਤਜ਼ਾ ਈਸਤੇ ਇਤਿ ਸ੍ਰੂਤੇ ॥ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਦਰਸੀ ਮਹਾਂਤਮਾ ਕੀ ਅਵਗਜ਼ਾ ਕਰਬੇ ਕੋਂ ਹ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਾ ਵਾਂਚੀ ਹੈ ਅਰ ਵੈ ਨਿਸਚੇ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਅਰਥਾਤ ਮਹਾ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਦੇਵਤਾ ਅਰ ਦੈਤ ਭੀ ਜਿਸ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਬੇਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੋਂ ਫਿਰ ਕਜ਼ਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਤੁਛ ਦੇਵਤਾ ਅਰ ਕ੍ਰਿਪਣ ਮਾਨੁਖਾਦਿ ਮਹਾਤਮਾ ਤਤਵੇਤਾ ਕੀ ਅਵਗਜ਼ਾ ਕਰਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥

ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵੋ ਤਾਮਸੀ ਦੇਵੀ ਭਯ ਯੁਕਤ ਹੋਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅਗਾੜੀ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੇਰਾ ਅਪਰਾਧ ਖਿਮਾ ਕਰੋ ਜੋ ਮੈ ਆਪਕੋ ਔਰ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਨ ਕਰ ਭਯ ਦਿਖਾਵਣੇ ਕਾ ਉਦਮ ਕਰਤੀ ਭਈ ਹੋਂ ਔਰ ਅਬ ਜੈਸੇ ਆਪ ਆਗਜ਼ਾ ਕਰੋ ਮੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਰਤੋਗੀ ਆਪ ਕੇ ਵਚਨ ਅਨਜ਼ਥਾ ਨਹੀ ਕਰੋਂਗੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਿਸ ਤਾਮਸੀ ਦੇਵੀ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਕਿ ਹੇ ਦੇਵੀ ਤੁਮਨੇ ਆਜ ਦਿਨਤੇ ਲੇਕਰ ਕਿਸੀ ਜੀਵਮਾਤ੍ ਕੀ ਹਿੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਅਰ ਆਇ ਯਾਤ੍ ਕੋ ਕਲੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਅਰ ਆਇ ਯਾਤ੍ ਕੋ ਏਥੇ ਰਹਣ ਦੇਣਾ ਅਰ ਸਤਨਾਮਕਾ ਸਿਮਰਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਸੋ ਤਿਸ ਤਾਮਸੀ ਦੇਵੀ ਕੋ ਸਾਂਤ੍ਵਕੀ ਬਨਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਫਿਰ ਵੋ ਦੇਵੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਖਾਣੇ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਲਿਆਵਤੀ ਭਈ ਅਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ਕੇ ਆਪ ਭੋਜਨ ਪਾਓ ਅਰ ਮੇਰੇ ਕੋ ਭੀ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਹੁ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਕੁਛ ਭੋਜਨ ਪਾਇਕੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇਵੀ ਕੋ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਦੇਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸੋ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਇ ਕਰ ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੀ ਭਈ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਰਕਾਲ ਹਆਂ ਤਬ ਪਜਾਰੀ ਆਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਲੋਕ ਆਵਤੇ ਭਏ ਤਬ ਕਿਆ ਦੇਖੈ ਜੋ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਸਮਾਧਿਸਿਥਤ ਥੇ ਸ੍ਵਸ੍ਰੁ ਬੈਠੇ ਹੈ ਤਬ ਸਰਬ ਲੋਕ ਦੇਖ ਕਰ ਬਡੇ ਅਸਚਰਜ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਪ੍ਰਮ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਕਰ ਆਇ ਕਰ ਚਰਨੋ ਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਥਤੇ ਭਏ ਅਰ ਕਹਤੇ ਭਏ ਅਹੋ ਭਾਗਯੰ ਅਹੋਭਾਯੰ ਕਿਉ ਜੋ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਪਤਿਤੋ ਕੋ ਭਏ ਹੈ ਇਸਤੇ ਪਰੇ ਔਰ ਕੌਨ ਬਡਾ ਲਾਭ ਹੈ ਕੈਸੇ ਹੈ ਆਪ ਜੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਰੂਪ ਹੈ ਕਜੋਕੇ ਈਸ਼ਵਰ ਮੈ ਔਰ ਸੰਤੋ ਮੈ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਏਕ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ ਦੋਨੋਃ ਕਜੋ ਕੇ ਜਿਸ ਆਪ ਕੋ ਦੇਵੀ ਨੇ ਭੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਹਾ ਜੋ ਆਏ ਯਾਤ੍ਰੀਆਂ ਕੋ ਭੀ ਭਖਣ ਕਰਜਾਤੀ ਥੀ ਸੋਭੀ ਆਪ ਕੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਇਸੀ ਆਸੰਯ ਕੇ ਲੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਕਹਾ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਪ੍ਰਭੁ ਭੇਦ ਨ ਭਾਈ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਪੂਰਨ ਭਗਵਾਨ ਇਤਜ਼ਾਦਿ। ਸੋ ਉਸ ਨਗਰ ਕੇ ਲੋਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪਰਮ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਉਹਾਂ ਹੀ ਟਿਕਾਵਤੇ ਭਏ ਅਰ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਅਰ ਚਰਨ ਧੋਇ ਕਰ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਲੇਤੇ ਭਏ ਅਰ ਰਾਤ੍ ਕੋ ਸੋ ਦੇਵੀ ਭੀ ਆਇਕਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਕਰੇ ਅਰ ਏਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਆ ਕਰੇ ਕੇ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਆਪ ਇਥੇ ਹੀ ਟਿਕੇ ਰਹੋ ਔਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਰਹੋ ਕਜੋਂਕੇ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਹਿਰਦਾ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਦੇਵੀ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਭਵਿਖਜਤ ਔਰ ਹੀ ਅਸਥਾਨ ਕੀ ਹੈ ਇਥੇ ਕੀ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਕਰ ਪੁਨਃ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਰਮਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਬੁਦ੍ਰਿਕਾਸ੍ਰਮ ਆਦਿ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਪ੍ਰਯਾਗ ਤਥਾ ਅਜੋਧਜਾ ਤਥਾ ਕਾਸੀਂ ਗਯਾ ਹਰੀ ਹਰਿ ਛੇਤ੍ਰ ਗੰਗਾ ਸ੍ਰਾਗਰ ਜਗੰਨ ਨਾਥ ਨ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਪਟਾ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਸਾਰੇ ਰਾਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਉਪਾਖਜ਼ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਵੰਗੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਰੋਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੁਰਖ਼ਾਰਧ

੨੧ ਅਧਜਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦਖਿਣ ਮੇ ਗਏ ਤਬ ਦਖਿਣ ਦੇਸ ਮੇ ਏਕ ਨਗਰ ਮੈ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਸ੍ਰੀਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ ਮੇ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਅਰ ਕਹਾਕੈ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਦੰਪਤੀ ਤੁਮ ਮੇਰੇ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰੇ ਭਗਤ ਹੋ ਅਰ ਮੈ ਤੁਮਾਰੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤਿ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਯਾ ਹੂੰ ਅਬ ਜੋ ਤੁਮ ਦੋਨੋ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇਂ ਸੋ ਵਰ ਮੰਗ ਲੇਵਹੁ ਤਬ ਵੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਦੋਨੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਬਸਕਾਰ ਕੀਆ ਅਰ ਯੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ

ਦੰਪਤੀਉਵਾਚ--ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਹੋ ਔ ਵਰ ਦੇਤੇ ਹੋ ਤਾ ਏਹ ਵਰ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਆਪਕੇ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰੇ ਸੰਤ ਹੈਂ ਤਿਨ ਸੰਤਨ ਕਾ ਸੰਗ ਦੇਵਹੁ ਔਰ ਜਗਤ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਮੇਰੇ ਕੋ ਇਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਸੇ ਅਰ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਇ ਰਹਿਆ ਹੈ ਕੇਵਲ ਆਪਕੇ ਸੰਤਾਕੇ ਸੰਗ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਦੇਤੇਹੋ ਤਾ ਏਹੀ ਵਰ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਯਾਵਤ ਏਹੁ ਸਰੀਰ ਰਹੇ ਤਾਵਤ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਮੇਰੇ ਕੋ ਬਨਾ ਰਹੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਰਮ ਦਯਾਲੁ ਹੋਕਰ ਕਹਤੇ ਭਏ॥ ਤਥਾਸ੍ਤੁ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਵੋ ਐਸੇ ਕਹਕਰ ਫਿਰ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਣੁ ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਰ ਬ੍ਰਾਹਮੰਣੀ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਕਹਤੇ ਭਏ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨਉਵਾਚ--ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕਲ ਦਿਨ ਕੋ ਮੈ ਤੁਮਕੋ ਸੰਤ ਰੂਪ ਧਾਰਕਰ ਦਰਸਨ ਦੇਵੋਂਗਾ ਤੁਮਾਰਾ ਅਭੀਸ਼ਟ ਉਨਸੇ ਸਿਧ ਹੋਵੇਗਾ ਤੁਮਾਰਾ ਕਲਜ਼ਾਣ ਹੋਵੇ ਅਬ ਹਮ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਵਰ ਦੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਣੁ ਭਗਵਾਨ ਅੰਤਰ ਧਜ਼ਾਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏਜੈਸੇ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਤਰੰਗ ਉਠਕਰ ਅਰ ਸ਼ਬਦੋਂ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਹੀ ਲੈ ਹੋਜਾਵੇ ਅਰ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਮੈਸੇ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਾਮ ਸਜਲ ਮੇਘ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕਰ ਗਾਰਜਕਰ ਲੀਨ ਹੋਜਾਵੇ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਭੀ ਅੰਤਰ ਧਜ਼ਾਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਰਾਤਾਹ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾਲ ਹੋਤੇ ਹੀ ਵੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਵਚਨ ਚਿਤਾਰ੨ ਕਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਹੋਤੇ ਜਾਵਹ ਅਰ ਕੋਠੇ ਪਰ ਚੜ੨ ਕਰ ਦੇਖੈ ਅਰ ਕਹੈ ਜੋ ਕਵਨ ਦਿਸ਼ਾ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸੰਤ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਹੂਏ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਦੰਪਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਹੂਏ੨ ਊਚੇ ਚੜ ਚੜ ਕਰ ਦੇਖੈ ਇਤਨੇ ਮੈ ਕਜ਼ਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰ ਪਰ ਚੌਕਲੀ ਟੋਪੀ ਹੈ ਅਰ ਉਪਰ ਗੋਦੜੀ ਹੈ ਅਰ ਹਾਥ ਵਿਖੇ ਤੁੰਬਿਕਾ ਹੈ ਅਰ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਚਲੇ ਆਵਤੇਹੈ ਤਬ ਵੋ ਦੋਨੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰੁਖ ਆਪ ਮੈ ਬਿਚਾਰ ਲਗੇ ਕਰਨੇ ਕੇ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਵਰ ਦੇ ਗਏ ਹੈ ਕੇ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੋਤੇ ਹੀ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਸੰਤ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵੈਗੇ ਕਿਧੋ ਏਹੀ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਮਤ ਆਏ ਹੋਵੈਂ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਦੋਨੋ ਆਗੇ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤੇਭਏ ਜਬ ਸਮੀਪ ਜਾਇਕਰ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਤਬ ਪਰਮਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਸਾਥ ਦੋਨੋ ਲਪਟ ਜਾਤੇ ਭਏ ਅਰ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਥਾ ਸੋ ਏਹੀ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕਰ ਆਇ ਹੈ ਕਜੋਕੇ ਜਿਸ ਪਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਸੁਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕੋ ਬੁਧਿ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਐਸੀ ਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਦੋਨੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਚਰਨ ਧੂਰਿ ਮਾਥੇ ਮੁਖ ਪਰ ਲਗਾਵਤੇ ਭਏ ਅਰ ਬਡ਼ੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਲੈਆਏ ਅਰ ਚਰਨ ਕਮਲ ਧੋਇ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਸਿਰ ਪਰ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਅਰ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਸੰਚਨ ਕੀਆ ਅਰ ਬਡ਼ੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਭੋਜਨ ਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਛਕਾਯਾ ਜਬ ਪਲੰਘ ਪਰ ਬਿਰਾਜੇ ਤਬ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਦੋਨੋ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਪੁਛਿਆ ਜੋ ਤੁਮ ਹਮਕੋ ਕਿਆ ਜਾਨ ਕਰ ਹਮਾਰਾ ਇਤਨਾ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਪੂਜਨ ਕੀਆਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਆਪ ਕੋ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਆਪਣਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਰੂਪ ਜਾਨਕਰ ਆਪਕਾ ਪੂਜਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ–ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਹਮ ਤੋ ਮਾਨੁਖਾ ਕ੍ਰਿਤਿ ਹੈਤੈਨੇ ਕੈਸੇ ਹਮਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਰੂਪ ਜਾਨਿਆ ਹੈ ॥ ਉਤ੍–ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਅਪਾਹੀ ਅਤੀਤ ਰਾਤ੍ਰਿ ਮੇ ਐਸਾ ਵਰ ਦੇ ਗਏ ਥੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੋਤੇ ਹੀ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਸੰਤ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕਰ ਦਰਸਨ ਦੇਵੈਗੇ ਸੋ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੋਤੇ ਹੀ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਤ' ਭਯਾ ਇਸਸੇ ਹਮ ਆਪਕੋ ਆਪਣਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਹੈ

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ–ਤੁਮ ਆਪਣੇ ਉਪਾਸਜ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼੍ਨੂ ਕੋ ਵਿਆਪਕ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਕੇ ਅਵਜ਼ਾਪਕ

ਉਤ੍–ਹਮ ਆਪਣੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਉਪਾਸਜ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਕੋ ਵਜ਼ਾਪਕ ਜਾਨਤੇ ਹੈ

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ–ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੋ ਕਿਆ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ॥ ਉਤ੍–ਹਮ ਆਪਨੇ ਕੋ ਦਾਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਸ਼੍ਨ ॥ ਜੇ ਸੋ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼੍ਨੂ ਵਜ਼ਾਪਕ ਹੈ ਤੋ ਕਜ਼ਾ ਤੁਮਾਰੇ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੇ ਤੁਮਾਰੇ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਤਾ ਵਜ਼ਾਪਕ ਨ ਹੁਆ ਏਕ ਦੇਸੀ ਹੁਆ ਤਾ ਵਜ਼ਾਪਕ ਨ ਕਹੋ ਜੇ ਵਜ਼ਾਪਕ ਮਾਨਤੇ ਹੋ ਤੋ ਆਪਣੇ ਵਿਖੇ ਭ੍ਰੀਸ੍ਰੀਵਿਸ਼੍ਨੂ ਕੋ ਪੂਰਨ ਮਾਨੋ ਕਜੋ ਜੋ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਨਾਮ ਹੀ ਵਜ਼ਾਪਕ ਕਾ ਹੈ ॥ ਵਜ਼ਾਪ੍ਯੋਤੀਤਿ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ॥ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਵਜ਼ਾਪਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼੍ਨੂ ਕਹਜ਼ਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਨ ਕਰ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਤੁਸਨੀ ਹੋਇ ਗਜ਼ਾ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਾ ਔ ਆਪਣਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤ ਜਾਨ ਕੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥

ਆਦਿ ਸਚ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚ ਹੈ ਭੀ ਸਚ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀਭੀ ਸਚ ॥ ੧ ॥ ਜਲੇ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਥਲੇ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਮਸਤਕ ਪਰਬਤੇ । ਜ੍ਵਾਲਮਾਲਾ ਕੁਲੇ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਸਰਬ ਵਿਸਨੁ ਨਮੋਸਤਤੇ ॥ ੧

ਪ੍ਸ਼ਨ—ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਸਮਝਾਇ ਕੇ ਕਹੁ ਉੱਤ੍ਰ ਜਬ ਆਦਿ ਨਾਮ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਪਹਲੇ ਏਕ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਰੂਪ ਸੇ ਇਸਥਤਥਾ ਸੁਧ ਅਦੁਤੀਯ ਜਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਉਸ ਕੋ ਇਛਾ ਹੋਈ ਤਬ ਇਛਾ ਘਟਿਤ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੁਆ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚ ਇਸ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਹੈ ਹੈਭੀਸਚ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਯਾਵਤ ਚਰਾਚਰ ਆਤਮਿਕ ਜਗਤ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋਭੀ ਸਤ ਪਰਮਾਤਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਜਲਤੇ ਤਰੰਗ ਔ ਫੇਨ ਬੁਦ ਬੁਦੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਔ ਜੈਸੇ ਤੰਤੁ ਸੇ ਵਸਤ੍ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਔ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤਿਕਾ ਸੇ ਘਟ ਸਰਾਵਾਦਿ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਸ਼੍ਰੰਸਾਰ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੇ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੇ ਮਹਾਂ ਪ੍ਲਯ ਆਇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਭਵਿਖਤ ਕਾਲ ਮੇਂ ਸ਼ਰੀਰ ਸਹਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹੇਗਾ ਜੈਸੇ ਸੁਖੁਪਤਿ ਮੇ ਪ੍ਰਪੰਚਾ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਹਾਂ ਪ੍ਲਯ ਮੈ ਪ੍ਰਪੰਚਾ ਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਤਬ ਉਸ ਕਾਲ ਮੈ ਭੀ ਸੇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਜਲੇ ਵਿਸ਼ਨੁ ਥਲੇ ਵਿਸ਼ਨੁ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਵਚਨ ਅਭਿੰਨ ਨਮਿਤੋਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਪਰਕ ਹੈ

ਪ੍ਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਨ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਲਖਣ ਹੈ ਔ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਲਖਣ ਹੈ

ਉੱਤ੍—ਸਮਸਤਾ ਕੋ ਅਨਜ਼ਥਾ ਭਾਵਃ ਪਰਿਣਾਮਃ। ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਏਹ ਹੈ ਵਿਵਹਾਰਕ ਸਤਾ ਵਾਲੇ ਦੋ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਜਹ ਵਿਲਖਣਤਾ ਪ੍ਤੀਤ ਹੋਵੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪਰਿਣਾਮ ਹੈ ਜੈਸੇ ਘਟ ਔ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੋਨੋ ਕੀ ਵਿਵਹਾਰਕ ਸਤਾ ਹੈ ਤੇ ਮਿਟੀ ਘਟ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਦਿਖਾਹੀ ਦੇਤੀ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾ ਪਰਿਣਾਮ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਘਟ ਕਾ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਹੈ ਔ ਕੁਲਾਲ ਦੰਡ ਚਕ੍ਰਚੀਵਰ ਨਿਮਿਤ੍ਤ ਕਾਰਣ ਹੈਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜਗਤ ਕਾ ਮ੍ਰਿਤਕਾਕੀ ਨਜਾਈ ਤੋ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਕੋਈ ਔਰ ਹੋਵੈਗਾ ਤਾਂ ਦ੍ਵੈਤਾਪਤੀ ਆਈ ਜੇ ਕਹੋ ਬ੍ਰਹਮ ਆਪ ਹੀ ਉਪਾਦਾਨ ਔ ਆਪ ਹੀ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਹੈ ਤਾਂ ਆਤਮ ਆਸ੍ਰਯ ਜੇ ਦੂਸਰਾ ਮਾਨਹੁ ਤਾਂ ਅਨਜੋ ਅਨਜ ਆਸ੍ਰਯ ਜੋ ਤੀਸਰਾ ਦੋਨੋ ਸੇ ਨਜਾਰਾ ਮਾਨੋ ਤੋ ਚਕ੍ਰਿ ਕਾ ਜੋ ਚਉਥਾ ਮਾਨੋ ਤਾ ਅਨਵਸਥਾ ਆ ਦਿਕਦੋਖ ਆਵਤੇ ਹੈ ਏਤੇ ਦੂਖਣੋ ਕੇ ਹੋਤਜਾਂ ਆਪ ਕੈਸੇ ਅਭਿੰਨ ਨਿਮਿਤੋ ਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਮਾਨਤੇ ਹੋ ॥

ਉੱਤ੍-ਹਮਵੇਦ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਭਿੰਨ ਨਿਮਿਤੋ ਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਸੋ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਯੇ ਵਚਨ ਹੈ। ਯਥਾ ਸੌਮਜ ਜੀਵਤ ਪੁਰੁਖਾਤ ਕੇਸ ਲੋਮਾਨਿ ਜਾਯੰਤੇ ਯਥਾ ਵਾ ਊਰਣਨਾਭਿਤੰਤੂਨ ਸ੍ਰਿਜਤੇ ਗ੍ਰਹਣਾਤਿਚ ਤਥਾ ਸਤਃ ਸੌਮਜਇਮਃ ਪ੍ਰਜਾਃ ਪ੍ਰਜਾਯੰਤੇ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ। ਅਥਰਬਣ ਵੇਦ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਪਨਿਖਦ ਕੀ ਯੇ ਸ੍ਰੁਤਿ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜੀਵਤਾ ਪੁਰਖ ਨਖ ਕੇਸ ਲੋਮੋਂ ਕਾ ਲੋਮ ਨਾਮ ਸੂਖਮ ਵਾਲੋਂ ਕਾਹੈ ਆਪ ਹੀ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਹੈ ਔ ਆਪ ਹੀ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਹੈ ਅਨਜ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਉਰਣ ਨਾਭਿਜੰਤੁ ਏਕ ਮਕਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਆਪਣੇ ਮੁਖ ਸੇ ਤੰਤੁ ਨਿਕਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਸਾਥ ਲਟਕ ਪੜਤਾ ਹੈ ਔ ਨੀਚੇ ਕੋ ਚਲਾ ਆਵਤਾ ਹੈ ਔ ਤੰਤੁ ਕੋ ਮੁਖ ਸੇ ਨਿਕਾਰਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਜਬ ਉਸ ਜੰਤੁ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਤੰਤੁ ਕੋ ਖਾਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਉਪਰ ਕੋ ਚੜਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਊਰਣ ਨਾਭਿ ਜੀਵ ਉਸ ਤੰਤੁ ਕਾ ਆਪ ਹੀ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਹੈ ਔ ਆਪਹੀ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਜਗਤ ਕਾ ਆਪ ਹੀ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਹੈ ਔ ਆਪ ਹੀ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਹੈ ਇਸ ਪਖ ਮੈ ਨਾ ਆਤਮਾਸ੍ਰਯ ਨਾ ਅਨਜੋ ਅਨਜਾ ਸ੍ਰਯ ਨਾ ਚਕ੍ਰਿਕਾ ਨਾ ਅਨਵਸਥਾਦਿ ਕੋਈ ਭੀ ਦੋਸ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਸਰਬ ਵ੍ਯਾਪਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੀ ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਨੁ ਹੈ॥

ਵਿਖਮ ਸਤਾਕੋ ਅਨਜਥਾ ਭਾਵੋ ਵਿਵਰਤਃ। ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਏਹ ਹੈ। ਜਹਾ ਦੋਨੋ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਵਿਖਮ ਸਤਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਔਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪਾਰਮਾਰਥਿਕ ਸਤਾ ਹੈ ਤੇ ਜਗਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਤਿ ਭਾਸਿਕ ਸਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਅਨਜ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂਤ ਜੈਸੇ ਸਿਪੀ ਕੀ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਸਤਾ ਹੈ ਰੁਪੇ ਕੀ ਪ੍ਰਾਤੀ ਭਾਸਿਕ ਸਤਾ ਹੈ ਜਹਾ ਸਿਪੀ ਵਿਖੇ ਭਰਮ ਸੇ ਰੁਪਾ ਦਿਖਾਈ ਦੀਆ ਹੈ। ਤਹਾ ਰੁਪਾ ਸਿਪੀ ਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਯੇਹ ਜਗਤ ਭੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਨੁ ਜੀਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਵਿਸ੍ਨੂ ਕੀ ਪਾਰਮਾਥਿਕ ਸਤਾ ਹੈ ਤੇ ਜਗਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਤੀ ਭਾਸਿਕ ਸਤਾ ਹੈ ਇਤਿ ਦਿਕ । ਜਬ ਵਿਸ਼ਨੁ ਸਰਬ ਵਜ਼ਾਪਕ ਹੈ ਔ ਵਿਸ੍ਨੂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜਗਤ ਰਜੂ ਸਰਪ ਵਤ ਤੁਛ ਹੈ ਤਬ ਅਹੰਤ੍ਵੰ ਸਰਬ ਵਿਸਨੁ ਹੀ ਭਯਾ ਕਿਉਤਬ ਸੋ ਵਿਸ਼ਨੁ ਤੂੰ ਆਪ ਭਯਾ ਕਜੋਂ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਤਬ ਪਰਮ ਸੁਧ ਅੰਤਹਕਰਣ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਔ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਆਤਮ ਬੋਧ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੇ ਭਏ ਯਾਵਤ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦਿ ਦੁਖੋਂ ਕਾ ਹੇਤੁ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਹਰਖ ਸੋਗ ਮੋਹ ਜਨ ਤਪ ਅਗਜ਼ਾਨ ਸਹਤ ਸਭ ਮਿਟ ਗਏ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਾਂਤ ਆਤਮਾ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋਕਰ ਬਿਚਰਤੇ ਭਏ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਪਨੇ ਭਗਤਾਂ ਕੋ ਸੁਖ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋਈ ਕਾਲ ਉਂਹਾਂ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ।

ਦੋਹਿਰਾ—ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪਾਇ ਕੈਂ ਦੰਪਤਿ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭੇ ਨਿਜ ਰੂਪ ਸੁਖ ਭਈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੋਬਿੰਦ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖਜਾਨੇ ਇਕੀਸਮੋ ਅਧਜਾਯ ॥ ੨੧ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੨੨ ਅਧਜਾਯ

ੴ ੩੩ ਸਤ

ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬਾਤਮ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਗੇ ਗਵਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਚਲਤੇ ੨ ਏਕ ਨਗਰ ਮੈ ਏਕ ਧਨੀ ਕਾ ਬਗੀਚਾ ਸੂਕਾ ਪੜਾ ਥਾ ਸੋ ਸਦਾਲਾਖ ਕਾ ਬਗੀਚਾ ਥਾ ਉਸ ਬਗੀਚੇ ਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤਜਾਂ ਹੀ ਸੋ ਬਗੀਚਾ ਹਰਾ ਹੋਇ ਗਾਯਾ ਤਿਸਕੇ ਮਾਲੀਨੇ ਜਾਇਕਰ ਧਨੀ ਕੋ ਖਬਰ ਦਈ ਕੇ ਹੇ ਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਤੁਮਾਰਾ ਜੋ ਬਾਰਾਬਰਸ ਕਾਬਗੀਚ ਸੂਕਾ ਪੜਾ ਥਾ ਸੋ ਉਸ ਮੈ ਏਕ ਸੰਤ ਆਇ ਹੈ ਉਨ ਕੋ ਬਗੀਚੇ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋਤੇ ਹੀ ਬਗੀਚਾ ਹਰਾ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਤਬ ਧਨੀ ਨੇ ਮਾਲੀ ਸੇ ਪੂਛਾ ਜੋ ਉਨਕਾ ਕਜਾ ਭੇਖ ਹੈ ਤਬ ਮਾਲੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਸਿਰਪਰ ਏਕ ਚੌਕਲੀ ਟੋਪੀ ਹੈ ਔ ਉਪਰ ਏਕ ਗੋਦਰੀ ਹੈ ਔ ਹਾਥ ਵਿਖੇ ਏਕ ਤੂੰਬੀ ਹੈ ਔਰ ਚਿਹ੍ਨ ਕੋਈ ਨਹੀ ਮਾਲਮ ਦੇਤਾ ਨਾ ਸੰਨਜਾਸੀ ਮਾਲਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਨਾ ਬੈਰਾਗੀ ਮਾਲਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਨ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਮਾਲੁਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਉਨ ਭੇਖ ਬਤਾਵੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਾਲੀ ਕੇ ਬਚਨਾ ਕੋ ਸੁਣਕਰ ਵੋ ਧਨੀ ਅਤਿ ਅਸਚਰਜ ਅਰ ਪਰਮ ਹਰਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਕੇ ਕੁਛਕ ਦ੍ਰਬ ਔ ਵਸਤ੍ ਔ ਪਕਵਾਨ ਲੇਕਰ ਕੁਛਕ ਸੇਵਕ ਸਾਥ ਲੇਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਭੇਟਾ ਅਗਾਰੀ ਰਖਕਰ ਔ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਗਜਾ ਲੇਕਰ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਔ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਜ ਕੋਈ ਬਡਾ ਪੁੰਨਜ ਰੂਪ ਦਿਨ ਉਦੇ ਹੂਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਭਏ ਹੈਂ ਆਜ ਭਗਵਤ ਕੀ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਭਈ ਹੈ ਐਸੇ ਮੈ ਮਾਨਤਾ ਹੂੰ ਨਹੀ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਖੇ ਪਤਤ ਗ੍ਰਹਸਥ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇ ਮੈ ਪੜੇ ਹੋਇਆਂ ਕੋ ਆਪ ਸਰੀਖੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਹਾਂ ਪੜਾ ਹੈ ਕੋਈ ਆਜ ਹਮਾਰਾ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕਾ ਉਤਮ ਪੁੰਨਜ ਆਪਕੋ ਪੈ੍ਰ ਲਜਾਯਾ ਹੈ ਆਜ ਹਮ ਪਾਵਨ ਹੋਗਏ ਹੈ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾ ਕਾ ਦਾਸ ਜਾਨਨਾ ਔ ਦਾਸ ਜਾਨਕਰ ਕੁਛ ਮੇਰੇ ਕੋ ਸੇਵਾ ਫੁਰਮਾਵਹੁ ਇਤਜਾਦਿਕ ਬਹੁਤ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਭਯਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟਿਕਾਵਤਾ ਭਯਾ ਔ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਔ ਰੋਜ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨ ਧੋਇ ਚਰਨਾਮਤ ਲੀਆ ਕਰੇ ਔ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਸਿਰ ਮੇ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪਕੋ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਮਾਨਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਕੁਛਕ ਸਮਾ ਵਿਤੀਤ ਭਯਾ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਹਾਂਤੇ ਚਲਨੇ ਕੀ ਤਜਾਰੀ ਕਰੀ ਤਬ ਵੇ ਸਾਹੁਕਾਰ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਇਥੇ ਹੀ ਨਿਵਾਸ ਕਰੋ ਔ ਦਸ ਮੂਰਤਿ ਕਾ ਰੋਜ ਭੋਜਨ ਮੈ ਆਪਕੇ ਚਰਨਾ ਕੇ ਹਜੂਰ ਪਹੁਚਾਯਾ ਕਰੂੰਗਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਧਨੀ ਕਾ ਵਾਕ ਸੁਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਉਤ੍ ਦੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ੍ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਧਰਤੀ ਦੇਗ ਚੜ੍ਹੀ ਏਕਵੇਰਾ ਭਾਗ ਤੇਰਾ ਭੰਡਾਰੀ ਜੋ ਦੇਵਨੇ ਪ੍ਰਾਰਭਧ ਰਚ ਛੋਡੀ ਹੈ ਸੋ ਆਗੇ ਹੀ ਵਿਦਜਮਾਨ ਹੈ ਕਿਸੀ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਆਸ੍ਰਾ ਕਜੋ ਲੇਵੈ ਪੁਨਃ ਵੋ ਸਾਹੁਕਾਰ ਕਹਤਭ ਯਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਬੀਸ ਮੂਰਤਿ ਕਾ ਅਨ ਹਮੇਸ ਪਹੁਚਾਵਹੁਗਾ ॥ ਪੁਨਃ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਧਨੀ ਦਾਤਾ ਏਕ ਭਗਵਾਨ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਵਿਸ੍ਵ ਕੋ ਭਰ ਰਹਿਆ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਤਿਸ ਕੋ ਵਿਸ੍ਵੰਭਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਅਰ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਫਿਰ ਭੀ ਨ ਸਮਝਾ ਅਰ ਮਨ ਵਿਖੇ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਥੋੜਾ ਅਨ ਜਾਨ ਕਰ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੋਂਗੇ ਇਸ ਸੇ ਅਬ ਮੈ ਬਹੁਤਾ ਕਹੂੰਗਾ ਤਾਂ ਮਾਨ ਲੇਵੈਗੇ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਤਿਸ ਧਨੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਕਸੌ ਮੂਰਤਿ ਕਾ ਆਪ ਅੰਨ ਲੇਵਹੁ ਅਰ ਇਥੇ ਹੀ ਦਰਸਨ ਦੇਵਹੁ ਬਹੁਤ ਕਜਾ ਕਹਣਾ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਕਰਤਜਾਂ ਕਰਤਜਾਂ ਵੋ ਧਨੀ ਹਜਾਰ ਮੂਰਤਿ ਕਾ ਰੋਜ ਅੰਨ ਅਰ ਯੇ ਉਪਬਨ ਭੀ ਆਪਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਕਰਵਾਇ ਦੇਤਾ ਹਾਂ ਉਪਬਨ ਨਾਮ ਬਾਗ ਕੋ ਹੈ ਔ ਆਯੂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਪਕੇ ਚਰਣਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਰਹੂੰਗਾ ॥ ਜਬ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਾਹੂਕਾਰ ਨੇ ਕਰੀ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਧਨੀ ਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਏਹੀ ਹੈ ਕੇ ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਅਤਿਥੀ ਆਏ ਕੋ ਯਥਾਯੋਗ ਸੇਵਾ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਸਤਸੰਗ ਨੇਮ ਸੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਧਰਮ ਕਾ ਵਜਪਾਰ ਕਰਨਾ ਤਥਾ ਝੂਠ ਨਹੀ ਬੋਲਨਾ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾਹੈ ਔ ਹਮਾਰਾ ਅਸੀਰ-ਵਾਦ ਭੀ ਏਹੀ ਹੈ ਜੋ ਗੋਬਿੰਦ ਸਰਬਦਾ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਯਾਦ ਰਹੇ ਪੁਨਃ ਧਨੀ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਐਸਾ ਅਚਾਹ ਪੁਰਬ ਆਪ ਜੈਸਾ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੇਰੇ ਕੋ ਕੋਈ ਨਹੀ ਮਿਲਜਾ ਸੋ ਆਪ ਸਰੀਖਾ ਮਹਾਤਮਾ ਪੁਰਖ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਅਬ ਕਹਾਂ ਮਿਲਨਾ ਹੈ ਆਪ ਕੋ ਇਛਾ ਤੋ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਹੈ ਨਹੀ ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਪ੍ਰੇਮ ਔ ਸਰਧਾ ਕੇ ਭੂਖੇ ਹੋ ਅਰਥਾਤ ਪਜਾਰੇ ਹੋ ਸੋ ਜੋ ਆਪ ਹਮਾਰਾ ਸਚਾ ਸਚਾ ਪ੍ਰੇਮ ਜੇ ਮਨ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਤਾ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹੋ ਔ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਰਹੁ ਜਬ ਐਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਸਾਹੁਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਵਜ਼ਾਕੁਲ ਹੋਕਰ ਗਿਰ ਪੜਾ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਆਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਜਲਸੇ ਧੋਵਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਤਿਸ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹਾਥ ਰਖਜਾ ਔ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਉਸ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਾ ਔ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਤਬ ਵੋ ਸ਼ਾਂਤ ਆਤਮਾ ਹੋਤ ਭਯਾ ਔ ਪਸਚਾਤ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਿਸ ਕੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹੇ ਸਾਹੁਕਾਰ ਹਮਾਰੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਇਸ ਦੇਸ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਫਿਰ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੌਨ ਦੇਸਮੈ ਹੈ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਕੇ ਵੋ ਦੇਸ ਬਡਾ ਬਡਭਾਗੀ ਹੋਗਾ ਜਹਾਂ ਪਰ ਆਪਕੇ ਚਰਣਾ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਹੋਗਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਏਕ ਉਤ੍ਰ ਦਿਸ਼ਾ ਮੈ ਪਰਬਤ ਹੈ ਤਹਾਂ ਏਕ ਕੁਰੀ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ ਔ ਤਹਾਂ ਏਕ ਨਦੀ ਕੇ ਕੰਠੇ ਪਰ ਏਕ ਗੁਫਾ ਹੈ ਤਹਾਂਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਆਰਬਧ ਹੈ ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕਰ ਬਲਾ ਤਕਾਰਸੇ ਚਲੇ ਵੋ ਲੋਕ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਵਜ਼ਾਕੁਲ ਹੋਕਰ ਉਹਾ ਹੀ ਖੜੇ ਥੇ ਜੋ ਉਨਕੇ ਦੇਖਤੇ ਦੇਖਤੇ ਹੀ ਅਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਐਸੇ ਹੀ ਯੋਜਨ ਪਰਿਮਾਣ ਚਲਨਾ ਔ ਮਾਰਗ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮੀਜਨ ਸਰਧਾਲੂਜਨੋਕਾ ਉਧਾਰਜੜਭਰਤ ਔ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯਕੀਨਯਾਈ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਔ ਮਾਰਗ ਮੈ ਨਾਸਕਤ੍ਰਿ ਮੁਕ ਗੋਦਾਵਰੀ ਪੰਚ ਬਟੀ ਮੰਦਰਾਚਲ ਪਰਬਤ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤਥਾ ਪਰਸ ਰਾਮ ਸੇ ਆਦ ਬਡੇ ਬਡੇ ਚਿਰੰਜੀਵ ਸਿਧੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਮਾਗਮ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਔ ਮਮਾ ਦੇਵੀ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਮੈ ਜਾਏ ਪਹੁਚੇ ਮਾਰਗ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਗ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਹਾਂ ਤਕ ਲਿਖੇ ਇਤਿਦਿਕ ॥

ਓਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੁ ਬਿਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਹਰੀ ਉਪਾਖਜਾਨੇ ਪ੍ਰਃ ਸਕੰਧੇ ਬਾਈਸਵੇ ਅਧਜਾਯਃ ॥ ੨੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੁਰਵਾਰਧ

੨੩ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਜਬ ਦਵਾਰਕਾ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਤਹਾਂ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਮੈ ਏਕ ਬੈਰਾਗੀ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਡੇਰਾ ਥਾ ਤਿਨ ਬੈਰਾਗੀਓਂ ਕਾ ਮਹੰਤ ਭੀ ਅੰਤ੍ ਯਾਮੀਤਾ ਆਦਿ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਖਤਾ ਥਾ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਉਨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਗਏ ਤਬ ਮਹੰਤ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਆਓ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੀ ਹਮ ਆਪ ਕੀ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਸੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਬਡੀ ਕਰੁਣਾ ਆਪ ਨੇ ਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਹੈ ਔ ਸੋ ਵੈਸ੍ਨਵ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰਖਤੇ ਭਏ ਕੋਈ ਕਾਲ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਜੀ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਔ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਕੀ ਛਾਪ ਭੀ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਲਗਵਾਤੇ ਭਏ ਔਰ ਸਭ ਕੀ ਭੂਜਾ ਫੂਲ ਗਈ ਏਕ ਗੁਰੂ ਭ੍ਰਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸਰੀਰ ਦੂਬ ਰੋਸੋ ਥੋ ਇਸ ਸੇ ਛਾਪਾ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਨ ਭੂਲਤੀ ਭਈ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਸੇ ਚਲਨੇ ਲਗੇ ਤਬ ਮਹੰਤ ਜੀ ਨੇ ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਆ ਔ ਕਹਾਂਅਬੀ ਕੋਈ ਦਿਨ ਔਰਭੀ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਅਬੀ ਤੋ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰ ਸਤਸੰਗ ਕਰ ਹਮਾਰਾ ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਭਯਾ ਹ ਅਬੀ ਆਪ ਕਜੋਂ ਉਦ੍ਵੇਗ ਕਰਤੇ ਹੋ ਐਸੇ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕਰ ਕਿੰਚਤ ਸਮਾ ਔਰ ਭੀ ਰਹਤੇ ਭਏ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਵੈਸ਼ਨਵ ਮਹੰਤ ਜੀਕੇ ਚੇਲਜੋਂ ਨੇ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲਕੇ ਗੁਰਮਤਾ ਕੀਆ ਜੋ ਏਹ ਸੰਤ ਨ ਜਾਨੇ ਕੌਨ ਹੈ ਇਸਕੋ ਰੋਜ ਮਹੰਤ ਜੀ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਭੋਜਨ ਖੁਆਵਤੇ ਹੈਂ ਨਜਾਨੇ ਏਹ ਕੌਨ ਭੇਸ ਕੋ ਸਾਧੂ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਭੇਖ ਕੋਈ ਭੀ ਮਾਲਮ ਨਹੀ ਪਰਤੋ ਹੈ ਹਮ ਸ੍ਰੀ ਵੈਸ਼ਨਵ ਹੈ ਇਸਕੋ ਬੀਚ ਹਮਾਰੀ ਪੰਕਤੀ ਮੈ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਸਭ ਕੋ ਭ੍ਰਸ੍ਟ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਦੂਸਰਾ ਇਸਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਵਡਾ ਰੋਗ ਭੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਆਜ ਭੋਜਨ ਸਮੇ ਉਨ ਕੋ ਭੁਜਾ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਬੈਠਾਇ ਦੇਵਾਂਗੇ ॥ ਜਬ ਭੋਜਨ ਕਾ ਸਮਾ ਹੁਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਹੀ ਆਇਕੇ ਬੈਰਾਗਜੋਂ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਸੇ ਬਾਹਰ ਦੂਰ ਹਟ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਐਸੇ ਸਾਮਰਥ ਥੇ ਤਬ ਬੈਰਾਗਜੋਂ ਕੀ ਪੰਕ੍ਤੀ ਮੈਹੀ ਨ ਜਾਤੇ ਕਹੂੰ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਇ ਲੇਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤ੍ਰ—ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਭੋਜਨ ਕੀ ਕਜਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਥੀ ਪਰੰਤੂ ਕੇਵਲ ਮਹੰਤ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਉਨਕੋ ਚੇਲਜੋਂ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕੀ ਖਬਰ ਨਹੀ ਥੀ ਉਨਕੂੰ ਸੁ ਚਨ ਕਰਾਨੇ ਅਰਥ ਦੂਰ ਹਟਕੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਦੂਸਰਾ ਉਸ ਦੇਸ ਮੈ ਮਛਰ ਬਹੁਤ ਹੈ ॥ ਔ ਸੀਤ ਕਮਤੀਹੈ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਸਰੀਰ ਨਗਨ ਹੀ ਰਹਤੇ ਥੇ ਔ ਮਛਰ ਕੋ ਡੰਕ ਮਾਰਤੇ ਕੋ ਹਟਾਤੇ ਨਹੀ ਥੇ ਸਦਾ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਸੋ ਮਛਰ ਕੇ ਡੰਸਨੇ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਸਰੀਰ ਫੂਲ ਗਯੋਥੋ ॥ ਔ ਉਨ ਅਨਜਾਣੋ ਕੰ ਵਡੇ ਰੋਗ ਕੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਜਬ ਮਹੰਤ ਜੀਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਪੰਕਤ ਸੇ ਬਾਹਰ ਦੂਨ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਦੇਖਾ ਤਬ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬੋਲਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥

ਮਹੰਤੋਵਾਚ—ਆਉ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪਾਉ ਆਪ ਦੂਰ ਕਿਉ ਬੈਠੇ ਹੋ ॥

ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ—ਈਹਾਂ ਬਹੁਤ ਅਛੇ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਆਜ ਹਮਕੂੰ ਈਹਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਵੋ ਪੁਨਾ ਮਹੰਤ ਜੀਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਈਹਾਂ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਉ ਜੈਸੇ ਪਹਲੇ ਬੈਠਕੇ ਪਾਵਤੇ ਥੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਮਹੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਅਪਨੇ ਚੇਲਜੋਂ ਸੇ ਪੂਛ ਲੇਵਹੁ ॥ ਪੁਨਾ ਮਹੰਤ ਜੀਨੇ ਅਪਨੇ ਚੇਲਜੋਂ ਸੇ ਪੂਛਜਾ ਕਿਉਰੇ ਆਜ ਤੁਮਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਉਪਰ ਕੁਛ ਵਿਕਲਪ ਕੀਆ ਥਾ ਤਬ ਮਹੰਤ ਜੀਕੇ ਚੇਲਜੋਂਨੇ ਅਪਨੀ ਸਾਰੀ ਕਰਤੂਤਿ ਸੁਣਾਇ ਦਈ ॥ ਸੁਣਕੇ ਮਹੰਤ ਜੀ ਤਬ ਅਪਨੇ ਚੇਲਜੋਂ ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕੋਪ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਰੇ ਨੀਚੋ ਆਤਮ ਹਤਜਾਰਜੋ ਚੋਰੋ ਜੜੋ ਤੁਮ ਸੰਤਨ ਕੀ ਕੀਮਤ ਨਾਮ ਕਦਰ ਕੋ ਕਜਾ ਜਾਨੋ ਤੁਮ ਤੋ ਭੂਖੇ ਮਰਤੇ ਘਰੋ ਸੇ ਨਿਕਸੇ ਹੋ ਜੈਸੇ ਗਧੇ ਰੂੜਜੋਂ ਪਰ ਪੇਟ ਭਰਨ ਮਾਤ੍ਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੁਮ ਭੀ ਗ੍ਰਧਪ ਕੇ ਸਮ ਪੇਟ ਭਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਗਰਧਪ ਕੇ ਸਮ ਪੇਟ ਭਰਾ ਔ ਡੰਡ ਪੇਲੇ ਪਾਂਚ੨ ਸੇਰ ਖਾਇਕੇ ਸੋਵਤੇ ਹੋ ਭੈਸੇ ਕੇ ਸਮ ਅਰੇ ਨਿਰਬੁਧੋ ਤੁਮ ਘਰ ਸੇ ਚੜਸ ਭਾਂਗ ਔ ਤਮਾਕੂ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਅਖਾਂ ਲਾਲ ਕਰਕੇ ਦਿਨ ਮੈ ਲੋਕੋ ਮੈ ਸਿਧ ਕਹਾਤੇ ਹੋ ਨ ਭਜਨ ਨ ਬੰਦਗੀ ਨ ਸੇਵਾ ਨਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਸ੍ਵਣ ਕਰਤੇ ਹੋ ਤੁਮੈ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਕਦਰ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ਅਰੇ ਜੜੋ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਜਾਤੀ ਵਰਣ ਭੇਖ ਕਜਾ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸੰਤ ਤੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਹੈਂ ਦੇਹ ਸੇ ਨਜਾਰੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕੁਛ ਜਾਤਿ ਪਾਤਿ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੰਤਨ ਕੀ ਭੀ ਜਾਤੀ ਪਾਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਅਰੇ ਥੇ ਬਿਚਾਰੋ ਤੁਮ ਸੋਚ ਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਦੇਖਤੇ ਨਹੀ ਹੋ ॥ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋ ਮੈਸੇ ਕੋਈ ਤੁਮਾਰੇ ਭੇਖ ਮੈ ਆਜਾਵੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਨਧਿਕਾਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇਝਟਪਟ ਤਾਗਾ ਉਸਕੇ ਗਰੇ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਅਪਨੀ ਪੰਕਤੀ ਮੈ ਮਿਲਾਇ ਲੇਤੇਹੋ ਔ ਫੂੰ ਫੂੰ ਕਰਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਫਿਰਤੇ ਹੋ ॥ ਐਸੇ ੨ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕੇ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਪੂਰਬਿਕ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮਾਰੀ ਤੋ ਐਸੀ ਸ੍ਰਧਾ ਹੈ ਜੋ ਸਦਾ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਜਾ ਕਰੋ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਹੇ ਮਹੰਤ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਉਤ੍ਰ ਖੰਡ ਮੈ ਹੈ ॥
ਪੁਨਃ ਤਹਾਂ ਸੇ ਚਲਕਰ ਸਨੇਸਨੈ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਉਨੇਜੀ ਮੈ ਆਇ ਪਹੁਚੇ ॥੭॥

ਓਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵ ਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਃ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਹੋ ਪਾਖਿਜ਼ਾਨੇ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਸਮਾਪਤਾ ॥ ੨੩

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੨੪ ਅਧਜਾਯ

ੴ ੩੩ ਸਤ

ਜਬ ਜਾਇ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਭਗਵਨ ਆਪ ਹਮ ਕੋ ਸਿਖ ਕਰੋ ਵੈਦਿਕ ਮਿਰਯਾਕੇ ਸਿਵਤੀ ਵਾਸਤੇ ਤਬ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜੋ ਭਾਈ ਜੀ ਆਪਨੇ ਹਮਾਰੇ ਸਿਖਜ ਹੋਣੇ ਕੀ ਮਨਸਾ ਧਾਰੀ ਹੈ ਤੋ ਐਸੇ ਕਾਮ ਕਰੋ ਕਜਾ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਚਾਹੀ ਜੋ ਹਮੇਸਾਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਜਾ ਮੈ ਰਹਣਾ ਸੋ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਆਗਜਾ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੋ ਔ ਕਾਤ੍ਰੋ ਤਰਵਾਰ ਪਹਰੋ ਔ ਕਛਾਂ ਪਹਰੋ ਯੇ ਸ੍ਵਾਂਗ ਉਤਾਰ ਦੇਵਹੁ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਹਮ ਕੂੰ ਕੈਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਤੇ ਹੋ ਪਤਾਸਾਂ ਵਾਰੋ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਉੱਤ੍ਰ ਅਸਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੋ ਆਗੇ ਹੀ ਆਪਨੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਹੈ ਅਬ ਤੋ ਏਹੀ ਪਤਾਸੇ ਘੋਲਕੇ ਛਕਾਵਨੋ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਯੇ ਸ੍ਵਾਂਗ ਸਦੋਖ ਹੈ ਤੋ ਕਛਾਂ ਵਾਲਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਭੀ ਸਦੋਖ ਹੀ ਹੈ ਔ ਜੋ ਸ੍ਵਾਂਗ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਤੋ ਤੁਮਾਰਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਭੀ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਔ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣੇ ਸੇ ਤਰਵਾਰ ਅ ਕਛ ਪਹਰਣੇ ਸੇ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ਅਗੇ ਬੰਧ ਹੈ ਕੇ ਆਗੇ ਤੁਛ ਹੈ ਅਬ ਤੁਮਾਰਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਧਾਰਣੇ ਸੇ ਵਿਭੂ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਤੋ ਸਭ ਏਕ ਸਰੀਖੇ ਸਦੋਖ ਔ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਪੰਚ ਮੈ ਤੋਂ ਸਰਬ ਕਾ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਇਕ ਆਤਮ ਦੇਵ ਹੀ ਸਚਾ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਮਿਥਜਾ ਹੀ ਹੈ ਜਬ ਮਿਥਜਾ ਹੀ ਹੁਆ ਤਬ ਸ੍ਵਾਂਗਾਂ ਕਾ ਕਜਾ ਅਦਲ ਬਦਲ ਕਰਨਾ ॥ ਕੁਛ ਸ੍ਵਾਂਗੋਂ ਸੇ ਪਰਮ ਪਦ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਈਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅਭੇਦ ਗਜਾਨ ਸੇ ਪਰਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਈਤਾਹੈ ॥

ਉੱਤ੍—ਹ ਸਿਖਜ ਯਦਜਪੀ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤੁਮ ਕਹਤੇ ਹੋ ਤਥਾਪੀ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਦਸਾ ਮੈ ਤੋ ਸਭ ਬਨਾਵਟ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਜੋਕੇ ਕੋਈਕ ਸ੍ਵਾਂਗ ਧਾਰ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਰਹਣਾ ਹੋਗਾ ਬਿਨਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਤੋ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਰਹਿਆ ਜਾਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕਾ ਅਥਵਾ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਾ ਵਾ ਬਾਨ ਪ੍ਰਸਥਕਾ ਵਾ ਸੰਨਜਸੁ ਕਾ ਵਾ ਬਰਾਗੀ ਕਾ ਵਾ ਉਦਾਸੀਨ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਧਾਰ ਕਰ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਰਹੇਗਾ ਜਬ ਸ੍ਵਾਂਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਿਨਾ ਸਰੀਰ ਕਾ ਨਿਰਬਾਹ ਹੋਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤੋ ਅਬ ਹਮ ਜਿਸ ਸ੍ਵਾਂਗ ਮੈ ਇਸ੍ਥਤ ਹੈ ਆਪ ਭੀ ਇਸੀ ਸ੍ਵਾਂਗ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਸਿਖਜ ਬਨਾ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤੁ ਜਬ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੀ ਕਹਾ ਅੱਛਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕੀ ਆਗਜਾ ਹੈ ਹਮ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜਾਮਾਨ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਤੇ ਭਏ ਸੁਕਲ ਵਸਤ੍ ਔ ਕਟ ਮੈ ਕਛਹਰਾ ਔ ਗਤ੍ਰੇ ਤੇਗਾ ਪਹਰਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕੋਈਕ ਸਮਾ ਊਨੇ ਜੀ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਸਾਯੰਤਥਾ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਜਾਇ ਕਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇ ਆਵਹਿ ਮਹਾ ਅਯਾਚ ਜੜ੍ਭਰਤ ਕੀ ਨਜਾਈ ਪਰਮ ਨਿਰਵਾਸੀ ਪੁਰੁਖ ਜਿਨ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸੇ ਹੀ ਰਿਦਾ ਸਾਂਤ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ਮਹਾਦੇਵ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗਜਾਨ ਨੇਸ਼ਠਾ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੋ ਜਿਨੋ ਨੇ ਗਜਾਨ ਕਰ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰ ਡਾਰਾ ਹੈ ਐਸੇ ਪਰਮ ਉਦਾਰਚਿਤ ਆਪਣੇ ਆਤਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਰਹੈ ਪਰਮ ਵਿਰਕਤ ਦਿਗੰਬਰ ਹੀ ਰਹਣੇ ਲਗੇ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਐਸੇ ਕਾਰ ਕੀਆ ਕਰੈ ਸੀਵਣਾ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜਿਸ ਸਿਖ ਕੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਸੀਵ ਕਰ ਦੇਲੀ ਉਸਸੇ ਇਤਨਾ ਕਰਾਰ ਕਰ ਲੈਣਾ । ਕਜਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਪੁਸਾਕ ਹਮ ਸੀਵ ਦੇਤੇ ਜੋ ਦੋ ਵੇਲੇ ਏਕ ਦਿਨ ਮੈ ਤੇਰੀ ਪੌਸਾਕ ਹਮ ਪਹਰ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਆਵੈਂ ਗੇ ਤਬ ਪੀਛੈ ਤੇਰੀ ਪੌਸਾਕ ਤੇਰੇ ਕੋ ਦੇ ਦੇਵੈਂ ਗੇ ਜੋ ਯੇ ਬਾਤ ਮਨਜੂਰ ਤੇਰੇ ਕੋ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਥੇ ਪੁਸਾਕ ਸਿਵਾਇ ਲੈ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਹੇ ਤਬ ਸਿਖ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਕਹੈ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਆਪ ਪਹਲੇ ਵਸਤ੍ ਪਹਰ ਕਰ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਕੇ ਪਸਚਾਤ ਹਮ ਕੋ ਦੇਵਹੁ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਅਹੋ ਭਾਗਜ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤਿਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਿਸ ਕੀ ਪੁਸਾਕ ਸੀਵਕਰ ਦੇਵੈਂ ਸੋ ਤਿਸੀ ਕੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਦੇ ਵਾਰ ਦੋ ਵਕਤ ਪਹਰ ਕਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਹੋ ਆਵੈਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਉਸ ਕੋ ਉਸ ਕੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਦੇ ਦੇਵੈਂ ॥

ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਊਨੇ ਜੀ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਕਰ ਬਸਤ੍ ਰਖਜਾ ਨਹੀ ਔ ਨੰਗੇ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹੇ ਜਹਾਂ ਕਹੀਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਮਿਲ ਜਾਵਹ ਸੈਲ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਤਬ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਐਸੇ ਕਹਜਾ ਕਰੈ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਸੀ ਤੁਹਾਡੇ ਟਹਲੀਏ ਹਾਂ ਅਰਥਾਤ ਤੁਮਾਰੇ ਦਾਸ ਹਾਂ ਆਪ ਸੁਕਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਨਜਾਈ ਬਾਹਰ ਸੇ ਭੀ ਉਪਾਧੀ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋ ਔ ਹਮ ਬਾਹਰ ਸੇ ਉਪਾਧੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਹਤ ਹੈ ਇਸਸੇ ਆਪ ਕੇ ਦਾਸ ਹੈਂ ਆਪਕੋ ਹਮ ਸਿਖ ਬਨਾਯ ਕਰ ਅਬ ਸਪੁਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਆਪਣੇ ਆਸਯ ਕੋ ਯੇ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਜੀਵ ਕਜ਼ਾ ਜਾਨੈ ਕਬ ਐਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰੈ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਬਾ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਸਮੁਹ ਹੋਨ ਉਨਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕਰ ਹਸਕਰ ਔਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਰੈ ਕਿਉ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਜਬ ਤੁਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ ਦਾਸ ਹੁਆ ਤਬ ਤੁਮ ਹਮਾਰੇ ਕਜ਼ਾ ਲਗੋ ਐਸੇ ਪਰਮ ਅਚਾਹ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਕੀ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕਾਣ ਨ ਰਾਖੈ ਸ੍ਰੰਯੰਜਜੋਤੀ ਆਤਮਾ ਨੰਦ ਵਿਖੇ ਹੀ ਅਸ਼ੂ ਪਹਰ ਮਗਨ ਰਹੈ ਔ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਸਰਬ ਸਿਖੈਂ ਪ੍ਰਤੀ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਕੇ ਅਭੇਦ ਕਾ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਉਨੇ ਜੀ ਮੈ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਔ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਤੌ ਅੰਨ ਕਾ ਸਦਾਵਰਤ ਜਾਰੀ ਰਹਿਤਾ ਥਾ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਸਦਾਵਰਤ ਜਾਰੀ ਰਤਿਆ ਥਾ ॥ ਇਤਿ

ਜਬ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਮਾ ਬਹੁਤ ਸਾ ਬਿਤਾਵਤੇ ਭਏ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਸਭਾ ਕੇ ਬੀਚ ਬੈਠਜ਼ਾ ਹੋਇਆਂ ਕੋ ਆਓ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਜ ਰਾਤ੍ਰਿ ਕੋ ਜਾਗਣ ਕਰੀਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰਿ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਜਾਗਣਾ ਹੈ

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਫਿਰ ਕਿਤਨੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਜਾਗਣਾ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਜਾਗਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਜਾਗਜੇ ਵਹੁ ਕੈਸੇ ਬਨੇ ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਵੋ ਪ੍ਰਸੰਗਜਾਗਨੇ ਕਾ ਐਸੇ ਬਨੇ ਸੈਸੇ ਕਰੋ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸ਼ਹਰ ਸੇ ਤੰਬੂ ਲਗਵਾਲੇਵਹੁ ਬੀਚ ਮੇ ਪਲੰਘ ਬਿਛਾਇ ਕਰ ਆਪ ਉਪਰ ਬੈਠ ਜਾਵਹੁ ਔ ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਹੈ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਰ ਯੰਤ ਨਾ ਲੰਬੇ ਪਵਾਂਗੇ ਔ ਨਾ ਲੰਬੇ ਪੈਣ ਦੇਵਾਂਗੇ ਨਾ ਆਖ ਝਮਕਾਂਗੇ ਔ ਨਾ ਝਮਕਣ ਦੇਵਾਂ ਗੇ ਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਾਂਗੇ ਔ ਨਾ ਪਾਵਣ ਦੇਵਾਂ ਗੇ ਨਾ ਲਘੀ ਸੋਚ ਤਥਾ ਇਸਨਾਨ ਆਡਿਕ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰੈ ਗੇ ਔ ਨਾ ਲਘੀ ਸੋਚ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਣੇ ਦੇਵਾਂ ਗੇ ਇਤਜਦਿ ਨੇਮਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ ਪੂਰਬਕ ਧਾਰਕਰ ਜਾਗਣਾ ਹੋਵੇ ਆਪਨੇ ਤਾਂ ਹਮ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਜਾਗਤੇ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਨਹੀ ਜਾਗਤੇ ਜਬ ਐਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਾ । ਤਥਾਸ੍ਤੁ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕਰ ਆਗਜ਼ਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਬਾਹਰ ਤੰਬੂ ਲਗਾ ਦੇਵਹੁ ਸੋ ਸੇਵਕੋਂ ਨੇ ਬਾਹਰ ਤੰਬੂ ਲਗਾ ਦੀਏ ਬੀਚ ਪਲੰਘ ਬਿਛ ਗਏ ਜਾਜਮ ਬਿਛ ਗਈਆਂ ਮਹਾਰਾਜ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪਣੇ ਮੰਤ੍ਰੀਆਂ ਕੋ ਸਭ ਰਾਜ ਔ ਲੰਗਰ ਕੀ ਕਾਰ ਸੌਂਪ ਕਰ ਆਗਜ਼ਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੰਬੂ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਹਰੇ ਖੜੇ ਰਹੈ ਹਰ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਭੀ ਹਮਾਰੀ ਆਗਜ਼ਾ ਬਿਨਾ ਭੀਤਰ ਤੰਬੂ ਕੇ ਨਹੀ ਆਵੈ ਚਾਹੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਕਿਤਨਾ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਜਾਵੇ ਐਸੇ ਆਗਜ਼ਾ ਦੇਕਰ ਦੋਨੋ ਮੂਰਤੀਆਂ ਤੰਬੂ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਆਪਸ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਆਸਣ ਬਾਂਧਕਰ ਰਾਤ੍ ਦਿਨ ਏਕਰਸ ਬੈਠੇ ਰਹਤੇ ਭਏ ਨੇਤ੍ ਭੀ ਨ ਝਮਕਤੇ ਭਏ ਬਰਾਬਰ ਖਟਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਕ ਆਸਣ ਇਸਥਿਤ ਰਹੇ ਦੋਨੋ ਕਾ ਤੁਲ ਬਲ ਤਥਾ ਤੁਲ ਸ਼ਕਤੀ ਤਥਾ ਤੁਲ ਸਰਬਗਜ਼ਤਾ ਤਥਾ ਸਮ ਗਜ਼ਾਨ ਤਥਾ ਸਮ ਵੈਰਾਗ ਤਥਾ ਸਮ ਧਰਮ ਤਥਾ ਸਮਦੈਵੀ ਐਸ਼ਵਰਯ ਐਸੇ ਬੈਠਕਰ ਖਟਮਾਸ ਬਿਤਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜਬ ਛੈਵੇ ਮਹੀਨੇ ਕਾ ਏਕ ਦਿਨ ਬਾਕੀ ਰਹਿਆ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਚਾਰਿਆ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾ ਕਰਣੀ ਚਾਹੀਏ ਐਸੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਕੇ ਛੈਵੇ ਮਹੀਨੇ ਕੇ ਅੰਤ ਕੇ ਦਿਨ ਮੈ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੋਤੇ ਹੀ ਥੋੜਾ ਸਾ ਨੇਤ੍ ਮੂੰਦ ਲੀਤੇ ਭਏ ਜਬ ਨੇਤ੍ ਮੂੰਦੇ ਤਬ ਉਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਬਾਬਾ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈ ਜੀ ਯੇ ਕਜ਼ਾ ਤਬ ਸੁਣਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਹਸਕਰ ਕਹਣੇ ਲਗੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕੀ ਸਮਜ਼ਾ ਹਮ ਕੋ ਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸਮਜ਼ਾ ਕਰਣੀ ਯੋਗਜ਼ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਬਾਬਾ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਸ ਭਾਈ ਜੀ ਅਬ ਚਲੋ ਇਸਨਾਨ ਆਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਪਰਸਪਰ ਦੇਖ ਕੇ ਹਸ ਕੇ ਉਠ ਖੜੇ ਹੂਏ ਆਗਜ਼ਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪਹਰੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਕੇ ਯੇ ਤੰਬੂ ਆਦਿ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸਭ ਉਠਾਇ ਲੈ ਜਾਵਹੁ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੁਸੁਚਿਤ ਦੋਨੋਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਕਾਂਤੀ ਜਿਨਕੀ ਆਗੇ ਸੇ ਤੇਜ ਵਾਲੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਆਇਕਰ ਦਿਵਾਨ ਮੇ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੁਸੁਚਿਤ ਨਿਤ ਨੇਮ ਕੀ ਚੇਸ਼ਟਾ ਥੀ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਨੇ ਲਗੇ ਸਵਾ ਪਹਰ ਨਿਸਾ ਸੇ ਜਾਗ ਕਰ ਸੌਚ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਕੇ ਧਜ਼ਾਨ ਮੈ ਇਸ-ਥਿਤ ਹੋਜਾਵੈ ਰਾਗੀ ਜਨ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਕਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰੈ ਸਭ ਸਿਖ ਮੰਗਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰ ਸਭਾ ਮੈ ਆਇਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰ ਕਰ ਬੈਠਤੇ ਜਾਵੈ ਸੂਰਯ ਉਦਯ ਹੋਏ ਤੇ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਕਾ ਭੋਗ ਪਾਵੈ ਫਿਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧਜ਼ਾਨ ਸੇ ਉਥਾਨ ਹੋਵੈ ਤਬ ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਦਿਨ ਚੜੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਆਇ ਜਾਵੈ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੋ ਭੋਗ ਲਗਾਇ ਕੇ ਭੰਡਾਰੀ ਫਿਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬਾਂਟਣੇ ਲਗ ਜਾਵੈ ਪੰਗਤਿ ਮੈ ਪਹਲੇ ਦੂਰ ਜੋ ਬੈਠੇ ਹੋਵੈ ਉਨਕੋ ਦੇਵੈ ਪੁਨਾ ਉਨ ਸੇ ਜੋ ਉਰੇ ਹੋਵੈ ਉਨਕੋ ਦੇਵੈ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਜੋ ਪਾਸ ਕੀ ਪੰਕਤਿ ਤਿਸਮੈ ਸਭ ਤੇ ਪੀਛੇ ਤਹਾਂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤੇ ਪਸਚਾਤ ਆਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇਕਰ ਦੋ ਘੰਟੇ ਸੈਨ ਕਰਕੇ ਪਲੰਘ ਪਰ ਪੁਨਾ ਉਠਕਰ ਸੌਚਾਦਿ ਕ੍ਰਿਆ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾਯਾਮ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਦਿਵਾਨ ਲਗਾਵੈ ਹਜਾਰੋ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਆਇਕਰ ਦਰਸਨ ਕਰੈ ਔ ਭੇਟ ਚਢਾਵੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਮਨਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਵੈ ਜੈਸੀ੨ ਕਾਮਨਾ ਵਾਲਾ ਆਵੈ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸੁਖਣਾ ਸੁਖੇ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਤੇ ਪੀਛੇ ਵੇ ਸਿਖ ਭੇਟਾ ਲੇ ਆਵੈ ਔ ਆਕਰ ਦਰਸਨ ਕਰੈ ਭੇਟਾ ਚਢਾਵੈ ਕਿਤਨੇਕ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਜਾਰੇ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤਰਣੇ ਅਰਥ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਨਿਸਕਾਮ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਔ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਬਿਲਾਸ ਸੇ ਜਾਗਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤੀ

ਅਥ ਤਦਨੰਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਛਮ ਕੋ ਗਵਨ ਕਰਨੇ ਲੀਏ ਸ਼੍ਰੀ-ਬਾਬਾ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਆਗਜ਼ਾ ਲੇਣੇ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਜਾਇਕਰ ਆਗਜ਼ਾ ਮਾਂਗੀ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਭਾਈ ਜੀ ਕੋਈ ਦਿਨ ਇਥੇ ਹੀ ਦਰਸਨ ਦੇਵਹੁ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨਕਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਪਰਬਤ ਦੇਸ ਕੀ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪੁਨਾ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੈਗੇ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੰਗ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਉਨੇ ਜੀ ਸੇ ਚਲਤੇ ਭਏ ਸਨੇ ਸਨੇ ਬਿਚਰਤੇ ਹੁਏ ਔ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕੁਰੀ ਏਕ ਨਗਰਿ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਸੇ ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਪਹਾੜ ਕੀ ਓਰ ਹੈ ਤਹਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਕੋਸ ਭਰ ਦੂਰ ਏਕ ਕੁਮਰਾਹਨਾਮਨਦੀ ਛੋਟੀ ਸੀ ਚਲਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਕਨਾਰੇ ਪਰ ਏਕ ਗੁਫਾਹੈ ਤਿਸ ਗੁਫਾਮੈਮਹਾਰਾਜ ਰਹਤੇਭਏ ਬਹੁਤਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗ੍ਰਾਮਸੇ ਸੂਕਾ ਆਟਾ ਭਿਖਜ਼ਾ ਮਾਂਗ ਲਜਾਵੈ ਔ ਉਸਆਟੇਕੀਅੰਗਾਖੜੀ ਏਰਨੇਗੇਕੀਆਂਚਮੈ ਲਗਾਇ ਲੇਵੇ ਕਿਸੀ ਸੇ ਲਵਨ ਭੀ ਨਮਾਗੈ ਔ ਸਮਸਤ ਰਸਕਾ ਪਰਿ ਤਜਾਗ ਕਰ ਇਸਿਥਤ ਭਏ ਜਬ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਾਸਤੇ ਨਿਮੰਤਨ ਕਹੇਭੀ ਤੋ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕੇ ਨਜਾਵੈ ਜੇ ਕੋ ਈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕਹੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਇਥੇਹੀ ਲੈ ਆਵਤਾ ਹੋ ਤਬ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰੈ ਭਾਈ ਜੀ ਹਮਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਯਾਭੀ ਹੈ ਵੇ ਦੇਖੋ ਬਾਂਧ ਕਰ ਰਖਜ਼ਾ ਭੀ ਹੈ ਅਹਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਤਨਾਕ ਕਰਤੇ ਥੇ ਕਜ਼ਾ ਦੋ ਪੈਸਾ ਭਰ ਅਨਕਾ ਰਸ ਚੂਸ ਲੇਵੈਂ ਫੋਕ ਫੈਂਕ ਦੇਵੈਂ ਬਾਕੀ ਕੀ ਅੰਗਾਖੜੀ ਬਾਂਧ ਕਰ ਰਖ ਦੇਵੈਂ ਕਪੜੇ ਕੇ ਪਲੇ ਜੇ ਕੋਈ ਪੂਛੇ ਕਹੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਾਸਤੇ ਤਬ ਐਸਾਹੀ ਬਚਨ ਕਰ ਦੇਵੈਂ ਭਾਈ ਛਕਿਆਭੀ ਹੈ ॥ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਾਸਤੇ ਬਾਂਧਕਰ ਰਖਜ਼ਾ ਭੀ ਹੈ ਫਰੀਦ ਜੀ ਕੀ ਨਜਾਂਈ ਝੂਠ ਨਹੀ ਬੋਲਤੇ ਥੇ ਜੈਸੇ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਕਾਟਕੀ ਰੋਟੀ ਬਨਵਾਇ ਕਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਪਣੇ ਕਟਿਕੇ ਸਾਥ ਬਾਂਧ ਛੋਡੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰੀਤੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕੇ ਚਰਣੋ ਮੇ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹੈ ਜਿਨਕੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰੇਮਮੈ ਮਸਤ ਰਹੈ ਅਸ੍ਟ ਪਹਰ ਜੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਕੇ ਫਰੀਦ ਜੀ ਰੋਟੀ ਖਾਵਹੁ ਤਬ ਔਸਾ ਉਤ੍ਰ ਦੇਵੈ ਭਾਈ ਹਮਨੇ ਰੋਟੀ ਖਾਈਭੀ ਹੈ ॥ ਜੇ ਹਮਾਰੀ ਕਮਰ ਨਾਲ ਭੀ ਬਾਂਧੀ ਹੋਈ ਹੈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਾਸਤੇ ਐਸੇ ਹੀ ਭਗਵਿਤ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਕੇ ਝੂਠ ਬੋਲਤੇ ਰਹੇ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਨਿਰਾਹਾਰ ਰਹੇ ਅਥਵਾ ਸੂਕੇ ਪਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਖੋ ਕੇ ਖਾਈ ਛੋਡੈਂ ਬਾਰਾ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਔਸਾ ਕਠਨ ਤਪ ਕੀਆ ਜੈਸਾ ਕੋਈ ਨ ਕਰਸਕੇ ਸੋ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਕੇ ਸਲੋਕੋਂਮੈ ਏਹੀ ਰੋਟੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗਕਾ ਸਲੋਕ ਲਿਖਾਹੈ ॥

ਫਰੀਦਾ ਰੋਟੀ ਮੇਰੀ ਕਾਠ ਕੀ ਲਾਵਣ ਮੇਰੀ ਭੁਖ। ਜਿਨਾ ਖਾਧੀਆਂ ਚੋਪੜੀਆਂ ਘਣੇ ਸਹਨ ਗੇ ਦੁਖ ॥੧॥

ਪੁਨਾ ਬਾਰਾ ਬਰਸ ਪੀਛੇ ਏਕ ਦਿਨ ਭਗਵੈਂਤਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਦਿਖਾਯਾ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਏਕ ਮੁਰਦਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀਨੇ ਜਲਤਾ ਦੇਖਜਾ ਸਾਰਾ ਮੁਰਦਾ ਜਲ ਗਯਾ ਹੈ ਏਕ ਸਿਰ ਉਸਕਾ ਨਹੀ ਜਲਤਾਹੈ ਬਹੁਤ ਸੀ ਲਕੜੀਆ ਲੋਕ ਪਾਇ ਚੁਕੇ ਹੈ ਬਹੁਤਸਾ ਤਿਸ ਮੁਰਦੇ ਕੇ ਸਿਰ ਕੋ ਠੋਰ ਰਹੇ ਹੈ ਪਰੰਤ ਵੇ ਮਰਦੇ ਕਾ ਸਿਰ ਨਹੀ ਜਲਤਾ ਹੈ ਨ ਫੁਟਤਾ ਹੈ ॥ ਸਭ ਲੋਕ ਜਤਨ ਕਰ ਕਰਕੇ ਹਾਰ ਰਹੇ ਹੈ ਤਬ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇ ਕਯਾਹੈ ਇਸ ਮੁਰਦੇ ਕਾ ਸਿਰ ਕਯੋਂ ਨਹੀ ਜਲਤਾ ਜਬ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਫਰੀਦ ਜੀ ਕੋ ਤਬ ਅਕਾਸ ਬਾਣੀਹੋਤੀ ਭਈ ਹੇ ਫਰੀਦ ਇਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਏਕ ਝੂਠ ਬੋਲਯਾ ਥਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਸਕਾ ਸਿਰਨਹੀ ਜਲਤਾ ਇਸਕੀ ਜੀਵ ਕਲਾ ਇਸਕੇ ਸਿਰ ਵਿਖੇ ਰੋਕ ਕਰ ਸਜਾਇਦਈ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਐਸਾ ਅਕਾਸ ਬਾਣੀ ਕਾ ਕਹਣਾ ਫਰੀਦ ਜੀਨੇ ਸੁਣਿਆ ਤਬ ਫਰੀਦ ਜੀ ਕੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਬਡਾ ਭੈ ਉਤਪਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਕਹਣਲਗਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵੈਂਤ ਮੈ ਤਾ ਬਡਾਝੂਠ ਬੋਲਤਾ ਰਹਿਆ ਹੂ ਮੇਰਾ ਕਯਾ ਹਾਲ ਹੋਗਾ ਜਬ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਤਬ ਪੁਨਾ ਆਕਾਸ ਬਾਣੀ ਹੋਈ ਹੇ ਫਰੀਦ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤ ਵਾਸਤੇ ਅਰਥਾਤ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਤਾ ਰਹਜਾ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਪਿਛਲਾ ਝੂਠ ਬੋਲਜਾ ਤੇਰੇ ਕੋ ਹਮ ਨੇ ਬਖਸਜਾ ਅਬ ਆਗੇ ਤੁਮ ਨੇ ਝੂਠ ਨਹੀ ਬੋਲਣਾ ਯੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਨੇ ਫਰੀਦ ਜੀਕੋ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਤਪ ਕੀਆ ਹੈ ਨਿਸਕਾਮ ਸੋ ਅਬ ਫਰੀਦ ਜੀਕਾ ਪੂਰਣ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਪ ਸੇ ਨਿਵਰਤ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਭਗਵੈਂਤ ਨੇ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਯੇ ਆਯਾ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਨ ਕਾ ਰਸ ਦੋ ਸਰਸਾਹੀ ਭਰ ਚੁਸਕਰ ਫੋਗ ਫੈਕ ਦੇਵੈਂ ਬਾਕੀ ਕਾ ਅੰਨ ਬਚਿਆ ਕਪੜੇ ਕੇ ਪਲੇ ਬਾਂਧਕਰ ਰਖ ਦੇਵੈਂ ਇਸੀ ਰੀਤਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਅਠਾਰਾ ਬਰਸ ਬਿਤਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਖਟਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਇ ਕੇ ਜਗਾਵਤੇ ਭਏ ਸੋ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਗੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਲਿਖੈਂਗੇ ਅਬ ਕੁਛਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਔ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਯੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਯ ਕਥਾ ਸੁਨਕਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਕਲਜਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਯੇ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪੁੰਨਜ ਰੂਪ ਕਥਾ ਕੋ ਸੁਣਾਵੈਂਗੇ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮੀਜਨ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੁਣੇਗੇ ਸੋ ਸਰਬ ਪਾਪੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਕਰ ਸਚਖੰਡ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਂਗੇ ਜੋ ਯੇ ਮਹਾ ਮਹਾ-ਤਮ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰੰਥ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰੈਂਗੇ ਸੋ ਗਜਾਨਦ੍ਵਾਰਾ ਮੋਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਗੇ ਜੋ ਕੋਈ ਮਨ ਵਿਖੇ ਕਾਮਨਾ ਧਾਰ ਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਨੇਮ ਕਰਕੇ ਸੁਣੇਗਾ ਸੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਉਨਕੇ ਮਨ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰੈਗੇ॥

ੴ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਦੇਵਤਰੁ ਗੁਃ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਭਾਗ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖਾਨੇ ਚੌਬੀਸਵਾਂ ਅਧਜ੍ਯਾਯ ॥ ੪੨ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੨੫ ਅਧਜ਼ਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਮਹਾ ਕਠਨ ਤਪ ਕਰਤਜ਼ਾਂ ਕੋ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿਸ਼ੌਰ ਸੇ ਛੁਟੀ ਲੈਕਰ ਕੁਰੀ ਮੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਯੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ੈਨਾ ਮੈ ਨੌਕਰ ਥੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਏਕ ਘੋੜਾ ਔ ਖਚਰ ਅਸਬਾਬ ਕੀ ਲਦੀ ਹੋਈ ਸਾਥ ਥੀ ਕੁਰੀ ਮੈ ਆਇਕਰ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਇਥੇ ਕੋਈ ਸੰਤ ਭੀ ਹੈਂ ਤਬ ਏਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਇਥੇ ਏਕ ਬੜੇ ਮਹਾਤਮਾ ਅਚਾਹ ਪੁਰਖ ਬੜੇ ਤਪਸ੍ਵੀ ਸੰਤ ਰਹਤੈ ਹੈ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਨੇ ਪੂਛਾਕੇ ਉਨਕਾ ਕੌਨ ਭੇਖ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਸਿਖ ਕਹਜ਼ਾ ਕਿ ਜੀ ਉਨਕਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਘਰ ਕਾ ਹੀ ਭੇਖ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਸੁਣਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪੂਛਜ਼ਾ ਕੇ ਕਹਾਂ ਹੈ ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਕਹਾ ਜੀ ਬਾਹਰ ਨਦੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਇਥੇ ਤੇ ਕੋਸ ਭਰ ਏਕ ਗੁਫਾ ਹੈ ਤਿਸ ਗਫਾ ਮੈਂਸੋ ਮਹਾਤਮਾ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਚਲੋ ਮੈ ਆਪਕੋ ਬਤਾਵਤਾ ਹੋਂ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਸਾਥ ਲੇਕਰ ਤਹਾਂ ਗੁਫਾ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਵਾਯਾ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਤਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਰਿਦੇ ਮੈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆਯ ਜਾਤੀ ਭਈ ਯੇਹੀ ਪੂਰਣ ਸੰਤ ਮਹਤਮਾ ਕੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਮ ਆਰਾਮ ਦਾਰੀ ਆਜਾਵੈ ਔ ਸ਼ੁਭ ਸੰਕਲਪ ਉਤਪਨ ਹੋਵੈ ਜਿਸਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਜਾਂ ਹੋਇਆਂ ਸੋ ਜਾਨਨਾ ਪੂਰਣ ਸੰਤ ਹੈ ਜਥ ਰਿਦੇ ਮੈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਉਤਸਾਹ ਅਤਜੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸ੍ਵਭਾਵਕ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਤਬ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਜੋ ਯੇ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਦੌੜਕਰ ਚਰਨੋ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਆ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਜਲ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੈ ਛਾਯ ਰਹਿਆਹੈ ਜੈਸੇ ਚਿਰਕਾਲ ਕਾ ਵਿਛੜਿਆ ਹੁਆ ਪਰਮ ਮਿਤ੍ਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਮਿਲਤੇ ਵੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਜਨਮਾਂਧ ਕੋ ਨੇਤ੍ਰ ਮਿਲਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਨਮ ਕੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕੋ ਚਿੰਤਾਮਣਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਵੇ ਕੁਸ਼ੁਧੀ ਕੋ ਸਿਧ ਖਧੀ ਕੇ ਖਾਣੇ ਸੇ ਕੁਸ਼ੂ ਕੀਨਿਬ੍ਰਤੀ ਸੇ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਤੀਹੈ ਤਰਣ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਬਹੁਤ ਦਿਨਕਾ ਵਿਛੜਿਆ ਪਰਦੇਸ ਸੇ ਆਯਾ ਪਤਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਿਲਨੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਿਗ੍ਯਾਸੁ ਕੋ ਏ੍ਹਮ ਗ੍ਯਾਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਆਨੰਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਿਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਅੰਗੋ ਸੈ ਪੁਲਕਾਵਲੀ ਹੋਤੀ ਰੋਮ ਹਰਖਣ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਲ ਕੀ ਧਾਰਾ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਗਦਗਦ ਬਾਣੀ ਹੋਇ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨਕੀ ਐਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਵ੍ਯਾਕੁਲ ਚਿਤ ਸਹਤ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇਖ ਕੇ ਆਓ ਭਾਈ ਬੀਰ ਸਿੰਘਾ ਕਸ਼ਲਖੇਮ ਤੋ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕਰ ਪਨਃ ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਯਾ ਹੈ ਕਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕ੍ਯਾ ਗੋਤ੍ ਹਈ ਕਉਨ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਐਸੇ ਸ਼੍ਰੀਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਪੂਛਾ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਆਪ ਸਭ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਆਪ ਸੇ ਕੁਛ ਗੁਝੀਛਨੀ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਵਿਖੇ ਵਰਤਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਪਕੋ ਹਸਤਾਮਲ ਵਤ ਸਭ ਵਿਦਤ ਹੈ ਆਪ ਭੂਤ ਭਵਿਖਤ ਵਰਤਮਾਨ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋ ਕੇ ਗ੍ਯਾਤਾ ਹੋ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਅਗਾੜੀ ਕਿਆ ਕਹੋ ਤਥਾਪੀ ਮੁਝ ਬਾਲਕ ਪਰ ਆਪਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕੁਛ ਪੁਛਾ ਹੈ ਸੋ ਮੈ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤਾਂ ਹੋਂ ਛਿਲੋਂ ਮੇਰਾ ਗੋਤ੍ ਹੈ ਤੇ ਜਟ ਸਿਖ ਹੋਂਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਪਿਸ਼ੌਰ ਸੇ ਆਯਾ ਹਾਂ ਛੁਟੀ ਲੈਕੇ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਹੋਂਦਾ ਹਾਂ ਗਰੋਂਗੁਏ ਕੀ ਬਾਸੀ ਹਾਂ ਤੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲ੍ਯਾ ਥਾ ਇਥੇ ਕੇਵਲ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਯਾ ਹਾਂ ਅਬ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹ ਤੇ ਛੂਟਣੇ ਵਾਸਤੇ ਆਪਕੀ ਸਰਣਿ ਗਹੀ ਹੈ॥ ਆਪ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕੇਵਲ ਹਮ ਸਰੀਖੇ ਸੰਸਾਰੀਆਂ ਕੇ ਉਧਾਰ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤਿ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੋਊ ਮੈ ਨਾਹੀ ਜਨ ਪਰ ਉਪਕਾਰੀਆਏ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਨਾਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕੇਵਲ ਪਰੋਪਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤੈਂਦੂਏ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸੇ ਹੂਏ ਗਜ ਰਾਜ ਨੇ ਭਗਵੰਤ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰੀ ਥੀ ਸੋ ਗਜ ਏਕ ਗ੍ਰਾਹ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸਿਆ ਹੂਆ ਥਾ ਮੈ ਤੋ ਭਗਵਨ ਸਬਦ ਸਪਰਸਾਦਿ ਅਨੰਤ ਗ੍ਰਾਹੋਂ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸਜਾ ਹੂਆ ਹੋਂ ਸੋ ਗਜ ਕੀ ਨਜਾਈ ਭੁਜਾ ਦੋਨੋ ਖੜੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਕੇ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਮੇਰੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ੀਘਰ ਹੀ ਬਾਹੁੜੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਖੈਚਤੇ ਹੂਏ ਇਨਗ੍ਰਾਹੋ ਤੇ ਮੁਜਕੋ ਰਖ ਲੇਵੋ ਜੈਸੇ ਨਾਰਾਯਨ ਗਜ ਕੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਵੈਕੁੰਠ ਛੋਡ ਕਰ ਨਾ ਤੋ ਗਰੁੜ ਕੋਉਡੀਕਜਾ ਨਾਕਿਸੀ ਔਰ ਗਣ ਕੋ ਉਡੀਕਜਾ ਨਾਗੋ ਹੀਪਾਵੋਂ ਸੇ ਆਪ ਦੌੜਤੇ ਚਲੇ ਆਏ ਆਇ ਕੇ ਹਸਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰ ਲਈ ਤੈਸੇ ਮੇਰੀ ਭੀ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣ ਕਰ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਡੂਬਤੇ ਹੂਏ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਜਬ ਐਸੀ ਨਿਮ੍ ਹੋਇਕਤ੍ਰਸ੍ਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਸ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਅੱਛਾ ਆਪ ਘਰਕਾਂ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਪਿਸ਼ੌਰ ਸੇ ਚਲੇ ਹੋ ਏਕ ਵਾਰ ਘਰ ਮੈ ਜਾਵਹੁ ਨਾਲੇ ਤੋ ਮਾਈ ਕੋ ਔਰ ਕੁਟੰਬ ਕੋ ਮਿਲ ਆਓ ਨਾਲੇ ਯੇ ਉਪਾਧੀ ਘੋੜਾ ਤੇਖਚਰ ਘਰ ਮੇ ਛੋਡ ਕਰ ਫਿਰ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਆਵਣਾ ਅਬ ਏਕ ਵਾਰ ਤੁਮ ਕੋ ਘਰ ਜਾਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਏ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣੇ ਤਬ ਪੁਨਾ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤ ਭਏ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਹੀ ਹਮਾਰਾ ਘਰ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਹਿਤੂ ਪਰਮ ਮਿਤ੍ਰ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਰਖਜ਼ਕ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਸਮੁਦ੍ ਤੇ ਉਧਾਰ ਕਰਤਾ ਕੇਵਟ ਹੋ ਅਬ ਮੈਨੇ ਆਪਕੇ ਚਰਨਾਰ ਵਿੰਦੋ ਕੀ ਓਟ ਆਇ ਲਈ ਹੈ ਆਪ ਕੋ ਅਪਣੇ ਨਾਮ ਕੀ ਲਾਜ ਹੈ ਅਬ ਜਿਉਜਾਣੋ ਤਿਉ ਆਪਨੇ ਸਮੀਪਰਖੋ ਅਬ ਮੈਂ ਜਾਵਣੇ ਲਾਯਕ ਨਹੀ ਰਹਜਾਊ ਜੈਸੇ ਨਾਦਕੁਰੰਗਹ ਬੇਧਿਆ ਸਨਮੁਖ ਉਠਧਾਵੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਅਰਪਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਤ ਸੈ ਕਰਕੇ ਨਿਮ੍ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਚੇ੨ ਮਨ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਜਲ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇਜਲ ਸੇ ਮਾਨੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਪ੍ਰਖਜ਼ਾਲਨ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਵਿਆਕੁਲ ਹੋਇ ਗਏਹੈ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਐਸੀ ਆਕੁਲ ਦਸਾ ਦੇਖੀ ਤਬ ਮੰਦ ੨ ਹਸ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਵਸ ਹੁਏ ਹੁਏ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬੋਲਨ ਸਮੇਂ ਐਸੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਾਂਤੋ ਕੀ ਪਾਤੀ ਕੀ ਸੋਭਾ ਹੋਤੀ ਭਈਮਾਨੋ ਸਜ਼ਾਮ ਘਟਾ ਸੋ ਕਿਧੋ ਆਧਾ ਚੰਦ੍ਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸਜਾ ਹੈ ਕੋ ਅਛਾ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਜੇ ਤੇਰਾ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਐਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਤੋ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਬਾਤ ਹੈ ਗ੍ਰਹਸਥੋਂ ਕੇ ਸੇਵਾ ਚਾਰ ਪਹਰ ਹੈ ਸੰਤੋ ਕੇ ਤੋਰੇ ਛੇ ਪਹਰ ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ ਲਰੋਗੀ ਜਬ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹੇ ਤਬ ਸੁਣਕਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤ ਭਏ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਹੁ ਸਰੀਰ ਆਪਕਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੈ ਕੁਛ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਸ੍ਵਤ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੈ ਆਪਕਾ ਹੀ ਸ੍ਵਤ ਹੈ ਜਿਉ ਆਪਕੋ ਭਾਵੇ ਤਿਉ ਇਸ ਕੋ ਰਖੋ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਗਉੜੀ ਮਃ ੫ ॥ ਜਿਉ ਤੁਮ ਰਾਖੋ ਤਿਉਹੀ ਰਹਣਾ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੋ ਸੋਈ ਮੋਹਿ ਕਰਣਾ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਾਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਹਣੇ ਲਗੇ ਅਤਜੰਤ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਕੇ ਮਹਾ'ਰਾਜ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ ਸਰਬਦਾ ਕਾ'ਲ ਆ'ਗਜਾ ਮੈ ਰਹਜਾ ਕਰੈ ਆ'ਗਜਾ ਭੰਗ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਨ ਕੀਆ ਕਰੈ ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜਜੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੀ ਆ'ਗਜਾ ਮੈ ਰਹਤੇ ਭਏ ਥੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾ'ਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਆ'ਗਜਾ ਮੈ ਵਰਤਤੇ ਭਏ ॥ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾ'ਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਾ'ਥ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਜੈਸੇ ਇਸ ਦਾ'ਸ ਨੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਰਸ'ਨਾ ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾ'ਰਥਨਾ ਸਰਬ ਸੰਤੋ ਕੇ ਆ'ਗੇ ਕਰੀ ਹੈ ਅਬ ਅਉਰ ਜੋ ਕੁਛ ਮਹਾ'ਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਾ'ਸ ਰਹਣੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ'ਸ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਪ੍ਰਾ'ਰਥਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਇਤੀ

ਐਸੇ ਭੀ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਰਸਨਾ ਸੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਸੋ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾ'ਰ ਕੋ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾ'ਗ ਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘਕੇ ਦਾਸ ਨੇ ਲਿਖ ਦੀਏ ਦੋਨੋ ਮੈਸੇ ਜੋ ਵਿਦ੍ਵਾਨੋ ਕੋ ਸਾ'ਧ ਸੰਗਤ ਕੋ ਨੀਕੇ ਲਾ'ਗੇ ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰਖੈ

ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤਜਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਕਿਤਨਾਕ ਸਮਾ ਵਿਤੀਤ ਭਯਾ ਤਬ ਏਕ ਮੇਢਾ ਮਹਾ'ਰਾਜ ਜੀਕੇ ਡੇਰੈ ਰਹਤਾ ਥਾ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਹਰੇ੨ ਤ੍ਰਿਣ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਲਿਆਵਤ ਥੇ ਸਮਾ' ਪਾਇਕ ਵੋ ਮੇਢਾ ਮਰ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਮਹਾ'ਰਾਜ ਤ੍ਰਿਣ ਲੈਕੇ ਆਏ ਆਇਕਰ ਕਜਾ ਦੇਖੈ ਜੋ ਮੇਢਾ ਮਰਿਆ ਪੜਾ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਮੇਢੇਕੋ ਹਾਥ ਸੇ ਹਲਾਇਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਉਠ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਆਪਣਾ ਘਾ'ਸ ਖਾਇ ਲੇ ਕਜੋ ਨਹੀ ਖਾਤਾ ਜਬ ਐਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਵੋ ਮੇਢਾ ਉਠ ਬੈਠਾ ਘਾ'ਸ ਖਾਣੇ ਲਗਾ ਪੜਾ ਯੇ ਅਸਚਰਯ ਏਕ ਸਿਖ ਦੇਖ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾ'ਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆ'ਗੇ ਨਿਵੇਦਨ ਕੀਆ ਕੇ ਮਹਾ'ਰਾਜ ਜੀ ਜੋ ਸਿਖ ਪਿਸ਼ੌਰ ਸੇ ਆ'ਪਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਆਯਾ ਥਾ ਫਿਰ ਵੋ ਘਰ ਕੋ ਨਹੀ ਗਜਾ ਤੇ ਆ'ਪਕੇ ਪਾ'ਸ ਹੀ ਰਹਾਤਾ ਹੈ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲਾ ਦੇਖਜਾ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਜਾ ਸ਼ਕਤੀ ਤੁਮਨੇ ਦੇਖੀ ਹੈ ਤਬ ਸੋ ਸਿਖ ਹਾ'ਥ ਜੋੜ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਜਾ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾ'ਤਸਾਹੁ ਜੀ ਯੇ ਜੋ ਆ'ਪਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਮੇਢਾ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਆਜ ਮਰ ਗਿਆ ਥਾ ਇਨੋਨੇ ਘਾ'ਸ ਲਜਾਕਰ ਉਸਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕਰ ਕਹਾ ਕੇ ਉਠ ਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਮੇਢੇ ਘਾ'ਸ ਖਾ'ਹੁ ਖਾਤਾ ਕਜੋ ਨਾਹੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੇ ਸਾ'ਥਹੀ ਮੇਢਾ ਜੀਵ ਉਠਾ ਅਬ ਘਾ'ਸ ਖਾਤਾ ਹੈ ਪੜਾ ਮਹਾ'ਰਾਜ ਐਸੇ ਸੁਣਕਰ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸ਼੍ਰੀਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਕਹਤ ਭਏਕੇ ਭਾ'ਈ ਸਿਖਾ ਤੂੰ ਅਬੀ ਸੇ ਮਰਜ' ਕੋ ਜੀਵਾਵਣੇ ਲਗਾ ਪੜਾ ਹੈ ਜਾਉ ਤੇਰਾ ਠਿਕਾਣਾ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਨਹੀ ਹੈ ਜੇ ਤੇਰਾ ਮਨ ਸਿਧੀਆ ਕਰਮਾਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਗਾਵਣੇ ਪਰ ਹੈ ਤਾ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਚੱਲਜ਼ਾ ਜਾਉ ਕਰਮਾਤਾਂ ਵਾਲੇ ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਨੀ ਓਥੇ ਤੇਰੀ ਸਮਾਈ ਹੋਵੇਗੀ ਇਥੇ ਨਹੀ ਤੇਰੀ ਸਮਾਈ ਹੋ ਸਕਤੀ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਕਠੋਰ ਬਚਨ ਕਹਕਰ ਬਹੁਤ ਤਾੜਿਆ ਔ ਪੀਠ ਫੇਰ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਚੀਨ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣਾ ਅਪਰਾਧ ਜਾਣ ਕਰ ਨੀਚੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਰ ਲੀਏ ਮਨਮੈ ਲਜ਼ਾ ਤ੍ਰਾਸ ਕੋ ਮਾਨਕਰ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਬਾਂਧਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਭਗਵਾਨ ਅਬ ਮੈ ਭੂਲ ਗਯਾ ਹੂੰ ਅਬ ਕੇ ਖਿਮਾ ਕਰੋ ਫਿਰ ਮੈ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰੋਂਗਾ ਹਮ ਜੀਵ ਸਦਾ ਭੂਲਨ ਹਾਰੇ ਹੈ ਆਪਕਾ ਬਿਰਦ ਸਦਾ ਬਖਸਿੰਦ ਹੈ ਬਾਲਕ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਭੂਲ ਭੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸਰਬ ਥਾ ਬਾਲਕ ਆਪਣੇ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਨਹੀ ਕਰ ਦੇਤੇ ਸੋ ਜੈਸੇ ਗੁਰੁ ਸਮ੍ਰਿਤਿ ਮੈਭੀ ਗਉੜੀ ਰਾਗ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ਤਥਾਹੀ

ਜੈਸੇ ਬਾਲਕ ਕ੍ਰਾਇ ਸੁ ਭਾਈ ਲਖ ਅਪਰਾਧ ਕਮਾਵੈ। ਕਰ ਉਪਦੇਸ ਝਿੜਕੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ਬਹੁੜ ਪਿਤਾ ਗਲ ਲਾਵੈ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੋ ਸਰਬ ਥਾ ਮੁਝ ਬਾਲਕ ਕੋ ਬਖਸਣ ਯੋਗ ਹੋ

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤਿ ॥ ਚੰਚਲ ਮਤਿ ਬਾਲਕ ਬਪਰੇ ਕੀ ਸਰਪ ਅਗਨਿ ਕਰ ਮੇਲੈ। ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੰਠ ਲਾਇ ਰਾਖੈ ਆਨੰਦ ਸਹਜ ਤਬ ਖੇਲੈ ॥

ਇਸਕਾ ਅਰਥ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਡੀ ਚਪਲ ਬੁਧੀ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਐਸਾ ਜੋ ਅਲਪ ਆਰਬਲਾ ਵਾਲਾ ਬਾਲਕ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਆਗੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਬਿਲਾਸ ਨਿਮਿਤ ਸਰਪ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸੋ ਬਾਲਕ ਕੁਛ ਅਛੀ ਵਸਤੁ ਜਾਣਕੇ ਪਕੜ ਕਰ ਮੁਖ ਵਿਖੇ ਪਾਵਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਅਗਨਿ ਭੀ ਆਗੇ ਕਰੀ ਹੁਈ ਹਾਥ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਪਾਵਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਬਾਲਕ ਤੋ ਆਪਣੇ ਹਿਤ ਅਨਹਿਤ. ਕੋ ਯਦਿਯਪਿ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਤਥਾਪਿ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਤੋ ਉਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਹਿਤ ਅਨ ਹਿਤ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਤਬ ਦੋਨੋ ਓਰ ਤੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਵਰਜ ਕਰ ਕੰਠ ਸੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਲਗਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਬਾਲਕ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਆਨੰਦ ਸੇ ਖੇਲਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਆਪਹੀ ਹਮਾਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ਹਮ ਬਾਲਕ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਅਣ ਜਾਣ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਆਪ ਸਰਬਗਜ਼ ਹੋ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਮੇਰੇ ਅਵ ਗੁਨ ਕੋ ਚਿਤ ਨ ਰਖੋ ਪਿਛਲੇ ਅਵ ਗੁਨ ਬਖਸ ਲਏ ਪ੍ਰਭੁ ਆਗੇ ਮਾਰਗ ਪਾਵੈ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਸੰਕਾ ਜੋ ਜਨਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਅਨ ਬਸਤ੍ਰ ਕਰਪਾਲਨਾ ਕਰੇ ਹੈ ਸੋ ਪਿਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਨੇ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਉੱਤ੍ਰ— ਹੇ ਭਗਵਨ ਬੇਦ ਮੈ ਐਸੇ ਲਿਖਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਸੁਕੇਸ ਅਥਰਬ ਆਦਿ ਟਖ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ਪਿਪਜ਼ਲਾਦ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ਕੀ ਸਰਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੇ ਲਾਭ ਵਾਸਤੇ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਗ੍ਰਹਣ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈਂ ਉਨ ਖਟ ਰਿਖਜ਼ੋ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਹੈ ਤ੍ਵੰਹਿਨਃ ਪਿਤਾ ਯੋ ਅਸਮਾਕ ਮਵਿਦਜ਼ਾਯਾਃ ਪਰੰਪਾਰੰਤਾਰਯਸਿ ਨਮਃ ਪਰਮ ਰਿਖ-ਭਜ਼ਃ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ ॥

ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਹੇ ਭੁਗਵਨ ਪਿਪਜ਼ਲਾਦ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਹੋ ਨਾਮ ਅਸਲ ਪਿਤਾ ਹੋ ਜੋ ਆਪਨੇ ਹਮਕੋ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਪਾਰਕਾ ਕਿਨਾਰਾ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਪਰਮਪਾਨ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਤਤ੍ਵ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵ ਕੋ ਆਪਨੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸ ਤੇ ਕਜ਼ਾ ਸਿਧ ਹੁਆ ਜੋ ਆਪ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਕੀ ਕੁਲ ਮੇਂ ਹਮਾਰਾ ਦੂਸਰਾ ਯੇ ਜਨਮ ਭਯਾ ਹੈ ਕੈਸਾ ਯੇ ਤਤ੍ਵਵੇਤਾ ਕੀ ਕੁਲ ਮੈ ਕਾ ਜਨਮ ਹੈ ਕੇ ਆਗੇ ਜਨਮ ਕਾ ਬਾਧਕ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਯਥਾਰਥ ਪਿਤਾ ਹੋ ਇਸ ਸੇ ਆਪ ਜੋ ਪਰਮ ਰਿਖੀ ਹੋ ਨਾਮ ਸੂਖਮ ਦਰਸੀ ਹੋ ਸੋ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਮੈ ਐਸਾ ਪਦਾਰਥ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਦਲਾ ਗੁਰੁ ਦਖਿਣਾ ਆਪ ਕੋ ਦੇਵੈ ਅਰਥਾਤ ਆਪ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰੈ ਸਹਤ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੋ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੇ ਜਲਵਤ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਸੋ ਸਤਜ਼ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਬਦਲਾ ਅਸਤਜ਼ ਪਦਾਰਥ ਦੇਯ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਪ੍ਰਤਯੁਪਕਾਰ ਕਰਣੇ ਕੋ ਹਮ ਅਸਕਜ਼ ਹੈ ਤਾਤੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਬੰਦ ਕਰ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਹਮਾਰੀ ਪ੍ਰਨਾਮ ਹੋਵੇ ਸਰਬਦਾ ਯਾਵਤ ਕਾਲ ਯੇ ਸ਼ਰੀਰ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਹੇਗਾ ਤਾਵਤ ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਅਣਮੋਲੇ ਦਾਸ ਹੈਂ ਯੇ ਬੇਦਕੀ ਕਥਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੇਰੀ ਭੀ ਆਪਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਹੇ ਭੁਗਵਨ ਮੁਝ ਬਾਲਕ ਕੇ ਅਪਰਾਧ ਆਪ ਖਿਮਾ ਕਰੋ ਅਪਨੇ ਚਰਣੋ ਕੇ ਪਾਸ ਮੁਝਕੋ ਰਖੋਜਬ ਐਸੇ ਅਤਜ਼ੰਤ ਨਿਮਰ ਹੋਕਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਤਬ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਤੋ ਬਖਸਜ਼ਾ ਤੁਮ ਕੋ ਪਰੰਤੁ ਆਗੇ ਫਿਰ ਐਸਾ ਕਾਮ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਾਵਣੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਮੇਂ ਵਰ ਜਿਤ ਹੈ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ਕਹਾ ਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਭੁਗਵਨ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਰੂੰਗਾ ॥ ਇਤਿ।

ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਬ ਸੇਵਾ ਕਰਤਜ਼ਾ ਕਿਤਨਾਕ ਸਮਾ ਵਿਤੀ ਭਯਾ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਏਕ ਗਡਵਾ ਬਹੁਤ ਦਿਨਕਾ ਜੰਗਾਲਜ਼ਾ ਹੁਆ ਪੜਾਬਾ ਸ ਲੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਦੇ ਕਰ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਉ ਇਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੋਟੇ ਕੋ ਨਦੀ ਮੈ ਲੇਜਾਇ ਕਰ ਮਾਂਜ ਇਸਕੇ ਦਾਗ ਉਤਾਰ ਕੇ ਚਿਲਕਾਇ
ਕੇ ਲੇ ਆਉ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਲੋਟੇ ਕੋ ਨਦੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲੈਜਾਇ
ਕੇ ਖੂਬ ਮਲਜਾ ਜਬ ਚਿਲਕਨੇ ਲਗਾ ਤਬ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈ ਕੇ
ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬੀ ਅਛਾ ਨਹੀ ਚਿਲਕਜਾ ਇਸਕੋ ਫਿਰ ਲੇਜਾਇ ਅਛੀ
ਤਰਹ ਸੇ ਮਾਂਜਜ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਫਿਰ ਲੇਕਰ ਨਦੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰ ਬਡੀ
ਪ੍ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਲਜਾ ਲੇ ਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਗਏ ਤਬ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ
ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬਭੀ ਯੇ ਲੋਟਾ ਅਛਾ ਨਹੀ ਭਯਾ ਤਬ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ
ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਫੇਰ ਲੈ ਜਾਇਕਰ ਮਲਕੇ ਲੈਗਏ ਤਬ ਫੇਰ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ
ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੁਛਕ ਕਰੜੇ ਹੋ ਕਰ ਕੇ ਸੁਣ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੈਨੂ ਜੋ ਕਹਜਾਹੈ ਕੇ ਅਛੀ
ਤਰਹ ਸੇ ਉਜ੍ਵਲ ਕਰਕੇ ਲੈ ਆਉ ਤੂ ਫਿਰ ਫਿਰ ਦਾਗ਼ ਸਹਤ ਹੀ ਲੈ ਆਵਤਾਹੈ ਯੇ
ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਕਾ ਦਾਗਜਾ ਹੁਆਹੈ ਤਬ ਸੁਣ ਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਬਚਨਕੋਸ਼੍ਰੀਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਜੀਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਨਮਸ ਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਭਗਵਨ ਬਹੁਤ
ਚਿਰਕਾਲ ਕਾ ਆਪਨੇ ਭੁਲਾਇ ਜੋ ਦੀਆਹੈ ਇਸਸੇ ਯੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਦਾਗੀ ਹੋਇ ਗਯਾਹੈ
ਭਗਵਨ ਅਬ ਆਪਨੇ ਇਸਕੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰੀ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਅਬ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ
ਸੇ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਨਾਮ੍ਰਿਤ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਇਸ ਮਨਕੇ
ਮਲ ਲਾਗੀ ਕਾਲਾ ਹੋਇਆ ਸਿਆਹ ॥ ਸੋ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਤੈਸੇ ਇਸ ਪਾਤ੍ ਕੀ
ਨਜਾਈ ਮੇਰੇ ਕੋ ਭੀ ਆਪਨੇ ਭੁਲਾਇ ਦੀਆ ਥਾ ਸੋ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਸੰਸਾਰ ਦਸਾ ਮੈ
ਭ੍ਰਮਤਾ ਰਹਾ ਹੂੰ ਅਨੰਤ ਵਿਖਜੋ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਕਰਕੇ ਯੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਇਸ ਪਾਤ੍ ਕੀ
ਨਜਾਈ ਕਾਲਾ ਸਿਆਹ ਨਾਮ ਅਤਯੰਤ ਮਲੀਨ ਹੋਇ ਗਯਾ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਆਪਨੇ
ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਸਮਰਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਜਿਉ ਜਿਉ ਮਾਰਜਨ ਕਰੋਗੇ ਤਿਉ ਤਿਉ
ਸੁਧ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਰਅਹੰਕਾਰਤਾ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ
ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਰਿਦੇ ਕਚਕੇ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਜੋ ਯੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਤਪਸ੍ਚਰਯਾ ਦੇਖ੨ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਿਆ ਕਰੈ ਥੋੜੀ੨
ਬਾਤ ਮੈ ਪਰੀਖਜਾ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਝਿੜਕਜਾ ਕਰੈ ਦੇਖੀਏ ਕੇ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਭੀ ਇਸਕੋ
ਅਹੰਕਾਰ ਆਵਤਾ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਪਰੰਤੁ ਧਨ ਵੋ ਜਨਨੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਐਸੇ ਧੀਰ
ਬੀਰ ਪੁਤ੍ ਕੋ ਜਾਯਾ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਅਹੰਕਾਰ ਕਾ ਲੇਸ਼ ਭੀ ਨਹੀ ਫੁਰਤਾ ਹੈ
ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਿਤਨਾਕ ਸਮਾ ਵਿਤੀਤ ਭਯਾ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਰਾ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਰਿਦੇ ਮੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਜੜ ਮਾਯਾ ਔ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚੇਤਨ ਮਾਯਾ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਇਸਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਤਾ ਲੇ ਲੇਵੈ ਐਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਬਚਾ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆ ਜ ਤੈਨੇ ਲਕੜੀਆਂ ਲੈਕੇ ਰੋਜ ਸੇ ਜਲਤੀ ਆਵਣਾ ਦੇਰ ਬਹੁਤੀ ਨਹੀ ਲਗਾਵਣੀ ਰੋਜ ਹੀ ਭੰਡਾਰੇ ਲੀਏ ਬਨ ਮੈ ਸੇ ਲਕੜੀਆਂ ਲਜਾਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਇਸਲੀਏ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਰੋਜ ਸੇ ਆ ਜਲਤੀ ਆਵਨਾ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਬਚਨਕੋ ਸਣਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੈਸੇ ਆਪਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਾਸ ਕਰੈ ਗਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਬਨ ਮੈ ਪਰਬਤ ਕੀ ਓਰ ਚਲੇ ਗਏ ਪ੍ਰਥਮ ਕਜਾ ਦੇਖਜਾ ਜੋ ਸਾਰਾ ਪਰਬਤ ਹੀ ਕੰਚਨ ਕਾ ਹੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮਣੀਆ ਕਰਕੇ ਜੜਤ ਹੈਂ ਸ੍ਰਿੰਗ ਜਿਸਕੇ ਕਹੂੰ ਨੀਲ ਮਣੀਆਂ ਲਗੀਆਂ ਹੈ ਕਹੂੰ ਪਦਮ ਰਾਗ ਮਣੀਆ ਲਗੀਆਂ ਹੈ ਕਹੂੰ ਪੀਤ ਕਹੂੰ ਹਰਿਤ ਕਹੂੰ ਸ੍ਵੇਤ ਕਹੂੰ ਬਚਿਤ੍ ਇਤਜਾਦਿਕ ਮਣੀਓਂ ਕਰਕੇ ਜੜਿਤ ਸਾਰਾ ਹੀ ਪਰਬਤ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਅਦਭੁਤ ਕੌਤਕ ਹੋਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਅਪਸਰੋਂ ਕੇ ਗਣ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਨਾਚ ਰਹੇ ਹੈ ਕੈਸੀਆਂ ਹੈਂ ਵੇ ਅਪਸਰਾਂ ਜੋ ਦਿਬਜ ਜਾਬੂ ਨਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਨਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਵਰਣ ਹੈ ॥

ਦੋਃ— ਚੰਦ੍ ਕਾਂਤਿ ਸਮ ਮੁਖ ਸੁਭੰ ਨੀ ਲਮਣੀ ਸਮਕੇਸ ॥
ਪਦਮ ਰਾਗਸ਼ਮ ਹਸਤ ਜਿਹ ਮਣੀ ਮਯੀ ਸਮ ਵੇਸ ।੧ ।

ਔ ਕੈਸਾ ਵੋ ਬਨ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸ ਮੈ ਖਟ ਰਿਤੁ ਕੇ ਫਲ ਪੁਸਪ ਹੈ ਗੰਧਰਬ ਜਿਸਮੈ ਗਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਹਰੀ ਚੰਦਨ ਔ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਲਗ ਰਹੇ ਹੈ ਐਸੇ ਵੋ ਬ੍ਰਿਛ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਸਾਥ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੋ ਰਤਨੋ ਕੇ ਗੁਛੇ ਲਾਗ ਰਹੇ ਹੈਜਗਾ ਜਗਾ ਮੈ ਕੌਤਕ ਹੋਇ ਰਹੇਹੈ ਜਿਸ ਬਨ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਨੰਦਨ ਬਨ ਇੰਦ੍ ਕਾ ਭੀ ਲਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਬਨ ਔ ਅਪਸਰਾ ਕੋਦੇਖ ਕੇ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਚਿਤ ਜਿਨਕਾ ਚਲਾਇ ਮਾਨ ਨਹੀ ਭਯਾ ॥ ਵਿਦਜਾ ਧਰ ਗੰਧਰਬ ਅਪਸਰਾ ਯੇ ਸਭ ਅਵਾਹਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬੋਲ੨ ਕਰ ਕਹ ਰਹੇ ਹੈ ਕੇ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੋ ਯੇ ਦਿਬਜ ਭੋਗਮਾਨੁਖ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਅਤੀ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਜਤਨ ਸੇ ਮਾਨੁਖੋ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੇ ਸੋ ਦਿਬਜ ਭੋਗ ਆਪਕੇ ਤਪਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਆਪਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏਹੈ ਆਪ ਆਯੇ ਇਸ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਨੀਚੇ ਬੈਠੀਏ ਮਨ ਭਾਵਤ ਬਿਲਾਸ ਅਪਸਰਾਕੇ ਸਾਥ ਕਰੀਏ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰੀਏ ਰਾਗ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੀਏ ਯੇ ਆਪਕੇ ਵਾਸਤੇ ਮਣੀਓਂ ਕਰਕੇ ਜਟਤ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਰਵਣ ਕਾ ਵਿਮਾਨ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਬੈਠ ਕੇ ਸੁਛੰਦ ਬਿਚਰੀਏ ਯੇ ਇਛਾ ਚਾਰੀ ਵਿਮਾਨ ਹੈ ਜਹਾ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਵਿਮਾਨ ਪਰ ਚਢ ਕੇ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਵਿਚਰੀਏ ॥ ਯੇ ਦਿਬਜਭੋਗ ਮਾਨੁਖੋ ਕੋ ਅਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੁਰ ਲਭਹੈ ਆਉ ਇਨ ਭੋਗੋ ਕੋ ਆਪ ਭੋਗੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਪਸਰਾ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਕੈਸੇ ਵਚਨ ਹੈ ਮ੍ਰਿਦੁ ਕੋਮਲ ਮਨਕੋ ਹਰਣੇ ਵਾਲੇ ਮਨੋ ਹਰੀਓਂ ਕੇ ਵਚਨ ਕਰਭੀ ਜਿਨ ਕਾ ਚਿਤ ਥਿਰ ਰਹਾਹੈ ਜਰਾ ਭੀ ਨਹੀ ਖੋਭਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ। ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਵਚਨ ਚਿਤਾਰ ਕਰ ਲਕੜੀਆ ਖੋਜਤੇ ਫਿਰਤੇਹੈ ਭਲਾ ਐਸੇ ਦਿਬਜ ਬਨ ਮੈ ਲਕੜੀਆ ਕਹਾ ਮਿਲੈ ਹੈ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਲਕ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਕਾਮ ਜਿਨੋਨੈ ਜੀਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਕਾਮ ਯੇਹੈ ॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸ੍ਰਵਣ ਸਿਮਰਨ ਕੀਰਤਨ ਚਿਤਵਨ ਬਾਤ ਇਕੰਤ।
ਦ੍ਰਿਢ ਸੰਕਲਪ ਪ੍ਰਯਤਨ ਪੁਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸ੍ਰਕਹੰਤ ੧ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਵਿਖੇ ਜਿਨ ਕੋ ਸਾਖਜਾਤ ਮੂਰਤਿ ਧਾਰ ਕਰ ਭੀ ਨਹੀਂ ਮੋਹ ਸਕੇ ਹੈਂ ਤਿਨ ਕੇ ਕਾਰਜ ਕੀ ਕਜ਼ਾ ਕਥਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਸੋਚ ਚਿੰਤਾ ਮੇਂ ਪੜ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕਿਉ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਰ ਹੈ ਕੇ ਆਜ ਲਕੜੀਆਂ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਲੈ ਕੇ ਆਵਣਾ ਆਜ ਹੀ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਲਾਗਾ ਹੈ ਕਿਉਕੇ ਈਂਹਾਂ ਕਹੂੰ ਲਕੜੀ ਆਜ ਹਾਥ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਸਾਰਾ ਹੀ ਬਨ ਖੋਜ ਥਕੇ ਹੈ ਜਹਾਂ ਦੇਖੋ ਤਹਾਂ ਕਹੂੰ ਤੋ ਹੀਰਾ ਪੜਾ ਹੈ ਕਹੂ ਮੋਤੀ ਪੜਾ ਹੈ ਕਹੂ ਚਿੰਤਾ ਮਣੀ ਆਦਿਕ ਰਤਨ ਪੜੇ ਹੈ ਔ ਕਹੂੰ ਰਜਤ ਸੁਰਣਾਦਿ ਅਨੇਕ ਪਦਾਰਥ ਪੜੇ ਹੈਂ ਜੇ ਲੈ ਜਾਣੇ ਕੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਨਹੀ ਹੈ ਅਵਾਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੋਇ ਗਈ ਹੈ ਹੇ ਨਾਰਾਯਣ ਅਬ ਹਮ ਕਿਆ ਉਪਾਇ ਕਰੈ ਉਧਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਆਵਣੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਯੇ ਭੀ ਬਡਾ ਭੈ ਹੈ ਇਧਰ ਲਕੜੀ ਬਨ ਮੇ ਕਹੂੰ ਮਿਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਿੰਤਾ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਵਿਆਕੁਲ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਬ ਆਪ ਆਪਣੀ ਮਾਯਾ ਕੋ ਸੰਕੋਚੋ ਮੇਰੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੋ ਆਪਣੀ ਮਾਯਾ ਤੇ ਆਪਣਾ ਜਾਣ ਕੇ ਰਖ ਲੇਵਹੁ ਮੈ ਅਨਾਥ ਆਪ ਕੀ ਸਰਣੀ ਹੋਂ ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖ ਦਯਾਲਾ। ਨਾਨਕ ਤੁਮਰੇ ਬਾਲ ਗੋਪਾਲਾ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਕੇ ਭੂਮੀ ਪਰ ਮਸਤਕ ਟੇਕਣਾ ਜਬ ਸੀਸ ਉਠਾਇ ਕਰ ਦੇਖੈ ਤੋ ਤਹਾ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਮਹਾਘੋਰ ਬਨ ਮੈ ਏਕਾਏਕੀ ਖੜੇ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਲਕੜੀ ਚੁਗ ਕਰ ਬਡੀ ਆਜ ਦੇਰੀ ਲਗ ਗਈਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਜ ਮੁਝਕੋ ਕਿਆ ਕਹੇਗੇ ਇਸ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਬਡੇ ਭੈਭੀਤ ਹੁਏ ਹੁਏ ਲਕੜੀਆਂ ਕਾ ਭਾਰ ਲੈਕਰ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਿ

ਜਬ ਭਾਰ ਰਖਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ਤਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਹਾਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਪਰੰਤੁ ਝਿੜਕ ਕਰਕੇ ਕਿਉ ਭਾਈ ਸਿਖ ਤੇਰੇ ਕੇ ਕਹਾ ਥਾ ਕੇ ਤੈਨੇ ਆਜ ਜਲਤੀ ਆਵਣਾ ਸੋ ਤੈ ਆਜ ਇਤਨੀ ਅਵਾਰ ਕਹਾਂ ਲਗਾਈ ਹੈ ਤੁਮਨੇ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਕਰੀ ਥੀ ਕੇ ਮੈ ਆਪਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਨਾ ਫੇਰੋਗਾ ਜਿਸ ਦਿਨ ਆਪਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਭੰਗ ਕਰੋਂ ਉਸੀ ਦਿਨ ਮੇਰੇਕੋ ਆਪਨੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇਣਾ ਸੋ ਆਜ ਤੈਨੇ ਹਮਾਰੀ ਆਗਜ਼ਾ ਭੰਗ ਕਰੀ ਹੈ ਸੋ ਜਾਉ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਕਾਮ ਕਾ ਨਹੀ ਹੈ ਤੇਰੇ ਸੇ ਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀ ਹੋਇ ਸਕਤੀ ਹੈ ਜਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ-ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਠੌਰ ਬਚਨ ਕਹੇ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ-ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕਰ ਖੜੋਤੇ ਹੈ ਮੁਖ ਕਮਲ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੀ ਓਰ ਨੀਚੇ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਕੇ ਅਸੁ ਹੋਇਆ ਸੂਰਯ ਮੁਖੀ ਕਮਲ ਅਧੈ ਮੁਖ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਚਰਨ ਕੇ ਅਗੁਸ਼ੂ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਖੋਦ ਰਹੇ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲੋ ਸੇ ਜਲ ਆਇ ਗਯਾ ਹੈ ਗਦ ਗਦ ਬਾਣੀ ਹੋਇ ਗਈ ਹੈ ਧਿਆਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਮੈ ਹੈ ਕਿਤਨੇ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਣੇ ਭਏ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਯੇ ਮੇਰੀ ਭੂਲ ਹੈ ਅਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਬਖਸੋ ਯੇ ਅਪਰਾਧ ਮੇਰੇ ਸੇ ਭਾਰੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਅਨਜਾਨ ਪਣੇ ਮੈ ਸੋ ਆਪ ਖਿਮਾ ਰੂਪ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਹੋ ਅਬਕੇ ਦਾਸਕੋ ਬਖਸੋ ਫੇਰ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰੂੰਗਾ ਅਬਕੀ ਬੇਰ ਬਖਸ਼ ਬੰਦੇ ਕਉ ਬਹੁਰ ਨ ਭਉਜਲ ਫੇਰਾ ॥ ਸੁਤ ਖਿਨ ਖਿਨ ਭੂਲ ਵਿਗਾੜ ਜਗਤ ਪਿਤ ਭਾਵੈਂ ਗੇ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਬਹੁਤ ਸੀ ਬੇਨਤੀ ਜਬ ਕਰੀ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇਖਜ਼ਾ ਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਨਿਮ੍ਰਚਿਤ ਹੈ ਇਤਨੀ ਮਾਯਾ ਦੇਖ ਕਰ ਇਨਕਾ ਚਿਤਵਿਕਾਰੀ ਭੀ ਨਹੀ ਭਯਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਭੀ ਇਨਕੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਭਯਾ ਕਬੀ ਸਿਰਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ॥ ਕਬੀ ਪੈਰਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਕਬੀ ਨੇਤ੍ਰ ਔਚਿਤ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜਬ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਲੈਲਈ ਤਬ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹੋਇਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮ ਤੇਰੇ ਪਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਤੇਰੇ ਜੈਸਾ ਨਿਰ ਹੰਕਾਰ ਪੁਰਖ ਤੁਝਕੋ ਹੀਦੇਖਾ ਹੈ ਤੇਰੇ ਜੈਸਾ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਪੁਰਖ ਭੂਤੋ ਨ ਭਵਿਖਤੀ ਨ ਭੂਤ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋ ਇਆ ਹੈ ਨ ਅਭਵਰਤ ਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਹੈ ਨ ਭਵਿਖਤ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਤੂੰ ਮਾਂਗ ਲੈ ਤੇਰੇਕੋ ਅਦੇਯ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਮ ਭ ਤੇਰੇ ਕੋ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤੇਰੇ ਸੇ ਅਬਕੁਛ ਗੁਪਤ ਨਹੀ ਰਖ ਸਕਤੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਰਾਜ ਮੰਡਲ ਚਾਹੇ ਤੋ ਲੇ ॥ ਆਯੂ ਅਰੋਗਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਧਾਨ ਚਾਵਾਦੀ ਪਦਾਰਥ ਜੋਜੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਪਦਾਰਥ ਮਾਂਗ ਲੈ ਜੋ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਚਾਹੇ ਤੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੇ ਸਭ ਪਦਾਰਥ ਤੇਰੇ ਹਾਜਰ ਕਰ ਦੇਵੈਂ ॥ ਅਣਿਮਾ ਮਹਿਮਾ ਲਘਮਾ ਗਰਮਾ ਆਦਿਕ ਜੋ ਅਠਾਰਾ ਸਿਧੀਆਂ ਹੈ ਸੋ ਚਾਹੇ ਤੋ ਲੇ ਤੈਨੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਆਦਿਕ ਗੁਣੋ ਕਰਕੇ ਵਸਕਰਲੀਆ ਹੈ ਜੋ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਮੂਖ ਸੇਜਾ ਸੋਚੇ ਹਮ ਤੇਰੇ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੈਂ ॥ ਜਬਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕਹੇ ਤਬ ਸੁਨ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਸਤਕ ਨਿਵਾਵਤੇ ਭਏ ਐਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਕਿਆ ਮਾਗੋ ਕਿਛੁ ਥਿਰ ਨ ਰਹਾਈ ॥ ਦੇਖਤ ਨੈਨ ਚਲਿਓ ਜਗ ਜਾਈ ॥ ਤੇਰੀ ਪਨਹ ਖੁਦਾਇ ਤੂੰ ਬਖਸਿੰਦਗੀ ॥ ਸੇਖ ਫਰੀਦੈ ਖੈਰ ਦੀਜੈ ਬੰਦਗੀ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਹੋਤਾ ਏਹੁ ਦੇਹੋ ਜਿਸ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਕਬੀ ਨਾਸ ਨ ਹੋਵੇ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਸਾਥ ਦਾਸ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਬਣੀ ਰਹੈ ॥ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇਵਹੁ ਕਰਤਾ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਜਸ ਮਾਨ ॥ ਏਕ ਦਖਣਾ ਹਉਂਤੈ ਪੈ ਮਾਂਗਉ ਦੇਹਿ ਅਪਣਾ ਨਾਮ ॥ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਮੇਰੇ ਔ ਕੋ ਕੁਛ ਨਹੀ ਰੁਚਤਾ ॥ ਐਸੇ ਜਬ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਕੇ ਸਾਥ ਲਗਾਈ ਲਿਆ ਤਥਾ ਅਸਤੁ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਤਤ੍ਰ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਪਰਮ ਪਾਤ੍ਰ ਜਾਨ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖਜ ਹਮ ਤੇਰੇ ਪਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਜੋ ਤੈਨੇ ਪੂਛਣਾ ਹੈ ਸੋ ਪੂਛ ਸੋ ਸਮਗ੍ ਹਮ ਕਹੇਗੇ ॥ ਐਸੇ ਕਰੁਣਾ ਕੇ ਰਸ ਸੇ ਸਨੇ ਹੂਏ ਬਚਨਾ ਕੋ ਸੁਨਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਅਭੇਦ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖਾ ਮਨ ਮੈ ਰਖਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸਿਖਜ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਹੋ ਤੋ ਏਹ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਹੋਵੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇ ॥ ਹੇ ਗੁਰੋ ਏਕ ਸੰਸਾ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਫੁਰਿਆ ਹੈ ਸੋ ਮਹਾਦੁਖ ਦੇਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਰਬ ਸੰਸਜੋ ਕੇ ਛੇਤਾ ॥ ਇਸ ਮੇਰੇ ਸੰਸੇ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਕਹਾ ਸੇ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਕੈਸੇ ਭਯਾ ਹੈ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਿਖਜ ਯੇ ਜਗਤ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਹੂਆ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤੁਝ ਕੋ ਕਿਆ ਕਹੋ ਜੋ ਕਹਾ ਤੇ ਹੂਆ ਹੈ ਕੈਸੇ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਸਿਖਜੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਨਹੀ ਹੂਆ ਤੋ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਕਿਉ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖਜ ਮਿਥਜਾ ਅਣ ਹੂਆ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਹੋਤਾ ॥ ਸਿਖਜੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਐਸਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਹੋਵੇ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਾ ਵਿਖਜ ਹੋਵੇ ॥

ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਿਖ ਐਸੇ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਵੇ ਨਹੀ ਦਿਖਾਈ ਭੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਿਆ ਹੈ ਸੇ ਰਜ੍ਜੂ ਮੈ ਸਰਪ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਨਹੀ ਹੂਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਲ ਜੈਸੇ ਮਨੋਰਾਜ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਸੁਪਨ ਕੇ ਪੁਰਖ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਨਹੀ ਭਏ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਸਿਖਜੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਰਜੁ ਸਰਪਾਦੀ ਜਿਤਨੇ ਆਪਨੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਦੀਏ ਹੈਂ ਸਭ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗਰੁਉ ਵਾਚ—ਹੇ ਸਿਖਜ ਇਨ ਕਾ ਭੀ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ॥

ਸਿਖਜੋਵਾਚ—ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਰਜੁ ਸਰਪਾਦੀ ਪਦਾਰਥ ਤੋ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਜੀਵੋ ਕੋ ਤੇ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਜਨਮਾਦਿ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਰਜੁ ਸਰਪਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਤੁਲਜ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੋ ॥ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖਜ ਦੇਖੋ ਤੁਮ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈਂ ਜੈਸੇ ਜੀਵੋ ਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦਿਕ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈ ਭੀ ਐਸੇ ਹੀ ਜਾਣ ॥ ਸਿਖਜੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਅਬ ਆਪ ਏਹ ਕਹੀਏ ਜੋ ਆਦਿਕਾਲ ਮੈ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਾ ਫੁਰਨਾ ਕੈਸੇ ਹੁਆ ਹੈ ॥

ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੁ ਉਵਾਚ—ਅਫੁਰ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਉਸੀ ਸੇਹੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਾ ਫੁਰਨਾ ਹੁਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਅਣ ਹੁਆ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇ ਆਵਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਜਗ਼ਤ ਭੀ ਅਣ ਹੁਆ ਹੀ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹ ਮਸੇਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇ ਆਵਤਾ ਹੈ ॥ ਸਿਖਜੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਗਰੋ ਯੇ ਬੇਦ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਤਸਮਾਤ ਵਾ ਏ ਤਸਮਾਤ ਆਤਮਨ : ਆਕਾਸ : ਸੰਭੂਤ : ਆਕਾਸਾਦਵਾਯੁ : । ਵਾਯੋਰ ਗ੍ਨੀ ਰਗ੍ਨੇ ਰਾਪ : ਅਦਭ੍ਯਾ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਪ੍ਰਿਥਿਵ੍ਯਾ ਔਖਧਯਾ ਔਖਧਿਭ੍ਯੋਰ ਨੰ ਅੰਨਾਤ ਪੁਰਖ : ਸਵਾ ਏਹ੍ਯ ਪੁਰਖੋ ਅਨ ਰਸ ਮਯ: ਤਸ੍ਯੇਯਮੇ ਵ੍ਯਸਿਰ : ਅਯੰ ਦਖਿਣ : ਪਖ :ਅਯੰ ਪੁਰਤ : ਪਖ : ਅਯੰ ਮਾਤਮਾ ਇਦੰ ਪੁਛੰ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰਾ ਹੇਭਗਵਨ ਯੇਇਸ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਦੇਖਾਈ ਹੈ ਆਪ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੋ ਕੇ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕੀ ਉਤਪਨ ਭਈ ਹੈ ਤਸਮਾਦਿ ॥ ਟੀਃ ਸੋ ਇਹ ਜੋਪ੍ਰੰਸਗ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪੁ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਆਕਾਸ ਸਬਦ ਗੁਣਸੇ ਉਤਪਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਾਆਕਾਸ ਸੇ ਗੁਣ੨ ਵਾਯੁ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪਉਣ ਸੇ ਗੁਣ ੩ ਅਗਨਿ ਉਤਪਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਅਗਨਿ ਸੇ ਜਲ ਗੁਣ ੪ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਲ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਪਾਂਚ ਗੁਣੋ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇ ਔਖਧੀਆਂ ॥ ਔਖਧੀਓ ਸੇ ਅੰਨ ॥ ਅੰਨੋ ਸੇ ਪੁਰੁਖ ॥ ਸੋ ਯੇ ਪੁਰੁਖ ਅੰਨ ਕੇ ਰਸ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਹੈ ॥ ਕਿਉਕੇ ਅੰਨ ਖਾਯਾ ਹੁਆ ਪ੍ਰਣਮ ਕਰ ਬੀਰਜ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਅੰਨ ਕਾ ਜੋ ਸਥੂਲ ਭਾਗ ਹੈ । ਸੋ ਵਿਸ਼੍ਟਾ ਬਣ ਜਾਤ ਹੈ ਜੋ ਅਨ ਕਾ ਮਧਮ ਭਾਗ ਹੈ ਸੋ ਬੀਰਜ ਬਨ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਸੂਖਮ ਭਾਗ ਹੈ ਸੋ ਮਨ ਬਣ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਯੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਸਿਰ ਹੈ ॥ ਯੇ ਦਹਣੀ ਭੁਜਾ ਹੈ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯੇ ਏਂਵੀ ਭੁਜਾ ਹੈ ॥ ਯੇ ਦੇਹ ਕਾ ਮਧਜ ਭਾਗ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ॥ ਆਤਮਾ ਅੰਗਾਨਾਂ ਮਧਜੇ ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੁਤੇਃ

ਨਾਭੀਕੇ—ਨੀਚੇਰ ਦੇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪੂੱਛ ਹੈ ਕਿਉਕੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਤਥਿਤ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪੰਛੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਪੂੱਛ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਪੁਰਖੋ ਕੇ ਚਰਨ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾ ਹੈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨ ਵੇਦਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਕੇ ਜਗਤ ਸਤਜਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖਜ॥ ਬੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਜੋ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਠੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਾ ਕ੍ਰਮ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਬਾਲਕੋ ਕੋ ਸੁਖੇਨ ਜਨਾਵਣੇ ਵਾਸਤੇ ਅਰਥਾਤ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਬਾਲਕੋ ਕੋ ਬੋਧ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ਜੈਸੇ ਤੈਸੇ ਮਹਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸੁਭਾਵ ਸੇ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ॥ ਕਿਯੋ ਜੋ ਬੇਦ ਮਹਾਰਾਜ ਸਰਬ ਕਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਸੇ ਸਰਬ ਕੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਕਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਸਰਬ ਕੇ ਊਪਰ ਪਰਮ ਦਯਾਲੁਤਾ ਕਰਕੇ ਉਪਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਬਾਲਕ ਕੇ ਊਪਰ ਬਿਨਾ ਕਾਰਣ ਹੀ ਦਯਾਲ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਬੇਦ ਭਗਵਾਨ ਭੀ ਨਿਸਕਾਰਣ ਹੀ ਦਯਾਲ ਹੈ ॥ ਜੋ ਬੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਜਗਤ ਕੋ ਸਤਜ ਕਹਣੇ ਕਾ ਤਾਤਪਰਯ ਹੋਤਾ ਤੋ ਸ਼ਾਮ ਬੇਦ ਕੀ ਛਾਂਦੋਗਜ ਉਪਨਿਖਦ ਕੇ ੬ ਅਧਜਾਇ ਮੈ ਤੀਨ ਤਤੋਂ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਠੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਹੀ ਹੈ ॥ ਤੈਤ੍ਰੇਯ ਉਪਨਿਖਦ ਮੈ ਪਾਂਚ ਤਤੋਂ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਠੀ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਕਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਤੋ ਬੇਦ ਕੇ ਬਚਨੋ ਮੈ ਹੀ ਵਿਰੋਧ ਆਵਤਾ ਹੈ ਜੋ ਤੀਨ ਪਾਂਚ ਤਤੋਂ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਠੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਹੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਬੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਠੀ ਕੇ ਸਤ ਕਹਣੇ ਮੈ ਤਾਤ ਪਰਯ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੁ ਕਿਆ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਅਧਜਾਰੋਪ ਕਰ ਪੁਨਃ ਅਪਵਾਦ ਕਰਕੇ ਜਿਗਜਾਸੁ ਕੇ ਬੋਧ ਮੈ ਤਾਤਪਰਯ ਹੈ ॥

ਸਿਖਜੋਵਾਚ--ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਧਜਾਰੋਪ ਕਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਅਪਵਾਦ ਕਿਸ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੌਮਜ ਅਧਜਾਰੋਪ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਪਾਖਾਣ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਮੈ ਅਥਵਾ ਧਾਤੁ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਮੈ ਅਥਵਾ ਕਾਸ਼੍ਠ ਕੀ ਅਥਵਾ ਮਿਟੀ ਕੀ ਅਥਵਾ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ॥ ਜੋ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕਾ ਧਿਆਨ ਕਰਨਾ ਕਲਪ ਕਰਕੋ ॥ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਧਜਾਰੋਪ ਹੈ ॥ ਕਿਉਕੇ ਪਾਖਾਣ ਆਦਿਕੋਂ ਮੈ ਤਾ ਵਿਸ਼ਨੁ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੁ ਆਪਣੀ ਭਾਵਨਾ ਮੈ ਵਿਸ਼ਨੁ ਹੈ ॥ ਮਨ ਨੇ ਪਥਰ ਆਦਿਕੋਂ ਮੈ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕਲਪਿਆ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਧਜਰੋਪ ਹੈ ਅਧਜਾਰੋਪ ਕਾ ਰੂਪ ਕਹੈਕੇਅਬ ਅਪਵਾਦ ਕਾ ਰੂਪ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਪਥਰ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਮੈ ਸੇ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ਪਥਰ ਕਾਸ਼੍ਠ ਮਿਟੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜੋ ਜਾਨਨਾ ਹੈ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੈਸੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਬੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਭੀ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂਓਂ ਕੇ ਸੁਖੇਨ ਬੋਧ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਣ ਹੁਆ ਹੀ ਜਗਤ ਕਾ ਆਰੋਪ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਅਪਵਾਦ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਸੋ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਸੇ ਇਤਰ ਕੁਛ ਹੁਆ ਨਹੀਂ। ਸੋ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਏਕ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ ॥ ਸਿਖਜੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੰਸਯ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰਤਾ ਸੂਰਯਾ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਦ੍ਵੈਤ ਕੈਸੇ ਹੁਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਵਿਖੇ ਦ੍ਵੈਤ ਕਿਸੀ ਕਾਰਣ ਤੇ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਤੁ ਕਹੇ ਜੋ ਕਾਰਣ ਬਿਨਾ ਵਸਤੂ ਭਾਸੇ ਸੋ ਵਸਤੂ ਸਤਜ਼ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਖ ਪੁਸ਼ਪ ਜੈਸੇ ਬੰਧਜ਼ਾਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਸਸੇ ਕੇ ਸਿੰਗ ਅਸਤ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਅਸਤਹੈ ਜੈਸੇ ਅਕਾਸ ਕੇ ਪੁਸਪ ਕਹਣੇ ਮਾਤ੍ਰ ਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਰੂਪ ਤੇ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ॥ ਅਕਾਸ ਕੇ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਈ। ਨਾ ਕਬੀ ਅਕਾਸ ਕੇ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਕਾ ਕਿਸੀ ਨੇ ਸਰੂਪ ਹੀ ਦੇਖਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਸ ਵਿਖਾਨ ਬੰਧਜ਼ਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀ ਅਤਜ਼ੰਤ ਅਸਤਜ਼ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਯੇ ਅਤਜ਼ੰਤ ਅਸਤਜ਼ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਭੀ ਅਤਜ਼ੰਤ ਅਸਤਜ਼ ਹੈ। ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਅਰਥਾਤ ਕਥਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸਤਜ਼ ਹੈ ॥ ਸਿਖਜੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਵਿਦ੍ਵਨ ਬੰਧਜ਼ਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਦੀ ਤਾ ਅਤਜ਼ੰਤ ਅਸਤਜ਼ ਹੋਣੇ ਸੇ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ। ਯੇ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਅਤਜ਼ੰਤ ਅਸਤਜ਼ ਹੈ ਤਾ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਿਉ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖਜ਼ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਾ ਨੀਰ ਅਰ ਸਿਪੀ ਵਿਖੇ ਰੁਪਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਜਗਤ ਕੋ ਜਾਣੋ। ਕਿਉਕੇ ਸੁਕਤੀ ਵਿਖੇ ਰੂਪ ਹੁਆ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸਤਜ਼ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਕੁਛ ਹੁਆ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਭ੍ਰਮ ਰੂਪਾ ਹੈ ਯਥਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜੋ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੈ ਸੋਭੀ ਭ੍ਰਮ ਰੂਪਾਹੈ ਯਥਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਨ ਵਿਦਜ਼ਾ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕੇਨਾ ਜੋ ਹੋਵੇ ਵਿਦਜ਼ਮਾਨ ਤਿਸ ਅਵਿਦਜ਼ ਮਾਨਕੋ ਜੋ ਵਿਦਜ਼ਮਾਨ ਕੀ ਨਿਆਈ ਦਿਖਾਇ ਦੇਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮਅਵਿਦਜ਼ਾ ਹੈ ਵਿਦਜ਼ਮਾਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖਕਾ ਹੈ ਅਵਿਦਜ਼ਮਾਨ ਨਾਮ ਅਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਕਾਹੈ ਵਿਦ ਗਜ਼ਾਨੇ ਵਿਦਜ਼ਾ ਨਾਮ ਗਜ਼ਨ ਕਾਹੈ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਨਾਮ ਅਗਜ਼ਾਨਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਜੈਸੇ ਰਸੀ ਵਿਖੇ ਸਰਪ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁਆ ਪਰੰਤੂ। ਰਸੀ ਕੇ ਅਗਜ਼ਾਂਨ ਨੇ ਅਨ ਹੁਆ ਹੀ ਸਰਪ ਦਿਖਾਇ ਦੀਆ ਹੈ। ਇਸੀ ਤੇ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਹੈ। ਮਾਯ ਅਵਿਦਜ਼ ੨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ੩ ਪ੍ਰਧਾਨ ੪ ਅਗਜ਼ਾਨ ੫ ਮੋਹ ੬ ਤਮ ੭ ਯੇ ਸਭ ਨਾਮ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਹੈ। ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਕਿਆ ਆਯਾ। ਕੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਰੂਪ ਅਗਿਆਨ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਸਤਤਾ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮਿਥਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਤਮਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਸੇ ਤਰੰਗ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੈਸੇ ਏਹ ਹੰਸਾਰ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਸਿਖਜੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੜ ਜਗਤ ਅਸਤ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਕੀ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸੇ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਹੈ। ਪਰਮ ਵਿਲਖਣ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸੇ । ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਐਸੇ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਜੜੋ ਕੀ ਜੜੋ ਸੇ ਉਤਪਤੀ ਚੇਤਨੋ ਕੀ ਚੇਤਨੋ ਸੇ ਉਤ ਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯੇ ਉਲਟੀ ਰੀਤਿ ਆਪਨੇ ਕਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸੇ। ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਯੇ ਰੀਤਿ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੈ ਨਹੀ ਘਟਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਕੇ ਅਕਾਸ ਮੈ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਬਨ ਲਗਾ ਹੁਆ ਹੈ। ਉਸਕੇ ਫੂਲੋ ਕੀ ਬਡੀ ਸੁਗੰਧੀ ਆਇ ਰਹੀ ਹੈ। ਗਗਨ ਪੁਰੁਖ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਾਰ ਕਰ ਮਹਾਂ ਭੁਜਾਨਕ ਯੁਧ ਕਰ ਸਤ੍ਰੂਆਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਬਡੇ ਬਡੇ ਹਸਤੀ ਮਾਰ ਗਿਰਾਏ ਹੈ। ਸਤ੍ਰੂਓਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਰਣ ਤੇ ਪਰਾਮੁਖ ਹੋ ਕਰ ਭਾਗੀ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ। ਬੰਧਜ਼ਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਐਸੇ ਆਕਾਸ਼ ਪੁਰੁਖ ਪੀਛੇ ਮਾਰਤੇ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਯੇ ਕਹਣਾ ਨਹੀ ਬਣਤਾ। ਤੈਸੇ ਆਪ ਕਾ ਕਹਣਾ ਭੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਐਸੇ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਹੈ। ਸੋ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਰੂਪਤਾ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਅਸਤਾਦਿ ਰੂਪ ਹੋਇ ਕਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨੇ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਅਦ੍ਤੀਯ ਅਰਥਾਤ ਅਸਹਾਇ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ। ਸਤਚਿਤ ਮਾਨੁਖਾਦਿ ਜੰਗਮ ਪਰਬਤਾਦਿ ਜੜ ਰੂਪ ਹੋਇ ਕੇ ਭਾਸਤਾ ਹੈ। ਉਂਹਾਂ ਸ੍ਵਪਨੇ ਮੈ ਕੋਈ ਪਰਬਤਾਦਿ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਜਿਸਸੇ ਜੜੋਂ ਕੀ ਚੇਤਨ ਉਤਪਤੀ ਕਰਤਾ ਹੋਵੈ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈ ਬਿਨਾ ਚੇਤਨ ਸੇ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਸੋ ਕੇਵਲ ਚੇਤਨ ਸਤਾ ਹੀ ਜੜ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਹੋਇਕਰ ਭਾਸਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਸ੍ਵਪਨ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਸ੍ਵਪਨੇ ਮੈ ਚੇਤਨ ਸਤਾ ਆਪਹੀ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਰੂਪ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਆਪ ਹੀ ਦਰਸਨ ਰੂਪ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਆਪਹੀ ਦ੍ਰਿਸਜ ਰੂਪ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਦ੍ਰਿਸਜ ਦਰਸਨ ਸਰਬ ਦ੍ਰਸ਼ਟਾ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ॥ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਸ੍ਵਪਨ ਜਗਤ ਸ੍ਵਪਨਸਥ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਯੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਜਗਤ ਭੀ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਦਰਸਨ ਦ੍ਰਿਸਜ ਰੂਪ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਚੇਤਨ ਪੁਰਖ ਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ । ਅੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਜੀਵਤ ਚੇਤਨ ਪੁਰਖ ਸੇ ਜੜ ਕੇਸ਼ ਨਖਆਦਿਕਪੈਦਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜੜ ਲਕੜੀ ਆਦਿਕ ਜੜ ਮੈ ਸੇ ਚੇਤਨ ਜੀਵ ਪੈਦਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਜੜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਦਾਰਥ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਸਭ ਚੇਤਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਸਿਖਜ਼ੋਵਾਚ--ਹੇ ਦੇਵਰੂਪ ਗੁਰੋ । ਆਪਨੇ ਯੇ ਕਹਾ ਜੋ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ॥ ਸੋ ਸਤ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਯੋਗੀ ਅਸਤ ਚਿਤ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗੀ ਜੜ ਆਨੰਦ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗੀ ਦੁਖ ਹੈ ॥ ਜਬ ਏਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਦਜ਼ਮਾਨ ਹੈ ਤਬ ਏਕ ਹੀ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਯੇ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੋ । ਹੇ ਆਰਤੀ ਹਰਨ ਏਹ ਮੇਰਾ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਕਰੋ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ--ਹੇ ਕਮਲ ਨੈਨ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਭੀ ਕਥਨ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਹੈ ਸੋਭੀ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋ ਕੁਛ ਭਿੰਨ ਵਸਤੂ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਚੇਤਨ ਸਤਾ ਬਿਨਾ ਇਨਕੀ ਆਪਣੀ ਕੁਛ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਸਤਾ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਦ੍ਵੈਤਾਪਤੀ ਤਬ ਹੋਵੇ ਜਬ ਚੇਤਨ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਕ ਕੀਏ ਹੂਏ ਸਤ ਹੋ ਨ ਤਾਂ ॥ ਸਿਖਜ਼ੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਕਾਰਯ ਹੋਤਾ ਸੋ ਕਾਰਣ ਅਨਵਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਾਰਣ ਸੇ ਮਿਲਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਰਣ ਕੇ ਭੁਖਣ ਸ੍ਵਰਣ ਸਾਥ ਅਨ੍ਵਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਵਰਣ ਸੇ ਮਿਲੇ ਹੂਏ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਸਤ੍ਰ ਤੰਤੂਓਂ ਕਰਕੇ ਬਜ਼ਾਪਤ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਗਤ ਭੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਮਿਲਾ ਹੂਆ ਕਿਉ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ॥ ਜਗਤ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਜਗਤ ਭੀ ਅਸਤੀ ਭਾਤੀ ਪ੍ਰੇਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਿਉ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਜੇ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੈ ਤਾ ॥ ਅਸਤੀ ਭਾਤੀ ਪ੍ਰੇਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਯੇ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ--ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਯੇ ਜਗਤ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨ੍ਵਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਥ ਮਿਲਾ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਘਟਃ ਸਨ ਪਟਃ ਸਨ ਅਰਥਾਤ ਘਟ ਹੈ ਪਟ ਹੈ ॥ ਈਹਾਂ ਹੈ ਸਬਦ ਸਤਾ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਘਟੋ ਭਾਤੀ ਪਟੋ ਭਾਤੀ ਈਹਾਂ ਭਾਤੀ ਸਬਦ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ । ਘਟ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪਟ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮਾਨੁਖ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਘਟਃ ਪ੍ਰਿਯਃ ਪਟਃ ਪ੍ਰਿਯਃ ਧਨੰ ਪ੍ਰਿਯੰ ਪੁਤ੍ਰਃ ਪ੍ਰਿਯਃ ਈਹਾਂ ॥

ਪ੍ਰਿਯਸ ਬਦ ਆਨੰਦ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ । ਅਰਥ ਯੇ ਕੇ ਘਟ ਪਟ ਪੁਤ੍ਰਾਦੀ ਪਦਾਰਥ ਪਿਆਰੇ ਲਗਤੇ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਜਗਦ ਅਸਤੀ ਨਾਮ ਜਗਤ ਹ । ਜਗਦ ਭਾਤੀ ਅਰਥਾਤ ਜਗਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਜਗਤ ਪ੍ਰਜ਼ਾ ਅਰਥਾਤ ਜਗਤ ਪਿਆਰਾ ਲਾਗਤਾ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਘਟ ਕੇ ਸਾਥ ਹੈ ਸਬਦ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨ ਕਰੀਏ ਭਾਨ ਸਬਦ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨ ਕਰੀਏ ਤਬ ਘਟ ਭਾਨ ਹੀ ਨ ਹੋਵੇਗਾ । ਜੈਸੇ ਘਟ ਕਾ । ਹੈ ਔ ਭਾਨ ਸਬਦ ਬਿਨਾ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ । ਤੈਸੇ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਕਾ ਭੀ । ਹੈ ਸਬਦ ਔ ਭਾਨ ਸਬਦ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕਾ ਹੋਣਾ ਅਸੰਭਵ ਵਿਖਜ ਹੈ । ਸੰਕਾ ਯਦਜ਼ਪੀ ਘਟ ਹੈ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪਥਾਪੀ ਪ੍ਰੇਯ ਨਹੀ ਹੈ । ਅਰਥਾਤ ਪਿਆਰਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉੱਤ੍—ਅਸਤੀ ਨਾਮ ਸਤ ਕਾਹੈ । ਭਾਤੀ ਨਾਮ ਚੇਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਏ ਕਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਯ ਨਾਮ ਪਿਆਰੇ ਆਨੰਦ ਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਏ ਸੇ ਯੇ ਅਰਥ ਸਿਧ ਹੁਆ । ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਅਸਤੀ ਭਾਤੀ ਪ੍ਰੇਯ ਹੈ। ਯੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀਯ ਨਾਮ ਹੈ । ਭਾਖਾ ਮੈ ਇਨਕੇ ਨਾਮ। ਅਸ੍ਤੀ ਕੋ ਹੈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਭਾਤੀ ਕੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਕਹਤੇ ਹੈ । ਪ੍ਰੇਯ ਕੋ ਪਿਆਰਾ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਯੇ ਘਟ ਹਮਾਰਾ ਹੈ ਇਹ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਜਲ ਭਰਣ ਰਖਣ ਆਦਿਕ ਕਾਮ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਪਿਆਰਾ ਲਗਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਏਕ ਅੰਸ ਘਟ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕਾਰਜ ਹੋਏ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੰਪੂਰਣ ਜਗਤ ਭੀ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕਾਰਜ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹ ਮ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੈ ' ਸੰਕਾ । ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਸਤ ਅੰਸ਼ ਚੇਤਨ ਅੰਸ਼ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਤੈਸੇ ਆਨੰਦ ਅੰਸ਼ਕੀ ਭੀ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ ਸੋ ਤੋ ਆਨੰਦ ਅੰਸ਼ ਕੀ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕਿਉ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਉੱਤ੍ ਹੇ ਸੋਮਜ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੀਆਂ ਦੋਸਕਤੀਆਂ ਹੈ ਏਕ ਆਵਰਣ ੨ ਵਿਖੇਪ ਸੋਜੋ ਤਮੋ ਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਯਾ ਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਅਵਰਣ ਹੈ ॥ ਜੋ ਰਜੋ-ਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਵਿਖੇਪ ਹੈ ॥ ਸੋ ਰਜੋ ਗੁਣ ਤਮੋਗੁਣ ਜਿਸ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਮੈ ਅਧਿਕ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਕੀ ਅਧਿਕ ਮਲੀਨਤਾ ਕਰਕੇ ਆਨੰਦ ਅੰਸ਼ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਮੈ ਅਧਿਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਆਨੰਦ ਅੰਸ਼ ਕੀ ਭੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਪਰਮ ਪਿਆਰਾ ਪਤੀ ਅਥਵਾ ਪੁਤ੍ ਅਥਵਾ ਮਿਤ੍ ਕਹੂ ਪਰਦੇਸ ਮੈ ਗਯਾ ਹੋਵੇ ॥ ਫਿਰ ਵੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪਾਛਿਕਰ ਮਿਲੇ ਤਬ ਖਿਣਮਾਤ੍ ਮਨ ਵਿਖੇ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਅਧਿਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸਤ ਗੁਣ ਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਕਰਕੇ ਮਨ ਥਿਰ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਆਨੰਦ ਅੰਸ਼ਕਾ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਫਿਰ ਜਬ ਰਜੋਗੁਣ ਤਮੋ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਏ ਸੇ ਚਿਤ ਚੰਚਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਆਨੰਦ ਅੰਸ਼ ਕਾਤਿਰੋ ਭਾਵ ਹੋ ਜਾਤਾ ॥ ਤਿਰੋ ਭਾਵ ਨਾਮ ਛਪ ਜਾਏ ਕਾ ਹੈ ॥ ਇਤਨੇ ਕਹਏ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਕੇ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜਗਤ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੋਏ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੁਆ ਹੁਆ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਭੀ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੋਏ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਅਸਤਿ ਭਾਤਿ ਪ੍ਰਿਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਤੀਨ ਅੰਸ਼ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਤਖ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਜ਼ਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਹਤਜ਼ਾਂ ਹੈ ॥ ਸਿਖਜ਼ੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਸੰਸੈ ਰੂਪੀ ਮੇਘ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਸੂਰਜ ਆਪ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਕੇ ਏਕ ਅਦੁਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਯੇ ਤੀਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਬਤਾਵਤੇ ਹੋ। ਯੇ ਤੀਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਹੋਏ ਸੇ ਦ੍ਵੈਤਾਪਤੀ ਆਈ। ਜੇ ਤੀਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਅੰਸੁ ਕਹੋ ਤਾ ਅੰਸੁ ਅੰਸੀ ਭਾਵ ਰੂਪ ਦ੍ਵੈਤਾ ਪਤੀ ਆਈ ਫਿਰ ਭੀ ਅਦ੍ਵੈਤ ਨ ਸਿਧ ਹੁਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖਜ਼ ਤੁਮਾਰੇ ਇਤਨੇ ਕਹਣੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਦ੍ਵੈਤਾਪਤੀ ਨਹੀ ਆਵਤੀ । ਕਿਉਕੇ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਕੁਛ ਯੇ ਤੀਨ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਨਹੀ ਹੈ ਨ ਅੰਸੁ ਅੰਸੀ ਭਾਵ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਕਾ ਹੈ ਕਿੰਤੁ ਕਿਆਹੈ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾਹੀ ਜੋ ਸਤ ਹੋ ਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਚੇਤਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਸਤਸੇ ਚੇਤਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਜੋ ਸਤ ਹੀਨਾ ਹੁਆ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਸ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪਹੀ ਹੈ ਨਹੀ ਬੰਧਿਆ ਇ-ਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਵਤ ਚੇਤਨ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਜੋ ਸਤ ਹੈ ਸੋਈ ਚੇ-ਤਨ ਹੈ ਜੋ ਚੇਤਨ ਹੈ ਸੋਈ ਸਤ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸਤ ਚੇਤਨ ਦੋਨੋ ਪਰਸ ਪਰ ਅਭਿੰਨ ਰੂ ਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਆਨੰਦ ਭੀ ਸਤ ਚੇਤਨ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਕ ਨਹੀ ਹੈ ਅਰ ਥਾਤ ਭਿੰਨਨਹੀ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਭਿੰਨਨਾਮ ਜੁਦੇ ਕਾ ਹੈ ਕਿਉ ਕੇ ਜੋ ਸਤ ਹੋਵੇਗਾ ਸੋਈ ਚੇਤਨ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਜੋ ਚੇਤਨ ਹੋਵੇਗਾ ਸੋਈ ਆਨੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਬਿਨਾ ਚੇਤਨ ਸੇ ਆਨੰਦ ਕਦਾਪੀ ਨਹੀ ਹੋਗਾ ਜੈਸੇ ਜੋ ਜੜ ਪਦਾਰਥ ਪਾਖਾਣਾਦਿਕ ਹੈ ਸੋ ਕਬੀ ਭੀ ਆਪਕੋ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਅਥਵਾ ਆਨੰਦ ਵਾਲਾ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀਚੇਤਨ ਹੈ ਸੋਈ ਆਪਕੋ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਅਥਵਾ ਆਨੰਦ ਵਾਲਾ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ॥ ਯਹ ਵਾਰਤਾ ਆਬੋਪਾਲਾਂ ਗਨਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਤੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਮੈ ਅਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋਂ ॥ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਮੈ ਸੁਖੀਹੋ ਅਰਥਾਤ ਸੁਖ ਵਾਲਾ ਹੋਂ ਗਜ਼ਾਨੀਅਗਜ਼ਾਨੀ ਕਾ ਭੇਦਭੀ ਇਤਨਾ ਹੀ ਹੈ ਅਧਿਕ ਨਹੀਹੈ ਇਤਨੇ ਕਹਣੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਕੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਲਖਣ ਹੈ ਕੁਛ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਤੀਨ ਰੂਪ ਜੁਦੇ ਜੁਦੇ ਹੋਵੈ ਅਥਵਾ ਤੀਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਅੰਸੁ ਅੰਸੀ ਭਾਵ ਹੋਵੇ ਤਬ ਦ੍ਵੈਤਾ ਪਤੀ ਆਵੇ ਸੋ ਤੋ ਤੀਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਸੰਕਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਤ ਆਨੰਦ ਕਾ ਕਿਆ ਲਖਣ ਹੈ ਲਖਣ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਰਕੇ ਵਸਤੁ ਕੀ ਸਿਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨਹੀ ਕਪੋਲ ਕਲਪਨਾ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਵਸਤੁ ਕੀ ਸਿਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਸਿਖਜ਼ ਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ ਅਬ ਹਮ ਸਤਜ਼ਾਦਿਕੋ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਲਖਣ ਤੁਮਕੋ ਸੁਣਾਵਤੇ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਸੁਣਨੇ ਕਰ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰਬ ਸੰਸਯ ਦੂਰ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਬਾਧਿਤ੍ਵੰ ਸਤਜ਼ਤ੍ਵੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਫੁਰਣ ਰੂਪਤੈਂ ਗਜ਼ਪਿ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪਤੈਂ ਵਾਚੇਤਨਤੈਂ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮਾ ਸ ਪਦਤੈਂ ਆਨੰਦਤੈਂ ਯੇ ਤੀਨੋਂ ਕੇ ਲਖਣ ਹੈ ਅਬ ਇਨਕਾ ਅਰਥ ਨਿਰਨਯ ਸੁਨੋ ਯਥਾ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਸਤ ਨਾਮ ਤ੍ਰਕਾਲਾ ਬਾਧ ਕਾਹੈ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਬਾਧ ਕਹੀਏ ਜੋ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋ ਵਿਖੇ ਬਾਧ ਕਹੀਏ ਨਾਸ ਨਾਸ ਜਿਸਕਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸਤਹੈ ਭੂਤ ਭਵਿਖਤ ਵਰਤ ਮਾਨ ਯੇ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਹੈ ਭੂਤ ਕਾਲ ਨਾਮ ਬੀਤਗਏ ਸਮੇ ਕਾਹੈ ਵਰਤ ਮਾਨ ਜੋ ਅਬ ਬੀਤਤਾ ਹੈ ਭਵਿਖਤ ਜੋ ਕਲਕਾ ਦਿਨ ਆਵੇਗਾ ਇਨ ਤੀਨੋਕਾਲੋ ਮੈ ਜੋ ਏਕ ਰਸ ਰਹੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿ-ਕਾਲਾ ਬਾਧਹੈ ਅਥਵਾ ਜੋ ਜਾਗ੍ਰਤਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖੋ ਪਤਿ ਮੈ ਏਕ ਰਸ ਰਹੇ ਅਥਵਾ ਜੋ ਉਤ ਪਤੀ ਇਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਲਯ ਕਾਲ ਮੈ ਇਕ ਰਸ ਰਹੇ ਅਥਵਾ ਜੋ ਬਾਲਕ ਜੁਬਾ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਏਕ ਰਸ ਰਹੇ ਅਥਵਾ ਜੋ ਮਰਨ ਮੂਰਛਾ ਸਮਾਧਿ ਆਦਿਕ ਅਵਸਥਾ ਵਿਖੇ ਏਕ ਰਸ ਰਹੇ ਅਰਥਾਤ ਨਾ ਬਦਲੇ ਨਾ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿ ਕਾਲ ਅਬਾਧਹੈ ਬਾਧ ਨਾਮ ਨਾਸ ਕਾ ਹੈ ਅਬਾਧ ਨਾਮ ਸਤ ਕਾ ਹੈ ਇਤਿ ਸਤ ਲਖਣ ਚੇਤਨ ਨਾਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਨਾਮ ਜਾਨਣੇ ਕਾ ਹੈ ਸਫੁਰਣ ਨਾਮ ਭਾਨ ਕਾਅਰ-ਥਾਤ ਪਤੀਤ ਕਾ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਚੇਤਨ ਲਖਣੰ ਆਨੰਦ ਨਾਮ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਅਸ ਪਦ ਕਾਹੈ ਅਸ ਪਦ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਮਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਜੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮਕਾ ਵਿਖ਼ਜ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕ ਨਾਮ ਆਨੰਦ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸਤੇ ਪਰੇ ਔਰਕੁਛ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਧਨ ਆਦਿਕ ਪਿਆਰੇ ਨਾ ਲਗਨ ਜਿਸ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਿਆਰੇ ਲਗਨ ਜੋ ਆਪ ਕਿਸੀ ਵਾਸਤੇ ਪਜ਼ਾਰਾ ਨ ਲਗੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਆਨੰਦ ਲਖਣਾਂ ਸੋ ਐਸਾ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਭ੍ਰਿਤਜ਼ਾਦੀ ਭਿਰ ਧਨੰ ਰਖਜ਼ੇਤ ਧਨੈ ਰਖਜ਼ੇਤ ਦਾਰਾਨਪਿ ਆਤਮਾਨੰਤ ਸਰਦੋ ਰਖੇਜ਼ਤ ਧਨੈਰ ਪਿਦਾਰੈ ਰਪਿ ॥ ਟੀਃ ॥ ਨੌਕਰ ਆਦਿ ਕੋ ਕਰਕੇ ਧਨ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੇ ਧਨ ਨੌਕਰੋਂ ਕਰਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਰ-ਖਜ਼ਾ ਕਰੇ ਨੌਕਰ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਇਨ ਸਬਨੋ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੇ ਐਸੇ ਮਨੁ ਆਦਿਕ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕਾਭੀ ਕਥਨ ਹੈ ॥ ਇਤਨੇ ਕਹਣੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਕੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸ ਪਦ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੀਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਵਿਖੇ ਵੇਦ ਮਹਾ ਰਾਜਾ ਧਿ ਰਾਜ ਕਾ ਢੰਢੋਰਾ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤੁਮ ਕੋ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ ਃ ਸ੍ਰੀ ਯਾਗਜ਼ ਵਲਕ ਉਵਾਚ

ਨਵਾ ਅਰੇ ਜਾਯਾ : ਕਮਾਯ ਜਾਯਾ ਪ੍ਰਿਰਾਯ ਭਵਤਿ ॥ ਆਤਮਨਸ੍ਤੁ ਕਾ ਮਾਯ ਜਾਯਾ ਪ੍ਰਿਯਾ ਭਵਤਿ । ਨਵਾ ਅਰੇ ਪਤਯੁ ਕਾਮਾਯ ਪਤੀ : ਪ੍ਰਿਯੋ ਭਵਤਿ ਆਤਮਨਸ੍ਤੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾਮਾਯ ਪਤਿ : ਪ੍ਰਿਯੋ ਭਵਤਿ ॥ ਨਵਾਅਰੇ ਪੁਤ੍ਰਾਲਾਂ ਕਾਮਾਯ ਪੁਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਿਯਾ ਭਵੰਤਿ ਆ-ਤਮਨਸ੍ਤੁ ਕਾਮਾਯ ਪੁਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਿਯਾ ਭਵੰਤਿ ਨਵਾਅਰੇ ਧਨਸ੍ਯਜ ਕਾਮਾਯ ਧਨੰ ਪ੍ਰਿਯੰ ਭਵਤਿ ਆਤਮੈਨਸ੍ਤੁ ਕਾਮਾਯ ਧਨੰ ਪ੍ਰਿਯੰ ਭਵਤਿ ਨਵਾਅਰੇ ਵੇਦਾਨਾਂ ਕਾਮਾਯ ਵੇਦਾ ਪ੍ਰਿਯਾ : ਭਵੰਤਿ ॥ ਆਤਮਨਸ੍ਤੁ ਕਾਮਾਯ ਵੇਦਾ ਪ੍ਰਿਯਃ ਭਵੰਤੀ ॥ ਨਵਾਅਰੇ ਯਗ੍ਯਨਾਂ: ਕਮਾਯ ਯਗ੍ਯਃ ਪ੍ਰਿਯਾਃ ਭਵੰਤੀ ॥ਆਤਮਨਸ੍ਤੁ ਕਾਮਾਯ ਯਗ੍ਯਃ ਪ੍ਰਿਯਾਃ ਭਵੰਤਿ ॥ ਨਵਾ ਅਰੇ ਲੋਕ: ਨਾਂ ਕਮਾਂਯੰ ਲੋਕਃ ਪ੍ਰਿਯੋਃ ਭਵੰਤਿ ॥ ਆਤਮਨਸ੍ਤੁ ਕਾਮਾਯ ਲੋਕਾਃ ਪ੍ਰਿਯਾਃ ਭਵੰਤਿ ॥ ਇਤ੍ਯਦਿਕ ਬਹੁਤਸੇ ਬੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਬਚਨ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਯੇਹ ਵੇਦ ਵਿਖੇ ਕਥਾ ਹੈ ॥ ਯਾਗ੍ਯ ਵਲਕ ਰਿਖੀ ਕਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ਇਨ ਬੇਦ ਬਚਨੋ ਕਾ ਅਰਥ ਅਬ ਕੁਛਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਯਾਗ੍ਯ ਵਲਕ ਰਿਖੀ ਜੀ ਕੀਆਂ ਦੋਇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਥੀਆਂ ॥ ਏਕ ਕਾ ਨਾਮ ਕਾਤ੍ਯਾਯਨੀ ਥਾ ॥ ਦੂਸਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਥਾ ॥ ਕੈਸੇ ਥੇ ਸੋ ਯਾਗ੍ਯ ਵਲਕ ਜੀ ॥ ਪਰਮ ਤਤ੍ਵ ਗ੍ਯਾਨੀ ਥੇ ॥ ਇਤਨੀ ਜਿਨਕੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਸੰਪਦਾ ਥੀ ॥ ਦੋ ਕੋਠੇ ਕੇਵਲ ਖਜਾਨਿਆ ਕੀ ਕੁੰਜੀਆਂ ਕੇ ਭਰੇ ਹੁਏ ਥੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਪਰ ਪੌਤ੍ਰ ਦੁਹਿਤ੍ਰ ਪਰ ਦੁਹਿਤ੍ਰਾਦਿ ਜਿਨ ਕੇ ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਕੁਟੰਬ ਥਾ । ਔ ਜਿਨ ਕੇ ਜਨਕ ਰਾਜਾਦਿਕ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟ ਸਿਖ ਪਰ ਸਿਖ ਥੇ। ਵੇ ਦੋਨੋਂ ਯਾਗ੍ਯ ਵਲਕ ਕੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਕੈਸੀਆਂ ਥੀ ਕੇ ਪਰਮ ਸੁ ਸੀਲਾ ਪਤੀਬ੍ਰਤ ਧਰਮ ਸਹਤ ਵਰਤ-ਮਾਨ ਥੀਆਂ । ਤਿਨ ਦੋਨੋਂ ਮੈ ਕਾਯਤਜ੍ਞਾਨੀ ਤਾ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਹ ਕਾਰਜ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਲੇਨੇ ਦੇਨੇ ਮੈ ਅਸਕਤ ਥੀ। ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਮਿਥਿਆ ਰੂਪ ਅਸਾਰ ਜਾਨ ਕਰ ਉਪਰਾਮ ਚਿਤ ਰਹਾ ਕਰੇ ਥੀ। ਸਦਾ ਵਿਚਾਰ ਵਿਖੇ ਹੀ ਚਿਤ ਕੋ ਰਾਖੇ ਥੀ । ਜਬ ਰਿਖੀ ਯਾਗ੍ਯ ਵਲਕ੍ਯ ਜੀ ਸਰਬ ਤ੍ਯਾਗ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੀ । ਤਬ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਕਰ ਕਹਾ । ਕੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਤੂੰ ਆਧਾ ਧਨ ਖਜਾਨਾ ਲੈਲੇ ਆਧੇ ਪਸ ਆਧੇ ਮਕਾਨ ਜਿਮੀਨ ਆਦਿਕ ਲੈਲੇ ॥ ਤਬ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਨੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਹੇ ਵਰਾਵਨ ਆਪ ਕਹਾਂ ਜਾਤੇ ਹੋ ॥ ਤਬ ਮੁਨੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹਮ ਸਰਬ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਭਗਵਤ ਪਰਾਇਣ ਹੋਤੀ ਹੈਂ ॥ ਸੰਨ੍ਯਸ ਆਸ੍ਰਮ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਬਨ ਕੋ ਜਾਵੇਂ ਗੇ ॥

ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ਇਸ ਧਨ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋ ਮੋਖ ਰੂਪ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਗੀ ॥

ਸ੍ਰੀ ਯਾਗ੍ਯਵਲਕ੍ਯ ਉਵਾਚ ॥ ਨਵਾ ਅਰੇ ਯਥਾ ਔਨ੍ਯਜੋਖਾਂ ਮੁਪ ਕਰਣੰ ॥ ਇਸ-ਕਾ ਅਰਥ ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਾ ਹੈ ਨਕਾਰ ਨਿਖੇਧ ਅਰਥਕ ਹੈ ॥ ਧਨਾਦਿਕੋਂ ਕਰਕੇ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਜੋ ਆਤਮ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ॥ ਯੇਹ ਵਾਰਤਾ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਅਰ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਧਨਾਦਿਕ ਥਾਂ ਕੇਵਲ ਸਰੀਰ ਕੇਸੁਖ ਕੇ ਸਾਧਨ ਹੈ ॥ ਨਹੀ ਆਤਮ ਸੁਖ ਕੇ ਸਾਧਨ ਪ੍ਰਤਜੁਤ ਅਰਥਾਤ ਉਲਟਾ ਆਤਮ ਸੁਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਕ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਆਤਮ ਸੁਖ ਕੇ ਮਾਰਗ ਲੂਟਨੇ ਵਾਲੇ ਧੜਵੀ ਡਾਕੂ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਔਰ ਧਨੀ ਲੋਕ ਧਨ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀਰਕ ਸੁਖ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਤੁਮ ਨੇ ਭੀ ਸਾਰੀਰਕ ਸੁਖ ਧਨ ਕਰਕੇ ਭੋਗ ਲੇਲੇ ॥ ਮਾਨੁਖ ਰਾਜੇ ਪਰ ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ ਹੋ ਗਾ ॥ ਐਸੇ ਯਾਗਜ਼ ਵਲਕ ਮੁਨੀ ਕਾ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਕਹਤਭਈ ॥

ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਿਸ ਧਨ ਕਰ ਕੇ ਮੋਖ ਰੂਪ ਬ੍ਰਮ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਤਿਸ ਧਨ ਕੋ ਮੈ ਕਜਾ ਕਰੇਗੀ ॥ ਯੇ ਸਾਰਾ ਧਨ ਕਾਯਤਜ਼ਾਯਨੀ ਕੋ ਹੀ ਦੇ ਦੇਹੋ ਮੇਰੇ ਤਾਂਈ ਉਸ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ ॥ ਜਿਸ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਵਾਸਤੇ ਇਤਨਾ ਧਨ ਪਰਿਵਾਰਾਦਿਕ ਰਾਜ ਸੁਖ ਕਾ ਤਜਾਰਾ ਕਰਕੇ ਬਨ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੋ ॥ ਖੁਧਾ ਤ੍ਰਿਖਾ ਸ਼ੀਤ ਆਤਪ ਆਦਿ ਦ੍ਵੰਦ ਸਹਾਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਐਸਾ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕਰ ਯਾਗਜ਼ਵਲਕ ਜੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਕਹਤ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਯਾਗਜ਼ ਵਲਕਜੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਤੂੰ ਆਗੇ ਭੀ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀ ਲਗਤੀ ਥੀ ॥ ਅਬ ਭੀ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀ ਮੀਠੀ ਬਾਣੀ ਕਹਤੀ ਹੈ ॥ ਆਉ ਤੇਰੇ ਕੋ ਆਤਮ ਮੁਖ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰੈ ਨਵਾਅਰੇ ਪਤਜ਼ ਰਿਤੀ ॥ ਨਕਾਰ ਕਾ ਅਰਥ ਨਿਖੇਧ ਹੈ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇ ਕਾਹੈ ਅਰੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਾ ਅਰਥ ਹੈ

ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਪਤੀ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇਪਤਿ ਪਿਆਰਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਕਿੰਤੂ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਪਤਿ ਪਿਆਰਾ ਹੋਤਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੋ ਪਤਿ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਪਤਿ ਪਿਆਰਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਬ ਦੂਸਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਕਿਉ ਬੁਰਾ ਲਗਤਾ ਹੈ। ਕਜੋਂਕੇ ਪਤਿ ਤਾਂ ਦੂਸਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਸ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸ-ਤ੍ਰੀ ਕੋ ਭੀ ਪਤਿ ਕੇ ਸੁਖਸੇ ਸੁਖੀ ਰਹਣਾ ਚਾਇਏ ॥ ਸੋ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੁਖੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਉਲਟਾ ਦੁਖੀ ਹੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਪਤਿ ਕਾ ਤਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇਤੀ ਹੈ ਅ-ਥਵਾ ਕੋਈ ਕੋਈ ਜਤਨ ਕਰਕੇ ਮਰਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਪਤਿ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਿਆਰੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਕਿੰਤੂ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਪਤਿ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਿਆਰੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਪਤਿ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਿਆਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਰ ਪੁਰੁਖ ਸੇ ਰਤਿ ਮਾਨ ਕਰ ਸੁਖ ਮਾਨਤੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਪਤਿਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਜੋਂ ਬੁਰੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਬੁਰੀ ਨ ਲਗਣੀ ਚਾਹੀਂਏ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੁਖ ਸਾਂਥ ਪਤਿ ਕੋ ਭੀ ਸੁਖੀ ਰਹਣਾ ਚਾਹਿਏ ॥ ਸੋਤੋ ਸੁਖੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਹਿਤਾ ਉਲਟਾ ਦੁਖੀ ਹੀ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਉਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾਤਜਾਗ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ਧਨ ਭੂਖਣ ਆਦਿਕ ਸਰਬਸ੍ਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਪਤਿ ਖੋਸ ਲੇਤਾ ਹੈ ॥ ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਪਿਆਰੇ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਕਿੰਤੂ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਪਿਆਰੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਜੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਪਜਾਰੇ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਪੁਤ੍ਰ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਜੂਆ ਖੇਲਣਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਜਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਵਰਤਣ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤਿ ਕੂਲਤਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੁਖ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਾਂ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸੁਖ ਸੇ ਮਾਤਾ ਮਿਤਾ ਕੋ ਸੂਖੀ ਰਹਣਾ ਚਾਹੀਏ ॥ ਸੋ ਤੋ ਸੁਖੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਉਲਟਾ ਦੁਖੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਜੋ ਪੁਤ੍ਰ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਜਾ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ । ਤਿਨ ਪੁਤ੍ਰੋ ਕਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਤਜਾਗ ਕਰਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਯੇ ਬਾਰਤਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈਬੇਦ ਮੈ ਪੁਰਾਣ ਮੈ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ॥ ਤਥਾਹੀ ॥ ਵੇਦੇ ॥ ਵੇਦ ਵਿਖੇ ਯੇ ਕਥਾ ਹੈ ਕੇ ਉਦਾਲਕ ਆਰੁਣੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨਚਕੇਤਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕੀਆ ਹੈ ਪੁਰਾਣ ਕੇ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਮਦ ਭਾਗਵਤ ਮੈ ਤਥਾ ਇਤੀ-ਹਾਸ ਰੂਪ ਮਹਾ ਭਾਰਤ ਮੈ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਜੰਜਾਤਿ ਰਾਜਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੀਨ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇ ਕੇ ਪੁਨਾ ਪਸਚਮ ਦੇਸ ਕੀ ਓਰ ਨਿਕਾਸ ਦੀਏ ਹੈ ਆਗਜਾ ਨ ਮਾਨਣੇ ਸੇ। ਤਥਾ ਵਿਸਵਾਮਿਤ੍ਰ ਕੇ ਭੀ ਪਚਸ ਪੁਤ੍ਰੋ ਨੇ ਆਗਜਾ ਨਹੀ ਮਾਨੀ ਤਬ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਪਸਚਮ ਦੇਸ ਓਰ ਨਿਕਾਸ ਦੀਏ ਥੇ। ਤੈਸੇ ਕਦ੍ਰ ਸਰਪੋ ਕੀ ਮਾਤਾ ਆਗਜਾ ਨ ਮਾਨਣੇ ਸੇ ਅਪਣੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇ ਦੇਤੀ ਭਈ । ਇਤਜੋਂਦਿਕ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਅਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੁਖਕੇ ਸਾਧਨ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪਿਆਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ । ਅਰੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਤੈਸੇ ਹੀਧਨ ਵੇਦ ਤਥਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਰਾਜਾ ਈਸ੍ਵਰ ਤਥਾ ਸਰਬ ਵਿਸ੍ਵ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੁਖਕੀ ਕਾਮਨਾ ਵਾਸਤੇ ਪਜਾਰੇ ਲਾਂਗਤੇ ਹੈ॥ ਨਹੀ ਯੇ ਸਰਬ ਕੇ ਸੁਖਕੀ ਕਾਮਨਾ ਵਾਸਤੇ ਯੇ ਸਰਬ ਪਿਆਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਬਹੁਤਾ ਕਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਥਨ ਕਰੈ ਇਸਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਜੋ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਸੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰਾ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਇਸਮੈ ਏਕ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਕਹ ਕਰ ਤੁਝਕੋ ਸਮਝਾਵਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਰੂਪੋਂਕਾ ਘਰ ਚਖੂਹੈ ਕਿਉ ਜੋ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਬਿਨਾ ਰੂਪਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਰੂਪਕਾ ਗਜਾਨ ਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਜੈਸੇ ਜਨਮਕੇ ਅੰਧਕੋ ਰੂਪ ਕਾਗਜਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਰੂਪਕੇ ਗਜਾਨ ਕਾ ਸਾਂਧਨ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈਂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਰਬ ਰੂਪ ਕਾ ਘਰ ਨੇਤ੍ਰ ਕੋ ਕਹਾ ਹੈ ਸੋ ਰੂਪ ਸਾਤਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ੧ ਸਜਾਮ ੨ ਰਕਤ ੩ ਪੀਤ ੪ ਹਰਿਤ ੫ ਕਪਿਸ਼ ੬

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਿਤ੍ ੨ ਤਥਾ ਹੀ ਸਰਬ ਸਬਦੋ ਕਾ ਘਰ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੈ ਸ੍ਰੋਤ੍ ਨਾਮ ਕਾਨ ਕਾ ਹੈ ਕਜੋਂਜੋ ਬਿਨਾ ਸ੍ਰੋਤ੍ ਸਬਦ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਜੈਸੇ ਬੈਹਰੇ ਕੋ ਸਬਦ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਸਰਬ ਸਬਦੋ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਸਾਧਨ ਕਾਨੋਂਕੋ ਹੋਏ ਸੇ ਕਹਾ ਕੇ। ਸਰਬ ਸਬਦੋਕਾ ਘਰ ਕਰਨ ਹੈ ਜੈਸੇ ਗੁੰਗਾ ਬਚਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਵਚਨੋ ਕਾ ਘਰ ਵਾਕ ਇੰਦ੍ਰੈਯ ਹੈ ਕਜੋਂ ਜੋ ਵਾਕ ਇੰਦ੍ਰੈ ਬਿਨਾ ਬੋਲਿਆ ਹੀ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਰਸੋ ਕਾ ਘਰ ਰਸਨਾ ਹੈ ਰਸਨਾ ਬਿਨਾ ਰਸ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ । ਸੋ ਰਸ ਛੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾਹੈ ਮਧੁਰ ਈਖ ਗੁੜਆਦਿਕ ੧ ਖਟਾ ਨਿੰਬੁ ਆਦਿ ੨ ਕੌੜਾ ਨਿਮ ਆਦਿ ੩ ਤਿਕਤ ਅਰਥਾਤ ਤੀਖਣ ਮਿਰਚ ਆਦਿ ੪ ਲਵਣ ਸੈਧਵ ਆਦਿ ੫ ਕਸੈਲਾ ਅਰਥਾਤ ਕਖਾਯ ਸਿਮਲ ਛਹੋੜਾ ਹਰੀੜਾਦਿ ਸੋ ਯੇ ਰਸ ੬ ਰਸਨਾ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਜਾਣੇ ਜਾਤੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਸਪਰ ਸੇ ਕਾ ਘਰ ਤ੍ਵਚਾ ਇੰਦ੍ਰੈ ਹੈ ਤ੍ਵਚਾ ਨਾਮ ਉਪਰ ਕੀ ਚਮੜੀ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਉਪਰ ਲਗਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੋ ਸੀਤ ਉਸਨ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਠੰਡੇ ਤਤੇ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਬਿਨਾ ਤ੍ਵਚਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਜੈਸੇ ਕੁਸ੍ਠੀ ਕੋ ਸਪਰਸ ਕਾ ਗਾਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤ੍ਵਚਾ ਇੰਦ੍ਰ ਉਪਰ ਕੀ ਚਮੜੀ ਮੈ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕੁਸ੍ਠੀ ਕਾ ਤ੍ਵਚਾ ਇੰਦ੍ਰ ਨਸ੍ਠ ਹੋ ਜਾਤਾ ਇਸ ਸੇ ਕੁਸ੍ਠੀ ਕੋ ਠੰਡੇ ਤੱਤੇ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਥਾਹੀ ਸਰਬ ਸੁਗੰਧੀਆਂ ਕਾ ਘਰ ਘ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੈ ॥ ਕਜੋਂ ਜੋ ਬਿਨਾ ਘ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਯ ਸੇ ਸੁਗੰਧੀ ਦੁਰ ਗੰਧੀ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਜੈਸੇ ਘ੍ਰਾਣਿ ਹੀਨ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਸੁਗੰਧੀ ਦੁਰ ਗੰਧੀ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਤਥਾਹੀ ਸਰਬ ਗ੍ਰਹਣ ਕਾ ਘਰ ਹਾਥ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਬਿਨਾ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਕੋਈ ਭੀ ਵਸਤੁ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀ ਜੈਸੇ ਟੁੰਡਾ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਪਕੜ ਸਕਤਾ ॥ ਤਥਾਹੀ ਸਰਬ ਮਲ ਤਜ਼ਾਗੋ ਕਾਘਰ ਜੈਸੇ ਪਾਯੁ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਬਿਨਾ ਪਾਯੁ ਮਲਕਾ ਤਯਾਗ ਹੋਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾਹੀ ਸਰਬ ਆਨੰਦੋਂ ਕਾ ਘਰ ਉਪਸਤ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਬਿਨਾ ਉਪਸਤ ਆਨੰਦ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਪੁੰਸਕ ਕੋ ਆਨੰਦ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਤਥਾਹੀ ਸਰਬ ਗਵਨੋ ਕਾ ਘਰ ਚਰਣ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਬਿਨਾ ਚਰਣੋ ਚਲਾ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ॥ ਜੈਸੈ ਪੰਗੁ ਖਿਨਾ ਚਰਣੋ ਸੇ ਚਲ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ॥ ਜੈਸੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਯੋ ਹਮਨੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਠਾਂਤ ਕਹਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰੇਮੋ ਕਾ ਘਰ ਆਪਨਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਹੈ ॥ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਜੈਸਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਾਦਿਕ ਕੋਈ ਭੀ ਐਸਾ ਪਜ਼ਰਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸਾ ਆਪਣਾ ਆਤਮਾ ਖਜ਼ਾਰਾ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਸੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸ ਪਦ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਯੇ ਆਤਮਾ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਹੈ। ਤਿਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦਸ੍ਵ ਰੂਪ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

॥ ਤਥਾਚ ਸ਼ਰੁਤਿ ॥

ਆਤਮਾਨ ਮੇਵ ਪ੍ਰਿਯ ਮੁਪਾਸੀਤ ਯ ਅਨੱਯੰ ਪ੍ਰਿਯ ਮੁਪਾਸਤੇ ਸਤੰ ਰੋਤ੍ਰੁ ਸਜ਼ਤਿ ਈਸ਼੍ਵਰੋ ਹਤ ਥੈਵੇ ਤਿਥ੍ਰ ਯਾਤ੍ਰੁ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕੀ ਹੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੇ ਨ ਔਰਕੀ। ਅਰਥਾਤ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਜਾਣੇ। ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਕੋ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਨ ਜਾਣੇ ॥

ਸੰਕਾ—ਹੈ ਭਗਵਨ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਿਤ ਧਨ ਆਦਿ ਇਨਕੋ ਜੋ ਪਰਮ ਤਜ਼ਾਰਾ ਜਾਨੇ ਸੋ ਕਜ਼ਾ ਦੋਖ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਜੋ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਸੇਭਿੰਨਔਰ ਕੋ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਜਿਸਕੋ ਸੋ ਵਿਯੋਗ ਦ੍ਵਾਰਾ ਇਸਕੋ ਰੁਆਵੇਗਾ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਪ੍ਰੇਯ ਕਾਵਿਯੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਾਦਿਕਾ ਕੋ ਯੇ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਉਨਕਾ ਵਿਯੋਗ ਹੋਵੇ ਗਾ। ਤਬ ਯੇ ਜੀਵ ਮਰਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਹਾ ਦੁਖ ਪਾਵੇਗਾ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਰੁਦਨ ਕਰੇਗਾ ਜੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਮਾਨੇਗਾ ਤਬ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਕਬੀ ਵਿਯੋਗ ਹੋਣਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਹੂਆ ਤਬ ਪੀਛੇ ਆਤ ਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਅਨਾਤਮਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਅਰਥਾਤ ਸ਼ੂਨ ਹੀ ਰਹਾ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਹੂਆ ਆਤਮਾ ਭਿੰਨ ਅਨਾਤਮਾ ਅਨਾਤਮਾ ਉਸਕਾ ਨਾਮਹੈ ਜੋ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੋਹੀ ਕੁਛ ਨ ਹੋਵੈ। ਇਤਨੇ ਕਹਣੈ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧਹੂਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪਸੇ ਆਪ ਕਬੀ ਭੀ ਜੁਦਾ ਨਹੀ ਹੋਈ ਸਕਤਾ ਜਬਆਪਣੇ ਆਪਸੇ ਆਪ ਭਿੰਨਨਹੀਹੋਈਸਕਤਾਤਬ ਵਿਯੋਗ ਕਾ ਦੁਖ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਾਹੇਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸੇ ਆਪਭਿੰਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਵਿਯੋਗ ਕਾ ਦੁਖ ਹੋਵੇ ਸੋ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪਸੇ ਨਾ ਜੁਦਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਾ ਇਸਕੋ ਵਿਯੋਗ ਕਾ ਦੁਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਵਿਯੋਗ ਕਾ ਦੁਖ ਨਾਹੂਆ ਤਬ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਰੋਣਾ ਭੀ ਨ ਹੂਆ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਦੁਖ ਹੋਵੇ ਤਬ ਹੀਰੋਵੇਹੈਜਬ ਦੁਖ ਹੀ ਨਾ ਹੂਆ ਤਬ ਰੋਣਾ ਭੀ ਨਾ ਹੂਆ ਜਬਰੋਣਾ ਨਾ ਕਬੀਭੀ ਹੂਆ ਤਬ ਇਸਕੇ ਸਦਾ ਆਨੰਦ ਹੀ ਹੂਆ ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਸ੍ਵਾ ਅਰੇ ਅਯ ਮਾਤਮਾ ਸ੍ਰੋਤਬਜ਼ੋ ਮੰਤ ਬਜ਼ੋ ਨਿਧਿ ਧਜ਼ਾਸ ਤਬਜ਼ੋ ਅਨੂਪ ਛਿਤਿ ਧਰਮਃ

ਟੀਃ—ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਜਿਸ ਕਾ ਕਾਰਣ ਸੋਯੇ ਆਤਮਾ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਸੋਯੇ ਆਤਮਾ ਸੁਣਨੇ ਕੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ ਤਥਾ ਸੋਯੇ ਆਤਮਾ ਮਨਨ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗਜ਼ਹੈ ਤਥਾ ਸੋਯੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਵਿਖੇ ਇਸਿਥਤ ਆਤਮਾ ਨਿਧਿਧਜ਼ਨ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗਜ਼ਹੈ ਕੈਸਾ ਯੇ ਆਤਮਾ ਹੈ ਅਨੂ ਛਿਤਿ ਧਰਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਛੇਦਣੇ ਮੈ ਨਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਵਤਾ ਕਾਟਨੇ ਭੇਦਲੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤਾ । ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਯੇ ਆਤਮਾ ਅਛੇਦਜ ਹੈ ਅਗਨਿ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦਾਹ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ । ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਏਹਆਤਮਾ ਅਦਾਹਜ ਹੈ । ਪੌਣ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸੁਖਾਈ ਸਕਤਾ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਨਹੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਯੇ ਆਤਮਾ ਅਸੋਖ ਹੈ ਪਾਨੀ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਗਲਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਕਾਹੇਸੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਯੇ ਆਤਮਾ ਅਕਲੇਦਜ ਹੈ। ਅਕਲੇਦਜ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਗਲਣੇ ਮੈ ਨ ਆਵੇ ਫਿਰ ਯੇ ਆਤਮਾਕੈਸਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਤ ਹੈ ਸਰਬਗਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਪੁਹੈ ਸਭੀ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਸੁਲ ਭੁਹੈ । ਅਸਚਾਲੂ ਹੈ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਚਲ ਰਹਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਐਸਾਂ ਅਸਥਾਨ ਚੌਦਾਹੂ ਭੁਵਨੋ ਮੈ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜਹਾ ਯੇ ਆਤਮਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਾਹੇਤੇ ਵਜਾਪਕ ਹੋਲੇ ਸੇ । ਜਬ ਕੇ ਸਬ ਜਗਾ ਮੈ ਆਗੇ ਹੀ ਯੇ ਆਤਮਾ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ ਤਬ ਕੈਸੈ ਜਾਵੈ ਜੋ ਆਗੇ ਨ ਹੋਂਵੇ ਤਬ ਜਾਵੈ ਕਾਹੇਤੇ ਵਿਭੁਆ ਵਿਖੈ ਚਲ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਆ ਹੋਤੀ ਨਹੀ ਸਰਬ ਬਜਾਪਕ ਹੋਲੇ ਸੇ ਫਿਰ ਯੇ ਆਤਮਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਕੇ ਨਿਤਜ ਹੈ ਜੋ ਸਬ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕੋ ਨਿਤਜ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਐਸਾ ਕਾਲ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਸਮੈ ਆਤਮਾਨਾ ਹੋਵੈ ਅਰਥਾਤ ਯੇ ਆਤਮਾ ਸਰਬਦਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਫਿਰ ਯੇ ਆਤਮਾ ਕੈਸਾ ਹੈਕੇ ਸਨਾਤਨ ਹੈ ਸਨਃਤਨ ਉਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਚਿਰਕਾਲ ਕਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਅਨੰਤ ਕੋਟਿ ਸਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਇ ਗਏ ਹੈ ਜੋ ਯੇਆਤਮਾ ਸਦਾ ਏਕ ਰਸ ਹੀ ਦੇਖਣੇ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀ ਯੇ ਆਤਮਾਂ ਸਰਬ ਭੂਤੋ ਕਾ ਅਧਿਪਤਿ ਰਾਜਾ ਹੈ ਰਾਜਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ਹੈ ਯੇ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਭੂਤੋ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ ਨਾਮ ਗਜਾਨ ਕਾ ਹੈ । ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਭੂਤੋਂ ਕੋ ਸਥਾ ਸਫੁਰਤੀ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਇਸੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾ ਕੋ ਪਾਇ ਕਰ ਫੁਰ ਰਹੇ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਤਰੰਗ ਬੁਦ ਬੁਦੇ ਚਕ੍ ਆਵਰਤ ਫੁਰਤੇ ਹੈ । ਸੋ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਆਸ੍ਰੈ ਫੁਰਤੇ ਹੈ। ਸਮੁਦ੍ ਰੁਪ ਹੈ ਸਮੁਦ੍ ਵਿਖੇ ਇਸਿਥਤ ਹੈ। ਸਮੁਦ੍ ਹੀ ਉਨਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ । ਸਮੁਦ੍ ਕੀ ਸੱਤਾ ਬਿਨਾ ਤਿਨ ਤਰੰਗ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਰੂਪ ਨਹੀਸਿਧ ਹੋਤਾ । ਸਮੁਦ੍ ਕੀ ਸੱਤਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਤਰੰਗ ਬੁਦ ਬੁਦੇ ਆਦਿਕ ਕੋ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਿਧ ਹੋਤਾ, ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਾਰਸ੍ਟਾਂਤ ਮੈਭੀ ਇਸੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾ ਕੋ ਪਾਈ ਕਰ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਜਿਤਨਾ ਜਗਤ ਫੁਰ ਰਹਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾ ਪਾਇ ਕਰ ਫੁਰ ਰਹਾਹੈ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਹੀ ਇਸਿਥ ਹੈ। ਇਸ ਆਤਮ ਬਿਨਾ ਇਸ ਜਗਤ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਰੂਪ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਜੈਸੇ ਜਲਕੇ ਤਰੰਗ ਜਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਦੇਵਤਾਦਿ ਰੂਪ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਭੀ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਸਿਧ ਹੂਆ ਕਿਉ ਜੈਸੇ ਤਰੰਗ ਜਲ ਵਿਖੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਵੇ ਗਾ ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਜਿਸ ਤੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਨੇਮ ਹੈ ਉਸੀ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੇ ਕਿਣਕੇ ਪਵਨ ਕੇ ਬੇਗ ਸੇ ਧੂੜ ਰੂਪ ਹੋਇ ਕੇ ਆਕਾਸ ਕੋ ਚੜ ਜਾਤੇ ਹੈ ਫਿਰ ਵਾਯੂ ਕੇ ਬੇਗ ਕੇ ਮੰਦ ਹੋਇਆ ਫਿਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੈ ਹੀ ਸਮਾਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਕੇ ਤਰੰਗ ਜਲ ਸੇ ਉਠ ਕਰ ਪੁਨਾ ਜਲ ਵਿਖੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਗਿਨਕੇ ਚਿਣਗਾਰੇ ਅਗਨੀ ਸੇ ਉਠ ਕਰ ਅਗਨਿ ਵਿਖੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਵਾਯੁ ਵਿਰੋਲੇ ਵਾਯੂ ਸੇ ਉਠ ਕਰ ਪੁਨਾ ਵਾਯੂ ਮੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਮੈ ਕਾਰਣ ਸੇ ਉਠ ਕੇ ਫਿਰ ਅਪਨੇ ਕਾਰਣ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਤਨੇ ਗਰੰਥ ਕਰਕੇ ਯੇ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਦੇਵਤਾਦਿ ਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਸਰਬ ਜਗਤ ਇਸ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕਾਰਣ ਸੇ ਉਠ ਕਰ ਪੁਨਾ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਵੇ ਗਾ ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਏਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਐਸੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਆਪਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਯਾਗਵਲ ਕਜ਼ਜੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਬਨ ਕੋ ਜਿਸ ਦਿਸਾ ਕੋ ਮਨ ਕੀਆ ਤਿਸੀ ਦਿਸਾ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਅਰ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਕਾ ਭੀ ਜਿਸ ਦਿਸਾ ਕੋ ਮਨ ਕੀਆ ਤਿਸੀ ਦਿਸਾ ਕੋ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਬਨ ਕੋ ਚਲੀ ਗਈ। ਹੇ ਸਿਖਜ਼ ਸੋ ਯੇ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਆਦਿ ਸਾਧਨੋ ਸੇ ਨਿਰਮਲ ਜੋ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਹੈ ਤਿਸ ਅੰਤਹ ਕਰਨ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇ ਵਤਰਊ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਪਾਖਜ਼ਾਨੇ ਆਤਮਾਸਿਧਾਤੋਪਦੇਸ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪਚੀਸਵਾਂ ਅਧਜ਼ਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੫

ਓਤਤ ਸਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੨੪ ਅਧਜਾਯ

ਓ ੩੩ ਸਤ

ਸਿਖਯੋਵਾਚ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪ੍ਰਣਾਯਾਮ ਕਿਤਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਸੋਈ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਰਿਦੇ ਮੈ ਹਸਤਾਮਲ ਕੀ ਨਿਆਈਂ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋਵੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯਮ ਨੇਮ ਆਦਿਕ ਹੈ ਤਾਂ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ। ਪਰੰਤੂ ਮੁਖ ਦੋਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹੈ ਏਕ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਨਿਰੋਧ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ ਨਿਰੋਧ ਨਾਮ ਰੋਕਣ ਕਾ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਵਾਸਨਾ ਨਿਰੋਧ ਰੂਪ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਹੈ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਸੰਸਜਰੂ-ਪਨ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਵਾਯੂ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਯਾਮ ਰੂਪ ਮੁਝਕੋ ਨਿਰਣਯਕਰਕੇ ਸਮ ਝਾਵ ਹੁ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤਾ

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਿਖਜ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸੁਣੋ ਏਕ ਤੋ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣਾ ਯਾਮ ਹੈ ਸੋ ਦੋਨੋ ਦੁਸਟ ਮਨਕੇ ਜੀਤਣੇ ਕੇ ਉਪਾਵ ਹੈ ॥

ਸੰਕਾਃ— ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੇ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਰੋਕਣੇ ਸੇ ਮਨ ਜੀਤਾ ਜਾਤਾਹੈ ਤਾਂ ਸਭੀ ਵਾਸ-ਨਾ ਯਾਮ ਕਰਕੇ ਮਨਕੋ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਜੀਤ ਲੇਤੇ ਪੁਨਾ ਮਹਾ ਕਠਨ ਪ੍ਰਾਣਯਾਮ ਕਾਹੇ ਕੋ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸੁਗਮ ਉਪਾਵ ਸੇ ਸ਼ਤ੍ਰ ਮਰਜਾਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਸਤ੍ਰ ਕੇ ਮਾਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕਠਨ ਉਪਾਵ ਨ ਕਰਣਾ ਚਾਹੀਏ ਜੈਸੇ ਲੋਕਕ ਆਖਜਾਨ ਮੈ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸਤ੍ ਗੁੜਕ ਖਾਣੇ ਸੇ ਮਰ ਜਾਵੇ ਤਿਸਕੋ ਵਿਖ ਕਿਉ ਦੇਣੀ ਤਾਂਤੇਹੇ ਗੁਰੋ ਵਾਸਨਾ ਕਾਰੋਕਣਾ ਤਾ ਅਤਿ ਸੁਗਮ ਉਪਾਇ ਹੈ ਮਨਕੇ ਜੀਤਣੇ ਕਾ ॥

ਉਤ੍ਰਃ—ਹੇ ਸਿਖਜ। ਸਤਜ ਹੈ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ਯਦਜਪਿ ਸਗਮ ਉਪਾਇ ਹੈ। ਤਥਾਪਿ ਕਿਸੀ ਕੋ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ਰੂਪ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਕਰਣਾ ਸੁਗਮ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣਾ ਯਾਮ ਕਰਣਾ ਕਠਨ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਕਰਣਾ ਕਠਨ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣਾ ਮਯਾਮ ਕਰਣਾ ਸੁਖਾਲਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਦੋਨੋ ਉਪਾਯੋਂ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਹੀ ਸੁਗਮ ਉਪਾ ਇ ਹੈ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਰੋਕਣੇ ਸੇ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਮਨ ਵਸ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਰੁਕਣੇ ਕਾ ਹੀ ਨਾਮ ਸਮਾਧਿ ਹੈ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈਭੀ ਵੇਦਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯਦਾ ਪੰਚਾਵਤਿਸ੍ਰਤੇ ਗਜ਼ਾਨਾਨਿ ਮਨਸਾ ਸਹ। ਬੁਧਿਸ੍ਚ ਨਜ਼ਵਚੇ ਸ੍ਰਤੇ ਤਾ ਮਾਹੁਃ ਪਰਮਾਂ ਗਤਿ ॥ ੫ ॥

ਟੀਃ—ਜਿਸ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਨੇਤ੍ਰ ੧ ਕਾਨ ੨ ਤ੍ਵਚਾ ੩ ਘ੍ਰਾਣ ੪ਰਸਨਾ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਇੰਦ੍ਰੈਯ ਠਹਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਸ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਵਿਖਯ ਕੀ ਓਰ ਨਹੀ ਧਾਵਤੇ ਮਨ ੧ ਬੁਧ ੨ ਚਿੰਤ ੩ ਅਹੰਕਾਰ ੪ ਯੇ ਅੰਤ੍ਹਾਕਰਣ ਭੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਰੂਪ ਬਜ਼ਾ ਪਾਰਤੇ ਰਹਤ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ਸੋ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਯੇ ਹੈ ਵਿਕਲਪ ਸੰਕਲਪ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਨਾਮ ਮਨਹੈ ਪੁਠਸ ਹੈ ਕੇ ਠੂਠ ਹੈ ਘਟੋਯੰ ਇਸ ਨਿਸਿਚੈ ਆਤਮਕ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਨਾਮ ਬੁਧੀ ਹੈ ਅਹੰ ਅਸ੍ਮੀ ਮੈ ਹਾਂ ਇਸ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਨਾਮ ਅਹੰਕਾਰ ਹੈ ਚਿਤ ਵਨਾ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਨਾਮ ਚਿਤ ਹੈ ਜਬ ਯੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਾ ਫੁਰੇ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸਮਾਧਿ ਕਹਤੇ ਹੈ ਵਿਦਵਾਨ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਾ ਇਸੀ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪਰਮ ਗਤਿ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਇਸੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਪਰਮ ਅਵਧਿ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਬਸਹੈ ਇੰਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹੀ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਚਰਤਾਰਥਤਾ ਹੈ ਯੋਗ ਮਤਕੇ ਆਚਾਰਯ ਭਗਵਾਨ ਪਤੰਜਲ ਜੀ ਭੀ ਇਸੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਯੋਗ ਕਹਤੇ ਹੈ । ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਇੰਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹੀ ਹੈ ਤਥਾਚ ਪਾ ਤੰਜਲ ਸ੍ਰੂਤ੍ਰੰ। ਯੋਗਿਸ੍ਚਤ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਿਰੋਧਃ

ਟੀਃ—ਯੋਗ ਨਾਮ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਰੁਕਣੇ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਰੋਕ ਣੇ ਕੇ ਦੋਨੋ ਹੀ ਉਪਾਇ ਹੈ ਏਕ ਵਾਸਨਾ ਕਃ ਰੋਕਣਾ ਦੂਸਰਾ ਪ੍ਰਾਣੋਕਾ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮਸੇ ਚਿਤ ਰੁਕ ਜਾਵੇ ਚਾਹੇ ਪ੍ਰਾਣਾ ਯਾਮ ਸੇ ਚਿਤਰੁਕ ਜਾਵੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਦੋਨੋ ਕਾ ਚਿਤ ਕੇ ਰੋਕਣੇ ਕਾ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਯੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਥਮ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ਰੂਪ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਕਰੇ ਜਬ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਸੇ ਮਨ ਨ ਰੁਕੇ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣਾ ਯਾਂਮ ਕਰੈ ਮਨਕੋ ਦੰਡ ਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਚਾਪਕ ਅਸ ਵਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਘੋੜੇ ਕੋ ਦਿਲਾਸੇ ਸੇ ਚਾਲ ਸਿਖਾਵਤਾ ਹੈ ਜੇ ਚਤੁਰ ਘੋੜਾ ਹੋਤਾਹੈ ਤਾਂ ਉਸਕੋ ਚਾਪਕ ਅਸਵਾਰ ਨਹੀਂ ਤਾੜਤਾ ਜੇ ਅੜੀ ਅਲ ਘੋੜਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਕੋ ਚਾਪਕ ਅਸਵਾਰ ਖੂਬ ਤਾੜਤਾ ਹੈ ਕੋਰੜੇਂ ਸੇ ਅਤਜੀਤ ਭਯ ਦਿਖਾਵਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਹੀ ਤੈਸੇ ਦਾਰ ਸ੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਭੀ ਮੁਮੋਖੂ ਪੁਰਖਾ ਪ੍ਰਥਮ ਮਨਕੋ ਲਡਾਵਣਾ ਕਜਾਹੈ ਪਪਹਲੇ ਮਿਠ੍ਰਾਈ ਸੇ ਮਨਕੋ ਸਮਝਾਵੇ ਔ ਪਜ਼ਾ ਰੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਤੂੰ ਵਿਖਜੋਸੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਛੋਡ ਜੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਾਯਣ ਹੋ ਕਿਉਕੇ ਜਿਨ ਵਿਖਜੋਂ ਕੋ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਜਬਸੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਹੁਈ ਹੈ ਤਬ ਸੇ ਅਨਾਦਿ ਕਾਲ ਸੇ ਜਨਮ ਧਾਰਤ ਚਲਾ ਆਯਾ ਹੈ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਨਮੋਕਾ ਅੰਤ ਅਰ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਕੋਟੀਹੀ ਜਨਮ ਤੈਨੇ ਧਾਰੇ ਹੈ ਕਈ ਸਰਪੋਂ ਕੇ ਜਨਮ ਤੈਨੇ ਧਾਰੇ ਹੈ ਕੂਕ ਰੋਕੇ ਕਈ ਸੂਕਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਕਈ ਬਿੜਾਲੋਂ ਕੇ ਕਈ ਸਸੇ ਮੂਸੇ ਬਾਘ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੇ ਲਤਾ ਵਲਿਆਂ ਕੇ ਜਨਮ ਤੈਂ ਧਾਰੇ ਹੈ ਕਈ ਮਾਨੁਖੋ ਕੇ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਜਖ ਰਾਖਸੋ ਕੇ ਜਨਮ ਤੈਨੇ ਧਾਰੇ ਹੈ ਕਈ ਵਾਰਤੂੰ ਪਿਤ੍ਰ ਗੰਧਰਬ ਵਿਦਜਾ ਧ੍ਰ ਕਈ ਵਾਰ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਵਿਸ੍ਟਾ ਕਾ ਕ੍ਰਿਮ ਤੂੰ ਭਜਾ ਹੈ ਕਈ ਵਾਰ ਮ੍ਰਿਗ ਪੰਖੀ ਮਛ ਕਛ ਗ੍ਰਾਹ ਹਸਤੀ ਤੂੰ ਭੁਜਾ ਹੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਤੂੰ ਸੁੰਦ੍ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਨੁਖੀ ਵਿਦਜਾ ਧਾਰੀ ਅਪਸ੍ਰਾ ਨਾਗ ਕੰਨਜਾ ਦੇਵ ਅੰਗਨਾ ਆਦਿਕ ਭਯਾ ਹੈ ਕਈਵਾਰ ਇੰਦ੍ ਵਰਣ ਕੁਮੇਰ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਮਾਂ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਤੈਨੇ ਧਾਰੇ ਹੈਂ ਐਸਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਨਰਕ ਕੋਈਭੀ ਨਹੀ ਜੋ ਤੈਨੇ ਨ ਭੋਗਜਾ ਹੋਵੇ ਹੇ ਮਨ ਐਸਾ ਸ੍ਵਰਗ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਜੋ ਤੈਨੇ ਨ ਭੋਗਜਾ ਹੋਵੇ ਐਸੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਯੋਨੀ ਭੀ ਕੋਈ ਬਚੀ ਨਹੀ ਜਿਸ ਵਿਖੇਤੁਮਨੇ ਜਨਮ ਨਧਾਰਿਆ ਹੋਵੇ ਹੇ ਮਿਤ੍ ਮਨ।ਵਾਸਨਾ ਰੁਪੀ ਰਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਾਧਿਆ ਹੁਆ ਤੂੰ ਘਟੀ ਯੰਤ੍ ਕੀ ਨਜਾਈ ਕਬੀ ਉਰਧ ਕਬੀ ਅਧੈ ਭਟਕਤਾ ਰਹਿਆ ਹੈ ਬਿਨਾ ਗਜਾਨ ਸੇ ਕਹੁੰ ਭੀ ਇਸਥਿਤੀ ਤੁਮਨੇ ਨ ਪਾਈ ਨ ਤੂੰ ਮੁਕਤ ਹੀ ਹੁਆ ਅਬ ਕੇਈ ਪੁਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਪੁੰਨੋ ਸੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਨੇ ਮਨੁਖਾ ਜਨਮ ਤੁਮੈ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬਤੋ ਤੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਾਯਣ ਹੋ ਅਬਕਾ ਜਨਮ ਤਾਂ ਵਿਖਯ ਰੂਪੀ ਜੂਐ ਮੈ ਮਤ ਹਾਰ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਤੁਮਨੇ ਵਿਖੈ ਰੂਪ ਜੂਏ ਮੈ ਹਾਰੇ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤਿ। ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਬਿਛਰੇ ਕੇ ਮਾਧੋ ਏਹ ਜਨਮ ਤੁਮਾਰੇ ਲੇਖੇ। ਕਹੈ ਰਵਿ ਦਾਸ ਆਸ ਲਗ ਵਉ ਚਿਰ ਭਯੋ ਦਰਸਨ ਦੇਖੇ। ਹੇ ਮਿਤ੍ ਐ ਪਜਾਰੇ ਮਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਵਿਛੜਿਆਂ ਤੇਰੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਜਨਮ ਬਿਤੀਤ ਹੋਈ ਗਏ ਹੈ ਜਿਨਕੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕੁਛ ਅੰਤ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਮੇਘ ਕੀ ਬੂੰਦਾਂ ਕੀ ਕੋਈ ਸੰਖਜਾ ਕਰ ਸਕੇ ਤਾ ਕਰ ਲੇਵੇ ਗਾ ਪਰੰਤੂ ਤੇਰੇ ਜਨਮੋ ਕੀ ਸੰਖਜਾ ਕਰੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਬਾਲੂ ਕੇ ਕਿਣਕੇ ਗਿਣਨੇ ਕਠਿਨ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਅਨੰਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸੋ ਕੋਈ ਗਣਨੇ ਮੈ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਕਰੇ ਤਾਂ ਬਾਲੂ ਕੇ ਕਣਕਜਾ ਕੋ ਭੀ ਗਣ ਹੀ ਲੇਵੇਗਾ ਪਰੰਤੂ ਤੇਰੇ ਜਨਮੋ ਕੀ ਸੰਖਜਾ ਕਰੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜੇ ਏਕ ਭੀ ਜਨਮ ਤੂੰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਥ ਲਗਾਵੇ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਜੈਸਾ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤੇਰੀ ਗਣਨਾ ਭੀ ਮਹਾਂ ਪੁਰੁਖੋ ਮੈ ਹੋਵੇਗੀ ਮੈ ਭੀ ਤੇਰੇ ਪਰ ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਵੇਗਾ ਸੋ ਐ ਮੇਰੇ ਸਖਾ ਮਨ ਹੇ ਮਿਤ੍ ਅਬਕੇ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਕਜਾ ਮਾਨ ਜਾਉ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣਿ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਕਰ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰ ਏਹ ਵੇਲਾ ਤੁਝਕੋ ਬਹੁਰ ਨ ਮਿਲੇਗਾ।

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤਿ। ਕਬੀਰ ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਦੁਰਲੰਭ ਹੈ ਹੋਤ ਨ ਬਾਰੰ ਬਾਰ। ਜਿਉ ਬਨਫਲ ਪਾਕੇ ਭੁਈ ਗਿਰੇ ਬਹੁਰ ਨ ਲਾਗੇ ਡਾਰ। ਹੇ ਮਨ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨੀ ਭੋਗ ਕੇ ਪੀਛੇ ਤੁਝਕੋ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਸਰੀਰ ਮਿਲਾਂ ਹੈ ਕੈਸਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਹੈ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯੋਨੀ ਮੈ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਸਰੀਰ ਹੀਉੜਮ ਹੈ । ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰੁਤਿ।

ਗੁਰੂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਭਗਤਿ ਕਮਾਈ।
ਤਬ ਏਹ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੀ ਪਾਈ।
ਇਸ ਦੇਹੀ ਕਉ ਬਾਛਹਿ ਦੇਵ ।
ਸੋ ਦੇਹੀ ਭਜ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵ ।

ਦੇਖੋ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਸ਼ੰਕਾਃ—ਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਸਰਬ ਸੁਖਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਤੇਜੋ ਮਯ ਉਨਕੇ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਜਿਸਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸੇ ਆਵਤੀ ਹੈ। ਇਛਾ ਚਾਰੀ ਹੈ । ਸੁੰਦਰ ਅਪਸਰੋਂ ਕੇ ਭੋਗ ਜਿਨਕੇ ਵਿਦਜਮਾਨ ਹੈ। ਸੋ ਕਿਯੋਂ ਇਸ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰਾਤਮਿਕ ਸਰੀਰ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੈ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਯੇ ਜਿਤਨੇ ਤੁਮਨੇ ਦੇਵਤਾ ਸਰੀਰ ਮੇ ਗੁਣ ਕਹੇ ਹੈ। ਹੇ ਮਨ ਏਹੀ ਸਭੀ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਮੈ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਕ ਹੈ। ਯੇ ਗੁਣ ਨਹੀ ਉਲਟਾ ਅਉਗਣ ਹੈ ਕਜੋਂ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਵੈਰਾਗ ਨਹੀ ਹੋਤਾ। ਕਾਹੇਤੇ। ਜੋ ਸਰਬ ਸੁਖਾਂ ਕੋ ਭੋਗ ਉਨਕੇ ਹਾਜਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਬਿਨਾ ਵੈਰਾਗ ਗਜਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਯੇ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਮਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਕਜਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਜੰਬੂ ਦੀਪ ਮੇ ਤਥਾ ਭਾਰਤ ਖੰਡ ਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤਥਾ ਖਤ੍ਰੀ ਵਾ ਵੈਸ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਅਵਤਾਰ ਲੇਕਰ । ਪੁਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼੍ਠਰੀ ਜੋ ਸਤ ਗੁਰੂ ਹੈ ਤਿਨਕਾ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਗਜਾਨ ਪਾਇਕੇ ਸੰਪੂਰਣ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਤਥਾ ਮ੍ਰਿਤਜ ਕੇ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਪੈਰ ਦੇਕਰ ਸਰਬੋ ਪਰੀ ਜੋ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਪਰਮ ਵੈਸਨਵ ਪਦ ਕਰਕੇ ਕਹਾ ਹੈ।

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ—ਵਿਗਜਾਨ ਸਾਰਥੀ ਯਸ਼੍ਚ ਮਨਃ ਪ੍ਰਗ੍ਰਹ ਵਾਨ ਨਰਃ। ਸੋ ਅਧ੍ਵਨਃ ਪਾਰ ਮਵਾਪ੍ਨੋਤਿ ਤਦ੍ ਵਿਸ਼੍ਨੋਃ ਪਰਮੰ ਪਦ ਮਿਤਿ ।

ਟੀਕਾਃ—ਸੁਭ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਸਾਸਤ੍ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਸੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹੋਵੇ ਅਰਥਾਤ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਜਿਸਨੇ ਆਗਜਾ ਮਾਨੀ ਹੋਵੇ । ਮਤ ਸਾਸਤ੍ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ ਤਿਸ ਕਾ ਸੋਤਾ ਹੋਵੈ ਬਿਨਾਗਾ ਸੁਨਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਮਨ ਕੋ ਸੁਭ ਕਹਤੇ ਹੈ ਐਸਾ ਸ਼ੁਭ ਮਨ ਜਿਸੀ ਕੀਆ ਵਾਗ ਤੋਂਹਾਂ ਹੈ ਉਤਮ ਬੁਧੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖਜਣੀ ਜਿਸ ਕਾ ਰਥਵਾਹੀ ਹੈ। ਵਸ ਵਰਤੀ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿਕ ਸ਼ੁਭ ਜਿਸ ਕੇ ਘੋੜੇ ਹੈਂ । ਸੁਭ ਮਨ ਜਿਸ ਕੀਆਂ ਵਾਗ ਤੋਰਾਂ ਹੈ। ਸੋ ਪੁਰੁਖ ਮਹਾ ਭਜਾਨਕ ਬਨ ਅਟਵੀ ਰੂਪ ਸੰਸਾਯ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਰਗ ਕੋ ਲੰਘ ਕਰ ਤਿਸ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਕੇ ਪਰਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਹਮ ਭੀ ਕਬੀ ਤਿਸ ਵਿਸਨੁ ਕੇ ਮੁਕਤਿ ਰੂਪ ਪਰਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗੇ ਦੈਵ ਐਸਾ ਸਮਾ ਕਬ ਹੋਵੇ ਗਾ। ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਇਸ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਉਤਮ ਪਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਇਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਇਸ ਮਾਮੁਖ ਸਰੀਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਐਸੇ ਸਮਝਾਵਨ ਕਾ ਨਾਮ ਲਡ੍ਹਾਵਨ ਹੈ। ਜਬ ਐਸੇ ਲਡ੍ਹਾਵਨੇ ਸੇ ਭੀ ਮਨ ਨ ਸਮਝੈ ਤਬ ਤਾੜਨਾ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸੇ ਮਨ ਵਸ ਕਰੇ।

॥ ਓਂ ਸਿਖਜੋ ਵਾਚ ॥

ਹੇ ਸਰਬ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਾ ਕੇ ਮੁਕਟ ਮਣੀ ਰੂਪ ਭਗਵਨ ਆਪ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕੀ ਇਤਨੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਕੇ ਮਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਰਮ ਪਦ ਕੀ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈਕੇ ਔਰ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ਹੈ। ਕਜੋਂਕੇ ਗਜ਼ਪਤੀ ਰੂਪ ਚੇਤਨ ਸਤਾਕੋ ਸਮ ਹੋਏ ਸੇ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਇੰਦ੍ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਿਉ ਵਿਖੇ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨ ਭਏ ਹੈ ॥ ਪੰਖੀਓਂ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗਰੁੜ ਭਗਵਾਨ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਕਾਕਭਸ਼ੁੰਡ ਆਦਿਕ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਾ ਭਏ ਹੈ। ਪਸੁਓਂ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਨੰਦੀ ਗਣ ਕਾਮ ਧੇਨੂ ਤਥਾ ਸੁਨੰਦਨੀ ਆਦਿਕ ਗਜ਼ਾਤ ਰੋਯ ਭਏ ਹੈ। ਨਾਗੋਂ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਸੇਸ ਨਾਗ ਬਾਸਕ ਨਾਗਾਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾਤਾ ਭਏ ਹੈ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀਂ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗਾਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਮੰਦਾਲਸਾ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਵੇਤਾ ਹੋਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ਹੈ ॥ ਗੀਧੋਂ ਵਿਖੇ ਸੰਪਾਤੀ ਜਟਾਯੂ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਬਾਨਰੋਂ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਹਨੂਮਾਨ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਅੰਗਦ ਨੀਲ ਨਲ ਆਦਿਕ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਰਿਛੋ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਮਵੰਤ ਆਦਿਕ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਾ ਭਏ ਹੈਂ। ਰਾਖਸੋਂ ਵਿਖੇ ਰਾਵਣ ਵਿਭੀਖਣ ਆਦਿਕ ਦੈਤੋਂ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਵਿਰੋਚਨ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਆਦਿਕ ਗਜ਼ਾਤ ਰੋਯ ਭਏ ਹੈ। ਯਖੋਂ ਵਿਖੇ ਕੁਮੇਰ ਤਥਾ ਜਲ ਚਾਰੀਓਂ ਵਿਖੇ ਵਰਣ ਆਦਿਕ ਯੇ ਸਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਭਏ ਹੈ। ਸਭ ਜਾਤੀਉ ਵਿਖੇ ਤਿਸ ਪਰ ਭੀ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਆਪ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਕੇਵਲ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜੇ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਤਾ ਤੋ ਇਨ ਔਰ ਯੋਨੀ ਵਾਲਜੋਂ ਕੋ ਕੈਸੇ ਬੋਧ ਹੋਤਾ ॥

ਯੇ ਸੰਸਾ ਮੁਝਕਾ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਕਰੋ। ਐਸੇ ਸਿਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਨਕੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖਜ ਸਤਜ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਾਹੁਲਤਾ ਕਰਕੇ ਮਾਨੁਖ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਕਹੂ ਕੋਟਨ ਮੈ ਔਰ ਯੋਨੀ ਕਾ ਜੀਵ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭੁਗਤਿ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਤਾ ਹੈ । ਬਾਹੁਲਤਾ ਕਰਕੇ ਮਾਨੁਖ ਹੀ ਭਗਤ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਮਾਨੁਖੋ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਯੋਨੀਯੋਂ ਮੈ ਜੋ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਮਹਾਤਮਾ ਭਏ ਹੈ । ਅਥਵਾ ਭਗਤ ਭਏ ਹੈ । ਸੋ ਭੀ ਮੁਕਤ ਭਯੇ ਹੈ । ਪਰੰਤੂ ਸੋ ਭੀ ਪੂਰਬ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਕਈ ਜਨਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਧਨ ਕਰਤੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹੈ । ਸਾਧਨ ਤੋ ਉਨਕੇ ਪੂਰੇ ਹੋਇ ਚੁਕੇ ਥੇ। ਪਰੰਤੂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਕ ਕਰਮ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਉਨ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਭਯਾ ਇਸ ਸੇ ਮੁਕਤ ਨਹੀ ਭਯੇ । ਕਜੋਂਕੇ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਤਾ ਨਹੀ ਹੈ । ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈ ।

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ ॥ ਰਿਤੇ ਗਜ਼ਾਨਾਨ ਨਮੁਕ੍ਤਿ: । ਗਜ਼ਾਨਾ ਦੇਵਤੁ ਕੈਲਜੰ ਨ ਅਨਜ਼ਃ ਪੰਥਾ ਵਿਦਜ਼ਤੇ ਅਯਨਾਯਾਂ ॥

ਟੀਕਾ—ਕੇ ਬਿਨਾ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਮੁਕਤਿ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਯੇ ਵੇਦ ਮਹਾ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਕੋ ਢੰਡੋਰਾ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਾ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕੋ ਮੋੜ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ॥ ਤੈਸੇ ਵੇਦ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕੋ ਮੋੜਨੇ ਕੋ ਕੋਈ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ । ਜੋ ਵੇਦ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕੋ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਹੋਇ ਕਰ ਮੋੜਤੇ ਹੈਂ । ਤੇ ਨਾਸ ਤਕ ਨਰਕ ਪਾਤੀ ਸ੍ਵਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈ । ਕਜ਼ਾ ਢੰਡੋਰਾ ਹੈ ਵੇਦ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਕਾ ਸੋ ਸੁਨੋ । ਏਵਕਾਰ ਜੋ ਮੰਤ੍ਰਮੈ ਹੈ । ਵਜ਼ਵ ਛੇਦ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹੈ । ਕੇ ਮੁਕਤ ਹੋਵਨੇ ਕਾ ਸਾਧਨ ਬਿਨਾ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਨਾਤੋ ਯਗਜ਼ਾਦਿਕ ਕਰਮੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਵੀਤਾ ਹੈ । ਨ ਤਪ ਕਰਣੇ ਸੇਮੁਕਤਿ ਹੋਵੀਤਾ ਹੈ । ਨ ਤੀਰਥੋਂ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੇਵ ਮੰਦਰੋਂ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਮੁਕਤੀ ਪਾਂਈਤੀ ਹੈ ਨ ਜਪ ਕਰਨੇ ਕਰ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥ ਪਾਈਤਾ ਹੈ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥ ਕੇਵਲ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇਹੀ ਪਾਈਤਾ ਹੈ । ਬਿਨਾ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਮੋਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਮਾਰਗ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਤਿ ਮੰਤ੍ਰਾਰਥਃ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ੧੦ ਪਾਤ ਸਾਹੁ ਕਾ ਬਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਤਥਾਚ ੧੦ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ॥

ਕਵਿਤ—ਖੂਕ ਮਲਹਾਰੀ ਗਜ ਗਦਹਾ ਬਿਭੂਤ ਧਾਰੀ ਗਿਦ੍ਹੂਆ ਮਸਾਨ ਬਾਸ ਕਰਿਓਈ ਕਰਤ ਹੈ । ਘੁਘੂਮਟ ਬਾਸੀ ਲਗੇ ਡੋਲਤ ਉਦਾਸੀ ਮ੍ਰਿਗ ਤਰਵਰ ਸਦੀਵ ਮੋਨ ਸਾਧੇਈ ਮਰਤ ਹੈ । ਬਿੰਦ ਕੇ ਸਧਯਾ ਤਹਿ ਹੀਜ ਕੀ ਬਡਯਾ ਦੇਤ ਬੰਦਰਾਸ ਦੀਵ ਪਾਇ ਨਾਗੇਹੀ ਫਿਰਤ ਹੈਂ। ਅੰਗਨਾ ਅਧੀਨ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮੈ ਪ੍ਰਬੀਨ ਏਕ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਬਿਹੀਨ ਛੀਨ ਕੈਸੇਕੈ ਤਰਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਭੂਤ ਬਨਚਾਰੀ ਛਿਤ ਛੌਨਾ ਸਭੈ ਦੂਧਾਧਾਰੀ ਪਉਨ ਕੇ ਅਹਾਰੀ ਸੋ ਭੁਜੰਗਾ ਜਾਨੀਅਤ ਹੈ । ਤ੍ਰਿਣ ਕੇ ਭਛਯਾ ਧਨ ਲੋਭਕੇ ਤਜਯਾਂ ਤਤੋ ਗਉਅਨ ਕੇ ਜਯਾ ਬ੍ਰਿਖ ਭਯਾ ਮਾਨੀ ਅਤੁ ਹੈ । ਨਭ ਕੇ ਉਡਯਾ ਤਾਹਿ ਪੰਛੀਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਡਯਾ ਦੇਤ ਬਗੁਲਾ ਬਿੜਾਲ ਬ੍ਰਿਕ ਧਿਆਨੀ ਠਾਨੀਅਤ ਹੈ। ਜੇਤੇ ਬਡੇ ਗਯਾਨੀ ਤਿਨੋ ਜਾਨੀ ਪੈਬਖਾਨੀ ਨਾਹਿ ਐਸੇ ਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਮਨ ਭੂਲ ਆਨੀਅਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਟੀਃ ਕੇਵਲ ਮਲ ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਰਾ ਮੂਤ੍ਰ ਖਾਏ ਕਰ ਮੁਕਤੀ ਹੋਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੂਕ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕਾਕ ਆਦਿਕ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਏ। ਕੇਵਲ ਵਾਕ ਸਿਧਿ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਲੌਕ ਬਾਰਾ ੨ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਲ ਭਖਣ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਉਨ ਕੋ ਵਾਕ ਸਿਧਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਜੇ ਬਿਭੂਤ ਕੇ ਮਲਨੇ ਸੇ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥ। ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਹਾਥੀ ਅਰ ਗਰਧਭੋ ਕੀ ਮੁਕਤਿ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ ਕਾਹੇਤ ਹਸ੍ਤੀ ਔ ਗਧੇ ਸਦਾ ਹੀ ਬਿਭੂਤੀ ਨਾਮ ਧੂਲੀ ਮੈ ਲਿਟਤੇ ਹੈ ਸਿਰ ਮੈ ਡਾਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨੋ ਮੈ ਰਹਣੇ ਸੇ ਮੁਕਤਿ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨੋ ਮੈ ਰਹਣੇ ਵਾਲੇ ਘੁਘੂ ਉਲੂ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਏ। ਮੌਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਮੋਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਗਤਰ-ਵਤ ਜੋ ਬ੍ਰਿਖ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਏ ਬ੍ਰਿਛ ਕਬੀ ਬੋਲਤੇ ਨਹੀ ਹੈਸਦਾ ਮੌਨ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜੇ ਕੇਵਲ ਬਿੰਦ ਕੇ ਰਖਣੇ ਸੇ ਮੁਕਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਿਤਨੇ ਨਪੁੰਸਕ ਨਾਮ ਹੀਜੜੇ ਖਚ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ ਗੇ ਕਾਹੇਤੇ ਹੀਜੜੇ ਕਾ ਖਚਰ ਅਸ੍ਤਰੀ ਕਾ ਕਬੀ ਸ੍ਵਪਨੇ ਮੇਭੀ ਬੀਰਜ ਗਿਰਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਚਲਨੋ ਸੇਨੰਗੇ ਰਹਣੇ ਸੇ ਜੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਾਂਦਰ ਰਿਛ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਨੰਗੇ ਹੀ ਸਦਾ ਫਿਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਕਬੀ ਜੂਤਾ ਪਹਰਤੇ ਹੀ ਨਹੀਹੈ ਜਬ ਇਤਨੇ ਸਾਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤੀ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਬਿਨਾ ਗਯਾਨ ਸੇ ਤਬ ਜੋ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰੂਪੀ ਅਗਨਿ ਕਰਕੇ ਦਗਦ ਹੁਏ ੨ ਹੈ ਅਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਨਾਮ ਵਸ ਵਰਤੀ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋਹੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵਤਾ ਕਰਕੇ ਮਾਨ ਤੇ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਹੀ ਆਗਜਾ ਮੈ ਚਲਤੇ ਹੈ ਵਿਖਯ ਲੰਪਟ ਮਹਾ ਤੁਛ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਯਾਨ ਸੇ ਰਹਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਬੇ ਮੁਖ ਮਹਾ ਨਾਰਕੀ ਜੀਵ ਵੋ ਕੈਸੇ ਤਰਨ ਗੇ ਅਰ-ਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ ਗੇ ॥

ਸੰਕਾਃ— ਬਨ ਮੈ ਰਹਨੇ ਸੇ ਦੂਧ ਅਥਵਾ ਪੌਨ ਕੇ ਅਹਾਰ ਕਰਨੇ ਸੇ ਭੀ ਜਰੂਰ ਮੁਕਤੀ ਹੋਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਾਹੇਤੇ ਅੰਨ ਕੇ ਖਾਣੇ ਸੇ ਹੀ ਅੰਨਕਾ ਪਰਿਣਾਮ ਹੀ ਕਾਮਾਦਿਕ ਬੇਕਾਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਨ ਅੰਨ ਖਾਵੇ ਤਾਂ ਕਾਮਾ ਦੀ ਬਿਕਾਰ ਉਤਪਤ ਨਹੋਵੇ ਗੇ ਤ੍ਰਿਣ ਫਲ ਪਤ੍ ਆਦਿਕ ਖਾਣੀ ਲਿਏ ਧਨ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਲੋਭ ਨ ਕੀਆ। ਅਥਵਾ ਇਛਾ ਚਾਰੀ ਸਿਧ ਬਨ ਔਰ ਆਕਾਸ ਮੈ ਉਡਨੇ ਸੇ ਅਥਵਾ ਨਿਰੰਤਰ ਧਯਾਨ ਲਗਾਵਣੇ ਸੇ ਤਾ ਮੁਕਤੀ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਏ ਗਾ ਬਿਨਾ ਹੀ ਗਯਾਨ ਸੇ ਪੁਨਾ ਗਯਾਨ ਵਾਸਤੇ ਕਯੋਂ ਯਤਨ ਕਰਣਾ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤ੍ਰਃ-- ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇਵਲ ਬਨ ਮੈ ਰਹਲੇ ਸੇ ਜੇ ਮੋਖ ਬਿਨਾ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਭੂਤ ਸਦਾ ਬਨਮੈ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਅੰਨ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਦੂਧ ਫਲ ਪਤ੍ ਤ੍ਰਿਣ ਘਾਸ ਕੇ ਭਖਣੇ ਸੇ ਜੇ ਮੋਖ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਾਲਕਸ ਦਾ ਦੂਧ ਹੀਪਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਪਸੂ ਗਊ ਬੈਲ ਘੋੜਾ ਊਸ੍ਟ ਅਜਾ ਭੇਡ ਗਰਧਭ ਆਦਿਕ ਸਦਾ ਘਾਸ ਹੀ ਖਾਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਬਾਂਦਰ ਸਦਾ ਫੂਲ ਫਲ ਹੀ ਖਾਤੇ ਹੈ ਇਨ ਸਾਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਇਨ ਸਭ ਕੀ ਮੁਕਤ ਹੋਨੀ ਚਾਹੀਏ ਜੇ ਕੇਵਲ ਪੌਣਕੇ ਅਹਾਰ ਸੇ ਮੋਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਾਗ ਸਰਪ ਸਦਾ ਵਾਯੁ ਹੀ ਭਖ੍ਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੇ ਕੇਵਲ ਧਜ਼ਾਨ ਸੇ ਹੀ ਪਰਮਸ੍ਟ ਮਿਲੇ ਤਾ ਬਗੁਲਾ ਮਛੀਆਂ ਕ ਮਾਰਣਤੇ ਵਾਸ੍ਤੇ ਬਘਜ਼ਾੜ ਤਥਾ ਬਿਲਾੜ ਮੂਸੇ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਮਾਰਣ ਵਾਸਤੇ ਯੇ ਧਜ਼ਾਨ ਪਰਾਯਣ ਹੀ ਸਦਾ ਰਹਿਤੇ ਹੈ ਯੇ ਸਭੀ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹਿਏ ॥ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਬਡੇ੨ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਟ ਸ੍ਰੀ ਬਜ਼ਾਸਾਦਿਕਹ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਜ਼ ਭਏ ਹੈ ਉਨਾ ਨੇ ਐਸਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਰਨਾ ਨਹੀ ਕਹਜ਼ਾ। ਉਲ੍ਟਾ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਹੈ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਟਾਦਿ। ਨਾ ਹਾਥ ਚਲਾਉ ਨ ਪਾਉ ਹਲਾਉ ਨ ਸਰੀਰ ਕੋ ਕਲੇਸ ਦੇਵਹੁ ਨ ਭੂਖੇ ਰਹੋ ਨ ਬ੍ਰਤ ਰਖੋ। ਏਕ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਲੇਵੋ ਦੋ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਔਰ ਕੁਛ ਤੁਮਾਰਾ ਇਸ ਨਿਸਚੇ ਕਰਣੇ ਮੈ ਬਲ ਨਹੀ ਲਗਤਾ ਕੁਛ ਪਲੇ ਸੇ ਖਰਚ ਨਹੀ ਹੋਤਾ। ਕੁਛ ਨੁਕਸਾਨ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ । ਬ੍ਰਹਮਾ ਮਸਿਮ ਐਸਾ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲਾਉ। ਯੇ ਦਾਂਭਿਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਭੂਲ ਕਰਕੇ ਭੀ ਮਨ ਮੈ ਮਤ ਲਿਆਉ ॥ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਅਸ੍ਟਾਵਕ੍ ਸ੍ਰੀ ਵਾਮਦੇਵ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਜਿਤਨੇ ਆਚਾਰਯ ਭਏ ਹੈ ਉਨਕਾ ਐਸੇ ਕਥਨ ਹੈ ॥

॥ ਅਥਵਾ । ਯੇ ਅਰਥ ਕਰਣ । ਜੇਤੋ ਇਤਿ : ਯੇ ਜੋ ਮਾਯਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੈ ਇਸਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅਗਨਿ ਸਾਥ ਦਗਧ ਕਰ ਭਸਮ ਅਤਜੰਤ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਭੂਲਕੇ ਭੀ ਮਨ ਮੈ ਨ ਲਜ਼ਾਵੋ ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੋ ਮਾਯਾ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਤੁਛ ਹੋਣੇ ਸੇ ਯੇ ਦੋਨੋ ਕਵਿਤੋਂ ਕਾ ਸਪਸ੍ਟ ਅਰਥ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਤਿ ਸੰਖੇਪ ਸੇ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀ ਕੀਆ ॥ ੨ ॥

ਸੰਕਾਃ—ਜਪ ਤਪ ਕਰਨੇ ਸੇ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੈ ਸਰੀਰ ਕੇ ਤਜ਼ਾਗਣੇ ਸੇ ਕਾਸੀ ਮੈ ਕਲਵਤ੍ ਸੇ ਗੁਫਾ ਮੈ ਰਹਣੇ ਸੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਮੁਖ ਨ ਲਗਣੇ ਸੇਤਾ ਪਰਮੇਸ੍ਟਰ ਮਿਲਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਰਥਾਤ ਅਗਜ਼ਾਨ ਹਾਨ ਪੂਰਬਕ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਮੋਖ ਇਨ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸਾਧਨੋ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੁਨਾ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਕਜ਼ਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉੜੂ ਕਾ ਕਬਿਤ ਃ—ਤਾਪਕੇ ਸਹੇਤੇ ਜੋ ਪੈ ਪਾਈਐਤ ਅਤਾਪਨਾਦ ਤਾਪਨਾ ਅਨੇਕ ਤਨ ਘਾਇਲ ਸਹਤਹੈ। ਜਾਪ ਕਿਏ ਜੋ ਪੈ ਪਾਯਤ ਅਜਾਪ ਦੇਵ ਪੂਦਨਾ ਸਦੀਵ ਤੂੰਹੀ ਤੂੰਹੀ ਉਚਰਤ ਹੈ। ਨਭ ਕੇ ਉਡੂ ਤੇ ਜੋ ਪੈ ਨਾਰਾਤਣ ਪਾਯਤ ਅਨਲ ਅਕਾਸ ਪੰਛੀ ਡੋਲਬੋ ਕਰਤ ਹੈ। ਆਗ ਮੈ ਜਰੇ ਤੇ ਗਤਿ ਨਾਂਹ ਕੀ ਪਰਤ ਕਰ ਪਾਤਾਲ ਕੇ ਬਾਸੀ ਕਿਉਂਭੁਜੰਗ ਨ ਤਰਤ ਹੈ। ੧੪। ਪੰਚ ਝਾਰ ਗੀਦਰ ਪੁਕਾਰੇ ਪਰੇ ਸੀਤ ਕਾਲ ਕੁੰਚ-ਰ ਅੰ ਗਾਦਹਾ ਅਨੇਕ ਦਾ ਪੁਤਾਰਹੀ। ਕਹਾਂ ਭਯੋ ਜੋ ਪੈ ਕਲਵਤ੍ ਲੀਓ ਕਾਸੀ ਬੀਚ ਚੀਰ ਚੀਰ ਚੋ ਰਟਾ ਕੁਠਾਰਨ ਸੋ ਮਾਰਹੀ ਕਹਾ ਭਯੋ ਫਾਸੀ ਡਾਰ ਬੂਡਿਓ। ਜੜ ਗੰਗਧਾਰ ਡਾਰਡਾਰ ਫਾਸਿ ਠਗ ਮਾਰ ਮਾਰ ਡਾਰ ਹੀ। ਡੂਬੇ ਨਰਕ ਪਾਰ ਮੂੜ ਗਯਾਨ ਕੇ ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰ ਭਾਵਨਾ ਬਿਹੀਨ ਕੈਸੇ ਗਜਾਨ ਕੋ ਬਿਚਾਰ ਹੀ ॥ ੧੩ ॥

ਟੀਃਤਾਪੇਤਿ। ਤਾਪ ਨਾਮ ਦੁਖ ਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਜੇ ਪੰਚਾਗਨੀ ਤਾਪੇ ਅਥਵਾ ਜ੍ਵਰ ਆਦਿਕ ਮਸਤਕ ਪੀੜਾ ਅੰਗ ਪੀੜਾ ਤਥਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੇ ਘਾਵ ਜਨਜ ਪੀੜਾ ਕਾ ਨਾਮ ਦੁਖ ਹੈ। ਸੋ ਪੰਚਾਗਨਿਆਦਿ ਤਾਪ ਕੇ ਸਹਾਰਲੇ ਸੇ ਜੋਕਰ ਅਤਾਪ ਨਾਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ। ਅਤਾਪ ਨਾਮ ਸੁਖ ਕਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਸੁਖੋ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੋਵੈ। ਤਾਂ ਸ਼ਸਤ੍ ਘਾਉ ਜਨਜ ਤਾਪਨਾ ਨਾਮ ਪੀੜਾ ਕਾ ਹੈ ਘਾਇਲ ਪੁਰੁਖ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪੀੜਾ ਸਹਾਰਤਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਪੁਨਾ ਉਸੀ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ। ਕਿੰਤੂ ਨਹੀਂ ਤਾਪਨਾ ਸਹਾਰਨੇ ਸੇ ਨਾਰਾਇਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਾਪੇਤੀ ਤਥਾ ਜੇ ਜਪਕੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ। ਪੂਦਨਾ ਨਾਮ ਪੰਖੀ ਸਦਾ ਹੀ ਨਾਮ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਮੈ ਤੂੰਹੀ ਤੂੰਹੀ ਐਸੇ ਹੀ ਸਬਦ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਪੁਨਾ ਪਰ-ਮਾਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪੁਦਨਾ ਪੰਖੀ ਕੋਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ। ਕਿੰਤੂ ਐਸੇ ਨਹੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਜਪ ਮਾਤ੍ ਕਰਤਾ ਜਪਕੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੋ ਨ ਜਾਲੇ ਕੇਵਲ ਮੁਖ ਓਸ੍ ਜਿਹਵਾ ਹੀ ਚਲਾਤਾ ਰਹੇ। ਤਬ ਮੁਖ ਫਲ ਜਪਕੇ ਕੋ ਨਹੀ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਮੁਖ ਫਲ ਤਬ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਜਬ ਗੁਰੂ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਠ ਪੜੇ ਪੁਨਾ ਅਰਥ ਪੜੇ ਪੁਨਾ ਪੜ ਕਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਪੁਨਾ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਧਾਰਣ ਕਰੇ ਸੋ ਯਥਾਰਥ ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ।

ਸੰਕਾਃ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੋਗਾਦਿ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਯੋਗਜਨ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਕਰ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਹੋ ਕਰ ਇਛਾ ਚਾਰੀ ਹੋ ਕਰ ਆਕਾਸਮੈਵਿਚਰੇ ਸੇ ਤਾਂ ਮੋਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੁਨਾ ਗਜਾਨ ਸੇ ਕਜਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ।

ਉਤ੍ਰਃ— ਹੇ ਸਿਖਜ। ਜੇ ਅਕਾਸ ਮੈ ਉਡਣੇ ਸੇ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਏਕ ਅਨਲ ਨਾਮਾ ਪੰਛੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਸਦਾ ਅਕਾਸ ਮੈ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕੋ ਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਰਾਯਣ ਕਾ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਐਸੇ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਕਜ਼ਾਹੈ ਕੇਨਰਾਜ਼ਣਕੇਸ੍ਵਰੂਪ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੇਵਲ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਅਕਾਸ ਮੈਂ ਉਡਣੇ ਸੇ ਨਹੀ ਹੋਤੀ।

ਸੰਕਾਃ—ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸ੍ਰੀਗੀਗਾ ਜੀਕੀ ਧਾਰਾ ਮੈ ਸਰੀਰ ਤਜ਼ਾਗਣੇ ਸੇ ਮੁਕਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯੇ ਬਾਰਤਾ ਨਿਸਚੇ ਮੈਭੀ ਆਵਤੀਹੈ ਕਿਉ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਗਾ ਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਗਾ ਜੀ ਮੁਕਤੀ ਕੀ ਦਾਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਯੋਨ ਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਪਰ ਸੇ ਗਿਰ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਗਲੇ ਮੈ ਸਿਲਾ ਬਾਂਧ ਅਥਵਾ ਗਲੇ ਮੈ ਫਾਸੀ ਡਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਗਾ ਜੀ ਕੀ ਧਾਰਾ ਮੈ ਡੂਬ ਕੇ ਇਸ ਪੰਚ ਭੌਤਕ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਬੰਧਨੋ ਤੇ ਛੂਟ ਕਰ ਮੁਕਤ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ਕਜ਼ੋਂ ਜੋ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਨਾ ਕਠਨ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਮਨ ਨਹੀ ਰੁਕਤਾ ਹੈ ਇਨਾ ਮਨਕੇ ਮਰੇ ਵਾਸਨਾ ਭੀ ਨਹੀਨਸ੍ਹੋਤੀਆਂਵਾਸਨਾ ਨਾਸ ਬਿਨਾ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਜੀਵ ਕੀ ਮੋਖ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਇਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਗਾ ਜੀ ਮੈ ਸਰੀਰ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗਣ ਰੂਪ ਹੀ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਸਾਧਨ ਹੈ ਮੋਖਕਾ ।

ਉਤ੍ਰਃ—ਸ੍ਰੀਗੰਗਾ ਜੀ ਮੈ ਜੋ ਫਾਸੀ ਆਦਿਕ ਡਾਰ ਕਰ ਮਰਣੇ ਸੇ ਮੋਖ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਿਤਨੇ ਠਗ ਹੈ ਸੋ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਦੇ ਕੇ ਧਨ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰ ਇਨਕੇ ਗਲੇ ਮੈ ਫਾਸੀ ਡਾਰ ਕੇ ਮਾਰ੨ ਕੇ ਗੰਗਾਜੀ ਮੈ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨਾ ਕੀ ਹੀ ਮੋਖ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ ਸੋ ਐਸੇ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕਜ਼ਾ ਹੈ। ਵੇਦ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਕੇ ਬਿਨਾ ਗਜ਼ਾਨ ਮੋਖ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਕਦਾ ਚਿਤ ਭੀ।

ਸੰਕਾਃ— ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੇ ਗੰਗਾਜੀ ਮੈ ਸਰੀਰ ਤਜ਼ਾਗਣੇ ਸੇ ਮੁਕਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਾਂ ਕਾਸੀ ਮੈ ਕਲਵਤ੍ ਲੇਣੇਸੇ ਮੋਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਭੀ ਸ਼ਿਵ ਪੁਰਾਣ ਮੈ ਲਿਖੀ ਹੈ

ਉਤ੍ਰ ਃ— ਹੇ ਸਿਖਜ ਜੇ ਕਾਸੀ ਮੈ ਕਲਵਤ੍ ਲੇਣੇ ਸੇ ਮੁਕਤਿ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾ ਉਸਹੀ ਕਾਸੀ ਮੈ ਚੋਰ ਲੋਕ ਧਨ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਧਨੀ ਲੋਕਾਂ ਕੋ ਕੁਠਾਰ ਆਦਿਕ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰੋ ਸੇ ਚੀਰ ੨ ਕੇ ਫੈਕ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਏ ਅਬ ਸਾਹਿਬ ੧੦ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਹਤੇ ਹੈ ਡੂਬੇ ਨਰਕੇਤਿ ਮੂਰਖ ਲੋਕ ਬਿਨਾ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਜੋ ਨਰਕ ਕੀ ਧਾਰਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਜਿਸ ਕਾ ਸੰਸਰਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਤਿਸ ਮੈ ਡੂਬੇ ਵਹੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਛਿਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਨੰਤ ਕਲੇਸੋ ਕੋ ਜਨਮ ਧਾਰ ੨ਕੇ ਪੜਾ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਦੁਖਾਂ ਕਾ ਜਨਮਾ ਕਾ ਅੰਤ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਬਿਨਾ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ॥ ਨਰਾ ਕਾਯੰਤੇ ਸ਼ਬਦਾਯੰਤੇ ਸਬਦੰਕੁਰਵੰਤਿ ਅਸ-ਮਿਨ ਇਤ ਨਰਕਃ ॥ ਟੀਃ ਨਰ ਮਾਨੁਖ ਸਬਦ ਕਰਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੁਖ ਕਰਕੇਰੋਵਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਨਰਕ ਸੋ ਕਜਾ ਹੈ ਸਰੀਰ ਹੀ ਨਰਕ ਹੈ ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਬਧ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਬਡੇ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰਾਦਿ ਜਿਨਕੇ ਨਾਮ ਲੇਣੇ ਸੇ ਯਮ ਦੂਤਾਦਿਕੋ ਕੇ ਭਯ ਜਨ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਸੇ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ ਜੀ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਬਨ ਗਵਨਾਦਿ ਵਿਪਤੀ ਜਨ ਦੁਖੋਂ ਕਰਕੇ ਰੋਵਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਸਿਧ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਦੇਵਤਾ ਹਿਰਨਜ ਕਸਪੁ ਆਦਿਦੈਤ ਕੁਮੇਰਾਦਿ ਯਖ ਮੁਰ ਆਦਿ ਦਨੁਜਯਤੁਧਾਨਾਦਿ ਯੇ ਸਭੀ ਔਰ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਅੰਤਰਵਰਤੀ ਯਾਵਤ ਜੀਵ ਜੰਤੁ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਹੀ ਰੋਵਤੇ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਭਯਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਹੀ ਨਰਕ ਹੈ। ਔਰ ਪ੍ਰਾਣਾਮ ਸੇ ਭੀ ਯੇ ਸਰੀਰ ਹੀ ਨਰਕ ਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਕੇ ਨਰਕ ਸੇ ਦੁਖਦਾਈ ਪਦਾਰਥ ਕਜ ਹੈ। ਸੋ ਸੁਣੋ। ਹਡ ਚਰਮ ਨਾੜੀ ਤੁਚਾ ਰੋਮ ਮੇਦ ਮਜਾ ਵਿਸ੍ਟਾ ਮੂਤ੍ ਕੀਟ ਕਿਰਮ ਅਗਨਿ ਚਿੰਤਾ ਸੋਕ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦੁਖ ਰੋਗ ਇਤਜਾਦਿਕ ਯੇ ਸਭ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਤਖ ਪਾਈਤੇ ਹੈ ਨਰਕ ਕੀ ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਠ ਰਾਗਨਿ ਸਦਾਹੀ ਜੀਵੋਕੋਦਗਧ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਚਿੰਤਾ ਸੋਕ ਯੇ ਪਿਸਾਚ ਪਿਸਾਚਨੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜੀਵੋ ਕੇ ਰੁਧਰ ਮਾਂਸ ਕੋ ਭਖਣ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਨਰਕਮੈ ਨਿਰਤ ਕਾਰੀ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰੂਪ ਵੈ ਤਰਨੀ ਨਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਜੀਵੋ ਕੋ ਤਰਨੀ ਕਠਨ ਹੋਇ ਰਹੀ ਹੈ ਬਿਨਾ ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਇਸ ਸੇ ਸਾਹਿਬ ੧੦ ਪਾਤ ਸਾਹੁ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਯੇ ਸਰੀਰ ਹੀ ਮਹਾਂ ਕੁੰਭੀ ਨਰਕ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੁੰਭੀ ਨਰਕ ਕਾ ਮੁਖ ਛੋਟਾ ਘੜੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਬੀਚ ਸੇ ਬਡਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਕੁੰਭੀ ਨਰਕ ਕਾ ਭੀ ਮੁਖ ਛੋਟਾ ਹੈ ਬੀਚ ਸੇ ਬਡਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ ਕਿਉਕੇ ਦੁਖ ਸੋਕ ਰੋਗਾਂ ਕਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਖੇਤ੍ ਹੈ ਸੋਕ ਰੋਗਾਦਿ ਅਨੰਤ ਹੀ ਰਤਨ ਇਸ ਮੈ ਸੇ ਪੜੇ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂਤੇ ਜੋ ਅਗਜਾਨਿ ਪੁਰੁਖ ਆਤਮ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਸੂਨਹੈ ਤੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਨਰਕ ਕੀ ਧਾਰਾ ਮੈ ਵਹੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਹੂ ਇਸਥਿਤ ਨਹੀ ਪਾਵਤੇ। ਸਰੀਰ ਰੁਪੀ ਨਰਕ ਸੇ ਬਿਨਾ ਜੋ ਈਸ਼ਰ ਰਚਿਤ ਵਾਹਜ ਨਰਕ ਹੈ ਯਮਨੀ ਪੁਰੀ ਮੈ ਸੋਭੀ ਕਾਲ ਸੂਤ੍ ਕੁੰਭੀ ਪਾਕਾਦਿ ਪਾਪ ਕਰਮੋ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਜਾਨੀ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਯਮ ਦੂਤ ਭੁਗਾਵਤੇ ਹੈ।

ਸਿਖੋ ਵਾਚਃ-- ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਲੋਕ ਮਹੇਸ੍ਵਰ ਹੇ ਸਰਬਗਜ ਹੇ ਤਤ ਵੇਤਜੋਂ ਕੇ ਸਿਰੋ ਮੁਕਟ ਮਣਿ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਪਰਮ ਅਮੋਲਕ ਅਪੂਰਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਗੇ ਕਬੀ ਨਹੀ ਸੁਣੇ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਚੇਤਨ ਸਰਬ ਬਜਾਪੀ ਹੈ ਏਕ ਰਸ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਲੇਕਰ ਅਸਤੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮ ਸਤਾ ਕਾ ਹੈ । ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤਿ

ਬ੍ਰਹਮ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਣੀ ਐਸੇ ਏਕ ਏਕ ਵਖਾਣੀਐ ਬਨ ਤ੍ਰਿਣ ਪਰਬਤ ਹੈ ਪਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਹਮ। ਹਸਤਿ ਕੀਟ ਕੇ ਬੀਚ ਸਮਾਨਾ । ਰਾਵ ਰੰਕ ਜਿਹ ਇਕ ਸਰ ਜਾਨਾ ਜਲੇ ਹਰੀ ਥਲੇ ਹਰੀ ਜਿਮੀ ਜਮਾਨ ਕੇ ਬਿਖੈ ਸਮਸਤ ਏਕ ਜੋਤਿ ਹੈ ਨ ਘਾਟ ਹੈਨ ਬ ਢ ਹੈ ਨ ਘਾਟ ਬਾਢ ਹੋਤ ਹੈ ਇਤਜ ਦਿ ਜਥ ਸਾਰੇ ਏਕ ਰਸ ਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਣ ਹੈ ਭਥ ਸਭੀ ਜੀਵ ਤਿਸਕੋ ਅੰਤਰ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਅਥਵਾ ਨਖ ਸਿਖ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੂਰਣ ਜਾਣ ਕਰ ਕਿਉ ਨਹੀ ਸੁਖੀ ਹੋਤੇ। ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ।

ਭਾਵਨਾ ਬਿਹੀ ਨੇਤੀ। ਹੇ ਸਿਖ ਭਾਵਨਾਤੇ ਰਹਤ ਗਜਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜੋ ਸਰਬ ਬਜਾਪੀ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਕੈਸੇ ਜਾਣੈ । ਭਾਵਨਾ ਨਾਮ ਸਰਧਾ ਕਾ ਹੈ ਸਰਧਾ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਵਾਕਜ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਕਾ ਹੈ। ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਨਾਮ ਭਰੋਸੇ ਕਾ ਹੈ ਭਰੋਸਾ ਨਾਮ ਸਤ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਸਰਧਾ ਜਥ ਗੁਰੂ ਵਾਕਜ ਵਿਖੇ ਸਤਜ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਵੇ ॥ ਤਥ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਗੁਰੂ ਵਾਕਜ ਦਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਹੈ ॥ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇ ਨਹੀ ਅਥਵਾ ਈਹਾਂ ਭਾਵਨਾ ਨਾਮ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਇਸ ਨਿਸਚੇ ਕਾ ਹੈ ਇਸ ਨਿਸਚੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਭੀ ਵੇਦ ਵਚਨ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਤਥਾ ਆਚਾਰਜ ਵਾਨ ਪੁਰਖੋ ਵੇਦ ਨ ਅਨਜ਼ੰ ਟੀਃ ਅਚਾਰਜ ਵਾਲਾ ਪੁਰੁਖ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਇ ਸਕਤਾ ॥ ਯਹ ਨੇਮ ਹੈ ਵੇਦ ਕਾ ਜਥ ਪ੍ਰਥਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਤਥ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਮੋਖ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਇਤ ਅਲੰ ॥ ੪ ॥ ੴ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇਵ ਤਰੂ ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਰਥ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖਜਾਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜੋਪਦੇਸ ਵਰਨੰਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਃਸੰਃ ॥ ੨੬ ॥ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤੁਰ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੨੭ ਅਧਜ੍ਰਾਯ

ਓ ਤਤ ਸਤ

ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤਿ ਸੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ੍ਞਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਅੰਤ ਰੰਗਸਾਧਨ ਹੋਏ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸੇ ਅਤਜ਼ੰਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਯਦਜ਼ਪਿ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਮਾਤ ਮਿਕ ਯੋਗ ਕਾ ਕਰਤਾ ਭੀ ਮੁਕਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥਾਪਿ ਪ੍ਰਾਣਾ ਯਾਮ ਆਤ ਮਿਕ ਯੋਗ ਕਰਣਾ ਕਠਿਨ ਹੈ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ਸੁਗਮ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਃ— ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਤਤ ਵੇਤਿਉਕੇ ਸਿਰੋ ਮਣੀ ਸਰਬ ਸਾਰਕੇ ਵੇਤਾ। ਏਕ ਸੰਸਯ ਮੁਝਕੋ ਔ ਫੁਰਿਆ ਹੈ ਹੇ ਸਰਬ ਸੰਸਜ਼ੋਂ ਕੇ ਛੇਤਾ ਸੋਭੀ ਆਪ ਦੂਰ ਕਰੋ। ਜਬ ਏਕ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਨਾ ਹੀ ਗਜ੍ਞਾਨ ਕਾ ਮੁਖ ਸਾਧਨ ਹੈ ॥ਤਬ ਯੋਗੀਜਨ ਐਸੇ ਕਿਉਂ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਸੇ ਗਜ੍ਞਾਨ ਸਿਧਿ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਾਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਯੋਗ ਕੀਏ ਜੇ ਜੀਵ ਬਧਨ ਸੇ ਮੁਕਤ ਨਹੀ ਹੋਵੇ ਗਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ਃ— ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ਰੂਪ ਯੋਗ ਸੁਗਮ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਯਾਮ ਕਰਣਾ ਸੁਗਮ ਹੈ ਸੋ ਦੋਨੋ ਹੀ ਚਿਤ ਕੇ ਨਾਸ ਕੇ ਉਪਾਇ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਃ—ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਠ ਜੀ ਸੇ ਕੀਆ ਥਾ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮੋ ਵਾਚ ਃ--ਹੇ ਭਗਵਨ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਬੀਜ ਕਿਆ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਸ ਕੈਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਠੋ ਵਾਚਃ—ਦ੍ਵੈ ਬੀਜੇ ਚਿਤ ਬ੍ਰਿਛਸਜ਼ ਪ੍ਰਾਣ ਸਪੰਦਨ ਵਾਸਨੇ ਏਕਸਿੰਨ੍ਸ੍ਯ ਤਯੋਃ ਛੀਣੇ ਛਿਪ੍ਰੰ ਦ੍ਵੈ ਪਿ ਨਸ਼ਜ਼ਤਃ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾਃ— ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਦੋ ੨ ਬੀਜ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਸਫੁਰਣਾ ਨਾਮ ਚਲਨਾ ਦੂਸਰਾ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਫੁਰਨਾ ਜਬ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਅਥਵਾ ਵਾਸਨਾ ਖੀਣ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਦੋਨੋ ਬੀਜ ਚਿਤਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਨਸ੍ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਰੁਕਿਆ ਵਾਸਨਾ ਰੁਕਜਾਤੀ ਹੈ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਰੁਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਰੁਕ ਜਾਤੇ ਹੈ ਦੋਕ੍ਰਮੋਂ ਚਿਤ ਨਾਸਸਜ਼ ਯੋਗੋ ਗਜ੍ਞਾਨੰਚ ਰਾਘਵਾ । ਯੋਗੋ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਿਰੋਧਸਜ਼ ਗਜ੍ਞਾਨੰ ਚ ਤਤ੍ਵ ਨਿਸ੍ਚ ਯੇ ॥ ਹੇ ਰਾਘਵ ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਿਤ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਕੇ ਹੈ। ਏਕ ਤੋ ਯੋਗ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਰੋਕਣੇ ਕਾ ਉਪਾਯ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਤਤ੍ਵ ਗਜ੍ਞਾਨ ਕਾ ਨਿਸਚੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੀਏ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਗੁਰੋ ਤਤ੍ਵ ਨਿਸਚਾ ਤੋਂ ਪਰਮ ਸੁਗਮ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਸਰਬ ਜਨ ਤਤ੍ਵ ਗਜਾਨ ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਕਿਉ ਨਹੀ ਸੁਖੀ ਹੋ ਰਹਤੇ ਕਿਸ ਲੀਏ ਹਠ ਜੋਗ ਕਰਣੇ ਮੈ ਕਲੇਸ ਪਾਵਤੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਕਸਚਿਦ ਸਾਧਜੋਯੋਗੋਵੈ ਕਸਚਿਦ ਤਤ੍ਵ ਨਿਸਚਜ਼ਃ । ਇਤਿ ਤੁਦੇਵੈ ਭਗਵਾਨ ਜਗਾਦ ਪਰਮਃ ਸਿਵਃ ॥

ਟੀਃ ਹੇਰਾਮ ਯੇ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਰਚੀ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਜੋਗ ਸਾਧਨਾ ਕਠਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਗਯਾਨ ਨਿਸਚਾ ਸੁਗਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਨਿਸਚਾ ਕਰਣਾ ਕਠਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਸ਼੍ਟਾਂਗ ਜੋਗ ਸਾਧਨਾ ਸੁਗਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਯੇ ਨਿਰਨੈ ਮੁਝ ਕੋ ਭਗਵਾਨ ਸਿਵਜੀ ਨੇ ਸੁਨਾਯਾ ਥਾ ॥

ਸਃ ਉਪਵਿਸਜੋ ਪਵਿਸਯੈਵ ਚਿਤਗਜੇਨ ਮੁਹਰਮੁਃ । ਨਸਕਜਤੇ ਮਨੋ ਜੋਤੁ ਬਿਨਾ ਯੁਕ੍ਤਿਮਨਿੰਦਤਾਂ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਕਮਲ ਨੈਨ ਰਾਮ ਜੀ ਅਗਯਾਨੀ ਪੁਰਖ ਚਿਤ ਕੇ ਜੀਤਣੇ ਵਾਸਤੇ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਬੈਠ ੨ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਇੰਦ੍ਰਿਆਂ ਕੋ ਰੋਕ ਰੋਕ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿ ਨਾਸਿਕਾ ਕਾਨੋਂ ਕੋ ਮੂੰਦ ੨ ਕੇ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਇ ੨ ਬੈਠਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੋਭੀ ਮਨ ਕੇ ਜੀਤਣੇ ਕੋ ਸਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਸਦ ਗੁਰੂ ਦਤਾ ਅਨਿੰਦਤ ਯੁਕਤਿ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਮਨ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਕੋ ਸਮਰਥ ਹੋਵੈ ॥

ਸਃ ਅੰਕੁਸ਼ੇਨ ਬਿਨਾ ਮੱਤੋ ਯਥਾਦ੍ਰਸ਼੍ਮੱਤੰ ਗਜਃ ਅਧਜਾਤਮ ਵਿਦਜਾਧਿਗਮਃ ਸਾਧੁਸੰਗਮ ਏਵਚ ॥ ਟੀਃ ॥ ਜੈਸੇ ਮਸਤ ਹਸਤੀ ਕੁੰਡੇ ਬਿਨਾ ਵਸ ਆਵਤਾ ਨਹੀ ਤੈਸੇ ਯੇ ਮਨ ਭੀ ਮਹਾ ਬਲੀ ਹੈ ਬਿਨਾ ਨਿਰਮਲ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਵਸ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ--ਹੇ ਗੁਰੋ ਵੋ ਕਉਨ ਯੁਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਨ ਵਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ--ਹੇ ਸਿਖਜ ਅਧਜਾਤਮ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਜਾਣਨਾ ਅਧਜਾਤਮ ਵਿਦਜਾ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸ਼ਤ੍ਰ ਉਪਨਿਸ਼ਟ ਸਾਰੀਰਕ ਬਜਾਸ ਸੂਤ੍ਰ ਗੀਤਾ ਭਾਸ ਵਾਸ਼ਿਟ ਵਿਸ੍ਨੂ ਪੁਰਾਣਾਦਿ ਤਥਾ ਚਿਤ ਸੁਖੀ ਅਦ੍ਵੈਤ ਸਿਭੀ ਖਾਦੀ ਖੰਡਨ ਆਦਿਕ ਇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਵੇਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਹੈ ਇਨ ਕਾ ਗੁਰਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪੜਨਾ ਅਥਵਾ ਸੁਣਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਧਜਾਤਮ ਵਿਦਯਾ ਹੈ । ਦੂਸਰੀ ਯੁਕਤੀ ਏਹ ਹੈ ਜੋ ਸਤਸੰਗ ਕਰਨ ॥ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਯੁਕਤੀ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਮਨ ਕੇ ਵਸ ਕਰਣੇ ਕੀ ਸਤਸੰਗ ਪ੍ਰਬਲ ਯੁਕਤੀ ਹੈ ਸੰਃ ॥ ਵਾਸਨਾਂ ਪਰਿ ਤਜਾਗਃ ਪ੍ਰਾਣ ਸਪੰਦ ਨਿਰੋਧਨੰ । ਏਤਾਸ ਤਾ ਯੁਕ੍ਤਜ਼ਃ ਪੁਸਟਃ ਸੰਤਿ ਚਿਤ ਜਯੇ ਕਿਲ ॥ ਟੀਃ ॥ ਤੀਸਰਾ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਤਜਾਗ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਯੁਕਤੀਆਂ ਉਪਾਇ ਪੂਛਤੇ ਸੁਣਤੇ ਰਹਣਾ ॥ ਚੋਥਾ ਪ੍ਰਾਣਾਂਕੇ ਫੁਰਣੇ ਕੋ ਰੋਕਣਾਂ ਪੰਜਵਾਂ ਚਿਤ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਰਮਲਤਾ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਭਕਤੀ ਕਰਨੀ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਯੇ ਪ੍ਰਬਲ ਯੁਕਤੀਆਂ ਹੈ ਚਿਤ ਕੈ ਜੀਤਣੇ ਕੀਆਂ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਵਚਨੋ ਮੈ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਕਰਕੇ ਜਾਣੋ। ਇਨ ਯੁਕਤੀਆਂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਚਿਤ ਕੇ ਜੀੜਣੇ ਕਾ ਔਰ ਉਪਾਇ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਸ ਃ— ਮੰਤੀ ਖੂ ਯੁਕ੍ਤਿ ਖੈਤਾ ਸੁ ਹਠਾ ਨ ਨ੍ਯੁਮੰਤਿ ਯੇ ਚੇਤ ਸ੍ਰੋਦੀਪ ਮੁਤਸ੍ਰ ਜਜ ਵਿਘੈਂਤਿ ਤਮੋ ਜਲੈ॥

ਟੀਕਾਃ—ਹੇ ਰਾਮ ਜੀ ਯੇ ਜੋ ਯੁਕਤੀ ਆਂ ਹਮਨੇ ਤੁਝਕੋ ਬਤਾਈ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਹੋਤਜਾ ਇਨ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਹਠ ਕਰਕੇ ਅਰਥਾਤ ਭੂਖੇ ਪਜਾਸੇ ਮਰਕੇ ਪੰਚਾਗਿਨਿ ਆ ਤਾਪ ਕੇ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰਿਤੁ ਮੈ ਸੀਤ ਰਿਤੁ ਮੈ ਜਲ ਧਾਰਾ ਕਰਕੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਉਪਰ ਸੇ ਗਿਰ ਕੇ ਤਥਾ ਸਸਤ੍ਰ ਘਾਤ ਕਰਕੇ ਬਨ ਮੇ ਬਸਕੇ ਫਲ ਮੂਲਾਦਿਕ ਅਹਾਰ ਕਰਕੇ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਉਪਾਇ ਕਰਕੇ ਜੋ ਚਿਤ ਕੋ ਜੀਤਜਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਹਠ ਸੇ ਨਾਮ ਜੋਰ ਸੇ ਸੋ ਪੁਰੁਖ ਐਸੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਪੁਰੁਖ ਦੀਪਕ ਕੋ ਛੋਡ ਕਰ ਹਾਥ ਸੇ ਦੀਪਕ ਕੋ ਡਾਰ ਕਰ ਅੰਧੇਰੇ ਕੋ ਅੰਜੁਲੀਆਂ ਸੇ ਘਰਤੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸੇ ਹੈ ਐਸੇ ਵੋ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਇਨ ਕਹੀ ਹੁਈ ਯੁਕਤੀ ਉਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਜਤਨੋ ਕਰਕੇ ਮਨਕੋ ਜੀਤਜਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਾਧੋ ਯੇ ਪੂਰਬਕ ਹੀ ਜੋ ਯੁਕਤੀਆਂ ਸੇ ਏਹੀ ਮਨ ਕੋ ਜੀਤਣੇ ਕਾ ਪਰਮ ਉਪਾਇ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪ੍ਰਾਣ ਚਪੰਦ ਕੈਸੇ ਰੁਕੇ॥

ਸਃ—ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਦ੍ਰਿਢਾਭ੍ਯਾਸੈਃ ਯੁਕ੍ਤ੍ਯਾਚ ਗੁਰੁਦਤਯਾ ॥ ਆਸਨਾਸ਼ਨ ਯੋਗੇਨ ਪ੍ਰਾਣ ਚਪੰਦੋ ਨਿਰੁਧ੍ਯਤੇ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਰਾਮਜੀ ਜੋ ਯੇ ਪੁਰੁਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਜਾਕਰਣ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਕਰਣੇ ਲਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਉਲਟਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਇਸ ਕਾ ਰੋਗੀ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਘਨ ਪੜ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਚਿਤਭੀ ਵਸ ਨਹੀ ਹੋਤਾ॥ ਜਿਸ ਲੀਏ ਯੋਗਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੁਆ ਥਾ॥ ਕਿੰਤੁ ਕਜਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਣੇ ਕੀ ਯੁਕਤੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਯੋਗ ਸਿਧ ਗੁਰੂ ਸੇ ਪੂਛੇ ਸਨਾ ਦੇਖਕੇ॥ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਦ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੇ ਪੁਨਾ ਪੂਛੇ ਪੁਨਾ ਜੋ ਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਣੇ ਕੀ ਗੁਰੂ ਬਤਾਵੈ ਤਿਸੁ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਹਾਰ ਯੁਕ੍ਤ ਕਾ ਖਾਵੇ ਪੁਨਾ ਜਲ ਪਾਨ ਭੀ ਯੁਕ੍ਤ ਕਾ ਹੀ ਕਰੇ ਪੁਨਾ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਆਸਨ ਕੀ ਯੁਕਤੀ ਬਤਾਵੇ ਉਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਸਨ ਸਾਧੇ ਪੁਨਾਪ੍ਰਾਣਯਾਮ ਰਾਮ ਕਾ ਦ੍ਰਿਢ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੁਰੂ ਦਤ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਯੋਗ ਕਰੇ ਤਬ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਬੈਤਾਲ ਵਸ ਹੋਈ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਫੁਰਣਾ ਭੀ ਰੁਕ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਯੇਹੁ ਨਰ ਸਿਧ ਯੋਗੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸਲੋਕ ਕਾ ਅਰਥ ਤਹਾ ਲਿਖਾਂ ਗੇ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖਣਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨਃ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਕੋਈ ਸੁਗਮ ਉਪਾਇ ਬਤਾਉ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਵਾਸਨਾ ਉਤਪਤ ਨ ਹੋਵੇ ॥

ਸਃ–ਅਸੰਗ ਵਜ਼ਾਵਹਾਰਿਤ੍ਵਾਤ ਭਵ ਭਾਵਨ ਵਰਜ ਨਾਤ ।
ਸਰੀਰ ਨਾਮ ਦਰਸਿਤ੍ਵਾਦ੍ਹ ਸਨਾ ਪ੍ਰਵਰਤ ਤੇ। ੭ ।

ਟੀਃ– ਹੇ ਰਾਮ ਜੀ ਵਾਸਨਾ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਕੇ ਇਤਨੇ ਹੇਤੂਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਸਰੀਰ ਮੈ ਨਾਸ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਖੀਣ ਭੰਗਰ ਜਾਣ ਨਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਲੈ ਕਰ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਭਖ ਹੈ ਤਥਾ ਹੀ ॥ ਦੋਃ ॥ ਰਾਜ ਵਿਭੂਤੀ ਇੰਦ੍ ਸਮ ਆਯੁ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਾਨ ॥ ਯਦਜ਼ਪਿ ਜਗ ਜਗ ਮੈ ਮਰਨ ਹੈ ਭਦਪਿ ਕੌਨ ਕਾਮ ॥
ਦੂਸਰਾ ਅਸੰਗ ਵਜ਼ਵਹਾਰੀ ਹੋਣਾ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਕਰਮ ਕਰੇ ਤਿਸਕੋ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਨਾ ਕਰੇ ॥ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਸੰਗ ਵਜ਼ਵਹਾਰ ਹੈ ॥ ਤੀਸਰਾ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ ॥ ਸੋ ਕੈਸੇ ਜੋ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜਮਾਨ ਜਗਤ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਹੂਆ ਹੀ ਨਹੀ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨੇ ਕਾ ਜਗਤ ਤੁਛਹੈ ਕਿਉਕੇ ਸ੍ਵਪਨੇ ਕੇ ਰਾਜ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸਦਾ ਕੋਈ ਭੀ ਸੁਖੀ ਨਹੀ ਹੂਆ ॥ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ਵਾਸਨਾ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਇ ਜਾਤੀਹੈ ।੭।

ਸਃ–ਵਾਸਨਾ ਸੰਪਰਿ ਤਜ਼ਾਗਾ ਚ੍ਰਿਤੰਰਗ ਛਤਜ਼ ਚਿਤਤਾਂ ॥ ਪ੍ਰਾਣਸ੍ਪੰਦ ਨਿਰੋਧਾਚ੍ਚ ਯਥੇਛਸਿ ਤਥਾ ਕੁਰੁ ॥

ਅਬ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕਾ ਰਹਸ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਹੇ ਰਾਘਵ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਸੰਮਯਕ ਤਜ਼ਾਗ ਸੇ ਚਿਤ ਅਚਿਤਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੇ ਨਿਰੋਧ ਸੇ ਭੀ ਚਿਤ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਆਗੇ ਦੋਨੋ ਉਪਾਵੇ ਕੇ ਮਧਜ ਮੈ ਜੋਹੜਾ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਰੋ ॥ ਹੇ ਸਿਖਜ ਯੇ ਤੁਝਕੋ ਮਨ ਕੇ ਜਯ ਕਰਣੇ ਕਾ ਸੁਗਮ ਉਪਾਇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਜਿਨੋ ਪੁਰੁਖੋ ਨੇ ਇਹ ਕਹੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਮਨਕੋ ਜੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਧਨ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ॥ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਸੂਰਮੈਹੈ ਉਨੋ ਕੀ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਜਯ ਹੂਈ ਹੈ ॥ ਵੋਹੀ ਪੁਰੁਖ ਸੂਰਮੇ ਹੈ ਜਿਨੋ ਨੇ ਮਨ ਕੋ ਜਯ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਤਿਨ ਕਾ ਜਨਮ ਭੀ ਸਫਲ ਹੈ ॥ ਵੋ ਪੁਰੁਖੋ ਵਿਖੇ ਸਿੰਘ ਪੁਰਖ ਹੈ ॥ ਤਿਨੋ ਕੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਭੀ ਧਨ ਹੈਂ ਵੋ ਕੁਲ ਭੀ ਧਨ ਹੈ ਜਿਸ ਕੁਲ ਮੈ ਤਿਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਜਨਮ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੁ ਸਿਮ੍ਰਤੀ–ਆਈ ਪੰਥੀ ਸਕਲ ਜਮਾਤੀ ਮਨ ਜੀਤੇ ਜਗ ਜੀਤ ।
ਤਿਨ ਧਨ ਜਣੇਦੀ ਮਾਇ ਆਇ ਸਫਲ ਸੋ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ॥ ਇਤਿ ਵਾਸ਼ਨਾਯਾਮਃ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਥ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ॥ ਸਿਖਜੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਮੈਨੇ ਆਪ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਸ੍ਚੈ ਭੀ ਕੀਆ ਹੈ। ਅਬ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਤਾਵਹੁ ਜੀ ਜਿਸ ਕੇ ਸੁਣਨੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਯੇ ਪੁਰੁਖ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਵਿਖੇ ਵਸਤਾ ਹੁਆਹੀ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਕੋ ਜੀਤ ਲੇਤਾ ਹੈ । ਸ੍ਵਛੰ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਸੋ ਮੁਝ ਕੋ ਸੁਣਾਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੇਗ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਤੁਮ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸੁਣੋ ਚਿਤ ਅਤਿ ਚਪਲ ਹੋਵੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਕਰਨੇ ਸੇ ਵਸ ਨ ਆਵੇ। ਤਬ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਯਾਮ ਰੂਪ ਦੰਡ ਸੇ ਚਿਤ ਕੋ ਵਸ ਕਰੋ ਜੈਸੇ ਦੁਸ਼ਟ ਘੋੜਾ ਬਿਨਾ ਚਾਪਕ ਅਸਵਾਰ ਕੀ ਤਾੜਨਾ ਸੇ ਵਸ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ॥ ਤੈਸੇ ਦੁਸ਼ਟ ਮਨ ਭੀ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਨ ਰੂਪੀ ਦੰਡ ਸੇ ਵਸ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਜੋਗ ਕੇ ਅਸ਼ਟ ਅੰਗ ਹੈ। ਉਨ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਸੇ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ । ਅਥ ਯੋਗ ਕੇ ਅਸ੍ਟੰ ਅੰਗ ॥ ੧ ਯਮ ੨ ਨੇਮ ੩ ਆਸਨ ੪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ੫ ਪ੍ਰਤਿਆਹਾਰ ੬ ਧਾਰਣਾ ੭ ਧਜ਼ਾਨ ੮ ਸਮਾਧੀ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਯਮ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ। ਲਯ ਵਿਖੇਪ ਪ੍ਰਮਾਦ ਆਲਸ ਨਿਦ੍ਰਾ ਇਹੁ ਏਕ ਯਮ। ਲਯ ਨਾਮ ਜਿਸ ਸਮੇ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਚਿਤ ਕੋ ਏਕਾਗ੍ਰ ਕਰਣੇ ਲਗਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਸਕੋ ਤੰਦ੍ਰਾ ਆਵਣੇ ਲਗ ਪੜਤੀ ਹੈ ਤੰਦ੍ਰਾ ਨਾਮ ਊਂਘ ਕਾ ਹੈ ॥ ਅਥ ਵਿਖੇਪ ਸੇ ਭੀ ਚਿਤ ਏਕਾਗ੍ਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਵਿਖੇਪ ਨਾਮ ਚਿਤ ਕੀ ਚੰਚਲਤਾ ਕਾ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਮਾਦਿ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਦ ਨਾਮ ਸਿਥਲਤਾ ਕਾ ਹੈ ਢੀਲੇ ਹੋਇ ਰਹਣਾ ਕਿਆ ਹੈ ਜੀਤ ਲੇਵੇਂਗੇ ਮਨ ਕੋ ਅਬ ਤੋ ਪੜ ਕੇ ਸੋਵੋ ਕਲ ਕੋ ਸੁਖਮਨੀ ਅਥਵਾ ਜਪਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰ ਲੇਵੇਂਗੇ ਅਬ ਤੋ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਆਇ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਦ ਹੈ ॥ ਚੌਥੀ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ॥ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਨਾਮ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸ੍ਵਪਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਅਸਵਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਹੈ ॥ ਇਨ ਚਾਰੋ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਏਕ ਯਮ ਹੈ॥ ੧ ਦੂਸਰਾ ਸੰਤੋਖ ਯਥਾ ਲਾਭ ਮੈ ਸੰਤੁਸ਼੍ਟ ਰਹਣਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਣਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਸੇਸੁਖ ਅਥਵਾ ਦੁਖ ਹਾਨ ਅਥਵਾ ਲਾਭ ਇਸੀ ਮੈ ਆਨੰਦ ਰਹਣਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਸੰਤੋਖ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਤੀਸਰਾ ਮੌਨ ਅਰਥਾਤ ਅਲਪ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਮਾਤ੍ਰ ਬੋਲਣਾ ਅਧਿਕ ਨ ਬੋਲਨਾ ॥ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮੌਨ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਚੌਥਾ ਮਿਥਜ਼ਾ ਬਚਨ ਨ ਕਹਣਾ ਸਭ ਕੋ ਪਿਆਰਾ ਔ ਸਚਾ ਬਚਨ ਬੋਲਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸਤਜ ਹੈ ॥੪॥ ਪੰਜਵਾ ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰ ਇੰ ਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕੋ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿਕਾਂ ਕੋ ਰੂਪਾਦਿਕ ਵਿਖਜੋ ਸੇ ਵਰਜ ਰਖਣਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਛੇਵਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਖੇ ਚਤੁਰ ਹੋਣਾ ਅਰਥ ਪਰਮਾਰਥ ਕੀ ਸਮਝ ਵਾਲੀ ਬੁਧੀ ਹੋਣੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦਾਖਿਜ਼ਣ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਦੰਭਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ। ਅੰਤਰ ਇਛਾ ਹੋਣੀ ਉਪਰ ਸੇ ਤਜ਼ਾਗੀ ਹੋਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦੰਭ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਮਤਸਰ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ। ਦੂਸਰੇ ਕੀ ਵਡਜ਼ਾਈ ਅਥਵਾ ਪਦਾਰਥ ਦੇਖ ਕਰ ਸਹ ਨ ਸਕਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮਤਸਰ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਆਸਤਿਕਜ਼ ਬੁਧੀ ਹੋਣਾ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਚਨੋ ਪਰ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਹੋਨਾ ਕੇ ਗੁਰੁ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਸਤਜ਼ ਵਕਤਾ ਕਲਜ਼ਾਣ ਕਾ ਹੇਤੁ ਸਮਝਣਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਆਸਤਿਕਜ਼ ਹੈ ॥ ੯॥ ਆਰਦਵ ਅਰਥਾਤ ਕੋਮਲ ਹ੍ਰਿਦਾ ਹੋਣਾ ॥ ੧੦ ॥ ਖਿਮਾ ਦਾਨ ਹੋਵੇ ਖਿਮਾ ਨਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਵੇ ਆਪ ਔਰ ਭੀ ਕੋਈ ਇਸ ਪਰ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰੇ ਤਬ ਸਹਾਰ ਲੇਵੇ ਇਸਾ ਕਾ ਨਾਮ ਖਿਮਾ ਹੈ ॥ ੧੧ ॥ ਭਾਵ ਸੁਧੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ । ਬ੍ਰਿਤੀਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਕਾ ਨਾਮ ਭਾਵ ਸੁਧੀ ਹੈ ॥ ੧੨ ॥ ਅਹਿੰਸਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਕ ਬੁਰਾ ਨ ਚਿੰਤਨ ਕਰੇ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਕੌੜਾ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਨਾ ਦੁਖਾਵੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕਰਕੇ ਭੀ ਕਿਸੀਕੋ ਪੀੜਾ ਨਾ ਦੇਵੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਹਿੰਸਾਹੈ ।੧੩। ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਆਠ ਪਰਕਾਰ ਕੇਮੈਥਨ ਕੇ ਤਜ਼ਾਗ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਨੋ ਕਾ ਸ੍ਮਰਨ ੧ ਸ੍ਵਣ ੨ ਕੇਲ ੩ ਦੇਖਨ ੪ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਸੰਭਾਖਣ ੫ ਸੰਕਲਪ ੬ ਅਧਜ਼ਵ-ਸਾਯ ੭ ਕ੍ਰਿਯਾ ਨਿਵਰਤ ਅਰਥਾਤ ਸੰਭੋਗ ਯੇ ੮ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੈਥਨ ਕੇ ਤਜ਼ਾਗ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਹੈ। ੧੪ ਜਨਮ ਦੁਖ ਰੋਗ ਦੁਖ ਜ[illegible] ਦੁਖ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਦੁਖ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਕਾ ਨਾਮ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਹੈ। ੧੫ ਮਨ ਤਨ ਪ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਯ ਇਨਕੇ ਦੁਖ ਕਰ ਚਲਾਇ ਮਾਨ ਨਾ ਹੋਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਧੀਰਜ ਹੈ । ਯੇ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਯਮ ਕਹਾ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਨੇਮ ਕੇ ਪੰਦਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਜਬ ਰਹੇ ਤਬ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੇ ॥ ੧ ਜੋਗ ਸਾਧਜ਼ ਬੇਕੋ ਗਾਤ੍ਰ ਸੁਧੀ ਕਰੇ ਨਾਮ ਅੰਗਾਂ ਕੋ ਸ਼ੁਧ ਕਰੇ ॥ ੨ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਤੇ ਰਹਤ ਅੰਤਹ ਕਰਨ ਕੋ ਕਰੇ ੩ ਜੋਗ ਸਿਧੀ ਵਾਸ ਤੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰੇ ੪ ਸਤਜ਼ ਅਰਥ ਕੋ ਲੇਕਰ ਬਚਨ ਸਤਜ਼ ਕਹੇ ੫ ਪ੍ਰਣਵ ਕਾ ਜਾਪ ਅਜਪਾ ਜਪੇ ੬ ਯੁਕਤਿ ਮਾਤ੍ਰ ਥੋੜਾ ਅਹਾਰ ਕਰੇ ਬਹੁਤਾ ਭੀ ਨ ਖਾਵੇ ਉਪਵਾਸ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ੭ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਸੁਰ ਚਲੇ ਤਬ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰੇ । ੮ ਸੂਹਜ ਕੀ ਸੁਰ ਚਲੇ ਤਬ ਭੋਜਨ ਪਾਵੇ ੯ ਅਗਨਿ ਨਾ ਤਾਪੇ ੧੦ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸੰਗ ਨਾ ਕਰੇ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ੧੧ ਵਾਂਗ ਆਦਿਕ ਮਾਦਕ ਨਸਾ ਨਾ ਖਾਵੇ ੧੨ ਕ੍ਰਤੂ ਨਾਮਾ ਨੇਮ ਸੇ ਕਰੇ ੧੩ ਯਮ ਸੇ ਭਾਵ ਸੁਧੀ ਕਰੇ ੧੪ ਨੇਮ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ੧੫ ਯੇ ਪੰਦ੍ਰਹ ਨੇਮ ਕਹੇ ਹੈਂ ॥

ਅਥ ਆਸਨ ਕਥਨ--ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਜੋ ਬੈਠਕ ਹੈ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਆਸਨ ਹੈ ਤਿਨ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਮੈ ਸੇ ਚੌਰਾਸੀ ਆਸਨ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਠ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਚੌਰਾਸੀਆਂ ਵਿਚੋ ਭੀ ਸੋਲਾਂ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਹੈਂ ਸੋਲਾਂ ਆਸਨੋ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਸ੍ਵਸ੍ਤਿਕ ੧ ਪਦਮ ੨ ਗੋਮੁਖ ੩ ਹਸ ੪ ਯੇ ਚਾਰੋ ਆਸਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਹੈਂ ॥ ਗਰੁੜ ੧ ਨਾਗ ੨ ਕੂਰਮ ੩ ਨਰਸਿੰਘ ਯੇ ਚਾਰੋ ਆਸਨ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਹੈਂ ॥ ਵੀਰ ੧ ਮਯੂਰ ੨ ਬਜ੍ ੩ ਸਿਧ ੪ ਯੇ ਚਾਰੋ ਰੁਦ੍ ਕੇ ਹੈ ॥ ਭਰ ਆਸਨ ੧ ਸ਼ਕ੍ਤੀ ਕਾ ਹੈ ॥ ਪਸਚਮ ਤਾਨ ੨ ਆਸਨ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕਾ ਹੈ ਧਨੁਖ ੩ ਉਤਾਨ ੪ ਯੇ ਦੋਨੋ ਸਭ ਕੇ ਹੈ ॥ ਯੇ ਖੋੜਸ ਆਸਨ ਬਤਾਇ ਦੀਏ ਹੈ ॥ ਔਰ ਮਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ ਖੋੜਸੋ ਮੈ ਭੀ ਚਾਰ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਠ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਸੁਣੋ ਸਿਧ ੧ ਪਦਮ ੨ ਸਿੰਘ ੩ ਭਦ੍ ੪ ਇਨ ਚਾਰੋ ਮੈ ਭੀ ਦੋ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਠ ਹੈਂ ॥ ਸਿਧ ੧ ਅਰਪਦਮ ੨ ਇਨਦੋਨੋ ਮੈਸੇ ਭੀ ਏਕ ਸਿਧ ਆਸਨ ਹੀ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਠ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਆਸਨ ਪ੍ਰਕਾਰਃ ਅਥ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਲਖਣ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਹੈ ॥ ਉਤਮ ਮਧਜ਼ਮ ਕਨਿਸ਼੍ਠ ਸੇ ਕਰੇ ॥ ਜਿਸ ਯੋਗ ਨਾਮਾ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ--ਹੇ ਗੁਰੋ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨਾਮ ਕਿਸ਼ ਕਾ ਹੈ ਕਿਸ ਕਾਲ ਮੇ ਕਰੇ ਕੌਨਸੀ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਕਰੇ ॥ ਜਿਸ ਯੋਗ ਨਾਮਾ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ॥

ਉਤ੍--ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਜੋ ਨਾੜੀਆਂ ਬਹੱਤਰ ਕਰੋੜ ਬਹੱਤਰ ਲਾਖ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੇ ਦੋ ਸੈ ਹੈ ॥ ਤਿਨੋ ਨਾੜੀਉ ਵਿਖੇ ਵਿਚਰਨੇ ਵਾਲੇ ਵਾਯੁ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣਹੈ । ਆਤਮ ਪੁਰਾਣ ਮੈ ਜਹਾਂ ਕਾਂਸ਼ੀ ਨਰੇਸ ਨੈ ਬ੍ਰਲਾਕੀ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ ਦੀਯਾ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂਹੀ ਨਾੜੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਵਾਯੁ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਸਫੁਰਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਅਪਾਨ ਆਦਿਕ ਨਾਮੋ ਕੇ ਏਕਹੀ ਵਾਯੁ ਧਾਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਹੈ ਅਪਾਨ ਕਾ ਵਾਸਾ ਗੁਦਾ ਮੇ ਹੈ ਬਜ਼ਾਨ ਕਾਂ ਵਾਸਾ ਨਾਭੀ ਮੰਡਲ ਮੇ ਹੈ ॥ ਉਦਾਨ ਕਾ ਵਾਸਾ ਕੰਠ ਮੇ ਹੈ ॥ ਸਮਾਨ ਕਾ ਵਾਸਾ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਮੇ ਹੈ ॥ ਯੇ ਇਨਕੇ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਕਹੇ ਹੈਂ ਅਥ ਆਸਨ ਉਚਿਤ ਦੇਸ਼ ਕਥਨ ॥

ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਕੀ ਸ੍ਰੁਤ । ਸ੍ਵਤਰਉਪਨਿਸ ਕੇ ੨ ਅਧਜ਼ਾਯ ਕੇ ੧੦ ਮੰਤ੍ ਉਕਤ ਆਸਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹੇ ਹੈਂ ॥

ਮੰਤ੍--ਸਮੇ ਸ਼ੁਚੌ ਸ਼ਰਕਰਾ ਵਹ੍ਨਿ ਬਾਲੁਕਾ ਵਿਵਰਜਿਤੇ ਸ਼ਬ੍ਦ ਜਲਾਸ਼ਯਾਦਿਭਿਃ ॥ ਮਨੋਨੁਕੂਲੇਨਤੁਚਛ੍ ਪੀੜਨੇ ਗੁਹਾ ਨਿਵਾਤਾਸ਼੍ਰਯਟੇ ਪ੍ਰਯੋਜਯੋਤ ੧੦ ਟੀਕਾ ਸਮੇਇਤਿ॥

ਉੱਚਾ ਨੀਚਾ ਅਸਥਾਨ ਨ ਹੋਵੇ ਸਮ ਨਾਮ ਇਕੋ ਜੇਹਾ ਅਸਥਾਨ ਹੋਵੇ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ ਅਸਥਾਨ ਹੋਵੇ ॥ ਸਰਕਰਾ ਨਾਮ ਛੋਟੀ ੨ ਪਥਰ ਕੀ ਕੰਕਰੀ ਕਾ ਹੈ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਿਸਤੇ ਰਹਤ ਅਸਵਾਨ ਹੋਵੇ ਵਹ੍ਨਿ ਇਤਿ ਨਾਮ ਅਗਨਿ ਤੇ ਭੀ ਰਹਤ ਹੋ ਬਾਲੁਕਾ ਨਾਮ ਰੇਤ ਕਾ ਹੈ ਰੇਤ ਸੇ ਭੀ ਰਹਤ ਹੋਵੇ ਜਿਥੇ ਲੋਕੋ ਕਾ ਸ਼ਬਦ ਭੀ ਨਾ ਸੁਣਾਈ ਦੇਵੇ ਜਲ ਕੇ ਆਸਯ ਨਦੀ ਤੜਾਗ ਬਾਵਲੀ ਕੂਪ ਆਦਿਕ ਸਮੀਪ ਜਹਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਦੇਸ ਪਵਿਤ੍ਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰੇ ਸਾਧਕ ਪੁਨਾ ਭੂਮੀਸਵਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇ ੪ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲੀ ਉਚਾ ਚੌਂਤ੍ਰਾ ਖਨਾਵੇ ਅਛਾ ਲੇਪਪੋਚ ਕੇ ਊਪਰ ਕੁਸ਼ਾਕੋ ਵਿਛਾਵੇ ਊਪਰ ਊਰਣ ਵਸਤ੍ ਵਿਛਾਵੇ ਊਪਰ ਮ੍ਰਿਗ ਚਰਮ ਵਿਛਾਵੇ ॥ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾ ਦੇਸ ਹੋਵੇ ਗੁਫਾ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਮਠ ਹੋਵੇ ॥ ਮਛਰ ਸਿੰਘ ਜੰਬੁਕ ਬ੍ਰਿਕ ਆਦਿ ਜੀਵੋ ਕਾ ਜਹਾ ਭੁਯ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥ ਮਨੋ ਅਨੁਕੂਲੇ ਇਤਿ ਮਨ ਕੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ ਮਨ ਕੋ ਰਮਣੀਕ ਹੋਵੇ ਸੁੰਦਰ ਦੇਸ ਹੋਵੇ ॥ ਨਤੁਚਛੁ ਪੀੜਨੇ ਇਤਿ ॥ ਚਖੁ ਜੋ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪੀੜਤ ਨ ਹੋਵੇ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਭੀ ਮਨ ਕੋ ਭੀ ਸੁਖਦਾਈ ਦੇਸ ਹੋਵੇ ॥ ਤਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਪੂਰਬ ਕਹਾ ਜੋ ਆਸਨ ਤਿਸ ਪਰ ਪੂਰਬ ਮੁਖ ਅਥਵਾ ਉਤ੍ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ॥ ਪਦਮ ਆਸਨ ਅਥਵਾ ਸਿਧ ਆਸਨ ਬਾਂਧ ਕੇ ਬੈਠੇ ॥ ਬੈਠਣੇ ਸਮੇ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਕਰੇ ਆਸਣ ਕੇ ਵਿਘਨ ਵਿਨਾਸ ਵਾਸਤੇ । ਯੋ ਅਸਾਵੰਨੰਤੋ ਧਰਣੀ ਧਰਃ ਸੋਹਮਸ੍ਮਿ । ਇਤਿ ਪਤੰਜਲਿਨੋਕ੍ਤੰ । ਜੋ ਯੇ ਅਨੰਤ ਨਾਮ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਧਰਣੀ ਧਰ ਹੈ ਸੋ ਮੈਹੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਕਾ ਨਾਮ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਆਸਨ ਇਸਥਿਤੀ ਮੈ ਜੋ ਵਿਘਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਨਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਆਸਨ ਇਸਥਿਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਪੁਰੁਖ ਯੋਗ ਕੋ ਸਾਧੇ ॥ ਜੋ ਯੁਕਤੀ ਗੁਰੂ ਨੇ ਬਤਾਈ ਹੈ ਉਸੀ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਕਰੇ ॥ ਅਨਜਥਾ ਜੋ ਆਪਹੀ ਵਜ਼ਾਕਰਣ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੋ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਰੇਗਾ ਤੌ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੋ ਭੀ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਉਲਟਾ ਰੋਗੀ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ॥ ਇਸ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਹੀ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਹੀ ਯੋਗ ਸਾਧੇ ॥ ਪੁਨ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਕਰਣੇ ਸਮੇ ਮੈ ਕਟਿ ਗ੍ਰੀਵਾ ਸਿਰ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੋ ਸੂਧਾ ਕਰ ਲਵ । ਤਥਾਚ ਵੇਦ ਮਤ੍ਰਃ ॥

ਤ੍ਰਿਰੁਨ੍ਨਤੰ ਸਥਾਪਜ ਸਮੰਸ਼ਰੀਰੰ ਹ੍ਰਿਦੀਂਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਮਨਸਾ ਸੰਨਿਵੇਸ਼ਜ । ਬ੍ਰਹਮੋਡੁ-ਪੇਨ ਪ੍ਰਤਰੇਤ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਸ੍ਰੋਤਾਂਸਿ ਸਰਬ੍ਹਾਣਿ ਭਯਾਵਹਾਨਿ ॥ ੮ ॥

ਟੀਕਾ-ਤ੍ਰਿਰੁਨ੍ਨਤਮਿਤਿ ਤੀਨੋ ਅੰਗੋ ਕੋ ਸੂਧਾ ਕਰੇ ਉਰ ਗ੍ਰੀਵਾ ਸਿਰ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸਮ ਸੂਧਾ ਇਕਸਾਰ ਇਸਥਿਰ ਕਰੇ ਮਨ ਕੇ ਸਹਤ ਪਾਂਚੋਂ ਗਜ਼ਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਵਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਾਏ ॥ ਬ੍ਰਹਮੋਡੁਪੇਨੇਤਿ ਉਡੁਪ ਨਾਮ ਤਰਣ ਕੇ ਸਾਧਨ ਜਾਹਾਜ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮਉਡੁਪ ਕਹਾ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਹਮ ਉਡੁਪ ਨਾਮ ਪ੍ਲਵ ਹੈ॥ ਪ੍ਲਵ ਨਾਮ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕਰਕੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਤਪੇ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਕੋਈ ਨਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਤਰਕੇ ਪਾਰ ਜਾਵੋ ॥

ਉਤ੍—ਹਾਂ ਨਦੀਆਂ ਬਡੀਆਂ ਭਜਾਨਕ ਹੈਂ॥ ਵੇ ਕੌਨਸੀ ਨਦੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼ੋਤਾਂਸੀਤਿ॥ ਈਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਸਬਦ ਕਾ ਕਾ ਕਾਖੀ ਨਜਾਯਵਤ ਦੋਨੋ ਵਾਕਜੋ ਮੈ ਸੰਬੰਧ ਕਰ ਲੈਣਾ ਬ੍ਰਹਮੋਡੁਪੇਨ ਈਹਾਂ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤਾਂਸਿ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤਾਂਸਿ ਨਾਮ ਸੰਸਾਰ ਸਰਿਤਾ ਸੰਸਾਰ ਨਦੀਆਂ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕੀ ਅਨਾਦਿ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾਮ ਕਰਮ ਰੂਪ ॥ ਭਯ ਕਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੀਆਂ ਹੈਂ ਸੋ ਸੁਣੋ ਕਬੀ ਦੇਵਤਾ ਯੋਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੀਆਂਹੈਂ ਕਬੀ ਦੈਤ ਯੋਨੀ ਕਬੀ ਮਾਨੁਖ ਯੋਨੀ ਕਬੀ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਪਿਸਾਚ ਗਉ ਮਹਿਖ ਗਰਧਭ ਭੇਡ ਸ਼ਿੰਘ ਸਿਆਰ ਕਬੀ ਸਰਪ ਬਿਛੂ ਡਾਂਸ ਮਛਰ ਮਤਸ ਕਛੂ ਸੰਸਾਰ ਨਾਕੂ ਅਸ੍ਵ ਹਸਤੀ ਕਬੀ ਬ੍ਰਿਛ ਪੁਸਪ ਵਲੀ ਲਤਾ ਪਾਖਾਣ ਪਰਬਤ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਯੋਨੀਆਂ ਕੋ ਆਦਿ ਪਦ ਕਰਕੇ ਕੂਕਰ ਬਿਲਾੜ ਕੀਟ ਕਿਰਮ ਪਤੰਗ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਯੋਨੀਆਂ ਕਾ ਭੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਲੈਣਾ॥ ਸੋ ਨਦੀਆਂ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਯੋਨੀਆਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੀਆ ਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਸੇ ਭੀ ਪੁਨਰਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਾਵਤੀਆ ਹੈਂ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਸੇ ਵੈਕੁਠ ਸੇ ਭੀ ਗਿਰਾ ਦੇਤੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ੨ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਵਿਖੇ ਫੈਕਤੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋ ਕਰਕੇ ਅਰਜਤ ਪੁਨ ਪਾਪੋ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਰੂਪੀ ਮਲ ਕਰਕੇ ਮਨ ਅਤਜ਼ੰਤ ਮਲੀਨ ਹੁਆ ਹੈ ੨ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ॥

ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਕੀ ਇਸ ਮਨ ਕੋ ਮਲ ਲਾਗੀ ਕਾਲਾ ਹੋਇਆ ਸਿਆਹ । ਖਨਲੀ ਧੋਤੀ ਉਜਲੀ ਮੂਲ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਸਉ ਧੋਵਣ ਪਾਹਿ ॥ ਸੋ ਮਲ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸੇ ਦੂਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਤਿ ਅਸ਼੍ਰਮ ਮੰਤ੍ਰਾਃ ੮ ॥

ਅਥ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਉਪਦੇਸ ਕਥਨੰ—ਜਬ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸੇ ਮਲ ਨਾਸ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਚਿਤ ਸੁਧ ਹੋਕਰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਰ ਚਿਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੀ ਸਿਧਿ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਨਾੜੀ ਸੋਧਨ ਕਰੇ ॥ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਦਹਣੀ ਨਾਸਿਕਾ ਅੰਗੁਲੀ ਸੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਬਾਵੀ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪੌਣ ਕੇ ਸਾਥ ਉਦਰ ਕੋ ਪੂਰੇ ॥ ਦਹਿਣੀ ਸਜੀ ਬਾਵੀ ਖਬੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਮਰਥ ਹੋਵੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਕੁੰਭਕ ਉਦਰ ਮੈ ਵਾਯੁ ਕੋ ਠਹਰਾਵੇ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਵੀ ਨਾਸਿਕਾ ਕੋ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਦਹਣੀ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਰੇਚਕ ਕਰੇ ਪ੍ਰਾਣਵਾਯੁ ਕੋ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸੇ ॥ ਪੁਨਾ ਦਹਣੀ ਨਾਸਿਕਾ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੁ ਕੋ ਖੈਂਚ ਕੇ ਉਦਰ ਕੋ ਪੂਰੇ ਜਿਤਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇ ਉਤਨਾਕਾਲ ਕੁੰਭਕ ਕਰੇ ਪੁਨਾ ਬਾਵੀ ਨਾਸਿਕਾ ਸੇ ਰੇਚਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰੇ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਪੰਚਦਸ ੧੫ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ੧ ਮਧਜਾਨ ੨ ਸਾਯੰਕਾਲ ੩ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ੪ ॥ ਪੰਦ੍ਰਹ ੨ ਪ੍ਰਾਂਨਾਯਾਮ ਕਰੇ । ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਏਕ ਪਖ ਮੈ ਅਥਵਾ ਏਕ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਨਾਡੀ ਸੁਧ ਹੋਇ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਯਾਗਜ-ਵਲਕ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਬਚਨ ਹੈ ਗਾਰਗੀ ਪ੍ਰਤਿ ॥

ਸਃ ਈਪਿਜਤਾਨਿ ਸਮਭਜਸਜ ਵਾਂਛਿਤਾਨਿ ਯਥਾਵਿਧਿਃ ਪ੍ਰਾਨਾਯਾਮੰ ਤਤੋ ਗਾਰਗਿ ਜਿਤਾਸਨ ਗਤੋ ਭਜਸਜੇਤ ॥ ਟੀਃ ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਰੂਪ ਜੋ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ ਸੋ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਪੁਨਾ ਆਸਨ ਕੋ ਜੀਤ ਕਰ ਅਭਜਾਸ ਕਰੇ ਸਾਧਿਕ ਜਿਗਜਾਸੂ ॥

ਮ੍ਰਿਦ੍ਵਾਸਨੇ ਕੁਸਾਨ ਸਮਜਗਾਸ੍ਰੀਰਜਾ ਮ੍ਰਿਤਮੇਵਚ ਲੋਬੋ ਦਰੰਚ ਸੰਪੁਜਜ । ਫਲਮੋ ਦਕ ਭਛਣੈਃ ॥ ੨ ॥ ਟੀਃ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਸੁੰਦਰ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲ ਭੂਮੀ ਸੇ ਉਚਾ ਚੌਤ੍ਰਾ ਬਨਾਇ ਕਰ ਉਪਰ ਕੋਮਲ ੨ ਕੁਸਾ ਬਿਛਾਵੇ ਪੁਨਾ ਉਪ ਉਰਣਾ ਦਿ ਆਸਨ ਬਿਛਾਵੇ ਪੁਨਾਂ ਉਪਰ ਮ੍ਰਿਗਛਾਲਾ ਵਿਛਾਵੇ ਪੁਨਾ ਬੈਛਲੇ ਸਮੇ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਗਣੇਸ ਜੀ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰੇ ਫਖ ਲਾਡੂ ਭਖਣ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਧਜਾਨ ਕਰਕੇ ਪੂਜਨ ਕਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸਨੁ ਕਾ ਮਹਾਦੇਵ ਕਾ ਜੋ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਪ੍ਰੇਜ ਲਚੇ ਉਸੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਧਿਆਨ ਪੂਜਨ ਕਰੇ ॥ ੨ ॥

ਭਦਾਸਨੇ ਸੁਖਾਸੀਨਃ ਸਬਜੇਨ ਸਜੈਤਰੰਕਰੰ॥ ਸਮਗ੍ਰੀਵਸਿਰਾਃ ਸਮਜਕ ਸੰਬ੍ਰਿਤਾਸਜਃ ਸੁਨਿਸ੍ਚੁਲਃ ੩ ॥ ਟੀਕਾ—ਭਦੇਤਿ ਤਦਾ ਨਾਮ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਗਣੇਸ਼ਾਦਿ ਪੂਜਨ ਸੇ ਉਤਰ ਕਾਲ ਮੈ ਸਿਧਾਦਿ ਆਸਮਯੁਕਤ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਇਸਥਿਰ ਹੁਆ ੨ ਸਮਜਕ ਨਾਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੁਖ ਕੋ ਮੂੰਦ ਕੇ ਤਥਾ ਦਹਣੀ ਨਾਸਿਕਾ ਕੋ ਅੰਗੁਲ ਅਥਵ ਅਗਾਸ੍ਰ ਸੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਉਰਗ੍ਰੀਵਾ ਸਿਰ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੋ ਸ੍ਰੁਧਾ ਕਰੇ ਨਿਸਚਲ ਹੋਇ ਕੇ ਬੈਠੇ ੩

ਸ਼ਃ—ਪ੍ਰਾਙਮੁਖੋਦਤ੍ ਮੁਖੋਵਾਪਿ ਨਾਸਾਗ੍ਰਸ੍ਤਨ ਲੋਚਨਃ ਅਤਿ ਭੁਕ੍ਤਮਭੁਕ੍ਤੰਚ ਵਰਜਯਿਤ੍ਵਾ ਪ੍ਰਯਤ੍ਨਤਃ ॥ ੪ ਟੀਕਾ—ਪੂਰਬ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਅਥਵਾ ਉਤ੍ ਮੁਖ ਕਰਕੇਬੈਠੇ ਨਾਸਿਕਾ ਕੀ ਕੁਮਲੀ ਪਰ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਰਖੇ ॥ ਅਤਿ ਬਹੁਤਾ ਭੀ ਨ ਖਾਵੇ ਜਿਸ ਖਾਣੇ ਸੇ ਸ੍ਵਾਸਿ ਕਸ਼ ਸੇ ਆਵੇ ਉਵਾਸ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ਜਿਸ ਨਿਰਾਹਾਰ ਰਹਣੇ ਸੇ ਪਿਤ ਚੜ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸਰੀਰ ਰੋਗੀ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਬਲ ਭੀਘਟਜਾਤਾਹੈ ਖੀਣ ਬਲ ਪੁਰਖ ਸੇ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਇਸੀ ਸੇ ਕਹਾ ਹੈ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਮੈ ॥ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਯੋਗ ਸਾਧਣਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਕਰੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋਬਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਪੂਰਣ ਬਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਬੈਠਣੇ ਧਾਰਣੇ ਤਜਾਗਣੇ ਮੈ ਸਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਯੇ ਯੋਬਨ ਅਵਸਥਾ ਇਸ ਸੇ ਯੋਗ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਇਸ ਜੀਵ ਕਾ ਬਲ ਖੀਣ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਨੇ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਰਹਤੀ। ਇਸ ਸੇ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈਇਸ ਕੋ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਯੋਗ ਸਾਧਨਾ ਕਰਕੇ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੂ ਕੋ ਜੀਤ ਸ੍ਵੱਛੰਦ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੂ ਹੋਇ ਕੇ ਬੈਠ ਰਹੇ। ਜਬ ਚਾਹੇ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣ ਤਜਾਗੇ ਅਬ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਅਲਪ ਜੈਸਾ ਖਾਵੇ ਅਲਪ ਹੀ ਸੋਵੇ ॥ ਐਸੇ ਨਾ ਯੋਗ ਸਾਧੇ ਜੋ ਜਿਉ ਸਾਯੰਕਾਲ ਮੈ ਪੈਕੇ ਸੋਵੇ ਪਹਰ ਦਿਨ ਚਢੇ ਜਾਗੇ।

ਤਥਾਚ ਗੀਤਾ ਅਃ ੬ ਸਃ ੧੬ ਨਾਤਜਸ਼ੂ ਤਸ੍ਤੁ ਯੋਗੋਸ੍ਤਿ ਨਚੈਕਾਂਤ ਮਨਸ਼ੂਤਃ ॥ ਨਚਾਤਿ ਸ੍ਵਪ੍ਨਸੀਲਸਜ ਜਾਗ੍ਰਤੋ ਨੈਵ ਚਾਰ ਜੁਨ ॥ ੧੬ ॥ ਯੁਕ੍ਤਾਹਾਰ ਵਿਹਾਰਸਜ ਯੁਕ੍ਤ ਚੇਸ਼੍ਟਸਜ ਕਰਮਸੁ ਯੁਕ੍ਤ ਸ੍ਵਪ੍ਨਾਵ ਬੋਧਸਜ ਯੋਗੋ ਭਵਤਿ ਦੁਖਹਾ ॥ ੧੭ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਅਤਸੈ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਖਾਣੇ ਵਾਲੇ ਸੇ ਭੀ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਿਰਾਹਾਰ ਰਹਣੇ ਸੇ ਭੀ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਅਤਸੈ ਕਰਕੇ ਸੋਣੇ ਸੇ ਭੀ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਅਤਜੰਤ ਜਾਗਣੇ ਵਾਲੇ ਸੇ ਭੀ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹਤਾ ॥ ੧੬ ॥ ਕਿੰਤੁ ਕੜਾ ਹੈ ਯੁਕ੍ਤੇਤਿ ਯੁਕਤਕਾ ਅਹਾਰ ਕਰਕੇ ॥ ਜੈਸੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲ ਉਦਰ ਕੀ ਨਾਲ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਮੈ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲੀ ਅੰਨ ਸੇ ਪੂਰਨ ਕਰੇ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲੀ ਜਲ ਸੇ ਪੂਰਨ ਕਰੇ ਚਾਰ ਅੰਗਲੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਉਦਰ ਖਾਲੀ ਰਹੇ ॥ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਸੁਖੇਨ ਆਵਣੇ ਜਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਐਸੇ ਨਾ ਕਰੇਕੇ ਗਰਧਭ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪੇਟ ਕੋ ਭਰ ਲੇਵੇ ਭੈਸੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇ ਕਸ਼੍ਟ ਸੇ ਸ੍ਵਾਸ ਆਵੇ ਪੁਨਾ ਕਹੇ ਮੈ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ॥ ਤੈਸੇ ਵਿਹਾਰ ਭੀ ਸਰੀਰ ਕਾ ਯੁਕਤ ਕਾ ਕਰੇ ॥ ਨਿਤ ਕਰਮ ਜੋ ਸੰਧਜਾ ਬੰਦਨ ਆਦਿਕ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਯੁਕਤ ਕੇ ਕਰੇ ॥ ਯੁਕ੍ਤ ਕਾ ਹੀ ਸੋਵੇ ਪਹਰ ਰਾਤ ਗਈ ਸੋਵੇ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ ਰਹਤੀ ਜਾਗੇ ॥ ਅਥਵਾ ਡੇਢ ਪਹਰ ਰਾਤ ਰਹਤੀ ਜਾਗ ਕੇ ਸੌਚ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ॥ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਯੋਗ ਕਰਤਾ ਹੈ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਸੋ ਯੋਗ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਦੁਖਾ ਕਾ ਨਾਸਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੧੮ ॥ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਕਰਕੇ ਨਿਤਜ ਅਭਜਾਸ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ॥ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਇਕੇ ਮਨ ਕੀ ਚਪਲਤਾ ਆਦਿਕ ਵਿਘਨ ਕੋਈ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਅਲਪ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਨਾੜੀ ਸੋਧਨ ਪ੍ਰਕਾਰਃ ਅਬ ਨਾੜੀ ਸ਼ੋਧਨ ਸੇ ਬਿਨ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕੋ ਬ੍ਰਿਥਾ ਹੀ ਕਲੇਸ਼ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਹ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼ਃ-ਅਤਿ ਭੁਕ੍ਤਮਭੁਕ੍ਤੰਚ ਵਰਜਯਿਤ੍ਵਾਪ੍ਰਯਤ੍ਨਤਃ ॥ ਨਾਡ਼ੀ ਸੋਧਨੰ ਕੁਰਯਾ ਦੁਕ੍ਤਮਾਰ ਗੋਣ ਯਤ੍ਨਤਃ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾ—ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤਿ ਸੋ ਅਤਿ ਆਹਾਰ ਅਨਾਹਾਰ ਕੋ ਵਰਜ ਕਰਕੇ ਅਲਪ ਜੈਸਾ ਆਹਾਰ ਕਰਕੇ ॥ ਕਹਾ ਜੋ ਨਾਡ਼ੀ ਕੇ ਸੋਧਨ ਕਾ ਮਾਰਗ ਤਿਸ ਮਾਰਗ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਥਮ ਨਾਡ਼ੀ ਕੋ ਸੁਧ ਕਰ ਲੇਵੇ ਤੋ ਪੀਛੇ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਹੇਤ ਯਤ੍ਨ ਕਰੇ ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਤਬ ਸੁਖੇਨ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ੧ ॥

ਸ਼ਃ—ਬਿਥਾ ਕਲੇਸ਼ੋ ਭਵੇਤ ਤਸਜ ਤਚ੍ਛੋਧਨ ਮਕ੍ਰਵਤਃ ਨਾਸਾਗ੍ਰੇ ਸਸਭ੍ਰਿਦ੍ਭੀਜੰ। ਚੰਦ੍ਰਾਤਪਵਿਤਾਨਿਤੰ ॥ ੨ ॥ ਸਪ੍ਤਮਸਜ ਤੁ ਵਰਗਸਜ ਚਤੁਰਥੰ ਵਿੰਦੁਮੰਯੁਤੰ ॥ ਵਿਸ੍ਮ ਮਧਜਸਥ ਮਾਲੋਕਜ। ਨਾਸਾਗ੍ਰੇ ਚਖੁਸ਼ੀ ਉਭਿ ॥ ੩ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸਿਖ ਜੋਨ ਸੇ ਪੁਰੁਖ ਨਾਡ਼ੀ ਸੋਧਨ ਪ੍ਰਿਥਮ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਪੂਰਕਾਦਿ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਕਰਣ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤੋ ਪੁਨਾ ਉਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਕਲੇਸ਼ ਮਾਤ੍ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਪੁਰਖ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਵ੍ਰਜਰਥ ਹੀ ਕਲੇ ਸਾਥ ਉਸਕਾ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕਾ ਪੁਨਾ ਪੂਰਕ ਸਮੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੋ ਨਾਸਿਕਾ ਕ ਅਗ੍ਰਭਾਗ ਮੈ ਠਹਰਾਵੇ ਸਾਧਕ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਟਿਕਾਵੇ ਸਕਾਰ ਕੇ ਧਾਰਣੇ ਵਾਲਾ ਜੋ ਬੀਜ ਚੰਦ੍ਰਵਤ ਆਤਪ ਕਾ ਲਾਸਕ ਕੈਸਾ ਵੋ ਬੀਜ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਸਪਤਮ ਵਰਗ ਕੇ ਅੰਤ ਕਾ ਅਛਰ ਬਿੰਦੁ ਸਹਤ ਹੋਵੇ ਭਾਵ ਯੇਹ ਸੋਹੰ ਅਹੰਸਃ ਇਸ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰੇ ॥ ਸਪ੍ਤਮ ਵਰਗ ਨਾਮ ਸ਼ਖ ਸਹ ਇਨ ਚਾਰੋ ਨਾਮ ਇਨ ਕੋ ਚੋਥਾ ਅਛਰ ਕਾਹ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਸਃ ਇੜਯਾ ਪੂਰਯੇਦ੍ਵਾਯੰ। ਵਾਹਜੰਦ੍ਵਾਦਸ ਮਾਤ੍ ਕੈ। ਤਤੋ ਗ੍ਰਿ ਪੂਰਬਵਦ ਧਜਾ ਯੇਤਸਫੁਰ ਜ੍ਵਾਲਾ ਵਲੀ ਯੁਤੰ ॥ ੪ ॥

ਟਃ ਇੜਾ ਨਾਮ ਬਾਂਵੀ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬਾਹਰ ਕੇ ਵਾਯੁ ਸੇ ਉਦਰ ਕੋ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ਜਿਤਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਦ੍ਵਾਦਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਉਚਾਰਣ ਹੋਤਾ ਹੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਲਗਾਵੇ ਵਾਯੁ ਸੇ ਉਦਰ ਪੂਰਣ ਮੈ ਜੈਸੇ ਬਾਲਕ ਮੂੰਜ ਕੀ ਨਾਲੀ ਲੇਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਏਕ ਉਰ ਨਾਲੀ ਕੋ ਦੂਧ ਕੀ ਮਟਕੀ ਮੈ ਡਬੋਇਕੇ ਊਪਰ ਕੋ ਸ੍ਵਾਸ ਆ ਕਰ ਖੈਚਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਨੇ ਸਨੇ ਸਾਰੇ ਦੂਧ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ਊਪਰ ਕੋ ਖੈਚ ਕਰ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਾਂਵੀਂ ਨਾਸਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬਾਹਰ ਕੀ ਵਾਯੁ ਸੇ ਪੇਟ ਕੋ ਧੀਰੇ ੨ ਪੂਰਣ ਕਰੋ ਮਾਤ੍ਰਾ ਨਾਮ ਇਤਨੋ ਕਾਲ ਕਾ ਹੈ ਜਿਤਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਹਾਥ ਕੀ ਚੁਟਕੀ ਸੇ ਚੋਡ਼ੇ ਕੀ ਪ੍ਰਖਨਾ ਕਰ ਲੇਵੇ ਪਰ ਜਵਲਤ ਅਗਨੀ ਕੀਜਵਾਲਾ ਕੀ ਮਾਲਾ ਕਾ ਧ੍ਯਾਨ ਕਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

॥ ੪ ॥ ਮੂਃ ਰੁਅਸ੍ਰੈ ਬਿੰਦ ਸੰਯੁਕਤ ਸਿਖਿ ਮੰਡਲ ਸੰਸਿਚਤੰ । ਧਜ਼ਾਯ ਦ੍ਵਿਰੇਚਯੇ ਦ੍ਵਾਯੰ ਮੰਦੇ ਪਿੰਗਲ ਯਾਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਪਿੰਗਲ਼ਾਯਾ ਪੂਰਯੇਦ ਘ੍ਰਾਣੰ ਦਖਣਯਾ ਸ੍ਰੁਧੀਃ ॥ ੫ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਸੋ ਬੁਧੀ ਮਾਨ ਪੁਰਖ ਰੁ ਨਾਮ ਜੋ ਖਸ੍ਰੂਮ ਬਿੰਦ ਸਹਤ ਬੀਜ ਅਗਨੀ ਮੰਡਲ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਤਿਸਕੋ ਧਜ਼ਾਵਤਾ ਹੁਆ ਦਹਨੀ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸਨੈ ਸਨੈ ਵਿਰੇਚਨ ਕਰੇ ॥ ਪੁਨਾ ਪਿੰਗਲ਼ਾ ਨਾਮ ਜੋ ਦਹਨੀ ਨਾਸਿਕਾ ਹੈ ਤਿਸ ਦ੍ਵਾਰਾਯੋਗੀ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਬਾਹਰ ਕੀ ਵਾਯੁ ਕੋ ਖੈਚੇ ਪੂਰਕ ਨਾਮਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ॥ ਜਸੇ ਦਖਿਣ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਰੇਚਕ ਕੀਆ ਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਡ਼ਾ ਨਾਮ ਜੋ ਬਾਂਵੀ ਨਾਸਿਕਾ ਹੈ ਤਿਸ ਦ੍ਵਾਰਾ ਯੋਗੀ ਰੇਚਕ ਕਰੇ ਵਾਯੁ ਕੋ ਪੇਟ ਸੇ ਬਾਹਰ ਸਨੈ ਸਨੈ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵੇ ॥ ਉਦਰ ਕੋ ਵਾਯੁ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸ੍ਰੂਨ ਕਰ ਦੇਵੇ ॥ ੫ ॥ ੬ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਕਿਤਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਪੁਰੁਖ ਜੋਗ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਤ੍ਰਿਚਤੁਰ ਵਤਸਰੰ ਚਾਪਿ ਤ੍ਰਿਚ ਤੁਰ ਮਾਸ ਮੇਵਵਾਂ ॥ ਗੁਰੁਣੋਕ੍ਤ ਪ੍ਰਕਾਰੇਣ ਰਹਸਜ਼ੇਵੰ ਸਮਭਜ਼ਸੇਤ ॥

ਟੀਃ ਤੀਨ ਬਰਸ ਅਥਵਾ ਚਾਰ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਤਾਈ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰੇ ਨੇਮ ਸੇ ਅੰਤ੍ਰਾਯਾ ਨ ਪਾਵੇ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਅਗ੍ ਜੋ ਕ੍ਰੁਮਲੀ ਹੈ ਤਿਸ ਪਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਖਤਾ ਹੁਆ ਕਾਹੇਤੇ ਜੇ ਨੇਤ੍ ਮੂੰਦੇ ਗਾ ਤਬ ਲਯਤਾ ਆਜਾਵੇ ਗੀ ਜੇ ਨੇਤ੍ ਖੁਲੇ ਰਖੇ ਗਾ ਤਬ ਮਨ ਚੰਚਲ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੇ ਨਿਕਸ ਜਾਵੇ ਗਾ ਇਸ ਸੇ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਅਗੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਬਾਂਧੇ ॥ ੭ ॥

ਸਃ ਪ੍ਰਾਤਰ ਮਧਜ਼ ਦਿਨੇ ਸਾਯੰਸਨਾਤ੍ਵਾ ਖਟ ਕ੍ਰਿਤਵਾ ਆਚਰੇਤ ॥ ਸੰਧਜ਼ਾਦਿ ਕਰਮ ਕ੍ਰਿਤ੍ਵੈਵੰ ਮਧਜ਼ਰਾਤ੍ਰੇ ਪਿਨਿਤਜ਼ਸਃ ॥ ੮ ॥

ਟੀਃ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਮਧਜ਼ਾਨ ਸੰਧਜ਼ਾ ਕਾਲ ਮੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿਤ ਨੇਮ ਸੰਧਜ਼ਾ ਬੰਦਨ ਬੰਧਨ ਨਾਮ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਜਪ ਈਸ੍ਵਰ ਉਪਾਸਨਾ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਂਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਛੇ ੨ ਵਾਰ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਭੀ ਕਰੇ ਨੇਮ ਸੇ ॥ ੯ ॥ ਸਃ ॥ ਨਾਡ਼ੀ ਸ੍ਰੁਧਿਮੰਵਾਪ੍ਨੋਤਿ ਤਚ੍ਚਿਹ੍ਨੰ ਦ੍ਰਿਸਜ਼ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਕ । ਸਰੀਰ ਲਘ੍ਰੁਤਾ ਦੀਪ੍ਤਿਃ ਜ਼ਠਰਾਗ੍ਨੀ ਵਿਵਰਧਨੰ ॥ ੯ ॥

ਟੀਃ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਬਤਾਈ ਹੂਈ ਯੁਕੀਤੀ ਸੇ ਨਿਤ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਯੋਗੀ ਕਾ ਨਾਡ਼ੀ ਮਾਰਗ ਸ੍ਰੁਧ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਦਸਮਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੇ ਜਾਨੇ ਕਾ ਮਾਰਗ ਜੋ ਕਫ ਸੇ ਰੁਕਾ ਹੁਆ ਹੈ ਸੋ ਖੁਲ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਯੋਗੀ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਮੇਰ ਡੰਡ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸਮਾਧੀ ਕਾਲ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੋ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਚਡ਼ਾਇ ਲੇਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ। ਅਬ ਨਾੜੀ ਸੁਧ ਕਾ ਲਖਣ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਤਦੇਤਿ ॥ । ਲਖਣ ਨਾਮ ਨਿਸਾਨੀ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਦੇਸ ਭਾਖ' ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਸਰੀਰੇਤਿ ॥ ੧ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸ ਯੋਗੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਬਹੁਤ ਲਘੁ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਲਘੁ ਨਾਮ ਹੌਲੇ ਕਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਯੋਗੀ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਐਸੇ ਦਮਕਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਣੀ ਦਮਕਤੀ ਹੈ ਐਸਾ ਹੀ ਇਸ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਯੋਗੀ ਕਾ ਜਠਰਾਗਨੀ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਏਹੁਨਿਸ਼ਾਨੀਆ ਹੈ ਨਾੜੀ ਸੁਧੀ ਕੀਆਂ। ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਚਿਹਨ ਨਾੜੀ ਸੁਧੀ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵੈ ਤਬ ਯੋਗੀ ਜਾਣ ਲੇਵੇ ਜੋ ਮੇਰੀ ਨਾੜੀ ਮਾਰਗ ਸ਼ੁਧ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ ॥ ੯ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇ ਚਿਹਨ ਤੋ ਆਪ ਨੇ ਕਹੇ ਪਰੰਤੁ ਇਨ ਚਿਹਨੋ ਸੇ ਮੁਝ ਕੋ ਸਫੁਟ ਸਮਝ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ॥ ਕੋਈ ਅਤ੍ਯੰਤ ਪ੍ਰਗਟ ਚਿਹਨ ਕਹੋ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਨਾੜੀ ਸੁਧੀ ਕਾ ॥

ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ਼ਃ—ਨਾਦਾਭਿਵ੍ਯਜਕ੍ਤਿ ਰਿਤ੍ਯਜੇਤਾ ਲ੍ਲੂਚੰਤਚਕ੍ਸ਼ੁਧਿ ਸ੍ਸੁਚਨੰ । ਸੁਧ੍ਯੰਤਿ ਨਾਸ੍ਯਪੈ ਸਤ੍ਵੈਨਃ ਤਪਰਸ ਸੁਧੇਰਹੇਤਵਃ ॥ ੧੦ ॥

ਟੀਃ ਨਾਦੇਤਿ ਜਬ ਯੋਗੀ ਕੀ ਨਾੜੀ ਸੁਧ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਜੋ ਅਨਾਹਤ ਨਾਦ ਸਬਦ ਸੋ ਯੋਗੀ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਸੁਣਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਅਨਾਹਤ ਨਾਦ ਨਾਮ ਉਸ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾ ਮਾਰੇ ਬਿਨਾ ਬਜਾਏ ਬਜਤਾ ਰਹੇ ਜਬ ਜੁਦਾ ੨ ਸਪਸ਼ਟ ਅਨਾਹਦ ਸੁਣਾਈ ਦੇਵੇ ਤਬ ਯੋਗੀ ਜਾਣ ਲੇਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਸੰਚਾਰ ਕਾ ਮਾਰਗ ਜੋ ਨਾੜੀ ਸੋ ਸੁਧ ਹੋਗਈ ਹੈ ਏ ਨਸ ਨਾਮ ਪਾਪ ਕਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਜਪ ਆਦਿਕੰ ਸੇ ਭੀ ਜੋ ਪਾਪ ਦੂਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਭੀ ਪਾਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸੇ ਦੂਰ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਮ੍ਰਿਗ ਕੋ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸ ਕੇ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਸਰੀਰ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੈਸੇ ਹੈ ਪੁਰਕ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਅਸਪਰਸ ਕੇ ਕਾਰਣ ਤਥਾ ਪੂਰਬ ਕ੍ਰਿਤ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਸੁਧੀ ਕੇ ਕਾਰਣ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕੈਸੇ ਹੈ ਵੋ ਜਪ ਆਦਿਕ ਜੋ ਪਾਪ ਸਪਰਸ ਕੇ ਅਸੁਧੀ ਕੇ ਹੇਤੁ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪੂਰਬ ਕੇ ਸਰਬ ਪਾਪਾਂ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀ ਨਾਸ ਕਰ ਸਕਤੇ ਔ ਉਤ੍ਰ ਕੇ ਪਾਪਾਂ ਕੇ ਸਪਰਸ ਸੇ ਨਹੀ ਬਚਾਇ ਸਕਤੇ ॥ ੧੦ ॥ ਸਃ ॥ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮੰਤਤਃ ਕੁਰਦ੍ਰੇਚਕ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕੈਃ ਪ੍ਰਾਣਾ ਪਾਨ ਸਮਾਯੋਗਃ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਃ ਪ੍ਰਕੀਰਤਿਤਃ ॥ ੧੧ ॥ ਟੀਃ ਤਤਃ ਨਾਮ ਨਾੜੀ ਸੁਧੀ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਕਾ ਜੋ ਯੋਗ ਕਹੀਏ ਸ਼ਮਜਕ ਨਾਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਏਕਠਾ ਕਰਣਾ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਂਮ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ॥ ੧੧ ॥ ਸਃ ਪ੍ਰਣਵ ਤ੍ਰਯਾ ਤ੍ਰਿਪਕੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗਾਰਗਿ ਰੇਚਕ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕੰ ॥ ਤਦੇ ਤਤ ਪ੍ਰਣਵੰ ਵਿਧਿ ਤਤ੍ਰ ਸ੍ਵਰੂਪੰ ਬ੍ਰਵੀਮਜਹੰ ॥ ੧੨
ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਯੇ ਜੋ ਤੀਨੋ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਹੈ। ਤੀਨੋ ਪ੍ਰਣਵ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈਂ ॥
ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਣਵ ਤੀਨ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ। ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੋ ਤੂੰ ਪ੍ਰਣਵ ਰੂਪ ਜਾਣ ਸੋ ਪ੍ਰਣਵ
ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤੇਰੇ ਤਾਈਂ ਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਪ੍ਰਣਵ ਨਾਮ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ॥ ੧੨ ॥

ਸਃ—ਯਦ੍ਵੇਦਾਦੌ ਸ੍ਵਰਃ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤੋ ਵੇਦਾਂਤੇਖੁ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਵਤਃ। ਤਯੋਰੰਤੰ ਤੁ ਯਦ ਗਾਰਗੀ ਵਰਗ
ਪੰਚਕ ਪੰਚਮੰ ॥ ੧੩ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਜੋ ਸ੍ਵਰ ਵੇਦ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ਹੈ। ਜੋ ਸ੍ਵਰ ਵੇਦ
ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਸ੍ਵਰੋਂ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਵਰਗ ਪੰਚਕ ਕਾ ਪੰਚਮ ਹੈ
ਸੋ ਯੇ ਪ੍ਰਣਵ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਗੁਰੋ ਸ੍ਵਰ ਨਾਮ ਕਿਸਕਾ ਹੈ। ਵਰਗ ਪੰਚਕ ਕਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤਿਨ
ਵਰਗੋਂ ਕਾ ਪੰਚਮ ਅਖਰ ਕੌਨਸਾ ਹੈ॥ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਵੋ ਮੇਰੇ ਸੰਸੈ ਨਾਸ
ਵਾਸਤੇ ॥ ਉੱਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਿਖ ਸੁਣੋ ਵੇਦ ਮੈ ਨਵ ੯ ਸ੍ਵਰ ਕਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋਅ ੧
ਇ ੨ ਉ ੩ ਰਿ ੪ ਲ੍ਰਿ ੫ ੬ ਐ ੭ ਓ ੮ ਔ ੯ ਯੇ ਨਵ ਸ੍ਵਰ ਹੈ
ਦੂਸਰਾ ਨਾਮ ਇਨਕਾ ਅਚ ਭੀ ਹੈ। ਗੁਰੁਮੁਖੀ ਭਾਖਾ ਮੈ ਸਾਤ ਹੀ ਸ੍ਵਰ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ
ਜੋ ਗੁਰੁਮੁਖੀ ਮੈ ਰਿ ਲ੍ਰਿ ਯੇ ਦੋਨੋ ਸ੍ਵਰ ਨਹੀਂ ਹੇਤੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀ ਮੈਯੇ ਦੋਨੋ ਸ੍ਵਰ ਹੈ। ਇਸ
ਹੇਤੁ ਸੇ ਅਚ ਨਵ ਹੀ ਕਹੇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਵਾਸ੍ਤਵ ਸੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਮੈ ਪਾਂਚ ਸ੍ਵਰ ਹੈ ਔ ਗੁਰ-
ਮੁਖੀ ਮੈ ਤੀਨ ਹੀ ਸ੍ਵਰ ਹੈ ਅ ੧ ੲ ੨ ਉ ੩ ਬਜਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅ ਇ
ਮਿਲਕੇ ਸੇ ਬਨਤੀ ਹੈ। ਅ ਤੇਉ ਮਿਲਕੇ ਓ ਬਨਤਾ ਹੈ। ਆ ਤੇ ੲ ਮਿਲਕੇ ਮਿਲਕੇ
ਐ ਬਨਤੀ ਹੈ। ਆ ਤੇ ਓ ਮਿਲਕੇ ਔ ਬਨਤਾ ਹੈ। ਅਬ ਪੰਚ ਵਰਗ । ਕਖਗ
ਘਙ ੧ ਚਛਜਝਞ ੨ ਤਠਡਢਣ ੩ ਤਥਦਧਨ ੪ ਪਫਬਭਮ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਵਰਗ
ਪਾਂਚ ੨ ਅਖਰ ਕਾ ਏਕ ੨ ਵਰਗ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਕਕਾਰ ਤੇ ਲੇਕਰ ਮਕਾਰ ਪ੍ਰਯੰਤ
ਇਨ ਪਚੀਸ ਅਖਰੋਂ ਕੇ ਪਾਂਚ ਵਰਗ ਵੇਦ ਔ ਵਜਾਕਰਣ ਮੈ ਕਹੇ ਹੈ। ਜਹਾ ਏਕ
ਵਾਕਜ ਮੈ ਪਾਚੋ ਹੀ ਵਰਗੋ ਕਾ ਨਾਮ ਕਹਣਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਵਰਗ ਪੰਚਾਤਮਿਕ ਐਸੇ
ਕਹਜਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਅਬ ਵਰਗ ਪੰਚਾਤਮਿਕ ਕਾ ਜੋ ਜੋ ਅੰਤ ਕਾ ਅਖਰ ਹੈ। ਸੋ ਯੇ ਹੈ
੧ ੨ ੩ ੪ ੫
ਙ ਞ ਣ ਨ ਮ ਸੋ ਯੇ ਪ੍ਰਣਵ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਜੋ ਇਨ ਪਾਂਚੋ ਕੇ ਅਸਥਾਨ
ਮੈ ਬਿੰਦੁ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਅਰ ਬਿੰਦੁ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਵਜਾ-
ਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜੇਸੇ ਸੰਤ ਯੇ ਜੋ ਸਕਾਰਕੇ ਊਪਰ ਬਿੰਦੁ ਹੈ। ਸੋ ਇਸ ਕ ਅਸ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਥਾਨ ਮੇਂ ਨਕਾਰ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਕਾਰ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਐਸਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਕੀ ਜਾਗਾ ਸਨਤ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਐਸੇ ਹੀ ਦੂਸਰੇ ਭੀ ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਸਮਝ ਲੈਣੇ। ਪਾਂਚੋਵਰ ਗੋਕਾ ਜੋ ਅੰਤ ਅੰਤ ਕਾ ਛਕਾਰ ਆਂਦਿ ਅਖਰ ਹੈ ਸੋ ਓਂਕਾਰ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧੩ ॥ ਸਃ—ਰੇਚਕੰ ਪ੍ਰਥਮੰ ਵਿਧਿ ਦ੍ਵਿਤੀਯੰ ਪੂਰਕੰ ਵਿਦੁਃ ॥ ਤ੍ਰਿਤੀਯੰ ਕੁੰਭਕੰ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤੰ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਸਾ ਤ੍ਰਿਰਾਤਮਕਃ ॥ ੧੪ ॥

ਟੀਃ—ਅਥਵਾ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਜਨ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਵੇਦਕੇ ਵੇਤਾ ਨੇ ਯੇ ਜੋ ਇਸ ਸਲੋਕ ਮੈਂ ਪਾਂਚੋ ਵਰਗ ਦਿਖਾਇ ਹੈ ਸੋ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਵਰਗ ਰੇਚਕ ਹੈ ੧ ਦੂਸਰਾ ਪੂਰਕ ਹੈ ੨ ਤੀਸਰਾ ਕੁੰਭਕ ਹੈ। ਚੌਥਾ ਤੀਨੋ ਕਰਕੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੀਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ੧੪ ॥ ਸਃ—ਤ੍ਰਯਾਣਾਂ ਕਾਰਣੰ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਰੂਪੰ ਸਰਬ ਕਾਰਣੰ ॥ ਰੇਚਕਃ ਪੂਰਕੋ ਗਾਰਗਿ। ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਸ੍ਥਿਤਜਾਤਮਕਾਵੁਭੌ ॥ ੧੫ ॥

ਟੀਃ—ਮੰਚਮ ਰੇਚਕ ਪੂਰਕ ਕੁੰਬਕ ਤੀਨੋ ਕਾ ਕਾਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੈਸਾ ਹੈ ਭਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਭਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਰੇਚਕ ਪੂਰਕ ਯੇਦੋਨੋ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਇਸਥਿਤੀ ਨਾਮ ਪਾਲਨਾ ਕੇ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ੧੫॥ ਸਃ ਕੁੰਭ ਕਤ੍ਰੁਸਥ ਸੰਹਾਰਃ ਕਾਰਣੰ ਯੋਗੀ ਨਾਮਿਹ। ਪੂਰਯੇਤ ਖੋੜਸੈਃ ਮਾਤ੍ਰੈ ਰਾਪਾਦਾਤਲ ਮਸ੍ਤਕੰ ॥ ੧੬ ॥ ਟੀਃ—ਹੇਗਾਰਗੀ ਯੇ ਜੋ ਕੁੰਭਕ ਹੈ ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਸੰਹਾਰ ਕਾ ਕਾਰਣ ਕਹਾ ਹੈ ਤਤ੍ਵਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖੋ ਨੇ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਰੇਚਕਾਦਿ ਯੋਗੀਜਨ ਕਿਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਰੀਤਿ ਕਹੀਏ ਜੀ ॥ ਉੱਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਿਖ ਯੋਗੀਜਨਾ ਕੋ ਰੇਚਕਾਦਿ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਕਰਣੇ ਚਾਹੀਏ ਸੋ ਰੀਤਿ ਸੁਣੋ। ਜਬ ਨਾੜੀ ਸੁਧੀ ਹੋਵੇ। ਤਦਨੰਤਰ ਯੋਗੀ ਪੈਰ ਕੀ ਤਲੀ ਸੇ ਲੇਕਰ ਸਿਰ ਪਰਯੰਤ ਵਾਯੁ ਸੇ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ਸਰੀਰ ਕੋ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪੂਰਕ ਹੈ ॥ ੧੬ ॥ ਸਃ—ਮਾਤ੍ਰੈ ਦ੍ਵਾਤ੍ਰਿੰਸ ਕੈਃ ਪਸਚਾਦ੍ਰੇਚਯੇਤ ਸੁ ਸਮਾਹਿਤਃ ॥ ਸੰਪੂਰਣ ਕੁੰਭ ਵਦ੍ਵਾਯੁਮੋਯਥਾ ਮੂਰ ਧ੍ਨਿਦੇਸ਼ਤਃ ॥ ੧੭ ॥ ਟੀਃ—ਪਸਚਾਤ ਨਾਮ ਕੁੰਭਕ ਸੇ ਉਪਰੰਤ ਸੰਮਜਕ ਨਾਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਇਕਰ ਬਤੀਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਰੇਚਕ ਕਰੇ ਨਾਮ ਵਾਯੁ ਕੋ ਦਹਣੀ ਨਾਸਿਕਾ ਸੇ ਨਿਕਾਸੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਜਿਤਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਬਤੀਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਉਚਾਰਣ ਹਵੇ। ਉਤਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਨਿਕਾਸੇ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ— ਭਗਵਨ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਕਿਉਨਾ ਪਉਣ ਕ ਨਿਕਾਸੇ ॥ ਉੱਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਿਖ ਜੇ ਸੀਘ੍ਰ ਵਾਯੁ ਕੋ ਛੋਡੇ ਤਬ ਯੋਗੀ ਕਾ ਮਚਾਜ ਟੂਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਧੀਰੇ ੨ਵਾਯੁ ਕੋ ਛੋਡੇ। ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਬੇਗ ਸੇ ਬਰਖਾ ਕਾ ਜਲ ਆਵਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਜੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਤਬ ਪੁਲਕੋ ਤੋੜਕੇ ਨਿਕਸ ਜਾਤਾ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਬ ਪਹਲੇ ਉਪਾਇ ਕਰ ਲੇਵੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਜਲ ਕੋ ਨਿਕਾਸੇ ਤਬ ਸੇਤੁ ਭੀ ਬਚ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜਲ ਭੀ ਨਿਕਸ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਾਸਤ੍ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਹੀ ਹੋਈ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੁ ਕੋ ਨਾਸਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਕਾਸੇ ਗਾ ਤਬ ਇਸ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਕੋ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੁਖੇਨ ਹੀਂ ਹੋਇ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਅਪਣੀ ਮਨੋਕਤੀ ਕਰੇਗਾ। ਤਬ ਯੋਗ ਸਿਧਿ ਕੋ ਭੀ ਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਉਲਟਾ ਰੋਗੀ ਭੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੀ ਸੇਵਾਰੰਵਾਰ ਏਹੀ ਵਾਰਤਾ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਬਤਾਏ ਯੋਗ ਸੈ ਨਾ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਵੇ। ਜੈਸੇ ਕੁੰਭਕ ਵਾਲੇ ਵਾਯੁ ਸੇ ਚਰਨ ਕੀ ਤਲੀ ਸੇ ਲੇਕਰ ਸਿਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੌਨ ਸੇ ਪੂਰਣ ਕੀਆ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਧੁਨਿ ਸੇ ਪਾਦ ਤਲੀ ਸੇ ਲੇਕਰ ਸਿਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਪੁਰਖ ॥ ੭੧ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਹੇ ਭਗਭਨ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਕੁੰਬਕ ਕਿਤਨਾ ਚਿਰ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਕੁੰਭਕਨ ਕਰੇ ॥ ਉੱਤ੍ ਸਃ–ਕੁੰਭਕੰਤੁ ਧਾਰਣੰ ਗਾਰਗਿ ਚਤੁਃ ਖਸ੍ਰਯਾ ਤੁ ਮਾਤ੍ਰਯਾ। ਰਿਖ ਯਸਤੁ ਵਦੰਤਜ਼ਨਜ਼ੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਪਰਾਯਣਃ ॥ ੧੮ ॥ ਟੀਃ–ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਜੋਨ ਸੇ ਰਿਖੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਪਰਾਯਣ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਚੌਸਠ ਮਾਤ੍ਰਾ। ਜਿਤਨੇ ਚਿਰ ਮੈ ਉਚਾਰਨ ਹੋਵੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਉਦਰ ਮੈ ਵਾਯੁ ਕੋ ਰਖੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਕੁੰਭਕ ਧਾਰਣ ਹੈ। ਕੋਈਕ ਰਿਖੀ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਪਰਾਯਣ ਹੈ। ਸੋ ਕੇਵਲ ਏਕ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੋ ਵਸ ਮੈ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਸੋ ਔਰ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ। ॥ ੭੨ ॥

ਸਃ– ਪਵਿਤ੍ਰ ਭੂਤਃ ਪੂਤਾਂਤ੍ਰਃ ਪੂਤੰ ਜਨ ਜਯੇਰਤਾਃ ॥ ਤਤ੍ਰਾ ਦੌ ਕੁੰਭਕੰ ਕ੍ਰਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਃ ਖਸ੍ਰਯਾ ਤੁਮਾਤ੍ਰਯਾ ॥ ੭੯ ॥ ਟੀਃ–ਪਖਜ਼ਾਂਤ੍ਰੇਤਿ ਪਵਿਤ੍ਰੇਤੀ ਤਤ੍ਰ ਨਾਮ ਆਦ ਮੈ ਐਸੇ ਕਰੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੇ। ਪੁਨਾ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਕੇ ਨਾੜੀ ਕੋ ਸੁਧ ਕਰੇ। ਅਥਵਾ ਨਿਵਲੀ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਆਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਸੁਧ ਕਰੇ। ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਪੂਭੰਜਨ ਜੋ ਪੌਣ ਇਸ ਕੇ ਜੀਤਣੇ ਕੀ ਜਿਨ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਥਮ ਚਾਰ ਅਰ ਸਾਠ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਕੁੰਭਕ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਰੇਚਕ ਕਰੇ ॥ ੭੯

ਸਃ–ਰੇਚਯੇਤ ਖੋੜ ਸੈਰ ਮਾਤ੍ਰੈਰ ਨਾਸੇ ਨੈਕੇਨ ਸੁੰਦਰੀ। ਤਯਾਚ ਪੂਰਯੇਦ੍ਵਾਯੁੰ ਸਨੈਃ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਯਾ ॥ ੨੦ ॥ ਟੀਃ–ਹੇ ਸੁੰਦਰੀ ਗਾਰਗੀ ਪੁਨਾ ਖੋੜਸ ਮਾਂਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਵਾਯੁ ਕੋ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸੇ ਏਕ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ। ਪੁਨਾ ਤਿਸੀ ਨਾਸਿਕਾਂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਾਯੁ ਸਾਥ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਉਦਰ ਕੋ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਇਤਿ ਦੁਤੀਯ ਪ੍ਰਕਾਰਃ ॥ ੨੦ ॥ ਸਃ–ਪ੍ਰਾਂਣਾਯਮਨਸ੍ਯੈਵੰ ਵਸੰ ਕੁਰਯਾਜਯੀ ਵਸੀ ॥ ਪੰਚ ਪ੍ਰਾਣਾਃ ਸਮਾ ਖਜ਼ਾਤਾ ਵਾਯਵਃ ਪ੍ਰਾਣ ਮਾਸ੍ਰਿਤਾਃ ॥ ੨੧ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜੋ ਪੂਰਖ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਇਸ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਯਾਂ ਕੋ ਵਸ ਕਰਕੇ ਜਯੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਵਾਲਾ ਪੂਰਬ ਕਹੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾ-ਯਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੁ ਕੋ ਵਸ ਕਰੇ। ਜਬ ਜੋ ਜਯੀ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਮਨ ਕੋ ਜੀਤ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਸ ਕੀ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਜੈ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਰਬ ਕੇ ਵਸ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਆ ਹੈ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਇਸ ਕਾ ਧਨਵਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈ ਯੇ ਜੋਗੀ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕਾ ਪੂਜਜ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਹੋਇ ਜਾਤਾਹੈਇਛਾਚਾਰੀ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਭੀ ਬਚਨ ਹੈ ਮਨ ਜੀਤੇ ਜਗਜੀਤ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਏਕ ਹੀ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਭੇਦ ਸੇ ਕਹਜਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਮੁਖ ਪ੍ਰਾਣ ਕੇ ਆਸ੍ਰਯ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ੨੧ ॥ ਅਬ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇਅਸਥਾਨ ਔ ਕਰਮ ਕਹਤੇਹੈ॥ ਸਃ ਪ੍ਰਾਣੋ ਮੁਖਜ ਤਮਸ੍ਤੁਖ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਭ੍ਰਿਤਾਂ ਸਦਾ ॥ ਓਸ੍ਰ ਨਾਸਿਕਯੋਰ ਮਧਯੇ ਹ੍ਰਿਦਯੇ ਨਾਭਿਮੰਡਲੇ ॥ ੨੨ ॥

ਟੀਃ ਭਿਨ ਪੰਚ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਮਧਜ ਮੈ ਜੋ ਮੁਖਜ ਪ੍ਰਾਣ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀਓਂ ਕੋ ਅਭੀਸ੍ਟ ਹੈ ॥ ਅਭਿ ਇਸ੍ਟ ਨਾਮ ਅਤ੍ਰੰਤ ਬਡੇ ਔ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਕਾ ਹੈ ॥ ਸਰਬ ਕਾਲ ਮੈ ਮੁਖ ਨਾਸਿਕਾ ਮੈ ਵਿਚਰਣੇ ਵਾਲਾ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਸੋ ਸਭਕੋ ਸਦਾ ਪਜਾਰਾ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ॥ ਮੁਖ ਓਸ੍ਠ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਮਧਜ ਮੈ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ॥ ਕੰਠ ਮੈ ਉਦਾਨ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ॥ ਨਾਭਿ ਮੰਡਲ ਮੈ ਬਜ਼ਾਨ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ॥ ਪਾਯੂ ਮੈ ਅਪਾਨ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ॥ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸਮਾਨ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ॥ ਅਬ ਇਨ ਕੇ ਕਰਮ ਸੁਣੋ ॥ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਕਰਮ ਖੁਧਾ ਪਿਪਾਸਾ ਲਗਾਵਣੀ ॥ ਉਦਾਨ ਕਾ ਕਰਮ ਉਕਲੇਦ ਕਰਨਾ ਉਕਲੇਦ ਨਾਮ ਉਪਰਛਲ ਕਾ ਹੈ ॥ ਅਪਾਨ ਕਾ ਕਰਮ ਮਲ ਉਤਸਰਗ ਕਰਨਾ ॥ ਉਤਸਰਗ ਨਾਮ ਮਲ ਕੋ ਸਰੀਰ ਸੇ ਪਾਯੂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਕਾ ਹੈ ॥ ਬਜ਼ਾਨ ਕਾ ਕਰਮ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਕੋ ਆਪਸ ਵਿਖੇ ਮਿਲਾਵਤੇ ਰਹਣਾ ਖਾਏ ਪੀਏ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਕੋ ਪਚਾਇ ਦੇਣਾ ॥ ਸਮਾਨ ਕਾ ਕਰਮ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਵਿਚਰਨਾ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅੰਨ ਖਾਯੇ ਹੋਏ ਕੋ ਸਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥ ਕਿਸੀ ਰਿਖੀਓਂ ਕੇ ਮਤ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਦਸ ੧੦ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹ ਦੀਏ ਹੈ ॥ ਅਬ ਇਨ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਾਣ ਹੈ ਤਿਨੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਕਰਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਨਾਗ ੧ ਕੂਰਮ ੨ ਕਿਰਕਲ ੩ ਦੇਵਦਤ ੪ ਧਨੰਜਯ ੫ ॥ ਨਾਗ ਪ੍ਰਾਣ ਕਾ ਕਰਮ ਉਦਗਾਰ ਲਜਾਵਣਾ ਕੂਰਮ ਕਾ ਕਰਮ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਕੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਲਗਾਵਣੀਆਂ ॥ ਦੇਵ ਦਤ ਕਾ ਕਰਮ ਜੰਭਾਈ ਲਜਾਵਣੀ ॥ ਜੰਭਾਈ ਨਾਮ ਉਬਾਸੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਹੈ ਦੇਸ ਭਾਖਾ ਮੈ ॥ ਧਨੰਜਯ ਕਾ ਕਰਮ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਕੋ ਫੁਲਾਇ ਦੇਨਾ ॥ ਅਬ ਅਸਥਾਨ ਯੇ ਹੈ ਸੋ ਸੁਨੋ ॥ ਨਾਗ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਕੰਠ ਹਿਰਦੇ ਕੇ ਮਧਯ ਮੈ ਹੈ ॥ ਕੂਰਮ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੇ ਹੈ ॥ ਕਿਰਕਲ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਨਾਸਿਕਾ ਹੈ ॥ ਦੇਵਦਤ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਮੁਰਧਨ ਹੈ ॥ ਧਨੰਜਜ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਮੁਖਜ ਅਸਥਾਨ ਚਰਣ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਮਰਣੇ ਕਾ ਸਮਾ ਜਬ ਸਮੀਪ ਆਵਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਚਰਨ ਫੂਲ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨੨ ॥ ਸ਼ਃ—ਪਾਦਾਂਗੁਸ਼੍ਠਾਸ੍ਤਿੰ ਚੈਵ ਸਰਬਾਂਗੇਖੁ ਚ ਤਿਸ਼੍ਠਤਿ ॥ ਨਿਤਜੰ ਖੋੜਸ ਸੰਖਜਾਭਿਃ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮੰ ਸਮਭਜਸੇਤ ਮਨਸਾ ਪ੍ਰਾਰਥਿਤੰ ਯਾਤਿ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਜਯੀਭਵੇਤ ॥ ੨੩ ॥ ਟੀਕਾ—ਪਾਦਾਂਗੁਸ਼੍ਠਿ ਪਾਦ ਕੇ ਅੰਗੂਠੇ ਸੇ ਲੇਕਰ ਸਿਰ ਕੀ ਸਿਖਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਅੰਗੋ ਵਿਖੇ ਸਮਾਨ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਪੂਰਬ ਲਿਖ ਚੁਕੇ ਹੈਂ ॥ ਯੋਗੀ ਜਨ ਨਿਤ ਹੀ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤਿ ਸੇ ਚਾਰੋ ਵੇਲੇ ਸੋਲਾਂ ਸੋਲਾਂ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਤਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਭਜਾਸ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਯੋਗੀ ਸਤਜ ਸੰਕਲਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸਕਾ ਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਜੀਤ ਲੇਤਾ ਹੈ ॥ ੨੩ ॥ ਸੰਕਾ ਹੇ ਗੁਰੋ ਇਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਯੋਗ ਧਾਰਣਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੁ ਕੋ ਜੀਤ ਭੀ ਲੀਆ ਸਤਜ ਸੰਕਲਪ ਭੀ ਹੁਆ ॥ ਤੌਭੀ ਇਸ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਤੋ ਨਾਸ ਨ ਹੁਆ ॥ ਜਬ ਪਾਪ ਇਸ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਕੇ ਬਨੇ ਰਹੇ ਤਬ ਪੁਨਾ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ॥ ਤੋ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਕੋ ਕਜਾ ਫਲ ਹੁਆ ॥ ਉਤ੍ਰ—ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਮੈਰ ਦਹੇਦ ਦੋਖਾਣ ਧਾਰਣਾ ਭਿਸ੍ਮ ਕਿਲ ਵਿਖਾਨ । ਪ੍ਰਤਜਾਹਾਰਾਚ੍ਚ ਸੰਸਰਰੀ ਧਜਾਨੇਨਾ ਨੀਸ਼੍ਵਰਾਨ ਗੁਣਾਨ ॥ ੨੪ ॥

ਟੀਕਾ—ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮੇਤੀ ਹੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਕੇ ਰਾਗ ਦ੍ਵੇਖਾਦਿਕ ਦੋਖਾਂ ਕੋ ਦਘਦ ਕਰੇ ਯੋਗੀ ਧਾਰਣਾ ਕਰਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਤਜਾਹਾਰ ਸੇ ਸੰਗ ਦੋਖ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਧਜਾਨ ਕਰਕੇ ਅਨੀਸ਼੍ਵਰ ਗੁਣਾ ਕਾ ਨਾਸ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਅਨੀਸ਼੍ਵਰ ਗੁਣ ਨਾਮ ਅਸਮਰਥ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਹੈ। ਇਛਾਚਾਰੀ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜੋ ਪਾਪ ਇਸ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਹੋਇ ਭੀ ਜਾਵੇ ਤਬ ਯੋਗੀ ਪਰਖਕੇ ਪਾਪ ਸਪਰਸ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਯੋਗ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਦਘਦ ਹੋਇ ਜਾਤਾਹੈ ॥ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰ ਵਤ ਪਾਪ ਯੋਗੀ ਕੋ ਸਪਰਸ਼ ਹੀ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ॥ ੨੪ ॥ ਬਹੁਤ ਕਹਣੇ ਸੇ ਕਜਾ ਹੈ ॥ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਰ ਗੁਰੂ ਕਾ ਦ੍ਰੋਹੀ ਭੀ ਯੋਗੀ ਹੋਵੇ ਤੌ ਭੀ ਪਾਪ ਤੇ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਬ ਏਹ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥

ਸਃ—ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮੰ ਸ਼ਤੰ ਸ੍ਨਾਤ੍ਵਾ ਯਃ ਕਰੋਤਿ ਦਿਨੇ ਦਿਨੇ ॥ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂਘ੍ਨੋ ਪਿ ਤ੍ਰਿਭਿਃ ਵਰਖੈਰ ਵਜਪੋਹਤਿ ॥ ਟੀਃ—ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਯੋਗੀ ਸੇ ਐਸਾ ਭੀ ਹੋਇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਾਵੇ ਤੌ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪਾਪ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਯੋਗੀ ਸੇ ਕਦਾਚਿਤ ਮਾਤਾ ਕਾ ਬਧ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ॥ ਅਥਵਾ ਪਿਤਾ ਕਾ ਬਧ ਹੋਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਹਤਜਾ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ॥ ਤੌ ਇਸ ਪਾਪ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਵਾਸਤੇ ਨਿਤਜ ਹੀ ਨੇਮ ਸੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ੧੦੦ ਸੌ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਤਬ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਜੋ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹਤਜਾ ਇਸ ਪਾਪ ਸੇ ਤੀਨ ਬਰਸ ਮੈ ਮੁਕਤ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਮਹਾਤਮ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ॥

ਤਥਾਚ ਗੀਤਾ ॥ ਛੇਵੇ ਅਧਜਾਯ ਕੇ ੪੫ । ੪੬ ਕੇ

ਸ਼ਃ—ਪ੍ਰਯਤਨਾਦਜਤਮਾਨਸ੍ਤੁ ਯੋਗੀ ਸੰਸ਼ੁਧ ਕਿਲ੍ਬਿਃ ॥ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਸੰਸਿਧਸ੍ਤੁਤੋ ਯਾਂਤਿ ਪਰਾਂਗਤਿੰ ॥ ੪੫ ॥ ਤਪਸ੍ਬਿਭ੍ਯੋਧਿਕੋਯੋਗੀ ਗਜਾਨੀ ਭ੍ਯੋਪਿ ਮਤੋਧਿਕ ॥ ਕਰਮਿਭ੍ਯਜਾਸ੍ਚਾਧਿਕੋ ਯੋਗੀ ਤਸਮਾਦ ਯੋਗੀ ਭਵਾਰ੍ਜੁਨ ॥ ੪੬ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਯੋਗ ਕੇ ਸਰੂਪ ਜਾਣਨੇ ਕੀ ਭੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਸੋ ਪੁਰਖ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਵੇਦ ਤਿਸ ਵੇਦ ਨੇ ਕਹੇ ਜੋ ਯਗਜਾਦਿਕ ਕਰਮੋ ਕੇ ਫਲ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕ ਤਿਸ ਤੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਫਲ ਕੋ ਭੋਗ ਕਰ ਪੁਨਾ ਮੁਕਤ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕਜਾ ਕਹਣਾ ਹੈ ॥ ਜਬ ਜੋ ਪੁਰਖ ਨਿਤ ਹੀ ਪ੍ਰਯਤਨ ਨਾਮ ਪੁਰਖਾਰਥ ਕਰਕੇ ਯੋਗਾ ਭਜਾਸ ਮੈ ਯਤਨ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਸਰਬ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਕੇ ਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਮਜਕ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਹੁਆ ਤਦਨੰਤਰ ਯੋਗੀ ਪਰਮ ਗਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਪਰਮਗਤਿ ਨਾਮ ਮੁਕਤ ਕਾ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਬੰਧਨ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ॥੪੫॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਮੇਰੇ ਮਤ ਮੈ ਤੇ ਤਪਸ੍ਵੀ ਜੋ ਪੰਜਾਗਨਿ ਆਦਿਕ ਤਾਪਣੇ ਵਾਲੇ ਤਥਾ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਕੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇਓਂ ਕੋ ਵੀ ਸਾਸਤ੍ਰ ਤਪਸ੍ਵੀ ਕਹਤ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾ ਜਲ ਧਾਰਾ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਤਥਾ ਬ੍ਰਤ ਉਪਵਾਸ ਆਦਿਕ ਕਰਣੇ ਵਾਲਜੋ ਸੇ ਭੀ ਯੋਗੀ ਅਧਿਕ ਹੈ ॥ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਗਜਾਤਾ ਸੇ ਭੀ ਯੋਗੀ ਅਧਿਕ ਹੈ ਯਗਜਾਦਿਕ ਕਰਮ ਕਰਣ ਵਾਲਜੋਂ ਸੇ ਭੀ ਯੋਗੀ ਬਡਾ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਇਨ ਸਰਬ ਸੇ ਯੋਗੀ ਅਧਿਕ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੁਮ ਭੀ ਯੋਗੀ ਹੋਵਹੁ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਭੀ ਯੋਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਆਪਣੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਕਥਨ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ੪੬ ॥ ਸੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਯੋਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਅਧਿਕ ਸੇ ਅਧਿਕ ਹੈ ॥ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਰੀਏ ॥ ਅਣਿਮਾ ਮਹਿਮਾ ਆਦਿਕ ਜੋ ਅਠਾਰਹ ਸਿਧੀਆਂ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਯੋਗੀ ਕੀਆਂ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਤੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ਯੋਗ ਸਮਾਧੀ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਸਾਥ ਅਭੇਦਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸੇ ਹੇ ਪ੍ਰੇਯ ਦਰਸਨ ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਤੁਮ ਭੀਯੋਗੀਹੋਵਹੁ ॥ ਇਤਿ ਯੋਗਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾਅਥ ਯੋਗਸਿਧੀਕੇਚਿਹਨਨਾਮਨਿਸ਼ਾਨੀਕਹਤੇ ਹੈਂ ਵੇਦ ਮੂਲ ਸਃ—ਨੀਹਾਰ ਧੂਮਾਰ ਕਾ ਨਿਲਾ ਨਲਾਨਾਂ ਖਦਜੋਤ ਵਿਦਜ਼ੁਤ ਸਫਟਿਕ ਸਸੀਨਾਂਏਤਾਨਿ ਰੂਪਾਣਿ ਪੁਰਃ ਸਰਾਣਿ ਬ੍ਰਹਮਣਜ਼ਭਿ ਵਜ਼ਕ੍ਰਿ ਕਰਾਣਿ ਯੋਗੇ ।੧੧।

ਟੀਃ—ਅਬ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਕਾਰ ਕਰਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਯੋਗੀ ਯੋਗਾ ਭਜ਼ਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਯੋਗੀ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਕਾਰ ਸਮੇ ਮੈ ਜੋ ਜੋਰੂਪ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸੋ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਨੀਹਾਰੇਤਿ। ਨੀਹਾਰ ਨਾਮ ਕੁਹੀੜ ਕਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬਰਫ ਕੇ ਪੈਣੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਆਕਾਸ ਮੈ ਧੁੰਧ ਜੈਸੀ ਹੋਇ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣੋ ਸਹਤ ਚਿਤ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਦਨੰਤਰ ਆਕਾਸ ਧੂਮ ਕੇ ਸਾਥ ਪੂਰਣ ਹੁਆ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਦਨੰਤਰ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਸੂਰਜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬਡ੍ਹਾ ਤੇਜੋ ਮਯ ਸੂਰਯ ਹੋਵੇ। ਪੁਨਾ। ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਬਾਹਰ ਕੀ ਵਾਯੂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡ੍ਹੇ ਬੇਗਸੇ ਅੰਧੇਰੀ ਚਲੇ ਤਥਾ ਬਡ੍ਹਾ ਬਲ ਕਰੇ ਐਸੇ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਪੀਛੇ ਪੁਨਾ ਅਤਸੈ ਕਰਕੇ ਉਸ਼ਨ ਨਾਮ ਅਤਜ਼ੰਤ ਗਰਮ ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦਾਹ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਵਾਯੂ ਚਲਤਾ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਲਯ ਕਾਲ ਮੈ ਅਗਨਿ ਵਾਯੂਕਾ ਖੋਭ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਐਸਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਖਦਜੋਤੇਤਿ ਖਦਜੋਤ ਨਾਮ ਟਿਮਾਣੇਕਾ ਹੈ। ਜੋ ਸ੍ਰਾਵਣ ਭਾਦ੍ਰੋ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰ ਮੈ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਏਕ ਪਰ ਜਿਨ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਪਰ ਜਿਨ ਕਾ ਤਮ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਜੀਵ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਗਨਿ ਕੇ ਚਿਣਗਾਰੇ ਉਡਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਤਿਨੋ ਜੀਵੋਂ ਸੇ ਜਟਤ ਆਕਾਸ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ॥ ਕਦਾਚਿਤ ਵਿਦਜ਼ੁਤਸੇ ਵਿਦ-ਯੁਤਨਾਮ ਬਿਜਲੀ ਕਾ ਹੈ॥ ਬਿਜਲੀਓ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸੇ ਪੂਰਣ ਆਕਾਸ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਬਡੀ ਗਰਮੀ ਸੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਕਦਾਚਿਤ ਸੁਧ ਸਫਟਿਕ ਮਣੀਕੇ ਸਮਾਨ ਨਿਰਮਲ ਆਕਾਸ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ॥ ਕਦਾਚਿਤ ਸੁਧ ਪੂਰਣ ਮਾਸੀਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਵਤ ਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਖਜ਼ਾਤਕਾਰ ਕਰਣ ਮੈ ਜੋ ਨਿਮਿਤ ਭੂਤ ਯੋਗ ਕੇ ਕੀਏ ਹੁਏ ਬ੍ਰਹਮ ਦਰਸਨ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਐਸੇ ਐਸੇ ਰੂਪੋਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਯੋਗ ਸਿਧਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ੧੧ ਅਬ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਭਾਵ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸੇ ਪੂਰਬ ਯੋਗ ਸਿਧਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਔ ਜੋ ਯੋਗ ਸਿਧਿ ਜਨਯ ਸਾਮਰਥਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਸੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ਮੂਲ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵਯਾਪਯ ਤੇਜੋ ਨਿਲਖੇ ਸਮੁਥਿਤਤੇ ॥ ਪੰਚਾਤਮਕੇ ਯੋਗ ਗੁਣੇ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤੇ ॥ ਨਤਸਯ ਰੋਗੋਨ ਜਾਰਾ ਨਾ ਦੁਖੰ॥ ਪ੍ਰਾਪਤਸਜ਼ ਯੋਗਾਗ੍ਨਿਮਯੰ ਸਰੀਰੰ॥੧੨॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਕਾ—ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀਤਿ ਪਾਚੋ ਭੂਤੋਕੇ ਜੋ ਪਾਚੋ ਗੁਣ ਸਬਦ ਸਪਰਸ਼ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਸੋ ਯੋਗ ਗੁਣ ਭੀ ਇਨਕਾ ਨਾਮ ਹੈਂ ॥ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਗੁਣ ਸੁਭ ਰੂਪ ਸਪਸਟ ਹੋਇਕੇ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਰਹਤੇ ਹੈ ਯੋਗੀ ਕਾ ਸਬਦ ਪ੍ਰਥਮ ਬਹੁਤ ਸੁਭ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੋਗੀ ਸਰਬ ਕੋ ਅਵਕਾਸ ਦੇਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ੧ ਪੁਨਾ ਸੁਭ ਸਬਦ ਯੇ ਆਕਾਸ਼ਕਾ ਗੁਣ ਹੈ ॥ ਸੁਭ ਸਪਰਸ਼ ਜੋ ਵਾਯੂ ਕਾ ਗੁਣ ਹੈ ਸੋਭੀ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਕੋ ਚਲਾਵਨੇ ਕੀ ਸਰਬ ਕੋ ਮਨਕੋ ਖੈਚਣੇ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਖਤਾ ਹੈ ॥ ਤੇਜ ਕਾ ਜੋ ਸੁਭ ਰੂਪ ਗੁਣ ਹੈ ਸੋਭੀ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਸਪਸ਼ਟ ਰਹਤਾ ਹੈ ਬੜਾ ਤੇਜੋ ਮੈ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਵਾਲਾ ਯੋਗੀ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਦੁਰ ਦਰਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿਸੀ ਸੇ ਯੋਗੀ ਦਬਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਯੋਗੀ ਸਰਬ ਕੋ ਦਖਦ ਕਰਨੇ ਕੀਭੀ ਸਾਮਰਥ ਰਾਖਤਾ ਹੈ ॥ ਸੁਭ ਜੋ ਮਧੁਰ ਰਸ ਜੋ ਜਲੋਂ ਕਾ ਗੁਣ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ਕਰ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਲਾਗਤਾ ਹੈ । ਸਰਬ ਕੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਣੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਰਾਖਤਾ ਹੈ । ਸੁਭ ਸੁਗੰਧੀ ਜੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਗੁਣ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਜੋਗੀ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਜੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸੇ ਦੁਰਗੰਧੀ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ। ਕਿਆ ਕਹਣਾ ਹੈ ਜੋਗੀ ਕੇ ਵਿਸ੍ਠਾ ਮੂਤ੍ ਸੇ ਭੀ ਸੁਗੰਧੀ ਆਵਤੀ ਹੈ । ਪਾਂਚੋ ਭੂਤੋ ਕੇ ਗੁਣ ਔਂ ਪਾਚੋ ਭੂਤ ਯੋਗੀ ਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਕਹਾ ਹੈ ਯੋਗ ਸਾਸ਼ਤ੍ ਮੈ

ਸਃ—ਜਜੋਤਿਸਮਤੀ ਸਪਰਸਵਤੀ ਤਥਾ ਰਸਵਤੀ ਪੁਰਾ । ਗੰਧਵਤੀ ਅਪਰਾ ਪੋਕ੍ਤਾ ਚਤਸ੍ਰਸਤ੍ ਪ੍ਰਿਤ੍ਤਯਃ ੧ ਆਸਾਂ ਯੋਗ ਪ੍ਰਿਤ੍ਤੀਨਾਂ ਯਦਜੇ ਕਾਪਿ ਪ੍ਰਵਰਤਤੇ। ਪ੍ਰਿਤ੍ਤ ਯੋਗੀਤੰ ਪ੍ਰਾਹੁਃ ਯੋਗਿਨੋ ਯੋਗ ਚਿੰਤਕਾਃ ॥ ੨ ॥ ਟੀਃ—ਚਾਰੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਯੋਗ ਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਯੋਗੀਜਨ ਉਸ ਯੋਗੀ ਕੋ ਪ੍ਰਿਤ੍ਤ ਯੋਗ ਕਹਤੇ ਹੈ । ਕਿਸ ਕੋ ਜਿਸ ਕੋ ਯੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਯੋਗ ਪ੍ਰਿਤ੍ਤੀ ਐਸੇ ਏਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਭੀ ਯੋਗ ਪ੍ਰਿਤ੍ਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ । ਸੋ ਕੌਨ ਸੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਯੋਗ ਪ੍ਰਿਤ੍ਤੀ ਹੈ ਸੁਣੋ ਜਜੋਤਿਸਮਤੀ ਇਤਿ ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਿਤ੍ਤੀ ੧ ਤਥਾ ਰਸਵਾਲੀ ੨ ਸਪਰਸ ਵਾਲੀ ੩ ਗੰਧ ਵਾਲੀ ਯੇਹੀ ਯੋਗ ਕੀਆਂ ਚਾਰ ਪ੍ਰਿਤ੍ਤੀਆਂ ਹੈਂ। ਜਿਸਕੋ ਇਕ ਭਈਹੈ ਚਾਰੋ ਪ੍ਰਿਤ੍ਤੀਆਂ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਤ੍ਤ ਯੋਗ ਹੈ । ਵੇ ਪੁਰੁਖ ਯੋਗ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਭਯਾ ਹੈ । ਉਸ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਯੋਗ ਕਾ ਮਾਰਗ ਮਾਲਮ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਜਿਉਕਾ ਤਿਉ । ਯੇ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕੇ ਪੂਰਬਾਰਧ ਕਾ ਅਰਥ ਭਯਾ। ਅਬ ਸ੍ਰੁਤੀਕੇ ਉਤ੍ਤਾਰਧ ਕਾ ਅਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈ । ਨ ਤਸਜੋਤਿ ਤਿਸ ਯੋਗੀ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਨਾਤੋ ਕੋਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੋਗ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨ ਰੋਗ ਜਨਜ ਦੁਖ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਰੋਗ ਸਬਦ ਗ੍ਰਹਣ ਸੇ ਰੋਗ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ ਲੈਣਾ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਰੋਗ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ। ਤਿਸ ਯੋਗੀ ਕੀ ਜਰਾ ਅਵਸਥਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ। ਜਰਾ ਅਵਸਥਾ ਨਾਮ ਬੁਢੇਪੇ ਕਾ ਹੈ। ਯੋਗੀ ਕੋ ਕੋਈ ਮਾਨਸੀ ਰੋਗ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਚਿੰਤਾਦਿ ਆਧਿ ਬਿਆਧੀ ਉਪਾਧੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੇ। ਕਿਸ ਕੋ ਜਿਸ ਕੋ ਯੋਗ ਅਗਨੀ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਹੈ। ਯੋਗਾਗਨਿ ਰੂਪ ਕਿਉ ਕਹਾ ਹੈ ਕੋ ਜੈਸੇ ਅਗਨਿ ਕਾਸ੍ਠ ਤ੍ਰਿਣਾ ਕੋ ਭਸਮ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਯੋਗਾਗਨਿ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਭੀ ਜ੍ਵਰਾਦਿਕ ਸਰਬ ਦੁਖ ਰੋਗਾਂ ਕੋ ਭਸਮ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ॥ ੧੨॥ ਅਬ ਤੇਰਵੀ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਯੋਗ ਪ੍ਰਥ੍ਵੀ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ॥

ਤਥਾ ਸ਼੍ਰੁਤੀ ਲਘੁ ਤ੍ਵੰ ਮਾਰੋਗ੍ਯ ਮਲੋਲੁਪਤ੍ਵੰ ਵਰਣ ਪ੍ਰਸਾਦਾਃ ਸ੍ਵਰ ਸੌਸ੍ਵ੍ਯੰਚ॥
ਗੰਧਃ ਸੁਭੋ ਮੂਤ੍ਰ ਪੁਰੀਖ ਮਲਪੰ ਯੋਗ ਪ੍ਰਥ੍ਵਿਤ੍ਵੰ ਪ੍ਰਥਮਾਂ ਵਦੰਤਿ॥ ੧੩॥

ਟੀਃ—ਪ੍ਰਥਮ ਯੋਗ ਪ੍ਰਥ੍ਵਿਤੀ ਕੇ ਲਖਣ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਯੋਗੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਬਹੁਤ ਲਘੁ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਤੂਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਹੁਤ ਹਉਲਾ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਯੋਗੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਸਦਾ ਅਰੋਗ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ॥ ਕਿਉਕੇ ਯੋਗ ਰੂਪੀ ਅਗਨਿ ਕਰਕੇ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸਰਬ ਪਾਪ ਦਗ੍ਧ ਹੋਇ ਗਏ ਹੈਂ॥ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਫਲ ਰੋਗ ਦੁਖ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਸੋ ਪਾਪ ਯੋਗੀ ਕੇ ਭਸਮ ਹੋਇ ਚੁਕੇ ਹੈਂ॥ ਯੋਗੀ ਕਾ ਮਨ ਚੰਚਲਤਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਕਿਉਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੁ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਸੇ ਯੋਗੀ ਕੀ ਚਪਲਤਾ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਇ ਗਈ ਹੈ॥ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਪਜਾਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਯੋਗੀ ਕਾ ਸਬਦ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਪਸ਼੍ਟ ਸੁੰਦਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸਬਦ ਨਾਮ ਸ੍ਵਰ ਕਾ ਹੈ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਸੇ ਦੁਰਗੰਧੀ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗਧੀ ਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈਂ॥ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸੇ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਭੀ ਅਲਪ ਜੈਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਯੋਗ ਕੇ ਵੇਤਾ ਯੋਗੀ ਜਨ ਇਸ ਕੋ ਪਹਲੀ ਯੋਗ ਪ੍ਰਥ੍ਵਿਤੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ੩੧॥ ਅਬ ੧੪ ਸ਼੍ਰੁਤੀ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਯੋਗੀ ਜਨ ਤੀਨੋ ਸਰੀਰੋ ਸੇ ਜੁਦਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਕੋ ਸਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਲੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਸ਼੍ਰੁਤੀ—ਯਥੈਵਖਿਬੰ ਮ੍ਰਿਦਯੋਪ ਲਿਪ੍ਯੰ ਤੇਜੋਮਯੰ ਭਰਾਜਤੇ ਤਤ ਸੁਧਾਤੰ॥ ਤਦ੍ਵਾਂਤਮ ਤ੍ਰਯੰ ਪ੍ਰਸਮੀਖਜ ਦੇਹੀ ਏਕਃ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥੋ ਭਵਤੇ ਬੀਤਸੋਕਃ॥

ਟੀਃ—ਸੋ ਕੈਸੇ ਯੋਗੀ ਜਨ ਕਾਰਣ ਸੂਖਮ ਥੂਲਸਰੀਰ ਸੇ ਆਪਕੋ ਨਿਆਰਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖੇ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਰਣ ਕਾ ਅਥਵਾ ਰਜਤ ਕਾ ਪਿੰਡ॥ ਕੀਚ ਮੈ ਅਥਵਾ ਵਿਸ਼੍ਠਾ ਮੈ ਅਥਵਾ ਸ੍ਵਰਣ ਕੇ ਬੀਚ ਕੁਛ ਹੋਰ ਤਾਮ੍ਰ ਅਥਵਾ ਰਜਤ ਆਦਿਕ ਕੋਈ ਖੋਟ ਮਿਲਾਜਾ ਹੋਵੇ॥ ਤਬ ਪਾਨੀ ਸੇ ਧੋਏ ਹੋਏ ਮਿਟੀ ਆਦਿਕ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਲ ਦੂਰ ਹੋਇ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਆਰਸਾ ਦੀਏ ਸੇ ਸੁਹਾਗਾ ਆਦਿਕ ਦੀਏ ਸੇ ਅਗਨੀ ਸੇ ਸੁਧ ਹੁੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਧ ਸਵਰਣ ਥਾ ਪੁਨਾ ਬੀਚ ਮੈ ਬਿਕਾਰ ਹੋਇ ਗਯਾ ਥਾ ਸੋ ਪੁਨਾ ਜਲ ਅਗਨੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸੰਜੋਗ ਸੇ ਸੁਧ ਜਿਉ ਕਾ ਤਿਉ ਸੁਵਰਣ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਧੋਤਾ ਹੁਆ ਤੇ ਜੋ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਤੈਸੇ ਯੇ ਜੀਵ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਥਾ ਬੀਚ ਮੈ ਮਾਯਾ ਕੀ ਉਧਾਧੀ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਕੇਵਲ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਮੈ ਜੀਵ ਹਾਂ ਇਸ ਮਨੋਤ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਥਾ ॥ ਸੋ ਜਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੇ ਸਰਧਾ ਪੂਰਬਕ ਮਹਾਵਾਕਜ਼ ਸ਼ਰਵਣ ਕੀਏ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਰਵਣ ਕੀਆ ਤਥਾ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਵਚਨ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੇ ਸ਼ਰਵਣ ਕੀਏ ਹੈਂ ਉਨਾ ਕੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸਾਥ ਮਿਲਾਇ ਲੇਵੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਸਾਥ ਭੀ ਮਿਲਾਇ ਲੇਵੇ ॥ ਵਿਦ੍ਵਾਨੋ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਸਾਥ ਮਿਲਾਇ ਲੇਵੇ ॥ ਜਬ ਜਾਣਿਆ ਕੇ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਵਾਨੋ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਆਪਣਾ ਅਨੁਭਵ ਯੇ ਚਾਰੋ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਜਬ ਮਿਲ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਕੋ ਯੇ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਾ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿਆ ਕੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਏਕਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਪਰੋਖ ਕੋਈ ਚੋਰੀ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਨੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਆ ਹੋਵੇ ਵੋ ਅਪ੍ਰਾਧੀ ਪੁਰੁਖ ਨ ਮਾਨੇ ਜੋ ਮੈ ਇਸ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਨਹੀ ਕੀਆ ਅਥਵਾ ਸਚੇ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਝੂਠੀ ਉਜ ਲਗਾਇ ਕੇ ਰਾਜ ਪੁਰਖਾਂ ਕੋ ਪਕੜਾਇ ਦੇਵੈਂ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਆਪਣੀ ਭੀ ਦਿਲੀਲ ਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ਉਗਾਹੀ ਭੀ ਉਗਾਹੋਂ ਸੇ ਪੂਛਕੇ ਸਤ ਅਸਤ ਕੋ ਨਿਰਨੈ ਕਰਕੇ ਝੂਠੇ ਕੋ ਝੂਠਾ ਸਚੇ ਕੋ ਸਚਾ ਜਾਨ ਕੇ ਸਚੇ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਮਾਨ ਪੂਰਬਕ ਸਿਰੋਪਾਉ ਦੇਕੇ ਛੋਡ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਅਸਤ ਵਾਦੀ ਕੋ ਦੰਡ ਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ॥ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਆਪਣਾ ਅਨੁਭਵ ਇਨ ਚਾਰੋ ਕੇ ਸਾਥ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਜੋ ਆਤਮਾ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸਰੂਪ ਏਕ ਨਿਸਚੇ ਕਰ ਲੀਆ ਦ੍ਰਿਢ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਸੋਈ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਮੇਰਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ। ਤਬ ਯੋ ਸਾਧਕ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਜੋ ਸਿਧੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਕੇ ਬੀਤ ਸੋਕ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਤਜ਼ਾ ਕ੍ਰਿਤਜ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਪੁਨਾ ਇਸ ਕੋ ਕਰਨਾ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜਬ ਦੇਹੀ ਜੀਵਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕੋ ਏਕ ਰੂਪ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬੀਤ ਸੋਕ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ਪੂਰਬ ਯੇ ਕਹਾ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਜਾਣਕੇ ਬੀਤ ਸੋਕ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਸੋ ਕੈਸੇ ਜਾਨ ਕਰ ਬੀਤ ਸੋਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੀ ਅਕਾਂਖਜ਼ਾ ਹੋਯਾ ੨ ਪੰਦ੍ਰਵੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਯਦੇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੀ ਯਦਾਤਜ਼ ਤਤ੍ਰੈਨ ਤੁ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤਤ੍ਵੈ ਦੀਪੋਪਮੇਨੇਹ ਯੁਕ੍ਤਃ ਪ੍ਰਪਸ਼ਜ਼ੇਤ ॥ ਅਸੈ ਧ੍ਰੁਵੰ ਸਰਬ ਤਤਤ੍ਰੈਰ ਵਿਸ੍ਰੁਧੰ ਗਜ਼ਾਤ੍ਵਾ ਦੇਵੰ ਮੁਚਜ਼ਤੇ ਸਰਬੈਂ ਪਾਪੈਃ ॥ ੧੫॥

ਯਦਾ ਨਾਮ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਅਪਣੇ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵ ਕੇ ਸਾਥ ਦੀਪੋਪਮੇਨ ਦੀਪਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਅਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਅਭੇਦ ਜਾਣੇਗਾ । ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਪਣਾ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਔ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਣੇਗਾ ਸ੍ਰੁਤੀ ਵਿਖੇ ਜੋ ਤੁ ਸਬਦ ਹੈ ਸੋ ਨਿਸਚੈ ਅਰਥ ਵਾਸਤੇ ਹੈ। ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਜਥ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕ ਜਾਣੇਗਾ ਸੋ ਕਹਜ਼ਾ ਭੀ ਹੈ ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਕੇ ੩ ਅਧਜ਼ਾਯ ਮੈ ੪ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਤਥਾਚ ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਵਾ ਇਦਮਗ੍ਰ ਆਸੀਤ ਤਦਾਤਮਾਨ ਮੇਵਾ ਵੇਦਾ ਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀਤਿ ਤਸਮਾਤ੍ਤਤ ਸਰਬ ਮਭਵਤ ॥ ਟੀਃ—ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਕਾਲ ਮੇ ਏਕ ਅਦ੍ਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਆਪ ਕੋ ਮੈ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹਾਂ ਐਸੇ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹਾਂ ਐਸੇ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਸੋ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸਰਬ ਵਜ਼ਾਪਕ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀ ਮਾਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕੈਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਔਰ ਸੇ ਨ ਉਤਪਤ ਹੁਆ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ॥ ਧ੍ਰੁਵ ਹੈ ਧ੍ਰੁਵ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੇ ਨ ਗਿਜ਼ਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬਦਲੇ ਨਹੀ ਸਰਬ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਏਕ ਜੈਸਾ ਰਹੇ ॥ ਮਾਯਾ ਕੇ ਸਾਥ ਤਥਾ ਮਾਯਾ ਕੇ ਕਾਰਯੋ ਕੇ ਸਾਥ ਜਿਸਨੇ ਸਪਰਸ ਹੀ ਨਹੀ ਕੀਆ ਮਾਯਾ ਕੋ ਸਤਾ ਦੇ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਦੇਵ ਕੋ ਜਥ ਆਪਣਾ ਆਤਮਾ ਜਾਣਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕੀਆਂ ਸਰਬ ਫਾਸੀਆਂ ਤੇ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਬੰਧਨ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ॥ ਦੀਪੋਤਿ ਦੀਪਵਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਤਮ ਕਾ ਨਾਸਕ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੀਵ ਕੋ ਹੈ ਸਰਬ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨੇ ਵਾਲਾ ਏਕ ਰਸ ਰੂਪ ਹੈ ॥

੧੫ ਪੰਦ੍ਰਵੀ ਸ਼ੂਤੀ ਵਿਖੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ॥ ਅਬ ੧੬ ਸ਼ੂਤਿ ਕਰਕੇ ਤਿਸੀ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸਰਬ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਏਖਹਿਦੇਵਃ ਪ੍ਰਦਿਸੋ ਨੁਸਰਬਾਂਃ ॥ ਪੂਰਬੋਹਿ ਜਾਤਃ ਸ ਉ ਗਰਭੇਅੰਤਃ ॥ ਸਵਿਜਾਤਃ ਸ ਜ ਨਿਖਜ਼ਮਾਣਃ ॥ ਪ੍ਰਤਜ਼ੰਗ ਜਨਨਾਂ ਤਿਸ੍ਠਤਿ ਸਰਬ ਤੋ ਮੁਖਃ ੧੬

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ-ਏਖਹੀਤਿ ਏਹ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਰੂਪ ਦੇਵ ਹੈ ਸੋ ਪੂਰਬਾਦਿ ਚਾਰ ਦਿਸਾ ਆਗਨੇਯਾਦਿ ਚਾਰ ਉਪਦਿਸ਼ਾ ਇਨ ਆਠੋ ਦਿਸ਼ੋਂ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਪੂਰਬ ਦਖਿਣ ਪਸਚਮ ਉਤ੍ਰ ਯੇ ਚਾਰ ਦਿਸ਼ਾ ਹੈਂ ॥ ਆਗਨੇਯ ਨੈਰਤ ਵਾਯਵ ਈਸਾਨ ਚਾਰ ਉਪਦਿਸ਼ਾਂ ਸੋ ਭੀ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਸਤਰੂਪ ਥਾ ॥ ਔਰ ਯਾਵਤ ਭਾਵ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ॥ ਸਭ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਵਰਤਮਾਨ ਥਾ ॥ ਸੋਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਗਰਭ ਮੈ ਹਿਰਨਜ਼ ਗਰਭ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਿਬ੍ਯ ਕੁਜਾਰ ਵਰਖ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੈ। ਸੋਈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਗਰਭ ਸੇ ਹਿਰਨਜ਼ ਗਰਭ ਨਾਮਾ ਬਾਲ ਰੂਪ ਹੋਇ ਕਰ ਉਤਪਜ਼ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਭਵਿਖਤ ਕਾਲ ਮੈ ਜੋ ਬਾਲਕ ਗਰਭ ਉਤਪਨ ਹੋਵੈਗੋ ਸੋ ਭੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੀ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰੇਗਾ। ਸੋਈ ਪਰਮਾਤਮ ਦੇਵ ਸੰਪੂਰਣ ਜਨਾਕੋ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕ ਰੂਪ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ। ੮ ਦਿਸਾ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਹਿਰਨਜ਼ ਗਰਭ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ। ਯਾਵਤਜ਼ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰਾ ਹੀ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਜਿਤਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀ ਪ੍ਰਾਣੀਓ ਕੇ ਮੁਖ ਹੈ ਸੋ ਸਭ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਮੁਖ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਸਰਬ ਓਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਮੁਖ ਹੈ ੧੬ ਸੋਲਵੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕਰਕੇ ਏਹ ਕਹਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਮੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਜਿਤਨਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰਾ ਹੀ ਜਲ ਤਰੰਗ ਕਨਕ ਕਟਕ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ। ਐਸੇ ਜਾਣਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ। ਈਂਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯੋਗਕੇ ਸਾਧਨ ਹੈ ਯੋਗ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਹ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਯੋਗ ਕੇ ਸਮਾਨ ਯੋਗ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਜ਼ਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਆਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਸਾਧਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸਤ੍ਰਾਰਵੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕਰਕੇ। ਜਿਸਨਮਸ-ਕਾਰ ਆਦਿ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਈਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਔ ਇਸ ਕੇ ਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਸਰਬ ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਮੈਲ ਧੋਈ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਜੀਵ ਕਾ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਨਿਰਮਲ ਗੰਗਾ ਜਲਵਤ ਸੁਧ ਪਵਿਤ੍ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਆਪ ਹੀ ਈਸ਼੍ਵਰ ਇਸ ਜੀਵ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰਣ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਣ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਅੰਧਕੂਪ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਆਪਲੇ ਸਾਥ ਮਿਲਾਇ ਲੇਤਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਨਮਸਕਾਰ ਰੂਪ ਸਾਧਨ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੁਤੀ-ਯੋ ਦੇਵੋ ਯੋ ਯੋ ਪਤ੍ ਯੋ ਵਿਸ਼੍ਵੰ ਭੁਵਨ ਮਾ ਵਿਵੇਸ਼ ॥ ਯ ਔਖਧਿਖੁ ਯੋ ਵਨਸਪਤਿਖੁ ਤਸਮੈ ਦੇਵਾਯ ਨਮੋ ਨਮਃ ਯੋਦੇਵਃ ॥ ੧੭ ॥ ਇਤਿ ਟੀਃ-ਜੋ ਦੇਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਗਨਿ ਆਦਿਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੰਚ ਤਤੋ ਮੈ ਸਤਾਰੂਪ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ਜੋ ਦੇਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਪਾਂਚੋ ਤਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਜ ਰੂਪ ਵਿਰਾਟ ਕੋ ਸਰੀਰ ਕੋ ਰਚ ਕੇ ਪੁਨਾ ਜੀਵ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਔਖਧੀਉ ਵਿਖੇ ਸਾਲਮਲਾਦਿ ਵਿਖੇ ਤਥਾ ਪਿਪਲ ਅੰਬ੍ਰਾਦਿ ਬਨਸਪਤਿ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਖੋਂ ਵਿਖੇ ਸਤਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵਿਸ਼੍ਟ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇਵ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਹਿਰਨਜ਼ ਗਰਭ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਦੇਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਾਈਂ ਹਮਾਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ॥ ਏਹਾਂ ਦੋ ਵਾਰ ਨਮਸਕਾਰ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਆਦਰ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ॥ ਯੇ ਵੇਦ ਕੀ ਰੀਤੀ ਹੈ ॥ ਦੇਵਤਾਭੀ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਯੇ ਜੋ ਨਮਸਕਾਰ ਰੂਪ ਸਾਧਨ ਹੈ ਸੋ ਯੋਗ ਆਦਿਕ ਸਾਧਨੋ ਕੇ ਤੁਲ ਬਲ ਕੋ ਰਖਤਾ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਵਿਘਨ ਕਾ ਨਾਸਕ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਸਰਬ ਸਾਧਨੋ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੋ ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ॥ ੧੭ ॥

ਇਤੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖਜ਼ਾਨੇ ਅਸ਼ਟਾਂਗ ਯੋਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਤਾਈਸਵਾਂ ੨੭ ਅਧਜ਼ਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੨੮ ਅਧਜਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ–ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਅਸ੍ਟਾਂਗ ਯੋਗ ਵੇਦ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਗੁਰੂ ਪਰੰਪਰਾ ਸੇ ਤੁਝ ਕੋ ਕਹ ਦੀਆ ਹੈ ਯੋਗ ਕਾ ਫਲ ਜੋ ਗਜਾਨ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਯੋਗ ਰੂਪ ਸਾਧਨ ਮੈ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਗਜਾਨ ਭੀ ਉਪਦੇਸ ਵੇਦ ਮੂਲਕ ਤੁਝ ਕੋ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਕਜਾ ਪੂਛਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ॥ ਸਿਖੋਵਾਚ–ਹੇ ਗੁਰੋ ਆਪਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਮੈਨੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਰ ਅਸਾਰ ਕੋ ਜਾਣਜਾ ਹੈ ॥ ਆਪਨੇ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਵਿਸਤਾਰ ਪੂਰਬਕ ਆਪਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਅਬ ਸੋਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਆਪ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਮੈ ਸੰਖੇਪ ਸੇ ਸੁਣਜਾ ਚਾਹਤਾ ਹੂੰ ॥ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ–ਜਖ਼ ਹੇ ਸਿਖ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਰੋ ॥ ਹਮ ਸੰਖੇਪ ਤੇ ਆਧੇ ਹੀ ਸ਼ਲੋਕ ਕਰਕੇ ਤੁਝ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਚਾਰੋ ਵੇਦੋਂ ਕਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਠਾਰਾ ਪੁਰਾਣ ਅਠਾਈ ਸਿਮ੍ਰਤੀਆਂ ਖਟ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ॥ ਸ਼ਃ–ਅਰਧ ਸ਼੍ਲੋਕੇਨ ਪ੍ਰਵਖਜਾਮਿ ਯਦੁਕ੍ਤੰ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋਟਿਭਿਃ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਜੰ ਜਗਨ ਮਿਥਜਾ ਜੀਵੋ ਬ੍ਰਹਮੈਵ ਕੇਵਲੰ ॥ ੧ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਕ੍ਰੋੜਾ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਰ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਆਧੇ ਹੀ ਸ਼ਲੋਕ ਮੈ ਤੁਝ ਕੋ ਸਮਝਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਜ ਹੈ ਜਗਤ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਯੇ ਜੀਵ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਇਤਨਾ ਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਰਿਆਂ ਵੇਦਾਂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਕਾ ਕ੍ਰੋੜਾ ਹੀ ਗ੍ਰੰਥਾ ਕਾ ਹੈ ॥ ਚਾਹੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਨ ਮੈ ਹੀ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਇ ਕਰ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਸਮਝ ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਲੇਵੈ ॥ ਅਥਵਾ ਸੌ ਬਰਖ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜਿਤਨੀ ਆਰਬਲਾ ਕਰਕੇ ਸੁਣਤਾ ਰਹੇ ਤਉ ਭੀ ਇਤਨੀ ਹੀ ਬਾਤ ਪੀਛੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰੇਗਾ ॥ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਸੁਣੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਖ਼ਰਖਾ ਹੋਵੈ ਤਾਂਭੀ ਢਕ ਕੇ ਤੀਨ ਹੀ ਪਤ੍ਰ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਬਾਰਾ ਬਰਖ ਕੀ ਅਨਾਬ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਹੋਵੈ ਤਾਂਭੀ ਪਲਾਸ ਕੇ ਤੀਨ ਹੀ ਪਤ੍ਰ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਏਕ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹਾਂ ਜਗਤ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਜੀਵ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਹੋਰ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਭਿੰਨ ਜਗਤ ਵਸਤੁ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਮੈ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੀ ਹੂੰ ਐਸੇ ਨਿਸਚਯ ਕਰ ਲੇਵੇ ॥ ਅਥਵਾ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਅਨੇਕ ੨ ਵਾਰ ਸੁਣ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰੇ ਤੌਂ ਭੀ ਇਤਨੀ ਹੀ ਬਾਤ ਨਿਸਚਯ ਕਰਨੀ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਨਿਸਚੇ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਨਿਸਚੇ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਯਥਾਰਥ ਗਜ਼ਾਨ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਨਿਸਚੇ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼ਟਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ਼੍ਰੁਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਵਿਤ ਬ੍ਰਹਮੈਵ ਭਵਤਿ ॥ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ॥ ਆਸਾ ਰਾਗ ਮੈ ੧ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ਕਾਫੀ ਮੈ ॥

ਜਿਨੀ ਆਤਮ ਚੀਨਿਆ ਪਰਮਾਤਮ ਸੋਈ ॥ ਏਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬ੍ਰਿਖ ਹੈ ਫਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੋਈ ॥ ਜਿਨੀ ਪਛਾਤਾ ਸਚ ਸੋ ਕਿਨੇਹਿਆ ॥ ਭੇਦ ਨ ਜਾਣਹੁ ਮੂਲ ਸਾਈ ਜੇਹਿਆ ॥

ਟੀਃ—ਜਿਨਾ ਸਤ ਪੁਰੁਖਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਅਨ੍ਵੈ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਕਰਕੇ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਣ ਲੀਆ ਹੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੋਈ ਜੀਵ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋਈ ਮੇਰਾ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋਈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ਜਿਨਾ ਪਛਾਤਾ ਸਚ ਇਤਿ ॥

ਜਿਨਾ ਪੁਰੁਖਾ ਨੇ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਜਾਨਿਆ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰੁਖ ਕਿਸ ਜੈਸੇ ਹੈ. ਯੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ ॥ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕੇ ਭੇਦ ਨ ਜਾਣਹੁ ਮੂਲ ਈਹਾਂ ਮੂਲ ਨਾਮ ਕਾਰਣ ਕਾ ਹੈ ॥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਥ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਅਭੇਦ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਪੁਰੁਖ ਆਪ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਸ਼ਕ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਿਖ ਹਮਨੇ ਸੰਪੂਰਣ ਯੋਗ ਕਲਾ ਸੰਪੂਰਣ ਗਜ਼ਾਨ ਕਲਾ ਕਾ ਤੁਝ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਕੇ ਉਪਰ ਔ ਸੇਖ ਉਪਦੇਸ ਕਹਬੇ ਕੋ ਨਹੀ ਰਹਾ ਜੋ ਕਰੈ ॥ ਕਵਿਰੁਵਾਚ—ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਯੋਗ ਵਿਦਜ਼ਾ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਉਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਕ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਮੈ ਕਜ਼ਾ ਉਸਤੁਤੀ ਕਰੋਂ ॥ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਸਰਵਸਤੀਆਂ ਅਨੇਕ ਆਇਕੇ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਪਾਰ ਪਾਵਣੇ ਕਾ ਯਤਨ ਕਰੈ ਤਉਭੀ ਆਪ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਪਾਰ ਨ ਪਾਇ ਸਕੈ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਹਜ਼ਾਰ ਮੁਖ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰਸਨਾ ਸੇ ਆਪਕੇ ਗੁਣਾ ਕੋ ਰਚਤਾ ਹੁਆ ਆਪ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਪਾਰ ਨਹੀ ਪਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਸਦਾ ਵੇਦੋਂ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਆਪ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਤਾ ਹੁਆ ਆਪ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਪਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਸ਼ਿਵਜੀ ਸਦਾ ਧਜ਼ਾਨ ਨਿਸ਼ੂ ਰਹਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਆਪ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਪਾਰ ਪਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਤੋ ਹਮ ਏਕ ਮੁਖ ਕਰਕੈ ਕੈਸੇ ਆਪ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਹੋਂ ॥ ਆਪਨੇ ਹੀ ਪ੍ਰਥਮ ਹੰਸਾਵਤਾਰ ਹੋਇਕੈ ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਸੰਨਕਾਦਿਕੋ ਕਾ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਕੀਆ ਥਾ ॥ ਆਪ ਨੇ ਨਰਸਿੰਘ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਹਿਰਨਜ਼ ਕਸਪੁ ਮਾਰਕੈ ਆਪਣੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੀ ਥੀ ॥ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਵੈਰਾਹ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਹਰਨਾਖਸ ਕੋ ਮਾਰ ਕੇ ਜਗਤੀ ਜੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਿਸ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕੀਆ ਥਾ ॥ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਕੋ ਛਲ ਕੇ ਰਸਾਤਲ ਕੇ ਪਠਾਇ ਕੇ ਇੰਦ੍ ਕੋ ਸੁਰਗ ਕਾ ਰਾਜ ਲੇ ਦੀਆ ਥਾ ਆਪਨੇ ਮਛ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਸੰਖਾਸੁਰ ਕੋ ਮਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੋ ਵੇਦ ਦਾਨ ਦੀਏ ਥੇ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਕਛਪ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਮੰਦ੍ਰਾਚਬ ਕੋ ਸਮੁਦ੍ ਮਥਨ ਕਾਲ ਮੈ ਪੀਠ ਪੈ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਥਾ ਆਪ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਕਾ ਅਵ-ਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਰਾਵਣ ਆਦਿ ਰਾਖਸ ਮੰਡਲ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਕੈ ਵਿਭੀਖਣਾਦਿ ਆਪਣੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕੀਆ ਥਾ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ੍ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ਕੰਸ ਕੇਸੀ ਆਦਿਕ ਦੈਤ ਮੰਡਲ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਗੋਪ ਗੋਪੀਆਂ ਪਾਂਡਵ ਇਨ ਸਭ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰਕੈ ਅਰਜਨ ਤੇ ਉਧਵ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੈ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦ੍ ਸੇ ਪਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੇ ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ੧੦ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਔਰੰਗ ਜ਼ੇਬਆਦਿਕ ਲਾਖੁ ਹੀ ਦੁਸ਼ਟੋਂ ਕੋ ਮਾਰ ਕੇ ਯਗਜ਼ੋਪਵੀਤ ਤਿਲਕ ਦੀ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੀ ਹੈ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਕੀ ਤੁਰਕ ਮਲੇਛੋ ਸੇ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੀ ਹੈ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਯੇ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਗਜ਼ਾਨ ਮੂਰਿਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਤੁਛ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਤਤ੍ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਪਾਰ ਕੇ ਕਨਾਰੇ ਪਹੁਚਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ਤਾਤੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਿਤਾ ਹੋ ਕਿਉ ਜੋ ਜਿਨੋ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਰੋਤੇ ਖਾਤਜਾਂ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਜਹਾਜ਼ ਪਰ ਚਢਾਇ ਕਰ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਸੇ ਪਾਰ ਲੰਘਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ਮਾਲਯਤਿ ਇਤਿ ਪਿਤਾ ਸਰਬ ਵਿਘਨੋ ਸੇ ਜੋ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੇ ਸੋਈ ਸਚਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਸਤ ਗੁਰੂ ਹੀ ਅਸਲ ਪਿਤਾ ਹੈ ਗੋ ਸੰਸਾਰੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ਵੇ ਤੋ ਉਲਟਾ ਵਿਘਨੋ ਕੇਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਫੈਂਕ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਸੰਸਾਰਕ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਸਿਖਜ਼ਾ ਦੇਕੇ ਵਿਵਾਹ ਆਦਿ ਕਰਾਇ ਕੇ ਐਸੇ ਜੋ ਲਖਾਨੇ ਮੈ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਜਹਾਸੇ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਨਿਕਸ ਸਕੇ। ਤਾਂਤੇ ਸੰਸਾਰੀ ਪਿਤਾ ਕਹਣ ਮਾਤ੍ ਪਿਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਵਿਚਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਕੇ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਸਾਰੀ ਪਿਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਤਰੁ ਪਿਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਪਿਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਵੋ ਮਿਤ੍ਰ ਮੁਖਾ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਹੈ। ਅਸਲ ਸਚੇ ਪਿਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਤੇ ਪਾਰ ਕੱਰੇ ਸੋ ਸਤ ਗੁਰੂ ਹੀ ਪਿਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਹੀ ਪਰਮਪਿਤਾ ਹੋ। ਐਸੇ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤੁਤੀ ਕਰਕੇ ਕਹਤ ਭਏ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮ ਕਜ਼ਾ ਭੇਟਾ ਆਪ ਕੀ ਕਰੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਦਲਾ ਕਿਓ ਜੋ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਵਿਖੇ ਐਸਾ ਪਦਾਰਥ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੇ ਉਪ-ਦੇਸ਼ ਕੇ ਤੁਲ ਹੋਵੇ। ਤਾਤ ਪਰਜ ਯੋਹ ਹੈ। ਪਦਾਰਥ ਯਾਵਤ ਹੈ ਸੋ ਮਾਯਾ ਰਚਿਤ ਹੈ ਸਾ ਮਾਯਾ ਮਿਥਜ਼ਾ ਅਨਿਰਵਚਨੀਯ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕਾਰਣ ਰੂਪਾ ਮਾਯਾ ਅਨਿਰਵਚਨੀਯ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਤਿਸ ਮਾਯਾ ਕਾ ਕਾਰਯ ਪਦਾਰਥ ਭੀ ਅਨਿਰਵਚਨੀਯ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਸੋ ਸਤ ਬ੍ਰਹਮਜ਼ਾਨ ਕਾ ਬਦਲਾ ਮਿਥਜ਼ਾ ਪਦਾਰਥ ਕੈਸੇ ਭੇਟਾ ਕਰੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਗੁਰੋ ਆ ਦੇਹ ਪਾਤ ਪਰਯੰਤ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਦਾਸ ਤ੍ਰ ਭਾਵ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮੈ ਸਾ ਅਸ਼ਟਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੀ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਰ ਲੰਬੇ ਪੜਕੇ ਸਾ ਅਸ਼ਟਾਂਗ ਡੰਡਉਤ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਜਬ ਚਲਨੇ ਲਗੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਚਲਤਜ਼ਾਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪਰਮ ਸਰਧਾਲੂ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਜੋ ਹਮਨੇ ਤੁਮਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ। ਸੋ ਪਰਮ ਗੁਹਜ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਾਤ੍ਰ ਸੇ ਕਿਸੇ ਕੋ ਨਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਦਲਾ ਕੋਈ ਪੁਰੁਖ ਤੁਮ ਕੋ ਆ ਸਪਤ ਸਮੁਦ੍ਰਾਂਤ ਆ ਲੋਕਾ ਕੋਲ ਪਰਬਤ ਪਰਯੰਤ ਰਾਜ ਦੇਵੇ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਔ ਸਰਧਾ ਤੇ ਹੀਨ ਹੋਵੇ। ਤੌ ਉਸ ਕੋ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀ ਕਰਣਾ। ਅਪਣਾ ਸਿਖ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਭੀ ਨਹੀਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਣਾ ਔ ਆਪਨਾ ਪੁਤ੍ਰ ਨ ਹੋਵੇ ਤੌ ਭੀ ਨਹੀਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਣਾ। ਸਿਖ ਭੀ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀ ਹੋਵੇ ਸ੍ਰਧਾ ਸੇ ਹੀਨ ਹੋਵੇ ਤੌ ਭੀ ਨਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਣਾ। ਸਿਖ ਭੀ ਹੋਵੇ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀ ਹੋਵੇ। ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰੇ ਵਿਰਕਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੌਭੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਣਾ। ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਰਾਜ ਕੀ ਲਖਮੀ ਭੀ ਨਾ ਜਾਣਨੀ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਇੰਦ੍ਰਕੀ ਪਦਵੀ ਭੀ ਦੇਵੇ ਅਥਵਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕਾ ਰਾਜ ਦੇਵੇ ਸਰਧਾ ਸੇ ਹੀਨ ਹੋਵੇ ਤੋ ਤਿਸ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਬਚਾਇ ਰਖਣੀ ਤਿਸ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਔ ਸਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਰਖਣੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣ ਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਆਗਜ਼ਾ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰ ਕੇ ਪੁਨਾ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਆਗਜ਼ਾ ਲੇਕੇ ਬਨ ਮੈ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਵਣੇ ਲੀਏ ॥ ਇਤਿਸ੍ਰੀ ॥ ੧੮ ॥

ਗੁਰੂ ਉਸਤਤਿ ਵਰਨਨੰ ॥ ਅਥ ਸਮਾਧੀ ਲਗਾਨ ਪ੍ਰਕਾਰਃ ੫

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਨਾ ਬਨ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਕੋਈ ਕੰਦਰਾ ਕੋ ਖੋਜਤੇ ਭਏ ਕੈਸਾ ਵੋ ਬਨ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਿਖੋ ਕੀ ਬਡੀ ਨਿਵੜੀ ਛਾਯਾ ਹੈ ਕੈਸੀ ਛਾਯਾ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸ ਮੈ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਦਰਸਨ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਫਲ ਪੁਸਪੋ ਕੇ ਭਾਰ ਸੇ ਜਿਨਾ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀਆਂ ਸਾਖਾ ਧਰਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਝੁਕ ਕੇ ਲਗ ਰਹੀ ਹੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਫਲ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਸੇ ਲਾਗ ਰਹੇ ਹੈ ਅਨਾਰ ਆੜੂ ਬਟੰਕ ਫਲ ਗਿਲਾਸ ਫਲ ਪੁੰਗੀ ਫਲ ਆਦਿਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਲ ਲਾਗ ਰਹੇ ਹੈ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਸੁੰਦਰ ਲਤਾ ਚੜਰਹੀਆਂ ਹੈ ਕੈਸੀ ਵੋ ਲਤਾ ਹੈ ਸੁੰਦਰਪੁਸਪੋ ਕੇ ਗੁਛੇ ਜਿਨ ਕੇ ਸਾਥ ਲਾਗ ਰਹੈ ਹੈ ਫਲੋਂ ਕੇ ਗੁਛੇ ਜਿਨ ਸੇ ਲਟਕ ਰਹੇ ਹੈ॥ ਤਿਸ ਸੁੰਦਰ ਪਰਬਤ ਵਿਖੇ ਏਕ ਗੁਫਾ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਕੈਸੇ ਕੈਸੇ ਵੋ ਪਰਬਤ ਹੈ ਕੇ ਬਡੇ ਊਚੇ ਜਿਨ ਕੇ ਸ਼ਿਖਰ ਹੈ ਨੀਲ ਮਣੀਂ ਪਦਮ ਰਾਗ-ਮਣੀਆ ਸੇ ਖਚਤ ਬਡੇ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ਜਿਨ ਕੇ ਸਿਖਰ ਹੈ ਕੈਸੀ ਵੋ ਗੁਫਾ ਹੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆ ਮਣੀਆਂ ਸੇ ਜਟਤ ਜਿਸ ਕਾ ਮੁਖ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਵੋਢਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭੂਖਣੋ ਸੇ ਭੂਖਤ ਹੋਵੇ ਕੈਸੇ ਵੋ ਪਰਬਤ ਸੁੰਦਰ ਜਲ ਕੇ ਝਰਨੇ ਜਿਸ ਸੇ ਝਰ ਰਹੇ ਹੈ ਕੈਸੇ ਵੋ ਸੁੰਦਰ ਜਲ ਹੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜਲਵਤ ਸ੍ਵਛ ਨਿਰਮਲ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ । ਤਿਸ ਗੁਫਾ ਕੇ ਸਪੀਪ ਵਰਤੀ ਸੁੰਦਰ ਬਾਵਲੀਆਂ ਤੜਾਗ ਜਲਕਰ ਪੂਰਨ ਸੋਭ ਰਹੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨ ਸੇ ਪੂਰਣ ਕਾਮ ਹੋਇ ਕਰ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਕੈਸਾ ਵੋ ਜਲ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਜੈਸੇ ਵਾਸਨਾ ਸੇ ਰਹਤ ਜਗਿਜਾਸੀ ਕਾ ਹਿਰਦਾ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤਾਹੈ ਤਿਸ ਗੁਫਾ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਯੇ ਸਮਾਧੀ ਲਗਾਵਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਸੁੰਦਰ ਏਕਾਂਤ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਾਯਾ ਤੇ ਰਹਤ ਏਕਾਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਗੁਫਾ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਸੁੰਦਰ ਕੋਮਲ ਪਰਣੋ ਪਰ ਕੁਸ਼ਾ ਕਾ ਆਸਣ ਵਿਛਾਏ ਕਰ ਊਪਰ ਏਕਾਕੀ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸਨਕਾਦਿਕ ਏਕਾਂਤ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਕੀ ਗੁਛੇ ਮੈ ਸੋਭਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਹਾਂ ਗੁਫਾ ਮੈ ਬੈਠ ਕੋ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਸੋਤਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਵਕਤਾ ਹੋਇ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਪੂਰਬ ਕਾਲ ਮੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗ ਦੋ ਵਾਚ ॥ ਮਨ ਰੂਪੀ ਮ੍ਰਿਗ ਜੋ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੋ ਧਾਵਤਾ ਥਾ ਤਿਸ ਮਨ ਕੋ ਵਾਸਨਾ ਸੇ ਰੋਕ ਕੇ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਸਮਾਧੀ ਅਰਥ ਵਖਮਾਣ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵਖਮਾਣ ਨਾਮ ਉਤ੍ਰਕਾਲ ਕਾ ਮੈ ਕਹਣੇ ਕਾ ਹੈ ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨ ਸੰਸਾਰਾਤਮਿਕ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪੋ ਸੇ ਤੇਰਾ ਕਜਾ ਅਰਥ ਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੰਸਾਰਾਤ-ਮਿਕ ਬ੍ਰਿਤੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਆ ਕੈਸਾ ਸੁੰਦਰ ਏਕਾਂਤ ਅਸ਼ਥਾਨ ਹੈ ਈਹਾਂ ਮੁਝ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੁੰਦਰ ਜਾਯਾ ਚਾਹੀਤੀ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਬਾਗੀਚਜੋਂ ਮੈ ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਊਚੇ ਹੋਵੇ ਸਮੀਪ
ਸੋਭਨੀਕ ਤੜਾਗ ਹੋਵੇ ਉਪਰ ਮੰਦਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪੁਸਪੋ ਕੀ ਸੇਹਜਾ
ਬਿਛਾਈ ਹੋਵੇ ਦਾਸੀਆਂ ਦਾਸ ਯੇਸਭ ਆਗਜ਼ਾਕਾਰੀ ਹੋਵੈ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀ ਮੇਰੇ ਸੁੰਦਰ ਹੋਵੇਂ
ਆਗਜ਼ਾਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ਜਿਤਨੇ ਭੋਗ ਹੈ ਸਭ ਮੇਰੇ ਵਿਦਮਾਨ ਹੋਵੈ ਧਨ ਕਰ ਕੇ ਮੇਰੇ
ਖਜਾਨੇ ਪੁਰਣ ਹੋਵੈ ਸਰਬ ਲੋਕ ਮੇਰੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮੈ ਚਲੇ ਸਭ ਕੋਈ ਮੇਰਾ ਯਸ ਕਰੇ
ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਸੰਕਲਪੋ ਕਾ ਨਾਮ ਸੰਸਾਰਿਕ ਬ੍ਰਿਤੀਆਂ ਹੈ ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨ ਯੇ ਸੰਕਲਪ
ਆਤਮਿਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਤੁਝ ਕੋ ਦੁਖਦਾਈ ਹੋਵੇ ਗੀ ਜੋ ਕ੍ਰਿਯਾ ਅੰਤ ਮੈ ਸਰਬ ਥਾ ਦੁਖਦਾਈ
ਹੋਵੇ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਕੌਨ ਬੁਧੀਮਾਨ ਤਿਸ ਦੁਖਦਾਈ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ
ਦੁਖਦਾਈ ਕ੍ਰਿਆ ਮੈ ਮੂਰਖ ਪਸ਼ੂ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤਾ ਭਲਾ ਸਬੁਧ
ਪੁਰਖ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਮਨ ਤੂੰ ਹੀ ਮਹਾ ਮੂਰਖ ਹੈ ਪਸ਼ੂਆਂ ਸੇ
ਭੀ ਮੂਢ ਹੈ ਜੋ ਸੁਖਪਤੀਵਤ ਅਭਾਵ ਰੂਪ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤਾ
ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੌਨ ਸੇ ਪੁਰਖ ਸਮ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਏਕ ਪਰਮ ਰਸਾਯਨ ਰੂਪ ਤਿਸ ਕੋ ਛੋਡ
ਕੇ ਵਿਖਯ ਭੋਗਾਂ ਕੀ ਓਰ ਧਾਵਤੇ ਹੈ ਤੇ ਜੀਵ ਮਹਾ ਮੂਢ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਬਨ ਕੋ
ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਜੌਨ ਸੇ ਵਿਖਫਲੋ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਫਲੋ ਕੋ ਸਪਰਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਵਿਖ
ਚਢ ਜਾਵੇ ਹੈ ਕੰਟਕੋ ਸੇ ਵਜ਼ਾਪਤ ਪੁਰਣ ਕਰੰਜੂਏ ਕਾ ਬਨ ਹੈ ਤਿਸ ਬਨ ਮੈ ਰਹਣੇ
ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੜਾ ਹੈ ਸੁਖ ਰੂਪ ਜਾਣ ਕੇ ਤਿਨ ਵਿਖਫਲੋਂ ਕੇ ਖਾਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ
ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਦੁਖ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੂ ਹੀ ਤਿਸ ਬਨ ਮੈ ਰਹਣੇ ਕਾ ਫਲ ਹੈ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੇ
ਮਨ ਜੇ ਤੂੰ ਕਦਾਚਿਤ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਮਹੀਤਲ ਜੌ ਸੇਸ ਨਾਗ
ਕੇ ਲੋਕ ਮੈ ਬਡੇ ਜਤਨ ਕਰਕੇ ਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਸਰਬ ਸੁਖੋ ਕੀ ਅਵਧੀ ਭੂਤ ਜੋ
ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਭੀ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤੌਭੀ ਉਪਸਮ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੋਤੁ
ਸੇ ਬਿਨਾ ਤੂੰ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਨ ਹੋਵੇ ਗਾ ਹੇ ਚਿਤ ਯੇ ਤੌ ਤੂੰ ਨਿਸਚੈ
ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਜੋ ਸੇਸਨਾਗ ਕੇ ਲੋਕ ਸੇ ਆਦਿ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਔਰ ਅਵਾਂਤ੍ਰ
ਜਿਤਨੇ ਲੋਕ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਲੋਕ ਆਸਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਤਥਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੇ
ਕਲੋਲੋਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈ ਜਿਨ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਣ ਕੇ ਤੂੰ
ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤੌ ਕੇਵਲ ਸਰਬ ਦੁਖੋ ਕੇ ਦੇਣੇ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਤਬ ਚਿਤ ਬੋਲਜਾ ਕੇ
ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਲੋਕੋ ਮੈ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਦੁਖ ਹੀ ਹੈ ਤੌ ਪੁਨਾ ਅਲੰ
ਮੁਝ ਕੋ ਸੁਖ ਕਹਾਂ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਤਬ ਵਚਨ ਹੁਆ ਅਰੇ ਹੇ ਚਿਤ ਤੂੰ ਸੁਖ ਸੇ ਨਿਰਾਸ
ਮਤਿ ਹੋਇ। ਹਮ ਤੁਝਕੋ ਅਸਥਾਨ ਸੁਖ ਕਾ ਬਤਾਵਤੇ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਤੂੰ ਜਾਇਕੇ ਪੁਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੁਖ ਕੌ ਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੂੰ ਇਨ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਇਛਾ ਤਜਾਗ ਕੇ ਜੋ ਪਰਮ ਸੁਖ ਰੂਪ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ। ਜਿਸ ਸੁਖ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਭੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਯੇ ਜੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਿਚਿਤ੍ਰ ਸੰਕਲਪ ਤੇਰੇ ਕੋ ਉਗ੍ਰ ਦੁਖ ਦੇਣੇ ਵਾਲੇ ਹੋਇ ਜਾਵੈਗੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਵੈਗੇ। ਤੂੰ ਉਪਸਮ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੇ ਬਿਨਾ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦ ਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ। ਅਰੇ ਹੇ ਚਿਤ ਅਬ ਤੂੰ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਕਰੰਜੂਏ ਕੇ ਬਨ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਜੋ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਜਿਸ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਸੁੰਦਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰਮ ਕਲਜ੍ਞਾਨ ਰੂਪ ਏਕਾਂਤ ਤਿਸ ਕੋ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁ। ਕੈਸਾ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਕਰੰਜੂਏ ਕਾ ਬਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਚੌਰ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪੀ ਫਾਸੀਆਂ ਲੀਏ ਬੈਠੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬਜ਼ਾਧ ਮ੍ਰਿਗੋ ਕੋ ਫਸਾਇਕੇ ਦੁਖ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀਓਂ ਕੋ ਅਪਣੇ ਵਸ ਮੈ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਜਨਮਾਂਤਰ ਰੂਪ ਕਲੇਸ਼ੋ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਕਾ ਤਜਾਗ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਹੇ ਚਿਤ ਯੇ ਜੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵਿਚਿਤ੍ਰ ਭਾਵ ਅਭਾਵ ਰੂਪੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਸੋ ਤੁਝਕੋ ਦੁਖੋ ਕਾ ਹੀ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਰਪ ਕਾ ਡਸਣਾ ਵਿਖ ਕਾ ਭਖਣ ਕਬੀ ਭੀ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਭੀ ਜੀਵੋ ਕੋ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਕਬੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀਆਂ। ਤਬ ਮਨ ਬੋਲਜਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਤੋ ਸਬਦਾਦਿਕ ਬ੍ਰਿਤੀਆਂ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਕਲਪਨਾ ਕਰਤਾ ਹਾਂ। ਬਿਨਾ ਸਬਦਾਦਿਕੋ ਸੇ ਨਹੀ ਕਰਤਾਹੂੰ। ਭਖ ਬਚਨ ਹੂਆ। ਹੇ ਮੂਰਖ ਚਿਤ ਜੈਸੇ ਮੰਡੂਕੀ ਡੰਡੂ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਰਖਾ ਰਿਤੂ ਕੇ ਆਗਮ ਸਮੇਂ ਮੈ ਬਜਰਥ ਸਬਦ ਕਰਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਭੀ ਸਬਦਆਦਿ ਬ੍ਰਿਤੀ ਆਂ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਸਬਦਾਂਦਿਕ ਬ੍ਰਿਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਹਤ ਹੂਆ ਹੂਆ ਬਜਰਥ ਹੀ ਪੜਾ ਭ੍ਰਮਤਾ ਹੈ ਮੰਡੂ ਕੀ ਕੀਨਿਆਈ। ਹੇ ਮਨ ਮੰਡੂਕੀਵਤ ਤੂੰ ਕਿਉਂਵਾਰੰਵਾਰ ਅਤਿ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਯਰਥ ਪੜਾ ਭ੍ਰਮਤਾ ਹੈ ਹੇ ਮਨ ਕਹੁ ਅਨਾਦਿ ਕਾਲ ਕੇ ਭ੍ਰਮਤੇ ਹੂਏ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੈਨੇ ਸਰਬ ਦੁਖੋ ਕਾ ਨਿਵਾਰਕ ਕੌਨ ਪਦਾਰਥ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਤੂੰ ਭਟਕਣ ਕਾ ਤਜਾਗ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਤਬ ਮਨ ਨੇ ਕਹਾ ਭਗਵਨ ਸਬਦਾਦੀ ਵਿਖੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਆਦਿ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਹੀ ਮੈ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਅਥਵਾ ਸੁਖ ਰੂਪ ਜਾਨ ਕੇ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਤਾ ਰਹਾਂ ਹੂੰ॥

ਉਤ੍ਰ–ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨਜਿਨ ਕੋ ਅੰਧ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਕਾ ਧਨ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਭ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਾਦਿ ਪਦਾਰਥ ਤੋ ਉਲਟਾ ਤੁਝ ਕੋ ਦੁਖਕਾ ਸਾਧਨਹੈਸੁਖਨਹੀ ਉਲਟਾ ਦੁਖ ਰੂਪਹੈ ਤਾਂਤੇ ਅਬ ਤੂੰ ਇਨ ਕਾਤਜਾਗਕਰ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਨੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਫੇਰ ਮੈ ਕਜ਼ਾ ਕਰਾਂ ਮੁਝ ਕੋ ਸੁਖ ਕੈਸੇ ਹੋਵੈ ॥ ਗੁਰੂ ਵਾਕ ॥ ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨ ਜਿਸ ਸਮ ਸੇ ਤੈਨੂ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਹੈ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਤੂੰ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਸਮ ਵਿਖੇ ਤੂੰ ਘਰ ਕਿਉ ਨਹੀ ਬਾਂਧਤਾ ਅਤਥਾਤ ਅਸ਼ੂ ਪਹਰ ਸਮ ਪਦ ਵਿਖੇ ਹੀ ਇਸਥਿਤ ਰਹੁ ॥ ਮਨੋਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਤੋ ਰਾਗ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ॥ ਕਿੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੁਣਤਾ ਹੂੰ ॥ ਗੁਰੂਵਾਕ—ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨ ਕਰਣੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਤੂੰ ਬਜ਼ਰਥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕ ਸ਼੍ਰੰਗਾਰ ਮਿਸ਼੍ਰਤ ਸਬਦੋਂ ਕੋ ਸੁਣ ਕੋ ਬਡ਼ਾ ਅਸਥੂਲ ਭਯਾ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਚਿਤ ਸਬ਼ਦਾਨੁਸਾਰੀ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਮ੍ਰਿਗ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਕਾ ਬਚਾ ਰਾਗ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਨਾਸ਼ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਭੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਬਜ਼ਰਥ ਹੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਹਿਗਾ ॥

ਮਨੋਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ ਜੋ ਸਬਦ ਸੇ ਰਾਗ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮ੍ਰਿਗਵਤ ਨਾਸ ਹੋਜੀਤਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਆਪਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਮੈਨੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਸਬਦ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਕੀਆ ॥ ਪਰੰਤੁ ਤੁਚਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਮੈ ਅਬ ਸਪਰਸ ਕੇ ਸੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰੋਗਾ ਇਸ ਮੈ ਤੋ ਕੋਈ ਦੋਸ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂ ਵਾਕ—ਅਰੇ ਮੂਰਾਧ ਮਨ ਤੁਚਾ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਕੇ ਗਜੀ ਲੁਬਧ ਗਜੇਂਦ੍ਰਵਤ ਮਤ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ॥ ਜੈਸੇ ਗਾੜ੍ਹਾ ਖੋਦ ਕੇ ਹਸਤੀ ਪਕੜਨੇ ਵਾਲੇ ਤ੍ਰਿਣ ਘਾਸ ਸੇ ਗਾੜੇ ਕੋ ਆਛਾਦਨ ਕਰਕੇ ਉਪਰ ਕਾਗਦ ਕੀ ਹਸਤਨੀ ਬਨਾ ਖੜੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮੂਰਖ ਹਸਤੀ ਸਾਚੀ ਹਸਤਿਨੀ ਜਾਨ ਕੇ ਕਾਮ ਵਸ ਹੁਆ ੨ ਹਸਤਿਨੀ ਕੇ ਭੁਲਾਵੇ ਕਾਗਦ ਕੀ ਹਸਤਿਨੀ ਉਪਰ ਆਵਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਗਾੜੇ ਮੈ ਜਾਇ ਪੜਤਾ ਹੈ ॥ ਕਈ ਦਿਨੋ ਪਰ ਜੰਤ ਦੁਖ ਭੋਗਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਆਯੁ ਪਰਯੰਤ ਮਹਾਵਤ ਕਾ ਅੰਕੁਸ ਸਿਰ ਪਰ ਸਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਭੀ ਸਪਰਸ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ਸੋ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਨਾਸ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਰੂਪੀ ਤ੍ਰਿਣੋ ਸੇ ਆਛਾਦਨ ਹੁਆ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰੂਪੀ ਗਰਤ ਤਿਸ ਵਿਖੇ ਗਿਰਿਆ ਕਰੋੜਾ ਹੀ ਜਨਮੋ ਪਰਯੰਤ ਦੁਖ ਪਾਵਤਾ ਰਹੇਗਾ ॥ ਧੀਆਂ ਪੁਤ੍ਰ ਰੂਪੀ ਕੀੜੇ ਬਿਛੂ ਕਾਟ ਕਾਟ ਖਾਤੇ ਰਹੈਗੇ ॥ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੇ ਮਨ ਤੇਰਾ ਤ੍ਰੁਚਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਣਾ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਦੁਖ ਕੇ ਹੀ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ॥

ਮਨੋਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਸਪਰਸ ਕੋ ਦੁਖ ਰੂਪ ਜਾਨ ਕੇ ਮੈਨੇ ਸਪਰਸ ਕਾ ਭੀ ਤਜ਼ਾਗ ਕੀਆ ॥ ਪਰੰਤੂ ਰਸ ਮੈ ਤੋ ਕੁਛ ਔਗੁਣ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਅਬ ਮੈ ਰਸਨਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਰਸ ਕੋ ਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੋਗਾ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਥੁਰੂਵਾਕ--ਅਰੇ ਹੇ ਅੰਧੇ ਮਨ ਅੰਧ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਰਸਨਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਰਸ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਰਸ ਕੋ ਮਤ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ ॥ ਮਛਲੀਵਤ ਮਤ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ॥ ਜੈਸੇ ਮਛਲੀ ਰਸਨਾ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਵਸ ਹੂਈ ੨ ਕੁੰਡੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲੇ ਹੂਏ ਮਾਂਸ ਕੋ ਮੂਰਖ ਮਤਸ ਮਾਂਸ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰ ਭਖਣ ਕਰ ਲੇਤੀ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਂ ਕਲੇਸ਼ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕੁੰਡੀ ਮਛੀ ਕੇ ਕੰਠ ਮੈ ਫਸ ਜਾਤੀ ਹੈ॥ ਅਬ ਨਾ ਵੋ ਕੁੰਡੀ ਮਛੀ ਕੇ ਕੰਠ ਸੇ ਨਿਕਸਤੀ ਹੈ ਨਾਹੀ ਮਛੀ ਛੁਟਤੀ ਹੈ ਨਾ ਮਰਤੀ ਹੈ ॥ ਅੰਤ ਕੋ ਮਹਾਂ ਦੁਖ ਪਾਵਤੀ ਹੂਈ ਵਿਚਾਰੀ ਮਛੀ ਝੀਵਰ ਕੀ ਡੋਰ ਸੇ ਖੈਚੀ ਹੂਈ ਬਾਹਰ ਜਲ ਸੇ ਤਪਤ ਰੇਤੀ ਮੈ ਆਇ ਪੜਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਤੜਫ ੨ ਕੇ ਬਿਚਾਰੀ ਕੇ ਪਰਮ ਦੁਖ ਪਾਇ ਕੇ ਮਛੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਸ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਰਸ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਰਸਨਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਤੂੰ ਰਸ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਮਛੀਵਤ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਮਨੋਵਾਚ--ਪੁਨਾ ਮਨ ਬੋਲਜਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈਨੇ ਰਸ ਕਾ ਭੀ ਤਜਾਗ ਕੀਆ ਅਬ ਆਪ ਨੇ ਬਡਾ ਉਪਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਰਸ ਵਿਖੇ ਭੀ ਨਾਸ ਕਾ ਕਾਰਣ ਦਿਖਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ਅਬ ਮੈ ਰਸ ਕੇ ਭੋਗ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ॥ ਪਰੰਤੂ ਰੂਪ ਮੈ ਤਾ ਕੋਈ ਦੋਸ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਅਬ ਮੈ ਨੇਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਰੂਪਕੋ ਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੋਂਗਾ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਕ--ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨ ਪੂਰਬ ਵਿਖਜੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਮੈਭੀ ਬਡੇ ਅਬ ਸੋ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਦੋਸ਼ ਤੁਝ ਕੋ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈ ਹੇ ਮਨ ਜਬਹੂੰ ਨੇਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਆਸ੍ਰਯ ਕਰਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਤੂੰ ਪਤੰਗ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਂ ਗਾ ਜੈਸੇ ਪਤੰਗ ਦੀਪਕ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਸੁੰਦ੍ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਣ ਕੇ ਦੀਪਕ ਕੋ ਸਪਰਸ ਕਰਣੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਪਰਸ ਕਰਣ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਹੀ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਤੈਸੇ ਤੂੰਭੀ ਰੂਪ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ॥

ਮਨੋ ਵਾਚ--ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਬ ਮੈ ਰੂਪ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਕਾਹੇਤੇ ਸਰਬ ਲੋਕ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਹਸੇ ਹੂਏ ਰਸਾਤਲ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਰੂਪ ਕੋ ਭੀ ਦੋਸ ਮਿਸ੍ਰਤ ਜਾਣ ਕੇ ਮੈਨੇ ਤਜਾਗਜ ਪਰੰਤੂ ਅਬ ਮੈਨੇ ਜਾਣਜਾ ਹੈ ਗੰਧ ਵਿਖਾ ਨਿਰਦੋਖ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਅਬ ਮੈ ਘ੍ਰਾਣ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਆਸ੍ਰਜ ਕਰਕੇ ਸੁਗੰਧੀ ਕੋ ਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੋ ਗਾ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ--ਹੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਨ ਜੈਸੇ ਰੂਪ ਕੋ ਦੋਸ ਵਿਸ੍ਰੁ ਜਾਣ ਕੇ ਤਜਾਗਜਾ ਹਈ ਤੈਸੇ ਸੁਗੰਧੀ ਕੋ ਦੁਖ ਰੂਪ ਜਾਣ ਕੇ ਤਜਾਗ ਦੇ ਸੁਗੰਧੀ ਮੈ ਕਜਾ ਦੋਸ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣ ਜੈਸੇ ਭ੍ਰਮਰ ਸੁਗੰਧੀ ਕੋ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਣੇ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਮਲ ਫੂਲ ਪਰ ਜਾਇ ਬੈਠਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸੁਗੰਧੀ ਕੋ ਲੇਤਾ ਹੂਆਂ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਸੂਰਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਗਵਾਨ ਜਿਉ ੨ ਅਸਤਾਚਲ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਉ ੨ ਕਮਲ ਕਾ ਮੁਖ ਸੁਕਚਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਭਉਰਾ ਤਿਉ ਤਿਉ ਮਨ ਮੈ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕਮਲ ਕਾ ਮੁਖ ਸੁਕਚਤਾ ਤੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਬ ਕਾ ਘੁਟ ਰਸ ਕਾ ਲੈਕੇਚਲਤੇ ਹੈ ਅਬ ਕਾ ਘੁਟ ਲੇ ਲੇਵੈ ਜਬ ਕਮਲ ਕਾ ਮੁਖ ਬੰਧ ਹੋਣੇ ਲਗੈ ਗਾ ਤਬ ਝਟਤੀ ਹੀ ਉਡ ਚਲੈ ਗੇ ਅਬੀ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਸ ਕੇ ਲੋਭ ਮੈ ਲਗੇ ਹੁਏ ਭ੍ਰਮਰ ਕੋ ਦਿਨ ਅਸਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਮਲ ਕਾ ਮੁਖ ਮੁੰਦ ਜਾਤਾ ਹੈ ਭ੍ਰਮਰ ਵਿਚਾਰਾ ਕਮਲ ਵਿਖੇ ਫਸਾ ਹੁਆਂ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਚਿਤ ਵਿਖੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਿਆ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤਾ ਹੈ॥

ਸਃ ਰਾਤ੍ਰਿ ਰਾ ਮਿਖਜ਼ਤਿ ਭਵਿਖਜ਼ਤਿ ਸੁ ਪ੍ਰਭਾਤੰ ਭਾਸ੍ਵਾਨੁ ਦਿਖਜ਼ਤਿ ਹਸਿਖਜ਼ਤਿ ਪੰਕਜਸ੍ਰੀ ਇਤੀ ਚਿੰਤਯਤੇ ਕੰਜਰਾਤੇ ਦ੍ਵਿਰੇਫੇ ਹਾ ਹੰਤ ਹੰਤ ਰਾਜ ਉਨ ਮਮਜ ।। ੧

ਟੀਃ ਭ੍ਰਮਰ ਕਹਤਾ ਹੈ ਆਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਜਬ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਗੀ ਤਬ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਭਾਤ ਹੋ ਆਵੇ ਗੀ ਫੇਰ ਸੂਰਜ ਭਗਵਾਨ ਚੜ ਗਾ ਤਬ ਕਮਲ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਹਸੇ ਗੀ ਕਮਲ ਖਿੜ ਆਵੇ ਗੇ ਫੇਰ ਹਮ ਕਮਲ ਕੇ ਬੀਚ ਸੇ ਉਡ ਕੇ ਔਰ ਕਮਲ ਪਰ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਭ੍ਰਮਰ ਕੇ ਉਹਾ ਏਕ ਮਸਤ ਹਸਤੀ ਆਇ ਨਿਕਸਜ਼ਾ । ਉਸ ਗਜ ਨੇ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਕਮਲ ਜੜੋ ਸੇ ਉਖਾੜਕੇ ਖਾਇ ਲੀਏ । ਉਸ ਭਉਰ ਵਾਲੇ ਕਮਲ ਕੋ ਭੀ ਉਖਾੜ ਕੇ ਭਖਣ ਕਰ ਲੀਆ । ਭ੍ਰਮਰ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਮਨ ਮੈ ਹੀ ਰਹ ਗਈ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨ ਘ੍ਰਾਣ ਇੰਤੀ ਸਾਥ ਮਿਲੇਗਾ ਸੁਗੰਧੀ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰ ਤਖ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਭ੍ਰਮਰ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਨਸ਼ੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ । ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਚਿਤ ਸ਼ਰੀਰ ਰੂਪੀ ਅੰਭੋਜ ਵਿਖੇ ਸੁਗੰਧੀ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਭਉਰੇ ਵਤ ਮਤ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥ ਅਬ ਏਹ ਅਪਣੇ ਚਿਤਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪ-ਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈ । ਜੋ ਦੇਖ ਏਕ ਏਕ ਦੋਖ ਵਾਲੇ ਏਕ ਏਕ ਜਾਤੀ ਵਾਲੇ ਅਣਗਤ ਹੀ ਜੀਵ ਪੜੇ ਨਸ਼ੂ ਹੋਤੇ ਹੈ । ਜਿਸ ਜੀਵ ਵਿਖੇ ਪਾਂਚੋ ਵਿਸ਼ੇ ਹੋਵੈ ਵੋ ਜੀਵ ਕਿਉ ਨ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ । ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ॥

ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਭ੍ਰਿੰਗ ਪਤੰਗ ਕੁੰਚਰ ਏਕ ਦੋਖ ਵਿਨਾਸ । ਪੰਚ ਦੋਖ ਅਸਾਧ ਜਾਮਹਿ ਤਾਂਕੀ ਕੇਤਕ ਆਸ ॥ ਤਥਾਚ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੰ ॥ ਕੁਰੰਗਾਲਿ ਪਤੰਗੇ ਭਮੀਨਾਸਤ੍ਵੈ ਕੈ ਕਮੋਹਿਤਃ ਸਰਬੈ ਯੁਕ੍ਵੈ ਤੰਨਥੈਸੁ ਬਜ਼ਾਪਤ ਸਜ਼ਾਗਜ਼ਕੁਤਃ ਸੁਖੰ ॥ ੧ ॥

ਹੇ ਚਿਤ ਦੇਖ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਭ੍ਰਿੰਗ ਪਤੰਗ ਤੇ ਹਸਤੀ ਯੇ ਪਾਂਚ ਜਾਤੀ ਕੇ ਜੀਵ ਅਸੰਖਜਾਤ ਹੀ ਏਕ ਏਕ ਵਿਖੇ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੁਏ ਹੁਏ ਨਾਸ ਪੜੇ ਹੋਤੇ ਹੈ । ਤੈ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਨਿਰੰਤਰ ਹੀ । ਅਬ ਏਹੁ ਪੰਚੇ ਅਜੀਤ ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮੈ ਹੋਵੈ ਭਲਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਹੁ ਤਾ ਸਹੀ ਉਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੇ ਜੀਵਣੀ ਕੀ ਕਿਤਨੀਕ ਆਸ਼ਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸੰਨਪਾਤ ਵਾਲੇ ਕੀ ਥੋੜੀ ਹੀ ਜੀਵਣੇ ਕੀ ਆਸ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਨੇ ਤਿਸ ਕੀ ਭੀ ਜਾਣੇ ਹੇ ਮਨ ਯੇ ਜੀਵ ਆਪਣੇ ਸੇ ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਜਾਲ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾਂ ਆਪ ਹੀ ਉਸ ਕੇ ਬੀਚ ਫਸ ਮਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਕੜੀ ਆਪ ਹੀ ਤੰਤੂਆਂ ਕੋ ਪਸਾਰ ਕੇ ਪੁਨਾ ਆਪ ਹੀ ਬੀਚ ਫਸ ਮਰਤੀ ਹੈ ਭਾਂਤੇ ਹੇ ਚਿਤ ਅਬ ਤੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਜਾਲ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਸਮਾਧੀ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਓਰ ਸੇ ਚਿਤ ਕੋ ਨਿਰਾਸ ਕਰਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਇਸਥਿਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਕੀ ਗਤੀ ਕੋ ਰੋਕਕੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਕੋ ਏਕ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਮਨਾ ਦਵਾਰਾ ਸਦਮ ਦਵਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੋ ਥਿਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਰ ਰਹੇ ਪੁਨਾ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਉਤ੍ਰੇ ਪੁਨਾ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਦੁਖ ਰੂਪ ਜਾਣ ਕੇ ਚਿਤ ਕੋ ਉਪਸਮ ਕਰਕੇ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਕਿਤਨਾਕ ਚਿਰ ਸਮਾਧੀ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਉਤਰੇ ਜਗਤ ਕੀ ਅਦਭੁਤ ਰਚਨਾ ਦੇਖ ਕੇ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸੀ ਸਰਬ ਸਿਧੀਆਂ ਕੇ ਈਸਵਰ ਇਛਾਚਾਰੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਾਂਚ ਭੂਤ ਆਕਾਸਾ ਦੀ ਤਥਾ ਇਨ ਪਾਂਚ ਤਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਜ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਇਨਕੇ ਵਸਵਰਤੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਅਬ ਜਿਨ ਕੇ ਸ੍ਰ ਸਰੀਰਕਾ ਅਧਜ਼ਾਸ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹਾ ਸਰਬ ਅਧਜ਼ਾਸ ਗਜ਼ਾਨ ਯੋਗ ਅਗਨੀਕਰਕੇ ਜਿਨਾਕਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਜ਼ਾ ਹੈ ਜਬ ਚਾਹੇ ਤਬ ਸਰੀਰ ਕੋ ਛੋਡ ਦੇਵੈ ਪੁਨਾ ਜਬ ਚਾਹੇ ਤਬ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰ ਲੇਵੈ ਕਿਤਨਾ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਉਤਰ ਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖ਼ਾਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਏ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਿਥੀ ਪਰ ਲੰਬ ਪੜਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ਕੰਜਵਤ ਖਿੜਜ਼ਾਹੁਆ ਮੁਖ ਸਿਖ ਕਾ ਦੇਖ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜਾਣਤੇ ਭਏ ਜੋ ਏਹ ਅਬ ਭਤਵੇਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਪ੍ਰੀਛਾਰਥ ਪੁਨਰਪਿ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ' ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਕਿਉਂ ਸਾਧੋ ਅਬ ਆਨੰਦ ਤੋਹੈ ਅਬ ਤੋ ਕਿਸੀ ਪਰਕਾਰ ਕਾ ਸੰਸੀ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿਉ ਅਬ ਨਿਸੰਸੈ ਸਰਬ ਸੰਸੈ ਤੇ ਰਹਤ ਭਯਾ ਹੈ ਕਿਉ ਅਬ ਤੋ ਅਪ੍ਰਤ-ਹਤ ਗਤੀ ਭਯਾ ਹੈ ਕਿਉ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਮਿਥਜ਼ਾ ਜਾਣਕੇ ਆਪਣੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਇਸ ਥਿਤ ਭਯਾ ਹੈ ਕਿਉ ਜੋ ਯੇ ਸਰਬ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਯੇ ਸਰਬ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਕੇ ਅੰਤ੍ ਹੈ ਸਰਬ ਜਿਸ ਕਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਯੇ ਸਰਬ ਜਿਸ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਣ ਸਕਤਾ ਜੋ ਸਰਬ ਕੇ ਅੰਤ੍ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰ ਰਹਯਾ ਹੈ ਤਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਵਿਖੈ ਤੈਨੇ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤ ਪਾਈ ਹੈ ਕਿਉ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸੀ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਰਾਂਤੀ ਕੋ ਹੀ ਵੇਦਵੇਤਾ ਸਰਬ ਸੁਖੋ ਕੀ ਅਵਧੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਵਿਸਰਾਂਤੀ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯੋ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤੀ ਸਰਬ ਸਿਧੀਓਂ ਕੀ ਸਿਧੀ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬ ਕਰਾਮਾਤੋ ਕੀ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤੀ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਯੇ ਜੀਵ ਕ੍ਰਿਾਰਥ ਹੋ ਜਾਤ ਹੈ ਅਬ ਤੂੰ ਔਰ ਕਯਾ ਪੂਛਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਅਬ ਤੁਮ ਵਿਦਤ ਵੇਦ ਵੇਦ ਭਏ ਹੋ ਤੁਮਾਰੇ ਮੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਤਾ ਸੇ ਨਿਸਚੇ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਯੇ ਅਬ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਪਦ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਭਯਾ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਛਾ ਤੇ ਰਹਤ ਜੈਸੇ ਯੇ ਪੁਰਖ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ॥

ਸਃ ਨ ਤਥਾ ਭਾਤਿ ਪੂਰਣੇਦੁ ਛੀਸਾਗਰਃ। ਨ ਲਖਜ਼ਮੀ ਵਦਨਕਾਂਤੰ ਸਿਪ੍ਰਹਾ ਹੀਨੰ ਯਥਾ ਮਨਾ ੧੨ ਹੇ ਸਾਧੋ ਐਸਾ ਪੌਰਣਮਾ ਕਾ ਚੰਦਰਮਾ ਭੀ ਨਹੀ ਸੋਭਤਾ ਜੈਸਾ ਨਿਸ ਪ੍ਰਿਹਾ ਮਨ ਵਾਲੇ ਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਖੀਰ ਸਾਗਰ ਸ੍ਵੇਤ ਦੂਧ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਭੀ ਨਹੀ ਸੋਭਤਾ ॥ ਜੈਸਾ ਇਛਾ ਹੀਨ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਲਖਮੀ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਕਾਂਤੀ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸਤੀ ਜੈਸਾ ਵਾਸਨਾ ਹੀਨ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਮਨ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਤਾਂਤੇ ਜੇ ਤੁਝ ਕੋ ਪਰਮ ਪਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਤਾਂ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ॥ ਸਿਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਮੇਰਾ ਮੋਹ ਨਸ਼ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਕੇ ਉਦੇ ਹੂਏ ਹੂਏ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ਼ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਪ ਕੇ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋ ਸੇ ਮੇਰਾ ਭੀ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ਼ ਹੋਗਇਆ ਹੈ ॥ ਅਬ ਮੇਰਾ ਸੰਸੈ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ ਸੂਕ ਗਯਾ ਹੈ ॥ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਆਦਿਕ ਜਲ ਜੰਤੁ ਸਭ ਹੀ ਨਸ਼ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ॥ ਅਬ ਮੈ ਸ੍ਵਸਥ ਇਸਥਿਤ ਭਯਾ ਹੂੰ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਬ ਮੈ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਬਦਲਾ ਕਜ਼ਾ ਭੇਟਾ ਦੇਵਹੁ ॥ ਐਸਾ ਪਦਾਰਥ ਹਮ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਵਿਖੇ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਜੋ ਬਦਾਰਥ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰ ਸਕੇ ॥ ਜਿਸ ਕੇ ਦੇਣੇ ਸੇ ਹਮ ਅਰਿਣਿ ਹੋਵੈਂ ॥ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਉਪਾਉ ਨਿਸਕ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਹਮ ਦੇਖਤੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਨਿਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਮ ਬਦਲੇ ਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਆਪ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੈ ॥ ਆਦੇਹ ਪਾਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਦਾਸਤ ਭਾਵ ਅੰਗੀ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ॥ ਅਬ ਜੋ ਕੁਛ ਆਪ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੋਵੈ ਸੋਈ ਕਾਰ ਕਰੈ ॥ ੧੯ ॥

ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ—ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਤੁਮ ਸਬੋਧ ਹੂਏ ਹੋ ॥ ਅਬ ਤੁਮ ਕੋ ਘਰ ਬਨ ਤੁਲ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ—ਰੇ ਮਨ ਐਸੋ ਕਰ ਸੰਨਜ਼ਾਸਾ ॥ ਬਨ ਸੇ ਸਦਨ ਸਭੈ ਕਰ ਸਮਝੇ ਮਨ ਹੀ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸਾ ॥ ਇਸ ਸੇ ਅਬ ਤੁਮ ਹਮਾਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਆਪਨੇ ਘਰ ਕੋ ਜਾਹੁ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਕੋ ਮਿਲੋ ਕੋਈ ਦਿਨ ਰਹ ਕੇ ਪੁਨਾ ਆਜਾਣਾ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰ ਲੀਏ ॥ ਆਗਜ਼ਾ ਲੇਕੇ ਧਰਤੀ ਪਰ ਦੰਡੌਵਤ ਲੰਬੇ ਪੜਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਮਨਾਇ ਕੇ ਚਲਨ ਲਗੇ ਜਬ ਤਬ ਪੁਨਃਸ਼੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਮਾਥਾ ਟਿਕਾਯਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਂਦ ਪਦਮੋ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਵਾਏ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਰਖਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਪੁੰਡਰੀ ਕਾਖਜ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹਸਤ ਕਮਲ ਟਿਕਾਵਹਿ ॥ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਵਸਿਸ਼੍ਠ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਹਾਥ ਰਖੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗੌਰੀਸ ਜੀ ਸ਼ਾਮ ਕਾਰਤਕ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਹਾਥ ਰਖੈ ॥ ਤੈਸੇ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹਾਥ ਰਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੋ ਸਾਧੋ ਜਾਵਹੁ ਤੁਮ ਕੋ ਮਾਰਗ ਮੈ ਕਲਜਾਣ ਹੋਵੇ ਅਬ ਅਤਿ ਬਿਲੰਬ ਮਤ ਲਗਾਵਹੁ ॥ ਫੇਰ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਆਵਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੁਮਨੇ ॥ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭ ਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਮਾਤਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ॥ ਮਾਤਾ ਭੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਈ ਕੁਸਲ ਪੂਛੀ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਘਰ ਮੈ ਲਗੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਣੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਆਇ ਗਏ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕੀਆ ਕਰੈ ॥ ਜਬ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਬਰਸ ਅਥਵਾ ਛ ਮਾਸ ਵਿਤੀਤ ਭਏ ਤਬ ਮਾਤਾ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸੰਦੇਹ ਗੁਜਰਿਆ ॥ ਕਜ਼ਾ ਪੁਤ੍ਰ ਮੇਰਾ ਬਹੁਤ ਬਰਸ ਪੀਛੇ ਨਉਕਰੀ ਕਰਕੇ ਆਯਾ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੁ ਪਦਾਰਥ ਕੁਛ ਨਹੀ ਲਜ਼ਾਯਾ ॥ ਯੇ ਮਾਲੁਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੇ ਸਾਰਾ ਹੀ ਦ੍ਰਬਜ਼ ਸਾਧਾ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਛਕਾਇਆਯਾ ਹੈ ॥ ਜਾਣਤੀ ਹੈ ਮਾਤਾ ਕੇ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਬਡਾ ਮੇਲੀ ਹੈ ਸੰਤਾਂ ਹੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮ ਰਖਤਾ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਡਰਤੀ ਹੁਈ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਪੂਛੇ ਨਹੀ ॥ ਡਰ ਕੈਸਾ ਕੇ ਮਤ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਚਲਾ ਨ ਜਾਵੇ ਮਤ ਫਕੀਰਾ ਸਾਥ ਰਲ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ ॥ ਇਸ ਡਰ ਕੀ ਮਾਰੀ ਮਾਤਾ ਪੂਛੇ ਨਹੀ ॥ ਭਰਜਾਈਯਾਂ ਭੀ ਜਾਣਨ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਦੇਵਰ ਮਖਟੂ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭੀ ਐਸੇ ਹੀ ਜਾਣੈ ਯੇ ਆਪਣੇ ਹਾਲ ਮੈ ਮਸਤ ਰਹੈ ॥ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਜੰਗਲ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਵੈਂ ॥ ਕਬੀ ਅਨ ਖਾਣੇ ਕੋ ਆਵਹਿ ਕਬੀ ਨ ਆਵਹਿ ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਸੰਤ ਆਯ ਜਾਵੇ ਤਬ ਜੇ ਘਰ ਸੇ ਅਨ ਪਾਨੀ ਕਾ ਕਾਰਜ ਹੋਜਾਵੇ ਤਾਂ ਘਰ ਸੇ ਹੀ ਸਿਧ ਕਰ ਲੇਣਾ ਨਹੀ ਤਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈਸੇ ਭਿਖਜ਼ਾਦਿਕ ਸੇ ਕਾਰਜ ਸਾਧ ਲੇਣਾ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੁਏ ਏਕ ਦਿਨ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਜਮਾਤ ਆ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਈਧਨ ਕੇ ਵਾਸ੍ਤੇ ਜਤਨ ਕੀਆ ॥ ਏਕ ਤੋ ਜਾੜੇ ਕੇ ਦਿਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੂਸਰਾ ਝੜੀ ਲਗ ਪੜੀ ॥ ਕਹੂੰ ਭੀ ਬਾ'ਲਣ ਹਾਥ ਨ ਆਵੇ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਕੀ ਚੌਕਾਠਾਂ ਉਖਾੜ ਕੇ ਲੇ ਗਏ ॥ ਜਾਇਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਦੇਕੇ ਉਨ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸ ਓਰ ਸਨਬੰਧੀ ਸਭੀ ਖਿਝਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਕੋਈ ਦਿਨ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇਬਿਤਾਏ ॥ ਯੇ ਬਿਧਾਤਾ ਕੀ ਨੇਤ ਹੀ ਐਸੀ ਹੈ ਕੇ ਸਨਬੰਧੀਆਂ ਕੋ ਸ੍ਵਧਾ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ॥ ਭਾਵੇਂ ਅਵਤਾਰ ਕਿਉ ਨ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਸਿਧ ਕਿਉ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਘਰ ਸੇ ਚਲੇ ਜਾਣੇ ਕੀ ਸਾਖੀ ਮੈਨੇ ਜੈਸੇ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬਖਸੀ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਜੈਸੇ ਸੁਣੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਜੋ ਦੋਨੋ ਬਾਪ ਬੇਟਾ ਬਡੇ ਨਿਸਚੇ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਥੇ। ਜਬ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਮੰਡਲੀ ਬਾਹਰ ਆਇ ਉਤਰੀ। ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਮੰਡਲੀ ਕੇ ਭੋਜਨ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪਣੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਕੇ ਪਾਸ ਗਏ। ਮਾਤਾ ਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਅਨਕੀ। ਤਬ ਮਾਤਾ ਕੁਛਕ ਕੋਪ ਸਹਜ ਹੋਇ ਕੇ ਬੋਲੀ। ਬੀਰ ਸੰਘਾ ਬਚਾ ਤੇਰਾ ਤਾਂ ਨਿਤ ਏਹੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਤਾਂ ਨਿਤ ਹੀ ਫਕੀਰਾਂ ਕੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਆਵਤੀ ਜਾਤੀ ਰਹਤੀਆਂ ਹੈ। ਹਮ ਹਰ ਰੋਜ ਇਤਨੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਕਹਾਂ ਸੇ ਲਜਾਵੈ ਜੋ ਤੂੰ ਖੁਲੇ ਦਿਲ ਸੇ ਫਕੀਰਾਂ ਕੋ ਖੁਆਵਤਾਂ ਰਹੇ। ਅਪਣੀ ਖਟੀ ਤਾਂ ਤੂੰ ਸਾਰੀ ਫਕੀਰਾਂ ਕੋ ਖੁਆਇ ਆਯਾ ਹੈ ਅਬ ਹਮਾਰਾ ਭੀ ਘਰ ਲਗਾ ਹੈ ਉਜਾੜਨ। ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਥੋੜਾ ਹੀ ਦੇ ਦੇਵਹੁ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਬਡੇ ਕ੍ਰੋਧ ਸੇ ਬੋਲੀ। ਹੇ ਵੀਰ ਸਿੰਘਾ ਤੇਰਾ ਮੈ ਆਜ ਤਾਈ ਕੁਛ ਨਹੀ ਦੇਖਜਾ। ਭਾਈ ਤੇਰੇ ਖਟਦੇ ਹੈ ਅਤੇ ਤੂੰ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਮੈ ਭੀ ਖਾਂਦੀ ਹਾਂ ਜਾਹੁ ਹੁਣ ਤੂੰ ਚਲਜਾ ਜਾਹੁ ਚਾਰੇ ਰਾਹੁ ਚਿਟੇ ਹੈਨੀ। ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾਂ ਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਤਾ ਜੀ। ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਚਲਦੀਆ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇ ਆਇਕੇ ਫਿਰ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੁਛਤਾ ਦੇਵਹੁ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਮਾਤਾ ਨੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ਤੈਨੂ ਜੋ ਕਹਾ ਹੈ ਜਾਹੁ ਚਾਰੇ ਰਸਤੇ ਚਿਟੇਹੈਨੀ ਚਲਿਆ ਜਾਹੁ ਫੇਰ ੨ ਕਿਉ ਘਰ ਕੀ ਓਰ ਦੋੜਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਾਤਾ ਕੋ ਚਰਨ ਬੰਦਨਾ ਕਰਕੇ ਗਰੋਗੁਯੇ ਨਗਰ ਮੈ ਭਿਖਜਾ ਮਾਂਗ ਕੇ ਤੇ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਜਮਾਤ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਭੋਜਨ ਖੁਵਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਜਾਇ ਬੈਠਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਬਚਨੋ ਕਾ ਅਰਥ ਬਿਚਾਰਨ ਕੀਆ। ਕਜਾ ਮਾਤਾ ਨੇ ਜੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਕੇ ਜਾਹੁ ਬੀਰ ਸਿੰਘਾ ਚਾਰੇ ਰਾਹੁਚਿਟੇ ਹੈਨੀ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਨਿਰਅਰਥਕ ਨਹੀ। ਕਿੰਤੂ ਸਾਰਥਕ ਹੈ ਬਡੇ ਗੰਭੀਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਹੈਂ। ਕਿਉ ਜੋ ਐਸੀ ਕੌਨ ਮਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਣੇ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੀਇਛਾ ਨ ਕਰੈ ਭਾਂਤੇ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਮਾਤਾਕੇ ਬਚਨ ਪਰਮ ਕਲਜਾਣ ਕਾ ਹੇਤੂ ਹੈ ਹਮਤੋਆਲਸਕਰ ਕੇ ਬੈਠ ਹੀ ਰਹੇ ਥੇ ॥ ਪਰੰਤੁ ਅਬ ਹਮ ਕੋ ਮਾਤਾ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਜਗਾਯਾ ਹੈ ॥ ਮਾਤਾ ਨੇ ਜੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੇਰੀ ਖਟੀ ਮੈ ਆਜ ਤਾਈ ਕੋਈ ਨਹੀ ਦੇਖੀ ॥ ਕਛ ਮਾਤਾ ਕੇ ਧਨਾਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਥੀ ਕਿੰਤੂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਮਾਤਾ ਕਾ ਯੇ ਅਭਿ ਪ੍ਰਾਯ ਹੈ ॥ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੁਝ ਕੋ ਬਡੀ ਚਿੰਤਾ ਅਵਸੋਸ ਹੈ ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਪਰਮਾਰਥ ਕੀ ਖਬਰ ਨਾ ਹੋਈ ॥ ਸਾਰੇ ਹੀ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਧੰਧਜਾ ਮੈ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਇਕ ਤੇਰੀ ਮੈ ਆਸ ਰਖੀ ਹੋਈ ਥੀ ਜੋ ਇਹ ਪੁਤ੍ਰ ਮੇਰਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਾਯਣ ਹੋਵੇਗਾ ਯੇ ਮੇਰੀ ਕੁਖ ਸਫਲ ਕਰੇਗਾ ॥ ਸੋ ਤੂੰ ਭੀ ਆਲਸੀ ਹੋਇਕਰ ਬੈਠ ਰਹਜਾ ਹੈ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਧਨ ਕੀ ਖਟੀ ਕਮਾਈ ਆਜ ਤਾਈ ਤੈਨੇ ਕੋਈ ਨਹੀ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰੀ ॥ ਦੂਸਰਾ ਕਉਣ ਪੁਰਖ ਆਪਣੀ ਖਟੀ ਕਮਾਈ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਦੇ ਦੇਤ੍ਹਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਭਜਨ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਕੋ ਪਾਵਹੁਗੇ ॥ ਕਮਾਈ ਬਿਨਾ ਖਾਵਹੁਗੇ ਕਜਾ ਭਾਂਤੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਉਠਹੁ ਜਾਵਹੁ ਬਿਲੰਬ ਮਤ ਲਗਾਵਹੁ ਯਾ ਤੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਭਜਨ ਕਰੋ ॥ ਜੇ ਭਜਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਤੌ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ॥ ਐਸੇ ਨ ਹੋਵਹੁ ਜੈਸੇ ਧੋਬੀ ਕਾ ਕੂਕਰ ਨਾਤੋ ਘਰ ਲਾਯਕ ਹੈ ਨ ਘਾਟ ਲਾਯਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਲੇਕੇ ਮਾਤਾ ਕਾ ਕਹਣਾ ਹੈ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਆਜ ਤਾਈ ਤੇਰੀ ਖਟੀ ਕਮਾਈ ਮੈ ਕੋਈ ਨਹੀ ਦੇਖੀ ॥ ਯੇ ਜੋ ਕਹਜਾ ਹੈ ॥ ਜਾਹੁ ਵੀਰ ਸਿੰਘਾ ਚਾਰੇ ਰਾਹੁ ਚਿਟੇ ਹੈਨੀ ॥ ਇਸ ਵਚਨ ਕਾ ਇਹ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ ॥ ਸੋ ਚਾਰੇ ਮਾਰਗ ਯੇ ਹੈ ॥ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮੋਮੋਖ ਯੇ ਚਾਰੋ ਮਾਰਗ ਤੁਮਾਰੇ ਉਦਮ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਸ੍ਰਿਧ ਹੋਜਾਵਹਿਗੇ ॥ ਅਥਵਾ ॥ ਸਮ ਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰ ਸਤਸੰਗ ਯੇ ਮੋਖਜ ਕੇ ਚਾਰੋ ਦ੍ਵਾਰਜੋ ਮੈ ਤੁਮ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਵਿਘਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਾ ਹੋਵੋਗਾ ॥ ਅਥਵਾ ਵਿਵੇਕ ਵੈਰਾਗ ਖਟ ਸੰਪਤੀ ਮੁਮੁਖਜਤਾ ਇਨ ਚਾਰੋ ਸੁਧ ਸਾਧਨੋ ਕੋ ਕਿਉ ਨਹੀ ਸਮਾਲਤਾ ॥ ਅਥਵਾ ॥ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਤਸੰਗ ਤੇਰੇ ਪੁਨਜ ਯੇ ਸਭ ਅਬ ਤੇਰੇ ਸਹਾਯਕ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਅਬ ਤੂੰ ਆਲਸ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਰਜਾ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਮੋਖਜ ਮਾਰਗ ਕੀਆਂ ਸਹਾਯਕ ਮੈਤ੍ਰੀ ਮੁਦਿਤਾ ਕਰੁਣਾ ਉਪਰਤੀ ਯੇ ਚਾਰੋ ਸਖਜਾਂ ਤੇਰੀ ਸਹਾਯਤਾ ਵਾਸਤੇ ਪਰਮ ਸੁਧ ਉਦਿਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ਤੇਰੀ ਓਰ ਯੇ ਚਾਰੋ ਦੇਖ ਰਹੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ਇਤਨੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਪਰਮਾਰਥ ਕੀ ਹੋਤਜਾ ਤੁਮ ਕਿਸ ਲੀਏ ਬਿਲੰਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ॥ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਮਨ ਮੈ ਰਖ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਤਾ ਨੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕਹਜ਼ਾ ਹੈ ਐਸੇ ਮਾਤਾ ਕੇ ਵਚਨੋ ਕਾ ਅਰਥ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਹਾਂ ਤੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਕੁਰੀ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਆਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੇਵਾ ਮੇ ਤਤ ਪਰ ਹੁਏ ॥ ੨੧ ॥

ੴ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂਉ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖ੍ਯਾਨੇ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਸੰਬਾਦੇ ਗ੍ਯਾਨਯੋਪ ਦੇਸੇ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੨੯ ਅਧਜਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਡੇਢ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ ਰਹੀ ਉਠ ਕੇ ਸੋਚ ਪ੍ਰਥਮ ਹੋਕੇ ਦਾਤਣ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇ ਕੇ ਪੁਨਾ ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਰਾਤ੍ ਰਹਤੀ ਦਿਵਾਨ ਮੈ ਹਾਜਰ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਵਾ ਪਹਰ ਯਾਮਨੀ ਰਹਜਾ ਦਿਵਾਨ ਲਗਾਇ ਬੈਠਤੇ ਥੇ। ਜੋ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨਾ ਕੋ ਸੁਣਤੇ ਥੇ ਸੋ ਸਵਾ ਯਾਮ ਰਾਤ੍ ਕੇ ਰਹਜਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋ ਪਾਸ ਹਾਜਰ ਹੋਜਾਤੇ ਥੇ। ਪ੍ਰਥਮ ਦੋ ਤੀਨ ਘੜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਤ੍ਵ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਤਥਾ ਉਪਾਸਨਾ ਕਾ ਪਸੰਗ ਭੀ ਕਬੀ ੨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇਖਕੇ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਪੁਨਾ ਜਬ ਛੇ ਸਾਤ ਘੜੀ ਰਾਤ ਰਹਜਾਵੇ ਤਬ ਰਾਗੀ ਆਇ ਜਾਵੈ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਕੀ ਚੌਂਕੀ ਕਰੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹੈ। ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਸੇ ਪੀਛੇ ਘੜੀ ਦੋ ਇਕ ਦਿਨ ਚੜੇ ਪੰਚ ਦਸੀ ਆਦਿ ਵੇਦਾਂਤ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਹੋਵੇ ਸਵਾ ਪਹਰ ਦਿਨ ਚੜੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ॥ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਜਾਰ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਇ ਕਰ ਬਿਰਾਜ ਜਾਵੈ ॥ ਪੁਨਾ ਜਬ ਤੀਸਰ ਪਹਰ ਹੋਵੇ ਤਾ ਬਾਹਰ ਜਾਵੇ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਸਣ ਗਡਵਾ ਲੇਕਰ ਪੀਛੇ ੨ ਚਲੇ ਜਾਵਹ ਪੁਨਾ ਬਾਹਰ ਨਦੀ ਕੇ ਕਨਾਰੇ ਸੌਚ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਵਹ ਪੁਨਾ ਦੋਘੜੀ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵਾਸਿਸ਼੍ਠਾਦਿਕ ਵੇਦਾਂਤ ਕੇ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਅਰ ਕੀਰਤਨ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ਪੁਨਾ ਰਹਰਾਸ ਕਾ ਪਾਠ ਸੁਣ ਕੇ ਅਰਦਾਸ ਸਮੇ ਸਭੀ ਜਨ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣ ਕੇ ਭੋਗ ਸਮੇ ਅਰਦਾਸ ਕੇ ਸੀਸ ਧਰਤੀ ਪਰ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕੈ ॥ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ ਜਾਤੀ ਤਾਈਂ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਹੋਤਾ ਰਹੇ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਕੀਆ ਕਰਹ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਦਿਨ ਕਥਾ ਸੇ ਪੀਛੇ ਬੈਠੇ ੨ ਬਡੇ ਹਸੇ ਜਬ ਏਕਾਂਤ ਸਮਾ ਪਾਇ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕਾ ਹਾਸਾ ਅਕਾਰਣ ਤੇ ਨਹੀ ਕਿਉ ਜੋ ਸਭ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਜੋ ਜੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਸਾਰਥਿਕ ਹਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸੇ ਜਾਣਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਆਪਕਾ ਹਾਸਾ ਬਿਨਾ ਕਾਰਣ ਨਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਕੋ ਲੇਕਰ ਆਪਕਾ ਹਾਸਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਸਿਖ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਕਰੁਣਾ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ–ਹੇ ਪੁਤ੍ ਹਮ ਕੋ ਇਸ ਲੀਏ ਹਾਸਾ ਆਯ ਹੈ ਜੋ ਦੇਖੋ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜਜੇਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਸਰਬ ਕਾ ਆਧਾਰ ਭੂਤ ਹੋਇ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਸਮੇ ਕਿਆ ਸੰਕਲਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਸ਼੍ਨ– ਹੇ ਸ੍ਵਮਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਸਮੇ ਕਹਾਂ ਇਸਥਿਤ ਹੈਂ ॥ ਔ ਕਜ਼ਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥

ਉਤ੍–ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਸਮੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਘੋੜਿਆ ਕੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਖੜੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਦਰੋਗੇ ਕੇ ਕਹੇ ਸੇ ਐਸੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕੇ ਕੋਈ ਐਸਾ ਉਪਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂਕਿ ਅਛੀਆਂ ਖਚਤਾਂ ਭੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੈਂ ॥ ਯੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਦੇਖ ਕੇ ਹਮ ਕੋ ਹਾਸੀ ਆਇ ਗਈ ਹੈ ॥ ਜੋ ਦੇਖੋ ਮਾਯਾਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਈਸ਼੍ਵਰੋਂ ਕੋ ਭੀ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਕਰਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ਕਹਾਂ ਨਿਰੀਹ ਇਛਾ ਤੇ ਰਹਤ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ॥ ਔ ਕਹਾਂ ਖਚਰੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ॥ ਕਹਾਂ ਨਿਰੰਜਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਔ ਕਹਾਂ ਅੰਜਨ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ॥ ਅੰਜਨ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਕਾ ਹੈ ॥ ਕਹਾਂ ਅਸੰਗੋ ਹੀ ਅਯੰਪੁਰਖਃ ਸਦਾ ਅਸੰਗ ਰੂਪ ਆਕਾਸ ਕੀ ਨਿਆਈ ॥ ਕਹਾਂ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਲਾਭ ਅਲਾਭ ਕੀ ਇਛਾ ਅਨਿਛਾ ॥ ਕਹਾਂ ਆਪਤ ਕਾਮ ਰੂਪ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨਾਮ ਪੂਰਣ ਕਾਮ ਕਹਾਂ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ॥ ਕਹਾਂ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਾਂ ਸੰਗ ਦੋਖ ਕੇ ਪ੍ਭਾਵ ਸੇ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖੋਂ ਕੀ ਸੀਮਾਂ ਸਰੀਰ ਮਾਤ੍ ਆਪਕੋ ਪਰਿਛੰਨ ਅਲਪ ਬ੍ਰੁਤੀ ਮਾਨਣਾ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਸੰਗਦੋਖ ਹੀ ਦੁਖੋਂ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਮੈ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਬਚਨ ਭੀ ਪ੍ਮਾਣ ਹੈ ॥ ਦੋਃ–ਬਹੈ ਕੁਸੰਗ ਚਾਹੈ ਕੁਸਲ ਏਹੀ ਬਡੋ ਅਵਸੋਸ ॥ ਮਾਨ ਜੋ ਘਟਿਉ ਸਮੁਦ੍ ਕੋ ਨਾਵਨ ਬਸਜੋ ਪੜੋਸ ॥ ੭ ॥

ਟੀਃ–ਉਨਾਂ ਪੁਰਖਾ ਕੋ ਵਾਰੰਵਾਰ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕੁਸੰਗ ਮੈ ਬੈਠ ਕੇ ਫੇਰ ਸੁਖਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਨ ਮਾਨੁਖੋਂ ਊਪਰ ਬਡਾ ਅਵਸੋਸ ਹਮ ਕੋ ਆਵਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬੰਬੂਰ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਅੰਬ੍ ਅਥਵਾ ਅੰਗੂਰ ਕਾ ਫਲ ਕਬੀ ਭੀ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤਾ ॥ ਜੈਸੇ ਬੰਧਜਾ ਕੇ ਘਰ ਪੁਤ੍ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਜੈਸੇ ਸਸੇ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ॥ ਤੈਸੇ ਕੁਸੰਗ ਮੈ ਬੈਠਣੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਯੇ ਵਸਤੂ ਸਕਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੀਮ ਸਹਜੇ ਹੀ ਕਟੂ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਮਿਰਚ ਸ੍ਵਭਾਵਕ ਹੀ ਤੀਖਣ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਊਖ ਸ੍ਵਭਾਵਕ ਹੀ ਮਧੁਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਆਮਲਕੀ ਸਹਜੇ ਹੀ ਖਟੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜਲ ਸ੍ਵਭਾਵਕ ਮਧੁਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜੈਸੀ ਵਸਤੂ ਸਾਥ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਜਲ ਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗੰਗਾ ਕੇ ਸਾਥ ਜਲ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ॥ ਤੈਸਾ ਹੀ ਜਲ ਕਾ ਰੰਗ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੈਸੀ ਸੰਗਤ ਮੈ ਯੇ ਪੁਰਖ ਬੈਠਤਾ ਹੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਰੰਗ ਇਸ ਪਰਖ ਕੋ ਚਢ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੰਗ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਰਣਾ ਚਾਹੀਏ ॥ ਯੇ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕੰ ਕੁਸੰਗਤ ਮੈ ਬੈਠਣੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੋਗਾ ਔਰ ਕਜ਼ਾ ਕਹਣਾ ਹੈ ਵਿਭੂ ਬਜ਼ਾਪਕ ਜੋ ਵਿਸ਼ਨੁ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਸੰਗ ਦੋਖ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਬਾਵਨ ਅੰਗੁਲੀ ਕਾ ਹੋ ਗਯਾ ॥ ਜਬਕੇ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੋ ਭੀ ਸੰਗ ਦੋਖ ਨੇ ਤੁਛ ਔ ਛੋਟਾ ਜੈਸਾ ਬਨਾਇ ਦੀਆ ਤਬ ਔਰ ਜੀਵ ਕੀ ਕਜ਼ਾ ਕਥਾ ਹੈ ਯੇ ਕੈ ਮੁਤਕ ਨਜ਼ਾਇ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜਬ ਤੁਮ ਕੋ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮੈ ਸੰਗ ਦੋਖ ਕਾ ਹੀ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰੋ ॥ ਅਬ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਥਾ ਸੁਣੋ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਐਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਾਯਾ ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਹਮ ਭੀ ਕਬੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੈ ॥ ਤਬ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋ ਕੇ ਵੇਤਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਭ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਜਾਣਨੇ ਹਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਤੁਮਾਰਾ ਭੀ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਾ ਤਬ ਤੁਮ ਕੋ ਅਬ ਹੀ ਦਰਸਨ ਕਰਾਇ ਦੇਵੇਂ ॥ ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਬਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਜੇ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮੁਝ ਪਰ ਹੈ ਤੋ ਅਬ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਂਇ ਦੇਵਹੁ ॥ ਆਪ ਸਮਰਥ ਹੋ ਆਪ ਕੇ ਆਗੇ ਕਉਨ ਬਡੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਜਬ ਐਸੇ ਸਿਖ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਨੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਸਿਖ ਬੈਠਾ ਥਾ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਸਿਖ ਕਾ ਸਿਰ ਪਕੜ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੈ ਭਾਈ ਬੀਰ ਸਿੰਘਾ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਤਬੇਲੇ ਕੇ ਬੀਚ ਸਹਤ ਉਨ ਕੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਜਹਾਂ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਖੜੇ ਕੇ ਘੋੜੀਆਂ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੁਏ ਦਰੋਗੇ ਸੇ ਰਾਸਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਾਇ ਰਹੇ ਥੇ ॥ ਜੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਤਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ ਸਭੇ ਹੀ ਬਚਨ ਸੁਣੇ ਕੁਰੀ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਦਿਵਾਨ ਕੇ ਬੀਚ ਬੈਠਿਆਂ ਨੇ ਪਸਚਾਤ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ॥ ਔਰ ਸਾਰੇ ਨਗਰ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਤਥਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਲੰਗਰ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ॥ ਨਦੀ ਸ੍ਵਾਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ॥ ਬਾਗ ਬਗੀਚੇ ਕੋਸ ਖਜਾਨੇ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਨੇ ਜੀ ਕਾ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਬੜੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਰੋਮ ਹਰਖਣ ਹੋਗਏ ॥ ਅੰਗੋਂ ਮੇ ਪੁਲਕਾਵਲੀ ਆਇ ਗਈ ॥ ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ੍ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤੋਂ ਵਿਖੇ ਮੁਖ ਭਗਤ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਤਾਈ ਵੈਰਾਟ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯਾ ਥਾ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਕੁਰੀ ਮੈ ਬੈਠਇਆ ਹੀ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਵਾਇ ਦੀਆ ਸਹਤ ਉਨੇ ਪਤੀ ਕੇ ॥ ਜੈਸੇ ਵੈਰਾਟ ਰੂਪ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਜੀ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਥੇ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਹਤ ਉਨੇ ਪਤੀ ਕੇ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਯੇ ਸਾਖੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕੇ ਭੈ ਕਰਕੇ ਥੋੜੇ ਸੇ ਅਖਰੋਂ ਮੈ ਲਿਖੀ ਹੈ

ਸੋ—ਕੁਰੀ ਨਗਰ ਮੈ ਬੈਠ ਦਰਸਾਯੋ ਨਿਜ ਦਾਸ ਕੋ ॥ ਉਨਾ ਸਹਤ ਉਨੇਸ ਤਾਹਿ
ਨਮੋ ਹਰਿ ਭਾਗ ਕੋ ॥ ੧ ॥ ੨੨ ॥

ਓ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰਉ ਤ੍ਰਃ ਸਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸੰਬਾਦੇ ਨਾਮ ਸਿਖ ੨੯ ਅਧਜ੍ਹਾਯ ਸਮਾਪਤੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੩੦ ਅਧਜਾਯ

ਓ ਤਤ ਸਤ॥

ਸੋਃ—ਰਾਸਬ ਕੇਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤ ਜਨ ਚਿਤ ਦੈ ॥ ਕਹਹੁ ਕਥਾ ਜਗ ਬੰਦਜ ਸ੍ਵਣ ਕੀਨ ਜਹ ਬਿਧ ਮਯ ॥ ੧ ॥

ਏਕ ਖਤ੍ਰੀ ਅਛਾਈ ਘਰ ਜਾਤੀ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ਨਿਵਾਊ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਥਾ ਉਸ ਕੀ ਪਤਨੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮਖਣੀ ਥਾ ॥ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿਖ ਪੂਰਾ ਨਿਸਚੇ ਵਾਲਾ ਥਾ॥ ਪਰੰਤੂ ਸਿਖਣੀ ਕਾ ਨਿਸਚਾ ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਦ੍ਰਿਢ ਥਾ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸੰਨਤਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਥੀ ॥ ਘਰ ਉਨ ਕਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਮੈ ਥਾ ॥ ਜਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਬੀ ੨ ਹਜ਼ਾਰੇ ਕੇ ਕਿਲੇ ਮੈ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਟਿਕਤੇ ਥੇ। ਸੋ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਤ੍ਰ ਥਾ ॥ ਨੌਕਰੀ ਜਬ ਕਰਤੇ ਥੇ ਏਕਠੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਸੋ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦ ਕਾ ਥਾ । ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਕਬੀ ੨ ਹਜ਼ਾਰੇ ਕੇ ਕਿਲੇ ਮੈ ਜਾਇ ਟਿਕਤੇ ਥੇ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਭਾਈ ਨਿਵਾਊ ਨੇ ਸਿਖਾ ਨੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਯਾ ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਮਾਈ ਮਖਣੀ ਤੇ ਨਿਵਾਊ ਨੇ ॥ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਸੰਤਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ॥ ਆਪ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਆਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੋ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਭੀ ਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਅਛਾ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਕਜਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ॥ ਜੋ ਪਹਲੇ ਫਲ ਹੋਵੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਕੀ ਅਮਾਨ ਰਹੀ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਸਿਖ ਸਿਖਣੀ ਨੇ ਬਚਨ ਮਾਨ ਲੀਆ ॥ ਇਹ ਸਾਖੀ ਫੇਰ ਬਰਨਨ ਕਰੇਗੇ ॥ ਅਬ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰਥਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥

ਜਬ ਪੁਨਾ ਕੁਰੀ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਏ ਕੋਈ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਰਹੇ ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਗਧਾ ਅਛੇ ਘੋੜੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਊਚਾ ਬਡੀ ਬੇਲ ਹੈ ਜਿਸ ਕੀ ਸ੍ਵੇਤ ਵਰਣ ਵਾਲਾ ਰਿਸ਼ਭ ਪੁਸ਼ਭ ਮਹਾ ਬਲੀ ਮੰਗਵਾਯਾ ॥ ਕੈਸਾ ਹੈ ਕੇ ਮਾਨੋ ਜਿਸ ਕਾ ਬੜਾ ਸੁਦਰ ਸਰੂਪ ਹੈ॥ ਬੇਗ ਵਾਲਾ ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਭੰਜਨ ਕੋ ਭੀ ਜੀਤਤਾ ਹੈ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੇਖਜਾ ਰਾਸਬ ਕੋ ਤਬ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਏ ॥ ਜੋ ਸਿਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਜਾਯਾ ਹੈ ਉਸ ਕੇ ਉਪਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਏ ॥ ਸਿਖ ਕੋ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਜਾਹੁ ਸਿਖਾ ਤੁਮ ਕੋ ਨਾਮ ਚਿਤ ਆਵੈ ॥ ਐਸਾ ਵਰ ਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਵਿਨਜ ਲਿਖਤੇ ਭਏ ॥ ਵਿਨਯ ਪਤ੍ਰੀ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਏਹ ਸਬਦ ਲਿਖਨਾ ॥

ਭੰਡੌਤ ਖੰਦਨਾ ਅਨਕ ਬਾਰ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ॥ ਡੋਲਨ ਤੇ ਰਾਖੋ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਨਕ ਦੇਕਰ ਹਥ ॥ ਪੁਨਾ ਸਤ ਜੁਗ ਤੈ ਮਾਣਿਓ ਛਲਿਓ ਬਲ ਬਾਵਨ ਭਾਇਓ ਤੇਰੀ ਪਨਹ ਖੁਦਾਇ ਤੂੰ ਬਖਸਿੰਦਗੀ ॥ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦੇ ਖੈਰ ਦੀਜੈ ਬੰਦਗੀ ॥

ਇਤਜਾਦਿਕ ਬੇਨਤੀ ਲਿਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸੀ ਪੁਨਾ ਏਹੁ ਲਿਖਨਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਹੋ ਜੋ ਆਪਨੇ ਘੋੜਿਆਂ ਕੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਖੜੇ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਥਾ ਸੋ ਆਪ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੋਝ ਸਹਾਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਛਾ ਰਾਸਥ ਹੈ ਐਸੇ ਲਿਖਕੇ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਲੈ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘਾ ਏਹੁ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਔ ਯੇ ਰਾਸਥ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇ। ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਾਰ ਬਿਦਾਨਾ ਬਹੁਤ ਸ੍ਰੇਸ਼ੂ ਅਨਾਰਾ ਕੀ ਏਕ ਪਿਟਾਰੀ ਭਰ ਦਿਤੀ ਅਨਾਰਾਂ ਕੀ ਪਿਟਾਰੀ ਭੀ ਸੀਸ ਪਰ ਰਖ ਲਈ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਲੈਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਰਖ ਲਈ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀਆ ਤੀਨ ਪ੍ਰਦਖਣਾ ਕਰਕੇ ਸਾਸ਼ਟਾਂਗ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਰਾਸਥ ਕੋ ਲੈਕੇ ਚਲੇ। ਦਰਪ ਕੇ ਰਸਤੇ ਆਏ। ਸਨੇ ੨ ਆਗੇ ਪਿੰਨਲ ਵਾਲੇ ਨਗਰ ਮੈ ਏਕ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਮਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਕੂਰੀ ਮੇ ਮਿਲਤਾ ਰਹਤਾ ਥਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਨਾ ਮੈ ਭੀ ਹਮੇਸਾ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਤਾ ਥਾ। ਬਡੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਰ ਰਖਤਾ ਥਾ ਵੋ ਸਿੰਘ ਬੀਮਾਰ ਪੜਾ ਥਾ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਬਿਆਕਲ ਹੋਇ ਰਹਾ ਥਾ ਰਾਤ੍ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਆਰਾਧਨ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਥਾ। ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇ ਬਛਾ ਭਯ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਜੋ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਮਿਲੇ ਬਿਨਾ ਮਤ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨ ਛੁਟ ਜਾਵਨ। ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕ ਬਯਾਕੁਲ ਰਹੇ। ਐਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪੁਰੁਖ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੇ ਹੋਤੇ ਹੋਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵਹੁ। ਆਪ ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਜਾਨਨ ਹਾਰੇ ਹੋ। ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਭੀ ਹੋ ਸਖਾ ਭੀ ਹੋ। ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਮੇਰੇ ਪਰ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਅਬ ਭੀ ਆਪਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵਹੁ ਐਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਅਤਿ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਏਕਾਗ੍ ਚਿਤ ਕਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੇਨਤੀ ਕੀਆ ਕਰੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸਖੇ ਕੇ ਹਿਦੇ ਕਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸੀ ਰਸਤੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਨਗਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਬ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਇਸ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਏਕ ਹਮਾਰਾ ਸਿਖ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਤਬ ਉਨਾ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਹੈ ਵੋ ਸਿਖ ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੀਮਾਰ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸੁਣ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਹਸ ਕਰ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਅਛਾ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ॥ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ ਤੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਨੰਦ ਸੇ ਖਟੀਆਂ ਕੇ ਉਪਰ ਸੇ ਉਠ ਖੜਾ ਹੁਆ ॥ ਯਦਪੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਥੀ ਤਥਾਪੀ ਉਠ ਖੜਾ ਹੁਆ ॥ ਆਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਕਰਕੇ ਕੰਠ ਕੇ ਸਾਥ ਲਗਾਇ ਲੀਆ ॥ ਪੁਨਾ ਬਡੇ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਪਲੰਘ ਬਿਛਵਾਇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਉਪਰ ਬੈਠਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਚਰਨ ਧੋਇ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਪਾਨ ਕੀਆ ਚਰਣੋਦਕ ਆਪ ਕੋ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਮਾਨ ਕੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਆਪ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਹਾਥ ਰਖਣੇ ਸੇ ਆਪ ਕੀ ਦਯਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਅਬ ਮੁਝ ਕੋ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੁਛਿਆ ਸਰੀਰ ਤੁਮਾਰਾ ਬਹੁਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ ਹੁਆ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਅਬ ਆਪ ਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਸੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਆਨੰਦ ਮੁਝ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕੋ ਚਿੰਤਾ ਮਣੀ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੇ ਜੈਸੇ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਵਿਛੜਿਆ ਹੁਆ ਬਾਧਵ ਆਇ ਮਿਲੇ ॥ ਜੈਸੇ ਮਹਾਰੋਗੀ ਕੋ ਰਸਾਯਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਜੈਸੇ ਧਨ ਕਰ ਪੂਰਣ ਕੁਟੰਬ ਸਹਤ ਕਿਸੀ ਕਾ ਜਹਾਜ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਡੂਬਾ ਹੁਆ ਬਹੁਰ ਨਿਕਸ ਆਵੈ ॥ ਜੈਸੇ ਇਨ ਪੁਰੁਖੋ ਕੋ ਆਨੰਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ੍ ਵਸਤੂ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆਂ ॥ ਤੈਸੇ ਇਨ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਸ਼ਤ ਗੁਣਾ ਮੁਝ ਕੋ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੈ । ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਜਾਨ ਗੋਸ਼ਟ ਕਰਤਿਆਂ ਤੀਨ ਰਾਤ੍ ਤਹਾ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ । ਤੀਨ ਦਿਨ ਸੇ ਉਪਰੰਤ ਚਲਨੇ ਕੀ ਤਜਾਰੀ ਕੀਨੀ । ਤਬ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਆਪ ਸਾਥ ਰਖੋ ਮੈਭੀ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਚਲਤਾ ਹੂੰ ਮੁਝਕੋ ਦੁਖਾ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਵਾਸਤੇ ਪੀਛੇ ਮਤ ਛੋਡ ਜਾਵਹੁ। ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਮੁਸਦਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਦਾ ਅੰਗ ਸੰਗ ਹਾਂ। ਬਾਹਰ ਕਾ ਜੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੈ ਸੋ ਨੈਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਵਿਖਾ ਹੈ ਸੋ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਸੇ ਅਤਜ਼ੰਤ ਦੂਰ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਗ੍ਰਹ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਮਨ ਬੁਧਿ ਆਦਿ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਸੇ ਪਿਆਰਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਜਾਪ ਅੰਤਰ ਗੁਪਤ ਜਪਣੇ ਸੇ ਸੀਘ੍ਰ ਫਲ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਸੇ ਬਾਹਰ ਜਪਣੇ ਸੇ ਸੀਘ੍ਰ ਫਲ ਨਹੀ ਦੇਤਾ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਸਭਿ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਇਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਇਸ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪਾਇਕਰ ਪੁਨਾ ਇਹੁ ਜੀਵ ਮੋਹ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਗੋਤੇ ਨਹੀਂ ਖਾਤਾ। ਭਾਂਤੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸੇ ਅੰਤਰ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਉਤਮ ਹੈ ਭਾਂਤੇ ਤੁਮ ਰਿਦੇ ਮੈ ਹਮ ਕੋ ਸਦੀਵ ਦੇਖਜ਼ਾ ਕਰੋ ਸਿਖੋਂ ਉਚ੍ਚਾਰ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਜਿਸ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਜੀਵ ਪੁਨਾ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਡੂਬਤਾ ਨਹੀ ਐਸਾ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਮੁਝ ਕੋ ਭੀ ਕਰੋ ॥ ਕਿਉ ਜੋ ਮੇਰਾ ਭੀ ਮੋਹ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਕਿਉ ਜੋ ਮੇਰੇ ਆਪ ਸਖਾ ਭੀ ਹੋ ॥ ਗੁਰੂ ਭੀ ਹੋ ॥ ਇਸ ਸੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅਬ ਮਾਨਣੀ ਚਾਹੀਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਖੇ ਅਬੀ ਤੁਮਾਰੇ ਕਾਖਾਯ ਪ੍ਰਪਕ੍ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਤੁਮਾਰਾ ਅੰਤਹ ਕਰਨ ਅਤਜ਼ੰਤ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਉਪਦੇਸ ਤੁਮ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਅਬ ਭੀ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰ ਹੀ ਦੇਵੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਅਬੀ ਤੁਮ ਕੋ ਹਮਾਰਾ ਉਸਦੇਸ ਗ੍ਰਹਨ ਨਹੀ ਹੋਗਾ ॥ ਜੈਸੇ ਭਸਮ ਵਿਖੇ ਆਹੁਤੀ ਪਾਈ ਬਜ਼ਰਥ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਬਿਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ਸੋ ਬਜ਼ਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਦਿਲਾਸੇ ਕੇ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿਨਣ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਚਲੇ ॥ ਤਿਸ ਰਾਸਥੇ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ॥ ਆਗੇ ੨ ਆਪ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਪੀਛੇ ਪੀਛੇ ਆਪ ਹੀ ਰਾਸਥੇ ਚਲਾ ਜਾਵੈ ॥ ੨੩ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਚਲਤੇ ਹੁਏ ਦੇਸਾਂ ਕੋ ਉਲੰਘਤੇ ਹੁਏ ਚੀਨੀ ਘਾਟੀ ਮੈ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ਚੀਨੀ ਘਾਟੀ ਪਰ ਬਾਵਾ ਦਯਾਲ ਦਾਸ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਆਇ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ। ਸੋ ਬਾਵਾ ਦਜ਼ਾਲ ਦਾਸ ਜੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪੁਰੁਖ ਥੇ ਉਦਾਸੀਨ ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾ ਪਖਪਾਤ ਤੇ ਰਹਤ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗ ਪੁਰੁਖੋਤਮ ਥੇ ॥ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਥੇ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਤਹ ਸਮੇ ਇਸਨਾਦਿਕ ਕ੍ਰਿਆ ਸਾਧ ਕੇ ਤਹਾਂ ਤੇ ਚਲੇ ਜਬ ਚੀਨੀ ਘਾਟੀ ਉਲੰਘਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਪਰਬਤ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਚਰਨ ਖਿਸਰਿਆ ਨੀਚੇ ਖਡ ਮੈ ਆਇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਰੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਅਨਾਰਾ ਕੀ ਪਿਟਾਰੀ ਥੀ ਸੋ ਆਪਣੇ ਸੀਸ ਪਰ ਹੀ ਦ੍ਰਿਢ ਰਾਖੀ ॥ ਐਸੇ ਭਾਈ ਮੇਵਜੀ ਸਾਹਿਬ ਪੰਜਵੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਥਨ ਮੈ ਸੇ ਲਕੜੀਆਂ ਲਜਾਵਤਾ ਥਾ ਲੰਗਰ ਵਾਸਤੇ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਦਿਨ ਕੂਪ ਮੈ ਗਿਰ ਪਏ ਅੰਧੇਰੀ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ॥ ਪਰੂਤੂ ਲਕੜੀ ਸਿਰ ਪਰ ਸੇ ਨਾ ਗਿਰਣੇ ਦਿਤੀਆਂ ॥ ਕਿਉਕੇ ਮਤ ਗਿਲੀਆ ਹੋਵਨ ਲਕੜੀਆਂ ਮਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲਾਂਗਰੀ ਅਉਖੇ ਹੋਵਨ ॥ ਪੁਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੂਪ ਮੈ ਸੇ ਜਾਇ ਨਿਕਾਸੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸੀਸ ਪਰ ਸੇ ਅਨਾਰੋ ਕੀ ਪਿਟਾਰੀ ਗਿਰਣੇ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਕਿਉ ਜੋ ਯੇ ਅਨਾਰਾਂ ਕੀ ਪਿਟਾਰੀ ਗਿਰ ਪਈ ਤਾਂ ਅਨਾਰ ਸਾਰੇ ਫਿਸ ਫੂਟ ਜਾਂਵੈਗੇ ਫਿਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਕਾਮ ਕੇ ਨਾ ਰਹਨਗੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਮਨ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪਿਟਾਰੀ ਗਿਰਨੇ ਨ ਦਈ ॥ ਪੁਨਾ ਸੰਭਲ ਕੇ ਉਠੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇਹੀ ਪਾਚ ਸਾਤ ਵਾਰ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕਰ ਉਪਰ ਚੜਤੇ ਭਏ ਪਰਬਤ ਕੇ ਪੁਨਾ ਰਸਤੇ ਸੇ ਆਇ ਇਸਥਿਤ ਭਏ ॥ ਵੋ ਰਾਸਬ ਉਹਾਂ ਹੀ ਖੜਾ ਰਹਜਾ ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਏ ਤਬ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸਾਥ ਤੁ ਪੜਾ ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਗਿਰੇ ਥੇ ਪਰਬਤ ਪਰ ਸੇ ਉਸ ਸਮੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਥਿਰਾਜੇ ਹੂਏ ਥੇ ॥ ਅਤਿ ਵਾਹਕ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਨੀ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਚੋਟ ਨਹੀ ਲਗਣ ਦੀਨੀ ਪੁਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤਿਸ ਰਾਸਬ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈ ਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਚਲੇ ॥ ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਤਹਾਂ ਊਨੈ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਦਿਵਾਨ ਕੇ ਸਮੇ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ॥ ਛਰੀਦਾਰ ਸੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਹਮਾਰੀ ਬੇਨਤੀ ਜਾਇ ਕਹੋ ਆਪਨੇ ਰਾਸਬ ਖਚਰੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਯਾਦ ਕੀਆ ਥਾ ਸੋ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭੇਜਜਾ ਹੈ ਉਨ ਕਾ ਏਕ ਸਿਖ ਲੈਕੇ ਆਯਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਉਸ ਕੋ ਕਿਆ ਹੁਕਮ ਹੈ ॥ ਛਰੀਦਾਰ ਨੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਰਜ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਜਾਇ ਕਰੀ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਛਰੀਦਾਰ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਹਾਂ ਭਾਈ ਉਸ ਸਿਖ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰ ਲੈਆਉ ਹਜ਼ੂਰ ॥ ਛਰੀਦਾਰ ਸਿਖ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸਲਤੀ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਰਾਸਬ ਸਹਤ ਹਜ਼ੂਰ ਮੈ ਹਾਜ਼ਰ ਆਨ ਖੜਾ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਸਬ ਕੋ ਸਭਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਅਨਾਰੋਂ ਕੀ ਪਿਟਾਰੀ ਔ ਅਰਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਅਗਾੜੀ ਰਖ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਰਹੇ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਦਹਣੇ ਹਾਥ ਸੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਰਖ ਕੇ ਪੁਨਾ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਲਗਾਇ ਕੇ ਚੂਮ ਕੇ ਪੁਨਾ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਛਾਤੀ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਗਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਮਿਤ੍ਰ ਬਿਨਾ ਬਾਤ ਹ੍ਰਿਦੇ ਕੀ ਕੌਣ ਜਾਣੈ । ਤਦਨੰਤਰ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਕੋ ਖੋਲ ਕਰ ਸਭਾ ਕੇ ਬੀਚ ਬਚਵਾਈ ਸਭ ਦਿਵਾਨ ਕੋ ਸੁਣਾਇ ਕਰਕੇ ॥ ਬਿਨਯ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖੀ ਥੀ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ॥ ਜੋ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਉਸਤਤੀ ਕੇ ਪਦ ਹੈ ਸੁਣ ਕੇ ਸਭ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਜਲ ਚਲਨੇ ਲਗ ਪੜਾ ਤਿਸ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਯੇ ਲਿਖਾ ਹੁਆ ਥਾ ॥ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਜੀ ਯੇ ਰਾਸਬੰਧੂਬ ਬੋਝ ਕੋ ਸਹਾਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ॥ ਯੇ ਪਾਠ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ॥ ਯੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਸਾਰਬ ਕੋ ਤਬੇਲੇ ਮੇ ਬੰਧਵਾਹੁ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਆਪਣੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਥਮ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀਓ ਤਥਾ ਨਗਰ ਦੇਸ ਕੀ ਭੀ ਕੁਸਲਖੇਮ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਡੇਰੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਅਸਥਾਨ ਬਤਾਯਾ ॥ ਬਰਸ ਯਾ ਅਧਿਕ ਨਜ਼ੂਨ ਤਹਾਂ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਹੇ ॥ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਲੰਗਰ ਵਾਸਤੇ ਲਕੜੀਆਂ ਲੈ ਆਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸੁਕੀਆਂ ॥ ਅੰਨ ਜੋ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸੇ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤੁਸ ਪਾਇ ਲੈਨਾ ॥ ਆਪ ਹਾਥ ਪਸਾਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਸੇ ਨਹੀ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਅੰਨ ਦੇਵੇ ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਰੋਟੀ ਕਾ ਚੌਥਾ ਹਿਸਾ ਖਾਤੇ ਥੇ ਬਾਕੀ ਕਾ ਅਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਥ ਉਠਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ ॥ ਸੋ ਭੀ ਜੋ ਰੋਟੀ ਕਾ ਚੌਥਾ ਹਿਸਾ ਅਠ ਪਹਰ ਮੇਂ ਏਕ ਵਾਰ ਖਾਤੇ ਥੇ ॥ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਕੋਈ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਕਹੇ ਪਰੰਤੂ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਨ ਖਾਣਾ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਲਪ ਰਖਤੇ ਥੇ ॥ ਦੋ ਕਛਹਰੇ ਏਕ ਦਸਤਾਰ ਸੁਧੀ ਬਾਂਧਲੀ ॥ ਏਕ ਛੋਟੀ ਭੂਰੀ ਉਪਰ ਰਖਲੀ ਜਿਸ ਸੇ ਪੀਠ ਮਾਤ੍ਰ ਢਕੀ ਜਾਵੈ ॥ ਜਬ ਸੇਵਾ ਸੇ ਨਿਬ੍ਰਤ ਹੋਵੈ ਤਬ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਜਿਉ ਪਦਮ ਆਸਨ ਬਾਂਧ ਕੇ ਬੈਠੇ ਪੁਨਾ ਜਬ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ ਰਹੇ ਤਬ ਉਠ ਕਰ ਦਾਤਣ ਕੁਰਲਾ ਸੌਚ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬੈਠ ਜਾਵੈ ਅਥਵਾ ਸੇਵਾ ਮੈ ਤਤ ਪਰ ਹੋਵੈ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਕੁਛਕ ਕਾਲ ਉਨੇ ਮੈ ਬਿਤਾਇ ਕੇ ਪੁਨਾ ਕੁਰੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਬੇ ਕੋ ਚਲੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਲੈਕੇ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਵਾਰ ਉਨੇ ਮੈ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਵੈ ॥ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਰਹੇ ਉਨੇ ਮੈ ਸੇਵਾ ਮੈ ਤਤ ਪਰ ਰਹੇ ॥ ਜਬ ਕੁਰੀ ਮੈ ਜਾਵੈ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਤਤ ਪਰ ਰਹੈ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਿਤਨੇਕ ਬਰਸ ਬਿਤੀਤ ਕੀਏ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ॥ ੨੪ ॥ ੴ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੁ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਮਾਗਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨੰਗ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ੩੦ ਅਧਜ਼ਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩੧ ਅਧਜਾਯ

ਓ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਹਿਰਾ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਕੇ ਬੰਦੋ ਪਾਦ ਉਦਾਰ ।
ਬਿਪਤ ਹਰਨ ਮੰਗਲ ਕਰਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਗੁਲਕਾਰ ॥ ੧ ॥
ਜਾਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਜਲ ਪਰ ਸੈਲ ਤਰਾਹਿ ।
ਵੈ ਰਘੁ ਨਾਯਕ ਦਾਸ ਕੇ ਸਦਾ ਬਸਹੁ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ॥ ੨ ॥
ਜਨਮ ਕਥਾ ਹਰਿ ਬੀਰ ਕੀ ਸੰਤ ਸੁਨਹੁ ਮਨ ਲਾਇ ।
ਜਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਤੇ ਭਵਨਿਧਿ ਪਾਰ ਪਰਾਹਿ ॥ ੩ ॥
ਪੜੇ ਸੁਨੈ ਚਿਤ ਲਾਇ ਜੋ ਸੰਸਾ ਸਕਲ ਨਸਾਇ ।
ਸੁਖ ਸੰਪਤਿਯਾ ਲੋਕ ਮੈ ਅੰਤ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਇ ॥ ੩ ॥

ਯੇ ਪਰਸੰਗ ਸੰਤ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੂ ਕੀ ਸਚੀਆਂ ਤੋਂ ਲਿਖ ਲੀਨਾ ਹੈ

੧ ਓ ਸਾਖੀ ਮਦ੍ਰ ਦੇਸ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਸੇ ਦੋ ਯੋਜਨ ਪਸਚਮ ਕੀ ਓਰ ਗਗੋਬੂਆ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਗਰ ਹੈ ਤਿਸ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਮਹਾਰਾਜ ਧਿਰਾਜਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਤਿ ਢਿਲੋ ਗੋਤ੍ਰ ਮੇ ਜਨਮ ਹੂਆ ਬ੍ਰਿਕਮ ਸੰਮਤ ੧੮੨੫ ਪਖ ਸੁਕਲ ਤਿਥੀ ੩ ਮਾਸ ਸ੍ਰਾਵਣ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਬਰੋਵਾਲੀ ਦੇਬੋ ਨਾਮਾ ਦਾਈ ਤਿਸ ਸਮੇ ਪਾਸ ਥੀ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਮਾਤਾ ਸ੍ਰੀ ਧਰਮ ਕੌਰ ਇਨ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧੋ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸ੍ਰੀ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਤੀਰਥ ਕੇ ਬਣਨੇ ਸਮੈ ਮੈ ਮਨ ਕਰਕੇ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਧਨ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਥੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵ ਜੀਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਯੇ ਬਰਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜਾਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਜੈਸੇ ਤੁਮਨੇ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀਨੀ ਹੈ ਨਿਸ ਕਾਮ ਹੋਕੇ ਤੈਸੇ ਤੁਮਾਰੀ ਵੰਸ ਮੈ ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਕਾ ਮਾਲਕ ਹਮਾਰਾ ਸਿਖ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਪੰਨ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ਅਰ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਬਲਿਸ਼੍ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਬਡਾ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਹੋਗਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਖਿਮਾਵਾਨ ਹੋਗਾ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਡਿਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਸਚੈ ਅਚਲ ਧੀਰਯ ਵਾਨ ਹੋਗਾ ਤਥਾ ਖਸਟਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਦਾਚਿਤ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲਤੇ ਹੁਏ ਗਗੌਬ੍ਹੁਏ ਨਗਾਰ ਕੇ ਸਪੀਪ ਆਏ ਉਤਰੇ ਤਬ ਭੀ ਇਨ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧੋ ਨੇ ਮਨ ਭਨ ਧਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀਆਥਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਭੀ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਕੈ ਏਹੀ ਬਰਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜਾਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਹਮਾਰਾ ਏਕ ਸਿਖ ਬਡਾ ਬਲਕਵਾਨੀ ਦੈਵੀ ਮਾਨੁਖੀ ਸੰਪਦਾ ਕਰਕੇ ਸੰਪਨ ਤੁਮਾਰੀ ਵੰਸ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਗਾ ਤਥਾ ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰਾਜ ਜੋਗ ਮਾਲੇ ਗਾ ਰਿਧੀ ਸਿਧੀ ਨਿਧੀ ਜਿਸ ਕੇ ਦਾਸੀਆ ਵਤ ਆਗਜ਼ਾ ਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਤਥਾ ਵੋਰਖ ਵਤ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਯਤੀ ਪੁਰੁਖ ਹੋਗਾ ॥ ਐਸੇ ਬਰਦਾਨ ਦੇਕੈ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿ ਗਬਿੰਦ ਸਾਸਿਬ ਜੀ ਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਸੁਧਾ ਸਰ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਤਿਨ ਕੀ ਪਤਨੀ ਮਾਤਾ ਧਰਮ ਕੌਰ ਸਤੀ ਪ੍ਰਤਿਬ੍ਰਤ ਧਰਮ ਯੁਕਤ ਦੋਨੋ ਦੰਪਤੀ ਆਏ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਬਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰਿਆ ਕਰੈ ॥ ਸਃ ਮਃ ੯ ਗ੍ਰਹਸਤ ਕਰੈ ਤਾਂ ਧਰਮ ਕਰ ਨਹੀ ਤਾਂ ਕਰ ਵੈਰਾਗ ॥

ਵੈਰਾਗੀ ਬੰਧਨ ਕਰੈ ਤਾਂਕੇ ਬਲ੍ਹੇ ਅਭਾਗ ॥

ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਯੰਭੂ ਮਨੁ ਜੀ ਨੇ ਮਨੁਸਿਮ੍ਰਤੀ ਮੈ ਅਤਿਥਿ ਪੂਜਨ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤ ਅਤਿਥੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵੰਯੰ ਮਨੁ ਜੀ ੯੫੦੦੦ ਮਨੁਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕਾ ਸਲੋਕ ਬਨਾਕੇ ਨਾਰਦ ਮੁਨੀ ਕੇ ਪ੍ਰਿਤਿ ਉਪਦੇਸ ਧਰਮ ਕਾ ਕੀਆ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਸ਼੍ਰੀ ਸ੍ਵਯੰਭੂ ਮਨੁ ਨੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਧਰਮ ਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਆ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ ॥ ਤਥਾਚ ਮਨੁ ਸਮ੍ਰਿਤਿ ॥ ਸ਼ਃ—ਊਰਧ ਪ੍ਰਾਣਾਹਯੁਤ ਕ੍ਰਾਮੰਤੀ ਯੁਨਃ ਸ੍ਥਵਿਰ ਆਯਤਿ ॥ ਪ੍ਰਤ੍ਯੁਥਾਨਾਭਿ ਵਾਦਾ ਭਜਾਂ ਪੁਨਸ੍ਤੁਨ ਪ੍ਰਤਿ ਪਦਜਤੇ ੧੨੦ ਅਭਿ ਵਾਦਨ ਸ਼ੀਲਸਜ ਨਿਤਜੰ ਬ੍ਰਿਧੋਪੁਸੇਵਿਨਃ ॥ ਚਤ੍ਵਾਰੀਸੰ ਪ੍ਰਵਰਧੰਤੇ ਆਯੁਰ ਵਿਦਜਾ ਯਸ਼ੋ ਬਲੰ ॥ ੧੨੧ ॥

ਟੀਃ—ਜੋ ਆਗੇ ਬੈਠਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਚਾਹੇ ਵਿਰਕਤ ਭੀ ਹੋਵੇ ਅਰ ਚਾਰ ਘਟਿਕਾ ਅਥਵਾ ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਆਗੇ ਆਗੇ ਆਇਕੇ ਬੈਠੇ ॥ ਤਬ ਵੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਸਮਝਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸੇ ਪੀਛੇ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਅਤਿਥੀ ਜਾਨਨਾ ਸੋ ਅਤਿਥੀ ਸ੍ਰੇ ਆਦਿ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਉਪਾਧਜ੍ਹਾਯ ਜਿਸਕੋ ਆਜ ਕਾਲ ਪਾਂਧਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਆਚਾਰਯ ਗੁਰੂ ਅਥਵਾ ਗੁਣ ਜਾਤੀ ਆਯੂ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਆਪਨੇ ਸੇ ਬਡਾ ਆਪਨੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਪਰ ਆਇਜਾਵੇ । ਤਬ ਜੋ ਆਗੇ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸਥਤ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਆਪੋ ਅਪਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਤਜਾਂਗ ਕੇ ਉਪਰ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਆਯੁ ੧ ਵਿਦਜ਼ਾ ੨ ਯਸ ੩ ਬਲ ੪ ਧਨ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਤਜ਼ਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਸੇ ਜੋ ਸਿਧ ਹੁਆ ਕੇ ਅਤਿਥੀ ਆਦਿ ਬ੍ਰਿਧੋ ਕੋ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਆਯੁ ਪਾਂਚ ਪਦਾਰਥ ਤਯਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਜਬ ਯੇ ਪੁਰਖ ਅਤਿਥੀ ਆਂਦੀ ਬ੍ਰਿਧੋ ਕਾ ਆਦਰ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਇਨ ਕੋ ਆਵਤਿਜ਼ਾਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਉਠ ਖੜੋਤਾ ਹੈ ਅਭਿ-ਵਾਦੇਤਿ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਰ ਪ੍ਰਥਮ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ। ਪੁਨਃ ਇਨਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਪ੍ਰਾਣ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਥਿਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੨੦ ॥ ਅਭਿਵਾਦੇਤਿ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਕਾ ਬ੍ਰਿਧੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਕਾ ਤਥਾ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਰ ਉਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਤਿਥਿ ਆਦੀ ਬ੍ਰਿਧੋ ਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਣੇ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੇ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਵਰਧਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ । ਆਯੁ ੧ ਵਿਦਜ਼ਾ ੨ ਯਸ ੩ ਬਲ ੪ ਪੰਚਮ ਧਨ ਭੀ ਵਧਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ੧੨੧॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ॥

ਜਿਥੇ ਨਾਮ ਜਪੀਐ ਪ੍ਰਭੁ ਪਿਆਰੇ ॥ ਸੇ ਅਸਥਲ ਸੋਹਿਨ ਚੌਬਾਰੇ ॥ ਜਿਥੇ ਨਾਮ ਜਪੀਐ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਸੋਈ ਨਗਰ ਉਜਾੜੀ ਜੀਉ ॥

ਮਾਝ ਮਃ ੫ ਸਬਦ ਹੈ ਯੇ ਅਰਥਸਪਸ੍ਟ ਹੈ। ਭਾਵ ਯੇ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ੫ ਪਾਤਸਾਹੀ ਅਪਨੇ ਨਿਜ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਐ ਮੇਰੇਪਜ਼ਾਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮੋ ਜਿਸ ਅਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਅਤਿਥਜ਼ੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੁਜਾ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਅਸਥਲ ਮੈ ਕਾਲ ਪਾਇਕੇ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਮਕਾਨ ਤਿਨ ਕੇ ਊਪਰ ਬਡੇ ਸੋਭਨੀਕ ਚੌਬਾਰੇ ਪੜਜਾਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਚਾਹੇ ਤ੍ਰਿਣ ਪਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਕੁਟੀਆ ਹੈ। ਤਿਥੈ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪੀਤਾ ਹੈ । ਆਏ ਅਤਿਥਿ ਅਭ੍ਯਜ਼ਾਗਤ ਕਾ ਅਨਪਾਨੀ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਅਸਥਲ ਸੁੰਦਰ ਮਹਲੋ ਸੇ ਤਿਨ ਕੇ ਊਪਰ ਚੌਬਾਰਿਓ ਸੇ ਭੀ ਮਹਾਂ ਸੋਭਨੀਕ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾ ਧਨੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਮਾਲਕ ਕਾ ਨਾਮ ਊਹਾਂ ਜਪਨੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ। ਜਿਸ ਅਸਥਲ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਕਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਜਪੀਤਾ ਨ ਸੰਤ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਅਨਪਾਨੀ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਸੰਤ ਜਨਾਕੇ ਚਰਨ ਜਿਸ ਘਰ ਮੇ ਨਹੀਂ ਪਰਤੇ ਹੈਂ। ਚਾਹੇ ਵੋ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਕਲਕੇ ਜਟਤ ਸ੍ਵਰਨ ਕੇ ਮੰਦਰ ਭੀ ਹੈ। ਤੌਭੀ ਮਹਾਂ ਘੋਰ ਬਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੂਨ ਹੈ । ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ। ਜੈਤਸਿਰੀ ਕੀ ਵਾਰ ਮੇਂ ਮਃ ੫ ॥ ਪਉੜੀ ॥

ਮਹਾਂ ਭਇਆਨ ਉਦਿਆਨ ਨਰਾਰ ਕਰ ਮਾਨਿਆ। ਝੂਠ ਸਮਗ੍ਰੀ ਪੇਖ ਸਚ ਕਰ ਜਾਨਿਆ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ਫਿਰੈ ਦੇਵਾਨਿਆ। ਸਿਰ ਲਗਾ ਜਮ ਡੰਡ ਤਾਂ ਪਛੋ-ਤਾਨਿਆ। ਬਿਨ ਪੂਰੇ ਗੁਰਦੇਵ ਫਿਰੇ ਸ਼ੈਤਾਨਿਆ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿਸ ਨਗਰ ਮੈ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਜਪੀਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਨਗਰ ਭੀ ਦਘਦ ਬਨਕੇ ਸਮਾਨ ਉਜਾੜ ਹੈ। ਸੇਸ ਅਰਥ ਸਪਸ੍ਟ ਹੈ॥ ਕਬੀਰ ਜਿਹ ਘਰ ਸਾਧੁਨ ਸੇਵੀਐ ਹਰਿਕੀ ਪੂਜਾ ਨਾਹਿ। ਤੇ ਘਰ ਮਰਹਟ ਸਾਰਖੇ ਭੂਤ ਬਸੈ ਤਿਨ ਮਾਹਿ ਇਤਜਾਦਿ॥ ਜਿਨ ਗ੍ਰਹਸਥੋਂ ਕੇ ਘਰ ਮੇ ਆਏ ਅਤਿਥਿ ਸਾਧੁ ਕੀ ਅਨ ਜਲ ਅਸਥਾਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਮਰਹਟ ਨਾਮ ਮਸਾਣ ਭੂਮੀ ਕਾ ਹੈ ਉਨ ਗ੍ਰਹਸਥੋਂ ਕੇ ਘਰ ਸਮਾਣ ਭੂਮੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ॥ ਪ੍ਸ਼ਨ—ਸ਼ਮਸਾਨੋ ਮੈ ਤੋ ਭੂਤ ਬਸਤੇ ਹੈ। ਉਂਹਾ ਮਾਨੁਖ ਵਸਤੇ ਦਿ੍ਸ਼ਟੀ ਆਵਤੇ ਹੈ॥ ਉੱਤ੍—ਸੋ ਮਾਨੁਖ ਨਹੀਂ ਕਿੰਤੁ ਭੂਤ ਹੀ ਤਹਾਂ ਵਸਤੇ ਹੈ। ਅਬ ਭੀ ਉਨ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕਾ ਜੀਵਤ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਭੂਤੋਂ ਜੈਸਾ ਆਚਾਰ ਹੈ। ਮਰ ਕਰਕੇ ਭੀ ਭੂਤ ਹੀ ਹੋਵੈਂਗੇ ਇਸ ਲੀਏ ਗ੍ਰਹਸ੍ਥ ਕੋ ਚਾਹਜੇ ਜੋ ਅਤਿਥਿ ਪੂਜਨ ਅਵਸਜ ਹੀ ਕਰੈ॥ ਤਥਾਚ ਮਨੁ॥ ੨

ਸਃ—ਸੰਪ੍ਾਪ੍ਯ ਤ ਤ੍ਰਪਿਥਯੇ ਪ੍ਦਦ੍ਯਾ ਦਾਸਨੋਦਕੇ। ਅੰਨ ਚੈਵ ਯਥਾ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਸਤ ਕ੍ਰਿਤਜ ਵਿਧਿ ਪੂਰਬਕੰ॥ ਟੀਃ—ਅਤਿਥਿ ਸੰਤਜਨ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੇ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਬ ਪ੍ਥਮ ਉਸ ਕੋ ਮੀਠਾ ਬਚਨ ਬੋਲ ਕੇ ਪ੍ਸੰਸਨ ਕਰੇ॥ ਪੁਨਃ ਜਲ ਦੇਵੇ ਤਦਨੰਤਰ ਆਸਨ ਦੇਵੇ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੇ ਬੈਠਾਵੇ॥ ਪੁਨਃ ਕੁਸਲ ਪ੍ਸ਼੍ਨ ਪੂਛੇ॥ ਜਿਤਨੀ ਸਾਮਰਥ ਹੋਵੇ ਉਤਨਾ ਅਨ ਦੇਵੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਨਿਵਾਸ ਅਰਥ ਅਸਥਾਨ ਦੇਵੇ॥ ਪੁਨਾ ਕੋਈ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੀ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਸਾਖੀ ਸੁਨੇ ਸੁਨਾਵੇ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰੇ ਜਬ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਤਿਥੀ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰੇ॥ ਤਬ ਨਾਰਾਯਣ ਦੇਵ ਕਾ ਸਾਖਜਾਤ ਪੂਜਨ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਇਸ ਮੇ ਰੰਚਕ ਭੀ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀ ਹੈ। ੫੯॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਤਿਸ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਪਰ ਪਰਮ ਪ੍ਸੰਨਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੀ ਵਿਧੀ ਸੇ ਥੋੜਾ ਭੀ ਕਰਮ ਕੀਆ ਹੁਆ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਲ ਦੇਤਾ ਹੈ॥ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੀ ਵਿਧਿ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਆਪਨੀ ਇਛਾ ਪੂਰਬਕ ਬਹੁਤਸਾ ਭੀ ਕਰਮ ਕੀਆ ਹੁਆ ਨਿਸਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਉਤਮ ਭੂਮੀ ਮੈ ਸਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਥੋੜਾ ਭੀ ਬੀਜ ਦੀਆ ਹੁਆ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਲਤਾ ਹੈ॥ ਤਿਸੀ ਭੂਮੀ ਮੇ ਬਿਨਾ ਸਮੇ ਸੇ ਬਹੁਤਾ ਭੀ ਬੀਜ ਦੀਆ ਹੁਆ ਨਿਸਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਜਬ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਤਿਥੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸਕਾ ਪੁਨਜ ਅਖਯ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਅਖਯ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਜੇ ਸਕਾਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਇਸ ਪ੍ਕਾਰ ਵਿਧਿ ਪੂਰਬਿਕ ਅਭਿਜਾਗਤੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀਪਤਿ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਜੋ ਸੰਤ ਅਤਿਥੀ ਘਰ ਮੇ ਆਯਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਸਤਕਾਰ ਆਦਰ ਨਹੀ ਕੀਆ॥ ਵੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੂਖਾ ਪਯਾਸਾ ਪੜਾ ਰਹਜਾ ਹੈ ॥ ਆਪ ਕੁਟੁੰਬ ਸਹਤ ਪੇਟ ਭਰਕੇ ਖਾਇ ਕੇ ਸੋਇ ਰਹਜਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯੇ ਪਾਪ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥

ਤਥਾਚ ਮਨੁਃ—ਸ਼ਿਲਾਨਪੜ੍ਹੇ ਛ੍ਵ ਤੋ ਨਿਤ੍ਯੰ ਪੰਚਾਗਨੀ ਨਪਿ ਜਹ੍ਵਤਃ ਸਰਬੰ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਮਾਦਤ੍ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਨਰਚਿਤੋ ਵਸਨ ॥ ੧੦੦ ॥ ਅਃ ੩

ਟੀਃ—ਜਿਸ ਕੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਅਭਜਾਗਤ ਭੂਖਾ ਰਹਜਾਵੇ ਯਦ੍ਯਪੀ ਵੋ ਪੁਰੁਖ ਐਸਾ ਤਪਸ੍ਵੀ ਭੀ ਹੈ ॥ ਕਜਾ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੀ ਅੰਨ ਨਹੀ ਖਾਤਾ ਹੈ ॥ ਆਪਨੀ ਧਰਮ ਕ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਖਾਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਅਥਵਾ ਸ਼ਿਲਾ ਚੁਗ ਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਉਂਛ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਮੋਚਨੇ ਕੇ ਸਾਥ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਅਨ ਵਾਲ ਅਨਥਾਨੋਂ ਮੈ ਏਕ ੨ ਦਾਣਾ ਚੁਣ ਕੇ ਕੁਜੇ ਮੈ ਪਾਈ ਜਾਣਾ ॥ ਜਬ ਵੋ ਕੁਜਾ ਮਿਟੀ ਕਾ ਪਾਤ੍ਰ ਭਰ ਜਾਵੇ ਆਪਨੇ ਆਠ ਪਹਰ ਕੇ ਗੁਜਾਂਰੇ ਮਾਤ੍ਰ ਅੰਨ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਗ੍ਰੁਹ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵਨਾ ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਫਿਰ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਨਾ ॥ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਉਂਛ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ॥ ਪੰਚ ਅਗਨਿ ਭੀ ਤਪਤਾ ਹੈ ਨਿਤ ਹੀ ਤੀਨੋ ਸੰਧਜਾ ਮੈ ਤੀਨੋ ਅਗਨਜ਼ੋਂ ਮੈ ਹਵਨ ਭੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਸੰਧਜਾ ਬੰਦਨ ਭੀ ਉਪਾਸਤਾ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਗ੍ਰੁਹਸ੍ਥੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬਾਨ ਪ੍ਰਸ੍ਥੀ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਸੰਨਜਾਸੀ ਭੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਇਸਕੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੇ ਅਥਿਤੀ ਆਇ ਗਯਾ ਹੈ ॥ ਸਾਧੂ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਚਾਂਡਾਲ ਮਲੈਛ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੋਈ ਭੀ ਹੈ ॥ ਅਨ ਦਾਨ ਸਮੇ ਜਾਤੀ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹਜੇ ਕਿੰਤੂ ਪੰਕਤਿ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਜੋ ਅਤਿਥੀ ਇਸ ਕੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੇ ਭੂਖਾ ਰਹਜਾਵੇ ਯਥਾ ਯੋਗ੍ਯ ਪੂਜਾ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਰਹਤ ਹੂਆ ੨ ਸੋ ਅਤਿਥੀ ਅਗਨਿ ਹੋਤ੍ਰ ਆਦੀ ਪੂਰਬ ਕਹੇ ਜੋ ਆਸ਼੍ਰਮੀ ਕੇ ਪੁੰਨਜ ਹੈ ॥ ਸੋ ਸਾਰੇ ਅਤਿਥੀ ਲੈਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਗ੍ਰੁਹਸ੍ਥੀ ਕੋ ਆਪਨੇ ਪਾਪ ਦੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੧੦੦ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸਮੇ ਮੈ ਅਥਵਾ ਅਕਾਲ ਮੇ ਸਮੇ ਬਿਨਾ ਜੋ ਅਤਿਥੀ ਆਪਨੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾ ਯਥਾ ਯੋਗ੍ਯ ਆਦਰ ਹੀ ਕਰੇ ਕਿੰਤੂ ਨਿਰਾਦਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹਜੇ ॥

ਸਃ—ਤ੍ਰਿਣਾਨਿ ਭੂਮੀ ਰੁਦਕੰ ਵਾਕ ਚਤੁਰਥੀ ਸੂਨ੍ਰਿਤਾ ॥ ਏਤਾਨਯਪਿ ਸਤਾਂ ਗੇਹੇ ਨ ਛਿਦ੍ਯੰਤੇਕਦਾਚਨ ॥ ੧੦੧ ॥

ਟੀਃ— ਤ੍ਰਿਣੇਤਿ ਤ੍ਰਿਣ ਨਾਮ ਆਸਨ ਕਾ ਹੈ ॥ ਭੂਮਿ ਨਾਮ ਅਸ਼ਨ ਕਾ ਹੈ ਆਪਨੇ ਆਸ੍ਰਮ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਮਧੁਰ ਬਚਨ ੧ ਪੁਨਃ ਜਲਦਾਨ ੨ ਪੁਨਾ ਆਸਨਦਾਨ ੩ ਪੁਨਾ ਅਸ਼ਨ ਦੇਨਾ ੪ ਜੋ ਘਰ ਮੇ ਭੋਜਨ ਦਾਨ ਕੀ ਨ ਸਮਰਥ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਵੈ ਤਬ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸੋ ਯੇ ਪੂਰਬ ਕਹਜ਼ਾਂ ਚਾਰ ਬਾਤਾਂ ਤਾਂ ਨਸ੍ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤਜ਼ਾਂ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਸਤ ਪੁਰਖ ਐਸਾ ਅਸਾ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਜ਼ਾ ਮੀਠਾ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਖਰਚ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਜਲ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਅਮੋਲਕ ਹੀ ਉਤਪਤ ਕਰ ਛੋਡਜ਼ਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਆਸਨ ਭੂਮੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਮੈ ਭੀ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਖਰਚ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਹਮਾਰੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਮੂਲਕ ਆਓਜੀ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ॥ ਸੋ ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਮੈ ਹਮਕੋ ਕਜ਼ਾ ਕ੍ਰਿਪਣਤਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਸੋਚ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਅਤਿਥੀ ਕਾ ਅਤਿ ਆਦਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਿਤਨੀਕ ਸਾਮਰਥ ਆਪਨੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਤਨਾਕ ਅੰਨ ਭੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਆਮਲਕ ਪਰਿਮਾਣ ਤ ਆਦਿ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਯੇ ਮਨੂ ਜੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਜੀ ਨੇ ਪੂਛਜ਼ਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਿਸ ਅਤਿਥੀ ਕਾ ਇਤਨਾ ਸਤਕਾਰ ਕਰਣਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਅਤਿਥੀ ਕਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਈਹਾਂ ਅਤਿਥੀ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਸਤਕਾਰ ਕੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ॥

ਉਤ੍—ਏਕ ਰਾਤ੍ਰੰ ਤੁ ਨਿਵਸਨ੍ ਤਿਥਿ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਮ੍ਮਿਤਃ ॥ ਅਨਿਤਜ਼ੋ ਹਿ ਸਿਥਤੋ ਯਸਮਾਤ ਤਸਮਾਦਥਿਤਿ ਰੁਚਤੇ ॥ ੧੦੨ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਜੋ ਪਰਦੇਸ ਸੇ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਣੇ ਵਾਸ਼ਤੇ ਆਯਾ ਹੋਵੇ ਸਾਧ੍ਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਤਿਥੀ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਨਿਤ ਇਸਥਿਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਿਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇ ਤਿਸ ਕੋ ਅਤਿਥੀ ਕਹਜ਼ੇ ਹੈ॥੧੦੨

ਪ੍ਰਸ਼੍—ਹੇ ਭਗਵਨ ਰਾਜਨ ਜੋ ਏਕ ਹੀ ਗ੍ਰਾਮ ਅਥਵਾ ਨਗਰੀ ਮੈ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਵੋ ਅਤਿਥੀ ਸਬਦਕਾ ਵਾਚਜ਼ ਹੈ ਯਾ ਨਹੀ ॥ ਉਤ੍—ਨੈਕ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਮਤਿਥਿੰ ਵਿਪ੍ਰ ਸੰਗ ਤ੍ਰਿਕੰਤਥਾ ॥ ਉਪਸਿਥਤ੍ਰੁਦ ਗ੍ਰੁਹੇ ਵਿਦਜ਼ਾਦ ਭਾਰਜਾ ਪੁਤ੍ਰਾਗਨਯੋਪਿਵਾ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਏਕ ਨਗਰ ਅਥਵਾ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਵਸਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਅਤਿਥੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇ ਨਹੀ ਕਹਜ਼ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸਮ੍ਰਦਾਯ ਸਾਥ ਆਯਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਭੀ ਅਥਿਤੀ ਸਬਦ ਕਾ ਵਾਚਜ਼ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਚਾਹੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਅਗਨੀ ਭੀ ਹੋਵੇ ਤੋ ਭੀ ਅਤਿਥੀ ਨਹੀ ਜਾਨਨਾ ॥ ੧੦੩ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ ॥ ਹੇ ਭਗਵੇ ਰਾਜਨ ਜੋਨ ਸੇ ਪੁਰਖ ਸਾਧ੍ਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦੀ ਪਰ ਅੰਨ ਖਾਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਏਕ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਸੇ ਦੂਸਰੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਆਇ ਕੇ ਨਿਤਜ਼ ਹੀ ਪਰ ਅੰਨ ਖਾਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਮ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ ਮੈ ਅੰਨ ਅਰਥੀ ਅਭਜ਼ਾਗਤ ਬਨ ਕੇ ਆਇ ਜਾਵੈ ਅੰਨ ਕੇ ਸਮੇ ਉਨਕੀ ਅਤਿਥਜ਼ੋਂ ਮੇ ਗਣਨਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍—ਉਪਾਸਜ਼ੰਤੇ ਯੇ ਗ੍ਰਿਹਸਥਾ ਪਰਪਾਕ੍ਰ ਮਥੁਧਯਃ ਤੇਨਤੇ ਪੇ੍ਤਜ਼ ਪਸ਼ੂਤਾਂ ਬ੍ਰਜ਼ੰਤਜ਼ੰਨਾਦਿ ਦਾਯਿਨਾਂ ॥ ਅਧਜ਼ਾਯ ੩ ਸਃ ੧੦੪

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ—ਜੌਨ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਹੋਕੇ ਪਰਾਏ ਅਨ ਕੀ ਖ'ਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਅਬੁਧੀ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਵੋ ਬੁਧੀ ਹੀਨ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਾਲੀ ਉਨ ਕੀ ਬੁਧੀ ਨਹੀ ਹੈ ਵੋ ਦੀਰਘ ਦਰਸੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਖਟ ਕਮਾਇ ਕੇ ਆਪਨੇ ਕਟੁੰਬ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇਹੈਂ ਆਪਨਾ ਉਦਰ ਭਰਤੇ ਹੈ ਪਰਾਯਾ ਅੰਨ ਖਾਇ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਤਿਸ ਦੋਸ ਕਰਕੇ ਮਰ ਕੇ ਤਿਸ ਅੰਨ ਦਾਤਾ ਕੇ ਪਸੂ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਬੈਲ ਅਸ੍ਵ ਖਚਰ ਹਸਤੀ ਉਸ੍ਟ੍ਰ ਗਰਧਭ ਆਦਿਕ ਪਸੂ ਹੋਕੇ ਉਨ ਕਾ ਦੇਨਾ ਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਸਾਧੂ ਹੋਕੇ ਪਰਾਯਾ ਅੰਨ ਖਾਇ ਕੇ ਜੋਨ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਜ਼ ਨਾਰਾਯਣ ਕਾ ਭਜਨ ਨਹੀ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਵੇ ਭੀ ਉਨ ਗ੍ਰਹਸਥੋ ਕੇ ਬੈਲ ਆਦਿਕ ਪਸੂ ਹੋਕੇ ਉਨ ਕਾ ਦੇਨਾ ਦੇਕੇ ਛੂਟੈਗੇ ॥

ਈਹਾਂ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਾ ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਮੈ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਜੋਗੀ ਹੋਵਾਂ ਜਗ ਭਵਾਂ ਘਰ ਘਰ ਭਿਖਜ਼ਾ ਲੇਉਂ ।
ਦਰਗਹ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਕਿਸ ਕੇ ਉਤਰ ਦੇਉ ॥

ਤਾਂਤੇ ਯੇਨ ਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰਾਯੇ ਅੰਨ ਸੇ ਬਚਨੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਕਰੇ ॥ ੧੦੪

ਮੂਃ—ਅਪ੍ਰਲੋਦਜੋ ਤਿਥਿਃ ਸਾਯੰ ਸੂਰਯੋਢੋ ਗ੍ਰਹ ਮੇਧਿਨਾ ॥ ਕਾਲੇ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤ ਸ੍ਤੁਵਕਾਲੇਵਾ ਮਾਸਜਾਠਸ਼੍ਨ ਗ੍ਰਹੇਵਸੇਤ ॥ ੧੦੫ ॥

ਭਾਂਤੇ ਹੇ ਨਾਰਦ ਸਾਯੰਕਾਲ ਸਮੇ ਸੂਰਯ ਦੇ ਅਸਤ ਸਮੇ ਜੋ ਪਰਦੇਸੀ ਚਾਰੋ ਹੀ ਆਸ਼੍ਰਮੀਆਂ ਕੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੇ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਸਮੇ ਸਿਰ ਅਥਵਾ ਅਸਮੇ ਸਿਰ ਏਕ ਤੋ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਜ਼ੁਵਾਬ ਨ ਦੇਵੇ ਦੂਸਰਾ ਭੂਖਾ ਅੰਪਨੇ ਘਰ ਮੇ ਨ ਰਹਨੇ ਦੇਵੇ ਆਸ਼੍ਰਮੀ ਯੇਨ ਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕੁਛ ਨਾ ਕੁਛ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤਾ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਖ੍ਰਾ ਹੀ ਦੇਵੇ ॥ ਧਰਮ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾਲਾ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਭੂਖਾ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਨ ਰਹਨੇ ਦੇਵੇ ॥ ੧੦੫ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਧਨ ਕੀ ਯਸ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖ ਉਪਰ ਕੀ ਕਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਤੇ ॥

ਮੂਃ—ਨਵੈਸ੍ਵਯੰ ਤਦ ਸ਼੍ਰੀਯਾਦ ਤਿਥਿੰਯਜਨ੍ਨ ਭੋਜਯੇਤ ਧਨੰਜੰਯਸ਼ੁੰਮਾਯੁ ਸ਼ੁੰਜੰਸ੍ਵਰਗੰਜੰ ਚਾਤਿਥਿਪੂਜਨੰ ॥ ੧੦੬ ॥

ਟੀਃ—ਆਪਨੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਜੋ ਅਤਿਥੀ ਹੈ ॥ ਉਸ ਰਾਤ੍ਰ ਮੇ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਨ ਖੁਆਵੇ ਸੋ ਪਦਾਰਥ ਆਪ ਭੀ ਨ ਖਾਵੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਧਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਹੈ ॥ ਯਸ ਕਾ ਸਾਧਨ ਭੀ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਹੈ ॥ ਆਰਬਲਾ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਭੀ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਭੀ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸਰਬ ਦੈਵੀ ਮਾਨੁਖੀ ਸੰਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਅਤਿਥਿ ਪੂਜਨ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਚਾਹੀਜੇ ਪੁਰਖ ਕੋ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਮੇ ਪ੍ਰਮਾਦ ਨ ਕਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵੇ ਰਾਜਨ ਜਬ ਆਸ਼੍ਰਮੀ ਅੰਨ ਪਾ ਚੁਕੇ ਅਰ ਪੀਛੇ ਕੋਈ ਅਤਿਥੀ ਆਇ ਜਾਵੈ ਤਬ ਤਿਸ ਅਤਿਥੀ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕੈਸੇ ਕਰੇ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਅਤਿਥੀ ਕੇ ਸਮ ਅਥਵਾ ਨਯੂਨ ਅਧਿਕ ॥ ਸ਼ਃ—ਵੈਸ਼੍ਵ ਦੇਵੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤੇਤੁ ਯਦਜ਼ਨਜੋਤਿਥਿਰਾ ਬ੍ਰਜੇਤ ॥ ਤਸਜ਼ਪਜੰਨੰ ਯਥਾ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਪ੍ਰਦਦਜ਼ਨ੍ਨ ਬਲਿੰਹਰੇਤ ॥ ੧੦੭ ॥

ਟੀ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਜਬ ਘਰ ਕੇ ਸਰਬ ਲੋਕ ਅੰਨ ਖਾਇ ਚੁਕੈ ਪੀਛੇ ਅਤਿਥੀ ਔਰ ਆਇ ਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਅਤਿਥੀ ਕਾ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪੂਜਨ ਨ ਕਰੇ ॥ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤਿਸ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਅਨ ਦੇ ਦੇਵੇ ॥ ਤਥਾ ਅਸਥਾਨ ਆਦਿਕ ਭੀ ਦੇਵੇ ॥ ਬਲਿਦਾਨ ਨ ਦੇਵੋ ॥ ੧੦੮ ॥

ਮੂਃ—ਨ ਭੋਜਨਾਰਥੰ ਸ੍ਵੇ ਵਿਪ੍ਰਃ ਕੁਲਗੋਤ੍ਰੇ ਨਿਵੇਦਯੇਤ ॥ ਭੋਜਨਾਰਥੰਹਿਤੇ ਸੰਸਨ ਵਾਂਤਾਸ਼ੀ ਤਦੁਚਜਤੇ ਬੁਧੈਃ ॥ ੧੦੯ ॥

ਟੀਃ—ਤਥਾਚ ਹੇ ਨਾਰਦ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਦਿਕ ਅਤਿਥੀ ਜਬ ਕਹੂੰ ਅਪਰਚਿਤ ਅਸਥਾਨ ਮੇ ਜਾਵੈ ॥ ਮਾਨ ਸਤਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਹਮਾਰਾ ਪੂਜਨ ਕਰੇ ਤਥਾ ਸੁੰਦਰ ਭੋਜਨ ਭੀ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਛਕਾਵੇ ॥ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਕੁਲ ਗੋਤ੍ਰ ਅਗਲੇ ਕੋ ਨ ਜਣਾਵੇ ॥ ਕਾਹੇ ਸੇ ਜੋ ਪੁਰਖ ਅਪਨੇ ਅਛੇ ਭੋਜਨ ਖਾਣੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪਰ ਪੁਰਖ ਕੋ ਆਪਨੇ ਊਚੀ ਕੁਲ ਉਤਮ ਗੋਤ੍ਰ ਬੋਧਨ ਕਰਾਕੇ ਭੋਜਨ ਸਤਕਾਰ ਪੂਰਬਿਕ ਖਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਉਸਕੋ ਭਤਵੈਤਾ ਪੁਰਖ ਵਾਂਤਾਸ਼ੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਭਾਵ ਯੇ ਹੈ ॥ ਵਾਂਤ ਨਾਮ ਬਮਨ ਕਾ ਹੈ ॥ ਆਸ਼ੀ ਨ ਮ ਖਾਣੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਹੈ ॥ ਜਿਸਨੇ ਭੋਜਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਆਪਨਾ ਕੁਲ ਗੋਤ੍ਰ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਜਾਣਾਇ ਕੇ ਭੋਜਨ ਖਾਯਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਨੇ ਮਾਨੋ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਬਮਨ ਖਾਯਾ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਬਮਨ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਖਾਨੇ ਕਾ ਸ੍ਥਾਨ ਕਾ ਸੁਭਾਵ ਹੈ ਭੋਜਨ ਵਾਸਤੇ ਅਪਨੇ ਕੁਲ ਗੋਤ੍ਰ ਉਤਮ ਜਨਾਵਨੇ ਹਾਰਾ ਕੁਤੇ ਕੀ ਜੋਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਮਹਾਤਮਾ ਪੁਰਖ ਆਪਨੇ ਅਹਾਰ ਵਾਸਤੇ ਅਪਨਾ ਮਹਤ੍ਵ ਸੂਚਨ ਨਹੀ ਕਰਾਂਵਤੇ ॥ ੧੦੨ ਜਬ ਯੇ ਆਪਨੇ ਮਖ ਸੇ ਆਪਨੀ ਵਡਾਈ ਕਹਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਇਸਕੇ ਪੁੰਨਜ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਬਲ ਤੇ ਆਰਬਲਾ ਭੀ ਘਟ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵੋ ਰਾਜਨ ਜਬ ਕਿਸੀ ਗ੍ਰਸਥਨੇ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੋ ਸ਼੍ਰਾਧ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਅੰਨ ਕਾ ਨਿਮੰਤ੍ਰ ਕੀਆ ਆਪਨੇ ਭੋਜਨ ਹਮਾਰੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਕਰਣਾ ॥ ਅਤਿਕਾਲ ਸ਼੍ਰਾਧ ਮੈ ਹੋਈ ਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਘਰ ਮੇ ਬਾਲਕ ਰੋਗੀ ਆਦਿਕ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸ਼੍ਰਾਧ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਉਨਕੋ ਅੰਨ ਦੇਣਾ ਕੇ ਨ ਮੂਃ—ਸੁਵਾਸਨੀ ਕੁਮਾਰਾਂਸ੍ਚ ਰੋਗੀਣੋ ਗਰਭਿਣਸ੍ਤਥਾ ॥ ਅਤਿਥਿ ਭਜੋ ਗੋ ਚੈਤਾਨ ਭੋਜਯੇਦ ਵਿਚਾਰ ਯਨ ॥ ੧੧੪ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਸੁਵਾਸਨੀ ਨਾਮ ਤੁਰਤ ਕੀ ਵਿਵਾਹੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਸ੍ਵਲਪ ਕਾਲ ਕੀ ਵਿਵਾਹੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਗਰਭਣੀ ਕੋ ਰੋਗੀ ਕੋ ਦੁਘਦ ਪਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕੋ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਅੰਨ ਵਰਜਿਆ ਭੀ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇ ਸ੍ਵਾਧ ਕਰਾਇ ਲੀਆ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕਰਾਵਨੋ ਹੈ ਤੋ ਭੀ ਪਹਿਲੇ ਇਨ ਪਾਂਚੋਂ ਕੋ ਬਿਨਾ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਅੰਨ ਦੇ ਦੇਵੇ ਜੋ ਮਾਂਗੈ ਤਬ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੋ ਕੋਈ ਪਾਪ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਪਰੰਤੂ ਇਤਨਾ ਵਿਚਾਰ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਰ ਲੇਵੇ ॥ ਜੋ ਅੰਨ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ੍ਵਾਧ ਵਾਸਤੇ ਤਯਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਉਸ ਮੈ ਸੇ ਨ ਦੇਵੇ ਉਸ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਅੰਨ ਦੇਦੇਵੇ ॥ ਇਨਕੇ ਅੰਨ ਦੇਨੇ ਸੇ ਪਿਛਲਾ ਅੰਨ ਜੂਠਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਜੇ ਔਰ ਅੰਨ ਕਾ ਲਾਭ ਗ੍ਰਾਮ ਆਦਿਕੋ ਮੈ ਨਹੋ ਸਕੇ ਤਬ ਤਿਸੀ ਅੰਨ ਮੈ ਯੇ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਭੀ ਪਿਛਲਾ ਅੰਨ ਜੂਠਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ੧੧੪ ॥ ਅਃ ੩ ॥ ਸਿੰਘਾ ਵਲੋਕਨ ਨਜ਼ਾਯ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਮਨੁ ਜੀ ਪੂਰਬ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕੋ ਸਿਮਰਣ ਕਰਾਵਤੇ ਹੁਏ ਪੁਨਃ ਏਕ ਸਲੋਕ ਕਹਤੇ ਭਏ

ਮੂਃ— ਅਦਤ੍ਵਾ ਤੁਯ ਏਤੇ ਭਜ਼ਃ ਪੂਰਬੋਕ੍ਤੇ ਭਜੋ ਵਿਚਖਣਃ ਸ ਭੁੰਜਾਨੋ ਨੁਜਾਨਾਤਿ ਸ੍ਰਿਗ੍ਵਿ ਧੈਰ ਜਗਧਿ ਮਾਤਮਨਃ ॥ ੧੦੨ ॥

ਟੀ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਜੋ ਹਮਨੇ ਪੂਰਬ ਕਹੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਅਤਿਥੀ ਇਨਕੋ ਅੰਨ ਦਿਤੇ ਬਿਨਾਆਪ ਹੀ ਆਪਨੇ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਖਾਇਲੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਅਵਿਚਖਣ ਹੈ ਅਵਿਚਖਣ ਨਾਮ ਮੂਰਖ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਕਾਹੈ ਸੋਅਨ ਜਾਨ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਵੋ ਲੋਕ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਵਰਤਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਅਧਰਮੀ ਹੈ ਵੋ ਜੀਵ ਮਰ ਕਰਕੇ ਪਰਲੋਕ ਮੇ ਆਪਣੇ ਐਸੇ ਅਨੁਭਵ ਕਰੇ ਗਾ ॥ ਕ੍ਯਾ ਮੁਝਕੋ ਕੁਤੇ ਗ੍ਰਿਧ ਸਿੰਘ ਸ੍ਯਾਲ ਆਦਿਕ ਭਖਣ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸੋਈ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਅੰਨ ਦੇਕੇ ਖਾਤਾ ਹੈ ॥ ੧੧੫ ਅਃ ੩ ॥

ਮੂਲਃ— ਦੇਵਾ ਨ੍ਰਿਖੀਨ ਮਨੁਖ੍ਯਾਂਸ਼ਚ ਪਿਤ੍ਰੀਨ ਗ੍ਰਿਹਾਂਸ਼ਚ ਦੇਵਤਾਃ ॥
ਪੂਜ ਯਿਤ੍ਵਾ ਤਤਃ ਪਸ਼ਚਾਦ ਗ੍ਰਿਹਸਥਾ ਸ਼ੇਸ਼ਭੁਗ ਭਵੇਤ ॥੧੧੭ ॥

ਟੀਕਾਃ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਦੇਵਤਾ ੧ ਰਿਖੀਸ਼੍ਵਰ ੨ ਮਾਨੁਖ ੩ ਪਿਤ੍ ੪ ਗ੍ਰਿਹ ਦੇਵਤਾ ੫ ਇਨ ਪਾਂਚੋ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਅਨ ਦੇਕੇ ਗ੍ਰਿਹਸਥੀ ਜੋ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਅਨ ਕੋ ਖਾਤਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਗ੍ਰਿਹਸਥੀ ਸਰਬ ਪਾਪੋ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਦੇਵਤਾ ਨਾਮ ਭੂਮੀ ਪਾਲ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਜੋ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਘਰ ਬਨਤਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਤਿਸ ਘਰ ਕੀਭੂਮੀ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਗ੍ਰਿਹ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ॥ ਮੂਃ—ਅਘੰਸਕੇਵਲੰ ਭੁੰਕ੍ਤੇ ਯਃ ਪਚ੍ਤ੍ਯਾਤਮ ਕਾਰਣਾਤ ॥ ਯਗ੍ਯ ਸ਼ਿਸ਼੍ਟੰਨ ਵਜੇ ਤਤ ਸਤਾ ਮਨ੍ਨੰ ਵਿਧੀਯਤੇ ॥ ੧੧੮ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀ–ਹੇ ਨਾਰਦ ਜੌਨਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਆਪਨੇ ਉਦਰ ਭਰਣ ਵਾਸਤੇ ਕੇਵਲ ਆਪਨੇ ਕੁੰਟੰਬ ਵਾਸਤੇ ਅੰਨ ਪਕਾਵਤੇ ਹੈਪੁਨਃਆਪ ਹੀ ਖਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ।। ਤੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕੇਵਲ ਪਾਂਪਾਂ ਕਾ ਭੋਗ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ।। ਜਿਤਨੇ ਗ੍ਰਾਸ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤਿਤਨੇ ਹੀ ਤਪਤ ਲੋਹੇ ਕੇ ਪਿੰਡ ਪਰ ਲੇਕ ਮੇ ਤਿਨ ਕੇ ਮੁਖ ਮੇ ਪਾਇ ਜਾਵੈਂਗੇ ।। ਜੌਨਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਅਤਿਥੀ ਆਦਿਕ ਕੋ ਖੁਆਇ ਕੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਅੰਨ ਕੋ ਭੋਜਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਅੰਨ ਕਾ ਨਾਮ ਯਗ੍ਯਾਸ਼ਿਸ਼ੁ ਹੈ ।। ਸੋ ਸ੍ਰਹਸਥੀ ਗ੍ਰਹਾਮੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ।। ੧੧੮ ।। ਅਃ ੩ ।।

ਅਬ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਥਾ ਸੁਣੋ–ਊਪਰ ਜੋ ਮਨੁ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਮ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਭਾਈ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਧਰਮ ਕੌਰ ਜੀ ਦੋਨੋ ਦੰਪਤੀ ਆਏ ਗਏ ਸਾਧੁ ਅਤਿਥੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਸ੍ਰਧਾ ਸੰਯੁਕਤ ।। ਪਰਮ ਧਰਮ ਕਿ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੁਏ ਦੰਪਤੀ ਕੋ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਸਮਾ ਵਿਤੀਤ ਹੁਆ ਤਬ ਏਕ ਸੰਤ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗ੍ਯ ਇਨਕੇ ਪੁੰਨਯ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂਗਯੋ ਥੁਏ ਮੈ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਆ ਗਏ ਤਬ ਯੇ ਦੰਪਤੀ ਸੰਤਨ ਕੀ ਚਰਨੀ ਆਇ ਲਗੇ ।। ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਕੋ ਏਕ ਉਕਤੀ ਨਾਮ ਏਕ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬੁਲਾਵਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਦੰਪਤੀ ਹੈ ।। ਬੜੇ ਆਦਰ ਸਤ ਕਾਰ ਪੁਰਬਕ ਘਰ ਮੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਲਜਾਇ ਕੇ ਆਸਨ ਉਤਮ ਉਪਰ ਬੈਠਾਯ ਕੇ ਚਰਣ ਧੋਇ ਕੇ ਚਰਣੋਦਕ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਤੇ ਭਏ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਭੀ ਸਿੰਚਤੇ ਭਏ ।। ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਜਬ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਅੰਨ ਛਕਾਯਾ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਦੀਆ ਤਬਾ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰੀ ਤਬ ਸੰਤ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ।। ਅਛਾ ਭਾਈ ।। ਸੇਵਾ ਸੇ ਮੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ।। ਜਾਹੁ ਭਾਈ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਮੇ ਪੂਰਣ ਸੰਤ ਤ੍ਰਿਕਾਲੱਗ੍ਯ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਨ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰਖੋਤਮ ਸਰਬ ਗੁਣ ਸੰਪੰਨ ਅਨੇਕ ਕੁਲਾਂ ਕਾ ਉਧਾਰਕ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰੇਗਾ ।। ਜਗਤ ਗਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ।। ਜਿਸਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਨੰਤ ਜੀਵੋ ਕਾ ਉਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ।। ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਸੁਭ ਗੁਣ ਵਰਣਨ ਪੂਰਬਿਕ ਦੰਪਤੀ ਕੋ ਵਰ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਰਮਤੇ ਹੁਏ ।। ਤਦਨੰਤਰ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਉਤ੍ਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਵਰ ਭਾਵ ਕਾ ਸਮਾ ਸਮੀਪ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ।। ਜਬ ਗਰਭ ਸੂਚਨ ਹੂਆ ਸੂਚਨ ਨਾਮ ਮਾਲਮ ਕਾ ਹੈ ।। ਤਬ ਮਾਤਾ ਧਰਮ ਕੌਰ ਕਾ ਵਰਣ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕੇ ਮਮਾਨ ਅਤਿ ਤੇਜ ਪ੍ਰਕਾਸਵਾਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ।। ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਾਤਾ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ।। ਜਬ ਜਨਮ ਸਮਾ ਸਮੀਪ ਆਯਾ ਤਬ ਦਿਸਾ ਨਿਰਮਲ ਹੋਗਯਾਂ ਆਕਾਸ਼ ਭੀ ਅਤਿ ਸੁਧ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ।। ਸ਼੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਨਦੀਆਂ ਦੂਧ ਕੀਆਂ ਹੋਕਰ ਵਹਤਯਾਂ ਭਯਾਂ ।। ਸਰਬ ਬ੍ਰਿਛੋ ਸੇ ਰਸ ਚੁਵਨ ਲਾਗਾ ।। ਗਊਆਂ ਸਰਬ ਅਧਿਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੂਧ ਦੇਨੇ ਲਾਗਜਾਂ ॥ ਮਾਨੁਖਜਾਦੀ ਸਰਬ ਜੀਵਾਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸੁਭਾਵਿਕ ਆਨੰਦ ਕੀ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਜ ੧੮੨੫ ਸ੍ਰਾਵਣ ਸੁਦੀ ੩ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ॥ ਤਿਸ ਸਮੇ ਸੈਬਰਵਾਲੀ ਦਬੋ ਨਾਮਾ ਦਾਈ ਮਾਤਾ ਕੇ ਪਾਸ ਥੀ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਿਤਾ ਭੀ ਸ੍ਰਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਤੀ ਸਣੇ ਕੇਸੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਸੋ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਦਾਈ ਨੇ ਆਇ ਕੇ ਅਸੀਰ ਵਾਦ ਪੂਰਬ ਕਹਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਕੇ ਹੇ ਯਜਮਾਨ ਤੁਮ ਕੋ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ ਤੁਮਾਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮੇ ਬਾਲਕ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਦਾਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬੋਲੀ ਕੇ ਹੇ ਯਜਮਾਨ ਮੇਰੇ ਹਾਥੋਂ ਮੇ ਅਨੇਕ ਬਾਲਕ ਜਨਮੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਐਸਾ ਕੌਤਕ ਮੈਨੇ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਜਾ ॥ ਜੈਸਾ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਜਨਮ ਸਮੇ ਮੈ ਦੇਖਜਾ ਹੈ ॥ ਜਬ ਬਾਲਕ ਜਨਮਤੇ ਹੈ ਤਦ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੂਰਛਤ ਹੁਏ ੨ ਅਤਿ ਬਿਹਾਲ ਹੁਏ ੨ ਜਨਮਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਮਹਾਂ ਰੁਦਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਸ਼ਿਰ ਕੇ ਭਾਰ ਜਨਮਤੇ ਹੈਂ ॥ ਯੇ ਬਾਲਕ ਚਰਣੋ ਕੇ ਭਾਰ ਜਨਮਜਾ ਹੈ ॥ ਕਮਲਵਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹਸਤਾ ਹੁਆ ਇਸ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕੋ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਕਲੇਸ ਨਹੀ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਮਾਥੇ ਪਰ ਚੰਦਨ ਕੇਸਰ ਕਾ ਤਿਲਕ ਭੀ ਲਗਾ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਰੀਰ ਪਰ ਚੰਦਨ ਕੇਸਰ ਕੇ ਛਿਟਕੇ ਪੜੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਯੇ ਜਨਮਜ਼ਾ ਹੈ ਬੜੀ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਆਵਤੀ ਭਈ ॥ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਸਬ੍ਦ ਭੀ ਹੁਆ ਹੈ ਸੁਣ ਹਮ ਦੋਨੋ ਡਰ ਗਈ ਥੀ ॥ ਪਰੰਤੂ ਹਮਾਰੇ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਕੋਊ ਨਹੀ ਆਯਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੰਦ ਮੰਦ ਸੀਤਲ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲਾ ਪਵਨ ਚਲਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਈਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੋ ਦਾਈ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੇ ਸਮੇ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਆਯ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾ ਧੂਪ ਦੀਪ ਪੁਸਪ ਆਰਤੀ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਪੂਜਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੈਕਾਰ ਸਬਦ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਆਕਾਸ ਮੈ ਅਪਸਰਾ ਨਿਰਤ ਕਰਤਯਾਂ ਭਯਾਂ ॥ ਦੁੰਦ ਭੀ ਸੰਖੋ ਕੀ ਧੁਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਇਤਨਾ ਉਤਸਾਹ ਦੇਵਲੋਕ ਮੈ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸੋ ਸੁਣੋ ॥ ਧਰਮ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕਾ ਅਸਥਾਪਿਕ ਸੱਤ ਮਾਰਗ ਉਪਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਔ ਸਿਖੀ ਧਰਮ ਵਰਧਾਯਕ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਭਾਰ ਉਤਾਰਣੇ ਵਾਲਾ ਮਲੇਛ ਪੰਥ ਕੀ ਜੜ੍ਹਾ ਉਖਾੜਨੇ ਵਾਲਾ ਯੇ ਅਵਤਾਰ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਹੁਆ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਦੇਵਲੋਕ ਮੇਂ ਉਤਸਾਹ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਦਾਈ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਬਾਲਕ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸਣੇ ਬਸਤ੍ਰ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੇ ਜਾਤ ਕਰਮ ਨੰਦੀ ਮੁਖ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਾਵਤੇ ਭਏ । ਸੋ ਕੋਈ ਈਹਾਂ ਪੂਛੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਭੂਮੀ ਪਾਲੋਂ ਕੇ ਜਾਤ ਕਰਮ ਨੰਦੀ ਮੁਖ ਸ੍ਰਾਧਾਦੀ ਕਰਮ ਕੌਨ ਪੜਾ ਕਰਾਵਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸੁਨੋ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਯ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕਾ ਕੋ ਖਤ੍ਰੀ ਬਨਾਯਾ ਹੈ ॥ ਜਬ ਇਨ ਮੇ ਖਤ੍ਰਿਤ੍ਵ ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰਾਧਾਦਿਕ ਕਰਮੋ ਕਾ ਭੀ ਇਨ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ॥ ਪੂਰਬਲੇ ਸਿਖ ਬਡੇ ਬਡੇ ਧਰਮ ਮਿਰਯਾਦਾ ਵਾਲੇ ਸੁਸੀਲ ਹੋਤੇ ਥੇ ॥ ਜੋ ਰੀਤੀ ਪਿਛਲੀ ਗ੍ਰਹਸਥੋਂ ਕੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ॥ ਉਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਥੇ॥ ਸ੍ਰਾਧ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪੁਨਃ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੋ ਦਖਿਣਾ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਪੁਨਃ ਗੌ ਦਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਃ ਦਿਵਸ ਚਢੇ ਗਰੀਬਾਂ ਕੋ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤ ਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸਰਬ ਸੰਬੰਧਜੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡਾ ਉਤਸਾਹ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰੋਹਤ ਸੇ ਟੇਵਾ ਲਿਖਾਯਾ ।' ਪ੍ਰੋਹਤੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਯਜਮਾਨ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਹ ਪੜੇ ਹੈਂ ਤਿਨਾ ਗ੍ਰਹਾਂ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਬਾਲਕ ਨੇ ਰਾਜਾ ਯੋਗੀ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਈਸ਼੍ਵਰਾਂਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹਯੇ ॥ ਹੇ ਯਜਮਾਨ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਤੁਮ ਨੇ ਸਾਮਾਨ ਔਰ ਮਾਨੁਖੋ ਜੈਸਾ ਨਹੀ ਜਾਨਨ ॥ ਕਬੀ ਭੂਲ ਕੇ ਭੀ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕਾ ਤੁਮਨੇ ਮੁਖ ਨਹੀ ਫਿਟਕਾਰਣਾ ਤਥਾ ਇਸ ਕਾ ਬਚਨ ਭੀ ਕਬੀ ਨਹੀ ਮੋੜਨਾ ॥ ਐਸੇ ੨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੇ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੋ ਬਹੁਤਾ ਧਨ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਃ ਨਗਾਰ ਜਨ ਔ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਆਇ ਕੇ ਵਾਜੇ ਵਜਾਇ ਕੇ ਗੀਤ ਗਾਵਤੜਾਂ ਭਯਾਂ ਮੰਗਤ ਜਨਾਂ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਮੰਗਤ ਜਨ ਦਾਨ ਪਾਇ ਕੇ ਆਸੀਰ ਵਾਦ ਦੇਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਬਿਰਾਦਰੀ ਕੇ ਲੋਗ ਭੀ ਵਧਾਈ ਦੇਕੇ ਮਿਲ ਬੈਠੇ ਵਧਾਈ ਦੇਕੇ ਰੰਗ ਸਾਥ ਖੇਲ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਸੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਗ੍ਰਹੋਂ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਮਾਤਾ ਕੇ ਮਨ ਮੇ ਮਰਮ ਆਨੰਦ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥

ਓ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਜਨਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਾਮ ਵਰਨੰਨ ੩੧ ਅਧਜ਼ਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬ੍ਹਾਰਧ

੩੨ ਅਧਜ੍ਹਾਯ

ਓ ੩੩ ਸਤ

ਅਥ ਬ੍ਹਾਲ ਲੀਲ੍ਹਾ ਕੀ ਕਥ੍ਹਾ

ਜਬ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨ ਕੇ ਹੁਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਕੜਹਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਲਿਜਾਏ ਕੇ ਅਰਦਾ ਕਰਕੇ ਸਬਦ ਕੀ ਆਵਾਜ਼ ਲਈ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਬੀਰਪਦ ਆਯਾ ਤਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਜਿਸ ਸਮੇ ਮਾਤ੍ਹਾ ਕੀ ਇਛ੍ਹਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਦੂਧ ਪਜ੍ਹਾਇ ਦੇਵੇ ਦੂਧ ਪਾਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਕਬੀ ਰੋਦਨ ਨ ਕਰੇ ਪਾਲਨੇ ਮੈ ਆਨੰਦ ਸੇ ਆਪਨੇ ਅੰਗੁਸ੍ਠ ਕੋ ਚੁੰਘਤੇ ਰਹੈ। ਔਰ ਬ੍ਹਾਲਕੋ ਸੇ ਬਿਲਖਨ ਚੇਸਟਾ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਤ੍ਹਾ ਆਦਿਕ ਸੰਨਬੰਧੀ ਅਸਚਰਯ ਔ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਕਿਸੀ ਪਰਕਾਰ ਵੀ ਕਲੇਸ ਮਾਤ੍ਹਾ ਪਿਤ੍ਹਾ ਆਂਦਿਕ ਸਨਬੰਧਜੋ ਕੋ ਬ੍ਹਾਲ ਅਵਸਥ੍ਹਾ ਮੈ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਪੁਨ੍ਹਾ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰ੍ਹਾਵਨ ਆਦਿਕ ਰੀਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਥ੍ਹਾ ਅੰਨ ਪ੍ਰਾਸਨ ਕੀ ਰੀਤੀ ਔਰ ਜੋ ਕੁਲ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬਹੁਰਹੁ ਪਿਤ੍ਹਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਰਕ੍ਹਾਰ ਕੇ ਨੌਕਰ ਥੇ ਜਹਾਂ ਸੇ ਛੁਟੀ ਲੇਕਰ ਆਇ ਥੇ ਤਹਾਂ ਆਪਨੀ ਨਕੁਕਰੀ ਪਰ ਚਲੇ ਗਏ ਮਾਤ੍ਹਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਲਡ੍ਹਾਵੇ ਭਜ੍ਹਾ ਪਰਮ ਹਿਤ ਕਰਕੇ ਸੁਤਕੀ ਪਾਲਨ੍ਹਾ ਕਰੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਏਕ ਬਰਸ ਕੇ ਹੁਏ ਤਬ ਤਿਨਕੀ ਮਾਤ੍ਹਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਧਰਮ ਮੂਲਕ ਚੂੜ੍ਹਾ ਕਰਮ ਕਰਤੀ ਭਈ ਚੂੜ੍ਹਾ ਕਰਮ ਕਜ੍ਹਾ ਕੇ ਤ੍ਰਿ ਵਰਣ ਕੇ ਮਾਨੁਖ ਉਦਰ ਸੰਬੰਧੀ ਰੋਮ ਉਤ੍ਹਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮਤ ਕੇ ਅਨੁਸ੍ਹਾਰੀ ਬ੍ਹਾਲਕੋ ਕੇ ਕੇਸੋਂ ਮੈ ਦਹੀ ਡ੍ਹਾਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੈ ਬਡ੍ਹਾ ਉਤਸ੍ਹਾਹ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ–ਇਸ ਮੇ ਕਵਨ ਪ੍ਰਮ੍ਹਾਣ ਹੈ ਅੰਧ ਪਰੰ ਪਰ੍ਹਾ ਨਜ੍ਹਾਯ ਹੈ ਅਥਵ੍ਹਾ ਕੋਈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮ੍ਹਾਣ ਹੈ

ਉਤ੍ਰ–ਨ੍ਹਾ ਤਦੋਵ੍ਹਾਚ--ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਾਖਜ੍ਹਾਤ ਧਰਮਕ੍ਹਾ ਕਿਤਨੇ ਪ੍ਰਕ੍ਹਾਰ ਕ੍ਹਾ ਲਖਣ ਹੈ।

ਉਤ੍ਰ–ਸ੍ਰੀ ਮਨੁਰੁਵ੍ਹਾਚ ॥ ਅਧਜ੍ਹਾ ੨ ਵੇਦ੍ਹਾ ਸਿਮ੍ਰੁਤਿ ਸਦ੍ਹਾ ਚ੍ਹਾਰ: ਸ੍ਰੁਸਜ ਚ ਪ੍ਰਿਯ ਮ੍ਹਾਮ੍ਹਨ: ॥ ਏਤਤ ਚ੍ਹਤੁਰ ਵਿਧੰ ਪ੍ਰੁਹੁ ਸ੍ਹਾਖਜ੍ਹਾਦ ਧਰਮਸਜ ਲਖਜਣੰ ॥ ੧ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ—ਹੇ ਨਾਰਦ ੧ ਸਿਮ੍ਰਤਿ ੨ ਸਦਾ ਚਾਰ ੩ ਔਰ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਪਜਾਤਾ ਹੋ ਯੋ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਹ ਕਾ ਸ਼ਾਖਜਾਤ ਧਰਮ ਕਾ ਲਖਣ ਹੈ ਜੋ ਵੇਦ ਨੇ ਨਿਰੂਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਭਗਵਾਨ ਵੇਦ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਤੈਤ੍ਰੇਯ ਉਪਨਿਖਦ ਮੇ ਕੇ ਮਾਤ੍ਰੀ ਦੇਵੋ ਭਵ ਪਿਤ੍ਰੀ ਦੇਵੋ ਭਵ ਆਚਾਰਯ ਦੇਵੋ·ਭਵ । ਅਰਥਾਤ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਚਾਰਯ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੀ ਆਜਾ ਮਾਨਨੀ ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ ਗੁਰਦੇਵ ਮਾਤਾ ਗੁਰ ਦੇਵ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਸ੍ਵਾਮੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਹ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਭੀ ਬਚਨ ਹੈ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਨੁ ਸਿਮ੍ਰਤਿ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੈ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਆਗਯਾ ਮਾਨਨੀ ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ ਸਦਾ ਚਾਰ ਭੀ ਹੈ ਸਦਾ ਚਾਰ ਨਾਮ ਜੋ ਬਡੇ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਪੁਰਖ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਧਰਮ ਕੀ ਵਰਤਣ ਵਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਉਸੀ ਪਰਕਾਰ ਉਨ ਸੇ ਅਵਰ ਪੁਰਖ ਵਰਤੈ ਅਵਰ ਨਾਮ ਨਯੂਨ ਕਾ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸਦਾ ਚਾਰ ਭੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਚਾਰ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਾ ਪੁਰਖੋ ਕੀ ਭੀ ਏਹੀ ਰੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਆਗਜਾ ਮਾਨਨੀ ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ ਉਨ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਧਰਮਾ ਚਲਣ ਆਪ ਕੋ ਭੀ ਪਯਾਰਾ ਲਗਾਣਾ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਆਤਮ ਪ੍ਰਿਯ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਧਰਮ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸ਼ਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਤਿ ਕਰ ਕੇ ਉਕਤ ਹੋਵੇ ਉਕਤ ਨਾਮ ਕਹਨੇ ਕਾ ਹੈ ਸਦਾ ਚਾਰ ਕੀ ਹੋਵੇ ਪੁਰਬੋਕਤ ਤੀਨੋ ਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਧਰਮ ਮਿਲਜਾ ਹੁਆ ਹੀ ਆਪ ਕੋ ਭੀ ਪਯਾਰਾ ਹੋਵੇ ਯੇ ਚਾਰ ਪਰਕਾਰ ਕਾ ਸਾਖਜਾਤ ਧਰਮ ਕਾ ਲਖਣ ਹੈ ਨਾਮ ਸਰੂਪ ॥ ੧ ॥ ਸੋ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੇ ਮਤ ਕੋ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਕੇਸੋਂ ਮੇ ਦਹੀ ਡਾਰਿਆ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ੂ—ਹੇ ਭਗਨ ਪ੍ਰਥਮ ਸਾਲ ਮੈ ਕਿਉ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਕੇਸੋਂ ਮੇ ਦਹੀ ਡਾਰਿਆ ॥ ਉਤ੍ ਚੂੜਾ ਕਰਮ ਦ੍ਵਿ ਜਾਤੀਨਾਂ ਸਰਬੇਸ਼ਾ ਮੇਵ ਧਰਮਤਃ ।
ਪ੍ਰਥਮੇ ਬ੍ਰੈ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਵਾ ਕਰਤਵ੍ਯੰ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਨੋਦਨਾਤ ॥ ੩ ॥

ਉਤਪਤੀ ਵਾਨ ਬਾਲਕ ਕਾ ਚੂੜਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਗਰਭ ਰੋਮ ਛੇਦਨ ਰੂਪ ਕਰਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਕੇ ਬਾਲਕੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਸ ਸਾਲ ਮੇ ਜਨਮੇ ਤਿਸ ਮੇ ॥ ਅਥਵਾ ਤੀਸਰੇ ਸਾਲ ਮੇ ਕਰੇ ਯੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਆਗਜਾ ਹੈ॥ ਜ ਵੇਦ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਆਗਜਾ ਕਰੀ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਧਰਮ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਅਧਜਾਯ ੨ ਪੁਨਃ ਗੋਡਜਾਂ ਕੇ ਭਾਰ ਚਲਨੇ ਲਾਗੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ਅੰਗਣ ਵਿਖੇ ਵਿਚਰਤੇ ਹੁਏ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸੰਬੰਧਜਾਂ ਕੋ ਪਰਮ ਸੁਖ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਤੀਨ ਬਰਸ ਕੇ ਜਬ ਹੁਏ ਤਬ ਸਮਾਨ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਖੇਲਤੇ ਹੁਏ ਸਰਬ ਬਾਲਕਾਂ ਕੋ ਸਤਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸ ਮੰਤ੍ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਕਰੈ ਤੁ ਤਲੀ ੨ ਬਾਤਾਂ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਮੋਹ ਲੇਵੈਂ ॥ ਵੇ ਤੋਤਲੀ ਬਾਤਾਂ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਮਾਨੋ ਮੋਹਨੀ ਮੰਤ੍ ਸਰਬ ਕੇ ਉਪਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਰਬ ਕੋ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ॥ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਤੇ ਸਤਿਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਮਤ੍ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਖੇਲਤੇ ਹੁਏ ਬੋਲਤੇ ਹੁਏ ਚਲਤੇ ਹੁਏ ਖਾਤੇ ਹੁਏ ਪੀਤੇ ਹੁਏ ਸੋਤੇ ਹੁਏ ਸਤਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਨਵ ਅਖਰ ਆਤਮਿਕ ਮੰਤ੍ ਕਾ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹੈ ॥ ਸਤਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ੨ ਸਰਬ ਬਾਲਕ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧਯਾਂ ਕੋ ਭੀ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰੇ ਲਗੈ ॥ ਤਿਨ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਉਨ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸੰਬੰਧੀ ਸਰਬ ਹੀ ਸਤਿਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਅਕ੍ਰਿਤਮ ਮੰਤ੍ ਕਾ ਜ਼ਾਪ ਸਰਬ ਹੀ ਨਗਰ ਕੇ ਲੋਕ ਕਰਣੇ ਲਗ ਪੜੇ ॥ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੈ ਐਸਾ ਅਸਚਰਯ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਅਕ ਫਕ ਕੈਰ ਬਨ ਪਰਬਤ ਉਚ ਨੀਚ ਜੜ ਜੰਗਮ ਸਰਬ ਹੀ ਸਤਿ ਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਜਾਪ ਜਪਬੋ ਕਰੈ ॥ ਜਬ ਤੋਤਲੀ ਸੀ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਤਿਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਉਚਾਰਣ ਕਰੈ ॥ ਤਬ ਤਰਲੀ ਪੁਰਖ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਸਭ ਮਿਤ੍ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖ ਰੂਪ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀ ਓਰ ਚਕੋਰੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦੇਖ ਬੋ ਕਰੈ ॥ ਕੈਸਾ ਹੈ ਮੁਖ ਰੂਪ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਜੋ ਪਰਮ ਅਹਲਾਦ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਰਿਦੈ ਕੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾਨ ਦੇਬੋ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਕੇ ਉਪਰ ਜੋ ਘੁੰਘ੍ਰਯਾਰੇ ਅਤਿ ਸਜ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰ ਸਨਿਘਦ ਕੇਸ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਮੁਖ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਪਾਸ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਮਾਨੋ ਰਾਹੁ ਸਮਤੀ ਕੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵੈਰਭਾਵ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ॥ ਭਾਲ ਪਟ ਅਤਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ ਦੂਜ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ॥ ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਧਨੁਖ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਜਿਸ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਕਾਮ ਕਾ ਧਨੁਖ ਭੀ ਲਜ਼ਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਰੇਖਾ ਜਿਸ ਮੈ ਬਾਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੋਭ ਰਹੀ ਹੈ ॥ ਨੀਲ ਕਮਲ ਕੇ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਨੇਤ੍ ਖਿੜੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੇ ਕੀਰ ਕੇ ਸਮ ਨਾਕ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ ॥ ਲੋਲ ਕਪੋਲ ਸੇ ਬੋਲਨੇ ਸਮੇ ਛਬਕੇ ਮਾਨੋ ਤਰੰਗ ਉਠਤੇ ਹੈ। ਹੀਰਕ ਮਣੀ ਕੇ ਸਮ ਦਾਂਤੋਂ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ। ਓਸਟ ਰਕਤ ਮਣੀ ਕੇ ਸਮਾਨਹੈ ਜਿਨਕੇ। ਓਸਟ ਅਰ ਦਾਂਤੋ ਕੀ ਸੋਭਾ ਮਿਲਕੇ ਐਸੀ ਭਾਸਤੀ ਹੈ ਮਾਨੋ ਰਕਤ ਮਣੀ ਕੇ ਪਟ ਅੰਤਰ ਹੀਰਕ ਮਣੀ ਜਟਤ ਹੈ। ਕਿਧੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜਬ ਹਸਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸੰਧਜਾ ਕਾਲ ਕੇ ਲਾਲ ਬਾਦਰੋ ਸੇ ਮਾਨੋ ਅਰਧ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕਬੀ ਨਿਕਸਤਾ ਹੈ ਕਬੀ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ । ਚਿਬਕ ਚਾਰੁ ਸਫਟਕ ਮਣੀ ਕੇ ਤੁਲ ਉਜ੍ਵਲ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਕਰਣ ਪਤ੍ ਕੋਕਨਦ ਉਤਪਲ ਪਤ੍ਰੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਮ ਹੈਂ ਜਿਨਕੇ। ਤੀਨ ਰੇਖਾ ਯੁਕਤ ਕਪੋਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਗ੍ਰੀਵਾ ਜਿਨਕੀ। ਸਕੰਧ ਬਡੇ ਉਚੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਜਿਨਕੇ। ਭੁਜਾ ਕਰੀ ਸੁੰਡ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਛਾਤੀ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਯੁਕਤ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਮਾਨੋ ਖਿਮਾ ਰੂਪ ਵਸੁ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਣ ਹਾਰੀ ਵਸੁਧਾ ਹੈ। ਨਾਭੀ ਗੰਭੀਰ ਭੌਰੀ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ। ਉਦਰ ਤ੍ਰਿਵਲ ਯੁਕਤ ਸੂਖਮ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨਕਾ। ਕਟਿ ਅਸਥਲ ਕੇਹਰ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਜਿਨਕਾ। ਜੰਘ ਅਸਥਲ ਅਲਪ ਕਦਲੀ ਥੰਭ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ ਹਸਤ ਪਾਦ ਕੋਮਲ ਰਕਤ ਉਤਪਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨਕਾ ਹਸਤ ਪਾਦੋਂ ਕੀ ਬੀਸ ਹੀ ਅੰਗੁਰੀ ਹਰਵਾਂ ਕੀ ਫਲੀ ਕੇ ਸਮ ਲੰਬੀ ੨ ਹੈ। ਜਿਨ ਕੀ। ਬੀਸੋ ਅੰਗੁਰੀ ਕੇ ਨਖ ਹੀਰਕ ਮਣੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ। ਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ ਭੂਖਣੋ ਕੇ ਸਹਤ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਵਾਨ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ। ਐਸੇ ਰੂਪਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਜਿਸਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਸਦਾ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਭਵ ਭੀਤੀ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਮਾਨ ਬਯ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕੋ ਕ ਸਾਥ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਖਟ ਬਰਸ ਕੇ ਹੁਏ। ਤਬ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਐਸਾ ਸੰਕਲਪ ਹੁਆ ਕੇ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਯ ਦੇਵੇ॥

ਨਨੂ—ਖਟ ਬਰਸ ਕੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਵਾਨਾ ਅਯੋਗਜ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਅਲਪ ਆਰਬਲਾ ਮੈ ਬਾਲਕ ਕੋ ਰਹਤ ਵਿਵੇਕ ਕਾ ਗਜਾਨ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਅਗਜਾਤ ਅਵਸਥਾ ਹੋਏ ਸੇ। ਜਬ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਬੀਸ ਬਰਸ ਕਾ ਬਾਲਕ ਹੋਵੇ ਤਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਨਾ ਯੋਗਜ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬਰਸ ਸੇ ਊਪਰ ਸੁਖ ਅਸੁਭ ਕਾ ਗਜਾਨ ਯਥਾਵਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬੋਧਨ ਕਰਾਵਣੇ ਸੇ॥ ਉੱਤ੍—ਪੂਰਬਲੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਥਮ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਯ ਲੇਤੇ ਥੇ ਤਬ ਘਰ ਮੇ ਵਰਤਾਤੇ ਥੇ॥ ਨਚ—ਯੇ ਕਪੋਲ ਕਲਪਿਤ ਧਰਮ ਹੈ। ਕੁਛ ਸਾਸਤ੍ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਉੱਤ੍—ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਕਾ ਮਤ ਕਪੋਲ ਕਲਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੈ॥

ਤਥਾਚ ਮਨੁ

ਸਃ—ਗਰਭਾਸ਼ਮੇ ਬ੍ਰੈ ਕੁਰਵੀਤ ਬ੍ਰਾਮਣਸਯੋਪ ਨਾਯਨੰ॥ ਗਰਭਾ ਦੇ ਕਾਦਸ਼ੇ ਰਾਗਜੋ ਗਰਭਾਂਤਤੁ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ੇ ਵਿਸ਼ਃ॥ ੪॥ ਟੀਃ—ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਾਤਾ ਕੇ ਗਰਭ ਮੈ ਬਾਲਕ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦਿਨ ਕੀ ਗਣਨਾ ਸੇ ਆਠਵੇ ਸਾਲ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਵੇਦ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਕੀ ਆਗਜਾ ਰੂਪ ਵਿਭੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਣੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਹਯੇ ਖਤ੍ਰੀ ਕੇ ਗਰਭ ਮੈ ਬੀਰਜ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੀ ਗਿਣਤੀ ਸੇ ਗਿਆਰਵੇਂ ੧੧ ਬਰਸ ਵੇਦ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਮੂਲਕ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਣੇ ਚਾਹਜੇ ਤਥਾ ਵੈਸਕੇ ਬਾਲਕ ਕੇ ਬਾਰਵੇਂ ੧੨ ਬਰਸ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ—ਬ੍ਰਹਮ ਵਰਚਸ ਕਾਮਸਜ ਕਾਰਯੰ ਵਿਪ੍ਰਸਜ ਪੰਚਮੇ । ਰਾਜਜੋ ਬਲਾਰਥਿ ਨਃ ਖਜ਼ਟ ਵੈਸ਼ਜ ਸਜੇ ਹਾਰਥਿਨੋ ਅਜ਼ਟਮੇ ॥ ੫ ।

ਟੀ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਰਚਸ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇਜ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਗਰਭ ਸੇ ਪੰਚਮੇ ਬਰਸ ਮੇ ਕਰਣੇ ਚਾਹਜੇ । ਤਥਾ ਜਿਸ ਖਤ੍ਰੀ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਬਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਹੈ । ਸੋ ਖਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਗਰਭ ਸੇ ਛੇਵੇ ਬਰਸ ਕਰੇ । ਤਥਿ ਜਿਸ ਬੈਸ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਧਨਾਢ ਹੋਵੈ ਐਸੀ ਇਛਾ ਹੈ । ਸੋ ਬੈਸਜ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਗਰਭ ਸੇਚਨ ਸੇ ਆਠਵੇ ਬਰਸ ਕਰੇ । ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜੋ ਖਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਗਰਭ ਸੇ ਛੇਵੇਂ ਬਰਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਬਲਵਾਨ ਉਦਾਰ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮਤ ਮੇ ਸਹਜ ਧਾਰੀਆਂ ਕੋ ਚਰਣਾਂ ਮ੍ਰਿਤ ਪੀਆਇਕੇ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਲੇਨਾ ਏਹੀ ਸੰਸਕਾਰ ਹੈ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੇ ਮਤ ਮੇ ਖੰਡੇ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਨ ਰੂਪ ਅਸਲ ਸੰਸਕਾਰ ਖਤ੍ਰੀਆਂ ਕੇ ਹੈ । ਇਸ ਸੇ ਗਰਭ ਸੇ ਛੇਵੇ ਬਰਸ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਖੰਡੇ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵੇ ਜਿਸ ਸਿੰਘ ਕੋ ਇਹੁ ਇਛਾ ਹੈ ਕੇ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸੂਰਬੀਰ ਧੀਰਜਵਾਨ ਬਲੀ ਉਦਾਰਾਤਮਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਗਰਭ ਸੇ ਛੇਵੇ ਬਰਸ ਲਿਜਾਇਕੇ ਅਛੇ ਜਪੀ ਤਪੀ ਸਤੀ ਸੇ ਭੁਜਨ ਵਾਲੇ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵੇ ਮ੍ਰਿਜਾਦਾ ਪੂਰਬਕ ॥ ਤਬ ਉਸ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਬਡਾ ਸ਼ੂਰਬੀਰ ਧੀਰਯ ਵਾਲਾ ਉਦਾਰ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਹੋਵਗਾ । ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਛੇਵੇ ਬਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਤੇ ਭਏ । ਮਾਤਾ ਧਰਮਕੌਰ ਗੋਦਮੈ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਲਡਾਵਤੀ ਹੈ ਅਤਜੰਤ ਹਿਤ ਸੇ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੀ ਹੈ । ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੈਤੋਂਕੇ ਸ਼ਤ੍ਰ ਕੋ ਪਾਲਤੀ ਹੁਈ ਗੋਦਮੇਂ ਖਿਲਾਵਤੀ ਹੈ । ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਫਟਕ ਮਣੀਵਤ ਬਡਾ ਉਜ੍ਵਲ ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸ ਜਿਨਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪਤ ਬਰਸ ਕੇ ਜਬ ਹੁਏ ਤਬ ਮਾਤਾ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਤੁਮ ਬਡੇ ਹੁਏ ਹੋਜਾਹੁ ਤੁਮ ਬਨਮੇ ਅਛੇ ਚੁਗਾਯਾ ਕਰੋ । ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉੱਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਸਤ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਛਜਾਂ ਕੋ ਬਨ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਲੈ ਜਾਵੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਪਨੇ ਸਮਾਨ ਅਵਸਥਾ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮਪੂਰਤ ਸੰਲਬੰਧੀ ਕਥਾ ਸਨਿਘਦ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਸੁਨਾਯਾ ਕਰੈਂ ॥ ਕਦਾਚਿਤ ਸਤਿਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਆਪ ਭੀ ਜਪੈ ਉਨ ਸੇ ਭੀ ਜਪਾਵੈ ॥ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਅਰਥ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਤੇ ਬਾਲਕਾਂ ਕੋ ਸੁਨਾਇ ਬੋ ਕਰੈ ॥ ਬਾਲਕ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਕੇ ਕਥਾ ਕੇ ਰਸਕ ਹੋਇ ਰਹੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਬਛਰੂ ਕੀ ਖਬਰ ਦਿਨ ਭਰ ਨ ਲੇਵੈਂ ॥ ਕਥਾ ਕੇ ਰਸ ਮੇ ਮਗਨ ਰਹੇ ਅਥਵਾ ਸਤਿਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਊਚੀ ਸੁਰ ਸੇ ਜਪ ਬੋ ਕਰੈ ॥ ਬਛਰੂ ਭੀ ਬਨ ਮੈ ਸੇ ਅਛੇ ਸੁੰਦਰ ਘਾਸ ਚੁਗ ਕੇ ਆਪਨਾ ਉਦਰ ਭਰਕੇ ਸੀਤਲ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਸੀਤਲ ਛਾਯਾ ਮੈ ਬੈਠ ਰਹੈ ॥ ਜਬ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕਾ ਸਮਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਆਪ ਹੀ ਬਛਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਤਥਾ ਸਰਬ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਇ ਠਾਂਢੇ ਹੋਵੈ ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਬ ਬਾਲਕਾਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈ ਕੇ ਨਗਾਰ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵੈਂ ॥ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਬਛਰੂ ਕੇ ਖੁਰੇਂ ਸੇ ਧਰਤੀ ਉਖੜ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ੨ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਨੇ ਚਰਣੋ ਸੇ ਧਰਤੀ ਕੋ ਸਮ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਮਾਰਗ ਮੇ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾਃ ਸਧਜਾ ਕੋ ਘਰ ਮੇ ਆਯ ਕੇ ਆਪਨੀ ਮਾਤਾ ਕੋ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥ ਧੂਲੀ ਕਰਕੇ ਧੂਸਰ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਤਾ ਆਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਊਪਰ ਬਲਿਹਾਰ ੨ ਜਾਤੀ ਹੈਂ ॥ ਅਰ ਆਪਨੇ ਓਛਨੇ ਸੇ ਆਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਮੁਖ ਪੁੰਛਤੀ ਹੈ ॥ ਗੋਦ ਮੈ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਦੂਧ ਸੇ ਆਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਰੋਟੀ ਖੁਆ ਬੋ ਕਰਤੀ ਹੈਂ ॥ ਦਿਨ ੨ ਵਿਖੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਾਥ ਮਾਤਾ ਕਾ ਅਧਿਕ ਸੇ ਅਧਿਕ ਸਨੇਹ ਬਢਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਸਰਬ ਬਾਲਕ ਭੋਜਨ ਖਾਇਕੇ ਜਬ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਮੰਚੋਂ ਪਰ ਬੈਠਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦਿਨ ਕਾ ਸਮਾਚਾਰ ਬਾਲਕੋ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਬਾਲਕ ਜੋ ਜੋ ਕਥਾ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਦਿਨ ਮੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਕਥਾ ਬਾਲਕ ਆਪਨੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਕੋ ਸੁਨਵਤੇ ਹੈ ॥ ਕੈਸੀਆਂ ਕਥਾ ਹੈਂ ਜਿਨ ਮੇ ਵੈਰਾਗ ਭਗਤੀ ਯੋਗ ਗਜਾਨ ਭਰਾ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਕਹੂੰ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਕਹੂੰ ਧ੍ਰੂਵ ਕੀ ਕਹੂੰ ਬਲੀ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕਹੂੰ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਕਹੂ ਅੰਬਰੀਕ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕਹੂੰ ਕਬੀਰ ਨਾਮ ਦੇਵ ਸਧਨਾ ਸੈਣ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਕਥਾ ਹੈ ॥ ਤਿਨ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸਨ-ਬੰਧੀ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥਾਦੀ ਧਰਮੋ ਕੀ ਕਥਾ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਬੜੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਅਰ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਧਰਮੋ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਆਏ ਗਏ ਸਿਖ ਸਾਧੂ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਕੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਾਰੀ ਹੀ ਨਗਰੀ ਮੈ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਦਿਢ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੁਏ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਬ ਬਰਸ ਬਾਰਾਂ ਕੇ ਹੁਏ ਤਬ ਗਊਆਂ ਕੋ ਬਨ ਮੈ ਚੁਗਾਵਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ-ਦੇਵ ਜੀ ਗਊਆਂ ਕੇ ਚੁਗਾਵਨੇ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਬਨ ਮੇ ਆਪਨੇ ਭਗਤੋ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੁਰਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਭਗਤੋ ਕੇ ਸਾਥ ਕ੍ਰੀੜਾ ਬਨ ਮੈ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਭਗਤੀ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਪੂਰਣ ਸ਼੍ਰੀ-ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਗਊਆਂ ਚੁਗਾਵਨ ਕੇ ਮਿਸ ਆਪਨੇ ਭਗਤ ਰੂਪ ਸਖਾ ਰੂਪ ਬਾਲਕਾਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਆਪ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਬ ਗਊਆਂ ਕੋ ਹਾਂਕੈ ਉਪਰਟੇ ਸੇ ਹਾਂਕੈ ਗਊ ਕੇ ਸਰੀਰ ਉਪਰ ਕਬੀ ਭੀ ਛਟੀ ਨ ਛੁਹਾਵਹਿ ॥ ਤਥਾ ਬਾਲਕ ਭੀ ਗਊਆਂ ਕੋ ਨ ਮਾਰੈ ਛਟੀ ਸੇ ॥ ਬਨ ਮੇ ਜਾਇ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਅੰਨ ਲੇ ਜਾਵਹਿ ਬਨ ਮੇ ਸੋ ਆਪਨੇ ਸਖਾ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਖਾਵਹਿ ॥ ਜੋ ਜੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਾਲਕ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਆਪੋ ਆਪਨਾ ਅੰਨ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਰਬੋ ਕਰੈ ॥ ਕਜ਼ਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਹਲੇ ਹਮਾਰਾ ਅੰਨ ਖਾਵਹੁ ਦੂਸਰਾ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕੋ ॥ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਕਹਤਾ ਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਮਹਾਰਾਜ ਹਮਾਰੇ ਪਰਾਵਠੇ ਹੈਂ ॥ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਦੇਖੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਪੂਰੀ ਭਾਜੀ ਹੈ ॥ ਔਰ ਬਾਲਕ ਕਹਤਾ ਹੈ ਦੇਖਹੁ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹਮਾਰੀ ਮਿਸੀ ਦਾਲ ਪੜੀ ਰੋਢੀ ਹੈ ਬਡੋ ਮਾਖਨ ਲਗਾ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਯੋ ਛਕੋ ਪਹਲੇ ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਨੇ ਭਗਤ ਸਖਾ ਰੂਪ ਬਾਲਕੋ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਜਿਤਨੇ ਬਾਲਕ ਥੇ ਤਿਤਨੇ ਹੀ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਾਲਕੋ ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਤੇ ਭਏ ਸਰਬ ਆਪਨੇ ਸਖਾ ਬਾਲਕੋ ਕਾ ਰਿਦਾ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਨੇ ਲੀਏ ਸਰਬ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਏਕ ਏਕ ਬਾਲਕ ਕੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਹੈ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਮੇਰੇ ਹੀ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਮੇਰਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਹੁਏ ਦੂਸ਼ਰੇ ਕੋ ਦਿਖਾਈ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਕਵੀਜੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਯੋਗੀ ਜਨਾ ਕੋ ਸਮ ਕਾਲ ਮੈ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਧਾਰਲੇ ਕਾ ਕੁਛ ਅਸਚਰਯ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਗੀਤਾ ਅਧਜ਼ਾਯ ੯ ਪਤ੍ਰੰ ਪੁਸ਼ਪੰ ਫਲੰ ਤੋਯੰ ਯੋ ਮੇ ਭਕ੍ਤਯਾ ਪ੍ਰਯਛ੍ਛਤਿ ॥ ਤਦ ਹੰ ਭਕ੍ਤ੍ਯੁਪ ਹ੍ਰੁਤਮਸ਼੍ਨਾ ਮਿਪ੍ਰ ਯਤਾਤਮਨਃ ॥ ੨੬ ॥

ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋ ਪੁਰਖ ਸਰਧਾ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਪਤ੍ਰ ਅਥਵਾ ਪੁਸਪ ਸ੍ਵਧਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਕੇ ਫਲ ਅਥਵਾ ਸਰਬਾ ਭਾਵੇ ਨਾਮ ਸਰਬ ਵਸਤੁ ਕੋ ਅਭਾਵ ਹੋਯਾਂ ਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਅਨਨਜ਼ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਜਲ ਹੀ ਮੇਰੇ ਅਰਪਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰਧਾ ਭਕਤੀ ਕਰਕੇ ਦੀਆ ਹੁਆ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕਾ ਪਤ੍ਰ ਫੁਲ ਫਲ ਜਲ ਸੋ ਮੈ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਕੇ ਖਾਤਾ ਹੂੰ ॥ ਜੇ ਬਿਨਾ ਭਕਤੀ ਸ੍ਰਧਾ ਚਾਹੇ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਛੇ ਰੂਪ ਵਾਨ ਸ੍ਵਾਦੁ ਪਦਾਰਥ ਮੇਰੇ ਅਰਪਣ ਕਰੇ ਤਬ ਮੈ ਏਕ ਤਿਲ ਜਿਤਨਾ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ॥ ਸ੍ਰਧਾ ਭਕਤੀ ਸੇ ਜਲ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਭਕਤਾਂ ਕਾ ਦੀਆ ਖਾਇ ਕੇ ਅਘਾਇ ਕੇ ਮੈ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਰਹਤਾ ਹੂੰ ॥ ੨੬ ॥ ਤਥਾ ਦਸ ਪਾਸ਼ਾਹੀ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਹੈ ॥

ਦੋਃ—ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਨ ਦੁਈ ਏਕ ਹੈ। ਬਿਬ ਬਿਚਾਰ ਕਿਛ ਨਾਹਿ ॥
ਜਲ ਤੇ ਉਪਜ ਤਰੰਗ ਜਿਉਂ ਜਲ ਹੀ ਬਿਖੈ ਸਮਾਹਿ ॥

ਟੀਃ—ਹਰਿ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਕਾ ਬਿਬ ਨਾਮ ਦੋ ਕਾ ਹੈ ॥ ਬਿਬ ਨਾਮ ਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਕਾ ਕੋਈ ਬਿਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਕਾ ਕੋਈ ਸੰਕਲਪ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਮਤ ਕਰੋ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹਰਿ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਅਰ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਸੰਤ ਭਗਤ ਦੋਨੋ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਏ ਸੇ ॥

ਸ਼ੰਕਾ—ਜੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਤਬ ਦੋ ਰੂਪ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਿਤਨੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਉਤਨੀ ਸੰਤ ਭਗਤ ਕੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਕਹਾਂ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਅਰ ਕਹਾਂ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਸਾਮਰਥ ਵਾਨ ਹੋਏ ਸੇ ਸੰਤ ਕਜ਼ਾ ਵੋ ਸੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਤੁਲ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ॥ 'ਨਚ' ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਉਵਾਚ ॥ਬਡੇ ਰਾਮ ਸੇ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ॥ ਆਪਨ ਦ੍ਰਿੜੈ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ਦੇਹੀ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਪਰਮੇ ਸ੍ਵਰ ਕਾ ਅਰ ਈਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਅਭੇਦ ਵਾਲੇ ਔਰ ਭੀ ਮਹਾਤਮਾ ਬਜ਼ਸਾਦਿਕੋ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਵਚਨਹੈਂ ॥ ਨਚ ਵੋ ਵਚਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਰੋਚਕ ਹੈ ਪਰਉਪਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ॥ ਕਜ਼ ਜੀਵ ਜਗਤ ਜਾਲ ਮੈ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੀ ਫਾਸੀ ਕਰਕੇ ਦੁਖ ਨਾ ਪਾਵਹਿ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਅਭੇਦ ਕਹ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਕੁਛ ਇਤਨੇ ਕਰਕੇ ਏਕ ਰੂਪ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਸੁਣੋ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਾਖਜਾਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਜਦੋ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਦੇਹੁਰਾ ਫੇਰ ਦੀਆ ਹੈ ਅਰ ਪੰਡਤਾਂ ਕੀ ਓਰ ਦੇਹੁਰੇ ਕੀ ਪੀਠ ਕਰ ਦਈ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਯੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਕੇ ਐ ਨਾਮਦੇਵ ਤੁਮ ਜਾਇ ਕੇ ਅਬ ਕਿਸੀ ਮੇਰੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਤਤਵੇਤਾ ਸੰਤ ਕਾ ਸੰਗ ਕੀਆ ਕਰ

ਨਾਮਦੇਵਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਜੋ ਸੰਤ ਭਗਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਹੁਏ ਹੈਂ ਸੋ ਸੋ ਆਪਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਮ ਕਾ ਸਿਮਰਣ ਕਜਨ ਕਰਕੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਮੁਝ ਕੋ ਆਪ ਕਾਂ ਦਰਸਨ ਹੂਆ ਤਬ ਔਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਕਜਾ ਅਪੇਖਜ਼ਾ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋਵਾਚ ਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੇਰਾ ਦਰਸਨ ਜੈਸੇ ਬਹੱਤਰ ਵਾਰ ਕੀਆ ਤੈਸੇ ਮੇਰੇ ਸੰਤ ਕਾ ਦਰਸਨ ਏਕ ਵਾਰ ਕੀਆ ਤਬ ਬਰਾਬਰ ਪੁਨਜ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਰਾਜਾ ਸਾਰੰਗ ਦਾਸ ਅਨਨ ਮੇਰੋ ਨਿਜ ਰੂਪ ॥ ਦਰਸਨ ਪਰਸਤ ਭਾਪ ਤੁਈ ਮੋਚਨ ਪਰਸਤ ਚਰਣ ਮੁਕਤ ਗ੍ਰਹਰੂਪ ॥ ੧ ਰਹਾਉ ॥ ਮੇਰੀ ਬਾਂਧੀ ਭਗਤ ਛਡਾਵੈ। ਬਾਂਧੀ ਭਗਤ ਨ ਛੂਟੈ ਮੋਹਿ ॥ ਏਕ ਸਮੇ ਮੁਝ ਕੋ ਗਹ ਬਾਂਧਹ ਤਬ ਮੁਝ ਪੈ ਜਬਾਬ ਨ ਹੋਇ ॥ ਮੈ ਗੁਨ ਬੰਧ ਸਰਾਲ ਕੀ ਜੀਵਨ ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਮੇਰੇ ਦਾਸ ॥ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜਾਕੇ ਜੀਅ ਐਸੀ ਤੈਸੋ ਤਾਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥

ਇਸ ਕਾ ਵੀਚਾਰ—ਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੁਝ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਜੋ ਦਾਸ ਹੈ ਸੋ ਮੇਰਾ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਮੇਰੇ ਨਿਜ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੇ ਮੇਰਾ ਸੰਤ ਅਭਿੰਨ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਮੇਰੇ ਸੰਤ ਕਾ ਸਾਮਾਨਜ਼ ਸੇ ਭੀ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਭੀ ਜੀਵ ਕੋ ਅਧਜ਼ਤਮਿਕ ਅਧਿਭੂਤਕ ਅਧਿਦੈਵਕ ਤੀਨੋ ਤਾਪੋ ਸੇ ਛੁਡਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣੋ ਊਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖ ਗ੍ਰਹ ਰੂਪੀ ਕੂਪ ਤੇ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਕੂਪ ਨਾਮ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਹੈ ਗ੍ਰਹ ਨਾਮ ਜੋ ਸਮੁਦ੍ ਵਿਖੇ ਬਡੇ ਡਡੇ ਗ੍ਰਾਹ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਨ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ਸੋ ਗ੍ਰਾਹ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕ ਹੈਂ ॥ ਯੇ ਜੀਵ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇ ਕੂਪ ਮੈ ਗਿਰੇ ਪੜੇਹੈਂ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਗ੍ਰਹ ਇਨ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਰਾਤ੍ ਦਿਨ ਸਰਬਦਾ ਭਖਣ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਕਾਟ ਕਾਟ ਖਾਤੇ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਨਿਗਲਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਉਨ ਗ੍ਰਾਹੋਂ ਸੇ ਅਰ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇ ਕੂਪ ਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਸਪਰਸ ਛੁਡਾਇ ਲੇਤਾ ਹੈ ਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਕਰੀ ਹੂਈ ਕੋ ਮੇਰੇ ਸੰਤ ਭੰਗ ਨ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮੇਰੇ ਨਿਯਮ ਕੋ ਤੋੜ ਦੇਤੇ ਹੈ ਜਬ ਚਾਹੁਤੇ ਹੈਂ ॥ ਆਪਨੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਨਿਯਮ ਕੀਆ ਹੂਆ ਮੈ ਨਹੀ ਤੋੜ ਸਕਤਾ ਹੂੰ ॥ ਔਰ ਕਜਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਮੇਰੇ ਸੰਤ ਮੁਝ ਕੋ ਭੀ ਬਾਂਧ ਲੇਵੈ ਤਬ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਮੈ ਜਬਾਬ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੂੰ ॥ ਜੈਸੇ ਮੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਪੁਰਖ ਜਨਮ ਮਰਣ ਤੇ ਰਹਤ ਭੀ ਹੂੰ ਤਥਾਪੀ ਭਗਤਾ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਬੰਧਨ ਮੈ ਆਇ ਜਾਤਾ ਹੂੰ ॥ ਨਿਰਾਕਾਰ ਭੀ ਹੂੰ ॥ ਤਥਾਪੀ ਸੰਤਾਂ ਭਗਤਾਂ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਸਾਕਾਰ ਹੋਕੇ ਬੰਧਨ ਮੈ ਆਇ ਜਾਤਾ ਹੂੰ ॥ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਜਸੋਧਾ ਨੇ ਮੁਝ ਕੋ ਉਖਲੀ ਸੇ ਬਾਂਧ ਲੀਆ ਥਾ ॥ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਕਰਕੇ ਬਾਂਧਜ਼ਾ ਹੂਆ ਮੈ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਕਾ ਦੁਆਰ ਪਾਲ ਹੋਕੇ ਦੁਆਰੇ ਪਰ ਖੜਾ ਰਹਤਾ ਹੂੰ ॥ ਅਬ ਉਨ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਮੈ ਜਬਾਬ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੂੰ ਕੇ ਮੇਰਾ ਕਜ਼ਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਮੁਝ ਕੋ ਤੁਮਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਾਧਜਾ ਹੈ ਨਿਸ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕੋ ਹੇ ਨਾਮ ਦੇਵ ਰਜੋ ਤਮੋ ਸਤੋ ਤੀਨੋ ਗੁਣੋ ਕੀ ਮੈ ਜੀਵਨ ਹੂੰ ਮੇਰੀ ਸਤਾ ਕਰਕੇ ਤੀਨੋ ਗੁਣ ਜੀਵਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਘਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਮੇਰੇ ਹੀ ਆਸ੍ਰਯ ਜੀਵਤੇ ਹੈ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਮੇਰੇ ਦਾਸ ਹੈ। ਮੈ ਸੰਤਾਕਾ ਜੀਵਾ-ਯਾ ਜੀਵਤਾ ਹੂੰ ਸੰਤੋ ਸੇ ਅਧਿਕ ਮੁਝ ਕੋ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਪਯਾਰਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜਿਸ ਕੇ ਹਿਦੇ ਵਿਖੇ ਐਸਾ ਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸਯਾ ਹੈ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਭੀ ਉਤਪਤ ਹੋ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਕਯਾ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਐਸੇ ਦਯਾਲੂ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤਾ ਕੇ ਐਸੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਵਿਹਾਗੜੇ ਕੀ ਵਾਰ ਮੇਂ ਸਾਹਿਬ ੪ ਪਾਤਸਾਹੀ ਕਾ ਭੀ ਵਰਨ ਹੈ। ਹਰਿ ਭਗਤਨ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਹੈ ਹਰਿ ਭਗਤਨ ਕੋ ਮਿਤ ॥ ਹਰਿ ਭਗਤਨ ਕੈ ਵਸ ਹੈ ਸਿਉ ਜੰਤੀ ਕੈ ਵਸ ਜੰਤ ॥

ਜੈਸੇ ਪੁਤਲੀਆਂ ਕੋ ਪੁਤਲਜਾ ਵਾਲਾ ਨਚਾਵਤਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਜੰਤ੍ਰੀ ਕੇ ਅਧੀਨ ਪੁਤਲਜਾਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਾਚਤਜਾਂ ਹੈ। ਐਸੇ ਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਪਨੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਨਹੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਕੁਛ ਅਜਾਖਜਾਂ ਹੈ ਦਾਸੋ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੇ ਕੀ। ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪਰਮ ਦਯਾਲਤਾ ਜਾਨੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰ ਲੀਏ ॥ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ॥ ਜੈਸੇ ਜਲ ਸੇ ਤਰੰਗ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਜਲ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਜਲ ਹੀ ਥਾ। ਤਰੰਗ ਕੇ ਫੁਰਨੇ ਕਾਲ ਭੀ ਜਲ ਹੀ ਹੈ। ਤਰੰਗ ਕੇ ਲੀਨ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਭੀ ਜਲ ਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਤਰੰਗ ਕਾ ਭਿੰਨ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹਰਿ ਅਰ ਹਰਿ ਜਨ ਕਾ ਭੀ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇਂ ਕਜਾ ਆਯਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਸਖਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਰਬ ਬਾਲਕੋ ਕਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਦੀਆ ਹੁਆ ਰੁਖਾ ਮਿਸਾ ਸਭ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਤੇ ਭਏ। ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇਕੇ ਜਲਪਾਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਖਾ ਬਾਲਕੋ ਕੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੰਬੰਧੀ ਹਿਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀ ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ ਸੁਨਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ੴ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿਰਗੋਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵ ਤਰੁ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਬਾਲ ਲੀਲਾ ਵਰਨੰਗ ੩੨ ਅਧਜਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੈਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩੩ ਅਧਜਾਯ

ੴ ੩੩ ਸਤ

ਦੋਃ—ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਜਾਸ ਕੋ ਹੈ ਦਾਯਕ ਫਲ ਚਾਰ॥
ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿ ਪਦ ਪਦਮ ਕੋ ਬਾਰੰਬਾਰ ਜੁਹਾਰ ॥ ੧ ॥
ਸੇਵ ਸਿਖਾਵਨ ਸੰਤ ਕੀ ਕਰਨ ਜਗਤ ਕਲਜਾਨ ।
ਨਿਜ ਵਿਹਾਰ ਕਰ ਨਿਜ ਸਖਿਨ ਬੋਧਤ ਮਗ ਭਗਵਾਨ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਃ—ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਰਮ ਪਾਂਵਨ ਆਪਨੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਪ੍ਰੇਮੀਜਨੋ ਕੋ ਸੁਖ ਦਤ ਹੁਏ ਦਿਨ ਕੋ ਬਨ ਮੇ ਗਊਆਂ ਕੇ ਸਾਥ ਰਹੇ। ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਸੰਤ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਤਿਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ॥ ਜੋ ਕੁਛ ਘਰ ਸੇ ਪਾਵੈ ਸੋ ਭੀ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੇਵੈਂ ॥ ਔਰ ਜੋ ਕੁਛ ਨਜੂਨਤਾ ਰਹਜਾਵੇ ਤਬ ਨਗਰ ਮੈਂ ਸੇ ਗਜਾ ਭੀ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਲਜਾਇ ਦੇਵੈਂ ॥ ਅਨ ਬਸਤ੍ਰ ਬਰਤਨ ਲਕੜੀ ਤਥਾ ਦੂਧ ਦਹੀ ਛਾਛ ਮਾਖਨ ਘ੍ਰਿਤ ਤੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਜਿਤਨੀ ਕੁਛ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਵਸਤੁ ਚਾਹਜੇ ਸੋ ਸਰਬ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਲਜਾਇ ਦੇਵੈਂ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਪ ਭੀ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕੀਆ ਕਰੈਂ ਤਥਾ ਆਪਨੇ ਪਜਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਖਾ ਬਾਲਕੋਂ ਸੇ ਭੀ ਕਰਵਾਯਾ ਕਰੈਂ ॥ਸਤਜ ਧਰਮ ਕਾ ਬਾਲਕਾਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਕਰੈਂ ॥ ਬਡੀ ਮਿਠੀ ਬਾਣੀ ਬੋਲ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਤਥਾ ਔਰ ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰ ਬੋ ਕਰੈਂ ॥ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ ਕੇ ਦਾਨ ਸੇ ਸਰਬ ਕਾ ਰਿਦਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ॥ ਫਰੀਦਾ ਮਿਠਾ ਬੋਲਣ ਨਿਵ ਚਲਣ ਪਲਿਓ ਭੀ ਕੁਛ ਦੇਨ ॥ ਰਬ ਤਿਨਾ ਦੀ ਬੁਕਲੀ ਓਹ ਜੰਗਲ ਕਿਉ ਢੂਢੇਨ ॥

ਤਥਾਚ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਕੀ ੧੧ ਵਾਰ ਕੀ ੪ ਪਉੜੀ ਕੀ ਤੁਕ ॥ ਮਿਠਾ ਬੋਲਣ ਨਿਵ ਚਲਣ ਹਥਹੁ ਦੇਕੈ ਭਲਾ ਮਨਾਯਾ ॥ ਅਰਥ ਸਪਸ਼੍ਟ ਹੈ ਭਾਵ ਯੇ ਹੈ॥ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਮੀਠਾ ਬੋਲਣ ਪ੍ਰਤਜੁਪਕਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦਾਨ ਦੇਣੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਆਦਿਕ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸਹਤ ਬਡੇ ਬਨ ਮੈ ਇਸ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਥਿਤ ਥੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਛਾ'ਯਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਜਲ ਕੇ ਕਿਨਾ'ਰੇ ਮਧੁ ਮਾਧਵ ਮਾ'ਸ ਮੇ ਜਹਾਂ ਬਸੰਤ ਰਿਤੁ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾ'ਵ ਸੇ ਸਾ'ਰਾ ਬਨ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਹੁਆ ਹੁਆ ਹੈ॥ ਬਡੇ ਸੁਗੰਧੀ ਯੁਕਤ ਹੈ ਫੂਲ ਜਿਨ ਕੇ ਬਡਜਾਂ ਸਾਖਾਂ ਫਲੋ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਣਟ ਨੀਚੇ ਕੇ ਝੁਕ ਰਹੀ ਹੈ ॥ ਲਾ'ਲ ਸ੍ਵੇਤ ਪੀਤ ਸਜਾਮ ਅਨੇਕ ਰੰਗ ਕੇ ਫੂਲ ਸੁਗੰਧੀ ਸਹਤ ਹੈ ਜਿਨ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ਜਬ ਪਵਨ ਮੰਦ ਮੰਦ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਬ ਜੋ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੀਆਂ ਸਾਖਾ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਤਜਾ'ਗ ਕੇ ਪੁਨਾ ਉਸੀ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਜਾਂਹੈ ਮਾਨੋ ਪੰਥ ਮੈ ਚਲਨੇ ਵਾ'ਰੇ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਕਹਤੀਆਂ ਹੈ ਕੇ। ਹੇ ਜਨੋ ਆਵਹੁ ਛਾਯਾ ਮੈ ਬੈਠੋ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਹੁ ਫਲ ਹਮਾਰੇ ਬਡੇ ਮਧੁਰ ੨ ਖਾਵਹੁ ॥ ਸੀਤਲ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰੋ ॥ ਆਪਨਾ ਮਾ'ਰਗ ਕਾ ਪਰੀਸ੍ਰਮ ਥਕੇਵਾਂ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਜਾਵਹੁ ॥ ਇਸ ਸਾਖਾ ਕੇ ਹਲਨੇ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਮਾਨੋ ਪੰਥਜਾਂ ਕੋ ਵੇ ਬਨ ਬ੍ਰਿਛ ਬੁਲਾਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਵੇਲਾਂ ਫਲ ਵਾਲਯਾਂ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੇ ਉਪਰ ਚਢ ਰਹੀ ਹੈਂ ॥ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾ'ਰਕੇ ਪੰਖੀ ਕੀਰ ਕਪੋਤ ਕੋ ਕਿਲਾਂ ਚਕੋਰ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਬਨ ਮੈ ਸਬਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਕਮਲ ਫੂਲ ਤਲਾਵਹੁ ਮੈ ਫੂਲ ਰਹੇ ਹੈਂ॥ ਜਿਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਭ੍ਰਮਰੇ ਗੁੰਜਾਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਬਡੇ ਕੋਮਲ ੨ ਹਰਿਤ ਘਾਸ ਹੈ ਜਿਸ ਬਨ ਮੈ ॥ ਤਿਸ ਬਨ ਮੈ ਸਖਜੋ ਸਹਤ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਦੇਵਰਾ'ਜ ਨੰਦਨ ਬਨ ਮੈ ਦੇਵਤਜੋਂ ਸਹਤ ਬਿਰਾ'ਜ ਮਾਨ ਹੋਵੇਂ ॥ ਐਸੇ ਸਮੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਨੇ ਬਾ'ਲ ਸਖਜੋ ਸਾਥ ਬਚਨ ਬਿਲਾ'ਸ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ ॥ ਤਹਾਂ ਦਾਨ ਧਰਮ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲ ਰਹਜਾ ਥਾ ॥ ਤਬ ਏਕ ਪਰਮ ਆਜਾਕਾ'ਰੀ ਬਾ'ਲਕ ਮਹਾਰਾ'ਜ ਜੀ ਕਾ ਬਾ'ਲ ਸਖਾ'ਈ ਥਾ ਤਿਸ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਪਾਸ ਧੰਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਦਾਂਨ ਕਰੇ ॥ ਜਿਸ ਕੇ ਪਾਸ ਕੁਛ ਹੁਆ ਹੀ ਨ ਤਬ ਤਿਸ ਨੇ ਕਜਾ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਨੇ ਕੁਛ ਦਾਨ ਨ ਕੀਆ ਸੋ ਨਰ ਕਾਹੇ ਕੀ ਧਰਮ ਕੀ ਆਸ ਕਰੇ ॥ ਵੋ ਪੁਨਃ ਕਿਸ ਫਲ ਕੀ ਆਸ ਕਰੇ ॥

ਉਤ੍ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਖੇ ਧਰਮ ਕੀ ਬਡੀ ਸੂਖਮ ਗਤੀ ਹੈ ॥ ਯੇ ਨਹੀ ਕਹ ਸਕਤੇ ਹਾਂ ਜੋ ਧਰਮ ਧਨ ਕਰਕੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾ ਬਿਨਾ ਧਨ ਭੀ ਧਰਮ ਹੋਜਾ'ਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਖੇ ਕਿਸੀ ਅਸਥਲ ਮੈ ਤੋ ਥਾ'ਣੀ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਧਰਮ ਹੋਜਾ'ਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਅਸਥਾ'ਨ ਮੈ ਥਾ'ਣੀ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਹੀ ਅਧਰਮ ਹੋਜਾ'ਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਅਸਥਾ'ਨ ਮੈ ਬਹੁਤਾ ਧਨਖਰਚ ਕਰਣੇ ਸੇ ਭੀ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਸ੍ਵਲਪ ਧਨ ਖਰਚ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮਹਾਂ ਧਰਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਕਹੂੰ ਨਿਰਧਨ ਨਰ ਕੋ ਮਹਾਂ ਧਰਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਕਹੂੰ ਮਹਾਂ ਧਨੀ ਕੋ ਦਾਨਾਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਭੀ ਉਲਟਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਧਰਮ ਕੀ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਕੀ ਨਰੋ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਅਖਾਜ੍ਹਾਯ ਕਾ ਪੂਰਬਕ ਸੁਨਾਵਹੁ ਜੀ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਸਖੇ ਜੈਸੇ ਅਲਪ ਧਨ ਖਰਚ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਰ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਧਰਮ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪੂਰਬ ਰਘੁ ਰਾਜਾ ਕੋ ਭਈ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣਹੁ ਸੂਰਯ ਵੰਸ ਮੇ ਏਕ ਰਾਜਾ ਦਿਲੀਪ ਕਾ ਪੁਤ੍ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਹੁਆ ਹੈ ਚਕ੍ ਵਰਤੀ ਬਡਾ ਉਦਾਰ ਦਾਨ ਸੀਲ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਸੂਰਯ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਜਿਸ ਕਾ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਬਡਾ ਸਤ੍ਯਵਾਦੀ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯਾ ਪਾਲ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਕਾਮਦੇਵ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਸੂਰਯ ਕੇ ਸਮਾਨ ॥ ਸੀਤਲ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਸਮ ਬਲਵਾਨ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਤੁਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਇੰਦ੍ ਕੇ ਤੁਲ ਉਦਾਰ ਰਾਜਾ ਬਲੀ ਕੇ ਤੁਲ ਸਰਣਪਾਲ ਰਾਜਾ ਸਿਵੀ ਕੇ ਸਮ ਧਨਾਢ ਕੁਮੇਰ ਕੇ ਸਮ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਰਾਜਾ ਬਿਕ੍ਰਮ ਕੇ ਸਮ ਧੀਰਯ ਵਾਨ ਸੁਮੇਰ ਕੇ ਸਮ ਯੁਧ ਭੂਮੀ ਮੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਵਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਨ ਕੇ ਸਮ ਸ਼ਸਤ੍ ਅਸਤ੍ ਵਿਦ੍ਯਾ ਮੈ ਪਰਸੁ ਰਾਮ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਰਘੁ ਰਾਜਾ ਚਕ੍ ਵਰਤੀ ਕੋ ਜੀਤਣੇ ਵਾਸਤੇ ਏਕਦਾ ਰਾਵਣ ਉਦਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਕੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸਰਯੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਅਯਧ੍ਯਾ ਨਾਮ ਨਗਰ ਮੇ ਥੀ ॥ ਕੈਸੀ ਵੋ ਨਗਰੀ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦੀ ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਜਿਸ ਮੇ ਪੂਰਣ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਮੇ ਇਤ੍ਸਿਤ ਥੇ ॥ ਤਿਸ ਰਘੁ ਰਾਜਾ ਕੇ ਨਗਰ ਅਰੰ ਦੇਸ ਮੈ ਕੋਈ ਨਿਰਧਨ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਚੋਰ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਨਿਰਧਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਚੋਰੀ ਕਰੇ ਜਬ ਨਿਰਧਨ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਚੋਰ ਕਿਉ ਹੋਵੇ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਰਾਜ ਮੈ ਮਦ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਥਾ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਰਾਜ ਮੇ ਬੇਸਜਾ ਗਾਮੀ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਾਮੀ ਭੀ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪਾਪੀ ਹਿੰਸਕ ਦ੍ਰੋਹੀ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤਕ ਭੀ ਕੋਈ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸੋ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਏਕ ਦਿਨ ਸਰਯੂ ਗੰਗਾ ਮੈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਤਾ ਥਾ ਤਬ ਰਾਵਨ ਨੇ ਜਲ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਉਪਰ ਕੇ ਪਾਸੇ ਗੌਬਧ ਕਰ ਦੀਆ ॥ ਜਬ ਲਾਲ ਜਲ ਗੌ ਚਕਤ ਸਾਥ ਮਿਲਜ਼ਾ ਹੁਆ ਆਯਾ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਦੇਖ ਕੇ ਬੜੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਜਲ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਉਪਰ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਜ਼ਾਕਜ਼ਾ ਜੋ ਰਾਵਨ ਕੁਕਰਮ ਕਰ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਬਡੇ ਕੋਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕੁਸਾ ਕਾ ਧਨੁਖ ਬਨਾਕੇ ਕੁਸਾ ਕਾ ਹੀ ਬਾਨ ਬਨਾਇ ਕੇ ਅਭਿ ਮੰਤ੍ ਕਰਕੇ ਰਾਵਨ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਚਲਾਇ ਦੀਆ ॥ ਤਬ ਵੋ ਬਾਨ ਅਗਨਿ ਕਾ ਪੁੰਜ ਹੋਕੇ ਰਾਵਣ ਕੇ ਉਪਰ ਆਯਾ ॥ ਤਬ ਰਾਵਣ ਤਿਸ ਬਾਣ ਕਾ ਤੇਜ ਨ ਸਹਾਰ ਸਕਜ਼ਾ ॥ ਤਿਸ ਬਾਣ ਕੇ ਆਗੇ ਚਾਲ੍ਹ ਹੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਾਤ' ਭੁਜਾ ਆ'ਗ ਆਚੇ ਰਾਵਣ ਪੀਛੇ ਪੀਛੇ ਤਿਸ ਕੇ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਕ' ਬਾਣ। ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਸ਼ਿਵ ਲੋਕ ਇੰਦ੍ਰਾਦੀ ਆਠੋਦਿਕ ਪਾਲੋਂ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਰਾਵਣ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਕੇ ਬਾਣ ਸੇ ਆਪਨੀ ਰਖਜਾ ਵਾਸਤੇ ਫਿਰ ਆਯਾ ਪਰੰਤੂ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਕੇ ਬਾਣ ਮੈ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਕੇ ਚੋਰ ਰਾਵਣ ਕੀ ਕਿਸੇ ਭੀ ਰਖਜਾ ਨ ਕਰੀ ਤਬ ਪੁਨਃ ਹਾਰ ਕੇ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਕੀ ਹੀ ਸਰਨ ਰਾਵਣ ਨੇ ਆਇ ਪਕੜੀ ਤ੍ਰਾਹੀਮਾਂ ੨ ਮੁਖ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਪਰ ਆਇ ਗਿਰਾ ਤਬ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਨੇ ਆਪਨੇ ਬਾਣ ਕੋ ਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਕੀਆ ਰਾਵਨ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹਸ ਕੇ। ਦੇਖੋ ਕੇ ਜੋ ਏਹੁ ਕਾਯਰ ਰਾਵਣ ਹਮਾਰੇ ਏਕ ਬਾਣ ਕੇ ਭੀ ਭੋਜ ਕੋ ਨਹੀ ਸਹਾਰ ਸਕਜਾ ਇਸ ਕਾਯਰ ਰਾਵਨ ਊਪਰ ਏਕ ਹਮਾਰੀ ਵੰਸ ਸੈਹੋਵੇ ਗਾ ਰਾਮਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸੋ ਇਸ ਕੇ ਮਾਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਸੈਨਾ ਲੈਕੇ ਚੜੇ ਗਾ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਰਾਵਣ ਕੀ ਭੂਲ ਬਖਸ ਕੇ ਰਾਵਣ ਕੋ ਵਿਦਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਆਯਤਾ ਭੁਜਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇ ਕਯਾ ਆਯਾ ਜੋ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਐਸਾ ਸਾਮਰਥ ਥਾ ਜਿਸ ਕੇ ਏਕ ਬਾਣ ਕੇ ਭੋਜ ਕੋ ਭ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪਤੀ ਭੀ ਥਾ ਰਾਵਨ ਤੋਂ ਭੀ ਨ ਸਹਾਰ ਸਕਯਾ ਤਿਸ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਨੇ ਆਪਨੀ ਸਭਾ ਕੇ ਬੀਚ ਏਕ ਜਜੋਤਿਸੀ ਸੇ ਪੂਛਿਆ ਕੇ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਮੈਨੇ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਮੈ ਕਉਨ ਐਸਾ ਤਪ ਧਰਮ ਪੁਨਜ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਮੈ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਹੁਆ ਹੂੰ ਮੈ ਰਘ ਜਨਮ ਮੇ ਕਉਨ ਥਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਰਾਜਾ ਰਘੁ ਕਾ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਸੁਣ ਕੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮਣੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਜਜੋਤਿਸ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤੂੰ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਤਪਸ੍ਵੀ ਥਾ ਪਰੰਤੂ ਬਡਾ ਦਯਾਲੂ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਅਤ੍ਯੰਤ ਸਹਨ ਸੀਲ ਨਿਰਮਲ ਮਨ ਗੰਗਾ ਜਲਵਤ ਸੁਧ ਨਿਸ ਪਾਪ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਤੂੰ ਤਪ ਕਰਤਾ ਥਾ ਕੋਈ ਪਾਪ ਕਰਮ ਵਿਪਾਕ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਅਨਾ ਬ੍ਰਿਸਟੀ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਦੁਰਭਿਖਜ ਪੜ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਬਡਾ ਭਯਾਨਕ ਕਾਲ ਆਇ ਪੜਾ ਅੰਨ ਕੀ ਉਪਲਬਧੀ ਕਹੂੰ ਭੀ ਨ ਹੋਵੈ ਜੀਵਾਂ ਕੋ ਜੀਵ ਭਖਣ ਕਰ ਜਾਵੈਂ ਛੁਦਾ ਕਰਕੇ ਆਤਰ ਹੁਏ ੨ ਜੀਵਾਂ ਸੇ ਭਖ੍ਯ ਅਭਖ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਛੂਟ ਗਯਾ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀ ਤ੍ਵਚਾ ਭੀ ਉਤਾਰ ੨ ਕੇ ਭਖਣ ਕਰੈ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਸੂਕੇ ਭੀ ਕਹੂ ਹਾਥ ਨ ਆਵੈਂ ਜਲ ਬਿਨਾ ਬਹੁਤ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਿਪਾਸਾ ਕਰਕੇ ਆਤਰ ਹੁਈ ੨ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਗ੍ਰਹ ਨਗਰ ਦੇਸ ਕੋ ਛੋਡ ੨ ਕੇ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਲੋਕ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੋ ਅੰਨ ਜਲ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਨਿਕਸ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਿਸ ਮਹਾਂ ਦੁਰਭਿਖ ਕੇ ਸਮੇ ਏਕ ਧਨੀ ਨੇ ਜਲ ਸੇ ਭਿਜੇ ਹੁਏ ਚਣੇ ਕੇ ਅੰਨ ਕਾ ਸਦਾਵਰਤ ਲਗਾਇ ਦੀਆ ਕੋਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੀ ਭੂਖਾ ਆਇ ਜਾਵੇ ਸਭਕੋ ਏਕ ਅੰਜੁਲੀ ਭਰਕੇ ਭਿਜੇ ਹੁਏ ਚਣਿਆਂ ਕੀ ਦੇ ਦੇਵੇ ਹੋ ਰਾਜਨ ਤਿਸ ਮਹਾਂ ਅੰਨ ਕਾਲ ਮੈ ਤੂੰਭੀ ਤਪ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਆਠ ਦਿਨ ਕਾ ਭੂਖਾ ਏਕ ਦਿਨ ਸੰਧਜ਼ਾ ਕਾਲ ਮੇ ਅੰਨ ਲੇਨੇ ਕੋ ਗਯਾ ਤਹਾਂਤੇ ਅੰਨ ਲੈਕੇ ਜਬ ਤੁਮ ਆਪਨੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਥੇ ਜੋ ਤਿਸੀ ਸਮੇ ਏਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋਈ ਖਟਮਾਸ ਕਾ ਬਾਲਕ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਅੰਕ ਮੈ ਮਾਰਗ ਮੈ ਸਦਾਵਰਤ ਲੇਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦੌੜੀ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਬਡੇ ਬੇਗ ਸੇ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਪੂਛਜ਼ਾ ਕੇ ਹੇ ਮਾਤਾ ਇਸ ਸਮੇ ਮੇ ਅਬ ਤੂੰ ਕਹਾਂ ਭਾਗੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਤਬ ਉਤ੍ ਦੀਆ ਕੇ ਮੈ ਸਦਾਵਰਤ ਲੇਨੇ ਜਾਤੀ ਹੂੰ ਪੁਨਃ ਤੁਮ ਨੇ ਕਜ਼ਾ ਕੇ ਹੇ ਮਾਤਾ ਅਬ ਤੋ ਰਾਤ੍ਰੀ ਪੜ ਗਈ ਹੈ ਸਦਾ ਬਰਤ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਕਾਹੇ ਕੋ ਭਾਗੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਅਬ ਵੋ ਸਦਾ ਵਰਤ ਕਲ ਦਿਨ ਕੋ ਖੁਲੇ ਗਾ ਤੇਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਵੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭੂਖ ਕਰਕੇ ਬਯਾਕੁਲ ਹੁਈ ਹੁਈ ਮੂਰਛਾ ਖਾਇ ਕੇ ਧਰਤੀ ਪਰ ਗਿਰ ਪੜੀ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਕੁਛ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸੰਭਾਰ ਨ ਰਹੀ ਤੁਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਬੜੀ ਦਯਾ ਆਈ ਆਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਤੁਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਕਜ਼ਾ ਜਹਾਂ ਹਮ ਕੋ ਆਠ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਕੈਸੇ ਅਬ ਏਕ ਦਿਨ ਔਰ ਭੀ ਨਿਰਾਹਾਰ ਬਿਤਾਇ ਦੇਵੈਗੇ ॥ ਅਬ ਯੇ ਚਣਕਾਂਨ ਛੋਲੇ ਇਸ ਮਾਈ ਕੋ ਦੇਦੇਵੈ ॥ ਐਸੇ ਤੁਮ ਨੇ ਆਪਨੇ ਉਰ ਮੈ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਕਾਨ ਮੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਮਾਤਾ ਉਠਹੁ ਅਬ ਵੋ ਸਦਾ ਵਰਤ ਖੁਲ ਗਯਾ ਹੈ ॥ ਜਬ ਤੁਮ ਨੇ ਕਰਣਾ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਪਵਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਜਲ ਡਾਰਿਆ ॥ ਤਬ ਵੋ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੈ ਤਿਸ ਕੀ ਝੋਲੀ ਮੈ ਤੁਮ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਨ ਕਾ ਨਾਮ ਲੈਕੇ ਵੋ ਚਣਿਆਂ ਕਾ ਥੂਕ ਡਾਰ ਦੀਆ ॥ ਜਬ ਤੁਮ ਨੇ ਐਸਾ ਦੁਸ ਕਰ ਕਰਮ ਕੀਆ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਊਪਰ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੁਈ ॥ ਵੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰਿਨ ਤੁਮਨੇ ਹਮ ਦੋਨੋ ਕੋ ਜੀਵ ਦਾਨ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਕਾ ਬਦਲਾ ਹਮਾਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ॥ ਕੇ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਤੁਮਾਰੀ ਭਾਵਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ॥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਵੋ ਦੇਵੀ ਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਅੰਨ ਲੈਕੇ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਤੁਮ ਭੀ ਆਠ ਦਿਨ ਕੇ ਭੂਖੇ ਆਪਨੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੂਰਬ ਕਾਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੁਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੇ ਧਜ਼ਾਨ ਮੈ ਜਾਇ ਜੁੜੇ ॥ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਤਿਸ ਪੁਨਜ਼ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਬਰਖਾ ਭੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਨ ਜੀ ਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਤਿਸ ਪੁਨਜ਼ ਕਾ ਬਦਲਾ ਯੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜ ਭੀ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ਬਲ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸ਼ਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਵਿਦ੍ਯਾ ਐਸ੍ਵਰਜ ਵਿਭੂਤੀ ਭੀ ਤੁਮ ਕੋ ਤਿਸੀ ਪੁਨਜ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਤਥਾ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਭੀ ਤੁਮ ਕੋ ਤਿਸੀ ਪੁਨਜ ਕਾ ਬਦਲਾ ਸ਼੍ਰੀ-ਨਾਰਾਯਣ ਨੇ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਬਹਤ ਹੀ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਤਿਸ ਕੋ ਬਹੁਤ ਸਾਧਨ ਦਾਨ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘਉਵਾਚ—ਹੇ ਪਜਾਰੇ ਹੌ ਤਿਸ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੇ ਦਾਨ ਕਾ ਬਦਲਾ ਰਾਜਾਦਿਕੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਏਕ ਸਲੋਕ ਸੰਤਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ਾ ਨੇ ਬਨਾਇ ਕੇ ਆਪਨੇ ਜਿਗਜਸੂਆਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਹੈ । ਸੋ ਸਲੋਕ ਯੇ ਹੈ ॥

ਸ਼ਃ—ਰਾਜ ਧਾਮ ਸੰਪਤਿ ਸਕਲ ਯੌਬਨ ਧਨ ਬਲ ਰੂਪ ॥ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੋ ਦੀਏ ਪ੍ਰਭੁ ਏਵ ਚਨਨ ਲੈ ਬੂਕ ॥ ੧ ॥ ਅਰਥ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੂਰਯਵੰਸ ਸੁਭ ਕੁਲ ਮੈ ਜਨਮ ਰਾਜਜ ਉਤਮ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਆਪ ਸਮਾਨ ਰਾਜਾ ਅਜ ਜੈਸੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਬ ਸੰਪਤਿ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਅਰੋਗ ਦੇਹਿ ਧਨ ਐਸ੍ਵਰਯ ਕੁਮੇਰ ਕੇ ਸਮ ਬਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਮ ਵਿਸ੍ਨੁ ਤੁਲ ॥ ਰੂਪ ਅਸ੍ਵਨੀ ਕੁਮਾਰੋ ਕੇ ਸਮ ॥ ਇਸ ਤੇ ਆਦਿ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਤਨ ਸਤ ਸੰਕਲਪਾਦੀ ॥ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੇ ਏਕ ਚਲਿਆ ਕੇ ਬੁਕ ਬਦਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰੋ ਤੁਮ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖੋ ਜੌਨ ਸੇ ਸਾਹੂਕਾਰ ਨੇ ਇਤਨਾ ਸਦਾ ਵਰਤ ਲਗਾਯਾ ਹੁਆ ਥਾ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਇਤਨੀ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਅਰ ਫਲ ਕਿਉ ਨ ਹੁਆ ॥ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਨੇ ਏਕ ਚਾਲਿਆ ਕਾ ਬੁਕ ਦੀਆ ਤਬ ਤਿਸ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਇਤਨੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਤਿਸ ਧਨੀ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਜਿਤਨਾ ਧਰਮ ਕਿਉ ਨ ਹੁਆ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਨੇ ਤੋ ਏਕ ਬੁਕ ਚਲਿਆਂ ਕਾ ਦਾਨ ਕੀਆ ਥਾ । ਤਿਸ ਧਨੀ ਨੇ ਤੋ ਲਾਖੋ ਕਰੋੜੋ ਬੁਕ ਦਾਨ ਕੀਏ ਥੇ । ਤਿਸ ਧਨੀ ਕੋ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਸੇ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾਂ ਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਉੱਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਤੁੰਮ ਸਤਜ ਕਹਤੇ ਹੋ ਯਦ੍ਯਪੀ ਤਿਸ ਧਨੀ ਨੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਸੇ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾਂ ਅਧਿਕ ਦਾਨ ਭੂਖਜਾਂ ਕੋ ਦੀਆ ਭੀ ਹੈ । ਤਥਾਪੀ ਵੋ ਧਨੀ ਸਾਮਰਥ ਥਾ । ਤਿਸ ਕੇ ਘਰ ਮੇ ਅਨ ਧਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥਾ । ਉਸ ਅਨ ਦਾਨ ਕਾ ਫਲ ਤਿਸ ਧਨੀ ਕੋ ਅਖਯ ਸ੍ਵਰਗੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਭਈ । ਤਥਾਪੀ ਰਾਜਾ ਰਘੂਕੇ ਤੁਲ ਤਿਸ ਧਨੀ ਕਾ ਧਰਮ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ । ਕਾਹੇਤੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਪ੍ਰਥਮ ਆਠ ਦਿਨ ਕਾ ਆਪ ਭੂਖਾ ਥਾ । ਤਥਾ ਤਿਸ ਕੇ ਪਾਸਏਕ ਹੀ ਚਲਿਆ ਕਾ ਬੂਕ ਥਾ । ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਹੂ ਜਗਾਤੇ ਤਿਸ ਕੋ ਆਜ ਭੀ ਨਹੀਂ ਥੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੋਦਿਨ ਚੜੇ ਅਮਕ ਅਸਥਾਨ ਸੇ ਲੇ ਲੇਵੈ ਰੋ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਅਵਸਥਾਮੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇ ਪਾਤ੍ਰ ਸੈ ਜੋ ਦਾਨ ਦੀਆ । ਇਸੀ ਲੀਏ ਤਿਸ ਦਾਨ ਕਾ ਬਦਲਾ ਰਾਜ ਆਦਿਕਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ । ਪੁਨਃ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ । ਸੋ ਹੇ ਸਖਾ ਹੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਦੇਸ ਵਿਖੇ ਤਥਾ ਉਤਮ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਤਥਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਾਤ੍ਰ ਵਿਖੇ ਪਤਜ਼ਪਕਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਜੋ ਦਾਨ ਥੋੜਾ ਭੀ ਦੀਆ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਤਿਸ ਦਾਨ ਕਾ ਫਲ ਇਸ ਲੋਕ ਸੈ ਭੀ ਔ ਪਰਲੋਕ ਸੈ ਭੀ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਜੈਸਾ ਕੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੋ ਹੁਆ ਹੈ ਏਕ ਬੂਕ ਚਣਿਆ ਕੇ ਦਾਨ ਕਾ । ਸੋ ਯੇ ਸਾਤ੍ਵਿ ਕੀ ਦਾਨ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ । ਤਥਾਚ ਗੀਤਾ ਅਃ ੧੭ ॥

ਸਃ—ਦਾਤਬਜ਼ ਮਿਤਿ ਯਦਦਾਨੰ ਦੀਯਤੇ ਨੁਪਕਾਰਿਣੇ ॥ ਦੇਸੇ ਕਾਲੇਚ ਪਾਤ੍ਰੇਚ ਤਦਦਾਨੰ ਸਾਤ੍ਵਿਕੰ ਸਮ੍ਰਤੰ ॥ ੨੦ ॥ ਯਤਤੁ ਪ੍ਰਤਜ਼ੁ ਪਕਾਰਾਰਥੰ ਫਲ ਮੁਦ੍ਦਿਸ਼ਿ ਵਾ ਪੁਨਃ । ਦੀਯਤੇ ਚ ਪਰਿਕ੍ਲਿਟੰ ਤਦਰਾਜਸਮੁਦਾ ਹ੍ਰਿਤੰ ॥ ੨੧ ॥ ਅਦੇਸ਼ ਕਾਲੇ ਯਦ ਦਾਨ ਮਪਾਤ੍ਰੇਭਜ਼ਚ ਦੀਯਤੇ ਅਸਤਕ੍ਰਿਤ ਮਵਗਜ਼ਾਤੰਚ ਤ੍ਰ ਤਾਮਸ ਮੁਦਾ ਹ੍ਰਿਤੰ ॥ ੨੨ ॥ ਓਂ ਤਤਸਦਿਤਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ੋ ਬ੍ਰਹਮਣਸਿ ਤ੍ਰਿਵਿਧਃ ਸਮ੍ਰਤਃ ॥ ਬ੍ਰਹਮਣਾਸਤੇਨ ਵੇ ਦਾਸ੍ਚ ਯਗਜ਼ਸ੍ਚ ਵਿਹਿਤਾ ਪੁਰਾ ॥ ੨੩ ॥ ਤਸ਼ਮਾ ਦੋ ਮਿਤਜ਼ੁ ਦਾ ਹ੍ਰਤਜ ਯਗਜ਼ ਦਾਨ ਤਪਃ ਕ੍ਰਿਯਾਃ ॥ ਪ੍ਰਵਰਤੰਤੇ ਵਿਧਾਨੋਕਤਾਃ ਸਤਤੰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਾਦੀਨਾਂ ॥ ੨੪ ॥

ਟੀਃ—ਦਾਤਬਜ਼ਮਿਤਿ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜਿਸ ਪੁਰੁਖ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਮਨ ਸੈ ਬਿਚਾਰ ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਕਾ ਕੀਆ ਹੈ । ਕਜ਼ਾ ਯੇ ਸੁਧ ਦ੍ਰਬਜ਼ ਹੈ । ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ ਪੁਨਃ ਵੋ ਦ੍ਰਬਜ਼ ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਪਾਤ੍ਰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤਜ਼ੁਪਕਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਦਾਨ ਦੀਆ ਤਿਸ ਦਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਤ੍ਵਿ ਕੀ ਦਾਨ ਹੈ । ਦੇਸ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕਾ ਕਿਨਾਰਾ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥ । ਅਥਵਾ ਦੁਰੁ ਦੁਆਰਾ ਆਦਿਕ । ਅਥਵਾ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਗਜ਼ਾਤ ਗੋਯ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਜਹਾ ਹਰ ਵਖਤ ਭਜਨ ਹੋਤਾ ਰਹੇ ਆਯਾ ਰਾਯਾ ਜੀਵ ਵਰਸਾਵਤਾ ਰਹੇ । ਅਨ ਪਾਨੀ ਅਸਥਾਨ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਪਾਵਤਾ ਰਹੇ । ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦੇਸ ਹੈ ਐਸੇ ਦੇਸ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੋਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹਜ਼ੇ । ਕਾਲ ਨਾਮ ਸੰਕ੍ਰਾਂਤ ਵਿਤੀਪਾਤ ਅਮਾਵਸਜ਼ਾ ਪੌਰਣਮਾਸੀ ਦੋਨੋ ਦੁਆਦਸ਼ੀਆਂ ਦੋਨੋ ਚੌਦਸ ਦੋਨੋ ਅਸ਼ਟਮੀਆਂ ਵੈਧ੍ਰਿਤ ਯੋਗ ਇਨ ਦਿਨੋ ਮੇਂ ਦਾਨ ਦੇਨਾ ਯੋਗ ਹੈ ਇਤਨੇ ਦਿਨੋ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼ੁਭ ਕਾਲ ਹੈ । ਪਾਤ੍ਰ ਨਾਮ ਜਿਸ ਕੇ ਸਾਥ ਪਹਚਾਨ ਨ ਹੋਵੇ । ਸੰਤੋਖੀ ਬਾਂਟ ਖਾਣੇ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ । ਅਥਵਾ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਹੋ । ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦਾਨ ਪਾਤ੍ਰ ਹੈ ਦਾਨ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭੀ ਤਿਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ । ਐਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤਿ ਦਾਨ ਦੇਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਹਜੇ। ਅੰਨਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰੇਹੀ ਹੈ। ਜਿਸਕੋ ਭੂਖਾ ਪਜਾਸਾ ਦੇਖੋ ਤਿਸਕੋ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਦੇਵਹੁ ਤਿਸ ਪੁੰਨਜ ਕੀ ਤੋਟ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਤਜ੍ਰ ਪਕਾਰ ਨਾਮ ਇਸਕਾ ਹੈ॥ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕਾ ਕਾਰਯ ਕਰਕੇ ਨੌਕਰੀਆਦਿਕ ਲੇਤੇ ਹੌਵੇਂ ਇਸ ਕੋ ਦਾਨ ਦੇਵੇਂਗੇ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਕਾਮ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਕਰੇ ਗਾ ਅਥਵਾ ਯੇ ਪੁਰਖ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਮੇ ਹਮਾਰਾ ਕਾਮ ਨਿਕਾਸੇ ਗਾ। ਇਸ ਕੋ ਦਾਨ ਦੇਨਾ ਚਾਹਜੇ ਇਸ ਇਛਾ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਜ੍ਰਪਕਾਰ ਹੈ ਐਸੀ ਇਛਾ ਪ੍ਰਤਜ੍ਰਪਕਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਦੇਸ ਕਾਲ ਪਾਤ੍ਰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦਾਨ ਦੇਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸਤਿ ਕੀ ਦਾਨ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਦਾਨ ਕਾ ਫਲ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਅਧੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈਭੀ ਹੇ ਅਰਜਨ ਜੋ ਯੇ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੁਝ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਅਰਪਣ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੋ ਤਿਸ ਕਾ ਦੀਆ ਮੁਝ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਨਾਰਾਯਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਤ ਭਗਤ ਕਾ ਦੀਆ ਮੈ ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤਿਸ ਦਾਨ ਕਾ ਪੁਨਜ ਫਲ ਅਤੁਟ ਹੋਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੋਦਾਨੀ ਭੀ ਇਸ ਦੇਹ ਸੇ ਉਤ੍ ਕਾਲ ਮੇ ਮੁਝ ਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਮੇ ਕੁਛ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਹੈ॥ ੨੦॥ ਯਤ ਤੁ ਇਤੀ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋ ਦਾਨ ਪ੍ਰਤਜ੍ਰਪਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਦੀਆ ਜਾਤਾਂ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਆਜ ਹਮ ਇਸ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰੇਂਗੇ ਹਮਾਰਾ ਉਪਕਾਰ ਜਾਨ ਕੇ ਕਲ ਕੋ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਭੀ ਉਪਕਾਰ ਕਰੇ ਗਾ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਦਾਨ ਦੀਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਦਾਨ ਦੀਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਸ਼ਰੀਰਅਰੋਗ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਮੁਝ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ ਧਨ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਨ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਕੀ ਲਿਪਸਾ ਕਰਕੇ ਦਾਨ ਦੀਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਦਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਰਾਜਸੀ ਹੈ ਉਤਮ ਦੇਸ ਪੁਨਬ ਉਕਤ ਕਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਭੀ ਦੇਵੇ ਤਥਾਪੀ ਅਲਪ ਥੋੜਾ ਜੈਸਾ ਹੀ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈਜਿਤਨੀ ਕਾਮਨਾ ਵਾਸਤੇ ਦਾਨ ਕਰੇ ਉਤਨੀ ਕਾਮਨਾ ਮਾਤਰ ਹੀ ੂਰਨ ਹੋਤੀਹੈ ਤਿਸ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਪੂਰਣ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਦਾਨ ਕਾ ਫਲ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੨੧ ॥ ਬਿਨਾ ਦੇਸ ਅਰ ਤੀਰਥ ਸੰਤ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਆਦਿਕ ਦੇਸ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੈ ਖੋਟੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਖੜੇ ਹੁਏ ਹੀ ਦੇ ਦੀਆ ਹੈ ਦਾਨ ਕੋਈ ਅਛਾ ਸਮਾ ਵਿਤੀਪਾਤ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਥਾ ਪਾਤ੍ਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭੀ ਦਾਨ ਕਾ ਨਹੀ ਹੈ ਦਾਨ ਦਾਤਾ ਸੇ ਲੇਤਾ ਹੀ ਬੇਸਜਾ ਅਥਵਾ ਮਦ ਪਾਨ ਅਰਥਾਤ ਖੋਟੇ ਕਮੋ ਮੈ ਦਾਤਾਸੇ ਦਾਨ ਲੇਤਾ ਹੀ ਪ੍ਰਾ ਗਜਾ ਹੈ ਆਦਰ ਤੇ ਿਨਾ ਅਵਗਜ਼ਾ ਸਹਤ ਦੀਆ ਹੈ ਅਵਗਜ਼ਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਮ ਅਪਰਾਧ ਕਾ ਹੈ ਯਥਾ ਉਦਾਹਰਣ ਲੇਹਰੋ ਨੀਚ ਲੋਹ ਮਰਤਾ ਕਿਉ ਹੈ ਲੋਹ ਜਾਤੁ ਮਦ ਪਾਨ ਕਰ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਵਗਯਾ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਥਮ ਅਵਗਯਾ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਦਾਨ ਦੇਨਾ ਮੰਤ੍ਰ ਹੀਨ ਵਿਧੀ ਹੀਨ ਹੋਕੇ ਦੇਨਾ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਧੀ ਪਰਕਾਰ ਅਗਲੇ ਤੇਈਸ ਚੌਬੀਸ ਕੇ ਸਲੋਕ ਮੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੈਂ ਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਦਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਤਾਮਸੀ ਦਾਨ ਹੈ ॥ ੨੨ ॥ ੴ ਤਤ ਸਤ ਇਤੀ

ੴ ਤਤ ਸਤ ਯੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਵੇਦ ਮੈ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ੴ ਤਤ ਸਤ ਇਸ ਨਾਮ ਕੋ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਵੇਦ ਯਗ ਯੇ ਤੀਨ ਪਰਕਾਰ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ਰਚਤੇ ਭਏ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ॥ ੨੩ ॥ ਨਨੁ ਦੇਸ ਕਾਲ ਪਾਤ੍ਰ ਦ੍ਰਬਯ ਮੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਜਾਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੈਦਿਕ ਕਰਮ ਸਰਧਾ ਭਕਤੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਵੀਤਾ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਸਰਬਥਾ ਅੰਗ ਭੰਗ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਗਾ ਜਥ ਵੈਦਕ ਕਰਮ ਕੇ ਅਨੁਸਠਾਨ ਕਾ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅੰਗ ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਵੇ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰਣ ਸਮੇ ਕੋਈ ਅਖਰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਅਥਵਾ ਸ੍ਵਰ ਰਹ ਜਾਵੈ ਮੰਤ੍ਰ ਭਰਸ਼ਟ ਉਚਾਰਣ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਥ ਵੋ ਅੰਗ ਭੰਗ ਰੂਪ ਉਚਾਰਣ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਭਰਸ੍ਟ ਰੂਪ ਦੋਸ ਅਨੁਸਠਾਨ ਕਰਮ ਕਾ ਕਰਣ ਵਾਲੇ ਅਥਵਾ ਕਰਾਵਨ ਵਾਲੇ ਯਜਮਾਂਨ ਕੋ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁਚਾਵਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਹੈ ਭਗਵਨ ਯੇ ਜੀਵ ਕੈਸਾ ਕਰੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਐਸਾ ਸੁਣਨੇ ਮੇ ਆਵਤਾ ਹੈ ਕੇ ਵਿਦਵਾਨ ਪੁਰਖ ਦੇਸ ਕਾਲ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਨ ਕਰਕੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪੀਛੇ ਕਰਮ ਕਾ ਅਨੁਸ਼੍ਠਾਨ ਕਰੇ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਸਹਤ ਕਰੇ ॥ ਤਥਾਪੀ ਯਗ ਦਾਨ ਤਪ ਬ੍ਰਤ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਨ ਜਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਪੁਰਖ ਨੇ ਜੋ ਕਰਮ ਜਪ ਯਗਯਾਦੀ ਕੇ ਅਨੁਸ਼੍ਠਾਨ ਮੈ ਅਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਭ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਮਾਦ ਕਰਕੇ ਕਹੁ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰਣ ਵਿਖੇ ਅਥਵਾ ਤੰਤ੍ਰ ਵਿਖੇ ਸ੍ਵਰ ਅਥਵਾ ਅਖਰ ਹੀਨ ਉਚਾਰਣ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਅੰਗ ਹੀਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਦੋਸ ਆਯਾ ਜਹਾਂ ਐਸਾ ਦੋਖ ਆਵੇ ਤਹਾਂ ਪਰ ਭੀ ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰ ਦੇਵੇ ॥ ਤਥ ਅੰਗ ਭੰਗਾਦੀ ਦੋਸ ਸਾਰੇ ਨਿਬ੍ਰਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਬੋਧਨ ਕਰਾਵਨੇ ਲੀਏ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਜੋ ਯੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਵਾਚਕ ਇਸ ਨਾਮ ਕੋ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਥਾ ਵੇਦ ਯਗ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕਰਮ ਕੇ ਆਦ ਮੈ ਤਥਾ ਕਰਮ ਕੀ ਸਮਾਪਤੀ ਮੈ ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਵਾਦੀ ਵੇਦ ਕੇ ਵੇਤਾ ਵੇਦੋਕ੍ਤ ਤਪ ਬ੍ਰਤ ਯਗ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਆ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਰਮ ਕੇ ਆਦਿ ਅੰਤ ਓਂ ਤਤ੍ ਸਤ ਯੇ ਮੰਤ੍ ਉਚਾਰਣ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਜਿਤਨਾ ਕੁਛ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾ ਅੰਗ ਭੰਗ ਹੋਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਮੰਤ੍ ਕਾ ਅਖਰ ਮਾਤ੍ ਸ੍ਵਰ ਭ੍ਰਸ਼੍ਟ ਉਚਾਰਣ ਹੋਜਾਵੇ ਸੋ ਸਰਬ ਸੰਪੂਰਣ ਅੰਗੋ ਸਹਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਫਲ ਦਾਯਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਕ੍ਰਿਯਾ ਵਿਗੁਣ ਨਾਮ ਅੰਗ ਭੰਗ ਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਇੰਦ੍ ਕੇ ਅਰਥ ਇੰਦ੍ ਕਾ ਨਾਮ ਲੈਕੇ ਅਗਨਿ ਵਿਖੇ ਆਹੁਤੀ ਦੇਣੀ ਹੈ ਇੰਦ੍ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਸੂਰਯ ਅਥਵਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਾ ਨਾਮ ਲੈਕੇ ਆਹੁਤੀ ਦੇਣੀ ਹਾਈ ਹੈ ॥ ਜੈਸਾ ਪ੍ਰਥਮ ਬੁਲਾਵਨਾ ਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਉਸ ਕੀ ਜਗਾ ਖਤ੍ਰੀ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਲੀਆ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮਨ ਮੈ ਕੋਪ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਹਾਂ ਇੰਦ੍ ਕੋ ਬੁਲਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਹੁਤੀ ਦੇਣੇ ਕੀ ਜਾਗਾ ਸੂਰਯ ਅਥਵਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਕੇ ਬੁਲਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਹੁਤੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ॥ ਤਬ ਇੰਦ੍ ਮਨ ਮੈ ਕੋਪ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਅਦਲ ਬਦਲ ਕਾ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਯਾ ਵਿਗੁਣ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਜਹਾਂ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਾ ਵਿਗੁਣ ਭੀ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਤਬ ਤਹਾਂ ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਨਾਮ ਉਚਾਰਣੇ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਵਿਗੁਣ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਦੋਸ ਦੂਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਅਥਵਾ ਅਵਿਦ ਵਾਨ ਪੁਰਖ ਜੋ ਜੋ ਕਰਮ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰੇ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਇਸ ਨਾਮ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਲੇਵੇ ॥ ਕਰਮ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈਭੀ ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਇਸ ਨਾਮ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੇ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾ ਕਰਮ ਸਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੨੪ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਖਾਹੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾਨ ਧਰਮ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੇ ਸਾਤਕੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਦਾਨ ਕਾ ਭੇਦ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਤੁਮ ਕੋ ਸੁਨਾਯ ਦੀਆ ਹੈ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰੋ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਧਰਮ ਕੀ ਅਤੀ ਸੂਖਮ ਅਰ ਕਠਨ ਗਤੀ ਹੈ ਨਿਰਕੇਵਲ ਧਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਉਲਟਾ ਅਸ੍ਰਧਾ ਪ੍ਰਮਾਦ ਕ੍ਰਿਪਣਤਾ ਛਲ ਮਦ ਮਾਂਸ ਬੇਸਜ਼ਾ ਸੇਵਨ ਆਦਿਕ ਧਨ ਕਰਕੇ ਅਧਰਮ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਖਾਹੋ ਤੁਮ ਨੇ ਤੋ ਬਹੁਤ ਧਨ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਨਹੀ ਕਰਣੀ ਜਿਤਨਾਕ ਧਨ ਤੁਮਾਰੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈ ਹੈ ॥ ਸੋ ਉਤਨਾ ਤੋ ਤੁਮ ਕੋ ਅਵ੍ਸ਼ਯ ਮਿਲ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ॥ ਤਿਸ ਮੈ ਭੀ ਤੁਮ ਨੇ ਵੰਡ ਛਕਣਾ ॥ ਅਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਜਪ ਜੀ ਜਾਪਜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਰਹਰਾਸ ਸੋਹਲਾ ਆਨੰਦ ਸਾਰਾ ਯਾ ਪੰਜ ਪੌੜੀਆਂ ਇਤਨੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ ਜਰੂਰ ਕੀਆ ਕਰੋ ॥ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ ਰਹਤੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪਾਠ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀਆ ਕਰੋ ॥ ਜਿਸ ਕੇ ਬਾਣੀ ਕੰਠ ਨ ਹੋਵੇ ਵੇ ਭੀ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਓਂ ਸਤਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਦਸ ਅਖਰ ਆਤਮਿਕ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕੀਆ ਕਰੋ ॥ ਅਭਜ਼ਾਸ ਨਾਮ ਜਪ ਕਾ ਹੈ ॥ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰਹੁ । ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣ ਧੋਇ ਕਰ ਚਰਣਾ-ਮ੍ਰਿਤ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਣ ਕਰਹੁ ਪਾਨ ਕਰੋ ਤਿਸ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਸੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਆ ਕਰਹੁ । ਤੁਮਾਰੇ ਅਨੰਤ ਜਨਮੋ ਕੇ ਪਾਪ ਤਿਸ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਸੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਵੈਗੇ। ਇਸੀ ਲੀਏ ਸਾਹਿਬ ਪ ਨੇ ਸਿਖਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਖਮਨੀ ਕੇ ੧੫ ਵੀਂ ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਮੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥

ਚਰਣ ਸਾਧੁ ਕੇ ਧੋਇ ਧੋਇ ਪੀਉ । ਅਰਪ ਸਾਧੁ ਕੋ ਅਪਨਾ ਜੀਉ । ਸਾਧੁ ਕੀ ਧੂਰਿ ਕਰਹੁ ਇਸ਼ਨਾਨ । ਸਾਧੁ ਉਪਰਿ ਜਾਈਐ ਕੁਰਬਾਨ । ਸਾਧੁ ਸੇਵਾ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ । ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਗਾਈਐ । ਅਨਿਕ ਬਿਘਨ ਤੇ ਸਾਧੂ ਰਾਖੈ । ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਚਾਖੈ । ਓਟ ਗਹੀ ਸੰਤਹ ਦਰ ਆਯਾ । ਸਰਬ ਸੁਖ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਪਾਇਆ ॥ ੬ ॥

ਟੀਃ—ਐ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਹੋ ਜੇ ਤੁਮ ਕੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਖੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਹੈ ਤੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਸੰਤਜਨ ਹੈ ਤਿਨਾ ਕੇ ਚਰਣ ਵਾਰੰ ਵਾਰ ਨਾਮ ਦਿਨ ਦਿਨ ਵਿਖੇ ਰੋਜ ਹੀ ਧੋਇ ਧੋਇ ਕੇ ਪਾਨ ਕੀਆ ਕਰੋ । ਜੋ ਸੰਤਜਨ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀਆਂ ਕਥਾ ਸੁਨਾਵੈਂ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਤਿਨ ਸੰਤਜਨਾ ਕੋ ਅਪਨਾ ਜੀਵ ਭੀ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੇਵਹੁ। ਮਨ ਤਨੁ ਧਨ ਆਦਿਕ ਸਰਬਸ੍ਵ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰਣਾ ਤੁਮਨੇ । ਮਨ ਕਰਕੇ ਤੁਮਨੇ ਐਸੇ ਜਾਨਨਾ ਜੋ ਮੈ ਅਰ ਮੇਰਾ ਧਨ ਮਿਲਖ ਰਾਜ ਦੇਸ ਪੁਤ੍ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਰੀਰ ਮਨ ਸੇ ਆਦਿਕ ਸਭ ਕੁਛ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਹੈ । ਐਸੇ ਜਾਨਨੇ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼੍ਵਰ ਸੰਤ ਤੁਮ ਸੇ ਕੁਛ ਲੈਨ ਲੇਵੈ ਗੇ । ਕਿੰਤੁ ਤੁਮਾਰੀ ਭਾਵਨਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼੍ਵਰ ਤੁਮਾਰੇ ਉਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੈਗੇਂ । ਤੁਮ ਡਰੋ ਮਤ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼੍ਵਰ ਲੋਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਮ ਸੇ ਖੋਸਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਲੋਭੀ ਭੀ ਬਾਵਨ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਤਰਹ ਹੋਵੈਂਗੇ । ਤਬ ਪੁਨਃ ਤੁਮਾਰੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੀ ਹੋਵੈਂਗੇ । ਜੈਸੇ ਬਲੀ ਰਾਜ ਕੇ ਦੁਆਰੇ ਉਪਰ ਅਬ ਤਕ ਖੜੇ ਹੁਏ ਬਲਿਰਾਜਾ ਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੈ । ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣਾ ਕੀ ਧੂਰਿ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ਕਰੋ । ਜਿਸ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣਾ ਕੀ ਧੂਰੀ ਕੇ ਲਗਾਵਨੇ ਸੇ ਕੁਸ਼ਟ ਆਦਿਕਮਹਾਂ ਕਠਨ ਰੋਗ ਭੀ ਦੂਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤਿ ॥ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ॥ ਪਉੜੀ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਾਨ ਮਹਿੰਡਾ ਤਲੀਖ'ਕ ਜੇ ਮਿਲੇ ਤ ਮਸਤਕ ਲਾਈਏ। ਜੇ ਹੋਵੇ ਪੂਰਬ ਲਿਖਿਆ ਤਾਂ ਧੂੜਿ ਤਿਨਾ ਦੀ ਪਾਈਏ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ॥

ਹੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੇ ਆਪ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਤੋ ਮੁਝਕੋ ਏਹ ਦਾਨ ਦੇਵੁ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਤੇਰਾ ਕਜ਼ਾ ਦਾਨ ਹੈ ਜੋ ਤੁਝ ਕੋ ਦੇਵੈ ਸੋ ਤੂੰ ਸਪਸ੍ਰ ਕਰਕੇ ਮਾਂਗ ॥ ਉੱਤ੍ਰ— ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣਾਂ ਕੀ ਜੋ ਤਲੀ ਕੀ ਖਾਕ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸੰਤ ਜਨ ਚਰਣ ਰਖਤੇ ਹੈ ਧਰਤੀ ਪਰ ਤਿਨ ਕੇ ਚਰਣਾ ਕੀ ਤਲੀ ਸਾਥ ਜੋ ਧੂੜਿ ਛੋਹੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਤਲੀ ਖਾਕ ਹੈ। ਸੋ ਖਾਕ ਮੇਰਾ ਦਾਨ ਹੈ। ਸੋ ਤਲੀ ਖਾਕ ਮੁਝਕੋ ਦੇਵਹੁ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਕਜ਼ਾ ਕਰੋਗੇ ਤਿਸ ਖਾਕ ਕੋ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਕੀ ਠੌਰ ਕਿਛ ਔਰ ਮਾਂਗ ਲੇਵਹੁ ॥ ਉੱਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਜੇ ਵੋ ਤਲੀ ਖਾਕ ਹਮ ਕੋ ਮਿਲੇ ਤਬ ਹਮ ਮਾਥੇ ਉਪਰ ਲਗਾਇ ਲੇਵੈ ॥ ਤਿਸ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣਾ ਕੀ ਧੂੜੀ ਮਾਥੇ ਪਰ ਲਗਾਵਨੇ ਮੈ ਜੋ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਭਾਲ ਰੂਪੀ ਪਟੜੇ ਪਰ ਉਲਟੇ ਅੰਕ ਲਿਖੇ ਹੁਏ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਮਿਟ ਜਾਵੈਗੇ। ਅਰਾਮ ਨਿਰਾਮ ਕੀ ਸੋਝੀ ਪੜ ਜਾਵੇਗੀ। ਤਾਂਤੇ ਪੁਨਃ ਪਰਮ ਲਾਚਾਰ ਜੈਸੇ ਹੋਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ । ਜੋ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਬਡੇ ਉਤਮ ਪੁਨਜ਼ ਰੂਪ ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਮਸਤਕ ਪਰ ਲਿਖਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣਾ ਕੀ ਧੂਰਿ ਜੀਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਪਾਪੀ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੋ ਚਾਹੇ ਘਰ ਮੈ ਭੀ ਅੰਸੇ ਸੰਤਜਨ ਹੋਵੈ ਤੌਭੀ ਉਨਕੋ ਸਰਧਾ ਸੇ ਹੀਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਿਨਾ ਕੋ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਚਰਣਾ ਕੀ ਧੂੜੀ ਬਿਨਾ ਸਰਧਾ ਪੁਨਜ਼ ਕਰਮ ਹੀਨਾ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਕੇ ਬਡੇ ਉਤਮ ਭਾਗੋ ਸੇ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕੀ ਧੂੜਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਕਯਾ ਇਸ ਸੇ ਉਪਰ ਕਹਨਾ ਹੈ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਉਪਰ ਅਪਨਾ ਜੀਵ ਭੀ ਕੁਰਬਾਣ ਕਰ ਡਾਰੇ। ਕੁਰਬਾਣ ਪਾਰਸੀ ਭਾਖਾ ਹੈ ਬਲੀਦਾਨ ਕਾ ਵਾਚੀ ਜੈਸੇ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਬਕਰੇ ਛਤਰੇ ਆਦਿਕ ਕਾ ਗਲਾ ਕਾਟ ਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਹਮ ਯੇ ਪੁਤ੍ ਕੀ ਠੌਰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਈ ਹੈ ਜਬ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਸੋਏ ਹੁਏ ਚਿਰੰਕਾਲ ਕੇ ਅਤਜ਼ੰਤ ਉਤਮ ਕਰਮ ਨਿਦ੍ਰਾ ਸੇ ਜਾਗੇ ਤਬ ਬਡੇ ਭਾਗੋ ਸੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਾ ਫਲ ਪੁਨਃ ਜੀਵ ਕੋ ਸੰਤੋ ਕੇ ਸੰਗ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਸਤ ਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸਤ-ਸੰਗ ਕਾ ਫਲ ਕਯਾ ਹਰਿ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਗਾਵਨੇ ਮੈ ਇਸ ਕੋ ਸ਼ਰਧਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਆਦਿਕ ਵਿਘਨ ਕਾਰੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ॥ ਉਨ ਵਿਘਨਕਾਰੀਓਂ ਸੇ ਸੰਤਜਨ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਜੀਵ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਗਾਵਤਾ ਹੁਆ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਚਖਤਾ ਹੈ ਨਾਮ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸੋ ਜੀਵ ਅਮਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਯਦਜਪੀ ਇਸ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਪੀਯੂਖ ਨਾਮਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤਾ ਅਮਰ ਕਹਾਵਤੇ ਹੈ॥ ਤਥਾਪੀ ਵੇ ਦੇਵਤਾ ਅਮਰ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਜੋ ਦੇਵ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਤੋ ਜਬ ਉਨ ਕਾ ਪੁਨਜ ਪੂਰਾ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸ੍ਵਰਗ ਸੇ ਗਿਰਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਦਸਵਾ ਆਜਾਨਜ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾ ਦਿਨ ਸਮਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਜੋਨਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ॥ ਜਿਨਾ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਹਣਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਮਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਜਬ ਮਰ ਹੀ ਗਏ ਤਬ ਅਮਰ ਕਾਹੇ ਕੋ ਹੁਏ ॥ ਕੋਈ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪਹਲੇ ਮਰ ਗਯਾ ਕੋਈ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਮਰ ਗਯਾ ॥ ਅਸਲ ਅਮਰ ਤੋ ਨ ਹੁਆ ਕਿਉਂ ॥ ਅਸਲ ਅਮਰ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਓਟੇਤਿ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਖਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਪੁਰਖ ਸੰਤਜਨਾ ਕਾ ਆਸ੍ਰਾ ਓਟ ਲੈਕੇ ਔਰ ਸਰਬ ਓਰ ਤੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਸੰਤਜਨਾ ਕੇ ਦੁਆਰੇ ਊਪਰ ਜਾਇਕੇ ਲੰਬਾ ਪੜ ਰਹੇ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਖੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਯੇ ਸਾਖਜਾਤ ਆਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਪਨੇ ਪਜਾਰੇ ਸਖਾ ਬਾਲਕੋਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਦਿਨ ਮਣੀ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਅਸ੍ਤਾਚਲ ਕੋ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ॥ ਤਬ ਗਉਆਂ ਅਰ ਸਰਬ ਬਾਲਕ ਨਗਰ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਸਭ ਬਾਲਕ ਜਾਇ ਕੇ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਸੁੰਦਰ ਮੰਚ ਊਪਰ ਸ੍ਵੇਤ ਬਿਛੋਨਾ ਦੂਧ ਫੇਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤਿਸ ਪਰ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ੩ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਸਖਾ ਬਾਲਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਰਨੰਨ ੩੩ ਅਧਜਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩੪ ਅਧਜਾਯ

ੴ ੩੩ ਸਤ

ਦੋਃ—ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਚਰਣ ਪ੍ਰਤਾਪ ਰਜ ਅਨੁਭਵ ਪਰਗਟ ਹੋਇ।
ਸਕਲ ਸਿਧ ਪਦ ਸਰਬਦਾ ਨਮੋ ਸਦਾ ਮਮ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥
ਸੰਤ ਸੰਗ ਦੁਰਲਭ ਮਹਾਂ ਪੁਨ ਉਤਮ ਫਲ ਜਾਨ ॥
ਸੰਗ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੁ ਲਹਤ ਜਨ ਦੁਰਲਭ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ॥ ੨ ॥

ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਥ ਸਵਾ ਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹੇ ਤਬ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਧਜਾਨ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਜਾਵੈ ॥ ਪੁਨਃ ਜਬ ਦਿਨ ਚੜੇ ਤਬ ਗਊਆਂ ਔ ਸਰਬ ਬਾਲਕੋਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਬਨ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ॥

ਤਥਾ ਜੇ ਔਰ ਭੀ ਕੋਈ ਨਗਰ ਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਗਊਆਂ ਕਰ ਦੇਵੈਂ ਤਬ ਉਨ ਕੋ ਭੀ ਅਪਨੀ ਗਊਆਂ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਚੁਗਾਇ ਲਜਾਯਾ ਕਰੈ ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਸਨਬੰਧੀ ਕਹੇਕੇ ਤੁਸੀ ਕਿਸੀ ਕੇ ਨੌਕਹ ਹੋ ਜੋ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਗਊਆਂ ਕੋ ਚੁਗਾਤੇ ਹੋ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਤਿਨ ਕੋ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਏਕ ਗਊ ਕੇ ਪੀਛੈ ਬਨ ਕੋ ਗਏ ਤੈਸੇ ਬਹੁਤਜੋਂ ਕੇ ਪੀਛੇ ਗਏ ਏਹ ਗਊਆਂ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਚੁਗਤਜਾਂ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਚਰਨੋ ਸੇ ਚਲਤਜਾਂ ਫਿਰਤਜਾਂ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਇਨ ਕਾ ਖੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮ ਕਿਉ ਕਿਸੀ ਕੋ ਵਰਜੈ ਗਊਆਂ ਚਾਰਨੇ ਕੇ ਮਿਸ ਸਰਬ ਬਾਲਕੋਂ ਕੋ ਸਦ ਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔਰ ਜੋ ਸੰਤ ਅਬਜਾਗਤ ਅਤਿਥੀ ਆਇ ਜਾਵੈ ਬਾਹਰ ਬਨ ਸੈ ॥ ਤਬ ਜੋ ਰੋਟੀ ਮਾਤਾ ਖਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਦੇਤੀ ਥੀ ਸੋਈ ਰੋਟੀ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੋ ਛਕਾਇ ਦੇਵੈ ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਗਊਆਂ ਕਾ ਦੂਧ ਚੋਇ ਦੇਣਾ ॥ ਬਿਨਾ ਹੀ ਬਛਰੇ ਗਊਆਂ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੂਧ ਦੇਦੇਵੈ ॥ ਜੇ ਰੋਟੀ ਨਾ ਭੀ ਪਾਸ ਹੋਵੇ ॥ ਤਬਭੀ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਦੂਧ ਦੋਹਕੇ ਪਜਾਇ ਦੇਵੈ ॥ ਕਬੀ ਕਬੀ ਸੰਤਾਂ ਕੀਆਂ ਮੰਡਲੀਜਾਂ ਭੀ ਬਨਸੈ ਆਇ ਜਾਤਜਾਂ ਥੀ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਕੋ ਸਾਰੀਆਂ ਗਊਆਂ ਕਾ ਬਿਨਾ ਹੀ ਬਛਰਿਉ ਸੇ ਬੁਲਾਇ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਤੂਬੇ ਦੂਧ ਸੇ ਭਰ ਦੇਵੈ ॥ ਤਬ ਸੰਤ ਬਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੈ ॥ ਵੇ ਅਯਾਚਿਤ ਦੂਧ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਅਰ ਗਊਆਂ ਭੀ ਪੁਨਃ ਘਰ ਮੇ ਆ[illegible] ਕੇ ਹਮੇਸਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇਭੀ ਅਧਿਕ ਦੂਧ ਦੇਵੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੋ ਸੇਵਾ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਸਣਬ ਦੇਸੋਂ ਮੈ ਗਰੀਬੂਏ ਨਗਰ ਕੀ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਕੀਰਤੀ ਫੈਲ ਜਾਤੀ ਭਈ ਜਿਨਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਵਰ ਦੀਆ ਥਾ ਸੁਭ ਸੰਤਾਨ ਕਾ ਅਜਾ ਸੇਵਾ ਤੇ ਮੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੋ ਭੀ ਸੰਤ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇਂ ਇਕ ਦਿਨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਅਕਸ ਮਾਤ ਬਨ ਦਾ ਸੈਲ ਕਰਤੇ ਆਇ ਪਾਪਤ ਭਏ ਵੀਰ ਹਰਿ ਜੀ ਭਗਤੀ ਦੀ ਸ੍ਰੋਤ ਸੁਣਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਅਭਿਆਸੀ ਵਰ ਤਿਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀਰ ਹਰਿ ਜੀ ਨੈ ਦੁਗਧ ਦੋਹਿ ਕਰ ਆਵਾਂ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਨੇ ਜਦ ਪਾਨ ਕਰ ਬਚਨ ਕਰਾ। ਯੇ ਰੀਤਾ ਮੈ ਸ਼ਃ ਸਰਬੋਪ ਨਿਸ਼ਦੋ ਗਾਵੋ ਦੋਗਦਾ ਗੋਪਾਲ ਨੰਦਨਃ ਪਾਰਥੋ ਵਤਸਾ ਸੁਧੀਰ ਭੋਕਤਾ ਦੁਗਧੰ ਗੀਤਾ ਮ੍ਰਿਤੰ ਮਹਤ ॥

ਪੰਜ ਸਤ ਦਿਨ ਰਹਿਕੇ ਗੀਤਾ ਸੁਣਾਤੇ ਰਹੇ ਬਾਂਗ੍ ਜੀਦ ਕੇ ਰਹਿਣੇ ਵਾਲੇ ਸੇ ਜਿਨਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਵਰ ਦੀਆ ਥਾ ਸੁਭ ਸੰਤਾਨ ਕਾ ਕਜਾ ਸੇਵਾ ਤੇ ਮੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੋ ਭੀ ਸੰਤ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਬਨ ਮੇ ਆਇਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆ ਤਿਨ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਦੂਰ ਸੇ ਹੀ ਦੇਖ ਕੇ ਉਠ ਕੇ ਦੌਰ ਕੇ ਜਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਯੁਕਤ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਆ ॥ ਪੁਨਃ ਚਰਣ ਧੂਲਿ ਲੈਕ ਮਸਤਕ ਪਰ ਲਗਾਈ ॥ ਜੋ ਬਾਲਕ ਸ੍ਰੀ-ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗੀ ਥੇ ਤੇ ਭੀ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਿਕ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਦਾ ਚਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸੰਤ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਨਦ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਃ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਨਗਰ ਮੇ ਆਇ ਕੇ ਛੋਵੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੀ ਧਰਮ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇ ਟਿਕੇ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਸੰਤੋ ਨੇ ਯਥਾ ਯੋਗ ਨਮਸਕਾਰ ਪਰਸਪਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣ ਪ੍ਰਖਜਲਨ ਕਰਕੇ ਸੁੰਦਰ ਆਸਨ ਪਰ ਬੈਠਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਃ ਪਰਸਪਰ ਕੁਛਕ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੰਨਬੰਧੀ ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ ਕਰਕੇ ਸੁੰਦਰ ਭੋਜਨ ਆਗੇ ਰਖਤੇ ਭਏ ॥ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਾ ਨਿਸਕਾਮ ਸੰਤੋ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਭੋਜਨ ਪਾਇ ਕੇ ਤਬ ਵੋ ਸੰਤ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮੈਤ੍ਰੀ ਮੁਦਿਤਾ ਕਰੁਣਾ ਉਪੇਖਜਾ ਧੀਰਯ ਧਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸ੍ਵਭਾਵ ਆਦੀ ਅਨੇਕ ਹੀ ਗਜਾਨ ਕੇ ਸਾਧਨੋ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਾਹ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਯੇ ਗਜਾਨ ਕੇ ਸਾਧਨ ਸਦਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਭੂਤ ਹੋਕੇ ਰਹੇਗੇ ॥ ਪੁਨਃ ਸੰਤਾਂ ਤੀਨੋ ਕੋ ਸਿਤਾ ਡਾਰ ਕੇ ਦੂਧ ਪਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਵਾਇਆ ॥ ਪੁਨਃ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਕੇ ਤੀਨੋ ਸੰਤੋ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਪੁਨਃ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਨਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਪਰਸਪਰ ਸੰਤਜਨ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ॥ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮ ਮੁਹੂਰਤ ਕਾ ਸਮਾ ਹੁਆ ਤਬ ਸੰਤ ਬਿਦਾ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤਾ ਕੇ ਸਾਥ ਦੂਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਿਦਾ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਸੰਤ ਹਟਾਵਹ ਕੇ ਅਰੇ ਲੜਕੇ ਅਬ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੋ ਜਾਵਹੁ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਮਨ ਪੀਛੇ ਹਟਨੇ ਕੋ ਨ ਕਰੇ ॥ ਐਸਾ ਮਨ ਸੰਕਲਪ ਕਰੇ ਜੋ ਇਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹੇ । ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਿਤ ਕਾ ਆਸਾ ਸਮਝ ਕੇ ਸੰਤਾ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ । ਜਾਹੁਬੇ ਲੜਕੇ ਅਬ ਤੁਮ ਘਰ ਕੋ ਜਾਹੁ ਤੁਮ ਉਦ੍ਵੇਗ ਕੋ ਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁ ਮਤ ਘਬਰਾਵਹੁ । ਥੋੜੇ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਤੁਮਕੋ ਪੂਰਣ ਯੋਗੀ ਗਜਾਨੀ ਗੁਰੂ ਮਿਲੈਗੇ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਵੋ ਪੂਰਣ ਕਰੈਗੇ । ਐਸੇ ਪਰਮ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਵਾਂਛਤ ਵਰ ਦੇਕੇ ਪੀਛੇ ਹਟਾਯਕੇ ਆਪ ਵਾਂਛਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਰਮਤੇ ਹੁਏ । ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਧ੍ਰੁਵ ਜੀ ਕੋ ਵਰ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਕੀ ਓਰ ਰਮਜਾਵੈ । ਜੈਸੇ ਸਤਜ ਕਾਮ ਜਾਵਾਲ ਕੋ ਵਾਯੁ ਦੇਵਤਾ ਵਰ ਦੇਕੇ ਵਾਛਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਰਮ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਕੌਸਲ ਰਿਖੀ ਕੋ ਵਾਛਤ ਵਰ ਦੇਕੇ ਅਗਨਿ ਦੇਵਤਾ ਵਾਛਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਰਮ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤੈਸੇ ਸੰਤ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਮਨ ਵਾਂਛਤ ਵਰ ਦੇਕੇ ਮਨ ਵਾਂਛਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਰਮਣ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗ੍ਰਹ ਮੇ ਆਏ ਤਬ ਚਿਤ ਮੈ ਚਟ ਪਟੀ ਸੀ ਲਾਗ ਰਹੀ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿਰਗੋਸ਼ ਗੁਰਬਿਲੇ ਦੇਵ ਤਰੁ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਵਰਨੰਨ ੩੪ ਅਧਜਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੩੫ ਅਧਜਾਯ

ੴ ੩੩ ਸਤ

ਦੋਃ—ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿ ਸਮਰਥ ਪ੍ਰਭੂ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਨਾਥ
ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਕਰ ਜੋਰ ਕੈ ਧਰ ਪਰ ਧਰ ਕਰ ਮਾਥ ॥ ੧
ਸਕਲ ਗੁਨਨ ਆਗਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੈਬੇ ਜਨ ਉਪਦੇਸ
ਕਿੰਚਿਤ ਪਾਇ ਨਿਮਿਤ ਕੋ ਰਾਵਨ ਕੀਉ ਪਰਦੇਸ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ—ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਦ੍ਰਹ ਸੋਲਹ ਸਾਲ ਕੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਿਤਨੇ ਸੰਤ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਬਿਹੰਗਮ ਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇ ਮੈ ਆਇ ਟਿਕੈ ਤਬ ਅਨ ਬਸਤਰ ਦ੍ਰਧ ਸੇ ਸਰਬ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਜਿਸ ਸੰਤ ਨੇ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਣਾ ਹੋਵੇ ਤੌ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਦਸ ਦਸ ਬੀਸ ਬੀਸ ਦਿਨ ਰਹ ਜਾਵੈਂ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਸੇ ਸਤਸੰਗ ਨਿਤ ਹੀ ਹੁਆ ਕਰੇ ਬਡੇ ਸਤ੍ਰਗੁਣ ਪਰ-ਯੁਕਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਬੋ ਕਰੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਜੋ ਸਾਧੂ ਆਵੈ ਤਿਨ ਸਭ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪਾਸ ਸਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਤਥਾ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕਰਬੋ ਕਰੈ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਗਯਾਨ ਉਪਾਸਨਾ ਕੀ ਸੰਤਾ ਭਗਤਾਂ ਕੀ ਕਥਾ ਕਰਤਜਾਂ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਸਾਰੀ ੨ ਰਾਤ੍ਰ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜੋ ਜਿਤਨਾ ਦ੍ਰੁਧ ਦਧੀ ਘਰ ਮੈਹੋ ਉਤਨਾ ਘਰ ਸੇ ਲੈ ਜਾਇ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਪਿਵਾਇ ਜਾਵੈਂ ਜੇ ਅਧਿਕ ਸੰਤ ਆਏ ਜਾਵੈ ਤਬ ਨਗਰ ਮੈ ਸੇ ਦ੍ਰੁਧ ਦਧੀ ਆਦਿਕ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਲ੍ਯਾਇ ਕੈ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਖਵਾਇ ਪਿਵਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਬੋ ਕਰੈ ਮਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿ ਕੇ ਚਟ ਪਟੀ ਸੀ ਲਾਗੀ ਰਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਸੰਤ ਬਚਨ ਕਰ ਗਏ ਹੈ ਪੂਰਣ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੋ ਹਮ ਕੋ ਸਰਬ ਭਲਾ ਸੰਪੰਨ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਬ ਹੋਗੀ ਕਬ ਹਮ ਉਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਇਨ ਹਾਥੋਂ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਇਨ ਨੇਤ੍ਰੋ ਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰੈ ਗੇ ਹੇ ਦੇਵ ਵੋ ਦਿਨ ਉਤਮ ਭਾਗੋ ਸੰਜੁਕਤ ਕਬ ਆਵੈ ਗੇ ਜੋ ਇਨ ਕਰਨੋ ਕਰਕੇ ਉਨ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰੈਂ ਗੇ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਕੀ ਚਿਤਵਨਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਸਾਰੀ ੨ ਰਾਤ੍ਰੀ ਬੈਠਜਾ ਹੀ ਬਿਤਾਇ ਦੇਵੈਂ ਇਸ ਓਰ ਯੇ ਸਮਾਚਾਰ ਬੀਤਤਾ ਭਯਾ ਉਸ ਤਿਰ ਸਜਾਮ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਿਤਾ ਪਾਸ ਭਾਈ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੌਕਰ ਥੇ ਸੋ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਬ ਮੁਲਤਾਨ ਮੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ਯੁਧ ਹੁਆ ਹੈ ਤਿਸ ਯੁਧ ਮੈ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਮਹਾ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੀ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਏ ਪੁਨਃ ਤਿਸੀ ਆਪਨੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਨਾਵੇ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਜਾਇ ਰਹੇ ਤਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਨੇ ਬਡੇ ਮਾਨ ਪੂਰਬਿਕ ਇਨ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਨਾਵੇਂ ਪਰ ਮਕਰ ਯਾਨੇ ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਆ ਸੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪਹਰਾ ਚੋਕੀ ਭੀ ਮਾਫ ਕਰ ਦੀਆ ਪਿਤਾ ਕਾ ਘੋੜਾ ਅਸਬਾਬ ਵਗ਼ੈਰਾ ਸਭ ਇਨ ਕੋ ਦੇ ਦੀਆ ਤਹਾਂ ਪਰ ਭੀ ਜਿਤਨਾ ਨੋਕਰੀ ਕਾ ਪਦਾਰਥ ਆਵੈ ਤਿਸ ਕਾ ਅਰਧ ਭਾਗ ਤੋ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਛਕਾਇ ਦੇਵੈ ਬਾਕੀ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਅਰਧ ਭਾਗ ਸੇ ਅਪਨਾ ਘੋੜੇ ਕਾ ਦਾਸ ਕਾ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਬੋ ਕਰੈ ਤਿਸ ਮੈ ਭੀ ਕੋਈ ਪੁਨਜ਼ ਧਰਮ ਕਾ ਕਾਮ ਆਇ ਪੜੇ ਖਰਚ ਕਾ ਤਬ ਭੀ ਅਵਲ਼ ਦਰਜੇ ਕਾ ਖਰਚ ਕਰੈ ਨਾਮ ਇਸਨਾਨ ਦਾਨ ਆਪ ਭੀ ਕਮਾਵੇਂ ਔਰ ਭੀ ਸਰਬ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਬੋ ਕਰੈ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਧਯਾਨ ਯੋਗ ਜਪ ਯੋਗ ਕੀ ਕਰੈ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਸਿੰਘ ਆਸਚਰਯ ਹੋਕੇ ਮਹਾਂ-ਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਸਰਧਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ਜਹਾਂ ਪਰ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਮ ਆਇ ਪੜੇ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਜਗਾ ਸਿੰਘ ਸੈਨਾ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਕਰ ਆਵੈ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਸੈਨਾ ਕੇ ਸਿੰਘ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਆਪਸ ਮੈ ਐਸੇ ਵਰਤੇ ਜੈਸੇ ਸਕੇ ਭਾਈ ਵਰਤਤੇ ਹੈ ਆਪਸ ਮੈ ਈਰਖਾ ਵਾਦ ਅਹੰਕਾਰ ਮਾਨ ਮਦ ਆਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਸਭ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਕੇ ਗੁਣ ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਅਚੌਰਤਾ ਅਮਾਨਤਾ ਮੈਤ੍ਰਤਾ ਆਦਿ ਗੁਣੋ ਕੋ ਸਰਬ ਸਤਸੰਗੀ ਧਾਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪਿਛਲੀ ਯਾਮ ਭਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਸਰਬ ਸਤਸੰਗੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਜਪਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕੋਈ ਸੁਖਮਨੀ ਕਾ ਕੋਈ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਨਾਵੇਂ ਮਹਲ ਕੇ ਸਬਦੋਂ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕੋਈ ਜਾਪ ਜੀ ਕਾ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਚੰਡੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚੰਡੀ ਕੀ ਵਾਰ ਕਾ ਕੋਈ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਬੋਧ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਕੋਈ ਸਿਖਾਵਤਾ ਹੈ ॥ ਕੋਈ ਅਭਜ਼ਾਸ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸਤਸੰਗੀ ਸਿੰਘ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਕੇ ਗੁਣਾ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਸਾਤਕੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਾਲੀ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਾਲੇ ਕੈਸੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਉੜ੍ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮਨੇ ਯੇ ਨਹੀ ਕਹਾ ਜੋ ਸਾਰੀ ਸੇਨਾ ਕੇ ਲੋਕ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਕਿੰਤੂ ਹਮਨੇ ਸਾਰੇ ਸਤਸੰਗੀ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਜੌਨਸੇ ਜੀਵ ਜਾਤੀ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਵੋਹੀ ਜੀਵ ਸੰਤਸੰਗ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥

ਦੋਃ—ਭਗਤ ਬੀਜ ਪਲਟੈ ਨਹੀ ਜੋ ਜੁਗ ਜਾਹਿ ਅਨੰਤ ॥
ਉਚ ਨੀਚ ਗ੍ਰਹ ਅਉਤਰੇ ਬਹੁਰ ਮੰਤ ਕਾ ਸੰਤ ॥ ੧ ॥

ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਭੁਗਤੀ ਕਾ ਬੀਜ ਪਲਟਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਚਾਹੇ ਅਨੰਤ ਯੁਗੋ ਕੇ ਵਿਤੀਤ ਹੋਜਾਵੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬੈਂਤ ਕਾ ਬੀਜ ਪਲਟ ਕੇ ਕੇਲਾ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗੋਧੂਮ ਕਾ ਬੀਜ ਪਲਟ ਕੇ ਕਾਂਗੜਾਰੀ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਗੋਧੂਮ ਨਾਮ ਕਣਕ ਕਾ ਹੈ ॥ ਯੇ ਦੁਸ੍ਟ ਬੀਜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਭੁਗਤ ਕਾ ਬੀਜ ਪਲਟਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਅੰਬ ਕਾ ਬੀਜ ਅੰਬ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ੧੧ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਵਾਰ ਕੀ ਨਾਵੀ ੯ ਪਉੜੀ

ਕਛੂਆ ਅੰਡਾ ਧਯਾਨ ਧਰ ਕਰ ਪਰਪਕ ਨਦੀ ਵਿਚ ਆਣੇ ॥
ਕੁੰਜ ਰਿਦੇ ਸਿਮਰਣ ਕਰੇ ਲੈ ਬਚਾ ਉਡਦੀ ਅਸਮਾਣੇ ॥
ਬਤਕ ਬਚਾ ਤੁਰਤ ਤਰੇ। ਜਲ ਥਲ ਵਰਤੇ ਸਹਜ ਵਿਡਾਣੇ ॥
ਕੋਇਲ ਪਾਲੇ ਕਾਵਲੀ ਮਿਲਦਾ ਜਾਇ ਕੁਟੰਬ ਸਿਞਾਣੇ ॥
ਹੰਸ ਵੰਸ ਮਾਨਸਰ ਮਾਣਿਕ ਮੋਤੀ ਚੋਗ ਚੁਗਾਣੇ ॥
ਜਾਜਾਨ ਧਯਾਨ ਸਿਮਰਣ ਸਦਾ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖ ਰਖੇ ਨਿਰਬਾਣੇ ॥
ਭੂਤ ਭਵਿਖ ਵਰਤਮਾਨ ਤ੍ਰਿਭੁਵਣ ਸੋਝੀ ਮਾਣ ਨਿਮਾਣੇ ॥
ਜਾਤੀ ਸੁੰਦਰ ਲੋਕ ਨ ਜਾਣੇ ॥ ੯ ॥

ਔਰ ਜੋ ਭੇਖੋ ਕੇ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਹੈ ਸੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਨਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀ ਵਿਚਾਰਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਵੈਰਾਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਵਿਰਕਤ ਕਰਕੇ ਕਾਨ ਮੇ ਮੰਤ੍ ਫੂਕ ਕੇ ਆਪਨ ਪਸੁ ਬਨਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਭੇਖ ਦੇਕੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਛਡਾਇ ਕੇ ਹਾਥ ਮੇ ਠੂਠਾ ਪਕੜਾਇ ਕੇ ਪਸੂਆਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵਾਹੁਤੇ ਹੈਂ ॥ ਊਪਰ ਸੇ ਭੇਖ ਵਿਰਕਤ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਭੀਤਰ ਸੇ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਤਜੰਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਉਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰੋਂ ਸੇ ਸੂਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਚੇਲੇ ਭੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਸੇ ਰਹਤ ਹੂਏ ੨ ਭੇਖ ਗ੍ਰਹਣ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਆਪ ਕੋ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਮਾਨ ਲੇਤੇ ਹੈ ॥

ਮਃ ੪ ਮਨ ਖੁਟਹਰ ਤੇਰਾ ਵਿਸਾਹੁ ਨਹੀ ਤੂੰ ਮਹਾ ਉਨਮਾਦਾ ॥
ਖਰੜਾ ਪੈਖਰ ਤਾਂ ਛੂਟੇ ਜਾਂ ਉਪਰ ਲਾਦਾ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸ ਕਾ ਤਾਤ ਪਰਯ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਮਨ ਤੂੰ ਮਹਾਂ ਖੋਟਾ ਹੈ ਤੇਰਾ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਨ ਕਰਣਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਤੂੰ ਮਹਾਂ ਉਨਮਾਦੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਚਪਲਜਾਤੀ ਬਾਨਰ ਹੈ॥ ਪੁਨਃ ਉਸਕੋ ਕਿਸੀ ਨੈ ਮਦ ਪਿਵਾਇ ਦੀਆ ॥ ਪੁਨਃ ਉਸ ਬਾਨਰ ਕੋ ਭੂਤ ਭੀ ਲਗਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਮਸਤੀ ਵਾਲੇ ਕਾ ਨਾਮ ਉਨਮਾਦੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਤਿਸ ਬਾਂਨਰ ਕਾ ਕੋਈ ਵਿਸਾਹ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੇ ਮਨ ਮਹਾਂ ਮੋਹ ਰੂਪੀ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਕਰਕੈ ਤੂੰ ਮਹਾ ਉਨ-ਮਾਦੀ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਮੋਹ ਮਮਤਾ ਅਹੰਕਾਰ ਲੋਭ ਝੂਠ ਨਿੰਦਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਹਿੰਸਾ ਆਦਿਕ ਕੁਟੁੰਬ ਕਾ ਤਜਾਗ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਕਜਾ ਹੂਆ ਜੋ ਤੈਨੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਅਭਿਮਾਨ ਤੋ ਤਜਾਗ ਨਹੀ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਥੋੜਸਾ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਛੋਡ ਕੇ ਕਿਸੀ ਮਤ ਕਾ ਭੇਖ ਲੈਕੇ ਉਲਟਾ ਮਹਾ ਅਹੰਕਾਰੀ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਖਰ ਨਾਮ ਗਧੇ ਕੇ ਪੈਰ ਮੈ ਪੈਖਰ ਨਾਮ ਛੋਟੀ ਰਸੀ ਕਾ ਹੈ ॥ ਵੋ ਪੈਖਰ ਤਬ ਛੂਟਤਾ ਹੈ ॥ ਜਬ ਊਪਰ ਗਧੇ ਕੇ ਪਾਂਚ ਛੇ ਮਣ ਕੀ ਛਟ ਪੜ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਅਹੰ ਸਨਜਾਸੀ ਅਹੰ ਵੈਰਾਗੀ ਅਹੰ ਉਦਾਸਾ ਅਹੰ ਨਿਰਮਲਾ ਅਹੰ ਪਰਮਹੰਸ ਇਤਜਾਦੀ ਭੇਖ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਤੋ ਛੇ ਮਣ ਕੀ ਛਟ ਹੈ ॥ ਅਰ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਪੈਰ ਮੈ ਪੈਖਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੇਖਕਾਅਭਿਮਾਨ ਕਰਨੇ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤਾ ਅਤਿਥੀ ਪਿਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋ ਕੋ ਜਲ ਦੇਨੇ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ ਕੇ ਮਤ ਮੈਂ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਮਤ ਮੇਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੇਖਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਠ ਹੈ । ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਮਃ ੨ ਇਸ ਭੇਖੇ ਥਾਵਹੁ ਗ੍ਰਹ ਚੰਗਾ ਜਿਥੋ ਕੋ ਵਰਸਾਏ । ਜਿਸ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਕੋਈ ਗਰੀਬ ਅਤਿਥੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਵਰੋਸਾਵੇ । ਐਸਾ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੇਖ ਸੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਬਾਨ ਪ੍ਰਸਥੀ ਸਨਜਾਸੀ ਯੇ ਤੀਨੋ ਆਸ੍ਰਮ ਇਸ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ੍ਰਮ ਕੇ ਆਸਰੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪੰਛੀ ਝ੍ਰਿਛ ਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸਸ੍ਰਮ ਕੇ ਆਸ੍ਰਯ ਸਰਬ ਆਸ੍ਰਮੀ ਚੁਜਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਮਃ ੧੦ ਅਕਾਲ ਉਸਤਿਤ ਮੈ ਤੇ ਮਰਛੰਦ ॥ ਕਹੂੰ ਬਾਸ ਬਨਹ ਕਰੰਤ । ਕਹੂੰ ਤਾਪ ਤਨਹ ਸਹੰਤ। ਕਹੂੰ ਗ੍ਰਹਸਤ ਧਰਮ ਅਪਾਰ ਕਹੂੰ ਰਾਜ ਰੀਤ ਉਦਾਰ ॥ ੪੫ ॥ ਏਹਮ ਚਰਯ ਆਦਿ ਧਰਮੋਂ ਕੋ ਗਿਨਾਇ ਕੇ ਪੁਨਃ ਗ੍ਰਹਸਤ ਧਰਮ ਕੇ ਸਾਥ ਅਪਾਰ ਪਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੀਆ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਜੋ ਗ੍-ਹਸਥ ਆਸਰਮ ਕਾ ਧਰਮ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਜਿਨ ਕੋ ਦ੍ਰਿਢ ਵੈਰਾਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੋ ਸਿਖ ਗ੍ਰਹਸਤ ਮਾਰਗ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਕੁਟੰਬ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਲਨਾ ਕਰੈ ਆਪ ਭੀ ਖਾਵਹਿ ਆਇ ਗਏ ਵਿਹੰਗਮ ਕੀ ਭੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰੈ ਵਿਗਤ ਹੋਇ ਗਈ ਹੈ ਅਹੰਤਾ ਜਿਸ ਕੀ ਸੋ ਕਹਜੇ ਵਿਹੰਗਮ ਗੁਰੂ ਅਰਥ ਭੀ ਖਰਚ ਕਰੈ ਦੋਨੋ ਸਮੇ ਮੈ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਭੀ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਆ ਕਰੈ ਜਬ ਤੁਮ ਐਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਤ ਮਾਰਗ ਮੈ ਵਰਤੋ ਗੇ ਤਬ ਤੁਮਾਰਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਿਰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਗਾ ਨਿਰਮਲ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਸਹਜੇ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਗ੍ਰਹਸਤ ਮੈ ਹੀ ਤੁਮ ਕੋ ਵਿਵੇਕ ਵੈਰਾਗ ਤੁਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਆਇ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇਗੇ। ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਸੇ ਤੁਮ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਭੀ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੁਨਃ ਸੰਤ ਸੰਗ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੋ ਮੋਖਕੋ ਭਾਗੀ ਹੋਵਹੁਗੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਦਾਸ ਜੀ ॥ ਕਛੂ ਆਦੀ ਪਾਂਚ ਜੀਵੋ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕੂਰਮ ਨਦੀ ਮੈ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੂਰਮ ਕੇ ਬਚੇ ਬਰੇਤੀ ਮੈ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਕਛੂ ਬਰੇਤੀ ਮੈ ਅਪਨੇ ਅੰਡੇ ਬਚੇ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਬਚਜਾਂ ਕੇ ਬੀਚ ਰਖਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਕਛੂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਤਿਸਕੇ ਬਚੇ ਪ੍ਰਪਕ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਜਲ ਮੈ ਰਹਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਅਪਨੇ ਬਚਜੋਂ ਕੋ ਨਦੀ ਗਹਰੀ ਮੇ ਲੇਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਤਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕੂੰਜ ਪੰਖੀ ਭੀ ਕਾਰਤਕ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਬਰਫਾਨੀ ਦੇਸ ਮੈ ਪਰਬਤ ਕੀ ਗੁਫਾ ਮੈ ਅੰਡੇ ਦੇ ਆਵਤੀ ਹੈ। ਆਪ ਜਹਾਂ ਬਰਫ ਨਹੀਂ ਪੜਤੀ ਤਿਸ ਦੇਸ ਕੋ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਰਾਤ੍ ਦਿਨ ਅਪਨੇ ਬਚੇਕਾ ਸਿਮਰਣ ਕਰਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਏਕ ਖਿਣਮਾਤ੍ ਭੀ ਨਹੀ ਭੁਲਾਵਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਬਚੇ ਭੀ ਕੂੰਜ ਕੋ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾਵਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਕੂੰਜਕੇ ਬਚੇ ਜਿਉਂ ਕੇ ਤਿਉਂ ਯਥਾ-ਰਥ ਪਲ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਤਿਨ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਕੂੰਜ ਪੁਨਃ ਆਕਾਸ ਕੋ ਉਡਤੀ ਹੈ। ਜੌਨ ਸੀ ਕੂੰਜ ਅਪਨੇ ਬਚਜਾਂ ਕੋ ਭੁਲਾਇ ਦੇਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਅੰਡੇ ਗਲ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਬਤਕ ਅਪਨੇ ਅੰਡਜਾਂ ਕੋ ਕੁਕੜੀ ਕੇ ਅੰਡਜਾਂ ਮੈ ਰਲਾਇ ਰਖਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਬਤਕ ਕੇ ਬਚੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਤਿਨ ਬਚਜੋਂ ਕੇ ਪਾਸ ਬਤਕ ਆਇਕੇ ਬੋਲੀ ਦੇਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਬਤਕ ਕੇ ਬਚੇ ਅਪਨੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਬੋਲੀ ਪਹਚਾਨ ਕੇ ਬਤਕ ਕੇ ਸਾਥ ਲਾਗ ਚਲਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਕੁਕੜੀ ਕੇ ਬਚੇ ਭੀ ਬਤਕ ਕੇ ਬਚਜਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਲਗ ਤੁਰਤੇ ਹੈ। ਤਿਨ ਕੇ ਪੀਛੇ ਕੁਕੜੀ ਭੀ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਨਦੀ ਅਥਵਾ ਤਲਾਵ ਆਇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਬਤਕ ਜਲ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਤਰਣੇ ਲਗ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਬਤਕ ਕੇ ਬਚੇ ਭੀ ਬਤਕ ਕੇ ਸਾਥ ਜਲ ਮੈ ਤਰਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਕੁਕੜੀ ਅਰ ਕੁਕੜੀ ਕੇ ਬਚੇ ਜਲ ਮੈ ਤਰਣੇ ਕੋ ਅਸਮਰਥ ਹੁਏ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਫਿਰ ਆਵਤੇ ਹੈ ਕਲਰ ਆਇਕੇ ਫੋਲਨੇ ਲਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੋ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਸੰਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਗਤ ਪ੍ਰੇਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਹੈ। ਜਿਨਕੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮੋ ਮੈ ਜੋ ਕੀਆ ਹੁਆ ਹੈ ਸਬਦ ਕਾ ਅਭਜ਼ਾਸ। ਕੋਈ ਖੋਟੇ ਕਰਮ ਕੇ ਪਾਕ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਕੁਸੰਗਜੋਂ ਕੀ ਕੁਲ ਮੈ ਜਨਮ ਕੋ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਭੀ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਮੈ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਤ ਸੰਗ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਸਣਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਜਾਨ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕੇ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਕੁਲ ਅਸਲ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਕੁਲ ਮੈ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਉਤਪਤ ਹੁਆ ਹੈ ਵੋ ਹਮਾਰੀ ਕੁਲ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਚਰਣਾਂ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਯੇ ਉਨ ਕਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੁਲ ਮੈ ਦੂਸਰਾ ਜਨਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੰਸਕਾਰੋ ਦ੍ਵਾਰਾ ॥ ਜਿਸ ਕੁਲ ਮੈ ਜਨਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੁਲ ਕਾ ਵੋ ਬਿੰਦੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ॥ ਜਥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਕੇ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸਬਦ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣ ਕੇ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਗੁਰੂ ਕੁਲ ਕਾ ਵੋ ਨਾਦੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਬਿੰਦੀ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਨਾਦੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕਾ ਦੁਣਾ ਮਰਾਤਬਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬਤਕ ਕੇ ਬਚੇ ਨਦੀ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਭੀ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਆਸ਼੍ਰੇ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਰੂਪੀ ਨਦੀ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮੁਰਗੀ ਕੇ ਬਚੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਿੰਦੀ ਪਾਮਰ ਵਿਖਯੀ ਵਿਖਯ ਰੂਪੀ ਕਲਰ ਕੋ ਫੋਲਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਸਤਿਸੰਗ ਸੇ ਭ੍ਰਸ਼੍ਟ ਹੋਕੇ ॥ ੩੭ ॥ ਕੋਇਲ ਆਪਨੇ ਅੰਡੇ ਕਾਂਵਲੀ ਕੇ ਆਲਣੇ ਬੀਚ ਰਖ ਕੇ ਕਾਂਵਲੀ ਕੇ ਅੰਡੇ ਆਪਨੇ ਆਲਣੇ ਮੈ ਲਜਾਇ ਰਖਤੀ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਕਾ ਪਾਪ ਤਿਸੀ ਕਾ ਬਾਪ ॥ ਜੈਸੇ ਕਉਆ ਔਰ ਸਰਬ ਪੰਖਜੋਂ ਕੇ ਅੰਡੇ ਫੋੜ ਕੇ ਖਾਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਕੋਇਲ ਕੀ ਚਤੁਰਾਈ ਜੋ ਕਉਏ ਕੇ ਅੰਡੇ ਕੋਇਲ ਪੰਖੀ ਕਉਏ ਸੇ ਹੀ ਫੋੜਾਵਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸਾਵਲਾ ਅੰਡਾ ਕੋਇਲ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਸਾਵਲਾ ਖੰਡਾ ਕਉਏ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਅੰਡਜੋਂ ਕਾ ਆਕਾਰ ਭੀ ਇਕੋ ਜੈਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸਾਦ੍ਰਿਸ ਦੇਖ ਕਰਕੇ ਕੋਇਲ ਕੇ ਆਲਣੇ ਮੈ ਸੇ ਕਉਆ ਆਪਨੇ ਅੰਡੇ ਆਪ ਹੀ ਫੋੜ ਕੇ ਖਾਇ ਆਵਤਾ ਹੈ ॥ ਕੋਇਲ ਕੇ ਬਚੇ ਕਉਆ ਪਾਲਕੇ ਜਬ ਉਡਣੇ ਯੋਗ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਕੋਇਲ ਸਮੀਮ ਆਇ ਕੇ ਬੋਲੀ ਬੋਲਤੀ ਹੈ ॥ ਕਾਂਵ ਕਾਂਵਟੀ ਕੋਇਲ ਕੋ ਮਾਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਦੌੜਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਬਚੋ ਕੋ ਉਧਾਲ ਕੇ ਕੋਇਲ ਲੇਜਾਵੇ ਗੀ ॥ ਮੂੜਖ ਕਉਆ ਐਸੇ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਕੇ ਯੇ ਮੇਰਾ ਬਚਾ ਨਹੀ ਹੈ ਕੋਇਲ ਕਾ ਹੀ ਬਚਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਭੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤਾ ਸਾਧੂ ਕੋ ਮਾਰਣੇ ਕੋ ਤਜ਼ਾਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕੇ ਮਤ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਬਚੇ ਕੋ ਉਧਾਲ ਕੇ ਲੇਜਾਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਵੇ ॥ ਤਬ ਕੋਇਲ ਕੀ ਬੋਲੀ ਪਹਚਾਨ ਕਰ ਕੋਇਲ ਕੇ ਬਚੇ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਕੁਲ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਕੋਇਲ ਸੇ ਆਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਵੈਰਾਗ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾ ਸਬਦ ਸੁਣਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਸਾਥ ਆਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਾਂਵ ਕਾਂਵਲੀ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤੇ ਹੀ ਰਹ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਭੀ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤੇ ਹੀ ਰਹ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਜੋ ਕਦਾਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸੁੰਦਰ ਉਤਮ ਪੁਰਖ ਕੋ ਕੁਸੰਗ੍ਯਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਹੋ ਭੀ ਜਾਵੇ ਤਬ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੁਸੰਗ ਕਾ ਵੈ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਜਾਤੀ ਸੁੰਦਰ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਹੰਸਾਂ ਕੇ ਬਚੇ ਕਦਾਚਿਤ ਬਗਲ੍ਯਾ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ॥ ਸ੍ਵੇਤਤਾ ਹੰਸ੍ਯਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਗਲ੍ਯਾਂ ਕੀ ਦੇਖ ਕੇ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਕੇ ਯੇ ਭੀ ਹੰਸ ਹੈ ॥ ਇਸ ਭ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਬਗਲ੍ਯਾਂ ਸਾਥ ਉਡ ਕੇ ਔਰ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਸਰੋਵਰੋ ਪਰ ਜਾਤੇ ਭੀ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾਪੀ ਹੰਸਾਂ ਕੇ ਬਚ੍ਯਾਂ ਕੀ ਉਨ ਸਰੋਵਰੋ ਮੈ ਚੋਚ ਹੈ ਨਹੀ॥ ਬਗਲੇ ਉਨ ਸਰੋਵਰੋ ਮੈ ਸੇ ਛਡਾਂ ਮਛ੍ਯਾਂ ਚੁਗ ਚੁਗ ਖ੍ਯਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਹੰਸਾਂ ਕੇ ਬਚੇ ਬਗਲ੍ਯਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਛੋੜ ਕੇ ਪੁਨਃ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਪਰ ਆਇ ਕੇ ਮੋਤੀ ਚੁਗਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਸਤਸੰਗੀ ਬਗਲ੍ਯਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪਾਮਰ ਵਿਖਈਓਂ ਕਾ ਸੰਗ ਤ੍ਯਾਗ ਕੇ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਬ੍ਦ ਸੁਣ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਤਸੰਗ ਸਾਥ ਆਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥ ਸਤਸੰਗ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਬਦ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਬੋਧਕ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਵਚਨ ਰੂਪ ਸਤਸੰਗ ਰੂਪੀ ਮਾਨਸ਼ਰੋਵਰ ਮੈ ਮੋਤੀ ਹੈਂ ॥ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਗ੍ਰਹਸਥ ਮੈ ਰਹ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਧ੍ਯਾਨ ਸਮਿਰਣ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਿਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਮਾਯਾ ਕੇ ਬੀਚ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਮਾਯਕ ਸਰਬ ਬ੍ਯਵਹਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਮਾਯਾ ਮੈ ਉਦਾਸੀਨ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਮਾਈ ਜੋ ਮਾਯਾ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਹੈ ਅਸ੍ਟ ਪਹਰ ਤਿਸੀ ਕਾ ਭਜਨ ਸਿਮਰਨ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਮਾਯਾ ਪਤਿ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਜਹਾਂ ਕੀਰਤਨ ਸਿਮਰਣ ਹੋਤਾ ਰਹੇ ਤਹਾਂ ਪਤਿ ਸੇ ਡਰਤੀ ਹੂਈ ਮਾਯਾ ਉਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਬੀਚ ਹੀ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਉਦਾਸੀਨ ਵੈਰਾਗ ਵਾਨ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਮੋਖ ਕੇ ਭਾਗੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਸਾਥ ਫਲ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਕਚਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਉਸ ਫਲ ਕੀ ਡੰਡੀ ਕਰੜੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਫਲ ਤਰੁ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਲਗਾ ਹੂਆ ਪਰਿਪਕ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਰਸ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਤਬ ਆਪ ਹੀ ਬ੍ਰਿਛ ਸੇ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਖਜੋਂ ਮੇ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਹੈ ॥ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਤਜਾਗ ਨ ਕਰਣਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਜਬ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਵਿਖਜ ਭੋਗੋ ਕੋ ਅਤਯੰਤ ਨਿਰਸ ਜਾਨ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਅਤਯੰਤ ਗਿਲਾਨੀ ਵਿਖਜੋਂ ਸੇ ਆਵੇ ਤਬ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੇਵੇ ਹੈ ਆਪ ਹੀ॥ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਕਾ ਅਸ੍ਰਯਾਮ ਅਭਜਾਸ ਰਖੇ ਤਿਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਅਭਯਾਸ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਭੂਤ ਭਵਿਖਤ ਵਰਤਮਾਨ ਤਿਨੋ ਕਾਲੋਂ ਕੀ ਸੋਝੀ ਹੋ ਆਵਤੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਕਿਸੇ ਕੋ ਜਣਾਵਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਨਿਮਾਣ ਜੈਸੇ ਹੋਇ ਵਰਤਤੇ ਹੈ ਵੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਜਾਤੀ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਪਿਛਲਜਾ ਜਨਮਾਂ ਕੀ ਉਨਾਂ ਕੋ ਸੋਝੀ ਹੋਤੀ ਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਵੋ ਕਿਸੀ ਕੋ ਲਖਾਵਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ੬॥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਕਯਾ ਆਇਆ ਜੋ ਜੋ ਤਿਸ ਸੈਨਾ ਮੈ ਸਤਸੰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਥੇ ਸੋ ਸੋ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਜਾਤੀ ਸੁੰਦਰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੋਖ ਕੇ ਭਾਗੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿਰਗੋਸ਼ ਗੁਰਬਿਲੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਗਿਆਨ ਸਾਧਨ ਉਪਦੇਸ ਵਰਨੰਨ ੩੫ ਅਧਜਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੩੬ ਅਧਜਾਯ

ਓ ੩੩ ਸਤ

ਸਃ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਜਾਚਤ ਜਨ ਸੋ ਦੇਤ ਤਹ।
ਦੀਜੈ ਬੁਧੀ ਉਦਾਰ ਚਰਨਨ ਕਿੰਕਰ ਜਾਨ ਨਿਜ ॥ ੧ ॥
ਸਃ—ਸਾਰਸੁਤੀ ਗੁਨਖਾਨ ਸੁਕਲ ਵਰਣ ਸਮ ਚੰਦ ਕੇ।
ਨਮੋ ਕਰਹੁ ਧਰ ਧਜਾਨ ਸਦਾ ਬਸਹੁ ਮਮ ਉਰ ਵਿਖੈ ॥ ੨ ॥
ਸਤ ਗੁਰੂ ਚਰਿਤਅਨੰਤ ਕਹਾ ਲਗ ਵਰਨਨ ਕਰਹੁ।
ਕਰਹੁ ਮਯਾ ਭਗਵੰਤ ਫੂਰੈ ਵਾਕ ਮਮ ਦੇਵਤਾ ॥ ੩ ॥
ਦੋਃ—ਬਿਦਾਲੇਤ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਗਮੈ ਸਾਜਨ ਸਖਾ ਮਿਲਾਪ।
ਸੰਤ ਸੰਗ ਵੈਰਾਗ ਦ੍ਰਿਢ ਬਿਨ ਹਰਿ ਅਨਜ ਨ ਸੁਹਾਤ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪਰ ਸੰਗਾ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਕਾਰ ਰਣ-ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮੈ ਰਹ ਕੇ ਅਨੇਕ ਹੀ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਸਤ ਮਾਰਗ ਮੇ ਲਗਾਵਤੇ ਭਏ ਕੇਵਲ ਪਰੋਪਕਾਰ ਅਰਥ ਜਿਨੋ ਨੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਕਾਰ ਕਸ ਲੀਤੀ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਰਾਗ ਸੂਹੀ ਮਃ ੫ ॥ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੋਊ ਮੈ ਨਾਂਹੀ ਜਨ ਪਰ ਉਪਕਾਂਰੀ ਆਏ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇ ਭਗਤੀ ਲਾਇਨ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲੈਨ ਮਿਲਾਏ। ਇਤਜਾਦੀ। ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ॥ ਜੈਸੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸੇ ਹਰਿ ਹੀਨ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਭੀ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈਂ ਕੇਵਲ ਜਗਤ ਉਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰਨੇ ਲੀਏ ਹਰਿ ਆਪਨੇ ਪਜਾਂਰੋਂ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪਠਾਵਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੁਮ ਤਿਨ ਕੋ ਮਤ ਜਾਨੋ ਜਬ ਕਿਤਨੇਕ ਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਫੌਜਾਂ ਮੈ ਰਹੇ ਪੁਨਃ ਛੁਟੀ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੋ ਆਏ ਮਾਤਾ ਕੋ ਮਿਲੇ ਮਾਤਾਂ ਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਸੀਸ ਧਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਿਤਨਾ ਕੁਛ ਦ੍ਰਬਜ ਲਜਾਏ ਥੇ ਸੋ ਸਰਬ ਮਾਤਾ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ਪੁਨਃ ਮਾਤਾ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਕੇ ਮਿਲਤੀ ਭਈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਆਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰਕਾ ਮਾਥਾ ਸੁੰਘਤੀ ਭਈ ਮੰਗਤ ਜਨਾਂ ਕੋ ਦਾਨ ਦੇਤੀ ਭਈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾ ਕੇ ਅਸਤਨੋ ਮੈ ਸੇ ਦੂਧ ਆਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਭੋਜਨ ਪਾਇਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗ੍ਰਹ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਇਕੇ ਆਪਨੇ ਬਾਲ ਸਖਾਈ ਸਖਾ ਜਨੋ ਸੇ ਮਿਲਤੇ ਭਏ ॥ ਜਿਨ ਬਾਲਕੋਂ ਕੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਗੁਰੂ ਭਾਵਨਾ ਥੀ ॥ ਤੇ ਬਾਲਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਭੇਟਾ ਧਰ ਧਰ ਮਿਲਤੇ ਭਏ ॥ ਪਰਸਪਰ ਕੁਸਲਖੇਮ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ॥ ਔਸੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਸਰਬ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਨੰਦ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਚਿਤ ਬੜਾ ਉਦਾਸੀਨ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਏਕ ਆਪ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਸੇ ਬਿਨਾ ॥ ਅਬ ਆਜ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਨੰਦ ਹੁਆ ਹੈ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਭ ਕੋ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਕੇ ਕਿੰਚਤ ਕਾਲ ਨਗਰ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਦੋਨੋ ਕਾਲ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣ ਬ ਕਰੈ ॥ ਜੋ ਜੋ ਸੰਤ ਆਇ ਜਾਵੈ ਤਬ ਭੋਜਨ ਦੂਧ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਬੋ ਕਰੈ ॥ ਘਰ ਕੇ ਲੋਕ ਭਰਜਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਆਦਿਕ ਖੀਝ ਬੋ ਕਰੈ ॥ ਜਬ ਕਬੀ ਕੋਈ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਅਛੇ ਪਠਿਤ ਅਥਵਾ ਯੋਗ ਅਭ੍ਯਾਸੀ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਅਭ੍ਯਾਸੀ ਆਇ ਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮੇ ਤਿਨ ਸੰਤਨ ਕੋ ਖਾਨ ਪਾਨਾਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਨਿਸਕਪਟ ਸੁਧ ਮਨ ਹੋਕੇ ਨਿਮ੍ਰ ਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਬੋ ਕਰੈ ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਰੋ ॥ ਇਸ ਚਿਤ ਕੀ ਨਟ ਵਤ ਬਾਂਨਰ ਵਤ ਜੋ ਚਪਲ ਗਤੀ ਸੋ ਮੁਝ ਕੋ ਅਤਯੰਤ ਭ੍ਰਮਾਵਤੀ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਨ ਕੀ ਚਪਲਤਾ ਨਿਵਰਤ ਹੋਵੇ ਸੋ ਉਪਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹੋ ਜੀ ॥ ਦ੍ਰੁਤੀਯ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਕ੍ਯਾ ਲਾਭ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਜਬ ਜਾਨਾ ਕੇ ਯੇ ਬੜਾ ਕੋਈ ਨਿਸਕਪਟ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ॥ ਸਰਲ ਹੈ ਔਸੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਸੰਤਜਨ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ॥ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤ ਪਯਾਰੇ ਜਬ ੨ ਕੋਈ ਭੀ ਸੰਤ ਮਿਲੇ ਤੁਮ ਨੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਸੇ ਪੁਛਤੇ ਰਹਨਾ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ—ਸੰਤ ਮਿਲੇ ਕਿਛ ਸੁਣੀਏ ਕਹੀਏ । ਮਿਲੇ ਅਸੰਤ ਮਸ੍ਰ ਹੋਇ ਰਹੀਏ ॥ ਬਾਬਾ ਬੋਲਨਾ ਕਿਆ ਕਹੀਏ । ਜੈਸੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਵ ਰਹੀਏ ॥ ੧ ॥ ਸੰਤਨ ਸਿਉ ਬੋਲੇ ਉਪਕਾਰੀ । ਮੂਰਖ ਸਿਉ ਬੋਲੇ ਝਖ ਮਾਰੀ ॥ ਬੋਲਤ ਬੋਲਤ ਬਢੇ ਬਿਕਾਰਾ । ਬਿਨ ਬੋਲੇ ਕਿਆ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ੨ ॥ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਛੂਛਾ ਘਟ ਬੋਲੇ ॥ ਭਰਿਆ ਹੋਇ ਤਾਂ ਕਬਹੁੰ ਨ ਡੋਲੇ ॥ ੪ ॥

ਟੀਃ—ਜਬ ਕਬੀ ਕੋਈ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮ ਮਿਲੇ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਆਗੇ ਆਪਨੇ ਮਨ ਕਾ ਰੋਗ ਪ੍ਰਗਟ ਕਹਦੇਨਾ ਚਾਹਜ਼ੇ ॥ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਰੋਗ ਕਾ ਉਪਾਇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੂਪ ਜੋ ਵਚਨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਸੁਣਾਵਹ ਸੋ ਸੁਣਨੇ ਚਾਹਜ਼ੇ ਨਿਤਾ ਪੁਤਾ ਪੂਛਤੇ ਹੀ ਨ ਰਹੀਏ ॥ ਸੋ ਉਪਾਇ ਜੇ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ ਤਬ ਕਰ ਭੀ ਲੀਜਜ਼ੇ ॥ ਜੇ ਅਸੰਤ ਨਾਮ ਮੂਰਖ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਬ ਮੌਨ ਕਰ ਰਹਜ਼ੇ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਬਾਬਾ ਹੇ ਗੁਰੋ ਬੋਲਨਾ ਕਵਨਸਾ ਉਤਮ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਬੋਲਨੇ ਕਰਕੇ ਮਨ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਮੈ ਲਾਗਾ ਰਹੈ ਸੋਈ ਬੋਲਨਾ ਉਤਮ ਹੈ ॥ ਬਹੁਤ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਬਿਕਾਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕ੍ਰੋਧ ਕਲਹ ਅਹੰਕਾਰ ਆਦਿਕ ਵਧ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਬਿਨਾ ਬੋਲੇ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਉਤਨਾਂ ਬੋਲਨਾ ਚਾਹਜ਼ੇ ਜਿਸ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਵਿਤੰਡਾਵਾਦ ਆਦਿਕ ਨ ਉਤਪਤ ਹੋਵੈ ॥ ਜੋ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸਾਥ ਬੋਲਨਾ ਹੈ ਸਜ਼ਜ ਅਸਜ਼ਜ ਕੇ ਨਿਰਣਯ ਵਾਸਤੇ ॥ ਸੋ ਆਪਨੇ ਊਪਰ ਭੀ ਉਪਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਉਪਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਭੀ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਕਲਜ਼ਾਨ ਅਰਥ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤ੍ਰ ਰੂਪ ਬੋਲਨਾ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਉਪਕਾਰ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ਮੂਰਖੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਬੋਲਨਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਕੇਵਲ ਝਖ ਮਾਰਨੀ ਹੈ ॥ ਝਖ ਨਾਮ ਮਖੀ ਕਾ ਹੈ ਮਛੀ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਝਖ ਹੈ ॥ ਅਰਥ ਯੇ ਮਖਜ਼ਾਂ ਮਾਰਣੇ ਸੇ ਕਜ਼ਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਹਾਥ ਮੈ ਸੋਟਾ ਅਥਵਾ ਖੜਗ ਲੈਕੇ ਜਲ ਕੀਆਂ ਲਹਰਾਂ ਕਾਟਤਾ ਰਹੇ ਪੁਨਃ ਸੰਧਜ਼ਾ ਕੋ ਅਪਨੇ ਧਨੀ ਸੇ ਕਹੇ ਕੇ ਲਜ਼ਾਉ ਜੀ ਹਮਾਰੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ਦਿਨ ਭਰ ਕੀ ਦੇਵਹੁ ॥ ਧਨੀ ਨੇ ਪੂਛਜ਼ਾ ਕੇ ਆਜ ਤੂੰ ਕਜ਼ਾ ਕਰਤਾ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਮਜ਼ੂਰ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਜੀ ਆਜ ਮੈ ਜਲ ਕੀ ਲਹਰਾਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕਾਟਤਾ ਰਹਾ ਹੂੰ ॥ ਤਬ ਧਨੀ ਤਿਸ ਸੇ ਕਹਤ ਭਯਾ ॥ ਅਰੇ ਤੂੰ ਬਡਾ ਮੂਰਖ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਐਸੀ ਬਜ਼ਰਥ ਕ੍ਰਿਜਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਮਜ਼ੂਰੀ ਮਾਂਗਤਾ ਹੈ। ਐਸਾ ਕੌਨ ਬਿਅਕਲ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਕੀ ਤੁਮ ਕੋ ਮਜ਼ੂਰੀ ਕਾ ਦ੍ਰਬਜ਼ ਦੇ ਦੇਵੇ। ਤਬ ਵੋ ਮਜ਼ੂਰ ਅਪਨੀ ਬਜ਼ਰਥ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਜਾਨ ਕਰ ਰੋਵਤਾ ਭਯਾ। ਤੈਸੇ ਮੂਰਖ ਕੇ ਸਾਥ ਬੋਲਨਾ ਅਭਿ ਬਜ਼ਰਥ ਹੈ । ਕੇਵਲ ਅਪਨਾ ਬਜ਼ਰਥ ਕਾਲ ਖੋਵਨਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਪੂਰਬਕ ਅਪਨੇ ਸਤਸੰਗੀ ਸਿਖੋਂ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਘਟ ਵਿਖੇ ਥੋੜਾ ਜਲ ਹੋਵੇ । ਵੋ ਘੜਾ ਸਿਰ ਪਰ ਰਖਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਚਲਨੇ ਕਰਕੇ ਵੋਹੀ ਘਟ ਛੁਲਕਤਾ ਹੈ ਉਛਲਤਾ ਹੈ ਬੋਲਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਭਰਾ ਹੂਆ ਘਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਨ ਉਛਲਤਾ ਹੈ ਨ ਹਲਤਾ ਹੈ ਨ ਡੋਲਤਾ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਛੂਛਾ ਕੇਵਲ ਖਾਲੀ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਖਾਲੀ ਘਟ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਹਾਥ ਮਾਰੇ ਸੇ ਮ੍ਰਿੰਗ ਕੀਤਰਹ ਬਾਜਤਾ ਹੈ ਭਰਾ ਹੂਆ ਘਟ ਨਹੀਂ ਬਾਜਤਾ ਹੈ ਬੰਸਰੀ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਜ਼ਾਂਈ। ਤੈਸੇ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਅਲਪ ਸ੍ਰੁਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਥੋਰਾ ਸਾ ਪੜਾ ਸੁਣਾ ਹੈ ਸੋ ਓਛਾ ਹੈ। ਪੂਰਣ ਗਜ਼ਾਤ ਰੋਯ ਸੋ ਪੁਰੁਖ ਨੱਹੀਂ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਥੋੜੀ ੨ ਬਾਤ ਪਰ ਝਗੜਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਸਬਦ ਕਾ ਤਾਤ ਪਰਯ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤਾ। ਜੇੜੇ ਪੂਰਣ ਗਜ਼ਾਤ ਰੋਯ ਪੁਰੁਖ ਹੈਂ ਤੇ ਮੂਰਖੋ ਕੇ ਸਾਥ ਬਕਬਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ । ਚਾਹੇ ਮੂੜਖ ਕੋਈ ਵਿਰੁਧ ਅਥਵਾ ਅਵਿਰੁਧ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਬਕਬਾਦ ਕਰਬੋ ਕਰੈਂ। ਪਰੰਤੂ ਵੇ ਮਹਾਤਮਾ ਮਸੜਾਨੇ ਹੋਇ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਯਥਾਰਥ ਤਾਤਪਰਯ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਪਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਡੋਲਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਥਿਰ ਹੋਇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ੪ ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਪਜ਼ਾਰੇ ਯੇ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹੀ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ। ਬਡੇ ਪੁੰਨਜ਼ ਕਰਮੋ ਸੇ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਮਿਲਤਾ ਹੈ । ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ॥ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕਰ ਭਗਿਤ ਕਮਾਈ। ਤਬ ਏਹ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੀ ਪਾਈ॥ ਇਸ ਦੇਹੀ ਕੋ ਸਿਮਰੈ ਦੇਵ। ਸੋ ਦੇਹੀ ਭਜ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ॥

ਦੀਃ ਹੇ ਸੰਤ ਪਜ਼ਾਰੇ ਯੇ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਿਲ ਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਸੇਵਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਭਗਤੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਭੁਗਤੀ ਯੇ ਜੀਵ ਨ ਕਰੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਯੇ ਜੀਵ ਚਾਹੇ ਮਾਮਖ ਕਾ ਜਨਮ ਇਸ ਜੀਵ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਪਸ਼ੂ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਬਿਨਾ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਅਥਵਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਯੇ ਜੀਵ ਪਸ਼ੂਆਂ ਕਾ ਭੀ ਪਸ਼ੂ ਹੈ। ਜਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਸਿਖਜ਼ਾ ਲੇਤਾ ਹੈ । ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਾ ਫਲ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਤਬ ਯੇ ਜੀਵ ਮਾਨੁਖ ਯੋਨਿ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਸੂਰਯਾਦੀ ਦੇਵਤਾ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰਥਮ ਭਗਤੀ ਕੀਨੀ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ। ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਐਤਰੇਯ ਉਪਨਿਖਦ ਕਾ ਹੈ ਯੇ ਆਗੇ ਨਿਰੂਪਣ ਮੂਲ ਸਹਤ ਹੋਗਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਦੇਹੀ ਕੀ ਸ੍ਵਰਗ ਵਾਸੀ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਕਜ਼ਾ ਜਬੂ ਦ੍ਵੀਪ ਭਾਰਤ ਖੰਡ ਮੈ ਹੇ ਨਾਯਣ ਹਮਾਰੇ ਕੋਭੀ ਬ੍ਰਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਦੀ ਕੁਲ ਮੈ ਉਤਪਤ ਕਰੋ। ਜੋ ਹਮ ਭੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸੰਪੂਰਣ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਪਸ਼ੂ ਭਾਵ ਸੇ ਛੂਟਕੇ ਸੰਪੂਰਣ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਅਧਿਪਤਿ ਹੋਵੈ ਹੇ ਦੇਵ ਸੋ ਐਸਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਹਮਕੋ ਕਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੋ ਵਿਖੈ ਭੋਗ ਕੁਤੇ ਬਿਲੇ ਸ਼ਾਨਰ ਰਿਛ ਰੀਰਧਬ ਗਊ ਹਸਤੀ ਘੋੜਾ ਅਜ਼ਾ ਭੇਡ ਸਿੰਘ ਸਜ਼ਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਦਿਕ ਯੋਨਜ਼ਾਂ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਪੁਤ੍ਰ ਕੰਨਜ਼ਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਆਦਿਕ ਕੁਟੰਬ ਭੀ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਯੋਨਜੋਂ ਮੈ ਅਨੇਕ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ । ਪਰੰਤੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਯੇ ਬਿਨਾ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਸੇ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਬਿਨਾ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਸੇ ਔਰ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਸਰੀਰਾਂ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਯੇ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਨੇ ਵਿਖੇ ਭੋਗੋਂ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਦਈ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਅਪਨੀ ਭਕਤੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਪਨੇ ਮਿਲਾਪ ਵਾਸਤੇ ਦਈ ਹੈ ਅਥਵਾ ਇਸ ਦੇਹੀ ਕੋ ਸਿਮਰੈ ਦੇਵ ॥ ਇਸ ਵਾਕਜ਼ ਕਾ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਣਾ । ਦੇਹੀ ਨਾਮ ਦੇਹ ਵਾਲੇਜੀਵ ਕਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਕਹਤੇ ਹੈ । ਜਿਸ ਜੀਵ ਨੇ ਇਸ ਮਾਤਲੋਕ ਮੈ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਪਾਇਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਕੀਆ ਹੈਭਕਤੀ ਭੁਗਵੰਤ ਕੀ ਕਰਕੇ ਭੁਗਵੰਤ ਰੂਪ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਉਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਅਪਸਰੋਂ ਕੇ ਸਹਤ ਦਿਬਜ਼ ਵਿਮਾਨੋ ਮੈ ਚਢੇ ਹੂਏ ਸਿਮਰਣ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਯਾਨੇ ਜਸ ਗਾਵਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਵਰਗੋਂ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ॥ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕੋ ਧਨਜ਼ ਯੇ ਮਹਾਤਮਾ ਪੁਰਖ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਸਹਤ ਇੰਦ੍ਰਯ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਜੀਤਜ਼ਾ ਹੈ ॥ ਧੰਨਜ਼ ਹੈ ਯੇ ਪੁਰਖ ਧੰਨ ਇਸ ਕੀ ਮਾਤਾ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਕੀ ਕੁਖ ਮੈ ਸੇ ਇਸ ਨੇ ਆਵਤਾਰ ਲੀਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਕਾ ਪਿਤਾ ਕੁਲ ਦੇਸ ਸਰਬ ਧਨਜ਼ ਹੈ ਜਿਨ ਨੇ ਆਪ ਸੰਯੁਕਤ ਸਰਬ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਇਸਲੀਏ ਹੇ ਸਾਧੋ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਅਤਿਸੈ ਕਰਕੇ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਮਾਨੁਖਾ ਸਰੀਰ ਪਾਇ ਕੇ ਯੇਨ ਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਭਜਨ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਣਾ ਅਤਿ ਅਵਸਕ ਹੈ ਅਤਿ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਅਮਲੀ ਅਮਲ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਰਹ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਜੁਆਰੀਆ ਚੋਰ ਬੇਸ਼ਜਾ ਗਾਮੀ ਆਦਿਕ ਆਪਨਾ ਸੁਭਾਵ ਕਰੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ॥ ਜੈਸੇ ਪਰ ਪੁਰਖ ਬਜ਼ਸਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਪਨਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਕਰੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨਾ ਭੀ ਕਲੇਸ ਆਇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਥਾਪੀ ਯੇ ਆਪਨਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਰਤਤੇ ਹੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਿਨ ਕੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਸਾਥ ਲਗਨ ਹੈ ॥ ਚਾਹੇ ਉਨ ਕਾ ਸਰੀਰ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕਰ ਡਾਰੋ ਚਾਹੇ ਉਨ ਕੋ ਅਲੀ ਮਾਡਵ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਮਨਸ਼ੂਰ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਸੂਲੀ ਉਪਰ ਚਢਾਇ ਦੇਵਹੁ ਚਾਹੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਗਨੀ ਮੈ ਜਾਰਹੁ ਪਰਬਤ ਸੇ ਡਾਰੋ ਜਲ ਮੈ ਬੋਰੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਕਾਟੋ ਤਥਾਪੀ ਵੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਅਰ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਭਜਨ ਕਰਤੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਾਧੋ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਤੋ ਕੇਵਲ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਕਤੀ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਉਪਰ ਉਪਕਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਾਸਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਤਸੰਗ ਔ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਈ ॥ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕੀਆਂ ਕਿਰਣਾ ਆਇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈਆਂ ॥ ਮਾਨੋ ਕਿਰਣਾਂ ਭੀ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਬਚਨ ਸੁਣਨੇ ਕੋ ਆਯਾਂ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਅਰੁਨੋਦੈ ਸਮੇ ਸੰਤ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਯਥੇਸ਼੍ਟ ਦਿਸਾ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਇਸਨਾਨ ਆਦੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਨਿਤਨੇਮ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੋ ਕੋਈ ਭੀ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਆਵੇ ਜਾਵੇ ॥ ਆਪ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਔਰ ਸੇ ਕਹਕੇ ਭੀ ਕਰਵਾਇ ਦੇਣੀ ॥ ਚਾਰੋ ਓਰ ਕੇ ਗ੍ਰਾਮੋ ਕੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗੀ ਸਿਖ ਭੀ ਅਨੇਕ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲੀਏ ਜਿਸ ਕਿਸ ਆਪਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਵਾਸੀ ਕੋ ਅਥਵਾ ਔਰ ਗ੍ਰਾਮ ਵਾਸੀ ਕੋ ਅਨ ਬਸਤ੍ਰ ਦੂਧ ਦਧਿ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਕੋ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦੇਵੈ ॥ ਸੋਈ ਲਜਾਇ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰੈ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਗਗੋ ਬੂਏ ਨਗਰ ਊਪਰ ਡਾਕਾ ਆਇ ਪੜਾ ਲੂਟਣੇ ਕੋ ॥ ਔਰ ਗ੍ਰਾਮੋ ਸੇ ਉਠਕੇ ਤਬ ਗਗੋਬੂਏ ਕੇ ਭੀ ਜਟ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰਾਮ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕੋ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਕੋ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਕਸੇ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਸਾਥ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਨਿਕਸੇ ॥ ਤਹਾਂ ਦੋਨੋ ਓਰ ਬਡਾ ਯੁਧ ਹੂਆ ॥ ਬੰਦੂਕ ਤਮਾਚਾ ਬਾਣ ਗੋਲੀ ਚਲਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਬਰਛੀਆਂ ਬਰਛੇ ਚਕ੍ਰ ਤਲਵਾਰ ਲਾਠਜਾਂ ਚਲਨੇ ਲਾਗਜਾਂ ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਦੋਨੋ ਓਰ ਸੇ ਬਡਾ ਭਜਾਨਕ ਸਬਦ ਹੋਤਾ ਭਜਾ ॥ ਮਾਸ ਅਹਾਰੀ ਜੰਬੁਕ ਗੀਧ ਆਦਿ ਆਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਕਿਤਨਜੋਂ ਕੇ ਬਾਣ ਗੋਲੀ ਸੇ ਸਰੀਰ ਬੇਧਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਕਿਤਨਜੋਂ ਕੇ ਸੀਸ ਫੂਟ ਜਾਤੇ ਭਏ ਬਹੁਤਜੋਂ ਕੇ ਭੁਜਾ ਹਾਥ ਪਾਵ ਤਿਸ ਯੁਧ ਮੈ ਟੂਟਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨਾ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਜੋ ਡਾਕੇ ਮੈ ਮੁਖ ਥਾ ਤਿਸ ਕੇ ਸੀਸ ਕੋ ਖੜਗ ਚਲਾਇ ਕੇ ਝਾਟ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਤੂੰਬੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜੁਦਾ ਕਰ ਡਾਰਜਾ ਧੜ ਸੇ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕੇ ਭਾਈ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਛਾਤੀ ਮੇ ਬਰਛੀ ਮਾਰੀ ॥ ਸੋ ਬਰਛੀ ਉਰ ਕੋ ਫੋਰ ਕੇ ਪਾਰ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਓਹੀ ਬਰਛੀ ਅਪਨੀ ਛਾਤੀ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਝਟਤੀ ਤਿਸਕੀ ਛਾਤੀ ਮੈ ਬਲ ਕਰਕੇ ਮਾਰੀ ਬਰਛੀ ਲਾਗਤੇ ਹੀ ਵੋ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਗਾਮੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਯੇ ਦੋਨੋ ਮੁਖਯੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾਕੇ ਕੇ ਸਿਰਦਾਰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤਬ ਬਾਕੀ ਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਲੈਕੇ ਬਹੁਤਸੀਆਂ ਲੋਥਾਂ ਉਨਕੀਆਂ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਪੜੀਆਂ ਰਹਜਾਂ ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਸਾਰੇ ਰੁਧਰ ਸੇ ਰੰਗੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਅਪ ਨੀ ਚਾਦਰ ਸੇ ਜ਼ਖਮ ਕੋ ਬਾਂਧਕੇ ਯੁਧ ਜੀਤ ਕੇ ਘਰ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਦੇਖ ਸੁਣ ਕੇ ਸਰਬ ਲੋਕ ਔ ਮਾਤਾ ਆਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਃ ਜ਼ਖਮ ਕੋ ਬਾਂਧ ਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਮੈ ਰਾਜੀ ਹੋਕੇ ਛੁਟੀ ਪੂਰੀ ਹੁਈ ਸੇ ਪੁਨਃ ਫੌਜ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਾਇ ਕੇ ਸਤਸੰਗਜੋਂ ਸੇ ਮਿਲ ਕੇ ਬੜੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗੀ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿਰਗੋਸ਼ ਗੁਰਬਿਲੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਔ ਯੁਧ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨੰਨ ੩੬ ਅਧਜਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸ੍ਰਿਗੋਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩੭ ਅਧਜ਼ਾਯ

ਓ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਪਦ ਪਦਮ ਹੈ ਸਮਾਲੰਬ ਉਰਮਾਹਿ ।
ਵਿਘਨ ਵਿਨਾਸਨ ਸੰਕਰਣ ਨਮੋ ਸਦਾ ਮਮ ਤਾਹਿ ॥ ੧ ॥
ਰਾਜ ਭਟ ਸਿਸ ਸੇਨ ਮੈ ਰਹਤ ਅਲਖ ਜੋ ਧੀਰ ।
ਕਥਾ ਯਥਾ ਗੁਰੁ ਕੀ ਕਥੋ ਹਰੋ ਵਿਘਨ ਹਰਿ ਖ਼ੀਰ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਪੁਨਃ ੧੮੭੫ ਮੈ ਸਰਕਾਰ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਜਿਸ ਸੇਨਾ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਥੇ ਵੋ ਸਭ ਸੇਨਾ ਔਰ ਭੀ ਛੇ ਸਾਤ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿਖੋ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੈ ਸੇਰਗੜੀ ਮੈ ਕੁਛ ਜਾਇ ਧਸੀ ॥ ਪੀਛੇ ਸੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਨਾ ਛੋਡਕੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੋ ਚਲਜਾ ॥ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸੇ ਤੀਨ ਚਾਰ ਕੋਸ ਉਰੇ ਪੀਰ ਪੰਜਾਲ ਪਰਬਤ ਕੇ ਨੀਚੇ ਏਕ ਛਪਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ ॥ ਜਬ ਤਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਹੁਚਜਾ ॥ ਤਬ ਰਜੌਰੀ ਵਾਲੇ ਅਦਖਾਨ ਨੇ ਤਥਾ ਭਿੰਭਰ ਵਾਲੇ ਸੁਲਤਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਰਾਜਾ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਧੋਖਾ ਦੇਕੈ ਕਹਣੇ ਲਗੇ । ਆਪ ਆਗੇ ਕਾਹੇ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੋ । ਆਗੇ ਅਵਲ ਜਿਤਨੀ ਆਪ ਕੀ ਸੇਨਾ ਗਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਸੋ ਸ'ਰੀ ਕਾਸਮੀਰੀ ਸੈਨਾ ਸੇ ਮਾਰ ਦਈ ਹੈ ਉਨ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਭੀ ਨਹੀ ਛੱਡਜ਼ਾ ਹੈ ਉਨਾਂ ਨੇ। ਯੇ ਬਾਤ ਸਤ੍ਰੂ ਤੁਰਕ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ ਰ'ਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਛ ਭੀ ਬੀਚ'ਰ ਨ ਕੀਆ ਕ:' ਜੋ ਹਮ ਥੜੀ ਸੈਨਾ ਆਗੇ ਭੇਜ ਕੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਚ'ਰੇ ਕੋ ਭੇਜ ਕੇ ਖਬਰ ਮੰਗਵਾਇ ਲੇਵੈ ਐਸੇ ਬਿਚ'ਰਨ ਕੀਆ ਯੇ ਤੁਰਕ ਹੈ ਮਤ ਹਮ ਕੋ ਧੋਖਾ ਹੀ ਦੇਤਾ ਹੋਵੇ ਪਰੰਤੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਭ'ਵੀ ਐਸੇ ਹੀ ਵਰਤਣੀ ਥੀ ਜੋ ਤਿਸ ਤੁਰਕ ਕੇ ਕਹਣੇ ਸੇ ਰ'ਜਾ ਧਿਰ'ਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਹਾਂਤੇ ਹੀ ਹਟ ਆਯਾ ਚ'ਰ ਕੋਸ ਕੀ ਚਢਾਈ ਹੈ ਪੀਰ ਪੰਜਾਲ ਕੇ ਪਰਬਤ ਕੀ ਤਿਸ ਪਰਬਤ ਸੇ ਉਤਰ ਕੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਕੋਸ ਉਰੇ ਆਏ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ਇਸ ਓਰ ਯੇ ਸਮਾਚ'ਰ ਬੀਤਯਾ ਉਸ ਓਰ ਵੇ ਦੋਨੋ ਤੁਰਕਾਂ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਸਰਕਾ'ਰ ਕੋ ਧੋਖਾ ਦੇਕੇ ਭਜਾ'ਇ ਕੇ। ਪੁਨਃ ਕਾ'ਸਮੀਰੀ ਰਾਜਾ ਸੈ ਜਾਇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਅਬ ਤੁਮ ਕਿਉ ਸੁਸਤ ਹੋਇ ਰਹੇ ਹੋ ਉਠਹੁ ਬੇਗ ਹੀ ਚਢੋ ਸਿੰਘਾਂ ਕੀ ਫੌਜ ਮਾ'ਰ ਲੇਵਹੁ ਘੇ'ਰ ਕੇ। ਕਾ'ਹੇਤੇ। ਸ'ਰਕਾ'ਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹਮ ਧੋਖਾ ਦੇਕੇ ਭਜਾ'ਇ ਆ'ਇ ਹੈ। ਜਬ ਤੁਮ ਇਸ ਸੈਨਾ ਕੋ ਮਾ'ਰ ਲੇਵਹੁ ਗੇ। ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ਬਲ ਟੂਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾ'ਰ ਕੇ ਰਜੌਰੀ ਵਾਲੇ ਤਥਾ ਭਿੰਭਰ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਕਹਣਾ ਸੁਣਕੇ ਕਾਸਮੀਰੀ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅਪਨੀ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਸੈਨਾ ਚਢਾ'ਈ। ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਭੀ ਖਬਰ ਹੋਗਾਈ ਜੋ ਸਰਕਾ'ਰ ਲੌਟਕੇ ਲਵਪੁਰ ਕੋ ਚਲੀ ਗਈ। ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਹਉਸਲੇ ਟੂਟ ਗਏ। ਉਧਰ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਭੀ ਸੈਨਾ ਨੇ ਆਇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆ। ਲਗੇ ਬਾ'ਣ ਗੋਲੀ ਚਲਨੇ। ਭੂਪ ਬਿਨਾ ਕਰੇ ਕਉਨ ਲੜਾਈ। ਤਬ ਪੀਛੇ ਕੋ ਭਾ'ਗ ਆਏ। ਕਾਸ਼ਮੀਰੀ ਸੈਨਾ ਪੀਛੇ ਬਾ'ਣ ਗੋਲੀ ਮਾ'ਰਤੇ ਚਲੇ ਆਵੈ ਸਿੰਘ ਭੀ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਭੀ ਕਰਤੇ ਆਵੈ ਪੀਛੇ ਹਟਤੇ ਭੀ ਆਵੈ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀ'ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਟ ਸੈ ਗੋਲੀ ਲਗਕੇ ਪਾ'ਰ ਨਿਕਸ ਗਈ। ਤਬ ਮਹਾ'ਰਾਜ ਜੀ ਤਹਾਂ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਬਿਸਤਰੇ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਨੀ ਚਲੀਏ ਮਹਾ'ਰਾਜ ਜੀ ਹਮ ਆਪ ਕੋ ਕੰਧਜੇ ਪਰ ਉਠਾ'ਇਕੇ ਲੈ ਚਲਤੇ ਹਾਂ। ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਆਗੇ ਪਰਬਤ ਕੀ ਚਢਾ'ਈ ਹੈ ਕੈਸੇ ਉਠਾਇਕੇ ਲੈ ਚਲੋਗੇ। ਹਮ ਕੋ ਈਂਹਾਂ ਹੀ ਰਹਣੇ ਦੇਵਹੁ। ਤਬ ਪੁਨਃ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਅਰਜ ਕੀਨੀ। ਜੇ ਆਪ ਈਂਹਾ ਹੀ ਰਹਣ ਪਰ ਰਾਜੀ ਹੋ ਨਹੀਂ ਜਾਇ ਸਕਤੇ ਤਬ ਹਮ ਭੀ ਆਪਕੇ ਚਰਣਾ ਪਾਸ ਹੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ। ਹਮਾ'ਰਾ ਆਗੇ ਕਜ਼ਾ ਕਾਮ ਹੈ। ਤਬ ਉਨਕਾ ਨਿਸਚਾ ਦੇਖਕੇ ਪੁਨਃ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਅਛਾ ਤੁਮ ਚਲੋ ਹਮ ਤੁਮ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੈਗੇ ਜਹਾਂ ਤੁਮਨੇ ਆਜ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਭੀ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਹਠ ਕੀਆ ਕੋ ਮਹਾ'ਰਾਜ ਜੀ ਲੋਹੂ ਕਾ ਤੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਲਤ ਮੈ ਸੇ ਆਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹਮ ਸੇ ਪਹੁਚਾਵਹੁ ਗੇ ਹਮ ਨਹੀ ਆਪ ਕੋ ਛੋਡ ਕ ਜਾਇ ਸਃ ਕਤੋ ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਭਾਈ ਸਿੰਘੋ ਤੁਮ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਪਰ ਭਰੋਸਾ ਰਖੋ ਰਖੋ ਤੁਮ ਚਲੋ ਹਮ ਤੁਮ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਪਹੁਚ ਜਾਵੈਂਗੇ। ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਸੰਕਾ ਮਤ ਲਜਾਉ ॥ ਤਬ ਸਰਬ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਪੁਨਃ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਚਲਦੀਆ। ਤਹਾਂ ਪੀਰ ਪੰਜਾਲ ਕੇ ਪਰਬਤ ਉਪਰ ਏਕ ਧਮਕ ਕਾ ਬੁਰਜ ਹੈ। ਤਿਸ ਬੁਰਜ ਕੇ ਪਾਸ ਲਤ ਪਸਾਰ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੋਯਾਂ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਭ ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਆਇ ਦੇਖਜਾ। ਅਬ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਲਤ ਪਸਾਰ ਕੇ ਛਪਯਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਪਰਲੀ ਓਰ ਬੈਠੇ ਥੇ। ਤੈਸੇ ਈਂਹਾਂ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਲਤ ਪਸਾਰ ਕੇ ਪਟ ਸੇ ਤੁਧਰ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈਂ। ਉਹਾਂ ਪਰਬਤ ਪਰ ਆਇਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਨਾ ਜਮ ਜਾਤੀ ਭਈ । ਆਵਤਜਾਹੀ ਤੁਰਕਾਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਬੰਦੂਕਾਂ ਕੀ ਵਾਡ ਝਾੜੀ। ਤਬ ਤੁਰਕਾਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਸਿੰਘਾਂ ਕੇ ਚਾਲ ਨਾ ਪੜੀ ਫਿਰ ਕਸਮੀਰ ਕੋ ਚਲੇ ਆਏ। ਪਰੰਤੂ ਤੁਰਕਾਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡਾ ਡਰ ਰਹੇ ਕਜਾ ਮਤ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਫੇਰ ਨ ਆਇ ਜਾਵੇ ! ਇਸ ਭੈ ਕਰ ਬਡੀ ਹੁਸ਼ਜਾਰੀ ਸੇ ਤੁਰਕ ਰਾਤ੍ ਦਿਨ ਬਤਾਵਨੇ ਲਾਗੇ ! ਇਸ ਓਰ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਭੀ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਪੁਨਃ ੧੯੭੫ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ਪਹਤ੍ਰੇ ਸਾਲ ਮੈ ਸਰਕਾਰ ਮੁਲਤਾਨ ਉਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰੀ। ਜਬ ਪਹਲੇ ਮੁਲਤਾਨ ਹੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਢਾਈ ਕਰੀ ਥੀ। ਤਿਸ ਯੁਧ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਿਤਾ ਦੇਵਲੋਕ ਗਾਮੀ ਹੁਏ ਥੇ। ਅਬ ਜੋ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਮੁਲਤਾਨ ਪਰ ਚਢੇ ਹੈਂ। ਅਬ ਕੀ ਚਢਾਈ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸਾਥ ਹੈ। ਮੁਜਫਰਖਾਨ ਜੋ ਮੁਲਤਾਨ ਕਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਜਾਇ ਖਬਰਾਂ ਪਹੁਚਜਾਂ। ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਨਾ ਫੇਰ ਆਈ ਹੈ ਮੁਲਤਾਨ ਕੇ ਉਪਰ ਯੁਧਕੇ ਵਾਸਤੇ। ਤਬ ਤਿਸ ਸੂਬੇ ਨੇ ਭੀ ਆਪਨਾ ਸਭ ਬੰਦੋਬਸਤ ਯੁਧ ਕਾ ਕਰਲੀਆ ਬਹੁਦ ਗੋਲੀ ਘੋੜਾ ਅਪਨੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਦ੍ਰਬਜ ਬਹੁਤ ਸਾ ਦੇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਲੀਆ। ਤਿਸ ਮੁਜਫਰ ਖਾਨ ਕੀ ਬੇਟੀ ਨੇ ਆਪਨੇ ਬਾਪ ਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਯੁਕਤੀ ਉਕਤੀ ਸੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਐ ਬਾਪ ਆਜ ਸਿਖੋ ਕੀ ਓਰ ਖੁਦਾਇ ਹੈ। ਤੂੰ ਅਬ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਨ ਕਰ ਮਿਲਪਉ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਨਜਰ ਲੈਕੇ । ਤਬ ਤਿਸ ਮੁਜਫਰ ਖਾਨ ਕਹਜਾ ਐ ਬੇਟੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸੁਖ ਭੋਗਜਾ ਹੈ ॥ ਅਛੇ ੨ ਰਾਜਸੀ ਖਾਲੇ ਖਾਏ ਹੈਂ ॥ ਸੁੰਦਰ ਰੰਗੀਲ ਸ੍ਵਰਣ ਚਾਂਦੀ ਕੇ ਪਲਘੋਂ ਉਪਰ ਅਤਲਸੋਂ ਕੇ ਕੋਮਲ ਬਿਛੌਨੇ ਬਿਛਾਇ ਕੇ ਸੋਇ ਹੈਂ ॥ ਪਜਾਸ ਲਰੋ ਸੇ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸੰਗੀਧੀ ਵਾਲੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਰਬਤ ਪਾਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ॥ ਅ ਮਰਨੀ ਵਾਰ ਆਧਾ ਚਲਜਾਂ ਕਾ ਆਟਾ ਆਧਾ ਲੂਣ ਖਾਵੋਂ ॥ ॥ ਵਾਹ ਯੇ ਅਛੀ ਸਲਾਹ ਮੁਝ ਕੋ ਦੇਤੀ ਹੈ ॥ ਸਗੋਂ ਐਸੇ ਕਹੋ ਹੋ ਬਾਪ ਖੁਦਾ ਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਭਿਸ਼ੁ ਕਾ ਖੁਲਾ ਦਰਵਾਜਾ ਯੁਧ ਦੀਆ ਹੈ॥ ਤੈਨੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਮਾਰਣ ਯੁਧ ਵਿਖੇ ਪੀਠ ਨਹੀ ਦੇਣੀ ॥ ਤੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਭਿਸਤ ਵਿਚ ਹੂਰਾ ਤਜਾਰ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਜੀਤੇਗਾ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਤੇਰਾ ਯਸ ਹੋਗਾ ਤੇ ਰਾਜ ਸੁਖ ਭੋਗੇਂਗਾ ॥ ਐਸੀ ਸਿਖਜਾ ਦੇਣੀ ਥੀ ॥ ਕਜਾ ਉਲਟਾ ਹਮ ਕੋ ਯੁਧ ਸੇ ਡਰਾਵਤੀ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਇਸ ਹਮ ਸੇ ਕਹੀ ਸੁ ਕਹੀ ਫੇਰ ਨਹੀ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਾਯਰਤਾ ਵਾਲੀ ਕਹਨੀ ॥ ਪੁਨਃ ਬਾਹਰ ਸਭਾ ਮੇ ਜਬ ਆਯਾ ਤਬ ਮੰਤ੍ਰੀਆਂ ਨੇ ਭੀ ਏਹੀ ਸਲਾਹ ਦਿਤੀ ਜੋ ਨਜਰ ਲੈਕੇ ਤੂੰ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਮਿਲ ਪਰ ਯੁਧ ਨਾ ਕਰ ॥ ਤਬ ਮੰਤ੍ਰੂਜੋਂ ਸੇ ਭੀ ਏਹੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਜੋ ਆਪਨੀ ਬੇਟੀ ਸੇ ਕਹੀ ਥੀ ॥ ਕਜਾ ਯੁਧ ਹੀ ਕਰਣਾ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪਯਾਰੇ ਹੈ ਵੋ ਅਬੀ ਸੇ ਚਲਾ ਜਾਵਹੁ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਸੇਨਾ ਆਇ ਪਹੁਚੀ ਦੋਨੋ ਓਰ ਲਗਾ ਯੁਧ ਹੋਣੈ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਜੰਜੈਲ ਜੰਬੂਰਾ ਬਾਣ ਲਗੇ ਚਲਨੇ ॥ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਲਾਲੀ ਚਢ ਗਈ ਬਢਾ ਉਤਸਾਹੁ ਸੂਰਬੀਰੋ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਕਈ ਦਿਨ ਦੋਨੋ ਓਰ ਸੇ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕੋਂ ਕਾ ਗੋਲੀ ਗੋਲੇ ਸੇ ਯੁਧ ਹੋਤਾ ਰਹਾ ॥ ਪੁਨਃ ਭੰਗੀ ਸਰਦਾਰਾ ਵਾਲੀ ਤੋਪ ਲਵ ਪੁਰ ਸੇ ਗਈ ॥ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾ ਸਜਾਦਾ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਤਪਸ੍ਵੀ ਬਡਾ ਯੋ ਭੀ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਲਹੌਰ ਸੇ ॥ ਇਧਰ ਸੇਨਾ ਮੈ ਆਪਨੇ ਸਮੀਪੀ ਬਿਸਤਰੇ ਵਾਲਜੋ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਲ ਮਧਜਾਨ ਕੋ ਅਕਾਲੀ ਹਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਮੁਲਤਾਨ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇਗੀ ॥ ਅਰ ਹਮ ਤੀਨੋ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਬ ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਹੁਆ ਤਬ ਤੋਪਾਂ ਜੰਬੂਰੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਚਲ ਰਹੀ ਥੀ ॥ ਜੋ ਬਡੀ ਤੋਪ ਥੀ ਭੰਗਜਾਂ ਵਾਲੀ ਤਿਸ ਤੋਪ ਕਾ ਸਿਸਤ ਬਾਂਧ ਕੇ ਫੈਲ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਸਵਾ ਮਣ ਪਕੇ ਕਾ ਤਿਸ ਮੈ ਗੋਲਾ ਪੜਤਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਸਬਦ ਕਰਕੇ ਗਰਭਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀਓਂ ਕੇ ਗਰਭ ਗਿਰ ਜਾਤ ਭਏ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਤੋਪ ਕਾ ਗੋਲਾ ਕਿਲੇ ਮੈ ਏਕ ਬਡੀ ਹਵੇਲੀ ਮੈ ਲਗਾ । ਵੋ ਹਵੇਲੀ ਬਡੀ ਊਚੀ ਪਾਂਚ ਛਤ ਕੀ ਥੀ । ਤਿਸ ਹਵੇਲੀ ਮੈ ਏਕ ਬਡਾ ਭਾਰਾ ਸਾਲ ਕਾ ਸਤੀਰ ਪੜਾ ਥਾ ਛਤ ਕੇ ਨੀਚੇ ॥ ਤਿਸ ਸਤੀਰ ਕੇ ਸਿਰ ਮੇ ਵੋ ਤੋਪ ਕਾ ਗੋਲਾ ਲਗ ਕਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਵੋ ਸਤੀਰ ਹਵੇਲੀ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਸ ਕੇ ਤੀਨ ਕੋਸ ਊਪਰ ਜਾਇ ਪੜਾ ॥ ਤਬ ਹਵੇਲੀ ਸਾਰੀ ਹੀ ਕੰਪ ਕਰਕੇ ਗਿਰ ਪੜੀ । ਤਿਸ ਗੋਲੇ ਨੇ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਮਕਾਨ ਕਿਲੇ ਮੈ ਗਿਰਾਏ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਸਮੁਦ੍

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਲਕਾ ਜੀ ਭੀ ਤਿਸ ਤੋਪ ਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਗਾਰਜੀ ॥ ਭੈਰਵ ਜੀ ਭੀ ਭੂਤਗਣੋਂ ਸਹਤ ਭੁਭਕਾਰਤੇ ਭਏ ਚੌਸਠ ਯੋਗਨੀ ਭੀ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕਾ ਰੁਧਰ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਸੀਸ ਕੀਆ ਜਾਂ ਖਿਲਾਇ ਕੇ ਖਪਰ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਕੇ ਆਇ ਫਿਰਜਾਂ ਅਪਸਰੋ ਕੋ ਸਮੂਹ ਸ਼੍ਰਿੰਗਾਰ ਕਰਕੇ ਵਿਮਾਨ ਲੈਕੇ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੋ ਵਰਣੇ ਲੀਏ ਰਣ ਮੈ ਆਇ ਇਸਥਿਤ ਭਜਾਂ। ਡਾਕਨੀ ਸਾਕਨੀ ਝਾਕਨੀ ਚਾਵਡਾ ਰਣ ਮੈ ਆਕਿ ਕੇ ਚੀਤਕਾਲਾਦੀ ਸਬਦ ਕਰਤਜਾਂ ਭਯਾ। ਕੰਕ ਬੰਕ ਰ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਿਧ ਸਿੰਘ ਸਜਾਰ ਬ੍ਰਿਕ ਚੀਤੇ ਆਦਿਕ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਬਨ ਕੇ ਜੀਵ ਮਾਂਸਹਾਰੀ ਸਾਰੇ ਮਾਂਸ ਭਖਣ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਗਏ । ਆਕਾਸ ਚਾਰੀ ਦੇਵਤਾ ਸਿਧ ਸਾਧਜ ਚਾਰਣ ਕਿਨੰਰ ਧਰਮ ਯੁਧ ਦੇਖਨੇ ਲੀਏ ਦੇਵਾਂਗਨਾ ਸਹਤ ਬਿਵਾਨੋ ਪਰ ਆਰੂੜ ਹੋਕੇ ਆਕਾਸ ਮੈ ਆਇ ਇਸਥਿਤ ਹੁਏ। ਚਾਰੋ ਓਰ ਕਿਲੇ ਕੇ ਅਕਾਲ ਅਕਾਲ ਯਾ ਮਾਰ ਮਾਰ ਸਬਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਪੁਨਃ ਭੰਗਾਯਾਂ ਵਾਲੀ ਤੋਪ ਕਾ ਦੂਸਰਾ ਫੈਲ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਕਿਲੇ ਕੀ ਬਾਹੀ ਮੈ ਗੋਲਾ ਲਾਗਾ ॥ ਤਿਸ ਗੋਲੇ ਨੇ ਊਪਰ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੀ ਬਾਹੀ ਗਿਰਾਇ ਦਈ ॥ ਪੁਨਃ ਮਧਜਾਨ ਹੋਤੇ ਕੋ ਤੀਸਰਾ ਫੈਲ ਜਬ ਤਿਸ ਤੋਪ ਕਾ ਹੁਆ। ਤਬ ਤਿਸ ਤੀਸਰੇ ਗਲੇ ਨੇ ਕਿਲੇ ਕੀ ਬਾਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾ ਗਿਰਾਇ ਕੇ ਰਸਤਾ ਕਰ ਦੀਆ। ਚਾਰ ਓਰ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕਾ ਘੇਰਾ ਪੜਾ ਹੁਆ ਥਾ ਸੋ ਸਤ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਸਤ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਐਸਾ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸਬਦ ਹੋਕੇ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਖਾਲਸੇ ਕਾ ਮੁਲਤਾਨ ਕੇ ਕਿਲੇ ਪਰ ਹਲਾ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕਿਲੇ ਕੇ ਭੀਤਰ ਸੇ ਯਦਜਪੀ ਤੋਪ ਜੰਬੂਰਾ ਬੰਦੂਕ ਜੰਜੈਲ ਕਰਾਬੀਨ ਤਮੰਚੇ ਤੋਪੋ ਮੈਂ ਛਰਰੇ ਚਲ ਰਹੇ ਥੇ ਤਥਾਪੀ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਮਰਤੇ ਮਾਰਤੇ ਯੁਧ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਦੇਹ ਕੋ ਤਜਾਰਤੇ ਵਰਾਂਗਨਾ ਕੋ ਵਰਤੇ ਹੁਏ ਕਿਲੇ ਕੀ ਬਾਹੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਜਾਇ ਢੂਕੇ। ਰਣ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸੂਰ ਬੀਰ ਗਿਰਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੋ ਅਪਸਰਾ ਜਿਦ ਜਿਦ ਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਵਰਤਜਾਂ ਹੈ। ਯੋਧਜਾਂ ਕੋ ਬਿਵਾਨੋ ਪਰ ਚਢਾ ਕੇ ਸੁਰਗ ਕੋ ਲੈ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਦਿਖਾਈ ਭੀ ਦੇਤਜਾਂ ਹੈਂ ਬੋਲਤਜਾਂ ਭੀ ਸੁਣਾਈ ਦੇਤਜਾਂ ਹੈ। ਤਬ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਅਕਾਲ ਅਕਾਲ ਸਬਦ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕਿਲੇ ਕੀ ਬਾਹਜਾਂ ਕੋ ਪਕੜ ਕੇ ਐਸੇ ਚਢ ਗਏ ਕਿਲੇ ਕੇ ਊਪਰ ਜੈਸੇ ਬਾਂਨਰ ਲੰਕਾ ਕੇ ਕਿਲੇ ਪਰ ਚਢ ਜਾਏ ਥੇ ਅਥਵਾ ਜੈਸੇ ਬਾਦਰ ਬਰਖਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਪਰਬਤ ਪਰ ਚਢ ਕਰ ਊਪਰ ਜਾਇ ਕੇ ਬੜੇ ਬੇਗ ਸੇ ਬਰਸਣੇ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਕੀ ਸੇਨਾ ਭੀ ਕਿਲੇ ਕੇ ਊਪਰ ਚਢ ਕੇ ਮੇਘ ਕੇ ਸਮ ਗਾਜਜ ਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰਣੇ ਲਗ ਪੜੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਲਾ ਤੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ॥ ਸੈਨਾ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਬਾਦਲ ਹੈ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਚਮਕਣਾ ਬਿਜਲੀਜ਼ਾਂ ਹੈਂ। ਗੋਲੀ ਗੋਲਾ ਬਾਣ ਯੇ ਗੜ੍ਹਾਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੈ। ਜੋ ਮਾਰ ਮਾਰ ਅਕਾਲ ਅਕਾਲ ਸਬਦ ਹੈ ਸੋ ਮੇਘੋਂ ਕੋ ਗਰਜਣੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕਿਲੇ ਮੈ ਕੂਦ ਪੜੀ ਕਿਲੇ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰ ਗਈ ਜੈਸੇ ਜਹਾਜ ਮੈ ਫੂਟਨੇ ਸੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਕੀ ਸੇਨਾ ਨੇ ਤਰਵਾਰੈ ਨਿਕਾਸ ਲਈ ਰਕਤ ਬੀਜ ਕਾ ਰੁਧਰ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਮਾਨੋ ਕਾਲਕਾ ਜੀ ਕੀ ਜੀਭੈ ਨਿਕਸੀ ਹੈ। ਤਬ ਤਹਾਂ ਕਿਲੇ ਕੇ ਭੀਤਰ ਐਸਾ ਯੁਧ ਹੁਆ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਜਿਸ ਨੇ ਘਾਸ ਮੁਖ ਮੈ ਲੈਕੇ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਕਹਜਾ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਮੁਝ ਕੋ ਮਤ ਮਾਰੋ ਮੈ ਤੁਮਾਰੀ ਗਊ ਹੂੰ। ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਤੁ ਦੀਆ ਜਿਸ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਕੀ ਸਨਮੁਖ ਹਾਥ ਉਠਾਯਾ ਤਿਸ ਕੋ ਕਤਲ ਕਰ ਦੀਆ। ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਿਲੇ ਮੈ ਮਾਰ ਮਚੀ ਤਬ ਮੁਜਫਰ ਖਾਨ ਸਵਾ ਲਾਖ ਕਾ ਜ਼ੇਵਰ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਾਕ ਪਹਰ ਕੇ ਹਜਾਰ ਰੁਪੈ ਕੇ ਘੋੜੇ ਉਪਰ ਚਢ ਕੇ ਮਹਲ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸਜਾ ਕੁਛ ਥੋੜੀ ਸੀ ਸੇਨਾ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਸਾਥ ਲੈਕੇ। ਤਿਸ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਕੋ ਸਨਾ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ। ਕਜਾ ਐ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਮੇਰੀ ਯੇ ਅਰਜ ਹੈ ਆਪਕੇ ਆਗੇ। ਤੁਮ ਨੇ ਹਮ ਕੋ ਮਾਰ ਤੋ ਲੇਨਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤਰਵਾਰੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰੋ ਯੁਧ ਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਦੇਖਨਾ ਹੈ ਤੋ ਤਬ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਨੇ ਮੁਜਫਰ ਖਾਨ ਕੀ ਅਰਜ ਮਾਨ ਕੇ ਸਭ ਖਾਲਸੇ ਨੈ ਸਮਝੀ ਕਰ ਲੀਨੀ। ਕੇ ਅਬ ਬਾਣ ਗੋਲੀ ਕੋਈ ਮਤ ਚਲਾਵਹੁ। ਤਰਵਾਰ ਬਰਛੀ ਚਕ੍ਰੋ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰੋ ਇਨ ਸੂਰਬੀਰੋ ਕੇ ਭੀ ਹਾਥ ਦੇਖਨੇ ਚਾਹਜੇ। ਤਬ ਦੋਨੋ ਓਰ ਭਗਵਤੀ ਕਾਲਕਾ ਕੀ ਜੀਭੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤਰਵਾਰੈ ਮਯਾਨੋ ਸੇ ਸੜਾਕ ਸੜਾਕ ਨਿਕਸਜਾਂ। ਦੋਨੋ ਓਰ ਸੇ ਸੂਰ ਬੀਰ ਮਾਈਓਂ ਕੇ ਬੇਟੇ ਆਪਸ ਮੈ ਜੁਟ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਤਰਵਾਰੋ ਸੇ ਕਾਟੇ ਹੁਏ ਸਿਰ ਧੜ ਭੁਜਾ ਐਸੇ ਜਿਮੀ ਪਰ ਗਿਰਤੇ ਕਰਤਜਾਂ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਬਨ ਮੈ ਬਢਈ ਖਿਛੇ ਕੋ ਕਾਟ ਕਾਟ ਕਲਵਰ ਸੇ ਚੀਰ ਚੀਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ। ਸੰਜੋਆਂ ਕੇ ਉਪਰ ਤਰਵਾਰੈ ਐਸੇ ਠਣਕੈ ਜੈਸੇ ਠਠਜਾਰੇ ਘੜ ਬਰਤਨੋਂ ਕਾ ਘੜ ਰਹੇ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਘੜੀ ਚਾਰਕ ਮਹਾਂ ਯੁਧ ਹੁਆ ਸਿੰਘੋ ਕਾ ਅਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਆਪਸ ਮੈ ਤਬ ਮੁਜ਼ਫਰ ਖਾਨ ਕੀ ਸੈਨਾ ਬਹੁਤ ਸੀ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਤਰਵਾਰ ਚਲਤੀ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਮੁਜਫਰ ਖਾਨ ਆਸਕ ਹੋਇ ਰਹਾ ਵਾਹੁ ਵਾਹ ਸ਼ਾਬਾਸੇ ੨ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਕੋ ਕਹੇ ਪੁਨਃ ਬਛੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਘੋੜੇ ਉਪਰ ਅਸ਼ਵਾਰ ਹੁਆ ੨ ਆਪ ਮੁਜਫਰ ਖਾਨ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮੈ ਧਸ ਗਯਾ ਹਾਥ ਤਰਵਾਰ ਲੈਕੇ ਕਜਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮਾਈ ਕੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਬਡੇ ਹਾਥ ਲਗਾਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਡੇ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਰਣ ਮੈ ਦੋ ਦੋ ਟੂਕੜੇ ਕਰਕੇ ਡਾਹਤਾ ਜਾਵੇ ਤਿਸ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਏਕ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਾ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਸਸਤ੍ਰ ਵਿਦਜਾ ਮੈ ਬਡਾ ਨਿਪੁਨ ਸੋ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੁਆ ੨ ਮੁਜਫਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ਅੜਿਆ ਤਬ ਦੋਨੋ ਕਾ ਤਰਵਾਰੋਂ ਸੇ ਘੜੀ ਚਾਰਕ ਮਹਾਂ ਯੁਧ ਹੁਆ ਪਹਲੇ ਹੀ ਸਰਬ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਸੁਨਾਇ ਕੇ ਮੁਜਫਰ ਨੇ ਕਹ ਦੀਆ ਥਾ ਕੇ ਜੌਨਸਾ ਸਿੰਘ ਮੁਝ ਕੋ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਮਾਰੇ ਮੇਰਾ ਸਵਾ ਲਾਖ ਕਾ ਜੇਵਰ ਅਰ ਘੋੜਾ ਓਹੀ ਲੇਵੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਨੇ ਉਸ ਸੇ ਨਹੀ ਲੇਨਾ ਦੋਨੋ ਸੂਰਬੀਰ ਸਸਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ਢਾਲ ਕੇ ਊਪਰ ਤਰਵਾਰ ਕਾ ਵਾਰ ਬਚਾਇ ਲੇਵੈਂ ਤਬ ਦੂਰ ਸੇ ਘੋੜਾ ਦੌੜਾਏ ਕੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਨੇ ਤਰਵਾਰ ਕਾ ਵਾਰ ਕੀਆ ਤਬ ਸੋ ਵਾਰ ਮੁਜਫਰ ਖਾਨ ਸੇ ਬਚਾਇਆ ਨ ਗਿਆ ਮੁਜਫਰ ਕਾ ਸੀਸ ਕਾਟ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨੇ ਔਸੋ ਭੂਮੀ ਪਰ ਡਾਰ ਦੀਆ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਊਪਰ ਤੂੰਬੇ ਕੀ ਬੇਲ ਸੇ ਤੂੰਬਾ ਕਾਟਕੇ ਡਾਰ ਦੇਈਤਾ ਹੈ ਮੁਜਫਰ ਕੇ ਧੜ ਸਿਰ ਗਿਰਤੇ ਹੀ ਬਾਕੀ ਜੋ ਪਠਾਨ ਬਚੇ ਥੇ ਸੋ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਸਰਣ ਹੋ ਗਏ ਬਡੀ ਲੂਟ ਕਿਲੇ ਮੈ ਸ਼ਹਰ ਮੈਚਾਰ ਏਕ ਘੜੀ ਮੈ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹੁਈ ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਲੂਟ ਬੰਦ ਕਾ ਆਇ ਗਯਾ ਯੁਧ ਸਾਤ ਹੋ ਗਯਾ ਜੈਸੇ ਖੀਰ ਸਮੁਦਰ ਕੋ ਮਥ ਕੇ ੧੪ ਰਤਨ ਨਿਕਾਸਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਖੀਰ ਸਮੁਦਰ ਮੈ ਸੇ ਮੰਦ੍ਰਚਲ ਪਰਬਤ ਨਿਕਾਸਨੇ ਉਪਰਾਂਤ ਖੀਰ ਸਮੁਦਰ ਖੋਭ ਸੇ ਰਹਤ ਸਾਂਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤੈਸੇ ਦੋਨੋ ਸੈਨਾ ਕੇ ਖੋਭ ਤੇ ਰਹਤ ਰਣ ਭੂਮੀ ਸਹਰ ਸਾਂਤ ਸ੍ਵਸਥ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਬਿਸਤ੍ਰੇ ਵਾਲਾ ਏਕ ਸਿੰਘ ਯੁਧ ਮੇ ਚੜ ਗਯਾ ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਸਮੀਰ ਭੀ ਜਾਇ ਮਾਰੀ ॥ ਰਜੌਰੀ ਤੇ ਭਿੰਭਰ ਵਾਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਾਜੇ ਕੋ ਪਕੜ ਕੇ ਭੌਰੇ ਮੈ ਡਾਰ ਦੀਆ ॥ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਆਧਾ ਚਣਜਾਂ ਕਾ ਆਟਾ ਆਧਾ ਲੂਣ ਮਿਲਾਇਕੇ ਖਾਣੇ ਕੋ ਦੇਵੈ । ਜੇ ਨਾ ਖਾਵੈ ਤਬ ਸਿਰਪਰ ਕੋਰੜਜਾਂ ਵਾਲੇ ਖੜੋਤੇ ਹੈਂ । ਮਾਰ ਮਾਰ ਚਮੜੀ ਉਡਾਤੇਹੈ ਕੋਰੜੇਜੋਂ ਸੇ ॥ ਜਬ ਇਤਨਾ ਲੂਣਅਰ ਮਿਸਾ ਆਟਾ ਅੰਤਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਅੰਤਰ ਆਗ ਲਗਾਇਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ਜਬ ਪਾਣੀ ਮਾਂਗਤੇ ਹੈਂ ਸੋਭੀ ਰਜਵਾਂ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ॥ ਅਬ ਉਨਾਂ ਨੇ ਕੋ ਜੋ ਰਾਜਸੀ ਭੋਗ ਭੋਗੇ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਣਮ ਕਰਕੇ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੋਗਏ । ਜੋ ਗਰੀਬੋਂ ਉਪਰ ਜ਼ੁਲਮੀ ਕਰੀ ਥੀ ॥ ਤਿਸ ਸਾਰੀ ਕਾ ਬਦਲਾ ਦੇਣਾ ਆਯਾ । ਤਾਂਤੇ ਮਨੁਖਾ ਉਨਾ ਕੋ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੌਨ ਸੇ ਧਨ ਅਰ ਹੁਕਮ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਦੇਖੋ ਜੋ ਕਹਾਂ ਮ੍ਰਿਦਰ ਕੋਮਲ ਸਿਹਜਾ ਪਰ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਜੋਂ ਸੇ ਰਮਣ ਕਰਨਾ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਾਂਸ ਆਦਿਕ ਭੋਜਨ ਕਰਣੇ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਜਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਅਤ੍ ਫੁਲੇਲ ਲਗਾਵਣੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਪ੍ਰਜਾ ਪਰ ਹੁਕਮ ਕਰਣਾ ਜ਼ੁਲਮੀ ਕਰਣੀ ਅਲਪ ਜੀਵਨ ਵਾਸਤੇ। ਅਬ ਕਹਾਂ ਮਿਸਾ ਆਟਾ ਤੇ ਲੂਣ ਖਾਣੇ ਕੋ ਦੁਰ-ਗੰਧੀ ਵਾਲੀ ਜਿਮੀਨ ਸੋਣੇ ਕੋ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਵਨੇ ਕੋ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਹਾਥੋ ਮੇ ਹਥੋੜੀ ਪਾਵੋਂ ਮੈ ਬੇੜੀਆਂ ਭੂਖਣੇ ਕੀ ਜਗਾ ਪਾਵਨੇ ਕੋ ਮਿਲਤੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਭੀ ਨਾ ਕਰਣਾ ਚਾਹਯੇ। ਧਨਜ਼ਹੈ ਵੋ ਸੂਰਮੇ ਪੁਰੁਖਜੋ ਰਣ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਜੂਝ ਮੂਏ। ਸਾਰੀ ਆਯੁ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਧੋਇ ਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਵਾਸੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ। ਸ਼ਸਤ੍ ਕੀ ਮਾਰ ਸੇ ਏਕ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ ਕੰਡੇ ਜਿਤਨੀ ਪੀੜਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਝਟਤੀ ਸਰਬ ਪਾਪ ਜੀਵ ਕੇ ਦਘਧ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਸ੍ਵਰਗ ਗਾਮੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਸ਼ਸਤ੍ ਖਾਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤਜਾਗੇ ਤਬ। ਜੋ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਬਜ਼ ਲਜ਼ਾਯਾ ਹੈ। ਡਾਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਵਾ ਮਿਤ੍ ਦ੍ਰੋਹ ਕਰਕੇ ਵਾ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਜੋ ਰਣ ਮੈ ਅਧਰਮ ਕਾ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਵਾਰਣ ਕੋ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਮਰਤੇਹੈਂ ਵੋ ਯਦਜ਼ਪਿ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਸ਼ਸਤ੍ ਖਾਇ ਕੇ ਮਰੈਗੇ। ਸੋ ਪੁਰਖ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਵੈਗੇ ਵੋ ਕੇਵਲ ਨਰਕਗਾਮੀ ਹੀ ਹੋਵੈਗੇ। ਯੇ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਓਰ ਪੁਨਃ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛੁਟੀ ਲੈਕੇ ਲਵ ਪੁਰ ਸੇ ਘਰ ਕੋ ਆਏ। ਮਾਤਾ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕੇ ਆਗੇ ਸਰਬ ਦ੍ਰਬ ਜਿਤਨਾਕ ਲਜ਼ਾਏ ਥੇ ਸੋ ਭੇਟਾ ਧਰ ਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਮਾਤਾ ਨੇ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਪੁਤ੍ ਕੋ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਯਾ ਮਾਥਾ ਸੂਘਜ਼ਾ। ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਭੋਜਨ ਛਕਾਯਾ। ਔਰ ਸਨਬੰਧਜੋ ਮੇ ਬਡਾ ਉਤਸਾਹ ਹੋਤਾ ਭਜ਼ਾ ਜੋ ਯੁਧ ਜੀਤ ਕੇ ਰਾਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਆਏ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਕ੍ਰੂਹ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਇ ਕੇ ਆਪਨੇ ਬਾਲ ਸਖਾਜੋਂ ਸੇ ਮਿਲ ਕੇ ਯਥਾ ਯੋਗ ਕੁਸਲ ਛੇਮ ਪੂਛ ਕੇ ਪੁਨਃ ਯੁਧ ਕੀਆਂ ਸਤਸੰਗ ਕਜ਼ਾਂ ਆਪਸ ਮੇ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ ੬

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿਰਗੋਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੁ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਮੁਲਤਾਨ ਯੁਧ ਵਰ-ਨੰਨ ੩੭ ਅਧਜ਼ਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੩੯ ਅਧਜ੍ਹਾਯ

ਓ ੩੩ ਸਤ

ਦੋਃ—ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਤਿਨਾਮ ਕੋ ਸਦਾ ਲੰਬ ਉਰਧਾਰ।
ਦੁਖ ਕੰਦਨ ਸੁਖ ਸਦਨ ਕੋ ਖ਼ਾਰੰਬਾਰ ਜੁਹਾਰ ॥ ੧ ॥
ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੁ ਸਿੰਧ ਪਰ ਸੈਲ ਤਰੇ ਜਲ ਮਾਹਿ।
ਭਵਨਿਧਿ ਪਾਰ ਉਦਾਰ ਹਿਤ ਨਾਮ ਜਹਾਜ ਸੁ ਆਹਿ ॥ ੨ ॥
ਸਭ ਸੰਗਤ ਨਿਜ ਦੇਵਤਰੁ ਮਨਸਾ ਪੂਰਣ ਹਾਰ।
ਸਰਣ ਜੋ ਆਵਤ ਆਸ ਕਰ ਖਿਨ ਮੈ ਕਰਤ ਉਦਾਰ ॥ ੩ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜਿਮ ਸਤ ਸੰਗਤ ਕੀ ਨੀਤਿ।
ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਤ ਨਿਜ ਦਯਾ ਕਰ ਸੁ ਬਰਣੋ ਸੁਭ ਰੀਤਿ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ—ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੇਸਾਟਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਗੋ ਬੂਏ ਨਗਰ ਮੈ ਆਯ ਕੇ ਜਬ ਕੋਈ ਦਿਨ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਪੂਰਬ ਪਤਿਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਤ ਜਨ ਆਵੈ। ਉਹਾਂ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੇ ਮੈ ਟਿਕੈ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੰਤਜਨਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਬੋ ਕਰੈ। ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਸੰਤ ਸੰਗ ਹੋਇਬੋ ਕਰੈ। ਜਬ ਛੁਟੀ ਪੂਰੀ ਹੁਈ ਤਬ ਬਹੁਰੋ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ ਮੈ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਤਨੇ ਮੈ ਬਦਲੀ ਹੋਇ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਬੇੜਾ ਪਿਸ਼ੌਰ ਕੋ ਚਲਾ ਗਯਾ। ਤਹਾਂ ਪਿਸ਼ੌਰ ਕੀਛਾਵਨੀ ਮੈ ਦੂਸਰੀ ਫੌਜ ਮੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਕਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਥਾ। ਸੋ ਭੀ ਅਸ੍ਵਾਰੋ ਮੈ ਰਹਤਾ ਥਾ। ਕੈਸਾ ਥਾ ਵੋ ਬੜਾ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਕਾ ਅਭਜਾਸੀ ਨਿਸਚੈ ਏਤਬਾਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪਾਠ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ। ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਤ ਸੇਵੀ ਉਦਾਰ ਚਿਤ ਥਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਦੀਦਾਰ ਪਾਠ ਕਰੇ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਔਰ ਕਾਮ ਕੋਈ ਭੀ ਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਥਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਮੈ ਅਤਿ ਨਿਸਚੈ ਔ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਥਾ। ਸਤਵਾਦੀ ਪ੍ਰਿਯਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਮੈ ਨਿਪੁਨ ਥਾ ਸੁੰਦਰ ਜ੍ਞਾਨ ਦਰਸ਼ਨੀਯ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਧੀਰਯਵਾਨ ਸਾਰਗ੍ਰਹੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਥਾ। ਤਿਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਪਰਮ ਮੈਤ੍ਰੀ ਥੀ ਜੈ ਸੇਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਚੰਦ ਕਾ ਉਧਵ ਜੀ ਮੰਤ੍ਰੀ ਥਾ ਸਖਾ ਭੀ ਥਾ ਜੈਸੇ ਅਰਜੁਨ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕਾ ਸਖਾ ਥਾ ਤੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਸਸਿਹਰਿ ਪਰਮ ਪੰਯਾਰਾ ਸਖਾ ਥਾ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਖਾ ਸਸਿਹਰਿ ਜੀ ਰੋਜ ਹੀ ਬਾਹਰ ਦੂਰ ਦੇਸ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਧਨੁਖ ਬਾਣ ਕਾ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰੈ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਬਾਨ ਚਲਾਇ ਬੋ ਕਰੈ ਤੀਰ ਤਰਵਾਰ ਚਕ੍ਰ ਬੰਦੂਕ ਬਰਛੀ ਮੁਕਤ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਮੁਕਤ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕੀ ਬੋ ਕਰੈ ਜੋ ਕੋਈ ਅਰਥੀ ਸੇਨਾ ਮੈ ਆਇ ਜਾਵੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾ ਅਰਥ ਪੂਰਣ ਕਰ ਦੇਵੈ ਜੋ ਕੋਈ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਆਇ ਜਾਵੈ ਤਥ ਤਿਸ ਕੀ ਖਾਨ ਪਾਨ ਬਸਤ੍ਰ ਦੂਧ ਦਧੀ ਸਰਦਾਈ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੇਵੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕੀਬੇ ਕਰੈ ਸਦਾ ਸਤਸੰਗ ਹੋਤਾ ਰਹੇ ਇਨ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਔਰ ਬੀ ਬੇੜਜੋਂ ਮੇ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਢ ਗਯਾ ਜਬ ਦੋਨੋਂ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਵੇਂ ਤਬ ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਗੁਰ ਬਾਣੀ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ਵੇਦਾਂਤ ਚਿੰਤਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਵਿਵਹਾਰਕ ਕਥਾ ਨ ਕਰੈ ਜੈਸੇ ਖਾਵਨ ਚੰਦਨ ਜਿਸ ਬਨ ਮੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਖਿਨਾਂ ਬਾਂਸ ਔਰ ਸਰਬ ਬਨ ਕੋ ਚੰਦਨ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਭਾਈ ਗੁਰੂ ਦਾਸੀ ਜੀ ॥

ਪਉੜੀ—ਚੰਦਨ ਵਾਸ ਬਨਾਸ ਪਤਿ ਬਾਵਨ ਚੰਦ ਚੰਦਨ ਹੋਈ। ਫਲ ਬਿਨ ਚੰਦਨ ਬਾਵਨਾ ਆਦਿ ਅਨਾਦਿ ਬਿਅੰਤ ਸਦੋਈ। ਚੰਦਨ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਹੁ ਚੰਦਨ ਬਾਂਸ ਨ ਚੰਦਨ ਹੋਇ ॥ ਅਸਟਧਾਤੁ ਇਕ ਧਾਤੂ ਹੋਇ ਪਾਰਸ ਪਰਸੇ ਕੰਚਨ ਹੋਈ। ਕੰਚਨ ਹੋਇ ਨ ਕੰਚਨਹੁ ਵਰਤਾਰੇ ਵਰਤੇ ਸਭ ਲੋਈ। ਨਦੀਆਂ ਨਾਲੇ ਰੰਗ ਸੰਗ ਸਾਗਰ ਸੰਗਮ ਖਾਰਾ ਹੋਈ ਬਗਲਾ ਹੰਸ ਨ ਹੋਵਈ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਖਾਇ ਖਲੋਈ। ਵੀਹਾਂ ਦੇ ਬਰਤਾਰੇ ਓਹੀ ॥ ੧੦ ॥

ਟੀਃ—ਜਿਨਾ ਗੁਰੂ ਕਜ਼ਾ ਸਿਖੋ ਮੈ ਯੇ ਲਖਨ ਪਾਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਏਕ ਏਕ ਭੀ ਸਿਖ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਏਕ ਭੀ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲਾ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਕੋ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲਾ ਸਿਖ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਸਿਖੀ ਦਾਨ ਦੇਕੇ। ਕੁਲ ਦੇਸ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਬਨ ਮੈ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਬਨ ਕੇ ਸਫਲ ਨਿਸਫਲ। ਬਿਨਾਂ ਬਾਂਸ ਅਰਿੰਡ ਔਰ ਸਬ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੋ ਚੰਦਨ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਪਾਪੀ ਪੁੰਨੀ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਾਠ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਅਰਥ ਸੁਣਕੇ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮੁਕਤੀ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਸਰਬ ਬਨ ਕੋ ਆਪਨੀ ਸੁਗੰਧੀ ਸੇ ਚੰਦਨ ਤੇ ਕਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਵੋ ਜੋ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਚੰਦਨ ਹੂਆਂ ਹੋਵੈ ਆਰੋ ਔਰ ਬ੍ਰਿਛਨ ਕੋ ਚੰਦਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਭਥਾ ਜੋ ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਪਾਰਸ ਸੇ ਸਪਰਸ ਕਰਕੇ ਕੰਚਨ ਤੋ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਔਰ ਲੋਹੇ ਆਦਿਕ ਧਾਤੁ ਕੋ ਵੋ ਕੰਚਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੀ ਤਥਾਚ ਵਿਚਾਰ ਮਾਲਾ ॥

ਦੋਃ—ਪਾਰਸ ਮੈ ਅਰ ਸੰਤ ਮੈ ਬਦੋ ਅੰਤਰੋ ਜਾਨਾ ।
ਵੈ ਲੋਹਾ ਕੰਚਨ ਕਰੇ ਵੈ ਕਰ ਹੈ ਆਪ ਸਮਾਨਾ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ—ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ । ਪਾਰਸ ਲੋਹੇ ਕੋ ਕੰਚਨ ਕਰ ਸਕਤ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਲੋਹੇ ਕੋ ਪਾਰਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਸਕਤਾ ਜੋ ਔਰ ਧਾਤੁ ਲੋਹੇ ਆਦਿਕ ਕੋ ਆਗੇ ਕੰਚਨ ਬਨਾਇ ਦੇਵੇ ਸੰਤ ਜੈਸੇ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨੇ ਸਮਾਨ ਜੀਵ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲਾ ਬਨਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਵੋ ਆਪ ਸੰਤੋ ਜੈਸਾ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨ ਹੋਇਕੇ ਸਮਰਥ ਔਰ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਭੀ ਗਜ਼ਾਨ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤਜਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਪਾਰਸ ਮੈ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਮੈ ਤੇ ਸੰਤ ਮੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਬਡਾ ਅੰਤਰਾਇ ਨਾਮ ਫਰਕ ਹੈ ਉੱਚ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਨੀਚ ਜੀਵ ਭੀ ਪੂਜਨੇ ਜੋਗ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਨੀਚ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਉੱਚ ਮਹਾਤਮਾ ਭੀ ਨੀਚ ਪਦਵੀ ਕ ਮੂੜ ਜਨੋ ਕਰਕੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਦੀਆਂ ਨਾਲੇ ਕੂਲਾਂ ਟੋਬੇ ਰੀਦਜ਼ਾਂ ਮੋਰੀਆਂ ਜਬ ਬਰਖਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਸਰਬ ਅਸਥਾਨੇ ਕਾ ਜਲ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੈ ਮਿਲਕੇ ਗੰਗਾ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕ ਤਿਸ ਜਲਸੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਉਸੀ ਜਲ ਕੋ ਸਿਵਲਿੰਗ ਪਰ ਚਢਾ-ਵਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਜੋ ਕਾ ਤਿਸ ਜਲ ਸੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਬਡੇ ਬਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਤਿਸ ਚਰਣੋਦਕ ਕੋ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਕੇ ਤਿਸਕਾ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਭੀ ਲੇਤੇ ਹੈ। ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਤਿਸ ਜਲਸੇ ਇਸਨਾਨ ਤਿਸ ਜਲ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਸੇ। ਔ ਤਿਸ ਜਲ ਕੋ ਗੰਗਾਜਲ ਜਾਨਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸੁਰਾਸੁਰ ਮਾਨੁਖਾਂਦੀ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕਰਕੇ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਅਬ ਜੈਸੇ ਨੀਚ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਨੀਚ ਗਤੀ ਨਰਕਾਦਿਕਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਸੋਈ ਗੰਗਾ ਜਲ ਕੋ ਮਾਨੁਖਾਦੀ ਸਰੀਰ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਧਹ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮੂਤ੍ਰ ਸੰਗਜ਼ਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਓਹੀ ਗੰਗਾਜਲ ਕਾ ਜਬ ਗੁੜ ਬੰਬੂਰ ਕੇ ਸਕ ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਯੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਮਦਰਾ ਨਾਮ ਇਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੰਗਾ ਜਲ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਸੰਤ ਜਨ ਔ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮਹਾਤਮਾ ਧਰਮ ਕੇ ਵੇਤਾ ਤਿਸ ਮਦਰਾ ਕੋ ਪਾਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਜੌਨਸੇ ਨਰ ਤਿਸ ਮਦਰਾ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਭੀ ਹੈ ਸੋ ਨਰ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਪੰਕਤ ਔ ਸਭਾ ਯੋਗ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਭੀ ਮਦ ਪਾਨੀ ਪ੍ਰਮਾਦੀ ਗਣਨਾ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਗੰਗਾ ਜਲ ਕੋ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਔ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਪ੍ਰਣਾਮਾ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਸੋਈ ਗੰਗਾ ਜਲ ਗੁਫ਼ ਸਕ ਅਗਨਿ ਕੇ। ਕੁਸੰਗ ਕਰਕੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਜਨੋ ਕਰਕੇ ॥ ੧੯ ॥

ਭਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤਿ। ਸਲੋਕ ਮਃ ੧

ਪਹਾਲਾ ਸੁਚਾ ਆਪ ਹੋਇ ਸੁਚੈ ਬੈਠਾ ਆਇ। ਸੁਚੈਅਗੈਰਧਿਓਨਕੋਇ ਨ ਭਿਟਓ ਜਾਇ ਸੁਚਾ ਹੋਕੇ ਜੇਵਿਆਂ ਲਗਾ ਪੜਨ ਸਲੋਕ। ਕੁਹਥੀ ਜਾਈ ਸੁਟਿਆ ਕਿਸ ਏਹੁ ਲਗਾ ਦੋਖ। ਅੰਨ ਦੇਵਤਾ ਪਾਣੀ ਦੇਵਤਾ ਬੈਸੰਤਰ ਦੇਵਤਾ ਲੂਣ। ਪੰਜਵਾਂ ਪਾਇਆ ਘ੍ਰਿਤ। ਤਾਂ ਹੋਆ ਪਾਕ ਪਵਿਤ। ਪਾਪੀ ਸਿਉ ਭਨ ਗਾਡਿਆ ਥੁਕਾਂ ਪਈਆ ਤਿਤ। ਜਿਤ ਮੁਖ ਨਾਮਨ ਊਚਰੈ ਵਿਣ ਨਾਵੈ ਰਸ ਖਾਇ। ਨਾਨਕ ਏਵੈ ਜਾਣੀਐ ਤਿਤ ਮੁਖ ਥੁਝਾਪਾਹਿ

ਟੀਃ—ਪ੍ਰਥਮ ਵਰਣੈ ਮੈ ਉਤਮ ਬ੍ਰਹਮਨਹੈ ਪੁਨਃ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾਸੇ ਹਾਥ ਪਾਂਵ ਧੋਇ ਸਟੈ ਬਸਤ੍ਰ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਜੋ ਗਊ ਕੇ ਗੋਬਰ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੋ ਚੌਕੇ ਦੀਏ ਊਪਰ ਆਇਕੇ ਬੈਠਤਾ ਹੈ। ਬਡੀ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਸੇ ਗੰਗਾ ਜਲ ਸੇ ਅਨ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਰਸੋਯੇ ਨੇ ਥਾਲ ਮੈ ਪਰੋਸ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਜਾ। ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭਿਟਨੇ ਨ ਦੀਆ। ਬਿਨਾ ਧੋਤੀ ਉਪਰਨੇ ਔਰ ਸਰਬ ਬਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਸਿਰ ਸੇ ਨੰਗਾ ਹੋਇ ਕੇ ਖਾਣੇ ਲਾਗਾ ਮੰਤ੍ਰ ਪੜ ਲੇ। ਪੁਨਃ ਸੁਚਿ ਜਲ ਸੇ ਚੁਲੀ ਕਰਕੇ ਸਲੋਕ ਭੀ ਪੜਿਆ। ਆਪਨੇ ਜਾਨੇ ਮੈ ਬੜਾ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨਤਾ ਹੈਂ। ਔਰ ਕੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਾਨਤਾ ਹੈਂ। ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਕਹੁ ਯੇ ਜੋ ਬੜਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅੰਨ ਥਾ ਸੋ ਤੁਮ ਨੇ ਕੁਹਥੀ ਕੋ ਥ੍ਰੀ ਜਗਾ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਜੋ ਤੈਨੇ ਫੈਕਜਾ ਹੈ। ਸੋ ਯੇ ਦੋਖ ਪਾਪ ਕਿਸ ਕੋ ਲਾਗਾ ਯੇ ਕਹੁ ਪ੍ਰਥਮ ਤੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਵੇਦ ਮੈ ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਬੈਸੰਤਰ ਕੋ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ। ਲੂਣ ਪਾਜਾ ਪੰਜਵਾ ਘ੍ਰਿਤ ਪਾਕੇ ਅਨ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੀਆ ਥਾ। ਜਿਸ ਅੰਨ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸਭ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਥਾ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਥਾ। ਉਸ ਅੰਨ ਕਾ ਜਬ ਪਾਪੀ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਸੰਗ ਹੁਆ ਤਬ ਤਿਸੀ ਅਨ ਊਪਰ ਦੇਖ ਕੇ ਲੋਕ ਥੁਕੜੇ ਲਗ ਪੜੇ। ਜਿਸ ਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਏਕ ਚਾਰ ਯਾਮ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਸੰਗ ਹੋਣੇ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਅਨ ਕੇ ਊਪਰ ਥੁਕਾ ਪੜਨੇ ਲਗ ਗਯਾਂ। ਚਾਰਯਾਮ ਕੀ ਕਥਾ ਤੋ ਰਹੁ। ਜਬ ਪੁਰਖ ਅੰਨ ਖਾਤੇ ੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਵਨ ਕਰਤਾਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਏਕ ਹੀ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਸੰਗ ਹੋਣੇ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਅੰਨਕੇ ਊਪਰ ਥੁਕਾਂ ਪੜਨੇ ਲਗ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈ। ਐਸਾ ਯੇ ਪਾਪੀ ਸ਼ਰੀਰ ਹੈ। ਐਸੇ ਹੀਜੋ ਜੀਵ ਕੁਸੰਗ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਭੀਕਰਤੇ ਹੈ ਮਹਾ ਘੋਰ ਦੁਖ ਔ ਨਰਕਾਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਸ਼ਕ ਨਹੀਂ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੌਨ ਸੇ ਮਾਨੁਖ ਸ੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਕਾ ਨਾਮ ਲੀਏ ਬਿਨਾ ਖਟ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਸ ਖਾਤੇਹੈ। ਔਰ ਕਿਸੀ ਦੇਵਤਾਪਿਤ੍ਰਅਭਿਬੀਅਭ੍ਯਾਗਤ ਸੰਤ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਦੀ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮੀ ਕੋਅੰਨ ਨ ਦੇਕੇ ਖਾਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਤੀਨ ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਅੰਨਕੇ ਊਪਰ ਦੇਹਕੇ ਸਾਥ ਕੁਸੰਗ ਕਰਣੇ ਸੇ ਥੁਕਾਂ ਪੜਜਾਂ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਤਿਸ ਨਰ ਅਥਵਾ ਨਾਰੀ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਭੀ ਥੁਕਾਂ ਪੜੈਂਗੀ। ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਕਜਾ ਆਯਾ ਕੇ ਚਾਹੇ ਕੈਸਾ ਭੀ ਊਚ ਜਾਤੀ ਵਾਲਾ ਮਹਾਤਮਾ ਭੀ ਹੋਵੈ। ਤੌ ਭੀ ਕੁਸੰਗ ਕਰਕੇ ਅਧੋਗਤੀ ਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪਤੀ ਇੰਦ੍ ਏਕ ਘੜੀ ਭਰ ਅਹਲਜਾ ਕੇ ਸੰਗਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਮੈ ਜਿਤਨੇਕ ਯਾਰ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਹੈ। ਤਿਨ ਕੇ ਅਰਧ ਪਾਪ ਚੁਪਨੀਚ ਗਤੀ ਔ ਹਜਾਰ ਭਗ ਕੋਪਾਂਚ ਸ਼ਾਪ ਚੁਪਨੀਚ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਔਰ ਆਵਵੇਕ ਜਨ ਚਾਹੇ ਦੇਵਤਾ ਯੋਨੀ ਔ ਊਚ ਪਦ ਮੈ ਭੀ ਇਸਥਤ ਹੋ ਤੌ ਭੀ ਅਧੋਗਤੀ ਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਨੀਤੀ ॥

ਸ਼ਿਰਃ ਸ਼ਾਰਬੰ ਸ੍ਵਰਗਾਤ ਪਤਤਿ ਸ਼ਿਰਸਸੁਤਛਿਤਿ ਧਰੰ ॥ ਮਹੀਧ੍ਰਾਦੁਤਤੁੰਗਾ ਦਵਨਿ ਮਵਨੇ ਸ਼ੁਪਿ ਜਲਧਿੰ ॥ ਅਧੋ ੨ ਰੰਗੇਯੰ ਪਦ ਮੁਦਗ੍ਰਤਾਸੋਕ ਮਥਵਾ। ਵਿਵੇਕ ਭ੍ਰਸ਼੍ਟਾਨਾਂ ਭਵਤਿ ਵਿਨਿਪਾਤਃ ਸ਼ਤਮੁਖਃ ॥

ਟੀਃ—ਸਤ ਰੂਪ ਅਸਥਾਨ ਸੇ ਜੈਸੇ ਲੋਕ ਗਿਰਕੇ ਨੀਚ ਅਧਹਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸੁਣਹੁ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਸੇ ਗਿਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਮੇ ਆਈ। ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਸੇ ਗਿਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਆਈ ਔ ਸ੍ਵਰਗ ਸੇ ਭੀ ਗਿਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਕੇ ਸਿਰ ਮੈ ਗਿਰੀ। ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਕੇ ਸਿਰ ਸੇ ਭੀ ਗਿਰ ਕੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਊਪਰ ਗਿਰੀ ਪੁਨਃ ਪਰਬਤ ਬਡੇ ਊਚੇ ਸੇ ਗਿਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਲ ਮੈ ਆਈ। ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਲ ਸੇ ਭੀ ਨਿਮਨ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਮਾਰਗ ਸਮੁਦ੍ ਮੇ ਜਾਇ ਮਿਲੀ। ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਧੁਰ ਗੁਣ ਵਾਲਾ ਥਾ। ਸੋਈ ਗੰਗਾ ਜਲ ਸਮੁਦਰ ਕੇ ਕੁਸੰਗ ਕਰਕੇ ਖਾਰੀ ਬੇਸ੍ਵਾਦ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਅੰਤਰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰ ਦੇਤਾ ਥਾ ਅਬ ਸੋਈ ਗੰਗਾ ਜਲ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਮਿਲਨੇ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਖਾ ਕੋ ਨਾਸ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਉਲਟਾ ਅੰਤ੍ ਦਾਹ ਲਗਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਦਾਰਸ਼੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਭੀ ਜੋ ਪੁਰਖ ਵਿਵੇਕ ਸੇ ਭ੍ਰਸ਼੍ਟ ਹੈ ਔ ਅਵਿਵੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀਓ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਤਿਨ ਜੀਬੋਂ ਕਾ ਨਾਸ ਸੈਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੁਸੰਗ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਮੁਦਰ ਖਾਰੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਥਾ ਕੁਸੰਗ ਕਰਕੇ ਮਰੀਚ ਮਾਰਾ ਗਯਾ ਜਬ ਇੰਦਰਾਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਭੀ ਆਦੀਪਦ ਕਰਕੇ ਮਪੂ ਭਾਵ ਵਾਲੇ ਦੈਤ ਕੀਗ੍ਰਹਨ ਕਰ ਲੇਤੇਂ ਕੁਸੰਗ ਆਪਨੇ ਪਦ ਸੇ ਗਿਰਾਏ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਤਰ ਜੀਵੋ ਕੀ ਕਿਆ ਕਥਾ ਹੈ॥ ੧੦॥ ਤਬ ਬਗਲਾ ਹੰਸਾ ਕੇ ਸਾਥ ਕਦਾਚਿਤ ਮਿਲਕੇ ਅਲਖ ਹੋਕੇ ਮਾਨ-ਸਰੋਵਰ ਪਰ ਜਾਇ ਭੀ ਬੈਠੇ ਤਬ ਬਗਲੇ ਕਾ ਚਿਤ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਪਰ ਨਹੀ ਲਾਗਤਾ ਕਾਹਤੇ ਬਗਲੇ ਕਾ ਖਾਣਾ ਜੋ ਮੇਂਡਕ ਮਛਜਾਂ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਵਿਚੋਂ ਹੰਸ ਮੋਤੀ ਚੁਗਤੇ ਹੈ ਬਗਲਾ ਵਿਚਾਰਾ ਉਥੋ ਉਦਾਸ ਹੋਇਕੇ ਡਰ ਕਾ ਮਾਰਜਾ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਤੇ ਉਡ ਆਵਤਾ ਹੈ ਕਜਾ ਮਤ ਮੁਝ ਕੋ ਹੰਸ ਲਖਨ ਜਾਵੇ ਜੋ ਯੇ ਹੰਸ ਨਹੀ ਬਗਲਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕੁਸੰਗੀ ਪੁਰੁਖ ਕਦਾਚਿਤ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਰੂਪ ਸੰਤਾ ਕੇ ਸੰਗਮੈ ਦੇਵ ਯੋਗ ਸੇ ਜਾਇ ਭੀ ਬੈਠੇ। ਤਬ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਵਚਨ ਤਿਸਕੋ ਅਛੇ ਨਹੀ ਲਾਗਤੇ ਔ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਵਚਨ ਨਾ ਤਿਸ ਕੀ ਸਮਝ ਮੈ ਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਮੋਤੀ ਰੂਪ ਗੁਣ ਤੇ ਗ੍ਰਹਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਉਲਟਾ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਸੰਤਾਂ ਵਿਖੇ ਦੋਖ ਤੇ ਜਰੂਰ ਅਰੋਪਣ ਕਰਕੇ ਸੰਤ ਸੰਗ ਮੈ ਸੇ ਉਠ ਜਾਵੇਗਾ॥ ਪੁਨ ਕੁਸੰਗ ਮੈ ਜਾਇ ਬੈਠੇਗਾ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ। ਕਬੀਰ ਪਾਪੀ ਭਗਤਿ ਨ ਭਾਵੀ ਹਰਿ ਪੂਜਾ ਨ ਸੁਹਾਇ। ਮਾਖੀ ਚੰਦਨ ਪਰਹਰੈ ਜਹ ਬਿਗੰਧ ਤਹ ਜਾਇ । ਪਾਪੀ ਜਨੋ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਭਗਤੀ ਅਛੀ ਨਹੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ। ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਭੁਕਤੀਨਹੀਭਾਵਤੀ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਦੁਸ੍ਟ ਪੁਰਖਹੋਤੇ ਹੈ ਨੀਚ ਮੰਦ ਬੋਲਨੇ ਵਾਲੇ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਬੈਠਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੀ ਮਾਖੀ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਕੇਸਰ ਕਸਤੂਰੀ ਕੁੰਕਮ ਆਦਿਕ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ। ਜਹਾਂ ਵਿਸ੍ਠਾ ਆਦੀ ਦੁਰਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਹੋਵੈਗੇ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਬੈਠੇਗੀ। ਸਤਸੰਗੀ ਜਨ ਦੇਵ ਯੋਗ ਸੇ ਕਦਾਚਿਤ ਕੁਸੰਗੀ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਕੁਸੰਗ ਮੈ ਆਇ ਭੀ ਜਾਵੈਂ। ਤਬ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਸੀਗਾਰ ਔ ਹਾ ਹਾ ਹੀ ਹੀ ਆਦਿਕ ਸਬਦ ਸੁਨ ਕੇ ਤਿਸ ਕੁਸੰਗ ਕਾ ਤੁਰਤ ਹੀ ਭਜਾਗ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਤੁਰਤ ਸਤਸੰਗ ਮੈ ਆਇ ਬੈਠਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਹੰਸਾਂ ਕਾ ਬਚਾ ਬਗਲਜਾਂ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਔਰ ਸਰੋਪਰ ਜਾਤ ਭੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਤਹਾਂ ਬਗਲਜਾਂ ਕੋ ਮੀਡਕ ਮਛਜਾਂ ਕੋ ਮਾਰਤਾ ਖਾਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਤੁਰਤ ਉਦਾਸ ਹੋਕੇ ਉਡ ਕੇ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਪਰ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ।ਔ ਉਹਾਂ ਮੋਤੀ ਚੁਗਤਾ ਹੈ। ਬੀਸ ਬਿਸ੍ਵਾਂ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ ਸਾਰੇ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹੈ। ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਗੁਰੁਮੁਖ ਹੈਂ । ਸੋ ਤੋ ਤੁਰੀਆ ਅਤੀਤ ਜੋ ਇਕੀਸਵਾਂ ਵਿਸ੍ਵਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਰਤਤੇ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਸਤਸੰਗ ਮੈ ਜਾਇ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸੁਣ ਕੇ ਗਿਆਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ । ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਔਰ ਸਰਬ ਬਨ ਕੋ ਚੰਦਨ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਬਾਂਸ ਔ ਅਰਿੰਡ ਕੋ ਚੰਦਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਬਾਂਸ ਮੈ ਚਾਰ ਦੋਸ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਚੰਦਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਵੋ ਚਾਰ ਦੋਸ ਕੌਨਸੇ ਹੈਂ ਏਕ ਤੋ ਬਾਂਸ ਸਾਰੇ ਬਨ ਮੈ ਸੇ ਆਪ ਕੋ ਬਡਾ ਊਚਾ ਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਅੰਤਰ ਸੇ ਪੋਲਾ ਹੈ ਖਾਲੀ ੨ ਤੀਸਰਾ ਬਾਂਸ ਕੇ ਬੀਚ ਗੰਡਾਂ ਹੈਂ ੩ ਚੌਥਾ ਬਾਂਸ ਜਬ ਆਪਸ ਮੈ ਦੋ ਘਸਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਬਾਂਸ ਮੈ ਅਗਨਿ ਨਿਕਸ ਕੇ ਸਹਤ ਬਾਂਸੋਂ ਕੀ ਕੁਲ ਕੇ ਔਰ ਭੀ ਬਨ ਸਾਰੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਕੋ ਦਾਹ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਬਾਂਸ ਕੁਲ ਘਾਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਜਿਸ ਨਰ ਨਾਰੀ ਕੋ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਜਾਤੀ ਕੁਲ ਗੋਤ੍ ਕੋ ਅਹੰਕਾਰ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਰੰਗ ਨਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਔ ਜੋ ਅੰਤਰ ਸੇ ਖਾਲੀ ਨਾਮ ਸੁਨ ਰਹੇ। ਜੋ ਮਨ ਮੈ ਕਪਟ ਰਖੇ ਜੋ ਕੁਲ ਘਾਤੀ ਮਿਤ੍ ਘਾਤੀ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤੀ ਹੋਵੇ ਇਤਨੇ ਨਰੋ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਰੰਗ ਕਬੀ ਭੀ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਅਰਿੰਡ ਕੋ ਜਬ ਫਲ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਔਰ ਬਿਰਛੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਝੁਕਤਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਅਹੰਕਾਰੀ ਨਰੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਸੁਬਧ ਨਾਮ ਆਕੜਜਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਅਰਿੰਡ ਭੀ ਅੰਤਰ ਤੇ ਖਾਲੀ ਨਾਮ ਪੋਲਾ ਸੁਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਅਰਿੰਡ ਚੰਦਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਹੋਕੇ ਭੀ ਚੰਦਨ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਕਰਕੇ ਔਰ ਬਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚੰਦਨ ਨਹੀ ਹੋੜਾ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਜੋ ਨਰ ਧਨ ਕੋ ਰੁਣ ਕੋ ਵਿਦਜਾ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਆਗੇ ਨਹੀ ਨਿਵਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਰੰਗ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਚਢੇਗਾ। ਸਾਧੋ ਸੈਹਦੀ ਰੰਗਲੀ ਲਾਈ ਸਗਲ ਜਹਾਨ। ਇਕਨਾ ਨੂੰ ਰੰਗ ਚੜ ਗਯਾ ਇਕ ਰਹ ਗਏ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ।੧। ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਦੀ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਆਪਨੇ ਮਨ ਕੀ ਓਰ ਹਰਵਖਤ ਦੇਖਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਭੀ ਆਪਨੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਖੋਟਾ ਸੰਕਲਪ ਫੁਰਣੇ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਜੋ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਕੁਸੰਗ ਮੈ ਕਬੀ ਭੀ ਖੜਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿਖ ਸਦਾ ਕਲਜਾਣ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧੦ ॥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਯੇ ਆਯਾ ਏਕ ਸ਼੍ਰੀ ਭਟ ਹਰਿ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਪਿਸੌਰ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਸੇਨਾਮੈ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੜਨਾ ਅਨਪੜੇ ਨੇ ਗੁਰੁਮੁਖੀ ਅਖਰੋ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰਣਾ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਕੇ ਸਮੇ ਸਤਸੰਗ ਮੈ ਹਾਜਰ ਹੋਣਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੁਣਨਾ ਪੰਡਿਤ ਰਾਗੀ ਰਬਾਬੀ ਕਾ ਯਥਾ ਸਕਤੀ ਧਨ ਵਸਤ੍ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਪੂਜਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਣਾ ਅਤਿਥੀ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਕਾ ਭੀ ਧਨ ਵਸਤ੍ ਆਦਿਕ ਕਰ ਤੋਖ ਕਰਣਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਨਾਮ ਦਾਨ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਿਸ਼ੌਰ ਕੀ ਛਾਵਨੀ ਮੈ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਆਇ ਗਏ। ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਥਾ ਸਸਿ ਹਰਿ ਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀ। ਇਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੇ ਸੰਤ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਏ। ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਹੋਤਾ ਰਹਾ। ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਾਤ ਸਮੇ ਵੋ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਾਣੀ ਬਵਾਨ ਅਖਰੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਣੇ ਲਾਗੇ। ਤਬ ਦੋਨੋ ਏਹੁ ਭੀ ਤਥਾ ਔਰ ਭੀ ਸਿੰਘ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਕਾ ਸੰਤਾ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਪਾਠ ਸੁਣ ਰਹੇ ਥੇ। ਜਬ ਬਾਵਨ ਅਖਡੀ ਕਾ ਛੇਵਾਂ ਸਲੋਕ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ। ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਛਟ ਹਰਿ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਇਸ ਲੋਕ ਕਾ ਅਰਥ ਸੁਨਾਇ ਕੈ ਪੁਨਃ ਆਪਨੇ ਆਗੇ ਪਾਠ ਕਰਣਾ। ਸਲੋਕ ਏਹ ਹੈ॥ ਸਲੋਕ ਆਵਨ ਆਏ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਮੈ ਬਿਨ ਬੂਝੇ ਪਸੁ ਢੋਰ। ਨਾਨਕ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸੋ ਬੁਝੈ ਜਾਂਕੈ ਭਾਗ ਮਥੋਰ॥ ੬॥

ਟੀਃ—ਸੰਤ ਜਨ ਕਹਤ। ਈਹਾਂ ਏਕ ਏਕ ਅਖਰ ਕਾ ਭਾਵਾਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਦੁਤੀਯ ਦੀਰਘ ਆਕਾਰ ਕਾ ਆਵਨਾ ਅਰਥ ਸਪਸ੍ਟ ਲਿਖਕੇ ਪੁਨਃ ਉਸੀ ਆਕਾਰ ਕਾ ਵਿਵਰਣ ਆਏ ਕਰਕੇ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਆਵਨ ਨਾਮ ਜਿਸ ਕਾਮ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਮਤਲਬ ਵਾਸਤੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਮਾਨੁਖਾ ਜਨਮ ਤੁਮ ਲੋਕੋ ਨੇ ਧਾਰਜਾ ਹੈ ਉਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੋ ਜਾਨੇ ਬਿਨਾ ਯੇ ਜੀਵ ਪਸੂਆਂ ਕੇ ਆਗੇ ਪਸੂ ਹੈ। ਅਰਥ ਯੇ। ਅਕਾਰ ਅਖਰ ਕਹਤਾ ਹੈ। ਕੇ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਮੈ ਤੋ ਯੇ ਜੀਵ ਆਏ ਹੈਂ। ਪਰੰਤੂ ਬਿਨ ਬੂਝੇ ਪਸੁ ਢੋਰ। ਬਿਨਾ ਆਪਨੇ ਆਪ ਕੇ ਗਯਾਨ ਸੇ ਢੋਰੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈਂ। ਏਕ ਪਸੂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਏਕ ਢੋਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਤਥਾਹੀ। ਜੈਸੇ ਘੋੜਾ ਤੋ ਪਸੂ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਆਗੇ ਸਾਰੀ ਕਾਰ ਦੇਨੇ ਵਾਲੇ ਖਚਰ ਆਦਿਕ ਢੋਰ ਹੈ। ਜਬ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਖਚਰੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਚਿਲੀ ਅਸਬਾਬ ਲਦ ਕ ਪੁਨਃ ਸਹੀਸ ਭੀ ਊਪ੍ ਚਢ ਬੈਠਤਾ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਡੇਰਾ ਜਾਇਕੇ ਉਤਰਿਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤਹਾਂ ਘੋੜੇ ਵਾਸਤੇ ਤਿਸ ਖਚਰ ਕੇ ਉਪਰ ਘਾਸ ਲਦ ਕੇ ਆਦਮੀ ਭੀ ਤਸ ਚਿਲੀ ਘਾਸ ਕੀ ਉਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਡੇਰੇ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਘੋੜੇ ਕੋ ਖਰਖਰਾ ਆਦਿਕ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਨਿਹਾਰੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਦੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਖਚਰ ਵਿਚਾਰੇ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਦੀਆ ਜਾਤਾ ਬਿਨਾ ਘਾਸ ਦਾਨੇ ਸੇ। ਸੋ ਸਾਰਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਤੁਮ ਲੋਕੋਂ ਉਪਰ ਘਟਤਾ ਹੈ। ਤੁਮ ਈਹਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸ ਮੈ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਸਰਫੇ ਸੇ ਆਪਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤੇ ਹੋ। ਅਪਨਾ ਜੀਵ ਹੀਲ ਕੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਵਤੇ ਹੋ। ਬਡੇ ਕਸ੍ਟ ਸੇ ਧਨ ਏਕਠਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕਾਂ ਕੋ ਜਾਇ ਦੇਤੇ ਹੋ। ਵੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਮੌਜ ਸੇ ਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਵਰਤਤੇ ਹੈ ਉਨ ਘੋੜਜੋ ਕੇ ਸਮਾਨ। ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ। ਤੁਮਾਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਤੇ ਪਸੂ ਹੈਂ ਔ ਤੁਮ ਤਿਨ ਪਸ਼ੂਓਂ ਕੇ ਆਗੇ ਢੋਰ ਹੋ। ਪੁਨਾ ਜਿਸ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਮਾਨੁਖਾ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਾ ਥਾ। ਸੋ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਭੀ ਨ ਬੂਝਯਾ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸਨਬੰਧੀ ਰੂਪੀ ਪਸ਼ੂਆਂ ਕੇ ਆਗੇ ਢੋਰ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਹੋ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮ ਤਿਸ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਨਾਨਕੇਤਿ। ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਕੇ ਮਸਤਕ ਉਪਰ ਉਤਮ ਭਾਗ ਲਿਖਾ ਹੋਗਾ। ਸੋਈ ਪੁਰਖ ਗੁਰੁਮੁਖ ਹੋਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਗਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸਲੋਕ ਕਾ ਅਰਥ ਸੁਨਾਕੇ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਕਾ ਪਾਠ ਸੰਪੂਰਣ ਕਰਕੇ। ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਤਹਾਂ ਸੇ ਰਮਤੇ ਹੁਏ। ਤਿਨਕੇ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਤਰਕ ਖਾਇਕੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇ। ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਤੀਖਣ ਬਾਣ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਲਾਗ ਕੇ ਬੇਧਜਾਵੇ। ਤੈਸੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਭਟ ਹਰਿਕੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਕੋ ਬੇਧ ਗਏ। ਕੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਨੇ ਸਤ ਵਚਨ ਕਹੇ ਹੈਂ। ਠੀਕ ਹਮ ਲੋਕ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਢੋਰ ਹੀ ਹੈ। ਅਬੀ ਸਰਬ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੋ ਖੋਜ ਕੇ ਪੁਨਃ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕਲਜਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋਵੈ। ਐਸੇ ਮਨ ਮੈ ਦ੍ਰਿਢ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜਬ ਇਸ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਪੂਰਣ ਪੁੰਨਜੋਕੇ ਪੁੰਜ ਉਦੇ ਹੋਵੈ ਤਬ ਜਗਤ ਜਾਲ ਸੇ ਵੈਰਾਗ ਜੀਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਆਇ ਉਦੇ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਮਿਥਜਾਹੀ ਦੇਹ ਆਤਮਾ ਭਿਮਾਨ ਕਰ ਮਿਥਜਾ ਹੀ ਦੇਹਕੇ ਸਨ ਬੰਧੀ ਅਪਨੇ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੇ ਹੁਏ ਉਨਕੇ ਢੋਰ ਬੰਨਕੇ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦੁਖ ਪਾਵਤੇ ਰਹੇ। ਨ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਾਧਨ ਹੁਏ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤਤ੍ਵ ਗਜਾਨ ਸੇ ਸੂਨ ਹੀ ਰਹੇ। ਆਜ ਕਾਲ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਕਈ ਸਾਲ ਹਮਨੇ ਬਿਤਾਇ ਦੀਏ ਹੈ। ਅਹੋ ਬਡਾ ਕਸ੍ਟ ਹੈ ਹੇਕ੍ਰਿਤਾ ਅਬ ਤਕ ਯੇ ਤਿਤ ਜਗਤ ਕੀ ਓਰਸੇ ਨਿਰਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਿਤਨੇਕ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਵਿਖੈ ਇੰਦ੍ਰਯ ਸੰਯੋਗ ਜਨ ਸੁਖ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਕੇਵਲ ਆਭਾਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੁਖ ਹੈ। ਵੋ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੈ ਵੋ ਕੇਵਲ ਦੁਖ ਹੀ ਹੈ। ਏਕ ਕੇਵਲ ਅਧਜਾਸ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਸਰੀਖੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤਿਸ ਮੈ ਭੀ ਯੇ ਜੋ ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਯੇ ਪਰਮ ਦੁਖ ਰੂਪਾ ਹੈ॥ ਭਾਰਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਾਰਿਦ੍ਰੋ ਵਜਾਧਿਤੋ ਮੂਰਖਸ਼ਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀਚਿ ਸੇਵਕਃ ਪੰਚ ਚੈਤੇ ਮ੍ਰਤਾ ਨਿਤਯੰ ਪਜਾਰਾ-ਧੀਨਾ ਦੁਃਖਾ ਸਪਦਾਃ ॥ ੧ ॥ ਟੀਃ—ਯੇ ਪੰਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜੀਵ ਸਦਾ ਹੀ ਦੁਖ ਕਾ ਅਸ ਪਦ ਹੈ ਨਾਮ ਦੁਖਕਾ ਘਰ ਹੈ। ਦੁਖ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮੇਰਾ ਯੇ ਸਦਾ ਕਾ ਘਰ ਹੈਂ ਹਮ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਕਹਾਂ ਚਲੇ ਜਾਵਹ। ਏਕ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ੧ ਰੋਗੀ ੨ ਮੂਰਖ ੩ ਸਦਾ ਪਰਦੇਸ ਮੇ ਰਹਣੇ ਵਾਲਾ ੪ ਨੌਕਰ ੫ ॥ ਚਕਾਰ ਕਰਕੇ ਰਿਣੀ ਨਾਮ ਕਰ-ਜਾਈ ੬ ਕੰਨਜਾ ਜਿਸ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਜੁਬਾ ਬੈਠੀ ਹੋਵੈ ੭ ਬਾਲ ਬਿਧਵਾ ੮ ਕ੍ਰੋਧੀ ੯ ਈਰਖੂ ਨਾਮ ਮਤ ਸਰੀ ੧੦ ॥ ਕਰਾਏ ਪਰ ਬਿਗਾਨੇ ਘਰ ਮੇ ਰਹਨੇ ਵਾਲਾ ਭੀ ਪ੍ਰਦੇਸਜਾਂ ਕੀ ਗਣਨਾ ਮੈ ਹੈ ਯੇ ਦਸ ਜੀਵ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਦੁਖੀ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹ। ਇਨ ਦਸੋਂ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਜੀਵਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਨਨਾ ਇਨ ਕੋ ਕਬੀ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈ ਭੀ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਉਨ ਦਸੋ ਮੈ ਹਮਾਰੀ ਭੀ ਗਣਨਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹਮਾਰਾ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸਾ ਹੈ ਭਾਂਤ ਅਬ ਇਸ ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਕੋ ਛੋਡੇਂ ਤੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਾਰਾਯਣ ਹੋਵੇਂ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਖੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇ ਬਾਲ ਸਖਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਪੂਛਾ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਹੋ ਸਖੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਪਰਮ ਸੁਹਿਰਦ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈ ਹੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਤੁਮ ਸੇ ਹਮ ਜੋ ਪੂਛਤੇ ਹੈ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਮਨ ਅਬ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਅਤਿ ਉਪਰਾਮ ਹੁਆ ਹੈ ਸੋ ਤੁਮ ਕੋਈ ਐਸਾ ਸੰਤ ਬਤਾਵਹੁ ਹਮ ਕੋ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਬੇਤਾ ਸਾਂਤ ਆਤਮਾ ਸਮਦਰਸੀ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਾ ॥

ਸ਼ —ਰਿਚ ਪੇਖਜ਼ਿ ਮੁਨਿੰ ਸ਼ਾਂਤੰ ਨਿਰਵੈਰੰ ਸਮ ਦਰਸ਼ਿਨੰ ॥ ਅਨੁ ਬ੍ਰਹਮਾਮਜ਼ਹੰ ਨਿਤਯੰ ਪੂਜੇ ਯੇਤਯੰ ਘ੍ਰਿਰੇਲੁਭਿਃ ॥ ਟੀਃ—ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਵਿਤ੍ਰਿਸਨ ਹੋਵੇ ਮਨਨ ਸੀਲ ਹੋਵੇ ਸਾਂਤਾਤਮਾ ਨਿਰਵੈਰ ਸਮਦਰਸੀ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਰਹਤ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜਿਸ ਕਾ ਵੈਰ ਨਾ ਹੋ ਸਮ ਨਾਮ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਮੈ ਸਮ ਬੁਧੀ ਹੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕਾ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਖਜਾਤ ਕਾਰ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਹੋ ਮੁਨਿ ਨਾਮ ਮਨਨ ਕਰਣੇ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਾਲਾ ਹੋ ਯੋਗੀ ਰ ਜ ਭੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਐਸਾ ਸਤ ਪੁਰਖ ਕੋਈ ਹਮ ਕੋ ਬਤਾਦੇਹੁ ਜੋ ਤੁਮ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਤੋ ਐਸੇ ਸਤ ਪੁਰਖ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਸਾਂਸਾ-ਰਿਕ ਬੰਧਨ ਅਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਸਿੰਖਲਾ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪਾ ਪਾਸੀ ਕਾਟ ਦੇਵੇ ਐਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਹਮ ਸੰਸਯ ਆਤਮਿਕ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੋ ਤਰ ਜਾਵੇਂ ਐਸੇ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਚਰਨ ਕੀ ਧੂੜੀ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਪੜੇ ਤਬ ਹਮ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਪੁਰਖੋਤਮ ਕੇ ਪੀਛੇ ਸਦਾ ਗਵਨ ਕਰੈ ਵੋ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਆਗਯਾ ਕਰੈ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਉਨਕੀ ਸੇਵਾ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਕਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਨ ਕੌ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰੇ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਸਰਧਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘੋ ਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਖੇ ਬਡਾ ਆਨੰਦ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਹੂਆ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮ ਕੋ ਤੀਖਰ ਤਰਵੈਰਾਗ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਹੂਆ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਸੈਕੜੇ ਹਜਾਰੋਂ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਕਲਜਾਨ ਹੋਗਾ ਜੈਸਾਕ ਸੰਤ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਆਪ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਹਮ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਹੋ ਐਸੇ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ—ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਆਜ ਕਾਲ ਕਹਾ ਪਰ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ ॥ ਉਤ੍—ਹੇ ਸਖੇ ਏਕ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਸੇ ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਪਰਬਤ ਉਤ੍ਰ ਦਿਸ਼ਾ ਕੀ ਓਰ ਹੈ। ਤਿਸ ਪਰਬਤ ਕੇ ਨੀਚੇ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਏਕ ਕੁਰੀ ਨਾਮ ਨਗਰੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਨਗਰੀ ਕੇ ਪਾਸ ਏਕ ਨਦੀ ਹੈ ਕੁਮ ਰਾਹ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਤਿਸ ਨਦੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਏਕ ਕੁਢਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੁਢਾ ਮੈ ਸੋ ਯੋਗੀਰਾਜ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਰਹਤੇ ਹੈਂ। ਕਬੀ ਕਬੀ ਨਗਰੀ ਮੈ ਭੀ ਆਇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਕੈਸੀ ਹੈ ਵੋ ਨਗਰੀ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦੀ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਹੈ। ਸਰਬ ਵਰਣ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਸੋ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨਾ ਆਪ ਲਖਾਵਤੇ ਨਹੀ ਹੈ। ਗੁਪਤ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਓਂ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਸੰਪਨ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਧਨੀ ਹੋਵੇ ਆਪਨੀ ਮੋਜ ਸੇ ਅਪਨਾ ਦੇਸ ਛੋਡ ਕੇ ਜਹਾਂ ਕੋਈ ਭੀ ਤਿਸ ਧਨੀ ਕੋ ਨ ਜਾਨਤਾ ਹੋਵੇ। ਤਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਵੋ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਹਮ ਕੋ ਕੋਈ ਜਾਨੇ ਨਾ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ। ਕੋਈ ਕਾਲ ਅਲਖ ਰਹੇ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਮਹਾਰਾਜ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਅਪਨਾ ਆਪ ਜਨਾਤੇ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਸਤੀ ਰਾਜੇ ਪਹਾੜਜ਼ੇ ਤੁਰਕ ਬਡੇ ਬਲਵਾਨ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇ ਭੀ ਆਕੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸੋਈ ਸਤੀ ਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਉਨ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਛਟੀ ਭੀ ਚਲੀ ਜਾਵੇ। ਤਬ ਤਿਸ ਛਟੀ ਕੀ ਤਾਬੜਾ ਦਾਰ ਹੋਕੇ ਵੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਸਤੀ ਰਾਜੇ ਦਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਅਪਨਾ ਆਪ ਕਿਤਨਾ ਭੀ ਛਪਾਵੇ। ਤਥਾਪੀ ਵੋ ਕਿਸੀ ਨਾ ਕਿਸੀ ਸਾਮਰਥ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਰਹਤਾ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਮਹਾਪੁਰਖ ਯਦਜਪੀ ਅਪਨਾ ਆਪ ਛਪਾਇ ਭੀ ਰਖਤੇ ਹੈ। ਤਥਾਪੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਸਾਮਰਥ ਦ੍ਵਾਰਾ ਇਨ ਕੋ ਦੇਖ ਹੀ ਲੇਤੇ ਹੈਂ। ਤਾਂਤੇ ਜੋ ਆਪ ਕੋ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਤੋ ਜਾਉ ਉਨ ਮਹਾਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਹੁ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸਸਿ ਹਰਿ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭਟ ਹਰਿ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਬੋਲੇ ਆਪ ਛੁਟੀ ਕਹਾਂ ਗੁਜਾਰਤੇ ਹੋ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਹਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਛੁਟੀ ਗੁਜਾਰਤੇ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਸਖਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਕੇ ਤਜ਼ਾਗ ਕੀ ਇਛਾ ਹੁਈ ਸਰਦਾਰ ਕੋ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹਮ ਅਬ ਘਰ ਕੋ ਜਾਵੈਗੇ। ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਅਬ ਨੌਕਰੀ ਕੀ ਖਾਸ ਨਹੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿ ਕੇ ਉਪਰਾਮਤਾ ਕੇਬਚਨਸੁਨਕੇਸਰਦਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤਸਾ ਤਲਬ ਕੇ ਵਧਾਨੇ ਕਾ ਔਰ ਬਡੇ ਹੁਦੇ ਕਾ ਲਾਲਚ ਦਿਖਾਇਆ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਬੇਨਤੀ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਕਰੀ। ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਵਾਸਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਚਿਤ ਤਹਾਂਤੇ ਐਸਾ ਉਦਾਸ ਹੁਆ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕਾ ਕਹਾ ਮਾਨਤੇ ਸੈ ਨ ਲਜ਼ਾਵੈ। ਔਰ ਭੀ ਸਤਸੰਗੀ ਜਿਤਨੇ ਸਿੰਘ ਥੇ ਸਮੀਪ ਥਰਤੀ ਸੋ ਸਾਰੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰਾ ਭੀ ਉਧਾਰ ਦੁਖ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਹੋਜਾਤਾ। ਸੋ ਆਪ ਭੀ ਹਮਾਰਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਚਲੇ ਹੋ। ਹਮਾਰਾ ਅਬ ਕੌਨ ਹਾਲ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸਤਸੰਗੀ ਰੁਦਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਭਕੋ ਧੀਰਯ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੋਪਜ਼ਾਂ ਗੁਵਾਲ ਬਾਲ ਸਖਾ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਕੋ ਧੀਰਯ ਦੇਕੇ ਮਥਰਾ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸਭ ਸੇ ਧੀਰਯ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਸਭ ਕੋ ਨਾਮ ਚਿਤ ਆਵਨ ਕਾ ਵਰ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਨਾਵਾ ਕਟਾਇ ਕੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਭਏ। ਜਿਤਾਕ ਦੂਬ ਪਾਸ ਥਾ ਉਸ ਮੈ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਦਾਨ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਦਾਨ ਗਰੀਬਾਂ ਕੋ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਤਥਾਪੀ ਦੋ ਖਚਰਾਂ ਸੇਸ ਅਸਬਾਬ ਕਜ਼ਾਂ ਰਹਜ਼ਾਂ ਸੋ ਲੈਕੇ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਤਹਾਂ ਸੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਸੇ ਆਗੇ ਬਕੜਾਲੇ ਕੀ ਖੜ ਮੈ ਆਏ। ਤਹਾਂ ਸੇ ਏਕ ਰਸਤਾ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਏਕ ਮਾਰਗ ਕੁਰੀ ਨਾਮ ਨਗਰੀ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਇਸ ਓਰ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਘਰ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ। ਔਂ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਕੋ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੁਏ ਹੁਏ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ। ਪੀਛੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਾਲੀਸ ਪਚਾਸ ਸਿਖ ਘੋੜਜ਼ੋਂ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੁਏ੨ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ। ਜਹਾਂ ਦੋਨੋ ਮਾਰਗ ਵਿਛੜਤੇ ਹੈਂ। ਤਹਾਂ ਦੁਰਾਹੇ ਪਰ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਦੋਨੋ ਸਾਹਿਬੋਂ ਕੇ ਪਰਸਪਰ ਨੇਤ੍ਰ ਮਿਲ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਸਨਮੁਖ ਪਰਸਪਰ ਜਬ ਦਰਸਨ ਹੁਆ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਚਿਤ ਹਰਿਆ ਗਯਾ। ਔ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਕੁਛ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ। ਜੈਸੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਔ ਚਕੋਰ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੀ ਚਕਵੀ ਔ ਸੂਰਯ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੀ ਮੋਰ ਔ ਮੇਘ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੀ ਮਛਲੀ ਔ ਨੀਰ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਐਸੀ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਨ ਮੈ ਉਤਪਤ ਹੋ ਆਈ। ਜਬ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਘੋੜਾ ਅਗਾੜੀ ਨਿਕਸ਼ ਗਯਾ। ਤਬ ਜੋ ਪੀਛੇ ਸਿੰਘ ਆਵਤੇ ਥੇ ਤਿਨ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੂਛਾ। ਯੇ ਕੌਨ ਸਾਹਿਬ ਹੈਂ ਜੀ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਸਰਦਾਰ ਹੈ ਯਾ ਸੰਤ ਹੈ। ਐਸਾ ਤੇਜ ਚਮਤਕਾਰ ਹਮਨੇ ਆਜੋ ਕਬੀ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਨਹੀ ਦੇਖਾ ਤਬ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਯੇ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਹੈਂ। ਆਪਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹੈਂ। ਕੁਲੀ ਪੁਰੀ ਮੈ ਆਪਨੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਉਨ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਨ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਨੇ ਸਾਥੜੋਂ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਏਕਤੋ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਮਹਾਂਜਨ ਜੀ ਕੇ ਰਿਦੈ ਮੈ ਥੇ ਦੂਸਰਾ ਸਿੰਘੋ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਸੁਨ ਲੀਆ। ਤੀਸਰਾ ਅਦਭੁਤ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਤੇਜ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਚਿਤ ਮੋਹਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਬਚਨ ਕੀਆ ਸੁਨਹੁ ਭਾਈ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਇਸੀ ਵਸਤੂ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਜੋ ਰਿਦੈ ਕੋ ਆਪਨਾ ਓਰ ਖੈਚ ਲੈਨਾ। ਆਕਰਖਣ ਸ਼ਕਤੀ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਔਰ ਮੈ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਜਬ ਜਨਕ ਪੁਰੀ ਮੈ ਵਿਸ਼੍ਵਾ ਮਿਤ੍ਰ ਕੇ ਸਾਥ ਗਏ ਹੈ। ਤਬ ਧਨੁਖ ਤੋੜਨ ਸੇ ਪੂਰਬ ਹੀ ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਸਹਤ ਸਰਬ ਮਿਥਲਾ ਪੁਰੀ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਔ ਸੀਤਾ ਸਹਤ ਸਰਬ ਰਨਵਾਸ ਕਾ ਮਨ ਚੁਰਾਇ ਲੀਤੇ ਭਏ ਦੇ। ਅਬ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਕੋ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਕਰਖਣ ਕਰਕੇ ਲੈ ਗਏ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਬਦ ਕੇ ਪੀਛੇ ਮ੍ਰਿਗ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਯੁ ਆਕਰਖਣ ਕਰਕੇ ਲੇਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਵਡਿਤ ਨਾਮ ਕੁੰਡੀ ਅਗਾਧ ਜਲ ਮੈ ਸੇ ਮਤਸ ਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰ ਲੇਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰੰਡੀ ਕੋ ਡੋਰ ਆਕਰਖਣ ਕਰ ਲੇਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਤੈਸੇ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰਕੇ ਲੈਗਏ ਹੈਂ। ਅਬ ਹਮ ਐਸਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਅਬੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਵਹਿ। ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਜਬਾਸਜੋ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਹਰ ਕੇ ਲੇ ਗਏ ਥੇ। ਪੀਛੇ ਉਨ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮਾਤ੍ਰ ਰਹਗਏ ਥੇ। ਤੈਸੇ ਹਮਾਰੇ ਭੀ ਅਬ ਸਰੀਰ ਮਾਤ੍ਰ ਈਹਾਂ ਰਹਗਯਾ ਹੈ ਔ ਚਿਤ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲੇਗਏ ਹੈ। ਅਛਾ ਅਬ ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਤਾ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਕੇ ਇਸ ਉਪਾਧੀ ਕੋ ਛੈਕ ਕੇ ਪੁਨਃ ਆਇਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੈਂਗੇ। ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਨਿਜ ਸੰਗਜੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮੰਜਲ ਦਰ ਮੰਜਲ ਆਏਕੇ ਗਗੋ ਹੁਏ ਮੈ ਪਹੁਚੇ। ਨਗਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਮਾਤਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ। ਜੋ ਕੁਛ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਅਨਬਾਇ ਦੋਨੋ ਖਚਰੈ ਔ ਘੋੜਾ ਯੇ ਸਭ ਸਮਗ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਅਰਪਨ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਰਣੋ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਆ। ਤਬ ਮਾਤਾ ਨੇ ਭੀ ਆਗੇ ਸੇ ਆਸੀਰ ਵਾਦ ਦੀਆ। ਤਬ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਕੋਈ ਦਿਨ ਅਪਨੇ ਨਚਾਰ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੇ ਜਾਇ ਕੇ ਕਹਾੜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਵਤੇ ਭਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਨੇ ਵਾਲ਼ੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਭੀ ਯਥਾ ਯੋਗ ਪੋਜ਼ਨ ਦ੍ਰਬਜ ਵਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਅਪਨੇ ਬਾਲ ਸਖਾਉ ਸੇ ਭੀ ਮਿਲ ਕਰਕੇ ਯਥਾਯੋਗ ਸਭ ਕਾ ਸਤਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਃ ਤਹਾਂ ਗਰੀਬ੍ਹੂਏ ਨਗਰ ਮੈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਦਿਨ ਕੋ ਤੋ ਬਨ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਵੈ। ਰਾਤ੍ ਕੋ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੇ ਮੈ ਰਹਜਾਵੈ। ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਅੰਨ ਮਾਤ੍ ਪਾਇ ਜਾਵੈ ॥ ੭ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਸੰਤ ਕੇ ਉਕੁ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਨੌਕਰੀ ਵੈਰਾਗ ਪੂਰਬਕ ਨੌਕਰੀ ਕਾ ਤਜਾਗ ਅਠਤੀਸਮੋ ਅਧਜ਼ਾਯ ਨਾਮ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੩੮ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬ੍ਹਾਰਧ

੩੯ ਅਧਜ਼ਾਯ

ਓ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ–ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਅਰਵਿੰਦ ਪਦ ਆਨੰਦ ਕੰਦ ਮੁਕੁੰਦ।
ਨਮੋ ਕਰੋ ਕਰ ਜੋਰ ਕੈ ਸਰਣ ਹਰਣ ਦੁਖ ਦੁੰਦ ॥ ੧ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਲੀਲਾ ਲ ਨਤ ਅਤ ਰਾਜਤ ਅਧਿਕ ਬਸੰਤ।
ਬਨ ਗਵਨੈ ਗੁਰ ਦਰਸ ਹਿਤ ਤਹਾਂ ਮਿਲੇ ਭਗਵੰਤ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ–ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨਾ ਆਪ ਕਿਸੀ ਸੇ ਲਖਾਵਤੇ ਨਹੀ ਬਨ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਵਹ ਕਬੀ ਮਨ ਮੈ ਆਵੇ ਤੋ ਨਗਰਮੈ ਚਲੇ ਆਵੈਂ ਨਹੀਤਾਂ ਬਨਮੈ ਬਸੇਰ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਰਿਤੁ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ। ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਕੋਮਲ ਜਿਨਕੇ ਪਤ੍ ਹੈ ਰੰਗ ੨ ਕੇ ਐਸੇ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੀ ਪੰਕਤਜਾਂ ਸੋਭ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬਨ ਵਿਖੇ। ਯੇ ਬਨ ਪ੍ਰਫੁਬਤ ਹੁਆ ਹੈ ਕਿਧੋ ਬਸੰਤ ਰਾਇ ਨੇ ਬਿਰਹੀਨ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਵਾਸਤੇ ਅਪਨੀ ਸੈਨਾ ਸਿੰਗਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਪਲਾਸ ਸੇ ਪਤੇ ਗਿਰਕੇ ਪੁਨਃ ਲਾਲ ਲਾਲ ਫੂਲ ਨਿਕਸੇ ਹੈ। ਮਾਨਹੁ ਸੂਰਬੀਰ ਬਸਤ੍ ਲਾਲ ਰੰਗ ਕੇ ਬਨਾਇ ਕੇ ਯੁਧ ਕਰਬੇ ਕੋ ਚਹੇ ਹੈ। ਆਂਬ੍ ਬ੍ਰਿਖੋ ਕੇ ਜੋ ਮੌਰ ਨਿਕਸੇ ਹੈ। ਜਿਨ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਬ੍ਰਿਖੋ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਪਰਮਾ ਆਨੰਦ ਹੋਇਕੇ ਜਿਨ ਕੀ ਡਾਲੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਕੋਕਲਾ ਸੁੰਦਰ ਸਬਦ ਬਡੀ ਊਚੀ ਸੁਰ ਸੇ ਕੂਕ ਰਹੀ ਹੈ । ਸੋ ਮਾਨਹੁ ਬਸੰਤ ਰਾਜ ਕੀ ਦੁਹਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ। ਕਜਾ ਕਹਤੀ ਹੈ ਕੇ ਹੇ ਬਿਰਹੀ ਜਨੋ ਤੁਮ ਬਸੰਤ ਰਾਜਾ ਕੀ ਆਗਯਾ ਸਿਰ ਪਰ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਮਾਨ ਛੋਡ ਦੇਵਹੁ। ਨਹੀਂ ਤੋਂ ਤੁਮ ਕੋ ਸਮਾ ਛਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੋ ਪੁਸਪੋ ਮੈ ਸੇ ਸੁਗੰਧੀ ਸਹਤ ਰਸ ਚੁਵਤਾ ਹੈ। ਉਨ ਪੁਸਪੋ ਪਰ ਜੋ ਭਵਰ ਗੁੰਜਾਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਬਸੰਤ ਰਾਜਾ ਕੇ ਆਗੇ ਬੀਣਾ ਨਾਮ ਬਾਜਾ ਬਜਾਇਕੇ ਰਾਗ ਪਾਇਕੇ ਅਪਨਾ ਗੁਨ ਗੁਨੀ ਜਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿਖਾਇ ਰਹੇ ਹੈ। ਆਪੇ ਅਪਨੀ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਜੋ ਸੁੰਦਰ ਬੋਲੀ ਪੰਛੀ ਗਣ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਰਾਜਾ ਬਸੰਤ ਕੀ ਬੰਦੀ ਜਨ ਕੀਰਤੀ ਗਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਜੋ ਸੀਤਲ ਮੰਦਮੰਦ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲਾ ਪਵਨ ਚਲ ਰਹਜਾ ਹੈ । ਸੋ ਮਾਨਹੁ ਆਕੀ ਜੋ ਬਸੰਤ ਰਾਜ ਸੇ ਬਿਰਹੀ ਨਰ ਨਾਰੀ ਹੈ ਉਨਕੇ ਧੀਰਯ ਕੋ ਛੁਡਾਇ ਰਹਾ ਹੈ ਜੋ ਬਨਮੇਂ ਲਾਲ ਸ੍ਵੇਤ ਸ੍ਯਾਮ ਪੀਤ ਸੋਸਨੀ ਰੰਗਕੇ ਫੁਲ ਫੁਲ ਰਹੇ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਨਵੀਨ ੨ ਮੰਜਰੀ ਦ੍ਰਿਖੋ ਕੀ ਸਾਖਾ ਪਰ ਬੇਲੇ ਸੋਭ ਰਹੀ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੋ ਰਾਜਾ ਬਸੰਤ ਨੇ ਮਨ ਕੋ ਮੋਹਨ ਹਾਰੀ ਕਲਗੀ ਸਿਰ ਪਰ ਧਾਰਨ ਕਰੀ ਹੈ ਐਸੇ ਸੁੰਦਰ ਬਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਚਰਤੇ ਥੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰੁਤ ਆਈ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਬਨਾਂਤਰ ਮੇ ਚਲੇ ਗਏ ਤਬ ਪਯਾਸ ਬਹੁਤ ਲਗ ਰਹੀ ਥੀ ਬਨ ਮੈ ਖੋਜਤੇ ਹੁਏ ਜਲ ਕਹੂੰ ਨ ਪਾਯਾ ਤਬ ਏਕ ਬ੍ਰਿਖ ਕੇ ਨੀਚੇ ਜਾਇ ਬਿਰਾਜੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮਨ ਕੇ ਜਬ ਮਧ੍ਯਾਨ ਕਾ ਸਮਾ ਹੁਆ ਤਬ ਏਕ ਪੁਰਖ ਹਲਕਾਰੇ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਹੁਏ ਤਹਾਂ ਪਰ ਆਯ ਗਯਾ ਤਿਸ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਰੇ ਹੇ ਭਾਈ ਈਹਾਂ ਤੁਮ ਕਿਉਂ ਸੋਇ ਪੜੇ ਹੋ ਘੋਰ ਬਨ ਮੈ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਥਾ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਜਾਹਰ ਕਰੋ ਜੋ ਕੁਛ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਇ ਤੋ ਬਚਨ ਕਰੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਹਮ ਖੋਜ ਥਕੇ ਹਾਂ ਇਸ ਬਨ ਮੇ ਜਲ ਨਹੀ ਪਾਯਾ ਸੋ ਹਮ ਕੋ ਜਲ ਕੀ ਪਯਾਸ ਹੈ ਜਲ ਚਾਹਜੇ ਤਬ ਵੋ ਪੁਰਖ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਉਠ ਕੇ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਜਾਇ ਕੇ ਜੇਬ ਮੈਸੇ ਕਵਲ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਮਿਸਰੀ ਪਾਇ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਲੋਟਾ ਪੂਰਣ ਕਰਕੇ ਆਇ ਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਲੇਹੁ ਜੀ ਜਿਤਨਾ ਆਪ ਕੋ ਚਾਹਜੇ ਉਤਨਾ ਇਛਾ ਪੂਰਬਿਕ ਪਾਨ ਕਰੋ ਤਬ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਾਂ ਕਾਲ ਉਠ ਬੈਠੇ ਔ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਮਿਸਰੀ ਕਾ ਸਰਬਤ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਪਜਾਯਾ ਜਬ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਗਏ ਤਬ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਪੁਛਜਾ ਕੇ ਕਿਉਂ ਜੀ ਆਪ ਕੋ ਔਰ ਕੁਛ ਚਾਹਜੇ ਤਬ ਲੈ ਲੇਵਹੁ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਬ ਹਮ ਕੋ ਕੁਛ ਨਾ ਚਾਹਜੇ ਤਬ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੌਲ ਲੈਟਾ ਦੋਨੋ ਖੜੀਏਮੈਡ੍ਹਾਰਕੇਚਲ ਦੀਆ' ਥੋੜੀ ਸੀ ਦੂਰ ਜਾਇਕੇ ਛਪਨ ਹੋ ਗਯਾ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਚੰਭਾ ਮਾਨ ਕੇ ਉਠ ਕਰ ਦੇਖਜ਼ਾ ਤੋ ਜਲ ਕਹੂੰ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਭਲਾਵ ਕਾ ਜਲ ਹੋਤਾ ਤਬ ਗਰਮ ਹੋਤਾ। ਯੇ ਮਹਾਂ ਸੀਤਲ ਸੁੰਦਰ ਮੀਠਾ ਜਲ ਥਾ। ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਜੋ ਵੇ ਪੁਰਖ ਹਮ ਕੋ ਜਲ ਛਕਾਯ ਕੇ ਕਹਾਂ ਛਪਨ ਹੋਗਯਾ ਐਸਾ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਾ ਪਠਾਯਾ ਹੁਆ ਹਮ ਕੋ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰਾਵਨੇ ਲੀਏ ਆਯਾ ਥਾ। ਐਸੇ ਅਸਚਰਯ ਹੋਇ ਕੇ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਬਨ ਮੈ ਹੀ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ। ਪੁਨਃ ਨਗਰ ਮੈ ਆਯੇ ਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕੀ ਓਰ ਆਏ। ਦੋ ਤੀਨ ਰਾਤ੍ ਮਾਰਗ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨੋ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਰਖ ਲੀਏ ਜਬ ਸੁਧਾਸਰ ਨਗਰ ਮੈ ਆਏ। ਤਬ ਕੌਲਸਰ ੧ ਸੁਧਾਸਰ ੨ ਸੰਤੋਖ ਸਰ ੩ ਰਾਮਸਰ ੪ ਵਿਵੇਕ ਸਰ ੫ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਿਕ ਪਾਂਚੋ ਹੀ ਸਰੋਂ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ। ਪੁਨਃ ਹਰਿ ਕੀ ਪਉੜੀ ਦੁਖ ਭੰਜਨੀ ਅਠਸਠ ਤੀਰਥ ਸਿੱਧਸਰ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਦਰਬਾਰ ਕੇ ਭੀਤਰ ਜਾਇਕੇ ਸਾਸ੍ਰਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਆ। ਦਰਬਾਰ ਕੀ ਭੀਤਰ ਕੀ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕੀਨੀ। ਪੁਨਃ ਬੈਠੇ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਸੁਨਜਾ ਔ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਯਾਅਰਦਾਸ ਕਰਾਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਲੈਕੇਸਾਰਾਵਰਤਾਯ ਦੀਆ। ਅਪਨੇ ਮੁਖਸੇਏਕ ਤਿਲ ਜਿਤਨਾਡ੍ਹਾਰਾ।ਪੁਨਃ ਬਾਹਰ ਭੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕਰਕੇ ਬਾਬੇ ਅਟਲਰਾਇ ਕੀ ਯਾੜ੍ਹ ਕੀਨੀ ਇਸਰੀਤੀਸੇਵਰਤਤੇ ਹੁਏ ਏਕ ਦਿਨਸ਼ਕਰੀ ਖੁਹੀਕੀਗਲੀ ਕੇ ਮਾਰਗ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਗਏ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਗਲੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਏਕ ਹਲਵਾਈ ਬੈਠਤਾ ਥਾ। ਭਾਨਾ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ। ਤਿਸ ਹਲਵਾਈ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਮਾਰਗ ਮੇ ਚਲਤੇ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ। ਤਿਸ ਭਾਨੇ ਕੋ ਤਿਸ ਸਮੇਂ ਅਦਭੁਤ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁਆ। ਉਸ ਕੋ ਐਸਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁਆ ਜੋ ਯੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਮਾਰਗ ਮੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈ। ਬਡਾ ਦਿਬਜ ਤੇਜੋਮਯ ਜੈਸਾ ਇਨਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਤੈਸਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਦੇਖਨੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਭਾਨਾ ਮਨ ਮੈ ਕਰਕੇ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਦੁਕਾਨ ਸੇ ਉਠਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਜਾਇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕੀਆ। ਅਤਿ ਦੀਨ ਹੋਇਕੇ ਘਿਘਯਾਇਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਕੇ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਮੁਝ ਅਨਾਥ ਕੀ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕਾਨ ਦੇਕੇਸੁਨਹੁ ਤਬ ਮੈ ਅਰਦਾਸ ਕਰੂੰ। ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਅਛਾ ਕਰ ॥ ਭਾਨਾ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਜੈਸੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਕੁਬਜਾਂ ਕਾ ਭੋਗ ਕੁਰੂਪ ਔ ਕੂਬਰ ਦੂਰ ਕੀਆ ਥਾ ਤੈਸੇ ਅਬ ਮੇਰਾ ਭੀ ਰੋਗ ਦੂਰ ਕਰੋ। ਮੈਨੇ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਵਿਵਾਹ ਕਰਾਯਾ ਹੈ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸਤ੍ਰੀ ਮੇਰੀ ਅਬੀ ਬਾਲਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਕੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸਾਰੇ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ । ਤਥਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਭੀ ਮੇਰਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਮੇਰਾ ਯੇ ਹਾਲ ਸੁਨ ਦੇਖਕੇ ਗਾਹਕ ਭੀ ਸੌਦਾ ਮੇਰੇ ਸੇ ਨਹੀਂ ਲੇਤੇ ਹੈਂ । ਹਮ ਦੁਕਾਨ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਚਲਾਵੈ । ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਸੰਬੰਧੀ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥ ਸੇ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਗ੍ਰਹਨ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਮੈ ਭੀ ਬਡੀ ਪੀੜਾ ਜਲਨਤਾ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮੁਝਕੋ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਸੰਕਟ ਆਇਕੇ ਪੜਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਕਟ ਕੋ ਬਿਨਾ ਆਪ ਕੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਕੋ ਤਾਂਤੇ ਆਪਕੇ ਚਰਨੋ ਕੀ ਮੈ ਅਨਾਥ ਸਰਨੀ ਆਇ ਪੜਾ ਹੂੰ। ਆਗ ਜੈਸਾ ਆਪ ਉਚਿਤ ਸਮਝੋ ਤੈਸੇ ਕਰੋ। ਐਸੇ ਕਹੈਕੇ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਗਿਰ ਪੜਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਉਠ ਉਠ ਭਾਈ ਸਿਖ ਤੇਰਾ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰੈਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ। ਅਬ ਜੋ ਹਮ ਤੁਮ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸਤ ਸਤ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਕਹ ਦੇਵਹੁਗੇ ਤਬ ਤੁਮਾਰਾ ਰੋਗ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਤੁਮ ਕੋ ਹਮ ਬਤਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ। ਉਸ ਉਪਾਇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਤੁਮਾਰਾ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੋਜਾਵੇਗਾ । ਜੋ ਝੂਠ ਬੋਲੇਗਾ ਤਬ ਉਪਾਇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਭੀ ਤੁਮਾਰਾ ਰੋਗ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਤ ਸਤਜ਼ ਕਹੋ ਇਸ ਹਲਵਾਈ ਕੀ ਦੁਕਾਨ ਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਰੁਪੈ ਪੀਛੇ ਕਿਤਨਾ ਨਫਾ ਲੇਤਾ ਹੈ। ਭਾਨਾ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਹਲਵਾਈਕੀਦੁਕਾਨ ਮੈ ਬੈਠਕੇ ਹਮਾਰਾ ਧਰਮ ਥਿਰ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ਲਗੀ ਲਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ ॥ ਰੁਪੈ ਪੀਛੇ ਚਾਰ ਆਨੇ ਭੀਛੇ ਆਨੇ ਤਕ ਭੀ ਲੇ ਲੇਤੇ ਹੈ। ਅਬ ਜੈਸੇ ਆਪ ਆਗਜ਼ਾ ਕਰੋਗੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਰੂੰਗਾ। ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹਮ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਲੋਗ ਬਡੇ ਅਧਰਮੀ ਹੋਤੇ ਹਾ । ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਡਰ ਹਮਾਰੇ ਲੇਕੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਸਾਧੂ ਦੇਖਤੇ ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਗਰੀਬ ਦੇਖਤੇ ਹਾਂਨਹੀਂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਦੇਖਤੇ ਹਾਂ। ਜੋ ਕੋਈ ਹਮਾਰੇ ਧਰਮ ਪਰ ਪਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਉਸ ਕੋ ਸਿਰ ਪੈਰ ਤਾਂਈ ਬਾਇ ਜਾਤੇ ਹਾਂ। ਰੁਪੈ ਕੇ ਆਠ ਆਨੇ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਪਲੇ ਨਹੀਂ ਪਾਵਤੇ ਹਾਂ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹਮ ਅਪਨੀ ਨੀਚਤਾਈ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵਰਨਨ ਕਰੈ। ਆਪ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੋ ਆਪ ਸਭ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੋਂ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਾਨਾ ਜੈਸੇ ਅਬ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਸੋ ਤੁਮ ਹਮਾਰੇ ਬਨਚ ਕੋ ਕਮਾਵਹੁਗੇ ਤੋ ਤਬ ਤੁਮਾਰਾ ਰੋਗ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਵੈਗਾ। ਅਬ ਤੁਮ ਦੋ ਪੈਸੇ ਏਕ ਰੁਪਏ ਪੀਛੇ ਲੀਆ ਕਰੋ ਸੌਦਾ ਪੂਰਾ ਦੀਆ ਕਰੋ ਜਿਤਾ ਮੁਖ ਸੇ ਕਹੁ ਉਸ ਸੇ ਕਮਤੀ ਨ ਦੀਆ ਕਰੋ । ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਤੁਮਾਰਾ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੋਜਾਵੇਗਾ। ਕੰਚਨ ਜੈਸੀ ਤੁਮਾਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਹ ਬਨ ਜਾਵੇਗੀ। ਯੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਭਾਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਗਿਰ ਪੜਾ । ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੈਸੇ ਆਪ ਆਗਜ਼ਾ ਕੀਨੀ ਹੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰੂੰ ਗਾ। ਪੁਨਾ ਭਾਨੈ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਨੀ । ਹੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੁਝ ਕੋ ਸਭ ਕੋਈ ਕੁਸ਼ੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਹਾਥ ਸੇ ਅੰਨ ਕੋਈ ਭੀ ਖਾਤਾ ਪੀਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਅਬ ਆਪ ਕੋ ਅਰੋਗ ਸਮਝਤਾ ਹੂੰ । ਸੋ ਜੇ ਭੀਲਨੀ ਅਨਾਥਨੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮੁਝ ਅਨਾਥ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਆਪ ਅੰਨ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋ ਤੋ ਮੈ ਆਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਨਿਹਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਸਮਝੋਗਾ । ਐਸੇ ਦੀਨਤਾ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਜਾਹੁ ਤੁਮ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਲਯਾਉ। ਹਮ ਤੇਰੇ ਹਾਥ ਸੇ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵੈ ਗੇ। ਤਬ ਭਾਨਾ ਯੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡਾ ਆਨੰਦ ਹੋਕੇ ਤੁਰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇ ਲਯਾਵਤਾ ਭਯਾ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਨੇ ਸੇ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਲੈਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਕੁਛ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਡਾਰਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਃ ਜਹਾ ਸੰਤ ਮੰਡਲੀ ਬੈਠੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਕੇ ਵਰਤਾਇ ਦੀਆ ਕੁਛ ਆਪ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕਜ਼ਾ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਨ ਸੇ ਯੇ ਵੀਚਾਰ ਕੀਆ ਜੋ ਯੇ ਭਾਨਾ ਅਬ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪੁਜ ਨਹੀ ਸਕੇ ਗਾ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਨੇ ਪਾਸ ਸੇ ਭਾਨ ਕੋ ਪਾਂਚ ਰੁਪਯਾ ਦੇਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਾਹੁਰੇ ਭਾਨੇ ਇਨ ਰੁਪਯਾਂ ਕਾ ਹੀ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਇਸੀ ਸਮੇ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਲੈ ਆਯਾ ਕਰ ਤਬ ਭਾਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਸੇ ਭੀ ਰਸਤ ਭਾਰੇ ਔ ਉਨ ਰੁਪਯੋ ਕੀ ਭੀ ਰਸਤ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰ ਲੈ ਆਯਾ ਕਰੇ ਲਿਜਾਯਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰ ਦੇਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਅਰਦਾਸਾ ਕਰਕੇ ਕੁਛਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਡਾਰ ਕੇ ਪੁਨਃ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਮੈ ਵਰਤਾਇ ਦੇਵੈਂ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਦਿਨ ਕਰਤਾ ਰਹਜ਼ਾ ਭਾਨਾ ਤਬ ਭਾਨੇ ਕਾ ਸਰੀਰ ਅਰੋਗ ਕੰਚਨ ਜੈਸਾ ਦਿਖਜ਼ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਤਿਸ ਭਾਨੇ ਕੋ ਸਰਬ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਕਲਜ਼ਾਨ ਹੁਆ ਤਬ ਭਾਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮਾਥਾ ਧਰ ਕੇ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਬਡਾਈ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਹੋ ਆਪ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਹੈ ਜਿਨੋ ਨੇ ਦਵਾਈ ਔਖਧੀ ਖਵਾਇ ਮਰਦਨ ਕਰੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਆਪ ਨੇ ਕੰਚਨ ਜੈਸਾ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੇਰੇ ਕੋਏ ਬਡੇ ਪੁਨਜ਼ਉਦੇ ਹੂਏ ਜੋ ਆਪ ਕਾ ਮੁਝ ਕੋ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਦਰਸਨ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ ਇਸ ਲੋਕ ਕੀ ਕਜ਼ਾ ਬਾਤ ਹੈ ਅਬ ਮੇਰੇ ਦੋਨੋ ਲੋਕ ਸੋਹ ਗਏ ਹੈਂ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ—ਹੇ ਭਾਨਾ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਤੇਰਾ ਸਰੀਰ ਅਛਾ ਹੂਆ ਹੈ ਅਬ ਤੈ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਸੇ ਸੰਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੇ ਐਸੇ ਬਨ ਕਹ ਕੇ ਭਾਨੇ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕੀਆ ॥ ੐ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਭਾਨੇ ਹਲਵਾਈ ਦਾ ਕੁਸ਼ਟ ਹਟੌਂਨੋਂ ਰੂਪ ਤਥਾ ਸਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਰਨੰਨ ੩੯ ਅਧਜ਼ਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੪੦ ਅਧਜ਼ਾਯ

੐ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਭਕਤਿ ਯੁਕਤਿ ਅਰ ਮੁਕਤਿ ਜੋ ਬੁਧਿ ਬਲ ਵਿਦਜ਼ਾ ਆਦਿ।
ਤਿਹ ਪਦ ਬੰਦੋ ਪ੍ਰੇਮ ਯੁਤ ਦੇਤ ਜੁ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਭਾਗ ॥ ੧ ॥
ਜਗਤ ਜਾਲ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਅਤਿ ਕਾਟ ਕਰਤ ਭਮ ਹਾਨ।
ਬਚ ਕਰ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਹਰਿ ਨਿਜ ਕਿਰਟੈ ਜਿਮ ਭਾਨ ॥ ੨ ॥
ਤਿਹ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਬੀਰ ਹਰਿ ਕਰ ਉਦਮ ਮਨ ਮਾਹਿ।
ਨਿਸਰ ਚਲੇ ਸਰ ਸੁਧਾ ਸੇ ਤਿਹ ਬੰਦੋ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ॥ ੩ ॥
ਸੋਃ— ਤੀਬਰ ਤਰ ਵੈਰਾਗ ਉਦੈ ਭਯੋ ਬਡ ਭਾਗ ਸੇ।
ਰੰਚ ਰਹਜ਼ੋ ਨਹ ਲਾਗ ਬਿਨਾ ਦਰਸ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਹਰਿ ॥
ਸਤ ਸੰਗਤ ਸਮ ਨਾਹਿ ਯਤਨ ਭੁਕਤਿ ਔ ਮੁਕਤਿ ਕੋ।
ਖੋਜ ਰਹਜ਼ੋ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਗ ਸ਼ਿਵ ਲੋਗ ਲਗ ॥ ੫ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਨੇ ਹਲਵਾਈ ਕੋ ਅਰਜ ਕਰਕੇ ਰੁਜ ਨਾਮ ਰੋਗ ਕਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਗੁਰੂ ਧਾਰਣ ਚਲੇ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਤੀਬਰ ਤਰ ਵੈਰਾਗ ਯੁਤ ਹੋਕੇ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਵੈਰਾਗ ਕਿਤਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾਹੈ ਔ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵੈਰਾਗ ਵਾਨੋਂ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ੨ ਲਖਣ ਹੈ। ਉਤ੍ਰ ਅਥ ਵੈਰਾਗ ਕਾ ਲਖਣ ਵੇਦ ਮਹਾਂਰਾਜ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ ॥ ਯਦ ਹਰੇਵ ਵਿਰਜੋਤਦਹ ਰੇਵ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਰਿ ਬ੍ਰਜੇਤ ॥ ਟੀਃ—ਜਿਸ ਦਿਨ ਵਿਖੇ ਪੁਰਖਕੋ ਵੈਰਾਗ ਹੋਵੇ ਉਸੀ ਦਿਨ ਗ੍ਰਹਸ੍ਥ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੇਵੇ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤਜ੍ਞਃ ॥ ਸੋ ਵੈਰਾਗ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਪਰ ਅਪਰ ਭੇਦ ਸੇ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਵੈਰਾਗੋ ਕੇ ਮਧ੍ਯਮੇ ਅਪਰ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਯਤਮਾਨ ੧ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ੨ ਏਕ ਇੰਦ੍ਰਯ ੩ ਵਸੀਕਾਰ ੪ ॥ ਅਥ ਯਤਮਾਨ ਲਖਣੰ ॥ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਏਹ ਸਾਰ ਹੈ ਯੇ ਅਸਾਰ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈਅਸਾਰ ਕੇ ਤ੍ਯਾਗ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਣੀਇਸ ਵਿਵੇਕ ਕੋ ਯਤਮਾਨ ਨਾਮ ਵੈਰਾਗ ਹੈ ਇਤਿ ॥ ਅਥ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਲਖਣੰ ॥ ਮੇਰੇ ਚਿਤ ਮੈ ਜਿਤਨੇ ਦੋਸ ਥੇ ਉਨ ਮੈ ਸੇ ਇਤਨੇ ਨਿਬ੍ਰਤ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਔ ਇਤਨੇ ਅਬ੍ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਇਨ ਕੋ ਭੀ ਅਬ ਜੀਤਣੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਕਰੂੰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਹੈ ॥ ਅਥ ਏਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ॥ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਯ ਜੀਤ ਲੀਏ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਮਨ ਅਜੀਤ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਵਿਖਯੋ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਬ ਜੈਸੇ ਇਸ ਮਨ ਸੇ ਭੀ ਵਿਖਯ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਦੂਰ ਹੋਜਾਵੇ ਸੋਈ ਯਤਨ ਕਰੂੰ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਮਨ ਕਾ ਨਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਇਸ ਵੈਰਾਗ ਕਾ ਨਾਮ ਵਸੀਕਾ ਰ ਹੈ । ਅਥ ਵਸੀਕਾਰ ਵੈਰਾਗ੍ਯ ਭੀ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ। ਮੰਦ ੧ ਤੀਬ੍ਰਰ ੨ ਤੀਬ੍ਰਰਤਰ ੩ ਅਥ ਮੰਦੰ ਲਿਖ੍ਯਤੇ। ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਨੇ ਸੇਵਾ ਜੋ ਰਾਗਹੋਵੇਕਜ਼ਾ ਠੀਕ ਸੰਸਾਰ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਤ੍ਯ ਵਕਤਾ ਹੈ। ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਪਰਮ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ। ਜੀਵਤ੍ਯਾ ਭੀ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਜੀਵ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਮਰੇ ਉਪਰਾਂਤ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖ ਦੇਤਾ ਹੈ ! ਤਾਂਤੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਣ ਮੈ ਹੀ ਜੀਵ ਕੋ ਦੁਖਹੋਤਾਹੈ ਔਰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਖ ਜੀਵ ਕੋ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕਰਕੇ ਜੋ ਵੈਰਾਗ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਸ ਵੈਰਾਗ ਕਾ ਨਾਮ ਮੰਦਵੈਰਾਗਹੈ ॥੧॥ ਤੀਖ੍ਰੰ ਲਖਤਿ॥ ਇਸਜਨਮਵਿਖੇਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਧਨ ਆਦਿਕ ਮੁਝਕੋਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਇਸਇਛਾ ਕਰਕੇਸੰਸਾਰਕੇਤ੍ਯਾਗ ਕਾ ਨਾਮਤੀਬ੍ਰਰ ਵੈਰਾਗ ਹੈ। ੨ ॥ ਤੀਬ੍ਰਤਰੰ ਲਿਖ੍ਯਤਿ ॥ ਔ ਨਾਗ ਲੋਕ ਸੇ ਲੈਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰ੍ਯੰਤ ਜਿਤਨੇ ਵਿਖੇ ਭੋਗ ਹੈ ਸੋ ਮੁਝਕੋ ਕਿਸੀ ਜਨਮ ਮੈ ਭੀ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਇਸ ਜਨਮ ਕੀ ਕ੍ਯਾ ਕਥਾ ਹੈ। ਐਸੇ ਜਾਣਕੇ ਜੋ ਵਿਖਯੋ ਕੇ ਤ੍ਯਾਗ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਣੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਤੀਬ੍ਰਰ ਤਰ ਵੈਰਾਗ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵੈਰਾਗ ਕੀ ਨ੍ਯੂਨ ਅਧਿਕਤਾ ਪ੍ਰ੍ਯੁਕਤ ਸੰਨ੍ਯਾਸ ਭੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ॥ ਬਹੂਦਕ ੧ ਕੁਟੀਚਕ ੨ ਹੰਸ ੩ ਪਰਮਹੰਸ ੪ ਇਸ ਭੇਦ ਸੇ ॥ ੪ ਇਸੀ ਮੰਦ ਵੈਰਾਗ ਕੋ ਕਾਰਣ ਵੈਰਾਗ ਭੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਸੋ ਮੰਦ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਕੋ ਸੰਨ੍ਯਾਸ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਤੀਬ੍ਰਰ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਕੋ ਜੇ ਯਾਤ੍ਰਾ ਮੈ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਤੋ ਬਹੂਦਕ ਸੰਨ੍ਯਾਸ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਯਾਤ੍ਰਾ ਨਾਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਅਥਵਾ ਜਹਾਂ ਜਾਣਾ ਹੋ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮਹੈ ਬਹੂਦਕ ਨਾਮ ਬਹੁਤੇ ਅਸਥਾਨੋਂ ਔ ਦੇਸੋਂ ਕੇ ਜਲ ਪੀਵਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਔ ਜਿਸ ਤੀਬਰ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਕੋ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨ ਹੋ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋ ਵੈ ਸਰੀਰ ਜਿਸ ਕਾ ਉਸ ਕੋ ਕੁਟੀਚਕ ਸੰਨਯਾਸ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕੁਟੀਆ ਬਾਂਧ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਕੁਟੀਚਕ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਤੀਬਰ ਤਰ ਵੈਰਾਗ ਹੈ ਉਸ ਕੋ ਹੰਸ ਸੰਨਜਾਸ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹੰਸ ਕੇ ਆਗੇ ਪਾਨੀ ਔ ਦੂਧ ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਰਖ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਹੰਸ ਦੂਧ ਕੋ ਜਲ ਕੋ ਜੁਦਾ ੨ ਕਰਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਸੇ ਦੂਧ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ਔ ਪਾਨੀ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦੂਧ ਔ ਪਾਨੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਤ ਔ ਅਸਤ ਮਿਲੇਹੁਏ ਕੋ ਅਲਗ ੨ ਕਰਕੇ ਸਤ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੇ ਅਸਤ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰ ਡਾਰੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੰਸ ਸੰਨਜਾਸ ਹੈ । ਕੁਟੀਚਕ ਬਹੂਦਕ ਹੰਸ ਇਨ ਤੀਨੋ ਸੰਨਜਾਸ ਕੇ ਆਚਰਣ ਸੋ ਮਨੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਪਾਰਾਸਰ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਆਦਿਕ ਮੈ ਬਹੁਤ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਕਹੇ ਹੈ ਇਸਲੀਏ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖੇ । ਔ ਮੁਮੁਖੁ ਕੋ ਤੀਬਰ ਤਰ ਵੈਰਾਗ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਅਨੰਤਰ ਪਰਮਹੰਸ ਸੰਨਜਾਸ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ । ਸੋ ਪਰਮਹੰਸ ਸੰਨਜਾਸ ਭੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ 1 ਏਕ ਵਿਵਿਦਿਖਾ ਸੰਨਜਾਸ ਹੈ । ਦੂਸਰਾ ਵਿਦ੍ਵਤ ਸੰਨਜਾਸ ਹੈ । ਚਤੁਸ਼੍ਰਯ ਸਾਧਨ ਸੰਪਨ ਪੁਰਖ ਨੇ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਕੀਆ ਜੋ ਸੰਨਜਾਸ ਤਿਸ ਸੰਨਜਾਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਵਿਦਿਖਾ ਸੰਨਜਾਸ ਹੈ। ਸੋ ਵਿਵਿਦਿਖਾ ਸੰਨਜਾਸ ਭੀ ਦੋ ਪਕਾਰ ਕਾ ਹੈ। ਜਨਮਾਂਤਰ ਕੇ ਦੇਣੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮੋ ਕਾ ਤਜਾਗ ਰੂਪ ਪ੍ਰਥਮ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਖ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰਣ ਪੂਰਬਿਕ ਦੰਡ ਧਾਰਣ ਆਦੀ ਆਸ਼੍ਰਮ ਰੂਪ ਦੂਸਰਾ ਹੈ। ਸੋ ਦੰਡ ਧਾਰਣ ਰੂਪ ਆਸ਼੍ਰਮ ਵਿਖੇ ਜਿਨ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ। ਸੋ ਜਨਮ ਕੇ ਦੇਣੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਕੇ ਤਜਾਗ ਰੂਪ ਸੰਨਜਾਸ ਮੈ ਉਨ ਕਾ ਭੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਕੀਆ ਹੈ। ਸੋ ਇਸ ਸੰਨਜਾਸ ਮੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸ਼ੂਦ੍ ਚਾਂਡਾਲ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਭੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਨਕਾਦਿਕ ਔ ਮੈਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਇਸਤ੍ਰਜਾ ਕੋ ਗਾਰਗੀ ਆਦਿਕ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਜਾਂ ਕੋ ਸ਼ਰੁਤੀ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਪੁਰਾਣੋਂ ਕੇ ਵਿਖੇ ਇਸ ਸੰਨਜਾਸ ਕਾ ਸ਼੍ਰਵਣ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਸਿੱਧ ਹੁਆ ਜੋ ਮਾਨਸੀ ਸੰਨਜਾਸ ਮੈ ਸਭ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਆਸ਼੍ਰਮ ਰੂਪ ਸੰਨਜਾਸ ਕਾ ਤੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਚਤੁਸ਼੍ਰੈ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਕਾ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਦੰਡ ਧਾਰਣ ਪੂਰਬਕ ਆਸ਼੍ਰਮੀ ਸੰਨਜਾਸੀ ਤੋ ਦੰਡ ਬਸਤ੍ਰ ਕੌਪੀਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਕਰੇ ਸਰਬ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੇਵੇ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰ ਵੈਰਾਗ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਵਿਚਰੇ ਐਸਾ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ। ਇਤਿ ਵਿਵਿਦਿਖਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਨਜ੍ਯਾਸਃ । ਅਥ ਵਿਦ੍ਵਤ ਸੰਨਜ੍ਯਾਸਃ । ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਹੀ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼੍ਰਵਣ ਸੇ ਜਿਨ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਕਾਰ ਹੁਆ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਚਿਤ ਕੀ ਵਿਸ਼੍ਰਾਂਤੀ ਲੀਏ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਸੁਖਾਰਥ ਜਿਸ ਨੇ ਕੀਆ ਜੋ ਸੰਨਜ੍ਯਾਸ । ਤਿਸ ਸੰਨਜ੍ਯਾਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਦ੍ਵਤ ਸੰਨਜ੍ਯਾਸ ਹੈ । ਜੋ ਆਰਤ ਪੁਰਖ ਹੈ ਸੋ ਮਨ ਔ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਸੰਨਜ੍ਯਾਸ ਕਰੇ ਯੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ । ਸੋ ਯੇ ਭੀ ਪੂਰਬ ਸੰਨਜ੍ਯਾਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਭੂਤ ਹੀ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ਼੍ਰਵਣਾਦਿਕ ਸਾਧਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੇ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਸ਼੍ਰਵਣਾਦੀ ਸਾਧਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ । ਯੇ ਅਨ੍ਵੈਤਵਿਤ੍ਰੇਕ ਕਰਕੇ ਨਿਸਚੈ ਹੁਆ ਹੈ । ਭਾਂਤੇ ਮੁਮੁਖ੍ਸ਼ੁ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਰਣਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਜਿਸ ਮੁਮੁਖ੍ਸ਼ੁ ਨੇ ਨਿਤ ਨਿਮਿਤ ਕਰਮ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ । ਬਿਨਾ ਵਿਵੇਕ ਵੇਦਾਂਤ ਕਾ ਸ਼੍ਰਵਣ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੋ ਮੁਮੁਖ੍ਸ਼ੁ ਨ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹਜੇ। ਕਿੰਤੂ ਪਤਿਤ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹਜੇ । ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਵੇਦਾਂਤ ਕਾ ਸ਼੍ਰਵਣ ਮੋਖ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮੀ ਭੀ ਕਰੇ ਤੋ ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਦਿਨੇ ਦਿਨੇ ਤੂ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼੍ਰਵਣਾਂਤ ਭਕ੍ਤਿ ਸੰਯੁਤਾਂਤ ਗੁਰੂ ਸ਼ੁਸ਼ਰੂਸ਼ਾ ਯਾਲਭਧਾਂਤ ਕ੍ਵਿਛਾ ਸ਼ੀਤ ਫਲੰ ਲਭੇਤ ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੁਤੇਃ ।

ਦਿਨੇ ਦਿਨੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਸਰਧਾ ਭਕਤੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਕ੍ਵਿਛ ਅਸੀ ਚੌਦ੍ਯਾਯਨ ਬ੍ਰਤ ਕਾ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਐਸਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੈ ਸ਼੍ਰਵਣ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਕੇ ਚਿਤ ਆਚਾਰਯ ਤੇ ਚਤੁਸ਼੍ਟਯ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋ ਹੀ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸੁਣਨੇ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ । ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਵਾਨ ਕੋ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ । ਸੋ ਕਹਨਾ ਉਨ ਕਾ ਸਮੀਚੀਨ ਨਹੀ ਹੈ । ਕਾਹੇਤੇ ਉਦਾਲਕ ਆਰੁਣੀ ਯਾਗਜਵਲਕ ਤੁਲਾਧਾਰ ਬਨਿਕ ਅਸ਼੍ਰੂ ਮੰਤ੍ਰੁਜੋ ਸਹਤ ਰਾਜਾ ਦਸ਼ਰਥ ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਅਰਜੁਨ ਆਦਿਕਾ ਕੋ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼੍ਰਵਣ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਹੁਆ ਹੈ ਐਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਇਤਿ ਅਪਰ ਵੈਰਾਗਃ। ਅਥ ਪਰ ਵੈਰਾਗਜੰ । ਗੁਣ ਜੋ ਸਾਤਕੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਹੈ ਸੋ ਤਿਨ ਕੇ ਭੀ ਤ੍ਯਾਗ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਣੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪਰ ਵੈਰਾਗ ਹੈ । ਸੋ ਪਰ ਵੈਰਾਗ ਅਸੰ ਪ੍ਰਗਜ੍ਞਾਤ ਸਮਾਧੀ ਕਾ ਅੰਤਰੰਗ ਸਾਧਨ ਹੈ । ਇਤਿ ਵੈਰਾਗ ਨਿਰੂਪਣੰ । ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤੀਬਰਤਰ ਵੈਰਾਗ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਕੋ ਚਲੇ ਹੈਂ । ਜਹਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈਂ । ਸੋ ਸੁਣਹੁ । ਸਰਬ ਮਾਰਗ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਉਲੰਘ ਕੇ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਕੀ ਓਰ ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਪਰ ਪਰਬਤ ਕੇ ਨੀਚੇ ਗੁਮਰਾਹ ਨਦੀ ਰੰਗਾ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਨਾਰ ਪਰ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਧੀਰੇ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ। ਅਪਨੇ ਸਖਾ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਜਾਇ ਮਿਲੇ। ਆਰੋ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਮਿਲੇ। ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਬਡਾ ਸਤਕਾਰ ਕੀਆ। ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੇ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਆਸਨ ਪਰ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛਜਾ। ਤਦਨੰਤਰ ਅਸ਼ਨਪਾਨ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਕਰਾਯਾ। ਅਸਨ ਨਾਮ ਭੋਜਨ ਕਾ ਹੈ ਪਾਂਨ ਨਾਮ ਜਲ ਕਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਹੇ ਸਖੇ ਪੂਰਬ ਤੁਮਾਰੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਅਬ ਹਮ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਏ ਹੈ। ਸੋ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਮਾਰਗ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਇ ਭੀ ਗਯਾ ਥਾ। ਪਰੰਤੂ ਵੋ ਐਸਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਦਰਸਨ ਥਾ ਜਿਸ ਕਾ ਤੇਜ ਹਮ ਸੇ ਸਹਾਰਜਾ ਨਹੀ ਗਯਾ ਉਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰਕੇ ਲੇਆਏ ਹੈਂ। ਸੋ ਚਲੋ ਅਬ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰ ਜਹਾ ਪਰ ਮਹਾਪੁਰਖ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਨਤੇ ਹੀ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੇਟਾ ਲੈਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿ ਕੇ ਸਾਥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨਾਰਥ ਤਯਾਰ ਹੁਏ। ਜਬ ਚਲੇ ਤਬ ਪੁਰੀ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਗਈ। ਅਬ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਸਬਨ ਨਿਰੂਪਣੇ।

ਪਰਬਤ ਕੇ ਨੀਚੇ ਪਰਮ ਸੁਹਾਵਨੀ ਪੁਰੀ ਹੈ। ਕੈਸਾ ਵੋ ਪਰਬਤ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸ ਮੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਝਰਨੇ ਝਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਪੁਸ਼ਪ ਫਲੋਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਝੁਕ ਰਹੇ ਹੈ। ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੰਖੀ ਜਿਸ ਮੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਨਦੀਆਂ ਜੋ ਪਰਬਤ ਮੈ ਸੇ ਆਵਤਜਾਂ ਹੈ ਮਾਨੋ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਨੇ ਗਲ ਵਿਖੇ ਹਾਰ ਪਹਰੇ ਹੁਏ ਹੈ। ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਮੈ ਬਡੀ ਬਡੀ ਜੋ ਊਚੀ ਅਟਾਰੀ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੋ ਦਿਬ੍ਯ ਵਿਮਾਨ ਹੈ। ਅਟਾਰਜੋਂ ਮੈ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਕੁਟੁੰਬ ਸਹਤ ਬੈਠੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਦੇਵਾਂ ਗਨਾ ਕੁਟੁੰਬ ਕੇ ਸਹਤ ਦੇਵਤਾ ਜਨ ਬੈਠੇ ਹੈ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਸੂਦ੍ਰ ਵਗੈਰਾ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋ ਕਰਕੇ ਪੁਰੀ ਪੂਰਣ ਹੈ। ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਮੈ ਤਤ ਪਰ ਹੈ। ਹੋਮ ਯਗ ਅਤਿਥੀ ਭੋਜਨ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਇਸਨਾਨ ਧ੍ਯਾਨ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਯਥਾਸ਼ਕਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਵੇਦਾਧ੍ਯਯਨ ਪਠਨ ਪਾਠਨ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਸੁੰਦਰ ਬਾਜਾਰ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਚੌਕ ਬਡੇ ਲਾਂਭ ਵਾਲੇ ਸੋਂਦੇ ਜਿਸ ਮੈ ਹੋਰਹੇ ਹੈ। ਸਰਬ ਲੋਕ ਧਰਮਕਾ ਬ੍ਯਾਪਾਰ ਸਚ ਬੋਲਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਗਰੀ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੁੰਦਰ ਉਪਬਨ ਲਗ ਰਹੇ ਹੈ। ਉਪਬਨ ਨਾਮ ਬਾਗੀਚੇ ਕਾ ਹੈ। ਉਪ ਨਾਮ ਸਮੀਪ ਕਾ ਹੈ। ਨਜੀਕ ਜੋ ਬਾਗ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਉਪਬਨ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਵੋ ਉਪ ਬਨ ਹੈ ਜਿਨ ਮੈ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੀਤਰਕਤ ਸ਼ਯਾਮ ਸ੍ਵੇਤ ਮਿਸ੍ਰਤ ਫੂਲ ਫੂਲ ਰਹੇ ਹੈ। ਬਡੀਆਂ ਬਡੀਆਂ ਸਾਖਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਚਜਾਂ ਹੈ ਜਿਨਕਜਾਂ ਐਸੇ ਊਚੇ ਊਚ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਸਮੂ ਹੈ। ਮਾਨੋ ਮੇਘ ਮੰਡਲ ਕੋ ਜਾਇ ਸਪਰਸ ਕੀਆ ਹੈ। ਅਬ ਮਧਜਾਨ ਕੇ ਸਮੇਂ ਮੈ ਅਸ੍ਰਮ ਕ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ੨ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਯ ਭਚਾਵਾਨ ਕੇ ਅਸ੍ਵ ਨਾਮ ਘੋੜੇ ਈਹਾਂ ਇਨ ਬ੍ਰਿਖੋਂ ਕੀ ਸਾਖਾ ਪਰ ਆਇ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ੧। ਉ. ਪ੍ਰੇ. ਉਸ ਬਨ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੀ ਲੰਬੀ ਲੰਬੀ ਸਾਖਾ ਜੋ ਆਠੋ ਦਿਸ਼ਾ ਮੈ ਪਸਰੀ ਹੁਈ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੋ ਆਠੋ ਦਿਸ਼ਾ ਮੈ ਚੰਦੋਆ ਭਨ ਰਹਜਾ ਹੈ ੨ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤ ਔ ਬੀਚ ਬੀਚ ਮੈ ਸਾਮ ਫੂਲ ਫੂਲ ਰਹੇ ਹੈ। ਸੋ ਫੂਲ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਬਨ ਆਪਨੀ ਆਖੋਂ ਕੋ ਪਸਾਰ ਪਸਾਰ ਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਕੇ ਕੋਈ ਅਸਥਾਨ ਬਿਨਾ ਚੰਦੋਏ ਖਾਲੀ ਤੋ ਨਹੀ ਰਹਜਾ ਹੈ। ੩। ਜਬ ਪੌਨ ਕੇ ਚਲਨੇ ਸੇ। ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਪਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਹਲਨੇ ਸੇ ਫੂਲੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਭਉਰੇ ਉਡ ਚਲਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਦਿਸ਼ਾ ਰੂਪੀ ਇਸਤ੍ਰਜਾਂ ਆਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਆਪਨੇ ਮੁਖ ਔ ਆਂਖੋ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਕਾਲੇ ਕਾਲੇ ਕੇਸ ਇਧ੍ਰ ਉਧਰ ਟਾਰਤਜਾਂ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਕੇਸ ਭੀ ਸਜਾਮ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਹੈ ਔ ਮਧੁ ਕਰ ਭੀ ਸਜਾਮ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਹੈ। ੪। ਤਿਸ ਬਨ ਵਿਖੇ ਲਤਾ ਜੋ ਵੇਲਾਂ ਹੈ ਤਿਨ ਕੀ ਅਤਸੈ ਸੋਭਾ ਕੇ ਉਲਾਸੋ ਕਰਕੇ ਪੁਸਪੋ ਵਿਖੇ ਜੋ ਕੇਸਰ ਪਰਾਗ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਧੂਲੀ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਵੇ ਅਸਥਲ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਮਾਨੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਨੇ ਆਪਨੀ ਕਿਰਨੋ ਕਰਕੇ ਮੰਡਲਾ ਕਾਰ ਮੰਡਲ ਬਾਧਾ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਉਨ ਉਪਬਨੋ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਜੋ ਜਿਸ ਉਪਬਨ ਮੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ। ਤਿਸ ਬਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ਸਭ ਬਨੋ ਸੇ ਅਤਿ ਅਧਿਕ ਹੈ। ਬਡੇ ਊਚ ੨ ਵਿਟਪ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਮਾਨੋ ਦੇਵਤਾ ਔ ਸਿਧੋਂ ਕੇ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਅਤਿ ਊਰਧ ਕੋ ਗਏ ਹੈ। ੬। ਔ ਵਿਟਪੋਂ ਕੀਆਂ ਪੰਕਤਜਾਂ ਕੀ ਸਾਖਾ ਅਤੀ ਸਘਨ ਜੋ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈਂ। ਮਾਨੋ ਚਿਰਕਾਲ ਕੇ ਵਿਛੜੇ ਹੁਏ ਇਸਤ੍ਰੀਜਾਂ ਵੋ ਪੁਰਖ ਆਪਸ ਮੈ ਭੁਜਾ ਪਸਾਰ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ। ੭। ਜੋ ਬਨ ਕੁੰਜਾ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੋ ਸਿਧੋਂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਗਲਯਾਂ ਹੈ। ਬਡੇ ਊਚੇ ਊਚੇ ਵਿਟਪੋਂ ਪਰ ਜੋ ਵੇਲੋਂ ਕੀ ਸਾਖਾ ਚਢ ਕਰ ਫੂਲ ਰਹੀ ਹੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੁਸਪੋਂ ਸੰਯੁਕਤ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਗ੍ਰਹ ਨਿਖਤ੍ ਭਾਰਾਂ ਵਿਮਾਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕਰਕੇ ਅਛਾਦਿਤ ਸਿਧੋਂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਕੋ ਉਲੰਘ ਕੇ ਅਤਸੈ ਊਰਧ ਭਾਵ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ੮। ਉਨ ਪਾਦਪੋਂ ਕੀ ਬਡੀ ਸਾਖਾ ਪਰ ਜੋ ਮਯੂਰ ਬੈਠੇ ਹੈ। ਸੁਰਯ ਕੀ ਕਿਰਨੋ ਕਰਕੇ ਜੋ ਉਨ ਕਲਾਪਜੋਂ ਕੀਗ੍ਰੀਵਾ ਚਮਕਤੀ ਹੈਂ। ਸੋ ਆਕਾਸ ਮੈ ਮਾਨੋ ਇੰਦ੍ ਧਨੁਖ ਚਮਤਕਾਰਾ ਕਰ ਰਹਜਾ ਹੈ। ਕਲਾਪੀ ਔ ਮਯੂਰ ਨਾਮ ਮੋਰੋਂ ਕਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਬਨ ਰਾਜ ਮੈ ਸੁੰਦਰ ਕੋਕਿਲਾ ਕਪਿੰਜਲ ਨਾਮ ਪੰਖੀ ਕੀਰ ਕਪੋਤ ਕੇ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਕੋਰ ਸਾਰਕਾ ਬੁਲਬੁਲ ਕਲਹੰਸ ਆਦਿਕ ਪੰਖੀ ਜੋ ਸੁੰਦਰ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਭਾਖਾਮੈ ਉਚੀ ਸ੍ਵਰਸੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਅਪਸਰੋ ਕੇ ਸਮੁਹ ਗਾਨ ਉਚੀ ਸ੍ਵਰਸੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਤਿਸ ਬਨ ਮੈ ਬ੍ਰਿਖੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਜੋ ਸੁੰਦਰ ਵੇਲੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮੰਜਰੀ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ਔ ਤਿਨੋ ਪਰ ਭੌਰੇ ਜੋ ਸਬਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਪਵਨ ਕਰਕੇ ਬਲਰਜਾਂ ਕੀ ਸਾਖਾ ਚਲਾਇ ਮਾਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੇ ਬਨ ਹੈ ਕਿਧੋ ਬਿਜਲੀ ਸਹਤ ਸ਼ਜਮ ਮੇਘ ਹੈ। ਨੀਲ ਸ੍ਵੇਤ ਕੋਕਨਦ ਰਕਤ ਸਜਾਮ ਪੀਤ ਹਰਿਤ ਆਦੀ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਪੁਸਪੋ ਸਹਤ ਪੀਤ ਮੰਜਰਜੋਂ ਸਹਤ ਜੋ ਵੇਲਹ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਲਹੀ ਹੁਈ ਹੈ ਸੋ ਜਬ ਵਾਯੂ ਕੇ ਚਲਨੇ ਸੇ ਹਲਤੀ ਚਲਤੀ ਹੈ ਸਜਾਮ ਪਤ੍ਰੋਂ ਸਯੁਕਤ ਸੋ ਸਜਾਮ ਘਟਾ ਹੀ ਮੇਘੋ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੧੩ ॥ ਯੇ ਬਨ ਆਪਨੋ ਵਿਸ੍ਵਰੂਪ ਦਿਖਾਵਤਾ ਹੁਆ ਮਾਨੋ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇਸਥਤ ਹੈ। ਅਪਨੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰੋ ਲਖੇ ਸਾਖਾ ਰੂਪ ਭੁਜਾ ਕਰਕੇ ਯੇ ਅਕਾਸ ਰੂਪੀ ਛਿਦ੍ ਜਿਸ ਬਨ ਨੇ ਭਰ ਛੋਡਜਾ ਹੈ ॥ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਜਿਸ ਕੇ ਕਾਨੋ ਮੈ ਕੁੰਡਲ ਹੈ। ਸੋ ਯੇ ਬਨ ਵਿਸ੍ਵਰੂਪ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਾ ਊਚਾ ਨਿਰਤ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਹੀ ਵਿਰਾਜਜ ਮਾਨ ਹੋ ਰਹਜਾ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ਪੁਨਃ ਯੇ ਬਨ ਕਿਧੋ ਦੂਸਰਾ ਆਕਾਸ ਹੈ । ਜੋ ਤਿਸ ਬਨ ਮੈ ਬਡੇ ੨ ਬ੍ਰਿਖੋ ਕੇ ਟੁੰਡ ਮੂਲ ਹੈ ਸੋਈ ਦਿਗ ਗਜ ਹੈ। ਜੋ ਵਲਰਜੋਂ ਕੇ ਝੁਡੇ ਸਰਪ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕੁੰਡਲਾ ਕਾਰ ਮੂਲ ਹੈ ਸੋਈ ਸੇਸਨਾਗ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਬਡੇ ਉਚੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਵੇਲੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਵੇਤ ਸ੍ਵੇਤ ਪੁਸਪ ਲਾਗ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸੋ ਮਾਨੋਤਾਰਾ ਗਣੋਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਆਕਾਸ ਮੰਡਲ ਹੈ ॥ ੧੫ ॥ ਸੰਪੂਰਣ ਬਨੋ ਸੈਲ ਪਰਬਤੋਂ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਬਨੋ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਕਿਧੋ ਪਿਤਾ ਮਹਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਹੈ ॥ ੧੬ ॥ ਕਿਧੋ ਆਵਨੀ ਵਿਖੇ ਬਨ ਫਲ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਕਾ ਏਕ ਕੋਸ ਖਜਾਨਾ ਹੈ। ੧੭। ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਟਪੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਜੋ ਖਗੋਂ ਕੇ ਆਲਨੇ ਹੈਂ। ਉਨ ਮੈ ਬੈਠ ਕੇ ਜੋ ਪੰਖੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸਬਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਚਪਲਤਾ ਸਹਤ ਸੋ ਮਾਨੋ ਭੂਤਲ ਲੋਕ ਵਿਖੇ ਦੇਸੋ ਕਰਕੇ ਪਰਿਵਾਰਯਾ ਹੁਆ ਗੰਧਰਬ ਲੋਕ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ੧੮ ॥ ਯੇ ਬਨ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕਿਧੋ ਬਨ ਦੇਵੀਓਂ ਕਾ ਏਕ ਅੰਤਹ ਪੁਰ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਰਚ ਦੀਆ ਹੈ। ਜੋ ਮਹੀਰਹੋ ਪਰ ਵੇਲੋਂ ਕੋ ਮੰਜਰਜਾਂ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੋਈ ਅਲਪ ੨ ਪਤਾਕਾ ਹੈ । ਮਹੀਰੁਹ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਹੈ। ਪਤਾ ਕਾ ਨਾਮ ਛੋਟੀ ੨ ਝੰਡਜਾਂ ਕਾ ਹੈ । ਉਨ ਮੰਜਰੋ ਕਰਕੇ ਲਤਾ ਮੰਡਲ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰਤ ਹੈ। ਜੋ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸ੍ਵੇਤ ਪੁਸਪ ਪਾਦਪੋ ਬੇਲੋ ਸੇ ਲਾਗ ਰਹੇ ਹੈ । ਜੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰੋਂ ਕੇ ਪੁਸ਼ਪ ਵੇਹੀ ਮਾਨੋ ਦਿਵਾਲੋਂ ਮੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਤਨ ਔ ਮਣੀ ਜੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁੰਜ ਗਲਜੋਂ ਮੈ ਜੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਫਲੋ ਕੇ ਗੁਛੇ ਲਾਗ ਰਹੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ। ਸੋਈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਮਣਜੋਂ ਕੇ ਗੁਛੇ ਲਟਕ ਰਹੇ ਹੈ ਜੋ ਕੁੰਜ ਗਾਲਜੋਂ ਮੈਂ ਮਧੁਕਰ ਕੋਕਿਲਾ ਸੁਕ ਸਾਰਕਾ ਆਦਿਕ ਪੰਛੀ ਬੋਲ ਰਹੇਹੈਂ। ਸੋਈ ਕਿਧੋ ਬਨ ਦੇਵਿਆਂ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਗੀਤ ਗਾਨੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਨ ਕੀ ਕੁੰਜ ਗਾਲਜੋਂ ਮੈ ਜੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੰਗੋਂ ਵਾਲੇ ਪੰਖੀ ਬਿਚਰ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਸੁੰਦਰ ਵਸਤ੍ ਭੂਖਣ ਪਹਰੇ ਹੁਏ ਬਨ ਦੇਵੀਆਂ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਮੰਦਰ ਮੈ ਹਾਸ ਬਿਲਾਸ ਪੁਜੁਕਤ ਬਿਚਰ ਰਹੀ ਹੈ ਮਾਨੋ ਯੇ ਬਨ ਸੰਪੂਰਣ ਬਨ ਦੇਵੀਓਂ ਕਾ ਉਤਮ ਅੰਤਹ ਪੁਰ ਰੂਪ ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਹੈ ॥ ੧੯ ॥ ਗੁਛੇ ਜਿਨਕੇ ਅੰਗੁਲਜਾਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਹੈ ਸੋਈ ਜਬ ਵਾਯੁ ਕੇ ਚਲਨੇ ਸੇ ਚਪਲ ਹੋਤੇ ਹੈ ਬਲਰਜਾਂ ਕੀ ਸਾਖਾ ਰੂਪੀ ਬਾਹੂ ਸਹਸ੍ਰੋ ਕਰਕੇ ਮਾਨੋ ਬਨ ਨਿਰਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪਰਮ ਹਰਖ ਸੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਅਹੋ ਬੜਾ ਅਸਚਰਯ ਔ ਹਰਖ ਹੈ ਔ ਮੇਰੈ ਬਡੇ ਭਾਗ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਅੰਗ ਪੰਖੀ ਮ੍ਰਿਗੋਂ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਸਰਬ ਅੰਗੋ ਕਰਕੇ ਉਪਕਾਰ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰਬ ਅੰਗ ਪੁਨਜਵਾਨ ਸਫਲ ਹੈ ਆਜ । ਇਸ ਹਰਖ ਕੇ ਮਾਰੇ ਬਨ ਕਿਧੋ ਨਿਰਤ ਕਰ ਰਹਜਾ ਹੈ॥ ੨੦ ॥ ਬਨ ਕੇ ਪਾਦਪੋਂ ਕੇ ਸਿਖਰ ਪਰ ਜੋ ਫੂਲ ਫੂਲ ਰਹੇ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਆਕਾਸ ਚਾਰੀ ਸਿੱਧ ਔ ਦੇਵਤਾ ਲੋਗਨ ਕੇ ਆਦਰ ਔਰ ਪੂਜਾ ਵਾਸਤੇ ਊਪਰ ਕੋ ਪਠਾਏ ਹੈ। ਔ ਜੋ ਕੋਕਿਲਾ ਔ ਮੋਰ ਚਕੋਰ ਸੁਕ ਭ੍ਰਿੰਗ ਸ਼ਰਕਾ ਆਦਿਕ ਸਬਦ ਬਨ ਵਿਖੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਬਨ ਰਾਜ ਤਿਨਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਸੇ ਦੇਵਤਾ ਔ ਸਿੱਧੋ ਕਾ ਸ੍ਵਾਗਤ ਪੂਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੨੧ ॥ ਜੋ ਇਸ ਬਨ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਾਹਰ ੨ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਿਖ ਹੈ ਬਟ ੧ ਉਦੁੰਬਰ ੨ ਪਲਿੰਖਣ ੩ ਆਮ੍ ੪ ਪਲਾਸ ੫ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਸੂਛ ਪੁਸਪ ਔ ਕੁਡਮਲਾਦਿਕ ਕੀ ਕਾਤਜੋਂ ਕਰਕੇ। ਮੰਦਾਰ ੧ ਸੰਤਾਨ ੨ ਪਾਰੀਜਾਤ ੩ ਹਰੀ ਚਦਨ ਕਲਪਤਰੂ ਆਦਿਕੋ ਸਹਤ ਸ੍ਵਰਗ ਕੇ ਨੰਦਨ ਬਨ ਕੇ ਹਸਤੇ ਹੁਏ ਇਸਥਤ ਹੈ। ਔ ਜੋ ਖਗੋਂਕੇ ਸਮੂਹ ਆਕਾਸ ਮਾਰਜਾ ਕੋ ਉਡਤੇ ਹੁਏ ਬਹੁਤ ਊਚੇ ਚਢ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਊਚੀ ਗ੍ਰੀਵਾ ਕਰਕੇ ਦੇਵ ਬਨਕੋ ਜੋ ਅਰਬ ਕੋ ਯੇ ਬਨ ਧਾਵਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੨੨ ॥ ਔ ਬਨ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਜੋ ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਸਹਤ ਪੁਸਪੋਂ ਕੇ ਗੁਛਜੋਂ ਕੀਆ ਸਘਨਜਾਂ ਪੰਕਤਜਾਂ ਹੈ। ਸੋ ਬਨ ਮਾਨੋ ਅਪਨੇ ਸਹਸ੍ਰੋਂ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਸਹਸ੍ਰਾਖਜ ਇੰਦ੍ ਕੋ ਜੀਤ ਬੇਕੋ ਉਦਿਤ ਹੁਆ ਹੈ ਕਜਾ ਇੰਦਰ ਕਾ ਏਕ ਹਜਾਰ ਨੇਤ੍ ਹੈ ਮੇਰੇ ਅੰਤ ਹਜਾਰੋਂ ਨੇਤ੍ ਹੈ ਯੇ ਮਨ ਮੈ ਰਖਕੇ ਕਹੂੰ ੨ ਬਨ ਮੈ ਜੋ ਸਮਣੀ ਸਰਪ ਕੇ ਫਣ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪੁਸਪੋਂਕੇ ਗੁਛੇ ਨੀਚੇ ਊਪਰ ਕੋ ਹੋਕੇ ਖਿੜੇ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੋ ਆਕਾਸ ਕੇ ਦੇਖਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸੇਸਨਾਗ ਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਪਨੇ ਫਣ ਉਪਰ ਕੋ ਨਿਕਾਸੇ ਹੈ ਉਚੇ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ॥੨੩॥ ਜੋ ਬਨ ਕੇ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਪਰਾਗ ਨਾਮ ਧੂਲੀ ਹੈ ਤਿਸ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਧੂਲੀ ਕਰਕੇ ਧੂਸਰ ਜੋ ਬਨ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੋ ਸੰਕਰ ਹੈ ਕਿਧੋ ਸੰਕਰ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਭਗਵਾਨ ਸ਼ਿਵਜੀ ਤੋਂ ਅਪਨੇ ਭਗਤੋਂ ਕੋ ਹੀ ਸ਼ੰਕਰ ਹੈ ਨਾਮ ਸੁਖ ਦੇਤੇ ਹੈ ਨਹੀ ਔਰੋ ਕੋ ਯੇ ਬਨ ਤੋ ਫੂਲ ਫਲ ਛਾਯਾ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰਯੋ ਕੋ ਸ਼ੰਕਰ ਹੈ ਸ਼ੰ ਨਾਮ ਸੁਖ ਕਾ ਹੈ ਸੁਖਕੇ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕੈਸਾ ਵੋ ਬਨ ਹੈ ਜਿਸ ਮੇ ਫਲੋਂਕੇ ਭਾਰਕਰਕੇ ਵਿਟਪੋਂ ਕੇ ਤਾਸ ਝੂਮ ਝੁਕ ਕੇ ਅਵਨੀ ਸੇ ਆਇ ਲਾਗੇ ਹੈ ਕੈਸੇ ਵੋ ਫਲ ਹੈ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੋ ਕੇ ਸਾਮਾਨ ਅਤਿਸੈ ਮਧੁਰ ਜਿਨ ਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਹੈ ਮਾਨੋ ਸ੍ਵਰਗ ਕੇ ਕਲਪ ਤਪੂ ਕੇ ਫਲੋ ਕੋ ਭੀ ਆਪਨੀ ਸੌਦਰਯਤਾ ਮਧੁਰਯਤਾ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਹਸਤੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕੈਸੀ ਵੋ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸ ਕੋ ਦੇਕੇ ਅਮਰਾਵਤੀ ਭੀ ਲਜਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕੈਸਾ ਯੇ ਉਪਬਨ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਅਮਰ ਬਨ ਭੀ ਲਜਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਆਮ੍ਰਿਖ੍ਯ ਕੇ ਨੀਚੇ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ ਕੈਸਾ ਵੋ ਆਸ਼ਰ ਕਾ ਪਾਦਪ ਹੈ ਬਡੇ ਸਘਨ ਪਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਛਾਯਾ ਕਰਕ ਸਹਤ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਸੂਰਯ ਕੀ ਕਿਰਣ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਬਲਰਜੋ ਕੇ ਸਾਥ ਪੁਸਪ ਤਥਾ ਪਤ੍ਰੋ ਕੇ ਸਘਨਤਾ ਸੇ ਕੁਟੀਆ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜੋ ਅਸਥਾਨ ਬਨੇ ਹੁਏ ਹੈ ਅਨੇਕ ਪੰਖਯੋ ਕੇ ਆਲਨੇ ਭੀ ਸੁਤੰਤ੍ ਬਨੇ ਹੁਏ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਮਾਨੋ ਅੰਤਰਿਖ੍ਯ ਲੋਕ ਮੈ ਦੂਸਰਾ ਏਕ ਨਗਰ ਵਸ ਰਹਾ ਹੈ ਆਪਨੀ ਉਚਾਈ ਸੇ ਜਿਸ ਨੇ ਪਰਬਤ ਕੀ ਉਚਾਈ ਮੰਦ ਕਰ ਡਾਰੀ ਹੈ ਐਸੇ ਪੁਰ ਔ ਬਨ ਸੁੰਦਰ ਭੂਮੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋਨੋ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਤਬ ਤਿਸ ਬਿਰਖ ਕੇ ਨੀਚੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਦੁਰਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੈਸੇ ਹੈ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਮਾਨੋ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਹੈ ਆਪਨੇ ਤੇਜ ਸੇ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰਹੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਪਰਮ ਕ੍ਰੂਰ ਪਹਾੜੀ ਮਲੇਛ ਔ ਸਤੀ ਰਾਜੇ ਸੰਗਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਜੋ ਆਪਸ ਮੈ ਵੈਰ ਕਰਕੇ ਯੁਧ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੋਵੇ ਜਬ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਛਟੀ ਉਨ ਕੋ ਜਾਇ ਦਿਖਾਵੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿਉ ਵੋ ਸੂਰੇ ਕਿਉ ਲੜਤੇ ਹੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਛਠੀ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਐਸੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਸ ਮੈ ਮਤ ਲੜੋ ਯੁਧ ਤਜਾਗ ਕੇ ਦੋਨੋ ਉਰ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਹਮਾਰ ਪਾਸ ਚਲੇ ਆਉ। ਤਬ ਕੇ ਸਿਰਦਾਰ ਔ ਸਤੀ ਰਾਜਨੋਂ ਔ ਗਰੀਬ ਯੁਧ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਹੁਕਮ ਸੁਨਤੇ ਹੀ ਛਟੀ ਕੇ ਸਾਥ ਚਲੇ ਆਵੈ ਟੰਕ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਬਿਲੰਦ ਨ ਕਰੈ ਕਸੇ ਵੋ ਸਤੀਰਾਜੇ ਕ੍ਰੂਰ ਥੇ ਕੇ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਘ ਆਪਨੀ ਸੈਨਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇ ਚੁਕਾ ਪਰੰਤੂ ਵੇ ਸਤੀ ਰਾਜਸੋਂ ਕਾ ਦੇਸ ਯਾਕੀ ਹੀ ਰਹਾ ਸਰ ਨ ਹੂਆ। ਪੁਨਃ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜਬ ਕੁਛ ਸਮੀਪ ਆਇ ਕੇ ਦੇਖਾ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਧਜ੍ਹਾਨ ਨਿਸ੍ਚ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਸ੍ਵੇਤ ਹੀ ਜਿਨ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਦਸਤਾਰ ਸੋਭ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ੍ਵੇਤ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸਮਸ੍। ਸਮਸ੍ ਦਾੜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਮਾਨੋ ਸ੍ਵੇਤ ਕਿਰਣੋ ਸਹਤ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸਰਦ ਰਿਤੁ ਕਾ ਸੋਭੁ ਰਹਜਾ ਹੈ। ਸ੍ਵੇਤ ਹੀ ਗਲ ਮੈ ਜਾਮਾ ਹੈ। ਕਰੁਣਾ ਕੇ ਰਸ ਸਾਥ ਭਰੇ ਹੂਏ ਪਰਮ ਰਸੀਲੇ ਜਿਨ ਕੇ ਨੇਤ੍ ਕਮਲ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਮਾਤ੍ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ। ਕੀਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਨ ਕੀ ਉਨਤ ਨਾਸਾ ਹੈ। ਬਡਾ ਵਿਸਤਾਰ ਯੁਕਤ ਭਾਲ ਪਟ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ। ਸੁੰਦਰ ਕੋਕਨਦ ਮਲੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵਰਣ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ। ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਜਨਾ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਕੇ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ । ਧਨੁਖਾਕਾਰ ਜਿਨ ਕੇ ਭਰਵਟੇ ਹੈ। ਮਾਨੋ ਕਾਮ ਕੇ ਨਾਸਬੇ ਕੋ ਕਮਾਨ ਤਨ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਜੀ ਹੈ ਜੋ ਉਰਧ ਰੇਤਾ ਹੈ। ਆਯੁ ਭਰ ਮੈ ਜਿਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਵਿਕਾਰ ਨਹੀ ਆਇ ਸਕੇ ਹੈ। ਜੋ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਕਾਮਾਦਿਕੋ ਕਰਕੇ ਅਤਜੰਤ ਤਪਾ ਹੂਆ ਭੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਉਪਬਨ ਮੈ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਭੀ ਆਇ ਜਾਵੇ। ਉਸਕੋ ਭੀ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਦੂਰ ਸੇ ਹੀ ਤਜਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ। ਪੁਨਃ ਜਿਨੋ ਆਪਨੀ ਆਯੁ ਭਰ ਮੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸ਼ਾਪ ਨਹੀ ਦੀਆ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਸ਼ਾਂਤ ਆਤਮਾ ਥੇ। ਇਸਵਾਸਤੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਨਾਸ ਲੀਏ ਧਨੁਖ ਕੀ ਉਪਮਾ ਭਰਵਟਿਓਂ ਕੋ ਦਈ ਹੈ। ਕਪੋਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਦਭੁਤ ਵਰਣ ਯੁਕ੍ਤ ਜਿਨ ਕੀ ਗ੍ਰੀਵਾ ਸੋਭਾਇ ਮਾਨ ਹੈ। ਬਡੇ ਊਚੇ ਸਕੰਧ ਹੈ ਬ੍ਰਿਖਭ ਕੇ ਸਕੰਧ ਸਮਾਨ ਜਿਨ ਕੇ। ਔ ਬਡਜਾਂ ਬਿਸਾਲ ਜਾਹਨੂਆਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲੰਬਾਇ ਮਾਨ ਭੁਜਾ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸੁੰਡ ਕੇ ਤੁਲ ਸੋ ਊਚੇ ਸਕੰਧ ਔ ਜਾਹਨੂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੁਜਾ ਮਹਾਸੂਰਬੀਰ ਅਵਤਾਰੋਂ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ । ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਂ ਸੂਰਬੀਰ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਇੰਦ੍ਰਯ ਗਣ ਸ਼ਤ੍ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਸਤਆਂ ਕੋ ਜਿਨੋ ਨੇ ਜੀਤਾ ਹੈ। ਕਜਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਕਿਧੋਂ ਸਿਵ ਜੀ ਹੈ ਕੇ ਸਿਵ ਜੀ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਹੈਂ । ਕਾਹੇਤੇ ਸਿਵਜੀ ਕਾ ਧਜ੍ਹਾਨ ਧਰਤੇ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਕਾਮ ਮਾਰੇ ਡਰ ਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਨਹੀ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਔਰ ਭਾਗਤੇ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਧਜ੍ਹਾਨ ਕਰਤੇ ਸੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਸਾਰੀ ਹੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਮਾਰੇ ਡਰ ਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤੀ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਵਿਵੇਕ ਕੇ ਆਗੇ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਥਿਰ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਸਤ ਕਲ੍ਹਾਰ ਕਮਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਹੈ। ਦਸੋ ਨਖ ਹੀਰਕ ਮਣੀ ਕੋ ਤੁਲ ਜਿਨ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰਹੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਵਿਸਤਾਰ ਯੁਤ ਵਖਜ਼ਾਥਲ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ। ਰੰਭਾ ਅਤਥੰਵ ਕੇ ਭੁਲ ਸੁੰਦਰ ਜੰਘਾ ਤਥਲ ਹੈ ਜਿਨਕਾ। ਹੰਸੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚਰਣ ਕਮਲ ਸੁੰਦਰ ਜਿਨ ਕੇ ਹੈ। ਨਖੋਂ ਕੀ ਜਜੋਤੀ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿਕ ਗੀਰ ਵਾਣ ਨਰ ਲੋਕ ਜਿਨ ਚਰਣੋ ਕੀ ਧੂੜੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਐਸਾ ਪਾਵਨ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਕਵਿ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਨਿਭ ਹੀ ਨਿਵਾਸ ਕਰੈ। ਯੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਮੇਰੀ ਕਾਨ ਦੇਕੇ ਸੁਣੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਮ੍ਰ ਮਹੀਰੁਹ ਕੇ ਨੀਚੇ ਵਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ। ਕਿਧੋਂ ਸਾਖਜਾਤ ਵਿਵੇਕ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ਇਸ-ਥਿਤ ਹੈ। ਕਿਧੋਂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਆਇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਇ ਹੈ। ਕਿਧੋ ਸ਼ਿਵਜੀ ਸੈਤ ਬਿਭੂਤ ਲਗਾਇ ਕੇ ਸ਼ਿਵਜੀ ਇਤਥਿਤ ਭਏ। ਕਿਧੋਂ ਦਤ੍ਰ ਤ੍ਰੈਯ ਜੀ ਯੋਗ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਸੈਤ ਵਿਭੂਤ ਲਗਾਏ ਹੁਏ। ਕਿਧੋ ਕਪਲ ਦੇਵ ਜੀ ਧਜਾਨ ਲਗਜ ਕੇ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ। ਕਿਧੋ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਊਰਧਰੇਤਸ ਇਸਥਿਤ ਹੈਂ ਕਿਧੋ ਸਾਮ ਕਾਰਤਕ ਜੀ ਵਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ। ਇਤਨਜੋਂ ਮੈ ਕੌਨਸੀ ਉਪਮਾ ਦੇਊ ਏਕ ਸੇ ਏਕ ਅਧਿਕ ਉਪਮਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਖ ਕੇ ਦੋਨੋ ਜਾਇ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਸਕੰਧ ਔ ਗਣੇਸ ਜੀ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੇ ਆਗੈ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੈ। ਜੈਸੇ ਨਲ ਕੂਬਰ ਕੁਮੇਰ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੈ। ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਖਮਣ ਸ਼੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼੍ਠ ਜੀ ਕੋ ਆਇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੈ। ਕੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼੍ਵਾ ਮਿਤ੍ਰ ਔ ਅਗਸਤ ਜੀ ਕੇ ਤੁਲ ਹੈ। ਗਜਾਨ ਉਪਦੇਸ ਕਰਨੇ ਵਾਲਜੋਂ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼੍ਠ ਜੀ ਕੇ ਸਮ ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤ ਆਤਮਾ ਹੈਂ। ਵੈਰਾਗ ਵਾਨੋਂ ਕੇ ਔ ਵਿਰਕਤੋਂ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਸੁਕਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਸਮ ਹੈਂ। ਜਿਨ ਕੇ ਤਪੋ ਬਲ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘ ਔ ਅਜਾ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਔ ਅਹਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਨ ਕਾ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਜਾਤੀ ਵੈਰ ਥਾ। ਐਸੇ ਬਜਾਘਰ ਔ ਬਕਰੀ ਅਦੀ ਆਦਿਕ ਸੋ ਭੀ ਵੈਰ ਭਾਵ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਮਿਤ੍ਰ ਭਾਵ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਤਿਨ ਕੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਹੈਂ। ਜੌਨਸੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਿਧ ਅਸਕਤ ਹੋਗਏ ਹੈ ਤਿਸ ਆਸ੍ਰਮ ਵਿਖੇ। ਸੋ ਤਿਨੋ ਕੇ ਸੀਸ ਕੇ ਸਾਥ ਮੁਕਤ ਲਪਟੀ ਫਿਰਤੀ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਊਨਧ ਰੇਤਜੋਂ ਮੈ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈਂ। ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਜਲ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਦੋਨੋ ਉਠ ਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋਗਏ। ਤਿਨ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਆਉ ਭਾਈ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਛਾ ਬਹੁਤ ਆਨੰਦ ਸੇ ਤੋ ਆਜਾ ਹੈਂ। ਔ ਬਨ ਮੈ ਪਜਾਸ ਕਰਕੇ ਖੇਦ ਤਾਂ ਨਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਯਾ ਥਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘੋਵਾਚ । ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੋ ਸਭ ਕੁਛ ਵਿਦਤ ਹੈਂ। ਤਥਾਪੀ ਆਪਕੇ ਪੂਛਨੇ ਸੇ ਕਹਤਾ ਹੂੰ। ਪੂਰਬੋ ਤੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੇਦ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਥਾ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟ ਜਨਮ ਵਿਖੇ ਖੇਦ ਜਨਮ ਮਰਣ ਤੇ ਆਦ ਅਨੇਕ ਦੁਖ ਪਾਵਤਾ ਚਲਾ ਆਯਾ ਹੂੰ। ਪਰੰਤੂ ਅਬ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੂੰ। ਹੇ ਨਾਥ ਅਬ ਹਮ ਕੋ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਆਇ ਗਯਾ ਹੈ। ਜੋ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਹਮਾਰਾ ਜਨਮ ਔ ਮਰਣ ਕਾ ਦੁਖ ਨਿਵਰਤ ਹੋਜਾਵੇਗਾ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਃ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇ ਕੇ ਦੋਨੋ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਹੀ ਰਿਦਾ ਦੋਨੋ ਕਾ ਸੀਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਜੈਸੇ ਦਾਵਾ ਨਲ ਔ ਜੇਠ ਕੀ ਦੁਪਹਰ ਕਾ ਤਪਾ ਹੁਆ ਕੋਈ ਹਰੀ ਚੰਦਨ ਕੀ ਛਾਯਾ ਮੈ ਆਜ ਬੈਠੇ ਔ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਸੇ ਕੋ। ਜੈਸੇ ਉਸ ਪੁਰਖ ਕਾ ਰਿਦਾ ਸ਼ਾਂਤਿ ਔ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਦੋਨੋ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਚੋਰ ਸਰਪਾਦਿਕੋ ਸੇ ਛੂਟ ਕੇ ਛੋਟਾ ਬਾਲਕ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਮਿਲ ਕੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਜਨਮ ਸੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬਾਲ ਕੰਨਜ਼ਾ ਸੁੰਦਰ ਪਤੀ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਆਨੰਦ ਹੋਵੇ ਹੈ। ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰਾਦੀ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔ ਪਰਸੁਰਾਮ ਕੋ ਜੀਤ ਕੇ ਜੈਸੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਥਾ । ਜੈਸੇ ਕ੍ਰਿਪਣ ਗਏ ਹੁਏ ਚੋਰੀ ਧਨ ਕੋ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਜਗਜ਼ਾਸੂ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਸਹਤ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਦੋਨੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਜੈਸੇ ਜਨਮਾਂਧ ਸੁੰਦਰ ਚਖੂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜੈਸੇ ਕੁਸ਼ੀ ਸਿੱਧ ਔਖਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਮਰਣ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੁਏ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੁਖ ਮੇ ਕੋਈ ਡਾਰ ਦੇਵੇ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਮੂਹੜ ਵਿਦਜ਼ਾਰਥੀ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਯਤਨ ਸਰਬ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੈ ਤੈਸੇ ਬਹੁਤ ਕਹਾਂ ਲਗੇ ਬਤਾਊ ਜਿਸ ਆਨੰਦ ਔ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿ ਜੀ ਔ ਸ਼੍ਰੀਸਰਿ ਹਰੀ ਜੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਉਸ ਆਨੰਦ ਕੀ ਕੁਛ ਗਣਨਾ ਨਹੀ ਕਰੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ।

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਗਉੜੀ ਕੀ ਵਾਰ ੧੧ ਪਉੜੀ ।

ਏਹੁ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਸਾਧ ਕੀ ਜਿਸ ਭੇਟਤ ਤਰੀਐ ।
ਜੰਮ ਕੰਕਰ ਨੇੜ ਨ ਆਵਈ ਫਿਰ ਬਹੁਰ ਨ ਮਰੀਐ ॥
ਭਉ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰ ਬਿਖ ਸੋ ਪਾਰ ਉਤਰੀਐ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗੁੰਫਹੁ ਮਾਲ ਮਨ ਹਰਿ ਮਲ ਪਰ ਹਰੀਐ ॥
ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਿਲ ਰਹੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਨਰ ਹਰੀਐ ।

ਟੀਃ—ਨੀਸਾਨੀ ਨਾਮ ਲਖਣ ਕਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਔ ਸੰਭਾਂਖਣ ਕਰਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਰਿਦੇ ਕੀ ਆਧੀ ਬਜਾਧੀ ਉਪਾਧੀ ਰੂਪਾ ਤਪਤ ਮਿਟ ਜਾਵੇ ਰਿਦਾ ਸੀਤਲ ਹੋਜਾਵੇ । ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸੰਤ ਹੈਂ । ਉਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਣੇ ਸੇ ਯੇ ਜੀਵ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਯਮਰਾਜ ਕਾ ਦੂਤ ਤਿਸ ਜੰਤੁ ਕੇ ਸਮੀਪ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ । ਪੁਨਃ ਵੋ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਣੇ ਵਲਾ ਜੀਵ ਜਨਮਤਾ ਮਰਤਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਅਤਯੰਤ ਭਯ ਕਾ ਸਮੁਦ੍ ਜੋ ਸੰਸਯਆਤਮਿਕ ਸੰਸਾਰ ਤਿਸ ਸਸਯ ਰੂਪ ਬਿਖ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਪਾਰ ਉਤਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੀਵ ਕੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਸੇ ਪੜੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਸੋ ਸੰਸੇ ਰੂਪੀ ਮੈਲ ਕਰਕੇ ਭਰਾ ਹੁਆ ਹੈ । ਏਹ ਸੰਸੈ ਰੂਪ ਮੈਲ ਕੈਸੇ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋਵੇ ॥

ਉਤ੍—ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਹੇ ਸਿਖ ਹਰੀ ਜੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਿਸ ਕੇ ਅਸ਼੍ ਯਾਮ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਗਾਵਨੇ ਸੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਮੈਲ ਧੋਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਯਥਾ ਜਪਜੀ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ॥ ਭਰੀਐ ਮਤਿ ਪਾਪਾਂ ਕੈ ਸੰਗ। ਓਹ ਧੋਪੈ ਨਾਵੈ ਕੈ ਰੰਗ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਸੋਈ ਹਰੀ ਈਸ਼੍ਵਰ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਮੈਲ ਕੋ ਨਸ਼੍ਰ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਹੇ ਸਿਖ ਸੋ ਜੀਵ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਮ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਮਿਲ ਰਹਤਾ ਹੈ । ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਵੋ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਨਰ ਹਰੀ ਨਾਮ ਨ੍ਰੀਸਿੰਘ ਰੂਪ ਹੈ । ਸੋ ਕਾਹੇਤੇ ਮਹਾਂ ਮੋਹ ਰੂਪ ਹਿਰਨਜ ਕਸਪੁ ਰੂਪ ਜੋ ਅਸੁਰ ਰਾਜ ਤਿਸ ਕੇ ਹਰਣੇ ਵਾਲਾ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਹਿਰਨਜ ਕਸਪੁ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਸੇ ਯੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਰ ਲੀਏ ਹੁਏ ਥੇ। ਕੇ ਨ ਦਿਨ ਮੇ ਮਰੂੰ ਨ ਰਾਤ ਮੈ ਦੇਵਤਾ ਆਦੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਰਚੀ ਹੁਈ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਨ ਮਰੂੰ ਸ਼ਸਤ੍ ਅਸਤ੍ ਆਦਿਕ ਸੇ ਨ ਮਰੂੰ ਨ ਅੰਤਰ ਨ ਬਾਹਰ ਨ ਬਸੁਧਾ ਪਰ ਨ ਆਕਾਸ ਮੈ ਮਰੂੰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਮ੍ ਹੀ ਹੋਵੋਂ । ਸੋ ਤੋ ਐਸਾ ਯੇ ਮਹਾਂ ਮੋਹ ਹੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤ ਕਾ ਰਾਜਾ ਹੈ । ਸੋ ਯੇ ਮਹਾਂਮੋਹ ਨ ਦਿਨੇ ਮਰਤਾ ਹੈ ਨ ਰਾਤ੍ ਮੈ । ਨ ਦੇਵਤਾ ਸੇ ਨ ਦੈਤੋਂ ਸੇ। ਨ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਜੋਨੀ ਸੇ ਹੀ ਮਰਤਾ ਹੈ । ਸ਼ਸਤ੍ ਅਸਤ੍ ਸੇ ਭੀ ਨਾਹੀ ਕਾਟਜਾ ਜਾਤੋ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਏਹੀ ਸਾਖਜਾਤ ਮੋਹ ਹੀ ਹਿਰਣਜ ਕਸਪੁ ਹੈ । ਯੇ ਬਿਨਾ ਨਰ ਹਰਿ ਭਗਵਾਨ ਔਰ ਕਿਸੀ ਉਪਾਇ ਸੇ ਨਹੀ ਮਰ ਸਕਤਾ ਹੈ । ਤਾਂਤੇ ਜੋ ਸਿੱਧ ਹੁਆ ਜੋ ਜੀਵ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪੜਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ। ਨਿਸਕਪਟ ਹੋਕਰ ਗੁਰੂ ਔ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਕੋਈ ਕਾਮਨਾ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕੋ ਕੀ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੀ ਨ੍ਰੀਸਿੰਘ ਭਗਵਾਨ ਮਹ੍ਹਾਮੋਹ ਰੂਪ ਹਿਰਣਜ਼ ਕਸਪੁ ਸੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰ ਲੇਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਆਪਨੇ ਭਗਤ ਕੋ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਆਪਨੇ ਸਾਥ ਮਿਲਾਇ ਲੇਤਾ ਹੈ। ਆਪਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮੋ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਭੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਨਹੀ ਦੇਤੇ। ਅਥਵਾ ਨਰ ਭਾਵ ਕੋ ਹਰ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕ੍ਰਰੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਨਰ ਹਰੀ। ਅਥਵਾ ਸਰਣਾਗਤ ਜਨੋ ਕੇ ਦੁਖਾਂ ਕੋ ੧ ਪੁਨਃ ਦੁਖੋਂ ਕੇ ਕਾਰਣ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ੨ ਪੁਨਃ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਕਾਰਣ ਰਾਗਾਦੀ ਖੋਟੇ ਕਰਮੋ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤੀ ਵਾਲੀ ਬੁਧੀ ਕੋ ੩ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਕਾ ਕਾਰਣ ਵਾਸਨਾ ਕੋ ੪ ਜੋ ਹਰ ਲੇਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹਰੀ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਣਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਸਰਧਾ ਦੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਤਿਸ ਕੋ ਹਰ ਲੇਵੇ ਅਥ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਸਾਧਨ ਅੰਤਰੰਗ ਜੋ ਸ੍ਵਣ ਤਿਸ ਵਿਖੇ ਅਸ੍ਰਧਾ ਤਿਸ ਕੋ ਹਰ ਲੇਵੇ ੫। ਮਨਨਾਦਿਕੋਂ ਵਿਖੇ ਸੰਸੇ ਕੋ ਜੋ ਹਰ ਲੇਵੇ ੬ ਪੁਨਃ ਭ੍ਰਮ ਗਜ਼ਾਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜੋ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਹਰ ਲੇਵੇ ੭ ਪੁਨਃ ਆਪਨੇ ਗੁਣੋ ਕਰਕੇ ਜੋ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨੋ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਭੀ ਹਰ ਲੇਵੇ ਹੈ ੮ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹਰੀ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਆਪਨੀ ਸੌਂਦਰਯਾਦਿਕਨ ਗਣੋ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਭ ਨਰੋ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਹਰ ਲੇਵੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਨਰ ਹਰੀ। ਜੋ ਗੁਰੁਮੁਖ ਹੈਂ ਔ ਸਤਗੁਰੂ ਕਾ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਸਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਮਿਲੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ। ੧੧। ਜਿਨ ਮਹਾਤਮਾਂ ਸੰਭ ਜਨੋਂ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਸੇ ਸ਼ਾਂਤਜ਼ਾਦੀ ਗੁਣ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਤਿਨ ਕਾ ਨਾਮ ਸੰਤ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾਣੇ ਸੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਸੀਤਲਤਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਅਕ੍ਰਿਤਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀਹੈ।੯। ਪੂਰਬ ਕੇ ਅਧਜ਼ਾਧ ਮੈ ਜੋ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਕੀਆ ਥਾ ਕੇ ਆਉ ਭਾਈ ਛੀਰ ਸਿੰਘਾ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਅਬ ਤਿਸੀ ਬਾਤ ਕੋ ਗੋ ਪਕਰਤੇ ਹੁਏ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਅਨਜਾਨੋ ਕੇ ਸਮਾਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘੋਵਾਚ—ਕਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਕਹਾਂਤੇ ਆਯਾ ਹੈਂ ਔ ਕਹਾਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਜ਼ਾ ਗੋਤ੍ਰ ਹਈ ਕੌਨ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਹੈਂ। ਜਬ ਐਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪੂਛਜਾ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਕੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈਂ ਕੇ ਜਿਨ ਕੇ ਅੰਗੋਂ ਮੈ ਪੁਲਕਾਵਲੀ ਆਇ ਗਈ। ਰੋਮ ਹਰਖਣ ਹੋ ਆਏ ਹੈਂ ਔ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਲ ਕੀ ਧਾਰਾ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਜਿਨਕੀ ਗਦ ਗਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਗਈ ਹੈ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਆਪ ਸਭ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੋ। ਆਪ ਸੋ ਕੁਛ ਕੁਝੀ ਛਨੀ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਵਿਖੇ ਵਰਤਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਕੋ ਸਭ ਹਸਤਾਮਲ ਕੀ ਨਜਾਈ ਵਿਦਿਤ ਹੈ। ਆਪ ਭੂਤ ਭਵਿਖਜਤ ਵਰਤਮਾਨ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋਂ ਕੋ ਗਜਾਤਾ ਹੋ। ਮੈ ਬਾਲਕ ਆਪਕੋ ਆਗੇ ਕਜਾ ਕਹੋਂ। ਤਥਾਪੀ ਆਪਨੇ ਮੁਝ ਬਾਲਕ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕੁਛ ਪੂਛਜਾ ਸੋ ਮੈ ਆਪ ਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰ ਆਪ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਛਿਲੋਂ ਮੇਰਾ ਗੋਤ੍ਰ ਹੈ। ਜਟ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਹਾਂ। ਮਾਝੇ ਦੇਸ ਮੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੇ ਪਸਚਮ ਕੀ ਓਰ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਏਕ ਗਰੋਬ੍ਹਆ ਨਗਰ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਕਾ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਜਨਮ ਹੈ। ਅਬ ਈਹਾਂ ਕੇਵਲ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕਾ ਦਾਸਤ੍ਵ ਭਾਵ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਬੇ ਕੋ ਆਯਾ ਹੋਂ। ਅਬ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹ ਸ ਛੂਟਬੇ ਕੋ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੀ ਸਰਣਿ ਗਹੀ ਹੈ। ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਖੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜਨੋ ਕੇ ਉਧਾਰਬੇ ਕੋ ਹੁਆ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ। ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੋਊ ਮੈ ਨਾਹੀ ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਆਏ। ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇ ਭਗਤੀ ਲਾਇਨ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲੈਨ ਮਿਲਾਏ। ਇਤਜਾਦੀ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਨਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਤੋ ਕੇਵਲ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਖੇ ਕਲਜੁਗੀ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰਬੇ ਕੋ ਹੁਆ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਏਕ ਪਰੋਪਕਾਰ ਅਰਥ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਹਰਿ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਆਪ ਜਨਮ ਮਰਣ ਆਦੀ ਕਲੇਸੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹਰਿਜਨ ਭੀ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਕਲੇਸੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈਂ। ਕੇਵਲ ਪਾਪੀ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰਬੇ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਬਿਚਰਤੇ ਹੈ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਗਜ ਰਾਜ ਤੋ ਏਕ ਗ੍ਰਾਹ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸੇ ਹੁਏ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰੀ ਥੀ। ਹੇ ਨਾਥ ਮੈ ਤੋ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਗ੍ਰਾਹੋ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸਜਾ ਹੁਆ ਹੂੰ। ਸੋ ਗਜਰਾਜ ਕੀ ਨਜਾਈ ਦੋਨੋ ਭੁਜਾ ਖੜੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਕੇ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਮੇਰੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਕਰ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਦਰਸਨ ਦੇਵਹੁ। ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਭਖਣ ਕਰਬੇ ਕੋ ਖੈਚਤੇ ਹੁਏ ਇਨ ਗ੍ਰਾਹੋਂ ਸੇ ਮੁਝ ਕੋ ਰਖ ਲੇਵਹੁ। ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਗਜਰਾਜ ਕੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਵੈਕੁੰਠ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਉਠ ਦਉੜੇ ਥੇ ਨਾ ਤੋ ਗਰੜ ਕੋ ਉਡੀਕੇ ਨਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਗਣ ਕੋ ਉਡੀਕੇ ਹੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਭੀ ਬਡੀ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਇਨ ਸਬਦਾਦੀ ਆਠ ਗ੍ਰੋਹ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਰਖਣੇ ਮੈ ਬਿਲੰਬ ਨ ਕਰੋ।' ਇਤਿ

ਔਰ ਪਹਲੇ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਪਦੇਸ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਇਸ ਸੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਹੋਰ ਸਭ ਸਮ ਹੈ ॥

ਸੋਃ—ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧ ਪੂਰਣ ਕੀਓ । ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਅਵਤਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸਜੂ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਦੇਵਤਰਊ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਸੰਬਾਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਵਿਨੋਦੇਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਚਰਣ ਸ਼ਿਖਜ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘੇਨ ਵਿਰਚਿਤੇਨ ਨਾਮ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸਃ ਚਾਲੀਸਵਾਂ ੪੦ ਧਃ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ
ਦੋਵਤੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੨ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੧ ਅਧਜਾਇ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ-ਅਤਿ ਪੁਨਿਤ ਗੁਰ ਗੀਤਿ ਕਾ ਪ੍ਰਾਤ ਕਰੇ ਪਠ ਨਾਨ।
ਬਿਨ ਪ੍ਰਯਾਸ ਭਵ ਉਦਧਿਕੋ ਤਰੈ ਅਮਰ ਪਦ ਥਾਨ ॥ ੧ ॥
ਊਚੀ ਕੁਲ ਕਹ ਕਾਮ ਜਹਾ ਨ ਰਾਮ ਸਮਾਲੀਐ।
ਰਾਮ ਭਜਨ ਸੁਖਧਾਮ ਨੀਚ ਕੁਲੰ ਤੇ ਉਚ ਅਤਿ ॥ ੨ ॥
ਕਾਰਣ ਕੁਲ ਕੋਸੰਗ ਕੁਲ ਕਾਰਣ ਕਿਸ ਕੋ ਨਹੀਂ ਲੋਹ ਕਾਠ।
ਨਿਰ ਰੀਧ ਪਾਰਸ ਚੰਦਨ ਸੰਗ ਗੁਨ ॥ ੩ ॥
ਨੀਚ ਜਾਤ ਚਮਜਾਰ ਸ੍ਰੀ ਰਵ ਦਾਸ ਕਬੀਰ ਜੂ।
ਭਏ ਸੁ ਗਜਾਨ ਭੰਡਾਰ ਸਤਸੰਗਤ ਪਰ ਤਾਪਤੇ ॥ ੩ ॥
ਸੁਰਾਪਾਨ ਮਿਲ ਰੰਗ ਜਲ ਨਿਸਚੈ ਹੋਤ।
ਅਸੁਧ ਸੁਰਾਪਾਨ ਮਿਲ ਰੰਗ ਜਲ ਮਾਨਤ ਸੁਧ ਪ੍ਰਬੁਧ ॥ ੪
ਸੁਰਾਪਾਨ ਮਿਲ ਰੰਗਜਲ ਨਿਸਚੈ ਹੋਤ ਅਸੁਧ।
ਸੁਰਾਪਾਨ ਮਿਲ ਰੰਗਜਲ ਮਾਨਤ ਸੁਧ ਪ੍ਰਬੁਧ ॥ ੫ ॥
ਤੈਸੇ ਸੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵਤੇ ਅਗਜ ਹੋਤ ਸੁਗਜਾਨ।
ਭ੍ਰਿੰਗਿ ਕੀਟ ਕੀ ਰੀਤਿ ਲਖ ਕਰੇ ਸੰਗ ਮਤਿ ਮਾਨ ॥ ੬ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਦਰਸਨ ਭਾਨ ਜਨਮਨ ਨਲਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੀ।
ਕੁਮੁਦ ਬਿਮੁਖ ਸਮਜਾਨ ਕਬੰਨ ਹੋਤ ਹੁਲਾਸ ਉਰ ॥ ੭ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਖੁਦਾਇਜੁ ਜਿਹ ਵਿਧ ਭਵ ਭਵ ਲੀਨ।
ਕਹੁ ਕਥਾ ਚਿਤ ਲਾਇਕੈ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਪਰਬੀਨ ॥ ੮ ॥

ਓਂ ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਜਨਮ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖਜਤੇ ॥

ਇੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਸਥ ਸੇ ਉਰੇ ਕੁਰੁਖੇਤ੍ਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸਜਾਮਗੜ੍ਹ ਪਾਣੀਪਤ ਕਰਨਾਲ ੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯੇ ਤੀਨੋ ਨਗਰ ਹੈ ॥ ਤਹਾ ਤੀਨੋ ਗਾਮੋ ਕੇ ਮਧ ਮੇ ਸ੍ਰਜਾਮਗਾੜ੍ਹ ਨਾਮ ਨਗਰ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਸਜਾਮਗਾੜ੍ਹ ਕੈਸਾ ਨਗਰ ਹੈ ਜੋ ਵੈਦਕ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋ ਕਹਕੇ ਪੂਰਨ ਹੈ। ਔ ਧਨ ਧਾਨਜ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਵਰਣੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਹੈਂ । ਸਰਬ ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਹੈ। ਤਿਸ ਨਗਰ ਕੇ ਚਾਰੋ ਉਰ ਬਾਗ ਬਗੀਚੇ ਸਰਬ ਰਿਤੂ ਮੈ ਫਲਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ । ਤਿਸ ਬਗ ਚੇ ਬਾਂਗੋਂ ਮੇਂ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੰਛੀ ਸਬਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਤਿਸ ਸਜਾਮ ਗੜ ਮੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਗੁਣ ਗਣੋ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਏਕ ਮਹਾਤਮਾ ਗ੍ਰਹਸਥ ਰਹਤੇ ਥੇ। ਸਬਦ ਬਾਣੀ ਕੇ ਅਭਜਾਸੀ ਔ ਬਡੇ ਦਯਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ। ਪਰਮ ਨਿਰਲੋਭ ਮਾਨੋ ਸਾਖਜਾਤ ਯੇ ਹੀ ਸੰਤੋਖ ਕਾ ਔ ਸੀਲ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ । ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ੍ਰਮ ਕੇ ਜੋ ਧਰਮ ਹੈ ਤਿਨ ਧਰਮੋ ਕੇ ਪਾਲਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ। ਸੋ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਯਗ ਆਦਿਕ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈ ॥

ਨਨੁ—ਤਿਨ ਪਾਂਚ ਯਗੋਂ ਕੇ ਕਜਾ ਨਾਮ ਹੈ ਤਿਨ ਕੇ ਕਿਆ ਰੂਪ ਹੈ। ਤਿਨ ਪਾਂਚ ਯਗੋ ਕਾ ਕਰਣੇ ਕਾ ਕਿਆ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ। ਤਿਨ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਯਗੋਂ ਕੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕ ਕਜਾ ਫਲ ਹੋਤਾ ॥ ਉੱਤ੍ਰ—ਆਦਿ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਸ੍ਵੰਭੂ ਮਨੂ ਜੀ ਨੇ ਤਿਨ ਪਾਂਚ ਮਹਾਂ ਯਗੋ ਕਾ ਜੋ ਕਰਣੇ ਕਾ ਧਰਮ ਫਲ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਿਸ ਸਲੋਕ ਮੈ ਲਿਖੇ ਹੈ ਸੋ ਸਲੋਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਏਹਾਂ ਲਿਖਤੇ ਹੈ। ਜੋ ਜੋ ਯਗ ਅਥਵਾ ਪੁੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਪਾਪੋ ਕਾ ਪ੍ਰਾਯਸਚਿਤ ਸ੍ਵਰਗ ਪਰਾਯਣ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਿਨ ਪਾਪੋ ਕਾ ਪ੍ਰਾਯਸਿਚਤ ਰੂਪ ਯੇ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਯਗ ਹੈ । ਸੋ ਪ੍ਰਥਮ ਤਿਨ ਪੰਚ ਪਾਪੋ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਮਨੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕੇ ਅਧਜਾ ੩ ਕੇ॥ ਪੰਚਸੂਨਾ ਗ੍ਰਿਹਸਥਸਜ, ਚੁਲ੍ਹੀ ਪ੍ਰੇਖਣਜੁਪ ਸਕਰਃ ॥ ਕੰਡਨੀ ਚੋਦ ਕੁੰਭਸ੍ਯ ਬਧਜਤੇ ਯਾਸਤੁ ਯੋਜਯਨ ॥ ਵਾਹਯਨ। ਵਾ । ੬੯ ॥

ਚੁਲਾ ੧ ਚਕੀ ੨ ਝਾੜੂ ਲੇਪਨ ੩ ਉਖਲੀ ਮੋਹਲਾ ੪ ਉਦ ਨਾਮ ਜਲ ਕਾ ਹੈ ਘਟ ਨਾਮ ਘੜੇ ਕਾ ਹੈ ਉਦ ਕੁੰਭ ਪ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਯੇ ਪੰਚ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਜੀਵ ਘਾਤ ਬਰਾਬਰ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਕਸਾਈ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਭੀ ਵੀ ਜੀਵ ਘਾਤਿ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਕਸਾਈ ਕੇ ਘਰ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਅੰਨ ਮੈ ਰੋਹੇ ਮੈ ੧ ਲਕੜੀ ਮੈ ਪਾਨੀ ਮੈ ਜੀਵ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜਹਾਂ ਜਲ ਕਾ ਪਾਤ੍ ਰਖੀਤਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨੋ ਮੈ ਬਹੁਤ ਜੰਤੂ ਇਕਠੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਰੋਹੇ ਅਤੇ ਲਕੜੀ ਅੰਦਰ ਕੀੜਾ ਹੋਇ ਜੇਤੇ ਦਾਣੇ ਅੰਨ ਕੇ ਜੀਆਂ ਬਾਝ ਨਾ ਕੋਇ ਪਹਿਲਾ ਪਾਣੀ ਜੀਉ ਹੈ ਜਿਤ ਹਰਿਆ ਸਭ ਕੋਇ ਇਤਜਾਦਿ ਯੇ ਪੰਚ ਪਾਪ ਨਿਤ ਹੀ ਗ੍ਰਹ ਸੰਬੰਧੀ ਜੀਵ ਹਤਜਾ ਚੁਹਲੇ ਆਦਿਕ ਮੈ ਹੋਏ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕੋ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ।

ਮੂਲ—ਤਾਸਾਂ ਕ੍ਰਮੇਣ ਸਰਬਾਸਾਂ ਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਤਜਾਰਥੰ ਮਹਰਖਿਭਿਃ ਪੰਚਕ ਲ੍ਰਿਪ੍ਤਾ ਮਹਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯਗਜ਼ਾਃ ਪ੍ਰਤਜ਼ਹੰ ਗ੍ਰਹਮੇ ਧੀਨਾਂ ॥ ਜਿਨਾ ਗ੍ਰਹਰਥਾਂ ਦੋ ਆਪਣੇ ਘਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਉਨਾਂ ਗ੍ਰਹਸਥਾਂ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਂ ਰਿਖੀਆਂ ਨੇ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਜਗ ਕਰਣੇ ਕਹੇ ਹੈ ਅਵਸ਼ਜ ਜਰੂਰ ਕਰਣੇ। ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਪਾਪੋ ਕਾ ਬਦਲਾ ਪਹਿਲੇ ਪਾਪ ਕਾ ਬਦਲਾ ਪਹਲਾ ਯਗ ਦੂਸਰੇ ਪਾਪ ਕਾ ਬਦਲਾ ਦੂਸਰਾ ਯਗ ਕਰਣਾ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪੰਚ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਵਾਸਤੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀਓ ਨੇ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਯਗ ਨਿਤ ਕਰਣੇ ਨਿਤ ਕਰਣੇ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਇਨ ਪੰਚ ਯਗੋਂ ਕਾ ਨਾਮ ਰਿਖੀ ਜਨ ਸੁਖਮ ਦਰਸੀ ਮਹਾਤਮੋ ਨੇ ਮਹਾਂ ਯਗ ਰਾਖਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਯੇ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਯਗ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਕੇ ਪਾਪ ਜਮਾ ਨਹੀ ਹੋਣੇ ਦੇਤੇ ਰੋਜ ਕੇ ਰੋਜ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਨਿਤ ਪਾਪੋ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ੧ ਵਿਸ੍ਵਜਿਤ ੨ ਰਾਜਸੂਯ ੩ ਵਾਜਪੇਯ ੪ ਸਜੇਨ ੫ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ੨ ਯਗ ਹੈ ਉਨ ਕਾ ਨਾਮ ਮਹਾ ਯਗ ਨਹੀ ਹੈ ਪੰਚ ਨਿਤ ਯਗੋ ਕਾ ਨਾਮ ਮਹਾਂ ਯਗ ਹੈ ਇਸਤੇ ਜਾਣੀਤਾ ਹੈ ਜੋਅਸ੍ਵਮੇਧ ਵਿਸ੍ਵਜਿਤ ਆਦਿਕ ਯਗੋਂ ਸੇ ਇਨ ਪੰਚ ਨਿਤ ਯਗੋਂ ਕਾ ਪੁਨ ਫਲ ਅਧਿਕ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਜਿਸ ਕੇ ਨਾਮ ਸਾਥ ਮਹਾਂ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੀਏ ਤਿਸ ਨਾਮ ਕੇ ਵਾਚਜਕਾ ਮਹਾਤਮ ਬਲ ਔਰ ਨਾਮੇ ਕੇ ਵਾਚੋਂ ਸੇ ਸੈਂਕੜੇ ਗੁਣ ਅਧਿਕ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਔਰ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਨਾਮ ਸਾਥ ਮਹਤ ਸਬਦ ਨਹੀ ਜੁੜਤਾ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਸਾਥ ਮਹਤ ਸਬਦ ਜੁੜਨੇ ਸੇ ਮਹਾਂਦੇਵ ਹੁੰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਦੇਖੋ ਇਕ ਮਹਤ ਸਬਦ ਦੇਵ ਸਬਦ ਕੇ ਸਾਥ ਜੁੜੇ ਸੇ ਮਹਾਂਦੇਵ ਸਬਦ ਕੇ ਵਾਚ ਮੈ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾਂ ਅਧਿਕ ਬਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜਿਸ ਜਿਸ ਨਾਮ ਕੇ ਸਾਥ ਮਹਾਂ ਸਬਦ ਜੁੜਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਤ ਨਾਮ ਕੇ ਵਾਚਜ ਕਾ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾਂ ਔਰ ਸਾਮਾਨਜ ਨਾਮ ਕੇ ਵਾਚੋਂ ਸੇ ਅਧਿਕ ਜਾਣਨਾ ਤਾਂਤੇ ਔਰ ਅਸ੍ਵਮੇਧਾਦਿ ਯਗੋਂ ਸੇ ਇਨ ਨਿਤ ਮਹਾਂ ਯਗੋਂ ਕਾ ਫਲ ਮਹਾਤਮ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾਂ ਅਧਿਕ ਹੈ ਇਨੀ ਔਰ ਯਗੋਂ ਸੇ ਅਧਿਕਤਾ ਆਗੇ ਭੀ ਦਿਖਾਵੈ ਗੇ ॥ ੬੯ । ਮੂਃ ਅਧਜ਼ਾਪਨ ਬ੍ਰਹਮ ਯਗਜ਼ਃ ਪਿਤ੍ਰੀ ਯਗਜ਼ਸ੍ਤੂ ਰਪੋਣੰ । ਹੋਮੋ ਦੈਵੇ ਬਲਿਰ ਭੋਤੋ ਨ੍ਰੀਯਗੋ ਤਿਥਿ ਪੂਜਨੰ ॥ ੭੦ ॥

ਟੀਃ—ਅਧਜ਼ਾਪਨ ਨਾਮ ਪਢਾਵਣੇ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਜੋ ਪਢਾਵਣਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਯਗ ਹੈ ਜੋ ਅਧੈਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਧੈਨ ਨਾਮ ਪਢਨੇ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮੋ ਕਾ ਜਪ ਕਰਣਾ ਹੈ ਏਕਾਗਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਵੇਦੋਂ ਕਾ ਪਾਠ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਣਵ ਕਾ ਜਪ ਅਥਵਾ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਦਸੋ ਹੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਣਾ ਹੈ ਵਿਸ਼ਨੂ ਸਹਸ੍ ਨਾਮ ਚੀਜ਼ਾ ਆਦਿਕ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਜੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਰਿਖੀ ਜਨੋ ਨੇ ਬਨਾਏ ਹੈ ਉਨ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਯਗ ਹੈ ਯੇ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮ ਯਗ ਕੇ ਅੰਤ੍

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਾਵ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਵਿਦਜਾ ਪਢਾਵਨੇ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਕਹਤੇ ਹੈ । ਭਵਿਖਜਤ ਪੁਰਾਣ ਕੇ ਉਤ੍ਰਾਰਧ ਮੈ ਜੋ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸੋ ਦਿਖਾਤੇ ਹੈ ਨਿਤਜੈਚ ਭੂੰਜਤੇ ਯਸਜ ਦਸਦੈਵ ਦ੍ਵਿਜੋਤ੍ਤਮਃ ੨੩ ॥ ਭਵੇ ਤਤਵੈ ਦਸ ਗੁਣੰ ਭੋਜਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰਿਨਃ ॥ਏਤਤ ਸਹਸ੍ਰੰ ਭੂਦਾਨੇ ਕੰਨਜਾ ਦਾਨੇਤਤਃ ਿਮ੍ਤੰ ॥ ੨੪ ॥

ਟੀਃ– ਜਿਸ ਗਹਸਥ ਕੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਵਿਦਵਾਨ ਉਤਮ ਦਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਨਿਤ ਭੋਜਨ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਪਰਜੰਤ ਕਰਨ ਤਿਨਾ ਦਸਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰਵਾਨ ਸੇ ਜੋਤਨਾ ਪੁਨ ਹੋਤਾਹੈਉਤਨਾ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕੋ ਭੋਜਨ ਕਰਵਾਣੇ ਕਾ ਫਲ ਪੁਨਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸੌ ਗਣ ਅਧਿਕ ਪੁਨਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹਜਾਰ ਕੋ ਭੋਜਨ ਕਰਾਵਣੇ ਸੇ ਭੀ ਭੂਮਿ ਦਾਨ ਕਾ ਅਧਿਕ ਪੁਨਜਫਲ ਹੈ ਤੈਸੇ ਭੂਮਿ ਦਾਨ ਸੇ ਭੀ ਕਨਜਾ ਦਾਨ ਕਾ ਅਧਿਕ ਪੁਨਜ ਹੈ ॥ ੨੪ ॥ ਮੂਲ–ਤਸਮਾਦ੍ਦਸਗੁਣੰ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤੰ ਵਿਦਜਾਦਾਨੇ ਤਥੈਵਚ । ਵਿਦਜਾਦ੍ਦਸ ਗੁਣੰ ਚਾਨ੍ਨੰ ਯੋ ਦਦਤਿ ਦ੍ਵਭੁਖਿਜਤੇ ॥ ੨੫ ॥

ਟੀਃ–ਕਨਜਾਦਾਨ ਸੇ ਭੀ ਦਸ ਗੁਣ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਦਾਨ ਕਾ ਅਧਿਕ ਪੁਨਜ ਫਲ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੋ ਭੂਖੇ ਕੋ ਅਨ ਦਾਨ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਵਿਦਜਾ ਦਾਨ ਸੇ ਦਸ ਗੁਣਾ ਅਧਿਕ ਪੁਨਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੨੫ ॥ ਸ਼ੰਕਾ । ਦਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਕੇ ਨਿਤਜ ਭੋਜਨ ਸੇ ਵਿਦਜਾ ਦਾਨ ਸੇ ਹਜਾਰ ਬਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕੋ ਭੋਜਨ ਸੇ ਭੂਮੀ ਦਾਨ ਸੇ ਕੰਨਜਾ ਦਾਨ ਸੇ ਵਿਦਜਾ ਦਾਨ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਅੰਨ ਦਾਨ ਕਾ ਦਾਨ ਪੁੰਨਜ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਕਿਉਂ ਕਹਜਾ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਅੰਨ ਖਾਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅੰਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਿਤ੍ ਦੇਵਤਾ ਰਿਖੀ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੀਨੋਂ ਲੋਕ ਅੰਨ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਤ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਅੰਨ ਕੇ ਦਾਨ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਸਭ ਸੇ ਅਧਿਕ ਹੈ ਜੇ ਅੰਨ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਬ ਭੂਖੇ ਸੇ ਕੋਈ ਭੀ ਧਰਮ ਨਹੀ ਬਨ ਪਰਤੋ ਹੈ ਅੰਨ ਖਾਇ ਗੋ ਤਬੀ ਧਰਮ ਕਰਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਵੇ ਗੋ ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਕੇ ਅੰਨ ਦਾਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਦਾਨ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਅੰਨ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਦਾਨ ਭਾਈ ਨਥਾ ਜੀ ਕਰਤੇ ਹੀ ਥੇ ਪਰਮ ਦਯਾ ਕੇ ਸ੍ਵਾਵਕੇ ਰਖਨੇ ਵਾਲੇ ਜਬ ਆਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਨੇ ਬੈਠੇ ਜੇ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਭੀ ਕੋਈ ਅੰਨ ਕੇ ਅਰਥ ਆਇ ਯਾਚਨਾ ਕਰ ਤਬ ਅਪਨੀ ਹੀ ਥਾਲੀ ਅੰਨ ਕੀ ਪਰੋਸੀ ਹੂਈ ਉਸ ਯਾਚਕ ਭਿਖੂ ਕੋ ਆਗੇ ਰਖ ਦੇਵੇ ਤੇ ਆਪ ਐਸੇ ਹੀ ਰਹ ਜਾਵੈਂ ਅਥਵਾ ਔਰ ਲੇ ਲੇਵੈਂ ਯਾ ਰਾਤ੍ ਕੋ ਖਾਇ ਲੇਵੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਕੈਸੇ ਥੇ ਏਕ ਨਾਰੀ ਬ੍ਰਤ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਓਰ ਕਬੀ ਭੀ ਨੇਤ੍ ਖੋਲ ਕੇ ਜਿਨੋ ਨਹੀ ਦੇਖਾ ਥਾ ਆਯੁ ਭਰ ਮੈ ਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਸੀ ਪਰਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਹਾਸੀ ਕੀ ਬਾਤ ਹੀ ਕਰੀ ਥੀ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਪਤਨੀ ਮਹਾਂ ਸੁਸੀਲਾ ਧਰਮ ਕੀ ਅਵਧੀ ਬਤੀਸ ਲਛਨੀ ਆਗਜ਼ਾ ਕਾਰਣੀ ਪਤਿ ਦੇਵਤਾ ਧਰਮ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਸੌਭਾਗਨੀ ਸੌਭਾਵਨਤੀ ਦਿਬਜ਼ ਰੂਪਾ ਦੇਵੀ ਸਤੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਤਿ ਕੋ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨੇ ਹਾਰੀ ਮਨੋ ਰਮਾ ਸਮ੍ਰਿਧੀ ਮਤੀ ਸਾ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪ੍ਰਿਯਵਾਦਨੀ ਨਾਮ ਮਿਠ ਬੋਲੀ ਸਤਵਾਦਨੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਿਕ੍ਰਮ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਲਵਾਨ ਉਦਾਰ ਆਤਮ ਚੰਦਰਮਾ ਕੇ ਸਮਾਣ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸਨ ਸੀਤਲ ਸੁਭਾਵ ਵਾਨ ਸਮ ਚਿਤ ਜਿਤ ਖਟ ਗੁਣ ਸੰਤ ਸੇਵੀ ਐਸੇ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਥੇ ਪੂਰਬ ਜੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਣੇਸੇ ਅਨੰਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀਨੈ ਅਪਨੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਤੇਰੀ ਰਖਜਾ ਕਰੇ ਗੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਬੰਸ ਮੇ ਅਵਤਰੇ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਰੂਪ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਉਭੇਰਾਇ ਛਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਕੁਲ ਮੈ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਅਵਤਰਯੋਂ ਹੈ।

ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਪਤਿ ਕੀ ਕੁਲ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਵਤਰਜੇ ਹੈ। ਇਨ ਤੀਨੋ ਅਵਤਾਰੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਊਪਰ ਕਹ ਆਏ ਹੈ। ਚਤੁਰਬ੍ਯੂਹ ਮੈ ਸੇ ਚਤੁਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕੇ ਕਹਨੇ ਕਾ ਅਵਸਰ ਪਾਇਕੇ ਅਬ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਬਿਕ੍ਰਮਾ-ਦਿਤਜ਼ ਕੇ ੧੮੩੩ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ਤੇਤੀ ਕੇ ਸਾਲ ਮੈ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਕੇ ਉਦਰ ਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਮਾਤਾ ਕਾ ਦਿਬਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਕੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਨ ਭੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨੇਤ੍ਰ ਭਰਕੇ ਦੇਖ ਨ ਸਕੇ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸਨਾਨ ਮੰਦਰ ਮੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਮਾਤਾ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਪੁਨਾ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ੧੮੩੪ ਚਉਤੀ ਮੈਂ ਜਬ ਅਵਤਾਰ ਲੇਨੇ ਕਾ ਸਮਾ ਹੁਆ ਤਬ ਸੁਤਹਸਿਧਹੀ ਅਕਾਸ ਅਤਿਨਿਰਮਲਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਔ ਸੀਤਲ ਸੁਗੰਧੀਵਾਰੋ ਮੰਦ ਮੰਦ ਪਵਨ ਚਲਤਾ ਭਯਾ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਯਮਨਾ ਆਦਿਕ ਨਦੀਆਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈ ਦੂਧ ਕੀਆਂ ਪੂਰਨ ਹੋਕੇ ਚਲਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ਖ੍ਰਿਛੋਂ ਸੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਰਸ ਚੂੰਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਦਿਸਾ ਭੀ ਸਭ ਨਿਰਮਲ ਹੋਜਾਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ਸਭ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਹਿਰਦੈ ਮੈ ਅਕਸਮਾਤ੍ ਸੇ ਹੀ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਆਵਤੀ ਭਈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ਼ੁਭਸਗੁਨ ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਸੁਤਹ ਸਿੱਧ ਹੀ ਅਵਾਨ ਭਾਵ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਕਿਉ ਨ ਮੰਗਲਾ ਚਰਣ ਹੋਵੇ ਜੋ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਪਤਿ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜਾ ਅਰਥ ਆਪ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣੇ ਲਾਗੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋਣੋ ਹੈ ਉਸੀ ਦਿਨ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਕੋ ਸਾਧੂਆ ਕੋ ਬਿਹੰਗਮ ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਕੜਾਹ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਤਸਮਈ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅੰਨ ਬਨਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛਕਾਂਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਛਕਾਂਤੇ ੨ ਮਧਜਾਨ ਕਾ ਸਮਾ ਹੁਆ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਅਵ-ਤਾਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਮਾਸ ਭਾਦ੍ਰੋਂ ਪਛ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤਿਥੀ ਅਸ਼ਟਮੀ ਵਾਰ ਚੰਦ ਕੇ ਦਿਨ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋਮਨ ਮੈ ਬਡਾ ਆਨੰਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਦਿਖ਼ਜਜਜੋਤੀ ਬਾਲਕ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਔਰ ਸਰਬ ਪਰਿਵਾਰ ਮੈ ਭੀ ਬਡਾ ਆਨੰਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੇ ਜਾਤ ਕਰਮ ਨੰਦੀਮੁਖ ਪ੍ਰਸਾਧ ਕਰਕੇਨਾਲਾਛੇਦਨ ਆਦਿਕ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੋ ਔਰ ਜਾਚਕੋ ਕੋ ਗੋਦਾਨ ਆਦਿਕ ਅਪਨੀ ਸਕਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਤਥਾ ਬਡਜਾਂ ਬਧਾਈਆਂ ਉਤਸਾਹ ਨਗਾਰ ਕੇ ਲੋਕੋ ਮੈ ਭੀ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਸੁੰਦਰ ਸ਼੍ਰਿੰਗਾਰ ਕਰ ਕਰਕੇ ਨਾਗਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਨ ਬਸਤ੍ਰਲਾਲ ਅਨੇਕ ਰੰਗ ਕੇ ਪਹਰ ਕੇ ਵਧਾਈ ਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਕੇਘਰ ਮੈ ਆਵਤਜਾਂ ਭਈਆਂ ਸ੍ਰੀ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦੁਆਰੇ ਪਰ ਨੌਬਤ ਨਗਾਰੇ ਨਫੀਰੀ ਆਦਿਕ ਬਾਜੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਾਜਤੇ ਭਏ ਮੰਗਤਜਨ ਦਾਨ ਪਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਸੀਰ ਵਾਦ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਯੇਹ ਤੁਮਾਰੋ ਬਾਲਕ ਹਜਾਰੋ ਲਾਖ ਬਰਸ ਜੀਵਹੁ। ਜਬ ਐਸਾ ਉਤਸਾਹ ਹੋਤੇ ਕੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਬ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਨਗਰ ਕੇ ਊਪਰ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਡਾਕੋ ਪਰਤਾ ਭਯਾਆਪੋ ਆਪਨੇ ਘਰੋ ਕੋ ਤਾਲੇ ਲਗਾਇਕੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਭਾਗ ਗਏ ਜਿਤਨੀ ਕੁਛ ਲਿਜਾਨੇ ਯੋਗ ਵਸਤੁ ਥੀ ਸੋ ਲੈ ਗਏ ਬਾਕੀ ਕੀ ਛੋਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਬ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾ ਲੈਕੇ ਤੀਨ ਦਿਨ ਕੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਗੋਦ ਮੈ ਛਿਲੇ ਬੀਚ ਬੈਠੀ ਹੈ ਏਹੁ ਕਜਾ ਕਰੇ। ਸਭ ਕੁਟੁੰਬ ਕੇ ਲੋਕ ਅਤਿ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈ। ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਸਭ ਕੋ ਪਜਾਰੇ ਹੈ ਨਾਤੋ ਬਾਲਕ ਸਹਤ ਮਾਤਾ ਸੁਖਦੇਈ ਕੋ ਛੋਡ ਸਕਤੇ ਹੈਨ ਸਾਥ ਹੀ ਲੈਜਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈ। ਐਸੀ ਬਜਾਕੁਲ ਦਸਾ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਮਾਤਾ ਸੁਖਦੇਈ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਆਪ ਲੋਕ ਸਾਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਮੇਰੇ ਕਿਉਂ ਸੰਕਟ ਮੈ ਪਰੇ ਹੋ। ਆਪ ਅਬਐਸਾ ਕਾਮ ਕਰੋ ਜੋ ਪਾਨੀ ਕੇ ਘਟੇ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਪੀਨੇ ਕੇ ਖਾਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਰਖਕੇ ਬਾਹਰ ਸੇ ਤਾਲਾ ਲਗਾਇਕੇ ਹਵੇਲੀ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਵੋ। ਜੋ ਇਸ ਬਾਰਕ ਕੀ ਹਮਾਰੀ ਆਯੂ ਹੈ ਤਬ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੀ ਰਖਜਾ ਕਰੇਂਗੇ। ਜੋ ਇਸੀ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਸਰੀਰ ਔ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਹੋਨਾ ਹੈ ਤਬ ਕੋਈ ਭੀ ਰਖ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਕਿਸੇ ਕੇ ਹਾਥ ਹੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਤੁਮ ਕਿਉ ਸੰਸੈ ਮੈ ਪਰੇ ਹੋ ਹਮ ਦੇ ਜੀਵੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਤੁਮ ਕਿਉ ਅਪਨਾ ਜੀਉ ਭਜਾਗਤੇ ਹੋ। ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਕਰੋ ਜਲਤੀ ਹੀ ਚਲੀ ਜਾਵੋ। ਐਸੇ ੨ ਉਦਾਰਤਾ ਕੇ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਪਤੀ ਸਹਤ ਆਪਨੇ ਸਾਰੇ ਸਨਬੰਧਜੋ ਕੋ ਤੋਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਆਪ ਉਸੀ ਨਗਰ ਮੈ ਧੀਰਯ ਧਾਰਕੇ ਰਹਤੀ ਭਈ। ਤਬ ਜਲ ਅੰਨ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਦਿਨ ਕਾ ਅੰਤਰ ਮੰਦਰ ਕੇ ਰਖਕੇ ਬਾਹਰ ਤਾਲਾ ਦੇਕੇ ਸਭੀ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਇਨਕੇ ਭਾਜ ਜਾਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਡਾਕੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਜਾਮਰਾੜ ਮੇਂ ਆਇ ਪੜੇ ਅਰੀ ਤਜਹ ਸੋ ਨਗਰ ਕੋ ਬਨਾਇਕੇ ਲੁਟਤੇ ਭਏ। ਲੋਕੋ ਕੇ ਘਰੋਂ ਕੇ ਤਾਲੇ ਕਾਟ ੨ ਕੇ ਲੂਟ ੨ ਕੇ ਪਸਚਾਤ ਆਗ ਲਗਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਪਰੰਤੂ ਜਿਸ ਮੰਦਰ ਮੈ ਬਾਲਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਮਾਤਾ ਲੈਕੇ ਬੈਠੀ ਥੀ ਤਿਸ ਮੰਦਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਇ ੨ ਕੇ ਤਾਲੇ ਕੋ ਹਾਥ ਲਗਾ ਲਗਾ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਵੈਂ ॥ ਤਾਲਾ ਤੋੜ ਨ ਸਕੇ। ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਸੀਤਾ ਮਾਤਾ ਕੇ ਸ੍ਵਯੰਬਰ ਕਾਲ ਮੈ ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਕੇ ਧਨੁਖ ਕੋ ਹਾਥ ਲਗਾਇ ੨ ਕੇ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਲਜਿਤ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਤਦਵਤ ॥ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟ ਅਃ ੧੨ ॥

ਜੋ ਜੋ ਗੁਰੁ ਚਰਨਨ ਰਤ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ॥ ਤਿਨ ਕੋ ਕਸਟ ਨ ਦੇਖਨ ਪੈ ਹੈ ॥ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਤਿਨ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਮਾਹ । ਪਾਪ ਤਾਪ ਛੁਵੈ ਸਕੈ ਨ ਛਾਹੀ ॥ ੧੪ ॥ ਤਹ ਮਲੇਛ ਛੁਵੈ ਸਕੈ ਨ ਛਾਹ । ਅਸ੍ਟਸਿਧਿ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਘਰ ਮਹਾ । ਹਾਂਸ ਕਰਤ ਜੋ ਉਦਮ ਉਠੈ ਹੈ । ਨੌਨਿਧਿ ਤਿਨ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਐ ਹੈ ੧੫ ਸਭ ਸਨਮੁਖ ਗੁਰੁ ਆਪ ਬਚਾਏ । ਤਿਨ ਕੇ ਬਾਰਨ ਬਾਕਨ ਪਾਏ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਜਬ ਲੂਟ ਮਾਰ ਕੇ ਸਮਸਤ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਫੂਕ ਕੇ ਡਾਕੂ ਲੋਕ ਚਲੇ ਗਏ ਤਬ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਬਾਦ ਸਭ ਨਗਰ ਵਾਸੀ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ । ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਆਇ ਕੈ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਜੈਸੇ ਤਾਲਾ ਲਗਾਇ ਕੇ ਛੋਡ ਗਏ ਥੇ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਲਗਾ ਲਗਾਯਾ ਤਾਲਾ ਜਬ ਆਇਕੇ ਦੇਖਾ ਤਬ ਸਭ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਜੀਵ ਥਿਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸਭਨੇ ਜਾਨਾ ਕੇ ਆਜ ਹਮ ਜੀਵੇ ਹੈ। ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਬਾਹਰ ਰਹੇ ਬੋਹਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸਰਬ ਸਨ ਬੰਧੀ ਕਾ ਜੀਵ ਬਾ ਕੁਲ ਰਹਾ ਬਾ ਅਬ ਸਭ ਕਾ ਜੀਵ ਸ੍ਵ ਸਥ ਭਯਾ ਹੈ ਜਬ ਤਾਲਾ ਖੋਲ ਕੇ ਦੇਖਾ ਤਬ ਦੋਨੋ ਮਾਤ ਪੁਤ੍ਰ ਸੁਖ ਸਹਤ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਜਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਕ੍ਰਹਣ ਕਰਲ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਦੁਖ ਦਰਿਦ੍ਰ ਕਲੇਸ਼ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਵਿਘਨ ਨਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਭਲਾ ਜਹਾਂ ਸਾਖਾਤ ਆਪ ਹੋਵੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਤਹਾਂ ਕੌਨ ਵਿਘਨ ਔ ਕੈਸੇ ਵਿਘਨ ਕੈਸੇ ਸਮੀਪ ਆਇ ਸਕੈ। ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਧਾਇ ਕੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਅੰਕ ਮੈ ਲੈਕੇ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ ਲੀਏ। ਤਦਨੰਤ੍ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਕਰਤੇ ਭਏ ਛਟੀ ਕੇ ਦਿਨ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਬਨਵਾਇ ਕੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਸਿਖਾਂ ਅਭ੍ਯਾਗਤਾਂ ਕੋ ਛਕਾਤੇ ਭਏ ਔ ਬਹੁਤਸਾ ਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਏਹੁ ਭੀ ਦੂਸ੍ ਹੀ ਜਨਮ ਬਾਲਕ ਕੋ ਮਾਨਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨ ਕੇ ਭਏ। ਤਬ ਬਹੁਤਸਾ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਬਨਾਇਕੇ ਗੁਰੁ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਲਜਾਇ ਕੇ ਆਨੰਦ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਸਬਦ ਕੀ ਅਵਾਜ਼ ਲੇਤੇ ਭਏ। ਸਬਦ ਕਾ ਆਦਿ ਕਾ ਅਛਰ ਜਸਾ ਆਵਤਾ ਭਯਾ। ਜਾਂਕੋ ਭਈ ਤੁਮਾਰੀ ਧੀਰ ਏਸ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿਕਾ ਅਛਰ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਯੇ ਨਾਮ ਰਖਤੇ ਭਏ ਇਸ ਨਾਮ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਸਰਬ ਪਰਿਵਾਰ ਮੇ ਮਹਾਂ ਆਨਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਪੁਨਾ ਅੰਨ ਪ੍ਰਾਸਨ ਕੇਸੋਂ ਮੈਂ ਦਹੀ ਪਾਵਨ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਮੈਸਕਾਰ ਗੁਰ ਘਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਰਾ ਉਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਵਿਸ੍ਤਾਰ ਕੇ ਡਰ ਸੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਬਰਸ ਡੇਢ ਬਰਸ ਕੇ ਹੁਏ ਤਬ ਸਰਬ ਭੂਖਣੋ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਗੋਡਜੋਂ ਕੇ ਭਾਰ ਅੰਗਣ ਮੈ ਔਰ ਬਾਲਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਖੇਲੈ ਗੋਡੇ ਘਸੀਟ ਕੇ ਚਲੈ ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸਹਤ ਸਰਬ ਜਨ ਸਜਾਮ ਘਨ ਮੂਰਤੀ ਕੋ ਮਹਾਂ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਧੂਲੀ। ਕੀਚ ਕੇ ਸਾਥ ਲਿਪਟੇ ਹੁਏ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੋਦ ਮੈ ਅੰਕ ਮੈ ਉਠਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ ਕੇ ਮਹਾਂ ਆਨੰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਹੈਂ। ਸੀਸ ਕੇ ਉਪਰ ਕਾਲੇ ਭ੍ਰਮੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਘੁੰਘਰੀ ਵਾਲੇ ਜਿਨ ਕੇ ਕੇਸ ਹੈ ਦੂਜ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਨ ਕਾ ਭਾਲ ਪਟ ਹੈ ਧਨਖ ਕੇ ਆਕਾਰ ਟੇਢੇ ਭ੍ਰਮੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਜਾਮ ਸੁੰਦਰ ਜਿਨ ਕੇ ਭਰਵਟੇ ਹੈ ਕੋਕਨਦ ਕਮਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਿਗਸੇ ਹੂਏ ਜਿਨ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈਂ। ਖੰਡੇ ਕੀ ਧਾਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੀਖਨ ਲੰਬਾਇਮਾਨ ਜਿਨ ਕਾ ਨਾਕ ਹੈ। ਕੀਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਜਿਨ ਕੀ ਨਾਸਾ ਹੈ ਬਿੰਬ ਫਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ ੨ ਜਿਨਕੇ ਹੋਠ ਹੈਂ। ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਕੇ ਚੰਦ੍ ਬਿੰਬ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਨ ਕਾ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖ ਹੈ ਔ ਲਾਲ ੨ ਮੁਖ ਕੇ ਅੰਤਰ ਜੋ ਸ੍ਵੇਤ ੨ ਛੋਟੇ ੨ ਦਾਂਤੋਂ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਸੋਭਤੀ ਹੈ ਮਾਨੋ ਹੀਰਕ ਮਣਜੋਂ ਸੇ ਜਟਿਤ ਅੰਤਰ ਸੇ ਪਦਮਰਾਗ ਮਣੀਆਂ ਕੋ ਝਬੋ ਹੈ। ਜਬ ਕਬੀ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਹਸਤੇ ਹੈ ਤਬ ਐਸੀ ਸੋਭਾ ਮਨ ਮੈ ਆਵਤੀ ਹੈ ਮਾਨੋ ਕਬੀ ੨ ਬਾਦਲੋ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈਸੇਆਧੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨਿਕਸਕੇ ਜੈਸੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵੇ ਤਦ-ਵਤ। ਸੇਵਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਛਿਬਕ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ। ਕਪੋਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਗ੍ਰੀਵਾ ਹੈ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇ ਊਚੇ ੨ ਜਿਨਕੇ ਸਕੰਧ ਹੈ ਬਡੋ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਖਜ ਅਸਥਲ ਹੈ ਜਿਨ ਕੋ ਜਾਹਨੂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲੰਬਾਇਮਾਨ ਭੁਜ ਮੰਡਲ ਹੈ ਹਸਤ ਪਾਦ ਕੋਕਨਦ ਕਮਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰਕਤ ੨ ਹੈ ਪਰਮ ਸੋਭਾਇਮਾਨ ਹੈ ਜਿ ਨ ਕੇ ਹਰਵਾਂਹ ਕੀ ਫਲੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪਤਲਜਾਂ ੨ ਅੰਗੁਲਜਾਂ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਬੀ ਸੋ ਹੀ ਅੰਗੁਰੀਆਂ ਕੇ ਬੀ ਸੋ ਨਖ ਹੀਰਕ ਮਣੀਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਭੂਖਣੋ ਸਹਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਐਸੇ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰੋਹਿਣੀ ਸਹਤ ਚੰਦ੍ ਮੰਡਲ ਸੋਭਿਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਲੋਕ ਬਲਿਹਾਰ ੨ ਜਾਤੇ ਹੈ ਹੈ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਜਬ ਕੁਛਕ ਬਡੇ ਹੂਏ ਤਬ ਚਰਣੋ ਸੇ ਚਲਨੇ ਲਾਗੇ ਔ ਤੋਤਲੀ ੨ ਬਾਤੈ ਕਰ ਕਰਕੇ ਸਭ ਕੋ ਆਨੰਦ ਦੇ ਰਹੇ ਹੈ। ਜਬ ਪਾਂਚ ਬਰਸ ਕੇ ਹੂਏ ਤਬ ਬਿਦ੍ਯਾ ਪਢਨੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪਾਏ ਥੋੜੀ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈ ਸਭ ਬਿਦ੍ਯਾ ਪਢ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦੀ ਸਰਬ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਕੋ ਸਰਬਦਾ ਸੁਖ ਦੇਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜਬ ਸਾਮਾਨ ਬੈਸਵਾਰੇ ਬਾਰਕੋਂ ਸੇ ਖੇਲਤੇ ਹੈ॥ ਤਬ ਭੀ ਓਮ ਪ ਸੋਹੰ ਪ ਸਚਿਦਾਨੰਦੋਹੰ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮਾਹੰ ਨਿਰ ਵਿਕਾਰੋਹੰ ਨਿਰਾਕਾਰੋ ਬ੍ਰਹਮਾਹਮਸਿਜ ਹੰ ਬ੍ਰਹ-ਮਾਸਿਮ੍ਜ ਹੰ ਕੂਟਸਥੋਹੰ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪੋਹੰ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਹਾਂ ਵਾਕ ਹੀ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ॥ ਕੌਡੀ ਕੇ ਸਾਥ ਕੌਡੀ ਕੋ ਜਬ ਮਾਰੈ ਮਾਰਕੇ ਜੈਸਚਿਦਾਨੰਦ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ੬ ਸਾਲ ਸੇ ਦਿਜਾਤੀ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਤੇ ਭਏ। ਪ੍ਰਥਮ ਜਨਮ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੰਨੋ ਵਰਨੋ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਜਨਮ ਸੰਸਕਾਰੋ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਹੈ ਸਤਿ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਦਿਕ ਮੰਤ੍ ਮਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰੂ ਔ ਮੰਤ੍ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੇ ਦੂਸਰਾ ਜਨਮਹੋਣੇ ਸੇ ਦਿਜਾਤੀ ਕਹੀਤਾਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਜਬ ਬਾਰਾਂ ਤੇਰਾ ਸਾਲ ਕੇ ਭਏ ਤਬ ਘੋੜੇ ਪਰ ਚਢਨਾ ਫੇਰਨਾ ਭਗਾਨਾ ਘੋੜੇ ਕੇ ਭਾਗਤੇ ੨ ਸਸਤ੍ ਕਾ ਚਲਾਨਾ ਥਾਂਭਨਾ ਆਦਿਕ ਬਾਨ ਸੇ ਲਛ੍ਯਬੇਧਨ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਬਿਦ੍ਯਾ ਥੋੜੇ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈ ਪਢ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਸੁਣਕੇ ਪਾਖਾਣ ਭੀ ਮੋਮ ਹੋਜਾਵੈ ਸਜੀਵੋਂ ਕੀ ਕਿਆ ਕਥਾ ਹੈ ਸਰਬ ਜਨ ਮਾਤ੍ ਮੋਹਤ ਹੋਜਾਵੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਾਲ ਕਿਸੋਰ ਅਵਥਾ ਕੋ ਬਿਤਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਦਿਬਜ ਰੁਪਾ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਦੇਵੀ ਚੰਦਕੌਰਾਂ ਕਾ ਪਾਣੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਤਦਨੰਤ੍ ਕਿਸੀ ਨਿਮਿਤ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸਜਾਮ ਗਢ ਸੇ ਕੁਰੜੀ ਨਗਰ ਕੋ ਚਲੇ ਆਏ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਿਤਾ ਤੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਰਹਤੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਠਾਣੇਦਾਰੀ ਕੀ ਕਾਰ ਮੈ ਤਤਪਰ ਰਹਤੇ ਥੇ ਯੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣ ਕੇ ਲਿਖੀ ਹੈ॥

ਦੋਃ—ਜਨਮ ਕਥਾ ਗਹ ਵਿਧ ਲਹੀ ਸੋ ਸਭ ਕਹੀ ਬਨਾਇ। ਸ਼ਕਤਿ ਨਹੀਂ ਮੋਮੈ ਕਛੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀਨ ਸਹਾਇ॥ ੧॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿਰਗੋਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੁ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜਨਮ ਕਥਾ ੨ ਸਃ ੧ ਅਧਜਾ ਵਰਨੰਨ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੨ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੨ ਅਧਜਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਜਗ ਰਚਨਾ ਪਾਲਨ ਹਰਨ ਸਭ ਵਿਧਿ ਜਾਕੈ ਹਾਥ।
ਸਤਗੁਰੁ ਪਰਮ ਦਯਾਲ ਮਮ ਮਾਥੈ ਧਰੀਐ ਹਾਥ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ—ਪੂਰਬ ਉਕੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਰਹਕੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮੋ ਕੇ ਧਰਮੋ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਯਥਾਵਤ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਆਏ ਗਏ ਅਤਿਥਿ ਸਾਧੁ ਸਿਖ ਸੰਤ ਅਗਯਾਤ ਗਯਾਤ ਕੀ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਜੂਤਾ ਬਰਤਨ ਆਦਿਕ ਸਭ ਤਯਾਰਹੀ ਰਖਣੇ ਜਿਸ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਕੀ ਜੌਨਸੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਭੁਰੀ ਹੁਈ ਦੇਖਣੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇ ਕੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦੇਣੀ ਜੇ ਅਧਿਕ ਦ੍ਰਖਜ ਕੀ ਇਛਾ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਕਰੇ ਤਬ ਵਹੁ ਇਛਾ ਭੀ ਤਿਸ ਕੀ ਪੂਰਣ ਕਰਦੇਤੇ ਥੇ । ਏਕ ਤੋ ਮਹਾਂ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦੂਸਰੇ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਤੀਸਰੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਭੀ ਅਤਿ ਅਪੂਰਬ ਕੈਸੋ ਰਿਦਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਕਾ ਕਠੌਰ ਸੋ ਭੀ ਮੋਮਨ ਜੈਸਾ ਕੋਮਲ ਹੋਜਾਵੇ ਪਾਠ੍ ਸੁਣਨੇ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਚਤੁਰਥ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਯੁਧ ਆਦਿਕਨ ਮੈ ਪੀਠ ਨ੍ ਦਿਖਾਨੇ ਵਾਰੇ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅਨੁਜ ਸਹੋਦਰ ਬਡੇ ਸੂਰ ਬੀਰ ਵਹੁ ਭੀ ਥੇ। ਜੈਸੇ ਸਰੂਪ ਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ ਔ ਲਛਮਣ ਕੀ ਜੋਰੀ ਥੀ ਤਦ-ਵਤ ਯੇ ਭੀ ਦੋਨੋ ਭ੍ਰਾਤੋਂ ਕੀ ਜੋਰੀ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਐਸੇ ਵਰਤਮਾਨ ਹੋਯਾਂ ਕੋ ਜਬ ਬਹੁਤ ਕਾਲ੍ ਵਿਤੀਵ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਪੁਨਾ ਕੁਰਲੀ ਨਗਰ ਪਰ ਆਇ ਡੇਰਾ ਪਰਿਆ ॥ ਤਬ ਕੁਰੜੀ ਕੇ ਸਤਦਾਰ ਸਹਤ ਸਭੁ ਪੂਜਾ ਭਾਗ ਜਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਔ ਸ੍ਰੀ ਦਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਅਹੋ ਭਾਈਓ ਬਡਾ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ਜੇ ਕਹੁ ਕਾਲ ਤੇ ਭਯ ਕੇ ਬਾਚਜਤ ਤੋ ਕਹੋ ਕੁੰਟ ਵਿਖੇ ਭਜ ਜਈਐ। ਆਗੇ ਹੂੰ ਕਾਲ੍ ਧੈਰੇ ਅਸਿਤਾਜਤ ਛਾਜਤ ਹੈ ਜਹਤੇ ਨਸ ਅਈ ਹੈ। ਐਸੇ ਨ ਕਹਯਜੇ ਕੋਊ ਸੋ ਦਾਉਰੇ ਜਾਹਿ ਉਪਾਵ ਸੋ ਘਾਵ ਬਚਈ ਐ। ਜਾਂਤੇ ਨ ਛੂਟੀਐ ਮੂੜ ਕਹੂੰ ਹੁਸਤਾਂਕੀ ਨ ਕਿਉ ਸਰਣਾ ਗਤ ਜਈਐ ॥

ਔ ਭਾਈਓ ਅਬ ਤੇ ਤੁਮ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਡਰ ਕੇ ਭਾਗ ਚਲੇ ਹੋ ਜੇ ਜਾਤਜਾਂ ਹੀ ਤੁਮ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਰਪ ਨੇ ਯਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਨੇ ਮਾਰ ਲੀਆ ਯਾ ਵੈਰੀ ਨੇ ਪੀਠ ਚਢਕੇ ਭਾਗਤੇ ਹੁਏ ਤੁਮਕੋ ਮਾਰ ਲੀਆ ਤਬ ਕਜਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਤੁਮਾਰੇ ਗਏ ਈਹਾਂ ਅਪਯਸ ਤੇ ਆਗੇ ਤੁਮ ਕੋ ਨਰਕ ਜਰੂਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਾ। ਜੋ ਰਣ ਕੋ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਮਰਤਾ ਹੈ ਵੋ ਅਵਸ਼ਜ ਨਰਕ ਗਾਮੀ ਹੋਗਾ ਜੋ ਰਣ ਮੈ ਸਨਮੁੰਖ ਹੋਕੇ ਦੇਹ ਤਜਾਵੇਗਾ ਸੋ ਸੁਰਗ ਗਾਮੀ ਹੋਗਾ। ਤੁਮ ਅਛੇ ੨ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੀ ਕੁਲ ਮੈ ਪੈਦਾ ਹੋਕੇ ਭਾਗੇ ਜਾਤੇ ਹੋ ਤੁਮ ਕੋ ਲਜਾ ਨਹੀ ਆਤੀ ਹੈ ਜਾਹੁਰੇ ਕਾਇਰੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋ ਜੀਵਤੇ ਨ ਰਹੋਗੇ। ਐਸੇ ੨ ਕਠੋਰ ਵਾਕ ਦੋਨੋ ਸਹੋਦਰੋਂ ਕੇ ਸੁਣ ਕੇ ਕਈ ਤੋ ਯੁਧ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਬਹੁਤੇ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਦੋਨੋ ਭਾਈ ਅਸ਼ੋਂ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਸਨਧ ਬਧ ਹੋਕੇ ਜੈਸੇ ਪਸੂਆਂ ਕੇ ਸਮੁਦਾਯ ਪਰ ਦੋ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਜਾਇ ਪਰਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਜਾਇ ਪਰੇ। ਕਿਤਨਜੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਉਡਾ ਦੀਏ ਕਿਤਨਜੋ ਕੇ ਹਾਥ ਪਾਵ ਕਾਟ ਦੀਏ ਕਿਤਨੇ ਬਾਣੋ ਸੇ ਕਿਤਨੇ ਗੋਲਜੋਂ ਸੇ ਮਾਰ ਦੀਏ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਚੀਰ ੨ ਕੇ ਦੋਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰਕੇ ਫੈਕ ਦੀਏ ਕਿਤਨੇ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸੇ ਬੇਧਨ ਕਰਤੇ ਕਟਾਰੋਂ ਸੇ ਹੀ ਕਿਤਨਜੋਂ ਕੇ ਪੇਟ ਫਾੜ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਆਮ ਅਵਜੋਂ ਕੇ ਗਣ ਮੈ ਦੋ ਬਾਘ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ਦੋਨੋ ਰਣ ਮੈ ਬਿਚਰਤੇ ਹੈਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਯੁਧ ਦੇਖ ਕੇ ਅਕਾਸਚਾਰੀ ਦੇਵਤਾ ਆਦਿ ਧੰਨਜ ੨ ਜਯ ੨ ਕਾਰ ਸਬਦ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਪਸਰੋਂ ਕੇ ਗੁਣ ਨਿਰਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ਼ਤ੍ਰੁਓਂ ਕੇ ਸਮੂਹਰਣ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਬਿਹਾਲ ਹੋਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਅਪਨੇ ਸਨਬੰਧਜਾਂ ਕੋ ਮਰਵਾਇ ਕੇ। ਏਕ ਗੋਲੀ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਨਕ ਕੇ ਨੀਚੇ ਦਾਂਤੋਂ ਕੇ ਬੀੜ ਮੈ ਲਗ ਕੇ ਨੀਚੇ ਕੇ ਦਾਂਤੋਂ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸ ਗਈ। ਔਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਦਹਨੀ ਜੰਘ ਮੇ ਲਾਗਕੇ ਪਾਰ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਜਖਮੋਂ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਸਮਝਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਜੀਤ ਕੇ ਰਣ ਕੋ ਘਰ ਮੈ ਆਏ ਤਬ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਨੇ ਲੋਹੂ ਕੇ ਸਾਥ ਭਰੇ ਹੁਏ ਕਪੜੇ ਦੇਖ ਕੇ ਹਾ ਹਾ ਕਾਰ ਸਬਦ ਕੀਆ ਪੁਨਾ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਸਵਾਰ ਕੇ ਬਾਧਤੇ ਭਏ। ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਤਸਮਈ ਆਦਿਕ ਕਾ ਲੰਗਰ ਲਗਾਇ ਦੀਆ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਵਤੇ ਸਾਲ ਮੈ ਸਤਰੂ ਲੋਕ ਪੁਨਾ ਏਕਾ ਕਰਕੇ ਨਗਾਰ ਕੇ ਉਪਰ ਆਏ ਪੜੇ ਪੂਰਬ ਸਾਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦੋਨੋ ਭ੍ਰਾਤਾਉ ਨੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਮਾਰਕੇ ਸ਼ਤਰੂ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਭਜਾਇ ਦੀਆ। ਪਰੰਤੂ ਜਹਾਂ ਦਾਂਤੋਂ ਕੇ ਬੀੜ ਮੈ ਅਤੀਤ ਸਾਲ ਮੈ ਗੋਲੀ ਲਾਗੀ ਥੀ ਉਹਾਂ ਹੀ ਆਗਾਮੀ ਸਾਲ ਮੈ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਤਥਾਪੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਨੇ ਦਾਤੋਂ ਕਾ ਬੀੜ ਰਖ ਲੀਆ ਔਰ ਭੀ ਸਰਬ ਅੰਗ ਯਥਾ ਯੋਗ ਅਪਨਾ ਦਾਸ ਜਾਨ ਕੇ ਰਖਜਾ ਸਰਬ ਥਾ ਕਰ ਲੀਨੀ ਇਤਿ ਬਚਾਇ ਲੀਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਨਾ ਕੁਮਾਰ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਭੀ ਸਮਾਨ ਅਵਸਥਾ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕੋਂ ਸੇ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਭੀ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਨਿਰਵਿਕਾਰੋਸਿਮ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਰੂਪੋਹਸਿਮ ਬ੍ਰਹਮਾਹਮਾਸਿਮ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਮਹਾਂ ਵਾਕੋਂ ਕਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ ਜਬ ਕੌਡੀ ਕੇ ਸਾਥ ਕੌਡੀ ਕੋ ਮਾਰਨਾ ਤਬ ਮੁਖ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਣਾ ਅਹ ਬ੍ਰਹਮਸਿਮ ਨਿਰਵਿਕਾਰੋਸਿਮ ਕੂਟਸਥੋਸਿਮ ਨਿਰਾਕਾਰੋਸਿਮ ਸਚਦਾ ਨੰਦ ਰੂਪੋਸਿਮ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਤਥਾ ਸਮਾਨ ਵੈਸ ਵਾਲੇ ਕਮਾਰੋਂ ਕੋ ਭੀ ਏਹੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਨਾ ਐਸੀ ਐਸੀ ਚੇਸਟਾ ਖਿਲਾਸੋਂ ਸੇ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਗਜ਼ਾਨਾਵਤਾਰ ਹੈ ਗੁਰੂ ਉਪਸਦਨ ਗੁਰੂ ਧਾਰਣ ਗੁਰੂ ਸੇਵਾ ਰੂਪ ਜੋ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਕੇਵਲ ਵੇਦ ਲੋਕ ਮਿਰਯਾਦਾ ਲੀਏ ਕੀਆ ਹੈ ਆਪ ਤੋ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਗਜ਼ਾਨ ਘਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਥੇ ਕਬੀ ਜਿਨ ਕੋ ਅਵਰਨ ਹੂਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਵਰਨ ਹੋਤਾ ਤਬ ਕ੍ਰੀੜਾ ਸਮੇ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ ਬਿਨਾ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਮਹਾਂ ਵਾਕੋਂ ਕਾ ਆਪ ਨਿਸਚੇ ਪੂਰਬਕ ਉਚਾਰਣ ਨ ਕਰਤੇ ਤਥਾ ਔਰ ਬਾਲਕ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਨ ਕਰਤੇ ਜਬ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਤਥਾ ਕੁਮਾਰ ਅਸਤ੍ਵਿਤੀਤ ਹੂਈ ਤਦਨੰਤਰ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ॥ ੧ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਜੁਭਾ ਅਵਸਤ੍ਹਾਮੇ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਜ਼ਾ ੨ਚੇਸਟਾ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰੀ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੀ ਵਰਨਨ ਕਰੋ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਜਿਤਨੀਕ ਸਾਮਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੇਰੀ ਬੁਧੀ ਮੈ ਸਫੁਰਤੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਆਪਨਾ ਯਸ ਲਿਖਾਵਣੇ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਮਹਦ ਜਨੋ ਸੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਥਾ ਸਰਵਣ ਕਰੀ ਹੈ ਸੋ ਉਤਨੀਕ ਸੁਣਾਇ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਸਰਬ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਆਗ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ਜੋ ੨ ਭੁਲ ਚੁਕ ਹੋਵੇ ਸੋ ਖਿਮਾ ਕਰਣੀ ਆਪ ਉਸ ਭੁਲ ਚੁਕ ਕੋ ਸੁਧਾਰ ਲੈਣਾ ਜਬ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਤਬ ਸਰਬ ਅੰਗੋਂ ਸੈ ਜੋਬਨ ਚਮਕਨੇ ਲਾਗਾ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਅਤਯੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਰੂਪ ਥਾ ਪੁਨਾ ਜੋਬਨ ਕੇ ਆਏ ਸੇ ਤੋ ਮੇਰੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੋਭਾ ਕਹੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰਦ ਰਿਤੂ ਕਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸਰਬ ਗੁਣੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਹਲਾਦ ਆਦੀ ਸਰਬ ਗੁਣੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਪਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਵਯਾ ਲੋਕ ਪਾਲੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ । ਬਡੇ ਬਲਵਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਕਈ ਯੁਧ ਅਖਾਰੇ ਜੀਤਤੇ ਭਏ । ਜਹਾਂ ਯੁਧ ਮੈ ਜਾਵੈਂ ਤਹਾਂ ਅਕੇਲੇ ਅਸਹਾਇ ਏਕਾ ਏਕੀ ਜੁਧ ਜੀਤ ਕੇ ਹੀ ਆਵੈਂ । ਪੁਨਾ ਕੁਰੜੀ ਕੀ ਠਾਣੇ ਦਾਰੀ ਭੀ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਤਾਰਾਂ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਕੇ ਵਿਤੀਤ ਹੁਏ ਪੁਨਾ ਸੰਯੋਗੀ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਪੁਨਾ ਬਰਸ ਪਚੀਸਕ ਮੇ ਏਕ ਲੜਕਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ । ਤਦਨੰਤਰ ਤਹਾਂ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਹੀ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਭਏ । ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ ਜੀ ਰੁੜਕੀ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਹੈ। ਜਬ ਨਗਰੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਹੈ। ਕੈਸੀ ਹੈ ਵੋ ਨਗਰੀ ਜੋ ਚਾਰੋ ਵਰਨੋ ਕਰਕੇ ਪੂਰਨ ਹੈ। ਸਭ ਕੋਈ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈਂ। ਸੁੰਦਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਹੈਂ ਸਰਬ ਸੌਜ ਸੇ ਦੁਕਾਨਾ ਭਰੀ ਹੂਈ ਹੈਂ। ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵੇ ਲੋਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਕਹੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵੇਦ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਖਤ੍ਰੀ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਕਹੂੰ ਪਾਟਸਾਲਾ ਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤਥਾ ਖਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਬਾਲਕ ਪੜ ਰਹੇ ਹੈ। ਕਹੂੰ ਧਰਮ ਸਾਲਾ ਮੈ ਜੀ ਆਦਿ ਤਥਾ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ। ਤਹਾਂ ਏਕ ਧਰਮ ਸਾਲਾ ਮੇ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਯਸਵੰਤ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਅਡ। ਸੁਧ ਪਾਠ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜਿਨ ਕਾ ਪਾਠ ਸੁਣ ਕੇ ਪਾਖਾਣ ਭੀ ਮੋਮ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਥਾ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਸਮੇ ਪਾਠ ਸੁਣਨੇ ਵਾਸਤੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਸੇ ਲੋਕ ਆਵਤੇ ਥੇ। ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਾਠ ਕਰੈਂ ਇਕਾਗਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਆਦਕ ਅਥਵਾ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕਾ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਜੀ ਵਾਂਗ ਦੇਵਤਾ ਆਪ ਆਇਕੇ ਪਾਠ ਸੁਣਿਤੀ ਥੀ। ਤਥਾ ਦੇਵਾਂਗਨਾ ਅਨੇਕ ਹੀ ਮਾਨੁਖੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਰੂਪ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਮਾਤ ਲੋਕ ਮੇ ਆਇਕੇ ਪਾਠ ਸੁਣਿਆ ਕਰੈ। ਸੁਣ ਕੇ ਪਾਠ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਪੁਰਖ ਸੋਤਾ ਚਿਤ੍ ਕੀ ਮੂਰਤਿਵਤ ਹੋਜਾਵੈ। ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਯਸ਼ਵੰਤ ਹਰੀ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ ਜੀ ਭੀ ਤਿਸੀ ਧਰਮਸਾਲਾ ਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ। ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਕੋ ਅਲਖ ਹੋਕੇ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਣਤੇ ਰਹੇ। ਜਬ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਗੋਚਰ ਹੂਏ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਉਪਰ ਰੁਮਾਲ ਪਾਇ ਕੇ ਉਠਕੇ ਆਇਕੇ ਬਡੇ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਦਖਣਾ ਤੀਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਬਡੇ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਆਸਨ ਪਰ ਬੈਠਾਵਤੇ ਭਏ। ਮੁਖ ਸੇ ਬਡੀ ਮ੍ਰਿਦਲ ਬਾਣੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਬਡੇ ਪੁਨ ਉਦੇ ਭਏ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਭਯਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਕਬੀ ਆਗੇ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਾ ਮੇਲ ਹੂਆ ਥਾ ਜੋ ਏਤਾ ਆਦਰ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਉਤ੍ ॥ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਤੋ ਕਬੀ ਪ੍ਰਥਮ ਦਰਸਨ ਮੇਲਾ ਨਹੀ ਹੂਆ ਥਾ। ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੇ ਐਸੀ ਸਾਮਰਥ ਹੀ ਥੀ। ਕਜ਼ਾ ਜੋ ਸਭ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰ ਲੇਣਾ। ਕਾਹੇਤੇ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੋ ਵਰ ਦਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਹੈਂ । ਉਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਯੇ ਧਾਰਨਾ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਕਜ਼ਾ ਏਕਾ ਏਕੀ ਰਹਣਾ ਗ੍ਰਾਮ ਤਥਾ ਨਗਰ ਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਨਹੀ ਕਰਣਾ। ਆਠ ਪਹਰ ਬੈਠੇ ਰਹਣਾ ਬਾਹਿਰ ਹੀ ਜਲ ਕੇ ਕਿਨਾ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਛਾਯਾ ਮੈ। ਚਾਹੇ ਕਿਤਨਾ ਭੀ ਅਨ ਕੋਈ ਆਗੇ ਲਜਾਯ ਰਖੇ ਏਕ ਰੋਟੀ ਕਾ ਚਤੁਰਥ ਭਾਗ ਖਾਤੇ ਥੇ। ਬਾਕੀ ਕਾ ਅਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਥਉਠਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਏਕ ਆਠ ਪਹਰ ਏਕ ਨਗਰ ਅਥਵਾ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਬਾਹਰ ਠਹਰਤੇ ਥੇ ਅਧਿਕ ਨਹੀ ਠਹਰਤੇ ਥੇ। ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਆਠ ਪਹਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਨਗਰੀ ਤਥਾ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਲੋਕ ਆਇ ਕੇ ਬਾਹਿਰ ਹੀ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਸੌ ਬਰਸ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਸੇ ਲੈਕੇ ਏਕ ਦਿਨ ਕੇ ਜਨਮ ਬਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ। ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਪੁਰਖ ਏਕ ਵਾਰ ਤੋ ਦਰਸਨ ਸਭ ਕੋਈ ਕਰਤਾ ਥਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੇ ਆਦਿ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ। ਪੁਨਾਂ ਆਗੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਦੂਧ ਦਧੀ ਬਸਤ੍ਰ ਅਨ ਪੈਸਾ ਰੁਪਯਾ। ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਢੇਰ ਲਗ ਜਾਤੇ ਥੇ। ਪਰੰਤੂ ਉਸੀ ਸਮੇ ਉਠਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਚਿਰਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵਿਚਰਤੇ ਰਹੇ ਥੇ। ਈਹਾਂ ਕੁਰੜੀ ਨਗਰੀ ਮੈ ਤੋ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਥਾ। ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਲੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਗਏ ਥੇ। ਇਸਲੀਏ ਇਸ ਨਗਰੀ ਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਥੇ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਕਰਖਣ ਸਕਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਕਾ ਮਨ ਅਕਰਖਣ ਕਰ ਲੇਤੇ ਥੇ ਇਸ ਲੀਏ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹਰੀ ਕਾ ਮਨ ਖੈਚ ਲੀਆ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਜਲ ਸਰਦਾਈ ਆ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਅਬੀ ਪਾਠ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਸੁਣਾਵਹੁ ਆਪ ਆਸਣ ਕੇ ਉਪਰ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਜੀ ਲਗੇ ਪਾਠ ਸੁਣਾਵਣੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਕਾ ਪਾਠ ਸੁਣਤੇ ਹੁਏ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋਕੇ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਔਰ ਭੀ ਨਰ ਨਾਰੀ ਜਨ ਚਿਤ੍ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਚਲ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ । ਦੋ ਪਹਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਾਧੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਲਗੀ ਰਹੀ । ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਬਸ ਕੀਆ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸਮਾਧੀ ਖੁਲੀ। ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਕੋ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਵਤੇ ਭਏ। ਸਿਰ ਪੀਠ ਪਰ ਆਪਣਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਫੇਰਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਿਖ ਕੇ ਤਾਂਈ ਦੇਤੇ ਭਏ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ। ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਘਰ ਮੈ ਲਿਜਾਇ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਅਨ ਪਾਣੀ ਛਕਾਵਤੇ ਭਏ । ਪੁਨਾ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ ਸਤਸੰਗ ਹੋਤਾ ਰਹਜਾ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੇ ਬੜੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਕਥਾ ਅਪੂਰਬ ਸੁਣਾਵਤੇ ਭਏ । ਉਪੋਦ ਘਾਤ ਨਜਾਯ ਸੇ ਸਮਝਾਵਤੇ ਰਹੇ ਸੰਤ ਹੋਣੇ ਕੀ ਕਥਾ ਪੂਰਬ ਜਨਮੋ ਕੀ ਕਥਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਡ਼ੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕੀਆ ਕਰੈਂ । ਏਕ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਪੁਨਾ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰੂਪ ਬੋਲ ਉਠੇ । ਜਹ ਕਲ ਸਾਧ ਬੈਸਨੋ ਹੋਇ । ਆਪ ਤਰੇ ਤਾਰੇ ਕੁਲ ਦੋਇ ।

ਕੁਲੰ ਪਵਿਤ੍ਰੰ ਜਨਨੀ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥਾ ਵਸੁੰਧਰਾ ਪੁਨਜਵਤੀ ਚ ਤੇਨ । ਅਪਾਰ ਸਚ੍ਚਿਤ ਸੌਖਜੈਕ ਤਸਜੇ ਲੀਨੰ ਪਰੇ ਬ੍ਰਹਮਣਿ ਯਸਜ ਚੇਤਃ ੧ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਧਨਜ ਹੋ ਜਿਸ ਕੁਲ ਮੈਆਪਨੇਅਵਤਾਰਲੀਆਹੈ । ਵੇ ਦੋਨੋ ਕੁਲਮਾਤ੍ਰੀਪਿਤ੍ਰੀਪਖ ਕੀਆਪਨੇ ਤਾਰ ਦਈਆਂਹੈਂ । ਇਤਜਾਦਿਕ ਬਹੁਤਸੀਉਸਤਤੀ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਤਬ ਤੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਭੀ ਹਮਨੇ ਸੰਤ ਬਨਾਇ ਲੇਨਾ ਹੈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਕੋ । ਜੈਸੇ ਬਿਗਾਨੇ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਸਤ ਹੁਏ ਹੁਏ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਪਣੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਸਾਧੂ ਹੁਆ ਹੁਆ ਦੇਖਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਤਬ ਜਾਣਾਗੇ ਜੋ ਹਾਂ ਸਚੇ ਮਨ ਸੇ ਕਹਤਾਹੈ। ਆਪ ਤਰੈ ਤਾਰੈ ਕੁਲ ਦੋਇ । ਯੇ ਬਾਤ ਮਨ ਮੈ ਰਖਕੇ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਹਾਂ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਸਚੀ ਬਾਤ ਹੈ ਬੈਸੰਤਰ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਜੇ ਘਰ ਲਗੇ ਤਾਂ ਜਾਣੀਏ ਜੋ ਕੈਸਾਕ ਦੇਵਤਾ ਹੈ । ਹਸ ਹਸਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤੀਨ ਚਾਰ ਵਾਰ ਏਹੀ ਬਚਨ ਕੀਆ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਦੋ ਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਹਕੇ ਚਲੇ ਗਏ । ਜਿਸ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਨੰਤ ਅਪਨੇ ਪਜਾਰੇ ਸਿਖੋ ਕਾ ਅਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਮ੍ਰਿਗਨਾਸ ਕੀਆ ਹੈ ਨ੍ਰਿਯਤਨ ਹੀ । ਸੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਆਦਿਤਵਤ ਹਮਾਰੇ ਰਿਦੇ ਕੇ ਤਮ ਕੋ ਭੀ ਨਾਸ ਕਰੋ ਅਪਣਾ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵ ਰੂਪ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਾਹੁ । ਐਸੇ ਸਾਮਰਥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਸਲੇ ਪਰ ਵਾਰੰਵਾਰ ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਤਾ ਹੂੰ ॥ ੨ ॥ ੴ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਨੂ ਸਿਖ ਪ੍ਰਤਿ ਗਜਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਰਨੰਨ ੨ਸਃ ੨ ਅਧਜਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩ ਅਧਜਾਯ

ੴ ੩੩ ਸਤ

ਪੁਨਾ ਖਟ ਮਾਸ ਤੇ ਬਾਦ ਬਿਚਰਤੇ ਬਿਚਰਤੇ ਕੁਰੜੀ ਨਗਰੀ ਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਕੇ ਲੈਣੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੈਸੇ ਸਾਥ ਲੇਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਰਹੇ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ॥

ਉੱਤ੍ਰ—ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਟ ਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੁਰੜੀ ਮੈ ਰਹੇ। ਨਿਤ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਹੁਆ ਕਰੇ। ਸਰਬ ਸੰਗਤ ਆਇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੇ। ਪਰੰਤੂ ਜੈਸਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਜੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜਿਸ ਪਾਠ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਪਾਖਾਣ ਭੀ ਸੋਮ ਹੋਜਾਵੇ। ਐਸਾ ਔਰ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਕਾ ਰਸ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਨ ਆਵੇ ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਕਾ ਰਸ ਸਰਬ ਕੋ ਆਵੇ। ਪਾਠ ਸਮੇਂ ਸਰਬ ਸੰਗਤ ਚਿਤ੍ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਜਾਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਨਿਤ ਨਵੀਨ ਅਪੂਰਬ ਅਤਿ ਅਸਚਰਜ ਕਥਾ ਸੁਣਾਵੈ ॥ ਜਿਨ ਕਥਾ ਕੋ ਸੁਣ ਕਰਕੇ ਚੇਤਨੋ ਕੀ ਕਯਾ ਬਾਤ ਕਹਣੀ ਹੈ ਜੋ ਅਚੇਤਨ ਥ੍ਰਿਛ ਪਾਖਾਣ ਆਦਿਕ ਭੀ ਦ੍ਰਵ ਜਾਵੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਬਿਤੀਤ ਭਯਾ ਤਬ ਏਕ ਸਿਖ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਜਿਮੀਦਾਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਾ ਕਰਕੇ ਅਪਣੇ ਘ੍ਰ ਉਪ੍ਰਲੈਜਾਵੇ ਨਿਤ ਹੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਅਪਣੇ ਪਾਸ ਰਖੇ ਅਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੇ। ਸਰਸੋਂ ਕਾ ਸਾਗ ਮਕੀ ਕੀ ਰੋਟੀ ਬੀਚ ਤਾਜਾ ਤਾਜਾ ਮਖਣ ਡਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਛਕਾਵੇ। ਮੰਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੀਠੇ ਬੀਚ ਕੇ ਟੋਟੇ ਚੁਸਾਵੇ। ਪੁਨਾ ਮਿਸ੍ਰੀ ਡਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਦੂਧ ਪਜਾਵ। ਪੀਛੇ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵੇ। ਪੁਨਾ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਸ੍ਵੇਤ ਬਿਛੋਨਾ ਕਸਕੇ ਤਿਸ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਕੇ ਆਪ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਭੀ ਕਰੇ ਗਯਾਨ ਮਿਸ੍ਰਤ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਰਸਨਾ ਸੇ ਉਤ੍ ਰੂਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਥਾ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਆ ਕਰੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਦਯਾ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਤਮਕੋ ਨਾਸ ਕਰਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਦਿਤ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਏਕ ਸੰਸਯ ਉਤਪਤ ਭਯਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਸੰਸਯ ਕੋ ਆਪ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇ ਸਰਬ ਸੰਸਯੋ ਕੇ ਛੇਤਾ ਯੇ ਬੜੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਬੀਜ ਕਵਨ ਹੈ ਔ ਕਹਾਂ ਸੇ ਉਤਪਤ ਭਯਾ ਹੈ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤ ਭਯਾ ਹੈ ਕਬਸੇ ਭਯਾ ਹੈ ਔ ਕਬ ਪ੍ਯੰਤ ਰਹੇਗਾ ਕਿਸ ਵਿਖੇ ਇਸਥਤ ਹੈ ਔ ਕਿਤਨਾਕ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ । ਇਸ ਕਾ ਨਾਸ ਕਬ ਹੋਵੇਗਾ ਔ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇਗਾ । ਇਨ ਨਵ ਪ੍ਸ਼ਨੋ ਕਾ ਉਤ੍ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ ਯੇ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲਾ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਤੁਮ ਕੋ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਸੋ ਅਣ ਹੁਆ ਹੀ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਅਵਿਦਜਾ ਕਰਕੇ ਪੜਾ ਭਾਸਤਾ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਕੀ ਕਿਰਣਾ ਕਰਕੇ ਮੋਘੇ ਮੇ ਇੰਦ੍ ਧਨੁਖ ਅਨੇਕ ਰੰਗੋ ਸਹਤ ਅਨਹੁਆ ਹੀ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਅਨ ਹੁਆ ਹੀ ਭਾਸਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਯ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਭੀ ਅਨਹੁਆ ਹੀ ਭਾਸਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖਜ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਬੀਜ ਵਾਸਨਾ ਹੈ ਮਨ ਰੂਪੀ ਭੂਮੀ ਮੈ ਉਤਪਤ ਹੁਆ ਹੈ । ਮਨ ਹੀ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਔ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਜਲ ਸੇ ਵ੍ਰਧਤਾ ਹੈ ॥

ਔ ਮਨ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਔ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਅਨਾਦੀ ਕਾਲ ਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾ ਆਦ ਮਧ ਅੰਤ ਨਹੀ ਹੈ। ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਅੰਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ । ਇਸੀ ਅਰਥ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੁਤੀ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਤਥਾ ਚ ਯਜੁਰ ਵੇਦੀਯ ਕਠੋਪ ਨਿਸ਼ਦ ॥

ਊਰ੍ਧ੍ਵ ਮੂਲੋ ਵਾਕਸਾਖ ਏਸੋ ਸ੍ਰੁਤਯਃ ਸਨਾਤਨਃ ॥ ਤਦੇਵ ਸੁਕ੍ਰੰਤਦ ਬ੍ਰਮ ਤਦੇਵਾ-ਮ੍ਰਿਤ ਮੁਚ੍ਯਤੇ । ਤਸ੍ਮਿਲ੍ਲੋਕਾਃ ਸ੍ਰਿਤਃ ਸਰਬੇ ਤਦੁ ਨਾਤ੍ਯੇਤਿ ਕਸ੍ਚਨ ਏਤਦ੍ਵੈ ਤਤ ॥ ੧ ॥ ਸਮ੍ਰਿਤਿਰਪਿ ਗੀਃ ਅਃ ੧੫ ॥ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨੁਵਾਚ ॥ ਊਰਧ੍ਵ ਮੂਲ ਮਧਃ ਸਾਖ ਮਸ੍ਵਤ੍ਥੰ ਪ੍ਾਹੁਰਵ੍ਯਯੰ । ਛੰਦਾਂਸਿ ਯਸ੍ਯ ਪਰਨਾਨਿਯਸ੍ਤੰ ਵੇਦ ਸਵੇਦ ਵਿਤ । ੧ । ਅਧਸ਼੍ਚੋ ਧ੍ਵੰ ਪ੍ਰਸ੍ਰਿਤਾਸ੍ਤਸ੍ਯ ਸ਼ਾਖਾ ਗੁਣੇ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਧਾ ਵਿਖਯ ਪ੍ਰਵਾਲਾਃ ॥ ਅਧਸ੍ਚ ਮੂਲਾਨ੍ਯਨੁ ਸੰਤ ਤਾਨਿ ਕਰਮਾਨੁ ਬੰਧੀਨਿ ਮਨੁਖ੍ਯ ਲੋਕੇ ॥ ੨ ॥ ਨ ਰੂਪ ਮਸ੍ਯੇਹ ਤ ਥੋਪਲਭ੍ਯਤੇ ਨਾਂਤ ਯੋ ਨ ਚਾਦਿਰ ਨੇਚ ਸੰਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾ । ਅਸ੍ਵਤਥਮੇਨੰ ਸੁ ਵਿਰੂਢ ਮੂਲ ਮਸੰਗ ਸ਼ਸਤ੍ਰੇਣ ਦ੍ਰਿਢੇਨ ਛਿਤ੍ਵਾ ॥੩॥ ਤਤਃ ਪਦੰ ਪਰਿ ਮਾਰਗਿ ਤਬ੍ਯੰਜਾ ਸਮਿਨੁ ਗਤਾ ਨ ਨਿਵਰਤਤਿ ਭੂਯਃ ॥ ਤਮੇਵ ਚਾਦ੍ਯੰ ਪੁਰਖੰ ਪ੍ਪਦ੍ਯੇ ਯਤਃ ਪ੍ਰਿਤ੍ਤਿਃ ਪ੍ਰਸ੍ਰਿਤਾ ਪੁਰਾਣਿ ॥ ੪ ॥ ਨਿਰਮਾਨ ਮੋਹਾ ਜਿਤ ਸੰਗਦੋਖਾ ਅਧ੍ਯਾਤਮ ਨਿਤ੍ਯਾ ਵਿਨਿਬ੍ਰਿਤਕਾਮਾਃ ਦ੍ਵੰਦ੍ਵੈਰ ਵਿਮੁਕ੍ਤਾ ਸੁਖਦੁਃ ਖ ਸੰਗ੍ਯੈਰ ਗਛ੍ਤ੍ਯ ਮੂਢਃ ਪਦਮਬ੍ਯੰਤਤ ॥ ੫ ॥ ਨਤ੍ਰ ਭਾਸਯਤੇ ਸੂਰਯੋ ਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼ਸ਼ਾਂਕੋ ਨ ਪਾਵਕਃ ॥ ਯਦ੍ਗਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤਤੇ ਤਦਧਾਮ ਪਰਮੰ ਮਮ ॥ ੬ ॥

ਅਬ ਸੰਖੇਪ ਸੇ ਕੁਛ ਥੋੜਾ ਸਾ ਪਦ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਅਰਥ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ। ਰੰਥ ਕੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕੇ ਭੈ ਸੇ। ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੈਸਾ ਹੈ ਜੋ ਉਰਧ ਨਾਮ ਊਪਰ ਕਾ ਹੈ ਇਸ ਔਰ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਮੂਲ ਨੀਚੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਮੂਲ ਊਪਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਲਟਾ ਬ੍ਰਿਛ ਹੈ ਸੰਸਾਰ। ਸੋ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸਦਾ ਅਸੰਗ ਹੈ ਇਸੀਲੀਏ ਸਰਬ ਸੇ ਊਪਰ ਹੈ। ਹਿਰਨਜ ਗਰਭਾਦਿ ਲੋਕ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀਆਂ ਸਾਖਾਂ ਹੈ ਸੋ ਅਰ ਵਾਕ ਨਾਮ ਉਰੇ ਕਾ ਹੈ ਉਰੇ ਨਾਮਨੀਚੇਕਾ ਹੈ ਸੋ ਸਾਖਾ ਉਰੇਤਿਸਮੂਲ ਕਾਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਨੀਚੇ ਹੈ। ਅਸ਼੍ਵਥ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਨਾਮ ਕਿਉ ਕਹਜਾ ਹੈ। ਵੈਰਾਗ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਤ ਕਾ ਹੈ। ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੀ ਸੰਧਜਾ ਸੇ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਕੀ ਸੰਧਜਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਸਥਿਤ ਰਹਣੇ ਕੋ ਭੀ ਸਮਰਥ ਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਅਸ਼੍ਵਥਾ। ਤਾਂਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਵੈਰਾਗ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਨਾਮ ਅਸ਼੍ਵਥ ਰਾਖਾ ਹੈ। ਯੇ ਜੋ ਬੜੇ ਬਿਸਤਾਰ ਵਾਲਾ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਚਾਰ ਪਹਰ ਭਰ ਭੀ ਰਹਣੇ ਕਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪੁਨਾ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਕਜਾ ਕਹਣਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਯੇ ਕੈਸਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅਸ਼੍ਵਥ ਹੈ ਜੋ ਸਨਾਤਨ ਹੈ ਨਾਮ ਅਨਾਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਵਾਹ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅਨੰਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਸ਼ੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਕਿਉ। ਵੇਦ ਸਾਸ਼ਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਤਜਾਂ ਪੁਰਾਣ ਮੰਤਜਨ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਗਜਾਨਵਾਨ ਮਹਾਤਮਾ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਤਪੀਸ੍ਵਰ ਤਿਸੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਮ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤਿਸੀ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਹੀ ਸੁਕ੍ਰ ਨਾਮ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈ । ਹੇ ਸੌਮਜ ਜਲ ਤਰੰਗਾ ਦੀ ਨਜਾਯ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਲੋਕ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਸਿਥਤ ਹੈ ਤਿਸੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਸ਼੍ਰਿਤ ਹੈ। ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਇਸ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਐਸੀ ਅਦਭੁਤ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਜੋ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕਿਸੀ ਅੰਸ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਜਗਤ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਬਾਹਰ ਦਿਖਾਵਤੀ ਹੈ। ਸਰਬ ਪਰਿ ਪੂਰਣ ਆਤਮਾ ਕਾ ਆਭਾਵ ਪੜੀ ਦਿਖਾਵਤੀ ਹੈ । ਇਸੀ ਲੀਏ ਅਘਟਨਾ ਘਟੀ ਪਟੀ ਯਸੀ ਮਾਯਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਬਨ ਸਕੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਭੀ ਬਨਾਵਨੇ ਮੈ ਬਡੀ ਚਤੁਰ ਹੈ। ਇਸੀ ਮੰਤ੍ਰਾਰਥਃ ਅਥ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥਃ

ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਭਗਵਾਨ ਜੀਨੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੇਦ ਕਾ ਅਰਥ ਸਮਰਣ ਕਰਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ ਗੀਤਾ ਕੇ ਪੰਚਦਸ਼ੇ ਅਧਜਾਯ ਮੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਚ -ਊਧਵ ਮੂਲੇਤਿ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਊਪਰ ਜਿਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਸ਼੍ਵਥ ਕਾ ਮੂਲ ਹੈ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਦੀ ਲੋਕ ਤਿਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਵਿਟਪ ਕੀਆਂ ਸਾਖਾ ਹੈ ਸੋ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਸੇ ਨੀਚੇ ਹੈ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅਸ਼੍ਵਥ ਕੋ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਨਦੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅਨ੍ਛਿੰਨ ਹੈ ਨਾਸ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜਿਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਵੇਦ ਚਾਰੋ ਪਤ੍ਰ ਹੈ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਿਕ ਜੋ ਵੇਦ ਭਾਗਸੋ ਪਤ੍ਰ ਆਸ਼ਥਾਨੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਕਾ ਫਲ ਜੋ ਸੁਖ ਦੁਖ ਭੋਗਣਾ ਹੈ ਏਹੀ ਛਾਯਾ ਸੇ ਬੈਠਣਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅਸ਼੍ਵਥ ਕਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਜਾਨਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿਕ ਦੇਵਾਃ ਤਿਸੀ ਪਾਦਪ ਕੀ ਪਤ੍ਰ ਸਾਖਾ ਜਾਣੀਆਂ ਹੈ ਸੋਈ ਪੁਰਖ ਵੇਦ ਕਾ ਵੇਤਾ ਵੇਦਾਰਥ ਕਾ ਜ੍ਞਾਤਾ ਹੈ ॥੧

ਤਿਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅਸ਼੍ਵਥ ਕੀਆਂ ਸਾਖਾ ਸਾਖਾਂਤਰ ਅਲਪ ਸਾਖਾ ਨੀਚੇ ਅਰ ਉਪਰ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਪਸਰ ਗਈਆਂਹੈ ਜੋ ਨੀਚ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਸੋ ਸਾਖਾ ਨੀਚੇ ਕੋ ਗਈ ਹੈ। ਨੀਚ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਪੁਰਖ ਸਰਪ ਬ੍ਰਿਛੂ ਮਜਾਰ ਸਿੰਘ ਬਜ਼ਾਘ੍ਰ ਸੂਕਰ ਕੂਕਰ ਆਦੀ ਤਾਮਸੀ ਨੀਚ ਯੋਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀਆਂ ਅਧੇ ਸਾਖਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਨਰਕਾਦੀ ਅਧੋ ਸਾਖਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਉਤਮ ਪੁਰਖ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਉਤਮ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਉਤਮ ਯੋਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਯੋਨੀ ਕੋ ਵਾ ਖਤ੍ਰਹ ਯੋਨੀ ਕੋ ਵਾ ਪ੍ਰਿਤਹ ਯੋਨੀ ਕੋ ਵਾ ਗੰਧਰਬ ਯੋਨੀ ਕੋ ਵਾ ਦੇਵ ਯੋਨੀ ਕੋ ਵਾ ਜੋ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬਿਰਛ ਕੀ ਉਪਰ ਕੀ ਸਾਖਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸਾਤਵਕੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਕਰਮਾਤਮਿਕ ਜਲ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀਆਂ ਸਾਖਾਂ ਵਲਧਤੀਆਂ ਹੈ ਜੋ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸਗੰਧ ਆਦਿਕ ਵਿਖਯੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਸੋਈ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਸਾਖਾ ਕੇ ਅਗਾਰ ਭਾਗ ਸੇ ਫਲੋਂ ਕੇ ਗੁਛੇ ਹੈ ਤਿਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਖ ਕੀਆਂ ਜੋ ਅਧੈ ਮੂਲ ਸਾਖਾ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੁਖ ਲੋਕ ਵਿਖੇ ਕਰਮਾ ਨੂੰ ਬੰਧਨੀ ਹੈ ਨਿਰੰਤਰ ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਤਤ ਕਹੀਏ ਅਨਵਿਛਿਨ ਧਾਰਾ ਤਿਨ ਕੀ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਅਰਥ ਯੇ ਇਸ ਲੋਕ ਮੇ ਯਗਜ਼ਾਦੀ ਉਤਮ ਕਰਮ ਕਰਕੈ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕ ਉਤਮ ਲੋਕਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਪੁਨਜ ਵਿਸੇਸ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕੋ ਕੇ ਉਤਮ ਸੁਖ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਪੁਨਜ ਖੀਣ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਸ੍ਵਰਗ ਸੇ ਗਿਰਾਏ ਦੇਤੇ ਹੈਪੁਨਾ ਮਾਨੁਖ ਲੋਕ ਮੈ ਆਇਕੇ ਪੁਨਯੋ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸਤਾ ਸੇ ਕਿਸੀ ਉਤਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਾ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਜਨਮ ਲੇਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾਂ ਉਤਮ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਉਤਮ ਲੋਕਾਂ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀਆਂ ਸਾਖਾ ਅਧੈ ਮੂਲਾ ਹੈ ਸੋ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਬੰਧਨੀ ਨਾਮ ਕਰਮ ਸੰਬੰਧਨੀ ਹੈ ਮਾਨੁਖ ਲੋਕ ਵਿਖੇ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਕਰਮਾਤਮਿਕ ਜਲ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀਜਾਂ ਅਧੈ ਮੂਲ ਸਾਖਾ ਵਰਧਤੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਅੰਤ੍ ਵਰਞ ਮਾਂਨ ਪ੍ਰਾਣੀਓ ਕੋ ਉਰਧ ਮੂਲਾ ਦੀ ਕੁਛ ਭੀ ਰੂਪ ਭੇਦ ਨਹੀ ਲਭਤਾ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਅਨਾਦੀ ਕਾਲ ਕਾ ਹੋਏ ਸੇ ਇਨ ਜੀਵੋਂ ਸੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਆਦ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰੂਪੀ ਅਤਿ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲਾ ਹੋਏ ਸੇ ਇਸ ਅਸ੍ਵਥ ਕਾ ਅੰਤ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਅਸ੍ਵਥ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ਕੋ ਭੀ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ਯ ਅਸ੍ਵਥ ਕੈਸਾ ਹੈ ਕੇ ਬਡਾ ਦ੍ਰਿਡ ਮੂਲ ਹੈ ਕਿਸੀ ਭੀ ਕੁਠਾਰਾਦੀ ਸਸਤ੍ ਅਸਤਰ ਸੇ ਕਾਟਾ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਤਜੰਤ ਕਠਿਨ ਹੈ। ਬਡਾ ਅਨਰਥ ਕਾਰੀ ਹੈ ਯੇ ਬਜਵਹਾਰਕ ਸ਼ਸਤ੍ ਅਸਤ੍ ਅਸ੍ਵ ਥ ਪਰ ਸਰਬ ਹੀ ਕੁੰਠਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਜੀਵ ਇਸਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਕਾਟ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਉਪਾਉ ਇਸ ਕੋ ਕਾਟਨ ਕਾ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਉਪਾਇ ਨਹੀ ਹੈ ਏਕ ਅਸੰਗਤਾ ਰੂਪੀ ਅਤਜੰਤ ਦ੍ਰਿਢ ਸ਼ਸਤ੍ ਹੈ ਤਿਸ ਸ਼ਸਤਰ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾਂ ਕਠਿਨ ਅਸ੍ਵਥ ਕੋ ਕਾਟੇ ॥ ਪੁਨਾ ਤਤ ਪਦ ਕੋ ਖੋਜੋ ॥ ੩ ॥ ਜਿਸ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਭੂਯਾ ਬਹੁਰੋਂ ਨਿਵਰਤ ਨਹੀ ਹੋਵੀਤਾ ਪੁਨਾ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਦਸਾ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਤਤਪਦ ਕੀ ਖੋਜਣੇ ਕੀ ਰੀਤੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਹੈ ਮੈ ਜਿਗਯਾਸੂ ਤਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਸਰਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਹੂੰ ਜਿਸ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਨਾਦੀ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਿਬ੍ਰਤੀ ਭਈ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਅਬ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾਂ ਜਿਨ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਸਾਵਧਾਨਤਾ ਸੇ ਜੈਸੇ ਤਤਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈ ਸੋ ਪਰਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਨਿਰਮਾਨ ਹੈ ਦੇਹੋਹੰ ਇਸ ਅਭਿਮਾਨ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈਂ ਤਥਾ ਦੇਹ ਔਰ ਦੇਹ ਕੇ ਸੰਬੰਧੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ ਧਨ ਗ੍ਰਹਾਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੈ ਮੋਹ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ। ਜਿਨ ਮਹਾਪੁਰਖੋਂ ਨੇ ਸੰਗ ਦੋਖ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਆ ਹੈ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ। ਸੰਗਦੋਖ ਨਾਮ ਵਿਖਜੋਂ ਮੇ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਕਾ ਹੈ।ਅਰਥਾਤ ਵਿਖਜੋਂ ਮੇ ਰਸ ਵਾਲੀ ਬੁਧੀ ਜਿਨ ਕੀ ਦੂਰ ਹੋਗਈ ਹੈ। ਯਾਵਤ ਕਾਮਨਾ ਜਿਨਕੀਆਂ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈਂ। ਨਿਤ ਹੀ ਅਧਯਾਤਮ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਪਰਾਯਣ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ। ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਉਪਦੇਸ ਰਪਸਪਰ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਸੁਖ ਦੁਖ ਹਰਖ ਸੋਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿੰਦਾ ਉਸਤਤਿ ਆਵਾਗਮਨ ਯਸ ਅਪਯਸ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਸੀਤ ਉਸ਼ਨ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਇਤਜਾਦਿਕ ਜੋ ਦ੍ਵੰਦ੍ਵ ਨਾਮ ਧਾਰੀ ਹੈ ਸੋ ਦ੍ਵੰਦ੍ਵੋ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ। ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤਜਨ ਸਾਵਧਾਨ ਹੁਏ ਹੁਏ ਤਿਸ ਪੂਰਬੋਕਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਤਤ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਦਸਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ॥ ੫ ॥ ਅਬ ਉਸੀ ਪਦ ਕੋ ਵਿਸੇਸ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਹੇ ਅਰਜਨ ਕੈਸਾ ਵੋ ਪਦ ਹੈ ਜਿਸ ਪਦ ਕੋ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਅਗਨਿ ਬਿਜਲੀ ਤਾਰਾਗਣ ਆਦਿਕ ਨਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਯੇ ਸਾਰੇ ਜਯੋਤੀ ਜਿਸ ਪਦ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈਂ ਆਪਣਾ ਇਨ ਕਾ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨਹੀ ਹੈ। ਯੋਗੀ ਜਨ ਜਿਸ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਲੌਟ ਕੇ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਤੁਮ ਭੀ ਤਿਸ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋ ਇਨ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਪੂਰਬਕ ॥ ੬ ॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਿਖ ਤੁਮ ਭੀ ਅਸੰਗਾਤਮ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਢ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸੋ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾਂ ਕਠਨ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਕਾਟ ਕੇ ਤਤ ਪਦ ਮੈ ਆਰੂਢ ਹੋਵੋ। ਅਸੰਗੋ ਹਯਾਯ ਸਾਂਤਮਾ। ਇਤਜਾਦੀ ਸ੍ਰਤੀ ਉਕਤ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅਸੰਗ ਰੂਪ ਨਿਸਚੇ ਬਿਨਾ ਤਿਸ ਤਤ-ਪਦ ਮੈ ਅਰੂਢ ਨਹੀ ਹੋਵੀਤਾ। ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਮਾਨੁਖ ਲੋਕ ਵਿਖੇ ਇਸ ਅਨਿਤ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਬਿਲੰਬ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਹਾਥੋ ਸੇ ਹਾਥ ਮੀਜ ਕੇ ਦਾਂਤੋ ਸੇ ਦਾਂਤ ਲਗਾਯ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਕੇ ਰੋਕ ਕੇ ਤੁਮ ਭੀ ਤਿਸ ਤਤਪਦ ਕੋ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦਃ ਟੁਕ ਦਮ ਕਰਾਰੀ ਜਉ ਕਰੇ ਹਾਜਰ ਹਜੂਰ ਖੁਦਇ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਇਸਥਿਤੀ ਲਯ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਰਬ ਕਹਦੀਆ ਹੈ। ਇਤਜਲੰ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਏਕ ਹੀ ਵਾਰ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਬੋਧ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਬਸਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਸੁਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕੀਆਂ ਕਿਰਣਾ ਆਇ ਪਸਰੀਆਂ ਮਾਨੋ ਕਿਰਣਾਂ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਣਨੇ ਕੋ ਆਈਆਂ ਹੈਂ ਇਸ ਓਰ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭਯਾ ਅਬ ਉਸੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਖੇ ਉਸ ਓਰ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭਯਾ ਹੈ ਸੋਭੀ ਸ੍ਫੁਟ ਕਰੋ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿਰਗੋਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੁ ਸੰਸਾਰ ਬ੍ਰਿਛ ਛੁਪਕੇਨ ਰੂਪਨੰ ਵਰਨੰਨ ੨ਸਃ ੩ ਅਧਯਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੪ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ–ਹੇ ਸਿਖ ਹਮ ਕੋ ਔ ਤੁਮ ਕੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਆਗਜਾ ਦੇਕੇ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਭੇਜਜਾ ਹੈ। ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਮ ਤੁਮ ਦੋਨੋ ਕੋ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹਜੇ॥ ਸਿਖਜੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਕਾਲੋਂ ਕੇ ਵੇਤਾ। ਆਪ ਕੋ ਤੇ ਹਮ ਕੋ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕੇ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸ ਨਿਮਿਤ ਕਿਸ ਕਾਰਯ ਕੇ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਪਠਾਯਾ ਹੈ। ਵੋ ਕਾਰਯ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨੇ ਤੇ ਹਮਨੇ ਕਰਣੇ ਹੈ। ਸਿਖ ਕਾ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਾ ਬੰਧਾਵਤੇ ਹੂਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਬੁਧੀ ਕੁਸਲ ਸਿਖ ਤੈਨੇ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣ ਜਿਸ ਲੀਏ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪਠਾਯਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ਦ੍ਰਿਢ ਕਰਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਪਠਾਯਾ ਹੈ। ਯਦਜਪੀ ਸਰਬ ਲੋਕ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਸਕਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਨਾਨ ਨਾਮ ਦਾਨਾ ਦੀ ਨਿਤ ਨਿਮਿਤ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਤਥਾਪੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਰਯੰਤ ਦਸੋ ਪਾਦਸ਼ਾਹੀਆਂ ਨੇ ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀ ਰੀਤੀ ਚਲਾਈ ਥੀ ਸੋ ਉਸ ਰੀਤੀ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਔਰ ੨ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਵਾਲੇ ਮਾਰਗ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਪਕੜ ਲੀਏ ਹੈ ਕੋਈ ਤੋ ਭੈਰਵ ਕੋ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਕੋਈ ਭੂਤੋਂ ਕੋ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕੋਈ ਸਰਵਰ ਕੋ ਕੋਈ ਕਬਰ ਕੋ ਜੋ ਸਰਵਰ ਕੇ ਉਪਾਸਕ ਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਆਦਿਕ ਸੋ ਸ੍ਰੈ ਧਰਮ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਖਜਾਤ ਮੂਰਖ ਹੈਂ ਉਨ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕਰਨੇ ਸੇ ਖੋਟੀ ਬੁਧਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਔਰ ਜੋ ਖਤਰੀ ਬੈਸ ਸੂਦਰ ਉਨ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਸੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸਰਾਧ ਕਰਵਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਉਨਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਜੋ ਸਵਰਗ ਮੈ ਭੀ ਹੋਵੇਂ ਗੇ ਤੋਂ ਭੀ ਮਹਾਂ ਨਰਕ ਮੈ ਗਿਰਾਏ ਜਾਵੇਂਗੇ ਔ ਗਿਰਾਏ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਐਸੇ ਬ੍ਰਹਮਨੋਂ ਸੇ ਸਰਾਧ ਕੇ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਵਾਲੇ ਯਜਮਾਨ ਪ੍ਰੋਹਤ ਭੀ ਦੋਨੋਂ ਉਸੀ ਮਹਾਂ ਨਰਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਹੋਵੇਂ ਗੇ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਸ਼ਕ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਸ਼ਤ੍ਰ ਕੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਤਮਾਕੂ ਕੇ ਖਾਣੇ ਪੀਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ ਚਾਹੇ ਕੈਸੇ ਭੀ ਧਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਤੋਂ ਭੀ ਏਕ ਵਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਰਕ ਕੋ ਜਾਵੇਂ ਹੀ ਗੇ ਔਰ ਬਹੁਤ ਕਿਆ ਕਹਣਾ ਹੈ ਜੋ ਤਮਾਕੂ ਕੇ ਖਾਣੇ ਪੀਣੇ ਵਾਲਾ ਨਹੀ ਭੀ ਹੈ ਬੜਾ ਧਰਮਾਤਮਾ ਭੀ ਹੈ ਕਿਸੀ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਦੇਵਯੋਗ ਸੇ ਤਮਾਕੂ ਕੇ ਕਾਟੇ ਹੁਏ ਖੇਤ ਮੈ ਜੇ ਉਸ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਛੂਟ ਜਾਵੇ ਤਬ ਵੋ ਭੀ ਨਰਕ ਕੋ ਏਕ ਵਾਰ ਜਰੂਰ ਜਾਵੇ ਗਾ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਜਲ ਮੈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਯਾ। ਜੋ ਸਰੀਰ ਔ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਸਮੇ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਗੰਗਾ ਜਲ ਪੜ ਜਾਵੇ ਤਬ ਵੋ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜਰੂਰ ਸ੍ਵਰਗ ਲੋਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੰਃ ੧੯੨੫ ਮੈ ਮਿਰਜ਼ਾ ਪੁਰ ਮੈਸਾਰ ਸ੍ਰੁਤ ਬ੍ਰਹਮਣ ਲਛਮੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕ ਅੰਨਧਰਮੀਕੀਕਥਾਹੁਈ ਹੈ ਸੋ ਲਿਖਾ ਚਾਹਜੇ ਅਵਸਜ਼ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਜਲ ਕੇ ਮਹਾਤਮ ਕੀ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤਮਾਕੂ ਮੈ ਭੀ ਨਰਕ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਯੇ ਤਮਾਕੂ ਕੇ ਖਾਣੇ ਪੀਣੇ ਕੇ ਨਿਖੇਧ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਿਸਨੇ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਮੀਮਾਂਸਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਦੇਖ ਲੇਵੇ ਤਥਾ ਸਕੰਧ ਪੁਰਾਣ ਕੇ ਮਥੁਰ ਖੰਡ ਕੇ ਬਹਤ੍ਰੇ ੭੨ ਅਧਜ਼ਾਯ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਅਰ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਸੰਵਾਦ ਮੈ ਦੇਖ ਲੇਵੇ। ਸੋਕ ਹੈਤਮਾਕੂ ਕੇ ਖਾਣੇ ਮੈ ਅਹੁਤ ਲੋਕੋ ਕੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਇਨ ਕੋ ਇਸ ਓਰ ਸੇ ਹਟਾਇਕੇ ਸਤ ਧਰਮ ਮੈ ਲਗਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਇਸਨਾਨ ਕੀ ਵਿਧੀ ਯੇ ਹੈ ਕੇ ਮਨੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ੧ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਜਬ ਰਹੇ ਤਬ ਸੋਚ ਦਾਤਣ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਜਪ ਪਾਠ ਧਜ਼ਾਨਾਦਿਕ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤੋਂ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ ਰਹਤੀ ਹੁਈ ਸੋਚ ਦਾਤਣ ਪੂਰ ਬਕ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਜਪ ਪਾਠਾਦਿਕ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰੇ ਨਾਮ ਜਪੇ ਦਾਨ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਸਭਨਾ ਦਾਨਾ ਮੈ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਦਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ ਹੈ ਸੋ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੇ ਜਿਤਨਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਉਤਨਾ ਹੀ ਨੇਮ ਸੇ ਅੰਨ ਦਾਨ ਕਰੇ। ਜੈਸੇ ਨੇਮ ਸੇ ਆਪ ਅੰਨ ਖਾਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਅੰਨ ਬਿਨਾ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕਾ ਨਿਰਬਾਹ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀਆਂ ਕਾ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਅੰਨ ਅਹਾਰ ਬਿਨਾ ਨਿਰਬਾਹ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅੰਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦੇਵਤਾ ਪਿਤਰ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਅਤਿਥੀ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅੰਨ ਦਾਤਾ ਕੋ ਮਨ ਵਾਂਛਤ ਵਰ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਬਨਾਸਪਤੀ ਮੈ ਪੀਪਰ ਕਾ ਬ੍ਰਿਛ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਹੈ। ਨਾਗੋ ਮੈ ਬਾਸਕ ਨਾਗ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਹੈ ਸਰਪੋਂ ਮੈ ਜੈਸੇ ਸੇਸ਼ ਨਾਗ ਜੀ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠਹੈਂ ਅਰ ਜੈਸੇ ਪੰਚਦਸ ਤਿਥਜ਼ੇ ਮੈ ਏਕਾਦਸੀ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਹੈ ਜੈਸੇ ਚੌਪਾਯੋਂ ਮੈ ਗੌ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਦ੍ਵੀਪਾਦੋਂ ਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਹੈ। ਅਰ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਸੇ ਭੀ ਸੰਤ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਵਿਦਜ਼ਾ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਤਗੋ ਮੈ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਦਾਨੋ ਮੈ ਅੰਨ ਦਾਨ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਹੈ । ਤਥਾਚ ਮਨੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ। ਅੰਨ ਦਾਨ ਸਮੰਦਾਨੰ ਨ ਭੂਤੰ ਨ ਭਵਿਖਜਤੇ । ਤ੍ਰਿਪ੍ਤਿ ਸਾਂਯਾਂਤਿ ਕੌਤੇਯ ਸ੍ਵਰਗਾਸਥਃ ਪਿਤ੍ਰੀ ਦੇਵਤਃ ॥ ੨੬ ॥ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਅੰਨ ਦਾਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਥਮ ਯੁਗਾਂ ਮੈ ਔਰ ਕੋਈ ਸ੍ਵਰਣ ਭੂਮਜ਼ਾਦੀ ਦਾਨ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ । ਕਾਹੇਤੇ ਪਿਤ੍ਰੀ ਲੋਕਾਦਿ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਦੇਵਤਾ ਪਿਤ੍ਰ ਦੇਵਰਿਖੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਸ੍ਰਾਧਾਦਿ ਅਗਨਿ ਮੈ ਆਹੁਤੀਦ੍ਵਾਰਾ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅੰਨ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਭੀ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕ ਅੰਨ ਦਾਨ ਸੇ ਹੀ ਤ੍ਰਿਪੜ ਹੋਤੇ ਹੈਂ । ਔ ਅੰਨ ਕੇ ਖਾਣੇ ਕਰਕੇ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਸਰੀਰ ਮੈ ਇਸਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਬਿਨਾਂ ਅੰਨ ਪ੍ਰਾਣ ਨਹੀ ਥਿਰ ਹੋ ਸਕਤੇ। ਏਹੀ ਤਾਤ-ਪਰਯ ਸਮਝ ਕੇ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਵੇਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੂ ਜੀ ਨੇ ਤਥਾ ਯਾਗ੍ਯਵਲਕ੍ਯ ਜੀ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਸੰਹਿਤਾ ਮੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਚਨ ਗੁੰਥਨ ਕੀਏ ਹੈ। ਸੋ ਵਚਨ ਯੇ ਹੈ ਜੋ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮੀ ਸਾਧੂ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਆਪਣੇ ਘਰ ਮੈਂ ਭੋਜਨ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਖੁਆਵੇਗਾ ਆਸਨ ਜਲ ਅਸਥਾਨ ਮਿਸ਼੍ਰ ਵਚਨ ਸੇ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰੇਗਾ । ਸੋ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਅਸ਼੍ਟ ਪਹਰ ਕੇ ਭਜਨ ਕੇ ੭ ਸਾਤ ਭਾਗ ਲੇ ਲੇਵੇਗਾ । ਜੈਸੇ ਗਊ ਕੋ ਘਾਸ ਅੰਨ ਜਲ ਪਾਇਕੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਦੂਧ ਦੁਹਿ ਲੇਤੇ ਹੈਂ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਆਪਣੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਪਰਮ ਸ੍ਰਧਾ ਸੇ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਥਮ ਮਿਸ਼੍ਰ ਵਚਨ ਬੋਲਣਾ ਪੁਨਾ ਜਲ ਦੇਣਾ ਪੁਨਾ ਆਸਣ ਪਰ ਬੈਠਾਵਣਾ ਪੁਨਾ ਚਰਨ ਧੋਇ ਕੇ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਲੇਨਾ ਪੁਨਾ ਹਾਥ ਧ੍ਵਾਇ ਕੇ ਜੈਸਾ ਘਰ ਮੈ ਤਯਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੋਵੇ ਤੈਸਾ ਨਿਸਕਪਟਤਾ ਸੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਥਾਲੀ ਅਥਵਾ ਪਤਲ ਮੈ ਸਰਬ ਵਸਤੁ ਪਰੋਸ ਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ । ਹੇ ਭਗਵਨ ਰੂਖਾ ਮਿਸਾ ਅਲ੍ਵਣ ਜੋ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਸਿਧ ਅੰਨ ਥਾ ਸੋ ਮੈ ਆਪਕੇ ਵਿਦਮਾਨ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ । ਸੋ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਪਾਵਹੁ । ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇ ਚੁਕੇ ਤਬ ਪਸਚਾਤ ਜਲ ਦੇਕੇ ਹਾਥ ਧੁਆਵੇ ਮੁਖ ਸੁਧੀ ਵਾਸਤੇ ਪੁਨਾ ਤਾਂਬੂਲ ਆਦਿਕ ਦੇਵੇ । ਪੁਨਾ ਜੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਆਦਿਕ ਦਖਿਣਾ ਭੀ ਦੇਵੇ । ਜੇ ਸੰਨ੍ਯਾਸੀਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋ ਤਾਂਬਾ ਚਾਂਦੀ ਸ੍ਵਰਣ ਆਦਿਕ ਧਾਤੁ ਨ ਦੇਵੇ। ਕਿੰਤੁ ਕਜ਼ਾ ਦੇਵੇ ਕੌਪੀਨ ਵਾਸਤੇ ਯਾ ਸਾਢੇ ਵਾਸਤੇ ਬਸਤ੍ ਦੇ ਦੇਵੇ । ਜੋ ਸੰਨ੍ਯਾਸੀ ਕੋ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਦਾਤਾ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਕਾ ਅਰ ਵੇ ਸੰਨ੍ਯਾਸੀ ਦੋਨੋ ਘੋਰ ਨਰਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਗੇ । ਈਹਾਂ ਸੰਨ੍ਯਾਸੀ ਨਾਮ ਸਰਬ ਤ੍ਯਾਗੀ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਤੁ ਮਾਤ੍ ਕੋ ਨ ਛੋਵੇ ਜੇ ਸਿਖ ਸੰਤ ਹੋਵੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਘਰ ਕਾ ਤਬ ਦ੍ਰਵ੍ਯ ਬਸਤ੍ਰਾਦਿਕ ਜੈਸੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਹੋਵੇ ਤੈਸਾ ਦੇ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋ ਅਤਿਥੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਸਾਖਜਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਦੇਵਤਾ ਸਰਬ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਉਸ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕਾ ਅੰਨ ਦੇਵਤਾ ਪਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕਰ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਿਖਜ ਪੁਨਾ ਉਸ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਧਨ ਧਾਨਜ ਕੀ ਕੁਛ ਕਮਤੀ ਨਹੀ ਰਹਤੀ। ਤਿਸ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕੀ ਸੰਤਾਨ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਪਰਪੌਤ੍ਰਾਦਿਕ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਸੇ ਨਸ਼ੂ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਤਥਚ ਮਨੁਸਮ੍ਰਿਤੀ ਤ੍ਰਿਲਾਨਿਭ੍ਰੁਮਿਰੁਦਕੰ ਵਾਕ ਚਤ੍ਰੁਥੀਚ ਸੁ ਨ੍ਰਿਤਾ। ਏਤਨਜਪਿ ਸਤਾਂ ਗੇਹੇ ਨ ਚਿਛ ਦਜੰਤੇ ਕਦਾਚਨ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅੰਨ ਦਾਨਾਦਿਕ ਧਰਮ ਬਤਾਵਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ। ਤਥਾ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ। ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਇਕਰ ਨਾਮ ਜਪਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸੀ ਪੁਰਖ ਕਾ ਹੀ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਸਫਲ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਮੁਖ ਆਪਣੇ ਮਨਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਕੇ ਨਾਮ ਜਪਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਭੀ ਬ੍ਰਥਾਰਥ ਹੈ ਸੋ ਸਤਿ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਨਾਮ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ਵਾਸਤੇ ਸਤਜ ਧਰਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਸੋ ਸਤਜ ਧਰਮ ਕੇ ਅਸ੍ਰਪਾਦ ਹੈ ਤਹਾਂ ਪੁਰਬਲੇਚਾਰ ਪਾਦ ਧਰਮ ਕੇ ਦੰਭ ਯੁਕਤ ਭੀ ਹੋਲੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਉਤ੍ਰ ਕੇ ਜੋ ਧਰਮ ਕੇ ਚਾਰ ਪਾਦ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਸੁਧ ਹੈ ਦੰਭ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚਸਾਤ੍ਰੈ ॥ ਇਜਜਾਅਧਜਯਨ ਦਾਨਾਨਿ ਤਪਃ ਸਤਜੰ ਧ੍ਰਿਤਿਃ ਖ੍ਰਿਮਾ ਅਲਭਾਇਤਿ ਮਾਰਗੋਯੰ ਧਰਮੋਸ੍ਰ੍ਰਾ ਸ੍ਰ੍ਰਿਵਿਧਃਸਿ-ਮ੍ਰਤਃ। ੧। ਤਤ੍ ਪੂਰਬਸ੍ਰ ਤਰਵਰਗੋਂ ਭਾਰਥੋ ਮਪਿਸੇ ਬਜਤੇ। ਉਤ੍ਰੁਰਸਤ੍ਰ ਚਤੁਵਰਗੋਮਹਾ-ਮਨਜੋਵ ਤਿਸ੍ਰੁਤਿ ।੨। ਟੀਃ ਇਜਜਾ ਨਾਮ ਪੂਜਾ ਕਾ ਹੈ ਈਸਵਰ ਗੁਰੂ ਦੇਵਤਾ ਅਤਿਥੀ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮਾਦਿਕੋ ਕਾ ਪੂਜਨ ਭੀ ਧਰਮ ਕਾ ਏਕ ਚਰਣ ਹੈ। ੧ । ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਪਢਨਾ ੨ ਦਾਨ ਦੇਨ ੩ ਪੰਚਾਗਨਿ ਆਦਿਕ ਤਪਣਾ ੪ ਸਤਜ ਬੋਲਨਾ ੫ ਦੁਖ ਅਪਦਾ ਆਦਿਕੋ ਮੈ ਧੀਰਯ ਧਾਰਣਾ ੬ ਸਬਦ ਅਪਸ਼ਬਦ ਕਾ ਸਹਾਰਣ ਰੂਪ ਖਿਮਾ ੭ ਲੋਭ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ ੮ ਯੇ ਆਠ ਚਰਣ ਧਰਮ ਕੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਜੋ ਕਹੇ ਹੈ ॥ ਇਨ ਮੈ ਆਦਿਕਾ ਚਤੁਰ ਵਰਗ ਦੰਭ ਸਹਤ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੰਭ ਰਹਤ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਤਰਕੇ ਜੋ ਚਾਰ ਪਾਦ ਧਰਮ ਕੇ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮਨਮੈ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਦੰਭੀ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਮਨਮੈ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਵੇਦ ਵੇਤਜੋਂ ਮੇ ਸਿਰੋ ਮਣੀ ਆਪਨੇ ਧਰਮਕੇ ਆਠ ਚਰਣ ਕਹੇ ਹੈ ਅਰ ਵੇਦ ਮੈ ਐਸੇ ਕਹਾ ਹੈ ॥

ਤ੍ਰਯੋ ਧਰਮਸਕੰਧਾਃ ਯਗਜੋ ਧਜਯਨ ਦਾਨਾਨਿ ॥

ਟੀਃ– ਧਰਮ ਰੂਪੀ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਤੀਨ ਸਕੰਧ ਹੈ ਸਕੰਧ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਬਡੇ ਟਾਸੋਂਕਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਟਾਸ ਯੇ ਹੈ ਕਰਣਾ ਕਰਾਵਨਾ ਯਗਜ ੧ ॥ ਅਧਜਾਯਨ ਨਾਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਦਜ਼ਾ ਪਢਨੀਪਢਾਵਣੀ ੨ ॥ ਵੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਵਿਧੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ ਕਾਲ ਪਾਤ੍ਰ ਸਮਝ ਕੇ ਦਾਨ ਦੇਣਾ ੩ ॥ ਸੋ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਵੇਦਸੇ ਵਿਰੁਧ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਾਚ ਃ— ਹੇ ਸਿਖਜ਼ ਸਤ ਹੈ ਤੁਮਾਰਾ ਬਚਨ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਤੀਨਕੇ ਅਛਾਂਤਰ ਹੀ ਪਾਂਚੋ ਚਰਣ ਆਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਯਗਜ਼ਕੇ ਅੰਤਰ ਪੂਜਾ ਸਤਜ਼ਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਧ੍ਰਿਤੀ ਖਿਮਾ ਯੇ ਤੀਨੋ ਆਇ ਜਾਤੇਹੈ ॥ ਤਥਾ ਅਧਜ਼ਾਯਨ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕਾਯਕ ਵਾਚਕ ਮਾਨਸ ਤੀਨੋ ਪਕਾਰਕਾ ਤਪ ਆਇਜਾਤਾਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਾਨਕੇ ਅੰਤਰ ਅਲੋਭ ਭੀ ਆਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜੋ ਔਰ ਭੀ ਧਰਮ ਕੇ ਅੰਗ ਰੂਪ ਭਾਗ ਕਹੇ ਹੈਂ ਸੋਭੀ ਇਨ ਤੀਨੋਂਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਤਜ਼ ਧਰਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਤਥਾ ਖੋਟੀ ਬੁਧਿ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਖੋਟੀ ਬੁਧਿ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਕਥਾ ਕੋ ਕਿਸੀ ਆਗੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਹਮ ਤੁਮਕੋ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹੈ ਦੁਤੀਜ਼ ਵਾਰ ॥ ਸੋ ਹੇ ਸਿਖਜ਼ ਅਬ ਰਾਹਸਤ੍ਰ ਕਾ ਤਜ਼ਾਰਾ ਕਰੋ ਔ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਚਲੋ ॥ ਸਿਖਜ਼ੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਅਬ ਹਮ ਕੋ ਕਹਾਂ ਲੇਜਾਤੇ ਹੋ ॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਵਾਚ--ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਚਲ ਭੁਝ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈ ਉਨੇ ਮੈ ਉਹਾਂ ਚਲ ਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਪੁਨਾ ਜੈਸੀ ਜੈਸੀ ਅਗਜ਼ਾ ਹੋਵੇ ਇਤਨੇਂ ਮੇਂ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪਰਸ ਪਰ ਪ੍ਰਾਚੀ ਦਿਸਾ ਮੈ ਲਾਲੀ ਆਇਪਸਰੀ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ—ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਬ ਸਮਾ ਚਾਰ ਹਮਨੇ ਤੁਮਕੋ ਜਣਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਹਮ ਇਸਨਾਨ ਬੰਦਨਾਦਿਕ ਕ੍ਰਿਆਰਥ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਹਾਂਤੇ ਉਠ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸੇ ਸਭਕੇ ਦੇਖਤਜ਼ਾਂ ਹੀ ਅੰਤਰ ਧਜ਼ਾਨ ਹੋਗਏ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਮਾਲਮ ਨਪੜਾ ਜੋ ਕੌਨ ਸੀ ਦਿਸਾ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈ ਜਬ ਕੁਛਕ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾ ਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਖੋਜਤੇ ਖੋਜਤੇ ਤਹਾ ਹੀ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਖੂਹ ਉਪਰ ਆਇ ਨਿਕਸੇ । ਆਗੇ ਦੇਖੈ ਕਜ਼ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾਤਣ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਹਾਥੋਂ ਮੈ ਲੋਟਾ ਲਿਏ ਖੜਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ਃ—ਹੇ ਭਰਾਵਨ ਆਪਤੋ ਘਰਸੇ ਬਡੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਲੈ ਕਰ ਆਏ ਹੋ ਅਬ ਦਿਨਭੀ ਬਡਾ ਚਢ ਗਯਾ ਹੈ ਘਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਤਯਾਰ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਆਪ ਅਬ ਲਗ ਦਾਤਣ ਹੀ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੋ ॥

ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ਃ-- ਤੁਮ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਬਡੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਲੈਕੇ ਆਏਹੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤੋ ਰਾਤ੍ਰੀ ਇੰਹਾਂ ਹੀ ਰਹੇਹੈ ॥ ਅਬੀ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰਸੇ ਉਠ ਕਰ ਬਾਹਰ ਗਏ ਹੈ ਅਬੀ ਹਾਥ ਮਿਟਜ਼ਾਏ ਕੇ ਦਾਤਨ ਮੈਨੇ ਲਜ਼ਾਦਈ ਹੈ ॥ ਸੋ ਦਾਤਨ ਕਰਨੇ ਲਗੇ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਨਹੀਂ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਤੋਂ ਆਜ ਖਟਮਾਸ ਸੇ ਨਿਰੰਤ੍ਰ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਹੀ ਟਿਕਤੇ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਕਹਾਂ ਰਹੈਂ ਹੈ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਤੇ ਭਏ ਏਜੀ ਆਪ ਕਜ਼ਾ ਕਹਤੇ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋ ਨਿਰੰਤਰ ਖਟਮਾਸ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹ ਹੈਂ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਪਰਸ ਪਰ ਆਪਸ ਮੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਬੈਠੇ ਦਾਤਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਹਸ ਰਹੇ ਹੈ ਜਬ ਆਪਸ ਮੈ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਕੁਛਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੁਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਛੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਾਹੇ ਕੋ ਆਪਸ ਮੈ ਵਿਵਾਦ ਕਰਤ ਹੋ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸੁਣ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਬੁਧੀ ਮਾਨ ਪਰਸਪਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਸਨੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਪੰਕਜ ਲੋਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਨਗਰ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਬਿਸਰਾਮ ਕਰਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿਘ ਕੋ ਆਪਣੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਕੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਹਮ ਜਾਤੇ ਹੈ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਆਇ ਜਾਣਾ ਜੋ ਨਾ ਆਵੇਂਗਾ ਤਬ ਸਿਰੋਂ ਪਕੜ ਕੇ ਮੰਗਵਾਇ ਲੇਵੇਂ ਗੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂ ਕਰੜੀ ਨਗਰ ਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਉਤਰ ਦਿਸ਼ਾ ਕੀ ਓਰ ਚਲੇ ਗਏ ਸੰਪੂਰਣ ਮਾਰਗ ਕੂਮ ਕੂਮ ਸੇ ਵਾ ਝਟਤੀ ਉਲੰਘ ਕੇ ਉਨੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਜਾਇ ਕੀਏ ਇਸ ਓਰ ਐਸਾ ਸਮਾਚਾਰ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਅਬ ਜੋ ਸਮਾਚਾਰ ਓਨ ਵਿਤੀਤ ਹੁਆ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਸਰਵਣ ਕਰੋ ॥ ਓ ਤਤ ਸਤ ॥

ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਗਰ ਕੀ ਠਾਣੇ ਦਾਰੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਬੜੇ ਤਪ ਤੇਜ ਤੇਜ ਸੇ ਰਹਣਾ ਇਨ ਕੀ ਠਾਣੇਦਾਰੀ ਮੈ ਕੋਈ ਭੀ ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਨਾ ਕਰੇ ਸਭ ਲੋਕ ਆਪੋ ਅਪਣੇ ਧਰਮ ਮੈ ਵਰਤੈ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕਾ ਸਭ ਨੇ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਜੈਸੇ ਬਾਣਾਸਰ ਕੇ ਨਗਰ ਮੈ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੀ ਕੋਟਵਾਲੀ ਸਮੈ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਜਾ ਆਪੋ ਅਪਣੇ ਧਰਮ ਮੈਂ ਵਰਤਤੇ ਭਏ ਥੇ ਤਦਵਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਠਾਣੇਦਾਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਵਰਤੇ ਭਏ ਉਸ ਰਾਜਾ ਕੇ ਭੀ ਬੜੇ ਉਤਮ ਭਾਗ ਉਦੇ ਭਏ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਨਗਰ ਕੇ ਐਸੇ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਠਾਣੇ ਦਾਰੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅਰ ਅਪਣੇ ਗ੍ਰਹਾ ਸ਼ ਧਰਮ ਮੈ ਯਥਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤੈ ਸਤ ਧਰਮ ਯੁਕਤ ਦਾਨਸੀਲ ਜਾਨੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਡਜਾਂ ਬਿਸਾਲ ਭੁਜਾ ਭੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿਨ ਕੀਆਂ ਅਰ ਮੰਦ ੨ ਹਾਸ ਯੁਕਤ ਹੈ ਮੁਖ ਜਿਨ ਕਾ ਤਥਾ ਮਹਾਂ ਰੰਗੀਲਾ ਹੈ ਆਸਯ ਜਿਨ ਕਾ ਮਿਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਪਰਮ ਸੋਮਜ ਭਾਸਤੈ ਹੈਂ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਬਡ਼ੇ ਕੋਮਲ ਅੰਗੋ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਸਿਧੋਂ ਕੋ ਕਪਲ ਮੁਨੀ ਜੀ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਸਾਖ ਵਾਦੀਆਂ ਕੋ ਸਾਖ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੈ ਕਰਤਾ ਕਪਲ ਜੀ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਵੇਦਾਂਤ ਵਾਦੀਆਂ ਕੋ ਬਜਾਸ ਮੁਨੀ ਜੀ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਸ਼ੈਵ ਜਿਨ ਕੋ ਸ਼ਿਵ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਯੋਗੀ ਜਿਨ ਕੋ ਸ਼ੇਸ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਜੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਕਰਤਾ ਦੇਵਤਾ ਜਿਨ ਕੇ ਇੰਦਰ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਕਵਿ ਜਨ ਕੋ ਉਸਨਾ ਕਵਿ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਨੀਤਗਜ ਜਿਨ ਕੋ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਵੈਸਨਵ ਜਿਨ ਕੋ ਵਿਸ਼ਨੂ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਸੰਤਜਨ ਤਤ ਵੇਤਾ ਜਿਨ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਸਤ੍ਰ ਜਿਨ ਕੋ ਕਾਲ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਰਤਤੇ ਹੁਏ ॥ ੴ ਤਤ ਸਤ੍ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਮੈ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਬਿਹਾਲਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਜਬ ਖਟ ਮਾਸ ਵਿਤੀਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਗਏ ਹੁਏ ਕੋ ਔਰ ਇਹ ਤੋ ਜਾਵਨੇ ਕੇ ਕਰਾਰ ਕੀ ਬਾਤ ਹੀ ਭੂਲ ਗਈ ਪੁਨਾ ਵੇ ਜੋ ਬਚਨ ਸਤ ਕਰਗਏ ਥੇ ਜੋ ਤੂੰ ਨਾ ਆਵੇ ਗਾ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾ ਫੜ ਕੇ ਮੰਗਵਾਇ ਲੇਵੈ ਗੇ ਇਨ ਕੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਤ ਵਿਸ੍ਮ੍ਰਿਤ ਹੋਇ ਗਈ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅਰਧ ਸਿਰ ਮੈ ਪੀੜਾ ਜਾਗੀ ਅਨੇਕ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਤੋਂ ਭੀ ਵੋ ਪੀੜਾ ਸ਼ਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਨੇਕ ਔਖਧਜ਼ਾਂ ਖਾਧੀਆਂ ਤਥਾ ਊਪਰ ਲਾਯਾਂ ਤਥਾਪੀ ਅਰਾਮ ਤੋ ਭੀਨ ਆਯਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ ਰਖਜ਼ਾ ਆਦਿਕ ਕਰ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਪੀੜਾ ਸ਼ਾਂਤ ਨ ਹੋਈ ਕੋਈ ਅਦਭੁਤ ਯੇ ਪੀੜਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਆਗੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਤੰਤ੍ਰੀ ਜਾਂਤ੍ਰੀ ਵੈਦ ਹਕੀਮ ਸਭੀ ਹਾਰ ਚੁਕੇ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਸਿਰ ਕੀ ਪੀੜਾ ਅਸਾਧ ਹੋ ਚੁਕੀ ਸਕ ਸੋ ਦੋ ਮਹੀਨਾ ਬਰਾਬਰ ਸਿਰ ਕੀ ਬਜ਼ਾਬਾ ਹੋਤੀ ਰਹੀ ਪੁਨਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪਤਨੀ ਧਰਮ ਸਤਵੰਤੀ ਨੇ ਏਕ ਦਿਨ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਸੋ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਪ ਕੇ ਸਾਤ ਸੰਤ ਬਚਨ ਕਰ ਗਏ ਥੇ ਕਜ਼ਾ ਜੇ ਤੂੰ ਆਪੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਇ ਗਜਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਹਨੀ ਤਾਂ ਸਿਰੋ ਪਕੜ ਕੇ ਮੰਗਵਾਵਾਂਗੇ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰ ਗਏ ਥੇ ਊਨ ਕਾ ਬਚਨ ਆਪ ਕੋ ਸ੍ਰਿਮ-ਰਣ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਸੰਤ ਵੋ ਪੂਰੇ ੨ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਥ ਅਬ ਮਨ ਮੈਉਨ ਮਹਾਂ ਪੁਖੋਂ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਅਰਦਾਸ ਉਸ ਓਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਕਰੋ ਜੋ ਮਤ ਆਪ ਕੇ ਸੀਸ ਕੋ ਆਰਾਸ ਆਇ ਜਾਤਾ ਹੋਵੇ ਜਬ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਕੇ ਅਪਨੀ ਪਤਨੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਯੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਜਬ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਤਬ ਸੀਸ ਮੈ ਸਿਰ ਕੀ ਬਜ਼ਾਬਾ ਦੂਰ ਹੋਇ ਗਈ ਤਬ ਕੋਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਿਨ ਪਾਇ ਕੇ ਐਸਾ ਕਾਰਣ ਆਇ ਬਨਯਾ ਜੋ ਉਸ ਸਿਰਦਾਰ ਕਾ ਜਾਮਾਤਾ ਮਰ ਗਯਾ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਥੇ ਜੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਕੈਸੇ ਜਾਵਹਿ ਐਸਾ ਅਵਕਾਸ ਲਗਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਜੋ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਚਲੇ ਆਵਹਿ ਜਬ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਬਨੜਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਨਜਾ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਏਹੀ ਕਾਰਨ ਬਨਾਇ ਦੀਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਔ ਸਰਦਾਰਨੀ ਜੋ ਸਭੀ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਜਾਮਾਤਾ ਕੀ ਮੁਕਾਣ ਚਲੇ ਗਏ ਗ੍ਰਾਂਤਰ ਮੇ। ਅਬ ਪੀਛੇ ਤਿਨ ਕੇ ਇਨ ਕੋ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਓਰ ਆਵਨੈ ਕਾ ਅਵਕਾਸ ਲਗਾ ਗਯਾ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਆਪਨੇ ਸਿਰ ਪਰ ਰਖ ਲੀਆ ਏਕ ਆਪਨਾ ਪੁਤ੍ਰ ਪਾਂਚ ਬਰਸ ਕਾ ਅਰ ਅਪਨੀ ਪਤਨੀ ਗਰਭਵਤੀ ਏਕ ਘੋੜੇ ਜਿਸ ਕਾ ਬਛੇਰਾ ਪੀਛੇ ਰਹ ਗਯਾ ਹੈ ਔਰ ਯਥਾ ਯਥਾ ਯੋਗ ਸਾਮ ਗ੍ਰੀ ਆਪਨਾ ਸਰਬਸਵ ਰੂਪ ਸੋ ਸਾਰੀ ਸਾਥ ਲੈਲਈ ਔ ਆਪਨੇ ਨਗਰ ਸੇ ਬਡੀ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਚਲੇ ਘਰ ਕੇ ਦਵਾਰੇ ਕੋ ਤਾਲਾ ਲਗਾਇ ਕੇ ਜਬ ਕਿਤਨੇਕ ਕੋਸ ਨਿਕਸ ਗਏ ਤਬ ਘੋੜੀ ਤੇ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇ ਕੇ ਪੁਨਾ ਘਰ ਕੋ ਭਾਗ ਆਈ ਬਛੇਰੇ ਕੇ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਅਰ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਸਹਤ ਪਰਿਵਾਰ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਘਰ ਸੇ ਚਲੇ ਹੈਂ। ਉਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਭਾ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਬੈਠੇ ਦੋਨੋ ਵਖਤ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਰੈਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ। ਕਜਾ ਹਮਾਰਾ ਪਰਮ ਪਜਾਰਾ ਏਕ ਸਿਖ ਸਹੰਤ ਪਰਿਵਾਰ ਕੇ ਚਲਜਾ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋਈ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਹੂਏ ਬਚਨ ਕਰਤਜਾਂ ਕੇ। ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਸੀਸ ਪਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਉਠਾਏ ਹੂਏ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਕੇ ਆਇ ਨਿਕਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ-ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਅਸਵਾਰਾ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ। ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬਨਵਾਜ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬ ਬਜਾਪੀ ਇਸ ਸਹਤ ਜੋ ਯੇ ਮੇਰਾ ਸਰਬਸ੍ਵ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਨ ਮੈ ਹਾਂ ਨਾ ਯੇ ਮੇਰਾ ਹੈ ਯੇ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹੀ ਅਰਪਣ ਹੋਵੇ। ਐਸੇ ਮਨ ਮੈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ। ਮਹਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਕੇ। ਵਾਣੀ ਜਿਨ ਕੀ ਗਦ ਗਦ ਹੋਗਈ ਹੈ। ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਕੰਠ ਰੁਕ ਗਯਾ ਹੈ। ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਆਨੰਦ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਪੂਰਣ ਹੋਗਏ ਹੈ। ਜਿਨਕੇ ਤਥਾਪੀ ਮੁਖ ਸੇ ਕੁਛ ਬਚਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਹੀ ਕਰ ਸਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਓਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਰੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸਨ ਹੁਏ । ਬਚਨ ਕੀਆ । ਆਉ ਮੇਰੇ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸਿਖਾ । ਜਬ ਤੂੰਹੀ ਹਮਾਰਾ ਹੁਆ ਭਖ ਪੀਛੇ ਕਜਾ ਰਹਜਾ ਪੁਨਾ ਏਹ ਬਚਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀਆ ਜੋ ਇਸ ਬੀਬੀ ਕੌ ਨਕਾਇਲ ਪਾਸ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਵਹੁ ਰੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਸੇ ਖਾਨੇ ਮੈ ਟਿਕਾਇ ਦੇਵਹੁ । ਸ੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤੂੰ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਪਾਸ ਦਮਦਮੇ ਚਲਜਾ ਜਾਹੁ । ਸਰਬ ਅਸਬਾਬ ਜੋ ਭੇਟਾ ਕੀਆ ਥਾ ਸੋ ਸਾਰਾ ਤੋਸੇਖਾਨੇ ਮੈ ਰਖਾਇ ਦੀਆ । ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਾਸਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਹੀ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ਆਨੰਦ ਕਾ ਕੁਛ ਪਰਿਮਾਣ ਨਹੀ ਕਹਜ਼ਾ ਜਾਤਾ । ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਆਗੇ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਬਡਾ ਸਤਕਾਰ ਕਰਕੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਆਜ ਸਰਬਥਾ ਆਨੰਦ ਹੁਆ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੋਈ ਦਿਨ ਦਮਦਮੇ ਰਹਕੇ ਤਦਨੰਤ੍ ਤਹਾਂ ਉਨੇ ਮੈ ਸੇ ਸਲੋਹ ਮੈ ਆਇ ਰਹੈ । ਸਰਬ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸਾਧਾਰਣ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ । ਲੰਗਰ ਮੈ ਸੇ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨ ਛਕਾਯਾ ਕਰੈ । ਕਿੰਤੂ ਕਜਾ ਕੀਆ ਕਰੈ ਅਠ ਪਹਰ ਚਾਰ ਪਹਰ ਮੈ ਜਬ ਕੋਈ ਸਿਖ ਆਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਆਧੀ ਸਾਦੀ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਪਾਇ ਲੇਵੈ । ਜਬ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸਨਾਨ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਕਰਕੇ ਕੂਪ ਪਰ ਖੜੇ ਹੋਜਾਵੈ ਤਬ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਚਾਹੇ ਭਰਾਇ ਕੇ ਲੈਜਾਵੈ ਘਟ ਅਥਵਾ ਗਾਗਰ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨ ਭਰ ਦੇਤੀ । ਕਿਸੀ ਮਾਈ ਕਾ ਘਟ ਫੂਟ ਜਾਵੇ ਤਬ ਸਲੋਹ ਕੇ ਭਡੇ ਮੈ ਸੇ ਉਠਾਇ ਦੇਤਾ । ਸਲੋਹ ਕੇ ਕੂਪ ਕਾ ਜਲ ਸੋ ੧੦੦ ਹਾਥ ਪਰ ਥਾ । ਸਲੋਹ ਕਾ ਤੇਉਨੇ ਕਾ ਦਾਨ ਕੋਸ ਕਾ ਬੀਚ ਥਾ ਸ੍ਰਾਂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਉਰਾਰ ਪਾਰ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰ ਦੋਨੋ ਨਗਰ ਬਸਤੇ ਹੈਂ । ਮਾਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਉਰਾਰ ਇੰਦ੍ ਲੋਕ ਔ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ ਕਾ ਲੋਕ ਵਸਤਾ ਹੈ । ਪੁਨਾ ਦਿਨ ਚੜੇ ਲੰਗਰ ਵਾਸਤੇ ਬਨ ਮੈ ਸੇ ਲਕੜੀਆਂ ਲਯਾਵਣੀਆਂ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੌ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਣੀ ਪੁਨਾ ਔਰ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਨੀ ਤਥਾ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇ ਨਗਰ ਸੇ ਫਿਰਨਾ ਗਰੀਬਾਂ ਕੇ ਘਰਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲਗ ਕੇ ਗਰੀਬਾਂ ਕੇ ਦੁਖ ਕਜਾਂ ਬਾਤਾ ਸੁਣਨਜਾਂ । ਤਥਾ ਜਿਸ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਲਕੜੀ ਨ ਹੋਵੇਂ ਕਬ ਬੁਰੀ ਸੁਕੀ ਲਕੜੀ ਕੀ ਬਾਂਧ ਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਰ ਖੜੀ ਕਰ ਆਵਣੀ । ਜੋ ਤਿਸੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਅੰਨ ਅਥਵਾ ਬਸਤ੍ ਕਾ ਦੁਖ ਹੋਵੇ ਤਬ ਵੋਹ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ ਆਦਿਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੀ ਕਹੀ ਨ ਕਹੀ ਸੇ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਕੇ ਉਸਕੇ ਦੂਹੇਕੇ ਆਗੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਕੇ ਸਮੇ ਰਖ ਆਵਣੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਵਿਸ਼ੂ ਕੋ ਗੋਖਿੰਦ ਰੂਪ ਜਾਣ ਕੇ ਸਰਬ ਕੀ ਸਾਧਾਰਣ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੁਆ। ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇ ਬਾਤ ਆਈ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਆਜ ਹਮ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਜਾ ਉਪਦੇਸ ਆਪਣੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਕਰਨ। ਜਬ ਦਿਵਾਨ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਗਏ। ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਹਸਤ ਪਰ ਦੂਸਰਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਲਗਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਕਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਮੱਠਾਂ ਕੇ ਦਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਬਡਾ ਕੌਣਸਾ ਹੈ ਅਰ ਛੋਟਾ ਕੌਣਸਾ ਹੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਬਡਾ ਛੋਟਾ ਕੌਣ ਹੈ ਯੇ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪੀ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰਾ ਹੈ। ਜੋ ਮਣੀ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰਾ ਹੈ ਸੋ ਮਣੀ ਸੇ ਨਜ਼ਾਰਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਜਗਤ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਰੈ। ਤਾਂਤੇ ਮੈ ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਇੰਦ੍ ਵਰੁਣ ਕੁਮੇਰ ਯਮ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੂਰਯ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਵਾਸਨਾਗ ਅਗ੍ਨਿ ਨੈਰਤ ਸੋਮ ਈਸ ਤੇ ਆਦਿ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਜਖ ਕਿੰਨਰ ਗੁਹਯਕ ਸਾਧਜ਼ ਮਰੁਤ ਵਿਦਜ਼ਾਧਰ ਗੰਧਰਬ ਪਿਤ੍ ਅਰਯਮ ਪੂਖਨ ਸਪਤ ਰਿਖੀ ਭਗੀਦੇਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਖੀ ਦੇਵਰਿਖੀ ਰਾਜਰਿਖੀ ਗਰੁੜ ਨੰਦੀਗਣ ਹੰਸ ਮਯੂਰ ਬ੍ਰਾਹਮਾਣੀ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਲਖਮੀ ਬਾਰਬਤੀ ਭੈਰਵ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ। ਰਾਉ ਹਸਤੀ ਅਸ੍ਵ ਚਾਰਧਪ ਤਿਰਯਕ ਸਰਪ ਤ੍ਰਿਣ ਸੁਮੇਰ ਪਿਪੀਲਕਾ ਅਸਤੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਿਪੂਰਣ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਸੰਸਯ ਨਹੀ ਹੈ। ਐਸੇ ਏਕਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਸ਼ਯ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਏ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ। ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੋ ਯਾ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਮਝਾ ਯਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕਿਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਰਖ ਨੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਸਮਝਾ ਹੋਗਾ। ਅਥਵਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਾਹਿਬ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਜਾਣਨ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਏ। ਆਪ ਕੋ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਮਾਨਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਬਾਂਛਤ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ੧ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੁ ਸਿਖ ਕੇ ਮਨਕੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤ੍ ਵਰਨਨੰ ੨ ਸਃ ੪ ਅਧਜ਼ਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੈਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੫ ਅਧਜਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੇ ਤਤ੍ਵ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਵਿਖੇ ਮਗਨ ਹੁਏ ਹੁਏ ਅਲਮਸਤ ਵੇਪਰਵਾਹ ਹੋਕਰ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਬ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੁਆ ਸੇਵਾ ਕਰਤਜਾਂ ਕੋ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਯਸ ਤਥਾ ਕੀਰਤੀ ਸਲੋਹ ਔਰ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਆਦੀ ਨਗਰ ਤਥਾ ਦੇਸ਼ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਸਰ ਗਯਾ। ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਉਦੇ ਹੁਏ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀਆਂ ਕਿਰਣਾਂ ਦਸੋ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਫੈਲ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਨ ਕਾ ਯਸ ਕੀਰਤੀ ਘਰ ਘਰ ਦੇਸ ਦੇਸ਼ਾਂਤਰ ਗ੍ਰਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਸਿਖ ਸੰਤ ਉਸਤਤੀ ਕੀਆ ਕਰੈ। ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸ਼੍ਰਵਣੋ ਸੇ ਭੀ ਆਪਣਾ ਯਸ ਬਹੁਤਸਾ ਸੁਣਿਆ ਕਰੈ। ਪਰੰਤੂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਆਪਣੇ ਸ਼੍ਰਵਣੋ ਸੇ ਸੁਣ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੁਛ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨ ਹੋਵੈਂ। ਆਪਣੀ ਉਸਤਤੀ ਕੋ ਵਿਖ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਮਝੈ। ਯਥਾ ਮਨੁ

ਸਨਮਾਨਾਦ ਬ੍ਰਮ੍ਹਣੋ ਨਿਤਜੰ ਮੁਦ੍ਵਿਜੇਤ ਵਿਖਾਦਿਵ ॥ ਅਮ੍ਰਿਤਸਜੈਵ ਚਾਕਾਂਖਜੇ ਦਵਮਾਨਸਜ ਸਰਬਦਾ ॥ ੧੬੨ ॥ ਸੁਖੰ ਹਜਵਮਤਃ ਸ਼ੇਤੇ ਸੁਖੰਚ ਪ੍ਰਤਿ ਬੁਧਜਤੇ ॥ ਸੁਖੰ ਚਰਤਿ ਲੋਕੇ ਸਿਮਨ੍ਹਵ ਮੰਤਾ ਵਿਨਸ਼ਜਤਿ ॥ ੧੬੩ ॥

ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਸਨਮਾਨ ਸੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਅਪਨੀ ਉਸਤਤੀ ਸੇ ਨਿਤ ਹੀ ਐਸਾ ਡਰਤਾ ਰਹੇ ਜੈਸੇ ਵਿਖ ਭੁਖਣ ਸੇ ਮਰਣ ਕਾ ਡਰ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸਰਬ ਦਾ ਕਾਲ ਅਪਮਾਨ ਅਪਣੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਮਝੇ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਆਦਰ ਉਸਤਤੀ ਸੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਤਪ ਅਰਜਤ ਪੁਨੋ ਕਾ ਖੈ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਅਰਜਤਨਾਮ ਤਪ ਕਰਕੇ ਏਕੱਠੇ ਕੀਏ ਹੁਏ ਪੁਨ ਕਾ ਹੈ। ਅਪਨੇ ਨਿਰਾਦਰ ਹੋਏ ਸੇ ਤਪ ਕਰਕੇ ਅਰਜਤ ਪੁਨੋ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ। ਉਸਤਤੀ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੇ ਪੁਨ ਕੇ ਭਾਗੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕੇ ਪੁਨ ਲੈਜਾਤੇ ਹੈ। ਨਿੰਦਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਪਾਪ ਲੈਜਾਤੇ ਹੈ ਅਪਣੇ ਪੁਨ ਦੇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਦਰ ਖ਼ੁਸਤੀ ਸੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਡਰਣਾ ਚਾਹੀਏ। ਅਪਮਾਨ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਸਮਾਨ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਕਾਹੇਤੇ ਅਪਣੇ ਅਪਮਾਨ ਸੇ ਅਪਣੇ ਤਪ ਕੀ ਵ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਅਨਾਂਦਰ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਸਮਾਨ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਦੂਸਰੇ ਸਲੋਕ ਕਾ ਅਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਈਂਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਜਾ। ਅਬ ਅਪਮਾਨਾਤ ਇਸ ਸਲੋਕ ਕਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਮਨ ਮੈ ਰੱਖਕੈ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੀ ਉਸ-ਤਪੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਖਕੈ ਸਮਾਨ ਸਮਝਕੈ ਏਕ ਦਿਨ ਅਪਣਾ ਸ਼ਰੀਰ ਸਜ਼ਾਮ ਕਰਕੈ ਭਦਾ ਸੀਸ ਤੇ ਲੈਕੈ ਪਾਦ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਕੈ ਮੈ ਅੱਧ ਰਕਤ ਅਰਧ ਸਜ਼ਾਮ ਏਕ ਹਾਥ ਮੈ ਲਿੰਗ ਇੰਦ੍ਰਯ ਪਕੜ ਲੀਆ ਦੂਸਰੋ ਹਾਥ ਮੈ ਰਸਨਾ ਇੰਦ੍ਰਯ ਕੋ ਪਕੜ ਲੀਆ। ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਜਾਇ ਖੜੇ ਹੁਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾ ਹੁਆ ਥਾ ਬੜੇ ਬੜੇ ਸਿਰਦਾਰ ਬੜੇ ਬੜੇ ਖਾਨ ਦਾਨ ਰਹੀਸ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਬੜੇ ਬੜੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਬੈਠੇ ਥੇ ਹਜਾਰਾਂ ਦਰ ਹਜ਼ਾਰਾ। ਉਸ ਮੇਂ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਖੜੋਇਕੇ ਮਨ ਕਰਕੈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਹੇ ਦੀਨਾਨਾਥ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋਂ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਮੇਰੇ ਮੈ ਕੋਈ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੇ ਸਰੀਰ ਅਵਗੁਣੋ ਕਰਕੈ ਭਰਪੂਰ ਹੈ॥ ਤੇਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਤੋ ਨਾਹੀ ਮੈਨੋ ਜੋਗ ਕੀਤੋ ਹੀ॥ ਮੈ ਅਵਗੁਣਿ ਆਰੇ ਕੋ ਗੁਣ ਨਾਹੀ ਆਪੇ ਤਰਸ ਪਇਓਹੀ॥ ਤਰਸ ਪਇਆ ਮੇਹਰਾਮਤ ਹੋਈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਜਣ ਮਿਲਿਆ। ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਜੀਵਾਂ ਤਨ ਮਨ ਥੀਵੇ ਹਰਿਆ॥ ਹੇ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਣੀ ਮਾਯਾ ਤੇ ਰਖ ਲੇਵਹੁ॥

ਯੇ ਦੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਬੜੇ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ਇਨ ਤੇ ਭੀ ਰਖਜਾ ਕਰੋ। ਹਮ ਮੰਸਾਰੀ ਇਨ ਦੋਨੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹਾਂ। ਸੋ ਜੈਸੇ ਹਸਤੀ ਨਦੀ ਕੀ ਦਲ ਦਲ ਮੈ ਫਸ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਉਸ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾ। ਵੋ ਹਸਤੀ ਵਿਚਾਰਾ ਵਿਵਸ ਹੁਆ ਹੁਆ ਉਸ ਗਾਰਤ ਕੇ ਬੀਚ ਸੇ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਨਿਕਸ ਨੇ ਕਾ ਜਤਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਉਸ ਗਾਰਤ ਕੇ ਬੀਚ ਧਸਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਹਮ ਸਰੀਖੇ ਜੀਵ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬਿਨਾਂ ਇਨ ਦੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੇ ਜਿਉ ਜਿਉਂ ਛੂਟਨੇ ਕਾ ਉਪਾਵ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਤਿਉ ਤਿਉਂ ਉਲਟਾ ਫਸ ਤੇ ਜਾਤੇ ਹਾਂ। ਜੈਸੇ ਹਸਤੀ ਕੋ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬਲ ਹਸਤੀ ਆਇ ਮਿਲੇ ਪੁਨਾ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਤਬ ਉਸ ਕੇ ਸੁੰਡ ਮੈ ਆਪਣੀ ਸੁੰਡ ਪਾਇਕੇ ਬਲ ਕਰਕੈ ਫਸੇ ਹੁਏ ਹਸਤੀ ਕੋ ਖੈਂਚਕੈ ਨਿਕਾਸ ਲੇਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਪੂਰਣ ਸਤਿਗੁਰੂ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਪੂਰਣ ਪੁਨੇ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਆਇ ਮਿਲੈ ਇਸ ਜੀਵਕੇ ਭਾਗ ਜਾਗੈ ਤਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਨੀ ਪੜ ਜਾਵੇ। ਤਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖ਼ਲ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਗਰਤ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਲੇਤੇ ਹੈ । ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਰੀਂਰੀ ਲਲੀ ਪਾਪ ਕਮਾਏ ਪੜ ਅਵਗੁਣ ਗੁਣ ਵੀ ਸਹਿਆ । ਇਨਾ ਦੁਹਾਂ ਇੰਦ੍ਰਯਾ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਹਮ ਅਵਗੁਣ ਕਰਤੇ ਹਾਂ ਸਦਾ । ਰੀਰੀ ਨਾਮ ਰਸਨਾ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੇ ਲਲੀ ਨਾਮ ਲਿੰਗ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੇ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹਾ । ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦ ਸੁਣਤੇ ਪੜਤੇ ਭੀ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਸੁਣ ਪੜ ਕੇ ਭੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਗੁਣ ਕਹਜੇ ਉਪਕਾਰ ਭੁਲ ਗਏ ਹਾਂ । ਮਾਯਾ ਕੇ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਅਵਗੁਣੇ ਮੈ ਪਾਤ ਕਰਮੋ ਮੈ ਹਮਾਰੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ । ਅਬਦਾ ਅਵਗੁਣ ਨਾਮ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਹੈ । ਗੁਣ ਨਾਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਹੈ । ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਤਗੁਰੋ ਅਬ ਆਪ ਐਸੀ ਬਾਤ ਉਲਟੀ ਕਰੋ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ । ਆਪ ਕੇ ਵੇਦ ਰੂਪ ਬਚਨ ਸੁਣ ਪੜ ਕੇ ਅਵਗੁਣ ਜੋ ਅਗਜ਼ਾਨ ਹੈ ਸੋ ਵਿਸਰ ਜਾਵੇ ਵਿਸ਼ਰ ਜਨ ਹੋਜਾਵੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਵੇ । ਜੈਸੇ ਰਵਿ ਕੇ ਉਦੈ ਹੁਏ ਹੁਏ ਤਮ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ । ਗੁਣ ਜੋ ਗਜ਼ਾਨ ਹੈ ਸੋ ਸੁਰਜਵਤ ਉਦਯ ਹੋਇ ਆਵੇ ਐਸੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਹੁ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਮਨ ਹੀ ਕਰਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਦੇਖ ਕਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਹਲਾ ਨ ਕਰਾਇ ਦੇਵੈਂ । ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਦੇਖ ਕੇ ਹਲਾ ਕਰਾਇ ਕੇ ਮਰਵਾਇ ਦੀਆ ਥਾ । ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਭਲੇ ਭਲੇ ਲੋਕ ਮਨ ਮੈ ਭੈਭੀਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਦੁਸ਼ਟ ਪੁਰਖ ਦੇਖ ਕੇ ਸ੍ਵਾਂਗ ਬਡੇ ਰਾਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਝਿਉ ਜੋ ਅਬ ਇਨ ਕੇ ਉਪਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ਹਲਾ ਕਰੈਂਗੇ । ਇਧਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਤਰ-ਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਪਰਮ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਮਨ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣੀ ਉਪਰ ਕੇ ਸ੍ਵਾਂਗ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸਰਬ ਸਮਝ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਪਰਮ ਵਿਕਸਤ ਮੰਦ ਮੰਦ ਹਾਸ ਯੁਕਤ ਮੁਖ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਮਾਂਗ ਨਿਕਜ਼ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਆਵੇ । ਹਮ ਤੇਰੇ ਪਰ ਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ । ਜੋ ਤੂੰ ਮਾਂਗੇਗਾ ਸੋ ਹਮ ਦੇਵੈਂਗੇ । ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਵਿਖੇ ਐਸਾ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ । ਜੋ ਹਮ ਕੋ ਅਦੇਯ ਹੋਵੇ । ਹਮ ਸਭ ਕੁਛ ਤੁਮ ਕੋ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ । ਜਬ ਤੁਸ਼ਟ ਹੋਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਸੁਣ ਕੇ ॥ ਸਿਖਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕਾ ਦੀਆ ਸਭ ਕੁਛ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨੇ ਸੰਤੋਖ ਬਖਸ਼ਾ ਹੁਆ ਹੈ । ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੁਆ ਮਾਂਗ ਸਿਖਾ ਜੋਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੈ। ਹਮ ਤੇਰੇ ਊਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈਂ ॥ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਆਪ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਵਰ ਲੈਣੇ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੇਰਤੇ ਹੋ । ਤਬ ਔਰ ਕਯਾ ਮਾਂਗੋ । ਯੇ ਵਰ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਮਾਂਗਨੇ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਹੀ ਨ ਹੋਵੇ ਹੇ ਗੁਰੋ ਮੈ ਬਨਜੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀ ਕੀਆ ਚਾਹਤੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਃਤਥਾਸੁ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸਿਖ ਔਰ ਭੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋਭੀ ਲੇਵਹੁ। ਸਿਖਃ। ਅਛਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋ ਤੋਂ ਤਬ ਟੂਟੀ ਮੇਲਹੁ। ਜੋ ਮੈਣ ਦਾਬੀਏ ਸਿਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਤਬਾ ਔਰ ਸਿਖਾ ਨੇ ਲਿਖ ਦੀਆ ਥਾ। ਜੋ ਹਮ ਤੇਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀ। ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀ ਮਲੇਰ ਕੈਟਲੇ ਕੀ ਲੜਾਈ ਮੈ। ਸੋ ਕਾਗਦ ਆਪ ਫਾੜ ਦੇਵਹੁ। ਤਬ ਬਚਨ ਹਆ ਹੇ ਸਿਖ ਤੈਨੇ ਇਸ ਵਰ ਸੇ ਕਜਾ ਲੇਨਾ ਹੈ। ਔਰ ਤੇਰੀ ਜੋ ਇਛਾ ਆਵੇ ਸੋ ਮਾਂਗ ਲੇ। ਵੋ ਸਿਖ ਬਖਸ਼ਨੇ ਲਾਯਕ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਆਯੂ ਰਾਜ ਲੇਲੇ ਪਰੰਤੂ ਇਹੁ ਵਰ ਮਤ ਮਾਂਗ॥ ਸਿਖੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਦੀਨ ਬਧੋ ਜੇ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਮੇਰੇ ਪਰ ਤਬ ਏਹੀ ਵਰ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਟੂਟੀ ਮੇਲਹੁ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਵਰ ਕਾ ਬਦਲਾ ਔਰ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਚਾਰੋ ਸਮੁਦ੍ਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਾਜ ਲੇ ਬਡੀ ਆਰਬਲਾ ਦੇਹ ਅਰੋਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਤਥਾ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕੇ ਭੋਗ। ਸੁੰਦਰ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਤਥਾ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਮਾਲ ਕੋਸ ਧਨ ਧਾਨ ਆਦਿਕ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੇ। ਪਰੰਤੂ ਏਹੁ ਵਰ ਨਾ ਮਾਂਗ।

ਸਿਖਜਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀ ਮਤ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਆਪ ਮੇਰੇ ਕੋ ਮਿਥਜ਼ਾ ਸ੍ਵਪਨਵਤ ਨਸ਼੍ਵਰ ਪਦਾਰਥ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਕਾਹੇਕੋ ਲੁਭਾਤੇ ਹੋ ਜੇ ਆਪ ਮੇਰੇ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਏਹੀ ਵਰ ਦੇਵੋ ਜੋ ਉਨਾਂ ਸਿਖਾਂ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਖਸ਼ੋ ਜੋਨਸਾ ਉਨਾਂ ਸਿਖਾਂ ਮੈਣ ਦਾਬੀਆਂ ਸਰਦਾਰਾ ਨੇ ਕਾਗਦ ਲਿਖ ਦੀਆ ਹੈ ਸੋ ਕਾਗਦ ਫਾੜ ਦੇਵਹੁ। ਪੁਨਾ ॥ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੋਮਜ ਇਸ ਕਾ ਬਦਲਾ ਅਸ਼੍ਟਦਸ ਸਿਧੀ ਨਵਨਿਧੀ ਭੀ ਲੇ ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਵਰ ਮਤ ਮਾਂਗ॥ ਸਿਖਜੋਵਾਚ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਜੀ ਔਰ ਅਬ ਮੇਰੇ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਚਾਹਜੇ। ਜੇ ਦੇਤੇ ਹੋ ਤੋਂ ਸਿਖਾਂ ਅਪ੍ਰਾਧੀਆਂ ਕੇ ਬਖਸ਼ਣੇ ਕਾ ਹੀ ਵਰ ਦੇਵਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਉਵਾਚ ॥ ਧਨ ਵੋ ਮੇਰਿਆ ਪਰ ਉਪਕਾਰੀਆ ਸਿਖਾ ਧੰਨ ਹੈਂ ਤੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਸਰਬ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਭੀ ਆਪਣੇ ਸੁਖ ਕਾ ਤੁਮ ਨੇ ਲਾਲਚ ਨਹੀ ਕੀਆ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਧੰਨ ਹੈਂ। ਧਨ ਤੇਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੈਂ। ਜਿਨ ਤੇ ਤੁਮਾਰੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਧਨ ਤੇਰੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਹੈ। ਹਮ ਨੇ ਉਨ ਸਿਖੋ ਬੇਮੁਖੋਂ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਬਖਸਣਾ ਥਾ। ਪਰੰਤੂ ਤੇਰੇ ਕੋ ਵਰਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇਣੇ ਸੇ ਅਬ ਬਖਸ਼ਤੇ ਹੈਂ। ਲੇਹ ਯੇ ਕਾਗਦ ਉਨਕਾ ਲਿਖਾ ਹੂਆ ਤੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਫਾੜ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਖ ਕੋ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਵੋ ਕਾਗਦ ਫਾੜ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਲੋ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਹਮਨੇ ਉਨਾ ਤਨਖਾਹਜਾਂ ਸਿਖਾਂ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਖ਼ਸ਼ਜ਼ਾ ਤੁਮ ਕੋ ਵਰਪ੍ਰਦਾਨ ਸੋ। ਅਬ ਔਰ ਭੀ ਜੋ ਕੁਛ ਮਾਂਗਣੇ ਕੀ ਤੇਰੀ ਇਛ ਹੋਵੇ ਸੋ ਮਾਂਗ ਲੇ ॥ ਸਿਖਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਅਬ ਨਾਮ ਦਾਨ ਬਿਨਾ ਮੁਝ ਕੋ ਔਰ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਆਪ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਬਹੁਤ ਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਤਬ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇਵਹੁ ॥ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਤਥਾਸਤੁ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਤੈਨੇ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਕਹਾਵਨਾ ਹਈ ਤਬ ਕਾਬਲ ਕੀ ਧਰਤੀ ਕੋ ਚਲਜਾ ਜਾਹੁ। ਐਸੇ ਤਨਖਾਹੀ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਬਖ਼ਸ਼ਾਇ ਕੇ ਤਥਾ ਨਾਮ ਦਾਨ ਕਾ ਵਰ ਲੈਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਨਿਸਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸੀ ਸ਼ਾਂਤ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਸ੍ਵੱਛਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਗਮਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਵਹਣ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਸਰੀਰਾਤਮਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਰੂਪ ਬੰਧਨ ਤੁਥਾ ਲੋਕ ਲਜਾ ਸਿਖੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਬੰਧਨ ਤਜਾਰ ਕੇ ਨਿਰਬੰਧ ਹੋਇਕੇ ਬਿਚਰਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸੋ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਕੋ ਆਏ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਆਰੋ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਸਾਸ਼ਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਜਲ ਕਨਕੇ ਪੂਰਣ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ। ਸਰੀਰ ਮੇ ਰੋਮਾਂਚ ਆਨੰਦ ਸੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ। ਬਾਣੀ ਗਦ ਗਦ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਅੰਗੋ ਮੈ ਪੁਲਕਾਵਲੀਆਂ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਜੈਸੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਣ ਕੋ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਮਿਲੇ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਵਾਰੰਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਿਆ ਪਾਇਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਪੀਪ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਅਰ ਸਿਖ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਰਬ ਕੁਸਲ ਸ੍ਰੁਚਨ ਪੂਰਥਕਅਬ ਸ੍ਰਬ ਕੁਸਲ ਹੁਆ ਹੈ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀਨਿਦੇਸਨਾ ਪਾਇ ਕੇ ਕੇਤੁਕ ਸਮਾ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੀਰ ਸਿਰਰੋਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਅਪਰਾਧੀ ਸਿਖਾਂ ਕਾ ਬਖਸ਼ਾਵਣਾ ਔਰ ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਨਨੰ ੨ ਸਃ ੫ ਅਧਜ਼ਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੈਵਤੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੨ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੬ ਅਧ੍ਯਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ ॥

ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਕੇ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲਾ ਕੀ ਪਰਮ ਸੇਵਾ ਭਗਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਸੋ ਸੇਵਾ ਭੁਕਤੀ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ। ਪ੍ਰਥਮ ਡੇਢ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇਸ ਰਹੇ ਹੁਏ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਸੌਚ ਦਾਤਣ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇਸ ਰਹੀ ਹੁਈ ਆਇਕੇ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਣੀ। ਪੁਨਾ ਜਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸੇ ਉਠ ਕਰ ਜੰਗਲ ਕੀ ਓਰ ਜਾਵੈ ਤਬ ਜਲ ਕਾ ਭਰਾ ਹੁਆ ਗਡੁਵਾ ਦੰਤ ਧਾਵਨ ਆਸਣ ਲੈਕੇ ਪੀਛੇ ਪੀਛੇ ਚਲੇ ਜਾਵੈ। ਪੁਨਾ ਜਬ ਜੰਞਾਲ ਫਿਰ ਆਵੈ। ਤਬ ਹਾਥ ਪਾਵ ਮਿਟਯਾਕੇ ਦਾਤਣ ਕਰਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਵੈ। ਜੇ ਜਾੜੇ ਕੀ ਰਿਤੂ ਹੋਵੇ ਤਬ ਗਰਮ ਜਲ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਵੈ। ਪੁਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਵਸਤ੍ਰ ਪਹਰਾਇ ਕੇ ਆਗਜਾ ਲੈਕੇ ਕੂਪ ਕੇ ਉਪਰ ਆਇ ਖੜੋਵੈ। ਪੁਨਾ ਜੇ ਕੋਈ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਤਬ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇ ਦੇਵੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਜਲ ਭਰਾਵੇ ਤਬ ਭਰ ਦੇਵੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ। ਜਿਤਨਾ ਅਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਦੇਵੈ। ਉਤਨਾ ਹੀ ਪਾਇਕੇ ਤੁਸ੍ਟ ਰਹੈ ਔਰ ਅਧਿਕ ਇਛਾ ਨ ਕਰੈਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਦੇਵੇ ਭੀ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਤਬ ਨਾ ਲੇਵੇ ਔਰ ਨ ਖਾਵੈ। ਪਰਮ ਪਰਸੰਨ ਅਪਨੇ ਆਨੰਦ ਵਿਖ ਮਗਨ ਰਹੈ। ਪਰਮ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਿਤਨੇਕ ਬਰਸ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਤੀਸਰਾ ਪਹਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਭੀ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ। ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੰਞਾਲ ਕੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਲੋਟਾ ਆਸਣ ਦਾਤਣ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਚਲੇ ਜਾਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੁਨਾ ਹਸਤ ਪਾਦ ਮਿਟਜਾਇ ਕੋ ਦੰਤ ਧਾਵਨ ਕਰਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਆਇ ਬੈਠਹ। ਪੁਨਾ ਤਦ ਪਸਚਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕਾਰਯ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਹ। ਜਬ ਰਾਤ੍ਰੀ ਪੜੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਇਸਥਤ ਹੋਵੈ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀ ਕੋ ਮੁਠੀ ਚਾਂਪੀ ਕੀਆ ਕਰੈ। ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੋਵਨੇ ਕੀ ਆਗਜਾ ਨਾ ਦੇਵੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਮੁਠੀ ਚਾਂਪੀ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ। ਪਰੀਖਜਾ ਲੇਨੇ ਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ। ਦੋ ਦੋ ਚਾਰ ਚਾਰ ਰਾਂਤ੍ਰੀ ਮੈ ਸੋਵਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਹੀ ਨ ਦੀਆ ਕਰੈ। ਸਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਰਾਤ੍ ਯੋ ਭੀ ਮੁਠੀ ਚਾਂਪੀ ਕਰਤੇ ਰਹਜਾ ਕਰੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਕੀਆ ਕਰੈ। ਔ ਪਰੀਖਜਾ ਕਰਕੇ ਸਿਖ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਤਥਾ ਚਰਨਾ ਕੀ ਓਰ ਕਬੀ ਪੁਨਾ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇਖਜਾ ਕਰੈ। ਕਾਹੇਤੇ। ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਪਰੀਖਜਾ ਲੇਨੇ ਸੇ ਸਿਖ ਕਾ ਮਨ ਡੋਲਜਾ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਡੋਲਜਾ ਹਮਾਰੀ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰ ਸਿਖ ਕੋ ਗਿਲਾਨੀ ਆਈ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਬ ਜਬ ਸਿਖ ਕੀ ਪਰੀਸਜਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਤਬ ਸਿਖ ਕੋ ਨਿਰਗਿਲਾਨ ਅਰ ਸਾਵਧਾਨ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਏ। ਪੁਨਾ ਅੰਨ ਭੀ ਚਾਰ ਚਾਰ ਦਿਨ ਆਠ ਆਠ ਦਿਨ ਖਾਣੇ ਕੋ ਨਾ ਦੇਵੈ। ਤਬ ਨਾ ਖਾਵੈ। ਜਬ ਦੇਵੈ ਤਬ ਕਬੀ ਏਕ ਰੋਟੀ ਕਬੀ ਆਧੀ ਰੋਟੀ ਰੋਟੀ ਕਾ ਚੌਥਾ ਹਿਸਾ। ਤਬ ਸਿਖ ਉਤਨਾ ਹੀ ਖਾਇਕੇ ਸੰਤੁਸ੍ਟ ਰਹੇ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਰਤਤਜਾਂ ਕਿਤਨਾਕ ਚਿਰ ਵਿਤੀਤ ਹੁਆ ਤਬ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਾ ਦੇਖਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਅਤਯੰਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁਏ। ਪੁਨਾ ਏਕ ਦਿਨ ਸਵਾਯਾਮ ਰਾਂਤ੍ਰੀ। ਸੇਸ਼ ਰਹੀ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬਸਤ੍ ਪਹਰ ਕੇ ਬੈਠੇ ਤਬ ਸਿਖ ਭੀ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠਾ ਹੁਆ ਕਛ ਯੋਗ ਕੇ ਵਿਖੇ ਪੂਛਣੇ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖਾ ਮਨ ਮੇਂ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਸਿਖ ਕੇ ਮਨਕਾ ਸੰਕਲਪ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਾਣਕ ਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪ ਹੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜੋ ਕੁਛ ਤੇਰੀ ਪੂਛਣੇ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖਾ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਪੂਛ ਲੇਹ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਹੋਇਕੇ। ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਭੀ ਮਨ ਮੇ ਵਿਚਾਰਯਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਬ ਮੇਰੇ ਪਰ ਪਰਮ ਦਯਾਲ ਹੈ। ਜੋ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਜਾਨਕੇ ਅਬ ਕਰਣਾ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਵਾਂਛਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰ। ਤਾਂਤੇ ਅਬ ਸਮਾਂ ਹੈ ਪੂਛਣੇ ਕਾ। ਤਬ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿਤ ਹੋਇਕੇ ਸਿਖ ਬੋਲਤਾ ਭਯਾ।

ਸਿਖਉ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭੂਤਭਵਿਖਤ ਵਰਤਮਾਨ ਤੀਨ ਕਾਲੋਂ ਕੇ ਵੇਤਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਯਮਨੇ ਮਾਦਿ ਜੋ ਪੰਚਾਂਗ ਯੋਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਮੁਝਕੋ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਥਮ ਯੋਗ ਪਦ ਕਾ ਵਾਚਜ ਅਰਥ ਕਿਆ ਹੈ। ਅਰ ਲਖਜਾਰਥ ਕਜਾ ਹੈ। ਯੋਗ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਵਨ ਹੈ। ਯੋਗ ਕਿਤਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ। ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕਾ ਕਰਤਾ ਕਵਨ ਹੈ ਕਰਣੇ ਸੇ ਕਿਸ ਫਲ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਯੋਗੀ ਦੇਹਾਂਤ ਸੇ ਉੱਤ੍ ਕਿਸ ਅਸਥਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਕਿਸ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਗਯਾਨ ਔ ਯੋਗ ਕਾ ਕਿਤਨਾਕ ਭੇਦ ਹੈ। ਗਯਾਨ ਕਾ ਔ ਯੋਗ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਿੰਨ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਮ ਹੈ। ਸਤਯ ਯੋਗੀ ਰਾਜੋਂਕੇ ਮੁਕਟਮਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਜੇ ਮੇਰੀ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀ ਯੋਗਯਤਾ ਆਪ ਦੇਖਤੇ ਹੋ ਤਬ ਮੁਝਕੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਵਹੁ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਯੋਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ। ਸਿਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਤੇਰੇ ਕੋ ਯੋਗ ਰੀਤੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੂੰ ਇਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ। ਪ੍ਰਥਮ ਯੋਗ ਪਦ ਕਾ ਵਾਚ੍ਯਾਰਥ ਸੁਣੋ। ਯੁਜ੍ਯਤੇ ਇਤਿਯੋਗਃ ॥ ਜਿਨ ਦੋ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਏਕ ਅਧੀਕਰਣ ਮੇ ਏਕਤ੍ਰ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਯੋਗ ਹੈ। ਦੋ ਵਸਤੁ ਕੋ ਮੈਲਾਨਾ ਕਾ ਨਾਮ ਯੋਗ ਹੈ। ਸੋ ਦੋ ਵਸਤੁ ਕੌਨ ਹੈ ਏਕ ਈਸ਼੍ਵਰ ਦੂਸਰਾ ਜੀਵ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਾਧਨ ਕਰਕੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਜੀਵ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਭੇਦ ਦੂਰ ਹੋਵੇ ਦੋਨੋ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਵੇ ਪੁਨਾ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਨ ਹੋਵੈ। ਸਾਧਨ ਰੂਪ ਯੋਗ ਯੋਗ ਪਦ ਕਾ ਵਾਚ੍ਯਾਰਥ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਯੋਗ ਪਦ ਕਾ ਲਖ੍ਯਾਰਥ ਹੈ ਉਸ ਸਾਧਨਾ ਕਾ ਨਾਮ ਯੋਗ ਹੈ। ਸੋ ਯੋਗ ਭੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ। ਏਕ ਤੋ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਰਾਜਯੋਗ ਹੈ। ਗੀਤਾਅਃ ੬

ਰਾਜ ਵਿਦ੍ਯਾ ਰਾਜ ਗੁਹ੍ਯੰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮਿਦਮੁਤਮੰ। ਪ੍ਰਤ੍ਯਕਸ਼ਾਵਗਮੰ ਧਰਮਿਮਯੰ ਸੁ ਸੁਖੰ ਕਰਤੁ ਮਵ੍ਯਯੰ ॥੨॥ ਅਸ਼੍ਰਦ੍ਦਧਾਨਃ ਪੁਰੁਖਾ ਧਰਮਸ੍ਯਾਸ੍ਯ ਪਰੰਤਪ। ਅਪ੍ਰਾਪ੍ਯ ਮਾਂ ਨਿਵਰ੍ਤੰਤੇ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਸੰਸਾਰ ਵਰ੍ਤਮਨਿ ॥ ੩ ॥

ਟੀਃ—ਯੋ ਜੋ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਯੋਗ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿਦ੍ਯਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਜੋ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਰੋਕਣੇ ਸੈ ਪੁਰਖ ਕੋ ਕੋਈ ਕਲੇਸ਼ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਲਗਤਾ। ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਆਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਇਚ੍ਛਿਤ ਹੁਆ ੨ ਸਰਬ ਪ੍ਰਜਾ ਪਰ ਅਗ੍ਯਾ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਨਹੀ ਆਪ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਸੇ ਕਿਸੀ ਕਾਰਯ ਵਾਸਤੇ ਉਠ ਉਠਕਰ ਦਉੜਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਮੈ ਸਰਬ ਪਰਜਾ ਵਰਤਤਜਾਂ ਹੈਂ। ਹੋ ਅਲਸਨ ਚਲਤੇ ਬੈਠਤੇ ਸੋਵਤੇ ਖਾਤੇ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਯੁਧ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਵਾਸਨਾ ਕ੍ਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਸਰਬ ਵਿਹਾਰ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਨਿਰੋਧ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਚਿਤ ਕੋ ਲਗਾਵਨਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੁਏ ਪੁਰਖ ਕੋ ਆਧ੍ਯਾਤਮਿਕ ਆਧਿਭੌਤਿਕ ਆਧਿਦੈਵਿਕ ਆਦਿਕ ਕੋਈ ਭੀ ਕਲੇਸ਼ ਤਾਪ ਨਹੀ ਤਪਾਵਤ ਹੈ। ਇਸ ਲੀਏ ਇਸ ਵਾਸਨਾਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਯੋਗ ਕਾ ਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿਦ੍ਯਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਸਰਬ ਵਿਦ੍ਯਾਨਾਂ ਰਾਜਾ ਇਤਿ ਰਾਜ ਵਿਦ੍ਯਾ। ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਵਿਦਯਾ ਰਾਜਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਰਾਜ ਵਿਦਯਾ ਹੈ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੈਸੇ ਨਿਰਵਾਸੀ ਪੁਰਖ ਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਤਾ ਹੈ। ਨਾ ਐਸਾ ਲਛਮੀ ਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਨਾ ਗੌਰੀ ਕਾ ਨਾ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ਕਾ ਨਾ ਬ੍ਰਹਮਾਣੀ ਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਤਾ ਹੈ। ਸਰਦ ਰਿਤੂ ਕੀ ਪੂਰਨ ਮਾਸੀ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਾ ਮੁਖ ਭੀ ਐਸਾ ਨਹੀ ਸੋਭਤਾ ਜੈਸਾ ਨਿਰਵਾਸੀ ਪੁਰਖ ਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਤਾ ਹੈ । ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਅਗਨਿ ਕਰਕੇ ਪੁਰਖ ਕਾ ਹ੍ਰਿਦਾ ਐਸੇ ਸੰਕੁਚਜਾ ਰਹਤਾ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਅੰਗਜ਼ਾਰੋਂ ਉੱਪਰ ਮਾਂਸ ਕਾ ਟੁਕੜਾ ਰਖਾ ਹੁਆ ਸੰਕੋਚ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ । ਨਿਰਵਾਸੀ ਪੁਰਖ ਕਾ ਹ੍ਰਿਦਾ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਤਾ ਹੈ ਵਿਕਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਸਰਦ ਰਿਤੂ ਮੇ ਕਮਲ ਕਾ ਪੁਸ਼ਪ ਖਿੜਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਜੋ ਯੋਗ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਯੋਗ ਸੇ ਉਤਮ ਯੋਗ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਯੋਗ ਕੈਸਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਗੁਹਜ ਹੈ । ਸਰਬੇ ਗੁਹਜਾਨਾਂ ਰਾਜਾ ਇਤਿ ਰਾਜ ਰੋਹਜੰ। ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਜਿਤਨੇ ਗੁਪਤ ਰਖਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਪਦਾਰਥ ਹੈਂ । ਉਨ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋ ਸੇ ਯੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਯੋਗ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇ ਗੁਪਤ ਰਖਣੇਯੋਗ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ॥ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ॥

ਕਬੀਰਾ ਰਾਮ ਪਦਾਰਥ ਪਾਇਕੈ ਕਬੀਰਾ ਗਾਂਠ ਨ ਖੋਲ ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਮਿਲੈਗਾ ਗਾਹਕੈ ਤਾਂ ਲੈਗਾ ਮਹਗੇ ਮੋਲ ॥ ਸਿਰ ਦੀਜੈ ਕਾਣ ਨ ਕੀਜੈ ॥ ਤਉ ਇਤ ਮਾਰਗ ਪਾਉ ਧਰੀਜੈ ॥ ਇਤਜਾਦਿ ॥ ਕਬੀਰਾ ਰਾਮ ਪਦਾਰਥ ਪਾਇਕੈ ਗਹੁ ਕਰਮਾਂਚੁ ਹਾਟ ॥ ਜਬ ਹੀ ਪਾਈਐ ਪਾਰਖੂ ਤਬ ਹੀਰਨ ਕੀ ਸਾਟ ॥

ਟੀਃ—ਜਬ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸ਼ੰਕਾ ਬਿਨਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ। ਜੈਸੇ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਜਿਸ ਵਸਤੁ ਕਾ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਮ ਇਛਾ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਉਸੀ ਵਸਤੁ ਕੋ ਖਰੀਦਤਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਹੀ ਸਉਦੇ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ਪਰ ਖੋਜ ਕੇ ਜਾਇ ਖੜਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਤੁਮ ਭੀ ਦਾਮ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਪਰਮ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਸਤਗੁਰੂ ਸੇ ਉਪਦੇਸ ਲੈਕੇ ਪਰਮ ਸੋਭਾ ਯੁਕਤ ਹਾਟ ਪਾਵਹੁ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਸੁਗਮਤਾ ਲੀਏ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਰਖਾਂ ਕੋ ਵਸਤੁ ਖਰੀਦਣੇ ਮੈ ਕਲੇਸ਼ ਨ ਹੋਵੇ। ਬਜਾਰ ਲਗਾਵਨੇ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਏਹੀ ਹੈ । ਜੋ ਸਉਦਾ ਖਰੀਦਣੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਕਲੇਸ਼ ਨ ਹੋਵੇ ਸੁਗਮ ਹੀ ਸਉਦਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਖਰੀਦਣੇ ਮੈ ਆਇ ਜਾਵੇ। ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਪੁਨਾ ਯੇ ਯੋਗ ਕੈਸਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਇਸ ਯੋਗ ਕੇ ਧਾਰਣ ਵਾਲੇ ਕੋ ਝਟਤੀ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਜਲ ਆਪ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ। ਦਰਸਨ ਸੇ ਪਾਨ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਸੇ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਵਾਸਨਾਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਭੀ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਬ੍ਰਤ ਤੀਰਥ ਯਗ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਔਰ ਅਨੇਕ ਹੀ ਸਾਧਨ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈਂ। ਇਨ ਸਰਬ ਕੋ ਤਜਾਰਗ ਕਰ ਆਪ ਕੈਸੇ ਏਕ ਵਾਸਨਾਯਾਮ ਕੋ ਹੀ ਮਖ ਰਖਤੇ ਹੋ ਸਭ ਸਾਧਨੋ ਕੇ ਅੰਤਰ ਏਕ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਭੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤਾ ਹੋਗਾ ਐਸੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤੇ॥

ਉੱਤ੍ਰ—ਪਵਿਤ੍ਰੋਤਿ॥ ਉਤਮੇਤਿ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਜਪ ਯਗਜ਼ਾ ਦੀ ਜਿਤਨੇ ਸਾਧਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਗਿਨਾਏ ਹੈ ਉਨ ਸਭਨੋ ਸੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਸਾਧਨ ਉਤਮ ਹੈ। ਕਹੇ ਸੇ ਜਪ ਤਪ ਤੀਰਥਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਾਨਾਦਿਕ ਕਰਨੇ ਸੇ ਏਕ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਪ ਦੋ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਪ ੧੦੦ ਸਤ ਜਨਮ ੧੦੦੦ ਹਜਾਰ ਜਨਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਾਪੋ ਕਾ ਨਾਸ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਭੀ ਜੋ ਆਗੇ ਔਰ ਪਾਪ ਨਾ ਕਰੇ ਤਬ ਤੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਬਨਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੋ ਬ੍ਰਤ ਤੀਰਥ ਦਿਕਾਂ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬ ਕੇ ਪਾਪ ਧੋਇਕੇ ਪੁਨਾ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਬਹੁੜ ਪਾਪੀ ਕਾ ਪਾਪੀ ਬਨਾ ਰਹਤਾ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ॥

ਬਾਹਰੋਂ ਧੋਤੀ ਤੂੰ ਬੜੀ ਅੰਦਰ ਵਿਸਨਿ ਕੋਰ॥ ਇਕ ਭਾਲਥੀ ਨਤਿਆਂ ਵੰਞ ਛਾਚੜੀਅਸ ਹੋਰ॥ ਨਾਨਕ ਨਿਹਫਲ ਜਾਤ ਤਹ ਜਿਉ ਕੁੰਚਰ ਇਸ਼ਨਾਨ॥

ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਮੈ ਯੇ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਸੰਚਿਤ ਜਿਤਨੇ ਕਰਮ ਹੈ। ਉਨ ਕੋ ਦਘਦ ਕਰਤਾਰਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਜੋ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਰਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕਾ ਜੀਵਾਤਮਾ ਸੇ ਸਪਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨੇ ਦੇਤਾ। ਤਥਾ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕਾ ਭੋਗ ਸੇ ਖੈ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਮੋਖ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੱਤੁ ਔਰ ਸਰਬ ਸਾਧਨੋ ਸੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਉਤਮ ਸਾਧਨ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ। ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਪੁਨ ਜੋ ਯੋਗ ਕੈਸਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਖਜਤਿ ਜੋ ਇਸ ਕਾ ਫਲ ਪ੍ਰਤਖਜ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਕਰਮ ਯਗਜ਼ਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਫਲ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਨਹੀਂ ਆਵਤਾ ਕਿੰਤੂ ਕਾਲਾਂਤਰ ਮੈਫਲ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ॥ ਧਰਮਜਮਿਤਿ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਯੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਪਰਮ ਧਰਮ ਰੂਪ ਹੈ ਧਰਮ ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ॥ ਸ਼ੰਕਾ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਸੁਖ ਤੋ ਵੈਦਕ ਕਰਮ ਯਗਜ਼ਾਦੀ ਜਨਜ ਧਰਮ ਸੇ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਵਾਸਨਾਯਾਮ ਸੇ॥ ਉੱਤ੍ਰ—ਹੇ ਪੁਤ੍ ਯਦਯਪਿ ਵੈਦਕ ਕਰਮ ਜਨਜ ਧਰਮ ਕਾ ਫਲ ਸ੍ਵਰਗਾਈ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਥਾਪਿ ਸੋ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵੈਦਕ ਧਰਮ ਕਾ ਫਲ ਸੁਖ ਨਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਨਿਤਯ ਹੈ॥ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਨ ਐਸਾ ਭੀ ਵੇਦ ਮੈ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਯਾ ਯਨ੍ਨ ਦੁਖੇਨ ਸੰ ਭਿਨ੍ਨੰ ਨਚਗ੍ਰਸੂ ਮਨਤਰੰ ਅਭਿਲਾਖੋ ਪਨੀਤੰਚ ਤਤਪਦੰ ਸ੍ਵਃ ਪਦਾਸਪਦੰ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ—ਜੋ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਾ ਹੂਆ ਨ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਸੁਖ ਕਾ ਕਬੀ ਨਾਸ ਭੀ ਨ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਜਿਸ ਸੁਖ ਕੀ ਇਛਾ ਸਦਾ ਕਰਤੇ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਸੁਖ ਕਾ ਨਾਮ ਸ੍ਵਰਗ ਹੈ। ਸੋ ਔਰ ਤੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਐਸਾ ਸੁਖ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਐਸਾ ਸੁਖ ਏਕ ਸ੍ਵਰਗ ਹੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਸ੍ਵਰਗ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਵਾਸਤੇ ਸਰਬ ਜਨੋਂ ਨੇ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਅਰ ਨਿਤ ਸੁਖ ਕੋ ਹੀ ਆਤਮ ਸੁਖ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਸ੍ਵਰਗ ਨਿਤ ਸੁਖ ਭੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਹੀ ਆਤਮ ਸੁਖ ਬਤਾਵਤਾ ਹੋਗਾ। ਦੁਖ ਸਾਥ ਮਿਸ੍ਰਤ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਸ੍ਵਰਗ ਸੁਖ। ਤਾਂਤੇ ਜੋ ਸ੍ਵਰਗ ਸੁਖ ਕੋ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਵਰ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੀਏ ਪ੍ਰਯਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕਾ ਪ੍ਰਯਾਸ ਬਯਰਥ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਦਿਨ ਭਰ ਜਲ ਤਾੜਨਾ ਕਰਕੇ ਸੰਧਯਾ ਕੋ ਕਿਸੇ ਸੇ ਮਜੂਰੀ ਮਾਂਗੇ ਤਬ ਕੌਨ ਦੇ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਉਨਕਾ ਪ੍ਰਯਾਸ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਊਹਾਂ ਹੀ ਵੇਦ ਮੈ ਅਥਰਬ ਵੇਦੀਯ ਮੁੰਡਕ ਉਪਨਿਖਦ ਕੇ ਮੂਲ ੭ ਸਪੂਮੇ ਮੰਤ੍ਰ ਮੇ।

ਪਲਵਾ ਹਯੇਤੇ ਅਦ੍ਰਿਢਾ ਯਗ ਰੂਪਾ ਅਸ੍ਵਾਦਸੋ ਕੁਮਵਰੰ ਯੇਖੁ ਕਰਮ। ਏਤਚਛ੍ਰੇਯੋਯੇ ਭਿਨੰਦੰਤਿ ਮੂਢਾ ਜਰਾਮ੍ਰਿਤਯੁੰ ਤੇ ਪੁਨਰੇਵਾਪਿ ਯੰਤਿ ॥ ੭ ॥

ਟੀਃ—ਪਲਵ ਨਾਮ ਜਹਾਜ ਕਾ ਹੈ। ਯੇ ਯਗ ਰੂਪ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਜਹਾਜ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦੁਖ ਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਜੋ ਜੀਵ ਡੂਬਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕੁੰਭੀ ਪਾਕ ਆਦੀ ਨਰਕੋਂ ਮੈ ਦਘਦ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਉਨ ਕ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਯਗਯਾਤਮਿਕ ਕਰਮ ਜਹਾਜ ਹੈ। ਜਿਨ ਯਗ ਰੂਪ ਸਾਧਨੋ ਕੇ ਵਿਖੇ ਅਠਾਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਕਰਮ ਕਰਨਾ ਵੇਦ ਮੈ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਮ ਤੋ ਯਥਾਵਤ ਵੇਦੋਕਤ ਕਰਮ ਹੋ ਨਹੀ ਸਕਤਾ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਵਿਘਨੋ ਕੀ ਬਾਹੋਲਤਾ ਸੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਮਾਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ। ਜੋ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋ ਭੀ ਜਾਵੇ। ਤਬ ਭੀ ਇਨ ਕਾ ਫਲ ਅਨਿਤ ਹੈ। ਅਦ੍ਰਿਢੇ ਤੇ ਸੋ ਵੇਦ ਭਗਵਾਵਾਨ ਆਪ ਹੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਯਗ ਰੂਪ ਜੋ ਜਹਾਜ ਹੈ ਸੋ ਅਦ੍ਰਿਢ ਹੈ। ਪਕੇ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਯਗ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕੋ ਦਿਯਯ ਦੇਹ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਸੂਰਯਵਤ ਜਿਨ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਐਸੇ ਬਿਬਾਨੋ ਪਰ ਚਤ ਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਅਪਸਰਾ ਇਸ ਕੇ ਆਗੇ ਨਿਰਤ ਕਰਤੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਹੈਂ। ਗੰਧਰਬ ਗਾਨ ਕਰਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਭੀ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸੁਖ ਭੋਗ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼ਾਧਨ ਇਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ਹੰਸੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇਸ ਕੇ ਦੋਨੋ ਓਰ ਅਤਿ ਸੁੰਦ੍ ਦਿਬ੍ਯ ਜਿਨ ਕੇ ਰੂਪ ਹੈ ਐਸਯਾਂ ਅਪਸਰਾਂ ਚੌਰ ਕਰਤਯਾਂ ਜਾਤਜ਼ਾਂ ਹੈ ਜਬ ਜਜ਼ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਪਹੁਚਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਉਹਾਂ ਨੰਦਨ ਬਨ ਵਿਖੇ ਸੁੰਦਰ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਸਾਥ ਰਤਨੋਂ ਕੇ ਚਿੰਤਾ ਮਣੀਆਂ ਕੇ ਗੁਛੇ ਲਗੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਉਨ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀ ਛਾਯਾ ਮੈ ਸਵ੍ਹਿਛਿਤ ਸੁੰਦਰ ਅਪਸਰਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਭੋਗ ਭੋਗਤਾ ਹੁਆ ਵਿਚਰਤਾ ਹੈ ਸ੍ਵਰਗ ਵਿਖੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਪੀਵਨਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਸ੍ਵੰਤਰ ਬਿਬ੍ਹਾਨੋਂ ਪਰ ਚਢ ਕੇ ਵਿਚਰਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਇਸ ਯਗ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕੇ ਪੁਨਜ਼ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸਵਰਗ ਮੈ ਰਹਤਾ ਹੈ ਯੇਤੋ ਸਵਰਗ ਕੇ ਸੁਖ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੇ ਕਹ ਦੀਏ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਸ੍ਵਰਗ ਕੇ ਜੋ ਦੋਖ ਹੈ ਸੋਭੀ ਸ੍ਵਣ ਕਰ ਜੈਸੇ ਇਸ ਮਰਤ ਲੋਕ ਮੈ ਆਪ ਸੇ ਛੋਟੇ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਅਹੰਕਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਸਮਾਨ ਕੇ ਸਾਥ ਈਰਖਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਆਪ ਸੇ ਬਡ਼ੇ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਪਸਚਾਤਾਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਭੇ ਸਵਾਸ ਲੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਈਹਾਂ ਤਪਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਆਧੀ ਬਜ਼ਾਧੀ ਉਪਾਧੀ ਰੂਪ ਆਦਿਕ ਤਾਪੋ ਸੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਭੀ ਏਹੀ ਰੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਲਪ ਪੁਨਜ਼ ਆਪ ਸੇ ਕੀਏ ਹੈ ਵੋ ਨੀਚੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਅਹੰਕਾਰ ਉਤਪਤਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਸਮਾਨ ਪੁਨਜ਼ ਕੀਏ ਹੋਤੇ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਬਰਾਬਰ ਬੈਠਤਾ ਹਮਾਰੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਸੁਖਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤਾ ਜਬ ਇਸ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਤੁਲ ਪੁਨਜ਼ ਹੀ ਨਹੀ ਕੀਏ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਬਰਾਬਰ ਕੈਸੇ ਬੈਠੇ । ਜੋ ਆਪਣੇ ਬਰਾਬਰ ਬੈਠੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਈਰਖਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ । ਮੈਨੇ ਐਸੇ ਪੁਨਜ਼ ਕੀਏ ਹੈ ਇਸ ਨੇ ਭੀ ਮੇਰੇ ਸਮਾਨ ਪੁਨਜ਼ ਕੀਏ । ਅਬ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਇਸ ਸੇ ਕੋਈ ਪਾਪ ਦੋਸ਼ ਬਨ ਜਾਵੇ ਜੋ ਏਹੁ ਸ੍ਵਰਗ ਸੇ ਗਿਰ ਜਾਵੇ ਤਬ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਹੈ । ਜੋ ਆਪ ਸੇ ਊਚੇ ਬਿਰਾਜਤੇ ਹੈਂ । ਅਰ ਆਪ ਸੇ ਅਧਿਕ ਉਤਮ ਸੁਖਾਂ ਕੋ ਭੋਗਤੇ ਹੈਂ । ਉਨ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਉਭੇ ਲੰਬੇ ਸ੍ਵਾਸ ਲੇਕਰ ਕਹਤਾ ਹੈ । ਹਾ ਕਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਮਾਤਲੋਕ ਮੈ ਹਮ ਭੀ ਐਸੇ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪੁੰਨਜ਼ ਕਰਤੇ ਤਬ ਐਸੇ ਉਤਮ ਸੁਖਾਂ ਕੋ ਭੋਗਤੇ । ਹਮਨੇ ਭੀ ਐਸੇ ਉਤਮ ਪੁੰਨਜ਼ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਏ । ਬਜ਼ਾਧੀ ਨਾਮ ਰੋਗ ਕਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਐਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਸੇ ਸ਼੍ਰਵਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਮੈ ਰੋਗ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਦੇਵ ਲੋਗ ਮੈ ਰੋਗ ਨਾ ਹੋਵਨ ਤਬ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਮੈ ਸ਼੍ਰਵਣ ਨ ਹੋਤਾ ਸ੍ਵਰ ਵੈਦਜ਼ਾਸੁਨੀ ਸੁਤੌ ਅਰਥ ਯੇ ਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਕੇ ਵੈਦ ਅਸ੍ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਰੋਗ ਦੁਖ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੇ ਰਚੇ ਹੈਂ । ਉਨ ਦੁਖਾਂ ਰੋਗ ਕੇ ਉਪਾਉ ਅਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਪਾਇ ਕੇ ਕਰਤਾ ਗਜ਼ਾਤਾ ਭੀ ਈਸ਼ੂਰ ਨੇ ਸਾਥ ਹੀ ਰਚ ਦੀਏ ਹੈਂ । ਸੇਸ਼ਨਾਗ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਕਾ ਰੋਗ ਅਸ਼ੂਨੀਕੁਮਾਰੋ ਨੇ ਔਖਧੀ ਸੇ ਦੂਰ ਕੀਆ ਥਾ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਰਾਖਸ ਰਾਵਣਾਦੀ ਕ੍ਰਿਤ ਉਪਾਧੀ ਜ਼ਥਾ ਹਿਰਣਾਖਜ਼ ਹਿਰਣਜ਼ ਕਸਪਾਦੀ ਦੈਤ ਕ੍ਰਿਤ ਉਪਾਧੀ ਸੇ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਸ਼ੂਰਗ ਲੋਕ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਯੇ ਭੀ ਕਥਾ ਭਾਰਤਾਦੀ ਇਤਿਹਾਸੋ ਮੈ ਭਾਗਵਤਾਦੀ ਪੁਰਾਣੋ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ । ਔਰ ਭੀ ਦੁਖ ਰੋਗ ਸ਼ੂਰਗ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ । ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਯਗ ਕਰਤਾ ਪੁਰੁਖ ਸ਼ੂਰਗ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਕੇ ਗਲੇ ਮੈ ਦਿਬਜ਼ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਕੀ ਮਾਲਾ ਡਾਰੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਸਿਰ ਪਰ ਤਿਸ ਕੇ ਫੂਲੋਂ ਕਾ ਮੁਕਟ ਰਖ ਕੇ ਐਸਾ ਬਚਨ ਪੁਰਖ ਕੋ ਸੁਨਾਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਕੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਯੇ ਮੁਕਟ ਔ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਕੀ ਮਾਲਾ ਸੂਖਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਤੂੰ ਸ਼ੂਰਗ ਮੈ ਰਹਲਾ ਪਾਵੇਗਾ ਪੁਨਾ ਗਿਰਾਯਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਪੁਨਾ ਜਿਉ ਜਿਉ ਉਸ ਮਾਲਾ ਕੇ ਮੁਕਟ ਪੁਸ਼ਪ ਸੂਖਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਿਉ ਤਿਉ ਸ਼ੂਰਗੀਯ ਜੀਵ ਸੋਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਕੋ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਹਾ ਕਸ਼ਟ ਅਬ ਮੇਰੇ ਗਿਰਨੇ ਮੈ ਇਤਨਾ ਚਿਰ ਰਹ ਗਯਾ ਹੈ। ਜਬ ਯਗ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕੇ ਪੁਨਜ਼ ਪੂਰੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਉਸ ਕੇ ਸਿਰੇ ਮੈ ਮੁਗਦਰ ਕਾ ਪਰਿਹਾਰ ਕਰਕੇ ਸਿਰ ਨੀਚੇ ਪਾਉਂ ਊਪਰ ਉਲਟਾ ਕਰਕੋ ਮਰਤ ਲੋਕ ਮੈ ਫੈਕ ਦੇਤੇ ਹੈਂ । ਪੁਨਾ ਜੋ ਜੋ ਉਸ ਜੀਵ ਕੇ ਪਾਪ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪੁਨਜ਼ ਭੀ ਕੁਛ ਸੇਸ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਬਹੁਰ ਪੁਨਜ਼ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਯੋਨੀ ਕੋ ਅਥਵਾ ਖਤ੍ਰਜ਼ਾਦੀ ਯੋਨੀ ਕੋ ਅਥਵਾ ਤਿਰਯਗ ਗਉ ਯੋਨੀ ਕੋ ਸੂਕਰ ਸ੍ਵਾਨ ਸਰਪ ਬਿਛੂ ਕੀਟ ਪਤੰਗਾਦੀ ਯੋਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਕਰਮ ਯਗ ਤੀਰਥਾਦਿਕਾਂ ਕੋ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਨਕਰ ਜੋ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਮੋਖ ਹੈ ਐਸੇ ਸਮਝ ਕਰ ਜੋ ਯਗ ਕਰਤਾ ਤਥਾ ਇਸ ਸੁਖ ਕੋ ਅਬਿਨਾਸੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪੁਨਾ ਸੰਸਾਰ ਦਸਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਪੂਰਬੋਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯਗਜ਼ਾਦੀ ਕਰਮ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਉਲਟਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਬੰਧਨ ਨਾਸਵੰਤ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਏਤਦਿਤੀ। ਜੋ ਕਰਮੀ ਲੋਕ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਮੁਕਤਿ ਮਾਨਤੇ ਹੈ । ਈਹਾਂ ਇਸ ਮਰਤ ਲੋਕ ਮੇ ਯਗ਼ਜ਼ਾਦਿਕ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ । ਪੁਨਾ ਸ਼ੂਰਗ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਅਪਸਰਾ ਸਪਰਸ ਆਦਿਕ ਸੁਖ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਜਬ ਪੁਨਜ਼ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਸ਼ੂਰਗੀਯ ਸਰੀਰ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ਼ਾ ਕਰਕੇ ਮਰਤ ਲੋਕ ਮੇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ । ਪੁਨਾ ਯਗਜ਼ਾਦੀ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਸ਼ੂਰਗ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ । ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਸੁਖ ਭੋਗ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਮਾਨ ਕੇ ਕਰਮੀ ਆਪ ਕੋ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਮਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਤੇ ਮੂਢੇਤਿ ਵੇ ਮਹਾਂ ਮੂਰਖ ਹੈਂ। ਉਨ ਮੂਰਖੋ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ। ਵੋ ਮੂਰਖ ਜਨਮ ਮਰਨ ਰੂਪ ਬੰਧਨ ਮੈ ਫਸੇ ਰਹੇ ਕਿਉਂ। ਵੇ ਮਾਨੁਖ ਲੋਕ ਸੇ ਆਇਕੇ ਮਾਨੁਖਾ ਜਨਮ ਪਾਇਕੇ ਭੀ ਖਾਲੀ ਕੇ ਖਾਲੀ ਰਹੇ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਮਃ ੩ ਸ਼ਬਦ ੨੧ ਕਾ ਸੁੰਞੇ ਘਰ ਕਾ ਪਾਹੁਣਾ ਜਿਉ ਆਇਆ ਤਿਉ ਜਾਇ॥ ਜੈਸੇ ਦੇਵਨੇਤਿ ਸੇ ਕੋਈ ਸੂਨ ਘਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਆਇ ਜਾਵੇ। ਤਬ ਸੂਨ ਘਰ ਮੈ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਕਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਕ੍ਰਿਪਨ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਜੈਸੇ ਨਿਰਾਸ ਉਠ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਕਰਮੀ ਪੁਰਖ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਪਾਇਕੇ ਭੀ ਕਰਮਾ ਕੇ ਛਲ ਉਪਰ ਮੁਕਤਿ ਕਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਠਾਗੇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਸੋ ਮੁਕਤਿ ਸੇ ਖਾਲੀ ਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਮੇ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਵੋ ਮੂਰਖ ਪੁਨਾ ਪੁਨਹ ਜਨਮ ਕੋ ਬਾਲਕ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਜਰਾ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪੁਨਹ ਮਰਣ ਅਵਸਥਾਦੀ ਕਲੇਸ ਦੁਖਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਰਹੇਂਗੇ। ਜੋ ਸੁਖ ਭੋਗੈਂਗੇ ਸੋ ਕੁੰਭੀ ਪਾਕਾਦੀ ਨਰਕ ਦੁਖ ਕੋ ਭੀ ਭੋਗੈਗੇ। ਜਿਨਾਂ ਖਾਦੀਆਂ ਚੋਪੜੀਆਂ ਘੜੇ ਸਹਨ ਸੇ ਦੁਖ ਬਿਨਾ ਜਾਨੇ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਕੇ ਇਸ ਲੀਏ ਬੁਧੀਵਾਨ ਪੁਰਖਾਂ ਕੋ ਚਾਹਜੇ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰਮ ਕਰਣਾ। ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਵੈਦਕ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਮ ਤੀਰਥਾਦਿਕ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣੇਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ॥

ਮੂਲ—ਅਵਿਦਜਾਯਾ ਮੰਤਰੇ ਵਰਤਮਾਨਾਃ ਸ੍ਵਯੰ ਧੀਰਾਃ ਪੰਡਿਤੰ ਮਨਜ ਮਾਨਾਃ। ਜਘਨਜਮਾਨਾਃ ਪਰਿਯੰਤਿ ਮੂਢਾ ਅੰਧੇਨ ਨੀਯਮਾਨਾਃ ਯਥੰਧਾਃ॥ ੮॥

ਟੀਕਾ—ਵੇ ਕਰਮੀ ਲੋਕ ਯਦਜਪਿ ਆਪ ਕੋ ਪੰਡਿਤ ਬਡੇ ਧੀਰਯਵਾਨ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਭੀ। ਤਥਾਪੀ ਵੋ ਮਹਾ ਮੂਰਖ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਯਾਂਤੇ ਅਵਿਦਜਾ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈ। ਯਮਦੂਤ ਕਰਕੇ ਮਾਰੇ ਹੁਏ ਪੁਨਾ ਪੁਨਹ ਅੰਧਤਮ ਨਰਕਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਅੰਧੇ ਆਗੂੰ ਕੇ ਪੀਛੇ ਲਗ ਕੇ ਅਨੇਕ ਅੰਧੇ ਉਜਾੜ ਕੇ ਕੂਪ ਮੈ ਜਾਇ ਪੜਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਵੋ ਕਰਮੀ ਲੋਕੋ ਕੇ ਪੀਛੇ ਲਗ ਕੇ ਉਨ ਕੇ ਸ਼ਿਖ ਸਖਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇ ਕੂਪ ਮੇ ਜਾਇ ਪੜਤੇ ਹੈ॥ ੮॥

ਮੂਲ—ਅਵਿਦਜਾ ਬਹੁਧਾ ਵਰਤਮਾਨਾ ਵਯੰਕ੍ਰਿਤਾਰਥਾ ਇਤਜਭਿਮਨਜੰਤਿ ਬਾਲਾਃ ਯਤ ਕਰਮਿਣੋਨ ਪ੍ਰਵੇਦਯੰਤਿਰਾਗਾਤਤੇਨਾਤੁਰਾਃਖੀਣਲੋਕਾਤਚਯਵੰਤੇ॥੯॥ ਅਵਿਦਜੇਤਿ

ਜੋ ਕਰਮੀ ਯਗਜ ਕਰਤਾ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਵਿਦਜਾ ਨਾਮ ਅਗਜਾਨ ਕਾ ਹੈ। ਅਗਜਾਨ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈਂ। ਪਰਮ ਅਗਜਾਨੀ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਅਗਜਾਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਕੇ ਭੀ ਪੁਨਾ ਆਪ ਕੋ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਹਮ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕ ਹੈਂ ਬਾਲਕ ਨਾਮ ਪਰਮ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਕਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਰਮੀ ਲੋਕ ਸ਼ਬਦਾਦੀ ਵਿਖ਼ਾਂ ਕੋ ਸੁਖਦਾਈ ਮਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰੇ ਵਿਖਜ਼ਾਂ ਕੋ ਜਾਨਕੇ ਰਾਗ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਾ ਹੈ। ਪਰਮ ਰਾਗ ਕਰਕੇ ਵਿਖਜ਼ੋਂ ਮੈ ਖਚਤ ਹੁਏ ਹੁਏ ਵਿਖਯਾਂ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ। ਜਬਤਕ ਵਿਖਜ਼ੋਂ ਮੈ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਤਾਂਈ ਆਤਮ ਪਦ ਜੋ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ। ਸੋ ਬਿਨਾ ਆਤਮ ਪਦ ਕੇ ਜਾਨੇ ਸੋ। ਤੇਨੇਤਿ। ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਆਤਰ ਹੁਏ ਹੁਏ ਨਾਮ ਪਰਮ ਵਿਵਸਜ਼ਪਰਮ ਦੁਖੀ ਹੁਏ ਹੁਏ ਪੁਨਜ਼ੋ ਸੇ ਹੀਨ ਹੁਏ ਹੁਏ ਪੁਨਜ਼ੋ ਕੇ ਖੀਣ ਹੋਣੋਂ ਸੇ ਪੁਨਜ਼ ਲੋਕੋ ਸੇ ਗਿਰਾਏ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਸ੍ਵਰਗ ਸੇ ਗਿਰ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜਲ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਆਕਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਅਕਾਸ ਸੇ ਵਾਯੂ ਕੋ। ਵਾਯੂ ਸੇ ਪੁਨਾ ਧੂਮ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਧੂਮ ਸੇ ਪੁਨਾ ਅਭ੍ਰ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਅਭ੍ਰ ਸੇ ਪੁਨਾ ਮੇਘ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਮੇਘ ਸੇ ਪੁਨਾ ਬਰਖਾ ਰੂਪ ਹੋਇਕੇ ਬਰਸਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਜੀਵ ਕਰਮੀ ਬ੍ਰਿਸ਼ੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਇਸ ਮਾਤਲੋਕ ਮੈ ਆਇਕੇ ਧਾਨੋ ਮੈ ਅਥਵਾ ਜਵੋਂ ਮੈਂ ਅਥਵਾ ਕਣਕ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਅੰਨ ਮੇ ਯਾ ਘਾਸ ਮੈ ਯਾ ਕਿਸੀ ਫੂਲ ਫਲ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਉਸ ਕਰਮੀ ਕੇ ਬਾਕੀ ਅਛੇ ਕਰਮ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਤਬ ਉਸ ਅੰਨ ਕੋ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਅਥਵਾ ਖਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਜਾਤੀ ਵਾਲੇ ਭਖ਼ਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਤਬ ਵੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕ ਮਾਨੁਖ ਆਪਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਗਰਭ ਮੇ ਬੀਰਜ ਸੇਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਵੋ ਕਰਮੀ ਜੀਵ ਨੌ ਅਥਵਾ ਦਸ ਮਾਸ ਮਾਤਾ ਕੇ ਉਦਰ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਹ ਗਰਭ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਾਲਕ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਅਨੰਤ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਭੀ ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਦੀ ਅਨੇਕ ਸੰਕਟ ਭੋਗ ਕੇ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਭੀ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰਾਦੀ ਜਨਜ਼ ਸ੍ਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਥਵਾ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਕੀ ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਜਨਜ਼ ਤਥਾ ਦ੍ਰਬਜ਼ ਅਰਜਨ ਨਿਮਿਤ ਰਾਜ ਭਟ ਆਦੀ ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਜਨਜ਼। ਤਥਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕੰਨਜ਼ਾ ਪੌਤ੍ਰ ਦੌਹਿਤ੍ਰ ਪਾਲਨਾਦੀ ਨਿਮਿਤ ਜਨ ਅਨੇਕ ਦੁਖਾਂ ਕੋ ਭੋਗ ਕੇ ਪੁਨਹ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਬ੍ਰਿਧਾ ਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਹ ਵਾਤ ਪਿਤ ਕਫਸੇ ਕੰਠ ਰੁਕ ਜਾਤਾਹੈ। ਸਰੀਰ ਕਾ ਬਲ ਘਟ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਗੋਡਜ਼ੇ ਪਰ ਹਾਥ ਧਰਕੇ ਉਠਤਾ ਬੈਠਤਾ ਹੈ। ਵਾਯੂ ਕੇ ਕੋਪ ਕਰਕੈ ਸਰੀਰ ਧਨੁਖ ਕੇ ਆਕਾਰ ਕੂਬਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਮੁਖ ਮੈ ਦਾਂਤ ਏਕ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ਖਾਣੇ ਪੀਣੇ ਕਾ ਰਸ ਦਾਂਤੋਂ ਬਿਨਾ ਜਾਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਨੀਰ ਨਿਰਬਲਤਾ ਸੇ ਜਾਤਾ ਰਹਤ ਹੈ ਇਸੀ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਮਤੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਹਾਥ ਪਾਵ ਸਿਰ ਸਰੀਰ ਵਾਯੁ ਕੇ ਦੋਖ ਸੇ ਕਾਪਣੇ ਲਗ ਜਾਤਾਹੈ ਪਿਤ ਕੇ ਦੋਖ ਸੇ ਅੰਨ ਸ੍ਵਲਪ ਖਾਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਛੁਧ ਸੀਘਰ ੨ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਅਗਿਨ ਕੇ ਮੰਦ ਹੋਣੇ ਸੇ ਵਿਸੇਸ ਪਚਤਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕ ਖਾਇ ਭੀ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤਬ ਦਸਤ ਜਾਰੀ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਔਰ ਜਵਰ ਆਦੀ ਕੋਈ ਰੋਗ ਉਤਪਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਵਾਸ ਕਾਸ ਖਾਂਸੀ ਆਦਿਕ ਰੋਗ ਆਇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਵਰਣ ਸ੍ਵੇਤ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਬਾਲਕ ਇਸਤ੍ਰੀਯਾਂ ਔਰ ਭੀ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਜਰਾ ਅਸਵਸਥਾ ਮੈ ਯੇ ਕੁਲ ਅਪਮਾਨ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜਿਨ ਕੋ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਬਢਾਯਾ ਪਢਾਯਾ ਅਨੇਕ ਪਰਕਾਰ ਕੀ ਸਿਖਜਾ ਦਈ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਰਾ ਅਵਸਥਾ ਮੈਸੋਈ ਅਪਮਾਨ ਪੂਰਬਿਕ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਬ ਜੀ ਯੇ ਸਤ੍ਰਿਆ ਬਹਤ੍ਰਾ ਗਯਾ ਹੈ ਅਬ ਇਸ ਕੀ ਅਕਲ ਨਿਕਾਨੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਉਪਰ ਹੁਕਮ ਕੀਆ ਹੋਤਾਹੈ ਅਬ ਜਰਾ ਮੈ ਉਨ ਕੋ ਇਸ ਕੀ ਬਾਤ ਭੀ ਅਛੀ ਨਹੀ ਲਾਗਤੀ ਤਬ ਇਸ ਕਾ ਬਚਨ ਕੌਨ ਮਾਨੇ ਜੋ ਵੇ ਸਨਬੰਧੀ ਇਸ ਬ੍ਰਿਧ ਕਾ ਬਚਨ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਤਬ ਪਰਮ ਕੋਪ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤ੍ਰੂ ਇਸ ਕਾ ਵਸ ਕੁਛ ਨਹੀ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਬ ਜਰਤਾ ਹੈ ਭੀਤਰ ਸੇ ਜਰ ਬਰ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਚੁਪ ਕਰਜਾਤਾ ਹੈ ਸਰੀਰ ਕੇ ਉਪਰ ਵਲਜਾਂ ਪੜ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈਂ ਸਿਰ ਕੇ ਦਾਹੜੇ ਕੇ ਕੇਸ ਭੀ ਸ੍ਵੇਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਤਜਾਦਿਕ ਅੰਨਤ ਕਲੇਸ਼ ਜਰਾ ਮੈ ਭੋਗ ਕੇ ਪੁਨਾ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਮਰਣ ਦੁਖ ਕਾ ਅਨਭਵ ਕਰਤਾ ਹੈ ਬਾਣੀ ਸਿਥਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਨੇਤਰ ਫਟ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਅਪਨੇ ਬਿਰਾਨੇ ਕੀ ਪਹਚਾਨ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਪੁਨਾ ਕਫ ਆਇ ਕੇ ਕੰਠ ਕੋ ਰੋਕ ਲੇਤੀ ਹੈ ਤਬ ਇਸ ਕਾ ਘੋਰਣ੍ਹੂ ਬਾਜਣੇ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ੨ ਮੂਰਛਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਹਾਥ ਪਾਵ ਸਰੀਰ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਬ ਕਿਸੀ ਅੰਗ ਕੋ ਹਲਯਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਅੰਗ ਉਸ ਕੋ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬਜਰ ਸਾਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਠੋਰ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਪਰਮ ਕਲੇਸ਼ ਸੇ ਮੂਰਛਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਜਬ ਪ੍ਰਾਣ ਇਸਕਰਮੀ ਜੀਵ ਕੇ ਅੰਗੋਂ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗਤੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ। ਤਬ ਇਸ ਕੋ ਏਕ ਏਕ ਰੋਮ ਰੋਮ ਮੈ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਬਿਛੂ ਕੇ ਡੰਗ ਕੀ ਚੋਟ ਜਿਤਨਾ ਦੁਖ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਅੰਗ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਤ੍ਯਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਤਿਸ ਅੰਗ ਮੈਂ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਨਹੀਂਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਮ ਕਸ਼ਟ ਪੂਰਬਕ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਣ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਆਪਣੀ ਵਾਸਣਾ ਕ ਅਨੁਸਾਰ ਔਰ ਔਰ ਯੁਨਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੇ ਪੁਨਜ ਅਧਿਕ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਨ ਕੀ ਖ੍ਰਿਤਜ਼ੂ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਜੇ ਮਖਣ ਮੈ ਸੇ ਰੋਮ ਨਿਕਾਸਣੇ ਮੈ ਕੁਛ ਕਲੇਸ਼ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਧਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਣ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਮੇਂ ਕੁਛ ਕਲੇਸ਼ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਮੀ ਪੁਰਖ ਜਨਮ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਘਟੀ ਯੰਤ੍ਰ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਪੜਾ ਭਟਕਤਾ ਹੈ ॥ ੯ ॥

ਮੂਲ—ਇਸ਼੍ਟਾ ਪੂਰ੍ਤੰ ਮਨਜ ਮਾਨਾ ਵਰਿਸ਼੍ਟਂ ਨਾ ਨਜ ਚਛ੍ਰੋਯੋ ਵੇਦਯੰਤੇ ਪ੍ਰਮੂਢਾਃ ਨਾਕ ਸਜ ਪ੍ਰਿਸ਼੍ਟੇ ਤੇ ਸੁਕ੍ਰਿਤੇਨੁਭੂਤ੍ਵੇਮੰ ਲੋਕੰ ਹੀਨ ਤਰੰ ਚਾਵਿਸੰਤਿ ॥ ੧੦ ॥

ਟੀਃ—ਜੋਨਸੇ ਕਰਮੀ ਲੋਕ ਇਸ਼੍ਟਾ ਪੂਰਤ ਕੋ ਹੀ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਠ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਇਸ਼੍ਟਾ ਯਗਾਕੀ ਵੇਦੀ ਸੇ ਬਾਹਰ ਦਾਨਕਾ ਨਾਮਹੈ। ਪੂਰਤ ਬਾਵਲੀ ਕੂਪ ਤਲਾਵ ਬਗੀਚਾ ਲਗਾਵਣਾ ਤਥਾ ਮਾਰਗ ਸੜਕ ਰਸਤੇ ਕਾ ਬਨਾਵਨਾ ਰਸਤੇ ਵਿਖੇ ਫਲ ਛਾਯਾ ਵਾਸਤੇ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੇ ਲਗਾਵਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਇਸ ਇਸ਼੍ਟਾ ਪੂਰਤ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਵਰਿਸ਼੍ਟ ਨਹੀ ਹੈ। ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਕਾ ਵਾਚਜ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਐਸੇ ਨਿਸਚੇ ਕਰ ਬਠੇ ਹੈ। ਤੇਮੂਢੇਤਿ ਤੇ ਮਹਾਮੂਢ ਹੈਂ। ਮਹਾਂ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਹੈਂ। ਯਦਜਪਿ ਵੋ ਖਟ ਅੰਗੋ ਸਹਤ ਚਾਰੋਂ ਵੇਦੋਂ ਕੇ ਵਕਤਾ ਹੈਂ। ਤਥਾ ਖਟ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਅਠਾਈ ਸਿਮ੍ਰਤਜ਼ਾਂ ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਰਾਣੋਂ ਕੇ ਵਕਤਾ ਭੀ ਹੈਂ। ਸ੍ਰਥਾਪੀ ਵੋ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਹੈਂ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਵੋ ਇਸ਼੍ਟਾ ਪੂਰਤ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕੋ ਵਰਿਸ਼੍ਟ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਵਰ ਨਾਮ ਉਤਮ ਹੈ। ਇਸ਼੍ਟ ਨਾਮ ਪਿਆਰੇ ਕਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਸੇ ਵੋ ਮਹਾਂ ਮੂਢ ਹੈਂ। ਇਸ਼੍ਟਾ ਪੂਰਤ ਕੋ ਵਰਿਸ਼੍ਟ ਮਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮੀ ਪੁਰਖ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਭੂਮੀ ਕੀ ਪੀਠ ਉਪਰ ਸੁਕ੍ਰਿਤਤੀ ਪੁਨਾ ਕਾ ਫਲ ਸੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵਕਰਕੇ ਇਮਮਿਤੀ ਹੀਨ ਤਰੇਤੀ ਯੋ ਜੋ ਅਤਜੰਤ ਤੁਛ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਤਜੰਤ ਤੁਛ ਆਰਬਲਾ ਜਿਸ ਲੋਕ ਵਿਖੇ ਹੈਂ। ਦੁਰਗੰਧੀ ਸੇ ਪੂਰਣ ਜਿਸ ਲੋਕ ਵਿਖੇ ਸਰੀਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਤੁਛ ਮਾਤ ਲੋਕ ਮੈਂ ਕਰਮੀਜਨ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤੇਹੈਂ। ਜਿਸ ਲੋਕ ਕਾ ਹਾਲ ਪੂਰਬ ਨਾਵੀਂ ਸ਼ੁਤੀ ਮੈ ਜਾਹਰ ਕਰ ਆਏ ਹਾਂ ॥ ੧੦ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਦੇਵ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਮੈਂ ਕਰਮ ਯੋਗ ਸੋਕਾਮ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰੀ ਹੈ। ਏਹੀ ਯਗਜ਼ਾਦੀ ਕਰਮ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰੇਂ ਜਾਵੈਂ ਤਬ ਵੋਹ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰਮ ਉਤਮ ਹੈਂ। ਕਾਹੇਤੇ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰਮੋ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਸਕਾਮ ਕਰਮ ਹੀ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਵੇਦ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਇਤਿ ਕਰਮ ਯੋਗ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਅਸ਼੍ਟਾਂਗ ਯੋਗ ਨਿਰੂਪਣੰ

ਯਮ ੧ ਨੇਮ ੨ ਆਸਨ ੩ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ੪ ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰ ੫ ਧਾਰਣ ੬ ਧਜ਼ਾਨ ੭

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਮਾਧੀ ੮ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯੋਗ ਕੇ ਮੁਖ ਪਾਂਚ ਹੀ ਅੰਗ ਹੈਂ । ਧਰਾਣਾ ਆਦਿਕ ਤੀਨੋ ਇਨ ਪਾਂਚ ਅੰਗੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਗਤ ਹੈਂ । ਅਥ ਕਰਮ। ਨੇਤੀ ਕਰਮ ੧ ਧੋਤੀ ਜੁਗਤ ੨ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਗਜ ਕਰਮ ੩ ਚੌਥੇ ਬਸੰਤੀ ਸੁਧ ਕਰਮ ੪ ਖਸ਼ਟਮਤ੍ਰਾਟਿਕ ਕਰਮ ੬ ਅਥ ਨੇਤੀ ਕਾ ਅਰਥ ॥ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਡੋਰ ਡੇਢ ਗਿਠ ਲੰਬੀ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕੇ ਊਪਰ ਮੈਨ ਰਮਾਵੈ ਮੈਨ ਨਾਮ ਮੋਮ ਕਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਡੋਰੇ ਕੇ ਊਪਰ ਮੋਮ ਲਗਾਵੈ । ਨਾਸਾ ਛਿਦ੍ ਮੈ ਤਿਸ ਡੋਰ ਕੋ ਦੇਕੇ ਸ੍ਵਾਸ ਸੇ ਊਪਰ ਕੋ ਖੈਚੇ । ਡੋਰੇ ਕਾ ਪਾਸਾ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਕਾਸੇ ਜੈਸੇ ਸੂਚੀ ਕੇ ਨਕੇ ਮੈ ਡੋਰਾ ਪਾਇ ਕੇ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਖੈਚ ਲੇਵੈ ਤੈਸੇ । ਪੁਨਹ ਦੋਨੋ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਡੋਰੇ ਕੇ ਦੋਨੋ ਲੜ ਪਕੜ ਕੇ ਫੇਰੇ । ਪੁਨਾ ਪਾਨੀ ਸੇ ਧੋਇ ਕੇ ਦੂਸਰੀ ਨਾਸ ਅਰ ਮੁਖ ਮੈਂ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਫੇਰੇ। ਸਨੈ ਸਨੈ ਦੋਨੋ ਨਾਸਾ ਮੈਂ ਫੇਰੇਗਾ ਨਿਤ ਹੀ ਤਬ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਕੇ ਸਿਰ ਮੈ ਜੋ ਵਾਤ ਪਿਤ ਕਫ ਜਨਜ ਰੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਸੋ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਅਰ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰੇ ਮੈਂ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਰੋਕਣੇ ਵਾਲਾ ਕਫ ਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਕ ਕੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਯੋਗ ਸਾਧਿਕ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਮੈਂ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ । ਨਾਸਿਕਾ ਮੈਂ ਔ ਮੁਖ ਮੈਂ ਡੋਰਾ ਫੇਰਣੇ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਜੋਤਿ ਭੀ ਵਧ ਜਾਤੀ ਹੈ । ਇਤੀ ਨੇਤੀ ਕਰਮ। ਅਥ ਧੋਤੀ ਕਰਮ। ਏਕ ਹਾਥ ਭਰ ਲੰਬੋ ਕਪੜੋ ਮਲ ਮਲ ਕੋ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲੀ ਭਰ ਚੌੜੇ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕੋ ਪਾਨੀ ਸੇ ਭਿਗੋਇ ਲੇਵੈ । ਤਿਸ ਕਪੜੇ ਕੋ ਕੁਛਕ ਨਿਚੋੜ ਲੇਵੈ ਪੁਨਾ ਸਨੈ ਸਨੈ ਤਿਸ ਕਪੜੇ ਕੋ ਖਾਇ ਲੇਵੈ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲੀ ਊਪਰ ਸੇ ਪਾਨੀ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹਲਾਇਕੇ ਪੀਨਾ ਕਪੜਾ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸ ਪਾਨੀ ਸਹਤ ਐਸੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮੇਦਾ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਨੇਤੀ ਇਤਿ ਅਥ ਬਸਤੀ ਕਰਮ ਗੁਦਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਜਲ ਕੋ ਸਨੈ ਸਨੈ ਊਪਰ ਕੋ ਖੈਂਚੇ ਪੁਨਾ ਖੂਬ ਅਛੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹਲਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਪਾਨੀ ਕੋ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵੈ ਤਦ ਬਸਤੀ ਸਧ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਅਥ ਨਜੁਲੀ ਕਰਮ ਪ੍ਰਥਮ ਬੁਧੀਮਾਨ ਪੁਰੁਖ ਵਿਗਜ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਪੀਪ ਬੈਠ ਕੇ ਕਰੈ ਪਦਮਾਸਨ ਬਾਂਧ ਕਰ ਉਦਰ ਕੋ ਹਲਾਵੇ ਅਰ ਮਨ ਮੈ ਸ਼ੰਕਾ ਨਾ ਲਜਾਵੇ ਦਹਨੇ ਬਾਵੇਂ ਉਦਰ ਕੋ ਹਲਾਵੇ ਉਦਰ ਕੀ ਮੈਲ ਰਹਨ ਨਾ ਪਾਵੇ ਤਾਪ ਤਿਲੀ ਸੂਲ ਗੋਲਾ ਗੁਰਦੇ ਕੀ ਪੀੜਾ ਵਾਤ ਪਿਤ ਕਫ ਜਨਜ ਯਾਵਤ ਉਦਰ ਕੇ ਰੋਗ ਹੈ ਸੋ ਸੰਪੂ-ਰਣ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਤ੍ਰਾਟਿਕ ਕਰਮ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮਾਰਗ ਬਤਾਵਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਤਾਵੈ ਜੋ ਕਰੇ ਗਾ ਤਬ ਰੋਗੀ ਹੋਇਕੇ ਮਰੇ ਗਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਨਾੜੀ ਸੁਧੀ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਨੇਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਧੋਤੀਆਦਿਕ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪਸਚਾਤ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰੈ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਆਰੰਭ ਮੇ ਪੁਰੁਖ ਆਹਾਰ ਘਟ ਕਰੇ ਅਨ ਕਾ ਜਿਉਂ ੨ ਦਿਨ ੨ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਅੰਨ ਕਾ ਅਹਾਰ ਘਟਾਤਾਯਾਵੇ ਪਾਂਚ ਘੜੀ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਯਾਸਾਧ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਵੇ ਪੁਨਹ ਪਾਂਚਘੜੀ ਮਧਯਾਨ ਮੈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਕਰੇ ਪੁਨਾ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕੋ ਕਰੇ ਇਸੀ ਰੇਤੀ ਸੇ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਪਾਂਚ ਘੜੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨ ਹੋ ਸਕੇ ਤਬ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਪਾਂਚ ਘਟੀ ਪਰਯੰਤ ਸਾਧੇ ਸੇਖ ਤੀਨ ਤੀਨ ਘੜੀ ਮੈ ਸਾਧੇ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜਦ ਤੀਨ ਮਾਸ ਮੈ ਅਥਵਾ ਖਟ ਮਾਸ ਮੈ ਸਾਧਿਕ ਕੀ ਨਾੜੀ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਸਪੰਦ ਕੋ ਸੰਗਲ ਲੈਕੇ ਜੀਵ ਕਲਾ ਜਾਇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੀ ਹੈ ਜਹਾਂ ਪੁਨਾ ਕਾਲ ਕੀ ਭੀ ਗਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਅਥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਚਕਰ ਕ੍ਰਮ—ਹੇ ਸਿਖ ਏਕ ਯੋਗੀਓਂ ਕੇ ਮਤ ਮੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ੧੨ ਕਕ੍ਰਹੈ ਏਕ ਯੋਗੀਓਂ ਕੇ ਮਤ ਮੇ ਖਟ ਚਕ੍ਰਰ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਬਾਰਾਂ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇਹੈਂ ਇਸਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਖਟ ਚਕ੍ਰਕਾ ਨਿਰੂਪਨ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਇਸਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਦ੍ਵਾਦਸ ਚਕ੍ਰਰ ਹੈਂ ਸੋ ਜੋਗ ਸਾਦਿਕ ਪੁਰੁਖ ਜਿਗਯਾਸੂ ਇਨ ਦ੍ਵਾਦਸ ਚਕ੍ਰਾਂ ਕੇ ਗਯਾਨ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਮੂਲਾਧਾਰ ਚਕ੍ਰ ਹੈਂ ਤਿਸ ਕਾ ਰਕਤ ਵਰਣ ਹੈ ਗਣਪਤਿ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਅਧਾਰ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਸਿਧਿ ਬੁਧਿ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਕੂਰਮ ਰਿਖਿ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾ ਵਾਹਨ ਮੂਖਿਕਹੈ। ਕੂਰਮ ਕਲਾ ਸਮੇਤ ਤਹਾਂਵਾਯੂਕਹਾ ਹੈ ਮੁਲ ਬੰਧ ਕੀ ਸਾਧਿਕ ਅਗੋਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਹੈ। ਰਕ੍ਰ ਵਰਣ ਕੇ ਚਾਰ ਤਿਸ ਕੇ ਦਲ ਹੈਂ ਰਕ੍ਰ ਵਰਣ ਨਾਮ ਲਾਲ ਰੰਗ ਕਾ ਹੈ। ਵੰ ਸੰ ਖੰ ਸੰ ਯੇ ਚਾਰ ਤਿਸ ਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ ਅੰਤਰ ਕੀਆਂ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਾਹੁਰ ਕੀ ਭੀ ਤਿਸਕੀ ਚਾਰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ। ਅੰਨ ੧ ਜੋਗਾਨੰਦ ੨ ਚਿਦਾਨੰਦ ੩ ਸੀਪਸਾਨੰਦ ੪ ਛੇ ਸੈ ੬੦੦ ਤਹਾਂ ਕਾ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਹੈ। ਏਕ ਘੜੀ ਮੈ ਤਹਾਂ ਛੇ ਸੈ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਜਪੈ। ਪੁਨਾ ਚਾਲੀਸ ਪਲ ਮੈ ਤਹਾਂ ਚਾਲੀਸ ੪੦ ਅਖਰ ਜਪੈ। ਸੋਹੰ ਯੇ। ਮਾਨਸੀ ਪੂਜਾ ਭਾਵਨਾ ਸਹਤ ਵਿਗਯਾਨ ਕੇ ਕਰੇ। ਇਤਿ ਮੂਲਾਧਾਰਚਕ੍ਰੰ

ਅਥ ਦੁਤੀਯ ਸ੍ਵਾਧਿਸ੍ਠਾਨ ਚਕ੍ਰ ਨਿਰਪਣੰ ॥

ਹੇ ਸਿਖ ਦੂਸਰੇ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਸ੍ਵਾਧਿਸ੍ਠਾਨ ਹੈ। ਲਿੰਗ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਤਿਸ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾ ਬ੍ਰਿੰਦਮ ਵਰਣ ਹੈ। ਬ੍ਰਿੰਦਮ ਨਾਮ ਲਾਲ ਕਮਲ ਕਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਰਜੋ ਗੁਣ ਹੈ ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤਿਸ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਸੰਗਮ ਸ਼ਕ੍ਰੀ ਹੈ। ਵਰਣ ਦੇਵਤਾ ਤਿਸ ਕਾ ਰਿਖਿ ਹੈ। ਅਦਭੁਤ ਤਿਸ ਕੀ ਛਬ ਹੈ। ਕਾਮ ਅਗਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਿਸਕੇ ਉਦਰ ਮੈਂ ਹੈ। ਸੋ ਕਾਮ ਅਗਨਿ ਅਨਥੂਲ ਦੇਹ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਤਿਸਕੀ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਬੈਖਰੀ ਬਾਣੀ ਹੈ। ਤਿਸਕਾ ਰਿਗਵੇਦ ਹੈ । ਅਸਚਰਯ ਲਿੰਗ ਭੂਮਿ ਅਨਚਾਨ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਵਾਹਨ ਹੰਸ ਹੈ। ਸਾਯੁਜ ਮੁਕਤਿ ਹੈ। ਤਿਸ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਖਟ ੬ ਦਲ ਹੈਂ ॥ ਖਟ ੬ ਤਿਸ ਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾਂ ਹੈਂ ॥ ਵੰ ਭੰ ਮੰ ਯੰ ਰੰ ਲੰ ੬ ਯੇਹ ਖਟ ਮਾਤ੍ਰਾ ਅੰਤ੍ਰ ਕੀ ਹੈਂ ॥ ਕਾਮ ੧ ਕਾਮਖਜਾ ੨ ਤੇਜਸੀ ੩ ਅਹਲਾਦਰ ੪ ਜੋਸ਼੍ਨਮ ੫ ਮਿਥਨ ੬ ਯੇਹ ਖਟ ਮਾਤ੍ਰਾ ਤਿਸਕੇ ਬਾਹਰ ਕੀਆਂ ਹੈਂ । ਤਹਾਂਕਾ ਖਟ ੬ ਸਹਸ੍ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਹੈ । ਸੋ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਤਹਾਂ ਖੋੜਸ ਘਟ ਕਾ ਮੈਂ ਜਪੈ ਤਹਾਂ ਚਾਲੀਸ ਪਲ ਮੈਂ ਚਾਲੀਸ ਅਖਰ ਜਪੈ ॥ ੪੦ ਸੋਹੰ ਯੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਪੂਜਾ ਹੈ ਸੋਭਾਵ ਸਹਤ ਅੰਤਰ ਮਨ ਕਰਕੇ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨੈਵੇਦ ਅਖਤ ਪੁਸ਼ਾਪਾਦਿਕ ਕਲਪ ਕੇ ਮਾਨਸੀ ਪੂਜਨ ਕਰੈ ।

ਇਤਿ ਦੁਤੀਯ ਸ੍ਵਾਧਿਸ੍ਠਾਨ ਚਕ੍ਰੰ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰੰ ਨਿਰੂਪਣੰ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਕੁੰਡਲਨੀ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ॥ ਰੰਗ ਸੰਧੂਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈਂ ਤਿਸ ਕਾ । ਸਰਪ ਜੈਸਾ ਤਿਸ ਕਾ ਆਕਾਰ ਹੈ। ਤਿਸ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਅਧੋ ਮੁਖ ਹੈ। ਅਗਨਿ ਤਿਸ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਸੁਹਰਦ੍ਰਿ ਤਿਸਕੀ ਸਕਤਿ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤਿਸ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਰਿਖਿ ਹੈ । ਤਿਸ ਕੀ ਕੂਰਮ ਕਲਾ ਹੈ । ਤਿਸਕੀ ਉਦਜਾਨ ਬੰਧ ਮੁਦ੍ਰਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾਮ ਰੂਪ ਮੰਡਲੀਕ ਕਾ ਕਾਮਖਜਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ । ਨਾਭ੍ਰਿ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਕੁੰਡਲੀ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਅਧੋਮੁਖ ਕੁੰਡਲਨੀ ਜਗਤ ਮਾਤਾ ਹੈ । ਗਰਭ ਵਾਯੁ ਪੁਟਗਿਰਾ ਭੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ । ਜਬ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਆਸਨ ਭਾਵਨਾ ਆਦੀ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਕੀ ਗਾਂਠ ਕੋ ਯੋਗੀ ਖੋਲੇਗਾਂ ਤਬਹੀ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਰੂਪੀ ਰਤਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ । ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਕੀ ਗਾਂਠ ਜੋਗੀ ਖੋਲੇ ਇਸ ਮੈ ਕਜ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਮੈ ਅਥਰਬਣ ਵੇਦ ਕੀ ਸ਼੍ਰੁਤੀ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਤਥਾਚਸ਼੍ਰੁਤੀਃ ਮਨਸਸ੍ਤੁ ਛਰੰ ਗ੍ਰੀਹਜਸ੍ਤੁ ਤੀਖਜਣੰਬੁਧਿ ਨਿਰਮਲਾਂ । ਪਾਦਸਜੋ ਪਰਿ ਸਨ ਮ੍ਰਿਜਜ ਤਦ੍ਰਯੰ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿੰਤਯੇਤ ॥ ੧ ॥

ਯੋਗ ਸਾਧਿਕ ਪੁਰੁਖ ਜਬ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣੇ ਸਹਜ ਭਾਵਨਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੇ ਤਬ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਹਾਥ ਰਹ ਕੈ ਮਨ ਰੂਪੀ ਛੁਰਾ ਹਾਥ ਮੈ ਪਕੜ ਕੇ ਕੈਸਾ ਭੀ ਛੁਰਾ ਹੈ ਸੁਤਖਜਣ ਮਿਤਿ ਅਤਜੰਤ ਤੀਖਣ ਤਪ ਰੂਪੀ ਸਾਨ ਪਰ ਲਗਾ ਹੂਆ। ਗਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰੋਂ ਸੇ ਨਿਰਮਲ ਬੁਧੀ ਜਿਸ ਛੁਰੇ ਕੀ ਮੁਠ ਪਕੜਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਛੁਰਣੇ ਸੇ ਊਪਰ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਰਦਨ ਕਰਕੇ ਹਯਨਾਮਾ ਨਾੜੀ ਕੋ ਮਨ ਰੂਪੀ ਚਰੇ ਸੇ ਕਾਟੇ । ਐਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤਹਾਂ ਵੇਦ ਮੈ ਹੈ। ਤਿਸ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਭੀ ਖਟ ਦਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈਂ ੬ ਖਟ ਤਿਸ ਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ। ਕੰ ਖੰ ਗੰ ਘੰ ਙੰ ਛੰ ॥ ਖਟ ੬ ਸਹਸ੍ਰ ਤਿਸ ਕ, ਜਾਪ ਹੈ। ਸੋ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਦੋੜਸ ਘੜੀ ਮੈ ਜਪੈ। ਤਹਾਂ ਚਾਲੀਸ ੪੦ ਪਲ ਚਾਲੀਸ ਅਖਰ ਜਪੈ। ਸੋਹੰ ਯੇ ਅੰਤ ਕੀ ਪੂਜਾ ਹੈ। ਸੋ ਭਾਵਨਾ ਸਹਤ ਧੂਪ ਦੀਪ ਚੰਦਨ ਕੇਸਰ ਅਖਤ ਪੁਸ਼ਾਪਾਦਿਕ ਮਨ ਕਰਕੇ ਮਾਨਸੀ ਪੂਜਨ ਕਰੇ। ਇਸ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਗਰਭ ਪਟਲ ਚਕ੍ਰ ਹੈ। ਵਾਯੁ ਕੀ ਗਰੰਥ ਇਸ ਮੇਂ ਰਹਤੀ ਹੈ॥

ਦੋਃ—ਕੁੰਡਲੀ ਯੇਹ ਹੈ ਨਾਗਨੀ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਇਸ ਨਾਮ। ਸੋ ਯਹ ਸੀਧੀ ਹੋਇ ਜਬ ਸਰੈ ਯੋਗ ਕੋ ਕਾਮ ॥ ੩ ॥ ਇਤਿ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰੰ ॥

ਅਥ ਮਣੀ ਪੂਰਕ ਚਤੁਰਥੰ ਚਕ੍ਰੰ ਮਣੀ। ਪੂਰਕ ਨਾਮਾ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਤੇ ਊਪਰ ਹੈ ਨੀਲਾ ਤਿਸ ਕਾ ਰੰਗ ਹੈ। ਨਾਭੀ ਮੈ ਤਿਸ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਵਿਸਨੁ ਭਗਵਾਨ ਤਿਸ ਮਣੀ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਹੈ। ਮਣੀ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਲਖਮੀ ਸਕਤਿ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਵਾਹਨ ਗਰੁੜ ਤਿਸ ਕਾ ਰਿਖਿ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਸਾਮਾਨਜ ਵਾਯੁ ਪੌਨ ਹੈ। ਲਿੰਗ ਦੇਹ ਤਿਸ ਕਾ ਦੇਹ ਹੈ। ਸੌਮਜ ਤਿਸ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਣੀ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਮਧਜਮਾ ਬਾਣੀ ਹੈ। ਯਜੁਰ ਤਿਸ ਕਾ ਵੇਦ ਹੈ। ਦਖਿਣਾ ਤਿਸ ਕਾ ਅਗਨਿ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਾਰਸੰ ਸੋਖਜ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਣੀ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਦਸ ਦਲ ਹੈਂ ਦਸਹੀ ਤਿਸ ਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੇ ਜਾਨਨ ਸੇ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸਤਜ ੧ ਖਿਮਾ ੨ ਮੇਧਾ ੩ ਤੀਬ੍ਰਤਾ ੪ ਅਰੁਨਾ ੫ ਬਮੀਕਰ ੬ ਹੰਸ ਗ੍ਰਾਮ ੭ ਉਨਮਾਯਾ ੮ ਲਖਮ ੯ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ੧੦ ॥ ਮਣੀ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਹੈ। ਖੋੜਸ ਘਟਿਕਾ ਮੈ ਖਟ ਸਹਸ੍ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕਰੈ। ਚਾਲੀਸ ੪੦ ਪਲ ਮੈ ਚਾਲੀਸ ੪੦ ਅਖਰ ਜਪੈ। ਸੋਹੰ ਇਸ ਮੰਤ੍ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਜਪੈ। ਮਾਨਸੀ ਪੂਜਾ ਭਾਵ ਸਹਤ ਕਰੈ। ਜਲ ਚੰਦਨ ਕੁੰਕਮ ਮਨ ਕਰਕੇ ਰਚੇ ਹੁਏ ਭਾਵ ਸਹਤ ਅਰਪਨ ਕਰੈ ॥ ੪ ॥ ਇਤਿ ਮਣੀ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰੰ

ਅਥ ਪੰਚਮ ਮਨਸਾ ਚਕ੍ਰੰ ਮਨ ਹੀ ਮੇ ਅਦਭੁਤ ਮਨ ਕੋ ਵਾਸ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਮਨਸਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਸੁਧ ਬੁਧਿ ਤਿਸ ਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਨਸਾ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਆਤਮਾ ਰਿਖਿ ਹੈ। ਨਾਭੀ ਸੇ ਉਠ ਕਰ ਦਸ ਅੰਗੁਲਿ ਪ੍ਰਮਾਣ ਇਸ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਨਾਲਿ ਊਪਰ ਕੋ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਨਾਲਿ ਮੈ ਤਿਸ ਪੰਚਮ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲਿ ਕਾ ਨਾਮ ਪਦਮ ਨਾਲਿ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਕਦਲੀ ਪੁਸਪ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤਿਸਕਾ ਵਰਣ ਹੈ ਨਾਭੀ ਕੇ ਮਧਜ ਭਾਗ ਸੇ ਪੈ ਪਦਮ ਨਾਲਿ ਸਦਾ ਊਪਰ ਮੁਖ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਨਸਾ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਅਸ੍ਟ ਪਤ੍ ਹੈਂ। ਉਨ ਅਸ੍ਟ ਦਲੋਂ ਕੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਅਸ੍ਟ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਰਣ ਹੈਂ ਤਿਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਦਮ ਕੇ ਜਿਸ ਜਿਸ ਪਤ੍ਰ ਪਰ ਜਬ ਜਬ ਮਨ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਬ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਤਰੰਗ ਮਨਕੇ ਉਠਤੇ ਹੈਂ। ਜੋ ਉਤ੍ਰ ਦਿਸਾ ਨਾਭੀ ਕਮਲ ਕਾ ਦਲ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਪੀਤ ਵਰਣ ਹੈ। ਜਬ ਮਨ ਨਾਭੀ ਪਦਮ ਕੇ ਉਤ੍ਰ ਦਿਸਾਕੇ ਪਤ੍ਰ ਮੈ ਵਾਸਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਮਨ ਕਾਮ ਭੋਗ ਹਾਸ ਬਿਲਾਸ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਤਹਾ ਮਨ ਕਾ ਵਾਸਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਮਨ ਕੀ ਰਜੋ ਗੁਣੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਬਹੁਲਤਾ ਸੇ ਅਧਿਕ ਰਹਤੀ ਹੈ ਈਸਾਨ ਕੋਣਕੇ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰ ਕਾ ਗੌਰ ਵਰਣ ਹੈ ਨਾਭੀ ਕਮਲ ਕੇ ਈਸਾਨ ਕੋਣਕੇ ਪਤ੍ਰ ਪਰ ਜਬ ਮਨਕਾ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਤਬ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮਨ ਕੀ ਸ਼ਾਤ੍ਵਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਮਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਖਿਮਾਂ ਗਜ਼ਾਨ ਵੈਰਾਗਾਦੀ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਸੇ ਮਨ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਅਧਿਕ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਇਸਾਨ ਕੋਣਕਾ ਕਵਲ ਕਾ ਉਤਮ ਪਤ੍ਰ ਦੂਸਰਾ ਹੈ ॥੨ ॥ ਤੈਸੇ ਨਾਭੀ ਕਮਲ ਕਾ ਜੋ ਪੂਰਬ ਕੀ ਓਰ ਕਾ ਤੀਸਰਾ ਦਲ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਵਰਣ ਸ੍ਵੇਤ ਹੈ। ਜਬ ਪੂਰਬ ਦਿਸਾ ਕੇ ਨਾਭਿ ਕਮਲ ਕੇ ਦਲ ਪਰ ਮਨਕਾ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਧਰਮ ਯਸ ਕੀਰਤੀ ਬਾਤ ਮੁਖਸੇ ਕਹੀਕਾ ਨਿਰਬਾਹਾ ਆਦਿਕ ਸੁਧ ਬੁਧੀਕੋ ਮਨ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਯੇਭੀ ਵੈਦੀਸੰਪਤੀ ਹੈ। ਪੂਰਖ ਦਲ ਮੈਂ ਭੀ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਤਹਾਂ ਮਨ ਪੂਰਬ ਦਲ ਕਮਲ ਕੇ ਪਰ ਰਹੇ ॥ ੩ ॥ ਇਤੀ ਪੂਰਬ ਦਲਾ ਅਥ ਅਗਨਿ ਕੋਣ ਦਲ ਅਗਨਿ ਕੋਣ ਕੀ ਓਰ ਕੇ ਕਮਲ ਕੇ ਪਤ੍ਰਕਾ ਰਕ੍ਤ ਵਰਣ ਹੈ। ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਮਨ ਤਿਸ ਪਤ੍ਰ ਪਰ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਨਿਦ੍ਰਾ ਆਲਸ ਅਸੁਭਤਾ ਵਿ ਸ੍ਰਿਤਿਆਦਿਕ ਮਨਕੇ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਇਤਿ ਚਤੁਰਥ ਪਤ੍ਰ ॥ ਅਥ ਪੰਚਮ ਪਤ੍ਰ ॥ ਤਿਸ ਮਨਸਾ ਪਦਮ ਕੇਦਖਿਣ ਦਿਸਾਕੇ ਪਤ੍ਰ ਕਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ਵਰਣ ਹੈ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨਾਮ ਅਤਜ਼ੰਤ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਕਾ ਹੈ। ਜਬ ਤਹਾ ਮਨਕਾ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕ੍ਰੋਧ ਮਤ ਸਰ ਈਰਖਾ ਵੈਰ ਕਲਹ ਆਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਸੋ ਮਨਕਾ ਪਜ਼ਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਮਨ ਪਦਮ ਕੇ ਦਖਿਣ ਦਿਸਾਕੇ ਦਲ ਪਰ ਇਸਥਿਤ ਰਹਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਮਨ ਕਾ ਤਾਮਸੀ ਸ੍ਵਭਾਵ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਇਤੀ ਪੰਚਮ ਪਤ੍ਰੰ ॥ ੫ ॥

ਅਥ ਖਸ੍ਰਮ ਦਲ ॥ ਨੈਰਤ ਕੋਂਣ ਕੇ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰ ਕਾ ਨੀਲ ਵਰਣ ਆਕਾਸ ਵਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਨੀਲ ਵਰਣ ਹੈ ॥ ਦਖਿਣ ਪਸਚਮ ਦਿਸਾ ਕੇ ਮਧਜ ਵਰਤੀ ਦੇ ਕਾ ਨਾਮ ਨੈਰਤ ਕੋਣ ਹੈ ! ਜਬ ਤਿਸ ਪਤ੍ਰ ਮੈ ਮਨ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਮਨਕੋ ਮਮਤਾ ਅਧਿਕ ਫੁਰਤੀ ਹੈ ॥ ਯੇ ਮੇਰੀ ਧਨ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਯੇ ਮੇਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੈ ਯੇ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਯੇ ਮੇਰੇ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇਸ ਹੈਂ । ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਮਮਤਾ ਮਨ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਜਾਰੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ॥ ਯੇਭੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਖਸ੍ਰੰ ਪਤ੍ਰੰ ॥ ੬ ॥

ਅਥ ਸਪਤਮੰ ਪਤ੍ਰੰ ॥ ਪਦਮ ਕੇ ਪਸਚਮ ਦਿਸਾ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਕਾ ਕਪਿਲ ਵਰਣ ਹੈ ॥ ਕਪਿਲ ਨਾਮ ਬਾਂਦਰ ਕੇ ਰੰਗ ਕਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਪਦਮ ਕੇ ਪਸਚਮ ਦਲ ਪਰ ਜਬ ਮਨ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਮਨ ਵਿਖੇ ਉਤ ਸਾਹ ਆਨੰਦ ਉਲਾਸਾਦਿਕ ਅਨੇਕ ਤਰੰਗ ਉਠਤੇ ਹੈ। ਯੇ ਦੈਵੀ ਆਸੁਰੀ ਮਿਸ੍ਰਤ ਸੰਪਤਿ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਸਪਤ ਮੰਦਲੰ ॥ ੭ ॥

ਅਥ ਅਸ੍ਰੰਮ ਪਤ੍ਰੰ—।;ਨਸਾ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਵਾਯੂ ਕੋਣ ਕੇ ਦਲ ਕਾ ਭੀ ਸਜਾਮ ਵਰਣ ਹੈ। ਉਤ੍ਰ ਦਿਸਾ ਪਸਚਮ ਦਿਸਾ ਕੇ ਮਧਜ ਵਰਤੀ ਦੇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਾਯੂ ਕੋਣ ਹੈ । ਜਬ ਪਦਮ ਕੇ ਵਾਯੂ ਕੋਣ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਪਰ ਮਨ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਤਬ ਉਪਰਤਿ ਚਿੰਤਾ ਸੋਕ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਆਦਿਕ ਮਨ ਵਿਖੇ ਆਨ ਉਪਜਤੇ ਹੈਂ । ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਮਨ ਬਜਾਕੁਲ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਮਨ ਵਾਯੂ ਕੋਣ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਪਰ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਇਤਿ ਅਸ੍ਰੰਮੰ ਪਤ੍ਰੰ ॥ ੮ ॥ ਅਸ੍ਰ ਤਿਸ ਮਨਸਾ ਚਕ੍ਰ ਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ ॥ ਕੰ ੧ ਖੰ ੨ ਟੰ ੩ ਠੰ ੪ ਡੰ ੫ ਢੰ ਣੰ ੬ ਥੰ ੭ ਦੰ ੮ ॥ ਤਹ ਮਨਸਾ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਖਟ ਸਹਸ੍ਰ ਜਾਪ ਹੈ। ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਸੋਹੰ ਖਟ ਸਹਸ੍ਰ ਜਪੈ। ਖੋੜਸ ਘਟਿਕਾ ਮੈ ਚਾਲੀਸ ੪੦ ਪਲ ਮੈ ਚਾਲੀਸ ਅਖਰ ਜਪੈ। ਭਾਵ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਮਾਨਸੀ ਪੂਜਾ ਕਰੈ। ਜਲ ਚੰਦਨ ਅਖਿਤ ਧੂਪਾਦੀ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਲਪੇ ਹੂਏ ਇਸ੍ਟ ਦੇਵ ਵਿਸ਼ਨੁ ਨਾਰਾਯਣ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰੈ ॥ ਇਤਿ ਪੰਚਮੰ ਮਨਸਾ ਚਕ੍ਰੰ ੫ ॥

ਅਥ ਮਸ੍ਰੰਮ ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰੰ ॥ ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਹ੍ਰਿਦਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ । ਤਿਸ ਕਾਂ ਕਪਿਸਵਰਣ ਹੈ । ਤਿਸ ਕਾ ਤਮੋ ਗੁਣ ਹੈ । ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਰੁਦ੍ਰ ਭਗਵਾਨ ਹੈ । ਉਮਾ ਹੈਮਵਤੀ ਤਿਸਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਵਰਣ ਤਿਸ ਕਾ ਮਕਾਰ ਹੈ। ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਹਿਰਣ੍ਯ ਗਰਭ ਰਿਖਿ ਹੈ । ਨੰਦੀਗਣ ਬ੍ਰਿਖਭ ਤਿਸਕਾ ਵਾਹਨ ਹੈ। ਏਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਕਾ ਨਿਸ੍ਥਿਤਿ ਅਸਥਾਨ ਹੈ । ਤਿਸ ਕਾ ਕਿਲਾਸ ਜੋਤਿ ਹੈ । ਤਿਸ ਕੀ ਸੁਖਪਤਿ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਸਦਾ ਵਾਚਾ ਹੈ। ਗੌਰੀਪਤਿ ਅਗਨਿ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭੂਮੀ ਹੈ । ਸਾਯੁਜ ਤਿਸ ਕੀ ਮੁਕਤੀ ਹੈ । ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਦਲ ਹੈਂ । ਰੰਗ ਧੂਮ੍ਰ ਹੈ। ਦ੍ਵਾਦਸ ਦਲ ਕਾ ਜੋ ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਚੌਫੇਰੇ ਕਪਿਲ ਵਰਣ ਸਰਵਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ । ਤਿਸ ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਦ੍ਵਾਦਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਅੰਤਰ ਕੀ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਤ੍ਰਾ ਯੇਹ ਹੈ॥ ਕੰ ੧ ਖੰ ੨ ਗੰ ੩ ਘੰ ੪ ਙੰ ੫ ਚੰ ੬ ਖੰ ੭ ਗੰ ੮ ਹੰ ੯ ਵੰ ੧੦ ਟੰ ੧੧ ਠੰ ੧੧ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਬਾਹਰ ਕੀ ਭੀ ਦ੍ਵਾਦਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ । ਸੋ ਮਾਤ੍ਰਾ ਯੇ ਹੈਂ ॥ ਕ੍ਰਦ੍ਰਾਣੀ ੧ ਤੇਜਸਾ ੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਾਪਨਾ ੩ ਸਪਤਾ ੪ ਚੈਤਨਿ ੫ ਸਿਵਾ ੬ ਸਾਂਤਿਦਾ ੭ ਉਮਾ ੮ ਗੌਰੀ ੯ ਪੁਨਮਾਤ੍ਰਾ ੧੦ ਜ੍ਵਾਲਾ ੧੧ ਪਰਜ੍ਵਾਲਾ ੧੨ ਯੇ ਅੰਤ੍ਰ ਬਾਹਰ ਕੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈਂ। ਤਹਾਂ ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਖਟ ਸਹਸ੍ਰ ਅਜਪਾ ਜਾਪਹੈ। ਸੋ ਖੋੜਸ ਘਟਿਕਾ ਮੈਂ ਕਰੈ ਪੁਨਾ ਚਾਲੀਸ ਪਲ ਮੈਂ ੪੦ ਚਾਲੀਸ ਅਖਰ ਜਪੈ ੪੦ ਅੰਤਰ ਮਾਨਸੀ ਪੂਜਾ ਕਰੈ। ਜਲ ਅਖਤ ਚੰਦਨਾਂਦੀ ਸੁਗੀਧ ਪਦਾਰਥ ਭਾਵ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਅਰਪਣ ਕਰੈ ਸੋਹੰ ਭਾਵ ਸਹਤ ਜਪੈ॥ ਇਤਿ ਖਸ਼ਮ ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰੰ॥ ੬॥

ਅਥ ਸਪਤਮੰ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰੰ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਕੰਠ ਕੇ ਮਧ ਵਾਸਾ ਹੈ ਧੂਮ ਜੈਸਾ ਤਿਸ ਕਾ ਵਰਣ ਹੈ। ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਜੀਵ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਅਵਿਦਜਾ ਸ਼ਕ੍ਰੀ ਹੈ। ਵੈਰਾਟ ਤਿਸ ਕਾ ਰਿਖੀ ਹੈ। ਉਦਾਨ ਵਾਯੂ ਤਿਸ ਕਾ ਵਾਹਨ ਹੈ। ਤਿਸ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਮੇਂ ਜ੍ਵਾਲਾ ਕਲਾ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਮਲੰਧ੍ਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਹੈ। ਮਹਾਕਾਲਨੀ ਤਿਸ ਕੀ ਦੇਹ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਤੁਰੀਆ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਵਾਚਾ ਪਰਮ ਸਨੇਹ ਹੈ। ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਵੇਦ ਅਥਰਬਣ ਹੈ। ਜੰਗਮ ਤਿਸ ਕਾ ਲਿੰਗ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਸਮਿਤਾ ਭੂਮੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਸਾਲੋਕ ਮੁਕ੍ਰੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਤਿਸ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਖੋੜਸ ਦਲ ਹੈਂ। ਖੋੜਸ ਹੀ ਤਿਸ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕੀਆ ਅੰਤ੍ਰ ਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ। ਸੋ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਯੇ ਹੈਂ॥ ਅਆ ੧ ਇਈ ੨ ਉਊ ੩ ਰਿਰੀ ੮ ਲਿ੍ਲ੍ਰੀ ੧੦ ਏਐ ੧੨ ਓਔ ੧੪ ਅੰਅਂ ੧੬ ਯੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ

ਅਬ ਬਾਹਰ ਕੀ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਹੇ ਹੈਂ॥ ਵਿਦਜਾ ੧ ਅਵਿਦਜਾ ੨ ਇਛਾ ੩ ਕ੍ਰਿਯਾ ੪ ਗਜਾਨ ਸ਼ਕ੍ਰੀ ੬ ਸੀਤਲਾ ੭ ਮਹਾਸੁਵਿਦਜਾ ੮ ਮਹਾਮਾਯਾ ੯ ਬੁਧਿ ੧੦ ਤਾਮਸ ੧੧ ਮੈਤ੍ਰ ੧੨ ਮਾਤ੍ਰਾਯਣੀ ੧੩ ਕੋਮਾਰੀ ੧੪ ਰੋਹਨੀ ੧੫ ਪ੍ਰੰਸਨਸਿੰਘਨੀ ੧੬ ਇਸ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਮੇਂ ਇਸਥਿਤ ਪਾਇਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਮੈਂ ਇਕ ਸਹਸ੍ਰ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਜਪੈ। ਛਿਤਾਲੀਸ ੪੬ ਪਲ ਮੈ ਤਹਾਂ ਚਾਲਸ ਵਰਣ ਜਪੈ ੪੦ ਏਹੀ ਸੋਹੰ ਕੀ ਅੰਤਰ ਕੀ ਪੂਜਾ ਹੈ। ਜੋ ਭਾਵ ਸਹਤ ਸੋਹੰ ਕਾ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਹੈ। ਜਲ ਚੰਦਨ ਕੇਸਰ ਕੁੰਕਮ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਅਰਪਣ ਕਰੈ ਯੋਗ ਸਾਧਿਕ ਪੁਰਖ॥ ਇਤਿ ਵਿਸੁਧਚਕ੍ਰੰ

ਅਥ ਅਸ਼ਟਮੰ ਬਲਵਾਨ ਚਕ੍ਰੰ॥ ਬਲਵਾਨ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਨਾਸਿਕਾ ਮੈਂ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਓਂਕਾਰ ਤਿਸਕਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਸੁਖਮਨਾ ਨਾੜੀ ਬਲਵਾਨ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਸਕ੍ਰੀ ਹੈ। ਵੈਰਾਟ ਤਿਸ ਕਾ ਰਿਖੀ ਹੈ। ਤੀਨ ਤਿਸਕੇ ਵਰਣ ਹੈਂ। ਅਕਾਰ ੧ ਉਕਾਰ ੨ ਮਕਾਰ ੩ ਯੇ ਤੀਨ ਤਿਸ ਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ। ਰਜੋ ੧ ਤਮੋ ੨ ਸਤ੍ਵ ੩ ਯੇ ਤੀਨ ਤਿਸ ਕੇ ਗੁਣ ਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰੁਦ੍ ਵਿਸਨੁ ਯੇ ਤੀਨੋਂ ਤੀਨੋ ਗੁਣੋਂ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਇੜਾ ਪਿੰਗਲਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੁਖਮਨਾ ਆਦਿਕ ਬਹੱਤਰਕਰੋੜ ਬਹੱਤਰ ਲਖਦਸ ਹਜਾਰ ਦੋਸੈ ਸਰੀਰਕੀ ਨਾੜੀਮੈਂ ਏਕਸੌ ਏਕ ਨਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈਂ। ਏਕਸੌ ਏਕ ਨਾੜੀ ਮੈਂ ਭੀ ਨੌ ਨਾਟਿਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈਂ॥ ਨੌ ਨਾੜੀ ਮੈਂ ਭੀ ਯੇ ਤੀਨ ਨਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈਂ। ਸੋ ਇਨ ਤੀਨੋ ਨਾੜੀ ਮੈਂ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਇੜਾ ਮੈ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤ ਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਪਿੰਗਲਾ ਨਾੜੀ ਮੈਂ ਸੂਰਯ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸੁਖਮਨਾ ਮੈਂ ਆਕਾਸ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਅਪ ਤੇਜ ਵਾਯੁ ਆਕਾਸ । ਪ੍ਰਾਨ ਅਪਾਨ ਬਜ਼ਾਨ ਸਮਾਨ ਉਦਾਨ ਨਾਗ ਕੂਰਮ ਕ੍ਰਿਕਲ ਦੇਵਦਤ ਧਨੰਜੈ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਮਨ ਬੁਧ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅੰਤ੍ਰਹਕਣ ਇਨ ਸਰਬੋਂ ਕਾ ਦੇਹ ਮੈਂ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਯੇ ਬਲਵਾਨ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਇਤਿ ਬਲਵਾਨ ਚਕ੍ਰ ਅਸ੍ਰੂਮੋ॥

ਅਥ ਨਵਮੋਂ ਆਗਜ਼ਾ ਚਕ੍ਰੰ ॥ ਆਗਜ਼ਾ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਭ੍ਰੂਵੋਂ ਕੇ ਮਧਜ ਮੈਂ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਆਗਜ਼ਾ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਰਕ੍ਤ ਵਰਣ ਹੈ। ਅਗਨਿ ਤਿਸ ਕਾ ਦੇਵੱਤਾ ਹੈ। ਸੁਖਮਨਾ ਨਾੜੀ ਤਿਸ ਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਹੰਸ ਤਿਸ ਕਾ ਰਿਖੀ ਹੈ। ਸਦਾ ਚੈਤਨਜ ਵਾਹਨ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਹੈ। ਵਾਚਾ ਤਿਸ ਕੀ ਸਾਮਵੇਦ ਹੈ ਸ੍ਵਰੂਪ ਲਿੰਗ ਹੈ। ਆਗਜ਼ਾ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਅਰਧ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈ। ਆਕਾਸ ਤਿਸ ਕਾ ਤਤ ਹੈ। ਜੀਵ ਹੰਸ ਚੈਤਨਜ ਹੈ। ਸੁਨਜ ਨਿਰਾਲੰਬ ਮੁਦ੍ਰਾ ਹੈ। ਆਗਜ਼ਾ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਯੁਗਲ ਪਤ੍ਰ ਹੈਂ। ਦੋ ਹੀ ਤਿਸਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ ॥ ਸੁਹੰਖਜ਼ ੧ ਅੰਖਜਤ ੨ ॥ ਤੈਸੇ ਬਾਹਰ ਕੀਆਂ ਭੀ ਦੋ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ ਪ੍ਰਣਵ ੧ ਖਿਤੀ ੨ ਆਗਾ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਏਕ ਸਹਸ੍ ਹੈ। ਸੋ ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਮੈਂ ਕਰੈ। ਪੁਨਾ ਛਿਤਾਲੀ ਪਲ ਮੈਂ ੪੬ ਵਰਣ ਚਾਲੀਸ ੪੦ ਜਪੈ ਸੋਹੰ ਪੂਜਾ ਮਾਨਸੀ ਕਰੈ ਧੂਪ ਦੀਪਾਦੀ ਸਰਬ ਪਦਾਰਬ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਅਰਪਣ ਕਰੈ॥

ਇਤਿ ਨਵਮੰ ਆਗਜ਼ਾ ਚਕ੍ਰੰ ॥ ੯ ॥

ਅਥ ਦਸਮੰ ਪੂਰਕ ਨਾਮ ਚਕ੍ਰੰ ॥ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਲਿਲਾਟ ਮੰਡਲ ਮੈ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਤਿਸ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਸ ਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ । ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਰਿਖੀ ਹੈ ਦੋ ਤਿਸ ਕੇ ਦਲ ਹੈਂ। ਅਦਭੁਤ ਤਿਸ ਕੀ ਸਿਖਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਾਸਨਾ ਕਲਾ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਸੁਧਾ ਕਲੋਲ ਨਦੀ ਅਤਿ ਗਤਿ ਹੈ। ਤਿਸ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕੀਆਂ ਯੇ ਚਾਰ ਮਹਾਕਾਲਾ ਹੈਂ ॥

ਓਂ ਮਹਾ ਕਲਾ ਯੇ ਚਾਰ ਅੰਬਕ ਪੁਨ ਲੰਬਿਕ ਕਹੀ। ਅਰ ਘੰਟਿਕਾ ਬਿਚਾਰ ਕਹੀ ਤਾਲੁਕਾ ਚਤੁਰਥੀ। ਛਪਯਾ ॥ ਅਦਭੁਤ ਦੇਹ ਸ੍ਵਰੂਪ ਰੂਪ ਬਹੁ ਬਰਨ ੨ ਬਗ। ਬ੍ਰਿਖਭ ਮ੍ਰਿਗ ਪੁਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾਕ ਮੁਖ ਨੈਨ ਐਨ ਨਗ। ਅਸ੍ ਗ੍ਰੀਵ ਛਬਿ ਸੀਵ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੂਛ ਮਯੂਰ ਬਿਰਾਜੈ। ਹੰਸ ਬਦਨ ਸੁਭ ਅੰਗ ਪਾਇ ਸੁਭ ਚਾਰੋ ਛਾਜੈ। ਏਹ ਬਿਧ ਲਿਲਾਟ ਮੰਡਲ ਬਿਖੈ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਬਖਾਨਜੈ। ਸੁਖ ਸਿੰਧੁ ਸੂਖ ਸੁਮੂਲ ਯਹਿ ਯੋਗ ਯੁਕ੍ਰਿ ਕਰ ਜਾਨਜੈ॥

ਦੋਃ—ਐਸੋਅੰ ਮ੍ਰਿਤਪਾਇਕੈਯੋਗੀਹੋਤ ਅਨੰਦ। ਨਿਜਇਛਾਜੀਵਤ ਰਹੈ ਕਾਟ ਕਾਲਕੇਫੰਧ॥

ਇਤਿ ਦਸਮੰ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰੰ॥ ੧੦॥

ਅਥ ਸਹਸ੍ਰ ਦਲ ਏਕਾਦਸਮੋ ਚਕ੍ਰੰ॥ ਏਕਾਦਸ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਚੋਟੀ ਕੇ ਮਧ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਤਿਸਕੇ ਕਮਲ ਕਾ ਸਹਸ੍ਰ ਦਲ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿ ਹੈ। ਚੇਤਨਾ ਤਿਸ ਕੀ ਸਕਤਿ ਹੈ। ਵੈਰਾਟ ਤਿਸ ਕਾ ਰਿਖਿ ਹੈ। ਤੁਰੀਆ ਤਿਸਕੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਗੁਣਾਤੀਤ ਆਤਮਾ ਤਹਾ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਵਾਚਾ ਅਨੂਪਮ ਹੈ। ਸੋਹੰ ਦੇਵ ਹੈ। ਸਹਸ੍ਰ ਦਲ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਏਕ ਸਹਸ੍ਰ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਹੈਂ। ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਮੈ ਜਪੈ। ਇਕੀਸ ਸਹਸ੍ਰ ਛੇ ਸੈ ਆਠ ਪਹਰ ਮੈਂ ਸ੍ਵਾਸ ਦੇਹੀ ਕੋ ਆਂਵਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਸ੍ਵਾਸ ਸ੍ਵਾਸ ਸੋਹੰ ਅਹੰਸਃ ਯੋ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਜਪੈ। ਯੋਹੀ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਏਕਾਦਸ ਚਕ੍ਰੰ॥ ੧੧॥

ਅਥ ਦ੍ਵਾਦਸਮੋ ਚਕ੍ਰੰ॥ ਬ੍ਰਹਮਰੰਧ੍ਰ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਵਾਰ ਭੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਯੋਗ ਸਾਧਿਕ ਪੁਰੁਖ ਤਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਮੈ ਸੁਖਮਨਾ ਨਾੜੀ ਕੇ ਮਾਰਗ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਰੰਧ੍ਰ ਕੀ ਸੁਖਮਨਾ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਮੇਂ ਬ੍ਰਹਮ ਅਗਨਿ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਅਹੰਸਃ ਸੋਹੰ ਅਹੰਸਃ ਇਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਹੈ। ਸੋ ਯੋਗੀਸ੍ਵਰ ਇਸ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕੋ ਸ੍ਵਾਸ ਪ੍ਰਸ੍ਵਾਸ ਅੰਤਰ ਜਪਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ। ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਸਾਮਾਨਜ ਪੁਰੁਖ ਭੀ ਯੋਗ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਭੀ ਸੋਹੰ ਅਹੰਸਃ ਇਸ ਮਹਾਂ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕੋ ਸ੍ਵਾਸੋ ਸ੍ਵਾਸ ਜਪੈਂਗਾ ਸੋ ਪੁਰੁਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭੀ ਏਕ ਸੌ ਬੀਸ ਬਰਸ ਕੀ ਪੂਰੀ ਆਰਬਲਾ ਭੋਗੇਗਾ। ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਅਰੋਗ ਰਹੇਗਾ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਸਕ੍ਯਾਮ ਪੁਨੋਂ ਕਾ ਲੇਤ ਨ ਲਗੇਗਾ। ਜੇ ਇਸ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕੋ ਯੁਕਤੀ ਸਹਤ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਸੋ ਯੁਕਤੀ ਇਸ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕੀ ਯੇ ਹੈ। ਅਲਪ ਅਹਾਰ ਕਰੇ ਅਲਪ ਹੀ ਨ੍ਰਿਦ੍ਰਾ ਕਰੇ ਅਲਪ ਹੀ ਬੋਲਨ ਮੈਥਨ ਆਦਿ ਕਰੈ ਏਕ ਆਸਨ ਪਰ ਇਸਥਿਤ ਹੋ ਕਰ ਚਾਰੋਂ ਸੰਧਜਾ ਮੈਂ ਜਪੈ ਮਿਥਜਾ ਨਾ ਬੋਲੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਤਾ ਰਹੇ। ਹੈ ਤੋ ਏਹੀ ਯੁਕਤਿ ਇਸ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕੀ ਤਥਾਪੀ ਗੁਰੂ ਸੇ ਪੂਛ ਕੇ ਕਰੇ ਤਬ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਏਕ ਸੋ ਬੀਸ ਬਰਸ ਕੀ ਆਰਬਲਾ ਭੋਗ ਕੇ ਪੁਨਹ ਉਤਮ ਸ੍ਵਰਗੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ਤਹਾਂ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਪਸਰੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਉਤਮ ਮਨ ਬਾਛਿਤ ਭੋਗਾਂ ਕੋ ਭੋਗ ਕੇ ਪੁਨਾ ਉਤਮ ਕੁਲ ਮੇਂ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਕੇ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਉਤਮ ਮਹਾਤਮ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕਾ ਹੀ ਹੈ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕਾ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕਬੀ ਦੁਰਗਤੀ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕੇ ਅਵਸਜੰ ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਤਮਾਂ ਤਤਵੇਤਾ ਕਾ ਸੰਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰਮੇ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸਬਦ ਅਨਾਹਤ ਭਿੰਨ ੨ ਸੁਨਤਾ ਹੈ ॥ ੩੭ ॥

ਤਥਾਚ ਮਃ ਹਰਿ ਜੀਉ ਗੁਫਾ ਅੰਦਰ ਰਖ ਕੈ ਵਾਜਾ ਪਵਣ ਵਜਾਇਆ ਵਜਾਇਆ ਵਾਜਾ ਪਾਵਣ ਨਉ ਦੁਆਰੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਏ ਦਸਵਾ ਗੁਪਤ ਰਖਾਇਅ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੇ ਲਾਇਭਾਵਨੀ ਇਕਨਾ ਦਸਵਾਂ ਦੁਆਰ ਦਿਖਾਇਆ ਤਹਾਂ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਨਾਉ ਨਵ ਨਿਧ ਤਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਨਜਾਈ ਪਾਇਆ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਹਿਰ ਪਿਆਰੇ ਜੀਉ ਗੁਫਾ ਅੰਦਰ ਰਖਕੈ ਵਾਜਾ ਪਵਣ ਵਜਾਇਆ ॥ ੩੮ ॥

ਹਰਿ ਨਾਮ ਸਮੂਹ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਅਗਜ਼ਾਨ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਕਾਰਯ ਕੋ ਆਪਣੇ ਭਗਤਾਂ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਮਨ ਸੇਂ ਹਰਿ ਕੇ ਉਨ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਜੋ ਸੁਧ ਕਰ ਡਾਰੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹਰਿ ਹੈ ਤਿਸ ਹਰਿ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਗੁਫਾ ਕੇ ਬੀਚ ਵਾਯੂ ਕੋ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਾਏ ਕੇ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅਨਾਹਤ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਵਾਜਾ ਨਾਮ ਯੰਤ੍ਰ ਕੋ ਬਜਾਵਤਾ ਹੈਭਯਾ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਵਾਜੇ ਕੇ ਨਵ ਦੁਆਰੇ ਤੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿਖਾਏ ਹੈਂ ਜੋ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਨੇ ਗੁਪਤ ਰਖ ਛੋਡਜਾ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਵੋ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਮੁਖ ਅਸਥਾਨ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਗਰ ਮੈਂ ਜੋ ਰਾਜਾ ਕਾ ਮਹਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਨਗਰ ਕੇ ਮੰਦਰੋਂ ਸੇ ਉੱਚਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮਹਲ ਮੈ ਭੀ ਜ਼ਹਾਂ ਰਾਜਾ ਕੀ ਹਰ ਵਕਤ ਰਹਾਇਸ਼ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਸਰਬ ਉਤਮ ਪਦਾਰਥ ਰਖੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਨਗਰੀ ਵਿਖੇ ਭੀ ਦਸਮ ਦਵਾਰ ਉੱਚਾ ਹੈ ਔ ਦਸਮ ਦਵਾਰ ਵਿਖੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੰਗ ਰੂਪ ਰਾਗ ਭੋਜ ਤਮਾਸੇ ਨਵ ਨਿਧਜਾਂ ਅਠਾਰਾਂ ਸਿਧਜਾਂ ਤੇ ਆਦਿ ਅਨੰਤ ਹੀ ਪਦਾਰਥ ਦਸਮ ਦਵਾਰ ਵਿਖੇ ਹੈ ਤਿਸ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕਾ ਅੰਤ ਨਹੀ ਪਾਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨੀਕ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਪੂਰਨ ਹੈ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਵਿਖੇ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਿਉਂ ਨ ਹੋਵੇ ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਕੋਟਾਂਨ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਤਹਾਂ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕਾ ਅੰਤ ਪਾਯਾ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਐਸਾ ਜੋ ਸਰਬ ਸੇ ਉਤਮ ਅਸਥਾਨ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਹੈ ਤਿਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਕਲਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਨੇ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਹਾਥ ਰਖੀ ਹੈ। ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਮੈ ਸ੍ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤਯੰਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜਿਗ੍ਯਾਸਾ ਕਰਕੇ। ਤਿਸ ਜਿਗ੍ਯਾਸੁ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਵਾਵਤੇ ਹੈਂ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਸਰਬ੍ਯਾਤਮਾ ਪਰਮ ਪਜ੍ਯਾਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੈਂ ਸੋ ਤਿਨੋਂ ਨੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਗੁਫਾ ਮੈ ਵਾਯੁ ਕੋ ਰਖਕੇ ਵਾਜਾ ਪਵਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਜ੍ਯਾ ਹੈ। ਵਜਾਵਨੇ ਵਾਲਾ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਵਜਾਵਨੇ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਮੈ ਆਕਾਸ ਬਜਤਾ ਹੈ। ਦੰਡ ਦਿਕ ਮਾਰੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੇਵਲ ਵਾਯੁ ਸੇ ਜੋ ਬ੍ਯਜੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਨਾਹਦ ਸਬਦ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਮੈ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਨਾਹਤ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਅਦਭੁਤ ਧ੍ਵਨਿ ਨਿਰੰਤਰ ਯੋਗੀ ਸੁਨਤਾ ਹੈ ॥ ੩੮ ॥

ਦੋਃ—ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਮੈ ਚਕ੍ਰ ਸੁਨ ਚਪਲਾ ਸਮ ਜਹ ਜੋਤਿ। ਯਗੀਸ੍ਵਰ ਤਹਿ ਸੁਨਤ ਹੈਂ ਹੰਸ ਸਬਦ ਉਦੋਤ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਮੰ ਸੁਨ ਚਕ੍ਰੰ ॥ ੧੨ ॥

ਅਥ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਚਕ੍ਰ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਵਰਨਨੰ ॥ ਮੂਲ ਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਅਧਾਰ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ। ੧। ਸ੍ਵਾਧਿਸ੍ਠਾਨ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਲਿਗ ਅਸਥਾਨ ਹੈ। ੨। ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਕੁੰਡਲਨੀ। ੩। ਮਣਿ ਪੁਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਨਾਭੀ ਅ੦ ਹੈ। ੪। ਮਨਸਾਂ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਭੀ ਨਾਭਿ ਅ੦ਹੈ। ੫। ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰਕਾ ਹ੍ਰਿਦਾ ਅ੦। ੬। ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਕੰਠ ਅ੦। ੭। ਬਲਵਾਨ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਨਾਸਿਕਾ ਅ੦। ੮। ਆਗ੍ਯਾ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਭ੍ਰੂਵ। ੯। ਪੁਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਲਲਾਟ ਹੈ। ੧੦। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਲੋਲ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਸੀਮਾ। ੧੧। ਸੁੰਨ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਅ੦। ੧੨। ਅਥ ਪੰਚ ਮੁਦ੍ਰਾ ਵਰਨਨੰ ॥ ਖੇਚਰੀ ੧ ਭੂਚਰੀ ੨ ਚਾਚਰੀ ੩ ਗੋਚਰੀ ੪ ਉਨਮਨੀ ੫ ॥ ਅਥ ਖੇਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ॥ ਖੇਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਸਾਧੈ ਜਿਹਵਾ ਲੰਬੀ ਕਰੈ। ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਕਰ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਮੈ ਪਹੁਚਾਵੈ। ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਸੁਧਾ ਪਾਨ ਕਰੈ। ਅਲਪ ਬੋਲੈ ਅਲਪ ਹੀ ਅਹਾਰ ਕਰੈ। ਗਊ ਕਾ ਦੂਧ ਪਾਨ ਕਰੈ। ਗੁਰੂ ਉਕ੍ਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਖੇਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਸਾਧੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਥੋਹਰ ਕੇ ਪਤ੍ ਲੈਕੇ ਕਰਦ ਕੀ ਨੋਕ ਬਨਾਵੈ। ਪੁਨਾ ਰਸਨਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਝੀਨੀ ਨਾੜੀ ਹੈ ਤਿਸ ਨਾੜੀ ਕੋ ਕੇਸ ਸਮ ਕਾਟੇ ਪੁਨਾ ਊਪਰ ਚੂਰਨ ਮਰਦਨ ਕਰੈ। ਅਥ ਮਰਦਨ ਕਾ ਚੂਰਨ। ਤ੍ਰਿਫਲਾ ਤੋਲਾ ਏਕ ਹੋਵੈ ਤਬ ਤੀਨ ਮਾਸੇ ਨਿਮਕ ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਖੂਬ ਬਰੀਕ ਕਰੈ। ਪੁਨਾ ਰਸਨਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਮਰਦਨ ਕਰੈ। ਜਾਂ ਪੀਛੇ ਗਰਮ ਜਲ ਸੇਤੀ ਚੁਲਜਾਂ ਕਰ ਡਾਰੇ। ਤਦਨੰਤਰ ਆਪਣੀ ਦੋ ਅੰਗੁਰੀ ਸੇ ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਖੈਚੇ। ਅੰਦਰ ਹੀ ਸੋ ਧੋਵਨ ਕਰੇ। ਇਸ ਯੁਕ੍ਤ ਸੇ ਰਸਨਾ ਕੋ ਲੰਬੀ ਕਰੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਪਰ ਯੁਕ੍ਤਿ ਰਸਨਾ ਲੰਬੀ ਕਰਨੇ ਕੀ। ਬਰੀਕ ਚੀਰ ਕੀ ਪਟੀ ਸੇ ਖੂਬ ਘੁਟ ਕੇ ਮਾਥਾ ਬਾਂਧੇ। ਸਨਮੁਖ ਦਰਪਣ ਰਖਕੇ ਕਾਗ ਆਸਨ ਕਰੇ। ਪੁਨਾ ਆਪਨਾ ਮੁਖ ਪਸਾਰ ਕੇ ਦਰਪਣ ਮੈ ਦੇਖ ਕੇ ਤੀਖਣ ਕਰਦ ਕੀ ਨੋਕ ਸੇ ਜਿਹਵਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਕੀ ਨਾੜੀ ਕੋ ਕਾਟੇ। ਬਹੁਰੋ ਚੂਰਨ ਊਪਰ ਮਰਦਨ ਕਰਕੇ ਪਾਨੀ ਗਰਮ ਕੀ ਤੀਨ ਚੁਲਜਾਂ ਕਰ ਡਾਰੇ। ਆਪਨੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠ ਕੈ ਖਟ ਮਾਸ ਪਰਯੰਤ ਗੁਰੂ ਉਕ੍ਤ ਯੁਕ੍ਤੀ ਸੇ ਯਤਨ ਕਰੇ ਤਬ ਰਸਨਾ ਬਢ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਛੇ ਅੰਗੁਲੀ ਰਸਨਾ ਬਢ ਜਾਵੇ ਤਬ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਮੇਂ ਜਾਇ ਲਾਗਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕੇ ਕਪਾਟ ਖੁਲ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਤਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਸਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਸੋ ਜੋਗੀ ਤਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਯੋਗ ਮਾਰਗ ਮੈ ਯੇ ਖੇਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਪਾਂਚੋਂ ਮੁਦ੍ਰਾ ਮੈ ਮੁਖ ਹੈਂ ਸਰਬ ਮੁਦ੍ਰਾ ਕੀ ਰਾਜਾ ਰੂਪ ਮੁਦ੍ਰਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੈ। ਬੰਧਉਡਜਾਨ ਲਗਾਵੈ ਜੀਜੈ ਕਰ ਕਰ ਧਜ਼ਾਨ ਸਮਾਵੈ। ਚੌਥੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਪੀਵੈ। ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਮੈ ਸਰ ਜੋਇ। ਪੰਚਮ ਰੁਧ੍ ਦੂਧ ਸਮ ਹੋਇ। ਚੌਬੀਸ ਬਰਸ ਕਰੇ ਯੇ ਨੇਮਾ। ਆਛਤੀਸ ਹੋਇ ਤਬ ਛੇਮਾ। ਪਰਤੰਤ੍ ਤਾਸ ਗਲੀ ਖੋਵੈ। ਕਾਮਚਾਰੀ ਸੁ ਛੰਦ ਸੁ ਹੋਵੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਬਡੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਖੇਚਰੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਵਾਸਾ ਮੁਖ ਮੈ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਮਣੀਆਂ ਮੈ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਉਤਮ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਮੁਦ੍ਰਾ ਮੈਂ ਖੇਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਗਉਆਂ ਮੈ ਕਾਮਧੇਨ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬਨੋਂ ਮੈਂ ਨਦਨ ਬਨ ਉਤਮ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸਿਰ ਉਤਮ ਅੰਗ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਪਾਂਚੋ ਮੁਦ੍ਰਾ ਮੈ ਖੇਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਹੈ॥ ੧੦॥ ਅਥ ਭੂਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ॥ ਭੂਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਕਾ ਵਾਸਾ ਨਾਸਿਕਾ ਮੈ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਨ ਅਪਾਨ ਰੂਪ ਦੋਨੋ ਵਾਯੁ ਕੋ ਏਕ ਕਰਕੇ ਜਾਨੈ।

ਜਿਤ ਘਰ ਪ੍ਰਾਨ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹੈ। ਜਾਇ ਅਪਾਨ ਉਸੀ ਘਰ ਬਹੈ। ਏਕ ਕਰੈ ਕਰ ਕਰ ਨਿਤ ਧਜ਼ਾਨ। ਜੀਤੈ ਮਨ ਪਵਨ ਸੁਖ ਥਾਨ॥ ੧॥ ਗਗਨ ਚੜਨ ਕੀ ਆਸਾ ਹੋਇ। ਜੀਤ ਪਵਨ ਮੇਟੈ ਦੁਖ ਦੋਇ। ਗੁਦਾ ਦ੍ਵਾਰ ਕੋ ਬੰਧ ਲਗਾਵੈ। ਏਡੀ ਮੂਲ ਦ੍ਵਾਰ ਕੋ ਲਾਵੈ॥ ੨॥ ਆਸਨ ਸਿਧ ਕੀਜੀਐ ਐਸੇ। ਨਾਸਾ ਅਗ੍ ਧਜ਼ਾਨ ਵਿਧਿ ਤੈਸੇ ਜਬੈ ਵਸ ਹੋਇ ਮਨ ਅਰ ਪਵਨ। ਹੋਇ ਨਸ੍ਟ ਵਿਖਯਨ ਕੇ ਬੰਧਨ। ੩। ਰੋ ਮੁਖ ਆਸਨ ਬੈਠ ਕੇ ਸਾਧੈ। ਰਾਖੈ ਧਜ਼ਾਨ ਯੁਕ੍ਤਿ ਸੋ ਬਾਂਧੈ॥

ਦੋਃ—ਜਾਨੈ ਮੁਦ੍ਰਾ ਭੂਚਰੀ ਪਾਵੈ ਪਰਮ ਸ੍ਵਰੂਪ। ਪਰਮ ਗੋਪ ਦੁਰਲਭ ਮਹਾ ਭੂਚਰਿ ਮੁਦ੍ਰਾ ਰੂਪ॥ ਇਤਿ ਭੂਚਰਿ ਮੁਦ੍ਰਾ॥ ੨॥

ਅਥ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਮੁਦ੍ਰਾ ਚਾਚਰੀ॥ ਚਾਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਕਾ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੈ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਯੋਗਾ ਸਾਧਿਕ ਪੁਰੁਖ ਇਸਥਿਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲੀ ਅਗ੍ ਭਾਗ ਮੈ ਦੇਖੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ ਮੈ ਪਾਂਚ ਘੜੀ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪਾਚੋਂ ਤਤ ਸੁਰ ਮੈ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਰੂਪ ਸਹਤ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਆਵੈਗੇ। ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਪਵਨ ਦੋਨੋ ਥਿਰ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਅਚਲ ਟਕ ਟਕੀ ਲਾਗ ਰਹੈ। ਤਬ ਅਸਚਰਯ ਰੂਪ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ । ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਸਰਬ ਵਿਭੋ ਧਜ਼ਾਨ ਗੋਚਰੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ। ਧਜ਼ਾਨ ਨਿਸ੍ਠ ਹੋਇਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਸਾਰਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਕਹ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਦੀਰਘ ਤਾਰ ਭਾਨਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਚਾਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ

ਅਥ ਚਤੁਰਥੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਅਗੋਚਰੀ ॥ ਅਗੋਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪੋ ਮੈ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਯੋਗੀਜਨਾ ਕੋ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਗਜ਼ਾਨ ਸੁਰਤਿ ਦੋਊ ਏਕੈ ਕਰੈ । ਪਲਦ ਅਗੋਚਰ ਨਿਜ ਅਨੁਸਰੈ। ਸਬਦ ਅਨਾਹਤ ਮੈ ਮਨ ਲਾਵੈ। ਇੰਦ੍ਰੀ ਥਿਰਕਰ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਵੈ। ਲਾਖੋ ਕੋਸ ਸੇ ਬਾਚਾ ਸੁਨੈ। ਰੀਤਿ ਸਮੀਪ ਜਿਉਂ ਮਨ ਮੈ ਗਨੈ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿ ਅਗੋਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਉਨਮਨੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ॥ ਚੌਃ ॥ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਯਾਕੋ ਹੈ ਵਾਸਾ। ਲਾਇ ਸਮਾਧ ਭਜੈ ਸਭ ਆਸਾ। ਤਾਮੈ ਆਨੰਦ ਰਹੈ ਜੋਗੀਜਨ। ਕਲ ਕਲੇਸ਼ ਨਹ ਬ੍ਯਾਪੈ ਤਹ ਤਨ ॥ ੨ ॥ ਜੀਵ ਹੋਤ ਪਰਮਾਤਮ ਰੂਪ। ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁ ਹੰਸ ਸ੍ਵਰੂਪ । ਧਜ਼ਾਤਾ ਧਜ਼ਾਨ ਯੋਯ ਤਹ ਨਾਹੀ। ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਚੈਤੰਨਜ ਸੁ ਆਹੀ ॥ ੩ ॥ ਸਕਲ ਭੇਦ ਕੋ ਮਰਮੀ ਹੋਵੈ। ਦੁਬਿਧਾ ਸਕਲ ਜੀਵ ਕੀ ਖੋਵੈ ॥ ਇਤੀ ਪੰਚ ਮੁਦ੍ਰਾ ॥

ਅਥ ਯਮ ੧੫ ਪੰਚਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ। ਨੇਮ ੨ ਪੰਚਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਆਸਨ ੩। ੮੪੦੦੦੦੦ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ। ਜਿਤਨੇ ਲਖ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਯੋਨਜ਼ਾਹੈਂ ਉਤਨੀ ਹੀ ਲਖ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਆਸਨ ਹੈਂ ਆਸਨ ਨਾਮ ਬੈਠਕ ਕਾ ਹੈ। ੩। ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸੋ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ੨ ਰੇਚਕ ਰੂਪ ਭੇਦ ਸੇ ੩ ਪਖਜ਼ਾਂਤਰ ਮੈ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਭੀ ਹੈ। ੪। ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਭੇਦ ਸੇ ਖਟ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ। ੫। ਧਾਰਣਾ ੬ ਧਜ਼ਾਨ ੭ ਸਮਾਧਿ ੮ ਇਨ ਸਭ ਕਾ ਅਰਥ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ। ਪਿਸ਼੍ਟ ਪੇਸ਼ਣ ਨਜ਼ਾਯ ਰੂਪ ਦੋਸ਼ ਕੇ ਆਨੇ ਸੇ ਖੁਨਾ ਇਨ ਕਾ ਅਰਥ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਜੀ ਕੇ ਮਤ ਮੇਂ ਯਮ ਨੇਮ ਦੋਨੋ ਪਾਂਚ ੨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇਹੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ੧ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੇ ਮਤਮੈ ਭੀ ਪਾਂਚ ੨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹੈਂ ਜੋ ਕੁਛ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ ਅਲਪਸਾ ਸੋ ਈਹਾਂ ਲਿਖ ਦੀਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਕਾ ਸਭ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਦਯਾ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਸਮਾਨ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ ਕੇ ਆਤਮਾਂ ਕੋ ਸੁਖ ਦੁਖ ਦੇਨੇ ਸੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਕਿਸੀ ਜੀਵਮਾਤ੍ ਕੋ ਨ ਦੁਖਾਵਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦਯਾਹੈ॥ ੬ ॥ ਅਨਾਰਹਾਸਚੀ ਝੂਠੀ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕਾ ਹਠ ਨਕਰਨਾ ॥ ੮ ॥ ਛਿਮਾਵਾਨ ਹੋਣਾ ਸ਼ਬਦ ਅਪ ਸ਼ਬਦ ਕੇ ਸਹਾਰਣੇ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਮ ਛਿਮਾ ਹੈ । ਔਰ ਭੀ ਇਸ ਪਰ ਕੋਈ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰੇ ਤਬ ਸਹਾਰ ਲੇਵੇ ਉਸ ਕਾ ਬਦਲਾ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾ ਕਰੇ । ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਛਿਮਾ ਹੈ । ਹਿੰਸਾ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ । ਕਾਯਕ, ਵਾਚਕ, ਮਾਨਸ, ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਕਾਯਕ ਹਿੰਸਾ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਕਠੋਰ ਬੋਲ ਕੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੁਖਾਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਵਾਚਕ ਹਿੰਸਾ ਹੈ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਬਰੇ ਚਿੰਤਨ ਕਾ ਨਾਮ ਮਾਨਸੀ ਹਿੰਸਾ ਹੈ। ਸੋ ਇਸ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹਿੰਸਾ ਸੇ ਰਹਤ ਕਾ ਨਾਮ ਅਹਿੰਸਾ ਹੈ ਯੇ ਕੈਸੀ ਅਹਿੰਸਾ ਹੈ ਕੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਖੋਂ ਕੀ ਨਿਧਿ ਹੈ ੧੩ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਮ ਕੇ ਤਜਾਗ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ॥

ਦੋਃ—ਸ਼੍ਰਵਣ ੧ ਸਮਿਰਣ ੨ ਕੀਰਤਨ ੩ ਚਿਤਵਨ ੪ ਬਾਤ ਇਕੰਤ ੫ ।
ਦਿਢ ਪ੍ਰਯਤਨ ੬ ਅਧਜਵਸਾਯ ੭ ਪ੍ਰਾਪਤ ੮ ਅਸ੍ਰ ਕਹੰਤ ॥ ੧ ॥

ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੇ ਮਤ ਮੈ ਤੋ ਯਮ ਨੇਮ ਪੰਚ ੨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹੈ ਅਹਿੰਸਾ ੧ ਸਤਜ ੨ ਅਚੋਰਿਜਾ ੩ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ੪ ਅਪਰਿਗ੍ਰਹਾ ॥ ੫ ॥ ਇਨ ਯੋਗ ਕੇ ਅੰਗੋ ਕਾ ਸਭ ਕਾ ਅਰਥ ਊਪਰ ਕਰ ਆਏ ਹੈਂ ਪਰੰਤੁ ਸ੍ਥੂਲਪਸਾ ਏਹਾਂ ਭੀ ਕਹ ਦੇਤੇ ਹੈ ਮਨ ਕਰਕੇ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਦੁਖਾਵਨੇ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਭੀ ਨ ਕਰਨੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਹਿੰਸਾ ਹੈ। ੧। ਇਸ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਅਹਿੰਸਾ ਸੇ ਵਿਲਖਣ ਹਿੰਸਾ ਹੈ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਕਭੀ ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲਨਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਕਬੀ ਅਸਤਜ ਬੋਲਨੇ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਭੀ ਨਾ ਕਰੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸਤਜ ਹੈ ॥ ੨ ਇਸ ਤੇ ਵਿਲਖਣ ਅਸਤਜ ਹੈ ਆਂਖ ਬਚਾਇਕੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਤ੍ਰਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨ ਉਠਾਵੇ ਅਥਵਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਚੋਰੀ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਭੀ ਨਾ ਕਰੇ ਆਪਨੇ ਮਨ ਕੀ ਚੋਰੀ ਭੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦੇਵੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਸ੍ਤੇਯ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਇਸ ਤੇ ਵਿਲਖਣ ਚੋਰੀ ਹੈ ਸ੍ਤੇਯ ਨਾਮ ਚੋਰੀ ਕਾ ਹੈ। ਅਸਟ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਮ ਕੋ ਜੀਤਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯਹੈ। ੪ ਇਸ ਤੇ ਵਿਲਖਣ ਕਾਮ ਹੈ ਕੋਪੀਨ ਪਾਤ੍ ਤਥਾ ਸੀਤ ਨਿਵਾਰਣ ਬਸਤ੍ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਅਧਿਕ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਰਖੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਪਰੀ ਗ੍ਰਹਾ ਹੈ॥ ੫ ॥ ਇਸ ਤੇ ਵਿਲਖਣ ਪਰਿਗ੍ਰਹਾ ਹੈ। ਯਮ ਨੇਮ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹੈਂ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੇ ਕਰਤਾ ਸ਼ੇਸ਼ ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਯੋਗ ਸੂਤ੍ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ।

ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਦ ਕੇ ਸੂਤ੍ ॥ ਯੋ ਰੰਗਾਨੁਸ਼ਠਾਨਾਦ ਸੁਧਿਖਜਯੇ ਗਜਾਨਦੀ ਧਿਰਾ ਵਿਵੇਕ ਖਜਾਤੇਃ ੨੮ ਯਮ ਨਿਯਮਾਸਨ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਪ੍ਰਤਜਾਹਾਰ ਧਾਰਣਾ ਧਜਾਨ ਸਮਾਧ ਯੋਗਾਸ੍ਟਾਵਗਾਨਿ ॥ ੨੯ ॥ ਤਤ੍ਰਾਹਿੰਸਾ ਸਤਜਾ ਸ੍ਤੇਯ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯਾ ਪਰਿਗ੍ਰਹਾਃ ਯਮਾਃ ॥ ੩੦ ॥ ਇਤਿ ਯੋਗ ਸ੍ਤ੍ਰਾਣਿ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਨਕਾ ਅਰਥ ॥ ਯੋਗ ਕੇ ਜੋ ਆਠ ਅੰਗ ਤਿਨ ਕੇ ਅਨੁਸ੍ਠਾਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜੀਵ ਕੋ ਜੋ ਪਾਪ ਰੂਪ ਮਲ ਲਗ ਰਹੀ ਹੈ ਸੋ ਧੋਈ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਜੀਵ ਕੀ ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਮਲ ਨਸ੍ਟ ਹੂਈ ਤਬ ਜੀਵ ਕੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਮੰਦਰ ਮੇਂ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਦੀਪਕ ਆਇ ਜਾਗਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਵਿਵੇਕ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਅਵਰ ਭਾਵ ਆਇ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੨੮ ॥ ਸੋ ਯੋਗ ਕੇ ਅੰਗ ਆਠ ਹੈਂ। ਇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਸਹਤ ਅਰਥ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ। ਇਸ ਲੀਏ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀ ਲਿਖਜਾ ॥ ੧ ॥ ਜੈਸੇ ਯੋਗ ਕਾ ਅੰਗ ਯਮ ਪੰਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਯੋਗ ਕਾ ਦੂਸਰਾ ਅੰਗ ਨੇਮ ਭੀ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ॥ ਸ਼ੌਚ ੧ ਸੰਤੋਖ ੨ ਤਪਃ ੩ ਸ੍ਵਾਧਜ਼ਾਯ ੪ ਈਸ਼੍ਵਰ ਪ੍ਰਣਿਧਾਨਿਤਾ ੫ ॥ ਸ਼ੌਚੇਤਿ। ਪ੍ਰਥਮ ਬਾਹਰ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਜਲ ਔ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇ ਰਖਣੀ। ਸਮਯ ਉਚਿਤ ਇਸਨਾਨ ਤਥਾ ਜਲ ਸੇ ਵਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਖਜ਼ਲ ਕੇ ਰਖਣੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਸੁਚਿਤਾ ਯੇ ਹੈਂ। ਜੋ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਦੈਵੀ ਔਰ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਅਰਥ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਸੁਣਾਈਏ ਜੀ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਅਥ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤਿ, ਹੇ ਸਿਖ ਅਭਯ ਰਹਣਾ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਕਿਸੀ ਸੇ ਵੈਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਸੇ ਭਯ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਆਪਨੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਸੇ ਵੈਰ ਨਹੀ ਰਖਤਾ ਤਬ ਯੇ ਨਿਰਭਯ ਰਹਤਾ ਹੈ । ਸਤ੍ਵਸੁਧਿ । ਸਤ੍ਵ ਨਾਮ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕਾ ਹੈ । ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਮਲ ਤੇ ਰਹਤ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕਾ ਨਾਮ ਭਾਵ ਸੁਧੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਗਜ਼ਾਨ ਯੋਗ ਵਿਖੇ ਮਨ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ੩ ਦਾਨ ੪ ਦਾਮ ੫ ਯਗ ੬ ਸ੍ਵਾਧਜ਼ਾਯ ਨਾਮ ਵੇਦਾਂ ਕਾ ਪਢਨਾ ੭ ਤਪਃ ੮ ਆਰਜਵਤਾ ੯ ਅਹਿੰਸਾ ੧੦ ਸਤਜ ਵਚਨ ੧੧ ਅਕ੍ਰੋਧਤਾ ੧੨ ਤਜ਼ਾਗ ਦ੍ਰਖ਼ਜ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਅਥਵਾ ਕਰਮ ਕੇ ਫਲ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ੧੩ ਸਾਂਤਿ। ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਸੰਕਲਪ ਜਾਲ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਵਨਾ ॥ ੧੪ ॥ ਕਿਸੀ ਕੀ ਭੀ ਚੁਗਲੀ ਕਿਸੀ ਪਾਸ ਨ ਕਰਨੀ ਨ ਕਿਸੇ ਕੀ ਚੁਗਲੀ ਸੁਨਨੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਪੈਸੁੰਨਜ਼ ਹੈ ੧੫ ਸੰਪੂਰਣ ਜੰਤਾਮ ਅਸਥਾਵਰ ਬ੍ਰਿਛਾਦਿਕਾਂ ਕੋ ਭੀ ਨ ਦੁਖਾਵਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦਜ਼ਾ ਹੈ ੧੬ ਲੋਭ ਸੇ ਰਹਤ ਕਾ ਨਾਮ ਅਲੋਲੁਤ੍ਵ ਹੈ ੧੭ ਮਾਰਦਵ ਨਾਮ ਅਕੁਟਿਲਕਾ ਹੈ ੧੮ ਹ੍ਰੀ ਨਾਮ ਲਜਾ ਕਾ ਹੈ। ੧੯ ਚੰਚਲਤਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਚਾਲਪਤਾ ਹੈ ੨੦ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਹੋਣ, ਤੇਜ ਨਾਮ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਪਰ ਗਾਲਬ ਹੋਣੇ ਕਾ ਹੈ ੨੧ ਸਬਦ ਅਪ ਸਬਦ ਸਹਾਰਣੇ ਕ ਨਾਮ ਖਿਮਾ ਹੈ ੨੨। ਦੁਖ ਮੈ ਅਪਦਾ ਮੈ ਉਦ੍ਵੇਗ ਤੇ ਰਹਤ ਕਾ ਨਾਮ ਧੀਰਯ ਹੈ। ਉਦ੍ਵੇਗ ਨਾਮ ਓਦਰਨੇ ਕਾ ਹੈ। ੨੩। ਸੁਚਿ ਪਵਿਤ੍ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਸੇ ਰਹਣਾ ਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਮ ਸੁਚਿ ਹੈ। ੨੪। ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਸਾਥ ਦਗ਼ਾ ਨ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਅਦ੍ਰੋਹ ਹੈ ॥ ੨੫ ॥ ਨਿਰਅਭਿਮਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਅਮਾਨਿਤਾ ਹੈ ॥ ੨੬ ॥ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤਿ ਹੈ। ਇਸੀ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਨੇ ਗੀਤਾਂ ਕੇ ੧੬ ਅਧਜ਼ਾਯ ਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਚ ॥ ਅਭਯੰ ਸਤ੍ਵ ਸੰਸੁਧਿਰ ਗ੍ਯਾਨ ਯੋਗ ਵ੍ਯਵਸਿਥਤਿਃ । ਦਾਨੰ ਦਮਸ਼੍ਚ ਯਗ੍ਯਸ਼੍ਚ ਸ੍ਵਾਧ੍ਯਾਯ ਸ੍ਤਪ ਆਰਜਵੰ ॥ ੧ ॥ ਅਹਿੰਸਾ ਸਤ੍ਯ ਮਕ੍ਰੋਧ ਸ੍ਤ੍ਯਾਗ: ਸਾਂਤਿਰਪੈਸੁਨੰ । ਦਯਾ ਭੂਤੇਖ੍ਵਲੋਲੁਤ੍ਵੰ ਮਾਰਦ੍ਵੰ ਰਹ੍ਰੀ ਰਚਾ ਪਲੰ ॥ ੨ ॥ ਤੇਜ: ਖ੍ਸ਼ਮਾਂ ਧ੍ਰਿਤਿ: ਸ਼ੌਚ ਮਦ੍ਰੋਹੋ ਨਾਤਿ ਮਾਨਿਤਾ ॥ ਭਵੰਤਿ ਸੰਪਦੰ ਦੈਵੀ ਮਭਿਜਾਤਸ੍ਯ ਭਾਰਤ ॥ ੩ ॥

ਟੀ:—ਅਭਿਇਤਿ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੁਆ ਹੈ। ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਯੇ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਉਸੀ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੋ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦ ਸੇ ਵੇਮੁਖ ਹੈ ਉਸ ਕੋ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੀ। ਬਾਕੀ ਕਾ ਅਰਥ ਜੋ ਉਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਸੋਈ ਅਰਥ ਇਨ ਸਲੋਕਾ ਕਾ ਹੈ।

ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤਿ ॥ ਸਤੀ ਪਹਰੀਂ ਸਤ ਭਲਾ ਬਹੀਐ ਪੜਿਆਂ ਪਾਸ। ਓਥੈ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਵੀਚਾਰੀਐ ਕੂੜੈ ਘਟੈ ਰਾਸਿ ॥ ਇਤਿ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤਿ ॥

ਅਥ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤਿ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ੫ ਵੈਰ ੬ ਕਲਹ ੭ ਮਤਸਰ ੮ ਹਿੰਸਾ ੯ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ੧੦ ਰਤਿ ੧੧ ਮਿਥ੍ਯਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ੧੨ ਆਸਾ ੧੩ ਚਿੰਤਾ ੧੪ ਅਸਤ ਵਚਨ ੧੫ ਚੁਗ਼ਲੀ ੧੬ ਨਿੰਦਾ ੧੭ ਦੰਭ ੧੮ ਦਰਪ ੧੯ ਅਭਿਮਾਨ ੨੦ ਦ੍ਰੋਹ ੨੧ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤ ੨੨ ਛਲ ੨੩ ਮਿਤ੍ਰਘਾਤ ੨੪ ਰਾਗ ੨੫ ਦ੍ਵੈਖ ੨੬ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ੨੭ ਅਸਮਿਤਾ ੨੮ ਹਠ ੨੯ ਅਗ੍ਯਾਨ ੩੦ ਇਸ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਯੇ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤਿ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸਿਧਗੋਸ਼੍ਟਿ ਕੀ ੫੦ ਪਉੜੀ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤਥਾਚ ॥ ਅੰਤਰਿ ਸਬਦ ਨਿਰੰਤਰਿ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਦੂਰਿ ਕਰੀ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ਨਿਵਾਰੇ ਗੁਰੂ ਕੈ ਸਬਦ ਸੁ ਸਮਝ ਪਰੀ ॥

ਤਥਾਚ ਸੁਖਮਨੀ ॥ ਅਸ਼੍ਟਪਦੀ ੫ ॥ ਮਿਥਿਆ ਤਨੁ ਧਨ ਕੁਟੰਬ ਸਬਾਇਆ। ਮਿਥਿਆ ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਮਾਇਆ। ਮਿਥਿਆ ਰਾਜ ਜੋਬਨ ਧਨ ਮਾਲ । ਮਿਥਿਆ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਕ੍ਰਾਲ । ਮਿਥਿਆ ਰਥ ਹਸਤੀ ਅਸ੍ਵ ਬਸਤ੍ਰ । ਮਿਥਿਆ ਰੰਗ ਸੰਗ ਮਾਇਆ ਪੇਖ ਹਸਤਾ। ਮਿਥਿਆ ਧ੍ਰੋਹ ਮੋਹ ਅਭਿਮਾਨ। ਮਿਥਿਆ ਆਪਸ ਉਪਰ ਕਰਤ ਗੁਮਾਨ। ਅਸਥਿਤਿ ਭਗਤਿ ਸਾਧ ਕੀ ਸਰਣਿ। ਨਾਨਕ ਜਪ ਜਪ ਜੀਵੈ ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਣ ॥ ੪ ॥ ਮਿਥਿਆ ਸ੍ਰਵਣ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਸੁਨਹਿ। ਮਿਥਿਆ ਹਸਤ ਪਰ ਦਰਦ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਿਰਹਿ । ਮਿਥਿਆ ਨੇਤ੍ਰ ਪੇਖਿਤ ਪਰਤ੍ਰਿਆ ਰੂਪਾਦ । ਮਿਥਿਆ ਰਸਨਾ ਭੋਜਨ ਅਨ-ਸੁਆਦ । ਮਿਥਿਆ ਚਰਨ ਪਰ ਬਿਕਾਰ ਕੋ ਧਾਵਹਿ । ਮਿਥਿਆ ਮਨ ਪਰ ਲੋਭ ਲੁਭਾਵਹਿ । ਮਿਥਿਆ ਤਨੁ ਨਹੀ ਪਰ ਉਪਕਾਰਾ । ਮਿਥਿਆ ਬਾਸ ਲੇਤ ਬਿਕਾਰਾ । ਬਿਨ ਬੂਝੇ ਮਿਥਿਆ ਸਭ ਭਏ । ਸਫਲ ਦੇਹ ਨਾਨਕ ਹਰਿਹਰਿ ਨਾਮ ਲਏ ॥ ੫ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਃ ਮਃ ੯—ਸਾਧੋ ਮਨ ਕਾ ਮਾਨ ਤਿਆਗੋ । ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਸੰਗਤਿ ਦੁਰਜਨ ਕੀ ਤਾਂਤੇ ਅਹਿਨਿਸ ਭਾਗੋ ॥ ੧ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਆਸਰੀ ਸੰਪਤਿ ਕੇ ਤ੍ਯਾਗ ਕੇ ਸੂਚਕ ਅਨੇਕ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਵਚਨ ਹੈਂ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤ ਕੋ ਜਾਨ ਕੇ ਪੁਨਹ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤ ਕਾ ਯੋਗ ਲਿਪਸੂ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰ ਭਾਰੇ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਥਮੋ ਨੇਮਃ

ਅਥ ਦੁਤੀਯੋ ਨੇਮਃ ਸੰਤੋਖੇਤਿ ਯਥਾ ਲਾਭ ਮੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸੰਤੋਖ ਹੈ । ਯਥਾ ਲਾਭ ਕਿਆ । ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਨ ਪਾਨ ਸੁਖ ਦੁਖਾਦਿਕ ਜੋ ਕੁਛ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਉਸੀ ਮੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਅਧਿਕ ਇਛਾ ਨ ਕਰਨੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਯਥਾ ਲਾਭ ਹੈ । ਸੰ ਨਾਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ । ਤੋਖ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕਾ ਹੈ ਤੁਸ਼੍ ਭੀ ਧਜ਼ਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤੋਖ ਕਾ ਬਨ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯੇ ਸੰਤੋਖ ਪਦ ਕੇ ਅਖਰੋਂ ਕਾ ਅਰਥ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ । ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਅਨੁਤ੍ਤਮ ਫਲ ਕਾ ਲਾਭ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਬਹੁਤ ਕ੍ਯਾ ਕਹਨਾ ਹੈ । ਜੋ ਸੰਤੋਖਵਾਨ ਨੀਚ ਜਾਤੀ ਕਾ ਮਾਨੁਖ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਤਿਰਯਗ ਆਦਿਕ ਭੀ ਪੂਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ । ਜੈਸੇ ਚਾਂਡਾਲ ਚਮਾਰ ਮਲੇਛ ਸ੍ਵਾਨ ਸ੍ਰਿਗਾਲ ਆਦਿਕ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਪੂਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ । ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ । ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਰਹਤ ਉਤਮ ਜਾਤੀ ਵਾਲੇ ਭੀ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ । ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਵੈਸ਼੍ ਗਉ ਅਸ੍ ਆਦਿਕ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ । ਅਬ ਭੀ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕੋ ਪੜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ।

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਲੋਭ ਲਹਰ ਸ੍ਵਾਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਤਿਨਹਲਕਿਓ ਸਭੈ ਬਿਗਾਰੇ । ਸੰਤੋਖੋਵੈ ਪਰਮੋ ਲਾਭਃ ਸੰਤੋਖੋਵੈ ਪਰਮੰ ਧਨੰ ਇਸ ਜੰਢ ਕੋ ਸੰਤੋਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਪਰਮ ਲਾਭ ਹੈ । ਸੰਤੋਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਪਰਮ ਧਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ । ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਜੀਢ ਕੋ ਚਾਹਜੇ ਸੋ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸੰਤੋਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਯਤਨ ਕਰਤਾ ਰਹੈ ਜਿਤਨਾ ਜਿਤਨਾ ਢਿਰ ਸੰਤੋਖ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ॥ ਇਤਿ ਦੁਤੀਯੋਨੇਮਃ ॥ ੨

ਅਥ ਤ੍ਰਿਤੀਯੋ ਨੇਮਃ ॥ ਤਪ ਇਤਿ ਸੋ ਤਪਸਾਤ੍ਵਿਕ ੧ ਰਾਜਸ ੨ ਤਾਮਸ ਭੇਦ ਸੋ ੩ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਤਿਸ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਤਪ ਮੇਂ ਭੀ ਜੋ ਆਦਿ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਤਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਸੋ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਏਕ ਸਾਰੀਰਕ ਤਪ ੧ ਦੁਤੀਯ ਵਾਕ ਰੂਪ ਤਪ ੨ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਮਾਨਸ ਤਪ ੩ ॥ ਗੀਤਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਚ ॥ ਸਃ ਦੇਵ ਦ੍ਵਿਜ ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਾਗ੍ਯ ਪੂਜਨੰ ਸ਼ੌਚ ਮਾਰਜਵੰ । ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯੋ ਅਹਿੰਸਾਚ ਸ਼ਾਰੀਰੰ ਤਪ ਉਚਜਤੇ ॥ ੧੪ ॥ ਬ੍ਰਹਮ-ਚਰਯ ਔਰ ਅਹਿੰਸਾ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋਨ ਦੁਖਾਵਨਾ ।

ਟੀਃ—ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਤਪਸ੍ਯਾ ਮੈ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਪੂਜਨ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਔ ਵਿਦਵਾਨ ਕਾ ਪੂਜਨ ਹੋਵੇ ਉਸ ਤਪ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਰੀਰਕ ਤਪ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ॥ ੧੪ ॥ ਮੂਲ—ਅਨੁਦ੍ਵੇਗਕਰੰ ਵਾਕੰ ਸਤ੍ਯੰ ਪ੍ਰਿਯੰ ਹਿਤੰ ਚਯਤ ਸ੍ਵਾਧ੍ਯਾਯਾ ਭ੍ਯਸਨੰ ਚੈਵ ਵਾਙ੍ਮਯੰ ਤਪ ਉਚਜਤੇ ॥ ੧੫ ॥

ਟੀਕਾ—ਔ ਪੁਰਖ ਕੋ ਐਸਾ ਵਚਨ ਨ ਕਹਣਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਛੋਭ ਉਤਪਤ ਨ ਹੋਵੇ ਪੁਨਃ ਸਤ੍ਯ ਤੇ ਪ੍ਯਾਰਾ ਹਿਤ ਕੋ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਵਚਨ ਹੋਵੇ ਜੋ ਜਿਸ ਵਾਕ੍ਯ ਮੇਂ ਵੇਦਪਾਠ ਆਦਿਕ ਸਤ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ ਹੋਵੇ । ਇਸ ਤਪ ਕਾ ਨਾਮ ਵਾਕ ਮਯ ਤਪ ਹੈ ॥ ੧੫ ॥

ਮੂਲ ਮਨੁਃ ਪ੍ਰਸਾਦਃ ਸੌਮ੍ਯਤ੍ਵੰ ਮੌਨ ਮਾਤ੍ਮ ਵਿਨਿਗ੍ਰਹਃ ॥ ਭਾਵਸੰ ਸੁਧਿਰਿਤ੍ਯੇ ਤਤ ਤਪੋ ਮਾਨਸ ਮੁਚਜਤੇ ॥ ੧੬ ॥

ਟੀਃ— ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਾਮ ਮਨਕੇ ਨਿਰਮਲ ਕਾ ਹੋਵਨਾ ॥ ਸੌਮ੍ਯ ਨਾਮ ਸਰਲ ਨਿਸ-ਕਪਟ ਕਾਹੈ ॥ ਅਸਤ੍ਯ ਔਰ ਅਧਿਕ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਮਨ ਕੋ ਰੋਕਨਾ । ਅਥਵਾ ਮਨ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਮਨਨ ਸੀਲ ਹੋਵਨਾ । ਔਰ ਮਨਕੋ ਆਪਣੇ ਵਸ ਕਰਨਾ ਅਹੰਕਾਰਣ ਮੈ ਮਲੀਨ ਸੰਕਲਪ ਨ ਉਠਣੇ ਦੇਣੇ । ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਮਾਨਸੀ ਤਪ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ੧੬ ।

ਮੂਃ ਸ੍ਵਧਯਾ ਪਰਯਾ ਤਪਤੰ ਤਪਸ੍ਵਤ੍ਰਿ ਵਿਧੰ ਨਰੈਃ ॥ ਅਫਲਾ ਕਾਂਖਿਭਿਰ ਯੁਕ੍ਤੈਃ ਸਾਤ੍ਵਿਕੰ ਪਰਿ ਚਖਜਤੇ ॥ ੧੭ ॥

ਟੀਃ-- ਜਿਨੋ ਸ੍ਵਧਾ ਵਾਂਨੋ ਪੁਰੁਖੋ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਚਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਤਪ ਤਪਜਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਤਪ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤਪ ਕਾ ਫਲ ਨਹੀ ਮਾਂਗਜਾ ॥ ਵੇ ਯੁਕ੍ਤ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਯੇ ਉਨ ਕਾ ਤਪ ਸਾਸਤ੍ਰ ਨੇ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ॥ ੧੭ ॥

ਇਤਿ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਤਪ ਅਥ ਰਾਜਸ ਤਪਃ ਮੂਲ ਸਤ ਕਾਰ ਮਾਨ ਪੂਜਾਰਥੰ ਤਪੋ ਦੰਭੇਨ ਚੈਵ ਯਤ ॥ ਕ੍ਰਿਯਤੇ ਤਦਹਿ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤ ਰਾਜ ਸੰਚਲ ਮਧ੍ਰੁਵੰ ॥ ੧੮ ॥

ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਆਪਣੇ ਸਤਕਾਰ ਤਥਾ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਪੂਜਾਵਾਸਤੇ ਦੰਭ ਕਰਕੇ ਦੰਭ ਨਾਮ ਇਸ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨਮੈ ਯੇ ਇਛਾ ਹੋਣੀ ਜੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਲੋਕ ਮੇਰਾ ਆਦਰ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਰੈ ਸ੍ਵਰਣ ਬਸਤ੍ਰਾ ਦਿਕ ਮੁਝਕੋ ਹੀ ਦੇਵੈ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਤਪ ਕਰਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਪਰ ਸੇ ਤਜਾਗ ਜਣਾਵਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦੰਭ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਤਪ ਕਾ ਨਾਮ ਰਾਜਸੀ ਤਪ ਹੈ ਸੋ ਕੈਸਾ ਯੇ ਤਪ ਹੈ ਕੇ ਚੰਚਲ ਰੂਪ ਹੈ ਆਪਣੇ ਅਰਥ ਫਲ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੈ ਇਸ ਤਪ ਕਾ ਫਲ ਅਨਿਤ ਹੈ ਕਿਆ ਥੋੜਾ ਕਾਲ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈਂ ਹੀ ਇਸ ਕਾ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪਰਲੋਕ ਮੇ ਇਸਕਾ ਫਲ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਅੰਧੀ ਗਉ ਏਕ ਘਰ ਮੇਂ ਸੇ ਨਿਕਸ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਘਰ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ਜਾਇ ਸਕਤੀ। ਤੈਸੇ ਇਸਕਾ ਫਲ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈਂਹੀ ਭੁਕਤ ਜਾਤਾ ਹੈ ੧੬ ॥ ਇਤਿ ਰਾਜਸ ਤਪ ॥

ਅਥ ਤਾਮਸ ਤਪ ॥ ਮੂਲ । ਮੂਢ ਗ੍ਰਾਹੇਣਾ ਤਮਨੋ ਯਤਪੀਡਯਾ ਕ੍ਰਿਯਤੇ ਤਪਃ ॥ ਪਰਸਯੋਤਸਾਦਨਾਰਥੰਵਾ ਤਤ੍ਤਾਮਸਮੁਦਾਹ੍ਰਿਤੰ ॥ ੧੭ ॥

ਟੀਕਾ । ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋ ਤਾਮਸੀ ਅਤਜੰਤ ਮੂਢ ਪੁਰਖ ਮੂਰਖਤਾ ਸੇ ਹਠ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਜਲ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਪਾਵਤੇ ਹੈਂ। ਅਥਵਾ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਨਾਸ ਵਾਸਤੇ ਭੂਖਾ ਪਜਾਸਾ ਰਹਣਾ ਪੰਚਾਗਨੀ ਤਾਪਆਦਿਕ ਕਲੇਸ ਸਹਾਰਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਂਸ ਕੋ ਕਾ-ਟ ਕਾਟਕੇ ਆਗ ਮੇਂ ਅਹੂਤੀ ਦੇਣੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀ ਕੋ ਘੋਰ ਦੁਖ ਦੇਕੇ ਤਪਾਵਨਾ । ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਤਾਮਸੀ ਤਪ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਪੁਨਹ ਇਸ ਤਪ ਕਾ ਫਲ ਭੀ ਨਰਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੀ ਹੈ ॥ ੧੯ ॥ ਇਤਿ ਤਾਮਸ ਤਪਃ

ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਤਪ ਆਤਮਿਕ ਤੀਸਰਾ ਨਿਯਮ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਯੋਗਾ ਲਿਪਸੂ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਤਪ ਕਰਨਾ ਚਾਹਜੇ । ਇਤੀ ਤ੍ਰਿਤੀਯੋ ਨੇਮਃ ॥

ਅਥ ਚਤੁਰਥ ਨੇਮਃ ਸ੍ਵਾਧਜਾਯੇਤਿ ॥ ਸ੍ਵਾਧਜਾਯ ਨਾਮ ਵੇਦ ਕਾ ਹੈ । ਸੋ ਗੁਰੁਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜਿਤਨਾ ਹੋਸਕੇ ਬਿਨਾਗਾ ਉਤਨਾ ਵੇਦ ਕਾ ਪੜਨਾ ਭੀ ਜਰੂਰ ਕਰਨਾ ।

ਤਥਾਚ ਸਿਧ ਗੋਸ੍ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ੧—ਗੁਰੁਮੁਖ ਪਰਚੈ ਬੇਦ ਵੀਚਾਰੀ। ਗੁਰੁਮੁਖ ਪਰਚੈ ਤਰੀਐ ਤਾਰੀ। ਗੁਰੁਮੁਖ ਪਰਚੈ ਸੁ ਸਬਦਿ ਗਿਆਨੀ । ਗੁਰੁਮੁਖ ਪਰਚੈ ਅੰਤਰਿ ਬਿਧ ਜਾਨੀ। ਗੁਰੁਮੁਖ ਪਾਈਐ ਅਲਖ ਅਪਾਰ। ਨਾਨਕ ਗੁਰੁਮੁਖ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰ। ੨੮ ॥ ਅਰਥ ਸਪਸ੍ਟ ॥ ਵੇਦ ਕੇ ਪਾਠ ਸੇ ਭੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪਾਪਾਂ ਕਾ ਨਾਸ਼ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਗੁਰ ਵਚਨੰ ॥ ਵੇਦ ਪਾਠ ਮਤਿ ਪਾਪਾਂ ਖਾਇ । ਦੀਵਾ ਬਲੇ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ। ਇਤਜਾਦਿ। ਇਤਿ ਚਤੁਰਥਃ ਨੇਮਃ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਈਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਣੀ ਧਾਨ ਆਤਮਿਕ ਪੰਚਮੇ ਨੇਮਃ ਪ੍ਰਣਿ ਧਾਨ ਨਾਮ ਪਰਾਯਣ ਕਾ ਹੈ। ਕਜਾ ਹੇ ਸਿਖ ਈਸ੍ਵਰ ਪਰਾਯਣ ਹੋ ਕਰਕੇ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਨਾ ਏਕਾਗ੍ਰ ਮਨ ਕਰਕੇ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕਰਨਾ । ਹਰ ਵਕਤ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋ ਹਾਜਰ ਜਾਨਨਾ। ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਈਸ੍ਵਰ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਰਹਣ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੫—ਹੇ ਅਚੁਤ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਘਨਾਸ। ਹੇ ਪੂਰਣ ਹੇ ਸਰਬ ਮੈ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਗੁਣ ਤਾਸ। ਇਤਜ਼ਾਦੀ। ਮੈ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭ ਕਿਛ ਤੇਰਾ। ਈਘੈ ਨਿਰਗੁਣ ਉਘੈ ਸਰਗੁਨ ਕੇਲ ਕਰਤ ਬਿਚ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰਾ। ਇਤਆਦਿਕ ਈਸ਼੍ਵਰ ਪ੍ਰਣਿਧਾਨਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੈਂ। ਈਸ਼੍ਵਰ ਰਾਧਨ ਸੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਪਾਪ ਤਾਪ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟ ਬਿਘਨ ਸਭ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਸਰਬ ਕਾਰਜੋ ਕੀ ਇਸ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਸਿਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਈਸ਼੍ਵਰ ਪ੍ਰਣਿ ਧਾਨਤਾ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਇਤਿ ਨੇਮਾਃ ਜੋ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਯਮ ਅਤੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਨੇਮ ਯੋਗ ਸੂਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਿਧਾਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਾਧਨ ਕੇ ਫਲ ਵਿਧਾਇਕ ਸੂਤ੍ਰ ਸੂਤ੍ਰਾ ਕੇ ਅਰਥ ਕੋ ਫੇਰ ਵਿਧਾਨ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ੨ ॥ ਅਥ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਅੰਗ ਯੋਗ ਕੋ ਵਰਨਨੰ ॥ ਆਸਨ ਨਾਮ ਜੋ ਯੋਗ ਕੋ ਤੀਸਰਾ ਅੰਗ ਹੈ। ਤਿਸ ਆਸਨ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ਕੇ ਯੋਗ ਦੇਸ ਅਸਥਾਨ ਪੂਰਬ ਕਹ ਆਏ ਹੈਂ। ਸੋ ਸਿੰਘ ਭਦ੍ ਪਦਮ ਸਿਧ ਇਨ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਆਸਨ ਮੈ ਜੋ ਆਪ ਕੋ ਆਸਨ ਸੁਖਦਾਯਕ ਮਾਲਮ ਹੋਵੇਂ ਸੋ ਆਸਨ ਬਾਂਧੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੀ ਸਿਧਿ ਵਾਸਤੇ। ਆਸਨ ਕੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਇਸਥਿਤਿ ਵਾਸਤੇ ਆਸਨ ਪਰ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਆਸਨ ਬਾਂਧ ਕੇ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੇ ਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ੇਸ਼ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹਜੇ ॥ ਤਥਾਚ ਪਾਂਤੰਜਲ ਸੂਤ੍ਰੰ ॥ ਤਤ੍ ਸਥਿਰਸੁਖਮਾਸਨੰ ॥ ੪੬ ॥ ਪ੍ਰਯਤ੍ਨ ਸੈਥਿਲਜ਼ਾਨੰਤ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਭ੍ਯਾਂ ॥ ੪੭ ॥

ਟੀਃ—ਜੋ ਆਸਨ ਨਾਮ ਬੈਠਿਕ ਕੋ ਹੈ। ਇਸਥਿਰ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਇਸਥਿਰ ਹੋ ਔ ਸੁਖੇਨ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਆਸਨ ਹੈ ॥ ੪੬ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਕੇ ਆਰੰਭ ਕੇ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਾ ਨਾਮ ਉਦਮ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਪੁਨਹ ਜੋ ਅਨੰਤ ਸ਼ੇਸ ਜੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਸੋ ਸ਼ੇਸਨਾਗ ਮੈਹੂੰ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਨੰਤ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਹੈ। ਅਨੰਤ ਨਾਮ ਸ਼ੇਸਨਾਗ ਜੀ ਕੋ ਹੈ ਸਮ ਨਾਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ। ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੋ ਹੈ। ਇਸ ਕੋ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ। ਕੇ ਧਾਰਣਾਂ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਅਨੰਤ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਰੂਪ ਅਰਥ ਹੈ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਨੰਤ ਸ਼ੇਸ ਜੀ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਪ੍ਰਪਕ ਹੋਏ ਸੇ ਜੋ ਚਿਤ ਔ ਆਸਨ ਕੀ ਇਸਥਿਰਤਾ ਮੇਂ ਵਿਘਨ ਹੈ ਸੋ ਨਾਸ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਇਸ ਯੋਗ ਲਿਪਸੂ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਚਿਤ ਆਸਨ ਇਸਥਿਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪੭ ॥ ਇਤਿ ਆਸਨੰ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਅੰਗਾ ॥ ੩ ॥

ਅਥ ਚਤੁਰਥੰ ਯੋਗ ਕੇ ਅੰਗ—ਜਬ ਆਸਨ ਇਸਥਿਰ ਸਿਧ ਹੋਵੇ ਤਬ ਯੋਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਿਪਸੁ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਕੀ ਚਲਨ ਰੂਪਾਗਤੀ ਕਾ ਰੋਕਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਤਥਾਚ ਯੋਗ ਸੂਤ੍ਰੰ—ਤਸਮਿਨਸਤਿ ਸ੍ਵਾਸ ਪ੍ਰਸ੍ਵਾਸ ਯੋਰਗਤਿ ਵਿਛੇਦਃ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਃ॥੪੮

ਟੀਃ--ਆਸਨ ਚਿਤ ਕੇ ਇਸਿਥਰ ਹੁਏ ਸੇ ਪੀਛੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਨ ਕੀ ਅਪਾਨ ਕੀ ਚਲਨ ਰੂਪਾ ਗਤੀ ਕਾ ਵਜਹ ਛੇਦ ਕਰਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਣਾਯਾਮ ਹੈ। ਜੋ ਸ੍ਵਾਸ ਬਾਹਰ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣ ਹੈ। ਜੋ ਸ੍ਵਾਸ ਅੰਤਰ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਪਾਨ ਹੈ। ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਕੀ ਗਤੀ ਕੇ ਨਿਰੋਧ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ॥ ਨਿਰੋਧ ਨਾਮਰੋਕਣੇ ਕਾ ਹੈ॥ ੪੮॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਭੀ ਦੀਰਘ ਸੂਖਮ ਭੇਦ ਕਰਕੇ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਪਾਤੰਜਲਿ ਸੂਤ੍ਰੰ॥ ਸਤੁ ਵਾਹਜ਼ਾ ਭਜੰਤਰ ਸੰਭ ਬ੍ਰਿਤ੍ਤਿਰ ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਸੰਖਜ਼ਾਭਿਃ ਪਰਿ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੋ ਦੀਰਘ ਸੂਛਮਃ॥ ੪੯॥

ਟੀਃ—ਤੁ ਪੁਨਾ ਸੋ ਜੋ ਪੂਰਬ ਸੂਤ੍ਰ ਉਕਤ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਜੋਤਿ ਬਾਹਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੀ ਅਸਤੰਭ ਬ੍ਰਿਤੀ ਔ ਅੰਤਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਣੋਕੀ ਅਸਤੰਭ ਬ੍ਰਿਤੀ ਦੇਸ ਕਾਲ ਕੀ ਸੰਖਜਾ ਕਰਕੇ ਪਰਿਦਿਸ੍ਟ ਦੀਰਘ ਸੂਖਮ ਭੇਦ ਕਰਕੇ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ॥ ਅਸਤੰਭ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਥੰਭਣੇ ਕਾ ਹੈ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਾਮ ਗਤੀ ਕਾ ਹੈ॥ ਦੇਸਨਾਮ ਜਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਾਣ ਦੀਰਘ ਨਾਮ ਲੰਬੇ ਕਾ ਹੈ ਲੰਬਾ ਜਾਵੇ ਸੂਖਮ ਨਾਮ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਕਾ ਹੈ ਸੰਖਜਾ ਨਾਮ ਗਿਣਤੀ ਕਾ ਹੈ ਪਰਿਦਿਸ੍ਟ ਨਾਮ ਦਿਖਾਵਨੇ ਕਾ ਹੈ ਅਨ੍ਵਯਾਰਥ ਯੋ ਹੂਆ ਉਤਮ ਮਧਜ਼ਮ ਕਨਿਸ੍ਟ ਭੇਦਸੇ ਜੋ ਪੂਰਬ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਹ ਆਏ ਹੈ ਸੋ ਕੀ ਸੋਲਾ ੧੬ ਚੌ ਸਠ ੬੪ ਬਤੀਸ ੩੨ ਆਦੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਗਿਣਤੀ ਕਹ ਆਏ ਹੈ॥ ੧੨। ੧੮। ੨੪। ੩੨। ੩੬। ਅੰਗਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਛੋਟਾ ਅਥਵਾ ਲੰਬਾ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਵਾਸ ਜਾਵੇ। ਅਰਥਾਤ ਧੀਰੇ੨ ਛਤੀ ੩੬ ਅੰਗਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਵਾਸ ਕੋ ਲੰਬਾ ਬਢਾਵੇ ਜਬ ਸ੍ਵਾਸ ਬਾਹਰ ਕੋ ਜਾਵੇ ਖੁਬ ਸਿਥਲ ਰੁਈਕੇ ਅਵੈਵ ਕਰਕੇ ਹਾਥ ਉਪਰਿ ਰਖਕੇ ਰੁਈ ਕੇ ਅਵੈਵਾ ਕੋ ਸ੍ਵਾਸ ਕੀ ਪਵਨ ਸੇ ਹਲਤਜਾਂ ਕੋ ਦੇਖੇ ਜਬ ਬਾਹਰ ਛਤੀਸ ੩੬ ਅੰਗੁਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਵਾਸ ਜਾਵੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਤਰ ਛਤੀਸ ੩੬ ਅੰਗੁਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਵਾਸ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਈਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਵਾਸ ਕਾ ਦੇਸ ਕਹਜ਼ਾ ਹੈ। ਕਾਲ ਜਿਤਨਾ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੇ ਉਚਾਰਣੇ ਮੈਲਗੇ। ਸੋ ਜਬ ਪ੍ਰਾਣ ਕੋ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਸੇ ਉਦਰ ਮੈ ਮੂਰਣ ਕਰੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪੂਰਕ ਹੈ ਚੌਸਠ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੇ ਉਚਾਰਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਉਦਰ ਮੈਂ ਠਹਰਾਇ ਰਖੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਕੁੰਭਕ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਬਤੀਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੇ ਉਚਾਰਣੇ ਮੈ ਲਗੇ ਉਤਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੁ ਕੋ ਪੇਟ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਰੇਚਕ ਹੈ ਪੁਨਾ ਪੇਟ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸੇ ਹੂਏ ਵਾਯੁ ਕੋ ੬੪ ਮਾਤ੍ਰ ਉਚਾਰਣ ਕਾਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਾਰਹੀ ਅਸਧੰਭਨ ਕਰ ਰਖੇ ਇਸ ਅਰਥ ਮੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਪਾਤੰਜਲਿ ਸੂਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ॥ ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰੰ ਵਾਹਜ਼ਾ ਭਜ਼ੰ ਤਰਵਿਖਯਾ ਖਜ਼ੇਪੀਚਤੁਰਥੰਃ

ਟੀਃ—ਵਾਹਜ਼ ਨਾਮ ਬਾਹਰ ਕਾ ਹੈ ਅਭਜ਼ੰਤਰ ਨਾਮ ਅੰਤਰ ਕਾ ਹੈ ਵਿਖਯ ਨਾਮ ਈਹਾਂ ਦੇਸ ਕਾ ਹੈ ਆਖੇਪ ਨਾਮ ਈਹਾਂ ਠਹਰਾਵਨੇ ਕਾ ਹੈ ਸਮੁਚਯ ਅਰਥ ਯੇ ਹੂਆ ਅੰਤਰ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕਾ ਇਸਚਤ ਕਰਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅੰਤਰ ਕੁੰਭਕ ਹੈ ਜੋ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕਾ ਠਹਰਾਵਨਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਾਯ ਕੁੰਭਕ ਹੈ ਯੇ ਚਤੁਰਥ ਕੁੰਭਕ ਬਾਹਰ ਕਾ ਹੈ ॥ ੫੦ ॥ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਗੁਰੂ ਸੇ ਯੁਕਤਿ ਸੀਖੇ ਤਬ ਕਰੇ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਪਰ ਲਿਖਾ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਨੇ ਆਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਮੈ ਨ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੋਵੇ ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਵੇਦ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸਾਮਵੇਦੀਯ ਉਪਨਿਖਦ ਕੇ ਚਤੁਰਥ ਪ੍ਰਪਾਠਕ ਕੇ ੯ ਖੰਡਕਾ ੩ ਮੰਤ੍ਰ ਤਥਾਚ ॥

ਸ਼ੁਤਗ੍ਂ ਹਜ਼ੇਵਮੇ ਭਗਾਵਦਦ੍ਸ਼ੋਭਜ ਆਚਾਰਯਾ ਧੈਵ ਵਿਦਜ਼ਾ ਵਿਦਿਤਾ ਸਾਧਿਸ਼੍ਠੰ ਪ੍ਰਾਪਯਤੀ ਤਿ ਤਸ੍ਮੈ ਸਹੋ ਵਾਚਾ੍ ਹ ਨ ਕਿੰਚਨ ਵੀਪਾਯੇਤਿ ਵੀਪਾਯੇਤਿ ॥ ੩ ॥

ਇਸਕਾ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਗੌਤਮ ਰਿਖੀ ਨੇ ਆਪਨੇ ਸਿਛ ਸਤਜ਼ਕਾਮ ਸੇ ਪੂਛਾ ਹੇ ਸਿਖ ਤੇਰਾ ਮੁਖ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੋਕ ਵਰਜਿਤ ਪ੍ਰਤਿਨ ੨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾਹੈ ਮੇਰੇ ਬਿਨਾ ਤੁਮਕੋ ਕਿਸਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਗੁਰੋ ਆਪਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੌਨ ਮਾਨੁਖ ਮੁਝਕੋ ਉਦੇਸ ਕਰੇ ਹਿ ਪ੍ਰਸਿਧਿ ਅਰਥ ਮੇਹੈ ਏਵ ਨਿਸਚੇ ਅਰਥ ਮੇ ਹੈ ਹੇ ਭਗਭਨ ਆਪ ਜੈਸੇ ਆਚਾਰਯ ਮਹਾਤਮਾ ਸੇ ਮੈਨੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਆ ਹੈ ਹਇਤਿ ਹਰਖੇ ਏਵ ਦਿਤਿ ਵਿਵਛੇਦ ਅਰਥੇ ਆਚਾਰਯ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੈ ਆਚਾਰਯ ਸੇ ਹੀ ਵਿਦਯਾ ਸਿਖੀ ਹੂਈ ਰਿਦੇ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਇਸ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੀ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਦਜ਼ਾਰਥੀ ਕੇ ਇਸ਼੍ਟ ਅਰਥ ਕੋ ਸਿਧ ਕਰਤੀ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਤੇਰੇ ਵਚਨ ਕੇ ਅਰਥ ਮੇਂ ਕੁਛ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਹੈ । ਕੁਛ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਜਬ ਯੋਗ ਲਿਪਸ ਪੁਰੁਖ ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ । ਤਬ ਇਸ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਨਾੜੀ ਤੀਨ ਮਾਸ ਮੈ ਅਥਵਾ ਖਟ ਮਾਸ ਮੈ ਸੁਧ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੀ ਅਗਨਿ ਸੇ ਵਾਯੁ ਕੇ ਮਾਰਗ ਕੋ ਰੋਕਨੇ ਵਾਲੀ ਕਫ ਨਾੜੀ ਮੈਸੇ ਦਗਧ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ । ਤਬ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੁ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਕੋ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ ਕੇ ਮਾਰਗ ਕਾ ਜੋ ਅਗਜ਼ਾਨ ਹੈ ਸੋ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ।

ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰੰ—ਤਤਃ ਛੀਯਤੇ ੧ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ਵਰਣੰ ॥ ੫੧ ॥ ਟੀਃ—ਤਤਾ ਨਾਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਿਸ ਨਾੜੀ ਸੁਧੀ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਨਾੜੀ ਮਾਰਗ ਗਤ ਅਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਆਤਮਿਕ ਆਵਰਣ ਖੀਯਤੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾ ਹੈ ॥ ੫੧ ॥ ਤਬ ਯੋਗ ਸਾਧਿਕ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਵਿਖੇ ਯੋਗਤਾ ਹੋਤੀਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰੰ ॥ ਧਾਰਣਾ ਸੁਚਯੋਗਜ਼ਤਾ ਮਨਸਃ ॥ ੫੨ ॥

ਟੀਃ—ਧਾਰਣਾ ਲਖਣ ਧਾਰਣਾ ਕੇ ਨਿਰੁਪਣ ਮੈ ਕਹੇਂਗੇ । ਜਬ ਨਾੜੀ ਮਾਰਗ ਗਤ ਅਵਰਣ ਦੂਰ ਹੁਆ ਤਬ ਯੋਗ ਲਿਪਸੂ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਧਾਰਣੇ ਕੀ ਯੋਗ੍ਯਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ । ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੀ ਅਗਨਿ ਸੇ ਦਘਧ ਪਾਪ ਸੁਧ ਮਨ ਹੁਆ ਹੁਆ ਧਾਰਣਾ ਕਰਣੇ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀਹੋਤਾਹੈ ॥੫੨॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਃਚਤੁਰਥੰਅੰਗਾ ੪

ਅਥ ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰ ਪੰਚਮ ਅੰਗਾ ॥ ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰ ਨਾਮ ਸੂਖਮ ਅਹਾਰ ਕਾ ਹੈ । ਸੋ ਸੂਖਮ ਅਹਾਰ ਕੇਵਲ ਅਲਪ ਖਾਣੇ ਕਾ ਹੀ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮਨ ਸਹਤ ਸਰਬ ਇੰਦਰੀਯਾਂ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯੋਂ ਮੇ ਥੋੜਾ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਕਰਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰ ਹੈ । ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰੰ ਸ੍ਵਵਿਖਯਾ ਸੰਪ੍ਰਯੋਗੇ ਚਿਤ੍ਤਸਜ ਸ੍ਵਰੂਪਾ ਨੁਕਾਰ ਇਵੇਂ ਦ੍ਰਿਯਾਣਾਂ ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰਃ ॥ ੫੩ ॥

ਟੀਃ—ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰ ਨਾਮ ਸਮਨਸਾ ਇੰਦ੍ਰਿਯੈਃ ਪ੍ਰਤਿਹਰਤਿ ਇਤੀ ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰਃ ਮਨ ਸਹਤ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਸੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਵਿਖਯਾ ਕਾ ਜੋ ਆਹਰਣ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰ ਹੈ । ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਜੋਂ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਕੇ ਅਭਾਵ ਹੂਏ ਹੂਏ ਜੋ ਚਿਤ ਕਾ ਵਿਖਯ ਕੇ ਅਕਾਰ ਸਮ ਪਰਿਣਾਮ ਨ ਹੋਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਇੰਦ੍ਰਯਾ ਕਾ ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰ ਹੈ ॥ ੫੩ ॥ ਸੂਤ੍ਰੰ ਤਤਃ ਪਰਮਾ ਵਸਜਤੇਂ ਦ੍ਰਿਯਾਣਾਂ ॥ ੫੪ ॥

ਟੀਃ—ਤਤਃ ਨਾਮ ਤਿਸ ਤੇ ਅਨੰਤਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰ ਕੀ ਸਿਧੀ ਅਰਥ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜਬ ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰ ਸਿਧ ਹੁਆ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਗ੍ਰਮ ਯੋਗ ਸਾਧਿਕ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਪਰਮ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋਤਾਹੈ ॥੫੪॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰਃਪੰਚਮਅੰਗਾਮਪ

ਅਥ ਧਾਰਣਾ ਖਸ਼੍ਟਮ ਅੰਗਾ ॥ ਜਬ ਯੋਗ ਲਿਪਸੂ ਆਸਨ ਕੇ ਊਪਰ ਪਦਮ ਅਥਵਾ ਸਿਧ ਆਸਨ ਬਾਂਧ ਕਰ ਬੈਠੇ ਤਬ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਪਸਾਰ ਕੇ ਦੇਖ ਕੇ ਪੁਨਾ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਪਾਚੋਂ ਤਤੋ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਕਰੇ । ਧਾਰਣਾ ਨਾਮ ਕਿਸੀ ਏਕ ਮੂਰਤ ਅਥਵਾ ਅਮੂਰਤ ਪਦਾਰਥਮੈ ਜੋ ਚਿਤ ਕਾ ਲਗਾਵਨਾ ਹੈ । ਅਰਥਾਤ ਤਦ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਧਾਰਣਾ ਹੈ । ਇਸ ਅਰਥ ਮੇ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਤੰਜਲਿ ਸੂਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਤੀਸਰੇ ਪਦਕਾ ਪ੍ਰਥਮ ਸੂਤ੍ਰ

ਦੇਸ ਬੰਧ ਚਿਤ੍ਤਸਜ ਧਾਰਣਾ ॥ ੧ ॥ ਤਤ੍ ਪ੍ਰਤਜ਼ੈਕ ਤਾਨਤਾ ਧਜਾਨੰ ॥ ੨ ॥ ਤਦੇਵਾਰਥ ਮਾਤ੍ਰ ਨਿਰ੍ਭਾਸੰ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੂਨਜ ਮਿਵ ਸਮਾਧਿਃ ॥ ੩ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ—ਕਿਸੀ ਏਕ ਦੇਸ ਮੈ ਜੋ ਚਿਤ ਕਾ ਬਾਂਧਨਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਧਾਰਣਾ ਹੈ । ਈਹਾਂ ਦੇਸ ਨਾਮ ਧਜ਼ੇਯ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਹੈ। ਧਜ਼ੇਯ ਨਾਮ ਧਜ਼ਾਨ ਕੇ ਵਿਖਜ਼ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਧੇਜ਼ਯ ਕਾ ਅਹੰਤ੍ਰਿਤ੍ਵੇ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿ ਧਾਰਣਾ ॥ ਅਥ ਧਜ਼ਾਨੰ ਤਿਸ ਧਜ਼ੇਯ ਕੇ ਅਕਾਰ ਜੋ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਸਜ਼ਾਤੀ ਪ੍ਰਤਜ਼ੈਕ ਤਾਨਤਾ ਕਾ ਨਾਮ ਧਜ਼ਾਨ ਹੈ। ਸਜ਼ਾਤੀ ਨਾਮ ਜੋ ਧਜ਼ੇਯਾ ਕਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਭਈ ਹੈ ਉਸੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਰਬ ਮਨ ਕੀਆਂ ਬ੍ਰਿਤੀਯਾਂ ਧਜ਼ੇਯਾ ਕਾਰ ਹੋਵਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸਜ਼ਾਤੀ ਪ੍ਰਤਜ਼ੈਕ ਤਾਨਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਪ੍ਰਤਜ਼ੈਕ ਤਾਨ ਕਾ ਨਾਂਮ ਧਜ਼ਾਨ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਇਤਿ ਧਜ਼ਾਨੰ ਸਪਤਮੰ ਅੰਗੰ ॥ ੭ ॥ ਤਿਸ ਧਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਪਕ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸਮਾਧਿ ਹੈ। ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਬਦ ਔ ਸਬਦਾਰਥ ਮਾਤ੍ਰ ਨ ਭਾਸੇ ਔ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ਼ੂਨਜ਼ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇਸਥਿਤ ਹੋਵੇ। ਤਿਸ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸੁਖ ਰੂਪ ਵਿਖੇ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਇਸਥਿਤਿ ਪਾਵਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸਮਾਧਿ ਹੈ। ਇਤਿ ਯੋਗਾਸਜ਼ ਸਮਾਧਿ ਆਤਮਿਕ ਅਸ਼ਟਮੰ ਅੰਗੰ ॥ ੮ ॥ ਅਥ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਧਾਰਣਾ ਧਜ਼ਾਨ ਸਮਾਧਿ ਕੇ ਏਕਤ੍ਰ ਤੀਨੋਂ ਕੇ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰਨੇ ਕਰਕੇ ਅਣਿਮਾ ਮਹਿਮਾ ਲਘਮਾ ਆਦਿਕ ਸਿਧਜ਼ਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਗੇ ਪੁਨਾ ਵਰਨਨ ਕਰੈਂਗੇ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ॥ ੧ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸਹਤ ਅੰਗੋਂ ਕੇ ਅਸ਼੍ਟਾਂਗ ਯੋਗ ਕਾ ਹਮਨੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ। ਅਬ ਔਰ ਕਿਆ ਪੂਛਜ਼ਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ। ਸਿਖੋਵਾਚ । ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਕਰਤਾ ਕਵਨ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਸ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਪਤੰਲਿਜੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਇਸ ਯੋਗ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹੈਂ। ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਯੋਗ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਅਣਿਮਾਦਿ ਸਿਧੀ ਕਾ ਲਿਪਸੂ ਭੀ ਯੋਗ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈਂ। ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮ ਲਿਪਸੂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋ ਯੋਗ ਕਰਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੰਭਵਨ ਰੂਪ ਫਲ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਔ ਸਕਾਮੀ ਸਿਧੀ ਲਿਪਸੂ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਪਰ ਦੇਹ ਪ੍ਰਵੇਸ ਆਦਿਕ ਫਲ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਯੋਗ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਪੂਰਬ ਵਰਨਨ ਕਰ ਆਏ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਅਸਾਧਾਨ ਕੋ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਉਸੀ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਨਿਸਕਾਮ ਯੋਗੀ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਗੀਤਾ ਕੇ ਪੰਚਮ ਅਃ ਮੇਂ ਸਾਂਖ ਯੋਗੌ ਪ੍ਰਿਥਗ ਬਾਲਾਃ ਪ੍ਰਵਦੰਤਿ ਨ ਪੰਡਿਤਾਃ ॥ ਏਕ ਮਪਜ਼ਾ ਸਿਥਤਃ ਸਮਜ਼ਗੁਭਯੋਰ ਵਿੰਦਤੇ ਫਲੰ ॥ ੪ ॥ ਯਤ ਸਾਂਖਜ਼ੈਃ ਪ੍ਰਾਪਜ਼ਤੇ ਸਥਾਨੰ ਤਦਯੋਗੈ ਰਪਿ ਗਮਜ਼ਤੇ । ਏਕੰ ਸਾਂਖਜ਼ੰਚ ਯੋਗੰਚ ਯਃ ਪਸ਼ਜ਼ਤਿ ਸ਼ ਪਸਜ਼ਤਿ ॥ ੫ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ—ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਸਾਂਖ ਯੋਗ ਔ ਕਰਮ ਯੋਗ ਕੋ ਜੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਯਦਯਪਿ ਪੰਡਿਤ ਭੀ ਹੈ। ਆਪ ਕੋ ਬਡੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਬਡੇ ਪੰਡਿਤ ਮਾਨਤੇ ਭੀ ਹੈਂ। ਤਥਾਪੀ ਮੇਰੇ ਮਤ ਮੈਂ ਵੇ ਮਹਾਂ ਮੂਢ ਹੈ। ਉਨਾ ਮੂਰਖਾਂ ਨੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਜਾ ਦੋਨੋਂ ਮਾਰਗੋਂ ਮੈ ਚਾਹੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਸਾਂਖਜ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਾਹੇ ਯੋਗ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਮੈ ਜਿਗਯਾਸੂ ਇਸਥਿਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ਤਬ ਦੋਨੋਂ ਮਾਰਗੋਂ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ਰੂਪ ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ॥ ੪ ॥ ਸਾਂਖ ਯੋਗ ਕੀ ਸਿਧੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜਿਸ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਸਾਂਖਯੋਗ ਨਿਸਚਯ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਰਮ ਯੋਗ ਦਵਾਰਾ ਕਰਮ ਯੋਗੀ ਭੀ ਉਸੀ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਸਾਂਖ ਯੋਗ ਕਾ ਔ ਕਰਮ ਯੋਗ ਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਏਕ ਹੀ ਅਸ-ਥਾਨ ਰੂਪ ਫਲ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਾਂਖ ਯੋਗ ਤੇ ਕਰਮ ਯੋਗ ਦੋਨੋਂ ਸਮ ਅਸਥਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਹੇਤੁ ਸੇ ਦੋਨੋ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਜੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਵਿਖਜਾਂ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇ ਸਾਂਖ ਯੋਗ ਕੋ ਸਾਧੇ ਗਾ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜਾਸੂ। ਜੇ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਕਰਮ ਯੋਗ ਸਾਧੇ ਗਾ ਤਬ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ਯਾਸੇ ਕੁਛ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਜੋ ਕੁਛ ਕਰਮ ਸਰੀਰ ਸੇ ਖਾਨ ਪਾਨ ਦੀ ਸਦਾ ਤਥਾ ਜਪ ਤਪਾਦੀ ਕਰੇ ਸੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੇਵੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਕਰਮ ਯੋਗ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਭਿੰਨ ੨ ਔ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਕਾਰਯ ਕੋ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਤੇ ਖਿਨ ਭੰਗਾਰ ਤੇ ਪੁਰੁਖ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਜਾਨਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਂਖ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸ਼ੇ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਔਰ ਨਿਸਕਾਮ ਯੋਗੀ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਔਯੋਗ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਕਹਦੀਆ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਤੁਮ ਨੇ ਏਕਾਗਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਵਚਨ ਸ੍ਰਵਨ ਕੀਏ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਕੀਏ ਕਿਧੋ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰਬ ਸੰਸਯ ਦੂਰ ਹੁਏ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਅਬੀ ਕੋਈ ਸੰਸਾ ਸੇਸ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤਦ ਪੂਛ ਔਰ ਜੋ ਕੁਛ ਪੂਛਜਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ॥ ਸ ੍ਰੀ ਵਲੋਕਨ ਨਜਾਯ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥

ਸਿਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਸੇ ਪਤਿਤ ਜੀਵੋ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਅਬ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸੇ ਸਰਬ ਸੰਸੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਆਪਨੇ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਯੋਗ ਸੁਨਾਯਾ ਹੈ ਉਸ ਮੈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਆਪਨੇ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਕਹਜਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਵਿਖੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਪਤੰਜਲਿ ਕ੍ਰਿਤ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸੂਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤ੍ਲੀ ਯੋਗ ਸ੍ਰਿਤੁਬ੍ਰਿਤ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧਃ ੨ ॥ ਤਦਾ ਦ੍ਰਸ਼ਟੁਃ ਸ੍ਵਰੂਪੇ ਵਸਥਾਨੰ ੩ ਬ੍ਰਿਤ੍ਤਿ ਸਾਰੂਪਜ ਮਿਤਰਤ੍ ੪ ਬ੍ਰਿਤ੍ਤ ੫ ਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੰਚਤਯਜ਼ਃ ਕ੍ਲਿਸ੍ਟਾ ਕ੍ਲਿਸ੍ਟਾਃ ੫ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵਿਪਰਯ ਵਿਕਲਪ ਨਿਦ੍ਰਾ ਸਮ੍ਰਿਤਯਃ ੬ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਯੋਗ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਨਿਰੋਧ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਨਿਰੋਧ ਨਾਮ ਰੋਕਣੇ ਕਾ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜਾਵੇ ਤਹਾਂ ਤਹਾ ਸੇ ਰੋਕ ਰਖਨੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਚਿਤ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਿਰੋਧ ਹੈ ॥ ੨ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਰੋਕੇ ਕਹਾਂ ਲਗਾਵੇ ਐਸੀ ਅਕਾਂਖ੍ਯਾ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ ਦ੍ਰਸ਼ਟਾ ਜੋ ਸਾਖੀ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਵਿਖੇ ਚਿਤ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਇਸਥਿਤ ਜੋ ਹੋਣਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਰੋਧ ਹੈ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਰੋਕਣ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਭੀ ਏਹੀ ਹੈ ਜੋ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੋਵੇ ॥ ੩ ॥ ਔਰ ਵਿਖਯਾ ਕਾਰ ਵਰਜਿਤ ਕੇਵਲ ਧੇਜ਼ਯ ਕੇ ਸਾਮਾਨਜ ਆਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਪਰਿਣਾਮ ਹੋਵਨਾ ॥ ੪ ॥ ਸਾ ਬ੍ਰਿਤਜ਼ਾਂ ਪੰਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਹੈ ਏਕ ਕਾਲਿਸ੍ਟ ਰੂਪਾ ਹੈ ਦੂਸਰੀਆਂ ਅਕਿਲਿਸ੍ਟ ਰੂਪਾ ਹੈ ॥ ੫ ਸੋ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੌਨ ਕੌਨ ਹੈਂ ਐਸੀ ਅਕਾਖਜ਼ਾਂ ਹੋਯਾਂ ਹੋਯਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣੇਤਿ॥ ਪ੍ਰਮਾਣ ੧ ਵਿਪਰਯੈ ੨ ਵਿਕਲਪ ੩ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ੪ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈਂ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਿਤਜ਼ਾਂ ਕਾ ਅਰਥ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸਹਤ ਸੁਨਾਵਹੁ ਜੀ । ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਇਨ ਬ੍ਰਿਤਜ਼ਾਂ ਕੇ ਅਰਥ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸਹਤ ਸ੍ਵਣ ਕਰ ਜੈਸੇ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਸ਼ੁਤ੍ਰਾਣਿ—ਤਤ੍ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖਜ਼ਾ ਨੁਮਾਨਾਗਮਾਃ ਪ੍ਰਮਾਣਾਨਿ ॥ ੭ ॥ ਵਿਪਰਯੋ ਮਿਥਜ਼ਾ ਗਜ਼ਾਨ ਮਤਦ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ੈ ॥ ੮ ॥ ਸਬ੍ਦ ਗਜ਼ਾਨਾਨੁਪਾਤੀ ਵਸਤੁ ਸ਼ੂਨਜ਼ੋ ਵਿਕਲਪਃ ੯ ॥ ਅਭਾਵ ਪ੍ਰਤਜ਼ਯਾ ਲੰਬਾਨਾਂ ਬ੍ਰਿਤਤ੍ਰਿਨਿੰਦ੍ਰਾ ॥ ੧੦ ॥ ਅਨੁਭੂਤ ਵਿਖਯਾ ਸੰਪ੍ਰਮੋਖਃ ਸਮ੍ਰਿਤਿਃ ॥ ੧੧ ॥

ਟੀਃ—ਤਤ੍ਰੈਤਿ ਤਤ੍ ਨਾਮ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਮੇਂ ਅਨੁਮਾਨ ੨ ਆਗਮ ੩ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਨਾਮ ਕਿਸ ਕਾ ਹੈ ਐਸੀ ਅਕਾਂਖਜ਼ਾ ਹੋਯਾਂ ਹੋਯਾਂ ਪਾਂਚੋ ਇੰਦ੍ਰਯਾਂ ਕੇ ਵਿਖਯਾਂ ਸਾਥ ਪਾਂਚੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕਾ ਸੰਯੋਗ ਔ ਪ੍ਰਕਾਸ ਪਾਂਚੋਂ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਵਿਖਜ਼ਾਂ ਕੇ ਆਕਾਰ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿਕਾ ਪਰਿਣਾਮ। ਪਾਂਚੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾ ਕਾ ਔ ਪਾਂਚੋਂ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕਾ ਯਥਾਰਥ ਗਜ਼ਾਨ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਮ ਕਾਰਯ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਕਾਰਣ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ ਕਾ ਨਾਮ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਧੂਮ ਕੋ ਪਰਬਤ ਵਿਖੇ ਦੇਖ ਕੇ ਅਗਨਿ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾਲਾ ਪੁਰੁਖ ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਾਧਨੇ ਕਾ ਅਨੁਮਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਅਯੰ ਪਰਬਤੋ ਵਹਨਿਮਾਨ ਧੂਮਵਤ੍ਵਾਤ ਮਹਾਨਸਵਤ। ਯੇ ਪਰਬਤ ਅਗਨਿ ਵਾਲਾ ਹੈ ਧੂਮ ਵਾਲਾ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਧੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਅਗਨਿ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਰਸੋਈ ਕੀ ਜਗਾ ਮੈ ਜਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਧੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਅਗਨਿ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਈਹਾਂ ਕਾਰਯ ਧੂਮ ਹੈ ਕਾਰਣ ਅਗਨਿ ਹੈ। ਧੂਮ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਅਗਨਿ ਰੂਪ ਕਾਰਣ ਕਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਬ ਯੇ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਨੁਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥੨॥ ਤੀਸਰਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਸਰਬ ਸੰਸ਼ਯ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀ ਨਾਸ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਭੀ ਗੀਤਾ ਕੇ ੧੬ ਅਃ ਸਃ ੨੪ ਕਾ ਹੈ।

ਤਸਮਾਚ੍ਛਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣੰ ਤੇ ਕਾਯਾਕਾਰਯ ਬ੍ਯਵਸਥਿਤੌ ਗ੍ਯਾਤ੍ਵਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਧਾਨੋ-ਕ੍ਤੰ ਕਰਮ ਕਰਤੁ ਮਿਹਾਰ੍ਹਸਿ ॥ ੨੪ ॥ ਟੀ:--ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜਹਾਂ ਤੁਮ ਕੋ ਯੇ ਕਾਰਯ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਸੰਸਯ ਹੋਯਾਂ ਹੋਯਾਂ ਪੁਨਾ ਕਾਰਯ ਅਕਾਰਯ ਕੇ ਨਿਰਣੇ ਮੈ ਤੁਮ ਕੋ ਸਾਸਤ੍ਰ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਹਿਤੰ ਸਾਸਤਿ ਨਾਮ ਸਿਖ੍ਯਾਂ ਦਦਾਤੀਤਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੰ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਜੋ ਜੀਵ ਕੇ ਹਿਤ ਕੀ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇਕੇ ਉਪਾਇ ਕੀ ਸਿਖ੍ਯਾ ਦੇਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਜੀਵ ਕੋ ਹਿਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਵੇਦ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਹੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਉਕਤ ਵਿਧਿਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਤੂੰ ਇਸ ਸਮੇ ਮੈਂ ਉਚਿਤ ਯੁਧਾਦਿ ਕਰਬੇ ਕੋ ਯੋਗ ਹੈ ਸੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੈਸਾ ਹੈ

ਅਨੇਕ ਸੰਸਯ ਛੇਦੀ ਪਰੋਖ੍ਸ਼ਾਰਥਸ੍ਯ ਦਰ੍ਸਕਾਂ। ਸਰਬਸ੍ਯ ਲੋਚਨੰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੰ ਯਸ੍ਯ ਨਾਸ੍ਤ੍ਯੰਧਾ ਏਵ ਸਃ ॥ ੧॥

ਸੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਰਬ ਸੰਸਯੋਂ ਕੇ ਕਾਟਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਅੰਧਕਾਰ ਮੈਂ ਦੀਪਕ ਘਰ ਕੇ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥਾਂ ਕੋ ਦਿਖਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਕੇ ਤਥਾ ਭੂਤ ਭਵਿਖਤ ਵਰਤਮਾਨ ਕੇ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥਾਂ ਕੋ ਦਿਖਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਹ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੈਸਾ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਦੇਖ ਲਈਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਰੂਪੀ ਦਿਬ੍ਯ ਨਤ੍ਰ ਸੇ ਭੀ ਅਗੋਚਰ ਗੋਚਰ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਦੇਖ ਲਈਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਨੇਤ੍ਰ ਨਹੀ ਹੈਂ ਵੋ ਅੰਧਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਜਿਸ ਕੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਰੂਪੀ ਦਿਬ੍ਯ ਨੇਤ੍ਰ ਨਹੀ ਹੈ ਵੋਹੀ ਅੰਧਾ ਹੈ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੈ ਬਾਲਕ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜੁਬਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਿਧ ਹੈ ਵੋਹੀ ਯਥਾਰ੍ਥ ਅੰਧਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਤ੍ਯਕ੍ਸ਼ ਉਕਤ ਰੀਤਿ ਸੇ ਪ੍ਰਤ੍ਯਕ੍ਸ਼ ਅਨੁਮਾਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ੭ ॥

ਮਿਥ੍ਯਾ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਪਰ੍ਯਯ ਹੈ। ਮਿਥ੍ਯਾ ਗ੍ਯਾਨ ਨਾਮ ਜੈਸੇ ਸ਼ੁਕ੍ਤੀ ਮੇਂ ਭ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਰੁਪੇ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਤਿਸ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਵਿਖਯ ਚ੍ਯਾਤ੍ਰ ਧਰਮ ਵਾਲਾ ਤਹਾਂ ਰ੍ਯਾਤ ਇ੍ਯਥਿਤ ਨਹੀ ਹੈ। ਇ੍ਯਾਕਾਸ਼ਤੇ ਸ਼ੁਕ੍ਤੀ ਨਿਸ਼੍ ਚ੍ਯਾਤ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਰਕ ਚ੍ਯਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਿਥ ਾ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਜਹਾਂ ਵਸੂ ਤੋ ਹੋਵੇ ਨਹੀ ਔ ਵਸਤੁ ਕੇ ਸਬਦ ਕਾ ਗਜਾਨ ਮਾਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬੰਧਜਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਸਸੇ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਹੈਂ ੮ ॥ ਅਭਾਵ ਪ੍ਰਤਜਯੋ ਕਾ ਆਸ੍ਰਾ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਦ੍ਰਾ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਸੁਖ ਦੁਖ ਹਰਖ ਸੋਕ ਸੀਤ ਉਸਨਾਦਿਕ ਯਾਵਤ ਵਾਹਜ ਅੰਤਰ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਵਿਖਯ ਹੈ। ਤਿਨ ਸਰਬ ਵਿਖਯਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕੀ ਅਭਾਵ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਦ੍ਰਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ॥ ੧੦ ॥ ਜਿਨ ਪਦਾਰਥੋ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਆ ਹੈ। ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਚਿਤ ਮੇ ਯਥਾਰਥ ਸਥਿਤ ਹੋਨੇ ਸੇ ਪੁਨਹ ਕਾਲਾਂਤਰ ਕੋਈ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਅਥਵਾ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਯਥਾਰਥ ਜਿਉਂ ਕੀ ਤਿਉਂ ਉਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਯਾਦਗੀਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਸਮ੍ਰਿਤਿ ਵ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ॥ ੧੧ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕੈਸੇ ਜੈ ਹੋਵੇ ਇਨ ਕੇ ਜੀਤਣੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਕਹੁ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸੂਤ੍ਰੰ ॥ ਅਭਜਾਸ ਵੈਰਾਗਜਾ ਭਜਾਂ ਤਨ੍ਨਿ ਰੋਧਃ ੧੨

ਟੀਃ--ਹੇ ਸਿਖ ਇਨ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਨਿਰੋਧ ਅਭਜਾਸ ਔ ਵੈਰਾਗਜ ਕਰਕੇ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਅਨਜਥਾ ਯੇ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜੀਤੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਅਭਜਾਸ ਵੈਰਾਗ ਕੇ ॥ ੧੨ ॥ ਅਭਜਾਸ ਕਾ ਕਜਾ ਲਖਨ ਹੈ ॥ ਸੂਃ ਤਤ੍ ਸ੍ਥਿਤੌ ਯਤ੍ਨਾਭਜਾਸਃ ੧੩

ਟੀਃ–ਤਤ੍ ਨਾਮ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਇਸਥਿਤੀ ਵਾਸਤੇ ਪੁਨਾ ੨ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਅਭਜਾਸ ਹੈ। ਸੋ ਅਭਜਾਸ ਭੀ ਐਸਾ ਨ ਚਾਹੀਯੇ ਜੋ ਕਥੀ ਹੋ ਕਥੀ ਨ ਹੋ। ਨਹੀ ਕਦਾਚਿਤਕ ਸੇਵਨੇ ਸੇ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੁ ਸਰਬਦਾ ਸੇਵਨੇ ਸੇ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੂਃ । ਸਤੁ ਦੀਰਘ ਕਾਲ ਨੈਰੰਤਰਯ ਸਤ੍ਕਾਰਾ ਸੇਵਤੋ ਦ੍ਰਿਢ ਭੂਮਿਃ ॥ ੧੪ ॥ ਤੁ ਪੁਨਾ ਅਰਥ ਮੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪੂਰਥ ਸੂਤ੍ ਉਕਤ ਅਭਜਾਸ ਦੀਰਘ ਨਾਮ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਿਰੰਤਰ ਨਾਮ ਜਿਸ ਮੈ ਦਿਨ ਪਹਰ ਮੁਹੂਰਤ ਘੜੀ ਕਾ ਅੰਤਰਾਯ ਨਾਮ ਵਿਵਧਾਨ ਅਰਥਾਤ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਬਿਲੰਬ ਨ ਪੜੇ ਆਦਰ ਸਹਤ ਸੇਵਿਤ ਹੂਆ ਹੂਆ ਦ੍ਰਿਢ ਭੂਮਿਃ ਨਾਮ ਬਧ ਮੂਲ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਮੂਲ ਦ੍ਰਿਢ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅੰਧੇਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਨਹੀ ਗਿਰਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਜਿਸ ਵਿਦਜਾ ਵਿਖੇ ਅਭਜਾਸ ਦ੍ਰਿਢ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਦਜਾ ਕਰਕੇ ਪੁਰੁਖ ਜੈ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਪਕੇ ਅਭਜਾਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿਢ ਭੂਮੀ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ਜਬ ਪੁਰੁਖ ਨੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਰੋਕਣੇ ਕਾ ਦ੍ਰਿਢ ਅਭਜਾਸ ਕੀਆ ਤਬ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਵਿਖਯੋਂ ਸੇ ਵੈਰਾਗਜ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਵੈਰਾਗ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜੋ ਪਤੰਜਲਿ ਜੀ ਨੇ ਸੂਤ੍ਰ ਮੈ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋਈ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੂਃ—ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਨੁਸ਼੍ਰਵਿਕ ਵਿਖਯ ਵਿਤ੍ਰਿਸ਼੍ਨਸਯ ਵਸੀਕਾਰ ਸੰਗਯਾ ਵੈਰਾਗ੍ਯੰ॥ ੧੫ ॥

ਟੀਃ—ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿਤਿ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਆਦਿਕ ਜੋ ਵਿਖਯ ਹੈ ਸੋ ਇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿ ਹੈ। ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਏ ਮੈ ਸ੍ਵਰਗ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸੁਖ ਸ੍ਵਰਣ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕਾ ਨਾਮ ਅਨੁਸ੍ਰਵਿਕ ਹੈ। ਅਰਥ ਯੇ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖ ਭੋਗ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਨਾਕ ਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਇਨ ਸੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਹਤ ਹੋਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਵਸੀ ਕਰਣ ਨਾਮ ਵੈਰਾਗ੍ਯ ਹੈ। ਸੋ ਵਿਤ੍ਰਿਸਨ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੧੫ ॥ ਤਿਸ ਵੈਰਾਗ੍ਯ ਕਾ ਫਲ ਕ੍ਯਾ ਹੈ। ਐਸੀ ਅਕਾਖ੍ਯਾ ਹੋਯਾਂ ਹੋਯਾਂ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਫਲ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਥੋੜਸੇ ਸੂਤ੍ ਕਰਕੇ ॥ ਸੂਃ ਤਤਃ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਖ੍ਯਾਤੇ ਗੁਣ ਵੈਤ੍ਰਿਸ੍ਨ੍ਯੰ ॥ ੧੬ ॥ ਈਹਾਂ ਗੁਣ ਨਾਮ ਵਿਖਯੋਂ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਵਸੀ ਕਾਰ ਨਾਮ ਵੈਰਾਗ੍ਯ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਯੋਗੀਜਨ ਕੋ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਪੁਨਹ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਖ੍ਯਾਤੀ ਸੇ ਯੋਗ ਸਿਧਿ ਲਿਪਸੁ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਅਨੁਸ੍ਰਵਿਕ ਵਿਖਯੋਂ ਵਿਖੇ ਪੂਰਬ ਜੋ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਥੀ ਸੋ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ। ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਵਿਖਯੋਂ ਵਿਖੇ ਵਿਤ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਸਾਖ੍ਯਾਤਕਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਔ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਕਾਰ ਸੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ੧੬ ॥ ਪੁਨਾ ਵਿਤ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਕਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਸਮਾਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਸਮਾਧੀ ਭੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਸਮਾਧੀ ਕੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰਤਾ ਭੀ ਸੂਤ੍ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰੰ ॥ ਵਿਤਰਕ ਵਿਚਾਰਾਨੰਦਾ ਸਿਮਤਾ ਰੂਪਾਨੁਗਮਾਤਸੰ ਪ੍ਰਗ੍ਯਾਤਃ ॥ ੧੭ ॥

ਤਰਕ ਨਾਮ ਏਕ ਅਰਥ ਮੈ ਅਨਿਸਚੇ ਕਾ ਹੈ। ਅਨੰਦ ਨਾਮ ਦੁਖ ਕਾ ਅਰ ਆਨੰਦ ਨਾਮ ਸੁਖ ਕਾ ਹੈ। ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੋ ਏਕ ਰੂਪ ਜਾਨਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਅਸਮਿਤਾ ਹੈ। ਅਰਥ ਯੇ ਕੇ ਜਬ ਮਨ ਵਿਖੇ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਤਰਕ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਨ ਆਵੇ ਵਿਖ੍ਯ ਵਿਯੋਗਜਨਯ ਦੁਖ ਔ ਅਸਮਿਤਾ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਨਾ ਫੁਰਨ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸੰਪ੍ਰਗ੍ਯਾਤ ਸਮਾਧੀ ਹੈ ॥ ੧੭ ॥

ਸੂਤ੍ਰੰ—ਵਿਰਾਮ ਪ੍ਰਤ੍ਯਯਾਭ੍ਯਾਸ ਪੂਰਬੰਃ ਸੰਸ੍ਕਾਰ ਸੇਖੋ ਨ੍ਯਃ ॥ ੧੮ ॥

ਟੀਃ—ਵਿਰਾਮ ਨਾਮ ਉਪਰਾਮ ਕਾ ਹੈ। ਸੰਸਕਾਰ ਨਾਮ ਸੂਖਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਉਪਰਾਮ ਅਭ੍ਯਾਸ ਸਹਤ ਪ੍ਰਤ੍ਯਯੋਂ ਸੇ ਖ੍ਰਿਤੀ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਹੋਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਮਾਤ੍ ਨਾਮ ਸੂਖਮ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਰਹ੍ਯਾਵੇ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਅਸੰਪ੍ਰਗ੍ਯਾਤ ਸਮਾਧੀ ਹੈ ॥ ੧੮ ॥ ਸੋ ਸਮਾਧੀਰ ਭੀ ਈਸ਼੍ਵਰ ਪਰਾਯਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਿਧ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੂਃ–ਈਸ਼੍ਵਰ ਪ੍ਰਣੀਧਾਨਾਦ੍ਵਾ ॥ २३ ॥ ਪ੍ਰਣੀ ਧਾਨ ਨਾਮ ਪਰਾਯਣ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਜਬ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਪਰਾਯਣ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਕਜ਼ਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੀ ਪਰਮ ਆਯਨ ਨਾਮ ਆਸ੍ਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਤਿਸੀ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਮਾਧੀ ਕੀ ਸਿਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ २३ ॥ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਲਖਣ ਹੈ । ਈਸ ਸਾਮਰਥ ਅਰਥ ਮੈਂ ਧਾਤੁ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਵਰਚ ਪ੍ਰਤਜ਼ ਆਇ ਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਚਕਾਰ ਕਾ ਲੋਪ ਹੋਕੇ ਸੇਸ ਵਰ ਰਹ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਐਸਾ ਸੁਧ ਰੂਪ ਬਨਤਾ ਹੈ । ਅਰਥ ਯੇਹ ਹੁਆ । ਕਰਤੁ ਅਕਰਤੁ ਅਨਜ਼ਥਾ ਕਰਤੁ ਸਾਮਰਥਃ ਈਸ਼੍ਵਰਃ ਅਥਵਾ ਸੂਤ੍ਰ ਉਕਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਲਖਣ ਜਾਨਨਾ ॥ ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰੰ ॥ ਕ੍ਲੇਸ ਕਰਮ ਵਿਪਾਕਾਸ਼ੈ ਰਪਰਾ ਮ੍ਰਿਸ਼੍ਟਃ ਪੁਰੁਖ ਵਿਸੇਖ ਈਸ਼੍ਵਰਃ ॥ २४ ॥

ਬਡੇ ਕਲੇਸੋਂ ਕਰਕੇ ਜਿਨਕੇ ਅੰਤਹ ਕਰਨ ਕੇ ਕਖਾਯ ਪ੍ਰਪਕ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਕਲੇਸ ਕਰਮ ਵਿਪਾਕਾਸਜ਼ਾਃ ਉਨੋ ਪੁਰੁਖੋ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਮੇਂ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਵਿਸੇਸ ਨ ਆਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੈ ॥ २४ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਵਿਸੇਸ ਮੇ ਕਜ਼ਾ ਅਧਿਕਤਾ ਹੈ ॥ ਸੂਃ–ਤਤ੍ ਨਿਰਤਿਸਯੰ ਸਰਬਗਜ਼ ਬੀਜੰ ॥ २५ ॥ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਵਿਸੇਸ ਵਿਖੇ ਨਿਰਤਿਸ਼ਯ ਰੂਪ ਸਰਬਗਜ਼ਤਾ ਹੀ ਈਸ਼੍ਵਰਤਾ ਕਾ ਬੀਜ ਹੈ । ਨਿਰਤਿਸ਼ਯ ਸਰਬਗਜ਼ਤਾ ਬਿਨਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਔਰ ਕਿਸੀ ਮੇਂ ਨਹੀ ਹੈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਸੇ ਅਧਿਕ ਸਰਬਗਜ਼ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ । ਏਕ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੀ ਸਰਬ ਕੇ ਊਪਰ ਸਰਬਗਜ਼ ਹੈ ॥ २५ ॥ ਤਿਸ ਈਸ੍ਵਰ ਸੇ ਬਡਾ ਕੋਈ ਊਪਰ ਨਹੀ ਹੈ । ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰੰ ॥ ਸ ਏਖਃ ਪੂਰਬੇ ਖਾ ਮਪਿ ਗੁਰੁਃ ਕਾਲੇ ਨਾਨਵਚਛੇਦਾਤ ॥ २६ ॥ ਟੀਃ–ਸੁ ਪੁਰਖ ਵਿਸੇਸ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਛੇਦ ਭੇਦ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪੂਰਬ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿਕ ਹੈ ਤਿਨ ਕਾ ਭੀ ਗੁਰੁ ਹੈ । ਕਾਹੇਤੇ ਅਸਰੀਰੀ ਹੋਨੇ ਸੇ ਨ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਉਤਪਤਿ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਨਾ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਸਦਾ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਏਕ ਰਸ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ २६ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਤਿਸ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਵਾਚਕ ਨਾਮ ਕਜ਼ਾ ਹੈ । ਜਬ ਈਸ੍ਵਰ ਇਸ ਨਾਮ ਬਿਨਾਂ ਔਰ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਹ ਸਕਤੇ ਤਬ ਈਸ ਸਾਮਰਥੇ ਇਸ ਵਿਤਪਤੀ ਸੇ ਜੋ ਜੋ ਔਰ ਭੀ ਭਾਵ ਜਿਤਨਾ੨ ਸਾਮਰਥ ਹੋਗਾ ਸੋਭੀ ਉਤਨਾ ਉਤਨਾ ਈਸ੍ਵਰ ਕਹਜ਼ਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਮੇਂ ਕਿਸੀ ਮੇਂ ਨਜ਼ੂਨ ਕਿਸੀ ਮੇਂ ਅਧਿਕ ਸਾਮਰਥ ਹੋਨੇ ਸੇ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਕੇ ਪੁਨਾ ਸਮ ਈਸ੍ਵਰ ਭੀ ਏਕ ਪੁਰਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਗਾ । ਜੈਸੇ ਦੋ ਪਾਦ ਵਾਲਜੋ ਮੈ ਰਾਜਾ ਚਤੁਰਪਾਦ ਵਾਲਜੋਂ ਮੈਂ ਹਸ੍ਤੀ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗੋ ਮੈਂ ਸਿੰਘਾਦਿਕ ਭੀ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੀ ਹੋਵੈਗੇ ਅਧਿਕ ਸਾਮਰਥ ਹੋਣੇ ਸੇ॥ ਉੱਤ੍ ॥ ਈਸ਼੍ਵਰ ਵਿਖੇ ਨਿਰਤਿਸ਼ਯ ਸਾਮਰਥ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਨੇ ਸੇ ਔਰ ਜੀਵੋ ਕੀ ਸਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਥਾ ਚ ਸ੍ਰੁਤੈ ॥ ਤਸਜ਼ਵਾਚਕਃ ਪ੍ਰਣਵਾਃ੨੭ ਤਿਸ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਵਾਚਕ ਨਾਮ ਪ੍ਰਣਵ ਹੈ। ਸੋ ਓਂਕਾਰ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਨਾਮ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਯੇਹ ਨਾਮ ਪਰਮ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ । ਯੇ ਨਾਮ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਅਕ੍ਰਿਤਮ ਹੈ ਕ੍ਰਿਤਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਤੇ ਗਾਨ ਕਰੀ। ਤਥਾ ਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕਜ ਰਾਮਕਲੀ ਮਃ ੧

ਓਂਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਤਪਤਿ। ਓਂਕਾਰ ਕੀਆ ਜਿਨ ਚਿਤ । ਓਂਕਾਰ ਸੈਲ ਜੁਗ ਭਏ ॥ ਓਂਕਾਰ ਬੇਦ ਨਿਰਮਏ। ਓਂਕਾਰ ਸ਼ਬਦ ਉਧਰੇ ॥ ਓਂਕਾਰ ਗੁਰੁ ਮੁਖਤਰੇ ॥ ਓਨਮ ਅਖਰ ਸੁਣ ਬੀਚਾਰ। ਓਨਮ ਅਖਰ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਸਾਰ ॥ ੧ ॥

ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਉਪਰ ਰੀ੍ਥ ਕੇ ਆਦਿ ਮੰਗਲਾ ਚਰਣ ਮੈਂ ਲਿਖ ਭੀ ਆਏ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਖਤੇ ॥ ਵਾਚਕ ਨਾਮ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ। ਤਾਂਤੇਯੇ ਸ਼੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ਨਾਮ ਅਤਿ ਸਯ ਕਰਕੇ ਆਦਰ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ ॥ ੧੨੭ ॥ ਸੋ ਓਂਕਾਰ ਜੋ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਨਾਮ ਹੈ ਤਿਸ ਨਾਮ ਕੇ ਜਪਨੇ ਸੇ ਕਿਸ ਫਲ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ । ਉਤ੍ ਰੂਪ ਸ੍ਰੁਤੈ । ਤਜ ਜਪਸ੍ਤੁਦਰਥ ਭਾਵਨੰ ॥ ੨੮ ॥

ਟੀਃ— ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਜਪ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਲੀਏ ਹੈ। ਕਜ਼ਾ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾਂ ਵਿਖੇ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਵਾਚਜ਼ ਕੋ ਅਭੇਦ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ॥ ਅਰਥਾਤ ਈਸ੍ਵਰ ਆਤਮਾ ਕੋ ਔ ਜੀਵ ਆਤਮਾਂ ਕੋ ਏਕ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਭਾਵਨਾ ਕਰੇ ॥ ੨ ॥

ਸ੍ਰੁਃ ॥ ਤਤ੍ਹਃ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕ ਚੇਤਨਾ ਧਿਗਮੋ ਪਜ਼ੰਤ ਰਾਯਾ ਭਾਵਸ੍ਰੁ ॥ ੨੯ ॥

ਟੀਃ— ਤਤ੍ਹਃ ਨਾਮ ਈਸ੍ਵਰ ਭਾਵਨਾ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਅੰਤਰਾਯ ਜੋ ਵਿਘਨ ਵਿਘਨੋ ਕੇ ਕਰਤਾ ਤਿਨ ਦੋਨੇ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕ ਚੇਤਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੇ ਅਧਿਗਮ ਪਦ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਅਰਥ ਕਰਏ ਤਬ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕ ਚੇਤਨ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਅਰਥ ਹੋਗਾ। ਇਤੀ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਯੋਗਾਃ ॥ ੨੧ ॥

ਹੇ ਸਿਖ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਪਤੰਜਲਿ ਕ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੁਤ੍ ਨਿਰ ਵਾਸਨਾ ਯੋਗ ਮੈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਹੇਹੈ ਅਬ ਜਿਸ ਅਰਥ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਕਰੀਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣਾ-ਯਾਮ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਯੋਗ ਕੀਯਾ ਚਾਹਜ਼ੇ ਸੋ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਯੋਗ ਕੇ ਕਰਣੇ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸੁਣ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ। ਔ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਆਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਯੋਗ ਕੇ ਕਰਣੇ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਹੇ ਸਿਖ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੇ ਭੁਲੇਖੇ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨੀ ਕੇ ਜੀਵ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਖਯਾਂ ਕੇ ਆਨੰਦ ਮੈ ਡੂਬੇ ਛਹੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ। ਬਹੁਤ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨਾਰੀ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮਾਨੰਦ ਜਾਨ ਕੇ ਤਿਸੀ ਰਾਗ ਮੈ ਹੀ ਮਸਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗਾਦਿਕ ਹੈ ਸਬਦ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਰਵਣ ਮਾਤ੍ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਕੋਂ ਕੇ ਸਬਦ ਰਾਗਾਤਮਿਕ ਪਾਮਰ ਲੋਕ ਸੁਣਕੇ ਅਪਨਾ ਜੀਵਨ ਭੀ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਕੇ ਦੇਖਣੇ ਮਾਤ੍ ਕੋ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਮਾਨ ਕੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੇ ਭੁਲੇਖੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਤੰਗ ਅਗਿਨ ਕੇ ਰੂਪ ਮਾਤ੍ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਦਧ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਪੁਰਖ ਦੇਖ ਕਰ ਦਧ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਨਰਕ ਕੀ ਅਗਨਿ ਮੈ। ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਪੜੀਆਂ ਦਧ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈ ਨਰਕ ਕੀ ਅਗਨਿ ਮੈ। ਔਰ ਬਹੁਤੇ ਜੀਵ ਸਪਰਸ ਕੇ ਸੁਖਕੋਪਰਮਾਨੰਦ ਕੇ ਭੁਲੇਖੇ ਪਰਮ ਸੁਖ ਰੂਪ ਮਾਨ ਕੇ ਸਪਰਸ ਸੁਖ ਮਾਤ੍ ਕੇ ਬਦਲੇ ਆਪਨਾ ਜੀਵਨੰ ਤਜਾਗ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਪਰ ਵਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਜੈਸੇ ਹਸਤੀ ਕਾਗਦੋ ਕੀ ਬਨੀ ਹੁਈ ਹਸਤਨੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਪਰ ਵਸ ਹੋਕੇ ਖਾਤ ਮੈ ਜਾਇ ਪੜਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਪਰਮ ਕਲੇਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਪਰਸ ਕੋ ਪੁਰੁਖ ਪਰਮ ਸੁਖ ਮਾਨ ਕੇ ਪੁਰਖ ਕੇ ਸਪਰਸ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਰਮ ਸੁਖ ਮਾਨ ਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰੁਖ ਦੋਨੋ ਹੀ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸੁਖ ਕੇ ਭੁਲੇਖੇ ਨਰਕ ਰੂਪੀ ਖਾਤੇ ਮੈ ਜਾਇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਹ ੨ ਯਮਦੂਤ ਕੇ ਅਧੀਨ ਪਰਵਸ਼ਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ।

ਤਥਾਚ ਗੁਰੁ ਸ਼ਬ੍ਦਃ—ਏਕ ਨਿਮਖ ਸੁਆਦ ਕਾਰਣ ਕੋਟ ਜਨਮ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥

ਟੀਃ—ਨਿਮਖ ਨਾਮ ਨੇਤ੍ ਝਮਕਣੇ ਮਾਤ੍ ਕਾ ਹੈ। ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਸਯੋਗ ਕਾ ਸੁਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਔ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਨੇਤ੍ ਕੇ ਝਮਕਣ ਮਾਤ੍ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰੁਖ ਨਿਮਖ ਮਾਤ੍ ਸੰਯੋਗ ਸੁਖ ਕੇ ਬਦਲੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਯੋਨਜੋ ਵਿਖੇ ਅਨੰਤ ਨਰਕੋ ਵਿਖੇ ਦੁਖ ਕਸ਼ੂ ਕੋ ਪਾਵਤੇ ਹੈਂ। ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਜੀਵ ਰਸਨਾ ਕੇ ਸ੍ਵਾਦ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮ ਸੁਖ ਮਾਨ ਕੇ ਰਸਨਾ ਕੇ ਸ੍ਵਾਦ ਕੇ ਬਦਲੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੇ ਭੁਲੇਖੇ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਮਛੀ ਰਸਨਾ ਮਾਤ੍ ਕੇ ਸ੍ਵਾਦ ਬਦਲੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇ ਦੇਤੀ ਹੈ। ਨਹੀ ਤੋ ਜ ਮਛੀ ਕੋ ਰਸਨਾ ਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਅਗਾਧ ਜਲ ਮੈ ਸੇ ਮਛੀ ਕੋ ਕੌਣ ਪਕੜ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਮਃ ੧ ॥ ਮਛੀ ਜਾਲ ਨ ਜਾਣਿਆ ਸਰ ਖਾਰਾ ਅਸਗਾਹ। ਅਤਿ ਸਿਆਣੀ ਸੋਹਣੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੋ ਵੇਸਾਹ। ਕੀਤੇ ਕਾਰਣ ਪਾਕੜੀ ਕਾਲ ਨ ਟਲੇ ਸਿਰਾਹ ॥ ੧ ॥ ਭਾਈ ਰੇ ਇਉ ਜਾਣੋ ਸਿਰ ਕਾਲ। ਜਿਉ ਮਛੀ ਤਿਉਂ ਮਾਣਸਾਂ ਪੜੇ ਅਚਿੰਤਾ ਜਾਲ ॥ ੧ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ—ਜੈਸੇ ਮਛੀ ਮਹਾਂ ਅਗਾਧ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਜਲ ਮੈ ਪ੍ਰਮਤ ਹੂਈ ੨ ਕਾਲ ਕੇ ਜਾਲ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਮਛੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸਮਾ ਆਇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਧੀਵਰ ਬਧਕ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਜਾਲ ਅਥਵਾ ਲੋਹੇ ਕੀ ਕੁੰਡੀ ਕੋ ਮਾਸ ਲਗਾਇ ਕੇ ਨਦੀ ਅਥਵਾ ਸਮੁਦ੍ ਮੇ ਆਇ ਪਸਾਰਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਮਛੀ ਤਿਸ ਕੁੰਡੀ ਮਿਲਤ ਮਾਂਸ ਕੋ ਰਸਨਾ ਕੇ ਸ੍ਵਾਦ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰ ਨਿਗਲ ਲੇਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਵੋ ਲੋਹੇ ਕੀ ਕੁੰਡੀ ਕੰਠ ਮੈ ਫਸ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਬਧਕ ਡੋਰ ਖੈਂਚਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕੁੰਡੀ ਕੀਆਂ ਸ੍ਰੂਲਾਂ ਤਾਲੂ ਮੈ ਧਸ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਵਿਚਾਰੀ ਮਛੀ ਪਰਮ ਸੰਕਟ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕ ਤੜਫਤੀ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਕਜ਼ਾ ਕਰੇ ਅਬ ਮਛੀ ਵਿਚਾਰੀ ਕਾ ਚਾਰਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਚਲਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਛੀ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਅਤਿ ਸਿਆਣੀਤਿ। ਹੇ ਮਛੀ ਤੂੰ ਅਤਸੈ ਕਰਕੇ ਸਜ਼ਾਣੀ ਨਾਮ ਚਤੁਰਥੀ। ਤੂੰ ਹਮੇਸਾ ਹੀ ਮਾਂਸ ਭਖਣ ਕਰਤੀ ਥੀ। ਪਰੰਤੂ ਐਸਾ ਰਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਾਂਧਜ਼ਾ ਹੂਆ ਮਾਂਸ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਖਾਯਾ ਥਾ। ਔ ਤੈਨੇ ਹਲਾ ਝੁਲਾਇ ਕੇ ਦੇਖ ਭੀ ਲੀਆ ਥਾ। ਮਨ ਮੈ ਤੈਨੇ ਜਾਨ ਭੀ ਲੀਆ ਥਾ ਜੋ ਐਸਾ ਡੋਰੇ ਕੇ ਸਾਥ ਬਾਂਧਜ਼ਮਾਂਸ ਮੈਨੇ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਖਾਯਾ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਭੀ ਐਸੀ ਚਤੁਰ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਤੁਮਨੇ ਕਿਉਂ ਵਿਸਾਹ ਕੀਆ ਕਿਉ ਧੋਖੇ ਮੈ ਆਇ ਗਈ। ਲੋਭ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਤੁਮਨੇ ਯੇ ਮਾਂਸ ਭਖਣ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਲੇਸ ਕੋ ਸਹਾਰ ਅਪਨੇ ਕਰਮ ਕਰਤੂਤ ਕਰਕੇ ਪਕੜੀ ਗਈ ਹੈ ਯੇ ਤੇਰੇ ਭੀ ਵਸ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਤੇਰਾ ਕਾਲ ਨਾਮ ਸਮਾ ਆਇ ਪੁਜਾ ਹੈ ਯੇ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਬਜ਼ਸਨ ਰੂਪੀ ਹਾਥ ਦੂਰ ਦੂਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਸਾਰੇ ਹੂਏ ਹੈ॥

ਤਥਾਚ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੈ॥ ਬਜ਼ੋ ਸੈਕਾਂਤ ਵਿਹਾਰਿਣੋਪਿ ਵਿਰਗਾਃ ਸੰ ਪ੍ਰਪ੍ਰੰਵੰਤਜ਼ਾ ਪਦੰ॥ ਬਧਜੰਤੇ ਨਿਪੁਣੈ ਰਗਾਧਸਲਿਲਾਨ ਮਤਸਜ਼ਾਃ ਸਮੁਦ੍ਰਾਪਿ। ਦੁਰਵਿੰਨੀਤੈ ਕਿਮੀ ਹਾਸ੍ਰੁਕਿੰ ਸੁਚਰਿਤੈ ਕਃ ਸਜ਼ਾਨ ਲਾਭੇ ਗੁਣਃ। ਕਾਲੋਹਿ ਬਜ਼ਸਨ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤਕਰੋ ਰਿਲ੍ਹਾਤਿ ਦੁਰਾਦਪਿ॥ ੧॥ ਟੀਃ—ਕੇਵਲ ਏਕ ਆਕਾਸ ਮੈ ਵਿਚਰਣੇ ਵਾਲੇ ਪੰਖੀ ਭੀ ਪਾਸੀ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਅਪਦਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਬਡੇ ਚਤੁਰ ਬਧਕ ਲੋਕੋ ਨੇ ਅਗਾਧ ਸਮੁਦਰ ਕੇ ਜਲ ਮੈ ਸੇ ਬਡੇ ੨ ਮਛੋਂ ਕੋ ਪਕੜ ਲਈਤਾ ਹੈ ਮਛੀਆ ਆਦਿਕ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਖੋਟੇ ਕਰਮ ਕਾ ਤਥਾ ਅਛੇ ਕਰਮ ਕਾ ਕਿਆ ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ ਚਾਹਯੇ ਪੰਖੀਆਂ ਕੋ ਉਚੇ ਅਸਥਾਨ ਲਾਭ ਕਾ ਕਿਆ ਗੁਣ ਹੂਆ ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਅਗਾਧ ਜਲ ਮੈ ਸੇ ਮਛੀ ਆਦਿਕ ਜੀਵ ਬਾਂਧੇ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਔਰ ਬਡੇ ਉਚੇ ਦੂਰ ਆਕਾਸ ਮੈ ਸੇ ਪੰਖੀ ਜਾਲ ਬੀਚ ਫਸੇ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਹੰਕਾਰ ਆਦਿਕ ਬਜ਼ਸਨ ਯੇ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਹਾਥ ਹੈ ਸੋ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਨੇ ਤੈਦੂਏ ਕੀ ਤੈਂਤੋਂ ਸਮਾਨ ਦੂਰ ਦੂਰ ਪਸਾਰ ਛੋਡੇ ਹੈਂ ਇਸ ਸੇ ਬਜ਼ਸਨ ਰੂਪੀ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਤੇ ਲੈਕੇ ਨਾਗ ਲੋਗ ਪ੍ਯੰਤ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਰਾਖਸ ਰਿਖੀ ਮਾਨੁਖ ਨਾਗ ਜੜਾ ਜੜ ਸਰਬ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੇ ਨਾਥ ਇੰਦਰ ਕੋ ਕਾਮ ਰੂਪੀ ਬਜ਼ਸਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪਕੜ ਕੇ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਵਰਗ ਸੇ ਮਾਤਲੋਕ ਮੇ ਲਜ਼ਾਇਕੇ ਗੌਤਮ ਰਿਖੀ ਸੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦਿਵਾਇ ਦੀਆ ਥਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਇੰਦ੍ ਕੋ ਕੈਸੇ ਸਰਾਪ ਹੁਆ ਹੈ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹਜੇ ॥

ਉੱਤ੍—ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਕਥਾ ਰਾਮਾਯਣ ਆਦੀ ਪੁਰਾਣੋ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਇੰਦਰ ਔ ਅਹਲਜਾ ਕੀ ਦੋਸਤੀ ਕੀ। ਅਹਲਜਾ ਨਾਮ ਏਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗੌਤਮ ਰਿਖੀ ਕੀ ਥੀ ਸਾ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਥੀ ਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਇੰਦ੍ ਕਾ ਚਿਤ ਅਤਿ ਕਾਮ ਵਸ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪਰੰਤੂ ਇੰਦ੍ ਕਾ ਦਾਵ ਨ ਲਗੇ ਪਰੰਤੂ ਯਤਨ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ਮਿਲਨੇ ਵਾਸਤੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯਤਨ ਕਰਤਜਾਂ ਕੋ ਇੰਦ੍ ਕੋ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕਬੀ ਦੇਵ ਨੇਤ ਸੇ ਇੰਦ੍ ਕੋ ਏਕ ਦਿਨ ਅਹਲਜਾ ਕੋ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਅਵਕਾਸ ਮਿਲ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਇੰਦ੍ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇ ਕੇ ਗੌਤਮ ਰਿਖੀ ਕੀ ਕੁਟੀਆ ਮੈ ਆਇਕੇ ਤਿਸ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪਸ਼ੂ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਜਬ ਕੁਟੀਆ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਯਾ ਤਬ ਆਗੇ ਤੇ ਗੌਤਮ ਰਿਖਿ ਜੀ ਮਿਲੇ। ਰਿਖਿ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਇੰਦ੍ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭੀਤ ਹੁਆ ਔ ਥਰ ੨ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗਾ। ਤਬ ਰਿਖੀ ਦੇਖ ਕੇ ਇੰਦ੍ ਕੋ ਬਡੇ ਕੋਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ॥

ਰਿਖਜੋ ਵਾਚ—ਅਰੇ ਨੀਚ ਕਪਟੀ ਤੂੰ ਕਵਨ ਹੈਂ ਜੋ ਮੇਰਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਮੇਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਜ਼ਭਿਚਾਰ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਛਲ ਕਰਕੇ ਚਲਜਾਂ ਹੈਂ। ਸਾਚ ਬਤਾਇ ਨਹੀ ਅਬੀ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਕੇ ਤੁਝ ਕੋ ਭਸਮ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ॥ ਇੰਦ੍ਰੁਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਆਪ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧੀ ਇੰਦ੍ ਹਾਂ। ਤਬ ਰਿਖੀ ਨੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਇੰਦ੍ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਆ।

ਰਿਖਜੋਵਾਚ—ਕੈ ਮੁੱਕੁ ਨਜ਼ਾਯ ਜਹਿ ਮਾਰੁਤ ਗਿਰ ਮੇਰ ਉਡਾਈ ਭੂਲ ਕਹੋ ਕਹਿ ਲੇਖੇ ਮਾਹੀ। ਬਾਲਮੀਕੀ ਰਾਮਾਯਣ ਕੇ ਉਤ੍ ਕਾਂਡ ੭ ਅਃ ੩੦ ਕੇ ਸਲੋਕ ਹੈਂ।

ਤਤਃ ਕ੍ਰੁਧੇਨ ਤੇਨਾਸਿ ਸ਼ਪ੍ਤਃ ਪਰਮ ਤੇ ਜਸਾ। ਗਤੋਸਿ ਯੇਨ ਦੇਵੇਂਦ੍ ਦਸ਼ਾ ਭਾਗ ਵਿਪਰਯੰ ॥ ੩੧ ॥ ਯਤਮਾਨ ਮੇ ਧਰਖਿਤਾ ਪਤ੍ਨੀਤ੍ਵਜਾ ਵਾਸਵ ਨਿਰਭਯਾਤ। ਤਮਾਤੁਵੈ ਸਮਰੈਸਦ ਸਤ੍ ਹਸੈ ਗਮਿਖਜਸਿ ॥ ੩੨ ॥ ਅਯੰਤ੍ ਭਾਵੇ ਦੁਰਬੁਧੇ ਯ ਸ੍ਤ੍ਰੀ ਯੇਹ ਪ੍ਰਵਰਤਿਤਃ। ਮਾਨੁਖੇ ਖ੍ਰਪਿ ਲੋਕੇਖੁ ਭਵਿਖਜਤਿ ਨ ਸੰਸਯਃ ॥ ੩੩ ॥ ਤਤ੍ ਰਧੰ ਤਸਜ਼ ਯਃ ਕਰਤਾ ਤ੍ਵਜਪਿ ਨਿਪਤਿਖਜਤਿ। ਨਚਤੇ ਸਤ੍ਰਾ ਵਰੰ ਸਤ੍ਰਾਨੰ ਭਵਿਖਜਤਿ ਨ ਸੰਸਯਃ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਯਃ ॥ ੩੪ ॥ ਯਸ਼ੁ ਯਸ਼ੁ ਸੁਰੇਂਦ੍ ਸ਼ਜਾਤ ਧ੍ਰੁਵਃ ਸਨਭਵਿਖਜਤਿ ॥ ਇਤਿ ॥ ੩੫ ॥

ਟੀਃ—੩੩ ਇਤਿ ਤਤ੍ਰਃ ਨਾਮ ਇੰਦ੍ ਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਰਿਖਿ ਨੇ ਇੰਦ੍ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਆ ਕੈਸਾ ਗੌਤਮ ਰਿਖਿ ਹੈ ਪਰਮ ਤੇਜਸਾ ਕਜਾ ਬਡ੍ਡੇ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਜੁਕਤ ਹੈ। ਮਾਨੋ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਅਗਨਿ ਸੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੋ ਦਾਹ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਦੇਵੇਂਦ੍ ਜਿਸ ਰਿਖਿ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੇ ਵਸਤੇਵਿਪਰਜਯਦਸਾ ਕੋ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆਹੈ। ਅਰਥਾਤਸਤ੍ਰੁਆਂ ਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ੩੧ ॥ ਹੇ ਵਾਸਵ ਜਿਸ ਕਾਮ ਸੁਖ ਭੋਗਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਤੈਨੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਕਾ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਧਰਮ ਨਸ਼੍ਟ ਕੀਆ ਹੈ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਤੂੰ ਜਾਨਤਾ ਭੀ ਥਾ ਕੇ ਰਿਖੀ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੀ ਅਗਨਿ ਬਡੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ । ਪੁਨਃ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਰੰਭਾ ਉਰਬਸੀ ਤਿਲੋਤਮਾ ਮੰਜੁ ਘੋਖਾ ਸੁਕੇਸੀ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਅਪਸਰਾਂ ਭੀ ਥੀਆਂ । ਤਥਾ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ਔਰ ਭੀ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੀਆਂ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕੇ ਭੋਗਣੇ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਪਸ਼ੂ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ। ਤਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਤੇਰੀ ਯੁਧ ਵਿਖੇ ਹਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇਰੇ ਸਤ੍ਰੂ ਤੁਝ ਕੋ ਬੰਧ ਕਰ ਲੈਜਾਵੈਂਗੇ ॥ ੩੨ ॥ ਹੇ ਇੰਦ੍ ਦੁਸ੍ਰ ਇਸ ਕਰਮ ਕਾ ਬਦਲਾ ਔਰ ਸ੍ਰਾਪ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਰ। ਹੇ ਦੁਰਬੁਧੇ ਆਜ ਸੇ ਪੂਰਬ ੨ ਬਜ਼ਭਿਚਾਰ ਕਰਮ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਨਹੀ ਥਾ। ਅਬ ਤਮ ਨੇ ਨਵੀਨ ਬਜ਼ਭਿਚਾਰ ਕਰਮ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਆ ਹੈ। ਅਬ ਪ੍ਰਥਮ ਤੁਮਹੀ ਨੇ ਬਜ਼ਭਿਚਾਰ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਮਨ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕੀਆ ਹੈ। ਅਬ ਆਜ ਕੇ ਦਿਨ ਸੇ ਲੈਕੇ ਦੇਵਲੋਕ ਮੈ ਤਥਾ ਮਾਨੁਖ ਲੋਕ ਮੈ ਯਾਰ ਕਰਮ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਗਾ । ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ੨ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਠ ਰਾਜਾ ਆਦਿਕ ਕਰਮ ਸੋਈ ਸੋਈ ਕਰਮ ਇਤਰ ਔਰ ਲੋਕ ਕੀ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਇਸ ਤੁਮਨੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੇ ਰਾਜਾ ਦੇਵਤਾ ਹੋਕੇ ਯਾਰ ਕਰਮ ਕੀਆ ਹੈ । ਇਸ ਲਏ ਅਬ ਯੇਹ ਯਾਰ ਕਰਮ ਸਰਬ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਗਾ ਇਸ ਮੇਰੇ ਬਚਨ ਮੈਂ ਸੰਸ਼ਯ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ੩੩ ॥ ਤਤ੍ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਵਿਖੇ ਜੋ ਜੋ ਜੀਵ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਮਨ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਰਨਗੇ। ਤਿਸ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਮਨ ਰੂਪ ਕਰਮ ਪਾਪ ਅਰਧ ਕਰਮ ਤਾਕੋ ਹੋਗਾ । ਅਰਧ ਪਾਪ ਤੁਮ ਕੋ ਭੀ ਹੋਵੇਗਾ ਮੇਰੇ ਵਚਨ ਸੇ। ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਜੋ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਦੇਵਤਾ ਜਿਸ ੨ ਕਰਮ ਕਾ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਤਿਸ ਤਿਸ ਪੁਨ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਅਥਵਾ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਜਿਤਨਾ ਕੀਚਿਰ ਤਿਸ ਕਰਮ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਰਹੇਗੀ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਤਿਸ ਕੋ ਆਧਾਛ੍ਲ ਹੋਤਾ ਰਹੇਗਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਇਸ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਵਚਨ ਮੈਂ ਸੰਸਯ ਨਹੀ ਹੈ। ਹੇ ਦੇਵੇਂਦ੍ ਤੀਸਰਾ ਸ੍ਰਾਪ ਔਰ ਸੁਣ। ਤੇਰਾ ਅਸਥਾਨ ਇੰਦ੍ ਕਾ ਪਦ ਥਿਰ ਨ ਰਹੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗਾ ਇਸ ਮੇਰੇ ਬਚਨ ਮੇਂ ਤੂੰ ਸੰਦੇਹ ਮਤਮਾਨਨਾ ਜੈਸੇ ਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਗਾ ॥ ੩੪ ॥ ਹੇ ਦੇਵੇਂਦ੍ਰ ਇਸ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਮਨ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਬਦਲਾ ਏਕ ਸ੍ਰਾਪ ਤੂੰ ਅਵਰ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰ ॥ ਆਜ ਕੇ ਦਿਨ ਸੇ ਜੋ ੨ ਇੰਦ੍ਰ ਤੇਰੀ ਗਦੀ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣ ਪਰ ਬੈਠੇਗਾ । ਸੋ ਸੋ ਇੰਦ੍ਰ ਨਿਰਵ੍ਘਨ ਨਿਸ ਕੰਟਕ ਰਾਜ ਨ ਕਰੇਗਾ । ਅਰਥਾਤ ਬੀਚ ਬੀਚ ਮੇਂ ਦੇਵੜਾ ਕੇ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਦੈਤ ਰਾਜ ਖੋਸਲੀਆ ਕਰੈਂਗੇ । ਜੈਸੇ ਏਕ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਰਾਜੇ ਹਰਨਾਖਜ਼ਸ ਔ ਹਿਰਨਜ਼ਕਸਪੁਨੇ ਖੋਸਲੀਆ ਥਾ ॥੧ ਤੈਸੇ ਦੂਸਰੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਵਿਰੋਚਨ ਨੇ ਖੋਸਲੀਆ ਥਾ ॥ ੨ ॥ ਤੀਸਰੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਵਿਰੋਚਨ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਨੇ ਖੋਸਲੀਆ ਥਾ ॥ ੩ ॥ ਚਤੁਰਥ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਸੁੰਦ ਅਪ ਸੁੰਦ ਮਹਖਾਸੁਰ ਸੁੰਭ ਨਿਸੁੰਭ ਆਦਿਕੋਂ ਨੇ ਵਾਰੋਵਾਰੀ ਖੋਸ ਲੀਆ ਥਾ ॥ ੪ ਪੰਚਮ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਜਲੰਧਰ ਨੇ ਖੋਸਲੀਆ ਥਾ । ਖਸ਼੍ਠਮ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਨਾਹੁਖ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕੀਆ ਥਾ ॥ ੬ ॥ ਸਪਤਮ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਕਕੁਸਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਸੂਰਯਵੰਸ਼ੀ ਨੇ ਕੀਆ ਥਾ ॥ ੭ ॥ ਅਸ਼੍ਠਮ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਮਾਲੀਸੁਮਾਲੀ ਮਾਲਵਾਨ ਔ ਰਾਵਣ ਨੇ ਖੋਸਲੀਆ ਥਾ । ਤਥਾ ਭੂਮਾਸੁਰ ਨੇ ਭੀ ਏਕ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਖੋਸਜਾ ਥਾ । ਇਤਜ਼ਦਿਕ ਕਥਾ ਇੰਦ੍ਰੋਕੀਆਂ ਪੁਰਾਣੋ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ । ਐਸੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਕੇ ਇਦ੍ਰ ਕੋ ਪੁਨਾ ਗੌਤਮ ਰਿਖਿ ਅਪਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਹਲਜਾ ਕੋ ਭੀ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਰਿਖਿਰੁ ਵਾਚ ॥ ਜਾਹਰੇ ਦੁਸ੍ਟੇ ਤੈਨੇ ਮੇਰਾ ਭਯ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਬਜ਼ਭਿਚਾਰ ਕਰਮ ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਮ ਭੋਗ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਸੋ ਤੂੰ ਅਬ ਸਿਲਾ ਹੋਕੇ ਇਸ ਬਨ ਮੇਂ ਸੀਤਵਾਤ ਤੁਖਾਰ ਆਤਪਸਹਾਰ ਤਿਸ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕਾ ਬਦਲਾ ਅਰ ਯੇ ਮੇਰਾ ਆਸ੍ਰਮ ਨਿਰਜਨ ਹੋਗਾ । ਅਰਥਾਤ ਕੋਈ ਭੀ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਜੀਵ ਈਹਾਂ ਨ ਰਹੇਗਾ ॥ ਜਬ ਰਿਖੀ ਨੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਐਸਾ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਆ ਤਬ ਅਹਲਜਾ ਨੇ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਈਹਾਂ ਹੇ ਸ੍ਵਮਿਨ ਆਪਕੇ ਵਚਨ ਅਮੋਘ ਹੈਂ । ਪਰੰਤੂ ਸਭ ਪੁਰੁਖੇਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਾਤ ਚਰਣ ਮਾਰਗ ਮੇ ਚਲੀਏ । ਤਬ ਉਨ ਕਾ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਤ੍ਰ ਭਾਵ ਬਨ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਮੈ ਤੋ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਬਾਲਜ ਅਵਸਥਾ ਸੇ ਲੈਕੇ ਆਜ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਹੂੰ । ਤਾਂਤੇ ਖੋਟੇ ਕਰਮ ਕਾ ਬਦਲਾ ਆਪਨੇ ਮੁਝ ਕੋ ਬੜਾ ਘੋਰ ਸ੍ਰਾਪ ਭੀ ਦੀਆ ਹੈ । ਤਥਾਪਿ ਹੇ ਪਤੇ ਇਸ ਸ੍ਰਾਪ ਕਾ ਅੰਤ ਕਬ ਹੋਗਾ ॥

ਰਿਖਿਉਵਾਚ ॥ ਮੂਃ...ਅਹਲਜਾਂ ਤ੍ਵੈਵ ਮੁਕ੍ਤਵਃ ਪ੍ਰਤਜ਼ੁ ਵਾਚ ਸਗੌਤਮਃ ਉਤ ਪਤ ਸਜ਼ਤਿ ਮਹਾ ਤੇਜਃ ਇਖ੍ਵਾਕੂਣਾਂ ਮਹਾਰਥਃ ੪੧ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸ੍ਰਤੋ ਲੋਕੇ ਬਨੰਚਾਜ਼ੁਪਪ ਯਾਸਜ਼ਤਿ । ਖ੍ਰਾਮਣਾਰਥੇ ਮਹਾਂ ਬਾਹੁਰਵਿਸ੍ਨੂ ਮਾਨੁਖ ਵਿਗ੍ਰਹਃ ॥ ੪੨ ॥ ਤੰਦ੍ਰਖਜ਼ਸਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯਦਾਭਦ੍ਰੇ ਤਦਾ ਪੂਤਾ ਭਵਿਖਜਤਿ । ਸਹਿਪਾਵਯਤੁੰ ਸਕੁਃਤ੍ਵਯਾ ਯਤ ਦੁਃ ਕ੍ਰਿਤੰਕ੍ਰਿਤੰ ੪੩

ਟੀਃ—ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਿਖੀ ਅਹਲਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਰਿਖੀ ਨੇ ਯੇ ਵਚਜਾ ਕੀਆ ਹੇ ਭਦ੍ਰੇ ਇਖੁਵਾਕੂ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਮਹਾ ਤੇਜਃ ਅਤਜੰਤ ਤੇਜੋ ਮਯ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ । ਮਹਾ ਰਥੀ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਨਨੂ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਆਪਨੇ ਨਹੀ ਕਹਨ

ਉਤ੍ਰ—ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੋਵੇਗਾ । ਤਿਸ ਕੇ ਪਿਤਾ ਕਾ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਹੋਵੇਗਾ । ਤੀਨੋ ਲੋਕੋਂ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਵੇਗਾ । ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਯਗ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਕੀ ਸਿਧੀ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਬਨ ਮੈ ਆਵਹਿੰਗੇ ॥

ਨਨੂ ਤਿਸ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਪੁਰੁਖ ਮੈ ਮੇਰੇ ਉਧਾਰ ਕੀ ਸਕਤੀ ਕਿਉਂ ਹੋਗੀ ਕਜਾ ਆਪ ਮੈ ਸ੍ਰਾਪ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨਕੇ ਊਪਰ ਆਪ ਹੁੰਡੀ ਕਰਤੇ ਹੋਤ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਕਲਜਾਣਿ । ਮਹਾਬਾਹੂ ਜੋ ਭਗਵਾਨ ਵਿਸਨੁ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਵਿਗ੍ਰਹ ਧਾਰ ਕੇ ਆਂਵਹਗੇ । ਵਿਗ੍ਰਹ ਨਾਮ ਸਰੀਰ ਕਾ ਹੈ । ਯਦਜਪਿ ਮੇਰੇ ਮੈ ਤੇਰੇ ਸ੍ਰਾਪ ਮੋਚਨ ਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਹਮ ਸਤਜਵਾਦੀ ਹੈ । ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਭੀ ਅਸਤ ਨਹੀ ਬੋਲਤੇ । ਹਮ ਆਪਨੇ ਵਚਨ ਕੋ ਆਪ ਹੀ ਅਨਜਥਾ ਕੈਸੇ ਕਰੈ । ਮੇਰੇ ਵਚਨ ਕੋ ਅਨਜਥਾ ਕਰਣੇ ਕੀ ਔਰ ਭੀ ਕਿਸੇ ਕੀ ਸਕਤੀ ਨਹੀ ਹੈ॥੪੧ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਹੇ ਕਲਜਾਣੀ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੂੰ ਤਿਸ ਭਗਵਾਨ ਵਿਸਨੂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੇਗੀ ਤਿਸੀ ਸਮੇ ਤੂੰ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਜਾਵੇਗੀ । ਮੇਰੇ ਸ੍ਰਾਪ ਸੇ ਤਦਾ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਗੀ ਹੇ ਸੁਭ੍ਰ ਜੈਸਾ ਤੈਨੇ ਪਾਪ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਾਪ ਸੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸੋ ਵਿਸ਼ਨੁ ਨਾਰਾਯਣ ਆਦਿ ਦੇਵ ਹੀ ਸਮ੍ਰਥ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ । ਜਬ ਤੇ ਸਿਲਾ ਰੂਪ ਕੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਚਰਨ ਸਪਰਸ ਕਰਨ ਗੇ । ਤਿਸੀ ਸਮੇਂ ਤੂੰ ਸਿਲਾ ਰੂਪ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕਰ ਪੂਰਬ ਕਾ ਅਹਲਜਾ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ ਲੇਵੇਗੀ । ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਾਂਗੀ ਉਪ੍ਰ ਕਾ ਸ੍ਵਾਗ ਉਤਾਰ ਕੇ ਆਪਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਅਪਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੇਵੇ ਗੀ ੪ । ੪੩ । ਐਸੇ ਹੀ ਪੁਨਾ ਹਮਕੇ ਆਇ ਮਿਲੇਂਗੀ ਪੂਰਬ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗੀ । ਗੌਤਮ ਰਿਖਿ ਐਸਾ ਸ੍ਰਾਪ ਔ ਸ੍ਰਾਪ ਕਾ ਅੰਤ ਕਹਕੇ ਸੁਮੇਰੁ ਪਰਬਤ ਕੋ ਅਥਵਾ ਅਨਜਾਤ੍ਰ ਚਲੇ ਗਏ ਤਿਸ ਬਨ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ॥ ਨਨੂ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ । ਸਹਸ੍ਰ ਦਾਨ ਦੇ ਇੰਦ੍ਰ ਰੂਆਇਆ । ਪਰਸੁ ਰਾਮ ਰੋਵੈ ਘਰ ਆਇਆ ॥ ਇਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਔ ਅਧਜਾਤਮ ਆਦਿ ਪੁਰਾਂਣੋ ਮੈ ਐਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਗੌਤਮ ਰਿਖੀ ਨੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਐਸਾ ਸ੍ਰਾਪ ਦਿਆ ਹੈ ਹੇ ਦੇਵੇਂਦ੍ਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੂੰ ਸ੍ਵਰਗ ਕਜ਼ਾਂ ਅਪਸਰਾ ਆਦਿਕਾ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਇਸ ਇਕ ਭਗ ਵਾਸਤੇ ਦੌੜਜਾਂ ਹੈਂ। ਅਬ ਔਰ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਯੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਾਯਾ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹਮਨੇ ਭੀ ਆਦਿ ਕਵਿ ਬਾਲ ਮੀਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਰਾਮਾਯਣ ਕੇ ਉਤ੍ਰ ਕਾਂਡ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਾਯਾ ਹੈ ਕੁਛ ਘਰ ਕੀ ਗੰਢ ਤੁਪ ਨਹੀ ਕਰੀ ਹੈ॥ ਨਨੂ ਪੁਨਾ ਆਪਸ ਮੈ ਸਾਸਤੋਂ ਕਾ ਵਿਰੋਧ ਸਿਧ ਹੁਆ ਅਬ ਦੋਨੋ ਮੈ ਸਚਾ ਸਾਸਤ੍ ਕਉਨ ਸਾ ਹੁਆ ਯੇ ਸੰਸਾ ਹੈ॥

ਉਤ੍ਰ:- ਸਾਸਤ੍ ਦੋਨੋ ਹੀ ਸਚੇ ਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਚਾਰ ਸ੍ਰਾਪ ਬਿਨਾਏ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਯੇ ਪੰਚਮ ਸਹਸ੍ਰ ਭਗ ਵਾਲਾ ਭੀ ਇੰਦ੍ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਆਥਾ ਸੋ ਪੰਚਮ ਸ੍ਰਾਪ ਮੂਲ ਮੇ ਸਪਸ੍ਰ ਨਹੀ ਕੀਆ ਇਸ ਸੇ ਪੰਚਮ ਸ੍ਰਾਤ ਕਾ ਊਪਰ ਸੇ ਆਖੇਪ ਕੀਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਇਸੀ ਕਲਪ ਮੈ ਜੋ ਆਠ ਇੰਦ੍ ਬਿਨਾਏ ਹੈ ਸੋ ਕਿਸੀ ਇੰਦ੍ ਕੋ ਇਸ ਚਾਲਕਾ ਸਹਸ੍ ਭਗ ਵਾਲਾ ਭੀ ਸ੍ਰਾਪ ਹੁਆ ਹੋਗਾ ਨਚ ਸਾਰੇ ਇੰਦ੍ਰੋਨੇ ਤੋ ਅਹਲਜ਼ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਗ ਨਹੀ ਕੀਆ ਥਾ 1। ਉਤ੍ਰ:- ਪੂਰਬ ਉਤ੍ ਕਲਪ ਮੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਗਾ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਗਤੀ ਈਸ੍ਵ ਹੀ ਜਾਨੈ ਸੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇ ਕਜ਼ਾ ਆਯਾ ਜੋ ਇੰਦ੍ ਆਦਿਕਾ ਕੋ ਇੰਦ੍ ਪਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਗੁਣ ਹੁਆ ਜੋ ਤਹਾਂਤੇ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਬਜ਼ਸਨ ਰੂਪੀ ਹਾਥੋ ਸੇ ਪਕੜਕੇ ਮਾਰ ਲਈ ਤੇ ਹੈ॥ ੧॥ ੪॥ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਜੀਵ ਸੁਗੰਧੀ ਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮ ਸੁਖ ਮਾਨ ਕੇ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਕੇ ਭੁਲੇਖੇ ਸੁਗੰਧੀ ਕੇ ਸੁਖਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਹਤ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਭ੍ਰਮ੍ ਸੁਗੰਧੀ ਕੇ ਸੁਖ ਕੇ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਕਮਲ ਫੂਲ ਮੇ ਫਸ ਮਰਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਕੈਸੇ ਸੁਨੋ ਦਿਨ ਭਰ ਭਵਰਾ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਲੇਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਥੋੜਾ ਸਾ ਦਿਨ ਆਇ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਕਮਲ ਕਾ ਫੂਲ ਸੰਕੋਚਨੇ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਭਵਰ ਕੇ ਪੰਖਾਂ ਕੋ ਭੀ ਥੋੜੀ ੨ ਦਬ ਆਵਨੇ ਲਾਗਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਭਵਰ ਆਪਨੇ ਮਨ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਕਜ਼ਾ ਕੇ ਦਿਨ ਅਬ ਅਲਪ ਸਾ ਰਹਗਯਾ ਹੈ। ਅਬ ਪਦਮ ਮੂੰਦਨੇ ਲਾਗਾ ਹੈ। ਚਲੋ ਅਬ ਉਡ ਚਲਜ਼ੇ। ਐਸੇ ਨ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਮਲ ਮੂੰਦ ਜਾਵੇ ਔ ਹਮ ਬੀਚ ਮੈ ਹੀ ਫਸ ਜਾਤੇ ਹੋਵੈਂ। ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਭੀ ਪੁਨਹ ਕਹਤਾ ਹੈ। ਅਬੀ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਹੈ ਅਬ ਕੇ ਏਕ ਦੋਇ ਘੁਟ ਪਦਮ ਕੇ ਰਸ ਕੇ ਲੈਕੇ ਉਡ ਚਲਤੇ ਹੈਂ ਅਬੀ ਕੌਨਸੀ ਜਲਦੀ ਹੈ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਦਿਨ ਥੋੜਾ ਰਹਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਪਦਮ ਕੀਆਂ ਪੰਖੜੀਆਂ ਏਕਠੀਆਂ ਹੋਤਜਾਂ ਜਾਂਤਜਾਂ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਉਰੇ ਕੇ ਪਰਭੀ ਏਕਠੇ ਹੋਤੇਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਔਰ ਭਵਰਭੀ ਮਨਮੇ ਜ਼ਾਨਤਾ ਹੈ ਜੋਫੂਲ ਏਕਠਾਹੋਤਾਜਾਤਾਹੈ ਚਲੋਅਬ ਉਡਚਲਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਨਾ ਕਹਤਾ ਹੈ ਅਛਾ ਅਬਕ ਘੁਟਲੈਕੇ ਉਡਚਲਤੇ ਹੈ ॥ ਐਸੇਹੀ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇਹੀ ਦਿਨਮਣਿ ਕੇ ਅਸਤਹੋਤੇਹੀ ਪਦਮਕਾ ਮੁਖਮੁੰਦਜਾਤਾ ਹੈ ਭ੍ਰਮ੍ਰ ਕਮਲ ਕੇ ਬੀਚਹੀ ਫਸਜਾਤਾਹੈ ॥ ਅਬਕਮਲਕੇਬੀਚ ਫਸਾਹੁਆ ਭੁਵਰਾ ਵਿਵਸਹੁਆ ਹੁਆ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਿਚਾਰ ਮਨ ਮੈ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਵਿਚਾਰ ਯੇ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚਸ਼ਾਸਤ੍ਰੰ ॥ ਰਾਤ੍ਰਿਰ ਗਮਿਖਜਤਿ ਭਵਿਖਜਤਿ ਸੁਪ੍ਰਭਾਤੰ । ਭਾਸ੍ਵਾਨੁ ਦਿਖਜਤਿ ਹ ਸਿਖਜਤਿ ਪੰਕਜਸ੍ਰੀ ਃ ॥ ਇਤਿਚਿੰਤਯਤੇ ਚਕੰਜਗਤੇ ਦ੍ਵਿਰੇਫੇ ਹਾ ਹੰਤ ਹੰਤ ਗਜਉਨ ਮਮਜਾ ॥ ੧ ॥ ਟੀਃ ਵੋਭੁਵਰਾ ਅਬਕਹਤਾ ਹੈ ਅਛਾਭਾਈ ਅਬੁਕਮਲ ਮੈ ਫਸਤੋਗਏ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੁ ਜਬ ਰਾਤ੍ਰੀ ਬੀਤਜਾਵੇਗੀ ॥ ਤਬਅਖਸਰ ਪ੍ਰਭਾਤਹੋਵੇਗੀ ਦਿਨਮਣੀ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਆਕਾਸ ਮੈ ਓਦੇਹੋਬੇਕਰੇਗਾ ॥ ਜਬਭਾਸਵਾਨ ਚਢੇਗਾ ਤਬ ਅਵਸਜੈਭਾਵੀ ਕਮਲ ਖਿੜੇ ਹੀ ਗਾ ॥ ਜਬ ਕਮਲ ਖਿੜੇ ਗਾ ਤਬ ਹਮਕੋ ਭੀ ਮਾਰਗ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ ॥ ਤਬ ਹਮ ਭੀ ਉਡ ਜਾਵਹਗੇ ਭਵਰ ਕੋ ਕਮਲ ਮੇ ਫਸੇ ਹੁਏ ਕੋ ਇਸ ਰੀਤੀ ਕੇ ਬਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕੋ ॥ ਹ ਹਾਂ ਬਡਾ ਕਸ੍ਟ ਹੈ ੨ ਹੰਤ ਨਾਮ ਬਡਾ ਕਸ੍ਟ ਹੈ ਬਡਾ ਕਸ੍ਟ ਹੈ ਜੋ ਭਵਰ ਕੀ ਮਨਕੀ ਬਾਤ ਮਨ ਮੈਹੀ ਰਹਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਅਰਧਕ ਰਾਤੀ ਬਿਤੀ ਹਈ ਤਬ ਹਸਤੀ ਕਮਲੋ ਕੇ ਤਲਾਉ ਮੈ ਆਇਗਯਾ ॥ ਉਸ ਕਮਲ ਕੋ ਨਾਲੀ ਸਹਤ ਭਵਰੇ ਸਹਤ ਸੁੰਡਸੇ ਤੋੜ ਕੇ ਮੁਖਮੇ ਮੇਲਕੇ ਚਾਬਾਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਸੋਮਜ ਜੈਸੇ ਭਵਰਾ ਸਲਾਹਾਂ। ਕਮਲ ਸੇ ਨਿਕਸਨੇ ਕਜ਼ਾ ਕਰਤਾ ਕਰਤਾ ਹੀ ਕਮਲ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਹੀ ਮਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਮਾਨੁਖ ਭੀ ਨਾਰਯਣ ਕੇ ਭਜਨ ਕਰਣੇ ਕਜ਼ਾਂ ਸਲਾਹਾਂ ਕਰਿਤਾਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ਤਬੀ ਮਾਨੁਖਕੀਆਂਖ ਖੁਲਤੀ ਹੈ ਜੋ ਝਟਤੀ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਮਾਨੁਖਾਂ ਕੋ ਆਇ ਗ੍ਰਸਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਜੀਵ ਪਸਚਾਤਾਪ ਲਗਤ ਹੈ ਕਰਣੇਕੇ ਹਾ ਬਡਾ ਕਸ੍ਟਹੈ । ਮੈਨੇ ਬਜ਼ਰਥ ਹੀ ਭਾਗ ਕੇ ਭਾੜੇ ਵਿਖਯ ਵਿਕਾਰੋ ਕੇ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਅਮੋਲਕ ਰਤਨ ਰੂਪੀ ਜਨਮ ਗਵਾਇ ਦੀਆ । ਭਲਾ ਜਬ ਯਮਦੂਤ ਕੇਸੋਂ ਸੇ ਆਇਕੇ ਪਕੜਕੇ ਲੇ ਚਲੇ ਤਬ ਅਬਕਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕੀਆ ਹੁਆ ਕਜ਼ਾ ਬਨਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਅਬ ਕਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਬਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਰਾਗ ਆਸਾ ਛੰਦ ਮਃ ੧ ॥ ਤੂੰ ਸੁਣਿ ਹਰਿਣਾ ਕਾਲਿਆ ਕੀਵਾੜੀਐ ਰਾਤਾ ਰਾਮ ॥ ਬਿਖ ਫਲ ਮੀਠਾ ਚਾਰ ਦਿਨ ਫਿਰਹੋਹਿ ਤਾਤਾ ਰਾਮ । ਫਿਰਹੋਹਿ ਤਾਤਾ ਖਰਾਮਾਤਾਨਾਮਬਿਨ ਪ੍ਰਤਾਪਏ । ਓਇ ਜੋਵਸਾਇਰ ਦੇ ਲਹਰੀ ਬਿਜਲਿ ਜਿਵੈ ਚਮਕਏ । ਹਰਿ ਬਾਝ ਰਾਖਾ ਕੋਇ ਨਾਹੀ ਸੋਇ ਤੁਝੈ ਵਿਸਾ- ਰਿਆ ਸਚ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਚੇਤਰੇ ਮਨ ਮਰਹ ਹਰਿਣਾ ਕਾਲਿਆ ॥ ਛਾਥੋ ਮ੍ਰਿਗ ਜਿਵੈਪੇਖ ਰੈਣ ਚੰਦ੍ਰਾਇਣ ਇਤਜ਼ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਮਾਨੰਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਭੁਲੇਖੇ ਜੀਵ ਵਿਖਯਾਂ ਕੇ ਆਨੰਦ ਵਿਖੇ ਫਸ ਰਹੇ ਹੈਂ । ਤਾਂਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਵਿਖਯ ਆਨੰਦ ਕੋ ਦੁਖ ਰੂਪ ਔ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਕ ਜਾਨਕੇ ਤਜਾਰੀ ਤਬ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੀ ਜਿਗਯਾਸਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ। ਨਿਤ ਹੈ ਪੁਨਹ ਕੈਸਾ ਹੈ ਆਤਮਾ ਜੋ ਆਪਣਾ ਆਪ ਹੈ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰਮ ਜਯੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਪਰਿ ਪੂਰਣ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ॥ ਅਯਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ॥ ਹੇ ਸੌਮਜ ਯੇ ਆਤਮਾ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਏਕ ਹੈ ਅਸਾਹਾਯ ਹੈ ਅਦ੍ਵਤੀਯ ਹੈ। ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਜਗਤ ਵਸਤੂ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੋਗਾ ਸੋ ਅਨਾਤਮਾ ਹੀ ਹੋਗਾ ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ ॥ ਆਤਮੈ ਵੇਦ ਰੂੰ ਸਰਬ ਮਿਤਿ ਜੋ ਯੇ ਚਰਾਚਰ ਆਤਮਿਕ ਜਗਤ ਦਿਖੋਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਜੋ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਮਃ ੨—ਲਿਵਨ ਲੀਨ ਭਏ ਆਤਮ ਮਧ ਐਸੇ । ਜਿਉਂ ਜਲ ਜਲਹ ਭੇਦ ਕਹੁ ਕੈਸੇ। ਵਾਸ ਦੇਵ ਬਿਨਾ ਔਰ ਨ ਕੋਊ । ਨਾਨਕ ਓਅੰ ਸੋਹੰ ਆਤਮ ਸੋਊ ॥ ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਜਗਤ ਸਮਗ੍ਰ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਐਸੇ ਲੀਨ ਹੂਆ ਹੁਆ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਜਲ ਵਿਖੇ ਨਦੀਆਂ ਕਾ ਨਾਲਜਾਂ ਕਾ ਮੇਘ ਕੀ ਬੂੰਦਾਂ ਆਦਿਕ ਕਾ ਜਲ ਜਾਇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਉਸ ਨਦੀਆਂਦਿਕ ਕੇ ਜਲ ਕਾ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਭੇਦ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਨਦੀਆਂ ਭੀ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਛੋਡ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤਜਾਂ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਨਦੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਜਲ ਕੋ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਜੁਦਾ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਕਹਜਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਮੈਂ ਭੀ ਸਮਝੋ। ਵਾਸੁਦੇਵ ਜੋ ਬਜਾਪਨ ਸੀਲ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਤਿਸਤੇ ਭਿੰਨ ਜੜ ਚੇਤਨ ਜਿਤਨਾ ਜਗਤ ਭਾਸਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਤਿਸ ਵਿਸ਼ਨੁ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਸਰਬ ਵਾਸੁਦੇਵ ਹੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਵਾਚਜ ਜੋ ਪ੍ਰੋਖਜ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਮੈਹੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਤਜਖ ਇਸ ਮੇਂ ਸੰਸਯ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਨਾਰਦ ਕਾ ਔ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੋ ਸਾਮਵੇਦ ਕੇ ਸਪਤਮ ਪ੍ਰਪਾਠਕ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਨਾਰਦ ਔ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਕਾ ਸੰਵਾਦ ਕੈਸੇ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਈਏ ਜੀ। ਆਪਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨਾ ਕੇ ਰਸ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਮੇਰਾ ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨ ਏਕਾਗ੍ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਔ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੈਸੇ ਵੇਦ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਏਕ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦਮੁਨਿ ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਸਨਤਕੁਮਾਰ ਜੀ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਸ ਜਾਇਕੇ ਵਿਭੀ ਸਹਤ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸਮਿਤ ਆਦਿਕ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਸਾਸ੍ਟਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਉਵਾਚ ਅਧੀਹਿ ਭਗਵ ਇਤਿ ਹੋਪਸਸਾਦ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰੰ ਨਾਰਦ ਰ੍ਹੰ ਹੋ ਵਾਚ ॥ ਯਦ੍ਵੇਤਥ ਤੇਨ ਮੋਪਸੀਦ ਤਤਸ੍ਤ ਊਂਰਧ੍ਵੰ ਵਖਜਾਮੀਤਿ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ—ਸ੍ਰੁਤੀ ਵਿਖੇ ਜੋ ਹਕਾਰ ਹੈ ਹ ਉਪਸਸਾਦ ਵਾਲਾ ਉਸ ਕਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਰਥ ਜਾਨਣਾ ਉਪਸਸਾਦ ਨਾਮ ਸਮੀਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੁਝ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵ ਬੇਧ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ। ਸ੍ਰੀ ਸਨਤਕੁਮਾਰ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਨਾਰਦ ਜੀ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਅਬ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਰਦ ਜੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀਂ ਐਸੇ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਉਵਾਚ ਨਾਰਦ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਹੋ ਨਾਰਦ ਵੇਤਥ ਨਾਮ ਜਾਨਨੇ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਤੂੰ ਪੜਾ ਸੁਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਤੂੰ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਭ ਕੁਛ ਹਮਕੋ ਤੂੰ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਨਾਇਦੇ। ਤਤਃ ਨਾਮ ਤਿਸਤੇ ਉਤਰ ਕਾਲ ਹਮ ਤੁਝਕੋ ਕਹੇ ਗ ਨਾਮ ਉਪਦੇਸ ਕਰੈਂ ਗੇ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲਃ— ਸਹੋ ਵਾਚ ਰਿਗਵੇਦੰ ਭਗਵੋ ਧਜੈਮਿਯ ਯਜੁਰਵੇਦਗ੍ਵੰ ਸਾਮਵੇਦ ਮਾਥ੍ਰਬਣੰ ਚਤੁਰਥ ਮਿਤਿ ਹਾਸ ਪੁਰਾਣੰ ਪੰਚਮੰ ਵੇਦਾਨਾਂ ਵੇਦੰ ਪਿਤ੍ਰਜਗ੍ਵੰ ਰਾਸਿ ਦੈਵੰ ਨਿਧਿ ਵਾਕੋ ਵਾਕਜ ਮੇ ਕਾਯਨੰ ਵੇਦ ਵਿਦਜਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾਂ ਭੂਤ ਵਿਦਜਾਂ ਖਜਤ੍ਰ ਵਿਦਜਾਂ ਨਖਤ੍ਰ ਵਿਦਜਾਂ ਗ੍ਵੰ ਸਰਪਦੇਵ ਜਨਾ ਵਿਦਜਾ ਮੇ ਤਦ ਭਗਵੋ ਧਜੇਮਿ ॥ ੨ ॥

ਟੀਃ— ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਉਵਾਚ ॥ ਹ ਇਤਿ ਹਰਖ ਅਰਥ ਮੇ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਕੁਛ ਮੈਨੇ ਅਧੇਨ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ੨ ਵਿਦਜਾ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਸੋ ਸਬ ਕੁਛ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਨੈ ਵੇਦਨ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਮੈ ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਗੁਰੁਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪਢਾ ਹੂੰ ਤਥਾ ਰਿਗ ਵੇਦ ਸਾਮ ਵੇਦ ਅਥਰਬਣ ਵੇਦ ਚੌਥਾ ਭੀ ਪਢਾ ਹੂੰ ਇਤਿ ਹਾਸ ਭਾਰਤਾਦੀ ਪੁਰਾਂਣ ਵੈਸਨਵਾਦਿ ਜੋ ਚਾਰੋ ਵੇਦੋਂ ਕਾ ਰਹਸਜ ਰੂਪ ਪੰਚਮ ਵੇਦ ਹੈ ਸੋਭੀ ਮੈ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਗੁਰੂ ਸੇ ਪਢਾ ਹੂੰ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸਾਖਜਾਤ ਕਾਰ ਕਰਣੇ ਵਾਲੀ ਵਿਦਜਾ ਭੀ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਰਾਸਿ ਨਾਮ ਸਮੁਹ ਕਾ ਹੈ ਸਮੂਹ ਵਿਦਜਾ ਅਥਵਾ ਸਮੂਹ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਣੇ ਵਾਲੀ ਵਿਦਜਾ ਭੀ ਪਢਾ ਹੂੰ ਦੈਵ ਵਿਦਜਾ ਮੂਕ ਪ੍ਰਸਨ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਵਾਲੀ ਜੋਤਿਸ ਵਿਦਜਾ ਅਥਵਾ ਦੇਵ ਸੰਬੰਧਨੀ ਵਿਦਜਾ ਜੋ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕੇ ਸਮੂਹ ਕਾ ਨਾਮ ਦੈਵ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਦਜਾ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤਾ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੈ ਸੋ ਭੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੈ ਗੂਪਤ ਸਾਰੇ ਧਨ ਦਿਖਾਇ ਦੇਵੈਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੈਂ ਦਬੇ ਹੂਏ ਧਨ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਧਿ ਹੈ ॥ ਵਾਕੋ ਵਚਨ ਬਜਾਪਾਰ ਵਾਕਜੰ ਭਾਵਾਰਥ ਏਕਾਯਨੰ ਵਾਕ ਕਾ ਅਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਢਾਕਨ ਸਮੂਹਕਾ ਏਕਾਯਨ ਰੂਪ ਵਿਦਜਾ ਭੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ॥ ਤਥਾ ਦੇਵ ਵਿਦਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿਦਜਾ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤਾ ਆਪਨੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋਵੈ ਸੋਭੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਭੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ॥ ਜਿਸ ਵਿਦਜਾ ਸੇਜੀਵ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਭੂਤ ਵਿਦਜਾ ਜਿਸ ਜਿਸ ਵਿਦਜਾ ਕਰਕੇ ਭੂਤ ਜਾਤੀ ਕੇ ਜੀਵ ਆਪਨੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਭੂਤ ਆਕਾਸਾਦੀ ਅਪਨੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋਵੇ ਸਾ ਵਿਦਜਾ ਭੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਅਜ਼ਤ੍ ਵਿਦਜਾ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਸਤ੍ ਅਸਤ੍ ਰੂਪ ਵਿਦਜਾ ਕੋ ਮੈ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਤਥਾ ਨਿਖਜਤ੍ ਜੋ ਗਣਿਤ ਵਿਦਜਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਸਰਪ ਦੇਵ ਜਨ ਵਿਦਜਾ। ਸਰਪ ਦੇਵ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕਾਂ ਕੋ ਵਸ ਕਰਨੀ ਵਾਲੀ ਵਿਦਜਾ ਭੀ ਮੈਂ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ। ਨਿਰਤ ਵਿਦਜਾ ਗਾਨ ਵਿਦਜਾ ਬਜਾਵਨੇ ਕੀ ਵਿਦਜਾ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਕੀ ਵਿਦਜਾ ਯਖ ਰਾਖਸ ਪਿਸਾਚ ਭੂਤ ਭੈਰਵ ਡਾਕਨੀ ਝਾਕਨੀ ਯੋਗਨੀ ਸਾਕਨੀ ਯਖਣੀ ਦੈਤ ਦਨੂਜ ਯਾਤੁਧਾਨਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਵਸ ਕਰਤ੍ਰੀ ਵਿਦਜਾ ਭੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ। ਸਾਬਰੀ ਮਾਯਾ ਰਚਨੇ ਕੀ ਵਿਦਜਾ ਭੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ । ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਐਸੀ ਬਾਕੀ ਔਰ ਵਿਦਜਾ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮੈਨੇ ਨਹੀ ਅਧੇਨ ਕਰੀ। ਅਰਥਾਤ ਚੌਦਾ ਭੁਵਨਾਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਯਾਵਤ ਵਿਦਜਾ ਹੈਸਾ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਜਾ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ॥ ੨॥ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਮੁਨਿ ਜੀ ਨੇ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਆਗੇ ਆਪਨੀ ਸਰਬ ਵਿਦਜਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਕਹੀ ਤਬ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਕੁਮਾਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਜਬ ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤੂੰ ਅਤਮਵੇਤਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਮੈ ਕਜ਼ਾ ਨਜ਼ੂਨਤਾਹੈ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਦਉਵਾਚ॥ ਮੂਲ॥ ਸੋਹੰ ਭਗਵੋ ਮੰਤ੍ ਵਿਦੇਵਾਤ ਸਿਮ ਨਾਤਮ ਵਿਚਛ੍ਤ ਰੀ੍ ਹਜੇਵ ਮੇਂ ਭਗਵਦਿ੍ ਸੇਞਜਸੁਰਤਿ ਸੋਕ ਮਾਤਮ ਵਿਦਿਤਿ ਸੋਹੰ ਭਗਵਃ ਸੋਚਾਮ ਤੰ ਮਾ ਭਗਵਾਞ ਛੋਕਸਜ ਪਾਰੰ ਤਾਰਯਤ੍ਰਿਤਿ।

ਤ ਗੀਹੋਵਾਚ॥ ਯਦ੍ਵੈ ਕਿੰਚੈਤਦ ਧਜ ਗੀਸ੍ਮ ਨਾਮੈ ਵੈਤਤ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੋ ਮੈ ਮੰਤ੍ ਵੇਤਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੂੰ। ਮੁਝ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੇ ਅਧਜੇਨ ਕਰਣੇ ਕਾ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ॥ ਜੈਸੇ ਸਰਪ ਬਿਛੂ ਕੇ ਮੰਤ੍ ਵੇਤਾ ਕੋ ਆਪਕੋ ਮੰਤ੍ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਕੇ ਮੈ ਆਤਮਵੇਤਾ ਨਹੀ ਹੂੰ। ਕਿਉਂਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈਨੇ ਆਪ ਭਗਵਤ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਆ ਹੈ। ਜੋ ਆਤਮਵੇਤਾ ਸੋਕ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੋ ਅਬ ਸੋਕ ਹਰਖ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਵਿਖੇ ਮੈ ਡੂਬਤਾ ਜਾਤਾ ਹੂੰ। ਇਸ ਸੇ ਮੈਂ ਸੋਚ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮੈਂ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਜੋ ਮੈਂ ਆਤਮਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੂੰ ਤਿਸ ਸੋਕ ਰੂਪੀ ਸਮਦ੍ ਵਿਖੇ ਡੂਬਤੇ ਹੂਏ ਮੁਝਕੋ ਆਪ ਭਗਵਾਨ ਤਾਰਹੁ ਹਾਥ ਦੇਕੇ ਆਪਨਾ ਪਾਰ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਹੁ। ਜਬ ਪਰਮ ਆਤਰ ਦੀਨ ਹੋਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਜੀ ਨੇ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ। ਤਬ ਤਿਸ ਨਾਰਦ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਹ ਯੇ ਹ ਰਖ ਅਰਥ ਮੈ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਰਥ ਮੈ ਜਾਨਨਾ । ਪ੍ਰਸਿਧ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਮਾਨਸੀ ਪਤ ਸੀ ਸਨਤ ਕਮਾਰਜੀ ਓਵਾਚ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚਯ ਕਰਕੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਯਾਵਤ ਵਿਦਜ਼ਾ ਤੂੰ ਪਢੀ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਨਾਮ ਹੈ । ਨਾਮ ਕਹਯੇ ਵਾਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕਾ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਮਾਤ੍ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਮੂਃ—ਨਾਮ ਵਾ ਰਿਗਵੇਦੋ ਯਜੁਰਵੇਦਃ ਸਾਮਵੇਦ ਆਥਰਬਣ ਸ੍ਤੁਰਥ ਇਤਿਹਾਸ ਪੁਰਾਣ ਪੰਚਮੋ ਵੇਦਾਨਾਂ ਵੇਦਃ ਪਿਤ੍ਰਯੋ ਰਾਸਿਦੈਂਵ ਨਿਧਿਰ ਵਾਕੋ ਵਾਕਯ ਮੇਕਾਯਨੰ ਦੇਵ ਵਿਦਜ਼ਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਭੂਤ ਵਿਦਜ਼ਾ ਖਜਤ੍ ਵਿਦਜ਼ਾ ਨਿਖਜਤ੍ ਵਿਦਜ਼ਾ ਸਰਪ ਦੇਵ-ਜਨ ਵਿਦਜ਼ਾ ਨਾਮੈ ਵੈਤਨ੍ਮੋ ਪਾਸ੍ਯੇਤਿ ॥ ੪ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਾ ਹੈ ਰਿਗਵੇਦ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈ ਸਰਪ ਦੇਵ ਜਨ ਵਿਦਜ਼ਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕਾ ਅਰਥ ਪੂਰਬ ਕਰ ਆਏ ਹਾਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੈ ਜਿਤਨੀ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਤੈਨੇ ਅਧਜੇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਲੀਆ ਹੈ। ਸੋ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ ਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਵਾਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕਾ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਮਾਤ੍ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ । ਤਾਂਤੇ ਨਾਮ ਸਭ ਸੇ ਬਡਾ ਹੂਆ। ਨਾਮ ਏਵ ਏਤਦ ਬ੍ਰਹਮ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚਯ ਕਾ ਹੈ। ਹੇ ਨਾਰਦ ਯੇ ਜੋ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸੇ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣ। ਜਿਸ ਵਸਤੁ ਕਾ ਨਾਮ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਸਤੁ ਕਾ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਗਜ਼ਾਨ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਾਵਸਤੁ ਪ੍ਰਸਿਧ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ। ਤਾਂਤੇ ਜੋ ਵਸਤੂ ਨਾਮ ਔ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਹੀਨ ਹੈ। ਸੋ ਵਸਤੂ ਸਸੇ ਕੇ ਸਿੰਗ ਔ ਬੰਧਜ਼ਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ ਸਮਾਨ ਹੋਨੇ ਸੇ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ਮਰਣ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸਰੀਰ ਔ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਬੰਧੀ ਧਨ ਪੁਤ੍ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਮਿਤ੍ ਭ੍ਰਾਤਾਂ ਸਖਾ ਆਦਿਕ ਸਭ ਤਜ਼ਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਪਰੰਤੂ ਇਕ ਨਾਮ ਇਸ ਪੁਰਖ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਧ੍ਵੰਸ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਨਾਸ ਹੂਏ ਭੀ ਆਤਮਾ ਅਪਣੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਨਾਮ ਭੀ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਨਾਸ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਭੀ ਬਨਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਏਹੀ ਸ਼ਾਤ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜਿਤਨੇ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਮਾਨੁਖ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਰਾਖਸ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਅਪਨੇ ਨਾਮ ਕੀ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਵਾਸਤੇ ਯਗ ਤਪ ਦਾਨ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਨੇਮ ਸੰਜਮ ਯੋਗ ਧਜ਼ਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਮਾਧੀ ਸੁਭਾ ਚਰਣ ਆਦਿਕ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਅਪਨੇ ਨਾਮ ਕੀ ਵਡਜ਼ਾਈ ਲੀਏ ਦੇਵ ਮੰਦਰ ਬਾਵਲੀ ਕੂਪ ਤੜਾਗ ਬਾਗੀਚੇ ਆਦਿਕ ਲਗਾਵਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਆਦਿ ਔਰ ਭੀ ਅੰਨਦਾਨਾਦੀ ਅਛੇ ੨ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ਨਾਮ ਕੀ ਵਡਜ਼ਾਈ ਲੀਏ ਬਡੇ ੨ ਸੂਰਬੀਰ ਨਾਮ ਕੀ ਬਡਜ਼ਾਈ ਵਾਸਤੇ ਰਣ ਮੈਂ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਪੁਰਜਾ ੨ ਹੋਕੇ ਕਟ ਮਰਤੇ ਹੈ ਰਣ ਮੈਂ ਪੀਠ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਵਤੇ ਸੋ ਕੇਵਲ ਬਡੇ ਨਾਮ ਕੀ ਲਾਜ ਕੇ ਮਾਰੇ ਮਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਮਾਰਾ ਨਾਮ ਬਡਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਵੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ। ਇਸ ਸੇ ਹੇ ਨਾਰਦ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਨਾਮ ਬਡਾ ਪਦਾਰਥ ਹੋਣੇ ਸੇ ਨਾਮ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ । ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਨਾਰਦ ਤੂੰ ਨਾਮ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਸਜ਼ ਉਪਸਨਾ ਕਰ । ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਨਾਮ ਔ ਨਾਮੀ ਕਾ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਨਾਮ ਹੀ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਅਬ ਨਾਮ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਾ ਫਲ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥

ਮੂਃ-ਸ ਯੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ ਤਜ਼ੁਪਾਸ੍ਤੇ ਯਾਵਨ੍ਨਾਮ੍ਨੋ ਗਤੰ ਤਤ੍ਰਾਸਜ਼ ਯਥਾ ਕਾਮ ਚਾਰੋਭਵ੍ਤਿ ਯੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇਤਜ਼ੁ ਪਾਸ੍ਤੇ ਸ੍ਤਿਭ ਗਵੋ ਨਾਮ੍ਨੋ ਭੂਯਾ ਇਤਿ ਨਾਮ੍ਨੋ ਵਾਵ ਭੂਯੋ ਸ੍ਤੀਤਿ ਤਨ ਮੇ ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਵੀ ਤ੍ਵਿਤਿ ॥ ੫ ॥

ਟੀਃ-ਹੇਭਗਵਾਨ ਨਾਮ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਾਮਕੀਉਪਾਸਨਾ ਪੁਰਖ ਕੋ ਕਜ਼ਾ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਜੋ ਉਪਾਸਕ ਨਾਮ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਉਪਾਸਤੇ ਹੈਂ । ਨਾਮ ਕਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਨਾਮ ਕਾ ਰਹਣਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਾਮ ਕੀ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਨਾਮ ਕਾ ਉਪਾਸਕ ਪੁਰਖ ਭੀ ਇਛਾਚਾਰੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅਪ੍ਰਤੀ ਬਧ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲੋਕ ਮੈਂ ਉਪਾਸਕ ਜਾਵਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ । ਉਸੀ ਲੋਕ ਕੋ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਉਸਕੇ ਰੋਕਣੇ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈਂ ਅਸੀਰਵਾਦ ਵਰ ਸ੍ਰਾਪਾਦਿਕ ਕਾ ਜਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਲੇ ਲੇਤਾ ਹੈ । ਸੋ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਤਜ਼ ਹੋਇਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਸੈ ਸ੍ਵੰਤ੍ਰ ਅਪ੍ਰੀਤੀ ਬਧ ਸਕਤੀ ਹੋਤਾਹੈ । ਨਾਮ ਕੇ ਉਪਸਾਕਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸੈਕੋਈ ਭੀ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਆਦਿਕ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਨਾਮ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਉਪਰ ਔਰ ਭੀ ਕੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ॥ ੫ ॥

ਇਤਿ ਪ੍ਰਥਮ ਖੰਡਃ ੧

ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਉਵਾਚ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਨਾਮ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਹੇ ਗੁਰੋ ਜੋ ਨਾਮ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਮੁਝ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ ਇਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਨਾਰਦ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨ ਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤਕੁਮਾਰ ਉਵਾਚ ॥ ਮੂਃ—ਵਾਗ ਵਾਵ ਨਾਮੋ ਭੂਯਸੀ ਵਾਗਵਾ ਰਿਗਵੇਦ ਵਿਗਜ਼ਾਪਯਤਿ ਯਜੁਰਵੇਦ ੧੭ ਗੰ੍ ਸਾਮਵੇਦ ਮਾਥਰ ਬੰਣ ਚਤੁਰਥ ਮਿਤਿ ਹਾਸਪੁਰਾਣੰ ਪੰਚਮੰ ਵੇਦਾਨਾਂ ਵੇਦੰ ॥ ੨ ॥ ਮਨੋ ਵਾਵ ਵਾਚੋ ਭੂਯੋ ੩ ॥ ਖੰ ਸੰਕਲਪੋ ਵਾਵ ਮਨਸੋ ਭੂਯਾਨ. ਖੰ. ੪ ॥ ਚਿਤਵਾਵ ਸੰਕਲਪਾਦਭੂਯੋ ਖੰ. ੫ । ਧਜ ਨੰਵਾਵਚਿਤਾਦਭੂਯੋ. ਖੰ. ॥ ੬ ॥ ਵਿਗਜ਼ਾਨੰਵਾਵਧਜ਼ਾਨਾ ਦਭੂਯੋ. ਖੰ ॥ ੭ ॥ ਬਲੰ ਵਾਵ ਵਿਗਜ਼ਾਨਾਦਭੂਯੋ ਪਿਹ ਸ਼ਤੰਵਿਗਜ਼ਾਨ ਵਤਾ ਮੇਕੋ ਬਲਵਾਨਾ ਕੰਪਯਤੇ. ਖੰ ੮ ॥ ਅੰਨੰ ਵਾਵ ਬਲਾਦਭੂਯਃ ਖੰ. ॥ ੯ ॥ ਆਪੋ ਵਾਵ ਅੰਨਾਦ ਭੂਯਸ ਖੰ. ॥ ੧੦ ॥ ਤੇਜੋ ਵਾਵ ਅਦਭਯੋ ਭੂਯਃ ਖੰ. ॥ ੧੧ ॥ ਆਕਾਸੋ ਵਾਵ ਤੇਜਸੋ ਭੂਯਾਨਾ ਕਾਸੇ ਵੈ ਸੁਰਯੋਃ ਚੰਦਰਮਸਾ ਉਭੌ ਖੰਃ ॥ ੧੨ ॥ ਸਮਰੋ ਵਾਵ ਆਕਾਂਸਾਦ ਭੂਯਃ ਖੰ. ॥ ੧੩ ॥ ਆਸ਼ਾ ਵਾਵ ਸਮਰਾਦਭੂ ਯਸਜ਼ਾ. ਖੰ. ॥ ੧੪ ॥ ਪ੍ਰਾਣੋਵਾਵ ਆਸਾਯਾ ਭੂਯਾਨਜਥਾ ਵਾ ਅਰਾਨਾਭੌ ਸਮਲਪਿਤਾ ਏਵ ਮਵਿਮਨ ਪ੍ਰਾਣੇ ਸਰਬ ਗੰ੍ ਸਮਰਪਿਤੰ. ॥ ੧੫ ॥ ਸਤਜ਼ਮਿਤਿ. ਖੰ ॥ ੧੬ ॥ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਿਤਿ. ਭਗਵੋ. ਖੰਡੰ ॥ ੧੭ ॥ ਮਤਿ ਭ. ਵਿ. ੧੮ ॥ ਖੰ. ਸਰਧਾਂ ਭ. ਵਿਜਿਗਜ਼ਾਸੇ ਇਤਿ. ਖੰ. ॥ ੧੯ ਨਿਸ਼ਠਾਂ ਭ. ਵਿ. ਖੰ ॥ ੨੦ ॥ ਕ੍ਰਿਤ ਭ. ਵਿ. ਇ. ਖੰ ॥ ੨੧ ॥ ਸੁਖੰ. ਭ. ਵਿ. ਖੰ. ॥ ੨੨ ॥

ਬਾਈ ਖੰਡ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਕਾਰਜ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਨਾਰਦ ਕੀ ਜਿਗਜ਼ਾਸਾ ਕੋ ॥

ਉਤ੍ ੨ ਕਾਰਜ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਬਢਾਵਤੇ ਹੁਏ ਤੇਈਸਵੇ ਖੰਡ ਮੈ ਸੁਖ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਜਿਗਜ਼ਾਸਾ ਕਰਾਵਤੇ ਭਏ ਸੋ ਯੇ ਹੈ ॥ ਯੋ ਵੈ ਭੂਮਾ ਤਤ ਸੁਖੰ ਨਾਲਪੇ ਸੁਖਮਸ੍ਤਿ ਭੂਮੈਵ ਸੁਖੰ ਭੂਮਾ ਤ੍ਵੇਵ ਵਿਜਿਗਜ਼ਸਿ ਤਬਜ ਇਤਿ ਭੂਮਾਨੰ ਭਗਵੋ ਵਿਜਿਜ਼ਾਸ ਇਤਿ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿਤੀ ਤ੍ਰਯੋ ਵਿਸਃ ਖੰਡਃ ॥ ੨੩ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਪੂਰਬ ਨਾਮ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਕ੍ਰਿਤਿ ਨਾਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਤੁਮਕੋ ਹਮ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਕਾਰਯ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਾਮ ਸੇਵਾਕ ਅਧਿਕ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਵਾਗਜੋ ਬਾਣੀ ਹੈ ਸੋਈ ਯਜਰ ਵੇਦ ਕੋ ਜਣਾਤੀ ਹੈ ॥ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪਣੀ ਬਾਰੀ ਸੇ ਸਿਖ ਕੋ ਵਿਵਹਾਰਕ ਅਥਵਾ ਪਾਰਮਾਰਥਿਕ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯੁਕਤਿ ਸੇ ਸਮਝਾਵਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਿਖ ਕੋ ਬੋਧ ਯਥਾਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਬਾਣੀ ਸੇ ਹੀ ਯਥਾਰਥ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਬਾਕ ਬਾਣੀ ਹੀ ਰਿਗਵੇਦ ਕੋ ਗੁਰੁਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸਿਖ ਕੋ ਜਣਾਵਤੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਯਜੁਰ-ਵੇਦ ਸਾਮਵੇਦ ਅਥਰਬਣ ਵੇਦ ਚਤੁਰਥ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਕਰਾਵਤੀ ਹੈ। ਚਾਰੋ ਵੇਦੋਂ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਰ ਰੂਪ ਇਤਿਹਾਸ ਭਾਰਤਾਦੀ ਪੁਰਾਣ ਵੈਸਨਵ ਆਦਿ ੧੮ ਖਟ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦਾਂਤ ਆਦੀ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਮਨੁ ਗੀਤਾ ਆਦੀ ੨੮ ਔਰ ਯਾਵਤ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਵਿਦਜ਼ਾ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਬੋਧ ਕੇਵਲ ਏਕ ਬਾਣੀ ਕਰਾਵਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਨਾਮ ਸੇ ਅਧਿਕ ਕਾਰਜ ਬ੍ਰਹਮ ਵਾਜ਼ ਹੈ। ਧਰਮ ਕਾ ਅਧਰਮ ਕਾ ਮਿਤ੍ਰ ਕਾ ਸਤ੍ਰ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਤਥਾ ਸਬਬ ਵਸਤੂ ਕਾ ਬੋਧ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭੀ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਅਤਿਥੀ ਅਥਵਾ ਗੁਰੂ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਆਪਨੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਕੇ ਆਸ੍ਰਮ ਪਰ ਆਵੇ ਤਬ ਜੋ ਬਾਣੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤਿਸ ਕਾ ਸਤਕਾਰ ਕਰੇਗਾ ਯਥਾ ਯੋਗ ਤਬ ਤੋ ਧਰਮ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਬ ਯਥਾਯੋਗ ਵਾਕ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਭੀ ਤਿਸ ਅਤਿਥਿ ਕਾ ਸਤਕਾਰ ਨ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪਾਪ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਪੁਨਜ਼ ਪਾਪ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਸੰਤ ਅਸੰਤ ਯੋਗਜ਼ ਅਯੋਗਜ਼ ਕਾ ਸਰਬ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਕ ਹੀ ਕ਼ਰਾਵਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਨਾਮ ਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਾਕ ਬ੍ਰਹਮ ਉਪਾਸਨਾ ਕੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਉਤਰ ੨ ਮਨ ਚਿਤਾਦੀ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਕ ਕਾਰਜ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਧਿਕ ਏਕ ਕਾਰਜ਼ ਬ੍ਰਹਮ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਨੇ ਕੋ ਯੋਗ ਹੈ। ਸੋ ਕਾਰਜ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਹੀ ਅਲਪ ਹੈ। ਹੇ ਨਾਰਦ ਅਲਪ ਕਾਰਜ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਉਸਪਾਸਨਾ ਕਰਨੇ ਕਰਕੇ ਪੂਰਨ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਭੂਮਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਸੁਖ ਰੂਪ ਹੈ। ਭੂਮਾ ਨਾਮ ਵਿਭੂ ਬਜ਼ਾਪਕ ਦੇਸ ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਕ੍ਰਿਤ ਭੇਦ ਤੇ ਰਹਤ ਅਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਸੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਨਾਰਦ ਤੁਮ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਜਿਗਜ਼ਾਸਾ ਕਰੋ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਉਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਮੈ ਅਬ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਆਪ ਕੇ ਪਾਸ ਤੇਂ ਜਿਗਜ਼ਾਸਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਅਰਥਾਤ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਆਪ ਕੇ ਪਾਸ ਤੇ॥ ਇਤਿ ਤ੍ਰਯੋਵਿੰਸ਼ਤ ਖੰਡਃ॥

॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦਉ ਵਾਚ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਲਖਣ ਹੈ॥ ਸੋ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੀ ਦ੍ਰਿਢਤਾ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹੋ॥ ਮੁਝ ਕ੍ਰਿਪਣ ਕੋ ਸੋਕ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਪਾਰਕਰੋ॥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ। ਮੂਲ॥ ਯਤ੍ਰ ਨਾਨਜ਼ਤ ਪਸਜ਼ਤਿ ਨਾਨਜ ਚਛ੍ਰਿਣੋਤਿ ਨਾਨਜ ਦ੍ਵਿਜਾ ਨਾਤਿ ਸਭੂਮਾ ਅਥ ਯਤ੍ਰ ਨਜ਼ਤ ਪਸਜ ਭਜ ਨਜ ਚਛ੍ਰਿ ਲੋ ਤਜਨਜਦ੍ਵਿਜਾ ਨਾਤਿ ਤਦ ਲਪੰ ਯੋਵੈ ਭੂਮਾ ਤਦਮ੍ਰਿਤ ਮਥਯ ਦਲਪੰ ਤਨਮਰਤਜ ਰੰ੍ਹ ਸ ਭਗਵ ਃ ਕਸਮਿਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਤ ਇਤਿ ਸਵੇ ਮਹਿਮ੍ਨੀਤਿ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧ ॥ਟੀ॰ ਯਤ੍ਰੋਕ੍ਤਿ ਹੇ ਨਾਰਦ ਯਤ੍ ਨਾਮ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਆਪਨੇ ਆਪਸੇ ਬਿਨਾ ਆਪਨੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ॥ ਨਾਆਂਪਨੇ ਸੇ ਜੁਦਾ ਔਰ ਕੁਛਭੀ ਸੁਨਤਾ ਹੈ ॥ ਆਪਨੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਕੁਛ ਵਿਸ਼ੇਸ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ।' ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਭੂਮਾ ਹੈ ॥ਅਦ੍ਵੈਤ ਚਿਨਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਭੂਮਾ ਹੈ ਅਥ ਨਾਮ ਤਿਸ ਤੇ ਅਨੰਤਰ ਦੂਸਰੇ ਪਖਕਾ ਹੈ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਯਤ੍ ਨਾਮ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਦ੍ਵੈਤਪ੍ਰਪੰਚ ਵਸਤੁ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਜੁਦਾ ਨ ਕੁਛ ਭੀ ਸਬਦਾਦਿਕ ਸੁਨਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਜੁਦਾ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਦੇਖਤਾਂ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਤੂੰ ਅਲਪ ਜਾਨ ਅਲਪ ਨਾਮ ਤੁਛ ਕਾ ਹੈ ਥੋੜੇ ਕਾ ਹੈ ਹੇ ਨਾਰਦ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਜੋ ਭੂਮਾ ਹੈ ਸੋਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਰਣ ਜਨਮ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਜੋ ਅਲਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਭੇਦ ਸਹਤ ਹੈ ਸੋ ਮਰਣ ਜਨਮ ਕੇ ਧਰਮ ਵਾਲਾ ਹੈ ਸੋ ਤੁਛ ਹੈ ਪਦ੍ਯਪਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦੀ ਪਦਵੀ ਮੈ ਭੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਤੋ ਭੀ ਤੁਛ ਹੈ ॥

ਦੋਃ—ਆਯੁਰ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਮੰ ਸਪਤ ਦ੍ਵੀਪ ਕੋ ਰਾਜ।
ਯਦਪ੍ਯਪਿ ਸਿਰਪਰ ਮਰਣ ਹੈ ਤਦਪਿ ਕੋ ਨੇ ਕਾਜ ॥ ੧ ॥

ਨਾਰਦ ਉਵਾਚ—ਹੇ ਭੁਗਵਨ ਹੇ ਗੁਰੋ ਤਿਸ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਐਸੀ ਉਤਮ ਹੈ ਲੋਕ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਜਿਸ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਵਿਖੇ ਸਵਰਣ ਚਾਂਦੀ ਆਦਿਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਧਨਕਰਕੇਅਧਿਕ ਹੋਤੀਹੈਅਥਵਾ ਜਿਸਕੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਅਨ ਬਹੁਤ ਜਮਾ ਰਹੇ ਤਿਸ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬਡੀ ਹੋਤੀ ਹੈ । ਅਥਵਾ ਜਿਸ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਗੌ ਹਸਤੀ ਅਸ੍ਵ ਆਦਿਕ ਪਸੂ ਬਹੁਤੇ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਮਾਨੁਖ ਬਹੁਤ ਸੇ ਜਿਸ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਬਡੀ ਗਣੀ ਜਾਤੀ ਹੈ । ਅਰ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕੂੰ ਸੰਸਾਰੀ ਬਡਾ ਜਾਨ ਕਰ ਤਿਸ ਕੋ ਨਿਮਸਕਾਂ ਰਵਰ ਲਕਰ ਤ ਹੈਂ ਤਿਸਕਾ ਹੁਕਮ ਭੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ । ਜੇ ਸਮਾ ਪਾਇ ਕਰ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕੇਗ੍ ਹ ਸੇ ਸੁਵਰਣ ਰਜਤ ਪਸੂ ਮਾਨੁਖਾਦਿਕ ਸਰਬ ਧੰਨ ਨਸ਼ੂ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਪੁਨਾ ਕੋਈ ਪੁਛਤਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ । ਉਸ ਕੇ ਨਾਲਾਯਕ ਜਾਨ ਕੇ ਕੋਈ ਕਰਜਾ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਇਤਨੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਕੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜਨੋਂ ਕੀ ਧਨਾਦਿਕੋਂ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕ ਮਹਿਮਾ ਹੋਤੀ ਹੈ । ਸੰਸਾਰੀ ਜਨ ਧਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸੈ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਿਤ ਹੈ । ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੋ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਿਤ ਹੋਗਾ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਸੁਨਾਵਹੁ ਜੀ । ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰੋ ਵਾਚ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਸੋ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਮੈ ਆਪਹੀ ਇਤਥਿਤ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿਖੇ ਆਪਹੀ ਇਤਥਿਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿਖੇ ਆਪਹੀ ਇਤਥਿਤ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿਖੇ ਆਪਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਭੀ ਧਨ ਗੌ ਅਸ੍ਵ ਹਸਤੀ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਹੋਵੈ ਤਬ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇਂ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਹੋਵੈ। ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਨ ਹੋਵੈਗੀ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਧਨ ਗੌ ਅਸ੍ਵ ਆਦਿਕਾ ਕੋ ਕਾਦਾਚਿਤਕ ਹੋਣੇ ਸੇ॥

ਮੂਃ—ਯਦਿ ਵਾ ਨ ਮਹਿਮ੍ਨੀਤਿ ੧ ਗੌ ਅਸ੍ਵਮਿਹ ਮਹਿਮੇਤਜ਼ਾ ਚਖਜ਼ਤੇ । ਹਸ੍ਤਿ ਹਿਰਣ੍ਯੰ ਦਾਸ ਭਾਰਯੰ ਖਜ਼ੇਤ੍ਯਾਦਜ਼ਾਯ ਤਨਾਨੀਤਿ। ਨਾਹਮੇਵੰ ਬ੍ਰਵੀਮੀਤਿ ਹ ਹੋ ਵਾਚਾਨਜ਼ੋ ਹਜ਼ਨਜ਼ ਚਿਮਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰੁਤ ॥ ਇਤਿ ॥ ੨ ॥

ਟੀਃ—ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਨਾਰਦ ਕੋ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਭੀ ਸਮਝਾਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਯਦਿ ਨਾਮ ਜੋਕਰ ਬ੍ਰਹਮ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਮੈ ਆਪ ਇਸਥਿਤ ਨ ਹੋਵੇ ੧ ਤਬ ਈਹਾਂ ਪੁਨਃ ਗੌ ਅਸ੍ਵ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਹੈਂਗੇ ਔਰ ਕਜ਼ ਹਸਤਿ ਹਿਰਣ੍ਯ ਨਾਮ ਸ੍ਵਰਣ ਕਾ ਹੈ ਦਾਸ ਨੌਕਰ ਭਾਰਯਾ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦਾਸੀਆ ਦਾਸ ਖੇਤ੍ਰਾਦੀ ਜਿਮੀਨਾ ਆਯਤਨਾਨਿ ਮੰਦਰ ਮਿਲਕ ਆਦਿਕ ਔਰ ਰਾਜਜ਼ਾਦਿਕ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਪੁਨਾ ਕਹੀ ਜਾਵੈਗੀ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਹਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਧਨ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਨਹੀ ਕਹਿਤੇ ॥ ਨਾਹਮੇਵੰ ਬ੍ਰਵੀ ਮਿਤਿ ਐਸੇ ਹਮ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ॥ ਹ ਇਤਿ ਹਰਖੇ ਇਤਿ ਐਸੇ ਨਾਰਦ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਅਨਜ਼ੋ ਅਨਜ਼ ਨਾਮ ਪਰਸ ਪਰ ਮਹਿਮਾ ਸਿਧ ਹੁਈ ਕਿਉ। ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਗੌ ਅਸ੍ਵ ਹਸਤੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕਰਕੇ ਹੁਈ ਹਸਤੀ ਗੌ ਅਸ੍ਵ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਸਿਧ ਹੁਈ ਦੋਨੋ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਪਰਸ ਪਰ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਿਤ ਹੁਈ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਸੋ ਹਮ ਐਸੇ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ਕਿੰਤੁ ਐਸੈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਮੈ ਆਪ ਹੀ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥ਇਤਿ ਚਤੁਰ ਵਿਸਃ ਖੰਡਃ ॥ ੨੪ ॥

ਸਏਵਾਧਸਤਾਤ ਸਉਪਰਿਸ੍ਟਾਤ ਸਪਸ੍ਟਾਤ ਸਪੁਰਸ੍ਤਾਤ ਸਦਖਿਜ਼ਣਤਃ ਸਉਤ੍ਤਰਤਃ ਸਏਵਦਰੀੰ ਸਰਬ ਮਿਤਜ਼ਥਾਤੋ ਹੰਕਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਏਵਾ ਹਮੇ ਕਾਧਸ੍ਤਾ ਦਹ ਮੁਪਰਿਸ੍ਟਾਦਹੰ ਪਸ੍ਤਾਦਹੰ ਪੁਰਸ੍ਤਾਦਹੰ ਦਖਿਜ਼ਣਤੋ ਹਮੁਤ੍ਤਰਤੋ ਹਮੇਵੇਦਰੀੰ ਸਰਬਮਿਤਿ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ—ਸੋ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਨੀਚੇ ਕੇ ਲੋਕ ਪਾਤਾਲ ਆਦਿਕ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪਾਤਾਲਾਦੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਰਬ ਲੋਕ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਓਤ ਪੋਤ ਰੂਪ ਸੇ ਪੂਰਨ ਹੈਂ ॥ਤਥਾ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਊਪਰ ਕੇ ਲੋਕ ਹੈ ਅਥਵਾ ਓਤ ਪੋਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਪੂਰਣ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਸਚਮ ਦਿਸਾ ਅਥਵਾ ਪਸਚਮ ਭਾਗ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਪੂਰਬ ਦਿਸਾ ਅਥਵਾ ਅਗ੍ਰ ਭਾਗ ਭੀ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਖਿਣ ਦਿਸ਼ਾ ਅਥਵਾ ਦਖਣਿ ਭਾਗ ਭੀ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ॥ ਉੱਤ੍ਰ—ਦਿਸ਼ਾ ਅਥਵਾ ਉਤਰ ਭਾਗ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਤਥਾ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇ ਕਾ ਹੈ। ਹੇ ਨਾਰਦ ਯੇ ਜੋ ਚਰ ਅਚਰ ਰੂਪ ਜਗਤ ਜੋ ਕੁਛ ਦੇਖਣੇ ਸੁਣਨੇ ਚਿਤ ਕੇ ਚਿਤਵਨੇ ਮੈਂ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਨਿਸਚਯ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਜੋ ਸਰਬ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਉਪਦੇਸ਼ਃ ॥ ਅਥ ਅਹੰਕਾਰਾ ਦੇਸਃ ॥ ਅਹਮਿਤਿ । ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚਯ ਕਾ ਹੈ। ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਨੀਚੇ ਭੀ ਮੈ ਹੀ ਹੂੰ । ਤੈਸੇ ਊਪਰ ਭੀ ਮੈ ਹੀ ਹੂੰ ਪੀਛੇ ਭੀ ਮੈ ਹੀ ਹੂੰ ਆਗੇ ਭੀ ਮੈ ਹੀ ਹੂੰ। ਤਥਾ ਦਖਿਣ ਕੀਓਰ ਭੀ ਮੈ ਹੀ ਹੂੰ ਤੈਸੇ ਉਤ੍ਰ ਦਿਸਾ ਕੀ ਓਰ ਭੀ ਮੈ ਹੀ ਹੂੰ॥ ਇਦਮਿਤਿ ॥ ਯੇ ਜੋ ਚਰ ਅਚਰ ਰੂਪ ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਆਤਮਿਕ ਜਿਤਨਾ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਮੈ ਹੀ ਹੂੰ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚਯ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਜੋਮੁਝ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਔਰ ਜੋ ਮੁਝ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਭੀ ਹੈ ਸੋ ਸਸਸ੍ਰਿੰਗ ਆਕਾਸ ਪੁਸਪ ਬੰਧਜਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਵਤ ਅਤਜੰਤ ਤੁਛ ਸਤਾਸ਼ੂਨਜ ਹੈ। ਹੇ ਨਾਰਦ ਸੋ ਭੂਮਾ ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੀ ਹੂੰ ॥

ਮੂਃ—ਅਥਾਤ ਆਤਮਾਦੇਸਃ। ਏਵਾਤਮੈਵਾ ਧਸ੍ਤਾਦਾਤਮੋ ਪਰਿ ਸ੍ਵਾਦਾਤਮਾ ਪਸ੍ਚਾਤਮਾ ਪੁਰਸ੍ਤਾਦਾਤਮਾ ਦਖਿਜਣਤ ਆਤਮੋਤ੍ਤ ਰਤ ਆਤਮੈਵੇਦ ਗ੍ਵੰ ਸਰਬ ਮਿਤਿ ਸ ਵਾ ਏਖ ਏਵੰ ਪਸ਼ਜਨ੍ਨੇਵੰ ਮਨ੍ਵਾਨ ਏਵੰ ਵਿਜਾਨ ਨ੍ਨਾਤਮਰਤਿ ਰਾਤਮ ਕ੍ਰੀੜ ਆਤਮ ਮਿਥਨ ਆਤਮਾਂ-ਨੰਦਃ ਸ ਸ੍ਵਰਾਡ ਭਵਤਿ ਤਸਜ ਸਰਬੇ ਖੁਲੋ ਕੇਖੁ ਕਾਮ ਚਾਰੋ ਭਵਤਜਥ ਯੇ ਨਜਥਾ ਤੋ ਵਿਦੁਰਨੁਜ ਰਾਜਾਨ ਸ੍ਤੇਖਜ ਯਜ ਲੋਕਾ ਭਵੰਤਿ ਤੇਖਾ ਗ੍ਵੰ ਸਰਬੇਖੁ ਲੋਕੇਖ੍ਵ ਕਾਮ ਚਾਰੋ ਭਵਤਿ ॥ ੨ ॥ ਇਤਿ ਪੰਚਵਿੰਸਃ ਖੰਡਃ ॥ ੨੫ ॥

ਟੀਃ—ਅਥ ਨਾਮ ਅਹੰਕਾਰ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਆਤਮਾ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰਤੀ ਕੇ ਆਦਿ ਪਦ ਮੈ ਦੋ ਏਵ ਕਾਰ ਹੈਂ ਸੋ ਏਕ ਏਵ ਕਾਰ ਨਿਸਚਯ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਔ ਦੂਸਰਾ ਏਵ ਕਾਰ ਵਿਜ ਵਛੇਦ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਹੇ ਨਾਰਦ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚਯ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਜੋ ਨੀਚੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਪਾਤਾਲ ਆਦਿਕ ਲੋਕ ਨੀਚੇ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਯੇ ਬਜ ਵਛੇਦ ਪਦ ਕਾ ਅਰਥ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਊਪਰ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਪੀਛੇ ਭੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਆਗੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਦਖਿਣ ਕੀ ਓਰ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਉਤਰ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੀ ਪਰਿਪੂਰਣ ਹੈ ਯੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿ ਪਿਪੀਲ ਕਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਜਿਤਨਾਕ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਸਰਬ ਤੁਛ ਹੈ ਸਿਕਤਾ ਸਿਕਤਾ ਨਾਮ ਰੇਤਕੇ ਤੇਲ ਜੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਤੇਲ ਵਤ ਅਸਤ ਰੂਪ ਹੈ ਯੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਆਤਮਾ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰ ਰੂਪ ਹੈ ॥

ਨਾਰਦ ਉਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦਯਪਿ ਯੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਆਤਮ ਰੂਪ ਹੈ ਤਥਾਪਿ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਜਾਨਨੇ ਸੇ ਹਮ ਕੋ ਕੜਾ ਫਲ ਸਿਧਾਹੂਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਸਤਗੁਰੂ ਕ ਉਪਦੇਸ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਰੁਖ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਏਵੰ ਨਾਮ ਇਸ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਆਪਨਾ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਜਗਤਕੋ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਏਵੰ ਨਾਮ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰੁਕੇ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੁਆ ਪੁਨਃ ਸੋ ਪੁਰੁਖ ਆਤਮਰਤਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਕੇਵਲ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੈਂ ਹੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੋ ਮਹਾਤਮਾ ਆਤਮਕ੍ਰੀੜਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੈਂ ਹੀ ਚੋਜ ਰੰਗ ਤਮਾਸੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੋ ਸੰਤਜਨ ਆਤਮ ਮਿਥੁਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਦੋ ਮਿਲਕਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸੋ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੈਂ ਮਿਲ ਕਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਪੁਨਃ ਸੋ ਮਹਾਤਮਾ ਆਤਮਾ ਅਨੰਦ ਹੈ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਆਨੰਦ ਕਰਕੇ ਪੂਰਨ ਹੋਰਹਾ ਹੈ । ਔਰ ਜੋ ਤੁਛ ਵਿਖਯ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੰਯੋਗ ਜਨਯ ਆਨੰਦ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਵੋ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਜੋ ਵਿਖਯ ਆਨੰਦ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਕਾਦਾਚਿਤਕ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਨਹੀਹੋਤੇ ਹੈਂ । ਦੂਸਰਾ ਇਨ ਮੈ ਯੇ ਦੋਖ ਹੈ ਜੋ ਭੋਗਤਾ ਕੋ ਤਜਾਗਜਾਤੇ ਹੈਂ । ਪੁਨਾ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ।ਇਸੀਵਾਸਤੇ ਅਨਿਤ ਹੈ। ਆਗਮਾ ਪਾਈ ਹੈ ਭਾਂਤੇਆਤਮਾਆਨੰਦ ਕਰਕੇ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੈਂ । ਸੋਵਖਯਾ ਆਨੰਦ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਸੋ ਆਤਮਾ ਆਨੰਦਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਤ ਹੈ ਉਦਯ ਅਸ੍ਤ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ । ਆਗਮਾਪਾਈਨਹੀ ਹੈ । ਆਗਮਾ ਪਾਲੀ ਨਾਮ ਆਏ ਜਾਏ ਵਾਲੇ ਕਾ ਹੈ ਆਤਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖਕੋ ਆਤਮਾ ਨੰਦ ਵਿਖਜਾ ਨੰਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਭੀ ਨਹੀ ਤਜਾਗਤਾ ਹੈ । ਆਤਮਾ ਨੰਦ ਸਰਬਦਾ ਏਕ ਰਸ ਰਹਤਾ ਹੈ । ਆਤਮਾ ਨੰਦ ਵਿਸ਼ਯ ਆਨੰਦ ਕੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੂਏ ਭੀ ਨਸ਼੍ਟ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਤ ਸਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ । ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਆਤਮਾ ਆਨੰਦ ਵਿਖੇ ਮਗਨ ਹੋਰਹੇ ਹਂ ਉਨ ਕੋ ਔਰ ਕਿਸੀ ਸੁਖ ਆਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀ ਹੈ । ਇਸੀ ਕਰਕੇ ਵੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈਂਤੇ ਹੈ ਨਿਸ ਕੰਟਕ ਰਾਜ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ॥ ਕੰਟਕ ਨਾਮ ਸਤ੍ਰੂ ਕਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਉਨ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਆਪਹੀ ਆਪ ਰਾਜਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਤਤ ਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖੋਤਮ ਮਹਾਤਮਾ ਹੈ ਤ੍ਰਮਜੋਤਿ ਸੰਪੂਰਣ ਲੋਕੋਂ ਵਿਖੇ ਤਿਸਕਾ ਕਾਮ ਚਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਚਤੁਰ ਦਸ ਭੁਵਨੋ ਮੈ ਜਹਾਂ ਵੋ ਚਾਹੇ ਤਹਾ ਹੀ ਬਿਚਰੇ ਤਿਸਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਰੋਕ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ਵੋ ਅਪ੍ਰਤੀ ਬਦ ਸਕ੍ਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੀ ਕਾ ਰੋਕਜ਼ਾ ਰੁਕਤਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਅਥ ਸਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਈਂਹਾਂ ਪਖਜ਼ਾਂਤਰ ਹੈ ਹੇ ਨਾਰਦ ਜੌਨਸੇ ਪੁਰੁਖ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾਂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਸੇ ਆਨੰਦ ਆਦਿਕ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਤੇ ਅਨਜ਼ ਰਾਜਾਨਃ ਨਾਮ ਉਨ ਮੂੰਰਖੋ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਔਰ ਰਾਜਾਹੋਤਾਹੈ ਆਗਜ਼ਾਕਰਨੇ ਵਾਲਾਵੇ ਆਗਜ਼ਾ ਕਾਰੀ ਪਰਾਧੀਨਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਪਰਾਧੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਸ੍ਵੰਤਤ੍ਰ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੋਤਾਹੈ ਵੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਪਣ ਦੀਨ ਰਹਤੇ ਹੈ ਹੇ ਨਾਰਦ ਤਿਨ ਕੋ ਅਖਯ ਲੋਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਤਿਨ ਕੋ ਖਯ ਲੋਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਵੋ ਪੁਰਖ ਖੀਣ ਸੁਖ ਹੋਤੇਹੈ ਹੇ ਨਾਰਦ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਵਿਖਯ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੰਯੋਗ ਸੇ ਅਥਵਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਯਤਨ ਸੇ ਸੁਖ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਮਨਾਤੇ ਹੈ ਤਿਨ ਕਾ ਸਰਬ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਚਤੁਰ ਦਸ ਭੁਵਨੋ ਮੈ ਕਾਮ ਚਾਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸ੍ਵੰਤਤ੍ਰ ਆਪਨੀ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਨ ਕਾ ਬਿਚਰਨਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਕਿੰਤੂ ਪਰਤੰਤ੍ਰ ਪਰਾਧੀਨ ਤਿਨ ਕਾ ਵਿਚਰਨਾ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਕਿੰਤੂ ਆਪਨੇ ਆਪ ਕਿਸੀ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਲੋਕ ਮੈ ਅਥਵਾ ਸ੍ਵਰਗ ਆਦੀ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਨਹੀ ਜਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ । ਕਿੰਤੂ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਅਥਵਾ ਯਗਜ਼ਾਦੀ ਕਰਮੋ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਲੋਕ ਕੋ ਜਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ । ਔਂ ਆਤਮਵੇਤਾ ਕਾ ਤੋ ਸਰਖ਼ਤ੍ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਲੋਕ ਮੈਂ ਸ੍ਵੰਤਤ੍ ਗਮਨ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਤ਼ਾਂਤੇ ਹੇ ਨਾਰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਆਪਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ । ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਆਸਾ ਨਹੀ ਰਖਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵੰਤਤ੍ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਭੀ ਸ੍ਵੰਤਤ੍ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਪੰਚਵਿਸਾਃ ਖੰਡਾ ॥ ੨੫ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਦਉਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਤਤਵੇਤਿਓਂ ਕੇ ਮੁਕਟ ਮਣੀ ਸਰਬਗ ਆਪਨੇ ਜੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਕੇ ਸੋ ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦੀ ਸਰਖ਼ ਲੋਕੋ ਮੈ ਕਾਮਚਾਰੀ ਸ੍ਵੰਤਤ੍ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਆਪਕੇ ਕਹਨੇ ਮੈ ਮੁਝਕੋ ਜੋ ਸੰਸਯ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਕਜ਼ਾ ਏਕ ਤੋ ਸੋ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਪਰਿਛਿੰਨ ਹੂਆ । ਦੂਸ੍ਰਾ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੂਆ ਅਧਾਰਾ ਅਧੇਯ ਭਾਵ ਹੇਤੁ ਸੇ । ਤਤਵੇਤਾ ਅਧੇਯ ਹੂਆ ਅਰ ਲੋਕ ਅਧਾਰ ਹੂਏ । ਭਿੰਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਅਧਾਰ ਅਧੇਯ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਆਪਨੇ ਜੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਕੇ ਏਕ ਹੀ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਹੈ । ਜਲ ਤਰੰਗਵਤ ਆਪਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਬਜ਼ਾਪਜ਼ ਹੈ ਔ ਆਪਹੀ ਬ੍ਰਹਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਜਾਪਕ ਹੈ। ਏਕ ਵਿਖੇ ਅਧਾਰ ਅਧੇਯ ਭਾਵ ਬਨ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਉਤ੍ਰ ਸੀ੍ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰਉਵਾਚ ॥

ਮੂੰ—ਤਸਜ ਹ ਵਾ ਏ ਤਸਜੈ ਵੈਪਸ਼ਜਤ ਏਵੈ ਮਨ੍ਵਾਨ ਸਜੈਵੈ ਵਿਜਾਨਤ ਆਤਮਤੈਂ ਪ੍ਰਾਣਃ ਆਤਮਤ ਆਸਾ ਤਮਤਃ ਸਮਰ ਆਤਮਤ. ਆਕਾਸ ਆਤਮਤਸ੍ਰੈਜ ਆਤਮਤ ਆਪ ਅਪਤ ਆਵਿਰਭਾਵ ਤਿਰੋਭਾਵਾ ਵਾਤਮਤੋ ਨ੍ਰ ਮਾਤਮਤੋ ਬਲਮਾਤਮਤੋ ਵਿਗ੍ਯਾਨ ਮਾਤਮਤੋ ਧ੍ਯਾਨ ਮਾਤਮਤ ਸ਼ਿਰ੍ਤ੍ਰ ਮਾਤਮਤਃ ਸੰਕਲਪ ਆਤਮਤੋ ਮਨ ਆਤਮਤੋ ਵਾਗਾਤਮਤੋ ਨਾਮਾਤਮਤੋ ਮੰਤ੍ਰਾਤਮਤ: ਕਰਮਾਣ੍ਯਾਤਮਤ ਏਵੇਦ ਰ੍ਵੀ ਸਰਬਮਿਤਿ ।੧।

ਟੀਃ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਏਵਮਿਤਿ ਏਵੈਂ ਨਾਮ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਉਕਤ ਨਾਮ ਕਹਣੇ ਕਾ ਹੈ। ਜੋ ਮਹਾਪੁਰੁਖ ਹ ਇਤਿ ॥

ਹਕਾਰ ਅਖਰ ਵੈਦਕ ਹਰਖ ਮੈ ਜਾਨਨਾ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਰਥ ਮੈਂ ਜਾਨਨਾ। ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਅਖਰ ਬਜਰਥ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸਰਬ ਅਖਰ ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੁਏ ਕੋ ॥ ਏਵਮਿਤਿ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਾਨਤੇ ਹੁਏ ਨਾਮ ਮਨਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕੋ ॥ ਏਵੈਂ ਮਿਤਿ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੁਏ ॥ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨੀ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤ੍ਰਾਂ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਸ੍ਮਿਰਤੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਤੇਜ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਜਲੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਯੇ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੇ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਆਵਰਭਾਵ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਕੇ ਆਤਮ ਵਿਖੇ ਹੀ ਪ੍ਰਲਯ ਕਾਲ ਮੈ ਤਤ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲੋਂ ਮੈ ਸ ਤਰੰਗੋਂ ਕਾ ਆਵਰ ਭਾਵ ਤਿਰੋ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨੀ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਆਵਰਭਾਵ ਤਿਰੋਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਿਰੋਭਾਵ ਨਾਮ ਅੰਤਰਧਾਨ ਕਾਹੈ। ਹੇ ਨਾਰਦ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇ ਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਤੂੰ ਨਿਸਚਯ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਜੋ ਤਿਸ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸੇ ਅੰਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਅੰਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਬਲ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਵਿਗ੍ਯਾਨ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਪੂਰਬੋਕਤ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀਵਿਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਧ੍ਯਾਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭੀ ਤਿਸੀ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਧ੍ਯਾਨ ਨਾਮ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਾ ਹੈ ਏਕਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਭੀ ਤਿਸ ਕੋ ਮਹਾਤਮਾ ਹਕਤੇ ਹੈ ਜੋ ਤੈਲਧਾਰਾਵਤ ਅਖੰਡ ਧੇਜਯਕੇ ਅਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਧ੍ਯਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਤਿਸ ਸਰਬ'ਤਮ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਚਿਤਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਸੰਕਲਪ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਮਨਨ ਆਤਮਿਕ ਮਨਕੀ ਉਤ-ਪਤੀ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਤਜਾਂ ਨਾਮ ਆਦਿ ਕੋ ਕਾਰਣ ਜੋ ਵਾਕ ਹੈ ਸਾਵਾਗ ਭੀ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸਰਬ ਵਿਦਜਾ ਆਤਮਿਕ ਜੋ ਨਾਮ ਭੀ ਤਤ੍ਰ ਗਜਾਨੀ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸਾਮਾਰਥ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਵਤ ਕਰਮ ਹੈ ਸੋ ਕਰਮ ਭੀਸਾਰੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਹੇ ਨਾਰਦ ਬਹੁਤ ਪਰਿਗਣਨਾ ਸੈ ਔਰ ਬਹੁਤ ਕਹਨੇ ਸੈ ਕਜਾ ਪਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਜਗਤ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਦੇਖਣੇ ਸੁਨਨੇ ਸੈ ਔ ਚਿਤ ਕੀ ਚਿਤਵਨੀ ਸੈ ਆਵਤਾ ਹੈ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸੋ ਯੇ ਸਰਬ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਜਾਨੀ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨ ਸੈ ਤੂੰ ਸੰਸਾ ਨਾ ਕਰ ਤੂੰ ਸਤ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਹਮਾਹੇ ਵਚਨਾ ਕੋ । ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਕਹਤੇ ਹੈ

ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰਉਵਾਚ ॥ ਮੂਃ—ਤਦੇਖ ਸੋ੍ਲੋਕੋ ਨ ਪਸਜੋ ਮ੍ਰਿਤਜੁੰ ਪਸਜਤਿ ਨ ਰੋ ਗਨੋਤ ਦੁਖਭਾ ਗੰ੍ ਸਰਬ ਗੰ੍ ਹ ਪਸਜਃ ਪਸਜਤਿ ਸਰਬ ਮਾਪੋ੍ਤਿ ਸਰਬਸ ਇਤਿ ਸ ਏਕ ਧਾ ਭਵਤਿ ਤ੍ਰਿਧਾ ਭਵਤਿ ਪੰਚਧਾ ਸਪੁਧਾ ਨਵਧਾ ਚੈਵ ਪੁਨਸ੍ਚੈ ਕਾਦਸ ਸਿਮ੍ਰਤਃ ਸਤੰਚ ਦਸ ਚੈਕਸ੍ਚ ਸਹਸ੍ਰਾਣਿ ਚ ਵਿ ਗੰ੍ ਸਤਿਰਾ ਹਾਰ ਸੁਧੋਸਤ੍ ਸੁਧਿਃ ਸਤ੍ ਸੁਧੋ ਧ੍ਰਵਾ ਸਿਮ੍ਰਤਿਃ । ਸਿਮ੍ਰਤਿ ਲੰਭੇ ਸਰਬ ਗ੍ਰੰਥੀਨਾਂ ਵਿਪ੍ਰਮੋਖਜ ਸੁਸਮੈ ਮ੍ਰਿਵਿਤ ਕਾਖਾਯਾਯ ਤਮਸ ਸਪਾਰੰ ਦਰਸਯਤਿ ਭਗਵਾਨ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰਸੁ ਗੰ੍ ਸ੍ਰੰਦ ਇਤਜਾ-ਚਖਜਤੇ । ਸਕੰਦ ਇਤਜਾਚਖਜਤੇ ।੨ ॥ ਇਤਿ ਖਡ੍ਗਿਃ ਖੰਡਃ ॥ ੨੬ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਾ ਵੇਦ ਵਿਖੇ ਮੰਤ੍ ਰੂਪ ਸਲੋਕ ਹੈ । ਨੇਤਿ ਸੋ ਤਵਵੇਤਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਜੋ ਨ ਪਸਜ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਤਿਸ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਵੋ ਤਤਵੇਤਾ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਕਰਕੇ ਅਪਸਜ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਕਰਕੇ ਦੇਖਯੇ। ਅਯੋਗ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਕੋ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਕਾ ਭੀ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਹੈ । ਜਿਸ ਕਾ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਭਖਜ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਤਤਵੇਤਾ ਕਾ ਗ੍ਰਾਸ ਹੈ । ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਬਿਨਾ ਕਾਲ ਕੇ ਮਾਨ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਮਰਦਨ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਸਰਬ ਲੋਕ ਪਤੀ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਲੋਕੋ ਸਹਤ ਕਾਲ ਕਾ ਗ੍ਰਾਸ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਹੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਸੇ ਬਿਨਾਂ। ਤਥਾਚ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੰਠਵਲੀ ਉਪਨਿਖਦ ਕਾ ਮੰਤ੍ ਭੀ ਪ੍ਮਾਣ ਹੈ ॥

ਯਸਜ ਬ੍ਹਮ ਚਖਜਤ੍ਰੰ ਚੋਭੇ ਭਵਤਃ ਓਦਨਾ ਮ੍ਰਿਤਜ੍ ਯਸਜੋ ਪਸੰਚਨੰ ਕ ਇਤਥ ਮਾਵੇਦ ਯਤ੍ ਸਃ ॥ ੧ ॥ ਟੀਃ—ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਭੋਜਨ ਸਾਲਾ ਮੈ ਬ੍ਹਮਣ ਜਾਤੀ ਔ ਖਤ੍ਰੀ ਜਾਤੀ ਓਦਨ ਅਸਥਾਨੀ ਹੈਂ । ਓਦਨ ਨਾਮ ਭਾਤ ਕਾ ਹੈ ਭਾਤ ਨਾਮ ਰਿਝੇ ਹੂਏ ਚਾਵਲੋ ਕਾ ਹੈ । ਮ੍ਰਿਤਜ੍ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾ ਮਾਰਕ ਕਾਲ ਹੈ ਯੋ ਜਿਸ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਭੋਜਨ ਸਾਲਾ ਮੈ ਚਾਵਲੋ ਮੈ ਘ੍ਰਿਤ ਪੜਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਇਤਰ ਜਾਤੀ ਵੈਸਜ ਸ਼ੂਦਰ ਆਦੀ ਸਾਕ ਭਾਜੀ ਅਸਥਾਨੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਸਰਬ ਕੋ ਮਿਲਾਇਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯਤ੍ ਨਾਮ ਜਿਸ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਬ੍ਹਮ ਜਿਗਜਾਸ਼ੂ ਸਤ ਗੁਰੁ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤਿਸ ਮ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਪਨਾ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਐਸੇਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਯ ਵਾਨ ਹੋਤਾਹੈ ਤਬਸੋ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਭੀ ਕਾਲ ਕੋ ਭੋਜਨ ਕਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਕਾਲ ਤਿਸ ਕੋ ਭੋਜਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਹੇ ਨਾਰਦ ਇਸ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਿਰਤਯੁ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਤਾ ਹੈ ਭੋਗ ਭੋਗਤਾ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਹੇ ਨਾਰਦ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਕੀ ਓਰ ਰੋਗ ਤਥਾ ਰੋਗਜਨ ਦੁਖ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੀਏ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਮਹਾਤਮਾ ਰੋਗ ਔਰ ਰੋਗਜਨਜ ਦੁਖ ਤਾਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸਕਾ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਨਾਮ ਦੇਖਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਰਬਸਃ ਨਾਮ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਸੇ ਤਤਵੇਤਾ ਕੋ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ॥ ਇਤਿ ਸਲੋਕਃ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕ ਧਾ ਭਵਤਿ ਨਾਮ ਏਕ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਕ ਨਾਮ ਕੋ ਧਾਰਤਾ ਹੈ ॥

ਸੰਕਾ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਕ ਤਬ ਕਹਜਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਬ ਦੂਸਰਾ ਸਮੀਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਦੂਸਰਾ ਉਸ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੂਆ ਹੀ ਨਹੀ ਤਬ ਏਕ ਨਾਮ ਕੋ ਕੈਸੇ ਧਾਰਣ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੈ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਖੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਯਦਪਿ ਏਕ ਕਹਣੇ ਕੀ ਸਮਾਈ ਨਹੀ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਜਿਗਜਾਸ਼ੂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਮੇ ਭੇਦ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕੀਏ ਬਿਨਾ ਬੋਧ ਉਦਯ ਹੋਤਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੀਏ ਜਿਗਜਾਸੂ ਕੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਮਿਤ ਭੇਦ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਅਵਸਜ ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਕਰਤਬਜ ਹੈ ਨਾਮ ਏਕ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਸੇ ਤ੍ਰਿਧਾ ਭਵਤਿ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਗਣ ਆਤਮਿਕ ਹੋਤਾ ਭੁਯਾ ਪੁਨਾ ਤੀਨ ਗੁਣੋ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪੰਚਧਾ ਭਵਤੀ ਨਾਮ ਪੰਤਨ ਮਾਤ੍ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਸਪਤ ਧਾਭਵਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੰਚ ਮਹਾਭੂਤ ਮਹਤਤਵ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਪੁਨਃ ਏਕਾਦਸ ਧਾਵਭਤਿ ਦਸ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅਰ ਏਕਾਦਸਵਾ ਮਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੈਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲਖਾਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਏਕ ਕਾ ਏਕ ਏਕ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਸੋਮਜ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਕਾਰਣ ਅੰਤਹਕੰਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਹੈ ਸੋ ਅੰਤਹਕੰਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਅਹਾਰ ਸੁਧ ਕਰਨੇ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਸਤਜ਼ ਬੋਲ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਅਨ ਆਦਿਕ ਖਾਵੇ ਅਥਵਾ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਭਿਖਜ਼ਾ ਕਾ ਅਨ ਸਸ਼ਕ ਲਜ਼ਾਇ ਕੇ ਪਕਾਕੇ ਖਾਵੇ। ਅਥਵਾ ਚੁਣਕ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰੇ ਜਸੇ ਚੁਣਕ ਰਿਖੀ ਨੇ ਕੀਆ ਥਾ। ਸੋ ਚੁਣਕ ਰਿਖੀ ਐਸੇ ਕਰਤਾ ਥਾ। ਏਕ ਮਿਟੀ ਕਾ ਪਾਤ੍ ਔ ਏਕ ਸੋਚਨਾ ਹਾਥ ਮੈ ਰਾਖਤਾ ਥਾ ਸੋਚਨੇ ਸੇ ਏਕ ੨ ਦਾਨਾ ਚੁਗ ੨ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਭਾਰਤਾ ਜਾਤਾ ਥਾ। ਪਰੰਤੂ ਦਾਣੇ ਜਹਾ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਸੇ ਚੁਗਤਾ ਥਾ ਜੋ ਦਾਣਾ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਗਿਰਿਆ ਪੜਿਆ ਹੋਵੇ ਅਰ ਜਿਸ ਮੈ ਕਿਸੀ ਸ੍ਰਤ ਨ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦਾਣੇ ਕੋ ਉਠਾਵਤਾ ਥਾ। ਜਬ ਬਰਤਨ ਭਰ ਜਾਵੇ ਅਰਥਾਤ ਉਦਰ ਪੂਰਤੀ ਮਾਫਕ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਕੁਟੀਆ ਮੈ ਆਇਕੇ ਤਿਸ ਅਨ ਕੋ ਪੀਸ ਪਕਾਇ ਕੇ ਤਜਾਰ ਕਰਕੇ ਅਗਨੀ ਮੈ ਆਹੁਤੀ ਦੇਕੇ ਤਥਾ ਭੂਤ ਬਲੀ ਦੇਕੇ ਪੁਨਃ ਏਕ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਭੋਜਨ ਕਰਾਇ ਕੇ ਪੁਨਾ ਆਪ ਭੋਜਨ ਕਰਤਾ ਥਾ। ਜੋ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਧ ਅਹਾਰ ਖਾਵੇਗਾ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾ ਅੰਤਸ ਕਰਣ ਸੁਧ ਅਵਸਜ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਬ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਸੁਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਔਰ ਥਿਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤਬ ਆਤਮਾ ਵਿਖਯਣੀ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਥਿਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਥਿਰ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਆਤਮ ਵਿਖਯਣੀ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕੀ ਉਪਲਬੁਧੀ ਹੁਈ। ਤਬ ਯਾਵਤ ਛਿਦ ਜੜ ਗੰਥਜਾਂ ਹੈਂ ਸੋ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਗੰਠਾ ਖੁਲ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈਂ। ਤਬ ਮੁਮੁਖੂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕਾ ਸਾਖਜਾਤ ਕਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਸਾਖਜਾਤ ਕਾਰ ਸੇ ਉਪਰ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਆਨੰਦ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੈ। ਹੇ ਨਾਰਦ ਬ੍ਰਹਮਾਤਾ ਕਾ ਸਾਖਜ ਤ ਕਾਰ ਹੀ ਪਤਮ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਹੈ। ਮਾਨੁਖਾ ਜਨਮ ਕਾ ਭੀ ਏਹ ਫਲ ਹੈ ਜੋ ਆਤ ਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ। ਹੇ ਸੋਮਜ ਪੁਰੁਖਾਂ ਕੋ ਆਤਮ ਲਾਭ ਸੇ ਪਰੇ ਔ ਲਾਭ ਭੀ ਕੋਇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਯੇਨ ਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮਾਂਨੁਖੋਂ ਕੋ ਚਾਹਜੇ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਦ੍ਰਿਢ ਪ੍ਰਜਤਨ ਕਰਣਾ ਸ਼੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਤੇ ਐਸਾ ਅਦਭੁਤ ਅਪੂਰਬ ਉਪਦੇਸ ਸੁਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਜੀ ਆਪ ਕੋ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਮਾਨ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤਕੁਮਾਰ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਨਿਰ ਸੰਦੇਹ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੋਕੇ ਯਥੇ ਛਿਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਗਮਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਹੇ ਤਾਤ ਜੈਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਰਦ ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਜੀ ਨਿਰ ਸੰਦੇਹ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਬਿਚਰਾ ਹੈ। ਅਬ ਤੂੰ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕੇ ਐਕਜ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੈ। ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਐਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਯ ਸੰਯੁਕਤ ਹੁਆ ੨ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਹੋਇ ਕੇ ਬਿਚਾਰ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬੜੇ ਮਧੁਰ ਹਠ ਯੋਗ ਔਰ ਰਾਜਯੋਗ ਮ੍ਰਿਸ੍ਟ ਨਾਮ ਮਿਲੇ ਹੁਏ ਹਿਰਦੇ ਕੇ ਅੰਧਕਾਰ ਭਾਨੂ ਵਤ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕਰ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਬੇਨਤੀ ਸੰਯੁਗਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਾਸ੍ਟਾਂਗ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਔ ਮੁਖ ਕਮਲ ਸੇ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਭੀ ਕਰਤੇ ਭਏ॥

ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ—ਹੇ ਪਰਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਆਪ ਕੇ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਵਚਨ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਅਨਾਦੀ ਕਾਲਕਾ ਮਹਾਤਮ ਰੂਪ ਅਗਜ਼ਾਨ ਮੇਰੇ ਰਿਦੇ ਸੇ ਅਬ ਨਸ੍ਟ ਹੁਆ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਉਦੇਹ ਹੁਏ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ੍ਟ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਕਵਨ ਉਪਮਾ ਕਵਨ ਕੀ ਵਡਜਾਈ ਆਪ ਕੋ ਦੇਵਹੁ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਆਪਕੇ ਸਮਾਨ ਹਮਕੋ ਕੋਈ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨਹੀਂ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੀਉਪਮਾ ਆਪਕੋ ਦੇਵਹੁ। ਤਾਂਤੇ ਆਪਕੀ ਉਪਮਾ ਆਪ ਕੋ ਹੀ ਹੈ। ਆਪ ਹੀ ਉਪਾ ਮਾਨ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਉਪਮੇਯ ਹੋ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਤੇਰੀ ਉਪਮਾ ਤੋਹਿ ਬਨ ਆਵੈ। ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਚੌਦਾਂ ਭੁਵਨੋ ਵਿਖੇ ਐਸਾ ਕੋਈ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਮੁਝਕੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਿਟ ਨਹੀਂ ਆਵਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੇ ਬਦਲੇ ਮੈ ਆਪ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰੂੰ। ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੇ ਦਾਨਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਔਰ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਅਲਾਭ ਦੇਖਕੇ ਤਾਂਤੇ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮੇਰਾ ਸਾਸ੍ਟਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੈ ਵਾਰੰਵਾਰ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮ ਪਰ ਗਿਰਪੜਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਰਮ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ ਸੇ ਆਸ੍ਵਸਨ ਕਰਕੇ ਸਿਖਕੇ ਸਿਰਪਰ ਹਾਥ ਰਖਕੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਹੇ ਸਿਖ ਉਠਹੁ ਅਬ ਤੂੰ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਹੁਆ ਹੈ। ਧੰਨਜ ਹੈ ਤੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖਜ ਹਮਾਰੀ ਭੀ ਤੁਮ ਕੋ ਏਹੀ ਆਸੀਰਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮਾਰਾ ਚਿਤ ਬ੍ਰਹਮ ਪਦ ਸੇ ਕਬੀ ਭੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨ ਹੋਵੇ। ਤੁਮ ਜਾਵਹੁ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਆਚਰਣ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕਬੀ ਭੀ ਲੋਪਾਯਮਾਨ ਨ ਹੋਵੋਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਗਜ਼ਾ ਪਾਇਕੇ ਅਪਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯਥਾ ਯੋਗਜ ਆਚਾਰ ਮੈ ਵਰਤਤੇ ਭਏ। ਜੋ ਕੋਈ ਇਸ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੇ ਸੰਬਾਦ ਰੂਪ ਕਥਾ ਕਾ ਪੁਨਾ ੨ ਵਿਚਾਰ ਚਿਤ ਲਗਾਕੇ ਕਰੇਗੋ ਸੋ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਸਰਬ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਵਛੰਦ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਸੁਖੋ ਕੂੰ ਭੋਗੇਗਾ ॥

ਦੋਃ—ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕੋ ਸੰਬਾਦ ਸੁਭ ਪਠੈ ਸੁਨੈ ਚਿਤਲਾਇ ॥
ਮੋਹਜਾਲ ਕੋ ਜਾਰਕੈ ਹਰਿ ਸੰਗ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿਰਗੋਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਸੰਬਾਧੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਹਠ ਜੋਗ ਉਪਦੇਸ਼ੋ ਨਾਮ ੨ ਸਃ ੬ ਅਧਜ਼ਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੭ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਜਾ ਆਚਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਔ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਸਚਮ ਦਿਸਾ ਕੋ ਗਏ ਐਸੀ ਅਕਾਂਖਜ ਹੋਯਾ ੨ ਹੇ ਸੰਤਜਨੋ ਜੈਸੇ ਦਾਸ ਨੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸ੍ਰਵਣ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਤਹਾਂ ਸੰਤਪੁਰੇਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖ਼ੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ। ਪਰੰਤੂ ਐਸੇ ਮਸਤ ਰਹੇ ਅਪਨੀ ਖੁਦ ਮਸਤੀ ਮੈ। ਜੈਸੇ ਮਦਪਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਰਖ ਮਸਤ ਰਹੇ । ਤੈਸੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਭੀ ਕੁਛ ਖਬਰ ਨ ਰਹਤੀ ਭਈ। ਜੋ ਕਹਾਂ ਬੈਸੇਹਾਂ ਕਹਾਂ ਸੋਏ ਹਾਂ ਕਜਾ ਭੋਜਨ ਕੀਆ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੀ ਪੇਮੀ ਸਿਖ ਨੇ ਖ਼ਯਾਲ ਕਰਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ਤਬ ਕਰ ਲੀਆ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੋ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਹੈ ਕਈ ੨ ਦਿਨ ਬਿਨਾ ਭੋਜਨ ਪਾਇ ਹੀ ਵਿਤੀਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਕਾਰਯ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਖੜਾ ਕਰ ਦੇਵੈ ਤਿਸੀ ਕਾਰਜ ਪਰ ਖੜੇ ਕਰਤੇ ਹੀ ਰਹੈ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਕੋਈ ਹਟਾਵੇ ਨਹੀ ਮਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਆਸਯ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ ਸਦਾ ਹੀ ਖੋਭ ਤੇ ਹੀਨ ਰਹੇ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦਰ ਮਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਤਲ ਸਪਰਸ ਤੇ ਰਹਿਤ ਅਗਾਧ ਹੈ ਤਦ ਵਤ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤ ਆਚਰਣ ਕੋ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਪਰਮ ਮਹਿਮਾ ਯਕਤ ਹੁਏ ਗਜਾਨ ਯੋਗ ਔ ਹਠ ਯੋਗ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬ ਸਮਾਧੀ ਲਗਾਏ ਕਰ ਬਠੇ ਤਬ ਕਈ ੨ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਹੀ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਜੁੜੇ ਰਹੇ ਜਬ ਕਬੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਹਸਣ ਲਾਗੇ ਤਬ ਸਾਰੀ ੨ ਰਾਤ੍ਰੀ ਹਸਤੇ ਹੀ ਰਹੇ ਕਬੀ ੨ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੁਏ ੨ ਬਡੀ ਊਚੀ ਸੁਰ ਸੇ ਚਿੰਘਾਰਾਂ ਹੀ ਮਾਰਤੇ ਰਹੈ ਰਾਤ੍ਰ ਭਰ ਜੈਸੇ ਯੂਥਪਤੀ ਬਡਾ ਮਦ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਹੁਆ ੨ ਹਸਤੀ ਪ੍ਰਸੰਤਾ ਮੈ ਆਯਾ ਚਿੰਘਾਰਾਂ ਮਾਰਤਾ ਹੈ ਮਹਾਘੋਰ ਬਨ ਵਿਖੇ ਕਬੀ ੨ ਮੌਨ ਕਰ ਰਹੈ ਤਬ ਕਈ ੨ ਦਿਨ ਮੌਨ ਹੀ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤ ਰਹੈ ਹਰਖ ਸੋਕ ਸੀਤ ਉਸਮ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਖੁਧਾ ਪਿਪਾਸਾ ਆਦਿਕ ਦ੍ਵੰਦ ਸਬਦ ਕਾ ਵਾਚਜ ਜਿਨ ਕੇ ਸਰਬ ਸਮ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਅਠਾਰਾ ਸਿਧਜਾਂ ਨਉ ਨਿਧਜਾ ਜਿਨਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਹਾਜਰ ਰਹਤਜਾਂ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਮਹਾਤਮਾ ਆਪਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੂਏ ੨ ਰਿਧੀ ਸਿਧਜਾਂ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਭੀ ਨਹੀਹੈ ਪਰਮ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਭੂਖ ਜਿਨ ਕੀ ਸਰਬ ਮਿਟ ਗਈ ਹੈ ਅਤਿ ਅਚਾਹ ਬੇ ਪਰਵਾਹ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਯੰਤ ਿਘ ਜੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਮਹਮਾ ਹਮ ਸੇ ਕਹੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੂਰਬ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਦਤਾਤ੍ਰੈਯ ਜੀ ਜਡ ਭਰਤ ਜੀ ਸੁਕਦੇਵ ਜੀ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਨਿਸੰਕ ਹੋਇ ਕੇ ਬਿਚਰੇ ਹੈਂ ਅਬ ਤਿਸੀ ਅਵਥਾ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਯੰਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਕਹਤਾ ਹੂੰ ਸੋ ਸਰਵਣ ਕਰੋ। ਜੈਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋਈ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕਾਸ੍ਵਕ ਮੈ ਭੀ ਸਪਸਟ ਕਰਕੇ ਕਹਜਾ ਹੈ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਭੇਦਾ ਭੇਦੌ ਸਪਦਿ ਗਲਿਤੌ ਪੁਣਜ ਪਾਪੇ ਵਿਸੀਰਣੇ ਮਾਯਾ ਮੋਹੌ ਖਜਯ ਮਧਿਗਤੌ ਨਸ਼ਟ ਸੰਦੇਹ ਬ੍ਰਿਤੇਃ । ਸਬ੍ਰਾਂਤੀਤੰ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਰਹਿਤੰ ਪ੍ਰਾਪਜ ਭਤ੍ਰਾਵਬੋਦੰ । ਨਿਸਤ੍ਰੈ ਗੁਣਜੇ ਪਥਿ ਵਿਚਰਤਃ ਕੋ ਵਿਧੀਃ ਕੋ ਨਿਖੇਧਃ ॥ ੧ ਇਤਜਾਦੀ

ਟੀਃ—ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਭਤ੍ਰ ਜਾਨੀ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤ ਮਾਰਗ ਮੈ ਵਿਚਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਜਾਨੀ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਵਿਧੀ ਨਿਖੇਧ ਰੂਪ ਵੇਦ ਕੇ ਭਾਗ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਹੈ ਵਿਧੀ ਕਜਾ ਹੈ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਆਗਜਾ ਹੈ ਦਿਨ ੨ ਪ੍ਰਤਿ ਸੰਧਜਾ ਬੰਧਨ ਆਦਿਕ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰੇ ਪੁਰਖ ਦੇਹਧਾਰੀ ਨਿਖੇਧ ਕਜਾ ਹੈ ਮਦਿਰਾ ਮਾਸ ਵੇਸਜਾ ਆਦਿਕ ਸੇ ਬਚ ਰਹੇ ਆਦਿ ਪਦ ਸੇ ਝੂਠ ਭੀ ਨਹੀ ਬੋਲੇ ਚੋਰੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ਕੈਸਾ ਵੇ ਮਾਰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਗਜਾਨਵਾਨ ਵਿਚਰਤਾ ਹੈ ਵੇ ਮਾਰਗ ਸਬਦਾ ਤੀਤ ਹੈ ਸਬਦ ਅਤੀਤ ਉਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਜਿਸਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਬਾਣੀ ਨ ਕਹ ਸਕੇ । ਅਰਥਾਤ ਬਾਣੀ ਸੇ ਭੀ ਉਲੰਘ ਕੇ ਜੋ ਵਰਤੇ । ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਭਤ੍ਰ ਤੀਨੋ ਗੁਣੋ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਬਾਣੀ ਜਿਸ ਕੋ ਨਹੀ ਕਹ ਸਕਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਭਤ੍ਰ ਬੋਧ ਕੋ ਮਹਾਪੁਰਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ । ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਸਪਦੀ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਸੰਪੂਰਣ ਗਲਿਤ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਗਏ ਹੈਂ । ਪੁਨ ਪਾਪ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਵਿਸੀਰਣ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਗਏ ਹੈਂ । ਮਾਝਾ ਮਾਯਾ ਕਾ ਮੋਹ ਭੀ ਤਿਸ ਕਾ ਖਯ ਹੋਗਯਾ ਹੈ । ਸੰਸਯ ਆਤਮਿਕ ਬ੍ਰਿਤਜਾ ਭੀ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾਂ ਕੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਿਸ ਭਤ੍ਰ ਗਜਾਨ ਕਰਕੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਗਜਾਂ ਹੈਂ 1 ਤਿਸ ਭਤ੍ਰ ਵੇਤਾ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਿਧਿ ਨਿਖੇਧ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥੧॥

ਸਾਂਤੰ ਸਮਸ੍ਤ ਮਜ ਮੇਕ ਮਨਾਦਿਮਧਜੰ । ਨੇਹਾਸ੍ਰਿ ਕਾਚਨ ਕਲਾ ਕਲਨਾ ਕਥੰਚਿਤ ਨਿਦ੍ਵੈਦ੍ਵ ਸਾਂਤਮਭਿਰੇਕ ਮਨੇਕਮਚਛ । ਮਾਭਾਸਰੂਪ ਮਜ ਮੇਕਵਿਕਾਸ ਮਾਸ੍ਮੇ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ–ਨਿਰਦ੍ਵੈਦ੍ਵੈਤਿ ਹਰਖ ਸੋਕਾਦੀ ਦ੍ਵੈਦ੍ਵੈ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਬੁਧੀ ਜਿਨ ਕੀ ਐਸੇ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਹੈਂ ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਕੈਸਾ ਹੈ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਜੋ ਸਾਂਤਰੂਪ ਹੈ ਮਾਯਾ ਆਦੀ ਖਟ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰਾਂਤ ਕੇ ਖੋਭ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ। ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੈ ਪੁਨਃ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮ ਕੈਸਾ ਹੈ ਖਡ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰ ਸੇ ਸੂਨਜ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਅਜ ਹੈ ਅਜਨਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਲੋਕ ਮੈ ਦੋਵਾਰ ਅਜ ਸਬਦ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀਆ ਹੈ। ਸੋ ਖਡ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰ ਸੇ ਸੂਨਜ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਵਾਸਤੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀਆ ਹੈ। ਜਬ ਅਜਨਮ ਹੂਆ ਤਬ ਅਰਥ ਸੇ ਹੀ ਅਮਰਣ ਭੀ ਹੂਆ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਜਨਮੇਗਾ ਹੀ ਨਹੀ ਸੋ ਮਰੇਗਾ ਕੈਸੇ। ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ੧ ਇਸਥਿਤੀ ੨ ਵਰਧਨਤ ਵਿਪਰਿਣਾਮ ੪ ਪੁਨਃ ਘਟਜਾਣਾ ੫ ਮਰਣ ੬ ਯੇ ਖਡਭਾਵ ਵਿਕਾਰ ਇਨਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮ ਕੈਸਾ ਹੈ ਏਕ ਹੈ ਅਦ੍ਵਤੀਯ ਹੈ ਅਸਹਾਯ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕੋਈ ਸਹਾਯਕ ਨਹੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ॥

ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਸਮ੍ਰਿਤੀ--ਥੇ ਵਜੀਰ ਥਛੇ ਧੀਰ ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਪੁਨਃ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨਾਦਿ ਹੈ ਅਮਧਜ ਹੈ ਅਨੰਤ ਹੈ। ਆਦ ਮਧ ਅੰਤ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅਛ ਹੈ ਸ੍ਵਛ ਹੈ ਅਤਜੰਤ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਮੈਲ ਰੂਪ ਮਾਯਾ ਤਤ ਕਾਰਯ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ। ਏਕ ਭੀ ਉਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਅਨੇਕ ਭੀ ਓਹੀ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੁ ਸਮ੍ਰਿਤੀ–ਖੇਲ ਖੇਲ ਅਖੇਲ ਖੇਲਨ ਅੰਤ ਕੋ ਫਿਰ ਏਕ ॥ ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਹੈ ਆਪ ਨਿਰਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ ਸੈਂਧਵ ਖਿਲਵਤ ਘਨ ਸਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਕੋ ਅਵਕਾਸ਼ ਦੇ ਰਹਜਾ ਹੈ। ਜਿਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਏਕ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਪਰਾਯਣ ਮਤਿ ਹੋਰਹੀ ਹੈ ਸੋ ਉਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਬੁਧੀ ਤਿਸ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਇਸਥਿਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੬੨ ॥ ਪ੍ਃ ਉਤ੍ਤਃ ਅਃ ੮੦। ਆਤਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਇਸਥਿਤੀ ਪਾਇ ਕੇ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਸੰਤੋਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ। ਔਰ ਜਿਤਨੀ ਰਿਧਿ ਸਿਧੀ ਸਰਬ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਇਨ ਕੇ ਹਾਜਰ ਰਹਤੀ ਹੈਂ ॥

ਤਥਾਚ ਵਾਸ਼ਿਸ਼੍ਠਃ--ਸੰਤੁਸ੍ਟਿ ਪਰ ਤ੍ਰਿਪੁਸਜ ਮਹਤਃ ਪੂਰਣ ਚੇਤਸਃ ॥ ਛੀਰਾਬਧੇ ਰਿਵ ਸ਼ੁਧਸਜ ਮੁਖੇ ਲਖ-ਮੀਰ ਵਿਰਾਜਤੇ ॥ ੧੩ ॥ ਸੰਤੋਖ ਪੂਸ਼੍ਟ ਮਨਸੰ ਭ੍ਰਿਤਜਾਇਵ ਮਹਰਧਯਃ ਰਾਜਾਨ ਮੁਪਤਿ ਸ੍ਮੈਤਿ ਕਿੰਕਰਤ੍ਵ ਮੁਪਾਗਤਾਃ ॥ ੧੬ ॥ ਮੁਮੁਃਪ੍ਃਅਃ ੧੫

ਟੀਃ–ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਪਰਮ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤਹੈਂ ਮਹਤਃ ਮਹਾਨ ਅਤਜੰਤ ਤਿਸ ਕਾ ਚਿਤ ਪੂਰਣ ਭਰ ਰਹਜਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕੈਸਾ ਹੈ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤਿਸ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਲਖਮੀ ਵਿਰਾਜਤੀ ਹੈ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸਤੀ ਹੈ ॥ ੧੩ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਨੁ ਵਿਖਯ ਸੰਪਾਦਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸੰਤੋਖ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਦੇਹ ਕੀ ਆਤ੍ਰਾ ਕੈਸੇ ਸਿਧ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਦੇਹ ਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕੀ ਕਜਾ ਕਥਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਮਨ ਸੰਤੋਖ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਪੁਸ਼੍ਟ ਹੁਆ ੨ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਜਿਤਨਜਾਂ ਰਿਧਜਾਂ ਸਿਧਜਾਂ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੀ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈਂ । ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਸੇਵਕ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਆਗਜਾ ਮੈ ਵਰਤਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਸੰਤੋਖੀ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਭੀ ਸਿਧਜਾਂ ਆਦਿਕ ਆਗਜਾ ਮੈ ਵਰਤਤਜਾਂ ਹੈਂ । ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਯੋਗੀ ਕਜਾਂ ਰਿਧਜਾਂ ਸਿਧਜਾਂ ਸਭ ਦਾਸੀਯਾਂ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈਂ ॥੧੬॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਸੰਤੁਸ਼੍ਟ ਚਿਤ ਹੋਇ ਕਰ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਆਤਮਾ ਨੰਦ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੁਏ ੨ ਉਨ ਸਿਧਜਾਂ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸੋਰਠਾ—ਜਿਨ ਕੇ ਮਨ ਨਹ ਚਾਹ ਆਠ ਯਾਮ ਹਰਿਨਾਮ ਲਿਵ ॥
ਤਿਨ ਕੋ ਕਜਾ ਪਰਵਾਹ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਜਿਹ ਪਾਛੈ ਫਿਰਹ ॥੧॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੁ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਮਹਤ੍ਵ ਵਰਨਨੰ ੨ ਸਃ ੭ ਅਧਜਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੮ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਅਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਪਸਚਮ ਦਿਸਾ ਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਹਾ ਮਸਤਾਨੇ ਹੋਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਕਰਕੇ। ਪੁਨਃ ਏਕ ਦਿਨ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਹੀ ਦਸਤਾਰ ਕਛਹਰੈ ਸਟੇ ਸਭ ਬਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਵਾੜ ਕੇ ਊਪਰ ਰਖ ਕੇ ਯੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੇਹੁ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਨੀ ਸਿਖੀ ਸੰਮਾਲ ਲੇਵਹੁ। ਦੇਖ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਹਸੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਕੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਯੇ ਬਾਲਕ ਅਬ ਮਹਾ ਅਚਾਹ ਮਸਤਾਨਾ ਹੋਗਯਾ ਹੈ। ਤਬ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕੀਆ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਬ ਮਸਤਾਨਾ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ ਤਬ ਯੇ ਕਿਉਂ ਕਹਾ ਕੇ ਲੇਹੁ ਆਪਨੀ ਸਿਖੀ ਸਾਂਭਹੁ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਇ ਕੇ ਕਾਹੇ ਚਲਾ ਗਯਾ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖਹੁ ਜੌਨ ਸੇ ਅਚਾਹ ਪੁਰੁਖ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਨ ਕਾ ਐਸਾ ਹੀ ਸੁਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਾ ਵੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਕੁਛ ਚਾਹਨਾ ਰਖਤੇ ਹੈ ਨ ਗੁਰੂ ਸੇ ਕੁਛ ਚਾਹ ਨਾ ਰਖਤੇ ਹੈ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਆਨੰਦ ਮੈ ਸਦਾ ਮਗਨ ਰਹਤੇ ਹੈ॥

ਰੰਗ ਹਸੈ ਰੰਗ ਰੋਵਹ ਚੁਪ ਭੀ ਕਰਜਾਹਿ॥ ਪਰਵਾਹਿ ਨਾਹੀ ਕਿਸੈ ਕੇਰੀ ਬਾਝ ਸਚੈ ਨਾਇ॥ ਇਤਜਾਦੀ॥ ਯੇ ਜੋ ਕਹਜਾਹੈ ਲੇਹੁ ਆਪਨੀ ਸਿਖੀ ਸਾਂਭ ਲੇਵਹੁ॥ ਇਸ ਕਾਜੇ ਅਰਥ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯਾ ਹੈ ਕੇ ਅਬ ਹਮਨੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਸਿਖੀ ਕੇ ਚਿਹਨ ਧਾਰਨ ਕੀਏ ਹੈ। ਹਮਸੇ ਅਬ ਬਾਹਰ ਕੀ ਸਿਖੀ ਕੇ ਚਿਹਨ ਨਹੀਂ ਸੰਮਾਰੇ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ--ਹੇ ਭੁਗਵਨ ਅੰਤਰ ਕੀ ਸਿਖੀ ਕੇ ਚਿਹਨ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸੋਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਧਾਰਕੇ ਸੁਨਾਵਹੁ ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਜਾਨਕੇ ਜੀ॥ ਉੱਤ੍ਰ--ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸੁਣੋ ਜੋ ਅੰਤਰ ਕੀ ਸਿਖੀ ਕੇ ਲਖਣ ਹੈ ਜੋ ਲਖਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਮੈ ਕਹੇ ਹੈ॥ ੫ ॥ ਸਲੋਕ ਮੈ ॥ ਸਿਖੀ ਸਿਖਿਆ ਗੁਰੁ ਵੀਚਾਰ ਨਦਰੀ ਕਰਮਿ ਲੰਘਾਏ ਪਾਰ ॥ ਸਿਖੀ ਨਾਮ ਇਸ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਚਤੁਸ੍ਰੈ ਸਾਧਨ ਸੰਪਨ ਹੋਇਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਰਖ ਜਿਗਜਾਸੂ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਸਦ ਗੁਰੂ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਂਤ੍ਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ੍ਹੀ ਉਨ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ। ਪੁਨਾਃ ਤਿਨਕੇ ਸਮੀਪ ਏਕਾਂਤ ਮੈਂ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇ ਜਾਇਕੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਨਿਰਅਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਪੂਛੇ। ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਮੈ ਅਨਾਥ ਆਪ ਕੀ ਸਰਣਿ ਆਯਾ ਹਾਂ ਮੁਝਕੋ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਬੰਧਨਾ ਸੇ ਛੁਡਾਵਹੁ ਜੀ ਜਿਸਯੁਕਤੀ ਉਪਾਇ ਸੇ ਇਸ ਦੁਰੰਤ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਮੈ ਮੁਕਤ ਹੋਵਹੁ ਸੋਈ ਉਪਾਇ ਮੁਝ ਕੋ ਬਤਾਈਏ ਜੀ। ਹਮਨੇ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਆ ਹੈ ਕੇ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਜੀਵ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਬੰਧਨਾ ਸੇ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ॥ ਏਹੁ ਸੰਸਾਰ ਬਿਕਾਰ ਸੰਸੇ ਮੈਂ ਤਰਿਓ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੁਝਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣਕੇ ਤਤ੍ਵਵੇਤਾ ਗੁਰੂ ਭੀ ਤਿਸ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇ। ਯੁਕਤੀ ਉਕਤੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਹਕੇ ਸਿਖ ਕੋ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਐਸਾ ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸਚਯ ਕਰਾਯ ਦੇਵੇ। ਵੋ ਯੁਕਤੀ ਉਕਤੀ ਕੈਸੀ ਹੈ ਐਸੀ ਅਕਾਂਖਜਾ ਹੋਯਾਂ ੨ ਸੁਣਹੁ ਜੈਸੇ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜਜੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ਅਸ੍ਟਮੀ ਆਸ੍ਟਪਦੀ ਮੈਂ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਹੀ ॥

ਅਸ੍ਟਪਦੀ—ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਦਾ ਨਿਰਲੇਪ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਮੈ ਕਮਲ ਅਲੇਪ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਦਾ ਨਿਰਦੋਖ। ਜੈਸੇ ਸੂਰ ਸਰਬ ਕੋ ਸੋਖ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਸਮਾਨ। ਜੈਸੇ ਰਾਜ ਰੰਕਕੋ ਲਾਗੈ ਤੁਲ ਪਵਾਨ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਧੀਰਜ ਏਕ ॥ ਜਿਉ ਬਸੁਧਾ ਕੋਊ ਖੋਦੈ ਕੋਊ ਚੰਦਨ ਲੇਪ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਇਹੈ ਗੁਨਾਉ। ਨਾਨਕ ਜਿਉ ਪਾਵਕ ਕਾ ਸਹਜ ਸੁਭਾਉ ॥ ੧ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਨਿਰਮਲ ਤੇ ਨਿਰਮਲਾ। ਜੈਸੇ ਮੈਲ ਨ ਲਾਗੈ ਜਲਾ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਮਨ ਹੋਇ ਪ੍ਰਗਾਸ। ਜੈਸੇ ਧਰ ਊਪਰੇ ਆਕਾਸ ॥

ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਪੰਚ ਤਤੋਂ ਕੀ ਅਲੇਪਤਾ ਜਨਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਅੰਤ ਕੀ ਪਉੜੀ ਮੈ ਯੇ ਬਚਨ ਸਪਸ੍ਟ ਕਰਕੇ ਕਹੇ ਹੈਂ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਾ ਕਰਤਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਦ ਜੀਵੈ ਨਹੀ ਮਰਤਾ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਜੀਅਕਾ ਦਾਤਾ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨਿ ਪੂਰਣ ਪੁਰੁਖ ਬਿਧਾਤਾ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਅਨਾਥ ਕਾ ਨਾਥ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਸਭ ਉਪਰੀ ਹਾਥ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਸਗਲ ਅਕਾਰ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਆਪ ਨਿਰੰਕਾਰ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਸੋਭਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਬਨੀ ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਰਬ ਧਨੀ ਕਾ ॥ ੮ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸਕਾ ਅਰਥ ਤੋ ਸਪਸ੍ਟ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਾਲਕੋ ਕੀ ਸਮਝ ਵਾਸਤੇ ਥੋੜਾ ਸਾਲਿਖ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਜਲ ਕਮਲ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਦੇਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਨ ਕਰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਅਸੰਗਤਾ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਸੰਸਾਰ ਕੁਟੁੰਬ ਮੈ ਐਸੇ ਅਸੰਗ ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਸੇ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਮੇ ਕਮਲ ਰਹ ਕਰਕੇ ਭੀ ਅਸੰਗ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਤਾ ਹੈ ਦੇਖੋ ਕਮਲ ਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤਾਵਤ ਜਲ ਸੇਂ ਹੀ ਕਮਲ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਜਲ ਮੈ ਹੀ ਕਮਲ ਕਾ ਰਹਣਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਲ ਬਿਨਾ ਕਮਲ ਰਹ ਭੀ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਜਿਤਨਾ ਜਲ ਉਚਾ ਚਢ ਜਾਵੇ ਉਤਨਾ ਊਚਾ ਜਲਸੇ ਕਮਲ ਭੀ ਬਢ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਲ ਸੇ ਕਮਲ ਨੇ ਅਲਗ ਹੀ ਰਹਣਾ ਯੇ ਕਮਲ ਕੀ ਖੂਬੀ ਨਾਮ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਸਕਤੀ ਕਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨੀ ਪੁਰੁਖ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਕੁਟੁੰਬ ਮੈ ਰਹਕੇ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਕੁਟੁੰਬ ਸੇ ਨਜ਼ਾਰਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨਃ— ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦ੍ਯਪੀ ਕਮਲ ਪਾਨੀ ਸੇ ਨਜ਼ਾਰਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਪੰਕਜ ਜੜ ਹੈ ਇਸਕੋ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕੀ ਕੁਛ ਖਬਰ ਤਾਂ ਨਹੀ ਹੈ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਸੇ ਤੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੁੰਨਜ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਕੰਜ ਕੀ ਔ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸਦ੍ਰਿਸਤਾ ਨਹੀ ਬਨ ਸਕਤੀ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਪਦਮ ਕੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਕੋ ਮੁਖ ਰਖਤੇ ਹੁਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਕੇ ਪੰਚਮ ਅਧ੍ਯਯਕੇ ੭ ੯ ਸ਼ਲੋਕ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥

ਮੂਲ:— ਯੋਗ ਯੁਕ੍ਤੋ ਵਿਸੁਧਾਤਮਾ ਵਿਜਿਤਾਤਮਾ ਜਿਤੇਦ੍ਰਿਯਃ ॥ ਸਰਬ ਭੂਤਾਤਮ ਭੂਤਾਤਮ ਕੁਰਵਨ੍ਨਿ ਪਿਨ ਲਿਪ੍ਯਤੇ ॥ ੭ ॥ ਬ੍ਰਹ੍ਮਣ੍ਯਾ ਧਾਯ ਕਰਮਾਣਿ ਸੰਗੀ ਤ੍ਯਕ੍ਤ੍ਵਾ ਕਰੋਤਿ ਯਃ ॥ ਲਿਪ੍ਯਤੇ ਨਸ ਪਾਪੇਨ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰ ਮਿਵਾਂਭਸਾ ॥ ੯ ॥

ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਐਸਾ ਪੁਰਖ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਭੀ ਕਰਮ ਕੇ ਫਲ ਕਰਕੇ ਲਿਪਾਏਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੈਸਾ ਪੁਰੁਖ ਪੂਰਬਉਕ੍ਤ ਯੋਗ ਕਰਕੇ ਜਿਸਨੇ ਆਪਨੇ ਅੰਤਹਕੰਣ ਕੋ ਸੁਧ ਕਰ ਲੀਆ ਹੈ ਪੁਃ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਜਿਸਨੇ ਆਪਨੇ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਆ ਹੈ ਸਰਬ ਭੂਪ ਰੂਪ ਸਰਬ ਭੂਤੋ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੁਆ ੨ ਕਰਮੋ ਕੇ ਪੁਨਜ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸ ਯੋਗੀ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਕਾ ਲੇਪ ਨਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਲੇਪ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣਹੁ ਜੋ ਯੋਗੀ ਪੁਰੁਖ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਯੋਗੀ ਪੁਰੁਖ ਪੁਨਃ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਭੀ ਲਿਪਾਏਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਪਦਮ ਕਾ ਪਤ੍ਰ ਜਲ ਮੈ ਰਹ ਕਰਕੇ ਜਲ ਸੇ ਗਿਲਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਪੁਰੁਖ ਭੀ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੁਟੰਬ ਮੈ ਰਹਤਾ ਹੁਆ ਭੀ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਤਾ ਹੈ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਕਲੇਸੋ ਸੇ । ਅਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕੀ ਨਿਸ ਪਾਪਕਾ ਨਿਰ ਦੋਖਤਾ ਸੂਚਨ ਕਰਾਤੇ ਹੁਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੂਸਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਭਖ ਅਭਖ ਆਦਿਕ ਕਾ ਭੋਜਨ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਭੀ ਨਿਰ ਦੋਖ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਸਰਬ ਵਸਤੂ ਕਾ ਰਸ ਲੇਤਾ ਹੁਆ ਭੀ ਸਦਾ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਗਜ਼ਾਵਾਨ ਕੋ ਭੀ ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਕਾ ਸਪਰਸ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਤ੍ਰਿਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਵਨ ਜਦ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਬ ਰਾਜਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਥਾ ਰੰਕ ਨਾਮ ਕੰਗਾਲ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤੁਲ ਏਕ ਜੈਸਾ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਜਬ ਸੀਤਲ ਪਵਨ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਰਾਜਾ ਔ ਕੰਗਾਲ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਏਕ ਸਰੀਖਾ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਜਬ ਉਸਲ ਪਵਨ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸਮ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਰਾਜਾ ਕੋ ਧਨੀ ਜਾਨ ਕਰ ਕੁਛ ਰਾਜਾ ਕਾ ਲਿਹਾਜ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਕੋ ਨਿਰਧਨ ਜਾਨ ਕੇ ਕੁਛ ਬੇ ਲਿਹਾਜ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਅਸੁੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਿਸੀ ਕੋ ਬੜਾ ਛੋਟਾ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਏਕ ਰਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੀ ਹੀ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਧੀਰਜ ਭੀ ਏਕ ਸਰੀਖਾ ਏਕ ਰਸ ਰਹਤਾਹੈ ਚਾਹੇ ਕਿਸੀ ਚਾਲਕੀ ਕਲੇਸ ਯੁਕਤ ਦਸਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਬ ਭੀ ਅਪਨੇ ਧੀਰਯ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਕਜ਼ਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਜੇ ਅੰਗਾਰੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਵੇ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਕੇ ਮੇਘ ਆਇ ਕੇ ਗਰਜੈ ਬਜਰ ਪਾਤ ਹੋਂਵੈ ਗੜੇ ਪਾਖਾਣੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਵੇ ਤਉ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਪੁਰੁਖ ਆਪਨੇ ਧੀਰਯ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਕੋਈ ਕਸ਼ਟ ਦੇਵੇ ਤ੍ਰਾਸ ਦਿਖਾਵੇ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਪਰਿਹਾਰ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਆਦਿਕੋ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਤਥਾਪੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਪੁਰੁਖ ਆਪਨਾ ਆਪ ਜਾਨਤਾ ਹੁਆ ਤ੍ਰਾਸ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਊਪਰ ਕੋਪ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਖੋਦਨ ਵਾਲੇ ਊਪਰ ਅਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ। ਚੰਦਨ ਕਸਤੂਰੀ ਆਦਿਕ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥੋ ਸੇ ਲੇਪਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਧਰਤੀ ਕਾ ਸਮਧੀਰਯ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਕਾ ਭੀ ਸਮਧੀਰਯ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸੰਤਜਨੋਂ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਆਕਾਸ ਆਦਿਕ ਪਾਂਚੋ ਤਤੋ ਕਾ ਅਸੰਗਤਾ ਆਦਿਕ ਸੁਭਾਵਿਕ ਗੁਣ ਹੈਂ । ਜੈਸੇ ਅਗਿਨ ਕਾ ਦਾਹ ਔ ਪ੍ਰਕਾਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਹਜ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕਾ ਭੀ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸ੍ਵਭਾਵਕ ਹੀ ਗੁਣ ਹੈ। ਅਰਥ ਯੋਹ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਅਸੰਗ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਗਜ਼ਾਨ ਤਿਸ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਅਸੰਗਤਾ ਅਬ ਉਸ ਕੇ ਅਯਤਨ ਸਾਧਜ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨੀ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਹੈ। ਅਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਤੁਲ ਹੈ ਏਹ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀਤਿ ॥ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਗੁਣ ਰਜੋਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਹਾਰ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਅਭਿੰਨ ਹੋਏ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਭੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਹਾਰ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਰੂਪ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕਾ ਉਪਸੰਹਾਰ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸਦਾ ਅਮਰ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਭੀ ਸਦਾ ਅਮਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਜੀਵਾਂ ਕੋ ਜੀਵਨ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਤਥਾਂ ਬੰਧਨੋ ਤੇ ਮੁਕਤ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ। ਈਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣਾ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਭੀ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਜੀਵਨੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਰੂਪਾ ਜੁਗਤੀ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪਾ ਯੁਕਤਿ ਦੇ ਜੀਆਂ ਕੋ ਕੋ ਜੀਵਨ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪੂਰਣ ਪੁਰੁਖ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਸੋ ਪੂਰਣ ਪੁਰਖ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਹੀ ਹੈ। ਬਿਧਾਤਾ ਕਰਮਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਲ ਕੇ ਦੇਣੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਸੋ ਬਿਧਾਤਾ ਕਰਮਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਲ ਕੇ ਦੇਣੇ ਵਾਲਾ ਕਾ ਸਰਬ ਜੰਵਾਂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਹੀ ਬਿਧਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਗਰੀਬ ਅਨਾਥ ਜੀਵ ਹੈ ਤਿਨ ਅਨਾਥੋਂ ਕਾ ਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਪੁਰਖ ਹੈ। ਯਾਵਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਹੈਂ। ਤਿਸ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੇ ਉਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕਾ ਹਾਥ ਹੈ। ਯਾਵਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋ ਕਾ ਆਕਾਰ ਹੈ। ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਤ੍ਰਿਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਤਨਾ ਆਕਾਰ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕਾ ਆਕਾਰ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕੋ ਸਰਬਾਤਮ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਔਰ ਕਜ਼ਾ ਕਹਣਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕੀ ਸੋਭਾ ਨਾਮ ਉਪਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕੋ ਹੀ ਬਨ ਆਵਤੀ ਹੈ ਨਹੀ ਔਰ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਅਰਥਾਤ ਆਪ ਹੀ ਉਪਮਾਨ ਹੈ ਔ ਆਪਹੀ ਉਪਮੇਯ ਹੈ॥ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋਨ ਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਕੇ ਧਨੀ ਹੈ ਮਾਰਵਾੜ ਦੇਸ ਮੈ ਮਾਲਕ ਕੋ ਧਨੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਸਰਬ ਕਾ ਸਾਰੀ ਜੜ ਜੰਗਮ ਰੂਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਥਵਾ ਧਨੀ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਯੇ ਤਾਤ ਪਰਯ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਮਹ਼ ਧਨੀ ਉਦਾਰ ਪੁਰੁਖ ਆਪਨੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਜਨ ਕੋ ਤਥਾ ਯਾਚਕ ਜਨੋਂ ਕੋ ਆਪ ਜੈਸਾ ਧਨੀ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਭੀ ਆਪਨੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂਆਂ ਕੋ ਤਥਾ ਯਾਚਕੋ ਕੇ ਸਮ ਇਤਰ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਜੌਨ ਸੇ ਦੁਖੀ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਪਣ ਅਤਯੰਤ ਦੀਨ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਸਮੁਦਰ ਮੈ ਵਹੇ ਜਾਤਾ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਪਰਮ ਕਰੁਣਾ ਕੇ ਰਸ ਸੇ ਆਰਦ੍ਰ ਹੈ ਆਰਦ੍ਰ ਨਾਮ ਕਰਣਾ ਕੇ ਰਸ ਨਾਲ ਗਿਲਾ ਹੈ ਰਿਦਾ ਜਿਨ ਕਾ ਸੋ ਉਨ ਦੀਨ ਦੁਖੀ ਜਨਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਛਡਾਏ ਕੇ ਆਪ ਜੈਸਾ ਤਤਵੇਤਾ ਕਰਕੇ ਸੁਖੀ ਕਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ਕੈਸਾ ਭੀ ਸੁਖੀ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਸ਼ ਦੁਖ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਪੁਰੁਖ ਹੀ ਧਨੀ ਧਨ ਵਾਨ ਹੈ ਔਰ ਇਤਰ ਲੋਕ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਕਰਮੀ ਧਰਮੀ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕੰਗਾਲ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ॥

ਸਾਤ ਗਾਂਠ ਕੁਪੀਨ ਮੈ ਸਾਂਧਨ ਮਾਨੈ ਸੰਕ । ਰਾਮ ਅਮਲ ਮਾਤਾ ਫਿਰੇ ਗਨੇ ਇੰਦ੍ ਕੋ ਰੰਕ ॥ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਜ਼ਾਚਜ਼ਾ ਕੇ ਜੋ ਸਪਤ ਟਾਕੀਜ਼ਾਂ ਜੀਰਣ ਕੁਪੀਨ ਮੈ ਲਗਜ਼ਾਂ ਹੋਵੈ ਤੋਂ ਭੀ ਸੰਕਾ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਕੇ ਹਮ ਕੋਈ ਕੰਗਲਾ ਕੀ ਸਮਝੈ ਗਾ । ਚਾਹਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੇ ਅਮਲ ਮੈ ਮਸਤ ਹੂਆ ੨ ਫਿਰਤਾ ਹੈ ਵਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਹੋਕੇ ਤੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵਾਲੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪਤੀ ਇੰਦਰ ਕੋ ਭੀ ਮਹਾ ਕੀਰ ਕੰਗਾਲ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ॥ ਰੰਕ ਨਾਮ ਕੰਗਾਲ ਕੋ ਹੈ ॥ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ॥ ੮ ॥ ਹੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਅਬ ਯੇ ਸਾਧੂ ਤਿਸ ਤਤਵੇਤਾ ਕੀ ਪਦ੍ਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਿਖੀ ਕੇ ਅੰਤਰੀਵ ਲਖਣ ਹੈ ਸੋ ਲਖਣ ਸਰਬ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਸੁਣਾਯੇਜੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਰਬ ਸ੍ਰੀ ਖਾਲਸੇ ਕੇ ਹਿਤਕੀ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਬਾਹਰ ਕੇ ਪਾਂਚ ਕਕੇ ਰਹਤ ਨਾਵੇਂਕਾ ਹੁਕਮਹੈ ਜੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਧਾਰੇ। ਕਛ ੧ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ੨ ਕੜਾ ੩ ਕੰਘਾ ੪ ਕੇਸ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਕਕੇ ਧਾਰਣੇ ਯੋਗਹੈ। ਤਥਾ ਕਾਮ ੧ ਕ੍ਰੋਧ ੨ ਲਸਮਲ ੩ ਕਲੇਸ ੪ ਕ੍ਰਿਪਣਤਾ ੫ ਕਠੋਰਤਾ ੬ ਕਾਯਰਤਾ ੭ ਕੁਬੁਧੀ ੮ ਕੁਸੰਗ ੯ ਕੁਕਰਮ ਯੇ ੧੦ ਦਸ ਕਕੇ ਤਜ਼ਾਗਣੇ ਯੋਗਹੈ ਅਬ ਇਨ ਪੰਚਦਸ ੧੫ ਹੀ ਕਕਯੋਂ ਕਾ ਅਰਥ ਸੁਣਹੁ । ਜਤ ਕੀ ਕਛ ਰਖਣੀ ਚਾਹਯੇ । ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਮ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਜਤ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਭੀ ਜਤ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਵਿਵੇਕ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਮਾਰ ਕੇ ਏਕਸੇ ਦੋਇ ਕਰ ਡਾਰਤੀ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਵਿਵੇਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੂ ਪੀ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਸਤ ਅਸਤ ਮਿਲ ਕੇ ਏਕ ਹੂਏ ਕੋ ਭੀ ਜੁਦਾ ੨ ਕਰ ਡਾਰਤੀ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਧਨਜ ਧਨਜ ਯੇ ਕਰਦ ਹੈ ਜਾਕੋ ਨਾਮ ਵਿਵੇਕ ਔਰ ਮਾਰ ਕੇ ਦ੍ਵੈ ਕਰੇ ਇਨ ਦ੍ਵੈਤੇ ਕੀਨੇ ਏਕ ॥ ੧ ॥ ਵਿਵੇਕ ਨਾਮ ਜਿਸ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮਕੀ ਏਕਤਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਵਿਚਾਰ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਸਰਬ ਲੋਹੇ ਕੀ ਬਨੀ ਹੂਈ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਕੀ ਧਾਰਾ ਮਾਨੁਖ ਪਸੂ ਪੰਛੀ ਕੇ ਉਪਰ ਚਲਾਈ ਹੂਈ ਏਕ ਕੇ ਦੋਇ ਕਰ ਡਾਰਤੀ ਹੈ। ਯੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਦੋਨੋ ਕੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੂਏ ੨ ਕੋ ਯੁਕਤੀ ਵਿਚਾਰ ਪੂਰਬਕ ਏਕ ਕਰ ਡਾਰਤੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਮਨ ਸਹਤ ਦਸੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕੈਦ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਕਸ਼ਾ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਜੈਸੇ ਕੰਘਾ ਉਖੜੇ ਹੂਏ ਅਸੁਧਰੋਮ ਕੋ ਸੋਧਕੇ ਨਿਕਾਸ ਡਾਰਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸੁਭ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬ ਕੇ ਕੀਏ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਔ ਖੋਟੀਆਂ ਔ ਵਾਸ਼ਨਾ ਰੂਪ ਅਸੁਧ ਕੇਸੋਂ ਕੋ ਨਿਕਾਸ ਡਾਰੇ ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਥਯਾ ਯੋਗਯ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਕੰਘੇ ਕੇ ਦਾਤੋ ਕਰਕੇ ਯੇ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪਕੰਘਾ ਧਾਰੇ। ੪ । ਕੰ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਬਜ਼ਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਤਵੀਂ ਵਿਭਕ੍ਤੀ ਕਾ ਕੰ ਸਬਦ ਕਾ ਕੇ ਬਨਤਾਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖ ਕੋ ਕੇਸ਼ਾ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਸਿਰ ਪਰ ਧਾਰਨ ਕਰੇ। ਸਿਰ ਨਾਮ ਉਤਮ ਅੰਗ ਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਸਰਬ ਅੰਗੋ ਮੇਂ ਉਤਮ ਅੰਗ ਹ੍ਰਿਦਾਹੈ ਤਿਸ ਰਿਦੇ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਕਾ ਨਾਮ ਕੇਸ ਹੈ । ਅਥਵਾ ਕੰ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾਹੈ ਕੇ ਨਾਮ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਨ ਸੁਖਰੂਪ ਸਿੰਧ ਵਿਖੇ ਜੋ ਸੈਨ ਕਰੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਕੇਸ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਕ ਨਾਮ ਜੀਵ ਕਾਹੈ ਈਸ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹੈ। ਸੋ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮਕੇ ਜੋ ਏਕ ਗਜ਼ਾਨਹੈ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਕੇਸ ਪ ਤਿਸ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਏਕ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋਹ੍ਰਿਦਯ ਮੇ ਧਾਰਨ ਕਰੇ ਹੋ ਸਾਧੂ ਵ ਸੰਗਤ ਯੇ ਅੰਤਰੀਵ ਧਾਰਨ ਕੇ ਸਿਖੀ ਕੇ ਪਾਂਚ ਕਕੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਇਨ ਅੰਤਰੀਵ ਸਿਖੀ ਕੇ ਚਿਹਨੋ ਕੋ ਕੋਈ ੨ ਬਡਭਾਗੀ ਮਹਾਤਮਾ ਹੀ ਧਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਔਰ ਇਤਰ ਲੋ ਵਹਿਰ ਮੁਖ ਬਾਹਰ ਕੇ ਪ ਕਕੇ ਦੇਖ ਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਯੇ ਬਚ੍ਚੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੰਘ ਹੈਂ ਬਡੀ ਵਿਬੇਕ ਕੀ ਰਹਤ ਰਖਤੇ ਹੈਂ । ਔਰ ਅੰਤਰ ਕੇ ਆਪਨੇ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਕਰਮ ਕਾ ਯੇ ਆਪ ਹੀ ਸਾਖੀ ਹੈ ਯਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਸਾਖੀ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਔਰ ਕੌਨ ਜਾਨੇ ਜੋ ਯੇ ਪੁਰੁਖ ਬਾਹਰ ਕੀ ਸਿਖੀ ਕੀ ਰਹਤ ਕਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਆਦਿਕ ਧਾਰ ਕੇ ਖੋਟੇ ਕਰਮ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਗੁਰੁਸਾਹਿਬ ਉਸਕੀ ਹਾਮੀ ਨਹੀ ਭਰੇਂਗੇ ਕਾਹੇ ਸੋ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜਜੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਕਾ ਮਾਝਕੀ ਵਾਰ ਮੇ ਵਚਨ ਹੈ॥ ਹਕ ਖ਼ਿਗਾਨਾ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਇ ॥ ਗੁਰੁ ਪੀਰ ਹਾਮਾ ਤਾ ਭਰੇ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾਰ ਨਖਾਇ ॥ ਕੂੜ ਬੋਲ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਇ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੀ ਬਚਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇ। ਜਬ ੨ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਸੇ ਧਰਮ ਘਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਧਰਮ ਵਧ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ੨ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲ ਜੀ ਕਿਸੀ ੨ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵਾਂ ਕੋ ਸੁਭ ਧਰਮ ਮਾਰਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਨਾ ਕੇ ਖੋਟੇ ਕਰਮੋ ਕਾ। ਜੋ ਕੋਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਕੇ ਊਪਰਸੇ ਕਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕੀ ਰਹਤ ਰਖਕੇ ਪੁਨਾ ਮਦ ਮਾਂਸ ਖਾਵੇਗਾ ਤੁਰਕਣਜਾਂ ਸਾਥ ਖਰਾਬ ਹੋਵੇਗਾ ਚੋਰੀ ਮਿਤ੍ਰਘਾਤ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਕਰੇਗਾ ਮੁਖ ਪਰ ਉਸਤਰਾ ਫਿਰਾਵੇਗਾ ਯਾ ਦਾੜੀ ਕਤਰਾ-ਵੇਗਾ ਚੋਰੀ ੨ ਹੁਕਾ ਪਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਤਬ ਤਿਸਕੋ ਬਾਹਰ ਕੇ ਸਿਖੋ ਕੇ ਚਿਹਨ ਕਜ਼ਾ ਕਰੈਂ ਗੇ ਸਿਖੀ ਕੇ ਚਿਹਨੋ ਨੇ ਤਾਂਮੁਖ ਸੇ ਬੋਲ ਕਰਕੇ ਖੋਟੇ ਕਰਮੋ ਸੇ ਜੀਵ ਕੋ ਨਹੀ ਵਰਜਣਾ। ਤਾਂਤੇ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮਾ ਅੰਤਰ ਕੇ ਹੀ ਸਿਖੀ ਚਿਹਨਾ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕੋਈ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਿਖੀ ਕੇ ਚਿਹਨੋ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕੇ ਜਿਨ ਮਹਾਂ ਪੁਰੁਖੋ ਨੇ ਅੰਤਰ ਕੇ ਸਿਖੀ ਕੇ ਚਿਹਨ ਧਾਰਨ ਕੀਏ ਹੈ ਤੇ ਬਡੇ ਭਾਗੋ ਵਾਲੇਹੈ ਉਨਕੇ ਉਪਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਦੰਡ ਨਹੀ ਹੈ ਉਲਟਾ ਉਨਕਾ ਸਰਬ ਕੇ ਊਪਰ ਦੰਡ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਸਾਧੂ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਨਿਰਬੰਧਨ ਨਿਰਦੰਡ ਹੂਆ ਹੈ ॥ਜੈਸੇ ਇਸ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਵਰਤੇ ਅਬ ਇਸ ਕੇ ਸਿਰ ਊਪਰ ਕਿਸੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸਿੰਘੋ ਲੋਕ ਮੁਖ ਸੇ ਧਨਜ਼ ੨ ਸਬਦ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੂਏ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜਾ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਃ—ਜੋਗ ਜਗ ਤਪ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਜੇਤਕ ਧਰਮ ਸੁ ਔਰ ।
ਤਿਨ ਸਭ ਕੀਨ ਮਹਾਤਮ ਨਾ ਜਿਨ ਮਨ ਕੀਨੋ ਠੌਰ ॥ ੧ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿਰਗੋਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੁ ਸਿਖੀ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਾਹਰ ਅੰਤਰ ਕੇ ਸਾਧਨ ਵਰਨਨੰ ੨ ਸਃ ੮ ਅਧਜ਼ਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੯ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਚਰਨ ਸਰੋਜ ਰਸ ਪਾਇ ਭ੍ਰਮਰ ਮਨ ਚੈਨ ।
ਸੰਤ ਸੁਨਹੁ ਨਿਜ ਕਾਨ ਦੈ ਕਹੋ ਕਥਾ ਗਤਿ ਦੈਨ ॥

ਅਬ ਸੁਣੋ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਨਗਨ ਹੋਇਕੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖੁਰਾਸਾਨ ਕੀ ਵਸੁਧਾ ਉਪਰ ਵਿਚਰੇ ਹੈਂ । ਜਬ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਇ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਆਯਸ ਲੇਕਰ ਚਲੇ ਹੈਂ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਕੋਈ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜੀ ਕੇ ਸਰਪਰ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ॥ ਪੁਨਃ ਸਨੇ ੨ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਮੇਂ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਤਹਾਂ ਤੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਸਨੇ ੨ ਧਨੀ ਪੋਠਵਾਰ ਦੇਸ ਕਾ ਸੈਲ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਮੇਂ ਰਹੇ । ਪੁਨਃ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਕੁਰੀ ਨਗਰ ਮੇਂ ਆਵਤੇ ਭਏ । ਤਹਾਂ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਰਹੈ । ਬਗੀਚੇ ਮੈ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਪੂਜਾ ਵਾਸਤੇ ਫੂਲ ਲਜਾਵੈਂ । ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੁਏ ਏਕ ਦਿਨ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਛਲ ਭਰੇ ਲੀਏ ਆਵਤੇ ਥੇ । ਤਬ ਮਾਰਗ ਮੇਂ ਏਕ ਸੰਤ ਮਿਲ ਪਰੇ । ਤਬ ਉਸ ਸੰਤ ਨੇ ਕੁਛ ਫੂਲਹੁ ਕੀ ਯਾਂਚਾ ਕਰੀ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸਰਬ ਬਜਾਪੀ ਜਾਨ ਕੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਪੁਸਪ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਚਢਾਏ ਦੀਏ।। ਅਰ ਉਧਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਬਗ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੂ ਭਏ ਅਰ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ । ਜੈਸੇ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪੁਸਪ ਯਸ-ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਜ ਹਮ ਕੋ ਚਢਾਏ ਹੈ ਐਸੇ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਨੇ ਨਹੀ ਚਢਾਏ ਸਨੇ ੨ ਜਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਜਾਇਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਿਆ ਤਬ ਦੇਖ ਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਸਿਖ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਰਖਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵਾਹ ਭਾਈ ਆਜ ਤੈਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਰੇ ਫੂਲ ਚਢਾਏ ਹੈ ਆਜ ਹਮ ਤੇਰੇ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੁਏ ਅਬ ਔਰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਰਹੀ ਅਬ ਤੁਮਾਰੀ ਜਹਾ ਇਛਾ ਹੋ ਤਹਾ ਨਿਰਸ਼ੋਕ ਨਿਰਦੰਡ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰ ਪੁਨਾ ਏਕ ਪਰਬਤ ਕੇ ਉਪਰ ਏਕ ਨਗਰ ਨਡਾਲੀ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਤਹਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਾਤੇ ਭਏ। ਪਰੰਤੂ ਅਲਖ ਧਰਮ। ਕੇਵਲ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਲਖਣ ਸੇ ਇਤਰ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੋ ਮਾਲਮ ਹੋਵੇ ਜੋ ਯੇ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਹੈ ਔਰ ਵਰਣ ਜਾਤੀ ਗੋਤ੍ ਕੁਛ ਭੀ ਖ਼ਬੀਤ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਆਗੇ ਉਸ ਨਗਰ ਮੈ ਏਕ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਡੇਰਾ ਥਾ। ਜਬ ਤਹਾਂ ਗਏ ਤਬ ਆਗੇ ਡੇਰੇ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਨਜਾ ਕੇ ਹੈ ਤੋ ਹਿੰਦੂ ਸਰੀਰ ਪਰੰਤੂ ਕੋਈ ਪਾਗਲ ਜੈਸਾ ਹੈ। ਅਰ ਭੁਖਾ ਹੈ ਅਨ ਖਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਈਹਾਂ ਆਯਾ ਹੋਗਾ। ਨਗਰ ਮੇ ਪਰਬਤ ਉਪਰ ਪਾਨੀ ਨਹੀ ਥਾ ਪਾਨੀ ਨੀਚੇ ਸੇ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਸੇ ਲੋਕ ਲੇਜਾਤੇ ਥੇ। ਤਿਸ ਡੇਰੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਸੋਚਜਾਂ ਜੋ ਅੰਨ ਇਸ ਕੋ ਤਬ ਦੇਵੈ ਜਬ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸ ਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਘਟ ਪਾਨੀ ਕੇ ਭਰਾਇ ਲੇਵੈਂ। ਜਬ ਏਕ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਸੰਤ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਤਿਸ ਧਰਮਸਾਲਜੇ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਾਥ ਮੇਂ ਖਾਲੀ ਘਟ ਮਿਟੀ ਕਾ ਦੇਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜਾਹੁ ਨੀਚੇ ਸੇ ਪਾਨੀ ਭਰ ਲਜਾਉ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਪਾਨੀ ਕੇ ੫, ੭ ਘਟ ਭਰਵਾਇ ਲੇਵੇ ਅਧੀ ਸਾਰੀ ਰੋਟੀ ਦੇ ਛੋਡੈ। ਯੇ ਭੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੇਂ ਮਗਨ ਹੁਏ ੨ ਜਲ ਕੀ ਕਾਰ ਕਰਕੇ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤਾ ਟੁਕੜਾਜੋ ਦੇਵੈਂ ਸੋ ਖਾਇਕੇ ਮਸਤ ਰਹੈ। ਮੌਨ ਰਹੈ ਮੁਖ ਸੇ ਕੁਛ ਬੋਲੈ ਨਹੀ। ਵੇ ਲੋਕ ਜਾਣੈ ਜੋ ਯੇ ਕੋਈ ਪਾਗਲ ਹੈ ਕੇਵਲ ਟੁਕੜੇ ਖਾਣੇ ਲੀਏ ਪਜ਼ਾ ਹੈ। ਯੇ ਸਮਝੈ ਜੋ ਹਮ ਕੋ ਕੋਈ ਜਾਨਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਦਿਨ ਕਟੀ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਹੋਇ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਚਲੋ ਸੰਤਹੁ ਉਥੇ ਚਲ ਰਹਜੇ ਜਿਥੇ ਬਹੁਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇ। ਨਾ ਕੋਈ ਹਮਕੋ ਜਾਣੇ ਬੂਝੈ ਨ ਕੋਈ ਹਮ ਕੋ ਮੰਨੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਿਤਨਕ ਸਮਾ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੁਏ ੨ ਬਿਤਾਵਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਦੇਵ ਨੇਤ ਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਔਰ ਤਹਾਂ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਥੇ। ਇਨ ਸੇ ਪਾਨੀ ਭਰਵਤਜਾਂ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਧਰਮਸਾਲਜੇ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇ ਬੋਲੇ ਅਰੇ ਹੋ ਅਪ੍ਰਾਧੀ ਯੇ ਕਜਾ ਮਹਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਜਿਨਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲਾਂ ਕੋ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪੂਜਤੀ ਹੈ ਉਨ ਸੇ ਤੂੰ ਜਲ ਭਰਾਵਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਪ ਕਾ ਬਦਲਾ ਕਹਾਂ ਭਰੇਗਾ। ਐਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬੇਦ ਸਰਬ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਦਿਕ ਵਾਰੰਵਾਰ ਗਾਨ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਅਰ ਉਲਟਾ ਤੂੰ ਉਨ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਾਵਤਾ ਹੈ। ਜਾਹ ਅ ਰੇ ਨੀਚ ਯੇ ਕਜਾ ਕੀਆ ਤੈਨੇ। ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕਹੇ ਤਬ ਸੁਣਕੇ ਧਰਮਸਾਲਜਾਬੜਾਭੈਭੀਤਹੁਆ। ਸੰਤਾਂਕੇਹਾਥਸੇ ਤਿਸਨੇਗਗਰਾਲੇਲੀਆ। ਪੁਨਃਤ੍ਰਾਹਿ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਗਿਰ ਪਰਾ। ਪੁਨਾ ਵਾਰੰਵਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਕੇ ਸੰਤਾ ਸੇ ਅਪਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਖਸ਼ਾਵਤਾ ਭਯਾ । ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸਕੋ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਬਹੁਰੋ ਤਿਸ ਸੰਤ ਸੇ ਏਹੁ ਵਚਨ ਬੋਲੇ । ਕਜ਼ਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਨੇ ਤੋ ਹਮਾਰੀ ਖੇਲ ਹੀ ਬਿਗਾਰ ਦਈ ਹੈ । ਈਂਹਾਂ ਅਲਖ ਹੋਇਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸੋ ਆਪਨੇ ਕਰਣੇ ਨ ਦੀਆ ॥ ਅਭਿਮਾਨੰ ਸੁਰਾਪਾਨੰ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾ ਕੂਕਹੀ ਵਿਸ਼੍ਠਾ ॥ ਜੈਸੇ ਉਤਮ ਸੰਤ ਜਨ ਮਦਰਾ ਅਰ ਸ੍ਵਾਨ ਕੀ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਕੋ ਪਰਮ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਜਾਨ ਕੇ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ ਸਪ੍ਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਤੈਸੇ ਅਭਿਮਾਨ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾ ਸੇ ਭੀ ਡਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੁਃ ਅਃ ੨ ਸਃ ੧੬੨ ॥ ਸਨਮਾਨਾਦ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਨਿਤ੍ਯ ਮੁਦ੍ਵਿਜੇਤ ਵਿਖਾਦਿਵ । ਅਮ੍ਰਿਤ ਚਜੇਵ ਚਾ ਕਾਂਖਜੇ ਦਵ ਮਾਨਸਜ ਸਰਬਦਾ ॥ ੧੬੨ ॥

ਟੀਃ—ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਸਨਮਾਨ ਸੇ ਸਦਾ ਡਰਤਾ ਰਹੇ ਜੈਸੇ ਵਿਖ ਭਖਣ ਸੇ ਸਭ ਕੋਈ ਡਰਤਾ ਹੈ ਮਰਣ ਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਨ ਕਰ । ਜੈਸੇ ਅਮਰਤ੍ਵ ਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਨ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਇਛਾ ਸਭ ਜੀਵ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਅਪਮਾਨ ਕੋ ਜਾਨੇ । ਤਾਤ ਪਰਯ ਯੇ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤਾ ਅਪਨਾ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾ ਕਰਾਵਨੇ ਸੇ ਤਪੋ ਬਲ ਪੁਨਜ ਸਰਬ ਸੁਭ ਕਰਮ ਪੂਰਬ ਕੀਏ ਹੁਏ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ । ਇਸਕੇ ਸੁਭ ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਇਸ ਕਾ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਲੈਜਾਤੇ ਹੈਂ । ਅਨਾਦਰ ਸੇ ਤਪੋ ਬਲ ਵਰਧਤਾ ਹੈ । ਜੋ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਅਨਾਦਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਤਵੇਤਾ ਕੋ ਆਪਨੇ ਪੁਨਜ ਦੇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਕੇ ਪਾਪ ਕਰਮ ਲੈ ਲੇਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਲੀਏ ਅਤਜੰਤ ਮਾਨ ਸਤਕਾਰ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਸ਼੍ਰੇਸ਼੍ਠ ਹੈ ॥ ੧੬੨ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਪਦੇ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਤਿਸੀ ਦੇਸ ਮੈ ਬਿਚਰਤੇ ਹੁਏ ਸਨੇ ੨ ਪੰਜੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਆਏ । ਉਹਾਂ ਹੀ ਏਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਕੋਈ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਉਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵਾਲਾ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਹੀ ਮੋਹਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ । ਤਿਸਨੇ ਜਬ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਰਸਨਾ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੇ ਭੀ ਮੀਠੇ ਬਚਨ ਸੁਣੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੇ ਰਿਦੇ ਕੋ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਬਚਨ ਐਸੇ ਬੇਧ ਗਏ ਜੈਸੇ ਲਛ ਕੋ ਬਾਣ ਬੇਧ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਥਾ । ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਟਹਲ ਭੀ ਅਤਜੰਤ ਕਰਤਾ ਭਯਾ । ਸਤ ਵਚਨ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਮਨੇ ਏਹੀ ਉਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹੈ । ਆਗਜ਼ਾ ਸਮ ਨਹੀ ਸਾਹਿਬ ਸੇਵਾ । ਸੇਵਕ ਕੋ ਸੇਵਾ ਬਨਿਆਈ । ਹੁਕਮ ਬੂਝ ਪਰਮ ਪਦ ਪਾਈ । ਜਿਨਾ ਪੁਰੁਖਾਂ ਨੇ ਸੰਤਾ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮਨਨ ਰੂਪ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਹੈ । ਸੋਈ ੨ ਪੁਰੁਖ ਪਰਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈ । ਸੋ ਭਾਈ ਟਹਲਸਿੰਘ ਭੀ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸਤਵਚਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਨਨ ਰੂਪ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਔ ਪੂਰਣ ਮੁਮੁਖੂ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਕੋ ਜਬ ਕਿਤਨੇਕ ਮਾਸ ਵਿਤੀਤ ਹੁਏ। ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਪਲੋਸਤਾ ਹੁਆ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥

ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੁਝ ਕੋ ਅਪਨਾ ਦਾਸਾਨ ਦਾਸ ਜਾਨ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰੋ। ਸੋ ਕੈਸਾ ਹੈ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਪਾਨੀ ਏਕ ਰਤੀ ਭਰ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਬਿਨਾ ਹੀ ਪਾਨੀ ਜਗਤ ਸਾਰਾ ਬੂਡਜ਼ਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਮਹਾ ਭਜ਼ਾਨਕ ਅਗਨੀ ਕਾ ਸਾਗਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਅਗਨਿ ਕਾ ਏਕ ਚਿਣਗਾਰਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਸਾਰੀ ਵਿਸ਼ੂ ਜਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਲਖ ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਾਗਰ ਸੇ ਮੁਝ ਅਨਾਥ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਭਾਈ ਟੈਹਲ ਸਿੰਘ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਸਿਰ ਧਰਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸਿਖ ਕੀ ਅਤਿ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਦੇਖਕੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ—ਉਠਹੁ ਸਾਧੋ ਉਠਹੁ ਤੁਮਾਰੀ ਕਲਜ਼ਾਨ ਹੋਵੇ। ਅਨਹੁਏ ਭਯ ਸਾਗਰ ਸੇ ਕਿਉ ਡਰੇ ਹੋ। ਤੁਮ ਕਜ਼ਾ ਕਹਤੇ ਹੋ॥

ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਪ੍ਰਥਮ ਮੁਝ ਕੋ ਗੁਰੁ ਮੰਤ੍ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ ਪੁਨਃ ਜੇ ਮੁਝ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਮਝੋ ਤਬ ਤਤ੍ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ—ਹੇ ਪੁਤ੍ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਿਕ ਜਿਤਨੇਕ ਬਚਨ ਹੈਂ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੰਤ੍ ਰੂਪ ਹੈਂ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ॥ ਗੁਰ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਮਨ ਮੈ ਧਿਆਨ ਗੁਰੁ ਕੇ ਬਚਨ ਮੰਤ੍ ਮਨ ਮਾਨ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਗੌਡ ਰਾਗ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਵਚਨੋ ਕੋ ਹੀ ਮੰਤ੍ ਰੂਪ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹਜੇ। ਪੁਨਃ ਭਿੰਨ ਮੰਤ੍ ਕੀ ਕਜ਼ਾ ਅਪੇਖਜ਼ਾ ਹੈ

ਸਿਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦਜ਼ਪਿ ਆਪ ਕਾ ਕਹਣਾ ਸਤਜ਼ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਵੇਦ ਕੀ ਮਿਰਜਾਦਾ ਤਥਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਲੋਕ ਕੀ ਮਿਰਜਾਦਾ ਏਹੀ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਭੀ ਵਿਦਜ਼ਾ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਵੇਦਃ ਅਚਾਰਯ ਵਾਨ ਵੇਦ ਆਚਾਰਯਾਤ ਵਿਦਜ਼ਾ ਸਾਧਿਸ਼੍ਠਿਤਾ ਭਵਤੀਤਿ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ—ਜੇ ਸਉ ਚੰਦਾ ਉਗਵੈ ਸੂਰਜ ਚੜੇ ਹਜਾਰ। ਏਤੇ ਚਾਨਣ ਹੋਂਦਜ਼ਾਂ ਗੁਰੁ ਬਿਨ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰ। ਸੋ ਗੁਰੁ ਕਰਹੁ ਜਿ ਬਹੁਰ ਨ ਕਰਨਾ। ਸੋ ਪਦ ਰਵਹੁ ਜਿ ਬਹੁਰ ਨ ਰਵਨਾ॥ ਤਥਾਚ ਲੋਕਾਃ ਜੇ ਲੌਕਿਕ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇਕਰ ਦੇਖਹੁ ਤਬ ਭੀ ਗੁਰੂ ਅਰ ਉਸ੍ਤਾਦਿ ਬਿਨਾ ਨਾ ਕੋਈ ਵਜ਼ਵਹਾਰਿਕ ਕਾਰਯ ਅਥਵਾ ਵਿਦਜ਼ਾ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ॥ ਪੁਨਃ ਕਜ਼ਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਮਾਰਥਿਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਦਜ਼ਾ ਸਤਗੁਰੁ ਬਿਨਾ ਸਿਧ ਹੋਵੈਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਲੌਕਿਕ ਵਿਜ਼ਹਾਰਿਕ ਪਾਰਮਾਰਥਿਕ ਵਿਦਜ਼ਾ ਸਰਬ ਹੀ ਵਿਦਜ਼ਾ ਸਦ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਤਬ ਮੇਰਾ ਭੀ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਹੁ। ਜਬ ਸਿਖ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਮ੍ਰਿਤਾ ਯੁਕਤੀ ਮੂਲਕ ਬੇਨਤੀ ਕੀਨੀ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ ਦਯਲ ਸਿੰਘ ਕਾ ਯਥਾ ਯੋਗਜ਼ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਉੱਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਸੋਹੰ ਅਹੰ ਸਃਇਸ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਯੇ ਮੰਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਪਰਮ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸਾ ਨਾਭੀ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੋ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਭੀ ਅਵਸਜ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਇਸ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਵਸਜ਼ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਥਾ ਅਤਜ਼ੰਤ ਦ੍ਰਿਢ ਇਸ ਕਾ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਕਾ ਅਧਜ਼ਾਸ ਭੀ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅਧਜ਼ਾਸ ਛੂਟਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਅਸਥੂਲਤਾ ਭੀ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਗਲਤ ਹੋਇ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਅਤਿ ਵਾਹਿਕੜਾਂ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋਇ ਆਵਤੀ ਹੈ। ਅਤਿਵਾਹਕ ਤਾਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਏ ੨ ਸਰਬ ਸਿਧਜ਼ਾਂ ਭੀ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਜ਼ਾਂ ਹੈ। ਤਬ ਯੇ ਪੁਰਖ ਸ੍ਵੰਤਤ੍ਰ ਹੋਜ਼ਾਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਔਰ ਭੀ ਸਾਂਤੀ ਮੈਤ੍ਰੀਮੁਦਿਤਾ ਕਰੁਣਾ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਇਤੀ ਮੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸ਼ਿਮ੍ਰਭੀ ॥ ਨਾਨਕ ਸੋਹੰਹੰਸਾ ਸਪਜਾਪਹੁ ਤ੍ਰਿਭੁਵਣ ਤਿਸ ਹਿਸਮਾਹਿ ॥ ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਕੀ ਵਾਰ ਕੀ ੧ ਵਾਰ ਕਾ ੧੯ ਕਾ ਸਲੋਕ ਹੈ ਯੇ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਪਰੋਖਜ਼ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਮੈਹੁੰ ਅਰ ਮੈ ਜੋਹਾਂ ਤੀਨ ਦੇਹ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਵਾਲਾ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਉਦਰ ਮੇਂ ਤੀਨੋ ਭਵਨ ਸਮਾਇ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਜਪ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਕੇ ਉਦਰ ਮੈਤ੍ਰੀਨੋ ਭਵਨ ਸਮਾਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤ੍ਰਿਤਯ ਦੇਹ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੈਸੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋਵੇ ॥ ਉੱਤ੍—ਹੇ ਪੁਤ੍ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਅਰਥ ਸਮਝਕੇ ਧਾਰਣ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਦੇਹ ਤ੍ਰਿਤਯ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਤੀਨ ਸਰੀਰ ਕਉਨ ਹੈ ਏਕ ਦੇਹ ਤੋ ਸਰਬ ਕੋ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਵਿਖਾ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਹੈ। ਦੋ ਸਰੀਰ ਅਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਹੈ ਵੇ ਕੈਸੇ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥

ਉਤ੍—ਸਤਸੰਗ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ। ਏਕ ਸਤਾਰਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਤਾਂ ਕਾ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਤੀਸਰਾ ਕਾਰਣ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਕਾਰਣ ਸਰੀਰ ਨਾਮ ਅਗਜ੍ਞਾਨ ਕਾਹੈ। ਅਗ੍ਞਾਨ ੧ ਅਵਿਦ੍ਯ ੨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ੩ ਪ੍ਰਧਾਨ ੪ ਸਕ੍ਰੀਪ ਦੇਹੀ ੬ ਮਾਯਾ ੭ ਗੁਣਮਯੀ ੮ ਵਾਸਨਾ ੯ ਚਿਤ ੧੦ ਕਰਮ ੧੧ ਜੀਵ ੧੨ ਮਨ ੧੩ ਅਵਿਵੇਕ ੧੪ ਮੋਹ ੧੫ ਤਮ ੧੬ ਤਮਿਸ੍ਰ ੧੭ ਮਹਾਤਮਿਸ੍ਰ ੧੮॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਕੇ ਨਾਮ ਹੈਂ॥

ਤਥਾਚ ਹਃ ਸ਼੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼੍ਠਃ—ਚਿਤਾ ਵਿਦ੍ਯ ਮਨੋ ਜੀਵ ਵਾਸਨੇਤਿ ਕ੍ਰਿਥਤਾਤਮਭਿਃ॥ ਕਰਮਾਤਮੇਤਿ ਚ ਯਃ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤਃ ਸ ਦੇਹੀ ਦੁਖ ਕੋਵਿਦਃ॥ ੧੮॥ ਅਃ ੧੧੫ ਪ੍ਰ ਉਤ੍ਤਃ

ਟੀਃ—ਐ ਰਾਮ ਚੇਦ ਚਿਤ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਮਨ ਜੀਵ ਵਸਾਨਾ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਹੀ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਕੇ ਨਾਮ ਹੈਂ। ਪੁਨਜ੍ਵਾਨ ਰਿਖੀ ਲੌਕ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਕਥਨ ਕੀਏ ਹੈਂ। ਇਨ ਸਰਬ ਨਾਮੋ ਮੈ ਜੋ ਜੀਵ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਦੇਹੀ ਦੇਹ ਵਾਲਾ ਕਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸਾ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਖ ਸੁਖ ਕਾ ਭੋਗ੍ਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ੧੮॥ ਸੋ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਜੋ ਦੇਹ ਪ੍ਰਾਣ ਮਨ ਬੁਧਿ ਆਦਿਕ ਅਹੰ ਪਦ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ। ਧਨ ਗ੍ਰਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਾਦਿਕ ਮਮ ਪਦ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈਂ। ਅਸ ਪਦ ਨਾਮ ਅਜ੍ਞਾਨ ਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਕਾ ਕੀਆ ਹੁਆ ਹੀ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਬੰਧਨ ਹੈ। ਸੋ ਬੰਧਨ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ। ਦੇਹ ਆਦਿਕ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਕੇ ਵਿਖੇ ਅਧ੍ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਬੰਧ ਹੈਂ। ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਜੋ ਆਤਮ ਬੁਧੀ ਦੇਹ ਧਾਰਜਾਂ ਕੇ ਹੈ ਮੈ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਹਾਥ ਕਾ ਮਾਨੁਖ ਹੂੰ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀਆਦੀ ਜਨਮ ਜਾਤੀ ਵਾਲਾ ਹੂੰ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਕਾ ਨਾਮ ਅਧ੍ਯਾਸ ਹੈ। ਅਧਿ ਨਾਮ ਆਸ੍ਰਯ ਕਾ ਹੈ। ਆਸ ਨਾਮ ਇਤ੍ਥਿਤੀ ਕਾ ਹੈ। ਆਤਮਾਨੰ ਅਧਿ ਕ੍ਰਿਤ ਯਃ ਆਸਤੇ ਸ ਅਧ੍ਯਾਸਃ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੇ ਜੋ ਆਸ੍ਰੈ ਹੋਕੇ ਰਹੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਧ੍ਯਾਸ ਹੈ। ਅਰ੍ਥਾਤ ਦੂਧ ਪਾਨੀ ਅਗਨਿ ਲੋਹੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਭੇਦ ਰੂਪ ਜੋ ਹੋ ਜਾਨਾ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਧ੍ਯਾਸ ਹੈ। ਸਾਅਵਿਦ੍ਯਾ ਅਨਾਦੀ ਕ੍ਰਿਤ ੧ ਸ਼ਾਂਤ ਅਧ੍ਯਾਸ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਮਿਥ੍ਯਾ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਰੂਪ ਸਰਬ ਲੌਕਾ ਕਾ ਜੋ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖ ਹੈ। ਇਸ ਦੇਹਾਦਿਕ ਕੇ ਅਧ੍ਯਾਸ ਕੋ ਅਤ੍ਯੰਤ ਅਨਰਥ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਸ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਦੇਹਾਦੀ ਵਿਖੇ ਆਤਮ ਅਧ੍ਯਾਸ ਰੂਪ ਸਰਬ ਅਨਰਥੋ ਕੇ ਕਾਰਣ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕਾ ਏਕ ਰੂਪ ਗ੍ਯਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਅਬ ਸਿਖ ਪੂਛਤਾ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਸੋ ਆਤ੍ਮਾ ਕਾ ਕੈਸਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਅਨਾਤਮ ਭੂਤ ਦੇਹ ਅਧ੍ਯਾਸ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਤੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸੁਣ ਜੈਸਾ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਸਕਾਸਤੇ ਸਕਾਸ੍ਤੇਕਾ ਨ ਮ ਪਾਸਤੇ ਹੇ ਿਖ ਸੋ ਆਤਮਾ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਅਦ੍ਵਿਤੀਯ ਅਖੰਡ ਅਚਲ ਅਜਨਮ ਅਕ੍ਰਯ ਕੂਟਸ੍ਥ ਅਨੰਤ ਨਿਰਵਿਕਾਸ ਵਿਭੂ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪਕ ਸਰਬ ਗਤ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀ ਮਤ ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵੈ ਜਜ਼ੋਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਯੇ ਆਤਮਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ ॥ ਹੇ ਆਰਤੀ ਜਨ ਹਰਨ ਜੇ ਐਸਾ ਅਜਨਮ ਅਸੰਗ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਤਬ ਜਨਮ ਮਰਣ ਅਨਾਦੀ ਦੀਰਘ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਕਿਸਕੋ ਹੈ ਜੀ। ਦੇਹਾਦਿਕ ਮਿਥਜ਼ਾ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਹੈਂ । ਇਨਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੇ ਦੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਸੰਭਵ ਨਹੀ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਅਜਨਮਾ ਅਸੰਗ ਹੈ। ਤਬ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਦੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਕਿਸ ਕੋ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਹੁ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਹੀ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਆਦਿਕ ਤਬ ਜਨਮ ਮਰਣ ਤਾਂ ਵਰਜੇ ਨ ਰਹਣੇ ਹੂਏ ਤਬ ਮੁਝ ਕੋ ਮੋਖ ਕੀ ਆਸਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਹਮਨੇ ਬਡ਼ੇ ੨ ਕਠਨ ਸਾਧਨ ਕੀਏ ਆਤਮਾ ਕੇ ਬੰਧ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਵਾਸਤੇ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨ ਸੇ ਪ੍ਰਿਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਜ਼ਾਲੀ ਹੂਈ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਣਾ ਨਿਸਫਲ ਹੁਆ ਇਸ ਸੇ ਹਮ ਕੋ ਅਬ ਮੋਖ ਕੀ ਆਸਾ ਨਹੀ ਹੈ । ਜੇ ਕਹੋ ਕਿਸੀ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਹੈ। ਤਬ ਕਹੁ ਵਹੁ ਕਵਨ ਨਿਮਿਤ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਸੇ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸੰਸਾਰੀ ਹੋਣੇ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਨਹੀ ਹੈ। ਯਦਜ਼ਪਿ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ ਨਹੀ ਹੈ ਸ੍ਵਰੂਪਾ ਭਾਵ ਸੇ ਤਥਾਪੀ ਚੇਤਨ ਕੇ ਆਸ੍ਰਯ ਹੋਕੇ ਚੇਤਨ ਕੋ ਹੀ ਵਿਖਯ ਕਰਤੀ ਹੈ। ਚੇਤਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਗਮਜ਼ ਹੈ ਚੇਤਨ ਕਰਕੇਹੀਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀਹੂਈਅਨਿਰਵਾਚਜ਼ਾਅਵਿਦਜ਼ਾ ਸਾ ਆਤਮਾਕੇਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਨ ਹੈਸਾਅਵਿਦਜ਼ਾਸ੍ਵਆਸ੍ਰਿਤਜ਼ਸ੍ਵਿਖਯਤ੍ਵਬਲਕਰਕੇ ਸਤਚਿਤਆਨੰਦਅਨੰਤਸਦਾਅਦ੍ਵਿਤੀਜ਼ ਸਵਭਾਵ ਚੇਤਨ ਕੇ ਕੋ ਢਾਪ ਲੇਤੀਹੈਜੈਸੇਰਾਹੂ ਕੇਤੂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗ੍ਰਹ ਸੂਰਯ ਚੰਦਰਮਾ ਕੇ ਆਸਰਯ ਹੋਕੇ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੋ ਵਿਖਯ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੂਰਯ ਸਸਿ ਕਰਕੇ ਗਮਜ਼ ਹੈ ਸੂਰਯ ਸਸਿ ਕਰਕੇ ਭਾਸਜ਼ਮਾਨ ਹੂਏ ੨ ਸੂਰਯ ਸਸਿ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਢਾਪ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਭੀ ਹੈ ਅਧਜ਼ਾਸ ਦਵਾਰਾ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਮੇ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸਾ ਅਵਿਦਯਾ ਪੁਨਃ ਜਬ ਸਤਿ ਚਿਤਾਦੀ ਚੇਤਨ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਢਾਪ ਕੇ ਚੇਤਨ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਯਦਜ਼ਪੀ ਅਵਿਦਯਾ ਚੇਤਨ ਕੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਅੰਸ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ਗੀਤਾ ॥ ਅਥਵਾ ਬਹੁਨੈਤੇਨ ਕਿ ਗਜ਼ਾਨੇਨ ਤਵਾਰ੍ਜੁਨ ਵਿਸ੍ਟਭ੍ਯਾਹ ਮਿਦੰ ਕ੍ਰਿਤ੍ਸ੍ਨ ਮੇ ਕਾਂਸ਼ੇਨਸ੍ਥਿਤੋ ਜਗਤ ॥ ੪੨ ॥ ਅਃ ੧੦ ਗੀਃ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ—ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮੁਖ ੨ ਵਿਭੁਤਜਾਂ ਵਿਖੇ ੧੦ ਅਧਜ਼ਾਯ ਮੇ ਆਪਣੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਕਹਕੇ ਪੀਛੇ ਅਰਜੁਨ ਕੇਪ੍ਰਤੀ ਯੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਥਵਾ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਤੁਝ ਕੋ ਭਿੰਨ ੨ ਵਿਭੂਤੀ ਮੈ ਭਿੰਨ ੨ ਮੇਰੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਜ਼ਾਨ ਸੰਪਾਦਨ ਸੇ ਕਜ਼ਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਯੇ ਜੋ ਚਰਾਚਰ ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਕੋਟਾਂਨ ਕੋਟੀ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਰੂਪ ਸਾਰਾ ਜ਼ਗਤ ਸਹਤ ਅਜ਼ਾਨ ਕੇ ਮੈ ਆਪਣੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਕੇ ਕਿਸੀ ਅਲੂ ਮਾਤ੍ ਅੰਸ ਕਰਕੇ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੂੰ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਾਤ੍ ਅੰਸ ਵਿਖੇ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੂੰ ॥ ੪੨ ॥ ਤਥਾਪੀ ਆਛਾਦਨ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਕੂਟਸ੍ਥ ਚੇਤਨ ਕੋ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਦੇਹਾਦਕੋ ਕੇ ਆਤਮ ਰੂਪ ਮਾਨਤਾ ਹੁਆ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸੇਸ ਪੁਰਖਾਰਥ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਦੇਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ ਧਨਾਗ੍ਰਹ ਆਦਿਕ ਮਹਾ ਅੰਧ ਘੋਰ ਕੂਪ ਵਤ ਸੰਸੈ ਰੂਪ ਸੰਕਟ ਮੈ ਫੈਕੇ ਕੀ ਨਯਾਈ ਫੈਕ ਦੀਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈ ਕੂਪ ਵਿਖੈ ਗਿਰਤਾ ਨਹੀ ਪਰੰਤੂ ਗਿਰੇ ਵਤ ਆਪ ਕੋ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਰੁਖਸ੍ਯ ਪਰਮੋ ਅਰਥਃ ਪੁਰਖਾਰਥਃ ॥

ਪਰਖ ਕੇ ਪਰਮ ਅਰਥ ਕਾ ਨਾਮ ਪਰਖਾਰਥ ਹੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸਖ ਕੋ ਸਰਬ ਜੀਵ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਸੁਖ ਕੀ ਕਬੀ ਭੀ ਨਾਸ ਨ ਹੋਵੇ ਹਮ ਸਦਾ ਸੁਖੀ ਰਹੈ ਸੋ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਖ ਮੈ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਅਤਜ਼ੰਤ ਰਾਗ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਕੇ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਖ ਹੀ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮ ਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਖ ਕੋ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸੇਸ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਅਸੇਸ ਨਾਮ ਸੰਪੂਰਣ ਕਾ ਹੈ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸੰਪੂਰਣ ਅਨਰਥੋ ਕੋ ਪੁਨਃ ਹੇ ਸਿਖ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਕਲਪਿਤ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਇਸਟ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਔ ਅਨਿਸ੍ਟ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਵੈਦਿਕ ਲੌਕਿਕ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਰੂਪ ਸਾਧਨੋਂ ਕਰਕੇ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਖ ਕੋ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ੨ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਵਿਖੈ ਕੋ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖਾਦਿਕੋ ਕਰਕੇ ਇਤ ਉਤ ਖੈਚਜ਼ਾ ਹੁਆ ਤਿਸ ਵਿਖਯ ਸੁਖ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥ ਮਾਨ ਲੇਤਾ ਹੈ। ਤਤਃ ਤਿਸ ਤੇ ਅਨੰਤਰ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਮੂਲਕ ਸੁਭਾਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਸੁਰ ਨਰ ਅਸੁਰ ਤਿਰਯਕ ਸਰਪ ਬਿਛੂ ਸਿੰਘ ਸਜ਼ਾਲ ਸਵਾਨ ਸੂਕਰਾਦੀ ਯੋਨਜੋਂ ਵਿਖੇ ਫਰਿ ਵਰਤਮਾਨ ਹੁਆ ੨ ਮੋਹਤ ਹੁਆ ੨ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਸੰਸਾਰ ਚਕ੍ ਮੈ ਭਰਮਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਇਸ ਅਰਥ ਮੇ ਗੀਤਾ ਸ੍ਮਰਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਪੁਰੁਖਃ—ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਸਥੋ ਹਿ ਭੁੰਕ੍ਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਜਾਨ ਗੁਣਾਨ। ਕਾਰਣੰ ਗੁਣ ਸੰਗੋਸਜ਼ਸ ਦਸਦ੍ਜੋਨਿ ਜਨ-ਮਸੁ ॥ ੨੨ ॥ ਅਃ ੧੨ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ–ਪੁਰੁਖਃ ਪੂਰਣਾਤ ਪੁਰੁਖਃ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਮਾਯਾ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਇ ਕੇ ਮਾਯਾ ਜਨਜ ਗੁਣਾਂਕੇ ਵਿਖਜਾਂ ਕੋ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਸੁਭ ਅਸ਼ੁਭ ਯੋਨੀ ਮੈ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਕਾਰਣ ਗੁਣਾ ਕਾ ਸੰਗ ਹੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਗੁਣ ਨਾਮ ਵਿਖਯਾਂ ਕਾਹੈ ਸੰਗ ਨਾਮ ਰਾਗ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਖਯੋ ਬੀਚ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਹੈ ਸਾ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਹੀ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਜਨਮੋ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਔਰ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੨੨ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਹੇ ਸਵਾਮਿਨ ਯੇ ਆਪ ਕੇ ਵਚਨ ਮੁਝ ਕੋ ਅਸਮੰਜਸ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕੂਟਸਥ ਚਿਦਘਨ ਏਕ ਰਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸਸੇ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਸਮਾਨ ਅਵਿਦਜਾ ਕੈਸੇ ਅਵਰਣ ਵਿਖੇਪ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ਅਣ ਹੋਈ ਅਵਿਦਜਾ ਅਵਰਨ ਵੇਖੇਪ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੀ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਦੇਖੋਰੇ ਦੇਖੋ ਸਸੇ ਨੇ ਆਪਨੇ ਸ੍ਰਿੰਗੋਂ ਸੇ ਸਿੰਘ ਕਾ ਉਦਰ ਵਿਦੀਰਣ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ । ਐਸੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਨਹੀ ਅਰੇ ਸਿਖ ਆਤਮਾ ਕੋ ਵਾਸਤਵ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਸੰਸਾਰ ਨਹੀ ਹੈ । ਕਿੰਤੂ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਮਾਤ੍ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੋ । ਜੇ ਵਾਸਤਵ ਸੰਸਾਰ ਆਤਮਾ ਕੋ ਹੋਤਾ ਤਬ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਸੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਨ ਹੋਤਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਜਗਤ ਭ੍ਰਮ ਮਾਤ੍ ਹੋਤਾ ਹੋ ਸੋ ਕਿਧੋ ਸਤਜ ਭੀ ਹੋਵੇਗਾ । ਐਸਾ ਤੋ ਕਹੂੰ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਾ ਭ੍ਰਮ ਮਾਤ੍ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਹੋਵੇ ਯੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਆਤਮਾ ਕੋ ਹੈ ਐਸਾ ਸਤਜ ਪੜਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਉਤ੍--ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਇੰਦ੍ ਜਾਲਿਕ ਕੇ ਬਨਾਏ ਹੁਏ ਸਰਪ ਸਿੰਘ ਜਲ ਬ੍ਰਿਛ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਲੋਕ ਦੇਖਤੇ ਭੀ ਹੈਂ । ਪਰੰਤੂ ਦਰਸਨ ਕਾਲ ਮੈ ਭੀ ਮਦਾਰੀ ਕੇ ਬਨਾਏ ਹੁਏ ਪਦਾਰਥਾਂ ਕੂੰ ਯਦਜਪੀ ਸਤਜ ਸਰੀਖੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ । ਤਥਾਪੀ ਮਿਥਜਾ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ । ਜਬ ਇੰਦ੍ ਜਾਲਕ ਕੀ ਮਾਯਾ ਨਿਵਰਤ ਹੁਏ ੨ ਤੋ ਰੁਪਯ ਮੋਹਰ ਆਦਿ ਮਦਾਰੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਦਾਰਥ ਅਤਜੰਤ ਮਿਥਜਾ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥

ਤਥਾਚ ਹਾਵਸ਼ਿਸ਼ਠਃ--ਮਾਯਾ ਚੂਰਣ ਪਰਿਖਜੇ ਯਥਾ ਵਜ੍ਰੋਮ੍ਨਿ ਪੁਰਭ੍ਮਃ ॥ ਤਥਾ ਸੰਵਿਦਿ ਸੰਸਾਰਃ ਸਾਰੋ ਸਾਰਸ੍ਯ ਭਾਸਤੇ ॥ ੪੧ ॥ ਅਃ ੧੧੯ ਪ੍ਰਃ ਉਤਃ ॥

ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਮੋਹਨੇ ਲੀਏ ਜੋ ਅਭਿ ਮੰਤ੍ਰਿਤ ਚੂਰਣ ਔਖਧੀਆਂ ਕਾ ਚੂਰਣ ਫੈਕਣੇ ਸੇ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋ ਪੁਰਭ੍ਮ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਵਿਦਿ ਨਾਮ ਚਿਤ ਵਿਖੇ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਭ੍ਰਮ ਹੈ । ਕੈਸਾ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਭ੍ਰਮ ਹੈ ਸਾਰ ਰੂਪ ਅਸਾਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਭਾਸਤਾ ਹੈ । ਜੋ ਸਾਰ ਰੂਪ ਭੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਮਿਥਜਾ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਰੂਪ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਮੰਦਾਰੀ ਕੇ ਰਚੇ ਹੁਏ ਪਦਾਰਥ ਦਰਸਨ ਕਾਲ ਮੈ ਸਤ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਭਾਸਤੇ ਹੈਂ । ਤੈਸੇ ਯੇ ਸੰਸਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਇੰਦ੍ਰਜਾਲ ਭ੍ਰਮ ਕੇ ਨਿਵਰਤ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਸਰਬ ਲੋਕ ਐਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਕੇ ਅਨਭਵ ਸਿਧ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਜ਼ੂ ਮੈ ਸੇ ਸਰਪ ਭਰਮ ਕੀ ਨਿਬਿਰਤੀ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਭਾਈ ਰਸੀ ਹੀ ਸਰਪ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਭਾਨ ਹੋਈ ਥੀ ਰਸੀ ਸੇ ਭਿੰਨ ਈਹਾਂ ਔਰ ਸਰਪ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਵਿਵੇਕ ਕ੍ਰਿਤ ਭ੍ਰਮ ਨਿਵਰਤ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਮਿਥਜ਼ਾ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਸਰਬ ਵਿਦਵਾਨੋਂ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਸਿਧ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਸਰਬ ਸੰਸਜ਼ੋਂ ਕੇ ਛੇਤਾ ਅਬ ਸਹਤ ਕਾਰਣ ਸੰਸਾਰ ਭ੍ਰਮ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕੈਸੇ ਹੋ ਜਿਸ ਉਪਾਏ ਸੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਉਪਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹਜ਼ੇ ਜੀ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸੋਮਜ਼ ਸੁਣਹੁ ਤੁਮ ਏਕਾਗਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕ੍ਰਿਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਅਰਾਧਨ ਰੂਪ ਨਿਸਕਾਮ ਰੂਪ ਨਿਸ ਕਾਮ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਅਥਵਾ ਅਕਸਮਾਤ੍ ਸੇ ਵਾ ਵੈਦੋਕਤ ਈਸ਼ਵਰਾਰਥ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕਾ ਇਸ-ਨਾਨ ਗਾਜ਼ਤ੍ਰੀ ਅਥਵਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਆਦੀ ਨਾਮੋ ਕਾ ਜਪ ਅਸਨਾਨ ਨਿਯਮ ਸੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਾਧਾਰਣ ਪ੍ਰਾਯਸਚਿਤ ਰੂਪ ਸੇ ਅੰਤਸਕਰਣ ਕੀ ਰਾਗਦ੍ਵੈਖਾਦੀ ਮਲ ਦੂਰ ਹੋਨੇ ਸੇ ਪੁਨਃ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਦੁਖ ਰੂਪ ਅਨਿਤਜ਼ਾਦੀ ਦੋਖ ਗ੍ਰਸ੍ਤ ਦੇਖਣੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖ ਫਲ ਤਥਾ ਪਰਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖ ਚੰਦਨ ਸ੍ਰਕ ਮਾਲਾ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਬਨਿਤਾ ਆਦੀ ਸੁਖ ਫਲ ਭੋਗੋਂ ਸੇ ਵੈਰਾਗ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ । ਵੇਦਾਂਤੋ ਵਿਖੇ ਜੋ ਸ਼੍ਰਵਣ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ । ਕਜ਼ਾ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਤ੍ਰਿਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਭਾਵ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ । ਪੁਨਃ ਸੁਧ ਮਨ ਵਾਲਾ ਜਿਗਜ਼ਾਸੁ ਮਨ ਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਮੁਕਤੀ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਭੀ ਸ਼੍ਰਵਣ ਮਨਨ ਨਿਦਿਧਜ਼ਾਸਨ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰਃ—ਆਤਮਾ ਵਾਰੇ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਬਜ਼ਃ ਸ੍ਰੋਤਬਜ਼ੋ ਮੰਤਬਜ਼ੋ ਨਿਦਿਧਜ਼ਾਸਤਬਜ਼ਃ ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੁਤੇਃ ॥ ਟੀਃ—ਅਰੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਯੇ ਆਤਮਾ ਦਰਸਨ ਕੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ ਮਨਨ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ। ਨਿਦਿਧਜ਼ਾਸਨ ਕਰਨੇ ਕੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਯੇ ਛੇਦ ਭੇਦ ਸੇ ਆਤਮਾ ਰਹਤ ਹੈ। ਇਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਨਾਮ ਅਨੁਛਿਤੀ ਧਰਮਃ ਹੈ ਇਸ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਦ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੋ ਆਚਾਰਯ ਸਤਗੁਰੂ ਕੈਸਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਹੈ । ਅਥਵਾ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਹੋ ਕੇ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕਾ ਏਕਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਪਦੇਸ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਗਾ । ਜੇ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨੀ ਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਕੇ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਗਯਾ ਹੈ । ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਅਨੰਤਰ ਅਗਜ਼ਾਨ ਔ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਕਾਰਯ ਸੂਖਮ ਅਰਥੂਲ ਦੇਹ ਦੋਨੋ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਬ ਦੇਹਾਦਿਕੋ ਸਾਥ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨ ਕਾ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ । ਦੇਹਾਦੀ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਿਖਜ ਆਦਿਕਾਂ ਕੋ ਓਪਦੇਸ ਕਰਣਾ ਭੀ ਨਹੀ ਬਨਤਾ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕਾ ਭੀ ਆਪ ਕੇ ਮਤ ਮੇਂ ਅਭਾਵ ਆਯਾ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਸਿਖ ਕੋ ਮੁਕਤੀ ਪਦ ਭੀ ਨ ਸਿਧ ਹੂਆ । ਤਾਂਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕਾ ਭੀ ਦੇਹਾਦਿਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਬੰਧ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਯੇ ਦੋਸ ਨਹੀ ਆਵੇਗਾ ਹੈ । ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਅਗਜ਼ਾਨ ਤਤ ਕਾਰਯ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਗਜ਼ਾਨ ਸਦ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਪੁਨਃ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਅਧੀਨ ਮੋਖ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਜੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕਾ ਦੇਹ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਨਬੰਧ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਭੀ ਇਤਰ ਅਗਜ਼ਾਨੀਵਤ ਬਧ ਹੁਆ ਈਹਾਂ ਉਭਯਤਃ ਪਾਸੀ ਆਪਕੇ ਮਤ ਮੈ ਆਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਆਪਕੇ ਮਤ ਮੈਂ ਮੁਕਤ ਨ ਹੂਆ ਚਾਹਜੇ ॥ ਹੇ ਵਾਦੀ ਹਮਾਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਮੈ ਜੋ ਤੂੰ ਏ ਦੋਸ਼ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈਂ । ਕਾਹੇਸੇ ਸੁਣਹੁ ਜਬ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭਈ ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇ ਉਸ ਕੇ ਸੰਚਿਤ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋਂ ਕੇ ਕਰਮ ਗਜ਼ਾਨ ਅਗਨਿ ਕਰਕੇ ਦਧਦ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ । ਔ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਬਾਧਿਤ ਹੂਏ ੨ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਬਾਧਿਤਾ ਅਨੁਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮੋ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨ ਕਾ ਦੇਹ ਭ੍ਰਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਖਯ ਰੂਪ ਪਵਨ ਨਹੀਂ ਚਲਤਾ ਤਾਵਤ ਕਾਲ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕਾ ਦੇਹ ਬਾਧਿਤਾਨੁ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਭ੍ਰਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਤਥਾਚਸ੍ਰੁਤਿਃ ॥ ਤਸਜ ਤਾਵਦ ਏਵਚਿਰੰ ਯਾਵਤ ਨ ਵਿਮੋਖਜੇ ਅਥਸੰਪਤਸਜੇ ਯੇ ਉਤਮ ਪੁਰਖ ਕਾ ਛਾਂਦਸ ਪ੍ਰਯੋਗਹੈ । ਉਸਤਤ ਵੇਤਾਕਾ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਹੀ ਸ਼ਰੀਰ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਰੀਰ ਛੂਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਸਰੀਰ ਛੂਟੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮੁਦ੍ ਮੇਂ ਜਲਤਰੰਗ ਵਤ ਲੀਨ ਹੋਜਾਵੇਗਾ। ਜੈਸੇ ਰਜ੍ਜੁ ਕੇ ਦਧਧ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਯਾਵਤ ਬੇਗਵਾਲਾ ਪਵਨ ਨਹੀਂ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਾਵਤ ਰਜ੍ਜੁ ਕੇਵਟ ਭਸਮ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਭੀ ਭ੍ਰਾਸਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ । ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬ੍ਰਹਮ ਬੋਧ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਕਰੇਗਾ । ਇਸ ਪਖਮੇ ਕੋਈ ਭੀ ਦੋਸ ਨਹੀਂ ਆਵਤਾ ਹੈ । ਤਾਂਤੇ ਸਿਧ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੂਆ ਦੇਹ ਦੈਸੇ ਭਿੰਨ ਭੀ ਹੂਆ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕੀ ਹਾਨੀ ਭੀ ਨ ਹੂਈ। ਤਾਂਤੇ ਸਦ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਹੂਆ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਥਰ ਹੂਆ ਇਤਿਦਿਕ। ਤਾਂਤੇ ਵੇਦੋਕਤ ਸਮ ਦਮਾਦੀ ਸਾਧਨ ਚਤੁਸ੍ਰਯ ਸੰਪਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬ੍ਰਹਮਵਿਤ ਆਚਾਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸੰਮਿਤਪਾਣਿ ਸਾਸ਼ਟਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਖੜਾ ਹੋਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਜ਼ਾਨਾਰਥ ਯਾਚਨਾਕਰੇ। ਸੰਮਿਤ ਪਾਣੀ ਨਾਮ ਹਾਥ ਮੈਂ ਸੁਸਕ ਲਕੜੀ ਲੈਕੇ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨਾਰਥੀ ਸਦ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਵੇ ॥ ਤਥਾ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰਃ ॥ ਸਮਿਤਪਾਣਿਃ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰਿਯੰ ਬ੍ਰਹਮ-ਨਿਸ੍ਠੰ ਸਦਗੁਰੰ ਤਤ੍ਰ ਗਜ਼ਾਨਾਰਥ ਮਭਿਗਛ੍ਹੇਤ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੇ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੰਸਾਰ ਤਾਪ ਤ੍ਰੈ ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਸੇ ਮੈ ਤਪਤ ਹੂਆ ੨ ਇਸ ਤਪਾ ਕੀ ਆਪ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰੋ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਤੇਰੇ ਤੀਨੋ ਤਾਪ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਏਕਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿਵ੍ਰਰਤ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ– ਹੇ ਭਗਵਨ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਐਕਤ੍ਵ ਅਜ਼ਾਨ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ਯੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਸੁਣੋ ਹੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਥਮ ਤੂੰ ਪਦ ਕੋ ਸੋਧ ਕੇ ਆਪਨਾ ਜੀਵਤ੍ਵ ਭਾਵ ਦੂਰ ਕਰੇਂ ਤਬ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਵੇਗਾ ਜਬ ਸਦ ਗੁਰੂ ਉਪਦਿਸ੍ਟ ਯੁਗਤੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਤੂੰ ਜਾਨੇਗਾ ਤਬ ਤੂੰ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰੇਗਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੋ ਤੂੰ ਪਦ ਕੋ ਸੋਧਨੇ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਯੁਕ੍ਤੀ ਕੈਸੀ ਹੈ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸਾਵਹੁ ਜੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਅਰੇ ਸਿਖ ਇਦੰ ਏਹ ਸਰੀਰ ਤੂੰ ਨਹੀ ਹੈਂ। ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਸਰੀਰ ਦ੍ਰਿਸਜ਼ ਹੈ ਘਟਵਤ ਜੜ ਹੈ ਅਨਿਤ ਹੈ ਉਤਪਤੀ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਸਾਵਯਵ ਹੈ ਕਾਰਯ ਹੈ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ। ਤੂੰ ਇਸ ਸਰੀਰ ਸੇ ਵਿਲਖਣ ਹੈਂ। ਤੂੰ ਸਤ ਸਰੂਪ ਹੈ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਹੈ। ਚੇਤਨ ਹੈ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਨਿਰਾਵਯਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਰਬ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇ ਸਰੀਰ ਦ੍ਰਿਸਜ਼ ਜੜ ਅਨਿਤਜ਼ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਕੈਸੇ ਹੈ। ਮੈ ਯੇ ਸਰੀਰ ਕੈਸੇ ਨਹੀ ਹੂੰ। ਇਸ ਸਰੀਰ ਸੇ ਬਿਨਾ ਮੁਝ ਕੋ ਸਰੀਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਆਪਨਾ ਸਰੂਪ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਸਰੀਰ ਤੁਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਥਾ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੇ ਬੀਰਯ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ਹੈ। ਅਬ ਯੇ ਕਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਰੀਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਥੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੀ ਸੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਹੁਗੇ। ਜਬ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੇ ਪਹਲੇ ਯੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੁਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਥਾ। ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਣ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਸੇ ਪੀਛੇ ਭੀ ਯੇ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ। ਤੂੰ ਸਰੀਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੇ ਪਹਲੇ ਭੀ ਥਾ। ਸਰੀਰ ਕੇ ਨਾਸ ਕੇ ਪੀਛੇ ਭੀ ਰਹੇਗਾ। ਨਾ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਤੇਰੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਨਾ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਨਾਸ ਕੇ ਸਾਥ ਤੇਰਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਆਦ ਅੰਤ ਮੈ ਤੇਰਾ ਏਹ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਥਾ। ਤਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਭੀ ਤੂੰ ਏਹ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਹੈਂ। ਨਾ ਤੇਰਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਕਿੰਚ ਜੋ ਮਮਤਾ ਕਾ ਵਿਖਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਮੇਰਾ ਬਦਨ ਹੈ ਯੇ ਮੇਰਾ ਜੁਸਾ ਹੈ। ਐਸੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰੁਖ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਮੇਰਾ ੨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਰਹਤਾ ਹੁਆ ਮਾਨੁਖ ਘਰ ਰੂਪ ਆਪ ਕੋ ਨਹੀ ਮਾਨਤਾ। ਕਿੰਤੂ ਘਰ ਸੇ ਆਪਕੋ ਭਿੰਨ ਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਔ ਕਹਤਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਘਰ ਮੇਰਾ ਧਨ ਮੇਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੇਰੇ ਦੋਹਿਤ ਜਮਾਤਾ ਮੇਰੇ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਮੇਰੇ ਦੇਸ ਮੇਰੇ ਭੂਖਣ ਵਸਤ੍ਰ। ਤੈਸੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਹ ਆਦਿਕ ਮਮਤਾ ਕਾ ਅਸਪਦ ਮਮਤਾ ਕਾ ਕਰਤਾ ਪੁਰੁਖ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਮਤਾ ਕਾ ਅਸਪਦ ਯੇ ਸਰੀਰ ਭੀ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਤੂੰ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾ ਹੈ ਸਰੀਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ ਤੂੰ ਯੇ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤਾ ਬਜ਼ਰਥ ਹੀ ਅਹੰ ਸਰੀਰੋਨਮਿ ਮੈ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਹਾਥ ਕਾ ਸਰੀਰ ਹਾਂ ਐਸਾ ਕਿਉਂ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਯੇ ਸਰੀਰ ਦ੍ਰਿਸਜ਼ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਦਾਹਜ ਦਧਥ ਹੋਣੇ ਵਾਲੇ ਕਾਸ੍ਰਾਦੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਜੋ ਦੀਪਕ ਔ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਦੇਖੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸਜ਼ ਹੈ। ਦਾਹਕ ਅਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਜੋ ਅਗਨਿ ਆਦਿਕ ਜੈਸੇ ਤਿਨਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਦਾਹਜ ਅਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਜ਼ ਕਾਸ੍ਰ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਸੇ ਅਗਨਿ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸਯ ਰੂਪ ਦੇਹ ਸੇ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਰੂਪ ਤੂੰ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਅਨੁਮਾਨ ਕੀ ਰਚਨਾ ਐਸੇ ਕਰਣੀ। ਤੂੰ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਦ੍ਰਿਸਜ਼ ਰੂਪਾਦ ਦੇਹਾਦਿਕਾਦ ਭਿੰਨੋ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਿਤ ਤਵਾਤ ਦਾਹਕ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਅਗਨਿਵਤ ਇਸ ਅਨ-ਮਾਨ ਵਿਖੇ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਪਦ ਪਖ ਹੈ ਭਿੰਨਤ੍ਵ ਸਾਧਜ ਹੈ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਹੇਤੂ ਹੈ ਅਗਨਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ ਇਸ ਅਨਮਾਨ ਕਾ ਅਰਥ ਉਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈ॥ ੧॥ ਇਦੰ ਸਰੀਰੰ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟ੍ਰੇ ਭਿੰਨੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤ੍ਵਾਤ ਕਾਰਯ ਤ੍ਵਾਤ ਘਟਵਤ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਵਿਖੇ ਸਰੀਰ ਪਖ ਹੈ। ਭਿੰਨ ਤ੍ਵ ਸਾਧਜ ਹੈ ਘਟਵਤ ਹੇਤੂ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸਜਤ੍ਵ ਕਾਰਯਤ੍ਵਾਦੀ ਅਨੇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਹੈ। ਪੂਰਬ ਅਨੁ-ਮਾਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇਸ ਕਾ ਭੀ ਅਰਥ ਜਾਨਨਾ ਸਪਸ੍ਟ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਸਿਭ ਹੁਆ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੂੰ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਇਸ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈਂ। ਔਰ ਭੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਤੂੰ ਇਸ ਸਰੀਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈਂ ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਦਿਬਜ ਸਰੀਰ ਦੇਖਤਾ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਅਪਸਰਾ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਨੰਦਨ ਬਨ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕੋਂ ਮੈਂ ਦਿਬਜ ਭੋਗ ਭੋਗ ਕੇ ਪੁਨਾ ਜਬ ਜਾਗ ਕੇ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਨ ਅਹੰ ਦੇਵਃ ਕਿੰਤੂ ਮਾਨੁਖਜੋਹੰ ਮੈ ਦੇਵਤਾ ਨਹੀ ਹੂੰ ਕਿੰਤੂ ਮਾਨੁਖ ਹੂੰ। ਜਬ ਦੇਵਤਾ ਸਰੀਰ ਮੇ ਆਪ ਕੋ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮੈਂ ਦੇਵਤਾ ਹੂੰ। ਪੁਨਃ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਮੈ ਆਪਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਕੋ ਮੈ ਮਾਨੁਖ ਹੂੰ ਐਸੇ ਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਦੇਵਤਾ ਸਰੀਰ ਕੋ ਬਾਂਧ ਹੋਏ ਪੀਛੇ ਮੈ ਮਾਨੁਖ ਹੂੰ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕੇ ਬਾਧ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਐਸੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਮੈ ਦੇਵਤਾ ਹੂੰ। ਜਬ ਏਕ ਸਰੀਰ ਕਾ ਬਾਧਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਮੈ ਜੋ ਅਹੰ ਪਦ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਬਾਧਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਅਵਾਚਥਾਂਤਰ ਮੈ ਜਿਸ ਕਾ ਬਾਧਾ ਹੋਜਾਵੇ ਸੋ ਝੂਠਾ ਹੈ ਮਿਥਜਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਅਵਾਚਥਾਂਤਰ ਮੈ ਜਿਸ ਕਾ ਬਾਧਾ ਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਸਚਾ ਪਦਾਰਥ ਹੈ। ਅਹੰ ਪਦ ਕਾ ਅਬਾਧ ਮਰਣ ਸ੍ਵਪਨ ਆਦਿਕੋ ਮੈ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਅਵਾਚਥਾ ਸਰੀਰ ਕੀ ਤੀਨੋ ਮੈ ਭੀ ਅਹੰ ਪਦ ਕਾ ਬਾਧਾ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਮੈ ਬਾਲ ਅਵਾਚਥਾ ਮੈ ਸ੍ਰਸਮਾਨ ਬਯ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ। ਸੋਈ ਮੈ ਜੁਬਾ ਅਵਾਚਥਾ ਮੈ ਸਰਬ ਵਿਦਜਾ ਸੰਪੰਨ ਹੋਕੇ ਬਡੇ ਬਡੇ ਕਾਰਯ ਅਰ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਯਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਰਾਵਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੂੰ। ਅਬ ਸੋਈ ਮੈ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਾਚਥਾ ਮੈ ਨਿਰਬਲ ਹੁਆ ੨ ਅਸਕਤ ਮੁਨਜੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇਤਥਿਤ ਹੂੰ। ਹੇ ਸੌਮਜ ਤੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਅਵਾਚਥਾ ਸਰੀਰ ਕੀ ਬਾਲ ਥੀ ਪੁਨਃ ਕੁਮਾਰ ਜੁਬਾ ਆਈ ਬਾਲ ਅਵਾਚਥਾ ਕੋ ਭਖਣ ਕਰ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਬਾਲ ਅਵਾਚਥਾ ਕਾ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਥਾ ਉਸ ਕੋ ਭਖਣ ਨ ਕਰ ਸਕਤੀ ਭਈ। ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਪੁਰਖ ਏਕ ਹੀ ਰਹਜਾ। ਪੁਨਃ ਜੁਬਾ ਅਵਾਚਥਾ ਕੋ ਭਖਣ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਾਚਥਾ ਆਈ। ਤਬ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਾਚਥਾ ਭੀ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਭਖਣ ਨ ਕਰ ਸਕਤੀ ਭਈ। ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਾਚਥਾ ਮੈ ਭੀ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਪੁਰੁਖ ਓਹੀ ਏਕ ਹੀ ਰਹਜਾ ਕਿਉਂ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਾਚਥਾ ਕੋ ਭੀ ਜਬ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਅਵਸਥਾ ਭਖਣ ਕਰ ਲੇਤੀ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਪੁਰੁਖ ਏਕ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਨੀ ਸੇ ਯੋਨਯੰਤਰ ਕੋ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਸਰੀਰ ਸੇ ਨਜਾਰਾ ਹੈ ਤਬੀ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸਰਪ ਕੀ ਕੁੰਜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਛੋਡ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੇਹ ਸੇ ਨਜਾਰਾ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਕੈਸੇ ਛੋਡ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਭੀ ਤੂੰ ਦੇਹ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਲੋਕ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਯੇ ਨਜਾਯ ਹੈ। ਜੋ ਦ੍ਰਸ਼ਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦ੍ਰਿਸਜ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਸੇ ਦੇਖਣੇ ਵਾਲਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦੀਪਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੈਸੇ ਦੇਹ ਭੀ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਸਾਖੀ ਪੁਰੁਖ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ ਕਾਹੇਸੇ ਦ੍ਰਿਸਜ ਹੋਣੇ ਤੇ ਘਟ ਕੇ ਸਮਾਨ । ਜੈਸੇ ਘਟਾਦੀ ਅਜਥੂਲ ਪਦਾਰਥ ਰੂਪ ਵਾਲੇ ਹੋਣੇ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਇਨ ਕੀ ਉਪਲਬੁਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਦੇਹ ਭੀ ਰੂਪਾਦੀ ਗੁਣ ਵਾਲਾ ਅਸਥੂਲ ਪਦਾਰਥ ਹੈ । ਸੋ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿਕ ਕਰਣੋ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇਹ ਕੀ ਭੀ ਉਪਲਬੁਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਸਰੀਰ ਘਟਾਦੀ ਵਤ ਰੂਪ ਵਾਲਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸਜ ਹੈ ਜਡ ਹੈ। ਅਰ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਵਤ ਰੂਪ ਰਹਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਇਸ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿਕ ਘਟਾਦਿਕੋਂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਅਪਿ ਨਾਮ ਨਿਸਚਯ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇਹ ਕਾ ਜੋ ਜੜਤ੍ਵ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਤੇਰੇ ਕੋ ਅਬ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈਂ। ਪੰਚੀ ਕ੍ਰਿਤ ਮਹਾ ਭੂਤ ਇਨਾ ਕੋ ਤੂੰ ਜਾਨਤਾ ਹੈ । ਅਰ ਤੇਰੇ ਕੋ ਯੇ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਕਾਹੇਤੇ ਜਜ਼ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਜਬ ਯੇ ਦੇਹ ਕਾ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਪੰਚ ਮਹਾਭੂਤਆਪ ਹੀ ਜਜ਼ ਹੈ ਯੇ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਤਬ ਇਨਕਾ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਦੇਹ ਤੁਮ ਕੋ ਕੈਸੇ ਜਾਨ ਸਕੇ ਹੈ। ਤਥਾ ਯੇ ਪੰਚ ਮਹਾਭੂਤ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ। ਨ ਪਰਸਪਰ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ਅਤਜੰਤ ਜਜ਼ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਸੋ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਇਨ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤੋ ਸੇ ਵਿਲਖਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤੂੰ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਭੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤੋ ਕਾ ਅੰਸ ਰੂਪ ਦੇਹ ਭੀ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤੋ ਕਾ ਅੰਸ਼ ਏਹ ਸਰੀਰ ਕੈਸੇ ਹੈ ॥ ਉੱਤ੍ਰ—ਹੇ ਅੰਗ ਤੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖੇਂ ਤਬ ਪੰਚੇ ਮਹਾਭੂਤ ਇਸ ਦੇਹ ਮੈ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣ । ਜੋ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਕਠਿਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਅੰਸ਼ ਹੈ। ਜੋ ਦ੍ਰਵਿਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜਲੋਂ ਕੀ ਹੈ। ਜੋ ਉਸਨਤਾ ਹੈ ਗਰਮਾਈ ਹੈ ਸੋ ਤੇਜ ਕੀ ਹੈ। ਜੋ ਚਲਨਾ ਫਿਰਨਾ ਦੇਹ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਯੂ ਕੀ ਅੰਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਪੁਲਾੜ ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਸ਼ ਕੀ ਅੰਸ਼ ਹੈ। ਯੇਤੋ ਸ਼ਰੀਰ ਵਿਖੇ ਸੂਖਮ ਭੂਤ ਤੁਮ ਕੋ ਦਿਖਾਇ ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਸਥੂਲ ਭੂਤ ਭੀ ਹਾਡ ਮਾਸਾਦੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖਣੇ ਮੈਂ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤੋ ਕੇ ਪੰਚ ੨ ਅੰਸ਼ ਕੌਨ ੨ ਹੈ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਸੋ ਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਦਿਖਾਵਹੁ ਜੀ ॥ ਉੱਤ੍ਰ—ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਇਨ ਪੰਚ ਭੂਤੋ ਕੇ ਅੰਸ਼ੁ ਕੋ ਦੇਖੋ ਹਮਾਰੇ ਦਿਖਾਨੇ ਸੇ। ਅਸਿਤ ੧ ਮਾਂਸ ੨ ਨਾੜੀ ਸ੍ਨਾਯੁ ੩ ਤ੍ਵਚਾ ੪ ਰੋਮ ੫। ਇਸ ਪੰਚ ਰੂਪੋ ਕੋ ਧਾਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸ਼ਰੀਰ ਮੇਂ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ੧ ॥

ਰੇਤ ੧ ਪਿਤ ੨ ਸ੍ਵੇਦ ੩ ਲਾਲਾ ੪ ਰਕਤ ੫ ਯੇ ਪੰਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਕੇ ਜਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼ਰੀਰ ਮੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਖੁਧਾ ੧ ਤ੍ਰਿਖਾ ੨ ਨਿਦ੍ਰਾ ੩ ਆ'ਲਸਜ ੪ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਕੇ ਤੇਜ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਧਾਵਨੰ ੧ ਪਸਰਨਾ ੨ ਉਛਲ-ਨਾ ੩ ਚਲਨਾ ੪ ਸੰਕੋਚਨ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਕੇ ਪਵਨ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਕਟਿ ੧ ਉਦਰ ੨ ਹ੍ਰਿਦਯ ੩ ਕੰਠ ੪ ਸਿਰ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਕੇ ਆਕਾਸ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਮਤਾਂਤਰ ਮੈਂ ਐਸੇ ਭੀ ਕਹਜਾ ਹੈ। ਭਯੰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ੧ ਮੋਹਜਲੰ ੨ ਕ੍ਰੋਧੋ ਅਗਨਿ ੩ ਕਾਮੋ ਵਾਯੁ ੪ ਲੋਭ ਆਕਾਸਃ। ੫। ਮਤਾਂਤਰੰ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਮਤਸਰ। ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਆਕਾਸ਼ ਹੋਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੇਂ ਰਹਤਾ ਹੈ।

ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇ ਪੰਚ ਭੂਤ ਪਾਂਚ ੨ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਕਿਉਂ ਹੂਏ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੇ। ਕਿਸ ਭੂਤ ਕੀ ਅੰਸ਼ੁ ਕਿਸ ਭੂਤ ਮੈਂ ਪ੍ਰਵਿਸ਼੍ਟ ਹੋਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੇਂ ਇਸਥਿਤ ਹੈ॥ ਉੱਤ੍ਰ ॥ ਸੋ ਸੁਣ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਅਸਿਤ ਨਾਮ ਹਾਡ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਅਸਥੀ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਕਠਿਨ ਸ੍ਵਭਾਭ ਔ ਪੀਤ ਵਰਣ ਹੋਣ ਸੇ ॥੧ ॥ ਮਾਂਸ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਅੰਸ਼ੁ ਜਲ ਕੋ ਦਈ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਜਲ ਕਾ ਭੀ ਦ੍ਰਵਤ੍ਵ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਮਾਸ ਕਾ ਭੀ ਦ੍ਰਵਤ੍ਵ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਸਮ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨਕੇ ਮਾਂਸ ਜਲਕੋ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਗਰਮੀ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਨਾੜੀ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯੇ ਨਾੜੀ ਕਾ ਤੇਜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਸਮਝ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨੇ ਨਾੜੀ ਰੂਪ ਅਪਨੀ ਅੰਸ਼ੁ ਤੇਜ ਕੋ ਦਈ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾਯੁ ਕੇ ਸਮ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨਕੇ ਤ੍ਵਚਾ ਕਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਅੰਸ਼ੁ ਰੂਪ ਤ੍ਵਚਾ ਵਾਯੁ ਕੋ ਦਈ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸਮ ਸ਼ੂਨਜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨਕੇ ਕੇਸਾਂ ਕਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਅੰਸ਼ੁ ਰੂਪ ਕੇਸ ਅਕਾਸ ਕੋ ਦੀਏ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਕਾਟਨੇ ਸੇ ਆਕਾਸ ਕੋ ਖੇਦ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤੈਸੇ ਕੇ ਕੇਸਾਂ ਕੋ ਕਾਟੇਨੇ ਸੇ ਭੀ ਕੇਸਾਂ ਕੋ ਖੇਦ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਤ ਅੰਸ਼ੁ ਵਿਭਾਗ ਪ੍ਰਕਾਰਃ ॥ ੧ ॥ ਅਥ ਜਲ ਤਤ ਅੰਸ਼ੁ ਵਿਭਾਗ ਕਥਨੰ ॥

ਰੇਤ ਮੁਖ ਜਲ ਨੇ ਆਪ ਰਖ ਲੀਆ ਵੀਰਯ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਕੇ ਜਲ ਸਰੀਰ ਮੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਰੇਤ ਨਾਮ ਬੀਰਜ ਕਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਕਾ ਸ੍ਵੇਤ ਵਰਣ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬੀਰਜ ਕਾ ਭੀ ਸ੍ਵੇਤ ਵਰਣ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਉਤਪਤੀ ਕਾ ਕਾਚਣ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਵੀਰਯ ਭੀ ਗਰਭ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਉਸਨ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ਪਿਤ ਕਾ ਜਲ ਨੇ ਅਪ ਨੀ ਅੰਸ਼ੁ ਰੂਪ ਪਿਤ ਤੇਜ ਕੋ ਦੀਆ ਹੈ ਸਮਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ॥ ੨ ॥ ਵਾਯੁ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੇ ਸੁਸਕ ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਾਯੁ ਕੇ ਸਮ ਜਾਨ ਕੇ ਜਲਨੇ ਸ੍ਵੇਦ ਰੂਪ ਅਪਨੀ ਅੰਸ਼ੁ ਵਾਯੁ ਕੋ ਦੀਆ ਹੈ। ਸ੍ਵੇਦ ਨਾਮ ਮੁਹੜਕੇ ਕਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਊਪਰ ਸੇ ਆਗਮਨ ਰੂਪ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ਲਾਲਾ ਰੂਪ ਅਪਨੀ ਅੰਸ਼ੁ ਜਲ ਨੇ ਆਕਾਸ ਕੋ ਦਈ ਹੈ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਕਤ ਕਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਲਾਲ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ਅਪਨੀ ਅੰਸ਼ ਰੂਪ ਜਲ ਨੇ ਰਕਤ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਦਈ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਇਤਿ ਦੁਤੀਯ ਤਤ ਅੰਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥ ੨।

ਅਥ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਤਤ ਅੰਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਵਰਨਨੰ ॥ ਖੁਧਾ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਤੇਜਃ ਸਰੀਰ ਮੈ ਰਹਤਾਹੈ। ਅੰਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਪਾਚਨ ਰੂਪ ਸਾਮ੍ਰਥ ਸੇ ਜਾਨਤੇਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਤ੍ਰਿਖਾ ਆਪਨੀ ਅੰਸ਼ ਤੇਜ ਨੇ ਪਵਨ ਕੋ ਦਈ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਸੋਖਣ ਸ੍ਵਭਾਵ ਪਵਨ ਕਾ ਹੈ ਤਥਾ ਸੋਖਣ ਸ੍ਵਭਾਵ ਤ੍ਰਿਖਾ ਕਾ ਭੀ ਹੈ। ਜਬ ਤ੍ਰਿਖਾ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਤਬ ਕੰਠ ਓਸ਼੍ਠ ਸੂਕ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਤੇਜ ਨੇ ਆਪਨੀ ਅੰਸ਼ ਨਿਦ੍ਰਾ ਆਕਾਸ ਕੋ ਦਈ ਹੈ। ਜੈਸਾ ਸੂਨਜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਆਕਾਸ ਕਾ ਹੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਸੂਨਜ ਰੂਪ ਸ੍ਵਭਾਵ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਕਾ ਹੈ। ਤੁਲ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ॥ ੩ ॥ ਤੈਸੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੇਜ ਨੇ ਆਪਨੀ ਅੰਸ਼ ਜਲ ਕੋ ਦਈ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਸੀਤ ਉਸਨ ਕੇ ਸੰਜੋਗ ਸੇ ਸ਼ਜ਼ਾਮ ਲਾਲ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਆਲਸਜ ਤੇਜ ਨੇ ਆਪਨੀ ਅੰਸ਼ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਦਈ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸਾ ਜੜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਹੈ। ਤੈਸਾ ਹੀ ਜੜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਆਲਸਜ ਕਾ ਹੈ। ਸਮ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ॥ ੫ ॥ ਇਤਿ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਤਤ ਅੰਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥ ੩ ॥

ਅਥ ਚਤੁਰਥ ਤਤ ਅੰਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਨਿਰੂਧਣੰ ॥ ਧਾਂਵਨ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਪਵਨ ਸਰੀਰ ਮੈ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਸਬਲ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਵਾਯੁ ਬਲ ਸੇ ਚਲਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਧਾਵਨਾ ਭੀ ਬਲ ਕਰਕੇ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸਮ ਧਰਮ ਹੋਜਾਨੇ ਸੇ ਪਸਰਨਾ ਅੰਸ਼ ਵਾਯੁ ਕੀ ਆਕਾਸ ਕੋ ਦਈ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬਜ਼ਾਪਕਤਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਆਕਾਸ ਕਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪਸਰਣ ਕਾ ਭੀ ਬਜ਼ਾਪਕਤਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਸਮ ਸ੍ਵਭਾਵਜਾਨ ਕੇ ਆਕਾਸ ਕੋ ਪਸਰਣਾ ਦੀਆ ਹੈ। ਉਛਲਨਾ ਅੰਸ਼ੁ ਵਾਯੁ ਕੀ ਹੈ ਦਈ ਹੈ ਤੇਜ ਕੋ ਸਮ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ੩ ਸਨੇ ੨ ਚਲਨਾ ਅੰਸ਼ੁ ਪਵਨ ਕੀ ਹੈ। ਔ ਦਈ ਹੈ ਜਲ ਕੋ ਸਮ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ। ਜੈਸੇ ਧੀਰੇ ੨ ਚਲਨਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਪਵਨ ਕਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਿਥਲ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਲ ਕਾ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਦ੍ਰਵਤ੍ਵ ਭੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸੰਕੋਚ ਧਰਮ ਹੈ ਪਵਨ ਕਾ ਦੀਆ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ॥ ਜੈਸਾ ਜੜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਸੰਕੋਚ ਕਾ ਹੈ। ਸਮ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ਪਵਨ ਨੇ ਅਪਨੀ ਅੰਸ਼ੁ ਸੰਕੋਚ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਦਈ ਹੈ ੜਥਾ ਅਕਾਸ਼ ਤਤ ਸੇ ਵਾਯੁ ੧੦ ਹਿਸੇ ਨਜ਼ੂਨ ਨਾਮ ਕਮ ਹੈ ਵਾਯੁ ਸੇ ਦਸ ੧੦ ਹਿਸੇ ਤੇਜਤਤ ਕਮ ਹੈ੩ ਤੇਜ ਸੇ ੧੦ ਹਿਸੇ ਜਲ ਤਤ ਕਮ ਹੈ ੪ ਜਲ ਤਤ ਸੇ ੧੦ ਦਸ ਗੁਣਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਤ ਸੰਕੁਚਿਤ ਹੈ ਐਸੇ ਪਰਮ ਸੰਕੁਚ ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਾਲੀ ਜਾਨ ਕੇ ਵਾਯੁ ਨੇ ਸੰਕੋਚ ਆਪਨੀ ਅੰਸ਼ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਦਈਹੈ। ੫ ਇਤਿ ਚਤੁਰਥ ਤਤ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਥ ੫ ਤਤ ਵਿਭਾਗ ਕਥਨੰ ॥ ਲੋਭ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਕੇ ਆਕਾਸ ਸਰੀਰ ਮੇ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਕੋ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਪੂਰਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਤੈਸੇ ਲੋਭ ਕੋ ਭੀ ਕੋਈ ਪੂਰਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਸਮ ਅਪੂਰਣ ਦੋਨੋ ਕੇ ਧਰਮ ਤੁਲ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਲੋਭ ਆਕਾਸ ਕੀ ਅੰਸ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਤਥਾ ਕਾਮ ਅੰਸ਼ ਆਕਾਸ ਕੀ ਹੈ ਦਈ ਹੈ ਪਵਨ ਕੋ। ਜੈਸੇ ਬੇਗ ਕਰਨਾ ਪਵਨ ਕਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਬੇਗ ਕਰਨਾ ਕਾਮ ਕਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਸੋ ਸਮ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ਆਕਾਸ ਨੇ ਆਪਨੀ ਅੰਸ਼ੁ ਪਵਨ ਕੋ ਦਈ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਤੇਜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਕ੍ਰੋਧ ਕਾ ਜਾਨ ਕੇ ਆਕਾਸ ਨੇ ਆਪਨੀ ਅੰਸ਼ੁ ਤੇਜ ਦਈ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਸ੍ਵਭਾਵ ਤੇਜ ਕਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਸ੍ਵਭਾਵ ਕ੍ਰੋਧ ਕਾ ਹੈ । ਸਮ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਆਕਾਸ ਨੇ ਤੇਜ ਕੋ ਦੀਆ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਜੈਸੇ ਮਿਲਾਇ ਦੇਨਾ ਚੂਰਨ ਆਦਿਕਾਂ ਕੋ ਜਲ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਪਰਸ ਪਰ ਮਿਲਾਇ ਦੇਨਾ ਮੋਹ ਕਾ ਭੀ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ। ਮੋਹ ਕਾ ਔ ਜਲ ਕਾ ਸਮਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ਅਕਾਸ ਨੇ ਮੋਹ ਰੂਪ ਅਪਨੀ ਅੰਸ਼ੁ ਜਲ ਕੋ ਦਈ ਹੈ॥ ੪ ॥ ਜੈਸੇ ਜੜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਮਤਸਰ ਕਾ। ਸੋ ਸਮ ਸ੍ਵਭਾਵ ਦੋਨੋਂ ਕਾ ਜਾਨ ਕੇ ਅਕਾਸ ਨੇ ਮਤਸਰ ਆਪਨੀ ਅੰਸ਼ੁ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਦਈ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਇਤਿ ਆਕਾਸ ਤਤ ਪੰਚਮ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥ ੫ ॥ ਮਤਾਂਤਰ ਸੋ ਸਿਰ ਮੇ ਅਵਕਾਸ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਅਕਾਸ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅਨਾਹਤ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੋਣੇ ਸੇ। ੧। ਕੰਠ ਮੇ ਜੋ ਅਵਕਾਸ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਆਕਾਸ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਯੁ ਕੋ ਮੁਖ ਨਾਸਿਕਾ ਵਿਖੇ ਅਵਕਾਸ ਦੇਤਾ ਹੈ। ੨ ।ਰਿਦੇ ਵਿਖੇ ਜੋ ਆਵਕਾਸ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਆਕਾਸ ਮੇ ਅਗਿਨ ਸਰਬਦਾ ਉਸਨ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ। ੩। ਉਦਰ ਮੇ ਜੋ ਅਵਕਾਸ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਅਕਾਸ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜਲ ਕੋ ਰਹਣੇ ਕੋ ਅਸਥਾਨ ਦੇਤਾ ਹੈ। ੪। ਕਟਿ ਮੈ ਜੋ ਅਵਕਾਸ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਅਕਾਸ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਗੰਧ ਰੂਪ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਅਵਕਾਸ ਦੇਤਾ ਹੈ। ੫। ਅਥ ਪੰਚ ਭੂਤੂ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਂਟਨੇ ਕਾ ਯੰਤ੍ਰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਂਟਨੇ ਕਾ ਚਕ੍ਰ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇ
ਸੋ ਇਸ ਚਕ੍ਰ ਸੇ ਦੇਖਕੇ ਸਮਝ ਲੇਵੇ ॥

ਆਕਾਸ	ਆਕਾਸ	ਪਵਨ	ਤੇਜ ਅਗਨਿ	ਜਲ	ਪ੍ਰਿਥਵੀ
	ਲੋਭ	ਪਸਰਣ	ਨਿਦ੍ਰਾ	ਲਾਲਾਂ	ਰੋਮ
ਪਵਨ	ਕਾਮ	ਧਾਵਨ	ਪਜਾਮ	ਸ੍ਵੇਦ	ਤ੍ਵਚਾ
ਅਗਨਿ	ਕ੍ਰੋਧ	ਉਛਲਨ	ਖੁਧਾ	ਪਿਤ	ਨਾੜੀ
ਜਲ	ਮੋਹ	ਚਲਨ	ਕ੍ਰਾਂਤੀ	ਰੇਤ	ਮਾਂਸ
ਪ੍ਰਿਥਵੀ	ਮਤਸਰ	ਸੈਕੋਚ	ਆਲਸਜ	ਰਕਤ	ਅਸਿਥ

ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯੇ ਸਰੀਰ ਮਿਲੇ ਮਿਲਾਇ ਪੰਚ ਤਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜੜ ਯੇ ਪਾਂਚ ਤਤ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਨ ਪੰਚ ਤਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਸਰੀਰ ਭੀ ਜੜ ਹੈ ਤੂੰ ਤੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਸੇ ਵਿਲਖਣ ਚੇਤਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ॥ ਸੰਕਾ। ਭੋ ਭਗਵਨ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੋ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰਾ ਯੇ ਦੇਹ ਹੈ। ਜਾਨਨਾ ਧਰਮ ਚੇਤਨ ਕਾ ਹੈ ਜਸ਼ਕਾ ਨਹੀ। ਐਸੇ ਹੀ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਸਰਬ ਕੋ ਅਨੁਭਵ ਸਿਧ ਹੈ ਅਹੰ ਸੁਖੀ ਅਹੰ ਦੁਖੀ ਅਹੰ ਕਰਤਾ ਅਹੰ ਭੋਕਤਾ ਯੇ ਸੁਖ ਮੁਝਕੋ ਮੇਰੇ ਪੁਨਜ਼ ਕਰਮੋ ਕਾ ਥਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ॥ ਇਸ ਸੇ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਯੇ ਸਰੀਰ ਹੀ ਚੇਤਨ ਹੈ॥ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸੁਣ ਯੇ ਦੇਹ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਪੰਚ ਭੂਤ ਆਪ ਭੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਤਥਾ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਹੈ। ਔ ਨ ਪਰਸਪਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਇਨ ਕਾ ਕਾਰਯ ਭੌਤਕ ਦੇਹ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੋ ਕੈਸੇ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਅਰ ਭੂਤੋ ਕਾ ਏਕ ੨ ਅੰਸੁ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੋ ਜਾਨ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ॥ ਨਾ ਇਨ ਕਾ ਸਮਦਾਯ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੋ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਯੇਹ ਦੇਹ ਉਠਤੇ ਬੈਠਤੇ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ॥ ਕਾਹਤੇ ॥ ਜਬ ਨਿਦ੍ਰਾ ਯੁਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੇਹ ਤਬ ਘਰ ਮੇਂ ਘੁਸਕੇ ਚੋਰ ਭੂਖਣ ਵਸਤ੍ ਧਨਾਦਿਕ ਚੁਰਾਯ ਲੇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਦੇਹ ਤਿਸ ਚੋਰ ਕੋ ਵਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੇਹ ਚੇਤਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਚੌਰ ਕੋ ਕਾਹੇ ਕੋ ਘਰ ਮੇਂ ਘੁਸਨੇ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਜੋ ਦੇਹ ਘਟ ਵਤ ਅਤਜੰਤ ਜੜ ਹੈ॥

ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਘਟ ਤੇ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਉਤਨਾ ਹੀ ਬਨਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਨ ਬਨਜਾਤਾ ਹੈ। ਯੇ ਦੇਹ ਤੋ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਨ ਸ੍ਵਲਪ ਜੈਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਦਿਨ ੨ ਬਢਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਘਟਵਤ ਦੇਹ ਹੋਵੇ ਤਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੈਸੇ ਦਿਨ ੨ ਬਿਖੇ ਵਧਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਬ੍ਰਿਧੀ ਭਵਨ ਰੂਪ ਹਤੂ ਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਜੋ ਸਰੀਰ ਹੀ ਚੇਤਨ ਹੈ॥ ਉੱਤ੍ਰ—ਸਿਖ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੂਛੇ ਹੂਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਕਿਧੋ ਵਰਧਮਾਨ ਯੇ ਦੇਹ ਚੇਤਨ ਬਨ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਵਧਨੇ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ ਚੇਤਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇਹ ਤੁਮਨੇ ਕਹਾਂ ਦੇਖਾ ਹੈ ਔ ਕਿਸਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਕਹਜਾ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਆਸ਼ੰਕਾ ਸਿਖ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਨਜ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂਤ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਗੋਬਰ ਤ੍ਰਿਣ ਰੂੜੀ ਉਪਰ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਗੋਰਣੇ ਸੇ ਰੂੜੀ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਵਰਧਨੇ ਸੇ ਕਿਧੋ ਚੇਤਨ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਥਵਾਂ ਕੂਪ ਤੜਾਂਕ ਆਦਿਕ ਖੋਦਨੇ ਸੇ ਕਨਾਰੇ ਉਸ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਫੈਕਣੇ ਕਰਕੇ ਵਰਧਮਾਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕਜ਼ਾ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਚੈਤੰਨ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ। ਅਤਜ਼ੰਤ ਜੜ ਕੀ ਜੜ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਅਨ ਜਲ ਸਮਰਪਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਦੇਹ ਭੀ ਦਿਨ ੨ ਵਿਖੇ ਵਰਧਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਕਿਧੋ ਵਰਧਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਯੇ ਦੇਹ ਚੇਤਨ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤਾ। ਕਿੰਤੂ ਦੇਹ ਜੜਕਾ ਜੜ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਤੂੰ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਚੇਤਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋ। ਜੇ ਇਸ ਦੇਹ ਮੈ ਭੀ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਨ ਅਰਪਨ ਕਰੋ ਤਬ ਦੇਹ ਭੀ ਘਟਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੂੰ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਚੇਤਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ॥ ਅਬ ਦੇਹ ਕਾ ਅਨਿਤਤ੍ਵ ਭੀ ਦਿਖਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਹ ਜੜ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਨਿਤ ਭੀ ਹੈ ਆਕਾਸ ਅਵਕਾਸ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪਵਨ ਧਾਵਨੇ ਕੋ ਚਾਹਤਾ ਹੈ। ਅਗਨੀ ਦਾਹ ਕੀਆ ਚਾਹਤਾ ਹੈ। ਜਲ ਦ੍ਰਵਣੇ ਕੋ ਚਾਹਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਵਿਸੀਰਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹਤੀ ਹੈ ਵਿਸੀਰਣ ਨਾਮ ਭਿੰਨ ੨ ਕਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਭੂਤ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਮਾਰਗ ਮੇ ਗਵਨ ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇਹੈ ਜਬ ਸਮੁਦਾਈ ਭੂਤੋ ਕਾ ਏਕ ਹੀ ਮਤ ਨਹੀ ਹੈ। ਤਬ ਦੇਹ ਨਿਤ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਦੇਹ ਅਨਿਤ ਨਿਸਚਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਦੇਹ ਜੈਸੇ ਅਨਿਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ। ਜਬ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਜਨਮ ਕਾ ਸਮਾ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖੀਏ ਤਬ ਰਕਤ ਰੇਤ ਕੇ ਪਾਤ੍ਰ ਸੇ ਮਹਾ ਅਸੁਧ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਅਤਜ਼ੰਤ ਅਸੁਧ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਯੇ ਦੇਹ ਹੈ ਪੁਨਃ ੧੦ ਦੋਖਾਂ ਵਾਲਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਹੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ॥ ਸੰਕਾ॥ ਹੇ ਆਰਤ ਜਨੋ ਕੇ ਤਾਪ ਨਿਵਾਰਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਦਸ ਦੋਖ ਕੌਨਸੇ ਹੈ ਸੋਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਤਾਇਏ ਜੀ॥

॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸੌਮਜ ਉਨ ਦਸ ਦੋਖੋ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਣ। ਅਸੁਧਜ ੧ ਸੋਚਜ ੨ ਦੁਰ ਰੀਂਧੀ ਵਾਲਾ ੩ ਇਸਿਤ ਮਲ ਸਰੀਰ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ਮੈਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ ੪ ਖੰਡ ਖੰਡ ਹੈ ਯੇ ਸਰੀਰ ੫ ਦਘਧ ਰੂਪ ਹੈ ੬ ਸਿਥਲ ਹੈ ੭ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰੋ ਕੇ ਰੋਗੋਂ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਾਸਜਾ ਹੂਆ ਹੈ ਯੇ ਸਰੀਰ ੭ ਅਧਰੁਵ ਹੈ ਇਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯੋ। ਦੇਹ ੯ ਮਾਂਸ ਔ ਹਾਡ ਕਾ ਪੁਤਲਾ ਚਰਮ ਸਾਸ ਲਪੇਟਿਆ ਹੁਆ ਹੈ ੧੦ ਇਨ ਦ ਸ ਦੋਖੋ ਵਾਲਾ ਦੇਹ ਕੋ ਹੋਏ ਸੋ ਤੇਰੇ ਸੋ ਸਰੀਰ ਭਿੰਨਹੈ। ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਦੋਖੋ ਤੇ ਰਹਤ ਸਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਉਪ-ਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿਖ ਚਿਦੇ ਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਬੋਲਤਾ ਭਯਾ॥ ਸਿਖ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਪ ਸਤਜ਼ ਕਹਤੇ ਹੈ ਮੈਨੇ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ ਜੋ ਮੈ ਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਤੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਿਸਚਯ ਕਰਕੇ। ਪਰੰਤੁ ਇਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਮੁਝ ਕੋ ਕਜ਼ਾ ਲਾਭ ਹੁਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ॥ ਸਾਧੂ ੨ ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਤੈਨੇ ਪੂਛਾ ਹੈ। ਸੁਣੋ ਤੁਝਕੋ ਇਸ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਹੁਆ ਹੈ ਤੂੰ ਯੇ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਨ ਹੁਆ ਤਬ ਜਾਤੀ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਭੀ ਤੇਰੇ ਨ ਹੁਏ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਾਤੀ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਸੁਰਤਿ ਮੂਰਤਿ ਕੁਲ ਕਰਮਾਦਿਕ ਸਰਬ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈ। ਜਾਇਤੇ ੧ ਆਸ੍ਤੇ ਵਰਧ ਤੇ ੨ ਞ ਪਰਿਣਮਤੇ ੪ ਅਪਖੀਯਤੇ ੫ ਵਿਨਸਜ਼ਤਿ ੬ ਯੇ ਖਟ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰ ਭੀ ਅਸਥੂਲ ਦੇਹ ਕੇ ਹੀ ਹੈ। ਸੂਖਮ ਦੇਹ ਕੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਥ ਤੂੰ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਨ ਹੁਆ ਤਬ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਜਾਤੀ ਕੁਲ ਕੇ ਧਰਮ ਆਚਾਰ ਤਥਾ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਅਗਜ਼ਾਕੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤਣਾ ਭੀ ਤੇਰੇ ਵਿਖੇ ਨ ਹੁਆ ਤਬ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਆਦਿਕ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇ ਸੇ ਨਿਕਸ ਗਯਾ ਹੈ। ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ। ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਲੋਹ ਮਯ ਪਿੰਜਰੇ ਕੋ ਛੋੜਕੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਨਿਕਸ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਅਬ ਤੂੰ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇ ਸੇ ਨਿਕਸ ਗਯਾ ਹੈਂ। ਤਥਾਚ ਸਾਸਤ੍ਰੰ॥ ਵਰਣਾਸ੍ਰਮਾ ਭਿਮਾਨੇਨ ਸ੍ਰੁਤਿਃ ਦਾਸੋਭਵੇਨ੍ਨਰਃ॥ ਵਰਣਾਸ੍ਰਮ ਵਿਹੀਨਸ੍ਯ ਵਰਤਤੇ ਸ੍ਰੁਤਿ ਮੂਰਧਨਿ॥ ੧॥ ਇਤਿਸ੍ਰੁਤੇਃ॥

ਟੀ—ਜਬ ਯੇ ਜੀਵ ਦੇਹ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਨਾਮ ਵੇਦ ਕਾ ਦਾਸ ਨਾਮ ਆਗਜ਼ਾ ਕਾਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਵੇਦ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ ਕੇ ਸੰਧਜ਼ਾ ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਪੰਚ ਮਹਾ ਯਗ ਨਿਤ ਕਰਮ ਸ੍ਨਾਦੀ ਨਮਿਤ੍ਤ ਕਰਮ ਜੋ ਯੇ ਕਰਮ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀਵ ਨ ਕਰੇ ਤਬ ਯੇ ਜੀਵ ਪਾਪੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਵੇਦ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਕਰਮ ਸੁਭ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ਤਬ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਭਾਗੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਨਹੀ ਤੋ ਨਰਕ ਕਾ ਭਾਗੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਜਿਸ ਕਾ ਮਨ ਰਹਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਸਿਰ ਪਰ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਯੁਤ ਵੇਦ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਤਿਸ ਕਾ ਆਸਣ ਹੈ। ਅਭਿਪ੍ਰਾਯੇ ਯੇਹ ਹੈ ਕੇ ਵੋ ਪੁਰੁਖ ਵੇਦ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਵਰਤਤਾ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਆਪ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤਜ਼ਰਥਃ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਦੇਹੋ ਅਹੰ ਇਸ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਪਰੋਖ ਆਤਮਾ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਪਰ ਕੌਨ ਸ਼੍ਰਧਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਦੋ ਮਾਨੁਖ ਕਿਸੀ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਕੇ ਸਾਖੀ ਹੋਕੇ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਮੇਂ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਸਾਖ ਭਰੇਂ। ਏਕ ਤੋ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਵਿਵਹਾਰ ਮੈਨੇ ਆਪ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖਾ ਹੈ। ਏਕ ਪੁਰੁਖ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਇਸ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾ ਵ੍ਰਿਤਾਂਤ ਹਮ ਨੇ ਕਾਨੋਂ ਸੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣਜ਼ਾ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖਜ਼ਾ ਨਹੀ ਹੈ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਜਿਸ ਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖਜ਼ਾ ਹੈ ਉਸ ਕੇ ਬਚਨ ਪਰ ਸਭ ਕੋਈ ਸ਼੍ਰਧਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼੍ਰਵਨ ਕਰਕੇ ਕਹਜ਼ਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਵਚਨ ਪਰ ਸ਼੍ਰਧਾ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਸ਼੍ਰੁਤ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਮ ਕਰਕੇ ਪਰੋਖ ਆਤਮਾ ਪਰ ਕੈਸੇ ਸ਼੍ਰਧਾ ਆਵੇ ਆਤਮਾ ਹਮਤ੍ਰਸਿ ਐਸਾ ਨਿਸਚਾ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ॥ ੰ

ਉਤ੍ਰ—ਧਨਜ ਹੈ ਅਰੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਤੇਰੀ ਬੁਧ ਭੀ ਧਨਜ ਹੈ। ਸੁਣਹੁ ਸਤਜ਼ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਨਿਸਚਾ ਜੈਸਾ ਜਿਸ ਕੋ ਦ੍ਰਿਢ ਹੁਆ ੨ ਹੈ ਵੋ ਨਿਸਚਾ ਆਪਤ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਪਰ ਸ਼੍ਰਧਾ ਹੋਵੇ ਉਸੀ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਮਾਨਨੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਕਾ ਨਹੀ ਮਾਨਨੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਪਰੰਤ ਜੋ ਵੋਹ ਯਥਾਰਥ ਵਕਤਾ ਕਾ ਵਚਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ ਤਬ॥

ਤਥਾਚ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੰ—ਯਾਵਦ੍ਦੇਹਾਤਮ ਵਿਗਜ਼ਾਨੰ ਬਾਧਜਤੇ ਨ ਪ੍ਰਮਾਣਤਃ॥ ਪ੍ਰਮਾਣਨੰ ਕਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਣਾ ਤਾਵਦੇਵੋਪ ਪਦਜਤੇ॥

ਟੀਃ—ਯਾਵਦੇਤਿ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਇਸ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਨੇ ਵੇਦ ਕੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਯਥਾਰਥ ਵਕਤਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਚਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਦੇਹੋਹੰ ਇਸ ਦੇਹ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਬਾਧਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਵੇਦ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਰੂਪ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਤਥਾ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਸ੍ਮ੍ਰੁਤੀ ਕੀ ਭੀ ਆਗਜ਼ਾ ਇਸ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਜੇ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਹੋਕੇ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਵਰਤਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਪਤਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਲੋਕੋ ਮੈ ਇਸ ਕਾ ਅਪਯਸ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਪਾਰ ਲੌਕਿਕ ਸੁਖ ਭੀ ਇਸ ਕੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਇਸ ਪੁਰੁਖ ਨੇ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਨਿਸਚੈ ਦ੍ਰਿਢ ਕਰ ਲੀਆ ਕੇ ਮੈ ਦੇਹ ਨਹੀ ਹੂੰ ਕਿੰਤੂ ਮੈ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੂੰ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੂੰ। ਤਬ ਇਸ ਕੇ ਸਿਰ ਪੁਰ ਪੁਨਃ ਕਿਸੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਨਹੀ ਰਹਤੀ। ਸੋ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਐਸਾ ਨਿਸਚਾ ਦ੍ਰਿਢ ਬਿਨਾ ਸਤ ਸੰਗ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਸਤ ਸੰਗ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਮੈ ਅਸਥੂਲ ਦੇਹ ਨਹੀ ਹੂੰ ਐਸਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਹੁਆ। ਤਬ ਸਰਬ ਕਰਤ੍ਰਿਤ੍ਵ ਕਾ ਅਭਾਵ ਭੀ ਤੇਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਖੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ॥ ੧ ॥ ਸਿਖਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖਜ਼ ਸੇ ਹਮ ਨੇ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਹੂੰ। ਜਬ ਮੈ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਨ ਹੂਆ ਭਬ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਜੇ ਮੇਰੇ ਵਿਖੇ ਵਰਣ ਆਸ਼੍ਰਮ ਭੀ ਨ ਹੂਏ। ਜਬ ਵਰਣ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੇਰੇ ਵਿਖੇ ਨ ਹੂਏ ਤਬ ਵਰਨ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕੇ ਅਭਾਵ ਪੂਯੁਕ੍ਰ ਕੁਲ ਗੋਤ੍ਰ ਜਾਤਿ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਨਪੁੰਸਕ ਸਥੂਲ ਰਹਸ੍ਰ ਦੀਰਗ ਸਮਜ਼ਾਮ ਗੌਰ ਆਦੀ ਨਾਮ ਰੂਪ ਖਡ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਸਥੂਲ ਦੇਹ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈਂ। ਮੁਝਕੋ ਅਸਥੂਲ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜੋ ਮੇਰੇ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖਜ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਮੈਨੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ। ਜੋ ਅਥੂਲ ਦੇਹ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ਹੂੰ ਪਰੰਤੁ ਹੇ ਸ੍ਵਮਿਨ ਯਦ੍ਯਪੀ ਮੈ ਅਤ੍ਥੂਲ ਦੇਹ ਨਹੀ ਹੂੰ। ਸਥੂਲ ਦੇਹ ਕੇ ਧਰਮ ਭੀ ਮੇਰੇ ਵਿਖੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਬ ਸਥੂਲ ਦੇਹ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਕਾ ਮੇਰੇ ਵਿਖੇ ਅਭਾਵ ਹੈ ਤਬ ਸੁਤਰਾਂ ਦੇਹਕੇ ਧਰਮੋ ਕੇ ਸਨਬੰਧੋ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ। ਤਥਾਪੀ ਮੈ ਇਸ ਵਖਜ ਮਾਣ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਜੋ ਮੈਂ ਸਥੂਲ ਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੂੰ ਮੈ ਥੋਪ ਲਖਤਾ ਨਹੀਂ ਇੰਦ੍ਰਯਹੂੰ। ਖ ਨਾਮ ਆਕਾਸ਼ ਕਾਹੈ ਉਪ ਨਾਮ ਨਿਕਟ ਕਾ ਹੈ ਲਖ ਨਾਮ ਲਖਾਯਕ ਕਾ ਹੈ। ਜਣਾਏ ਵਾਲੇ ਕਾ ਨਾਮ ਲਖਾਯਕ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਸੋਤ੍ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਹੈ ਸੋ ਮੈਂ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਹੂੰ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਇੰਦ੍ਰਯੋਂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਕੋਈ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਚੇਤਨ ਨ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਤਥਾਚ ਅਹੰਖਾਦਾਮੀ ਗਛਾਮੀ ਭਾਖਾ ਵਾਚਨ ਵਾਲਜ਼ੋਂ ਸੇ ਸਿਹਾਰੀ ਕਾ ਉਚਾਰਣ ਯਥਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋਸਕਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੀਏ ਖਾਦਾਮੀ ਗਛਾਮੀ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਪਦੋਂ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈਂ ਦੀਰਘ ਈਕਾਰ ਅਰਥਾਤ ਬਿਹਾਰੀ ਰਖੀ ਹੈ। ਮੈ ਖਾਤਾ ਹੂੰ ਮੈ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਮੈਂ ਗਵਨ ਕਰਤਾ ਹੂੰ । ਇਤਿ ਜ ਅਹੰ ਪਦ ਕਾ ਵਿਖਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਅਹੰ ਪਦ ਕਾ ਅਸ ਪਦ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਅਭਾਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਚੇਤਨਤਾਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਭੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਹੀ ਆਤਮਾ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਮੈਹੂੰ। ਕਾਣੇਹੰ ਬਧਰੋਹੰ ਅੰਧੇਹੰ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਅਨੁਭਵ ਸੇ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਚੇਤਨ ਹੈ ਸੋ ਇੰਦ੍ਰਯ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਮੈ ਹੂੰ। ਜਬ ਐਸੇ ਸਿਖਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ। ਤਬ ਉਤਰੰ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅਨੇਕ ਹੈਂ ਆਤਮਾ ਏਕ ਹੈ। ਜਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਆਤਮਾ ਹੋਵੈ ਤਬ ਅਨੇਕਤ੍ਵ ਦੋਖ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਆਪਸ ਮੈ ਏਕ ਮਤ ਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦੇਹ ਕੋ ਮਥਨ ਕਰਣ੍ਹਾਰੈਂ ਕੋ ਕਾਹੇਤੇ ਨੇਤ੍ ਕਹੈਂਗੇ ਹਮ ਪੂਰਖ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਸੋਤ੍ ਕਹੇਂਗੇ ਹਮ ਪਸਚਮ ਕੋ ਜਾਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜੈਸੇ ਏਕ ਸਵਕੋ ਅਨੇਕ ਨ੍ਰਿਪ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਓਰ ਖੈਚ ੨ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਇੰਦ੍ਰਿਜ ਭੀ ਦੇਹ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਓਰ ਖੈਚ ੨ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰੈਗੇ। ਇੰਦਜ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤੋਂ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੇ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਆਤਮਾ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਹੇ ਭਗਵਨ ਕਿਸ ੨ ਭੂਤਕਾ ਕੌਨ ੨ ਇੰਦ੍ਰਿਯਕਾਰਯਹੈ ਉੱਤ੍ਰ।ਹੇਸਿਖਸੁਣਹੁਵਾਕ ਸੋਤ੍ਰ ਦੋਨੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਆਕਾਸ ਸੇ ਉਤਪਤ ਭਏ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਵਾਕ ਸੇ ਸਬਦ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ੧॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤ੍ਵਚਾ ਹਸਤ ਦੋਨੋ ਵਾਯੁ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਠੰਡੇ ਤਤੇ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਤ੍ਵਚਾ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਔ ਸਪਰਸ ਵਾਲੀ ਵਸਤੁ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਹਾਥ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਚਖੁ ਚਰਣ ਦੋਨੋ ਤੇਜ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਰੂਪ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਮਾਰਗ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨੇਤ੍ਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਚਰਨ ਤਹਾਂ ਗਵਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਰਸਨਾ ਉਪਸਥ ਦੋਨੋ ਇੰਦ੍ਰਯ ਜਲ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਦੋਨੋ ਇੰਦ੍ਰਯ ਰਸ ਆਨੰਦ ਕਾ ਗ੍ਰਾਹਕ ਹੋਣੇ ਸੇ॥ ੪ ॥ ਘ੍ਰਾਣ ਪਾਯੁ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਪਾਯੁ ਗੰਧ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਘ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਯ ਗੰਧ ਕਾ ਗ੍ਰਹਕ ਹੈ ।। ੫ ॥ ਮਨ ਪੰਚ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਸਾਧਾਰਣ ਕਾਰਯ ਹੈ। ਪੰਚ ਬ੍ਰਿਤੀ ਆਤਮਿਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮਨ ਬੁਧੀ ਪ੍ਰਯਾਯ ਵਾਚਕ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਇਕ ਹੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮਨ ਕਹਜਾ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਨਿਸਚੈ ਕਰਣੇ ਸੇ ਬੁਧੀ ਕਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਾਚਕ ਪਾਕ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪਾਠ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪਾਂਠਕ ਏਕ ਕੇ ਹੀ ਨਾਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕ੍ਰਿਯਾ ਭੇਦ ਸੇ ਭਿੰਨ ੨ ਕਹੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਪੰਚ ਪ੍ਰਾਣ ਬ੍ਰਿਤੀ ਭੀ ਵਾਯੁ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਹੈ। ਵਾਯੁ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤ ਜੈਸੇ ਜੜ ਹੈ ਤੈਸੇ ਭੂਤੋਂ ਕੇ ਕਾਰਯ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਦਿਕ ਭੀ ਜੜ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯਾਂ ਕੋ ਸਭੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਜਾਨਨਾ ਧਰਮ ਚੇਤਨ ਕਾ ਹੈ ਜੜੋ ਕਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਇਨ ਕੋ ਆਪ ਕੈਸੇ ਜੜ ਬੋਲਤੇ ਹੋ॥ ਉਤ੍ ਹੇ ਸਾਧੋ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ ਨਾ ਆਪ ਕੋ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਨ ਪਰ ਕੋ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਨਾ ਬਿਨਾ ਸਬਦ ਰੂਪ ਆਦਿਕਾਂ ਕੋ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਉਭਯ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੋਤ੍ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਜੜ ਹੈਂ। ਕਿੰਤੁ ਸਬਦ ਕੇ ਗਜਾਨ ਕਾ ਸ੍ਰੋਤ੍ ਇੰਦ੍ਰਯ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਔ ਨੇਤ੍ ਨੀਲ ਪੀਤ ਸ੍ਵੇਤਾਦੀ ਰੂਪ ਕੇ ਗਜਾਨ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੋਤ੍ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਭੀ ਸਬਦ ਕੇ ਗਜਾਨ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਰੂਪ ਕਾ ਗਜਾਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯ ਕਾ ਗਯਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਸੇ ਪੂਛੇ ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਤੇਰੇ ਨੇਤ੍ਰ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਨੀਲ ਪੀਤਾਦਿਕ ਰੂਪ ਜਾਨਤ ਹੈ। ਤਬ ਵੋ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਮੈ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰ। ਕਰਣੋ ਸੇ ਸਬਦ ਸੁਨਤਾ ਹੂੰ। ਤਥਾ ਜਾਨਤਾ ਭੀ ਮੈਂ ਹੀ ਹੂੰ। ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਨੇ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਕਹਾ ਕੇ ਹਮ ਨੀਲ ਪੀਤਵਾਦਿ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ। ਨਾ ਕਬੀ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੋਂ ਨੇ ਕਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮ ਸਬਦ ਕੋ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ। ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਦੀਪਕਾਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਰੂਪਵਾਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਉਪਲਬਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਰਕੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਭੀ ਉਪਲਬਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਦਰਬੀ ਰਸੋ ਮੈਂ ਫਿਰਤੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਦਰਬੀ ਕੋ ਰਸੋ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਾਹੇਤ ਦਰਬੀ ਕੋ ਅਤ੍ਯੰਤ ਜੜ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤੈਸੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਭੀ ਅਤ੍ਯੰਤ ਜੜ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਨ ਕੋ ਵਿਖਯੋਂ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਦਰਬੀ ਨਾਮ ਕੜਛੀ ਕਾ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅਤ੍ਯੰਤ ਜੜ ਦਰਬੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਔ ਤੂੰ ਮਹਾ ਚੇਤਨ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਤੂੰ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਨਹੀ ਹੈ॥

ਸਿਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਜੜ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਜੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਹੋਵੈਂ ਤਬ ਦੇਹ ਕੀ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੀ ਚੇਸ੍ਟਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕੁਠਾਰਾਦਿਕ ਜੜੋਂ ਕੀ ਚੇਸ੍ਟਾ ਜੀਵਤ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਦੇਹ ਕੀ ਔ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੀ ਚੇਸ੍ਟਾ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਸੰਵਾਦ ਸੇ ਭੀ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਹੀ ਚੇਤਨ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪ ਚੇਤਨ ਮੈ ਹੂੰ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਿਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਨ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੌਮ੍ਯ ਜੈਸੇ ਇੰਦ੍ਰਯ ਅਤ੍ਯੰਤ ਜੜ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਭੀ ਅਤ੍ਯੰਤ ਜੜ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਤੂ ਪ੍ਰਾਣ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਜੋ ਚੇਸ੍ਟਾ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਚੇਤਨ ਕਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜੜੋ ਕੇ ਨਿਮਤ ਕਰਕੇ ਭੀ ਜੜੋਂ ਕੀ ਚੇਸ੍ਟਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਬ ਵਾਯੂ ਚਲਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਛਪਰ ਆਦਿਕ ਕੁਟੀਆ ਕੋ ਉਡਾਇ ਕੇ ਔਰ ਅਨ੍ਯਥਾਨ ਮੈ ਫੈਕ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਸਰਬ ਬ੍ਰਿਖੋਂ ਕੀ ਸਾਖਾ ਕੋ ਚਲਾਵਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਖਾਲੀ ਘਟ ਜੋ ਬਾਹਰ ਪੜਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਵਾਯੁ ਉਸ ਮੇਂ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਨਿਕਸਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਭੁਕ ਭੁਕ ਸਬਦ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਜਲ ਮੈ ਜਬ ਖਾਲੀ ਘਟ ਡੂਬਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਭੀ ਬਘ ਬਘ ਸਬਦ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਔਰ ਭੀ ਜਹਾਂ ਪਸੁਆਂ ਕੇ ਸਿਰ ਆਦਿਕ ਅਸਥੀ ਸੁਖੀ ਹੁਈ ਪੜੀਆਂ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਤਿਨੋ ਮੈ ਭੀ ਜਬ ਪਵਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਨਿਕਸਤਾ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਬੰਸਰੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਬਦ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੁਸਕ ਬਾਂਸੋ ਕਾ ਭੀ ਪਵਨ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਸਬਦ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਔਰ ਅਨ੍ਯਥਲੋ ਮੈ ਭੀ ਜੜੋਂ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਮਿਤ ਕਰਕੇ ਜਜ਼ੋਂ ਕੀ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਚੇਸ਼੍ਟਾਤ੍ਵ ਨਿਮਿਤ ਚੇਤਨ ਕਾ ਲਖਾਇਕ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਕਜ਼ਾ ਹੈ। ਸਤਾ ਰੂਪ ਨਿਮਿਤ ਚੇਤਨਤਾ ਕਾ ਲਖਾਯਕ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਰਿਗ ਵੇਦੀਯੈਤਰੇਯੋਪ ਨਿਖਦ ਮੇ ਚੇਤਨਤਾ ਕਾ ਲਖਾਯਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਅਧਜ਼ਾਯ ੪ ਖੰਡ ੨ ਮੈ ਸੋ ਐਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ। ਜਬ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਹੁਈ ਹੈ। ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਸੂਖਮ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਅਸਤ੍ਰੁਲ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਸਮੇ। ਜਬ ਸਰਬ ਵੈਰਾਟ ਕੀ ਰਚਨਾ ਹੋਗਈ ਔ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋ ਮੇਂ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੋਤੇ ਭੀ ਭਏ ਤਬ ਭੀ ਵੈਰਾਟ ਕਾ ਸਰੀਰ ਨ ਉਠਤਾ ਭਯਾ। ਤਬ ਸਰਬ ਕਾ ਨਿਯੰਤਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਈਸ੍ਵਰ ਜੀ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਸੋ ਵਿਚਾਰ ਕਾ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕੁਛਕ ਈਹਾਂ ਭੀ ਦਿਖ-ਵਤੇ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ॥

ਸਈਖਜਤ ਕਥੰ ਨ੍ਵਿੰਦੰ ਮੱਦ੍ਰਿਤੇ ਸਜਾਦਿਤਿ ਸ ਈਖਜਤ ਕਤਰੇਣ ਪ੍ਰਪਦਜ਼ਾ ਇਤਿ॥ ਸਈਖਜਤ ਯਦਿ ਵਾਚਾ ਭਿਦਜ਼ਾ ਹ੍ਰਿਤੰ ਯਦਿ ਪ੍ਰਾਣੇ ਨਾਭਿ ਪ੍ਰਾਣਿਤੰ ਯਦਿ ਚਖਜ਼ੁਖਾ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟੰ ਯਦਿ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੇਣ ਸ਼੍ਰੁਤੰ ਯਦਿ ਤ੍ਵਚਾ ਸਪ੍ਰਸ਼੍ਟੰ ਯਦਿ ਮਨਸਾ ਧਜ਼ਾਤੰ ਯਦਜ਼ਪਾਨੇ ਨਾਭਜ਼ ਪਾਨਿਤੰ ਯਦਿ ਸ਼ਿਸ਼੍ਨੇ ਵਿਸ੍ਰ੍ਸ੍ਟੰ ਸਪਜ਼ਕੋਹਮਿਤਿ॥ ੧੧॥

ਸਏਤ ਮੇਵ ਸੀਮਾਨੰ ਵਿਦਾਰਯਜ਼ੈਤ ਯਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਦਜ਼ਤ॥ ਸੈਖਾ ਵਿਦ੍ਰੁਤਿਰ ਨਾਮ ਦ੍ਵਾਸੁ ਦੇਤਨ੍ਮਾਦਨੰ ਤਸਜ਼ਾਯ ਆਵਸਥਾਸ ਤ੍ਰਯਃ ਸ੍ਵਪ੍ਨਾ ਅਯਮਾਸਥੋ ਅਯਮਾਵਸਥੋ ਅਮਾਵਸਥ ਇਤਿ॥ ੧੨॥

ਟੀ—ਜੋ ਯੇ ਮੂਲ ਵੇਦ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਮੇਂ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣ ਸੋਤਿ। ਸੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਈਖਤ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਕਥਮਿਤਿ ਨੁ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇ ਕਾ ਹੈ ਰਿਤੰ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕਾ ਹੈ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਨਿਸਚਿਤ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਬਿਨਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਕੈਸੇ ਉਠੇ। ਮੇਰੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਉਠਾਵਨੇ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਦੇਵਤਾ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਮੈ ਹੀ ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਜੀਵ ਇਸ ਨਾਮ ਔ ਰੂਪ ਕਲਪਿਤ ਕਾ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਹੋਕੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰੂੰ। ਸੋ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀ ਮਾਨ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਸਰਬਗਤ ਭਗਵੰਤ ਸਰਬ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾਭਯਾ। ਅਬ ਮੈ ਇਸਸਰੀਰ ਮੈ ਕੌਨ ਸੇ ਮਾਰਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰੂੰ। ਯੇ ਚਤੁਰ ਦਸ ਸੁਰਯਾਦੀ ਦੇਵਤਾਸਰਬ ਮੇਰੇ ਭ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਭਰਿਤ ਨਾਮ ਨੌਕਰ ਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਜਿਸ ਭ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਜਿਸ ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਮੈ ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤਿਸ ਤਿਸ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਚਖੁ ਸੂਰਯ ਦ੍ਵਾਰ ਹੈ ਕਰਣ ਦਿਗਪਾਲ ਕਾ ਦ੍ਵਾਤ ਹੈ ਰਸਨਾ ਵਰਣ ਦੇਵਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਦ੍ਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਯੇ ਸਰਬ ਦ੍ਵਾਰੇ ਮੇਰੇ ਨੌਕਰੋ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੋ ਵਾਕਜ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੂੰਗਾ ਤਬ ਵਾਕ ਹੀਕਾਆਤਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਹੋਗੀ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਮਾਰਗ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੂੰਗਾ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣ ਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਗਾਂ ਅਰਥਾਤ ਵਾਕ ਇੰਦ੍ਰ ਕਹੇ ਗੋ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਜੀਵਵਾਨੇ ਕਾ ਹੇਤੁ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮੈ ਹੀ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਨਿਰਬਾਹਕ ਆਤਮਾਂ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਬਿਨਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਮਰ ਜਾਵੇ ਗਾ ਜੋ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤਬ ਕਰਣ ਅਭਿਮਾਨ ਦੇਵਤਾ ਹੀ ਆਤਮ ਰੂਪ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਹੋਗਾ ਜੋ ਦ੍ਰਿਚਾ ਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੇ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤਬ ਤ੍ਵਚਾ ਅਭਿ-ਮਾਨੀ ਦੇਵਤਾ ਹੀ ਕਹੇ ਗਾ ਮੈ ਹੀ ਰਾਜਾ ਹੂੰ ਜੋ ਚਖੂ ਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤਬ ਨੇਤ੍ਰ ਅਭਿਮਾਨੀ ਦੇਵਤਾ ਹੀ ਆਤਮ ਪਣੇ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਕਹੇ ਗਾ ਮੈਂ ਹੀ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਕਾ ਰਾਜਾ ਹੂੰ ਮੁਝ ਕੋ ਹੀ ਸਾਰੇ ਇੰਦਰ ਯ ਬਲੀ ਦਾਨ ਦੇਹੁ ਬਲੀ-ਦਾਨ ਨਾਮ ਭੇਟਾ ਕਾ ਹੈ ਨਜਰ ਭੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਮੈ ਮਨ ਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤਾ ਹੂ ਤਬ ਧਜ਼ਾਤੰ ਯੇ ਨਾਮ ਹੋਗਾ ਧਜ਼ਾਤੰ ਨਾਮ ਧਜ਼ਾਨ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਧਜ਼ਾਨ ਮਨ ਕਾ ਕਰਮ ਹੈ ਤਬ ਮਨ ਕਹੇ ਗਾ ਮੋ ਹੀ ਆਤਮਾਂ ਹੂੰ ਮੇਰੀ ਹੀ ਸਾਰੇ ਪੂਜਾ ਕਰੋ ਜੋ ਹਮ ਅਪਾਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਅਪਾਨਿਤੰ ਯੇਨਾਮ ਹੋਗਾ ਹਮਾਰਾ। ਸੋ ਅਪਾਨਿਤੰ ਨਾਮ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੋ ਜੋ ਅੰਤ੍ਰ ਨਿਗਲਨਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ । ਸੋ ਨਿਗਲਨ ਰੂਪ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਯੇ ਅਪਾਨ ਕਾ ਕਰਮ ਹੈ। ਫਿਰ ਹਮ ਅਪਾਨ ਕਾ ਕਰਮ ਕਹਾਵੈ ਗੇ । ਜੋ ਹਮ ਸਿਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਹੋਗਾ ਵਿਸ੍ਰਿਸ੍ਟ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤਜ਼ਾਗ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਤਜ਼ਾਗ ਲਿੰਗ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕਾ ਕਰਮ ਹੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਿਸ ਇੰਦਰਯ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੋਂਗਾ ਤਿਸ ਕਾ ਕਰਮ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਹੋਗਾ । ਅਬ ਮੈ ਕਵਨ ਹੂਆ। ਈਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਯੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ । ਜਬ ਹਮ ਕਿਸੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੇ ਦੁਵਾਰੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪਰਵੇਸ ਕਰੈਂਗੇ ਤਬ ਏਕ ਤੋ ਯੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔ ਦੇਵਤਾ ਹਮਾਰੇ ਕਿੰਕਰ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਜਿਸ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਰਵੇਸ ਕਰੋਂਗਾ ਤਿਸੀ ਇੰਦ੍ਰਯ ਕੇ ਕਰਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਹੋਵੇਗਾ । ਪੁਨਾ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਭੀ ਕੋਈ ਨ ਲੇਵੇਗਾ। ਤਾਂਤੇ ਮੈ ਅਬ ਇਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਸਰਬ ਦ੍ਵਾਰਿਉਂ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਕਿਸੀ ਔਰ ਹੀ ਮਾਰਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੂੰ। ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੀ ਤਲੀਆਂ ਕਾ ਕੋਈ ਭੀ ਦੇਵਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਰਸਤੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੂੰ। ਪੁਨਾ ਵਿਚਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਤੇ ਭਏ ਮੈ ਸਰਬ ਕਾ ਅਭਿਪਤਿ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੋਕੇ ਅਧੋਮਾਰਗ ਕਰਕੇ ਕਿਯੋਂ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੂੰ ਅਧੋ ਨਾਮ ਨੀਚੇ ਕਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕਿਸੀ ਉਤਮ ਮਾਰਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੂੰ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਿਰ ਕੀ ਸੀਮਾਂ ਕੋ ਫੋੜ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ। ਪ੍ਰਥਮ ਚਰਣੋਂ ਕੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਦੁਵਾਰੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਬ ਭੀ ਜਿਸ ਕੇ ਸਿਰ ਮੇਂ ਦਰਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਚਰਣੋ ਕੀ ਤਲੀਆਂ ਕੋ ਘ੍ਰਿਤਾਦਿਕ ਮਲਨੇ ਸੇ ਆਰਾਮ ਆਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਇਸ ਮੇ ਕੌਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਸਿਰ ਕੀ ਸੀਮਾਂ ਕੋ ਫੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਨ ਮੇ

ਉਤ੍ਰ–ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਜਬ ਬਾਲਕ ਜਨਮਤਾ ਹੈ ਤਬ ਬਾਲਕ ਕੇ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕੀ ਹਡੀ ਫਟੀ ਹੁਈ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਏਹੀ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਪੀਛੇ ਕਿਤਨਾ ਕਾਲ ਜਾਇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੈਖੇਤਿ ਇਸੀ ਜਿਸ ਸੀਮਾ ਕੇ ਵਿਦਾਰਣ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਯੇ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਆ ਹੈ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਇਸ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕਾ ਵਿਦ੍ਰਿਤਿਰ ਨਾਮ ਰਾਖਾ ਹੈ। ਵਿਦਾਰਣ ਨਾਮ ਫੋੜਨ ਕਾ ਹੈ। ਤਦੇਤਨ੍ਨਾਦਨੰ ॥ ਇਤਿ ॥ ਇਸ ਦਸਮ ਦੁਵਾਰ ਕਾ ਨਾਮ ਨਾਦਨ ਭੀ ਹੈ। ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅਨਾਹਤ ਨਾਦ ਹੋਵੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਨਾਦਨੰ। ਜੋ ਜੀਵ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤਾਵਤ ਵੈਰਾਟ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਹੈ। ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੀਆਂ ਤੀਨ ਅਵਸਥਾ ਹੋਤਜਾਂ ਭਯਾਂ ॥ ਜਾਗ੍ਰਤ ੧ ਸ੍ਵਪਨ ੨ ਸੁਖੋਪਤਿ ॥ ੩ ॥ ਤ੍ਰਯੇਤਿ ਸੋ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਵੇਦ ਮਹਾਰਾਜ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਵਪਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਮਿਥਜਾ ਹੋਣੇਸੇ। ਕਾਹੇਤੇ ਰਜੁ ਸਰਪਵਤ ਸੁਕਤੀ ਰਜਤਵਤ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਸਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਥਾ ਪਰਸ ਪਰ ਬਜਭਿਚਾਰੀ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਜੋ ਸਤਜ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਪੁਨਃ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਅਸਤ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਓਹੀ ਵਸਤੂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਬਜਭਿਚਾਰੀ। ਸੋ ਐਸਜ਼ਾਂ ਯੇ ਜਾਗ੍ਰਤਾਦੀ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਸ ਕਾਲ ਮੇ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਔ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਸਤਜ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੇ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਔ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਸਤਜ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਸੁਖੁਪਤਿ ਅਵਸਥਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਹੀ ਸਤਜ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਭਾਸਤੀ ਹੈ ॥ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੇ ਅਸਤਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸ਼ਿਖ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਅਪਨੀ ਉਤਪਤੀ ਇਸਿਥਤੀ ਕਾਲ ਮੈ ਸਤਜ਼ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਭਾਸੇ ਅਨਕਾਲਮੈਅਸਤਰੂਪਹੋਕੇ ਭਾਸੇ ਸਸੇ ਸ੍ਰਿੰਘ ਵਤ ਸੋ ਪਦਾਰਥ ਬਜ਼ਭਿਚਾਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਸਤਜ਼ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਭਾਸਣਾ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਅਸਤਜ਼ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਭਾਸਣਾ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਬਜ਼ਭਿਚਾਰ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵੈਰਾਟ ਕਾ ਸਰੀਰ ਰਚਕੇ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਿਧੋ ਪ੍ਰਛਿਨ ਹੈ ਕੇ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪਕ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮਃ ਵਿਕਲਪ ਜੇ ਪ੍ਰਛਿਨਹੈ ਤਬ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪਕ ਭੂਮਾ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਹੈ ਯੇ ਆਪ ਕਾ ਸਿਧਾਂਤ ਗਯਾ ਦੂਸਰਾ ਸਮਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕੇ ਤੁਲ ਅਲਪ ਸਕਤੀ ਵਾਲਾ ਹੂਆ ਤੀਸਰਾਪ੍ਰਵੇਸ ਭੀ ਪ੍ਰਛਿਨ ਕਾ ਹੀ ਹੋਤਾਹੈ।। ਚਤੁਰਥ ਜੋ ਪ੍ਰਛਿਨ ਹੋਤਾਹੈ ਸੋ ਸਾਵੈਵ ਹੋਤਾਹੈ ਤਥਾ ਕਾਰਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਸੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਭੀ ਹੋਤਾਹੈ ਪੁਨਃ ਜੜ ਭੀ ਜਰੂਰ ਹੋਤਾਹੈ ਪੁਨਃ ਸੋ ਕਾਰਜ ਉਤ ਪਤਜ਼ਾਦੀ ਖਟ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰਵਾਨਭੀਅਵਸ਼ਜ਼ਹੋਗਾ ।ਜੋਉਤਪਤਜ਼ਾਦੀ ਖਟਭਾਵਵਿਕਾਰ-ਵਾਨ ਹੂਆਤਬ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮਭੀ ਨਹੀਂਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮਉਤਪਤਜ਼ਾਦੀ ਖਟ ਭਾਵਵਿਕਾਰੋ ਸੇ ਰਤਹ ਹੈ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਹੈ ਨਿਰੀਹ ਹੈ ਸੰਗ ਦੋਖ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਛਿਨ ਪਦਾਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੰਗ ਦੋਖ ਸਹਤ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸਦਾ ਅਸੰਗ ਹੈਐਸੇ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ਦੁਤੀਯ ਵਿਕਲਪ॥ ਜੇ ਕਹੋ ਸਬਰ ਬਜ਼ਾਪਕ ਹੈ ਪਰਿ ਪੂਰਣ ਹੈ । ਤੌ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪਕ ਕਾ ਕਿਸੀ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਮੈਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਬਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਆਗੇ ਤਹਾ ਨ ਹੋਵੇ ਤਥ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਬਨਤਾ ਹੈ। ਵਿਭੂ ਮੈਂ ਕ੍ਰਿਯਾ ਹੋਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕ੍ਰਿਯਾ ਬਿਣਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਹਨਾ ਬਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਬ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਵਿਭੂ ਕਹਤੇ ਹੋ ਅਰੂ ਕਹਤੇ ਹੋ ਤਬ ਯੇ ਪਖ ਤੁਮਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਾਲਾ ਗਯਾ। ਜੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਮਾਨੋਗੇ ਤਬ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪਕਤਾ ਵਾਲਾ ਪਖ ਤੁਮਾਰਾ ਗਯਾ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਗੁਰੋ ਉਭਯ ਪਖ ਪਾਤੀ ਮੇਰੇ ਸੰਸੇ ਕੋ ਆਪ ਹੀ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਿਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ। ਉੱਤ੍ਰ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਤੇਰੇ ਵਿਕਲਪ ਤਬ ਬਨਤੇ ਹੈ ਜਬ ਹਮ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਵਾਸਤਵ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਹੇ ਹਮ ਤੋ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਹਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਬ ਵਿਕਲਪ ਕੈਸੇ ਬਨ ਸਕਤੇ ਹੈ । ਕਿੰਤੂ ਹਮਤੋਂ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਹਸ੍ ਘਟ ਮੇਂ ਜਲ ਭਰਦੇਵਹੁ ਤਬ ਸਹਸ੍ ਹੀ ਘਟੋ ਮੈਂ ਸੁਰਯ ਅਥਵਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਦਿਖਾਈਦੇਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਹਾ ਚੇਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਜਿਸ ੨ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਮੈ ਪੜਤਾ ਹੈ ਵੋ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਚੇਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸਹਤ ਸਰਬ ਸਰੀਰੋ ਮੈਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿਸ ਘਟ ਮੈ ਜਲ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਿਸ ਘਟ ਮੈ ਸੂਰਯ ਕੀ ਛਾਯਾ ਨਹੀ ਪੜਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਿਸਮੈ ਚੇਤਨ ਕੀ ਛਾਯਾ ਨਹੀ ਪਰਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਮਰਜਾਯਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਚੇਤਨ ਕੀ ਛਾਯਾ ਸਾਥ ਮਿਲਜਾ ਹੁਆ ਅੰਤਹਕਰਣ ਹੀ ਗਵਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪੀਛੇ ਜੋ ਕਲਬੂਤ ਰਹ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਮੁਰਦਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਅਸੁੀ ਭਾਤੀ ਪ੍ਰੇਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਮੁਰਦੇ ਮੈ ਭੀ ਚੇਤਨ ਬਜ਼ਾਪਕ ਹੈ ਪਾਂਚੋ ਤਤ ਭੀ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਕਾਰਜੇ ਮੈ ਬਜ਼ਾਪਕ ਹੈਂ। ਵੇ ਕੌਨ ਵਸਤ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਵਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ਸੇ ਸਰੀਰ ਸਵ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸਵ ਨਾਮ ਮੁਰਦੇ ਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਸਤੂ ਕੇ ਸੰਜੋਗ ਕਰਕੇ ਜੀਵਤ ਪੁਰੁਖ ਕਹਤੇ ਹੈ ਐਸੀ ਆਸੰਕਾ ਹੁਏ ਹੁਏ ਹੇ ਸਿਖ ਪੰਚ ਪ੍ਰਾਣ ਪੰਚ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਯ ਪੰਚ ਗਜ਼ਾਨ ਇੰਦ੍ਰਯ ਮਨ ਬੁਧੀ ੧੭ ਸਪਤ ਦਸ ਤਤ ਕਾ ਸਰੀਰ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਉਤ-ਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਸੋ ਸਫਟਕ ਮਣੀ ਵਤ ਅਤਿ ਸੁਧ ਹੋਏ ਸੇ ਤਿਸ ਮੈ ਮਹਾ ਚੇਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਪੜ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਸਰਬ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸਵ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਤਿਸੀ ਸੂਖ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸਹਤ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਇਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਕੋ ਜੀਵਤ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸਹਤ ਸਪਤ ਦਸ ਤਤ ਕਾ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਹੀ ਜੀਵਤ ਵਿਵਹਾਰ ਸੁਖ ਦੁਖ ਰੂਪ ਰਸ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਵਿਸੇਸ ਗਜ਼ਾਨ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਅੰਤਹਕਰਣ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸਹਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸੁਖ ਦੁਖ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਘਟ ਮੈ ਜਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਸੂਰਯ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪੜਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਘਟ ਮੈ ਜਲ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਿਸ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਨਹੀ ਭੀ ਪੜਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਘਟ ਕੇ ਫੂਟਨੇ ਸੇ ਅਥਵਾ ਘੜੇ ਮੇ ਸੇ ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਲੇਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸੂਰਯ ਸੇ ਜਾਇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਘਟ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਏ ਸੇ ਨਾ ਤੋ ਸੂਰਯ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਨਾਸ ਹੁਏ ਨਾ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਆਤਮਿਕ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਘਟ ਕੇ ਫੂਟੇ ਹੋਯਾਂ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਬਿੰਬ ਸੇ ਜਾਇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੂਛਮ ਸਰੀਰ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਚੇਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਭੀ ਚੇਤਨ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਇ ਮਿਲੇ ਗਾ ਮਹਾ ਚੇਤਨ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਕੇ ਮਿਲ ਜਾਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਆਪ ਮੁਕਤ ਬਤਾਵਤੇ ਹੋ ਸਰੀਰ ਮਾਤਰ ਸਰਬ ਕਾ ਅਵਸਜ਼ ਨਸ਼ਟ ਹੋਬੇ ਕਰੇ ਗਾ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ॥ ਜੋ ਉਪਜਿਉ ਸੋ ਬਿਨਸ ਹੈ ਪਰੋਂ ਆਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕ ਕਾਲ ॥ ਤਥਾਚ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ॥ ਜਾ ਤਸਜਹਿ ਧ੍ਰਵੋ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੁ ਧ੍ਰਵੰਜਨਮ ਮ੍ਰਿਤਸਜਚ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਔ ਸ੍ਰੀ ਭਗੌਵਾਨ ਕੇ ਦੌਚਨ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ਅਰ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਭੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰ ਸਰਬ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਭੂਤ ਕਾਲਮੈਤੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਸਰੀਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਜਿਸ ਜਿਸ ਕਾ ਸਰੀਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੋਹੀ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯੇ ਚਾਰ ਵਾਕ ਕਾ ਸਿੰਧਾਂਤ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਚਾਰ ਵਾਕ ਕਾ ਮਤ ਆਪ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਰੇ ਗਾ ਤਥਾਚ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਜੀਵ ਮੁਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇਭੀ ਆਪ ਕਾ ਕਥਨ ਨਿਸਫਲ ਹੁਆ ਪੂਨਾ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਅਰਥ ਮੁਕਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੀਏ ਪ੍ਰਯਤਨ ਭੀ ਨਿਸਫਲ ਹੁਆ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਸਰੀਰ ਕੇ ਛੂਟਨੇ ਮਾਤਰ ਸੇ ਸੁਲਬ ਮੁਕਤ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਹੋਜਾਇ ਗੀ ਤਬ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੀਏ ਕਾਹੇ ਕੋ ਪ੍ਰਯਾਸ ਕਰਨਾ ਐਸੀ ਸੰਕਾ ਸਿਖ ਕੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰਣ ਅਰਥ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਲ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਜਲ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਬਿੰਬ ਸੇ ਜਾਇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ। ਓਹੀ ਜਲ ਏਕ ਘਟ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਘਟ ਮੈ ਭਰ ਦੇਵਹੁ ਤਬ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਦੂਸਰੇ ਘਟ ਮੈ ਜਾਇ ਪਰੇਗਾ ਪੂਰਬ ਘਟ ਕੋ ਜਲ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਨੇ ਸੇ ਤਿਸ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸੂਰਯ ਕਾ ਨਹੀ ਪਰੇਗਾ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸੇ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਨਿਕਸ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਦੇਹ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਚੇਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਭੀ ਤਿਸ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਦੂਸਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੈਸੇ ਘਟ ਕੇ ਨਾਸ ਹੋਯਾਂ ਜਲ ਔ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਕਾ ਨਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਨਾਸ ਹੋਯਾਂ ਭੀ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਕਾ ਔ ਚੇਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਕਾ ਨਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਅਗਨੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਸੇ ਜਲ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਭੀ ਅਪਨੇ ਬਿੰਬ ਸੇ ਜਾਇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪੀ ਉਪਾਧੀ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਸੇ ਨਾਸ ਹੋਯਾਂ ਪੀਛੇ ਚੇਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਭੀ ਮਹਾ ਚੇਤ ਸੇ ਜਾਇ ਮਿਲੇਗਾ ॥

ਸੰਕਾ—ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜਲ ਭੀ ਅਸਥੂਲ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਸੂਰਯ ਭੀ ਅਸ਼ਥੂਲ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਅਸਥੂਲ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਅਸਥੂਲ ਪਦਾਰਥ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪੜਤਾ ਹੈ । ਚੇਤਨ ਭੀ ਅਰੂਪੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਭੀ ਅਰੂਪੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ । ਰੂਪ ਵਾਨ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਹੀ ਰੂਪਵਾਨ ਪਦਾਰਥ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪੜਤਾ ਹੈ ਯੇ ਨਿਯਮ ਹੈ । ਅਰੂਪ ਵਾਲੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਕਹੂੰ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਦੇਖਾ ਨਹੀ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਔ ਵਾਯੂ ਅਰੂਪੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਇਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਜਲਾਦਿਕੋਂ ਮੈਂ ਨਹੀ ਪਰਤਾ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਰ ਉਵਾਚ । ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਤੂੰ ਕਹਤਾਹੈ ਕੇ ਅਰੂਪੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਨਹੀ ਪੜਤਾ ਅਰੂਪੀ ਪਦਾਰਥ ਮੈ ਸੋ ਯੇ ਤੇਰਾ ਕਹਨਾ ਹੀ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਅਰੂਪੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰਤਾ ਹੈ । ਕਹਾਂ ਦੇਖਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣੈ ਪ੍ਰਥਮ ਜਲ ਕੇ ਆਸਯ ਮੈ ਘਟਾਦਿਕੋਂ ਮੈ ਜਹਾਂ ਛੋਟਾ ੨ ਭੀ ਜਲ ਹੋਵੇ ਤਹਾਂ ਆਕਾਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਬਡਾ ਗੰਭੀਰ ਜਲ ਰਾਂਤ੍ਰੀ ਮੈ ਭਾਸਤਾ ਹੈ

ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੋ ਅਰੂਪੀ ਪਦਾਰਥ ਆਕਾਸ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਵਾਯੂ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਜਲ ਮੈ ਪੜਨਾ ਚਾਹੀਏ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਵਾਯੂ ਜਲ ਸਹਤ ਆਕਾਸ ਕਾ ਬਿੰਬ ਆਦਰਸ ਸੇ ਅਦਰਸ ਨਾਮ ਸੀਸੇ ਕਾ ਹੈ ਬਾਹਰ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਵਾਯੂ ਸਹਤ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਲ ਮੈ ਭੀ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦਜ਼ਪੀ ਆਕਾਸ ਅਰੂਪ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਜਲ ਤੇ ਅਸਥੂਲ ਪਦਾਰਥ ਹੈ। ਜਿਸ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਓਰ ਅੰਤਹਕਰਣ ਭੀ ਅਰੂਪ ਹੈ ਅਰ ਚੇਤਨ ਭੀ ਅਰੂਪ ਹੈ। ਨਿਰਾਵਯਵ ਕਾ ਨਿਰਾਵਯਵ ਮੈ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰਤਾ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਸਬਦ ਭੀ ਨਿਰਾਵਯਵ ਹੈ ਅੰਤਹਕਰਣ ਭੀ ਨਿਰਾਵਯਵ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਬਦ ਅਪ ਸਬਦ ਕੰਹੇ ਤਬ ਉਸ ਅਰੂਪੀ ਸਬਦ ਕਾ ਭੀ ਅਰੂਪੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਜਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਤਪ ਜਪ ਸੰਜਮ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰਮ ਅਹੰਗ੍ਰਹ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕਾ ਬਿਨਾ ਬੋਲੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਉਸ ਕੇ ਮਨ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਜਾਨ ਲੇਤਾ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਿਰਵਯਵ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਨਿਰਵਯਵ ਅਰੂਪੀ ਚੇਤਨ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥

ਇਤਿ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਵਾਚਃ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇ ਕਜ਼ਾ ਆਯਾ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਭੀ ਅਸਥੂਲ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਸਮ ਜੜ ਹੈ ਪਵਨ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਹੈ ਸੁਪਨੇ ਤਥਾ ਘੋਰ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਮੈ ਸ੍ਵਾਸ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਆਵਤਾ ਜਾਤਾ ਭੀ ਹੈ । ਚੌਰ ਘਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਰੇ ਭੂਖਣ ਉਤਾਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਸਾਥ ਹੀ ਸੈਨ ਕਰੀ ਹੂਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਭੀ ਭੂਖਣ ਉਤਾਰ ਲੇਤਾ ਹੈ । ਤਥਾ ਘਰ ਕੇ ਬਰਤਨ ਬਸਤ੍ ਸ੍ਵਰਣ ਚਾਂਦੀ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਉਠਾਇ ਕੇ ਲੇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣ ਜੇ ਚੇਤਨ ਹੋਵੇ ਤੋ ਉਸ ਕੋ ਰੋਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਵੇ। ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰੀ ਵਸਤੂ ਕਾਹੇ ਕੋ ਲੇਜਾਤਾ ਹੈ। ਚੌਰ ਕੋ ਰੋਕਤਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਜੜ ਹੈ ਚੌਰ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਨਾ ਆਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਜਾਣਤਾ ਹੈ! ਪ੍ਰਾਣ ਕੋ ਭੀ ਜਜ਼ ਹੋਣੇ ਸੇ ਹੇ ਸਿਖਜ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਣ ਨਹੀ ਹੈ ਤੂੰ ਚੇਤਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਯਦਜਪੀ ਪ੍ਰਾਣ _ਖਪਤੀ ਕਾਲ ਮੈ ਚੌਰ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਜਾਗ ਕੇ ਪੁਨਃ ਜਾਨ ਲੇਤਾ ਹੈ ਇਤਿ ਚੇਤ ਨਾ ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਤੁਮ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਚੇਤਨ ਕਹਤੇ ਹੋ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣ ਤੋ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖਪਤੀ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਮੈਸਰਬਦਾਕਾਲਜੀਵਨਕਰਤਾਹੀਰਹਤਾਹੈ। ਜੇਪ੍ਰਾਣਚੇਤਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਜਿਸਕਾਲਮੈ ਕੋਈ ਇਸ ਕੀ ਵਸਤੂ ਉਠਾਵਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਉਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਉਸ ਕੋ ਰੋਕ ਦੇਵੇ ਨਹੀ ਰੋਕਤਾ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਜਜ਼ ਹੈ। ਵੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਸੰਬਾਦ ਬੇਦ ਮੈ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਇਦ੍ਰਿਓਂ ਕੇ ਦੇਵਤਉ ਕਾ ਆਪਸ ਮੈ ਸੰਵਾਦ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਣ ਨਹੀਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਲੋਸ਼ਟ ਕਾਸਟਵਤ ਅਤਜੰਤ ਜੜਹੈ ਤੂੰ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੀ ਚੇਸਟਾ ਸ੍ਵੰਤੰਤ੍ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੀ ਚੇਸਟਾ ਹੈ ਕਥੰ ਇਥੰ ਐਸੇ ਹੈ ਜਥ ਜਾਗਰਤ ਮੈ ਸਿਥਤੀ ਕੀ ਚੇਸਟਾ ਕਾ ਕਰਾਵਨੇ ਵਾਲਾ ਕਰਮ ਉਦਭੂਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਦਬੁਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਾਗਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਗਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਚੇਸਟਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਕਰਮ ਭੋਗ ਦੇ ਚੁਕਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸੁਖਾਦੀ ਭੋਗ ਦੇਣੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਉਦਬੁਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜਾਗ ਪਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਜੀਵਾਤਮਾ ਜਾਗਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਉਪੇਖਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਅਸਥੂਲ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਕੋ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਮੈ ਛੋਡ ਕੇ ਆਪ ਜੀਵਾਤਮਾ ਸੂਖਮ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਪੰਚ ਗਜ਼ਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਮਨ ਬੁਧ ਕੋ ਤਥਾ ਸੂਖਮ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਥੂਲ ਦੇਹ ਕਾ ਰਾਜ ਸਥੂਲ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਇਸ ਲੀਏ ਦੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਮਤ ਮਿਰਤ ਕੀ ਸੰਕਾ ਕਰਕੇ ਮੂਆ ਹੁਆ ਜਾਨ ਕੇ ਫੂਕ ਨ ਦੇਵੈਂ ਪੁਨਃ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਰੂਪ ਭੋਗ ਦੇਨੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਨਭੁਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਹੀ ਕਾਲ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਥਿਰ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਜਬ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਵਿਖੇ ਭੋਗ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਕਰਮ ਸੁਖ ਦੁਖ ਭੋਗ ਦੇ ਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਬਹੁਰੋ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਜੀਵਾਤਮਾ ਦੋਨੋ ਸਰੀਰੋਂ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਤਜਾਗ ਕੇ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਾ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਮੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਾਇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਤਦਾ ਆਪਨੇ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੇ ਅਭਿਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਸਮੇ ਇਸ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪੁੰਨਜ ਪਾਪ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਆਵਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਰਾਖਤਾ ਹੈ ਇਸ ਓਰ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਅਪਨੇ ਕਾਰਣ ਅਗਜ਼ਾਨ ਮੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਲੀਨ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਜਾਗਰਤ ਅਵਥਾ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਜਬ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਕਰਮ ਅਪਨਾ ਭੋਗ ਦੇਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋ ਸ਼ਾਂਤ ਹੈ ਤਬ ਜਾਗਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਭੋਗ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਕਰਮ ਉਦਬੁਧ ਹੋ ਆਵਤੇ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨਿਰੰਤਰ ਜੀਵਾਤਮਾ ਤੀਨੋ ਅਸਥਾਨੋ ਮੇ ਗਮਨਾ ਗਮਨ ਕਰਬੋ ਕਰਤ ਹੈ ਸੋ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਗਮਨ ਆਮਗਨ ਕਰਮ ਨਿਮਿਤਕ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਭੀ ਤਿਨ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਸਥੂਲ ਦੇਹ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸਥੂਲ ਰੂਪ ਦੇਹ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੇ ਸਿਖ ਅਤਜ਼ੰਤ ਜੜਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਮਨ ਬੁਧ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਸਮੂਹ। ਤਾਂਤੇਪ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਿਯਤਾਂਮਿਕ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਭੀ ਤੂੰ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਸੂਖਮ ਦੇਹ ਕੋ ਭੀ ਅਤਜ਼ੰਤ ਜੜ ਪੰਚ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਤਥਾ ਉਤਪਤੀ ਵਾਰੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜ਼ ਸਾਵੈਵ ਨਾਸ ਵਾਰੋ ਹੋਨੇ ਸੇ ॥

ਸਿਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦਜ਼ਪੀ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਮੈ ਨਹੀ ਹੂੰ ਤਥਾ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਭੀ ਮੈ ਨਹੀ ਹੂੰ ਕਾਹੇਤੇ ਇਨ ਸਮਸਤ ਕੋ ਕਾਰਯ ਔ ਜੜ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਤਥਾਪੀ ਮਨ ਜਬ ਥਿਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਹੀ ਸੁਣਤਾ ਹੈ ਤਬਹੀ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਕਹਤਾ ਹੈ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਵਾਨ ਹੂੰ ਵਿਕਲਪ ਵਾਨ ਹੂੰ ਇਸ ਅਨੁਭਵ ਸੇ ਚਪੁਨਾ ਜਬ ਮਨ ਥਿਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਬ ਯੇ ਪੁਰੁਖ ਨ ਸੁਨਤਾ ਹੈ ਨ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਨ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਮਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਔਰ ਕੋਈ ਦੇਖਨੇ ਸੁਨਨੇ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰਾ ਨਹੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਮੈ ਮਨ ਹੂੰ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁਰੁਵਾਚ- ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਮਨ ਥਿਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਹਤਾ ਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਬਹੁਰ ਕਹੋ ਹਮਨੇ ਯੇ ਬਾਤ ਨਹੀ ਸੁਨੀ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਸਭ ਸਮਾਜ ਨੇ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਣੀ ਹੈ ਸਭ ਕੇ ਬੀਚ ਸਭ ਕੋ ਸੁਣਾਇ ਕੇ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਹਮਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਤੁਮਨੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਸੁਨਾ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਮੇਰਾ ਮਨ ਅਨਜ਼ਤ੍ ਰਾਜਾ ਹੁਆ ਥਾ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਨਹੀ ਸੁਨਾ ਹੈ। ਅਬ ਪੁਨਃ ਆਪ ਉਚਾਰਣ ਕਰਜ਼ੇ ਅਬ ਹਮਾਰਾ ਮਨ ਥਿਰ ਹੈ ਅਬ ਹਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਧਜ਼ਾਨ ਦੇਕੇ ਸੁਨੈਗੇ। ਇਸ ਕਹਨੇ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਤੂੰ ਮਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਮਨ ਅਪਨੇ ਆਵਨੇ ਜਾਵਨੇ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਰਖਤਾਹੈ ਨਾ ਆਪਨੀ ਇਸਥਿਤੀ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਰਖਤਾਹੈ ਨਾ ਔਰ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਹੈ ਮਨ ਕੋ ਤਾਂਤੇ ਮਨ ਭੀ ਕਾਸ਼੍ਠ ਪਾਖਾਣਵਤ ਅਤਜ਼ੰਤ ਜੜ ਹੈ। ਜੋ ਮਨ ਕੇ ਆਵਨ ਜਾਵਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸਥਿਤੀ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਮਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਤੂੰ ਹੈ ਤ੍ਰਿਧਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰਾ । ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਮਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਬੁਧੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਬੁਧੀ ਭੀ ਏਕ ਨਿਸਚੈ ਆਤਮਿਕ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਵਿਸੇਸ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਰੂਪਾ ਹੈ ਏਕ ਕਾਲ ਮੈ ਨ ਹੋਨੇ ਵਾਰੀ । ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਮਨਨ ਆਤਮਿਕ ਮਨ ਰੂਪਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਨਿਸਚੈ ਆਤਮਿਕ ਬੁਧੀ ਰੂਪਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ । ਜਬ ਨਿਸਚੈ ਆਤਮਿਕ ਬੁਧੀ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਮਨਨ ਰੂਪਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਮਨ ਬੁਧੀ ਸੇ ਭਿੰਨ ਚੈਤੰਨ ਆਤਮਾ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈਂ । ਮਨ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ਼ ਵਾਰੋ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਖਪਤੀ ਮੈ ਭੀ ਮਨ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ ਤੂੰ ਭੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈਂ । ਤਥਾਚ ਮਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਮੇ ਸ਼ਰੁਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ॥ ਆਤਮਨੋ ਮਨੁ ਜਾਤ ਮਾਤਮਨਃ ਪ੍ਰਾਣ ਇਤਿ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸੇ ਮਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਹੈ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਹੈ। ਤੂੰ ਮਨ ਕਾ ਗਜ਼ਾਤਾ ਆਤਮਾ ਉਤਪਤੀ ਵਿਨਾਸ ਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਜਿਸ ਤੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸੀ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਮਨ ਔ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤਿਸੀ ਆਤਮਾ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਜੋ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ । ਕਾਹੇਤੇ ਆਤਮਾ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ ਔ ਕਾਰਣ ਕਾਰਯ ਭਾਵ ਤੇ ਰਹਤਹੈ । ਸੋ ਮਨ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸਵਾਨ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਆਤਮਾ ਨਹੀ ਹੈ । ਤਾਂਤੇ ਤੂੰ ਮਨ ਨਹੀ ਹੈਂ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ॥

ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਯੇ ਆਪ ਕਾ ਵਚਨ ਸਤਜ਼ ਹੈ ਮੈ ਮਨ ਨਹੀ ਹੂੰ । ਇਸ ਗਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਕਜ਼ਾ ਲਾਭ ਹੁਆ ਆਗੇ ਕਜ਼ਾ ਫਲ ਹੋਵੇਗਾ ॥

ਉਤ੍—ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਰ । ਜਬ ਤੂੰ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਨ ਹੁਆ ਤਬ ਗਮਨਾ ਗਮਨ ਅਰਥਾਤ ਆਵਨਾ ਜਾਨਾ ਔ ਸ੍ਵਰਗ ਨਰਕ ਸੰਬੰਧੀ ਸੁਖ ਦੁਖਾਦੀ ਭੋਗ ਭੀ ਤੇਰੇ ਵਿਖੇ ਸਿਧ ਨ ਹੁਏ । ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਵਾ ਪਸੂ ਕੇ ਗੋਡੇ ਟੂਟ ਪਰੈ ਤਬ ਵੋ ਪੁਰੁਖ ਵਾ ਪਸੂ ਚਲਨੇ ਫਿਰਨੇ ਆਵਨੇ ਜਾਵਨੇ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸ ਕੀ ਗਮਨਾ ਗਮਨ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਬ ਤੇਰੇ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਕਾ ਨਾਸ ਹੁਆ ਤਬ ਗਮਨਾ ਗਮਨ ਕਾ ਭੀ ਸਾਥ ਹੀ ਨਾਸ ਹੁਆ । ਤਥਾ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕਾ ਫਲ ਭੋਗ ਤੇਰੇ ਨਾ ਹੁਆ ਕਿਉਂ ॥

ਸ਼ੰਕਾ—ਸੋ ਯੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕਾ ਫਲ ਭੋਗ ਮੇਰੇ ਕੈਸੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ਸਭੀ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕਾ ਭੋਗ ਬਿਨਾ ਭੋਗੇ ਨਹੀ ਛੂਟਤਾ ਹੈ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਪ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕਾ ਭੋਗ ਹੀ ਹੈ ਨਹੀ ॥

ਉਤ੍ਰ–ਹੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕਾ ਭੋਗ ਭੀ ਅਸਥੂਲਾਦੀ ਤੀਨੋ ਸਰੀਰੋ ਮੈ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਤੂੰ ਤੀਨੋ ਸਰੀਰੋਂ ਸੇ ਅਤੀਤ ਹੈ ਤੇਰਾ ਤੀਨੋ ਦੇਹੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਬੰਧ ਹੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਬਿਨਾ ਸਨਬੰਧ ਭੋਗ ਕੈਸੇ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੋ ਕਹੇ ਭੋਗ ਕਿਸਕੂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣ। ਥੂਲ ਦੇਹ ਭੋਗ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਔ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਭੋਗੋਂ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜੈਸੇ ਥਾਲੀ ਮੈ ਭੋਜਨ ਪਰੋਸਾ ਹੋਇ ਸੋ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਖਾਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਨ ਬੁਧੀ ਭੋਗਤਾ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੇ ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਭੋਗਤਾ ਭੋਗ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਭੋਗ ਕੇ ਯੋਗ ਪਦਾਰਥ ਭੋਗ ਕੇ ਸਾਧਨ ਯੇ ਥੂਲ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੁਖ ਦੁਖ ਭੋਗਜ ਬੁਧ ਮਨ ਯੇ ਚਾਰੋ ਤੂੰ ਨਹੀ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਵਿਖੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਔ ਮੈਹੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਪੁਨਃ ਆਪ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੇ ਸਾਥ ਤੇਰਾ ਕੁਛ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀ ਹੈ ਤੇਰੇ ਵਿਖੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਦੋਨੋ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ॥

ਉਤ੍ਰ–ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਸੁਣ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਜਬ ਤੇਰੇ ਸਰੀਰ ਗਤ ਚਖੂ ਮੈ ਸੋਤ੍ ਮੈ ਅਥਵਾ ਉਦਰ ਮੈ ਰੋਗ ਜਨਜ ਪੀੜਾ ਹੋਤੀਹੈ ਸੋ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੁਪਨ ਮੈ ਮਨ ਬੁਧੀ ਵਿਧਮਾਨ ਰਹਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਮਨ ਔ ਬੁਧੀ ਸੁਖੁ ਪਤਿ ਅਵਸਤਾ ਮੈ ਆਪਨੇ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਅਵਿਦਜਾ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸਨਬੰਧੀ ਸੁਖ ਦੁਖ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਸਿਧ ਹੈ ਬੁਧੀ ਰਹਤ ਤੇਰੇ ਕੋ ਦੁਖ ਸੁਖ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੇ ਸਿਖ ਸੁਖ ਦੁਖ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਇਛਾ ਪ੍ਰਯਤਨ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਪੁਨ ਪਾਪ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਅਹੰਕਾਰ ਮੋਹ ਵਿਵੇਕ ਵਿਚਾਰ ਸਮ ਸੰਤੋਖ ਖਿਮਾ ਧੀਰਜ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤਿ ਸ਼ਾਂਤੀ ਗਜਾਨ ਅਗਜਾਨ ਵਿਤਰਕ ਤਰਕ ਆਦਿ ਸਭ ਮਨ ਕੇ ਹੀ ਧਰਮ ਹੈ। ਇਨਕੇ ਸਮੁਦਾਯਕਾ ਨਾਮ ਖੇਤ੍ ਕਰਕੇਭੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਤਥਾ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ

ਮੂਲ–ਮਹਾ ਭੂਤਨਜ ਹੰਕਾਰੋ ਬੁਰਧਿ ਰਬਜਕੁ ਮੇਵਚ ॥ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਦਸ਼ੈਕੰਚ ਪੰਚ-ਚੇਂਦ੍ਰਿਯ ਗੋਚਰਾਃ ੬ ਇਛਾ ਦ੍ਵੈਖ ਸੁਖੰ ਦੁਃਖੰ ਸੰਘਾਤਸ਼੍ਚੇਤ ਨਾਧ੍ਰਿਤਿਃ ॥ ਏਤਤ ਖਜੇਤ੍ਰੰ ਸਮਾ ਸੇਨ ਸਵਿਕਾਰ ਮੁਦਾ ਹ੍ਰਿਤੰ ॥ ੭ ॥

ਟੀਃ–ਅਧਜ਼ਾਯ ੧੩ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਨੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਭੂਤ ੫ ਅਹੰਕਾਰੀ ੧ ਬੁਧੀ ੧ ਅਬਜਕਤ ੧ ਏਕਾਦਸ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ੧੧ ਪੰਚ ਗਜਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਵਿਖੇ ਇਛਾ ੧ ਦ੍ਵੈਖ ੧ ਸੁਖ ੧ ਦੁਖ ੧ ਚੇਤਨਤਾ ੧ ਧ੍ਰਿਤੀ ੧ ਇਨ ੨੮ ਅਠਾਈ ਰੂਪ ਸਰਬ ਕਾ ਸਮੁਦਾਯ ੧ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਸਮੂਹਕਾ ਨਾਮ ਖੇਤ੍ ਹੈ ਸੋ ਸੰਖੇਪ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਹਤ ਛਿਕਾਰਕੇ ਨਿਰਣਯ ਕਰ ਸੁਣਾਯਾ ਹੈ। ਸੋ ਅਮਾਨਤਾ ਦੀ ਗ੍ਯਾਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਮਨਕੇ ਧਰਮ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੇ ਖੇਤ੍ਰ ਕੇ ਧਰਮ ਮੂਰਖ ਬੁਧੀ ਤੁਝ ਆਤਮਾ ਮੈ ਆਰੋਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ॥

ਮੂਲ—ਸ ਸ਼ਰੀਰਸਜ਼ ਪ੍ਰਿਆ ਪ੍ਰਿਯ ਓਪਹਤਿ ਰਿਤਿ। ਅਸ਼ਰੀਰੰ ਵਾਵ ਸੰਤੰ ਨਪ੍ਰਿਯਾ ਪ੍ਰਿਯੈ ਸਖ੍ਰਿਸ਼ਤ ॥ ਇਤਿ ਸਾਮਵੇਦਃ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਸ਼ਰੀਰ ਧਾਰੀ ਹੈ ਤਿਸ ਹੀ ਕੋ ਪ੍ਰਿਯ ਅਪ੍ਰਿਯ ਇਸ਼ਟਾ ਨਿਸ਼ਟ ਉਪਸਮੀਪ ਹੋਕੇ ਹਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਪਾਵਤੇ ਹੈਂ। ਜੋ ਵਸਤੁ ਅਸਰੀਰ ਹੈ ਸ਼ਰੀਰ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੈ ਪ੍ਰਿਯ ਅਪ੍ਰਿਯ ਅਰਥਾਂਤ ਇਸ਼ਟ ਅਨਿਸ਼ਟ ਤਿਸ ਕੋ ਸਪਰਸ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੈ ਇਸ਼ਟ ਅਨਿਸ਼੍ਟ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਵਿਯੋਗ ਸੇ ਹਰਖ ਸੋਗ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਯੇ ਸਭ ਮਨਕੇ ਧਰਮ ਹੈਂ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਨ ਕਰ ਸਿਖ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਆਯਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਸਤ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਇਸ ਮੈ ਕੋਈ ਬੇਦਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਕਹਯਾ ਹੈ। ਐਸੀ ਸਿਖ ਕੀ ਮਨ ਕੀ ਮਨਸਾ ਜਾਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਰਿਗ ਵੇਦ ਕਾ ਮੰਤ੍ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕ੍ਰਤ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੋ ਮੰਤ੍ ਯੇ ਹੈ ॥

ਯਦੇ ਤਦ ਵ੍ਰਿਦਯੰ ਮਨਸ਼੍ਚੈ ਤਤ ਸੰਗ੍ਯਾਨ ਮਾਗ੍ਯਾਨੰ ਵਿਗ੍ਯਾਨੰ ਪ੍ਰਗ੍ਯਾਨੰ ਮੇਧਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿ ਧ੍ਰਿਤਿ ਮ-ਤਿ ਮ-ਨੀਖਾ ਜ੍ਰੁਤਿਃ ਸ੍ਮ੍ਰਿਤਿਃ ਸੰਕਲਪਃ ਕ੍ਰਤੁ ਰਸੁ ਕਾਮੋਵਸ਼ ਇਤਿ ਸਰਬਾਣ੍ਯਜ਼ੇ ਵੈਤਾਨਿ ਪ੍ਰਗ੍ਯਾਨਸਜ਼ ਨਾ ਮਧੇਯਾਨਿ ਭਵੰਤਿ ੨ ਸੰ੦ ॥ ਅਧਜ਼ਾਯ ॥ ੯ ॥

ਟੀਃ— ਜੋ ਯੇ ਹ੍ਰਿਦਯ ਹੈ ੧ ਸੋ ਏਹੀ ਮਨ ਹੈ ੨ ਸੰਗ੍ਯਾਨੰ ੩ ਆਗ੍ਯਾਨੰ ੪ ਵਿਗ੍ਯਾਨੰ ੫ ਪ੍ਰਗ੍ਯਾਨੰ ੬ ਮੇਧਾ ੭ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿ ੮ ਧ੍ਰਿਤਿਃ ੯ ਮਤਿਃ ੧੦ ਮਨੀਖਾ ੧੧ ਜ੍ਰੁਤਿ ੧੨ ਸ੍ਮ੍ਰਿਤਿਃ ੧੩ ਸੰਕਲਪਃ ੧੪ ਕ੍ਰਤੁਃ ੧੫ ਅਸੁਃ ੧੬ ਕਾਮਃ ੧੭ ਵਸਃ ੧੮ ਇਤਿ ॥ ਹ੍ਰਿਦਯ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਵਸਃ ਈਂਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਮਨਕੇ ਨਾਮ ਹੈ ਵਿਚਿਕਿਤਸਾ ਸ਼੍ਰਧਾ ਅਸ਼੍ਰਧਾ ਹ੍ਰੀ ਲਜਾ ਧੀਃ ਭੀਃ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਜੋ ਪੂਰਬ ਗਿਨਾਏ ਹੈ ਵੇ ਭੀ ਸਰਬ ਮਨਕੇ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ। ਇਸ ਨੈ ਸ੍ਮ੍ਰਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਰਾਗੋਛ ਃ—ਸੁਖ ਦੁਃਖਾਦਿ ਸਤਜਾਂ ਬੁਧੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਤਤੇ ॥ ਸੁਖਪ੍ਰੋ ਨਾਸਤਿ ਤੰਨਾਸ਼ੇ ਤਸ਼ਮਾਧੁਬੇਸਤੁ ਨਾਤਮਨਿ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ—ਰਾਗੋ ਪ੍ਰੀਤਿ ੧ ਇਛਾ ਚਾਹਨਾ ੨ ਸੁਖੰ ਆਤਮਾ ਮੈ ਆਰਾਮਦਾਰੀ ੩ ਦੁਖੰ ਵਿਖੇਪ ੪ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਪਦ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬਉਕਤ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਅਮਾਨਿਤ੍ਵ ਆਦਿਕ ਸਰਸ਼ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਲੇਨਾ ਜਾਗਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈ ਬੁਧੀ ਕਾ ਸਦ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਬ ਸੁਖ ਦੁਖਾਦਿਕੋ ਕੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਖੁਪਤੀ ਮੈ ਬੁਧੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਦੁਖ ਸੁਖ ਕੀ ਭੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਇਛਾ ਦੀ ਸਰਬ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੇ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਸਿਖ ਵਚਨ—ਇਤੀ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸ੍ਮ੍ਰੁਤੀ ਗੁਰੂ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੇ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਚਤੁਰਥ ਅਪਨੇ ਅਨਭਵ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਮੈਨੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ ਜੋ ਮੈ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਹੂੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਜੇ ਤੂੰ ਲਿੰਗ ਔ ਕਾਰਣ ਸਰੀਰ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਅਗਜ਼ਾਨ ਜਨਜ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਯੋਨਜੋਂ ਵਿਖੇ ਉਤਪਤੀ ਭ੍ਰਮਣ ਔ ਨਾਸਾਦੀ ਨਵ ਗੁਣ ਭੀ ਤੇਰੇ ਵਿਖੇ ਨ ਹੂਏ ਕਿਉਂ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ--ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਸਦ ਗੁਰੋਂ ਵੋ ਨਵ ਗੁਣ ਕਉਨ ਸੇ ਹੈਂ ਕਜਾ ੨ ਉਨਕੇ ਨਾਮ ਹੈਂ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਿਖ ਸੁਣਹੁ ਬੁਧੀ ੧ ਰਾਗ ੨ ਪ੍ਰਯਤਨ ੩ ਦ੍ਵੈਖ ੪ ਸੰਸਕਾਰ ੫ ਧਰਮ ੬ ਅਧਰਮ ੭ ਸੁਖ ੮ ਦੁਖ ੯ ਸੋ ਯੇ ਨਵ ਗੁਣ ਹੈਂ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈ ਔ ਨਜਾਯਕ ਚਖੁ ਪਾਦਾਦੀ ਆਤਮਾ ਕੇ ਧਰਮ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ॥

ਸਿਖ ਵਚਨ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਜੈਸੇ ਮੈ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਹੀ ਹੂੰ ਤੈਸੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰਯ ਪ੍ਰਾਣਾਂਦਿਕ ਭੀ ਮੈ ਨਹੀ ਹੂੰ ॥ ਕਿਉਕੇ ਇੰਦ੍ਰਯਾਣਿ ਅਨੁ ਭਵਾਮਿ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰਯ ਪ੍ਰਾਣਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਮੈ ਅਨੁਭਵ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਹੂੰ ॥ ਪਰੰਤੂ ਮੈ ਆਪਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਜੋ ਇਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਮੈ ਕਵਨ ਹੂੰ। ਇਤਿ ਯੇਹੀ ਬਡਾ ਬਿਚਿਤ੍ ਭ੍ਰਮ ਹੈ ਮੈ ਯੇ ਦੇਹੀ ਕੌਨ ਹੂੰ ਦੇਹੀ ਦੇਹਕੇ ਧਾਰਣੇ ਵਾਰੇ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੇਰੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਕਰਹੁ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਿਖ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਪਰਮ ਅਨਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਚਨ—ਹੇ ਸਿਖ ਇਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਕਾਰਣ ਦੇਹ ਹੈ ਅਬਜ਼ਾ ਕ੍ਰਿਤ ਭੀ ਇਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਇਸਕੋ ਤੂੰ ਕੈਸੇ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਜਾਨਤੋ ਹੈ। ਔ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜ਼ ਕੋ ਭੀ ਤੂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਤੂੰ ਆਪ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਯੇ ਬਡਾ ਅਸਚਰਯ ਹੈ। ਜੋ ਕਹਤਾ ਹੈ ਆਪ ਕੋ ਨਹੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਏਹੀ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਅਗਜ਼ਾਨ ਹੈ ਕਾਰਣ ਸਰੀਰ। ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਕਾਰਣ ਸਰੀਰ ਕਾ ਆਸ੍ਰਯ ਭੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਆਸ੍ਰਯ ਮੈ ਕੈਸੇ ਹੂੰ । ਸੋ ਸੁਣ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਇਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਸਿਧ ਕਰ ਸਕਤਾਂ ਹੈ। ਅਗਜ਼ਾਨ ਭ੍ਰਮ ਕੋ ਤੂੰ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਅਬ ਯੁਕਤੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਚੇਤਨਤਾ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤ੍ਵੰ ਅਗਜ਼ਾਨ ਭ੍ਰਮਵਤਜੜੋ ਨ ਭਵਸਿ ਵੇਦਜੰ ਵੇਦ੍ਰਿਤ੍ਵਾਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਵਿਵਤ ॥ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਮੇਂ ਤੂੰ ਪਖ ਹੈ ਚੇਤਨਤਾ ਸਾਧਜ ਹੈ ਵੇਦਿਤ੍ਰ ਹੇਤੁ ਹੈ ਰਵਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂਤ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਅਗਜ਼ਾਨ ਭ੍ਰਮ ਤੂੰ ਨਹੀ ਹੈਂ ਅਗਜ਼ਾਨ ਜੜ ਹੈ ਤੂੰ ਚੇਤਨ ਹੈਂ ਤੁਝ ਕੋ ਚੇਤਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਨ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾ ਹੈਂ ਏਹ ਤੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸ ਹੈ ਸੂਰਯ ਵਤ ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਸਰਬ ਕਾ ਹੈ ਤਦਵਤ। ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਤੂੰ ਅਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤ ਤੂੰ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਗਜ਼ਾਤਾ ਹੈਂ। ਤਿਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈਂ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਸਾਖੀ ਹੈਂ। ਅਤ੍ ਯੁਕ੍ਤੀ ਅਸ੍ਤੀ ਅਗਜ਼ਾਨੰ ਸਾਖੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਯੰ ਦ੍ਰਿਸਤ੍ਵਾਤ ਥੂਲ ਸੂਖਮ ਸ਼ਰੀਰਵਤ

ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਮੇ ਅਗਜ਼ਾਨ ਪਖ ਹੈ। ਸਾਖੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਯੰ ਸਾਧਜ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸਤ੍ਵ ਹੇਤੂ ਹੈ। ਥੂਲ ਸੂਖਮ ਦੇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂਤ ਹੈ। ਅਗਜ਼ਾਨ ਤੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸਜ ਹੈ। ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਦ੍ਰਿਸਜ ਕਾ ਅਭੇਦ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਦ੍ਰਿਸਜ ਸੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਭਿੰਨ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣਾਦੀ ਪ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤਥਾ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤਥਾ ਵਿਖਜੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯੇ ਸਰਬ ਜੜ ਹੈਂ ਦ੍ਰਿਸਜ ਹੈ ਉਤਪਤਜਾਦੀ ਵਾਰੇ ਤੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸਜ ਹੈਂ। ਤੂੰ ਚੈਤੰਨ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸਜ ਕਾ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਹੈਂ। ਪੁਨਃ ਤੂੰ ਸਰਬ ਕਾ ਦਸ਼੍ਟਾ ਹੋਇ ਕੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਮੈ ਆਪ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਜੋ ਮੈ ਕਉਨ ਹੂੰ। ਯੇ ਬਡਾ ਅਸਚਰਯ ਹੈ। ਸੋ ਤੂੰ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਹੋਕੇ ਸ੍ਵਣ ਕਰ। ਇੰਦ੍ਰਯ ਮਨ ਬੁਧਿ ਅਹੰਕਾਰ ਚਿਤ ਯੇ ਸਰਬ ਨਾਤੋ ਆਪ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਨਾ ਪਰਸਪਰ ਜਾਨ ਸਕਤੇਂ। ਨਾ ਆਪਨੀ੨ ਬ੍ਰਿਤਜੋਂ ਕੋ ਤਥਾ ਵਿਖਜੋਂ ਕੋ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਨਾ ਪਰਸਪਰ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਕੋ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਤੂੰ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਔ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਜੋਂ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੋ ਔ ਮਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਯੇ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਦਿਕ ਤੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸਜ ਹੈਂ। ਔ ਤੂੰ ਸਰਬ ਕਾ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਹੈਂ। ਕਿੰਉਂ ਜੋ ਤੇਰੀ ਸਤਾ ਬਿਨਾ ਬੁਧੀ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੁਛ ਭੀ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਤੇਰੀ ਹੀ ਸਤਾ ਕੋ ਪਾਇ ਕਰ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਰੂਪ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਭੀ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਅੰਤਹਕਰਣਾਦੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਵਿਸਯ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰੇ ਹੀ ਜੜ ਹੈਂ ਏਕ ਤੂੰਹੀਂ ਇਨ ਸਰਬ ਮੈ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਵਤ ਚੈਤੰਨ ਹੈ। ਸਰਬ ਕਾ ਤੂੰ ਗਜ਼ਾਤਾ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਤੇਰਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਗਜ਼ਾਨ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਰਾਹੋਃਸਿਰਃ ਰਾਹੁ ਕਾ ਸਿਰ ਹੈ। ਰਾਹੂ ਔ ਸਿਰ ਏਕ ਹੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈਂ ਦੋ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਤੇਰਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਗਜ਼ਾਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਗਜ਼ਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈਂ ਤੂੰ। ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਵੇਦ ਕੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਸਤਜ ਗਜ਼ਾਨ ਮਨੰਤੰ ਬ੍ਰਹਮ। ਸਚਜ ਗਜ਼ਾਨ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਯੇ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਕਾ ਅਰਥ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੁਤਿਃ—ਸਾਮਵੇਦੀਯ ਵਾਜ ਸਨੇਯੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਪ ਨਿਖਦ ॥ ੧੫ ॥
ਯਃ ਪ੍ਰਾਣੇ ਤਿਸ਼੍ਠਨ ਪ੍ਰਾਣਾ ਦੰਤਰੋ ਯੰ ਪ੍ਰਾਣੋ ਨਵੇਦ ਯਸਜ ਪ੍ਰਾਣਃ ਸ਼ਰੀਰਯੰਃ ਪ੍ਰਾਣ ਮੰਤਰੋਯ ਮਯ ਤਜੇਖਤ ਆਤਮਾਂ ਤਰ ਯਾਮਜ ਮ੍ਰਿਤਾ ॥ ੧੬ ॥ ਯੋ ਵਾਚੀ ਤਿਸ਼੍ਠਨ ਵਾਚੋਂ ਤਰੋਯੰ ਵਾਕ ਨਵੇਦ ਯਸਜ ਵਾਕਸ਼ਰੀਰੰ ਯੋ ਵਾਚ ਮੰਤਰੋ ਯ ਯਮ ਯਤਜੇਖਤ ਆਤਮਾਂਤਰ ਯਾਮਜ ਮ੍ਰਿਤ॥ ੧੭ ॥ ਯਸ਼੍ਚਖਜ਼ੁ ਖਿਤਿਸ਼੍ਠ ਗੰ੍ਹ ਸ਼੍ਚਖਜ਼ੁਖੋਂਤਰੋਯੰ ਚਖਜ਼ੁਰ ਨਵੇਦ ਯਸਜ ਟਖਜ਼ੁਃ ਸ਼ਰੀਰੰ ਯਸ਼੍ਚਖਜ਼ੁ ਰੰਤਰੋਯ ਮਯਤਜੇਖਤ ਆਤਮਾਂਤਰ ਯਾਮਜਮ੍ਰਿਤਃ ॥ ੧੮ ॥
ਯਾ ਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰੇ ਤਿਸ਼੍ਠਨ ਛੋਤ੍ਰਾਦੰਤਰੋਯ ਗੰ੍ਹ ਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰੰ ਨਵੇਦ ਯਸਜ ਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰਗੰ੍ਹ ਸ਼ਰੀਰੰਯਃ ਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰੋਯ ਮਤਜ ਖਤ ਆਤਮਾਂਤ੍ਰ ਯਾਮਜ ਮ੍ਰਿਤਃ ॥ ੧੯ ॥ ਯੋ ਮਨਸਿ ਤਿਸ਼੍ਠੰ ਮਨਸੋਂਤਰੋਯੰ ਮਨੋਨ ਵੇਦ ਯਸਜ ਮਨਃ ਸ਼ਰੀਰੰ ਯੋ ਮਨੋਂਤਰੋਯ ਮਤਜੇ ਖਤ ਆਤਮਾਂਤ੍ਰ ਯਾਮਜਮ੍ਰਿਤਃ ॥੨੦॥
ਯਸ਼੍ਚਿਤ੍ਤਿਸ਼੍ਠੰ ਗੰ੍ਹ ਸਤ੍ਤ੍ਵੋਂਤਰੋਯੰ ਤ੍ਵਕ ਵੇਦ ਯਸਜ ਤ੍ਵੰਕ ਸ਼ਰੀਰੰ ਯਸਤ੍ਤ੍ਵਚ ਮੰਤਰੋਂਯ ਮਤਜੇਖਤ ਆਤਮਾਂਤਰ ਯਾਮਜ ਮ੍ਰਿਤਃ ॥ ੨੧ ॥ ਯੋਵਿਗਜ਼ਾਨੇ ਤਿਸ਼੍ਠੰ ਵਿਗਜ਼ਾਨਾ ਦੰਤਰੋਯੰ ਵਿਗਜ਼ਾਨੰ ਨਵੇਦਯਸਜ ਵਿਗਜ਼ਨ ਗੰ੍ਹ ਸ਼ਰੀਰਯੋ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮੰਤਰੋਯ ਮਜ਼ੇ ਖਤ ਆਤਮਾਂ-ਤ੍ਰ ਯਾਮਜ ਮ੍ਰਿਤਃ ॥ ੨੨ । ਯੋਰੇਤਸਿ ਤਿਸ਼੍ਠ ਨਰੇਤਸੋਂ ਤਰੋ ਗੰ੍ਹ ਰੇਤੋ ਨਵੇਦ ਯਸਜ ਰੇਤਃ ਸ਼ਰੀਰੰ ਯੋ ਰੇਤੋਂ ਤਰੋ ਯਮਜ ਤਜੇ ਖਤ ਆਤਮਾਂਤਰ ਯਾਮਜਾਮਜ ਮ੍ਰਿਤੋ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੋ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਠਾ ਸ਼੍ਰੁਤਃ ਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰਾ ਮਤੋਮੰਤਾ ਵਿਗਜ਼ਾਤੋ ਵਿਗਜ਼ਾਤਾ ਨਾਨਯੋ ਤੋ ਸ੍ਤਿ ਸ਼੍ਰੋਤਾ ਨਾਨਯੋ ਤੋ ਸ੍ਤਿਮੰਤਾ ਨਾਨਜੋ ਸ੍ਤਿ ਵਿਗਜ਼ਾਤੈ ਖਤ ਆਤਮਾਂਤਰ ਯਾਮਜ ਮ੍ਰਿਤੋ ਤੋਨਜਦਾਰਤੰ ਤਤੋ ਦਾਲਕ ਅਰੁਣੀ ਰੁਪਰ ਰਾਮ ॥ ੨੩ ॥

ਟੀਃ—ਉਦਾਲਕ ਆਰੁਣੀ ਰਿਖੀ ਯਾਗਵਲਕ ਜੀ ਸੇ ਪ੍ਰੁਛਤਾ ਭਯਾ ਕਿ ਹੇ ਯਾਗਜ਼ਵਲਕ ਜੋ ਤੂੰ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹੁ ਯੇ ਕਥਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੈ ਲਿਖੀ ਹੈ ॥ ਯਾਗ੍ਯਵਲਕਯੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਉਦਾਲਕ ਹਮ ਤਿਸ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ । ਸੋ ਸੁਣਹੁ । ਹੇ ਆਰਣਿ ਜੋ ਆਤਮਾ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਾਣੋ ਸੇ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਨ੍ਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਪ੍ਰਾਣ ਸਰੀਰ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਮਰਣ ਧਮਾ ਹੈ ਅਮਰ ਹੈ ॥ ੧੬ ॥ ਹੇ ਆਰੁਣੀ ਜੋ ਆਤਮਾ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਵਿਖੇ ਇਸਿਥਤ ਹੁਆ ੨ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੀ ਹੈ । ਵਾਕ ਬਾਨੀ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਰੀਰ ਹੈ । ਹੇ ਉਦਾਲਕ ਜੋ ਆਤਮਾ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੋਕੇ ਆਪਨੇ ਵਚਨ ਰੂਪ ਬਜ਼ਾਪਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈ ਪ੍ਰੇਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਭੀ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧੭ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੈ ॥ ੧੮ ॥ ਜੋ ਆਤਮਾ ਕਰਣੋ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ੧੯ ॥ ਜੋ ਮਨ ਕੇ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਹੈ ॥ ੨੦ ॥ ਜੋ ਆਤਮਾ ਤ੍ਵਚਾ ਕੇ ਅੰਤਰ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ੨੧ ॥ ਜੋ ਆਤਮਾ ਬੁਧਿ ਕੇ ਅੰਤਰ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ੨੨ ॥ ਜੋ ਆਤਮਾ ਰੇਤਾ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਰੇਤਸ ਸੇ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਵੀਰਯ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ਰੇਤਸ ਨਾਮ ਵੀਰਯ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਵੀਰਯ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੋਇ ਕੇ ਵੀਰਯ ਕੋ ਯੋਖਿਤ ਕੀ ਯੋਨਿ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਅਰਥਾਂ ਉਤ-ਪਤੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰੇਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਸਭ ਸਲੋਕੋਂ ਕਾ ਅਰਥ ਕਰ ਲੇਨਾ । ਹੇ ਆਰੁਣੀ ਯੇ ਆਤਮਾ ਤੇਰਾ ਆਪ ਅਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਕੋ ਦੇਖ ਰਹਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਜੋ ਮਨ ਬੁਧੀ ਪ੍ਰੰਮਾਨੂ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੁਖ ਦੁਖ ਅਬਜ਼ਾਕ੍ਰਿਤ ਅਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਅਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਪਦਾਰਥ ਹੈ। ਇਨ ਸਰਬ ਕਾ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਹੈ। ਜਿਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਮਨ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ਬੁਧੀ ਭੀ ਨਿਸਚੈ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਉਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਭੀ ਆਤਮਾ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਹੈ । ਅਥਵਾ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਦ੍ਰਸ਼ਟਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੇਖਨੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਰਖਤੇ ਹੈਂ। ਔ ਆਤਮਾ ਇਨ ਕਾ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਹੈ। ਅਸ੍ਤਃ ਸੋਤਾ ਹੇ ਆਰਣਿ ਯੇ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਆਪ ਅਸ੍ਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੋਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਵਿਸ੍ਮਰੇ ਸਬਦੋਂ ਕੋ ਸੁਣ ਰਹਾ ਹੈ । ਅੱਥਵਾ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾ ਬਿਨਾ ਸੋਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਯ ਸ੍ਰਵਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਸਬਦਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਰਖਤੇ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾ ਬਿਨਾ ਰਸਨਾ ਰਸ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਸਕਤੀ ਨਹੀ ਰਖਤੀ ਹੈ ਤ੍ਵਚਾ ਸਪਰਸ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਰਖਤੀਹੈ। ਘ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਯ ਗੰਧ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਸਕਤੀ ਨਹੀਰਖਤਾਹੈ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇਇਸ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਭੀ ਇੰਦ੍ਰਯ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਔ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਰਖਤੇ ਹੈ। ਪਨਃ ਯੇ ਆਤਮਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਕੇ ਅਮਤੋ ਮੰਤਾ। ਆਪ ਮਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋ ਕੋ ਮਨਨ ਕਰਣੇ ਹਾਰਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਮਨ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਮਨਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਮਨ ਤੇਰੇ ਹੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾਂ ਪਾਇਕੇ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥਾਂ ਕੋ ਮਨਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਹੇ ਆਰੁਣੀ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਬੁਧੀ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਬੁਧੀ ਕੋ ਜਾਨ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਆਤਮਾ ਬੁਧੀ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਬੁਧੀ ਸਾਮਾਨਜ਼ ਪੰਚ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੈ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸਵਾਰੀ ਹੈ ਤਥਾ ਹ੍ਰਾਸ ਬ੍ਰਿਧੀ ਵਾਂਰੀ ਹੋਨੇ ਸੇ ਆਤਮਾ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹ੍ਰਾਸ ਤੇ ਰਹਜ਼ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹ੍ਯਸ ਨਾਮ ਛੋਟੇ ਹੋ ਜਾਨ ਕਾ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੀ ਹੀ ਸਤਾ ਪਾਇਕੇ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਯਥਾਵਤ ਨਿਸਚੈ ਕਰਤੀ ਹੈ। ਹੇ ਅਰੁਣੀ ਇਸ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਔ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਵਿਖੇ ਇਸ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਾ ਕੋਈ ਸ੍ਰੋਤਾ ਹੈ ਸੁਣਨੇ ਕੀ ਸਕਤੀ ਨਹੀ ਰਖਤਾ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਮਨਨ ਕਰਣੇ ਕੀ ਸਕਤੀ ਰਖਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਇਸ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨ ਕੋਈ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਸਕਤੀ ਰਖਤਾ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਵਿਦ ਮਾਨ ਇੰਦ੍ਯ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਸਰਬ ਸਕਤੀ ਮਾਨ ਆਤਮਾ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਔ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਯੋ ਕੋ ਆਤਮਾ ਦੇ ਰਹਜਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਯੇ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਮੋਖ ਰੂਪ ਹੈ । ਹੈ ਉਦਾਲਕ ਇਸ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਅਨਜ ਭਿੰਨ ਅਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਆਦਿ ਸਰੀਰ ਘਟ ਪਟ ਪ੍ਯੰਤ ਨਾਸ ਰੂਪ ਦੋਖ ਕਰਕੇ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਅਤੋ ਅਨਜ ਦਾਰਤਮ ਨਾਮ ਪੀਛ੍ਰਤਮ ਦਾਰਤ ਕਾ ਅਰਥ ਪੀੜਤ ਲਿਖ ਚੁਕੈ ਹੈਂ ਉਪਰ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਮੇ ॥ ੨੩ ॥

ਯੇਨੇ ਦਗ੍ਧੈ ਸਰਬੰ ਵਿਜਾਨਾਤਿਤੰ ਕੇਨ ਵਿਜਾਨੀਯਾ ਦ੍ਵਿਗਜ਼ਾ ਤਾਰ ਮਰੇਕੇਨ ਵਿਜਾਨੀਯਾਦਿਤਿ ॥ ੧੪ ॥ ਤਦੇਤਦ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪੂਰਬ ਮਨਪਰ ਮਨੰਤਰ ਮਵਾਹਜ ਮਯ ਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬਾਨੁ ਭੂਰਿਤਜ਼ ਨੁਸ਼ਾਸਨੰ ॥ ੧੯ ॥

ਟੀਃ—ਸ੍ਰੀ ਯਾਗਜ਼ਵ੍ਲਕ ਜੀ ਕਾ ਯੇ ਉਪਦੇਸ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀ ਨਾਮਾ ਅਪਨੀ ਜਾਯਾ ਪ੍ਰਤਿ ਹੈ। ਅਰੇ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਇਦੰ ਇਸ ਚਰਾਚਰ ਆਤਮਿਕ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਜਾਣੇ ਯੇ ਕਹੁ ਅਰੇ ਹੈ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀ ਸਰਬ ਕੇ ਵਿਗਜ਼ਾਤਾ ਆਤਮਾ ਕੋ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਜਾਣੇ । ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਾਣੇਗਾ ਸੋਈ ਪੁਨਃ ਆਤਮਾ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਪੁਨਃ ਉਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਭੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜਾਨੇਗਾ ਫਿਰ ਓਹੀ ਆਤਮਾ ਹੋਗਾ। ਐਸੇ ਆਗੇ ੨ ਔਰ ੨ ਆਤਮਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕੀਏ ਸੇ ਆਤਮ ਆਸ੍ਰਯ ੧ ਅਨਜੋ ਅਨਜ ਆਸ੍ਰਯ ੨ ਚਕ੍ਰਿ ਕਾ ਅਨਵਸਥਾ ਆਦੀ ਅਨੇਕ ਦੋਖ ਆਵੈਂਗੇ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਇਸ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਆਤਮਾ ਵਿਗਜ਼ਾਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ਸੋ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀ ਯੇਹੀ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਅਪੂਰਬ ਹੈ । ਨ ਹੋਵੇ ਪੂਰਬ ਨਾਮ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਸ ਸੇ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਸੋ ਕਹਜੇ ਅਪੂਰਬ। ਨ ਹੋਵੇ ਪਰੇ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਔਰ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਜੇ ਅਨਪਰ। ਨ ਹੋਵੇ ਅੰਤਰ ਅਛਕਾਸ ਨਾਮ ਪੁਲਾੜ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਅਨੰਤਰਯ ਨ ਹੋਵੇ ਬਾਹਰ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਜੇ ਅਵਾਹਜ। ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀ ਸੋ ਯੇ ਆਤਮਾ ਹੀ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ ਅਨੁਭਵ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਣੇ ਹਾਰਾ। ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਇਸ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਊਪਰ ਅਵਰ ਉਪਦੇਸ ਨਹੀ ਹੈ। ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀ ਚਾਰੋ ਵੇਦੋਂ ਕਾ ਸਾਰਭੂਤ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ ਹਮਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਕਹ ਦੀਆ ਹੈ ਆਗੇ ਜੈਸੇ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋ ਤੈਸੇ ਵਰਤ। ਐਸੇ ਕਹਕਰ ਯਾਗਜਵਲਕ ਜੀ ਉਪਰਾਮ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ੧੯ ॥ ਤਥਾਚਹਃ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਵਾ ਪ੍ਰਃ ਉਪਃ ਅਃ ੧੭ ॥ ਆਪਾਤਾਲ ਮਨੰਤਾਤਮਾ ਪੂਰਿ ਤੋਂ ਭੋਧਿਰੰ ਬੁਭਿਃ। ਆ ਬ੍ਰਹਮਸ੍ਤੰ ਬਪਰਯੰਤੰ ਜਗਦ ਪੂਰਣ ਮਾਤਮਨਾ ॥ ੨੪ ॥ ਅਤਃ ਸਤਜ ਮ੍ਰਿਤੰ ਨਿਤਜੰ ਨਾ ਨ੍ਰਿਤੰ ਵਿਦਜਤੇ ਕ੍ਵਚਿਤ ॥ ਵਾਰਯੇ ਵਸਕਲਾਭੋਧਿਰ ਨਤਰੰਗਾ ਦਯਃ ਕ੍ਵਚਿਤ ॥ ੨੫ ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ੍ਰ ਟਕਕੇਯੂਰ ਨੂ ਪਰਾਦਿਨ ਕਾਂਚਨਾਤ ॥ ਭਿੰਨਾਸਰੂ ਤ੍ਰਿਣਾ ਕਾਰ ਕੋਟ ਯਸ਼੍ਵੈਵ ਨਾਤਮਨਃ ॥ ੨੬ ॥

ਟੀਃ—ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼੍ਵੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੈਸੇ ਪਾਤਾਲੋ ਪਰਯੰਤ ਅਨੰਤ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਲੋਂ ਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਪੂਰਣ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਜਲ ਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੁਛ ਔਰ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਜਲ ਹੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿ ਚੀਟੀ ਸੁੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਕ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਪੂਰਣ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ॥੨੪॥ ਅਸੁੰਭ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀਆ ਹੈ ਕੇ ਚੇਤਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਜੜ ਭੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿ ਚੀਟੀ ਅਸੁੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੂਰਣ ਹੂਆ ਤਬ ਕਜ ਹੂਆ ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਅਸੁੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਂਕਾਸ ਭੀ ਪੂਰਣ ਹੈ ਇਤਿ ਤਾਰਕਿਕ ॥ ਕਾਲ ਵਾਦੀ ਕਾਲ ਕੋ ਆਕਾਸਵਤ ਪੂਰਣ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਨਜਾਂਯਕ ਦਿਸ਼ਾ ਔ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਕੋ ਭੀ ਪੂਰਣ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਸੂੰਨਜਵਾਦੀ ਸੂੰਨਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਦੀ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਮਾਯਾ ਵਾਦੀ ਮਾਯਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਾਦੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਸਰਬ ਬਜਾਪਕ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨ ਮੈ ਸੇ ਕਉਨਸਾ ਸਾਚਾ ਮਤ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਅਤ ਇਤਿ ਹੇ ਕਮਲ ਨੈਨ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਆਕਾਸਾਦੀ ਸਰਬ ਨਾਮ ਰੂਪ ਅਨਾਤਮਾ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾ ਅਪਨਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਕੁਛ ਨ ਹੂਆ ਸੋ ਪਦਾਰਥ ਪੁਨਾ ਸਸੇ ਸ੍ਰਿੰਗਵਤ ਅਸਤ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਵੇਦ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਰਕੇ ਬੋਧਿਤ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਸਤਜ ਨਿਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਾਮ ਰੂਪ ਆਤਮਿਕ ਜਗਤ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਮੇ ਜਿਤਨਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਸੰਪੂਰਣ ਜਲ ਹੀ ਜਲ ਹੈ ਜਲ ਸੇ ਭਿੰਨ ਤਰੰਗਾਦਿਕ ਕੁਛ ਭੀ ਵਸਤੂ ਨਹੀ ਹੈਂ ॥ ੨੫ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇ ਔਰ ਭੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਰਣ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੜਾ ਕੇਯੂਰ ਨੂਪਰ ਰੁਚਿਕਾਦੀ ਕੁਛ ਵਸਤੁ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਤਰੂਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਛ ਤ੍ਰਿਣ ਘਾਸਾਦੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਨਾਸਪਤੀ ਧਰਣੀ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹਰਿ ਹਰ ਆਦਿਕ ਪਿਪੀਲਕਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਵ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ॥ ੨੬॥ ਉਪਸਮ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕਾ ੧੭ ਅਧਜ਼ਾਯ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਲ ਮੈ ਔ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਤਥਾ ਜਗਤ ਮੈ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਭੇਦ ਰੂਪ ਜਲ ਮੈ ਜੋ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਤੋ॥

ਉੜ੍ ॥ ਦ੍ਵੈਤੇਤਿ॥ ਦ੍ਵੈਤਾ ਦ੍ਵੈਤ ਸਮੁਦ ਭੇਦੈਰ ਜਗਨ ਨਿਰਮਾਣ ਲੀਲਯਾ। ਪਰਮਾਤਮ ਮਯੀ ਸ਼ਕਤਿਰ ਦ੍ਵੈਤੀ ਵਿਵਜ੍ਰਿੰਭਤੇ॥ ੨੭॥

ਟੀਃ-ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਏਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਸਕਤੀ ਹੀ ਲੀਲਾ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਜਗਤ ਕੋ ਰਚ ਕੇ ਦ੍ਵੈਤ ਅਰ ਅਦ੍ਵੈਤ ਭੇਦ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਕੈਸੀ ਹੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਸਕ੍ਤੀ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੂਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਤਰੰਗ ਕਾ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਵਾਯੁ ਕੀ ਉਪਾਧੀ ਕਰਕੇ ਭੇਦ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਏਕ ਰੂਪਾ ਜਲ ਕੀ ਸਤਾ ਹੀ ਹੈ ਭੇਦ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਤੀਤ ਮਾਤ੍ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਨਹੀ ਹੈ॥ ੨੭॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹੋਵਹੁ ਐਸੇ ਹੀ ਅਬ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਮੈਨੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਲੀਆ ਹੈ ਸਰਬ ਜਗਤ ਜੜ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਮੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਅਬ ਜਗਤ ਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਖਮ ਸਮ ਉਚ ਨੀਚ ਵਿਵਹਾਰੋ ਵਿਖੇ ਕੈਸੇ ਵਰਤੋ ਮੈ॥

ਉੱਤ੍-ਆਤਮੀਜੇਪ੍ਰਕੀਜੇਚ ਸਰਬਸ ਮਿੰਨੇਵ ਸਰਬਦਾ॥ ਨਸ਼੍ਟੇਵੋ ਪਚਿਤੇ ਕਾਰਜੇ ਸੁਖ ਦੁਃਖੇ ਗ੍ਰਹਾਣਮਾ ॥ ੨੮॥ ਭਾਵਾ ਦ੍ਵੈਤ ਮੁਪਾਸ੍ਰਿਤਿਜ ਸਤਾ ਦ੍ਵੈਤ ਮਯਾਤਮਕਃ॥ ਕਰਮਾ ਦ੍ਵੈਤ ਮਨਾ ਦ੍ਰਤਜ ਦ੍ਵੈਤਾ ਦ੍ਵੈਤ ਮਯੋਭਵ॥ ੨੯॥

ਟੀਃ-ਆਤਮੀਜੇਤਿ ਹੇ ਰਾਮਚੰਦ ਆਪਨੇ ਪੁਤ੍ ਮਿਤ੍ ਭ੍ਰਾਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਆਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਚਿਰਕਾਲ ਸੇ। ਅਥਵਾ ਮ੍ਰਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਪੁਨਃ ਆਏ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵੇ ਕਿਸੀ ਪਰਕਾਰ ਸੇ। ਅਥਵਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ ਮਿਤ੍ ਆਦਿਕ ਯੇ ਸਾਰੇ ਚਿਰਸੇ ਮਿਲੈ ਬਡੀ ਧਨ ਸੰਪਤੀ ਸੰਯੁਕਤ ਅਥਵਾ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਵੈ ਅਪਦਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੈ ਅਥਵਾ ਸਰਬ ਜਗਤ ਬਡੀ ਸੰਪਦਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਵੇ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਤਥਾਪੀ ਤੂੰ ਗਜ਼ਾਤ ਰੋਸ ਹੋਣੇ ਸੇ ਉਨ ਸਨਬੰਧਜੋ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਮਤ ਸੁਖੀ ਦੁਖੀ ਹੋ ਉਨ ਕਾ ਸੁਖ ਦੁਖ ਮਤਗ੍ਰਹਣ ਕਰ॥ ੨੮॥ ਭ੍ਰਾਵੈਤੀ ॥ ਹੇ ਰਘੁਨੰਦਨ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪਰਮਾਰਥ ਸੇ ਤੂੰ ਸਤਾ ਅਦ੍ਵੈਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਤਮਿਕ ਹੁਆ ਹੁਆ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਲ ਮੈਂ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਆਸ੍ਰਯ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਕਰਮ ਕਾ ਫਲ ਦੇਨੇ ਮੈ ਵਰਣ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਣ ਸਮੈ ਅਦ੍ਵੈਤ ਕਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰ ਡਾਰੋ। ਕਾਹੇਤੇ ਕਰਮ ਕਰਣ ਕਾਲ ਮੈ ਅਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵ ਸੇ ਬਰਤ ਬੇਕੋ ਅਸਮਰਥ ਹੋਏ ਸੇ ਜੈਸੇ ਸਾਰੇ ਸਾਰੀਰ ਮੈ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਜੀਵੋ ਕੋ ਭੀ ਅਦ੍ਵੈਤ ਗਜ਼ਾਨ ਹੈ ਕੇ ਸਿਰ ਕੀ ਸਿਖਾ ਸੇ ਲੇਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੀ ਤਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਦੇਵਦਤ ਹੂੰ ਪਰੰਤੂ ਸਰੀਰਮਤ ਇਸ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਅਦ੍ਵੈਤ ਗਜ਼ਾਨ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਸਰਬ ਜੀਵ ਕਰਮ ਕਰਣ ਸਮੇਂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਾਮ ਲੇਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕਰਣੋ ਕੋ ਕਾਮ ਸਬਦ ਸ੍ਰੁਨਨੋ ਹੈ ਸੋ ਕਰਣ ਦੇਖਨ ਰੂਪ ਨੇਤ੍ਰੋ ਕੋ ਕਾਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਰਣੋ ਕੋ ਕਾਮ ਸਬਦ ਸ੍ਵਣ ਰੂਪ ਨੇਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਕਾਮ ਸਪਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਕੋ ਨੇਤ੍ਰ ਹੀ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਯ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਆਪੋ ਅਪਨੋ ਕਾਮ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਦੂਸਰੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੋ ਕਾਮ ਦੂਸਰਾ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਕਰਮੋ ਕੇ ਕਰਣ ਮੈ ਖਾਨ ਪਾਨਾਦੀ ਵਿਵਹਾਰ ਮੈ ਯੁਧ ਤਥਾ ਸੰਧੀ ਆਦਿਕ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਰੂਪ ਵਿਵਹਾਰ ਮੈ ਅਦ੍ਵੈਤਤਾ ਵਿਵਹਾਰ ਵਰਤਨ ਮੈ ਨਹੀ ਆਇ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਐਸੇ ਐਸੇ ਵਿਵਹਾਰੋ ਮੈ ਅਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਨ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਸਿਧੀ ਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲੀਏ ਹੇ ਰਘਨਾਥ ਤੁਮ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਸਿਧੀ ਅਰਥ ਵਿਵਹਾਹ ਕਾਲ ਮੈ ਯਥਾ ਯੋਗਜ਼ ਦ੍ਵੈਤ ਅਦ੍ਵੈਤ ਪਰਾਯਣ ਹੋਵਹੁ ॥ ੨੯ ॥

ਪ੍ਰਃ—ਹੇ ਗੁਰੋ ਜੋ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਭੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਲ ਮੈ ਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ ਤੋ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਕੀ ਕਯਾ ਹਾਨੀ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਭਵਭੂ ਮਿਖੁ ਭੀਮਾਸੁ ਭਾਵ ਭਾਵਨ ਵਾਤਜ਼ਯਾ ਮਾਪਤੋ ਤਪਾਤ ਪੂਰਣ ਮੁੰਦਰੀ ਖਨਤਃ ਕਰੀ ਯਥਾ ॥ ੩੦ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਰਘੁਕੁਲ ਆਕਾਸ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਭਵ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਰੂਪ ਪਵਨੋ ਸੇ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਸਰਬ ਉਤਪਾਤੋ ਸੇ ਅਸੁਭ ਨਿਮਿਤੋ ਸੇ ਪੂਰਣ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਭੂਮੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਹੈ ਤਿਸ ਵਿਖੇ ਤੁਮ ਮਤ ਗਿਰੋ ਜੈਸੇ ਕਾਗਦੋ ਕਰਕੇ ਰਚੀ ਹੂਈ ਹਸਤਨੀ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਬਨ ਕਾ ਹਸਤੀ ਕਾਮ ਕਰਕੇ ਅੰਧ ਹੁਆ ੨ ਬਡੇ ਖਾਤ ਮੈ ਜਾਇ ਪਰਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸੰਸਾਰ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਪੁਨਾ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਮਹਾ ਭਜ਼ਾਨਕ ਖਾਤ ਮੇ ਜਾਇ ਪਰਤਾਹੈ ਐ ਬਡੀ ਦੁਰਦਸਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾਹੈ ਐਸੇ ਹਾਨੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੰਸਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ॥ ੩੦ ॥ ਪ੍ਰਃ ਉਪਃ ਸਃ ਅਃ ੧੭ ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼੍ਠ ਜੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋਈ ਹਮਨੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ। ਆਤਾਮਾ ਹੀ ਸਰਬ ਦੇਵਨ ਕੋ ਦੇਵ ਹੈ ਤਥਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸਰਬ ਪੂਜਨ ਕੋ ਪੂਜਜ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਇਸ ਆਤਮਾ ਮੈ ਹੀ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕਾ ਲੈ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਕੀ ਵਾਰ ਕੀ ਬਾਹਰਵੇ ੧੨ ਸਲੋਕ ਮੇ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜਯੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤੀਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਰ-ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩—ਆਤਮਾ ਦੇਉ ਪੂਜੀਐ ਗੁਰੁ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ । ਆਤਮੇ ਨੋ ਆਤਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇ ਤਾਂ ਘਰ ਹੀ ਪਰਚਾ ਪਾਇ। ਆਤਮਾ ਅਡੋਲ ਨ ਡੋਲਈ ਗੁਰੁ ਕੈ ਭਾਇ ਸੁਭਾਇ। ਗੁਰੁ ਥਿਰੁ ਸਹਜੁ ਨ ਆਵਈ ਲੋਭੁ ਮੈਲੁ ਨ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ। ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਭ ਅਠਸਠ ਤੀਰਥ ਨਾਇ। ਸਚੈ ਮੈਲੁ ਨ ਲਗਈ ਮਲੁ ਲਾਗੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ। ਧੋਤੀ ਮੂਲਿ ਨ ਉਤਰੈ ਜੇ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਇ। ਮਨ ਮੁਖ ਕਰਮ ਕਰੇ ਅਹੰਕਾਰੀ ਸਭੁ ਦੁਖੋਦੁਖ ਕਮਾਇ । ਨਾਨਕ ਮੈਲਾ ਊਜਲੁ ਤਾ ਥੀਐ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥ ੧ ॥

ਮਃ ੩—ਮਨਮੁਖ ਲੋਕੁ ਸਮਝਾਈਐ ਕਦਹੁ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਇ । ਮਨਮੁਖ ਰਲਾਇਆ ਨਾ ਰਲੈ ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਫਿਰਾਇ। ਲਿਵ ਧਾਤੁ ਦੁਇ ਰਾਹ ਹੈ ਹੁਕਮੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ। ਗੁਰੁਮੁਖਿ ਆਪਣਾ ਮਨੁ ਮਾਰਿਆ ਸਬਦਿ ਕਸਵਟੀ ਲਾਇ । ਮਨ ਹੀ ਨਾਲਿ ਝਗੜਾ ਮਨ ਹੀ ਨਾਲਿ ਸਥ ਮਨ ਹੀ ਮੰਝ ਸਮਾਇ। ਵਿਣ ਮਨੈ ਜਿ ਹੋਰੀ ਨਾਲਿ ਲੁਝਣਾ ਜਾਸੀ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ। ਮਨਮੁਖੀ ਮਨ ਹਠਿ ਹਾਰਿਆ ਕੂੜ ਕੁਸਤ ਕਮਾਇ। ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਨੁ ਜਿਣੈ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਲਿਵਲਾਇ । ਨਾਨਕ ਗੁਰੁਮੁਖਿ ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ਮਨਮੁਖਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥ ੨ ਪਉੜੀ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਸੁਣਹੁ ਜਨ ਭਾਈ ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਇਕ ਸਾਖੀ । ਜਿਸੁ ਧੁਰਿ ਭਾਗੁ ਹੋਵੈ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਤਿਨਿ ਜਨਿ ਲੈ ਹਿਰਦੈ ਰਾਖੀ। ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਥਾ ਸਰੇਸਟ ਊਤਮ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਸਹਜੇ ਚਾਖੀ। ਤਹ ਭਇਆ ਪ੍ਰਗਾਸ ਮਿਟਿਆ ਅੰਧਿਆਰਾ ਜਿਉ ਸੂਰਜ ਰੈਣਿ ਕਿਰਾਖੀ । ਅਦਿਸਟ ਅਗੋਚਰੁ ਅਲਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋ ਦੇਖਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਖੀ ॥ ੧੨ ॥

ਇਸ ਕਾ ਵੀਚਾਰ—ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਸਿਖ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜਾਸਾ ਅਰਥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਉਨ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਉਪਦੇਸ ਤਤ੍ ਗਜਾਨ ਕਾ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋਈ ਉਪਦੇਸ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਰਾਗ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਗ ਕੀਵਾਰ ਕੀ ਪੋਵੜੀ ੧੨ ਬਾਹਰਵੀ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਆਤਮਾ ਦੇਉ ਪੂਜੀਐ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਤ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੇ ਸਲੋਕੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਉਵਾਚ—ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਸੁਣਹੁ ਜਨ ਭਾਈ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਵਿਸਨੁ ਬਜ਼ਾਪਨ ਸੀਲ ਕੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਹੋ ਹੇ ਭਾਈ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰੋ ਹਰਿ ਬਜ਼ਾਪਨ ਸੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸਨੁ ਰੂਪ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰੂਪ ਇਕ ਸਾਖੀ ਨਾਮ ਕਥਾ ਆਪਲੋਕ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਹੁ ਹਮ ਸੁਣਾਵਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਮੁਖ ਨਾਮ ਅਗ੍ਰ ਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੀ ਮੁਖ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਤਥਾਚ ਮੁਖ ਕਹਜੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੂਪ ਭਾਗ ਉਦੇ ਹੂਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਮਸਤਕ ਕਾ ਉਸ ਜਨ ਨੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਕਥਾ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਸਰਿਆ ਹੈ ਸੋ ਉਨਾ ਸੰਤ ਜਨਾ ਨੇ ਲੈ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਰਾਖੀ ਹੈ। ਸੋ ਕਥਾ ਯੇ ਹੈ ਸ਼ਃ ਮਃ ੩ ਆਤਮਾ ਦੇਉ ਇਤਿ ॥

ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਪੂਜਣੇ ਯੋਗਜ਼ ਏਕ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਹੈ ਦੇਵ ਕਹਜੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪੂਜਜ ਕਹਜੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ ਵਰਣ ਕੁਮੇਰ ਅਗਨਿ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਮਾ ਈਸ ਮਰੁਤ ਯਮਰਾਜ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰੁਦ੍ ਵਿਸਨੁ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਆਕਾਸ ਵਾਯੁ ਤਜ ਜਲ ਧਰਣੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਦੇਵਤਜੋਂ ਸੇ ਅਤੀ ਵਸੇਸ੍ਰ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਹੈ । ਇਸ ਹੇਤ੍ ਸੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਪੂਜਣੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ। ਤਥਾ ਇਨ ਸਰਬ ਦੇਵਤਜੋਂ ਸੇ ਆਤਮਾ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਨਤਾ ਤੁਸ੍ਰੀ ਲੀਏ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਪਜ਼ਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਕਿਸੀ ਏਕ ਕਾਰਯ ਵਾਸਤੇ ਅਥਵਾ ਸਰਬ ਕਾਰਯੋਂ ਕੀ ਸਿਧੀ ਵਾਸਤੇ ਅਰਾਧਨ ਜੋ ਕੋਈ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜਬ ਤਿਸ ਕਾ ਵੋ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਵੋ ਦੇਵਤਾ ਆਪਨੀ ਅਸ੍ਰਮਰਥ ਦੇਖ ਕੇ ਜਬਾਬ ਦੇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਨਹੀ ਕਰੜਾ ਹੈ। ਤਬ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਤਿਸ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰੇਮ ਕਜ਼ਾ ਹੋਣਾ ਥਾ ਉਲਟਾ ਦ੍ਵੈਖ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਮੁਖ ਸੇ ਉਸ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸੀ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਤਿਸੀ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਣੇ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਦੇਵੀ ਭੂਤ ਯਖ ਪਿਸਾਚ ਭੈਰਵ ਰਾਜਾ ਮਾਨੁਖ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਪੁਤ੍ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾਸ ਦਾਸੀਆਂ ਸਿਖ ਮਿਤ੍ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਭ੍ਰਾਤਾ ਧਨ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਤੀ ਦੁਹਿਤਾ ਜਮਾਤਾ ਪੋਤ੍ਰੇ ਦੁਹਿਤ੍ਰੇ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਸਰਬ ਤਥਾ ਸਰੀਰ ਮਨ ਬੁਧੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਏਕ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਪਜ਼ਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕਿਸੀ ਵਾਸਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਹੀ ਪਜ'ਰਾ ਲਗਤਾ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸਰਬ ਦੇਵੋਂ ਕੋ ਦੇਵ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸਰਬ ਦੇਵਤਜੋਂ ਸੇ ਅਗ੍ਰੇ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ। ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਨੀ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਆਤਮਾ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕੈਸੇ ਕਰਜ਼ੇ ਪ੍ਰਥਮ ਆਤਮਾ ਕਵਨ ਦੇਸ ਵਾਸੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਤਮੇ ਕੇ ਸਾਥ ਹਮਾਰਾ ਪਰਚਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਯੇ ਆਤਮਾ ਹਮ ਕੋ ਬਤਾਵਹੁ ਇਸ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਕਹਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਹਮ ਜਾਇ ਕੇ ਪਰਚਾ ਪਾਵਹਿ ਜੋ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਦੇਵਤਜੋਂ ਸੇ ਭੀ ਅਗ੍ਰੇ ਪੂਜਨੀਯ ਹੈ। ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਪੂਜਨੇ ਕਾ ਫਲ ਕਜ਼ਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਉਃ—ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਸਤਿ-ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਦੁਵਾਰਾ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਕਾ ਪੂਜਨ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਨਾਮ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਤਿਸੁਖੇਨ ਹੀ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਹਰ ਵਖਤ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਕਾ ਪੂਜਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਕਤ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਕਿਸੀ ਅਨਜ਼ ਦੇਸ ਮੈ ਤੁਮਾਰੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜੋ ਆਤਮੇ ਨੂ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀ ਐਸੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਆਇ ਜਾਵੇਂ ਤੋ ਪੁਨਃ ਇਸ ਆਤਮੇ ਨਾਮ ਮਨਕਾ ਅਪਨੇ ਘਰਸੇ ਹੀ ਹ੍ਰਿਦੇ ਸੇਂ ਹੀ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਪਰਚਾ ਪਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਃ ਇਸ ਕਾ ਆਤਮ ਮਨ ਅਡੋਲ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਫਿਰ ਕਹੂੰ ਭੀ ਨਹੀ ਡੋਲਤਾ ਹੈ। ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਭਗਤੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਿ ਕਹੀਏ ਇਸ ਜੀਵਕਾ ਮਨ ਅਡੋਲ ਨਿਰਵਾਤ ਦੀਪ ਸਿਖਾਵਤ ਹੋ ਜਾਤਾਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨਃ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਮਨ ਕੇ ਇਸਥਿਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਔਰ ਭੀ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨ ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਸੂਕ ਚੰਦਨ ਬਨਿਤਾਦੀ ਅਨੇਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਭਗਤੀ ਕਰਨੇ ਸੇ ਕਯਾ ਪ੍ਰਜੋਨ ਹੈ ॥

ਉਤ੍—ਹੇ ਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਭਗਤੀ ਉਪਾਸਨਾ ਬਿਨਾ ਸਹਜ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਸਟ ਜੀਵ ਕੋ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਬਿਨਾ ਕਮਲੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਲੋਭ ਰੂਪੀ ਮੈਲ ਇਸ ਮਨ ਕੋ ਲਾਗਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਕੂੰ ਧਨ ਪੁਤਰ ਸੂਕ ਚੰਦਨ ਬਨਿਤਾ ਆਦਿਕ ਕਾ ਲੋਭ ਲਾਗਾ ਰਹਜੋ ਹੈ ਔ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਸ੍ਵਰਗ ਸਨਬੰਧੀ ਵਿਖਯੋ ਕੋ ਲੋਭ ਲਾਗਾ ਰਹਜੋ ਹੈ ਯੇ ਲੋਭ ਰੂਪੀ ਮੈਲ ਜੀਵ ਕੇ ਮਨ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨ ਤਥਾ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਸਾਧਨੋ ਸੇ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਲਟਾ ਅਧਿਕ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸਵਰ ਕੀ ਭਗਤਿ ਸੇ ॥ ਕੇਵਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪ ਜਲ ਸੇ ਯੇ ਲੋਭ ਰੂਪੀ ਮੈਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋਈ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਉਪਾਇ ਸੇ ਨਾਹੀ ਧੋਤੀ ਜਾਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਏਕਾਖਿਨ ਸਵਾ ੬ ਪਲ ਅਥਵਾ ਏਕਹੀ ਪਲ ਮਾਤਰ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਜੇ ਮਨ ਮੇ ਆਇ ਵਸੇ ਤਬ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਅਠਸਠ ਜੋ ਅਠਾਹਿਠ ਤੀਰਥ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਵਿਖੇ ਉਤਮ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਸੇ ਹੈ ਉਨ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯੇ ਫਲ ਹੈ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਕੇ ਪੂਜਨ ਕਾ। ਹੇ ਸੰਤਜਨੋ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਮਨ ਮਨ ਰਾਧਾ ਹੈ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਆਇਗਈ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਮੈਲ ਲੋਭ ਰੂਪੀ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ॥ ਮਲ ਲਾਗੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਦੂਜ ਨਾਮ ਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮੈਲ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਮੈ ਜੀਵਹੂੰ ਤੁਛ ਪਰਿਛਿਨ ਅਲਪਗ ਹੂੰ ਤਿਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੂੰ ਵੋ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਵਿਭੂ ਬਜ਼ਾਪਕ ਅਪਰਿਛਿਨ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਮੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਵਾਲਾ ਹੂੰ ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਕਾ ਨਾਮ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਦੂਜੇ ਭਾਉ ਕਰਕੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਮਨ ਕੇ ਲੋਭ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ਮੋਹ ਮਾਨ ਮਤਸਰ ਦੰਭ ਝੂਠ ਨਿੰਦਾ ਆਦੀ ਅਨੇਕ ਪਰਕਾਰ ਕੀ ਮੈਲ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਜਨਮੋ ਕੀ ਲਾਗੀ ਹੂਈ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਮੈਲ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਜਿਨ ਤੀਰਥੋਂ ਮੈ ਸਠ ਅਠ ਅਠਾਨ ਤੀਰਥ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਪਰਧਾਨ ਹੈ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਮੈ ਜੋ ਇਸ ਹਉਮੈ ਰੂਪੀ ਮੈਲ ਕੋ, ਉਤਾਰਨੇ ਅਰਥਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਅੰਤਰ ਵਰਤੀ ਮੁਖ ਅਮੁਖ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਯੇ ਜੀਵ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਭੀ ਤ੍ਰਥਾਪੀ ਨਾਤੋ ਇਨ ਤੀਰਥੋਂ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਕਰਕੇ ਮੈਲ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨਾ ਇਨ ਤੀਰਥੋ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਮੈਲ ਧੋਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਸੁਭ ਪੁਨਜ਼ ਕਰਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਮੈ ਕਰੂੰਗਾ ਯਾ ਕਰਾਊਗਾ ਅਥਵਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਵਾ ਕਰਵਤਾ ਹੂੰ ਮੇਰਾ ਯੇ ਕਾਮ ਸਿਧ ਹੋਵੇਗਾ ਅਥਵਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਔ ਅਹੰਕਾਰਕੂ ਕੋ ਜੋ ਕਰਮ ਕਰਤਾਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮਨਮੁਖ ਹੈ। ਜੋ ਜੋ ਕਰਮ ਮਨਮੁਖ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜਿਤਨਾ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਮਨਮੁਖਾਂ ਕੋ ਚਮੜ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਮੈਲਾ ਜੀਵ ਉਜਲਾ ਤਬ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੇ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਵਿਖੇ ਸਮਾਇ ਜਾਵੇ ਮੁਰਦਾ ਹੋ ਮੁਰੀਦ ਗੁਰੂ ਗੋਰ ਸਮਾਵੈ ॥ ਮੁਰਦਾ ਨਾਮ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਜੈਸ ਮੁਰਦਾ ਪ੍ਰਾਣੋ ਸੇ ਰਹਤ ਸਰੀਰ ਦੇਹ ਕੇ ਔਵਰੁਣ ਅਸ਼ੁਮ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਤਥਾ ਧਨ ਕੁਲ ਊਚੀ ਵਿਦਜ਼ਾਦੀ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਮੁਰੀਦ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਹ ਕੁਟੁੰਬ ਉੱਚੀ ਕੁਲ ਕਾ ਵਵਣ ਆਸ਼੍ਰਮਕਾ ਧਨ ਕਾ ਵਿਦਜ਼ਾ ਦੀ ਸਰਬ ਅਭਿਮਾਨ ਛੋਡਕੇ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਰੂਪੀ ਗੋਰ ਮੇ ਸਮਾਵਤਾ ਹੈ ਅਹੰਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਾਵਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜੀਵਤ ਪੁਰੁਖ ਗੋਰ ਮੈ ਨਹੀਂ ਸਮਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥

ਪੁਨਃ ਸਿਖਾਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਹੇ ਦੀਨਦਯਾਲ ਜੀ ਆਪ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹੋ ਕੇਵਲ ਜਗਤ ਕੇ ਉਧਾਰ ਅਰਥ ਆਪ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਆਪ ਜਗਤ ਕੇ ਪਰਮ ਹਿਤਕਾਰੀ ਹੋ ਆਪ ਇਨ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਐਸਾ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ ਜੋ ਯੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਕੇ ਪਰਮ ਧਾਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਕੇ ਸੁਖੀ ਹੋਜਾਵੈਂ ॥

ਉੱਤ੍ਰ—ਮਃ ੩—ਬਚਨ ਹੁਆ ਹੇ ਸੱਜਨੋ ਮਨਮੁਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋ ਸਮਝਾਵਨੇ ਕਾ ਹਮ ਤਬ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰੈਂ ਜੇਕਰ ਹਮਾਰੇ ਸਮਝਾਏ ਸਮਝ ਜਾਵੈਂ । ਯੇ ਲੋਕ ਮਨਮੁਖ ਐਸੇ ਮੂਰਖ ਹੈਂ ਜੇ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਭਿ ਇਨ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਆਇਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇ ਤੋ ਭੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਨੇ ਵਾਰੇ ਕੋਈ ਐਸਾ ਅਗਜ਼ਾਨ ਇਨਕੇ ਮੂੰਡ ਪਰ ਚਢਿ ਰਹਿਆ ਹੈ ਜੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਵਚਨ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ਹੁਆ ਭੀ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤੇ ਉਲਟਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਵਚਨ ਮੇਂ ਔ ਸਾਮਰਥ ਮੈ ਦੋਸ਼ ਅਰੋਪਣ ਔ ਤਰਕਣਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜਜੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਸਾਰੰਗ ਕੀ ਵਾਰ ਮੈ ਤਥਾਚ ॥ ਰੰਨਾ ਹੋਈਆਂ ਬੋਧੀਆ ਪੁਰੁਖ ਹੋਏ ਸਈਯਾਦ । ਸੀਲ ਸੰਜਮ ਸੁਚ ਭੰਨੀ ਖਾਣਾ ਖਾਜ ਹੋਆ ਅਹਾਜ ॥

ਤਿਸ ਕਾ ਵੀਚਾਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਰਮਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਭਾਖਾ ਮੈ ਰੰਨ ਨਾਮ ਹੈ ਬੋਧਜ਼ਾਂ ਉਪਦੇਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸਈਯਾਦ ਨਾਮ ਸਿਖ. ਕਾ ਹੈ । ਅਰਥਾਤ ਯੇ ਹੈ ਜਿਨਾਂ ਲੋਕੋਂ ਕੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਉਪਦੇਸ ਕਰਣੇ ਵਾਲੀਆ ਗੁਰੂ ਹੈ ਪਤੀ ਪੁਰੁਖ ਉਨ ਇਸਤ੍ਰੀਓਂ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮੈ ਚਲਨੇ ਵਾਲੇ ਰੰਨਾ ਕੇ ਸਿਖ ਚੇਲੇ ਹੈਂ ਕਲਜੁਗ ਮੈ ਯੇ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਕੇ ਕੇਵਲ ਇਸਤ੍ਰੀਓਂ ਕੇ ਕਹੇ ਪਰ ਪੁਰੁਖ ਚਲਤੇ ਹੈਂ ਅਪਨਾ ਬਲ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਸੀਲ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਸੰਜਮ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਰੂਪ ਅਹਾਰ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਅਹਾਜ ਨਿਰਲਜ ਹੋਕੇ ਅਭਖ ਜੋ ਅਸੁਧ ਕੁਠਾ ਆਦਿਕ ਅਹਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹਮ ਐਸੇ ਪੁਰਖ ਇਸਤ੍ਰੀਯੋਂ ਕੇ ਮੁਰੀਦੇਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਹੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਹੇ ਸਿਖ ਜੌਨਸੇ ਮਨਮੁਖ ਹੈ ਵੇ ਸਤਸੰਗ ਵਿਖੇ ਰਲਾਏ ਰਲਤੇ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈਂ ਗੁਰੁ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਦੁਵਾਰਾ ਗੁਰੁ ਮਤਿ ਲੈਕੇ ਨਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸਾਥ ਰਲਤੇ ਹੈਂ ਵੇ ਮਨਮੁਖ ਅਪਨੇ ਕੀਏ ਹੁਏ ਕਰਮ ਸੇ ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਸੰਗਲ ਸੇ ਬਾਂਧੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੂਏ ਪੜੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ। ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੋ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਲਿਵੇਤਿ ਲਿਵ ਅਰ ਧਾਤੁ ਦੋਨੋ ਮਾਰਗ ਭਿਨ ੨ ਹੈ ਲਿਵ ਨਾਮ ਅਭਜਾਸ ਕਾ ਸਮਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਾ ਹੈ ਯੇ ਪ੍ਰਯਾਯ ਵਾਚੀ ਸਯਦ ਹੈ ਯਥਾ ਘਟ ਕਲਸ ਦੋਨੋ ਏਕ ਘੜੇ ਕੇ ਨਾਮ ਹੈ ਤੈਸੇ ਲਿਵ ਸਮਾਧੀ ਅਭਜਾਸ ਸਮਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯ ਪ੍ਰਵਾਹ ਏਕ ਲਿਵ ਕੇ ਨਾਮ ਹੈ ਸਮਾਧੀ ਅਭਜਾਸ ਕੀ ਪ੍ਰਪਕ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਅਰਥ ਯੇ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਲਿਵ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲਨੇ ਵਾਰੇ ਸਾਖਜਾਤ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਧਾਤੁ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਮਾਯਾ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲਤੇ ਹੈਂ ਵੇ ਮਨਮੁਖ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਮਹਾ ਨਰਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਹੁਕਮੀਤੀ ਹੁਕਮੀ ਕਹਜੇ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਕੀ ਆਗਜਾ ਵਿਚ ਜੀਵ ਸਾਰੇ ਦੋਨੋ ਮਾਰਗੋਂ ਮੇ ਚਲਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸਾ ਜਿਸ ਜੀਵ ਕਾ ਕਰਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਤੈਸੀ ਦ੍ਰਿੜ ਵਾਸਨਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਲਿਵ ਅਥਵਾ ਧਾਤੁ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲਾਵਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੁਮੁਖੇਤੀ ਗੁਰੁਮੁਖਾਂ ਸੰਤਾਂ ਜਨਾਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਮਾਰਿਆ ਜੀਤ ਲੀਆ ਹੈ ਸਬਦ ਰੂਪੀ ਕਸਵਟੀ ਉਪਰ ਮਨ ਕੋ ਲਗਾਇ ਕੇ ਗੁਰੁਮੁਖਾਂ ਨੇ ਮਨ ਕੇ ਮਰਣੇ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਠੀਕ ਮਨ ਮਰ ਗਜਾ ਹੈ ਸਬਦ ਰੂਪੀ ਕਸਵਟੀ ਕਜਾ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਰੂਪ ਸਬਦ ਅਪਸਬਦ ਕਾ ਸਹਾਰਣਾ ਰੂਪ ਕਸਵਟੀ ਕਹੀਤੀ ਹੈ ਧਿਕਾਰ ਰੂਪ ਸਬਦ ਸੇ ਜਬ ਕ੍ਰੁਧਿਤ ਨ ਹੋਵੇ ਔ ਸਾਧੂ ਸਾਬਾਸ ਸਦਰਹਮਤ ਰੂਪ ਸਬਦ ਸੇ ਜਬ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੋਵੇ ਤਬ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਅਬ ਮਨ ਮੂਆ ਹੈ ਅਬ ਪਰਮ ਕੁਸਲ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਮਨੇਤੀ ॥ ਹੇ ਸ਼ਿਖ ਗੁਰੁਮੁਖਾਂ ਕੋ ਮਨਕੇ ਹੀ ਸਾਥ ਝਗੜੋ ਹੈ ਔ ਮਨਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਗੁਰੁਮੁਖੋਂ ਕੀ ਸਥ ਨਾਮ ਸੰਧੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਥ ਨਾਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਸੇ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਹਾਂ ਕਿਸੀ ਕੋ ਕਿਸੀ ਪਰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ਼ਕ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਅਛੇ ੨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲੋਕਾਂ ਕੋ ਇਕਠੇ ਕਰਕੇ ਉਨ ਸੇ ਅਪਨਾ ਨਜਾਯ ਨਿਬਰਾਵੈ। ਜਬ ਗੁਰੁਮੁਖੋਂ ਕੋ ਮਨ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਮਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੁਮੁਖ ਜਨ ਮਨ ਹੀ ਵਿਖੇ ਸਮਾਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਮਨਕੇ ਸਾਥ ਝਗੜਾ ਔ ਸੰਧੀ ਗੁਰੁਮੁਖ ਕੈਸੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਉੱਤ੍ਰ—ਜਥ ਗੁਰੁਮੁਖੋਂ ਕੋ ਮਨ ਵਿਖਯੋ ਕੀ ਓਰ ਧਾਵਤਾ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੁਮੁਖ ਮਨ ਕੋ ਝਿੜਕਤੇ ਹੈ ਜਬ ਮਨ ਕੁਛਤ ਵਿਖਜੋਂ ਕੀ ਓਰ ਪੀਠ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸੰਧੀ ਨਾਮ ਦਿਲਾਸੇ ਸੋ ਮਨ ਕੋ ਸਮਝਾਇਕੇ ਮਨ ਕੋ ਅਪਨੇ ਵਸਵਰਤੀ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥ ਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿਸ ਉਪਾਉ ਸੇ ਮਨ ਵਸ ਹੋਵੇ ਸੋਈ ਉਪਾਉ ਕਰਕੇ ਮਨਕੋ ਵਸ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਕੁਖਕ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਪੜਕੇ ਮਨਕੇ ਸਾਥ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪ ਝਗੜੇ ਕੋ ਛਡਕੇ ਮਨ ਬਿਨਾ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਹੋਰ ਪੁਰੁਖੋ ਸਾਥ ਝਗੜਤੇ ਹੈਂ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਪੁਰੁਖ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਜੂਏ ਮੈ ਜਨਮ ਰੂਪੀ ਬਾਜੀ ਹਾਰ ਜਾਵੈਂਗੇ ਵੇ ਮਨ-ਮੁਖ ਹੈ ॥ ਮਨਮੁਖੀਤੀ ॥ ਮਨਮੁਖਾਂ ਨੇ ਮਨਕੇ ਹਠ ਨਾਮ ਅਸਤ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਸਤ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਆਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਧਨ ਕੋ ਹਾਰ ਜਾਵਨਗੇ ਉਨਾਂ ਮਨਮੁਖਾਂ ਕੋ ਏਹੁ ਵੇਲਾ ਫੇਰ ਹਥ ਨਹੀਂ ਆਵੈਗਾ ਕਾਹੇਤੇ ਮਨਮੁਖ ਕੂੜ ਕੁਸਤ ਪਰਾਈ ਨਿੰਦਾ ਰੂਪ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਕੁਤਸਿਤ ਧਨ ਇਕਤ੍ਰ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਯੇ ਧਨ ਮਨਮੁਖਾਂ ਕੀ ਹਾਰ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਇਸ ਕੁਧਨ ਕਰਕੇ ਮਨਮੁਖ ਹਾਰ ਜਾਵੈਂਗੇ ਅਵਸ ਹੀ ਗੁਰੁਰਿਤੀ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਨਾ ਗੁਰੁਮੁਖਾਂ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮਨਨ ਰੂਪੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਉਨਾ ਗੁਰੁਮੁਖਾਂ ਨੇ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਰੂਪ ਸਹਾਯਤਾ ਪਾਇਕੇ ਮਨ ਕੋ ਜੀਤਕੇ ਹਰਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਨਾਮ ਸੇਤੀ ਲਿਵਲਾਇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਨਾਨਕੇਤੀ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਕੀਆ ਹੁਆ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂਓ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੋ ਬਚਨੋ ਕਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਉਪ-ਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋਨਸੇ ਗੁਰੁਮੁਖ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸਚਕਾ ਅਭ਼ਜ਼ਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਨਮ ਮਰਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਸਚਾ ਮੈਂਹੀ ਸਮਾਇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਮਨ-ਮੁਖ ਕੂੜਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਹਰਿ ਰਿਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜਿਨੋ ਗੁਰੁਮੁਖੋ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਕਹੀ ਹੁਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਬ ਕਥਾ ਸੇ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਉਤਮ ਸਤਗੁਰੂ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪ ਕਥਾ ਸੁਨਕੇ ਰਸਨਾ ਕਰਕੇ ਚਾਖੀ ਹੈ ਤਥਾ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਰਾਖੀ ਹੈ । ਤਿਹਇਤੀ । ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਉਦੇ ਹੋਤੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਿਨਾ ਗੁਰੁਮੁਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮਾਨੀ ਹੈ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸਤ ਸਤ ਕਰ ਮਾਨੇ ਹੈਂ ਉਨਾਂ ਕ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇ ਆਵਤਾ ਹੈ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ਼ੂ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਅੰਧਕਾਰ ਮਿਟਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਜੋ ਅਦਿਸ਼ੂ ਹੈ ਏਨਾ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਸੇ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਅਗੋਚਰ ਨਾਮ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕਾ ਵਿਖਯ ਨਹੀ ਭੀ ਹੈ ਅਲਖ ਭੀ ਹੈ ਕਿਸੀ ਇੰਦ੍ਰਿਆ ਕਰਕੇ ਨਾ ਜਪ ਤਪ ਯਗ ਤੀਰਥਾਦੀ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਜੋ ਲਖਨੇ ਮੈਨ ਆਵੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਅਲਖ ਸੋ ਅਲਖ ਭੀ ਹੈ ਅੰਜਮ ਨਾਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਕੋ ਹੈ ਜੋ ਤਮ ਅੰਧਕਾਰ ਰੂਪ ਮਾਯਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਨਿਰੰਜਨ ਸੋ ਨਿਰੰਜਨ ਭੀ ਹੈ ਤੌ ਭੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਪਾਇਕੇ ਗੁਰੁਮੁਖੋਂ ਨੇ ਤਿਸ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖ ਲੀਆ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਸ਼ਰੁਤਿਃ—ਦ੍ਰਿਸ਼ਜਤੇ ਤ੍ਵਗ੍ਯਾ ਬੁਧਯਾ ਸੂਖਮਯਾ ਸੂਖਮ ਦਰਸੀਭਿਃ ॥

ਅਗ੍ ਨਾਮੋ ਤੀਖਨ ਕਾ ਹੈ ਸੂਖਮ ਨਾਮ ਬਰੀਕ ਕਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੇ ਵਚਨੋ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਰੁਪੀ ਸਾਣ ਕੇ ਸਾਥ ਸੂਛਮ ਤੇ ਤੀਛਨ ਕਰ ਲੀਨੀ ਹੈ ਅਪਨੀ ਬੁਧੀ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਸੂਛਮ ਦਰਸੀ ਰਿਖੀ ਐਸੇ ਸੂਖਮ ਦਰਸੀ ਮਹਾਤਮੋਂ ਨੇ ਸੂਖਮ ਔ ਤੀਖਣ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਦੇਖ ਲਈੜਾ ਹੈ ॥ ੧੨ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੋ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਨਿਸਚਾ ਗਜਾਨਵਾਨੋ ਕਾ ਹਮ ਨੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨ ਵਰਨਨ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ । ਅਗਜਾਨੀ ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕੋ ਹਮ ਵਰਨਨ ਕਰਬੇ ਕੋ ਯੋਗ ਨਹੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਅਗਜਾਨਜੋਂ ਕੇ ਮਤੇ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਔ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਕੁਤਰਕਾਂ ਮਨਮੁਖੋਂ ਕੋ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀਯਾਂ ਰਹਤੀਆਂ ਹੈਂ । ਮੂਰਖੋਂ ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਬਰਨਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਕੁਛ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਭੀ ਹਮਾਰਾ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਮੰਦੋ ਭੀ ਨ ਪ੍ਰਵਰਤਤੇ ਭਲਾ ਬੁਧੀਵਾਨ ਕਬ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚਹ ਵਸਿਸ਼ਠਃ—ਵਯੰਤੂ ਵਕ੍ਰੰ ਮੂਰਖਾਣਾ ਮਜਿਤਾ ਤਮੀਯ ਚੇਤਸਾਂ ॥ ਭੋਗ-ਕਰਦਮ ਮਗਨਾਨਾਂ ਨਵਿਦਮੋਭਿ ਮਤੰ ਮਤੰ ॥ ੧੩ ॥

ਟੀਃ— ਹੇ ਰਾਮਚੰਦ ਅਜਿਤ ਮਨ ਮੂਰਖ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਨਹੀ ਜੀਤਜਾ ਜੋ ਮੂਰਖ ਭੋਗ ਰੂਪ ਚਿਕੜ ਦਲ-ਦਲ ਵਿਖੇ ਡੂਬੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਮੂਰਖੋਂ ਕੋ ਅਭੀਮਤ ਇਸ਼ੂ ਹਮ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਉਨ ਕਾ ਅਭੀਸ਼ੂ ਕਜਾ ਹੈ ॥ ੧੩ ॥

ਮੂਃ—ਤੇਖਾ ਮਭਿ ਮਤਾ ਨਾਰਯੋ ਭਾਵਾ ਭਾਵ ਵਿਭੂਖਿਤਾਃ ॥ ਜ੍ਵਾਲਾ ਨਰਕ ਵਾਹੀਨਾਂ ਯਾਸ੍ਤੁਃ ਕਨਕਰੋ ਚਿਖਾਃ ॥ ੧੪ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਕਮਲ ਨਯਨ ਰਘੁਨੰਦਨ ਉਨ ਮੂਰਖੋਂ ਕੋ ਅਭੀਸ਼ੂ ਇਸ਼ੂ ਗੁਰੂ ਨਾਰੀਆਂ ਹੈਂ ਭਾਵਾਭਾਵ ਕਰਕੇ ਵੋ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰੀਆਂ ਹੂਈਆਂ ਹੈ । ਭਾਵਾਭਾਵ ਕਜਾਪੂਰਬ ਜੋ ਪੁਨਜ ਧਰਮ ਰੂਪ ਜਪ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤਾਦਿਕ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕੀਏ ਹੂਏ ਹੈ ਸੋ ਭਾਵ ਰੂਪ ਹੈਂ ਉਨ ਸਰਬ ਕਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਵਾਰੀ ਹੈ ਆਗਾਮੀ ਜੋ ਧਰਮ ਪੁਨਜ ਯਗ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਕਰਣੇ ਹੈ ਉਨ ਸਰਬ ਧਰਮ 'ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਅਭਾਵ ਹੈ ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਪੁਨਜ ਯਗ ਕੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕਾ ਨਾਮ ਭਾਵ ਹੈ ਸੋ ਇਨ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਭਾਵ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਪੂਰਬ ਕੇ ਜਨਮਾਂਤਰੋਂ ਮੈ ਕੀਏ ਹੁਏ ਪੁਨਜੋਂ ਕਾ ਤਥਾ ਵਰਤ-ਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਜੋ ਪੁਨ ਜ ਧਰਮ ਕੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਨ ਸਰਬ ਪੁਨਜੋ ਕਾ ਅਭਾਵ ਨਾਮ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਹਾਰੋ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਜੋ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵਸਤਰ ਭੂਖਣੋਂ ਸਹਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਮੁਖ ਚਮਕਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਾਖਜਾਤ ਨਰਕ ਕੀ ਅਗਨੀ ਕੀ ਜ੍ਵਾਲਾ ਕੀ ਸਿਖਾ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ਮੂਃ—ਅਨਰਥ ਗਹਨਾਸ੍ਸਾਰਥਾ ਬਜ਼ਰਥਾ ਨਰਥ ਕਦਰਥਨਾ॥ ਵਿਸ਼ੰਤੋ ਦੁਃਖ ਸੰਭਰੰ ਮ ਭ੍ਰਿਤਃ ਪ੍ਰਦ੍ਰਿਤਾ ਪਦਃ ੧੫ ॥

ਟੀਃ—ਤਥਾ ਮੂਰਖੋਂ ਕੇ ਜੋ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਹੈਂ ਉਨ ਧਨ ਪਦਾਰਥੋ ਵਿਖੇ ਬਡ੍ਡੇ ਬਡ੍ਡੇ ਕਠਿਨ ਅਨਰਥ ਰਹਤੇ ਹੈ ਧਨ ਇਕਠੇ ਕਰਣੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਬਡ੍ਡੇ ਅਨਰਥ ਕਰਨੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ। ਤਥਾ ਧਨ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਔ ਖਰਚਣੇ ਮੈ ਬਡ੍ਡੇ ੨ ਅਨਰਥ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਧਨ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕਾ ਘਾਤ ਚੌਰ ਠਗ ਆਦਿਕ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਖਰਚ ਭੀ ਧਨ ਕਾ ਮਦ ਬੇਸਜ਼ਾ ਗਵਨ ਜੂਆ ਖੇਲਣ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਨੇਕ ਸੇ ਅਨਰਥੋਂਕੋਉਤਪਤਕਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਧਨ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਹੀ ਅਧਰਮ ਕੀ ਰਸ਼ਿ ਰੂਪ ਹੈ ਪੁਨਃ ਧਨ ਸੰਗ੍ਰਹ ਵਾਨ ਜੀਵ ਨਿਰਧਨੋ ਕੇ ਸਾਥ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਸਮਾਨ ਧਨਜੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਬਜ਼ਰਥ ਹੀ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਬਿਨਾ ਹੀ ਕਲਹ ਲੜ੍ਹਾਈ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧਾਦਿਕ ਉਤਪਾਤ ਪੜ੍ਹੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਧਨਵਾਨ ਪੁਰਖ ਅਭ੍ਰਿਤਃ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੇ ਆਪਦਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਧਨੀ ਲੋਕ ਜੋ ੨ ਕਾਰਯ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸੀ ੨ ਕਾਰਯ ਮੈ ਦੁਖ ਦਸਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਨਨੂ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦਜ਼ਪੀ ਧਨਵਾਨੋ ਕਾ ਧਨ ਅਨਰਥ ਕਾ ਕਾਰਣ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸੀ ਧਨ ਕਰਕੇ ਨਿਸਕਾਮ ਯਗਜ਼ਾਦਿਕ ਅਨ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਪੁਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਉਨ ਕੀ ਭੀ ਸੁਭਗਤੀ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ॥

ਉੱਤ੍ਰ—ਫਲ ਸੰਧੀ ਨਿਕਰਮਾਣਿ ਨਾਨਾ ਚਾਰ ਮਯਾਨਿਚ ॥ ਸੁਖ ਦੁਃਖਾ ਵਪੂਰਣਨਿ ਤਾਨਿ ਵਕਤੁੰ ਨਸ਼ੰਕ੍ਮਾਃ ॥ ੧੬ ॥ ਪ੍ਃ ਉਪਃ ਅਃ ੧੮

ਹੇ ਰਾਮਭਦ੍ ਕੱਲਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ॥ ਮੂਰਖ ਲੋਗ ਜੋ ੨ ਕਰਮ ਯਜ਼ਾ ਆਦਿਕ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਕਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਮਨ ਮੇਂ ਰਖਕੇ ਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਨਿਸਕਾਮ ਏਕ ਭੀ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਪਾਤ੍ਰ ਅਨ ਭੀ ਦੇਵੈਗੇ ਤੋਭੀ ਤਿਸ ਸੇ ਸੁਖ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦੇਵੈਗੇ ਪੁਨਃ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਾ ਕਰਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਬਹੁਤ ਸਾ ਦਿਖਾਵੇਂਗੇ ਮਾਨ ਮਦਦੰਭ ਮਤਸਰ ਜਿਨ ਕਰਮੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ੨ ਕਰਮ ਮੂਢ ਪੁਰਖ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮੂਰਖੋਂ ਕੇ ਕਰਮ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੰਧਨ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖੋਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮੂੜਖੋ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕਾ ਨਿਮਿਤ ਹਮ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਕਥਨ ਕਰਬੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ੧੬ ਪ੍ਰ: ਉਪ: ਅ: ੧੮ ਹੇ ਸਿਖ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਪੂਛੇ ਤੋ ਸਰਬ ਦੇਹ ਧਾਰੀਉ ਕੋ ਨ ਬੰਧਨ ਹੈ ਨ ਮੋਖ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰਜਾਲਿਕ ਕੀ ਮਾਯਾਵਤ ਮਿਥਜਾ ਹੀ ਬੰਧ ਮੋਖ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਪੜੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਏਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਲੰ ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਟੈਹਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਪ੍ਰਾਮ ਹੋਤੇਭਏ ॥

ਦੋਃ—ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਦੇਵਾ ਸਕਲ ਜਾਹਿਨ ਪਾਵਤ ਭੇਵ ।
ਦਾਸਨ ਬੰਦਨ ਮੁਕੁ ਕਰ ਨਮੋ ਚਰਨ ਗੁਰੁ ਦੇਵ ॥ ੧ ॥
ਲਾਇ ਚੀਤ ਜੋ ਜਨ ਸੁਨੈ ਅਰਪੁਨ ਕਰੈ ਵਿੰਚਾਰ।
ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕੋ ਸੰਬਾਦ ਨਿਤ ਕੁਲ ਯੁਤ ਕਰੈ ਉਧਾਰ ॥ ੨ ॥

ਸੋਃ— ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਧੰਨ ਧਾਨ ਤਹ ਗ੍ਰਹ ਸਦਾ ਬਿਰਾਜ ਹੀ
ਤਹ ਸਮਾਨ ਨਹ ਆਨ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਕਰਤ ਵਿਚਾਰਜੋ ॥ ੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿਰਰੋਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੁ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਸੰਵਾਦੇ ਗਜਾਨ ਯੋਗੋ ਪਦੇਸੋ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਉਧਾਰ ਕਥਨੰ ਨਾਮ ੨ ਸਃ ੯ ਅਧਜਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੦ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ ਯਵਨੇਸ ਕੇ ਦੇਸ ਕੋ ਤਾਹਿ ਨਗਰ ਪ੍ਰਵੇਸ ॥
ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਨ ਕੋ ਦੀਨਨ ਹਰਨ ਕਲੇਸ ॥

॥ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਯਵੰਤਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਜੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਤਹਸੇ ਧੀਰੇ ਚਲਤੇ ੨ ਭਾਈ ਟੈਹਲਸਿੰਘ ਕੇ ਸਹਤ ਹਜਰੋ ਨਗਰ ਮੈ ਆਏ ॥ ਜੈਸੇ ਦਿਗੰਬਰ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਥੇ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਇ ਕੇ ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਦੋਨੋ ਹਜਰੋ ਸ਼ਹਰ ਮੈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਰਹਕੇ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋ ਕਰਕੇ ਅਗਜਾਨਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਂਰ ਬਹੁਤਸੇ ਜਿਗਜਾਸੂ ਜਨੋਂਕਾ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਅਟਕ ਸ਼ਹਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ਅਟਕ ਸ਼ਹਰ ਮੈ ਭਾਈ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਰਹਤਾ ਥਾ ਤਹਾ ਪਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਸਤਸੰਗੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਸਤਸੰਗ ਕਰਬੇ ਕੋ ਆਵੈ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਹੁਤ ਅਲਪ ਬੋਲਤੇ ਥੇ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਮੌਜ ਮੈ ਆਵੈ ਤਬ ਅਲਪ ਸਾ ਬਚਨ ਕਰੈ ਭੀ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਜ ਪਰਵਾਹ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਸਰਬ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪੋ ਸੇ ਮੌਨ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਬੀ ਕਬੀ ੨ ਮੌਜ ਆਵੇ ਤਬ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਉਪਰ ਬੈਠ ਜਾਵੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਕੇ ਉਪਰ ਹੰਸ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਹਾਥੋਂ ਕੋ ਹਲਾਵਤੇ ਹੂਏ ਪਾਰ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਸਨਮੁਖ ਹੀ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਕਬੀ ਉਰਾਰ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਚਲੇ ਆਵੈ ਕਬੀ ਪਰਬਤੋ ਕੀ ਕੰਦਰਾ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਕਬੀ ਪਰਬਤ ਕੀ ਨਦੀ ਤੀਰੇ ਤੀਰੇ ਸੁੰਦਰ ਛਾਯਾ ਮੈ ਵਿਹਾਰ ਕਰੈ ਕਬੀ ਪਰਤੋਂ ਕੇ ਸਿਖਰੋਂ ਪਰ ਚਢਕੇ ਬਿਚਰੈ ਕਬੀ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਏਕਾਂਤ ਦੇਸ ਮੈ ਸਮਾਧੀ ਲਗਾਇਕੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਰਹੈ ਕਬੀ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਦਿਨ ਆਪੇ ਅਨ ਦੇਵੇ ਤਬ ਖਾਇ ਲੇਵੈ ਨਹੀ ਤੋ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਪਵਨ ਅਹਾਰ ਹੀ ਕਰ ਛੋਦੇ ਜਾਤਨਾ ਕਿਸੀ ਸੇ ਅਨ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਹੀ ਜਿਨ ਕੀ ਸੈਨ ਸੇਜਕਾ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਿਸਾ ਹੀ ਜਿਨਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਹੈਂ ਬਨ ਕੇ ਮ੍ਰਿਗ ਪੰਖੀ ਬ੍ਰਿਛ ਹੀ ਜਿਨਕੇ ਪਰਿਜਨ ਹੈਂ ਪਰਜਨ ਨਾਮ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋ ਹੈ। ਇਤਨੇ ਮੈ ਏਕ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬਡੀ ਸੁਸੀਲਾ ਔ ਪਤੀ ਬ੍ਰਤਾ ਧਰਮਾਤਮਾ ਸਤ ਸੰਗਹਿ ਸਤ ਅਸਤ ਕੋ ਵਿਵੇਕ ਮੈ ਅਤਿ ਕੁਸਲ ਉਸ ਨੇ ਏਕ ਸਮੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕੀਆ। ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਨੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਕੇ ਯੇ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕਾ ਚਿਤ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸਾਂਤ ਹੋਗਯਾ ਉਸੀ ਸਮੇ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਾਵਨਾ ਹੋਇ ਆਈ । ਤਬ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਅਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਨੇ ਕੀ ਸੇਵਾ ਉਠਾ ਲਈ ਦੋ ਮੂਰਤਿ ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰੋਜ ਬਨਾਇ ਕੇ ਲੈਆਵੈ ਕਬੀ ਦੋਨੋ ਇਕਤ੍ਰ ਹੀ ਹੋਵੈ ਕਬੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਏਕਾਏਕੀ ਹੋਵੈ ਜਬ ਮਾਈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖੇ ਤਬ ਮੌਨ ਧਾਰੇ ਹੁਏ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇ ਲੇਵੈ ਥਾਲੀ ਕਟੋਰੇ ਉਠਾਇ ਕੇ ਜੋਰ ਸੇ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕੀ ਓਰ ਚਲਾਇ ਦੇਵੈ ਚਾਹੇ ਮਾਈ ਕੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਲਾਗ ਜਾਵੈ ਚਾਹੇ ਪਥਰੋ ਪਰ ਗਿਰ ਕੇ ਫੂਟ ਜਾਵੈ ਭਾਵੈਂ ਬਚ ਜਾਵੈ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਤੇ ਰਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਖੜੀ ਰਹੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪੁਨਃ ਤਿਸਤੇ ਬਾਦ ਬਰਤਨ ਟੂਟੇ ਫੂਟੇ ਉਠਾਇ ਕੇ ਮਾਈ ਘਰ ਕੋ ਚਲੀ ਆਵੇ ਮਾਈ ਸੋਭਾ ਕਾ ਘਰ ਖੈਰਾਵਾਦ ਮੈ ਥਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਏਕ ਜਗਹ ਇਸਥਿਤ ਨਾ ਰਹੈ ਕਬੀ ਕਹੂ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਕਬੀ ਕਹੂੰ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਕਬੀ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਪਾਰ ਕੇ ਤੀਰ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਕਬੀ ਓਰਾਰ ਤੀਰ ਪਰ ਚਲੇ ਆਵੈ ਪਰੰਤੂ ਨਾਵਕਾ ਪਰ ਚਢ ਕੇ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਆਤੇ ਥੇ ਕਿੰਤੂ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਜੈਸੇ ਥਲ ਊਪਰ ਚਲੀਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਊਪਰ ਇਸ ਓਰ ਉਸ ਓਰ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਜਹਾਂ ਪਰ ਸੰਤ ਹੋਵੈਂ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਭੀ ਨੇਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤਹਾਂ ਹੀ ਪਹੁਚ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵੇ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਅਢਾਈ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਾਈ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਰਹੀ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤ ਮਾਈ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕ ਦਿਨ ਭੀ ਨਹੀ ਬੋਲੇ ॥

ਪੁਨਃ ਅਢਾਈ ਬਰਸ ਪੀਛੇ ਏਕ ਦਿਨ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਹੇ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਅਬ ਜੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਜਾਈ ਹੈ ਯੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਮੈ ਪਾਇਦੇ ਅਬ ਘਰ ਮੇਂ ਜਾਇ ਕੇ ਅਛਾ ਘ੍ਰਿਤ ਲਗਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਂਵਠੇ ਪਕਾਇ ਕੇ ਅਛੀ ਸ੍ਰੁਛ ਮਿਸ੍ਰੀ ਪਾਇ ਕੇ ਚੂਰੀ ਕੂਟ ਕੇ ਲੈਆਇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਬਡੀ ਆਨੰਦ ਹੋਈ ਮਾਨੋ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋਗਈ ਕਜਾ ਕੇ ਆਜ ਮੇਰੇ ਧਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਾਗ ਹੈਂ ਆਜ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਸੰਤ ਬੋਲੇ ਤੋ ਹੈ ਅਢਾਈ ਬਰਸ ਪੀਛੇ। ਅਹੋ ਭਾਗ ਹੈ ਮੇਰੇ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਨੇ ਜੋ ਅਪਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੂਣ ਨਿਬਾਹਜਾ ਹੈ ਅਬ ਉਸ ਪੂਣ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਫਲ ਫਲਨੇ ਲਾਗਾ ਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਤਿਲ ਨਹੀ ਭਨੈ ਘਾਲਜਾ । ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਜਾਈ ਥੀ ਸੋ ਤੋ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਮੈ ਡਾਰ ਦੀਆ ਅਬ ਆਪ ਬਜੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੋ ਘਰ ਮੇ ਆਇਕੇ ਕੋਈ ਤੀਨ ਪਾ ਪਕੇ ਘ੍ਰਿਤ ਲਗਾਇਕੇ ਖੂਬ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪਰਾਂਠੇ ਬਨਾਇ ਕੇ ਖੂਬ ਬਰੀਕ ਕੂਟ ਕੇ ਬੀਚ ਤਿਸ ਕੇ ਮਿਸ੍ਰੀ ਪਾਇ ਕੇ ਉਪਰ ਸੇ ਔਰ ਭੀ ਘ੍ਰਿਤ ਚੂਰੀ ਮੈ ਡਾਰ ਕੇ ਬਡੀ ਫੁਰਤੀ ਅਤਜੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਲਿਜਾਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਵੋ ਚੂਰੀ ਕਾ ਅਛਾ ਕਟੋਰਾ ਭਰਾ ਹੁਆ ਰਖ ਦੀਆ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਆਪ ਛਕਜਾ ਪੁਨਃ ਤਿਸੀ ਸਮੇ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਸਜਾਮ ਰੰਗ ਕਾ ਏਕ ਸਰਮਾਪਤ ਤਹਾ ਆਇ ਗਯਾ ਬਡਾ ਅਸਚਰਯ ਅਦਭੁਤ ਕਾਲ ਵਰਣ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਜਬ ਵੋ ਸਰਮਾਪਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ਖੜੋਤਾ ਤਬ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਐ ਮਾਈ ਯੇ ਚੂਰੀ ਕਾ ਕਟੋਰਾ ਇਸ ਸਰਮਾਪਤ ਕੇ ਆਗੇ ਉਠਾਇ ਕੇ ਅਬ ਧਰ ਦੇ ਤਬ ਮਾਈ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਚੂਰੀ ਕਾ ਕਟੋਰਾ ਉਠਾਇ ਕੇ ਤਿਸ ਸਰਮਾਪਤ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖ ਦੀਆ ਜਬ ਸਰਮਾਪਤ ਨੇ ਭੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਕੇ ਚੂਰੀ ਛਕ ਲਈ ਤਬ ਪੁਨਃ ਮਾਈ ਕੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਐ ਮਾਈ ਯੇ ਕਟੋਰਾ ਸਰਮਾਪਤ ਕੇ ਆਗੇ ਸੇ ਉਠਾਇ ਲਜਾਇ ਅਬੀ ਉਸ ਕਟੋਰੇ ਮੈ ਥੋੜੀ ਸੀ ਚੂਰੀ ਬਚੀ ਹੁਈ ਰਹਤੀ ਥੀ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਵੋ ਕਟੋਰਾ ਮਾਈ ਉਠਾਇ ਲਜਾਈ ਤਿਸਤੇ ਵੋ ਸਰਮਾਪਤ ਕਾ ਜੂਠਾ ਚੂਰੀ ਸਹਤ ਏਕ ਚਾਰ ਘੜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਾਈ ਲੇਕਰ ਕਟੋਰਾ ਖੜੀ ਰਹੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਜੀ ਨੇ ਅੰਤਰਯਾਮਤਾ ਸੇ ਦੇਖਜਾ ਕੇ ਜੋ ਹਮ ਆਗਜਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸੋਈ ਮਾਈ ਹਮਾਰਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ਮਾਈ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਗਿਲਾਨੀ ਨਹੀ ਆਈ ਹੈ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਨੇ ਮੁਸ਼ਕਤ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਕਰੀ ਹੈ ਅਬ ਮਾਈ ਕਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਕਰਣਾ ਚਾਹਜੇ ਜੋ ਅਬ ਕੇ ਨਿਰ ਗਿਲਾਨ ਹੋਕੇ ਮਾਈ ਨੇ ਹਮਾਰਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨ ਲੀਆ ਤਬ ਮਾਈ ਕੇ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋਇ ਜਾਵੈਗੇ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਮਨ ਮੈ ਰਖ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਾਈ ਕੀ ਓਰ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਦੇਖ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਅਬ ਦੇਖਤੀ ਕਜਾ ਹੈ ਬੈਠਕੇ ਈਹਾਂ ਯੇ ਚੂਰੀ ਤੂੰ ਖਾਇਲੇ ਜਬ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਨੀ ਔ ਸਰਮਾਪਤ ਕੀ ਜੂਠੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚੂਰੀ ਖਾਵਨੇ ਕਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਮਾਈ ਸੋਭਾ ਨੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੈ ਬਲਿ ਹਾਰ ਜਾਵੋਂ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਪਰ ਮੁਖ ਸੇ ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਮਾਈ ਨੇ ਵੋ ਚੂਰੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਔ ਸਰਮਾ ਪਤ ਕੀ ਉਛਿਸ੍ਟ ਨਿਰ ਗਿਲਾਨ ਹੋਕੇ ਬਿਨਾ ਬਿਲੰਬ ਖਾਇ ਲੀਨੀ ਜਬ ਮਾਈ ਨੇ ਵੋ ਚੂਰੀ ਖਾਈ ਤਬ ਮਾਈ ਊਪਰ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੂਈ ਮਾਈ ਸੋਭਾ ਕੇ ਵਜ੍ਰ ਕਪਾਟ ਖੁਲ ਗਏ ਤਥਾ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਮਾਈ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਤੁਸ੍ਟ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ਆਯਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਮਾਈ ਕੋ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਪ੍ਰਤਜਖ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਤਬ ਮਾਈ ਸੋਭ: ਸਰਬ ਸਕ੍ਰਜੋਂ ਸਹਤ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਆਨੰਤ ਸਰਬਗਜ਼ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਹ੍ਰਿਦਸਤ ਦਰਸਨ ਪਾਇਕੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਮੋ ਮਗਨ ਹੋ ਗਈ ਊਹਾਂ ਹੀ ਮਾਈ ਕੀ ਸਮਾਧੀ ਲਗ ਗਈ ਪੁਨਃ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਕਿਤਨੀਕ ਦੇਰ ਪੀਛੇ ਉਥਾਨ ਹੋਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਆਗਿਜ਼ਾ ਪਾਇ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੀ ਭਈ ਏਕ ਤੋ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕੀ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਦੂਸਰੇ ਅਭੀਸ੍ਟਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਕਾਰ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਮਾਈ ਕਾ ਮੁਖ ਰੂਪ ਕਮਲਖਿੜਾ ਹੂਆ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੂਈ ੨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ਬੈਠੀ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਾਕ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਸੋਭਾ ਪਾਵੈ ਪਾਸ ਬੈਠੀ ਹੂਈ ਤੈਸੀ ਸੋਭਾ ਕੋ ਮਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਬ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਨੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋਕੇ ਗਦ ਗਦ ਬਾਣੀ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਛਤੀ ਭਈ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੋ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਹੇ ਭਵਤਾਰਕ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਕਵਨ ਹੂੰ ਮੇਰਾ ਕਿਆ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਯੇ ਸਰੀਰਾਦਿਕ ਸੰਸਾਰ ਤੋ ਮੁਝਕੋ ਨਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਆਪ ਮੁਝਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮਾਈ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ॥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਜਿਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਤੁਮਨੇ ਦਰਸਨ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਪਾਆ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਆਤਮਾਂ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸੀ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅਗਜ਼ਾਨ ਨੇ ਮੈ ਤੂੰ ਏਹ ਓਹ ਵਹ ਯੇ ਈਸ੍ਵਰ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿਕ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਸਤ ਜਗਤ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਬਾਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਰਜੂ ਸਰਪ ਵਤ ਤਿਸੀ ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਹੈ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਅਰਥ ਪਜ਼ਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਯੇ ਆਤਮਾ ਪੁਤ੍ ਇਸਤ੍ਰੀ ਧਨਾਦਿਕ ਕਿਸੀ ਵਾਸਤੇ ਪਜ਼ਾਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਤੂੰ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋ ਮੈ ਬਜ੍ਯਾਪ ਰਹਜਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤੇਰਾ ਆਪਨਾ ਆਪ ਹੈ ਜਾਹੁ ਮਾਤਾ ਤੂੰ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਹੂਈ ਹੈ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਦਰਸਨ ਪਾਇਕੇ ਤੇਰੀ ਕਲਜਾਨ ਹੋਵੇ ਅਬ ਹਮ ਅਗ੍ਯਾ ਦਿਸਾ ਕੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਸਾਰਿਕ ਵਿਵਹਾਰੋ ਵਿਖੇ ਵਰਤ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਜਾਨ ਕੇ ਤਿਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਹਾਜਰ ਰਹਣਾ ਇਸ ਤੇ ਉਪਰ ਔਰ ਉਪਦੇਸ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਦੇਵ ਹੂਤੀ ਕੋ ਕਪਲ ਦੇਵ ਜੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਂਖ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਬਨ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਜਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਐ ਮਾਈ ਭੇਦ ਵਾਦੀ ਕਾ ਮੂਰਖੋਂ ਕਾ ਸੰਗ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਸਤਜ ਬੋਲਨਾ ਕੁਸੰਗ ਸੇ ਬਚੇ ਰਹਣਾ ਯੇ ਉਪਦੇਸ ਹਮਾਰਾ ਗੋਪ ਰਖਣਾ ਅਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੂਰਖੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਤਹਾ ਤੇ ਉਠ ਕਰ ਔਰ ਬਨ ਮੈ ਚਲੇ ਗਏ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਭੀ ਪਰਮ ਸੁਭਾਯੁਗਤ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸਹਤ ਸਾਂਤ ਆਤਮਾ ਹੋਇ ਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲੀ ਆਈ ਜੈਸੇ ਗਰ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਥਾ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਰਤਤੀ ਭਈ ਸਰਬ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਤੀ ਹੂਈ ਜਲ ਕਮਲਵਤ ਆਰਬਲਾ ਕੋ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਵਿਤੀਤ ਕਰਤੀ ਭਈ ਸੰਸਯ ਵਿਪਰਯ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਹਸਤ ਬਿਲ੍ਹਤ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਆਤਮ ਬੋਧ ਹੋਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀਜਨਾ ਕੋ ਦੇਹਾਤਮ ਅਧਜਾਸ ਬਜ੍ਰ ਸਾਰਵਤ ਅਤਿ ਦ੍ਰਿਢ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਦੇਹਾਤਮ ਅਧਜਾਸ ਕਾ ਭੇਦਨ ਕਰਣਾ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਹੈ ਪੁਨਃ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕੋ ਥੋੜੇ ਹੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਕੈਸੇ ਆਤਮ ਬੋਧ ਹੋਗਯਾ ਯੇ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਯੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਦਾਤ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ॥

ਭਾਵ ਨ ਬ੍ਰਹਮੇ ਲਿਖਜਾ ਚਾਰ ਵੇਦ ਸਿਮ੍ਰਤ ਪੜ ਦੇਖੇ ਕੇਵਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਹੀ ਜੀਵ ਕੋ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਲਾਭ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਸਤਗੁਰੂ ਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਥੀ ਦੂਸਰਾ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਤਜੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਮਾਈ ਕੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਤਿਮਰ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਦੂਰ ਕਰ ਦੀਆ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰੰਥ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਗੁਰ ਜਿਨ ਕਉ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਰਿਦੈ ਨਿਵਾਸੈ। ਜਿਨ ਕਉ ਗੁਰੁ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੁਰਤ ਦੂਰੰਤਰਿ ਨਾਸੈ। ਗੁਰੁ ਜਿਨੁ ਕਉ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਮਾਨੁ ਅਭਿਮਾਨ ਨਿਵਾਰੈ। ਜਿਨ ਕਉ ਗੁਰੁ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨੁ ਸਬਦਿ ਲਾਗਿ ਭਵਜਲੁ ਤਾਰੈ । ਪਰਚਉ ਪ੍ਰਮਾਣ ਗੁਰੁ ਪਾਇਅਉ ਤਿਨ ਸਕਯਥਉ ਜਨਮ ਜਗਿ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਰਣਿ ਭਜੁ ਕਲ ਕਬਿ ਭੁਗਤ ਮੁਕਤਿ ਸਭ ਗੁਰੂ ਲਗਿ ॥ ੧੧ ॥ ਰਛ: ਕਚਹੁ ਕੰਚਨ ਭਇਅਉ ਸਬਦੁ ਗੁਰੁ ਸ੍ਰਵਣਹਿ ਸੁਣਿਓ। ਬਿਖਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੁਯਉ ਨਾਮ ਸਤਿ ਗੁਰਮੁਖ ਭਣਿਅਉ। ਲੋਹਹੁ ਹੋਯਉ ਲਾਲ ਨਦਰਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਦਿ ਧਾਰੈ। ਪਾਹਣ ਮਾਣਕ ਕਰੈ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਕਹਿਅਉ ਬੀਚਾਰੈ। ਕਾਠਹੁ ਸ੍ਰੀ ਖੰਡ ਸਤਗੁਰਿ ਕੀਅਉ ਦੁਖ ਦਰਿਦ੍ ਤਿਨਕੇ ਗਇਆ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਚਰਨ ਜਿਨ ਪਰਸਿਆ ਪਸੁ ਪਰੇਤਉ ਸੁਰਨਰ ਭਇਆ ॥ ੨ ੬ ॥

ਇਸ ਕਾ ਵੀਚਾਰ ॥ ਗੁਰਵਿਤਿ ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਊਪਰ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਭਈ ਹੈ ਉਨ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਵਿਖੇ ਹਰਿ ਬਜ਼ਾਪਨ ਸੀਲ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਆਇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਇਸਥਿਤੀ ਪਾਵਤਾ ਹੈ । ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੀ ਜਿਸ ਜੀਵ ਕੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸੰਤੁਸ੍ਟ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੇ ਦੁਰਿਤ ਪਾਪ ਦੁਰੰਤਰਿ ਪੂਰਜ਼ ਜਨਮੋਂ ਕੇ ਬੜੇ ਕਠਿਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਜ਼ਾਦਿਕ ਪਾਪ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਤਾਤਕਾਲ ਕਜ਼ਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਨਸ੍ਟ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਬਹੁਰਹੁ ਸਤਗੁਰੂ ਜਿਸ ਕੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਮਾਨ ਧਨ ਵਿਦਜ਼ਾ ਆਦਿਕ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਅਭਿ-ਮਾਨ ਦੇਹ ਕਾ ਅਤਜ਼ੰਤ ਅਧਜ਼ਾਸ ਤਿਸ ਕੇ ਤੁਰਤ ਹੀ ਨਿਵਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਨਸ੍ਟ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ । ਜਿਨ ਕੇ ਊਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੁਸ਼ਟੂ ਅਤਜ਼ੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਜਨ ਜੀਵ ਕੋ ਸਬਦ ਨਾਮ ਤਤ੍ਵਮਸੀ ਮਹਾ ਵਾਕਜ਼ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਭਵਜਲ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਸਮੁਦਰ ਸੇ ਤਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਖਜ਼ਾਤ੍ਕਾਰ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦਰ ਕਾ ਪਾਰ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲਜ਼ਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪਰਚਉ ਪ੍ਰਮਾਣੇਤਿ ਜਿਨੋ ਨੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵੇਦ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੂਰਬਿਕ ਪਰਚਾ ਪਾਯਾ ਹੈ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਅਥਵਾ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਮਾਣ ਏਕ ਹੀ ਸਭ ਪ੍ਰਮਾਣੋ ਸੇ ਅਧਿਕ ਹੈ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਮੈ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਸੇ ਗੁਰੁਮੁਖ ਹੋਇ ਕੇ ਜਿਨ ਜਨੋ ਨੇ ਪਰਚੋ ਪਾਯੋ ਹੈ ਤਿਨ ਜਨੋ ਕੋ। ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਜਨਮ ਧਾਰਣੋ ਸਫਲੋ ਭਯੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜਿਨੋ ਜਨੋ ਕੋ ਪਰਚੋ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣੋ ਸੇ ਪ੍ਰਮਿਤ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਭੂਤ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਗੁਰੁ ਨਾਮ ਬਡਾ ਅਧਿਕ ਦ੍ਰਿਢ ਪਰਚੋ ਪਾਇਓ ਹੈ ਤਿਨ ਜਨੋ ਕੋ ਜਨਮ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਸਫਲ ਸਕਾਰਥ ਭਯਾ ਹੈ। ਕਲਜ਼ ਕਵਿ ਜੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਹੇ ਸਾਧੋ ਸਜਨੋ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣੀ ਪੜੇ ਹੂਏ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖ ਆਦਿਕ ਸਰਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੧ ॥ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਯੇ ਜੀਵ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣਿ ਨਹੀ ਪੜਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਕਚਕੇ ਸਮਾਨ ਕਚਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਥੋੜੀ ਸੀ ਠੋਕਰ ਲਗੇ ਹੂਏ ਕਚ ਟੂਟ ਪੜਤਾ ਹੈ ਬਨੇ ਹੂਏ ਕਚ ਕੇ ਭਾਂਡੇ ਕਾ ਕੁਛ ਦੇ ਏਕ ਤੀਨ ਚਾਰ ਪੈਸਾ ਮੋਲ ਪੜ ਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਟੂਟੇ ਫੂਟੇ ਕਚਕੇ ਬਰਤਨ ਕਾ ਏਕ ਵਰਾਟ ਕਾ ਕੌਡੀ ਭੀ ਮੋਲ ਨਹੀ ਪੜਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਬਹੁਰੋ ਜਬ ਯੇ ਜੀਵ ਸਤਗੁਰੁ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸਤਗੁਰੂ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਤਾ ਹੈ ਤਦ ਕਚ ਸੇ ਹੀ ਕੰਚਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੁਛ ਪਦ ਸੇ ਬਡੇ ਊਚੇ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਯੇਹੀ ਕਚ ਰਸਾਯਨੀ ਕੇ ਹਾਥ ਚੜਾ ਹੂਆ ਕੰਚਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਜਹਾਂ ਏਕ ਕੌਡੀ ਭੀ ਕਚ ਕੇ ਟੁਕੜੇ ਕਾ ਮੋਲ ਨਹੀ ਪੜਤਾ ਥਾ ਤਹਾਂ ਉਸੀ ਟੁਕੜੇ ਕੇ ਰਸਾਯਨੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਸੈਕੜੇ ਰੁਪਯ ਮੋਲ ਪੜਨੇ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਯੇ ਜੀਵ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮੁਖ ਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਮੁਖ ਨਾਮ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਸੇ ਮੁਖ ਦੁਵਾਰਾ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜਪਤਾ ਹੈ ਤਬ ਬਿਖ ਸੇ ਨਾਮ ਮਰਣ ਕੇ ਸਾਧਨ ਸੇ ਅਥਵਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੇ ਸਾਧਨ ਰੂਪ ਬਿਖ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸੇ ਰਹਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਅਮਰਣ ਧਰਮਾ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬਿਖ ਰੂਪਾ ਬਾਣੀ ਸੇ ਇਸ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸਤਬ ਕੋ ਸੁਖ ਦੇਨੇ ਵਾਰੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਣੇ ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਉਚਾਰਣ ਮੁਖ ਸੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਇਸ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਤਰੂਪਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸ ਕੋ ਵੇ ਵਰ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਾਤ ਕਾਲ ਸਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਬਚਨ ਝੂਠਾ ਅਸਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਝੂਠ ਬੋਲਤਾ ਥਾ ਸੋ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾਂ ਨਾਮ ਜਪਨੇ ਸੇ ਸਤ ਬੋਲਨੇ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਤ ਬੋਲਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੈ । ਔਰ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਣੇ ਸੇ ਔ ਸਤ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਜਬ ਸੁਧ ਇਸ ਕਾ ਮਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਜਬ ਸਤਗੁਰ ਸਿਖ ਕੀ ਓਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਲੋਹਾ ਰੂਪ ਸੇ ਲਾਲ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੁਭ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਪਹਲੇ ਯੇ ਜੀਵ ਲੋਹਾ ਰੂਪ ਹੈ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਕਾਲਾ ਸਜਾਹ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਪੁਨਃ ਲੋਹੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬੇਕਦਰਾ ਤੁਛ ਮੋਲ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਦੋ ਰੁਪੈ ਅਥਵਾ ਚਾਰ ਰੁਪੈ ਮਹੀਨਾ ਇਸ ਕਾ ਮੋਲ ਕਦਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਭੰਗੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਦੋ ਤਾਮਰ ਖੰਡ ਮੋਲ ਏਕ ਮਹੀਨਾ ਵਿਸ਼ਟਾ ਉਟਾਵਨੇ ਕਾ ਪੜਤਾ ਹੈ ਜਬ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਊਪਰ ਸਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੁਭ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਵੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਇਸ ਕੋ ਲੋਹੇ ਰੂਪ ਬੇਕਦਰ ਸੇ ਅਮੋਲਕ ਲਾਲ ਬਨਾਇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਤੀ ਹੈ ਲਾਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮਾਨ ਕੇ ਯੋਗਜ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਦੇਖੋ ਗੁਰੂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਾ ਕੁਛ ਐਸੋ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੀ ਹੈ ਨੀਚ ਜਾਤੀ ਕੋ ਭੀ ਬਡੀ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਦੇਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਲੋਹੇ ਆਠ ਦਸ ਸੇਰ ਬਿਕਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਬ ਪਾਰਸ ਰੂਪ ਏਕ ਜਾਤੀ ਪਾਖਾਣ ਸੇ ਸਪਰਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਓਹੀ ਲੋਹਾ ਰਜਤ ਮੁਦ੍ਰਾ ਕਾ ਤੀਨ ਰਤੀ ਯਾ ਚਾਰ ਰਤੀ ਕਾਦੇ ਮੈ ਤੋਲ ਕੇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਸੁਵਰਣ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਸੁੰਦਰ ਮਾਨ ਕੇ ਯੋਗ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਨੀਚ ਜਾਤੀ ਵਾਲੇ ਸਦਨਾ ਕਸਾਈ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰ ਕਬੀਰ ਜੁਲਾਹਾ ਸੈਨਾ ਨਾਈ ਨਾਮਾ ਛੀਪਾ ਬਾਲਮੀਕ ਬਾਟ ਪਾਰਾ ਧਨਾ ਜਟ ਮੀਰਾਂਬਾਈ ਕਰਮਾਂ ਬਾਈ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਭੀਲਨੀ ਚਾਂਡਾਲੀ ਇਤਜਾਦ੍ਰਿਕ ਔਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਨੀਚ ਜਾਤੀ ਮੈ ਉਤਪਤ ਹੋਨੇ ਵਾਰੇ ਜਬ ਇਨੋ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਵੈਸ ਸੂਦਰ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਅਰਥਾਤ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਓਨਾ ਕੇ ਚਰਣੀ ਆਇ ਪੜਤੀ ਹੈ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਤਿਨੋ ਕੀ ਰਚੀ ਹੂਈ ਬਾਣੀ ਕੋ ਗਾਵਤੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ਕੋਈ ਭੀ ਕਿੰਤੂ ਸੰਕਾ ਨਹੀ ਮਾਨਤਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸਭੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਤਿਨ ਮਹਾਤਮੋ ਕੋ ਆਦਰ ਮਾਨ ਕਰਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਉਨ ਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਭੀ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਜੀਵ ਦੁਖ ਕਲੇਸ਼ ਅਪਦਾ ਭਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਲੋਹੇ ਸੇ ਮਾਨੋ ਲਾਲ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਯੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਹੈ ਪਾਹਣੇਤੀ ਜਬ ਯੇ ਜੀਵ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਰੂਪ ਉਪਦੇਸ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਮਾਣਕ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਉਪਦੇਸ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਯੇ ਜੀਵ ਪਾਖਾਣ ਕੇ ਤੁਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਜਬ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਮਾਣਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੋ ਮਾਨ ਕੇ ਯੋਗ ਹੋਕੇ ਉਤਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਤਗੁਰੂ ਉਕਤ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਪਹਲੇ ਯੇ ਜੀਵ ਸਾਮਾਨਜ ਕਾਠ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਤੇ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖ ਰੂਪ ਕਮਲ ਸੇ ਸੁਨਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼ਠੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤਾਹੈ ਨੇਮ ਸੇ ਜੈਸੇ ਚੰਦਨ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਲੇ ਸੇ ਬਨਾਸਪਤੀ ਕੋ ਚੰਦਨ ਚੰਦਨ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਅਪਨੀ ਸੁਗੰਧੀ ਸੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਤਗੁਰੂ ਭੀ ਅਪਨੇ ਗਜ਼ਾਨ ਆਤਮਿਕ ਵਚਨ ਰੂਪ ਸੁਗੰਧੀ ਸੇ ਚੰਦਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪਰਮ ਉਤਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜਿਨੋ ਪੁਰੁਖੋ ਨੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਕੀਓ ਹੈ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਉਠ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੇ ਜਨਮਨ ਜਨਮਨ ਕੇ ਦੁਖ ਦਾਰਿਦਰ ਦੂਰ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਸੇ ਉਨ ਕੋ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟ ਜਨਮ ਕੇ ਦੁਖ ਔ ਦਰਿਦ੍ਰ ਦੂਰ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈਂ। ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਿਨ ਕੋ ਬਡਭਾਗਜੋ ਨੇ ਪਰਮ ਤੀਰਥ ਰੂਪ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਪਰ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਪਰਸਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਨਿਸ ਪਾਪ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੈ ਇਸ ਨਾਨ ਕਰਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜੀਵ ਸਰਬ ਪਾਪੋ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰੇਤ ਸੇ ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਭੀ ਤੀਰਥ ਰੂਪ ਕੀ ਧੂਰੀ ਰੂਪ ਤੀਰਥ ਮੈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਯੇ ਜੀਵ ਪ੍ਰਥਮ ਪਸੂ ਅਰ ਪ੍ਰੇਤੋ ਕੇ ਸਮਾਨਹੈ ਅਥਵਾ ਪਸੂ ਅਰ ਪ੍ਰੇਤੋਂ ਸੇ ਭੀ ਬੁਰਾ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਦੇਵਤਾ ਔ ਨਰੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈਂ ਯੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤ-ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਰੂਪ ਤੀਰਥ ਕੇ ਪਰਸਣੇ ਕੋ ਮਹਾਤਮ ਹੈ। ਭਾਂਤੇ ਸਤ ਸੰਗ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ੬ ॥ ਯੇਹੀ ਵਾਰਤਾ ਵਿਵੇਕ ਚੂੜਾਮਣੀ ਕੇ ੩ ਸਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਕਹੀ ਹੈ ॥ ਦੁਰਲਭੰ ਤ੍ਰਯ ਮੇ ਵੈਤਤ ਦੇਵਾਨੁਗ੍ਰਹ ਹੇਤੁਕੰ । ਮਨੁਖਜਤ੍ਵੰ ਮੁਮੁਖਜੁਤ੍ਵੰ ਮਹਾਪੁਰੁਖ ਸੰਸ਼੍ਰਯਃ ॥ ੩ ॥

ਟੀ –ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਤੀਨ ਬਾਤਾਂ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਉਤਮ ਕੁਲ ਮੈ ਮਾਨੁਖਾ ਜਨਮ ੧ ਦੂਸਰਾ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੋ ਮੋਖ ਕੀ ਇਛਾ ੨ ਤੀਸਰਾ ਮਹਾ ਪਰਖ ਜੋ ਸੰਤ ਜਨ ਤਿਨ ਕੀ ਆਗਜਾ ਮੇ ਰਹਣਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਨਾ ॥ ੩ ॥ ਤਿਨ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕੇ ਆਸ੍ਰਯ ਰਹਣਾ। ਮੂਲ– ਲਭਧ੍ਵਾ ਕਥੰ ਚਿਨ੍ਮਰ ਜਨਮ ਦੁਰਲਭੰ ਤਤ੍ਰਾਪੀ ਪੁੰਸਤ੍ਵੰ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਪਾਰ ਦਰਸਨੰ ਯਸਤ੍ਵਾਤੰ ਮੁਕ੍ਤੇ ਨਯਾਤੇਤ ਮੂਢ ਧੀਸ ਹਜ਼ਾਤ ਮਹਾਸ੍ਮੰ ਵਿਨਿਹੰਤਜ ਸੋਦ ਗ੍ਰਹਾਤ ॥ ੪ ॥

ਟੀਃ–ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨੀ ਭੋਗ ਕੇ ਸਾਰੇ ਨਰਕ ਭੋਗ ਕੇ ਪੁਨਃ ਕਿਸੇ ਬਡੇ ਪੁਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਔ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀਪਰਮਕ੍ਰਿਪਾਸੇਕਥੰਚਿਤ ਕਿਸੀ ਨਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਤਰ ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਜੀਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਵਿਖੇ ਭੀ ਪੁਨਃ ਉਚੀ ਕੁਲਮੈ ਜਨਮ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਜਨਮ ਅਥਵਾ ਖਤ੍ਰੀ ਕਾ ਜਨਮ ਤਿਸ ਮੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਭਗਤੋ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਜਨਮ ਹੋਣਾ ਅਤੀ ਹੀ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਭੀ ਵੇਦ ਔ ਸਰਬ ਸਾਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਪਾਰ ਦਰਸੀ ਹੋਣਾ ਅਤਿ ਦੁਰ-ਲਭ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਐਸਾ ਦੁਰਲਭ ਤਰ ਜਨਮ ਪਾਇਕੇ ਭੀ ਆਪਨੀ ਮੁਕਤੀ ਵਾਸਤੇ ਜਤਨ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਮੇਰੀ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਵੋ ਜੀਵ ਆਤਮ ਹਤ੍ਯਾਰਾ ਹੈ ਝੂਠੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਸਤ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੀ ਹਠ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਘਾਤ ਉਸਨੇ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ੪ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੂਲਃ—ਇਤਾਕੋ ਨ੍ਰਿਸ੍ਰੁ ਮੂਢਾਤਮਾ ਯਸਤੁ ਸ੍ਵਾਰਥੇ ਪ੍ਰਸਾਦਜਤਿ। ਦੁਰਲਭੰ ਮਾਨੁਖੰ ਦੇਹੰ ਪ੍ਰਾਪਜਤਭ੍ਰਾਪਿ ਪੌਰੁਖੰ ॥ ੫ ॥

ਟੀਃ—ਇਤਾ ਇਤਿ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਮਾਂਨੁਖਾ ਦੇਹ ਜੀਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਦੁਰ ਲਭ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾਂ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਪੁਨਃ ਐਸਾ ਦੁਰਲਭ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਯਾਂ ਭੀ ਜੋ ਜੀਵ ਆਪਨੇ ਮੋਖ ਰੂਪ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਪ੍ਰਮਾਦ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਣੇ ਮੈ ਆਲਸ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਰਹਜਾ ਹੈ ਉਨ ਕੋ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਇਤਿ ਉਸ ਪੁਰੁਖ ਸੇ ਅਧਿਕ ਮੂਢ ਜੜ ਮੂਰਖ ਕੌਨ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਪੁਨਃ ੨ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਫਿਰ ਜੀ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਮੰਸਾਰੀ ਬੰਧਨੋਂ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਕਾ ਕੌਨ ਉਪਾਇ ਕਰੈ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਤਪ ਦਾਨ ਜਪ ਆਦਿ ਰੂਪ ਉਪਾਇ ਬਤਾਯੇ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਸੁਖ ਕੋ ਯੇ ਜੀਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ॥

ਉਤ੍ਰ ॥ ਮੂਃ—ਬਿਨਾ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਮੁਕਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼ਠੀ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਮੂਃ—ਵ੍ਰਦੰਤੁ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਣੀ ਯਜੰਤੁ ਦੇਵਾਨ ਕੁਰਵਨਤੁ ਕਰਮਾਣੀ ਭ੍ਰਜੰਤੁ ਦੇਵਤਾਃ । ਆਤਮੈ ਕਯ ਵੈਧੇਨਵਿਨਾਪਿ ਮੁਕ੍ਤਿਰ ਨ ਸਿਧ੍ਯਜਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼ਤਾਂਤਰੇਤਿ ॥ ੬ ॥

ਟੀਃ—ਵਦੰਤੁ ਇਤੀ ੬ ਖਟ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਹਤ ਅਰਥ ਕੇ ਕੰਠ ਸੇ ਭੀ ਸੁਨਾ ਦੇਵੇ ਤਥਾ ਚਾਰੋ ਵੇਦ ੪ ਅਠਾਰਹ ੧੮ ਪੁਰਾਣ ਅਠਾਈ ਸਿਮ੍ਰਤਜਾਂ ਉਪ ਪੁਰਾਣ ਉਪ-ਸਿਮ੍ਰਤਜਾਂ ਭੀ ਕੰਠ ਸੇ ਹੀ ਪੜ ਕੇ ਸੁਨਾਵੇ ਤਥਾ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾਨ ਕੋ ਭੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪੂਜੇ ਵੇਦ ਕੀ ਵਿਧੀ ਸੇ ਕਰਮ ਭੀ ਸਰਬ ਕਰੇ ਅਮਰ ਗਣੇ ਕੋ ਵਿਧਿ ਪੂਰਬਕ ਭਜੇ ਭੀ ਤਥਾਪਿ ਬਿਨਾ ਗ੍ਯਾਨ ਮੁਕ੍ਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮੈ ਉਤਪਤ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਮਰਤਾ ਰਹੇ ਯੇ ਕੈ ਮੁਤਕ ਨ੍ਯਾਯ ਹੈ ੬ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਏਕ ਗ੍ਯਾਨ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੇਰੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੀ ਪਰਮ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜਬ ਸਤਗੁਰੂ ਸਿਖ ਪਰ ਦਯਾਲ ਹੋਵੈਂਗੇ। ਤਬ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾ ਕਾ ਏਕ ਗ੍ਯਾਨ ਬਖਸੀਸ ਕਰੈਂਗੇ। ਇਤਜਲੰ ਵਿਸਤਰੇਣ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗਕ ਅਬ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕੇ ਦੋ ਲੜਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਰ ਦੋ ਲੜਕੀਆਂ ਭਈਆਂ ਏਕ ਲੜਕੇ ਕਾ ਨਾਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ੧ ਏਕ ਕਾ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ੨ ਏਕ ਲੜਕੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮੈਨਾ ਏਕ ਕਾ ਨਾਮ ਮਿਠੋ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਕੰਨਜੋਂ ਮੈ ਮਾਈ ਮੈਨਾ ਬਡੀ ਉਦਾਰ ਸਤ ਸੰਗਣਿ ਹੋਤੀ ਭਈ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਨੇ ਮੈਨਾ ਨਾਮ ਅਪਨੀ ਕੰਨਜਾ ਕੋ ਅਪਨੇ ਜੈਸਾ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨ ਸਮ ਦਰਸਨੀ ਕਰ ਲੀਆ ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪੁਨਃ ਮਾਈ ਮੈਨਾ ਕੇ ਆਗੇ ੩ ਪੁਤ੍ਰ ਔਰ ਦੋ ਕੰਨਜਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਪੁਨਃ ਖੈਰਾਵਾਦ ਮੈ ਏਕ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸਬੋਧ ਕਰਕੇ ਔਰ ਅਟਕ ਖੈਰਾਵਾਦ ਅਕੋੜਾ ਜਗੀਰਾ ਢੁਢੇਰਾਂ ਹਜਰੋ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਨਸੈਹਰਾ ਪਿਸ਼ੌਰ ਇਤਨੇ ਨਗਰੋਂ ਸ਼ਹਰੋਂ ਮੈ ਕਿਤਨੇਕ ਸਤਸੰਗੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂਆਂ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਸ਼ਰਬ ਬੰਧਨੋਂ ਸੇ ਛੁਡਾਇ ਕੇ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਮਲੇਛੋਂ ਕੋ ਭੀ ਮੁਕਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਿਨੋਂ ਸਰਬੋ ਮੈ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਰਕਤ ਔ ਸ਼ਕ੍ਰੀ ਵਾਲਾ ਭੀ ਸਰਬ ਸੇ ਮੁਸ਼੍ਰ ਹੋਤ, ਭਯਾ ਤਥਾ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਚਾਰ ਭਾਈ ਥੇ ਉਨ ਚਾਰੋ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਹੀ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਕਲਰ ਕਮਲਵਤ ਤਿਸ ਕਾ ਏਕ ਭਾਈ ਚੌਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਏਕ ਠਗ ਏਕ ਜੁਆਰੀ ਮਦਪ ਬੇਸਜ਼ਾਬਾਮੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੂਰਣ ਸੰਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਕੁਛਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੁਨਃ ਭੀ ਕੁਛਕ ਕਹੇਂ ਗੇ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਭਯੋ ਗਜ਼ਾਨ ਅਵਤਾਰ ।
ਭਾਰਤ ਭੂਮਿ ਪਵਿਤ੍ ਪਦ ਬੰਦੋ ਬਾਰੰਬਾਰ ॥ ੧ ॥
ਦੋਃ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਉਤਰਕੈ ਪਰਸਰਾਮ ਪੁਰ ਜਾਇ।
ਪਹੁਚੇ ਕਾਬਲ ਮੈਪ੍ਰਭੂ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪ ਸੁਹਾਇ ॥ ੨੫੭ ॥
ਚੌਃ ਤੀਨੋ ਨਗਨ ਸੁਕਾਬਲ ਮਾਹੀ ।। ਨਿਰਭਯ ਬਿਚਰੈ ਭਯ ਕਿਸਨਾਹੀ ॥
ਸੀਤ ਮਹਾ ਅਰ ਪਰੇ ਤੁਖਰਾ ॥ ਇਨਭੀ ਕਠਿਨ ਮਹਾ ਬ੍ਰਤ ਧਾਰਾ ੨੫੮ ॥
ਕਃ—ਅੰਤਰ ਭੀਪਾਨੀਸੁਪਖਾਨਵਤਹੋਇਜਾਤਜਹਾਂ ਜੀਵਨਕੋਘਾਤਕਸੁਮਹਾਸੀਤਜਾਨੀਏ
ਮਲੇਛਨ ਕੋ ਦੇਸ ਲੇਸ ਨਾਹਿਜਹਾ ਦਯਾਹੂੰਕੋ ਹਿੰਦੁਨ ਕੋ ਸਾਚ ਯਮਦੂਤ ਹੀ ਪਛਾਨੀਏ ॥
ਐਸੇ ਘੋਰ ਦੇਸ ਮਾਹਿ ਫਿਰਤ ਨਿਸੰਕ ਹੋਇ ਤਪ ਕੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਖ ਅਚਰਜ ਮਾਨੀਏ ।
ਅਰਚੀ ਆਗ ਰੂਪ ਜੈਸੇ ਦਿਪੈ ਪ੍ਰਭੁ ਰੂਪ ਤੈਸੇ ਸਮਹੇਨਹੋਤਖਲਭੀਤਚੁਰਠਾਨੀਏ।੨੫੯
ਚੌਃ—ਬਸਤ੍ ਕੁਟੀ ਕੋ ਛੁਵਤ ਨਾਹਿ । ਮੂਰਤਿ ਮਾਨ ਜਨ ਅਗਨਿ ਫਿਰਾਹਿ ॥
ਮਹਾ ਵਿਰਕ੍ਰ ਅਰ ਮਹਾ ਵੈਰਾਗਿ । ਕੁਪੀਨ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਤੀਨੋ ਤਜਾਗ ॥ ੨੬੦ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਕੇਸ । ਪਾਦ ਚੁਲਫ ਲਗ ਦਿਰਘ ਵਿਸੇਸ ।
ਯੁਗ ਬੇਲੀ ਕੇਸਨ ਕੀ ਭਈ। ਕਵਿ ਮਨ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਨਈ ॥ ੨੬੧ ॥
ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਕੇ ਮਿਸਮਾਨੋ । ਲਪਟ ਰਹੀ ਯੁਗਨਾਗਨਿ ਮਾਨੋ ।
ਰਿਖਭ ਦਤ ਜਹ ਭਰਤ ਸਮ ਪੂਤ । ਤੀਨੋ ਵਿਚਰਤਿ ਮਹਾ ਅਵਧੂਤ ॥੨੬੨॥
ਨਗਨ ਜਿਰਤ ਸਭ ਦਰਸਤ ਲੋਗ । ਜਨ ਮਾਤਾ ਕੀ ਖੇਲਤ ਗੋਦ ।
ਤੀਨੋ ਮਗ ਮੈ ਸੋਭਤ ਐਸੇ। ਚਲੈ ਚਾਲ ਮਸਤ ਗਜ ਜੈਸੇ ॥ ੨੬੩ ॥
ਦੀਰਘ ਦੇਹ ਅਰ ਸਾਵਲ ਰੂਪ। ਕਿਧੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤਨੁ ਧਰਜੋ ਅਨੂਪ ।
ਭਾਲ ਪਟ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤਿ ਸੋਹੈ। ਦਰਸਤ ਹੀ ਮੁਨਿਜਨ ਮਨ ਮੋਹੈ ॥ ੨੬੪ ॥
ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਕੁਟਿਲ ਮਹਾਰਸ ਸਾਨੀ । ਜਨ ਕਰ ਕਾਮ ਕਮਾਨ ਸੁਤਾਨੀ ।
ਭ੍ਰਹ ਭ੍ਰਿੰਗ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਕਾਰੇ । ਜਨ ਕਰ ਬਿਧਿਨਾ ਆਪ ਸਵਾਰੇ ॥ ੨੬੫ ॥
ਚੰਖੁਚਾਰ ਪਿਖ ਮ੍ਰਿਗ ਮਨ ਲਾਜੇ। ਤਜ ਬਸਤੀ ਬਨ ਕੀ ਦਿਸ ਭਾਚੇ ।
ਉਨਤ ਨਸੁ ਪਿਖ ਕੀਰ ਖਿਸਾਨੇ । ਜਾਇ ਬਸੇ ਬਨ ਫਿਰਤ ਦਿਵਾਨੇ ॥੨੬੬॥
ਬਿੰਬ ਸੋਭ ਫਲ ਅਧਰਨ ਲੂਟੀ । ਦਸਨ ਦੇਖ ਦਾੜਮ ਗਯੋ ਫੂਟੀ ।
ਸਜਾਮ ਸਮਸ੍ ਕਪੋਲਨ ਪਾਸ। ਸਸਿ ਸਮੀਪ ਜਨ ਰਾਹੁ ਆਸ ॥ ੨੬੭ ॥
ਉਭੈ ਊਚ ਸਕੰਧੰਨ ਕੇਰੇ । ਰਿਖਭ ਬ੍ਰਿਖਭ ਲਾਜਤ ਮਨ ਹੇਰੇ ।
ਛਾਤੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤਿ ਛਬਿ ਵਾਰੀ । ਜਾਨਕ ਸੈਲਨ ਰਛਕ ਭਾਰੀ ॥ ੨੬੮ ॥
ਭੁਜਾ ਭੁਜਗ ਦੀਰਘ ਸੁਖ ਦਾਤਾ। ਅਸੁਰ ਘਾਤ ਹਿਤ ਰਚੀ ਬਿਧਾਤਾ ।
ਕਰ ਕਮਲਨ ਲਖ ਸੋਭ ਦੁਰਾਈ। ਮੂੰਦ ਰਹੇ ਅਬ ਉਘਤ ਨਾਹੀ ॥ ੨੬੯ ॥
ਨਖਨ ਜੋਤਿ ਅਤਿਸੈ ਸੁਭ ਭ੍ਰਾਜੈ । ਜਾਹਿ ਪਿਖਤ ਤਾਰਾਗਣ ਲਾਜੈ ।
ਕਟਿ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਕਉਨ ਬਖਾਨੈ । ਪਿਖ ਕੇ ਹਰ ਮਨ ਮਾਨੀ ਹਾਨੈ ॥ ੨੭੦ ॥
ਜੰਘ ਜੁਗਲ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਰਾਜੈ । ਜਾਹਿ ਨਿਰਖ ਰੰਭਾਤੁਰ ਲਾਜੈ ।
ਚਰਨ ਯੁਗਲ ਜਨ ਕਮਲਨ ਕੇਰੇ । ਜਾਹਿ ਨਿਰਖ ਅਘਜਾਹਿ ਪਰੇਰੇ ॥ ੨੭੧॥
ਮਹਿਮਾ ਅਧਿਕ ਸੁ ਅਲਪ ਬਖਾਨੀ । ਗ੍ਰੰਥ ਬਢਨ ਤੇ ਅਤਿ ਡਰ ਮਾਨੀ ।
ਕਹੋ ਕਥਾ ਅਬ ਕਾਬਲ ਮਾਹੀ । ਭਈ ਸੁਨੌਤਾਕੋ ਮਨ ਲਾਈ ॥ ੨੭੨ ॥
ਬਿਚਰੈ ਕਾਬਲ ਮੈ ਗੁਨ ਐਸੇ । ਮਹਾਮਤ ਗਜ ਬਨ ਮੈ ਜੈਸੇ ।
ਸੁੰਦਰ ਗਤਿ ਨਾ ਬਰਨੀ ਜਾਈ। ਜਾਨਕ ਤੀਨੋ ਹੰਸ ਸੁਹਾਈ ॥ ੨੭੩ ॥

ਸ੍ਵੈਯਾ—ਮਹਜਦ ਏਕ ਮਹਾਨ ਬਡੀ ਅਤਿ ਚਿਤ੍ ਬਚਿਤ੍ਰਿਤ ਸੋਭ ਅਪਾਰੀ ।
ਕਾਬਲ ਕੋ ਪਤਸ਼ਾਹੁ ਸੁਨੋ ਤਹ ਪਾਂਚੋ ਵਖਤ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰੀ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏਕ ਸਮੇ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਤਹ ਜਾਇ ਖਰੇ ਚਿਤ ਹਰਖ ਅਪਾਰੀ।
ਕਾਜੀ ਪੁਰਾਰ ਕਹੀ ਤੁਮ ਕੌਨ ਸੁ ਬਾਰਕ ਜਿਉ ਤਨੁ ਸੁਧ ਵਿਸਾਰੀ ॥ ੨੭੪ ॥
ਚੌਃ—ਨਗਨ ਫਿਰਤ ਤੀਨੋ ਮਤਵਾਰੇ। ਬਿਨਾ ਸਰਮ ਕਰ ਲਿੰਗ ਨਿਕਾਰੇ।
ਖਰ ਬਾਨੀ ਤਾਂਕੀ ਸੁਨ ਸ੍ਵਾਮੀ। ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਹਮ ਐਸ ਬਖਾਨੀ ॥ ੨੭੫ ॥
ਪੁਨ ਕਾਜੀ ਕਰ ਕੋਪ ਅਲਾਈ। ਦੂਸ੍ ਕੌਨ ਸੁ ਦੇਹੁ ਬਤਾਈ।
ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਤਬ ਮੋਦ ਅਪਾਰਾ। ਇਹ ਬਿਧ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਕੀਨ ਉਚਾਰਾ ॥੨੭੬।
ਦੋਃ—ਮਹੰਮਦ ਮੋਕੋ ਜਾਨ ਤੂੰ ਅਲੀ ਯਾਹਿ ਕੋ ਨਾਮ।
ਦੋਨੋ ਸੰਗ ਖ਼ੁਦਾਇ ਕੇ ਕੀਨੋ ਇਤਹ ਪਯਾਨ ॥ ੨੭੭ ॥
ਸੋਃ—ਦੀਨੌ ਤੋਹਿ ਦਿਦਾਰ ਮੇਹਰ ਕਰੀ ਤੁਮ ਪਰ ਅਧਿਕ।
ਸਮਝੋ ਰਿਦੇ ਮਝਾਰ ਚਸਮੇ ਲਾਇ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ॥ ੨੭੮ ॥
ਚੌਃ—ਸੁਨ ਕਾਜੀ ਅਤਿ ਕ੍ਰੁਧਤ ਭਯੋ। ਜਰਬਰ ਆਠ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ।
ਯਾ ਖ਼ੁਦਾਇ ਯੇ ਹਿੰਦੂ ਤੀਨ। ਖ਼ੁਦ ਖੁਦਾਇ ਕਹ ਹਮ ਕੋ ਚੀਨ ॥ ੨੭੯ ॥
ਅਥ ਕਾਬਲ ਪ੍ਰਵੇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥ ਤਹਾਂ ਸਿੰਧੁ ਚੀਂਗਾ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸੇ ਚਲ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਨ ਪਰਬਤ ਉਲੰਘਤੇ ਹੂ ਏ ਸਾਥ ਹੀ ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸਿਖ ਕੋ ਲੀਏ ਹੂਏ ਪਰਸੁਰਾਮ ਪੁਰੀ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਕਿਤਨੇਕ ਮਾਸ ਦਿਨ ਪਿਸ਼ੌਰ ਮੈ ਇਤਥਿਤੀ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਜੀਵਾਂ ਕਾ ਅਪਨੇ ਉਪਦੇਸ ਰੂਪ ਸਾਧਨ ਕਰਕੇ ਅਗਾਨੀ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਤਹਾਂਤੇ ਦਿਗੰਬਰ ਹੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਸਨੇ ੨ ਜਮਦਗਨ ਪੁਰ ਕੋ ਉਲੰਘ ਕੇ ਖੈਬਰ ਕੀ ਘਾਟੀ ਮਾਰਗਲਾ ਉਲੰਘਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਜਲਾਲਾ ਵਾਦ ਕੋ ਕਿਤਨੇਕ ਅਰਸੇ ਮੈ ਉਲੰਘ ਕੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਦੇਸੋਂ ਕਾ ਸੈਲ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਾਬਲ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ਕੋਈਕ ਦਿਨ ਕਾਬਲ ਸ਼ੈਹਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਦੇਸ ਮੈ ਬਿਚਰਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਹੀ ਏਕ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਾਬਲ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਕਾ ਨੌਕਰ ਘੌੜ ਚੜਾ ਅਸਵਾਰੋ ਮੈ ਥਾ ਸੋ ਤਿਸ ਨੇ ਏਕ ਕਾਲ ਮੈ ਇਨ ਦੋਨੋ ਦਿਗੰਬਰੋ ਸੰਤੋ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਤਿਸ ਕੋ ਉਤਪਤਿ ਹੋਇ ਆਈ ਸੋ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਮਨ ਮੈ ਬਿਚਾਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਭਾਈ ਇਸ ਕਾਬਲ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਕੋਠਰੀ ਕੇ ਭੀਤਰ ਪਾਨੀ ਰਖਾ ਹੂਆ ਪਾਖਾਣ ਵਤ ਕਠਿਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਮਾਰੇ ਸੀਤ ਕੇ ਔ ਦਸ ਪਾਂਚ ਪਲ ਭੀ ਇਸ ਦੇਸ ਮੈ ਆਦਮੀ ਨਗਨ ਰਹ ਜਾਵੇ ਤਬ ਆਦਮੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਮਾਰੇ ਸਰਦੀ ਕੇ ਲੋਹੁ ਜਮ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਦਰ ਮੈ ਮਾਰੇ ਸੀਤ ਕੇ ਰਸ ਕੀਆਂ ਛਲਜਾਂ ਜਮ ਜੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਨ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈ ਐਸੇ ਬਰਫਾਨੀ ਦੇਸ ਮੈ ਯੇ ਦੋਨੋ ਮਹਾਤਮਾ ਨਗਨ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਧੰਨਜ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਬਰਫ ਭੀ ਖੂਨੀ ਪਰਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅੰਗਕੋ ਹਾਥ ਚਰਣ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਛੋਹ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸੋਈ ਅੰਗ ਝੜ ਪਰਤਾ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਰਾਜ ਹੈ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਗਿਟੇ ਸੇ ਊਪਰ ਅਧਿਕ ਅੰਗ ਨੰਗਾ ਦੇਖ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸੀ ਕੋ ਮਾਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਐਸੇ ਕਠਿਨ ਤੁਰਕਾਨੀ ਸਰਦ ਦੇਸ ਮੈ ਨਗਨ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂਤੇ ਐਸਾ ਅਮਾਨੁਖ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਨਹੀ ਹੈਂ ਕੋਈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਯਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਅੰਸਾਵਤਾਰ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਭਗਤ ਸੰਤ ਜਨ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੇ ਈਸ਼ਵਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਦਾ ਅੰਗ ਸੰਗ ਸਹਾਯਕ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤੁਰਕ ਭੀ ਅਨੇਕ ਹੀ ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਕੋਈ ਇਨ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਦਿਨ ਕਰ ਹੋਵੇ ਇਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਦੇਖਾ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਅਪੂਰਬ ਸੰਤ ਹਮ ਨੇ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਹੀ ਦੇਖੇ ਐਸਾ ਮਨ ਮੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸਰਧਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਆਇ ਕੇ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਹੀ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਹੀ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਮਨ ਸੀਤਲ ਤੀਨੋ ਤਾਪੋ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਸ਼ਾਂਤ ਆਤਮਾ ਹੋਜਾਤਾ ਭਆ ਉਸੀ ਸਮੇ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਗੁਰੂ ਭਾਵਨਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕੋਈਕ ਦਿਨ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਅਛੇ ੨ ਕਾਬਲੀ ਮੇਵੇ ਫਲ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਛਕਣੇ ਲੀਏ ਲਜਾਯਾ ਕਰੇ ਜਹਾਂ ਪਰ ਸੰਤ ਬੈਠੇ ਹੋਵੇਂ ਖੋਜ ਕੇ ਜਾਇ ਮਿਲੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੇਂ ਤੋ ਮਹਾਰਾਜ ਬੈਠੇ ਨਹੀ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਕਬੀ ਕਹੂੰ ਕਬੀ ਕਹੂੰ ਬਿਚਰਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਸੁਨਾ ਕਰੇ ਜਬ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਆਪਸ ਮੈ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰੈਂ ਤਬ ਭਾਈ ਗਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਜਾਰੇ ਲਾਗੈਂ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਆਦਿਕ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਰਰਜਾ ਕਰੇ ਤਦਨੰਤਰ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਆਇ ਉਦੇ ਹੁਆ ਪ੍ਰੇਮ ਉਦੇ ਹੋਣੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਨੌਕਰੀ ਆਦਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਸਿਥਲ ਪੜ ਗਏ ਪੁਨਃ ਜੈਸੇ ਬਡਾ ਵਿਖ ਧਾਰੀ ਸਰਪ ਜਿਉ ਜਿਉ ਗਾਰੜੂ ਮੰਤ੍ਰ ਪੜਤਾ ਹੈ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਸਰਪ ਅਪਨੇ ਵਿਖ ਵਾਲਾ ਸ੍ਵਾਭਾਵ ਅੰ ਵਿਖ ਕੇ ਤਜਾਗ ਕਰਤਾ ਜਾਤਾਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਵਚਨੋ ਕੋ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਵਿਖ ਕੋ ਤਜਾਗਤਾ ਜਾਤਾ ਭਜਾ ਜਬ ਭਾਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਲਾਬਸਿੰਸ ਕੋ ਅਤਿਪ੍ਰੇਮ ਔਸ੍ਧਾ ਆਇਕੇ ਪ੍ਾਪਤ ਹੁਈ ਤਬਤਿਸਕਾ ਮਨ ਵਿਰਕਤ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਅਰ ਸੰਸਾਰਕੇ ਸਰਦ ਸੁੰਦਰ ਪਦਾਰਥ ਔ ਵਿਖ ਤਿਸਕੋ ਵਿਰਸ ਔ ਮਿਥਜ਼ਾ ਦੁਖਦਾਈ ਫਿਕੇ ਭਾਸਣੇ ਲਾਗੇ ਬਡੇ ਭਾਗੋਂ ਸੇ ਤਿਸਕਾ ਮਨ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਵੈਰਾਗ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਤਾ ਭਜ਼ਾ ਅਰ ਅਤਜ਼ੰਤ ਵਿਰਸ ਜਾਨਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਵਿਰਕਤ ਹੋਜਾਤਾਭਜ਼ਾ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਆਇ ਹਾਜਰ ਹੁਆ ਕਬੀ ਸਾਥ ਰਹੇ ਕਬੀ ਨਿਖੜ ਜਾਵੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀਰੀਬਰ ਹੋਜਾਤ ਭਜ਼ਾ ਆਗੇ ਦੋਸੰਤ ਦਿਰੀਬਰ ਥੇ ਅਬ ਤੀਨ ਸੰਤ ਦਿਰੀਬਰ ਹੋਗਏ ਹੈ ਤੁਰਕ ਦੇਖ ੨ਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਵੈ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਕੋ ਨਗਨ ਦੇਖਕੇ ਮਨ ਮੈ ਖਿਝ ਕੁੜੈ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਕਹ ਸਕੈ ਸੰਤਾਂ ਕੇਤੇਜ ਕਰਕੇ ਦਬ ਜਾਵੈ ਯੇ ਦਸਾ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਨਿਵਨੇ ਝੁਕਣੇ ਲਗਪੜੇ ॥ ਜਬ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇਦਿਰੀਬਰ ਹੋਇ ਕੇ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਭੀ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਵਿਚਰਤੇ ਹੁਏ ਇਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਗੋਦਮੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਆਇ ਬੈਠਾ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਲਾਡ ਕਰਕੇ ਸਾਮ ਕਾਰਤਕ ਸਿਵਜੀ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਆਇ ਬੈਠੇ ਔ ਜੈਸੇ ਸਨਕਾਦਕ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਆਇ ਬੈਠੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਬੈਠਗਯਾ ਬੈਠ ਕੇ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇਗੁਰੂ ਜੀ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਿਉਨਹੀ ਕਰਤੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸਮਾਹਿਤ ਰਹੇ ਅਰਥਾਤ ਸਮਾਧੀ ਵਿਖੇ ਇਸਿਥਤ ਰਹੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਕਬੀ ਭੀਨਾ ਢੁਰੇ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ਹੇਸਿਖ ਹਮਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਾਰੇਸੇ ਛਪਾਇਕੇ ਰਖਤਾ ਨਹੀ ਛੋਡੀ ਹੈ ਕਿਉ ਯੇ ਜੋ ਚਰਾ ਚਰ ਆਤਮਿਕ ਤੂੰ ਜਗਤ ਦੇਖਤਾਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਤੇਰਾ ਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤੇਰੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲਸੇ ਫੇਨ ਬੁਦ ਬੁਦਾ ਤਰੰਗ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪੁਸ਼ਖੇ ਕੀ ਵਾਸ਼ਨਾ ਪੁਸਪੋ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਵਸਤ੍ ਮੈ ਤਾਣਾ ਪੇਟਾ ਸੂਤ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੂਤ ਸੇ ਭਿੰਨ ਵਸਤ੍ ਕੁਛ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਓਤ ਪੋਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤੂੰਹੀ ਵਰਤ ਰਹਜ਼ਾਹੈ । ਸਿਖੋਵਾਚ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਮੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਯੇ ਮਨ ਥਿਰ ਕਾਹੇ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਮੈ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਨਿਸਚਾ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਏਕ ਤੋ ਦੇਹੋਂ ਬ੍ਰਹਮਲੋਂ ਛਤ੍ਰਜੋਂ ਬੈਸਜੋਂ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ੧ ਦੂਸਰਾ ਸਰਬ ਰੂਪ ਸਰਬਾਤਮਿਕ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੂੰ ੨ ਤੀਸਰਾ ਮੈ ਨਹੀ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰਾਤਮਿਕ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਨ ਤੀਨੋ ਨਿਸਚਜ਼ੇ ਮੈ ਜੋ ਆਦ ਕਾ ਦੇਹੋਂ ਯੇ ਨਿਸਚੈ ਮਹਾ ਦੁਸ਼ਟ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਮਹਾ ਕਸ਼ਟ ਕੇ ਦੇਣੇ ਹਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤ ਕੇ ਦੋਨੋ ਨਿਸਚੈ ਹੈ ਸੋ ਦੋਨੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਕਸ਼ਟ ਸੇ ਛੁਡਾਵਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਿਖ ਇਨ ਦੋਨੋ ਨਿਸਚਯੋਂ ਮੈ ਸੇ ਜੌਨਸਾ ਤਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਧਾਰਣ ਕਰਲੇ ਪ੍ਰਥਮ ਨਿਸਚਾ ਜੋ ਦੇਹੋਂ ਹੈ ਸੋ ਤਜਾਗਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅੰਤ ਕੇ ਦੋਨੋ ਨਿਸਚੇ ਧਾਰਣੇ ਯੋਗ ਹੈਂ ਏਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ ਉਪਦੇਸ ਹੈ।

ਸਿਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਸਰਬ ਸੰਸਯ ਰੂਪ ਬਾਦਰ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਸਰਦ ਰਿਤੁ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੋ ਜੋ ਤੀਸਰਾ ਮੈ ਨਹੀ ਯੇ ਨਿਸਚਾ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਮੈ ਧਾਰਣ ਕਰੂੰਗਾ ਤਬ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਿਰ ਉਪਰ ਸੰਤ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਰਖਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਅਸਤੁ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਅਬ ਜਾਹੁ ਤੁਮਾਰੀ ਕਲਜ਼ਾਨ ਹੋਵੇ ਐਸੇ ਆਗਜ਼ਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਠ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹਾਥ ਧਰਕੇ ਬਚਨ ਕਹੈ ਕੇ ਜਾਹੁ ਤੁਮਾਰੀ ਕਲਜ਼ਾਣ ਹੋ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇ ਕੇ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਚਲਜ਼ਾ ਗਯਾ ਮੈ ਨਹੀ ਮੈ ਨਹੀ ਸਤਗੁਰੁ ਉਪਦਿਸ਼੍ਟ ਇਸੀ ਸਬਦ ਕਾ ਅਭਜ਼ਾਸ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਕਰਣੇ ਲਗਾ ਤਬ ਥੋੜੇ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈ ਅਭਜ਼ਾਂਸ ਕੀ ਦ੍ਰਿਢ ਪਰਪਕ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਿਧਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸਾਂਤ ਆਤਮਾ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਵਸਤੋਂ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਇਕੇ ਕਾਬਲ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਬਿਚਰਨੇ ਲਾਗਾ ਕਬੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਰਹੇ ਔਰ ਠੌਰੇ ਮੇ ਭੀ ਕਬੀ ਕਬੀ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰਭੀ ਵਿਚਰਤਾ ਰਹੇ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੁਆ ਔ ਮੈ ਨਹੀ ਇਸ ਗੁਰੁਮੰਤ੍ ਕਾ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮੈਨੀ ਰਾਮ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਇਸੀ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਬਦ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਤਥਾਹੀ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਕਰਮ ਰੂਪ ਨ ਜਾਨ। ਗੁਰੁ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਮਨ ਮੈ ਧਿਆਨ। ਗੁਰ ਸਬਦ ਮੰਤ੍ ਮਨ ਮਾਨ। ਇਤਜ਼ਾਦੀ ॥

ਦੋਃ—ਮੁਕਤ ਭਯੋ ਸੰਸੋ ਗਯੋ ਲੀਓ ਸਤ੍ਰਗਣ ਜੀਤ।
ਸਾਮਰਾਜ ਅਬ ਪਾਇ ਕੈ ਜਹ ਤਹ ਫਿਰੈ ਅਭੀਤ ॥ ੧ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿਰਰੋਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ ਉਪਦੇਸ਼ੋ ਨਾਮ ੨ ਸਕੰਧ ੧੦ ਅਧਜ਼ਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੨ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੧੧ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋ:—ਤੁਰਕ ਤਰਕ ਕੋ ਖੰਡ ਜਿਨ ਗੁਰੁਮਤ ਕੀਓ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਕਰ ਜੋਰ ਜੁਗ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੁ ਸੁਖ ਰਾਸ਼ਿ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੀਨੋਂ ਦਿਗੰਬਰ ਹੀ ਬਿਚਰਤੇ ੨ ਏਕ ਦਿਨ ਕਾਬਲ ਸ਼ਹਿਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੋਤੇ ਹੀ ਜਾਇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਹੀ ਬਸਤਰ ਕੋ ਸਪਰਸ਼ ਨ ਕਰੈ ਨ ਕਿਸੀ ਕੀ ਬਨਵਾਈ ਕੁਟੀਆ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੈ। ਮਹਾ ਵਿਰਕਤ ਤੀਨੋ ਕੁਪੀਨ ਮਾਤ੍ ਕਾ ਭੀ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਤੀਨੋ ਮਹਾ ਤੇਜਵਾਨ ਸ੍ਰੁਤੰਤਰ ਤਹਾਂ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਮਾਨੋ ਮੂਰਤਿ ਵਾਨ ਤੀਨੋ ਅਗਨੀ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੈ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਵਧੂਤ ਤੀਨੋ ਰਿਖਭ ਦੇਵ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਜਡ ਭਰਤ ਵਤ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਤੀਨੋ ਅਗੇ ਪਾਛੇ ਚਲਤੇ ਹੁਏ ਐਸੇ ਸੋਭਾ ਦੇਤੇ ਹੈ ਮੰਦ ਮੰਦ ਚਾਲ ਸੇ ਮਾਨੋ ਮਸਤ ਹਸਤੀ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈ ਖਨ ਮਾਰਗ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਬਡਾ ਲੰਬਇ ਮਾਨ ਸਜਾਮ ਰੂਪ ਐਸੇ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਭਾਰ ਉਤਾਰਣ ਅਰਥ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਆਏ ਹੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਮਸਤਕ ਤੇਜਵਾਨ ਐਸਾ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਮਾਨੋ ਅਸ੍ਟਮੀ ਕੋ ਆਧੋ ਚੰਦ੍ਮਾ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨੀਜਨ ਮੋਹਤ ਹੋਰਹਤੇ ਹੈ ਭ੍ਰਿਕਟੀ ਤੋ ਮਾਨੋ ਕਾਮਕੀ ਕਮਾਨ ਕਾ ਭੀ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਤੀ ਹੈ ਭਰਵਟੇ ਭ੍ਰਮਰੋ ਸੇ ਭੀ ਕਾਰੇ ੨ ਸੋਭਤੇ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਕੀ ਸੋਭਾ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਮ੍ਰਿਗ ਭੀ ਲਜਾਇ ਮਾਨਹੋਤੇਹੈਂ ਨਾਸਾ ਉਨਤ ਦੇਖਕੇ ਕੀਰਭੀ ਖਿਸਜਾਯ ਜਾਏ ਹੈ ਯੁਗਮ ਅਧਰ ਜਿਨਕੇ ਬਿੰਬ ਫਲਕੋ ਭੀ ਹਾਸੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਦਾਤੋਂ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਜਿਨਕੀ ਹੀਰਕਮਣੀ ਸੇ ਭੀ ਉਜ੍ਵਲ ਹੈ ਚੰਦ੍ਮਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਾ ਪ੍ਰਕਾਸਵਾਨ ਹੈ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਜਿਨਕਾ ਸਮਸ਼੍ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸਜਾਮ ਐਸੇ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਮਾਨੋ ਰਾਹੁ ਵੈਰ ਭਾਵ ਤਜਾਗ ਕੈ ਚੰਦ੍ਮਾ ਕੇ ਪਾਸ ਆਯ ਬੈਠਾ ਹੈ ਜਿਨਕੀ ਕੀ ਗ੍ਰੀਵਾ ਕੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਕਪੋਤ ਭੀ ਮੁਰਝਾਇ ਰਹਤਾ ਹੈਂ ਦੋਨੋਂ ਓਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇਸੋਕੇ ਦੋਜੜਾਉ ਚਰਣੋ ਕੇ ਗੁਲਫੇ ਪਰਯੰਤ ਲਟਕ ਰਹੇ ਹੈ ਮਾਨੋ ਸਿਵਜੀ ਕੇ ਗਲ ਵਿਚ ਦੋਨਾਗਨ ਲਟਕ ਰਹੀ ਹੈ ਬਡੇ ਬ੍ਰਿਖਭ ਕੇ ਸਮਾਨ ਉੱਚੇ ਸੋਭਨੀਕ ਦੋਨੋਂ ਸਕੰਧ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਵਖ ਅਸਥਲ ਛਾਤੀ ਬਡੇ ਵਿਸ੍ਤਾਰ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਜਿਨਵੇ ਦੋਨੋਂ ਭੁਯੰਗ ਰਾਜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਭੁਜਾ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਹਸਤ ਕਮਲ ਜਿਨ ਕੇ ਪੰਕਜੋ ਸੇ ਭੀ ਉਤਮ ਹੈ ਤਾਰਾਗਣੋ ਕੋ ਭੀ ਜਿਨ ਕੇ ਹਸਤ ਪਾਦ ਕੇ ਨਖ ਹਾਸੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕੇਹਰ ਸੇ ਭੀ ਅਤਿ ਸੂਖਮ ਹੈ। ਕਟ ਅਸਥਲ ਜਿਨ ਕਾ ਮੁਗਲ ਜੰਘੋਨੇ ਕਦਲੀ ਤਰੁਕੀ ਸੋਭਾ ਭੀ ਹਰ ਰਖੀ ਹੈ ਤੀਰਥ ਰੂਪ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ ਹੈ ਚਰਣ ਕਮਲ ਜਿਨ ਕੇ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਪ ਦੁਖ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੇਜਵਾਨ ਤੀਨੋ ਐਸੇ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿ ਭਾਰਗਵ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰ ਜੈਸੇ ਏਕਤ੍ ਹੋਵੈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀ ਤੋ ਅਤਿ ਅਧਿਕ ਸੋਭਾ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਹਮ ਨੇ ਗਰੰਥ ਬਢਨ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਅਤਿ ਸ੍ਵਲਪ ਲਿਖੀ ਹੈ ਅਬ ਜੋ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਸਨੋਤ੍ ਹੁਆ ਹੈ ਸੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੀਨੋ ਬਡੇ ਤਪੋ ਧਨ ਤੇਜਵਾਨ ਕਾਬਲ ਸ਼ੈਹਰ ਮੈਂ ਵਿਚਰਤੇ ੨ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਮਸੀਤ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਖੜੇ ਹੁਏ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਕਾਜੀ ਕੀ ਬਾਂਗ ਦੇਨੇ ਹੇਤ ਉਪਰ ਮੁਨਾਰੇ ਕੇ ਚਢਾ ਥਾ ਤਬ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਯੇ ਤੀਨੋ ਨਗਨ ਹੀ ਕਾਜੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪੜ ਗਏ ਤਬ ਸੰਭ੍ਰਮ ਸਹਤ ਕਾਜੀ ਦੇਖਕੇ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਤੁਮ ਕੌਨ ਹੋ ਤੀਨੋ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨਿਰਲਜ ਲਿੰਗ ਨਿਕਾਰੇ ਫਿਰਤੇ ਹੋ ਤੁਮਕੋ ਕਿਸੀ ਕਾ ਡਰ ਭੈ ਨਹੀਹੈ ਯੇ ਤੁਰਕਾਨੀਦੇਸਹੈ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮ ਤੀਨੋ ਪਾਗਲੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨਗਨ ਫਿਰਤੇ ਹੋ ਜਲਦੀ ਸੇ ਆਪਨੇ ਊਪਰ ਕਪੜਾ ਲੇਵਹੁ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇ ਜਾਵਹੁਗੇ ਕੌਨ ਹੋ ਤੁਮਇਤਜਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਵਾਚਜ਼ ਅਵਾਚਜ਼ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਬਦਾਪਸਬਦ ਤਿਸ ਕਾਜੀ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਕਹੇ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੁਛ ਭੀ ਉਤ੍ ਨ ਦੀਆ ਸੰਤ ਟੈਹਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਆਸਯ ਸਮਝਕੇ ਕਾਜੀ ਕੋ ਉਤ੍ ਦੀਆ ਰੇ ਕਾਜੀ ਯੇ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕਾਜੀ ਬਡੇ ਕੋਪ ਸੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਤੁਮ ਦੂਸਰੇ ਕੌਨ ੨ ਹੋ ਪੁਨਃ ਬਡੇ ਮੋਦ ਸੇ ਭਾਈ ਟੈਹਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਅਰ ਕਾਜੀ ਮੈਂ ਮਹੰਮਦ ਤੁਮਾਰਾ ਤੁਰਕੋ ਕਾ ਪੈਕੰਬਰ ਹੂੰ ਯੇ ਤੀਸਰਾ ਮੇਰਾ ਦਾਮਾਦ ਅਲੀ ਹੈ ਐਸੀ ਅਨੁਚਿਤ ਬਾਣੀ ਸੁਣਕੇ ਕਾਜੀ ਜਲਭਲਕੇ ਮਾਨੋ ਆਠ ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਕਾਜੀ ਨੇ ਕਹਾਕੇ ਤੁਮ ਇਸ ਦੇਸ ਮੈ ਕਿਤੁੰ ਆਏ ਹੋ। ਪੁਨਃ ਬਡੇ ਹਰਖ ਸੇ ਸੰਤ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਅਰੇ ਕਾਜੀ ਹਮ ਅਪਨੀ ਚੁਮਤ ਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਕੋ ਦਿਖਾਨੇ ਲਏ ਸੈਲ ਕਰਨੇ ਲੀਏ ਇਸ ਦੇਸ ਮੈਂ ਲਜ਼ਾਏ ਹੈ ਹਮ ਦੋਨੋਂ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਕੀ ਪੇਸਵਾਈ ਮੈਂ ਆਇ ਹੈ ਤੇਰੇ ਪਰ ਖੁਦਖੁਦਾਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਡ਼ੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਹੂਈ ਹੈ ਜੋ ਤੁਝ ਕੋ ਮਹੰਮਦ ਅਲੀ ਸਹਤ ਖੁਦਾ ਨੇ ਦੀਦਾਰ ਦੀਆ ਹੈ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਮੇਂ ਸੋਚ ਕੇ ਦੇਖ ਲੇ ਦਿਲ ਕੇ ਚਸਮਜੋਂ ਸੇ ਯੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਧੀਰਯ ਵਾਲੇ ਅਡਿਗ ਸੁਨ ਕੇ ਪੁਨਃ ਕਾਜੀ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਕੇ ਮੂਰਛਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਕਾਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਕੇ ਹੋਸ ਹਵਾਇ ਮਾਰੀ ਗਈ ਉੱਚੇ ਮੁਨਾਰੇ ਪਰ ਕਾਜੀ ਚਢ ਕੇ ਉੱਚੀ ਸੁਰ ਸੇ ਪੁਕਾਰਾ ਅਰੇ ਲੋਕੋ ਦੇਖੋ ਯੇ ਤੀਨ ਹਿੰਦੂ ਕਾਬਲ ਮੈ ਨੰਗੇ ਅਲਫ ਅਦੰਡ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਆਪਕੋ ਖ਼ੁਦ ਖ਼ੁਦਾਇ ਔ ਮਹੰਮਦ ਅਲੀ ਕਹਲਾਤ ਹੈਂ। ਸ਼ਰਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਤੁਫਾਨ ਬਕਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਬੋਲ ਕੇ ਕਾਜੀ ਨੇ ਤੀਨ ਚਾਰ ਚਾਂਗਾਂ ਮਾਰੀ ਤਬ ਕਾਜੀ ਕੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣਕੇ ਸੈਕੜੇ ਪੁਨਃ ਹਜਾਰੋ ਤੁਰਕ ਏਕਠੇ ਹੋਗਏ ਔ ਲਾਗੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਨੇ ਏਕ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਇਨ ਕੋ ਅਬੀ ਬੰਦੂਕ ਭਮਾਚੇ ਕੀ ਗੋਲੀ ਸੇ ਮਾਰ ਡਾਰੋ ਏਕ ਔਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਬਿਜ਼ਨ ਕਰਤੇ ਏਕ ਔਰ ਬੋਲੇ ਯੇ ਸਰਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੈਂ ਇਨ ਕਾ ਪੇਟ ਚਾਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹਜੇ ਔਰ ਤੁਰਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਮਹੰਮਦ ਕੀ ਸ਼ਰਾ ਮੇ ਦੇਖੋ ਯੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਸ਼ਰਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੀ ਮੌਤ ਸੇ ਨ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹਜੇ ਉਸ ਕੋ ਪਥਰੋਂ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਜੇ ਜੋ ਆਪਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਕਹਾਵੇ ਉਸ ਕੋ ਪਥਰੋਂ ਸੇ ਮਾਰ ਡਾਰਨ ਰੂਪ ਸਜਾਇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਸਜਾਇ ਨ ਦੇਨੀ ਚਾਹਜੇ ਏਕ ਔਰ ਤੁਰਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਯੇ ਤੀਨੋ ਹਿੰਦੂ ਹੈਂ ਇਨ ਕੀ ਸੁਨਤ ਕਰਕੇ ਇਨ ਕੋ ਅਪਨਾ ਖਾਣਾ ਜਬਰਦਸਤੀ ਖੁਵਾਇ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਹਮਾਰਾ ਮਜ਼ਹਬ ਵਧੇਗਾ ਏਕ ਕਹੈ ਇਨ ਵਿਚਾਰੇ ਪਰਦੇਸਜੋਂ ਕੋ ਮਾਰਤੇ ਕਾਹੇ ਕੋ ਹੋ ਔਰ ਏਕ ਕਹੈ ਮਾਰ ਦੇਹੁ ਦੇਰੀ ਨ ਕਰਣੀ ਚਾਹਜੇ ਔਰ ਤੁਰਕ ਬੋਲੇ ਜਬ ਤੁਮ ਨੇ ਇਨ ਕੋ ਜਬਰਨ ਖਾਣਾ ਖੁਆਇ ਦੀਆ ਔ ਤੁਰਕ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਾ ਮੈ ਭੀ ਲੈਆਇ ਤੁਮ ਕਜ਼ਾ ਇਨ ਕੇ ਸਾਥ ਫਿਰਤੇ ਤੋ ਨ ਰਹੋਗੇ ਉਹਾਂ ਜਾਇ ਕੇ ਇਨੋ ਸੂਰ ਖਾਇ ਲੀਆ ਤਬ ਤੁਮਾਰੀ ਸਰਾ ਕਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਹਾਥ ਕਜ਼ਾ ਆਵੇਗਾ ਏਕ ਔਰ ਭੁਲੇ ਲੋਕ ਤੁਰਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਤੁਮ ਲੋਕੋ ਨੇ ਕਾਹੇਕੋ ਇਤਨਾ ਗਲਬਾ ਕਰ ਛੋਡਜਾ ਹੈ ਬੇਨਵਾਫਕਰ ਲੋਕੋ ਕੀ ਯੇ ਚਾਲ ਹਮੇਸਾਂ ਸੇ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕੀ ਸ਼ਰਾ ਸੁਰਾ ਕੇ ਪਾਇ ਬੰਦ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਬੇਹਦ ਬੇਨਵਾ ਹੋਕੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਇਨਕੇ ਊਪਰ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਜੋਰ ਨਹੀ ਚਲਤਾ ਹੈ। ਇਨ ਕੀ ਜਾਤ ਫਿਰਕਾ ਮਜਹਬ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਕੋਈ ਜਾਤ ਪਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਖੁਦਾਕੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਬੇਨਵਾ ਫਕੀਰੋਂ ਕੀ ਭੀ ਜਾਤ ਪਾਤ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਬੇਨਵਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਫਕੀਰੋਂ ਉਪਰ ਜ਼ੁਲਮੀ ਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹਜੇ ਫਕਰੋ ਉਪਰ ਜ਼ੁਲਮੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਖ਼ੁਦਾ ਕਾ ਗੁਨਾਹਾਗਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੁਸ਼ਟ ਤੁਰਕ ਔ ਭਲੇ ਤੁਰਕ ਆਪਸ ਮੈ ਵਿਵਾਦ ਤਹਾਂ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਤੀਨੋ ਸੰਤ ਉਨ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਘੇਰੇ ਮੈ ਐਸੇ ਸੋਭ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੂਰਯ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਪਰਿਵੇਖ ਹੋਵੇ ਮਾਨੋ ਤੀਨੋ ਸਿੰਘ ਬੀਚ ਘੇਰੇ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਚਾਰੋ ਓਰ ਮਾਨੋ ਸਜ਼ਾਰ ਸਸੇ ਏਕਠੇ ਹੋਕੇ ਘੇਰਾ ਪਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਤੀਨੋ ਅਗਨੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੇਜ ਧਾਰੀ ਨਿਸੰਕ ਨਿਰਭੈ ਇਸਥਿਤ ਹੂਏ ਬੈਠੇਹੈਂ ਪਤੰਗਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚਾਰੋ ਓਰ ਤੁਰਕ ਘੇਰਾ ਪਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਦੂਰ ੨ ਸਰਬ ਦੁਸ਼ਟ ਆਪਸ ਮੈ ਵਿਵਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਮੀਪ ਇਨ ਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਆਇ ਸਕਤਾਹੈ ਜੈਸੇ ਕੇਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮੀਪ ਜੰਬਕ ਆਦਿਕ ਬਨ ਕੇ ਜੀਵ ਨਹੀ ਆਇ ਸਕਤੇ ਬੀਚ ਬੀਚ ਮੈ ਸਜ਼ਾਨੇ੨ ਤੁਰਕ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਨਿਰਭੈਤ ਇਸਥਿਤ ਦੇਖ ਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਤੁਰਕ ਐਸੇ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ਕੇ ਦੇਖੋ ਹਮ ਇਨਕੇ ਮਾਰਨੇ ਕੇ ਉਪਾਵ ਮੈ ਲਾਗੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਯੇ ਕੈਸੇ ਨਿਡਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਸਰਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਕਥਨ ਸੁਨਤੇ ਭੀ ਹੈਂ ਤੋ ਭੀ ਇਨ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਕੁਛ ਜਰਾ ਭੀ ਸ਼ੰਕਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਘੰਟ ਘੜਾਯਾ ਚਹਜਾਂ ਗਲ ਬਿਲੀ ਪਾਈਐ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕ ਮੂਸਜ਼ੋਂ ਕੇ ਘੰਟੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਯਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤੋ ਕੇ ਤਪ ਤੇਜ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਕੋਈ ਭੀ ਸਿਰੇ ਨਹੀ ਆਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥੇ ॥ ਹਾਥ ਪਸਾਰ ਸਕੇ ਕੋ ਜਨ ਕੋ ਬੋਲ ਸਕੇ ਨ ਅੰਦਾਜਾ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪੈਰੇ ਹੂਏ ਕਿਸੀ ਤੁਰਕ ਨੇ ਕਾਬਲ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਕੋ ਜਾਇ ਸੁਨਾਯਾ ਹੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਲੇ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹਤਾ ਹੂੰ ਆਪਨੇ ਬੁਰਾ ਮਤ ਮਾਨਨਾ ਆਜ ਕਾਲ ਆਪ ਕੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਮੈ ਬੜਾ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਇ ਰਹਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਰਹਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਨਹੁ ਏਕ ਤੀਨ ਫਕੀਰ ਕਹੂੰ ਸੇ ।ਕਸੀ ਦੇਸ ਕੇ ਸੈਰ ਕਰਤੇ ੨ ਤੁਮਾਰੇ ਦੇਸ ਮੈ ਆਇ ਨਿਕਸੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕੀ ਤਮਾ ਤਰਕ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਕਿਸੀ ਸੇ ਮਾਂਗਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਨ ਪਾਨੀ ਦੀਆ ਤਬ ਖਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਚਾਹੇ ਭੂਖੇ ਪਜਾਸੇ ਰਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਕਿਸੀ ਸੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਬਰਫਾਨੀ ਖੂੰਨੀ ਸਰਦ ਦੇਸ ਮੈ ਨਗਨ ਤੀਨੋ ਹੀ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ਔ ਜੋ ਕੋਈ ਪੂਛਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਹਤੇ ਹੈ ਹਮ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਹੈ ਬਡੇ ਦੀਦਾਰੀ ਹੈ ਦੀਦਾਰ ਕਰਣੇ ਲਾਯਕ ਹੈ ਤੀਨੋ ਕਾ ਮਾਥਾ ਮਣੀ ਕੇ ਤਰਹ ਦਮਕਤਾ ਹੈ ਉਨ ਕੋ ਨੰਗਨ ਦੇਖ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਮਸੀਤ ਕੇ ਪਾਸ ਘੇਰ ਲੀਆ ਹੈ ਤੁਰਕੋ ਨੇ ਜੋਨ ਸੇ ਸ਼ਰਾ ਕੇ ਕੁਤੇ ਹੈ ਉਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਤੁਰਕ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਯਾ ਮਾਰ ਦੇਨੇ ਕੀ ਸਲਾਹ ਪਕੀ ਕਰ ਬੈਠੇ ਹੈ ਹੇ ਬਾਦਸਾਹ ਬਿਨ ਮਤਲਬ ਜੋ ਅਲਾ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਦੁਖਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬਡੇ ਘੋਰ ਦੋਜਕ ਮੈ ਸਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਇ ਪਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਹੋਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ੨ ਫਕਰ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਰਖਜਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋਭੀ ਬਡੇ ਘੋਰ ਦੋਜਕ ਮੈ ਜਾਇ ਪਰਤਾ ਹੈ ਸਣੇ ਕੁਟੰਬ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਕੀ ਤਰਹ ਉਸ ਕੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਭੀ ਜੁਲਮੀ ਸੇ ਬੇ ਖਬਰੀ ਸੇ ਜਾਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਵੈ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਨਾਹਕ ਵੈਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਔਰੰਗ ਕੀ ਤਰਹ ਖਾਨਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਹੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜੋ ਤੂੰ ਅਪਨਾ ਭਲਾ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਕਾ ਭਲਾ ਤਥਾ ਅਪਨਾ ਦੇਸ ਸੁਖੀ ਬਸਾਯਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਤਬ ਜਲਤੀ ਜਾਇ ਕੇ ਉਨ ਤੀਨੋ ਫਕੀਰੋ ਕੋ ਬੇ ਇਨਸਾਫ ਸਰਾ ਕੇ ਪਾਇਬੰਦ ਕੁਤਜੋਂ ਕੇ ਕਾਟਨੇ ਸੇ ਅਬੀ ਜਲਤੀ ਹੀ ਉਨ ਬੇ ਨਵਾ ਫਕੀਰੋਂ ਕੋ ਬਚਾਇ ਲੈ ਤੇਰੀ ਰਯਤ ਨੇ ਉਨ ਕਾ ਗੁਨਾਹ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਵੋ ਤੇਰਾ ਹੀ ਗੁਨਾਹ ਸਮਝਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਆਪ ਅਬੀ ਜਾਇ ਕੇ ਉਨ ਪਾਕ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਅਪਹਾ ਗੁਨਾਨ ਬਖਸ਼ਾਇ ਲੇ ਯੇ ਬਾਤ ਉਸ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ ਕਾਬਲਪਤਿ ਬਡਾ ਚਕਿਤ ਹੁਆ ਭੈ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਇ ਕੇ ਅਪਨੇ ਦਵਾਰਪਾਲ ਸੇ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਸਮਝਾਇਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਅਬੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਮਸੀਤ ਮੇ ਗਾਰਦ ਭੇਜ ਦੇ ਉਨ ਕੋ ਸਮਝਾਇ ਦੇ ਕੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਮੈ ਆਇ ਕੇ ਇਨ ਫਕੀਰੋਂ ਕਾ ਦੀਦਾਰ ਨ ਕਰੋਂ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਤੁਮ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਇਨ ਫਕੀਰੋਂ ਕੋ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਹਨਾ ਔ ਜੋ ਕੋਈ ਮੇਰਾ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲ ਕਰੇ ਗਾ ਤਿਸ ਕਾ ਹਮ ਪੇਟ ਚਾਕ ਕਰ ਡਾਰੈ ਗੇ ਕਾਬਲ ਕੇ ਪਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਐਸਾ ਕਰੜਾ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲ ਕੋ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਓਰ ਭਜੀ ਸੀਘਰ ਦੌੜਾਯਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਹੁਕਮ ਸੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਸਿਪਾਹੀ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਸਭਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਦੂਰ ਦੂਰ ਹਟਾਇ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਹਫਾਜ਼ਤ ਲੀਏ ਨੰਗੀਆਂ ਤਰਵਾਰਹ ਬੰਦੂਕਾਂ ਕਸਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਯਦਜਪੀ ਤੁਰਕ ਬਡੇ ਹਠੀ ਥੇ ਤਥਾਪੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਹੁਕਮ ਰੂਪ ਸਰਪ ਕਰਕੇ ਡਸੇ ਹੂਏ ਠਟਕ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕੁਛ ਨ ਕਰ ਸਕਤੇ ਭਏ ਤਥਾਪੀ ਸਭ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇ ਭਰੋਸਾ ਥਾ ਜੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਇਨ ਹਿੰਦੂ ਫਕੀਰੋਂ ਕੋ ਨੰਗੇ ਦੇਖ ਕੇ ਯਾ ਇਨ ਕੋ ਸਰ ਕੇ ਬੀਚ ਲਜ਼ਾਵੇ ਗਾ ਜੇ ਸਰਾ ਮੈ ਨਾ ਆਵੈਂ ਗੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲ ਕਰਨਗੇ ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਇਨਕੋ ਮਰਵਾਇ ਡਾਰੇਗਾ ਐਸਾ ੨ ਬਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਦੋ ਘੰਟੇ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਗਏ ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਭੀ ਤਹਾਂ ਕੋ ਪਧਾਰਿਆ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਬਾਦਸਾਹ ਸੰਤੋਂਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕਜਾ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕੋ ਪਰਿਵੇਖ ਪਕ੍ਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤਾਰਾ ਗਣ ਮੈ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੋਭਤਾ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੈਸੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਦਲ ਮੈ ਮਹਾ ਰਾਜ ਸੰਤ ਜਨ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਿਸੇ ਕੀ ਭੀ ਕੁਛ ਭੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨ ਰਖਤੇ ਹੁਏ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਧਯਾਨ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਦੇਖਤਾ ਭਯਾ ਕੈਸੇ ਮਸਤ ਹੁਏ ਬੈਠੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਨਸੂਰ ਸਮਸਤੋਂ ਰੋਜ ਸੁਨਤਾ ਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਨ ਕੋ ਭੀ ਖੁਦ ਮਸਤੀ ਮੈ ਮਸਤ ਦੇਖਤਾ ਭਯਾ ਕੈਸੇ ਬੇ ਪਰਵਾਹ ਹੈ ਜੋ ਜਿਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔ ਕੜਾ ਏਕ ਸਰੀਖਾ ਹੈਂ ਐਸਾ ਅਦ ਭੁਤ ਦਰਸਨ ਦੇਖਕੇ ਬਾਦਸਾਹ ਕਾ ਮਨ ਮੋਹਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਬਾਦਸਾਹ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਆਇ ਜਾਗੀ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਸਮੀਪ ਜਾਇਕੇ ਸਲਾਮ ਕਰਕੇ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜਾ ਪਾਇਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਔ ਬਡੇ ਅਦਬ ਸੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਐ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕੋ ਆਪ ਕਾ ਮਤ ਫਿਰਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਆਪ ਕੌਨ ਹੈ ਯੇ ਤੁਰਕਾਨੀ ਦੇਸ ਹੈ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਇਸ ਦੇਸ ਮੇਂ ਅਤਯੰਤ ਜੋਰ ਸੋਰ ਹੈ ਮੈ ਕੁਛ ਕਹੈ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੂੰ ਯੇ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਸ਼ਰਾ ਕੇ ਸਗ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਦ ਕਲਕੇ ਅੰਧੇ ਹੁਏ ਹੁਏ ਹੈਂ ਔਰ ਬਿਨਾ ਸਮਝ ਆਪ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਬਡੇ ਬਦ ਔਕੂਰ ਹੈਂ ਬਡੇ ਬੇਰਹਮ ਹੈਂ ਇਨਾ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਪਾਸੇ ਮੈ ਭੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਹਰ ਤਰਹ ਸੇ ਡਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੂੰ ਇਨ ਬੇਦਿਨਸਾਫੋਂ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਕਾ ਡਰ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸਲੀਏ ਆਪਕਾ ਭੇਖ ਫਿਰਕਾ ਬੁਝਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਕਾਬਲ ਪਤਿ ਕੀ ਬਾਨੀ ਬਾਨੀ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਪੰਕਜ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘੋਵਾਚ—ਹੇ ਕਾਬਲੇਸ ਹਮ ਖ਼ੁਦ ਖੁਦਾਇ ਹੈਂ ਇਸ ਮੇ ਰੰਚਕ ਭੀ ਸ਼ਕ ਨਹੀ ਹੈ। ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਮੋਨ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸਮਰਾਰੀ ਸਮਾਧੀ ਇਸਥਿਤ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਮੌਨ ਧਾਰ ਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈਂ ਕਾਬਲਪਤਿ ਯੇ ਸੰਤਨ ਕਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਬੜਾ ਵਿਸਮਾਦ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਬਿਨਾ ਦੰਭ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕਾਬਲੇਸੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਖੁਦਖੁਦਾ ਤੋ ਬੇਗੁਨ ਬੇਚੁਨ ਬੇਨਮੂਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਿਰਗੁਨ ਬੇਚਹਨ ਬੇਨਮੂਨਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਿ ਨਿਧਿ ਸੇ ਰਹਤ ਉਪਮਾਨ ਉਪਮੇਯ ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਰੀਰ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਸਰਬ ਸੁਖੋ ਕੋ ਦੇਨੇ ਹਾਰਾ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਸਰਬ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਕਾਦਰ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਕੀ ਪ੍ਰਵਸਤੀ ਕਰਣ ਹਾਰਾ ਹੈ ਔ ਸਭ ਕਾ ਦਸਤਗੀਰ ਹੈ ਸਭ ਕੇ ਗੁਨਾਹ ਬਖਸਿੰਦ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਕੋ ਰੋਜੀ ਦਿਹੰਦ ਹੈ ਸੋ ਐਸਾ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਬੰਦਾ ਕਿਉਂ ਕਰ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਬੰਦਾ ਕਾਦਰ ਕਾ ਕਾਰਜ ਹੈ ਕਰਾਮਾਤ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਅਸਮਰਥ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਰਬ੍ਹਾਨਾਸਰ ਕਾ ਪੁਤਲਾ ਨਾਮ ਖਾਕ ਜਿਮੀ ੧ ਪਾਨੀ ੨ ਅਗਿਨ ੩ ਪਵਨ ੪ ਆਬ ਆਤਸ ਖਾਤ ਇਨ ਚਾਰੋਂ ਕਾ ਪੁਤਲਾ ਬਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ਖੁਦਾ ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ਹੈ ਬੰਦਾ ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ਪਨੇ ਕੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀ ਰਖ ਸਕਤਾ ਹੈ ਬੰਦਾ ਐਬੋ ਗੁਨਾਹੋਂ ਸੇ ਭਰਾ ਹੂਆ ਹੈ ਖੁਦਾ ਬੇ ਐਬ ਪਾਕ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਹੈ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਬੰਦਾ ਰੰਦਾ ਆਪ ਕੈਸੇ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਹੋਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇ ਧੀਰਜ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਬਿਚਾਰ ਵਾਲੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕਰ ਪੰਕਜ ਸਮ ਖਿਰੇ ਬਦਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਯੁਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇ ਉਪਰ ਬਢੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਕਾਬਲੇਸ ਤੁਮ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਨਿਗਾਹ ਦਿਲ ਦੈਕੇ ਸੁਨਹੁ ਜੈਸੇ ਬੇਦ ਚਾਰੋ ਕੁਰਾਣ ਆਦਿਕੋ ਨੇ ਬੰਦੇ ਕੋ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹਮ ਭੀ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਵਲ ਨਾਮ ਆਬ ਖਾਕ ਬਾਤ ਆਤਸ ਇਨਸੇ ਪਹਲੇ ਅਰਬਾ ਨਾਸਰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਪਹਲੇ ਏਕ ਖੁਦਾਇ ਹੀ ਥਾ ਔਰ ਜਿਮੀਨ ਜਮਾਨ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਥਾ ਦੂਸਰੀ ਚੀਜ ਨਾ ਪੈਦਥੀ ਜਿਸ ਕੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਮਾਯਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਵੇ ਕੁਦਰਤ ਭੀ ਨਹੀ ਥੀ ਏਕਾਕੀ ਯਕਬਯਕੀ ਏਕ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਹੀ ਥਾ ਉਸ ਵਕਤ ਨ ਵੇਦ ਹੀ ਥਾ ਨਾ ਕੁਰਾਣ ਕਤੇਬ ਹੀ ਥੇ ਨ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਹੀ ਥਾ ਨ ਕੋਈ ਉਸ ਵਕਤ ਮੈ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਂ ਥਾ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਏਕ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਹੀ ਉਸ ਵਕਤ ਥਾ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਮਸਲਾ ਦੇਨੇ ਵਾਲਾ ਖੁਦਾ ਕੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਥਾ ਨ ਉਸ ਵਕਤ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੂਰਯ ਥੇ ਉਸ ਵਕਤ ਨਾਤੋ ਗੋਰਖ ਥਾ ਨਾਮਾ ਛਿੰਦ੍ ਥਾ ਨ ਰਾਮ ਥਾ ਨ ਰਹੀਮ ਥਾ ਨ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਕਾ ਫਿਰਕਾ ਥਾ ਨ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਕੋਈ ਫਿਰਕਾ ਥਾ ਨਾ ਕੋਈ ਦੇਹੁਥਾ ਨ ਕੋਈ ਮਸੀਤ ਥੀ ਨ ਪੂਜਾ ਥੀ ਨ ਨਿਵਾਜ ਥੀ ਨ ਮਾਲਾ ਥੀ ਨ ਤਸਬੀ ਥੀ ਨ ਸੰਖ ਕੋਈ ਬਜਾਤਾ ਥਾ ਨ ਕੋਈ ਬਾਂਗ ਦੇਤਾ ਥਾ ਉਸ ਵਕਤ ਨ ਕੋਈ ਮੁਹੀਦ ਥਾ ਨ ਕੋਈ ਮੁਰਸਦ ਥਾ ਨ ਕੋਈ ਭਿਸਤ ਦੋਜਕ ਹੀ ਥੇ ਨ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੀ ਰੀਤੀ ਥੀ ਉਸ ਵਕਤ ਮੈ ਚਾਂਦਨਾ ਥਾ ਨ ਅੰਧੇਰਾ ਥਾ ਅਪਨੇ ਰੰਗ ਵਿਖੇ ਖੁਦਖੁਦਾਇਕੇਲਾ ਹੀ ਚੋਜ ਕਰ ਰਹਿਆ ਥਾ ਕੈਸਾ ਵੋ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾ ਨਮੂਨੇ ਹੈ ਯਾਨੇ ਉਪਮਾਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਸਭ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਹਾਰਾ ਹੈ ਖੁਦਾ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਖੁਦਾ ਕਾ ਰੂਪ ਰੰਗ ਰੇਖ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨ ਸੁਨ ਹੈ ਨ ਅਸੁਨ ਹੈ ਹੇ ਸਾਹ ਉਹਾਂ ਦਿਲ ਕੀ ਦਿਲੀਲ ਨਹੀਂ ਪਹੁਚ ਸਕਤੀ ਹੈ ਬਡਾ ਅਜਾਇਬ ਖੁਦਾ ਕਾ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਜੁਬਾਨ ਸੇ ਕਹੈ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਮਾਲਕ ਨੇ ਜਬ ਕੁਲ ਜਹਾਨ ਜਿਮੀਨ ਕੋ ਬਨਾਨਾ ਚਾਹਜਾ ਤਬ ਦਿਲੀਲ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਤੁਰੰਗ ਆਖਕੇ ਝਮਕਨੇ ਮੈਂ ਬਨਾਇ ਲੀਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੈਸੇ ਰਾਤ ਕੇ ਖ੍ਵਾਬ ਮੈ ਝਟ ਪਟ ਜਿਮੀ ਆਸਮਾਨ ਬਾਤ ਆਤਸ਼ ਅਬ ਖਾਕ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਤਾਰਾਗਣ ਆਦਮੀ ਦੇਵ ਆਦਿਕ ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਬਨ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਿਤਨਾ ਜਹਾਨ ਹੈ ਸੋ ਏਕ ਆਂਖ ਕੇ ਫਰਕਨੇ ਮੈ ਖ਼ੁਦਾਇ ਬਨਾਇ ਲੇਤਾ ਹੈ ਜਬ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਆਂਖ ਕੇ ਫਰਕਣੇ ਮੈ ਹੀ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਸੇ ਸਾਰੀ ਖਲਕ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕੀਆ ਹੈ ਤਬ ਸੇ ਖੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਖਾਲਕ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਖਾਲਕ ਨੇ ਖਲਕ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰਣੇ ਚਾਹਾ ਤਬ ਖਾਕ ਆਬ ਆਦਿਕ ਕੋਈ ਚੀਜ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਪਾਸ ਜੁਦੀ ਰਖੀ ਹੁਈ ਨਹੀ ਥੀ ਨਿਰੀ ਦਿਲੀਲ ਸੇ ਹੀ ਝਟ ਪਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲੀਆ ਜੋ ਜਿਸ ਕੀ ਦਿਲੀਲ ਸੇ ਪੈਦਾ ਹੋਤਾ ਸੋ ਤਿਸ ਸੇ ਜੁਦਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜਿਤਨੀ ਖਲਕਤ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੀ ਖੁਦਖੁਦਾ ਕੀ ਦਿਲੀਲ ਸੇ ਪੈਦਾ ਹੁਈ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਖੁਦਖੁਦਾ ਸੇ ਜੁਦੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੇ ਸਾਹੁ ਇਸੇ ਅਰਥ ਮੈ ਤੇਰੇ ਯਕੀਨ ਵਾਸਤੇ ਤੁਝ ਕੋ ਔਰ ਮਿਸਾਲ ਸੁਨਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੀ ਪਾਨੀ ਕੀ ਲਹਰੈ ਪਾਨੀ ਸੇ ਜੁਦੀ ਨਹੀ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈਂ ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਕੇ ਗਹਨੇ ਜੈਸੇ ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਸੇ ਜੁਦੇ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ ਖਲਕ ਖਾਲਕ ਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਹੈ ਖਾਲਕ ਸੇ ਜੁਦੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੁਦੀ ਕੀ ਤਰਹ ਜੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਖੁਦਾ ਕੀ ਕੁਦਰਤ ਹੈ ਏਹੀ ਬਾਤ ਮਹੰਮਦ ਨੇ ਕੁਰਾਣ ਮੈ ਭੀ ਲਿਖ ਰਖੀ ਹੈ ਕਜਾ ਖੁਦਾ ਕੁਲਆਲਮੀਨ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੁਲ ਆਲਮ ਭੀ ਔ ਹਮ ਭੀ ਆਪਹੀ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਹਾਂ ਜਬ ਕੁਲ ਆਲਮ ਖੁਦਾ ਸੇ ਜੁਦੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਕੁਲਆਲਮ ਹਮ ਸੇ ਭੀ ਜੁਦੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹਮ ਬੇਖੌਫ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਭੀ ਬੇਖੌਫ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੋ ਖੁਦਖੁਦਾ ਕਰਕੇ ਕਹੋ ਜੋ ਮੈ ਖੁਦਾ ਹੂੰ ੨ ਇਸੀ ਅਰਥ ਕੋ ਅਬ ਚੌਪਈ ਛੰਦ ਮੈ ਗੁੰਥਨ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ੧੦ ਯਥਾ ॥

ਚੌਃ—ਜਲ ਕੀ ਲਹਰ ਨ ਜਲ ਤੇ ਨਜ਼ਾਰੀ। ਕੰਚਨ ਭੂਖਨ ਕੋ ਜਿਮ ਧਾਰੀ।
ਤਿਉਂ ਸਭ ਖਲਕ ਖੁਦਾਇ ਮੈ ਭਾਸੇ। ਕੁਲਾਲਮੀਨ ਕੁਰਾਨ ਸੁ ਆਖੇ॥ ੧ ॥
ਇਮ ਹਮਤੇ ਨ ਭਿੰਨ ਖੁਦਾਇ। ਤਾਂਤੇ ਹਮ ਹੈਂ ਆਪ ਖ਼ੁਦਾਇ।
ਨਿਰਭਯ ਹੋਇ ਨ ਭਯ ਮਨ ਰਾਖੋ। ਹਮ ਖ਼ੁਦਾਇ ਇਮ ਊਚ ਸੁ ਭਾਖੋ॥ ੨ ॥
ਸਾਖੀ ਸਰਬ ਦਿਲੀਲਨ ਕੇਰਾ। ਕਰ ਬਿਚਾਰ ਸੋ ਹਮਨੇ ਹੇਰਾ।
ਹਮ ਸੇ ਜੁਦਾ ਨ ਔਰ ਖੁਦਾਇ। ਤਾਂਤੇ ਹਮ ਹੈਂ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ॥ ੩ ॥
ਨਤ੍ ਕਰਣ ਅਰ ਨਾਕ ਸੁਧਾਰੇ। ਜਾਂਕੀ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਹੈਂ ਧਾਰੇ।
ਸੋ ਹਮ ਸੇ ਕਿਉਂ ਜੁਦਾ ਕਹਾਇ। ਤਾਂਤੇ ਹਮ ਹੈਂ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ॥ ੪ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਸਨਾ ਵਾਕ ਤੁਚਾ ਸੁਨ ਪਜ਼ਾਰੇ । ਗੁਦਾ ਲਿੰਗ ਕੇ ਕਾਰਜ ਸਾਰੇ ।
ਨਾੜੀ ਰੋਮ ਹਾਥ ਅਰ ਪਾਇ । ਸੋ ਹਮ ਹੈਂ ਸੁਨ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ॥ ੫ ॥
ਖੇ ਵਸੁਧਾ ਅਰ ਵਾਯੁਰ ਮਾਹੀ । ਜਲ ਅਗਨੀ ਮੇਂ ਪੂਰਣ ਆਹੀ ।
ਜੜ ਚੇਤਨ ਤਿਸ ਖਿਨ ਕੋ ਨਾਹਿ । ਸੋ ਹਮ ਹੈਂ ਸੁਨ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ॥ ੬ ॥
ਸੂਰਯ ਚੰਦ ਸੁਤਾਰਾ ਜੋਤੀ । ਵਾਯੁਰ ਮੈ ਜਿਨ ਮਾਲ ਪਰੋਤੀ ।
ਨਾਸਵੰਤ ਯੇ ਸਗਲੇ ਆਹਿ । ਸੋ ਹਮ ਹੈ ਸੁਨ ਸਤਜ਼ਖੁਦਾਇ ॥ ੭ ॥
ਸੂਖਮ ਥੂਲ ਸਗਲ ਭਗਵਾਨ । ਗੁਰੁ ਅਰਜੁਨ ਇਮ ਕੀਨ ਬਖਾਨ ।
ਦੇਖੋ ਦਿਲ ਕੇ ਚਸਮੇ ਲਾਇ । ਸੋ ਹਮ ਹੈਂ ਸੁਨ ਸਤਜ ਖੁਦਾਇ ॥ ੮ ॥
ਸਮਸ ਅਰ ਮਨਸੂਰ ਜੋ ਭਾਖੀ । ਮਨ ਖ਼ੁਦਾਇ ਤਾਕੀ ਸਚ ਸਾਖੀ ।
ਜਤ ਕਤ ਹਮ ਕੋ ਆਪ ਦਿਖਾਇ । ਭਾਂਤੇ ਹਮ ਹੈਂ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ॥ ੯ ॥
ਜੋ ਸਭ ਮੈ ਅਰ ਸਭ ਸੇ ਪਾਕ । ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਨਹੀ ਕੋ ਜਾਤ ।
ਖਾਲਕ ਆਪ ਪੁਨ ਖਲਕ ਅਪਾਇ । ਸੋ ਹਮ ਹੈਂ ਸੁਨ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ॥ ੧੦ ॥
ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਕੋ ਅਸ਼ੂਕ ਜੋਈ । ਪਢੇ ਸੁਨੇ ਯਾਂਕੋ ਨਰ ਕੋਈ ।
ਜਨਮ ਮਰਣ ਤਾਂਕੋ ਮਿਟ ਜਾਈ । ਸੁਖ ਸਹਜ ਮੈ ਜਾਇ ਸਮਾਈ ॥ ੧੧ ॥

ਮੈ ਖ਼ੁਦਖ਼ੁਦਾਇ ਹੂੰ ਜੋ ਊਚੀ ਸੁਰ ਸੇ ਨਿਧੜਕ ਹੋਕੇ ਕਹੋ ॥

ਟੀਃ—ਜੋ ਖ਼ੁਦਾ ਸਭ ਕੇ ਸਰੀਰੋ ਮੈ ਪੂਰਣ ਹੁਆ ੨ ਸਭਕੀ ਦਿਲੀਲੋਂ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਹਮਨੇ ਖੂਬ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀ ਆਂਖੋਂ ਸੇ ਦੇਖ ਲੀਓ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਦਿਲ ਮੈ ਸਰਬ ਦਿਲੀਲੋਂ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਹਾਰੋ ਖ਼ੁਦਾ ਆਪ ਹੀ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਪੂਰਣ ਰੂਪ ਕਾਂਰਣ ਸੇ ਦਿਲ ਕੇ ਅੰਤਰ ਸਭ ਕਾ ਜੀਵਨ ਰੂਪ ਔ ਸਾਖੀ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਸੇ ਹਮ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਜ਼ੁਦਾ ਖੁਦਾਂ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਆਂਖ ਕਾਨ ਘ੍ਰਾਣ ਤੁਚਾ ਰਸਨਾ ਵਾਕ ਪਾਣੀ ਪਾਦ ਪਾਯੂ ਉਪਸਥ ਦਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਜਿਸ ਕੀ ਸਤਾ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯ ਕੇ ਗ੍ਰਾਹਦ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ੫ ॥ ਆਕਾਸ ਮੇਂ ਪਵਨ ਅਗਨੀ ਜਲ ਜਿਮੀਨ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਮੇ ਪੂਰਣ ਜੜ ਔ ਚੇਤਨ ਤਿਸ ਖੁਦਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਦੂਸਰੀ ਚੀਜ ਹੀ ਨਾਪੈਦ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਜਿਸ ਖੁਦਾ ਨੇ ਆਪਨੀ ਕੁਦਰਤ ਕਰਕੇ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਤਾਰਾਗਣ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਮੇਘਮਾਲਾ ਤਥਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨੀ ਅੰਤਰ ਗਤ ਸਰਬ ਜੀਵ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੇ ਨੀਚ ਜੋ ਜਲ ਹੈ ਜਿਨ ਜਲੋਂ ਕੇ ਅਧਾਰ ਪ੍ਰਿਥੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਤਿਸ ਜਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਪਵਨ ਮੈ ਮਾਲਾ ਕੀ ਤਰਹ ਪਰੋਇ ਰਖੇ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਜੋ ਨਾਸਵੰਤ ਹੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਪ ਖੁਦਾ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ੭ ਹਮਾਰੇ ਬ੍ਰਿਧ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਗਉੜੀ ਰਾਗ ਮੈ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੂਖਮ ਮਨ ਪ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਯ ਆਦਿਕ ਜਿਤਨਾਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੈ ਖਾਕ ਆਬ ਆਤਸ ਬਾਤ ਸੇ ਆਦਿ ਆਸਥੂਲ ਦੇਹ ਪਟ ਘਟ ਬ੍ਰਿਖ ਬਨ ਪਰਬਤ ਤ੍ਰਿਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਤਨਾ ਅਸਥੂਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਖੁਦਾਇ ਸੇ ਪੈਦਾ ਹੁਆ ਹੈ ਖੁਦਾਇ ਰੂਪ ਹੈ ਖੁਦਾਇ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਔ ਖੁਦਾ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਇਗੇ ਇਸ ਹਮਾਰੇ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਦਿਲ ਕੋ ਚਸਮੇ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀ ਆਖੋਂ ਸੇ ਦੇਖੋ ਜੋ ਸਰਬ ਕੋ ਅਪਨੀ ਕੁਦਰਤ ਸੇ ਜੀਵਾਇ ਰਹਜਾ ਹੈ ਸਰਬ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਕਤ ਪਰ ਅਹਾਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਵਿਖੇ ਬਜਾਪਕ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਾਲਾਂ ਕੇ ਮਣਕਜੋਂ ਮੈ ਸੂਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮਾਲਾ ਕੇ ਮਣਕੇ ਅਨੇਕ ਭਾਂਤ ਕੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔ ਸੂਤ ਸਰਬ ਮਣਕਜੋਂ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜੀਵ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹੈਂ ਖੁਦਾ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਵਿਖੇ ਏਕ ਰਸ ਹੈ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੈ ਯੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਨਾਸ ਰੂਪ ਹੈਂ ਖੁਦਾ ਸਦਾ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧ ਹੈ ਸੋ ਖੁਦਾ ਹਮ ਹੈਂ॥ ੮ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇ ਮਨ-ਸਰ ਸਮਸਤੋਰੋਯ ਕੀ ਭੀ ਮਿਸਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣ ਭੂਤ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਖੁਦਾਯੰ ਮਨ ਖੁਦਾਯੰ ਯਾਨੇ ਮੈ ਖੁਦਾ ਹੂੰ ਮੈ ਖੁਦਾ ਹੂੰ ਐਨਲਹਕ ਐਨਲਹਕ ਐਨ ਨਾਮ ਕੱਵਲ ਨਿਰੋਲ ਨਿਰਮਲ ਕਾ ਹੈ ਹਕ ਨਾਮ ਸਚ ਸਤ ਕਹੋ ਸਚ ਕਹੋ ਹਕ ਕਹੋ ਏਕ ਸਤ ਕੇ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਐਨਲਹਕ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਖੁਦਾ ਮੈ ਹੂੰ ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹਮ ਕੋ ਭੀ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਸੇ ਖੁਦ ਆਪ ਖੁਦਾ ਹੀ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ੯ ॥ ਜੋ ਖੁਦਾ ਆਕਾਸ ਵਤ ਸਰਬ ਵਿਖੇ ਪੂਰਣ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸਭ ਸੇ ਪਾਕ ਹੈ ਖੁਦਾ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਨ ਤੁਰਕ ਹੈ ਨ ਖੁਦਾ ਕੀ ਕੋਈ ਜਾਤ ਹੈ ਮਿਟੀ ਕੇ ਬਰਤਨੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਖੁਦਾ ਆਪ ਹੀ ਖਲਕ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਖਾਲਕ ਹੈ ਅਥਵਾ ਅਪਾਇ ਨਾਮ ਨਾਸਕਾ ਹੈ ਖਲਕ ਕੇ ਨਾਸ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਖੁਦ ਆਪੀ ਏਕਾ ਏਕੀ ਖੁਦਾਇ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਖੁਦਾਇ ਥਿਰ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਖੁਦਾ ਹਮ ਆਪ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਖੁਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਹੈ ॥ ੧੦ ॥

ਅਬ ਇਸ ਅਸਟਕ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਲਿਖਤੇ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਸਹਤ ਜੋ ਕੋਈ ਇਸ ਮੁਦ ਖੁਦਾ ਅਸ੍ਟਕ ਕੋ ਨਿਤ ਪੜੇਗਾ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਸੁਣੇਗਾ ਸੋ ਜਨਮਮਰਣਰੂਪ ਮਹਾ ਸੰਕਟ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕਰ ਸਹਜ ਸੁਖ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸੁਖ ਮੇ ਨਿਰਯਤਨਹੀਸਮਾਇ ਰਹੇਗਾ ੧੧॥ ਜੈਸੇ ਬਰਖਾ ਰਿਤੁਮੈ ਬਡਾ ਮੇਘ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਬਰਖਾ ਕਰਕੇ ਗਰਜ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਰਖਾ ਕੇ ਪੀਛੇ ਮੌਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬਡੀ ਗਰਜਣਾ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਜੀ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਮਾਨੋ ਹਿਮਾਲੇ ਪਰਬਤ ਪਰ ਮਹਾਦੇਵ ਸੋਭ ਰਹੇ ਹੈ ਕੈਸੇ ਹੈ ਜਿਨੋ ਨੇ ਦੀਨ ਜਨੋਂ ਕੇ ਸਰਬ ਦੁਖ ਦੂਰ ਖੋਇ ਡਾਰੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਔਖਧੀ ਕੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਸਰਪ ਵਿਖ ਕੋ ਤਜਾਗ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਾ ਮਨ ਨਿਰਵਿਖੈ ਹੋਕੇ ਚੈਨ ਮੈ ਆਵਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਸਭ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਾ ਮਨ ਨਿਸ ਪਾਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਪੁਃ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪੂਛਤਾ ਭਯਾ ਆਪ ਜੋ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਹਮ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਔਰ ਜੁਦਾ ਖੁਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਹੇ ਖੁਦਾਵੰਦ ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਸੇ ਜੁਦਾ ਔਰ ਖੁਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਖੁਦਾ ਕੇ ਨਜੀਕ ਪੁਨਃ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਯੇ ਭੇਦ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਆਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰ ਏਕ ਜੈਸੇ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਹੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਤੌ ਪੁਨਾ ਤੁਮਕੋ ਆਪ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਹੋਣੇ ਕੇ ਸਬਬ ਸੇ ਤੁਮ ਕੋ ਹਿੰਦੂ ਔ ਤੁਰਕ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਵਧ ਘਟ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਸੰਤ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹਾਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤਾ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਨਜੀਕ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਦੋਨੋਂ ਆਂਖਵਤ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹੈਂ ॥ ਕਾਬਲੇਸੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਜੋ ਹਿੰਦ ਤੁਰਕ ਆਪ ਕੋ ਦੋਨੋਂ ਫਿਰਕੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਤੌ ਆਪ ਭੀ ਹਮ ਸੇ ਕੁਛ ਸ਼ੰਕਾ ਨ ਮਾਨਜੇ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਬੈਠਕੇ ਏਕ ਥਾਲੀ ਮੈ ਖਾਣਾ ਖਾਯੇ ਐਸੇ ਕਾਵਲੇਸ ਕੇ ਵਾਕ ਸੁਣਕੇ ਕਰੁਣਾਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਕੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਭ੍ਰਮ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਹੇ ਕਾਬਲੇਸ ਜੇ ਤੂੰ ਆਪ ਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਕੇ ਸਾਥ ਖਾਣਾ ਖੈਬੇ ਕੋ ਲਾਯਕ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਤੋ ਖੁਦਾ ਤੁਮਰੇ ਸਾਥ ਖਾਣਾ ਖਾਇਗਾ ਕਾਹੇਸੇ ਬੰਦਾ ਹਮੇਸ ਹੀ ਐਬੋਸੇ ਭਰਾਹੁਆ ਹੈ ਔਰ ਖੁਦਾ ਪਾਕ ਪਰਵਦਰਗਾਰ ਬੇਐਬ ਹੈ ਫਿਰ ਅਬ ਦੇਰੀ ਨਾ ਕਰੋਖਾਣਾ ਲਜਾਓ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਤਨ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਕਾਬਲੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਦਾਸੋਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਅਬੀ ਜਾਇਕੇ ਸਭ ਤਰਹ ਕਾਂਜੋ ਹਮਾਰੇ ਲੋਕੋ ਕਾ ਖਾਜ ਹੈ ਸੋਖਾਣਾ ਲੈਆਉ ਆਜ ਹਮ ਖੁਦਾ ਕੇ ਸਾਥ ਖਾਵੈਂਗੇ ਕਾਬਲੇਸ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਤੁਰਕ ਬਡੇ ਖੁਸ ਹੋਕੇ ਖਾਣਾ ਲਜਾਵਨੇ ਹੇਤ ਦੌੜੇ ਅਰਉਹਾਂ ਮਸੀਤ ਮੈ ਖਾਨਾ ਖਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਤੁਰਕੋ ਨੇ ਖੂਬਜਗਹ ਸਵਾਰਕੇ ਬਿਛੌਨੇ ਬਿਛਾਇਦੀਏ ਓਧਰ ਖਾਨਸਾਮੇ ਖਾਣਾ ਬਡੀ ਫੁਰਤੀ ਸੇ ਤਜਾਰ ਕਰਲੈਆਏ ਪਤਸਾਹ ਕੇ ਪਾਸ ਲਜਾਰਖਾ ਸੋਹਰ ਕਾਬਲ ਕੇ ਲੋਗ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲ ਮਾਨ ਬਹੁਤ ਸੇ ਜੋੜੇ ਹਜਾਰੋ ਤਮਾਸਾ ਦੇਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੇ ਕੇ ਆਏ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕੋ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬੜਾ ਭੈ ਔਖੇਦ ਆਇ ਉਤਪਤ ਹੁਆ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਆਪਸ ਮੈ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਬਡੇ ਜਾਲਮ ਹੈ ਆਜ ਇਨ ਤੀਨੋ ਸੰਤੋ ਕੋ ਖਾਣਾ ਖੁਆਏਕੇ ਕਲਮਾ ਪਢਾਇ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰ ਡਾਰੈਗੇ ਇਸ ਲੀਏ ਏਹਾਂ ਰਹਣਾ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਚਲੋ ਇਸ ਦੇਸ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਔਰ ਦੇਸ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਵੈਗੇ ਭੀਖ ਮਾਂਗਕੇ ਖਾ ਲੈਣੀ ਮਨਜੂਰ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਜਹਾਂ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਐਸੇ ੨ ਅਨਰਥ ਹੋਵੈ ਉਸ ਦੇਸ ਮੈ ਰਹਣਾ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਔਰ ਬੋਲੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੋ ਬਰਾਬਰ ਏਕ ਸਰੀਖਾ ਦੇਖਨਾ ਚਾਹਜੇ ਅਬ ਈਹਾਂ ਇਸ ਦੇਸ ਮੈ ਅੰਧੇਰ ਪੜ ਗਯਾ ਹੈ ਔਰ ਬੋਲੇ ਆਜ ਇਨਕੋ ਤੁਰਕ ਕਰਣੇ ਲਾਗੇ ਹੈ ਕਲ ਕੋ ਹਮ ਕੋ ਭੀ ਤੁਰਕ ਕਰ ਡਾਰੈਂਗੇ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਕੜਾ ਜੋਰ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਇਨ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਦੇਸ ਤਜਾਗਣੇ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਾਬਲ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਪਰਸਪਰ ਵਿਖਾਦ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਮੂਰਝਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਉਧਰ ਤੁਰਕੋ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇ ਸੋਭ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗੋਂਕੇ ਸਮੂਹ ਮੈ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸੋਭਾ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤਾਰਾ ਗਣ ਮੇ ਤਾਰਾ ਪਤਿ ਸਸਿ ਸੋਭਾ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਉਸ ਓਰ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਨੇ ਹਾਥ ਧੋਇ ੨ ਕਰ ਆਇ ਆਇਕੇ ਖਾਣੇ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਬੈਠਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਬ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਗੈਰਾ ਔਰ ਭੀ ਅਮੀਰ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਚਾਰੋ ਓਰ ਖਾਨੇ ਕੇ ਜਮਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਕਲਮਾ ਪਢ ਕਰ ਖਾਣੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਹੁਏ ਤਬ ਮਹਾ ਨਿਰਭੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਅਪਨੇ ਮੂੜ੍ ਸੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਧੋਇਕੇ ਏਕ ਅੰਜਲੀ ਭਰਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਖਾਣੇ ਉਪਰ ਡਾਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਯੇ ਕਰਮ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਦੇਖਕੇ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਮਨਮੈ ਬਡੇ ਬਿਹਾਲ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਹਾਹਾਕਾਰ ਸ਼ਬਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਇਸ ਫਕੀਰ ਨੇ ਕੁਲ ਖਾਣਾ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡੀ ਸੋਚ ਆਇ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਅਬ ਨਾ ਵੋ ਖਾਂਣਾ ਖਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈ ਨ ਤਜਾਗ ਸਕਤੇ ਹੈ ਨ ਅਬ ਕ੍ਰੋਧ ਕੀਏਹੂਏ ਕੁਛ ਬਨਤਾ ਹੈ ਨ ਚੁਪ ਕੀਏ ਹੀ ਕੁਛ ਬਨਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕੇ ਇਨੋ ਨੇ ਖਾਣਾ ਤੋਂ ਅਬ ਪਲੀਤ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਤੋਬਾ ੨ ਕਰਕੇ ਤੁਰਕ ਸਭੀ ਮੌਨ ਧਾਰਕੇ ਹਟਕੇ ਬੈਠ ਰਹੇ ਹੈਂ ਯੇ ਦਸਾ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਾਥ ਮੈ ਕੁਛਕ ਖਾਣਾ ਉਠਾਇ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ਕਿਉਂ ਰੇ ਅਬ ਯੇ ਖਾਣਾ ਤੁਮ ਖੁਦਾਕੇ ਸਾਥ ਖਾਨੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਹੁਏ ਥੇ ਅਬ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਖੁਦਾਕੇ ਸਾਥ ਖਾਤੇ ਆਉ ਖੁਦਾਕੇ ਸੰਗ ਖਾਨਾ ਖਾਉ ਦੇਰੀ ਕਿਉਂ ਕਰਤੇ ਹੋ ਕਾਬਲੇਸ਼ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਯੇ ਖਾਨਾ ਹਮਾਰੇ ਖਾਨੇ ਲਾਯਕ ਨਹੀਂ ਰਹਜਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਕਿਉ ਰੇ ਯੇ ਖਾਨਾ ਤੁਮਾਰੇ ਖਾਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਾਯਕ ਕਿਉ ਨਹੀਂ ਰਹਜਾ ਹੈ ਇਸ ਖਾਨੇ ਕਾ ਕਜਾ ਬਿਗਾਰ ਗਜਾ ਹੈ ॥

ਉੱਤ੍ਰ—ਕਾਬਲੇਸ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਨੇ ਮੂਤ੍ਰ ਸੇ ਹਾਥ ਧੋਇਕੇ ਪੁਨਃ ਮੂਤ੍ਰ ਕੀ ਅੰਜਲੀ ਭਰਕੇ ਖਾਣੇ ਕੇ ਊਪਰ ਡਾਰ ਦਈ ਹੈ ਅਬ ਯੇਖਾਣਾ ਪਲੀਤ ਪਿਸ਼ਾਬ ਸੇ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਹਮਰਾ ਦਿਲ ਅਬ ਇਸ ਖਾਣੇ ਸੇ ਸੰਕੋਚ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਰੇ ਸਾਹਾ ਤੁਮਨੇ ਕਾਹੇ ਸੇ ਹਾਥ ਪਾਕ ਕੀਏ ਥੇ। ਉੱਤ੍ਰ—ਹਮਨੇ ਪਾਨੀ ਸੇ ਹਾਥ ਪਾਕ ਕੀਏ ਹੈ ਪਾਨੀ ਸੇ ਹਮਨੇ ਧੋਏ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਪਾਨੀ ਕਾਹੇ ਮੈ ਥਾ। ਉਤ੍ਰ। ਪਾਨੀ ਕੂਜੇ ਮੈ ਥਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਕੂਜਾ ਤੁਮਾਰਾ ਕਾਹੇ ਕਾ ਬਨਾ ਹੁਆ ਹੈ। ਉਤ੍ਰ। ਕੂਜਾ ਹਮਾਰਾ ਮਟੀਕਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਮਿਟੀ ਕਿਸਕੀ ਪੈਦਾ ਕਰੀ ਹੁਈ ਹੈ। ਉਤ੍ਰ ਕੇ ਜੀ ਜਿਸ ਖੁਦਾ ਨੇ ਸਾਰੀ ਖਲਕਤ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕੀਆ ਹੈ ਤਿਸੇ ਕੀ ਮਿਟੀ ਕੀ ਪੈਦਾ ਕਰੀ ਹੁਈ ਹੈ ॥

ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਅਰੇ ਤੁਰਕੋ ਤੁਮ ਬੜੇ ਬੇਅਕਲ ਹੋ ਕਾਹੇ ਸੇ ਦੇਖੋ ਤੁਮਾਰਾ ਅਨਜਾਨਪਨਾ ਤੁਮ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਖੁਦਖੁਦਾ ਨੇ ਮਿਟੀ ਪੈਦਾ ਕਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਖੁਦਾਇ ਕੀ ਪੈਦਾਯਸ ਸਾਰੀ ਖਲਕਤ ਹੈ ਉਸੀ ਮਿਟੀ ਕਾ ਯੇ ਕੂਜਾ ਬਨਾ ਹੁਆ ਹੈ ਪੁਨਃ ਖੁਦਖੁਦਾ ਕੀ ਪੈਦਾ ਕਰੀ ਹੁਈ ਮਿਟੀ ਕਾ ਬਨਾ ਹੁਆ ਅਸਤਾਵਾ ਪਾਕ ਕਹਤੇ ਹੋ ॥ ਯੇ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਕਾ ਅਸਤਾਵਾ ਤੁਮ ਨਾ ਪਾਕ ਮਾਨਤੇ ਹੋ ਇਸ ਸੇ ਤੁਮ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਬੜੇ ਮੂਢ ਹੋ ਯੇ ਸਾਰੁ ਬੰਦਾ ਸਦਾ ਹੀ ਨਾਪਾਕ ਹੈ ਏਹੀ ਬਾਤ ਮਹੰਮਦ ਨੇ ਕੁਰਾਨ ਕੇ ਬੀਚ ਐਸੇ ਕਹੀ ਹੈ ਵਿਸ਼ਟਾ ਮੂਤ੍ ਓਝਰੀ ਲੋਹੂ ਪੂੰ ਚਰਬੀ ਵਾਲ ਹਾਡ ਮਾਂਸ ਨਾੜੀਆਂ ਮਜਾ ਨਖ ਇਤਜਾਦੀ ਨਾਪਾਕ ਚੀਜ਼ੋਂ ਕਾ ਯੇ ਥੈਲਾ ਹੈ ਜੇ ਮੂਤ੍ ਵਿਸ਼੍ਟਾ ਕਪੜੇ ਕੋ ਲਗ ਜਾਵੇ ਯਾ ਲਤ ਕੀ ਮੂਤ੍ ਵਿਸ਼੍ਟਾ ਕੀ ਛੀਟ ਹੀ ਕਪੜੇ ਊਪਰ ਪੜ ਜਾਵੇ ਤਬ ਕਪੜਾ ਪਲੀਤ ਹੋਜਾਤਾਂ ਹੈ ਔ ਕਪੜੇ ਮੈ ਸੇ ਬੋ ਆਵਨੇ ਲਗ ਜਾਤੀ ਹੈ ਦੇਖੋ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜੋ ਉਸੀ ਵਿਸ਼੍ਟਾ ਮੂਤ੍ ਸੇ ਪੇਟ ਸਭ ਕਾ ਤੁਮਾਰਾ ਭਰਾ ਹੁਆ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਬੰਦਾ ਹਮੇਸ਼ ਹੀ ਗੰਦਾ ਬਨਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਮਹਾ ਬਦਬੂ ਕਾ ਮਕਾਨ ਹੈ ਯੇ ਬੰਦਾ ਗੰਦਾ ਪਾਕ ਕੈਸੇ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਨਾਪਾਕ ਬੰਦੇ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਪਾਕ ਮਾਨ ਰਖਾ ਹੈ ਭਾਂਤੇ ਤੁਮ ਸੇ ਜਜਾਦਾ ਮੂਢ ਬੇਅਕਲ ਕਉਨ ਔਰ ਹੋਗਾ ਹਮਨੇ ਤੁਮਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਕਹੈ ਦੀਆ ਥਾ ਕੇ ਤੁਮ ਲੋਕ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਮੈ ਸਮਝ ਸੋਚ ਲੇਵਹੁ ਜੇ ਆਪ ਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾਕੇ ਸੰਗ ਖਾਨਾ ਖਾਨੇ ਕੀ ਲਾਇਕ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਤਬ ਖੁਦਾਕੇ ਸਾਥ ਖਾਨਾ ਖਾਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਲੇਵਹੁ ਨਹੀਂ ਤੋਂ ਮਤ ਨਾਮ ਲੇਵਹੁ ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਹੁਈ ਸਰਮਿੰਦਗੀ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰਤੀ ਹੈ ਅਬ ਤੁਮ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਸਭੀ ਨਾਪਾਕ ਹੋ ਅਬ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਪਾਕ ਹੈ ਤੁਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਪਾਕ ਲੌਕੋ ਸੇ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਖਾਇਗਾ ਤੁਮ ਖੁਦਾਕੇ ਸਾਥ ਖਾਨਾ ਖਾਨੇ ਕੀ ਲਾਯਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਅਤਜੀਤ ਪਲੀਤ ਹੋ ਖੁਦਾ ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਹੈ ਐਸੇ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਤੁਰਕੋਂਕੇ ਸਾਥ ਖਾਣਾ ਖਾਨੇ ਸੇ ਬਚ ਰਾਏ ਭਲਾ ਕਹੋ ਤੋ ਸਰਬਗ੍ਯ ਪੁਰਖੋ ਕੋ ਯੁਕਤੀ ਕੌਨ ਸਿਖਾਵੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਰਭੈਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਤ੍ਰੁਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਪਨਃ ਬਹਰੋ ਕਾਬਲੇਸ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇ ਜਾਨ ਲੀਆਕੇ ਯੇ ਸਾਹਿਬ ਲੌਕ ਕਨਾ-ਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਇਨ ਸੇ ਬਰਾਬਰੀ ਯਾ ਜੁਲਮੀ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਨ ਸੇ ਜੋ ਦਿਲ ਮੇ ਸ਼ਕ ਹੋਵੇ ਸੋ ਪੂਛ ਲੇਨਾ ਚਾਹਜੇ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਮੇਂ ਸ਼ਕ ਨ ਛਪਾਵਨਾ ਚਾਹਜੇ ਕਾਹੋ ਸੇ ਜਬ ਪੂਰਾ੨ ਹਕੀਮ ਰੋਗੀ ਕੋ ਮਿਲਜਾਵੇ ਰੋਗੀ ਅਪਨਾ ਰੋਗ ਉਸ ਹਕੀਮ ਕੇ ਆਗੇ ਜਾਹਰ ਨ ਕਰੇ ਤਬ ਉਸ ਸਖਸ ਜੈਸਾ ਬੇਕਿਸਮਿਤ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਸੇ ੨ ਫਕਰ ਲੌਕੋ ਸੇ ਅਧੀਨਗੀ ਸੇ ਪੂਛਨਾ ਸੁਖ ਦਾਯਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਆਪਨੇ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬਡੀ ਮੀਠੀ ਬਾਣੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜੈਸੇ ਹਮਨੇ ਆਪ ਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਸੁਨਾ ਥਾ ਵੈਸੇ ਹੀ ਦੇਖ ਲੀਆ ਯੇ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਮਹਾ ਮੰਦ ਮਤੀ ਆਪ ਕੇ ਮਰਮ ਕਦਰ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਨਾਹਕ ਬਜਰਥ ਹੀ ਆਪ ਸੇ ਬਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਮੈਨੇ ਆਪ ਕੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਸੇ ਆਪ ਕੋ ਪਹਚਾਨ ਲੀਆ ਹੈ ਆਪ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੈ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੋ ਤੁਮਾਰੇ ਔ ਖ਼ੁਦਾ ਮੈ ਜਰਾ ਭੀ ਫਰਕ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਤ ਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਸ਼ਕ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪਨੇ ਹਮਾਰੇ ਉਪਰ ਬਡੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾ ਕਰੀ ਹੈ ਇਸ ਮਹਾ ਬੇਤਰਸ ਤੁਰਕਾਨੀ ਦੇਸ ਮੈ ਹਮ ਕੋ ਦੀਦਾਰਾ ਦੀਆ ਹੈ ਆਪ ਕਾ ਦੀਦਾਰ ਕਰਕੇ ਹਮ ਲੌਕ ਭੀ ਬੇਐਬ ਹੋਗਏ ਹਾਂ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਕੇ ਹਜੂਰ ਏਕ ਔਰ ਹਮਾਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਉਸ ਅਰਜ਼ ਕੋ ਆਪ ਕਾਨ ਦੇਕੇ ਸੁਣਹੁ ਹਮਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਕੋ ਮਤ ਕਹਾ ਸੁਣਿਆ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕਾ ਮਤ ਪਕਾ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਯੇ ਦੋਨੋ ਹਮਾਰੇ ਯਕੀਨ ਮੈ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਆਂਇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਸੇ ਜੋ ਕੋਈ ਸ਼ਖਸ ਹਿੰਦੂ ਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਫਿਰ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤਾ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੁਰਕ ਮੰਤ੍ਰ ਮੈ ਐਸੀ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸ ਫਿਰਕੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਤੁਰਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਕਲਮਾ ਪੜ ਕੇ ਖਾਨਾ ਅਪਨਾ ਖਵਾਇ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਆਪ ਜੈਸਾ ਕਰਕੇ ਮਿਲਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਨਾ ਕੁਛ ਰੋਜਾ ਰਖਣਾ ਲਾਗਤ ਨਾ ਕੋਈ ਹਜ ਕਰਨਾ ਪੜਤਾ ਹੈ ਕੋਈ ਬ੍ਰਾਹਮਨੋਂ ਕੀ ਤਰਹ ਨ ਕਾਂਜੀ ਮੁਲਾ ਕੋ ਕੁਛ ਦੇਨਾ ਖਵਾਵਨ ਪੜਤਾ ਹੈ। ਤੁਰਕ ਸੇ ਪਰੇ ਹੋ ਕੁਛ ਬਨ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਤੁਰਕ ਮਤਬਹੁਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੀ ਪਕਾ ਹੈ ਹਿੰਦੂ ਪਣੇ ਮੈ ਬਹੁਤ ਸੀ ਮਲਾਮਤੈਂ ਹੈਂ ਹਿੰਦੂ ਪਦ ਸੇ ਏਕਵਾਰ ਗਿਰਾ ਹੂਆ ਫਿਰ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਸਬਬ ਸੇ ਹਿੰਦੂਉ ਕੋ ਮਤ ਬਹੁਤ ਕਚਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹੰਮਦ ਕੀ ਕਲਾਮ ਮੈ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ ਝਟਤੀ ਤੁਰਕ ਕਰ ਲੇਤੀ ਹੈ ਤੈਸੀ ਹਿੰਦੂ ਕੀ ਕਲਾਮ ਮੈ ਤੌਫੀਕ ਨਹੀ ਹੈ ਭਾਂਤੇ ਐਸੇ ਕਚੇ ਮਤ ਕੋ ਤਲਾਕ ਦੇਨੀ ਚਾਹਜੇ ਭਾਂਤੇ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਜੈਸੇ ਆਪਨੇ ਹਮ ਕੋ ਦੀਦਾਰ ਦੀਆ ਹੈ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਕਰਕੇ ਤੈਸੇ ਏਕ ਔਰ ਭੀ ਅਰਜ ਹਮਾਰੀ ਮਾਨ ਲੇਨੀ ਚਾਹਜੇ ਸੋ ਯੇ ਅਰਜ ਹੈ ਕੇ ਜਿਤਨੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਚਿਹਨ ਸੋ ਸਾਰੇ ਆਪ ਧਾਰਨ ਕਰੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਮਤ ਮੈ ਆਪ ਆਉ ਤੋ ਮੈਭੀ ਆਪਕਾ ਮੁਰੀਦ ਹੋਵੋਂਗਾ ਮੇਰੇ ਬਾਲ ਬਚਾ ਬੇਗਮੋਂ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤਥਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਸਾਰਾ ਦੇਸ ਹੀ ਆਪ ਕਾ ਮੁਰੀਦ ਹੋਜਾਵੇਗਾ । ਸਾਰੇ ਤੁਰਕ ਆਪ ਕੀ ਆਣ ਮਾਨੇਗੇ ਭਾਂਤੇ ਹੇ ਪੀਰ ਜੀ ਯੇ ਅਰਜ ਗੁਲਾਮੋਂ ਕੀ ਮਾਨਨੀ ਹੀ ਲਾਯਕ ਹੈ । ਐਸੇ ੨ ਤੁਰਕੇਸ ਕੇ ਵਾਕ ਸੁਣ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਕਿੰਚਿਤ ਹਸ ਕਰ ਤੁਰਕੇਸ ਕੋ ਸੰਖੇਪ ਮੈ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੈਸੇ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਜਿਨਕੋ ਯਦਕਿੰਚਤ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੈ ਤ੍ਰਾਸ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘਵਾਚ ॥ ਹੇ ਤੁਰਕੇਸ ਤੁਮ ਜੋ ਤੁਰਕ ਮਤ ਬਹਤ ਹੀ ਅਛਾ ਬਜਾਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਤੁਮਾਰੀ ਬੇਸਮਝ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਏਕ ਮਿਸਾਲ ਦੇਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤੁਰਕ ਮਤ ਕੋ ਅਛਾ ਯਾ ਬੁਰਾ ਆਪੇਜਾਨ ਲੇਵੇਗਾ ਜੈਸੇ ਕਣਕ ਚਾਵਲ ਮਹਾਂ ਮੁੰਗੀ ਵਗੈਰਾ ਅੰਨ ਸੇ ਘ੍ਰਿਤ ਮੀਠੇ ਕੇ ਮੇਲ ਸੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਸ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਮੋਨਭੋਗ ਮਿਠਾਈ ਲਡੂਬੀ ਅੰਦਰਸਾ ਬਰਫੀ ਪੇੜਾ ਦਹੀ ਫਿਰਨੀ ਵਗੈਰਾ ਦੂਧ ਸੇ ਬਨਜਾਤੇ ਹੈਂ ਨੋਕੀ ਰਸ ਸੇ ਗੁੜ ਸ਼ਕਰ ਖੰਡ ਪਤਾਸੇ ਮਿਸਰੀ ਵਗੈਰਾ ਬਨਾਏ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔਉਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਅਛਜੋਂ ੨ ਕੀ ਨਜਾਜ ਮੰਨਤ ਗੁਰੂ ਪੀਰਕੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਡੇ ਛੋਟੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਉਨ ਪਦਾਰਥੋਂਕੋ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਜਬਉਨ ਖਾਏ ਹੂਏ ਪਦਾਰਥੋ ਕਾ ਪੇਟ ਮੇ ਪਕ ਕਰ ਵਿਸ੍ਟਾ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਔਪੀਏ ਦੂਧ ਕੇਵੜਾ ਸੰਦਲ ਸਰਬਤ ਵਗੈਰਾ ਮੂਤ੍ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਫਿਰ ਵਿਸ੍ਟਾ ਮੂਤ੍ ਕੋ ਕੋਈਭੀ ਮਾਨੁਖ ਨਹੀਖਾਤਾ ਹੈ ਖਾਣਾ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹਜਾ ਉਲਟਾ ਕੋਈਛੁਵ ਤਾ ਭੀਨਹੀ ਹੈ ਬਿਨਾ ਗਧੇ ਕੁਤੇ ਕਉਏ ਤੈਸੇ ਹਿੰਦੂ ਮਤ ਦੂਧ ਕਣਕ ਚਾਵਲ ਚਣਾ ਚੀਨਾ ਮਿਸ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਇਨਸੇ ਸਬਕੁਛ ਬਨਸਕਦਾ ਹੈ ਔਰ ਤੁਰਕ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਨਸਕਤਾ ਹੈ ਯੇਠੀਕ ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮਨੇ ਕਲਾਮ ਕੀ ਕਰਾਮਾਤ ਬਤਾਈ ਹੈ ਸੋਝੂਠੀ ਬਾਤ ਹੈ ਕਾਹੇਸੇ ਜੋ ਕਲਾਮ ਕੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸੇ ਤੁਰਕ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਜਿਤਨੇ ਹਿੰਦੂ ਤੁਮਾਰੇ ਦੇਸਮੈ ਰਹਤੇਹੈ ਸੋਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਨਿਤ ਤੁਮਾਰੀ ਕਲਾਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੁਨਤੇ ਹੈ ਉਨ ਸਭ ਕੋ ਤੁਰਕ ਹੋਜਾਨਾ ਚਾਹਜੇ ਸੋ ਕਲਾਮ ਤੁਮਾਰੀ ਸੁਨਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਤੁਰਕ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੇ ਜੁਲਮਸੇ ਹਿੰਦੂ ਕਿਸੀ ਕੋ ਤੁਰਕ ਕਰੋਭੀ ਤਬ ਅਪਨੀ ਹਿੰਦੂ ਜਾਨ ਗਵਾਇ ਦੇਗਾ ਪਰੰਤੂ ਮੁਸਲ ਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਹੋ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੇ ਮਤਮੇ ਸਿਧੀਕਰਾਮਾਤਸੀਘ੍ਰਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸੋਭੀ ਝੂਠ ਥਾਤਹੈ ਕਾਹੇਸੇਕ ਰਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਜਾ ਹਿੰਦੂ ਕਜਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਉਲਟਾ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੇਲੀਏ ਮਹੰਮਦ ਨੇ ਕੁਰਾਨ ਮੈਂ ਅਸੂਲ ਕਹੇ ਹੈ ਵੋਹ ਅਸੂਲ ਅਬ ਤੁਮ ਲੋਗੋਂ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਉਨ ਅਸੂਲੋ ਕੋ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਭੂਲਗਏ ਹੈਂ ॥ ਸੋਅਸੂਲ ਹਮਾਰੇ ਬ੍ਰਿਧੋ ਨੇ ਮਾਝਕੀ ਵਾਰ ਮੈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਕਥਨ ਕੀਏ ਹੈ ॥ ਸੋਅਸੂਲ ਖੁਦਾਕੇ ਮਨਮੈ ਪਜਾਰੇ ਲਾਗੇ ਹੈ ਕੈਸੇ ਵੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਹੈ ਜੋਮਾਨੋ ਅਮੋਲਕ ਰਤਨ ਹੈ ਸੋਵਚਨ ਅਬ ਤੁਮਕੋ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈ ॥

ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧।੫ਸਲੋਕ ਮਃ੧ ਜੋਰਤੁ ਲਗੈ ਕਪੜੈ ਜਾਮਾ ਹੋਵੈ ਪਲੀਤੁ ॥ ਜੋਰਤ ਪੀਵਹਿ ਮਾਣਸਾ ਤਿਨ ਕਿਉਂ ਨਿਰਮਲ ਚੀਤ ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਖੁਦਾ ਇਕਾ ਦਿਲਿ ਹਛੈ ਮੁਖਿਲੇਹੁ ॥ ਅਵਰਿ ਦਿਵਾਜੇ ਦੁਨੀਕੇ ਝੂਠੇ ਅਮਲ ਕਰੇਹੁ ੨੬

ਟੀਃ—ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਤੁਮ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੇ ਮਤ ਮੈ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਹੈ ਜੇ ਕਪੜੇ ਊਪਰ ਰਤ ਕੀ ਛੀਟ ਪੜਜਾਵੇ ਤਬਜਾਮਾ ਪਲੀਤ ਨਾਪਾਕ ਅਸੁਧ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਜੋਨਸੇ ਲੋਕਰਤ ਨਾਮ ਲੋਹੂ ਪੀਵਤੇ ਹੈ ਮਾਂਸ ਭਖਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਨਆਦਮਜੋਂ ਕੇ ਚਿਤ ਨਿਰਮਲ ਸਾਫ ਕੈਸੇ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ਨਾਨਕੇਤੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕੇ ਖੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਫ ਦਿਲ ਕਰਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਲੇਵਹੁ ਸੋਦਿਲ ਸਾਫ ਕੈਸੇ ਹੋਤਾਹੈ ਸੁਣਹੁ ਜੇਰਾਜਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਹੋਵੇ ਤਬ ਅਪਨੀ ਰਯੀਯਤ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਕੇ ਪੀੜਕੇ ਅਪਨਾ ਕਾਮ ਨ ਨਿਕਾਸੇ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਜਾ ਕੋ ਜਹਾਂਤਾਂਈ ਬਨ ਪਰੇ ਸੁਖ ਦੇਵੇ । ਜੇ ਨਿਰਧਨ ਹੋਵੇਤੋਂ ਬਾਦਸਾਹ ਅਪਨੇ ਪਾਸੋ ਧਨਦੇਕੇ ਉਸਕਾ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਾਵੇ ਜੋ ਧਨੀ ਹੋਵੇ ਤੋ ਉਸਕੇ ਧਨ ਕੋ ਲੂਟੇ ਨਾਹੀ ਔ ਤਮਾ ਕਰਕੇ ਲੋਭਸੇ ਵਢੀਨ ਖਾਵੇ ਰਾਜਾ ਰਸਤੇ ਸਹਰ ਔਦੇਸਕੇ ਸਾਤ ਕਰਾਇ ਦੇਵੇ ਉਜਾੜੋ ਕੀ ਜਗਾ ਬਸਤੀ ਕਰਾਏਦੇਵੇ ਇਲਮ ਪਢਾਵੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸੋ ਖਾਨਾ ਔਪੁਸਤਕ ਦੇਕੇ ਰੋਗੀਆਂ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦਵਾਈ ਖਾਨਾ ਧਰਮ ਅਰਥ ਬਨਾਏ ਦੇਵੇ ਨਜਾਯ ਕਰਨ ਸਮੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੀ ਲਿਹਾਜ ਨ ਕਰੇ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਨਿਆਉਂ ਕਰੇ ਸਜਾ ਕੀ ਲਾਯਕ ਕੋ ਸਜਾ ਦੇਵੇ ਸਿਰੋਪਾਉ ਕੀ ਲਾਯਕ ਕੋ ਸਿਰੋਪਾਉ ਦੇਵੇ ਔ ਗਰੀਬੋਂ ਭੂਖਜੋਂ ਨਗਜੋਂ ਵਾਸਤੇ ਅੰਨ ਕੇ ਸਦਾ ਵਰਤ ਲਗਾਇ ਛੋਡੇ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਕੋ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਮਾਨੇ ਹਮੇਸਾ ਖੁਦਾ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਮ ਜਪੇ ਬੰਦਗੀ ਕੀਆ ਕਰੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੋਂ ਕੇ ਦਿਲ ਸਾਫ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਗ੍ਰਹਸਥੋਂ ਕੇ ਜੇ ਧਰਮ ਹੈਂ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਾ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਲੇ ਖੁਦਾ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਦੇਕੇ ਪੀਛੇ ਆਪ ਖਾਵੇ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰੇ ਤਬ ਦਿਲ ਸਾਫ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਇਸ ਤਰਹ ਸੇ ਕਮਾਈ ਧਰਮ ਕੀ ਕਰਕੇ ਖੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪੇ ਤਬ ਖੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਜਾ ਹੁਆ ਇਸ ਬੰਦੇ ਕਾ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਕਬੂਲ ਪੜਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਦਿਵਾਜੋਤਿ ਹੋਰ ਜੋਨਨਸੇ ਦਨਜਾਂ ਕੇ ਦਿਖਵੇ ਯਾ ਦਾਵੇ ਨ ਕਰੇ ਯੇ ਸਭ ਝੂਠੇ ਅਮਲਾਂ ਕੋ ਛੋਡ ਦੇਵੇ ਦੁਨਜਾਂ ਕੋ ਦਿਖਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਖ਼ੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਅਪਨੀ ਇਜ਼ਤ ਭਲਾਈ ਵਾਸਤੇ ਜਪੇ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਜਾ ਖ਼ੁਦਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਜੋ ਦਿਖਾਵਾ ਦੁਨਜਾਂ ਕੋ ਕਰਕੇ ਖਾਤਾ ਭੀ ਹੈ ਸੋ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਤਾ ਹੈ

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧—ਕੂੜ ਬੋਲ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਇ। ਅਵਰੀ ਕੋ ਸਮਝਾਵਣ ਜਾਇ। ਮੁਠਾ ਆਪ ਮੁਹਾਏ ਸਾਥੈ। ਨਾਨਕ ਐਸਾ ਆਗੂ ਜਾਪੈ ॥ ੫ ॥

ਟੀਃ- ਹੇ ਤੁਰਕੇਸ ਕੋਈ ਝੂਠੇ ਹੀ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮੈ ਖੁਦਾ ਕੀ ਬਡੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਹੂੰ ਖੁਦਾ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਬਾਂਟ ਖਾਤਾ ਹੂੰ ਦੇਤਾ ਏਕ ਸੇਰ ਭਰ ਨਹੀ ਹੈ ਖਦਾ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਨਿਰਾ ਅਪਨੇ ਬਾਲ ਬਚੇ ਔਰਤ ਕੀ ਪਰਵਸਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਬਾਜਾ ਮਣ ਭਰਕੇ ਦਾਨ ਕਾ ਬਜਾਵਤਾ ਹੈ ਝੂਠਾ ਔ ਆਪਕੋ ਸਚਾ ਸਾਫ ਬਡਾ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲਾ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਜਣਾਵਤਾ ਹੈ ਲੋਕੋ ਕੋ ਕੂੜ ਬੋਲ ਕੇ ਠਗ ਠਗ ਕੇ ਖਾਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦਾ ਕੀ ਰਜਾ ਸੇ ਮੌਤ ਆਈ ਪਰ ਪਸੂ ਵਗੈਰਾ ਮਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੋ ਖਾਣਾ ਮੁਰਦਾਰ ਨਹੀ ਕਹਲਾਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਜੋ ਕੂੜ ਬੋਲ ਕੇ ਲੈਕੇ ਖਾਤਾ ਹੈ ਵੋ ਮੁਰਦਾਰ ਹੈ ਵੋ ਕੂੜ ਬੋਲਨੇ ਵਾਲਾ ਸ਼ਖਸ ਕਿਸੀ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਸਚ ਬੋਲਨੇ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰੇ ਭੀ ਤੋ ਭੀ ਉਸ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਿਸੀ ਕੇ ਦਿਲ ਪਰ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਕਾਬਲੇਸ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਸ਼ਖਸ ਉਜਾੜ ਕੇ ਰਸਤੇ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸਾਥਜਾਂ ਕੋ ਲੈਕੇ ਪੜ ਜਾਵੇ ਤਬ ਵੋ ਸ਼ਖਸ ਆਪ ਭੀ ਚੋਰੋ ਡਾਕੂਓ ਸੇ ਲੂਟਾ ਮਾਰਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸਾਥਜੋਂ ਕੋ ਭੀ ਲੁਟਵਾਇ ਮਰਵਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਵੋ ਸ਼ਖਸ ਭੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਦਰਗਾਹ ਮੈ ਝੂਠਾ ਹੋਕੇ ਦੋਜ਼ਕ ਕੋ ਜਾਂਵੇਗਾ ਅਪਨੇ ਮੁਰੀਦੋਂ ਕੋ ਭੀ ਦੋਜ਼ਕ ਕੀ ਭਾਹ ਮੈ ਜਲਾਵੈਗਾ ਸੋ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਕੇ ਨਜੀਕ ਨ ਜਾਨਾ ਚਾਹਜੇ ਕਾਹੇਸੇ ਯੇ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਖੁਦਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਰਸਤੇ ਕੇ ਅਗਵਾਨੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਖੁਦਾ ਕੇ ਰਸਤੇ ਮੈ ਚਲਕੇ ਆਪ ਖ਼ੁਦਾ ਕੋ ਮਿਲਾ ਹੈ ਵੋ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਅਪਨੇ ਚੇਲੇ ਮੁਰੀਦ ਕੋ ਭੀ ਉਹਾਂ ਪਹੁਚਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ੪ ਸੋ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਰਸਤੇ ਮੈ ਚਲਨੇ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਤ ਮੈ ਯੇ ਨਸੀਹਤਾਂ ਹੈ। ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹੈਂ ॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧—ਮੇਹਰ ਮਸੀਤਿ ਸਿਦਕ ਮੁਸਲਾ ਹਕਹਲਾਲ ਕੁਰਾਣ। ਸਰਮ ਸੁਨਤ ਸੀਲ ਰੋਜ਼ਾ ਹੋਹੁ ਮੁਸਲਮਾਣ । ਕਰਣੀ ਕਾਬਾ ਸਚੁ ਪੀਰੁ ਕਲਮਾਂ ਕਰਮ ਨਿਵਾਜ। ਤਸਬੀ ਸਾਂਤਿਸਭਾਵਸੀ ਨਾਨਕ ਰਖੈ ਲਾਜ ॥

ਟੀਃ—ਮੇਹਰੇਤੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਅਵਲ ਮਸੀਤ ਬਨਾਵੇ ਮੇਹਰ ਨਾਮ ਦਯਾ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਦਿਲ ਕੇ ਊਪਰ ਦਯਾ ਲਜਾਵੇ ਦਯਾ ਕੇ ਜੈਸੇ । ਆਪਨੇ ਦਿਲ ਕੋ ਦੁਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਠੋਰ ਵਾਕਜ ਸੇ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਊਪਰ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਜੁਲਮੀ ਕਰੇ ਉਸ ਕੇ ਊਪਰ ਅਪਨਾ ਜੋਰ ਨ ਚਲੇ ਤਬ ਕੈਸਾਕ ਦਿਲ ਦੁਖੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਪ ਭੀ ਜਿਸ ਕੇ ਊਪਰ ਜੁਲਮੀ ਕਰੀਏ ਤਬ ਉਸ ਕਾ ਭੀ ਦਿਲ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸਾ ਹੀ ਦੁਖੀ ਹੋਗਾ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਕੌੜੀ ਕੂੜੀ ਬਾਤ ਤਥਾ ਗਾਲ ਦੇਕੇ ਨ ਦੁਖਾਵੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਕੋ ਨ ਦੁਖਾਵੇ ਨ ਮਾਰੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਬੁਰਾ ਦੁਖ ਦੇਨਾ ਨ ਚਿੰਤਨ ਕਰੇ ਯੇ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਵਾਕ ਕਰਕੇ ਦਿਲ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ ਕੋ ਨ ਦੁਖ ਦੇਨਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਮਸੀਤ ਬਨਾਵੇ ਸਿਦਕੇਪੀ ਸਿਦਕ ਨਾਮ ਯਕੀਨ ਕਾ ਹੈ ਯਕੀਨ ਨਿਸਚੈ ਕਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਵੇਦ ਸ਼ਾਤ੍ ਕਾ ਵਾਕ ਸਚਾ ਜਾਨਨਾ ਇਸ ਸਿਦਕ ਕਾ ਮੁਸਲਾ ਬਨਾਵੇ ਹਕੇਤੀ ਹਕ ਨਾਮ ਸਚ ਕਾ ਧਰਮ ਕਾ ਹੈ ਕਜਾ ਧਰਮ ਕੀ ਕਹੋ ਚਾਹੇ ਹਕ ਹਲਾਲ ਕੀ ਕਹੋ ਅਰਥਾਤ ਸਤ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਖਾਵਨੇ ਕੀ ਕੁਰਾਣ ਪੜੇ ਸਰਮੇਤੀ ਹਕ ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਸਤ ਕਾ ਭੀ ਹੈ ਸਰਮ ਨਾਮ ਲਜਾ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪਰਾਈ ਔਰਤ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਲਜਾ ਕਰਣੀ ਅਥਵਾ ਸਾਰੇ ਬੁਰੇ ਕਾਮੋਂ ਸੇ ਲਜਾ ਕਰਨੀ ਏਹੀ ਸੁੰਨਤ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਸ਼ਰਮ ਨਾਮ ਸੁਖ ਕਾ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖ ਕਾ ਹਮੇਸਾਂ ਸ੍ਵਾਦ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਸੁੰਨ ਸੁਖ ਵਿਖੇ ਸਿਸਥਿਤੀ ਹੋਨਾ ਰੂਪ ਸੁੰਨਤ ਬਨਾਵੇ ਸੀਲੇਤੀ ਸੀਲ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕ ਵਿਕਾਰੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਸ੍ਵਭਾਵ ਕਾ ਨਾਮ ਸੀਲ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਰੋਜ਼ਾ ਰਖੇ ਕਰਣੀਤੇ ਕਾਬਾ ਜੋ ਹੈ ਮਕਾ ਸੋ ਜਪ ਤਪ ਦਾਨ ਰੂਪ ਅਛੀ ਕਰਨੀ ਕਾ ਕਰੇ ਸਚੇਤੀ ਜੋ ਪੀਰ ਨਾਮ ਸਚ ਬੋਲਨਾ ਕੂੜ ਕੇ ਰਲਾਉ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸੋ ਕਲਮਾ ਪੜੇ ਅਥਵਾ ਸਤਸ੍ਵਰੂਪ ਜੋ ਖੁਦਾ ਹੈ ਸੋਈ ਪੀਰ ਧਾਰੇ ਤਿਸ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੈ ਸੋ ਕਲਮਾਂ ਔ ਨਿਵਾਜ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਸਚ ਬੋਲਨਾ ਕਲਮਾ ਪੜੇ ਖੁਦਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਨਿਵਾਜ ਪੜੇ ਤਸਬੀਤੀ ਜੋ ਤਿਸ ਖੁਦਾ ਕੋ ਭਾਵੇ ਅਛੀ ਲਗੇ ਸੋਈ ਤਸਬੀ ਬਨਾਵੇ ਅਥਵਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸ੍ਵਭਾਵਰੂਪ ਤਸਬੀ ਤਿਸ ਖੁਦਾ ਕੋ ਭਾਵਤੀ ਹੈ ਅਛੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੇਖੁਦਾ ਕੋਭਾਵੇਤਾਂ ਇਸ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਮੈਂ ਜੀਵਕੋ ਲਗਾਵੇ ਔਇਸ ਜੀਵਕੀ ਲਾਜ ਰਖਲੇਵੇ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਹਮਾਰੀ ਕਿਤਾਬੋ ਮੈ ਹੁਕਮ ਮਹੰਮਦ ਕਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ਮੇਰੀ ਉਮਤ ਮੈ ਜੋਕੋਈ ਐਬ ਭੀ ਕਰੇਗਾ ਤਿਸਕੀ ਸਫਾਤ ਮੈ ਭਰੂੰਗਾ ਇਸਮੇ ਹਮਾਰੀ ਸਫਾਤਜੋ ਪੈਕੰਬਰ ਆਪ ਭਰਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ ਤਬ ਹਮਕੋ ਕਜਾ ਭਰ ਹੈ ਜੇ ਐਬ ਹਮ ਸੇ ਹੋਭੀ ਜਾਵੇ ਤਬ ਮਹੰਮਦ ਹਮਾਰੀ ਸਫਾਤ ਭਰ ਕੇ ਹਮਕੋ ਫਰੇਸਤਜੋ ਸੇ ਛੁਡਾ ਲੇਵੇਗਾ ਮਾਸਕਾਖਾਨਾ ਤੇ ਹਮਾਰੀ ਕਿਤਬੋਂਮੈ ਹਲਾਲ ਲਿਖਾ ਹੈ ੧ ਉਤ੍ਰਕਾ ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ਹਕ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਇ ਗੁਰੁ ਪੀਰ ਹਾਮਾਂ ੜਾਂ ਭਰੇਜਾਂ ਮੁਰਦਾਰੁ ਨਖਾਇ ਚਾਲੀ ਭਿਸਤਿ ਨਜਾਈਐ ਛੂਟੈ ਸਚ ਕਮਾਇ ਮਾਰਣ ਪਾਇਹਰਾਮ ਮੈ ਹੋਇ ਹਲਾਲਨ ਜਾਇ ਨਾਨਕ ਚਾਲੀ ਕੂੜੀਈ ਕੂੜੋ ਪਲੈ ਪਾਇ ੨ ਟੀਃ ਹੋਤੁਰ-ਕੇਸ ਤੂੰਆਪਨੇ ਦਿਲਕੀ ਦਿਲੀਲ ਦੇਕੇ ਦੇਖਲੇ ਜੋ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕਹੈ ਸੋਈ ਹਰਾਮ ਹੈ ਬਹੁਤਹੀ ਬੁਰਾਹੈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋ ਬਿਗਨਾ ਹਕ ਖਾਨਾ ਸੂਅਰ ਕੇ ਬਰਾਬਰਹੈ ਹਿੰਦੂ ਕੋ ਭੀ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਖਾਨਾ ਗਊ ਕੇ ਮਾਸ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਪੁਨਃ ਜੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਮਤ ਮੈ ਦੂਸਰੇ ਜੀਵ ਕਾ ਬਦਨ ਕਾ ਗਲਾ ਕਾਟ ਕੇ ਕੋਹਕੇ ਉਸ ਕੇ ਬੀਚ ਸੇ ਜੀਵ ਨਿਕਾਸ ਦੇਨਾ ਉਸ ਕਾ ਮਾਂਸ ਖਾਇ ਲੈਨਾ ਕਹੋ ਯੇ ਬਿਗਾਨਾ ਯਾ ਅਪਨਾ ਹਕਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਤਮ ਸੇ ਪੁਛਤਾ ਹੈ ਕੇ ਯੇ ਕਿਸ ਕਾ ਮਾਂਸ ਖਾਤੇ ਹੋ ਤਬ ਉਸ ਕੋ ਕਜਾ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਹੋ ਹਮ ਅਪਨਾ ਮਾਂਸ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਨਹੀ ਐਸਾ ਹੀ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਹਮ ਬਕਰੇ ਕਾ ਯਾ ਛਤ੍ਰੇ ਵਚੀਰਾ ਕਾ ਮਾਂਸ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਜਬ ਤੁਮ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਹਮ ਬਕਰੇ ਛਤਰੇ ਵਗੈਰਾ ਕਾ ਮਾਸ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਯੇ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਹੁਆ ਕਿਉਂਕੇ ਨ ਹੁਆ ਸੋ ਜੋ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਹੈ ਸੋਈ ਮੁਰਦਾਰ ਹੈ ਔ ਤੁਮ ਜੋ ਸਫਾਤ ਭਰਣ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਥੀ ਸੋ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਭਾਂ ਹਾਮਾਂ ਛਰਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਮੁਰੀਦ ਮੁਰਦਾਰ ਨਹੀ ਖਾਤਾ ਹੈ ਬਹੁਤਸੀਆਂ ਗਜਾਨ ਕੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰਣੇ ਸੇ ਭਿਸਤ ਨਹੀ ਜਾਈਤਾ ਹੈ ਛੁਟੈ ਇਤੀ ਸਚ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਸਚੀ ੨ ਕਮਾਈ ਕਰੇ ਕਜਾ ਸਚੇ ੨ ਮਨ ਸੇ ਖੁਦਾ ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰੇ ਦਿਖਾਵਾ ਲੋਕਾਂ ਕਾ ਨ ਕਰੇ ਤਬ ਨਰਕ ਸੇ ਦੁਨਜਾਂ ਕੇ ਬੰਧਨਾ ਸੇ ਛੂਟਤਾ ਹੈ ਜਬ ਅਪਨੇ ਖਾਨੇ ਕੇ ਸ੍ਵਾਦ ਵਾਸਤੇ ਜੀਵ ਪਕੜ ਕੇ ਮਾਰ ਦੀਆ ਕਲਮਾਂ ਪੜਕੇ ਕੋਹ ਡਾਰਿਆ ਤੋ ਤੁਮਹੀ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਬਜਾਨ ਕਰਕੇ ਕਹੁ ਵੋ ਹਰਾਮ ਹੁਆ ਕੇ ਹਲਾਲ ਹੁਆ ਜੋ ਹਰਾਮ ਵਿਚ ਮਾਰਣ ਪਾਵੇ ਤਬ ਹਲਾਲ ਕੈਸੇ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੂੜੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਬੰਦੇ ਕੇ ਪਲੇ ਕੂੜ ਹੀ ਪਰਤਾ ਹੈ ਕੂੜ ਨਾਮ ਝੂਠ ਕਾ ਦੇਸ ਭਾਖਾ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਬਹੁਤਜਾਂ ਬਾਤਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੋਥਜਾਂ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਸਖਸ ਸਚੇ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਨਜੀਕ ਭੀ ਨਹੀ ਛੁਵਤਾ ਹੈ ਤੁਮ ਜੋ ਨਿਵਾਜ ਪੜਤੇ ਹੋ ਸੋਭੀ ਤੁਮਾਰਾ ਏਕ ਲੋਕ ਦਿਖਾਵੇ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਨਿਵਾਜ ਮੈ ਜੋ ਕੁਛ ਲਿਖਾ ਹੈ ਨਾਤੋ ਉਸਕੇ ਮਾਯਨੇ ਕੋ ਤੁਮ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਨ ਨਿਵਾਜ ਕੇ ਕਹਨੇ ਪਰ ਤੁਮ ਲੋਕ ਚਲਤੇ ਹੋ ਤੁਰਕ ਮਤ ਮੈ ਪੰਜ ਵਖਤੋਂ ਮੇ ਜੋ ਪੰਜ ਨਿਵਾਜਾਂ ਹੈਂ ਉਨ ਪੰਜ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਨਿਵਾਜੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਕਹ ਦੀਏ ਹੈਂ ॥ ਮਃ ੧ ॥ ਪੰਜ ਨਿਵਾਜਾਂ ਵਖਤ ਪੰਜ ਪੰਜਾਂ ਪੰਜੇ ਨਾਉ । ਪਹਲਾ ਸਚ ੧ ਹਲਾਲ ਦੁਇ ੨ ਤੀਜੀ ਖੈਰਖ਼ੁਦਾਇ ੩ । ਚੌਥੀ ਨੀਅਤਿ ਰਾਸ ਮਨ ੪ ਪੰਜਵੀਂ ਸਿਫਤ ਸਨਾਇ ੫ । ਕਰਣੀ ਕਲਮਾਂ ਆਖਕੈ ਤਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਦਾਇ । ਨਾਨਕ ਜੇਤੇ ਕੂੜਿਆਰ ਕੂੜੈ ਕੂੜੀ ਪਾਇ ॥ ੩ ॥ ੭ ॥

ਪੰਜੇਤੀ ਹੇ ਕਾਬਲੇਸ ਪੰਜਾਂ ਨਿਵਜਾਂ ਕੇ ਪੰਜ ਵਖਤ ਪਾਂਚ ਕਾਲ ਸੁਬਾਹ ਬ੍ਰਹਮ ਮੁਹੂਰਤ ਪਾਂਚ ਘੜੀ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇ ਲੈਕੇ ਦਿਨ ਕੀ ਸੰਧਜ਼ਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਸ ਸਮੇ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਜੂਖ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੧ ਦੂਸਰਾ ਅਰੁਣੋਦੈ ਦਿਨ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੋਨ ੨ ਤੀਸਰਾ ਪੇਸ਼ੀ ਤੀਸਰਾ ਪਹਰ ੩ ਚੌਥਾ ਸ਼ਾਂਮ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕੀ ਸੰਧਜ਼ਾ ੪ ਪੰਚਮ ਪਾਂਚ ਘੜੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਗਈ ਪੀਛੇ ਨਿਵਾਜ ਪੜਨ ਕਾ ਸਮਾ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਵਖਤ ਮੁਕਰਰਾ ਹੈਂ ਅਬ ਪਾਂਚੋਂ ਨਿਵਾਜੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਣਹੁ ਪਹਲੀ ਨਿਵਾਜ ਕਾ ਨਾਮ ਸਚ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਸਚ ਬੋਲਨਾ ਝੂਠ ਨ ਬੋਲਨਾ ੧ ਦੂਸਰੀ ਹਕ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਸਚ ਬੋਲ ਕੇ ਖਾਵੇ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਨ ਖਾਵੇ । ਅਕੇਲਾ ਆਪ ਹੀ ਨ ਖਾਇ ਲੇਵੇ ਕਿੰਤੂ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਦੇਕੇ ਖਾਵੇ ੨ ਤੀਸਰੀ ਨਿਵਾਜ ਯੇ ਹੈ ਕੇ ਖੁਦਾ ਪਾਸੋ ਸਭ ਕੀ ਖੈਰ ਮੰਗੇ ਕੇ ਹੇ ਪਰਵਦਗਾਰ ਸਭ ਜੀਵ ਸੁਖੀ ਰਹੈ ਸਭ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਸੁਖ ਬਖਸ ਕੋਈ ਜੀਵ ਭੀ ਦੁਖੀ ਨ ਹੋਵੇ ਇਤਨੀ ਬਖਸ ਮੁਝ ਕੋ ਕਰੇ ੩ ਚੌਥੀ ਨੀਅਤਿ ਰਾਸ ਮਨ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਕੀ ਨੀਅਤਿ ਸਾਫ ਰਖੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਭੀ ਦਗਾ ਧ੍ਰੋਹ ਨ ਕਰੇ ਸਾਫ ੨ ਦਿਲ ਸੇ ਸਭ ਸੇ ਵਰਤੇ ਇਸ ਕਰਤੂਤੀ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਣ ਸਦਾਵੇ ਨਹੀ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਦਾਵਨੇ ਸੇ ਤੋਬਾ ਕਰੇ ੪ ਪੰਜਵੀਂ ਨਿਵਾਜ ਯੇ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਕਰਕੇ ਤਥਾ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਖੁਦਾ ਪਾਕ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਕੀ ਸਿਫਤ ਕਰੇਸਨਾਇ ਨਾਮ ਸਨਾਤਨ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਨਾਇ ਨਾਮ ਹਰਵਕਤ ਕਾਹੈ ਕਜ਼ਾ ਚਲਤੇ ਬੈਠਤੇ ਸੋਵਤੇ ਗਾਗ਼ਤੇ ਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਹਰਵਕਤ ਮੈ ਖੁਦਾਕੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਦੇਖਤਾ ਰਹੇ ਔਰ ਕਰਤ ਰਹੇ ਕਿਸੀ ਵਕਤ ਭੀਖੁਦਾ ਕੋ ਨ ਭੁਲਾਵੇ ॥ ਕਰਣੀਤੀ ਨੇਕ ਕਮਾਈ ਕਰਣੀ ਏਹੀ ਕਲਮਾ ਆਖੈ ਭਲੇ ਸੁਭਕਰਮ ਕਹਣ ਰੂਪ ਕਾ ਕਲਮਾ ਪੜੇ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਦਾਵੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਇਨਾ ਅਸੂਲਾਂ ਬਿਨਾ ਸੋਇਨਾ ਲਖਣੋਸੇ ਬਿਨਾ ਜੋ ਆਪਕੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਦਾਂਵਦੇ ਹਨ ਸੋਕੇਵਲ ਝੂਠੇ ਹਨ ਉਨਕੇ ਪਲੇ ਵੂਠਹੀ ਪੜਤਾ ਉਪਰ ਕੇਉਕਤ ਲਖਣੋ ਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਨ ਅਸੂਲਾਂ ਬਿਨਾ ਕਾਫਰ ਹੋਤਾਹੈ ? ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਹਾਵਨਾ ਬਡਾ ਮੁਸਕਲ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਏਕ ਔਰ ਸਲੋਕ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ਮੁਸਲਮਾਣ ਕਹਾਵਣ ਮੁਸਕਲ ਜਾਂ ਹੋਇ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਣ ਕਹਾਵੈ ਅਵਲ ਅਉਲਿ ਦੀਨ ਕਰਿਮਿਠਾ ਮਸਕਲ ਮਾਨ ਮਾਲਮੁਸਾਵੈ ਹੋਇ ਮੁਸਲਿਮ ਦੀਨ ਮਹਾਣੈ ਮਰਣ ਜੀਵਣ ਕਾ ਭਰਮ ਚੁਕਾਵੈ ਰਬਦੀ ਰਜਾਇਮਨ ਸਿਰ ਉਪਰ ਕਰਤਾ ਮੰਨੈ ਆਪ ਗਵਾਵੈ ॥ ਤਉ ਠਾਨਕ ਸਰਬ ਜੀਆਂ ਸਿਹਰੰਮਤਿ ਹੋਇ ਤਾ ਮੁਸਲਮਾਣਕਹਾਵੈ ॥ ੧ ਅਵਲਤੋਮੁਸਲਮਾਨ ਕਹਾਵਣਾ ਬਡਾਮੁਸਕਲ ਹੈ ਕਠਿਨ ਹੈ ਜੋ ਯੇ ਅਸੂਲ ਨਾਮ ਲਖਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੋਵਨ ਸੋ ਸਖਸਮੁਸਲਮਾਣ ਕਹਾਵੈ ਸੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ ਅਵਲਿ ਇਤੀ ਪਹਲੇ ਤੇ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਠੇ ਜੋ ਦੀਨਕਾ ਰਸਤਾ ਬਤਾਯਾ ਹੈ ਉਸ ਰਸਤੇਨੂੰ ਬਹੁਤਅਛਾ ਅਪਨਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ਭੀਸਤਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਨ ਕਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਉਸ ਰਸਤੇ ਔਚਲੇ ਉਸਦੀਨ ਨੂੰ ਮਿਠਾਕਰਕੇ ਜਾਣੇ ਅਰਥਾਤ ਔਲਜੋਂ ਕੇ ਦੀਨ ਵਿਖੇਕੁਤਰਕਣਾਂਨ ਕਰੇਅਥਵਾ ਦੋ ਧਾਤੂ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸੇਦੋਖੰਡਨ ਕਾਨਾਮ ਹੈ ਔਲਨਾਮ ਆਦਕਾਹੈ ਜੋਦੁਨਯਾਂ ਕੇ ਭੋਗ ਵਿਸਯ ਮੀਠੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਇਨਕੋ ਖੰਡਨ ਕਰੇਪਹਲੇ ਮਸਕਲ ਮਾਨੇਤੀ ਮਸ ਕਲ ਨਾਮਕਟਨੇ ਕਾ ਹੈ ਕਜਾ ਮਾਨ ਨਾਮ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਕਟਣੇ ਵਾਲੇ ਜੋਨ ਸੇ ਔਲਜੇ ਸੰਤ ਹੋਵੈ ਉਨਾ ਕੀ ਧਨ ਕਰਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਉਨਾ ਪਾਸੋਂ ਸੇਵਾ ਬੰਦਗੀ ਕੇ ਰਸਤੇ ਮਾਲ ਅਪਨਾ ਮੁਸਾਵੇ ਖਰਚ ਕਰੇ ਉਨਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰ ਮਾਲ ਕੋ ਲੁਟਾਵੇ ॥ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਮਾਨ ਕੋ ਕਟ ਦੇਵੇ ਮਾਲ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਆਪਕੋ ਪੁਨਃ ਬਡਾਸਖੀ ਨ ਮਨਲੇਵੇ ਨਿਰਮਾਨ ਹੋਕੇ ਗੁਜਲਾਨ ਕਰੇ ਮਾਨ ਕੋ ਕਾਟ ਡਾਰੇ ਅਥਵਾ ਮਾਨ ਨਾਮ ਪਰੀਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰਕਾ ਹੈ ਅਹੰਕਾਰ ਉਪਲਖਿਤ ਜਿਤਨੀ ਆਸਰੀ ਸੰਪਦਾ ਹੈ ਇਸ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਰੂਪ ਮਾਲਕੋ ਸੰਤਾਂ ਕੇਸੰਗ ਕਰਕੇ ਲੁਟਾਵੇ ਨਾਮ ਤਜਾਂਗੇ ਦੇਵੇ ਮੁਹਾਲੇ ਕਹਜੇ ਕੇਵਟ ਮਲਾਹ ਪਾਰ ਲੰਘਾਵਨੇ ਵਾਲੇ ਦੂਨਜਾਂ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਕੇ ਸਾਗਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਔਲਜੇ ਸੰਤ ਜਨਸੋ ਕਹੀਏ ਮੁਹਾਲੇ ਤਿਨੋਕੇ ਦੀਨ ਧਰਮ ਮੈਇਸ ਥਿਤਹੋਵੇ ਅਥਵਾਜਿਸ ਕਾ ਮਾਲ ਮੁਸਜਾਜਾਵੇ ਚੁਰਾਯਾ ਠਗਜਾਜਾਵੇਸੋ ਕਹਜੇ ਮੁਸਲਿਮੁ ਦੀਨ ਮੁਹਾਣੈਜਿਸ ਸਖਸਨੇ ਅਪਨਾ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਰੂਪ ਮਾਲ ਮੁਸਾਇ ਦੀਆਹੈ ਸੋ ਕਹਾਵੈਮੁਸਲਿਮੁਦੀਨਮੁਹਾਣੈ ਐਸਾ ਮੁਸਲਿਮੁਦੀਨ ਮੁਹਾਲਾਹੋਵੇਮਰਣਜੀਵਣਕਾਭਰਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚੁਕਾਇ ਦੇਵੇ ਤਜ਼ਾਰਾ ਦੇਵੇ ਫਿਰ ਵੋ ਮਰਣ ਜੀਵਣ ਕਾ ਭਰਮ ਨ ਕਰੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜਿਨਾ ਕੋ ਪੂਰਾ ੨ ਮੁਰਸਦ ਮਿਲਜ਼ਾ ਹੈ ਉਨੋ ਕੋ ਸੁਪਨੇ ਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਵਤ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਭੀ ਜਨਮ ਮਰਣ ਭਰਮ ਰੂਪ ਨਿਰਾ ਆਵਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਵੋ ਮੁਸਲਿਮੁ ਦੀਨ ਮਹਾਲੈ ਦੀਨ ਧਰਮ ਕਾ ਮਲਾਹ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਨ ਵੋ ਮੁਸਲਿਮੁ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਦੁਨਜਾਂ ਸੇ ਫਾਰਕ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਆਪ ਭੀ ਦੁਨਜਾਂਕੇ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਛੂਟ ਗਯਾ ਹੈ ਅਪਨ ਸਤ ਸੰਗੀ ਸੋਭਤਜੋਂ ਕੋ ਭੀ ਦੁਨਜਾਂ ਕੇ ਬੰਧਲੋ ਸੇ ਛੁਡਾਇ ਲੇਤਾ ਹੈ ਉਸਕਾ ਅਪਨਾ ਭੀ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾ ਸੰਸਾ ਸਕ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸੋਭਤੀ ਮੁਰੀਦੋ ਕਾ ਭੀ ਸਕ ਨਾਮ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ॥ ਰਬੇਤੀ ਰਬ ਨਾਮ ਈਸ੍ਵਰ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੈ ਤਿਸ ਰਬ ਕੀ ਰਜਾਇ ਕੋ ਸਿਰ ਉਪਰ ਮੀਠੀ ਕਰਕੇ ਮਾਨੇ ਰਜਾਇ ਨਾਮ ਆਗਜ਼ਾ ਕਾ ਹੈ ਆਗਜ਼ਾ ਰਜਾਇ ਹੁਕਮ ਆਯਸ ਏਕ ਹੀ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਨਾਮਹੈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕੀ ਰਜਾਇ ਮੈ ਜੈਸਾ ਸੁਖ ਦੁਖ ਆਇ ਬਨੇ ਤਿਸ ਕੋ ਬਡਾ ਰਾਜੀ ਖੁਸੀ ਸੇ ਭੋਗੇ ਹਮਕੋ ਜੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੁਖ ਦੇਕੇ ਰਾਜੀ ਹੈ ਤਾ ਤੋ ਹਮ ਭੀ ਉਸੀ ਮੈ ਰਾਜੀ ਹੈ ਜੇ ਸੁਖ ਦੇਕੇ ਰਾਜੀ ਹੈ ਤਬ ਹਮ ਭੀ ਉਸਕੀ ਐਸੀ ਹੀ ਰਜਾਇ ਮੈ ਰਾਜੀ ਹੈ ॥ ਕਰਤੇਤੀ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਾਮਰਥ ਏਕ ਕਰਤਾਰ ਕੋ ਮਾਨੇ ਆਪ ਗਵਾਵੇ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਬਲ ਬੁਧਿ ਚਤੁਰਾਈ ਨ ਕਰੇ ਅਪਨਾ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਤਾ ਪਣੇ ਕਾ ਖੋਇ ਛਾਰੇ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜਜੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਜਬ ਮੇਹਰ ਨਾਮ ਦਯਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਯੇ ਜੀਵ ਆਪ ਹੋਵੈ ਕਜ਼ਾ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਨ ਦੁਖਾਵੇ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਆਦਮੀ ਕੀੜੀ ਪਰਯੰਤ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਕੋ ਦੁਖ ਨ ਦੇਵੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਇਨ ਪੂਰਬੋਕਤ ਲਖਣੋਂ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਣ ਕਹਾਵੇ ਜੋ ਇਨ ਪੂਰਬ ਕਹੇ ਲਖਣੋਂ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੈ ਆਪ ਕੋ ਮੁਸਲਮਾਣ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਮੁਸਲਮਾਣ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਕਾਫਰ ਹੈ ॥ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੇ ਲਖਣ ਜੋ ਤਮਾਰੇ ਮੈ ਹੈਂ ਤਮ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਮੈ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤਬ ਆਪ ਕੋ ਮਸਲਮਾਨ ਮਾਨੋ ਨਹੀ ਤੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਣੇ ਸੇ ਤੋਬਾ ਕਰੋ ਆਪ ਕੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਤ ਮਾਨੋ ਏਹੀ ਬਾਤ ਮਹੰਮਦ ਨੇ ਭੀ ਕੁਰਾਨ ਮੇ ਕਹੀ ਹੁਈ ਹੈ ਜੋ ਇਨਾ ਅਸੂਲਾਂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹੋਕੇ ਮੁਸਲ-ਮਾਨ ਆਪਕੋ ਮਾਨੋਗੇ ਤਬ ਕਾਫਰ ਹੋਵੋਗੇ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਮੈ ਸੋਚ ਲੇਵਹੁ ਹਮ ਤੋ ਤੁਮਾਚੇ ਮੈ ਯੇ ਲਖਣ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਸੇ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਕਾਫਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਜੋ ਹਮ ਕੋ ਤੁਮ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਤੁਮ ਤੁਰਕ ਹੋਵੇ ਸੋ ਸੁਣਹੁ ਖ਼ੁਦਾ ਜੋ ਹੈ ਕੁਲਆਲਮੀਨ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖ਼ੁਦਾ ਕੁਛ ਮੁਸਲਮੀਨ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਕੁਲਆਲਮੀਨ ਖ਼ੁਦਾਇ ਕੋ ਕੇਵਲ ਮੁਸਲ-
ਮੀਨ ਮਾਤ੍ਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤੁਮ ਉਸ ਕੋ ਯਕੀਨ ਕਰਕੇ ਕਾਫਰ ਜਾਨੋ
ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਸੰਤ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਬਡਾ ਮੇਘ ਗਰਜਕੇ
ਤੁਸਨੀਹੋਜਾਤਾਹੈਯੇਐਸੇਵਚਨਸੁਣਕੇਕਾਬਲਕੇਬਾਦਸ਼ਾਹਕੇਮਨਮੈਬਡੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਆਵਤੀ
ਭਈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਸੇ ਭਰਮ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਔ ਤੁਰਕਨ ਕੇ ਮਨ ਮੈ
ਬਡਾ ਬਿਖਾਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਨੇ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ੨ ਇਲਮ ਵਾਲੇ ਚਰਚਾ
ਕਰਕੇ ਹਾਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਹੁਏ ੨ ਔਰ ਕੁਛ ਪ੍ਰਸਨ ਉਤ੍ਰ ਤੋਂ ਨ ਕਰ ਸਕੇ
ਜੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਲਖਣ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਏ ਥੇ ਸੋ ਲਖਣ ਭੀ
ਅਪਨੇ ਮੈ ਨ ਦੇਖਤੇ ਹੁਏ ਅਧਿਕ ਹੀ ਲਜਤ ਹੋਯੋਂ ਕਾ ਔਰ ਤੋ ਕੁਛ ਭੀ ਉਪਾਉ ਨ
ਚਲ ਸਕਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਪੁਨਃ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਬਡਾ ਕ੍ਰੋਧ ਆਇ ਸਾਤਾ ਭਯਾ
ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਂਨੇ ਕੁਪਿਤ ਹੁਏ ੨ ਮਲੇਛ ਭਾਖਾ ਮੈ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਬੋਲੇ ਯੇ ਹਿੰਦੂ ਫਕੀਰ
ਬਡਾ ਸੇਹਰ ਕਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਇਨੋਂ ਨੇ ਸੇਹਰ ਕਰਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋ ਉਲੂ ਕਰ
ਛੋਡਜਾ ਹੈ ਇਸੀ ਸੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਕੁਛ ਭੀ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਇਨੋ ਨੇ ਹਮਾਰਾ ਕਹਨਾ
ਤੋ ਨਹੀ ਮਾਨਾ ਹੈ ਉਲਟਾ ਹਮ ਕੋ ਕਾਫਰ ਬਤਾਵਤਾ ਹੈ। ਤੀਸਰਾ ਇਸ ਫਕੀਰ ਨੇ
ਹਮਾਰਾ ਖਾਨਾ ਭੀ ਪਲੀਤ ਕਰ ਡਾਰਾ ਹੈ ਹਮਾਰਾ ਕਹਨਾ ਇਸ ਫਕੀਰ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ
ਰਦ ਕਰਕੇ ਜਾਨਾ ਹੈ ਹੇ ਮੁਸਲਮੀਨੋਂ ਇਸ ਹਿੰਦੂ ਫਕੀਰ ਕੋ ਪਕਰ ਲੇਵਹੁ ਯੇ ਬਡਾ
ਤਕਬਰੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਯੇ ਬਡਾ ਅਹੰਕਾਰੀ ਹੈ ਜਬ ਯੇ ਖੂਬ ਸਜਾਇ ਪਾਵੇਗਾ ਤਬ
ਜਾਨੇਗਾ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੀ ਮੁਸ਼ਕੈ ਬਾਂਧ ਕੇ ਖੂਬ ਮਾਰ ਕਰੋ ਸਭ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਦਿਖਾਇ
ਕੇ ਜਬਰਨ ਇਨ ਕੀ ਸੁਨਤ ਕਰਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਖਾਨਾ ਖੁਆਇ ਕੇ ਤੁਰਕ ਕਰ
ਡਾਰੋ ਜੇ ਨਾ ਮਾਨੇ ਤਬ ਬਡੀ ਇਨ ਕੋ ਸਜਾਇ ਦੇਵਹੁ ਫਿਰ ਭੀ ਨ ਮਾਨੈ ਤਬ ਤੀਨੋਂ
ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਕਰ ਛਾਰੋ ਕੋਪ ਸਹਤ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਨਜੋਂ ਕੀ ਬਾਤੈ ਸੁਣ ਕੇ ਦੁਸ਼ਟ ਮਲੇਛ
ਸੰਤੋਂ ਕੋ ਪਕੜਨੇ ਲੀਏ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੇ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਦੌੜਤੇ ਭਏ ਕੋਪ ਸੇ। ਇਧਰ
ਸੰਤ ਭੀ ਸਹਜ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੁਏ ਬੈਠੇ ਥੇ ਆਨੰਦ ਪੂਰਬਕ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕ
ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਨ ਕੇ ਧਜਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਇਧਰ ਕੋਪ ਕਰ ਕੇ ਜ਼ਾਲਮ ਤੁਰਕੋਂ
ਨੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਪਕੜਨੇ ਵਾਸਤੇ ਹਾਥ ਉਠਾਏ ਹੀ ਥੇ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਉਧਰ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ
ਮੈ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਆਜ ਕਾਬਲ ਮੈ ਹਮਾਰੇ ਸਿਖ ਕੋ ਬਡੀ ਭੀਰ ਬਨੀ ਹੈ ਅਬ
ਉਸ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਭੀ ਕਰੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਔ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ
ਧਜਾਨ ਧਰ ਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਬਡਾ ਉਗ੍ਰ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯਾ ਬਡੇ ਉਗ੍ਰ ਰੂਪ ਕਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਰਸਨ ਹੂਆ ਤਬ ਸਾਰੇ ਮਲੇਛ ਭਯਭੀਤ ਹੋਇਕੇ ਕਾਂਪ ਉਠੇ ਔ ਮੂਰਛਾ ਖਾਇ ਕੇ ਧਰਣੀ ਪਰ ਗਿਰ ਗਏ ਅਪਨੇ ਤਨ ਕੀ ਕੁਛ ਭੀ ਮਲੇਛੋਂ ਕੋ ਸੰਭਾਰ ਨ ਰਹੀ ਜੈਸੇ ਪਕੀ ਹੂਈ ਖੇਤੀ ਪਰ ਗਾੜਾ ਪੜ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਥ ਵੇ ਖੇਤੀ ਧਰਣੀ ਪਰ ਲਿਟ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬੇਸੰਭਾਂਲ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਰ ਦੁਸ਼ਟ ਤੁਰਕ ਲਿਟ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਪਾਂਡਵੋਂ ਕੇ ਦੂਤ ਬਨ ਕੇ ਦੁਰਯੋਧਨ ਕੋ ਸਮਝਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਉਨ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਗਏ ਥੇ ਤਬ ਉਨ ਦੁਸ਼ਟੋਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ੍ ਜੀ ਕੀ ਬਾਤ ਤੋ ਕੁਛ ਨ ਮਾਨੀ ਉਲਟਾ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਕੋ ਕੈਦ ਕਰਨੇ ਕੀ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਪਕੜਨੇ ਵਾਸਤੇ ਹਾਥ ਉਠਾਏ ਤਬ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਐਸਾ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯਾ ਜਿਸ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਦੁਰਯੋਧਨ ਕਰਣ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਮੂਰਛਤ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤੁਰਕ ਮਲੇਛ ਭੀ ਮੂਰਛਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸਣੇ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹਕੇ ਕੁਛਕ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹਕੋ ਜਾਗ੍ਰਤ ਆਈ

ਦੋਃ—ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਇ ਜਾਗਤ ਭਯੋ ਦੇਖਜੋ ਅਪਨੇ ਨੈਨ ॥
ਸੰਤ ਪਿਖੇ ਨਿਜ ਰੂਪ ਥਿਤ ਦੁਸ੍ਟ ਪਰੇ ਬਿਨ ਚੈਨ ॥ ੧ ॥

ਸੋਃ—ਤੁਰ ਪਿਖੇ ਨਿਰ ਜੀਵ ਸਾਹ ਨਿਰਖ ਅਦ ਭੁਤ ਮਨੈ ॥
ਕਰਾਮਾਤ ਕੀ ਸੀਵ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਯੇ ਠੀਕ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਕਜਾ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਤੋ ਅਪਨੀ ਸਹਜ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਦੁਸ੍ਟ ਤੁਰਕ ਨਿਰ ਜੀਵ ਮਿਰਤਕ ਤੁਲ ਹੂਏ ਪੜੇ ਹੈ ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਠੀਕ ੨ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਔ ਯੇ ਸੰਤ ਆਪ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਸਕ ਨਹੀ ਹੈ ਯੇ ਦਸਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਸੰਤੋ ਕੀ ਸਮਰਥ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਭਯ ਭੀਤ ਹੁਆ ਉਠਕੇ ਪੁਨਃ ਦੌੜਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਪਰ ਅਪਨਾ ਸਿਰ ਜਾ ਇ ਰਖਜਾ ਥਰ ੨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਾ ਸਰੀਰ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗਾ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਮੈ ਆਪ ਕੀ ਗਉ ਹੂੰ ਆਪ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਕਰੀਏ ਕਹਨ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਨ ਕਰਣੀ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਯੇ ਮੇਰਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀ ਹੈ ਇਨ ਦੁਸ੍ਟ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਮੇਰੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਨਾਹਕ ਵਿਵਾਦ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਆਪਨੇ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਨੀਚੋ ਕੋ ਸਜਾ ਦਇ ਹੈ ਯੇ ਇਸੀ ਸਜਾਇ ਕੇ ਲਾਯਕ ਹੀ ਥੇ ਇਨ ਗੁਨਾਹਜੋਂ ਨੇ ਜੈਸਾ ਕੀਆ ਥਾ ਤੈਸੇ ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈ ਦੁਸ੍ਟ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੋ ਜੋ ਦੰਡ ਦੇਨਾ ਹੈ ਏਹੀ ਉਨਕੇ ਊਪਰ ਉਪਕਾਰ ਹੈ ਗੁਨਾਹਜੋਂ ਉਪਰ ਜੋ ਮੇਹਰ ਕਰਣੀ ਹੈ ਸੋਈ ਗੁਨਾਹਜੋਂ ਕਾ ਬੁਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਆਪਨੇ ਯੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਜਾਯ ਕੀ ਬਾਤ ਕਰੀ ਹੈ ਮੁਝਕੋ ਯੇ ਬਾਤ ਬਹੁਤ ਅਛੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਲੂਮ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜੈਸਾ ਕਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਹ ਬਾਤ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨੋਂ ਕੀ ਕਿਤਾਬੋ ਮੈ ਲਿਖੀ ਹੈ ਹਮਨੇ ਤੋ ਠੀਕ ਯਕੀਨ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ ਕੇ ਆਪ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਹੈ ਆਪ ਸੇ ਜੁਦਾ ਦੂਸਰਾ ਔਰ ਕੋਈ ਖੁਦਾਇ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਬਾਤ ਆਪਕੋ ਅਛੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਹਮ ਕੋ ਭੀ ਓਹੀ ਬਾਤ ਭਾਵਤੀ ਹੈ ਮਾਰਣਾ ਔਰ ਜੀਵਾਵਨਾ ਯੇ ਸਭ ਖੁਦਾ ਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਹੈ ਐਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਬਾਦਸਾਹੁ ਨੇ ਸੰਤੋ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਅਪਨਾ ਸਿਰ ਰਖ ਦਿਤਾ ਐਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਬਾਦਸਾਹੁ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਧਾਰਕੈ ਅਪਨੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਸੇ ਬਾਦਸਾਹ ਕੋ ਉਠਾਇ ਲੇਤੇ ਭਏ ਤਦ ਨੰਤਰ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕ ਮੂਰਛਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਚਰਣੀ ਜਾਇ ਲਾਗੇ ਸਰਮਿੰਦਤ ਹੋਕੇ ਸਲਾਮਾ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਘਰੋਂ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕ ਆਪਨੇ ਘਰੋਂ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਕੁਛ ਥੋੜੇ ਹੀ ਬਾਦਸਾਹ ਕੇ ਪਾਸ ਰਹਗਏ ਤਬ ਪੁਨਃ ਬਾਦਸਾਹੁ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਬਿਨਾ ਮੋਲਕੇ ਹਮ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕ ਆਪਕੇ ਗੁਲਾਮ ਹੈ ਆਪਕੇ ਹੀ ਮੁਰੀਦ ਹੈ ਅਪਨਾ ਮਰੀਦ ਜਾਨਕੇ ਮਝਕੋ ਨਸੀਹਤ ਦੀਜੀਏ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰਾ ਦੋਨੋਂ ਲੋਕੋਂ ਮੇਂ ਭਲਾਹੀ ਹੋਵੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘੋਵਾਚ—ਹੇ ਸਾਹੁ ਸਾਚੀ ਨਸੀਹਤ ਹਮਤੁੰਮ ਕੋ ਕਰਤੇਹੈਂ ਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸੁਣਹੁ ਜੇ ਤੂੰ ਅਪਨਾ ਦੋਨੋ ਲੋਕੋ ਮੇ ਭਲਾ ਕੀਆ ਚਾਹਤਾਹੈਂ ਤਬ ਐਸੀਰ ਅਨੀਤ ਕੁਰੀਟ ਖੋਟੇ ਕਰਮੋਂ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਦੇ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਜਾ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਜਾਨਨਾ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮੀਨੋਂ ਕੋ ਏਕ ਸਮਾਨ ਜਾਨਣਾ ਅਪਨੇ ਮਜ਼ਹਬ ਕਾ ਨੀਤੀ ਕੀ ਬਾਤ ਮੈ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਭਮਾ ਏਕ ਕੌਡੀ ਕਾ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਾਨਾ ਅਪਨਾ ਹਕ ਜਿਤਨਾ ਹੋਵੇ ਉਤਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਜਾ ਸੇ ਲੇਨਾ ਜੋ ਕੋਈ ਤੇਰੀ ਪਰਜਾ ਮੈ ਨਿਰਧਨ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕੋ ਬਿਨਾ ਸੂਦ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਸੇ ਰੁਪਯਾ ਦੇਕੇ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਕਰਨਾ ਜਬ ਉਸਕੇ ਪਾਸ ਅਪਨਾ ਧਨ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਮਾਫਕ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਉਸ ਸੇ ਅਪਨਾ ਧਨ ਲੇਨਾ ਭੂਖੇ ਨੰਗੇ ਕੋ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਦੇਨਾ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਕਾ ਨਜ਼ਾਉ ਪੂਰਾ ੨ ਕਰਨਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕੁਟੰਬ ਮੈ ਅਧਿਕ ਮੋਹ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਨਦੀਨਾਵ ਸੰਜੋਗ ਰੂਪ ਨਜ਼ਾਯ ਕੋ ਹਮੇਸਾ ਯਾਦ ਚਿਤ ਮੇ ਰਖਨਾ ਇਸ ਦੁਨਜਾਂ ਕੋ ਸਚੀ ਨ ਜਾਨਨਾ ਝੂਠੀ ਜਾਨ ਕੇ ਫਨਾਹ ਕਾ ਮਕਾਨ ਸਮਝਨਾ ਹਰ ਵਖਤ ਪਰ ਖ਼ੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਖੁਦਾ ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਵਿਵਾਦ ਕਰਕੇ ਯਾ ਔਰ ਚਾਲ ਸੇ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਦੁਖਾਨਾ ਜੋ ਖੁਦਾ ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਅਲਾ ਲੋਕੋ ਕੋ ਦੁਖਾਵਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਖਾਨਾ ਖਾਰਾਬ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਖੁਦਾ ਤੋ ਅਪਨੀ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਲੋਗ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਜਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਾਹੁ ਏਕ ਜਗਾ ਪਰ ਖੁਦਾ ਕਾ ਵਾਕ ਹੈ ਕੇ ਹੇ ਬੰਦੇ ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਗੁਨਾਹ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਮੈ ਤੈਨੂੰ ਮਾਫ ਭੀ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਜੇ ਤੂੰ ਗਉ ਗਰੀਬ ਮੇਰੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਦੁਖਾਂਵੇਗਾ ਤਾਂ ਏਹ ਗੁਨਾਹ ਮੈ ਤੈਨੂੰ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਬਖਸ਼ੋਂਗਾ ਇਸ ਸੇ ਹੇ ਸਾਹੁ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਅੜਨਾ ਜਿਦ ਨਾ ਕਰਨੀ ਉਲਟਾ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਪੈਰ ਚੁਮਣੇ ਉਨਕੇ ਪੈਰੋਂ ਕੀ ਖਾਕ ਲੈਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਮਾਥੇ ਪਰ ਲਗਾਵਣੀ ਖੁਦਾ ਸੇ ਹਸੇਸਾ ਅਰਜ ਕਰਕੇ ਏਹੀ ਮਾਂਗਨਾ ਕੇ ਹੇ ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਜੇ ਤੇਰੀ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪਨੇ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕੋ ਕੀਪੈਰੋਂ ਕੀ ਖਾਕ ਮੁਝ ਕੋ ਬਖਸ ਤਥਾ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਸੋਭਤ ਮੁਝ ਕੋ ਬਖਸ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਮੁਝ ਕੋ ਬਖਸ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇਕੇ ਅਲਾ ਲੋਕੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਦੁਸ਼ਟ ਪੁਰਖੋਂ ਸੇ ਅਲਾ ਲੋਕੋ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਨੀ ਖੁਦਾ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਮਾਨ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਦੇਨਾ ਜੋ ਸੁਧ ਪਾਕ ਖਾਨਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਖਾਨਾ ਜੋ ਅਪਨੀ ਮੁਸ਼ਕਤ ਮੇਹਨਤ ਕਾ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਯਾ ਨਜਾਯ ਕਰਕੇ ਲੀਆ ਹੋਵੇ ਸੋ ਖਾਨਾ ਪਾਕ ਕਹਜਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਨਾ ਹਕ ਕਾ ਦ੍ਰਬਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਪਾਕ ਕਹਜਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਜੁਲਮੀ ਸੇ ਲੀਆ ਹੋ ਯਾ ਤਮਾਂ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਅਪਨੀ ਰਈਯਤ ਸੇ ਲੀਆ ਹੋ ਯਾ ਕਿਸੀ ਕਾ ਦ੍ਰਬਜ ਠਗ ਕੇ ਚੁਰਾਇ ਕੇ ਮੋਹ ਕੇ ਲੀਆ ਹੋ ਸੋ ਖਾਨਾ ਨਾਪਾਕ ਬੋਲਾ ਜਾਤਾਹੈ ਜੋ ਮੁਸਾਹਿਬ ਵਜੀਰ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਕੋਈ ਜ਼ੁਲਮਕੇਰਸਤੇ ਯਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਬਦਨੀਤੀ ਸੈ ਲਗਾਵੇ ਤਿਸ ਵਜੀਰ ਮੁਸਾਹਿਬ ਕੋ ਜਲਤੀ ਤਲਾਕ ਦੇਨਾ ਜੋ ਵਜੀਰ ਮੁਸਾਹਿਬ ਬਿਗਾਨਾ ਧਨ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਜੁਲਮ ਯਾ ਛਲ ਕਰਕੇ ਲੇਨੇ ਕੋ ਤੁਮਕੋ ਨਸੀਹਤ ਕਰੇ ਬਿਗਾਨੀ ਔਰਤ ਸੇ ਤੁਮਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਮੁਹਬਤ ਬਨਾਯਾ ਚਾਹੇ ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਇਮਾਨ ਮੇ ਖਲਲਡਾਰੇ ਅਛਾ ਰਸਤਾ ਤੁਮਸੇ ਛੁਡਾਕੇ ਤੁਮਕੋ ਖੋਟੇ ਰਸਤੇ ਮੈ ਡਾਰਾ ਚਾਹੇ ਜੋ ਸਖਸ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਹੁਈ ਬਾਤੋ ਕੀ ਤੁਮਕੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਸੀਹਤ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ਉਸ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਅਪਨਾ ਯਾਰ ਦੋਸਤ ਨ ਸਮਝਨਾ ਵੇ ਸਖਸ ਤੁਮਾਰਾਪੂਰਾ ਵੈਰੀ ਹੈ ਉਸ ਸਖਸ ਸਾਥ ਤੁਮਨੇ ਕਬੀ ਭੀ ਮੁਹਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਐਸੇ ਸਖਸ ਕੋ ਮਾਰਡਾਰੋ ਯਾ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਸੇਨਿਕਾਰਡਾਰੋਜਿਸ ਬਦਸਾਹੁ ਕਾ ਐਸਾ ਖੋਟਾ ਵਜੀਰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਉਸ ਰਾਜਾ ਕੇ ਰਾਜ ਕੋ ਤੁਰਤ ਹੀ ਬਰਾਬਾਦ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ -

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੈਸੀ ਜੋਗੀ ਕਾ ਯੋਗ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਨਸ਼ੁ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕਾ ਜਲ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜੁਪਕੀ ਹਾਰ ਧਨ ਕੋ ਨਸ਼ੁ ਕਰਦੇਤੀ ਹੈ ਜੈ ਸੇ ਕਾਮ ਕੇ ਬੇਗ ਸੇ ਪੁਰਖ ਔ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਬੁਧੀ ਨਸ਼ੁ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਹੀ ਸੁਪੁਤ੍ਰ ਕੁਲਸਾਰੀ ਕੇ ਦਰਿਦ੍ਰ ਕੋ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੁਪੁਤ ਸਾਰੀ ਕੁਲ ਕੋ ਆਪਨੇ ਐਬੋਂ ਸੇ ਦੋਜਕ ਕੀ ਭਾਹ ਮੈ ਡਾਰਦੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਲੋਹ ਕੀ ਲਹਰ ਸੰਪੂਰਣ ਗੁਣੋਂ ਕੋ ਵਹਾਇ ਲੇ ਜਾਤੀ ਹੈ ਬਹੁਤ ਕਜ਼ਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਖੋਟਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਵਜੀਰ ਰਾਜਾਕੇ ਰਾਜ ਕੋ ਨਸ਼ੁ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਾਹੁ ਐਸੇ ਸਖਸ ਕਾ ਕਬੀ ਭੀ ਸਤਕਾਰ ਆਦਰ ਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਤਿਸ ਸਖਸ ਕੀ ਸੋਭਤ ਕਬੀ ਭੂਲਕੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਐਸੇ ਬਦਨੀਤ ਕੋ ਦੇਸ ਸੇ ਨਿਕਾਰ ਦੇਨਾ ਸਦਾ ਉਸ ਸੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਨਾ ਉਸਕੀ ਬਾਤ ਭੀ ਨਹੀਂ ਸੁਨਨੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਏਕ ਖੁਦਾ ਪਾਕ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਕਾ ਭਰੋਸਾ ਯਕੀਨ ਰਖਨਾ ਝੂਠ ਨ ਬੋਲਨਾ ਝੂਠੇ ਆਦਮੀ ਕੋ ਝੂਠਾ ਕਰਕੇ ਸਜਾਇਦੇਨੀ ਚਾਹੇ ਪੁਤ੍ ਭੀ ਹੋਵੇ ਸਚੇ ਆਦਮੀ ਕੋ ਸਿਰੋਪਾਓ ਬਖਸ਼ਨਾ ਚਾਹੇ ਅਪਨਾ ਵੈਰੀ ਭੀ ਹੋਵੇ ਬਸ ਇਤਨਾ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਨੀਤੀ ਸਾਫ ਰਖੋਗੇ ਤਬ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਫੁਲਤੇ ਫਲਤੇ ਰਹੋਗੇ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਾਬਲ ਪਤਿ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮੰਤ ਤੁਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਪੁਨਃ ਕਾਬਲੇਸ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥

ਕਾਬਲੇਸ਼ੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਖੁਦਾ ਵੰਦ ਏਕ ਛੋਟੀ ਸੀ ਮੇਰੀ ਔਰ ਭੀ ਅਰਜ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਕੋ ਆਪਕੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਬਡੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਹੈ ਤੋ ਆਪ ਹਮੇਸਾਂ ਹਮਾਰੇ ਉਪ ਬਨ ਮੈ ਰਹਜੋ ਆਪਕਾ ਦੀਦਾਰ ਔਰ ਸੋਭਤ ਹਮਕੋ ਹਮੇਸਾਂ ਹੀ ਹੂਆ ਕਰੇ ਰੀ ਖਾਨਾ ਭੀ ਏਕ ਹਜਾਰ ਆਦਮੀ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕੋਂ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲਜੋਂ ਵਾਸਤੇ ਬਾਗ ਮੈ ਹੀ ਤਜਾਰ ਆਪਕੇ ਹੁਕਮ ਮੈ ਹੀ ਹੋ ਜਾਯਾ ਕਰੇਗਾ ਹਮਾਰੀ ਬਡੀ ਅੱਛੀ ਕਿਸਮਤ ਹੋਗੀ ਤੋਂ ਆਪਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਹਮਾਰੀ ਅਰਜ ਕਬੂਲ ਪੜੇਗੀ ਆਪਕੇ ਦੀਦਾਰ ਕਾ ਹਮਕੋ ਬਡਾ ਹੀ ਲਾਭ ਹੂਆ ਹੈ ਔਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤਿਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਬਾਦਸਾਹ ਕੀ ਬਾਨੀ ਸੁਣਕੇ ਸਕਲ ਗੁਣ ਨਿਧੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ—ਹੇ ਕਾਬਲੇਸ ਜੋ ਖੁਦਾ ਸਾਰੀ ਖਲਕਤ ਕੋ ਦੇ ਰਹਜਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਖਾਨੇ ਲੀਏ ਸੋ ਖੁਦਾ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਆਸ੍ਰਾ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤੇਰੇ ਕੋ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦਾ ਸਾਰੀ ਮਖਲੂਕ ਕਾ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਦਸਤਗੀਰ ਹੈ ਉਸ ਖੁਦਾ ਕੋ ਤੂੰ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਏਕ ਹਜ਼ਾਰ ਆਦਮੀ ਕਾ ਮੈ ਤੁਮ ਕੋ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਸਕਤਾ ਹੂੰ । ਅਸੇ ੨ ਮੰਦਹਾਸ ਯੁਕਤ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਕਾਬਲੇਸ ਲਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਹਾਂ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਦੇਸ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤ੍ ਕਾਬਲਪਤੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਨਗਾਰ ਸੈ ਤਥਾ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਅਪਨੇ ਸੈ ਡੌਂਡੀ ਪਿਟਵਾਇ ਦਈ ਕੇ ਦੋ ਔਰ ਫਕੀਰੋਂ ਸਹਤ ਖੁਦਾ ਪੀਰ ਹਮਾਰੇ ਦੇਸ ਕਾ ਸੈਲ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਯਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਤੁਰਕ ਇਨ ਕੀ ਓਰ ਬੁਰੀ ਨਿਗਾਹ ਕਰਕੇ ਭੀ ਦੇਖੇਗਾ ਉਸ ਕੀ ਆਂਖ ਕਢਾਇ ਡਾਰੂੰਗਾ ਜੋ ਕੋਈ ਇਨ ਕੋ ਬਦਜ਼ੁਬਾਨ ਬੋਲੇਗਾ ਉਸ ਕੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਨਿਕਾਲ ਡਾਰੂੰਗਾ ਜੋ ਕੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਨ ਕੀ ਓਰ ਅੰਗੁਲੀ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਕੇ ਹਾਥ ਪਾਉਂ ਕਟਵਾਇ ਡਾਰੋਂਗਾ ॥ ਦੋਃ—ਨੇਤ੍ ਕਾਢ ਕਾਟ ਪੁਨ ਜਿਹਵਾ ਦੇਹੁ ਕਟਾਇ ।
ਬਹੁਰ ਸੁ ਸਹਤ ਕੁਟੁੰਬ ਤਿਸ ਕੋਲ੍ਹੂ ਦੇਹੁ ਪੀੜ੍ਹਾਇ ॥

ਜੋ ਕੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਨ ਕੋ ਨਜਰ ਦੇਕੇ ਮਿਲੇਗਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਉਸ ਕੇ ਊਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋਗਾ ਉਸ ਕੋ ਸਿਰੋਪਾਉ ਬਖ਼ਸ਼ੋਂਗਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਮਹਲੋਂ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਅਪਨੀ ਬੇਗਮੋਂ ਸੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਆਜ ਹਮਨੇ ਖੁਦਖੁਦਾ ਪੀਰ ਕਾ ਦੀਦਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਹਮ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਕਿਸਮਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਛੀ ਥੀ ਜੋ ਐਸੇ ਬੁਜ਼ਰਗੋਂ ਕਾ ਹਮ ਕੋ ਦੀਦਾਰ ਹੁਆ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਐਬ ਵਾਲਜੋਂ ਕੋ ਐਸੇ ਬੁਜ਼ੁਰਗੋਂ ਕਾ ਦੀਦਾਰ ਕਹਾਂ ਪੜਤਾ ਹੈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੀ ਐਸੀ ਅਦਭੁਤ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਗਮਾਂ ਅਰਜ ਕਰਤਜ਼ਾਂ ਭਯਾਂ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਜੇ ਆਪ ਕਾ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਮ ਭੀ ਦੀਦਾਰ ਉਨ ਕਾ ਕਰੈਂ ਜਿਨੋਂ ਕੀ ਆਪ ਐਸੀ ਤਾਰੀਫ ਕਰਤੇ ਹੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਵੋ ਬੇਪਰਵਾਹ ਲੋਕ ਹੈਂ ਕਿਸੇ ਦੁਨਜਾਂਦਾਰ ਕੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਬਿਨਾ ਅਲਾਹੁ ਸੇ ਨ ਜਾਨਜੇ ਅਬ ਕਹਾਂ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈਂ ਕੋਈ ਉਨ ਕਾ ਏਕ ਠਿਕਾਨਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮ ਕੋ ਊਹਾ ਭੇਜ ਦੇਵੈਂ ਅਛਾ ਵੋ ਖੁਦਾ ਪੀਰ ਦਿਲਾਂ ਕੇ ਮਾਲਕ ਹੈਂ ਜੇ ਤੁਮਾਰੀ ਦਿਲ ਸੇ ਪਾਕ ਮੁਹਬਤ ਔ ਯਕੀਨ ਦੇਖੈਂਗੇ ਤਬ ਤੁਮ ਕੋ ਆਪ ਹੀ ਆਇਕੇ ਦੀਦਾਰ ਦੇ ਜਾਵੈਗੇ ਜੇ ਤੁਮਾਰੀ ਮੁਹਬਤ ਓਪਰੇ ਦਿਲ ਸੇ ਹੋਵੇਗੀ ਤਬ ਤੁਮ ਕੋ ਫਿਰ ਉਨ ਕਾ ਦੀਦਾਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਐਸੀ ੨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਬੇਗਮੋਂ ਕੋ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਾ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਅਤਿ ਸ਼ੌਂਕ ਸੇ ਬੇਗਮੋਂ ਨੇ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕੀਆ ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਮਹਲੋਂ ਮੈ ਜੋ ਬਾਗ ਥਾ ਤਿਸ ਬਰੀਚੇ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਆਇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਏ ਸਹਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇ ਬੇਗਮੋਂ ਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਖਕੇ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਸਭਕੋ ਅਤਜੰਤ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸਵਾ ਹੋਗਯਾ ਕੇ ਯੇ ਪਖਪਾਤ ਸੇ ਰਹਤ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਹੈਂ ਇਨ ਕੇ ਨਜੀਕ ਅਪਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਿਗਾਨਾ ਜਾਤੀ ਪਾਤੀ ਦੋਸਤ ਵੈਰੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਯੇ ਠੀਕ ਠੀਕ ਖੁਦਖੁਦਾ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਸ਼ਕ ਨਹੀ ਹੈ ਉਹਾਂ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕੁਛ ਬੇਗਮੋਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੇਟ ਆਗੇ ਰਖਜਾ ਥਾ ਉਸ ਕੋ ਹਾਥ ਛੁਹਾਇ ਕੇ ਉਹਾਂ ਸੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਏ ਉਸ ਮੈ ਸੇ ਕੁਛ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਉਨ ਕੀ ਸਰਧਾ ਪੂਰਣ ਕਰਕੇ ਜਹਾਂ ਜਹਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੂ ਪਧਾਰਤੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਆਗੇ ਨਜਰ ਭੇਟਾ ਲੈਲੈ ਕੇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਦੇਖਦੇਖ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਆਪਸ ਮੈ ਪਰਸਪਰ ਬਾਤੈ ਬਨਾਇ ੨ ਕੇ ਕਰੈਂ ਜੋ ਦੇਖੋ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪ ਬਨਾਇ ਕੇ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਹਮਾਰੇ ਦੇਸ ਮੈ ਆਇਆ ਹੈ ਯੇ ਮਹਾਂ ਪੀਰ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਤੁਰਕ ਦੇਸ ਕੀ ਬਡੀ ਅਛੀ ਕਿਸਮਤ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਪੀਰੋਂ ਕਾ ਪੈਰ ਹਮਾਰੇ ਦੇਸ ਮੈ ਪੜਿਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੁਰਕਾਨ ਕੋ ਅਪਨੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸੇ ਜੀਤ ਕੇ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਵਸ ਮੇਂ ਕਰ ਲੀਆ ਹੈ ਪੁਨਃ ਜਿਸ ਓਰ ਨਿਗਾਹ ਸਹਜ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਸੀ ਓਰ ਸੇ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਸਲਾਮਾਂ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ੨ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥

ਦੋਃ—ਸ਼੍ਰੀ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਇਨ ਤਾਂ ਦਿਨ ਤੇ ਸੁਨ ਧੀਰ।
ਪ੍ਰਸਿਧ ਭਯੋ ਤਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਯੇ ਪੀਰ ॥ ੧ ॥
ਜਹਾਂ ਚਾਹਿ ਤਹ ਜਾਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਚਰੈ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ।
ਕਰੈ ਪ੍ਰਣਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪਿਖ ਭੇਟਾ ਅਗੁ ਧਰਾਇ ॥ ੨ ॥

ਬਲਖ ਔਰ ਬੁਖਾਰਾ ਗਜਨੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਸ ਕਾ ਸੈਲ ਖੂਬ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਃ ਜਹਾਂ ਸੇ ਲੁੰਡਾ ਨਦੀ ਨਿਕਸੀ ਹੈ ਤਿਸ ਪਰਬਤ ਮੈ ਭੀ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਰਹੇ ਵੇ ਪਰਬਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਿਮੀਨ ਸੇ ਉਚਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਕਾ ਸੈਲ ਕਰਕੇ ਆਗੇ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਆਗਜਾ ਹੁਈ ਤਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੁਰਕਾਨੀ ਧਰਤੀ ਕਾ ਸੈਲ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਪੀਛੇ ਲੌਟ ਆਵਤੇ ਭਏ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੁਰਕ ਦੇਸ ਮੈ ਬਿਚਰ ਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਸਦ ਮਾਰਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਉਹਾਂ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਖੁਦਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਇਸ ਨਾਮ ਕੀ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਕਰਾਇ ਔ ਅਪਨੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਤਥਾ ਕਰਾਮਾਤ ਸੇ ਸਭ ਤੁਰਕਾਨ ਕੋ ਜੀਤ ਕੇ ਪੁਨਃ ਸਨੈ ਸਨੈ ਜਹਾਂ ਸੇ ਚਲੇ ਚਲੇ ਸਿੰਧੁ ਰੀਗਾ ਕੇ ਤਟ ਪਰ ਪੁਨਾ ਆਇ ਠਹਰੇ ॥

ਦੋਃ—ਅਜੈ ਜੀਤ ਤੁਰਕਾਨ ਕੋ ਅਦਭੁਤ ਨਾਮ ਧਰਾਇ।
ਨਮੋ ਪਾਦਤਹ ਕੰਜ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਸਿੰਘ ਖੁਦਾਯ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵ ਤਰੂ ਕਾਬਲ ਦੇਸ ਪਤਿ ਕੋ ਨੀਤਿ ਉਪਦੇਸ ਕਾਬਲ ਦੇਸ ਯਾਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ੨ ਸਕੰਧ ੧੧ ਅਧਜਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੨ ਸਰਬੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੧੨ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਪੂਜਜ ਪਾਦਜ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੀਰਥ ਰੂਪ ਦਯਾਲ।
ਜਹ ਜਹ ਚਰਣ ਟਿਕਾਵਹੀ ਤਹਤਹ ਕਰਤ ਨਿਹਾਲ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ—ਜਬ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤਟ ਪਰ ਆਇ ਟਿਕੇ ਤਬ ਤਿਸ ਦੇਸ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਲੋਕ ਪੁਨਃ ਦਰਸਨ ਔ ਸਤਸੰਗ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਸੰਤ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਛਾਈ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਲੋਕ ਆਵਤੇ ਭਏ ਔਰ ਜਹਾਂ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਸੰਤ ਠਹਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਹਾਂ ਹੀ ਮਲਾ ਭਰਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਮਹਾਰਾਜ ਏਕ ਜਗਹ ਨ ਠਹਰੈ ਉਦਜਾਣ ਮੈ ਹੀ ਰਹੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਕੋਈ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਹੁਏ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸੰਤ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਕਉਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਅਟਕ ਵਾਲਾ ਔਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਤਸੰਗੀ ਮਿਲਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਖੋਜਨੇ ਲਾਗੇ ਖੋਜਤੇ ੨ ਦੂਰ ਦੇਸ ਨਗ੍ ਸੇ ਪਰਬਤੋਂ ਮੈ ਏਕ ਬ੍ਰਿਛ ਨੀਚੇ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਜਹਾ ਅਨੇਕ ਜਲਕੇ ਝਰਨੇ ਝਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸੁੰਦਰ ਬਨ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਹੋਰਹਾ ਹੈ ਫਲੋ ਕੇ ਭਾਰਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕਜਾਂ ਸਾਖਾਂ ਧਰਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਇ ਲਾਗੀ ਹੈ ਪਿਕ ਸਾਰਸ ਚਕ੍ਰਵਾਕ ਆਦੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੰਖੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਬਦ ਮਧੁਰ ੨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਬਨਵਾਸੀ ਮ੍ਰਿਗਾਦਿਕ ਜੀਵ ਨਿਰਭਯ ਹੋਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇ ਬੈਠਤੇ ਹੈ ਕਬੀ ਕੋਈ ਜੀਵ ਚਲਦੇਤੇ ਹੈ ਕਬੀ ਸਮੀਪ ਆਇ ਬ੍ਰਿਸਥਿਟ ਹੋਤੇ ਔਰ ਜੀਵ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸਾਥ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸੰਗਘਰਖਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੰਤ ਆਤਮ ਧਜਾਨ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕੇ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋਰਹੇ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰ ਸ੍ਰਰੂਪ ਮੈ ਸਮਾਧੀ ਇਸਥਿਤ ਸੰਤੋਂ ਕੋ ਜਾਇ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਕਜਾ ਜੋ ਬਨਵਾਸੀ ਜੀਵ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਿਕ ਮ੍ਰਿਗ ਸਜਾਰ ਆਦਿਕ ਆਪਸ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਜਾਤੀ ਵੈਰਭਾਵ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਬੈਠੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਪਲ ਦੇਵ ਔਰ ਅਗਸਤ ਰਿਸਿ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਬੈਠੇ ਹੋਵੈ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੋ ਪਰਵਾਰ ਪਰਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦ੍ਰਸ ਦੇਖਕੇ ਸਿੰਘਾਦਿਕਾ ਕੋ ਸਭੀ ਯਾਤਰੂ ਭੈਭੀਤ ਹੂਏ ਪੁਨਃ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਦੇਖੋ ਸਿੰਘ ਔਰ ਮ੍ਰਿਗ ਵੈਰ ਭਾਵ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਏਕੱਠੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਇਨਕੋ ਸਿੰਘ ਬਜਾਯ੍ ਨਹੀਂ ਖਾਤੇ ਹੈ ਤੋ ਕਜਾ ਹਮ ਕੋ ਹੀ ਖਾਇ ਲੇਵੈਂਗੇ ਇਨਕੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਜਾਤੀ ਵੈਰ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਏਕਠੇ ਬੈਠਨਾ ਯੇ ਕੇਵਲ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਤਪ ਤੇਜ ਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਆਗੇ ਕੋ ਸਰਕੇ ਤਬ ਵੋ ਜੀਵ ਬਨਵਾਸੀ ਭਾਗਕੇ ਬਨ ਮੈ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਤਬ ਸਮੀਪ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਜਾਇ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੇਵਾ ਬਦਾਮ ਸਾਵਗੀ ਪਿਸਤਾ ਆਦਿਕ ਰਖਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇਤ੍ਰ ਉਘਾੜ ਕੇ ਸਭ ਕੀ ਓਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਔਰ ਸਭ ਕਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਗ੍ਰਹਨ ਕੀਆ ਸਭ ਸੇ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਸਭਨੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਜਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੁਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰਬ ਕੁਸਲ ਆਨੰਦ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ॥ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤਤ ਵੇਤਜੋਂ ਮੈ ਸਿਰੋਮਣੀ ਏਕ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਆਗਜਾ ਕਰੋ ਤੋਂ ਮੈ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋਂ ਵਚਨ ਹੁਆ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋ ਸੋ ਪੂਛ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਗਜਾਨ ਵਾਨ ਤਤਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮੋ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕੇ ਔ ਬਾਹਰਕੇ ਕਜਾ ਲਛਨ ਹੈ ਜਿੰਨਹੁ ਲਖਨੋ ਕਰਕੋ ਸੰਤੋਂ ਕੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਜਾਨ ਕਰ ਅਪਨੀ ਕਲਜਾਨ ਕੇ ਅਰਥ ਉਨ ਮਹਾਂਤਮੋ ਕੀਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਉਨ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰੂੰ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਸੀਘ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮੁਝ ਅਨਾਥ ਪਰ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਜੀਏ ਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦਸੇ ਅੰਮ੍ਰਤਰੂਪੀ ਵਚਨ ਸੁਨਾਯੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੰਤ ਨਿਕਾਸਿੰਘ ਕੀ ਪ੍ਰਾਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਸੰਤ ਦੋ ਮੁਹੂਰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੌਨ ਰਹੇ ਜਬ ਸਭੀ ਲੋਕ ਉਠ ਗਏ ਔ ਥੋੜੇਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਰੀਰ ਰਹਗਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਖੁਦਾਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ਹੇ ਭਾਈਨਿਕਾਸਿੰਘ ਸੰਤੋ ਕੇ ਲਖਣ ਪੰਥਮ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਪੰਕਜ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕੀਏਹੈਂ ਸਹਸ ਕ੍ਰਿਤ ਸਲੋਕੋ ਮੈ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵਜੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਕੇ ਦਿਵਾਨ ਮੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਥੇ ਜੋ ਏਕਸਿਖਨੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕੀਆ ਹੇਚਰਾ ਚਰ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂਕੋ ਤਾਰਕ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾ ਦੇਵ ਵਤ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਦੇਵਜੀ ਕਾਸੀਵਾਸੀ ਸਰਬ ਜੀਵ ਕੋਤਾਰਕ ਮੰਤ੍ਰਕਾ ਪ੍ਰਾਣਵਿਯੋਗ ਕਾਲ ਮੈ ਜੀਵੋਂਕੋਦਖਿਣ ਕਰਣ ਮੈ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰਕ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਆਪਨੇ ਭੀ ਅਸਮਦਾ ਦਿਕ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਮੋਖਕੇ ਵਾਸਤੇ ਲੀ [illegible] ਗ੍ਰਹ ਧਾਰਿਆ ਹੈਂ ਸੋਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸੰਤਾਂਕੇ ਲਖਣ ਜਾਨਨੇਕੀਮੇਰੀ ਇਛਾ ਹੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੇਸਰਬਗ੍ਯ ਸਰਬ ਕਾਲ ਕੇ ਵੇਤਾ ਸੋ ਸੰਤੋਂਕੇ ਲਖਣਆਪਕੇ ਮੁਖ ਪਦਮਸੇ ਸ੍ਰਵਨ ਕੀ ਜਿਗ੍ਯਾਸਾ ਕਰਤਾਹੁੰ ਮੁਝ ਅਨਾਥਕੋ ਆਪਕਰੁਣਾ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਵਹੁ ਜੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸਿਖਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਅਰਜੁਨੋ ਵਾਚ ॥ ਸਲੋਕ ਮੰਤ੍ਰੰ ਰਾਮ ਰਾਮ ਨਾਮੰ ਧ੍ਯਾਨਿ ਸਿਰਬਤ੍ਰ ਪੁਰਣਹ ਗ੍ਯਾਨੰ ਸਮ ਦੁਖ ਸੁਖੰ ਜੁਗਤਿ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਵੈਰਣਹ ਦਯਾਲੰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਜੀਆਂ ਪੰਚਦੋਖ ਵਿਵਰਜਿਤਹ ਭੋਜਨੰ ਗੋਪਾਲ ਕੀਰਤਨੰ ਅਲਪ ਮਾਂਯਾ ਜਲ ਕਮਲ ਰਹਤਹ ਉਪਦੇਸੰ ਸਮ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰਹ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤਿ ਭਾਵਨੀ ਪਰਨਿੰਦਾ ਨਹ ਸ੍ਰੋਤ ਸ੍ਰਵਣੰ ਆਪਤ੍ਯਾਗ ਸਗਲ ਰੇਣਕਹ ਖਤ ਲਖਣ ਪੂਰਣੰ ਪੁਰਖਹ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਸਾਧਸ੍ਰਜਨਹ ੪੦ ਹੇਸਿਖ ਜੋ ਸੰਤੋਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਯੇਹੈਕੇ ਹੇਸ੍ਰੀਰਾਮ ਹੇ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਅਥਵਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਯ ਨਮਃ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਯਨਮਃ ੧ਧ੍ਯਾਨੰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣਹ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਅਸ੍ਤੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪੂਰਣ ਜਾਨਨਾ ਯੇ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਧ੍ਯਾਨ ਹੈ ੨ ਗ੍ਯਾਨੰ ਇਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੋ ਪਾਏਕੇ ਸੁਖ ਔਰਦੁਖਵਿਖੇ ਸਤ੍ ਔਰ ਮਿਤ੍ ਪੁਤ੍ ਵਿਖੇ ਹਾਨ ਤਥਾ ਲਾਭ ਵਿਖੇ ਸ਼ੋਕ ਹਰਖਕੋਨ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਨਾ ਕਿਸੀਸੇ ਭੀ ਦ੍ਵੇਸ਼ ਰਾਗ ਦ੍ਵੇਖਨ ਕਰਨਾ ੩ ਜੁਗਤਿ ਇਤਿ ਨਿਰਮਲ ਰਹਣਾ ਬਾਹਰ ਸੇ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਸ਼ੁਧ ਰਖਨਾ ਅੰਤਰਸੇ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਆਦਿਕੋ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ ਏਹੀ ਪ੍ਰਕਰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਖਾ ਅਰਨਜੁਨਕੋਭੀ ਗੀਤਾਕੇ ਛੇਵੇ ਅਧ੍ਯਾਯ ਮੈ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ ਯੁਕ੍ਤ ਹਾਰ ਵਿਹਾਰਸ੍ਯਯੁਕ੍ਤ ਚੇਸ਼੍ਟਸ੍ਯ ਕਰਮਸੁ ॥ ਯੁਕ੍ਤ ਸ੍ਵਪ੍ਨਾ ਵਬੋਧ-ਸ੍ਯ ਯੋਗੋ ਭਵਤਿ ਦੁਖਹਾ ੧੭ ॥ ਟੀਃ ਅਥਵਾ ਯੁਕ੍ਤ ਨਾਮ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਯੋਗਕਾ ਹੈ ਕੈਸਾ ਯੋਗ ਕਰੇ ਜੋਨ ਬਹੁਤਹੀ ਭੋਜਨ ਕਰੇਨ ਨਿ ਰਾਹਾਰਹੀ ਰਹੇ ਕਿੰਤੂ ਯੁਕ੍ਤਕਾ ਭੋਜਨ ਕਰੇ ਨਆਠੋ ਯਾਮ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਖੇ ਹੀ ਖਚਤਰਹੇ ਨ ਵਿਵਹਾਰਕੇਵਲ ਤ੍ਯਾਗਹੀ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿੰਤੂ ਯੁਕ੍ਤੀ ਪੂਰਬਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨਿਤ ਕਰਮ ਭੀ ਜਪ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਆਦਿਕ ਯੁਕ੍ਤ ਕਾ ਹੀ ਕਰੇ ਬਹੁਤੇ ਥੋੜੇ ਸੇ ਵ੍ਰਜਿਤ ਯੁਕ੍ਤ ਕਾ ਹੀ ਸੈਨ ਕਰੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਜੁਨ ਅਧਿਕਤਾ ਸੇ ਰਹਤ ਯੁਕ੍ਤਾ ਹੀ ਜਾਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਯੁਕ੍ਤ ਕਾ ਯੋਗ ਸਰਬ ਦੁਖਾਂ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੧੭ ॥ ੪ ॥ ਦ੍ਯਾਲੰ ਇਤੀ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ ਪਰ ਦਯਾਂ ਕਰਨੀ ਮਨ ਕਰਕੇ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ ਕੋ ਨ ਦੁਖਾਵੇ ॥ ੫ ॥ ਪੰਚੇਤੀ ਕਾਮ ੧ ਕ੍ਰੋਧ ੨ ਲੋਭ ੩ ਮੋਹ ੪ ਅਹੰਕਾਰ ੫ ਆਦਿਕ ਪੰਚ ਦੋਖੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ ੬ ਜੈਸੇ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਬਿਨਾ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਰਹ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਪ ਪਾਠ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਨਿਤ ਨੇਮ ਸੇ ਕਰਨਾ ਬਿਨਾ ਪਾਠ ਕੀਏ ਅੰਨ ਜਲ ਨ ਖਾਨਾ ਪੀਨਾ ਅਰਥਾਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੋਜਨ ਕੇ ਆਧਾਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਭੁਜਨ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣੋ ਔ ਮਨ ਕੋ ਅਧਾਰ ਰਹੇ ॥ ੭ ॥ ਅਲਪੇਤੀ ਅਲਪ ਨਾਮ ਥੋੜੇ ਕਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਮਾਯਾ ਨਾਮ ਛਲ ਕਾ ਹੈ ਛਲ ਥੋੜਾ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਅਲਪ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਅਰਥ ਕਾਲ ਮੈ ਅਲਪਿਤ ਐਸਾ ਪਾਠ ਕਰਨਾ ਜੈਸੇ ਜਲ ਮੈ ਕਮਲ ਵਸਤਾ ਹੂਆ ਹੀ ਜਲ ਸੇ ਅਲਿਪਤ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜਲ ਮੈ ਡੂਬਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜਲ ਸੇ ਭੀਜਤਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਾਯਾਂ ਮੈ ਵਸਤੇ ਹੂਏ ਹੀ ਸੰਤ ਮਾਯਾ ਸੇ ਅਲੇਪ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਮਾਯਾ ਕੇ ਛਲ ਕਰਕੇ ਲਿਪਾਂਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ੮ ਔ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਭੀ ਸਤ੍ ਮਿਤ੍ ਕੋ ਏਕ ਜੈਸਾ ਉਪਕਾਰਕ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਸਤ੍ ਔ ਮਿਤ੍ ਕੋ ਏਕ ਜੈਸਾ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥੯॥ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਭਗਤੀ ਭਾਵਨਾ ਸਦਾ ਮੋਨ ਮੇਂ ਇਸਥਿਤ ਰਹੈ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਭਗਤੀ ਮੈ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸਰਧਾ ਬਨੀ ਰਹਲੀ ਅਥਵਾ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਭਗਤੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸਰਧਾ ਅਤਯੰਤ ਹੋਲੀ ੧੦ ਤਥਾ ਪਰਾਈ ਨਿੰਦਾ ਨ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਕਰਨੀ ਨ ਅਪਨੇ ਕਾਨੋਂ ਸੇ ਬਿਰਾਨੀ ਨਿੰਦਾ ਸੁਣਨੀ ੧੧ ਆਪੇਤੀ ਅਪਨੇ ਬਲ ਕਾ ਧਨ ਕਾ ਜਾਤੀ ਕਾ ਬਾਂਧਵੋਂ ਕਾ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਤਯਾਗ ਕੇ ਸਰਬ ਸੰਤਜਨੋਂ ਕੀ ਰੇਣ ਧੂਲੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋ ਰਹਣਾ ਅਥਵਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਆਗੇ ਅਹੰਕਾਰ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਕਰਨੀ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਹੰ ਖਤ੍ਰਿਯੋਹੰ ਦੇਹੋਹੰ ਅਸਥੂਲੋਹੰ ਕ੍ਰਿਸੋਜ਼ਹੰ ਗੌਰੇਹੰ ਸਜ਼ਾਮੋਹੰ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਕੀ ਧੂੜੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਆਪ ਕੋ ਨੀਵਾਂ ਜਾਨਨਾ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇ ਸਾਹਿਬ ਪਹਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ॥

ਹਮ ਨਹੀ ਚੰਗੇ ਬੁਰਾ ਨਹੀ ਕੋਇ 1 ਪ੍ਰਣਵਤ ਨਾਨਕ ਤਾਰੇ ਸੋਇ ॥ ਹਮ ਅਛੇ ਉਤਮ ਨਹੀ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਬੁਰਾ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਤੇਰੀ ਐਸੀ ਅਹੰਕਾਰ ਸੇ ਰਹਤ ਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇਗੀ ਤਬ ਤੁਮ ਕੋ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਕਰਕੇਆਪਹੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇਤਾਰ ਲੇਵੇਗਾ ੧੨ ਖਟੇਤੀ ਯੇ ਜੋ ਖਟ ਨਾਮ ਸਲੋਕ ਕੇ ਛੇ ਚਰਣੋਂ ਮੇਂ ਬਾਰਾਂ ਲਖਣ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਜੀ ਨੇ ਕਹੇ ਹੈਂ ਯੇ ਲਖਣ ਜਿਸ ਮੈ ਹੈਂ ਸੋ ਸੰਤ ਹੈਂ ਇਨ ਦ੍ਵਾਦਸ ਲਖਣੋਂ ਮੈ ਖਟ ਲਖਣ ਅੰਤਰ ਕੇ ਹੈਂ ਔ ਖਟ ਲਖਣ ਬਾਹਰ ਕੇ ਹੈਂ ਯੁਕਤ ਕੇ ਅਹਾਰ ਵਿਹਾਰਾਦੀ ੧ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਉਪਰ ਦਯਾ ੨ ਪੰਚ ਦੋਖੋਂ ਸੇ ਰਹਤਤ੍ਵ ੩ ਗੋਪਾਲ ਕਾ ਕੀਰਤਨ ੪ ਪਰਨਿੰਦਾ ਕਾ ਸ੍ਰਵਣ ਨ ਕਰਨਾ ੫ ਸਭ ਕੇ ਆਗੇ ਨਿਵ ਚਲਣਾ ੬ ਏਹੁ ਬਾਹਰ ਕੇ ਲਖਣ ਹੈਂ ਇਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਬਾਕੀ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕੇ ਲਖਣ ਹੈਂ ਹੇ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਲਖਣ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿਖ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਆਗੇ ਜੋ ਔਰ ਕੁਛ ਪੂਛੇ ਸੋਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਹੇ ॥

ਨਿਕਾਸਿੰਘੋਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕੇ ਮੁਖ ਪੰਕਜ ਸੇ ਨਿਸਰਤ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਮਕਰੰਦ ਸੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਹੈਂ ਆਪ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਹੋ ਅਪਨੇ ਵਚਨੋ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋਂ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪੀ ਆਕਾਸ ॥ ੧ ॥ ਅੰਧਕਾਰ ਰੂਪ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਮੇਰੇ ਸਰਬ ਸੰਸੇ ਅਤਜ਼ੰਤ ਨਸ਼ਟ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ਅਬ ਮੁਝ ਕੋ ਕੋਈ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੁਆ ਹੂੰ ਸਰਬ ਕਲਨਾ ਰੂਪੀ ਕਲੰਕ ਸੇ ਰਹਤ ॥ ਤਥਾ ਉਦੇ ਅਸਤ ਸੇ ਰਹਤ ਨਿਰਲਾਂਛਨ ਸੀਤਲ ਪ੍ਰਕਾਸਵਾਨ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਵਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੂੰ ਮੇਰੀ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣਾ ਪਰ ਬਾਰੰਬਾਰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ੨ ਐਸੇ ਮੁਖ ਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੀ ਖ਼ੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਭਾਈ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਬ ਔਰ ਭੀ ਜੌਨ ਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਜਨ ਥੇ ਸੋ ਭੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਖ਼ੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕ੍ਰਿੰਚਿਤ ਮੌਨ ਧਾਰ ਕੇ ਤਹਾਂ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਪੁਨਃ ਤਹਾਂ ਸੇ ਉਠਕਰ ਔਰ ਬਨ ਮੈ ਚਲੇ ਗਏ ਤਦਨੰਤਰ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋਂ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਃ—ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਸਿਖ ਹੋਇ ਨਿਜ ਅਨੁਭਵ ਕੀਓ ਪ੍ਰਕਾਸ।
ਜਾਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਮੁਕਤ ਪਦ ਨਮੋ ਚਰਣ ਗੁਰੁ ਤਾਸ ॥ ੧ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਸਮਬਾਧੇ ਸੰਤ ਲਛਨ ੨ ਸਕੰਧ ੧੨ ਅਧਜ਼ਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੈਵਤ੍ਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੨ ਸਕੰਧ ਪੁਰਬਾਰਧ

੧੩ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸੋਃ—ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਸਾਧੁ ਗੰਗਾ ਤਟ ਸਤਸੰਗ।
ਸੁਭ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਪਰਮ ਅਗਾਧ ਕਰਤ ਬਿਲਾਸ ਆਨੰਦ ਯੁਤ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਬਿਲਾਸੀ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤਟ ਪਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਏਕ ਸਿਖ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਆਪ ਕੋ ਕਹਾਵਤਾ ਥਾ ਔ ਯੇ ਕਹਾਵਤਾ ਥਾ ਕੇ ਹਮ ਅਸਰੀਰ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਸਰੀਰ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਅਧਜਾਸ ਨਹੀ ਹੈ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਸੇ ਸੂੰਨਜ ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਸੇ ਅਪਨੀ ਪੂਜਾ ਕਰਾਵੇ ਔ ਖੂਬ ਗਫੇ ਖਾਕੇ ਪਸੂਉਵਤ ਪੇਟ ਭਰਕੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੋਇ ਰਹੇ ਬਿਨਾ ਯਥਾਰਥ ਤਤ੍ਰ ਗਜਾਨ ਕੇ ਆਪਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਮਾਨੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਰਹੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਭੀ ਕੀਆ ਕਰੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਹਸਾਯਾ ਕਰੇ ਬਹੁਤਸਾ ਤਮ ਅਗਜਾਨ ਸਹਤ ਔ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਪਰ ਤਰਕ ਭੀ ਕੀਆ ਕਰੇ ਏਕ ਦਿਨ ਐਸੀ ਦੇਵਨੇਤ ਹੁਈ ਜੋ ਵੋ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਲੁੰਡਾ ਨਦੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਕੀ ਓਰ ਦਿਸਾ ਜੰਗਲ ਕੋ ਗਯਾ ਤਹਾ ਏਕ ਤੁਰਕ ਉਸਕੋ ਮਾਰਨੇ ਲਾਗਾ ਬਸਤ੍ਰ ਉਸਕੇ ਛੀਨਨੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਵੋ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਉਠ ਭਾਗਾ ਤਬ ਤੁਰਕ ਨੇ ਤਿਸ ਕੇ ਪੀਛੇ ਭਾਗ ਕੇ ਤਿਸਕੋ ਪਕੜ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਰ ਗਿਰਾਇ ਕੇ ਮੁਸ੍ਟੀ ਮਾਰਕੇ ਮੂਰਛਾ ਕਰ ਦੀਆ ਪੁਨਃ ਜਬ ਤਿਸਕੀ ਮੂਰਛਾ ਖੁਲੀ ਤਬ ਬਡਾ ਅਰੜਾਯਾ ਔ ਤਿਸ ਤੁਰਕ ਨੇ ਖੁਰੁਪੇ ਸੇ ਤਿਸ ਕਾ ਗਲਾ ਕਾਟਕੇ ਤਿਸਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਸਨਾਈ ਪਰ ਚਢਕੇ ਨਦੀ ਕੇ ਪਾਰ ਹੋ ਗਯਾ ਬਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਤਿਸਕੇ ਸਭੀ ਲੇ ਗਯਾ ਤਬ ਬੁਰਾ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਜੈਸਾ ਹੋ ਗਯਾ ਜਬ ਘੋਰਾ-ਵਾਦ ਨਗਰ ਮੈ ਤਥਾ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਖਬਰ ਹੁਈ ਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਾਰ ਦੀਆ ਹੈ ਤਬ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਨੇ ਚਢਾਈ ਕਰੀ ਜਾਕੇ ਤੁਰਕੋ ਕਜਾਂ ਝੁਗਜਾਂ ਫੂਕ ਦਯਾਂ ਔ ਤੁਰਕ ਭਾਗਕੇ ਨਦੀ ਕੇ ਪਾਰ ਹੋ ਗਏ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਤਬ ਸੰਤੋਂ ਸੇ ਭੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਸੀ ਨੇ ਕਹ ਦੀਆ ਰੇ ਜੀ ਆਪਕਾ ਮਿਤ੍ਰ ਜੋ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਥਾ ਤਿਸ ਕੋ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਮਾਰ ਡਾਰਾ ਹੈ ਈਹਾਂ ਸੇ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਪਰ ਪੜਾ ਹੈ ਆਪਨੇ ਉਸਕੋ ਦੇਖਨਾ ਹੋ ਤੋਂ ਚਲੋ ਦੇਖੋ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਸੰਤ ਭੀ ਉਸ ਕੇ ਦੇਖਨੇ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਜਬ ਜਾਇ ਕੇ ਉਸਕੇ ਮੁਰਦੇ ਕੋ ਦੇਖਾ ਬਡਾ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਰੂਪ ਜੈਸਾ ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਅਸਚਰਯ ਹੋਤੇ ਭਏ ਉਸਕਾ ਬੁਰਾ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਰੂਪ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਿਸਕੀ ਸੁਗਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਵਰਣ ਭੀ ਸੋਭਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਜਿਸਕੀ ਦੁਰਗਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਮੁਰਦੇ ਕਾ ਵਰਣ ਭੀ ਵਵਰਣ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸੰਤ ਉਸ ਕੇ ਮੁਰਦੇ ਕਾ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਰੰਗ ਦੇਖਕੇ ਹਸਕੇ ਔਰ ਦਿਸਾ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਬ ਕੋਈ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰ ਕੋ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਪਾਰ ਬਹਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿਤੀ ਬੈਲ ਕਾ ਅਕਾਰ ਹੈ ਔ ਤਿਸਨੈ ਸਾਰਾ ਆਕਾਸ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਪੂਰਣ ਕਰ ਰਖਾ ਹੈ ਔ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਿਖਰ ਕੋ ਸਮਾਨ ਸਿਰ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਅਗਨੀ ਕੇ ਬਡੇ ੨ ਅੰਗਜ਼ਾਰੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਸਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਹੈ ਔਸਾ ਬਡਾ ਭੈ ਦਾਯਕ ਅਸਚਰਯ ਕੇ ਦੇਨੇ ਹਾਰਾ ਹੈ ਅਕਾਰ ਜਿਸਕਾ ਐਸੇ ਘੋਰ ਰੂਪ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਾ ਕੋ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਤੁਮ ਭੀ ਆਉ ਹਮਾਰੀ ਤੁਮਾਰੀ ਪੂਰਬ ਮੈਤ੍ਰੀ ਥੀ ਅਬ ਕਾਹੇ ਕੋ ਸੰਕੁਚਤੇ ਹੋ ਉਕਤ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਖਸ ਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਯੇ ਦੁਰਗਤੀ ਤੁਮਾਰੀ ਕਿ ਸਹੇਤੁ ਸੇ ਭਈ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਖਸਨੇ ਕਹਜਾ ਮੁਝ ਕੋ ਨਿਸਚਾ ਨਹੀਥਾ ਕੇਵਲ ਦੇਹ ਅਧਜ਼ਾਸੀ ਔਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅਰਾਮੀ ਮੈਥਾ ਔਚੁੰਚ ਗਜ਼ਾਨੀਥਾ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਰਹਤਥਾ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਮਾਨੀ ਥਾ ਆਪਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਬਜ਼ਰਥਹੀ ਮਾਨਤਾਥਾ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰਹੈ ਆਪ ਮੁਝਕੋ ਇਸ ਦੁਸਟ ਯੋਨੀਸੇ ਮੁਕਤ ਕਰਹੁ ਆਪ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਹੋ ਆਪਸੇ ਸਭਕੁਛ ਬਨਸਕਤਾ ਹੈ ਆਪ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਦਯਾ ਧਰਮ ਕੀਮੂਰਤ ਹੋ ਸੰਤੋਂਕਾ ਕਹਜੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਭੀਨਹੀ ਮੋੜਤੋ ਹੈ ਔਸੈਅਤਿ ਦੀਨ ਦੁਖੀ ਆਪ ਕੀ ਸਰਣਹੂੰ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਿਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਦੀਨ ਵਚਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਖਸ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਖ਼ੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਦਯਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ਤਬ ਸੰਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੀ ਦਯਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਖਸ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਔ ਮੁਖ ਸੇ ਤਿਸ ਕੋ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨ ਸੇ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ-ਰਾਖਸ ਰੂਪ ਪਾਪ ਯੋਨੀ ਸੇ ਤੂੰ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਹੋਹੁ ਜਬ ਸ਼੍ਰੀ ਖ਼ੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਿਸ ਕੋ ਐਸੇ ਆਸੀਰਵਾਦ ਦੀਆ ਤਬ ਤਾਂਤ ਕਾਲ ਹੀ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਖਸਯੋਨੀ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਦੇਵ ਯੋਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਦਿਬਜ਼ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਹੁਏ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਇ ਖੜਾ ਹੁਆ ਬਡਾ ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਯ ਵਪੁਃ ਜਿਸ ਕਾ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਤਮ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਸ਼੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਆਪ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋ ਸੁ ਭੋਜ ਆਪ ਕਾ ਮੂਰਧਾ ਸਿਰ ਕਾ ਊਪਰ ਕਾ ਦੇਸ ਹੈ ਸੂਰਯ ਸ਼ਸਿ ਆਪ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈਂ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਆਪ ਕੇ ਕਰਣ ਹੈਂ ਵਾਯੂ ਆਪ ਕਾ ਪ੍ਰਾਣ ਹੈ ਅਗਨੀ ਆਪ ਕੀ ਬਾਣੀ ਹੈ ਆਕਾਸ ਆਪ ਕਾ ਉਦਰ ਹੈ ਜਲ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਆਪ ਕੀ ਵਸਤੀ ਹੈ ਵਸਤੀ ਨਾਮ ਓਝਰੀ ਕਾ ਹੈ ਦੋਨੋ ਚਰਣ ਆਪਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਹੈ ਹ੍ਰਿਦਯ ਆਪ ਕਾ ਗਾਹਰ ਪਤ ਅਗਨੀ ਹੈ ਮਨ ਆਪ ਕਾ ਅਨ੍ਹਾਹਾਰਯ ਪਚਨਾ ਅਗਨੀ ਹੈ ਆਹਵਨੀਯ ਅਗਨੀ ਆਪ ਕਾ ਮੁਖ ਹੈ ਉਰ ਛਾਤੀ ਆਪ ਕੀ ਵਹਰੀ ਨਾਮ ਕੁਸਾ ਹੈ ਵਨਾਸਪਤੀ ਰੋਮ ਹੈਂ ਮੇਘ ਆਪ ਕੇ ਕੇਸ ਹੈਂ ਬਿਜਲੀ ਆਪ ਕਾ ਹਾਸਾ ਹੈ ਯਮ ਆਪ ਕੀ ਦਾਹੜਾਂ ਹੈਂ ਨਭ ਆਪ ਕਾ ਮਾਸ ਹੈ ਨਿਖਤ੍ ਆਪ ਕੀ ਅਸਤਜ਼ਾਂ ਹੈਂ ਬ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਾ ਵੀਰਯ ਹੈ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ ਆਪ ਕਾ ਮੇਢਰ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਆਪ ਕਾ ਨਾਭੀ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਪ ਕਾ ਹਿਰਦਾ ਹੈ ਹਰੀ ਹਰ ਇੰਦਰਾਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਆਪ ਕੇ ਹਾਥ ਹੈਂ ਯੇ ਯਾਵਤ ਚਰਾਚਰ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਸ਼੍ਵ ਸੋ ਆਪ ਕਾ ਹੀ ਆਕਾਰ ਹੈ ਹੇ ਸਰਬਾਤਮਨ ਸਰਬ ਰੂਪ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਮੇਰੀ ਵਾਰੰ ਵਾਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਹੈ ਹੇ ਦੇਵ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਮਹਾਤਮ ਕੋ ਨ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਉਲਟਾ ਆਪ ਸੇ ਸਪਰਧਾ ਰਾਖਤਾ ਭਯਾ । ਔ ਆਪ ਨੇ ਐਸਾ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕੀਆ ਜੋ ਮੁਝ ਪਤਿਤ ਕੋ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਜਰ ਅਮਰ ਪਦ ਕੋ ਸੁਖ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਅਬ ਆਪ ਆਗਜ਼ਾ ਦੇਵਹੁ ਤੌ ਮੈ ਆਪਕੇ ਪਦ ਕੋ ਜਾਵਹੁ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਕੀ ਉਕਤ ਉਸਤਤੀ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮਿਤ੍ ਅਬ ਤੂੰ ਬਿਨਾ ਬਿਲੰਬ ਮੇਰੇਪਦ ਵੈਕੁੰਠ ਧਾਮ ਕੋ ਗਵਨ ਕਰੋ ਤਬ ਸੰਤਾਂਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇਕੇ ਸੂਰਯ ਕੇਸਮਾਨ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸਵਾਨ ਬਿਬਾਨ ਪਰ ਚਢਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਧਾਮ ਕੋ ਚਲਾ ਗਯਾ ਗੰਧਰਬ ਆਗੇ ੨ ਗਾਤੇ ਬਜਾਤੇ ਅਪਸਰਾ ਨਿਰਤ ਕਰਤਜ਼ਾਂ ਜਾਤਜ਼ਾਂ ਹੈ ਔਕਿੰਨਰ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਜਾਤੇਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਵਿਸਨੁ ਪਦ ਕੋ ਸੰਤੋਂਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਸਿੰਧੁ ਰੰਗਾ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਪਨੀ ਮੋਜਸੇ ਬਿਚਰੈ ਜਹਾਂਤਹਾਂ ਔਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਲੋਗ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਯਤਨ ਸੇ ਖੋਜਕੇਭੀ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰੈ ਭਾਈ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਸੇ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਆ ਕਰੇ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਭੀ ਸਭ ਲੋਕ ਬਹੁਤਸੀ ਕੀਆਕਰੈ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘਕੋ ਕਬੀਰ ਕਬੀਰ ਕਹਤੇਥੇ ਆਏਗਏ ਸਿਖ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾਭੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਕੀਆ ਕਰਤਾਥਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਾਈ ਹੋਰਾਸਿੰਘਕਾ ਲੰਗਰ ਭੀ ਜਾਰੀ ਰਹਤਾਥਾ ਪੁਨਃ ਏਕ ਦਿਨ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘਸੇ ਸੰਤਾਂਨੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਜੀ ਹਮਕੋ ਕਾਮ ਬਹੁਤ ਸੰਤਾਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤੁਮ ਆਪਨੀ ਇਸਿਤ੍ਰੀ ਕੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਲੈਆਉ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਉਕਤ ਬਾਤਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਬੋਲਕੇ ਬੜੀ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾਸੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਜਾਇਕੇ ਅਪਨੀ ਇਸਿਤ੍ਰੀ ਸੇ ਸਬ ਬਾਤ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਤੁਝਕੋ ਸੰਤ ਯਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਸੇ ਬੋਲੀ ਕੇ ਤੇਰੀ ਮਤਮਾਰੀ ਗਈ ਹੈ ਕੋਈ ਐਸੀ ਬਾਤਅਪਨੀ ਇਸਤੀ ਸੇਕਹਤਾ ਹੈ ਯਾ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਔਰ ਪੁਰੁਖਕੋ ਸੋਪਤਾ ਹੈ ਜਾਹਿ ਪਰੇ ਫਰ ਐਸੀ ਬਾਤ ਮੁਝ ਕੋ ਮਤ ਕਹਜੋ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕੀਆ ਤਬ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਵਿਮਨ ਜੈਸਾ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇਪਾਸ ਆਇ ਖੜੋਤਾ ਤਬ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਹਸਕੇ ਪੂਛਜਾ ਕੀਉ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਕਜਾ ਕਹਜਾ ਤੇਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀਨੇ ਤਬ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਨਿਮਾਣਾ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਜੈਸਾ ਹੋਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਅਬੀ ਕਹਣੇ ਕੋ ਉਦਿਤ ਹੂਆ ਹੀਥਾ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹਮਾਰੀ ਤੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਤ੍ ਮਾਤਾ ਹੈ ਤੁਮਕੋ ਲੋਕ ਕਬੀਰ ਭਗਤ ੨ ਕਹਤੇਥੇ ਕਬੀਰ ਜੀਨੇ ਤੋ ਆਪਨੀ ਕੰਨਜਾ ਕੇ ਸਾਥ ਚੋਰ ਸੁਆਇ ਦਿਤਾਥਾ ਔਰ ਏਕ ਬਨਜੇ ਕੇਪਾਸ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਕੰਧੇ ਪਰ ਉਠਾਇ ਕੇ ਲੈ ਗਯਾ ਥਾ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜਾ ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਹੀ ਕੁਟੁੰਬ ਥਾ ਤੇਰੇ ਅਧੀਨ ਤੋਂ ਤੇਰੀ ਅਰਧੰਗੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਾਹੁ ਤੇਰੀ ਅਧੀ ਭਗਤੀ ਹੈ ਸਾਰੀ ਭਗਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਤਬ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਉਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤਟ ਪਰ ਜਾਡੇ ਮੈ ਲੋਕ ਕੁਟੀਆ ਪਾਇ ਦੇਵੈ ਅਗਨੀ ਕਾ ਅੰਗੀਠਾ ਧੁੰਆਂ ਭੀ ਪਾਇ ਦੇਵੈ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾ ਕੁਟੀਆ ਮੈ ਬੈਠੇ ਸੋਵੈ ਨਾ ਅਗਨੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਆਵੈ ਤਾਪੈ ਜਹਾਂ ਸੁੰਦਰ ਬਾਲੂ ਰੇਤ ਹੋਵੈ ਤਹਾਂ ਪਰ ਬੈਠੇ ਲੰਬੇ ਪੜ ਰਹੈ ਤਹਾਂ ਅਟਕ ਸੈਹਰ ਮੈ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਬੜਾ ਤਪਸ੍ਵੀ ਰਹਤਾ ਥਾ ਵੋ ਸਵਾਯਾਮ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ ਰਹਤੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਜਾਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਜਾਡੇ ਮੇਂ ਏਕ ਦਿਨ ਅਮਾਵਸਜਾ ਕੀ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਮੇਂ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਗਯਾ ਏਕ ਤੋ ਅੰਧੇਰੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਦੂਸਰੇ ਬਾਦਲ ਭੀ ਹੂਆ ੨ ਥਾ ਜਬ ਨਦੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪਹੁਚਾ ਤਬ ਕਜਾ ਦੇਖਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਹਾਂ ਤੇ ਉਠ ਕੇ ਔਰ ਦਿਸਾ ਕੋ ਜਾਨੇ ਲਗੇ ਥੇ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਉਸ ਸਮੇ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਦਰਸਨ ਸੰਤਾ ਕੋ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਜਾਨਾ ਕੇ ਯੇ ਰਾਖਸ ਹੈ ਯਾ ਕੋਈ ਪਿਸਾਚ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਅਤਿ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਉਠ ਭਾਗਾ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੇ ਗਿਰਤਾ ਪੜਤਾ ਪਹੁਚ ਕੇ ਮੂਰਛਿਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਭੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਕਾ ਬਚਾ ਮਾਰਿਆ ਡਰ ਕਾ ਮੂਰਛਿਤ ਹੋਜਾਵੇ ਦਿਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੂਰਛਤ ਪੜਾ ਰਹਯਾ ਮੁਖ ਸੇ ਸ੍ਵੇਤ ਫੇਨ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕੀ ਖਬਰ ਕੋ ਭੀ ਜਾਵੇ ਤਬ ਉਸ ਕੋ ਵੇ ਰਾਖਸ ਹੀ ਭਾਸੇ ਭੈ ਸੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਭੈ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਫਟ ਰਾਏ ਜਬ ਤੀਨ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਸੰਤਾ ਨੇ ਨੇਮੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਜਨੋ ਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਅਬ ਇਸਨਾਨ ਨਹੀ ਕਰਣੇ ਆਵਤੇ ਕਜਾ ਵੋ ਰਾਜੀ ਤੋ ਹੈਂ ਤਬ ਉਨ ਭਗਤੋਂ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਜ ਚੌਥਾ ਦਿਨ ਹੂਆ ਹੈ ਜੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਗਯਾ ਥਾ ਸੋ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕੋ ਕੋਈ ਰਾਖਸ ਯਾ ਪਿਸਾਚ ਕੀ ਛਾਯਾ ਹੋਗਈ ਹੈ ਵੋ ਅਬ ਬਿਹੋਸ ਪੜਾ ਹੈ ਅਜ ਕਾਂਲ ਵੋ ਮਰਣੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਨ ਕੇ ਸੰਤ ਆਪ ਉਠ ਕੇ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਅਰਥ ਚਲੇ ਗਏ ਜਬ ਓਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਪੁਨਃ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗਾ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਤਬ ਹਸ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਨ ਤੂੰ ਭੈਭੀਤ ਕਾਹੇ ਕੋ ਭਯਾ ਹੈਂ ਉਸ ਦਿਨ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕੋਈ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਰਾਖਸ ਨਹੀ ਮਿਲਾ ਥਾ ਕਿੰਤੂ ਹਮਾਰਾ ਹੀ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕੋ ਦਰਸਨ ਹੂਆ ਥਾ ਤੇਰੇ ਕੋ ਭੂਤ ਰਾਖਸਾਦਿਕੋ ਕੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਜਬ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਵਾਰ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹੇ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਸੁਰਤ ਮੈ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤ ਬਾਹਰ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤਟ ਪਰ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਮਰਣੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੂਏ ੨ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਿਆਇ ਦੇਵੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂ ਸੰਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜਾਸੂਆਂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋਗਈ ਥੀ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹੈ ਹੈ ਆਪ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਅਜਰ ਅਮਰ ਅਸੰਗ ਉਦਾਸੀਨ ਨਿਤਜ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਨਿਰੀਹ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਅਕਾਲ ਵਪੁ ਸਰਬ ਖਜਾਪੀ ਦੇਵ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਗਜਾਨ ਘਨ ਸੈਂਧਵ ਖਿਲ ਕੀ ਨਜਾਈਂ ਸਮਰਸ ਅਨੰਤਰ ਅਵਾਹਯ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਸਰਬ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਰਬ ਕਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਮਹਾਬਲੀ ਸਰਬ ਕੋ ਭਾਨੂਵਤ ਸਤਾ ਦੇਨੇ ਹਾਰਾ ਸਰਬ ਕਾ ਆਧਾਰ ਸਰਬ ਥਾ ਮੁਕਤ ਸ੍ਵਰੂਪ। ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਜਿਸ ਕੋ ਚਾਰੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵੇਦ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਅਬ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮਾਨਾ ਅਬਲਾ ਪਰਿਛਿਨ ਸੁਖੀ ਦੁਖੀ ਕਰਤਾ ਭੋਗਤਾ ਮਰਣ ਧਰਮ ਵਾਲਾ ਅਨੀਸ਼ਤਾ ਆਦੀ ਧਰਮੋਂ ਵਾਲਾ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨਤਾ ਭਯਾ ਹੈਂ ਸੋ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਕਰਕੇ ਮਾਨਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨੋਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਪੁਨਃ ਕਈ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣਿ ਕਾ ਸੁਵਾਂਗ ਭੀ ਧਾਰ ਕੇ ਬਿਚਰੇ ਹੈਂ ਏਕ ਦਿਨ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਨਿ ਕਾ ਸੁਵਾਂਗ ਧਾਰੇ ਹੁਏ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਪੁਲ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠੇ ਥੇ ਜ਼ਹਾਂਤੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਪਾਰ ਉਤਰਤੀ ਥੀ ਤਿਸ ਸੈਨਾ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਸਿੰਘ ਸਿਰਦਾਰ ਪਾਰ ਕੋ ਜਾਤਾ ਥਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅਦਭੁਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਮੋਹਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਪੂਛਤਾ ਭਯਾ ਬਡੀ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਕੌਨ ਹੈਂ ਕਹਾਂ ਤੂੰ ਰਹਤੀ ਹੈਂ ਈਹਾਂ ਕਿਉਂ ਬੈਠੀ ਹੈਂ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਨ ਕਰ ਸਾਹਿਬ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥

ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣੀ ਉਵਾਚ–ਹੇ ਸਿਰਦਾਰ ਜੀ ਮੈ ਪਰਦੇਸਨੀ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਕੋ ਖੋਜਤੀ ਫਿਰਤੀ ਹੂੰ ਤਬ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੇ ਚਲ ਵਸ ਜੋ ਤੂੰ ਹੁਕਮ ਕਰੇਗੀ ਸੋ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮ ਮੈ ਮਾਨੂੰਗਾ ਤਬ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣੀਨੇ ਅਤਿ ਛੀਲੀ ਹੋਕੇ ਕਹਜਾ ਅਛਾ ਭਾਈ ਤੇਰੇ ਘਰ ਹੀ ਬਸੂੰਗੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਸਾਥ ਉਠ ਚਲੀ ਜਬ ਤਿਸ ਕੇ ਡੇਰੇ ਪਰ ਪਹੁਚੀ ਤੰਬੂ ਕੇ ਭੀਤਰ ਜਾਣੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਤਬ ਬਸਤਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਊਪਰ ਕਾ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਫੈਕ ਦੀਆ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਦਿਗੰਬਰ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਵੋ ਸਿਰਦਾਰ ਬਡਾ ਲਜਤ ਹੁਆ ਔਰ ਸੰਗ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਤਿਸ ਕੋ ਬਡੀ ਹਾਸੀ ਕੀ ਤਬ ਲਜਤ ਹੁਏ ਹੁਏ ਤਿਸ ਸਿੰਘ ਸਿਰਦਾਰ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਮਾਫੀ ਮਾਂਗੀ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤ ਜੀ ਹਮ ਸੰਸਾਰੀ ਲੋਕ ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਹਾਂ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਅੰਧੇ ਹੋਇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਹਮ ਕੋ ਅਪਨਾ ਬਿਰਾਨਾ ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਸੂਝਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਪੁਰੁਖ ਝਾੜ ਕੇ ਊਪਰ ਭੀ ਰਕਤ ਪੀਤ ਹਰਿਤ ਵਸਤ੍ਰ ਪਾਇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਹਮ ਭਾਗ ਕੇ ਉਸ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਾਨ ਕੇ ਉਸ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪਹੁਚਤੇ ਹਾਂ ਤਾਂਤੇ ਹਮ ਸੇ ਬਡਾ ਅਪਰਾਧ ਭਯਾ ਹੈ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਕੋ ਖਿਮਾ ਕੀਜੈ ਐਸੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਗਿਰ ਪੜਿਆ ਤਿਸ ਸਿਰਦਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਤਿਸ ਕੇ ਸਰਬ ਪਾਪ ਜਨਮ ਜਨਮਾਂਤਰ ਕੇ ਛੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰ ਕੋ ਭਲਾਈ ਮਾਰਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਿਸ ਕੇ ਮਨ ਕਾ ਕਾਮਾਦੀ ਅਗਨੀ ਸਾਂਤ ਹੋ ਗਯਾ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਯਥੇਸ੍ਟ ਦਿਸਾ ਕੋ ਗਵਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਸਿੰਧੁ ਰੀਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਪਰਮ ਬਿਲਾਸੀ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਸਤ ਪੁਰੁਖੋ ਕੀ ਜੋ ਜੋ ੨ ਚੇਸ੍ਟਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਸਾਰਥਿਕ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣਿ ਕੇ ਸ੍ਟਾਂਗ ਕਰਕੇ ਭੀ ਅਨੇਕ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰਤੈ ਭਏ ਤਹਾਂ ਹੀ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕ ਬਨ ਮੈ ਏਕਾਂਤ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਥੇ ਜੋ ਸਨਕਾਦਕੋ ਨੇ ਚਾਰੋ ਨੇ ਦਰਸਨ ਆਇ ਦੀਆ ਤਬ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛਕੇ ਆਪਸ ਮੇ ਪਰਸ ਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਚਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਚਾ ਕੇ ਸਮਾਪਤੀ ਮੈ ਸਨਕਾਦਕੋਂ ਨੇ ਪਰੀਖਜ਼ਾਰਥ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮਕੋ ਅਬੀ ਬੋਧ ਨਹੀ ਹੂਆ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਤੂੰ ਅਬਤਕ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਹੈ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਸ੍ਰਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ਤਬ ਸਨਕਾਦਿਕੋਂ ਨੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸ੍ਰਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨਃ– ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੈਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਜੋ ਹਮਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਹੂਆ ਹੈ।

ਉਤ੍ਰਃ– ਸਨਕਾਦਿਕੋ ਨੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਿਸਕੋ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਯਥਾਰਥ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਸਰੀਰ ਆਕਾਸ ਵਤ ਨਿਰਾ ਕਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਸੂਰਜ ਕੇ ਤੇਜਸੇ ਜੜਤਾ ਅਸਤ੍ਰੁਲਤਾ ਰੂਪੀ ਬਰਫ ਗਲਜਾਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਵਿ ਕੇ ਤੁਜਸੇ ਬਰਫ ਗਲ ਜਾਤੀ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਤਰਵਾਰ ਮਾਰੀ ਹੂਈ ਅਟਕੇ ਨਹੀ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਮੇ ਨਹੀ ਅਟਕਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਨ ਅਟਕੇ ਤਬ ਹਮ ਉਸਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨ ਸਮਝਤੇ ਹੈ ਸਨਕਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਉਕਤ ਬਾਤ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਸੰਤਾ ਵਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਆਪਨੇ ਕਹਜਾ ਹੈ ਆਪ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੇ ਤਰਵਾਰ ਕਾ ਪਰਿਹਾਰ ਕਰਜੇ ਜੋ ਯੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਅੰਗ ਕਾਟਿਆ ਗਯਾ ਤਬ ਆਪਨੇ ਹਮਕੋ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਜਾਨਨਾ ਅਰ ਜੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਰੋਮ ਏਕ ਭੀ ਨ ਛੇਦਜਾ ਗਯਾ ਤਬ ਅਪਨੇ ਜੈਸੇ ਉਚਿਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜਾਨਨਾ ਤਬ ਸਨਕਾਦਿਕਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਤੇਗਾ ਪਕੜ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਚਲਾਯਾ ਦਸ ਪਾਂਚ ਵਾਰ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਪਰਿਹਾਰ ਸੇ ਸੰਤਾ ਕਾ ਏਕ ਰੋਮ ਭੀ ਨ ਕਾਟਿਆ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਮੈ ਚਲਾਈ ਹੂਈ ਤਰਵਾਰ ਕਹੂੰ ਭੀ ਨਹੀ ਅਟਕਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਕਹੂੰ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨ ਅਟਕਤੀ ਭਈ ਐਸਾ ਦ੍ਰਿਢ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਨਿਸਚਾ ਔ ਅਭਜਾਸ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਚਾਰੋ ਪੁਤ੍ਰ ਬਹੁ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਕੇ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਜੋ ਆਪ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੈ ਸੋ ਵਰ ਮਾਂਗੋ ਛੋਵੋ ਤਬ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇਭਗਵੰਤੋ ਮੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਕੁਛ ਭਿੰਨ ਹੋਵੇ ਤੋ ਮਾਂਗੋ ਅਥਵਾ ਆਪ ਮੇਰੇ ਆਤਮਾਂ ਸੇ ਭਿਨ ਹੋਵਹੁ ਤਬ ਆਪ ਸੇ ਵਰ ਮਾਂਗੋ ਕਿਸ ਸੇ ਵਰ ਮਾਂਗੋ ਕਜ਼ਾ ਵਰ ਮਾਂਗੋ ਜਬ ਮੈ ਹੀ ਤੋਯ ਤਰੰਵਤ ਏਕ ਸਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਰੀਪੂਰਣ ਹੂੰ ਤਬ ਕਜ਼ਾ ਮਾਗੋਂ ਜੋ ਆਪ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਹੋ ਤਬ ਯੇਹੀ ਵਰ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਐਸਾ ਹੀ ਨਿਸਚਾ ਸਦਾ ਧਿਰ ਬਨਾ ਰਹੇ ਤਬ ਸੰਕਾਦਿਕ ਚਾਰੋ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਤਥਾਸਤੂ ਕਹਕੇ ਤਹਾਂ ਹੀ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਹੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਮਾਧੀ ਮੇ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਤੀਨ ਸੰਬਤਸਰ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਯੇਸਨਕਾਦਕੋ ਕੀ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਕੇ ਪਰਥਾਇ ਸੁਨਾਈ ਥੀ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਆਪਨਾ ਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਨਹੀਲੀਆ ਥਾ ਤਥਾ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਸਿੰਘ ਕੀ ਕਥਾ ਭੀ ਅਪਨੀ ਰਸਨਾ ਸੇ ਸੁਨਾਈਥੀ ਯੇਦੋਨੋ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਰਸਨਾ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਲਿਖਜ਼ਾਂ ਹੈ ਉਸੀ ਅਵਸਰ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਔ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਕਰਤੀ ਹੁਈ ਪਹੁਚੀ ॥

ਦੋਃ ਕਰ ਉਧਾਰ ਇਮ ਅਨਕ ਕੋ ਬਿਚਰੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ।
ਗ਼ਜ਼ਾਨ ਅਵਤਾਰ ਅਪਾਰ ਗੁਰ ਨਮੋ ਤਾਸ ਯੁਗ ਪਾਇ ॥
ਸੋਃ ਸਤ ਸੰਗਤ ਗੁਨਖਾਨ ਭਾਗਸੀਲ ਪਾਵਤ ਜਗਤ ।
ਤੇ ਮਤਿਮਾਨ ਮਹਾਨ ਆਪ ਤਰੇਂ ਤਾਰੈ ਅਪਰ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਸੰਕਾਦਕੋਂ ਕਾ ਸਮਾਗਮ ੨ ਸਕੰਧ ੧੩ ਅਧਜ਼ਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੧੪ ਅਧਜ਼ਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ ਨਮਸ ਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਨ ਸਰਨਾਗਤ ਸੁਖਦੈਨ।
ਦੇਤ ਬਿਮਲ ਮਤਿ ਦਾਸ ਉਰ ਤਿਹ ਸਿਮਰੌ ਦਿਨ ਰੈਨ ॥ ੧ ॥
ਸੋਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪਰਮ ਅਗਾਧ ਗਵਨ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਕਰੈ।
ਦ੍ਵੈਦ ਸਗਲ ਪਦ ਸਾਧ ਸਦਾ ਮਗਨ ਨਿਜ ਰੂਪ ਮੈ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਸਰਬ ਦ੍ਵੈਦ ਪਦ ਕੇ ਵਾਚਜ ਸ਼ਬਦੋਂ ਕੋ ਜੀਤ ਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਯੁਤ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ਹੈ ਉਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਔ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਮੈ ਆਈ ਦਿਵਾਨ ਲਗੇ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜੀ ਹੋ ਬੇਨਤੀ ਅਤਿ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਕਰਤੀ ਭਈ ਕੈਸੀ ਹੈ ਵੋ ਦੋਨੋਂ ਮਾਨੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਔ ਕਰਣਾ ਦੋਨੋ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ਆਇ ਖੜੀ ਹੁਈ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਗ੍ਰਹਸਥ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਏਕ ਲੜਕੀ ਔ ਏਕ ਲੜਕਾ ਹੁਆ ਥਾ ਲੜਕਾ ਦਸ ਬਰਸ ਕਾ ਹੋਕੇ ਕਾਲਵਸ ਹੋ ਗਯਾ ਥਾ ਉਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਕਾਲਵਸ ਹੋਵਨੇ ਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਘਰੋ ਮਹਲਾ ਨ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਤਜਾਰਾਣੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤ ਹੀ ਯਤਨ ਕੀਆ ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਦੇਵੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਨ ਛੂਟਾ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਔ ਨਿਰਾਸੇ ਕੋ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪਰਮ ਬਜ਼ਾ-
ਕੁਲ ਹੋਕੇ ਅਪਨੀ ਸਾਸੂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਦੋਨੋ ਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸ਼ਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਕਹੇ ਦੀਨ ਬੰਦੋ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਆਪ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਹੋ ਯੇ ਆਪ ਕੀ ਸਨੁਖਾ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬਹੂ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਔ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਬਜਕੁਲ ਹੋਰਹੀ ਹੈ ਹਮ ਇਸ ਕੋ ਘਰ ਮੇਂ ਰਖਣੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤ ਸੇ ਯਤਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਮਹਾਂ ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ ਅਬ ਆਪ ਕੀ ਸਰਣਾਗਤ ਆਈ ਹੈ ਅਬ ਜੈਸੇ ਜਾਣਹੁ ਤੈਸੇ ਇਸ ਅਪਨੀ ਸਨੁਖਾ ਕੋ ਸੰਤੋਖ ਦਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਵਹੁ ਆਪ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਸੰਤੋਖ ਦੇਣੇ ਜੋਗ ਹੋ ਜਿਸ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਲੋੜ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇ ਔਰ ਕਹੂੰ ਜਤਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਮੋਲ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਖਰਚਨੇ ਸੇ ਭੀ ਹਾਥ ਨ ਆਵੇ ਸੋ ਸੋ ਪਦਾਰਥ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕੀ ਸਰਣਿ ਅਇ ਹੂਏ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਸੇ ਮਿਲ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕਾ ਏਕੀ ਜਬ ਆਪ ਬਿਚਰਤੇ ਥੇ ਔ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੇਂ ਆਪ ਖਟ ਮਾਸ ਰਹਕੇ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਆਪਹੀ ਘਰ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਲਜ਼ਾਏ ਥੇ ਅਬ ਆਪ ਕਾ ਹੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਯੇ ਸਨੁਖਾ ਹੈ ਅਬ ਆਪ ਜੈਸਾ ਜਾਨੀਏ ਤੈਸਾ ਕੀਜਜੇ ਔ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬਹੂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਕੁਛ ਬਾਤ ਨ ਨਿਕਸੇ ਕੇਵਲ ਅਸ਼ੂ ਕੇ ਹੀ ਪਰਵਾਹ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਅਤਿ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਹੋਤੀ ਭਈ ਇਨ ਕੀ ਮਾਤਾ ਭੀ ਬਡੋ ਵੈਰਾਗ ਕਰਤੀ ਭਈ ਜਿਨ ਕੀ ਦਸਾ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਭੀ ਜਲ ਜਾਨੇ ਲਗਾ ਤਥਾ ਸਾਰੀ ਸਭਾ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਜਲ ਜਾਨੇ ਲਗਾ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘੋਵਾਚ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨੋਤ੍ਰ ਹੇ ਮਾਤਾ ਤੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਬਡਾ ਭਾਗਸਾਲੀ ਹੈ ਤੁਮ ਦੋਨੋ ਸੁਨੁਖਾ ਤੇ ਸਸ ਘਰ ਮੈ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਬੈਠੋ ਅਬ ਥੋੜੇ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈ ਆਇ ਜਾਇਗਾ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾ ਬੋਲੀ ਕੇ ਮੈ ਤੋ ਉਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰ ਲੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਆਪ ਕੇ ਚਰਨੀ ਲਾਗਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਕੀ ਯੇ ਸਨੁਖਾ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀ ਕਰਤੀ ਹੈ ਆਪ ਇਸ ਕੋ ਸੰਤੋਖ ਦਾਨ ਦੀਜੀਏ ਔਰ ਮੈ ਤੋ ਇਸ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਮਝਾਇ ਰਹੀ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਵਚਨੋ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕੋ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਦਿਨ ਰੋਵਤੀ ਹੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਮਾਈ ਚੰਦੋ ਪ੍ਰਤੀ ਐ ਬੇਟੀ ਚੰਦ ਕੌਰ ਜੈਸੇ ਤੈਨੇ ਇਤਨਾ ਚਿਰ ਦਸ ਸਾਲ ਧੀਰਯ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਬੈਠੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਬ ਥੋੜਾ ਸਾ ਸਮਾ ਔਰ ਭੀ ਧੀਰਜ ਸੇ ਬਿਤਾਏ। ਫਿਰ ਤੇਰਾ ਪਤੀ ਆਪ ਹੀ ਤੁਝ ਕੋ ਆਇ ਮਿਲੇਗਾ ॥

ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੌਰੋਵਾਚ—ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਹੋ ਜਬ ਸੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪਜ਼ਾਰੇ ਮੁਝ ਕੋ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ ਤਬ ਸੇ ਅਪਨਾ ਧਰਮ ਬੀਚਾਰ ਕੇ ਔ ਪੂਰਬਲੇ ਰਿਖਜੋਂ ਕੀ ਬਾਰਤਾ ਸਾਖਜ਼ਾਂ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਘਰ ਮੈ ਬੈਠੀ ਰਹੀ ਥੀ ਪਰੰਤੂ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਮੇਰਾ ਪੁਤਰ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਮਰਜਾਯਾ ਹੈ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਮੇਰਾ ਧੀਰਯ ਟੂਟ ਗਯਾ ਹੈ ਅਬ ਮੇਰੇ ਸੇ ਧੀਰਯ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਅਬ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਮੁਝ ਕੋ ਮਿਲਾਇ ਦੇਵਹੁ ਯਾ ਬਤਾਇ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਅਬ ਕਹਾਂ ਹੈਂ ਮੈ ਉਹਾਂ ਹੀ ਉਨ ਸੇ ਜਾਇ ਮਿਲੂੰਗੀ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂਉਵਾਚ—ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜਾਓ ਤੁਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਰਕੇ ਘਰ ਮੈ ਬੈਠੋ ਦੋ ਸਾਲ ਪੀਛੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਪ ਹੀ ਆਇ ਜਾਵੈਗਾ । ਕਿਉ ਐਸੀ ਕਾਹਲੀ ਭਈ ਹੈ ॥
ਮਾਤਾਚੰਦਕੌਰੋ ਵਾਚ–ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਅਬ ਮੇਰੇ ਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਭੀ ਧੀਰਯ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤਾ ਹੈ ਜੇ ਅਬ ਆਪ ਮੇਰੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕੋ ਨ ਮਿਲਾਵਹੁ ਗੇ ਤਾ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਚਿਖਾ ਬਨਾਇ ਕੇ ਜਲਕੇ ਮਰ ਜਾਊਂਗੀ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਆਤਮ ਘਾਤ ਕਰਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਪਾਪ ਨਹੀ ਹੈ ਅਬੀ ਉਨ ਕੇ ਤਪ ਮੈ ਦੋ ਬਰਸ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨ ਮਾਨ ਤੇਰੇ ਯੇ ਦੋ ਬਰਸ ਸ੍ਵਪਨੇ ਕੇ ਤੁਲ ਬੀਤ ਜਾਵੈਗੇ ਅਬੀ ਤੁਮਾਰਾ ਪਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੂਰ ਦੇਸ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਤੂੰ ਚਿੰਤਾ ਮਤ ਕਰ ਦੋ ਸਾਲ ਬੀਤਤੇ ਦੇਰੀ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਲਾਗੈਗੀ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਾਤ ਚੰਦੋ ਕੇ ਪ੍ਰਸਨ ਉਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੁਏ ਪਰੰਤੂ ਚੰਦੋ ਰਾਣੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਏਕ ਭੀ ਨ ਮਾਨਜਾ ਅੰਤ ਕੋ ਚਿੰਖਾ ਬਨਾਇ ਕੇ ਦਯਹੋ ਹੋਨੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਹੋਗਈ ਤਬ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਚੰਦੋ ਰਾਣੀ ਸੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜਲੋ ਮਤ ਜੇ ਤੂੰ ਅਬ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲੀ ਜਾਵੇਂ ਪੂਰਾ ੨ ਸੁਹਾਗ ਤੇਰਾ ਬਨਾ ਰਹੇਗਾ ਅਰ ਜੇ ਤੂੰ ਅਬ ਜਲਤੀ ਕਰੇਗੀ ਔ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਨ ਮਾਨੇਗੀ ਤਬ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਕਾ ਵਿਧਵਾ ਪਣਾਂ ਭੋਗੇਂਗੀ ਦੋਨੋ ਬਾਤੋ ਮੈਂ ਜੋਨਸੀ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਬਾਤ ਮਾਨ ਲੈ ॥ ਚੰਦਕੌਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੁਝ ਕੋ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬਰਸ ਕਾ ਰੰਡੇਪਾ ਕਟਨਾ ਸੁਗਮ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅਬ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਰਹ ਸਕਤੀ ਹੂੰ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੇ ਅਬ ਤੇਰੇ ਸੇ ਨਹੀ ਰਹਜਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੋ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਚਲੀ ਜਾ ਤਹਾਂ ਤੇਰਾ ਪਤੀ ਤੁਝ ਕੋ ਮਿਲੇਗਾ ॥ ਇਸ ਓਰ ਇਨ ਦੋਨੋ ਸਾਸੁ ਔ ਬਹੂ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਦੋਨੋ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਚਲਜਾਂ ਜਾਉ ਊਹਾਂ ਤੁਮ ਕੋ ਤੁਮਾਰਾ ਸਨਬੰਧੀ ਮਿਲੇਗਾ ਯੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਮਨ ਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਚਲਜਾਂ ਗਈਆਂ ਉਸ ਓਰ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰ ਲੰਬੇ ਪੜੇ ਹੁਏ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਰਿਦਾ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਪੈਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ਸਮੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਫੁਰਜਾ ਉਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਫੁਰਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀ ਸੁਧਾਸਰ ਮੇ ਪਹੁਚ ਗਏ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਬਿਲੰਬ ਨਾ ਲਾਗੀ ਚਾਰ ਘੜੀ ਕਾ ਰਾਤ੍ ਸੇਸ ਰਹੀ ਸੁਧਾਸਰ ਮੇ ਪਹੁਚੇ ਇਸਨਾਨ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਬਨ ਮੈ ਆਇ ਬੈਠੇ ਮਾਨੋ ਸਦਾ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੈ ਹੀ ਰਹਤੇ ਥੇ ਜਬ ਚਾਰ ਘਟਿਕਾ ਏਕ ਪਹਰ ਦਿਨ ਆਯਾ ਅਥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਤਖਾ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਦੋਨੋ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਪਹੁਚ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕਰਮ ਕਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਖੋਜਨੇ ਲਾਗਜ਼ਾਂ ਸੰਤ ਭੀ ਕਬੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ ਮੇ ਏਕਾਂਤ ਇਸਥਾਨ ਮੇ ਕਬੀ ਬਾਹਰ ਉਦਜ਼ਾਨ ਮੇਂ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਕੋਈ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨ ਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਆਦਿਕ ਪਹਰਾਇ ਦੇਵੈ ਔ ਕੋਈ ਉਤਾਰ ਲੇਵੇਂ ਨਾਤੇ ਪਹਰਾਵਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਨਿਖੇਧ ਕਰੇਂ ਔ ਨ ਉਤਾਰਨੇ ਵਾਲੇਕੋ ਨਿਖੇਧ ਕਰੇਂ ਇਸੀ ਰਿਤੀਸੇ ਜਬਕਿਤਨੇਕਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਹੂਏ ਤਬ ਏਕਦਿਨ ਏਕ ਧਨੀ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੁਭਾ ਅਵਸਥਾ ਦਿਬਜ਼ ਮੂਰਤੀਨ ਜਾਨੈ ਕਿ ਵੈਕਿਧੋ ਦੇਵ ਕੰਨਜ਼ਾਹੈ ਕੇ ਵਿਦਜ਼ਾਧਰੀ ਹੈ ਕਿਧੋ ਗਾਂਧਰਬੀ ਹੈ ਕੇ ਨਾਗ਼ ਕੰਨਜ਼ਾਂਹੈ ਕਿਧੋ ਅਪਸਰਾਂ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਚੀਰਕੇ ਨਿਕਾਸੀ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਮਥਕੇ ਨਿਕਾਸੀ ਹੈ ਕਿਧੋ ਤਿਲੋਤਮਾ ਹੈ ਕੇ ਉਰਬਸੀ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਰੰਭਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਤੀਵ ਸੁੰਦਰ੍ ਦਿਬ੍ਯ ਬਸਤਰ ਭੂਖਣ ਪਹਿਰੇ ਹੂਏ ਚੰਦਰਮਾ ਸਰੀਖਾ ਹੈ ਮੁਖ ਜਿਸ ਕਾ ਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕਨਿਸ਼ਟਾ ਕਾ ਅੰਗੁਲੀ ਆਇ ਪਕੜੀ ਔ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਚਲੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤ ਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪਾਇ ਆਵਹੁ ਔਰ ਭੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਤ ਬੈਠੇ ਥੇ ਤਬ ਸਭ ਸੰਤਾਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਜਾਓ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇਵੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪਾਇ ਆਇਏ ਐਸੇ ਸਰਬ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਦੇਵੀ ਕੇ ਸਾਥ ਉਠ ਚਲੇ ਤਿਸ ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਚਰਣ ਧੋਇਕੇ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਲੈਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਣ ਕੀਆ ਤਥਾ ਪਾਨ ਕੀਆ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੁੰਦਰ ਦਿਬ੍ਯ ਆਸਨ ਬਿਛਾਇਕੇ ਚੌਕੇ ਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਥਾਲ ਸ੍ਵਰਣ ਕੇ ਮੈ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭਖਜ ਭੋਜਜ ਲੇਹਜਚੋਖ ਪੇਯ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਪਰੋਸ ਕੇ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਆਪ ਸੁੰਦਰ ਪੰਖਾ ਲੈਕੇ ਹਾਕਨੇ ਲਗੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਧੀਰੇ ੨ ਸੰਤਾ ਕੋ ਭੋਜਨ ਛਕਾਇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਮੁਖ ਸੁਧੀ ਅਰਥ ਪਾਨੋ ਕਾ ਬੀੜਾ ਦੇਕੇ ਪੁਨਃ ਸੰਤ ਸੀਤਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤਿਸ ਦੇਵੀ ਨੇ ਆਪ ਪਾਯਾ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਧੋਇਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਹਾਥ ਪਕੜਕੇ ਦਿਬ੍ਯ ਬਿਛੌਨੇ ਜਿਸ ਚੰਗੀਲ ਪਲੰਘ ਪਰ ਬਿਛੇ ਹੂਏ ਹੈ ਤਿਸ ਮੰਚ ਪਰ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਕੇ ਆਪ ਪੰਖਾ ਲੈਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠਕੇ ਹਾਂਕਨੇ ਲਾਗੀ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤੀ ਭਈ ਬਡੀ ਮਧੁਰ ਬਾਨੀ ਸੇ ਹੇ ਦੀਨਬੰਦੋ ਹਮਾਰੀ ਜੈਸੀ ਮਹਾ ਮੁਧਧ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸ਼ਰੀਰ ਕਾ ਕੈਸੇ ਕਲਜ਼ਾਨ ਹੋਵੇ ਐਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਵਾਰ ਸੰਤਾਂ ਸੇ ਪੂਛਜ਼ਾ ਔ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀਓਂ ਵਾਲੇ ਹਾਵ ਭਾਵ ਕਟਾਖਜ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਾਤੋ ਉਸ ਕੇ ਸਾਥ ਨੇਤ੍ ਮਿਲਾਇ ਹੈ ਔ ਨ ਤਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤਰ ਹੀ ਤਿਸ ਕੋ ਦੀਆ ਨ ਤਿਸ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਾ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੀ ਰਹੇ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਚੇਸ਼ਟਾ ਭੀ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਹੋਤੀ ਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਈ ਪੁਨਃ ਵੋ ਦੇਵੀ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੇਂ ਮੁਠੀਚਾਪੀ ਕਰਨੇ ਲਾਗੀ ਤਬ ਭੀ ਅਚਲ ਪੁਨਃ ਨਗਨ ਹੋਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਲੰਬੀ ਪੜ ਗਈ ਤਥਾ ਸਿਸਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੋ ਮਰਦਨ ਭੀ ਕਰਨੇ ਲਾਗੀ ਜੈਸੀ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਕੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਲੰਬੀ ਪੜ ਜਾਵੇ ਵੋ ਅਰ ਵੋ ਮੂਰਤੀ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਰਹਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੀ ਰਹੇ ਕੋਈ ਭੀ ਅੰਗ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਨਹੀਂ ਫੁਰਜਾ ਜਬ ਦਿਨ ਏਕ ਯਾਮ ਭਰ ਰਹ ਗਯਾ ਤਬ ਤਿਸ ਦੇਵੀ ਨੇ ਸੁੰਦਰ ਬਰੀਕ ਮਲਮਲ ਖਾਸ਼ੇ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਪਹਰਾਏ ਔ ਸੁੰਦਰ ਦਸ੍ਤਾਰ ਬੰਧਾਈ ਤਿਲੇ ਕਰਕੇ ਜਟਿਤ ਚਰਣੋ ਮੇਂ ਚਰਣ ਦਾਸੀ ਪਹਰਾਈ ਸਰਬ ਸ਼ੀਗਾਰ ਕਰਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕੀਆ ਜਬ ਬਾਹਰ ਤਿਸ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਨਿਕਸ ਕੇ ਕਿਤਨੀਕ ਦੂਰ ਆਏ ਤਬ ਬਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਸਭ ਫੈਕ ਦੀਏ ਤਬ ਕਿਸੀ ਕਿਸੀ ਨੇ ਉਠਾਇ ਲੀਏ ਜੈਸਾ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਪਹਰਾਨੇ ਵਾਲਾ ਤੈਸਾ ਹੀ ਉਤਾਰ ਲੇਨੇ ਵਾਰੋ ਦੋਨੋਂ ਮੇਂ ਸਮਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਜਬ ਦੂਸਰਾ ਦਿਨ ਹੂਆ ਤਬ ਸੰਤ ਪਹਲੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਔਰ ਏਕਾਂਤ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਤਬ ਉਸ ਦੇਵੀ ਨੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਖੋਜਕੇ ਪੂਰਬ ਦਿਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਕਨਿਸ਼ਟ ਕਾ ਅੰਗਲੀ ਪਕੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੇਂ ਚਲਜੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਯੇ ਹਮਾਰਾ ਘਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੀਜਜੇ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਉਸਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਅਪਨੀ ਅੰਗੁਰੀ ਛੁਡਾਇ ਲਈ ਔ ਮੌਨ ਧਾਰਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਯੇ ਅਵਸਥਾ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਪਾਸ ਕੇ ਔਰ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਏਹ ਮਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਾਸਤੇ ਕਰਤੀ ਹੈ ਆਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਤੇ ਇਸ ਦੇਵੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਯੇ ਇਸ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਪੂਰਨ ਕੀਜਜੇ ਯੇ ਸਰਬ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਬਾਰੰਬਾਰ ਬਚਨ ਕਹਨਾ ਸੁਣਕੇ ਧੀਰੇ ਸੇਬਚਨ ਕੀਆ ਕੋ ਸਾਹਿ ਬਇਸਕੇਸਾਥਨਹੀਂ ਜਾਵੈਗੇ ਯੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਤੀਹੈਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਮੌਨ ਕਰਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਭੀ ਉਸ ਮਾਈਨੇ ਔ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਵਚਨ ਭੀਆ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੁਛ ਭੀ ਉਤਰ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਤਬ ਔਰ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਤਿਸ ਮਾਈ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਮਾਈ ਤੂੰ ਜਾਇ ਯੇ ਮੌਜਕੇ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਤੇਰੇ ਸਾਥ ਨਹੀ ਜਾਵੈ ਗੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਧਾਸਰ ਮੇ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਜਬ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਵੈ ਤਬ ਏਕ ਹਾਥ ਮੇ ਰਸਨਾ ਇੰਦ੍ਰਯ ਪਕੜ ਲੇਵੈ ਔ ਏਕ ਹਾਥ ਸੇ ਸਿਸਨ ਇੰਦ੍ਰਯ ਪਕੜ ਲੇਵੈ ਦੋ ਚਾਰ ਘਜ਼ੀ ਖੜੇ ਰਹੇ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਐਸੀ ਚੇਸਟਾ ਅਵਧੂਤ ਹੋਨੇ ਪਰ ਭੀ ਕਿਉ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤ੍ਰ–ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਇੰਦ੍ਰਯੋਨੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਮਾਰ ਲੀਆ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਇਨੋ ਸੇ ਹਮਾਰੀ ਰਖਜਾ ਕਰੋ ਯੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਵਤੇ ਥੇ ॥

ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਗਜਾਨੀ ਕਾ ਹਾਥ ਪਕੜ ਕੈ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈ ਸ਼ਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਬਡੇ ਗਜਾਨੀ ਕਹਾਵਤੇ ਹੈ ਔਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਭੀ ਕਰਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਛੀ ਸੁਨਾਵਤੇ ਹੋ ਬਤਾਉ ਗਜਾਨ ਕਾ ਮਜਾਨ ਕਜਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਚੁਪਚਾਪ ਰਹ ਗਯਾ ਕੁਛ ਭੀ ਉਤਰ ਨ ਦੇ ਸਕਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਸੰਤ ਹਸ ਕੇ ਮੰਦ ੨ ਆਗੇ ਕੋ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਦਲਾਲ ਸੰਤਾਂ ਸੇ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਪੂਛਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਗਜਾਨ ਕਾ ਮਜਾਨ ਜੋ ਆਪ ਨੇ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਗਜਾਨੀ ਸੇ ਪੂਛਾ ਥਾ ਔ ਉਸ ਕੋ ਉਤ੍ ਨਹੀ ਆਯਾ ਥਾ ਸੋ ਆਪ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਗਜਾਨ ਕੇ ਅਗਜਾਨ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਹੋ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜੋ ਗਜਾਨ ਕਾ ਮਜਾਨ ਸੰਤੋਖ ਹੈ ਜ ਸੰਤੋਖ ਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤਤ੍ਵ ਗਜਾਨ ਥਿਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤਰਵਾਰ ਮਜਾਨ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਰਹ ਸਕਤੀ ਹੈ ਗਜਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਚਿਹਨ ਏਹੀ ਹੈ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਔ ਵਿਖਜੋਂ ਸੇ ਸੰਤੋਖ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਆਇ ਜਾਵੇ ਰੂਪ ਰਸਾਦਿਕੋ ਕੀ ਓਰ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂ ਕੇ ਜਿਸ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ਕੇ ਜਲਕਾ ਮਿਥਜਾ ਗਜਾਨ ਹੁਆ ਹੈ ਪੁਨਃ ਵੋ ਘਟ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਕੇ ਤ੍ਰਿਖਾਤੁਰ ਹੁਆ ੨ ਜਲ ਭਰਣੇ ਅਰਥ ਨਹੀ ਦੌੜਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਹੇ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਗਜਾਨ ਕਾ ਮਜਾਨ ਸੰਤੋਖ ਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਬਡਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਆ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਸੰਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮਾਰਗਮੇ ਚਲਾ ਗਯਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮੁਧਾਰ ਮੇ ਬਿਚਰਤੇਥੇ ਜੋ ਏਕ ਦਿਨ ਗੁਰੂਕੇ ਬਾਗਮੈ ਬੈਠੇਥੇ ਜੋ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਮਾਤਾ ਔ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਮਹਾਰਜ ਜੀ ਕੀ ਦੋਨੋ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਖੋਜਤਜਾਂ ੨ ਗੁਰੂ ਕੇਬਾਗ ਮੇ ਆਇ ਨਿਕਸਜਾਂ ਆਗੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕਰਕੇ ਐਸਾ ਅਦ ਭੁਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬਨਾਯਾ ਜਿਸਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਸਭ ਕੋ ਗਿਲਾਨੀ ਹੋ ਆਵੇ । ਜੈਸਾ ਰੂਪ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਬਨਾਕੇ ਦਿਖਾਯਾ ਥਾ ਤਿਸ ਕਾ ਅਬ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੀਸ ਕੇ ਕੇਸੋਂ ਕੇ ਦੋਨੋ ਜਟਾ ਬਡੀ ੨ ਲੰਬੀ ਦੋਨੋ ਓਰ ਲਟਕੀ ਹੁਈ ਥੀ ਅ ਅਤਿ ਸਜਾਮ ਵਰਣ ਹੈ ਜਿਸ ਰੂਪ ਕਾ ਰੋਂਡਜੋਂ ਸੇ ਨੀਚੇ ੨ ਜੰਘਾ ਕਮਲ ਕੇ ਸਾਥ ਗਲੀ ਹੁਈ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੀ ਔ ਸਰਬ ਅੰਗ ਜਿਨ ਕੇ ਧੂਲੀ ਸੇ ਧੂਸਲ ਹੁਏ ੨ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਜਿਨ ਕੀ ਸੇਹਜਾ ਹੈ ਦਿਸਾ ਬਸਤ੍ਰ ਹੈਂ ਆਕਾਸ ਉਪਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਬਸਤ੍ ਹੈ ਐਸੇ ਦਿਗੰਬਰ ਅਵਧੂਤ ਰੂਪ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋ ਮਾਤਾ ਉਨ ਕੀ ਨੇ ਭਬਾ ਧਰਮ ਪਤਨੀਨੇ ਆਇ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਭਬ ਮਾਨੋ ਦਭ ਅਥਵਾ ਜੜ ਭਰਭ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੌਰ ਬੋਲੀ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਆਪਨੀ ਸਾਸੂ ਸੇ ਯੇ ਆਪ ਕੇ ਪੁਤ੍ ਔਰ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਸਨੁਖਾ ਕੀ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਬੋਲੀ ਕੇ ਯੇ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਚੰਦਕੁਇਰ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਤੁਮਾਰੇ ਪੁਤ੍ ਹਮਾਰੇ ਪਤੀ ਏਹੀ ਹੈਂ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਸੂ ਸਨੁਖਾ ਕਾ ਆਪਸ ਮੈ ਕੋਈ ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਰਸਪਰ ਵਿਵਾਦ ਹੋਤਾ ਰਹਜ਼ਾ ਪੁਨਃ ਅੰਤ ਕੋ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੌਰ ਨੇ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਕਹ ਦੀਆ ਮਾਈ ਜੀ ਤੁਮਾਰਾ ਪੁਤ੍ ਹੈ ਚਾਹੇ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਤੋ ਏਹੀ ਹੈ । ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਬੇਟੀ ਤੇਰੀ ਮਰਜੀ ਜੈਸੀ ਹੈ ਤੈਸੀ ਕਰੈ ਪਰੰਤੂ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਦਿਬ ਰੂਪ ਥਾ ਯੇ ਤੋ ਖ਼ੜ੍ਹਾ ਕਰੂਪ ਜੈਸਾ ਹੈ ਤਬ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੌਰ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਸਾਸੂ ਜੀ ਆਪ ਕੀ ਪਹਚਾਨ ਮੈ ਨਹੀ ਆਯਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੁਮਾਰੇ ਪੁਤ੍ ਏਹੀ ਹੈਂ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਤੇਰੀ ਸਮਝ ਮੈ ਜੈਸੇ ਆਵੇ ਤੈਸੇ ਕਰ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ ਯੇ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਨੇ ਚਲ ਦੀਆ ਔ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੁਇਰ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਮੇਰੇ ਤੋ ਪਤੀ ਏਹੀ ਹੈਂ ਐਸਾ ਕਹਕੇ ਸੰਤਾ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਬੈਠ ਜਾਤੀ ਭਈ ਤਿਸ ਸੇ ਉਤ੍ ਜਹਾ ਸੰਤ ਜਾਵੈ ਤਹਾਂ ਛਾਯਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪੀਛੇ ੨ ਚਲੀ ਜਾਵੈ ਔ ਸੰਤ ਤਿਸ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਛ ਭੀ ਬਾਤ ਚੀਤ ਨ ਕਰੈਂ ਕੋਈ ਕਾਲ ਪਾਇ ਕੇ ਪੁਨਃ ਭਿਖਜ਼ਾ ਭੀ ਮਾਂਗਕੇ ਆਗੇ ਲਜ਼ਾਇ ਰਖੇ। ਪਰੰਤੂ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੀ ਨ ਕਰੈ ਜਬ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੁਇਰ ਨੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਅਤਜ਼ੰਤ ਪੀਛਾ ਕੀਆ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਪਰੀਖਜ਼ਾਰਥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕੀ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਪੀਪਾ ਨੇ ਅਪਨੀ ਸੀਤਾ ਨਾਮ ਪਟਰਾਣੀਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਜ਼ਾਥਾ ਜੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਰਹਣਾ ਚਾਹਤੀਹੈ ਤੋ ਜੈਸੇ ਹਮ ਦਿਗੰਬਰ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਭੀ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਜਾ ਐਸਾ ਵਚਨ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੁਇਰ ਨੇ ਦੁਖਭੰਜਨੀਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬਸਤ੍ ਸਾਰੇਉਤਾਰਕੇਫੈਕਕੇਸੰਤਾਂਕੇਪੀਛੇ ੨ ਉਠ ਚਲੀ ਜਬ ਦੁਖਭੰਜਨੀ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਜੋ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਈਸਾਨ ਕੋਂਣ ਮੇਂ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕਾ ਮੰਦਰਹੈ ਜਬ ਉਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗਏ ਤਬ ਪੀਛੇ ਹਟਕੇ ਕਜ਼ਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਅਪਨੀ ਪਤਨੀ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਗਨ ਪੀਛੇ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਨਿਧੜਕ ਹੁਈ ੨ ਜੈਸੇ ਗਾਰਜ਼ੀ ਦਿਗੰਬਰ ਰਹਤੀ ਥੀ ਤਿਸਕੇ ਤੇਜ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਤਿਸ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਉਸਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਓਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਤਾ ਥਾ ਤਿਸਕੇ ਸਮਾਨ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੁਇਰ ਭੀ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰ ਨਗਨ ਹੋਨੇ ਪਰ ਭੀ ਪਤੀਬ੍ਰਤਾ ਧਰਮ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਇਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਓਰ ਬੀ ਕੋਈ ਦੇਖਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਗ੍ਯਾ ਕਾਰਣ ਦੇਖਕੇ ਅਨੁਮਤਿ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਸਾਹਬੀ ਅਬ ਤੂੰ ਬਸਤ ਪਹਰਲੈ ਤਬ ਪਤੀ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਨੁਸਾਰ ਬਸਤ੍ਰ ਹਟਕੇ ਪਹਰਲੇਭੀ ਭਈ ਪਹਰ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੋਲੇਭੀ ਭਈ। ਔਰ ਜੋ ਰੂਪ ਬਡਾ ਭ੍ਯਾਨਕ ਰੋਗ ਗ੍ਰਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦਿਖਾਯਾ ਥਾ ਉਸੀ ਰੂਪ ਕੀ ਸੇਵਾ ਦੋ ਅਢਾਈ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਭਿਖ੍ਯਾ ਮਾਂਗਕੇ ਲੈਆਵੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਦੇਵੇ ਜਬ ਵੇ ਭੋਜਨ ਪਾਇਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਜਾਵੇਂ ਤਬ ਸੇਸ ਅੰਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਆਪ ਖਾਇਲੇਵੇ ਔ ਜਬ ਕਬੀ ਕੋਸ ਦੋ ਕੋਸ ਪਰ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਅਪਨੇ ਕੰਧੇ ਪਰਪਤੀ ਕੋ ਉਠਾਇ ਲੇਵੇ ਗਿਲਾਨੀ ਯਦ-ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ਨਿਰਗਿਲਾਨ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭੀ ਖਾਇ ਔ ਸੇਵਾ ਭੀ ਕਰੇ। ਜੈਸੇ ਸਾਹਿਬ ਪੰਜਵੀ ਪਾਤਸਾਹੀ ਕੇ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਮੈ ਏਕ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕੰਨਜਾਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਕੁਸ਼ਟੀ ਔ ਪਿੰਗਲੇ ਪਤੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਥੀ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਾਤਾ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾ ਨੇ ਭੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਰਗਿਲਾਨ ਹੋਕੇ ਕਰੀ ਜਬ ਸਾਲ ਦੋ ਅਥਵਾ ਅਢਾਈ ਵਿਤੀਤ ਹੁਏ ਸੇਵਾ ਕਰਤੀ ਕੋ ਤਬ ਮਾਤਾ ਕਾ ਹ੍ਰਿਦਾ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਅਤੀ ਨਿਰਮਲ ਸੁਧ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸੇਵਾ ਰੂਪੀ ਜਲਸੇ ਮਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਕੀ ਮਲ ਧੋਤੀ ਜਾਤੀ ਭਈ ਮਾਈ ਜੀ ਸ਼ਾਂਤ ਆਤਮਾ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਮਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਨਾਮ ਤੋਂ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੌਰ ਥਾ ਔ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਮਕੀ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਬੁਲਾਵਤੇ ਥੇ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾਮੋਦਰ ਦਾਸ ਕਰਕੇ ਬੁਲਾਤੇ ਥੇ ਤੀਨ ਅਥਵਾ ਅਢਾਈ ਬਰਸ ਅਪਨੀ ਪਤਨੀ ਸੇ ਸੰਤ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇ ਥੇ ਔ ਨਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਸੇ ਭੀ ਬਾਰਤਾ ਅਲਾਪ ਕੀਆ ਥਾ ਤਦਨੰਤਰ ਨਿਜ ਪਤਨੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਦਾਮੋਦਰ ਦਾਸ ਯੇ ਝੂਟੀ ਉਖਾੜਕੇ ਇਸਕਾ ਰਸ ਹਮਾਰੀ ਜੰਘੋਂ ਉਪਰ ਅਬੀ ਤੂੰ ਲਗਾਇ ਦੇ ਯੇ ਵਚਨ ਸੁਨਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸਤਬਚਨ ਕਹਕੇ ਵੇ ਝੂਟੀ ਉਖਾੜਕੇ ਰਸ ਨਿਕਾਸਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਜੰਘੋਂ ਉਪਰ ਲਗਾਵਤੀ ਭਈ ਤਿਸ ਰਸਕੇ ਲਗਾਵਨੇ ਸੇ ਦੋ ਤੀਨ ਦਿਨੋ ਮੇ ਸੰਤਾਂਕੀ ਜੰਘਅਛੀਹੋਜਾਤੀਭਈਸੰਤਾਂਕਾਸਰੀਰ ਅਰੋਗ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਚਿਤ ਅਤਿਸੈ ਕਰਕੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਮਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਸਭ ਸਿਧਜਾਂ ਆਇ ਹਾਜਰ ਹੋਈਆਂ ਵਾਕੜ ਸਿਧੀ ਆਦਿਕ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸਕਪਟ ਹੋਕੇ ਕੀ ਹੁਈ ਵ੍ਰਿਥਾ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਥਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਪਤੀ ਇਨ ਚਾਰੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਹੁਈ ਕਦਾਪੀ ਵ੍ਰਿਥਾ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਵਸ਼ਯ ਸੁਭ ਉਤਮ ਫਲ ਭੋਗ ਇਸ ਲੋਕ ਮੇਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੁਗਾਵਤੀ ਹੈ ਔ ਸਰੀਰ ਕੇ ਪਾਤ ਅਨੰਤਰ ਉਤਮ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੀ ਹੈ ਤਥ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪਕ ਪੂਣਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਜਾਨ ਕੇ ਨਿਸਕਪਟ ਹੋਕੇ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਕੀ ਭ.ਂ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਵੋ ਭੀ ਨਿਸਫਲ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੋਂ ਕਜ਼ਾ ਕਹਣਾ ਹੈ ਕੇ ਸੰਤੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸਫਲ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇ ਏਕ ਆਖਜ਼ਾਯਕਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣਜੇ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਗਾਰਗਜ਼ ਗੋਵਿੰਦ ਦਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਖਜ਼ਾਤ ਥਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਪਰਮ ਉਪਾਸਕ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਸਗੁਣ ਮੂਰਤੀ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕਰਤਾ ਥਾ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਗੋਵਿੰਦ ਦਾਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਚਤੁਰਭੁਜ ਮੂਰਤੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਬਡੀ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਬਨੀ ਰਹੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਵਿਯੋਗ ਕੇ ਵਿਸਨੁਪਦੇ ਜਬ ਗਾਨ ਕਰੇ ਅਰ ਨਿਰਤ ਕਰੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰਕਮਲੋਂ ਸੇ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਲ ਕੀ ਧਾਰਾ ਚਲੀ ਜਾਵੇ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਗਿਰ ਪੜੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੁਆ ਤਬ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਆਈ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਆਈ ਕੇ ਜਗਨ ਨਾਥ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਚਲਜੇ ਤਹਾ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹਮ ਕੋ ਹੋਗਾ ਪੁਨਃ ਤਹਃ ਉਡ੍ਡੀਸ੍ਹਃ ਮੇ ਜਾਇ ਕੇ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਜਗਨ ਨਾਥ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਬਹੁਤ ਸੇ ਦਿਨ ਤਹਾਂ ਰਹਕੇ ਭਜਨ ਤਪ ਕਰਤਾ ਰਹਜ਼ਾ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀ ਆਈ ਪੁਨਃ ਰਾਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਗਯਾ ਤਥਾ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਕੋ ਗਯਾ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੀ ਮਨਸਾ ਪੂਰੀ ਨ ਹੋਈ ਭਈ ਪੁਨਃ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਸੇ ਲੌਟ ਕੇ ਬਦ੍ਰਿਕਾ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕੋ ਜਾਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਮਨ ਮੈ ਧਾਰੀ ਜਬ ਕਹੂੰ ਭੀ ਮਨੋਰਥ ਭੀ ਪੂਰਾ ਨ ਹੁਆ ਤਬ ਮਾਰਗ ਮੇ ਚਲਤੇ ੨ ਜਬ ਮਾਰਵਾੜ ਦੇਸ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਏਕ ਦਿਨ ਮਾਰਗ ਮੇ ਚਲਤੇ ੨ ਜੇਸ੍ਠ ਆਖਾੜ ਕੇ ਦਿਨ ਥੇ ਜਬ ਡੇਢ ਪਹਰ ਦਿਨ ਚਢਾ ਤਬਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਨੇ ਘਾਮ ਸੇ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਜਲਛਾਯਾ ਤਕਾਈ ਤਬ ਉਦਜ਼ਾਨ ਮੇ ਨਿਰਜਲ ਬਨ ਮਾਰੂਥਲ ਮੇ ਦੂਰ ਸੇ ਏਕ ਬ੍ਰਿਛ ਦੇਖ ਕੇ ਤਿਸਕੇ ਨੀਚੇ ਜਾਇ ਬੈਠਾ ਜਬ ਮਧਜ਼ਾਨ ਕਾ ਸਮਾ ਹੁਆ ਤਬ ਏਕ ਚਮਜ਼ਾਰ ਪਸੂਆਂ ਕੀ ਖਲਾਂ ਕਾ ਭਾਰ ਉਠਾਇ ਹੁਏ ਤਪਤ ਔ ਤ੍ਰਿਖਾ ਸੇ ਅਤੀ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਹੁਆ ੨ ਮਧਜ਼ਾਨ ਕੀ ਤਪਤ ਸੇ ਤਪਾ ਹੁਆਉਸੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਛਾਯਾ ਕੋ ਤਕਕੇ ਛਾਯਾ ਮੈ ਦੋ ਘੜੀ ਬੈਠਣੇ ਕੇ ਲਾਲਚ ਸੇ ਭਾਗਜ਼ਾ ਚਲਜ਼ਾ ਆਵੇ ਉਸ ਮਾਰੂਥਲ ਮੈਂ ਦੋ ਦੋ ਚਾਰ ਚਾਰ ਕੋਸ ਤਕ ਨਾ ਕੋਈ ਬ੍ਰਿਛ ਥਾ ਨਾ ਕੋਈ ਸਮੀਪ ਗ੍ਰਾਮ ਹੀ ਥਾ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਵੋ ਚਮਧਾਨ ਭੀ ਛਾਯਾ ਮੇਬੈਠਨੇ ਚਾਹਤਾ ਥਾ ਜਬਤਿਸਬ੍ਰਿਛਕੇ ਸਮੀਪ ਵੋ ਚਮਾਰ ਪਹੁੰਚਾ ਤਬ ਮੂਰਛਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖਾਇਕੇ ਗਿਰਪੜਾ ਯੇ ਦਸਾ ਉਸ ਚਮਾਰ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਬਡੀ ਦਯਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ਤਦਨੰਤਰ ਝਟ ਪਟ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇ ਉਠਕੇ ਤਿਸ ਚਮਾਰ ਕੋ ਖੈਚ ਘਸੀਟ ਕੇ ਛਾਯਾ ਮੈ ਲੰਬਾ ਪਾਇ ਦੀਆ ਔ ਆਪ ਮਨ ਮੇ ਵਿਚਾਰਣੇ ਲਾਗਾ ਕੇ ਅਬ ਜਲ ਹੋਵੇ ਤਬ ਯੇ ਬਚਤਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੋਂ ਮਰਜਾਇਗਾ ਅਬ ਬਿਨਾਂ ਭਗਵੰਤ ਈਹਾਂ ਇਸ ਕਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਮਨੇ ਭਾਗਵਤ ਆਦੀ ਪੁਰਾਣੋ ਮੈਂ ਸੁਨਾ ਹੈ ਕੇ ਨਾਰਾਯਣ ਸਰਬਬਜ਼ਾਪੀ ਹੈ ਅਰ ਦਯਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਕੋਈ ਧਰਮ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਯੇ ਇਸ ਕੀਸੇਵਾ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹੈ ਐਸਾ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਤੂੰਬਾ ਡੋਰੀ ਲੈਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕੀ ਓਰ ਉਠਭਾਗਾ ਮਧਜ਼ਾਨਕਾ ਸਮਾ ਏਕ ਦੂਸਰਾ ਊਪਰ ਸੇ ਸਿਰ ਜਲੇ ਨੀਚੇ ਪਾਉ ਜਲੇ ਖੁਧਾ ਪਿਪਾਸਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਭੀ ਬਯਾਪਤ ਹੁਆ ੨ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਇਤਨਾ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਸਹਾਰਤਾ ਭਯਾ ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਚਮਾਰ ਕਾ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਨ ਸਹ ਸਕਜ਼ਾ ਉਸ ਸਮੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕੋ ਦਯਾ ਕੇ ਵਸਹੋਕੇ ਭੁਖ ਪਜ਼ਾਸ ਤਪਤ ਜਨਜ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਦੁਖ ਭੂਲ ਗਯਾ ਗ੍ਰਾਮ ਮੇ ਜਾਇਕੇ ਕੂਪ ਮੈ ਸੇ ਤੂੰਬਾ ਡੋਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜਲਕਾ ਭਰਤੇਹੀ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਉਦਯਾਨਕੀ ਓਰ ਭਾਗਾ ਆਇਕੇ ਤਿਸ ਚਮਜ਼ਾਰ ਕੇ ਮੁਖਮੇ ਜਲ ਝਾਰਾ ਪੰਖਾ ਹਾਂਕਾਰ ਤਬ ਤਿਸ ਚਮਜ਼ਾਰ ਕੀ ਮੂਰਛਾ ਛੂਟੀ ਤਬ ਸੰਗਜ਼ਾ ਕੋ ਪਾਇਕੇਚਾਰੋ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਮਨਮੈ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇ ਹੀ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਦਾਨ ਦੀਏ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇਤੂੰਬੇ ਮੈਬਾਕੀਸ਼ੇਸ਼ ਜਲਜੋਬਚਜ਼ਾਥਾਸੋਭੀਉਸੀ ਚਮਜ਼ਾਰਕੋ ਪਿਵਾਇਦੀਆ ਇਤਨੇ ਮੈਂਦਿਨ ਭੀ ਅਸ਼ਟਮ ਭਾਗ ਆਇ ਰਹਾ ਓਰ ਕੋਈ ਭੀ ਮਾਨੁਖ ਨ ਆਯਾ ਤਬ ਤਿਸ ਚਮਜ਼ਾਰ ਨੇ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਸੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਜੀ ਆਪ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋ ਔ ਮੈ ਚਮਾਰਹੂੰ ਅਬ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਛੁਵਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਤੋ ਹੋਹੀ ਗਏ ਹੋ ਪਰੰਤੂ ਜੈਸੇ ਆਪਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਦਾਨ ਦੀਏ ਹੈ ਤੈਸੀ ਹੀ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਅਬ ਮੁਝਕੋ ਯੇ ਖਲਾਕਾ ਬੋਝਾ ਭੀ ਉਠਵਾਇ ਦੇਵਹ ਔਰ ਕੋਈ ਮਾਨੁਖ ਆਯਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੋਂ ਮੈ ਆਪ ਕੋ ਨ ਸੰਤਾਵਤਾ ਤਿਸ ਚਮਜ਼ਾਰ ਕੀ ਉਕਤ ਬਾਤ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇ ਤਿਸ ਚਮਜ਼ਾਰ ਕੋ ਖਲਾਂਕਾ ਬੋਝਾ ਭੀ ਉਠਾਇ ਦੀਆ ਬੋਝਾ ਸਿਰ ਪਰ ਰਖਕੇ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਜਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਚਮਜ਼ਾਰ ਨੇ ਲੌਟ ਕੇ ਫਿਰ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਇਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕੋ ਵਰ ਆਸੀਰ ਵਾਦ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਚਮਾਰੋ ਵਾਚ । ਹੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰਿਨ ਹਮ ਬਦੀਬ ਅਤੀ ਕੰਗਾਲ ਚਮਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਹਾਂ ਤੁਮ ਨੇ ਇਸ ਮਾਰੂ ਥਲ ਮੈ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਚਾਏ ਹੈ ਮੁਝ ਕੋ ਆਪਨੇ ਜੀਵ ਦਾਨ ਦੀਆ ਹੈ ਇਸ ਉਪਕਾਰ ਕਾ ਬਦਲਾ ਮੈ ਨਹੀ ਆਪ ਕੋ ਦੇ ਸਕਤਾ ਹੂੰ ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਜਗਦੀਸ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੂੰ ਆਪ ਕੋ ਮੇਰਾ ਯੇ ਆਸੀਰਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਜਗਦੀਸ ਜੀ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ਐਸੇ ਆਸੀਰਵਾਦ ਦੇਕੇ ਵੋ ਚਮਜਾਰ ਤੋ ਚਲਜਾ ਗਯਾ ਔ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਨੇ ਤਹਾਂ ਹੀ ਉਸੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਨੀਚੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਲਖਮੀ ਸਹਤ ਔ ਗਰੁੜ ਔ ਨੰਦ ਸੁਨੰਦਆਦੀ ਪਾਰਖਦੋ ਸਹਤ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵਖਜਮਾਣ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਨ ਤੈਨੇ ਆਜ ਹਮਾਰੀ ਬਡੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਹੈ ਹਮ ਤੇਰੇ ਊਪਰ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈਂ ਔ ਅਬ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੈ ਸੋ ਵਰ ਮਾਂਗ ਬਡੇ ਮੇਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਂਨ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕੋ ਸੁਣ ਕਰ ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਨਸੀ ਅਰਘ ਪਾਦ ਆਦਿਕ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਯੇ ਵਰ ਮਾਂਗਤਾ ਭਯਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਬਜ਼ਾਪਨਸੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੋ ਜੇ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਵਰ ਦੇਤੇ ਹੋ ਤਬ ਏਹੀ ਵਰਦਾਨ ਦੀਜੀਜੇ ਜੋ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਹੁ ਔ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਮੇਰੇ ਹਿਦੇ ਮੈ ਦੀਜਜੇ ਤਥਾ ਅਪਨੀ ਭਗਤੀ ਦਾਨ ਦੀਜਜੇ ਉਕਤ ਤੀਨੋ ਬਾਤ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਤਥਾਸਤੁ ਕਹਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤਿਸ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਨਾਮ ਦਾਨ ਭਗਤੀ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋਵਾਚ—ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਣ ਔਰ ਭੀ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਜਜ਼ ਦੇਸ ਆਰਬਲਾ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਰਾਜ ਭੂਤਲ ਕੋ ਰਾਜ ਦੇਹ ਸੁੰਦਰ ਔ ਅਰੋਗ ਆਗਜ਼ਾਕਾਰੀ ਦਾਸ ਦਾਸਜ਼ਾਂ ਸਰਬ ਲੋਕ ਤੁਮਾਰੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮੈ ਹੀਰਹੈ ਇਤਨੇ ਵਰੋ ਮੇਂ ਜੋ ਆਪ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋ ਸੋ ਮਾਗੋ ਅਥਵਾ ਸਾਰੇ ਧਨ ਆਦਿਕ ਮਾਂਗ ਲੇਵਹੁ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਕੀ ਉਕਤ ਬਾਤ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਆਪ ਕਾ ਜਿਖ ਹੂੰ ਆਪ ਮੇਰੇ ਪਰਮ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਹੋ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਰੀਰ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਰਹਣਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਯੋਗ ਖੇਮ ਆਪ ਹੀ ਕਰੋਗੇ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਮੁਝ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜੇ ਤੂੰ ਤੁਠੈ ਮੇਹਰਵਾਨ ਤਾ ਦੂਜਾ ਨਾਵੇਖਾਲ ॥ ਈਹਾਂ ਪਾਂਈ ਮੂ ਦਾਤੜੀ ਨਿਤ ਹਿਰਦੇ ਰਖਾ ਸਮਾਲ। ਉਕਤ ਬਾਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਣੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਣ ਵੋ ਚਮਜ਼ਾਰ ਨਹੀ ਥਾ ਕਿੰਤੂ ਤੇਰੀ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਅਰਥ ਹਮ ਨੇ ਹੀ ਐਸਾ ਰੂਪ ਧਾਰਣ ਕੀਆ ਥਾ ਅਪਨੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਤੂੰ ਅਬ ਮੇਰੇ ਉਸ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਜਾਤੀ ਅਭਿਮਾਨ ਮੈ ਆਇ ਜਾਤਾ ਅਰ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਕੋ ਪਾਨੀ ਨ ਪਜ਼ਾਵਤਾ ਤਬ ਤੇਰੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਔ ਮੇਵਾ ਭਗਤੀ ਪੂਰਬ ਕੀ ਕੀ ਹੂਈ ਸਭ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਪੁਨਃ ਆਗੇ ਕਈ ਜਨਮੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੀ ਐਸਾ ਮੌਕਾ ਤੁਮਕੋ ਨ ਮਿਲਤਾ ਹੇ ਸਾਧੋ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਪਰ ਦਯਾ ਕਰਨੀ ਔ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਜਪਨਾ ਯੇ ਬਡ਼ਾ ਤਪ ਧਰਮ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਊਪਰ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਧਰਮ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਆਦਿਕ ਬਡ਼ੇ ਬਡ਼ੇ ਯਗਜ਼ ਤਪ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਲੋਕ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜੀਤ ਸਕਤੇ ਹੈ ਉਸ ਮੇਰੇ ਲੋਕ ਕੋ ਦਯਾਵਾਨ ਮਹਾਤਮਾ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਤਥਾ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਜਪਨੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਇਸੀ ਏਕ ਜਨਮ ਮੈ ਹੀ ਜੀਤ ਲੇਤੇ ਹੈ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਣ ਤੁਮਨੇ ਭੀ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਉਪਰ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਅਜਯ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਆ ਹੈ ਅਬ ਜਹਾਂ ਤੁੰ ਜਿਸ ਅਵਸ ਮੈ ਹਮਕੋ ਜਬ ਧਜ਼ਵੇਗਾ ਤਹਾਂਹੀ ਹਮ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਆਇਜ਼ਾਵੈਗੇ ਅਬ ਜਹਾ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਹਾ ਬਿਚਰ ਹਮਭੀ ਅਬ ਜਾਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਤਹਾਂਹੀ ਅੰਤਰ ਧਜ਼ਾਨ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਸੇ ਬਡ਼ਾ ਤਰੰਗ ਫੁਰ ਕਰ ਸਬਦ ਕਰ ਕੇ ਤਹਾਂਹੀ ਲੀਨ ਹੋਜ਼ਾਵੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਗਏ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ-ਚਾਰੀ ਭੀ ਸਮਾਹਤ ਚਿਤ ਹੋਕੇ ਕੋਈ ਕਾਲ ਤਹਾ ਹੀ ਇਸਥਿਤ ਰਹਜ਼ਾ ਪੁਨਾ ਜੀਵਤ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਭੂਤਲਪਰ ਵਿਚਾਰਤਾ ਭਯਾ ਸੋ ਦੇਖੇ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਏਕ ਚਮਾਰ ਕੋ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਪਾਨੀ ਪਜ਼ਾਵਨੇ ਮਾਤ੍ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨ ਜੋ ਪਰਮ ਪਵਿਤਰ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਔ ਨਾਰਯਣ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਾ ਕਯਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਉਤਮ ਪਦ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਯੇ ਮੀਠੀ ਬਾਣੀ ੧ ਨਿਸਕਪਟਤਾ ੨ ਸੇਵਾ ੩ ਨਿਰਅਹੰਕਾਰਤਾ ਯੇ ਚਾਰੋ ਪਰਮ ਵਸੀ ਕਰਣੇ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਇਸ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਕਮਾਯਾ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਵਸ ਕਰ ਲੀਆ ਹੈ ਯੇ ਦਯਾ ਸਰਬ ਧਰਮੋ ਕੀ ਮਾਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਕੋ ਮਨਮੈ ਰਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਸੰਦਰਭ ਰੂਪ ਜਪਜੀ ਰੂਪ ਗਰੰਥ ਕੇ ਸੋਲਵੇ ਸਲੋਕ ਮੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਵਚਨ ਯੇ ਹੈ ॥ ਧਉਲ ਧਰਮ ਦਯਾ ਕਾ ਪੂਤ। ਸੰਤੋਖ ਥਾਪ ਰਖਜ਼ਾ ਜਿਨ ਸੂਤ ਇਤਯਾਈ ॥ ਦੋਃ ॥ ਸਰਬਯਗ ਔ ਤਪਨ ਕੋ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਜਗ ਸਾਰ। ਹਿਤ ਕਰ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਤਬ ਉਤਰੇ ਭਵਪਾਰ ॥ ੧ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤਪੋ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਧਾਰੇ ਹੁਏ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਭੂਤਲ ਉਪਰ ਬਿਚਰਤੇ ਭਏ ਨਿਰ ਭੈ ਹੋਕੇ ਯਥੇਸ੍ਰ ਜਬ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਹੁਆ ਤਬ ਏਕ ਸਮੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਯਾਦ ਕੀਆ ਤਬ ਦਿਵਾਨ ਲ਼ਗੇ ਹੁਏ ਬੀਚ ਸੈ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਏ ਕੇ ਦੰਡਵਤ ਪਰਕੇ ਸਾਸ੍ਰਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਬਡ਼ੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕੀਆ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਹਸਤ ਕਮਲ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮੁੰਦੇ ਹੀ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਮੇਘਵਤ ਸ੍ਰਰ ਸੇ ਵੋ ਕੌਨ ਹੈ ਐਸਾ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਸਿਖ ਬੋਲੇ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਦੇਵ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰੈ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਔਜਡ਼ ਭਰਤਵਤ ਅਧਭੁਤ ਨੂਪ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦੇਖਕੇ ਬਡ਼ੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਾਧੂ ਸਾਧੂ ਸਬਦ ਸਰਬ ਸਭਾ ਕੇ ਲੋਕ ਕਹ ਉਠੇ ਦੋਨੋ ਓਰ ਕੇਸੋ ਕੇ ਦੋਹੀ ਜਡ਼ਾਉ ਲਟਕ ਰਹੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਕੰਠਮੈ ਸੇਸਨਾਗ ਔਬਾਸਕ ਨਾਗ ਹੋਵੈ ਅਵਨੀ ਸੇਹਜਾ ਔ ਆਕਾਸ ਬਿਤਾਨ ਲਗ ਰਹਜਾ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਔ ਦਿਸਾ ਹੀ ਬਸਤ੍ ਹੈਂ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ ਪੁਨਃ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜਾ ਪਾਇਕੇ ਸਮੀਪ ਮੈ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ <u>ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ</u> ਬਡ਼ੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਸਰੀਰ ਪਰ ਸਾਰੇ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਫੇਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼ਠ ਜੀ ਬਨ ਮੈ ਸੇ ਲੌਟ ਕੇ ਅਜੁਧਜ਼ਾ ਮੈ ਆਏ ਹੁਏ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਔ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਬਡ਼ੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਹਾਥ ਫੇਰੇ ਪੁਨਃ ਬਡ਼ੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿਖ ਸੇ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛੀ ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਬਡ਼ੇ ਆਨੰਦ ਸੇ ਅਪਨੀ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਕਹੀ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੁਰਖਾਰਥ ਕੇ ਵਿਖੇ ਕੇ ਵਚਨ ਵਿਲਾਸ ਸਿਖ ਕੀ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਹਿਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕੇ ਦੇਖਜ਼ੇ ਇਨ ਕੋ ਇਸ ਅਪਨੇ ਤਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਿਖ ਮੌਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨੀਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੋਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਅੰਗ ਨ ਫਰਕਜ਼ਾ ਜੈਸੇ ਵਸਿਸ਼ਟ ਜੀ ਪਾਸ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਬੈਠੇ ਹੋਵੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਪਾਸ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਸਮਾਧੀ ਇਸਥਿਤ ਹੋਵੈ ਐਸੇ ਹੀ ਨਿਰਅਭਿਮਾਨ ਹੁਏ ੨ ਇਸ-ਥਿਰ ਰਹੇ ਪੁਨਃ ਜਬ ਸਭਾ ਬਰਖਾਸ੍ਹੁਈ ਤਬ ਸਭ ਲੋਕ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋਂ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਸ਼੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਨ ਕੀ ਓਰ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਬ ਕਿੰਚਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੁਆ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਅਪਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਨ ਵਿਖੇ ਹੀ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕਿ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਜੀ ਯੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰੂਪੀ ਬਜ਼ਾਧੀ ਹਮ ਕੋ ਕਾਹੇਕੋ ਲਗਾਇ ਦਿਤੀ ਹੈ ਹਮਾਰਾ ਚਿਤ ਅਤਜੰਤ ਉਪਰਾਮ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋਂ ਆਪਨੇ ਹੀ ਯੇ ਬਜ਼ਾਧੀ ਲਗਾਈ ਹੈ ਅਰ ਆਪ ਹੀ ਇਸ ਬਜ਼ਾਧੀ ਕੀ ਚਿਕਿਤਸਾ ਕਰੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਿਖ ਕੀ ਅਰਦਾਸ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਾਣ ਕੇ ਉਤਰ ਸਭਾ ਕੇ ਬੀਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਏਕ ਤੋ ਤੇਰੀ ਧਰਮ ਪਤ੍ਨੀ ਅਰਧ ਸ਼ਰੀਰੀ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਮਰ ਜਾਨੇ ਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਡੋਲ ਗਈ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਯੇ ਪਤੀਬ੍ਰਤਾ ਹੈ ਚੌਥਾ ਨਿਰਅਪ੍ਰਾਧ ਹੈ ਨਿਰਅਪ੍ਰਾਧ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਪੰਚਮ ਤੁਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗੀ ਖਸ੍ਠਮ ਸੰਤ ਚੇਲੀ ਨੂੰ ਭੀ ਪਾਸ ਰਖ ਹੀ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਇਸਕੋ ਤੁਮਨੇ ਚੇਲੀ ਹੀ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ਸਪ੍ਠਮ ਹਮਾਰੀ ਆਗ੍ਯਾਕਾ ਪਾਲਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯਾਤੇ ਸਪਤ ਹੋਤ੍ਰ ਸੇ ਤੁਮ ਕੋ ਇਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀ ਹੈ । ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਰਾਮਕੀ ਕਾ ਹਾਥ ਸਿਖ ਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਪਕੜਾਇ ਕੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਤੁਮ ਕੋ ਦੋਨੋ ਅਵਸਥਾ ਤੁਲ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਸਤ੍ ਪਹਰੇ ਜੈਸੇ ਨਗਨ ਰਹੇ ਅਬ ਹੇ ਸਿਖ ਤੁਮ ਹਮਾਰੀ ਆਗ੍ਯਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਸਤ੍ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰੋ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਸਿਖ ਨੇ ਸਤ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਣ ਕਰ ਲੀਆ ਉਸੀ ਵਕ੍ਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਇਨਕੇ ਦੋਨੋ ਜੜ੍ਹਾਉ ਖੋਲ ਕੇ ਦਹੀ ਸੇ ਇਸਨ੍ਹਾਨ ਕਰਾਇ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਲੇ ਆਵੋ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਖੂਬ ਇਸਨ੍ਹਾਨ ਕਰਾਯਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਲੈਆਏ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਕੋ ਸੁੰਦਰ ਰੰਜਿਤ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਹਰਾਇ ਦਈ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਐਸੇ ਸੋਭਤੇ ਭਏ ਬਸਤ੍ ਪਹਰ ਕੇ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਵਸਿਸ਼੍ਠ ਜੀ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਸੋਭਾਇਮਾਨ ਹੋਵੈਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਸੰਤ ਸੰਗ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਹੂਆ ਕਰੇ ਸਤਸੰਗੀ ਜਨ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਸ਼੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਨਿਤ ਦਿਨ ਰਾਤ੍ ਮੇ ਕੀਆ ਕਰੈਂ ਸੰਤਾ ਕੇ ਅਮੋਲਕ ਬਚਨ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਅਨੇਕ ਸਤਸੰਗੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਏ ਕਾ ਪੁਤ੍ ਸਰਦਾਰ ਜੁਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਠਟੀ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਵੀਰ-ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਤੀ ਭਾਈ ਧਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦਰੋਗਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਘੋੜੇਂ ਕਾ ਭਾਈ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਲੂਵਾਲਜ਼ਾ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹੁਰੰਗਾ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਿੰਘ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਵਚਨ ਸੁਣਨੇ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਸਤ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਗ ਕਰਤੇ ਥੇ ਬਡਾ ਦਿਬਜ ਸਮਾਜ ਸਤਸੰਗ ਨਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਇਨ ਸਬਕੇ ਬੀਚਸ਼੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇ ਵਚਨ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸੋਭਤੇ ਥੇ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼ਟ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਜੀ ਸੋਭਾ ਕੋ ਪਾਵਤੇ ਥੇ ਇਸੀ ਭਾਂਤ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਮੇ ਸ਼੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪੀ ਯਗ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੀਆ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਾਸਜਾਂ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਜਹਾਜ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਸੌਕ ਵਾਲੀਆਂ ਮੂਰਤਾਂ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨ ਹੋਵੈ ਐਸੇ ਹੀ ਇਛਾ ਕਰੈਂ ਕੇ ਸੰਤ ਜਨ ਹਰਵਕਤ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੀ ਰਹੈ ਕਿਸੀ ਸਮੇਂ ਮੈ ਭੀ ਅਲੰ ਨ ਕਰੈ ਮਾਈ ਰਾਮਕੀ ਭੀ ਚਰਣੋ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਹੀ ਰਹਜ਼ਾ ਕਰੇ ਇਸੀ ਭਾਂਤ ਸੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਸੰਤ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਖੇਪਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਇਤਿ ॥

ਸੋਃ—ਕਰ ਨਿਵਾਸ ਏਹ ਭਾਂਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਚਰਣ ਸਰੇਜ ਢਿਗ।
ਆਤਮ ਪਦ ਦਰਸਾਤ ਨਮੋ ਤਾਸ ਪਦ ਪਦਮ ਮਮ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਤਪੋ ਬ੍ਰਤ ਸੰਪੂਰਣ ਸਮਾਪਤ ਵਰਨਨੰ ੨ ਸਕੰਧ ੧੩ ਅਧਜ਼ਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੈਵਤ੍ਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੁਰਵਾਰਧ

੧੫ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਮਹਾ ਧਰਮ ਸਤਸੰਗ ਇਕ ਦਰਸਾਵੈ ਸੁ ਵਿਚਾਰ।
ਅਉਰ ਧਰਮ ਜੇਤਕ ਜਗਤ ਤੇ ਸਭ੍ਰ ਅਹੈ ਆਸਾਰ ॥ ੧ ॥
ਦੇਵਦੈਤ ਰਾਖਸ ਮਨੁਜ ਕਪਿਭਾਲੂ ਅਰ ਨਾਰਿ।
ਦ੍ਰਿਢ ਜਹਾਜ ਸਤਸੰਗ ਲਗ ਤੇ ਭਵ ਉਤਰੇ ਪਾਰ ॥ ੨ ॥
ਬੇਦਿ ਰਾਜ ਕੇ ਦਰਸ ਮਿਸ ਕਰੈ ਗਵਨ ਗੁਰੁ ਈਸ।
ਨਮੋ ਤਾਸ ਗੁਰੁ ਪਦ ਪਦਮ ਧਰਪਰ ਧਰ ਕਰ ਸੀਸ ॥

ਸ੍ਰੀ ੧੮੨੨ ਹੀ: ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ—ਬਿਕ੍ਰਮਜੀਤ ਕੇ ੧੯੯੦ ਸਾਲ ਕੇ ਲਗਤੇ ਹੀ ਏਕ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਜਾਇ ਕੇ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਮ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਜਾ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬ ਘਟਾਂ ਕੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਵਿਸਨੂ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਜੇ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਗਜਾ ਦੇਵਹੁ ਤੌ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਕੇ ਤਿਲਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰ ਆਵੈ ਸਿਖ ਕੀ ਮਾਨਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਂ ਐਸੀ ਜਾਣ ਕੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ । ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਤੁਮ ਅਬ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਹੋ ਤੁਮਾਰੇ ਉਪਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਆਗਜਾ ਦੰਡ ਨਹੀ ਹੈ ਤੁਮ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੁਏ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਖ ਪੁਰਬਿਕ ਅਵਨੀਤਲ ਪਰ ਬਿਚਰੋ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਕੇ ਹਿਤ ਅਰਥ ਅਬ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਮਾਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਉਪਦੇਸ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਖੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਜਰਾਤੀਆ ਬਹੁਰੰਗਾ ਮਾਈ ਰਾਮਕੀ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਮੂਰਤਾ ਚਲਦੀਏ ਧੀਰੇ ੨ ਰਟਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਦੇਸੋ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਉਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਨਛਾ ਕਾਲ ਭੀ ਪਰ ਰਹਜਾ ਥਾ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਸੀ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੈ ਨ ਕਿਸੀ ਕੋ ਗਰਾਮ ਮੈ ਭਿਖਜਾ ਮਾਗਣੇ ਕੋ ਜਾਣੇ ਦੇਵੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਦੂਰ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀ ਜਹਾਂ ਛਾਯਾ ਜਲ ਹੋਵੇ ਸਮੀਪ ਤਹਾਂ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਸਨਾ ਅਰ ਕਿਸੀ ਦਿਸਾ ਕੀ ਓਰ ਨੇਮ ਨਹੀ ਥਾ ਕੇ ਅਮਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕੇ ਅਮਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਅਥਵਾ ਨਗਰ ਪਤਨ ਕੋ ਜਾਣਾ ਹੈ ਨਿਰਵਾਸੀ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰਤੇ ਭਏ ਜਹਾਂ ਕੋਈ ਭੋਜਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਕਹੇ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਕਿਸੀ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਨ ਦੇਨਾ ਜੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਾਰ ਕੋਈ ਪੂਛੇ ਤਬ ਉਸ ਕੋ ਗਾਰੀ ਨਿਕਾਸਨੇ ਲਗ ਜਾਵੈ ਫਿਰ ਭੀ ਜੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੀਛਾ ਕਰੇ ਤਬ ਇਟਾ ਪਥਰ ਮਾਰਣੇ ਲਗ ਜਾਣਾ ਫਿਰ ਭੀ ਜੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਆਗੇ ਲਜਾ ਰਖੇ ਤਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣਾ ਕਬੀ ਆਠਵੇ ਦਿਨ ਕਬੀ ਨਾਵੇ ਦਿਨ ਸਤਵੇ ਦਿਨ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅੰਨ ਕਾ ਸੰਜੋਗ ਬਣੇ ਤਬ ਅੰਨ ਖਾਣਾ ਨਹੀ ਤੋ ਨਿਰਾਹਾਰ ਹੀ ਰਹਣਾ ਜੇ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਹੋਵੈ ਤਬ ਪਉਨ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਚਲੈ ਜਬ ਸੀਤ ਕਾਲ ਹੋਵੇ ਤਬ ਪੌਨ ਕੋ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਚਲਤੇ ਹੁਏ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਓਰ ਚਲਦੀਏ ਏਕ ਕੋਸ ਭਰ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਚਲਤੇਥੇ ਕਿਸੀ ਭੀ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਆਗੇ ਨਜਾਵੈ ਔਰ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਭੀ ਨ ਕਰੈ ਨ ਕਿਸੀਕੋ ਭਿਖਜ਼ਾਰਥ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਜਾਣੇ ਦੇਵੈ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਕੋਸ ਅਰਧ ਕੋਸ ਭਰ ਜਹਾਂ ਜਲਛਾਯਾ ਹੋਵੇ ਤਹਾ ਠਹਰ ਜਾਵੈ ਜਬ ਕੋਈ ਅੰਨ ਦੇਵੈ ਤਬਖਾਵੈ ਸਨੇ ਸਨੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲਤੇ ਹੁਏ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਖ਼ੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਪੂਛਨੇ ਲਗੇ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਅਬ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਹਮਾਰੇ ਆਪਕੇ ਸਭਨਾ ਕੇ ਭਗਵੇ ਵਸਤ੍ਰ ਪਹਰੇ ਹੁਏਹੈ ਔਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਭਗਵੇ ਵਸਤ੍ਰ ਵਾਲੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਨਰਾਜ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮਤ ਸਾਹਿਬ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸਹਤ ਆਪਕਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰੈ ਤਾਂਤੇ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋਜਾਣਾ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਚਲੋ ਈਹਾਂ ਸੇ ਹੀ ਲੋਟ ਚਲੇ ਸਿਖਕੇ ਐਸੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਬਡੀ ਕੋਮਲ ਬਾਣੀ ਸੇ ਸਿਖ ਕਾ ਸੰਤੋਖ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਈਸ੍ਵਰ ਮੂਰਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਨੈ ਉਨਕੀ ਬਸਤ੍ਰੋ ਪਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਉਨ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੈ ਵੇ ਸਰਬ [illegible] ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਚਲੋ ਤੁਮ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਹੈਂਗੇ ਇਸੀ [illegible]ਕਾਰ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਸਨੇ ਸਨੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਪਹੁਚ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਪਾਂਚੋ ਸੰਤ ਜਾਤੇ ਭਏ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਦਰਸਨ ਜੈਸੇ ਤਾਰਨ ਮੈ ਚੰਦਰਮਾਂ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ਹੀ ਦਾਹੜੀ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਸ੍ਵੇਤ ਹੀ ਸੀਸ ਪਰ ਦਸਤਾਰ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ਹੀ ਔ ਸਾਰੇ ਬਸਤ੍ਰ ਹੈ ਦੂਧ ਕੀ ਫੇਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਰਤਨ ਜਟਿਤ ਸ੍ਵਰਣ ਕੇ ਮੰਚ ਪਰ ਸਿਹਜਾ ਬਿਛੀ ਹੁਈ ਹੈ ਤਿਸ ਪਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਸਾਰੇ ਦਿਵਾਨ ਕੇ ਭੀ ਵਸਤ੍ਰ ਸ੍ਵੇਤ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ਹੀ ਜਿਨ ਕੀ ਕੀਰਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਤੋ ਸਮੁਦਰੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਛਾਇ ਰਹੀ ਹੈ ਤਬ ਇਨ ਕੇ ਸਾਰੇ ਬਸਤ੍ ਭਗਵੇ ਦੇਖ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹਾਥ ਊਪਰ ਹਾਥ ਮਾਰਕੇ ॥

ਸਃਭਾਗ ਹੋਆ ਗੁਰੁ ਸੰਤ ਮਿਲਾਇਆ । ਪ੍ਰਭ ਅਬਿਨਾਸੀ ਘਰ ਮੈ ਪਾਇਆ। ਸੇਵ ਕਰੀ ਪਲ ਹਸਾ ਨ ਵਿਛੜਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ । ਹਉ ਘੋਖੀ ਜੀਉ ਘੋਲ ਘੁਮਾਈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥

ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਉ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਡੇਰਾ ਦਮਦਮੇ ਮੈ ਕਰਾਇ ਦੇਵਹੁ ਸੰਤਾ ਕੀ ਅਛੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਡੇਰਾ ਦਮਦਮੇ ਮੈ ਕਰਾਇ ਦੀਆ ਜਬ ਡੇਰਾ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਦਮਦਮੇ ਮੈ ਹੁਆ ਤਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਣੀ ਪਾਇ ਕੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਜਬ ਪਾਚੋਂ ਮੂਰਤਾਂ ਇਕਤ੍ ਹੋਕੇ ਬੈਠੇ ਤਬ ਸਰਬ ਸੰਤੋ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਸੰਤੋ ਤੁਸੀ ਤੋ ਕਹਤੇ ਥੇ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਭਗਵੇ ਵਸਤ੍ ਦੇਖਕੇ ਨਾਰਾਜ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਹਮਨੇ ਕਹਜਾ ਥਾ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਬਸਤ੍ਰੋਂ ਪਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਊਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਭਿੰਨ ੨ ਸੰਸਾਰ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਮਾਰਗ ਕੀ ਸਾਰੀ ਬਾਤ ਦੇਖੋ ਤੁਮ ਕੋ ਜਤਾਇ ਦਈ ਹੈ ਯੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਖਜਾਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਦੇਖੋ ਸਿੰਘੋਕੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੈਸੇ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸਮੂਹ ਮੈ ਇੰਦ੍ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਯਾਦਵੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਸੋਭਾਇਮਾਨ ਹੋਵੈ ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭਗਵੇ ਵਸਤ੍ ਕਾ ਕਿਤਨਾ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਐਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ਹੈ॥

ਦੋਃ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿ[illegible] ਜ੍ ਕਹਜੋ ਆਜ ਹਮ ਧਨਜ ।
ਸੰਤਨ ਕੋ ਘਰ ਆਵਨੋ ਜੁ ਹੋਵ[illegible] ਪ੍ਰਸੰਨ ॥ ੧ ॥

ਚੌਃ— ਬਡੇ ਭਾਗ ਜੋ ਸੰਤ ਹਮਾਰੇ । ਆਏ ਹਮ ਪਰ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੇ ॥
ਸੁੰਦਰ ਬਾਨੀ ਸੇ ਇਮ ਭਾਖੀ । ਮਾਰਗ ਕੀ ਗਤਿ ਇਨ ਸਭ ਲਾਖੀ॥ ੨ ॥

ਐਸਾ ਵਚਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਹਮ ਪਾਂਚੋ ਊਪਰ ਕਰੁਣਾ ਰਸੀਲੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਭਰਕੇ ਸੁਭ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅੰਤਰ ਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਖਜਾਤ ਵਿਸਨੂ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਊਪਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਗਿਲਾਨੀ ਕਲਪਨਾ ਨ ਕਰਣੀ ਚਾਹਜੇ ਐਸੇ ਹੀ ਸਾਥ ਕੇ ਸੰਤੋ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਇਕੇ ੨ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮਹਤ੍ਵ ਕੀਆਂ ਕਥਾ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭੀ ਦਿਨ ਮੈ ਭੀ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਸੁਨਾਇ ਬੋ ਕਰੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਬੋ ਕਰੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਰਣ ਤਤ ਵੇਤਜੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪਾਇਕੇ ਇਸੀ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਵਸ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਦੋਨੋ ਸਮੈ ਮੇ ਪਰਾਤਹਕਾਲ ਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਦੀਵਾਨ ਮੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਜਾਯਾ ਕਰੈ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਵਚਨ ਸ਼ਰਵਣ ਕਰਬੋ ਕਰੈ ਤਥਾ ਆਪ ਭੀ ਕਬੀ ਯੋਗੀ ਜਨੋ ਕੀ ਕਥਾ ਯੋਗ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਕੀ ਸੁਨਾਬੋ ਕਰੈ ॥

ਸੋਃ—ਬਾਸਰ ਕਿਤਕ ਬਿਤਾਇ ਸੰਤਨ ਸਹਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ।
ਯੋਗ ਰੀਤਿ ਸਮਝਾਇ ਸਿਖਨ ਕਰੈ ਨਿਹਾਲ ਅਬ ॥ ੧ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰ ਵਰਨਨੰ ੨ ਸਕੰਧ ੧੪ ਅਧਜ਼ਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੧੫ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸੋਃ—ਜਯਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਸਨਕ ਸਨਾਤਨ ਸਿਧ ਪੁਨ।
ਬ੍ਰਹਮਾ ਲਹੈ ਨ ਭੇਵ ਬੇਦ ਸਹਤ ਤਹ ਪਦ ਨਮੋ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ ਸੰਤ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ੧ ਸੰਤ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ੨ ਸੰਤ ਧਯਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ੩ ਬਹੁਰੰਗਾ ਜੀ ੪ ਪਰਮ ਸਰਧਾ ਸਹਤ ਯੇ ਚਾਰੋ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਏਕ ਦਿਨ ਯੋਗ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਔ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਗਜਾਨਰਥ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੰਤ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਆਗੇ ਕਰਕੇ ॥ ਸੰਤ ਵੀਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਵੇਦਵੇਤਜੋਂ ਮੈ ਸੋ੍ਮਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਾਣੀਉਂ ਕੇ ਕਰਮ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਇਨ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ਤਿਨਹੁ ਕਰਮੋ ਕਾ ਆਪ ਨਿਰਨਯ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਯੇ ਐਸੀ ਸਿਖੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ॥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਿਖਾ ਨੇ ਏਕ ਦਿਨ ਹਜੂਰ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸਾਹ ਆਗੇ ਭੀ ਕੀਆ ਥਾ ਜੋ ਤੁਮਨੇ ਕੀਆ ਹੈ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਕੁਛ ਅਪਨੇ ਪਜਾਰਜਾ ਸਿੰਘਾ ਕੋ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਦ੍ਵਾਰਾ ਉਤਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਥੇ ਸੋਈ ਉਤ੍ ਅਬ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜਿਨਹੁ ਕਰਮਹੁ ਕੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀ ਨਰਕ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਸੋ ਸੁਨੋ ਜੀਵਹੁ ਕੇ ਸੰਚਿਤ ੧ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਪ੍ਰਾਰਬ੍ਧ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮਹੈ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੰਗ ਵਾਰੇ ਸ਼ਾਣਏਕ ਤਰਕਸ ਮੈ ਭਰੇ ਰਹਤੇਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪੀ ਤਰਕਸ ਮੈ ਰਾਜਸੀ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਕਰਮ ਰੂਪੀਬਾਣ ਭਰੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਅੰਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅੰਤਹਕਰਣਹੈ ਸੋਅੰਤਹ-ਕਰਣ ਅਗਜਾਨ ਕੀ ਅੰਸ ਸਹਤ ਜਬ ਚੇਤਨ ਕੀ ਛਾਯਾ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦਰਪਣ ਮੁਖ ਕੀ ਛਾਯਾ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਗਜਾਨ ਕੀ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਅੰਸ ਸੰ ਯੁਕਤ ਜਬ ਚੇਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮਹੁ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਚੇਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਔ ਸਤਾ ਸੋ ਬਿਨਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਕਰਮਹੁ ਕੋ ਧਾਰਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੜ ਮਹਾ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਭੀ ਜੜ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਜਬ ਚੇਤਨ ਕੀ ਸਤਾ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਤਬ ਹੀ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਕਰਮ ਕੋ ਧਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅੰਤਹਕਰਣ ੧ ਅਗਜ਼ਾਨ ੨ ਚੇਤਨ ਜਬ ਤੀਨਹੁ ਏਕਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਹੀ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਕਰਮਹੁ ਕਾ ਧਾਰਣ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਇਨ ਤੀਨੋ ਮੈ ਜਬ ਏਕ ਭੀ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਕਰਮ ਕੋ ਧਾਰਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਨਨੂ ਕੇਵਲ ਅੰਤਹਕਰਣ ਹੀ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਕਰਮ ਕੇ ਧਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਪੁਨਃ ਚੈਤਨ ਔ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਕਿਮ ਅਰਥ ਸੰਮ ਮਿਲਾਤੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ਹੇ ਸਿਖ ਹਮ ਤੁਮਕੋ ਦਿਸ੍ਟਾਂਤ ਪੂਰਬਿਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਿਟੀ ਜਲ ਆਕਾਸ ਜਬ ਤੀਨੋ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਤਬ ਧਾਨਾਦਿਕ ਬੀਜਨ ਕੋ ਧਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੀਨੋ ਮੈ ਜਬ ਜਲ ਅਥਵਾ ਆਕਾਸ ਅਥਵਾ ਮਿਟੀ ਨ ਮਿਲੇ ਏਕ ਅਥਵਾ ਦੋ ਧਾਨਾਦਿਕ ਬੀਜੋਂ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕੋ ਸਾਮਪਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ ਜਬ ਤੀਨੋ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਸੇ ਘਟਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਧਾਨਾਦਿਕ ਬੀਜੋਂ ਕੋ ਧਾਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਦਾਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਭੀ ਤੈਸੇ ਹੀ ਏਕ ੨ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਬੀਜ ਕੋ ਧਾਰਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਤ੍ ਗੁਣ ਰੂਪ ਮਿਟੀਹੈ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਜਲ ਹੈ ਅਗਜ਼ਾਨ ਔ ਸਤ੍ ਗੁਣ ਮਿਲਕੇ ਏਕ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪ ਮਿਟੀ ਕਾ ਗੋਲਾ ਹੁਆ ੨ ਜੈਸੇ ਕੁਲਾਲ ਮਿਟੀ ਕੇ ਗੋਲੇ ਕਾ ਘਟ ਬਨਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਅਵਕਾਸ ਰੂਪ ਆਕਾਸ ਜਲ ਬੀਜ ਅੰਨ ਆਦਿਕ ਧਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪ ਮਿਟੀ ਕਾ ਗੋਲਾ ਜਬ ਚੇਚਨ ਅਵਕਾਸ ਨਾਮ ਆਕਾਸ ਸਹਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਹੀ ਕਰਮ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਰੂਪੀ ਬੀਜ ਕੋ ਧਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਜਲ ਮਿਤ੍ਕਾ ਆਕਾਸ ਆਪਸ ਮੈ ਤੀਨੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਜਲ ਆਨਯ ਨਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਔ ਅੰਨ ਬੀਜਾਦਿਕ ਧਾਰਣ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮੈ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਤੀਨੋ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਜਲ ਆਨਯਨ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮੈ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਬ ਅਗਜ਼ਾਨ ਅੰਤਹਕਰਣ ਔ ਚੇਤਨ ਤੀਨੋ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਕਰਮ ਵਾਸਨਾ ਆਦਿਕ ਬੀਜੋਂ ਕੋ ਧਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਅਗਜ਼ਾਨ ਅੰਤਹਕਰਣ ਚੇਤਨ ਆਕਾਸ ਤੀਨੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਕਰਮ ਆਦਿ ਬੀਜਹੁ ਕੋ ਧਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਤੀਨੋ ੨ ਕਾ ਸੰਜੋਗ ਜਬ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤੀਨੋ ਸਰਬ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਸਾਧਕ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਨਜ਼ਥਾ ਬਾਧਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਪੂਰਬ ਕਹਜ਼ਾ ਜੋ ਅੰਤਹਕਰਣ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੂਪੀ ਤਰਕਸ ਮੈਂ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਬਾਣ ਭਰੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸੁਣਹੁ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਤਰਕਸ ਮੈ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਾਣ ਭਰੇ ਹੋਵੈਂ ਪੁਨਃ ਤਰਕਸ ਮੈ ਜੋ ਬਾਣ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਧਨੁਖ ਕੀ ਪਨਚ ਮੈ ਧਰਕੇ ਧਨੁਖ ਕੋ ਖੈਂਚ ਕੇ ਬੇਗ ਸੇ ਚਲਾਇ ਦੀਏ ਹੈ ਵੇ ਬਾਣ ਤੋ ਅਪਨਾ ਬੇਗ ਜਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹੋਗਾ ਤਹਾਂ ਹੀ ਜਾਇਕੇ ਗਿਰੈ ਗੇ ਬੀਚ ਮੈ ਉਰੇ ਨਹੀ ਗਿਰੈ ਗੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪੀ ਤਰਕਸ ਮੈ ਸੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਬਾਣ ਚਲ ਗਏ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਦੁਖ ਸੁਖ ਰੂਪ ਭੋਗ ਦੇਕੇ ਹੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋਵੈ ਗੇ ਅਨਜ਼ਬਾ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ਜੋ ਬਾਕੀ ਬਾਣ ਤਰਕਸ ਮੈ ਬਚੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਉਨਕਾ ਨਾਮ ਸੰਚਿਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੋ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸੇਸ ਕਰਮ ਸੋਭੀ ਸੰਚਿਤ ਕਰ ਕਹਾਵਤੇ ਹੈ ਜੋ ਧਨੁਖ ਕੀ ਜੇਹ ਮੈ ਬਾਣ ਰਖੇ ਗਏ ਹੈ ਅਬੀ ਚਲਾਏ ਨਹੀ ਹੈ ਉਨ ਕਰਮਨ ਕੋ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨਹੁ ਕਰਮਹੁ ਨੇ ਸਰੀਰ ਦੀਆ ਹੈ ਉਨਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਹੈ ਜੋ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋ ਕੇ ਕਰਮ ਏਕਠੇ ਕੀਏ ਹੂਏ ਹੈ ਉਨ ਕਰਮੋਂ ਕਾ ਨਾਮ ਸੰਚਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ਜੋ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਅਭਿਮਾਨ ਸਹਤ ਕਰਮ ਕੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕਰਮੋਂ ਕੋ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮਾਨ ਹੈ ਤਿਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਜੋ ਕ੍ਰਿਯ-ਮਾਣ ਕਰਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕੀ ਤੀਨ ਸੰਗਜ਼ਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕਾ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਯ ਮਾਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕੀ ਦੂਸਰੀ ਅਵਸਥਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਵੋਹੀ ਕਰਮ ਸੰਚਿਤ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਜਬ ਕ੍ਰਿਯਮਾਣ ਕਰਮ ਕੀ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਅਵਸਥ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਵੋਹੀ ਕਰਮ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਏਕ ਹੀ ਕਾਲ ਜੋ ਕਲ ਕੇ ਅਗਾਮੀ ਦਿਨ ਆਵੇਗਾ ਉਸ ਕਾਲ ਕਾ ਨਾਮ ਭਵਿਖਤ ਹੈ ਭਾਵੀ ਕਾਲ ਭੀ ਮਹਾਤਮਾ ਤਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਜਬ ਅਗਾਮੀ ਦਿਨ ਕਲ ਕੋ ਹਮਾਰੇ ਤੁਮਾਰੇ ਵਰਤਨੇ ਮੈ ਆਵੈ ਗਾ ਤਬ ਤਿਸੀ ਕਾਲ ਕਾ ਨਾਮ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਹੋਗਾ ਜਬ ਕਲ ਕਾ ਅਗਾਮੀ ਦਿਨ ਬੀਤ ਜਾਵੈ ਗਾ ਭਬ ਪਰਸੋਂ ਕੇ ਦਿਨ ਮੈ ਤਿਸ ਕਾਲ ਕਾ ਨਾਮ ਭੂਤ ਕਾਲ ਹੋਗਾ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਏਕ ਹੀ ਮਹਾਂ ਕਾਲ ਸੂਰਯ ਕੀ ਗਵਨ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕਰਕੇ ਭੂਤ ਭਵਿਖਤ ਵਰਤਮਾਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਨਾਮੋ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਏਕ ਹੀ ਕਰਮ ਭੀ ਕ੍ਰਿਯਮਾਣ ਸੰਚਿਤ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਨਾਮੋ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਆਗੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮੋ ਕੇ ਮਧਜ਼ਮੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਨਾਮ ਕਰਮ ਕਾ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਫਲ ਹੈ ਜਾਤ ੧ ਆਯੁਰਬਲ ੨ ਭੋਗ ਰੂਪ ੩ ਸੁਰ ਨਰ ਅਸੁਰ ਚਰਾਚਰ ਆਦਿਕ ਜੋ ਉਤਮ ਮਧਜ਼ਮ ਅਧਮ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਹੈਂ ਔ ਸਰਬ ਦੇਹੋ ਮੈ ਜੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸ ਫਲ ਕਾ ਨਾਮ ਜਾਤ ਹੈ ੧ ਔ ਨਿਮੇਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਏਕ ਬਰਸ ਦੋ ਬਰਸ ਪਚਾਸ ਬਰਸ ਸੌ ਬਰਸ ਦੋ ਪ੍ਰਾਰਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਜੀਵਨਾ ਇਸਥਿਰ ਰਹਨਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਆਯੁਰ ਰੂਪ ਫਲ ਹੈ ੨ ਔ ਜੋ ਸੁਖ ਅਥਵਾ ਦੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਥੋਰਾ ਅਥਵਾ ਬਹੁਤਾ ਚਤੁਰਦਸ ਲੋਕ ਮੰਬੰਧੀ ਸਰੀਰੋ ਮੈ ਹੋਵਨਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਭੋਗ ਰੂਪ ਫਲ ਹੈ ਯੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਫਲ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਬਾਕੀ ਸੋਸ ਜੋ ਸੰਚਿਤ ਔ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਰੂਪ ਕਰਮ ਹੈ ਸੋ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਸੇ ਦਗ੍ਧ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਤਰਕਸ ਮੈ ਜੋ ਇਸਥਿਤ ਬਾਣ ਸੋ ਤਿਨ ਕੋ ਪੁਰੁਖ ਅਗਨੀ ਮੇ ਜਲਾਇ ਦੇਵੇ ਔਰ ਜੋ ਬਾਣ ਚਲਾਵਨੇ ਲੀਏ ਧਨੁਖ ਪਨਚ ਮੇ ਰਖਾਹੈ ਤਿਸਕੋ ਭੀ ਧਨੁਖ ਕੀ ਜੇਹਮੇ ਸੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਅਗਨੀ ਮੈ ਜਲਾਇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਜਲੇ ਹੁਏ ਅਗਨੀ ਸੇ ਬਾਣ ਤੋ ਨ ਅਬ ਚਲ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਔ ਨਾ ਲਖ ਕੋ ਬੇਧ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਬਾਣ ਚਲ ਚੁਕੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕੋ ਕੋਈ ਹਟਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਭੋਗ ਰੂਪ ਫਲ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਹਟਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਅਗ੍ਯ ਔ ਤਗ੍ਯ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸਮ ਹੀ ਫਲ ਦੇਤੇ ਹੈਂ॥ ਸਿਖੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦ੍ਯਪੀ ਬਾਣ ਤੋ ਜਲ ਗਏ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਤਰਕਸ ਤੋ ਬਨਾ ਹੈ ਵੋ ਤੋ ਨਹੀ ਜਲਗੇ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਪੁਨਃ ਕਰਤਾ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਬਾਨ ਭਰ ਜਾਹਿੰਗੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯਦ੍ਯਪੀ ਸੰਚਿਤ ਔ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਕਰਮ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਸੇ ਜਲ ਗਏ ਹੈਂ ਤਥਾ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਰੂਪ ਕਰਮ ਭੋਗ ਫਲ ਦੇਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਕਰਮੋਂ ਕਾ ਗ੍ਰਹ ਰੂਪ ਅੰਤਹਕਰਣ ਤੋ ਅਬੀ ਬਨਾ ਹੈ ਵੋ ਤੋ ਨਹੀ ਜਲਜੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਇਸ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪ ਤਰਕਸ ਮੇਂ ਕਰਮ ਰੂਪ ਬਾਣ ਭਰ ਜਾਵੇਂਗੇ ਕਰਮੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਸਕਤੀ ਸੇ ਪੁਨਃ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਕੋ ਭੀ ਜਨਮ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਪੁਨਃ ਯਾਵਤ ਸਾਧਨ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਮੁਕਤੀ ਵਾਸਤੇ ਕੀਏ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਧੂਰਿ ਮੈ ਮਿਲ ਜਾਹਿੰਗੇ ਔ ਅਨਿਰ ਮੋਖ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੀ ਵੇਦਾਂਤ ਮਤ ਮੈ ਆਇ ਜਾਵੇਗਾ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਸਤ੍ਯ ਕਹਤਾਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਵਖ੍ਯਮਾਣ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਕੋ ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਯੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅੰਨ ਕੇ ਅਨੇਕ ਮੰਦਰ ਭਰੇ ਹੁਏ ਹੋਵੈਂ ਵੋ ਸਰਬ ਅੰਨ ਬੋਵਨੇ ਨਿਮਿਤ ਰਖਾ ਹੋਵੇ ਜਬ ਕ੍ਰਿਸਾਨ ਵਿਰਕਤ ਹੁਆ ਤਬ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਲਗਾਇ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਅੰਨ ਕੇ ਸਮਗ੍ਰ ਕੋਠੇ ਜਲਾਇ ਦੀਏ ਤਬ ਤਿਸ ਜਲੇ ਹੁਏ ਅੰਨ ਕੇ ਕੋਠੇ ਮੈਸੇ ਕੋਈ ਪੁਰੁਖ ਜਲਾ ਹੁਆ ਅੰਨ ਬੀਜੇ ਤਬ ਤਿਸ ਅੰਨ ਕਾ ਏਕ ਦਾਨਾ ਭੀ ਨਹੀ ਉਗਵਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਹੈ ਦਾਰਸ਼੍ਟਾਂਤ ਭੀ ਤੈਸੇ ਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਾਨਹੁ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਪੁਰੁਖ ਨੇ ਸੰਚਿਤ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਅਨਾਜ ਆਸਥਾਨੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪੀ ਕੋਠਾ ਫੂਕ ਦੀਆ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅਗਨ ਸੇ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਕਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਤਿਸ ਕੋ ਸਪਰਸ਼ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਮਹਾਤਮਾ ਸਹਜੇ ਹੀ ਮੁਕਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਜਬ ਮੰਦਰ ਹੀ ਬੀਜ ਸਹਤ ਜਰ ਗਯਾ ਤਬ ਔਰ ਬੀਜ ਅਬ ਪੁਨਃ ਕਿਸ ਮੇ ਭਰਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕੈਸੇ ਅੰਕੁਰ ਜਲੇ ਹੂਏ ਅਨਾਜ ਮੇ ਉਤਪਤ ਹੋਗਾ ਤਥਾ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜ ॥ ਤਤੀ ਤੋਇ ਨ ਪਲਰੈ ਜੇ ਜਲ ਟੁਝੀ ਦੇਇ ॥ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਕੇ ਜੌਨ ਸੇ ਬੀਜ ਅਥਵਾ ਖੇਤੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਜਰ ਗਈ ਹੈ ਪੀਛੇ ਤਿਸ ਖੇਤੀ ਕੋ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਜਲ ਸਿੰਚਨ ਕਰੀਯੇ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨੀ ਹੀ ਪਾਨੀ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਖੇਤੀ ਵੋ ਪਾਨੀ ਮੈ ਡੂਬ ਭੀ ਜਾਵੈ ਤਬ ਭੀ ਨਪਲਰੈ ਨਵੀਨ ਹਰੇ ਹਰੇ ਪਤ੍ਰ ਤਿਸ ਖੇਤੀ ਕੇ ਨਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੌਨ ਸੇ ਸੰਚਿਤ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਕਰਮ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਸੇ ਦਧਦ ਹੋਚੁਕੇ ਹੈਂ ਵੇ ਕਰਮ ਅਬ ਜਨਮ ਰੂਪੀ ਪਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਜਰ ਕਰ ਨਸ਼ੂ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਜਗਤ ਤਬ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੀ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅੰਤਹਕਰਨ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ

ਉਤ੍ਰ--ਹੇ ਸਿਖ ਅੰਤਕਰਣ ਕਾ ਰੂਪ ਸੁਣਹੁ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਦੇਹ ਆਦਿਕ ਅਨਾਤਮਾ ਵਿਖੇ ਆਤਮ ਬੁਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਅਨਾਤਮ ਬੁਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਸਤ ਰੂਪ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਸਤ ਬੁਧੀ ਹੋਰਹੀ ਹੈ ਸਤ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੋ ਆਸ਼ਮਜ਼ਕ ਦਰਸਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਸਤ ਰੂਪ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਏਹੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕਾ ਰੂਪ ਹੈ ਜੋ ਪਾਂਚੋਂ ਭੂਤੋਂ ਕੀ ਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ੨ ਅੰਸ ਹੈ ਤਿਸ ਪ ਭੂਤੋਂ ਕੀ ਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ਅੰਸ ਰੂਪ ਸਮੁਦਾਯ ਕਾ ਨਾਮ ਅੰਤਹਕਰਣ ਹੈ ਸੁਖ ਦੁਖ ਸੰਕਲਪਾਦੀ ਅੰਤਰ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਜੋ ਸਾਧਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਜੈਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਨ ਆਦਿਕ ਬਾਹਰ ਕੇ ਰੂਪ ਸਬਦ ਆਦਿਕ ਕਾ ਕਰਨ ਨਾਮ ਸਾਧਨ ਹੈ ਏਹ ਅੰਤਹਕਰਨ ਭੀ ਅੰਤਰ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨਕਾ ਸਾਧਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਾਮ ਸੇ ਬੋਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਕੋ ਮਨ ਬੁਧ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਅਗਜ਼ਾਨ ਸਹਤ ਜਰ ਗਯਾ ਤਬ ਜਿਉਂ ਕਾ ਤਿਉਂ ਆਤਮ ਰੂਪ ਪਦਾਰਥ ਭਾਸ ਆਵਤਾ ਹੈ ਜਬ ਚਿਤ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹੂਆ ਤਬ ਸੰਚਿਤ ਕਰਮੋਂ ਸਹਤ ਮਨ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਸੇ ਜਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੰਦਰ ਸਹਤ ਅਨਾਜ ਜਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਤੇ ਪੁਨਃ ਅੰਕੁਰ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈਂ ਤਥਾ ਜੋ ਕ੍ਰਿਯਮਾਣ ਕਰਮ ਹੈਂ ਸੋ ਤੋ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਦਗਦ ਬੀਜ ਵਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤਪਤ ਹੀ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਸਹਤ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਕਰਮ ਹੈਂ ਸੋਈ ਪ੍ਰਣਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਰੂਪ ਕਾਲਾਂਤਰ ਮੈ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਦੇਹ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਕਰਮ ਕੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਕਰਮ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ ਉਤਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔ ਜੋ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਹੈਂ ਤਿਨ ਸੇ ਪੁਨਃ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਕਰਮ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਸੇ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਭੋਜਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਔ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਸ਼ਟ ਹੁਆ ੨ ਪੁਰੁਖ ਪੁਨਃ ਭੋਜਨ ਬਨਾਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਰਮ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਯੁਕਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋਈ ਕਰਮ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਔਰ ਦੇਹ ਕੋ ਆਰੰਭ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਰਮ ਦਹ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਕਰਮ ਪੁਨਃ ਨਹੀਂ ਉਪਜਤਾ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕੇ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨ ਹੈ ਨਹੀ । ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਕਰਮ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਕੋ ਬੰਧਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਫਾਸੀ ਸਭ ਕੇ ਗਰੇ ਮੈ ਪਰੀ ਹੂਈ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਦੇਹ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਕਾਟਜਾ ਹੈ ਉਸੀ ਨੇ ਹੀ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਫਾਸੀ ਭੀ ਕਾਟੀ ਹੈ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕੇ ਤਯਾਗੇ ਬਿਨਾ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਅਨੇਕ ਕਲੇਸ਼ੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਕਾ ਸ਼ਪੁਮ ਸਲੋਕ ਰੂਪ ਹੈ ॥

ੲ ਸਲੋਕ ਮਃ ੧—ਹਉ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹਉ ਵਿਚ ਗਿਆ। ਹਉ ਵਿਚ ਜੰਮਿਆ ਹਉਵਿਚ ਮੁਇਆ। ਹਉਵਿਚ ਦਿਤਾ ਹਉਵਿਚ ਲਇਆ । ਹਉਵਿਚ ਖਟਿਆ ਹਉ ਵਿਚ ਗਇਆ ਹਉਵਿਚ ਸਚਿਆਰ ਕੂੜਿਆਰ ਹਉਵਿਚ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਵੀਚਾਰ । ਹਉ ਵਿਚ ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਅਵਤਾਰ । ਹਉਵਿਚ ਹਸੈ ਹਉਵਿਚ ਰੋਵੈ । ਹਉਵਿਚ ਭਰੀਐ ਹਉਵਿਚ ਧੋਵੈ ਹਉਵਿਚ ਜਾਤੀ ਜਿਨਸੀ ਖੋਵੈ । ਹਉਵਿਚ ਮੂਰਖ ਹਉਵਿਚ ਸਿਆਣਾ ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਾ। ਹਉਵਿਚ ਮਾਇਆ ਹਉਵਿਚ ਛਾਇਆ । ਹਉਮੈ ਕਰਿਕਰਿ ਜੰਤ ਉਪਾਇਆ। ਹਉਮੈ ਬੂਝੈ ਤਾਂ ਦਰ ਸੂਝੈ ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣਾ ਕਥਿ ਕਥਿ ਲੂਝੈ। ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੀ ਲਿਖੀਐ ਲੇਖ ਜੇਹਾ ਵੇਖੈ ਤੇਹਾ ਵੇਖ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ— ਹੇ ਸਿਖ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਹ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜੀਵ ਕਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਮੈ ਗਵਨਾਗਵਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਆਵਨ ਜਾਵਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਜਨਮਮਰਣ ਭੀ ਜੀਵ ਕਾ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਦਾਨ ਦੇਨਾ ਲੇਨਾ ਭੀ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਪਰਿ-ਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਮੈ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦ੍ਰਬਜ ਕਾ ਖਟਣਾ ਅਦਪਾਨ ਬੇਸਜ਼ਾ ਗਮਨ ਜੂਆ ਖੇਲਣ ਆਦੀ ਨਿਮਿਤ ਕਰਕੇ ਜੋ ਦ੍ਰਬਜ ਕਾ ਗਵਾਇ ਡਾਰਨਾ ਸੋਭੀ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂ ਸਚਿਆਰ ਸਚਾ ਸਤ ਵਕਤਾ ਸਚਾ ਕੂੜਾ ਨਾਮ ਮਿਥਜ਼ਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਾਦੀ ਕੂੜਿਆਰ ਨਾਮ ਝੂਠਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋਭੀ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਧਰਮਰਾਜ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਜੀਵਕੇ ਜੋ ਪਾਪੋ ਪੁਨੋ ਕਾ ਵੀਚਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋਭੀ ਜੋ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਪਾਪ ਪੁੰਨਜ ਕਰਮ ਕੀਏ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕਰਮੋ ਕਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਨਾਮ ਨਿਰਣਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਕਰਮ ਕੀਏ ਹੂਏ ਹੈ ਉਨ ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਸੁਖ ਦੁਖ ਰੂਪ ਭੋਗ ਨਰਕ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਸਾਖਜਾਤ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸ੍ਵਰਗ ਸੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਹਸਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਰਕ ਦੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਕੇ ਰੋਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਪਰੀਛਿਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਹੀ ਰੋਵਤਾ ਹੈ ਪਾਪ ਪੁਨਜ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਭਰੀਐ ਨਾਮ ਲਪ ਭੀ ਜੀਵ ਕੋ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕੋ ਗੰਗਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਈਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਜਲਸੇ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਧੋਵਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਨਿਸਪਾਪ ਹੋਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਗਜਾਨ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਾਤੀ ਜਨਮ ਜਿਨਸ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਭੋਗ ਹਉਮੈ ਨਾਮ ਈਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮਾਹਮਤੀ ਮੈਹੂੰ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਕ ਸਰਬਾਤਮਿਕ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਔ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕੋ ਅਵਿਦਜਾ ਕਰਕੇ ਕਲਪਿਤ ਜਾਨ ਕੇ ਖੋਵੈ ਨਾਮ ਖੋਇ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਆਤਮਾ ਮੈ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋਂ ਮੈ ਜਨਮ ਕਰਮ ਕਾ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਕਰਕੇ ਅਭਾਵ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਅਹੰ ਐਸੇ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਫੁਰਣਾ ਹੋਏ ਸੋ ਤਿਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਔ ਤਿਸੀ ਮਾਯਾ ਨੇ ਸੁਧ ਮਲਨ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਚੇਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਧ ਮਾਯਾ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਯੁਕਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਮਲਿਨ ਮਾਯਾ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਯੁਕਤ ਜੀਵ ਹੋਤਾ ਭਯਾ

ਹਉਮੈ ਕਰਕਰ ਜੰਤੁ—ਇਸ ਤੁਕ ਕਾ ਅਰਥ ਭੀ ਹੋਗਯਾ ਇਸ ਸੇ ਐਸਾ ਜਾਨ ਪਰਤਾ ਹੈ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਵਾਦ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਹੈ ? ਮੂਰਖ ਅਗਜਾਨੀ ਸਿਆਨਾ ਗਜਾਨਵਾਨ ਭੀ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਮੈ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਗਜਾਨੀ ਮੁਕਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਅਗਜਾਨੀ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਬੰਧਨ ਸੇ ਕੈਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਵੀਤਾ ਹੈ ਇਨ ਦੋ ਚਰਣੋ ਕਾ ਅਰਥ ਪਹਲੇ ਕਰ ਲੇਨਾ ਜੋ ਪਰਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਬੁਝੈ ਨਾਮ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋਵੈ ਤਬ ਤਤ ਗਜਾਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੀ ਸੋਝੀ ਪਰੈ ਜੇ ਤਤ੍ਵ ਗਜਾਨ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਬਿਨਾ ਤਤ੍ਵ ਗਜਾਨ ਸੇ ਕਥਨੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਸੁਣਾਇ ਕੇ ਲੂਝੈ ਨਾਮ ਅਧ ਜਲਜਾ ਜੈਸਾ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਰੁਝ ਜਾਤਾ ਹੈ ਰੁਕ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਬਯਰਥ ਹੀ ਬਾਦ ਬਿਬਾਦ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੁਕਮੀ ਨਾਮ ਹੁਕਮ ਵਾਲਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਸੋ ਜੈਸਾ ਜਿਸ ਕੇ ਮਾਥੇ ਊਪਰ ਲੇਖ ਲਿਖ ਦੇਤਾ ਹੈ ਵੋ ਜੀਵ ਉਸ ਲਿਖਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਚੇਸਟਾ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਜੋਹਾਇਤੀ ॥ ਅਥਵਾ ਹੁਕਮੀ ਨਾਮ ਹੁਕਮ ਵਾਲੇ ਕਾ ਹੈ ਹੁਕਮੀ ਨਾਮ ਹੁਕਮ ਵਾਲੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਨੇ ਕਜ਼ਾ ਹੁਕਮ ਲਿਖਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵ ਇਸ ਜਗਤ ਕੋ ਸ਼ੁਧ ਭਾਵਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖੇਗਾ ਤਾਂ ਤੁਝ ਕੋ ਸਮਸਤ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ ਸੈਂਧਵ ਖਿਲਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਜੇ ਭਾਵਨਾ ਭਿੰਨ ੨ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖੇ ਗਾ ਤਬ ਤੁਮ ਕੋ ਭਿੰਨ ੨ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਹੀ ਰੂਪ ਕਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਗਾ ਜੈਸੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿ ਕਰੈ ਤੈਸਾ ਕੋਈ ਹੋਇ ॥ ਆਪੇ ਆਪ ਆਪ ਪ੍ਰਭ ਸੋਇ ॥ ਇਨ ਵਚਨੋਂ ਕੋ ਭੀ ਏਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਯਥਾ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤਃ ਜੈਸੈ ਕੰਚਨ ਕੇ ਕਟਕਾਦੀ ਭੁਖਟੋ ਕੋ ਜੋ ਕੰਚਨ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਵਾਸਤਵ ਕੰਚਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੋ ਭਿੰਨ ੨ ਭੂਖਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੂਖਨ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਨੈ ਵਾਸਤਵ ਰੂਪ ਕੰਚਨ ਕਾ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜਗਤ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖਨੇ ਸੇ ਜਗਤ ਹੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਗਜ਼ਾਨੀ ਪ੍ਰਥਮ ਤਨ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕੀ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਜੋ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਰਮ ਤਿਸ ਕੋ ਬੰਧਨ ਕਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕ੍ਰਿਆ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋਈ ਕ੍ਰਿਆ ਇਸ ਕਰਤਾ ਕੋ ਬੰਧਨ ਕਾ ਹੇਤੂ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸੋ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਧਾਰਣ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਕੋ ਕ੍ਰਿਯਾ ਬੰਧਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਅਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪੂਰਣ ਅਨਰਥੋ ਕੇ ਦੇਨੇ ਵਾਰੋ ਯੇ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨ ਹੈ ਤਨ ਹੰਤਾ ਸੈ ਹੀ ਸੰਪੂਰਣ ਉਤਪਾਤ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤਨ ਹੰਤਾ ਕਰਕੇ ਨਰਕਾਦੀ ਅਨੇਕ ਸੰਕਟੋ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ੨ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਸੰਖ ਜਨਮੋ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਅਪਰਮਾਣ ਸੰਕਟੋਂ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੁਆ ਜਨਮਤਾ ਮਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਏਹੀ ਤਨ ਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਬਿਕਾਰੋਂ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਤੀ ਹੈ ਯੇ ਹੀ ਤਨ ਹੰਤਾ ਅਬਿਬੇਕ ਅਵਿਚਾਰ ਕੋ ਭੀ ਉਤਪਤ ਕਰਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤਨੁ ਅਭਿਮਾਨ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਕਰਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ਸਰਬ ਕੇ ਗਰੇ ਮੈ ਪਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾਂ ਨੇ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਹਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਉਨ ਸਤ ਪੁਰੁਖੋਂ ਨੇ ਹੀ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਕਰਮ ਰੂਪ ਫਾਸੀ ਕੋ ਕਾਟਜ਼ੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਕਾਰ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਦਰਸਾਯਾ ਹੈ ਸੋ ਉਪਰ ਹਉਵਿਚ ਆਯਾ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਵਚਨੋ ਮੇ ਅਰਥ ਸਹਤ ਵਰਨਨ ਕਰ ਆਏ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਜਿਸਕੇ ਉਪਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਅਤਯੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਭੀ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰੁਖੋਤਮ ਇਸ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕਾ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਤਿਸ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਆਦੀ ਕਲੇਸੋ ਸੇ ਛੁਡਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥

ਦੋਃ— ਤਨ ਹੰਤਾ ਕੇ ਨਾਸ ਹਿਤ ਉਦਮ ਕਰੋ ਤੁਮ ਬੀਰ ॥
ਹੰਤਾ ਦੁਖਕੋ ਮੂਲ ਹੈ ਬੇਗ ਕਟੋ ਧਰ ਧੀਰ ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਹਤ੍ਵ ਵਰਨਜੋਂ ਯਾ ਮਾਹਿ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਛ ਸੇ ਪੂਰਣ ਭਯੋ ਅਧਜ਼ਾਯ ॥ ੨ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਮਹਤ੍ਵ ਨਿਰੂਪਣ ਪੂਰਬਿਕ ਅਹੰਤਾ ਤਜਾਗ ਵਰਨਨੰ ੨ ਸਕੰਧ ੧੫ / ਧਜ਼ਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੧੬ ਅਧਜ਼ਾਯ

ਓ ੩੩ ਸਤ

ਦੋਃ—ਅਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪ ਵਰਨਨੰ ਇਸ ਅਧਜ਼ਾਯਕੇ ਮਾਹਿ ॥
ਪੰਚ ਕੋਸ਼ ਕੋ ਰੂਪ ਪੁਨ ਸੰਤ ਸੁਨਹੁ ਮਨ ਲਾਇ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਦ ਭੁਤ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਸਚਰਯ ਮਾਨ ਹੋਕੇ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਵੀਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਸ੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਣਤੇ ਹੁਏ ਹਮਾਰਾ ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਬਹੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਜਜ਼ੇ। ਹੇ ਸਵਾਮਿਨ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਕਿਸ ਕੋ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੧ ਮਾਯਾ ਕਿਸ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੨ ਅਗਜ਼ਾਨ ਔ ਮਾਯਾ ਕਾ ਭੇਦਕਿੰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈਂ ੩ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੪ ਬੰਧ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ੫ ਮੋਖ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ੬ ਤਥਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖੋਪਤ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਕਾ ਨਿਰਨਯ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਯੇ ੭ ਪੁਨਃ ਮੂਰਛਾ ਕਾ ਔ ਸਮਾਧੀ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਭੀ ਵਰਨਨ ਕਰੁ ੮ ਪੁਨਃ ਤੁਰਜ਼ਾ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਭੀ ਰੂਪ ਕਹਜੇ ੯ ਸਾਖੀ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ੧੦ ਜੀਵ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ੧੧ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਵਾਸਤਵ ਭੇਦ ਸਤ ਹੈ ੧੨ ਅਥਵਾ ਅਭੇਦ ਸਤ ਹੈ ੧੩ ਜੀਵ ਕਰਮ ਕੀ ਫਾਂਸੀ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ੧੪ ਅਥਵਾ ਨਿਤਜ਼ ਨਿਮਿਤ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ੧੫ ਪੰਚ ਕੋਸ ਕਾ ਭੀ ਨਿਰਣਯ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕਰਹੁ ਜੀ ੧੬ ਬਾਰੰਬਾਰ ਪੂਛਨੇ ਸੇ ਸੰਤਜਨ ਉਦ੍ਵੇਂਗ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਸਿਖ ਕੋ ਖੋੜਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣ ਕੇ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥
ਅਹੰ ਐਸੀ ਆਤਮ ਬੁਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਾਬੁਧੀ ਬੰਧਨ ਕਾ ਕਾਰਣ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਰੂਪ ਮਹਾਵਾਕਜ਼ ਕੇ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਜਬ ਆਪ ਕੋ ਸੁਧ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਵਾਦੀ ਮੁਕਤ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਖਟ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋ ਕਾ ਉਤਰ ਤੁਮ ਕੋ ਕਹ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਸਪਤਮ ਆਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਅਨਾਦੀ ਹੈ ਅਜਨਮਾ ਹੈ ਭਾਵ ਰੂਪ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਨੇ ਵਾਰਾ ਹੈ ਤਮ ਰੂਪਹੈ ਚੇਤਨ ਕੇ ਆਸ੍ਰਯਹੈ ਤਥਾ ਚੇਤਨ ਕੋ ਹੀ ਵਿਖਯ ਕਰੇ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਗ਼ਜ਼ਾਨ ਹੈ ਇਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਖਟ ਭੇਦ ਹੈ ਅਗਜ਼ਾਨ ੧ ਚੈਤਨ ਸੇ ਸਨਬੰਦ ੨ ਈਸ੍ਵਰ ੩ ਜੀਵ ੪ ਈਸ੍ਵਰ ਜੀਵ ਕਾ ਵਿਭਾਗ ੫ ਚਿਦਾਭਾਸ ੬ ਜਿਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਵਿਖੇ ਯੇ ਖਟ ਭੇਦ ਹੈਂ ਅਬੀ ਸੂਖਮ ਭੂਤ ਜਿਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀ ਹੂਏ ਹੈਂ ਤਿਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਅਬਜ਼ਾ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਟ ਕੇ ਬੀਜ ਵਿਖੇ ਅੰਕੁਰ ਸਾਖਾ ਕਾਂਡ ਪਤ੍ ਫੂਲ ਫਲ਼ ਬੀਜ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਅਬਯਾਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ਵੇਦ ਵਾਦੀ ਅਬਜ਼ਕ੍ਰ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਕਹਤੇ ਹੈ ਗੁਣੋਂ ਕੀ ਸਾਮਜ਼ਾਵਸਥਾ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਗੁਣੋ ਕੀ ਸਮ ਨਾਮ ਅਧਿਕ ਨਜ਼ੂਨਤਾ ਸੇ ਵਰ-ਜਿਤ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਮਜ਼ਾਵਸਥਾਹੈ ਐਸੇ ਸਾਂਖ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੇ ਕਰਤਾ ਕਪਿਲ ਦੇਵ ਜੀ ਕਹਤੇਹੈ ਯੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਥਮ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਐਸੇ ਵੇਦ ਵਾਦੀਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਗੁਣੋਂ ਕੀ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਆਤਮਿਕ ਸਾਮਜ਼ਾਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਜਬ ਚੇਤਨ ਕੇ ਆਭਾਸਸਹਤ ਸਾਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਗੁਣ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਖੁਭਿਤ ਗੁਣ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤੀਨੋ ਨਜ਼ੂਨ ਅਧਿਕ ਹੋਕੇ ਭਿੰਨ੨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੀ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਤਬ ਵਿਕਾਰਾਵਸਥਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਬ ਸਤ੍ ਗੁਣ ਰਜੋ ਗੁਣ ਤਮੋ ਗੁਣ ਤੀਨੋ ਗੁਣੋਂ ਕੀ ਸੁਧ ਸੁਧ ਅੰਸ ਚਿਦਾਭਾਸ ਸਹਤ ਪ੍ਰਧਾਨਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੀ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮਮਾਯਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਮ ਗੁਣੋਂ ਕੀ ਸਾਮਜ਼ਾਵਸਥਾ ਕਾ ਕਹਤੇਹੈ ਸੋ ਗੁਣੋਂ ਕੀ ਸਾਮਜ਼ਾਵਸਥਾ ਜਬ ਚਿਦਾਭਾਹ ਸੰਯੁਕਤ ਹੂਈ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਕਾਰਾਵਸਥਾਹੈ ਸੁਧ ਸਤ੍ਵਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਉਣ ਰਜੋ ਗੁਣ ਤਮੋਗੁਨ ਚਿਦਾਭਾਸ ਸਹਤ ਜੈਸੇ ਮਾਯਾ ਕਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀਮਲਿਨ ਸਤ੍ਵਗੁਨ ਰਜ ਤਮਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਿਦਾਭਾਸ ਸਹਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਅਵਿੰਦਜ਼ਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਨਾਸ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਜਬ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸੁਣਿਆ ਤਬ ਸਿਖ ਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀ ਇਸ ਗਜ਼ਾਨਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਕੁਛ ਵਸਤੂ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਹੈ ਸਾ ਵਿਦਜ਼ਾ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤੀ ਹੈ। ਦ੍ਰਿਢ ਅਭਿਜ਼ਾਸ ਸੇ ਐਸੀ ਜਬ ਅਹ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮੀ ਅਖੰਡਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਉਪਜਤੀ ਹੈ ਤਬ ਕਾਰਜ ਕਾਰਣ ਆਤਮਿਕ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਹਾਨੀ ਕਰ ਡਾਰਤੀ ਹੈ ਅਬ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਸੁਣਹੁ ਦੇਹ ਪ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਮਨ ਬੁਧਿ ਇਸ ਅਨਾਤਮ ਸੰਘਾਤ ਵਿਖੇ ਜਬ ਦੇਹੋ ਅਹੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਐਸੀ ਆਤਮ ਬੁਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਾ ਬੁਧੀ ਏਂਧਨ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪ ਮਹਾ ਵਾਕਜ ਕੇ ਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਜਬ ਆਪ ਕੋ ਸੁਧ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਵਾਦੀ ਮੁਕਤ ਕਹਤੇ ਹੈ ਯੇ ਖਟ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋ ਕਾ ਉਤਰ ਤੁਮ ਕੋ ਕਹ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਸਪਤਮ ਆਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋ ਕਾ ਉਤਰ ਸੁਣਹੁ ॥ ਅਥ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਨਿਰੂਪਣੰ ।। ਅਧਜਾਤਮਿਕ ਚਤੁਰਦਸ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਨਤ੍ਰਾਦੀ ਚਾਰ ਅੰਤਹਕਰਣ ੧੪ ਰੂਪ ਸ਼ਬਦ ਆਦੀ ਅਧਿਭੂਤਕ ਚਤੁਰਦਸ ਵਿਖਯ ੧੪ ਸੂਰਯ ਦਿਗਪਾਲ ਆਦੀ ਅਧੀਦੈਵਕ ਚਤੁਰਦਸ ਦੇਵਤਾ ੧੪ ਯੇ ਬੈਤਾਲੀਸ ਭਾਵ ਪਦਾਰਥ ਯਥਾਰਥ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਫੁਰੈ ਸ੍ਵਪਨ ਔ ਸੁਖਪਤ ਕਾ ਜਿਸ ਮੈ ਅਭਾਵ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਸਮਸ੍ਟੀ ਬਜਸ੍ਟੀ ਕਾ ਜਿਉਂ ਕਾ ਤਿਉਂ ਗਜਾਨ ਹੋਵੇ ਸਰਬ ਕਾ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਮੈਂ ਵਿਸ੍ਵ ਨਾਮਾ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨੀ ਫੁਰੈ ਤਿਸ ਵਿਸ੍ਵ ਨਾਮ ਜੀਵ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਹੈ । ਔਰ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਨਾਤੋ ਅਨਚੂਲ ਸਰੀਰ ਹੋਵੇ ਨ ਥੂਲ ਵਿਖਯ ਹੋਵੈ ਤਥਾ ਸੁਖਪਤੀ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਜਿਸ ਮੈ ਅਭਾਵ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਹੈ ਅਧਜਾਤਮਿਕ ਅਧਿਭੂਤਕ ਅਧਿਦੈਵਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਵਿਖਯ ਦੇਵਤਾ ਆਦੀ ਵਾਸਨਾ ਸਹਤ ਹੋਵੇ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਅਵਿਦਜਾ ਮਯ ਅਮਰਤ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਔ ਸੂਖਮ ਹੀ ਵਿਵਹਾਰ ਜਿਸ ਮੈ ਭਾਸੇ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਕਰਕੇ ਸੋ ਤੈਜਸ ਨਾਮਾ ਜੀਵ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੈ ਸਾ ਅਵਸਥਾ ਤੈਜਸ ਨਾਮ ਜੀਵ ਕੀ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਕਹਾਵਤੀ ਹੈ ।। ਇਤੀ ਸ੍ਵਪਨਾਵਸਥਾ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ—ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਵਾਸਨਾ ਭੀ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਏਕ ਅਵਦਜਾ ਔ ਤੀਨ ਸਾਖਾ ਅਵਦਜਾ ਕੀ ਸਾਖਜਾਕਾਰ ੧ ਸੁਖਾਕਾਰ ੨ ਅਗਜਾਨਾਕਾਰ ੩ ਸ਼ੇਸ਼ ਰਹ ਜਾਤੀ ਹੈ । ਸੁਖਮਹੰ ਸ੍ਵਾਪਸੰ ਨ ਕਿੰਚਿਤ ਵੇਦਿਖੰ । ਸੁਖਮਹੰ ਇਤੀ ਸੁਖਾਕਾਰ ੧ ਸ੍ਵਾਪਸੰ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਸੋਵਤਾ ਭਯਾ ਸੁਖ ਔ ਸੋਵਨੇ ਕੀ ਸਾਖ ਦੇਨੇ ਸੇ ਖਬਰ ਦੇਨੇ ਸੇ ਸਾਖਜਾਕਾਰ ੨ ਨ ਕਿੰਚਿਤ ਵੇਦਿਖੰ ਅਗਜਾਨਾਕਾਰ ਕੇ ਨਾ ਖਬਰੀ ਕੀ ਖਬਰ ਦੇਨੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਗਜਾਨਾਕਾਰ ਸਾਖ ਹੈ ੩ ਯੇ ਤੀਨ ਸਾਖਾ ਅਵਿਦਜਾ ਕੀ ਹੈਂ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਇਨ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿਖੇ ਸਾਖੀ ਗਜਾਨ ਸਤ ਮਾਤ੍ ਸ਼ੇਸ਼ ਰਹੇ ਉਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਗਜ ਨਾਮਾ ਜੀਵ ਕੀ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕਹਾਵਤੀ ਹੈ ਕਾਰਣ ਦੇਹ ਭੀ ਇਸ ਅਵਿਦਜਾ ਕਾ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੩ ਹੇ ਸਿਖ ਜਾਗ੍ਰਤਾਦੀ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹਮਨੇ ਕਹ ਦੀਓ ਹੈ ਇਤਿ ਸੁਖੁਪਤਿ ਅਵਸਥਾ ॥

ਅਥ ਮੂਰਛਾ ਅਵਸਥਾ—ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਕਿਸੀ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਚੋਟ ਲਗਾਣੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਜੋ ਜੜਤਾ ਆਜਾਵੇ ਔ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੀ ਹਾਨੀ ਨ ਹੋਵੇ ਅਚੇਤਤਾ ਬਨੀ ਰਹੇ ਸਾਖੀ ਕੇ ਅਵੰਤਰ ਵਿਸ਼੍ਵਨਾਮ ਜੀਵ ਕੀ ਸਾ ਮੂਰਛਾ ਅਵਸਥਾ ਕਹਾਵਤੀ ਹੈ ਇਤਿ ਮੂਰਛਾ ਵਸਥਾ

ਅਥ ਸਮਾਧੀ ਲਖਜ਼ਤੀ—ਸਮਾਧੀ ਭੀ ੨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਸਵਿਕਲਪ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਭੇਦ ਸੋ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਰਬ ਭਾਵ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਲੀਨ ਹੋਜਾਵੇ ਵੇਦਾਂਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਦ੍ਰਿਢ ਅਭਜਾਸ ਸੇ ਕਿੰਤੂ ਏਕ ਗਜ਼ਾਤਾ ਗਜ਼ਾਨ ਰੋਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਭਾਸੇ ਹੈ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸਵਿਕਲਪ ਸਮਾਧੀ ਹੈ ਅਨ ਸਬਦਾਨੁਵਿਧ ਸਮਾਧੀ ਭੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਨਿਰਵਿਕਲਪੰ ਲਖਯਤੀ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਭੀ ਲੀਨ ਹੋਜਾਵੇ ਕੇਵਲ ਪਰਮਾ ਆਨੰਦ ਹੀ ਸ਼ੇਸ਼ ਰਹ ਜਾਵੇ ਚਰਾਚਰ ਆਤਮਿਕ ਸਰਬ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਸੇ ਅਤਿ ਰਿਕਤ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਭਾਸੇ ਤਿਸ ਵਿਸ਼੍ਵਨਾਮਾ ਜੀਵ ਕੀ ਸਾ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਸਮਾਧੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਸਬਦਾ ਨਨੁੰ ਵਿਧ ਸਮਾਧੀ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਤੀ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਸਮਾਧੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਮਾਧੀ ਔ ਮੂਰਛਾ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ॥

ਅਥ ਅਨ੍ਹੈ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਯੁਕਤੀ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥ ਜਾਗ੍ਰਤਾਦੀ ਤੀਨ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਉਤ-ਪਤੀ ਔ ਨਾਸ ਕੋ ਜੋ ਦੇਖਨੇ ਵਾਰੋ ਹੈ ਇਨ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਕੇ ਭਾਵਾਭਾਵ ਕੋ ਜਾਨਨ ਹਾਰੋ ਹੈ ਆਪ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਨ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਇਨ ਕੇ ਲੀਨ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਲੀਨ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਮਹਾਤਮਾ ਤੁਰੀਆ ਅਵਸਥਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤੀਨੋ ਕੇ ਅਭਾਵ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਐਸੇ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖੁਪਤੀ ਇਨ ਸੋਈ ਚੇਤਨ ਜੀਵਾਤਮਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਥੂਲ ਵਿਸਯ ਥੂਲ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਥੂਲ ਭੋਗ ਕੋ ਭੋਗਤਾ ਹੂਆ ਵਿਸ਼੍ਵ ਨਾਮ ਵਾਲਾ ਜੀਵ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸੋਈ ਜੀਵਾਤਮਾ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਜਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾਂ ਮੈ ਅਭਾਵ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸੂਖਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੂਖਮਹੀ ਵਿਖਯ ਭੋਗ ਸੂਖਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤੈਜਸ ਨਾਮ ਜੀਵ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਤੋ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਅਭਾਵ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਅਰ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਆਇ ਗਈ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਜੀਵਾਤਮਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਥਾ ਸੋਈ ਜੀਵਾਤਮਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੇ ਅਭਾਵ ਕੋ ਤਥਾ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਹੈ ਅਵਸਥਾ ਤੋ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ ਔ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਓਹੀ ਰਹਜਾ ਹੈ ਯੋ ਨਹੀ ਬਦਲਜਾ ਹੈ ਏਕ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਬਦਲ ਗਯਾ ਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈ ਜਿਸ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਰਥਾ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਉਸੀ ਚੇਤਨ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਨਾਮ ਤੈਜਸ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਮਾਨੁਖ ਸਰਕਾਰ ਕਾ ਪਾਂਚ ਰੁਪਯ ਕਾ ਨਉਕਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਜਬ ਉਸੀ ਥਾ ਹੁਦਾ ਬਢਤਾ ਹੈ ਤਬ ਵੇ ਏਕ ਹਵਾਲਦਾਰ ਜਿਮਾਦਾਰ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਰਨੈਲ ਕਰਨੈਲ ਲਾਟ ਆਦੀ ਨਾਮ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਮਾਨੁਖ ਏਕ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਔ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਬਦਲਨੇ ਸੇ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਨਾਮ ਭੀ ਬਦਲ ਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਦਾਰਸ਼੍ਟਾਂਤ ਮੈਭੀ ਚੇਤਨ ਜੀਵਾਤਮ ਤੋ ਏਕ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਬਦਲਨੇ ਸੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕੇ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਬਦਲਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੀਵਾਤਮਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਤਾ ਹੈ ਇਸ ਯੁਕਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕਾਰ ਅਨਵੈ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਨਵੈ ਨਾਮ ਮਿਲੇ ਰਹਣ ਕਾ ਹੈ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਨਾਮ ਜੁਦੇ ਹੋਜਾਣੇ ਕਾ ਹੈ ਤਥਾ ਅਵਿਦ੍ਯਾਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਜਬ ਜੀਵਾਤਮਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਉਸੀ ਤੈਜਸ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਗ੍ਯ ਤੀਰਥਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤੀਰਥ ਨਾਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਭੀ ਕੋਸ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸੁਪਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਤਹਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਹੈ ਚੇਤਨ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਤਹਾ ਅਨਵੈ ਹੈ ਤਥਾ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਜੋ ਯੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਵਾਰੇ ਹੈ ਤਥਾ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਕੇ ਭਾਵ ਅਭਾਵ ¯ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਤੁਰੀਆ ਹੈ ਤੀਨੋ ਅਸਵ੍ਥੋਂ ਕੇ ਅਭਾਵ ਮੈ ਇਸੀ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਕੋ ਤੁਰੀਆ ਅਤੀਤ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜਾਗ੍ਰਤ ਆਦਿਕ ਤੀਨੋਂ ਅਵਸਥੋਂ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀਵ ਵਿਸ੍ਵ ਆਦਿਕ ਕਹੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਮੈਂ ਏਕ ਹੀ ਜੀਵਾਤਮਾ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਭੇਦ ਸੇ ਤੀਨ ਸੰਗਜ਼ਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਵੋਹੀ ਜੀਵਤਮਾ ਤੁਰੀਆ ਨਾਮ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੀਨੋ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਰੂਪ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਪੁਨਃ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਕੇ ਨਾਸਕੇ ਉੱਤ੍ਰ ਵੇ ਏਕ ਹੀ ਜੀਵਾਤਮਾ ਤੁਰੀਆ ਅਤੀਤ ਮਹਾ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਸੰਗਜ਼ਾ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਜੀਵ ਕਾ ਸ਼ੁਧ ਸਰੂਪ ਹੈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਸ ਕੋ ਵੇਦਵੇਤਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕੈਸਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਗਤ ਅਨੰਦੋ ਕੀ ਸੀਮਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਸੇ ਉੱਪਰ ਔਰ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਏਕ ਹੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਜੀਵ ਨਾਮ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਸਾਖ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਸਾਖੀ ਨਾਮ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਵੋਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਤੁਰੀਆ ਨਾਮ ਕੋ ਤੁਰੀਆ ਅਤੀਤ ਨਾਮ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਵੋ ਏਕ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਦੇਹਧਾਰੀ ਕੀ ਸਰਬ ਅਵਸਥੋਂ ਕੋ ਸਾਖੀ ਹੈ ਅਰ ਵੋਹੀ ਸਾਖੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਖ ਸਾਖੀ ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਤ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਨ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਿਸੀ ਸਾਥ ਮਿਲਜੋ ਹੈ ਔ ਨ ਕਿਸੀ ਸੇ ਨਜ਼ਾਰੋ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਨਿਰਵਿਕਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਨਿਰੰਜਨ ਹੈ ਨਿਰੀਹ ਹੈ ਇਛਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਸਰਬ ਵਿਕਲਪੋ ਕੋ ਅਧਿਸਠਾਨ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਸਾਂਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਕਲਹ ਕੋ ਰੂਪ ਭੀ ਵੋਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਥਾ ਸਰਬ ਕਲਹ ਕਾ ਕਰਤਾ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਕਲਹ ਕ ਸਾਂਤ ਕਰਨ ਹਾਰੋ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਨ ਅੰਤਰ ਹੈ ਨ ਬਾਹਰ ਹੈ ਔ ਆਪ ਬ੍ਰਹਮ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਸੋ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਔਸਾ ਸਰਬ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਮੈਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਤੂੰਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਜਲ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਆਦਿਕ ਪੰਚਤਤ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਇਨ ਪਾਂਚਤਤ ਕੀ ਰਚਨਾ ਰੂਪ ਜੋ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਜਿਤਨਾਕ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਸਮਗ੍ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂਤ ਮੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਸੇ ਭਿੰਨ ਤਰੰਗ ਫੇਨ ਬੁਦ ਬੁਦਾ ਅਸਾਰ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਰਣ ਸੇ ਭਿੰਨ ਭੂਖਣ ਅਸਾਰ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਜਲ ਸੁਵਰਣ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੈ ਤੂੰ ਏਹ ਓਹ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਜਗਤ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਅਸਾਰ ਹੈ ਔਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਤਗੁਰੂ ਜਿਸ ਕੋ ਜਨਾਵੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸੋ ਪੁਰਖ ਮਾਯਕ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਛੂਟ ਕਰ ਮੁਕਤਿ ਪੰਦ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਸੰਕਟੋ ਸੇ ਛੂਟ ਜਾਤੇ ਹੈ ਬਿਨਾ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਗੋਤੇਖਾਤੋ ਹੈ ਜਬ ਯਥਾਰਥ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਇਸ ਕੋ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਮਹਾ ਅੰਧਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਸੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਸਰਬ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਅਬ ਪੰਚ ਕੋਸ ਅਰ ਜੀਵ ਈਸਕੇ ਤੀਨ ਸ਼ਰੀਰੋਂ ਕਾ ਨਿਰਣਯ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਜੀਵ ਕੋ ਪੰਛੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਪਰੰ ਨਾਮ ਉਤ-ਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਉਤਮ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਸੀ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਅਗਜ਼ਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੈਸਾ ਹੈ। ਇਤਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨਃ ਉਤ੍ । ਸਤਯੰ ਸਤਜ ਰੂਪ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਹੈ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਔ ਬੁਧੀ ਕਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਪਰਮ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਸੋ ਪਰਮ ਵਿਪਸਚਿਤ ਪਰਮ ਚਤੁਰ ਰੂਪ ਮਹਾਤਮਾ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਸਾਥ ਅਭੇਦ ਭਾਵ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਸੇ ਲੈਕੇ ਨਾਗਲੋਕ ਪ੍ਯੰਤ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਸੁਖ ਭੋਗੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਸੇ ਪ੍ਥਮ ਆਕਾਸ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਆਕਾਸ ਸੇ ਵਾਯੁ ਵਾਯੁ ਸੇ ਅਗਨੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਜਲ ਜਲੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇ ਔਖਧੀਆਂ ਔਖਧਜੋਂ ਸੇ ਅੰਨ ਅੰਨ ਸੇ ਰੇਤਃ ਤਿਸ ਰੇਤਸ ਸੇ ਪੁਰੁਖ ਸੋ ਯੇ ਪੁਰੁਖ ਅੰਨ ਰਸਮਯਃ ਅੰਨ ਕਾ ਰਸ ਰੂਪ ਹੈ ਅੰਨ ਕੇ ਰਸ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਹੈ ਸੋ ਯੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਰਖ ਹੀ ਪਖੀ ਰੂਪ ਹੈ ਪੁਰਖ ਰੂਪ ਪਖੀ ਕਾ ਜੋ ਯੇ ਸਿਰ ਹੈ ਸੋਈ ਸਿਰ ਹੈ ਜੋ ਇਸੀ ਕੀ ਦਹਨੀ ਭੁਜਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਕਾ ਦਹਨਾ ਪਰ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕੀ ਬਾਂਵੀ ਭੁਜਾ ਹੈ ਸੋ ਬਾਵਾਂ ਪਰ ਹੈ ਹਿਰਦਯ ਇਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਪਾਦ ਇਸ ਕੀ ਪੂਛ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਖੀ ਪਸੁਓ ਕੀ ਪੂਛ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਨਾਮ ਇਜਤ ਕਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਚਰਣ ਭਾਗ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਹੈ ਚਲਣੇ ਸੇ ਹੀ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਤਿਸਠਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਖੜਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੇ ਆਸ੍ਰਯ ਜਿਤਨਜਾਂ ਪ੍ਰਜਾ ਹੈ ਸਾ ਸਾਰਜਾਂ ਪ੍ਰਜਾ ਅੰਨ ਸੇ ਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈ ਅੰਨ ਕੋ ਹੀ ਖਾਇ ਕੇ ਜੀਵਤਜਾਂ ਹੈ ਅੰਤ ਕੋ ਮਰ ਕੇ ਅੰਨ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸੰਪੂਰਣ ਭੂਤੋਂ ਸੇ ਅੰਨ ਜੇਸਟ ਹੈ ਨਾਮ ਬਡਾ ਹੈ ਯਾਤੇ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸਰਬ ਔਖਧੀ ਰੂਪ ਅੰਨ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰਖ ਅੰਨ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਵੇ ਸਰਬ ਰੂਪ ਅੰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਪੂਰਬਉਕਤ ਅੰਨ ਕੇ ਰਸ ਕੇ ਵਿਕਾਰ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਕੋ ਅੰਨ ਮੈ ਕੋਸ ਕਰਕੇ ਭੀ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ । ੧ । ਇਸ ਅੰਨ ਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਔਰ ਹੀ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਹੈ ਉਸ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਸੇ ਯੇ ਅੰਨ ਮਯ ਕੋਸ ਪੂਰਣ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਭਰਾ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਮਯ ਕੋਸ ਭੀ ਜੈਸਾ ਅੰਨ ਮਯ ਕੋਸ ਕਾ ਆਕਾਰ ਹੈ ਤਿਸ ਅੰਨ ਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਅੰਨ ਮੈ ਕੋਸ ਕੇ ਹੀ ਅਕਾਰ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਚੇ ਮੈ ਧਾਤੂ ਢਾਲ ਕੇ ਪਾਯੇ ਤਬ ਤਿਸ ਸੰਚੇ ਕੇ ਆਕਾਰੋ ਉਸ ਧਾਤੂ ਕਾ ਭੀ ਅਕਾਰ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਅੰਨ ਮੈ ਕੋਸ ਕਾ ਜੋ ਪੁਰਖ ਕੇ ਸਾਮਾਨ ਅਕਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣ ਮਯ ਕੋਸ ਕੋ ਭੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਅਕਾਰ ਕੇ ਸਾਮਾਨ ਅਕਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਪਸੂ ਪੰਕੀ ਕੇ ਅਕਾਰ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਣ ਮੈ ਕੋਸ ਕੋ ਅਕਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਣ ਮਯ ਕੋਸ ਕਾ ਪ੍ਰਾਣ ਜੋ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਿਚਰਣੇ ਵਾਰੋ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਕੋ ਸਿਰ ਹੈ ਬਜ਼ਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣ ਮਯ ਕੋਸ ਕੋ ਦਹਣੋ ਪਰ ਹੈ ਅਪਾਨ ਇਸ ਕੋ ਬਾਵੋਂ ਪਰ ਹੈ ਆਕਾਸ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣ ਮਯ ਕੋਸ ਕੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ਼ ਕੀ ਪੂਛ ਹੈ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਹੈ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ਼ ਕੇ ਆਸ੍ਰਿਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਨਾਮ ਇਸਥਿਤੀ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਹੈ ਪੂਜਤ ਪੂਜਾ ਕੇ ਯੋਗਜ ਮਾਨੁਖ ਔ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਿਤ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਮਾਨ ਪੂਰਬਿਕ ਅਸਥਾਪਨ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਹੈ ੨ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੇ ਚਲਨੇ ਰੂਪ ਚੇਸ੍ਟਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਮਾਨੁਖ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਪ੍ਰਾਣ ਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਸਰੀਰ ਧਾਰੀਓਂ ਕੀ ਆਰਬਲਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਪੁਰੁਖ ਪੂਰਣ ਆਯੂ ਜੀਵਤੇ ਹੈਂ ਸਰੀਰ ਉਨਕਾ ਅਰੋਗ ਰਹਤਾ ਹੈ ਆਯੂ ਭਰ ਮੈ ਉਨ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਕੋਈ ਰੋਗ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਨਹੀ ਬਜ਼ਾਪਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਹੀ ਸਰਬ ਭੂਤ ਪ੍ਰਾਣਜੋਂ ਕੀ ਆਯੂ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਸਰਬ ਆਯੁਖ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਰਿਖੀ ਮਹਾਤਮਾ ਜਨ ਪ੍ਰਾਣ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈਂ ਇਤਿ ਪ੍ਰਾਣ ਮਯ ॥ ੨ ॥ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਾਣ ਮੈ ਕੋਸ ਕੇ ਸਮਾਨਾਕਾਰ ਔਰ ਏਕ ਮਨੋਮਯ ਨਾਮ ਕੋਸ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕਾ ਸੋ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਆਤਮਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਰੁਕਣੇ ਸੇ ਮਨ ਰੁਕ ਜਾਤਾ ਹੈ ਮਨ ਕੇ ਰੁਕਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਰੁਕ ਜਾਤੇ ਹੈ ਉਸ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਸੇ ਯੇ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਪੂਰਣ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਆਕਾਰ ਹੈ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਆਕਾਰ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਵਰਨਨ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਆਕਾਰ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਹੈ ਤਿਸ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਕੋ ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਸਿਰ ਹੈ ਰਿਗਵੇਦ ਦਹਨੋ ਪਰ ਹੈ ਸਾਮਵੇਦ ਵਾਮ ਪਰ ਹੈ ਆਦੇਸ ਆਤਮਾ ਹੈ ਆਦੇਸ ਨਾਮ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਹੈ ਅਥਰਬਣ ਵੇਦ ਆਂਗਿਰਸ ਪੂੰਛ ਹੈ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਹੈ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਮਨ ਸਹਤ ਬਾਣੀ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਪੀਛੇ ਬਹੁਰ ਲੌਟ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਮਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮਾ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਕੋ ਪੰਖੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਾਂਚੋ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔ ਏਕ ਮਨ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਹੈ ਇਸ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਰੂਪੀ ਪੰਖੀ ਕਾ ਬੈਖਰੀ ਬਾਣੀ ਸਿਰ ਹੈ ਮਧਮਾ ਬਾਣੀ ਇਸ ਕਾ ਦਹਨਾ ਪਰ ਹੈ ਪਸ਼ੰਤੀ ਇਸ ਕਾ ਬਾਵਾਂ ਪਰ ਹੈ ਪਰਾਬਾਣੀ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਕੀ ਪੂੰਛ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਮਤ ਪਖ ਵੇਦ ਕੇ ਅਨਸਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਚਿੰਤਨੀਯ ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣੇ ਯੋਗਜ਼ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸਃ॥ ੩ ॥ ਇਸ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਔਰ ਏਕ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਹੈ ਉਸ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਸੇ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਪੂਰਣ ਹੈ ਸੋ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਭੀ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਆਕਾਰਤੁਲ ਆਕਾਰ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਏਕ ਸਿਰ ਦੋ ਹਾਥ ਦੋ ਪਾਂਵੇਂ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਭੀ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਆਕਾਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤੈਸੇ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੀ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਨਾਮ ਤੁਲ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਤਥਾ ਮਨੋ ਮੈ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯ ਕੋਸਭੀ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਆਕਾਰ ਹੀ ਹੋਤਾ ਭਯ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਕਾ ਸ੍ਰਧਾ ਸਿਰ ਹੈ ਰਿਤ ਨਾਮ ਯਥਾਰਥ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਰਿਤੰ ਤਿਸ ਕਾ ਦਹਣਾ ਪਰ ਹੈ ਸਤਜ਼ੰ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਕਾ ਬਾਂਵਾਂ ਪਰ ਹੈ ਯੋਗ ਤਿਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਮਹਃ ਨਾਮ ਮਹਤ੍ਵ ਤਿਸ ਕੀ ਪੂੰਛ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਯਗਜ਼ੋਂ ਕੋ ਵਿਸਤਾਰਤਾ ਹੈ ਕਰਮੋਂਕੋ ਭੀ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਵਿਸਤਾਰਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਕੂੰ ਹੀ ਸਰਬ ਸੇ ਬਡਾ ਅਧਿਕ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਾਂਸਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਚੇਤ ਯਦੀ ਪ੍ਰਮਾਦ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਰਬ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਵਿਘਨੋਂ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਮਨੋਕਾਮਨਾ ਕੇ ਸੁਖੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤੇ ਹੈਂ ਜੌਨਸੇ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਇਤਿ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯ ਕੋਸਃ ॥ ੪ ॥ ਤਿਸ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮੈ ਕੋਸ ਸੇ ਭਿੰਨ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਔਰ ਏਕ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅੰਨ ਮੈ ਕੋਸ ਸੇ ਭਿੰਨ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਾਣ ਮੈ ਕੋਸ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਸੇ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਹੈ ਤਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ਼ ਸੇ ਭਿੰਨ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ਼ ਕੇ ਅੰਤਰ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ਼ ਕਾ ਆਤਮਾ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਸੇ ਭਿੰਨ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯਕੋਸ਼ ਕਾ ਆਤਮਾ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਹੈ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮੈ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਭੀ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਕੇ ਆਕਾਰ ਹੈਂ ਤਿਸ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਕਾ ਪ੍ਰਿਯ ਨਾਮ ਇਸ਼ਟ ਸਿਰ ਹੈ ਮੋਦ ਤਿਸ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਰੂਪ ਪੰਖੀ ਕਾ ਦਹਨਾ ਪਰ ਹੈ ਪ੍ਰਮੋਦ ਤਿਸ ਕਾ ਬਾਂਵਾਂ ਪਰ ਹੈ ਆਨੰਦ ਤਿਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਨਾਮ ਹ੍ਰਿਦਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਤਿਸ ਕੀ ਪੂੰਛ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਹੈ। ਆਧਾਰ ਹੈ। ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਹੈ। ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਣੇ ਕਾ ਯੇ ਮਹਾਤਮ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਸਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਪਹੀ ਅਸਤ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ ਵਾਲਾ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਦਾ ਹੀ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੌਨਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਆਨੰਦ ਮਯ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਸਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਤੇ ਸਤਜ਼ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸਤਜ਼ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਅਭੇਦ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸਰਬ ਸੁਖੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਯੇ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਕੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਸਾਮਵੇਦ ਕੀ ਤੈਤਿਰੀ ਉਪਨਿਸਦ ਮੇ ਇਮ ਅੰਨ ਮਯਾਦੀ ਪੰਚ ਕੋਸੋਂ ਕੋ ਪੰਖੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸਃ ਪੰਚਮੋ ਸਮਾਪਤਃ ॥ ਜੋ ਅੰਨ ਮਯ ਕੋਸ ਹੈ ਅੰਨ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਰੂਪ ਸੋ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਹੈ। ੧। ਪੰਚ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਾਣ ਯੇ ਦੁਤੀਯ ਪ੍ਰਾਣ ਮਯ ਕੋਸ ਹੈ। ੨। ਪਾਂਚ ਗਜ਼ਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔ ਮਨ ਯੇ ਮਨੋ ਮਯ ਕੋਸ ਹੈ। ੩। ਪਾਂਚ ਗਜ਼ਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔ ਬੁਧੀ ਯੇ ਵਿਗਰਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਹੈ। ੪ । ਪ੍ਰਾਣ ਮਨੋ ਮਯ ਵਿਗਜ਼ਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੋਸੋ ਕੇ ਸਮਦਾਯ ਕੋ ਬੇਦ ਵੇਤਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੋਸ ਤ੍ਰਿਤਯ ਆਤਮਿਕ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਹੈ। ੨। ਆਨੰਦਮਯ ਕੋਸ ਕਾਰਣ ਸਰੀਰ ਤੀਸਰਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਯੇ ਹੇ ਸਿਖ ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਆਤਮਿਕ ਤੀਨੋਂ ਸਰੀਰੋਂ ਕਾ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਹਮਨੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ॥

ਇਤਿ ਪੰਚ ਕੋਸ ਤੀਨ ਸਰੀਰ ਕੋ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥

ਅਥ ਦ੍ਰਿਸ ਦ੍ਰਸਟਾ ਕੋ ਵਿਚਾਰ ਕਥਨੰ। ਹੇ ਸਿਖ ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੂਖਮ ਸੇ ਭੀ ਅਤਯੰਤ ਸੂਖਮ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਕਾ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ ਸਾਖੀ ਹੈ ਸਰਬ ਸੇ ਨਜਾਰਾ ਹੈ ਸਰਬ ਸੇ ਮਿਲਜੋ ਭੀ ਹੈ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਵਿਖਯੋ ਸੇ ਸੂਖਮ ਹੈ ਰੂਪਾਦੀ ਵਿਖਯ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਸੇ ਥੂਲ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਰੂਪਾਦੀ ਵਿਖਯਨ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਸੇ ਮਨ ਸੂਖਮ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਮਨ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਤੇਹੈ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂਕੇ ਪ੍ਰੇਰਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਨ ਸੇ ਅੰਤਰ ਬੁਧੀ ਸੂਖਮ ਹੈ ਬੁਧੀ ਕੋ ਮਨ ਵਿਸਯ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਬੁਧੀ ਮਨ ਕੋ ਵਿਸਯ ਕਰਤੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਪਹਲੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਨੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਚੀ ਹੈ ਤਬ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਰਚ ਕੇ ਇਨ ਕਾ ਵਹਿਰਮੁਖ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਰਤਾ ਨੇ ਇਨ ਕੋ ਸਰਾਪ ਦੇ ਦੀਆ ਕੇ ਜਾਹੋ ਤੁਮ ਸਾਰੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਬਾਹਰ ਕੀ ਓਰ ਹੀ ਦੇਖਤੇ ਰਹੋ ਜੈਸੇ ਬਣੀਆ ਬੇਸਜ਼ਾ ਦੇਵ ਮੰਦਰਕੇ ਪੁਜਾਰੀ ਮਸੀਤੀ ਮੈ ਰਹਨੇ ਵਾਲੇ ਕਾਜੀ ਮੌਲਾਨੇ ਬਾਹਰ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮੰਡਲੀ ਧਾਰੀ ਮਹੰਤੀ ਬਾਹਰ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਤੁਮ ਭੀ ਬਾਹਰ ਕੋ ਹੀ ਦੇਖਤੇ ਰਹੋ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰ ਨੇ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਵਹਿਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਉਪ ਸੰਘਾਰ ਕੀਆ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਬਾਹਿਰ ਕੋ ਹੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਰੂਪ ਰਸਾਦੀ ਥੂਲ ਵਿਖਯ ਹੈਂ ਤਿਨ ਕੋ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਆਸ੍ਵਾਦਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਇਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਅੰਤਰ ਜੋ ਆਤਮਾ ਮਨ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਮਨ ਭੀ ਬਾਹਰ ਕੋ ਹੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਧਾਵਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਅੰਤਰ ਬੁਧੀ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਸ੍ਵਯੰਭੂ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਮਨ ਵਹਿਰਮੁਖ ਹੂਏ ਹੂਏ ਹੈਂ ਬਾਹਿਰ ਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਹੂਆ ਹੂਆ ਹੋਵੇ ਜਿਨ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਂਵੈ ਵਹਿਰ ਮੁਖ ਤਿਸ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਨਜੀਕ ਰਹਨੇ ਵਾਲੀ ਏਕ ਬਧੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਾ ਬੁਧੀ ਸੂਖਮ ਥੂਲ ਕਾ ਵਿਵੇਕ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ਸਤਅਸਤ ਕੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸ੍ਵਯੰਭੂ ਨੇ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮਨ ਕਾ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਕੋ ਰਚ ਦੀਯੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅੰਤਰ ਕੋ ਮਨ ਨਹੀ ਧਾਵਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪੰਚਜ੍ਞਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਭੀ ਬਾਹਰ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਤਾ ਪੁਰੁਖ ਨੇ ਰਚ ਦੀਯੋ ਹੈ ਬਾਹਰ ਕੇ ਪੰਚ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਮਨ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਮਨ ਸੂਖਮ ਹੈ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਥੂਲ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਮਨ ਕੋ ਵਿਸ਼ਯ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਦੇਖ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਥੂਲ ਨਾਮ ਮੋਟੇ ਕੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਆਤਮਾ ਭੀ ਅਤਯੰਤ ਸੂਖਮ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮਨ ਕਾ ਵਿਸਯ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਮਨ ਆਤਮਾ ਕੀ ਅਪੇਖਜਾ ਕਰਕੇ ਅਤਯੰਤ ਥੂਲ ਹੈ ਮਨ ਕੀ ਅਪੇਖਜਾ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਅਤਯੰਤ ਸੂਖਮ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਮਨ ਭੂਲ ਕਰਕੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਓਰ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਅਰਥ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੂਖਮ ਨਾਮ ਅਤਯੰਤ ਬਰੀਕ ਕੋ ਹੈ ਪੰਚੋ ਗ੍ਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਛੇਵਾਂ ਮਨ ਕਰਤਾ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਬਾਹਰ ਕੀ ਓਰ ਹਤ ਹੂਏ ੨ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਰੂਪ ਰਸਾਦੀ ਸ੍ਵਾਦੋਂ ਕੀ ਓਰ ਧਾਵਤੇ ਹੂਏ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤੇ ਹੂਏ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਹਰਿਆਉ ਪਸੂ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਹੂਆ ੨ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਖੇਤਜੋਂ ਮੈ ਜਾਇ ਪਰਤਾ ਹੈ ਤਦ੍ਵਤ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਖੇਦ ਮੈ ਹਰਜਾਉ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕੀਓ ਕੀਓ ਹੈ ਯੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਤੇ ਮਨ ਬਿਨਾ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣ ਬਿਨਾ ਸਤ ਸੰਗ ਔਰ ਕਿਸੀ ਉਪਾਵ ਸੇ ਵਸ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਤਾਈ ਹੂਈ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਹੀ ਵਸ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਸੇ ਯੇ ਦੁਸ਼ਟ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਵਸ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਇਨ ਕੀ ਅੰਤਰ ਮੁਖ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਫਿਰ ਅਪਨੇ ਧਨ ਧਾਮ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਚੈਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਬਹੁਰਹੁ ਤੁਛ ਵਿਖਯੋਂ ਕੀ ਓਰ ਨਹੀ ਧਾਵਤੇ ਆਤਮਾ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਆਤਮ ਆਰਾਮ ਮੈ ਇਸ-ਥਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕੋ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਮਾਈ ਮੈ ਧਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਨਾਮ ਮਨ ਮੇਰੋ ਧਾਵਨ ਤੇ ਛੁਟਿਓ ਕਰ ਬੈਠੇ ਬਿਸਰਾਮ ॥

ਇਤਜ਼ਾਂਦੀ ਅਨੰਤ ਵਚਨ ਔਰ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਯੇ ਦੁਸ਼ਟ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਵਸ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸਹਜ ਸ੍ਵਾਭਾਵ ਹੀ ਬਾਹਰ ਕੋ ਧਾਵਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਜੀਵਵੋਂ ਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਅਨੰਤ ਕਸ਼ਟੋਂ ਕੋ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਮਿਰਗ ਕਾ ਬਚਾ ਤ੍ਰਿਖਾਤੁਰ ਹੂਆ ੨ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਜਲ ਪਾਨ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਧਾਇ ਧਾਇ ਕੇ ਅਤਜ਼ੰਤ ਕਸ਼ਟ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ ਜੀਵ ਭੀ ਵਿਖਯ ਭੋਗ ਸੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਉਲਟਾ ਪਰਮ ਸੰਕਟੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਸਤੂਰੀ ਕੀ ਬਾਹਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਧਾਇ ਧਾਇ ਕੇ ਬਡੇ ਪਰੀਸਰਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਕਬੀ ਪੁਨਯੋਂ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਉਸ ਮ੍ਰਿਗ ਕੀ ਨਾਸ ਅਪਨੀ ਨਾਭੀ ਕੇ ਊਪਰ ਜਾਇ ਟਿਕਤੀ ਹੈ ਤਬ ਧਾਵਨੇ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੜ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਬ ਯੇ ਜੀਵ ਗੁਰਮੁਖ ਦਵਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਅਤਜ਼ੰਤ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਇਸਥਿਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਨਹੀ ਡੋਲਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਬਡੀ ਪਰਬਲ ਅੰਧੇਰੀ ਪ੍ਰਚੰਡ ਵਾਯੁ ਸੇ ਭੀ ਨਹੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਵੋ ਭਤਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਬਡੀ ਪ੍ਰਬਲ ਵਿਖਯ ਰੂਪ ਵਾਯੁ ਸੇ ਭੀ ਨਹੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਸੋਃ—ਚਿਤ ਪਾਵਹਿ ਬਿਸਰਾਮ ਵਸਤੁ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਯਤਨ ਤੇ ।
ਅਨਭਵ ਜਾਕੋ ਨਾਮ ਰਸ ਸ੍ਵਾਦਿਤ ਸੁਖ ਉਪਜੈ ॥ ੧ ॥

ਇਤਿ ਸੁਖਮ ਵਿਚਾਰਃ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਅਥ ਕਰਤਾ ਰੂਪ ਛਰਨਨੰ ਇਸ ਥੂਲ ਪਚੀਸ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਆਤਮਿਕ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹੀ ਆਤਮਾ ਜਾਨਜੋ ਹੈ ਕੇ ਨਖ ਸੇ ਲੈਕੇ ਸਿਰ ਕੀ ਸਿਖਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਹਾਥ ਕੋ ਸਰੀਰ ਮਾਤਰ ਮੈ ਹੂੰ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਅਧਿਕ ਬ੍ਰਿਤੀ ਮੈ ਨਹੀ ਹੂੰ ਜੋ ਐਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਮੈ ਹੀ ਪੁਨ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੂੰ ਤਿਸ ਕੋ ਨਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਇਤੀ ਕਰਤਾ ਅਥ ਕ੍ਰਿਯਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜਬ ਕਰਣ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਿਸਯ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾ ॥

ਅਥ ਕਰਮ ਸ਼ਬਦ ਸਪ੍ਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧਾਦੀ ਵਿਸਯੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜਾਇ ਕੇ ਵਿਸਯ ਕੇ ਆਕਾਰ ਹੋਕੇ ਵਿਸਯ ਕਾ ਸਫੁਟ ਕਰਨਾ ਕਯਾ ਵਿਸਯ ਕਾ ਯਥਾਵਤ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਨਾ ਤਿਸ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਵਿਸਯ ਕਾ ਨਾਮ ਮਹਦ ਜਨ ਕਰਮ ਕਹਤੇ ਹੈ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਤੀ ਕਰਮ ॥ ਅਥ ਗਜ਼ਾਤਾ ਚਿਦਾਭਾਸ ਸਹਤ ਅੰਤਹਕਰਣ ਅਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਕਾ ਨਾਮ ਗਜ਼ਾਤਾ ਹੈ ਇਤੀ ਗਜ਼ਾਤਾ ॥ ਅਥ ਗਜ਼ਾਨ ਚਿਦਾਭਾਸ ਸਹਤ ਜੋ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਿਸ਼ੈ ਦੇਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਤਿਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਇਤੀਃ ਅਥ ਰੋਯ ਘਟਾਦੀ ਵਿਸਯ ਅਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਕਾ ਨਾਮ ਰੋਯ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਇਤੀ ਰੋਯ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਗਜ਼ਾਤਾ ਗਜ਼ਾਨ ਰੋਯ ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਪਟੀ ਕਾ ਰੂਪ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਾਤਾ ਮਾਨ ਮੇਯ ॥ ਪ੍ਰਮਾਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਮੇਯਾਦੀ ਤ੍ਰਿਪਟੀ ਭੀ ਜਾਨ ਲੈਣੀਆਂ ਇਤੀ ਤ੍ਰਿਪਟੀ ॥

ਅਥ ਪ੍ਰਮਾਗਜ਼ਾਨ—ਜਿਸ ਗਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਯਥਾਵਤ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਗਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਜਿਉਂ ਕਾ ਤਿਉਂ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾ ਗਜ਼ਾਨ ॥ ਇਤੀ ਪ੍ਰਮਾ ਗਜ਼ਾਨ ॥ ਅਥ ਗੁਰੂ ਲਖਣ

ਸਲੋਕ—ਸਤ ਪੁਰੁਖ ਜਿਨ ਜਾਨਿਆ ਸਤਗੁਰ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਉ ॥ ਇਤੀ ॥

ਗੁਰੂ ਵਾਕਜ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ੍ਰੀ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ ਇਤੀ ਲਖਨ । ਅਥ ਸਿਖ ਲਖਣੰ ॥ ਗੁਰੁ ਕੈ ਗ੍ਰਹ ਸੇ ਸੇਵਕ ਜੋ ਰਹੈ । ਗੁਰੁ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮਨ ਮੈ ਸਹੈ । ਆਪਸਕੋ ਕਰ ਕਛੁ ਨ ਜਨਾਵੈ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਿਦੈ ਸਦ ਧਿਆਵੈ । ਮਨ ਬੇਚੈ ਸਤਗੁਰੁ ਕੇ ਪਾਸ ਤਿਸ ਸੇਵਕ ਕੇ ਕਾਰਜ ਰਾਸ । ਸੇਵਾ ਕਰਤ ਹੋਇ ਨਿਹਕਾਮੀ । ਤਿਸ ਕੋ ਹੋਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੁਆਮੀ ॥

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਾਕਜ਼ੰ । ਇਤਿ ਸਿਖ ਲਖਣ । ਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕ ਸਮ ਦਮ ਉਪਰਤੀ ਤਿਤਿਖਜ਼ਾ ਸਰਧਾ ਸਮਾ ਧਾਨਤਾ ਮੋਖ ਇਛਾਦੀ ਚਤੁਸ਼ਟੈ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਵੇਦਾਂਤ ਵਾਕਜ਼ੋਂ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਇਸ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਵਿਖਯ ਹੈ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਯੇ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਦਜ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਦਕ ਭਾਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਔ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਸਨਬੰਧ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਰੰਥ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਦਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਯੋਜ ਹੈ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਦਨ ਨਾਮ ਕਥਨ ਕਰਨ ਵਾਰਾ ਹੈ । ਯੇ ਚਾਰੋ ਅਨੁਬੰਧ ਜਿਸ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਹੋਵੈ ਉਸ ਕੋ ਤੁਮ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਜਾਨਹੁ ॥ਇਤੀਅਨੁਬੰਧ॥੪॥

ਜਿਨ ਵਚਨੋ ਸੇ ਅਖੰਡ ਚੈਤੰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਯਥਾਵਤ ਹੋਵੇ ਉਨ ਵਚਨੋ ਕੋ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਜਨ ਮਹਾ ਵਾਕਜ਼ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾਨ ਮਾਨੰਦੰ ਬ੍ਰਹਮ ਇਤੀ ਰਿਗਵੇਦਃ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀ ਇਤੀ ਅਜੁਰਵੇਦਃ ਤਤ੍ਵਮਸੀ ਇਤੀ ਸਾਮ ਵੇਦਃ ਅਯੰ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਇਤੀ ਅਥਰਬਣ ਵੇਦਃ ਯੇ ਚਾਰੋ ਵੇਦੋਂ ਕੇ ਚਾਰ ਵਾਕ ਹੈ । ਹੇ ਸਿਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਨ ਚਾਰੋ ਮਹਾ ਵਾਕਜੋਂ ਕੋ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਜਪਜੀ ਕੀ ਸੋਲਵੀ ੧੬ ਪਉੜੀ ਸੇ ਲੈ ਕੇ ਉਨੀਸ ਕੀ ਪਉੜੀ ੩੯ ਪ੍ਰਯੰਤ ਚਾਰ ਵਾਰ ਪ੍ਰਤਖਜ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਰੂਪ ਕਮਲ ਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕੀਓ ਹੈ॥ ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ਸੋ ਤੁਕ ਮਹਾਵਾਕਜ ਰੂਪਾ ਏਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਸਦਾ ਨਿਤਜ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਇਸਥਿਰ ਰੂਪ ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਸ਼ਕ ਨਹੀ ਹੈ ਹ ਸਿਖ ਇਨ ਸੇ ਪੂਰਬ ਚਾਰ ਸਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਸਰਵਣ ਕੋ ਮਹਾਤਮ ਕਹਜੋ ਹੈ । ਸੁਣਿਐ ਸਿਧ ਪੀਰ ਸੁਰ ਨਾਥ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਪੁਨਃ ਮੰਨੇ ਕੀਗਤ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਚਾਰ ਸਲੋਂਕੋ ਕਰਕੇ ਮਨਨ ਕੋ ਮਹਾਤਮ ਕਹਜੋ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਪੰਚ ਪਰਵਾਣ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਏਕ ਸਲੋਕ ਨਿਦਿਧਜਾਸਨ ਪਰ ਕਥਨ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਚਾਰ ਸਲੋਕ ਸਾਖਜਾਤਕਾਰ ਪਰ ਕਹੇ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਚਾਰ ਮਹਾ ਵਾਕਜ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕੀਏ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ਇਕੀਸਵੀ ੨੧ ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਪਉੜੀ ਮੈ॥ ਜਬ ਆਪਹਿ ਆਪ ਆਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤਬ ਮੋਹ ਕਹਾ ਕਿਸ ਹੋਵਤ ਭਰਮ ਆਪਨ ਖੇਲ ਆਪ ਵਰ ਤੀਜਾ ਨਾਨਕ ਕਰਨੇ ਹਾਰਨ ਦੂਜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਣੀਐ ਏਕ ੨ ਵਖਾਣੀਐ । ਆਤਮ ਪਸਾਰਾ ਕਰਣ ਹਾਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਨਾ ਨਹ ਜਾਣੀਐ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਨਿਰਗੁਣ ਆਪ ਸਰਗੁਣ ਭੀ ਓਹੀ ਕਲਾ ਧਾਰ ਜਿਨ ਸਗਲੀ ਮੋਹੀ। ਅਪਨੇ ਚਰਿਤ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪ ਬਨਾਏ। ਅਪਨੀ ਕੀਮਿਤ ਆਪੇ ਪਾਇ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੀਵ ਈਸ਼ਵਰ ਕੀ ਏਕਤਾ ਜਪਜੀ ਮੈ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਹੀ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਹਤ ॥ ਸਾਲਾਹੀ ਸਾਲਾਹ ਏਤੀ ਸੁਰਤ ਨ ਪਾਈਆ ਨਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਹ ਪਵਹਿ ਸਮੁੰਦ ਨ ਜਾਣੀਐ ॥ ਜਪ ਜੀ ਮੈ ਜੋ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤ ਪਦ ਹੈ ਸੋ ਪਤ ਪਦ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਤਤਪਦ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਤੂੰ ਪਦ ਜੀਵ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਨਿਰੰਕਾਰ ਪਦ ਦੋਨੋ ਕੀ ਏਕਤਾ ਸੂਚਨ ਕਰਾਨੇ ਵਾਰੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਵਾਚੀ ਹੈ ਅਰਥ ਯੇ ਕੇ ਹੇ ਸਿਖ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਹੈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਸਰਬਗਜਤਾ ਤਜਾਗਦੇ ਜੀਵ ਕੀ ਅਲਪਗਜਤਾ ਤਜਾਗਦੇ ਜੀਵ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਚੇਤਨਤਾ ਮਾਤ੍ਰਤਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਲੈ ਈਹਾਂ ਭਾਗ ਤਜਾਗ ਲਖਣਾ ਜਾਨ ਲੇਨੀ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਉਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਪੁਨਃ ਨਹੀਂ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਈਸ਼ਵਰ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੀਵ ਕਾ ਭੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲਤ੍ਵ ਜਾਤੀ ਜਲ ਰੂਪਤਾ ਸਮੁਦ੍

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਲ ਕੀ ਬੂੰਦ ਮੈ ਭੀ ਜਲਤ੍ਵ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਦੋਨੋ ਕੀ ਉਪਾਧੀ ਛੋਡ ਕੇ ਜਲ ਮਾਤ੍ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕਰੀਏ ਵਿਚਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਤੋ ਸਮੁਦਰ ਭੀ ਜਲ ਹੀ ਹੈ ਔ ਬੂੰਦ ਭੀ ਜਲ ਹੀ ਹੈ ਜਬ ਜਲ ਕੀ ਬੂੰਦ ਸਮੁਦਰ ਮੈ ਡਾਰ ਦੀਜੀਏ ਤਬ ਸਮੁਦਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਸੋ ਬੂੰਦ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਉਸ ਬੂੰਬ ਕੋ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਔਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸੇ ਭੀ ਇਸੀ ਅਰਥ ਕੋ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਨਦੀਆਂ ਕੂਲਾਂ ਜਬ ਸਮੁੰਦਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਜ਼ਾਂ ਹੈ ਤਬ ਨਦੀ ਅਪਨਾ ਨਦਿਤ੍ਵਭਾਵ ਤਥਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਸਮੁਦਰ ਮੈ ਮਿਲਕੇ ਸਮੁਦਰ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਗੰਗਾ ਯਮਨਾ ਸਰਸਵਤੀ ਗੰਡਿਕਾਗੋਮਤੀ ਆਦੀ ਨਾਮ ਔ ਦੋ ਕਿਨਾਰੇ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਨਦੀ ਕਾ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਕੂਲ ਕਾ ਕੂਲ ਕਾ ਨਾਮ ਔ ਦੋ ਕਿਨਾਰੇ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਦੀ ਅਸਥਾਨੀ ਈਸ਼੍ਵ ਹੈ ਕੂਲ ਅਸਥਾਨੀ ਜੀਵ ਹੈ ਸਮੁਦਰ ਅਸਥਾਨੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਜਬ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਈਸ਼੍ਵਰਤ੍ਵ ਭਾਵ ਤਥਾ ਜੀਵ ਕਾ ਜੀਵਤ੍ਵ ਭਾਵ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਕੇਵਲ ਏਕ ਅਦ੍ਵਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਏਕ ਰਸ ਸੈਧਵ ਖਿਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰੀਪੂਰਣ ਹੈ ਐਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮਹਾਤਮਾ ਜਗਤ ਕੇ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਵਾਕੰ ਜੈਸੇ ਪੈਤੀਸ ਅਖਰੀ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਮਃ ੨ ਓਂ ਅੰਕਾਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ਆਤਮ ਸੁਧ ਅਕ੍ਰੈ ਅਵਿਨਾਸੀ ਈਸ ਜੀਵ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਮਾਨੋ ਸਾਧੁ ਚੋਰ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਪਛਾਨੋ ॥ ਹਸਤੀ ਚੀਟੀ ਤ੍ਰਿਣਲਉ ਆਦੰ ਏਕ ਅਖੰਡਤ ਬਸੈ ਅਨਾਦੰ ॥ ਇਤਿਜ਼ਾਦੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇ ਕੇ ਪੈਤੀਸ ਅਖਰ ਪੈਤੀਸ ਅਖਰੋਂ ਕੇ ਅਰਥ ਲਿਖ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਹਜ਼ੂਰ ਅਰਪਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਹੁਣ ਅਬ ਚਰਾ-ਚਰ ਆਤਮਿਕ ਜਿਤਨਾ ਕੁਛ ਜਗਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰਾ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਓਂਕਾਰ ਸੇ ਹੀ ਜਗਤ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਓਂਕਾਰ ਸਰਬ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋਈ ਆਤਮਾ ਸੁਧ ਮਾਯਾ ਤਤ ਕਾਰਯਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਅਕ੍ਰੂਯ ਹੈ ਸਰਬ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੇ ਸੂੰਨ ਹੈ ਸੋਈ ਓਂਕਾਰ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਈਸ਼ਵਰ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸੋਈ ਓਂਕਾਰ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਰੂਪ ਜੀਵ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਸ਼ਵਰ ਜੀਵ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਆਤਮਾ ਏਕ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਾਧੂ ਕਾ ਤਥਾ ਚੋਰ ਕਾ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਆਤਮਾਂ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਹਸਤੀ ਤੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਅਨਾਦੀ ਨ ਹੋਵੇ ਆਦ ਜਿਸ ਕੀ ਕੋਈ ਭੀ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਅਨਾਦੀ ਅਖੰਡਤ ਕਜਾ ਸਜਾਤੀ ਵਿਜਾਤੀ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਤ ਸਰਬ ਵਿਖੇ ਐਸਾ ਪਾਰ-ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਜੜ ਜੰਗਮ ਕਾ ਆਪਨਾ ਆਪ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਰਜੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਇਤਯਾਦੀ ਏਕਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਅਨੇਕ ਹੀ ਹੈ ਗ੍ਰੰਥ ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖੇ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਃ ਉਪਃ ਅਃ ੪੩ ॥

ਆਤਮਾ ਨਾਰਾਯਣਸ੍ਯੈਵ ਨਭਿੰਨ ਮ੍ਤਿਲਤੈਲਵਤ ਤਥੈਵ ਸ਼ੋਲਕਜ ਪਟਵਤ ਕੁਸੁਮਾਮੋਦਵਤ ਤਥਾ ॥ ੫ ॥ ਯੋਹਿ ਵਿਸ਼ਨ੍ਹੁਃ ਸਏਵਾਤਮਾ ਯੋਹਜਾਤਮਾਸੌਜਨਾਰਦਨਃ ॥ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਵਾਤਮ ਸ਼ਬਦੌ ਪਰਯਾ ਯੌ ਯਥਾ ਵਿਟਪ ਪਾਦਪੌ ॥ ੬ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਯੇ ਜੋ ਜੀਵਾਤਮਾ ਹੈ ਅਰ ਜੋ ਨਾਰਾਯਣ ਹੈ ਯੇ ਦੋਨੋ ਆਪਸ ਮੈ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਤਿਲ ਅਰ ਤੈਲ ਆਪਸ ਮੈ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਲੋ ਸੇ ਤੈਲ ਜੁਦਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਵਸਤਰ ਸੇ ਸੁਕਲ ਰੂਪ ਜੁਦਾ ਨਹੀ ਹੈ ਸੁਪੇਦੀ ਕੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਮੈ ਸੁਕਲ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਫੂਲ ਸੇ ਸੁਗੰਧੀ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਹੇ ਕਮਲਨਯਨ ਰਾਮ ਜੀ ਜੋ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਸੋਈ ਆਤਮਾ ਹੈ ਹੀ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋਈ ਭਗਵਾਨ ਜਨਾਰਦਨ ਵਿਸ਼ਨੂ ਹੈ। ਹੇ ਸੌਮਜ ਵਿਸ਼ਨੂ ਸ਼ਬਦ ਆਤਮਾ ਸ਼ਬਦ ਦੋਨੋ ਸਬਦ ਏਕ ਹੀ ਵਸਤੂ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਦੋਨੋ ਪਰਯਾਯ ਵਾਚੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਾਦਾਪ ਕਹੋ ਅਥਵਾ ਵਿਟਪ ਕਹੋ ਦੋਨੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਔ ਆਤਮਾ ਦੋਨੋ ਏਕ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਨਾਮ ਹੈਂ ਜੋ ਭੇਦਵਾਦੀ ਹੈਂ ਸੋ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਕੋ ਭਿੰਨ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਸੇ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਜੀਵਾਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੬ ॥

ਨਨਿਰੋਧੋ ਨਚੋਤਪਤ੍ਤਿਃ ਨਚ ਬੰਧੋ ਨਚ ਸਾਧਕਃ ।
ਨਮੁਕ੍ਤਿ ਨਵੈ ਮੁਮੁਖਤਾ ਇਤਜੋਖਾ ਪਰਮਾਰਥਤਃ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਸਤਜ ਸਤਜ ਪੂਛੇ ਤੌ ਸਤਜ ਵਾਰਤਾ ਯੇ ਹੈਂ ਕੇ ਨੇਤੀ ਨ ਨਿਰੋਧ ਹੈ ਨਿਰੋਧ ਨਾਮ ਅਪਵਾਦ ਕਾ ਹੈ ਅਪਵਾਦ ਨਾਮ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਬਿਨਾ ਵਸਤੂ ਭਾਸੇ ਪੁਨਃ ਵਿਚਾਰ ਕੀਏ ਉਪਰਾਂਤ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਰਹੇ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ੧ ਏਕ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ੧ ਤੀਸਰੀ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀ ਕੇ ਦਿਨ ਕੇ ਸਮਾਪਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਦਿਨ ਕੇ ਉਦਯ ਹੋਲੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਹਤੀ ਹੈ ੧ ਜੋ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਆਰਬਲਾ ਹੈ ਸਮਾਪਤੀ ਕੇ ਉਤਰ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਮੈ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਸਹਤ ਸੂਖਮ ਥੂਲ ਭੂਤ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਇਨ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਲਯੋਂ ਕੇ ਉਪ੍ਰਾਂਤ ਪੁਨਃ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋ ਆਵਤੀ ਹੈ ਏਕ ਨਿਤ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੁਖੁਪਤੀ ਰੂਪਾ ਰੋਜ ੨ ਉਤਪਤੀ ਪ੍ਰਲਯ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀਹੈ ਏਹ ਸਭ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਸਿਧ ਹੈ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰਲਯ ਕੇ ਉਪ੍ਰਾਂਤ ਪੁਨਃ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਚੌਥੀ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਸੋ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਲਯ ਕਾ ਐਸਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਵਰਨ ਚਾਂਦੀ ਕੇ ਭੂਖਣ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰੋਂ ਕੇ ਬਨੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਕਿਸੀ ਭੂਖਨ ਕਾ ਨਾਮ ਕਛ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਕੰਠਾ ਮੁਰਕੀ ਨਥ ਵਾਲਾ ਛਲਾ ਛਾਪ ਆਦਿਕ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਬ ਵਿਚਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਦੇਖਜੇ ਤੋ ਸ੍ਵਰਣ ਚਾਂਦੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਉਨ ਭੂਖਣੋਂ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਸਰੂਪ ਨਿਕਸਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਿਟੀ ਕੇ ਪਾਤ੍ਰ ਘਟ ਸਰਾਵਾ ਆਦਿਕ ਮਿਟੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਤਜ਼ੰਤ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਇਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਅਪਵਾਦ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਨ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਨ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਬੰਧਾ ਹੂਆ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਮੁਕਤ ਨਾਮ ਛੂਟਾ ਹੂਆ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਮੁਕਤੀ ਹੈ ਤਥਾ ਨ ਕੋਈ ਮੁਮੁਖਤਾ ਨ ਕੋਈ ਮੋਖ ਹੋਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾਲਾ ਹੈ ਨਾਮ ਮੋਖ ਕੀ ਇਛਾ ਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਤ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ॥

ਸੁਪਨੇ ਮੈ ਹਤਜਾ ਭਈ ਸੁਪਨੇ ਨ੍ਹਾਏ ਗੰਗ। ਜਾਗ ਪਰੇ ਜਬ ਸੁਪਨ ਸੇ ਨ ਹਤਜਾਨ ਗੰਗ।

ਜੈਸੇ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਹੈ ਦਾਰਸ੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਭੀ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ ਜੀਵ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਰੂਪੀ ਨਿਦ੍ਰਾ ਮੈ ਸੋਯਾ ਹੂਆ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਰੂਪ ਹਤਜ਼ਾ ਇਸ ਕੀ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸ੍ਵਪਨ ਭ੍ਰਮ ਭੀ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਗਾਧੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਬਿਨਾਂ ਜਾਗੇ ਪ੍ਵਪਨੇ ਮੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭ੍ਰਮ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਸਤਜ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਥਾ ਵਿਸਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਮਾਯਾ ਮਹਾ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ਜੋ ਅਨ ਹੂਈ ਵਸਤੂ ਕੋ ਸਤਜ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਇ ਦੇਤੀ ਹੈ ਔਰ ਕੀ ਅਨੁਭਵ ਕੀ ਹੂਈ ਦਸਾ ਕੋ ਔਰ ਕੋ ਨਿਸਚੈ ਕਰਾਇ ਦੇਤੀ ਹੈ ਕੇ ਯੇ ਅਵਸਥਾ ਮੈਨੇ ਭੋਗੀ ਹੈ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਬੀਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਲਛ੍ਮਣ ਕੋ ਅਰ ਗਾਂਧੀ ਕੋ ਸੁਪਨ ਭ੍ਰਮ ਭੀ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈ ਸਤਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੂਆ ਥਾ ਹੇ ਸਿਖ ਤੈਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਸ੍ਵਪਨਵਤ ਔ ਸਤਰੂਪ ਕਰਕੇ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ॥

ਮਃ ੯—ਏਹੁ ਜਗ ਧੂੰਏ ਕਾ ਪਹਾਰ। ਤੈ ਸਾਚਾ ਮਾਨਿਆ ਕਹ ਬਿਚਾਰ। ਸਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੁਪਨੈ ਕੈ ਏਹੁ ਜਗ ਜਾਨ । ਬਿਨਸੈ ਛਿਨ ਮੈ ਸਾਚੀ ਮਾਨ। ਦਾਮਨੀ ਚਮਤਕਾਰ ਤਿਉਂ ਵਰਤਾਰਾ ਜਗ ਥੈ ਝੂਠਾ ਤਨੁ ਸਾਚਾ ਕਰ ਮਾਨਿਓ ਜਿਉ ਸੁਪਨਾ ਰੈਨਾਈ। ਰਾਮ ਗਇਓ ਰਾਵਨ ਗਇਓ ਜਾਂਕੋ ਬਹੁ ਪਰਿਵਾਰ । ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਥਿਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਸੁਪਨੇ ਜਿਉਂ ਸੰਸਾਰ ॥

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਵਚਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਨੇਕ ਹੀ ਹੈਂ ਸੰਸਾਰ ਮਿਥਜ਼ਾਤ੍ਵ ਮੈ ਹੇਤੂ ਰੂਪ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਹੁਆ ਕੁਛ ਨਹੀ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਮਿਥਜ਼ਾ ਅਨਹੁਆ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬਿਨਾ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ । ਯੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਾਕਜ਼ ਹੈਂ ॥

ਅਥ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਚਨੰ—ਯਤੁਵਾ ਇਮਾਨੀ ਭੂਤਾਨੀ ਜਾਯੰਤੇ ਯੇਨ ਜਾਤਾਨਿ ਜੀਵੰਤੀ ਯਤ ਪ੍ਰਯੰਤਜ਼ਭਿ ਸੰ ਵਿਸ਼ੰਤਿ ਤਦ ਬ੍ਰਹਮ ਇਤੀ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਸਰਬ ਭੂਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਤਪਤ ਹੋ ਕਰਕੇ ਜੀਵਤੇ ਹੈਂ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਅਸਚਾਵਰ ਜੰਗਮ ਭੂਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਰਣੇ ਸੇ ਉਤ੍ ਕਾਲ ਮੈ ਜਿਸ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦਰ ਸੇ ਫੇਨ ਬੁਦ ਬੁਦੇ ਜਲ ਸੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਜਲ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹਕੇ ਪੁਨਃ ਜਲ ਮੈ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜਲ ਸੇ ਭਿੰਨ ਪੁਨਃ ਫੇਨ ਆਦਿਕੋ ਦਰਸਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸਰਬ ਜਗਤ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਮੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਯੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਸੇ ਪੂਰਬ ੨ ਜਨਮ ਮਰਣ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਆਦੀ ਅਨੇਕ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਭਰਮਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਯਜੁਰਵੇਦ ਕੀ ਬ੍ਰਿਹਦਾਰਣਜ਼ਕ ਕੇ ੬ ਅਃ ਮੈ ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਯਾਜ੍ਞਵਲਕ ਮੁਨੀ ਨੇ ਭੀ ਉਪਦੇਸ ਕੀਓ ਹੈ ਸਾ ਤਹਾਂਕੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੇ ਅਰਥ ਈਹਾਂ ਭੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ॥

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤੀਃ ਤਦਯਥਾ ਮਹਾਂ ਮੋਤਸਜ਼ ਉਭੇ ਕੂਲੇ ਨੁਸੰਚਿਰਤਿ ਪੂਰਬੰ ਚਾਪਰੰਚੈਵ ਮੇਵਾਯੰ ਪੋਰੁਖਏਤਾਵੁ ਭਾਵੰਤਾ ਵਨੁਸੰਚਿਰਤਿ ਸ੍ਵਪਨਾਂਤੰਚ ਬੁਧਾਂਤੰਚ ॥ ੧੮ ॥

ਟੀਃ ਹੇ ਸਿਖ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਕੋ ਦਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਕਰਕੇ ਸਫੁਟ ਨਾਮ ਪਰਗਟ ਲਰਕੇ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਮਤਸ ਬਡੇ ਅਕਾਰ ਵਾਲਾ ਮਛ ਹੋਵੇ ਛੋਟੀ ਸੀ ਨਦੀ ਮੇ ਕਿਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਅਥਵਾ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਆਇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਹੋਵੇ ਤਬ ਵੋ ਮਤਸ ਉਸ ਨਦੀ ਕੇ ਕਬੀ ਉਰਵਾਰ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਕੋ ਕਬੀ ਪਾਰਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਕੋ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਮੁਦਰ ਕਾ ਮਾਰਗ ਭੂਲ ਕੇ ਉਸ ਨਦੀ ਮਾਤ੍

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਹੀਂ ਅਪਨਾ ਗ੍ਰਹ ਮਾਨ ਕੇ ਮਹਾ ਕਲੇਸ ਪਾਇ ਰਹਜਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਭੀ ਅਪਨੇ ਸਮੁਦਰ ਰੂਪ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਭੂਲ ਕੇ ਅਬ ਜਾਗਰਤ ਔ ਸਵਪਨ ਕੇ ਅੰਤਰਾਲਕ ਅਵਸਥਾ ਰੂਪ ਨਦੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕਬੀ ਤਿਸ ਨਦੀ ਕੇ ਜਾਗਰਤ ਰੂਪ ਕਿਨਾਰੇ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਬੀ ਸਵਪਨ ਰੂਪ ਕਿਨਾਰੇ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ਼੍ਤਜਰਥਃ ਤਥਾਚ ਤਸਮਾਦਵਾ ਏ ਤਸਮਾਦ ਵਾਤਮਨਾ ਆਕਾਸ਼ਃ ਸੰਭੂਤਃ ॥

ਟੀਃ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਆਕਾਸ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਵੈਨਾਮਨਿਸਚੈਕਰਕੇ ਆਕਾਸ ਸੇ ਵਾਯੂ ਇਤਜਾਦੀ ਪ੍ਰਕਰਣ ਵਿਸਤਾਰ ਪੂਰਬਿਕ ਉਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਤੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਿਖ ਇਤਜਾਦੀ ਸਵਿਕਲਪਕਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਕਜ ਹੈ ਅਥ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਵਾਕ ਸ੍ਰੁਤੀਃ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਾਪਨੋਤਿ ਪਰੰ ਤਦੇਖ ਭੁਜੁਕਤਾ ਸਤਯੰ ਗਜਾਨ ਮਨੰਤੰ ਬ੍ਰਹਮ ਯੋ ਵੇਦ ਨਿਹਿਤੰ ਗੁਹਾਯਾਂ ਪਰ ਮੇਵਜੋਮਨਸੋਸ਼ਨੁਤੇ ਸਰਬਾਨ ਕਾਮਾਨਸਹ ਬ੍ਰਹਮਣਾਵਿਪਸ੍ਰੁਤੇਤਿ॥

ਟੀਃ— ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਕੀ ਬ੍ਰਿਹਦਾਰਣਜਕ ਉਪਨਿਸਦ ਕੇ ਅਸ੍ਰਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ॥ ਸਹੋ ਵਾਚੈ ਤਦ੍ਵੈ ਤਦਖਰੰ ਗਾਰਗੀਬ੍ਰਾਮਹਣਾ ਅਭਿਵਦੰਤਜ ਸਤ੍ਰੁਲਮਨਲ੍ਵਹ੍ਰੂਸ੍ਵ ਮਦੀਰਘ ਮਲੋ ਹਿਤ ਮਸ੍ਨੇਹ ਮਛਾਯ ਮਤਮੋ ਵਾਯ੍ਵ ਨਾ ਕਾਸ਼ ਮਸੰਜ੍ਞ ਮਰਸ ਮਗੰਧ ਮਚਖਨੁਖ੍ਯ ਮਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਮਵਾਗਮਨੋ ਤੇਜਸਕ ਮਸ਼ਣ ਮਮੁਖ ਮਮਾਤ੍ਰ ਮਨੰਤਰਵਾਹਜੰ ਨਤਦਸ਼ਿਨਾਤਿ ਕਿੰਚਨ ਨ ਤਦਸ਼ਨਾਤਿ ਕਸ੍ਚਨ ॥੮॥ ਨਾਨਜੇ ਭੋਸਤਿ ਵਿਗਜਾਤੈਖਤ ਆਤਮਾਂਤਰ ਯਾਮਜ ਮ੍ਰਿਤੋ ਤੋਨਜ ਦਾਰਤੰ ॥ ੭ ॥ ਸਏਸ਼ ਨੇਤਿ ਨੇਤਜਾਤਮਾਂ ਗ੍ਰਿਹਜੋ ਨਹੀਗ੍ਰਿਹਜਤੇਅਸ਼ੀਰਯੋ ਨਹੀ ਸ਼ੀਰਯ ਤੇ ਸੰਗੋ ਨਹੀ ਸੰਸਜਤੇ ਸਿਤੋ ਨ ਵਜਥਤੇ ਨ ਰਿਖਜਤਿ ॥ ਇਤ ॥

ਹੇ ਸਿਖ ਇਤਜਾਦੀ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਵਾਕ ਹੈ । ਸਤਯੰ ਗਜਾਨ ਮਨੰਤੰ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਇਨ ਸ੍ਰੁਤਓਂ ਕਾ ਅਰਥ ਉਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ ।

ਅਥ ਕਰੋਮ—ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਕਰਮ ਸੁਣ ਕਾਮਜ ਕਰਮ ਔ ਨਿਖਿਧ ਕਰਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਏਕ ਨਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ਦੁਸਰਾ ਨਿਮਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਪ੍ਰਾਯਸਚਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ੩ ਸੰਧਜਾ ਬੰਦਨ ਆਦਿਕ ਨਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ਜੈਸੇ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਕੇ ਨੇਮ ਸੇ ਜਪਜੀ ਰਹਰਾਸ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲਾ ਆਦਿਕ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਲੀਛੇ ਨਿਤ ਕਰਮ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸ ਕਰਮ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਤ ਕਰਮ ਮਨੂ ਆਦਿਕ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੧ ਅਮਾਵਸਜਾ ਪੂਰਣਮਾਸੀ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਣਾ ਖਜਾਕੇ ਦਿਨ ਪਿੰਡ ਤਰਪਣ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਣ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਣ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰਾਧਾਦਿਕ ਕਰਣੇ ਔ ਬਾਲਕ ਜਨਮ ਕਾਲ ਮੇਂ ਜਾਤ ਕਰਮ ਨੰਦੀ ਮੁਖ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਣਾ ਇਸ ਕਰਮ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਮ ਨਿਮਿਤ ਕਰਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੨ ਜੋ ਪਾਪ ਕੀ ਨਿਵਰਤੀ ਵਾਸਤੇ ਪੁਨਜ਼ ਰੂਪ ਕਰਮ ਇਸਨਾਨ ਦਾਨ ਤੀਰਥ ਜਪ ਤਪ ਬ੍ਰਤ ਆਦਿਕ ਕੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਇਸ ਕਰਮ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਸ਼ਚਿਤ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੩ ਜੋ ਸ੍ਵਰਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਆਦਕੋ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਕੇ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਯਗ ਅਗਨੀ ਅਸ੍ਟੋਮ ਯਾਗ ਕਾਰੀਰੀ ਯਾਗ ਵਾਜਜ ਪੇਯ ਯਾਗ ਸੋ ਆਦ ਲੈਕੇ ਜੋ ਕਰਮ ਹੈ ਇਸ ਕਰਮ ਕਾ ਨਾਮ ਕਾਮਯ ਕਰਮ ਹੈ ੪ ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਜ਼ਾਦੀ ਕਰਮ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਆਦਿ ਕਰਮੋ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਖਿਧ ਕਰਮ ਹੈ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਕਰਮ ਵੈਦਕ ਸਮਾਰਤਕ ਹੈ ਉਤਖੇਪਣ ਊਪਰ ਕੋ ਫੈਕਨਾ ੧ ਅਪਖੇਪਨ ਨੀਚੇ ਕੋ ਫੈਂਕਨ ੨ ਗਵਨ ਚਲੇ ਜਾਨਾ ੩ ਆਗਵਨ ਚਲੇ ਆਵਨਾ ੪ ਵਿਰੇਚਨ ਦਸਤ ਕਰਾਵਨਾ ਜਲਾਬ ਲਨਾ ਇਸ ਕਰਮ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਰੇਚਨ ਹੈ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਮ ਨੈਯਾਯਕ ਕੇ ਮਤਮੇ ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਹੈ ਨਵੈਦਕ ਮਤ ਮੈ ਚਾਰੋ ਵਰਨੋਂ ਕੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਤਥਾ ਚਾਰੋ ਅਸ੍ਰਮੋਂ ਕੇ ਧਰਮ ਭੀ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਰੂਪ ਹੈ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਕੇ ਅੰਤਰ ਗਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ॥ ਇਤਿ ਕਰਮਕਾਂਡ ॥

ਉਪਾਸਨਾ ਰਜੋ ਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਤ੍ਵਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਸਨੁ ਤਮਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾਦੇਵ ਰੁਦ੍ਰ ਰੋਦਯਤਿ ਪ੍ਰਲਯਕਾਲੇ ਸਰਬਾਨਿਤਿ ਰੁਦ੍ਰਃ ਯੇ ਤੀਨਹੁ ਦੇਵਤਾਨ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਸਜ਼ੇ ਅਥਵਾ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਭਿੰਨ ੨ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਉਪਾਸਨਾ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਾਲਗ ਰਾਮ ਆਤਮਿਕ ਸਿਲਾ ਮੈ ਜੋ ਵਿਸਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾਨ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਮੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਧਜ਼ਾਣ ਚਿੰਤਨ ਕਰਣਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਹੈ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹਿਰਣਜ਼ ਗਰਭ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰ ਅਬਜ਼ਾਕ੍ਰਿਤ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਤੈਜਸ ਵਿਸ੍ਵ ਪ੍ਰਾਗ ਨਾਮ ਜੀਵ ਵਿਖੇ ਕਰਨੀ ਹੈ ਹਿਰਣਜ਼ਗਰਭ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਤੈਜਸ ਨਾਮ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਮੇ ਕਰਣ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਹੈ ਜੀਵ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰ ਕਾਧਯਾਨ ਵਿਸਵ ਨਾਮਜਾਗਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀਵ ਮੈ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤੀਃ ਤਥਾ ਅਬਜ਼ਾ ਕ੍ਰਿਤ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਾਗ ਨਾਮ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀਵ ਮੈ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਹੈ ਮੈ ਹਿਰਣ ਗਰਭ ਹੂੰ ਮੈ ਹੀ ਵੈਸਵਾ ਨਰ ਹੂੰ ਮੈ ਹੀ ਅਬਜ਼ਾਕ੍ਰਿਤ ਹੂੰ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਲੋਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਰੀਰ ਕੇ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਉਤਰ ਕਾਲ ਮੈ ਤਹਾ ਸੁੰਦਰ ਦਿਬਜ਼ ਭੋਗੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤਾਹੈ ਯਾਵਤ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਵਤੋਂ ਕਾ ਲੋਕ ਇਸਥਰ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਵੇ ਉਪਾਸਕ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਸਤਜ਼ ਸਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਬ੍ਰਹਮਾਦੀ ਲੋਕ ਮੈ ਉਪਾਸਕ ਰਹਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਅਪ੍ਰਤਿਬਧ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋ ਜੈਸਾ ਸਰੂਪ ਹੋਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਦੇਵ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਉਨ ਲੋਕੋ ਮੈ ਇਤਨੀ ਵਿਸੇਖਤਾ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਇੰਦ੍ਰਾਦੀ ਦੇਵ ਲੋਕ ਮੇ ਕੁਛ ਇੰਦਰ ਕਾ ਸਰੂਪ ਹੋਕੇ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਔਰ ਸਾਮਾਨਜ਼ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜੋ ਉਪਾਸਤਾ ਹੈ ਸਗੁਣ ਰੂਪ ਅਥਵਾ ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਸੋ ਉਪਾਸਕ ਸਰੀਰ ਤਜਾਗ ਕੇ ਉਤ੍ ਸਗੁਣ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇ ਅਥਵਾ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਪਾਸਕ ਕੇਵਲ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੀ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਮੈ ਹੀ ਪਰਮਾਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੋਈ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤੋ ਸੋ ਅਨਾ-ਤਮ ਰੂਪ ਹੈ ਸਸ ਸ੍ਰਿੰਗਾਵਤ ਅਸਤ ਹੈ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਲਪਿਤ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਵਤ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੀ ਪੁਨਃ ਹੋਗਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਉਪਾਸਕ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੈ ਐਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਉਪਾਸਕ ਸਰੀਰ ਤਜਾਗ ਕੇ ਕਿਸੀ ਔਰ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਲੋਕ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ ਨਤਸਜ਼ ਪ੍ਰਾਣ ਉਤਕ੍ਰਾਮੰਤਿ ਅਤ੍ਰੈਵ ਸਮ ਨੀਯੰਤੇ ਇਤਿ ਸ਼ੁਤੇ ॥

ਇਨ ਸਬੋ ਸ੍ਰੁਤਜ਼ੋ ਕਾ ਅਰਥ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਤਤ ਵੇਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਈਹਾਂ ਹੀ ਕਯਾ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੂਏ ੨ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਵਾਸਨਾ ਸਹਤ ਕਿਸੀ ਔਰ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਗਮਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਔਰ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਯੇ ਹੈ ਕਯਾ ਲੈ ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਹੈ ਉਸੀ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਲੈ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਪੁਰਖ ਕਾ ਵੀਰਯ ਮੈ ਲੈ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਵੀਰਜ ਕਾ ਅੰਨ ਮੈ ਲੈ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਅੰਨ ਕਾ ਔਖਧਜ਼ੋਂ ਮੈ ਲੈ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਔਖਧਜ਼ੋ ਕਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਃ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਗੰਧ ਮੈ ਗੰਧ ਕਾ ਜਲੋਂ ਮੈ ਚਿੰਃ ਜਲੋਂ ਕਾ ਰਸ ਮੈ ਲੈ ਚਿੰਃ ਰਸ ਕਾ ਤੇਜ ਮੈ ਲੈ ਚਿੰਃ ਤੇਜ ਕਾ ਰੂਪ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਃ ਰੂਪ ਕਾ ਵਾਯੁ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਃ ਵਾਯੁ ਕਾ ਸਪਰਸ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਃ ਸਪਰਸ ਕਾ ਆਕਾਸ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਃ ਆਕਾਸ ਕਾ ਸ਼ਬਦ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਃ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਅਹੰ-ਕਾਰ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਅਹੰਕਾਰ ਕਾ ਤ੍ਰਿਧਾ ਗੁਣੋਂ ਮੈ ਗੁਣੋਂ ਕਾ ਮਹਤਤ੍ਵ ਮੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੈ ਚਿੰਤਤ ਕਰਨਾ ਮਹਤਤ੍ਵ ਕਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਃ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਪੁਰਖ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਪੁਰਖ ਕਾ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਪਰੇ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪੀ ਅਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿਖੇ ਆਪਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਅਕਾਰ ਕਾ ਉਕਾਰ ਮੈ ਲਯ ਖਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਉਕਾਰ ਕਾ ਮਕਾਰ ਮੈ ਮਕਾਰ ਕਾ ਅਰਧ ਬਿੰਦੂ ਮੈ ਅਰਧ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਪੁਰਖ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਪੁਰਖ ਹੀ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਸੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਸੇ ਪਰੇ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਸੁਧ ਏਕ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਤਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਬਡਭਾਗੀ ਜੀਵ ਕਾ ਚਿਤ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੇ ਤੇਰਹ ੧੩ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਯਾਗ ਕੀਏ ਕਾ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਏਕ ਚਿਤ ਜਿਨ ਇਕ ਛਿਨ ਧਜ਼ਾਯੋ ਕਾਲ ਫਾਸਿ ਕੇ ਬੀਚਨ ਆਯੋ। ਇਤਜ਼ਾਦੀ। ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਖਿਣ ਨਾਮ ਸਵਾ ਛੇ ਪਲ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਵਾ ਛੇ ਪਲ ਭੀ ਆਠ ਪਹਿਰ ਮੈ ਜਿਸ ਕਾ ਮਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮੈ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜੀਵ ਪੁਨਃ ਕਾਲ ਕੀ ਫਾਸੀ ਮੈ ਨਹੀ ਫਸਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੌਨ ਸੇ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਮਹਾਤਮਾ ਆਠ ਪਹਿਰ ਹੀ ਤਿਸ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਰਹਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੌਨ ਕਹੇ ਉਨ ਮਹਾ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਹੀ ਸਰਬ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਰਹਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਕੁਲ ਵਿਖੋ ਅਬ੍ਰਹਮਵਿਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਤਿਸ ਕੀ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਉਤਪਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਨਾਦੀ ਅਥਵਾ ਬਿੰਦੀ ਜੋ ਸਿਖ ਅਥਵਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਇਤੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ॥

ਅਥਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ। ਬ੍ਰਹਮ ਵਾ ਇਦਮਗ੍ ਮਾਸੀਤ ਤਦਾਤਮਾਨ ਮੇਵਾ ਵੇਦਾਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮੀਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਵਾ ਇਦ ਮਗ੍ ਆਸੀਦੇਕ ਮੇਵ ॥ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਹਸ੍ਮਿ ॥ਮਨਸੈ ਵੇਦ ਮਾਪ ਤਵਜ਼ੰ ਨੇਹਨਾ ਨਾਸਤਿ ਕਿੰਚਨ ਗਛਤਿ ॥ ਇਤਜਪਿ ਯਾਠਃ ਮ੍ਰਿਤਜੌ ਸਮ੍ਰਿਤਜ੍ ਮਾਪਨੌਤਿ ਯਇਹਨਾਨੇਵੈ ਪਸ਼ਜ਼ਤਿ ॥ ੧੧ ॥ ਅੰਗ੍ਰਸ੍ਮਾਤ੍ਰਾ ਪੁਰੁਖੋ ਮਧਜੇ ਆਤਮਨਿ ਤਿਸ੍ਠਤਿ ॥ ਈਸ਼ਾਨੋ ਭੂਤ ਮਵਜ਼ਸਜ ਨਤਤੋ ਵਿਜੁਗੁਪ੍ਸਤੇ ਏਤਦ੍ਵੈਤਤ ॥ ੧੨ ॥ ਅੰਗ੍ਰਸ੍ਠ ਮਾਤ੍ਰਃ ਪੁਰੁਖੋ ਜਜੋਤਿ ਰਿਵਾ ਧੂਮਕਃ ॥ ਈਸ਼ਾਨੋ ਭੂਤ ਭਬਜ਼ਸਜ਼ਸਏਵਾਦਜ਼ ਸਓਸ੍ਮ ਏਤਦ੍ਵੈ ਤਤ ॥ ੧੩ ॥ ਕਠਵਲੀਚ ੪ ਅਯ ਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵ ਮਸਿ ਸਤਜ਼ੰ ਗਜ਼ਾਨ ਮਨੰਤੰ ਬ੍ਰਹਮ ਇਤਿ ਈਸਾ ਵਾਸ ਯਸਤ੍ਵ ਸਰਵ੍ਹਾਣਿ ਤ੍ਵਾਨਜ਼ਾਤਮਨਜੇਵਾ ਨੁ ਪਸ਼ਜ਼ਤਿ॥ ਸਰਬ ਭੂਤੇ ਸੁ ਚਾਤਮਾਨੰ ਤਤੋ ਨ ਵਿਜੁਗੁਪ੍ਸਤੇ। ੬

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯਸਮਿਨ ਸਰਬਾਣਿ ਭੂਤਾਨਜ਼ਾਤਮੈ ਵਾ ਭੂਦ੍ਜਾਨਤਃ॥ ਤਤ੍ ਕੋ ਮੋਹਃ ਕਃ ਸ਼ੋਕਃਏਕਤ੍ਵ ਮਨੁਪਸ਼ਜ਼ਤਃ ॥ ੭ ॥ ਬ੍ਰਿਹਦ'ਰਣਜ਼ਕੇ ਸਵਾਏਸ਼ ਮਹਾਨਜ ਆਤਮਾ ਜਰੋਮਰੋ ਮ੍ਰਿਤੋ ਭਯੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਭਯੰ ਵੈ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਭੁਯਰ੍ੰ ਹਿ ਵੈਬ੍ਰਹ੍ਮ ਭਵਤਿ ਯਏਵੰ ਵੇਦ ॥ ੨੫ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕ ਅਦ੍ਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਤ ਬ੍ਰਹਮ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਕਜ਼ਾ ਮੈ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਏਕ ਅਦ੍ਤੀਯ ਅਸ਼ਹਾਯ ਸੁਧ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ? ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਰਚਨਾ ਉਤ-ਪਤੀ ਸੇ ਪੂਰਬ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਦੂਸਰੀ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਵਸਤੂ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਇਤੀ ਬ੍ਰਿਹਦਾਰਣਜ਼ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ॥

ਅਥ ਕਠਵਲੀ ਉਪਨਿਖਦ—ਮਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹਜ਼ੇ ਦੇਖਨਾ ਚਾਹਜ਼ੇ ਕਜ਼ਾ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਯੇ ਜੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਜਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਨਾਨਤ੍ਵ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਤਾ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਅੰਸ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਏਕ ਅਦ੍ਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ । ਅਨਹੁਈ ਦ੍ਵੈਤ ਕੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜਗਤ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜੀਵ ਏਵ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੈ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੂ ਸੇ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੂ ਕੋ ਪੁਨਃ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਰਹੇਗਾ ਯੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੈ ॥ ਅੰਗੁਸ਼੍ਠ ਮਾਤ੍ ਹਿਰਦੈ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਉਸ ਅੰਗੁਸ਼ਟ ਮਾਤ੍ ਹਿਦ੍ਰੈ ਰੂਪ ਆਕਾਸ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕੋ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅੰਗੁਸ੍ਠ ਮਾਤ੍ ਹੀ ਪੁਰੁਖ ਕਹਜ਼ੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਅੰਗੁਸ੍ਠ ਮਾਤ੍ ਆਕਾਰਵਾਨ ਪੁਰੁਖ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਖੇ ਸਦਾ ਰਹਤ੍ਹਾ ਹੈ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਮਾਧਮਿਕ ਮਤ ਵਾਲੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਮਧਮ ਪਰਿਮਾਣ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਸੋ ਜਿਤਨਾ ਸਰੀਰ ਕਾ ਆਕਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਤਮਾ ਕਾ ਆਕਾਰ ਭੀ ਉਤਨਾ ਹੀ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਧਿਕ ਨਜ਼ੂਨ ਸਰੀਰ ਸੇ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਉਨ ਕੇ ਮਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਤਮਾ ਕਾ ਆਕਾਰ ਮਧਮ ਪਰਿਮਾਣ ਵਾਲਾ ਹੋਗਾ ਅੰਗੁਸ੍ਠ ਮਾਤ੍ ਹੀ ਹੋਗਾ ਅਬ ਏਹ ਨਹੀ ਕਹਜ਼ੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕੇ ਉਤ੍ਰਾਰਧ ਮੈ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ। ਕੇ ਈਸਾਨੋ ਭੂਤ ਇਤਿ ॥ ਜੋ ਈਸ੍ਵਰ ਬ੍ਰਹਮ ਅਤੀਤ ਜਗਤੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵੀ ਜਗਤੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸੋ ਵਿਭੂ ਬਜ਼ਾਪਕ ਬ੍ਰਹਮ ਇਸ ਅੰਗੁਸ਼ਟ ਮਾਤ੍ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਗੁਪਤ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕਜ਼ਾ ਹੈ ਏਤ ਦਿਤੀ ਏਤਤ ਯੇ ਜੋ ਅੰਗੁਸ੍ਠ ਮਾਤ੍ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਸੋ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਏਹੀ ਵਿਭੂ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਇਸਮੈ ਕੁਛ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸਸੇ ਵੇ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਭੂ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਪਤ ਨਹੀ ਹੈ ਕਦਾਚਿਤ ਯੇ ਅੰਗੁਸ੍ਠ ਮਾਤ੍ਰ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਜੁਦਾ ਹੀ ਹੋਵੇ ਕਾਹੇਤੇ ਅਤੀ ਲਘੁ ਆਕਾਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਸ ਆਸੰਕਾ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਆਪ ਹੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ। ਏਤਤ ਵੈ ਤਤ ਇਤਿ। ਏਹ ਜੋ ਅੰਗੁਸ੍ਠ ਮਾਤ੍ ਆਤਮਾ ਦਰਸਨ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਏਤਤ ਨਾਮ ਅੰਗੁਸ੍ਠ ਮਾਤ੍ ਉਪਾਧੀ ਵਾਲਾ ਜੀਵਾਤ੍ਮਾ ਹੀ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਤਤ ਨਾਮ ਸੋ ਪਰੋਖ ਬ੍ਰਹਮ ਈਸ੍ਵਰ ਜਿਸ ਕੋ ਬੋਲਤੇ ਹੋ ਸੋ ਯੇ ਜੀਵਾਤ੍ਮਾ ਹੀ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਨੋ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਏਹੀ ਵਿਸਨੁ ਹੈ ਏਹੀ ਮਹਾਦੇਵ ਹੈ ਸਰਬੇ ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਭੀ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸਰਬ ਲੋਕ ਰੂਪ ਭੀ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਕੋ ਅਨੁਭਵ ਕਰਣੇ ਵਾਰੋ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਏਹੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਤੂੰ ਹੈ ਇਤਿ ਛਾਂਦੋਗ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਚੈਤੰਨ ਸਰੂਪ ਹੈ ਸਤਸਰੂਪ ਹੈ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਸਰੂਪ ਹੈ ਅਨੰਤ ਸਰੂਪ ਹੈ ਦੇਸ ਕ੍ਰਿਤ ਅੰਤਤੇ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਅੰਤ ਸੇ ਵਸਤੂ ਕ੍ਰਿਤ ਅੰਤ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬਿਅੰਤ ਹੈ॥ ਈਸਾਵਾਸੋਪਨਿਸ਼ਦ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤਜਨ ਸਰਬ ਭੂਤ ਪ੍ਰਾਣਜੋਂ ਕੋ ਜੜ ਜੰਗਮੋਂ ਕੋ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਜਲ ਤਰੰਗ ਨ੍ਯਾਯ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ॥ ਚਪੁਨਃ ਸਰਬ ਭੂਤੋ ਵਿਖੇ ਸੁਵਰਣ ਭੂਖਣ ਨ੍ਯਾਯ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਭੂਖਣੋਂ ਵਿਖੇ ਸੁਵਰਣ ਬ੍ਯਾਪ ਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੇਰਾ ਆਤ੍ਮਾ ਭੀ ਸਰਬ ਜੜ ਜੰਗਮ ਭੂਤੋਂ ਵਿਖੇ ਪੂਰਣ ਹੈ ਐਸੇ ਜੋ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖ ਹਸਤਾਮਲ ਵਤ ਨਿਸੰਦੇਹ ਹੋਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਨੇਤਿ ਸਰਬਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਤਿਸ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਗੁਪ੍ਧਾਤੁ ਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਮੇ ਹੈ ।ਨ ਤਤੋ ਵਿਜੁਗੁਪ੍ਸਤੇ। ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖੋਤ੍ਮ ਕਾ ਆਤਮਾ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਰਖ੍ਯਤ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਰਖ੍ਯਤ ਹੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬੇਕਾਰ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਲਕਾਰ ਜਾਨਨਾ ਤਹਾਂ ਐਸਾ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕੇ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖੋਤਮ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਅਲਖਤ ਔਰ ਕੋਈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਏ ਸਿਸ ਸਤ ਪੁਰੁਖ ਵਿਜਾਨਤਃ ਨਾਮ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਯਾਂ ਹੋਯਾਂ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਭੂਤ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਜਿਸ ਤ੍ਰਾ ਆਤਮਾ ਹੁਏ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਜਿਸ ਨੇ ਏਕ ਅਦ੍ਭੁਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਅਪਨਾ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਨ੍ਯਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਮੋਹ ਕਾ ਕਜਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਔ ਸੋਕ ਕਾ ਕਜਾ ਸਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਭਾਨੂ ਕੇ ਉਦੇ ਹੁਏ ਸੇ ਅੰਧੇਰੇ ਕਾ ਕਜਾ ਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਭਾਨੂ ਕੇ ਉਦੇ ਹੁਏ ਸੇ ਪੁਨਃ ਮੋਹ ਔ ਸੋਕ ਕਾ ਅਵਸਰ ਕਹਾਂ ਹੈ ॥ ੭ ॥

ਬ੍ਰਿਹਦਾਰਣ੍ਯ ਕੇ ਸ ਵਾ ਏਖ ਮਹਾਨ ਅਜ ਆਤਮਾ ਇਤਿ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾ ਸਬਦ ਪਰੋਖ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਏਖ ਸਬਦ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਸੋ ਜੋ ਪਰੋਖਜ ਈਸ਼ੂਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਮਹਾਨ ਵਿਭੂ ਹੈ ਆਕਾਸ ਆਦਿਕੋ ਸੇ ਭੀ ਬਡਾ ਹੈ ਔ ਅਜਨਮਾ ਹੈ ਸੋ ਏਸ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਯੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਅਭਿੰਨ ਹੂਆ ੨ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕੈਸੋ ਹੈ ਮਹਾਨ ਹੈ ਵਿਭੂ ਹੈ ਅਨੰਤ ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ ਅਜਰ ਹੈ ਜੀਰਣ ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬੁਢਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਅਗਨਿ ਮੇਂ ਜਰਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਜਰ ਹੈ ਅਮਰ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮ੍ਰਿਤੂ ਕੋ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਮਾਰਣੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ । ਯਾਂਤੇ ਅਮਰ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੈਸੋ ਹੈ ਯੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅਮ੍ਰਿਤ ਸਰੂਪ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸ ਜਿਸ ਯੋਨੀ ਮੈਕਾ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਅਮਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਅਭਯ ਹੈ ਦੂਤੀਆਦ੍ਵੈ ਭਯੰ ਭਵਤੀ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਦੂਸਰੇ ਸੇ ਭੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਆਤਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਦੂਸਰਾ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਭਯ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ-ਭਯੰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਅਭਯ ਹੈ ਵੈ ਨਾਮ ਯੇ ਬਾਤ ਨਿਸਚਿਤ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਅਭਯ ਹੈ ਅਰ ਜੋ ਅਭਯ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੇਹੈਂ ਸੋ ਨਿਸੰਦੇਹਬ੍ਰਹਮਰੂਪਹੈ ।੨੫ਅਃ੬ਬ੍ਰਾਹਮਣ੪

ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾਂਡ ਹੈ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੁਰੁਖ ਕਰਕੇ ਸਾਧਜ ਕਰਤਬਜ ਹੈ ਤਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੂਰਬ ਮੀਮਾਸਾ ਬੋਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੀ ਕਰਤਬਜ ਕੀ ਸਫਲਤਾ ਹੈ ਆਗੇ ਕਰਤਬਜ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਰਖ ਕੇ ਊਪਰ ਵੇਦ ਕਾ ਦੰਡ ਨਹੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਉਤ੍ਰ ਮੀਮਾਸਾ ਬੋਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਬ ਯੇ ਜੀਵ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਕੋ ਲਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਸਰਬ ਕਰਤਬ ਸਫਲ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਇਸ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਵੇਦ ਕੀ ਆਗਜਾ ਕਰਤਬ ਕਰਣੇ ਕੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਜਬ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪੁਨਃ ਇਸ ਕੋ ਕਰਤਬਜ ਕਰਣੋ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਹਜ਼ੋ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖਤੁਮਭੀ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਨਿਸੰਦੇਹ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਇਸ ਰਾਜ ਯੋਗ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰੋ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ ਗੁਰੁ ਸ਼ਿਸ਼ ਸੰਵਾਦੇ ਤ੍ਰਿਕਾਂਡ ਵੇਦ ਨਰੂਪਨੰ ੨ ਸਕੰਧ ੧੬ ਅਧਜ਼ਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੁਰਵਾਰਧ

੧੭ ਅਧਜਾਧ

ਓਂ ੩੩ ਸਤ

ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਹਠ ਜੋਗ ਕੋ ਸੁਣ ਹਮਾਰੇ ਸਕਾਸ ਸੇ ਅਥ ਹਠ ਯੋਗ ਇਸ ਹਠ ਯੋਗ ਕੇ ਆ'ਠ ਅੰਗ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਯਮ ੧ ਨੇਮ ੨ ਆਸਨ ੩ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ੪ ਪ੍ਰਤਜਾਹਾਰ ੫ ਧਾਰਣਾ ੬ ਧਜਾਨ ੭ ਸਮਾਧੀ ੮ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਯਮ ਪੰਚਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ਲਯ ਵਿਖੇਪ ਪ੍ਰਮਾਦ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਇਨ ਚਾਰੋ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਨਾ ੧ ਸੰਤੋਖ ੨ ਮੌਨ ੩ ਮਿਥਜਾ ਵਚਨ ਕਾ ਤਜਾਗ ਸਤਵਚਨ ੪ ਅਚੌਰਤਾ ੫ ਸਬਦਾਦੀ ਵਿਖਜੋ ਕਾ ਤਜਾਗ ੬ ਅਦੰਭਤਾ ੭ ਦੂਸਰੇ ਕੀ ਉਤ ਕ੍ਰਿਸਟਤਾ ਦੇਖਕੇ ਮਤਸਰ ਨ ਕਰਨੀ ੮ ਆਸਕ੍ਰਤਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਚਨੋ ਮੇ ਵਿਸਵਾਸ ਸਤਭਾਵਨਾ ੯ ਆਰਦਵਤਾ ਨਾਮ ਕੋਮਲਤਾ ੧੦ ਅਕ੍ਰੋਧਤਾ ਖਿਮਾ ੧੧ ਰਜੋ ਗੁਣ ਤਮੋਗੁਣ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧ ਰਖਣਾ ੧੨ ਮਨ ਬਾਨੀ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਕੋ ਪੀੜਾ ਨ ਦੇਨਾ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਉਪਰ ਦਜਾ ਰਖਣੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦਜਾ ਹੈ ੧੩ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਮ ਕੋ ਜੀਤ ਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਰਖਣਾ ੧੪ ਜਨਮ ਮਰਨ ਜਰਾ ਬਜਾਧੀ ਦੁਖਾਦੀ ਰੋਗੋਂ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹਰਵਖਤ ਗ੍ਰਸਤ ਜਾਨਨਾ ੧੫ ਯੇ ਪੰਦ੍ਰਹ ਪਰਕਾਰ ਕਾ ਯਮ ਹੈ ॥ ਥਿਤਿ ਯਮਃ ੧ ਅਥ ਨੇਮਃ ਸਵਾ ਪਹਰ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੇ ਸਦਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣਾ ੧ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇ ਸੁਚਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਰੀਰ ਕੋ ਰਖਨਾ ੨ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਰਖਣੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਆਸਾ ਰੂਪੀ ਮਲ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ ੩ ਗੁਰੂ ਅਰ ਨਾਰਾਯਣ ਆਦੀ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਪੂਜਨ ਕਰਣੋ ਨਿਤਹੀ ਇਸ ਕਾ ਕ੍ਰਤ੍ਰੁ ਨਾਮ ਨੇਮ ਹੈ ਕ੍ਰਤ੍ਰੁ ਨਾਮ ਯਗ ਕੋ ਹੈ ੪ ਸਤਜ ਅਰਥ ਕੋ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਰਖਕੇ ਪ੍ਰਣਵ ਕਾ ਜਾਪ ਨੇਮ ਸੇ ਕਰਣਾ ਜਿਤਨੇ ਜਾਪ ਕਾ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਨ ਨੇਮ ਕਰ ਲੇਵੇ ॥ ੫ ਅਗਨੀ ਹਵਨ ਜੋ ਅੰਨ ਖਾਵੇ ਸੋ ਸੂਰਯ ਕੀ ਸੁਰ ਮੇ ਖਾਵੇ ਇਸੀ ਕੋ ਹਵਨ ਜਾਨੇ ਬਾਵੀ ਸੁਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀ ਮੈ ਪਾਨੀ ਪੀਵੇ ਇਸ ਕੋ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਤਰਪਣ ਜਾਨੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਨਿਗ੍ਰਹ ਕਰਣ ਰੂਪ ਹੀ ਤਪ ਜਾਨਨਾ ੮ ਮੁਮੁਖੂ ਜਨੋਂ ਕੋ ਸਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪ ਦਾਨ ਦੇਨਾ ੯ ਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਾਣੋ ਨ ਉਪਵਾਸ ਹੀ ਕਰਣੋ ਸ੍ਵਲਪ ਨਾਮ ਯੁਕਤਿ ਪੂਰਬਿਕ ਥੋਰੋ ਸੋ ਅਹਾਰ ਕਰਣੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧੦ ਤਿਤਿਖੂ ਹੋਨੋ ਸੁਖ ਦੁਖ ਮੇ ਧੀਰਯ ਰਖਲੋ ਭੂਖ ਪਜਾ'ਸ ਛਾਯਾ ਧੂਪ ਸੀਤ ਉਸਨ ਕੋ ਸਹਾਰਲੋ ਰਾ'ਗ ਦ੍ਵੈਖ ਤੇ ਰਹਤਹੋਨੋ ੧੧ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੰਗਸੇ ਵਰਜਿਤ ਹੋਨੋ ਬਚਨੋ ੧੨ ਅਗਨੀ ਨ ਤਪਨੋ ਔਰ ਭਾਗ ਅਫੀਮ ਆਦਿਕ ਮਾ'ਦਕ ਵਸਤੂ ਨ ਖਾਨੋਪੀਨੋ੧੫ ਯੇ ਪੰਦ੍ਰਹ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਨੇਮ ਹੈ ਇਤਿ ਨੇਮਃ ੨ ਅਥ ਆਸਨ ਜਿਤਨੀ ਚੌਰਾ'ਸੀ ਲਖ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਯੋਨੀ ਹੈ ਉਤਨੇ ਲਖ ਹੀ ਆ'ਸਨ ਹੈ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਨ ਚੌਰਾ'ਸੀ ਲਖ ਆ'ਸਨੋ ਮੈ ਚੌਰਾ'ਸੀ ਆ'ਸਨ ਮੁਖ ਸਾ'ਰ ਰੂਪ ਹੈ ਅਉਰ ਚੋਰਾ'ਸੀ ਆ'ਸਨੋ ਕੇ ਭੀ ਸਾ'ਰ ਭੂਤ ਖੋੜਸ ਆ'ਸਨ ਹੈ ਸ੍ਰੇਸਤਕ ਆ'ਸਨ ੧ ਪਦਮਾ'ਸਨ ੨ ਗੋਮੁਖ ੩ ਹੰਸ ਆ'ਸਨ ਯੇ ਚਾ'ਰ ਆ'ਸਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਹੈ ੪ ਗਰੁੜ ਨਾ'ਚ ੬ ਕੂਰਮ ੭ ਨ੍ਰੀਸਿੰਘ ੮ ਯੇ ਚਾ'ਰ ਆ'ਸਨ ਵਿਸਨੂ ਕੇ ਹੈ ਵੀਰ ੯ ਮਯੂਰ ੧੦ ਬਜਰ ੧੧ ਸਿਧ ੧੨ ਯੇ ਚਾ'ਰੋ ਆ'ਸਨ ਰੁਦ੍ ਕੇ ਹੈ ਭਗ ਆ'ਸਨ ਸਕਤੀ ਕੋ ਹੈ ੧੩ ਔ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੋ ਪਸਚਮ ਤਾ'ਨ ਆ'ਸਨ ਕਹਾ-ਵਤਾ ਹੈ ੧੪ ਧਨੁਖ ਆ'ਸਨ ੧੫ ਉਤਨ ਆ'ਸਨ ਯੇ ਸਭੀ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਆ'ਸਨਹੈ ੧੬ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੋਲਹ ਆ'ਸਨ ਗਿਨਾਏ ਕੇ ਸੁਨਾਇ ਦੀਏ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਪਖਜਾਂਤ੍ ਕੇ ਵਿਖੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆ'ਸਨੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਹੁ। ਖੋੜਸ ਆ'ਸਨੋਂ ਮੈ ਚਾਰ ਆ'ਸਨ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਸਿੰਘ ੧ ਪਦਮ ੨ ਸਿਧ ੩ ਭਦ੍ ੪ ਇਨ ਚਾ'ਰੋ ਮੈ ਭੀ ਦੋ ਆ'ਸਨ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਸਿਧ ਔ ਪਦਮ ੨ ਇਨ ਦੋਨੋ ਮੈ ਭੀ ਏਕ ਸਿਧ ਆ'ਸਨ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਯੇ ਤੀਸਰਾ ਅੰਗ ਯੋਗ ਸ਼ਾ'ਸਤਰ ਮੈ ਯੋਗ ਕੋ ਕਹਜ ਹੈ ੩ ॥ ਇਤਿ ਆ'ਸਨ ॥ ਅਥ ਪ੍ਰਾ'ਣਾ'ਯਾ'ਮ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਚਤੁਰਥ ਅੰਗ ਯੋਗ ਕੋ ਪ੍ਰਾ'ਣਾ'ਯਾ'ਮ ਨਾ'ਮ ਕਰਕੇ ਜੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਸਾ'ਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸੁਣਹੁ ਆ'ਸਮੰਤਾ'ਤ ਪ੍ਰਾ'ਣਾ'ਨ ਆ'ਯਮਤੇ ਇਤਿ ਵਿਤਪਤਜਾ ਪ੍ਰਾ'ਣਾ'ਮਃ ਆ'ਸਮੰਤਾ'ਤ ਪ੍ਰਾ'ਨਾ'ਣ ਆ'ਯਮਤੇ ਇਤੀ ਵਿਤਪਤਜਾ ਪ੍ਰਾ'ਣਾ'ਯਾ'ਮਃ ਆ'ਸਮੰਤਾ'ਤ ਨਾ'ਮ ਚਾ'ਰੋ ਓਰ ਸੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾ'ਣੋ ਕੋ ਅਯਮਨ ਨਾ'ਮ ਰੋਕਲੋ ਹੈ ਸੋ ਕਹਜੇ ਪ੍ਰਾ'ਣਾ'ਯਾ'ਮਃ ਸੋ ਪ੍ਰਾ'ਣਾ'ਯਾ'ਮ ਭੀ ਤੀਨ ਪਰਕਾਰਕੋ ਹੈ ਉਤਮ ਮਧਮਕਨਸ਼ਟ ਭੇਦਸੇ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਨਾ'ਮ ਕਰਕੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਯੋਗ ਪ੍ਰਾ'ਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾ'ਰੋ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾ'ਪਤੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕਾ'ਤ ਨਿਰਜਨ ਅਸਥਾ'ਨ ਹੋਵੇ ਜੋ ਜਲ ਕਾ ਕਿਨਾ'ਰਾ' ਨ ਹੋਵੇ ਪੁਨਾ ਥਾ'ਲੂ ਕੰਕਰ ਸੇ ਭੀ ਰਹਤ ਅਸਥਾ'ਨ ਹੋਵੇ ਨਿਰਵਾ'ਤ ਨਿਰ ਭਯ ਜਹਾ' ਸਿੰਘ ਬਜਾ'ਘਰ ਮਾ'ਸ ਅਹਾ'ਰਜੋਂ ਕਾ' ਭੈ ਨ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਅਸਥਾ'ਨ ਮੈ ਮਛਰ ਡਾਂ'ਸ ਭੀ ਨ ਹੋਵੇ ਜਹਾਂ ਨੇਤ੍ਰੋ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੀ ਪੀੜਤ ਨ ਹੋਵੇ ਐਸੇ ਅਸਥਾ'ਨ ਮੈ ਗੁਫਾ' ਹੋ ਅਥਵਾ ਕੁਟੀਆ ਬਾਂਧ ਲੇਵੈ ਪ੍ਰਥਮ ਸਮ ਚਾ'ਰੋ ਓਰ ਸੇ ਏਕ ਜੈਸੀ ਜਿਮੀਨ ਸਵਾ'ਰ ਕੇ ਬਨਾ'ਵੇ ਪੁਨਃ ਜਿਮੀਨ ਸੇ ਚਾ'ਰ ਅੰਗੁਲ ਪ੍ਰਮਾਣ ਊਚਾ ਥੜਾ ਬਨਾ'ਵੇ ਊਪਰ ਕੁਸਾ ਬਿਛਾ'ਵੇ ਤਿਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਪਰ ਮ੍ਰਿਗਛਾਲਾ ਕਾਲੇ ਮ੍ਰਿਗ ਕਾ ਚਰਮ ਬਿਛਾਵੈ ਉਪਰ ਪੁਨਃ ਉਨ ਕਾ ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਛਾਵੈ ਤਿਸ ਕੇ ਉਪਰ ਅਛਾ ਕੋਮਲ ਔਰ ਆਸਨ ਬਸਤ੍ਰ ਕਾ ਬਿਛਾਇ ਕੇ ਯੋਗ ਕੋ ਸਾਧੇ ਪੂਰਬ ਕੀ ਓਰ ਅਥਵਾ ਉਤ੍ਰ ਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਸਿਧ ਅਥਵਾ ਪਦਮ ਆਸਨ ਬਾਧ ਕੇ ਬੈਠੇ ਸੇਸ ਨਾਗ ਕੀ ਪ੍ਰਥਮਅਪਨੇ ਆਤਮਾਮੈ ਭਾਵਨਾਕਰੇ ਆਸਨਕੇ ਵਿਘਨ ਨਾਸਹਿਤਯੇਜੋਧਰਣੀ ਕੇਧਾਰਣੇ ਵਾਰੋ ਸੇਸਨਾਗ ਅਨੰਤ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਸੋ ਮੈਹੁੰ ਐਸੀਰੀਤੀ ਸੇਸੇਸਨਾਗਕਾਧਜਾਨ ਧਾਰਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਕੇ ਆਸਨ ਮੈ ਵਿਘਨ ਕਰਤਾ ਸਰਬਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਪੁਰੁਖ ਆਕਾਸ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਅਥਵਾ ਦਿਸਾ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਅਥਵਾ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਅਥਵਾ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਪੂਜਨ ਧਜਾਨ ਕਰਕੇ ਸਾਧਕ ਸੁਖਮਨਾ ਸੁਰਮੇ ਆਕਾਸ ਤਤ ਚਲਨ ਸਮੇਂ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰੇ ਹੇ ਸਾਧੋ ਪ੍ਰਥਮ ਉਤਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ਲਖਣ ਸੁਣ। ਖੋਡ੍ਸ਼ਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀ ਸੁਰ ਕੇ ਮਾਰਗ ਸੇ ਪੂਰਕ ਕਰੇ ਅਰਥਾਤ ਪਵਨ ਸੇ ਉਦਰ ਕੋ ਭਰੇ ਚੌਸਠ ਮਾਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੁੰਭਕ ਕਰੇ ਪਵਨ ਕੋ ਉਦਰ ਮੈ ਰਖੇ ਬਤੀਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਉਦਰ ਮੈ ਸੇ ਪਵਨ ਕੋ ਸੂਰਜ ਕੀ ਸੁਰ ਸੇ ਨਿਕਾਸੇ ਮਾਤ੍ਰਾ ਨਾਮ ਦਹਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਚੁਟਕੀ ਕੋ ਮਾਰਤਾ ਹੁਆ ਦਹਣੇ ਗੋਡ੍ਡੇ ਕੀ ਪ੍ਰਦਖਣਾ ਜਿਤਨੇ ਕਾਲ ਮੇ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਏਕ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇ ਉਤਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ॥

ਇਤਿ ਉਤਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ॥ ੧ ॥ ਅਥ ਮਧਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯ ॥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਸੇ ਪੂਰਕ ਕਰੇ ਚੌਬੀਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਕੁੰਭਕ ਕਰੇ ਖੋਡ੍ਸ਼ਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਰੇਚਕ ਕਰੇ ਯੇ ਮਧਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੋ ਲਖਨ ਹੈ ਇਤਿ ਮਧਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਃ ॥

ਅਥ ਕਨਿਸ੍ਠ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਕਨਿਸ੍ਠ ਕਾ ਲਖਣ ਆਠ ਮਾਤ੍ਰਾ ਸੇ ਪੂਰਕ ਕਰੇ ਖੋਡ੍ਸ਼ਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਕੁੰਭਕ ਕਰੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਰੇਚਕ ਕਰੇ ਪੁਨਃ ਦਹਨੀ ਨਾਸਕਾ ਸੇ ਪਵਨ ਕੋ ਆਠ ਮਾਤ੍ਰਾ ਸੇ ਪਾਨ ਕਰੇ ਖੋਡ੍ਸ਼ਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਕੁੰਭਕ ਕਰੇ ਪੁਨਾ ਬਾਂਵੀ ਨਾਸਕਾ ਸੇ ਰੇਚਕ ਕਰੈ ਪੁਨਾ ਬਾਵੀ ਨਾਸਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪਵਨ ਕਾ ਪਾਨ ਕਰਨਾ ਅਰ ਦਹਣੀ ਨਾਸਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤਜਾਗ ਪਵਨ ਕਾ ਕਰਨਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਬੀ ਬਾਵੀ ਨਾਸਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਕਬੀ ਦਹਨੀ ਨਾਸਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪਵਨ ਕਾ ਪਾਨ ਅਰ ਤਜਾਗ ਕਰਨਾ ਉਤਮ ਮਧਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਮੈ ਭੀ ਏਹੀ ਰੀਤੀ ਜਾਨ ਲੈਣੀ ॥ ਇਤਿ ਕਨਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਃ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੋਗ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਤੀਨ ਮਾਸ ਅਥਵਾ ਖਟ ਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯਤਨ ਕਰੈ ਗਾ ਤਬ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ਪਰੰਤੂ ਯੋਗ ਕੇ ਨਿਰੂਪਕ ਗ੍ਰੰਥੋ ਕੋ ਪਢਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸੁਧੀ ਬੁਧੀ ਵਾਨ ਸ੍ਵੰਤ੍ਰ ਆਪ ਹੀ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਤਾਏ ਯੇ ਨ ਕਰਨੇ ਲਗ ਜਾਵੇ ਕਿੰਤੂ ਯੋਗ ਮਾਰਗ ਕੀ ਰੀਤੀ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਬਤਾਵੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਯੋਗ ਸਾਧੇ ਜੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਤਾਏ ਬਿਨਾ ਅਪਨੀ ਬੁਧੀ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤਰ ਕੋ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪ ਹੀ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ਤਬ ਵੋ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਭੀ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗੀ ਔ ਨਿਸਫਲ ਪ੍ਰਯਤਨ ਹੁਆ ਹੁਆ ਰੋਗੀ ਹੋਕੇ ਮਰੇਗਾ ਜੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਤਾਈ ਹੂਈ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਾ ਸ੍ਵਛੰਦ ਮ੍ਰਿਤਜ੍ਹ ਭੀ ਹੋਵੇ ਗਾ ਅਰਥਾਤ ਜਬ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਜਾਗੇ ਚਾਹੇ ਏਕ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੇ ਤਬ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਿਧ ਸਰੀਰ ਕੋ ਛੋਡ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੇ ਅਥਵਾ ਜੁਬਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਇਛਾ ਹੋ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸਰੀਰ ਕੋ ਰਖ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਣਾਯਾਮਃ ੪ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਚਤੁਥੋਂ ਅੰਗ ਯੋਗ ਕੋ ਹਮਨੇ ਤੁਮ ਸੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ । ਅਬ ਪੰਚਮ ਪ੍ਰਤਜਾਹਾਰ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਵਿਖਯੋਂ ਸ਼ੇ ਰੋਕਨੋ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਜਾਹਾਰ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਤਜਾਹਾਰ ਅੰਗ ੫ ਵਿਧੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਕਰਣੀ ਹਰੀ ਕੀ ਅਥਵਾ ਮਹਾਦੇਵ ਕੀ ਅਥਵਾ ਪੰਚਤਤ ਮੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਤਤ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਕਰਨੀ ਸੋ ਸੋ ਰੂਪ ਆਪ ਕੋ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੇ ਜਾਨਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਧਾਰਣਾ ਅੰਗ ੬ ਅਥ ਧਜ਼ਾਨ ਇਸ ਏਕ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਮੈ ਜੋ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਲਾਗਨੋ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਧਜ਼ਾਨ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਧਜ਼ਾਨੰ ੭ ਅਥ ਸਮਾਧੀ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੋਗ ਕੋ ਅਸ਼ਟਮੋ ਅੰਗ ਸਮਾਧੀ ਹੈ ਸੋ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਏਕ ਸਿਵਕਲਪ ਦੂਸਰੀ ਨਿਰ ਵਿਕਲਪ ਸਵਿਕਲਪ ਨਿਰਕਲਪ ਰੂਪ ਸਮਾਧੀ ਕਾ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਊਪਰ ਨਿਰਪਣ ਕਰ ਆਏ ਹੈਂ ਯਾਤੇ ਈਹਾ ਪਨਃ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਆਠ ਅੰਗ ਯੋਗ ਕੇ ਹਮਨੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਦੀਏ ਹੈਂ ॥ ਇਤਿ ਅਸ਼ਟਮੋ ਅੰਗ ਇਤਿ ਅਸ਼ਟਾਂਗ ਯੋਗ ਸਮਾਪਤਿਃ ॥ ੮ ॥ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ੧ ਤੁਚਾ ੨ ਚਖੁ ੩ ਰਸਨਾ ੪ ਘ੍ਰਾਣ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਗਜ਼ਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਹੈ ਵਾਕ ੧ ਪਾਣਿ ੨ ਪਾਦ ੩ ਗੁਦਾ ੪ ਊਪਸਥ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਹੈ ਸਬਦ੧ ਸਪਰਸ਼ ੨ ਰੂਪ ੩ ਰਸ ੪ ਗੰਧ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਗਜ਼ਾਨ ਇੰਦ੍ਰਯੋਂ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਹੈਂ ਵਚਨ ੧ ਗ੍ਰਹਣ ੨ ਗਵਨ ੩ ਆਨੰਦ ੪ ਵਿਸਰਗ ੫ ਯੇ ਪਾਚੋ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਹੈਂ ਵਿਸਰਗ ਨਾਮ ਤਜਾਗ ਕੋ ਹੈ ਮਨ ੧

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੁਧਿ ੨ ਚਿਤ ੩ ਅਹੰਕਾਰ ੪ ਯੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਏਕ ਹੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਨਿਸਚੈ ੨ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ੩ ਗਰਬ ੪ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੇ ਚਾਰੋ ਵਿਸ਼ਯ ਹੈ ਯਥਾ ਕ੍ਰਮ ਗਿਨਤੀ ਸੇ ਜਾਨ ਲੈਣੇ ਪਹਲੇ ਕਾ ਪਹਲਾ ਵਿਸ਼ਯ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਦੂਸਰਾ ਵਿਸਯ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਯਥਾ ਕ੍ਰਮ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅਰ ਵਿਸ਼ਯ ॥ ਅਥ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਦਿਸ਼ਾ ੧ ਮਰੁਤ ੨ ਰਵਿ ੩ ਵਰਣ ੪ ਅਸ਼ਨੀਕੁਮਾਰ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਗਜਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਹੈਂ ਅਗਨਿ ੧ ਇੰਦਰ ੨ ਉਪੇਂਦਰ ੩ ਪਰਜਾਪਤਿ ੪ ਯਮਰਾਜ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਹੈਂ ਚੰਦਮਾ ੧ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿ ੨ ਖੇਤ੍ਰਗ ੩ ਰੁਦ੍ ੪ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਨ ੧ ਬਜ਼ਾਨ ੨ ਅਪਾਨ ੩ ਸਮਾਨ ੪ ਉਦਾਨ ੫ ਨਾਗ ੬ ਕੂਰਮ ੭ ਕ੍ਰਿਕਲ ੮ ਦੇਵਦਤ ੯ ਧਨੰਜਜ ੧੦ ਯੇ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਕਾ ਰੂਪ ਏਕ ਪਵਨ ਹੀ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਕ੍ਰਿਯਾ ਭੇਦ ਸੇ ॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥ ਕਾਰਣ ੧ ਸੂਖਮ ੨ ਥੂਲ ੩ ਯੇ ਤੀਨ ਸਰੀਰ ਹੈ ਵੈਰਾਟ ੧ ਸੂਤ੍ ਆਤਮਾ ੨ ਅਬਜਾਕ੍ਰਿਤ ੩ ਯੇ ਤੀਨੋਂ ਈਸ਼ਵਰ ਹੈ ਵਿਸ੍ ੧ ਤੈਜਸ ੨ ਪ੍ਰਾਗ ਯੇ ਤੀਨੋਂ ਜੀਵ ਹੈ ਈਸ ੧ ਹਿਰਣਜਗਰਭ ੨ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰ ੩ ਯੇ ਤੀਨੋ ਸਮਸ਼੍ਟੀ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਈਸ੍ਵਰ ਕਹਾਵਤੇ ਹੈਂ ਵਿਸ੍ ੧ ਤੈਜਸ ੨ ਪ੍ਰਾਗ ੩ ਯੇ ਤੀਨੋ ਬਜਸ਼੍ਟੀ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀਵ ਕਹਾਵਤੇ ਹੈਂ। ਸਿਪੀ ਵਿਖੇ ਜੈਸੇ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੇਵਰੀ ਮਾਂਝ ਜੈਸੇ ਸਰਪ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਚੇਤਨ ਮਾਂਝ ਸਮਸ਼੍ਟੀ ਬਜਸ਼੍ਟੀ ਦੋਨੋ ਅਵਿਦਜਾ ਕਰਕੇ ਕਲਿਪਤ ਹੈਂ ਸਮਸ਼੍ਟੀ ਬਜਸ਼੍ਟੀ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕਾ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਵਿਸੇਖ ਕਰਕੇ ਜੇਵਰੀ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨੇਗਾ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸਰਪ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਕੇ ਦੁਖ ਪਾਵਤਾ ਰਹੇਗਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨੇਗਾ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਭ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਭਟਕਤਾ ਹੂਆ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰਪ ਮਹਾ ਅਟਵੀਮੇ ਦਖ ਪਾਵਤਾ ਰਹੇਗਾ ॥ ਇਤੀ ਉਤਪਤੀ ॥

• ਅਥ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਲਜ ਕੋ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥ ਅਪੰਚੀ ਕ੍ਰਿਤ ਭੂਤੋ ਮੈ ਜਬ ਪੰਚੀਸ ਕ੍ਰਿਤ ਲਯ ਹੋਜਾਵੈ ਅਪੰਚੀ ਕ੍ਰਿਤ ਜਬ ਅਬਜਾਕ੍ਰਿਤਮੇ ਲਯਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਹੈ ਅਸਥੂਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੇ ਲਖ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਦਿਨ ਕੀ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਜਬ ਸੂਖਮ ਭੂਤੋਂ ਕੀ ਲਯ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਲਯ ਭੀ ਤਿਸ ਕੋ ਨਾਮ ਹੈ ਜਬ ਸਰਬੰ ਖਲ੍ਵਿਦੰ ਬ੍ਰਹਮ ਖਲੂ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਯੇ ਚਰ ਅਚਰ ਰੂਪ ਸ੍ਰਰਬ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਐਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਦ੍ਰਿਢ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਰਬ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤਾ ਹੈ ਪਿੰਡਾਕਾਰ ਹੋਕੇ। ਭਿੰਨ ੨ ਨਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਕਤੀ ਔ ਜੇਵਰੀ ਕਾ ਵਿਸੇਸ਼ ਗ੍ਯਾਨ ਹੋਏ ਸੇ ਪੁਨਃ ਰੁਪਾ ਅਰ ਸਰਪ ਨਹੀਂ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਦ੍ਵੈਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਨਹੀ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਗ੍ਯਾਨ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਅਤ੍ਯੰਤਾ ਭਾਵਰੂਪ ਪ੍ਰਲਯ ਭੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਯੇ ਤੀਸਰੀ ਪ੍ਰਲਯ ਬਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮਾ ਐਸੇ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਨਿਤ ਪ੍ਰਲਯ ੧ ਨਿਮਿਤ ਪ੍ਰਲਯ ੨ ਮਹਾਪ੍ਰਲਯ ੩ ਚੌਥੀ ਗ੍ਯਾਨ ਪ੍ਰਲਯ ੪ ਨਿਤ ਪ੍ਰਲਯ ਜੋ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਹੈ ਬਾਕੀ ਤੀਨ ਪ੍ਰਲਯ ਓਹੀ ਹੈ ਜੋ ਊਪਰ ਕਹ ਆਏ ਹੈਂ। ਜਬ ਆਦਿ ਪੁਰੁਖ ਸੇ ਅਪੰਚੀ ਕ੍ਰਿਤਭੂਤ ਉਤਪਤ ਹੋਇ ਕੇ ਸਹਤ ਘਟਾਦੀ ਪ੍ਰਪੰਚ ਥੂਲ ਭੂਤ ਕਾਰਯ ਕੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਪੰਚ ਉਤਪਤਿ ਹੋਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀ ਆਰਬਲਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਥਿਰ ਰਹਣੇ ਕੋ ਨਾਮ ਇਸਥਿਤਿ ਮੈ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਖੇ ਉਤ੍ਪਤੀ ਇਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਲਯ ਜਗਤ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੀਨੋ ਪ੍ਰਲਯ ਜੀਵ ਕਾ ਬੰਧ ਕਾਲ ਹੈ ਚਤੁਰਥ ਗ੍ਯਾਨ ਪ੍ਰਲਯ ਜੋ ਕਹੀ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮੁਕਤਿ ਏਕ ਅਦ੍ਵੈਤ ਅਖੰਡ ਰੂਪ ਕਾਲ ਹੈ ਔ ਜਬ ਲਗ ਗ੍ਯਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬਲਗ ਅਖੰਡ ਕਾਲ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਕੋ ਤਮ ਜਾਨਹ ਔਰ ਭੂਤ ਭਵਿਖ੍ਯਤ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਏ ਵਾਰੇ ਸੰਚਿਤ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕ੍ਰੀਯਮਾਨ ਜੋ ਕਰਮ ਹੈ ਸੋ ਜਬਲਗ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੀਵ ਕੋ ਤਬਲੌ ਮਹਾਪ੍ਰਲਯ ਮੈ ਭੀ ਮੁਕਤੀ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਕ ਕਰਮ ਮਾਯਾ ਮੈ ਲੀਨ ਹੂਏ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾਲ ਆਵਤਾ ਹੈ ਆਂਪੋ ਆਪਨੇ ਕਰਮੋ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਵਾਭਾਵ ਵਾਲੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਤਪਤਿ ਹੋ ਆਵਤੀ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਯਥਾਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਜੀਵ ਕਾ ਜੀਵਤ੍ਵ ਭਾਵ ਨਾਮ ਜੀਵ ਪਨਾ ਨਸ਼ਟ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਹੀ ਕਾਲ ਰਜ ਤਮ ਸਤ੍ਵਗੁਣ ਭੀ ਬਾਧਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੀਨੋ ਗੁਨੋ ਕੀ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਹੀ ਹੋਏ ਸੇ ਨਿਰ ਗੁਣ ਤੇ ਸਰਗੁਣ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਸਕਾਰਤਾ ਨਿਰਗੁਣ ਵਿਖੇ ਜਿਤਨੀਕ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਾ ਸਾਰੀ ਰਜੂ ਸਰਪਵਤ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਨ ਹੂਏ ਹੀ ਤਿਰਵਰੇ ਅਕਾਸ ਵਿਖੇ ਭਾਸਤੇ ਹੈਂ ਬਾਦਲੋ ਵਿਖੇ ਜੈਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਧਨੁਖ ਭਾਸ ਆਵਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਿਰਾਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਸਕਾਰ ਜਗਤ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੀ ਭਾਸ ਆਵਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣ ਸੇ ਸਾਚ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਥਾ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ॥

ਜਿਸਕਾ ਗ੍ਰਹ ਤਿਸ ਦੀਆ ਤਾਲਾ ਕੁੰਜੀ ਗੁਰੂ ਸਉਪਾਈ ॥ ਅਨੇਕ ਉਪਾਉ ਕਰੇ ਨਹੀ ਪਾਵੈ ਬਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥ ਜਬ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਦਯਾਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਵੈ ਸਰਣਾਗਤਿ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਸਿਖੋ ਪਰ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਉਪਥੇਸ਼ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਵਿਦਿਕ ਬੰਧਨ ਕਾਟ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਅਥ ਸਿਖ ਲਖਣ–ਵੈਰਾਗ ੧ ਵਿਵੇਕ ੨ ਸ਼ਮਦਮ ਉਪਰਤੀ ਤਿਤਿਖਜ਼ਾ ਸ਼੍ਰਧਾ ਸਮਾਧਾਨਤਾ ੩ ਮੋਖ ਇਛਾ ੪ ਇਨ ਚਾਰੋ ਸਾਧਨੋ ਯੁਕਤਹੋਵੇ ਸੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਿ ਿਖ ਕਹਜ਼ੇ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਸਭੀ ਪੇਟਭਲਾਰਥੀ ਦੇਹਕੇ ਪਾਲਨੇ ਵਾਲੇ ਇੰਦਿਯਾ-ਰਾਮੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਆਤਮਾ ਅਨਾਤਮਾ ਕਾ ਰੂਪ ਜਾਨਜ਼ਾ ਜਾਵੇ ਔ ਤਤ੍ਰ ਅਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਹਿਰਦੇ ਕਾ ਤਮ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਆਤਮਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਿਖ ਕੇ ਕਲੇਸ਼ੋਂ ਕੋ ਕਾਟ ਦੇਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸਤ ਗੁਰੂ ਹੈ ਇਸ ਤੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਸੋ ਸਾਰੇ ਵਿਵਹਾਰੀ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਸਭ ਮੰਤ੍ਰੋ ਕੇ ਸਿਰੋਮਣੀ ਮੰਤ੍ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਨਾਮ ਮਹਾਂ ਮੰਤ੍ ਹੈ ਜਿਸ ਮੰਤ੍ ਕੇ ਸਿਮਰਣ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਜੀਵ ਪਰਮ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਤਤ੍ਵਮਸੀ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਪੋਖ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤੂੰ ਹੈ ਐਸੇ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿਖ ਕਹੇ ਹੈ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਯੇ ਜੋ ਤਤ੍ਵਮਸੀ ਮਹਾ ਵਾਕਜ ਹੈ ਏਹੀ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਪੁਨਃ ੨ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰੇ ਸੋ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰਨੇ ਦ੍ਵਾਰੋ ਬ੍ਰਾਮਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਦਜ਼ਪੀ ਚਾਰ ਵਰਣ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਸਤ੍ਵਗੁਣ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਸਤ ਰਜ ਗੁਣ ਨਿਸਰਤ ਛਤ੍ਰੀ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਰਜ ਤਮ ਗੁਣ ਵਾਲੇ ਸ੍ਵਭਵ ਦ੍ਵਾਰੋ ਵੈਸ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਤਮੋ ਗੁਣ ਵ੍ਵਾਰੋ ਸ਼ੂਦਰ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਯੇ ਚਾਰ ਵਰਣ ਹੈ ਅਥਵਾ ਦੋਹੀ ਵਰਣ ਸਮਜੋ ਜੋ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੈ ਸੋ ਚੰਡਾਲ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਾਮਣ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨਾਤੀ ॥ ਇਤਿ ਬ੍ਰਾਮਣਃ ਇਤਿ ਪ੍ਰਮਾਣਾਤ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਅਭਮਾਨੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨੀ ਚੰਡਾਲ ਹੈ ਐਸੇ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਸਭ ਕਹਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ੧ ਬ੍ਰਸਹਸਤ੍ਰ ੨ ਬਾਣ ਪ੍ਰਸਥ ੩ ਸੰਨਜ਼ਸਤ ੪ ਯੇ ਚਾਰ ਆਸਰਮ ਹੈ ਇਨ ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਆਸ਼ਰਮਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਜੋ ਉਲੰਘੇ ਅਤਿ ਵਰਣਾਸ਼ਰਨੀ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਐਸੋ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜੋ ਅਪਨੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸਿਮਰਣ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਜੀਵਤਾ ਹੈ ਇਸ ਆਤਮਾ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਭ ਮੁਰਦੇ ਹੈਂ ਮਰੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਸਤਿਨਾਮ ਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਲਿਵ ਹੈ ਸੋ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਕੋ ਜੋ ਭੂਲ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਨਾਮ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਜੰਤੁ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਆਪ ਭਯੋ ਹੈ ਸੋਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੁਕਤ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਅਮਰਣ ਧਰਮਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਭਯਾ ਹੈ ਜਿਸ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸ ਮੁਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਅਕ੍ਰਯ ਹੈ ਸਰਬ ਬਜਵਹਾਰੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਕੋਈ ਕ੍ਰਿਯਾ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਜੋ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਦੇਖਨੈ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੋ ਕਰਤਾ ਭੋਗਤਾ ਜਾਨਨੋ ਹੈ ਏਹੀ ਬਡੋ ਦੋਖ ਪਾਪ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਚਨ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਪੁਨਾ ਆਪ ਕੋ ਅਕਰਤਾ ਆਤਮਾ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੈ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਤਮਿਕ ਕਰਮ ਕੇ ਫਲ ਕਰਕੇ ਲਿਪਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੇਸਨਾਗ ਆਦਿਕ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਫੂਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰ ਕੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਅਥਵਾ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਕੀ ਆਯੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਥਿਰ ਚਿਰੰਜੀਵ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰਤੇ ਹੈਂ ਹੋਰ ਭੀ ਜੋ ਵਸਿਸ੍ਠਾਦੀ ਮਹਾਤਮਾ ਬਡੀ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਸੋ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਹੀ ਭਏ ਹੈਂ ਅਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਜਿਸ ਜੀਵ ਕੇ ਹੈ ਸੋਈ ਮਹਾ ਰੋਗੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਸਹਤ ਮਹਾ ਰੋਗ ਨਸ੍ਟ ਹੋਗਯੋ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਮਹੋਖਧੀ ਸੇ ਸੋਈ ਅਰੋਗੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਕੋ ਆਤਮ ਧਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭਈ ਹੈ ਸੋਈ ਧਨੀ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਧੂਨ ਸੇ ਹੀਨ ਹੈ ਸੋਈ ਨਿਰਧਨ ਕੰਗਾਲ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਹੈ ਜੋ ਜਿਗਜ਼ਸੁ ਅਪਨੀ ਕਲਜ਼ਾਨ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਨਿਸਕਾਮਤਾ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਤ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਤਮ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰੋ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਛੋਡ ਕੇ ਹੇ ਸਿਖ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਕਰਮ ਹੈ ਨਿਤ ੧ ਕਰਮ ਹੈ ਇਸਨਾਨ ਸੰਧਜਾ ਤਰਪਣ ਅਗਨੀ ਹੋਤ੍ਰ ਬਲੀਦਾਨ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਜਪ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਨੇਮ ਸੇ ਕਰਨੋ ਜਪਜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਜਾਪਜੀ ਆਨੰਦ ਜੀ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਬੋਧ ਮਿਸ੍ਰ ਵਚਨ ਸੰਤ ਸਿਖ ਕੋ ਸੇਵਨ ਇਤਜਾਦੀ ਦਾਨ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਨਾ ਜਿਤਨੀ ਬਾਣੀ ਜਿਸ ਸੇ ਪਢੀ ਜਾਵੇ ਉਤਨੀ ਨੇਮ ਸੇ ਪਢੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ੧ ਅਮਾਵਸਜ਼ਾ ਔ ਪੂਰਣ ਮਾਸੀ ਕੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰਾਧ ਤਥਾ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ ਗ੍ਰਹਣ ਮੇ ਸ੍ਰਾਧ ਖਜ਼ਾ ਨੰਦੀ ਮੁਖਾਦੀ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਿਸੀ ਨਿਮਿਤ ਨਾਮ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਕੀ ਜਰੂਰਤ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਮਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ੨ ਤੀਸਰੋ ਪ੍ਰਾਯਸਚਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ਏਕਾਦਸੀ ਕਾ ਬ੍ਰਤ ਕ੍ਰਿਛ ਚਾਂਦ੍ਰਾਯਣ ਆਦੀ ਬ੍ਰਤ ਗੰਗਾਦੀ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਨਾਮ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾ ਜਾਪ ਆਦੀ ਕਰਣੇ ੩ ਚਤੁਰਥ ਉਪਾਸਨਾ ਰੂਪ ਕਰਮ ਹੈ ਸੋ ਉਪਸਾਨ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਇਕ ਭੇਦ ਉਪਾਸਨਾ ਦੂਸਰੀ ਅਭੇਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਪਾਸਨਾ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਇਸ਼ਟ ਕਾ ਪੂਜਨ ਧਯਾਨ ਕਰਨਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਅਪਨੇ ਕੋ ਸਿਖ ਦਾਸ ਕਿੰਕਰ ਜਾਨਨਾ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਇਸ਼੍ਵ ਕੋ ਸਾਖਜਾਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜਾਨਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਭੇਦ ਉਪਾਸਨਾ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰੀ ਅਭੇਦ ਉਪਾਸਨਾ । ਕੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਤੂੰ ਕਰਮਨ ਮੋਰ । ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਮੈ ਨਾਹੀ ਹੋਰ । ਤਤ ਨਿਰੰਜਨ ਜੋਤ ਸਬਾਈ ਸੋਹੰ ਭੇਦਨ ਕੋਈ ਜੀਉ । ਅਪਰੰਪਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਮਿਲਿਆ ਸੋਈ ਜੀਉ । ਕਬੀਰ ਜਾਂਕੋ ਖੋਜਤੇ ਪਾਇਆ ਸੋਈ ਠਉਰ । ਸੋਈ ਫਿਰਕੈ ਤੂੰ ਭਇਆ ਜਾਂਕੋ ਕਹਤਾ ਅਉਰ । ਕਬੀਰ ਤੂੰਤੂੰ ਕਰਤਾ ਤੂੰ ਭਇਆ ਮੁਝਮੈ ਰਹੀ ਨ ਹੂੰ । ਆਪਾ ਪਰਕਾ ਮਿਟ ਗਇਆ ਜਤ ਦੇਖਾਂ ਤਤ ਤੂੰ ॥

ਇਜ਼ਾਦੀ ੪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਹੈਂ । ਸਮੇ ਸਮੇ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪਰ ਸਾਵਧਾਨ ਨਿਰਾਲਸ ਹੋਕੇ ਇਨ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮੋਂ ਕੋ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਕਰੇ ਜੈਸੇ ਮਸਕਤ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਮਜੂਰੀ ਨ ਮਾਂਗੇ ਤਦਵਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਕੁਛ ਮਾਂਗੇ ਨਹੀ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੈਂ ਇਨ ਕੋ ਸਦਾ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ॥ ਪੰਚਮ ਨਿਖਿਧ ਕਰਮ ਹੈ ਮਦਪਾਨ੧ ਚੋਰੀ ੨ ਯਾਰੀ ੩ ਝੂਠ ੪ ਕਟੂ ਪ ਵਚਨਪਾਪੀਜੀਵੋਂਕੋ ਸੰਗ੬ਪਰਇਸਤ੍ਰੀਗਵਨ੭ ਅਥਵਾ ਖੋਟੇ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਨ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੇਵੇ ਨ ਕਿਸੀ ਸੇ ਲੇਵੇ ਮਾਂਸ ਭਖਣ ਆਦੀ ਯੇ ਨਿਖਿਧ ਕਰਮ ਨ ਕਰੇ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਅਪਨੀ ਸ੍ਰੇਯ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਭਗਤਿ ਯੋਗ ਕਰੇ ਜਿਸ ਸੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਾਬਨ ਆਦੀ ਖਜਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਸਤ੍ਰ ਸ਼ੁਧ ਨਿਰਮਲ ਕਰ ਲੀਜਜੇ ਤਬ ਝਟਤੀ ਹੀ ਬਸਤ੍ਰ ਊਪਰ ਰੰਗ ਚਢ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਗਤਿ ਯੋਗ ਸੇ ਚਿਤ ਸੁਧ ਨਿਰਮਲ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਰੰਗ ਚਢ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥੇ--ਭਰੀਐ ਹਥ ਪੈਰ ਤਨੁ ਦੇਹ । ਪਾਣੀ ਧੋਤੈ ਉਤਰਸਿ ਖੇਹ। ਮੂਤ ਪਲੀਤੀ ਕਪੜ ਹੋਇ । ਦੇ ਸਾਬੂਣ ਲਈਐ ਓਹੁ ਧੋਇ । ਭਰੀਐ ਮਤਿ ਪਾਪਾਂ ਕੈ ਸੰਗ । ਓਹ ਧੋਪੈ ਨਾਵੈ ਕੈ ਰੰਗ ॥

ਜੈਸੈ ਹਸਤ ਪਾਦ ਤਨੁ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਦੇਹ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਖੇਹ ਨਾਮ ਮੈਲ ਸੇ ਭਰ ਜਾਤੇ ਹੈਂ । ਤਬ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇ ਧੋਵਨੇ ਸੇ ਸੁਧ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਭਜਾਂ ਸੁਧਤਿ ਇਤਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣਾਤ ॥ ਜਬ ਵਿਸ਼ਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਵਸਤਰ ਕੋਲਗ ਜਾਤ। ਹੈ ਤਬ ਸਾਬਣ ਅਰ ਜਲ ਸੇ ਧੋਵਨੇ ਸੇ ਸੁਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਤਿ ਉਪਲਖਤ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਭੀ ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਮਲ ਸੇ ਭਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਲਿਪਤ ਹੋਕੇ ਅਸੁਧ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਸ਼ੁਧ ਕੋ ਨਾਮ ਕੋ ਰੰਗ ਨਹੀ ਚਢਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ॥ ਏਹੁ ਤਨੁ ਮਾਇਆ ਪਾਹਿਆ ਪਿਆਰੇ ਲੀਤੜਾ ਲਬਰੰਗਾਇ ॥ ਪਜਾਰੇ ਸਬਦ ਕੋਮਲ ਸੰਬੋਧਨ ਮੈ ਹੈ ਐ ਪਜਾਰੇ ਐ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮੋ ਇਸ ਸੂਖਮ ਦੇਹ ਕੋ ਮਾਯਾ ਕਾ ਪਾਹ ਲਾਗਾ ਰਹਜੋ ਹੈ ਅਰ ਇਸ ਪਾਹ ਕੇ ਉਪਰ ਲੋਭ ਕੋ ਰੰਗ ਚਢ ਰਹਜੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਮਨ ਪਰ ਨਾਮ ਕੋ ਰੰਗ ਨਹੀ ਚਢਤੋ ਹੈ ਓਹ ਧੋਪੈ ਨਾਵੈ ਕੈ ਰੰਗ। ਯੇ ਸੂਖਮ ਦੇਹ ਨਾਮ ਕੇ ਰੰਗ ਸੇ ਸੁਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਤਥਾ--ਕਾਯਾਂ ਰੰਙਣ ਜੇ ਜੇ ਥੀਐ ਪਿਆਰੇ ਪਾਈਐ ਨਾਮ ਮਜੀਠ। ਰੰਙਣ ਵਾਲਾ ਜੇ ਰੰਙੇ ਸਾਹਿਬ ਐਸਾ ਰੰਗ ਨ ਡੀਠ ॥ ਕਾਯਾਂ ਸਰੀਰ ਕੋ ਜਿਗਜਾਸੂ ਰੰਗਣ ਖਨਾਵੇ ਤਿਸਮੈ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਮਜੀਠ ਪਾਵੇ ਰੰਜਕ ਪਦਾਰਥ ਵਿਸੇਖ ਕਾ ਨਾਮ ਮਜੀਠ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਰੰਗਣ ਵਾਰੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਜਿਗਜਾਸੂ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਮਜੀਠਸੇ ਰੰਗੇ ਤਬ ਖਡੋ ਅਦਭੁਤ ਅਪੂਰਬ ਅਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਰੰਗ ਆਵਤਾ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਸਾਮ ਸ੍ਰੁਤੀਃ। ਅੰਨ ਮਯੰਹਿ ਸੋਮਜ ਮਨਃ ਆਪੋ ਮਯਃ ਪ੍ਰਾਣਃ ਤੇ ਜੋਮਯੀ ਵਾਗਿਤਿ ॥ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਉਪਰ ਲਿਖ ਆਏਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਾਮ ਜਪਨ ਰੂਪ ਸਾਧਨ ਸੇ ਮਨ ਸੁਧ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਈਸ਼ਵਰ ਇਸ ਕੇ ਉਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਧਰੇ ਹੂਏ ਖੇਤਰ ਮੇ ਬੀਜ ਅੰਨਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਉਪਜਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਵਛ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਤਾ ਸੇ ਵੈਰਾਗਾਦੀ ਚਾਰੋ ਸਾਧਨ ਉਪਜ ਆਵਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਵੈਰਾਗ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੈਰਾਗ ਕੇ ਉਪਜਣੇ ਸੇ ਧਨਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਕਾਗ ਵਿਸ਼ਟਾ ਕੇ ਤੁਲ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਲੋਕ ਕੇ ਵਿਸ਼ਜੋਂ ਕੇ ਤਥਾ ਪਰਲੋਕ ਕੇ ਵਿਸ਼ਜੋਂ ਕੇ ਵਮਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਉਪਰਛਲ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਅਛੀ ਨਹੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਵਿਸਯ ਭੀ ਮਨ ਕੋ ਭਾਵਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ੧ ਦੂਸਰੋ ਸਾਧਨ ਗਜਾਨ ਕੋ ਵਿਵੇਕ ਆਇ ਉਪਜਤੋ ਹੈ ਤਤ ਔ ਮਿਥਜਾ ਕੋ ਭਿੰਨ ੨ ਕਰਨੇ ਵਾਰੋ ਸੋ ਉਸ ਵਿਵੇਕ ਕੇ ਉਤਪਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸਤ ਸਰੂਪ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔ ਸਰੀਰਾਦੀ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਮਿਥਯਾ ਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜਹਾਂ ਸਤ ਐ ਝੂਠ ਦੋਨੋ ਮਿਸਰਤ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਸਡ਼ੀ ਮੈ ਸਰਪ ਔ ਸੁਕਤੀ ਮੈ ਰੂਪਾ ਭਾਸੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਮਰਣ ਮੈ ਭੂਖਣ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਤ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਅਸਤ ਰੂਪ ਦੇਹ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਪਸਾਰਾ ਜਾਨ ਲੇਵਹੁ ਜੈਸੇ ਰਜੂ ਔ ਰਜੂਆਸ੍ਰਿਤ ਸਰਪ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੈ ਈਹਾਂ ਰਜੂ ਸਤਜ ਹੈ ਔ ਸਰਪ ਕਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਵੇ ਨਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਤ ਮਿਥਜ਼ਾ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਯੇ ਦੂਸਰਾ ਸਾਧਨ ਵੈਵੇਕ ਹੈ ੨ ਵਾਹਜ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਰੋਕਣ ਕਾ ਨਾਮ ਦਮ ਹੈ ੩ ਅੰਤਰ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਕੋ ਰੋਕਨੇ ਕੋ ਨਾਮ ਸ਼ਮ ਹੈ ੪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਸਯ ਹੋਣੇ ਪਰ ਭੀ ਵਿਸਯ ਕ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨ ਉਠੇ ਵਿਸਯੋਂ ਕਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਛਾ ਨ ਲਾਗੇ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਉਪਰਤੀ ਹੈ ੫ ਸੀਤ ਉਸਨ ਆਦਿਕ ਕਲੇਸ਼ੋਂ ਕੇ ਸਹਨ ਕਾ ਨਾਮ ਤਿਤਿਖਜ਼ਾ ਹੈ ੬ ਇਸ਼ਟਦੇਵਤਾ ਵਿਖੇ ਧਜ਼ਾਨ ਕੇ ਲਗਾਵਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸਮਾਧਾਨਤਾ ਹੈ ੭ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਵਚਨ ਪਰ ਸਾਚੀ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਹੋਣੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼ਰਧਾ ਹੈ ੮ ਯੇ ਖਟ ਸੰਪਤੀ ਕਾ ਏਕ ਹੀ ਸਾਧਨ ਹੈ ੩ ਤੀਸਰੋ ਜੈਸੇ ਸਾਤ ਦਿਨ ਕੇ ਭੂਖੇ ਪੁਰਸੇ ਕੋ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਤਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਔ ਸਰਬ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਛੂਟਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਾ ਨਾਮ ਮੁਮੁਖਤਾ ਹੈ ੪ ਜਬ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਪੂਰਬਉਕਤ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼ਠੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਹਾਥ ਮੈ ਕੁਛ ਦਰਬ ਲੇਕੇ ਸਰਣੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼ਠੀ ਹੀ ਪੂਰਣ ਗੁਰੂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸੋ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੇ ਸੰਸਜ਼ੋਂ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋਤ੍ਰੀ ਸੇ ਭੀ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾਵਤ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਾਵਤ ਯੇ ਜੀਵ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਇਸ ਪਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸੁਣਹੁ ਜੈਸੇ ਯੇ ਪੁਰਖ ਬੇਦ ਔ ਸਾਸਤਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਪਢੇ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਆਵਰ ਭਾਵ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਕਾਰ ਨਹੀ ਭਯਾ ਹੈ ਤਬ ਨ ਆਪ ਵੇ ਸੰਸਜ਼ੋ ਸੇ ਰਹਤ ਹੂਆ ਹੈ ਔ ਨ ਵੇ ਸਿਖ ਕੇ ਸੰਸੇ ਕੋ ਯੁਕਤੀ ਉਕਤੀ ਸੇ ਦੂਰਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਵਸਤੁ ਕੋ ਨਗਰ ਕੋ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਘਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਉਸ ਘਰਾਦਿਕ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਕਰਵਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਤਮਾ ਕੇ ਰੂਪ ਕਾ ਅਨਭਵ ਜਿਸ ਕੋ ਨਹੀ ਹੂਆ ਹੈ ਵੋ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਆਤਮਾ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਕਿਉਂਕਰ ਕਰਵਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਅੰਧੇ ਨੇ ਆਪ ਲਾਲ ਨੀਲ ਪੀਤ ਆਦਿਕ ਰੂਪ ਨਹੀ ਦੇਖਜ਼ਾ ਹੈ ਵੋ ਔਰ ਕੇ ਆਗੇ ਰੂਪ ਕੀ ਤਰੀਫ ਕੈਸੇ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਮਲਾਹ ਨੇ ਨਦੀ ਕਾ ਕਿਨਾਰਾ ਪਾਰ ਕਾ ਆਪ ਨਹੀ ਦੇਖਜ਼ਾ ਹੈ ਵੋ ਔਰ ਕੋ ਕੈਸੇ ਦਿਖਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਦੂਸਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼ਠੀ ਗੁਰੂ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਸਿਖ ਕਾ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਰਥ ਕੋ ਗੁਰੁਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤੇ ਪਢਯੋ ਨਹੀ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨਾ ਕਿਸੀ ਪੁਨਜ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਅਥਵਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਤਥਾਪੀ ਸਿਖ ਕੇ ਸੰਸੇ ਵਿਪਰਜੇ ਕੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਦੂਰ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਆਪ ਤੋ ਕਾਨੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੇ ਤਤ੍ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਸੇ ਡੂਬਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਪਾਰ ਹੀ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਨੇ ਕੇ ਏਕ ਤ੍ਰਿਣ ਕੇ ਆਸਰੇ ਕੋ ਕਰਕੇ ਪੁਰੁਖ ਨਦੀ ਕੇ ਭੀ ਪਾਰ ਜਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ਭਲਾ ਸਮੁਦਰ ਸੇ ਕੈਸੇ ਪਾਰ ਹੋਵੇ ਗਾ ਤੈਸੇ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਔ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼੍ਠਰੀ ਗੁਰੂ ਪਿੰਗ ਗੁੰਗ ਕੇਵਟ ਕੇ ਸਮਾਨ ਆਪ ਤੋ ਨਹੀ ਡੂਬਤੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਔਰ ਕੋ ਨਹੀ ਤਾਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਧੇ ਕੇਵਟ ਕੇ ਤੁਲ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਤੁਲ ਔ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼੍ਠਰੀ ਗੁਰੂ ਭੀ ਮੁਕਤੀ ਪਦ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸੋ ਗੁੰਗ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕੁਛ ਕਹਣੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਰਖਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂ ਤੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਮਰਥ ਹੈਂ ਤਰਣੇ ਕੋ ਤਾਰਣੇ ਕੋ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਭੀ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼ਠਰੀ ਭੀ ਹੈ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਹਿਤਕਾਰੀ ਭੀ ਔ ਹਮਾਰੇ ਇਸ਼ਟ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਏਹੀ ਹੈ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੰਯੁਕਤ ਹੈ ਕੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹੈਂ ਜਗਤ ਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਅਰ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਦੇਤਜਾ ਦੇਰੀ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਹੈਂ ਐਸੇ ਸਤ ਗੁਰੁ ਕੀ ਸਰਣ ਭਜਾਗਣੇ ਯੋਗ ਨਹੀ ਯਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵੇਂ ਕੋ ਗ੍ਰਹਸਥ ਮੈਹੀ ਭੋਗ ਮੋਖ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਅਪਨੀ ਕਰਣਾ ਰੂਪੀ ਬਲ ਸੇ ਸਿਖੇਂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਦੇਕੇ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਕੋ ਕਲਜ਼ਾਨ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਦਸ ਪਾਦਸਾਹ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਅਨੰਤ ਸਿਖੇਂ ਕਾ ਇਨੋ ਨੇ ਉਧਾਰ ਕੀਓ ਹੈ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਰ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਬਡੇ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਹੈਂ ਤੁਮਾਰੇ ਬਡੋ ਭਾਗੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਬਡੇ ਭਾਗ ਸਮਝੋ ਐਸੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸੰਗ ਸਦਾ ਕਰਤੇ ਰਹਜੋ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਅਰਪਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਐਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਕੋ ਤਰ ਜਾਵਹੁ ਐਸੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਜੀਵ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸਾ ਜਿਸ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਤਿਸ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਰਮੋ ਉਪਾਸਨਾ ਮੈ ਗਜ਼ਾਨ ਭੁਗਤੀ ਮੈ ਯੋਗ ਮੈ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਤੇ ਹੈ ਖਟ ਗੁਣ ਸਹਤ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਤੁਲ ਹੋਵੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਕਹਾਵੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਅਪਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਕੋ ਗੁਨ ਅਵਗੁਣ ਕੋ ਜਾਣ ਕੇ ਉਸ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬੁਧੀਮਾਨ ਜਰਾਹ ਟੂਟੇ ਫੂਟੇ ਹਾਡ ਕੋ ਸਾਬਤ ਕਰਨੇ ਵਾਰੋ ਜੇ ਘਾਵ ਮੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਬਿਕਾਰ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਘਾਵ ਕੇ ਮੇਲਨ ਕੀ ਔਖਧੀ ਨਹੀ ਲਗਾਵਤਾ ਜੇ ਖੋਟ ਘਾਵ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੀਚ ਹੋਵੇ ਅਰ ਊਪਰ ਸੇ ਔਖਧੀ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਘਾਵ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਬ ਨਥੂਰ ਘਾਵ ਮੈ ਸੇ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਹਡੀ ਆਦਿਕ ਬਿਕਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਨਿਕਾਲ ਕੇ ਪਾਛੇ ਘਾਵ ਮੇਲਤਾ ਹੈ ਸੋ ਉਤਮ ਜਰਾਹ ਹੈ ਜੋ ਕਾਚੋ ਜਰਾਹ ਹੈ ਸੋ ਖੋਟ ਵਾਰੇ ਘਾਵ ਕੋ ਮੇਲ ਕੇ ਦੁਖ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਸਦ ਵੈਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਿਖ ਕੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰੀਖਜਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਉਸ ਕਾ ਕਲਯਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਰਾਜ ਦ੍ਵੈਖ ਮੈ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ਸੁਤ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਇਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰੀ ਆਰਬਲਾ ਬਿਤਾਏ ਦੇਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਧਰਮ ਕੀ ਕਾਰ ਕਰਣੇ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੰਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਹੁ ਸੁੰਦਰ ਅਛੇ ਭੋਜਨ ਛਕਾਵਹੁ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਹੁ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇਵਹੁ ਦਧੀ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਵਹੁ ਬਸਤ੍ਰ ਧੋ ਦੇਵਹੁ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰੁਤ ਮੇ ਪੰਖਾ ਹਾਂਕੋ ਔ ਸੰਤਜਨਾ ਕੀ ਜੁਤਜਾਂ ਝਾੜ ਕੇ ਸੀਧਾਂ ਕਰਕੇ ਰਖੋ ਸੰਤਾਂ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਝੂਠੇ ਬਾਸਨ ਮਾਜਹੁ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨੋ ਮੈ ਸੀਤਲ ਜਲ ਮਿਸਟ ਦ੍ਰਬ ਮਿਲਾਏ ਕੇ ਪਿਆਵਹੁ ਪ੍ਰਾਤਾਕਾਲ ਇਸਨਾਨ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦਾਤਣ ਦੇਵਹੁ ਰੁਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਤਲ ਅਥਵਾ ਉਸਨ ਜਲ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਵਹੁ ਇਤਜਾਦਿਕ ਸੰਤਾਂ ਸਿਖਾਂ ਕੀ ਸੇਵਹ ਕਰਹੁ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਾਨੀ ਕੰਠ ਕਰਕੇ ਨਿਤ ਪਾਠ ਕੀਆ ਕਰੋ ਸਤਿ ਨਾਮ ਕਾ ਜਾਪ ਕਰਹੁ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਵਰਣ ਆਸ਼ਰਮ ਕੇ ਧਰਮਾ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹੁ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਬਡੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਹੁ ਅਪਨੀ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਮੈ ਸੇ ਭੂਖੇ ਨੰਗੇ ਕੋ ਅਪਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇਵਹੁ ਦੁਖੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਦਯਾ ਕਰਹੁ ਜਹਾਤਕ ਬਨ ਪਰੇ ਤਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਰੋਪਕਾਰ ਕਰਹੁ ਦਯਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਬਡੇ ਪੁਨਜ਼ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦਃ॥ ਧੌਲ ਧਰਮ ਦਯਾ ਕਾ ਪੂਤ । ਸੰਤੋਖ ਥਾਪ ਰਖਿਆ ਜਿਨ ਸੁਤ ॥

ਧੌਲ ਧਰਮ ਨਾਮ ਸੁਧ ਧਰਮ ਅਤਿ ਉਤਮ ਧਰਮ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਦਯਾ ਕਾ ਹੀ ਪੁਤਰ ਹੈ ਬਿਨਾ ਦਯਾ ਧਰਮ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਬਿਨਾ ਬਾਲ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਧਰਮ ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਥਿਰ ਰਹਤਾ ਹੈ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਆਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਸੇ ਧਰਮ ਕੋ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਬਦਾਦੀ ਪੰਚ ਵਿਸਯੋ ਸੇ ਮਨ ਕੇ ਨਿਰੋਧ ਕੋ ਨਾਮ ਸੰਤੋਖ ਹੈ ਔਰ ਆਜ ਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਥਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਏਕ ਦਯਾ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪਰਮ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਹੈਂ ॥

ਦਯਾ ਧਰਮ ਕੋ ਮੂਲ ਹੈ ਨਰਕ ਮੂਲ ਅਭਿਮਾਨ । ਤੁਲਸੀ ਦਯਾ ਨ ਛੋਡੀਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਬਲਗ ਘਟ ਮੇ ਪ੍ਰਾਨ ॥ ਪੀਛੇ ਭੀ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਬਡੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਰਿਖੀ ਜੋ ਜੋ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਹੈ ਸੋ ਦਯਾ ਕੇ ਹੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਜੇ ਜੇ ਬਡੇ ਪੁਰੁਖ ਰਿਦੇ ਮੈ ਦਯਾ ਧਾਰਕੇ ਗਊ ਗਰੀਬ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੋਮਲ ਮਨ ਕੇ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਕਸ਼ਟ ਕੋ ਨਿਵਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨ ਕੇ ਊਪਰ ਈਸ਼ੂਰ ਕੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਦੋਃ—ਜੇ ਧਰਮੀ ਗੁਨਵਾਨ ਹੈ ਤੇ ਜੀਵਤ ਜਗ ਮਾਹਿ। ਅਛਲ ਜਨਮ ਜਗ ਤਿਨੋ ਕਾ ਜਾਹਿ ਧਰਮ ਗੁਨ ਨਾਹਿ ॥ ਤੁਲਸੀ ਯਾ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਪਾਂਚ ਰਤਨ ਹੈ ਸਾਰ। ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਅਰ ਹਰਿ ਭਜਨ ਦਯਾ ਦਾਨ ਉਪਕਾਰ ॥

ਸਤ ਬੋਲਹੁ ਅਸਤ ਮਤ ਬੋਲਹੁ ਸਤ ਬੋਲਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਖਦਾਈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਅਸਤ ਜੈਸਾ ਦੁਖਦਾਈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰ ਕੋ ਸੁਖੀ ਦੇਖ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਤਪਨਾ ਨਾਹੀ ਉਲਟਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵਹੁ ਕਾਹੇਤੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਜੋ ਦੁਖੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਅਤਿ ਪਾਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨੋ ਰਿਦਾ ਤਪਤਾ ਹੈ ਔ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਔ ਉਸ ਕੇ ਊਪਰ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਕੋ ਭੀ ਕੋਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮੇਰੇ ਦੀਏ ਹੁਏ ਸੁਖ ਫਲ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਜਰਤੋ ਹੈ ਇਤਜਾਦਿਕ ਪਰ ਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਜਰਨੇ ਮੈ ਬਡੇ ਦੋਖ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਯਾਤੇ ਈਰਖਾ ਆਸੂਯਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਪਰਾਯਾ ਧਨ ਔ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇਖ ਕੇ ਲੇਨੇ ਕਾ ਲਾਲਚ ਨ ਕਰੋ ਬਿਰਾਨੀ ਅੰਸੁ ਪਰਮ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੋਤੀ ਹੈ ਆਪ ਜੋ ਬਿਰਾਨੀ ਅੰਸ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਉਸ ਕੇ ਵਰਤਨ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਦੁਖੀ ਹੀ ਦੁਖ ਉਸ ਸੰਪਤੀ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਕੋ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯੇ ਬਿਚਾਰਾ ਰਖਵਾਰੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ ਹੀ ਦੁਖ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਔਸੇ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਮਹਾ ਨਰਕੋ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਨਰਕ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਜਿਸ ਕੀ ਅੰਸ ਜੀਵ ਖਾਤਾ ਹੈ ਵੋ ਅਪਨੇ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਕਰਮੋ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਊਚਨੀਚ ਮਾਨੁਖ ਜਾਤੀ ਮੈ ਜਨਮ ਲੇਤਾ ਹੈ ਔ ਬਿਰਾਨੀ ਅੰਸੁ ਖਾਣੇ ਵਾਰਾ ਟਟੂ ਬੈਲ ਭੈਸਾ ਘੋੜਾ ਖਚਰ ਗਧਾ ਬਕਰੀ ਭੇਡ ਊਸ਼ਰ ਹਸਤੀ ਬਾਂਨਰ ਰੀਛ ਮੈਨਾ ਤੋਤਾ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਯੋਨਜੋਂ ਕੋ ਧਾਰ ਕੇ ਉਸ ਕਾ ਦੇਣਾ ਦੇਕੇ ਪੁਨਃ ਛੂਟਤਾ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਚਨੰ—ਹਕ ਬਿਗਾਨਾ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਇ।

ਇਤਜਾਦੀ ਯਾਂਤੇ ਬਿਰਾਨੀ ਅੰਸ ਕਾ ਲੋਭ ਲਾਲਚ ਮਤ ਕਰੋ ਜੇ ਬਿਰਾਨੀ ਅੰਸ ਕਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋਗੇ ਤੋ ਪਰਮ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋਗੇ ਜੋ ਨਿਰਬਲ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਪਰ ਕ੍ਰੋਧ ਮਤ ਕਰਹੁ। ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬਹੁਤ ਧਨ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਵਿਦਜਾ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਸਰੂਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਧਿਕ ਸੁੰਦਰ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਬੁਧੀ ਬਲ ਅਧਿਕ ਹੋਵੈ ਤਬ ਇਨ ਚਾਰੋ ਕਾ ਗਰਬ ਨ ਕਰੋ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਦਾਤਾ ਈਸ਼ੂਰ ਕੋ ਜਾਣਹੁ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ—ਵੈਦ ਕਹੈ ਹਉਹੀ ਭਾਲ ਦਾਰੂ ਮੇਰੇ ਵਸ । ਏਹ ਤੋ ਵਸਤੁ ਗੋਪਾਲ ਕੀ ਜਬ ਭਾਵੈ ਲਏ ਖਸ ॥ ੧ ॥ ਯੇ ਵਿਦਜਾ ਬਲ ਆਦਿਕ ਦਾਤੁ ਈਸ਼ੂਰੀ ਕੀ ਹੈ ਔ ਈਸ਼ੂਰ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਬ ਭਾਵੈ ਤਬ ਦੇਦੇਵੇ ਜਬ ਚਾਹੇ ਖੋਸ ਲਵੇ ਔਰ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨਾਦੀ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕਾ ਮਨ ਮੈ ਅਭਿਮਾਨ ਮਤ ਕਰੋ ਜੋ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਅਹੰਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਬਜਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੇ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕੀਏ ਹੂਏ ਸਭ ਨਸ਼ੂ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀਃ ਮਃ ੯—ਤੀਰਥ ਬਰਤ ਅਰ ਦਾਨ ਕਰ ਮਨ ਮੈ ਧਰੈ ਗੁਮਾਨ । ਨਾਨਕ ਨਿਹਫਲ ਜਾਤ ਤਹ ਜਿਉਂ ਕੁੰਚਰ ਇਸਨਾਨ ॥

ਕੁੰ ਨਾਮ ਬਨ ਕੁੰਜੇਖੁ ਚਰਤਿ ਗਛਤੀਤਿ ਕੁੰਚਰਃ ॥ ਹਸਤੀ ਜੈਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸਿਰ ਮੈ ਛਾਰ ਮੇਲ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਕੁਚਰ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਬਜਰਥ ਹੈ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਅਪਨੋ ਜਸ ਬਡਾਈ ਤਥਾ ਦੂਸਰੇ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਾ ਬਚਨ ਨ ਕਰਹੁ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਅਪਨੀ ਬਡਾਈ ਅਰ ਪਰਾਈ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਸੇ ਪੁੰਨਜ ਨਸ਼ੂ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਪਾਪ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਜੈਸਾ ਬਿਸ਼ੂ ਖਾਯਾ ਤੈਸੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਅਪਨੀ ਬਡਜਾਈ ਔ ਪਰਾਈ ਨਿੰਦਾ ਕਰੀ ਦਾਨਾਦੀ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਗੋਪ ਰਖੋ ਕਬੀ ਮੁਖ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨ ਕਰੋ ਹੇ ਸਿਖ ਮੀਠਾ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਸਭ ਕਾ ਰਿਦਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਹੁ ਫੀਕਾ ਬੋਲ ਕੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਮਤ ਦੁਖਾਵਨਾ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ॥ ਮਃ ੧—ਨਾਨਕ ਫਿਕੈ ਬੋਲਿਐ ਤਨ ਮਨ ਫਿਕਾ ਹੋਇ । ਫਿਕੋ ਫਿਕਾ ਸਦੀਐ ਫਿਕੈ ਫਿਕੀ ਸੋਇ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਧਰਮ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਅਤਿਥੀ ਅਭਜ਼ਾਗਤਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਟੁੰਬਜੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਬਾਂਟ ਖਾਵਹ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਵਾਕਜੰ—ਖਟ ਘਾਲ ਕੁਝ ਹਥਹੁ ਦੇਇ । ਨਾਨਕ ਰਾਹ ਪਛਾਣੈ ਸੋਇ ।

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਦੇਹੀ ਕੋ ਸੁਧ ਰਖਹੁ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇ ਔ ਬਸਤ੍ਰ ਮੈਲਾ ਮਤ ਰਖਹੁ ਚੋਰ ਜਾਰ ਬਾਦਪਾਰ ਜੁਆਰੀ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਨੀਚ ਬੰਚਕ ਕੁਚਾਲੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕਬੀ ਭੂਲ ਕੇ ਸੁਪਨੇ ਮੈ ਭੀ ਮਤ ਕਰਹੁ ਕਾਹੇਤੇ ਛਿਖਯ ਭੋਗ ਇਸਤ੍ਰੀਜੋਂ ਕੀ ਸੰਗਤ ਸੇ ਭੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਨ ਸੰਗ ਕਰਣੇ ਵਾਰਾ ਬੁਰਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਉਨ ਕੋ ਸੰਗ ਭੂਲ ਕੇ ਨਹੀ ਕਰਣੋ ਜੈਸੇ ਆਗ ਸੇ ਤਪਾ ਹੂਆ ਲੋਹਾ ਹਾਥ ਮੈ ਲੀਆ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਰ ਹਾਥ ਸੇ ਲੀਏ ਸੇ ਤੁਰੰਤ ਦਾਹ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਐਸਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਦਘਦ ਨਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੰਗੀ ਸੇ ਸੰਗ ਕਰਕੈ ਦਘਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਐਸੇ ਦੁਸਟੋ ਕੋ ਸੰਗ ਕਬੀ ਭੀ ਮਤ ਕਰਹੁ ਔਰ ਜੌਨ ਸੇ ਸੁਸੀਲ ਪੁਰੁਖ ਮਹਾਤਮਾਂ ਹੈਂ ਉਨ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕਰਹੁ ਜਿਨਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਪਾਪ ਨਸਟ ਹੋ ਜਾਵੈ ਅਵਤਾਰੋ ਕੀ ਕਥਾ ਇਤਹਾਸ ਦਸੋ ਪਾਤਸਾਹਜ਼ੋਂ ਕੀ ਨਿਤ ਸੁਣਾ ਕਰਹੁ ਪੁਨਃ ਜਹਾ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਿਰਣਯ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਮੈਂ ਹੋਤਾ ਹੋਵੈ ਤਹਾਂ ਸੂਖਮ ਬੁਧਿ ਕਰਕੇ ਮਨ ਚਪਲ ਕੋ ਏਕਾਗ੍ਰ ਕਰਕੇ ਧਜ਼ਾਨ ਲਗਾਇ ਕੇ ਸੁਣਹੁ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਜੋ ਕਹੂੰ ਦੂਰ ਦੇਸ ਮੈਂ ਹੋਵਹੁ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕਾ ਧਿਆਨ ਕਰ ਲੀਆ ਕਰਹੁ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਅਪਨੇ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਹੁ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਤਿ ਗੁਰੂਆਨੇ ਬਿਲਾਸ ਕੀਏ ਹੈਂ ਸੋ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੁਣਿਆ ਕਰਹੁ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਕਰਹੁ ਜਹਾਂ ਸਦਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਉਚਾਰ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਜੋਤਿ ਜਾਗਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਆਦਰ ਸਹਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਕਰਹੁ ਜੋ ਨਿਤ ਆਯਾ ਨ ਜਾਵੈ ਤਬ ਸੰਕ੍ਰਾਂਤ ਅਮਾਂਵਸਜਾ ਦੁਆਦਸੀ ਆਦੀ ਪਰਬੋਂ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਕਰਹੁ ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੂਰ ਹੋਵਹੁ ਤਬ ਸਾਲ ਪੀਛੇ ਦਰਸ਼ਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਆ ਕਰਹੁ ਜਿਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਹੈ ਉਸਕਾ ਜਨਮ ਹੀ ਧਾਰਣਾ ਨਿਸਫਲ ਹੈ ਜੌਨ ਸੇ ਸੁਧਾ-ਸਰ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਪਾਪ ਉਨਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਮਲਿਨ ਅੰਤਹਕਰਣ ਜਿਸ ਕਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕੋ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਥਮ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਸ਼ੁਧੀ ਅਰਥ ਐਸਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇ ਤਬ ਤਿਸਕਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਸਤਨਾਮ ਸਿਮਰਣ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇ ਭਗਤੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੈਂ ਹਰੀ ਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਸਤ ਗਰੂ ਭਗਤੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੈ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮਾਨਨਾ ਉਸੀ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਨਾ ਜੋ ਕੋਈ ਕਸਟ ਅਪਦਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਅਥਵਾ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿ ਸਨਬੰਧੀ ਮਰ ਜਾਵੈ ਅਥਵਾ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਹੀ ਰੋਗ ਦੀਰਘ ਕਾਲ ਰਹੈ ਅਥਵਾ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਮੈਂ ਘਾਟਾ ਪਰ ਜਾਵੈ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੋਂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਮੈਂ ਦੋਸ ਨ ਅਰੋਪਨ ਕਰੈ ਦੀਨ ਮਨ ਭੀਨ ਹੋਵੈ ਭਾਣਾ ਮਨ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹੈ ਐਸਾ ਜਾਣੇ ਕੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕੇ ਮੇਰਾ ਭਲਾ ਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਰੋਗਾਦੀ ਕਲੇਸ਼ੋਂ ਕੇ ਭੋਗਨੇ ਸੇ ਮੇਰੇ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਬਦਲਾ ਚੁਕਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਇਤਜ਼ਾਇਕ ਕ੍ਰਿਤ ਬੀਚਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਰਹੈ ਦੂਸਰੋਂ ਕੋਈ ਭੀ ਇਸ ਦੁਖ ਅਪਦਾ ਕੋ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਰੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਛ ਹੈ ਸੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੋ ਸਭ ਅਧੀਨ ਹੈ ਐਸਾ ਨਿਸਚਾ ਕਰਕੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਭ੍ਰਾਣੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਰਹੈ ਨਿਸ ਦਿਨ ਸਤਿ ਨਾਮ ਕੇ ਸਾਥ ਲਿਵ ਲਗਾਵਹੁ ਸਤ ਨਾਮ ਕਾ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਭੀ ਕਰਹੁ ਉਠਤੇ ਬੈਠਤੇ ਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਸੋਵਤੇ ਜਾਗਤੇ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਲੇਤੇ ਦੇਤੇ ਹੁਏ ਚਲਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੁਏ ਸਤ ਨਾਮ ਕਾ ਸਿਮਰਣ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਮੁਖ ਸੋਂ ਜੈਸੇ ਬਨ ਪਰੇ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋ ਭਜੋ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੋਂ ਸਨੇ ਸਨੇ ਦੇਹਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਤੇ ਰਹਣਾ ਪਨਃ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਯਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨੋਂ ਕੋ ਐਸਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਕਿਯਾ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਪਸ਼ੂ ਮਾਨੁਖ ਪੰਖੀ ਸਰਪ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਸੋਂ ਆਦ ਲੈਕੇ ਪਿਪੀਲਕਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਵਿਖੇ ਮੇਰੋ ਪ੍ਰਭੂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਰਮ ਰਹਜ਼ੇ ਹੈ ਜਬ ਅਪਨੇ ਮੈਂ ਔਰ ਸਰਬ ਭੂਤੇ ਮੈਂ ਮੇਰੋ ਰਾਮ ਰਮ ਰਹਜ਼ੇ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸ ਸੇ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਕਰੈਂ ਯਾਂਤੇ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਣੋਂ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਵਿਦਯਾ ਰੂਪੀ ਨਿਦ੍ਰਾਂ ਸੋਂ ਜਾਗਹੁ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸ੍ਵਪਣ ਭ੍ਰਮ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਹੁ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤੁਮ ਕੋ ਪਰਮ ਸੁਖ ਕਾ ਲਾਭ ਹੋਵੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਹੁ ਯਾਂਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਮੇਂ ਕਰਹੁ ਸਰਬ ਗੁਣ ਸੰਪੰਨ ਜਾਣ ਕੇ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਮੇਂ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਣੋਂ ਸਰੀਰ ਸੋਂ ਆਦਿ ਚਾਰੋਂ ਪਦਾਰਥ ਜਿਸ ਭਗਵੰਤ ਨੇ ਦੀਏ ਹੈਂ ਔਰ ਬਡੇ ੨ ਉਪਕਾਰ ਕੀਏ ਹੈਂ ਐਸੇ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਮਨ ਸੋਂ ਨ ਭੁਲਾਵਨਾ ਚਾਹਯੇ

ਸੋ ਕਿਉਂ ਬਿਸਰੈ ਜਿ ਘਾਲਨ ਭ੍ਰਾਨੈ ॥ ਸੋ ਕਿਉਂ ਬਿਸਰੈ ਜੋ ਕੀਆ ਜਾਨੈ ॥ ਸੋ ਕਿਉਂ ਬਿਸਰੈ ਜਿਨ ਸਭ ਕਿਛ ਦੀਆ ॥ ਸੋ ਕਿਉਂ ਬਿਸਰੈ ਜਿ ਜੀਵਨ ਜੀਆ ॥

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਭਗਤਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਏਕ ਦਿਨ ਰਾਤ ਸਤ ਨਾਮ ਸੋਂ ਲਿਵ ਲਗਾਵਨੀ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋ ਭਾਣੋ ਮਨਨੋ ੨ ਤੀਸ੍ਰੇ ਦੇਹਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗਨੋ ਅਸਤ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਸਤ ਪਦਾਰਥ ਮੈਂ ਪੇਮ ਕਰਹੁ ਇਨ ਚਾਰੋ ਮੈਂ ਜਬ ਪ੍ਰਪਕ ਹੋਵਹੁਗੇ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਵਹੁਗੇ ਤਬ ਚਤੁਸਟੇ ਸਾਧਨ ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਆਇ ਉਦੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਸਤ ਗੁਰੂ ਐਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋ ਪਾਵੇ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਉਤ ਸਿਤ ਬੰਧਨ ਸਿਖ ਕੇ ਕਾਟ ਦੇਵੇਂ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੋਂ ਆਦਿ ਲੈ ਸਰਬ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ੴਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੂ ਸ਼ਿਖਸ਼ ਸੰਵਾਦੇ ਨਿਤ ਨਿਮਿਤ ਕਰਮ ਯੋਗੋਪਦੇਸ਼ੋ ਨਰੂਪਨੰ ੨ ਸਕੰਧ ੧੭ ਅਧਜ਼ਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੧੮ ਅਧਜਾਯ

ਓ ੩੩ ਸਤ

ਸੋਃ ਸਤ ਗੁਰੁ ਸਭ ਸਿਧਦਾਇ ਚਾਰੋ ਸਾਧਨ ਪਾਇਕੇ।
ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਦਜਾ ਸਿਖਰਾਏ ਪਰਖੈ ਮਹਾਂ ਸੁਜਾਨ ਤਬ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਸ੍ਰਵਨ—ਹੇ ਸਿਖ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕਥਨ ਮੈਂ ਸ੍ਰਵਣ ਮੈਆਵਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰਵਣ ੧ ਮਨਨ ੨ ਨਿਦਿਧਜਾਸਨ ੩ ਸਾਖਜਾਤਕਾਰ ੪ ਜਿਸ ਆਤਮ ਸਾਖਜਾਤਕਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪੁਨਃ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੁਪੀ ਦੋਖ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰਵਣ ਰੂਪ ਗਜਾਨ ਕੋ ਸਾਧਨ ੬ ਖਟ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਆਤਮਾ ਮੇਂ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਤਾਤ ਪਰਯ ਅਦੁਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਨਿਸਚੈ ਹੋ ਉਪ ਕ੍ਰਮ ਉਪ ਸੰਹਾਰ ੧ ਅਭਜਾਸ ੨ ਅਪੂਰਬਤਾ ੩ ਫਲ ੪ ਅਰਥਵਾਦ ੫ ਉਪਪਤੀ ੬। ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਆਰੰਭ ਮੈਂ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾਨੈ ਜੋ ਅਰਥ ਰਖਜਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਉਸੀ ਅਰਥ ਕੋ ਸਰਬ ਗ੍ਰੰਥ ਮੋ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਉਸੀ ਅਰਥ ਮੈਂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰਣੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਉਪ ਕ੍ਰਮ ਉਪ ਸੰਹਾਰ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ। ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ਹੈਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ। ਇਸ ਸਲੋਕ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈਂ ਸਤ ਦਿਖਾਯੋ ਹੈ ਪੁਨਃ ਅੰਤ ਮੈਂ ਭੀ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੇਂ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚ ਇਸ ਪਦ ਕਰਕੇ ਸਤ ਹੀ ਦਿਖਾਯੋ ਹੈ ਆਦ ਅੰਤ ਮੈਂ ਏਕ ਰੂਪ ਵਰਨਨ ਕੇ ਹੇਤੁ ਸੇਂ ਉਪ ਕ੍ਰਮ ਉਪ ਸੰਹਾਰ ਕਹਯੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ੧ ਜੋ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ ਅਦੁਤੀਯ ਵਸਤੂ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਰਕੇ ਬਾਰੰਬਾਰ ਜੋ ਉਸੀ ਵਸਤੂ ਕੋ ਕਰਣੋ ਹੈ ਗ੍ਰੰਥ ਮੈਂ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਅਭਜਾਸ ਹੈ ੨। ਤਥਾ ਉਦਾਹਰਣੰ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥੇ। ਬਨ ਤ੍ਰਿਣ ਪਰਬਤ ਹੈ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ। ਬ੍ਰਹਮ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਣੀਐ। ਏਕ ਏਕ ਵਖਾਣੀਐ। ਕਿਸ ਨੂ ਕਹੀਐ ਨਾਨਕਾ ਜਾ ਸਭ ਕੁਛ ਆਪੇ ਆਪ। ਥਾਪਿਆ ਨ ਜਾਇ ਕੀਤਾ ਨ ਹੋਇ। ਆਪੇ ਆਪ ਨਿਰੰਜਨ ਸੋਇ ॥ ਇਤਜਾਦਿ। ਅਸਥਲੋ ਮੈਂ ਸਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਹੀ ਬਾਰੰਬਾਰ ਬਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ਇਸ ਦੁਤੀਯ ਸ੍ਰਵਣ ਕੋ ਨਾਮ ਅਭਜਾਸ ਹੈ ੨ ॥ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੈਂ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਯੋਗ ਜੋ ਅਦੁਤੀ ਵਸਤੂ ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਂਣਾਤਰ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਔਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਿਸਯ ਨ ਹੋਵਨੋ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਸਮ੍ਰਿਤਜਾਂ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਕੋ ਨ ਕਥਨ ਕਰ ਸਕੈ ਤੀਸਰੇ ਸ੍ਵਰਨ ਮੈਂ ਯੇ ਅਪੂਰਬਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਉਦਾਹਰਣੰ ਯਜੁਰ ਵੇਦੇ ਬ੍ਰਿਹ-ਦਾਰਣਜ ਕੇ ਤੈਤੋਪ ਨਿਸ਼ਦੰ ਪੁਰੁਖੰ ਪ੍ਰਿਛਾਮੀ ਤਿ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ॥

ਕਥਨਾ ਕਥੀ ਨ ਆਵੈ ਤੋਟ। ਕਥਿ ਕਥਿ ਕਥੀ ਕੋਟੀ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ। ਜੇ ਹਉ ਜਾਣਾ ਆਂਖਾਂ ਨਾਹੀਂ ਕਹਣਾ ਕਥਨ ਨ ਜਾਈ। ਕਥਨ ਨ ਜਾਇ ਅਕਥ ਸਦਕੇ ਜਾਇ ਨਾਨਕ ਵਾਰਿਆ॥ ਇਸ ਤੀਸ੍ਰੇ ਸ੍ਵਰਣ ਕੋ ਨਾਮ ਅਪੂਰਬਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਤਯਖ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜਿਸ ਮੈਂ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਨ ਹੋਵੈ ਇਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਅਪੂਰਬਤਾ ਹੈ ੩ ਪ੍ਰਕਰਣ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਜ ਕੀ ਗਜ਼ਾਨ ਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸ੍ਵਰਣ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਫਲ ਹੈ। ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ। ।ਯਥਾ ਉਦਾਹਰਣੰ ਵੇਦੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਚ ਆਚਾਰਜ ਵਾਨ ਪੁਰੁਖੋ ਵੇਦ ਗੁਰੁ ਮੁਖ ਨਾਦੰ ਗੁਰੁ ਮੁਖ ਵੇਦੰ ਗੁਰੁ ਮੁਖ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ਗੁਰਾ ਇਕ ਦੇਹ ਬੁਝਾਈ। ਗੁਰੁਤੇ ਗਜ਼ਾਨ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਫਲ ਕੇ ਅਰਥ ਨਿਤ ਹੀ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ। ਕਾਹੇਤੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਦਵਾਰਾ ਮੁਕਤੀ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੈਂ ਬਰਨਨ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਵਸਤੂ ਕੀ ਜਗਹ ਜਗਹ ਉਸਤਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਅਰਥ ਵਾਦ ਹੈ ਯਥਾ ਵੇਦੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਚ।

ਯੇਨਾ ਸ੍ਰੁਤੰ ਸ੍ਰੁਤੰ ਭਵਤਜ ਮਤੰ ਮਤ ਮਵਿਗਜ਼ਾਤੰ ਵਿਗਜ਼ਾਤ ਮਿਤਿ ਨਾਨਕ ਨਿਰਗੁਰੋ ਗੁਣੋ ਕਰੇ ਗੁਣ ਵੰਤਿਆਂ ਗੁਣ ਦੇਇ। ਤੇਹਾ ਕੋਇ ਨ ਸੁਝਈ ਜੋ ਤਿਸ ਗੁਨ ਕੋਇ ਕਰੇਇ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਯਾਨੀ ਅਨਾਥ ਕਾ ਨਾਥ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕਾ ਸਭ ਊਪਰਿ ਹਾਥ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਆਪ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ੫॥ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੈਂ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਜ ਵਸਤੂ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਾਂਤ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਉਪਪਤਿ ਹੈ

ਯਥਾ ਵੇਦੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਚ ਯਥਾ ਸੋਮਜੈ ਕੇਨ ਮ੍ਰਿਤ ਪਿੰਡੇਨ ਵਿਗਜ਼ਾਤੇਨ ਸਰਬੰ ਮ੍ਰਿਣ ਮਯੰ ਵਿਗਜ਼ਾਤੰ ਸਜ਼ਾਦ ਵਾਚਾਰੰਭਣੰ ਵਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਧਜੇਯੰ ਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਤਜੇਵ ਸਤਜ ਮਿਤਜ਼ਾਦੀ। ਸਾਲਾਹੀ ਸਾਲਾਹ। ਏਤੀ ਸੁਰਤ ਨ ਪਾਈਆ। ਨਦੀਆਂ ਅਤੈ ਵਾਹਿ। ਖਵਹਿ ਸਮੁੰਦ ਨ ਜਾਣੀਐ।ਸਮੁਦ ਸਾਹ ਸੁਲਤਾਨ। ਗਿਰਹਾ ਸੇਤੀ ਮਾਲ ਧਨ। ਕੀੜੀ ਤੁਲ ਨ ਹੋਵਨੀ ਜੇ ਤਿਸ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ॥ ਨਦੀ ਰੂਪ ਤੇ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈ ਵਾਹ ਨਾਮ ਕੂਲ ਕੋ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਦੇਸ ਭਾਖਾ ਮੈਂ ਨੈਹਰ ਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਨੈਹਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜੀਵ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਦੀ ਔ ਕੂਲ ਦੋਨੋਂ ਸਮੁੰਦ੍ ਮੈਂ ਜਾਇ ਮਿਲੈ ਤਬ ਯੇ ਦੋਨੋਂ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਈਸ੍ਵਰ ਜੀਵ ਦੋਨੋਂ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਅਭਿੰਨ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਭਿੰਨ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਨਃ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਤਥਾ ਜੀਵ ਕਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਦੀ ਔ ਵਾਹਕਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕੋਈ ਕੁਛ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਸਮੁਦ੍ ਹੀ ਸ਼ੇਸ਼ ਰਹਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਈਸ ਜੀਵ ਕੋ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਸੇਸ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇਸ ਰਹਜਾਤਾਹੈ ਐਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਧਨ ਜਿਸ ਕੀ ਜਿਸ ਕੇ ਮਨ ਸੇਂ ਨਹੀਂ ਬਿਸਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਧਨ ਗਿਰਾ ਨਾਮ ਗਾਂਠ ਮੇਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕੀ ਅਥਵਾ ਗਿਰਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਧਨਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲੀ ਹੁਈ ਉਤਪਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ ਬਾਣੀ ਜਿਸ ਕੀ ਏ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀੜੀ ਨਾਮ ਤੁਛ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਏਕਤਾ ਮੇਂ ਯੁਕਤੀ ਉਕਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਉਪਪਤੀ ਹੈ ॥

ਸਃ—ਓਪ ਕ੍ਰਮੋਪ ਸੰਹਾਰਾ ਰਵਜਸੋ ਅਪੂਰਬਤਾ ਫਲੰ ॥ ਅਰਥਵਾਧੋਪ ਪਤਿਸ਼ਚ ਲਿੰਗੰ ਤਾਤ ਪਰਯ ਨਿਰਣਯੇ ॥

ਯੇ ਖਟ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਸ੍ਵਰਣ ਤਾਤਪਰਯ ਨਿਰਣਯ ਮੇ ਲਿੰਗ ਅਰਥਾਤ ਚਿਨਹ ਹੈ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਪ ਜੀ ਮੈਂ ਹੀ ਦਿਖਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਸ੍ਵਰਣ ਕੀਆਂ ਚਾਰ ਪਉੜਿਜਾਂ ਰਚਕੇ । ਸੁਣੀਐ ਸਿਧ ਪੀਰ ਸੁਰਨਾਥ । ਇਤਜਾਦਿਕ ਸ੍ਵਰਣ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਤੋ ਦਿਖਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਸ੍ਵਰਣ ਕੋ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਓ ਥਾ ਸੋ ਖਟ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਸ੍ਵਰਣ ਕੋ ਰੂਪ ਮੁਮੁਖੁ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਸਮਝਾ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਇਤੀ ਸ੍ਵਰਨੰ ॥

ਅਥ ਮਨਨ ਕੋ ਰੂਪ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸ੍ਵਰਣ ਕੋ ਰੂਪ ਕਥਨ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤੈਸੇ ਅਬ ਤੂ ਮੱਨਨ ਕੋ ਰੂਪ ਭੀ ਸੁਣਹੁ ਜਿਸ ਮੱਨਨ ਕੇ ਰੂਪ ਗਜਾਨ ਸੇਂ ਮੁਮੁਖੁ ਪਰਮ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਦ੍ਵੈਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਮੇਂ ਲਪਟ ਰਹਜੋ ਹੈ ਮੱਨਨ ਕਰਣੇ ਸੇਂ ਸੋ ਮਨ ਬਿਲਾਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਕੇ ਤੇਜ ਸੇਂ ਬਰਫ ਬਿਲਾਇ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਂ ਮੱਨਨ ਕਰਹੁ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਮੇਰੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸਰਬ ਵਿਕਾਰੋਂ ਸੇਂ ਰਹਤ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕੈਸੋ ਹੈ ਮੇਰੋ ਆਤਮਾ ਸਦਾ ਏਕ ਰਸ ਹੈ ਏਕ ਜੈਸੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਦਲ ਤੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੇਰੋ ਆਤਮਾ ਨ ਬਾਲ ਹੈ ਨ ਤਰੁਣ ਹੈ ਨ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨ ਮਰਤਾ ਹੈ ਨ ਜਨਮਤਾ ਹੈ ਨ ਆਵਤ ਹੈ ਨ ਜਾਤਾ ਹੈ ਨ ਸੋਵਤਾ ਹੈ ਨ ਜਾਗਤਾ ਹੈ ਨ ਖਾਵਤਾ ਹੈ ਨ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਨ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਨ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕੇ ਫਲ ਕੋ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਅਚਲ ਹੈ ਅਸੰਗ ਹੈ ਤੀਨੋਂ ਸਰੀਰੋਂ ਮੇਂ ਨਜਾਰੋ ਹੈ ਸਰਬ ਸੰਕਲਪ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਸਾਖੀ ਹੈ ਅਪਰਿਛਿੰਨ ਹੈ ਵਿਭੂ ਬਜਾਪਕ ਹੈ ਯੇ ਮੇਰੋ ਆਤਮਾ ਅਨੰਤ ਹੈ ਅਤਜੀਤ ਸੂਖਮ ਹੈ ਥੂਲ ਦੇਹ ਯੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਵਾਰੋ ਹੈ ਜੜ ਔ ਦੁਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੂਪ ਹੈ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਸੇਂ ਵਿਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਰ ਗਿਰ ਪਰਤੀ ਹੈ ਕਿਰਮ ਯਾ ਭਸਮ ਅਥਵਾ ਵਿਸਟਾ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਆਤਮਾ ਏਕ ਰਸ ਹੈ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੈ ਅਚਲ ਹੈ ਅਨੁਪਮ ਹੈ ਤੈਸੇ ਆਤਮ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਹੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਪਨ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਯਾਵਤ ਸੁਪਨ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਭਾ ਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਹੈ ਜਬ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਆਵਤੀ ਹੈ ਤਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਅਭਾਵ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਜਬ ਆਵਤੀ ਹੈ ਤਬ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਬਿਲਾਏ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਕਾ ਭੀ ਅਭਾਵ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਾਰਣ ਮੈ ਲੇ ਰੂਪ ਅਭਾਵ ਈਹਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣਾ ਪੁਨਃ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਤਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਂ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਸੁਪਨ ਔ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਅਭਾਵ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਔ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਅਭਾਵ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਜਾਗ੍ਰਤ ਔ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਅਭਾਵ ਰਹਤਾ ਹੈ ਯੇ ਤੀਨੋਂ ਅਵਸਥਾ ਪਰਸਪਰ ਬ੍ਯਭਚਾਰੀ ਹੈਂ ਏਕ ਮੈਂ ਦੂਸਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹ ਸਕਤੀ ਹੈ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨ੍ਯਾਯ ਵਤ। ਹੇਸਾਧੋ ਸੋ ਪਦਾਰਥ ਬਿਭਚਾਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਮਿਥਜ਼ਾ ਭੀ ਅਵਸਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸਦਾ ਸਰਬ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਏਕ ਰਸਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਕਦਾਪੀ ਬਿਭਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਦਾ ਚਾਰੀ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਮਿਲਜੋ ਅਨ ਸਜ੍ਰੁਤ ਰਹਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਵੇਦ ਮੈਂ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਕੋ ਇੰਦ੍ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ਬੁਧੀ ਤਿਸਕੀ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕਰੀ ਹੈ ਹਿਦੈ ਰੂਪੀ ਸਦਨ ਮੈਂ ਇੰਦ੍ ਔ ਇੰਦ੍ਰਾਂਣੀ ਤਬ ਲਗ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਲਗ ਸੁਖ-ਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਰਹਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਅਪਨੀ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰੀ ਪਟਰਾਨੀ ਕੋ ਲੈਕੇ ਏਕਾਂਤ ਦਿਬਜ ਸੇਹਜਾ ਊੱਪਰ ਸੁੰਦਰ ਦਿਬਜ ਮੰਦਰ ਮੈਂ ਆਨੰਦ ਯੁਕਤ ਸੁਖੀ ਹੋਕੇ ਨਿਸਚਿਤ ਸੈਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ਪੁਨਃ ਜਾਗ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਜਾ ਜੈਸੇ ਬਾਹਰਕੋ ਆਇਕੇ ਸਰਬ ਦੇਸੋਂ ਕੋ ਸਾਵਧਾਨਤਾ ਸੇਂ ਪਾਲਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਭੀ ਵੈਰਾਟ ਨਾਮਾ ਅਪਨੀ ਰਾਨੀ ਸਹਤ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਆਇਕੇ ਜੈਸੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਰਾਜਾ ਵਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਦਖਿਨ ਨੇਤ੍ ਮੈਂ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਆਇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਾਮ ਨੇਤ੍ ਮੈਂ ਇਸਕੀ ਵਿਰਾਟ ਨਾਮਾ ਬ੍ਧੀ ਰੂਪੀ ਪਟਰਾਣੀ ਆਇ ਵਿਰਾਜਤੀ ਹੈ ਇੰਦ੍ ਜੀਵਾਤਮਾ ਦਹਣੇ ਨੇਤ੍ ਮੈਂ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕਾਲ ਮੇਂ ਸੁਪਨ ਸੁਖੋਪਤਿ ਕੋ ਅਭਾਵ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਰਯਤਨ ਹੀਂ ਵਿਖਯੋਂ ਕੋ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੀਨੋਂ ਅਵਸਥਾ ਭੀ ਮਿਥਾਜ਼ਾ ਹੈ ਤੀਨੋਂ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਤੀਨੋਂ ਸਰੀਰ ਭੀ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈਂ ਤਥਾ ਵਿਸ੍ਵ ਤੈਜਸ ਪ੍ਰਾਗ ਤੀਨਹੁ ਨਾਮ ਭੀ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕੇ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਅਜ ਅਖਿਨਾਸੀ ਨਿਤਜ਼ ਨਿਰੰਜਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਹੈ ਇਸਕਾ ਮੂਲ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ਜੇਹੈਂ। ਬਿਹਦਾ ਵਟਜ਼ਕ ਉਪਨਿ ਸਦਕੇ ਖਸ਼ਟਮ ਅਃਕੋ ਦੁਃਬ੍ਰਾਃ ਇੰਧੋ ਹਵੈਨਾ ਮੈਖਯੋਯੈ ਦਖਿਜਲੇ ਖਜਨਜ਼ ਪੁਰੁਖਸੁ ਵਾ ਏਤ ਮਿੰਧ ਗੌ ਸੰਤ ਮਿੰਦ੍ ਇਤਜ਼ਾ ਚਖਜ਼ਤੇ ਪਰੋਖਜਟੈਵ ਪਰੋਖਜ਼ੋ ਪ੍ਰਿਯਾ ਇਵਹਿ ਦੇਵਾਃ ਪ੍ਰਤਖਜ਼ ਦ੍ਰਿਖਃ ੨ ਅਥੈਤ ਦ੍ਰਾਮੇ ਖਿਜ਼ਲਿ ਪੁਰੁਖ ਰੂਪ ਮੇਖਾਸਜ਼ ਪਤਨੀ ਵਿਟਾਟ ਤਯੋ ਰੇਖ ਸਰੀ ਸੁਵੋਯ ਏਖੋਂ ਤਰ ਹ੍ਰਿਦਯ ਆਕਾਸ਼ੇ ਥੈਨਯੋ ਰੇ ਤਦੰਨੰ ਯ ਏਖੋਂ ਤਰ ਹ੍ਰਿਦਯੇ ਲੋਹਿਤ ਪਿੰਡੋ ਥੈਤਯੋ ਰੇਤਤ ਪ੍ਰਾਵਰਲੰ ਯਦੇਤ ਤਦੰਤਰ ਹ੍ਰਿਦਯੇ ਜ਼ਾਲਕ ਮਿਵਾਥੈ ਮਯੋ ਰੇਖਾ ਸ੍ਰਿਤਿਃ ਸੰਚਛਟੀ ਯੋਖਾ ਹ੍ਰਿਦਯਾ ਦੂਰ ਧ੍ਮਾਨਾਭਜ਼ੂ ਚਰਤਿ ਯਥਾ ਕੇਸ਼ਃ ਸਹਸ੍ਰਧਾ ਭਿਨ ਏਵ ਮਸ਼ੈਤਾ ਹਿਤਾ ਨਾਮ ਨਾਡਯੋਤਰ ਹ੍ਰਿਦਯੇ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਿਤਾ ਭੁਵੰਤਜ਼ਾ ਭਿਰਵਾ ਏਤਦਾ ਸ੍ਰਵਦਾ ਸ੍ਰਵਤਿ ਤਸਮਾ ਦੇਖ ਪ੍ਰਵਿ ਵਿਕਤਾ ਹਾਰ ਤਰ ਇਵੈਵ ਭੁਵਤਜ਼ਸਮਾ ਛਾਰੀਰਾਦਾਤਮਨਃ ੩

ਟੀ-ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਇੰਧ ਨਾਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਇੰਦ੍ ਨਾਮ ਸੇਂ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਮਹਾਤਮਾਂ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪਰੋਖ ਨਾਮ ਉਚਾਰਣ ਸੇਂ ਦੇਵਤਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਤਖਜ਼ ਪ੍ਰਮਾਨ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਸੇਂ ਦੇਵਤਾ ਦੈਖ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਾਨੁਖ ਪੋਖ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਸੇਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਸੇਂ ਦੈਖ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ੨ ਜੋ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਰਕਤ ਵਰਲ ਕਾ ਪਿੰਡ ਹੈ ਸੋ ਇੰਦ੍ ਔ ਇੰਦ੍ਰਾਂਣੀ ਕਾ ਅੰਨ ਹੈ ਜੋ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਜਾਲਕੇ ਸਮਾਨ ਸੂਛਮ ਨਾਡ਼ਜ਼ੋ ਕਾ ਸਮੂਹ ਹੈ ਸੋ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਓਢਨੇ ਕਾ ਬਸਤ੍ ਹੈ ਜੋ ਹ੍ਰਿਦਯ ਸੇਂ ਊਰਧ ਕੋ ਸੁਖਮਨਾ ਨਾਮ ਨਾਡ਼ੀ ਗਈ ਹੈ ਸਾ ਨਾਡ਼ੀ ਇੰਦ੍ ਔ ਇੰਦ੍ਰਾਂਣੀ ਕੇ ਆਵਨੇ ਜਾਵਨੇ ਅਰਥਾਤ ਗਮਨਾ ਗਮਨ ਕਾ ਮਾਰਗ ਹੈ ਔਰ ਜੈਸੇ ਏਕ ਕੇਸ ਕੀਆਂ ਲਕੜੀ ਕੇ ਸਮਾਂਨ ਚੀਰਕੇ ਕੋਈ ਹਜਾਰ ਪਟੀਆਂ ਬਨਾਵੈ ਉਸ ਕੇਸਕੇ ਹਜਾਰ ਭਾਗ ਮੈਂ ਸੇਂ ਏਕ ਭਾਗਕੇ ਸਮਾਨ ਅਤਜ਼ੰਤ ਸੂਖਮ ਜੋ ਨਾਡ਼ੀਜ਼ਾਂ ਹੈਂ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਉਨਕਾ ਨਾਮ ਹਿਤਾਃ ਨਾਮ ਨਾਡ਼ੀਜ਼ਾਂਹੈਂ ਉਨ ਨਾਡ਼ੀਜ਼ੋਂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਜਲ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਾ ਹੁਆ ਅੰਨਕਾ ਰਸ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪਾ ਅਪਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇਂ ਪ੍ਰਵਿ ਕਤ ਅਹਾਰ ਤਰਾਃ ਇਤਿ ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰਕੇ ਵਿਵੇਕਵਾਨ ਅਰਥਾਤ ਵਿਭਿੰਨ ਅਹਾਰ ਵਾਲਾ ਇੰਦ੍ ਔ ਇੰਦ੍ਰਾਂਣੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਸਰੀਰ ਆਤਮਾ ਸੇਂ। ੩। ਸੇਸ ਪਦੋਂਕਾ ਅਰਥ ਊਂਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੇਂ ਇੰਦ੍ ਸਰਬ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੋ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਸੇਂ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੁਪਨ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਤਬ ਅਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੀਨਹੁ ਅਵਸਥਾ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਤੀਨੋਂ ਸਰੀਰੁ ਭੀ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਵਾਰੰਵਾਰ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਨਾਮ ਮਨਨ ਹੈ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ੧ ਵਿਪ੍ਰਜੈਜ ੨ ਵਿਕਲਪ ੩ ਨਿਦ੍ਰਾਂ ੪ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ੫ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜਬ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬਾਹਰ ਕੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਰ ਘਟ ਪਟਾਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਸੇਂ ਅਨੁਭਵ ਥਰਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਅਨੁਭਵ ਕਰਣ ਰੂਪਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ੧ ਰਜ੍ਹੂ ਵਿਖੇ ਸਰਪ ਜਿਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਨਾਮ ਵਿਪਰਜੈ ਹੈ ੨ ਜਿਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਤਾਤਪਰਯ ਮੇਂ ਸੰਸਯ ਬਨਾ ਰਹੈ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਸੇਂ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਰੂਪਕਾ ਨਿਸ਼ਚੈ ਨ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਨਾਮ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ੩ ਅਭਾਵ ਰੂਪ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਆਸ਼੍ਰਯ ਰੂਪਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਦ੍ਰਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਨ ਆਪ ਕਾ ਨ ਪਰ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਹੋਨਾ ਤਥਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਰ ਸੁਪਨ ਕਾ ਭੀ ਅਭਾਵ ਹੋਨਾ ਅਰ ਸਰਬ ਬ੍ਰਿਤੀਆਂ ਕਾ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਅਭਾਵ ਹੋਨਾ ਕੇਵਲ ਅੰਧਕਾਰ ਮਾਤ੍ ਜਿਸ ਮੈਂ ਭਾਸੈ ਤਮੋਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾ ਨਿਦ੍ਰਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ੪ ਜਿਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬ ਅਨੁਭਵ ਕੀਏ ਹੂਏ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਕਾਲਾਂਤਰ ਮੈਂ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇਂ ਪੁਨਃ ਯਥਾਰਥ ਯਾਦਗੀਰੀ ਹੋਇ ਆਵਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਜੋ ਲਵ ਪੁਰ ਮੈਂ ਦੇਖਜਾ ਥਾ ਯੇ ਓਹੀ ਮਾਨੁਖ ਹੈ ਇਸ ਬ੍ਰਿਤੀਕਾ ਨਾਮ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ੫ ਜਬ ਚਿਤ ਇਨ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਜ਼ੋਂ ਸੇਂ ਰਹਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਓਰ ਧਾਵਤਾ ਹੈ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾਰ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਖੰਡ ਏਕ ਰਸ ਤੈਲ ਧਾਰਾਵਤ ਤਬ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਅਭਜ਼ਾਸ ਹੈ ਸੋ ਅਭਜ਼ਾਸ ਭੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ਕਬੀ ਕਬੀ ਜੋ ਆਤਮਾ ਕੋ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰਲੋਂ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਮ੍ਰਿਦੂ ਅਭਜ਼ਾਸ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਆਦਰ ਸਹਿਤ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਐਸਾ ਨਿਤ ਵਾਰੰਵਾਰ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿਢ ਅਭਜ਼ਾਸ ਹੈ ਜਬ ਮਨ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨਾਮ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਮੈ ਸੇਂ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਵੈਰਾਗ ਹੈ ਸੋ ਵੈਰਾਗ ਭੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ਯਤਮਾਨ ੧ ਵਿਤ੍ਰੈਕ ੨ ਏਕਇੰਦ੍ਰਯ ੩ ਵਸ਼ੀਕਾਰ ੪ ਯਤਮਾਨ ਲਖਣ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਦੁਖ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਅਧਿਕ ਰੁਚੀ ਹੋਣੀ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਬੰਧਨੋਂ ਸੇਂ ਅਬ ਛੂਟੇਗਾ ਔ ਸਤ ਰੂਪ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੋ ਕਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁਗਾ ਇਸ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਸੇਂ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਮੈਂ ਮਹਾਨ ਰੁਚੀ ਹੋਵੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਸਤ ਸੰਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰੇ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਯਤਮਾਨ ਹੈ ੧ ਅਥਵਿਤ੍ਰੇਕ ਲਖਨ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਜਬ ਐਸਾ ਬਿਚਾਰ ਉਤਪਤ ਹੋ ਆਵੇ ਮੇਰੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈਂ ਸੁਭ ਗੁਣ ਕਿਤਨੇਕ ਹੈਂ ਔ ਦੋਖ ਕਿਤਨੇਕ ਹੈਐਸੇ ਗੁਣ ਦੋਖੋਂਕਾ ਨਿਰਣਯ ਕਰਕੇ ਦੋਖੋ ਕੋ ਤਜਾਗਣਾ ਔਰ ਗੁਣੋਂ ਕੋ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰਣ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਘਟਾਵਨ ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਦਯਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਬਿਰ ਧਾਵਨੋਂ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਵੈਰਾਗਹੈ ੨ ਅਥਏਕਇੰਦ੍ਰਯ ਲਖਨੰ ਬਾਹਰਕੇ ਵਿਸਜ਼ੋਂ ਕੋ ਸੰਗ ਬੜੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਤਜਾਗ ਦੀਯੇ ਹੈ ਐਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕੀਯੇਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨਾਦਿਕ ਮੁਝ ਕੋ ਇਸ ਜਨਮ ਮੈਂ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਏਕ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੈ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਜ਼ੀਬਰ ਵੈਰਾਗ ਭੀ ਹੈ ੩ ਅਥ ਵਸੀਕਾਰ ਲਖਨੰ ਇਸ ਲੋਕਕੇ ਤਥਾ ਪਰਲੋਕਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਭੋਗ ਮੁਝ ਕੋ ਇਸ ਜਨਮ ਮੈਂ ਤਥਾ ਜਨਮਾਂਤਰ ਮੈਂ ਕਬੀ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨ ਹੋਵੈ ਸ਼ਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧਾਦਿਕ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਮਨ ਮੈਂ ਐਸੀ ਗਿਲਾਨੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਮਨ ਸੇਂ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਗਿਲਾਨੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਕਾਗ ਵਿਸ਼ਟਾ ਸਮ ਵਿਸਯ ਭੋਗੋ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਜਿਸਕੋ ਵੈਰਾਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਮਨ ਕੋ ਜੀਤ ਲੇਤਾ ਹੈ ਮਨ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਸੇਂ ਸਰਬ ਜਗਤ ਮੇਂ ਇਸ ਕੀ ਜੈ ਹੋਤੀ ਹੈ ਮਨ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਸੇਂ ਅਨੰਤਰ ਹੀ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੈਂ ਥਿਰਤਾ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਕੇ ਉਦੈ ਹੋਨੇ ਸੇਂ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇਂ ਆਤਮ ਨਿਸ਼ਟ ਅਗਜ਼ਾਨ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਨੇ ਸ਼ੇਂ ਤੀਨੋਂ ਦੇਹ ਭੰਗ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਤੀਬਰ ਤਰ ਵੈਰਾਗ ਹੈ ਵਸੀਕਾਰ ਰੂਪ॥ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਸਮਿ ਇਸ ਨਿਸਚੈ ਕਾ ਨਾਮ ਮਨਨ ਹੈ ॥

ਇਤਿ ਮਨਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਜ਼ਾ ਅਥ ਨਿਦ ਧਜ਼ਾਸਨੰ ਲਖਜ਼ਤੇ

ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਂ ਜਬ ਮਨਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਨਿਦਿਧਜ਼ਾਸਨ ਇਸਕੇ ਰਿਦੇ ਮੇਂ ਆਇ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਤੁਮ ਨਿਦਿਧਜ਼ਾਸਨ ਕੋ ਲਖਨ ਸੁਨਹੁ ਜੈਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਨਿਦਿਧਜ਼ਾਸਨ ਕੋ ਸਰੂਪ ਲਖਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਦੇਹਾਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਦ੍ਰਿਢ ਜੀਵ ਕੋ ਹੂਆ ਹੂਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਸੇਂ ਭੀ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦੇਹਾਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਵਤ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਜਬ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇਂ ਦੇਹਾਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਨਸ਼ਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੋਹਾਦਿਕ ਸੰਪੂਰਣ ਬਿਕਾਰ ਰੂਪ ਬਿਘਨੋਂ ਸੇਂ ਰਹਤ ਅਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਨਿਰੰਤਰ ਤੈਲ ਧਾਰਾਵਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋਵੈ ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਪਾਇਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਲਗਾਵਨੋਂ ਅ਼ਲਖ ਜੋ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਆਤਮ ਰੂਪ ਸੇਂ ਲਖ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦੇਹ ਥੂਲ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਤਮਾ ਮਾਨ ਰਾਖਜੋਂਥੇ ਜਿਸ ਗਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰ ਦੇਵਹੁ ਜੈਸੇ ਤਰੰਗ ਔ ਸਮੁਦ੍ ਕਾ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਤੈਸੇ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਛੀ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤੇ ਸੇਂ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣੋ ਕਾ ਅਭੇਦ ਜਾਨਨਾ ਅਨਜ਼ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਓਕਾਰ ਸੇਂ ਆਦ ਜਿਤਨੇ ਅਖਰ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਮਸ ਰੂਪ ਹੈ ਮਸੂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਇੰਦ੍ਰਯ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਕਸ ਕੇ ਵਿਸਯ ਦੇਸ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਔ ਵਿਸਯਾਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਏਕ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਵਰਣ ਮਾਤ੍ ਕੋ ਭੰਗ ਕਰਤੀ ਹੈ ਵਿਸਯਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਕਤੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਭੀ ਸੁਤਹ ਅਵਰਣ ਕੋ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਚੇਤਨ ਇਧ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥਾਤ ਚੇਤਨ ਸੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ਹੂਈ ੨ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਵਰਣ ਕੋ ਨਸ਼ਟ ਕਰਤੀ ਹੈ ਅਵਰਣ ਕੇ ਭੰਗ ਹੋਣੇ ਸੇਂ ਪੀਛੇ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਤਥਾ ਨਿਸ਼ਾਵਰਣ ਵਿਸਯ ਅਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਵਿਸਯ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੋ ਆਵਤਾ ਹੈ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਂ ਅਨੰਤ ਵਿਸਜ਼ੋਂ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਾਤ੍ਰਿਪਟੀ ਗਜ਼ਾਤਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਅਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਕੋ ਨਾਮ ਗਜ਼ਾਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਵ-ਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਕੋ ਨਾਮ ਗਜ਼ਾਨ ਹੈ ਵਿਸਯ ਅਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਕੋ ਨਾਨ ਗੇਯਹੈ ਸੋ ਗਜ਼ਾਤਾ ਗਜ਼ਾਨ ਗੇਯ ਮਾਤਾ ਮਾਨ ਮੇਯ ਧਜ਼ਾਤਾ ਧਜ਼ਾਨ ਧੇਯ ਕਰਤਾ ਕਰਮ ਕ੍ਰਿਯਾ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇਂ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰੋਂ ਕੀ ਸਿਧੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਤ੍ਰਿਪੁਟੀਆਂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਤ੍ਰਿਪਟੀਓਂ ਵਿਖੇ ਕੇਵਲ ਏਕ ਚੇਤਨ ਹੀ ਬਜ਼ਾਪਕ ਸਰਬਦਾਕਾਸ ਰਹਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਚੇਤਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਏਕ ਭੀ ਤ੍ਰਿਪਟੀ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਚੇਤਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਤ੍ਰਿਪਟੀ ਭੀ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕੁਛ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਤਲਾਵ ਮੈ ਸੇ ਕੂਲ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪਾਨੀ ਨਿਕਸਕੇ ਕਿਆਰਜੋਂ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਕਜ਼ਾਰਜੋਂ ਕੇ ਆਕਾਰ ਹੋਕੇ ਪਸਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਆਕਾਸ ਅਰ ਆਕਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਤਲਾਵ ਕਿਜ਼ਾਰੀ ਕੂਲ ਮੈ ਏਕ ਰਸ ਪੂਰਣ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਸਰਬ ਤ੍ਰਿਪਟੀਓਂ ਮੈ ਪੂਰਣ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਹਮਾਕਾਰ ਔ ਚੇਤਨ ਦੋਨੋ ਮਿਲਕੇ ਗੁਣੋ ਕੋ ਨਾਮ ਵਿਸਜ਼ੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈਂ ਅਹਮਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਬਿਨਾ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਅਹਮਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਯੁਕਤ ਜਬ ਚੇਤਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਹਤਾ ਹੈ ਅਹੰਅਸਮਿ ਮੈਹੂੰ ਐਸਾ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬਿਨਾ ਅਹਮਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਹਮਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਹੀ ਐਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬਜ਼ਾਪਜ਼ ਬਜ਼ਾਪਕ ਭਾਵ ਪ੍ਰਕਾਸਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਭਾਵ ਗਜ਼ਾਨ ਭੀ ਅਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਉਪ੍ਰੰਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਪ੍ਰਕਾਸਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਭਾਵ ਬਜ਼ਾਪਜ਼ ਬਜ਼ਾਪਕ ਭਾਵ ਨਹੀ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਨਿਰ-ਵਿਕਲਪ ਸਰਬ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਸੂੰਨ ਹੈ ਜਬ ਅਹਮਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਔ ਚੇਤਨ ਕਾ ਤਾਦਾਤਮ ਸੰਬੰਧ ਹੋਤਾਹੈ ਤਬ ਬਜ਼ਾਪਜ਼ ਬਜ਼ਾਪਕਤਾ ਭਾਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ਦੁਗੁਣ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸੇ ਜੈਸੇ ਲੋਹੋ ਸ੍ਰਤੰਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਣ ਆਦਿਕੋ ਕੋ ਦਾਹ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਬ ਅਗਨੀ ਕੋ ਲੋਹੇ ਕੇ ਸਾਥ ਤਾਦਾਤਮ ਸਨਬੰਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦ ਲੋਹੋ ਭੀ ਤ੍ਰਿਣ ਆਦਕੋਂ ਕੋ ਭਸਮ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਨਾਮ ਨਿਦਿਧਜ਼ਾਸਨ ਹੈ ਤੀਨਹੁ ਸਰੀਰੋ ਸੇ ਮੈ ਭਿੰਨਹੂੰ ਤੀਨਹੁ ਅਵਸਥਾ ਔ ਤੀਨਹੁ ਸਰੀਰੋਂ ਕੋ ਮੈ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਸਰੂਪ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਯੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਅਨਾਤਮ ਸਰੂਪ ਹੈ ਅਨਿਤ ਹੈ ਔ ਮੈ ਨਿਤ ਸੁਧ ਅਟਲ ਅਜ ਅਬਨਾਸੀ ਗਜ਼ਾਨ ਘਨ ਏਕ ਰਸ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੂੰ ਮਨਨ ਨਿਦਿਧਜ਼ਾਸਨ ਦ੍ਵਰਾ ਤੀਨਹੁ ਸਰੀਰਹੁ ਕੇ ਅਧਜ਼ਾਸ ਛੂਟਨੇ ਸੇ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾ ਕੋ ਹਸਤਾ ਮਲਕ ਵਤ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਕਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਕਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਦ੍ਰਿਢ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਮੂਲਾ ਵਿਦਜ਼ਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕਾਰਣ ਕੇ ਨਾਸ਼ ਹੂਏ ਅਨੰਤਰ ਹੀ ਅਰਥਾਤ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਕਾਰਯ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਕਾਰਣ ਜਬ ਮੂਲਾ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਹੀ ਨਸ਼ਰ ਹੋ ਗਈ ਤਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਹੀ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਸਮੀਪ ਮੈ ਅਭਾਵ ਹੋਗਯਾ ਤਬ ਵਰਾਕ ਵਰਾਕ ਨਾਮ ਕੰਗਾਲ ਤੁਛ ਕੋ ਹੈ ਏਕ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਤ੍ਰਿਸਕੇ ਆਗੇ ਕਜ਼ਾ ਵਸਤੁ ਹੈ ਮਹਾ ਤੁਛ ਰੂਪ ਆਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਧਧਾਰਥ ਜਾਨੇ ਪੀਛੇ। ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣਹੁ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਹੂਓ ਹੈ ਅਰ ਤਿਸ ਆਤਮ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਕਾਰ ਸੇ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਯਾ ਪੁਨਃ ਮੋਹ ਸੋਕ ਰੁਪ ਜੋ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕੋ ਕਾਰਯ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਕਰਬੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣੋ ਕੋ ਤੁਮ ਚਿਤ ਕੋ ਲਗਾਇ ਕੇ ਸੁਣਹੁ ਜਿਸ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰਬ ਸੰਸੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਇ ਜਾਹੈ ਅਥ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜਿਨ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਉਪਨਿਸਦ ਗੁਰੂਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਮਹਾ ਵਾਕਜ਼ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਅਤਮਾ ਕੋ ਨਿਰਣਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ੧ ਅਥ ਅਨੁਮਾਨ ਜੈਸੇ ਪਰਬਤ ਮੈ ਧੂਮ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਸਭ ਕੋਈ ਕਹ ਦੇਤਾ ਹੈ ਕੇ ਯੇ ਪਰਬਤ ਅਗਨਿ ਵਾਰੋ ਹੈ ਧੂਮ ਵਾਰੋ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਧੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਅਗਨਿ ਅਵਸਜ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾਨਸ ਪਾਕ ਸਾਲਾ ਮੈ ਧੂਮ ਹੋਣੇ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਗਨੀ ਪ੍ਰਤਖਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਨ ਔਰ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਖਟ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸ੍ਰੁਤਹਸਿਧ ਜੜ ਹੈ ਜਿਸ ਕੀ ਸਤਾ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਸ਼ਯੋ ਕੂੰ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਚੈਤੰਨ ਰੂਪ ਹੈ ਯੇ ਦੋਨੋ ਅਨੁਮਾਨੋ ਕੋ ਅਰਥ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ ਬਹੁਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਕੁਛ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨਹੀ ਹੈ ਦੋਨਹੁ ਅਨੁਮਾਨਹੁ ਕਾ ਆਕਾਰ ਯੇ ਅਬ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਯਥਾ ਪਰਬਤੋ ਵਹੀਨਮਾਨ ਧੂਮ ਵਤਵਾਤ ਯਤ੍ ਯਤ੍ ਧੂਮਯ ਤਤ੍ ਤਤ੍ ਅਗਨਿ ਯਥਾ ਮਹਾਨਸਃ ੧ ਸਮਨਃ ਖਸ਼ਟ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਸ੍ਰੁਤਹਸ ਰੂਪਤਃ ਜੜ੍ਹਾਨੀ ਕਾਰਯਤਵਾਤ ਯਤ੍ ਯਤ੍ ਕਾਰਯਤਵ ਮਸਤਿ ਤਤ੍ ਤਤ੍ ਜੜਤਾ ਅਪਿਅਸਤਿ ਯਥਾ ਘਟਃ ਪ੍ਰਥਮ ਅਨੁਮਾਨ ਮੈ ਪਰਬਤ ਪਖ ਹੈ ਅਗਨੀ ਸਾਧਜ ਹੈ ਧੂਮ ਤਵ ਹੇਤੂ ਹੈ ਪਾਕਸਾਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ ੧ ਯਤ੍ ੨ ਧੂਮੋ ਤਤ੍ ੨ ਅਗਨਿ ਜੋ ਵਿਨਿ ਗਮਨ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਅਨੁਮਾਨ ਮੇ ਸਮਨ ਖਸ਼ਟੇਂਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਪਖ ਹੈ ਜੜਤਾ ਔ ਕਾਰਯਤਾ ਸਾਧਜ ਹੈ ਜੜਤਵ ਕਾਰਯਤਵ ਹੇਤੂ ਹੈ। ਹੇਤੂ ਚਿਹਨ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਯਤ੍ ੨ ਕਾਰਯਤਵ ਤਤ੍ ਜੜਤਵੰ ਯੇ ਵਿਨਿਗਮਨ ਹੈ ਘਟ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਹੈ ੩ ਆਤਮਾ ਚੇੱਤਨਃ ਸਰਬ ਗਜਾਨ ਸਰੂਪਤਵਾਤ ਬ੍ਰਹਮਵਤ ਯਤ੍ ਯਤ੍ ਗਜਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪਤ੍ਵੰ ਤਤ੍ ਤਤ੍ ਚੇਤਨਤ੍ਵੰ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਮੈ ਆਤਮਾ ਪਖਹੈ ਚੇਤਨਤਾ ਸਾਧਜਹੈ ਗਜਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪਤ੍ਵ ਹੇਤੂ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਹੈ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਗਜਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪਤਾ ਵਿਨਿਗਮਨਹੈ ੪ ਪਖ ਸਾਧਜ ਹੇਤੂ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਵਿਨਿਗਮਨ ਯੇ ਪਾਂਚ ਅਨੁਮਾਨ ਕੇ ਅੰਗ ਹੈ ਸੋ ਜਿਸ ਗਜਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੇ ਪਰੰਪਰਾ ਸਨਬੰਧ ਪਾਇਕੇ ਚੇਤਨ ਸਰੀਖੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤੀਨਹੁ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਸਾਖੀਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਸਤ ਨਿਤ ਸ਼ੁਧ ਚੇਤਨ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪਆਤਮ ਸ੍ਵਾਦ ਕੀਓ ਥਾ ਅਰ ਸ਼ਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਆਦਿਕ ਵਿਖਯੋਂ ਕੋ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੀ ਚੇਤਨਤਾ ਸੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਆਤਮਾ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਵਾਚਜ ਇਨ ਮੇਂ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਸੋਈ ਸਾਖੀ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਗਜਾਨ ਕੋ ਨਾਮ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ੨ ਅਥੋਪ ਮਾਨ ਸ੍ਵਾਦ ਸੋ ਅਨੰਤਰ ਮਨਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ਜੋ ਸਤਸ੍ਵਰੂਪ ਅਖੰਡ ਨਿਰੰਸ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਾਡੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਬਜਾਪਕ ਹੈ ਆਕਾਸ ਵਤ ਪੂਰਣ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਉਪਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ੬ ਅਥ ਅਰਥਾਪਤੀ ਜੈਸੇ ਯੇ ਦੇਵਦਤ ਬਡੋ ਪੀਨ ਹੈ ਮੋਟੋ ਹੈ ਔਰ ਦਿਨ ਕੋ ਕਬੀ ਕਿਸਨੇ ਭੋਜਨ ਖਾਤਾ ਦੇਖਜਾ ਨਹੀ ਹੈ ਬਿਨਾ ਭੋਜਨ ਖਾਏ ਪੀਨਤਾਂ ਨਾਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਯੇ ਪੀਨਤਾ ਅਰਥ ਸੇ ਜਨਾਵਤੀ ਹੈ ਕੇ ਯੇ ਦੇਵਦਤ ਦਿਨ ਕੋ ਭੋਜਨ ਖਾਤਾ ਨਹੀ ਤੋ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਅਵਸ਼ਜ ਭੋਜਨ ਖਾਤਾਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਕਾਰਯਾਤ ਕਾਰਣ ਮਨੁਮੇਯੰ ਕਾਰਯ ਸੇ ਹੀ ਕਾਰਣ ਕੋ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਈਂਹਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾਰਯ ਪੀਨਤਾ ਹੈ ਕਾਰਣ ਭੋਜਨ ਹੈ ਬਿਨਾ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕਾਰਯ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤ। ਹੈ ਯੇ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੂਤ ਬਿਨਾ ਪਟ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬਿਨਾ ਭੋਜਨ ਪੀਨਤਾ ਨਾਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਿਤਨੀ ਜਾਗ੍ਰਤਾ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਅਰ ਤਿਨਹੁ ਮੈ ਹੋਣੇ ਵਾਰੇ ਪਦਾਰਥ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਜਾਨੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਅਭਾਵ ਤਥਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਅਭਾਵ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੇ ਆਤਮਾ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰਯਾਦਿ ਕੋਂ ਸੇ ਪਰੇ ਨ ਹੋਵੇ ਤੋ ਸੁਖੁਪਤੀ ਆਦਿ ਕੋਂ ਕੇ ਅਭਾਵ ਕੋ ਕੈਸੇ ਸਿਧ ਕਰੇ ਯਾਂਤੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋਈ ਸਿਧ ਕਰਣ ਹਾਰੋ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨਕੇ ਭਾਵ ਅਭਾਵ ਕੋ ਸਿਧ ਕਰੇ ॥ ਜਿਸਕਾ ਕਾਰਯ ਜਗਤ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਕਾਰਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਕਰਤਾ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਵਿਚਿਤ੍ਰ ਜਗਤ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਕਾ ਕੋਈ ਕਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਅਰਥ ਸੇ ਇਸ ਕੋ ਕਰਤਾ ਜਾਨਜੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਅਰਥਾ ਪਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਅਰਥ ਸੇ ਜਿਸ ਕੋ ਨਾਮ ਕਰਤਾ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਅਰਥਾਪਤਿ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ੪

ਅਥ ਅਤੈਯਕੰ ਲਖਜ਼ਤੇ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਤੈਯਕਕਾ ਆਕਾਰ ਸੁਣਹੁ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿਖੇ ਯਖ ਰਹਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਪਰੰਪਰਾ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੇਖਜੋ ਕਿਸੀਨੇ ਨਹੀ ਹੈ ਨ ਸੁਨਹ ਜਾਨਜੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿਸੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਸ ਆਤਮਾਕੋ ਭੀ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਬਡੇ ੨ ਰਿਖੀਸ਼੍ਵਰ ਤਪੀਸ਼੍ਵਰ ਬ੍ਰਹਮਣ ਸੰਤਜਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੁਰਾਣ ਕਤੇਬ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਖੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਜਗਤ ਸਨਾਤਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪਰੰਪਰਾ ਸੇ ਪੁਰਾਤਨ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦੇਖਜੋ ਕਿਸੂ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਪਰਾ ਸੇ ਐਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰਵਣ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੋ ਨਾਮ ਅਤੈਯਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ੫ ॥

ਅਥ ਪ੍ਰਤਖੰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਥ ਖਸਟਮ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੁਣ ਜਥ ਅੰਤਹ-ਕਰਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀਨੇਤ੍ਰ ਦੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਕਸਕੇ ਘਟ ਪਟਾਦਿਕ ਵਿਸਯ ਦੇਸ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਮਿਲੀ ਹੁਈ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਸਤੀ ਭਾਤੀ ਪ੍ਰਿਯ ਰੂਪ ਸੇ ਮਿਲੇ ਹੁਏ ਹੀ ਵਿਸਯੋਂ ਕੂੰ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਦਿਖਾਤੀ ਹੈ ਵੋ ਜੋ ਵਿਸਯ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੈਸੇ ਅਸਤੀ ਸ਼ਬਦ ਸਤਾਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਦੇਸ ਭਾਖਾ ਮੈ ਹੈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਭਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਚੇਤਨਤਾਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਦੇਸ ਭਾਖਾ ਮੈ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਿਯ ਸ਼ਬਦ ਆਨੰਦਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਸ ਭਾਖਾ ਮੈ ਪਜ਼ਾਰਾ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤਾਤ ਪਤ੍ਯਯ ਯੇ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਜੋ ਵਿਸਯ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਵਛਿੰਨ ਸੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਵਿਸਯ਼ਾਵ ਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਪ੍ਰਤਛ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੂਰਬ ਜੋ ਕਲਪਿਤ ਕੋ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਕਹ ਆਏ ਹੈ ਸੋ ਕਲਪਿਤ ਭੀ ਅਸਤੀ ਭਾਤੀ ਪ੍ਰੇਯ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਯਥਾ ਕਲਪਤ ਸਰਪ ਹੈ ਕਲਪਤ ਸਰਪ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਲਪਤ ਸਰਪ ਆਛੇ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਇਸਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬਤ੍ ਨਿਰਾਵਜਵ ਨਿਰਾਕਾਰ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਨਿਰ ਵਿਕਲਪ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀਂ ਘਟ ਪਟਾਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਲੈਕੇ ਥੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਕਲਪਿਤ ਜਗਤ ਮੈ ਵਰਤ ਰਹਜੋ ਹੈ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਸਤੀ ਭਾਤੀ ਪ੍ਰੇਯ ਯੇ ਤੀਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਇਨ ਤੀਨੋ ਸੇ ਭਿੰਨ ਏਕ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਨ ਆਦਯਃ ਜੇ ਤੀਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਹੈ ਤਬ ਆਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਖੰਡ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਨ ਦ੍ਤੀਯਃ ॥ ਜੋ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸੇ ਭਿੰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਏਕ ਆਤਮਿਕ ਕੋਈ ਔਰ ਰੂਪ ਹੈ ਤਉਂ ਬਸ ਫਿਰ ਵੋ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੀ ਹੋਗਾ ਅਥਾਵ ਇਨ ਦੋਨੋ ਸੇ ਭਿੰਨ ਤੀਸਰਾ ਕੋਈ ਔਰ ਰੂਪ ਹੈ ਤਉਂ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਬਤਾਈਏ ਜੀ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਕਹਬੇ ਮੈ ਤੀਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਅਸਤੀ ਭਾਂਤੀ ਪ੍ਰਿਯ ਰੂਪ ਏਕ ਹੀ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਹੈ ਜਬ ਨਿਰਾਵਯਵ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਜਾਨੈ ਗੋ ਤਬ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰਤਾ ਕੋ ਨਾਸ ਹੋਵੈ ਗੋ ਜੈਸੇ ਏਕਤਰੁ ਕੇ ਸਮੀਪ ਤਿਸ ਕੇ ਸਨਾਨ ਔਰ ਬ੍ਰਿਛ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਜਾਤੀ ਭੇਦ ਕਹਜੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦੂਸਰੋ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੇ ਸਜਾਤੀ ਭੇਦ ਹੋਵੈ ਜੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪਾਖਾਣ ਆਦਿਕ ਕੋਈ ਵਿਜਾਤੀ ਹੋਵੈ ਤਬ ਵਿਜਾਤੀ ਭੇਦ ਕਹਜੋ ਜਾਵੈ ਹੈ ਐਸੇ ਕੋਈ ਵਿਜਾਤੀ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਵਿਜਾਤੀ ਭੇਦ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਹੀ ਵ੍ਰਿਛਕੇ ਸਾਖਾ ਪਤ੍ ਪਸ਼ਪ ਫਲ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਨਿਰਾਵਯਵ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਹੋਏ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਭੀ ਨਹੀ ਬਨਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੀਨੋ ਭੇਦੋ ਸੇ ਸ਼ੂੰਨ ਏਕ ਅਖੰਡ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਸਿਧ ਭਯੋ ਹੇ ਸਿਖ ਸੋ ਅਨੂਪਮ ਅਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਸੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸੂਖਮ ਬੁਧੀ ਸੇ ਜਾਨਜਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਇਤਿ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਪ੍ਰਮਾਣੰ ॥ ਇਤੀ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣੰ ॥ ਉਕਤ ਰੀਤੀਸੇ ਜਿਸਨੇ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣਹੁ ਸੇ ਆਤਮਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਖ ਕੀਓ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅਪ੍ਰੋਖ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇਜਿਮਕੀ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋਗਈ ਹੈ ਸਾ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਨਸ਼ਟ ਹੁਈ ਹੀ ਪੁਨਃ ਉਤਪਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਕੇ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮਨ ਬਾਨੀ ਕੇ ਅਵਿਸਯ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਯਤੇ ਵਾਚੋ ਇਤਜਦੀ ਵੇਦ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੋ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਰੂਪ ਵਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣਹੁ ਕੋ ਅਵਸ਼ਯ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਕੈਸੇ ਵੇਦ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਆਪ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣਹੁ ਕਾ ਬਿਸਯ ਕਹਤੇ ਹੋ ਐਸਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣ ਕੇ ਉਤ੍ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਕੇ ਬੋਧਕੇ ਨਿਮਿਤ ਵਿਧਿ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾ ਵਿਸਯ ਬਤਾਯੋ ਹੈ ਔ ਨਿਖੇਧ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਤੌ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਮ ਭੀ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣਹੁ ਕਾ ਅਵਿਸਯ ਕਹਤੇ ਹੈ ਨਿਖੇਧ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਤਉ ਕਿਸ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੋ ਵਿਸ਼ਯ ਬ੍ਰਹਮ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾ ਵਿਸਯ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ ਕਾਹੇ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਹੈ ਅਤਿ ਸੂਖਮ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਜੋਂ ਕਾ ਦ੍ਰਸਟਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਅਗੋਚਰ ਹੈ ੧ ਤਥਾ ਅਗਨਿਕੇ ਧੂਮ ਨਿਸਾਨ ਵਤ ਜੈਸੇ ਧੂਮ ਸੇ ਜਹਾਂ ਪਰ ਅਗਨਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਪਰ ਮਾਲਮ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਚਿਹਨ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਚਿਹਨ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚੀਨਜਾ ਜਾਇ ਯਾਂਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਕਾ ਵਿਸਯ ਭੀ ਚੇਤਨ ਨਹੀ ਹੈ ੨ ਚੇਤਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਚੇਤਨ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਚੇਤਨ ਕੀ ਉਪਮਾ ਇਸ ਚੇਤਨ ਕੋ ਦੀਈ ਜਾਵੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਚੇਤਨ ਕੋ ਅਦ੍ਵੈਤ ਆਤਮਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਯਾਂਤੇ ਉਪਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾ ਭੀ ਵਿਸਯ ਚੇਤਨ ਨਹੀ ਹੈ ੩ ਕਾਰਣ ਕਾਰਯ ਕਾ ਭੇਦ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਰਥਾਪਤਿ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾ ਭੀ ਵਿਸਯ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਚੇਤਨ ਕੋ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕੋ ਅਵਿਸਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ੪ । ੫ । ੬। ਦੇਸ ਕ੍ਰਿਤ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਵਸਤੂ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿ ਛੇਦ ਭੀ ਚੇਤਨ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਚੇਤਨ ਅਨੰਤ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਐਸੋ ਕਾਲ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਚੇਤਨ ਨ ਹੋਵੈ ਸਰਬ ਕਾਲ ਮੈ ਚੇਤਨ ਵਿਦ੍ਯਮਾਨ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿਛਿਨਤਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ੧ ਤਥਾ ਐਸੋ ਦੇਸ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਨ ਹੋਵੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਸਰਬ ਦੇਸੋਂ ਮੈ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦੇਸ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿਛੇਦ ਭੀ ਚੇਤਨ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਵਸਤੂ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿਛੇਦ ਭੀ ਚੇਤਨ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਰਬ ਵਸਤੂਆਂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ॥ ੩ ॥ ਐਸੋ ਕਾਲ ਯਾ ਦੇਸ ਯਾ ਵਸਤੂ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੋ ਜੋ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੋਵੈ ਗੋ ਸੋ ਅਨਾਤਮਾ ਹੀ ਹੋਵੈ ਗੋ ਯਾਂਤੇ ਦੇਸ ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਸਰਬ ਕੋ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਭੂਤ ਭਵਿਖਜ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਸਰਬ ਦਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸਾਮਾਨ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਚੇਤਨ ਮੈ ਨਜੂਨ ਅਧਿਕਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਏਕ ਰਸ ਸਦਾ ਸ੍ਰਯੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ਅਕ੍ਰੂਯ ਅਚਲ ਕੂਟਸਥ ਸਰਬ ਕਾ ਆਤਮਾ ਔ ਸਰਬ ਕੋ ਆਧਾਰ ਹੈ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਸ ਪਰੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਦੇਸ ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿਛੇਦਤੇ ਆਤਮਾ ਰਹਤ ਹੈ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਏਕ ਹੀ ਚੇਤਨ ਮੈ ਅਧਾਰਾਧੇਯ ਭਾਵ ਨਹੀ ਬਨਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਆਤਮ ਆਸ੍ਰੈ ਆਦੀ ਦੋਖੋ ਸੇ ਇਸ ਪਖ ਕੋ ਦੂਖਿਤ ਹੋਣੇ ਸੇ

ਉਤ੍—ਹੇ ਸਿਖ ਆਸ੍ਰੈ ਭੀ ਔਰ ਵਿਸਯ ਭੀ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕੋ ਏਕ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਅਬ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਸਹਤ ਯੇ ਕਥਾ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸੁਣ ਜੈਸੇ ਮਠਾਕਾਸ ਕੇ ਆਸ੍ਰਯ ਹੀ ਅੰਧਕਾਰ ਰਹਤਾ ਹੈ ਮਠਾਕਾਸ ਕੋ ਹੀ ਵਿਸਯ ਕਰਤਾ ਹੈ ਛਪਲੇਤੋ ਹੈ ਮਠ ਨਾਮ ਘਰ ਕੋ ਹੈ ਅੰਧੇਰੇ ਸੇ ਢਪਜਾ ਹੁਆ ਮਠਾਕਾਸ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਆਸ੍ਰੈ ਅਗ੍ਯਾਨ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਢਾਪਲੇਤਾ ਹੈ ਅਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪ ਅੰਧਕਾਰ ਕੀ ਬਾਹੁਲਤਾ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਰੂਪ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਅਗ੍ਯਾਨ ਜਾਨਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਚੇਤਨ ਹੀ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕੋ ਵਿਸਯ ਹੈ ਆਗੇ ਤਿਸ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਦੋ ਸਕਤਜਾਂ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਅਛਾਦਨ ਕਰਲੀਓ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਛਾਦਜਾ ਹੁਆ ਕਹਤਾ ਹੈ ਮੈ ਆਪਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਜੋ ਮੈ ਕਉਨ ਹੂੰ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਆਵਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅਵਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਜੀਵ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਵਹਜਾਚਲਜੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਦੂਸਰੀ ਵਿਖੇਪ ਸ਼ਕਤੀ ਯੇ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਸਤੀ ਬਾਜੀਰਥ ਬਨ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਨਰ ਪਸ਼ੁ ਪੰਖੀ ਸਰਪ ਸ੍ਵਾਨ ਮਾਜਾਰ ਲ੍ਵੂਬਰ ਸਿੰਘ ਬਜਾਘ੍ ਆਦੀ ਨਾਨਤ੍ਵ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ । ਏਕ ਜੋ ਅਦ੍ਤੀਯ ਰੂਪ ਚੇਤਨ ਕੋ ਹੈ ਸੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਜੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਖੇਪ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਸ਼੍ਰਵਣ ਮਨਨ ਨਿਦਿਧਜਾਸਨ ਕਰਕੇ ਚੇਤਨ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸਾਖਜਾਤਕਾਰ ਹੁਆ ਭ ਬ ਤੀਨਹੁ ਗੁਨ ਭੀਨਹੁ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਤੁਰੀਆ ਕੀ ਓਰ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਧਾਵਤੀ ਹੈ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮਾ ਮੈ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜਬ ਥਿਰ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਸਰਬ ਓਰ ਸੇ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ ਸਮ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਯੁਕਤ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਹਾਨੀ ਕਰ ਦੇਨੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਨਦੀ ਅਰ ਕੂਲ ਦੋਨੋ ਜਬ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਜਾਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਅਪਨੋ ਨਦੀ ਨਾਮ ਔ ਕੂਲ ਨਾਮ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਦੋਨੋ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਮਿਲਤੇ ਹੀ ਸਮੁਦ੍ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈਂ । ਤੈਸੇ ਜਹਤੀ ਲਖਣਾ ਕੋ ਅਰ ਅਜਹਤੀ ਲਖਣਾ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਜੀਵ ਈਸ ਕੀ ਏਕਤਾ ਅਰਥ ਭਾਗ ਤਜਾਗ ਲਖਣਾ ਕਰਨੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਹਤੀ ਲਖਣਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸਕਜਾਰਥ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਪੂਰਣ ਤਜ਼ਾਗਣੋ ਪਰਤਾ ਹੈ ਅਜਹਤੀ ਲਖਣਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਕਜ਼ਾਰਥ ਕੇ ਸਾਥ ਔਰ ਅਰਥ ਕੋ ਭੀ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰਣਾ ਪਰਤਾ ਹੈ ॥ ਜਹਤੀ ਯਥਾ ॥

ਗੰਗਾਯਾਂ ਘੋਖਾ ਗੰਗਯਾਂ ਪਤਨੰ ਗੰਗਾਯਾਂ ਰਿਖਯਃ ॥ ਇਸ ਅਸਥਾਨੋਂ ਮੈ ਗੰਗਾ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਸ਼ਕਜ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਗੰਗਾਯਾਂ ਰਿਖਯਃ ਤੇ ਭਜੋ ਮੰਤ੍ਰੰ ਗ੍ਰਹਾਣ ਅਰਥ ਯੇ ਕੇ ਗੰਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਰਿਖੀਲੋਕ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤੁੰ ਭਿਨ ਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਲੈ ਤੇਰੀ ਕਲਜ਼ਾਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਬੁਧੀਮਾਨ ਪੁਰੁਖ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਤੀਰ ਮੈ ਲਖਣਾ ਕਰਲੇਤਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਜਬ ਗੰਗਾਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਰਿਖੀ ਆਦਿਕ ਰਹੇਗੇ ਤਬ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਵਹ ਜਾਹਿਗੇ। ਯਾਂਤੇ ਕਹਿਨੇ ਵਾਰੇ ਕਾ ਤਾਤ ਪਰਯ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰ ਮੈ ਬਤਾਵਨੇ ਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੁ ਤੀਰ ਮੈ ਹੀ ਹੈ ਈਹਾਂ ਗੰਗਾ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਸ਼ਕਜ ਅਰਥ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਤੀਰ ਮੈ ਲਖਣਾ ਕਰਣੀ ਪਰਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਸਬਦ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਵੋ ਸਬਦ ਸ਼ਕ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਸਬਦ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਜਾਨਜੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਾਮ ਸਕਜ਼ਾਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਜਹਤੀ ॥ ਕਾਕੇ ਭਜੋ ਦਧਿ ਰਖਜਤਾਂ ਰਕਤ ਵਰਣੋ ਧਾਵਤੀ ਛਤ੍ਰਿਣੋ ਯਾਂਤਿ ਯਸ਼੍ਰੀਂ ਭੋਜਨਾਰਥੰ ਭੋਜਨ ਸਾਲਾਯਾਂ ਨਿਵੇਸਯ ਇਸ ਅਸਥਲ ਮੈ ਕਾਕ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਦਧਿ ਵਿਘਾਤਕ ਕੂਕਰ ਬਿਲਾਡ੍ਰ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਭੀ ਗ੍ਰਹਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਕਾਕ ਸ੍ਵਾਨ ਬਿਲਾਡ੍ਰ ਆਦਿਕ ਦਹੀ ਕੇ ਖਾਣੇ ਵਾਲਜੋਂ ਸਰਥੋਂ ਸੇ ਦਹੀ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਣੀ ਤੈਸੇ ਹੀ ਰੂਪ ਗ੍ਰਹਣ ਸੇ ਲਾਲ ਵਸਤ੍ਰ ਵਾਰੈ ਮਾਨੁਖ ਅਥਵਾ ਅਸ੍ਵ ਆਦਿਕ ਕਾ ਸੰਗ੍ਰਹ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਜਹਤੀ ਭੀ ਨਹੀ ਬਨਤੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਭਾਗ ਤਜ਼ਾਗ ਲਖਣਾ ਕਰਣੀ ਯੋਗ ਹੈ ॥

ਅਥ ਭਾਗ ਤਜ਼ਾਗ ਲਖਣਾ—ਜੈਸੇ ਨਦੀ ਔਰ ਕੂਲ ਕੀ ਅਲਪ ਦੇਸ ਬ੍ਯਾਪਨ-ਸੀਲਾ ਕਿਨਾਰੇ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਤਥਾ ਅਧਿਕ ਦੇਸਮ ਬ੍ਯਾਪਨਸੀਲਾ ਕਿਨਾਰੇ ਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ ਕੀ ਉਪਾਧੀ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਜਲ ਮਾਤ੍ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਔ ਨਦੀ ਕੂਲ ਬੂੰਦ ਮੈ ਏਕਤਾ ਜਲ ਮਾਤ੍ ਕੀ ਬਨ ਸਕਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜੀਵ ਕੀ ਅਲ੍ਪਗਤਾ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਔਰ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਸਰਬਗਜ਼ਤਾ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਦੋਨੋ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਚੇਤਨ ਮਾਤ੍ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਦੋਨੋ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਜਾਨੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਲਖਾਵਨੇ ਵਾਰੇ ਅਰਥ ਕੋ ਨਾਮ ਲਖਣਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜਹਤੀ ਲਖਣਾ ਮੈ ਜਬ ਜੀਵ ਈਸ ਦੋਨੋ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਦੀਓ ਤਬ ਏਕਤਾ ਕਿਸ ਕੀ ਕਰੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੈਸੇ ਅਜਹਤੀ ਲਖਣਾ ਮੈ ਭੀ ਜੀਵ ਈਸ ਦੋਨੋ ਕੋ ਸਿਧ ਰਖਕੇ ਤਿਨ ਦੋਨਹੁ ਕੀ ਉਪਾਧੀ ਭੀ ਰਖਣੀ ਪਰਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਜਿਗਜ਼ਾਸੁ ਕਾ ਦਨਹੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਖਣੋ ਸੋ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੁਆ ਦੇਖਕੇ ਸਦਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਹਤ' ਜਹਤ ਤੀਸਰੀ ਲਖਣਾ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਪ੍ਰਗਟ ਕਹਕੇ ਸਿਖ ਕੋ ਸੰਸਯ ਦੂਰ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਜੀਵ ਕੋ ਵਾਚਜ ਅਲਪਗਜਤ' ਹੈ ਈਸ ਕੋ ਵਾਚਜ ਸਰਬਜਤਾ ਹੈ ਜਨਮ ਔ ਮਰਣ ਦੋਨਹੁ ਊਰਮੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਹੈ ਭੂਖ ਪਜਾਸ ਯੇ ਦੋਨੋ ਊਰਮੀ ਪ੍ਰਾਣਹੁ ਕੀ ਹੈ ਹਰਖ ਸੋਕ ਯੇ ਦੋਨਹੁ ਊਰਮੀ ਮਨ ਕੀ ਹੈ ਇਨ ਖਟ ਊਰਮੀ ਵਾਰੋ ਜੀਵ ਕਹਾਵਤ' ਹੈ ॥ ਪੂਰਣ ਧਰਮ ੧ ਸਰਬਗਜਾਨ ੨ ਸਰਬ ਵੈਰਾਗ ੩ ਸੰਪੂਰਣ ਉਦਾਰਤ' ੪ ਸੰਪੂਰਣ ਰਸ ੫ ਸੰਪੂਰਣ ਐਸ੍ਵਰਯ ੬ ਇਨ ਖਟ ਗੁਣ ਯੁਕਤ ਈਸ੍ਵਰ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਜੀਵਨ ਮੈ ਇਨ ਖਟ ਗੁਣਹੁ ਕੀ ਅੰਸ ਮਾਤ੍ ਰਹਤੀ ਹੈ ਈਸ੍ਵਰ ਮੈ ਯੇ ਖਟ ਗੁਣ ਸੰਪੂਰਣ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਈਸ੍ਵਰ ਮੈ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਘਾਰ ਆਦਿਕ ਸਾਮਰਥ ਰਹਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਸ੍ਵਰ ਸ੍ਵਤੰਤਰ ਹੈ ਜੀਵ ਦੁਖੀ ਹੈ ਦੀਨ ਹੈ ਗੁਣ ਹੀਨ ਹੈ ਪਰਤੰਤ੍ ਹੈ ਕੈਸੇ ਦੋਨੋ ਕੀ ਏਕਤਾ ਹੋਵੇ ਵਾਚਜਮੋ ਤੋ ਏਕਤਾ ਬਨਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀ ਛੇਕਤਾ ਨਹੀ ਬਨਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ ਤਾਂਤੇ ਜਹਤ' ਜਹਤ ਲਖਣਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦੁਖਤ' ਅਲਪਤ' ਪਰਤੰਤ੍ਰਤ' ਜੀਵਪਣੇ ਕੋ ਵਾਚਜ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਜੋ ਪਾਛੇ ਸੇਸ ਰਹੇ ਤਥਾ ਸੁਖਿਤ' ਸਰਬਗਜਤ' ਖਟ ਗੁਣ ਯੁਕਤਤ' ਈਸ੍ਵਰਪਣੇ ਕੀ ਵਾਚਜ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਜੋ ਪਾਛੇ ਸੇਸ ਰਹੇ ਸੋ ਕਜਾ ਹੈ ਦੋਨਹੁ ਕੇ ਵਾਚ ਕੇ ਤਜਾਗ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਦੋਨਹੁ ਕਾ ਲਖਜ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਯੇ ਸੇਸ ਰਹਜੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਦੋਨਹੁ ਲਖਹੁ ਕੀ ਏਕਤਾ ਬਨੀ ਬਨਾਈ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸਤ ਸਤ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਚੇਤੰਨ ਚੇਤਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਆਨੰਦ ਆਨੰਦ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਦੋਨਹੁ ਕੀ ਏਕਤਾ ਬਨੀ ਬਨਾਈ ਹੈ ਯਾਂਮੈ ਕੁਛ ਸੰਸਯ ਨਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਦਾਹਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਉਸਨਤ' ਤੀਨਹੁ ਅਗਨੀ ਕੇ ਰੂਪ ਹੈਂ ਅਗਨੀ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਾਵ' ਅਗਨੀ ਮੁਸ਼ਾਲ ਔ ਦੀਪਕ ਕੀ ਅਗਨੀ ਇਨ ਤੀਨਹੁ ਗੁਨਹੁ ਵਾਰੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਆਪਸ ਮੈ ਭਿੰਨ ੨ ਨਹੀ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰਪਤ' ਜੀਵ ਈਸ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਤੀਨਹੁ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਅਨਜ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂਤ ਜੈਸੇ ਘਟਾਕਾਸ ਮਠਾਕਾਸ ਮਹਾਕਾਸ ਯੇ ਤੀਨ ਭੇਦ ਏਕ ਹੀ ਆਕਾਸ਼ ਮੈ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਸੋ ਉਪਾਧੀ ਬਡੀ ਛੋਟੀਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੈ ਜਬ ਉਪਾਧੀ ਨਸ਼੍ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਜਿਉਂਕਾ ਤਿਉਂ ਮਹਾਂ ਆਕਾਸ਼ ਹੀ ਏਕ ਸਿਧ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕੋ ਸਾਖਜਾਤ ਕਾਰ ਭਯੋ ਤਬ ਜੀਵ ਈਸ ਬ੍ਰਹਮ ਭਿੰਨ ੨ ਹੈ ਯਹ ਭੇਦ ਭ੍ਰਮ ਦੂਰ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ। ਮੁਮੁਖੂਜਨ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਸਮੀ ਬ੍ਰਹਮਾਹਮਸਮੀ ਐਸੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗਜ਼ਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼ਠਰੀ ਗੁਰੂ ਸੇ ਪਾਇਕੇ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੋਇ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਸੁਰਯਵਤ ਸਰਬ ਦਿਸਾ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਬਿਚਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮਨੇ ਤੁਮਕੋ ਸਮਗ੍ ਗਜ਼ਾਨ ਯੋਗ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਪਦੇਸ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਇਸ ਗਜ਼ਾਨ ਯੋਗ ਕੀ ਸਿਧੀ ਤਬ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਬ ਮਨਕੋ ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰ ਸੇ ਸੁਖਮ ਕਰੇਗਾ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਵਸਿਸ੍ਠ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਉਪਃ ਪ੍ਃ ਅਃ ੫ਃ ॥

ਮੂਲ–ਭੋਗਾ ਭੋਗਾ ਤਿਰਸਕਾਰੈਃ ਕਾਰਸ਼ਯੰਨੇਯੰ ਸ਼ਨੈਰਮਨਃ। ਰਸਾਪਹਾਰੈਸਤਗੋਜ਼ ਨ ਕਾਲੇਨਾ ਜੀਰਣ ਪਰਣਵਤ ॥ ੫੬ ॥ ਟੀਕਾ–ਭੋਗਾ ਇਤਿ ਤਗਜ਼ ਪੁਰੁਖਨੇ ਮਨ ਕੋ ਚਿਰਕਾਲ ਅਭ੍ਜ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਸਨੇ੨ ਸੂਖਮ ਕਰਣਾ ਚਾਹਜ਼ੇ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਭੋਗੋਂ ਕੇ ਸੇਵਨ ਕਾ ਤਿਰਸਕਾਰ ਅਰਥਾਤ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਬਟ ਪੀਪਲ ਆਦਿਕ ਕੇ ਪਤ੍ ਜੀਰਣ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ॥ ੫੬ ॥

ਦੋਃ–ਗਜ਼ਾਨ ਯੋਗ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰ ਦੈ ਸਿੱਖਜ਼ਨ ਸੰਤੋਖ।
ਅਬ ਆਗੇ ਪੁਨ ਕਹੇਗੇ ਮਨ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਦੋਖ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਲਖਣਾ ਨਿਰਣੇ ਉਪਦੇਸ਼ੋ ਨਾਮ ੨ ਸਕੰਧ ੧੮ ਅਧਜ਼ਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੈਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੧੯ ਅਧਜ੍ਯਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਬ੍ਰਹਮਾਦੀ ਸੁਰ ਨਰ ਅਸੁਰ ਤਿਰਯਕ ਤ੍ਰਿਣ ਪਰਯੰਤ । ਚਾਹੈ ਜਿਹ ਪਦਰੇਣੁ ਕੋ ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਗੁਰੂ ਸੰਤ ਭਗਵੰਤ ॥ ੧ ॥ ਇਤਜਪਿ ਪਾਠਃ ਸਿਖੋ ਵਾਂਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਮਨ ਕੋ ਪੀਨਤਾ ਕੇ ਅਰਥਾਤ ਮੋਟੇ ਹੋਣੇ ਕੇ ਕਉਨ ਸੇ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਵਰਜਨੇ ਸੇ ਮਨ ਕ੍ਰਿਸਜ ਅਰਥਾਤ ਸੂਖਮ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸਿਖ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣ ਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਮਨ ਜਿਨ ਜਿਨ ਕਾਰਣੋਂ ਸੇ ਮੋਟਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋਂ ਹਮ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਤੁਮ ਕੋ ਸੁਣਾਵਤੇ ਹੈ ॥

ਸ੍ਰੀ ਵਸ਼ਿਸ਼੍ਠੋ ਵਾਚ—ਅਨਜਾਤਮ ਨਜਾਤਮ ਭਾਵੇਨ ਦੇਹ ਮਾਤ੍ਰਾਥਜ ਯਾਨਯਾ ।
ਪੁਤ੍ਰਦਾਰ ਕੁਟੰਵੈਚਜ ਚੇਤੋ ਗਛਤਿ ਪੀਨਤਾਂ ॥ ੫੭ ॥

ਟੀਕਾ—ਅਨਜੋਤਿ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਦੇਹ ਆਦਿਕੋ ਵਿਖੇ ਆਤਮ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਤਥਾ ਸਿਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕੁਟੁੰਬ ਮੇ ਸਨੇਹ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਮੋਟੋ ਅਸਥੂਲ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੫੭ ॥

ਮੂਃ—ਅਹੰਕਾਰ ਵਿਕਾਰੇਣ ਮਮਤਾ ਮਲ ਹੇਲਯਾ ।
ਇਦੰ ਮਮੇਤਿ ਭਾਵੇਨ ਚੇਤੋ ਗਛਤਿ ਪੀਨਤਾਂ ॥ ੫੮ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਵਿਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਸੇ ਮਮਤਾ ਰੂਪੀ ਮਲ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਲੀਲਾ ਜਿਸ ਕੀ ਮਮਤਾ ਰੂਪੀ ਮਲ ਮੈ ਆਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਵੋ ਮਮਤਾ ਰੂਪੀ ਮਲ ਮੇ ਆਸ਼ਕਤੀ ਅਥਵਾ ਲੀਲਾ ਕਜਾ ਹੈ ਜੋ ਯੇ ਪੰਚ ਭੂਤਾਤਮਿਕ ਦੇਹ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਮੇਰੇ ਭੋਗੋਂ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਐਸੀ ੨ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਮਨ ਪੀਨਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੫੭ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਜਬ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਆਤਮ ਭਾਵਨਾ ਹੂਈ ਤਬ ਕਜਾ ਹਾਨੀ ਹੈ ਕਜਾ ਦੋਖ ਹੈ ਇਸ ਦੇਹ ਆਤਮ ਭਾਵਨਾ ਕੋ ਵਿਸੇਸਣ ਵਿਸ਼ਿਸ਼੍ਟ ਵਿਸੇਸਣੋ ਸੇ ਜੋੜਤੇ ਹੂਏ ਉਤ੍ਕਾ ਸ਼ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਪੰਚ ਸ਼ਲੋਕੋ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਕੋ ਸਰਪ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਮੂਃਜਰਾ ਮਰਣ ਦੁਃਖੇਨ ਵਜਰਥ ਮੂਨ੍ਮਜ੍ਜਤਿ ਮੀਯੁਖਾ ।
ਦੋਖਾਸ਼ੀ ਵਿਖ ਕੋਸ਼ੇਨ ਚੇਤੋ ਗਛਤਿ ਪੀਨਤਾਂ ॥ ੫੯ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ–ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਮਨ ਕੋ ਆਤਮ ਭਾਵਨਾ ਹੁਈ ਤਬ ਜਰਾ ਮਰਣਾਦੀ ਦੁਖੋ ਕਰਕੇ ਉਨਤੀ ਕੋ ਉਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ੨ ਜੋ ਯੇ ਦੇਹ ਦੋਖ ਰੂਪੀ ਸਰਪੋਂ ਕੋ ਗ੍ਰਹਹੈ ਇਸ ਵਿਖੇ ਆਤਮ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਪੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੫੯ ॥ ਮੂਃ ਆਧਿ ਵਜ਼ਾਧਿ ਵਿਲਾਸੇਨ ਸਮਾਸ੍ਰੇਨ ਸੰਸ੍ਰਤੇਃ ਹੇਯਾ-ਦੇਯ ਪ੍ਰਯਤਨੇਨ ਚੇਤੋ ਗਛਤਿ ਪੀਨਤਾ। ੬੦ ॥

ਟੀਕਾ–ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਦੇਹ ਰੂਪ ਘਰ ਵਿਖੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਆਧੀ ਮਾਨਸੀ ਪੀੜਾ ਬਜ਼ਾਧੀ ਰੋਗੋਂ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪੀੜਾ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਜਿਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਕੇ ਵਿਲਾਸ ਹੈਂ ਭੋਗ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਰਮਣੀਕ ਜਾਨ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤਰ ਚਿਰ ਆਸਥਾਈ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਇਨ ਮੈ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਔਰ ਗ੍ਰਹਣ ਤਜ਼ਾਗ ਰੂਪ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਬਡੋ ਪੁਸ਼ਟ ਮੋਟੋ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੬੦ ॥

ਮੂਃਸਨੇਹ ਧਨ ਲੋਭੇਨ ਲਾਮੇਨ ਮਣਿ ਯੋਖਤਾਂ ।
ਆਪਾਤ ਰਮਣੀਯੇਨ ਚੇਤੋ ਗਛਤਿ ਪੀਨਤਾਂ ॥ ੬੧ ॥

ਟੀਃ–ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿ ਕੁਟੁੰਬ ਮੈ ਸਨੇਹ ਕਰਕੇ ਤਥਾ ਧਨ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਮਣੀਆ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਬੇ ਯੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਕੈਸੇ ਆਪਾਤ ਰਮਣੀਯਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਿਸ਼ਯ ਇੰਦ੍ਰਯ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਕਾਲ ਮਾਤ੍ ਰਮਣੀਕ ਨਾਮ ਸੁੰਦਰ ਔ ਪਜ਼ਾਰੇ ਜੋ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਇਨਹ ਕਾਰਣੋ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਪੀਨਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੬੧ ॥ ਮੂਃ–ਦੁਰਾਸ਼ਾ ਖੀਰ ਪਾਨੇਨ ਭੋਗਾ ਮਿਲ ਵਲੇਨਚ।
ਆਸਤ੍ਰ ਦਾਨੇਨ ਚਾਰੇਣ ਚਿਤਾਹਿਰ ਯਾਤਿ ਪੀਨਤਾਂ ॥ ੬੨ ॥

ਟੀਃ–ਸਿਖ ਦੁਰਾਸਾ ਖੋਟੀਆਂ ਆਸ਼ਾ ਰੂਪੀ ਦੂਧ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਅਰ ਵਿਸ਼ਯ ਭੋਗ ਪਵਨ ਕੋ ਭਖਣ ਕਰਨ ਰੂਪ ਬਲ ਕਰਕੇ ਕਾਹੇਤੇ ਦੂਧ ਪੀਨੇ ਸੇ ਪਵਨ ਕੋ ਭਖਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਰਪ ਬਲੀ ਔ ਪੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਸਰਬ ਲੋਕ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਆਸਤ੍ਰਾ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਅਮਰ ਇਸਥਿਰ ਰੂਪ ਭਰੋਸੇ ਕਰਕੇ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਪੀਨ ਨਾਮ ਅਤਿ ਮੋਟੋ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ੬੨

ਮੂਃ–ਆਰਮਾਪਾਈ ਯਦ ਪੁਖਾਵਿਖ ਵੈਖਮਜ ਸ਼ੰਸਿਨਾ ।
ਭੋਗਾ ਭੋਗੇਨ ਭੀਮੇਨ ਚੇਤੋ ਗਛਤਿ ਪੀਨਤਾਂ ॥ ੬੩ ॥

ਟੀਃ–ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਨ ਨਾਨਾ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਮੋ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੋ ਬਡੋ ਸੁਖੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਮਾਨ ਕੇ ਬਡੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੇ ਸਬਦਾਦੀ ਵਿਸ਼ਯ ਆਵਨੇ ਜਾਵਨੇ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਨੇ ਵਾਲੇ ਸ੍ਵਭਾਵ ਕੋ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲ ਮੈ ਮੋਹ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤਪਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਨਾਸ ਕਾਲ ਮੈ ਵਿਸ਼ਯ ਰੂਪੀ ਸਰਪੋਂ ਕੀ ਵਿਖ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਦਾਹ ਮੂਰਛਾ ਬਯਾਕੁਲਤਾ ਆਦੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਹੁਚਾਤੀ ਹੈ ਐਸਾ ਭੋਗੋਂ ਕਾ ਸੇਵਨ ਜੀਵ ਕੋ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਮਹਾਂ ਭਯਾਨਕ ਨਰਕਾਦੀ ਦੁਖ ਦੇਨੇ ਵਾਰੋ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਦੁਖ ਰੂਪ ਭੋਗੋਂ ਕੈ ਸੇਵਨੇ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਪੀਨ ਮਹਾਂ ਪੁਸ਼੍ਟ ਮੋਟੋ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ੬੩ ॥ ਅਬ ਦੋਸ ਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਕੋ ਵਿਖਕਾ ਬ੍ਰਿਛ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਮੂਃ—ਸ਼ਰੀਰ ਦੁਃਸ੍ਵਭ੍ਰ ਚਿਰ ਪ੍ਰਰੂਢੰ ਚਿੰਤਾਚਯੋ ਚਾਕ੍ਰਿਤਿ ਮੰਜਿਰੀਕੰ।

ਜਰਾ ਮ੍ਰਿਤਿ ਵਯਾਧਿ ਫਲੌਘ ਨਮ੍ਰੰ ਕਾਮੋਪ ਭੋਗੌਘ ਵਿਕਾਸਿ ਪੁਖਪੰ॥ ੬੪ ॥

ਟੀਃ—ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਵਿਖਕਾ ਦ੍ਰਮ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਦੁਃਸ੍ਵਭ੍ਰ ਨਾਮ ਕੁਤਸਿਤ ਖੋਟਾ ਖਾਤ ਤਿਸ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਖੋਟੇ ਖਾਤ ਵਿਖੇ ਚਿਰੰਕਾਲ ਕਾ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪੀ ਤਿਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛਕੀ ਊਚਾਈ ਹੈ ਸੋਕ ਤਿਸ ਕੇ ਪੁਸ਼ਪੋ ਕੇ ਗੁਛੇ ਹੈਂ ਜਰਾ ਬੁਢੇਪਾ ਮਰਣ ਬਯਾਧੀ ਦੁਖ ਰੂਪੀ ਫਲੋਂ ਕੇ ਭਾਰ ਕਰਕੇ ਨਮ੍ਰ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਦ੍ਰਮ ਨਮ੍ਰ ਨਿਮ ਰਹਯੋ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਯੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਅਥਵਾ ਵਾਂਛਤ ਵਸਤੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਸੁਖ ਭੋਗ ਰੂਪ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਫੂਲ ਖਿੜ ਰਹੇ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਛਿੰਧੀ ਤੁਮ ਕਾਟੋ ਯੇ ਅਗਲੇ ਸ਼ਲੋਕ ਸੇ ਅਨ੍ਵੈ ਕਰੋ॥ ਮੂਃ—ਵਿਚਾਰ ਸਾਰ ਕ੍ਰਕਚੇਨ ਚਿਤ ਵਿਖ ਦ੍ਰਮੰਤ੍ਵ ਦਭਤ ਸਦ੍ਰਿ ਕਲਯੰ। ਆਸ਼ਾ ਮਹਾਸ਼ਾ ਮਖਸ਼ੰਕਮੇਨੰ ਛਿੰਧਿ ਪ੍ਰਸਹਯਾਤ੍ਰ ਵਿਕਲਯ ਪੱਤ੍ਰੰ॥ ੬੫॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਕੈਸਾ ਵੋ ਵਿਖਕਾ ਚਤ ਰੂਪੀ ਦ੍ਰਮ ਹੈ ਬਡਾ ਅਦਭੂਤ ਅਸ਼ਚਰਯ ਰੂਪ ਬਡੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਊਚੋ ਹੈ ਆਸਾ ਨਾਮੋ ਬੜੀ ਲੰਬਯਾਂ ਆਸਾ ਰੂਪੀ ਸਾਖਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ॥ ਹੇ ਰਾਘਵ ਤਿਸ ਵਿਖਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਤੁਮ ਬਲਾਤ ਕਾਰ ਸੇ ਕਾਟੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਕਲਪ ਰੂਪੀ ਪਤ੍ਰ ਹੈ ਜਿਸੋ ਦ੍ਰਮ ਕੇ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਐਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਮੂਲ ਦ੍ਰਮ ਕੋ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸੇ ਹਮ ਕਾਟੈਂ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਰਘੂਤਮ ਵਿਚਾਰੋ ਰੂਪੀ ਸਾਰਕੇ ਆਰੇ ਸੇ ਨਿਸੰਕ ਹੋਕੇ ਕਾਟ ਡਾਰੋ॥ ੬੫॥

ਮੂਃ—ਅਬ ਦੋ ਸ਼ਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਤਿਸੀ ਚਿਤ ਕੋ ਪ੍ਰਮਤ ਹਸਤੀ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਮਤ੍ਤੇਖਣੰ ਚੈਕ ਤਟੋਪ ਵੇਸ਼ੰ ਵਿਸ਼੍ਰਾਂਤਿ ਸੌਖਯੇ ਖ੍ਵ ਸਮਰਥ ਮੁਗ੍ਰੀ। ਆਲੋਕ ਨੋਤਕੰ ਸੁਜਨਕ੍ਰਮਾਬਜਖਯਡਸਯ ਚੰਡੰ ਸੁਖ ਦੁਃਖ ਗੰਡੰ॥ ੬੬॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਰਾਘਵ ਤੂੰ ਤੋ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਸਿੰਘੋ ਕਾ ਰਾਜਾ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਤਿਸ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵਖਯਮਾਣ ਦਸ ਵਿਸੇਖਣੋਂ ਵਾਲੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਹਸਤੀ ਕੋ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਬੁਧੀ ਰੂਪੀ ਤੀਖਣ ਨਖੋਂ ਸੇ ਵਿਦੀਰਣ ਕਰਹੁ ਇਤੀ ਦੂਸਰੇ ਸ਼ਲੋਕ ਸੇ ਅਨਵਯ ਕਰਹੁ॥ ਮਤੇ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਦ ਰੂਪੀ ਮਦਰਾ ਕਰਕੇ ਘੂਰਣੇ ਘੂਰਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈ ਆਗਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਅਨੁਮਾਨ ਰੂਪੀ ਦੋਨਹੁ ਨੇਤ੍ਰ ਜਿਸ ਕੇ ਪਿਸ ਹਸਤੀ ਕੂੰ ਏਕ ਵਹਿਰ ਮੁਖ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਪਰਬਤ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਉਪਵੇਸ ਪ੍ਰਵੇਸ ਔ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਗਾਜਕਾ ਤਿਸ ਕੂੰ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਅਸਥੂਲ ਹੋਣੇ ਸੇ ਗਜ ਕੋ ਛੋਟੀ ਸੀ ਗੁਫਾ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੋਨਾ ਬਡੇ ਕਠਨ ਹੈ ਇਸ ਅਸਥੂਲ ਤ੍ਵ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮੁਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੂਤ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤੀ ਰੂਪ ਸੁਖੰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੋਬੇ ਕੋ ਅਸਮਰਥ ਹੈ ਤਿਸ ਗਜ ਕੂੰ ਦੇਖ ਅਰ ਆਸੂਯਾਦੀ ਦਾਤੋਂ ਕਰਕੇ ਭਯਾਨਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬਡੇ ਉਚ੍ਚ ਨਾਮ ਉਚੋ ਹੈ ਸੰਤ ਜਨਾਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੋ ਜੋ ਉਲੰਘੇ ਸੋ ਕਹਾਂਵੇ ਸੁਜਨ ਕ੍ਰਮਃ ਤਿਸ ਕੂੰ ਸਮ ਦਮ ਤਿਖਜਾਦੀ ਕਮਲਹੁ ਕੇ ਬਨ ਕੋ ਦੇਖਣੇ ਕੀ ਉਤਕੰਠਾ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਹੈ ਜਿਸ ਗਜ ਕੋ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਕਮਲਹੁ ਕੇ ਬਨ ਕੋ ਦੇਖ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਚੰਡ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧਵਾਲਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਿਸ ਕਮਲਹੁ ਕੇ ਬਨਕੀ ਰਖਜਾ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਰਖਜਾ ਕਰਣੇ ਕੇ ਅਯੋਗ ਹੈ ਸੁਖ ਦੁਖ ਸੀਤ ਉਸਨ ਵਾਸ਼ਮ ਔ ਮਦ ਸ੍ਵਵਲੇ ਵਾਲੇ ਰੰਡ ਅਸਥੂਲ ਹੈ ਜਿਸ ਗਜ ਕੇ ਤਿਸਕੋ ॥ ੬੬ ॥ ਮੂਃ—ਚੇਤੋ ਗਜੰ ਕਾਯ ਕੁਕਾਨ ਨਸਥੰ ਸੁਤੀਖਣਾਧੀ ਕਰ ਜਾਗ੍ਰ ਪੰਕ੍ਰਜਾ। ਵਿਦਾਰਯਾ ਦੀਰਘ ਵਿਕਾਰ ਦੰਤੰ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰੰ ਰਾਘਵ ਰਾਜ ਸਿਘ ॥ ੬੭ ॥

ਟੀਃ—ਚੇਤੋ ਇਤਿ ਹੇ ਸਿਖਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਹਸਤੀ ਕੋ ਤੁਮ ਵਿਦਾਰਣ ਕਰਹੁਕੈਸੇ ਯੇ ਗਜ ਹੈ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਕੁਤਸਿਤ ਬਨ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਦੀ ਵਿਕਾਰ ਰੂਪ ਜਿਸਕੇ ਬਡੇ ੨ ਦਾਂਤਹੈਂ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਧੀਰਜ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਵਿਦੀਰਣ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਕ੍ਰਿਯਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹਜੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਵਿਦੀਰਣ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਸ੍ਵਭਾਵਹੈ ਜਿਸ ਹਸਤੀ ਕੋ ਜੈਸੇ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਕੇ ਅੰਗੁਰੀ ਸੇ ਨਿਕਸੇ ਹੂਏ ਨਖੋ ਸੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਮਤ ਗਜੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਕੇ ਕੁਭ ਫਾਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਤੁਮ ਭੀ ਸੁਤੀਖਣ ਬੁਧੀ ਰੂਪੀ ਨਖੋਂ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਸੇ ਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਹਸਤੀ ਕੋ ਵਿਦੀਰਣ ਕਰ ਡਾਰੋ ਮਾਰ ਡਾਰਹੁ ॥ ੬੭ ॥ ਅਬ ਇਸੀ ਚਿਤ ਕੋ ਕੁਕਾਕ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੋ ਸਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈ।

ਮੂਃ— ਰਤਿੰਗਤੰ ਨਿਤਜ਼ਮਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮਾਂਸ ਗ੍ਰਸਨੇਨ ਪੁਸ਼੍ਟੰ। ਦ੍ਰਸ੍ਟ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਕ ਚੰਚੁ ਦੰਡ ਮੇਕੇਖਜਣੰ ਮਪੁਸ੍ਟ ਤਮੋਂਸ਼ੁ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੰ ॥ ੬੮ ॥ ਦੁਰੇਸ ਮੁਤਸਾਰਯ ਭਾਰ ਭੂਤੰ ਦੁਸ਼੍ਰੁਸ਼੍ਰਿਤੰਕਰਕਸ਼ ਮਾਰਟੰਤੰ ॥ ਗੰਧੋਦ ਗਤੰ ਕਾਯ ਕੁਲਾਯ ਕੋਸ਼ਦ ਦੋਸ਼ੋਪ ਸ਼ਾਂਤਯੈ ਨਿਜ ਚਿਤ ਕਾਕੰ ॥ ੬੯ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਕਾਕ ਪੰਖੀ ਦੁਰਗੰਧੀ ਸੇ ਉਠ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਪਰ ਆਇ ਬੈਠਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਕੀ ਭੂਮੀ ਮੈ ਤਥਾ ਮਾਂਸ ਰੁਧਿਰ ਭਖਣ ਮੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰ ਬਜ਼ਰਥ ਹੀ ਕਾਂ ਕਾਂ ਸਬਦ ਕਠੌਰ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਯੇ ਸਫਲ ਪਾਦਪੋਂ ਕੋ ਭਾਰ ਰੂਪੀ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਕ ਫਲੋਂ ਕੋ ਬਜ਼ਰਥ ਹੀ ਕਾਟ ੨ ਕੇ ਬਿਗਾਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ । ਤਰੁਕੋ ਥਿਰ ਨਹੀ ਹੋਣੇ ਦੇਤਾਹੈ ਤਦ੍ਵਤ ਯੇ ਜਿਤਰੂਪੀ ਕਾਕ ਬਾਯਸ ਪੰਖਜੋਂ ਮੈ ਨੀਚ ਪੰਖੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕਾਕ ਪੰਖੀ ਪਾਦਪ ਉਪਰ ਆਲਨੋ ਬਨਾਇ ਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਮਹੀਰੁਹ ਰੂਪੀ ਕਾਕ ਕੋ ਭਾਰ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਕਾਕ ਕਾ ਉਪਰ ਬੈਠਨੇ ਕਾ ਫਲ ਭੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਚਿਤ ਅਪਨ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਆਲਨੇ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਦੁਰ ਦੇਸ ਮੈ ਇਸ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰੋ ਆਤਮ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕੁਤਸਿਤ ਕਾਕ ਕੋ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਡਾਰੋ ਜਿਸ ਸੇ ਯੇ ਪੁਨਃ ਨ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇ ਕਿਮ ਅਰਥ ਦੋਖੋਪ ਸਾਤਜੈ ਦੋਸਹੁ ਕੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਸਤੇ ਇਸਕੋ ਨਿਕਾਸ ਡਾਰਹੁ ਜਬ ਯੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕੁਕਾਕ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਆਲਲੇ ਮੇਂ ਨ ਰਹੇਗਾ ਤਬ ਪੁਨਃ ਕੋਈ ਭੀ ਦੋਸ਼ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਹੋਵੈਗਾ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕਾਕ ਜੋ ਕੁਤਸਿਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰੂਪੀ ਸਮਸ਼ਾਨ ਭੂਮੀ ਮੇ ਸਦਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜ਼ਥਾ ਆਸਕਤ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਮਾਂਸ ਕੇ ਭੁਖਣ ਸੇ ਅਥਵਾ ਇਸਕੇ ਅੰਤਰ ਰਹਣੇ ਸੇ ਜੋ ਬਡੇ ਪੁਸ਼ਟ ਮੋਟੇ ਹੈ ਰਹਜੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਕ ਗੋ ਗਰਧਬ ਆਦੀ ਪਸ਼ੂਆਂ ਕੀ ਪੀਠ ਮੈ ਕਰਕਸ ਚੁੰਚ ਮਾਰ ਕੇ ਮਰਮ ਅਸਥਾਨ ਭੇਦ ਕੇ ਪੀੜਾ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕਾਕ ਭੀ ਕਰਕਸ ਬਾਣੀ ਸੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਮਰਮ ਅਸਥਾਨ ਹਿਰਦੇ ਕੋ ਭੇਦਨ ਕਰਕੇ ਬਲ ਹੀਨੋ ਗਰੀਬੋਂ ਸਾਧੂ ਜਨਹੁ ਕੋ ਪੀੜਾ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਕ ਏਕ ਆਂਖ ਸੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕਊਆ ਭੀ ਏਕ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਾਰਥ ਰੂਪੀ ਆਂਖ ਸੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਜਹਾਂ ਇਹੁ ਅਪਨਾ ਅਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਵਾਰੋ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਮੈ ਤਤ ਪਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਚਾਹ ਭੂਖੋ ਪਜਾਸੋ ਇਸਕੇ ਸਨਮੁਖ ਮਰ ਭੀ ਜਾਇ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸ ਕੀ ਬਾਤ ਭੀ ਨਹੀ ਪੂਛਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਪਰਸ੍ਵਾਰਥ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਉਲਟਾ ਤਿਸ ਮੈ ਦੋਸ ਅਰੋਪਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਕ ਕਾਲੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕਾਕ ਭੀ ਤਮੋ ਅੰਸ਼ੁਭਿਃ ਤਾਮਸ ਬ੍ਰਿਤਜੋਂ ਕਰਕੇ ਕਾਰੋ ਅਤਜੰਤ ਮਲੀਨ ਹੋ ਰਹਜੋ ਹੈ ਐਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕਾਕ ਕੋ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਆਲਣੇ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਮਾਰ ਡਾਰੋ ॥ ੬੯ ॥ ਅਬ ਤਿਸੀ ਚਿਤ ਕੋ ਪਿਸਾਚ ਰੂਪ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਬਿਨਾ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਕੇ ਮਾਰੇ ਮੋਖ ਸਿਧੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਯੇ ਬਾਤ ਦੋ ਸਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂਃ—ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਿਸ਼ਾਚੜਾ ਪਰਿ ਦਰਯ ਮਾਂਦੀ ਵਿਸ਼੍ਰਾਂਤ ਅਗਯਾਨ ਮਹਾ ਵਟੇਸ੍ਰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭ੍ਰਾਂਤੰ ਚਿਰੰ ਦੇਹ ਸ਼ਤੇਸ਼ੂਟ ਬਜ਼ਾਸ੍ਰੰਸੰਸ੍ਰਿਤੋ ਚੇਤਨ ਵਰਜਿਤੇਸ਼ੁ॥ ੭੦॥ ਵਿਵੇਕ ਵਿਰਾਗਜ਼ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਯਤਨ ਮੰਤ੍ਰੈਃ ਸ੍ਰੁਤੰਤ੍ਰੈ ਚਿਦਾਤਮ ਰੋਹਾਤ ॥ ਨੋਤਸਾਦਯੇਚ ਚਿਤ ਪਿਸ਼ਾਚ ਮੇਨੰ ਯਾਵਤ ਕੁਤਸਤਾਵ ਦਿਹਾਤਮ ਸਿਧਿ ॥ ੭੧ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਚੇਤਨ ਆਤਮ ਰੂਪੀ ਘਰਸੇ ਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਕੋ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਨਿਕਾਸੋਗੇ ਨਹੀ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਆਤਮਾ ਸਿਧੀ ਰੂਪੀ ਮੋਖ ਤੁਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਸੰਃ ॥ ਕੈਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਨਿਕਸੇ ॥

ਉਃ--ਵਿਵੇਕ ਵੈਰਾਗ ਬੜੇ ਪ੍ਰਯਤਨੋਂ ਕਰਕੇ ਅਰ ਗੁਰੂ ਉਪਦਿਸ਼ੂ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਸ੍ਵੰਤਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਚਿਤਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਨਿਕਸ ਜਾਇਗੋ ਪੁਨਃ ਐਹੁਰਹੁ ਦਰਸਨ ਨ ਦੇਵੇਗਾ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਯੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਜੋ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚਨੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਮਹਾ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਬਟੋਂ ਵਿਖੇ ਅਥਵਾ ਖਡੋਂ ਖਾਤੋਂ ਵਿਖੇ ਵਿਚਰਤਾ ਹੈ ਵਿਸ਼੍ਰਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾਹੈ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਬਨਹੁ ਵਿਖੇ ਚਿਰੰਕਾਲ ਯੇ ਚਿਤਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚਨੀ ਸਹਤ ਭ੍ਰਮਤੋ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ । ਕੈਸੇ ਵਹੁ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਬਨ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਵਾਰੋ ਹੈ ਔ ਚੇਤਨਤਾ ਸੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬਿਨਾ ਚੇਤਨ ਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਸੰਸਾਰ ਦਸਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਹੇ ਸਿਖ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਿਸਾਚੀ ਸਹਤ ਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਕੋ ਆਤਮ ਲਾਭ ਰੂਪੀ ਮੋਖ ਵਾਸਤੇ ਨਿਕਾਸ ਡਾਰੋ ॥ ੭੧ ॥ ਅਬ ਮਨ ਕੋ ਮਹਾ ਅਜਗਰ ਸਰਪ ਰੂਪ ਸੇ ਦੋ ਸਲੋਕੋਂ ਸੇ ਚਿਤ ਕੇ ਭਜਾਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਰੂਪਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂਃ—ਸ਼ੁਭਾ ਸ਼ੁਭਾਸਜ਼ੈ ਹਤ ਮਾਨ ਵੈਘੰ ਚਿੰਤਾ ਵਿਸ਼ੰਕਾਯ ਕੁ ਕੰਚੁ ਕੰਚ ॥ ਅਤਸ੍ਰ ਮਛਸ਼੍ਰੁਸਨਾਸ਼ਨੰਚ ਸਰਬਸਜ਼ ਨਾਨਾ ਭਯ ਨਾਸ਼ ਦੰਚ ॥ ੭੨॥ ਹ੍ਰਿਦਬਜ ਦੁਸ਼ਾਲਮ ਲਿਕੋਟਰਸਤ੍ਰਮ ਸੋਘਯਾ ਚਿਤ ਖਗ ਮੰਤ੍ਰ ਸ਼ਕੁਜ਼ਾ ॥ ਨੀਤ੍ਰਾ ਸ਼ਮੰ ਰਾਮ ਮਨੋ ਮਹਾਹਿੰ ਭਯੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ੰਪ੍ਰੋਹਜ ਭਵਾ ਭਯਾਤਮਾ ॥ ੭੩ ॥

ਟੀਃ—ਹਿਰਦੇ ਕਮਲ ਰੂਪੀ ਸਾਲਮਲੀ ਬ੍ਰਿਖ ਕੀ ਖੋੜਮੋ ਇਸਥਿਤ ਜੋ ਮਨ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਅਜਗਰ ਸਰਪ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਸਤਜ਼ੈ ਗਜ਼ਾਨ ਮਨੰਤੰ ਬ੍ਰਹਮ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਗਾਰੁੜੀ ਮੰਤ੍ਰੁ ਕੀ ਸਕਤੀ ਮੂਲਾ ਗਜ਼ਾਨ ਸਹਤ ਉਛੇਦਨ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਅਤਸੈ ਕਰਕੇ ਨਿਰ ਮੂਲ ਕਰਕੇ ਅਰਥਾਤ ਭਜਾਗ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸੇ ਰਹਤ ਅਭਯ ਆਤਮਾ ਹੋਵਹੁ ਕੈਸੋ ਯੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸਕੇ ਮੁਖਸੈ ਸ਼ੁਭ ਅਸ਼ੁਭ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪੀ ਅਥਵਾ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਦੋ ਦਾਢਾ ਹੈ ਜਿਨ ਦੋਨਹੁ ਦੰਸ੍ਰਰਹੁ ਸੇ ਜਿਸ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਨੇ ਮਾਨੁਖਹੁ ਕੇ ਸਮੁਹ ਕੇ ਸਮੂਹ ਮਾਰ ਡਾਰੇ ਹੈਂ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪੀ ਵਿਖ ਜਿਸ ਸਰਪ ਕੀ ਸਰਬ ਜੀਵਹੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਚਢ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਨੇਕ ਸਰੀਰ ਧਾਰਣ ਤਯਾਗਣ ਰੂਪ ਕੁਤਸਿਤ ਨਾਮ ਨਿੰਦਤ ਕੰਚੁ ਕਾ ਕੁੰਜ ਹੈ ਜਿਸ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਕੀ ਅਰ ਸ੍ਰਮਾਦੀ ਦੋਸਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਛ ਨਾਮ ਸ੍ਵਛ ਨਿਰਮਲ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵਾਯੂ ਹੈ ਅਹਾਰ ਜਿਸਕਾ ਸਰਪ ਕੋ ਪਵਨ ਅਹਾਰੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਵਾਸਯੋਂ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਨਾਗ ਲੋਗ ਵਾਸੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਭਯ ਨਾਸ ਮਰਣ ਦੇਨੇ ਵਾਰੋ ਜੋ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਕੋ ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਤੁਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਗਾਰੁੜੀ ਮੰਤ੍ਰ ਸੇ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਪਰਮਪਦ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁ ॥ ੭੩ ॥ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਦੋ ਸ਼ਲੋਕੋ ਕਰਕੇ ਚਿਤਕੋ ਗੀਧ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਰੂਪਕ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਮੂਃ—ਅਮੰਗਲੇਤਿ ਅਮੰਗਲਾ ਕਾਰਧਰਃ ਸ਼ਰੀਰ ਸ਼ਵਾਵਲਿਸੰ ਤਤਸੇਵਨੇਨ ।
ਦਿਗਾਵਲੀਸੰ ਭ੍ਰਮਣਸ਼੍ਰ ਮਾਰਤਃ ਸ਼ਮਾਸ਼ਾਨਸੇਵੀ ਵਪੁਖਾ ਖਯਤੇਨ ੭੩ ॥
ਭੋਗਾਮਿਖੋ ਦਿਖ੍ਵ ਭਿਧਾਵਮਾਨ ਓਤਕੰ ਧਰੋਧੀਰ ਵਿਬ੍ਰਧ ਗਰਧਃ ॥
ਓਡੀਯਵੈ ਗਛਤਿ ਚਿਤ ਗ੍ਰਿਧ੍ਰੋ ਦੇਹਦ੍ਰਮਾਤੰ ਨਿਪੁਣੰ ਜਯਸਤੇ ॥ ੭੫ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਚਿਤ ਹੈ ਕੇ ਕਿਥੋ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਆਕਾਰਕੇ ਧਾਰਣੇ ਵਾਰੋ ਗ੍ਰਿਧ ਪੰਖੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਅਰਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਕਯਾਂ ਜਿਸ ਮੰਦਰ ਊਪਰ ਨਿਤ ਗ੍ਰਿਧ ਪੰਖੀ ਆਇਕੇ ਬੈਠੇ ਵੋ ਅਸਥਾਨ ਭੀ ਉਦਯਾਨ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਗ੍ਰਿਧ ਪੰਖੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਮੰਗਲਾ ਕਾਰ ਧਾਰੀ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਅਧੀਰਯਵਾਨ ਗ੍ਰਿਧ ਜਿਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਵਿਖੇ ਸਦਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਦ੍ਰਮ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਸਵਤੁਲ ਕਿਉ ਨਹੀ ਹੋਗਾ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਿਧ ਪੰਖੀ ਮੁਰਦੇ ਸਵ ਸਰੀਰਹੁਕੇ ਸੇਵਨੇ ਸੇ ਅਰਥਾਤ ਬਹੁਤੇ ਦੇਹ ਮਰੇ ਹੂਏ ਦੇਖ ਕੇ ਔਰ ਉਨਕਾ ਮਾਂਸ ਭਖਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਿਧ ਭੀ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਦੇਹ ਧਾਰਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਿਰੰਤਰ ਹੀ ਐਸੀ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੈਸੀ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਆਦੀ ਸਰੀਰਹੁਕੋ ਸਮਰਣ ਕਰਕੇ ਮਾਂਸਾਦੀ ਭਖਣ ਕਰਨੇ ਰੂਪ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਕਰਕੇ ਆਨੰਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਗ੍ਰਿਧ ਪੰਖੀ ਮਾਂਸਕਾ ਟੁਕੜਾ ਮੁਖ ਮੈ ਪਕੜ ਕੇ ਔਰ ਦਿਸਾਸੇ ਅਪਨੇ ਆਲਣੇ ਕੋ ਜੋ ਸਮਸਾਨ ਭੂਮੀ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਬ੍ਰਿਖ ਪਰ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਓਰ ਉਡਕੇ ਆਵਤਾ ਹੈ ਤਬ ਮਾਰਗ ਮੈ ਔਰ ਕਾਕ ਕੰਕਆਦੀ ਕੁਪੰਖੀ ਤਿਸਕੋ ਚੁੰਚੋਂਸੇ ਘਾਯਲ ਕਰਕੇ ਮਾਂਸਕੇ ਟੁਕੜੇ ਕੀ ਖੋਸਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਜੋ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਧਨ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਈ ਹੈ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਸਰੀਰ ਕੁਤਸਿਤ ਬੋਲੀ ਰੂਪੀ ਚੁੰਚੋਂਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸਸੇ ਛੀਨਨਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਆਮਤ ਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਧਨ ਇਸ ਸੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਕੁਪੰਖੀ ਕੁਸੰਗ ਰੂਪੀ ਕੁਮਾਰਗ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਛੀਨ ਲੇਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਮਾਂਸਕੋ ਟੁਕੜੇ ਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕੁਪੰਖੀ ਸੇ ਕਾਲ ਅਪਮ੍ਰਿਤਜੂ ਯਮਾਦੀ ਕਾਕ ਕੰਕਆਦੀ ਕੁਪੰਖੀ ਰੋਗਾਦੀ ਚੁੰਚਹੁਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਕੇ ਛੀਨ ਲੇਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਔਰ ਪੰਖੀਜੋਂਕੇ ਚੁੰਚੋਂਕੋ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸੇ ਘਾਯਲ ਹੋਕੇ ਗ੍ਰਿਧ ਸਮਸ਼ਾਨ ਬ੍ਰਿਛਸਥ ਅਪਨੇ ਆਲਨੇ ਮੈ ਆਇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਿਧ ਭੀ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰਮਵਾਨ ਹੁਆ ੨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਮਾਨ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਅਪਮਾਨ ਸੋਕ ਭਯਾਦੀ ਘਾਵ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਘਾਵ ਸਹਤ ਸ਼ਮਨਾਨ ਬ੍ਰਿਖ ਸਦ੍ਰਿਸ ਸੁਪਤ ਦੇਹ ਕੇ ਆਸ੍ਰੈ ਆਇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਦੇਹਕੇ ਸੇਵਨੇ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਚਿਤਕਾ ॥ ੭੪ ॥ ਪੁਨਃ ਕੈਸੋ ਹੈ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਿਧ ਜੋ ਭੋਗਹੁ ਕੀ ਆਸਾ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰੂਪੀ ਗਲਾ ਕੰਧਰਾ ਜਿਸਨੇ ਊਚੀ ਉਠਾਈ ਹੁਈਹੈ ਅਧੀਰਃ ਜਿਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਿਧਕੇ ਧੀਰਜ ਨਹੀ ਹੈ ਭੋਗਹੁ ਕੀ ਬਡੀ ਅਭਿਲਾਖਾਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਐਸੋ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਧ ਯਦੀ ਕੈਤੇਰੇ ਦੇਹਰੂਪੀ ਦ੍ਰਮਸੇ ਉਡ ਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਇਸ ਕੋ ਤੂੰ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਉਡਾਇ ਦੇਵੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਬੀਚਾਰ ਸੇ ਅਸਤ ਰੂਪ ਜਾਨ ਲੇਵੇ ਤਬ ਤੂੰ ਬਡੋ ਨਿਪੁਣ ਹੈ ਚਤੁਰ ਬੁਧੀਵਾਨ ਹੈ ਫਿਰ ਤੇਰੀ ਸ਼ਬ ਓਰਸੇ ਜਯ ਹੈ ਤੂੰ ਧਨ ਹੈ ਔਰ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਦੇਵਤਨੋਂ ਕਰਕੇ ਭੀ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇਰੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਜੈ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ੭੫ ॥

ਅਬ ਉਸੀਮਨ ਕੋ ਮਰਕਟ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਦੋ ਸ਼ਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਭ੍ਰਾਂਤਮਿਭੀ ਮੂਃ—ਭ੍ਰਾਂਤੰ ਵਨਾਂਤੇਸ਼ੁ ਦਿਗਾਂਤਰੇਸ਼ੁ ਫਲਾਰਥਿਨੰ ਚੰਚਲ ਮਾਕੁਲਾਂਗੀ ॥
ਜਨਮਾਵ ਨੇਰ ਜਨਮ ਮਹਿੰ ਪ੍ਰਯਾਂਤੰ ਸੰਸਾਰਵੰਧੰ ਜਨਤਾਂ ਹਸੰਤੰ ॥ ੭੬ ॥
ਦ੍ਰਮੇਖਿਨ ਾਸਾਕੁਸਮੇ ਭੁਜਾਦਿ ਸ਼ਾਖੇ ਵਿਲੋਲਾਂ ਗੁਲਿਜਾਰ ਪਤ੍ਰੇ ॥
ਸਮੁਲ੍ਲੂ ਸੰਤੰ ਪਰਿ ਮਾਰਯਾਂਤਰ ਮਨੋ ਮਹਾਮਰਕਟ ਮੰਗ ਸਿਧਜੈ ॥ ੭੭ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਰਘੂਤਮ ਯੇ ਚਿਤ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਮਰਕਟ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਰਕਟ ਬਾਨਰ ਫਲਾਰਥੀ ਛਲਹੁ ਕੇ ਖਾਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਬਨਹੁਤੇ ਬਨਾਂਤਰੋ ਮੋ ਦਿਸਾਤੇ ਦਿਸਾਂਤਰਹੁ ਮੋ ਭ੍ਰਮਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਯੇ ਮਨ ਭੀ ਔ ਭੋਗੋਂਕੀ ਉਤਪਤ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਦੇਸਤੇ ਦੇਸਾਂਤਰਹੁ ਵਿਸੇ ਭਟਕਤਾ ਫਿਰਤਾ ਹੈ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਥਿਰ ਹੋਕੇ ਨਹੀ ਬੈਠਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਰਕਟ ਕੇ ਅੰਗ ਮਹਾ ਚਪਲ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਨ ਭੀ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਚਪਲ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਪ ਏਕ ਅਵਨੀ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਨ ਭੀ ਜਨਮ ਤੇ ਜਨਮਾਂਤ੍ਰ ਰੂਪੀ ਭੂਮੀ ਮੋ ਭਟਕਤਾ ਫਿਰਤਾ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੈਸੇ ਸੰਗਲੀ ਸੇ ਬਾਂਧੇ ਹੂਓ ਅਪਨੀ ਚਪਲ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਕਰਕੇ ਕਪ ਲੋਕਹੁ ਕੋ ਹਸਾਵਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸਨੇਹ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨਹੁਸੇ ਬਾਂਧਾ ਹੂਆ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਠਗੀ ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਕਰਕੇ ਠਗਤਾ ਹੂਆ ਸਮੂਹ ਲੋਕਹੁ ਕੋ ਮਨ ਭੀ ਹਸਾਵਤਾ ਹੈ ॥ ੭੬ ॥ ਜੈਸੇ ਕਪ ਬ੍ਰਿਛ ਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਟਿਕਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਨ ਭੀ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਟਿਕਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਕੈਸੋ ਹੈ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਪਾਦਪ ਜਿਸਕੇ ਨੇਤ੍ ਅਰ ਨਾਸਿਕਾ ਰੂਪ ਪੁਸ਼ਪ ਹੈ ਭੁਜਾ ਔ ਹਸਤਪਾਦ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਖਕੀਆਂ ਸਾਖਾ ਹੈਂ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਪਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚਪਲ ਅੰਗਾਲਜਾਂ ਜਿਸਕੇ ਪਤ੍ ਹੈ ਸੁਖ ਦੁਖ ਜਿਸਕੇ ਫਲ ਹੈ ਹੇ ਅੰਗਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸਨ ਐਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਉਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਮਨ ਰੂਪੀ ਬਾਨਰ ਕੋ ਤੁਮ ਮੋਖਕੀ ਸਿਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਮਾਰਹੁ ਨਾਮ ਵਿਖਯੋਂ ਕੀ ਓਰਸੇ ਰੋਕਹੁ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸਿਥਲਮਤ ਹੋਵਹੁ ਤਬ ਤੁਮਾਰੀ ਜਯ ਹੋਵੇਗੀ॥ ੭੭॥ ਜਿਸ ਮਨ ਕੋ ਬਾਨਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਥਾ ਅਬ ਰੂਪਕ ਕਰਕੇ ਤਿਸੀ ਮਨ ਕੋ ਮੇਘ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਅਭ੍ਰਜੁਤਿ ਤਥਿਤੰ ਸਤਫਲ ਸੰਖਯਾ ਲਸਨਮੁਖਾਸੰ ਗਿਤਛਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸੰ ॥
ਵਰਖੰਤ ਮਾਸਾਰ ਮਨਰਥ ਸਾਰਥੰ ਮਾਂਦੋਲਿਤੰ ਵਾਸਨ ਵਾਤਜ਼ਯਾਂਤਾ: ॥ ੭੮ ॥
ਸੰਕਲਪ ਸੰਕਲਪਨ ਵਰਜਨੋਕ੍ ਮੰਤ੍ ਪ੍ਰਖ਼ਾਢਾ ਧ੍ਰਿਦਯਾਂ ਵਰਸਥੰ ॥
ਸੋਤਸਾਹ ਮਤਸਾਹ ਦਯਚਿਤ ਮੇਘੰ ਬ੍ਰਹਤਫਲੰ ਪ੍ਰਾਪਜ਼ ਮਵਾਲ ਸਾਧਜ਼: ॥ ੭੯ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸੌਮਜ ਚਿਤ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਕੋਈ ਸਾਰ ਰੂਪੀ ਖੇਤੀਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਰੋ ਦੁਸ਼੍ ਮੇਘ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਪਕ ਹੂਈ ਖੇਤੀ ਉਪਰ ਸੁੰਦਰ ਸਫਲ ਬਾਗ ਔ ਖੇਤੀ ਨਾਸ ਅਰਥ ਬਿਨਾ ਸਮੇ ਮੇਘ ਬਿਜਲੀ ਸਹਤ ਉਦੇ ਹੋਕੇ ਗਾੜੇ ਕੀ ਵਰਖਾ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਔ ਫਲੋਂਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਮੇਘ ਭੀ ਸਤਫਲ ਨਾਮ ਪਰਮਾਰਥ ਸੁਖ ਕੇ ਨਾਮ ਅਰਥ ਅਕਾਲੇ ਸਮੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਸਮਾ ਯੇ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੁਸਮ੍ਰਿਤੀ ਆਸਾਰਾਗ ਮੈਮਃ ੫ ॥ ਭਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਨਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ ॥ ਅਵਰ ਕਾਜ ਤੇਰੈ ਕਿਤੈਨ ਕਾਮ ॥ ਮਿਲ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਭਜ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ॥ ਸਰੰਜਾਮ ਲਾਗ ਭਉਜਲ ਤਰਨ ਕੈ ॥ ਜਨਮ ਬਿਰਥਾ ਜਾਤ ਰੰਗ ਮਾਇਆ ਕੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਧਰਮ ਨ ਕਮਾਇਆ ॥ ਸੇਵਾ ਸਾਧੁਨ ਜਾਨਿਆ ਰਾਇਆ ॥ ੨ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਮ ਨੀਚ ਕਰੰਮਾ ॥ ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖਹੁ ਸ਼ਰਮਾ ॥ ੧ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਰਥ ਸਪਸ਼ੂ ਭਾਵ ਯੇਹੈ ਯੇ ਮਾਨੁਖਾ ਜਨਮ ਜੋ ਜੀਵਕੋ ਮਿਲਜੋ ਹੈ ਸੋ ਚੁਰਾਸੀ ਲਖ ਜੋਨੀ ਭੋਗਕੇ ਮਿਲਜੋ ਹੈ ॥ ਔਰ ਪਸ਼ੂਆਦੀ ਯੋਨਜੋ ਮੈ ਭੀ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕੇ ਭੋਗ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾਆਦੀ ਪਰਿਵਾਰ ਅਨੇਕ ਹੀ ਥੇ ਅਨੇਕ ਮਿਤ੍ਰੋ ਸੁਹ੍ਰਿਦੋਂ ਕੇ ਭੀ ਲਾਭਥੇ ਪਰੰਤੂ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਕੀ ਵਾਰੀ ਨਹੀ ਥੀ ਕਾਹੇਤੇ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਪਰਮ ਸਾਧਨ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਸੰਗ ਹੈ ਤਿਸ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਬਾਨਰ ਬਕੰਰਾ ਬਾਜੀ ਰੰਛਆਦੀ ਯੋਨੀਕੇ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਤੇ ਅੁਰ ੨ ਯੋਨੀਕੇ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਸਤਸੰਗਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਸ੍ਰੀ-ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਕੀ ਵਾਰੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਐ ਪਜ਼ਾਰੇ ਔਰ ੨ ਦੁਨਜਾਂਕੇ ਕਾਰਯ ਤੇਰੇ ਕਿਸੇ ਅਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਤੇਰੇ ਕਿਸੇ ਕਾਮ ਨਹੀ ਆਵੈਗੇ ਬਿਨਾ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰਕੇ ਨਾਮ ਸੇ ਔਰ ਕਰਤੂਤ ਸਗਲੀ ਯਮ ਡਾਨੇ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਨ ਬਿਮ ਤਿਲ ਨਹੀ ਮਾਨੈ ॥ ਬਿਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਭਜਨਸੇ ਔਰ ਕਰਮ ਧਰਮ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤਆਦਿਕ ਧਰਮੋ ਕਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਯਮ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਏਕ ਨਾਮਕਾ ਹੀ ਲਿਹਾਜ ਇਜਤ ਯਮਰਾਜ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸੋ ਨਾਮ ਤੁਮ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਮੈ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਾ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਜੀਵ ਤੂੰ ਔਰ ੨ ਕਾਮ ਮਾਯਾਕੇ ਧੰਧੇ ਤਯਾਗ ਦੇ ਔਰ ਧਰਮ ਕਰਮ ਕੀ ਭੀ ਆਸਾ ਤਯਾਗਕੇ ਕੇਵਲ ਏਕ ਅਦ੍ਤੀਯ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕ੍ਯ ਨਾਮ ਹੀ ਜਹ ਜਿਸਕੇ ਜਪਨੇ ਸੇ ਮਹਾ ਭਯਾਨ ਭਉਜਲ ਭਯ ਰੂਪੀ ਜਲ ਅਥਵਾ ਭਵ ਨਾਮ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਜਲ ਹੈ ਜਿਸ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਤਿਸ ਕੋ ਤੂੰ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਤਰ ਜਾਹਿਗਾ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਪਾਰਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂਤੇ ਤੂੰ ਮਾਯਾਕੇ ਰੰਗ ਰੂਪ ਦੇਖਕੇ ਬਜਰਥ ਹੀ ਅਪਨਾ ਜਨਮ ਮਤ ਗਵਾਇ ਕਜ਼ਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਤਰਨੇ ਕੋ ਪਾਰ ਜਾਨੇ ਕੀ ਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕ ਸਮ ਦਮਆਦੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਏਕਤ੍ਰ ਕਰ ਜੋ ਤੇਰੇ ਕਾਮ ਆਵੇ ਇਤਜਾਦੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਭੀ ਵਿਦਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮਾਨਖਾ ਦੇਹ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਸਮਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਮਾਨਖਾ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ਜੋਂ ਕੀ ਲਿਪਸਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਚਿਤ ਰੂਪ ਮੇਘਕਾ ਉਦੇ ਹੋਨਾ ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਲ ਮੇਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪਰਮਾਰਥ ਸਤਰੂਪ ਸੁਖ ਫਲ ਕੇ ਖਯ ਕੇ ਹੀ ਵਾਸਤੇ ਉਠਜੋ ਹੈ ਸੁਖੇ ਸੁਖਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਾਹਿਰ ਮੁਖ ਬ੍ਰਿਤੀ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜੋ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਮੇਘ ਵਿਖੇ ਖਚਿਤ ਹੈ ਤਿਸ ਬਿਜਲੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਅਨਰਥ ਰੂਪੀ ਜੋ ਰਾੜੇ ਕੀ ਵਰਖਾ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੋ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਮੇਘ ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਪਵਨਸੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਊਰਧ ਅਧਹ ਨਰਕ ਸ੍ਵਰਗ ਮੇ ਭ੍ਰਮਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਿਦੇ ਰੂਪੀ ਆਕਾਸ਼ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ੭੮ ॥ ਜੈਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਗਜ਼ੇਕੋ ਬਾਂਧ ਕੇ ਸੂੰਨ ਦੇਸ ਮੋ ਵਰਸਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਮੰਤ੍ਰ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਤੈਸੇ ਤੁਮ ਭੀ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਜੋ ਸੰਕਲਪੋ ਕਾ ਕਰਣਾ ਹੈ ਔ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਅਰਥ ਕੋ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਰਣੋ ਹੈ ਤਿਸ ਅਰਥ ਸਹਤ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਤਜ਼ਾਗ ਰੂਪ ਉਰ੍ਹ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੂਪ ਪਵਨ ਸੇ ਬਡ਼ੇ ਉਤਸਾਹ ਕਰਕੇ ਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਮੇਘ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰੈ ਉਡ਼ਾਏ ਦੇਵੈ ਪੁਃ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਮੇਘ ਕੇ ਨਾਸ ਅਨੰਤਰ ਚਿਰੰਜੀਵਨ ਰੂਪ ਅਖਾਂਡ ਜਨਮ ਮਰਣਾਂਦੀ ਅਪਦਾਸੇ ਰਹਤ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੀ ਰੂਪ ਮਹਾਂ ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁ ਆਦਜ਼ਃ ਪੂਰਬ ਸਿਧ ਸ੍ਵਭਾਵ ਨਿਤ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸੰਮਜ਼ਕ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹੋਵਹੁ ॥ ੭੯ ॥ ਅਬ ਦੋ ਸ਼ਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਤਿਸੀ ਚਿਤ ਕੋ ਫਾਂਸੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਗ੍ਰੰਥੀਤੀ ਮੂਃ—ਗ੍ਰੰਥੀ ਕ੍ਰਤੰ ਕਰਮ ਭਿਰਾਤਮ ਸ੍ਰਿਃਰਮੰਤ੍ਰੈ ਰਭੇਦਜ਼ੰ ਜ੍ਵਲਨੈਰ ਦਗਧੰ ॥ ਪੀਡ਼ਾਂ ਪਰਾ ਮਾਤਮ ਨਿਕਲਪ ਯੰਤੰ ਸਮਸ੍ਤ ਜਾਤਜ਼ੰ ਤਰਦੀਰਘ ਦਾਮ॥੮੦॥

ਸਮਪ੍ਰੋਤਨਿਸੰਖਜ਼ ਸ਼ਰੀਰਮਾਲੰਬ ਲਾਦ ਸੰਕਲਪ ਨਮਾਤ੍ਰ ਸ਼ਸ੍ਤ੍ਰੈਃ ॥
ਛਿਤ੍ਵਾ ਸ੍ਵਯੰਰਾਘਵ ਚਿਤ ਪਾਸ਼ੰ ਯਥਾ ਸੁਖੰਤ੍ਵੰ ਵਿਹਰਾਸ੍ਤ ਸ਼ੰਕਃ ॥ ੮੧ ॥

ਟੀਃ—ਆ ਈਹਾਂ ਮਿਰਯਾਦਾ ਅਰਥ ਕਹੈ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਹੈ ਤਬ ਸੇ ਕਲਪ ਮਹਾ ਕਲਪਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਬਾਂਧੀ ਗਈ ਹੈ ਤਬ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੈ ਆਜ ਪਰਯੰਤ ਕੀਏ ਜੋ ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਤਿਨਹੁ ਕਰਮੋ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਰਜ੍ਜੂ ਵਿਖੇ ਸੰਸਕਾਰ ਰੂਪੀ ਦ੍ਰਿਢ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਾਠੈ ਪੜ੍ਹਤੀ ਗਈ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਕਰਮੋ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਰੂਪੀ ਗੰਠਾਂ ਦੇਣੇ ਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਫਾਂਸੀ ਬਡ਼ੀ ਦ੍ਰਿਢ ਕਠਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਖੁਲਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਯੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਫਾਂਸੀ ਨ ਮੰਤ੍ਰਹੁ ਕਰਕੇ ਭੇਦਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ਟੂਟਤੀ ਹੈ ਨ ਅਗਨਿ ਕਰਕੇ ਦਗਧ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋ ਕਰਕੇ ਯੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਫਾਂਸੀ ਕਾਟੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਰੂਪ ਪਰਮ ਪੀਡ਼ਾ ਦੇਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਮਸਤ ਜਾਤੀ ਯੋਨੀਕੇ ਅੰਤਰ ਵਰਜ਼ ਮਾਨ ਜਨਮਹੁ ਕੇ ਭੇਦ ਸੇ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਕ੍ਰਮਸੇ ਬੰਧਨ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੋਨੇ ਸੇ ਯੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਰਸੀ ਬਡ਼ੀ ਲੰਬੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਹਸ੍ਰੋਂ ਕੈਦੀਯੋ ਕੇ ਪੈਰੋ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਸੰਗਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਵਹਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ੮੦ ॥ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਖੇ ਸ਼ਰੀਰਹੁ ਕੇ ਅਸੰਖ ਅਣਗਿਣਤ ਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਫਾਂਸੀ ਵਿਖੇ ਪਰੋਏ ਹੂਏ ਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਐਸੀ ਕਠਨ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਫਾਂਸੀ ਕੈਸੇ ਕਾਟੀ ਜਾਵੇ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਰਾਘਵ ਅਸੰਕਲਪਨ ਮਾਤ੍ ਸ਼ਸਤ੍ਰਹੁ ਕਰਕੇ ਅਰਥਾਤ ਜੇ ਸੰਕਲਪ ਉਠੇ ਭੀ ਤਬ ਐਸਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰ ਕਲਪ ਉਠੇ ਅਸੰਗੋ ਹੀ ਅਯੰ ਆਤਮਾ ਮੈ ਅਸੰਗ ਆਤਮਾਹੂੰ ਮੇਰਾ ਕਿਸੀ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਯ ਦੇਹ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਸੰਗ ਨਹੀ ਹੈ ਮੈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਅਨੰਤ ਰੂਪਹੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅਸੰਕਲਪਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਫਾਂਸੀ ਕੋ ਕਾਟ ਕੇ ਯਥਾ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਜਨਮਾਦੀ ਸੰਕਾਸੇ ਰਹਤ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਵਿਚਰਹੁ ਇਤੀ ॥ ੯੧ ॥ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਸ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਅਜਗਰ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਵਿਖਧਰ ਸਰਪ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਦੋ ਸ਼ਲੋਕਹੁ ਕਰਕੇ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪ ਅਜਗਰ ਕੇ ਬਧਕਾ ਮਾਰਨੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਫੂਤਕਾਰੇਤੀ ਮੂਃ—ਫੂਤਕਾਰ ਵਰਧਾ ਖਿਲਪਾਂਥ ਲੋਕਮਤਸੰ ਦੁਖਪ੍ਰਾਪ ਪਰੰਪ੍ਰਬੋਧੰ ॥
ਆਸ਼ ਵਿਖੰ ਸ਼ੋਖਿਤ ਲੋਕਖੰਡੰ ਵਜ੍ਰਾਤਜਾ ਮਿਖੋਧਤ ਸ਼ਰਰੀਵੰਤੰ ॥ ੯੨ ॥
ਆਮੰਥਰੰ ਦੇਹ ਗੁਹਾ ਸੁਗੁਪਤੰ ਸੰਕਲਪ ਘੋਰਾਜ ਗਰੰ ਜਵੇਨ ॥
ਅਕਾਮਨਾ ਨਾਮਮਹਾਨਲੇਨ ਵਲੇਨ ਦਵਧਵਾ ਵਿਭੁਰੋਭੁਵਤੰ ॥ ੯੩ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਕਮਲਨਯਨ ਯੇ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕਿਧੋ ਮਹਾ ਅਜਗਰ ਸਰਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਚੌਰਸਤੇ ਮੋ ਬੈਠਕੇ ਮਹਾ ਅਜਗਰ ਸਰਪ ਚਾਰੋ ਦਿਸਾਸੇ ਆਵਤੇ ਹੂਏ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਅਪਨੇ ਫੂਤਕਾਰਸੇ ਦਗਧ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਭੀ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਚੌਰਸਤੇ ਮੋ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਬਡੇ ਬਡੇ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖੀ ਮੁਨੀ ਅਖਿਲ ਸੰਪੂਰਣ ਪੂਰਬ ਦਖਿਣ ਪਛਮ ਉਤ੍ਰ ਦਿਸਵਾਸੀ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਇਸਨੇ ਫੂਤਕਾਰ ਸੇ ਹੀ ਦਗਧ ਕਰ ਡਾਰੇ ਹੈਂ ਫੂਤਕਾਰ ਨਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਰੂਪ ਸਵਿਖ ਸ੍ਵਾਸਕਾ ਹੈ ਆਸੀ ਵਿਖਕੇ ਬਡੋ ਵਿਖ ਧਾਰੀ ਯੇ ਸਕਲਪ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਇਸ ਅਜਗਰ ਨੇ ਸੋਖ ਕਰ ਡਾਰੇ ਹੈ ਚਤੁਰਦਸ ਭਵਨ ਜਿਸਨੇ ਅਪਨੀ ਵਿਖਸੇ ਸੰਤਪਿਤ ਤਪਾਏ ਹੈ ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਡਸੇ ਹੂਏ ਬਡੇ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਬੋਧ ਨਾਮ ਗਜ੍ਞਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪੀ ਮੁਖ ਪਸਾਰਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਰੂਪੀ ਮਾਂਸ ਕੇ ਅਰਥ ਚਤੁਰ ਖਾਣੀ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਦੰਡ ਕੰਪਾਯਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ॥ ੯੨ । ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਗੁਫਾ ਵਿਖੇ ਗੁਪਤ ਹੋਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ~~ਸੋਖਕੇ~~ ਉਦਮ ਓਰਸੇ ਆਲਸੀ ਹੋਨੇ ਸੇ ਮੰਦ ਗਤੀ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪ ਘੋਰ ਅਜਗਰ ਕੋ ਅਕਾਮਨਾ ਔਰ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਨਾਮੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਦਗ੍ਧ ਕਰਕੇ ਦਗਧ ਕਰਕੇ ਭਸਮੀ ਭੂਤ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਰੂਪੀ ਐਸ਼੍ਵਰ੍ਯ ਵਾਨ ਹੋਵਹੁ ॥ ੩੮ ॥ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਜੀਤਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਚਿਤਕੀ ਸੁਧੀ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬੋਧ ਅਰ ਸਮਾਧੀਕੇ ਕ੍ਰਮਸੇ ਚਿਤ ਭੀ ਜੀਤਜਾ ਜਾਏਗਾ ਅਬਏਹ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਿਤੇਨੇਤੀ ਮੂੰ—ਚਿਤੇਨ ਚੇਤਃ ਸ਼ਮਸਾ ਸ਼ੁਨੀਤਵਾ ਸ਼ੁਧੇਨ ਘੋਰਾਸਤ੍ ਮਿਵਾਸਤ੍ ਯੁਕਤਜ਼ਾ॥ ਚਿਰਾਯ ਸਾਧੋ ਤਜਜ ਚੰਚਲਤ੍ਵੰ ਵਿਮਤ੍ਸਕਟੋ ਬ੍ਰਖਜ ਇਵਾ ਖਜਤਸ਼੍ਰੀਃ ॥ ੯੪ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਾਧੋ ਚਿਤ ਸ਼ੁਧ ਹੋਕੇ ਸੁਧਕਰਕੇ ਚਿਤ ਕੋ ਆਸੂ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਜੀਤ ਕੇ ਸ਼ਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋਗੁਰੂ ਔਰ ਦੇਵਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਉਕਤ ਸਦ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਜੀਤੋ ਜੈਸੇ ਘੋਰ ਅਸਤ੍ ਕੋ ਅਸਤ੍ ਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਜੀਤ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤਦ੍ਵਤ ਕੇ ਮੁਝਕੋ ਇਤਨਾ ਕਾਲ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਤਜ਼ਾ ਕੋ ਵੇਤੀਤ ਹੋਗਜਾ ਹੈ ਅਬ ਤਾਂਈ ਮੈ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਨਹੀ ਹੁਆਹੂੰ ਐਸੀ ਕ੍ਰਿਪਣ ਬ੍ਰਧੀ ਸੇ ਮੋਖ ਸਾਧਕ ਯਤਨਕਾ ਤਜਾਗ ਨ ਕਰਦੇਨਾ ਯਾਵਤ ਮੋਖ ਸਿਧੀ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਤਾ ਸਿਧ ਨ ਹੋਵੇ ਤਾਵਤ ਚਿਰਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯਤਨ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ ਚੰਚਲਤਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰ ਸਮਾਧੀ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਵਹੁ ਜੈਸੇ ਮਰਕਟ ਸੇ ਰਹਤ ਬ੍ਰਿਖ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦ੍ਵਤ ਅਖਯ ਸ੍ਰੀਵਾਨ ਤੁਮ ਭੀ ਹੋਵਹੁ ॥ ੯੪ ॥ ਅਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕਾ ਉਪ ਸੰਘਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕੋ ਸਮਾਪਤ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਆਤਜ਼ੰਭਕ ਚਿਤਕਾ ਉਪਸਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਦੇਹਾਦਿਕੋ ਵਿਖੇ ਸੰਪੂਰਣ ਅਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਰੂਪ ਅਭਿਮਾਨ ਕਾ ਤਜਾਗ ਰੂਪ ਸਿਧੀ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੀ ਕਾ ਵਿਹਾਰ ਰੂਪ ਸੁਖ ਕੀ ਸਿਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯੇ ਆਸਯ ਮਨ ਮੈ ਰਖ ਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਏਕ ਸ਼ਲੋਕ ਕਰਕੇ ॥

ਅਮਲਮਿਤੀ ਮੂੰ—ਅਮਲ ਮਿਤਿਚ ਕ੍ਰਿਤਵਾ ਚੇਤਸਾਢੀਤ ਸ਼ੰਕਮੁਪਸ਼ਮਿਤ ਮਨੋਂਤਃ ਸਰਬ ਮਾਦੇਹ ਮੇਵ ॥ ਤ੍ਰਿਣ ਲਵਲਘੁ ਪਸ਼ਜ਼ੰ ਲੀਲਲਯਾ ਹੇਯ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਯਾਪਿਵ ਵਿਹਰ ਰਮਸ੍ਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੰਸਾਰ ਪਾਰਃ ॥ ੯੫ ॥

ਟੀਃ—ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਊਪਰ ਜੋ ਰੂਪਕ ਏਕਾਦਸ਼ ਅਲੰਕਾਰੋਂ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕਰ ਆਏ ਹੈ ਚਕਾਰਸੇ ਯੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਪ੍ ਜੋ ਤਤ੍ ਬੋਧਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਜੋ ਕੀਯੋ ਹੈ ਤਿਸ ਗ੍ਯਾਨ ਕਰਕੇ ਚਪੁਨਾ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਤ੍ਯਕ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਰਾਗਾਦੀ ਮਲਕੋ ਕਾਟਕੇ ਮਨ ਕੋ ਨਿਰਮਲ ਮਲ ਹੀਨ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸੰਕਾਸ਼ੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਮਨ ਕੋ ਉਪਸਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਹੁ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਆਦੇਹੰ ਅਸਥੂਲ ਸੂਖਮ ਕਾਛਣ ਦੇਹ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯੇ ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸਜ ਕੀ ਤਜਾਗ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਣਕੇਲਿਵ ਨਾਮ ਕਿਣਕੇ ਸੇ ਭੀ ਅਤਿ ਲਘੂ ਹਊਲਾ ਤੁਛਤਰ ਸ੍ਵਾਪਨ ਸਕੀਰਕੇ ਤਥਾ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਤੁਲ ਜੈਸੇ ਸੁਪਨੇ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਉਪੇਖਜਾਕੇ ਯੋਗ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਤਜ਼ੰਤ ਉਪੇਖਜ਼ਾਕੇ ਯੋਗ ਏਵ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਮਾਨ ਸਰਬ ਹੀ ਅਸਤ ਹੈ ਐਸੇ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੁਆ ਅਬ ਤੂੰ ਹੇ ਸਿਖ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਪਾਰ ਤੀਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਅਬ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੇਸ ਭੋਗਾਸ਼ੇ ਵਾਸਤੇ ਜੈਸੇ ਬੇਦ ਕੇ ਮੰਤ੍ ਸੋ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ ਕਰਤਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਿਹਾਰ ਕਰ ਸੋ ਵੇਦ ਕੋ ਮੰਤ੍ ਅਬ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵੇਦਮੰਤ੍ਰ: ਆਤ੍ਮ ਕ੍ਰੀਡਾ ਆਤਮਰਤਿ: ਕ੍ਰਿਯਾਵਾਨੇਖ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦਾਂ ਵਰਿਸ਼੍ਠ: ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੁਤਿ:॥

ਟੀ:—ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾਕੀ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੋਹੀ ਕ੍ਰੀੜਾ ਬਿਲਾਸ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਵਰਤ ਰਹਯੋ ਹੈ ਜਿਸ ਆਨੰਦ ਕੇ ਆਗੇ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਨਾਗਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਵਿਸ਼ਯਾ ਆਨੰਦ ਅਤਜ਼ੰਤ ਤੁਛ ਹੈ ਇਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਮਨ ਆਤਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੀ ਓਰ ਨਹੀ ਧਾਵਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਵੇਤਾਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਅਤਜ਼ੰਤ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੇਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੋ ਯੇ ਮਹਤਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਹੋਕੇ ਜੇ ਪੁਨਃ ਸੇਸ ਬਾਕੀ ਜੋ ਰਹੀ ਹੈ ਸਰੀਰ ਕੇ ਜੀਵਨਕਾ ਹੇਤੂ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਤਿਸਕੇ ਭੋਗਣੇ ਅਰਥ ਲੋਕੋ ਕੇ ਊਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਜੋ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਯਗਾਦੀ ਸੰਧਜ਼ਾ ਬੰਦਨ ਆਦੀ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਭੀ ਹੈ ਯਦਯਪੀ ਉਸ ਤਤਵੇਤ੍ਤਾ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਨਾਤੋ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਲੋਕ ਕੀ ਯਗਯਾਦਿਕੋਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਨਾ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੋ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਣੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪਕਾਦੀ ਹੇਤੁ ਸੇ ਗਮਾਨ ਗਮਨ ਲੋਕਾਂਤਰ ਮੋ ਗਮਨ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ਨ ਤਸਜ਼ ਪ੍ਰਣਾ ਉਤਕ੍ਰਾਮੰਤਿ ਅਤ੍ਰੈਵ ਸਮਨੀਯੰ ਤੇ ਇਤਿ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਇਸ ਦੇਹ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗਕੇ ਔ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਵਾਸਨਾ ਮਯ ਸਰੀਰ ਧਾਰਕੇ ਗਮਨ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਈਹਾਂ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਗੁਰੋ ਕੋਈ ੨ ਪੁਰੁਖ ਐਸੇ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਸਰੀਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਨਹੀ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਰੀਰ ਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਯੇ ਉਨਕਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਅਥਵਾ ਕਹਨਾ ਸਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਅਸਤ ਹੈ॥

ਉਤ੍—ਹੇ ਸਿਖ ਉਨਕੋ ਵਿਰੁਧ ਨਿਸ਼ਚੈ ਹੁਆ ੨ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਉਨਕਾ ਕਹਨਾ ਅਸਤ ਹੈ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਯੰਤ੍ਰਮੇ ਵਾਯੂ ਭਰਾਹੂ ਆਅਟਕਜਾ ਹੁਆ ਹੋਗਾ ਤਿਸਨੇ ਤੋ ਬੰਧਨ ਕੇ ਛੂਟੇ ਪੀਛੇ ਨਿਕਸਨਾ ਹੀ ਹੋਗਾ ਜੈਸੇ ਖਲ ਮੈ ਸਨਾਹੀ ਮੇਵਾਯੂ ਭਰਾ ਹੋਤਾ ਭੇਦ ਤਿਸਕਾ ਮੁਖ ਖੁਲਨੇ ਅਥਵਾ ਤਿਸ ਕੋ ਫੂਟ ਜਾਨੇ ਸੇ ਪਵਨ ਅਵਸ਼ਯ ਨਿਕਸਜ਼ਾਤਾ ਹੈ। ਅਰ ਮੰਤ੍ਰ ਭਾਗਮੇਭੀ ਕਹਯੋ ਹੈ। ਨ ਤਸਜ਼ ਪ੍ਰਣਾ ਉਤ ਕ੍ਰਾਮੰਤੀ।ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਭਾਗ ਮੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਮ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਕੇਸਮੁਦਾਇ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਵਿਸਿਸ਼੍ਠ ਕੋ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਮ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਪਨਿਖਦ ਮੈਂ ਰਯੀ ਔ ਪ੍ਰਾਣ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਗਟਹੀ ਕਹਯੋ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ। ਨਤਸਜ਼ ਪ੍ਰਾਣਾ ਉਤਕ੍ਰਾਮੰਤੀ। ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾਪੁਰੁਖਕਾ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਗੁਣ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਲੋਕੋਂਮੇ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਸਥੂਲ ਸਰੀਰਕੇ ਭਜਾਗ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਜੂਕੇ ਅਗਜਾਨ ਸੇ ਰਜੂਵਿਖੇ ਸਰਪ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਮਾਤ੍ ਹੁਆ ਥਾ ਸੋ ਸਰਪ ਰਜੂਕੇ ਗਜਾਨ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਰਜੂ ਮੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਾਹਤੈ ਕਲਪਤ ਵਸਤੂ ਮਾਤ੍ ਅਧਿਸਟਾਨ ਕੇ ਗਜਾਨ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਅਧਿਸਟਾਨ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾਹੈ ਸੋਸ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਭੋਗ ਵਾਸਤੇ ਲੰਸਾ ਅਵਿਦਜਾ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸੋ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਆਭਾਸ ਮਾਤ੍ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਮਾਤ੍ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸਰੀਰਕੇ ਉਤ੍ ਕਾਲਮੋ ਜਲ ਤਰੰਗ ਵਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਹੁਆ ੨ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਇਤਜਰਥਃ ॥ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਗਜਾਨ ਵਾਨ ਵੇਦੋਕਤ ਵੈਦਕ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਦ ਉਸ ਕੋ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀ ਉਸ ਵੈਦਕ ਕਰਮ ਕੇ ਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਨ ਉਸਕੋ ਕੋਈ ਪਾਪ ਹੀ ਹੋਤਾਹੈ ਗਜਾਨਵਾਨ ਕਾ ਸੁਭ ਵੈਦਕਕਰਮੋ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਣਾ ਕੇਵਲ ਜੀਵਹੁ ਉਪਰ ਉਪਕਾਰ ਅਰਥ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਸੇਸ ਭੋਗਾਰਥ ਲੋਕ ਸੰਗ੍ਰਹ ਅਰਥ ਸ੍ਰੁਤੀ ਉਕਤ ਯਗਜਾਦੋਂਕ ਵਿਖੇ ਸੋਮ ਬਲੀ ਕਾ ਰਸ ਪਾਨ ਕਰਹੁ ਰਿਤ੍ਵਿਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਣਹੁ ਕੀ ਰਖਜਾਰਥ ਖਟ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਰਸ ਅਮਲ ਲਵਨ ਮਿਸ੍ਰਾਨਾਦੀ ਪਾਨ ਕਰਹੁ ਵਿਰਹ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਸੇ ਅਵਿਰੁਧ ਲੌਕਕ ਵਿਵਾਹ ਆਦੀ ਵਿਵਹਾਰ ਮੈ ਭੀ ਰਮਹੁ ਸੋ ਵੈਦਕ ਅਵੈਦਕ ਲੌਕਕ ਅਲੌਕਕ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਕਰਕੇ ਤੁਝ ਕੂੰ ਬੰਧਨ ਪੁਨਃ ਨਹੀ ਹੋਗਾ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੀ ਐਸਾ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਜੀਵ ਯਥਾਰਥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਓ ਹੈ ਦੇਵਤਜੋ ਮੈ ਦੈਤਹੁ ਮੈ ਮਾਨੁਖੋ ਰਿਖਜੋ ਮੈ ਸੋ ਸੋ ਅਵਸ ਮੁਕਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸ੍ਵਪਨੇ ਮੈ ਬਨ ਮੋ ਚੋਰਹੁ ਨੇ ਬਾਂਧ ਲੀਓ ਹੈ ਪੁਨਃ ਜਾਗੋਸੇ ਨਾ ਵੋ ਚੋਰਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਨਾ ਤਿਨਕੇ ਬਾਂਧੇ ਹੂਏ ਬੰਧਨ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਵਹੁ ਪੁਰੁਖ ਚਾਹੇ ਕੋ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਮੈ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਵਪਨੇ ਵਾਲੇ ਚੋਰਹੁਕੇ ਬੰਧਨਹੁ ਸੇ ਮੈ ਭੀ ਬਾਂਧਜਾ ਰਹੂ ਸੋ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਗੀ ਵੇਦਲੋਕ ਔ ਅਨੁਭਵ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜੋ ਕਿਸੀ ਬਾਲਕ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਗੇ ਭੀ ਕਹੈ ਕੋ ਮੈ ਆਜਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸੁਪਨੇ ਮੈ ਚੋਰਹੁ ਕੇ ਬੰਧਨਹੁ ਸੇ ਬਾਧਜਾ ਗਜਾ ਥਾ ਸੋ ਅਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈ ਭੀ ਉਨਕੇ ਬੰਧਨਹੁ ਸੇ ਬਾਧਜਾ ਹੂਆ ਹੂੰ ਸੋ ਐਸੇ ਕਹਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਬਾਲਕ ਔ ਇਸਤ੍ਰੀਜਾਂ ਅਤਿ ਮੂਰਖ ਜਾਨ ਕੇ ਹਾਸੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਸੁਪਨਾਕੇਬੰਧਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈ ਕਬੀਂ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹਤੇਹੈ ਅਰ ਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਪੁਰੁਖਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਪੁਰੁਖ ਆਪ ਕੋ ਸੁਪਨੇ ਕੇ ਬੰਧਨਹੁ ਸੇਸਦਾ ਮੁਕਤ ਹੀ ਦੇਖੇਗਾ ਜੈਸੇ ਰਸੀਕੇ ਅਗਜਾਨ ਸੇ ਰਸੀਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੋ ਸਰਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਜ਼ਬ ਰਸੀਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਸਰਪ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੇ ਪੁਨਃ ਕੋਈ ਮਿਥਜ਼ਾ ਸਰਪ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕੀ ਇਛਾ ਭੀ ਕਰੇਤਾਥਾਪੀ ਮਿਥਜ਼ਾ ਸਰਪ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਉਤ੍ ਸਰਬ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਜਗਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਤੀ ਅਲੰ ਵਿਸਤਰੇਣ ਦੋ:—ਤਤ੍ਵਗਜ਼ਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੈ ਕੀਨੇ ਜਨ ਭਵਪਾਰ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ ਵਰਿਸ੍ਠ ਗੁਰੂਨ ਪਗ ਬੰਦਹੁ ਬਾਰੰਬਾਰ ॥ ੧ ॥

ਦੋਃ—ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਤੇ ਪੂਰਣ ਭਯੋ ਧਜ਼ਾਇ ॥
ਚਿਤਦੈ ਕਰੈ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਪ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸੋ ਪਾਇ ॥
ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਅਰ ਦਾਨ ਧਮ ਆਸਨ ਪ੍ਰਾਣ ਯਾਮ ॥
ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਨ ਸਭਨ ਤੇ ਸੋ ਸਤ ਸੰਗ ਪ੍ਰਮਾਣ ॥ ੨ ॥
ਗਵਨੈਰੋ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਪੁਰ ਸ੍ਰੀ ਮਭ ਸ੍ਰੰਹਰਿ ਧੀਰ ॥
ਮਾਰਹਗੇ ਮਹਾ ਮੋਹ ਰਣ ਜਿਮ ਨਰ ਹਰਿਜੀ ਬੀਰ ॥ ੩ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੂ ਸਿੰਖ ਸੰਬਾਦੇ ਲਖਣਾ ਨਿਰਣਯ ਗਜ਼ਾਨਯੋਗੋ ਉਪਦੇਸ਼ੋ ਨਾਮ ੨ ਸਕੰਧ ੧੯ ਅਧਜ਼ਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੨੦ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਜਿਗਜ਼ਾਸਨ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤਕਰ ਸਭਲਾਯਕ ਫਲ ਦੈਨ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਚਰਣ ਸਰੋਜਯੁਗ ਬੰਦਤਹੂੰ ਦਿਨ ਰੈਨ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਃ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀਸੇ ਜਬ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਪਾਂਚੋਸਿਖੋ ਕੋ ਤਤ੍ਵਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਔ ਹਠ ਯੋਗਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੀਓ ਤਬ ਸੁਣਕੇ ਐਸੇ ਉਤਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਔ ਯੋਗ ਕੇ ਉਪ-ਦੇਸ਼ ਕੂੰ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਔ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੋਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਦੰਡੋਵਤ ਧਰਨੀ ਪਰ ਲੰਬੇ ਪੜ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਰ ਯੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਸਤਗਰ ਹੋ ਔ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਹੋ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ਹਮ ਕੋ ਹਮਾਰਾ ਪਰਮ ਚਿਦਿਵਪੂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀਆ ਹੈ ਆਵਰ ਭਾਵ ਕਰਦੀਆ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਆਦੇਹਪਾਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਸ ਉਪਕਾਰ ਕੀ ਨਿਸ ਕ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਤਿ ਬਦਲਾ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਨ ਦੇਖਤੇ ਹੂਏ ਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋ ਕਾ ਦਾਸਤ ਭਾਵ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉੱਨੇ ਸਾਹਿਬ ਉਤਮ ਨਗਰ ਮੈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਰਹਕੇ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਜਾਯਾਕਰੈ ਜੋ ਜੋ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਾ ਮਨਮੇ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਸਭਾ ਮੈ ਜਾਵੈ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਉਸੀ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਕਰੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਿਤੇਕ ਦਿਨ ਤਹਾਂ ਰਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਆਗਜ਼ਾ ਲੈਕੇ ਸੈਲਦਾਬਕੀ ਓਰ ਸੀਤਕਾਲ ਮੈ ਚਲ ਦੀਏ ਜਹਾ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਬੈਠ ਜਾਵਹਿ ਤਹਾ ਵੇ ਪਾਂਚੋ ਬੈਠ ਜਾਵੈ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਚਲ ਦੇਵਹ ਤਬ ਛਾਯਾਕੇ ਸਮਾਨ ਪੀਛੇ ੨ ਪਾਂਚੋ ਚਲ ਦੇਵਹ ਏਕ ਕੋਸ ਭਰ ਨਿਤ ਚਲੈ ਇਸਸੇ ਅਧਿਕ ਨਚਲੈ ਜਹਾਂ ਜਲ ਅਰ ਬ੍ਰਿਛਹੁਕੀ ਛਾਯਾ ਦੇਖਹ ਤਹਾਂ ਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਬੈਠ ਜਾਵਹ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰਸਿੰਘਆਦੀ ਪਾਂਚੋ ਸਿੰਖ ਭੀ ਬੈਠ ਜਾਵੈ ਜੇ ਕੋਈ ਅੰਨ ਵਾਸਤੇ ਘਰਮੈ ਲੈ ਜਾਯਾ ਚਾਹ ਤਬ ਉਸੇ ਗਾਰੀ ਨਿਕਾਸੈ ਪਥਰਮਾਰੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਮੀਪ ਛੁਹਣੇ ਨ ਦੇਵੈ ਅਤਿ ਹਠ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਗਾਲੀ ਸੁਵਚਨ ਈਂਟਾਂ ਪਥਰਹੁ ਕੀ ਮਾਰ ਸਹਾਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੋ ਕੋਈ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਭਜ਼ਾਰ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਆਗੇ ਲਜ਼ਾਯ ਰਖੇ ਤਬ ਖਾਵੈ ਚਲਤੀ ਸਮੇ ਜਿਸ ਓਰਸੇ ਪਵਨ ਸੀਤਕਾਲ ਕੀ ਅਤਿ ਸੀਤਲ ਆਵੈ ਤਬ ਤਿਸ ਦਿਸ਼ਾਕੋ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਦੂਸਰੀ ਦਿਸ਼ਾਕੋ ਚਲ ਦੇਵੈ ਕਿਸੀ ਦਿਸ਼ਾਕਾ ਨੀਯਤ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਨਵਿਚਤੇ ਭਏ ਕਿੰਤੂ ਨਿਰਵਾਸੀ ਨਿਹ ਸੰਕਲਪ ਹੋਕੇ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਜੀ ਜੜ ਭਰਤ ਜੀ ਆਦੀ ਅਵਧੂਤ ਨਿਰਵਾਸੀ ਹੋਕੇ ਵਿਚਰੇ ਥੇ ਜਿਤਨੇ ਦਿਨ ਜਿਸ ਦਿਸ਼ਾਕੀ ਪਵਨ ਚਲਤੀ ਰਹੇ ਉਤਨੇ ਦਿਨ ਸੀਤਲ ਪਵਨ ਕੋ ਪੀਠ ਪੀਛੇ ਦੇਕੇ ਦੂਸਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਚਲਤੇ ਰਹੈ ਕਬੀ ਆਠ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਕਬੀ ਸਾਤ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਕਬੀ ਨਵ ਦਸ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਕੋਈ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਅੰਨ ਆਇ ਛਕਾਵੇ ਨਿਖੇਧ ਔ ਨਿਰਾਦਰ ਕੋ ਸਹਾਰ ਕੇ ਤਬ ਛਕ ਲੇਵੈ ਉਨਹੁ ਦਿਨਹੁ ਮੈ ਨਥਾ ਕਾਲ ਥਾ ਜਿਨਹੁ ਦਿਨਹੁ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੈਣਦਾਬ ਦੇਸਮੋ ਵਿਚਰੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਿਤੇਕ ਮਾਸ ਵਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਕੋ ਬੀਤੇ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਹਕਾਲ ਹੀ ਏਕ ਗਾਵਕੇ ਬਾਹਰ ਜਲਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਛਾਯਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਆਠਦਿਨ ਕੇ ਭੂਖੇ ਆਇ ਬੈਠੇ ਤਬ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਉਸ ਗਾਂਵਕਾ ਲੰਬਰ-ਦਾਰ ਤਹਾਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਇ ਨਿਕਸਜ਼ਾ ਤਬ ਉਸਨੇ ਦੇਖਜ਼ਾ ਜੋ ਯੇ ਸਾਧੂ ਰਾਤ੍ਰੂਕੇ ਈਂਹਾਂ ਆਇ ਹੋਏ ਹੋਵੈਗੇ ਦੁਰਭਿਖ ਕਾ ਸਮਾਹੈ ਨ ਜਾਨੇ ਕਿਤਨੇ ਦਿਨਕੇ ਭੁਖੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਮੈ ਅਬ ਇਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਅੰਨ ਭੇਜ ਦੇਉ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਏਕ ਸਾਧੂ ਭੇਜ ਦੀਜੀਏ ਮੈ ਸਭ ਸੰਤਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅੰਨ ਭੇਜ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਐਸੀ ਉਸ ਲੰਬਰਦਾਰ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਭੀ ਉਸ ਕੋ ਊਪਰ ਸੇ ਬਡੇ ਕ੍ਰੋਧ ਯੁਕਤ ਹੂਏ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੁਣਰੇ ਤੂੰ ਕਵਨ ਹੈ ਹਮ ਕੋ ਅੰਨ ਦੇਨੇ-ਵਾਰੋ ਹਮ ਹੀ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਅੰਨ ਆਦਿਕ ਦੇ ਰਹੇਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਜਾਟਕੋ ਬਹੁਤੀ ਗਾਰੀ ਔ ਸੁਵਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਜਬ ਵੋ ਫਿਰ ਭੀ ਖੜਾ ਰਹਜ਼ਾ ਤਬ ਮਿਟੀਕੇ ਡਲੇ ਈਟਾਂ ਪਥਰ ਮਾਰਕੇ ਡਰਾਕੇ ਗਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਕੋ ਭਗਾਇਦੀਆ ਪੁਨਃ ਉਸ ਲੰਬਰਦਾਰ ਨੇ ਏਕ ਰਵਦਾਸਜ਼ਾ ਬੁਲਾਕੇ ਉਸ ਸੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਯੇ ਬੀਸ ਸੇਰ ਕਚੇ ਧਾਨ ਹਮਾਰੇ ਘਰਸੈ ਸੇ ਲੈ ਜਾਇ ਇਨਕੇ ਚਾਵਲ ਨਿਕਾਸਕੇ ਸੰਤ ਬਾਹਰ ਜੋਹੜ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੈ ਉਨਕੋ ਦੇ ਆਉ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਨਾ ਕੇ ਯੇ ਚਾਵਲ ਦਾਲ ਘ੍ਰਿਤ ਮੁਸਾਲਾ ਹਲਦੀ ਪੜੀ ਹੈ ਆਪ ਰਸੋਈ ਬਨਾਕੇ ਪਾਯੇ ਉਸ ਲੰਬਰਦਾਰ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਜਬ ਵੋ ਰਵਦਾਸਜ਼ਾ ਚਾਵਲ ਨਿਕਾਸਕੇ ਸਭ ਰਸੋਈ ਕੀ ਸਾਮਗਰੀ ਤਜ਼ਾਰ ਕਰਕੇ ਲੈਗਜ਼ਾ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਸੰਤਾਂਨੇ ਤਿਸ ਰਵਦਾਸਜੇ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਾਹਿਰੇ ਉਸ ਜਿਮੀਦਾਰ ਕੋ ਖਬਰ ਨ ਕਰੈ ਯੇ ਅੰਨ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਲੈਜਾਕੇ ਅਪਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸੇ ਮਿਲਕੇ ਖਾਇਲੇ ਤਬ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਰਵਦਾਸਜੀਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਯੇ ਇਸ ਅੰਨਕੀ ਆਪਹੀ ਰਸੋਈ ਬਨਾਕੇ ਖਾਯੇ ਜਬ ਮੈ ਇਸ ਅੰਨ ਕੋ ਘਰ ਲੇ ਜਾਊਗਾ ਤਬ ਵੋ ਜਾਟ ਮੁਝਕੋ ਗਾਵਸੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇਗਾ ਤਬ ਪੁਨਃ ਸੰਤਾਂਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹਰੇ ਤੁਝੇ ਜਾਟ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਹੇਗਾ ਯੇ ਅੰਨ ਹਮ ਤੁਝ ਕੋ ਦਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸੰਤਹੁਕਾ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਵੋ ਰਵਦਾਸਜਾ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸਹਤ ਅੰਨ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਲੇਗਯਾ ਜਬ ਪੁਨਃ ਪਹਰ ਛੇ ਘਛੀ ਕੇ ਬਾਦ ਆਇਕੇ ਦੇਖੇ ਤਬ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਭੂਖੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਜਾਟ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਜੀ ਮੈ ਅੰਨ ਆਪਕੇ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜਾਥਾ ਵੋ ਰਵਦਾਸਜਾ ਅੰਨ ਨਹੀ ਲਜਾਯਾ ਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਜਾਟ ਕੀ ਸੁਨਕੇ ਪੁਨਃ ਸੰਤਾਂਨੇ ਤਿਸ ਕੋ ਬਡਾ ਝਿਝਕ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਰੇ ਜਾਤਾ ਨਹੀ ਈਂਹਾਂ ਸੇ ਅੰਨ ਲੀਏ ਫਿਰਤਾ ਹੈ ਵੋ ਜਾਟ ਮਨਮੈ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਐਸੇ ਵੈਰਾਗ ਵਾਨ ਸੰਤ ਮੈਨੇ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖੇ ਜੋ ਕੋਈ ਭੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਬਾਤ ਪੂਛੇ ਸੇ ਕੁਛ ਉਤਰ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਜਾਟ ਘਰਮੈ ਜਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਅੰਨ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਮਨਮੋ ਯੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਇਨ ਸੰਤਨਕੇ ਚਰਨ ਅਪਨੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਪਵਾਵਉ ਤਬ ਮੇਰਾ ਘਰ ਭੀ ਤੀਰਥਕੇ ਸਮਾਨ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਦੋਨਹੁ ਬੰਦਨਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਅਬ ਮੇਰੇ ਘਰ ਪਰ ਚਲਕੇ ਘਰਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਜੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਈਏ ਐਸੇ ਉਸ ਲੰਬਰਦਾਰ ਕੀ ਬਾਤ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਅਨਸੁਣੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤਿਸ ਜਾਟ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਾੜਤੇ ਭਏ ਅਤਿ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੁਵਚਨ ਕਹਕੇ ਪੁਨਃ ਬਦਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਦੇਖੋ ਹਮ ਕਿਸੀਕਾ ਕੁਛ ਲੇਤੇ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਯੇ ਜਾਟ ਹਮਕੋ ਉਜਾੜ ਮੈ ਭੀ ਬੈਠਲੇ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਹਮ ਕੋ ਦਿਕ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜਬ ਐਸੇ ਨਿੰਦਾ ਯੁਕਤ ਵਚਨ ਕਹੇ ਤਬ ਵੋ ਜਾਟ ਉਠ ਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰ ਘਰਕੀ ਓਰ ਚਲਦੀਆ ॥ ਘਰਮੈ ਜਾਇਕੇ ਸਭ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਪਨੇ ਸਿਰਪਰ ਤਥਾ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਿਰਪਰ ਉਠਾਇਕੇ ਲਜਾਯ ਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਪੁਨਃ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲਹੁ ਅਬ ਤੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕੋ ਯਦਜਪੀ ਹਮਾਰੇ ਮੈ ਦੋਖ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੈ ਤੋ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਯੇ ਐਸੀ ੨ ਅਤਿ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਬੇਨਤੀ ਜਾਟ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ ਵਚਨ ਕੀਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਲੇਹੁ ਸੰਤਹੁ ਅਬ ਤੋ ਭਗਵਾਨ ਮੁਖ ਮੈ ਗਿਰਾਸ ਦੇਤਾ ਹੈਂ ਅਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕ ਲੇਹਹੁ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਏਕ ਕਥਾ ਸੁਨਾਤੇ ਭਏ ਸਾਕਥਾ ਐਸੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਭਿਖਜਾ ਮਾਂਗਤਾ ਫਿਰਤਾ ਥਾ ਤਬ ਕੋਈ ਭੀਖ ਦੇ ਦੇਵੇ ਕੋਈ ਨ ਦੇਵੇ ਕੋਈ ਨਿਰਾਦਰ ਹੀ ਕਰ ਡਾਰੇ ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈ ਵੇ ਸੰਤ ਫਿਰਤਾ ੨ ਕਜਾ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਜੋ ਏਕ ਘੋੜੇ ਕੋ ਸਾਹੁਕਾਰ ਕਾ ਨਉਕਰ ਨਿਹਾਰੀ ਦੇ ਰਹਜਾ ਹੈ ਵੋ ਘੋੜਾ ਨਿਹਾਰੀ ਖਾਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਨਉਕਰ ਹੁਕਾਰਕੇ ਲਕੜੀ ਲੰਬੀ ਕੇ ਸਾਥ ਉਸਕੋ ਮੁਖ ਮੈ ਤੁਨਕੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਖੁਆਤੇ ਹੈ ਤਬ ਉਨ ਨਉਕਰਹੁ ਸੇ ਉਸ ਸੰਤਨੇ ਦੇਖਕੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਤੁਮ ਯੇ ਕਜਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਉਨ ਨੌਕਰਹੁ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਮਹਾਰਾਜ ਘ੍ਰਿਤ ਔ ਖੰਡ ਮਿਲਾਇਕੇ ਇਸ ਘੋੜੇਕੋ ਖਵਾਵਤੇਹੈ ਪੁਨਾ ਫਿਰਭੀ ਯੇ ਨਹੀ ਖਾਤਾਹੈ ਤਬ ਉਹ ਸੰਤ ਬੋਲਾ ਕੇ ਜੇ ਇਸਕੀ ਰੁਚੀ ਨਹੀਹੈ ਤਬੀਨਹੀ ਖਾਤਾ ਹੈ ਜਾਨੇਦੇਵਹੁ ਮਤ ਖਵਾਵਹੁ ਜਬਰਦਸਤੀ ਕਾਹੇ ਕੋ ਖਵਾਤੇ ਹੋ ਜੇ ਇਸਕੋ ਭੂਖ ਹੋਗੀ ਤਬ ਆਪਹੀ ਖਾਇਗਾ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਉਨਹੁ ਨੇ ਉਤ੍ਦੀਆ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਇਸਕੇ ਮਾਲਕ ਕਾ ਹੁਕਮ ਹਮਕੋ ਹੈ ਜੇ ਯੇ ਘੋੜਾ ਨਿਹਾਰੀ ਨ ਖਾਵੇ ਤਬ ਲੰਬੀ ਸੀ ਲਕੜੀ ਸੇ ਇਸਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਜਬਰਨ ਤੁਨਕੇ ਖਵਾ ਦੇਵਹੁ ਯੇ ਬਾਤ ਉਨ ਮਨੁਖ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਉਸ ਕੇ ਮਨ ਮੋ ਆਈਕੇ ਦੇਖੋ ਜਿਸਕਾ ਮਾਲਕ ਸਿਰ ਪਰ ਹੈ ਉਸਕੇ ਮੁਖਮੈ ਤੁਨ ਤੁਨਕੇ ਘ੍ਰਿਤ ਖੰਡ ਵਾਲੀ ਨਿਹਾਰੀ ਖਵਾਤੇ ਹੈ ਕਜਾ ਹਮਾਰਾ ਹੀ ਮਾਲਕ ਮਰ ਗਯਾ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਘਰ ਘਰਮੋ ਟੁਕੜੇ ਮਾਗਤੇ ਹੂਏ ਦਰ ਦਰ ਕੇ ਕੁਤੇ ਭੁਕਾਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਮਾਲਕਤੋ ਹਮਾਰਾ ਸਦਾਹੀ ਜੀਵਤਾ ਹੈ ਹਮ ਹੀ ਬਿਨਾ ਸੰਤੋਖ ਕੇ ਮਾਲਕ ਸੇ ਬਿਮੁਖ ਹੋਕੇ ਦਰ ੨ ਮੈ ਖਰਾਬ ਹੋਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਅਡਾ ਜੇ ਹਮਾਰਾ ਭੀ ਮਾਲਕ ਜਬ ਹਮਕੋ ਭੀ ਇਸ ਘੋੜੇ ਕੀ ਨਜਾਈਂ ਲਕੜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹਮਾਰੇ ਮੁਖਮੈ ਹਮ ਕੋ ਤੁਨਕੇ ਖਵਾਇਗਾ ਤਬੀ ਹਮ ਭੀ ਅੰਨ ਖਾਵੈਗੇ ਨਹੀ ਤੋ ਨ ਖਾਵੈਗੇ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਕਹੂ ਬਨਮੋ ਨਦੀਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰ ਹਠ ਕਰਕੇ ਜਾਇ ਬੈਠਾ ਅਨਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਜਬ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਉਸ ਸੰਤ ਕੋ ਦਿਨ ਸਾਤਕ ਬੀਤ ਗਏ ਤਬ ਭੂਖ ਪਜਾਸ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਬਜਾਕੁਲ ਹੂਆ ਪਰੰਤੂ ਉਸਨੇ ਹਠ ਨਹੀ ਹਾਰਜਾ ਜਬ ਆਠਵਾ ਦਿਨ ਹੂਆ ਤਬ ਤਿਸ ਸੰਤਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਤਿ ਬਜਾਕੁਲ ਹੂਏ ਕਬੀ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤ ਮਨਮੋ ਆਵੇ ਕੇ ਚਲੋ ਕਾਹੇ ਕੋ ਭੂਖੇ ਮਰਤੇ ਹੈ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਮਾਂਗਕੇ ਖਾਇਲੇਵੈ ਪੁਨਃ ਕਹੇ ਕੇ ਜੇ ਮਾਲਕ ਹਮਾਰਾ ਹੋਤਾ ਤੋ ਆਜ ਆਠ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਖਬਰ ਨ ਲੇਤਾ ਫਿਰ ਉਸਕੇ ਮਨਮੈ ਐਸੀ ਬਾਤ ਆਈ ਕੇ ਭਾਈ ਜੇ ਹਮਾਰਾ ਮਾਲਕ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਹਮਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀਵ ਕਰਕੇ ਕਜ਼ਾ ਲੈਨਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਮਾਲਕ ਮਰਜ਼ਾਣਾ ਹੀ ਅਛਾ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵੇ ਸੰਤ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਬੈਠਾ ਰਹਾ ਹਠ ਕੂ ਧਾਰੇ ਹੂਏ ਜਬ ਨਾਵਾ ਦਿਨ ਉਦੇ ਹੂਆ ਤਬ ਏਕ ਸੌਦਾਗਰ ਤਹਾ ਆਇ ਉਤਰਿਆ ਔ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਭੋਜਨ ਤਿਯਾਰ ਕਰਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਦਾਸਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਦੇਖੋ ਕੋਈ ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਸਾਧੂ ਬੈਠਾ ਹੋਇ ਤੋ ਉਸਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਭੋਜਨ ਦੇਆਵਹੁ ਪੀਛੇ ਹਮ ਖਾਵੈਗੇ ਉਸਕੇ ਦਾਸਹੁ ਨ ਖੋਜਕੇ ਉਸ ਸੰਤਕੋ ਦੇਖਾ ਉਸਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਾ ਥਾਲ ਪਰੋਸਕੇ ਜਾਇ ਰਖਜਾ ਜਲਕਾ ਪਾਤ੍ ਭੀ ਭਰਕੇ ਆਗੇ ਰਖਦੀਆ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਆਪ ਭੋਜਨ ਪਾਜੋ ਆਪ ਭੋਜਨ ਪਾਇ ਲੇਵਹੁਗੇ ਤਬੀ ਹਮਾਰੇ ਧਨੀ ਭੀ ਭੋਜਨ ਪਾਵੈਗੇਂ ਤਬ ਸੰਤ ਉਨਕੀ ਬਾਤ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਕੁਛ ਉਤ੍ ਨ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਨ ਤਿਨਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਈ ਉਨ ਦਾਸੋਨੇ ਘਨੀਬਾਰ ਲਗ ਕਹਜ਼ਾ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤਨੇ ਉਨਕੀ ਓਰ ਦੇਖਾਭੀਨ ਤਬ ਉਨ ਦਾਸੋ ਨੇ ਅਪਨੇ ਧਨੀ ਪਾਸ ਜਾਇ ਕਹਜ਼ਾ ਜੀ ਹਮਨੇ ਤੋ ਘਨੀ ਬੇਰ ਲਗ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਪਰੰਤੂ ਵੇ ਤੋ ਨ ਕੁਛ ਬੋਲਤੇ ਹੈਂ ਨ ਹਮਾਰੀ ਓਰ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਦਾਸੋ ਸੇ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਉਸ ਧਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾ ਥਾਲ ਦੂਧ ਕਾ ਗਡਵਾ ਜਲ ਕਾ ਪਾਤ੍ ਸਾਥ ਉਠਵਾਇ ਕੇ ਉਸ ਸਾਧੂ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਸਕੇ ਆਗੇ ਰਖ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸੰਤ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਜੇ ਤਬ ਸੰਤ ਨੇ ਉਸਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੀ ਨ ਦਈ ਤਬ ਧਨੀ ਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾ ਗਿਰਾਸ ਉਠਾਇ ਕੇ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੇ ਮੁਖ ਮੋ ਦੇਨੇ ਲਗਾ ਤਬ ਸੰਤ ਨੇ ਮੁਖ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਕਰ ਲੀਆ ਜਬ ਦੋ ਚਾਰ ਵਾਰ ਐਸੇ ਸੰਤ ਨੇ ਮੁਖ ਫੇਰ ਲੀਆ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੋ ਤਬ ਧਨੀ ਬੋਲਾ ਕੇ ਸੰਤ ਜੀ ਆਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖਾਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਹੈਂ ਖਾਇ ਲੇਵਹੁ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਨਹੀਂ ਤੋ ਆਪ ਘਬਰਾਵਹੁ ਨ ਜੇ ਆਪ ਭਲੇ ਮਾਣਸੀ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਹੁ ਤੋ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਨਹੀ ਤੇ ਯੇ ਆਪ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਕਿਲੀ ਭੀ ਹਮ ਬਨਵਾਇ ਲਜ਼ਾਯੇ ਹੈਂ ਇਸ ਕਿਲੀ ਸੇ ਸਾਥ ਤੁਮਾਰੇ ਮੁਖ ਮੈ ਤੁਨ ਕੇ ਖਵਾਇੰਗੇ ਜਬ ਧਨੀ ਨੇ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਤਬ ਸੰਤ ਹਸ ਪੜਾ ਕਾਨ ਲੀਆ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਮਾਲਕ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਜੀ ਆਏ ਹੈਂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਔ ਮੁਝ ਕੋ ਭੋਜਨ ਖਵਾਵਨੇ ਅਰਥ ਆਏ ਹੈਂ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਸੰਤ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਪਕੜ ਲੀਏ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਨਰਾਯਣ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਗਦ ਗਦ ਬਾਣੀ ਸੇ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੀ ਭੂਖ ਪਜ਼ਾਸ ਸਭ ਦੂਰ ਹੋਗਈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਖ਼ੁਦਾਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਅਬ ਇਤਨਾ ਨਿਰਾਦਰ ਸਹਾਰ ਕੇ ਦੂਰਵਚਨ ਸਹਾਰ ਕੇ ਯੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਜ਼ਾਯਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਾਟ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਾਖਜਾਤ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਹੀ ਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਛੀ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਸੁਣਾਵਹ ਅਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਆਪ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਹ ਅਰ ਸਾਥ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਭੀ ਛਕਾਵਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਬਕ ਵੇ ਜਾਟ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲੈਕੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲਾ ਗਯਾ ਔ ਸ਼੍ਰੀਖੁਦਾ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤਹੁ ਸਹਤ ਤਹਾਂ ਰਾੜ੍ਹੀ ਕੋ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਤਹਾਂ ਸੇ ਚਲ ਦੀਏ ਆਗੇ ੨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਾਤੇ ਪੀਛੇ ੨ ਸੰਤ ਪਾਂਚੋ ਜ ਤੇ ਹੈਂ ਕਿਧੋ ਪਾਂਚੋ ਭਤਮੂਰਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਕਿਧੋ ਖਟ ਹੰਸ ਗਵਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਿ ਕਿਧਹੁ ਮਨ ਸਹਤ ਖਟ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਗਵਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਿ ਕਿਧੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਤੀਨਹੁ ਸਕਤਜੁ ਸਹਤ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰਕੇ ਗਵਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਿਧੋ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਜੀ ਸਿਖਹੁ ਸਹਤ ਹੰਸ ਕੀ ਸੀ ਚਾਲ ਚਲ ਰਹੇ ਹੈਂ ਇਤਜਾਦੀ ਕੌਨਸੀ ਉਪਮਾ ਦੇਵਹਿ ਏਕ ਕੋਸ ਭਰ ਚਲਕੇ ਪੁਨਃ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਇਮ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਭਗਵੰਤ ਆਪ ਬਚਨੋ ਕੀ ਮਾਰ ਨਿਰਾਦਰ ਆਦਰ ਸਹਾਰ ਕੇ ਅੰਨ ਖਵਾਵਹ ਤਬ ਅੰਨ ਖਾਵੈ ਨਹੀ ਤੋ ਨ ਖਾਵੇਂ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨੇ ਦਿਨ ਬੀਤ ਜਾਵਹਿ ਭਿਖਜਾਦੀ ਮਾਂਗ ਕੇ ਨ ਖਾਵਹਿ ਕਬੀ ੨ ਸਾਥ ਕੇ ਸੰਤ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਦੀ ਸ੍ਰੋਤਦੂਬ ਨਰਮ ੨ ਜਹਾਂ ਮਿਲੇ ਓਹੀ ਚਬਾਇ ਲੇਵੈ ਕਬੀ ਬਨਾਸਪਤੀ ਕੇ ਪਤੇ ਭੀ ਤੋੜ ਕੇ ਖਾਇ ਲੇਵੈ ਏਕ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਅਰਕ ਕੇ ਪਤੇ ਭੀ ਖਾਇ ਲੀਏ ਇਤਜਾਦੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਹਾਨਿਵਾਸੀ ਬਡਾ ਉਗ੍ਰ ਤਪ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਚਹੇ ਕਾਰਤਕ ਉਨੇ-ਸਾਂਹਿਬ ਸੇ ਚਲੇ ਥੇ ਅਰ ਨਿਰਜਲਾ ਏਕਾਦਸ਼ੀ ਕੇ ਦਿਨ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਿਚਰਤੇ ਹੁਏ ਸ਼੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰ ਪਹੁਚੇ ਨਿਵਾਸ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਬੀ ਮਨ ਮੇ ਮੌਜ ਆਵੇ ਤਬ ਯੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਗੰਗਾ ਗੰਗਾ ਕੀ ਲਹਰ ਮੇਰੀ ਟੂਟੀ ਹੈ ਜੰਜੀਰ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਛਾਲਾ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੈ ਕਬੀਰ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਊਪਰ ਕਮਲ ਫੂਲਕੇ ਸਮਾਨ ਪਦਮ ਆਸਨ ਬਾਂਧੇ ਹੁਏ ਬੈਠ ਜਾਵੈ ਪਾਰਕੇ ਤੀਰ ਪੁਨਃ ਉਰਾਰਕੇ ਤੀਰ ਆਯਾ ਜਾਯਾ ਕਰੈ ਬਡੇ ੨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਵਿਰਕਤ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਭੀ ਆਵੈ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਕਰੈ ਬਾਣਹੁ ਕੀ ਸਮ ਅਸੋਧ ਸੁਣਕੇ ਔ ਪਰੀਖਜਾ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਅਸ਼ਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਅਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਂ ਆਪਸਮੈ ਐਸਾ ਸੰਤਜਨ ਵਿਚਾਰ ਭੀ ਕਰੈ ਕੇ ਹਮਲੋਕੋਂ ਕੋ ਭੀ ਸਤ ਸੰਗ ਅਰ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਜਾ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਅਰ ਤਪ ਕਰਤਜਾ ਕੋ ਇਤਨੇ ੨ ਬਰਸ ਬੀਤ ਗਏ ਹੈ ਪਰੰਤੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਮਕੋ ਐਸੀ ਆਨੰਦ ਕੀ ਮਸਤੀ ਔ ਨਿਸ਼ੰਕਤਾ ਸਾਮਰਥ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਈ ਯਦਪੀ ਹਮ ਸ੍ਰੀ ਗੰਙਾ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰਵਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਗੰਗਾ ਜਲ ਪਾਨ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸਤ ਬੋਲਤੇ ਹੈਂ ਔ ਯੇ ਮਹਾਤਮਾ ਮਹਾ ਅਪਵਿਤ੍ ਯਵਨਹੁ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਪ੍ਰਿਥਵੀਮੇ ਬਰਸੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵਿਚਰੇ ਹੈਂ ਹਮਕੋ ਸਾਰੀ ਆਯੁ ਤਪ ਔ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰਤਜ਼ਾ ਵਿਤੀਤ ਹੋਜਈ ਹੈ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਮਾਰਾ ਦੇਹ ਅਧਜ਼ਾਸ ਭੀ ਨਹੀ ਛੂਟਿਆ ਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਹਮ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ਦੇਖੋ ਇਨਕਾ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਅਧਜ਼ਾਸ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੂਰਵ੍ਤ ਇਨਕਾ ਤੇਜ ਹੈ ਬਡੇ ਅਸ਼ਚਰਯ ਕੀ ਵਾਰਤਾਹੈ ॥ ਇਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਹਮ ਬਡੇ ਅਸ਼ਚਰਯ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜਹਾਂ ਪਰ ਯੇ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖ ਘੜੀ ਭਰ ਭੀ ਠਹਰਤੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਹੀ ਬਡਾ ਮੇਲਾ ਭਰਜਾਤਾ ਹੈ ਇਨਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਧੂ ਕਜ਼ਾ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕਜ਼ਾ ਸਭ ਟੂਟ ੨ ਪੜਤੇ ਹੈ ਯੇ ਮਹਾਂ ਪੁਰੁਖ ਨਿਰਵਾਸੀ ਇਛਾ ਸੇ ਹੀਨ ਹੈ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਮਾਨਹੁ ਲਖਮੀ ਇਨਕੇ ਆਗੇ ਨਿਰਤ ਕਰਤੀ ਹੈ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਭੀ ਤਿਸਕੀ ਓਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ ਮੈ ਦੈਵੀ ਸੰਪੜੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਤਿਸ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਗੁਣਹੁ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਹੈ ਇਨਕੇ ਵਚਨ ਸਭੀਕੋ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾ ਇਨਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਭੀ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰੋ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਮਨਮੋ ਆਵਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਧੋ ਯੇ ਮਾਦ੍ਰੀ ਸਾਵਰੀ ਮੂਰਤਿ ਕਮਲਪਤ੍ ਵਤ ਨੇਤ੍ਰਹੁ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਹੀ ਮਤ ਹੋਵੈ ਇਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਔ ਸੰਗ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਭੀ ਤਜ਼ਾਗਣੇ ਕੋ ਮਨ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੁੰਡੀ ਸੇ ਮਤਸ ਕੋ ਆਕ਼ਰਖਣ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਸਭਕੇ.ਮਨਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਅਹੋ ਹਮਾਰੇ ਭੀ ਧਨ ਭਾਗ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹਮਕੋ ਹੁਆ ਹੈ ਧੰਨ ਇਨਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਘਰਮੈ ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਉਤਪਤ ਹੁਏ ਹੈ ਜਿਸ ਕੁਲਮੋ ਐਸੇ ਯੋਗੀਜਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਏ ਹੈ ਵੋ ਕੁਲਭੀ ਧੰਨ ਹੈ ਇਨਕੇ ਸਤਗੁਰੂ ਭੀ ਧੰਨ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਉਤਮ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਹੈ ਜਹਾਂ ਦੋ ਚਾਰ ਪਾਂਚ ਦਸ ਅਧਿਕ ਨਯੂਨ ਏਕਠੇ ਸਾਧੂ ਹੋਜਾਵੈ ਤਬ ਪਰਸਪਰ ਐਸੀ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਕਰੈ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਕਿਤਨੇਕ ਮਾਸ ਰਹੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਆਦੀ ਸਾਥਕੇ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆਛੇ ਜਿਸ ਦੁਕਾਨ ਸੇ ਸੌਦਾ ਲੀਆ ਓਹੀ ਦੁਕਾਨ ਕੋ ਮਲ ਕੇ ਬੈਠ ਨਹੀ ਰਹਣਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਦਹਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਚੁਟਕੀ ਬਜਾਇਕੇ ਸੈਨਤ ਕਰਦਈ ਕੇ ਜਹਾਂ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੈਅਬ ਤਹਾਂ ਬਿਚਰਹੁ ਸ੍ਵਤੰਤਰ ਹੋਕੇ ਐਸੇ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਜੀ ਕੀ ਏਕਾਏਕੀ ਬਿਚਰਨੇ ਕੀ ਮਰਜੀ ਜਾਨਕੇ ਆਗਜ਼ਾ ਲੈਕੇ ਪਾਂਚੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯਥੇਸ੍ਟ ਦਿਸ਼ਾਕੋ ਗਵਨ ਕਰ ਗਏ ਪੁਨਾ ਆਪਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨਹੁ ਪ੍ਯੰਤ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਔਰ ਦੇਸ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਪੁਰੀ ਓਰ ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਗਵਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੁ ਮਨਮੈ ਯੇ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀ ਹੈ ਕੇ ਹਮ ਮੁਲਤਾਨ ਕੋ ਜਾਨਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੈਵ ਇਛਾ ਸੇ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਪਿਸ਼ੌਰ ਪੰਜਾਸਾਹਿਬ ਆਦੀ ਦੇਸਹੁ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਹੁਏ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਕੇ ਤਟਪਰ ਆਗਏ ਥੇ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਹੀ ਤੈਸੇ ਦੈਵ ਇਛਾਕੇ ਪ੍ਰੇਰੇ ਹੁਏ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਹੀ ਕੁਰੁ ਜਾਂਗਲ ਦੇਸੋ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਹੁਏ ਮੁਲਤਾਨ ਕੋ ਜਾਵੈਗੇ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ ਦੇਸ਼ਾਟਨ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਾਮ ੨ ਸਕੰਧ ੨੦ ਅਧਜ਼ਾਯ ਵਰਨੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੨੧ ਅਧਜ਼ਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਕਿਤੇਕ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਕਰਕੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਸੇ ਚਲਕੇ ਪਛਮਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਰਖ ਲੀਆ ਸਨੇ ਸਨੇ ਕੁਰੁ ਜਾਂਗਲਮੋ ਵਿਚਰਤੇ ਹੁਏ ਕੁਰੁਖੇਤ੍ਰ ਮੋ ਆਏ ਸਰਬ ਤੀਰਥਹੁ ਕਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕੁਰੁਖੇਤ੍ਰ ਮੋ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਥਾਨ ਤੀਰਥ ਪਰ ਆਇਟਿਕੇ ਤਹਾਂ ਪਰ ਮਾਈ ਰਾਮਕੀ ਭੀ ਆਇ ਮਿਲੀ ਸੰਤ ਬੀਰਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋ ਕੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਪਰ ਖਿਦਾ ਕਰਦੀਆ ਥਾ ਸੋ ਭੀ ਅਕਸਮਾਤ੍ ਸੇ ਕਬੀ ਮਿਲ ਜਾਵੈ ਕਬੀ ਵਿਛੜ ਜਾਵੈ ਤਹਾਂ ਕੁਰੜੀ ਗਾਂਵਕੇ ਰਹਣੇ ਵਾਲਾ ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਭਾਈ ਗੌਹਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਰਵਦਾਸਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਥਾ ਤਿਸਨੇ ਸੁਣਿਆ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਅਬ ਇਸਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਰਬ ਦੇਸਹੁ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਅਬ ਥਾਨ ਤੀਰਥ ਪਰ ਆਇ ਉਤ੍ਰੇ ਹੈ ਗੌਹਰ ਸਿੰਘਕਾ ਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਬਡਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਥਾ ਸੋ ਕੁਰਝੀ ਗਾਂਵਸੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਪਤਾ ਲੈਕੇ ਆਯਾ ਥਾ ਜਿਸ ਪਤੇ ਪਰ ਆਯਾ ਤੋ ਆਗੇ ਕਜ਼ਾ ਦੇਖੇਤਾ ਹੈ ਜੋ ਏਕ ਸੰਤ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਲੰਬੇ ਔ ਸ੍ਵੇਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਾਹੜੇ ਵਾਲੇ ਮਹਾਤਮਾ ਬੈਠੇ ਹੈ ਰੰਗ ਸਰੀਰਕਾ ਓਹੀ ਹੈ ਲੰਬੇ ਊਚੇ ਭੀ ਉਤਨੇ ਹੀ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਢਾਂਜ਼ਾ ਜ਼ਿਟਾ ਹੈ ਐਸੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸੰਸਯ ਯੁਕਤ ਹੋਇਕੇ ਨ ਬੁਲਾਵਤਾ ਭਯਾ ਐਸੇ ਹੀ ਉਸੀ ਪਤੇਪਰ ਦਿਨਮੇ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਆਵੇ ਦੇਖਕੇ ਪੁਨਃ ਲੌਟਜਾਵੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਯੰਤ ਫਿਰਤਾ ੨ ਰਹਜ਼ਾ ਜਬ ਚੌਥਾ ਦਿਨ ਹੁਆ ਤਬ ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਸੇ ਸੰਤ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਫਰਕਸੇ ਉਸਕੇ ਆਵਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਭਏ ਓਸਾ ਹੀ ਪੂਰਬਵਤ ਸ਼ਾਂਮ ਸੁੰਦਰ ਦਾਹੜ੍ਹਾ ਦੀਖਨੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਭਾਈ ਰੌਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦਸੇ ਦੂਰ ਹੀ ਸੇ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਅਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਆਪ ਈਂਹਾਂ ਕਬ ਆਏ ਹੈ ਹਮ ਤੋ ਈਂਹਾਂ ਤੀਨ ਦਿਨ ਲਗ ਕਈ ਬਾਰ ਹੋ ਹੋ ਗਯੇ ਹੈਂ ਆਪ ਤੋ ਨ ਥੇ ਆਪ ਜੈਸੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਰਖਨੇ ਵਾਰੇ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵੇਤ ਦਾਹੜੇ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਈਂਹਾਂ ਬੈਠੇ ਥੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਹਾਂ ਭਾਈ ਰੌਹਰਸਿੰਘ ਸੰਤਹੁਕੇ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰੀ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਕੋਈ ਔਰ ਸੰਤ ਦੇਖੇ ਹੋਂਗੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਬਾਤ ਟਲਾਇ ਕੇ ਤਿਸਕੋ ਕੁਸਲਖੇਮ ਪੂਛਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਇਕੇ ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਕੋ ਤਥਾ ਸਤਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪਾਸ ਰਖਕੇ ਤਿਸਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਕੇ ਤਹਾਤੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਏ ਤਿਸ ਰੌਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤ ਬਰਸਹੁ ਲਗ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਸਰੀਰ ਤਜਾਗਜ਼ਾ ਪੁਨਃ ਪਟਿਆਲੇ ਕੇ ਗਿਰਦੇ ਮੈਨੀਰਾਮ ਸੰਤ ਬਹੁਰੰਗਾ ਸੰਤ ਫਤੇਸਿੰਘ ਸੰਤ ਬੀਰਸਿੰਘ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਬੁਧਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਤਜ਼ਾ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਔਰ ਸੰਤ ਭੀ ਆਇ ਏਕਤ੍ਰ ਹੁਏ ਤਹਾਂ ਪਟਜ਼ਾਲੇ ਮੈ ਰਹੇ ਚਤੁਰਮਾਸ.ਰਹੇ ਤਹਾਂ ਬਹੁ ਰੰਗਾ ਨੇ ਏਕ ਦਿਨ ਕਜ਼ਾ ਕੀਆ ਜੋ ਭੰਗ ਅਫੀਮ ਅੰਰਕ ਕਾ ਦੂਧ ਥੋਹਰ ਕਾ ਦੂਧ ਸੰਖਜ਼ਾ ਭੈਸ ਕਾ ਦੂਧ ਪੋਸਤ ਚਾਵਲ ਯੇ ਸਰਬ ਵਸਤੂ ਏਕ ਹੰਡਜ਼ਾ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਖੀਰ ਬਨਾਇਕੇ ਬੀਚ ਮੀਠਾ ਭੀ ਪਾਇਕੇ ਹੰਡਜ਼ਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਬੋਲਜ਼ਾ ਕੇ ਸੰਖਜ਼ਾ ਸੇ ਆਦਲੈਕੇ ਯੇ ਮਾਦਕ ਸਭੀ ਵਸਤੂ ਇਸਮੈ ਡਾਰਕੇ ਮੈਨੇ ਖੀਰ ਬਨਾਈ ਹੈ ਮੈਨੇ ਯੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਹੈਂ ਉਨਕੋ ਔਰ ਭੰਗ ਆਦਿਕ ਅਮਲੋਂ ਕਾ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਆਪ ਲੋਕਭੀ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਘੋਟਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਅਬ ਆਪ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਜੋ ਦ੍ਰਿਢ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨੇ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਖੀਰ ਖਾਇਲੇਵੈ ਐਸੇ ੨ ਬਹੁਰੰਗਾ ਸੰਤਕੇ ਬਚਨਹੁ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਸਭ ਚੁਪਕੇ ਹੋ ਰਹੇ ਤਬ ਪੁਨਃ ਬਹੁਰੰਗਾਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਕਿਉ ਭਾਈ ਸਾਧੋ ਸਭੀ ਸੰਤ ਏਕ ਸੇ ਏਕ ਬਢ਼ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕਹਾਤੇ ਹੋ ਮਾਨਹੁ ਸਾਰੇਹੀ ਬਿਦੇਹ ਹੈ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੈਸੇ ਜਬ ਰਾਜਾਕੇ ਸਿਪਾਹੀ ਪਲਟਨ ਕੇ ਅਥਵਾ ਰਜਮਨ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬਰਦੀ ਪਹਰਕੇ ਤਲਬ ਲੇਨੇਕੋ ਜਾਤ ਹੈਂ ਤਬ ਏਕਸੇ ਏਕ ਬਢਕੇ ਸਾਰੇਹੀ ਸੂਰਬੀਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਜਬ ਯੁਧਕਾ ਸਮਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸੀ ਕਿਸੀਕੇ ਮੁਖਪਰ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਕੀ ਲਾਲੀ ਚਢ ਆਵਤੀ ਹੈ ਬਿਨਾ ਸੂਰਮੇ ਔਰ ਸਭਕੇ ਮੁਖ ਪੀਲੇ ਪੜਜਾਤੇ ਹੈ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਤਰਵਾਰ ਬਾਣ ਗੋਲੀਕੋ ਚਲਤਜਾਂ ਦੇਖਕੇ ਘਰਮੈ ਤੋ ਸਭੀ ਸੂਰਬੀਰ ਬਨੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਚਲਤਜਾਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਜੋ ਨਿਰਤਕੇ ਆਗੇ ਹੋਵੇ ਅਰ ਜਿਸਕੇ ਮੁਖਪਰ ਲਾਲੀ ਚਢ ਆਵੇ ਸੋ ਸੂਰਮਾ ਜਾਨਜਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਕਾਤਰੋਂ ਕੇ ਮੁਖਪਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂਕੋ ਚਲਤਜਾਂ ਦੇਖਕੇ ਹੀ ਅਥਵਾ ਮਾਰੂ ਬਜਤਾ ਸੁਣਕੇ ਹੀ ਪੀਲਤਣ ਫਿਰ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕਾਤਰੋਂ ਕੇ ਰੰਗ ਯੁਧ ਮੈ ਪੀਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਤੁਮ ਭੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੋ ਅਛੀ ੨ ਦੂਧ ਪੀਠੇ ਘ੍ਰਿਤ ਵਾਰੀ ਖੀਰ ਬਡੀ ਚਾਹਸੇ ਖਾਇ ਲੇਤੇ ਹੋ ਇਸ ਖੀਰ ਸੇ ਅਬ ਡਰਤੇ ਹੋ ਜਬ ਬਹੁਰੰਗਾ ਸੰਤਨੇ ਐਸੀ ੨ ਤਰਕ ਸਹਤ ਬਚਨ ਕਹੇ ਤਬ ਭੀ ਕੋਈ ਨ ਬੋਲਜਾ ਪੁਨਃ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਤਿਸਨੇ ਕਹਜਾ ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਸਾਧੋ ਤੁਮਾਰੇ ਮੈ ਅਬ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਜਾਨਕਾ ਬਲ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਰਖਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਖੀਰ ਕੋ ਖਾਵੇ ਸਭੀ ਫੋਕੇ ਹੀ ਹੋ ਜਬ ਤੀਸਰੀਵਾਰ ਬਹੁਰੰਗਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਕੋਈ ਨ ਬੋਲਜਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲਜਾਓ ਰੇ ਕੈਸੀ ਖੀਰ ਹੈ ਤਬ ਬਹੁਰੰਗਾ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਵੋ ਖੀਰਕੀ ਹੰਡੀਆ ਰਖਦਈ ਉਸ ਮੈ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਪ੍ਰਯੰਤਨ ਖਾਕੇ ਪੁਨਃ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਵਾਸਤੇ ਹੰਡਿਜਾ ਰਖਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਸੁਣਹੁ ਭਈ ਸੰਤਹੁ ਯੇ ਖੀਰ ਹਮਾਰੀ ਅਮਾਨੜ ਰਖ ਛੋੜਹੁ ਔਰ ਕਿਸੀ ਨੇ ਮਤ ਖਾਣੀ ਕਲਕੋ ਹਮਹੀ ਖਾਵੈਗੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਵੋ ਖੀਰਕਾ ਪਾਤ੍ਰ ਰਖਵਾਇ ਦੀਆ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਪ ਵੋ ਖੀਰਹੀ ਖਾਤੇ ਰਹੇ ਔਰ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਖਾਯਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਜ਼ਹਰ ਖਾਣੇ ਸੇ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀ ਆਯਾ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਖੇਦ ਸੰਖਜਾ ਵਗੈਰਾ ਨੇ ਨਹੀ ਦੀਆ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਹੁਰੰਗਾ ਸਾਧੂ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਲੀਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਨੇ ਸਨੇ ਬਿਚਰਤੇ ਹੁਏ ਮੁਲਤਾਨ ਕੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਏਕ ਆਲਮਸਾਹ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਨਗਰ ਹੈ ਜਹਾਂ ਕਾ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਸੰਤਸਿੰਘਾ ਤਹਾਂ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਤਹਾਂ ਕੇ ਲੋਕੋਨੇ ਦੋਚਾਰ ਦਿਨ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਟਿਕਾਲੀਆ ਤਹਾਂ ਸੇ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਆਗਜ਼ਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੇ ਦਈ ਕੇ ਦੁਕਾਨ ਪਰਸੇ ਸੌਦਾ ਲੈਕੇ ਦੁਕਾਨ ਮਲ ਕੇ ਨਹੀ ਬੈਠ ਰਹੀਤਾ ਜਾਹੁ ਸ੍ਰੁੰਤ੍ਰ ਏਕਾ ਏਕੀ ਬਿਚਰਹੁ ਔਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਸਭ ਕੋ ਵਿਦਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਦੀਆ ਉਸ ਕਾਲ ਮੈ ਸਭ ਕੇ ਭਗਵੇ ਵਸਤ੍ਰ ਥੇ ਏਕ ਏਕ ਲੰਬਾ ਚਰਣਹੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗਲ ਮੇ ਚੋਲਾ ਪਹਨਾ ਹੁਆ ਥਾ ਅਰ ਸੀਸ ਪਰ ਭੀ ਏਕ ੧ ਭਗਵਾ ਬਸਤ੍ਰ ਏਕ ੨ ਉਪਰਨਾ ਔ ਕੌਪੀਨ ਇਨਮੇ ਮਹਾਰਾਸ ਜੀ ਕੌਪੀਨ ਔਰ ਕਛ ਆਦੀ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਰਹਤ ਥੇ ਸੰਤ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਯੇ ਦੋਨਹੁ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਰਥ ਕੁਰੀ ਨਗਰ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਤਹਾਂ ਦੋਨਹੁ ਕਾ ਆਪਸ ਮੇ ਬਡਾ ਮੋਹ ਪ੍ਰੇਮ ਏਕਠੇ ਖਾਣਾ ਏਕਠੇ ਸੈਨ ਕਰਨਾ ਏਕਠੇ ਹੀ ਹਰਵਕਤ ਰਹਣਾ ਤਹਾਂ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਮੈ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣਹੁ ਮੈ ਜਬ ਕੋਈ ਦਿਨ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਰਹੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿਉਰੇ ਜਬ ਤੁਮਨੇ ਆਪਸਮੇ ਐਸੋ ਹੀ ਮੋਹ ਪਜਾਰ ਕਰਣੋ ਥੋ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਕੇ ਲੋਕ ਕਿਉ ਰੇ ਸਭੀ ਮਰ ਗਏ ਥੇ ਜਬ ਸਾਧੂ ਹੋਕੇ ਭੀ ਤੁਮਨੇ ਐਸਾ ਸਨੇਹ ਕਰਨਾ ਥਾ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਘਰ ਕਾਹੇ ਕੋ ਤਜਾਗਜਾ ਔਰ ਤੁਮਨੇ ਕਜਾ ਭਜਾਗਨਾ ਹੈ ਦੇਸ ਛੋਡ ਪਰਦੇਸ ਸਿਧਾਯਾ ॥ ਪੰਚ ਚੰਡਾਲ ਨਾਲੇ ਲੇ ਆਯਾ। ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਤਰਕ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਵਚਨ ਕਹੇ ਤਬ ਸੰਤ ਬੁਧਸਿੰਘ ਤੋ ਕੋਈ ਦਿਨ ਰਹਕੇ ਗੁਜਰਾਤ ਕੋ ਚਲਾ ਆਯਾ ਅਰ ਸੰਤ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਤਹਾਂ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੇ ਹਾਜਰ ਰਹਜਾ ਇਸ ਓਰ ਮੈਨੀਰਾਮ ਬਹੁਰੰਗਾ ਈਤ ਫਤੇਸਿੰਘ ਯੇ ਭੀ ਤੀਨਹੁ ਅਭੀਸ੍ਟ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਏਕਾਕੀ ਗਵਨ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਏਕ ਮਾਈ ਰਾਮਕੀ ਕਾ ਪਾਸ ਸਰੀਰ ਰਹਗਜਾ ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਝਿੜਕ ਕੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਕਹਜਾ ਪਰੰਤੂ ਸੋ ਨ ਜਾਤੀ ਭਈ ਜਬ ਆਲਮ ਸਾਹਸੇ ਚਲੇ ਤਬ ਛਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਭੀ ਬਡੇ ਸ਼ੌਂਕ ਸੇ ਸਾਥ ਹੋ ਲੀਆ ਜਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਿਸ ਨਗਰ ਅਥਵਾ ਗਾਵ ਕੇ ਬਾਹਰ ਉਤਰੈ ਤਹਾਂ ਕੇ ਲੋਕ ਦਰਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਆਵੈ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਜੋਜੋ ਕੋਈ ਪੁਰੁਖ ਜਿਸ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭਗਤੀ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਯੋਗ ਵੈਰਾਗ ਗਜਾਨ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਮੈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇ ਤਿਸੀ ਕੋ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਸੰਦੇਹ ਕਰਕੇ ਕਹਦੇਵੈ ਔਰ ਜੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋਈ ਅਸਾਨੂ ਟਹਲ ਸੇਵਾ ਬਤਾਵਹੁ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕਰਨਾ ਜੋ ਹਮ ਟਹਲ ਬਤਾਵਾਗੇ ਤਬ ਉਨੋ ਨੇ ਬਡੇ ਉਤ ਸਾਹਸੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਹਾਂ ਜੀ ਜੋ ਆਗਜਾ ਕਰਹੁਗੇ ਸੋ ਹਮ ਕਰੈਗੇ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸੁਣੋ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾ ਭਜਨ ਕੀਆ ਕਰਹੁ ਏਹੀ ਹਮਾਰੀ ਟਹਲ ਹੈ ਯੇ ਬਚਨ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸਾਰੇ ਬਡੇ ਅਸ਼-ਚਾਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਐਸੇ ਸੰਤ ਤਾਂ ਆਗੇ ਕਬੀ ਨਹੀ ਦੇਖੇ ਕੋਈ ਕੁਛ ਮਾਂਗਤਾ ਹੈ ੨ ਏਹ ਤੋ ਕੇਵਲ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕਾ ਭਜਨ ਹੀ ਬਤਾਵਤੇ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਿਸੀ ਸੇ ਮਾਂਗਤੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭਗਤੀ ਕਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਉਪਾਸਨਾ ਕਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਯੋਗ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਸੀ ਕੋ ਵੈਰਾਗ ਕਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਮਾਰਗ ਮੇ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਫਤੇਸਿੰਘ ਆਦੀ ਕਬੀ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਮਾਅਗਮੇ ਮਿਲ ਜਾਵੈ ਕਬੀ ਵਿਯੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵੈਂ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਪ੍ਰਹ-ਲਾਦ ਪੁਰੀ ਮੈ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ਜਹਾਂ ਰਾਜਾ ਸਾਵਨ ਮੰਡਲੇ ਸ੍ਵਰਕੀ ਕਚੈਹਰੀ ਥੀ ਜਹਾਂ ਤਿਸ ਕੇ ਮਹਲ ਥੇ ਆਮਖਾਸ ਕੇ ਬਾਗਮੇ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਨੇ ਭੀ ਡੇਰਾ ਜਾਇ ਲਗਾਯਾ ॥ ਬਿਕ੍ਰਮ ਸੰਮਤ ੧੮੯੧ ਅਠਾਰਾ ਸੈ ਇਕਨਵੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਲਾਦ ਪੁਰੀ ਮੈ ਜਾ ਇਸਥਿਤ ਹੂਏ ॥ ੧ ॥

ਸੰਤਪੁਰੇ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਖੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋ ਦਿੰਗੰਬਰ ਹੋਕੇ ਪਸਚਮ ਦੇਸ਼ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ ਤਹਾਂ ਸੇ ਲੈ ਪਛਮ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਗ ਸਮਝ ਯਥਾ ਸ੍ਰੁਤ ਲਿਖਾ ਹੈ ਜੈਸਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਅਪਨੀ ਕੱਥਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖਾਯਾ ਇਨ ਹਾਥੋ ਕਰਕੇ ਔਰ ਜਿਤਨੀਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦਾਸਕੀ ਬੁਧੀ ਮੈ ਸਫੁਰਤੀ ਦਈ ਹੈ ਉਤਨਾਕ ਦਾਸ ਨੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਆਗੇ ਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਅਪਨੀ ਕਥਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੈਸੀਕ ਦਾਸ ਕੀ ਬੁਧੀ ਮੈ ਸਫੁਰਤੀ ਦੇਵੈਂ ਗੇ ਤੈਸਾ ਹੀ ਦਾਸ ਲਿਖ ਦੇਵੈਗਾ ਦਾਸ ਕੇ ਅਧੀਨ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਾਠਕੀ ਪੁਤਰੀ ਕਹਾਂ ਕਰੈ ਬਪਰੀ ਖਿਲਾਵਨ ਹਾਰੋ ਜਾਨੈ ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ ਪ੍ਰਲਾਦਪੁਰੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਰਨਨੰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਖੁਦਾ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖਜਾਨੇ ੨ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਬਜ੍ਰਮਣਿ ਪੰਚਾਣਨ ਵਨੋਦੇਨ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਚਰਣ ਸਿਖਜਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘੇਨ ਨਾਮ ੨ ਸਕੰਧ ੨੧ ਅਧਜ਼ਾਯ ਵਰਨੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਤ੍ਰਰੋਸ਼ ਗ੍ਰੰਥ ਬਿਲਾਸ
ਦੇਵਤ੍ਰ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।
੩ ਸਕੰਧ ਉਤਰਾਰਧ
੧ ਅਧਜ੍ਯਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਆਪੇ ਪਟੀ ਕਲਮ ਆਪ ਉਪਰ ਲੇਖ ਭੀ ਤੂੰ ॥
ਇਕੋ ਸਿਮਰਹੁ ਨਾਨਕਾ ਦੂਜਾ ਕਾਹੇ ਕੂੰ ॥ ੧ ॥ ਦੋਃ ॥ ਗੁਰੁ ਬੀਰਸਿੰਘ ਕੀ ਕਥਾ ਅਬ ਕਹੁ ਸੁਹਿਤ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥ ਪੂਰਣ ਹੋਵਤ ਗ੍ਰੰਥਤਬ ਕੀਜੈ ਆਪ ਸਹਾਯ ੧

ਸੋਃ—ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਗੁਨ ਖਾਨ ਤਵ ਗੁਨ ਅੰਤ ਨ ਲਹਤ ਹੈ
ਹਉ ਮਤਿ ਮੰਦ ਅਜਾਨ ਕਿਮ ਪਾਵਹੁ ਗੁਨ ਪਾਰ ਗੁਰੂ ॥ ੨ ॥

ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਕੋ ਆਸਰੋ ਫਕਤ ਏਕ ਮਨ ਆਹਿ ਇਹੈ ਅਲੰਬ ਸੁਧਾਰ ਉਰ ਯਸ ਕਹਬੇ ਉਤਸਾਹ ॥ ੩ ॥ ਨਿਸ਼ਚੈ ਅਹੈਂ ਮੁਰਾਰਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜੂ ਮਹਾ ਮੋਹ ਸੰਹਾਰ ਨਿਜ ਜਨ ਕੀਨ ਨਿਹਾਲ ਅਤਿ ॥ ੪ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਦਿ ਗੁਰੁ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਪਦ ਬੰਦ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੋਭਾ ਹਰਿ ਬੰਦਕੈ ਕਹੋਂ ਕਥਾ ਸੁਖ ਕੰਦ ॥ ੫ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਪਦ ਬੰਦੌਂ ਬਾਰੰਬਾਰ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਨਤੇ ਸਕਲ ਸਿਧਿ ਹੋਤ ਸੁਅੰਤ ਉਦਾਰ ॥ ੬ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਦ੍ ਉਰ ਧਾਰ ਕਰੋਂ ਪ੍ਰਣਾਮ ਜਾਂਕੇ ਸਿਮਰਣ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਸਕਲੇ ਪੂਰਣ ਕਾਮ ॥ ੭ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਰਜ ਜੋਇ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਜੌ ਉਰ ਤੁਮ ਹਰੈ ਸਕਲ ਸਿਧਿ ਛਲ ਹੋਇ ॥ ੮ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਸਿੰਘ ਖੁਦਾਇ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਉਰ ਧਾਰ ਕਰਜੋ ਚਹੋ ਯਸ ਬੀਰ ਹਰਿ ਦੀਜੈ ਬੁਧਿ ਉਦਾਰ ॥ ੯ ॥

ਚੌਃ—ਕਹਾਂ ਤੁਛ ਪ੍ਰਭੁ ਬੁਧਿ ਹਮਾਰੀ-ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰੀ ਕਛੁ ਨ ਸ਼ਕਤਿ ਮਮ ਕਰਨ ਉਚਾਰੀ ਆਪ ਲੇਹੁ ਤੁਮ ਕਥਾ ਸੁਧਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੇ ਨਾਮਾ ਜੈਸੇ ਭਯੋ ਸੁਮੰਗਲ ਧਾਮਾ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੈ ਸਗਲਾ ਗਾਯੋ ਸੰਤਨ ਪੈ ਕਰ ਜੋਰ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ੧੧ ॥ ਛੋਰ ਕਥਾ ਏਹ ਅਵਰ ਸੁਨਾਊਂ ਸਭ ਸੰਤਨ ਪੈ ਬਿਨਤੀ ਗਾਊ ਪੁਨਿ ਕਵਿ ਕੁਲ ਸਨ ਬਿਨਤੀ ਮੋਰੀ ਬੰਦਨ ਕਰੂ ਦੋਊ ਕਰ ਜੋਰੀ ॥ ੧੨ ॥ ਭੂਲ ਚੂਕ ਜੋ ਹੋਇ ਹਮਾਰੀ ਹੇ ਕਵਿ ਸੱਜਨ ਲੇਹੁ ਸੁਧਾਰੀ ਨਿਜ ਸਸੁ ਜਾਨ ਖਿਮਾ ਬਹੁ ਕੀਜੈ ਜਾਨ ਅਜਾਨ ਉਲੰਭ ਨ ਦੀਜੈ ॥ ੧੩ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋਃ-ਕਥਾ ਜੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਕੀ ਜਿਹਤੇ ਛੋਰੀ ਮੀਤ ਤਹਾਂ ਹੀ ਤੇ ਅਬ ਕਹਤ ਹੋਂ ਸੁਖਹੁ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚੀਤ ॥ ੧੪ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਵਰਗ ਸਿੰਧੁ ਕੁਲ ਨਾਗ ਬਹੋਰੀ ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮ ਵਿਧੁ ਸੰਗ ਜੋਰੀ। ਤਵਨ ਸਾਲ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ। ਆਏ ਕਰੁਣਾ ਕਰ ਅਹਲਾਦ ॥ ੧੫ ॥ ਪੂਰਬ ਦਖਿਣ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਹਾਰੀ ਪੁਨਿ ਪਛਮ ਕੀ ਕੀਨਸ ਤੁਜਾਰੀ ਬਹੁਰਿ ਨਗਰਿ ਕੀ ਉਤ੍ਰ ਓਰਾ ਦੇਖਜੋ ਜੰਗਲ ਇਕ ਅਤਿ ਘੋਰਾ ॥ ੧੬ ॥ ਸ੍ਰਿੰਘ ਬਜਾਘ੍ਰ ਬਜਾਲਰ ਚੀਤੇ। ਬਾਨਰ ਰੀਛ ਫਿਰਤ ਨਿਰਭੀਤੇ। ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਨਕੀ ਕਹੂ ਹਾਕ ਕ੍ਰੂਰ ਭਾਂਤ ਕਹੂ ਬੋਲਤ ਕਾਕ ॥ ੧੭ ॥ ਐਸੇ ਬਨਮੋ ਫਿਰ ਸਭ ਦੇਖਾ ਠੌਰ ਨ ਮਨਮੋ ਲੌਗੀ ਏਕਾ। ਅੰਤਰ ਧਜਾਨ ਹੋਇ ਪੁਨ ਦੇਖਾ। ਇਕ ਅਸਥਾਨ ਸੁਆਹਿ ਵਿਸੇਖਾ ॥ ੧੮॥

ਸੋ ਅਸਥਾਨ ਅਤਿ ਸੈ ਕਰਕੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ। ਔ ਸਿਧ ਪੀਠ ਹੈ ਔ ਪਰਮ ਗੁਪਤ ਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਗੁਣੋਂ ਸੇ ਸੰਯੁਕਤ ਹੈ ਰਾਮਦਯਾਲ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਸੇਵਾ ਪੰਥੀ ਮਹਾਤਮਾ ਪੂਰਬ ਕਾਲ ਮੈ ਤਹਾਂ ਰਹਤੇ ਭਏ ਹੈ ਬਡੇ ਸਿਧ ਪੁਰਖ ਥੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਮੁਕਤ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਏਕ ਧਰਮ ਕੀ ਸੀਮਾ ਅਵਧੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਯਾਲ ਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਸੇ ਰਹਤ ਇੰਦ੍ਰਿਯਜਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਵਾਲੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਜਥਾ ਸਤਜ ਵਕਤਾ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਔ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਏਕ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਧਜਾਨ ਮੈ ਹੀ ਇਸਿਥਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਜਿਨਕੇ ਵਚਨ ਅਮੋਘ ਥੇ ਬਜਰਥ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਥੇ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਵਰ ਸ੍ਰਾਪ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਭੀ ਕਹ ਦੇਵੈ ਸੋ ਸਤਜ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਿਨਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤੇ ਹੀ ਜਿਗਜਾਸੂ ਗਜਾਨ ਵਾਨ ਹੋਕੇ ਮੁਕਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਯਾਲ ਜੀ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਤਪ ਜਪ ਮਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਭਜਨ ਸਿਮਰਣ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਪੁਨਃ ਅੰਤ ਸਮੇ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਸੋ ਮਹਾਤਮਾ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਪ੍ਰਤੀ ਹੇ ਸਾਧੋ ਤੁਮ ਅਬ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ ਅਬ ਹਮਾਰੇ ਦੇਹਕੇ ਤਜਾਗ ਕਾ ਸਮਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਤੁਮਨੇ ਪੂਛਨਾ ਹੋ ਸੋ ਪੂਛ ਲੇਵਹੁ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਸਾਧੂ ਬੋਲੇ ਕੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਹਮ ਕੋ ਕਿਸੇ ਕੀ ਬਾਹਾ ਪਕਛਾਇ ਜਾਵਹੁ ਜਿਸਕਾ ਪਲਾ ਪਕੜਨੇ ਸੇ ਹਮਕੋ ਵਿਘਨੇ ਕਾ ਭੈ ਨ ਰਹੈ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਿਖਹੁ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਦਯਾਲ ਉਵਾਚ ।

ਹੇ ਸਾਧੋ ਅਬ ਅਸਥਾਨ ਯੇ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਜੰਗਲ ਏਕ ਵਾਰ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ਤੁਮ ਸਭੀ ਲੋਕ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਇਛਾਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲੇ ਜਾਵਹੁ ਯੇ ਖਸ੍ਰਮ ਗੁਰੂ ਹਰਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੋਬਿੰਦ ਸੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਯੇ ਅਬ ਬਹੁਤ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਪਤ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ਤਦ ਨੰਤਰ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਮੈ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਵੈਗੇ ਤਿਨਕੇ ਪੋਤੇ ਚੇਲੇ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚੇਲੇ ਹੋਵੈਗੇ ਸੋ ਬਡੇ ਸਾਮਰਥ ਰਾਜਾ ਯੋਗੀਸ੍ਵਰ ਹੋਵੈ ਗੇ ਔ ਬਡੇ ਕਰਾਮਾਤ ਕੇ ਧਨੀ ਹੋਵੈ ਗੇ ਬਾਤ ਬਾਤ ਮੈ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਤਿਨਕੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੈ ਗੀਆਂ ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾਅਨੁਸਾਰ ਮਹਾਂ ਰਾਜਾ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਸਜ਼ਾ ਨਿਰਤ ਕਾਰੀ ਕਰਤਜ਼ਾਂ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਾਕਜ਼ਾਦੀ ਸਿਧਜ਼ਾਂ ਤਿਨਕੇ ਆਗੇ ਨਿਰਤ ਪਛੀਆਂ ਕਰੈਂਗੀਆਂ ਕਈ ਮਹਾਤਮਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕਹੇ ਗੇ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮਾਂ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕਹੇ ਗੇ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਅਵਤਾਰ ਕਹੇ ਗੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤੋਂ ਕਾ ਯਗ ਲਗਾਯਾ ਹੁਆਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਕਹੇਗੇ ਤੁਮਨੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਆਰਾਧਨ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ ਆਪਨੇ ਸਤਜ ਧਰਮ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਰਹਣਾ ਗਤਕੀ ਸਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ ਲੇਹੁ ਅਬ ਹਮ ਆਪਨੇ ਸਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਟਕੇ ਦੇਹ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਪਧਾਰੇ ਜਬ ਸੇ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ-ਦਜ਼ਾਲ ਜੀ ਨੇ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਕੀਆ ਤਬੀ ਸੇ ਯੇ ਅਸ੍ਥਾਨੋਤਮ ਗੁਪਤ ਰਹਯਾ ਅਬ ਸੋਈ ਖਸਟਮ ਗੁਰੂ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਆ ਹੈ ਔ ਏਕ ਕੂਪ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਤਹਾਂ ਨਿਕਸਜ਼ਾ ਹੈ ਬਡਾ ਮੀਠਾ ਔ ਕਚੀਲਸੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਸਕਾ ਰੰਗ ਹੈ ਬਡਾ ਤਹਾਂ ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤਪੁਰਾ ਰਖਜ਼ਾ ਪ੍ਰਥਮ ਕੋਈਕ ਦਿਨ ਨੋਰੰਗਾਵਾਦ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਮਧੂਕਰੀਆ ਜਾਵੈ ਉਹੀ ਮਧੂਕਰੀ ਚੌਂਕੀ ਮੈ ਰਖ ਦੇਵੈ ਜੋ ਕੋਈ ਪਰਦੇਸੀ ਰਾਹੀ ਸਾਧੂ ਅਤੀਤ ਆਇਜਾਵੈ ਤਬ ਤਿਸੀ ਚੌਂਕੀ ਮੈ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਨਿਕਾਸ ੨ ਦੇਤੇ ਜਾਵੈ ਤੋਟ ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨ ਆਵੈ ਤਬ ਪਾਸਕੇ ਸਿਖ ਬਡੇਅਸ਼ਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਜੋ ਦੇਖੇ ਏਕਵਾਰ ਥੋੜੇ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਏਕ ਚੌਂਕੀ ਮੈ ਰਖੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਆਠ ਪਹਿਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤਿਸੀ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ੨ ਦੇਤੇ ਜਾਤੇਹੈ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨੇ ਅਭਜ਼ਾਗਤ ਆਸ਼ਿ ਜਾਵੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀ ਤੋਟ ਨਹੀ ਆਵਤੀਹੈ ਜਬ ਯੇ ਬਾਤ ਥੋੜੇ ਦਿਨੋ ਮੇਂ ਸਰਬਤ੍ ਉਜ਼ਾਗਰ ਹੋਗਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ ਲੋਪ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਪੁਨਃ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਵਾਨੇ ਲਗ ਪੜੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਤਹਾਂ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨੇ ਸੇ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਚੁੜੈਲਾਂ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਔ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕਾ ਖਾਇਕੇ ਭੂਤ ਦੇਹਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਸੁਰਗਵਾਸੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔਰ ਜਿਨਕੋ ਭੂਤਕੀ ਦੇਹ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਜਾਰੀ ਥੀ ਸੋ ਤਿਸ ਥਨ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਭਾਗ ਗਏ ਔਰ ਜੋ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਨਗਰੋਂ ਸੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਲਗ ਜਾਵੇ ਤਬ ਉਸ ਕੋ ਮੰਤਾਂਕੇ ਸੰਤਪਰੇ ਮੇਲੇ ਆਵੈਂ ਸੋ ਪਿਸਾਚ ਦਰਸ਼ਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਉਜਾਗਰ ਹੀ ਭਾਗ ਜਾਵੇ ਤਥ ਮਦ੍ਦੇਸ ਮੈ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਭੀਉਜਾਗਰੀਹੋਤੀ ਭਈ ਔਰ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਨਗਰ ਕੇ ਲੋਕ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਨ ਕਰੈ ਤਬ ਏਕ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਖੈਹਰਾ ਔ ਤਿਸਕੀ ਸਿਖਣੀ ਕੀ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਆਇਕੇ ਵਧੀ ਸੋ ਤਿਸਕੀ ਸਿਖਣੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਥਾ ਸੋ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਥਾ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਭੀ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਹੀ ਥੀ ਬਡੀ ਦਿਬਜ ਜੋਤਿ ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਧੋਂ ਸ੍ਵਰਗ ਸੇ ਇੰਦ੍ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਰੰਭਾ ਅਥਵਾ ਉਰਬਸੀਂ ਭੇਜੀ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋਂ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਸੇਵਾ ਅਰਥ ਸਾਖਜਾਤ ਲਖਮੀ ਕੋ ਹੀ ਭੇਜਜਾ ਹੈ ਕਿਧੋ ਵਿਦਜਾ ਧਰੀ ਹੈ ਕੇ ਪੰਨਗੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਧੋ ਯਖਣੀ ਹੈ ਕਿ ਗਾਂਧਰਬੀ ਹੈ ਐਸੀ ਰੂਪ ਵਤੀ ਦਿਬਜ ਜੋਤਿ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਥੀ ਸ਼ੋ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੈ ਹਾਜਰ ਰਹਜਾ ਕਰੇ ਜੋ ਜਿਤਨੇ ਦਾਣੇ ਦੇਸਾਂਤਰ ਸੇ ਆਵੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਕੁਛ ਆਪ ਪੀਸਕੇ ਕੁਛ ਪਿਸਾਏ ਕੇ ਲੈ ਆਵੈ ਪਨਃ ਆਇਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਕੇ ਪਕਾਵਨ ਆਦਿਕ ਕੀ ਸੇਵਾ ਭੀ ਕੀਆ ਕਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਤਿਸਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਾਠ ਭੀ ਕੀਆ ਕਰੇ ਨਾਲੇ ਚਕੀ ਭੀ ਪੀਸਜਾ ਕਰੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕੁਛਕ ਕਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਤਜਾਂ ਕੋ ਵੀਤੀਤ ਹੁਆ ਤਬ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਕੇਵਲ ਗਾਲਾ ਮਾਤ੍ ਚਕੀ ਸੈ ਪਾਈ ਜਾਵੇ ਔ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰੀ ਜਾਵੇ ਔਰ ਚਕੀ ਅਪਨੇ ਆਪ ਫਿਰਤੀ ਰਹੈ ਔਰ ਜੋ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕੋ ਵਰ ਸ੍ਰਾਪ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਦੇਵੇ ਸੋ ਭੀ ਸਤਜਵਾਕਜ ਹੋ ਜਾਵੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਪਰੰਤੂ ਬਡੇ ਭਾਗੋਂਵਾਲੀ ਮਾਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਸਚੇ ਸਚੇ ਮਨ ਸੇ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਥੀ ਯੇ ਸਾਖੀ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਕੀ ਮਦ੍ਦੇਸ ਮੈ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤਹਾਂ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਸਨੇ ਸਨੇ ਭੀੜਾ ਹੋਨੇ ਲਾਗੀ ਸਾਦੁ ਸੰਗਤ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਰੰਤੂ ਛਾਯਾ ਵਾਲੇ ਅਸਥਾਨ ਬਿਨਾ ਗਰਮੀ ਔ ਸੀਤਕਾਲੈ ਮੈ ਛਾਯਾ ਬਿਨਾ ਦੁਖ ਪਾਵੈਂ ਤਥ ਦੇਖਕੇ ਐਸੀ ਦਸ਼ਾ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਚਿਤਵਨ ਕੀਆ ਕੇ ਦੇਸ ਦੇਸਾਂਤਰ ਕੇ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਭੀ ਔਖਟ ਦਰਸ਼ਨ ਕੇ ਸੰਤ ਆਵਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਅਭਜਾਗਤ ਅੰਨਾਰਥੀ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਆਵਤੇਂ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਨਕੇ ਨਿਵਾਸ ਲੀਏ ਛਾਯਾ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਭੀ ਮਕਾਨ ਨਹੀ ਹੈ ਯਦਜਪੀ ਬਿਨਾ ਸੰਤਾਂ ਔਰ ਪਰਦੇਸੀ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਹਮ ਏਕ ਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਾੜ੍ ਡੀਜ਼ਾ ਹੋਣੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਰਹਨੇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭਰ ਤੋਂ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਚਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਭ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਹਿਤ ਛਾਯਾ ਵਾਲਾ ਅਸਥਾਨ ਜ਼ਰੂਰ ਚਾਹਯੇ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਸੈ ਪੁਨਃ ਬਡੇ ਸ੍ਧਾਲੂ ਕਾਰੀਗਰ ਸਿੰਘਾਂ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਨਕਸ਼ਾ ਆਪ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਉਨ ਕੋ ਸਮਝਾਇਕੇ ਸੁਭ ਘੜੀ ਮੁਹੂਰਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਇਟ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਰਖਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸਰਬ ਸਿੰਘਾਂਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਟਾਂ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀ ਉਸਾਰੀ ਕਾਹੇ ਸੇ ਹੋਵੇਂਗੀ ਔ ਇਟਾਂ ਕਹਾਂ ਸੇ ਆਵੈ ਗਜਾਂ ਬਿਨਾ ਇਟਾਂ ਕੇ ਮਕਾਨ ਕੈਸੇ ਬਨ ਜਾਵੈਗਾ ਯੇ ਐਸੇ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਃ ਹਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੁਣਹੁ ਭਾਈ ਸਿੰਘੋ ਹਮਾਰਾ ਆਗਜ਼ਾ ਕਾਰੀ ਏਕ ਸਿੰਖ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬਹੁਤ ਸਜਾਂ ਈਂਟਾਂ ਲਜਾਵੈ ਗੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਬਡਾ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪ ਬਨਾਏ ਹੂਏ ਏਕ ਸਿਖ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਆਵਤੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮੁਝਕੋ ਕਜ਼ਾ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਕਿੰਕਰੋਂ ਕੇ ਕਿੰਕਰ ਹੈਂ ਆਪ ਫੁਰਮਾਵਹੁਗੇ ਹਮ ਸੋਈ ਕਾਮ ਕਰੈਗੇ ਫੁਰਮਾਯੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਜਿਸ ਕਾਮ ਵਾਸਤੇ ਦਾਸ ਕੋ ਯਾਦ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਿਖ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੁਸ਼ਕਰਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੇਰੇ ਪਾਸੁੰ ਕੁਛ ਲੁਕੀ ਛਿਨੀ ਤੋਂ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ਤੂੰ ਦੇਖਤਾ ਹੈਂ ਕੇ ਹਮ ਨੇ ਅਸਥਾਨ ਬਨਾਨੇ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਔਰ ਇਟਾਂ ਆਦਿਕ ਮੁਸਾਲਾ ਹੈ ਨਹੀ ਹੈ ਅਬ ਤੁਝਕੋ ਏਹੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ ਕੇ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ ਸਹਤ ਨਗਰ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰਦੇ.ਜਾਇਕੇ ਉਨ ਲੋਗਨ ਕੋ ਗ੍ਰਸਹੁ ਜੋ ਕੋਈ ਸਰਾਂਇ ਕਜ਼ਾਂ ਪਾਂਚ ਈਂਟੈ ਲੈ ਆਵੈ ਤਿਸਕੋ ਤੁਮਨੇ ਛੋਡਕੇ ਔਰ ਕੋ ਜਾਇ ਗ੍ਰਸਨਾ ਯੇ ਕਾਰ ਹਮਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਫੁਰਮਾਈ ਹੈ ਜਬ ਜਬ ਇਟਾਂ ਥੋਰੀਸੀ ਰਹ ਜਾਵੈ ਤਬ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਏਹੀ ਕਾਰ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਬ ਤੁਮ ਦੇਰੀ ਬਹਤ ਮਤ ਕਰਹ ਸੀ ਗੁਰ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਉਸ ਸਿਖਨੇ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰ ਲਈ ਚਲਤੀ ਵਾਰ ਐਸਾ ਵਚਨ ਕਰਕੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਅਪਨੇ ਆਗਜ਼ਾ ਦਈ ਹੈ ਸੋ ਕਾਰਜ ਮੈ ਅਬੀ ਕਰਜ਼ਾ ਚਾਹਤਾ ਹੂੰ ਆਪ ਇਸ ਕਾਰਜ ਕੋ ਸਿਧ ਹੂਆ ਹੀ ਜਾਨਹੁ ਐਸਾ ਕਹਕੇ ਸਭ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਦੇਖਤੇ ਹੀ ਵੋ ਸਿਖ ਅਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਨਗਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਜਾਇ ਸੰਤਾਪ ਦੀਆ ਮਾਰੇ ਸੀਤਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਦਾਂਤਐ ਦਾਂਤ ਲਗੇ ਬਾਜਨੇ ਊਪਰ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਬਸਤ੍ ਡਾਰੈ ਚਾਹੇ ਅਗਨਿ ਤਾਪੈ ਤਿਉ ੨ ਸੀਤ ਅਧਿਕ ਹੀ ਹੋਤਾ ਜਾਵੇ ਜ੍ਵਰ ਕ੍ਰਿਤ ਬਡਾ ਘੋਰ ਦੁਖ ਆਇਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਜਾਨਜਾਕੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਚਾਉ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਬ ਭਾਗਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸ਼ਰਨੀ ਆਇ ਪਰੇ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਇਸ ਸੀਤ ਜ੍ਵਰਨੇ ਹਮ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਤਾਯਾ ਹੈ ਇਸ ਦੁਖਕਾ ਕੁਛ ਪਾਰਾਵਾਰ ਨਰੀ ਹੈ ਹਮ ਜਿਤੈਕ ਇਸਤਾਪ ਕਰਕੇ ਪੀੜਤ ਹੂਏ ਹੈ ਸੋ ਹਮ ਕੈਸੇ ਬਰਨਨ ਕਰ ਸੁਨਾਵੈ ਤਾਂਤੇ ਹਮਨੇ ਇਸ ਅਪਦਾਸੇ ਛੂਟਨੇ ਕਾ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਜਤਨ ਨਹੀ ਦੇਖਾ ਤਬ ਆਪ ਕੀ ਸ਼ਰਣੀ ਆਇ ਪਰੇ ਹੈਂ ਅਬ ਆਪ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਇਸ ਦੁਖ ਸੇ ਬਚਾਨੇ ਕੀ ਔਰ ਕੀ ਨਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਅਬ ਆਪ ਕਰਹੁ ਇਸ ਦੁਖ ਸੇ ਇਨ ਲੋਗਨ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਯਦਯਪੀ ਹਮ ਲੋਗਨ ਕੇ ਪਾਪ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੈ ਤਪਾਥੀ ਆਪ ਬਖਸ਼ਣੇ ਯੋਗ ਹੋ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਕੋਟਿ ਅਪ੍ਰਾਧ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਮਿਟੈ ॥ ਸੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਤੇ ਜਮਤੇ ਛੂਟੈ ॥ ਸੋ ਹੇ ਗੁਰੋ ਇਸ ਜਮਸੇ ਬੇਗਹੀ ਹਮ ਕੋ ਛੁਡਾਵਹੁ ਨਹੀ ਯੇ ਸੀਤ ਅਬ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਲੇਤਾ ਹੈ ਐਸੀ ਦੀਨ ਬਾਣੀ ਉਨ ਲੋਗਨ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਮੁਸ਼ਕਰਾਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਵਹੁ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੀ ਉਸਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਪਾਂ ਈਂਟੈਂ ਉਠਾਇ ਲਜਾਵਹੁ ਅਬੀ ਤੁਮਾਰਾ ਜ੍ਵਰ ਉਤਰ ਜਾਇਗਾ ਯੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸਰਧਾਲੂ ਸਿਖ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਉਠਧਾਏ ਜਿਸਨੇ ਬਚਨ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਮਨਕੇ ਏਕ ਹੀ ਪਾਂਚ ਈਂਟਕਾ ਫੇਰਾ ਤਹਾਂ ਡੇਰੇ ਪਰ ਪਹੁਚਾਇਦੀਆ ਤਿਸ ਤਿਸ ਕਾ ਤਾਪ ਤੁਰਤ ਹੀ ਉਤਰ ਗਯਾ ਜੋ ਥੇ ਪ੍ਰਤੀਤੇ ਥੇ ਵੇ ਪੜੇ ਪੜੇ ਹੀ ਦੁਖ ਪਾਵਤੇ ਰਹੇ ਥੋੜਾ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਹੂਈ ਥੀ ਔ ਦਿਨ ਚੜਤੇ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਈਂਟਹੁਕੇ ਢੇਰ ਬਡੇ ੨ ਲਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਿਨ ਕੋ ਤਪ ਚੜਾਥਾ ਵੇ ਜਬ ਈਂਟੈ ਪਾਂਚ ੨ ਲਜਾਏ ਉਨਕਾ ਤਾਪ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਨੇ ਸੇ ਊਪ੍ਰਾਂਤ ਜਿਨ ਕੋ ਤਪ ਨਹੀ ਭੀ ਚਢਾਥਾ ਡਰਕੇ ਮਾਰੇ ਤਪ ਕੇ ਚਢਨ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਵੋਭੀ ਪਾਂਚ ੨ ਈਂਟੈ ਲਜਾਵਤੇ ਭਏ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਥੋੜੇ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਤਯਾਰ ਪਕਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਸੁੰਦਰ ਚੋਬਾਰੇ ਔਰ ਚਾਰੋ ਓਰ ਘੇਰਾ ਸੋ ਅਸਥਾਨ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਨਾ ਹੂਆ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ ਏਕ ਲੋਹ ਸਿਧ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਜਿਸਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਰਖਜਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਏਕ ਕਸੂਲ ਕਚਾ ਅੰਨ ਆਟਾ ਜਿਸ ਮੈ ਊਪਰ ਸੇ ਪਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ ਔਰ ਉਸਕੇ ਨੀਚੇ ਸੇ ਆਟਾ ਸਿਖ ਲਾਂਗਰੀ ਨਿਕਾਸਤੇ ਰਹਤੇ ਥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਏਕ ਕਸੂਲ ਦਾਲੇ ਰਖਣੇ ਕੀ ਜਿਸ ਮੈ ਊਪਰ ਸੇ ਦਾਲੇ ਪਾਇਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਪੁਨਃ ਨੀਚੇ ਸੇ ਜਿਤਨਾ ਇਛਾ ਆਵੇ ਉਤਨਾ ਨਿਕਾਸਤੇ ਜਾਵੇ ਕਸੂਲ ਨਾਮ ਮਿਟੀ ਕੀ ਕੋਠੀਕਾ ਹੈ ਜਿਮੀਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨੋਂ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਜੋ ਦਾਲੇ ਰਖਣੇ ਵਾਲੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਮੰਜੂਖਾ ਜਿਸ ਮੈ ਸਿੰਧ ਅੰਨ ਪਕਾ ਹੂਆ ਰਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਾਤਾ ਥਾ ॥ ਮੰਜੂਖਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਰਖਣੇ ਕੀ ਸੰਧੂਕੜੀ ਕਾ ਸੋ ਇਨ ਤੀਨਹੁ ਮੈ ਏਕ ਵਾਰ ਕਚਾ ਪਕਾ ਅੰਨ ਰਖ ਦੇਵੈ ਉਪਰ ਸੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੈ ਪੁਨਃ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨਾ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਵੈ ਕਚੇ ਪਕੇ ਅੰਨ ਕੀ ਤੋਟ ਨ ਆਵੈ ॥ ਚਾਹੇ ਸੈਕੜੇ ਹਜਾਰੋਂ ਲਾਖੋਂ ਅਸੰਖਜਾਤ ਹੀ ਲੋਕ ਜੇ ਅੰਨ ਪਾਵਨੇ ਵਾਲੇ ਚਲੇ ਆਵੈ ਔ ਸੰਦੂਕੜੀ ਮੈ ਸੇ ਅੰਨ ਨਿਕਾਸ ੨ ਕੇ ਦੀਏ ਜਾਵੈ ਤੌ ਭੀ ਸੰਦੂਕਰੀ ਵੈ ਦੋਨੋਂ ਕੋਠੜਾ ਅੰਨ ਕਚੇ ਪਕੇ ਸੇ ਭਰੀ ਹੂਈ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੈ ਖਾਲੀ ਕਬੀ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਰਜਾਇ ਬਿਨਾ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਨ ਆਵੈਂ ਸੋਂ—ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਣ ਦੇਵ ਰਚਜੋ ਥਲ ਏਹ ਬਿਧਿ ਪ੍ਰਗਟ ॥ ਕਰਹ ਸਕਰ ਜਨਸੇਵ ਉਚ ਨੀਚ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਦੋਃ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਕੇ ਬੰਦਹੁ ਪਾਦ ਉਦਾਰ ॥
ਕਥਾ ਸੁ ਆਗੇ ਹੋਇਗੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਅਪਾਰ ॥ ੧ ॥
ਸੋਃ—ਭਏ ਪ੍ਰਗਟ ਸਭ ਦੇਸ਼ ਗਾਂਵ ਗਾਂਵ ਘਰ ਘਰ ਨਗਾਰ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਸਿੰਧੁ ਸੁੰਬਨ ਪਰਬਤ ॥ ੨ ॥

ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਅੰਨ ਆਠੋ ਯਾਮ ਵਰਤਨੇ ਲਾਗਾ ਆਠ ਪਹਰ ਮੈ ਕੋਈ ਭੂਖਾ ਪਜ਼ਾਸਾ ਮਾਰਗੀ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਚਲਜਾ ਆਵੈ ਸੋ ਈਂਹਾਂ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਪਰ ਆਇਕੇ ਫਿਰ ਭੂਖਾ ਪਜ਼ਾਸਾ ਕੌਈ ਭੀ ਖਾਲੀ ਨ ਜਾਵੈ ਜਬ ਯੇ ਖ਼ਾਤ ਅੰਨ ਪੂਰਨਾ ਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂਤਰਹੁ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਗਈ ਤਬ ਇਤਰ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨੇ ਲਗ ਪਰੇ ਜਿਨਹੁਨੇ ਕਬੀ ਜਨਮ ਭਰ ਐਸਾ ਵਰਤਾਵ ਦੇਖਾ ਨਹੀ ਥਾ ਕਜ਼ਾ ਦੇਖੋ ਭਾਈ ਯੇ ਸੰਤਜਨ ਆਏ ਗਏ ਸਾਧੂ ਕੋ ਚਾਹੇ ਖਟ ਦਰਸ਼ਨ ਮੈ ਕਿਸੀ ਭੇਖਕਾ ਹੋਵੈ ਤਥਾ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋ ਸਭ ਕੇ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨੇ ਕੋ ਭੀ ਅਸਥਾਨ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਖ਼ਾਹਰ ਪ੍ਰਸਿੰਧ ਤੋ ਇਨਕੇ ਕੋਈ ਜਾਗੀਰ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਔਰ ਕਹੂੰ ਸੇ ਖੇਪ ਭੀ ਲਾਦੀ ਹੂਈ ਆਵਤੀ ਕਿਸੀ ਦੇਸ ਸੇ ਕਬੀ ਕਿਸੀਨੇ ਨਹੀ ਦੇਖੀ ਹੈ ਔਰ ਨ ਕੋਈ ਇਨਕੇ ਇਤਨੀ ਸਿਖੀ ਸੇਵਕੀ ਭੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਕਹਾਂ ਸੇ ਇਤਨਾ ਅੰਨਦਿਕ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕੋਈ ੨ ਐਸੀ ਭੀ ਕਹੈ ਕੇ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਰਸਾਯਨ ਸਿੱਧ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੀ ਇਨਹੁਨੇ ਬਨਮੋ ਡੇਰੋ ਲਗਾਯੋ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਰਸਾਯਨੀ ਲੋਕ ਨਗਰ ਔ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਰਸਾਯਨੀ ਕੇ ਨਗਰ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਰਹਤੇ ਹੂਏ ਜੋ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ ਮੈ ਭੂਖਾ ਰਹਜਾਵੇ ਤਬ ਉਸ ਭੂਖੇ ਕਾ ਪਾਪ ਉਸ ਰਸਾਯਨੀ ਕੋ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਰਸਾਯਨੀ ਬਨ ਮੈ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਲੋਗ ਭੀ ਬੀਚ ਮੈ ਸੇ ਬੋਲੇ ਭਾਈ ਕਬੀ ਕਿਸੀਨੇ ਬਨਾਤੇ ਬੇਚਤੇ ਦੇਖੇ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈਂ ਏਂਵੇਂ ਦੇਖੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੁਣੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਮਿਥਜਾ ਹੀ ਕਿਸੀ ਕੇ ਜਿਮੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਨੇ ਮੈ ਬਡਾ ਘੋਰ ਪਾਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਔਰ ਲੋਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਤੁਮਾਰੀ ਰਸਾਯਨ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਸਬ ਬਾਤ ਝੂਠੀ ਹੈ ਵੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਬਡੇ ਤਪਸ੍ਵੀ ਜਪੀ ਤਪੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੈਂ ਓਨਹੁਨੇ ਅੰਨ ਪੂਰਨਾ ਸਿਧ ਕੀ ਹੁਈ ਹੈ ਔਰ ਕੁਛ ਕਾਰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰ ਕਾ ਪੂਰਬ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਠ ਜਮਦਗਨਾਦੀ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਮਹਾਤਮਾ ਐਸੇ ੨ ਸਾਮਰਥ ਭਏ ਹੈ ਜਿਨਹੁਨੇ ਕਾਮ ਧੇਨੂ ਸਿੱਧ ਕਰੀ ਹੁਈ ਥੀ ਇਸੀ ਸਾਮਰਥ ਸੇ ਰਾਜਾ ਸਹਸ੍ਰਬਾਹੂ ਆਦਿਕਾਂਕੋ ਸੇਨਾ ਸਹਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਤੇ ਭਏ ਹੈ ਔਰ ਲੋਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਪਾਰਸ ਹੋਗਾ ਔਰ ਬੋਲੇ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਇਨ ਕੋ ਕੋਈ ਨਿਧੀ ਹਾਥ ਆਇ ਗਈ ਹੈ ਨਿਧੀ ਦਬੇ ਹੁਏ ਧਨਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਔ ਰਿਧੀ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਵੇ ਧਨ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਸੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਖਾਤੇ ਖੁਵਾਵਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਬੋਲੇ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਰਿਧੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਿਧੀ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਅਨ ਕੀ ਤੋਟ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਅੰਤ ਯੇ ਸਿੱਧਾਂਤ ਇਸਥਿਤ ਹੁਆ ਕੇ ਯੇ ਪੂਰਣ ਸਿੱਧ ਪੁਰੁਖ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਹੈ ਅਪਨਾ ਆਪ ਜਾਨਕੇ ਸਰਬ ਕੋ ਸੁਖ ਦੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੰਗਲ ਮੇ ਬੈਠ ਕੇ ਆਨੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕ ਕੀਆ ਕਰੈ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਪਰੀਖਜਾ ਭੀ ਲੇਨੇ ਆਵੈ ਔਰ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਾਸ ਭੀ ਰਹੈ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੇਖੈ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਪਤਾ ਲਗਨੇ ਮੇ ਆਵੈ ਨਹੀ ਕੁਛ ਭੀ ਭੇਤ ਕਿਸੀ ਕੇ ਮਾਲਮ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਔਰ ਸਬ ਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ਾਂਤਰੋਂ ਮੈ ਯੇ ਕਥਾ ਘਰ ਘਰ ਗ੍ਰਾਮ ੨ ਨਗਰ ੨ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਸਿੱਧ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਚੁੜੈਲ ਡਾਕਨੀ ਆਦਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਾਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਅਛਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਰੋਗੀ ਭੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਵਹੁਭੀ ਅਛਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੁਖਣਾ ਮਾਨਤਾ ਉਨ ਕੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਆਠੋ ਦਿਸ਼ਾ ਸੇਂ ਸੁਖਣਾ ਮਾਨਤਾ ਕਾ ਧਨ ਅੰਨ ਆਦਿਕ ਆਵਨੇ ਲਗ ਪਰਜਾ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਏਕ ਦੀਪ ਮਾਲਾ ਕੇ ਮੇਲੇ ਕਾ ਸਮਾਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਤਬ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਪਰ ਖਟ ਦਰਸ਼ਨ ਕੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸਮੁਦਾਯਕੀ ਭੀੜ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਉਸ ਸਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਤ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੰਤਾਂਕੇ ਡੇਰੇ ਲਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਬ ਤੀਸਰਾ ਚੌਥਾ ਭਾਗ ਦਿਨਕਾ ਰਹਜਾਵੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕੇ ਤਲਾਵ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਰੋ ਓਰ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਮੋ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਬਡੀ ਭੀੜ ਹੋ ਜਾਵ ਚਾਰੋ ਓਰ ਦਰਬਾਰ ਕੇ ਭੀ ਤੈਸੇਹ ਭੀੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਮੰਡਲੀ ਧਾਰੀ ਵੋ ਮੁਕਟ ਜਟਾਂਉਕਾ ਸਿਰ ਪਰ ਬਾਂਧੇ ਹੂਏ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸੰਤ ਜਨ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਰਾਗੀ ਰਬਾਬੀ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਕਹੂੰ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਬਦ ਪਰ ਅਛੇ ੨ ਵਿਦ੍ਵਾਨਹੁ ਕਾ ਸਾਸਤ੍ਰਾਰਥ ਹੋ ਰਹਜਾ ਹੈ ਕਹੂੰ ਭਾਗਵਤ ਕੀ ਕਥਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਹੂੰ ਬੰਸਰੀ ਕੇ ਸਬਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਜੋਤੀਆਂ ਕੇ ਸਬਦ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਭਗਤ ਗੀਤ ਬਿਸਨੁ ਪਦੇ ਗਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਗਾਯ ਗਾਯਕੇ ਨਿਰਤ ਕਾਰੀ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਕਹੂੰ ਮਾਈ ਲੋਕ ਗੀਤ ਸਬਦ ਗਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕੋਕਲਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਨਕਾ ਕੰਠ ਹੈ ਅਪਸਰਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗਾਵਤੀਆਂ ਹੈ ਸੋਭਤਜ਼ਾਂ ਹੈ ਕਹੂੰ ਸੁਥਰੇ ਸਾਹੀ ਡੰਡੇ ਹੀ ਬਜਾਇਕੇ ਫੇਰਜਾਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਨਾਂਗੇ ਜਟਾ ਧਾਰੀ ਬਿਭੂਤ ਲਗਾਇ ਹੂਏ ਖਾਕ ਮੈ ਲਿਟ ਰਹੇ ਹੈ ਕਹੂੰ ਧੂਨੀ ਤਾਪ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਸਮਾਧੀ ਲਗਾਇ ਕੇ ਬਾਗ ਆਦਿ ਕੋ ਮੈ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਨਿਰਮਲੇ ਸੰਤ ਜਨ ਸੁੰਦਰ ਭਗਵੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਨੇ ਹੂਏ ਬੈਠੇ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਰਾਗੀ ਅਦ ਭੁਤ ਸਬਦ ਗਾਵਰੀ ਮਾਲਵਾ ਕਿਧਾਰਾ ਸਿੰਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਭੈਰਵੀ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਆਸਾ ਸੋਰਥ ਧਨਾਸਿਰੀ ਵਡ ਹੰਸ ਦੇਵ ਗੰਧਾਰੀ ਜੈਤ ਸਿਰੀ ਸਾਰੰਗ ਖਜ਼ਾਲ ਕਾਨਰਾ ਕਲਜਾਨ ਬਸੰਤ ਭੁਖਾਰੀ ਬੈਰਾਗੀ ਟੋਡੀ ਤਿਲੰਗ ਆਦਿ ਰਾਗੋਂ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਗਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਥਾਲ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਪੁਜਾਰੀ ਲੋਗ ਵਰਤਾਇ ਰਰੇ ਹੈ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁੰਗੈ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਦਰਬਾਰ ਲਗਾ ਹੂਆ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਨੂ ਭਗਵਾਨ ਜੀਕੀ ਸਭਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦਿਵਾਨ ਸੋਭਤਾ ਭਯਾ ਕਿਧੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀਕੀ ਸੁਧਰਮਾ ਸਭਾ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਇੰਦ੍ ਕੀ ਸਭਾ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰੰਗ ਰੰਗ ਕੀ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਬੈਠੀ ਹੈ ਕਹੂੰ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਨੀਲੇ ਪੀਲੇ ਬਾਣੇ ਸਜਾਇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਕਹੂੰ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਹੂੰ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਲੋਕ ਲਾਡੂ ਸਸਕੁਲੀ ਅਪੂਪ ਖਸਤਾ ਮਿਠਾਈ ਪੂਰੀ ਲੁਚੀ ਨੁਗਦੀ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਪਿਠੀ ਕੇ ਸਾਦੇ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੋਜਨ ਟੋਕਰੀ ਪਰਾਤ ਝੋਲਜਾਂ ਮੋਲੀਏ ਹੂਏ ਵਰਤਾਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਉਪਰ ਹੰਸਹੁ ਕੀ ਭੀੜ੍ਹਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਉਪਰ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਦੀ ਭੀੜ੍ਹ ਹੋਤੀ ਭਈ ਦੀਪ ਮਾਲਾ ਕਾ ਮੇਲਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸਤੇ ਉਪ੍ਰਾਂਤ ਉਦਾ ਸੀਨ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਜਮਾਤਾਂ ਕੇ ਮਹੰਤਾ ਨੇ ਮਿਲਕੇ ਮੰਤ੍ ਪਕਾਯਾ ਕੇ ਹਮਲੋਕ ਸੁਣਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਜੀ ਸੇ ਦਸ ਬਾਰਾ ਕੋਸ ਪਰੇ ਕੋਈ ਨੌ ਰੰਗਾ ਵਾਦ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਰਾਂਇ ਹੈ ਦਿਸਾ ਦਖਿਣ ਕੀ ਓਰ ਤਹਾਂ ਪਰ ਏਕ ਸਾਧੁ ਨਿਰਮਲਾ ਜੰਗਲ ਮੈ ਰਹਤਾ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਰੰਤੂ ਸੁਣਤੇ ਹਾਂ ਉਨਕੀ ਸਾਖੀ ਕੇ ਵੁਹ ਸਾਧੂ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਸਿਧ ਲੋਕ ਹੈ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈਂ ਵੋਹੀ ਕਹਤਾਹੈ ਕੇ ਹਾਂਜੀ ਵਹੁ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੈ ਸਿੱਧ ਪੁਰਖ ਹੈਂ ਇਨ ਸਰਬ ਦੇਸਹੁ ਮੈ ਵਹੁ ਬਡਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਰਹਜਾ ਹੈ ਜੇ ਆਪ ਸਰਬ ਸੰਤਾਂ ਮਹੰਤਾਂ ਕੀ ਮਰਜੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸੀ ਮਾਰਗ ਮੈ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਉਨ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਕਰਤੇ ਚਲੈ ਐਸੇ ਸਾਰੇ ਜਮਾਤਾਂ ਕੇ ਮਹੰਤ ਏਕ ਮਤ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਚਲ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਘੇਰਾ ਪਾਇ ਕੇ ਡੇਰੇ ਲਗਾਇ ਦੀਏ ਤੁਰੀਆਂ ਅਰ ਸੰਖਹੁ ਕੇ ਤਥਾ ਘੰਟੇ ਛੈਣਿਉ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਆਕਾਸ਼ ਪੂਰਣ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਪ੍ਰਤੀ ਧ੍ਵਨੀ ਸੇ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਆਤਮਿਕ ਸਬਦ ਦਸੋ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਭਰਪੂਰ ਕਰ ਦੇਤਾ ਭਯਾ। ਪਾਂਚ ਖਟ ਸਹਸ੍ਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੇਖਧਾਰੀਉਂ ਕੀ ਭੀੜ ਭਾੜਾ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈਂ ਸੁਣਕੇ ਕੌਤਕ ਦੇਖਣ ਹਾਰ ਭੀ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਸੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ਡੇਰੇ ਲਗਾਵਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸਬ ਜਮਾਤੋਂ ਕੇ ਮਹੰਤ ਭੇਟਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਥਾ ਯੋਗ ਲੈਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਡੇਰੇ ਆਏ ਹੂਏ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਆਦਰ ਕੀਆ ਯਥਾਯੋਗਜ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਯਥਾ ਯੋਗਜ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਾਗਤ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਸਰਬ ਜਮਾਤੋਂ ਕੇ ਮਹੰਤਹੁ ਨੇ ਗੁਰੂ-ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਕੁਸਲਖੇਮ ਬੈਠ ਕੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਜਾਂ ਸੰਤਹੁ ਕਜਾਂ ਕਥਾ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਹੋਤਜਾਂ ਭਯਾਂ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕੀ ਸਭਾ ਪੂਰਣ ਹੋਕੇ ਬਡੀ ਸੋਭਤੀ ਭਈ ਮਾਨੋ ਵਾਸਿਸ੍ਠ ਜੀਕੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਪਰ ਸਰਬ ਰਿਖੀ ਮੁਨਜੋਂ ਕੇ ਸਮੁਦਾਯ ਕੋ ਲੈਕੇ ਵਿਸ਼੍ਵਾਮਿਤ੍ਰ ਜੀ ਆਏ ਹੈਂ। ਕਿਧੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ ਜੀ ਕੀ ਪੰਚਬਟੀ ਰੂਪ ਕੁਟੀਆ ਆਸ਼੍ਰਮ ਪਰ ਅਪਨੀ ਰਾਖਸ਼ੋਂ ਸੇ ਰਖਜਾ ਹੇਤ ਅਗਸਤ ਜੀ ਆਏ ਹੈਂ ਜਬ ਪਰਸਪਰ ਸ੍ਵਾਹਤ ਪੂਛ ਲੀਆ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ਼ਨ ਕਰਲੀਆ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਰਬ ਸੰਤਸੁ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪੂਛਜਾ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧ ਅੰਨ ਰੁਖਾ ਮੀਸਾ ਜੈਸੇ ਭੋਜਨ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈ ਤਜਾਰ ਹੈ ਸੋ ਪੰਕਤੀ ਲਗਾਏ ਕੇ ਆਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇ ਲੇਵਹੁ ਐਸੇ ਨਿਮ੍ਰਿਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਮਹੰਤ ਬੋਲੇ ਧੰਨ ਹੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਧੰਨ ਹੋ ਧੰਨਜ ਆਪ ਕੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਹੈਂ ਔ ਧਨਜ ਆਪ ਕੀ ਕਮਾਈ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਆਪ ਕਾ ਯਸ ਸਰਬ ਲੋਕਹੁ ਮੈ ਪੂਰਣ ਹੋਕੇ ਛਾਯ ਰਹਜੋ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੱਧ ਅੰਮ ਅਰਥ ਯਤਨ ਨ ਕਰਹੁ ਹਮ ਲੌਕੋਂ ਕੋ ਆਪ ਸੁਖਾ ਅੰਨ ਦੇ ਦੀਜਜੇ ਯੇ ਸਾਧੂ ਆਪ ਹੀ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਖਾਇ ਲੇਵੈ ਗੇ ਘੋੜੇ ਊਂਟ ਹਾਥੀ ਬੈਲ ਇਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦਾਨਾ ਪਠਾ ਦਿਵਾਇ ਦੀਜਜੇ ਮਨ ਕੇ ਕਪਟੀ ਮਨ ਮੈ ਖੋਟ ਰਖਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਉਨ ਮਹੰਤਹੁ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਚਨਹੁ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਥਾਸਤੂ ਕਹਕੇ ਭੰਡਾਰੀਓਂ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਸਮੀਪ ਮੈਂ ਧੀਰੇ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਜੋ ਡੇਰੇ ਮੈ ਕਿਤਨਾਕ ਆਟਾ ਦਾਣਾ ਦਾਲ ਰਾਮਰਸ ਘੀ ਆਦਿਕ ਹੈ ਤਬ ਲਾਂਗਰੀ ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਹਾਥਜੋੜ ਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਆਟਾ ਦਾਣਾ ਆਦਿਕ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਤਾਂ ਥੋੜੀਸੀ ਹੈ ਔ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਜਮਾਤਾ ਬਹੁਤਸੀ ਹੈ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਛਾ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਰੋ ਜੋ ਜਿਤਨੀ ਆਟਾ ਦਾਣਾ ਆਦਿਕ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਹੈ ਸੋ ਏਕ ਕੋਠੀ ਮੈ ਆਟਾ ਏਕ ਮੈ ਦਾਲ ਏਕ ਮੈ ਚਾਵਲ ਏਕ ਮੈ ਦਾਣਾ ਐਸੀ ਹੀ ਰੀਤੀ ਸਰਬ ਸਾਮਗ੍ਰੀਆਂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬਰਤਨੋ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕਵਾਰ ਪਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਦੋ ਦੋ ਆਦਮੀ ਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਬੈਠ ਜਾਵਹੁ ਜਿਤਨੇ ਜਿਤਨੇ ਸਰੀਰਾਂ ਕਾ ਕੋਈ ਮਾਗੇਤੁਮਨੇ ਬਸ ਔਨਾਨਹੀ ਕਰਨੀ ਓਤਨੇ ੨ ਕਾਹੀ ਦੇਤੇ ਜਾਵਹੁ ਪੁਨਃ ਲਾਂਗਰੀਓਂ ਨੇ ਅਰਜ ਕੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅੰਨ ਪਾਂਚਸਾਤ ਮਣ ਮਾਤ੍ਰ ਹੋਗਾ ਕੈਸੇ ਪੂਰਣ ਹੋਗਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਸਤਿਨਾਮ ਕਹਕੇ ਦੀਏ ਜਾਵਹੁ ਆਪੇ ਗੁਰੂ ਪੂਰਣ ਸਰਬ ਕੋ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਕੋਠਜੋਂ ਕੇ ਨੀਚੈ ਨਿਕਾਰ ੨ ਕੇ ਊਪਰ ਕੋਠਜੋਂ ਕਾ ਮੂਖ ਉਘਾੜ ਕੇ ਨਹੀ ਦੇਖਨਾ ਤਦਨੰਤਰ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਡੇਰਜੋਂ ਮੈ ਕਹਵਾਇ ਭੇਜਜਾ ਕੇ ਆਵਹੁ ਜਿਸਨੇ ਸੀਧਾ ਲੇਨਾ ਹੋ ਵੋ ਸੀਧਾ ਲੇਵਹੁ ਜਿਸਨੇ ਸਿੱਧ ਅੰਨ ਖਾਣਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਸਿੱਧ ਅੰਨ ਪਾਵਹੁ ਤਬ ਸੰਤਜਨ ਨਾਂਗੇ ਜਟਾਧਾਰੀ ਬਸਤ੍ਰਹੁ ਵਾਲੇ ਅੰਨ ਆਟਾ ਦਾਲ ਦਾਣਾ ਲੇਨੇ ਕੋ ਆਏ ਤਬ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਯੇ ਕਲਾ ਦਿਖਾਈ ਜੋ ਏਕ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਣੀ ਗਦੀ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਔਰ ਅਨੇਕ ਮੂਰਤੀ ਕਰਕੇ ਏਕ ਆਧੇ ਘੰਟੇ ਮੈ ਸਭ ਕੋ ਆਟਾ ਦਾਣਾ ਦੇ ਦੀਆ ਉਸ ਸਮੈ ਮੈ ਉਦਾਸੀਨ ਸਾਧੂਓਂ ਨੇ ਮਾਰੇ ਈਰਖਾ ਕੇ ਏਕ ਏਕ ਨੇ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਕਾ ਸਾਤ ਸਾਤ ਕਾ ਦਸ ਦਸ ਕਾ ਸੀਧਾ ਦਾਣਾ ਲੀਆ ਤਬ ਭੀ ਸੰਤੋਖ ਕਰਲੇ ਮੈ ਨ ਆਵੈ ਏਕਵਾਰ ਲੇਜਾਵਹੁ ਪੀਛੇ ਸੇ ਜਮਾਤੀ ਮਹੰਤ ਨਾਂਗਜੋਂ ਸੇ ਕਹੋਂ ਕੇ ਔਰ ਲਜਾਵਹੁ ਔਰ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਲੈਆਵਹੁ ਜਿਤਨੀ ਵਾਰ ਜਿਸਨੇ ਆਇਕੇ ਸੀਧਾ ਮਾਂਗਜਾ ਹੈ ਭੰਡਾਰਜੋਂ ਨੇ ਨਾਨਹੀ ਕਰੀ ਉਤਨੀ ਵਾਰ ਹੀ ਉਸ ਕੋ ਉਤਨੇ ਹੀ ਸਰੀਰਹੁਕਾ ਸੀਧਾ ਦੇ ਦੀਆ ਏਕ ਆਧੇ ਘੰਟੇ ਭਰ ਮੈ ਸਭ ਕੋ ਬਸ ੨ ਕਰਾਇ ਦਈ ਜੈਸੇ ਈਸ਼ੂਰ ਨੇ ਪਾਂਡਵੋਂ ਕੀ ਰਖਜਾ ਅਰਥ ਏਕ ਪਤ੍ਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸਰਬ ਵਿਸ੍ਰ ਕੋ ਪੂਰਣ ਕਰ ਭਾਰਜਾ ਥਾ ਭਦਵਤ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸਰਬ ਸੰਭਹੁ ਕੋ ਤਾਭਕਾਲ ਹੀ ਪੂਰਣ ਕਰ ਦੇਭੇ ਭਏ ਦੇਖ ਕੇ ਐਸਾ ਅਦਭੁਤ ਕੌਭਕ ਉਦਾਸੀਨ ਆਦੀ ਸਰਬ ਸੰਭ ਅਸ਼ਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਭੇ ਭਏ ਸੰਭ ਮਹਾਭਮਾ ਯੋਗੀ ਰਾਜਨੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਕਜਾ ਭੁਛ ਬਾਭ ਹੈ ਪਾਂਚ ਸਾਭ ਸਹਸ੍ਰੋਂ ਕੋ ਸੀਧਾ ਦੇਕੇ ਭ੍ਰਿਪਭ ਕਰਣ ਕੀ ਚਾਹੇ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾਡ ਕੀ ਪ੍ਰਜਾ ਅੰਨਾਦਿਕ ਲੇਨੇ ਕਿਉਂ ਨ ਆਇ ਜਾਵੈ ਅਰ ਏਕ ੨ ਸੌ ਸੌ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਲੇਭਾ ਜਾਵੈ ਔਰ ਹਜਾਰੋਂ ਹੀ ਹਾਥਹੁ ਸੇਦੀਏ ਜਾਵਹੁ ਤੌਭੀ ਅੰਨਾਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਰੰਚਕ ਭੀ ਤੋਟ ਨਹੀ ਨ ਆਵੈਗੀ ॥

ਦੋਃ—ਦੇਭ ਲੇਭ ਸਭ ਥਕ ਪਰੇ ਤੋਟ ਨ ਦੇਖੀ ਮੂਲ
ਵਿਸਮਯ ਅਭਿ ਸਭ ਹੀ ਭਏ ਬਹੁਰਿ ਅਸੂਯਾ ਸ਼ੂਲ ॥ ੧ ॥
ਉਪਜਜੋ ਭਿਨ ਕੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਸਾਧੁ ਉਦਾਮੀ ਜੋਇ
ਯਭਨ ਸੋਇ ਬਿਧਿ ਕੀਜਿਐ ਜਿਹਭੇ ਭੰਡੀ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥
ਇਹ ਬਿਚਾਰ ਠਹਰਾਇ ਚਿਭ ਭੀਨ ਦਿਨਾ ਲਗ ਬਾਸ
ਕੀਨੋ ਸਕਲ ਉਦਾਸ ਯਨ ਮਨ ਮੈ ਸਭ ਬਿਸਮਾਦ ॥ ੩ ॥

ਜਬ ਦੇਭੇ ਲੇਭੇ ਸਾਰੇ ਥਕ ਗਏ ਹਾਰ ਗਏ ਅੰਨ ਕੀ ਤੋਟ ਭਥਾ ਔਰ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਤੋਟ ਨ ਆਈ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਨੇ ਰਹੇ ਸਰਬ ਭੇਖ ਧਾਰੀ ਬਡੇ ਵਿਸਮਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮਿਲਕੇ ਪਰਸਪਰ ਪੁਨਃ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਵਭੇ ਭਏ ਕਜਾ ਹਮ ਭੋ ਇਸ ਨਿਰਮਲੇ ਸਾਧੂ ਕੀ ਭੁੰਡੀ ਕੀਆ ਚਾਹਭੇ ਥੇ ਯੇ ਭੋ ਉਲਟਾ ਇਨਕਾ ਯਸ ਹੁਆ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਤੋਟ ਨ ਆਵਭੀ ਭਈ ਯੇ ਬਡੇ ਅਸ਼ਚਰਯ ਕੀ ਬਾਭ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਏਕ ੨ ਸਾਧੂ ਨੇ ਦਸ ਦਸ ਪਾਂਚ ੨ ਕਾ ਅੰਨ ਲੀਆ ਤੌਂ ਭੀ ਇਸ ਕੇ ਭੰਡਾਰ ਅਖੂਟ ਬਨੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਕਹ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਃ ਜਮਾਭੀ ਮਹੰਭੋਂ ਕੇ ਆਇਕੇ ਅਸੂਯਾ ਰੂਪ ਸੂਲ ਉਭਪਭ ਹੋਭਾ ਭਯਾ ਅਸੂਯਾ ਨਾਮ ਈਰਖਾ ਕਾ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਮਹਭ੍ਵ ਬਡਾਈ ਕੋ ਨ ਸਹਾਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਈਰਖਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਆਪਸਮੈ ਐਸੀ ਮਭਾ ਪਕਾਵਭੇ ਭਏ ਕਜਾ ਜੋ ਐਸੀ ਬਾਭ ਕਰੋ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਨਕੀ ਅਛੀ ਭਰਹ ਸੇ ਭੰਡੀ ਹੋਵੇ ਅਬ ਆਜ ਭੀ ਈਂਹਾਂ ਹੀ ਟਿਕੋ ਪੂਰਬ ਦਿਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਭੀ ਸੀਧਾ ਇਨ ਸੇ ਲੇਵਹੁ ਦੇਖੈਂ ਗੇ ਯੇ ਅਭ ਇਭਨਾ ਸੀਧਾ ਕਹਾਂ ਸੇ ਦੇਵੈ ਗੇ ਇਸ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਮੈ ਪੂਰਬ ਦਿਨ ਸੇ ਅਧਿਕ ਸੀਧਾ ਲੇਭੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਭੀਸਰੇ ਦਿਨ ਭੀ ਇਸੀ ਰੀਭੀ ਸੇ ਰਹਕੇ ਰਸਭ ਪਾਨੀ ਲੇਭੇ ਭਏ ਜਬ ਭੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਭ ਆਟਾ ਦਾਲ ਆਦੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਭੁਖ ਧਾਰੀਆਂ ਕੋ ਲੇਭਜਾਂ ਅਰ ਨਿਵਾਸ ਕਰਭਜਾਂ ਬੀਭ ਗਏ ਭਬ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕਜ਼ਾ ਯੇ ਉਦਾਸੀ ਲੋਕ ਭੇਖ ਧਾਰੀ ਸਪਰਧਾ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਸੇ ਦਧਦ ਹੈ ਔਰ ਗਜ਼ਾਨ ਯੋਗਵਾਨ ਤੋ ਕਹਾਂ ਹੋਨਾ ਹੈ ਪ੍ਰਤਯੁਤ ਉਲਟਾ ਗਜ਼ਾਨ ਯੋਗ ਕੇ ਸਾਧਨ ਭਗਤੀ ਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਭੀ ਰਹਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹਮਾਰੀ ਭੰਡੀ ਕਰਣੇ ਯੇ ਆਏ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਪਰਧਾ ਕੇ ਮਾਰੇ ਔਰ ਸੰਤ ਸਾਧੂ ਕੀ ਉਤ ਕ੍ਰਿਸਟਤਾ ਕੋ ਨ ਸਹਤੇ ਹੂਏ ਸਰਬ ਵੇਸੋ ਮੋ ਮਹਦ ਜਨਹੁ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਤੇ ਹੋਵੈ ਗੇ ਅਥਵਾ ਦੁਖ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਮਹਤਮਾ ਸੰਤਹੁ ਮਹਦ ਜਨੋ ਕਾ ਯੇ ਅਪਮਾਨ ਕਰਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਦੰਡ ਕੇ ਯੋਗ ਹੈ ਐਸਾ ਬੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਬੀਚਾਰਤੇ ਭਏ ਜੋ ਬੀਚ ਬੀਚ ਗਰੀਖ ਅਛੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਭੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਕੋ ਐਸੇ ਕਰਮੋਹੁ ਸੇ ਵਰਜਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਹੈ ਤੋ ਬਹੁਤੇ ਹੀ ਦੰਡ ਯੋਗ ਪਰੰਤੂ ਅਛਾ ਬੋਰਾਸਾ ਇਨਕੋ ਦੰਡ ਦੇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸ ਸੇ ਹਮਾਰਾ ਖਿਮਾ ਹੀ ਭੂਖਣ ਹੈ ਅਧਿਕ ਨ ਸੰਤਾਵਨਾ ਚਾਹਜੇ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਬੀਚਾਰ ਠਹਰਾਇਕੇ ਸੀਤਜ਼ੂਰ ਕੋ ਸਮਰਣ ਕੀਆ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਗਜ਼ਾਨੁਸਰ ਸੀਤਜ਼ੂਰ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਆਇ ਹਾਜਰ ਹੂਆ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਇਸ ਕਿੰਕਰ ਕੋ ਆਪਨੇ ਯਾਦ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸ ਪਰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਯ ਅਰਥ ਦਾਸ ਕੋ ਯਾਦ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਆਗਜ਼ਾ ਦਾਸਕੇ ਊਪਰ ਕੀਜਜੇ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸੀਤਜ਼ੂਰ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਸੁਣ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਯੇ ਉਦਾਸੀਨ ਲੋਕ ਹਮਾਰਾ ਪੜਦਾ ਉਠਾਵਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਤੀਨ ਦਿਨ ਹੂਏ ਹੈਂ ਡੇਰੇ ਲਗਾਈ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਏਕ ੨ ਸਾਤ ਸਾਤ ਕਾ ਦਸ ਦਸ ਕਾ ਸੀਧਾ ਲੇਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਨ ਕੇ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀ ਹੈ ਮਾਰੇ ਈਰਖਾ ਕੇ ਯੇ ਲੋਕ ਜਰੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਤਨੀ ਵਾਰ ਅੰਨ ਲੇਤੇ ਦੇਤੇ ਭੀ ਇਨ ਕੋ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਿਸ਼ਚਾ ਨਹੀ ਆਯਾ ਹੈ ਯੇ ਅਬੀ ਕੁਛ ਪਰਚਾ ਔਰ ਦੇਛਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਇਨ ਕੋ ਅਬ ਤੂੰ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਪਰਚਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਦਿਖਾਇਦੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਇਕੇ ਤੁਮ ਉਦਾਸੀਨੋ ਕੇ ਬਡੇ ੨ ਮਹੰਤਹੁ ਕੋ ਗ੍ਰਸ ਲੇਵਹੁ ਪੁਨਃ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਪਾਖੰਡੀ ਲੋਕ ਹੈ ਸਾਧੂ ਜਨਹੁ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਨੇ ਵਾਰੇ ਉਨ ਕੋ ਖੂਬ ਸੰਤਾਪਨਾ ਹੋਗਾ ਜੋ ਬੀਚ ਬੀਚ ਮੈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਨਿਸ ਕਪਟ ਨਿਰਛਲ ਸਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸਰਲ ਚਿਤ ਮਹਾਤਮਾ ਹੈਂ ਉਨ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਨ ਸੰਤਾਪਨਾ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ ਲੈਕੇ ਅਬੀ ਚਢਾਈ ਕਰਦੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੋ ਆਪ ਨੇ ਆਗਜ਼ਾ ਦਈ ਹੈ ਸੋ ਮੈਨੇ ਅਪਨੇ ਮਸਤਕ ਪਰ ਧਾਰਣ ਕਰਲਈ ਹੈ ਹਮਤੋ ਸਦਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੂਖੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਵਰਾਕ ਕਿਤਨੇਕ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਆਗਜ਼ਾ ਕਰਹੁ ਤੋ ਹਮ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੋ ਭੀ ਪੀੜਤ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔਸੀ ੨ ਆਗਜ਼ਾ ਹਮਾਰੀ ਭੂਖ ਕੀ ਨਿ ਬ੍ਰਿਤੀ ਵਾਸਤੇ ਕਬੀ ਕਬੀ ਭੁਗਵੰਤ ਕੀ ਪਾਪੀ ਲੋਕਹੁ ਕੋ ਪੀੜਨੇ ਅਰਥ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ੨ ਹਮਾਰੀ ਕੁਛ ੨ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਪਾਪਿਸਟ ਲੋਕ ਕੁਛ ਪੁੰਨਜ ਦਾਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਨਾ ਕਿਸੀ ਸੰਤ ਜਨ ਅਤਿਥੀ ਅਭਜ਼ਾਗਤਕੀਅੰਨ ਜਲ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇਵਲ ਔਖਧਜੋ ਪਰ ਖਰਚ ਕਰਤੇਹੈਂ ਵੈਦ ਹਕੀਮੋ ਕੋਈ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਗੁਰੂ ਅਰਥ ਨਹੀ ਖਰਚ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵੋ ਦੁਸ੍ਟ ਪਾਪੀ ਹਮਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਜ਼ਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਹਮ ਉਨਕਾ ਖੂਬ ਲੋਹੂ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਛੀ ਸ੍ਵਾਦੁ ਔਖਦੀ ਭੀ ਖਾਤੇ ਹੈ ਖੁਫ ਅਗੇ ਬਿਛਾਵਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੋ ਪਰ ਸੋਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਨਕਾ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਕੁਟੁੰਬ ਸਹਤ ਪੁਨਃ ਨਿਰਤ ਕਾਰੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੌਨਸੇ ਹਕੀਮ ਉਨਕੋ ਕੇਵਲ ਔਖਧਜੋਂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਵੋ ਵੈਦ ਭੀ ਹਮਕੋ ਪਜਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਉਨ ਬੇ ਮੁਖਹੁ ਸੇ ਹਮ ਉਨ ਵੈਦਹੁ ਕੋ ਖੂਬ ਧਨ ਦਿਵਾਵਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸਦ ਵੈਦ ਕੋਈ ੨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਕੁਤਸਿਤ ਵੈਦ ਤੋ ਅਨੇਕ ਹੀ ਹੈ ਜਿਨਕੋ ਜ੍ਵਰਹੁ ਕੀ ਪਰੀਖਜ਼ ਨਹੀ ਹੈ ਜ੍ਵਰਾਦੀ ਰੋਗ ਤੋ ਕੋਈ ਔਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਦਵਾਈ ਔਰ ਰੋਗ ਕੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਨ ਨਕਲੀ ਗਾਮੀ ਹਕੀਮਹੁ ਪਰ ਹਮ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਆਪਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਤਾਂ ਹਮਾਰਾ ਅਭੀਸ੍ਟ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਬਡਾ ਕਠਿਨ ਭੀ ਕਾਰਯ ਹੋ ਤੋਂ ਭੀ ਹਮ ਆਪਕੀ ਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰ ਸਿਰਕੇ ਜੋਰ ਕਰੈਂ ਗੇ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਯੇ ਤੋ ਬਡਾ ਭਲੇ ਮਾਨਸ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਕਾ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇ ਕੈਸੇ ਜਾਇਕੇ ਸੰਤਾਵੇ ਗਾ ਸਿਖੋ ਕੀ ਔਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਤਪ ਪ੍ਰਤਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਤਪਨ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਸਿਖ ਤੁਮਾਰਾ ਰੂਪ ਦੇਖਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤੁਮਨੇ ਜਮਾਤਜੋਂ ਕੋ ਤਪਾਵਨਾ ਹੈ ਸੋ ਰੂਪ ਤੂੰ ਇਨਕੋ ਦਿਖਾਇ ਦੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਤਥਾਸਤੂ ਕਹਕੇ ਖਿਨ ਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਲੇਤਾ ਭਯਾ ਯੇ ਸਿਖ ਲੋਕ ਹਮਕੋ ਦੇਖੈ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਉਸ ਸਮੇ ਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਡਾ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਤੀਨ ਜਿਸਕੇ ਸਿਰ ਹੈ ਅਰ ਤੀਨ ਹੀ ਬਡੇ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈ ਬਿਜਲੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚਮਕ ਰਹੇ ਹੈ ਬਿਜਲੀ ਕੀ ਲਤਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਾ ਭੈ ਦਾਯਕ ਤੀਨਹੁ ਜਿਹਵਾ ਕੋ ਫੇਰ ਰਹਜਾ ਹੈ ਖਟ ਜਿਸਕੀ ਭੁਜਾ ਹੈਂ ਏਕ ਹਾਥ ਮੈ ਜਿਸਕੇ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਹੈ ਬਡਾ ਭੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਾਯਕਹੈ ਜਿਸ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਕੇ ਤੀਨਹੁ ਸਿਖਰਹੁ ਮੈ ਸੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਤੀਨ ਅਗਨੀ ਕੀ ਲਾਟੈਂ ਨਿਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਏਕ ਹਾਥ ਮੈ ਜਿਸਕੇ ਬਡੀ ਅਜਰ ਫਾਂਸੀ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਪੀੜ ਕੇ ਰੁਧਿਰ ਨਿਕਾਸਤਾ ਹੈ ਤੀਸਰੇ ਹਾਥ ਮੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਪਕੜੇ ਹੁਏ ਹੈ ਔਰ ਤੀਨਹੁ ਹਾਥੋ ਮੈ ਲੋਹੁ ਸੇ ਭਰੇ ਹੁਏ ਤੀਨ ਖਪਰ ਪਕੜੇ ਹੁਏ ਸੇ ਤੀਨਹੁ ਮੁਖਹੁਸੇ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਗਰਜ ਰਹਜਾ ਹੈ ਤੀਨ ਹੀ ਜਿਸ ਕੇ ਕਰਣ ਹੈ ਔ ਤੀਨ ਹੀ ਨਾਸਿਕਾ ਹੈ ਤਥਾ ਤੀਨ ਹੀ ਜਿਸਕੇ ਚਰਣ ਮਹਾ ਰੌਦ੍ ਰੂਪ ਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਤੈਸੀ ਹੀ ਉਸਕੀ ਸੇਨਾ ਹੈ ਤੈਸਜਾਂ ਹੀ ਉਨਹੁ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਂ ਹੈ ਸਿਰ ਪਰ ਜਿਨਕੇ ਅਗਨੀ ਕੀ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਜਟਾ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈਂ ਐਸਾ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪ ਦੇਖਕੇ ਕਈ ਤੋ ਸਿਖ ਮੂਰਛਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਡਰਕੈ ਮਾਰਜੋਂ ਨੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤੇ ਹੁਏ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਪਕੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਬਲਾਇ ਸੇ ਰਖ ਲੇਵਹੁ ਜੀ ਔਰ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸੀਲ ਸਾਵਧਾਨ ਹੀ ਰਹਤੇ ਭਏ ਜਬ ਐਸੀ ਦਸਾ ਸਿਖਾਂ ਕੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੇਖੀ ਤਬ ਸੈਨਤ ਨੇਤ੍ ਕੀ ਸੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਅਬ ਜਾਵਹੁ ਜਮਾਤੀ ਮਹੰਤ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਜਾਇ ਗ੍ਰਸਹੁ ॥ ਹੁਕਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਮਾਨਕੇ ਉਂਹਾਂ ਸੇ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਵੇ ਸੀਤ ਜ੍ਵਰ ਲੋਪ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਡੇ ੨ ਮਹੰਤਹੁ ਕੋ ਜਾਇ ਗ੍ਰਸਜਾ ਬਡੇ ੨ ਜਿਨਕੇ ਡੀਲ ਔਰ ਬਡੀ ੨ ਜਿਨਕੀ ਗੋਗੜਹ ਪੇਟਕੀ ਥੀ ਮੂਸਲ ਸਰੀਖੇ ਜਿਨਕੇ ਅਕਾਰ ਥੇ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਔਰ ਸਰਬ ਉਦਾਸਜੋਂ ਕੋ ਜਮਾਤੋ ਕੇ ਮਹੰਤੋ ਸਹਤ ਖੂਬ ਤਪਾਯਾ ਸਭਕੇ ਗਰੇ ਮੋ ਅਪਨੀ ਫਾਸੀ ਡਾਰਦਈ ਉਨਕੇ ਦਾਂਤੋਂ ਸੇ ਦਾਂਤ ਬਾਜਨੇ ਲਗੇ ਬਡੇ ਕੜਾਕੇ ਦਾਂਤੋਂ ਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਉਠਨੇ ਲਗੇ ਔਰ ਆਸਨੋ ਸੇ ਹਾਥ ਹਾਥ ਭਰ ਉਛਰ ੨ ਕੇ ਗਿਰੈਂ ਅਰ ਪਾਨੀ ਕੀ ਅਤਿ ਦਾਹ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਭਈ ਔ ਪਾਨੀ ਦੇਨੇ ਵਾਰੋ ਤਪ ਸੇ ਖਾਲੀ ਕੋਈ ਨ ਰਹ ਗਯਾ ਬਡੇ ਕਸ਼ੂ ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਾਰੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤੇ ਹੈ ਧੀਰਜ ਸਭਕਾ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਪ ਕੇ ਬੇਗ ਕੋ ਨ ਸਹਾਰ ਸਕਤੇ ਭਏ ਮੁਖਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤ ਬੇਮੁਖਹੁ ਕੀ ਛੂਛੀ ਪਰ ਜਾਤੀ ਭਈ ਸਭ ਡੇਰਜੋਂ ਮੇ ਹਾਯਰੇ ਮਰ ਗਏ ਰੇ ਪਾਨੀ ਦੇਹੁਰੇ ਇਸ ਸਬਦ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਸਬਦ ਸੁਣਾਈ ਨ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਔਰ ਜੋ ਜੋ ਬੀਚ ਮੈ ਸਰਲ ਚਿਤ ਮਹਾਤਮਾ ਥੇ ਉਨਕੋ ਤਪ ਕੀ ਆਂਚ ਭੀ ਨ ਲਾਗੀ ਵੇ ਸੰਤ ਜਨ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਉਨ ਕੋ ਬਿਹਬਲੋਂ ਕੋ ਪਾਨੀ ਦੇਤੇ ਫਿਰੈਂ ਸਾਥ ਹੀ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਫਿਰੈ ਅਰੇ ਨੀਚਹੁ ਤੁਮਨੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਓਂ ਕੋ ਤਪਾਯਾ ਹੈ ਯੇ ਉਨਕੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਾ ਫਲ ਤੁਮ ਕੋ ਲਾਗਯੋ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕਾ ਦੁਖ ਦੇਨਾ ਨ ਸਹਾਰ ਕੇ ਤੁਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਯੇ ਏਕ ਤਪ ਰੂਪ ਯਮਦੂਤ ਲਗਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨਾ ਭਲਾ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤੁ
ਅਬ ਬੇਗ ਹੀ ਉਨ ਮਹਾਤਮਹੁ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਰਹੁ ਅਪਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਖਸ਼ਾਵਹੁ
ਈਹਾਂ ਸੇ ਬੇਗ ਹੀ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਹੁ ਦੇਰੀ ਮਤ ਕਰਹੁ ਨਿਸ ਅਪ੍ਰਾਧ ਸੰਤਹੁ ਕਾ
ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਣਾ ਅਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਨਿਰਦੋਸ ਨਿਰਵੈਰ ਕਾ ਬੁਰਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਣਾ ਯੇ
ਬਾਤ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੋ ਨਹੀ ਭਾਵਤੀ ਹੈ ਉਨ ਮਹਾਤਮਹੁ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ
ਸਰਬ ਮਹੰਤ ਲਗੇ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਣੇ ਕੇ ਹਮਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁਰਾ ਕਾਮ ਕੀਆ ਹੈ
ਜੋ ਸੰਤ ਕਾ ਪੜਦਾ ਉਠਾਨੇ ਅਰਥ ਤੀਨ ਦਿਨਾ ਲਗ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਤਬ ਇਤਨੇ ਕਸ਼ੂ
ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਅਬ ਬੇਗਹੀ ਚਲੋਂ ਉਨ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਰਹੁ ਭਲਾ
ਜੋ ਵਹੁ ਸੰਤਜਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਖਸ਼ ਦੇਵੈਂ ਕੋਈ ਏਕ ਬੀਚ ਮੈ ਸੇ ਬੋਲ ਉਠੇ
ਸੁਣਹੁ ਭਾਈ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਹਮਨੇ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕੀਆਹੈ ਉਲਟਾ ਹਮਾਰੇ ਮਨ
ਮੈ ਔਰ ਭੀ ਅਧਿਕ ਭੈ ਹੈ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਤੇ ਏਕਹੀ ਦਿਨ ਕੀ ਬਹੁਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੁਮ ਮਾਰੇ
ਮਤਸਰ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਕੇ ਜਲੇ ਹੁਏ ਤੀਨ ਦਿਨਾ ਲਗ ਕਿਉਂ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਹਮ ਇਉਂ
ਡਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਯੇ ਬਡੇ ਸਾਮਰਥ ਮਹਾਪੁਰਖ ਹੈਂ ਇਨ ਕੇ ਬਚਨ ਅਮੋਘ ਹੈਂ ਹਮਨੇ
ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋਕਹੁ ਸੇ ਸੁਣਯਾ ਥਾ ਐਸੇ ਔਰ ਆਪ ਭੀ ਆਪਨੀ ਆਂਖੋਂ ਸੇ ਏਕ ਦਿਨ
ਦੇਖ ਲੀਆ ਥਾ ਕਿਸੀ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾ ਯੋਗੀਰਾਜ ਸੇ ਇਜ਼ਨਜ਼ਾਂ ਕੋ ਅੰਨ
ਪਾਨੀ ਦੇਵੇ ਬਿਨਾ ਆਸ੍ਰਯ ਵੋ ਬਿਨਾ ਜਿਮੀਨ ਜਾਗੀਰ ਕੇ ਅਬ ਯੇ ਮਤ ਕੋਪ ਕਰਕੇ
ਕੁਛ ਔਰ ਸ੍ਰਾਪ ਨ ਦੇ ਦੇਵੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੰਕਾ ਹੋਯਾ ੨ ਪੁਨਃ ਔਰ ਸਾਧੂ ਬੀਚ
ਮੈਸੇ ਬੋਲ ਉਠੇ ਭਾਈ ਸੰਤ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਦੁਖ ਕੋ ਨਹੀ ਸਹਾਰ
ਸਕਤੇ ਜਬ ਤੁਮ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਉਨ ਮਹਾਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਰੋਗੇ
ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੋਗੇ ਦੁਖੀ ਹੁਏ ਹੁਏ ਰੋਵਹੁ ਪੀਟਹੁਗੇ ਪੁਨਃ
ਵਹੁ ਕਿਉਂ ਤੁਮਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਵੈਂਗੇ ਕਿੰਤੂ ਬਖਸ਼ ਹੀ ਲੇਵੈਂਗੇ ਯਾਂਤੇ ਬਿਲੰਬ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ
ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਅਪਨੇ ਦੁਖ ਮੇਟਨੇ ਅਰਥ ਚਲਹੁਗੇ ਉਨਕੀ ਸਰਨ ਤਬ ਇਸ ਘੋਰ ਦੁਖ
ਸੇ ਛੂਟਹੁਗੇ ਤਬ ਸਰਬ ਜਮਾਤੋਂ ਕੇ ਮਹੰਤ ਏਕ ਮਤਾ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਕੀ ਤ੍ਰਾਹੀਮਾਨ ਤ੍ਰਾਹੀਮਾਨ ਕਹਤੇ ਹੁਏ ਮੁਖ ਸੇ ਸਰਣੀ ਆਇ ਪਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ
ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਭ੍ਰਮਰੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਲਿਪਟ
ਜਾਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਹਮਨੇ ਆਪਕੀ ਮਹਿਮਾ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ਥੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ
ਪੂਰਣ ਪੁਰਖ ਮਹਾਤਮਾ ਹੋ ਬਡਜੋਂ ਕਾ ਧਰਮ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਖਿਮਾ ਕਰਣੀ ਸਰਣਾਗਤੋਂ
ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰਣੀ ਹਮ ਸੇ ਬਡੀ ਭੂਲ ਭਈ ਹੈ ਆਪ ਕਾ ਬੁਰਾ ਚਿੰਤਨ ਕੀਆ ਥਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਉਸਕਾ ਫਲ ਅਬ ਹਮਨੇ ਪਾਇ ਲੀਆ ਹੈ ਅਬ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੀ ਭੂਲ ਬਖਸ਼ਯੇ ਖਿਮਾਪਨ ਕੀਜੀਜੇ ਹਮਾਰੇ ਅਪ੍ਰਾਧੋਂ ਕੋ ਪੁਨਾਃ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਕਰੈਂਗੇ ਸਰਣਾਗਤ ਦੀਨਹੁ ਕੋ ਇਸ ਸੀਤ ਜ੍ਵਰ ਰੂਪ ਯਮਦੂਤ ਸੋਂ ਬਚਾਇ ਲੇਵਹੁ ਨਹੀਤੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਯੇ ਯਮਦੂਤ ਅਬੀ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣਹੁ ਕੋ ਨਿਕਾਸਤਾ ਹੈ ਐਸੀ ੨ ਮਹੰਤਹੁ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣ ਕੇ ਤਿਨ ਕੇ ਊਪਰ ਕਰੁਣਾ ਭਰੇ ਰਸੀਲੇ ਨੈਨਹੁ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਡਾਰਤੇ ਭਏ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀਸਰਣੀ ਆਵਨਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਔ ਉਨ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸਰਬ ਕਾ ਜ੍ਵਰ ਜਨਜ ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਸ਼੍ਰੀਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗਾਰੀ ਜੀ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਮੁਸਕਰਾਏ ਕੇ ਉਦਾਸੀਨੋ ਕੇ ਮਹੰਤਹੁ ਸੇ ਬਚਨ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ਹੇ ਸਾਧੋ ਬਡ਼ੇ ਅਸਚਰਯ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਬਾਣਾ ਪਹਰ ਕੇ ਸੰਤ ਕਹਾਇ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਪਕ਼ਦਾ ਉਠਾਵਨੇ ਕੋਂ ਉਦਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਆਪ ਕੋ ਲਜਾ ਨ ਆਈ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਚਾਹਜੇ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਪਕ਼ਦਾ ਢਕਨਾ ਕੇ ਉਘਾਕ਼ਨਾ ਯੇ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕੀ ਰੀਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮ ਜਗਤ ਮੈ ਕਰਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੋ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਧਰਮ ਯੇ ਹੈ ਕੇ ਸਰਬ ਕਾ ਪਕ਼ਦਾ ਢਕਨਾ। ਦੇਖ ਕੇ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਪਾਪ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਗਟ ਨ ਕਰਨਾ ਔਰ ਜਿਸ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਥੋਕ਼ਾ ਅੰਨ ਦੇਨੇ ਕੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਹੋਵੇ ਉਸ ਗਰੀਬ ਕਾ ਪਕ਼ਦਾ ਢਕਨਾ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਕੋ ਭੰਡਨਾ ਦੇਖੋ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਮਾਲਵੇ ਮੈ ਜਥ੍ਥ ਚਮਕੌਰ ਕਾ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਆਯਕੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਤਬ ਉਨ ਦਿਨੋਂ ਮੈਂ ਦੁਰਭਿਖ ਪਕ਼ਾ ਹੁਆ ਥਾ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਏਕ ੨ ਦੋ ਦੋ ਚਾਰ ਚਾਰ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਸਿਖ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਨੇ ਅਰਥ ਲੈਗਏ ਉਨ ਮੇਂ ਏਕ ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਿੰਘ ਭੀ ਏਕ ਗਰੀਬ ਸਿਖ ਕੇ ਘਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣੇ ਗਯਾ ਥਾ ਜਬ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕ ਆਯਾ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਪੂਛਜਾ ਕਹੁ ਭਾਈ ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਆਜ ਕਜਾ ਤੁਮਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਯਾ ਹੈ ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਉਸ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸੰਗਰੀ ਔ ਪੀਲੂ ਕਾ ਭੋਜਨ ਕਰ ਆਯਾ ਥਾ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪੂਛਨੇ ਸੇ ਯੇ ਉਤ੍ ਦੀਆ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਆਜ ਤੋ ਹਮਨੇ ਛਤੀਹ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੋਜਨ ਪਾਏ ਹੈਂ ਐਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੋਜਨ ਹਮ ਜਨਮ ਭਰ ਮੈ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਪਾਯਾ ਥਾ ਜੈਸਾ ਕਿ ਆਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਯਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਤੀਨ ਵਾਰ ਪੂਛਜਾ ਤੀਨੋ ਵਾਰ ਭਾਈ ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਏਹੀ ਉਤ੍ ਦੀਆ ਤਬ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਧਨਜ਼ ਹੈ ਸਿਖਾ ਤੂੰ ਧੰਨਜ ਹੈਂ ਧਨ ਤੇਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੈਂ ਜਿਸਨੇ ਮੇਰੇ ਪਕ਼ਦੇ ਢਕੇ ਹੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿਖ ਕੇ ਜੋ ਪੜਦੇ ਤੁਮਨੇ ਢਕੇ ਹੈਂ ਸੋ ਮੇਰੇ ਹੀ ਪੜਦੇ ਤੁਮਨੇ ਢਕੇ ਹੈਂ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਭਾਈ ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਥਾਇ ਯੇ ਸਲੋਕ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸਲੋਕ—ਸਤੀ ਦੇ ਸੰਤੋਖੀ ਖਾਇ ਤਿਸਕੀ ਵਾਸਨਾ ਤੀਨ ਲੋਕ ਮੈ ਜਾਇ ॥ ਈਹਾਂ ਵਾਸਨਾ ਸਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਸੋਭਾ ਜਾਨਨਾ ਸਤੀ ਅਰਥਾਤ ਆਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਥਵਾ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕੋ ਭੀ ਉਲੰਘਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਅੰਨ ਜਲ ਆਦਿਕ ਦਾਨ ਭੂਖੇ ਪਜਾਸੇ ਕੋ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਖਾਨੇਵਾਰੋ ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਉਤਨਾ ਹੀ ਖਾਇਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਕੇ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਭਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਨ ਉਨ ਮੋਟੇ ਮਾਟੇ ਅੰਨ ਕੋ ਅਥਵਾ ਸਾਗ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਨਿੰਦਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਨ ਪੀਛੇ ਸੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਪੂਛਨੇ ਸੇ ਉਸ ਅੰਨ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਨ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਮ ਦਯਾਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਉਨ ਦੋਨੋ ਸੜੀ ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਵਾਰੇ ਕੀ ਤਥਾ ਸੰਤੋਖੀ ਉਸ ਅੰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਖਾਨੇ ਵਾਰੇ ਕੀ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਭੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਤਥਾ ਪਾਤਾਲ ਵਾਸੀ ਭੀ ਉਸ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਭਾਈ ਗਾਮ-ਜਨਹੁ ਆਪ ਕੋ ਭੀ ਐਸੀ ਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਜੇ ਯੇ ਇਸ ਚਾਲ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਲਛਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਪ ਲੋਕ ਵਰਤਤੇ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਗੁਰੂ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਨੇ ਮਾਰੂਰਾਗ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਉਸ ਰੀਤੀ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਲਛਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਅਪੂਰਬ ਬਚਨ ਧੀਰਜ ਵਾਰੇ ਸਾਰਰੂਪ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਮਹੰਤਹੁ ਕੇ ਮਨ ਸ਼ਾਂਤਵਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਗਾਰੁੜੀ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਸਰਪ ਵਿਖ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਉਦਾਸੀਨ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਮਨ ਭੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਧਜ਼ਾਤਮਿਕ ਤਾਪ ਰੂਪੀ ਵਿਖ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਜੋ ਮਾਰੂਰਾਗ ਮੈ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਲਖਣ ਕਹੇ ਹੈਂ ਵੇ ਲਖਣ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਵਨੇ ਚਾਹਜੇ ਉਤ੍ ਰੂਪ ਸ਼ਬਦ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ਅਸ੍ਟਪਦੀਆਂ ॥

ਸ਼ਸਤ੍ ਤੀਖਣ ਕਾਟਿ ਡਾਰਿਓ ਮਨਿ ਨ ਕੀਨੋ ਰੋਸ ॥ ਦਾਰਜੁ ਉਆਓ ਕੋ ਲੇ ਸਵਾਰਿਓ ਤਿਲ ਨ ਦੀਨੋ ਦੋਸੁ ॥ ੧ ॥ ਮਨ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਰਉ ਨਿਤਨੀਤਿ ॥ ਦਇਆਲ ਦੇਵ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਸੁਨਿ ਸੰਤਨਾ ਕੀ ਰੀਤਿ ॥ ੧ ਰਹਾਉ ॥ ਚਰਣ ਤਲੈ ਉਗਾਹਿ ਏਸਿਓ ਸ੍ਰਮ ਨ ਰਹਿਓ ਸਰੀਰ ॥ ਮਹਾ ਸਾਗਰ ਨਹ ਵਿਆਪੈ ਖਿਨਹਿ ਉਤਰਿਓ ਬੈਰਿ ॥ ੨ ॥ ਚੰਦਨ ਅਗਰ ਕਪੂਰ ਲੇਪਨ ਤਿਸ ਸੰਗੇ ਨਹੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਬਿਸ੍ਟਾ ਮੂਤ੍

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖੋਦਿ ਤਿਲੁ ਤਿਲੁ ਮਨਿ ਨ ਮਨੀ ਬਿਪਰੀਤਿ ॥ ੩ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਬਿਕਾਰ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਸੰਲਗਨ ਸਭ ਸੁਖ ਛਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਨ ਕਛੂ ਜਾਨੈ ਸਰਬ ਜੀਅ ਸਮਤ ॥ ੪ ॥ ਕਰਿ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਅੰਧਕਾਰ ਬਿਨਾਸ ॥ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਪਵਿਤ੍ਰਹ ਕਿਰਣ ਲਾਗੋ ਮਨਿ ਨ ਭਇਓ ਖਿਖਾਦੁ ॥ ੫ ॥ ਸੀਤ ਮੰਦ ਸੁਗੰਧ ਚਲਿਓ ਸਰਬ ਥਾਨ ਸਮਾਂਨ ॥ ਜਹਾਂ ਸਾ ਕਿਛੁ ਤਹਾਂ ਲਾਗਿਓ ਤਿਲ ਨ ਸੰਕਾ ਮਾਨ ॥ ੬ ॥ ਸੁਭਾਇ ਅਭਾਇ ਜੁ ਨਿਕਟਿ ਆਵੈ ਸੀਤੁ ਤਾਂਕਾ ਜਾਇ ॥ ਆਪ ਪਰ ਕਾ ਕਛੁ ਨ ਜਾਣੈ ਸਦਾ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ॥ ੭ ॥ ਚਰਣ ਸਰਣ ਸਨਾਥ ਇਹੁ ਮਨੁ ਰੰਗ ਰਾਤੇ ਲਾਲ ॥ ਗੋਪਾਲ ਗੁਣ ਨਿਤ ਗਾਉ ਨਾਨਕ ਭਏ ਪ੍ਰਭ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ੮ ॥ ਇਸ ਕਾ ਵੀਚਾਰ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੁਣਹੁ ਭਾਈ ਹੋ ਰਾਮ ਜਨਹੁ ਜੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਮੈ ਜੋ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੇ ਲਖਣ ਉਚਾਰਣ ਕੀਏ ਹੈਂ ਸੋ ਐਸੇ ਹੀ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਲਛਨ ਆਪ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਭੀ ਧਾਰਣ ਕਰਣੇ ਚਾਹਜੇ ਅਰਥ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਸਪਸ਼ਟੀਹੈ ॥ ਗ੍ਰੰਥਕਾਰ ਉਵਾਚ ॥ ਅਰ ਭਾਵਾਰਥ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਦਾਸ ਕੀ ਬੁਧੀ ਮੈ ਜੋ ਜੈਸੀ ਸਫੁਰਤੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੇ ਦਾਸ ਭੀ ਲਿਖ ਦੇਤਾ ਹੈ ਕਹਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਤੋ ਯੇ ਭਾਖਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਆਸ਼ਯ ਇਸ ਕਾ ਪਰਮ ਗੰਭੀਰ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਭਾਸਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਗੋਬਿੰਦ ਲੋਕੋ ਆਪ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਹੁ ਏਕ ਸਮੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਅਪਨੀ ਸਭਾ ਮੈ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਇਸਥਿਤ ਥੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਸਜਨਹੁਨੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਅਤਿ ਨਿਮ੍ਰ ਹੋਕੇ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕਾਰੀ ਸਰਬ ਭਤ੍ਰ ਵੇਤਜੋਂ ਕੇ ਸਿਰੋਮਣੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸਮ ਦਰਸੀ ਤਤਵੇਤਾ ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਕੈਸੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਲਛਨ ਹੈਂ ਜਿਨਾ ਲਛਨਾ ਕੋ ਜਾਨ ਕੇ ਹਮ ਮਹਾਂ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦ੍ ਸੇ ਪਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਂ ਐਸੀ ਸੰਤ ਸਜਨਹੁ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜੀ ਉਨਕੇ ਪ੍ਰਥਾਇ ਯੇ ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਮੈਂ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰ ਕੇ ਉਨ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਥਾਇ ਸਾਖੀ ਮਹਾਂ ਪੁਰੁਖ ਬੋਲ ਦੇ ਸਾਂਝੀ ਸਗਲ ਜਹਾਨੈ ॥

ਇਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਚਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਹੀ ਸ੍ਰੋਤਾ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਸਾਂਝਾ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਾਹੇਤੇ ਏਕ ਮਿਨਿਤ ਮਾਤ੍ਰ ਸਿਖ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਸਨਮੁਖ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਸਰਬ ਕਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ਸਾਂਝਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮਨ ਮੇਰੇ ਇਤਿ ॥ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਿਥਮ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਪੂਰਬਿਕ ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ॥ ਰਾਮ ਰਉ ਨਿਤ ਨੀਤਿ ॥ ਨਿਤ ਨਿਰੰਤਰ ਨੀਤ ਹਮੇਸਾ ਸਰਬਦਾਕਾਲ ਰਾਤ੍ ਦਿਨ ਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਬੈਠਤੇ ਉਠਤੇ ਸੋਵਤੇ ਜਾਗਤੇ ਗਵਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਿਸੀ ਸੇ ਵਾਰਤਾ ਆਲਾਪ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਜਪ ਤਪ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਹਵਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਆਦੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਾਰਜ ਕਰਣ ਮੈ ਬਾਟ ਘਾਟ ਦੁਖ ਸੁਖ ਮੈ ਨਿਰੰਤਰ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਤੇ ਰਹੁ ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜੌਨ ਸੇ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਗੋਬਿੰਦ ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕਾ ਭਜਨ ਸਿਮਰਣ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਨ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੇ ਊਪਰ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਅਤਿ ਦਯਾਲੁ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜਿਨਕੇ ਊਪਰ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੀ ਗੁਰੁ-ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕੀ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਨ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕੀ ਰੀਤੀ ਅਰਥਾਤ ਵਿਵ-ਹਾਰਕ ਵਰਤਣ ਹੇ ਮਨ ਤੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰ ਜੈਸੇ ਉਨ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕੇ ਵਾਹਜ ਵਿਵਹਾਰਕ ਚਿਹਨ ਹੈ ਸੋ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਹਮ ਤੁਝ ਕੋ ਸੁਣਾਵਤੇ ਹੈਂ ਤਖਕ ਬਢਈ ਅਰਥਾਤ ਤ੍ਰਖਾਣ ਦ੍ਰੁਸ੍ ਬਨ ਮੈਂ ਜਾਇ ਨਿਰਦੋਸ ਨਿਰ ਅਪ੍ਰਾਧ ਨਿਰਵੈਰ ਸਮ ਵਰਤੀ ਅਪਨੇ ਅੰਰਥ ਅਥਵਾ ਬਜਰਥ ਹੀ ਤੀਖਣ ਸਸ੍ਤ੍ ਲੈਕੇ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੋ ਕਾਟ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਕਾਟਨੇ ਪਰ ਭੀ ਮਨ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਿਖ ਰੋਸ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਤ੍ਯੁਤ ਨਾਮ ਉਲਟਾ ਉਸ ਤਛਕਾ ਕਾਰਯ ਵੋ ਬ੍ਰਿਛ ਸਵਾਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਉਸ ਤਛਕ ਕੋ ਕੁਛ ਤਿਲ ਮਾਤ੍ ਦੋਸ਼ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤਜਨ ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਰਣੇ ਵਾਰੇ ਪਰ ਭੀ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸਾ ਮਾਂਡਵ ਰਿਖੀ ਨਿਰ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕੋ ਰਾਜਾ ਨੇ ਸ੍ਹੂਲੀ ਦੇ ਦੀਆ ਥਾ ਤਬ ਭੀ ਮਾਂਡ੍ਹਵ ਰਿਖੀ ਜੀ ਨੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਰੋਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਨਹੀ ਦੀਆ ਔਰ ਦਧੀਚੀ ਰਿਖੀ ਕਾ ਸਿਰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਕਾ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਕਟ ਦੀਆ ਥਾ ਤਥਾਪੀ ਦਧਜ਼ ਰਿਖੀ ਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਨਹੀ ਦੀਆ ਥਾ ॥

ਤਥਾਚ ਪਾਣਨੀਯ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਸਾਧਨੋਤਿ ਪਰ ਕਾਰਯੰ ਇਤਿ ਸਾਧੁ ॥

ਜੋ ਅਪਨਾ ਕਾਰਯ ਬਿਗਾਰ ਕੇ ਭੀ ਔਰ ਕਾ ਕਾਰਯ ਸਵਾਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਸਾਧੁ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵ ਜੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੂਰਯ ਆਕਾਸ਼ਾਦੀ ਪਾਂਚ ਤਤੁਕਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨੀ ਤਤ੍ ਵੇਤਾ ਕੀ ਸਮਤਾ ਸਮ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਮੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਤ ਵੇਤਾ ਸੰਤ ਜਨਕੀ ਸਮਤਾ ਕੀ ਪੁਸ੍ਟੀ ਅਰਥ ਜੈਸੇ ਜਹਾਜ ਨਾਵਿਕਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਪੁਰੁਖ ਚਰਨਹੁ ਕੇ ਨੀਚੇ ਦਬਾਇਕੇ ਊਪਰ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਪੁਰੁਖ ਬਿਨਾ ਸ੍ਰਮ ਬਿਨਾ ਖੇਦ ਸਮੁਦ੍ ਨਦੀਕੇ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤਾਤ ਪਰਯ ਯੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਹਾਜ ਨਾਵਕਾ ਸਭ ਸੇ ਨੀਵੇਂ ਹੋਕੇ ਸਭਕੇ ਚਰਣੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਨੀਚੇ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਉਨਮੈ ਏਤੀ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਜਾਤੀ ਜ਼ੋ ਕੋਈ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਹਾਜ ਕਾ ਆਸ੍ਰਾ ਲੈਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਨਦੀਕੇ ਪਾਰ ਜਾਯਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜਹਾਜ ਆਪ ਭੀ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋਤਾ ਹੁਆ ਭਾਰ ਸਹਤ ਨਿਜ ਅਸ਼੍ਰਿਤਾ ਕੋ ਭੀ ਪਾਰਕੇ ਤੀਰ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੋ ਆਪਸ ਕੋ ਸਰਬ ਸੇ ਨੀਵਾਂ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਮਨ ਸਰਬ ਕੀ ਰੇਨੁ ਵਤ ਨਿਰ ਅਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਹੈ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਅਵਰ ਨਹੀ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਵੋ ਮਹਾਂ ਪੁਰੁਖ ਜਹਾਜ ਸਮਾਨ ਆਪ ਭੀ ਭਵ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਤਾਰਨੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਭੀ ਰਾਖਤਾ ਹੈ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ ਮੈ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਆਪ ਪਾਰ ਹੋਤਾ ਹੁਆ ਔਰੋਂ ਕੋ ਭੀ ਬਿਨਾ ਬਿਲੰਬ ਪਾਰ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਕੀ ਸਰਬ ਸਮਤਾ ਮੈ ਬ੍ਰਸੁੰਧਰਾ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਪ੍ਰਿਥਮ ਦੇਕੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤਿਸਕੀ ਸਮਤਾ ਕੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੀ ਜੋ ਕੋਈ ਕਸਤੂਰੀ ਕਰਪੂਰ ਅਗਰ ਚੰਦਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਲੇਯ ਪੂਰਬਕ ਪੁਸ਼ਪ ਅਖਿਤ ਨੈਵੇਦ ਸੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਉਸਕੋ ਬੋਲ ਕੇ ਕੁਛ ਵਰਦਾਨ ਨਹੀ ਦੇਤੀ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਵਿਸ਼੍ਟਾ ਮੂਤ੍ ਸਦਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਰ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੀਹੈਪ੍ਰਿਥਵੀਕੋ ਹਲ ਕਸੀ ਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਖੋਦਤੇ ਸਦਾ ਰਹਤੇ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਵਿਪ੍ਰੀਤਿ ਨਹੀ ਰੰਚਕ ਭੀ ਮਾਨਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਖੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕਾ ਸੁਭਾਵ ਹੈ ॥

ਦੋਃ—ਸੇਵਾ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੁਨ ਅੰਗ ਤ੍ਰਾਸ ਕਰੇ ਕੋਇ ॥
ਗਜ਼ਾਨੀ ਆਤਮ ਜਾਨ ਪੁਰ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕੁਪਿਤ ਨਹੀ ਹੋਇ ॥ ਇਤੀ ੧

ਹੇ ਸਾਧੋ ਐਸੇ ਸੰਤਜਨ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਭੀ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗਯ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥੩॥ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਕੀ ਸਮਤਾ ਕੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਰਥ ਚੰਦ੍ਮਾਂ ਕਾ ਭੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਮਾਂ ਅਰ ਜਲ ਯੇ ਦੋਨੋਂ ਊਚ ਨੀਚ ਵਿਕਾਰੀ ਪਾਪੀ ਸੁਕ੍ਰਿਤੀ ਪੁੰਨਜਵਾਨ ਕੰਗਾਲ ਅਰ ਛਤ੍ਰਧਾਰੀ ਇਨ ਮੈ ਸੇ ਯੇ ਦੋਨੋ ਕਿਸੀ ਸਾਥ ਭੀ ਸਤ੍ਰਮਿਤ੍ਰਭਾਵਕੁਛ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਇਨ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸਰਬੋ ਵਿਖੇ ਸਮ ਭਾਵ ਕਰਕੇ ਵਰੱਤਤੇ ਹੈਂ ਇਨ ਸਰਬੋਂ ਕੀ ਤਪਤਕਾ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਹੀ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਕੋ ਸੀਤਲ ਦੇਨੇ ਕਾ ਵਿਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਆਤਮਿਕ ਸਰਬ ਔਖਧਜੋਂ ਕੇ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰਨੇ ਕਾ ਇਨਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੀ ਹੈ ਆਪ ਦੋਨੋ ਯੇ ਆਕਾਸ਼ਵਤ ਅਸੰਗ ਭੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਸਰਬ ਕਾ ਕਾਰਯ ਭੀ ਸਿੱਧ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਸਮਤਾ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਇਸੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਰਥ ਮੇ ਅਬ ਥੂਨੀ ਖਨਨ ਨਜਾਇ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਕੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਊਚ ਨੀਚ ਪੁੰਨੀ ਪਾਪੀ ਸਤ੍ਰੂ ਮਿਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸ੍ਰਬ ਕਾ ਅੰਧਕਾਰ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਵਿਖਮਤਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਤਥਾ ਦੇਵ ਮੰਦਰ ਊਪਰ ਚਾਂਡਾਲੋਂ ਕੇ ਘਰੋਂ ਪਰ ਤਥਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨੋਂ ਪਰ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨੋਂ ਪਰ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਪਰ ਵਿਸ੍ਠਾ ਮੂਤ੍ਰ ਪਰ ਸੂਰਯ ਦੇਵਕੀਆਂ ਕਿਰਣਾ ਪਰਤਜਾਂ ਹੈਂ ਇਨ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸ੍ਰਬ ਕੇ ਰਸਕੋ ਸੋਖ ਕਰਤਜਾਂ ਭੀ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਰਸਕੋ ਖੈਂਚਨੇ ਸੇ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਖੇਦ ਵਿਖਾਦ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪੁਸ਼ਪ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਰਸ ਆਕਰਖਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਗੋਬਿੰਦ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੋਂ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰੂ ਕੇ ਸਮਾਗਮ ਹੋਏ ਸੇ ਹਰਖ ਵਿਖਾਦ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਪੁਨਃ ਸਮਤਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਵਨ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਅਪਨੇ ਸੁਭਗੁਣੋ ਯੁਕਤ ਸੀਤਲ ਮੰਦ ੨ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀਵਾਰੋ ਪਵਨ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਬ ਊਚ ਨੀਚ ਰਾਜਾ ਵਰਾਕ ਕੋ ਤੁਲ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਧਨੀ ਪੂਰਕ ਸਾਮਰਥ ਜਾਨਕੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਅਧਿਕ ਆਛੋ ਨਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਔਰ ਕੋ ਗਰੀਬ ਕੰਗਾਲ ਜਾਨਕੇ ਕੁਛ ਨਜੂਨ ਨਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਸਮ ਏਕ ਸਰੀਖਾ ਸ੍ਰਬ ਕੋ ਪਵਨ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਿਸੰਕ ਸੰਕਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਦੁਰਗੰਧੀ ਯੁਕਤ ਅਸਥਾਨੋਂ ਪਰ ਸੇ ਦੁਰਗੰਧੀ ਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਪੁਸ਼ਪਾਦਿ ਸੁਗੰਧੀ ਯੁਕਤ ਅਸਥਾਨੋਂ ਸੇ ਸੁਗਧੀ ਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਚਲਤੋ ਗਵਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਲ ਚੰਮਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਸੰਕਾ ਨ ਮਾਨਕੇ ਸ੍ਰਬ ਅਵਸਥਉ ਮੈ ਵਿਖਮਤਾ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਸਮ ਭਾਵ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਅਸੰਗ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ਼ ਸ੍ਰਬ ਉਤਪਤੀ ਔ ਬਢਨੇ ਵਾਰੇ ਪਦਾਰਥੋ ਕੋ ਤਥਾ ਕ੍ਰਿਯਾ ਅਰਥ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਵਾਰੇ ਜੜ ਜੰਗਮ ਕੋ ਗਵਨਾ ਗਵਨਾਦੀ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਅਵਕਾਸ ਦੇਤਾ ਹੁਆ ਹੀ ਅਸੰਗ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣਾਦੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜੜ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਸ੍ਰਬ ਜਗਤ ਕੀ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਕਰਾਵਤਾ ਹੁਆ ਵਾਯੂ ਭੀ ਆਪ ਅਸੰਗ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇ ਸਮਤਾ ਰੂਪ ਸ੍ਵਭਾਵ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਹੈ ਸੰਤੋਂ ਕੋ ਭੀ ਅਤਿ ਯਤਨ ਸਾਧਜ ਹੋਗਾ ਐਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤਿ ਸੁਗਮ ਰੀਤੀ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਪੂਰਬਿਕ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਬਚਨ ਸ੍ਰਬ ਸਾਧਰਨ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਨਿਰਯਤ ਹੀ ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਮੀਪ ਮਿਤ੍ਰ ਚਾਹੇ ਸਤ੍ਰ ਘਰਕਾ ਅਥਵਾ ਬਾਹਰ ਕਾ ਪਰਚਿਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਥਵਾ ਅਪਰ ਚਿਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਥਵਾ ਚਾਂਡਾਲ ਕੋਈ ਆਇਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਅਗਨੀਦੇਵ ਸਰਬ ਕਾ ਸੀਤ ਗਵਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਅਪਨਾ ਬਿਗਾਨਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਸਮਝਤੇ ਸਰਧ ਕੇ ਸਾਥ ਸਮ ਭਾਵ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕੇ ਸਮੀਪ ਕੋਈ ਭੀ ਯਤਨ ਸੇ ਅਥਵਾ ਨਿਰਯਤਨ ਸੇ ਸਤ ਅਥਵਾ ਮਿਤ੍ਰ ਅਥਵਾ ਉਦਾਸੀਨ ਆਇ ਜਾਵੈ ਉਸ ਕਾ ਅਗਜ਼ਾਨ ਆਦਿਕ ਪਾਪ ਨਸ਼ੈਟ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਗਨਿ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਸਰੀਰ ਡਾਰ ਦੇਵਹ ਭਾਵੇ ਚੰਡਾਲਕਾ ਸਰੀਰ ਡਾਰ ਦੇਵਹ ਬਿਨਾ ਸੰਕਾ ਅਗਨਿਦੇਵ ਦੋਨੋ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਭਸਮ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਆਪ ਪਾਪ ਪੁੰਨਜ਼ ਕੇ ਲੇਪ ਸੇ ਅਸੰਗ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤਜਨ ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਭੀ ਗ੍ਰਹਸਥਾਦੀ ਆਸ੍ਰਮ ਕੇ ਬਜ਼ਾਪਾਰੋਂ ਵਿਖੇ ਵਰਤਤੇ ਹੁਇ ਭੀ ਪਾਪ ਪੁਨਜ਼ ਕੇ ਲੇਪ ਸੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਅਸੰਗ ਆਕਾਸ਼ਵਤ ਸਰਬ ਵਯਵਹਾਰੋ ਮੈ ਬਨੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਆਕਾਸ਼ਾਦੀ ਸਪਤੋਂ ਕੇ ਅਸੰਗਤਾਦੀ ਗੁਣ ਸਹਜ ਸ੍ਵਭਾਵਕ ਹੀ ਵਰਨਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਮੈ ਭੀ ਸਮਤਾਦੀ ਗੁਣ ਸਹਜ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣਹੁ ਕੀਸਰਣੀ ਸਦਾ ਬਨੇ ਰਹਤੇਹੈ ਏਹੁ ਮਨ ਸੰਤ ਜਨੋਕਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਰੰਗ ਵਿਖੇ ਰੰਜਿਤ ਹੋਕੇ ਲਾਲ ਰਪਵਤ ਅਮੋਲਕ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸਨਾਥ ਹੋਕੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਅਪਨੀ ਰਸਨਾ ਔਰ ਹਿਰਦੇ ਕਰਕੇ ਗੋਪਾਲ ਜੋ ਗੁਣਹੁ ਕੀ ਨਿਧੀ ਤਿਸ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਗਾਇਬੋ ਕਰਹੁ ਸਾਹਿਬ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਹੁ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਜੌਨ ਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਗਾਵਤੇ ਹੈ ਉਨਕੇ ਊਪਰ ਭਗਵੰਤ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਲਛਨ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਮੈ ਵਰਨਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ਸੋ ਇਨ ਲਛਨੋਂ ਕੋ ਧਾਰਕੇ ਆਪ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਇਕੇ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਭੀ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਬਿਚਰੋ ਅੰਤ ਕੋ ਦੇਹ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਵਹੁਗੇ ਪੁਨਃ ਸੰਤਹੁਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਣਤੇ ਹੂਏ ਹਮ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕੇ ਅਰਥ ਆਪ ਬਹੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹਜੇ ਜੀ ਕਿਸ ੨ ਦੋਖ ਸੇ ਜੀਵ ਨਰਕਗਾਮੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਕਿਸ ੨ ਗੁਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ ਕੋ ਤਰਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਗੋਬਿੰਦ ਲੋਕੋਂਕੇ ਸੁਣਕੇ ਉਤ੍ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮਿਗੋਂਦ੍ ਜੀ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੰਤਜਨਹੁ ਗੋਬਿੰਜ ਜੀ ਕੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਹੋ ਜੋ ਕੁਛ ਆਪਨੇ ਪੂਛਜੇ ਹੈ ਸੋ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸੁਣਹੁ ਜਿਨਹੁ ਦੋਸ਼ੋਂ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਖੁਲੇ ਦਰਵਾਜੇ ਨਰਕ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਾਮ ੧ ਕ੍ਰੋਧ ੨ ਲੋਭ ੩ ਮਾਨ ੪ ਸੋਕ ੫

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਤਿ ਨਿਦ੍ਰਾ ੬ ਈਰਖਾ ੭ ਅਤਿ ਮੋਹ ੮ ਮਦਰਾ ਪੀਨੇਕੀ ਇਛਾ ੯ ਸਨੇਹ ੧੦ ਅਸੂਯਾ ੧੧ ਨਿੰਦਾ ੧੨ ਕੁਸੰਗ ਯੇ ੧੩ ਤੇਰਹ ਮਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਔਰ ਭੀ ਝੂਠ ਦੰਭ ਚੋਰੀਆਦੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾਕੇ ਅਨੇਕ ਦੋਖ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਹਾਂ ਯੇ ਤ੍ਰਯੋਦਸ ਦੋਸ਼ ਜਿਸ ਜੀਵਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਆਇਕੇ ਇਸਥਿਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਇਨ ਤ੍ਰਯੋਦਸ ਦੋਸ਼ਹੁ ਮੈ ਕੋਈ ਏਕ ਭੀ ਜੀਵਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਉਦੇ ਆਇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਹੁ ਏਕ ੨ ਦੋਸ਼ ਭੀ ਜੀਵਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਘਾਤ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਨਰਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਇਨ ਤ੍ਰਯੋਦਸ ਦੋਸ਼ੋਮੈ ਸੇ ਜੋ ਏਕ ਦੋਸ਼ ਭੀ ਇਸ ਜੀਵਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਉਦੇ ਆਇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਧੀਰੇ ੨ ਸਾਰੇਹੀ ਦੋਸ਼ ਉਸ ਜੀਵਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਆਇ ਡੇਰੇ ਲਗਾਵਤੇ ਹੈਂ ॥

ਜਿਣ ਜਿਣ ਲੈਨ ਰਲਾਇ ਏਹੋ ਏਨਾ ਲੋੜੀਐ ॥

ਜਬ ਏਕ ੨ ਹੀ ਦੋਸ਼ ਇਸ ਜੀਵਕੋ ਨਰਕ ਮੈ ਲੈਜਾਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਤੌ ਫਿਰ ਕਜਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਜਹਾਂ ਜਿਸਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਤ੍ਰਯੋਦਸ ਦੋਸ਼ ਹੀ ਆਇ ਉਦੇ ਹੋਵੈਗੇ ਤਿਸਕੋ ਨਰਕ ਮੈ ਲੈ ਜਾਵੈਂਗੇ ਇਨ ਸਰਬ ਦੋਸ਼ਹੁ ਸੇ ਯੁਕਤ ਜੀਵ ਬਸ ਸਰਬ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਉਤਾਰੂ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਾਪ ਇਸ ਜੀਵਨੇ ਕਰਲੀਏ ਹੈਂ ਹੋਰ ਪਾਪ ਕਰਣੇ ਕੀ ਕੁਛ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਇਨਮੈ ਜੋ ਕੁਸੰਗ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਔ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕੁਸੰਗ ਸੇ ਪਰੇ ਨਰਕ ਕਾ ਸਾਧਨ ਪ੍ਰਬਲ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਸਪ੍ਰਿਹਾਲੂ ਇਛਾਵਾਲਾ ੧ ਉਗ੍ਰ ਕ੍ਰੂਰ ਕਰਮਾ ੨ ਪਰੁਖੀਕਤੂ ਵਚਨ ਕਹਨੇ ਵਾਲਾ ੩ ਅਵਦਾਨਜ ਵਿਸਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤੀ ੪ ਕ੍ਰੋਧੀ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਕ੍ਰੋਧ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਦਘਧ ਹੋਨੇ ਵਾਲਾ ੫ ਬਿਜਰਥ ਹੀ ਬਹੁਤਾ ਬਕਨੇ ਵਾਲਾ ੬ ਯੇ ਖਟ ਦੋਖ ਅਤਿ ਕ੍ਰੂਰ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈਂ ਇਨ ਦੋਸ਼ੋਂ ਯੁਕਤ ਪੁਰੁਖ ਕਿਸੀਕਾ ਭੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਨੈਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੰਭੋਗ ਵਿਖਮ ਨੀਚ ਜਾਤੀ ਹੋਕੇ ਊਚੀ ਜਾਤੀ ਵਾਰੀ ਅਸ੍ਤ੍ਰੀ ਸੇ ਗਮਨ ਕਰਣੇ ਵਾਰੋ ੧ ਅਤਿਮਾਨੀ ਅਪਨੇ ਜੈਸਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨ ਜਾਨਨਾ ਆਪ ਕੋ ਸਭ ਸੇ ਅਧਿਕ ਬਡਾ ਬੁਧੀ ਮਾਨ ਪੰਡਿਤ ਮਾਨਨਾ ੨ ਦਾਤ੍ਰਾ ਵਿਕਥੀ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਪੁਨਃ ੨ ਉਸ ਕੋ ਕਹਨਾ ਕੇ ਮੈ ਤੇਰੇ ਪਰ ਬਡਾ ਉਪਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਅਮੁਕ ਸਮੇ ਮੈ ਤੁਝ ਕੋ ਇਤਨਾ ਦਾਨ ਦੀਆਥਾ ੩ ਕ੍ਰਿਪਣ ਅਤਿ ਸੂਮ ੪ ਦੁਰਬਲ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਭਜਨ ਮੈ ਔ ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਮੈ ਅਸਮਰਥ ੫ ਬਹੁ ਪ੍ਰਸੰਸੀ ਭੂਮਾਵਤ ਅਤਿ ਵਧਾਇਕੇ ਉਸਤਤੀ ਕਰਨ ਵਾਰੋ ਜੈਸੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਵਾਸਤੇ ਤੂੰ ਤੋ ਕਰਣਹੈ ਇਤਜਾਦੀ ੬ ਬਨਿਤਾਸੂ-ਦ੍ਰਿਟ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਅਤਿ ਵੈਰ ਰਖਣੇ ਵਾਰੋ ੭ ਯੇ ਸਾਤ ਦੋਸ਼ ਪਾਪੀ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੇ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯੇ ਨ੍ਰਿਸੰਸ ਦੋਸ਼ ਕਹਾਤੇ ਹੈਂ ਦਯਾ ਹੀਨ ਹਿੰਸਕੋ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿਨ ੨ ਗੁਣਹੁ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਥ ਉਨ ਗੁਣੋਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਧਰਮ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਉਚਿਤ ਕਰਮ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨਾਦੀ ੧ ਸਤਜ਼ ਮਿਥਜ਼ਾ ਵਚਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ ੨ ਤਪ ਰੁਰੂ ਸੇਵਾਦੀ ੩ ਦਮ ਵਿਖਯੋਂ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ੪ ਅਮਾਤ ਸਰਯ ਮਤਰਸਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਨਾ ੫ ਲਜ਼ਾ ਬੁਰੇ ਕਾਮੋਂ ਸੇ ਵੇਮੁਖ ਰਹਣਾ ੬ ਸਹਨ ਸੀਲਤਾ ਦੁੰਦੋਂ ਕੇ ਸਹਨੇ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਰਖਨਾ ੭ ਅਨਿੰਦਾ ਕਿਸੇ ਕੇ ਗੁਣਹੁ ਮੈ ਦੋਸ਼ ਨ ਅਰੋਪਨ ਕਰਨਾ ੮ ਦਾਨ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤੀ ਭੂਖੇ ਪਜ਼ਾਸੇ ਕੋ ਅੰਨ ਜਲਾਦੀ ਦੇਨਾ ੯ ਸ਼ਾਂਤ ਅਭਜ਼ਾਸ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਦਜ਼ਾਕਾ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭਜ਼ਾਸ ਰਖਣਾ ਬੋਨਾਰੋ ਪੜਤੇ ਰਹਣਾ ੧੦ ਧਾਰਣਾ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਜਿਨਨਾ ਸੰਥਾ ਆਦਿਕ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੁਣਨਾ ਉਤਨਾ ਯਾਦ ਰਖਣਾ ੧੧ ਖਿਮਾ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਅਪ੍ਰਾਧੋਂ ਕੋ ਸਹਾਰਨਾ ੧੨ ਯੇ ਦਵਾਦਸ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਕੇ ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੇ ਮਹਾ ਬ੍ਰਤ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵ ਮਨੁਖ ਆਦੀ ਇਨ ਦੁਆਦਸ ਗੁਣੋਂ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੇ ਗਿਰਾਏ ਹੂਏ ਇਨ ੧੨ ਬਾਹਰ ਗੁਣਹੁ ਸੇ ਨਹੀ ਗਿਰਤਾ ਹੈ ਵਹੁ ਮਹਾਤਮਾ ਤੀਨੋਂ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਸਿਖਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈਅਥਵਾ ਸਮੁਦ੍ਰਪਰਯੰਤ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਵਾਸੀ ਮਾਨਖਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਸਿਖਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਇਨ ਦ੍ਵਾਦਸ ਧਰਮਾਦੀ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਅਥਵਾ ਦੋ ਵਾ ਤੀਨ ਜਿਸਮੇ ਗੁਣ ਹੋਤੇ ਹੈ ਵਹੁ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰਤਏਕ ਗੁਣ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਅਪਨਾ ਸਾਰਾ ਧਨ ਭੀ ਖਚਰ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਗੁਣਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਦਮ ੧ ਤਜ਼ਾਗ ੨ ਅਪ੍ਰਮਾਦ ੩ ਇਨ ਮੈ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਮੁਕਤੀ ਟਿਕੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਯੇਦ੍ਵਾਦਸ ਗੁਣ ਸਰਬ ਵੇਦਵਾਦੀ ਆਦਿਕੋ ਮੈ ਸੇ ਮੁਖ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਮੈ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਜੀਵਮਾਤ੍ਰ.ਕੇ ਦੋਸ਼ ਸਤਜ਼ ਹੋਂ ਚਾਹੇ ਅਸਤਜ਼ ਹੋ ਪਰੰਤੂ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੰਤ ਵੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਕਿਸੀ ਜੀਵਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਦੋਸ਼ ਉਦ ਘਾਟਨ ਨ ਕਰਣੇ ਚਾਹਜੇ ਕਜੋਂਕੇ ਜੋ ਜੀਵ ਪਰਾਯਾ ਅਪਵਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਦੋਖ ਰੂਪ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕਾ ਨਰਕ ਮੈ ਅਵਸਜ਼ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸੰ ਅਰਥ ਮੈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਭੂਤ ਗੌਂਡ ਰਾਗ ਮੈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੈ ਰਵਦਾਸ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਗੌਡ–ਜੇ ਓਹੁ ਅਠਿ ਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਵੈ ॥ ਜੇ ਓਹੁ ਦੁਆਦਸਿ ਸਿਲਾ ਪੁਜਾਵੈ ॥
ਜੇ ਓਹੁ ਕੂਪ ਤਟਾ ਦੇਵਾਵੈ ॥ ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਸਭ ਬਿਰਥਾ ਜਾਵੈ ॥ ੧ ॥
ਸਾਧੁ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਕੈਸੇ ਤਰੈ ॥ ਸਰਪਰ ਜਾਨਹੁ ਨਰਕ ਹੀ ਪਰੈ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਜੇ ਓਹੁ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰੈ ਕੁਰੁਖੇਤ ॥ ਅਰਪੈ ਨਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਸਮੇਤ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਗਲੀ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰਵਨੀ ਸੁਨੈ ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਕਵਨੈ ਨਹੀ ਗੁਨੈ ॥ ੨ ॥
ਜੇ ਓਹੁ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਰਾਵੈ ॥ ਭੂਮਦਾਨ ਸੋਭਾ ਮੰਡਪ ਪਾਵੈ ॥
ਅਪਨਾ ਬਿਗਾਰ ਬਿਰਾਨਾ ਸਾਂਢੈ ॥ ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਹਾਂਢੈ ॥ ੩ ॥
ਨਿੰਦਾ ਕਹਾਂ ਕਰਹੁ ਸੰਸ਼ਾਰਾ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਪ੍ਰਗਟਿ ਪਹਾਰਾ ॥
ਨਿੰਦਕ ਸੋਧ ਸਾਧਿ ਵੀਚਾਰਿਆ ॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਪਾਪੀ ਨਰਕ ਸਿਧਾਰਿਆ ॥
੪ ॥ ੨ ॥ ੧੧ ॥ ੭ ॥ ੨ ॥ ਤਦਾ ਨਾਮ ਤਲਾਵਕਾ ਹੈ ਮੰਡਪ ਨਾਮ ਮੰਦਰਕਾ ਹੈ ਸਾਂਢੈ ਨਾਮ ਸਿੱਧ ਕਰਲੇਕਾ ਹੈ ਹਾਂਢੈ ਨਾਮ ਫਿਰਲੇਕਾ ਹੈ ਪਹਾਰਾ ਨਾਮ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕਾ ਔਰ ਸੇਸ ਅਰਥ ਸਪਸਟ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਕਰਨ ਮੈ ਛੀ ੧੮ ਅਠਾਰਹ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਥਵਾ ਮਾਦਕ ਧੂਮ੍ਰਪਾਨ ਆਦੀ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋ ਮੈ ਅਠਾਰਹ ੨ ਦੋਸ਼ ਜਾਨਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਮਦਪਾਨ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇਕਾ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਦ੍ਵੈਖ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਮਦਪਾਨੀ ਮਾਨੁਖ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਥਾ ਮਾਤਾ ਭਗਨੀ ਆਦੀ ਆਗਮਜ਼ਾ ਗਮਨ ਮੈ ਪਸ਼ੂ ਕੂਕਰ ਸੂਕਰਾਦੀ ਵਤ ਨਿਸੰਕ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ੧ ਧਰਮਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੂਲ ਬੇਮੁਖ ਹੋਕੇ ਉਲਟਾ ਧਰਮ ਮੈ ਵਿਘਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ੨ ਅਭਿਜ਼ਸੂਯਾ ਗੁਣੀ ਪੁਰੁਖੋਂ ਮੇ ਦੋਖ ਅਰੋਪਨ ਕਰਨਾ ੩ ਮਿਥਜ਼ਾ ਬੋਲਨਾ ੪ ਕਾਮ ਇਸਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸੰਭੋਗ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖਾ ਇਛਾ ੫ ਕ੍ਰੋਧ ੬ ਪਾਰ ਤੰਤ੍ ਮਦਰਾਦੀ ਕੇ ਵਸ ਹੋਨਾ ੭ ਪਰਿਵਾਦ ਪਰ ਦੋਸ਼ ਕਹਨੇ ਲਗ ਜਾਨਾ ਮਦਰਾ ਵਸ ਹੋਕੇ ੮ ਪੈਸੁੰਨਜ਼ ਚੁਗਲੀ ਕਰਨੇ ਲਗ ਜਾਨਾ ੯ ਅਰਥ ਹਾਨੀ ਨਟ ਕਥਿਕ ਬੇਸਜ਼ਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਬ੍ਰਜ਼ਰਥ ਹੀ ਧਨ ਦੇਤੇ ਜਾਨਾ ਅਲੰ ਬੁਧੀ ਨ ਹੋਣੀ ੧੦ ਵਿਵਾਦ ਵੈਰ ਕਰਨਾ ੧੧ ਮਾਤ ਸ਼ਰਯ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਬ੍ਰਜ਼ਰਥ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੀ ਜਲਤੇ ਰਹਨਾ ੧੨ ਪਰ ਬ੍ਰਜ਼ਥਾ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀਆਂ ਕੋ ਪੀੜਾ ਦੇਤੇ ਰਹਣਾ ੧੩ ਈਰਖਾ ਪਰ ਕੇ ਗੁਣਹੁ ਕੋ ਨ ਸਹ ਸਕਨਾ ੧੪ ਮੋਦ ਅਹੰਕਾਰ ਸੇ ਹਰਖ ਕਰਨਾ ੧੫ ਅਤਿਵਾਦ ਨਿਰ ਮਿਰਯਾਦਾ ਬੋਲਨਾ ੧੬ ਸੰਗਯਾ ਨਾਸ ਕਾਰਯ ਅਕਾਰਯ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਹੀਨ ਹੋ ਜਾਨਾ ੧੭ ਅਭਜ਼ਸੂਯਤ ਨਿਰੰਤਰ ਹੀ ਪਰਸੇ ਦ੍ਰੋਹ ਕਰਨੇ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੋ ਜਾਨਾ ੧੮ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਮੈ ਯੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਅਠਾਰਹ ਦੋਸ਼ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬੁਧੀਵਾਨ ਕੋ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਬਿਲਕੁਲ ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹਯੇ ਕਿਉਂਕੇ ਯੇ ਮਦਰਾ ਸਦਾਹੀ ਨਿੰਦ ਹੈ ਇਸਕੋ ਦੇਵਤਾ ਪਾਨ ਕਰੇ ਤਬ ਉਸਕੀ ਬੁਧੀ ਭੀ ਅਸੁਰ ਰਾਖਸੋਂ ਜੈਸੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਜ਼ਾਰੇ ਕੇ ਤੁਲ ਹੀ ਪਾਪੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸੌਹਾਰਦ ਮੈ ੬ ਗੁਣ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਿਯ ਮਿਤ੍ਰੇ ਸੁਖ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਹਰਖ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਨਾ ੧ ਮਿਤ੍ਰ ਪਜ਼ਾਕੇ ਦੁਖ ਸੇ ਦੁਖੀ ਹੋਨਾ ਉਸ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ੨ ਅਪਨੇ ਸੇ ਜੋ ਕੁਛ ਮਾਂਗੇ ਪ੍ਰਿਯ ਸੇਦੇ ਦੇਨਾ ਬਿਨਾ ਮਾਂਗਨੇ ਪਰ ਭੀ ਦੇਨਾ ਚਾਹੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਾਦੀ ਇਸਟ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਿਯ ਮਾਂਗੇ ਸੁਧ ਭਾਵਨਾ ਸੇ ਸਬ ਕੁਛ ਦੇ ਦੇਨਾ ੩ ਜਿਸਕੋ ਅਪਨਾ ਸਰਬਸ੍ਵ ਦੇ ਡਾਰੇ ਉਸਕੇ ਈਂਹਾਂ ਅਪਨੇ ਉਪਕਾਰ ਬਦਲੇ ਮੈ ਕੁਛ ਪਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਨ ਬਸਨਾ ੪ ਅਪਨੇ ਕਰਮ ਸੇ ਹੀਂ ਉਪਾਰ ਜਿਤ ਇਕਠੇ ਕੀਏ ਹੂਏ ਧਨਕੂੰ ਅਪਨੇ ਅਰਥ ਖਰਚਨਾ ਖਾਨਾ ਮਿਤ੍ਰ ਕੇ ਉਪਾਰ ਜਿਤ ਧਨਕੇ ਖਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਨ ਕਰਨਾ ੫ ਮਿਤ੍ਰਕੇ ਹਿਤ ਲੀਏ ਅਪਨਾ ਸੁਭ ਕਾਮ ਕਲਜ਼ਾਨ ਆਦਿਕ ਕਾ ਭੀ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਨਾ ਪਰੰਤੂ ਮਿਤ੍ਰਕਾ ਬੁਰਾ ਅਪਨਾ ਵਸ ਲਗਤੇ ਨ ਹੋਨੇ ਦੇਨਾ ੬ ਜੋ ਗ੍ਰਸਥੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਗੁਣਵਾਨ ਦਾਤਾ ਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਹੁ ਸ਼ਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧੀ ਆਦਿਕ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਸੇ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਤ੍ਵਕ ਘ੍ਰਾਣ ਰਸਨਾ ਚਖੁ ਇਨ ਪਾਂਚੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਕਰਬੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਧੀਰਯ ਸੇ ਜੋ ਚਜ਼ੁਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਆਦਿਕ ਕੇ ਬੇਗ ਕੋ ਸਹਾਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਇਨਕੇ ਬੇਗ ਸੇ ਅਪਨੇ ਧੀਰਯ ਸੇ ਗਿਰਤੇ ਨਹੀਂਹੈਂ ਉਨ ਲੋਗਨ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਸੇ ਯਹ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਣਾ ਰੂਪ ਤਪ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਫਲਕੋ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸਤਜ ਸੰਕਲਪ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਹੀ ਸੇ ਸਰਬ ਯਗਜ ਸਿੱਧ ਸੰਪੂਰਣ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਮਧਜ਼ਮ ਪੁਰੁਖਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਸਰਬ ਯਗਜ ਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਯਗਜ ਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸੰਕਲਪ ਸਿੱਧ ਪੁਰੁਖ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਨਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਸੇ ਸੰਕਲਪ ਸਿੱਧ ਪੁਰੁਖ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਾਧੋ ਯਹ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਅਪਨੇ ਸਿਖਹੁ ਕੋ ਪਢਾਨਾ ਚਾਹਜ਼ੇ ਯੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਿਖਜੋਂ ਕੋ ਪਢਾਨੇ ਸੇ ਬਡਾ ਯਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਹੈ ਉਸਕੋ ਕਵੀ ਸਰਬਗਜ਼ ਲੋਕ ਕੇਵਲ ਵਚਨਕਾ ਵਿਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਪਢਨੇ ਮੈ ਔ ਪਢਾਨੇ ਵਾਲੇ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਸਿੱਧਜ਼ਾਦੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਕੁਛ ਭੀ ਫਲ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਇਸ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਵਾਰੇ ਯੋਗੀ ਸਭ ਕੁਛ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇ ਕੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਲੋਗ ਉਸ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਵਹੁ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਾਧੋ ਕਰਮ ਰੂਪ ਪੁਨਜ਼ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸਤਜ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪੁਰੁਖ ਨਹੀ ਪਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਅਵਿਦ੍ਵਾਨ ਲੋਕ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ਵਹੁ ਮੋਖ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਅੰਤਕਾਲ ਮੈ ਕੁਛ ਆਨੰਦ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਏਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਉਦਜੋਗ ਪਰਬ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੰਜਤਾਲੀਸਵੇਂ ਅਧਯਾਯ ਮੈ ਸਨਤ ਸੁਜਾਤ ਰਾਜਾ ਧ੍ਰਿਤਰਾਸ਼੍ਟਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀਆ ਹੈ ॥

ਚੌਃ—ਮੌਨੀ ਏਕ ਉਪਾਸਕ ਰਹਈ ਮਨਹੁੰ ਸੋ ਨ ਕਰਨ ਕੁਛ ਚਹਈ
ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਜੇ ਕੋ ਕਰਈ ਹਰਖ ਸ਼ੋਕ ਨ ਮਨਮੋ ਧਰਈ ॥ ੧ ॥
ਹੇ ਨ੍ਰਿਪ ਬੇਦ ਭੇਦ ਯਹ ਦੇਖੀ ਕਰਮ ਛੋਡ ਕਰਿ ਗ੍ਯਾਨ ਵਿਸੇਖੀ
ਬ੍ਰਹਮ ਲੀਨ ਹ੍ਵੈ ਯਹ ਸੰਸਾਰ ਲਖੈ ਕਹਤ ਹਮ ਸਹਤ ਵਿਚਾਰਾ ॥ ੨ ॥ ੪੫ ॥

ਹੇ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਜਿਨ ਜਿਨ ਕਰਮੋਂ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਨਰਕ ਗਾਮੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਰ ਜਿਸ ਜਿਸ ਜਿਸ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਸ੍ਵਰਗ ਗਾਮੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਜਿਸ ਜਿਸ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਕੈਵਲ ਮੋਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ੨ ਹਮ ਨੇ ਸਰਬ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਅਬ ਔਰ ਕਜ਼ਾ ਪੂਛਨਾ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਜਬ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਖੀਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕਹੇ ਤਬ ਹੰਤਹੁ ਨੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ਵਾਹੁਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਧਨ ਹੋ ਦੀਨ ਦਜ਼ਾਲ ਜੀ ਆਪ ਧੰਨ ਹੋ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰਬ ਸੰਸਯ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮ ਇਸ਼ਟ ਦੇਵ ਹੋ ਆਜ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੋ ਹਮ ਭੂਲੇ ਹੀ ਫਿਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਦੂਧ ਉਠਾਇ ਲੇਤੇ ਥੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਦਹੀ ਮਾਖਨ ਲਕੜੀ ਰੋਟੀ ਆਟਾ ਉਠਾਇ ਲੇਤੇ ਥੇ ਸੋ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਪ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਨ ਸਰਬ ਬਿਕਾਰੋਂ ਕਾ ਸਹਜੇ ਹੀ ਤਜਾਗ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਅਬ ਕਿਸੀ ਕਾ ਤ੍ਰਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀ ਛੇੜੈ ਗੇ ਆਪ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਅਧਜ਼ਾਤਮ ਆਬੀ ਤੀਨੋ ਤਾਪ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਅਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹਮ ਲੋਗਨ ਪਰ ਬਨਾਇ ਰਖੋ ਆਗਜ਼ਾ ਦੇਵਹੁ ਗਮਨ ਕਰਨੇ ਕੀ ਐਸੇ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਭੇਖ ਧਾਰੀ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਆਗਿਆ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਮ ਕਰਕੇ ਬਿਦਾ ਹੋਤੇ ਭਏ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਬਾਛਿਤ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਗਮਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਮਾਰਗ ਮੈ ਪਰਸਪਰ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਗੁਰੂ ਖੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕਰਤੇ ਜਾਵੈ ਕੇ ਭਾਈ ਸੰਤ ਜੀ ਸੁਣੀਏ ਹਮਾਰੇ ਬਡੇ ਭਾਗ ਹੈ ਐਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਸਿੱਧੋ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਹਮ ਕੋ ਦਰਸਨ ਹੂਏ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਭਾਗ ਅਪਨੇ ਜਾਨੋ ਜੋ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਕੇ ਅੰਤ ਮੇ ਉਨਹੁ ਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਕੋਈ ਸ੍ਰਾਪ ਨਹੀ ਦੇ ਦੀਆ ਹੈ ਸਿਧ ਪੁਰਖੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਣਕਾਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਬਚੀਤਾ ਹੈ ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਲੋਕੋਂ ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਕੀ ਗੋਦੜੀ ਉਠਾਇ ਕੇ ਤਲਾਸ ਨ ਲੈਣੀ ਚਾਹਜੇ ਇਨੋਂ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਇਤਨੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਵਿਦਿਤ ਹੋਣੇ ਪਰ ਭੀ ਕੋਪ ਨਹੀ ਕੀਆ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਯੇਹ ਮਹਾਪੁਰਖ ਬਡੇ ਖਿਮਾਵਾਨ ਹੈ ਹਮ ਐਸੇ ਨਿਸਚੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਜੋ ਐਸੇ ੨ ਸਿੱਧਹੁ ਪੁਰਖੇਂ ਸੋ ਸਦਾ ਡਰਤੇ ਰਹਣਾ ਯੋਗ ਹੈ ਇਨ ਲੋਗਨ ਕੀ ਗੋਦੜੀ ਕੋ ਹਾਥ ਡਾਰਣਾ ਪਥ ਨਹੀ ਹੈ ਅਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ੨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਕਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਯੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਿਕ ਭੀ ਜਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਅਵਸ਼ਜ ਅਮੋਘ ਬਾਣਵਤ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀਰਤੀ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪਸਰ ਜਾਤੀ ਭਈ ਔਰ ਨਿੰਦਕ ਦੁਸ਼ਟ ਦੁਸ਼ਟਾਈ ਕਰਕੇ ਪਾਸ਼ਚਾਤਾਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਸਜਨ ਲੋਕ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਃ—ਸਹਜ ਸੁਭਾਇਕ ਵਾਕ ਜੋ ਜਹ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਤ ਸੁਨਾਇ ॥
ਤੁਰਤ ਸਤ ਸੋ ਹੋਵਈ ਯਾਂ ਮੈ ਸੰਸਾ ਨਾਹਿ ॥ ੧ ॥
ਨਮੋ ਤਾਸ ਗੁਰਦੇਵ ਸਭ ਸੰਤਨ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕਰ ॥
ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਸੁਸੇਵ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਜਿਹ ॥ ੨ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਉਦਾਨੀਨ ਜਮਾਤੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੰਤ ਲਛਨ ੩ ਸਕੰਧ ੧ ਅਧਜਾ ਨਾਮ ਵਰਨੰਨ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੩ ਸਕੰਧ ਉਤਰਾ'ਰਧ

੨ ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰਜੂ ਦਰਸ਼ਨ ਨਿਜ ਗੁਰ ਹੇਤ
ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰ ਸਭ ਲੋਕਨੁਤ ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਸੁਖ ਸੇਤੁ ॥ ੧ ॥

ਇਹ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਸੁਰਸਤੀ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਵਨ ਕਰ ਲਿਖੀ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਰੰਤਰ ਅੰਨ ਆਦਿਕਕਾ ਲੰਗਰ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਚਲਨੇ ਲਾਗਾ ਸਰਬ ਦੇਸਹੁ ਮੋ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਅਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਬ ਏਕ ਸਮੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਕੋ ਜਾਵਨੇ ਅਰਥ ਏਕਾ ਏਕੀ ਤਯਾਰ ਹੁਏ ਸਾਲ ਕੇ ਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਜਾਤੇ ਥੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਜੀ ਪੋਠਵਾਰ ਮੈ ਏਕ ਨਗਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਉਤਰੇ ਜਲ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਾਹਰ ਛਾਯਾ ਦੇਖ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਔਰ ਭੀ ਕਿਤਨੇਕ ਸਾਧੂ ਸਾਥ ਥੇ ਏਕ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਖਤ੍ਰੀ ਤਹਾਂ ਰਹਤਾ ਥਾ ਉਸਨੇ ਦੇਖਜਾ ਜੋ ਨਗਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਦੇਸ ਮੈ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਨੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀ ਪੁਨਃ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਚਰਨ ਪਾਵਹੁ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਹੁ ਅਪਨਾ ਦਾਸ ਜਾਨਕੇ ਔ ਰੁਖਾਮਿਸਾ ਜੈਸੇ ਮੇਰੇ ਘਰਮੈ ਅੰਨ ਸਿੱਧ ਹੈ ਸੋ ਪਾਵਹੁ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਉਸ ਸਿਖ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਦੰਡੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਜੀ ਤਿਸ ਸਿਖਕੇ ਸਾਥ ਤਿਸਕੇ ਘਰਮੈ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਤਿਸ ਸਿਖਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇਂ ਹਿਤ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਬਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ॥ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਬਿਕ ਸੇਵਾ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤਿਸਕੇ ਉਪਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਕੀ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਣੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਤਿਸ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਭਾਈ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਆਪ ਭੀ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਹੀ ਸਤਸੰਗੀ ਥਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮਜੋ ਵਾਚ ॥ ਕਹੁ ਭਾਈ ਸੁਖਾਸਿੰਘਾ ਤੂੰ ਕਿਸਕਾ ਸਤਸ਼ੰਗੀ ਹੈਂ ਕਿਨ ਸੰਤਨਕਾ ਤੁਮਕੋ ਸਤਸੰਗ ਹੈ ਹਮ ਤੇਰਾ ਚਾਲ ਚਲਨ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਏ ਹੈਂ ਤਬ ਭਾਈ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨਹੁ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗਹੈ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਰੀਬ ਥਾ ਪੰਡਾਂ ਢੋਕੇ ਮੇਹਨਤ ਮਜੂਰੀ ਕਰਕੇ ਗੁਜਾਰ' ਕਰਤਾ ਥਾ ਮਹਾਂਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਏਕ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੁਏ ਏਕਾਕੀ ਏਕ ਭੂਰੀ ਜੈਸੀ ਉਪਰ ਲਈ ਹੁਈ ਥੀ ਔ ਦੋ ਕਹਛੈਰੇ ਏਕ ਦਸਤਾਰ ਸੀਸਪਰ ਏਕ ਅੰਗੋਛਾ ਹਾਥ ਮੈ ਈਂਹਾਂ ਬਾਹਰ ਜਲਕੇ ਕਿੰਨਾਰੇ ਆਇ ਬੈਠੇ ਜਬ ਮੈ ਇਸ ਓਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਯਾ ਤਬ ਮੁਝ ਕੋ ਆਪ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਤਹ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਪਰੰਤ ਬਡਾ ਤੇਜਸੀ ਉਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਉਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨੇਤ੍ਰ ਉਠਾਇਕੇ ਦੇਖਜਾ ਭੀ ਨ ਜਾਵੈ ਉਸ ਸਮੇ ਮੁਝ ਕੋ ਮਹਾਂਰਾਜੀ ਅਗਨੀ ਕਲਪ ਸੂਰਯ ਕਲਪ ਵਿਦਜ਼ੁਤ ਕਲਪ ਕਲਪ ਸ਼ਬਦ ਸਮਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੂਏ ਪੁਨਃ ਮੈਨੇ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਰਕੇ ਜਾਨਜਾ ਕੇ ਯੇ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖ ਮਾਨੁਖ ਤੋ ਹੈ ਨਹੀ ਕਿਉਂਕੇ ਕੇਵਲ ਸਾਧੂ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਸੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਔ ਅਛੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਭੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਐਸਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਰੂਪ ਮੈਨੇ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਿਸੀ ਕਾ ਨਹੀ ਦੇਖਜਾ ਚਲਹੁ ਸਮੀਪ ਜਾਇਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਤੋ ਕਰੈਂ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਜਾਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲਹੁ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈਨੇ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੂ ਮਹਾਦੇਵ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤੋਂ ਮੈ ਸੇ ਕੋਈ ਏਕ ਜੇਹ ਮਹਾਰਾਜ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨਿਆ ਹੈ ਤਬ ਮੈਨੇ ਪਨਃ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਆਪ ਮੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਪਰ ਚਲਜੇ ਅਸਥਾਨ ਮੇਰਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੀਜਜੇ ਮੁਝ ਗਰੀਬ ਅਨਾਥ ਕੋ ਸਨਾਥ ਕੀਜਜੇ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀ ਮੇਰੀ ਦੀਨ ਬਾਣੀ ਸੁਣਕੇ ਦਯਾਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕਿੰਚਿਤ ਮੁਸਕਰਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਚਲ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਦੇਖੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਮੇਘ ਮੋਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹੇ ਔਰ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਜੀ ਭੀਲਨੀ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ੨ ਮੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਮੈ ਆਏ ਤਬ ਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਘਰਮੈ ਆਵਨੇ ਸੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਬਡਾ ਬਡ ਭਾਗੀ ਜਾਨਜਾ ਜੈਸਾ ਕੇ ਰੂਖਾ ਮਿਸਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਘਰਮੈ ਤਯਾਰ ਥਾ ਤੈਸੇ ਮੈਨੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਜਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮੇਰਾ ਰੂਖਾ ਅੰਨ ਭੀਲਨੀ ਕੇ ਬੇਰੋਂ ਸਮਾਨ ਔ ਬਿਦਰ ਕੇ ਸਾਗ ਸਮਾਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਪਾਯਾ ਪੁਨਃ ਮੈਨੇ ਜੈਸੀਕ ਘਰਮੈ ਪ੍ਰਯੰਕ ਔਰ ਬਿਛੌਨੇ ਕੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਥੀ ਸੋ ਮੈਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਬਿਛਾਇ ਦੀਆ ਪੁਨਃ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਜ ਈਂਹਾਂ ਹੀ ਨਿਵਾਸ ਕੀਜਜੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਮਾਨਕੇ ਮੇਰੇ ਘਰਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਤਬ ਦਿਨ ਭੀ ਔ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਨ ਸਮੇ ਮੁਝਕੋ ਵਿਵਹਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਸਮਾ ਚਾਰ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਤਬ ਜੈਸੇ ਮੇਰਾ ਕਲੇਸ਼ ਯੁਕਤ ਗੁਜਾਰਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਸੁਨਾਯਾ ਮੇਰਾ ਹਾਲ ਸੁਣਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਮੁਝ ਕੋ ਧਰਮ ਕੇ ਬਜਾ-ਪਾਰ ਮੇ ਲਗਾਯਾ ਪੁਨਃ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ੍ਰਮ ਕੇ ਧਰਮ ਸ਼ਤਾਏ ਪੁਨਃ ਮੁਝਕੋ ਪਾਂਚ ਪੈਸੇ ਦੇਨੇ ਲਾਗੀ ਤਬ ਮੈਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀ ਕਜਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਆਪ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਕੀ ਸੇਵਾਕਾ ਮੋਲ ਦੇਨੇ ਲਾਗੇ ਹੋ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਸਭੀ ਕੁਛ ਹੈ ਯੇ ਪੈਸੇ ਆਪ ਹੀ ਰਖਜੇ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਇਨ ਪੈਸਜੋਂ ਕੋ ਤੁਮ ਲੈਕੇ ਏਕ ਨਵੀਨ ਸੰਦੂਕ ਮੈ ਧੂਪ ਦੀਪ ਦੇਕੇ ਰਖ ਦੇਵਹੁ ਔਰ ਜੋ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਾ ਪੈਸਾ ਰੁਪਯਾ ਬਚੇ ਸੋ ਧੋਇਕੇ ਉਸ ਸੰਦੂਕ ਮੈ ਰਖਦੀਆ ਕਰੋ ਇਨ ਪੈਸਜੋਂ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਜਿਮਾ ਰਹਣੇ ਦੇਣਾ ਜਬ ਰੁਪਯਾ ਪੈਸਾ ਕੁਛ ਨਿਕਾਸਨੇ ਕੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸਤਨਾਮ ਕਹਕੇ ਨਿਕਾਸ ਲੀਆ ਕਰੋ ਤੋਟ ਨ ਆਵੇਗੀ ਸੋ ਅਬ ਜਿਤਨੀ ਕੁਛ ਬਿਭੂਤੀ ਆਪ ਅਬ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਦੇਖਤੇ ਹੋ ਸਰਬ ਉਨਾ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਮੈ ਸਤਜ ਧਰਮ ਕਾ ਬਜਾਪਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਉਨਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰ ਆਏ ਗਏ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਭੀ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਉਨਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਕੋਈ ਬਾਤ ਕੀ ਕਮੀ ਨਹੀ ਹੈ ਅਤੁਟ ਭੰਡਾਰ ਭਰੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਸਾਲਕੇ ਸਾਲ ਕਬੀ ਦੂਸਰੇ ਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਜਬ ੨ ਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬ ੨ ਇਥੇ ਮੇਰੀ ਹੀ ਕੁਟੀਆ ਮੈ ਉਤ੍ਰਤੇ ਥੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇ ਮੁਝਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਜਾਤੇ ਤਬ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਕਹਿਆ ਤੁਮਨੇ ਕਬੀ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਬਾਤ ਭੀ ਉਨਸੇ ਪੂਛੀ ਥੀ ਕੇ ਨਿਰਾਪੁਰਾ ਬਜ਼ਵਹਾਰ ਹੀ ਅਪਨਾ ਭੈਨੇ ਸਤ ਪੁਰਖਾਂ ਕੋ ਮਿਲਕੇ ਸਿੱਧ ਕੀਆ ਤਬ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਉਨਕੀ ਦਯਾਸੇ ਹਮ ਕੋ ਸ੍ਵਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਲਾਭ ਭੀ ਜਿਉਂਕਾ ਤਿਉਂ ਹੈ ਸੋ ਏਕ ਵਾਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਥੇ ਅਰ ਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਕੋ ਮਰਦਨ ਕਰ ਰਹਜਾ ਥਾ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਆਪ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰੇਰਲੀਆ ਪੁਨਃ ਮੈਨੇ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਜੀ ਆਪ ਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਸਭ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਸਿੱਧੀ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ੨ ਹੋਗਈ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਤੋ ਸਰੀਰਕੇ ਸੁਖਕਾ ਉਪ ਕਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਕੁਛ ਪਰਮਾਰਥ ਕਾ ਸਾਧਕ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਕੁਛ ਪਰਲੋਕਕਾ ਸਾਧਕ ਵਿਚਾਰਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਭੀ ਕਰਹੁ ਬਚਨ ਹੂਆ ਪੂਛ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਮੈਨੇ ਅਰਜ ਕੀ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਮੈ ਕੌਨ ਹਾਂ ਅਰ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਕਿਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਸਤੂ ਹੈ ੨ ਅਰ ਯੇ ਜਗਤ ਕਹਾਂ ਸੇ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤ ਹੂਆਹੈ ੩ ਹਮ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਬੰਧਨੋਂ ਸੇ ਕੈਸੇ ਛੂਟੈ ੪ ਅਰ ਯੇ ਜਗਤ ਕੈਸੇ ਕਿਸਮੈ ਕਬਲੀਨ ਹੋਵੈਗਾ ੫ ਐਸੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਧੰਨਜ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਪਾਵਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਭਈ ਹੈ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਪੂਰਬਿਕ ਉਤ੍ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਥਮ ਤੀਸਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੇ ਉਤ੍ਰੂਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਆ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਮੈ ਅਥਵਾ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਗਾ ਤੂੰ ਭੀ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲਮੈ ਤਰੰਗ ਫੁਰਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੇ ਫੁਰਿਆ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਅਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਅਧਜ਼ਾਸਕ ਬੰਧ ਹੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਨਿਵਰਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਅਧਜ਼ਾਸਤ ਬੰਧ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਔ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਸ਼੍ਰਵਣ ਆਦੀ ਸਾਧਨੋ ਕੀ ਅਪੇਖਜ਼ਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸ੍ਰਵਨ ਆਦਕੋਂ ਬਿਨਾ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸਲੀਏ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰਵਣਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਆਵਸ਼ਕਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸੰਸੇ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕ ਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਨਿਧ ਧਜ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਗ੍ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਰੂਪ ਅਮਾਨਿਤਵਾਦੀ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਰੂਪ ਸਾਧਨ ਸਮੁਦਾਇ ਊਪਰ ਲਿਖ ਚੁਕੇ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਈਂਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਪੁਨ ਰੁਕਤੀ ਔ ਪਿਸ਼੍ ਪੇਸਨ ਨਜ਼ਾਯ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਨੇ ਮਨੋ ਨਿਗ੍ਰਹ ਆਦੀ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਜੋ ਕਹੀ ਹੈ ਸਾਦ੍ਰਃ ਸੰਪਾਦਜ਼ਹੈ ਤਿਸ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਕੋ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੀਤਾਹੈ ਜਬ ਆਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਸਾ਼ਮਗ੍ਰੀ.ਨ ਹੂਈ ਤਬ ਆਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪੁਨ, ਅਸਮਦਾਦਿਕਾਂ ਕੋ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਮਨਕਾ ਨਿਗ੍ ਕਰਨਾ ਵਸ ਮੈ ਕਰਨਾ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਹੈ ਬਿਨਾ ਮਨਕੇ ਵਸ ਹੂਏ ਕਿਸੀ ਸਾਧਨ ਕੀ ਨਹੀ ਸਿੱਧੀ ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ ਸੋ ਮਨਕਾ ਨਿਗ੍ਰਹ ਕਰਣਾ ਬਾਹੁ ਸੇ ਸਮੁਦ੍ ਤਰਣੇ ਵਾਯੂ ਕੋ ਰੋਕਣੇ ਸੇ ਬੀਜਲੀ ਕੋ ਮੁਸ਼੍ਠੀ ਮੈ ਪਕੜਨੇ ਸੇ ਭੀ ਕਠਿਨ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਕਾ ਗੁਣ ਹੀ ਜੀਤਜ਼ਾ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਮਨ ਕੋ ਵਸਮੇ ਕੌਨ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਆਤਮ ਲਾਭ ਸੇ ਨਿਰਾਸਤਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਯਾ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਤਮਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਬਿਨਾ ਮੇਰਾ ਚਿਤ ਅਤਿ ਦੁਖਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਮੁਝਕੋ ਆਤਮ ਲਾਭ ਹੋਵੇ ਸੋਈ ਉਪਾਇ ਰੂਪਾ ਯੁਕਤੀ ਆਪ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਬਤਾਵਹੁ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਐਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੁਝਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਵੈਰਾਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੂਰਬਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅਰ ਮਨਕੇ ਜੀਤਨੇ ਸੇ ਹੀ ਆਤਮ ਲਾਭ ਹੋਤਾਹੈ ਬਿਨਾ ਮਨਕੇ ਜੀਤੇ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਮਨ ਸਹਤ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਗਣ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਕੀ ਸੁਖੇਨ ਯੁਕਤੀ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਸਤਸੰਗ ਦੇਵੇਂਦ੍ਰਾਦੀ ਅਸਰ ਨਾਗ ਲੋਗ ਨਰ ਲੋਗ ਕੋਈ ਭੀ ਆਤਮ ਪਦ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੈ ਸਿਖ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖ ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਨਾਰਦਾਦੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਖੀ ਬਾਲਮੀਕੀ ਆਦੀ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਵਿਸ੍ਵਾਮਿਤ੍ਰਾਦੀ ਜੋ ੨ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਆਤਮ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਯੁਕਤੀ ਸਤਸੰਗ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀਹੈ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਉਪਸਮ ਪ੍ਰਕਣ ਕੇ ੬੪ ਅਧਜ਼ਾਯ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਵਸ਼ਿਟ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਮੂਲ—ਮਹਾਨੁਭਾਵ ਸਮਪਰਕਾਤ ਸੰਸਾਰਾਰਣਵ ਲੰਘਨੇ ॥ ਯੁਕ੍ਤਿਃ ਸੰ ਪ੍ਰਾਪਤੇ ਰਾਮ ਸਫੁਟਾਨੌ ਰਿਵ ਨਾਵਿਕਾਤ ॥ ੩੧ ॥

ਟੀਃ—ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼ੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ ਮਹਾਨੁ ਭਾਵ ਕਜ਼ਾ ਬਡਾ ਉਤ ਕ੍ਰਿਸਟ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਾਲਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਮਹਾਨੁਭਾਵ ਸੰਤਜਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਉਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਤਰਣੇ ਕੀ ਯੁਕਤੀ ਹਾਥ ਚੜਤੀ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤਾਂਤ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦਰ ਕੇ ਪਾਰ ਜਾਵਨ ਕੀ ਅਕਾਖਜ਼ਾਵਾਨ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪਾਰ ਜਾਨੇ ਕੀ ਯੁਕਤੀ ਜਹਾਜ਼ ਪਤੀ ਮਲਾਹ ਸੇ ਹਾਥ ਲਾਗਤੀਹੈ ॥

ਮੂਲ— ਯਸਮਿਨ ਦੇਸ਼ੇ ਮਰੌ ਤਜਗਜੋ ਨਾਸਤਿ ਸਜਨ ਪਾਦਪਃ ॥ ਸਫਲਾ ਸ਼ੀਤਲ ਛਾਯੋਨ ਤਤ੍ ਨਿਵਸੇਦ੍ਧਃ ॥ ੩੨ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਮਹਾ ਬੋਹੋ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਜਿਸ ਮਾਰੂ ਦੇਸ਼ ਵਿਖੇ ਰੇਤ ਵਾਲੇ ਦੇਸ ਵਿਖੇ ਸੁੰਦਰ ਸੀਤਲ ਛਾਯਾ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਿਛ ਨਹੀ ਹੈ ਤਿਸ ਦੇਸ ਵਿਖੇ ਬੁਧੀਵਾਨ ਕੋ ਨ ਰਹਣਾ ਚਾਹਯੇ ਤਥਾ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤਜਨ ਰੂਪੀ ਸੁੰਦਰ ਆਸ੍ਰਿਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਧੁਰ ਸੀਤਲ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਛਾਯਾ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਿਛ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਦੇਸ ਮਾਰਵਾੜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਾਰੂਦੇਸ ਹੈ ਚਾਹੇ ਬਡਾ ਸਾਮ੍ਰਿਧੀ ਵਸੋਂ ਵਾਲਾ ਭੀ ਦੇਸ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਵੋ ਦੇਸ ਮਸਾਨੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਲੇਛ ਦੇਸੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਹਾ ਉਦਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਔ ਅਪਵਿਤ੍ ਦੇਸ ਹੈ ਸੰਤਜਨ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੈਸੇਹੈ ਜੋ ਸਫਲਹੈ ਕਜ਼ਾ ਆਤਮ ਲਾਭ ਰੂਪੀ ਜਿਨ ਕੋ ਫਲ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਗੁਰੋ ਸੱਜਨ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਪਤ੍ ਅਰ ਪੁਸਪਾਦੀ ਕਜ਼ਾ ਹੈ ॥

ਉਤ੍—ਹੇ ਸਿਖ ਸੁਣ ਸ੍ਨਿਗਧ ਸ਼ੀਤ ਵਚਃ ਪਤ੍ਰੇ ਸਛ੍ਹਾਯੇ ਸਿਮਤ ਪੁਸ਼ਜਕੇ ॥ ਖਜ਼ਣਾਦ੍ਰਿ ਸ੍ਰਮਜਤੇ ਰਾਮ ਭ੍ਰਿਸ਼ੰ ਸੁਜਨ ਚੰਪਕੇ ॥ ੩੩ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ--ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ ਸੰਤ ਜਨ ਰੂਪੀ ਕਲਪ ਤਰੂ ਕੇ ਪਤ੍ ਸਨਿਗਧ ਦਯਾ ਪ੍ਰੇਮ ਯੁਕਤ ਸ੍ਵਣ ਕਾਲ ਮੇ ਕਰਣ ਔ ਹਿਰਦੇ ਕੋ ਸੀਤਲ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਵਚਨ ਸਨਿਗਧ ਪਤ੍ ਹੈ ਜੌਨਸੀ ਵਚਨਹੁ ਮੈ ਸੀਤਲਤਾ ਹੈ ਏਹੀ ਛਾਯਾ ਹੈ ਸੰਤਾ ਕੇ ਚੰਪਕ ਕੇ ਬਨ ਰੂਪੀ ਸਮਦਾਯ ਮੈ ਜਬ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਜਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਏਕ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ ਮੈ ਅਤਿ ਸੀਤਲ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਮੰਦ ੨ ਹਾਸ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਜੋ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਕੇ ਵਚਨ ਹੈ ਵਹੀ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪੁਸਪ ਹੈ ਸੰਤਜਨਾ ਕੇ ਬਨ ਵਿਖੇ ਜੀਵ ਕਾ ਸ੍ਰਮ ਥਕੇਵਾਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ।।

ਮੂਲ- ਤਦ ਭਾਵੇ ਮਹਾ ਮੋਹ ਤਾਪ ਸੰਪਤਿ ਦਾਯਨਿ ॥ ਕਿੰਚਿੰਤ ਜਾਤ ਵਿਵੇਕੇ ਨ ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਵਜ਼ ਨੇਹ ਧੀ ਮਤਾ ॥ ੩੪ ॥

ਟੀਃ-ਤਦ ਅਭਾਵ ਇਤੀ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਐਸੇ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਔ ਤਤਪ੍ਰਯੁਕਤ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤੀ ਕਾ ਭੀ ਆਵਾਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮਹਾ ਮੋਹ ਜਨਜ ਤਾਪ ਦਾਯਨੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਜੀਵ ਕੋ ਭਪਾਵਤੀ ਰਹਤੀ ਨਿਰੰਤਰ ਹੀ ਯਾਂਤੇ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਕਿੰਚਿਤ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤਾ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਵੈਰਾਗ ਹੁਆ ਹੈ ਕੁਛ ਸ੍ਵਲਪ ਭੀ ਜਿਸ ਕੋ ਸਤ ਅਸਤ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਵਿਵੇਕ ਹੁਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇਸ ਨਗਰ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਸੰਤਜਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤਿਸ ਦੇਸ ਨਗਰ ਆਦਿਕਕੋ ਮੈ ਤਿਸ ਪੁਰਸ਼ ਧੌਰੇਯ ਨੇ ਬਸਨਾ ਨਾ ਚਾਹਜੇ ਵਹ ਅਸਥਲ ਤਿਸਕੇ ਰਹਣੇ ਕੇ ਯੋਗਜ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਚਾਂਡਾਲੋਂਕਾ ਘਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂਕੋ ਰਹਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ।। ੩੪ ॥

ਮੂਃ-ਆਤਮੈਵ ਧੰਜ਼ਾਤਮਨੋ ਬੰਦੂ ਰਾਤਮਨਾ ਤਮੈਵ ਮੁਦਜ਼ਰੇਤ ॥
ਨ ਤਮਾਨ ਮਵਲੇਪੇਨ ਜਨਮ ਪੰਕਾਰਣਵੇ ਖਿਜ਼ਪੇਤ ॥ ੩੫ ॥

ਟੀ-ਹੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਏਵੰ ਨਾਮ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰੇਣ ਆਤਮਾਕੋ ਯੇ ਜੀਵ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਡੋਬੇ ਨਹੀ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਹੀ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਰਕੇ ਯੇ ਅਪਨਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਅਪਨੇ ਆਪਕਾ ਬੰਧੂ ਹੈ ਮਿਤ੍ ਹੈ ਜੌਨਸਾ ਆਤਮਾ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਕਾ ਅਪਨੇ ਹੀ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਾ ਉਧਾਰ ਕਰੜਾ ਹੈ ਵੋਹੀ ਆਤਮਾ ਅਪਨੇ ਆਪਕਾ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਮਿਤ੍ ਹੈ ਜੌਨਸਾ ਆਤਮਾ ਪਰਮ ਅਪਵਿਤ੍ ਸਰਪਹੁ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਦੁਖ ਦਾਈਓਂ ਕਰਕੇ ਬਜ਼ਾਪਤ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਡਾਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਵਿਸ਼ਜ ਭੋਗੋਂ ਕੇ ਬਦਲੇ ਵਹੁ ਆਤਮਾ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕਾ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰਕੇ ਸਤ੍ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਤੋ ਅਬ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਤਿਨ ਵਿਸ਼ਜ ਲੰਪਟ ਪਾਮਰੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਮਤ ਡਾਰਹੁ ਅਤਿ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਗਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਆਪਕਾ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਉਧਾਰ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਦੇਹਾਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਨਰਕ ਮੈ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਮਤ ਛੈਕਹੁ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਯ ਰੂਪੀ ਜੂਏ ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਜੀਵਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ਅਬ ਏਕ ਜਨਮ ਤੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਲਗਾਵਨਾ ਚਾਹਜੇ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਵਾਰੰਵਾਰ ਹਾਥ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨੀ ਭੋਗੇ ॥ ੩੫ ॥ ਸੰਕਾ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀਨ ਸਰਬ ਆਭਿਗਜ ਸਰਬ ਗਜਾਤਾ ਕਿਸਕੇ ਵਿਚਾਰਸੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਚਾਰਸੇ ਯੇ ਆਤਮਾ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਆਪਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰੇ ਐਸੀ ਆਸੰਕਾ ਹੂਏ ੨ ਉਤ੍ਰ ਕਾ ਸ਼ਲੋਕ ॥

ਮੂਃ—ਕਿਮਿਦੰ ਕਥ ਮਾਯਾਤੰ ਕਿੰਮੂਲ ਮਿਤਿ ਕਿੰਖਜਯੰ ॥
ਦੇਹ ਦੁਖ ਮਿਤਿ ਪ੍ਰਾਗਜ਼ੈਃ ਪ੍ਰੇਖਜਣੀਯੰਪ੍ਰ ਯਤਨਤਃ ॥ ੩੬ ॥

ਟੀਃ—ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਕਜਾ ਵਸਤੂ ਹੈ ਕਹਾਂ ਸੇ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਾਦੁਰ ਭਾਵ ਹੂਆ ਹੈ ਔ ਕਿਸ ਨਿਮਿਤ ਕਰਕੇ ਯੇ ਖਯ ਹੋਗਾ ਯੇ ਦੇਹ ਪਰਮ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਆਦਿ ਭੀ ਯੇ ਦੇਹ ਨ ਥੀ ਪੁਨਃ ਅੰਤਮੈ ਭੀ ਨ ਰਹੇਗੀ ਇਸੀਕੇ ਸੰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਦੁਖ ਹੋਤਾ ਮੂਰਛਾ ਸੁਖਪਤੀ ਮੈ ਦੇਹ ਕੇ ਸਨਬੰਧ ਕੇ ਅਭਾਵ ਸੇ ਦੁਖਕਾ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਦੇਹ ਹੀ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਪੁਨਃ ਦੇਹ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔ ਨਾਸ ਕਾਲ ਮੈ ਮਹਾਂ ਉਤਕਟ ਦੁਖਕਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇਹਕੇ ਸਨਬੰਧ ਸੇ ਕੈਸੇ ਮੈ ਛੂਟਹੁਗਾ ਪ੍ਰਾਗਜ਼ੈਃ ਬੁਧੀਮਾਨ ਪੁਰੁਖੋਂ ਨੇ ਨਿਰੰਤ੍ਰ ਐਸਾ ਵੀਚਾਰ ਕੀਆ ਚਾਹੀਤਾ ਹੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰਕੇ ਕਰਨੇ ਮੈ ਸਿਥਿਲ ਨ ਹੋਨਾ ਆਲਸ ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹਯੇ ਪੂਰਬੋਕਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਆਤਮਾ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਹੁ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਇਕ ਸ਼ਲੋਕ ਸੇ ਦੇ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ੩੬ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਹੁਤਾ ਧਨ ਪਾਸ ਹੋਣੇ ਸੇ ਧਨਕੇ ਦਾਨਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਪਢਨੇ ਸੇ ਬਾਂਧਵੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਕੋ ਤਰ ਜਾਂਯਗੋ ਪੁਨਃ ਆਤਮ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਕਜਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਨ ਧਨਾਨਿ ਨ ਮਿਤ੍ਰਾਣਿ ਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਣਿ ਨ ਬਾਂਧਵਾਃ ॥
ਨ ਰਾਣਾ ਮੁਪ ਕੁਰਵੰਤਿ ਮਗ੍ਨ ਸ੍ਵਾਤਮ ਸਮੁਧ੍ਰ ਤੌ ॥ ੫੭ ॥

ਟੀਃ—ਸੰਮੁਧ੍ਰਿਤੌ ਇਤਿ ਹੇ ਸਿਖ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਵਿਖੇ ਮਗਨ ਡੂਬੇ ਹੂਏ ਗੌਤੇ ਖਾਤੇ ਹੂਏ ਆਤਮਾਕੇ ਉਧਾਰ ਕਰਣ ਵਿਖੇ ਨਾ ਤੋ ਧਨ ਹੀ ਉਪਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਨ ਮਿਤ੍ਰ ਹੀ ਉਪਕਾਰ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਅਨਾਤਮਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸ਼ੁਸ਼ਕ ਨਜਾਯ ਤਰਕ ਕੋਕ ਕਾਬਜਾਦੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਭੀ ਉਪਕਾਰ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਨਬੰਧੀ ਛੀ ਆਤਮਾ ਕੇ ਜੀਵਕੇ ਉਧਾਰ ਵਿਖੇ ਉਪਕਾਰ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਵੇਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਤਸੰਗ ਆਤਮ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਯੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਚਾਰਹੁ ਧਨ ਆਦਿਕ ਤਥ ਔਰ ਭੀ ਸਕਾਮ ਕਰਮਾਦੀ ਉਪਕਾਰ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਗੁਰੂ ਆਦੀ ਚਾਰੋ ਹੀ ਉਪਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ॥ ੩੭ ॥ ਸੰਃ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਮਿਤ੍ਰਾਦੀ ਆਤਮਾ ਕੇ ਉਧਾਰ ਵਿਖੇ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਤੋ ਪੁਨਃ ਕਿਸਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਆਤਮ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣਾ ਯੋਗਜ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ ਮਨੋ ਮਾਤ੍ਰੇਣ ਸੁਹ੍ਰਿਦਾ ਸਦੈਵ ਸਹ ਵਾਸਿਨਾ ॥
ਸਹ ਕਿੰਚਿਤ ਪਰਾ ਮ੍ਰਸ਼ਜ ਭਵਤਜਾਤਮ ਸਮੁਦਧ੍ਰਿਤਃ ॥ ੩੮ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਜੀਵਕਾ ਸੁਧ ਮਨ ਹੀ ਪਰਮ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਮਿਤ੍ ਹੈ ਮਨ ਸਦੈਵ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਮਿਤ੍ਰਕੇ ਸਾਥ ਆਤਮ ਵਿਚਾਰ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਕਰਣਾ ਯੋਗਜ ਹੈ ਸੁਧ ਮਨਕੇ ਸਾਥ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ਯੇ ਜੀਵ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕਰਣੇ ਮੈ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੩੮ ॥ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰਯ ਗਣਕਾ ਮਨ ਸਹਤ ਜੀਤਨਾ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਸਿਖ ਨੇ ਸੁਚਨ ਕਰਾਯਾ ਥਾ ਉਸਕਾ ਉਤ੍ ॥

ਵੈਰਾਗਜ਼ਾ ਭ੍ਰਜ਼ਾਸ ਯਤਨਾਭ੍ਰਜਾਂ ਸ੍ਰਪਰਾ ਮਰਸ਼ ਜਨਮਨਾ ॥
ਤਤ੍ਰਾ ਲੋਕਨ ਪੋਤੇਨ ਤੀਰਯਤੇ ਭਵ ਸਾਗਰਃ ॥ ੩੯ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਯਦਯਪੀ ਮਨ ਸਹਤ ਇੰਦ੍ਰਯਕਾ ਗਣ ਜੀਤਨਾ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾ ਵੈਰਾਗ ਵਿਸ਼ਯੋ ਮੈ ਦੋਸ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਅਭ੍ਯਾਸ ਮਨ ਰੂਪੀ ਮਿਤ੍ਰਕੇ ਸਾਥ ਆਤਮਾ ਕੇ ਬੀਚਾਰਕਾ ਔ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਨਿਰੰਤਰ ਚਿੰਤਨ ਰੂਪ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਯਾ ਤੈਲ ਧਾਰਾਵਤ ਅਖੰਡ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯ ਪ੍ਰਵਾਹ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਸਮੀ ਇਤਜ਼ਾ ਕਾਰਕ ਇਸ ਯੁਕਤੀ ਕਰਕੇ ਮਨ ਸਹਤ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਗਣ ਜੀਤਜੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਜੇ ਬੀਚਮੈ ਕੁਸੰਗ ਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਦ ਇਸ ਪ੍ਰਾਕਾਰ ਸੇ ਆਤਮ ਬੀਚਾਰਕਾ ਜਨਮ ਉਤਪਤੀ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤਤ੍ਰ ਕਜ਼ਾ ਯਥਾਰਥ ਆਤਮਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਰੂਪੀ ਜਹਾਜ ਕਰਕੇ ਭਵ ਸਾਗਰ ਕੋ ਜੀਵਨੇ ਤਰ ਜਾਈਤਾ ਹੈ ॥ ੩੯ ॥

ਮ੍ਰੂਃ—ਸ਼ੋਚਜ਼ਮਾਨੰ ਜਨੈਰਨਿਤਜ਼ੰ ਦਵ੍ਜ਼ਮਾਨੰ ਦੁਰਾਸ਼ਯਾ ॥
ਨਾਤਮਾਨ ਮਵਮਨਜ਼ੇਤ ਪ੍ਰੋਧਰੇ ਦੇਨ ਮਾਦਰਾਤ ॥ ੪੦ ॥

ਟੀਃ—ਜੋ ਇਸ ਜੀਵਕਾ ਆਤਮਾ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਅਤਯੰਤ ਕਲੇਸ਼ੋਂ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਵਾਰੰਵਾਰ ਸੋਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਰਹਯਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਜਨਹੁ ਕਰਕੇ ਸੋਚਜਮਾਨ ਹੈ ਸੋਕ ਕਰਣੇ ਕੋ ਯੋਗਯ ਹੈ ਦੁਰਾਸਯਾ ਖੋਟੀਆਂ ਧਨ ਪੁਤ੍ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀਆਂ ਖੋਟੀਆਂ ਕੁਤਸਿਤ ਆਸਾਉ ਕਰਕੇ ਦਹਯਮਾਨ ਨਿਰੰਤਰ ਜੋ ਆਤਮਾ ਦਗਧ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੀ ਉਪੇਖਜਾ ਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹਜੇ ਵਿਸਾਰ ਨ ਦੇਨਾ ਚਾਹਜੇ ਕਿ ਬਡੇ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਆਦਰ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅਜ੍ਞਾਨ ਕੇ ਸਾਗਰ ਸੇ ਉਧਾਰ ਲੇਨਾ ਚਾਹਜੇ ਨਿਕਾਸ ਲੇਨਾ ਚਾਹਜੇ ੪੦ ਅਬ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਹਸਤੀ ਕੇ ਰੂਪਕ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ

ਮੂਃ—ਅਹੰਕਾਰ ਮਹਾਲਾਨੰ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਰੰਜੁ ਮਨੋਮਦੰ ॥
ਜਨਮ ਜੰਬਾਲ ਨਿਰਮਗ੍ਨੰ ਜੀਵ ਦੰਤਿਨ ਮੁਧਰੇਤ ॥ ੪੧ ॥

ਟੀਃ—ਅਹੰਕਾਰੇਤਿ ਹੇ ਸਿਖ ਜਨਮ ਮਰਨ ਰੂਪੀ ਚਿਕੜਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਮਗ੍ਨ ਡੂਬੇ ਹੂਏ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਹਸਤੀ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਨਿਕਾਸ ਲੇਵਹੁ ਕੈਸੇ ਹੈ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਦੰਤੀਃ ਅਹੰਕਾਰ ਮਹਾਲਾਨੰ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨਕਾ ਥੰਭਾ ਹੈ ਜਿਸ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਹਸਤੀ ਕਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪੀ ਰਸਰੀਸੇ ਬਾਂਧਾ ਹੂਆ ਹੈ ਤਥਾ ਮਨ ਰੂਪੀ ਮਦ ਜਿਸ ਹਸਤੀ ਕੋ ਚਢਰਹਜੋ ਹੈ ਤਿਸ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਹਸਤੀ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰੋ ॥ ੪੧ ॥

ਮੂਃ—ਅਯਮੇਤਾ ਵਤ੍ਤੈਵਾਤ ਮਾਤ੍ਰਾਤੋ ਭਵਤਿ ਰਾਘਵ ॥
ਯਦ ਪਾਸਜ ਵਿਮੂਢਤ੍ਵ ਮਹੰਕਾਰਃ ਪ੍ਰਮਾਰਜਜਤੇ ॥ ੪੨ ॥

ਟੀਃ—ਅਯਾਮਿਤੀ ਹੇ ਰਾਘਵ ਯੇ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਰਖਜਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਿਤਨੇ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਜੋ ਅਹੰਕਾਰ ਮਾਰਜਨ ਕਰਕੇ ਅਗਜਾਨ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਲੇ ਸੇ ਮੂਢਤਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਲੇ ਸੇ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸੁਖੀ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੪੨ ॥

ਮੂਃ—ਏਤਾ ਵਤੈਵ ਸਨਮਾਰਗੋ ਯਾਤਿ ਪ੍ਰਗਾਟਤਾ ਮਲੰ ॥
ਯਦ ਪਾਸਜ ਮਨੋ ਜਾਲ ਮਹੰ ਭਾਵੇ ਵਿਲ੍ਲੂਯਤੇ ॥ ੪੩ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਮਨਨੇ ਬਾਹਰਕਾ ਔ ਅੰਤਰੰਕਾ ਅਧਜਾਤਮਿਜ ਆਸ਼ਕਤੀ ਰੂਪ ਜਾਲ ਰਚਜੋ ਹੈ ਤਥਾ ਅਹੰਭਾਵ ਅਹੰਕਾਰ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਅਪਾਸਜ ਤਜਾਗ ਦੇਨਾ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਨਾ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਸਤ ਮਾਰਗੋ ਸਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਮਾਰਗਣੰ ਮਾਰਗਣ ਨਾਮ ਖੋਜਨ ਕੋ ਹੈ ਬੋਧ ਪਰਯੰਤ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਕਰਲੇ ਸੇ ਆਤਮ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਆਤਮਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਲੇ ਮੈ ਸਾਧਿਕ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ੪੩ ਤਿਸ ਮੈ ਭੀ ਦੁਸਤਜਜ ਨਾਮ ਅਤਿ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਦੇਹ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕਾ ਤਜਾਗ ਹੀ ਅਤਮਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਮੈ ਮੁਖਜ ਕਾਰਣ ਹੈ ਐਸਾ ਆਸ਼ਯ ਮਨ ਮੈ ਰਖਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਔਰ ਸ਼ਲੋਕ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੂਃ—ਏਤਾ ਵਤੈਵ ਦੇਵੈਸ਼ਃ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਰਾਮਜ਼ਤੇ ॥
ਕਾਸ਼੍ਮ ਲੋਸ਼੍ਟ ਸਮਤ੍ਵੈਨ ਦੇਹੇ ਯਦ ਰਵਲੋਕਜ਼ਤੇ ॥ ੪੪ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਦੇਹ ਕੋ ਕਾਸ਼ਟ ਲੋਸ਼ਤ ਮਿਟੀਕੇ ਢੇਲੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੁਲ ਦੇਖਨਾ ਹੈ ਸੋ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸਾਧਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਪਰਮਾਰਥ ਕੋ ਜਿਗਜ਼ਾਸੁ ਜਾਨ ਲੇਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਜਾਨਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਇਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੪੪ ॥ ਯੇ ਅਹੰਕਾਰ ਹੀ ਪਰਮ ਦੁਸ਼੍ਟਹੈ ਆਤਮਾ ਕੇ ਆਗੇ ਸੂਰਯ ਕੇ ਬਾਦਲਵਤ ਆਯਕੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਆਛਾਦਨ ਕਰ ਛੋਡਤਾ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂਃ—ਅਹੰਕਾਰਾਬ੍ਰਦੇ ਖਜ਼ੀਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜ ਤੇਚਿਦ ਦਿਵਾਕਰਾਃ ॥
ਤਤਸਜ਼ਤ ਪਰਿਣਾਮੇਮ ਤਤਪਦੰ ਸਮਮਾਪਜ਼ਤੇ ॥ ੪੫ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਕੇ ਆਗੇ ਸੇ ਬਾਦਲ ਦੂਰ ਹੋਏ ਸੇ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਸੂਰਯ ਨਾਰਾਯਣ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਬਾਦਲ ਕੇ ਨਸ਼੍ਟ ਖੀਣ ਹੁਏ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਚੈਤੰਨ ਰੂਪੀ ਆਦਿਤ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੪੬ ॥

ਮੂਃ—ਮਨੋ ਅਹੰਕਾਰ ਵਿਲਯੇ ਸਰਬ ਭਾਂਵਾਤਰ ਸ਼ਿਚਤਾ ॥
ਸਮੁਦੇਤਿ ਪਰਾਨੰਦ ਯਾਤਨੁ ਪਾਰਮੇਸ਼੍ਵਰੀ ॥ ੫੧ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਘਟ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੁਏ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਘਟ ਕਾ ਆਕਾਸ ਮਹਾ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸ਼ੇ ਹੀ ਮਨ ਅਰ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੁਏ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕਾ ਲਖਜ਼ਾਰਥ ਤਤਪਦ ਪਦ ਕੇ ਲਖਜ਼ਾਰਥ ਮੈ ਏਕਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਮਨ ਔ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਓਸ ਕੇ ਵਾ ਬਰਫ ਕੇ ਕਿਣਕੇ ਵਤ ਲੀਨ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਰੂਪਾ ਜੋਤਨਃ ਸ਼ਰੀਰ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਾ ਪਾਰਮੇਸ਼੍ਵਰੀ ਤਨਃ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਰੂਪ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਵੋ ਕੈਸਾ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਸੰਬੰਖੀ ਸਰੀਰ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਧਾਵ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਯਾਵਤ ਦ੍ਰਿਸਜ ਪਦਾਰਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਆਤਮਾ ਹੀ ਪੂਰਣ ਹੈ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਦੇ ਰਹਜ਼ੇ ਹੈ ਐਸੋ ਪਾਰਮੇਸ਼੍ਵਰੀ ਸਰੀਰ ਹੈ ॥ ੫੧ ॥

ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਸਰਬ ਤਤ੍ਵੇਤਜ਼ੋਂ ਕੇ ਸਿਰੋਮਣੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਐਸਾ ਪਾਰਮੇਸ਼੍ਵਰੀ ਤਨੁਃ ਮੁਝ ਕੋ ਕਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਾ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਸਾ ਸ੍ਵੰ ਯੋਗ ਸੰ ਸਿਧਾ ਸੁਖੁਪਤਾ ਦੂਰ ਭਾਵਿਨੀ ॥ ਨਗਮਜ਼ਾ ਵਚਸਾਂ ਰਾਮ ਹ੍ਰਿਦਜ਼ੇ ਵੇਹਾਨੁ ਭੂਯਤੇ ॥ ੫੨ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਃ—ਹੇ ਅੰਗਸਾ ਪਾਰਮੇਸਵਰੀ ਤਨਃ ਵਚਨ ਕਾ ਵਿਸਯ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਔਰ ਇੰਦ੍ਰਯਗਣ ਕਰਕੇ ਭੀ ਅਗਮ ਹੈ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕਾ ਨ ਗੋਚਰ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੀ ਅਗਮ ਹੈ ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ ਜੀ ਸਾਤਨੁਃ ਸਰੀਰ ਜਬ ਤੁਮ ਸੰਮਜ਼ਕ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਿਧ ਯੋਗੀ ਹੋ ਜਾਵੇਂਗਾ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਅਭਜ਼ਾਸ ਯੋਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਰਹੁਗੇ ਤਬ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਅਪਨੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਵਿਖੇ ਤਿਸ ਪਾਰਮੇਸ੍ਵਰੀ ਤਨੁਃ ਕੋ ਅਨ-ਭਵ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਲੇਵਹੁਗੇ ਸਾਤਨੁਃ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਸੇ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸੁਖ-ਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਹੀ ਹੈ ਤਿਸ ਪਾਰਮੇਸ੍ਵਰੀ ਤਨੁਃ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਬਿਨਾਂ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਪਰਚਾਯਕ ਪਰਚਾ ਤਿਸ ਸੇ ਕਰਾਵਨੇ ਵਾਰੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ੫੨।

ਮੂਲਃ--ਅਨੁਭੂਤਿੰ ਵਿਨਾ ਤਤ੍ਵੰ ਖੰਡਾ ਦੇਰ ਨਨੁ ਭੂਯਤੇ ॥ ਅਨੁ ਭੂਤਿੰ ਬਿਨਾ ਰੂਪੰ ਨਾਤਮ ਨਸ੍ਯਾਨੁ ਭੂਯਤੇ ॥ ੫੩ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਮਹਾ ਬਾਹੋ ਇਸ ਵਿਖੇ ਏਕ ਇਸ ਕੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਡਾ ਅਦਭੁਤ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਹੈ ਕੇ ਖੰਡ ਆਦੀ ਮਿਸਟ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਮਧੁਰਤਾ ਬਿਨਾ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਨਭਵ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜਾਨੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਨੁਭੂਤੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕਾ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਜੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਾਨਜ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੫੩ ॥ ਜਬ ਦੇਵ ਦੇਵ ਕੇ ਸੰਪੂਰਣ ਦੇਵਤਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਈਸਵਰ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਨਾਥ ਕੋ ਅਪਨੇ ਅਨਭਵ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਤਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੇ ਪਰਚਾ ਪਾ ਲੀਆ ਤਬ ਚਤੁਰਥੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੇ ਉਤ੍ ੨ ਇਸਥਿਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅਤਜ਼ੰਤ ਸੁਖ ਕਾ ਅਨਭਵ ਕਰੇਂ ਗਾ ॥

ਮੂਲਃ--ਤਦਨੁ ਵਿਵਯੰ ਵਾਸਨਂ ਵਿਨਾਸ਼ਸ੍ਤ ਦਨੁ ਸ਼ੁਭਾ ਪਰਮਃ ਸਫੁਟਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਃ ॥ ਤਦਨੁਚ ਸਮਤਾ ਵਸ਼ਾਤ ਸ੍ਵਰੂਪੇ ਪਰਿਣਮਨੰ ਮੰਹਤਾ ਮਚਿੰਤਜ ਰੂਪੰ ॥ ੫੫ ॥

ਟੀਃ—ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੂਰਬੋਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਚਤੁਰਥੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮੈ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤਕਾਰ ਹੁਏ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪੰਚ ਭੂਮਿਕਾ ਸੈ ਆਰੋਹਣ ਸਨੈ ੨ ਹੋਲੇ ਸੇ ਆਤਜ਼ੰ-ਤਕ ਵਿਸਯ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਦ ਪਸਚਾਤ ਖਸ਼ਟੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਲੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਹੀ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਯਤਨ ਸੁਭ ਪੁਨੋ ਕਾ ਸੁਭ ਆਤਮਾ ਸਾਧਨੋਂ ਕਾ ਫਲ ਰੂਪ ਸੁਧ ਸ਼ੁਭ ਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥ ਰੂਪ ਅਪਨੇ ਕਾ ਸਫੁਟ ਪਰਤਜ਼ਖਜ਼ਤਾ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਦੈਵ ਸਰਬਦਾਕਾਲ ਪੂਰਣ ਭਾਵਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅਨੁਭਵ ਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਤੇ ਅਨੰਤਰ ਸਪਤਮੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਯਾਂ ੨ ਸਮਾਧੀ ਔ ਅਸਮਾਧੀ ਤੁਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸਮਾਧੀ ਅਸਮਾਧੀ ਕੀ ਸਮਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਅਨੰਤਰ ਸਮਤਾ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਮੁਦਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਸੈਂਧਵ ਕੀ ਪੁਤਲੀ ਲੀਨ ਵਤ ਸੋ ਏਕ ਰਸ ਸੁਖ ਕੀ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਸੁਖ ਕੀ ਇਯਤਾ ਪਰਿਮਾਣ ਕਾ ਇਤਨਾਕ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲਾ ਸੁਖ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਬਡੇ ਬਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਭੀ ਨਹੀ ਕਹ ਸਕਤੇ ਹੇ ਸਾਧੋ ਯੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅਨਭਵ ਕਾ ਸੁਖ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਅਚਿੰਤ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੫੫ ॥ ਸੋ ਸੁਖ ਸਰੂਪ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਤੇਰਾ ਅਪਨਾ ਆਪ ਹੈ ਪਰਮ ਪੂਤ ਹੈ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਜਲ ਤਰੰਗ ਵਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਰੂਪ ਕਾ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭਜਾਸ ਕਰਲੇ ਸੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਸਹਤ ਮਨ ਵਸ ਮੈ ਆਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾ ਯੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੁਝ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਤਬ ਪੁਨਃ ਮੇਰੇ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਕਰੁਣਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਮੁਝ ਕੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਾਖਜਾਤਕਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਮੇਰਾ ਮਨ ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੁਝ ਕੋ ਸਭ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇਜਾਂ ਕੋ ਸੁਰਯ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਕੀ ਕਿਰਣੈ ਆਇ ਉਦੈ ਹੁਈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਤਿਸ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਮੇਰੀ ਅਗਜਾਨ ਰੂਪਕਾ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯਭਗਵਾਨ ਕੇ ਉਦੈ ਹੂਏ ਸੇ ਯਾਮਨੀ ਨਿਸਾਚਰੋ ਕੋਂ ਔ ਨਿਛਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਸਾਥ ਹੀ ਲੈਕੇ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਜੈਸੇ ਸਖੀ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਦੂਸਰੀ ਸਖੀ ਅਨਜ ਮੰਦਰਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੇਰੀ ਅਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਲੀਨ ਹੋ ਗਈ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮਾਰੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਤੇਰਾ ਅਗਜਾਨ ਨਸ਼ਟ ਹੂਆ ਹੈ ਕਿਉਂ ਤੁਮਨੇ ਆਪਨੇ ਸਰੂਪ ਮੈ ਇਸਥਿਤੀ ਪਾਈ ਹੈ ਕਿਉ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰਬ ਸੰਦੇਹ ਨਸ਼ਟ ਹੂਏ ਹੈਂ ਕਿਉਂ ਤੁਮ ਵਿਸ਼ਰਾਂਤ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੋ ਕਿਉਂ ਤੁਮ ਕੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਂ ਕਾ ਸਾਖਜਾਤ ਕਾਰ ਹੂਆ ਹੈ ਕਿਉ ਅਬ ਔਰ ਤੋ ਕੋਈ ਤੁਮ ਕੋ ਸੰਸਯ ਨਹੀ ਰਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਹੇ ਸੋਮਜ ਯੇ ਆਤਮ ਦਰਸਨ ਸਰਬ ਆਨੰਦੋਂ ਕੀ ਸੀਮਾ ਹੈ ਬਸ ਇਸ ਸੇ ਉਪਰ ਔਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀ ਹੈ ਏਹੀ ਸਰਬ ਕੀ ਕਾਸ਼ਟਾ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪ੍ਰੰਜਨ ਮਨ ਹੋਕੇ ਗਦ ਗਦ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਮੈਨੇ ਕੀ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਜਿਸ ਕੇ ਉਪਰ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਰ ਜਾਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਅਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਤਮ ਕਾਹੇ ਕੋ ਰਹ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਮੰਦਰ ਮੈ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਕਿਰਣੈ ਪੜ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੇਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਰਬ ਸੰਸਯ ਵਿਪਰਜੈ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਅਬ ਮੈ ਪਰਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੂੰ ਪੂਰਨ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੂੰ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਊਪਰ ਸਾਸਟਾਂਗ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਪਰ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਧਰ ਕੇ ਸੁਖੀਭਵ ਐਸਾ ਆਸੀਰਵਾਦ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਵਾਂਛਿਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਪੁਨਃ ਏਕਾ ਏਕੀ ਏਕ ਵਾਰ ਆਏ ਤਬ ਮੈਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਰਾਂਡੀ ਮੈ ਜਬ ਮੈ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ਉਸ ਕਾਲ ਮੈ ਐਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਯਾ ਜੋ ਬਿਨਾ ਨਿਮਿਤ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਛੂਟਤਾ ਹੈ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਨਿਮਿਤ ਆਇ ਬਨਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਰੀਰ ਛੂਟਤਾ ਹੈ ਨਿਮਿਤ ਨਾਮ ਲੋਕ ਮੈ ਬਹਾਨੇ ਕਾ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਮੈਨੇ ਪੂਛਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਤੋ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋ ਕੇ ਵੇਤਾ ਹੋ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੈ ਏਕ ਸੰਸਯ ਉਤਪਤ ਹੁਆ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਸੰਸਯ ਕੋ ਆਪ ਹੀ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਕੋ ਯੋਗ ਹੋ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਸੰਸਯ ਯੇਹ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਜਬ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕੋ ਗਮਨ ਕਰੀਏ ਗਾ ਕਿਸ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਕਰੀਏ ਗਾ ਐਸੇ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਸੋਮਜ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਛੂਟੇ ਗਾ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਸੇਨਾ ਹਮਾਰੇ ਸਸੀਰ ਕੇ ਛੁਡਾਵਨੇ ਅਰਥ ਆਵੇ ਗੀ ਬਡੀ ੨ ਤੋਪਾਂ ਰਹਕਲੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਹਾਥੀ ਘੋੜਾ ਊਂਠ ਅਸਵਾਰ ਪੈਦਲ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਆਇ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਵੈ ਗੇ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਸਵਾਮਿਨ ਆਪ ਨੇ ਤੋ ਕਿਲਾ ਕੋਟ ਦੇਸ ਪਤਨ ਨਹੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਰੋਕਜਾ ਹੈ ਨ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਸੇਨਾ ਹੀ ਹੈ ਆਪ ਤੋ ਵਿਰਕਤ ਆਤਮਾ ਹੋ ਅੰਨ ਭੀ ਅਜਾਚਤ ਹੀ ਖਾਵਤੇ ਹੋ ਕਿਸੀ ਵਸਤੂ ਕੀ ਜਾਚਨਾ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੋ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਕੋਈ ਹਜਾਰੋਂ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਜਮਾਤੈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਆਪ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਰੀਰ ਅਰ ਬਾਣੀ ਸੇ ਦੁਰਵਚਨ ਕਹਕੇ ਦੁਖਾਵਤੇ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋ ਯੇ ਕਜਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੀ ਬੁਰਾ ਚਿੰਤਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੋ ਪੁਨਃ ਆਪ ਏਕਾ ਏਕੀ ਐਸੇ ਵਿਰਕਤ ਮੂਰਤੀ ਬਿਚਰਤੇ ਹੋ ਪੁਨਃ ਆਪ ਕੇ ਊਪਰ ਇਤਨੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਚਢ ਕਰ ਆਵੈ ਗੀ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਸਿਖ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਨਿਮਿਤ ਐਸਾ ਹੈ ਵੁਹ ਐਸਾ ਹੀ ਸਮਾ ਆਇ ਜਾਵੈ ਗਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਛੂਟਣੇ ਕਾ ਵਹੁ ਐਸੀ ਹੀ ਭਵਿਖਤ ਬਨ ਜਾਵੇ ਗੀ ਯੇ ਬਾਤ ਮੁਝ ਕੋ ਬੀਸ ਪਚੀਸ ਬਰਸ ਸਰੀਰ ਛੂਟਨੇ ਸੇਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਸੁਨਾ ਦਈ ਥੀ ਸੋ ਏਹ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਜੋ ੨ ਭਾਵੀ ਕੇ ਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੀਏ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਵਿਖਜ਼ਤ ਹਮਨੇ ਅਪਨੀ ਆਂਖਹੁ ਸੇ ਦੇਖੀ ਹੈ ਭਾਈ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਸਰਵਣ ਕਰਕੇ ਕਥਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਭਾਈ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਪਨੇ ਗਲ ਸੇ ਲਗਾਇ ਪੁਨਃ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਥਾਪੀ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਓਂਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸੰਬਾਦੇ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੋਪਦੇਸ਼ ਔ ਭਵਿਖਜ਼ਤ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਿਰੂਪਣੰ ਨਾਮ ੩ ਸਕੰਧ ੨ ਅਧਜ਼ਾ ਨਾਮ ਵਰਨੰਨ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੩ ਸਕੰਧ ਉਤਰ'ਰਧ

੩ ਅਧਜ਼ਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖਜ਼ ਵਿਖੇ ਮੈ ਹੋਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦਰ ਜੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਹੂਆ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਪਰਮ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਦਯਾ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਦਾਸਾਨ ਦਾਸੋਂ ਊਪਰ ਪਰਮ ਕਰਣਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਜ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹਮ ਕੋ ਅਪਨਾ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਦਮ ਚਤੁਰਭੁਜ ਧਾਰੀ ਬਨਮਾਲਾ ਭ੍ਰਿਗੂਲਤਾ ਉਰ ਵਖਜ਼ਸਥਲ ਮੈ ਜਿਨ ਕੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਐਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇਸ਼ਵ ਕਲੇਸ ਨਾਸ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਦਰਸਨ ਦੇਵੈਂ ਐਸੇ ਚਿਤਵਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਸਵਾ ਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇਸ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸੁਚਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਵਾਇ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰਾਯਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਊਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਕੇ ਸਾਸਟਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਜਬ ਊਪਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਦੇਖਜ਼ਾ ਤਬ ਕਜ਼ਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਵਿਸ਼ਨੁ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਗਰੁੜ ਕੀ ਊਪਰ ਲਖਮੀ ਸਹਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਮਹਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤੇਜੋ ਮਯ ਮਣਜ਼ੋਂ ਕਰਕੇ ਜਟਤ ਸੀਸ ਪਰ ਮੁਕਟ ਸੋਭ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ ਔਰ ਕਰਣੋਂ ਮੈ ਮਕਰਾ ਕਾਰ ਦਿਬਜ਼ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਵਿਦ੍ਰੁਤ ਲਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਾਨ ਕੁੰਡਲ ਸ਼ੋਭ ਰਹੇ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਸਜਲ ਸਜ਼ਾਮ ਮੇਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਕਾਂਤੀ ਜਿਨ ਕੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਾਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਬਡਾ ਵਿਸਤਾਰ ਯੁਕਤ ਭਾਲ ਪਟ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ ਭਾਲ ਪਟ ਨਾਮ ਮਸਤ ਕਹੈ ਜਿਨ ਕਾ ਤੀਨ ਰੇਖ ਵਾਲੀ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਜਿਨ ਕੇ ਭ੍ਰਾਲ ਮੈ ਅਤਿ ਸੋਭਾ ਯੁਕਤ ਹੈ ਜਿਸ ਰੂਪ ਕੇ ਧਨੁਖ ਕੇ ਅਕਾਰ ਭੁਰਵਟੇ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਕਸਤ ਕਮਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨੇਤਰ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਗੋਲ ਲੋਲ ਪਰਮ ਸੋਭਾਇਮਾਨ ਹੈ ਕਪੋਲ ਜਿਸ ਰੁਪ ਕੇ ਤਥਾ ਕੀਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨਾਸਿਕਾ ਹੈ ਬਿੰਬ ਫਲ ਕੇਸਦ੍ਰਿਸ ਅਧਰ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਦਾਂਤੋਂ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਹੀਰਕ ਮਨੀ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਹੈ ਚਾਰੂ ਚਿਬਕ ਗੋਲ ਸੁੰਦਰ ਪੂਰਬ ਦਿਸਾ ਮੈ ਪੁਨਜਾਂ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੀ ਸੰਧਜ਼ਾ ਸਮੈ ਮੈ ਉਦੈ ਹੂਏ ੨ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕਾ ਜੈਸੇ ਪੂਰਬ ਦਿਸਾ ਕੀ ਉਰ ਕਾ ਗੋਲ ਸੁੰਦਰ ਭਾਗ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਤਦ੍ਵਤ ਔਰ ਜੇ ਚੰਦਰਮਾ ਕੇ ਮਧਜ ਮੇ ਸਜ਼ਾਮਤਾ ਨ ਹੋਵੇ ਤਥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਸਮਾਨ ਕਹੇ ਭੀਤਰ ਕਾਲਸ ਹੋਣੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਸਮਤਾ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਗ੍ਰੀਵਾ ਜਿਨ ਕੀ ਕਪੋਤ ਸਮਾਨਹੈ ਕੰਧੇ ਜਿਸ ਰੂਪ ਕੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨਹੈ ਤਥਾ ਭੁਜਾ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸੁੰਡ ਸਮਾਨ ਲੰਬਜ਼ਾ ਜਾਨਹੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਤਿ ਸੋਭਾ ਕਾ ਘਰ ਹੈ ਛਾਤੀ ਬਡੀ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲੀ ਹੈ ਭ੍ਰਿਗੁ ਲਤਾ ਕਾ ਚਿਹਨ ਜਿਨ ਕੇ ਵਖਜ਼ਸਥਲ ਮੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਉਦਰ ਮੈ ਤੀਨ ਰੇਖਾ ਤੀਨਹੁ ਗੁਣ ਯੁਕਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਨਾਭੀ ਬਡੀ ਗੰਭੀਰ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚਕ੍ਰਾਕਾਰ ਹੈ ਕੇਲੇ ਕੇ ਥੰਭੇ ਕੇ ਸਮਾਮ ਯੁਗ ਉਰੂ ਹੈ ਗੁਲਫ ਏਡੀ ਸਹਤ ਕੋਕਨਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚਰਣ ਕਮਲ ਹੈ ਭਗਤ ਜਨੋ ਕਾ ਆਸਰਾ ਰੂਪ ਹੈ ਕੋਕਨਦ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਮੈ ਨਵੀਨ ਖਿਰੇ ਕਮਲ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਵਾਮ ਭਾਗ ਮੈ ਜਿਨ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਲਖਮੀ ਜੀ ਬਿਰਾਮਾਨ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬੈਜੰਤੀ ਮਾਲਾ ਚਰਣੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਨ ਕੇ ਉਰਮੋ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਕੰਠ ਮੈ ਭਾਸ ਕਰਕੇ ਸਮਾਨ ਕੌਸਤਭ ਮਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰਹੀ ਹੈ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਦਮ ਜਿਨ ਕੇ ਚਾਰੋ ਹਸਤ ਕਮਲੋਂ ਮੈ ਸੋਭਾ ਕਾ ਸਮੂਹ ਦੀਪਤ ਹੋ ਰਹਜੇ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤਾ ਸਿਧ ਮਹਾ ਰਿਖੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਵਸਿਸ੍ਠ ਆਦੀ ਸਪਤ ਮਹਾ ਰਿਖੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਖੀ ਨਾਰਦ ਬਜ਼ਾਸ ਪਰਾਸੁਰ ਆਦੀ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਵੇਦ ਮੰਤਰ ਸੂਕਤ ਤਥਾ ਔ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲੇ ਮਹਾ ਰਿਖੀ ਉਕਤ ਅਸਤੋਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਉਸਤਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਔ ਦੈਤ ਰਾਖਸ ਯਾਤੁਧਾਨ ਦਨੁਜ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਪਿਸਾਚਾਦੀ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਦਸੋ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਭਾਗੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਦੇਵਗਣ ਆਦਿਤ੍ਯਗਣ ਰੁਦ੍ਰਗਣ ਮਰੁਤਗਣ ਵਸੂ ਗਣ ਸਾਧਜਗਣ ਸਿੱਧਗਣ ਵਿਸ੍ਵੇਦੇਵਾ ਆਦੀ ਹਾਥ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੋੜ ਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਨਮਸਕਾਰਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਲਖਮੀ ਸਹਤ ਪੰਖੀ ਰਾਜ ਗਰੁੜ ਜੀ ਕੇ ਊਪਰ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਜ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਦੰਡਵਤ ਧਰਨੀ ਪਰ ਮੌਲ ਝੁਕਾਇਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਗਦ ਗਦ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵਖਜਮਾਣ ਛੰਦ ਸੇ ਅਬੀ ਉਚਰਨਾ ਜੋ ਛੰਦ ਹੈ ॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ--ਤੂੰਹੀ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਦੇਵਾਧਿ ਰਾਜਾ। ਤੂੰਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੰਭੂ ਸਰਬ ਲੋਕ ਭ੍ਰਾਜਾ ॥ ਤੂੰਹੀ ਵਰਣ ਕੁਮੇਰ ਨਿਸੇਸ ਸੇਸੰ। ਤੂੰਹੀ ਇੰਦ੍ ਅਗਨੀ ਯਮ ਸੂਰ ਈਸੰ ॥ ੧ ॥ ਤੂੰਹੀ ਦੈਤਜ ਦੈਤੇਯ ਦੈਤਜਾਧਿ ਰਾਜਾ। ਤੂੰਹੀ ਆਪਿ ਪੀਲਕਾਦੀ ਲੋਕ ਸਾਜਾ ॥ ਤੁਮੇ ਬਾਵਨੰ ਹ੍ਵੈ ਛਲਜੋ ਬਲੀ ਰਾਯੰ। ਦੀਓ ਸਕ੍ਰ ਰਾਜੰ ਬਡੋ ਯਸ ਪਾਯੰ ॥ ੨ ॥ ਤੁਮੈ ਹ੍ਵੈ ਬੈਰਾਹੰ ਹਨਜੋ ਹਿਰਣ੍ਯ ਆਖ੍ਯੰ। ਖਿਮਾਧਾਰ ਕੋਟੌ ਜਲੇ ਮਧ੍ਯ ਥਾਪ੍ਯੰ ॥ ਤੁਮੇ ਚਤੁਰ ਹਸ੍ਤੇਨ ਹਤਜੋ ਮਧੁ ਕੈਟੰ। ਨਮੋ ਅਸ੍ਤੁਤੇ ਨਾਥ ਸੁਦ੍ਰਸ੍ਟ ਪਾਤੰ ।੩।

ਦੋਃ--ਜਲ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਅਗਨੀ ਪਵਨ ਅਕਾਸਾਦਿ ਸਭ ਭੂਤ।
ਜਾਹਿ ਰਚੇ ਖਿਨ ਏਕ ਮੈ ਤੈਸੇ ਕ੍ਰਤ ਕੁਸ੍ਤੁਤ ॥ ੪ ॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ--ਨਮੋਸ੍ਤੁਤੇ ਨਾਥ ਪਰਮੰ ਕ੍ਰਿਪਾਲੇ। ਨਮੋ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਨਮੋ ਸਰਬ ਪਾਲੇ। ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧੁ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜਗੰਨਾਥ ਪਜਾਰੇ । ਨਮੋ ਸਰਬ ਕਰਤਾ ਸਦਾ ਨਿਰਵਿਕਾਰੇ ॥ ੫ ॥ ਨਮੋ ਨਾਥ ਨੇਤੀ ਜਿਨੈ ਬੇਦ ਸਾਰੇ। ਦੀਜੈ ਭਕ੍ਤਿ ਦਾਨੰ ਨਮੋ ਲੋਕ ਤਾਰੇ ॥ ਨਹੀ ਤੁਮ ਸਮੰ ਔਰ ਕੋ ਜਗਤੀ ਹੇਤੁੰ । ਨਮੋ ਅਸ੍ਤੁਤੇ ਨਾਥ ਸੰਸਾਰ ਸੇਤੁੰ ॥ ੬ ॥

ਦੋਃ--ਇਸ ਬਿਧ ਕਰ ਬੰਹੁ ਉਸਤਤੀ ਬਹੁਰ ਦੰਡ ਪਰਣਾਮ।
ਕੀਓਚਰਣ ਗੁਰੁਦੇਵ ਕੇ ਪੁਨ ਬੋਲੇ ਸੁਖਧਾਮ ॥ ੭ ॥

ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਹੁਤਸੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰੀ ਸ੍ਰੀ ਭਟਹਰੀ ਜੀ ਨੇ ਤਬ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰੀਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਬੀਰ ਹਰੇ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰ ਅਤਿ ਸੰਤੁਸ੍ਟ ਹੈਂ ਜੋ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਵਰ ਹੈ ਸੋ ਮਾਂਗ ਲੇਵਹੁ ਤੀਨੋ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਛ ਭੀ ਹਮ ਕੋ ਅਦੇਯ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮ ਤੁਮਕੋ ਅਪਨਾ ਸਰਬਸ੍ਵ ਦੇ ਚੁਕੇਹੈਂ ਜੋ ਚਾਹੋ ਸੋ ਲੇਵਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੇ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਊਪਰ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਤਬ ਨਾਮਦਾਨ ਅਪਨੇ ਚਰਣ ਕਮਲਹੁ ਕੀ ਭਗਤੀ ਦਾਨ ਦੀਜਿਯੇ ਬਿਨਾ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲਹੁ ਕੀ ਭਗਤੀ ਔ ਆਪਕੇ ਨਾਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹਮਕੋ ਔਰ ਕੁਛ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਮਕੋ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਰੁਚਤੇ ਹੈ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਿਖ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਥਾਸੁ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਵਹੁ ਇਸਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਸਰਬ ਸਿਧ ਪਦਾਰਥ ਹੈਂ ਔਰ ਸਰਬ ਵਰ ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਕ ਹੈ ਏਕ ਨਾਮ ਹੀ ਸਰਬ ਕਾਰਜੋਂ ਕਾ ਸਾਧਕ ਹੈ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੀ ਪੁਨਃ ਨਿਮਸਕਾਰ ਮੌਲ ਝੁਕਾਇਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸੀਸ ਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਰਖਜਾ ਪੁਨਃ ਜਬ ਸੀਸ ਉਠਾਇਕੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ਤਬ ਗੁਰੂ ਸਿੱਖ ਦੋਨੋਂ ਆਪਸ ਮੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਇਸਿਥਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਆਗਜਾ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰੀ ਜੀ ਗੁਰੂਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਆਇਕੇ ਅਪਨੇ ਜਿਗਜਾਸੂ ਜਨੋਕੋ ਮਿਲਤੇ ਭਏ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸਜਨੋ ਕੇ ਮੁਖ ਰੂਪੀ ਕਮਲ ਵਿਕਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਉਦੈ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕਮਲ ਫੂਲੋਂ ਕਾ ਬਨ ਖਿੜ ਆਵਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਚਕੋਰੋਂ ਕੇ ਗਣ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਃ--ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰ ਨਿਜ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪੁਨ ਆਏ ਸ੍ਰਸਚਾਨ ।
ਇਤ ਬਿਧ ਕ੍ਰੀੜਾ ਜਗਤ ਹਿਤ ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਭਗਵਾਨ ॥ ੧ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਸੰਵਾਦੇ ਸ੍ਰਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਾਖਜਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਰੂਪੇਣ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾਨ ਨਿਰੂਪਣੰ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਅਧਜ੍ਹਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੩ ਸਕੰਧ ਉਤ੍ਰਾਰਧ ੪ ਅਧਜ੍ਹਾਯ

ਦੋਃ--ਕਰਤਾ ਜਗ ਭਰਤਾ ਸਕਲ ਗਜਾਤਾ ਦਾਤਾ ਜੋਇ ।
ਤੇ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਪਦ ਪਦਮ ਨਮੋ ਸਰਬਦਾ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥
ਆਗੇ ਸੁਨਹੁ ਸੁ ਔਰ ਇਕ ਕਥਾ ਸੁ ਅਦਭੁਤ ਆਹਿ ।
ਸੁਨਤ ਜਾਹਿ ਆਨੰਦ ਚਿਤ ਕੌਤਕ ਅਤਿ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ੨ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਭ ਨਿਧਿ ਵਸੁ ਚੰਦਾ ਲਖਹੁ ਬਿਕ੍ਰਮਸਾਲ ਸੁਹਾਇ ।
ਰਣਜਿਤ ਹਰਿਕੇ ਰਾਜ ਮੈ ਮਰੀ ਪਰੀ ਤਬ ਆਇ ॥ ੩ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ--ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਜੀ ਜਬ ਗੁਰੂਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਆਏ ਤਬ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪਵਰਤੀ ਦਾਸੋਂਪ੍ਰਤੀ ਏਕ ਦਿਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਮੈ ਕੋਈ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਘੜੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇਸ ਰਹਤੇ ਹੁਏ ਵਰਖਾ ਰਿਤੁ ਮੈ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਜਾ ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਲੋਕਹੁ ਤੁਮ ਧਜਾਨ ਕਰਕੇ ਸੁਣਹੁ ਅਬਕੇ ਭਾਦ੍ਰਪਦ ਮਾਸ ਮੇ ਬਡੀ ਤੇਜ ਮਰੀ ਪੜੇਗੀ ਆਪ ਲੋਕਹੁ ਨੇ ਕਹੂੰ ਅਧਿਕ ਦੂਰ ਦੇਸ ਮੈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੇਂ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋਜਾਵੇ ਸੋ ਸੋ ਇਸ ਦਿਬ੍ਜ ਕੂਪਕਾ ਜਲਪਾਨ ਕਰੇਗਾ ਤਿਸਕਾ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਨਾਮ ਰੋਗ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਇਗਾ ਸਤਪੁਰੁਖਹੁ ਕਾ ਬੋਲਨਾ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਭੀ ਕਿਸੀ ਨ ਕਿਸੀ ਪਰਥਾਇਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਵਾਂਤ ਔ ਵਿਰੇਚਨ ਬਹੁਤਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅੰਤਰ ਉਸਕੇ ਪਾਨੀ ਕੀ ਦਾਹ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਉਸਕਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਅਪਨੀ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹੂੰ ਜਨਮ ਜਾਇ ਧਾਰਤਾ ਹੈ ਸਾ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਜਬ ਜਬ ਜਿਸ ਜਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਹੋਵੈ ਤਬ ਤਬ ਸੋ ਸੋ ਜੀਵ ਇਸ ਦਿਬ੍ਜ ਸਰਕਾ ਜਲਪਾਨ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਤਿਸਕਾ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਹਟਜਾਇਗਾ ਯੇ ਤੋ ਵਾਹ੍ਜ ਰੋਗ ਕੀ ਕਥਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਰੀਵ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਜਿਸ ਕੋ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਧਨ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰੂਪੀ ਤ੍ਰਿਖਾ ਦਾਹ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਹੈ ਵਹੁ ਜੀਵ ਸੁਭਗੁਣੋਂਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਦ ਰੂਪੀ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਤਿਸ ਕੋ ਗ੍ਰਾਸ ਲੇਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਮਰਤਾ ਜਨਮਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਵਾਰੰਵਾਰ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸੇ ਹੁਏ ਜੀਵਕੀ ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਔਰ ਔਖਧੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸਜਾ ਹੁਆ ਜੀਵ ਜਬ ਸਤਸੰਗ ਰੂਪੀ ਦਿਬ੍ਜ ਸਰਕਾ ਬਚਨ ਧਾਰਣ ਰੂਪੀ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰੈਗਾ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕਾ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਨਿਵਰਤ ਹੋਜਾਵੈਗਾ । ਐਸੀ ਕਥਾ ਸੁਣ ਸਰਬ ਸ੍ਰੋਤਾ ਬਡੇ ਭਯਭੀਤ ਹੁਏ ਜਬ ਵੇ ਸਮਾ ੧੯੯੦ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ਨਬੇ ਮੈ ਆਯਾ ਤਬ ਭਾਦ੍ਰਪਦ ਮਾਸ ਮੈ ਮਰੀ ਆਇਪਰੀ ਏਕ ਹੀ ਵਾਂਤ ਤਥਾ ਏਕ ਹੀ ਦਸਤਕੇ ਆਵਨੇ ਸਾਰ ਪ੍ਰਾਣ ਜੀਵਹੁ ਕੇ ਐਸੇ ਉਡ ਜਾਵੈ ਜੈਸੇ ਅਗਨਿ ਉਪਰ ਪਾਰਾ ਉਡਜਾਤੋ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਪਾਰ ਬਡਾ ਘੋਰ ਦੁਖ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪਸਰ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਸਰਬ ਲੋਕ ਮਹਾ ਦੁਖੀ ਹੁਏ ਯੇ ਵਿਸੂਚਿਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੋਗ ਕਿਸੀ ਉਪਾਇ ਸੇ ਭੀ ਨਿਵਰਤ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਔਖਧੀ ਆਦੀ ਉਪਾਉ ਯਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਅਧਿਕਤਰ ਹੋਤੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਮਾਤਾ ਪੂਤਕੋ ਨ ਸਮਾਰਤੀ ਭਈ ਪਿਤਾ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਪੁਤ੍ ਪਿਤਾ ਕੋ ਭਾਈ ਭ੍ਰਾਤਾ ਕੋ ਪੁਰੁਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਮਿਤ੍ ਮਿਤ੍ ਕੋ ਨ ਸਮਾਰਤਾ ਭਯਾ ਕੋਈ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨ ਸਮਾਰਤਾ ਭਯਾ ਔਰ ਕਯਾ ਕਹਨੋ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਸਨਬੰਧੀ ਪਿਤਾ ਪੁਤ੍ ਆਦੀ ਕੋਈ ਮਰਜਾਵੈ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਮੁਰਦੇ ਕੋ ਕੋਈ ਫੂਕਨੇ ਅਰਥ ਸਮਸਾਨ ਭੂਮਿਕਾ ਪ੍ਯੰਤ ਭੀ ਨ ਜਾਸਕੇ ਮਾਤਾ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਪੁਤ੍ ਆਦਿਕ ਮਰੇ ਹੁਏ ਸਨਬੰਧੀ ਕੋ ਕੋਈ ਨਾ ਰੋਵੈ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਬਚਾਵਨੇ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਸਭਕੋ ਪਰਗਈ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਮੈ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪਰ ਗਈ ਜਹਾਂ ਕੋਈ ਡਾਕੀ ਸੇ ਮਰਜਾਵੈ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਤਿਸਕਾ ਮੁਰਦਾ ਕੋਈ ਉਠਾਵੈ ਨਹੀਂ ਜਹਾਂਕੇ ਤਹਾਂ ਮੁਰਦੇ ਪਰੇ ਰਹੈ ਔਰ ਜੀਵਤੇ ਮਾਨੁਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਿਸਕੇ ਪਾਸਸੇ ਭਾਗ ਜਾਵੈ ਇਸ ਰੀੜੀਸੇ ਜਬ ਡਾਕੀ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਅਤਿ ਜੋਰ ਕੀਆ ਬਡਾ ਘੋਰ ਦੁਖ ਜਗਤ ਮੈ ਪਸਰ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਮਨੁਜੀ ਕੀ ਵੰਸ ਅਤਿ ਦੁਖੀ ਹੁਈ ਤਬ ਏਹ ਐਸੀ ਦੁਰਦਸਾ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਕਰੁਣਾ ਆਇਜਾਤੀ ਭਈ ਦੁਖੀ ਦੀਨ ਜਨੋਂ ਕਾ ਦੁਖ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੁਏ ਗਰਜ ਕਰਕੇ ਸਭਾ ਬੀਚ ਮੈ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕਿ ਹੇ ਸਭਾ ਜਨੋ ਸਿਖੋ ਸਿੰਘੋ ਸੰਤਹੁ ਆਜਸੇ ਲੈਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਜੀਵ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਵਾਰੋ ਇਸ ਦਿਬ੍ਯ ਸਰਕਾ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਯੇ ਨਵ ਅਖਰ ਆਤਮਿਕ ਮੰਤ੍ ਪੜਕੇ ਪੀਵੈਗੋ ਅਥਵਾ ਇਸ ਰੋਗ ਵਾਰੇ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਡਾਰੈਗੋ ਤਿਸਕਾ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਨਿਵਰਤ ਹੋਜਾਵੈਗੋ ਜੈਸੇ ਵਰਖਾਕਾਲ ਮੈ ਮੇਂਘ ਗਰਜ ਕੇ ਸਿਖੀ ਜਨੋ ਕੋ ਮੋਰ ਜਨੋ ਕੋ ਆਨੰਦ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਤੁਸਨੀ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਾਹਿਬ ਭੀ ਆਨੰਦਮਯ ਸਰਬ ਕੋ ਸੁਖ ਕਾਰੀ ਕਲ੍ਯਾਨਕਾਰੀ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਤੁਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਨਿਸਰਤ ਨਿਕਸੇ ਹੁਏ ਬਚਨੋ ਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਗ੍ਰਾਮਹੁ ਮੈ ਨਗਰੋਂ ਮੈ ਖਬਰ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਬਚਨੋ ਮੈ ਸਰਬ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਅਤ੍ਯੰਤ ਨਿਸਚਾ ਥਾ ਹੀ ਪੁਨਃ ਜਬ ਐਸਾ ਹੁਕਮ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਸੁਣ ਪਾਯਾ ਜਿਸ ਜਿਸਨੇ ਸੋ ਸੋ ਦਿਬ੍ਯ ਸਰਕਾ ਜਲ ਪਾਨਕਰਨੇ ਅਰਥ ਉਠਧਾਯਾ ਜਿਸ ੨ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਵਾਲੇ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਜਲ ਪਰ ਗਯਾ ਸੋ ੨ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੂਪ ਰੋਗ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਸੁਖੀ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਜੋ ਮਾਰੇ ਮਹਾਂ ਮਰੀਕੇ ਡਰਕੇ ਦਿਬ੍ਯ ਸਰਕਾ ਜਲ ਪਾਨਕਰਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸ ੨ ਕੋ ਮਹਾਮਰੀ ਤਜਾਗ ਜਾਤੀ ਭਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯੇ ਦਿਬ੍ਯ ਕੂਪਕੇ ਜਲ ਕੀ ਕਥਾ ਦੂਰ ਦੂਰ ਦੇਸਹੁ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੀ ਭਈ ਯੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸਬ ਦੇਸੋਂ ਨਗਰੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਤੇਭਏ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਰੋਗੀਓਂਕੇ ਰੋਗ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਜਲ ਪਹੁਚ ਜਾਵੈ ਔਰ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਐਸਾ ਮੰਤ੍ ਪੜ੍ਹਕੇ ਜਿਸ ਰੋਗੀਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਯੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਦ੍ਰਿਸ ਜਲ ਡਾਰਿਆ ਜਾਵੈ ਆਗੇ ਚਾਹੇ ਰੋਗੀ ਮਰਣਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਮੂਰਛਤ ਭੀ ਪੜਾ ਹੋਵੈ ਪਰੰਤੂ ਜਲ ਮੁਖ ਮੈ ਪੜਨੇ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਅਰੁਜ(ਅਰੁਜ ਨਿਰੁਜ ਦੋਨੋ ਅਰੋਗ ਕੇ ਨਾਮ ਹੈਂ)ਹੋਕੇ ਰਾਮ ਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੁਖਸੇ ਕਹਤਾ ਹੂਆ ਉਠਖੜਾ ਹੋਵੈ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਹਾਥੋਂ ਉਪਰ ਸਰਸੋਂ ਜਮਾਯ ਕੇ ਦਿਖਾਯ ਦੇਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਟੌਨੋਂ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਐਸੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਨਿਰੁਜ ਹੋਕੇ ਜੀਵ ਸੁਖੀ ਹੋਜਾਵੈ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਰਨੇਸੇ ਜੀਵ ਉਠਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਇਸ ਦਿਬ੍ਯ ਸਰ ਕੇ ਜਲਕੇ ਮੁਖਮੈ ਪਰਣੇ ਸੇ ਲੋਕ ਜੀਵਨੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਯੇ ਜਲ ਕੀ ਕਥਾ ਚਲਤ ਚਲਤ ਸਭ ਦੇਸੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੀ ਹੁਈ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਦੀਵਾਨ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਇਸੀ ਦਿਬ੍ਯ ਕੂਪਕੇ ਜਲਸੇ ਮਹਾਂਮਰੀ ਕੇ ਮਿਟ ਜਾਨੇਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਜਾ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਏ ਤਬ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕਰਾਯ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿਉਂ ਨ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਐਸਾ ਜਗਤ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰੇ ਕਿਉਂਜੋ ਵੋ ਮੇਰਾ ਰੂਪ ਹੈ ਮੇਰਾ ਹੀ ਸਰੀਰ ਹੈ ਓਥੇ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਬੈਠਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮੈਹੀ ਬੈਠਾਹੂੰ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਕਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਃ--ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੋਲੇ ਬਚਨ ਰਸਾਲ ।
ਬੀਰ ਹਰੀਕੇ ਕੂਪਕਾ ਲਜਾਵਹੁ ਜਲ ਤਤਕਾਲ ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਸਿੰਘ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਉਠਧਾਏ ਗੁਰੂਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਆਏ ਸਰਬ ਬਾਤ ਭਲੀ ੨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਏ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿਜੀ ਨੇ ਤਿਨਸੇ ਕੁਸਲਖੇਮ ਪੂਛਕੇ ਤਿਨ ਕਾ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਆਵਨ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਆਪਕੇ ਦਿਬ੍ਯ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਮੰਗਵਾਯਾ ਹੈ ਜਲ ਵਾਸਤੇ ਯੇ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਗਾਗਰਾਂ ਭੇਜੀ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਜੀ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋਕੇ ਤਦਨੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਮਾਰਾ ਤੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੈ ਤਥਾ ਵਿਭੂਤੀ ਮੈ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਮਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯੇ ਜੋ ਕਿਛ ਦ੍ਰਿਸ਼ੁ ਆਵਤੋ ਹੈ ਸੋ ਸਰਥ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਥ ਜੀ ਕਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਸੇਵਕ ਕੋ ਯਾਦ ਕੀਓ ਯਾਂਤੇ ਬਡੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕੀ ਹੈ ਇਸ ਅਨਾਥ ਕੇ ਅਹੋ ਭਾਗ ਹੈਂ ਜਿਸਕੇ ਊਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਇਤਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਲੀਜਿ-ਯੇ ਇਸ ਦਿਥਜ ਕੂਪਕਾ ਜਲ ਆਪ ਭੀ ਪਾਨ ਕੀਜੀਏ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਰਥ ਗਾਗਰਾਂ ਪੂਰਕੇ ਲੈ ਜਾਇਯੇ ਜਿਤਨੀ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਦਾਰਥ ਦਿਥਜ ਭੋਜਨ ਕਰਾਏ ਪੁਨਃ ਥਡੇ ਕੌਸ਼ੇਯ ਥਸਤ੍ਰ ਹਜੂਰ ਕੀ ਭੇਟਾ ਅਰਥ ਦੇਕੇ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਥਸਤ੍ਰ ਤਥਾ ਛਕਣੇ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਹਜੂਰ ਕੀ ਭੇਟਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੌਸੇਯ ਨਾਮ ਪਟਕੇ ਥਸਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਮਨ ਥਾਛਤ ਪੁਸਾਕਾਂ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਦੇਤੇ ਭਏ ਖੁਨਃ ਦਿਥਜ ਜਲਸੇ ਗਾਗਰਾਂ ਭਰਕੇ ਥਾਮ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਦੇਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਭੇਜਤੇ ਭਏ ਆਗੇ ਦੂਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਥ ਜਾਇਕੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰਾਰ-ਥਨਾ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਕਰ ਭੇਜਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਥਿਦਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਸਨ ਪਰ ਆਵਤੇ ਭਏ ਜਥ ਵੋ ਸਿੰਘ ਜਲ ਕੀਆਂ ਗਾਗਰਾਂ ਲੈਕੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਥ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਸਾਹਿਥ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਖ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹਜੂਰ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਲਿਖ ਭੇਜੀ ਥੀ ਸੋ ਨੈਵੇਦਨ ਕਰ ਦਈ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਥ ਸਿੰਘ ਜੀ ਥਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਥੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਊਪਰ ਬਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਜਲਪਾਨ ਕੀਆ ਪੁਨਃ ਅੰਤਹ ਪੁਰ ਮੈ ਜ ਭੇਜ ਦੀਆ ਤਥਾ ਸਭਾਸਦੋਂ ਕੋ ਵੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਜਲ ਦੀਆ ਤਦਨੰਤਰ ਸਾ ਊਨੇ ਸਾਹਿਥ ਮੈ ਵੋ ਜਲ ਥਾਂਟ ਦੀਆ ਪੁਨਃ ਅਪੁਨੇ ਦੇਸ ਮੈ ਡੌਂਡੀ ਪਿਟਵਾਦਈ ਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਯੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਜਲਪਾਨ ਕਰੇਗਾ ਸੋ ਜੀਵ ਅਪਮ੍ਰਿਤਜੂ ਸੇ ਕਥੀ ਭੀ ਨ ਮਰੈਗਾ। ਯੇ ਕਥਾ ਤੋ ਐਸੇ ਭਈ ਅਥ ਲਵਪੁਰ ਕੀ ਓਰ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣਹੁ ॥

ਇਸ ਓਰ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਭੀ ਖਬਰ ਹੋਈ ਜੋ ਮਾਝੇ ਬੀਚ
ਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਥੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਹਾਮਰੀ ਕੀ ਨਿਥ੍ਰੀ
ਾਵਰਤ ਲਗਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ਐਸਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੀਆ ਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਇਸ
ਾਲਪਾਨ ਕਰੇਗਾ ਤਿਸਕੋ ਮਹਾਮਰੀ ਕਾ ਭਯ ਨ ਰਹੇਗਾ ਯੇ
ਾਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਹਮ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਿਥਜ ਸਰਕਾ
ਂ ਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਮੰਤ੍ਰੀਓਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਥ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦਸ ਬਦਰੇ ਰੁਪਯੋਂ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਦਾਸੋਂ ਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਦੇਕੇ ਭੇਜਤਾ ਭਯਾ ਔ ਜਲ ਵਾਸਤੇ ਸੁਵਰਨ ਰਜਤ ਕੀ ਗਾਗਰਾਂ ਅਨੇਕ ਹੀ ਪਠਾ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਗੁਰੂਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਆਏ ਰਾਜਾ ਕੇ ਦਾਸ ਤਬ ਦੇਖਾ ਕੇ ਸੈਕੜੇ ਹਜਾਰੋਂ ਆਦਮੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕ ਰਹੇ ਹੈਂ ਹਜਾਰੋਂ ਹੀ ਜਲਕੇ ਅਕਾਂਖੀ ਜਲ ਹੀ ਲੈ ਲੈ ਜਾ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸਾਮੀਪ ਦੇਸ ਮੈ ਵਰਤਮਾਨ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਆਦੀ ਗ੍ਰਾਮੋ ਮੈ ਮਹਾਮਰੀ ਕਾ ਦੋਸ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੂਆ ੨ ਭੀ ਦੇਖਜਾ ਕੇ ਨ ਕੋਈ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਸੇ ਮਰਤਾ ਹੈ ਅਰ ਨ ਕੋਈ ਰੋਵਤਾ ਹੀ ਹੈ ਤਿਨਹੁ ਨੇ ਅਨੇਕ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਪੂਛ ਭੀ ਲੀਆ ਜਲ ਕਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਆਇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸਰ-ਕਾਰ ਕੀ ਦਈ ਹੂਈ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਹੁ ਯੇ ਕੈਸਾ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਤਬ ਉਨ ਦਾਸੋਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਯੇ ਪਦਾਰਥ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਠਾਯਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਯੇ ਪਦਾਰਥ ਕਿਉਂ ਪਠਾਯੋ ਹੈ ਹਮ ਤੋ ਉਸਕੇ ਪਾਸ ਸੇ ਮਾਂਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨ ਕਿਸੀ ਕੇ ਹਾਥ ਸੰਦੇਸਾ ਹੀ ਪਠਾਯਾ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਪਦਾਰਥ ਕਿਉਂ ਪਠਾਯਾ ਹੈ ॥ ਦਾਸੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਯੇ ਪਦਾਰਥ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪ ਕੀ ਨਜਰਾਨਾ ਕਰਕੇ ਭੇਜਜਾ ਹੈ ਅਰ ਜਲ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਭੇਜੀ ਹੈ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰ ਪਠਾਈ ਹੈ ਐਸੇ ਦਾਸਹੁ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੈ ਪੁਨਃ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕਰਾਇਕੇ ਉਨ ਸਰਕਾਰੀ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿ-ਗਾਰੀ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੁਮ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਹਮਕੋ ਦੇਕੇ ਇਸ ਦਿਬਜ ਸਰਕਾ ਜਲ ਲੀਆ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਕਜਾ ਹਮ ਜਲ ਕੇ ਬੇਚਨੇ ਕੇ ਬਜਾਪਾਰੀ ਹੈਂ ਜੋ ਤੁਮ ਮੋਲ ਲੇਨੇ ਆਏ ਹੋ ਯੇ ਦ੍ਰਬਜਕਾ ਲੋਭ ਹਮਕੋ ਮਤ ਦਿਖਾਵਹੁ ਇਸ ਦ੍ਰਬਜਕੀ ਲੋੜ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਕੁਤਿਆਂ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਧਰਮਾਰਥ ਯੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਪੜੇ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਤੁਮ ਭੀ ਭਰਕੇ ਲੈਜਾਵਹੁ ਯਥੇਛ ਪਾਨਭੀ ਕਰਲੇਵਹੁ ਹਮਕੋ ਦ੍ਰਬਜ ਕਾ ਲੋਭ ਮਤ ਦਿਖਾਵਹੁ ਯੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨਾ ਦ੍ਰਬਜ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਉਠਾਇ ਲੇਵਹੁ ਪੁਨਃ ਪੀਛੇ ਸੇ ਜਲ ਲੇਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਹੁ ਹਮਕੋ ਇਸ ਝੂਠੇ ਧਨ ਕੀ ਲੇਸ ਮਾਤ ਇਛਾ ਹਮਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯੇ ਸ੍ਵੇਤ ਪਥਰ ਸੇ ਉਸੀ ਕੋ ਲੈ ਜਾਇ ਦੇਵਹੁ ਜਹਾਂ ਹੋ ਅਥਵਾ ਔਰ ਕਿਸੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਲੂਕੋ ਦੇ ਡਾਰੋ ਹਮਾਰੇ ਖਜਾਨੇ ਤੋ ਸਦੇ ਹੈਂ ਈਹਾਂ ਹਮਾਰੇ ਖਜਾਨੇ ਮੈ ਮਿਥਜਾ ਧਨਕੀ ਸਮਾਈ ਨਹੀਂ ਲੋਗੋਂਕੋ ਅਤਿ ਦੁਖੀ ਦੇਖਕੇ ਦਯਾ ਸੀ ਉਰ ਮੈ ਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਦੁਖਕੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਜਲਕਾ ਸਦਾ ਵਰਤ ਲਗਾਇਦੀਆ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ
ਕੇ ਐਸੇ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਾਸ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਤੇ ਭਏ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇਕੇ ਜਲਕੀਆਂ ਗਾਗਰਾਂ ਭਰਕੇ ਲਵਪੁਰ ਕੋ
ਆਵਤੇ ਭਏ ਔ ਆਪ ਭੀ ਉਸ ਦਿਬ੍ਯ ਸਰਕਾ ਜਲ ਪੀਵਤੇ ਭਏ ਆਨੰਦ ਸਹਤ
ਲਜਾਇਕੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਆਗੇ ਲ੍ਯਾ ਰਖਤੇਭਏ ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਯੇ
ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਕਿਉ ਫੇਰ ਲ੍ਯਾਏਹੋ ਏ ਕਾਹੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਐਸੇ ਸਰਕਾਰਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ
ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਆਗੇ ਸੇਵਕੋਂ ਨੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਵੇ ਤੋ ਕੋਈ ਸਾਖ੍ਯਾਤ
ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਈਸ੍ਵਰ ਹੀ ਹੈ ਉਨ ਕੇ ਗੁਨਹੁ ਕਾ ਪਾਰ ਨਹੀ ਪਾਯਾ ਜਾਤਾ
ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਨਿਰੰਤਰ ਉਨਕੇ ਅੰਨਕਾ ਸਦਾ ਵਰਤ ਲਾਗਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਨਾ ਕੋਈ ਉਨੇ
ਜਾਗੀਰ ਹੈ ਨ ਮਾਫੀ ਕੋਈ ਜਿਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅੰਨ ਬ੍ਯਸਤ੍ਰ ਆਦੀ ਪਦਾਰਥ ਅਭ੍ਯਾ-
ਗਤੋਂ ਕੋ ਬਾਂਟ ਰਹੇਹੈ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਉਨਕੇ ਭੰਡਾਰੇਮੈ ਤੋਟ ਨਹੀ ਆਵ-
ਤੀਹੈ ਦੁਤੀਯ ਜੋ ਜੀਵ ਉਨਕੇ ਦਿਬ੍ਯ ਕੂਪਕਾ ਜਲਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸਕੀ ਮਹਾ
ਮਰੀ ਕੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹਟ ਜਾਤੀਹੈ ਤੀਸਰਾ ਜੈਸਾ ਕੋਈ ਸੰਕਲਪਕਰਕੇ ਉਨਕੇ ਸਮੀਪ
ਜਾਤ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਸੰਕਲਪ ਤਾਤਕਾਲ ਪੂਰਣ ਕਰ ਦੇਤੇਹੈਂ ਚਤੁਰਥ ਬਡੇ ਤੇਜਸ੍ਵੀਹੈ
ਪੰਚਮ ਕੋਈ ਬਿਕਾਰੀ ਉਨਕੇ ਸਮੀਪ ਨਹੀ ਟਿਕਤੋ ਹੈ ਬਡੇਬਡੇ ਧਨੀ ਬਲੀ ਲੋਕ
ਦੂਰਸੇ ਗਰਜਤੇ ਆਵਤੇਹੈ ਪਰੰਤੂ ਉਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇਕੇ ਕੁਛ ਬੇਮਿਰਯਾਦਾਕਾ
ਵਚਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇਹੈਂ ਹੇ ਰਾਜਨ ਖਸ੍ਤ੍ਰੁਮ ਉਨਕੇ ਧਨਕਾ ਲੋਭ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ
ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਨਕੀ ਕ੍ਯਾ ਕਥਾ ਕਹੋ ਜੋ ਉਨ੍ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਊਪਰਸੇ ਤੋ
ਬ੍ਯਸਤ੍ ਆਦੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਸੇ ਰਹਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਧਨ ਕਾ ਲੋਭ ਹਮਨੇ
ਉਨ ਕੇ ਭੀ ਨ ਦੇਖਾ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਆਪਕਾ ਦਿਯਾ ਹੁਆ ਧਨ ਉਨਕੋ ਦੇ ਰਹੇ
ਪਰੰਤੂ ਉਨਹੁ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਕੀਆ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਸੇ ਉਨਕੇ
ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਸਭੀ ਤ੍ਯਾਗ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਹ੍ਵੈਰਹ੍ਵੈਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਵੇ ਮਹਾਤਮਾ ਔਰ
ਇਤਰ ਜਨਹੁਕੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਹੈਂ ਕਿੰਤੁ ਇਤਰ ਲੋਕਹੁਸੇ ਅਤਿ ਵਿਲਖਣਹੈ ਸੁਣਨੇ
ਅਰ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਬੜਾ ਅੰਤਰਾਯ ਹੈ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਵੇ ਸੰਤ ਜਨ ਪਰਮਦਯਾਲ੍ਹੁ ਹੈ
ਮਧੁਰਮੀਠੇ ਉਨਕੇ ਬਚਨ ਮਨਮੈ ਅਤਿਪ੍ਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇਹੈਂ ਹਮਨੇ ਉਨਕੇ
ਕੇ ਉਨਕੋ ਬਹੁਤਸਾ ਕ੍ਰੂਮਾਯਾ ਪਰੰਤ ਵਹੁ ਨ ਕ੍ਰੂਮੇ ਹਮਾਰੇ ਕ੍ਰੂਮਾਏ
ਿਸਨਾ ਸੇ ਰਹਤਹੈ ਔ ਸਬਦਾ ਦੀ ਵਿਸ਼੍ਯੋ ਸੇ ਵਿਰਕਤ ਹੈਂ
ਸ੍ਰਾਪ ਰੂਪ ਤੁਰਤਹੀ ਫੁਰਤੇਹੈਂ ਔਰ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਰਹਣੇਵਾਲੇ ਹੈ ਇਸ ਲੋਕਕੇ ਰਾਜਸੁਖਕੀ ਕਜਾ ਤੁਛ ਬਾਤ ਹੈ ਵੋਤੋ ਸ੍ਵਰਗਕੇ ਰਾਜ ਕੀ ਭੀ ਬਾਂਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਸਰਕਾਰ ਰਣ-ਜੀਤਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੀ ਯਸ਼ਵਾਲੀ ਕਥਾ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਆਸਨ ਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਾ ਹੀਰਾਮੋਤੀ ਕਰਕੇ ਜਟਤ ਗਿਲਾਸ ਮੈਂ ਪਵਾਇਕੇ ਤਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਜਲਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਵਿਧੀ ਸਹਤ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਆਖਹੁ ਉਪਰ ਮਾਥੇ ਪਰ ਲਗਾਇ ਕੇ ਸੀਸ ਉਪਰ ਚਢਾਇਕੇ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਹਤ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃਖੜਗਸਿੰਘ ਆਦੀ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ ਪੌਤ੍ਰਹੁ ਕੋ ਪੀਨੇਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਅਪਨੀ ਰਾਣੀ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਕੇ ਪੁਨਃ ਅੰਤਹਪੁਰਮੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕੀਆਂਗਾਗਰੈਂ ਭੇਜ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਫਿਰ ਸਰਬ ਸਕ੍ਵਾਸਦੋਂਕੂੰ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਡਾਕ ਬਾਂਧਦਿਤੀ ਉੱਹਾਂ ਸੇ ਜਲਕੇ ਲਜਾਵਨੇ ਕੀ ਲਵਪੁਰਮੈ ਵੋ ਜਲ ਪੁਨਃ ਜਿਸਕੋ ਅਪੇਖਿਤ ਹੋਵੈ ਉਸਕੇ ਵਾਸਤੇ ਖੁਲਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਜੋ ਉਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਜਲਕੋ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸੋਸੋ ਅਪਮ੍ਰਿਤਜੁ ਕੇ ਦੁਖ ਸੇ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥

ਚੌਪਈ

ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਭਟ ਹਰਿ ਸੂਰੇ । ਦਾਤੇ ਸਰਣਿ ਵਚਨਕੇ ਪੂਰੇ ॥
ਮੁਖ ਜੋ ਕਹੈ ਸਤ ਹੋਇਜਾਵੈ । ਬਿਲਮ ਪਲਕ ਨਹੀ ਹੋਨੀ ਪਾਵੈ ॥ ੧ ॥
ਦੋਹਿਰਾ--ਪੂਰੇ ਆਸਾ ਸਰਬਕੀ ਬੀਰ ਹਰੀਭਗਵਾਨ ।
ਜੋ ਆਵੈ ਚਲ ਆਸਕਰ ਦੇਹ ਨ ਬਿਰਥਾ ਜਾਨ ॥ ੧ ॥

ਇਸੀ ਅਵਸਰ ਮੈ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਕੋ ਭੀ ਐਸੀ ਸਾਮਰਥ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਦੇਖਕੇ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਬਹੁਤਹੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਬ ਮੰਤ੍ਰੀਓਂ ਸਹਤ ਆਪ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਤਰਨਤਾਰਨਜੀ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਆ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨਾ ਏਕ ਅਸ੍ਵਾਰ ਭੇਜਜਾ ਉਸ ਸਿਖਨੇ ਆਇਕੇ ਅਰਦਾਸ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕੀਤੀ ਕੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਝਕੋ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋ ਕੇ ਹਜੂਰ ਅਰਜ ਕਰ ਪਠਾਯਾ ਹੈ ਜੇ ਆਪਕਾ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਦਾਸਕੋ ਤਬ ਦਰਸਨ ਵਾਸ ਤੇ ਆਵੇ ਉਸ ਸਿਖਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਛਾ ਆ ਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਲਜਾਕੇ ਰੁਪਯਾ ਮੋਹਰ ਆਦੀ ਰਖੇ ਦੂਸਰਾ ਜੇ ਗੁਰੂਕੇ ਲੰਗਰਾਂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕਣਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਆਵੇ ਨਹੀ ਤੋ ਨ ਆਵੇ ਐਸੀ ਰੀਤੀ ਕੇ ਵਚਨ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇ ਅਸ੍ਵਾਰ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਕਰਕੇ ਘੋੜਾ ਭਜਾਇਕੇ ਸਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾਰ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁਚਜਾ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੁਲ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਠੀਕਠੀਕ ਸਮ-
ਝਾਇ ਦੀਆ ਤਥਾਅਸਤੁ ਕਹਕੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਤਰਨਤਾਰਨਜੀ ਸੇ
ਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਪਹੁਚਾ ਜਹਾਂ ਸੇ ਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ
ਦਰਸਨ ਹੁਆ ਤਹਾਂਸੇ ਹਾਥੀ ਸੇ ਉਤਰ ਪੜਾ ਪੈਰੀ ਤੁਰਕੇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਏਕਕੇਵਲ
ਪੰਡਾਂ ਪਤਾਸਿਆਂ ਕੀਆਂਲੈਗਏ ਔਰ ਗੁਰੂਜੀ ਅਪਨੇ ਆਗੇ ਕੁਛ ਕਿਸੀਸੇ ਨ ਰਖਾਵਤੇ
ਭਏ ਆਇਕੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਦਰਸਨ ਸਰਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਗੁਰੂਜੀ
ਪਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਬਰਨਜਾਂ ਕੇ ਨੀਚੇ ਬੈਠੇ ਥੇ ਜਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਆ
ਥਾ ਅਬ ਭੀ ਉਹਾਂ ਦਮਦਮਾ ਪਕਾ ਬਨਾ ਹੁਆ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀ ਅਰਦਾਸੀਏ ਸਿਖ
ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਤਾਸਜਾਂ ਕਾ ਕੇਵਲ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇਣਾ
ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਭੀ ਸਿਖ ਕੋ ਨ ਦੇਣਾ ਅਰਦਾਸੀਏ ਸਿਖਨੇ ਸਤ ਬਚਨ
ਮਾਨਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਤਦਨੰਤਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਰਕਾਰ ਸਹਤ ਹੋਰ ਸਰਬ ਸਰ
ਦਾਰੋਂ ਕੋ ਏਕ ੨ ਬੁਕ ਪਤਾਸਜਾਂ ਕਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘਕੀ ਝੋਲੀ ਮੈ
ਦੋ ਬੁਕ ਪਾਏ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਕੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ
ਹਮਕੋ ਏਕ ੨ ਬੁਕ ਪਤਾਸਜਾਂ ਕਾ ਦੀਆ ਹੈ ਅਰ ਇਸ ਲੜਕੇ ਕੀ ਝੋਲੀ ਮੈ ਆਪਨੇ
ਦੋ ਬੁਕ ਪਾਏ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕਜਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਤਬ ਹਸਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ
ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਇਸ ਸੇ ਹਮਨੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਕਾਮ ਲੇਨਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹਮਨੇ
ਇਸਕੀ ਝੋਲੀ ਮੈ ਦੋ ਬੁਕ ਪਾਏ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ
ਨਿਰਣਯ ਇਸ ਬਾਤ ਕਾ ਨਹੀ ਪੂਛਾ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਇਸਸੇ ਆਪਨੇ
ਕਜਾ ਕਾਮ ਲੇਨਾ ਹੈ ਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਆਪੰ ਕੁਛ ਬਤਾਯਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ
ਇਤਨੇ ਵਾਕਜ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਸਰਬ ਭਾਵੀਕਾ ਸੂਚਨ ਕਰਾਇਦੀਆ ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰ
ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕੀ ਕੇ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਲੰਗਰ ਮੇ ਕੁਛ
ਯਦਕਿੰਚਤਮਾਤ੍ਰ ਮੇਰਾ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਡਾਰੀਏ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਅਬਤੇ ਯੇ ਲੰਗਰ
ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਜੇ ਹਮਨੇ ਤੇਰਾ ਪਦਾਰਥ ਗੁਰੂ
ਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਡਾਰਜਾ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕਾ ਲੰਗਰ ਲਗਾਯਾ ਚਲਤਾਹੈ
ਫਿਰ ਇਸ ਚਾਲਸੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ਤੂੰਭੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਸਿਖਹੈ ਅਸੀ
ਭੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਹੈਂ ਤੁਝਕੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਬਾਹਰ ਕੀ
ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਕਾ ਰਾਜ ਦੀਆ ਹੈ ਹਮਕੋ ਭੀ ਉਨਹੁਨੇ ਅੰਤਰੀਵ ਸਾਰਾ ਭੌਮਜ ਰੂਪ ਰਾਜ
ਦੀਆ ਹੈ ਸਾਰਬ ਭੌਮਜ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀਕੇ ਰਾਜ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਅਥਵਾ ਭੂਮਾ ਨਾਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੈ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਜਿਸ ਸਤਗੁਰੂ ਨੇ ਲਖਤਾ ਕਰਾ ਈ ਹੋ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਊਪਰ ਔਰ ਕਿਸੀਕੋ ਆਗਜਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਰਾਜਾ ਬਿਨਾ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਨ ਦੇਖੇ ਤਿਸ ਰਾਜ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਰਬ ਭੌਮਾ ਰਾਜ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਘਰਮੈ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈਂ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਤੇਰੀ ਰਖਜਾ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ ਸਸਤ੍ਰਧਾਰੀ ਸੂਰਬੀਰ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਰਖਜਾ ਕਰਨੇ ਵਾਰੋ ਮਹਾ ਸੂਰਬੀਰ ਅਤਿਰਥੀ ਸਤਸੰਗ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਗ੍ਰਹਮੈ ਸੁਵਰਣ ਰਜਤ ਹੀਰਾ ਪੰਨਾ ਆਦੀ ਧਨ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਰਿਦੇ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹ ਵਿਖੇ ਸੰਤੋਖ ਰੂਪੀ ਪਰਮ ਧਨ ਹੈਤੁਮਾਰੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਤੁਮਕੋ ਬੰਦੀਨਜਨ ਜਗਾਵਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਗੁਣ-ਗਜ ਜਨ ਜਿਗਜਾਸੂ ਹਮਾਰੀ ਭੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਹਮਕੋ ਭੀ ਜਗਾਵਤੇ ਹੈਂ।ਅਥਵਾ ਸਿਖੀ ਮੋਰ ਚਕੋਰ ਆਦਿਕ ਹਮਕੋਭੀ ਜਗਾਵਤੇ ਹੈਂ ਤੁਮਾਰਾ ਜਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕ ਦਾਨ ਪਾਇਕੇ ਦੇਸਾਂਤਰੋਂ ਮੈ ਗਾਵਤੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਭੀ ਜਸ ਗੁਣਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾਪੁਰਖ ਦੇਸਾਂਤਰੋਂ ਮੈ ਸਦਾ ਗਾਵਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਤੁਮ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਿੰਜਨ ਬਨਵਾਇਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਹਮਾਰੇ ਹਰਿਕਾਨਾਮ ਹੀ ਭੋਜਨ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿ੍ਤਿ ॥ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ੨੦ ਅਸ੍ਟਪਦੀ ਕੋ ੮ ਚਰਣ॥ ਸਰਬ ਬੈਕੁੰਠ ਮੁਕਤਿ ਮੋਖ ਪਾਏ॥ ਏਕ ਨਿਮਖ ਹਰਿਕੇ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥ ਅਨਿਕ ਰਾਜ ਭੋਗ ਵਡਿਆਈ॥ ਹਰਿਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਕਥਾ ਮਨਿ ਭਾਈ ॥ ਬਹੁ ਭੋਜਨ ਕਾਪਰ ਸੰਗੀਤ ॥ ਰਸਨਾ ਜਪਤੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨੀਤ ॥ ਭਲੀ ਸੁਕਰਣੀ ਸੋਭਾ ਧਨਵੰਤ ॥ਹਿਰਦੈ ਬਸੈ ਪੂਰਨ ਗੁਰੁ ਮੰਤ ॥ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਹ ਨਿਵਾਸ ॥ ਸਰਬ ਸੂਖ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥ ੮ ॥

ਇਸ ਕਾ ਵੀਚਾਰ ॥ ਨਿਮਖ ਨਾਮ ਨੇਤ੍ਰੋਂਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਝਮਕਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਰਾਜਨ ਨੇਤ੍ਰੋਂਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਝਮਕਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਜੀਵ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਨੁਖ ਆਦੀ ਹਰਿ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਗਾਵਤਾ ਹੈ ਸਰਵ ਵੈਕੁੰਠ ਸਨਬੰਧਨੀ ਜੋ ਮੁਕਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਮੋਖਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਸ੍ਵਰਗ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਮਾਨ ਮੁਕਤ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਪਾਪ ਰੂਪ ਨਰਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਬੰਧਨ ਸੇ ਛੂਟਕੇ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਮੁਕਤ ਲੋਕ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਆਦੀ ਪਦ ਕਰਕੇ ਸਾਲੋਕ ਸਾਮੀਪ ਸਾਯੁਜ ਸਾਰੂਪ ਆਦੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮੁਕਤੀ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਲੇਨਾ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਜੋ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਾ ਤੌ ਭੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲੈ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵੈਕੁੰਠ ਸਨਬੰਧੀ ਸਰੀਰ ਤਿਸਕਾ ਬਨਾ ਰਹੇਗਾ ਲੋਕ ਅਰ ਸਾਸਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯਦ੍ਯਪੀ ਵਹੁ ਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਯਾਵਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਰੀਰ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਬੰਧ ਹੀ ਵੇਦਲੋਕ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਸੇ ਸਮਝਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਵੈਕੁੰਠ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਮੁਕਤੀ ਸੇ ਅਧਿਕਤਰ ਸਰਬ ਮੁਕਤੀਪਦਵਾਚਜੋਂ ਕਾ ਸਿਰਮੌਰ ਰੂਪ ਜੋ ਕੈਵਲ ਮੋਖ ਕਜਾ ਸ੍ਰਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਐਕਜ ਗਜਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਮੋਖਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਕ ਨਿਮਖ ਕਾਲ ਮਾਤ੍ਰ ਜੇ ਹਰਿਗੁਰੂ ਕੇ ਗੁਣੋਂ ਕਾ ਗਾਨ ਕਰੇ ਤਬ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅਰਥ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਯਾਯ ਵਾਚੀ ਮੁਕਤਿ ਮੋਖ ਸਬਦਕੇ ਉਚਾਰਣੇਸੇ ਪੁਨਾ ਰੁਕਤੀ ਦੋਸ ਭੀ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਅਰਥ ਭੀ ਸਮਗ੍ਰ ਚਰਣ ਕਾ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਬਨਜਾਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਰਾਜਨ ਜੇ ਨਾਮ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਹਰਿ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮਕੀ ਨਾਮ ਸਨਬੰਧਨੀ ਕਥਾ ਸਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮਕੀ ਅਥਵਾ ਨਿਰਗੁਣਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਥਨ ਗੁਰੂ ਔ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਵੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕਥਾ ਅਤਿ ਪਜਾਰੀ ਲਾਗੇ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਅੰਗਹੁ ਮੇ ਪੁਲ-ਕਾਵਲੀ ਹੋਜਾਵੇ ਰੋਮ ਖੜੇ ਹੋਜਾਵੈ ਬਿਨਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕਥਾ ਸੇ ਅਵਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਭਾਵੇ ਅਥਵਾ ਹਮਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕਥਾ ਬਿਨਾ ਅਵਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਭਾਵਤਾ ਹੈ ਹਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਕਾ ਭਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਕੋ ਹਮ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਾਜ ਅਰ ਭੋਗ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਡਜਾਈ ਮਹਤ੍ਵਤਾ ਬਡਾਪਨਾ ਆਪਨੇ ਆਪਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਸਮਰਾਟ ਜੇ ਰਸਨਾ ਨਾਮ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਸੇ ਸਦਾ ਨਿਤ ਹੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹੇ ਹਰੇ ਹੇ ਹਰੇ ਐਸਾ ਜਪ ਪਾਠ ਹੋਤਾ ਰਹੇ ਤਬ ਹਮ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਭੋਜਨ ਤਥਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਗੀਤ ਸਮਜਕ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਨਾਦ ਰਾਗ ਰੰਗ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਚੋਜ ਤਮਾਸੇ ਆਪਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਹੁਏ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਤੁਮ ਜੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸ੍ਵਾਦੂ ਬਿੰਜਨ ਭੋਜਨੰ ਖਾਤੇ ਹੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਪਹਰਤੇ ਹੋ ਤਥਾ ਬੇਸਜਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਮੁਖਸੇ ਰਾਗ ਰੰਗ ਸੁਨਤੇ ਹੋ ਤੇ ਸਾਰੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਬਿਕਾਰੋਂ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮਾਰੇ ਹਿਰਦੈਮੈ ਪੂਰਣ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਜੋ ਮੰਤ੍ਰ ਨਿਵਾਸ ਕਰ ਰਹਜੋ ਹੈ ਸੋ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਭਲੀ ਸੁਸ੍ਰੂ ਸੁਕਰਣੀ ਹੈ ਉਤਮ ਕਰਣੀ ਹੈ ਉਤਮ ਕਰਤੂਤਿ ਹੈ ਏਹੀ ਪਰਮ ਸੋਭਾ ਹੈ ਸਭੁ ਸੇ ਅਧਿਕ ਧਨਵੰਤਤਾ ਹੈ ਸਭਸੇ ਅਧਿਕ ਉਤਮ ਧਨਾਢਜਤਾਹੈ ਸਚੀ ਧਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਨ ਹਮ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹਾਂ ਐਸਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰਕੇ ਰਿਦੇਮੈ ਵਸਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਔਰ ਸੁਵਰਣ ਰਜਤ ਆਦੀ ਜਿਤਨੇ ਧਨ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਧਨ ਵਿਕਾਰੋਂ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹੈ ਤਥਾਮਿਥਜਾ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸਥਿਰ ਰਹਨੇ ਵਾਲੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਉਤਪਤੀ ਇਸਿਥਤੀ ਨਾਸ ਰੂਪ ਤੀਨਹੁ ਕਾਲਹੁ ਮੈ ਮਹਾਂ ਕਸ਼ਟ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿਸ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਵਿਖੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਊਪਰਕੇ ਕਹੇਹੂਏ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਦਾਰਥ ਰਾ-
ਜਨ ਭੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ਹਮਤੋ ਤਿਸ ਵਿਭੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ
ਸਦਾਹੀ ਏਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਹੇ ਨਾਥ ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤ
ਵਤਸਲ ਹੇ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਹਮਾਰੇ ਊਪਰ ਤੋ ਐਸੀਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਨੀ ਕਜ਼ਾ ਤਿਸ
ਸਾਧੁ ਸੰਗਤਮੈ ਹਮਾਰਾ ਨਿਵਾਸ ਕਰਾਵਹੁ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸੰਗਮੈ ਮੁਝਕੋ ਅਸਥਾਨ ਦੇਵਹੁ
ਜੋ ਆਪਕੋ ਅਤਿ ਪਜ਼ਾਰਾ ਸਤ ਸੰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਸਾਧਸੰਗਮੈ ਨਿਵਾਸ ਹੋਣੇਸੇ ਸੁਖੋਂਕੇ
ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੀਵਕੋ ਹੋਤੇਹੈਂ ॥੮॥੨੦॥ਸੋ ਹੇਰਾਜਨ ਤੁਮ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪੀਨੇਕੇ
ਸ੍ਵਾਦੂ ਪਦਾਰਥ ਸਰਬਤ ਕੇਵੜੇ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸੁਗੰਧੀਵਾਲੇ ਪਾਨ ਕਰਤੇਹੋ ਸੋਈ
ਪਾਨਕੇ ਪਦਾਰਥ ਕੇਵਲ ਬਿਕਾਰੋਂਕੋ ਹੀ ਉਤਪਤ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ਸੰਤਜਨ ਤੋ ਸ੍ਰੀ
ਠਾਕੁਰਜੀਕਾ ਨਾਮਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਰਹਤੇਹੈ ਔਰ ਮਿਥਜਾ ਪ-
ਦਾਰਥਕੇ ਪਾਨ ਕਰਣੇਕੀ ਇਛਾਨਹੀ ਕਰਤੇਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਮਿਥਜਾਪਾਨ ਆਦਿਕੋਂ
ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਉਲਟਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪੀ ਰੋਗਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਤੇਹੈ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਭੀ
ਗੁਰੂ ਸ੍ਮ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਰਮਣੰ ਕੇਵਲੰ ਕੀਰਤਨੰ ਸੁਧਰਮੰ ਦੇਹ ਧਾਰਣਹ। ਅੰਮ੍ਰਿਤੰ ਨਾਮ ਨਾਰਾਇਣੰ ਨਾ-
ਨਕ ਪੀਵਤੰ ਸੰਤ ਨ ਤ੍ਰਿਪ੍ਯਤੇ ॥ ੨੬ ॥ ਸਹਣ ਸੀਲ ਸੰਤੰ ਸਮ ਮਿਤ੍ਰਸਜ ਦੁਰਜ-
ਨਹ। ਨਾਨਕ ਭੋਜਨ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੇਣ ਨਿੰਦਕ ਆਵਧ ਹੋਇ ਉਪਤਿਸ੍ਰਤੇ ॥੨੭॥
ਤਿਰਸਕਾਰ ਨਹ ਭਵੰਤਿ ਨਹ ਭਵੰਤਿ ਮਾਨ ਭੰਗਨਹ । ਸੋਭਾ ਹੀਨ ਨਹ ਭਵੰਤਿ
ਨਹ ਪੋਹੰਤਿ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖਨਹ ॥ ੨੮ ॥

ਇਸਕਾ ਵੀਚਾਰ॥ ਹੇਸਮਰਾਟ ਤੁਮਲੋਕ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਤਮਾਸੇ ਦੇਖਤੇ ਹੋ
ਕ੍ਰੀੜਾ ਆਦਿਕ ਕਰਤੇਹੋ ਔਰ ਸੰਤਜਨ ਤੋ ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੇ ਭਜਨ
ਰੂਪ ਕ੍ਰੀੜਾ ਖੇਲ ਤਮਾਸ਼ੇ ਕੇ ਆਨੰਦ ਵਿਖੇ ਅਸ੍ਟ ਪਹਰ ਮਗਨ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਰੂਪੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਰੂਪਰਸ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਤੇਹੂਏ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ
ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰਸਕੇ ਪਾਨ ਕਰਣੇਸੇ ਅਨੰ-
ਤਰ ਸੰਤਜਨਹੁਕੋ ਔਰ ਵਿਸ਼ਯ ਜੰਨਜ ਰਸ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਹੀ ਨਹੀ ਰਹ
ਤੀ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਕੇਵਲ ਵਿਸ਼ਯੋਂਕੇ ਰਸਕੀ ਓਰਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਮਾਤ੍ ਨਾਮਰੂਪੀ ਰਸ
ਕਾ ਫਲ ਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੂ ਔਰ ਭੀ ਬਡੇ ਅਧਿਕ ਫਲਕੋ ਸੰਤਜਨ ਨਾਮਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਚਖਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ਜੇਕੋਈ ਦੁਸ੍ਟ ਪੁਰਖ ਮਹਾਂ ਤੀਖਨ ਬਾਣਕੇ ਸਮ
ਦੁਰਵਚਨ ਰੂਪੀ ਬਾਣ ਉਨਕੇ ਮਰਮ ਅਸ੍ਥਾਨ ਰੂਪੀ ਰਿਦੇ ਮੈ ਮਾਰੇ ਭੀ ਤਥਾਪੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਹਨਸੀਲ ਹੋਤੇਹੈਂ ਦੁਸ੍ਟ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਬਚਨ ਰੂਪ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰਕੋ ਸਹਾਰ ਲੇਤੇਹੈਂ ਤੁਮਾਰੇ ਤੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰੂ ਬਨੇ ਹੁਏ ਹੈ ਔਰ ਨਾਮ ਕਾ ਰਸ ਸ੍ਵਾਦ ਲੇਨੇ ਵਾਲੇ ਸੰਤਜਨਾਕੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਜਨ ਸੈਂਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਣੇਹਾਰੇ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅਪਕਾਰ ਕੈਰਨੇਸੇ ਭੀ ਸਮਰਹਤੇਹੈ ਦੁਰਜਨ ਕੋ ਤਥਾ ਮਿਤ੍ਰਕੋ ਸਮਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਹੇਰਾਜਨ ਜੋ ਦੁਰਜਨ ਸੰਤ ਜਨੋ ਸੇ ਵੈਰ ਕਰਨੇਹਾਰੇ ਜੋ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੋਜਨਆਦੀ ਪਦਾਰਥ ਭੋਗਤੇਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਨ ਦੁਸ੍ਟੋਂ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੇ ਬਾਧਕ ਹੋ ਜਾਤੇਹੈ ਰੋਗਾਦਿਕ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਾਸਕ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੨੭ ॥ ਸ਼ੀਕਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਦੁਰਜਨੋ ਕੇ ਦੁਰਵਚਨੋ ਕਰਕੇ ਉਨਕਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਹੋਕੇ ਮਾਨਭੀ ਭੰਗਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੋਗਾ ਤਿਸ ਮਾਨ ਭੰਗ ਪੂਰਬਕ ਦੁਖਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੀ ਹੋਵੈਗੇ ਉਨਕੇ ਮੁਖ ਊਪਰ ਮਲਿਨਤਾ ਭੀ ਆਇ ਜਾਤੀ ਹੋਗੀ ਕਾਂਤੀ ਭੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਹੋਗੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਮਹਾਬਾਹੋ ਉਨਕਾ ਨਾਤੋ ਕੋਈ ਤ੍ਰਿਸ ਕਾਰ ਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਨ ਕਿਸੇਕਾ ਕੀਆ ਉਨਕਾ ਮਾਨਭੰਗਹੀ ਹੋਤਾਹੈ ਉਨਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਾਸੇ ਹੀਨਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਉਨ ਮਹਾਪੁਰਖੋਂਕੋ ਸੰਸਾਰਕਾ ਦੁਖ ਭੀ ਸਪਰਸ਼ ਨਹੀ ਕਰਸਕਤਾ ਹੈ ਔਰ ਕਯਾ ਕਹਨੋ ਹੈ ਉਨ ਸੰਤਜਨੋਕੋ ਮਿਲਕੇ ਜੋਨਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀ ਜੀਵ ਸਾਧੂ ਸਮਾਗਮ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੁਖ ਬਾਸਨਹ ਇਸ ਲੋਕਮੈ ਤਥਾ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਸਦਾ ਸੁਖ ਪੂਰ ਬਕ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇਹੈਂ ਜੋਕੋਈ ਉਨਕਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਤਾਹੈ ਉਲਟਾ ਉਸ ਦੁਸ੍ਟ ਨੀਚਕਾ ਹੀ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰਹੋਤੋਹੈ ਸ੍ਰੀਕਬੀਰਜੀ ਨਾਮਦੇਵਜੀ ਮੀਰਾਂਬਾਈ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਨੇਵਾਰਜੋਂ ਕਾ ਆਪਹੀ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਥਾ ਹੇ ਰਾਜਨ ਦੁਰਜਨਲੋਕ ਅਪਨੀ ਦੁਸ੍ਕ੍ਰਿਤਾਮੈ ਆਪਹੀ ਪਚਜਾਤੇਹੈਸੰਤਜਨ ਸਦਾ ਆਪਨੇ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਰਹਤੇਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ ॥

ਤਦਿਦੱ ਮਪਜੇ ਤਰਹਿ ਯ ਏਵੰਵੇਦਾ ਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀਤਿ ਸ ਇਦਗ੍ਂ ਸਰਬੰ ਭਵ ਤਿ ਤਸਜ ਹ ਨ ਦੇਵਾਸ੍ਚ ਨਾ ਭੂਤਜਾ ਈਸ਼ਤ ਆਤਮਾ ਹਜੈਸ਼ਾ ਗ੍ਂ ਸਭਵਤਿ ਇਤਿਸ੍ਰੁਤੇਃ

ਟੀਕਾ--ਹੇਰਾਜਨ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਵਿਚਾਰੇ ਵਰਾਕ ਕੰਗਾਲ ਉਨ ਸੰਤਜਨ ਮਹਾਤੁਮਾ ਕੇ ਮਾਨਕੋ ਕਹਾਂ ਭੰਗ ਕਰਸਕਤੇਹੈ ਅਰ ਕਹਾਂ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰ ਸਕਤੇਹੈ ਜਬਕੇ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਚ ਪੁਨਃ ਤੈਸੇਹੀ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਦੈਤ ਲੋਕ ਤਥਾ ਯਖਜ ਰਾਖਸ ਪਿਸਾਚ ਆਦਿਕ ਉਨਕੀ ਆਨਾਕ੍ਰੁਤੀ ਤ੍ਰਿਸ੍ਕਾਰ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਬੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਬ ਇਤ੍ਰ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਕਯਾ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਉਨਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਬੇ ਕੋਂ ਸਾਮਰਥ ਹੋਵੇ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮਹਾ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਦੇਵਤਾ ਆਦੀ ਸੰਤਜਨਹੁਕੇ ਅਨਾਦਰ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਬੇ ਕਹੁ ਕਿਉ ਨਹੀਂ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕਜਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥

ਉਤ੍—ਹੇ ਖਿਤਿ ਪਤੇ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਵੋ ਤਤਵੇਤਾ ਸੰਤਜਨ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਦੇਵਦਾਨਵ ਆਦਿਕ ਸਰਬਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਅਪਨਾ ਆਪ ਹੈ ਹੇਰਾਜਨ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਤੋ ਅਤਿਮੂਢ ਅਗਜਾਨੀ ਭੀ ਨਹੀ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਮਾਨਹੀ ਜਿਨਕਾ ਧਨ ਹੈ ਐਸੇ ਮਾਨਧਨ ਦੇਵਤਾ ਆਦੀ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕੈਸੇ ਚਾਹੇਂਗੇ ਜਬਕੇ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕਾ ਯੇ ਦੇਵਤਾ ਆਦੀ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰੈਗੇ ਤਬ ਆਪਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਗੇ ਜੈਸੇ ਐਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤਾਹੈ ਕੇ ਕਿਸੀ ਏਕਸਮੇਮੈ ਇੰਦ੍ ਐਰਾਵਤ ਹਸਤੀ ਪਰ ਚਢਾਹੁਆ ਮੁਖ੨ ਦੇਵਤਜੋਂ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਐਸ੍ਵਰਯ ਕੇ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਤ ਨਾਮ ਮਸਤ ਹੁਆ ੨ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪੂਰਬਕ ਬਿਚਰਤਾ ਫਿਰਤਾ ਥਾ ਤਬ ਅਕਸਮਾਤ੍ ਸੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਦੁਰਬਾਸਾਜੀ ਮਿਲ ਜਾਤੇਭਏ ਦੁਰਬਾਸਾਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਇੰਦ੍ਨੇ ਬੰਦਨਕਰੀ ਤਬ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਅਪਨੇਗਲਸੇਂ ਉਤਾਰਕੇ ਦਿਬ੍ਯਪੁਸਪੋਂਕੀਮਾਲਾ ਇੰਦ੍ਕੋਦਈ ਤਬ ਦੁਰ ਬਾਸਾ ਕੇ ਹਾਥਸੇ ਇੰਦ੍ਨੇ ਮਾਲਾ ਪੁਸਪੋਂਕੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਐਸ੍ਵਰਯ ਕੇ ਮਦਕੇ ਮਾਰੇ ਨਾਕਐਂਠਕੇ ਐਰਾਵਤ ਹਸਤੀਕੇ ਸਿਰਪਰਰਖਦਈ ਆਗੇ ਹਸਤੀਨੇ ਸੁੰਡਸੇਪਕੜਕੇ ਅਪਨੇ ਚਰਨਹੁਕੇ ਨੀਚੇਦੇਕੇ ਮਰਦਨਕਰਡਾਰੀ ਐਸੀ ਦਸਾ ਇੰਦ੍ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਦੁਰਬਾ ਸਾ ਜੀ ਬਡੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ ਕੇ ਹੇ ਦੇਵਰਾਜ ਹਮਨੇ ਤੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਕੰਠ ਸੈ ਉਤਾਰਕੇ ਪੁਸਪੋਂਕੀ ਮਾਲਾਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੁਮਕੋ ਦੀਆਥਾ ਸੋ ਤੁਮਨੇ ਐਸ੍ਵਰਯਕੇ ਮਦਕੇਮਾਰੇ ਮੇਰੇ ਦੀਏਹੁਏ ਪ੍ਰਸਾਦਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਦੀਆਹੈ ਅਬਜਾਹੁ ਤੁਮ ਦੇਵਰਾਜ ਸੇ ਛ੍ਰੀ ਹੋਜਾਵੋਗੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਕਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਕਹਨਾ ਪ੍ਰਮਤ ਹੁਏ ੨ ਇੰਦ੍ਨੇ ਨਹੀ ਸੁਣਾ ਅਪਨੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲਾ ਗਯਾ ਦੁਰਬਾਸਾਜੀ ਭੀ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬਾਂਛਿਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਤਦਨੰਤਰ ਨਾਰਦਜੀ ਨੇ ਯੇ ਸਾਰਾ ਭੇਦ ਦੈਤਹੁ ਕੋ ਬਤਾਇਦੀਆ ਜੈਸੇ ਦੁਰਬਾਸਾਜੀ ਕਾ ਸ੍ਰਾਪ ਇੰਦ੍ ਕੋ ਹੁਆ ਥਾ ਜਬ ਦੈਤਹੁ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਯੇ ਭੇਦ ਸੁਣ ਪਾਯਾ ਥੋਬ ਉਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਦੈਤਹੁ ਨੇ ਇੰਦ੍ ਪੁਰੀ ਉਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰ ਦਈ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਤੜੇ ਹੀ ਕਾਲਮੈ ਇੰਦ੍ਕੋ ਸਹਤ ਲੋਕਪਾਲ ਦੇਵਤਜੋਂਕੇ ਭਜਾਇਕੇ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਲੋਕ ਪਾਲਹੁ ਕੀ ਪੁਰੀਆਂ ਸਭ ਛੀਨ ਲਈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔਰ ਭੀ ਏਕਵਾਰ ਐਸਾ ਸ੍ਵਣ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ ਜੋ ਏਕਵਾਰ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਇੰਦ੍ਰ ਕੀ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਉਰਬਸੀ ਰੰਭਾ ਆਦਿਕ ਅਪਸਰੋਂ ਕਾ ਨਾਚ ਹੋ ਰਹਜਾ ਥਾ ਵਰੁਣ ਕੁਮੇਰ ਆਦੀ ਲੋਕਪਾਲਹੁ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੀ ਸੁਧਰਮਾ ਸਭਾ ਬਡੀ ਭਰ ਰਹੀ ਥੀ ਤਬ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਦੇਵੇਂਦ੍ਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਬ੍ਰਹਸਪਤੀ ਭੀ ਤਿਸ ਸਭਾ ਮੈ ਆਇ ਨਿਕਸੇ ਦੇਵਯੋਗ ਸੇ ਤਬ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀਜੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਆਗੇ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਉਠਕੇਨਾਤੋ ਅਭਿਵਾਦਨ ਪੂਰਥਕ ਨਿਮਸਕਾਰਹੀ ਕੀਆ ਅਰ ਨਾ ਸਤਕਾਰ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਕੁਛ ਦੇਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਹੀ ਕਹਜਾ ਜਬ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਨ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਉਠਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੀ ਕੀ ਤਬ ਔਰ ਭੀ ਕਿਸੀ ਦੇਵਤਾ ਨੇ ਨ ਨਮ ਸਕਾਰ ਹੀ ਕੀਆ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਆਦਰ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਉਠਕੇ ਖੜਾ ਕੋਈ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਯੇ ਦਸ਼ਾ ਮਹੇਂਦ੍ਰ ਕੀ ਸਭਾ ਸਹਤ ਦੇਖਕੇ ਦੇਵਗੁਰੂ ਜੀ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਉਪਰਾਂਤ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਪੁਨਃ ਪੀਛੇ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇਵਤਜੋਂ ਸਹਤ ਅਪਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਡਾ ਜਾਨਕੇ ਬਡਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਦੇਵਤਜੋਂ ਸੰ-ਯੁਕਤ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿ ਕੇ ਲੋਕ ਕੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਅਪਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਖਸਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਅਪਨੀ ਦਿਬਜ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ ਜੀਨੇ ਦੇਖ ਲੀਆ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰ ਅਪਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਖਿਮਾ ਕਰਾਵਨੇ ਕੋ ਆਵਤਾ ਹੈ ਦੇਵਤਾਓਂ ਸਹਤ । ਐਸੇ ਜਾਨਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਆਵਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕਕੋ ਚਲੇਗਏ ਤਬ ਤਹਾਂ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇਵਤਜੋਂ ਸਹਤ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਪੁਨਃ ਦੇਵਪੁਰੀ ਕੋ ਫਿਰ ਆਯਾ ਯੇ ਸਮਾਚਾਰ ਦੈਤਹੁ ਕੇ ਰਾਜਾ ਬਲੀਨਮੁਚੀ ਆਦਿਕੋਂ ਨੇ ਸੁਣ ਪਾਯਾ ਜੋਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਸਭਾ ਸਹਤ ਦੇਵ ਗੁਰੂਕੇ ਆਏ ਸੇ ਆਗੇ ਉਠਕੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਨਹੀ ਕੀਆ ਤਬ ਮਨੂਉਕਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਸਮਰਣ ਕਰਕੇ ਚਢਾਈ ਇੰਦ੍ਰਪੁਰੀ ਪਰ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਮਨੂਜੀ ਨੇ ਕਜਾ ਕਹਜਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣਹੁ ॥ ਤਥਾਚ ਮਨੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀਃ ॥

ਉਰਧ੍ਵ ਪ੍ਰਾਣਾ ਉਤ੍ਕ੍ਰਾਮਜੰਤਿ ਯੂਨਾਸ੍ਤਵੀਰਾ ਆਯਤਿ ॥ ਅਤ੍ਯੁਤਥਾਨਾਭਿਵਾਦਾ ਭਜਾਂ ਪੁਨਸ੍ਤਾਨ ਪ੍ਰਤਿਪਦ੍ਯਤੇ ॥

ਟੀਕਾ--ਹੇ ਰਾਜਨ ਜਿਸ ਸਮੇ ਗੁਰੂ ਬ੍ਰਿਧ ਮਾਤਾ ਪਿਤ੍ਰਾ ਆਦੀ ਆਜਾਵੈ ਤਬ ਆਗੇ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਜੁਆਨ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਰਥਾਤ ਆਰਬਲਾ ਵਿਦ੍ਯਾ ਯਸ ਬਲ ਧਨ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪਦਾਰਥ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਜੇ ਬ੍ਰਿਧਹੁ ਕੇ ਆਗੇ ਆਦਰ ਸਹਤ ਉਠਕੇ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪਾਂਚੋਂ ਪਦਾਰਥ ਪੁਨਃ ਇਸਥਿਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਐਸਾ ਬੀਚਾਰ ਕੇ ਦੈਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਨਧ ਬਧ ਹੋਕੇ ਇੰਦ੍ ਆਦਿਕ ਦੇਵਗਣੋ ਕੋ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਪੁਰੀਓਂ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇਤੇ ਭਏ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਯੁਧ ਸੇ ਭਯਭੀਤ ਹੋਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ॥

ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਸਾਖਹ ਹੈਂ ਹਿਰਣ੍ਯਕਸਪੁ ਰਾਵਨ ਕੁੰਭਕਰਣ ਕੰਸ ਦੁਰਯੋਧਨ ਆਦੀ ਅਨੇਕ ਹੀ ਬਡੇ ੨ ਬਲਵਾਨ ਰਾਜਾ ਆਦਿਕ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੇ ਅਨਾਦਰ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਬੇਕੋ ਉਦਿਤ ਹੋਤੇਭਏ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਤੇ ਸਾਰੇ ਆਪਹੀ ਨਸ੍ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਵਿਭੀਖਣ ਉਗ੍ਰਸੇਨ ਅੰਬਰੀਖ ਧ੍ਰੁਵ ਯੁਧਿਸਟਰ ਆਦੀ ਜਿਨਕਾ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਆਜ ਕਲਕੇ ਜਮਾਨੇ ਲੋਕ ਸਤਕਾਰੋ ਆਦਰ ਸੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਆਦਰ ਸਹਤ ਜੀਵ ਰਹੇ ਹੈ ਹੇ ਅਮਿਤ੍ ਕਰਖਨ ਯਾਂਤੇ ਉਨ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕਾ ਅਨਾਦਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੋ ਹੈ ਹੇ ਪਰੰਤਪ ਸਤ੍ ਤਾਪਨ ਇਸ ਉਕਤ ਕਥਾ ਕੋ ਚਿਤ ਮੋ ਰਖਕੇ ਤੁਮਨੇ ਭੀ ਕਿਸੀ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਕਾ ਮਾਨ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਣਾ॥ ਸੋਭੇਤਿ ਹੇ ਮਿਤ੍ ਨੰਦਨ ਜਥ ਸਜਨਹੁਕਾ ਮਾਨ ਭੰਗ ਹੀ ਨ ਹੁਆ ਤ੍ਰਬ ਉਨਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਾਸੇ ਹੀਨ ਕਿਉ ਹੋਵੇਗਾ ਅਰਥਾਤ ਉਨਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਸਦਾ ਜਿਉਕੀ ਤਿਉ ਬਨੀ ਰਹੇਗੀ ਪੁਨਃ ਉਨ ਮਹਾਤਮਾਓਂ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਸਨ-ਬੰਧੀ ਦੁਖ ਭੀ ਸਪਰਸ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮੁਰਗਾਈ ਨਾਮਾ ਜਲਕਾ ਪੰਖੀ ਜਲਕੇ ਬੀਚਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਉਸਕੇ ਪਰਹੁ ਕੋ ਜਲ ਸਪਰਸ਼ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਦੁਖ ਭੀ ਨਹੀਂ ਸਪਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਕਿਨਕੋ ਸਾਹਿਬਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਜੋਨਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀਕਾ ਨਾਮ ਜਪਤੇ ਹੈਂ ਸੋਈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀਓਂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਜਗਤਕੇ ਜੀਵ ਸਾਰੇਹੀ ਦੁਖੀ ਹੈਂ॥

ਸ੍ਰੀਦਸਮੇਸੋ ਵਾਚ॥ ਦਸਮ ਸਕੰਧ ਭਾਗਵਤ ਮੈ॥ ਦੋਹਰਾ

ਸੁਨਿ ਭੂਪਤਿ ਯਾ ਜਗਤ ਮੈ ਦੁਖੀ ਰਹਤ ਹ੍ਰਿਸੰਤ।
ਅੰਤਲਹਤ ਹੈ ਮੁਕਤਿ ਫਲਪਾਵਤ ਹੈ ਭ੍ਰਿਕੰਤ॥

ਟੀਕਾ--ਹੇ ਰਾਜਨ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਦੁਖੀਤੀ ਦੁਖ ਅਰ ਭਾਵੀ ਦੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਜਨ ਹੀ ਰਹਤ ਹੈ ਏਕ ਹਰਿਕੇ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਾਰਾ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖਹੁ ਕਰਕੇ ਬ੍ਯਾਪਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜੋ ਹਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸੰਤ ਹੈ ਸੋ ਦੁਖਹੁ ਕੇ ਸਨਬੰਧ ਸੇ ਤਥਾ ਸੰਸਾਰੀ ਦੁਖੀ ਜਨਹੁ ਕੇ ਸਨਬੰਧ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈਂ ਐਸਾ ਅਰਥ ਕਰ ਲੇਨਾ॥ ਅੰਤੇਤੀ ॥ ਅੰਤ ਮੈ ਸਰੀਰਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਅਥਵਾ ਦੁਖੋਂ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਮੁਕਤਿ ਪਦਕੋ ਤਥਾ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਫਲਕੋ ਪਾਵਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਏਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਰਿ ਸੰਤ ਜਨ ਹੀ ਸੁਖੀ ਹੈ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖੀ ਹੈ ॥ ੨੮ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮ ਰਾਜਾ ਲੋਕਹੁ ਕੇ ਪਾਸ ਸਨਧਬਧ ਸਸਤ੍ਰਧਾਰੀ ਸੈਨਾ ਕਾ ਸਮੂਹ ਹੈ ਅਸ੍ ਹਸਤੀ ਰਥ ਪੈਦਲ ਆਦਿਕ ਹੈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੇਨਾ ਹੈ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਕੌਨ ਸੇਨਾ ਹੈ ਔ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਕੌਨ ਸੇ ਸਸਤ੍ ਹੈਂ ॥

ਉੱਤ੍--ਸੈਨਾ ਸਾਧ ਸਮੂਹ ਸੂਰ ਅਜਿਤੰ ਸੰਨਾਹੰ ਤਨਿ ਨਿਮ੍ਰਿਤਾਹ ॥ ਆਵਧਹ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਰਮਣੰ ਓਟ ਗੁਰੁ ਸਬਦ ਕਰ ਚਰਮਣਹ ॥ ਆਰੂੜਤੇ ਅਸ੍ਰਰਥ ਨਾਗਹ ਬੁਝੰਤੇ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਰਗਹ ॥ ਬਿਚਰਤੇ ਨਿਰਭਯੰ ਸਤ੍ ਸੈਨਾ ਧਾਯੰਤੇ ਗੋਪਾਲ ਕੀਰਤਨਹ ॥ ਜਿਤਤੇ ਬਿਸ੍ ਸੰਸਾਰਹ ਨਾਨਕ ਵਸਨੰ ਕਰੋਤਿ ਪੰਚ ਤਸਕਰਹ ॥੨੯॥

ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਤੋ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਮੂਹ ਰੂਪ ਸੂਰਬੀਰਹੁ ਕੀ ਅਜਿਤ ਸੈਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਸਤ੍ਰਓਂਸੇ ਵੈਰੀ ਲੋਕੋ ਸੇ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਸੇਨਾ ਨਹੀ ਜੀਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰੱਖਜਕ ਸੁਵਰਣ ਕੀ ਸੰਜੋਇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹਮਾਰੇ ਭੀ ਦਿਬ੍ਯ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਜਕ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਨਿਵਜਾਨਾ ਰੂਪ ਸਨਾਹ ਨਾਮ ਸੰਜੋਇ ਹੈ ॥ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਕਾ ਰਮਣ ਨਾਮ ਗੁਣ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲਜੀਕੇ ਗਾਇ ਗਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਣਾ ਹੈ ਗੋਪਾਲ ਜੀਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪਕੇ ਗਜਾਨਕੋ ਪਾਇਕੇ ਆਨੰਦਤ ਹੋਣਾ । ਅਥਵਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨਹੁ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਜੀ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪਕਾ ਗਜਾਨ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਗੋਪਾਲ ਰੂਪ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖਕੋ ਬਨਾਇਕੇ ਆਨੰਦਿਤ ਹੋਣਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦਰਮਣੰ ਏਹੀ ਆਵਧ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਰਮਣ ਰੂਪ ਹਮਨੇ ਸਸਤ੍ ਅਸਤ੍ ਧਾਰਣ ਕੀਏ ਹੂਏ ਹੈ ਔ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਬਦ ਹੀ ਹਮਾਰੀ ਓਟ ਨਾਮ ਢਾਲ ਹਾਥੋਂ ਵਿਖੇ ਪਕੜੀ ਹੂਈ ਹੈ ਜੋ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਮਹਾਮੰਤ੍ ਰੂਪ ਮਹਾਵਾਕਜ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੀਆ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀ ਹਾਥ ਵਿਖੇ ਹਮਨੇ ਓਟ ਰਖੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਜਕ ਯੁਧ ਵਿਖੇ ਢਾਲ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਤ੍ ਕੇ ਸਸਤ੍ਰਕਾ ਵਾਰ ਬਚਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਤੈਸੇਹੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਸਬਦ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪਕੀ ਹਮਾਰੇ ਵਸਤ੍ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀਹੈ। ਮੁਖਕੇ ਆਗੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਆਦੀਸਤ੍ ਗਣੋ ਕੇ ਵਾਰਕੇ ਬੇਗ ਕੋ ਰੋਕਣੇ ਹਾਰੀ ਕੁਮਾਰਗਸੇ ਰਖਜਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਢਾਲ ਹੈ ਹੇਰਾਜਨ ਜੋ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਕਾ ਮਾਰਗ ਪੁਛਨਾ ਜਾਨਨਾ ਹੈ ਏਹੀ ਹਮਾਰਾ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਰਥਹੁ ਕੇ ਊਪਰ ਚਢਨਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਸਤ੍ਰਹੁ ਸੇ ਸਨਧਬਧ ਹੋਕੇ ਪੂਰਬਉਕਤ ਹਸਤੀ ਘੋੜਜੋਂ ਊਪਰ ਚਢਕੇ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਰੂਪ ਮਹਾ ਮੋਹ ਦੁਪ ਸਤ੍ਰੂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਵਿਖੇ ਹਮ ਨਿਰਭਯ ਹੋਕੇ ਵਿਚਰਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਜੋ ਸਤ੍ਰੂਕੀ ਸੇਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਊਪਰ ਧਾਵਾ ਕਰਕੇ ਜਾਇ ਪੜਨਾ ਹੈ ਸੋ ਗੋਪਾਲਜੀ ਕੇ ਗੁਣਾਕਾ ਜੋ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕੀਰਤਨ ਨਾਮ ਰਾਗਵਿਖੇ ਗੋਪਾਲਜੀ ਕੇ ਯਸਕਾ ਗਾਵਨਾ ਅਥਵਾ ਕੀਰ ਤਨ ਨਾਮ ਕਥਨ ਕਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖਹੁ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲਜੀ ਕੇ ਨਾਮੋਂ ਕਾ ਅਥਵਾ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਣਾ ਹੈ ਏਹੀ ਮਹਾਮੋਹ ਰੂਪੀ ਸਤ੍ਰ ਕੀ ਸੇਨਾਕੇ ਊਪਰ ਧਾਵਾ ਕਰਣਾ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੁਮ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਥੋੜੀ ਸੀ ਪ੍ਰਿਥਿਵੈਂਕਾ ਟੁਕੜਾ ਜੀਤਕੇ ਆਪਕੋ ਬਡੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਕਹਾਵਤੇ ਹੋ ਅਰ ਬਡੇ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਰਹਤੇ ਹੋ ਔ ਜਿਨੋ ਪੁਰੁਖੋਂਨੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਪੰਚ ਤਸਕਰੋਂ ਕੋ ਚੋਰਹੁਕੋ ਜੀਤਲੀਆ ਹੈ ਅਪਨੇ ਵਸਮੈ ਕਰਲੀਏ ਹੈਂ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖੋਂ ਨੇ ਵਿਸ੍ਵਸੰਸਾਰਹ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਸ੍ਵਕੋ ਜੀਤਲੀਆ ਹੈ ਸੰਸਰਤੀਤ ਸੰਸਾਰਃ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾ ਨਾਮ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਮੈ ਸੰਸਰੇ ਗਵਨ ਕਰੇ ਯੇ ਗਤੀ ਅਰਥਕ ਸ੍ਰੀ ਧਾਤੁ ਕਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀਸੰਸਾਰ ਕੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕੋ ਜੀਤਲੇਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨੇ ਸੇ ਪੁਨਰੁਕਤੀ ਰੂਪ ਦੋਸ ਨਹੀਂ ਆਵਤੋ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜ ਸਾਰਦੂਲ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸਤ ਪੁਰੁਖ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਨੋਂਕੇ ਭੀ ਅਧਿਪਤੀ ਰਾਜੇ ਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਸਰਬ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਜੋਂ ਕੇ ਸਿਰੋ ਮੁਕਟਮਣੀ ਭਗਵਨ ਹੋਰਤੋ ਸਾਰੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਰਾਜਾ ਲੋਕੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਆਪ ਨੇ ਕਹਦਈ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਰਾਜਾ ਲੋਕੋਂਕੇ ਭੋਗ ਅਨੇਕ ਵਿਦਜਮਾਨ ਹੈ ਐਸੇ ਰਾਜਾ ਲੋਕੋ ਕੇ ਭੋਗਹੁਕੇ ਸਮਾਨ ਤੋ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਭੋਗ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਇਸ ਅੰਸ ਮੈਂ ਆਪਸੇ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਅਧਿਕ ਹੈ ਐਸੀ ਸੰਕਾ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਮੁਸਕਰਾਇਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥

ਮ੍ਰਿਗ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰੰ ਦ੍ਰੁਮ ਛਾਯਾ ਰਚਿ ਦੁਰਮਤਹ ॥ ਤਤਹ ਕੁਟੰਬ ਮੋਹ ਮਿਥਜ਼ਾ ਸਿਮਰੰਤਿ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਰਾਮ ਨਾਮਹ ॥ ੩ ॥

ਟੀਕਾ--ਹੇ ਰਾਜਸਿੰਘ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਯੇ ਜੋ ਸਾਂਸਾਰਿਕ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦੀ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਵਿਸ਼ਯ ਭੋਗੋਂਕੇ ਸਾਧਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਯ ਭੋਗ ਹੈ ਤੇਸਾਰੇ ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ੧ ਗੰਧਰ ਬਨਗਰ ੨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਵਾਸ੍ਤਵ ਰੂਪ ਸੇ ਸ੍ਵੰਨਜ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ਕਾ ਜਲ ਦਿਖਾਈ ਮਾਤ੍ਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਉਹਾਂ ਜਲ ਹੋਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੇਵਲ ਕਲਰ ਰੇਤਾ ਮਾਤ੍ਰਹੀ ਸੂਰਯ ਕੇ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਚਮਕ ਰਹਜੋ ਹੈ ॥ ੧ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਸੂਰਯ ਉਦੈ ਕਾਲ ਮੈ ਪਛਮਦਿਸਾ ਮੈ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਨਗਰ ਪਰਬਤ ਕੇ ਊਪਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ਕਾ ਜਲ। ਤਥਾ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਅਨਹੁਏ ਹੀ ਵਰਤਮਾਨ ਤਤਕਾਲ ਸਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮੂਰਖ ਇਨਕੋ ਮ੍ਰਿਗਕੇ ਬਾਲਕਵਤ ਸਤਜ ਜਾਨਕੇ ਛਟਕ ੨ ਕੇ ਪਰੇ ਮਰਤੇ ਹੈ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ਗੰਧਰਬਨਗਰ ਅਸਥਿਰ ਤੋ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਸੰਸਾਰਕੇ ਸੁਖਤੋ ਥਿਰ ਸਤਜਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਦ੍ਰੁਮਛਾਯਾ ਇਤੀ ਹੇ ਰਾਜਨ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਛਾਯਾ ਥਿਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੁ ਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਛਾਯਾ ਪਸਚਮ ਕੀ ਓਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਓਹੀ ਛਾਯਾ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਰਥ ਫਿਰਨੇ ਕਰਕੇ ਮਧ੍ਯਾਨਮੇ ਉਤ੍ਰ ਦਿਸਾ ਕੀ ਓਰ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਅਰ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕੋ ਓਹੀ ਛਾਯਾ ਪੂਰਬਕੀ ਓਰ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸਯ ਭੋਗ ਭੀ ਥਿਰ ਨਹੀ ਹੈਂ ਜੋ ਤੁਮ ਲੋਕ ਜਿਨ ਵਿਸਯੋਂ ਕੋ ਸਤਜ ਮਾਨਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਲੜਲੜ ਕੇ ਕਟਕਟ ਮਰਤੇ ਹੋ ਸੋਤੋ ਵਿਸ਼ਯ ਭੋਗ ਪੂਰਬਉਕਤ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤੋਂ ਕੇ ਤੁਲ ਮਿਥ੍ਯਾ ਅਸਤਜ ਭ੍ਰਾਂਤੀਕੇ ਜਨਕ ਅਨਸਥਿਰ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮ ਲੋਕ ਅਪਨੀ ਦੁਰਮਤੀ ਕਰਕੇ ਮਿਥ੍ਯਾ ਕੁਟੰਬ ਅਰ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਵਿਖੇ ਰਚਰਹੇ ਹੋ ਕਹੂੰ ਭੋਗਤਾ ਬੈਠੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਭੋਗ ਨਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਔ ਕਹੂੰ ਭੋਗ ਬੈਠੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਭੋਗਤਾ ਨਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਜੇ ਭੋਗ ਸਤ ਹੋਤੇ ਤਥ ਨਸ੍ਟ ਕਿਉਂ ਹੋਤੇ। ਹੇ ਰਾਜਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨਹੁ ਸੇ ਸੰਤਜਨ ਸਰਥ ਜਗਤ ਸਹਤ ਕੁਟੰਬ ਅਰ ਤਿਸਕੇ ਹਿਤਕੋ ਮਿਥ੍ਯਾ ਜਾਣਕੇ ਇਨਕੇ ਵਿਖੇ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਹੇ ਰਾਮ ਹੇ ਰਾਮ ਐਸਾ ਭਜਨ ਸਿਮਰਨ ਆਠੋਯਾਮ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੀ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰੀਤੀਦਾਯਕ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਮਿਥ੍ਯਾ ਔ ਵਿਨਾਸੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮਕੋ ਮਿਥ੍ਯਾ ਧਨਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਰਾਜਾ ਹੋਕੇ ਰਾਜੇ ਪਾਸਸੇ ਦਾਨ ਭੀ ਨਹੀਂ ਲੇਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਨੀਤੀ ਹੈ ਰਾਜੇ ਪਾਸੋਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਦਾਨ ਨ ਲੇਨਾ ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਕਿ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੇ ਆਪ ਸੰਤਜਨ ਹੋਕੇ ਹਮਾਰੇ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਅੰਨਪਾਨੀ ਕੁਛ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਕਰਹੁਗੇ ਤਥ ਹਮਾਰਾ ਭਲਾ ਕੈਸੇ ਹੋਗਾ ਬਿਧਾਤਾ ਜੀਨੇ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਲੋਕੋ ਕੀ ਕੇਵਲ ਕਲ੍ਯਾਨ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪਠਾਯੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਕੁਛ ਨਿਮਕਮਾਤ੍ਰ ਹਮਾਰਾ ਪਦਾਰਥ ਆਪਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਣਾ ਚਾਹਿਯੇ ਐਸੀ ੨ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰ-ਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ ॥ ਅਛਾ ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮਕੋ ਤੋ ਕੁਛ ਤੁਮਾਰੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਔਰੰਗਾਵਾਦ ਕੇ ਜਿਮੀਦਾਰੋਂ ਕੋ ਹਮਾਰੀ ਸੰਗਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿਖਹੁ ਕੀ ਬਡੀ ਖੇਚਲ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਨਕੋ ਕੁਛ ਮਾਮਲੇ ਕੀ ਰਿਆਯਤ ਕਰਤਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਕੋ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਨਿਹਾਲ ਸਮਝਤਾ ਭਯਾ ਤਦਨੰਤਰ ਸਰਕਾਰਨੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਕਾ ਮਾਮਲਾ ਮਾਫ ਕਰਦੀਆ ਥਾ ਸੋਈ ਅਬ ਅੰਗਰੇਜੋ ਨੇ ਵੇ ਮਾਮਲਾ ਉਸੀ ਜ਼ਿਮੀਨ ਪਰ ਲਗਾਇਦੀਆ ਹੈ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਆਗਜਾ ਪਾਇਕੇ ਲੌਟਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਜੀ ਕੋ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜੀ ਕੇ ਹੀ ਮਾਰਗ ਹੋਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇਕੇ ਇੰਦ੍ਰਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਦੇਵਤਾਕੇ ਸਮਾਨ ਆਗੇ ਪਾਛੇ ਬਾਵੇਂ ਦਾਹਨੇ ਬਡੇ ੨ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿੰਘਸੋਭਾ ਕੋ ਦੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਭਥਾ ਨਿਸਾਨ ਅਰ ਧੌਂਸਾ ਆਗੇ ੨ ਬਜਤਾ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਭੇਰੀ ਔ ਸਨਾਇਕੇ ਸਬਦ ਹੋਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਹਸਤੀ ਵ ਘੋੜੇ ਪੈਦਲ ਜੰਬੂਰੇ ਵ ਤੋਪਖਾਨੇ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਕੁਛ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਚੜਤ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਸਤ੍ਰੁ ਗਣਹੁ ਕੇ ਸਮੂਹ ਬਿਨਾ ਯੁਧ ਹੀ ਦਹਲ ਜਾਤੇ ਥੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੋਭਾ ਸੰਯੁਕਤ ਸੱਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਜੀ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਨਗਰ ਮੈ ਜਿਸ ੨ ਮਾਰਗ ਸੇ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ੨ ਮਾਰਗ ਮੈ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸੇਹੀ ਗੁਲਾਬ ਅਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸੁਗੰਧੀਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਹੁ ਕਾ ਛਿਟਕਾਵ ਕਰ ਦੀਆ ਥਾ ਔਰ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਊਪਰ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਪ ਅਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਤੀ ਚਲੀ ਗਈ ਬ੍ਰਹਮਨ ਆਦਿ ਸ੍ਰਸਤੈਨ ਆਸੀਰਵਾਦ ਦੇਤੇ ਭਏ ਦਾਨ ਪਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋ ਕੋ ਜਾਤੇ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰ ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਡੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਸੇ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਹਰਾ

ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਸਮਾਨ ਜਿਹ ਦੋਨਹੁ ਕੋ ਜਗਮਾਹਿ ।
ਵਿਖਰਾਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਦ੍ਰਬ ਤਜਜੋ ਤਾਂ ਪਦ ਨਮ ਮਮਆਹਿ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸੇ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰ ਸਾਮਰਾਜਜਤ ਵਰਨਨੰ ਚਤੁਰਥੋ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੪ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੩ ਸਕੰਧ ਉਤ੍ਰਾਰਧ,੫ ਅਧਜਾਯ

ਸੋਰਠਾ--ਸਹਨ ਸੀਲਗੁਣ ਚਾਰੁ ਤਜਾਗ ਵਿਰਾਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰੁ।
ਤਹਪਦ ਪਦਮ ਜੁਹਾਰ ਰਿੱਧਿ ਸਿੱਧਿ ਜਿਹ ਚਰਨ ਲਗ ॥ ੧ ॥
ਚੌਪਈ--ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਭਟ ਹਰਿਸੂਰੇ। ਸਰਣਿ ਕੇ ਦਾਤੇ ਥਚਕੇ ਪੂਰੇ॥
ਜੋ ਮੁਖ ਕਹੈ ਸੋ ਸਤ ਹੋ ਜਾਵੈ। ਬਿਲਮ ਪਲਕ ਨਹੀ ਹੋਨੀ ਪਾਵੈ॥੧੦੦
ਦੋਹਰਾ--ਪੂਰੈ ਆਸਾ ਸਰਬ ਕੀ ਬੀਰ ਹਰੀ ਭਗਵਾਨ ।
ਜੋ ਆਵੈ ਚਲ ਆਸ ਕਰ ਦੇਹ ਨ ਬਿਰਥਾ ਜਾਨ ॥ ੧੦੧ ॥
ਸੋਰਠਾ--ਬਰਸ ਬਰਸ ਕੇ ਮਾਹਿ ਜਾਵਹਿ ਭਾਗਮ੍ਰਿਗੇਸਕੇ।
ਕੁਰੀ ਨਗਰਕੇ ਮਾਹਿ ਪਰਸੈ ਪਗ ਗੁਰੁਦੇਵਕੇ ॥ ੧੦੨ ॥
ਚੌਪਈ--ਪੁਨ ਪੁਨ ਹੋਤ ਭਯੋ ਵਿਸਤਾਰਾ। ਜਾਂਕਾ ਪਯਤ ਨ ਕਤਹੂ ਪਾਰਾ ॥
ਸੰਗਤ ਆਵੈ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰਾ। ਲਗੀਭੀਰ ਰਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਦ੍ਵਾਰਾ ॥ ੧੦੩ ॥

ਟੀਕਾ--ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੋ ਪੂਰਬ ਸ੍ਰਲਪ ਡੇਰੇ ਮੈ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਗੁਰੂਜੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੋ ਦੂਖਜਾ ਦੀਨ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਰਣਿ ਮੈ ਆਇਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਰਮਆਸ੍ਰਾ ਹੋਜਾਵੈ ਜੋ ਕੋਈ ਜੈਸੀ ਆਸਾ ਮਨਮੋ ਧਾਰ ਕੇ ਆਵੈ ਸੋ ਤਿਸਕੀ ਆਸਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪੂਰਣ ਕਰਦੇਵੈ ਬਿਰਥਾ ਨ ਜਾਨਦੇਵੈ ਜੋ ਜੋ ਜਿਸਕੋ ਵਰਸ੍ਰਾਪ ਰੂਪ ਵਚਨ ਕਹੇ ਸੋ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਪੂਰਣ ਹੋਜਾਵੈ ਪੁਨਃ ਬਰਸ ਬਰਸਕੇ ਉਪਰਾਂਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਜਾਵੈ ਕੁਰੀਮੈ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਰਣਹੁ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰੈਃ ਪੁਨਃ ਬਡਾ ਵਿਸਤਾਰ ਡੇਰੇ ਕਾ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸੀ ਅਵਸਰ ਮੈ ਪਕੇ ਡੇਰੇ ਸੇ ਕੋਈ ਪਾਂਚ ਛੇ ਸੈ ਕਦਮ ਉਤ੍ਰਕੀ ਓਰ ਬੀਸ ਪਚੀਸ ਵਿਘੇ ਮੈ ਗਿਰਦਾ ਜਿਸਕਾ ਇਤਨੈਕ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਏਕ ਬਾਗ ਏਕ ਕੋਟ ਬਨਵਾਕੇ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਜੀ ਬਾਹਰ ਰਹਨੇ ਲਾਗੇ ਇਸ ਓਰ ਕੁਰੀ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਸੇਵਾ ਅਰਥ ਸਾਵਨਸਿੰਘ ਲਵੇਰਾ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦੀਆ ਦਿਵਾਨ ਸ੍ਰਿੰਘ ਮਝੈਲ ਇਨ ਦੋਨਹੁ ਕੋ ਕਬੀ ੨ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਛੋਡ ਆਵਤੇ ਥੇ ਕਬੀ ਯੇ ਦੋਨਹੁ ਆਪਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਆਗਜਾ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਕੁਰੀ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਛੇ ੨ ਮਹੀਨੇ ਜਾਇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਯੇ ਭੀ ਦੋਨਹੁ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਉਤਮਸਿੰਘ ਪੋਠਵਾਰੀਆ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਚਾਹ ਛਕਾਵਤਾ ਥਾ ਕਬੀ ੨ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਭੀ ਆਇਕੇ ਛੇ ੨ ਮਹੀਨੇ ਰਹਤਾਕੀਥਾ ਤਥਾ ਭਾਈ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਾਲਵੇ ਦੇਸਕੇ ਯੇਭੀ ਦੋਨਹੁ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪੁਰੁਖ ਥੇ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਰੇਕੇ ਤੇ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਪਿਨਣਵਾਲੀਆ ਦੋਨਹੁ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਰਹਤੇ ਥੇ ਔ ਬਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਢੋਟੀਤੇ ਖੜਗਸਿੰਘਨੌਰੰਗਾਵਾਦੀ ਯਾ ਯੇ ਭੀ ਦੋਨੋਂ ਕੁਰੀ ਮੈ ਖਟ ੨ ਮਾਸ ਰਹਜਾਤੇ ਥੇ ਤਥਾ ਰਾਮਸਿੰਘ ਥਨੇਸਰੀਆ ਬੈਸ ਹਜੂਰਿਆ ਯੇਭੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸ ਕੁਰੀਮੈ ਸੇਵਾਰਥ ਰਹਜਾਤਾ ਥਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਔਰ ਭੀ ਬਡੇ ੨ ਸੌਕਵਾਲੇ ਪ੍ਰੇਮੀਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਜਾ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਨੇ ਵਾਰੇ ਬੰਧਨਹੁ ਸੇ ਮੁਕਤ ਅਨੇਕ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਵਾਰੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਪਿਛਲੀ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬੈਠਤੇਥੇ ਤਬ ਯੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬ ਉਸ ਏਕਾਂਤ ਸਮੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤਸੁੰਦਰ ਯੁਕਤੀ ਮੂਲਕ ਕਰਮ ਉਪਾਸਨਾ ਭਗਤੀ ਯੋਗ ਤਤ੍ਵਗਜਾਨ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੇ ਵਚਨ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨਹੁ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ ਕੀ ਆ ਕਰੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਵੇਲੇਕੇ,ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਮਨ ਰੂਪੀ ਚਾਤ੍ਰਕ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਣੇ ਮੈ ਨ ਆਵੇ ਸੰਤ ਹੀਰਾਸਿੰਘਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜਬ ਸ੍ਰੀਠਾਕਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਸੰਃ ੧੮੯੯ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ਨਵਿੰਨਵੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਮੁਲਤਾਨ ਸੇ ਆਏ ਹੈ ਤਬ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਗਹਗਚਭਗਵੇ ਬਸਤ੍ਰ ਥੇ ਤਥਾ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਸੰਤਨੱਥਾਸਿੰਘ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਬਹੁਰੰਗਾ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਸਾਥਕੇ ਬੀਸ ਪਚੀਸ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਭੀ ਬਡੇ ਗਹਰੇ ਭੁਗਵੇ ਬਸਤ੍ਰ ਥੇ ਯੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਭਾਈ ਸਾਵਣ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਭੀ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਗੇ ਲਿਖੈਗੇ ਅਬਇਸ ਬੀਚ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਸੋਭੀ ਸੁਣੀਏ ॥

ਪਵਾਧਮੈ ਮੈਣਦਾਦੇਸਸੇਉਰਲੇਦੇਸਕਾਨਾਮ ਪਵਾਧ ਹੈ ਤਿਸਦੇਸ ਮੈ ਏਕਰਥੋ ਨਾਮ ਕਰਕੇਪ੍ਰਸਿਧਗ੍ਰਾਮ ਤਹਾਕਾ ਭਾਈਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕਾ ਜਨਮਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਠੀਕਰੀਵਾਲੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਭਾਈ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਲੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਰਹਤਾ ਥਾ ਪੁਨਃ ਮਾਲਵੇ ਮੈ ਮਾਹਲਾ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ਵਾਸੀ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਥਾ ਸੋ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਥਾ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਆਇ ਕੋਈ ਬਡੇ ਉਤਮ ਭਾਗ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕੇ ਜਾਗੇ ਹੈਂ ਜੋ ਤਿਸਕੋ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਸਤਸੰਗ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਉਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਹਰੀਕੇ ਪਤਣ ਕੇ ਸਮੀਪ ਮਹਾਣੇ ਨਗਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਦੇਸਾਟਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਆਇਉਤ੍ਰੇ ਥੇ ਤਬ ਭਾਈਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕੋ ਬਚਨ ਕਹਾ ਕੇ ਚਲ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘਾ ਤੁਝਕੋ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਾਈਏ ਤਬ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਚਲਹੁ ਮੁਝਕੋ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਭੀ ਕਰਾਵਹੁ ਪਰੰਤੂ ਮੁਝਕੋ ਤੌਅਪਨੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਖਹੁ ਤਬ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਬੋਲੇ ਕੇ ਉਥੇ ਭੀ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸਹੀ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕਜਾ ਸੰਦੇਹ ਹੈ ਐਸੇ ਪਰਸਪਰ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਦੋਨਹੁ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਏ ਜਬ ਆਏ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ਤਬ ਆਗਜਾ ਪਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸ ਨਿਕੇ ਕੋ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੌਪਹੁ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜਾ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਸੌਂਪਨਾ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘਜੀ ਤਥਾ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਕੋ ਹੂਈ ॥ ਤਹਾਂ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਲੰਗਰਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਲਾਗੇ ਜਬ ਸੇਵਾ ਕਰ-ਤਜਾਂ ਕੋ ਕਿਤਨਾ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਤਬ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਅੰਨਕਾ ਸੰਜਮ ਕਰਣੇ ਲਾਗਾ ਪ੍ਰਥਮ ਆਠ ਪਹਰ ਪੀਛੇ ਅੰਨ ਖਾਣੇ ਲਾਗਾ ਪੁਨਃ ਬਾਰਾਂ ਪਹਰ ਸੋਲਾਂ ਪਹਰ ਪੀਛੇ ਏਕ ਵਾਰ ਅੰਨ ਖਾਇਲੇ ਸੋਭੀ ਅਛਾ ਸ੍ਵਾਦੂ ਅੰਨ ਨ ਖਾਵੇ ਕਿੰਤੂ ਸੂਖਾ ਸੜਾ ਹੂਆ ਬੇਸ੍ਵਾਦ ਅੰਨ ਖਾਵੇ ਸੋਭੀ ਅਲਪ ਜੈਸਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜਾ ਖਾਵੇ ਸਰਨਾਇ ਦਿਨ ਮੈ ਕਿਸੀ ੨ ਵੇਲੇ ਢਕ ਛੋਡੇ ਪੁਨਃ ਅੰਨ ਭੀ ਖਾਣਾ ਛੋਡ ਦੀਆ ਕੇਵਲ ਦੇਗਾਂਕਾ ਧੋਣ ਮਾਤ੍ਰ ਪਾਨ ਕਰ ਛੋਡੇ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਖਾਵੇ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਬਡੇ ਤਪਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਆ ਕਬੀ ਦੇਗਾਂਕੀ ਘਰੋੜੀ ਖਾਇ ਛੋਡੇ ਕਬੀ੨ ਦੇਗਾਂ ਕੋ ਧੋਕੇ ਪਾਨਕਰ ਛੋਡੇ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਸੇਵਾਮੈ ਤਤਪਰ ਰਹੇ ਲੋਹਕੀ ਤਾਬਜਾ ਰਾਤ੍ਰਦਿਨਬੈਠੇਰਹਣਾ ਪ੍ਰਸਾਦੇਵੇਲਵੇਲਕੇ ਬਡੀਸੀਘ੍ਰਤਾਸੇਲੋਹਕੇ ਉਪਰ ਪਾਈਜਾਣਾ ਜਬ ਨਿਦ੍ਰਾ ਅਤਿ ਦਿਕ ਕਰੇ ਤਬ ਲੋਹਕੀ ਥੰਨੀ ਨਾਲਹੀ ਢੋ[illegible] ਲਗਾਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੌੜਤਣ ਦੂਰ ਕਰਲੈਣੀ ਸਰਦੀ ਗਰਮੀ ਕਾ ਸਮਾ ਕੁਛ ਨ ਬਿਚਾਰਣਾ ਛੋਟੀ ਸੀ ਕਛ ਅਰ ਕੁਰੇਕਾਹੀ ਸਿਰਕੇ ਉਪਰ ਫੈਟਾ ਕੁਰੇਕੀ ਖਫਨੀ ਬਾਤਾਂ ਮਾਸ ਗਲੇਰਖਣੀ ਯੇ ਬਾਤ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ ਥਾ ਕੇ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਲੰਬਾ ਭੀ ਪੜਤਾ ਥਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਪਰਤਾ ਥਾ ਅਰ ਯੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ਕੇ ਤਿਸਕਾ ਸਰੀਰ ਮਾਸਹਾਡ ਕਾ ਥਾ ਕੇ ਬਜ੍ਰਸਾਰ ਕਾ ਥਾ ਨਾਤੋ ਤਿਸਕੋ ਭੂਖ ਨ ਨੀਂਦ ਨ ਥਕੇਵਾਂ ਮਾਨੁਖ ਥਾ ਕੇ ਕਿਧੋਂ ਕੋਈ ਦੇਵਤਾ ਥਾ ਯੇ ਨਹੀ ਜਾਨ ਪੜਤਾ ਹੈ ਬਡੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਤਥਾ ਸਰਬ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਜੀ ਬਾਣੀ ਬਡੀ ਹੀ ਮਧੁਰ ਮੀਠੀ ਬੋਲਤਾ ਥਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਆਉ ਸਾਉਆ ਇਸਪ੍ਕਾਰ ਕੀ ਮੀਠੀਬਾਣੀਬੋਲਨੇਸੇਂ ਸਭਕੋ ਭਾਈਨਿਹਾਲਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਪੜਜਾਤਾ ਭਯਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਿਖ ਤੋ ਅਨਗਨਤ ਅਨੰਤ ਹੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਿਨਕਾ ਕੁਛ ਪਾਰਾਵਾਰਨਹੀਂਥਾ ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਧਾਨ ਬਡੇ ਨਾਮੀ ਯੇ ਦੋਨੁਹੁ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਏਕ ਤੋ ਸ੍ਰੀਯਸਵੰਤਸਿੰਘਜੀ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ਸ੍ਰੀਯਸਵੰਤਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇਂ ਸਾਰਥਿਕ ਨਾਮ ਆਪ ਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਾਯਾ ਹੈ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਹੈ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਅਪਨਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾ ਜਾਹਰ ਪ੍ਗਟ ਹੀ ਜੋ ਹੈ ਸੋਈ ਕਹਾਯਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਪਨੀ ਕਰਨੀ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਭੀ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇਂ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕਹਾਯਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਰਾਜਨੋਂ ਕਾ ਅਧਿਪਤੀ ਰਾਜਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮਹਾਰਾਜਨੋਂ ਕਾ ਭੀ ਜੋ ਅਧਿਪਤੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਮਹਾ ੨ ਰਾਜ ਜੈਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ਅਧਿਪਤੀ ਕੇਹਰੀ ਸਿੰਘ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਦ੍ਵਤ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਇਸ ਨਾਮਸੇ ਪ੍ਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤਨੁ ਕੇ ਪੁਤ੍ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਬਡੀ ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਜਾ ਮਾਨਨ ਰੂਪ ਉਗ੍ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਸੇਂ ਆਪ ਕੋ ਭੀਖਮ-ਪਿਤਾਮਹਾ ਕਹਾਏਥੇ ਜੈਸੇ ਸੁਖੇਣ ਸੇਂ ਅਪਨੀ ਸੁਭ ਕਰਣੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਆਪ ਕੋ ਪ੍ਸਿਧ ਕਰਣ ਨਾਮ ਸੇ ਕੀਆ ਥਾ ਤਦ੍ਵਤ ਯੇ ਭੀ ਦੋਨੋਂ ਆਪਨੇ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬ ਨਾਮੋਂ ਕਾ ਲੋਪ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਕਰਮ ਪ੍ਯੁਕਤ ਇਨ ਨਾਮੋਂ ਸੇ ਪ੍ਗਟ ਜਗਤ ਮੋਂ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਦੇਵ ਬ੍ਰਤ ਨੇ ਅਰ ਸੁਖੇਣ ਨੇ ਕੌਨ ੨ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਅਪਨੇ ਪੂਰਬ ਨਾਮੋਂ ਕਾ ਲੋਪ ਕਰਕੇ ਜਗਤ ਮੋਂ ਭੀਖਮ ਪਿਤਾਮਹਾ ਅਰ ਕਰਣ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਸਿਧ ਹੁਏ ਹੈਂ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਸੰਤਨੁ ਰਾਜਾ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਸੇ ਪੁਤ੍ਹੁਏ ਹੈਂ ਜਬ ਕਾ ਰਾਜਾ ਸੇ ਵਿਵਾਹ ਹੁਆਥਾ, ਤਬ ਵਿਵਾਹ ਸੇ ਪ੍ਥਮ ਰਾਜਾ ਸੇ ਗੰਗਾਜੀਨੇ ਪ੍ਤਗਜਾ ਕਰਵਾਇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਈ ਥੀ ਕੇ ਜਬ ਤੁਮ ਹਮ ਕੋ ਕੋਈ ਕਰਮ ਕਰਤੀ ਹੁਈ ਕੋ ਰੋਕੋਗੇ ਮੇਰੀ ਇਛਾ ਭੰਗ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਮੈਂ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰਮੈ ਨ ਰਹੁੰਗੀ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀਕਾ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਲੀਆ ਜਬ ਵਿਵਾਹ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਕੋ ਘਰ ਲੈ ਆਯਾ ਤਬ ਜੋ ਪੁਤ੍ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਉਸ ਲੜਕੇ ਕੋ ਉਠਾਇ ਕੇ ਗੰਗਾਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈਂ ਫੈਂਕ ਦੇਵੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਸਾਤ ਬਾਲਕ ਗੰਗਾਜੀਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈਂ ਵਹਾਦੀਏ ਤਬ ਅਸ੍ਟਮ ਬਾਲਕ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਉਤਪਤ ਹੁਏ ਤਬ ਗੰਗਾਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈਂ ਬਹਾਵਨੇ ਕੋ ਲੇ ਚਲੀ ਤਬ ਰਾਜਾ ਸੰਤਨੁ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਮਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਰੀ ਨਿਰਦਯਨੇ ਦਯਾ ਹੀਨੇ ਏਕ ਬਾਲਕ ਕੋ ਤੋ ਤੂ ਇਸ ਰਾਜ ਅਰਥ ਰਹਣੇ ਦੇਤੀ ਐਸਾ ਬਚਨ ਰਾਜਾ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਰਾਜਾ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈਂ ਫੈਂਕ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਅਬ ਬਸ ਹਮਾਰੀ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਥ ਇਤਨੀ ਹੀ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯਾ ਥੀ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਅਬ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਭੰਗ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਹਮ ਜਾਤੇ ਹੈ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀ ਓਰ ਹਸਤਨਾਪੁਰ ਸੇ ਚਲ ਦੀਈ ਰਾਜਾ ਸੰਤਨੁ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ਪੀਛੇ ਚਲ ਦੀਆ ਔ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਚੁਕਾ ਪਰੰਤੁ ਯੇ ਕਹ ਚੁਕਾ ਕੇ ਜੈਸੇ ਅਗਲੇ ਬਾਲਕ ਤੁਮਨੇ ਬਹਾਇ ਦੀਏ ਹੈ ਲੈ ਤੈਸੇ ਇਸਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਬਹਾਇਦੇ ਪਰੰਤੁ ਜਾਹੁ ਨਹੀਂ ਤਥਾਪੀ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਸਤ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਰਾਜਾ ਕਾ ਬਚਨ ਏਕ ਭੀ ਨ ਮਾਨਿਆ ਐਸਾਹਠ ਪਤੀਕੇ ਸਾਥ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂਕੋ ਨ ਚਾਹਿਯੇ ॥

ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀ ਭੀ ਰਾਜਾਸੰਤਨੁਕਾ ਬਚਨ ਨ ਮਾਨਕੇ ਰਾਜਾਕੇ ਦੇਖਤੇ ਦੇਖਤੇ ਹੀ ਵਰਜਤੇ ੨ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਰਾਜਾ ਕੋ ਕਹਤੀ ਹੁਈ ਜੋ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੀ ਤੁਮਨੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨੀ ਇਸਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ ਅਸਤ੍ ਵਿਦ੍ਯਾ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਪਢਾਵਨੀ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਔਰ ਮਾਨੁਖੋਂ ਜੈਸਾ ਨ ਜਾਨਨਾ ਯੇ ਬਡਾ ਧਨੁਰ ਧਾਰੀ ਸ੍ਰੁਸ੍ਰੁ ਬਲੀ ਹੋਵੇਗਾ ਐਸਾ ਬਚਨਕਰਕੇ ਲੀਨ ਹੋਗਈ ਤਿਸਸੇਪੀਛੇ ਰਾਜਾ ਬਡਾਪਸਚਾਤਾਪ ਔ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਕੇ ਵਿਯੋਗਕਰਕੇ ਸੰਤਪਤਰਹੇ ਇਧਰਦੇਵਬ੍ਰਤਜੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰਅਸਤ੍ਰਵਿਦ੍ਯਾਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸਕੀਆ ਕਰੈਜਬ੧੧ਸਾਲਕੇਹੁਏਦੇਵਬ੍ਰਤਜੀਤਬਏਕਦਿਨ ਦੇਵਬ੍ਰਤਜੀਗੰਗਾਜੀਕੇਤੀਰੇ ਬਾਣ ਚਲਾਇ੨ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬੇਧਤੇਥੇ ਤਬ ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਊਹਾਂ ਪਰਸੁਰਾਮਜੀ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਭੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਪਰਸੁਰਾਮ ਜੀ ਸੇ ਬੋਲੀ ਕਿ ਹੇ ਰਾਮਜੀ ਆਪ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ ਅਸਤ੍ ਵਿਦ੍ਯਾ ਸਿਖਾਵਹੁ ਤਬ ਪਰਸੁਰਾਮ ਜੀ ਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਮਾਤਾ ਹਮ ਆਪਕਾ ਬਚਨ ਫੇਰ ਤੋ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਪਰੰਤੂ ਹਮਨੇ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯਾ ਕਰੀ ਹੁਈ ਹੈ ਕੇ ਖਤ੍ਰੀਕੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪਢਾਵੈਗੇ ਤਬ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯੇ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਇਸਕੋ ਆਪ ਵਿਦ੍ਯਾ ਜਰੂਰ ਪਢਾਯੇ ਤਬ ਪਰਸੁਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਯਾ ਅਤਿ ਹਿਤਕੇ ਸਾਥ ਪਢਾਈ ਦੇਵਬ੍ਰਤਜੀ ਨੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਪਰਸੁ-ਰਾਮ ਜੀ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਨੁਸਾਰ ਚਲਨ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਪਰਸੁਰਾਮ ਜੀ ਕੋ ਬਡਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਜਬ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਸਰਬ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਏ ਤਬ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਬਾਂਛਿਤਦਖਿਣਾ ਦੇਕੇ ਸਫਲ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਸੰਤਨੂ ਕੇ ਪਾਸ ਆਏ ਪੁਨਃ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਪਿਤਾਕੇ ਪਾਸ ਰਹਤਜਾਂ ਕੋ ਵਿਤੀਤ ਹੁਆ ਤਬ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਨੇ ਦੇਖਜਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਬਡੇ ਉਪਰਾਮ ਉਦਾਸ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਇਸਮੈਂ ਕਜਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਪੁਨਃ ਧੀਰੇ ੨ ਸਮਾਚਾਰ ਮਾਲਮ ਕੀਆ ਕੇ ਰਾਜਾ ਜੀ ਕਾਮਾਤਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਸੇ ਦੁਖਿਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਮਾਰੇ ਸ਼ਰਮ ਕੇ ਅਪਨੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਅਪਨਾ ਦੁਖ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਕੋਈ ਐਸਾ ਉਪਾਇ ਹੋਵੇ ਜੋ ਹਮ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਦੁਖ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰੈ ॥ ਪੁੰ ਨਾਮ ਨਰਕ ਕਾ ਹੈ ਤਿਸ ਦੁਖ ਰੂਪ ਨਰਕਸੇ ਜੋ ਤ੍ਰਾ ਨਾਮ ਰਖਜਾਕਾ ਹੈ ਅਪਨੇਪਿਤ੍ਰੋਂਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਰਾਜਾ ਸੰਤਨੂ ਕੀ ਦੁਖ ਸੇ ਹਮ ਰਖਜਾ ਕਰੈ ਤਬ ਹਮ ਇਨਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਹਾਵੈ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਮਾਤ ਲੋਕ ਮੈਂ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪਵਤੀ ਰਾਜਾ ਕੇ ਯੋਗ ਕੰਨਜਾਂ ਕੋ ਖੋਜਨੇ ਲਾਗੇ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੁਆ ਖੋਜਤਜਾਂ ਕੋ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਏਕ ਕੇਵਟੋਂਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈਂ ਏਕ ਕੇਵਟ ਕੀ ਕੰਨਜਾਂ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਡੀ ਰੂਪਵ੍ਰਤੀ ਹੈ ਅਪਨੇ ਰੂਪਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਜਿਸਨੇ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ਸ਼ਚੀ ਲਖਮੀ ਔ ਪਾਰਬਤੀਆਪ ਕੀ ਉਰਬਸੀ ਤਿਲੋਤਮਾ ਸੁਕੇਸੀ ਮੰਜੁਘੋਖਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਸਬ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਭਰਕੀ ਇਸ-ਤ੍ਰਿਯੋਂ ਕੀ ਸੋਭਾ ਹਰਲਈ ਹੈ ਤਿਸ ਮਲਾਹ ਕੀ ਲੜਕੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਮੈਂ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਨਾਗ ਵਿਦ੍ਯਾਧਰ ਗੰਧਰਬ ਮਾਨਖ ਰਾਖਸ਼ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਕਿਸੀ ਇਸ-ਤ੍ਰੀ ਕਾ ਐਸਾ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਥਾ ਜੈਸਾ ਰੂਪ ਉਸ ਮਲਾਹ ਕੀ ਕੰਨਜਾਂ ਕਾ ਥਾ ਉਸਕੋ ਦੇਖਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜੋ ਯੇ ਕੰਨਜਾਂ ਹਮਾਰੇ ਪਿਤਾਕੇ ਯੋਗ ਹੈ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੰਨਜਾਂ ਸੇ ਪੂਛਜਾ ਕੇ ਬਾਲੇ ਤੂੰ ਕਿਸਕੀ ਕੰਨਜਾਂ ਹੈ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਕਜਾ ਹੈ ਤੁਮਾਰੀ ਕਜਾ ਜਾਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਕੇ ਬਚਨ ਕੰਨਜਾਂ ਨੇ ਸੁਣਕੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕੇ ਯੇ ਕੋਈ ਰਾਜਕੁਮਾਰਹੈ ਸਸੰਕ ਹੋਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੋਲੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਂ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੀ ਹੂੰ ਆਪ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਆਯੋ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾਜੀ ਆਪ ਸੇ ਸਭ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਕਹੇਂਗੇ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਕੰਨਜਾਂ ਆਗੇ ੨ ਹੋਲਈ ਔ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਤਿਸਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਜਾਤੇ ਹੁਏ ਤਿਸਕੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਘਰ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਏਹੀ ਸਮਾਚਾਰ ਜੋ ਕੰਨਜਾਂ ਸੇ ਪੂਛਾ ਥਾ ਸੋਈ ਉਸਕੇ ਪਿਤਾ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਤਬ ਤਿਸ ਕੇਵਟ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮਛਕੇ ਉਦਰਸੇ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸੇ ਇਸ ਕੰਨਜਾਂ ਕਾ ਨਾਮ ਮਛੋਦਰੀ ਹੈ ਕਿੰਤੁ ਯੇ ਕੰਨਜਾਂ ਮੇਰੇ ਵੀਰਯ ਸੇ ਉਤਪਤ ਨਹੀਂ ਭਈ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਸਤ੍ਯਵਤੀ ਹੈ ਇਸਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਯੋਜਨ ੨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁੰਦਰ ਅਤ੍ ਫੁਲੇਲ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਸ੍ਵਭਾਇਕ ਦਿਬ੍ਯ ਸੁਗੰਧੀ ਆਵਨੇ ਸੇ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਯੋਜਨ ਗੰਧਾਰੀ ਭੀ ਹੈ ਹਮ ਤੋ ਨਾਵਿਕਾ ਚਲਾਨੇ ਹਾਰੇ ਮਲਾਹ ਗਰੀਬ ਲੋਗ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਉਸ ਕੇਵਟ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਰ ਲੀਆ ਕੇ ਯੇ ਕੰਨਜਾਂ ਕਿਸੀ ਖਤ੍ਰੀ ਰਾਜਾਕੇ ਵੀਰਯ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੁਈ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਵੀਰਯ ਸੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਯੇ ਕੰਨਜਾਂ ਰਾਜਜੋਂ ਕੇ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੀ ਸਾਮਾਨ੍ਯ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਤਿਸ ਕੇਵਟ ਸੇ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹੇ ਨਿਖਾਦਰਾਜ ਹਮਾਰੇ ਪਿਤਾ ਅਰਥ ਯੇ ਕੰਨਜਾਂ ਤੁਮ ਹਮ ਕੋ ਦੇਵਹੁ ਤਬ ਨਿਖਾਦਰਾਜ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕਹੋ ਤੌ ਹਮ ਕੰਨਜਾਂ ਦੇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਜੇ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਅਰਥ ਚਾਹੋ ਤੌ ਹਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਕਾਹੇ ਤੇ ਬਡੇ ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਕੇ ਆਪ ਟਿਕਾ ਰੂਪ ਹੋ ਰਾਜਸਿੰਘਾਸਨ ਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੋ ਇਸਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਗਾ ਸੋ ਤੋ ਰਾਜਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਗਾ ਨਿਖਾਦ ਪਤਿ ਕੀ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹਮ ਰਾਜ ਇਸੀਕੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਦੇਦੇਵੈਂਗੇ ਪੁਨਃ ਕੇਵਟ ਪਤੀ ਕਹਜਾ ਯਦ੍ਯਪੀ ਤੁਮ ਇਸਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਰਾਜ ਦੇਭੀ ਦੇਵਹੁਗੇ ਤਥਾਪੀ ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਗਾ ਸੋ ਤੌ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾਕਾ ਰਾਜ ਬਲਾਤ ਕਾਰ ਸੇ ਲੈ ਲਏਗਾ ਪੁਨਃ ਦੇਵ-ਬ੍ਰਤ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅੱਛਾ ਭਾਈ ਹਮ ਵਿਵਾਹ ਹੀ ਨ ਕਰੈਂਗੇ ਨ ਬਿਨਾ ਵਿਵਾਹ ਹਮਾਰੇ ਸੰਤਾਨ ਹੋਗੀ ਨ ਰਾਜ ਕਰੇਗੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਕੀ ਪ੍ਰਤ-ਗ੍ਯਾ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਃ ਮਲਾਹੋਂਕਾ ਪੜੀ ਬੋਲਜਾ ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਯਦ੍ਯਪੀ ਆਪਨੇ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾਕੇ ਹਿਤ ਅਰਥ ਐਸੀ ਭਯਾਨਕ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯਾ ਕੀ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਆਪ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਹੋ ਔ ਹਮ ਗਰੀਬ ਮਲਾਹ ਹੈਂ ਨਾਵਿਕਾ ਚਲਾਇਕੇ ਅਪਨੀ ਜੀਵਕਾ ਕਰਣ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਤੁਮਾਰੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਬਨ ਸਕਤੀ ਹੈ ਹਮ ਕਿਸੀ ਗਰੀਬ ਆਪ ਜੈਸੇ ਨਿਖਾਦ ਸੇ ਸਨਬੰਧ ਕਰੈਂਗੇ ਹੇ ਰਾਜ ਸਾਰਦੂਲ ਆਪ ਜਾਇਯੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਬਨ ਸਕਤੋ ਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੇਵਟ ਰਾਜ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਰੇ ਨਿਖਾਦ ਹਮ ਖਤ੍ਰੀ ਰਾਜੇ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਤੁਮਨੇ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਤੇਰੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਹਮਨੇ ਕਰਦਈ ਪੁਨਃ ਅਬ ਭੀ ਤੂੰ ਹਮਕੋ ਜਬਾਬ ਦੇਤਾਹੈ ਜੇ ਅਛੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਇਸ ਕੰਨਜਾ ਕੋ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਹਮ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਹਰ ਲੈ ਜਾਵੈਗੇ ਜੇ ਸੰਮਤੀ ਸੇ ਔਰ ਭੀ ਜੋ ਕੁਛ ਤੂੰ ਕਹੇਗਾ ਵਹ ਭੀ ਤੇਰਾ ਕਹਜਾ ਹਮ ਮਾਨੈਗੇ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਕੇ ਬਲ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਦੇਵਬ੍ਰਤਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਕੇਵਟੋਂਕੇ ਰਾਜਾਨੇ ਆਪਨੀ ਕੰਨਜਾ ਕੋ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਕਰਦੀਆ ਰਥ ਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਨੇ ਤਿਸ ਕੰਨਜਾ ਕੋ ਪਿਤਾ ਕੇ ਅਰਪਨ ਆਇਕੀਆ ਔਰ ਵੇਦ ਕੀ ਬਿਧਿ ਪੂਰਬਕ ਪਿਤ੍ਰਾ ਕਾ ਵਿ-ਵਾਹ ਕਰਦੀਆ ਤਿਸ ਸੁੰਦਰ ਦਿਬਜ ਰੂਪਵਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਰਾਜਾ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਆ ਅਰ ਦੇਵ ਬ੍ਰਤ ਕੇ ਨੌਕਰਹੁ ਸੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕਾ ਸ-ਮਾਚਾਰ ਸੁਣ ਪਾਯਾ ਤਬ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਪਰ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਚਾਰ ਵਰਦਾਨ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਕੋ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਏਕ ਤੋ ਹੈ ਪੁਤ੍ਰ ਤੈਨੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਅਰਥ ਮਹਾ ਭਜਾਨਕ ਪ੍ਰ-ਤਗਜਾ ਕੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਆਜ ਦਿਨ ਸੈ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਭੀਖਮ ਜੀ ਹੋਗਾ ੧ ਦੂਸਰਾ ਤੁਮਕੋ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤਜ ਯਖ ਰਾਖਸ਼ ਗੰਧਰਬ ਵਿਦਜਾਧਰ ਨਾਗ ਮਾਨੁਖ ਆਦੀ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਜੀਤ ਸਕੇਗਾ ਸਰਬਸੇ ਤੂੰ ਅਜੇਯਹੀ ਰਹੇਗਾ ੨ ਤੀਸਰਾ ਤੂੰ ਸੁਛੰਦ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਹੋਵੇਗਾ ੩ ਚਤੁਰਥ ਸਰਬ ਵਿਦਜਾ ਮੈ ਤੂੰ ਸੰਪੰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਰ ਦੇਹ ਕਰਕੇ ਅਰੋਗ ਰਹੇਗਾ ੪ ਔਰ ਭੀ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੈ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਜੀਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤਜੀ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹੇ ਪਿਤਾਜੀ ਹਮਾਰੀ ਇਸ ਤੁਛ ਕ੍ਰਿਯਾ ਪਰ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਗਏ ਤੌ ਹਮ ਕੋ ਸੰਪੂਰਣ ਵਰ ਇਸੀ ਆਪ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਮਿਲਗਏ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤੌ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀਖਮ ਜੀ ਜੀ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਅਬ ਸੁਖੇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਜੈਸੇ ਕਰਣ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋਭੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁ-ਣਹੁ ॥ ਰਾਜਾ ਕੁੰਤੀ ਭੋਜਕੇ ਗ੍ਰਹ ਵਿਖੇ ਏਕ ਸਮੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਰਿਖੀ ਜੀ ਆਏ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਆਦਰ ਸਹਤ ਰਿਖੀਕਾ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਕੀਆ ਪੁਨਃ ਪਰਸਪਰ ਕੁਸ਼ਲ ਖੇਮ ਪੁਛਕੇ ਅਤਿ ਉਤਮ ਆਸਨੋ ਪਰ ਦੋਨੋ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਰਾਜਾ ਕੁੰਤੀਭੋਜ ਨੇ ਦੋਨਹੁ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਸੇ ਪੂਛਜਾ ਕੇ ਆਪਕਾ ਕਜਾ ਹਿਤ ਕਰੈ ਜੋਆਪ ਆਗਜਾ ਕਰੈ ਸੋਈ ਹਮਕਰੈ ਤਬ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਗ੍ਰਹਮੈ ਚਤੁਰ ਮਾਸ ਰਹੇਂਗੇ ਕੋਈ ਅਛਾ ਸ੍ਵਛ ਅਸਥਾਨ ਹਮਾਰੇ ਨਿਵਾਸ ਅਰਥ ਤ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯਾਰ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਕਰਾਨਾ ਚਾਹਿਯੇ ਐਸਾ ਦੁਰਬਾਸਾਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾਕੁੰਤੀਭੋਜ ਮਨ ਮੈ ਬਡਾ ਭੈਭੀਤ ਹੁਆ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰਾਪ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਇਨਕੇ ਨਿਵਾਸ ਅਰਥ ਸੁੰਦਰ ਅਸਥਾਨ ਕਲਪਕੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਕੋ ਤਹਾਂ ਟਿਕਾਇਕੇ ਅਪਨੀ ਕੰਨਜਾ ਕੁੰਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਗਜਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਯੇ ਦੁਰਬਾਸਾਜੀ ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਈਹਾਂ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਚਤੁਰ ਮਾਸ ਰਹੇਂਗੇ ਹਮ ਤੇ ਰਾਜ ਕਾਰਜ ਮੈ ਰੁਧੇ ਰਹਤੇਹੈ ਤੂੰ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰ ਐਸਾ ਨ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਸੇ ਅਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਨ ਦੇ ਜਾਵੈਂ ਅਪਨੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਸੇ ਰਾਜਾ ਕੁੰਤੀਭੋਜ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਅਪਨੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸੌਂਪ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਤਦਨੰਤਰ ਰਾਜ ਕੰਨਜਾ ਨੇ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਕਹ ਜਾਣਾ ਕੇ ਹਮ ਅਬੀ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਆਵਤੇਹੈਂ ਹੇਬਾਲੇ ਤੂੰ ਭੋਜਨ ਜਲਤੀਸੇ ਤਜਾਰ ਕਰ ਲੈ ਹਮ ਕੋ ਬਹੁਤ ਖੁਧਾ ਲਾਗ ਰਹੀਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਜਾਨਾ ਪੁਨਾ ਕਬੀ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਆਇ ਜਾਣਾ ਕਬੀ ਰਾਤ੍ਰ ਕੋ ਕਬੀ ਦੁਪੈਹਰੀ ਕੋ ਆਇ ਜਾਣਾ ਐਸੇ ਆਇਕੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਸੀਘ੍ਰ ਅੰਨ ਹਮ ਕੋ ਦੇਹ ਹਮ ਕੋ ਬਹੁਤਹੀ ਭ੍ਰੂਖ ਲਾਗ ਰਹੀਹੈ ਆਗੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਦੁਰਬਾਸਾਜੀ ਨ ਆਵੈਂ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਰਾਜਕੰਨਜਾ ਨੇ ਭੀ ਅੰਨ ਨ ਖਾਣਾ ਦੁਰਬਾਸਾਜੀ ਵਾਸਤੇ ਗਰਮ ਸਰਦ ਅੰਨ ਕੀ ਸਬ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਤਜਾਰ ਕਰਕੇ ਬੈਠਕੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀਕੋ ਉਡੀਕਤੇ ਰਹਣਾ ਜਬ ਪ੍ਰਥਮ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਭੋਜਨ ਪਾਚੁਕੇਂ ਤਬ ਪੀਛੇ ਉਨਕਾ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖਾਣਾ ਔਰਬੀ ੨ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀਨੇ ਹਮ ਦੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਕੋ ਅਥਵਾ ਦੁਪਹਰ ਕੋ ਆਵੈਗੇ ਐਸੇ ਕਹ ਕੇ ਜਾਨਾ ਔਰ ਉਸਸੇ ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਪੀਛੇ ਆਇ ਜਾਣਾ ਪਰੰਤੂ ਰਾਜ ਕੰਨਜਾ ਕੁੰਤੀ ਨੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਪਰ ਭਰੋਸਾ ਨ ਕਰਣਾ ਹਰ ਵਕਤ ਭੋਜਨ ਵਸਤ੍ਰਾਦੀ ਪਦਾਰਥ ਤਜਾਰ ਹੀ ਰਖਣੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਪਦਾਰਥਾਕਾਰ ਬਚਨ ਨਿ-ਕਸਨੇ ਕੀ ਦੇਰੀ ਹੋਵੇ ਪਰੰਤੂ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਹਾਜਰ ਹੋਣੇ ਮੈ ਦੇਰੀ ਨ ਹੋਵੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਗਏ ਤਬ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਨੇ ਰਾਜਕੰਨਜਾ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਏਕ ਮੰਤ੍ਰ ਦੀਆ ਅਰ ਏਹ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਹੇ ਬੇਟੀ ਤੂੰ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਸੇ ਜਿਸ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਅਵਾਹਨ ਕਰੇਂਗੀ ਸੋਈ ਦੇਵਤਾ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਆਇ ਜਾਵੈਗਾ ਤੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰ ਜਾਵੈਗਾ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਮਨਬਾਂਛਿਤ ਦਿਸ਼ਾਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਤਦਨੰਤਰ ਤਿਸ ਕੰਨਜਾ ਨੇ ਉਸ ਰਿਖੀਕੇ ਮੰਤ੍ਰਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਅਰਥ ਏਕ ਦਿਨ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇਕੇ ਏਕਾਂਤ ਸਮੇ ਮੈ ਸ੍ਰੁਚਯ ਭਗਵਾਨ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਵਾਹਨ ਕੀਆ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰੁਰਯ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਮੰਦ ਮੰਦ ਹਸਤੇ ਹੂਏ ਰਾਜ ਕੰਨਜਾ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇ ਖੜੋਤੇ ਔਰ ਧੀਰੇ ਸੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਹੁ ਸ੍ਰੁਭ੍ਰੂ ਹਮਕੋ ਤੁਮਨੇ ਕਿਸ ਅਰਥ ਯਾਦ ਕੀਆ ਹੈ ਤਬ ਰਾਜ ਕੰਨਜਾ ਨੇ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤੀ ਹੂਈਨੇ ਯੇ ਬੇਨਕੀ ਕੀ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਸੇ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਤੋ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਮ ਨੇ ਤੋ ਕੇਵਲ ਰਿਖੀਕੇ ਮੰਤ੍ਰਕੀ ਪਰੀਖਜ਼ਾਰਥ ਆਪਕਾ ਅਵਾਹਨ ਕੀਆਹੈ ਆਪਕੀ ਕਲਜਾਨ ਹੋ ਅਬਜਾਇਯੇ ਐਸੇ ਰਾਜਕੰਨਜਾਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੁਣਕੇ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਮ੍ਰੁਸਕਰਾਕੇ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਕਲਜਾਣੀ ਹਮਾਰਾ ਆਵਨਾ ਨਿਸਫਲ ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ਹਮ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਨਿਰਅਰਥਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸ੍ਰੁਰਯ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਰੁਣਕੇ ਕੰਨਜਾ ਬੋਲੀ ਕੇ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਏਕਤੋ ਮੈ ਅਬੀ ਕੰ-ਨਜਾ ਹੂੰ ਦ੍ਰੁਸਰਾ ਮ੍ਰੁਝਕੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕਾ ਭੀ ਬਡਾ ਭੈ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਲੋਕਾਪਵਾਦ ਕਾ ਭੀ ਬਹੁਤਸਾ ਡਰ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਆਪਕੀ ਕਲਜਾਨ ਹੋ ਆਪ ਦਯਾ ਮੇਰੇ ਪਰ ਕੀਜਿਜੇ ਤੇ ਅਪਨੇ ਲੋਕ ਕੋ ਜਾਇਯੇ ਐਸੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੁਣਕੇ ਸ੍ਰੁਰਯ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਭਦ੍ਰੇ ਤੇਰਾ ਕੰਨਜਾ ਭਾਵ ਭੀ ਬਨਾ ਰਹੇ ਗਾ ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋਈ ਜਾਨਭੀ ਨ ਸ੍ਰਕੇਗਾ ਐਸੋ ਬੀਰਬਲੀ ਸਰਬ ਲੋਕੋ ਮੈ ਵਿਸ੍ਰੁਤ ਪ੍ਰਗਟ ਮੇਰੇ ਵੀਰਯ ਸੇ ਤੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਗਾ ਸਰਬ ਵਿਦਜ਼ਾ ਨਿਪੁਨ ਚਤੁਰ ਤੇਰਾ ਪੱਤ੍ਰ ਹੋਗਾ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਰਾਜਕੰਨਜਾ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸ੍ਰੁਰਯਲੋਕ ਕੋ ਚਲੇਗਏ ਪੁਨਃ ਸਮੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪਰ ਤਿਸ ਕੰਨਜਾਕੇ ਘਰ ਮੈ ਬਾਲਕ ਕੁੰਡਲ ਕਵਚਧਾਰੀ ਸ੍ਰੁਰਯਭਗਵਾਨਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਪੁਤ੍ਰ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾਭਯਾ ਤਦਨੰਤਰ ਤਿਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਨਿੰਦਾਸੇ ਡਰਤੀ ਹੂਈਨੇ ਤਿਸ ਬਾਲਕਕੋ ਏਕ ਸੰਦ੍ਰੁਕ ਮੈ ਰਖਕੇ ਘਨਾ ਹੀਰਾ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਮਣੀਆਂ ਆਦਿਕ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਨੀਚੇਪਾਇਕੇ ਤਿਸ ਸੰਦ੍ਰੁਕ ਕੋ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸਾਥਹੀ ਚਾਬੀ ਲਟਕਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਮੈ ਬਹਾਇ ਦੀਆ ਆਗੇ ਰਥਵਾਹਿਯੋਂ ਕਾ ਰਾਜਾ ਅਧਿਰਥ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਗੰਗਾਜੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸਨੇ ਉਸ ਸੰਦ੍ਰੁਕ ਕੋ ਪਕੜਕੇ ਖੋਲਕੇ ਦੇਖਾ ਤਬ ਏਕ ਦਿ-ਬਜ ਬਾਲਕ ਬੀਚ ਪੜਾ ਪੜਾ ਅਪਨਾ ਅੰਗੁਸ੍ਠ ਚੁੰਘਰਹਜਾ ਹੈ ਦੇਖਕੇ ਬਾਲਕਕੋ ਬਡਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕੇ ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਾਂਝ ਥੀ ਪਰੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮ੍ਰੁਝਕੋ ਬਾਲਕ ਦੀਆ ਹੈ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰਕੇ ਅਧਿਰਥ ਰਾਧਾ ਨਾਮ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਤਿਸਬਾਲਕ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਬਾਹਰ ਸਾਰੇ ਐਸਾ ਬਾਜਾਬ ਜਾਇਦੀਆ ਕੇ ਮੇਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀਕੇ ਬਾਲਕ ਉਤਪਤ ਹੂਆਹੈ ਔਰ ਅਧਿਰਥ ਸ੍ਰੁਤਰਾਜ ਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਡੇ ਪੁੰਨ ਗਊਆਂ ਆਦਿਕ ਦਾਨ ਕੀਏ ਜਾਤਿ ਕਰਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਏ ਅਰ ਸੁਖੇਨ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਰਖਿਆ ਕਾਹੇਤੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇ ਸੇ ਜਬ ਬਡਾ ਹੂਆ ਸੂਰਜਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਹੋਤਾਭਯਾ ਜਬ ਸਰਬ ਧਨੁਰਵੇਦ ਵਿਦ੍ਯਾ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋ ਗਯਾ ਤਬ ਇਸ ਸੁਖੇਨਕੀ ਦੁਰਯੋਧਨ ਸੇ ਅਤਿ ਮਿਤ੍ਰਤਾ ਹੋਤੀਭਈ ਤਥਾ ਪਾਂਚੋ ਪਾਂਡਵੋਂ ਸੇ ਇਸਕਾ ਅਤਿ ਦਸਹ ਵੈਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸਮੈ ਭੀ ਅਰਜੁਨ ਸੇ ਤੋ ਅਤਿ ਵੈਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਇਸ ਸੁਖੇਨ ਕੇ ਕਵਚ ਔਰ ਕੁੰਡਲ ਅਭੇਦਥੇ ਸੂਰਯਭਗਵਾਨਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਇਸਕੀ ਤੁਚਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲੇ ਹੂਏਹੀ ਉਤਪਤ ਹੂਏਥੇ ਜਬ ਪਾਂਡਵ ਅਰ ਕੌਰਵੋਂ ਕੇ ਯੁਧਕਾ ਸਮਾ ਸਮੀਪਆਯਾ ਤਬ ਇੰਦ੍ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੋ ਬੀਚਾਰਕੀਆ ਕੇ ਸੁਖੇਨ ਕੇ ਕੁੰਡਲ ਕਵਚ ਸੂਰਯ ਨਾਰਾਯਣਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਅਭੇਦ ਹੈ ਇਸਕੇ ਕੁੰਡਲ ਔ ਕਵਚ ਕੋ ਕੋਈ ਸ਼ਸਤ੍ ਅਸਤ੍ ਬੇਧ ਨਹੀਂ ਸਕਤੋ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸੁ-ਖੇਨ ਕੇ ਪਾਸ ਕੁੰਡਲ ਕਵਚ ਯੇ ਦੋਨੋਂ ਵਿਦ੍ਯਮਾਨ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਇਸਕੋ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਨਾਗ ਯਖ ਮਾਨੁਖ ਆਦੀ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਜੀਤ ਸਕੇਗਾ ਜਬ ਇਸਕੋ ਕੋਈ ਜੀਤ ਹੀ ਨ ਸਾਕੈਗਾ ਤਬ ਦ੍ਵੰਦ ਯੁਧ ਮੈ ਇਸਕੋ ਅਰਜੁਨ ਕੈਸੇ ਜੀਤੇਗਾ ਐਸਾ ਨ ਹੋਕੇ ਕਹੁੰ ਦ੍ਵੰਦ ਯੁਧ ਮੈ ਸੁਖੇਨ ਅਰਜੁਨ ਕੋਹੀ ਨ ਮਾਰ ਲੇਵੈ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ ਅਰਜੁਨ ਕੀ ਰਖ੍ਜਾ ਅਰਥ ਇੰਦ੍ ਕਵਚ ਕੁੰਡਲ ਜਾਚਨੇ ਅਰਥ ਸੁਖੇਨ ਪਾਸ ਬ੍ਰਾਹਣ ਬ੍ਰਿਧਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਆਯਾ ਇਸ ਓਰ ਇੰਦ੍ਰਕਾ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਜਾਨਕੇ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਆਵਨੇ ਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀਕੇ ਸਮੇ ਸੁਖੇਨ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰਕੇ ਪਾਸ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਆਇਕੇ ਸੁਖੇਨ ਸੇ ਬੋਲੇ ਕਿ ਹੇ ਪੁਤ੍ ਕਲਕੋ ਬ੍ਰਿਧਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਇੰਦ੍ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਕੁੰਡਲ ਔ ਕਵਚ ਮਾਗਨੇ ਆਵੈਗਾ ਸੋ ਤਿਸ ਕੋ ਤੈਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਕਹ ਦੇਨਾ ਕੇ ਏਕ ਕੁੰਡਲ ਕਵਚ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਤੂੰ ਮਾਂਗਲੈ ਐਸਾ ਕਹਦੇਨਾ ਜਬ ਐਸਾ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਸੁਖੇਨ ਸੇ ਕਹ੍ਯਾ ਤਬ ਸੁਖੇਨ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਐਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸੇ ਕੋਈ ਆਇਕੇ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸਰੀਰ ਭੀ ਮੇਰੇ ਸੇ ਮਾਂਗੇ ਤਬ ਭੀ ਤੋ ਦੇਦੇਵੋ ਕੁਛ ਮਾਂਗੇ ਤਬ ਮੈ ਨਹੀਂ ਦੇਤਾ ਐਸਾ ਸ਼ਬਦ ਮੇਰੇ ਮੁਖ ਸੇ ਨ ਨਿਕਸੇ ਐਸਾ ਵਰ ਆਪ ਮੁਝਕੋ ਦੇ ਜਾਵਹੁ ਔ ਆਪ ਐਸਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਮੁਝਕੋ ਨ ਕਰਹੁ ਕੇ ਮਾਗਨ ਹਾਰੇ ਕੋ ਤੂੰ ਅਮੁਕ ਵਸਤੂ ਨ ਦੇਨੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁ-ਖੇਨ ਕਾ ਔ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਪਰਸਪਰ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਉੱਤ੍ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਪੁਨਃ ਸੂਰਯ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀਨੇ ਸੁਖੇਨ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਜੋ ਤੂੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਮਾਰੀ ਮਰਜੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਕਵਚ ਔ ਕੁੰਡਲ ਦੇਦੇਂਗਾ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰਸੇ ਅਮੋਘ ਬਰਛੀ ਤੈਨੇ ਮਾਂਗਲੈਣੀ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਆਦਿਤ੍ਯ ਭਗਵਾਨ ਅਪਨੇ ਲੋਕਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਜਬ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸੁਖੇਨਸੇ ਬ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਕੁੰਡਲ ਔ ਕਵਚ ਮਾਂਗਾ ਤਬ ਸੁਖੇਨ ਨੇ ਕਹਾ ਹੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਪਨਾ ਜੀਵ ਪ੍ਰਾਣ ਸਭ ਕੋ ਪ੍ਯਾਰਾ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਆਪ ਦੇਵਰਾਜ ਹੋਕੇ ਹਮਾਰੀ ਤਚਾਕੇ ਸਾਥ ਅਭਿੰਨ ਕਵਚ ਕੁੰਡਲ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਕੈਸੇ ਦੀਏ ਜਾਵੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰੋਵਾਚ ॥ ਦਧੀਚਿਃ ਦੋਨੋ ਵੀਰੋ ਭ੍ਰੂਦ ਦਯਾ ਵੀਰਃ ਸ਼ਿਵਿ ਨ੍ਰਿਪਃ॥ ਹੀਮੀਰੌ ਯੁਧ ਵੀਰੌ ਭ੍ਰੂਨ੍ਰਿਦਰਸ਼ਨ ਮ ਮਿਤ੍ਰਯਃ ਦੋ ਮੈਨ ਦਯਯਾ ਚੈਵ ਯੁਧੌਨ ਨਿਜ ਕਰਮਣੋ ॥ ਦੋਨੁ ਵੀਰੌ ਦੇਯਾ ਵੀਰੌ ਯੁਧੌ ਵੀਰ ਇਤਿਸ੍ਮ੍ਰੁਤਿ ॥ ਹੇ ਸੁਖੇਨ ਗ੍ਯਾਨਸ਼ੂਰ ੧ ਤਪਸ਼ੂਰ ੨ ਭਗਤਸ਼ੂਰ ੩ ਸਤ੍ਯਸ਼ੂਰ ੪ ਸ੍ਯਾਸਤ੍ਰ੍ਯਸ਼ੂਰ ੫ ਸਸਤ੍ਰ ਸ਼ੂਰ ੬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਛੈ ਸ਼ੂਰਬੀਰ ਜਗਤ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਉਨਖਟ ਸ਼ੂਰਮਜੋ ਮੈ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸ਼ੂਰਮਤਾ ਤਾਂਤੈਰੇਮੈ ਅਵਸਜ ਘਟਤੀ ਹੈ ਏਕ ਸਸਤ੍ਰ ਸ਼ੂਰਤਾ ਦੂਸਰੀ ਦਾਨ ਸ਼ੂਰਤਾ ਔਰ ਅਲਪ ੨ ਸਭੀ ਸ਼ੂਰਮਤਾ ਤੇਰੇ ਮੈ ਘਟ-ਤੀ ਹੈ ਜੋ ਦਾਨ ਸ਼ੂਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਰਣ ਸ਼ੂਰਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਜੋ ਰਣ ਸ਼ੂਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਦਾਨ ਸ਼ੂਰ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ੨ ਸ਼ੂਰ ਤੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਦਾਨ ਕਰਣ ਹਾਰਜੋਂ ਵਿਖੇ ਤੂੰ ਮਹਾਂਦਾਨੀ ਹੈਂ ਸਸਤ੍ਰਧਾਰਜੋਂ ਵਿਖੇ ਭੀ ਤੂੰ ਮਹਾਂ ਸਸਤ੍ਰਧਾਰੀ ਬਲਵਾਨ ਹੈ ਜੋ ਰਣ ਸ਼ੂਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਉਸ ਕਾ ਮੋਹ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸੰਤਾਂਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਦੋਹਰਾ--ਸਾਧੁ ਸਤੀ ਅਰ ਸ਼ੂਰਮਾ ਤੀਨੋ ਸਦਾ ਵਿਦੇਹ।
ਤਨੁ ਦੀਸੈ ਜਿਉਂ ਦਗਧ ਪਟ ਅੰਤਰ ਸ਼ੂੰਨ ਸਨੇਹ ॥ ੧ ॥

ਹੇ ਸੁਖੇਨ ਤੁਮ ਕੋ ਦਾਨ ਸ਼ੂਰ ਜਾਨਕੇ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਆਏ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਣੇ ਤੁਚਾ ਕਵਚ ਔਰ ਕੁੰਡਲ ਉਤਾਰ ਕੇ ਦੇ ਦੀਏ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰ ਕਵਚ ਔਰ ਕੁੰਡਲ ਲੈਕੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਆ ਅਪਨੀ ਸੁਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਸੁਖੇਨ ਕਾ ਸਰੀਰ ਜਿਉਂ ਕਾ ਤਿਉਂ ਕਰ ਦੀਆ ਔ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਅਮੋਘ ਸਕਤੀ ਕਰਣ ਕੋ ਦੇਕੇ ਐਸਾ ਵਰਦਾਨ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਸੁਖੇਨ ਯੇ ਜੋ ਤੁਮਨੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਮੋਹ ਛੋਡਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣਹੁ ਕੋ ਪ੍ਯਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਕਵਚ ਕੁੰਡਲ ਉਤਾਰ ਕੇ ਮੁਝਕੋ ਦੇ ਦੀਏ ਹੈ ਇਸ ਦੁਸਹ ਕਰਮ ਕਾ ਬਦਲਾ ਆਜ ਸੇ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਸੁਖੇਨ ਸੇ ਕਰਣ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਗਾ ਦੂਸਰਾ ਯੇ ਸਕਤੀ ਅਮੋਘ ਹਮ ਤੇਰੇ ਕੋ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸਕੇ ਊਪਰ ਤੂੰ ਇਸ ਸ-ਕਤੀ ਕੋ ਚਲਾਵੇਗਾ ਉਸਕੋ ਮਾਰੇ ਬਿਨਾ ਨ ਲੌਟੇਗੀ ਚਾਹੇ ਇਸਕਾ ਨਿਸਾਨਾ ਦੇਵਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਦੈਤ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਯਖ ਗੰਧਰਬ ਵਿਦ੍ਯਾਧਰ ਨਾਗ ਮਾਨੁਖਾਦੀ ਕੋਈ ਹੋ ਉਸਕੋ ਮਾਰੇ ਬਿਨਾ ਸਕਤੀ ਨ ਲੌਟੇਗੀ ਉਸਕੋ ਮਾਰਕੇ ਯੇ ਸਕਤੀ ਪੁਨਃ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥ ਮੈ ਆਇ ਜਾਵੇਗੀ ਏਕ ਵਾਰ ਅਪਨੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਬਲ ਸਤ੍ਰੂ ਪਰ ਤੂੰ ਛੋਡੇਗਾ ਤਿਸ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਪੁਨਃ ਤੇਰੇ ਹਾਥ ਮੈ ਸਕਤੀ ਨ ਆਵੇਗੀ ਕਿੰਤੂ ਤੇਰੇ ਸਤ੍ਰੂ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਯੇ ਸਕਤੀ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥ ਮੈ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਇੰਦ੍ ਅਪੁੰਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਔਰ ਕਰਣ ਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਅਰਜੁਨ ਊਪਰ ਛੋਡਨੇ ਵਾਸਤੇ ਸਸਤ੍ ਆਲਯ ਮੈ ਧੂਪ ਦੀਪ ਦੇਕੇ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰ ਦਈ ਯਦ੍ਯਪੀ ਕਵਚ ਕੁੰਡਲ ਕਰਨ ਕੇ ਅਭੇਦ ਥੇ ਤਥਾਪੀ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਮਾਰਨੇ ਮੈ ਕਰਣ ਕੋ ਸੰਦੇਹ ਹੀ ਥਾ ਕਾਹੇਤੇ ਅਰਜੁਨ ਬ੍ਰਹਮਾਸਤ੍ਰ ਪਾਸਪਤੀ ਅਸਤ੍ਰ ਆਦੀ ਸਸਤ੍ ਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਯਾ ਮੈ ਬਡਾ ਨਿ ਪੁਨ ਥਾ ਪੁਨਃ ਨਿਵਾਤ ਕਵਚ ਆਦੀ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਕਰੋੜ ਦੈਤਹੁ ਕੋ ਤਥਾ ਹਿਰਣ੍ਯ ਪੁਰਵਾਸੀ ਆਕਾਸ ਚਾਰੀ ਅਨੰਤ ਅਸੁਰੋਂ ਕੋ ਅਕੇਲਾ ਹੀ ਅਰਜੁਨ ਮਾਰ ਆਯਾ ਥਾ ਗੰਧਰਬੋ ਕੇ ਯੁਧ ਮੋ ਕਰਣ ਭਾਗ ਆਯਾ ਥਾ ਦੁਰਯੋਧਨ ਕੋ ਸਣੇ ਇਸਤ੍ਰੀਯੋਂ ਕੇ ਗੰਧਰਬ ਬਾਂਧਕੇ ਲੈ ਗਏ ਥੇ ਫਿਰ ਅਰਜੁਨ ਤੇ ਭੀਮਸੈਨ ਨੇ ਹੀ ਰਾਜਾ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਗੰਧਰਬੋਂ ਸੇ ਛੁਡਾ ਲੈ ਆਏ ਥੇ ਪੁਨਾਃ ਵਿਰਾਟ ਨਗਰ ਮੋ ਅਕੇਲੇ ਹੀ ਅਰਜੁਨ ਕਰਣ ਸਹਤ ਛੇ ਮਹਾਰਥਜੋਂ ਕੋ ਤਥਾ ਛੇ ਰਥਜੋਂ ਕੋ ਅਤਿ ਰਥਜੋਂ ਕੋ ਯੁਧ ਮੈ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਮੂਰਛਾ ਕਰਕੇ ਇਨਕੇ ਪਗੜੀ ਵਗੈਰਾ ਬਸਤ੍ ਭੀ ਉਤਾਰ ਲਜਾਯਾ ਥਾ ਐਸੇ ੨ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਅਤਿ ਮਾਨੁਖ ਕਰਮੋਂ ਕੋ ਯਾਦ ਕਰ ਕਰਕੇ ਕਰਣ ਦੁਰਯੋਧਨਆਦੀ ਮਨ ਮੈ ਸਭੀ ਕੌਰਵ ਲੋਕ ਡਰਤੇ ਥੇ ਅਬ ਜਬ ਦੇਵਰਾਜ ਸੇ ਕਰਣ ਨੇ ਅਮੋਘ ਸ-ਕਤੀ ਪਾਈ ਕਰਣ ਦੁਰਯੋਧਨ ਵਗੈਰਾ ਕੌਰਵ ਲੋਗੋਂ ਨੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਲੀਆ ਕਿ ਅਬ ਕਰਣ ਅਵਸਜ ਅਰਜੁਨ ਕੋ ਮਾਰ ਹੀ ਲਏਗਾ ਇਤੀ ਭਾਵਾਰਥਃ ਮਾਨੁਖ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਕੁਛ ਔਰ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਦੈਵ ਕੁਛ ਔਰ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਗੁਰੂ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈ ਸਲੋਕ ਮਃ ੯ ॥ ਨਰ ਚਾਹਤ ਕਛੁ ਅਉਰ ਅਉਰੈ ਕੀ ਅਉਰੈ ਭਈ । ਚਿਤਵਤ ਰਹਜੇ ਠਗੌਰ ਨਾਨਕ ਫਾਸੀ ਗਲਪਰੀ ਇਤ੍ਜਾਦੀ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਠਟੀ ਹੈ ਸੋਈ ਬਾਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦੇ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕੀਆ ਬਾਤਾਂ ਜੋ ਕੁਛ ਕਰਣਾ ਸੋ ਕਰ ਰਹਜਾ ॥ ਜਿਸਕੀ ਪਰ ਮੇਸ੍ਵਰ ਆਪ ਰਖਜਾ ਕਰੇ ਭਲਾ ਕਹੋ ਤਿਸਕੋ ਕੌਨ ਮਾਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਜੀਵਹੁ ਕਾ ਜੋਰ ਸੋਰ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਏਵੇਂ ਬਜਰਥ ਹੀ ਹੈ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਜੋਨੇ ਬਿਨਾ ਬਜ ਰਥ ਹੀ ਜੋਰ ਸੋਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਣ ਕਾ ਭੀ 'ਨਸਚਾ ਬਜਰਥ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਇਸ ਪੂਰਬਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਣ ਨੇ ਕੁੰਡਲ ਕਵਚ ਕਾ ਦਾਨ ਰੂਪ ਜੋ ਬਡਾ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਕਰਮ ਕੀਆ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਵਰਦਾਨ ਸੇ ਪਿਛਲਾ ਸੁਖੇਨ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਲੋਪ ਹੋਗਯਾ ਕਰਣ ਯੇ ਨਾਮ ਸਰਬ ਜਗਤ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਕਾ ਭੀਖਮ ਨਾਮ ਔ ਸੁਖੇਨ ਕਾ ਕਰਣ ਨਾਮ ਹੁਆ ਹੈ ਅਪਨੇ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਤੈਸੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸ਼ਵੰਤਸਿੰਘ ਔ ਸ੍ਰੀ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਪਹਿਲੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੇ ਕਲਪੇ ਹੁਏ ਲੋਪ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਅਪਨੇ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਖੁਦਾਇਸਿੰਘ ਜੀ ਔ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘਜੀ ਯੇ ਦੋ ਨਾਮੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਰੰਚ ॥ ਵਿਦ੍ਦਭਿਰ ਅਨਯੋ ਰੁਭਯੋਰ ਨਾਮਾਂ ਕਯੋਃ ਵਿਚਾਰਣੀਯਃ ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰਊ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸੇ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘਯੋਃ ਅਤਿ ਉਤਮ ਕਰਮ ਪ੍ਰਯੁਕ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧਾਤ ਨਾਮ ਪੰਚਮੋ ਅਧਜਾਯਃ ॥ ੫ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੩ ਸਕੰਧ ਉਤ੍ਰਾਰਧ, ੬ ਅਧਜਾਯ

ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੂਰਬਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤਪ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਆ ਸਵਾਪਹਰ ਰਾਤ੍ ਰਹਤੀ ਹੁਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਬਾਰਹਮਾਸ ਗਰਮ ਜਲ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਵਾਯਾ ਕਰੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਸਹਜਾਸਿੰਘ ਭਠਲ ਔਰ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਲੂਵਾਲੀਆ ਇਨ ਦੋਨੋ ਨੇ ਦਹੀਂ ਲਜਾਨਾ ਤਬ ਕਬੀ ੨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਧੀ ਕਾ ਏਕ ਕੌਲ ਭਰਕੇ ਆਪ ਸੀਤਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇਣਾ ਪਰੰਤੂ ਇਸਨੇ ਨ ਲੈਣਾ ਸਾਹਿਬਨੇ ਪੁਨਃ ੨ ਕਹਣਾ ਤਬ ਕਬੀ ਕਬੀ ਦਧੀ ਪੀ ਲੇਨਾ ਕਬੀ੨ ਨ ਪੀਣਾ ਪੁਨਃ ਕਬੀ ੨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕਰਣਾ ਕਿ ਅਰੇ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਖਾ ਪੀ ਲੀਆ ਕਰ ਨਹੀਂ ਤੋ ਫੇਰ ਜਨਮ ਧਾਰਕੇ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਲਗੇਗਾ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇ ਹਠੀ ਮਾਨਨੇ ਮੈ ਆਵੈ ਨਹੀਂ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਏਕ ਸ੍ਵੇਤ ਰੁਮਾ ਹਾਥ ਮੈ ਰਖਣਾ [illegible]ਜਸਿੰਘ ਮਾਲ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਜੋੜਾ ਸਾਫ ਕਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਲ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੁਹੁ ਸੇ ਲਗਾਵਨਾ ਪੁਨਃ ਮਸਤਕ ਸੇ ਲਗਾਵਨਾ ਪੁਨਃ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਅਪਨੇ ਊਪਰ ਫੇਰਕੇ ਪੁਨਃ ਬਾਗ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਇਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਜੋੜਾ ਝਾੜ ਕੇ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮਾਥੇ ਸਰੀਰ ਊਪਰ ਲਗਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਸਾਧ ਸੰਗਤਕੇ ਜੋੜੇ ਸਾਫ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਬਦਨ ਊਪਰ ਸਾਰੇ ਫੇਰਕੇ ਪੁਨਃ ਜਲ ਸੇ ਰਮਾਲ ਕੋ ਧੋਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੋਨੋ ਸਮੇ ਆਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਦਰ-ਸਨ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੀਆਂ ਚਰਣ ਦਾਸਜਾਂ ਝਾੜਨ ਰੂਪ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਕਾਵਨ ਆਦਿਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਗ ਜਾਣਾ ਇਸੀ ਰੀ ਤੀ ਸੇ ਜਬ ਕਬੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੇਸ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਨੇ ਜਾਣਾ ਅਥਵਾ ਕੁਰੀ ਨਗਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਵਾਸਤੇ ਜਾਣਾ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਨੇ ਜਬ ਵਹੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਣਾ ਤਬ ਸਵਾ ੨ ਮਣ ਕਚੇ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਪਿਠ ਪਿਛੇ ਉਠਾਕੇ ਚ ਲਨਾ ਜਬ ਕੋਈ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਸਾਦਾ ਮੰਗੇ ਤਹਾਂ ਹੀ ਦੇ ਦੇਣਾ ਔਰ ਆਪ ਇੰਦ੍ਰਯੋਂ ਕਾ ਐਸਾ ਨਿਰੋਧ ਕੀਆ ਕਿ ਜੈਸੇ ਪੂਰਬਲੇ ਰਿਖੀ ਗੁਰੂ ਭਗਤੀ ਕਾਲ ਮੈ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਅਤਿ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿ ਜੈਸੇ ਭਾਈ ਮੰਜ ਆਦਿਕ ਪੂਰਬਲੇ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਹੈ ਨਿਦ੍ਰਾ ਅਹਾਰ ਰਸਾ ਸ੍ਵਾਦ ਮੈਥਨ ਆਦੀ ਜਿਸਨੇ ਸਭੀ ਜੀਤ ਲੀਏ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਕੇ ਲਾਂਗਰੀ ਭੀ ਐਸੇ ਵਿਰਾਗੀ ਤਜਾਗੀ ਹੈਂ ਆਪ ਤੋ ਪੁਨਃ ਕਜਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਾਮਰਥ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਵਿਦਿਤ ਹੀ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਔਰੰਗਜੇਬ ਕੇ ਵਕਤ ਮੈ ਏਕ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਹੁਏ ਹੈ ਉਨਕੋ ਔਰੰਗ ਨੇ ਬੁਲਾਯਾ ਤਬ ਸੰਤ ਨੇ ਉਤਰ ਦੀਆ ਕਿ ਹਮਾਰਾ ਬਾਦਸਾਹ ਸੇ ਕਜਾ ਕਾਮ ਹੈ ਹਮ ਨਹੀਂ ਜਾਤੇ ਤਬ ਬਾਦਸਾਹੀ ਨੌਕਰੋਂ ਨੇ ਐਸੇ ਜਾਇ ਕਹਜਾ ਤਬ ਔਰੰਗਜੇਬ ਨੇ ਤੋਪ ਭੇਜੀ ਕਿ ਜਾਇਕੇ ਗੋਲੇ ਸੇ ਉਸ ਫਕੀਰ ਕੋ ਉਡਾਇ ਦੇਵਹੁ ਬਾਦਸਾਹੀ ਹੁਕਮ ਮਾਨ ਕੇ ਜਬ ਤੋਪ ਜਾਇਕੇ ਬੀੜੀ ਬੀਚ ਗੋਲਾ ਡਾਰਕੇ ਚਲਾਵਨੇ ਕੀ ਤਜਾਰੀ ਕੀ ਤਬ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਏਕ ਸਤੀ ਸੇਵਕ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਹੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਏਕ ਸ੍ਵਾ ਗਜ ਕੋਰਾ ਖਦਰ ਕਾ ਕਪੜਾ ਜਲਤੀ ਸੇ ਲੈ ਆਉ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਲਤੀ ਵੇ ਕਪੜਾ ਲੈ ਆਯਾ ਜਬ ਸਿਸਤ ਬਾਂਧਕੇ ਗੋਲਮਦਾਜ ਨੇ ਗੋਲਾ ਚ-ਲਾਯਾ ਤਬਸੰਤਾਂ ਨੇ ਵੇ ਸਵਾ ਗਜਕਾਰਮਾਲ ਆਗੇ ਤਾਣ ਦੀਆ ਵੇ ਤੋਪ ਕਾ ਗੋਲਾ ਰਮਾਲਕੇ ਬੀਚ ਲਾਗਕੇ ਐਸੇ ਟਕਰ ਖਾਇਕੇ ਪੀਛੇ ਜਾਇਪਰਾ ਜੈਸੇ ਲੋਹੇਕੇ ਪਰ-ਬਤ ਸੇ ਟਕਰ ਖਾਇਕੇ ਪੀਛੇ ਕੋ ਗੋਲਾ ਜਾਇ ਪਰਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਏਕ ਦੋ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਤੋਪਚੀ ਨੇ ਗੋਲੇ ਮਾਰੇ ਰਮਾਲ ਸੇ ਟਕਰਖਾਇ ਪੀਛੇ ਲੌਟ ਆਵਨੇ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੋਪਚੀ ਨੇ ਡਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋ ਖਬਰ ਦਈ ਜੋ ਰੁਮਾਲ ਸੇ ਗੋਲਾ ਪੀਛੇ ਕੋ ਫੈਕ ਦੇਤੇਹੈ ਸੁਣਕੈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋਪ ਸੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਸਵਾਲਖ ਗੋਲਾ ਉਸ ਫਕੀਰ ਕੋ ਮਾਰੋ ਤਬ ਗੋਲਮਦਾਜ ਵੈਸੇਹੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸਾਹਿਬਲੋਕ ਤੋਪਕੇ ਸਨ ਮੁਖ ਰੁਮਾਲ ਲੈਕੇ ਖੜੋਤੇਹੈਂ ਵੇ ਦੁਸ਼ਟ ਗੋਲਾ ਮਾਰੀ ਜਾਤੇਹੈ ਸੋਈ ਰੁਮਾਲ ਸੇ ਟਕ ਰਖਾਇਕੇ ਫਿਰ ਗੋਲਾ ਪੀਛੇ ਆਇ ਪਰਤਾਹੈ ਇਸੀਪ੍ਕਾਰਸੇ ਕਿਤਨੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਸੈ ਜਬ ਸਵਾਲਖ ਗੋਲਾ ਮਾਰਚੁਕੇ ਔਰ ਸੰਤਾਂਕਾ ਏਕ ਰੋਮ ਭੀ ਨ ਛੇਦ ਸਾਕੇ ਤਬ ਛੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਸੰਤਾਂਕੀ ਸਾਮਰਥ ਦੇਖਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਭੀ ਸੰਤਾਂਕੀ ਸ਼ਰਣ ਤਕ ਕੇ ਆਯਾ ਮਾਰਿਆ ਡਰਕਾ ਤਿਸਕੋ ਦੇਖਕੇ ਸੰਤਾਂਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਜਾਹੁ ਰੇ ਦੁਸ਼ਟ ਹਮਾਰੇ ਸਨਮੁਖ ਮਤਆਉ ਅਰੇ ਬੇਪ੍ਰਤੀਤੇ ਏਕ ਦੋ ਚਾਰ ਪੰਜ ਦਸ ਗੋਲੇ ਮਾਰਣੇ ਪਰ ਤੁਮਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨ ਆਈ ਇਕੱਠਾ ਹੀ ਸਵਾਲਖ ਗੋਲਾ ਦਗਾਇਆ ਅਰੇ ਨੀਚ ਜਾਹੁ ਤੇਰੇ ਮਾਰਣੇਹਾਰਾ ਔਰ ਸਮੂਹ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਉਖਾੜਨੇ ਹਾਰਾ ਆਜਕਾਲ ਮਾਖੋਵਾਲ ਮੈ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਤੇਰੇ ਕਾਰਣ ਆਯੋਹੈ ਹਮਤੋ ਤੇਰੇਕੋ ਅਬੀ ਭਸਮ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਪਰੰਤੂ ਕਜਾ ਕਰੈ ਤੈਨੇ ਉਨਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਮਰਣੋਹੈ ਅਬ ਜੇ ਹਮਾਰੇ ਸ-ਮੀਪ ਆਵੈਗੋ ਤੌ ਭਸਮ ਜਲਕੇ ਹੋਜਾਇਗੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸੰਤੋਂਕੇ ਸੁਣਕੇ ਔਰੰਗ ਜ਼ੇਬ ਪੀਛੇ ਹਟਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੋ ਚਲਾ ਆਯਾ ਬਡਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਤੇ ਸੰਤ ਭੀ ਤਹਾਂਤੇ ਬਾਂਛਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਰਮਤੇ ਹੁਏ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਐਸੇ ਸਾਮ੍ਰਥਵਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਤਥਾਚ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖੋ ਵਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਪਹਿਲੇ ਹਮ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਬਨਾਈ। ਦੈਤ ਰਚੇ ਦੁਸ਼ੁ ਦੁਖਦਾਈ॥ ਤੇ ਭੁਜ ਬਲ ਬਵਰੇ ਹ੍ਵੈ ਗਏ। ਪੂਜਤ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਰਹਗਏ ॥ ਇਤਜਾਦੀ॥ ਜੇ ਜੇ ਭੇਖ ਸੁ ਤਨੁ ਮੈ ਧਾਰੇ। ਤੇ ਪ੍ਰਭੁਜਨ ਕਛੁ ਕੈ ਨ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਸਮਝ ਲੇਹੁ ਸਭਜਨ ਮਨ ਮਾਹੀ। ਭਿੰਭਨ ਮੈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨਾਹੀ ॥ ਪਝ ॥ ਜੇ ਜੇ ਕਰਮ ਕਰ ਭਿੰਭ ਦਿਖਾਹੀ। ਤਿਨ ਪਰਲੋਕਨਮੋਂ ਗਤਿ ਨਾਹੀ ॥ ਜੀਵਤ ਚਲਤ ਜਗਤ ਕੇ ਕਾਜਾ। ਸ੍ਵਾਂਗ ਦੇਖ ਕਰ ਪੂਜਤ ਰਾਜਾ ॥ ੫੪ ॥ ਇਤਜੰਤ ਅਧਜਾਇ ੬ ਮੈ ਛੇਵੇਂ ਮੈ ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਖਨਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਦੇਖ ਲੇਵੈ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਦੰਭ ਸੇ ਬਿਨਾ ਅਤਜੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਉਸ ਨੇ ਜੈਸੇ ਨਿਰਾਹਾਰ ਨਿਰਮਾਨ ਹੋਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀ ਹੈ ਐਸੀ ਆਜ ਕਾਲ ਕੇ ਜੀਵੋਂ ਸੇ ਕਦਾਪੀ ਨਹੀਂ ਹੋਸਕਤੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਏਕ ਕੌਲ ਦਧੀਕਾ ਅਸ਼੍ ਪਹਰ ਪੀਛੇ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਕੋ ਪਿਆਵਨਾ ਪਰੰਤੂ ਬਡੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਪਜਾਵਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕਰਨਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਹਠ ਕਰਨਾ ਅੱਛਾਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੋ ਬੈਲੋਂ ਕੀ ਗਾੜੀ ਅਥਵਾ ਘੋੜੇ ਉਪਰ ਚਢਕੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਬੈਲ ਘੋੜੇ ਕੋ ਦਾਣਾ ਪਠਾ ਨ ਪਾਵੇ ਤਬ ਵੋ ਬੈਲ ਘੋੜਾ ਚਲ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ ਸਰੀਰ ਹੈ ਨਾਲੇ ਜੇ ਤੂੰ ਅਬ ਨ ਖਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਫੇਰ ਜਨਮ ਧਾਰਕੇ ਖਾਣਾ ਲਗੇਗਾ ਜਬ ਤੂੰ ਖਾਤਾ ਪੀਤਾ ਰਹੇਗਾ ਤਬ ਸਰੀਰ ਤੇਰਾ ਬਲੀ ਰਹੇਗਾ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਮੈ ਸਾਮਰਥ ਰਹੇਗਾ । ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਰਾਬਰ ਦਰਜੇ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ਪੰਜਾਬਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਕੇ ਜ਼ਿਲੇ ਕਾ ਥਾ ਖੁਹਾਲੀ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ਜਬ ਪਾਣੀ ਕੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਦੋਵੇ ਤਯਾਰ ਹੋਵਨ ਤਬ ਏਕ ਦੇਗ ਭਾਈ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਵਾਸਤੇ ਉਠਾ ਲਜਾਵਤਾ ਥਾ ਏਕ ਦੇਗ ਤੋ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਉਠਾਇ ਕੇ ਲਜਾਵਤੇ ਥੇ ਭਾਈ ਪੰਜਾਬਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਸਾਗ ਭਾਜੀਆਂ ਕੇ ਉਪਰ ਅਫਸਰ ਥਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਲਾ ਲੋਕ ਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਤਤਪਰ ਰਹਤਾ ਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਤਤਵੇਤਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਾਈ ਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋਨੋ ਸਮੇ ਮੈ ਥਸਤ੍ ਪੈਹਰਨ ਸਮੇ ਮੈ ਹਾਜਰ ਹੋਤਾ ਥਾ ਕਲਰ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਥਾ ਕਲਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੋਠਵਾਰ ਮੈ ਹੈ ਸੋ ਭਾਈ ਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘ ਹੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਦਸਤਾਰ ਚੁਣਤਾ ਥਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਸੇ ਚੁਣੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਥੀ ਪਿਛਲੀਰਾਤ ਜਬ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨੀਆ ਆਵਤਾ ਥਾ ਤਬ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਸੁੰਦਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੰਬੰਧੀ ਬਾਤ ਚਲਾਇ ਦੇਤਾ ਥਾ ਤਿਸਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਂਝਾ ਸਰਬ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ। ਸੋ ਪ੍ਰਾਤੈਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਜੋ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖ ਸੰਤ ਜਗਜਾਸੂ ਸੁਣਤਾ ਭਯਾ ਸੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਜੋ ਜਿਗਜਾਸੂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਧੀ ਕੀ ਅਕਾਂਖਜਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸੋ ਸੋ ਸਿੱਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਔਰ ਭੀ ਜੋ ਜੋ ਜੀਵ ਜੈਸੀ ੨ ਕਾਮਨਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਨ ਕੀ ਤੈਸੀ ੨ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਅਮਰਦੇਵਜੀ ਕੇ ਸਮਾਨ। ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਜੇ ਕੋ ਮਾਂਗੈ। ਸਾਧੂ ਜਨਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੈ ਇਤਜਾਦੀ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਤਜ ਸੰਕਲਪ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਸਰਬ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖ ਚਾਰੋ ਪਦਾਰਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨੋ ਕੋ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਸਤ ਸਰੂਪ ਗੁਰੁਦੇਵ ਜੂ ਸਤਸੰਕਲਪ ਮਹਾਨ।
ਸਤਜ ਕਰਮ ਰਚਨਾ ਅਖਿਲ ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਗੁਨ ਖਾਨਿ ॥ ੧ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਗੇ ਜਿਮ ਅਬ ਕਥਾ ਸੁਭ ਹੋਵੈਗੀ ਸੁਭ ਰੀਤਿ।
ਕਹੋਂ ਸਕਲ ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਤੇ ਸੁਨਹੁ ਸਕਲ ਸਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ੨ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਸਕੰਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾ ਰਾਜਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਖਸ਼ਟਮੋ ਅਧਜ਼ਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੬ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੩ ਸਕੰਧ, ੭ ਅਧਜ਼ਾਯ

ਸੋਰਠਾ--ਹੇ ਗੁਰੁ ਪਰਮ ਦਯਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧੁ ਤਾਰਨ ਤਰਨ।
ਹੂਜੈ ਆਪ ਦਯਾਲ ਜਾਚੋ ਸੰਤਨ ਚਰਣ ਰਜ ॥ ੧ ॥
ਗੁਰੁ ਚਰਨਨ ਅਨੁਰਾਗ ਜਿਨ ਜਿਨ ਕੀਨੋ ਨੇਮ ਯੁਤ।
ਤੇਈ ਨਰ ਬਡ ਭਾਗ ਚਤੁਰਵਰਗ ਤਿਹ ਕਰਤਲੇ ॥

ਯੇ ਸਰਬ ਡੇਰਜੋ ਕੇ ਜੋ ਜੋ ਸਿੰਘ ਥੇ ਜਹਾਂਤਕ ਸੋ ਸੋ ਸੰਤ ਹੀਰਾਸਿੰਘਜੀ ਨੈ ਲਿਖਾਏ ਹੈ ਓਂ ਪ੍ਰਥਮ ਜਥ ਅਲਪ ਡੇਰਾ ਥਾ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਤੋਸੇਖਾਨਜਾ ਢੋਟੀ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਵਾਸੀ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਥਾ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਕਾ ਨੌਕਰ ਥਾ ਤਿਸ ਕੋ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਤਿਸ ਕੀ ਨੌਕਰੀ ਛੁਡਾਇਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਨਾ ਤੋਸ਼ੇ ਖਾਨੀਆਂ ਬਨਾਯਾ ਥਾ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਭੀ ਬਡੇ ਸ਼ੌਂਕ ਸੇ ਘਰਬਾਰ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਕੋ ਤਰਜਾਤਾ ਭਯਾ ਭਾਈ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਬਾਂਗਰ ਦੇਸ ਕਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਤਬੇਲੇ ਕਾ ਅਫਸਰ ਥਾ ਬਡਾ ਉਤਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਬਦ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਾਠਕ ਥਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸਾਧਸੰਗਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਗੁਰੁ ਉਪਦੇਸ ਰੂਪ ਸਬਦ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ੨ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਾਈ ਸਾਵਨਸਿੰਘ ਖਾਂਗੜਹੁਡਜਾਰੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਵਾਸੀ ਬਡੇ ਸ਼ੌਂਕ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤਾ ਥਾ ਸਬਦਬਾਣੀ ਕਾ ਬਡਾ ਅੰਦਜਾਸੀ ਥਾ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਘਾਂ ਕੋ ਛਕਾਵਤ ਥਾ ਸਾਯੰਕਾਲ ਮੈ ਇਕ ਸੋਸ ਕਾ ਪਾਠ ਭੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ਸਦਾ ਹਜੂਰਹੀ ਰਹਤਾ ਥਾ ॥ ੩ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਾਪਸਿੰਘ ਜੋਰਸਿੰਘ ਕਾਲੋਵਾਸਜਾ ਜਖੀਰੇ ਕੇ ਕੋਠੇ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੋਸੇਖਾਨੀਆਂ ਥਾ ਬਡਾ ਉਦਾਰਆਤਮਾ ਥਾ ਜੇ ਹੁਕਮ ਹਜੂਰ ਕਾ ਸੇਰ ਵਸਤੁ ਕਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਸੇਖਾਨਜੇਨੇ ਸਵਾਸੇਰ ਡੇਢ ਸੇਰ ਦੇਦੇਣੀ ਸਬਦ ਬਾਣੀ ਕਾ ਬਡਾ ਅਭ੍ਯਾਸੀ ਥਾ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਕਈ ਗੁਣ ਉਦਾਰਆਤਮਾ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਥਾ ਜੇ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਕਾ ਕੋਈ ਸਨਬੰਧੀ ਆਜਾਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਸਨਬੰਧੀ ਕੇ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੂੰ ਤੋਸੇਖਾਨੇ ਮੈਸੇ ਏਕ ਪੈਸਾ ਭਰ ਭੀ ਵਸਤੂ ਨ ਦੇਵੇ ਸਾਧੂ ਸਿਖ ਅ-ਭ੍ਯਾਗਤੋਂ ਕੇ ਅਰਥ ਜਿਤਨਾ ਕਹੋ ਉਤਨਾ ਖਰਚ ਕਰ ਦੇਵੇ ਜ਼ਿਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕਾ ਹੈ ਬਡਾ ਤੋਸੇਖਾਨੀਆ ਗੋਲੇ ਕੀ ਪੰਡੋਰੀ ਕਾ ਥਾ ॥ ੪ ॥ ਦਲੇਲਸਿੰਘ ਸੂਬੇਦਾਰ ਕਾ ਬੇਟਾ ਭਾਈ ਲਹਣਾਸਿੰਘ ਮਹ੍ਾਟਜਾਂ ਛੋਟਾ ਤੋਸੇਖਾਨਜਾਂ ਪਰੰਤੂ ਬਡਾ ਉਦਾਰਆਤਮਾ ਥਾ ਬਡਾ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸਿੰਘ ਥਾ ਸਿਖ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਸੰਗਤ ਕੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਬਡੇ ਸ਼ੌਂਕ ਸੇ ਸਾਧੂ ਹੁਆ ਥਾ ਬਡਾ ਸਚਜਾਰ ਪੁਰੁਖ ਥਾ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਰੂਪ ਬ੍ਰਤ ਕਾ ਜਿਸਨੇ ਅੰਤ ਪ੍ਯੰਤ ਲਛਮਨ ਜੀ ਵਤ ਨਿਰਬਾਹ ਕੀਆ ਥਾ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਥਾ ॥ ੫ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਾਈਧ੍ਯਾਨਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਕੁਲ ਤਬੇਲੇ ਕੇ ਦਰੋਗੇ ਜੀਵਤ ਸਹੀਦ ਉਨਕੋ ਸਰਬਲੋਕਕਹਤੇਥੇ ਬਡੇ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਥੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਬ੍ਰਤ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਅੰਤਪ੍ਯੰਤ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਨਿਰਬਾਹ ਬ੍ਰਤਕਾ ਜਿਨੋ ਨੇ ਹਨਵੰਤ ਵਤ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਬਡੇ ਗੰਭੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਅਪਨੀ ਸਿਖੀ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦ ਮੈ ਸਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਬਡੇ ਉਦਾਰਆਤਮਾ ਦਾਨ ਸੀਲ ਜੋ ਕੋਈ ਆਇਕੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਜਾਚਨਾ ਕਰੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰ ਦੇਤੇ ਥੇ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਅਪਨੇ ਆਪ ਮੈ ਸਦਾ ਮਸਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਕਟਣੀ ਬਸਤ੍ ਰਖਤੇ ਥੇ ਲੰਮਾ ਗਿਟਿਆਂ ਤਾਂਈ ਇਕ ਚੋਲਾ ਰਖਤੇ ਥੇ ਅੰਤਰਨੀਚੇ ਛੋਟਾ ਕਛੈਹਰਾ ਸਿਰਪਰ ਕਟਣੀ ਦਸਤਾਰ ਸਾਫਾ ਰਖਤੇ ਥੇ ਬਡੇ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਤਤਵੇਤਾ ਮਹਾਤ ਮਾ ਸੌਮਜ ਮੂਰਤੀ ਥੇ ਦਖਿਣ ਦੇਸ਼ ਕਾ ਤਿਨਕਾ ਸਰੀਰ ਥਾ ਪਰੰਤੂ ਪਰਮ ਦਖਿਣ ਨਾਮ ਚਤੁਰਥੇ ॥ ੬ ॥ ਭਾਈ ਰਾਮੂਸਿੰਘ ਥਨੇਸੁਰ ਕਾ ਥਾ ਨਿਸਾਨਚੀ ਨਿਸਾਨ ਸਾ-ਹਿਬ ਕੀ ਤਾਬਜਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ਬਡਾ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸੂਰਬੀਰ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ ਸਿਖੀਕੀ ਮਿਠਯਾਦਾ ਮੈ ਕਾਯਮ ਥਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ਬਡਾ ਕੋਮਲ ਸ੍ਵਭਾਵ ਔ ਦੇਖਣੇਮੈ ਬਡਾਤੇਜਸ੍ਵੀਥਾ ॥ ੭ ॥ ਭਾਈ ਖੜਗਸਿੰਘ ਭਾਈ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਭਾਈਸਾਵਣਸਿੰਘ ਲਵੇ ਭਾਈ ਝੰਡਾਸਿੰਘ ਭਾਈ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਪ ਯੇ ਪਾਂਚੋਂ ਸਿੰਘ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਕੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ।ਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯੇ ਪਾਂਚੋਂ ਸਿਖ ਬੜੇ ਨਿਸਚੇ ਵਾਲੇ ਹਠੀਲੇ ਬਲਵਾਨ ਸਿੰਘ ਥੇ ਔ ਭਾਈ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਹਜੂਰਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠਕੇ ਥਾਲਮੈ ਸੇ ਨਜੀਕੀ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਪ੍ਸਾਦ ਵਰਤਾਵਤਾ ਥਾ ॥ ੧੨ ॥ ਪੜੇਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਭਾਈ ਕਾਹਨਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸੁਹੇਲਸਿੰਘ ਮਾਲੂ ਵਾਲਜੇ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕਾ ਕਾਰਮੁਖਤਾਰ ਥਾ ਬਡਾ ਬਲੀ ਨਿਸਚੇ ਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਥਾ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਮਾਲੂਵਾਲਜਾ ਤੇ ਭਾਈ ਕਾਹਨਸਿੰਘ ਪੜਾ ਯੇ ਦੋਨੋ ਹੀ ਸਿੰਘ ਮੁਠੀਚਾਪੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਔਰ ਕੋਈ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਕੀ ਮੁਠੀਚਾਪੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ ਥਾ ਯੇਹ ਦੋਨੋਂ ਬਡੇ ਬਲੀ ਸਿੰਘ ਥੇ ਏਹੀ ਬਲ ਧਾਰਕੇ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਭਾਈ ਸੁਹੇਲ ਸਿੰਘ ਮਹੰਤ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਕੇਵਲ ਮਾਲੂਵਾਲ ਕੇ ਤਥਾ ਦ੍ਾਬੇ ਕੇ ਹੀ ਸਿੰਘ ਥੇ ਬਡੇ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੇ ਬਡੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ਥੇ ਸਭ ਹੀ ਸਿੰਘ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਾਠ ਨਿਤ ਨੇਮ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਨਿਤਪ੍ਤੀ ਨੇਮ ਸੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਤੇ ਥੇ ॥ ੧੪ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਦਾ ਸੇ ਹੀ ਯੋਗ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਕੀ ਮਾਨੋ ਮੂਰਤੀ ਥੇ ਬਡੇ ਉਦਾਰ ਚਿਤ ਥੇ ਸਦਾ ਸੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਸੋ ਭਾਈ ਟਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਤਾਬਜਾਦਾਰੀ ਮੈ ਏਕ ਸੌ ਸਿੰਘ ਰਹਿਤਾ ਥਾ ਦ੍ਾਬੇ ਕਾ ਬਡੇ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲਾ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਏਕ ਹੀ ਅਸਤ੍ਰਾ ਨ ਮੈ ਸੀਸ ਦੇਨੇਹਾਰਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਤਾਬਜਾ ਆਗੇ ਕਾਰਮੁਖਤਾਰ ਭਾਈ ਤ੍ਰਿਲੋਕਸਿੰਘ ਥਾ ਠਟੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਤਹਾਂ ਭੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਮਦਮ੍ਹਾ ਠਟੇ ਮੇਂ ਹੈ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਬਹੁਤਹੀ ਇਕਤ੍ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਆਏਗਏ ਸਾਧੂਸਿਖ ਪਰਦੇਸੀਕੋ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਮਿਲ ਜਾਤਾਹੈ ਸੁਖਨਾ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਬਹੁਤ ਪੂਰੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੂਜਾ ਬਹੁਤ ਚੜਤੀ ਹੈ ॥ ੧੫ ॥ ਏਕ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਗਾ ਅਵਲ ਭੂਰੀਏ ਉਦਾਸੀ ਨਾਗੇ ਕਾ ਚੇਲਾ ਥਾ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੇ ਕੋਈ ਬਡੇ ਭਾਗ ਆਇਕੇ ਜਾਗੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣਾਗਤ ਆਯਾ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਬਿਭੂਤੀ ਸ਼ਰੀਰ ਉਪਰ ਮਲਤਾ ਥਾ ਨਗਨ ਹੀ ਰਹਿਤਾ ਥਾ ਧੂਣੀ ਭੀ ਤਪਤਾਥਾ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵਿਯੋਂ ਉਪਰ ਚਲਤਾਥਾ ਸਦਾ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਭਾਈ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਗਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸਰਬ ਲੋਹੇ ਕੀ ਢਾਲ ਰਖਤਾ ਥਾ ਤਥਾ ਸਰਬ ਲੋਹ ਕੀ ਬਰਛੀ ਭੀ ਰਖਤਾ ਥਾ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਦਰਸ਼ਨੀਯ ਜਾਨ ਥਾ ੧੦੦ ਇਕ ਸੌ ਸਿੰਘ ਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਥਾ ਤਿਸ ਕੇ ਆਗੇ ਕਾਰਮੁਖਤਿਆਰ ਭਾਈ ਅਨੂਪਸਿੰਘ ਥਾ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਦਰਸਨੀਯ ਜਾਨ ਥਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਕ ਸੌ ਸਿੰਘ ਇਨਕੀ ਤਾਬਜਾ ਮੈ ਜੋ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਸੋ ਕੰਗਾਂ ਨਾਮ ਨਗਰ ਕੇ ਔ ਬਾਠ ਨਾਮ ਨਗਰ ਕੇ ਥੇ ੧੫ ਤੋਤਾ ਰਾਮ ਸੁਥਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਚੋਹਲੇ ਨਗਰ ਕਾ ਥਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਸਵੇਰੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਮਖਣ ਲਸੀ ਰੋਜ ਛਕਾਵਤਾ ਥਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਅਰ ਸੁਥਰੇ ਸਾਹ ਕੀ ਬਾਣੀ ਭੀ ਸੁਣਾਵਤਾ ਥਾ ਕਬੀ ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਮੌਜ ਮੈ ਆਇਕੇ ਸੁਣਤੇ ਥੇ ਸਵੇਰੇ ਦਧਿਬਿਲੋਕੇ ਏਕ ਗਡਵਾ ਭਰਕੇ ਲੈ ਆਵਤਾ ਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਤਿਸ ਤੋਤੇ ਸਾਹ ਕੋ ਗਊ ਮਹੀਆਂ ਸੌਪੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਥੀਂ ਸੋ ਤੋਤਾ ਸ਼ਾਹ ਸੁਥਰਾ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਸੇ ਸੁਥਰਾ ਹੀ ਥਾ ਅਰਥਾਤ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਰੂਪੀ ਮੈਲ ਸੇ ਰਹਿਤ ਥਾ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਕਾ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਥਾ॥ ੧੬ ॥ ਅਥ ਹਜੂਰੀ ਖਿਜਮਤ ਦਾਰੋਂ ਕੇਨਾਮ--ਭਾਈ ਸੁਹੇਲ ਸਿੰਘ ਮਹੰਤ ਮਾਲੂਵਾਲ ਕਾ ੧ ਭਾਈਚਤਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮੇਗ੍ਰਾਮਕਾ ੨ ਭਾਈਹਰਾਸਿੰਘ ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘ ਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਮਾਲੂਵਾਲਜਾ ੩ ਭਾਈ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਲੂਵਾਲਜਾ ੪ ਭਾਈ ਸਹਜਾ ਸਿੰਘ ਭਠਲ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ਬ-ਡਾ ਭਾਰੀ ਜ੍ਞਾਨ ਦਰਸਨੀਯਥਾ ੫ ਭਾਈ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ੫ ਭੈ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ੬ ਭਾਈ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਹੁਡਜਾਰੇ ਨਗਰ ਕਾ ੭ ਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਭੂਆ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਅਸ੍ਵਾਰੋਂ ਮੈ ਭਰਤੀਥਾ ਹੁਡਿਆਰੇ ਕਾ ੮ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਾਂਕਾ ਅਚਲ ਕੇ ਪਾਸ ਕਾ ੯ ਭਾਈ ਰਾਮਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਜਲਪਾਨ ਕਰਾਨੇ ਵਾਲਾ ਬਡਾ ਸਬਦ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਜਾਰਾ ੧੦ ਭਾਈ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਕਾ ੧੧ ਭਾਈਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਪੋਠਵਾਰਕਾ ਸੇਵਾ ਪੰਥਜਾ ਜੋੜੇ ਬਰਦਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਥਾ ੧੨ ਇਸ ਸੇ ਆਦੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗਾ ਰੀ ਜੀ ਕੇ ਅਨੇਕ ਹੀ ਅੜਦਲੀ ਖਿਜਮਤਦਾਰ ਥੈ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗਣਨਾ ਕੀਜੈ ॥ ੧੭ ॥ ਏ ਤੇ ਸਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਿਸਕਪਟ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਅਤਯੰਤ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇਹਾਰੇ ਸਬਦ ਬਾਣੀ ਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾਮੈ ਹਾਜਰ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ॥ ਭਾਈ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਸੁਹਰਾਣੇ ਕਾ ਭਾਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਪੋਠਵਾਰਜਾ ਯੇਹ ਦੋਨੋਂ ਬਾਹਰ ਕੇ ਤੋਸੇਖਾਨੀਏ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਭਜਨ ਵਾਲੇ ਉਦਾਰ ਬੁਧੀ ਬਡੇ ਸਿਦਕਵਾਲੇ ਸਿੰਘ ਥੇ ॥੧੮॥ਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਪਥਰਕਲਜਾ ਬਾਂਗ ਰ ਕਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਸ਼ੰਦਲ ਕਾ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤੀ ਕਾ ਪਾਠ ਨਿਤ ਹੀ ਕਰਣਹਾਰਾ ਬਡਾ ਮਸਤ ਸੁਭਾਵ ਜੋ ਬਰਖਾ ਹੋਂਦੀ ਹੋਵੇ ਅਰ ਪੋਥੀ ਬਾਹਰ ਰੈਹ ਜਾਵੇ ਕੋਈ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਕਿ ਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘਜੀ ਆਪਕੀ ਪੋਥੀ ਭੀਗਤੀ ਹੈ ਬਰਖਾ ਮੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਤਿਸ ਨੇ ਉਤਰ ਦੇਨਾ ਕਿ ਅਰੇ ਭਾਈ ਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੋਥੀ ਕੋ ਭੀਗਨੇ ਦੇਵਹੁ ਬਡੇ ਖੁਲੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਤੀ ਹੈ ਇਸ ਕੀ ਸਭ ਤਪਤ ਆਜਕੀ ਬਰਖਾ ਮੈ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੈਗੀ ਅਪਨੇ ਭਜਨ ਮੈ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਰਹਿਤਾ ਥਾ ॥ ੧੯ ॥ ਰੀਡੀ ਵਿੰਡਿਆਂ ਕੇ ਡੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਭਾਈ ਸ਼ਾਮਸਿੰਘ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕਾ ਡੇਰਾ ਆਵੇ ਪਰਥਾ ਯੇਹ ਭੀ ਦੋ ਬਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਬਦ ਗੁਰੂਕੇ ਊਪਰ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ ਥੇ ॥੨੦॥ ਭਾਈ ਨਾਰਾਇਣਸਿੰਘ ਪੋਠਵਾਰਜਾ ਕਲਰ ਨਗਰ ਕਾ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਜ੍ਞਾਨ ਦਰਸ਼ਨੀਯ ਅਤਜੰਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਯੁਕਤ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਦੋ ਅਢਾਈ ਮਣ ਕੀ ਚੌਂਕੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀ ਬਾਹਰ ਬਾਗ ਮੈ ਪਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਸੇ ਲਿਆਵਤਾ ਥਾ ਰੋਜ ਦੋਨੋ ਵਖਤ ਬਡੀ ਮਧੁਰੀ ਬਾਣੀ ਜਿਸਕੀ ਬਡਾ ਗੁਰਮੁਖ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲਾ ਸਤਸੰਗੀ ਸਿੰਘ ਥਾ ॥੨੧॥ ਭਾਈ ਕੁਸਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾਲਕੇ ਵਰਤਾਵਨੇ ਹਾਰਾ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਬਾਣੀ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਸਰਬ ਕੋ ਦਾਲ ਵਰਤਾਵਤਾ ਥਾ ਪਦਰੀ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਤਿਸਕਾ ਸਰੀਰ ਥਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ੨੨ ॥ ਡੇਰਾ ਮਹਾਰਾਜਜਾਂ ਕੇ ਤਿਸ ਮੈ ਨਿਸ਼ਾਨਚੀ ਭਾਈ ਜੀਤਸਿੰਘ ਜੀ ਥੇ ॥ ੨੩ ॥ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਮਾਲੂਵਾਲ ਕਾ ਭਾਈਸੁਹੇਲਸਿੰਘ ਮਹੰਤ ਕਾ ਭਤੀਜਾ ਥਾ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਸਤਸੰਗੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਿਖਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਤਤਵੇਤਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈਵਾਨ ਸਿਧ ਪੁਰਖ ਥਾ ਰਾਗਵਿਦਿਆਕਾ ਨਿਧਾਨ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਵਤਾਥਾ ਬਡੀ ਮਸਤ ਅਵਾਜਥੀ ਤਿਸਕੀ ਜੈਸੇ ਇਨਕਾ ਪਰਸੰਗ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤਰ ਰੂਪ ਸੰਵਾਦ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਤਸੰਗ ਮੈ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੁਏ ਹੈਂ ਸੋ ਆਗੇ ਵਰਨਨ ਕਰੇਂਗੇ ॥ ਭਾਈਹਰਾਸਿੰਘਕੀ ਤਾਬਜਾ ਮੈ ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘ ਰਹਿਤਾ ਥਾ ਯੇਹ ਸੌ ਸਿੰਘਕਾ ਜਥੇਦਾਰਥਾ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਲਾਲ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੁਭ ਕਮਾਈ ਵਾਲੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਸਬਦ ਬਾਣੀ ਕੇ ਬਡੇ ਅਭ੍ਯਾਸੀਥੇ ਏਕਸੇ ਏਕ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੇਮੀਥੇ ॥੨੪॥ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਸੂ ਸਿੰਘ ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘਕਾ ਜਥੇਦਾਰਥਾ ਬਲੀਬਡਾ ਨੀਤੀਮੈ ਨਿਪੁਨਥਾ ਬਡਾ ਸਰਧਾਵਾਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾਭਯਾ ਬਡਾ ਉਦਾਰ ਚਿਤ ॥ ੨੫ ॥ ਮਦੇਛਜਾ ਸਰਦਾਰ ੫੦ ਪਚਾਸ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਿਖ ਪਰਮ ਪ੍ਰੀਤਮ ॥ ੨੬ ॥ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਬੂਤ ਪਚਾਸਸਿੰਘਕਾ ੫੦ ਜਥੇਦਾਰ ਥਾ ਸੁਭਰਾਵਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਬਡਾ ਭਲਾ ਲੋਕ ਭਜਨ ਬਾਣੀ ਮੈ ਸਭੀ ਸਿੰਘ ਤਤਪਰ ਥੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਾਗਵਾਨ ਬਡੇ ਸੁਸੀਲ ਸਾਰੇਹੀ ਗੁਰੂਕੇ ਪਜਾਰੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਥੇ ॥ ੨੭ ॥ ਸੋ ੧੦੦ ਸਿੰਘ ਲੰਗਰ ਕੀ ਤਾਬਜਾਮੈ ਰਹਿਤੇਥੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਲੰਗਰਕੀਸੇਵਾ ਰਾਤ ਦਿਨ ਕਰਤੇ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਵੇ ਬਡੇ ਬਡਭਾਗੀ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇਰਹਿਤੇਥੇ ਜਪਜੀ ਕਾ ਸੁਖਮਨੀ ਕਾ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਕਾ ਓਅੰਕਾਰ ਕਾ ਸਿਧਗੋਸ਼ਟਆਦੀ ਬਾਣੀਕਾ ਮੁਖ ਸੇ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਬਡੇ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈ ਵਾਲੇ ਉਨ ਕੀ ਦੋ ਦੋ ਛੋਟੀਆਂ ਕਛਾਂ ਇਕ ਦਸਤਾਰ ਸਿਰ ਪਰ ਇਕ ੨ ਪਰਣਾ ਇਤਨੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਅਧਿਕ ਬਸ੍ਤਰ ਕੀ ਭੀ ਜਿਨਕੋ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਰਕਤ ਦੇਗਾਂ ਕਾ ਧੋਣਮਾਤ੍ ਅਥਵਾ ਅਧਿਕ ਖੁਧਾ ਜਿਸਕੋਹੋਵੇ ਸੋਦੇਗੋਂਕੀਘਰੋੜੀ ਖਾਇਲੇਵੇ ਐਸੇ ਅਪਰਸ ਸਬ-ਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਆਦਿਕ ਵਿਖਯੋਂ ਸੇ ਰਹਿਤ ਥੇ ਬਡੇ ਉਦਾਰਚਿਤ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘਥੇ ॥ ੨੮ ॥ ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਜਾਤਿਕਾ ਵਧਾਣ ਖਤ੍ਰੀ ਕੁਝਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕਾ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘ ਸਠ ੬੦੦੦੦ ਹਜ਼ਾਰ ਕੀ ਜਾਗੀਰ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਮਿਰੋਸ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਆਇ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਥਾ ਔਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪਾਨੀ ਕੇ ਬਰਤਨ ਬੀਸ ੨੦੦੦੦ ਹਜ਼ਾਰ ਕੇ ਬਨਵਾ ਇਕੇ ਲਜਾਆਥਾ ਆਇਕੇ ਨਿਰਅਭਿਮਾਨ ਹੋਕੇ ਅਪਨਾ ਸਰਬਸ੍ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਬਾਵਾ ਰੀਡਾਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਕਵਿਰਾਜ ਸੰਗਤ ਪੁਰੇ ਕਾਥਾ ਕਲਾਨੌਰਕੇ ਪਾਸ ਭੀ ਏਕ ਸੰਗਤਪੁਰਾ ਹੈ ਇਨ ਦੋਨੋਂਕਾ ਡੇਰਾ ਇਕਠਾ ਥਾ ਬਾਵਾ ਰੀਡਾ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਚੰਦ੍ਰੋਦਯ ਨਾਮ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਰਚਿਆ ਹੈ ਜਨਮਸਾਖੀ ਜਿਤਨਾ ਜਿਸ ਕਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ ਯੇਹ ਦੋਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਯੇਹ ਦੋਨੋ ਹੰਸੋਂ ਕੀ ਜੋੜੀ ਹੈ ਜਬ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਸਮੇ ਮੈ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵੇਤ ਪੁਸਾਕ ਪਹਿਰਕੇ ਆਵਤੇ ਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਬੈਠਤੇ ਥੇ ਤਬ ਜੈਸੇ ਰਾਜਹੰਸ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇਹ ਦੋਨੋਂ ਸੋਭਾਇਮਾਨ ਹੋਤੇਥੇ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਸ਼ੌਂਕਨਾਮ ਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਇਨ ਦੋਨੋਂਨੇ ਸੰਸਾਰਕਾ ਤਜਾਗਕਰਕੇ ਸਰੀਰਸਹਿਤ ਅਪਨਾ ਸਰਬਸ੍ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅਰਪਣਕਰਦੀਆਥਾ ਸਰੀਰਾਂਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣ ਇਨੋਂਨੇ ਨਹੀਂਤਿਆਗੇ ਮਾਤਲੋਕ ਕਜਾ ਤੀਨੋ ਭਵਨਹੁਮੈ ਐਸੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਦੁਰਲਭਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀਕਾ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀਕਾ ਸਖਾ ਭਾਵ ਮੈਤ੍ਰੀ ਅਤਯੰਤਥੀ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਾਈ ਲਾਲਸਿੰਘ ਔ ਬਾਵਾ ਰੀਡਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਐਸੀ ਮੈਤ੍ਰੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਸਖਾ ਔ ਮਿਤ੍ਰਭਾਵ ਅਤਯੰਤ ਤਬ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਆਸਾ ਇਸਟ ਆਦੀ ਖਟ ਸਾਧ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨ ਮਿਤ੍ਰਤਾ ਕੇ ਦੋਨੋ ਕੇ ਮਿਲੈ ਸੋ ਖਟ ਸਾਧਨ ਮਿਤ੍ਰਤਾ ਕੇ ਯੇਹ ਹੈਂ ॥ ਦੋਃ ॥ ਆਸਾ ੧ ਇਸ਼ਟ ੨ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ੩ ਖਾਨ ੪ ਪਾਨ ੫ ਪਹਰਾਨ ੬ ॥ ਤੁਲਸੀ ਜੌ ਯੇਹ ਖਟ ਮਿਲੈ ਤਉ ਸਜਨਤਾ ਜਾਨ ॥ ੧ ॥ ਸੋ ਇਨ ਦੋਨਹੁ ਕੇ ਖਟ ਪਦਾਰਥ ਯਥਾਰਥ ਹੀ ਮਿਲਤੇ ਥੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਆਸਾ ਭੀ ਦੋਨੋ ਕਾ ਏਕ ਹੀ ਥਾ ਇਸ਼ਟ ਭੀ ਏਕ ਹੀ ਥਾ ਉਪਾਸਨਾ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੀ ਏਕ ਹੀ ਥੀ ਬਿਨਾ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਭਜਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਖਾਨਾ ਪੀਨਾ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਪਹਿਰਣਾ ਭੀ ਦੋਨੋਂ ਕਾ ਸਮਾਨ ਹੀ ਥਾ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕੀ ਤਥਾ ਬਾਵਾਗੰਡਾਸਿੰਘ ਕੀ ਪਰਮ ਸਜਨਤਾ ਥੀ ਯੇਹ ਦੋਨੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪਰੀਤਮ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਇਨਕਾ ਡੇਰਾ ਭੀ ਇਕ ਹੀ ਜਗਹ ਇਕਠਾ ਜਹਾਂ ਕਹਾਂ ਹੋਤਾ ਥਾ ॥ ੨੯ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕਾ ਮੁਖ ਪੂਜਾਰੀ ਬਡਾ ਮਹੰਤ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਜਿਸਕੀ ਯੇਹ ਬੋਲੀ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਬਾਤ ਬਾਤ ਮੈ ਥੀ ਕਜਾ ਮੇਰੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਯੇਹ ਹੁਕਮ ਹੈ ਫੇਰ ਕਰਾਂਗਾ ਖਾਲਸਾ ਵਸੇ ਵਿਚ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜੀ ਕਾ ਯੇਹ ਹੁਕਮ ਹੈ ਯੇਹ ਅਬ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਤਾਈ ਹੂਈ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਸੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਹੈਂ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮਲੇਛ ਭਾਵ ਕੋ ਪਰਾਪਤ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ਅਬ ਇਨਕੇ ਨਾਸ ਵਾਸਤੇ ਅਠ ਬਲ ਦਾ ਸੁਹਾਗਾ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਕਰਾਂਗੇ ਆਟਾ ਨਹੀਂ ਦਲੀਆ ਤਾਂ ਕਰਹੀ ਛੋਡੈਗੇ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜੀਕਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਅਬ ਏਕ ਵਾਰ ਤੋ ਸਰਬਤ੍ਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕਾ ਰਾਜ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਦੇਸ ਕੀ ਸਫਾਈ ਮੁਰੰਮਤ ਔ ਮਾਰਗ ਸੜਕੈ ਬਨਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕੋ ਲੰਡਨ ਸੇ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ ਅਬ ਏਹੀ ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਏਕ ਸਿਖਨੇ ਪੂਛਿਆ ਜੋ ਇਨਕਾ ਰਾਜਕਿਤਨਾਚਿਰਰਹੇਗਾ ਤਬ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਜੀਨੇਕਹਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇਗੁਰੂਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀਕਾਹੁਕਮਹੈ ਕਿ ਜਿਤਨਾਚਿਰ ਇਨਕੀ ਨੀਤੀਸਾਫਰਹੇਗੀ ਵਹੀ ਨ ਖਾਵੈਗੇ ਮੁਲਾਜਾ ਲਿਹਾਜ ਨਜਾਯਮੈ ਕਿਸੀਕਾ ਨ ਕਰਨਗੇ ਜਿਤਨਾਚਿਰ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਨਿਆਇਕਰਨਗੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਅੰਗਰੇਜੋਂ ਕਾ ਰਾਜ ਰਹੇਗਾ ਯੇ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀਕਾ ਐਸਾਹੀ ਹੁਕਮ ਹੈ ਸੜਜਪ੍ਰਤਗਜ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜੀ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਵੈਗਾ ॥ ਜੈਸੇ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਐਸੀਹੀ ਸ੍ਵਧਾਵਾਲਾ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਮੈਂ ਤਿਸਕਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਥਾ ਤਿਸਕਾ ਬੇਟਾ ਭਾਈ ਲਹਣਾਸਿੰਘਜੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੇ ਹਜੂਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਚਵਰ ਕਰਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਤਾਥਾ ਔਰ ਭੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਨ ਆਦੀ ਹਜੂਰਕੀ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਭੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਹਿਤ ਨਾਲ ਕਰਤਾਥਾ ੬੦ ਸਾਠ ਸਿੰਘੋਂਸਹਤ ਇਨ ਤੀਨਹੁਕਾ ਡੇਰਾ ਏਕਠਾਹੀ ਥਾ ਸ੍ਰਦਾਰਹਮੀਰਸਿੰਘਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀ ਭੂਆਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ੪੦ ਚਾਲੀਸਸਿੰਘ ਇਸਕੀ ਤਾਬਜਾਮੈ ਰਹਤੇਥੇ ॥੩੦॥ ਸਰਦਾਰਜ਼ਾਹਰਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰਹਰੀਸਿੰਘ ਲ ਲੂਏ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਯੁਧ ਮੈ ਬਡਾ ਧੀਰਜਵਾਨ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਕਈ ਜੰਗ ਜਿਸਨੇ ਜੀਤੇ ਬਡਾ ਬੁਧੀ ਨਿਧਾਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਆਗੇ ਚਾਹੇ ਹਜਾਰੋਂ ਤੁਰਕ ਕਿਉਂ ਨ ਹੋਵੈ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਚਾਹੇ ਥੋੜੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਦਸ ਹੀ ਸਿੰਘ ਹੋਵੈ ਪਰੰਤੂ ਸਰਦਾਰਜ਼ਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਅਧਿਕ ਸੇਨਾ ਕੋ ਖਜਾਲ ਹੀ ਨ ਕਰਨਾ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਝਟਪਟ ਸੇਨਾ ਮੈ ਜਾ ਹੀ ਪੜਨਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕੋ ਮਾਰ ਕੂਟ ਭਗਾਇ ਜੀਤ ਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਵਨਾ ਭਾਗਕੇ ਰਣ ਮੈ ਸੇ ਪੀਠ ਦਿਖਾਇਕੇ ਕਬੀ ਨ ਆਵਨਾ ਜੈਸਾਕਿ ਸੂਰਬੀਰ ਬਹਾਦਰ ਸਰਦਾਰਹਰੀਸਿੰਘ ਥਾ ਤੈਸਾਹੀ ਤਿਸਕਾ ਬੇਟਾ ਸਰਦਾਰ ਜ਼ਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸੂਰਬੀਰ ਬਹਾਦਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਡਾ ਰਣ ਮੈ ਘਮਸਾਨ ਕਰਨੇ ਹਾਰਾ ਜਿਨਕੀ ਧਾਂਕ ਤੁਰਕਾਨਸਤਾਨਮੈ ਆਜਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੈ ੫੦ ਪਚਾਸ ਸਿੰਘੋਂ ਸਹਤ ਸੋ ਸਰ ਦਾਰਜ਼ਾਹਰਸਿੰਘ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਰਹਤਾ ਥਾ ॥੩੧॥ ਸਰਦਾਰ ਜ਼ਾਹਰਸਿੰਘ ਕਾ ਭਣਵਯਾ ਸਰਦਾਰ ਸਦਾਸਿੰਘ ਕਾ ਡੇਰਾ ਬੀਸ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ਯੇ ਭੀ ਬਡਾ ਪੁਰਾ ੨ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖਥਾ ॥ ੩੨॥ ਕਰਮਸਿੰਘ ਸੂਬੇਦਾਰ ਕੁਰਟਾਂਕੀ ਪਲਟਨਕਾ ਪਾਂਡੋਕੜਾ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ੧੦ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸਿੰਘੋਂਕਾਡੇਰਾ ॥ ੩੩ ॥ ਕੁਮੇ ਦਾਨ ਸੇਰੂਸਿੰਘ ਸਾਧਾਂਵਾਲੇ ਕਾ ਦਸਾਂ ਸਿੰਘਾਂਕਾ ਡੇਰਾ ॥ ੩੪ ॥ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਮਹਤਾਜ ਕਾ ਜੀਤਾਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥ ਕਾ ਨਿਧਾਨਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲੇ ਕਾ ਸਰਦਾਰ ੧੦ ਦਸਾਂ ਸਿੰਘੋ ਸਹਿਤ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਿਸ ਓਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੋਵੇ ਕਿਸੀ ਕਾਰਯ ਅਰਥ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਨੇ ਤਿਸੀਓਰ ਉਠਧਾਵਤਾਥਾ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਧੀਰਯਵਾਨਥਾ ॥੩੫॥ ਹਰਸੋਸਿੰਘ ਬਰਨੈਲ ਨਜੀਮਾ ਕੀ ਪਲਨਾ ਕਾ ਸੁਲਤਾਨ ਪਿੰਡਜਾ ਪਕੇ ਡੇਰੇ ਪਾਸ ਤਿਸ ਕਾ ਡੇਰਾ ਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਡਾ ਲਾਯਕ ਯੋਧਾ ਬਡਾ ਡੀਲਕਾ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸਿੰਘ ਤਿਸਕੀ ਤਾਬਜਾਮੈਂ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥੩੬॥ ਤਥਾ ਸਰਦਾਰਜ਼ਾਹਰਸਿੰਘਕੀ ਹਵੇਲੀ ਭੀ ਪਕੇ ਡੇਰੇ ਪਾਸ ਹੀ ਥੀ ਭਾਈ ਸੁਜਾਨਸਿੰਘ ਪਾਂਡੋਕੜਾਂ ਕਾ ਨਿਕੀ ਫੌਜਕੋ ਪਢਾਵਨੇ ਹਾਰਾ ਥਾ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀਥਾ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀਕਾ ਅਤਿ ਅਭ੍ਯਾਸੀ ਬਡੀ ਯੋਗ ਮੂਰਤੀ ਸੇ ਭੀ ਬਡੀ ਸ਼ਰਧਾ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਸੀ ਸੌ ੧੦੦ ਲੜਕਾ ਤਿਸਕੇ ਪਾਸ ਪਢਤਾ ਥਾ ਭਾਈ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘਜੀ ਬਾਲਕੋਂ ਕੋ ਬਡੇ ਹਿਤਸੇ ਵਿਦ੍ਯਾ ਪਢਾਵਤੇ ਥੇ ਬਡੇ ਧੀਰਯਵਾਨ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਹਾਰੇ ਥੇ॥੩੭॥ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜੇ ਕੀ ਤਾਬਜਾ ਪਚਾਸ ੫੦ ਜੰਜੈਲਾਂਵਾਲੇ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਯੋਧੇ ਸਿੰਘ ਰਹਤੇ ਥੇ ਤਥਾ ਪੰਦਰਾਂ ੧੫ ਊਠ ਭਾਰ ਬਰਦਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਤਿਸਕੀ ਤਾਬਜਾ ਮੈਂ ਰਹਤੇ ਥੇ ਔਰ ਭੀ ਸੌ ਪਚਾਸ ਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨੇ ਕੀ ਤਾਬਜਾ ਸ-ਸਤ੍ ਧਾਰਕੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਪਹਰਾ ਭੀ ਦੇਣਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਜਪਜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਆ-ਦਿਕਜੀ ਪਢਤੇ ਰਹਣਾ॥੩੮॥ਭਾਈਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ ੧੦੦ ਸੌ ਰੰਗਰੋਟੇਕਾ ਦਫੇਦਾਰ ਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਪਰਮ ਭਗਤ ਸਿਖੀ ਭਾਵ ਮੈ ਦ੍ਰਿੜ ਕਾਯਮ ਥਾ ॥੩੯॥ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਕੀ ਤਾਬਜਾ ਪਚਾਸ ੨ ਸਿੰਘ ਰਹਤੇਥੇ ਬਡੇ ਉਦਮੀ ਨਿਰਾਲਸੀ ਸ਼-ਬਦ ਬਾਣੀ ਕੇ ਸਿਖ ਸੁਭਾਵਕੇ ਬਡੇ ਕੋਮਲ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਜਿਤਇੰਦ੍ਰਜ ਸਰਬਕੇ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਬ੍ਰਤ ਮੈਂ ਇਸਥਿਤ ਥੇ ਬਡੇ ਪੁਰਖਾ-ਰਥੀ ਧਰਮਾਤਮਾ ਸ਼ੀਲਵਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਲਾਂਗਰੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ੪੦॥ ਭਾਈ ਦਿ-ਵਾਨਸਿੰਘ ਬਡਾ ਅਕਲਜਾ ਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਹਾਂ ਬੁਧੀ ਵਾਨ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਿਤਹੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ਮਹੀਨੇ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਚੰਦ ਚੜੇ ਤੋਪ ਭੀ ਚਲਾਵਤਾਥਾ ਭਾਈਖਜਾਨਸਿੰਘਹਿਕਛਨ ਭਾਈਮੇਹਰਸਿੰਘਯੇਤੀਨੋ ਸ੍ਰੀਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਸਿਖਹੋਤੇਭਏ ਸਦਾਹੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰਵਰਤਤੇਥੇ॥੪੧॥ਦੋਮਹੰਤ ਨਨਕਾਣੇਕੀਥਾਰਕੇ ਏਕ ਭਾਈਰੁੜਸਿੰਘਵਰਨਾਕਾ ਦੂਸਰਾ ਮਝੂ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ਯੇ ਬਡੇ ਦੇਗਕੇਧਨੀ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰੀਕੇ ਸਿਖ ਬਡੇ ਭਜਨਵਾਨ ਦੈਵੀਸੰਪਦਾਯੁਕਤ ਕਾਰਯਾਕਾ ਰਯਸੈ ਨਿਪੁਣਨ ਸੀਲਵਾਨਹੋਤੇਭਏ॥੪੨॥ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘ ਭਾਈਧਜਾਨਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਤਾਬਜਾਮੈਂ ਰਹਤਾਥਾ ਯੇ ਭਾਈ ਧਜਾਨਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਸੌਸਿੰਘ ਖਾਸ ਹਜੂਰ ਕੇ ਨਿਕਟ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਯੰਕਕੀ ਮੈਂ ਹਾਜਰ ਰਹਤਾਥਾ ॥੪੩॥ ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘਕਾ ਡੇਰਾ ਕੈਥਲਜਾ ਕਾ ਥਾ ਅਸਵਾਰ ਕੁਸ਼ਾਲ ਸਿੰਘ ਬੁੰਗੋਕਜਾਂ ਭਾਈ ਕਰਮਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਬੂਟਾਸਿੰਘ ਕਾ ਡੇਰਾ ਯੇ ਭੀ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਿਖ ਸਰਧਾਲੂ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਕਿੰਕਰ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ੪੪ ॥ ਸਰਦਾਰ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਪੇਟੀਵਾਲੇ ਕਾ ੨੫ ਪਚੀਸ ਸਿੰਘੋਂਕਾ ਡੇਰਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਯੇ ਸਰਦਾਰ ਚੁੰਦਾਸਿੰਘ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਪਰਮ ਆਗਜਾ ਕਾਰੀ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲਾ ਥਾ ॥੪੫॥ ਭਾਈਵੈਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨ ਬਡੇ ਸ਼ੌਕਸੇ ਗ੍ਰਹ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਦਕ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਇਨਕਾ ਡੇਰਾਭੀ ਪਚੀਸ ੨੫ ਸਿੰਘੋਂਕਾ ਸੰਤਹੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਆਗਜ਼ਾ ਕਾਰੀ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥੪੬॥ ਸੰਧਾਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਤਥਾ ਰਾਜੋਸਾਂਹਸੀ ਕੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਕਾ ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘਕਾ ਡੇਰਾ ॥ ੪੭ ॥ ਕਸ਼ਮੀਰਾਸਿੰਘ ਤਥਾ ਤਿਸਕੀ ਮਾਈ ਕਾ ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘਕਾ ਡੇਰਾ ॥੪੮॥ ਦੋ ਪੜ-ਤਲਾਂ ਮੁਕਤਜਾਂ ਕੀਆਂ ਕਾ ਕੁਮੇਦਾਨ ਤਿਨਕਾ ਕਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਪੋਠਵਾਰਕਾਥਾ ॥੪੯॥ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਪਸ਼ੌਰਾਸਿੰਘ ਕਾ ਡੇਰਾ ਦੋ ਪਲਟਨਾ ਕਾ ॥੫੦॥ਸੰਤ ਭਾਈਜ਼ਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾਪੰਥਜਾ ਬਡਾ ਅਲਮਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਹੀ ਰਹਤਾ ਥਾ ਸਿਖੋਂ ਗ-ਰੀਬੋਂਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਸੀਵਦੇਣੇ ਲੇਨਾ ਕੁਛਭੀ ਨਾ ਜਬ ਡੇਰਾ ਕੂਚਹੋਵੇ ਤਬ ਲਗਜਾਲ-ਗਾਯਾਹੀ ਡੇਰਾ ਛੋਡ ਜਾਨਾ ਕੁਛ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਿਸੀਬਾਤਕੀ ਨ ਰਖਣੀ ਪੁਨਃ ਆਗੇਉਸ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਔਰ ਸਭਕੁਛ ਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇਣਾ ਆਹਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਤਜ਼ਾਗਪੂਰਬਕ ਬਿਚਰੈ ਕਿਉਂਕਿਸੀਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹਕਰੈ ਜਬ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪਤੀ ਸ੍ਵਾਮੀਉਨਕੇਪੀਛੇ ੨ ਫਿਰਤਾਹੈ॥ਗਿਰਾਂਹ ਗਾਂਠ ਨਹੋਬਾਂਧਤੇ ਜਬਦੇਵੈ ਤਬਖਾਂਹਿ । ਗੋਬਿੰਦ ਤਿਨਕੇ ਪੀਛੇਫਿਰੈ ਮਤਭੂਖੇ ਰਹਜਾਹਿ॥੧॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਦੈਵੀਸੰਪਦਾ ਕੇਗੁਣੋਂ ਯੁਕਤ ਭਾਈਜ਼ਾਹਰਸਿੰਘ ਗੁਰੂਜੀਕਾਸਿਖਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ੫੧ ॥ ਭਾਈਧਜਾ ਨਸਿੰਘਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਹਜ਼ੂਰੀਖਾਸ ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘ ਭਾਈਧਜਾਨਸਿੰਘਕੀਤਾਬਜਾ ਵਾ ਲਾ ਖਾਸਹਜ਼ੂਰਕੀ ਆਗਜਾਮੈ ਹਰਵਕਤ ਹਾਜ਼ਰਹੀ ਰਹਤਾਥਾ ਇਨਕਾਸਮਾਚਾਰਊ ਪਰਲਿਖਆਏਹੈ ॥ ੫੨ ॥ ਕੈਥਲੀਸਿੰਘਾਂਕਾ ਡੇਰਾ ਸੌ ੧੦੦ ਅਸ੍ਵਾਰਕਾ ਸਰਦਾਰ ਕੁਸ਼ਾਲਸਿੰਘ ਬੁੰਗੇਰਜਾ ਸਰਦਾਰਕਰਮਸਿੰਘ ਔਰ ਸਰਦਾਰਬੁਟਾਸਿੰਘ ਜਿਸ ਸੈਨਾ ਮੈਂ ਭਾਈਸੰਤੋਖਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਬਡਾ ਖੁਲਾਸਾਹੋਤਾਕੁਯਾ ਮਸਤਾਨਾ ਬੇਪਰਵਾਹ ਜਿਸਨੇ ਨਿਹੰਗਪਦਕੋ ਸਾਰਥਿਕਕੀਆਹੈ ਨਿਰਗਤਾ ਅਹੰਤਾ ਯਸ-ਮਾਤਅਸੋਨਿਹੰਗ ਨਿਕਸ ਗਈਹੈ ਅਹੰਤਾ ਅਹੰਕਾਰ ਜਿਸਕੇਮਨਸੇਸੋ ਕਹਾਵੇ ਨਿਹੰਗ ਅਥਵਾ ਨਿ ਪਦ ਸੰਪੂਰਣ ਕਾ ਵਾਚੀਹੈ ਅਹੰਪਦ ਅਕਾਰਕਾਵਾਚੀਹੈ ਗ ਪਦ ਅਵ੍ਹਗਾਹਨਕਾਵਾਚੀਹੈ ਭਾਵਯਹਕੇ ਚਰਾਚਰਸੰਸਾਰ ਮੇਰੇਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀਹੈ ਸਰਬਰੂਪਬ੍ਰਹਮਮੈਹੀਹੂੰ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਅਹੰਕਾਰ ਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੁਆਹੈ ਗ ਸਬਦਕਾਅਰਥਈਹਾਂ ਗਛਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਰਣਾ ਕਾਹੇਤੇ ਗਤਿ ਧਾਤੂਕਾ ਅਰਥਗਜ਼ਾਨਗਵਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੀਨਹੋਤੇਹੈ ਅਥਵਾ ਸੰਪੂਰਣਅਹੰਤਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਗਵਨਕੀਆਹੋਵੇਜਿਸਨੇ ਸੋਕਹਾਵੇਨਿਹੰਗ ਬਜ਼ਾਕਰਣਕੀਰੀਤੀਸੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵਿਤਪਤੀਕਹੀਹੈ ਇਸਵਿਤਪਤੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈਸੰਤੋਖਸਿੰਘਨਿਹੰਗਮੈ ਗੁਣ ਪਾਈਤੇਥੇ ਪੁਨਃਕੈਸਾਥਾ ਕੇ ਮਾਨੋਸੰਤੋਖਕੀ ਮੂਰਤੀਹੀਹੈ ਕਿ ਕਿਧੋ ਯੇ ਸੰਤੋਖਆਪਹੀ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਆਯਾਹੈ॥ ੫੩ ॥ਰੋਡਾ ਸੰਤ ਬਡਾ ਮਸਤਾਨਾ ਰੋਸਜ਼ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਪਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਹੰਸਕਾ ਚੇਲਾਥਾ ਬਡਾਖੁਲਾਸਾ ਹਉ ੨ ਕਰਤੇ ਫਿਰਣਾ ਮਾਰਦੇਉ ਉਭਾਇਦੇਉ ਐਸੇ ਕਹਤੇਫਿਰਣਾ ਜਬਕਬੀ ਮੌਜਮੈ ਆਵਨਾ ਤਬ ਬਹੁਤਅਛੇਬਚਨਕਰਣੇ ਜਿਤ-ਇੰਦ੍ਰਯ ਸਿੱਧਪੁਰਖਥਾ ਉਸਕੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਰੀਰਕੀ ਭਾਵੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੀਥੀ ਯਾਤੇ ਭਵਿਖਤਕੇਵਚਨ ਪਾਗਲੋਂਕੇਸਮਾਨ ਕਰਤਾਰਹਤਾਥਾ ਕਿ ਜਿਸਸੇ ਮੁਝਕੋ ਸਿੱਧ ਨ ਜਾਣੇ ਪੁਨਃ ਜਬਕਬੀਮੌਜਸੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇਡੇਰੇਮੈ ਭੀ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਤਿਸਰੋਡੇ ਸੰਤਕਾ ਬਡਾ ਆਦਰਸਤਕਾਰ ਕਰਣਾ ਬਦਾਮ ਚਾਰੋ ਮਗਜ ਵਗੈਰਾ ਪਾਇਕੇ ਤਿਸਕੋ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਬਨਵਾਇ ਦੇਨਾ ਖਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੀਠੇ ਚਾਵਲ ਦਾਲ ਭਾਜੀ ਦੂਧ ਖੀਰ ਜੋ ਕੁਛ ਕਹੇ ਸੋ ਬਨਵਾਇ ਦੇਨਾ ਖਾ ਪੀਕੇ ਭੂਤਾਵੇਸਕੇ ਸਮਾਨ ਹਾਥ ਮੈ ਡੰਡਾ ਪਕੜਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਬਰਤਨ ਸਮੀਪ ਮੈ ਮਿਟੀ ਕਾ ਚਾਹੇ ਧਾਤੂ ਕਾ ਹੋਵੇ ਮਾਰ ੨ ਦੰਡੇ ਫੋੜ ਦੇਨੇ ਅਛਾ ਬੜਾ ਮੋਟਾਡੰਡਾ ਹਾਥ ਮੈ ਰਖਤਾ ਥਾ ਜੋ ਕੁਛ ਆਗੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਜਾਵੇ ਤਿਸ ਸਰਬਕੋ ਏਕ ਦੋ ਡੰਡੇ ਜੋਰ ਸੇ ਲਗਾਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਆਗੇ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਸੇ ਛੂਟਜਾਵੇ ਭਾਵੇਂ ਬਚ ਜਾਵੇ ਹਉ ੨ ਮਾਰ ਦੇਊਗਾ ਉਡਾ ਦੇਊਗਾ ਹੂੰ ਹੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹਉਰਾ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਨਿਕਸ ਜਾਣਾ ਬਡੇ ਬੇਗ ਸੇ ਅਉਰ ਨਹੀਂ ਤੋ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੋ ਹੀ ਏਕ ੨ ਦੋ ਦੋ ਡੰਡੇ ਮਾਰਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਤੈਸੇ ਕਿਸੀ ੨ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਭੀ ਡੰਡੇਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਜਾਨਾ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਸਭਾ ਲਗੀ ਹੋਤੀ ਥੀ ਤਥਾ ਯੋਗਵਾਸਿਸ੍ਠ ਕੀ ਕਥਾ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਥੀ ਤਿਸ ਰੋਡੇ ਕਾ ਹਉਰਾ ਸੁਣਕੇ ਕਥਾ ਵਾਲੇ ਬੰਦ ਹੋਜਾਣਾ ਕਥਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਰਹ ਜਾਣਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕਰਣਾਕੇ ਹੇਸਾਧੋ ਯੇ ਸਤਸੰਗ ਵੇਦਾਂਤਕੀਕਥਾ ਜੀਵਬ੍ਰਹਮਕੀ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ ਯੇ ਤੋ ਆਪ ਲੋਕੋਕੇ ਪੁਨਜ ਹੈ ਔ ਇਸ ਰੋਡੇ ਸੰਤਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਹੋਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਪ ਆਇਕੇ ਇਸ ਆਨੰਦ ਮੈ ਵਿਘਨ ਪਾਇ ਰਹੇਹੈਂ ਯੇ ਜੋ ਰੋਲਾਪਾਤਾਹੈ ਸੋ ਇਸਕੋ ਆਪ ਲੋਕਹੁਕੇ ਪਾਪਹੀ ਪ੍ਰੇਰਹੇਹੈਂ ਬੀਚਬੀਚ ਕਈ ਸਾਧੂ ਕ੍ਰੋਧ ਭੀ ਕਰੈ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਾਂਤੀ ਪੂਰਬਕ ਸੰਤਾਂਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਹੀ ਕ੍ਰੋਧ ਕੋ ਜਰ ਜਾਵੈ ਤਿਸ ਰੋਡੇ ਸੰਤ ਕੇ ਨਾ ਤੋ ਆਪ ਹੀ ਕੁਛ ਕਹੈਂ ਨ ਔਰ ਕਿਸੀਕੋ ਕਹਨੇ ਦੇਵੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅਤਜੰਤ ਧੀਰਯ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਸਦਾ ਹੀ ਇਸਿਥਤ ਰਹੇ ਰੋਡੇ ਸੰਤ ਨੇ ਐਸੇ ਹੀ ਰੌਲਾ ਮਚਾਇਕੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਤਿਸ ਰੋਡੇ ਸੰਤ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹਮਨੇ ਭੀ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਕੀਆਹੈ ਤਿਸਕਾ ਕੌਤਕ ਭੀ ਸਾਰਾ ਦੇਖਜਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਭੇਹਰੇ ਕਾ ਤਿਸਕਾ ਜਨਮ ਥਾ ੧੯੦੫ ਉਨੀਸੋ ਪਾਂਚ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈ ਉਸਕਾ ਸਰੀਰ ਡੇਹਰੇ ਮੈ ਹੀ ਛੂਟਾ ਹੈ ਸੋ ਰੋਡਾ ਭੀ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਹੀ ਰਹਤਾ ਥਾ ॥੫੫॥ ਭਾਈ ਬਾਰੀ ਸੇਵਾ ਪੰਥੀ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਤਾਥਾ ਬਡਾ ਮਸਤਾਨਾ ਸੰਤਥਾ ਵੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਡੇਰੇਮੈ ਆਇ ਟਿਕਜਾਥਾ ॥੫੬॥ ਭਾਈ ਜਸ ਰਾਗੀ ਸੂਰਦਾਸ ਕਾ ਡੇਰਾ ਸੇਵਾਪੰਥੀ ਸਾਧੂ ਥਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਰਾਗ ਸੁਣਾਵਤਾ ਥਾ ॥੫੭॥ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਅਨਗਿਣਤ ਹੀ ਸੰਤ ਜਿਸਮੈ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ੫੮ ॥ ਭਾਈ ਬੁਢਾਸਿੰਘ ਠੀਕਰੀਵਾਲੇ ਕਾ ਡੇਰਾ ॥ ੫੯ ॥ ਭਾਈ ਪੰਜਾਬਸਿੰਘ ਘੋਪੇ ਕਾ ਡੇਰਾ ॥ ੬੦ ॥ ਭਾਈ ਸੁਬਾਸਿੰਘ ਬਾਟੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਯੇ ਭੀ ਦੋਨੋ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਆਏਥੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ॥ ੬੧ ॥ ਸਰਦਾਰ ਫਤੂਸਿੰਘ ਸਾਵੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਡੇਰਾ ੬੨ ॥ ਹਰੀਸਿੰਘ ਨਕਈ ਲਸਕਰੀਪੁਰ ਵਾਲੇ ਕਾ ਡੇਰਾ ॥ ੬੩ ॥ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਮਲਕ ਪੁਰ ਕੇ ਵਾਸੀ ਕੁਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਅਠ ਦਸ ਕੋਸ ਪੂਰਬਕੀ ਓਰ ਮਲਕਪੁਰ ਹੈ ਪਰੀਸ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ॥ ੬੪ ॥ ਭਾਈ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਪੰਜਖੇ ਕਾ ਡੇਰਾ ॥ ੬੫ ॥ ਭਾਈ ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਨੇ ਵਾਲਾ ਥਾ ਅਬ ਈਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗਾਰੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇ ਰਹਜਾ ਥਾ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ਕਬੀ ਭਵਿਖਤ ਹੋਨੇ ਵਾਲੀ ਕਥਾ ਪੂਛਤਾ ਥਾ ਕਬੀ ੨ ਪੂਰਬ ਰਿਖੀ ਸੰਤ ਮਹਾ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਜੋ ਵਿਦੇਹ ਮੁਕਤ ਹੋਗਏਹੈ ਤਿਨਕੀ ਕਥਾ ਪੂਛ ਲੇਤਾਥਾ ਸਾਹਿਬ ਤਿਸਕਾ ਬਚਨ ਮੋੜਤੇ ਨਹੀਂ ਥੇ ਤਿਸਕਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਿਹਾਜ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥੬੬॥ ਭਾਈ ਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘਕਾ ਡੇਰਾ ਭਾਈ ਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘਕੇ ਪਾਸਹੀ ਤਿਸਕਾ ਬੇਟਾ ਭਾਈ ਪਜਾਰਾਸਿੰਘ ਭੀ ਰਹਤਾਥਾ ਭਾਈ ਸਰਦੂਲਸਿੰਘ ਜਗਰਾਂਵਾਂ ਕਾ ਯੇ ਸਭੀ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਨੇ ਵਾਲੇਥੇ ॥੬੭॥ ਸੰਤ ਮਲਸਿੰਘਜੀ ਲਹੁਕੇ ਨਗਰ ਕੇ ਬਡੇ ਸਿੱਧਪੁਰਖ ਥੇ ਚਾਲੀਸ ੨ ਦਿਨ ੪੦ ਅਨ ਨ ਖਾਣਾ ਬਿਪਾਸਾ ਰੀਗਾ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਬਿਚਰਤੇ ਰਹਣਾ ਕਿਸੀਕੋ ਭੀ ਅਪਨਾ ਹਾਲ ਨ ਜਨਾਵਨਾ ਅਪਨਾ ਜਪ ਤਪ ਗੁਪਤ ਰਖਤੇ ਥੇ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਊਰਧ ਰੇਤਸ ਥੇ ਰੇਤਸ ਨਾਮ ਬੀਰਯਕਾਹੈ ਬਡੇ ਤਪਸ੍ਵੀ ਧੀਰ ਵਾਨ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਹਾਰੇ ਥੇ ਪਰਮ ਉਦਾਰਬੁਧੀ ਆਤਮ ਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਮੁੰਡੀ ਬੂਟੀ ਕਾ ਕਲਪ ਸੀਖ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਲਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਕੀਆ ਥਾ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪੁਰਖ ਮੁੰਡੀ ਬੂਟੀ ਕਾ ਕਲਪ ਕਰੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਾਲਕ ਕੇ ਮਥੇ ਨ ਲਾਗੇ ਔ ਕਿਸੀ ਮਨੁਵੰਸੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ਊਰਧ ਰੇਤਸ ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਮਲਸਿੰਘ ਯੇ ਅਪਨਾ ਨਾਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਨ੍ਹੋਂਨੇ ਸਾਰਥਿਕ ਕੀਆ ਹੈ ਮਲ ਨਾਮ ਦੋਸ ਭਾਖਾ ਮੈ ਬਿਨਾ ਸਸਤ੍ਰੋ ਸੇ ਬਾਹੂ ਸੋ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਹੈ ਸੋਈ ਮਹਾਬਲੀ ਸੰਤ ਮਲਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਮਹਾਮੋਹ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਅਹੰਕਾਰ ਨਿੰਦਾ ਈਰਖਾ ਕਲਹ ਵੈਰ ਚੁਗਲੀ ਮਤਸਰ ਝੂਠ ਦੰਭ ਆਲਸ ਨਿਦ੍ਰਾ ਮਾਨ ਅਭਿਮਾਨ ਆਦੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਆ ਹੈ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਸਿਖ ਹੁਏ ਹੈਂ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਮੈ ਮਹਾਂਬਲੀ ਪੁਰਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਨਿਰਮਲ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਮਲਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਰਹਤੇ ਥੇ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕਰਤੇ ਥੇ ਚਾਲੀਸ ੨ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਜਬ ਬ੍ਰਤ ਉਪਾਰਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਨੀ ਤਬ ਲੰਗਰ ਮੈਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਲੈਕੇ ਖਾਇ ਲੈਣੇ ਐਸੇ ਨਿਰਮਾਨ ਰਹਣਾ ਜਿਸ ਮੈ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਲਖਸਕੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪੁਰਖ ਸੰਤਮਲਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਰੀਤੀ ਕੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਭਏਹੈ ਯੇ ਪਰਸੰਗ ਸੰਤ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸਬ ਡੇਰਿਆਂ ਕਾ ਲਿਖਵਾਇਆ ॥ ੬੮ ॥ ਬਖਸੀ ਨੰਦਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਬਖਸੀ ਨੰਦਸਿੰਘ ਬਡੇ ਸੌਂਕ ਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ ਧਨ ਰਾਜ ਭਾਗ ਗ੍ਰਹ ਕਾ ਤਜਾਗ ਛੋਟੀ ਹੀ ਆਰਬਲਾ ਮੈ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨਕਮਲੋਂ ਕਾ ਸਿਖ ਉਪਦੇਸ ਗ੍ਰਾਹਕ ਹੋਤਾਭਯਾ ਦੇਖੋ ਯੇ ਬਡੇ ਬਡਭਾਗੀ ਹੋਤੇ ਭਏਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਨ ਹਮ ਲੋਕੋਂਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ ਗ੍ਰਹ ਧਨਕੀ ਆਸਾ ਮਾਤ੍ਰਭੀ ਨਹੀ ਤਜਾਗੀਜਾਤੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਇਸਕਾਲ ਮੈ ਤੋ ਧਨ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਆਗੇ ਭਾਵੀ ਦਿਨੋ ਮੈ ਭੀ ਕੋਈ ਧਨਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਭੀ ਨਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਧਨਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਇਛਾ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਤਜਾਗ ਮੈ ਹਮ ਲੋਕ ਅਸਮਰਥ ਹੈ ਉਨ ਮਹਾਂਪੁਰਖੋਂਨੇ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ ਆਦਿਕ ਸੁੰਦਰ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਹੁਏ ਕੋ ਭੀ ਸੂਕੇ ਤ੍ਰਿਣਵਤ ਤਜਾਗ ਦੀਆ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਵੇ ਸਤਪੁਰਖ ਬਡੇ ਹੀ ਭਾਗੋਂ ਵਾਲੇ ਥੇ ਤਾਂਤੇ ਵੇ ਮਹਾਤਮਾ ਬੰਦਨਾ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਹੈ ਉਨ ਸਤਪੁਰਖੋਂ ਕੋ ਹਮਾਰੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਾਰੀ ਫੌਜਕੇ ਨੰਦਸਿੰਘਬਖਸੀਥੇ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾਸਿੰਘ ਮਲਕਪੁਰੀਏਕੇ ਬਡੇ ਭਾਈਕੇ ਬਖਸੀ ਫਤੇਸਿੰਘਕੇ ਪੁਤ੍ਰਥੇ ਯੇ ਤੀਨ ਭਾਈਥੇ ਬਖਸੀ ਰਾਮਸਿੰਘ ਬਾਜਸਿੰਘ ਬਖਸੀ ਨੰਦਸਿੰਘ ਸਭ ਸੇ ਛੋਟਾ ਥਾ ਬਖਸੀ ਰਾਮਸਿੰਘ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾਸਿੰਘ ਕਾ ਕਾਰਬਾਰੀ ਥਾ ਬਖਸੀ ਨੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦਿਨ ਮੈ ਬਨ ਮੈਸੇ ਗੁਰੂਕੇ ਲੰਗਰ ਵਾਸਤੇ ਲਕੜੀਆਂ ਕੀ ਭਰੀ ਸੀਸ ਪਰ ਉਠਾਇਕੇ ਲਜਾਵਨੀ ਰਾੜ੍ਹੀ ਮੈ ਆਟਾ ਚਕੀ ਸੇ ਪੀਸਣਾ ਨਾਲੇ ਗੁਰੂ ਉਪਦਿਸ਼ ਸਬਦ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਕੀ ਸੇਵਾ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕਰਣੀ ਦੇਖੋ ਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇ ਨਿਰਮਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਸੇਨਾ ਸਾਰੀ ਕੇ ਬਖਸੀ ਰੂਪ ਹੁਦੇ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਭੀ ਪੁਨਃ ਚਕੀ ਪੀਸਨ ਬਨ ਸੇ ਲੰਗਰ ਵਾਸਤੇ ਬਾਲਨ ਲਜਾਵਨ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ੬੯ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਜਨਮ ਕੋਰੇ ਨਗਰ ਕਾ ਦੜਪ ਕਾ ਥਾ ਫਾਰਸੀ ਕਾ ਇਲਮ ਅਛਾ ਜਾਨਤੇਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਫੌਜ ਮੈ ਰਹਤੇਥੇ ਜਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸੈਦੂ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਪਾਸ ਯੁਧ ਹੂਆ ਹੈ ਤਬ ਤਹਾਂ ਭੀ ਸਿਖਹੁ ਕੀ ਸੇਨਾ ਮੈ ਥੇ ਪੁਨਃ ਸਰਬਸ੍ਵ ਤਜਾਗ ਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਰਮ ਵਿਰਕਤ ਰਹਤੇਥੇ ਏਕਾਂਤ ਸੇਵੀ ਗੁਰੂ ਉਪ ਦਿਸ੍ਟ ਸਬਦ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਸੇ ਇਨ੍ਹੋਨੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਯੋਗਮਾਰਗਕੀ ਰੀਤੀਭੀ ਸਿਖੀਥੀ ਇਤਨਾ ਬਡਾ ਐਸ੍ਵਰਯ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਥਾ ਔ ਅਖੰਡ ਲੰਗਰ ਚਲਤਾਥਾ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਬਡੇ ੨ ਅਸਚਰਯ ਦਿਬਜ ਪਦਾਰਥ ਭੋਜਨ ਬਨਤੇ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਇਨ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿਖਜਾ ਕਰਕੇ ਆਟਾ ਲਜਾਯਕੇ ਬਨਾਸਪਤੀ ਕੇ ਪਤਜਾਂਕਾ ਸਾਗ ਬਨਾਇਕੇ ਭਿਖਜਾਕੇ ਆਟੇ ਕੀ ਰੋਟੀਆਂ ਬਨਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਲੈਜਾਤੇ ਥੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣੇ ਕੇ ਸਮੇ ਦੂਰ ਖੜੇ ਹੋ ਰਹਤੇਥੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਥਾਲ ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤ ਜਾਤਾਥਾ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਕੋ ਆਪ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਵੋ ਭਿਖਜਾ ਕੇ ਆਟੇ ਕੀ ਮਧੂਕਰੀਆਂ ਸਾਗ ਅਪਨੇ ਥਾਲ ਮੈ ਰਖਾਇ ਲੈਣੀਆਂ ਤੇ ਅਛੇ ੨ ਦਿਬਜ ਰਾਜਸੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੋਜਨ ਲੰਗਰ ਮੈਸੇ ਬਨਕੇ ਆਵਤੇਥੇ ਤਥਾ ਜੋ ਡੇਰੇ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਰਹਤੇਥੇ ਵੋ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣੇ ਵੇਲੇ ਅਛੇ ੨ ਭੋਜਨ ਬਨਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਲਿਆਵਤੇਥੇ ਸੋ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਪੰਕਤਕੋ ਵੋ ਸਭਕੇ ਸਭ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਾਂਟੇ ਜਾਤੇਥੇ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਸੇ ਪੀਛੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ ਬੀਰਸਿੰਘ ਕੀ ਰੋਟੀ ਭਿਖਜਾ ਕੇ ਆਟੇ ਕੀ ਸਾਗ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਤੇ ਥੇ ਅਰ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਕੀ ਝੋਲੀ ਮੈ ਅਪਨਾ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਰਖ ਦੇਤੇ ਥੇ ਓਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੰਤ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਛਕਤੇ ਥੇ ਅਰ ਪਰਮ ਵਿਰਕਤ ਹੋਕੇ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਯਾਤ੍ਰਾ ਮੈਂ ਭੀ ਸਾਥ ਹੀ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਕਬੀ ਕਬੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਤਿਨਕੇ ਹਜੂਰ ਇਨ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੁਰੀ ਮੈਂ ਭੀ ਛੋਡ ਆਵਤੇ ਥੇ ਸੰਤ ਬੀਰਸਿੰਘ ਇਨੋਂ ਨੇ ਸਵਾ ਲਾਖ ਪਾਠ ਜਪਜੀਕਾ ਭੀ ਕੀਆ ਥਾ ਯੇਹ ਇਤਨੀ ਕਥਾ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਲਿਖੀਹੈ ਕਿ ਜਬ ਪਾਠ ਜਪਜੀਕਾ ਥੋੜਾਸਾ ਸਵਾਲਾਖ ਮੈਂ ਸੇ ਤੀਸਰਾਹਿਸਾ ਰਹਿਗਿਆ ਤਬ ਬਡਾਭਾਰੀ ਵਿਘਨ ਆਇਕੇ ਉਤਪਤ ਹੁਆ ਏਕ ਤੋ ਹਮਾਰੀ ਭੀ ਜੁਬਾਅਵਸਥਾ ਦੂਸਰਾ ਜਿਸਓਰ ਦੇਖੈ ਪਾਠ ਕਰਤੇਹੁਏ ਤਿਸੀਓਰ ਸੇ ਦਿਬ੍ਯ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਪਹਿਰੇਹੁਏ ਬਡੀਆਂ ਦਿਬ੍ਯ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ-ਔ ਮੁਖਸੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕਹਤਜਾਂ ਹੈ ਕਿ ਆਓ ਸੰਤਜੀ ਯੇਹ ਦਿਬ੍ਯ ਭੋਗ ਭੋਗੋ ਜੋ ਮਾਨਖੋਂ ਕੋ ਅਤੀਵ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਤੇਰੇ ਤਪ ਪੁਨਜ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਤੁਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏਹੈਂ ਪੁਨਾ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਛੋਡਕੇ ਦੂਸਰੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਜਪਜੀਕੇ ਪਾਠਕਾ ਆਰੰਭ ਕ ਰੈਂ ਤਹਾਂ ਭੀ ਏਹੀ ਹਾਲ ਦੇਖਨੇਮੈ ਆਵੇ ਪੁਨਾ ਤੀਸਰੀ ਜਗਹ ਭਾਗਕੇ ਗਏ ਉਹਾਂ ਪੂਰਬਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਮਾਯਾ ਕੀ ਰਚਨਾ ਦੇਖਣੇਮੈ ਆਈ ਪੁਨਾ ਔਰ ਇਕਾਂਤ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਆ ਗਏ ਤਬ ਕਿਆ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਮਾਨੁਖ ਪਸੂ ਆਕਾਸਚਾਰੀ ਪੰਖੀ ਬ੍ਰਿਛ ਪਰਬਤ ਪਾਖਾਣ ਆਦਿਕ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਦਿਬ੍ਯ ਦੇਵ ਅੰਗਨਾ ਅਪਸਰਾ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕੇ ਆਕਾਰ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਤਬ ਹਮ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਬਡੇ ਬਿਸਮਾਦ ਹੁਏ ਕਿ ਅਬ ਇਨਸੇ ਹਮ ਕਹਾਂ ਭਾਗਕੇ ਜਾਵੈਂ ਯੇਹ ਡਾਕਨਜਾਂ ਹਮਕੋ ਤੋ ਅਬ ਨਹੀਂ ਛੋਡਤੀਆਂਹੈਂ ਤਬ ਮਨਮੈਂ ਬਡੇ ਭੈਭੀਤ ਹਏ ਪੁਨਾ ਮਨਮੈ ਵੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕਿ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸਮੀਪ ਸਤਰ ੨੭੦ ਕਦਮ ਮਾਯਾ ਨਹੀ ਰਹਿਤੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਾਂਤੀ ਹੀ ਰਹਿਤੀ ਹੈ ਯਾਤੇ ਅਬ ਸੰਤਾਂਕੀ ਸ਼ਰਣ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋ ਈ ਭੀ ਉਪਾਇ ਨਹੀ ਚਲਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਮ੍ਰੀ-ਗੋਸ ਜੀਕੀ ਸਰਣੀ ਆਇਪਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਨਿਕਟ ਦੇਸਮੈ ਬੈਠਕੇ ਪਾਠ ਕਰਣੇ ਲਾ ਗੇ ਤਬ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕਾਵਤੇ ਹੁਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਹਰੀਜੀ ਮਧਮਾ ਅੰਗੁਲੀ ਹਲਾ ਕੇ ਬੋਲੇ ਵੀਰਸਿੰਘ ਸੇ ਕਿ ਵਾਹ ਭਾਈ ਜੀ ਕਰਆਏ ਹੋ ਕਮਾਈ ਸਾਧਗੀਰੀ ਕਰ ਆਏ ਹੋ ਅਬ ਈਹਾਂ ਦੌੜੇ ਆਏਹੋ ਐਸੇ ਹਸਤੇ ਹੁਏ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਤੁਸਨੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ ਔ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਕਿ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਐਸੇ ਐਸੇ ਉਪ ਦ੍ਰਵੋਂਸੇ ਆਪਸੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੀ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਰਖਿਆ ਕਰੇ ਸਰਣਾਗਤੋਂ ਕੀ ਆਪ ਹੀ ਰਖਿਆ ਕਰਣੇ ਕੋ ਯੋਗ ਹੋ ਆਪ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਹੋ ਦੀਨੋ ਔ ਅਨਾਥੋਂ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੋ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਆਪ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਹੋ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਯੇਹ ਮੇਰਾ ਅਨੁਸ਼੍ਠਾਨ ਸੰਪੂਰਣ ਸਿਧ ਹੋਗਾ ਹੇਭਗਵਨ ਇਨ ਵਿਘਨਹੁ ਕੋ ਸਾਂ ੜ ਕਰੀਏ ਇਸ ਮੇਰੇ ਅਨੁਸ਼੍ਠਾਨ ਕੋ ਸਮਾਪਤ ਕਰੀਏ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸਿਖਕੀ ਸੁਣ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਗ੍ਰੁ ਜੀਨੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਅਛਾ ਜਾਹੁ ਕਰੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇਕੇ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਜਿਤਨਾ ਬਾਕੀ ਪਾਠ ਜਪਜੀਕਾ ਰਹਿਤਾਥਾ ਸੋ ਸਾਰਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਛਾਯਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਬੈਠਕੇ ਸਮਾਪਤਿ ਕੀਆ ਤਦਨੰਤਰ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਰਿਧੀ ਸਿਧਜਾਂ ਆਇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਯਾ ਈਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਮੈਂ ਏਕ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿਖ ਥਾਗ ਮੈ ਰਹਿਤਾਥਾ ਉਸਕੋ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਛੋਟੇਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਿ ਜਾਹੁ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਸਾਗ ਤੋੜ ਲਿ ਆਓ ਤਬ ਉਸਨੇ ਉਤ੍ ਦੀਆ ਕਿ ਮੇਰੇਸੇ ਨਹੀ ਜਾਇਆ ਜਾਤਾ ਤਬ ਰਿਖੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਕਿਆ ਵੇ ਤੂੰ ਕੋਹੜਾਹੈਂ ਜੋ ਤੇਰੇ ਸੇ ਸਾਗ ਨਹੀਂ ਤੁ-ੜਾਇਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਹੋਤੇਹੀ ਤਿਸ ਸਿਖਕੇ ਸਰੀਰਮੈ ਕੁਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਅਤਿ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਔ ਦੁਖੀਦੀਨ ਚਿਤ ਹੋਕੇ ਤਿਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰੀ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਮੁਝ ਗਰੀਬ ਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀਜੀਏ ਤੇ ਇਸ ਰੋਗਕੋ ਨਿਵਰਤ ਕਰੀਏ ਐਸੀ ਸਿਖਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਜਿਸਕੇ ਬਚਨਸੇ ਤੁਮਕੋ ਯੇਹ ਰੋਗ ਲਾਗੋ ਹੈ ਓਹੀ ਹਟਾਵੈਗੋ ਹਮ ਇਸ ਸੰਤਕੀ ਮਾਰੀਕੋ ਨਹੀ ਹਟਾਇ ਸਕਤੇਹੈਂ ਤੂੰ ਉਸੀ ਸੰਤ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਉ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਸੇ ਇਤ-ਨਾ ਬਚਨ ਕਹਿਕੇ ਪੁਨਾ ਛੋਟੇ ਰਿਖੀ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਯਾਦਕੀਆ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਭਾਮੈ ਆਗਏ ਤਿਨਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਿ ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘਾ ਯੇਹ ਕਿਆ ਤੁਮ ਨੇ ਕੀਆਹੈ ਜੋ ਥੋੜੇ ਸੇ ਅਪਰਾਧ ਕਾ ਬਦਲਾ ਇਤਨਾ ਭਾਰੀ ਇਸ ਸਿਖ ਵਿਚਾਰੇ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਦੰਡ ਦੀਆ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਅਨੇਕ ਹੁ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਰਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਬ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਣੇ ਲਾਗੋਗੇ ਤਬ ਇਨ ਬੀਚਾਰੇ ਗਰੀਬੋਂਕਾ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਕਬ ਨਿਰਬਾਹ ਹੂਆ ਆਜਸੇ ਉਪਰਾਂ ਤ ਐਸੀ ਬਾਤ ਫਿਰ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਨੀ ਅਬ ਜਾਹੁ ਇਸਕੋ ਰਾਜੀ ਕਰਹੁ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਅਛੀਤਰਹ ਸੇ ਤਾੜਕੇ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਰਿਖੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਨਾ ਅਪਰਾਧ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਖਿਮਾਪਨ ਕਰਾਯਾ ਆਗੇ ਕੋ ਕਾਨ ਕੋ ਹਾਥ ਲਗਾਯਾ ਕਿ ਫਿਰ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਕਰੈਗੇ ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਇਸ ਸਾਖੀ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕਵਾਰ ਮਾਝੇ ਦੇਸ ਮੈ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਬਿਚਰਤਾ ਥਾ ਔਰ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਸਾਥ ਹੀ ਥੇ ਏਕ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਕੇ ਕੂਪਕੇ ਊਪਰ ਅਛੀ ਸੁੰਦਰ ਛਾਯਾ ਥੀ ਗਰਮੀਕੇ ਦਿਨ ਭੀ ਥੇ ਤਹਾਂ ਤਿਸ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਕੇ ਕੂਪ ਊਪਰ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਜੀਕੇ ਸਿਖੋਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਆਇਕੇ ਛਾਯਾ ਮੈ ਬਿਛਾਯਾ ਪੀਛੇ ਸੇ ਉਸ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਏਹਾਂ ਸੇ ਤੁਮ ਅਪਨਾ ਪਲੰਘ ਉਠਾਇ ਲੇਵਹੁ ਏਹਾਂ ਮਤ ਬਿਛਾਵੋ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਤੇਰੀ ਜਗਾ ਹਮ ਉਠਾਕੇ ਤੋ ਨ ਲੇਜਾਵੈਗੇ ਦੋਘੜੀ ਕਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਤੇਰੇ ਧੰਨਭਾਗ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਤੇਰੇ ਖੂਹ ਉਪਰ ਤੇਰੇ ਹਾਥਕੇ ਲਗਾਏ ਹੂਏ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀ ਛਾਯਾ ਮੈਂ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰ ਜਾਵੈ ਗੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤਵਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤ੍ ਆਪਸਮੈ ਜਾਟਕਾ ਔ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸਿਖੋਂਕਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਾਟ ਲੋਕ ਬਡੇ ਮੋਟੀ ਬੁਧੀ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਹੀਨ ਅਤਿ ਮੂਰਖ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਵਿਪਰਜੇਹੀ ਬੋਲਕੇ ਤਿਸ ਜਾਟ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕਿ ਇਥੇ ਜਾਗਾ ਨਹੀ ਹੈ ਤੁਮ ਭਲੇ ਲੋਕ ਹੋ ਤੋਂ ਅਪਨਾ ਪਲੰਘ ਉਠਾ ਲੈ ਜਾਵਹੁ ਤਬ ਰਿਖੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕੁਛਕ ਤਲਖ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਕਿਉਂ ਰੇ ਕਜਾ ਹੂਆ ਹੈ ਤੇਰੇ ਕੋ ਗੋਲੀ ਲਾਗੀ ਹੈ ਜੋ ਤੜਫਤਾ ਹੈ ਕਹਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਏਹਾਂ ਜਾਗਾ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਤਹਾਂਸੇ ਉਠਾਇਕੇ ਉਹਾਂ ਸੇ ਦੋ ਤੀਨ ਖੇਤ ਆਗੇ ਜਾ ਬਿਛਾਯਾ ਤਦਨੰਤਰ ਥੋੜੀ ਹੀ ਦੇਰੀ ਪੀਛੇ ਉਸੀ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਮਾਨੁਖ ਨੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਮਾਨੁਖਨੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮਾਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਓਹੀ ਗੋਲੀ ਉਸ ਜਾਟ ਕੋ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਭਈ ਗੋਲੀਕੇ ਲਾਗਤੇ ਹੀ ਵੋ ਤੜਫਕੇ ਦੋ ਤੀਨ ਘੜੀ ਮੈ ਮਰ ਗਯਾ ਰਿਖੀ ਵੀਰਸਿੰਘ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਨੇ ਕੀ ਬਾਤ ਸਭ ਲੋਕੋਂਕੋ ਮਾਲਮ ਹੀ ਥੀ ਤਬ ਤਿਸ ਜਾਟਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਤਿਸ ਜਾਟਕੇ ਮੁਰਦੇਕੀ ਖਟੀਆ ਉਠਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਲਜਾ ਰਾਖ਼ੀ ਰੋਰੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰਤੇਭਏ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕੇ ਏਕ ਸਿਖ ਨੇ ਇਸ ਸਿਖ ਕੋ ਗੋਲੀ ਲਾਗਣੇ ਕਾ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਆਥਾ ਅਬ ਗੋਲੀ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਯੇ ਮਰਗਯਾਹੈ ਅਬ ਆਪਹੀ ਇਸਕੋ ਜੀਵਾਇ ਦੀਜਜੇ ਐਸੀ ਪੁਕਾਰ ਉਨਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਸੰਤਕੀ ਮਾਰੀ ਹੂਈ ਖੇਤੀ ਭੀ ਪੁਨਾ ਕਬੀ ਹਰੀ ਹੂਈਹੈ ਅਬ ਯੇ ਨਹੀ ਜੀਵੇਗਾ ਜਾਵਹੁ ਇਸਕੋ ਅਬ ਛੂਕ ਦੇਵਹੁ ਐਸੇ ਉਤ੍ ਸੁਣਕੇ ਉਸ ਜਾਟਕਾ ਮੁਰਦਾ ਉਸਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਲੈਗਏ ਤਿਸਕੇ ਪੀਛੇ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਭੀ ਸਾਹਿਬਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਹਜ਼ੂਰ ਆਏ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਪੀਠ ਦੇ ਲਈ ਪੁਨਾ ਇਨੋਨੇ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਹੋਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ ਤਬ ਉਧਰ ਸੇ ਭੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਮੁਖ ਫੇਰਲੀਆ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਫਿਰੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੇਹੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਉਨਕੀ ਓਰ ਪੀਠ ਕਰ ਦਈ ਤਬ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਕੇ ਹੇ ਦੀਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਯਾਲ ਦੀਨਬੰਧੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਐਸਾ ਕਜਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਨ ਪਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨੇ ਹਮਕੋ ਪੀਠ ਦੇਦਈਹੈ ਐਸਾ ਬੇਨਤੀ ਰਿਖੀ ਵੀਰਸਿੰਘਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਿਵਾਨਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸਸੇ ਪਰੇ ਔਰ ਭੀ ਕੋਈ ਅਪ੍ਰਾਧ ਹੋਤਾਹੈ ਜੋ ਏਕਹੀ ਬੋਲੀਮੈ ਬਾਰਾਂਬਰਸਕਾ ਜਪ ਤਪ ਕੀਆ ਹੁਆ ਤੁਮਨੇ ਖੋਹ ਡਾਰਾ ਕਜਾ ਹੁਆ ਜੋ ਉਸਨੇ ਬੈਠਨੇ ਉਤ੍ਨੇ ਨਹੀ ਦੀਆਥਾ ਕਜਾ ਅਸਚਾਨੋਕਾ ਘਾਟਾ ਥਾ ਅਥਵਾ ਬਾਹਰ ਬਰਫਪੜਤੀਥੀ ਜੋ ਯੇ ਲੋਗ ਉਸਜਗਾ ਬਿਨਾ ਮਰਜਾਤੇ ਇਤਨਾ ਭੀ ਸਹਾਰਾ ਤੁਮਸੇ ਨ ਹੁਆ ਤਬ ਔਰ ਸਹਾਰਾ ਕੈਸੇ ਕਰੋਗੇ ਥੋੜੈਸੇ ਅਪ੍ਰਾਧਕੇ ਬਦਲੇ ਤੁਮਨੇ ਉਸ ਜਾਟਕੋ ਗੋਲੀ ਲਾਗਨ ਰੂਪ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਦੀਆਹੈ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਬਾਰਾਂ ਬਰਖ ਮੈ ਏਕ ਸੁੰਦਰ ਘਰ ਬਨਾਇਕੇ ਤਯਾਰ ਕਰੇ ਪੁਨਃ ਆਗ ਲਗਾਕੇ ਏਕ ਘੜੀ ਕ ਮੈ ਭਸਮ ਕਰ ਡਾਰੇ ਤੈਸੇ ਤੁਮਨੇ ਭੀ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਮਾਈ ਕਰ ਕਰਕੇ ਏਕ ਪਲਕਮੈ ਨਸ੍ਟ ਕਰ ਲਈਹੈ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਕੇ ਸੁਣਕੇ ਰਿਖੀ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਡਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮਾਥਾ ਰਖਕੇ ਅਪਨੀ ਭੂਲ ਬਖਸਾਈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬਚਨ ਸਿੱਧੀ ਰਿਖੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਕੋ ਥੀ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਉਨਕਜਾਂ ਸੁਣਨੇਮੈ ਆ ਵਤਜਾਂਹੈ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਕੀ ਸਤਸੰਗਤ ਕਰਤੇ ਰਹੇਹੈ ਜਬਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾਬਲ ਸੇ ਆਏਸੇ ਤਬ ਸੇ ॥ ੬੫॥ ਸਰਦੂਲਸਿੰਘ ਜਗਰਾਵਾਂ ਕਾ ਭਾਈ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਰਾਗੀ ਸੰਧਾਵਾਲੇ ਕਾ ਭਾਈ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਭਾਈ ਧਜਾਨਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇ ਸਾਰੇ ਬਡੇ ਸੌਂਕਵਾਲੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਹੋਤੇਭਏ ਹੈਂ ॥ ੭੦ ॥ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਠਟੀਆਂ ਨ ਗਰ ਕਾ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਤਸੇਵੀ ਗੁਰੂ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪਰਮ ਆਗਜਾਕਾਰੀਸਿਖ ਹੋਤਾਭਯਾ ਹੈ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਠਟੀ ਕੇ ਜਬ ਸਰੀਰ ਕੇ ਛੂਟਨੇਕਾ ਸਮਾ ਆਯਾ ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸੰਤ ਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘ ਸੰਤ ਥਰਾਜਸਿੰਘ ਕੇ ਚੇਲੇ ਬਾਹਰ ਆਇ ਨ ਗਰਕੇ ਪਾਸ ੨ ਆਗੇ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇਥੇ ਤਬ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਸੰਤ ਪਾਸ ੨ ਹੀ ਜਾਤੇਹੈ ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਨਾ ਜੋ ਮੁਝਕੋ ਦਰਸਨਦੇ ਜਾਵੈ ਜਬ ਸਿਖੋਨੇ ਜਾਕੇ ਕਹਜਾ ਤਬ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਯੇਹ ਕਜਾ ਆਪ ਬਿਨਾਹੀ ਦਰਸਨ ਦਿਤੇ ਲਾਹਮ ੨ ਹੀ ਜਾਤੇਥੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕਹਕੇ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸ੍ਰੇ ਬਿਦਾ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਜਾਗਤਾਭਯਾ ਇਸਰੀਤੀਕੀ ਅੰਤਰ ਯਾਮਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸਿਧਜਾਂ ਭੀ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਰਖਤਾਥਾ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਭੀ ਚਿਰਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਰਤਾ ਰਹਜਾਹੈ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ ਮੈ ਤਿਸਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਡੀ ਪ੍ਰੀਤੀਥੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਵਹੁ ਭੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪੁਰਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾਹੈ ਇਨਕਾ ਡੇਰਾ ॥ ੭੧ ॥ ਬੁਧਸਿੰਘ ਢਿਲੋਰਜੇ ਕਾ ਡੇਰਾ ਯੇ ਭਾਈ ਬੁਧਸਿੰਘ ਭੀ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਉਚਾ ਲੰਬਾ ਬਡਾ ਜੁਆਨਥਾ ਜਿਸਨੇ ਮਤਾਬਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਕਾ ਹਾਥ ਕਾਟਿਆਥਾ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਔਰ ਸਿਖੀ ਧਰਮ ਮੈ ਬਡਾ ਸਾਵਧਾਨਥਾ ॥ ੭੨ ॥ ਭਾਈ ਭਾਗਸਿੰਘ ਕਟੇ ਕਾ ਡੇਰਾ ਯੇ ਬਡੇ ਵੇਦਾਂਤ ਨੇਸਠਾ ਵਾਲੇ ਸਿਖੀ ਧਰਮ ਮੈ ਕਾਯਮਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਆਗਜ਼ਾਕਾਰੀ ਥੇ ॥੭੩ ॥ ਭਾਈ ਦੀਪਸਿੰਘ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਆਗਜ਼ਾਕਾਰੀ ਭਾਈ ਦੀਪਸਿੰਘ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤਿਸਕੀ ਸੰਗਜ਼ਾਥੀ ਜਬ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਚਢਤੀਥੀ ਤਬ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੋਲਨਾ ਐਸੇ ਅਵਾਜ ਦੇਤਾ ਜਾਤਾਥਾ ਤਿਸਕਾ ਡੇਰਾ ਸੋ ਭਾਈ ਦੀਪਸਿੰਘ ਜੰਡਜ਼ਾ ਲੇ ਮਹੰਤ ਕਾ ਜਾਮਾਤ੍ਰਾਥਾ । ਏਕ ਦਿਨ ਸੁਰਮਈ ਬਾਨਾ ਪਹਰੇ ਹੁਏ ਨਿਹੰਗੋਕੇ ਵੇਸ ਕੀਏ ਜੰਡਜ਼ਾਲੇ ਅਪਨੇ ਸਸੁਰਾਰ ਚਲੇਜਾਤੇਭਏ ਤਬ ਉਨਕਾਸਸੁਰਦੇਖਕੇ ਬਹੁਤਹੀ ਦੁਖੀਹੋਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇ ਆਇਕੇਅਰਜਕਰਤਾਭਯਾ ਹੇਸਚੇਪਾਤ ਸਾਹ ਜੀ ਯਾ ਏਹ ਮਰਜਾਵੇ ਯਾ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਛੂਟੇ ਉਸਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਹ ਅਪਨੇ ਹਜੂਰ ਭਾਈ ਦੀਪਸਿੰਘਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੇ ਸਦੇ ਆਇ ਜਾਏਹੈ ਖਟਮਾਸ ਅਬੀ ਬਾਕੀਹੈ ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਆਗੇ ਚਲਕੇ ਨਿਸਾਨ ਲਗਾਇ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀ ਚਲਜੇ । ਹਜੂਰਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਦੀਪਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹ ਮੁਝਕੋਹੀ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਜੋ ਮੈ ਹੀ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਇਕੇ ਨਿਸਾਨ ਆਪਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਖੜਾ ਜਾਇ ਕਰਾਂ ਐਸੇ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਚਲ ਭਾਈ ਤੂੰ ਹੀ ਆਗੇ ਚਲਕੇ ਨਿਸਾਨ ਖੜਾ ਕਰ ਆਗਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਉਸੀ ਸਮੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਸਰੀਰ ਤਜਾਗਕੇ ਪਰਲੋਕ ਗਾਮੀ ਹੁਆ ॥ ੭੪ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਸਿਖ ਸੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਾਹਿਬਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤੀ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਭਏਹੈ ਜਿਨਕੇ ਨਾਮ ਲਿਖੇ ਗਏਹੈ ਜਿਨਕੇ ਨਹੀ ਲਿਖੇ ਗਏ ਉਨ ਸਰਬਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਸੰਤਾਂਕੋ ਮੇਰੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਜੁਹਾਰਹੈ ਅਬ ਇਤਨੇਕ ਸਿੰਘੋ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਨਾਮ ਲਿਖੇ ਗਏਹੈ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਔਰ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਕਰਮ ਲਿਖੈਂਗੇ ਦੇਸਾਟਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੋਕੇ ਜੋਜੋ ਲੀਲਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਰਤੇ ਰਹੇਹੈ ਅਰ ਜੈਸੇ ੨ ਆਪ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇਂ ਸੰਤਾਂਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇਹੈ ਅਪਨੇ ਸਿਖਾਂਕੋ ਸਿਖਾਵਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਾਸਤੇ ਦਿਖਾਕੇ ਸੋ ਸੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖੈਂਗੇ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਕੇ ਡੇਰੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਕੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸੰਤਪੁਰਾ ਕਿਸਕਰਕੇ ਕਹਤੇਹੈਂ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਕਹਤੇਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੈਪਜ਼ਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਤੈਨੇ ਬਹੁਤਅਛਾ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕੀਆਹੈ ਸੋ ਸਾਵਧਾਨਹੋਕੇ ਸੁਣਹੁ ਏਕ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਗ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਤੰਬੂ ਸੇ ਬਾਹਰ ਖੜੇਥੇ ਔ ਭੀਤਰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਤੰਬੂ ਮੈ ਸੰਤੁਹੁ ਕੀ ਬਡੀ ਸਭਾ ਲਾਗੀ ਹੁਈਥੀ ਔ ਯੋਗਵਾਸਿਸ੍ਠ ਕੀ ਕਥਾ ਭੀ ਹੋਰਹੀਥੀ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਕੀ ਸਭਾਹੈ ਕਿਧੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾਹੈ ਤਹਾ ਤਿਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਏਕ ਸਿਖ ਸਤਸੰਗ ਕਰਨੇ ਕੀ ਇਛਾਵਾਨ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਸੋ ਇਧਰ ਉਧਰ ਦੇਖਨੇ ਲਾਗਾ ॥ ਤਬ ਤਿਸਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਆਪ ਹੀ ਤਿਸਕੋ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਜੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਨੇਕੀ ਤੂੰ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਧਰ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈਂ ਚਲਾ ਜਾਓ ਊਹਾਂ ਸੰਤ ਪੁਰਾ ਹਈ ॥

ਓਂਤਤ ਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਾਨ ਸਰਦਾਰਾਨ ਸਿਖਾਂਨ ਕੀ ਸੰਖਜ਼ਾ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਪਤਮੋ ਅਧਜ਼ਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੭ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵ:ਾਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੩ ਸਕੰਧ, ੮ ਅਧਜ਼ਾਯ

ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੇ ਜੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤ ਹਰਿ ਹੋਤ ਭਏ ਗੁਰ ਸਿਖ ।
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਭਏ ਸਕਲ ਸਮਰਥ ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਨਕਾਦਿਕ ਨਾਰਦਸਾਰਦ ਆਦਿ ਮੁਨੀਸਨ ਜੋ ਮਿਲਰ ਇਓ । ਬ੍ਰਹਮ ਸਚੀਪਤਿ ਗਾਲਵਜੂ ਪੁਨ ਸੰਭੂ ਨਿਰੰਤਰ ਜੋ ਹਰਿ ਧਿਆਇਓ । ੪ ਗਸਤ ਪੁਲ-ਸਤ ਬਾਸਿਸਟ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ਸੇਸ ਸਨਾਤਨ ਅੰਤ ਨ ਪਾਇਓ । ਜਿਨ [illegible]ਮ ਕੀਓ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਪਦ ਮੇਂ ਤਿਨ ਪ੍ਰੇਮਿਨਕੇ ਹਰਿ ਹਾਥਬਿਕਾਇਓ ॥ ੨ ॥ ਯਗਕ [illegible] ਕੋਊ ਧਿਆਨ ਧਰੈ ਕੋਊ ਬੇਦ ਰਰੈ ਬਿਨਪ੍ਰੇਮ ਨ ਕਾਈ । ਕਰ ਧਾਰ ਤ੍ਰਿਦੰਡ ਵਿ [illegible] ਨਗਨਾ ਮੁਖ ਊਪਰ ਖੁਬ ਬਿਭੂਤਿ ਲਗਾਈ । ਦੇਸ ਫਿਰਿਓ ਕਰ ਭੇਸ ਤਪੋਧਨ ਸੀਸ ਜਟਾਨਕੇ ਜੂਟ ਬਢਾਈ। ਸਿੰਘ ਪੰਚਾਨਨ ਸਾਚ ਕਹੈਕਵਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨ [illegible] ਨਗਤਿ ਪਾਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

॥ ੩ ॥ ਮੂੰਡ ਮੂੰਡਾਇਕੇ ਤੈਲ ਰਮਾਇਕੇ ਸਿੱਧ ਕਹਾਇਕੇ ਭੋਗਤਭੋਗਾ । ਪੇਟ ਪਸਾਰ ਭਲੀ ਬਿਧ ਪੂਰਤ ਜਿਉਂ ਜਗ ਭੀਤਰ ਗਰਧਭਲੋਗਾ । ਦੰਭ ਦਿਖਾਇ ਭਲੀਬਿਧ ਸੋ ਸਠ ਠਾਗਤ ਹੈ ਜਗਕੇ ਸਭ ਲੋਗਾ । ਸਿੰਘ ਪੰਚਾਨਨ ਸਾਚ ਕਹੇ ਨਰਕਾਗਨਿ ਕੋ ਵਹੁ ਈਂਧਨ ਹੋਗਾ ॥ ੪ ॥ ਦੋਃ ॥ ਬਿਨ ਸਤਸੰਗ ਅਰ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨ ਨਹ ਆਵਤ ਹਰਿ ਹਾਥ । ਜਿਨ ਜਿਨ ਕੀਨੋ ਪ੍ਰੇਮ ਉਰ ਤੇਤੇ ਭਏ ਸਨਾਥ ॥ ੫ ॥ ਚੌਃ ॥ ਬਾਲ ਮੀਕ ਬਟਪਾਰੋ ਗਾਯੋ । ਕਰ ਸਤਸੰਗ ਪਰਮ ਪਦ ਪਾਯੋ । ਭੀਲ ਜਾਤਿਕੀ ਸੀਲ ਨਿ ਕੰਨਜਾ । ਕਰ ਸਤਸੰਗ ਭਈ ਜਗ ਧੰਨਜਾ ॥੬॥ ਨੀਚਜਾਤ ਰਵਿਦਾਸਚਮਾਰ॥ ਔਰ ਕਬੀਰ ਜੁਲਾਹਾ ਬਿਚਾਰਾ । ਨਾਮਦੇਵ ਛੀਂਬਾ ਜਗ ਜਾਨੈ । ਧੰਨਾ ਜਾਟ ਨਹੀ ਕੁਛ ਛਾਨੈ ॥ ੭ ॥ ਭਯੋ ਜਗਤ ਮੈਂ ਸੈਨ ਸੁਨਾਈ । ਸਦਨੇ ਕੋ ਜਗ ਕਹਤ ਕ-ਸਾਈ । ਆਦਿ ਫਰੀਦ ਮਲੇਛ ਅਨੇਕਾ । ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕੀ ਜਿਨ ਪਕਰੀ ਟੇਕਾ ॥ ੮ ॥ ਜਿਨਕੀ ਬਾਣੀ ਸੁਰਨਰ ਗਾਵੈ । ਉਚ ਨੀਚ ਮਨ ਸੰਕ ਨ ਲਜਾਵੈ । ਮੀਰਾਂ ਆਦਿ ਸੁ ਕਰਮਾਬਾਈ । ਜਿਨ ਕੀ ਕਥਾ ਸਗਲ ਜਗ ਗਾਈ ॥ ੯ ॥ ਗੋਪੀ ਸਕਲ ਜਗ ਤ ਬਿਖਜਾਤ । ਬੇਸਜਾਆਦਿ ਸੁ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਾਤਿ । ਸ੍ਰੀ ਹਨੂਮਾਨ ਕਪੀਸਨ ਰਾਜਾ । ਆਦਿ ਜਟਾਯੂ ਖਗ ਤਨੁ ਸਾਜਾ ॥ ੧੦ ॥ ਦੇਵ ਜਛ ਰਾਖਸ ਅਰ ਦੈਤਾ । ਮੀਨਾ ਸ-ਰਪ ਭੂਤ ਅਰ ਪ੍ਰੇਤਾ । ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਜੇਤਕ ਜਗ ਭਏ । ਸੰਗ ਪ੍ਰਤਾਪ ਉਚ ਪਦ ਲ ਹੇ ॥ ੧੧ ॥ ਮੂਲ ਸਭੀ ਕੋ ਸੰਗਤ ਕਾਰਨ । ਸੰਗਤ ਬੋਰਨ ਸੰਗਤ ਤਾਰਨ । ਜੋ ਜੋ ਪਦਜ ਕਠਿਨ ਜਗ ਅਹੈ । ਕਰ ਸਤ ਸੰਗ ਸੁਗਮ ਸੋ ਲਹੈ ॥ ੧੨ ॥ ਜੈਸੇ ਨੀਚ ਕੀਟ ਜਗ ਮਾਹੀ । ਫੂਲਨ ਕੀ ਸੁਭ ਸੰਗਤ ਪਾਈ । ਸੀਸ ਚਢੇ ਦੇਵਨ ਕੇ ਜਾਈ । ਏਹੁ ਅਤਿ ਮਹਿਮਾਂ ਸਤਸੰਗ ਆਹੀ ॥ ੧੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹਾ ਲਗੇ ਵਰਨਨ ਕਰੂੰ ਮਹਿਮਾ ਸ੍ਰੀ ਸਤਸੰਗ । ਸੇਸ ਸਹਸ ਮੁਖ ਸੋ ਰਟੈ ਤਊਨ ਪਾਵਤ ਅੰਤ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਉਧਵ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ । ਸੰਤਨ ਮਹਿਮਾ ਕਹੀ ਮਹਾਨ । ਉਧਵ ਤਿਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪਾਛੇ । ਯੇ ਤਨੁ ਧਾਰ ਫਿਰੋਂ ਮੈ ਆਛੇ ॥ ਤਿਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪਗ ਕੀ ਧੂਰਾ । ਪਰੈ ਪਵਿਤ ਮਮ ਹੋਇ ਸਰੀਰਾ । ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨਦੇਵ ਪੁਨੀਤਾ । ਸੰਤਨ ਮਹਿਮਾ ਸ੍ਰੈ ਮੁਖਗੀਤਾ ॥ ੧੬ ॥ ਸਾਧੁ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬੇਦ ਨ ਜਾਨੈ । ਜੇਤਾ ਸੁਨੈ ਤੇਤਾ ਵਖਿਆਨੈ । ਇਤਜਾਦਿਕ ਬਹੁ ਕਹਾਂ ਸੁਨਾਊ । ਜਿਹਵਾ ਏਕ ਅੰਤ ਨਹੀ ਪਾਊਂ ॥ ੧੭ ॥ ਸੰਤਨ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ । ਜਾਕਾ ਕਹੂ ਨ ਪਾਯਤ ਪਾਰਾ । ਯਾਂਤੇ ਬੰ-ਦਨ ਅਹੇ ਹਮਾਰੀ । ਸੰਤਨ ਚਰਨਨ ਬਾਰੰਬਾਰੀ ॥ ੧੮ ॥ ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਧਨ ਆਦਿਕ ਜੇਤੇ । ਆਹਿ ਨ ਦੁਰਲਭ ਜਗ ਮੈ ਤੇਤੇ । ਨਰ ਪਾਪੀਕੇ ਗ੍ਰਹ ਭੀ ਹੋਵੈਂ । ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਾਨਤ ਸਭ ਕੋ ਹੈ ॥ ੧੯ ॥ ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕਥਾ । ਏਹੀ ਦੁਰਲਭ ਜਾਨੋ ਸਦਾ । ਇਨ ਬਿਨ ਦੁਰਲਭ ਅਵਰ ਨ ਕੋਈ । ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੰਤਨ ਮਿਲ ਗੋਈ ॥ ੨੦ ॥ ਸਗਲ ਤਜਾਗ ਮਨ ਤਨ ਕੀ ਗਿਨਤੀ । ਸਿੰਘ ਪੰਚਾਨਨ ਕੀ ਯਹ ਬਿਨਤੀ ॥ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਹੁ ਨਿਵਾਸ । ਸਰਬ ਸੂਖ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥ ੨੧ ॥

ਓਂ ਇਤਿ ਸਤਸੰਗ ਮਹਿਮਾ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਸੰਗ ਮਹਿਮਾ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਸ਼ਟਮੋ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੮ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਏਕ ਸਮੈਂ ਅਠਾਰਾਂ ੧੮੯੭ ਮੈਂ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦ ਮੈਂ ਗਏ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਗਵਨ ਸਮੇਂ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮ ਬਹੁਤ ਦਿਨੋ ਸੇ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਤਥਾ ਸਾਧੂਆਂ ਸੇ ਭੀ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸੰਤ ਅੰਤਰਯਾਮੀਹੈਂ ਜੈਸਾ ਕੋਈਸੰਕਲਪ ਧਾਰਕੇ ਜਾਵੇ ਤੈਸਾ ਉਸਕਾ ਸੰਕਲਪ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜੇ ਮੇਰਾ ਸੰਕਲਪ ਜਾਣਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਜਾਨੋਗਾ । ਨਹੀਂ ਤੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਹੋਤੇ ਹੀ ਹੈਂ ਇਸਮੇਂ ਕਿਆ ਸੰਸੇਹੈ ਏਕਹੈ ਡੰਡਾ ਇਨਕਾਭੀ ਲੋਕੋਂ ਊਪਰ ਚਲ ਪ-ਰਿਆ ਹੈ ਅਰ ਸੁਭਾਵਿਕ ਭੀ ਯਦਕਿੰਚਤ ਕਿਸੇ ਕੀ ਬਾਤ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਲੋਕ ਉਸਬਾਤ ਕਾ ਏਕ ਬਡਾਭਾਰੀ ਨਿਸਾਨ ਖੜਾਕਰਦੇਤੇਹੈਂਯੇਲੋਕੋਂਕੋਸਹਜਹੀਸੁਭਾਵਹੈ ਕਜਾ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਸੋ ਸੁਣਹੁ ਜਬ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਵੈ ਤਬ ਉਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਮੁਝਕੋ ਸਰਦਾਈ ਵਾਸਤੇ ਪ੍-ਸਾਦਿ ਅਥਵਾ ਰੋਕ ਪਾਂਚ ਰੁਪੈ ਦੇਵੈਗੇ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਠੀਕ ਹੈ । ਤਰਨਤਾਰਨ ਜੀਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੰਚਚਾਰ ਘਟਿਕਾ ਦਿਨ ਚਢੇ ਜਬ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਪਰਿਵਾਰੇ ਹੁਏ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਬਾਹਰ ਬਾਗ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਆਗੇ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾ ਹੁਆ ਥਾ ਰਾਗੀ ਸਬਦ ਗਾ ਰਹੇ ਥੇ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮੰਡਲੀ ਸਹਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਮਿਲੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਇਧਰ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਭੀ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਬਡਾ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕੀਆ ਕੁਸਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖੇਮਕਾ ਸਮਾਚਾਰ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਬਿਲਾਵਲ ਕੀ ਚੌਕੀ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸਰਬ ਸੰਤਨ ਕੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਨੀ ਛਕਾਵਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਭਾਗ ਹੋਇਆ ਗੁਰੁ ਸੰਤ ਮਿਲਾਇਆ। ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਘਰ ਮੈਂ ਪਾਇਆ ਇਤਜਾਦੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਮੂਲਕ ਸੰਤਾਂਕੇ ਮਿਲਾਪਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਪਰਸਪਰ ਕਰਕੇ ਬਿਦਾ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਗਏ ਤਬ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨ ਮੈਂ ਗਿਲਾਨੀ ਆਈ ਕੇ ਏਵੇਂ ਬਾਤਹੀ ਬਨੀ ਹੋਈ ਹੈ ਭਲਾ ਆਜ ਕਾਲ ਕਲਯੁਗ ਮੈਂ ਕੌਨ ਐਸਾ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਰ ਮਨ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਜਾਨ ਲੇਵੇ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਨੇ ਮਨਮੈਂ ਕਹੀ ਉਸੀ ਵਕਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੀਵਾਨ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈਂ ਏਕ ਸਿਖਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮ ਸਿੰਘਕੋ ਅਕੇਲੇ ਹੀ ਕੋ ਚੁਪਕੇ ਹੀ ਬੁਲਾਇ ਲਿਆਓ ਜਲਤੀ ਸੇ ਤਬਦੌੜਕੇ ਸਿਖ ਨੇ ਪੰਡਿਤਕੋ ਸਾਥ ਲਜਾਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਜਾਇ ਖੜਾ ਕੀਆ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਸਜਾਮ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪਾਸ ਅਪਨੇ ਬੈਠਾਇਕੇ ਧੀਰੇ ਸੇ ਪਾਂਚ ਮੁਦ੍ਰਕਾ ਰਜਤ ਕੀ ਹਾਥਮੈਂ ਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਪੰਡਿਤ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਖੁਸ਼ਕੀ ਬਹੁਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਪੰਡਿਤ ਕੇ ਹਾਥਮੈਂ ੫) ਪਾਂਚ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦੀਏ ਅਰ ਮੁਸਕਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਇਨਕਾ ਤੁਮਨੇ ਦੂਧ ਸਰਦਾਈ ਪੀ ਲੇਨਾ ਰੁਪਏ ਪਾਂਚੋਂ ਹਾਥਮੈਂ ਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਪੰਡਿਤ ਮੋੜਨੇ ਲਾਗਾ ਹੂਆ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਕਿ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁਜੀ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਸਭੀ ਕੁਛ ਬਹੁਤਹੈ ਕੇਵਲ ਆਪਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਹੀ ਬਾਂਛਾ ਹੈ ਔਰ ਕੁਛ ਬਾਂਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯੇ ਰੁਪਏ ਆਪ ਰਹਿਣੇ ਦੀਜੀਏ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਪੰਡਿਤਕੀ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਵੋ ਪੰਡਿਤਾ ਭੀਤਰਸੇ ਮਾਂਗਤਾ ਹੈ ਅਰ ਊਪਰਸੇ ਤਿਆਗ ਜਨਾਵਤਾ ਹੈ ਸਚ ਕਹੋ ਤੋ ਡੇਰੇ ਸੇ ਕਿਆ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਚਲਜਾ ਥਾ ਅਰ ਅਬ ਰਸਤੇ ਮੈਂ ਕਿਆ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤਾ ਥਾ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜੀ ਨੇ ਪੰਡਿਤ ਕੇ ਮਨਕਾ ਸੰਕਲਪ ਮਾਤ੍ਰ ਸਭ ਬਾਤ ਪ੍ਰਗਟਹੀ ਕਹ ਦਈ ਤਬ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਬਹੁਤਹੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੂਆ ਅਰ ਵੋ ਪਾਂਚੋ ਰੁਪੈ ਲੈਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਆਪਨੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਸਭ ਕਥਾ ਜੈਸੇ ਹੋਈ ਥੀ ਤੈਸੇਹੀ ਜਾ ਸੁਨਾਈ ਆਗੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖ ਥੇ ਸੁਣਕੇ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘਸੇ ਬੋਲੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਕੋਪਸੇ ਕੇ ਅਰੇ ਅਨਜਾਨ ਤੈਨੇ ਯੇ ਕਜਾ ਅਨਜਾਨਪਨਾ ਕੀਆ ਕੇ ਐਸੇ ੨ ਸਾਮਰਥ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਣਾ ਔਰ ਐਸਾ ਕੁਤਸਿਤ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਮਹਾਤਮਾਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਲੇਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੋ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਤੁਮਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇ ਦੇਤੇ ਤਬ ਕਜਾ ਕਰਤਾ ਜੇ ਤੇਰੇਕੋ ਕੁਛ ਨਾ ਦੇਤੇ ਤਬ ਤੇਰੀ ਭੀ ਅਸ਼ੂਧਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਔਰ ਲੋਕੋ ਕੋ ਉਨਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਾਇਕੇ ਉਨ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਜਬ ਅਸ਼ੂਧਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਵੋ ਪਾਪ ਸਾਰਾਤੇਰੇ ਕੋਹੀ ਬਜ੍ ਲੇਪ ਵਤ ਹੋਜਾਤਾ ਤਾਂਤੇ ਮਹਾਤਮਾਕੇ ਪਾਸ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਿਣੇ ਜਾਯੇ ਉਨਕੀ ਪਰੀ ਖਜਾ ਨ ਕਰਜੇ ਫਿਰ ਕਭੀ ਭੀ ਐਸਾ ਕਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ਬਰਸ ਛੀ ਮਾਸ ਪੀਛੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਫੇਰ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗਾਰੀ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜੀ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਇਸਨਾਨ ਪਾਨੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਾਸਤੇ ਦੁਕਾਨਸੇ ਪਤਾਸੇ ਲੈਕੇ ਚਾਦਰਮੈਂ ਬਾਂਧਕੇ ਚਲੇ ਤਬ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਥੇ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਪਜਾਸ ਲਾਗੀ ਤਬ ਏਕ ਕੂਪਕੇ ਊਪਰ ਬੈਠਕੇ ਜਲਪਾਨ ਕਰਕੇ ਚਲ ਦੀਏ ਜਿਸਕੋ ਪਤਾਸਜਾਂ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ਸੌਂਪੀ ਥੀ ਵਹੁਸਾਧੂ ਸਣੇ ਪਤਾਸਜਾਂ ਚਾਦਰ ਉਸ ਕੂਪ ਪਰਹੀ ਭੂਲ ਗਿਆ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਪੀਛੇ ਬੈਠਾ ਰਹਿਆ ਥਾ ਵੋ ਪਤਾਸਜਾਂ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ਪੰਡਿਤ ਨੇ ਉਠਾਇ ਕੇ ਅਪਨੇ ਕਬਜੇ ਕਰਕੇ ਬਾਲਕ ਸੁਭਾਵਸੇ ਹਸਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਕੇ ਜਿਸਕੀ ਯੇ ਵਸਤੁਹੈ ਜਬ ਓਹੀ ਆਪੇ ਮਾਗੇਂਗੇ ਤਬ ਮੈਂ ਦੇਵਹੁਗਾ ਨਹੀਂ ਤੋ ਨਾ ਦੇਵਹੁਗਾ ਐਸੇ ਮਤਾ ਪਕਾਇਕੇ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚੇ ਤਬ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ਯਾਦ ਕੀ ਤਬ ਵੋ ਚਾਦਰ ਪਤਾਸਜਾਂ ਵਾਲੀ ਢੂੰਡਨੇ ਸੇ ਹਾਥ ਨਾ ਆਈ ਜਬ ਬਹੁਤਹੀ ਤਲਾਸੀ ਕਰੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਹਰਿ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਸੇ ਕੇ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਸੰਤਾਂਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ਦੇਤੇ ਕਿਉਂ ਨੰਹੀਂ ਹੋ ਬੁਕਲਮੈਂ ਕਿਉਂ ਲੁਕਾਇ ਛੋਡੀ ਹੈ ਸੰਤ ਵਿਚਾਰੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਿਨਾ ਦਿਕ ਪੜੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਏਕਵਾਰ ਪਰੀਖਜਾ ਲੈਕੇ ਨਹੀ ਰਜੇ ਹੋ ਸੰਤ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਲੀਆ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਵਾਰ ਪਰੀਖਜਾ ਲੇਨੇ ਸੇ ਤੁਮਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਾ ਆਈ ਅਬ ਬੁਕਲ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਾਲੀ ਸਣੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚਾਦਰ ਦੇ ਦੇਵਹੁ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਨ ਹੋਵਹੁ ਤਬ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮੈਂ ਬਡਾਹੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਕੇ ਬੁਕਲਮੇਂ ਸੇ ਚਾਦਰ ਪਤਾਸਜਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਪਰੰਤੂ ਮਾਰੇ ਲਜਾਕੇ ਮੇਰੇ ਨੇਤ੍ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ਸੰਤਾਂ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਠਾਕਰਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਨੇ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਯਥਾਯੋਗ ਸਭਕਾਕੀਆ ,ਜਲ ਪਾਨੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀ ਬਚਨੋਂ ਕਰਕੇ ਸਭਕੋ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੰ ਕੀਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਓਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਠਾਕਰਦਯਾਲਸਿੰਘਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬ
ਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਇਨ ਅਪਨੇ ਚੇਲੇ ਬਾਲਜੋਂਸੇ ਕੁਛ ਸੇਵਾਭੀ ਲੀਆਕਰੋ-
ਕਿਉਂਕਿ ਸੇਵਾਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧਹੋਤਾਹੈ ਆਜ ਕਾਲ ਕਲਜੁਗਮੈਂ ਨਾ ਤੋ ਭਜਨ
ਮੈਂ ਮਨ ਜੀਵਹੁ ਕਾ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਨਾ ਸਮਾਧੀ ਕੇ ਸਮ ਦਮਾਦੀ ਸਾਧਨੋਂਮੈਂ ਮਨ ਲਾ
ਗਤੋ ਹੈ ਬਿਨਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਮਨ ਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਕੁਲਾਲ
ਕੇ ਚਕ੍ਰਵਤ ਅਨਾਦੀ ਕਾਲਕੋ ਮਨ ਵਿਖਯੋਂ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਭ੍ਰਮਤੋ ਚਲਾ ਆਯੋ
ਹੈ ਜਬ ਯੇ ਮਨ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੇ ਹੀਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਬ ਬਜਰਥਹੀ ਏਕਾਂਤਮੈਂ ਬੈਠ
ਕੇ ਭੀ ਕੁਤਸਿਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜਿਸ ਉਪਾਇਸੇ
ਲੋਕ ਬਹੁਤਹੀ ਮਾਨ ਸਤਕਾਰ ਕਰੈਂ ਅਪਨੇ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਸਿਖ ਬਨਜਾਵੈਂ ਅਛੇ੨
ਭੋਗਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪਦਾਰਥ ਦੇਵੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਛਲ ਵਾਲੇ ਉਪਾਇ ਮਨ ਚਿੰ-
ਤਨ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾਹੈ ਬਿਨਾ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂਕੀ ਬਿਨਾ ਵੈਰਾਗ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕੇ ਮਨ ਥਿਰ
ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦੇ ॥ ਕਬੀਰ ਸਿਖਸਖਾ ਬਹੁਤੇਕੀਏ ਕੇਸੋ ਕੀਓ
ਨ ਮੀਤ । ਚਾਲੇਥੇ ਹਰਿ ਮਿਲਨਕੋ ਬੀਚੇ ਅਟਕਿਓ ਚੀਤ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਭਾਈ
ਦਿਆਲ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ਇਸ ਮਾਯਾਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤਿ ਕੈਸੇ ਹੋਵੈ ਯੇ ਮਨ
ਮਾਯਾਮੈਂ ਅਤਸੇ ਕਰਕੇ ਗਡ ਰਹਿਓ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੀਵਾਰਕੇ ਊਪਰ ਚਿਤ੍ ਕੀ ਮੂਰਤਿ
ਰੰਗਸੇ ਅਥਵਾ ਚੂਨੇਸੇ ਬਨਾਈ ਹੂਈ ਦੀਵਾਰਕੋ ਛਾਡਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਮਨਭੀ
ਮਾਯਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੇ ਬਾਹਰਸੇ ਅਸਥੂਲ ਮਾਯਾਕਾ ਤਿਆਗ ਕਰ
ਭੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅੰਤਰਸੇ ਸੂਖ੍ਮ ਮਾਨ ਮੋਹ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੰਕਲਪੋਂ ਕੀ ਰ-
ਚਨਾ ਈਰਖਾ ਬਖੀਲੀ ਅਹੰਕਾਰ ਆਦੀ ਮਾਯਾ ਕਾ ਮਨ ਤਜਾਗ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾਹੈ ॥
ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦੇ ਮਃ ੯ ॥ ਮਨ ਮਾਇਆ ਮੈਂ ਰਮ ਰਹਿਓ ਨਿਕਸਤ ਨਾਹਿਨ
ਮੀਤ । ਨਾਨਕ ਮੂਰਤਿ ਚਿਤ੍ ਜਿਉਂ ਛਾਡਤ ਨਾਹਿਨ ਭੀਤ ॥ ਸੋ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਪ
ਇਸ ਮਾਯਾਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਕਾ ਉਪਾਉ ਕਹਨੇ ਯੋਗਹੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਠਾਕਰਦਯਾਲ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਵਾਲੇ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ ॥ ਹਸ ਕਰਕੇ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਜਾ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਮਾਯਾਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤਿ
ਕਾ ਉਪਾਇ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਯੇ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਆਪਕੋ ਰਾਤ੍ ਦਿਨ ਸ਼ਾਸਤ੍
ਔ ਪੁਰਾਣ ਤਥਾ ਬੇਦ ਕਾ ਸਾਰਰੂਪ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਤਾ ਰ-
ਹਤਾ ਹੈ ਆਪ ਅਭ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੀ ਹੋ ਬਿਲਾਸ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਹਮਸੇਭੀ ਪੂਛਤੇਹੋ। ਪੁਨਾ
ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਹਨਾ ਸਤਜਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਯੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਰੂਪਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰਕਾ ਜਲ ਅਪਨੇ ਆਪ ਪੀਨੇਸੇ ਤ੍ਰਿਖਾਕੋ ਸਾਂਤ ਨਹੀਂ ਕਰਤੋ ਉਲਟਾ ਅਧਿਕ ਤ੍ਰਿਖਾਕੋ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅੰਤਰ ਦਾਹ ਭੀ ਲਗਾਇ ਦੇਤੋਹੈ ਪੀਨੇ ਮੈ ਖਾਰਾ ਅਤਿ ਬੇਸ੍ਵਾਦ ਲਾਗਤੋਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪੰਡਿਤ ਲੋਗੋਂਸੇ ਵੇਦਾਂਤ ਆਦੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੁਣਨੇ ਸੇ ਅਥਵਾ ਆਪਨੇ ਆਪ ਬਿਚਾਰਨੇ ਸੇ ਮਨਮੈਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਓਹੀ ਸਮੁਦ੍ਰਕਾ ਜਲ ਯਦਪੀ ਆਪ ਸਰੂਪਸੇ ਖਾਰੀ ਭੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਖਜਾਤ ਸਮੁਦ੍ਰਕਾ ਜਲ ਖੇਤੀਓਂ ਕਾ ਨਾਸਕ ਹੋਤਾ ਥਾ ਤਥਾਪੀ ਬਾਦਲੋਂਕੇ ਦੁਆਰਾ ਹੋਕੇ ਆਵਨੇ ਸੇ ਮੀਠਾ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਫਿਰ ਪੀਨੇ ਸੇ ਤ੍ਰਿਖਾਕੋ ਸਾਂਤ ਕਰਤੋ ਹੈ ਖੇਤੀਓਂ ਕੋ ਸਰੀਰਕੋ ਪੁਸ਼ਟਭੀ ਕਰਤੋਹੈ ਅਰ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਕਾਲਮੈਂ ਸ੍ਵਾਦ ਭੀ ਲਾਗਤੋਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਵਚਨ ਭੀ ਜਬ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖੋਂਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਨੇ ਮੇਂ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਤ੍ਰਿ-ਸ਼ਨਾ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੁਣਨਕਾਲ ਮੈਂ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਿਯ ਸ੍ਵਾਦ ਲਾਗਤੇਹੈਂ ਕਰਣੋ ਕੋ ਸੁਖ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਸਾਂਤੀ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਲਿਆਣ ਰੂਪੀ ਖੇਤੀ ਕੀ ਭੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕੀ ਬਾਣੀਕੀ ਕੋਈ ਅਪੇਖਜਾ ਲੋੜ ਨਹੀ ਹੈ ਈਹਾਂ ਕੇਵਲ ਆਪ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨੋਂ ਕੇ ਸੁਣਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਵਿਧੀ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਕੇਸਰੀ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਯਾ ਨਾਮ ਛਲ ਕਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਛਲਕੇ ਰੂਪਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਉਤਨਾਕਾਲ ਜੀਵ ਛਲਮੈਂ ਆਇ ਕੇ ਭਟਕਤੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ਜਬ ਛਲਕੋ ਜਾਨ ਲੇਤੋ ਹੈ ਤਬ ਉਸਕੇ ਪੇਚਮੈਂ ਨਹੀਂ ਆ-ਵਤੋ ਹੈ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਸਰਬ ਲੋਕਮੈਂ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਅਣਹੂਈ ਵਸਤੂ ਕੋ ਦਿਖਾਇ ਦੇਨਾ ਮਦਾਰੀਓਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਥਵਾ ਉਸਮੈਂ ਨਿਸਚਾ ਬੰਧਾਇ ਦੇਨਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਛਲ ਹੈ ਔ ਇਸੀ ਕੋ ਮਾਯਾਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਛਲ ਮਾਯਾ ਪ੍ਰਯਾਯਵਾਚੀ ਏਕਹੀ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਨਾਮਹੈ ਜੈਸੇ ਘਟ ਕਲਸ ਏਕਹੀ ਪਦਾਰਥਕੇ ਦੋਨੋਂ ਨਾਮਹੈ ਜੈਸੇ ਮਾਯਾ ਰਚਨੇ ਵਾਲਾ ਮਦਾਰੀ ਆਪਨੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਲੋਕੋਂਕੀ ਬੁਧੀ ਮੈਂ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਕੇ ਰਜੂਮੈਂ ਸਰਪ ਦਿਖਾਇ ਦੇਤਾਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਗਵਾਨਭੀ ਆਪਨੀ ਛਲ ਰੂਪੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਜਗਤਕੇ ਜੀਵੋਂਕੋ ਭ੍ਰਮਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮਦਾਰੀ ਕਾ ਜਮੂਰਾ ਨਹੀਂ ਭ੍ਰਮਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜੋ ਮਾਯਾਧਾਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਸਰਣਕੋ ਮਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਨ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਮਾਯਾਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਵਹੁ ਸੰਤ ਜਨ ਨਹੀ ਭ੍ਰਮਤੇਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਕੀ ਸ਼ਰਣ ਭੀ ਤਬ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਹੈ ਜਬਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਅਰਸੰਤਾਂਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਥਮ ਸ਼ਰਣੀ ਪਰੇ ਤਬ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਮਾਯਾ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇਂ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਭੀ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੀਤਾ ॥ ਦੈਵੀ ਹ੍ਯੇਖਾਂ ਗੁਣਮਈ ਮਮਮਾਯਾ ਦੁਰਤਯਾ । ਯੇਮਾਂ ਪ੍ਰਪਦ੍ਯੰਤੇ ਮਾਯਾ ਮੇਤਾਂ ਤਰੰਤਿਤੇ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਯੇ ਦੇਵ ਸੰ-ਬੰਧਨੀ ਤ੍ਰਿਗੁਣਰੂਪਾ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਬਡੀ ਦੁਸਤਰਹੈ ਬਡੇ ਦੁਖਕਰਕੇ ਤਰੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਜੌਨਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਮੁਝ ਪਰਮਾਤਮਾ ਈਸ਼੍ਵਰਕੀ ਮਨਕਰਕੇ ਨਿਤਹੀ ਸਰਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਵੇ ਮਹਾਤਮਾ ਇਸ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕੋ ਗੋਖੁਰਵਤ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਤਰਜਾਤੇਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਧਕ ਮਛ੍ਜਾਂ ਕੇ ਪਕੜਨੇ ਵਾਸਤੇ ਜਲਮੇਂ ਜਾਲਕੋ ਪਸਾਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮਛ੍ਜਾਂ ਜਾਲਕੇ ਅੰਦਰ ਆਇ ਜਾਤੀ ਹੈਂ ਉਨ ਮੇਂ ਸੇ ਜੌਨਸੀ ਮਛ੍ਛੀ ਬਧਕ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਛੂਟਨੇਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦੌੜਤੀ ਹੈ ਵਹੁ ਮਛ੍ਛੀ ਜਾਲਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸ ਜਾਤੀਹੈ ਜੌਨਸੀ ਮਛ੍ਛੀ ਬਧਕਕੋ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਜਾਲਕੇ ਸਨਮੁਖ ਅਪਨੇ ਛੂਟਨੇ ਵਾਸਤੇ ਬਧਕ ਸੇ ਡਰਕਰ ਜਾਤੀਹੈ ਵਹੁ ਮਛ੍ਛੀ ਜਾਲਮੇਂ ਫਸ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਜੌਨਸੇ ਜੀਵ ਪੁਰਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰਸੇ ਡਰਕੇ ਮਾਯਾਸੇ ਛੂਟਨੇ ਅਰਥ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨ ਤਪ ਆਦਿਕ ਕਰਣੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਸਤਗੁਰੂ ਸਤਸੰਗ ਰੂਪ ਮਾਯਾ ਰੂਪੀ ਜਾਲਵਾਲੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕੀ ਸ਼ਰਣਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਤੇਹੈਂ ਤੇ ਲੋਕਮਾਯਾ ਮੇਰੀਕੋ ਨਹੀਂ ਤਰਸਕਤੇਹੈਂ ਵੇ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾਮੈ ਬੰਧਾਇਮਾਨ ਹੋਕੇ ਅਨੰਤਜਨਮੋਂਕੀ ਪਰੰਪਰਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਦੁਖਕੋ ਭੋਗਤੇਹੈਂ ਬਿਨਾ ਮੇਰੀ ਸਰਣਸੇ ਬਿਨਾ ਸਤਗੁਰੂਕੇ ਸਤਸੰਗਸੇ ਯੇਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਭੀ ਤਰਣੀ ਕਠਿਨਹੈ । ਜਬ ਯੇ ਜੀਵ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕੀ ਸਰਣੀ ਪਰ੍ਤਾਹੈ ਤਬ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਇਸਕੇ ਰਿਦੈ ਮੈਂ ਵਿਚਾਹਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਤਾਹੈ ਇਸਕੋ ਵਿਚਾਰ ਧਾਰਣਾ ਵਾਲੀ ਬੁਧੀ ਦਯਾਕਰਕੇ ਦੇਤਾਹੈ ਤਿਸਕਰਕੇ ਯੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਅਰਪਣ ਬੁਧੀਕਰਕੇ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰਮ ਕਰਤਾਹੈ ਇਤਨੇ ਕਰਕੇ ਇਸਕਾ ਮਨ ਅਤ੍ਯੰਤ ਨਿਰਮਲ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਪੁਨਃ ਭਗਵੰਤ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਸੰਤਜਨਾਕਾ ਸੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੋਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕਵਤੀ ਬੁਧੀ ਨਾਰਾਯਣ ਅਪਣੇ ਮਿਲਾਪ ਵਾਸਤੇ ਬਖਸ਼ਤੋਹੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਸਤਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੇ ਵਿਚਾਰਸੇ ਤਤ੍ਵਮਸਿ ਆਦੀ ਮਹਾਵਾਕੋਂ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਮਨਨ ਨਿਧ੍ਯਾਸਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵ ਸਾਖ੍ਯਾਤਕਾਰਸੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਵਿਦੇਹਮੁਕਤਿ ਆਦੀ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੋ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਸਰਬ ਕਰਮ ਧਰਮੋਂਸੇ ਔਰ ਜਪੋਂ ਤਪੋਂ ਤੀਰਥਹੁ ਦਾਨਹੁਸੇ ਭੀ ਤਥਾ ਸਰਬ ਸਾਧਨੋਂਸੇ ਭੀ ਅਤਿ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਸਤਸੰਗਹੈ ਆਰੋ ਅਧਿਕ ਜੋਕੁਛ ਆਪ ਨੇ ਪੂਛਨਾਹੋਵੇ ਤਬ ਪੂਛਲੇਵਹੁ ਇਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਕਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀ ਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੈਸੇ ਕੇ ਆਪਕੇ ਵਚਨਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋਂਸੇ ਸੁਧਾ ਸ੍ਰਵਤਾਹੈ ਇਸਕੋ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਹਮ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਆਪ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਊਪਰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਕਰਕੇ ਹਮਕੋ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੀਆ ਹੈ ਆਪ ਅਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਏਹੀ ਵਰਦਾਨ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਜੀਕੇ ਚਰਣੋਂਮੈਂ ਤਥਾ ਗੁਰੂਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣਹੁ ਮੈ ਹਮਾਰੀ ਸ੍ਰਧਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਬਨੀਰਹੈ । ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮਥਾਟੇਕਤੇ ਭਏ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾਲਸਿੰਘਜੀਕੀ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਤਥਾ ਅਸਤੁ ਜੈਸੇ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤੈਸੇਹੀ ਹੋਗਾ ਪੁਨਃ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇਕੇ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘਕੋ ਬਡੇ ਕੋਪਸੇ ਕਹਤੇਭਏ ਕਿਉਂਰੇ ਤੁਮਨੇ ਬਾਲਕੋਂ ਸਰੀਖੀ ਬਾਤਕਰੀ ਨ ਜਬ ਏਕਵਾਰ ਸੰਤਹੁਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਤੁਮਨੇ ਅਛੀਤਰਹਸੇ ਲੈ ਲਈਥੀ ਤਬ ਫਿਰ ੨ ਪਰੀਖਜਾ ਲੇਨੇਕਾ ਤੁਮਾਰਾ ਕਜਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨਥਾ । ਜਬ ਸੰਤਹੁਨੇ ਤੇਰੀ ਬੁਕਲਮੈਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ਨਿਕਾਸਲਈ ਤਬ ਤੇਰੀ ਕੌਨਸੀਭਲੇਮਾਨਸੀਰਹੀ ਆਪਕੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਤਾਭਯਾ ਹਮਕੋਭੀ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਸਰਮਿੰਦਾ ਕਰਾਯਾ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਤੈਨੇ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕੀ ਥੀ ਕਿ ਫਿਰ ਮੈਂ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਭੀ ਭੀ ਨ ਕਰੂੰਗਾ ਫਿਰ ਤੈਨੇ ਕਿਉਂ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕੀਆ ਖਬਰਦਾਰ ਅਬਤੋ ਜੋ ਐਸਾ ਕਾਮ ਤੁਮਨੇ ਕੀਆ ਸੋ ਕੀਆ ਜੋ ਫਿਰ ਕਬੀਭੂ ਸੰਤਹੁਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਸੋ ਬਾਤ ਤੇਰੇਹੀ ਪੇਸ਼ਆਵੇਗੀ ਬਸ ਅਬ ਆਪ ਨੇ ਸਮਝਕੇ ਇਸ ਹਮਾਰੀ ਬਾਤ ਕੋ ਯਾਦ ਰਖਨਾ ਹੋਗਾ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮੈਂ ਸੰਤਹੁਸੇ ਬਡਾ ਲਜਿਤ ਹੁਆ । ਯੇ ਸਾਖੀ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘਨੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖਸੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਸੁਣਾਈ ਥੀ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਦੀ ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਨਵਮੋ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੯ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧ ਓਂ ੩੩ਸ੩

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਏਕ ਸਮੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਸੇ ਉਤਰ ਕੀ ਓਰ ਤੁੰਗ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਬਾਹਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਉਤਰਾ ਹੁਆਥਾ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਪੰਡਿਤਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸੰਬੰਧੀ ਚਾਚਾ ਸੰਤਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਤੀਰਥਪਰ ਬੈਠਾ ਹੁਆ ਥਾ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਸਾਧੂ ਅਛੇ ੨ ਵਿਰਕਤ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਯੇ ਔਰ ਭੀ ਬੈਠੇ ੨ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਚਾ ਕਰਰਹੇਥੇ ਕੋਈ ਦੋ ਤੀਨ ਘਟਿਕਾ ਦਿਨਚਢੇ ਹੁਏ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸਾਧਨ ਸਿਧ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਹਰੀਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੀ ਆਇ ਗਯਾ ਦੇਖੋ ਕਿ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸਾਧਨੋਂਕੀ ਦ੍ਰਿਢਤਾ ਕਰਕੇ ਸਿਧ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏਹੈਂ ਅੰਤਰਯਾ-ਮਿਤਾ ਆਦਿਕ ਵਾਕਜ ਸਿਧੀ ਆਦਿਕ ਜਿਨਕੇ ਆਗੇ ਬੈਸਜਾਕੇ ਸਮਾਨ ਨਿਰਤ-ਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈਂ ਯੇ ਬਾਤ ਸਤਜ ਹੈ ਬਹੁਤਸੇ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰੀਖਜਾ ਲੈ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਪਕ ਨਿਸਚੈ ਕੀਆ ਹੁਆਹੈ ਤਥਾ ਦੋ ਵਾਰ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਪਰੀਖਜਾ ਲੈਕੇ ਨਿਸਚੇ ਕੀਆ ਹੈ ਊਪਰ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਰਾ ਤਹਾਂ ਸੇ ਸੁਨਨੇ ਮੈ ਆਯਾ ਤਬ ਔਰ ਸੰਤ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਆਦੀ ਬੋਲੇ ਕਿ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਿਨਾਂ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖੇ ਸਤ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀਹੈ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਔ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਬਡਾ ਅੰਤਰਾਯ ਰਹ ਜਾਤੋਹੈ ਹਮ ਜਬ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖੇਂਗੇ ਤਬ ਸਤਪ੍ਰਤੀਤਿ ਕਰੇਂਗੇ ਇਤਨੀ ਸੁਣਕੇ ਔਰ ਏਕ ਸੰਤ ਬੋਲਜਾ ਕੇ ਹਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਆਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗਾਰੀਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਤੁੰਗਗ੍ਰਾਮਕੇ ਪਾਸ ਉਤ੍ਰਾ ਹੁਆਹੈ ਆਪ ਆਜਹੀ ਪਰੀਖਜਾ ਉਨਕੀ ਦ੍ਰਿਰਾਮਾਤ ਕੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੋ ਤਬ ਸੰਤ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋਂ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਬਾਤਹੈ ਈਹਾਂ ਵਹੁ ਤੋ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਨਾ ਕੋਈ ਉਨ ਕਾ ਆਦਮੀ ਸੁਣਤਾਹੈ ਜੋ ਉਨਸੇ ਜਾਕਹੇਗਾ ਆਪਸ ਮੈਂ ਈਹਾਂ ਸਭ ਪਾਂਚੋਂ ਸਾਤੋਂ ਬੈਠੇਹੈਂ ਏਕ ਅਥਵਾ ਦੋ ਅਥਵਾ ਭਿੰਨ੨ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕਰਲੇਵਹੁ ਜੋ ਤੁਮਾਰੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਉਨ੍ਹੋਂਨੇ ਆਪਹੀ ਪੂਰੀ ਕਰਦਈ ਤਬ ਤੋ ਜਾਨੈਗੇ ਕਿ ਠੀਕ ੨ ਅੰਤਰ-ਯਾਮੀਹੈਂ ਨਹੀਂ ਤੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਉਦਾਰਚਿਤ ਮਾਨੀਯਹੈ ਲੋਕ ਉਨਕੀ ਉਦਾਰਤਾ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਤੇਹੀਹੈਂ ਪੁਨਃ ਔਰ ਏਕ ਸੰਤ ਬੋਲਜਾ ਕਿ ਆਜ ਕਲ੍ਹੂਕਾਲਕੇ ਸਮੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈ ਕਉਨ ਐਸਾ ਸਾਮਰਥਹੈ ਜੋ ਦੂਸਰੇਕੇ ਸੰਕਲਪਕੇ ਜਾਨ ਲੇਵੇ ਆਜਕਾਲ ਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤ ਬਡੀ ਦੁਰਲਭਹੈ ਭਾਈ ਆਪ ਲੋਕ ਕਾਹੇ ਕੋ ਉਨਕਾ ਮਾਨਭੰਗ ਕਰਤੇ ਹੋ ਉਨਕਾ ਜੈਸਾ ਪਾਖੰਡ ਚਲਜਾ ਹੁਆਹੈ ਸੋ ਚਲਜਾ ਰਹਨੇ ਦੇਵਹੁ ਸੈਂਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਜੀਵ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਖਾਏਹੈਂ ਜਹਾਂਪਰ ਦਾਨ ਧਰਮ ਹੋਤੇਹੈ ਤਹਾਂਪਰ ਲੋਕ ਕੁਸਾਮਤੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕ ਰ ਕੀ ਬਡਜਾਈ ਕਰਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਪੈਰ ੨ ਕੇ ਲਜਾਯਾ ਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਸ ਸੰਤਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਮਤਾਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਤਬ ਸੰਤ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਬੋਲੇ ਕਿ ਕਜਾ ਭਾਈ ਹਮ ਉਨਕਾ ਕੁਛ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇਹੈਂ ਅਥਵਾ ਡੌਂਡੀ ਪੀਟਨੇ ਲਾਗੇਹੈਂ ਜੋ ਉਨਕਾ ਮਾਨ ਘਟ ਜਾਵੇਗਾ ਬਹੁਤਸੇ ਲੋਕਹੁਸੇ ਸੁਣਤੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸੰਤ ਅੰਤਰਯਾਮੀਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਅਪਨ ਮਨਕਾ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਲੀਏ ਥੋੜੀ ਸੀ ਪ-ਰੀਖਜਾ ਕਰ ਲੇਤੇਹੈਂ ਤਬ ਉਨ੍ਹੋਂਨੇ ਕਹਜਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਕਜਾ ਪਰੀਖਜਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਤਬ ਸੰਤ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਕਿ ਹਮਤੋ ਇਤਨਾ ਸੰਕਲਪ ਮਨ ਮੈ ਧਾਰਕੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਕਜਾ ਕਿ ਹਮ ਉਨਕੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਉਨਕੇ ਡੇਰੇਕੇ ਪਾਸ ਪਾਸ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸੈਂਗੇ ਜੇ ਓਹ ਆਪੇ ਬੁਲਾਇਕੇ ਹਮਾਰਾ ਤੂੰਬਾ ਪਤਾਸਜਾਂਸੇ ਸਰਦਾਈਕੇ ਵਾਸਤੇ ਭਰ ਦੇਂਗੇ ਤਬ ਹਮ ਜਾਨੈਗੇ ਠੀਕ ੨ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀਹੈ ਨਹੀਂ ਤੋ ਲੋਕ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਬਡਾਈ ਕੀਆਹੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਇਸਮੈ ਕਉਨ ਬਡੀ ਬਾਤਹੈ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਭੀ ਏਹੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਕਿ ਹਮਾਰੀ ਭੀ ਏਹੀ ਪਰੀਖਜਾ ਰਹੀ ਜੋ ਆਪ ਕੀ ਹੈ ਪਾਂਚੋ ਸਾਤੋ ਸੰਤ ਸੰਮਤੀ ਕਰਕੇ ਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਤਹਾਂ ਗਏ ਆਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾ ਹੂਆਹੈ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਹੋ ਰਹਜਾਹੈ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਕੇ ਦੂਰਸੇ ਪਾਂਚੋਂ ਸਾਤੋਂ ਸੰਤ ਧੀਰੇ ੨ ਨਿਕਸੇ ਜਬ ਡੇਰੇਸੇ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਆਗੇ ਗਏ ਉਨਕੇ ਮਨਵਿਖੇ ਸਭਕੇ ਕੁਛ ੨ ਅਸ੍ਧਾਕੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਹੋਨੇਲਗੇ ਤਬ ਏਕ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਇਕੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕਿ ਵੇ ਜੋ ਸਾਤੋਂ ਸੰਤ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਉਨਕੋ ਬੁਲਾਇ ਲਜਾਵਹੁ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾਸੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਮੀਠਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਕਹਨਾ ਤਬ ਸਿਖਨੇ ਐਸੇਹੀ ਕੀਆ ਬਡੀ ਆਧੀਨਗੀਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਕੇ ਦਰਸ਼ਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂਜੀ ਆਪਕੋ ਯਾਦ ਕਰਤੇਹੈਂ ਉਸ ਸਿਖਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਭੀ ਸੰਤ ਪਰਸਪਰ ਮੁਖਦੇਖਕੇ ਮੁਸਕਾਇਕੇ ਉਸ ਸਿਖਕੇ ਸਾਥ ਚਲ ਦੀਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਜਾਇਕੇ ਪਰਸਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰਸੇ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਸੰਤਹੁ ਤੂੰਬੇ ਕਜਾ ਅੱਛੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੁੰਦਰਹੈਂ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲਜਾਓ ਤੋ ਸੰਤਹੁ ਅਪਨੇ ਤੁੰਬਜਾਂ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਤਾਂ ਕਰਾਉ ਉਰੇ ਤਾਂ ਕਰੋ ਤੁੰਬਜਾਂਕੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਤੁੰਬੇ ਏਕ ੨ ਕੋ ਲੈਕੇ ਪਤਾਸਜਾਂ ਸੇ ਸਾਰੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂਸੇ ਭਰ ਦੀਏ ਅਰ ਪੁਨਃ ਬਚਨ ਕੀਆ ਬਡੀ ਮਧੁਰਬਾਣੀਸੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਨੇ ਇਨਕੀ ਮੀਠੀਸਰਦਾਈ ਬਨਾਇਕੇ ਪੀਲੈਨੀ ਐਸੀ ਅੰਤਰਯਾਮਿਤਾਰੂਪ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਹਿਬਕੀ ਦੇਖਕੇ ਆਪਸਮੈ ਪਰਸਪਰ ਮੁਖੋਂਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਡੀ ਲਜਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ ਯੇ ਦਸਾਸੰਤਹੁਕੀ ਦੇਖਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਪਰਸਪਰ ਵਿਵਾਦ ਕਰਕੇ ਆਪ ਲੋਕ ਇਤਨਾ ਹੀ ਤੁੰਬਜੋਂ ਕਾ ਪਤਾਸਜੋਂਸੇ ਭਰਣੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਡੇਰੇਸੇ ਚਲੇਥੇ ਅਬ ਲਜਤ ਕਾਹੇ ਕੋ ਹੋਤੇਹੋ ਕੁਛ ਆਪਕਾ ਖੋਯਾ ਗਯਾ ਤੋ ਨਹੀਂਹੈ ਐਸੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਹਸਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਆਪ ਮੀਠੀ ਸਰਦਾਈ ਪੀਜਯੇ ਅਰ ਫਿਰਭੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆ ਕਰਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਲੈਕੇ ਬਡੀ ਸ੍ਧਾ ਸੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਆਇਕੇ ਮਾਰਗਮੈਂ ਏਕ ਜਲਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਮੀਠੀਸਰਦਾਈ ਬਨਾਇਕੇ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪਰਸਪਰ ਪਸਚਾਤਾਪਕੇ ਬਚਨ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ਜੇ ਹਮ ਲੋਕ ਐਸੇ ਸੰਕਲਪ ਧਾਰੇ ਬਿਨਾ ਸ੍ਧਾਸੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਤਬ ਕਾਹੇ ਕੋ ਐਸੇ ਲਜਿਤ ਹੋਤੇ ਯਾਂਤੇ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਜੇ ਸੇਵਾਸ੍ਧਾਕਰਕੇ ਕੀਜਜੇ ਪਰੰਤੁ ਪਰੀਖਜਾ ਲੇਨੀ ਸਰਬਥਾਹੀ ਨਖਿਧਹੈ ਜੇਕਰ ਸੰਤ ਹਮਾਰਾ ਸੰਕਲਪ ਪੂਰਣ ਨ ਕਰਤੇ ਤਬ ਹਮਲੋਕ ਏਹੀ ਨਿਸਚੈ ਕਰਤੇ ਕਿ ਸੰਤਪਨੇਕੀ ਬਾਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤਹੀ ਦੂਰ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਦੰਭ ਇਨਕਾ ਠੀਕ ੨ ਬਨਾ ਹੂਆਹੈ ਆਜ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਸੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਐਸੀ ਸਮਰਥ ਦੇਖਕੇ ਹਮਾਰਾ ਚਿਤ ਬੱਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਆਹੈ ਜੋ ਹਮਾਰੇਭੀ ਭੇਖਮੈਂ ਤੀਨੋਂ ਕਾਲੋਂਕੇ ਗਜ਼ਾਤਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਬਡੇ ਸਾਮਰਥ ਪੁਰੁਖਹੈਂ ਯੇ ਸਾਖੀ ਸੰਤ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਸੰਤਨੇ ਆਪ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਸੁਨਾਈਹੈ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਵਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਦਸਮੋਂ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੦ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧ ਓਂ ੩੩ਸ੩

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮਿ੍ਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਾਂਗ

ਸੋਰਠਾ--ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਸਭ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੇਵ ਮੈ ।
ਮਮ ਸਿੱਖਨ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਨ ਸਿਖਾਵਤ ਆਪ ਪ੍ਰਭੁ ॥

ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕਜਾ ਅਰ ਸਾਧੁਕਜਾ ਕੀਆ ਕਰੈ ਜੋ ਕੋਈ ਸੰਤ ਵਿਰਕਤ ਅਥਵਾ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਹੋਵੈ ਜੈਸੀ ਕਾਮਨਾਂ ਕਰਕੇ ਆਵੈ ਤੈਸੀਹੀ ਤਿਸਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰਦੇਵੈਂ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੁ ਸਭਕੇ ਮਨਕੇ ਸੰਕਲਪਕੋ ਜਾਨ ਲੇਵੈਂ ਅਬ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂਕਾ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਨਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਆਪਹੀ ਸਿਖਾਵਤੇਹੈਂ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸੇਵਨੇਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੁਏ ਏਕਸਮੇਂ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਮੈਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬਡੀਭਾਰੀ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਮਾਨੁਖੋਂਕੀ ਸਭਾ ਲਗੀ ਹੁਈਥੀ ਜੈਸੇ ਦੇਵਸਭਾ ਮੈਂ ਇੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਵੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਸੀਤਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਯੁਕਤ ਸਰਬ ਤਾਰਾਗਣੋਂ ਕੇ ਬੀਚ ਸਰਦ ਰਿਤੁਕਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਪੂਰਨਮਾਸੀਕਾ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਵੈ ਤੈਸੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਥੇ ਤਬ ਰਾਗੀ ਸ਼ਬਦ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਸੁਰਸੇ ਗਾਇਰਹੇਥੇ ਤਬ ਦੋ ਸੰਤਹੁਨੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਅਰਥ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈਂ ਸੰਕਲਪ ਧਾਰਕੇ ਗੁਰੁਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇਮੈਂ ਗਵਨ ਕੀਆ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਾਹਿਬ ਉਨਕੇ ਆਵਨਕਾ ਸਮਾ ਵਿਚਾਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਲਘੁ ਸੰਕਾ (ਮੂਤ੍) ਕਰਨੇ ਕੇ ਮਿਸ (ਬਹਾਨੇ) ਉਠੇ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਵਹੁ ਦੋਨੋਂ ਪਰਮਹੰਸ ਸੰਤ ਆਇਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਲੰਬੇ ਪੜਗਏ ਉਨ ਦੋਨੋਂ ਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਗੋਡਜੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗਦਾ ਧੁਰਿ ਪੜ ਰਹੀਥੀ ਵਹੁ ਦੋਨੋ ਪਰਮਹੰਸ ਸੰਤ ਬਡੇ ਤੇ-ਜਸ੍ਵੀਥੇ ਉਨਕੇ ਤੇਜਸੇ ਸਭ ਦਬ ਗਏ ਕਿਸੀ ਸਿਖਨੇ ਭੀ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਯੰਕ ਉਪਰ ਚਢਨੇ ਸਮੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਵਰਜਜਾ ਇਤਨੇ ਮੈ ਲਘੁਸੰਕਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਭੀ ਆਏ ਤਬ ਸਿਖ ਉਨਕੇ ਉਪਰ ਖਿਝਕੇ ਕੁਛਕ ਦੁਰ ਵਚਨ ਕਹਨੇਕੋ ਉਦਿਤਹੁਏ ਤਯਾਰੀ ਕੀ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂਕੋ ਦੁਰਵਚਨ ਕਹਨੇਸੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਪ ਜਾਇ ਕੇ ਅਪਨੇ ਦੁਪਟੇ ਸਾਥ ਦੋਨਹੁ ਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣ ਪੁੰਛੇ ਪੁਨਃ ਆਪਨੀ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਲਗ ਗਏ ਆਪਹੀ ਬਡੀ ਮੀਠੀਬਾਣੀ ਬੋਲਕੇ ਕਨ ਨੇ ਲਾਗੇ ਕਿ ਹ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਹਾਰਾਜ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਬਡੇਹੀ ਧਨਭਾਗਜਹੈ ਜੋ ਆਪ ਮਹਾਤਮਾ ਅਪਨੀ ਸ੍ਰਇਛਾ ਸੇਹੀ ਇਸਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਆਇਬਿਰਾਜੇਹੈਂ ਇਸਕੋ ਆਪ ਨੇ ਆਜ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਡਾਰਾਹੈ ਯਾਂਤੇ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਅਹੋਭਾਗਜਹੈਂ ਜੋ ਆਪ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਉਪਰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟੀ ਕੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪਨੀ ਇਛਾਹੀ ਸੇ ਹਮ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੈ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਮਿੱਠਾਪਾਇਕੈ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਬਨਾਇ ਲਜਾਓ ਸ਼ੀਘ੍ਰਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤ ਦੂਤਦੇਸਸੇ ਆਏਹੈਂ ਇਤਨੇਮੈਂ ਦੋਨੋਂ ਸੰਤ ਉਠ ਬੈਠੇ ਅਰ ਪੁਨਃ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਦੁਕੂਲ ਸੇ ਦੋਨੋ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਚਰਣ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਬਨਾਇਕੇ ਝਾੜੇ ਤਦਨੰਤਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਦੂਧ ਮਿਠੇ ਵਾਲੀ ਸਰਦਾਈ ਪਿਵਾਈ ਜਬ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਪੀ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਮਿਰਯਾਦਾ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਦੋਨੋ ਪਰਮਹੰਸਹੁ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮਨੇ ਤੋ ਆਪਕੋ ਬਡੇ ਮਾਨੀ ਜਾਨਾ ਥਾ ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਤੋ ਗੋਦੜੀ ਮੈ ਛਿਪੇ ਹੁਏ ਲਾਲ ਹੋ ਆਪ ਪੂਰਣ ਪੁਰੁਖ ਹੋ ਆਪ ਪਰਮਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਆਪ ਮਿਰਜਾਦਾ ਪੁਰੁਖੋਤਮ ਹੋ ਜਗਤ ਕੇ ਦੁਖੀ ਕ੍ਰਿਪਣ ਦੀਨ ਜਨੋ ਕਾ ਕੇਵਲ ਉਧਾਰਣ ਅਰਥ ਹੀ ਆਪਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਹਮ ਤੋ ਕੇਵਲ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਔ ਪਰੀਖਜਾ ਅਰਥ ਹੀ ਆਪਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਉਪਰ ਬੈਠ ਗਏ ਹੈਂ ਸੋ ਯੇ ਇਤਨਾ ਹਮਾਰਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਆਪ ਖਿਮਾ ਕੀਜਜੇਗਾ ਇਤਨੀ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਭੀ ਆਪਕੇ ਮਨ ਮੈ ਹਮਨੇ ਰੰਚਕ ਅਭਿਮਾਨ ਨਹੀ ਦੇਖਜਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਪਰਮ ਨਿਰਮਾਨ ਪੁਰੁਖੋਤਮ ਹੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰਮਹੰਸੋਂਕੈ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਸੰਤਜਨੋ! ਹਮ ਕੌਨ ਵਸਤੂ ਕੀ ਮਮਤਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰੈ ਪ੍ਰਥਮ ਹਾਡ ਚਰਮ ਨਾੜੀ ਤੁਚਾ ਰੁਧਿਰ ਲੋਹੂ ਮਾਸ ਵਿਸ੍ਠਾ ਮੂਤ੍ਰ ਵਸਾ ਮਜਾ ਰੋਮ ਕਫ ਥੁਕ ਆਦਿਕ ਅਸੁਚੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਕਾ ਰਚਾ ਹੁਆ ਮਹਾਂ ਦੁਰਗੰਧੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਯੇ ਸ਼ਰੀਰ ਹੈ ਇਸ ਹਾਡ ਚਾਮ ਗੰਦਗੀ ਕੇ ਥੈਲੇ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਤੋ ਮਹਾਂ ਮੂਢ ਅਗਜਾਨੀ ਲੋਕ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਭਲਾ ਸੰਤਜਨ ਐਸੇ ਦੁਰਗੰਧੀ ਕੇ ਮੜ੍ਹੇ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਾਹੇ ਕੋ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਚੇਤਨ ਕਾ ਕੁਛ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਾ ਤਥਾ ਘਟ ਮੰਠ ਆਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਔ ਆਕਾਸ ਕਾ ਕੁਛ ਯਦ੍ਰਿਚਤ ਭੀ ਸੰਯੋਗ ਆਦੀ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਰਮ ਸੂਖਮ ਚੇਤਨਕਾ ਔ ਪਰਮ ਅਸਥੂਲ ਜੜ੍ਹ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਯੋਗਾਦੀ ਕੋਈ ਭੀ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿਸਕੇ ਸਾਥ ਪਰਮਪਰਾ ਆਦਿਕ ਕੋਈ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਬਨਤੋ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕੈਸਾ! ਪਰਮਾਰਥ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਤੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਔ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਬਨਤੋ ਹੈ ਵਿਵਹਾਰਕ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਭੀ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤੋ ਕਾਠ ਕੀ ਬਾਹੀਆਂ ਕਰਪਾਸ ਕੇ ਸੂਤ ਕਾ ਕਪੜਾ ਸੂਤਕਾ ਭਾਰ ਮੰਜੇ ਕੀ ਬਾਹਜਾਂ ਉਪਰ ਬਾਹਜਾਂ ਕਾ ਭਾਰ ਮੰਜੇ ਕੇ ਪਾਵੈਂ ਪਰ ਪਾਵਿਆਂ ਕਾ ਭਾਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਉਪਰ ਫਿਰ ਅਬ ਆਪ ਅਪਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਸੇ ਬਖਸਾਈਏ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਕਾਹੇ ਕੋ ਬਖਸਾਵਤੇ ਹੋ ਹਮਾਰਾ ਇਨਕਾ ਕਜਾ ਸਨਬੰਧ ਹੈ ਜਬ ਆਪ ਇਸ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠ ਗਏ ਤਬ ਹਮਾਰੀ ਕੌਨਸੀ ਹਾਨੀ ਹੈ ਉਲਟਾ ਹਮਾਰੇ ਧੰਨਜ ਭਾਗ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਆਪ ਆਇਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਇਸਕੋ ਆਪ ਨੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਦੀਆਹੈ ਉਲਟਾ ਹਮ ਕਿਸ ਬਾਤਕਾ ਕਲੇਸ ਮਾਨੈ ਹਮ ਤੋ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਪਰਮਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏਹੈਂ ਕਿਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਭੀ ਕਲੇਸ ਮਾਨਨਾ ਅਯੁਕਤ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੇ ਪਾਂਚੋ ਤਤੋਂ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖੋ ਤਬ ਭੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਕੇ ਸਰੀਰ ਪਾਂਚ ਤਤੋਂ ਕੇ ਬਨੇ ਹੁਏ ਏਕ ਸਰੀਖੇਹੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਿਤਨੀਕ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਅੰਤਰਗਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਖਪਰੋਂ ਸਹਤ ਯਾਵਤ ਜੜਚੇਤਨ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰਾ ਹੀ ਪਾਂਚੋ ਤਤੋਂ ਕੀ ਮਿਲਾਵਟ ਸੇ ਉਪਜਜੋ ਹੈ ਇਸ ਬੀਚਾਰ ਸੇ ਭੀ ਬਡਾ ਛੋਟਾ ਸਰੀਰ ਕੋਈ ਸਿੱਧੁ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੋ ਚੇਤਨਸਤਾ ਕੋ ਬੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖੋ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਕਾਸਵਤ ਏਕ ਰਸ ਪੂਰਣ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤਉ ਭੀ ਆਪ ਕੋ ਬਡਾ ਜਾਨ ਕਰ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਨਾ ਸਰਬਥਾ ਅਯੁਕਤ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਮੋਠੋਂਕੇ ਦਾਣਜੋਂ ਮੈ ਬਡਾ ਛੋਟਾ ਕੌਨਸੋ ਹੈ ਇਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬਡਜਾਈ ਕੁਛ ਧਨ ਧਾਨ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਖੇਤ੍ਰ ਮਿਲਖ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭਾਈ ਬੰਧੁਜਨ ਘੋੜੇ ਹਸਤੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਅਧਿਕ ਹੋਨੇ ਸੇ ਅਧਿਕ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯੇ ਸਾਰੇ ਨਸ੍ਟ ਹੋ ਜਾਵੈਂ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਘਟ ਨਹੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸ੍ਵਯੰ ਜੋਤੀ ਭਗਵਾਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਔਰ ਸਗੁਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਭੀ ਅਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਮੈ ਆਪ ਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਾਧੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਮਾਨ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਮ-ਤਾਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਪਰਮਹੰਸੋਂ ਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਆਪ ਤਤਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਸ੍ਰਵਣ ਮੈ ਆਵਤੇ ਥੇ ਉਦਾਰ ਚਿਤ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਏ ਹੋ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਹਰੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਪੂਰਬਿਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਗਾਵਤੇ ਹੂਏ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਉਨਕੇ ਚਲੇ ਜਾਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਸਰਬ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਆਪ ਸਵਾਧਾਨ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸੁਨੋ ਜੋ ਜੋ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕ ਕਰਮ ਸਿੱਧੀਕੋ ਅਥਵਾ ਮੋਖ ਸਿੱਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆਹੈ ਸੋ ਸੋ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਿੱਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੈ ਸਰੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਥਵਾ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭੀ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੇ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ। ਭਾਗ ਹੋਆ ਗੁਰ ਸੰਤ ਮਿਲਾਇਆ। ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਘਰਮਹਿ ਪਾਇਆ। ਸੇਵ ਕਰੀ ਪਲ ਚਸਾ ਨ ਵਿਛੜਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ। ਸੁਖਮਨੀ॥ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਜੋਕੋ ਮਾਂਗੈ। ਸਾਧੁ ਜਨਾਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੈ। ਜੋਕੋ ਅਪਨਾ ਦੂਖਮਿਟਾਵੈ। ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਿਦੈ ਸਦਗਾਵੈ। ਜੋਕੋ ਅਪਨੀ ਸੋਭਾ ਲੋਰੈ। ਸਾਧੁਸੰਗ ਇਹੁ ਹਉਮੈ ਛੋਰੈ। ਜੋਕੋ ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੇ ਭਰੈ। ਸਾਧਜਨਾਕੀ ਸਰਣੀਪਰੈ। ਜਿਸਜਨਕਉ ਪ੍ਰਭੁ ਦਰਸ ਪਿਆਸਾ। ਨਾਨਕ ਤਾਂਕੈ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਸਾ ॥ ੪ ॥ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪੁਰੁਖ ਬਿਧਾਤੇ ਸਰਧਾ ਮਨਕੀ ਪੂਰੇ। ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਇਹੈ ਸੁਖ ਮਾਂਗੈ ਮੋਕਉ ਕਰ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰੇ। ਇਤਜਾਦੀ ਸੰਤਜਨੋਕੀ ਸੇਵਾ ਕੇ ਵਿਧਾਯਕ ਰੂਪ ਬਚਨੋ ਸੇ ਸਾਰਾ ਹੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਪੂਰਣ ਹੋ ਰਹਜੋ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸੰਤਨਕੀ ਮਹਿਮਾਭੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰਹੈ ॥ ਤਥਾਚ-ਸਾਧੁ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬੇਦ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ਜੇਤਾ ਸੁਨੈ ਤੇਤਾ ਬਖਿਆਨੈ ਇਤਜਾਦੀ ਅਰਥ ਸਭ ਵਚਨੋ ਕਾ ਸਪਸ੍ਟ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਨਹੀਲਿਖਾਹੈ ਯਾਂਤੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਤਨਕਰਕੇ ਧਨਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੋ ਤਥਾਚ ਗੁਰੁਸਬਦੇ॥ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸਭ ਸਉਂਪ ਗੁਰੁਕਉ ਹੁਕਮ ਮੰਨਿਐ ਪਾਈਐ॥ਇਤਜਾਦੀ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਹੀ ਧਨ ਧਾਨ ਆਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂਸੇ ਗ੍ਰਹ ਪੂਰਣ ਰਹਤਾਹੈ ਅਬ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲਮੈ ਜੈਸੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਬਨਜਾਂ ਸੰਤਾਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਸਮ੍ਰਿਧੀਕੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੁਮਭੀ ਹੋਵਹੁ ॥ਪ੍ਰਸ੍ਨ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀ ਵਹੁ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਬਨਜਾਂ ਅਬ ਕਹਾਂ ਪਰਹੈ ਕਉਨਸੇ ਦੇਸ ਮੈ ਹੈ ਕੌਨਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ ਮੈ ਹੈ ਵਹੁ ਕੈਸੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਸਮ੍ਰਿਧੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾਹੈ ਸਰਬ ਸਿਖੋਂਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇਸਿਖ ਸੰਤਜਨਹੁ ਅਬ ਇਸ ਕਾਲ ਮੈ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਅੰਤਰਬੇਦ ਮੈ ਫਰਕਾਵਾਦ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਨਗਰ ਹੈ ਤਿਸ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਏਕ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਨਾਮ ਬਨਜਾਂਹੈ ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰਥਮ ਬਡਾ ਨਿਰਧਨ੍ਹਾ ਅਰ ਦਲਾਲੀ ਕਰਕੇ ਸਤਧਰਮ ਕੇ ਅਢਾਈ ਤੀਨ ਆਨੇ ਰੋਜ ਕ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਇਕੇ ਲ੍ਯਾਵਤਾ ਥਾ ਇਤਨੇ ਹੀ ਮੈ ਆਪ ਔਰ ਉਸ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਏਕ ਅਤਿਥੀ
ਕੋ ਭੀ ਭੋਜਨ ਨੇਮ ਸੇ ਕਰਾਵਤਾ ਥਾ ਬਹੁਤਹੀ ਕਾਲ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੰਗਾਸੀ ਸੇ
ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਤਿਸਕੋ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਚਿਰੰ ਕਾਲ ਕਾ ਉਸਕਾ ਪੁੰ-
ਨ੍ਯ ਏਕਠਾ ਆਨ ਹੁਆ ਤਬ ਏਕ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਉਸ ਨਗਰ ਮੈ ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਆ-
ਇ ਨਿਕਸੇ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਮੈ(ਰਾਜਮਾਰਗ ਨਾਮ ਬਜਾਰ ਕਾ ਹੈ)ਘੂਮਤੇ ੨ ਕੋ ਸਵਾ
ਪਹਰ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਨਾਲ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਕੋ ਮਿਲੰ ਪਰੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਸੇ ਬੋਲੇ ਅਰੇ ਅਰੇ
ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਆਜਹਮਕੋ ਸ੍ਹਰਦਾਈ ਪ੍ਯਾਇਦੇ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਨੇਕਹਾ ਅਛਾ ਮਹਾਰਾਜ
ਆਪ ਸ੍ਹਰਦਾਈ ਪੀਵਹੁ ਜੋ ਕੁਛ ਆਪ ਆਗ੍ਯਾ ਕਰੋ ਮੈ ਸੋ ਸ੍ਹਰਦਾਈ ਆਪ ਵਾ
ਸਤੇ ਲੇ ਆਵੋਂ ਤਬ ਸੰਤ ਨੇ ਕੋਈ ਦ੍ਹ ਆਨੇ ਕੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸ੍ਹਰਦਾਈ ਕੀ ਬਤਾਇ
ਦਈ ਵਹੁ ਭਗਤ ਦਲਾਲੀਕੇ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਸੇ ਪੌਨੇ ਤੀਨਆਨੇ ਕਮਾਇਕੇ ਲੇਆਯਾ
ਥਾ ਉਸਨੇ ਮਨਮੇ ਚਿੰਤਨਕੀਆ ਕੇ ਮੈਤੋ ਅਬ ਪਉਨੇ ਤੀਨਹੀ ਆਨੇ ਕਮਾਕੇ ਲਾਯਾ
ਹੂੰ ਇਨਹੁਨੇ ਦ੍ਹ ਕਲਾਕੀ (ਕਲਾਨਾਮ ਆਨੇਕਾਹੈ ਜੈਸੇ ਸੋਲਾਂ ਕਲਾ ਕਾ ਏਕ ਰੁ-
ਪ੍ਯਾ ਹੋਤਾ ਹੈ) ਸ੍ਹਰਦਾਈ ਬਤਾਇ ਦਈ ਹੈ ਅਛਾ ਆਜ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਬ੍ਹਚਨ ਮਾਨਹੁ
ਇਨਕੀ ਦ੍ਹਯਾ ਸੇ ਉਤਰ ਜਾਹਿਗੇ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰਕੇ ਦੂਧ ਮੀਠਾ ਬਾਦਾਮ ਆਦੀ ਸ-
ਰਦਾਈ ਲ੍ਯਾਕੇ ਬਨਾਇਕੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਪਿਆਈ ਤਿਸ ਸ੍ਹਰਦਾਈਕੋ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਸੰਤ
ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਹਰੀਦ੍ਵਾਰੀ ਸੇ ਬੋਲੇ ਅਰੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਤੂੰ ਤੋ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਹੀ
ਹੈ ਅਛਾ ਕਲਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਹਮ ਤੇਰੇ ਘਰਮੈ ਪਾਵੈਂਗੇ ਪਰੰਚ ਜੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹਮ ਕਹੇਂ
ਓਹੀ ਬਨਵਾਇਕੇ ਛਕਾਵੇ ਗਾ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਜ਼ਾਨਾ ਕੇ ਏਹੀ ਦਾਲ ਭ੍ਹਾਤ ਪ੍ਰ-
ਸਾਦਾ ਭ੍ਹਾਜੀ ਆਦਿਕ ਖਾਵੈਂਗੇ ਔਰ ਇਨੋਨੇ ਕਜਾ ਖਾਣਾਹੈ ਬੋਲਜਾ ਕੇ ਅਛਾ ਮਹਾ
ਰਾਜ ਕਹਜੇ ਆਪ ਕਜਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਹੁਗੇ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਬ੍ਹਚਨ ਕੀਆ ਖੀਰਪੁਰੀ
ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀ ਕੋਈ ਸਵਾ ਰੁਪੈ ਕੀ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਬਤਾਇ ਦਈ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ
ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਸਤ ਬ੍ਹਚਨ ਮਾਨਕੇ ਸੰਤਾਂ ਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਗਯਾ ਅਰ ਸੰਤ
ਜੰਗਲ ਕੋ ਚਲੇਗਏ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਤਕ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਮੈ ਫਿਰਤਾ ਰਹਜਾ
ਉਸ ਦਿਨ ਉਸਕੋ ਪੌਨੇ ਤੀਨ ਰੁਪੈ ਸਤ ਧਰਮ ਕੀ ਦਲਾਲੀ ਕੇ ਮਿਲੇ ਤਬ ਹਰਿ
ਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਮਨ ਮੈ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਆਗੇ ਮੈ ਅਢਾਈ ਤੀਨ ਆਨ੍ਯ ਕਮਾਇਕੇ
ਲ੍ਯਾਵਤਾ ਥਾ ਆਜਜੋ ਮੇਰੇਕੋ ਪੌਨੇ ਤੀਨ ਰੁਪੈ ਮਿਲੇ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਸੰਤੋਂਕੀ ਹੀ ਪ੍ਰਾਰ-
ਬਧ ਹੈ ਉਨਾਕਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ ਮੇਰਾ ਇਸਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਜੋ
ਜੋ ਕੁਛ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਨੇਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਸੰਤ ਦੇ ਗਏਥੇ ਸੋ ਸੋ ਸਾਰੀ ਸਾਮਿਗ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਖਰੀਦਕੇ ਘਰ ਲੈਗਯਾ ਅਪਨੀ ਘਰਨੀ ਸੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਹੇ ਭਾਗਵਾਨੇ ਅਛੀ ਤ-
ਰਹ ਸੇ ਸੁਚਿ ਪਵਿਤ੍ ਹੋਕੇ ਇਸਨਾਨ ਧ੍ਯਾਨ ਕਰਕੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਵੇਰੇ ਤੁਮਨੇ
ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਨਾ ਹੋਗਾ ਏਕ ਸੰਤ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖ ਬਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਆਏ ਹੁਏ ਹੈਂ ਸੋ ਵਹੁ
ਕਲਕੋ ਹਮਾਰੇ ਗ੍ਰਹਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਨੇਕੋ ਆਵੈਂਗੇ ਹਮਾਰਾ ਗ੍ਰਹ ਪਵਿਤ੍ਰਕਰੈਂਗੇ ਸਾ-
ਰਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਦਿਨਕਾ ਉਸਕੋ ਸੁਨਾਇਦੀਆ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਹੁਆ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ
ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤ੍ਯਾਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਅਵਾਹਨ ਕੀਆ ਜਬ
ਸੰਤ ਆਏ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਣ ਧੋਇਕੇ ਅਛੇ ਪਵਿਤ੍
ਆਸਨ ਪਰ ਸੰਤਹੁਕੋ ਬੈਠਾਇਕੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਪੂਰਬਿਕ ਸੰਤਹੁਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਤਾ
ਭਯਾ ਸੰਤ ਤਿਸਕੋ ਘਰਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੁਏ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਸੇ ਬੋਲੇ ਅਰੇ
ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਲਿਯਾਉ ਜੋ ਕੁਛ ਤੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਹੈ ਸੋ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥ ਪਰ ਧਰਦੇ ਕੌਡੀ
ਪੈਸਾ ਸੋਨਾ ਚਾਂਦੀ ਦੂਧ ਦਹੀ ਔਰ ਜਿਤਨੇਕ ਅੰਨ ਤੇਰੇ ਘਰਮੈ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇਹੀ ਮੇਰੇ
ਹਾਥ ਪਰ ਤੁਮ ਧਰਦੇਵਹੁ ਸੰਤਹੁਕਾ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਉਸਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਕੇ ਕਾਨੋਮੈ
ਸੁਵਰਣਕੀ ਮੁਰਕੀ ਅਪਨੇ ਹਾਥਕੀ ਚਾਂਦੀਕੀ ਮੁੰਦ੍ਰੀ ਕੋਈ ਦੋ ਚਾਰ ਪੈਸੇ ਭਰ ਦੁਧ
ਦਹੀ ਚਾਵਲ ਗੇਹੂੰ ਮੂੰਗੀ ਉੜਦ ਮੋਠ ਬਾਜਰੀ ਆਦਿਕ ਅੰਨ ਥੋੜੇ ੨ ਸਭੀ ਸੰਤਕੇ
ਹਾਥ ਪਰ ਧਰਦੀਏ ਤਦਨੰਤਰ ਸੰਤਨੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਕੇ ਘਰਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਘਰ
ਕੇ ਭੀਤਰ ਫੈਂਕਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਜਾਹੁਰੇ ਤੇਰੇ ਭੰਡਾਰ ਭਰੇ ਰਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸੰ-
ਤਹੁ ਨੇ ਚਲਦੀਆ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਨੇ ਔਤਿਸਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਨੇ ਸੰਤੋਂਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ
ਚਲਤੀਸਮੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਤਦਨੰਤਰ ਦੰਪਤੀਨੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ
ਅਪਨੇ ਸਿਰਪਰ ਧਾਰਣ ਕੀਆ ਤਥਾ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਉਪਰ ਲਗਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਸਾਰੇ
ਗ੍ਰਹਮੈ ਸਿੰਚਨਕੀਆ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਕੇ ਹਰੀਦ੍ਵਾਰੀ ਦਲਾਲੀਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਾਜਾਰ
ਮੈ ਗਯਾ ਜਿਸਸੇ ਸਰਦਾਈ ਲ੍ਯਾਯਾਥਾ ਪ੍ਰਥਮ ਉਨਕਾ ਦਾਮ ਚੁਕਾਇਦੀਆ ਜਬ
ਆਗੇ ਗਯਾ ਏਕ ਬਡੇ ਧਨੀਨੇ ਤਿਸਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਅਰੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਜੋ
ਹਮ ਤੁਮਸੇ ਕਹਤੇਹੈਂ ਸੋ ਹਮਾਰਾ ਕਹਨਾ ਤੁਮਕਰੋ ਤਬ ਤੁਮਾਰੀ ਭੀ ਜੀਵਿਕਾ ਚਲ
ਜਾਇਗੀ ਅਰਹਮਾਰੇਕੋਭੀ ਦਸਰੁਪੈ ਬਚਰਹੇਂਗੇ ਤਬ ਹਰੀਦ੍ਵਾਰੀਨੇਕਹ੍ਯਾ ਬਹੁਤ ਅ-
ਛਾ ਤਬ ਤਿਸ ਧਨੰਨੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਕੇਪ੍ਰਤੀ ਪਚਾਸਹਜਾਰ ੫੦੦੦੦)ਰੁਪਯਾ ਦੇਕੇ ਕ-
ਹ੍ਯਾ ਕੇ ਈਹਾਂਸੇ ਪੱਚੀਸਤੀਸ ਕੋਸਪਰ ਅਥਵਾ ਸੌਡੇਢਸੈ ਕੋਸ ਪਰ ਨਿਮਕਕੇ ਖਾਤੇਹੈਂ
ਤਹਾਂ ਜਾਇਕੇ ਜਮੀਨਕਾ ਠੇਕਾਲੈਕੇ ਏਕ ਸਰਾਇ ਬਨਾਇਕੇ ਤਹਾਂਸੇ ਨਿਮਕ ਈ-
ਹਾਂ ਭੇਜਾਕਰੋ ਔਰ ਜਿਤਨੇਕ ਰੁਪੈਕੀ ਲੋੜਪਰੇਗੀ ਸੋਭੀ ਹਮ ਦੇਵੈਗੇ ਏਕਰੁਪੈ ਪੀ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਛ ਤੇਰੀ ਏਕ ਚੁਆਨੀ ਪਤੀ ਹਮਾਰੇਸਾਥ ਰਹੀ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਨੇ ਜਾਨਜਾ ਕੇ ਯੇ ਸਭ ਸੰਤਹੁਕੀ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਹੀ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜ ਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਉਸ ਧਨੀ ਸੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਜਹਾਂ ਉਸ ਸਾਹੁਕਾਰਨੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੋ ਭੇਜਜਾ ਤਹਾਂ ਨਿਮਕ ਕੇ ਖੇਤੂ ਕੇ ਠੇਕੇ ਲੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਚਲਾਗਯਾ ਤਹਾਂ ਪਰ ਜਾਇਕੇ ਤੀਨਪਾ ਪਕਾ ਆਟਾ ਏਕ ਪਾ ਭੁਰ ਪਕੇ ਚਾਵਲ ਆਧ ਪਾ ਦਾਲ ਨਿਮਕਮਰਚੀ ਦੋ ਪੈਸੇ ਜੋ ਕੋਈ ਪਰਦੇਸੀਆਵ ਉਸਕੋ ਭੋਜਨਕੇਵਾਸਤੇ ਇਤਨੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਦੇਦੇਵੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਨੇ ਪਕਾ ਸਦਾਵਰਤ ਲਗਾਇਦਿਤਾ ਖੇਤੂ ਨਿਮਕਕੇ ਭੀ ਠੇਕੇ ਲੇਲੀ-ਏ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਕੋਈ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੀ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਇਸੀਰੀਤੀ ਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਬਰਸ ਬੀਤਗਏ ਤਬ ਉਸ ਧਨੀਕੋਭੀ ਚੁਗਲ ਲੋਕੋਂਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਜਿਤਨਾ ਰੁਪਯਾ ਤੁਮਭੇਜਤੇਹੋ ਸੋ ਸਾਰਾਹੀ ਗਰੀਬਾਂਕੋ ਖ੍ਵਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਪੀਛੇ ਉਸਕਾ ਕਜਾ ਕਰਲੇਵਹੁਗੇ ਐਸੀ ੨ ਅਨੇਕਹੀ ਪਿਸਨੋਕੀ ਬਾਤੈਂ ਸੁਣਕੇ ਵਹੁ ਸਾਹੁ ਕਾਰ ਬਹੁਤਹੀ ਤਪਤ ਹੋਕੇ ਵਹੀਖਾਤਾ ਲੈਕੇ ਜਹਾਂ ਸਾਂਬਰ ਲੂਣਕੇ ਖੇਤੂ ਥੇ ਤਹਾਂ ਹ-ਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁਚਕੇ ਉਸਕਾ ਸਭ ਸਮਾਚਾਰ ਮਾਲਮ ਕਰਕੇ ਚੇਰੀਸੇ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਠੀਕਹੈ ਯੇ ਹਮਾਰਾ ਧਨ ਸਭੀ ਲੁਟਾਇਦੇਗਾ ਪੁਨਃ ਵਹੁ ਧਨੀ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਸੇ ਬੋਲਾ ਕੁਛਕ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਅਰੇ ਤੈਤੋ ਇਸ ਧਨ ਕੋ ਐਸੇ ਲੁਟਾਇ ਰਹਜੋ ਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਅਪਨੇ ਬਾਪਕੋ ਹੋਵੇ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਸਾਹੁਜੀ ਆਪ ਹਮਾਰੀ ਪਾਲਨਾ ਜੋ ਕਰੀ ਹੈ ਇਸਸੇ ਹਮਾਰੇ ਪਿਤਾ ਹੀ ਆਪਹੋ ਇਸਮੈਂ ਕਜਾ ਸਕਹੈ ਪੁਨਃ ਧਨੀਨੇ ਕਹਜਾ ਅਛਾ ਅਬ ਹਿਸਾਬ ਹੋਣਾਚਾਹਜੇ. ਪਰੰਚ ਜੋ ਤੁਮਨੇ ਪੁੰਨਜ ਕੀਆਹੈ ਵਹੁ ਪੁੰਨਜਕਾ ਰੁਪਯਾ ਹਮਤੁਮਕੋ ਮੁਜਰੇ ਨਹੀ ਦੇਵੈਗੇ ਵਹੁ ਜੋਕੁਛ ਗਰੀਬਾਂਕੋ ਤੁਮ ਨੇ ਦੀਆ ਹੈ ਸੋ ਅਪਨੀ ਗਿਰਾਸੇ ਦੀਆਹੈ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਨੇ ਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕੇਬਹੁਤ ਅਛਾ ਜੋ ਕੁਛ ਧਰਮਖਾਤੇ ਮੈ ਖਰਚ ਹੁਆ ਹੈ ਸੋ ਮੈ ਅਪਨੀ ਪਤੀ ਮੈ ਪਾਇ ਲੇਊ ਗਾ ਏਕ ਮਹੀਨਾ ਭਰ ਹਿਸਾਬ ਹੋਤਾਰਹਜਾ ਬਡਾ ਮੁਨਾਫਾਹੁਆ ਬਹੁਤਹੀ ਰੁਪਯਾ ਬ-ਚਜਾ ਬਜਾਜ ਦਸਤੂਰੀ ਕਾਟਕੇ ਧਰਮਖਾਤੇ ਕਾ ਖਰਚ ਨਿਕਾਰਕੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੇ ਭਾਗ ਮੈ ਬੀਸਹਜਾਰ ੨੦੦੦੦) ਰੁਪਯਾ ਆਯਾ ਯੇ ਅਦਭੁਤ ਕਉਤਕ ਦੇਖਕੇ ਹ-ਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਸੇ ਵਹੁ ਧਨੀ ਬੋਲਾ ਕੇ ਅਬ ਜਿਤਨਾਚਾਹੁ ਉਤਨਾ ਰੁਪਯਾ ਹਮ ਔਰਭੀ ਤੁਮਕੋ ਭੇਜਦੇਵੈਂਗੇ ਅਰ ਏਭੀ ਸਭੀ ਰੁਪਯਾ ਤੁਮਰਖੋ ਅਬ ਜਿਤਨਾ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਆਵੇ ਉਤਨਾ ਠੇਕਾ ਲੇਲੇਵਹੁ ਔਰ ਜਿਤਨਾ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਆਵੇ ਉਤਨਾ ਪੁੰਨਜ ਕਰੋ ਅਬ ਪੁੰਨਜ ਭੀ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਸਾਂਝਾ ਰਹੇਗਾ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਸੁਨਲਾ ਕੇ ਬਸ ਅਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਮਾਰੀ ਤੁਮਾਰੀ ਸਾਂਝ ਨਹੀ ਪੁਜਤੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਤੁਮਾਰੇ ਫਿਰ ਲੋਕ ਕਾਨ ਭਰੈਗੇ ਫਿਰ ਤੁਮ ਭਾਗੇ ਆਵਹੁਗੇ ਤਕਲੀਫ ਪਾਵਹੁਗੇ ਇਸੀਸੇ ਹਮ ਅਪਨਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਅਬ ਅ-ਲਗ ਹੀ ਬਨਾਵੈਗੇ ॥ ਪੁਨਾਃ ॥ ਧਨੀ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਅਬ ਹਮ ਤੇਰੀ ਤੀਸਰੀ ਪਤੀ ਰਖਤੇਹੈਂ ਹਮਸੇ ਸਾਂਝਾਹੀ ਖਾਤਾ ਰਖ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਨੇ ਨਹੀ ਮਾਨਾ ਪੁਨਾਃ ਧਨੀਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਅਛਾ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਤੁਮਾਰੀ ਪਤੀ ਹਮਾਰੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਰਹੀ ਪਰੰਚ ਤੁਮ ਹਮਸੇ ਅਲਗ ਨ ਹੋਵੋ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੋ ਕੁਛ ਅਬ ਹੋ ਚੁਕਾ ਸੋ ਹੋ ਚੁਕਾ ਅਬ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਨਤੋ ਹੈ ਅਬ ਹਮ ਅਪਨਾ ਅਲਗ ਹੀ ਬਜਾਪਾਰ ਕਰੈਂਗੇ ਅਬ ਆਪ ਔਰ ਕਿਸੀ ਗੁਮਾਸਤੇਕੋ ਖੜਾਕਰੋ ਤਬ ਤਿਸਸੇ ਅਨੰਤਰ ਹਰਿ ਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਏਕਲਾਖ ਰੁਪੈ ਕੀ ਨਿਮਕ ਕੀ ਜਿਮੀਨ ਠੇਕੇ ਲੈਲਈ ਸਦਾਵਰਤ ਉਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਾਰੀ ਰਖਿਯਾ ਏਕ ਆਧ ਪਾਉ ਉਸ ਕੇ ਸਾਥ ਮੀਠਾ ਅਧਿਕ ਕਰ ਦੀਆ ਹੋਤੇ ੨ ਬਡਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕਾ ਬਢ ਗਯਾ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਪੁੰਨਜ ਦਾਨ ਕਰੇ ਤਿਉਂ ੨ ਉਸਕਾ ਧਨ ਅਧਿਕ ਹੋਤਾਜਾਵੇ ਫਰਕਾਵਾਦ ਔ ਕਲਕਤੇ ਤਕ ਡਾਕ ਬ-ਘੀ ਕਾ ਭੀ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਠੇਕਾ ਲੇਲੀਆ ਸੈਕੜੇ ਹਜਾਰੋਂ ਸਾਧੁਆਂ ਕੋ ਗੰਗਾ ਹਰਿ ਦ੍ਵਾਰ ਪ੍ਰਯਾਗ ਰਾਜ ਗਯਾ ਕਾਸੀ ਪਟਨੇਸਾਹਿਬ ਕਲਕਤੇ ਗੰਗਾਸਾਗਰ ਜਗਨਨਾਥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਪਰ ਡਾਕ ਬਘੀ ਘੋੜੇਕੀ ਮੈ ਅਸ੍ਵਾਰ ਕਰਾਇਕੇ ਭੇਜਤਾ ਭਯਾ ਸੇਤਬੰਧ ਰਾਮੇਸ੍ਵਰ ਦ੍ਵਾਰਕਾਨਾਥ ਹਿੰਗਲਾਜ ਬਦ੍ਰੀਨਾਥ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਪਰ ਜਾਨੇ ਅਰਥ ਜਿਤਨਾ ਜਿਤਨਾ ਜਿਸਨੇ ਖਰਚ ਮਾਂਗਾ ਉਤਨਾਹੀ ਉਸਕੋ ਦੇਦੇਤਾਥਾ ਜੋ ਕੋ-ਈ ਉਸਕੇ ਮੁਖ ਜਾਇ ਲਾਗਤਾਥਾ ਉਸਕੋ ਖਾਲੀ ਨਹੀ ਆਵਨੇ ਦੇਤਾਥਾ ਇਸੀ ਰੀ ਤੀ ਸੇ ਉਸਕੋ ਕਰਤੇਹੂਏ ਥੋੜਾਕਾਲ ਵਿਤੀਤਹੂਆ ਜਹਾਂ ਲੂਣ ਨਿਕਸਤਾ ਥਾ ਤਹਾਂ ਸੇ ਸੋਰਾ ਨਿਕਸਨੇ ਲਾਗ ਪਰਾ ਸੋਰੇਕਾ ਤੇ ਨਿਮਕ ਕਾ ਤ੍ਰਿਗੁਣਾ ਠੇਕੇਕਾ ਫਰਕਹੈ ਜਬ ਸੋਰਾ ਭੀ ਨਿਕਸਤੇ ਕੋ ਦੋ ਚਾਰ ਬਰਸ ਬੀਤਗਏ ਤਬ ਪਿਸਨ ਲੋਕੋਂਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿ ਸਨਰ ਕੇ ਪਾਸ ਚੁਗਲੀਖਾਈ ਕੇ ਯੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਮਾਸੂਲ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਮਕਕਾ ਭ-ਰਤਾ ਹੈ ਤੇ ਸੋਰਾ ਇਸਕਾ ਨਿਕਸਤਾਹੈ ਜਾਇਕੇ ਮਲਾਹੋਂ ਸੇ ਪੂਛਜਾ ਯੇ ਨਾਵ ਕਿਸ ਕੀ ਹੈ ਇਨਮੈ ਕਜਾ ਭਰਾਹੈ ਤਬ ਕੇਵਟੋਂ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਯੇ ਨਾਵ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੀ ਹੈ ਇਨਮੈ ਸੋਰਾ ਭਰਾ ਹੂਆਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਡਿਪਟੀ ਸਹਰਮੈ ਆਇਕੇ ਸੋਰੇਕੀ ਦੁ-ਕਾਨੋ ਸੇ ਪੂਛਜਾ ਕੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਕਿਸਕੀਹੈਂ ਇਨਮੈ ਕਜਾ ਭਰਾਹੂਆ ਹੈ ਤਬ ਉਨ ਲੋ-ਕੋਂ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਯੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੀ ਹੈ ਇਨਮੈ ਸੋਰਾ ਭਰਾ ਹੂਆ ਹੈ ਤਬ ਡਿਪਟੀ ਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਕੇ ਦੇਖਾ ਤਬ ਉਸਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਲੂਣ ਆਯਾ ਪੁਨਃ ਗੰਗਾ ਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੇ ਨਾਵਿਕਾਮੈ ਸੇ ਲੈਕੇ ਦੇਖਾ ਹਾਥਮੈ ਤਬ ਉਸਕੋ ਨਿਮਕ ਉਸਕੇ ਦੇਖਨੇਮੈ ਆਧਾ ਕਮਿਸਨਰਨੇ ਸਮਝਾ ਕੇ ਯੇ ਮੇਰੇਸਾਥ ਹਾਸੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਨਿਮਕਕਾ ਸੋਰਾ ਬਤਾਵਤੇਹੈਂ ਅਥਵਾ ਮੇਰੀਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਮੈ ਫਰਕ ਆਇਗਯਾਹੈ ਅਥਵਾ ਇਸਸੇ ਲੋਕ ਅਦਾਵਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾਃ ਉਨ ਕੇਵਟੋ ਸੇ ਪੂਛਜਾ ਅਰੇ ਯੇ ਨਾਵੈਮੈ ਨਿਮਕਹੈ ਕੇ ਸੋਰਾਹੈ ਤਬ ਉਨ੍ਹੋਂ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜੀ ਸੋਰਾ ਹੈ ਪੁਨਾਃ ਨਗਰਮੈ ਆਇਕੇ ਪੂਛਜਾ ਤਬ ਉਨ ਲੋਗੋਂ ਨੇ ਭੀ ਸੋਰਾਹੀ ਬਤਾਯਾ ਜਬ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਦੇਖਤਾਹੈ ਤਬ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਤਿਸਕੀਮੈ ਨਿਮਕ ਆਵੇ ਜਬ ਮੁਖਮੈ ਪਾਇਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਲੂਣਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਹੈ ਡਿਪਟੀ ਅਤੀਵ ਬਿਸਮਾਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਾਃ ਜਹਾਂ ਸੇ ਸੋਰਾ ਨਿਕਸਤਾਥਾ ਤਹਾਂਪਰ ਚੜ੍ਹਕੇ ਗਯਾ ਸੋਰੇਕੀ ਸਰਾਇਮੈ ਜਾਇਕੇਦੇਖੇ ਬਡੇ ਢੇਰ ਸੋਰੇਕੇ ਲਗੇਹੂਏਹੈ ਉਨ ਲੋਗੋਂਸੇ ਪੂਛਜਾ ਕੇ ਯੇ ਸਰਾਇ ਕਿਸਕੀਹੈ ਯੇ ਢੇਰ ਕਾਹੇਕੇ ਲਗੇਹੂਏਹੈਂ ਤਬ ਉਨ ਲੋਗੋਂਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਸਰਾਇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਕੀ ਹੈ ਯੇ ਸੋਰੇਕੇ ਢੇਰ ਭੀ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਕੇ ਹੈਂ ਤਬ ਤਿਸ ਅੰਗਰੇਜਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਲੀਆ ਤਬ ਵਹੁ ਨਿਮਕ ਹੋਗਯਾ ਪੁਨਾਃ ਡਿਪਟੀ ਬੋਲਾ ਜਾਵਹੁ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਸੇ ਬੋਲੋ ਕੇ ਤੁਮਕੋ ਡਿਪਟੀ ਬੁਲਾਵਤੋਹੈ ਜਬ ਦਾਸਨੇ ਜਾਇਕੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਸੇ ਕਹਜਾ ਤਬ ਓਹ ਜਾਣਗਯਾ ਕੇ ਕਿਸੀਨੇ ਜਿਲੇਪਾਸ ਹਮਾਰੀ ਸੋਰੇ ਮਧੇ ਚੁਗਲੀਕੀ ਹੈ ਤਬ ਸਰਾਇਮੈ ਆਇਕੇ ਹਾਕਮਕਾ ਸਤਕਾਰ ਯਥਾ ਯੋਗਕੀਆ ਤਬ ਡਿਪਟੀਕਮਿਸਨਰ ਨੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਸੇ ਪੂਛਜਾ ਯੇ ਇਨ ਸਰਾਇਕੀ ਕੋਠਜੋਂਮੈ ਕਜਾ ਭਰਾਹੈ ਤਬ ਹਰਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਆਪਕੇ ਆਗੇਹੀਹੈ ਆਪ ਦੇਖਲੀਜਜੇ ਤਬ ਹਾਕਮ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਇਸਕਾ ਕਪਾਟਕਾ ਤਾਲਾ ਖੋਲੋ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਅਪਨੇ ਸਿਰ ਓੁਪਰ ਪਗੜੀਕੋ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਲਗਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨ ਜੀਕਾ ਧਜਾਨਂ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਨਾਰਾਯਣ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਮਨਕਰਕੇ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਦੀਨਾਨਾਥ ਯੇ ਮੇਰੀ ਪਗੜੀ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪਕੀ ਪਗੜੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਤਾਰ ਲੇਵਹੁ ਚਾਹੇ ਰਾਖੋ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਕੰਜਜਾਂ ਕਾ ਗਛਾ ਕਮਿਸਨਰ ਕੇ ਆਗੇ ਫੈਂਕਦੀਆ ਕੇ ਆਪਹੀ ਤਾਲਾ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਖੋਲਕੇ ਦੇਖਲੀਜਜੇ ਤਬ ਕਮਿਸਨਰਨੇ ਤਾਲਾ ਖੋਲਕੇ ਪੁਨਾਃ ਬਨਜੇਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਕਿਉਂਰੇ ਯੇ ਇਸਮੈ ਕਜਾ ਭਰਾ ਹੂਆਹੈ ਤਬ ਬਨਜਾਂ ਬੋਲਾ ਕੇ ਹਮਨੇ ਆਪਕੀ ਆਂਖ ਤੇ ਬੰਦ ਨਹੀ ਕਰ ਰਖੀਹੈ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਹੀਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਹੈ ਕੁਛ ਛਪਾਹੂਆ ਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪਕੀ ਪਰੇ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਯੇ ਔ ਲੋਕਕੀ ਪਰੇ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਹਮਨੇ ਕੁਛ ਛਪਾ ਤੇ ਨਹੀ ਰਖਾਹੈ ਜਬ ਉਸ ਅੰਗਰੇਜਨੇ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਦੇਖਾ ਤਬ ਉਸਕੋ ਨਿਮਕ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਧਾ ਪੁਨਾਃ ਉਸਨੇ ਆਸਪਾਸ ਦੇ ਹੁਏ ਔਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਪੂਛਾ ਕਿ ਯੇ ਕਜਾਹੈ ਤਬ ਉਨ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਯੇ ਸੋਰਾਹੈ ਹਾਕਮਕੀ
ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਮੈ ਲੂਣਆਵੇ ਔਰ ਲੋ ਕੋਂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਮੈ ਸੋਰਾ ਆਵੇ ਸਭਕੋ ਬਡਾ ਆਸਚਰਯ
ਗੁਜਰਜਾ ਕੇ ਯੇ ਕਜਾ ਹੋਤਾਹੈ ਪੁਨਾਃ ਹਾਕਮਕੇ ਮਨਮੈ ਸ਼ਕਹੁਆ ਕੇ ਯੇ ਲੋਕ ਇਸ
ਬਨਜੇ ਸੇ ਅਦਾਵਤ ਕਰਤੇਹੈਂ ਜੋ ਲੂਣਕੋ ਸੋਰਾ ਬਤਲਾਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਦੂਰਸੇ ਡਿਪਟੀ
ਦੇਖਤਾਹੈ ਤਬ ਸੋਰਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਆ ਵਤਾਹੈ ਜਬ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਦੇਖਤਾਹੈ ਤਬ ਲੋਨ ਦਿ-
ਖਾਈ ਦੇਤਾਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਈਬਾਰ ਲੋਕੋਂਸੇ ਪੂਛਾ ਤਬ ਸੋਰਾ ਉਨਨੇ ਬਤਲਾਯਾ
ਜਬ ਆਪ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਲੋਨ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਆਵਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ
ਡਿਪਟੀਕਮਿਸਨਰ ਕੋ ਬਡੀ ਸੋਚ ਪੈਦਾਹੁਈ ਪੁਨਾਃ ਡਿਪਟੀਨੇ ਕਲਕਤੇਵਾਲੇ ਲਾਟ
ਕੋ ਤਾਰਦਿਤੀ ਕੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਬਨਜੇ ਕਾ ਸੋਰਾ ਨਿਕਸਤਾਹੈ ਵੇ ਮਾਸੂਲ ਨਿਮਕ ਕਾ
ਸਰਕਾਰਕੋ ਦੇਤਾਹੈ ਜੋ ਉਸਕੀ ਦੁਕਾਨੈ ਨਾਵਿਕਾ ਕਲਕਤੇ ਮੈ ਹੈ ਤਹਾਂਸੇ ਆਪਕੀ
ਦਰਿਆਫਤ ਕਰਲੀਜਿਯੇ ਤਬ ਜਹਾਂ ਪਰ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੀਆਂ ਸੋਰੇਕੀਆਂ ਨਾਵਿਕਾ
ਭਰਜਾਂ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀ ਮੈ ਖੜੀਥੀਂ ਪ੍ਰਥਮ ਲਾਟਨੇ ਤਹਾਂ ਜਾਇਕੇ ਮਲਾਹੋਂ ਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ
ਯੇ ਨਾਵਕਾ ਕਿਸਕੀਹੈਂ ਇਨਮੈ ਕਜਾ ਭਰਾਹੁਆਹੈ ਤਬ ਕੇਵਟੋਂਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਯੇ ਨਾ
ਵਕਾ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਕੀ ਹੈ ਇਨਮੈ ਸੋਰਾ ਭਰਾਹੁਆਹੈ ਲਾਟਨੇ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬ
ਨਿਮਕ ਦੇਖਨੇਮੈ ਆਯਾ ਤਬ ਲਾਟ ਸਹਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਸੋਰੇਕੀ ਆੜਤਕੀ ਦੁਕਾਨੋ
ਪਰ ਦੇਖਾ ਅਰ ਪੂਛਜਾ ਤਬ ਆੜਤੀ ਲੋਕੋਂਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਯੇ ਸੋਰੇਕੇ ਢੇਰ ਲਗੇ ਹੁ-
ਏ ਹੈਂ ਤਬ ਲਾਟਨੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਉਸਕੇ ਦੇਖਨ�ेਮੈ ਲੋਨ ਆਯਾ
ਜਬ ਮੁਖਮੈ ਡਾਰਕੇਦੇਖਾ ਤਬ ਭੀ ਨਿਮਕਕਾ ਹੀ ਸ੍ਵਾਦ ਲਾਟਕੋ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਤਬ
ਲਾਟ ਭੀ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾਭਯਾ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਦੋਤੀਨਵਾਰ ਉਨ
ਲੋਗੋਂਸੇ ਪੂਛਜਾ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਸੋਰਾ ਤਥਾ ਲੂਣ ਕੁਛਭੀ ਨਿਰਣੈ ਨ ਹੁਆ ਤਬ ਲਾਟ
ਨੇ ਡਿਪਟਿ ਕਮਿਸਨਰ ਕੋ ਤਾਰ ਸਾਰੇ ਹਾਲਕੀ ਦਿਤੀ ਤਬ ਡਿਪਟੀ ਭੀ ਇਸੀ ਚਾਲ
ਸੇ ਉਤਰ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਲਾਟਨੇ ਪੁਨਾਃ ਲਿਖਜਾ ਕੇ ਜਿਸਕੀ ਇਜਤ ਖੁਦਾ ਰਖੇ
ਤਿਸਕੀ ਇਜਤ ਕੋ ਕੌਨ ਉਤਾਰ ਸਕਤਾਹੈ ਤੇਰੀ ਕਜਾ ਸਾਮਰਥਹੈ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੀ
ਇਜਤ ਉਤਾਰੇਕੀ ਵੇ ਖਟ ਕਮਾਇਕੇ ਖੁਦਾਇ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਫਕੀਰਾਂਕੋ ਗਰੀਬਾਂ
ਕੋ ਦੇਤਾਹੈ ਉਸ ਕੀ ਇਜਤ ਕੀ ਓਰ ਕੋਈ ਦੇਖ ਭੀ ਨਹੀ ਸਕਤਾਹੈ॥ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰ-
ਗੋਸੋ ਵਾਚ ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਜੋ ਕੋਈ ਮਨ ਲਗਾਇਕੇ ਸੰਤਾਂਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸ
ਕਾ ਦੋਨੋ ਲੋਕਮੈ ਭੀ ਮੁਖ ਉਜਲਾ ਹੋਤਾਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥਮੈ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਭੀ ਬਚਨਹੈ
ਸਚੇ ਮਾਰਗ ਚ ਦਿਆਂ ਉਸਤਤਿ ਕਰੇ ਜਹਾਨ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਬਾਰਾਂਮਾਹਾਮੈ ਹੈ ਯਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੇ ਤੁਮ ਲੋਕੋਂ ਪ੍ਤੀ ਭੀ ਹਮਾਰਾ ਏਹੀ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ਜੋ (ਸਾਧੁ ਸੇਵਾ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥ ਸਾਧਸੰਗ ਹਰਿਕੀਰਤਨ ਗਾਈਐ ॥) ਇਤ੍ਜਾਦੀ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਬਡੇਹੀ ਪੂਰੇ ਪੁੰਨਜ ਕ੍ਰਾਰੋਂਸੇ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੇ ਹੀ ਧਰਮਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਔਰ ਬ੍ਰਿਧਿ ਹੋਤੀਹੈ ਧਰਮਸੇ ਧਨ ਔ ਰ੍ਾਜਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਹੋ ਤ੍ਹੀਹੈ ਤਥਾ ਨਿਸਕਾਮ੍ ਸੇਵਾ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀਹੋਤੀ ਹੈ ਤਥਾ ਗੁਰ੍ੂਸਬਦਃ (ਜੋ ਇਛੈ ਸੋਈ ਫਲ ਪਾਵੈ । ਸਾਧੁਕੈ ਸੰਗ ਨ ਬਿਰਥਾਜਾਵੈ ॥) ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਯੇ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਸੰਗ ਅਰ ਸੇਵਾ ਕਰੀਹੁਈ ਬਿਰਥੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਮਧੇਨੁ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛ ਚਿੰਤਾਮਣਿ ਆਦਿਕੋਂਸੇ ਭੀ ਜੋ ਫਲ ਸੁਖਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਹੋਤੀਹੈ ਬਾਰਾਂਬਰਸ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸੋ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਮੰਗਕਰਣੇ ਸੇ ਧਰਮ ਅਰਥ੍ ਕਾਮ ਮੋਖ ਚਾਰੋਂ ਪਦਾਰਥ ਤੁਰੰਤ ਥੋੜੇਹੀ ਕਾਲਮੈ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਉਨਸੇ ਕਈ ਗ੍ਹੁਣ ਅਧਿਕ ਫਲਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਹੋਤੀਹੈ ਉਨਕਾ ਫਲ ਦੀਆ ਨਾਸ੍ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ਔਰ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾਸੇ ਉਸ ਫਲ ਸੁਖਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਹੋਤੀਹੈ ਜਿਸਕਾ ਕਬੀ ਭੀ ਨਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮਲੋਕ ਹਮਾਰੀ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਮਨ ਚਿਤ ਲਗਾਇਕੇ ਕੀਆ ਕ ।ਪ੍ਸ੍ ॥ਹੇਸ੍ਰੀ ਗੁਰ੍ੂਜੀ ਕੋਈ ਤੋ ਕਹਤੇਹੈਂ ਸਿਰਮ੍ੁੰਨੇ ਗੁਸਾਂਈ ਸੰਨ੍ਜਾਸੀਓਂਕੀ ਸੇਵਾ ਰਨੀ ਯੋਗ੍ਜ ਹੈ ਕੋਈ ਦਾਦ੍ੂਪੰਥੀ ਦਾਦ੍ੂਪੰਥ੍ਜੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਬਤਾਤੇਹੈਂ ਕੋਈ ਗਰੀਬਦਾਸ੍ਜੋਂ ਕੀ ਸੇਵ । ਗਰੀਬਦਾਸ੍ਜੀ ਬਤਾਤੇਹੈਂ ਸੁਥਰੇਸਾਹੀ ਸੁਥਰੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਕਹਤੇਹੈਂ ਇਸੀਪ੍ਕਾਰ ੭॥੮ ਸੇ ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਸਰੇਵੜੇ ਆਪੋਅਪਨੇ ਮਤਕੀ ਓਰ ਖੈਂਚਤੇਹੈਂ ਹਮਹੀ ਸੰਤਹੈਂ ਔਰ ਭੇਖੋਂਵਾਰੇ ਸਾਰੇਹੀ ਠਗਹੈਂ ਤਥਾ ਉਦਾਸੀ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹਮਹੀ ਸਭ ਭੇਖੋਂਸੇ ਬਡੇ ਸੰਤ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਉਦਾਸੀਨੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣਾ ਯੋਗਹੈ ਆਗੇ ਉਦਾ ।ਨੋ ਸੈਭੀ ਕਿਤਨੇ ਪ੍ਕਾਰ ਕੇ ਭੇਦਹੈਂ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਗੁਸਾਂਈ ਔਰ ਸੰਨ੍ਜਾਸ੍ਜੋਂ ਕ ਭੀ ਅਨੇਕੋਂ ਭੇਦਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਆਦੀ ਆਸ੍ਰਮ ਸਭਸੇ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਹਮਾਰਾ ਹੀ ਹੈ ਯਾਂ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੀ ਸੇਵਨੇਕੇ ਯੋਗਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਹਤੇ ਕੇ ਹਮ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੁਏਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਮੈ ਮੁਖ ਉਤਮਹੈ ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮੋਂ ਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੋ ਹੀ ਅਧਿਕ ਕਹਜੋ ਹੈ ਤਥਾ ਸਰਬ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ ਪੁ ।ਣ ਸਿਮ੍ਰਤਜਾਂ ਆਦਿਕੋਂਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣਜਾਤੀ ਸਭਸੇ ਬਡੀ ਲਿਖੀਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੇਵਨੇ ਯੋਗ੍ਜ ਹੈ ॥ ਸਿਖ ਲੋਕ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਹੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਕਰੋ । ਕਾਹੇ ਤੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰ੍ੂਜੀਨੇ ਗੁਰ੍ੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸਭਸੇ ਅਧਿਕ ਸਿਖੋਂਕੀ ਮਹਿਮਾ ਲਿਖੀਹੈ ਜੈ।ਸ੍ਰੀਰਾਗਮੈ (ਜੋ ਦੀਸੈ ਗੁਰੁਸਿਖੜਾ ਤਿਸ ਨਿਵ ਨਿਵ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ਜੀਉ ॥) ਇ ।ਜਾਦੀ ਤਥਾਚ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਮੇਰੀ ਖਲੋਂ ਮੌਜੜੇ ਗੁਰੁ ਸਿੱਖ ਹਢਾਂਦੇ। ਯਾਂਤੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖਾਂ ਕੀ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ ਯੋਗ ਹੈ ਮਸੰਦ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਹਮਾਰੇ ਬਿਨਾ ਸਭੀ ਅਸਮਰਥ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਘਰਾਣੇ ਮੈਂ ਹਮੀ ਹੀ ਪੂਜਾ ਕੀ ਲਾਯਕ ਹੈਂ ਕਾਹੇ ਤੇ ਹਮਾਰੇ ਬਡੇ ਔਰ ਹਮ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾਮੈ ਸਦਾਸੇ ਹਾਜਰ ਰਹੇਹੈਂ ਦਸੋਦਿਸੋਂਮੈ ਸੰਗਤੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰ ੨ ਕੇ ਲਜਾਵਤੇ ਰਹੇਹੈਂਤੇ ਕਹੈ ਕਰੋ ਹਮਾਰੀ ਪੂਜਾ। ਹਮ ਬਿਨ ਠਾਕੁਰ ਅਵਰ ਨ ਦੂਜਾ ॥ ਆਪਾ ਪੰਥੀ ਗੁਲਾਬਦਾਸਜੇ ਸਿਰਕੁਮ ਕਾਢੂਕਟੇ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕਿ ਯੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਭੂਲੇ ਫਿਰਤੇਹੈਂ ਹਮਹੀ ਬ੍ਰਹਮਹੈਂ ਹਮਹੀ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਹੀ ਪੂਜਾ ਕਰੋ ਏਕ ਕੋਈ ਆਜ ਕਾਲ ਭੁਜਜ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੂਆ ਹੈ ਓਸਨੇ ਭੀ ਅਪਨਾ ਗ੍ਰੰਥ ਪੰਥ ਚਲਾਯੋਹੈ ਅਰ ਸਭਕੋ ਅਪਨੀ ਜੂਠ ਖਜਾਵਤੋਹੈ ਜਬ ਲੰਗਰ ਤਯਾਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਲੰਗਰ ਮੇਂ ਜਾਇਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਪਾਨੀ ਭਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕੇ ਉਪਰ ਫੁਰਕੜਾ ਮਾਰ ਕੇ ਕਹਤੋਹੈ ਕਿ ਜਾਹੁ ਅਬ ਛਕੋ ਇਸ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਾ ਗੁਰੂਕੋ ਭੋਗਲਗ ਗਯੋਹੈ ਨਿਰਮਲੇ ਸੰਤ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਹਮਨੇਹੀ ਬ੍ਰਹਮਕੋ ਪਾਯੋਹੈ ਹਮਹੀ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀਹੈਂ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਯੇ ਭੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਤੇਹੈਂ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਕੋ ਖੋਜੈ ਮਹੇਸ੍ਵਰ। ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਆਪ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ। ਇਤਯਾਦਿ ॥ਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕਿ ਹਮਹੀ ਬਿਹੰਗਮਸਿੰਘ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾਹੀ ਪੂਜਨਕਰਣਾ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਦਰਗਾਹ ਸਚ ਖੰਡਮੈ ਪਰਵਾਣਹੋਤੋਹੈ ਜੈਸੇ ਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਰਹਤਬਿਬੇਕ ਨਿਸਚੇਵਾਲੇਹੈਂ ਐਸੇ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂਹੈ ਯੇ ਪੂਰਬਉਕਤ ਸਾਰੇ ਭੇਖਧਾਰੀ ਪਾਖੰਡੀਹੈਂ ਹਮਹੀ ਸਚਯਾਰ ਸਾਧੂ ਲੋਕ ਹੈਂ ਤਥਾ ਆਪਨੇ ਮਤਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣਾਰਥ ਗੁਰੁ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੁ ਸਬਦੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ॥ ਹੰਉ ਗੁਸਾਂਈ ਦਾ ਪਹਲਵਾਨੜਾ। ਮੈ ਗੁਰੁ ਮਿਲ ਉਚ ਦਮਾਲੜਾ॥ਇਤਯਾਦੀ॥ਦਸਮੇ ਗ੍ਰੰਥੇ ਚੰਡੀਵਾਰੇ॥ਪਹਲੇ ਦਲਾਂਮਿਲੀਦਆਂ ਭੁੜ ਪਇਆ ਨਿਹੰਗਾਂ॥ਇਤਯਾਦੀ॥ਹੇ ਗੁਰੂ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬਗਜ ਸਰਬ ਧਰਮੋਂਕੇਵੇਤਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲਦਰਸੀ ਹਮਾਰੇ ਲੋਗੋਂਕੋ ਸੰਤ ਅਸੰਤਕੀ ਕੁਛਭੀ ਪਰੀਖਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਨ ਮੈ ਸੰਤ ਕੌਨਸੇਹੈਂ ਔਰ ਪਾਖੰਡੀ ਕੌਨਸੇਹੈਂ ਯੇ ਪੂਰਬਉਕਤ ਮਤੋਂਵਾਲੇ ਸਭੀ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਓਰ ਖੈਂਚਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਅਲਾਬੂ ਕੋ ਮਛਜਾਂ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਓਰ ਖੈਂਚਤੀ ਹੈਂ ਤਦ੍ਵਤ ਅਲਾਬੂ ਨਾਮ ਬਡੇ ਕਦੂ ਕਾ ਜਾਨਨਾ ਨਦੀ ਮੈ ਬਹੇ ਜਾਤੇ ਕਦੂ ਕੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਮੀਨੋ ਕੀ ਸਮਾਨ ਯੇ ਸਾਰੇ ਮਤੋਂ ਵਾਲੇ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਓਰ ਖੈਂਚਾ ਖੈਂਚੀ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਵਿਚਾਰੇ ਕੀ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨ ਮਤੋਂ ਵਾਲਜੋਂਮੈ ਕੌਨਸੇ ਮਤ ਵਾਲੇ ਸੰਤਹੈਂ ਕੌਨਸੇ ਮਤ ਵਾਲੇ ਪਾਖੰਡੀਹੈਂ ਹਮਕੋ ਯੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੂਝ ਨਹੀਂ ਪਰਤੀਹੈ ਜੋ ਅਪਨੀ ਕਲਜਾਨ ਕੇ ਅਰਥ ਉਨ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹਮ ਕਰੈਂ ਯਾਂਤੇ ਆਪ ਸਰਬਗਜ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੈਂ ਆਪਕੋ ਸਰਬ ਗਜਾਨ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬਗਜ ਹੈਂ ਸੋ ਹਮਾਰੇ ਹਿਤਕੇ ਅਰਥ ਆਪ ਜਿਸ ਮਤ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਭਾਵਹੁ ਉਨਕੀ ਹਮ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਗਜਾਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮੋਖਕੇ ਭਾਗੀ ਹੋਵੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਅਪਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖਹੁਕੀ ਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ਹੇ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਤ ਹਮ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇਮਤਵਾਲੇਕੋ ਸੰਤ ਨਹੀਂ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸੰਤਹੁਕੇ ਲਖਣ ਲਿਖੇਹੈਂ ਵਹੁ ਲਛਨ ਜਿਸਮੈ ਹੋਵੈਂ ਵਹੀ ਸੰਤਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ੯ ਨਾਵੀ ਅਸ੍ਟਪਦੀ ਕੀ ਸਤਵੈਂ ਚਰਨਮੇਂ ਸੰਤਹੁਕੇ ਲੁਛਕ ਲਖਣ ਕਹੇਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਭੁਕੀ ਆਗਜਾ ਆਤਮ ਹਿਤਾਵੈ ॥ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਸੋਊ ਕਹਾਵੈ ॥ ਤੈਸਾ ਹਰਖੁ ਤੈਸਾ ਉਸ ਸੋਗ ॥ ਸਦਾ ਆਨੰਦ ਭਹ ਨਹੀਂ ਬਿਓਗ ॥ ਤੈਸਾ ਸੁਵਰਣ ਤੈਸੀ ਉਸ ਮਾਟੀ ॥ ਤੈਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੈਸੀ ਬਿਖ ਖਾਟੀ ॥ ਤੈਸਾ ਮਾਨ ਤੈਸ: ਅਭਿਮਾਨ ॥ ਤੈਸਾ ਰੰਕ ਤੈਸਾ ਰਾਜਾਨ॥ਜੋ ਵਰਤਾਏ ਸਾਈ ਜੁਗਤਿ॥ਨਾਨਕ ਓਹ ਪੁਰੁਖ ਕਹੀਐ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ॥ ੭ ॥ ਟੀਕਾ: ਅਰਥ ਤੋ ਇਸਕਾ ਸਪਸ੍ਟਹੈ ਤਥਾਪੀ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਅਖਰਾਰਥ ਲਿਖ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਇਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਮ ਸਰਬ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਆਗਜਾਕੋ ਮੀਠੀ ਕਰਕੇ ਮਾਨੇ ਜੋ ਕੁਛ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੁਖ ਦੁਖ ਆਦਿਕ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਕਾਰਣਸੇ ਕਿਸੀਕੇ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸੁਖ ਦੁਖ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਜੋ ਜਾਨਤਾਹੈ ਕੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਆਗਜਾ ਬਿਨਾ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸੋ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਆਗਜਾ ਮੈਂ ਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ਜੋ ਭਗਵੰਤਕੀ ਆਗਜਾ ਵਿਚ ਹੀ ਸਭ ਸੁਖ ਦੁਖ ਆਵਤੇਹੈਂ ਐਸੇ ਜਾਣਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਆਦੀ ਸਰਬ ਦਸਾਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਭੋਗੇ। ਵਹੁ ਸੰਤ ਜੀਵਤਾ ਹੁਆ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਮੈ ਦੇਹਰੂਪੀ ਬੰਧਨ ਵਿਖੇ ਬਧਾ ਹੁਆ ਹੈ ਜੋ ਵਹੁ ਸੰਤ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ੍ਰਮ ਮੈ ਇਸਿਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਜ ਆਸ੍ਰਮ ਮੈ ਇਸਿਤਹੈ ਅਥਵਾ ਬਾਨਪ੍ਰਸਤ ਆਸ੍ਰਮਮੈ ਇਸਿਤਹੈ ਅਥਵਾ ਸੰ ਜ੍ਞਸਤ ਆਸ੍ਰਮ ਮੈ ਇਸਿਤਹੈ ਇਨ ਚਾਰੋਂ ਆਸ੍ਰਮੋਂਕੇ ਕਰਮ ਧਰਮੋਂਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਭੀ ਬੰਧਨ ਕੋ ਨ ਪਾਤੋਹੈ ਅਪਨੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਸਦਾਹੀ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਛੂਟਾ ਹੁਆ ਮੁ-ਕਤ ਰੂਪਹੈ ॥ ਤੈਸਾ ਇਤਜਾਦਿ ਉਸ ਮਹਾਤਮਾਕੇ ਧਨਾਦੀ ਲਾ ਪ੍ਰਯੁਕ੍ਤ ਹਰਖ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਧਨਾਦੀ ਨਾਸ ਪ੍ਰਯੁਕ੍ਤ ਸੋਕ ਦਸਾ ਆ ਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਇਨ ਦੋਨਹੁ ਦਸਾ ਵਿਖੇ ਜੋ ਹਰਖ ਸੋਕਕੋ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਨੰਦ ਵਿਖੇ ਸਦਾ ਮਗਨ ਰਹਤੋਹੈ ਕਿਸੀ ਇਸ੍ਟ ਪ੍ਰਿਯਕੇ ਵਿਯੋਗਸੇ ਦੁਖ ਜਿਸਕੋ ਨਹਂ ਹੋਤੋਹੈ ਅਰਥਾਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੁਖ ਜਿਸਕੋ ਪੀੜਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਤੋਹੈ ਤੈਸਾ ਇਤਿ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਵਰਣ ਧਾਤੁ ਸਭ ਕੋ ਪ੍ਰਿਯ ਲਾਗਤੋਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸੁਵਰਣਮੈ ਬਿਨਾ ਗਜਾਨਵਾਨ ਸਭਕੋ ਇਸ਼ ਬੁਧੀ ਰਾਗ ਬੁਧੀਹੈ ਤਿਸ ਸੁਵਰਣਕਾ ਜਿਸਕੋ ਵਿਯੋਗ ਹੋਤਾਹੈ ਤਿਸੀਕੋ ਭਾਰੀ ਸੋਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਦੁਖ ਰੋਗ ਅਪਦਾਮੈ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀਸੇ ਔਰ ਸਭਕੋ ਦ੍ਵੈਖ ਬੁਧੀ ਦ੍ਰਿਢਹੈ ਤਿਸਕੋ ਵਿਯੋਗ ਕਰਕੇ ਸਰਬਕੋ ਹਰਖ ਹੋਤੋਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀਕੋ ਸ੍ਮਰਣ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂਕਾ ਸੰਯੋਗ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਤਿਸਕੋ ਹਰਖ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾਹੈ ਜੋ ਵਿਯੋਗ ਹੋਜਾਵੈ ਤਬ ਸੋਕਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾਹੈ ॥ ਤੈਸਾ ਇਤਿ ਜੈਸੇ ਮਿਟੀਕਾ ਢੇਲਾ ਕਿਸੀ ਕੀ ਭੂਖ ਤ੍ਰਿਖਾ ਸੀਤ ਉਸਨ ਆਦੀ ਕਲੇਸ਼ੋਂਕੋ ਨਿਵਾਰਣ ਨਹੀਂ ਕਰਤੋਹੈ ਤੈਸੇ ਸ੍ਮਰਨ ਰ-ਜਤਾਦੀਕਾ ਭੂਖਣ ਅਥਵਾ ਢੇਲਾ ਆਦਿਕਭੀ ਕਿਸੀਕਾ ਸੀਤ ਉਸਨ ਆਦਿਕ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਸਕਤੇਹੈਂ ਇਸ ਹੇਤੂਸੇ ਤਿਸੀ ਮਹਾਪੁਰੁਖਕੀ ਬੁਧੀ ਦੋਨੋ ਮੈ ਸਮਾਨ ਹੈ ਤੈਸਾ ਇਤੀ ਜੈਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਆਯੂ ਕਾ ਵਰਧਕਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਮੈਂ ਦੇਵਤਾ ਔ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਇਸ਼ਟ ਬੁਧੀ ਹੈ ਮਰਨਕਾ ਸਾਧਨ ਵਿਖਕੋ ਜਾਨ ਕਰਕੇ ਸਭ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਵਿਖਮੈ ਅਨਿਸਟ ਬੁਧੀ ਦ੍ਵੈਖ ਵਾਲੀ ਬੁਧੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਔ ਵਿਖਮੈ ਸਮ ਬੁਧੀ ਹੈ ਵਿਖ ਕੋ ਭਖਣ ਸੇ ਨ ਆਤਮਾ ਕੋ ਮਰਣਹਾਰ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਨ ਪਾਂਚੋ ਤਤੋਂ ਕੋ ਮਰਣਹਾਰ ਜਾਨਿਤੋ ਹੈ ਨ ਕਿਸੀ ਏਕ ਤਤ ਕੀ ਇਨਮੈ ਸੇ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਤ੍ਮਾ ਕੋ ਅਜਰ ਅਮਰ ਅਬਿਨਾਸੀ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਨ ਆਤਮਾ ਕੋ ਮਰਣਹਾਰ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਵਹੀ ਸੰਤ ਹੈ ਤੈਸਾ ਇਤੀ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕਾ ਕੋਈ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ, ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਅਤਯੰਤ ਨਿਰਾਦਰ ਭੀ ਕਰੇ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਮੈਂ ਜਿਸਕੀ ਸਮਾਨ ਬੁਧੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਮਾਨ ਔਰ ਮਾਨ ਕਰਣਹਾਰ ਕੂੰ ਅਪਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਕੇ ਕਰਣਹਾਰ ਕੂੰ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਦੋਨੋਮੈਂ ਇਸ ਬਿਚਾਰਸੇ ਜਿਸਕੀ ਸਮ ਬੁਧੀਹੈ ॥ ਜੋ ਇਤੀ ਐਸਾ ਸੰਤ ਸੰ-ਸਾਰ ਮੈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਰਮੋਂਮੈ ਵਰਤੇ ਉਨ ਕਰਮੋਕਾ ਉਸ ਕੋ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੋ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸਸੈ ਵਹੁ ਸੰਤ ਸਦਾ ਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਕਤ ਨਾਮ ਸਰਬ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਜੁਫੇਜੋ ਰਹਤੋਹੈ ਅਥਵਾ ਵਹੁ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਸਾਰਵਿਖੇ ਜਿਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮ ਕੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਕਰਾਵੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮਕੀ ਰੀਤੀ ਚਲਾਵੇ ਸਾਈ ਜੁਗਤ ਇਤੀ ਹੈ ਕੇ ਵਹੀ ਰੀਤੀ ਯੁਕਤਹੈ ਸੰਸਾਰੀ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰਣੇਹਾਰੀ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਸੰਸਾਰਮੈ ਵਹੁ ਸੰਤ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਜੋ ਰੀਤੀ ਚਲਾਵਤੋ ਹੈ ਸੋਈ ਯੁਕਤੀ ਮੂਲ ਕਹੀ ਚਲਾਵਤੋਹੈ ਵੈਦਕ ਲੌਕਿਕ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਰੀਤੀ ਨਹੀ ਚਲਾਵਤੋਹੈ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਭ੍ਰਾਣੇ ਮੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੋ ਕਰਤੋਹੈ ਸੋ ਜੁਗਤ ਨਾਮ ਆਛੋਹੀ ਕਰਤੋਹੈ ਉਸਕੀ ਰਜਾਇਮੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਤੋਹੈ। ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕੇ ਵਹੁ ਪੁਰੁਖ ਕਰਮੋ ਮੈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਰਤੇ ਤਥਾਪਿ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਹਜੇ ਜਾਤੋ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਜੀਵਤਾ ਹੁਆ ਹੀ ਸੋ ਦੇਹ ਸਹਤ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਗੀਤਾ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਅਧਜ੍ਹਾਯਕਾ ਪੰਦ੍ਰਵਾਂ ਸਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਰੂਪ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਯੰਹਿ ਨ ਬ੍ਯਥਯੰਤ੍ਯੇਤੇ ਪੁਰੁਖੰ ਪੁਰੁਸ਼ਰ ਸ਼ਭ ॥ ਸਮ ਦੁਖ ਸੁਖੰ ਧੀਰੰ ਸੋਮ੍ਰੁਤ੍ਵਾਯ ਕਲ੍ਪਤੇ ॥ ਟੀਃ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹੇ ਅਰਜਨ ਯੰ ਸੀਤ ਉਸਨ ਖੁਧਾ ਪਿਪਾਸ ਰੋਗ ਜ੍ਵਰ ਆਦੀ ਕਲੇਸ ਜਿਸ ਪੁਰੁਖ ਧੀਰੇਯਕੋ ਅਪਨੇ ਧੀਰਯ ਸੇ ਪੀੜਾ ਦੇਕੇ ਚਲਾ ਇਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਸਕਤੇ ਹੈ ਪੀੜਾ ਨਹੀਂ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾ ਇਸਤ੍ਰੁਜ਼ਾਦੀ ਵਿਖਯ ਇੰ ਦ੍ਰਿਯ ਜਨਜ ਸੁਖ ਭੀ ਜਿਸਕੋ ਅਪਨੇ ਧੀਰਯ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਇਨ ਸੁਖ ਦੁਖ ਰੂਪ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਬ੍ਯਥਾ ਨਾਮ ਪੀੜਾ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰੁਖੋਂ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠਤਮ ਪੁਰੁਖ ਮੁਕਤ ਹੋਬੇਕੋਂ ਸਮਰਥ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ॥ ੧੫ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰ ਸਬਦੇ ਸੋਰਠਿ ਮਃ ੯ ॥ ਜੋ ਨਰ ਦੁਖਮੈ ਦੁਖ ਨਹੀ ਮਾਨੈ ॥ ਸੁਖ ਸਨੇਹ ਅਰ ਭੈਨਹੀ ਜਾਂਕੈ ਕੰਚਨ ਮਾਟੀ ਮਾਨੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਨਹ ਨਿੰਦਿਆ ਨਹ ਉਸਤਤਿ ਜਾਂਕੈ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਭਿਮਾਨਾ ॥ ਹਰਖ ਸੋਗਤੇ ਰਹੈ ਨਿਆਰਉ ਨਾਹਿ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨਾ ॥੧॥ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਸਗਲ ਤ੍ਯਾਗੈ ਜਗਤੇ ਰਹੈ ਨਿਰਾਸਾ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਜਿਹ ਪਰਸੈ ਨਾਹਨਿ ਤਿਹ ਘਟ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਵਾਸਾ ॥ ੨ ॥ ਕ੍ਰੁਰੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਿਹ ਨਰਕਉ ਕੀਨੀ ਤਿਹ ਇਹ ਜੁਗਤਿ ਪਛਾਨੀ ॥ ਨਾਨਕ ਲੀਨ ਭਇਉ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿਉ ਜਿਉ ਪਾਨੀ ਸੰਗ ਪਾਨੀ ॥੩॥੧੨॥ ਇਸਕਾ ਵੀਚਾਰ-ਜੋ ਇਤੀ ਨਉਮੇਪਾਤਸਾਹ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦ੍ਰਜੀ ਸੇ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਸਿਖਹੁ ਨੇ ਤਤਵੇਤਾਪੁਰੁਖਕੇ ਲਖਣਹੁਕਾ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕੀਆਥਾ ਤਿਨਕੋਪ੍ਰਤੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੋਰਠਰਾਗ ਵਿਚ ਏਹ ਸਬਦ ਉਚਾਰਕੇ ਉਤਰ ਦੀਆ ਕਿ ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਨਰ ਪ੍ਰ ਤੁਖ ਦੁਖ ਦਸਾ ਅਪਦਾ ਵਿਖੇ ਭੀ ਦੁਖ ਦਸਾਕੋ ਮਿਥਜਾ ਜਾਨਕੇ ਅਪਨੇ ਧੀਰਯ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋਹੈ ਤਥਾ ਤੈਸੇਹੀ ਸੁਖ ਦਸਾ ਸੰਪਦਾ ਵਿਖੇਭੀ ਮੋਹ ਕੋ ਪ੍ਰਮਾਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋਹੈ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖਕੀ ਦੁਖ ਦਸਾ ਵਿਖੇ ਦ੍ਵੈਖ ਬੁਧੀਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਸੁਖ ਦਸਾ ਵਿਖੇ ਤਿਸਕੀ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀਹੈ ਤਥਾ ਸੰਪਦਾ ਕੇ ਨਾਸਕਾ ਭੈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਤਿਸਕੋ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਸ ਪ੍ਰਭੂਪਕਾ ਬੋਧਹੈ ਔਰ ਕਜਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਜੇ ਆਖਜਾਤ ਕਾਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਗਵਾਨ ਮੂਰਤੀ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕਧਾਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਨਾਸ ਵਾਸਤੇ ਸਨਮੁਖ ਆਜਾਵੇ ਤਬ ਭੀ ਨਹੀ ਡਰਤੋ ਹੈ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਮੈ ਕੰਚਨ ਔ ਮਾਟੀ ਏਕ ਸਮਾਨ ਹੈਂ ੧ ਤਿਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਪਨੀ ਉਸਤਤਿ ਔ ਨਿੰਦਾ ਭੀ ਤੁਲਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਦੋਨੋ ਕੋ ਬਾਣੀਕਾ ਵਿਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਜਾਨਤੋਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਕ ਬਿੜਾਲ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਸਬਦ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਕੁਛ ਘਾਵ ਆਦਿਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੋ ਤੈਸੇ ਬਿਨਾ ਅਗਜਾਨੀ ਸੇ ਗਜਾਨਵਾਨਕੇ ਮਨ ਮੈ ਨਿੰਦਾ ਉਸਤਤਿ ਆਦਿਕ ਸਬਦ ਭੀ ਵਿਕਾਰ ਕੋ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬੰਧਜਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਜਨਨ ਮੈ ਅਸਮਰਥ ਹੈ ਤਦਵਤ ਤਥਾ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਜਿਸਕੇ ਮਨ ਮੈ ਲੋਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੁ ਅਪਨੇ ਆਤਮ ਲਾਭ ਕੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਸੰਤੁਸ੍ਟ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੈ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੈ ਮੋਹ ਰਾਗ ਪ੍ਰੀਤੀ ਭੀ ਜਿਸਕੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਤਥਾ ਸਰੀਰ ਔ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਧਨ ਸੁਖ ਕੇ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੈ ਅਭਿਮਾਨ ਕਜਾ ਮਮਤ੍ਵ ਭੀ ਜਿਸਕੋ ਨਹੀਂਹੈ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਹਰਖ ਸੋਕ ਕੋ ਮਨ ਕੇ ਧਰਮਜਾਨਕੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਕੋ ਨਜਾਨਾਦੇਖਕੇ ਮਾਨ ਸਤਕਾਰ ਅਪਮਾਨ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਨਿਰਾਦਰ ਏਹੀ ਹਰਖ ਸੋਕਕੇ ਕਾਰਣਹੈ ਯੇਭੀ ਦੋਨੋ ਮਾਨ ਆਦਰ ਅਪਮਾਨ ਨਿਰਾਦਰ ਮਨ ਕੇ ਹੀ ਧਰਮ ਜਾਨਕੇ ਇਨਸੇ ਭੀ ਨਜਾਰੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ੧ ਜੋ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਕਿਸੀ ਉਪਰ ਕਾਲਾਂਤਰ ਮੈ ਭਰੋਸਾ ਰਖਣਾ ਕੇ ਅਮੁਕ ਦਿਨ ਯੇ ਹਮਕੋ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਅਥਵਾ ਹਸਤੀ ਘੋੜਾ ਵਸਤ੍ਰਾਦੀ ਦੇਵੈਗਾ ਇਸ ਲੈਨੇਕੀ ਇਛਾ ਕਾ ਨਾਮ ਆਸਾਹੈ॥ ਧਨਾਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂਕੇ ਦ੍ਰਿਢ ਸੁਖਮ ਸੰਸਕਾਰ ਰਿਦੇ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੋਜਾਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਵਾਸਨਾ ਹੈ ਤਿਸੀਕੋ ਮਨਸਾ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਜੋ ਬਿਨਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਿਸੀਕੀ ਆਸਾ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਔਰ ਵਾਸਨਾ ਭੀ ਚਿਤ ਮੈ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਾਖਤੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਕੇਵਲ ਮਨ ਕੇ ਵਿਕਾਰ ਜਾਨ ਕੇ ਜੋ ਤਜਾਗ ਦੇਤੋ ਹੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਗਤਕੋ ਭੀ ਨਾਸਵੰਤ ਮਿਥਜਾ ਰਜ੍ਜੁ ਸਰਪਵਤ ਜਾਨਕੇ ਇਸ ਜਗਤ ਸੇ ਭੀ ਨਿਰਾਸ ਜੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿ ਬਿਕਾਰ ਜਿਸਕੇ ਮਨ ਕੋ ਸਪਰਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸਕੋ ਜੋ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਉਸ ਪੁਰਖ ਕੇ ਘਟ ਵਿਖੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੈ ਅਨੰਤ ਅਸਥਲੋਂਮੈਂ ਐਸੇ ਲਿਖਾਹੈ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਨੀਐ ॥ ਸਰਬ ਭੂਤ ਆਪ ਵਰਤਾਰਾ ॥ ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਜਾਂਕਾ ਤਨਾ ॥ ਸਭ ਘਟ ਰਾਮ ਬੋਲੈ ॥ ਤੂੰ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰ ਜੀ ਹਰਿ ਏਕੋ ਪੁ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੁਖ ਸਮਾਣਾ। ਇਤਜਾਦਿਕ ਏਕਤਾ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਸਰਬ ਘਟਹੁ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਅਬ ਈਹਾਂ ਆਪ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਜਿਸ ਘਟਮੈ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਨਹੀਹੈ ਤਿਸ ਘਟ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਿਵਾਸਹੈ ਯਾਂਤੇ ਪੂਰਬ ਬ੍ਰਿਧੋਂਕੇਵਚਨੋ ਸੇ ਆਪਕੇ ਵਚਨੋ ਕਾ ਵਿਰੋਧ ਆਵਤੋਹੈ ਪੁਨਃ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਭੀ ਸੰਸਾ ਉਤਪਤ ਆ ਹੂਆ ਹੈ ਹੇਭਗਵਨ ਸੰਸੈ ਆਤਮਾ ਜੋਵ ਹੀ ਨਾਸਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹੇ ਨਾਥ ਯਾਂਤੇ ਮੇਰੀ ਕਲਜਾਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਮੇਰੇ ਸੰਸੇ ਕੋ ਆਪ ਨਾਸ ਕਰੋ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿੱਖ ਬ੍ਰਿਧੋਂ ਕੇ ਵਚਨੋ ਮੈ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨੋ ਕਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸੁਣੋ ਜੈਸੇ ਧੂਮਸੇ ਅਥਵਾ ਰਾਖ ਸੇਂ ਅਗਨਿ ਢਕਾ ਹੂਆ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਕਾਸ੍ਠੋਂ ਮੈ ਅਗਨਿ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਿਨਾ ਸੰ-ਜਮ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇਤੋ ਹੈ ਤਿਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹੈ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਬਜਾ-ਪੀ ਸਰਬ ਘਟੋਂਕੇ ਅੰਤਰ ਪੂਰਨ ਪਰੰਤੂ ਜਿਸ ਘਟ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਬਲ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕ ਇਸਿਥਤ ਹੈਂ ਉਨਕੀ ਪ੍ਰਗਲਭਤਾ ਸੇ ਅਗਜਾਨਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸਾਖਜਾਤ ਦਰਸਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾਹੈ ਜਿਸ ਘਟ ਵਿਖੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਸੰਜਮ ਕਰਕੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਕੋ ਜਿਸਨੇ ਜੀਤਜਾ ਹੈ ਉਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸਾਖਜਾਤ ਕਾਰ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਦ੍ਵਾਰਾ ਹੋਤੋ ਹੈ ੨ ਪਰੰਤੂ ਹੇ ਸਿੱਖ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਜਿਸ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇ ਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੀ ਹੈ ਤਿਸ ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਯੁਕਤੀ ਕੋ ਗੁਰੂ ਸੇ ਸੀਖਕੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਮਝ੍ਹਕੇ ਬ੍ਰਹਮਕਾ ਸਾਖਜਾ-ਤ ਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਵਹੁ ਸੂਸ੍ਮ ਪੁਰੁਖ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਐਸੇ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਮਿਲ ਜਾਤੋ ਜੈਸੇ ਬੂੰਦ ਕਾ ਜਲ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਮਿਲ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਰੂਪ ਹੀ ਹੋ ਜਾਤੋਹੈ ਕੋਈ ਉਸਕੋ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਨਜਾਰਾ ਨਹੀ ਕਰਸਕਤੋਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਗੁਰੁਮੁਖ ਨਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਤਿ ੪। ੧੨॥ ਸੁਖ ਦੁਖ ਜਿਹ ਪਰਸੈ ਨਹੀਂ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਭਿਮਾਨੁ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਰੇ ਮਨਾ ਸੋ ਮੂਕ੍ਤਿ ਕਾ-ਢਾਨੁ ॥੧੩ ॥ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਨਾਹਿ ਜਿਹ ਕੰਚਨ ਲੋਹ ਸਮਾਨਿ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਮੁਕਤਿ ਤਾਹਿ ਤੈ ਜਾਨ ੧੪ ॥ ਹਰਖ ਸੋਗ ਜਾਕੈ ਨਹੀ ਬੈਰ ਮੀਤ ਸਮਾਨ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਮੁਕਤਿ ਤਾਹਿ ਤੈ ਜਾਨਿ ॥੧੫॥ ਭੈ ਨ ਹੂਕੋ ਦੇਤ ਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨ ਆਨਿ ॥ ਕਹੁਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇਮਨਾ ਗਿਆਨੀ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨਿ ॥੧੬॥ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਪਰਮ ਕਰੁਣਾ ਕਰਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਪੂਰਬ ਸ-ਬਦੋਂ ਮੈ ਕਹੇ ਹੂਏ ਅਰਥ ਕੋ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸਪਸ੍ਟ ਕਰਕੇ ਖੋਲ ਕਰ ਕੇ ਉਨਕਾ ਅ-ਰਥ ਰੂਪ ਚਾਰ ਸਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਲਖਣ ਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਨਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਵਿਖੇ ਸੁਖ ਸਾਂਤਿਵਿਖੇਪ ਰਹਤ ਅਵਸਥਾ ਸਤ੍ਵਗੁਣਕਾ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਦੁਖ ਵਿਖੇਪ ਸਹਤ ਅਵਸਥਾ ਰਜੋ ਤਮੋਗੁਣ ਕਾ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਦੋਨੋ ਜਿਸਕੇ ਸਮੀਪ ਸਮਾਨ ਹੈਂ ਸੁਖਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤੋ ਹੈ ਦੁਖਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਅ-ਭਾਵ ਕੀ ਭੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ਰਜੋਗੁਣ ਕਾ ਕਾਰਯ ਲੋਭ ਕਜਾ ਬਹੁਤ ਸੀ ਪਦਾਰਥੋਂਕੀ ਲਿਪਸਾ ਲੇਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਮੋਹ ਅਵਿਵੇਕ ਅਵਿਚਾਰ ਅਭਿਮਾਨ ਕਜਾ ਅਪਨੇ ਸਮਾਨ ਗੁਣੀ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਬੁਧੀਵਾਨ ਰੂਪਵਾਨ ਔਰ ਕਿਸੀਕੋ ਨ ਜਾਨ ਕਰਕੇ ਸਭਕਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਬਿਨਾ ਬੀਚਾਰਸੇ ਆਪਕੋ ਸਭਸੇ ਬਡਾ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਜਾਨਨ ਕਾ ਨਾਮ ਅਭਿਮਾਨਹੈ ਤਿਸਤਮੋਗੁਣ ਕਾ ਕਾਰਯ ਰੂਪਾ ਬ੍ਰਿਤੀਕੇ ਨਿਵਰਤ ਹੋਨੇਕੀ ਭੀਜੋ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤੋਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਸੰਤ ਹੈ॥ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਿਖ ਉਸਕੋ ਤੁਮਨੇ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਵਿਗ੍ਰਹ ਨਹੀਂ ਜਾਨਨਾ ਕਿੰਤੂ ਸਾਖਜਾਤ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਜਾਨਹੁ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਸਾਮਰਥ ਯੁਕਤ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਤੈਸੇ ਵਹੁ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸਤਪੁਰਖ ਹੈ ੧੩ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਿਸ ਸੰਤਜਨ ਕੇ ਰਿਦੇ ਵਿਖੇ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਏਕ ਸਮਾਨਹੈ ਮਨ ਮੈ ਹਰਖ ਵਿਖਾਦ ਕੋ ਉਤਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਵਰਣ ਲੋਸ੍ਵ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕਾ ਢੇਲਾ ਜਿਸਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮੈ ਸਮਾਨ ਹੈ ਤੁਲ ਮੂਲ ਕੀਮਤ ਦੋਨੋ ਰਖਤੇ ਹੈਂ॥ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕੇ ਤਿਸਕੋ ਤੁਮ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਸਦੇਹ ਹੀ ਮੁ-ਕਤ ਰੂਪ ਜਾਨੋ ੧੪ ਪੁਨਃ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸਟ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਜਿਸ ਕੋ ਹਰਖ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਨਿਸ੍ਟ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਜਿਸਕੋ ਸੋਕ ਨਹੀਂ ਸੰਤਾਵਤੋ ਹੈ ਬੈਰੀ ਮਿਤ੍ਰ ਜਿਨਕੇ ਏਕ ਸਮਾਨਹੈਂ ਦੋਨੋ ਮੈ ਜਿਸਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਏਕਰਸਹੈ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਅਪਨੇ ਮਨਪ੍ਰਤੀ ਕੇ ਹੇ ਮਨ ਉਸਕੋ ਤੁਮਨੇ ਜੀਵਤੇ ਹੂਏ ਅਰਥਾਤ ਦੇਹ ਪ੍ਰਾਣ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਤੁਮ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਾਨੋ॥ ੧੫॥ ਭੈ ਕਾਹੂੰ ਕੋ ਦੇਤ ਨਹ ਇਤੀ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰਬਾਣੀ ਔਰ ਮਨ ਕੇ ਸਕੇ ਕਿਸੀ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਕੋ ਭੈਕਾ ਦਾਤਾ ਜੋ ਨਹੀ ਹੈ ਅਰ ਨ ਆਪ ਕਿਸੀ ਰਾਖਸ੍ਰਾਦੀ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਯਮਰਾਜ ਕਾ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਯਖ, ਰਾਖਸ, ਪਿਸਾਚ ਡਾਕਨੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕਿਸੀਕਾ ਭੀ ਡਰ ਨਹੀ ਰਖਤਾਹੈ ਸਾਹਿਬ ਨਾਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੋ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਮਨ ਤਿਸਕੋ ਵੇਦਕੇ ਗਜਾਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਬ੍ਰ-ਹਮ ਗਜਾਨੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥੧੬॥ ਸੋ ਹੇ ਸੰਤਜਨੋ ਇਨ ਪੂਰਬ ਉਕੂ ਲਖਣੋ ਯੁਕਤ ਕਿਸੀ ਭੇਖ ਕਾ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਮਤ ਕਾ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋਮੈ ਕਿਸੀ ਵਰਨ ਕਾ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਆਸ੍ਰਮ ਕਾ ਹੋਵੇ ਔਰ ਕਜਾ ਕਹਨੋਹੈ ਭਾਵੇ ਅਤਿ ਆਸ੍ਰਮੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋ ਅਤਿ ਆਸਮ੍ਰੀ ਨਾਮ ਚੰਡਾਲ ਕੋ ਹੈ ਉਸੀ ਕੋ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਸਾਸਤ੍ਰ ਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਜੀਵ ਮੋਖ ਭਾਗੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਕੋ ਭੀ ਛਾਦਨ ਭੋਜਨ ਸੇ ਅਰਥਾਤ ਅੰਨ ਵਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਜੋ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਹਜਾਰੋਂ ਲਖੋਂ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਆਦੀ ਯਗੋਂ ਕਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਵਹੁ ਸੰਤ ਸਾਖਜਾਤ ਈਸ੍ਵਰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਸੇ ਸਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜਿਸਨੇ ਏਕਭੀ ਤਤਵੇਤਾ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕੀਓ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਹੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪਨਾਃ ਕੜਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸਨੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਤਤਵੇਤਜੋਂਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲਈਹੈ ਉਨਕੇ ਪੁਨਯੋਂ ਕੀ ਗਿਨਤੀ ਬ੍ਰਹਮਾਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੋ ਹੈ ਸੇਸਨਾਗ ਜੀ ਭੀ ਸਹਸ੍ਰ ਮੁਖ ਸੈ ਤਿਸਕੇ ਪੁੰਨਜ ਫਲ ਕੀ ਸੰਖਜਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਇਤਜਲੰ ॥

ਦੋਃ ਕਹਬੇ ਮੈ ਅਤਿ ਕਠਨ ਹੈ ਸੰਤਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਪਾਰ।
ਸੰਗ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਹੇ ਕਛੁਕ ਤਿਨਪਰ ਕਵਿ ਬਲਿਹਾਰ ॥

ਦੋਃ ਸਤਸੰਗਤ ਮਹਿਮਾ ਅਧਿਕ ਮੋ ਪੈ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ।
ਰਸਨਾਂ ਕੋਟ ਜੇ ਹੋਵਈ ਤਦਪਿ ਪਾਰ ਨ ਪਾਇ ॥ ੨ ॥

ਇਤਿਸ੍ਰੀਸੰਤਲਛਨ ਵਰਨਨਨਾਮਗਜਾਰਵੋਂ ਅਧਜਾਇਸਮਾਪਤੰ ॥੧੧॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਅਬ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਜੀਵ ਬਡੀ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਪ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂਸੇ ਤਥਾ ਸਰਬ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰਕੇ ਅਧੇਨ ਸੇ ਔਰ ਯਗ ਪ ਦਾਨ ਬ੍ਰਤ ਸਤ ਆਦਿਕ ਸਰਬਸੇ ਤਿਸ ਸੰਗਤਕਾ ਮਹਾਤਮ ਅਧਿਕਹੈ ਐਸੇ ਤਹੁ ਕੋ ਸੰਗ ਕਾ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਸਬਦ ਉਕਤ ਵਚਨੋ ਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸਾਵਧਾਨ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਬਚਨ ਉਤਪਤ ਹੁਏ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੈ ਇ ਲਾਵਲ ਮਃ ੫ ॥ ਪਿੰਗੁਲ ਬਰਬਤ ਪਾਰ੍ਪਰੇ ਖਲ ਚਤੁਰਬਕੀਤਾ ॥ ਅੰਧੁਲੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੂਝਿਆ ਗੁਰੁ ਭੇਟ ਪੁਨੀਤਾ ॥ ੧ ॥ ਮਹਿਮਾ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਕੀ ਸੁਨਹੁ ਮੇਰੇਮੀਤਾ ॥ ਮੈਲ ਖੋਈ ਕੋਟ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਘ ਹਰੇ ਨਿਰਮਲ ਭਏ ਚੀਤਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਐਸੀ ਭਗਤਿ ਗੋਬਿੰਦ ਕੀ ਕੀਟ ਹਸਤੀ ਜੀਤਾ ॥ ਜੋ ਜੋ ਕੀਨੋ ਆਪਨੋ ਤਿਸ ਅਭੈ ਦਾਨ ਦੀਤਾ ॥੨ ॥ ਸਿੰਘ ਬਿਲਾਈ ਹੋਇ ਗਇਓ ਤ੍ਰਿਣ ਮੈਨ ਦਿਖੀਤਾ ॥ ਸ੍ਰਮ ਕਰਤੇ ਦਮ ਆਢਕਉ ਤੇ ਗਨੀਧਨੀਤਾ ॥ ੩॥ ਕਵਨ ਵਡਾਈ ਕਹ ਸਕਉ ਏਅੰਤ ਗੁਨੀਤਾ ॥ ਕਰ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਨਾਮ ਦੇਹੁ ਨਾਨਕ ਦਰਸਰੀਤਾ ॥ ੪ ॥ ਨਮਃ ਇਸਕਾ ਵੀਚਾਰ ॥ ਸਾਹਿਬਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਸਿਖਾਂਨੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੀਆ ਕਿ ਹੇ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਕੇ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਹਮਾਰੀ ਸਰਧਾਹੈ ਆਪਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਿਆ ਚਾਹਤੇਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਿਖਹੁ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਊਪਰ ਕਾ ਸਬਦ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਹੇ ਸਿਖ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸੰਗਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਭਸੇ ਅਧਿਕਹੈ ਕੌਨ ਵਰਨਨ ਕਰਬੇਕੋ ਸਾਮਰਥਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੁਮਾਰੇ ਪੂਛਨੇ ਸੇ ਕ੍ਛ ਅਲਪਮਾਤ੍ ਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਸਤਸੰਗਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਪੰਗੁ ਨਾਮ ਜੰਘਹੁਸੇ ਹੀਨ ਜੀਵਕਾ ਹੈ ਉਸ ਸੇ ਊਚੇ ਨੀਚੇ ਅਸਥਾਨੋਂ ਪਰ ਫਿਰਨਾ ਜਾਤੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਬਡੇ ੨ ਊਚੇ ਦੁਰਗਮ ਪਰਬਤੋਂਕੋ ਉਲੰਘਕੇ ਊਪਰਸੇ ਪਰਲੇਪਾਰ ਕੋ ਚਲਾ ਜਾਤੋਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਚਰਣੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਸੇਸਨਾਗਜੀ ਕ੍ਰਿਤ ਛੰਦੋਬੰਦੀ ਪਿੰਗਲਕਾ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ ॥ ਉਸਕੋ ਰੁ ਰੂ ਮੁਖਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਬਿਨਾ ਛੰਦਕੇ ਨਾਮਕਾ ਤਥਾ ਛੰਦਕੇ ਰਚਨਕਾ ਗਜਾ ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋਹੈ ਜੇ ਨਿਤਾਪ੍ਤੀ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣਹਾਰੋ ਪੁਰੁਖ ਬਿਨਾ ਪਿੰਗਲ ਸ਼ਾ- ਸਤ੍ ਪੜ੍ਹੇ ਛੰਦੋਬੰਦੀ ਗ੍ਰੰਥਕੀ ਰਚਨਾ ਕੀਆ ਚਾਹੇ ਤਬ ਕਰ ਸਕਤੋਹੈ ॥ ਮਹਾਂਖਲ ਮੂਰਖਜਨ ਨਿਤਾਪ੍ਤੀ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣੇਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਬਡਾ ਚਤੁਰ ਪੰਡਤ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਮਹਾਂ ਮੁਰਾਧ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਮਹਾਂ ਪੰਡਿਤ ਬਨਾਇ ਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬਾਲਮੀਕ ਜੀ ਬਾਟਪਾਰੋ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਆਦਿ ਕਵਿ ਹੋਤੇ ਭਏਹੈਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਡੀ ਕੋਮਲ ਮੁਧਰਬਾਣੀਸੇ ਸਿਖੋਂਕੇ ਪ੍ਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਮੇਰੇ ਮੀਤਾ ਪਰਮਪ੍ਯ ਦਰ- ਸਨ ਾਪ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸੰਗਕੀ ਮਹਿਮਾ ਅਪਨਾ ਪਰਮਹਿਤ ਜਾਨਕੇ ਚਿਤਕੋ ਏਕਾਗ੍ ਕ ਰਕੇ ਸੁ ਹੁ ਜੋ ਾਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਮਰਥ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਰਾਖਤੋਹੈ । ਸੰਤਹੁਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਕਲਮਖ ਪਾਪ ੁਪਾ ਮੈਲ ਅਪਵਿਤ੍ਤਾ ਸ਼ੀਘ੍ਰਹੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ਸੰਕਾ॥ਹੇਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਜੀ ਜਿਸ ਸਰੀ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਸੰਤਾਂਕੋ ਸੰਗ ਕਰਤੋਹੈ ਉਸ ਸਰੀਰਕੇ ਪਾਪਤੋ ਅਵ ਨਸ਼੍ ਹੋ ੀ ਜਾ ਿਹਰੇ ਅਰ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਕਰਮ ਭੀ ਸਤਸੰਗਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਨਸ਼੍ ਹੋ ਗੇ ਸਪਰ ਸ ਨ ਕਰਸਕੈਂਗੇ ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰਾਰਬ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋਂਕਰਕੇ ਸੰਚਿਤ ਪਾਪਰੂਪ ਕਰ ਬਿਨਾ ਫਲਦੀਏ ਕੈਸੇ ਨਸ਼੍ ਹੋਵੈਗੇ ਜਬ ਸੰਚਿਤ ਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋਈ ਕਰਮ ਪ੍ਰਪਕ ਹੋਕੇ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਕਰਮਨੇ ਫਲ ਦੀਆ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮਨੇ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮਕੇ ਖਾਤੇ ਮੈ ਫਿਰ ਖੈਂਚਕੇ ਡਾਰਦੀਆ ਤਬ ਜੋ ਏਕ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਯਾਸ ਨਾਮ ਉਦਮ ਸੇ ਸਤਸੰਗ ਕੀਆ ਥਾ ਸੋ ਸਾਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਯਤਨ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਇਗੋ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮਕਾ ਫਲ ਪੁਨਃਔਰ ਸਰੀਰ ਧਾਰਣੇ ਲਾਗੈਂਗੇ ਉਨ ਸਰੀਰੋਂ ਮੇਸੇ ਫਿਰ ਕਰਮ ਫਿਰ ਸਰੀਰ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਅਨੰਤ ਜਨਮੋ ਮੈ ਭਟਕਨਾ ਪਰਾ ਪੁਨਃ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਜਾ ਮਹਾਤਮ ਹੁਆ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਕੋਟਿ ਅਘਹਰੇ ਇਤਿ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਰੋ ਸਤਸੰਗ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਅਨੰਤ ਜਨਮੋ ਕਰਕੇ ਕੀਏ ਹੁਏ ਪਾਪੋਂਕੋ ਐਸੇ ਭਸਮ ਕਰਡਾਰਤੋ ਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਲਕੜੀਕੇ ਅੰਬਾਰੋਂਕੋ ਅਗਨਿ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਭਸਮ ਕਰ ਡਾਰਤੋਹੈ ਜੈਸੇ ਗਿਰੀਗੁਫਾ ਗਤ ਅੰਧਕਾਰ ਯਦਜਪੀ ਬਹੁਤ ਕਾਲਕੋ ਗੁਫਾਕੇ ਅੰਤਰ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ਏਕ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਉਸਕੋ ਧ੍ਵੰਸ ਕਰ ਡਾਰਤੋਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਸਤਸੰਗ ਭੀ ਮਨਕੋ ਨਿਰਮਲ ਕਰਕੇ ਨਿਸਪਾਪ ਕਰਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਉਤਪਤੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤਮ ਅੰਧਕਾਰ ਰੂਪ ਮਹਾਮੋਹ ਅਗਜਾਨ ਕੋ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤੋ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਬ ਸੁਧ ਨਿਰਮਲ ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਮਲਸੇ ਰਹਤ ਹੁਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀਕੀ ਭਗਤੀ ਜੀਵ ਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਆਇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀਗੋਬਿੰਦ ਜੀਕੀ ਭਗਤਿ ਕਾ ਐਸਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਕੇ ਜੇ ਕੀਟ ਨਾਮ ਅਤਿ ਨਿਰਬਲ ਨਿਰਧਨ ਕੇ ਹੈ ਨਿਰਸਾਮਰਥ ਐਸੇ ਸਾਮਰਥ ਹੀਨ ਜੀਵਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਭੀ ਜੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕੀ ਭਗਤੀ ਆਇ ਨਿਵਾਸ ਕਰੇ ਤਬ ਵਹੁ ਜੀਵ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ਾਮਰਥ ਵਾਲ ਬਲੀ ਜੀਵਕੋ ਭੀ ਜੀਤ ਲੇਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੀਟ ਪਿਪੀਲਕਾ ਅਤਿਤੁਛ ਆਕਾਰ ਅਸਮਰਥ ਵਾਲੀ ਹੋਕੇ ਭੀ ਹਸਤੀਕੋ ਮਾਰਲੇਤੀ ਹੈ ਯਹ ਬਾਤ ਸਰਬ ਲੋਕ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਕਜਾ ਜੇ ਕੀੜੀ ਹਾਥੀ ਕੇ ਸੁੰਡਕੇ ਅੰਤ੍ਰਕੇ ਪਾਸੇ ਲੜਜਾਵੇ ਤਬ ਹਾਥੀ ਮਰਜਾਤੋ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਕੀੜੀ ਹਸਤੀ ਕੋ ਜੀਤ ਲੇਤੀਹੈ ॥ ਇਸੇ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤ ਜੀ ਜਿਸ ਭਗਤੀ ਮਾਨ ਜੀਵਕੋ ਆਪਨੇ ਕਰਕੇ ਥਾਪਜੇ ਹੈ ਏਕਵਾਰ ਪੁਨਃ ਉਸ ਸ ਕੋ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੈ ਡਰਨਹੀਂ ਰਹਤੋ ਹੈ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਆਦੀ ਉਸਸੇ ਡਰਕੇ ਬਲੀ ਭੇਟ ਦਾਨ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਉਸਕੋ ਐਸਾ ਅਭੈਦਾਨ ਦੇਤੇਹੈਂ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਧਾਨ ਦਨੁਜ ਯਖਜ ਰਾਖਸ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਮਸਾਣ ਭੈਰਵ ਆਦੀ ਸ ਰ ਪਿਸਾਚ ਡਾਕਨੀ ਝਾਕਨੀ ਸਾਕਨੀ ਜੋਗਨੀ ਭੋਗਨੀ ਮਾਨੁਖ ਸਿੰਘ ਾਘ ਬਿਛੂ ਗ ਪੰਨਗ ਆਦੀ ਤਾਮਸੀ ਰਾਜਸੀ ਸਾਤਕੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸਰ ਤਸਕੋ ਰਾਜਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਨਾਇ ਦੇਤੇਹੈ ਸਰਬ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਤਿਸਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮੈ ਕਰ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਸਿੰਘ ਭੀ ਉਨਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਭਖਣ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਉਨਕੇ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਬਿਲੀਕੇ ਸਮਾਨ ਨਿਰਬਲ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ਅਥਵਾ ਸਿੰਘਕੇ ਸਮਾਨ ਮਹਾਬਲੀ ਅਹੰਕਾਰੀ ਭੀ ਬਿਲੀਕੇ ਸਮਾਨ ਅਸਮਰਥ ਹੋਜਾਤੋਹੈ॥ ਅਥਵਾ ਭਗਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘਕੇ ਸਮਾਨ ਮਹਾ ਕ੍ਰੂਰ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਪਾਂਚੋ ਮਹਾਂਸਿੰਘ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਰਾਮਕਲੀਮੈ ॥ ਪੰਚ ਸਿੰਘ ਰਾਖੇ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਰ ॥ ਮਹਾ ਤਾਮਸੀ ਜੀਵ ਸਰਪਆਦੀਭੀ ਉਨਕੇ ਸਮੀਪ ਆਇਕੇ ਵਿਖਕਾ ਤਜਾ-ਗ ਕਰਦੇਤੋਹੈ ਲਖ ਜੋਜਨ ਮੈ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲਾ ਬਡਾ ਊਚਾ ਸੁਮੇਰਪਰਬਤ ਇੰ-ਦ੍ਰਾਦੀ ਦਿਬਜ ਪੁਰੀਆਂ ਕਾ ਆਸਰਾਭੀਹੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕ ਰਤਨੋ ਕਰਕੇ ਜਟਿਤ ਭੀਹੈ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਮੈ ਤੁਛ ਤਿਣਕੇ ਸਮਾਨ ਅਤਿਤੁਛਹੈ ਜਿਸ ਸੁਮੇਰਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਆਪਸਮੈ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਲੋਕੋਂਕਾ ਯੁਧ ਹੋਤੋਰਹਤੋਹੈ ਉਸ ਇਤਨੇ ਬਡੇ ਸੁਮੇਰੁ ਕੋ ਬਮਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਨਕੇ ਉਸਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇਹੈਂ ਸੂਕੇ ਤ੍ਰਿਨਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁਮੇਰਪਰਬਤਕੋ ਭੀ ਤੁਛ ਜਾਨਤੋਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੋ ਜੋ ਜੀਵ ਏਕ ਏਕ ਵਿਰਾਟਕਾ ਅਰਥ ਅਪਨੇ ਸਨਬੰਧਜੋਂਸੇ ਤਥਾ ਔਰ ਲੋਕੋਂਸੇ ਯੁਧਾ-ਦਿ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਪਰੀਸ੍ਰਮ ਨਾਮ ਯਤਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਖੇਦਪਾਤੇਹੈਂ ਅਤਿਵਰਾਕਲੋਕਹੈਂ ਵਿਰਾਟ ਨਾਮ ਕੌਡੀਕੋਹੈ ਵਰਾਕ ਨਾਮ ਨਿਰਧਨ ਕੌਡੀ ੨ ਮਾਂਗਨੇਵਾਰੇ ਕੰਗਾਲ ਕੋ ਹੈ ਐਸੀ ਦੁਰਦਸਾ ਵਾਲੇ ਮਹਾਦਰਿਦ੍ਰੀ ਜੀਵਕੇ ਰਿਦੇਮੈ ਭੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੀ ਭਗਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਆਵੇ ਤਬ ਤੇ ਜੀਵ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਸਰਬ ਧਨਾਢੋਂਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਧਨੀ ਗਿਣੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦੇ ॥ ਜਿਨਕੇ ਪਲੈ ਧਨਵਸੈ ਤਿਨਕਾ ਨਾਉ ਫਕੀਰ । ਜਿਨ ਤੇ। ਅਪਨੀ ਨੀ ਰ ਹੀਰ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਸੋ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਹੈ ਪਾਤਸ਼ਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਲਜਾਨਕ ਲੀਏ ਉਨਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਹਾਰਕ ਪਾਰ-ਉਨਕੀ ਚਰ ਧੂੜਿ ਲੈਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਮਾ ਯਦਜਪੀ ਸੰਤ ਤੇਨੇਰਥਕ ਰ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਕਲਜਾਨਕੀ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਪਾਤ ਇਪਨੇ ਪਾ ਵਿਰਾਟਕਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਖ ਕਾ ਬਾਦਸਾਹੁ ਪਾਹੁਕੇ ਭੀ ਸਾਹਹੈਂ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਹੈਂ ਹੋਗਯਾ ਸਤਸੰਗ ਅਪਨੇ ਛੋਟੇ ਈ ਕੂੰ ਬਾਦਸਾਹੀਕੀ ਮਤਹੁਕੀ ਧਾਰਣਾਕੀ ਕਰਕੇ ਅਪ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯੁਕਤੀ ਸਿਖਕੇ ਕਮਾਇਕੇ ਧਾਰਣਾਕਾ ਫਲ ਪਾਂਚੋਂ ਤਤ ਉਸ ਸੰਤਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਬੀਤ ਗਯਾ ਤਬ ਕਬੀ ਪੁਨਃ ਬਲਖ ਬੁਖਾਰੇਕੇ ਬਾਹਰ ਨਦੀਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕਹੀ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਬਹੁਤਹੀ ਦਿਨ ਤਕ ਅ-ਲਖਤ ਹੋਕਰਕੇ ਰਹਜਾ ਸੰਤ ਭਲਾਲੋਕ ਜਾਨਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ਔਰ ਨਗਰਮੈ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਉਸਭਤਿ ਘਰ ੨ ਵਿਖੇ ਉਨ ਕੀ ਹੋਣੇ ਲਾਗੀ ਕੇ ਬਹੁਤਹੀ ਅਛੇ ਸੰਤਹੈਂ ਉਨਕੀ ਉਸਤਤੀ ਬਾਦਸਾਹੁ ਕੀ ਬੇਗਮਾ ਨੇ ਭੀ ਸੁਨੀ ॥ ਤਬ ਏਕਦਿਨ ਬੇਗਮਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹਸੇ ਪੂਛਕੇ ਅਛੇ ੨ ਪਦਾਰਥ ਬਸਤ੍ ਰੋਕ ਖਾਨੇ ਓਢਨੇ ਦੇਖਨੇਲੀਏ ਭੇਟਾ ਸੰਤਨਕੇ ਅਰਥ ਲੈ ਗਯਾਂ ਜਾਇਕੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਦਰਸਨ ਭੇਟਾ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਕੀਆ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ਜੋ ਕੁਛ ਬੇਗਮਾ ਲੈ ਗਈ ਥੀਂ ਤਿਸਪਰ ਸੰਤੋਂਨੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਭੀ ਨ ਕਰੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਤਜਾਂਭਈਆਂ ਪੁਨਃਸੰਤਹੁਕੀ ਆਗਜਾਪਾਇਕੇ ਜਬ ਅਪਨੇ ਮਹਲੋਂਮੇ ਆਯਾਂ ਤਬ ਬੇਗਮੋਂਸੇ ਬਾਦਸਾਹੁਨੇ ਪੂਛਜਾ ਕੇ ਕਹੁ ਕੈਸੇਕ ਉਤਮ ਸੰਤਹੈਂ ਤਬ ਬੇਗਮਹੁਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਹੁਤਹੀ ਅਛੇ ਸੰਤਹੈਂ ਖੁਦ ਖੁਦਾਕੀ ਮੂਰਤਿਹੈਂ ਜੈਸੇ ਉਨਕੀ ਸਿ-ਫਤ ਸੁਣਨੇਮੈ ਆਵਤੀਥੀ ਤਿਸਸੇਭੀ ਅਧਿਕ ਮਹਿਮਾਵਾਲੇ ਸੰਤਹੈਂ ਬੇਗਮੋਂਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸਿਫਤਿ ਸੁਣਕੇ ਬਾਦਸਾਹੁ ਭੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਆਯਾ ਭੇਟਾ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਪਰੰਤੂ ਬਾਦਸਾਹੁ ਨੇ ਪਹਿਚਾਨ ਲੀਆ ਜੋ ਯੇ ਮੇਰੇ ਬਡੇ ਭ੍ਰਾਤਾਹੈਂ ਕਜਾ ਦੇਖਤਾਹੈ ਜੋ ਏਕ ਗੋਦੜੀ ਮਾਤ੍ ਊਪਰ ਓਢੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕੁਛਭੀ ਪਾਸ ਦੂਸਰਾ ਬਸਤ੍ ਆਦਿਕ ਨਹੀਂਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਬਾਦਸਾਹੁ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਨਜਕਰੀ ਕਿ ਹੇ ਕਿਬਲਾ! ਇਤਨੀ ਬਾਦਸਾਹੀਕੋ ਛੋਡ ਕਰਕੇ

ਪਨੇ ਕਜਾ ਲੀਆਹੈ ਯੇ ਦੇਖੋ ਕੇ ਏਕ ਗੋਦੜੀ
ੀ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਨਹੀਂਹੈ ਨੀਚੇ ਊਪਰ ਸੇ ਆਪ
ੜਕਰ ਫਿਰ ਪਰਤਜਾਂ ਹੈਂ ॥ ਆ ਭੀ ਅਪਨਾ
ੀ ਹੈ । ਆਪ ਬਾਦਸਾਹੀ ਤ ਤ ਪਰ ਬੈਠਕੇ
ਭ ਸੇਨਾ ਪ੍ਰਜਾ ਆਪਕੇ ਹ ਨੇ ਵਰਤੇਂਗੇ
ਨੇ ਸਭ ਲੋਕ ਤੇਰੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਮਾਨ ਹੈਂ
ਲਾ ਯੇ ਸਭ ਲੋਕ ਮੇਰੇ ਨ ਮੈ ਹੀ ਵਰ-
ਤਨੇ ਏਕ ਲੋਹੇਕੀ ਸੂਇ ਤਰਿਆਉ ਰੇ
ਸੂਈ ਦਰਯਾਉਮੈ ਗਿਰ ਗੀਹੈ ਜੋ ਤੇਮੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੇ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਤੂੰ ਨਿਕਾਸ ਦੇ ਨਹੀਂ ਤੋ ਕਿਸੀ ਅਪਨੇ ਨੌਕਰ ਸੇ ਬੋਲ
ਦੇ ਕੇ ਵਹੁ ਹਮਾਰੀ ਸੂਚੀ ਕੋ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਬਾਦ
ਸਾਹੁ ਬੋਲਾ ਕਿ ਕਿਬਲਾ ਅਬ ਵਹੁ ਸੂਚੀ ਦਰਜਾਉ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਸਨੀ ਬਡੀ ਮੁਸ
ਕਲ ਹੈ ਉਸ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਜਿਤਨੀ ਸੂਚਿਕਾ ਆਪ ਚਾਹੋ ਉਤਨੀ ਲੇਵਹੁ ਤਬ
ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰੇ ਹਮਕੋ ਵਹੀ ਸੂਚੀ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਕੀ ਹਮ ਕੋ
ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪੁਨਃ ਬਾਦਸਾਹੁ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਇਤਨੇ ਬਡੇ ਦਰਯਾਉ
ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਸੂਚੀ ਕੈਸੇ ਨਿਕਸ ਸਕਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਸੂਚੀ ਕੇ ਨਿਕਾਸਨੇ ਮੈ ਨਾ ਤੋ ਹਮਾ
ਰੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਨ ਮੇਰੇ ਕਿਸੀ ਸੇਵਕ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਕੇ ਬਾਦਸਾਹੁ
ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸੰਤ ਬੋਲੇ ਕੇ ਤੂੰ ਤੋ ਕਹਿਤਾ ਥਾ ਸਭ ਜਗਤ ਮੇਰੇ ਵਸਵਰਤੀ ਹੈ
ਅਬ ਕਿਸੀ ਸੇ ਏਕ ਹਮਾਰੀ ਸੂਚੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਸ ਸਕਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਪੁਨਃ
ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਗੁਰੁ ਦਰਯਾਉ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲਿਆਬੇ ਵਰਣ ਦੇਵਤਾ ਹਮਾਰੀ
ਗੋਦੜੀਕੀ ਸੀਵਨੇ ਹਾਰੀ ਓਹੀ ਸੂਚੀ ਹਮਕੋ ਦੇ ਦੇ ਐਸਾ ਸੁਣਕੇ ਕਿਆ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ
ਜੋ ਏਕ ਮੱਛੀ ਮੁਖ ਮੈ ਸੂਚੀ ਪਕੜੇ ਹੁਏ ਲੀਏ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਪਾਨੀ ਮੈ ਸੇ
ਯਦ ਚਿੰਚਤ ਮਛੀ ਨੇ ਮੁਖ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸਕੇ ਸੂਚੀ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਦੇਕੇ ਆਪ
ਜਲ ਮੇਂ ਲੀਨ ਹੋਗਈ ॥ ਤਿਸਸੇ ਪੀਛੇ ਬਾਦਸਾਹੁ ਸੇ ਸੰਤ ਬੋਲੇ ਕਿ ਕਿਉਂ ਰੇ ਦੇਖਾ
ਤੁਮਨੇ ਦਾਰਿਦ੍ ਦਸਾ ਮੈ ਸੇ ਹਮ ਨੇ ਜੋ ਕੁਛ ਹਾਸਲ ਕੀਆ ਹੈ ਤੁਮਾਰਾ ਹੁਕਮ ਤੋ
ਸਰਬ ਮਾਨੁਖ ਮਾਤ੍ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਹਮਾਰਾ ਹੁਕਮ ਪਾਂਚੋ ਭਤ ਤਥਾ ਪਾਂਚੇ ਭਤੋਂ ਕੀ
ਰਚੀ ਹੁਈ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸਰਬ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ਬਾਹਰ ਕੁਛ [illegible]
ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਚਨੋਂ ਕੋ ਸਕਤੀ ਨੇ ਸੁਣ
ਹੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਹੋਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਨੋਂ ਪਰ ਪ੍
ਕੋ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆ
ਕੌਡੀ ਅਰਥ [illegible] ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਬਾਜਾਰ ਮੈਂ ਮ
ਕੋ ਨਹੀਂ ਦੇਤ
ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ।
ਤਥ ਤਿਸੀ ਕਾ
ਵਰਤੀ ਰਾਜਾ
ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਕੀ ।
ਕੀ ਰਸਨਾ ਹੋ

ਜੋ ਏਕ ਕੌਡੀ ਕਾ ਭੀ
ਪਣ ਦੀਨ ਮਨ ਜੀਵ
ਮੈਂ ਤੇ ਗਨੀ ਧਨੀਤਾ ।
ਰਾਜਿਓਂ ਕੀ ਭੀ ਪੂਵਾ
ਹਿਮਾ ਹਮ ਕਵਨ ੨ ।
ਤਥ ਭੀ ਹਮ ਸਤਸੰਗ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈਂ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦੇ ॥ ਨਾਨਕ ਕਾਗਦ ਲਖਮਣਾ ਪੜਪੜ ਕੀਚੈ ਭਾਉ। ਮਸੂ ਤੋਟ ਨ ਆਵਈ ਲੇਖਣ ਪਉਣ ਚਲਾਉ ॥ ਭੀ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤ ਨਾ ਪਵੈ ਹਉ ਕੇ-ਵਡ ਆਖਾਂ ਨਾਉ॥੪॥ਸਾਤ ਸਮੁਦਹ ਮਸ ਕਰਉ ਕਲਮ ਕਰਉ ਬਨਰਾਇ। ਬਸੁਧਾ ਕਾਗਦ ਜੇ ਕਰਉ ਹਰਿਜਸ ਲਿਖਣ ਨ ਜਾਇ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਜਾਨ ਪ-ਰਤੋ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬੇਅੰਤ ਹੀ ਹੈ ਸਤਸੰਗ ਔ ਸਤਗੁਰੂ ਪਰ ਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਗੁਣੋਂ ਕੋ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬੇਅੰਤ ਗੁਣ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਭੀ ਇਨ ਕੇ ਗੁਣੋਂ ਕੋ ਪਾਰ ਪਾਇ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇਸਿਖ ਯਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਏਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਣੀ ਚਾਹੀਏ ਕੇ ਹੇ ਸਰਬ ਨਿ-ਯੰਤਾ ਹੇ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਰੀਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਣੇਹਾਰਾ ਜੋ ਆਪਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਮੁਝਕੋ ਦੇਵਹੁ ਨਾਮ ਔ ਨਾਮੀ ਕਾ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਯੇ ਆਪਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਰੀਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਇਸ ਨਾਮ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰਾ ਹੀ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋਵਾਚ ਹੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਮਹਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਕਿੰਚਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਮ-ਹਿਮਾ ਔਰ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਨੇ ਕੀ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਦੇਖਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ਸਰਬ ਸਿਖੋਂਪ੍ਰਤੀ ਕਿ ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿ ਹ ਅਰੇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮੁਮੁਖੂ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕੇ ਸੋਲਵੇਂ ਅਧਜਾਯ ਮੈ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥਜੋੜੇ ਕੇ ਅਰਜਕੇ ਜਰਨਨ ਕਰੀਹੈ ॥ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਸਰਬ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ

ਸ ... ਕੇ ਆਗੇ ਏਕ ਸਿਖ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ

...ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਜੋ ਸਤਸੰਗ ਜੀਮੁਖੀ ਪੁ-

...ੀ ਸਰਬ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੀ ਅ... ਤ ਰਜੂ ਸ-

...ਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣ... ਭਾਸਤੋ ਹੈ

...ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਸੰਤੋਂ ਕਾ... ਬ ਕਲਿਪਤ

...ਖੋਂ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ... ਸਰਪਵਤ

...ਕਰਕੇ ਸੁਣੋ ਸਮ ਸੰਤੋ... ਵਧਤੀ ਜਾਵੇ

...ਕੇ ਇਨ ਤੀਨੋਂ ਕੀ ਮ... ਨਿਰਬ੍ਰਿਤੀ

...ਅਤਿ ਉਤਕੰਠਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ... ॥ ਅਪਿਕਸ੍ਵ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼ਟੋ ਵਾਚ ਹੇ ਰਘੁਨੰਦਨ ਮੁਕਤਿ ਕੇ ਇਨ ਚਾਰੋਂ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲੇ ਵਿਖੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਕਾ ਭੀ ਜੀਵ ਆਸ੍ਰਾ ਲੇਤਾ ਹੈ ਵਹੁ ਭੀ ਮੁਕਤੀ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਿੰ ਪੁਨਃ ਚਾਰੋਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਯੁਕਤ ਹੋਵੇ ਵਹੁ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਯੇ ਕਿਆ ਕਹਨੇ ਹੈ ਅਬ ਤੁਮ ਸਤਸੰਗਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ॥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੇਣ ਮਹਾਬੁਧੇ ਸੰਸਾਰੋਤਰਣੇ ਨ੍ਰਿਣਾਂ॥ ਸਰਬਤ੍ਰੋਪ ਕਰੋਤੀਹ ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਸਮਾਗਮਃ॥ ੧॥ ੭॥ ਹੇਮਹਾਬੁਧੇ ਬਡੀ ਬਿਸਾਲ ਬੁਧੀ ਵਾਲੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਸਰਬ ਅਵਸਥੋਂ ਵਿਖੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਤਰਣ ਮੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਸੰਗ ਹੀ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਸਾਧੁ ਕਿਆ ਬਹੁਤ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਉਪਕਾਰ ਕਰਤੋ ਹੈ ਔਰ ਐਸਾ ਉਪਕਾਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰਤੋਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਸਾਧੁਸੰਗ ਤਰੋਰ ਜਾਤੰ ਵਿਵੇਕ ਕੁਸਮੰਸਿਤੰ॥ ਰਖੰਜਤਿਯੇ ਮਹਾਤਮਾਨੋ ਭਾਜਨੰਤੇ ਫਲ ਸ੍ਰਿਯਃ॥ ੨॥੧੩॥ ਟੀਕਾ-ਹੇ ਮਹਾਬਾਹੋ ਸਤਸੰਗਰੂਪੀ ਤਰੂ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਛਸੇ ਜੋ ਵਿਵੇਕ ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਸੇ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕੇਵਲ ਸਤਸੰਗ ਸੇ ਹੀ ਵਿਵੇਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੌਨਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਤਿਸ ਸੁਧ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪੀ ਫੂਲ ਕੀ ਰਖਿਆ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕ ਬਰਫ ਬਿਜਲੀ ਗੜੇ ਕੇ ਉਪੱਦ੍ਰਵੋਂ ਸੇ ਬਚਾਇ ਰਖਤੇ ਹੈ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਫਲ ਸ੍ਰੀ ਕੇ ਪਾਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਖਜੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਫੂਲ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਤਦ ਨੰਤਰ ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਬਰਫ ਆਦਿਕ ਕੀ ਮਾਰ ਸੇ ਪੁਸਪੋਂ ਕੋ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਬਚਾਇ ਰਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਫਲ ਕਾ ਭਾਗੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਤਸੰਗ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪੀ ਫੂਲ ਲਾਗਜੋ ਹੈ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਾਮ ਆਦਿਕ ਪਸੁਓਂ ਸੇ ਤਿਸਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਮਹਾਤਮਾ ਮੋਖਜ ਰੂਪੀ ਫਲ ਕਾ ਭਾਗੀ ਅਵਸਜ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਸ਼ੁਨਜਮਾਕੀਚਲਤਾ ਮੇਤਿ ਮਿਤ੍ਰਿਤਾਪਜੁਤਸਵਾਯਤੇ ਆਪਤ ਸੰਪਦਿਵਾ ਭਾਤਿ ਵਿਦ੍ਵਦ ਜਨ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ॥ ੩॥ ਟੀਕਾ-ਹੇ [illegible]ਲਨਯਨ ਸੰਤ ਵਿਦ੍ਵਾਨੋਂ ਕੇ ਸੰਗਵਿਖੇ ਅਪਦਾ ਸੰਪਦਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਭਾਸਤੀ ਹੈ ॥ [illegible]ਬਨ ਭੀ ਮਿਤ੍ਰ ਸਜਨ ਸੁਹ੍ਰਿਦੋਂ ਕੇ ਤਥਾ ਸਨਬੰਧੀਓਂਕੇ ਸਮਦਾਇ ਕਰਕੇ ਪੂਰ[illegible]ਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਮਰਣ ਕਾਲ ਜਬ ਸਮੀਪ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਾਲ [illegible]ਕੋ ਮਹਾ ਉਤਸਾਹ ਰੂਪ ਭਾਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਿਸ ਸਤਸੰਗੀ ਮਹਾਤਮਾਕੋ ਮਰਣ ਅਵਸ[illegible]ਭੀ ਪਰਮ ਸੁਖ ਰੂਪਾ ਅਵਸਥਾ ਭਾਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਉਤਸਵੰ ਇਵ ਆਚਰਤਿ ਇ[illegible]ਉਤਸਵਾਯਤੇ ॥ ਉਤਸਾਹ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਸਮਾ ਭੀ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਸਮੀਪ[illegible]ਂ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਹਿਮ ਮਾਪਤਸਰੋ ਜਨਜਾਂ ਮੋਹ ਨੀਹਾਰ ਮਾਰੁਤਃ ਜਯਤਜੋ ਕੋ ਜਾ[illegible]ਭਜ ਸਿਖੇਨ ਸਾਧੁਃ ਸਾਧੁ ਸਮਾਗਮਃ॥੪॥ਟੀਕਾ-ਅਬ ਰੂਪਕ ਕਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਹਿਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਅਪਦਾ ਰੂਪੀ ਕਮਲਨੀਕੋ ਨਸਟ ਕਰਨੇਵਾਰੋ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਸੰਗ ਬਰਫ ਰੂਪ ਹੈ ਤਥਾ ਮੋਹ ਰੂਪੀ ਕੁਹੀੜ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਹਾਰੋ ਸਾਧੂ ਸਮਾਗਮ ਬਡਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪਵਨ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਰਫ ਕਮਲਨੀ ਕੇ ਊਪਰ ਪਰੇ ਤਬ ਕਮਲਨੀ ਨਸ੍ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਔਮਹਾਕੁਹੀੜ ਧੁੰਧ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਪਸਰੀ ਹੁਈ ਹੋਵੇ ਤਬ ਅਲਪ ਪਵਨ ਸੇ ਭੀ ਉਡ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਪਦਾ ਰੂਪੀ ਕਮਲਨੀ ਕੋ ਮਹਾ ਮੋਹ ਰੂਪੀ ਕੁਹੀੜ ਕੋ ਏਕ ਸਤਸੰਗ ਹੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੀਤ ਲੇਤੋ ਹੈ॥ ੪ ॥ ਪਰੰ ਵਿਵਰਧਨੰ ਬੁਧੇ ਰਗਜ੍ਹਾਨ ਤਰੁ ਸ਼ਾਤਨੰ ॥ ਸਮ੍ਰਤ ਸਾਰਣ ਮਾਧੀਨਾਂ ਵਿਧਿ ਸਾਧੁ ਸ-ਮਾਗਮੰ॥੫॥ ਟੀਕਾ-ਹੇ ਕਮਲੇਖਣ ਪੁਨਃ ਕੈਸੋ ਹੈ ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਜੋ ਬੁਧੀਕੇ ਵਿਵੇਕ ਗਜ੍ਹਾਨ ਕੋ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਵਰਧਕ ਹੈ ॥ ਅਗਜ੍ਹਾਨ ਰੂਪੀ ਤਰੁ ਬ੍ਰਿਖ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਣੇ ਹਾਰੋ ਹੈ ਸੰਪੂਰਣ ਆਧੀ ਬਜ੍ਹਾਧੀ ਉਪਾਧੀ ਰੂਪ ਰੋਗੋਂ ਕੋ ਮੂਲ ਸੇ ਹੀ ਉਖਾੜ ਡਾਰਣ ਹਾਰੋਹੈ ਐਸਾ ਸਾਮਰਥ ਏਕ ਸਤਸੰਗ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂਹੈ ਅਗਜ੍ਹਾ ਨ ਅਧਜ੍ਹਾਤਮਕ ਆਦੀ ਤਾਪੋਂ ਕੋ ਜੜ ਮੂਲ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਸਟ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੋ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨੋ ॥ ੫ ॥ ਵਿਵੇਕਃ ਪਰਮੋ ਦੀਪੋ ਜਾਯਤੇ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਮਾਤ ॥ ਮਨੋਹਰੋ ਜ੍ਵਲੋ ਨੂਨ ਮਾਸੇ ਕਾ ਦਿਵ ਗੁਛਕਃ ॥੬॥ ਟੀਕਾ-ਹੇ ਪਰੰਤਪ ਸੰਤੋਂਕੇ ਸਮਾਗਮ ਸੇ ਹੀ ਨੂਨੰ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈਕਰਕੇ ਮਨਕੇ ਹਰਣੇਹਾਰੋ ਅਤਿ ਉਜ੍ਵਲ ਨਿਰਮਲ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪੀ ਪਰਮ ਦੀਪਕ ਉਤਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ॥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ-ਜੈਸੇ ਬਗੀ-ਚੇ ਮੈ ਫਲ ਫੂਲ ਵਾਰੇ ਬ੍ਰਿਖੋਂ ਕੋ ਜਲ ਦੇਨੇ ਸੇ ਫੂਲ ਫਲੋਂ ਕੇ ਗੁਛੇ ਉਤਪਤ ਹੋਇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਦਿਬਜ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਸਮੂਹ ਉਤਪਤ ਹੋ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ੬ ॥ ਨਿਰੂਪਾਯਾਂ ਨਿਰਬਾਧਾਯਾਂ ਨਿਰਬ੍ਰਿਤਿੰ ਨਿਤਪੀਵਰੀਂ ॥ ਅ-ਨੁਤਤਮਾਂ ਪ੍ਰਯੱਛੰਤਿ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਵਿਭੂਤਯਃ ॥੭॥ ਟੀਕਾ-ਹੇ ਰਘੁਤਮ ਸੰਤੋਂਕੇ ਸੰਗਸੇ ਜੋ ਵਿਭੂਤਜਾਂ ਉਤਪਤ ਭਈ ਹੈਂ ਦੇਵੀਸੰਪਦਾ ਰੂਪ ਸਕਤਜਾਂ ਸੋ ਇਸ [illegible] ਪੁ-ਰੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰ ਅਪਾਯਨ ਨਾਮ ਨਾਸ ਸੇ ਰਹਤ ਸੁਕਤੀ ਰਪ [illegible] ਰਜੂ ਸ-ਰਪ ਵਤ ਜੈਸੇ [illegible] ਕਤੀ ਵਿਖੇ ਰੁਪਾ ਭ੍ਰਮ ਸੇ ਰਸੀ ਵਿਖੇ ਸਰਪ ਭ੍ਰਾ [illegible] ਭਾਸਤੋ ਹੈ ਜਬ ਸੁਕ੍ਰੀ ਕੋ ਜਾਰੀਕੇ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਗਜ੍ਹਾਨ ਹੋਤੋ ਹੈ [illegible] ਥ ਕਲਿਪਤ ਰਜਤਕਾ ਔ ਸਰਪਕਾ ਬਾਧਾ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸੁਕ੍ਰੀ ਰਜਤ ਵਤ [illegible] ਸਰਪਵਤ ਜਿਸਕਾ ਬਾਧਾ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸੋ ਕਹਜੇ ਨਿਰਅਪਾਯ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਤਿਦਿ [illegible] ਵਧਤੀ ਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ॥ ਅਪਰਿਛਿੰਨ ਰੂਪਾ ਪਰਮ ਅਨੁਤਮਾਂ ਜੋ ਸੁਖ ਆਨੰਦ [illegible] ॥ ਨਿਰਬ੍ਰਿਤੀ ਦਸਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸੁਖ ਰੂਪਾ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰਤੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ੭ ॥ ਅਪਿਕਸ਼੍

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦੇ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਬਹੁ ਕਹੀਐ ਕਾਹਿ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਬੈਕੁੰਠੇਆਹਿ ॥੨॥ ਅਰਥਾਤ ਆਤਮਲਾਭ ਸੇ ਊਪਰ ਔਰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਤਿਸ ਆਤਮਲਾਭ ਕਾ ਸੰਤੋਖਕੋ ਸਾਖਜਾਤ ਸਾਧਨ ਹੋਣੇਸੇ ਪਰਮ ਲਾਭ ਬਰਨਨ ਕੀ ਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਭੋਜਨਪਾਇਕੇ ਜਬ ਮਾਨੁਖ ਅਤਜੰਤ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਔਰ ਕੁਛ ਖਾਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤੋ ਹੈ ਪੂਰਬ ਜੋ ਉਤਮ ਭੋਜਨ ਸੇ ਅਤਜੰਤ ਸ਼ੰਤੁਸ਼ੂ ਹੋ ਚੁਕਜੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਬ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਲਾਭਸੇ ਅਤਜੰਤ ਸੰਤੁਸ੍ਰ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਚੁਕਜੋ ਹੈ ਤਬ ਔਰ ਤੁਛ ਆਨੰਦੋਂ ਕੀ ਤਿਸਕੂੰ ਅਕਾਂਖਜਾ ਨਹੀ ਰਹਤੀਹੈ ਸ ਆਤਮਲਾਭ ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋਹੈ ਯਾਂਤੇ ਪਰਮਗਤੀ ਕਾ ਸਾਖਜਾਤ ਸਾਧਨ ਸਤਸੰਗਕੋ ਹੋਣੇਸੇ ਸਤਸੰਗਹੀ ਪਰਮਗਤੀ ਹੈ॥ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਸੋਈ ਪਰਮ ਗਜਾਨ ਹੈ ਗਜਾਨ ਨਾਮ ਆਤਮਾਕੇ ਰੂਪਕੋ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਗਜਾਨਕਾ ਸਾਖਜਾਤ ਪਰਮ ਸਾਧਨ ਵਿਚਾਰਕੋ ਹੋਣੇਸੇ ਯਾਂਤੇ ਵਿਚਾਰਕੋ ਪਰਮਗਜਾਨ ਰੂਪਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕੀਯੋ ਹੈ ੩ ਸਮ ਬ੍ਰਹਮਹੀ ਪਰਮਸੁਖਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਸੇ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਉਤਮਆਨੰਦ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਮ ਕੋ ਪਰਮਸੁਖ ਕਰਕੇ ਕਹਜੋਹੈ ॥ ੧੯ ॥ ਮੂਃ॥ ਚ ੜ੍ਹਾ ਏਤੇਵਿਮਲਾਓਪਾਯਾਕੁਵਕੇਦਨੇ॥ ਯੈਰਭਜਸ੍ਰਾਸ੍ਰ ਉੱਤੀਰਣਾਮੋਹਵਾਰਿਕਵਾਰਣ ਵਾਤ ॥ ੨੦ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਰਘੁਕੁਲਕੂਖਣ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਏਤੇ ਇਤੀ ਯੇਚਾਰੋ ਸਮਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭਵਕੇਦਨੇ ਕਜਾ ਜਿਸਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਵਿਖੇ ਮਹਾਮੋਹਰੂਪਹੀ ਜ ਲ ਹੈ ਤਿਸ ਸੰਸਾਰਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਭੇਦਨੇਵਾਰੇ ਛਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਯੇਚਾਰੋ ਸ਼ਲੋ ਕ ਉਕਤ ਉਪਾਇਹੈਂ ॥ ਜਿਨ ਸਤਪੁਰੁਖੋਂਨੇ ਇਨਚਾਰੋਂਕੋ ਅਭਜਾਸਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਵ ਸਕੀਆਹੈ ਵਹੀਸਤਪੁਰੁਖ ਸੰਸਾਰਰੂਪੀਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਪਾਰਕੇਤੀਰਪਰ ਪਹੁੰਚੇਹੈਂ ॥ ੨੦ ॥ ਜੇ ਏਕਸੰ 'ਮੈ ਏਕ ਕਾਲਮੈ ਚਾਰੋਂਕਾ ਅਭਜਾਸ ਨ ਹੋਸਕੇ ਤਬ ਇਨਚਾਰੋਂ ਮੈਸੇ ਏਕ ਕੋਤੋ ਅਵਸਜ 'ਰੂਰ ਅਪਨੇਵਸਵਰਤੀ ਕਰੇ॥ਮੂਃ ਏਕ ਸਿ-ਨੇਨਵਵੈਤੇਖਾ ਮਭਜਸ੍ਰੂ ਵਿ ਮਲੋਦਧੇ ॥ ਚਤ੍ਰ ਤੋਪਿਕਿਲਾਭਜਸ੍ਰਾ ਭਵੰਤਿ ਸੁਧਿਯਾਂਵਰ ॥ ਟੀਃ॥ ਹੇਸੁਧਿਯਾਂਵਰ ਹੇ ਬੁਧੀਮਾਨੋਵਿਖੇ ਂ ਸ੍ਰ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣਕੀ ਨਿਰਮਲਤਾਕੀ ਉਤਪਤੀਲੀਏ ਸੰਤੋਖਾਦੀ ਚਾਰੋਂ ਸੈ ਅਭਜਾਸਕੀ ਦ੍ਰਿਢਤਾ ਕਰਕੇ ਏਕਕੋਅਪਨੇ ਵਸਵਰਤੀ ਅਪਨਾ ਮਿਤ੍ਰਕਰਲੇਵੇ॥ਜ ਬ ਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਏਕਕੋ ਸਮ ਅਥਵਾ ਸੰਤੋਖਕੋ ਅਪਨੇ ਵਸਕਰ ਲੇਗਾ ਤਬ ਚਾਟੇ ਇਸਕੇਵਸਵਰਤੀ ਹੋਜਾਵੈਂਗੇ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ੨੧॥ ਮੂਃ ॥ ਏਕੋਪਜੇਕੋਪਿ ਸਰਬੇਖਾਮੇ ਖਾਂ੍ ਵਭੂਰਿਹ ॥ ਸਰਬਸੰਸਿਧਯੇ ਤਸ-ਾਦਜਤੇਨੈਕੰਸਮਾਸ੍ਰਯੇਤ ॥੨੨॥ ਟੀਃ ॥ ਏਕੋਪੀਤੰ ਹੇਮਹਾਬਾਹੋ ਜੋਯੋ ਪੁਰੁਖ ਸੰਤੋਖਾਦੀਚਾਰੋਂ ਮੈਂਸੇ ਇਕਕੋਭੀ ਅਭਜਾਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਦ੍ਰਿਢਤਾ ਕਰਕੇ ਵਸਮੇਕਰਲੇਵੇਗਾ ਤਬ ਚਾਰੋਂ ਇਸਕੇ ਵਸਮੈ ਆਇਜਾਵੈਗੇ ਕਾ
ਹੇਤੇ ਯੇਚਾਰੋਂ ਆਪਸਮੈਪਰਮਮਿਤ੍ਰਹੈਂ ਇਨਚਾਰੋਂਮੈ ਜਿਸਜੀਵਕੇਰਿਦੇਮੈ ਏਕਭੀ ਚ
ਰਣ ਆਇਕੇ ਟਿਕਾਵਤੇਹੈ ਤਬਬਾਕੀਕੇ ਤੀਨੋ ਅਪਨਾਕੁਟੰਬਸਾਥ ਲੈਕੇ ਤਹਾਂ ਤਿਸੀ
ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਜਾਇਨਿਵਾਸਕਰਤੇਹੈਂ ਇਸਹੇਤੂਸੇ ਸੰਤੋਖਾਦੀ ਏਕਭੀ ਚਾਰੋਂਕੀ ਉਤਪ
ਤੀ ਕਾ ਕਾਰਣਹੈ ॥ ੨੨ ॥ ਮੂਃ ॥ ਸਤਸਮਾਗਮ ਸੰਤੋਖਵਿਚਾਰਾਃਸੁਵਿਚਾਰਿਤੰ॥ ਪ੍ਰ
ਵਰਤੰਤੇ ਸ਼ਮਸ੍ਰੁਵੋਵਾਹਨਾਨੀਵ ਸਾਗਰੇ ॥ ੨੩ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੈਸ ਸਮੁਦ੍ਰ
ਵਿਖੇ ਜਿਸਜਹਾਜ ਵਿਖੇ ਬਜਾਪਾਰੀ ਲੋਕੋ ਕਾ ਮਾਲਭਰਾਹੁਆਹੈ ਤਿਸ ਜਹਾਜਕੋ ਬਡੀ
ਸਾਵਧਾਨਤਾ ਸੇ ਮਲਾਹਲੋਕ ਚਲਾਵਤੇਹੈਂ ਕਹੂੰ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਚਕ੍ਰਮੇਜਹਾਜ ਪੜਕੇਡੂਬਨ
ਜਾਵੈ ਦੂਸਰਾ ਊਰਮਜੋਕੇ ਵਿਖੇਪਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਚਲੇ ਊਰਮੀਨਾਮ ਬਹੁਤ ਊਚੀ
ਜਾਨੇ ਵਾਲੀ ਲਹਰੋਕਾਹੈ॥ਗ੍ਰਾਹਾ ਮਕਰਨਾਕੂ ਆਦਿਕੋਕੇ ਉਪਘਾਤਕੋਸੇ ਜੈਸੇ ਬਚਾਉ
ਹੋਵੈ ਤੈਸੀ ਸਾਵਧਾਨਤਾ ਸੇ ਚਲਤੇਹੈਂ ਤਬਵਹੁ ਜਹਾਜ ਸਰਬ ਵਿਘਨੋਸੇ ਵਰਜਿਤ
ਬਾਂਛਿਤ ਸਥਾਨਮੈ ਜਾਇ ਮਨੁਖੋਂ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਸੰਤਸਮਾਗਮਸੰ
ਤੋਖ ਸੁਸ੍ਰੁਵਿਚਾਰ ਸੰਮਜਕ ਵਿਚਾਰੇਹੁਏ ਰਾਗਦ੍ਵੈਖਆਦੀ ਉਪਘਾਤਕੋਂਸੇ ਰਹਤ ਸਾਵ-
ਧਾਨਤਾਸੇ ਸ਼ਮਸ੍ਰੁਛ ਬ੍ਰਹਮਵਿਖੇ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇਹੈ॥੨੩॥ ਮੂਃ ॥ਵਿਚਾਰ ਸੰਤੋਖ
ਸਮ ਸਤਸਮਾਗਮ ਸਾਲਿਨੀ॥ਪ੍ਰਵਰਤੰਤੇ ਸ੍ਰਿਯੋ ਜੰਤੋ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਖਜਾਸ੍ਰਿਤੋ ਯਥਾ ॥
੨੪॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਕਮਲਨੈਨ ਜੈਸੇ ਕਲਪਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਆਸ੍ਰੈ ਲੌਕਿਕ ਸੰਪਦਾ ਰਹਤੀਹੈ
ਤੈਸੇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸੰਤੋਖ ਸਮਸਤਸੰਗ ਸੁਭਾਵਵਾਲੇ ਜੀਵਕੇਆਸ੍ਰੇਗਜਾਨਹੁ ਪੀਸੰਪਦਾ ਅ
ਰਲੌਕਿਕਸੰਪਦਾਆਇਰਹਤੀਹੈਨਿਤਹੀ॥੨੪॥ਮੂਃ। ਵਿਚਾਰਸ਼ਮਸਤਸੰਗਸੰਤੋਖਵਤਿ
ਮਾਨਵੇ॥ ਪ੍ਰਵਰਤੰਤੇਪ੍ਰਪੂਰਣੇਂ ਦੈਸੋਦਰਯਾਦਜਾਗੁਣਇਵ॥੨੫॥ਟੀਕਾ॥ਹੇ ਪਰੰਤਪਸਮ
ਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰ ਸਤਸੰਗ ਸੁਭਾਵਵਾਲੇ ਮਾਨੁਖਵਿਖੇ ਸੁੰਦਰਤਾਸ੍ਰੁਛਤਾ ਨਿਰਾ ਲੰਤਾ ਵਿ-
ਨ੍ਰਤਾ ਸੌਮਤਾ ਸਾਂਤਾਦੀ ਗੁਣ ਐਸੇ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ਕੇ ਜੈਸੇ ਸ ਦਰਤੁਕੀ ਪੂ
ਰਣਮਾਸੀਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਵਿਖੇ ਸੁੰਦਰਤਾਸੀਤਲਆਦੀ ਗੁਣ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪ ਹੋਤੇਹੈਂ ॥੨੫॥
ਮੂਃਸਤਸੰਗਸੰਤੋਖਸ਼ਮਵਿਚਾਰਵਤਿਸਨਮਤੋਂਪ੍ਰਵਰਤੰਤੇਮੰਤ੍ਰੀਵਰੇਰ ਜੀਵਜਯਸ੍ਰਿਯ
॥੨੬॥ਟੀਕਾ॥ਹੇਉਤਮ ਜੈਸੇ ਜੋ ਰਾਜਾ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠਮੰਤ੍ਰੀਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰਨੇ ਵਾਲਾਹੈ ਜੋ ਮੰਤ੍ਰ
ਕੋ ਗੁਪਤਰਖੇ ਅਥਵਾ ਜੋ ਰਾਜਾਕੇਹਿਤਕਾਰੀ ਮੰਤ੍ਰਕੋ ਦ੍ਰਿਢਾਵੇ ਸੋਮੰਤ੍ਰੀ ਵਰਨਾਮ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ
ਮੰਤ੍ਰੀ ਕਹੀਤਾਹੈ ਤਿਸਮੰਤ੍ਰੀਵਾਲੇ ਰਾਜਾਵਿਖੇ ਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਤ ਨਿਾਯਤਨਹੀਂ ਜਯ
ਸ੍ਰੀ ਆਇਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠਪਯਤਨਸੇਹੀਵਹੁਰਾਜਾ ਸ ਲੋਕੋਂਕੇ ਜੀਤ
ਨੇਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸਤਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰ ਸਮਵਾਨ ਮਾਨੁਖ ਵਿਖੇ ਜਦ ਸ੍ਰੀ ਆਪੇ ਆਇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕ ਸਤ੍ਰੁਆਂ ਕੋ ਨਿਰਯਤਨ ਥੋੜੇਹੀਯਤਨਸੇ ਜੀਤਕੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀਰਾਜਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਹਾਂ ਸੋਭੈਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋਹੈ॥੨੬॥ਮੂਃ॥ਤਸਮਾ ਦੇਕਤਮੰ ਨਿਤਜਮੇਤੇਖਾਂ ਰਘੁਨੰਦਨ ॥ਪੌਰੁਖੇਣ ਮਨੋ ਜਿਤ੍ਵਾ ਯਤਨੇਨਾਭਜ ਹਰੇ ਦਗੁਣੰ ੨੭॥ ਟੀਕਾ॥ਹੇਰਘੁਨੰਦਨ ਜਿਸਕਾਰਣਸੇ ਸੰਤੋਖਾਦੀ ਚਾਰੋਮੈਸੇ ਏਕਕੋ ਅਪਨੇ ਵਸਕਰਣੇ ਸੇ ਚਾਰੋਂ ਵਸਮੈ ਆਇਜਾਤੇ ਹੈ ਤਸ-ਾਤ ਨਾਮ ਤਿਸਕਾਰਣਸੇ ਪਰਮਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਜੇ ਏਕਕਾਲਮੈ ਇਕੋਵਾਰ ਚਾਰੋਂ ਨ ਅਪਨੇ ਵਸਹੋਸਕੇ ਤਬ ਏਕਕੋ ਅਵਸਜ ਜਰੂਰ ਅਪਨੇ ਵਸ ਕਰਕੇ ਮਨਕੋ ਜੀਤਕੇ ਗੁਣੰ ਗਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁ ਅਥਵਾ ਹੋਵੈ ॥ ੨੭ ॥ ਮੂਃ ॥ ਪਰਮ ਪੌਰੁਖਮਾਸ੍ਰਿਤਜਜਿਤ੍ਵਾਚਿਤ ਮਤੰਗਤੰ॥ ਯਾਵਦੈ ਕੋਗੁਣੋ ਨਾਂਤਸ੍ਵਾਵਨਨਾਸ੍ਰੁਜੁਤ੍ਰਮਾਗਤਿਃ ॥੨੮॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇਰਾਂਮਚੰਦ੍ਰ ਯਾਂਤੇ ਪਰਮ ਪੌਰੁਖਕੋ ਆਸ੍ਰੈਕਰਕੇ ਔਰ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਮਤਹਸਤੀਕੋ ਜੀਤਕਰਕੇ ਪਰਮ ਗਤਿਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲਇਨਚਾਰੋਂਗੁਣੋ ਮੈਸੇ ਏਕਕੋ ਭੀ ਵਸ ਨ ਕਰਲੇਵੈਗਾ ਉਤਨਾਚਿਰਮਨਰੂਪੀ ਮਤਗਜ ਭੀ ਵਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੈਗਾ ਨ ਪਰਮਗਤਿਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਗਾ ॥੨੮॥ਮੂਲ॥ ਪੌਰੁਖੇਣ ਪ੍ਰਯਤਨੇਨਦੰਤੈਰਵਿਚੂਰਣਯੇਤ ॥ ਯਾਵਨ੍ਨਾਭਿਨਿਵਿ ਸ੍ਰੰਤੇ ਮਨੋਰਾਮਗੁਣਾਰਜਨੇ ॥ ੨੯॥ਟੀਃ॥ਹੇਮਹਾਭੁਜ ਰਾਮਚੰਦਦਾਂਤੋਸੇ ਦਾਂਤੋਂਕੋ ਨਿਪੀੜਨ ਕਰਕੇ ਹਾਥੋਂਸੇਹਾਥੋਂ ਕੋ ਨਿਪੀੜਕੇ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਮਨਕੋ ਗੁਣ ਸੰਪਾਦਨਮੇ ਲਗਾਵਹੁ ਸਮਦਮਾਦੀ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਕੋ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰੋ ਅਪਨੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੇ ਏਕਠੇ ਕਰੋ ਜਿਤਨਾਕਾਲ ਗਜਾਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੋਵੇ ਉਤਨਾਕਾਲ ਗੁਣ ਸੰਪਾਦਨ ਕਾ ਪ੍ਰਯਤਨ ਨ ਤਜਾਗੋ ॥ ੨੯ ॥ਨਨੂ ॥ ਹੇਗੁਰੋਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ਦੇਵੜਾ ਆਦੀ ਜਨਮ ਵਿਖੇ ਗੁਣਸੰਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਯਤਨ ਕਰਣਾ ਚਾਹੀਯੇ ਅਥਵਾ ਗੁਣ ਸੰਪਤੀਸੇ ਖਿਨਾ ਹੀ ਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ਦੈ ਚੀ ਜਨਮ ਵਿਖੇ ਗਜਾਨ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ਬਿਨਾਸ੍ਰਮ ਜੇ ਗਜਾਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪ- ਤੀ ਹੋਜਾਵੇ: ਹੇਕੋ ਅਤਿ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਣਾ ਚਾਹੀਏ॥ ਮੂਃ ॥ ਦੇਵੇ ਭਵਾਥ ਯ- ਖਯੋਵਾ ਪੁਰੁ :ਪੋਥਵਾ ਤਾਵਤਮਹਾਂਬਾਹੋ ਨੋ ਪਾਯੋਸ੍ਮੀਹ ਕਸ੍ਮਨ॥ਟੀਃ॥ ਹੇ ਕਮਲ ਨਯਨ ਦੇ ਭਾਵੇ ਯਖਜ ਹੋਵੋ ਚਾਹੇ ਪੁਰੁਖ ਹੋਵੋ ਅਥਵਾ ਪਾਦਪ ਹੋਵੋ ਬ੍ਰਿਛ ਆਦਿਕੋਕੇ ਸਮ ਰੀਤ ਉਸਨਕੇ ਸਹਾਰਨੇਵਾਲੇ ਹੋਵੋ ਤਥਾਪੀ ਸਮਦਮਾਦੀ ਦੈਵੀ ਗੁਣ ਸੰਪਤੀਸੇ ਹਿ ਗਜਾਨ ਮੋਖਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾ ਔਰ ਕੋਈਭੀ ਉਪਾਇਨਹੀਂਹੈ॥੩੦ ਮੂਃ॥ ਏਕ ਸਿ-ਨੂੰ ਫਲਦੇ ਗੁਣੇ ਬਲਮੁਪਾਗਤੇ ॥ ਛੀਯੰਤੇਸਰਥਈਵਾਸ੍ਤੁ ਦੋਖਾ ਵਿ ਵਸ਼ ਚੇਤਸਃ ॥ ੩੧ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਫਲਦੇਨੇਵਾਲੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕੀ ਦ੍ਰਿਢਤਾ ਕਰਕੇ ਏਕਭੀਗੁਣ ਅਪਨੇਵਸਵਰਤੀ ਹੋਣੇਸੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਚਿਤਕੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ ਖੀਣ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਜਾਤੇ ਨਸ੍ਵਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਵਿਵਸਹੀਕੇ ਜੈਸੇਹਾਥਸੇ ਬਾਣਛੁਟਾਹੂਆ ਅਵਸ ਲਖਕੋਭੇਦਕੇ ਹੀ ਗਿਰੇਗਾ ਜੇ ਬੀਚਮੈ ਗਿਰਾਯਾ ਕੋਈਚਾਹੇ ਤਬਨਹੀਗਿਰਤੋ ਹੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸੰਤੋਖਾਦੀ ਮੈਸੇਏਕਭੀਜਬਅਪਨੇ ਵਸਮੈ ਆਜਾਤੋਹੈ ਤਬ ਅਵਸਜ ਸਾਰੇਦੋਖ ਪਾਪਨਸ੍ਵ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੩੧ ॥ ਜਹਾਪਰਸਪਰ ਸਜਾਤਜੋਕਾ ਅਪਸਮੈ ਵਿਰੋਧਹੋਵੇ ਤਹਾ ਸਜਾਤੀਯਕੁਲ ਕੇਂ ਏਕਕੇ ਬ੍ਰਿਧੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਨੇਸੇ ਤਹਾ ਹੀਨਥਲਵਾਲਾ ਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋਹੈ॥ ਯੇ ਬਾਤ ਲੋਕਮੈਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਗੁਣੇਵਿਬ੍ਰਿਧੇਵਰਧੰਤੇਗੁਣਾਦੋਖਜਯਪ੍ਰਦਾਃ॥ ਦੋਖੇਵਿ ਬ੍ਰਿਧੇ ਵਰਧੰਤੇਦੋਖਾਗੁਣ ਬਿਨਾਸ਼ਨਾਃ ॥ ੩੨॥ ਟੀਃ ॥ ਗੁਣੇਤਿ ਹੇਰਘੁਨੰਦਨ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣਕੇਬ੍ਰਿਧਹੋਣੇਸੇ ਸਮਦਮ ਆਦੀ ਗੁਣਦੋਸੋਂਕੇਜੀਤਨੇ ਵਾਲੇਗੁਣ ਬਲ ਕਰਕੇ ਪੂਰ ਣ ਬ੍ਰਿਧੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ॥ ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਰਜੋਤਮੋਗੁਣ ਵਧਜਾਵੈਂ ਤਬ ਰਜੋਤਮੋਗੁਣ ਕੇ ਵਧਣੇਸੇਸਮਦਮਾਦੀਗੁਣੋਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇਵਾਲੇਹੋਜਾਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਪਨੀਸਾਵਧਾਨੀ ਸੇ ਦੋਸੋਂਕੋ ਵਧਨੇ ਨ ਦੇਵੇ ਪੁਰਖ ॥ ੩੨ ॥ ਮੂਃ ॥ ਮਨੋਮੋਹਬਨੇਹਜਸਿ-ਨਬੇਗਨੀ ਵਾਸਨਾ ਸਰਿਤ। ਸ਼ੁਭਾਸੁਭ ਬ੍ਰਿਹਤਕੂਲਾ ਨਿਤਜੰਵਹਤਿ ਜੰਤੁਖੁ ॥ ੩੩ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਸੌਮਜ ਮਨਕੇ ਮਹਾਂਮੋਹ ਰੂਪੀ ਬਨਕੇ ਵਿਖੇਹੀ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਬਡੇਬੇਗ ਵਾਲੀ ਵਾਸਨਾਰੂਪੀ ਨਦੀ ਚਲਰਹੀਹੈ ॥ ਤਿਸਵਾਸਨਾਰੂਪੀ ਨਦੀਕੇ ਸੁਭਅਸੁਭਸੰਕਲਪਿ ਅਥਵਾ ਕਰਮ ਬਡੇਊਚੇ ੨ ਕਿਨਾਰੇਹੈ ॥ ਮਨੋਰਥਰੂਪੀ ਤਿਸਵਿਖੇ ਜਲਹੈ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈ ਖਾਦੀ ਤਿਸਨਦੀਵਿਖੇ ਗ੍ਰਸਲੇਨੇਵਾਲੇਗ੍ਰਾਹ ਹੈ ਸਾਮਨੋਰਥਰੂਪੀ ਨਦੀ ਅਪਨੇਮਨੋਰ ਥ ਰੂਪੀ ਪ੍ਰਵਾਹਮੈ ਜੀਵੋਂਕੋਨਿਰੰਤਰ ਵਹਾਵਤੀਰਹਤੀਹੈ ਅਥਵਾ ਸੰਪੂਰਣ ਜੀਵੋਂਕੇ ਹ੍ਰਿਦੈਮੈ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲਤੀ ਰਹਤੀਹੈ ॥ ੩੩ ॥ ਮੂਲ ॥ ਸਾਹਿਸ੍ਵੇਨ ਪ੍ਰਯਤਨੇਨ ਯ- ਸਿ-ਨ੍ਹੇਵ ਨਿਪਾਤਜਤੇ ॥ ਕੂਲੇਤੇਨੈਵਵਹਤਿਯਥੇਛਸਿ ਤਥਾਕੁਰੂ ॥ ੩੪ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਸਾਇਤਿ ਹੇਅੰਗ ਹੇਪਰਮਪ੍ਰਿਯ ਸਾਵਾਸਨਾਰੂਪੀ ਨਦੀਕੋ ਜਿਸਓਰ ਪ[illegible]ਤਨ ਕਰਕੇ ਏਕਤੀਰਕੋ ਤੁਮਗਿਰਾਇਕੇ ਵਹਾਵਹੁਗੇ ਉਸੀਓਰ ਵਗੇਗੀ ॥ ਪਾ[illegible]ਲਪ ਰੂਪੀ ਕਿਨਾਰੇਕੀਓਰਸੇ ਰੋਕ ਦੇਵਹੁਗੇ ਤਬਇਸਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀਨਦੀਕੋ [illegible]ਸੰਕਲਪਕੀ ਓਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲੇਗਾ॥ਅਰਜੇਪੁੰਨਜਰੂਪੀ ਸੰਕਲਪਕੋ ਰੋਕੋਗੇ ਤਬ [illegible]ਪੀ ਤੀਰਕੀ ਓਰ ਵਾਸਨਾਰੂਪੀਨਦੀ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਪਰੇਗਾ ॥ ਆਗੇ ਜੈਸੇ [illegible]ਗ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਕਰੋ ॥ ੩੪ ॥ ਅਬ ਸ੍ਰੀਵਸਿਸ੍ਵਜੀ ਇਸ ਅਧਜਾਯਕੀ ਸ[illegible]ਤੀ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਾਰਸਿੱਧਾਂਤ ਕਹਤੇਹੈ ॥ ਵਰਮਤੇਤਿ ॥ ਮੂਃ ॥ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤ੍ਨਜਵੇ [illegible] ਮਨੋਬਨੇ ਸ਼ੁਭਤਟਾ ਨੁਗਤਾਂ ਕ੍ਰਮਸਃਕੁਰੁ ॥ ਵਰਮਤੇ ਨਿਜਭਾਵ ਮਹਾਨਦੀ ਮਹਹਤੇ[illegible]ਮਨਾਗਪਿਨੋ ਹਜਸੇ ॥ ੩੫॥ ਮੁਮੁਖਪ੍ਰਕਰਣੇ ਖੋਃ ੧੬ ਅਃ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇਵਰਮਤੇ [illegible]ਸ੍ਵਮਤੀ ਵਾਲੇ ਰਾਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚੰਦ ਮਨਰੂਪੀ ਬਨਵਿਖੇ ਅਪਨੇ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨਕੇ ਬੇਗਕਰਕੇਨਿਜਭਾਵ ਅਪਨੇ ਅੰ
ਤਹਕਰਣਕੇ ਸ੍ਵਭਾਵ ਰੂਪ ਮਹਾਨਦੀਕੋਕ੍ਰਮਸੇ ਸੁਭ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪ ਤੀਰਕੇ ਅਨੁਸਾਰ
ਕਾਰੇ ਅ ਹ ਹ ਦੋਨੋਂ ਹਕਾਰ ਅਤਿ ਹਰਖਮੇ ਸਲੋਕਮੈ ਜਾਨਨੇ ਹੈਰਾਮਚੰਦ ਫਿਰ ਵਾਸ
ਨਾ ਰੂਪੀ ਨਦੀ ਮੇ ਰੰਚਕਭੀਤੁਮ ਨ ਰੁੜੋਗੇ ਨ ਵਹੋਗੇ ਜਹਾਂਜਹਾਂ ਯੇ ਜੀਵਜਨਮ ਧਾਰ
ਤੋ ਹੈ ਸੋਅਪਨੀਵਾਸਨਾਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਤੋਹੈ॥ਯਾਂਤੇ ਯੇਨਕੇਨਪ੍ਰਕਾਰਕਰਕੇ ਵਾਸਨਾ
ਕ ਨਿਰੋਧਕਰੋ ॥ ੩੫ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜਨਦੇਵਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ
ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਵਸਿਸ੍ਠ ਜੀ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਤਸੰਗਕੀਮਹਿਮਾਕਾ ਉ-
ਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇਸਿਖ ਜੈਸਾਕ ਸਤਸੰਗ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਸ਼ੀਘ੍ਰ
ਕਾਰੀਹੈ ਤੈਸਾ ਔਰ ਸਾਧਨਕੋਈਭੀਨਹੀਂਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪੂਰਬਉਕਤਰੀਤੀਸੇਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਕੋ ਸੰਤਨੁਕੀ ਸੇਵਾਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਤਾਵਤੇਭਏ ਸਤਸੰਗ
ਕਰਨੇਕਾ ਦ੍ਰਿਢਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇਭਏ ਤਤਃ ਉਪਰਰਾਮ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਪਚਉਪਕਾਰ ਹਿਤ ਸੰਤ ਸੇਵ ਉਪਦੇਸ।
ਦੋਃ ਕੀਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰ ਸਭ ਬਿਧਿ ਹਰਨ ਕਲੇਸ ॥ ੧ ॥ ਓਂਤਤ ਸਤ
ਇਤਿਸ੍ਰੀਗੁਰਬਿਲਾਸਦੇਵਤਰੁਸੰਤਸੇਵਾਕਾਪ੍ਰਕਾਰਨਾਮਬਾਰਵੋਂਧਜਾਯਸਮਾਪਤੰ॥੧੨।

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਅਬ ਆਗੇ ਸੁਭ ਕਥਾ ਗੁਰ ਸੁਨੋ ਸੁਹਿਤ ਚਿਤ ਲਾਇ।
ਦੋਃ ਦੇਸ ਪਹਾੜੀ ਸਿਖ ਕੀ ਜਿਹ ਬਿਧ ਕੀਨ ਸਹਾਇ ॥੧॥

ਏਕ ਸਿਖ ਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਕਾ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌ-
ਥਾ ਸੋ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਪਰ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਨਾ
੧੮੮੭। ੮੮ ਸਤਾਸੀ ਅਠਾਸੀ ਮੈ ਸੁਕੇਤਮੰਡੀ ਸੇ ਉਪਰਲੇ
ਲਾਹ ਕੇ ਕਿਲੇ ਪਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੀ ਚਢਾਈ ਭਈਹੈ
ਬਡਾ ਯੁਧ ਹੁਆ ਥਾ ਭਾਈ ਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰ[illegible]
ਤਹਾਂ ਦਿਨਭਰ ਯੁਧ ਹੋਤਾਰਹਾ
ਹੋਕੇ ਭਾਗਗਏ ਕਮਲਾਹਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਾਜਨੇਲਾਗੇ ਰਾਤ੍ਰੀਮੈ ਲੌਟਕੇ ਸਿੰਘ ਆਪੋਅਪਨੇ ਡੇਰੇਕੋ ਚਲੇ ਤਬ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਭੀ ਘੋੜੇਪਰ ਅਸਵਾਰਹੋਕੇ ਸੇਨਾ ਮੇਂ ਚਲਤਾ ਆਵਤਾਥਾ ॥ ਏਕ ਅੰਧੇਰੀ ਰਾਤ੍ਰੀਥੀ ਦੂਸਰਾ ਪਰਬਤਕਾ ਮਾਰਗਭੀ ਬਡਾ ਬਿਖੜਾਥਾ ਏਕ ਓਰ ਬਡਾਊਚਾਪਰਬਤ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਬਡੀਗਹਰੀ ਡੂੰਘੀਂ ਖਡਥੀ ਪਾਤਾਲਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੀਭਯਾਨਕ॥ਆਤੇਮਾਰਗ ਮੈ ਘੋੜੇਨੇ ਅੰਧੇਰੇਮੈ ਡਰਕੇ ਅਕਸਮਾਤ ਉਛਲਕੇ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਕੋ ਖਡ ਮੈ ਗਿਰਾਇ ਦੀਆ ਗਿਰਤੇਹੂਏ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਕੇ ਮੁਖਸੇ ਸੀਘ੍ਰ ਜਲ਼ਤੀ ਸੇ ਯੇ ਵਾਕਜ਼ ਨਿਕਸਜਾ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਜੇ ਅਬਮੈ ਇਥੋਂ ਬਚਜਾਵੋਂ ਤਬ ਏਕੋਤ੍ਰਸੌਰੁਪਯਾ ਆਪਕੀ ਭੇਟ ਕਰੂੰਗਾ ਜਬ ਨੀਚੇ ਪਹਾੜੀ ਨਦੀ ਮੇ ਯੇ ਗਿਰਕੇ ਪਹੁਚਜਾ ਤਬ ਇਸਕੋ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤਹੂਆ ਕੇ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਉਠਾਇਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਰਖਦੇਵੇ॥ਔਰ ਇਧਰ ਨੌ-ਰੰਗਾਵਾਦ ਗੁਰੂਕੇਡੇਰੇਮੈ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਜਿਸ ਬਡੇ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਬਿਰਾਜੇਹੂਏਥੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕਜ਼ਾਂ ਚਾਰੋ ਚੂਲਾਂ ਟੂਟਗਈਆਂ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀਪਰ ਆਇ ਪੜਾ ਉਸਸਮੇਮੈ ਜੋਜੋ ਪ੍ਰੇਮੀਸਿੰਘ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਕੋਈਸਬਦਬਾਣੀਪੜਤੇਥੇ ਕੋਈ ਪੰਖਾ ਕਰਤੇਥੇ ਤੇ ਸਰਬ ਦੌੜਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ੩ ਕਰਤੇਹੂਏ ਆਇ ਪਕੜਜਾ ਯੇ ਕਜ਼ਾਹੂਆ ੨ ਐਸੇ ਕਹਿਤੇਹੂਏ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਕਾਂਪਨੇਲਾਗੇ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀਨੇ ਪੂਛਜਾ ਕੇ ਕਜ਼ਾ ਵਕਤਹੈ ਤਬ ਸਿਖਹੁਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਬ ਆਧੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਬੀਤਗਈਹੈ ਆਧੀ ਬਾਕੀਹੈ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਆਜ ਕਾ ਦਿਨਵਾਰਘੜੀ ਸਬੀਲਿਖਰਖੋ ਤਬ ਸਿੱਖੋਂਨੇ ਤਥਾਸਤੁ ਕਹਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਲਿਖਲ੍ਹੀਆ॥[illegible]ਧਾਇਕੇ ਛੁਟੀਲੈਕੇ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਅਪਨੇ [illegible]ਰਕੋ ਆਯਾ ਤਬ ਸਭ[illegible]ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪਾਂਚਰੁਪੈਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ [illegible]ਸੇਰੁਪੈ ਹੈਂ ਤਬ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਕਹਨੇਲਗਾ [illegible]ਸੁਖਣਾਕੇ ਰੁਪੈਹੈਂ ॥ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਯੇ ਉਠਾ ਲੈ ਹਮਾਰੇ ਕਾਮ ਕੇ [illegible]ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਉਸਨੇ ਆਗੇਸੇ ਰੁਪੈਨਹੀਂ ਤੇਜਯੁਕਤਹੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਕ੍ਰਿਉਂਰੇ ਜਥਤੂੰ ਪਰਬਤਕੇਊਪਰ [illegible]ਧੀ ਰਾਤ੍ਰੀਕੇ ਸਮੇ ਗਿਰਜਾਥਾ ਹਮਾਰਾ ਨਾਮ ਲੈਕੇ ਅਤਿਦੀਨ [illegible]ਸੁਖਜਾਥਾ ਤਬ ਆਧੀਰਾਤਕੇਸਮੇਪਥਰੋਂ [illegible]ਚੋਟਭੀ ਨਹੀਂ ਲਾਗੀਥੀ ਉਸ ਸਮੇ [illegible]ਜਾਇਕੇ ਤੇਰੇਨੀਚੇ ਰਖਦੀਆ [illegible]ਥ ਇਕੋਤ੍ਰਸੈ ਕੇ ਹਮਕੋ ਪਾਂਚ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੁਪੈਦੇਤਾਹੈਂ ਏਕਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀਤੀਤੁਮਕੋ ਨ ਆਈਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਪਰੀਖਜਾਲੇਤਾਹੈਂ॥ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਜੋਸਿੱਖ ਪਾਸਥੇ ਉਨਕੋਬੁਲਾਇਕੇ ਪੁਛਜਾਗਾ ਤਬ ਉਨੋਨੇ ਸਰਬਸਮਾਚਾਰ ਜਿਉਂਕਾਤਿਉਂਹੀ ਕਹਦੀਆ ਕਜਾ ਕੇ ਅਮੁਕ ਦਿਨਕੀ ਆਧੀਰਾਤ੍ਰੀਕੇਸਮੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪਲੰਘਕੀਆਂ ਚਾਰੋਂਚੂਲਾਂ ਟੂਟਗਈਥੀਂ ਔਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਸਰੀਰ ਭੂਮੀ ਪਰ ਗਿਰਪੜਾਥਾ॥ਪੁਨਃ ਬਚਨਹੁਆ ਕੇ ਯੇ ਤੋ ਹਮਾਰੀ ਮੇਹਨਤਕਾ ਦ੍ਬਜ ਹੈ ਯੇ ਉਠਾਇ ਲੋ ਤਬ ਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਕੇ ਬੀਚਮੈਬਹੁਤ ਲਜਿਤਹੋਕੇ ਸਾਰੇਰੁਪੈਲਜਾਇ ਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਅਰਪਣ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਉਸੀਸਮੇ ਉਸਦ੍ਬਜ ਕਾ ਅੰਨ ਮੰਗਵਾਇਕੈ ਲੰਗਰ ਮੈ ਪਵਾਇ ਦੀਆ ਮਾਈਰੂਪਾਂ ਕਾ ਪਤੀ ਏਹੀ ਭਾਈ ਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰਘ ਹੈ ॥

ਸੋਰਠਾ

ਜਿਹ ਤਿਹਕਰਤ ਸਹਾਇ ਸ੍ਰੀਹਰਿਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੂ।
ਜਿਮ ਗੁਰਨਾਨਕ ਰਾਇ ਕਸ੍ਮ ਕਟਤ ਸਿੱਖਨ ਸਦਾ ॥

ਇਤਿਸ੍ਰੀ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਃ ਸਤਸੰਗਮਹਾਤਮ ਸੰਤਸੇਵਾਕਾ ਉਪਦੇਸ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਯੋਦਸੋ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਸੋਃ ਗੁਰੂ ਸਿੱਖ ਏਕ ਸਰੂਪ ਜਲ ਤਰੰਗਵਤ ਭੇਦ ਨਹ ॥
ਮੈਤੂੰ ਕਥਨ ਅਨੂਪ ਕਹਹੁ ਕਵਨ ਵਿਧਿ ਸੰਭਵੈ ॥ ੧ ॥
ਦੁਸ੍ਮਨ ਕੀ ਯਹ ਰੀਤਿ ਗੁਣ ਮੈਂ ਦੋਸ ਲਗਾਵਹੀ ॥
ਕਰਤ ਸਦਾਬਿਪ੍ਰੀਤਿ ਜਰਤ ਆਗਬਿਨ ਰੈਨਦਿਨ॥੨॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੌਰੰਗਾਵਾਦਮੈ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਨਿਵਾਸ ਕਰ ਤੇ ਭਏਸੈਂਕੜੇਹਜਾਰੋਂਲੋਕ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਜਹਾਂਤਹਾਂ ਧਜਾਨ ਕਰਕੇ ਕਾਰਜਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਕਾਰਯਕੀ ਸਿਧੀ ਅਰਥ ਦੋਪੈਸੇ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਨਾਮਲੈਕੇ ਵਿਧੀ ਸਹਤ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਕਹੇ ਕੇ ਹੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਯੇ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ਤਬਮੈਂ ਆਪਕੀ ਭੇਟ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਤਨਾ ਦ੍ਰਬਜ ਅਥਵਾਜਿਮੀਨ ਅਥਵਾਅੰਨ ਅਥਵਾ ਦਸਵੰਦ ਕਰੁੰਗਾ ਅਥਵਾਮੇਰੇ ਘਰ ਸੰਤਾਨਹੋਵੇ ਤਬਮੈ ਏਕਲੜਕਾ ਦੇ ਮੈਂ ਸੇ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਦਾਸ ਬਨਾਊਂਗਾ ਆਪਕੇਹੀ ਅਰਪਣ ਕਰਦੇਊਂਗਾ ਈਹਾਂ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋਂਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਕੇ ਸਾਧਸੰਗਤ ਕੀ ਸੇਵਾਕਰਤਾਰਹੇਗਾ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੁਖਣਾ ਬਹੁਤਲੋਕ ਸੁਖੈਂ ਜਬਉਨਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਜਿਤਨਾ ਪਦਾਰਥ ਆਦਿਕ ਮਨਤਾਕਰਜਾਵੈਂ ਉਤਨਾ ਲਜਾਇਕੇ ਚਢਾਇਦੇਵੈ ਔਰ ਲੋਕ ਕੇਵਲ ਪਰੀਖਜਾ ਅਰਥਹੀ ਸੁਖਣਾਂ ਸੁਖੈਂ ਜਬਕਾਰਜ ਸਿੱਧ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਜਿਤਨਾਪਦਾਰਥ ਸੁਖਜਾਵੈ ਉਸਮੈਸੇ ਪੁਨਃ ਪਰੀਖਜਾਰਥ ਕਮਤੀਦਿਨੇ ਲਾਰੈਂ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਮਤੀ ਨ ਲੇਨਾ ਜਿਤਨਾ ਕੋਈ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਮਾਨੇ ਕਾਰਯ ਸਿੱਧੀਸੇ ਪੀਛੇ ਉਤਨਾ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਮਾਂਗਕੇਲੈਲੇਨਾ ਔਰ ਮਾਈਰੂਪਾਂ ਭੀ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾਲੰਗਰ ਕੀ ਕੀਆਕਰੇ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੰਤਾਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੀਕੋ ਦੇਖਕੇ ਗ੍ਰਾਮਕੇ ਲੋਕ ਜੋ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਤਸੰਗੀ ਥੇ ਸੋ ਤੋ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਮਾਈਰੂਪਾਂਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਆ ਕਰੈਂ ਕਜਾ ਕਹੈ ਕੇ ਯੇ ਮਾਈ ਕੁਲ ਕੀ ਤਾਰਕਭਈਹੈ॥ ਔਰ ਜੋ ਗ੍ਰਾਮਮੈ ਕੋਈਕੋਈ ਦੁਸ੍ਟਲੋਕਥੇ ਵਹੁ ਦੇਖਕੇ ਨ ਸਹਾਰ ਸਕੈਂ ਕੇਵਲ ਜਲਬੋਕਰੈ । ਮਾਈ ਰੂਪਾਂਕੇ ਪਤੀਕੇ ਆਗੇ ਚੁਗਲਲੋਕੋਂਨੇ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਕੀ ਚੁਗਲੀ ਕੀਤੀ ਬਹੁਤਸੀ ਅਨੁਚਿਤ ਬਾਤੈਂ ਅਪਨੇ ਮਨਸੇ ਬਨਾਇ ੨ ਕਹੀ॥ ਤਬਉਨਕੀ ਅਨੁਚਿਤ ਬਾਤੈਂ ਸੁਨਸੁਨਕੇ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਕੀ ਬਡੇ ਕੋਪ ਯੁਕ੍ਤ ਹੋਕੇਘਰ ਕੋਆਯਾ ਆਗੇ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਚਕੀ ਪੀਸ ਰਹੀਥੀ ਇਸਕੇ ਪਤੀਨੇ ਜਾਤੇਹੀ ਦੋ ਤੀਨ ਕੋਟੜੇ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂਕੋਮਾਰੇ ਪਰੰਤੂ ਮਾਈਰੂਪਾਂਕੋ ਕੁਛ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁਈ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਧਜਾਨਮੈ ਬੈਠਕੇ ਉਸੀਚਾਲਸੇ ਆਟਾ ਪੀਸਤੀਰਹੀ॥ਜਬ ਅਪਨੀ ਪਤਨੀ ਕੋ ਚਾਪਕ ਮਾਰਕੇ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸਨਅਰਥਗਯਾ ਜਬ ਸਨਮੁਖਆਯਾ ਤਬ ਤਿਸ ਕੀ ਓਰ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਪੀਠ ਕਰਲਈ ਪੁਨਃ ਦੂਸਰੀ ਓਰਗਯਾ ਤਬ ਉਧਰਸੇਭੀ ਸਾ-ਹਿਬਨੇ ਪੀਠਕਰਦਈ ॥ ਤਬ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਨੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਕੇ ਸਾਹਿਬਜੀ ਮੇਰੇਸੇ ਕੌਨਐਸਾ ਪਾਪ ਅਪ੍ਰਾਧ ਹੋਗਯਾਹੈ ਜਿਸਸੇ ਆਪਨੇ ਮੇਰੀਓਰਪੀਠ ਕਰਦਈਹੈ ॥ ਤਿਸਕੀ ਅਰਜਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕੇ ਅਰੇਦੁਸ੍ਟ ਦੇਖ ਤੈਨੇ ਨਿਰਅਪ੍ਰਾਧ ਹੀ ਮਾਰਮਾਰਕੇ ਹਮਾਰੀ ਪੀਠਕਾਚਾਮ ਉਤਾਰਦੀਆਹੈ ਇਸਤੇਊਪਰ ਤੈਨੇ ਕੌਨ ਔਰਪਾਪ ਕਰਣਾਹੈ ॥ ਸੰਤਾਂਕੀ ਪੀਠਕਾ ਚਰਮ ਚਾਪਕ ਕੀ ਮਾਰ ਸੇ ਉਤ੍ਰਾ ਹੁਆਦੇਖਕੇਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਅਤਿ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਸਰਣ੨ਰਖੋ ੨ ਮਹਾਰਾਜਜੀਰਖਲੇਵਹੁ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਗਿਰਪੜਾ ਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇਬੋਲਾ ਕੇ ਮ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਾਰਾਜਜੀ ਯੇ ਕਜਾਹੁਆ ਉਸਕੋਘਰਮੇਮਾਰੀਹੁਈਚਾਪਕ ਇਤਨੀਦੂਰਕੀ ਆਪਕੋਕੈਸੇ ਆਇਲਾਗੀ ॥ਉਤ੍ਰ॥ ਬਚਨਹੁਆ ਕੇ ਜੈਸੇ ਪਰਬਤਸੇ ਗਿਰਤੇਹੁਏ ਤੇਰੇ ਨੀਚੇ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਆਇਟਿਕਜਾਥਾ ਐਸੇ ਯੇਭੀਹੁਆ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇਗੁਰੂਜੀ ਮੈਨੇ ਆਪਕਾ ਧਜਾਨ ਪਰਬਤਕੇ ਸਿਖਰਸੇ ਗਿਰਤੇਹੁਏ ਨੇ ਕੀਆਥਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਬਚਨਹੁਆ ਕੇ ਤੇਰੀ ਪਤਨੀ ਭੀ ਮੁਖਸੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਾਣੀਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੀਹੁਈ ਧਜਾਨਸੰਯੁਕਤਹੋਕੇ ਔਰ ਹਾਥੋਂਸੇ ਚਕੀਫਿਰਰਹੀਥੀ ਰਿਦੇਮੈ ਹਮਾਰਾਧਜਾਨਕਰਰਹੀਥੀ॥ਜਬ ਤੈਨੇ ਉਸਕੇ ਚਾਪਕਮਾਰੇ ਹੈਂ ਤਬ ਹਮ ਉਸਕੇਪਾਸ ਖੜੋਤੇਥੇ ਤਬ ਤੇਰੇ ਚਾਪਕਕੇ ਆਗੇ ਹਮਨੇ ਅਪਨੀ ਪੀਠਕਰ ਦਈ ਉਸਕੋ ਚੋਟ ਲਾਗਨੇ ਨਹੀਂ ਦਈਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਸੰਤ ਸਦਾਸਰਬਗਜ ਹੋਤੇ ਤਥ ਅਤਿਵਾਹਕ ਸਕਤੀਕਰਕੇ ਯੁਕਤਹੋਤੇਹੈਂ ਸਾਢੇਤੀਨਹਾਥ ਕਾ ਸਰੀਰ ਆਪਕੋਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਵੈਰਾਟਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਰਖਤੇਹੈਂ ਵੈਰਾਟਰੂਪ ਆਪਕੋ ਜਾ ਨਤੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪਹੁਚਨੇਕੀ ਸੰਤਹੁਕੀ ਗਤੀਹੋਤੀਹੈ ਵੈਰਾਡਕੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਜਹਾਂ ਚਾਹੇ ਤਹਾਂਸੰਕਲਪਮਾਤ੍ਰਸੇ ਪਹੁਚਸਕਤੇਹੈਂ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਦਸੋਂਦਾਸਿੰਘਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰ ਦਾਸਕੀਤੀ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਹਮਜੀਵ ਭੂਲਨਹਾਰੇ ਹਾਂਜੀ ਅਬ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਪਿਛਲਾਅਪ੍ਰਾਧਬਖਸ਼ੋ ਫਿਰਮੈਂ ਐਸਾਕਾਮ ਕਬੀਨਹੀਂ ਕਰੂੰਗਾ ਹੇਗੁਰੂਜੀਮੇਰੇ ਵਿਤਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਝਕੋ ਤਨਖਾਹਭੀ ਲਗਾਇਲੇਵਹੁ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਹਕੇ ਅਤਿ ਦੀਨਹੋਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬ ਬਚਨਹੁਆ ਹੇ ਸਿੱਖ ਸਵਾ ਮਹੀਨਾ ਭਰ ਲੰਗਰਕੇ ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੋ ਜਲਛਕਾਇ ਕਪੜੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਧੋ ਦੀਆ ਕਰ ਸਵਾਸੈ ਜਪਜੀਕਾ ਪਾਠਕਰ ਪੁਨਃ ਸਵਾਸੈ ਸਿੱਖ ਅਭਜਾਗਤੋਂਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਇ ਜਾਹੁ ਇਸ ਪਾਪਕਾ ਬਦਲਾ ਬਹੁਤ ਖੋਟੀ ਯੋਨਜੋਂਕਾ ਤੈਨੇ ਦੁਖ ਭੋਗਨਾਥਾ ਪਰੰਤੂ ਤੂੰ ਸਰਣੀ ਆਇਪਰਜਾਹੈ ਜਾਹੁ ਬਖਸ਼ਦੀਆ ਯੇ ਪਾਪਤੁਝਕੋ । ਐਸੇ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਦਸੋਂਦਾਸਿੰਘਨੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਰਿਆ ॥

ਦੋਃ ਬਖਸ ਕਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਜੂ ਕੀਨੋ ਸਿਖ ਨਿਹਾਲ ।
ਐਸੇਹੀ ਮੋਹਿ ਬਖਸੀਯੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਪਰਮਕਿਰਪਾਲ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਦਸੋਂਦਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਚੌਦਸਮੋ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੪ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓਂ ੩੩ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਦੋਃ ਕਰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੱਖ ਪਰ ਘਨੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ।
ਬੰਦੋ ਤਿਹ ਪਦ ਪਦਮ ਕੋ ਜੋ ਦਾਯਕ ਪਦਚਾਰੁ ॥ ੧ ॥

ਕਰੁਣਾਨਿਧਿ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਗਰ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਦੀਨਦਯਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਏਕਵਾਰ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਅਰਥ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਸੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚਕਰਕੇਗਏ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਮਾਰਗ ਸਨ ਸਨੇ ਉਲੰਘਨਕਰਕੇ ਮਾਰਗਕੋ ਇਮਨਾਵਾਦਮੈ ਗੁਰੂਕੀ ਰੋੜੀਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾਕਰਕੇ ਜਬ ਕੁਝਰਾਂਵਾਲੇਗਏ ਤਹਾਂ ਬਾਹਰ ਨਗਰ ਕੀ ਉਤ੍ ਓਰ ਤੰਬੂ ਘੋਪੇ ਜਾਲਗਾਏ॥ਪ੍ਰਭੂਕ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲਸਿੰਘਨਾਗਾ ਸਭ ਡੇਰੇ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਉਠਾਇਕੇ ਲੇ ਜਾਤਾ ਥਾ ॥ ਜਹਾਂਪਰ ਡੇਰਾ ਲਗਾਵਨੇਕੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੀ ਮਰਜੀ ਹੋਤੀਥੀ ਤਹਾਂਪਰਪਹਲੇ ਹੀ ਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇ ਡੇਢਕੁਹਾਥ ਭਰਊਚਾ ਚਉਨੁਕਰਾ ਚਉਤਰਾ ਬਡੀਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਝਟਪਟਤਯਾਰ ਕਰਲੇਤਾਥਾ । ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਮੁਦ੍ ਤਿਸ ਚਉਤਰੇਪਰ ਬੈਠਕੇਸਭਕੋ ਦਰਸਨਦੇਤੇਥੇ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਦੀਵਾਨ ਲਗ ਜਾਤਾਥਾ ॥ ਸੋ ਜਹਾਂ ਕੁਝਰਾਂਵਾਲੇ ਕੀ ਉਤ੍ ਓਰ ਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਗੇ ਨੇ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਥੜਾ ਬਨਾਇਕੇ ਉਪਰ ਸੁੰਦਰ ਮਖਮਲ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਬਿਛੌਨੇ ਬਿਛਾਇ ਦੀਏ ਉਸ ਅਸਥ ਨਕਾ ਨਾਮ ਅਕਾਲਗੜ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਡੇਰਾ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀਸਿੰਘ ਕੇ ਬੇਟੇ ਸਰਦਾਰ ਜੈਾਹਰਸਿੰਘ ਕੋ ਖਬਰ ਹੋਈ ਜੋ ਦਿਨ ਉਦੇ ਹੋਤੇ ਕੇ ਸਾਥਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਆਇ ਲਾਗਾਹੈ ॥ ਅਪਨੇ ਸ਼ਤਸੰਗਾਯੋਂ ਕੋ ਸਾਥਲੈਕੇ ੨੧ ਇਕੀਸਥਾਲ ਪਤਾਸਯਾਂ ਕੇ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈਕੀ ਥੈਲੀ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾਭਯਾ ਅਰ ਲੰਗਰਵਾਸਤੇ ਸਭ ਰਸਤ ਪਹੁਚਾਇਦਈ ॥ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਉਸਸਮੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਸਾਥ ਦੋ ਤੀਨ ਹਜਾਰਕੀਭੀੜਭਾੜ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇਕੀਥੀ ਅਰ ਔਰ ਸੰਗਤੋਂ ਕੀ ਅਲਗਭੀੜ ਥੀ ॥ ਗੁਰੂਜੀ ਸਰਦਾਰਸੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੂਛਤੇਭਏ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰਮਕੁਸ਼ਲ ਆਨੰਦਹੁਆਹੈ ਜੋ ਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਕਾ ਦਰਸਨਹੁਆ ਹੈ ॥ ਆਜਹਮਾਰੇ ਭਾਗ ਜਾਗੇਹੈਂ ਜੋ ਆਪਕਾ ਦੀ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਾਰ ਹੁਆਹੈ॥ਔਰ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਸਤਸੰਗਕੇ ਹੋਤੇਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਹਾਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਖੜੇਹੋਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ॥ ਕਜਾ ਕੇ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਲਕੋ ਮਿਸ੍ਰਾ ਅਲੂਣਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਾਸਕਾ ਆਪ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰੋ॥ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਅਤਿਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਹਾਹਰਸਿੰਘਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਮਨਜੂਰ ਕੀਆ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹਜੂਰਕੋ ਮਨਾਇਕੇ ਬਡਾਪ੍ਰਸੰਨਹੁਆ ॥ ਪੁਨਃ ਸਾਰੇ ਨਗਰਕੇ ਹਲ-ਵਾਈ ਲੋਕਹੁ ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇਦੀਆ ਕੇ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਲੁਚੀ ਪੂਰੀ ਖਸਤਾ ਅਖਸਤਾ ਕਚੌਰੀ ਮੋਦਕ ਬਰਫੀ ਪੇੜਾ ਫਿਰਨੀ ਫੇਣੀ ਦੁਧ ਮਲਾਈ ਖਤਾਈ ਖੋਆ ਕਲਾਕੰਦ ਆਦਿ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਾਕ ਭਾਜੀ ਰਾਤੂਕਰ ਮੈ ਬਨਾਇ ਤਯਾਰ ਕਰਲੇਵਹੁ ॥ ਸੋ ਸਰਦਾਰਕੇ ਹੁਕਮਅਨੁਸਾਰ ਸਭਵਸਤੁ ਖਟ ਰਸੁਵਾਲੀ ਤਯਾਰਕਰ ਲੀਨੀ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਹਾਹਰਸਿੰਘਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੰਯੁਕਤ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਕੇ ਹੇਦੀਨਬੰਧੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਭ ਤਜਾਰਹੈ ਕੈਸੇ ਆਗਜਾਹੈ॥ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਜੇ ਤਜਾਰਹੈ ਤਾਂ ਲੈਆਵਹੁ॥ ਔਰ ਸਭ ਸਾਧੁਸੰਗਤਕੋ ਹੁਕਮਹੁਆ ਕੇ ਪੰਕਤਾਂਲਗਾਇ ਦੇਵਹੁ ॥ ਤਦਨੰਤਰਪ੍ਰਸਾਦ ਏਕਸੁੰਦਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨ ਬਨਾਕੇ ਤਿਸਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਸੇ ਸ੍ਵੈਦਚਾਦਰ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਕੇ ਉਪਰ ਪਾਇਕੇ ਅਰਦਾਸ ਵਿਧਿ ਸੰਯੁਕਤ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਥਾਲ ਟਿਕਾਇ ਕੇ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਪੰਕਤੋਂਮੈ ਝਟਪਟ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘੋਂਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਇਦੀਆ॥ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਣਸਮੇਮੈ ਏਤੇ ਸੁੰਦਰ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਬਦ ਸਾਧੁਸੰਗਤੁ ਗਾਵਤੇਭਏ ॥ ਬਡੇ ਚਤੁਰ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘੋਂਨੇ ਤੁਰੰਤ ਪਰੋਸਦੀਏ ॥ ਤਬ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸਭਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਪਾਯਾ ਜੋ ਜਿਸਕੋ ਪਦਾਰਥ ਅਪੇਖਿਤਥਾ ਸੋਈ ਤਿਸਕੋ ਦੀਆ॥ ਜਬ ਸਭ ਤ੍ਰਿਪਤਹੋਹੋਕੇ ਬਸ ਕਰਗਏ ਤਬ ਚੁਲਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਕਰਾਯਾ ਤਥਾ ਸਭ ਸਾਧੁਸੰਗਤਕਾ ਕਰਾਯਾ ਪੁਨਃ ਸਭਕੋ ਦਖਿਣਾ ਦਈ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਆਪ ਅਰਦਾਸਕੀ ਕੇ ਬੋਲਹੁਜੀ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੋਲਹੁਜੀ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੰਨਪਾਣੀ ਗੁਰੂ ਕਾ ਤੇ ਟੈਹਲਭਾਵਨੀ ਹਲਵਾਈਆਂ ਸਿਖਾਂ ਕੀ ਤੇ ਝੀਵਰਾਂ ਸਿਖਾਂਕੀ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵਿਲਖਣ ਅਪੂਰਬ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣਕੇ ਸਰਦਾਰਜ੍ਹਾਹਰਸਿੰਘ ਕੇ ਮੁਖਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਮਲੀਨਹੋਗਈ ਬਡੀਜਲਤੀਸੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਹਜੂਰਕੇਸਨਮੁਖ ਖੜਾਹੋਕੇਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਯੇਅਰਦਾਸ ਤੋ ਸ੍ਰੀਮੁਖ ਸੇ ਅਪੂਰਬਹੀਕਰੀਹੈ ਪਹਲੇ ਤੋਂ ਐਸੀ ਅਰਦਾਸ ਆਜਤਕ ਮੈਨੇ ਕਬੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀਹੈ ਜੈਸੇ ਅਬ ਆਪ ਨੇ ਕਰੀਹੈ॥ ਐਸੀ ਅਰਜ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਠੀਕਹੈ ਹਮ ਸਭਜ਼

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਕਤਾਹੈਂ ਜੈਸਾ ਦੇਖਾਹੈ ਤੈਸੀਹੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਅੰਨਪਾਣੀ ਤੋ ਗੁਰੂਕਾ ਹੈ ਹੀ ਇਸਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਤੇਰਾ ਸ੍ਵਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਟੈਹਲਸੇਵਾਸਾਰੀ ਹਲਵਾਈ ਸਿਖਾਂਨੇ ਤਥਾ ਝੀਵਰਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਰੀਹੈ ਤੇਰੀ ਮਾਂਕਾ ਇਸ ਮੈ ਕਜਾ ਖਰਚ ਹੁਆਹੈ॥ ਹਾਂ ਜੋ ਤੂੰ ਅਰ ਤੇਰੀ ਸਿਖਣੀ ਦੋਨੋ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂਸੇ ਦਾਣੇ ਪੀਸ ਪਕਾਇਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਚਰਣਧੋਵੋ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂਸੇ ਪਰੋਸੋ ਪੁਨਃ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਇਕੇ ਭਾਂਡੇਮਾਂ ਜਹੁ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਨਾਮਕੀ ਅਰਦਾਸਹੋਵੇਗੀ॥ ਐਸੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਪੁਨਃ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜਗੁਜਾਰੀ ਕੇ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਕਲ ਕੇ ਭੀ ਰੁਖਾ ਮਿਸਾ ਅੰਨ ਦਾਸਕਾ ਆਪ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰਜੇ ਜਿਸ ਰੀਤੀਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਕੇ ਛਕਾਵਨੇਕੀ ਵਿਧੀ ਆਪ ਨੇ ਬਤਾਈਹੈ ਅਬ ਆਪਕਾ ਦਾਸ ਉਸੀ ਵਿਧਿਸੇ ਪ੍ਰੇਮਸੰਯੁਕਤਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵੇਗਾ॥ਐਸੀ ੨ ਬੇਨਤੀ ਸਰਦਾਰਕੀ ਸੁਣਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨਭੀ ਡੇਰੇਕਾ ਮੁਕਾਮ ਕੁਝਰਾਂਵਾਲੇ ਹੀਰਖਜਾ॥ ਪੁਨਃ ਸਰਦਾਰ ਔ ਸਰਦਾਰਨੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂਸੇ ਪੀਸ ਪਕਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸਰਬ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਚਰਣ ਧੋਇਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਕੇ ਦਖਿਣਾਦੇਕੇ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਦਖਿਣਾ ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸ ਨਮੁਖ ਦੰਪਤੀ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਖੜੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦਸੇ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਨਾਮਕੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਔ ਸੰਤਾਨਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਵਰਦਾਨਦੀਆ ਔ ਖਰਬੂਜੇਕਾ ਏਕ ਫਲਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਸਰਦਾਰਕੋ ਬਖਸਿਆ ਵ ਪ੍ਰਸਾਦੁਸੰਗਤਕਾਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਸੀਸਉਪਰ ਦੋਨੋਨੇ ਧਾਰਨਕੀਆ ਤਥਾ ਵਹਫਲ ਦੰਪ ਭੀਨੇ ਖਾਲੀਆ ਅਗਲੇਦਿਨ ਸਾਹਿਬਤਹਾਂਸੇ ਡੇਰਾ ਕੁਝਰਾਂਵਾਲੇਸੇਕੂਚਕਰਕੇ ਸਨੈ੨ ਮੀਰਪੁਰ ਚਮਕਕੋ ਆਏ॥ਇਧਰ ਸਰਦਾਰਨੀ ਭੀ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਤੀਭਈ॥ਮੀਰਪੁਰ ਦੰਮਕ ਮੈ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇ ਮੈ ਜਾਇ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ਜਹਾਂਪਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਘੋੜਜਾਂਕੇ ਕਿਲਜਾਂਕਾ ਬਾਗ ਲਗਾ ਹੁਆਹੈ ਤਿਸਨਗਰਕੇ ਲੋਕੋ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਬਡੀ ਸੇਵਾਕੀਨੀ॥ ਪੁਨਃ ਬਿਦਸਤਾ ਕੇ ਤੀਰਪਰ ਜੋਹ ਲਮ ਨਗਰਮੈਂ ਪਹੁਚੇ ਜੋਹਲਮਵਾਲੇ ਲੋਕੋਂਨੇ ਬਡੀ ਸੇਵਾਕਰੀ ਦੋ ਤੀਨਦਿਨ ਤਹਾਂ ਡੇਰੇਕਾ ਬਿਸ੍ਰਾਮਹੁਆ ਤਹਾਂਕੇ ਸਤਸੰਗੀ ਸਿਖ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਮੁਖਾਸਿੰਘ ਦੇਵਾਸਿੰਘ ਨਿ ਹਾਲਸਿੰਘ ਖੁਬਾਸ਼ਾਹ ਝੁਬਾਮਲ ਰਾਮਚੰਦ ਖੋਸਲਾ ਯੇ ਸਾਤੋ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰੁਮੁਖਹੋਣੇ ਅਰਥ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਰਣੀਆਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਤੇ ਭਏ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਸੇ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਯੇ ਨੌ ਅਖਰਾਤਮਿਕਮੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਤਿਨਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸਕਰਤੇਭਏ ਪੁਨਃ ਇਨ ਸਾਤੋਂ ਸਿਖੋਂਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਇਸ ਮਹਾਭਯਾਨਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਮੇ ਹਮਾਰਾਉਧਾਰ ਕੈਸੇਹੋਵੇ ਅਸੀਲੋਕ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇਵਿਕਾਰ ਮੈ ਝੂਠ ਬੋਲਤੇਹਾਂ ਪਾਪਕੀਕਮਾਈਕਰਕੇ ਅਪਨਾ ਔ ਅਪਨੇ ਕੁਟੰਬੀਆਂਕਾ ਪੇਟਪੋਖਨ ਕਰਤੇਹਾਂ ਪੈਰਾਂਸੇ ਲੈਕੇ ਚੋਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਵਿਖੇ ਡੂਬੇ ਹੁਏਹਾਂ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਕੋਈ ਅਸਾਂ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵਹੁ ਕੇ ਉਧਾਰਕਾ ਉਪਾਵਭੀ ਆਪਨੇ ਕਲਪਜਾਹੈ ਯਾ ਨਹੀਂ ॥ ਬਚਨਹੁਆ ਕੇ ਹੇ ਭਾਈਸਿਖੋ ਅਬਆਜਸੇ ਲੈਕੇ ਸਤਜਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕੀਆ ਕਰੋ ਦੇਨੇ ਵਾਲਾ ਸਭਕਾ ਦਾਤਾ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੋ ਜਾਣੋ ਤੁਸੀ ਅਪਨਾ ਅਹੰਕਾਰ ਨ ਕਰੋ ਕੇ ਹਮ ਖਟਕਮਾਇਕੇ ਕੁਟੰਬ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇਹਾਂ ਕਾਹੇਤੇ ਚੋਰਾਸੀਲਖ ਜੀਅਜੰਤੁਕੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਆਪ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤਾਹੈ ਝੂਠ ਬੋਲਨਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਵਡਾ ਪਾਪ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ॥ਤਿਸ ਸਤ ਧਰਮਕੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਦਸਵੰਧ ਗੁਰੁਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਨਿਕਾਸਜਾਕਰੋ ਤਿਸਸੇ ਆਏਗਏ ਸਾਧੁਸੰਤ ਅਭਜਾਗਤਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਸਤ੍ਰ ਜੋੜੇ ਆਦਿਕਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆਕਰੋ ਧਰਮਸਾਲਾਬਨਾਵਹੁ ਤਹਾਂ ਦੋਨੋਵਖਤ ਜਾਇਕੇ ਕਥਾਕੀਰਤਨ ਸ੍ਰੀਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰਕਾਯਸ ਮਿਲਕੇਕੀਆਕਰੋ॥ ਸਤਿਨਾਮਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਗੁਰੁਮੰਤ੍ਰਕਾ ਨਿਰੰਤਰਅਭਜਾਸ ਕੀਆਕਰੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਤੁਮ ਸੰਸਾਰਸਮੁਦ੍ਰਕੋ ਤਰਜਾਵਹੁਗੇ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਉਪਦੇਸ ਉਨਸਿਖੋਂਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਰਤੇਭਏ ਉਨਕੀ ਓਰਦੇਖਕੇ ਔਰਭੀ ਬਹੁਤਸੇ ਸਿਖਹੋਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਃ ਜੇ ਹਲਮ ਸੇ ਡੇਰਾਕੂਚਕਰਕੇ ਸਨੇ ੨ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੰਸਾਰੀਜੀਵਹੁਕਾ ਉਧਾਰਕਰਤੇ ਹੁਏ ਰਵਿਤਾਸਮੈ ਜਾਇਉਤਰੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕਾ ਜਹਾਂ ਚਸਮਾਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਨਕਟੇ ਮਹੰਤਨੇ ਸਾਹਿਬਕੀ ਬਡੀਸੇਵਾਕਰੀ ॥ ਰਸਤ ਘ੍ਰਿਤਆਦਿਕ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਬਡਾ ਖੁਲ੍ਹਾਦੀਆ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ॥ ਸਿਖੋਂਨੇ ਰਾੜ੍ਹੀਮੈ ਗੁਰੂਜੀਸੇ ਪੂਛਜਾ ਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀ ਇਸ ਉਦਾਸਜੋਂ ਕੇ ਮਹੰਤਕਾ ਨਾਕਕੈਸੇ ਕਟਗਯਾਹੈ॥ਉਤ੍ਰ॥ਹੇਸਿਖ ਇਸਨੇ ਮਹੰਤੀਕੇ ਲਾਲਚਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂਕੋ ਸੰਖਜਾਦੇਕੇਮਾਰਕੇ ਮਹੰਤੀ ਇਸਅਸਥਾਨਕੀ ਲਈਥੀ ॥ ਪੁਨਃ ਏਕ ਸਮੇ ਇਸਨਗਰਕੀ ਸੰਗਤ ਸਾਥ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇਕੋ ਯੇਭੀ ਜਾਤਾਭਯਾ ਜਬ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬਮੈਪਹੁਚੇ ਸਭਸੰਗਤਨੇ ਸਾਹਿਬਕਾ ਦਰਸਨਪਾਯਾ ਕੁਟਾ ਆਰੋਰਖਕੇ ਸਭਸੰਗਕੇ ਲੋਕੋਂਨੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਹਜੂਰਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਜਾ ਪਾਇਕੇ ਸਭਸੰਗਤ ਬੈਠਜਾਤੀਭਈ ॥ ਤਦਨੰਤਰਯੇ ਮਹੰਤਭੀ ਭੇਟਾਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖਹੁਆ ਸਾਹਿਬਨੇਪੂਛਜਾ ਜਾਣਕੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀਗੁਰੂ ਸਭਬ੍ਰਿਤਾਂਤਕੋ ਜਾਨਤੇ ਭੀਥੇ ਤਥਾਪੀਇਸ ਸਭਸੰਗਤਮੈ ਝੂਠਾਕਰਨੇਵਾਸਤੇ ਪੁਨਃ ਪੂਛਤੇਭਏ ॥ ਕਿਓ ਰੇ ਸਾਚ ੨ ਬਤਾਉ ਜੋਝੂਠਬੋਲੇਂਗਾ ਤਬ ਉਸੀਵਖਤ ਤੇਰੇਕੋ ਮਰਵਾਇਦੇਵੇਂਗੇ ਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ ਐਸੀਧਮਕੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਦਈ ਤਬ ਇਸਮਹੰਤਨੇ ਜੈਸੇ ਅਪਨੇਗੁਰੂਨੂੰ ਸੰਖਜਾ
ਦੂਧਮੈਦੇਕੇ ਮਾਰਜਾਥਾ ਸੋਪ੍ਕਾਰਸਾਰਾ ਸਾਹਿਬਕੇ ਹਜੂਰ ਸਭਕੋਸੁਨਾਇਕੇ ਸਤਜ ੨
ਕਹਦੀਆ ॥ ਤਬਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਇਸਕਾਨਾਕਕਾਟਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕ ਹੈਂ
ਭਾਂ ਤੂੰ ਗੁਰੂਹਤਜਾਰਾ ਬਡੀਭਾਰੀ ਸਜਾਇਕੀਲਾਯਕ ਪਰੰਤੂ ਸਭ ਦੀਵਾਨ ਭਰੇਹੁਏ
ਹਜਾਰੋਂਲੋਕੋਂ ਮੈ ਤੈਨੇਸਤਜ੨ਕਹਦੀਆਹੈਲੋਕੋਂ ਬਹੁਤਜੋਂਕੇ ਤੈਨੇ ਅਪਨੇਮੁਖਸੇਬਜਾਨ
ਕਰਦੀਆਹੈਅਬਤੇਰਾਪਾਪਬਾਂਢਿਆਗਯਾਹੈਯਾਤੇਤੁਮਕੋਇਤਨੀਹਿਨਾਬਹੁਤ ਐਸੇ
ਕਹਕੇਛੋਡਦੀਆ ॥ ਹੋਸਿਖਇਸਪ੍ਕਾਰਸੇ ਇਸਕਾਨਾਕ ਕਾਟਾਗਯਾਹੈ ॥ ਰਵਤਾਸਮੈ
ਏਕਰਾਤ੍ਰੀਸੁਖਪੂਰਬਕਬਸਕੇ ਅਗਲੇਦਿਨ ਬਕੜਜਾਲੇਕੀਹਟੀਏਆਇ ਪੁਨਃ ਤਹਾਂ
ਸੇ ਅਗਲੇਦਿਨਖਡਉ ਲੰਘਕੇ ਬਿਸਨਦੌਰਗ੍ਰਾਮਕੇਪਾਸ ਡੇਰਾਜਾਇਕੀਆ ਪੁਨਃ ਸਨੇ
ਸਨੇ ਖਾਨਪੁਰ ਖਾਨਪੁਰਸੇ ਸਨੇ੨ਸੁਖੇਸੈਆਏ ਤਹਾਂਭੀਸਿਖਾਂਨੇ ਬਡੇਪ੍ਮਸੇਦੋਦਿਨ ਰ
ਖੇ ਬਡੀਸੇਵਾਕੀਨੀ॥ ਸੁਖੇਸੈਭੀ ਬਹੁਤਹੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿਖਹੋਤੇਭਏ ਦ੍ਨੀਚੰਦਦਿਅ ਲ
ਦਾਸ ਚਰਨਦਾਸਨਿਹਾਲਦਾਸ ਹਰਿਦਾਸ ਸਰਨਾਘਮੰਡਾਰਾਮ ਅਨੰਤਰਾਮ ਗੁਰਮੁਖ
ਦਾਸ ਮਖਣਸਾਹ ਰਤਨਚੰਦਦੇਵੀਦਿਤਾ ਭਗਤੂਜੋਧਾ ਸਾਹਿਬਦਿਤਾ ਚੂਨੀਰਾਮ ਨਿਰ
ਮਲ ਦਾਸ ਗੰਡਾਮੂਲਾ ਸੁੰਦਰਦਾਸ ਜ੍ਹਾਹਰਦਾਸ ਮਹਾਂਸਿੰਘ ਪ੍ਭਾਸਿੰਘ ਸਜਨਸਿੰਘ
ਰ ਲਾਬਸਿੰਘ ਕੌਡਾਸਾਹ ਸੋਭਾਰਾਮ ਸੰਤਰਾਮ ਨਾਰਾਯਣ ਦਾਸ ਹਰੀਸਿੰਘ ਘਸੀਟਾ
ਮਲ ਸੋਹਨਸਾਹ ਗੋਬਿੰਦਸਹਾਯ ਇਨ ਤੇਤੀਸਿਖੋਂਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਔਰਭੀਬਹੁਤਸੇ ਅ
ਰੋੜੇ ਖਤ੍ਰੀਸਿਖਗੁਰਮੁਖਹੋਤੇਭਏ ਇਨਸਭਨੇਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਖ-
ੜੇਕੇ ਬੇਨਤੀਕੀਤੀ ਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਜੈਸੇਮਛੀਜਾਲਮੈਫਸੀ ਨਿਕਸਨਹੀ ਸਕ-
ਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇਹਮਲੋਕਭੀਮਾਯਾਕੇ ਜਾਲਮੈਫਸੇਹੁਏਹੈਂ॥ ਜੈਸੇਝੀਵਰਮਛਜਾਂਕੋਮਾਰਕੇ ਭ-
ਖਣ ਕਰਲੇਤਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹਮਕੋਭੀ ਅਨੰਤਵਾਰੀਕਾਲਰੂਪੀ ਬਧਕਨੇਭਖਣਕੀਆਹੈ॥
ਸੋਹੇਭਗਵਨ ਅਬਆਪਆਪਹੀ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਆਏਹੋ ਹਮਸ਼ਰੀਖੇਪਾਪੀ
ਜੀਵਹੁਕੇ ਉਧਾਰਵਾਸਤੇਸੋਹਮਾਰਾ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂਮਾਯਾਕੇ ਜਾਲਸੇ ਛੁਟਕਾਰਾਹੋਵੇ ਆਪ
ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਉਹੀਉਪਾਇਬਤਾਯੇ ॥ ਬਹੁਤਮਹੀਨੇ ਬਰਸੋਂਸੇ ਆਪਕਾਯਸ ਸੁਣਤੇਥੇ
ਪਰੰਤੂ ਜੈਸੇਪੰਛੀਪਿੰਜਰੇਮੈਫਸਾਹੁਆ ਨਿਕਸਨਹੀਸਕਤਾਹੈ ਤੈਸੇਹਮਲੋਕ ਭੀ ਗ੍ਰਹਸਤ
ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇਮੈਫਸੇਹੁਸੇਹੈਂ ਨਿਕਸਨਹੀਸਕਤੇਹੈਂ ਇਸਹੇਤੁਸੇਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇ
ਹਾਜਰਨਹੀਹੋਸਕੇਹਾਂ ਅਬਆਪਹੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸਟੀਧਾਰਕੇ ਹਮਾਰੇਉਧਾਰਕੇਵਾਸਤੇ ਦਰ
ਸਨ ਦੀਆਹੈ ਯੋਨਕੇਨਪ੍ਕਾਰਕਰਕੇ ਹਮਲੋਕੋਂਕਾ ਆਪਨੇਉਧਾਰਕਰਣਾਹੀਚਾਹਜੇ
॥ ਸਰਧਾਲੂਸਿਖੋਂਕੀ ਐਸੀ੨ਪ੍ਯਾਰਥਨਾਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਪ੍ਥਮ ਤੁਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਭਲੋਕਗੁਰਮੁਖਹੋਵਹੁ ਪੁਨਃ ਸਤਜਧਰਮਕੀ ਕ੍ਰਮਾਈ ਕਰਕੇ ਗੁਰਪ੍ਰੇਮਸ੍ਰ ਅਰਥ ਦਸਵੰਧ ਦੀਆਕਰੋ ਈਹਾਂਧਰਮਸਾਲਬਨਾਵਹੁ ਦੋਨੇਵਖਤ ਕਥਾਕੀਰਤਨਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕੀਆ ਕਰੋ ਜੇਬਹੁਤਾਚਿਰਅਵਕਾਸ ਨ ਮਿਲੇ ਤਬਦੋਘੜੀਸਵੇਰਕੇਵੇਲੇ ਦੋਘੜੀ ਸੰਧਜਾ ਕੇ ਵੇਲੇ ਜਰੂਰਧਰਮਸਾਲਾਮੈਆਏਕੇ ਭਗਵੰਤਕਾਯਸਕੀਆ ਸੁਣਿਆਕਰੋਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸੇ ਜਹਾਜਕੇਚੌਸਠੲ੪ਗਜਕੇ ਉੱਚੇਦੋਨੇਕਿਨਾਰੇਹੋਤੇਹੈ ਉਸਜਹਾਜਕੋ ਸਾਠਗਜਕੇ ਪੂ-ਯੰਤ ਪੂਰਲੇਤੇਹੈਂਅਰਚਾਰਗਜ ਜਹਾਜਕੋ ਖਾਲੀਰਖਲੇਤੇਹੈਂ ਵਚੁਚਾਰਗਜਖਾਲੀ ਰ-ਖਜਾ ਹੁਆਜਹਾਜਸਾਠਗਜ ਭਰਤੀਕੋਸਮੁਦ੍ਰਸੇਪਾਰਕਰਦੇਤਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਚੌਸਠਘੜੀ ਆਠਪਹਰਰਾਤਦਿਨਕੀਹੈ ਹੈਤੋਰਾਤਦਿਨਕੀ ਸਾਠਘੜੀਪਰੰਤੂਲੋਕ ਕ ਕਥਾਸੇਚੌਸਠ ਘੜੀਦਿਨਰਾਤਕੀਕਹਲੇਮੈਆਵਤੀਹੈ॥ਤੈਸੇਸਾਠਘੜੀਮੈਤੁਮਲੋਕਅਪਨਾ ਖਾਨਪਾਨ ਲੈਨਦੇਨਸੋਵਨਜਾਗਨਆਦਿਕ ਸਭ ਵਿਵਹਾਰਕਰੋ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਏਕਚਾਰਘੜੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਜੀਕਾਆਰਾਧਨਕੀਆਕਰੋ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਆਦਿਕਕਰਕੇ ਸਾਧੁਸੰਤਅਭਜਾਗਤ ਬਿਹੰਗਮਸਿਖੋਂਕੀ ਸੇਵਾਮਨਤਨਧਨਕਰਕੇ ਵਿਸਨੁਜਾਨਕੇਕੀਆਕਰੋ ॥ ਇਸਰੀਤੀ ਸੇ ਜੋ ਜਨਮਜਨਮੋਂਕੇਪਾਪਹੁ ਸੇ ਮਨਮਲੀਨ ਹੁਆ ੨ ਹੈ ਸੋਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾਕਰਕੇ ਨਿ ਰਮਲ ਹੋਜਾਇਗਾ ਨਿਰਮਲਮਨਕੇਹੋਣੇਸੇ ਅਨੰਤਰਸਤਗੁਰੂਜੀਕੇਦ੍ਵਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਉ-ਧਾਰ ਹੋਜਾਇਗਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾਸੁਖੋਕੇਲੋਕੋਂਕੋ ਸਦਉਪਦੇਸਕਰਕੇ ਤੀਸਰੇਦਿਨ ਸੁਖੋਸੇਦੌਲਤਾਰੇ ਤਹਾਂਤੇਅਗਲੇਦਿਨਦੌਲਤਾਰੇਕੇ ਲੋਕੋਂਕੋਸਤਜਉਪਦੇਸਕਰਕੇ ਬੰਦੇ ਗ੍ਰਾਮਮੈਗਏ ਤਹਾਂਤੇਭੀਰਸਾਲੀ ਪੁਨਃ ਤਹਾਂਕੇਲੋਕੋਂਕੋ ਸਤਜਧਰਮਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਤਰਕਪੜੀਆਏ ਜਹਾਂਬਡੇਉਤਮਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਭਾਈਲਾਯਕਸਿੰਘਜੀਥੇ ਉਨਕਾ ਦ-ਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕਰਕੇ ਮਲਕਪੁਰਮੈ ਸਨੇਂਪਹੁਚੇ ਤਹਾਂ ਭਾਈਰਾਜਾਸਿੰਘਬਖਸੀਕਾ ਪ੍ਰੇਮਲੈਕੇ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਕੁਰੀਮੈ ਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਵਿਧੀਪੂਰਬਕ ਛੇਟਾ ਰਖਕੇ ਸਾਸ੍ਟਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭੀ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਪਾਸ ਬੈਠਾਇਕੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀਆ ॥ ਆਗੇਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇਅਰਦਾਸਕਰੀਕੇ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਜਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰ ਕੇ ਪਰਮਾਨੰਦਹੁਆਹੈ ਤਦਨੰਤਰਔਰ ਜਿਤਨੀਸਾਧਸੰਗਤਸਾਥ ਥੀ ਸਭ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕਰਕੇ ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਬਡੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ ॥ ਇਸਓਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾਦਰਸਨਕਰਕੇ ਐਸੇਆਨੰਦਕੋਪਾਤੇਭਏ ਕੇ ਜੈਸੇਸਾਧਕ ਜਿ ਗ੍ਯਾਸੁ ਯੋਗਾਦੀਅਤਿਕਠਿਨਸਾਧਨੋਂਸੇ ਕਲਿਸਤਹੋਕੇਅਨੰਤਰਬ੍ਰਹਮ ਸਾਖਜਾਤਕਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੇ ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੋਹੈ ਤੈਸੇਆਨੰਦਮੈ ਮਗਨ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ॥

ਦੋਃ ਲੀਨਭਏਸੁਖ ਸਿੰਧਮੈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ॥
ਉਭੈਗੁਰੁਨਕੀਚਰਣ ਰਜਜਾਚਤਕਵੀਹਮੇਸ ॥ ੧ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤਿਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਦਰਸਨਧਾਤ੍ਰਾਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪੰਦ੍ਰਵੇਂ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੫ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਸੋਃ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਚਰਣਸਰੋਜ ਦਰਸਪਰਸ ਆਨੰਦ ਯੁਤ ॥
ਮਿਟਿਓਜਗਤਕੋਖੋਨਆਤਮ ਬ੍ਰਹਮਸ੍ਵਰੂਪਪਿਖ ॥ ੧ ॥
ਉਭੈਜਹਾਜ ਸਮਾਨ ਜਗਸਾਗਰਕੇਤਰਣਹਿਤ ॥
ਕਰਤਤੁਰਤ ਕਲਜ੍ਞਾਨ ਸਤਿਨਾਮ ਉਪਦੇਸਦੇ ॥ ੨ ॥

ਐਸੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਿਤਨੇਕ ਮੁਹੂਰਤਪ੍ਰਯੰਤ ਪਰਮਾਨੰਦ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਲੀਨਰਹੇ ॥ ਆਗੇ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਭੀ ਮਾਨੋਸਮਾਧੀਕਾ ਸਰੂਪਹੀਥੇ ਉਨ ਕੀਤੇ ਅਸ੍ਰਪਹਰਹੀਸਮਾਧੀਲਗੀਰਹਤੀਥੀ ॥ ਪੁਨਃ ਸਮਾਧੀਸੇ ਉਥਾਨਹੁਏ ਪਤਾਸੇ ਲਾਚੀਦਾਣੇ ਆਦਿਕ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਵਰਤਜਾ ਤਦਨੰਤਰਡੇਰੇਮੈ ਗੁਰੁਜੀਕੀਆਗਜਾ ਪਾਇਕੇ ਬਿਸ੍ਰਾਮਕਰਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਾਸ ਥੁਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤਰਹਕੇਸੇਵਾਮੈ ਹਰਵਕੜਹਾਜਰਰਹੈ ਔਰਭੀ ਸਿਖਪ੍ਰੇਮੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰਵਰਤਬੋਕਰੈਂ ॥ ਸਰਦਾਰਜ਼ਾਹਰਸਿੰਘਭੀ ਆਇਕੇਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪਾਂਚਸੈਰੁਪੈਕੀਥੈਲੀ ਤਥਾ ੧੧ ਗਜਾਰਾਂਥਾਲ ਪਤਾਸਜਾਂਕੇਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਹਾਥਦੋਨੋਂਜੋੜਕੇ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾ ਔਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇਸਾਹਿਬਕੇ ਆਗੇਖੜਾ ਰਹਾ ਬਿਨਾਰੁਜੂਜੀਕੀਆਗਜਾਨਬੈਠਤਾਭਯਾ ॥ ਜਬਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਸਰਦਾਰਕੀਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੋਸੁਣ ਨਿਕਜਾਯੇਜੋਪਾਂਚਸੈਰੁਪਯਾਤੈਨੇ ਹਮਾਰੇਆਗੇਰਖਾਹੈ ਸੋ ਹਮਨੇਕਜਾਕਰਨਾਹੈ ਕੋਈਲੜਕਾਲੜਕੀਤੋਹਮਨੇ ਨਹੀ ਬਜਾਹਰਨਾਹੈ ਪਹਲੇ ਖੇਸ ਪੀਛੇਦਰਵੇਸ ਤੇਰੇਨੌਕਰੋਂਕੇਜੋਤੀਨ ੩ ਤੀਨਮਹੀਨੇ ਚਢੇਹੁਏਹੈਂ ਸੋਉਨਕੇ ਤੁੰਤਲਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਦੇ ਜਬਬਡਾਰਸਵਾਲੀਮੀਠੀ ਬਾਣੀਸੇਸਰਦਾਰਸੇ ਸਾਹਿਬਨੇਕਹਜਾ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਅਰਜਗੁਜਾਰੀਕੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਆਪਕਾਦੀਆਬਹੁਤਕੁਛਹੈ ਇਤਨਾਕਨਿਮਕ ਗੁਰੂਜੀਕੇਲੰਗਰਮੈਂ ਦਾਸਕਾਭੀਪਾਦੇਵਹੁ ਇਸਰੀਤਿਸੇਸਰਦਾਰਨੇ ਬਹੁਤਹਾਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਆਗੇਬੇਨਤੀਕਰੀ ਪਰੰਤੂ ਆਗ ਸਾਹਿਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਉਹਾਂ ਕਿਸੀਕਾ ਕਜਾਚਾਰਾਚਲਤਾਹੈ ਵਹੁਰੁਪਯਾਸਾਹਿਬਨੇ ਨ ਲੀਆ ਤਹਾਂਕੁਰੀਸਾਹਿਬਮੈਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਜੋੜਬਰਦਾਰਭਾਈਦਿਦਾਰਸਿੰਘ ਗੁਰੁਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕਾ ਕਬੀ੨ ਦਰਸਨਕਰਣੇਕੋ ਆਵਤਾਥਾ ਪਾਂਚ ੨ ਛੇਛੇਮਹੀਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਨਿਕਟ ਰਹਭੀਜਾਤਾਥਾ ਖਡਾਜਪੀਤਪੀਹਠੀਸੂਰਬੀਰਸਿੰਘਥਾ ॥ ਜਬਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨਕਰਣੇ ਅਰਥ ਆਏ ਹੈਂ ਤਬ ਭਾਈ ਦਿਦਾਰਸਿੰਘ ਇਥੇ ਕੁਰੀ ਮੈਹੀ ਸਾਹਿ ਬ ਕੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਮਿਲੇ ਆਵਹੁ ਗੁਰੁ ਭਾਈ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਵਹੁ ਗੁਰ ਭਾਈ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਕੇ ਦੋਨਹੁ ਕੰਠ ਲਗਕੇ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਮਿਲੇ ਪੁਨਃ ਜਿਸ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਭਾਈ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਰਹਤਾ ਥਾ ਤਿਸੀ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਡੇਰਾ ਹੁਆ ਅੰਤਰ ਮਕਾਨ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਥਾ ਤਿਸੀ ਮਕਾਨ ਕੀ ਡੇਵਢੀ ਮੈ ਭਾਈ ਦਿਦਾਰ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਥਾ। ਅਬ ਤਹਾਂ ਸੰਤਾਂਕੇ ਪਾਸ ਕੁਰੀ ਨਗਰਕੇ ਲੋਕ ਆਯਾਜਾਯਾਕਰੇ ਪੁਨਃ ਏਕ ਖਤ੍ਰੀਕਾ ਲੜਕਾ ਬਡੀ ਸ਼ਰਧਾਸੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਸਤਸੰਗਕੀਆ ਕਰੇ ਬਡੀ ੨ ਰਾਤ੍ਰਪ੍ਰਯੰਤਬੈਠਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਸੁਣਤਾ ਰਹਤਾਥਾ ਬਸਤ੍ਰ ਸਿਖੇਂ ਸੰਤਹੁਕੇ ਧੋਵਨੇ ਜੂਠੇ ਬਰਤਨਮਾਂਜਦੇਣੇ ਇਤਜਾਦਿਕ ਸੇਵਾਭੀ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾਥਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾਕੋ ਦੇਖਕੇ ਭਾਈਦਿਦਾਰਸਿੰਘਸਪਰਧਾਭੀ ਰਖਤਾ ਥਾ ਤਿਸ ਭਾਈਦਿਦਾਰਸਿੰਘਨੇ ਬਨਾਤਕਾ ਰੁਮਾਲ ਗਿਲਾਫ ਚਢਾਇਕੇ ਬਡਾਸਾਢ ਬਡੇ ਸੌਕਸੇ ਏਕ ਟਕ੍ਰੂਆਰਖਾ ਹੁਆ ਥਾ ਜਿਸਵਿਖੇਸਾਢਮੁਖ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਥਾ ॥ ਜਬ ਉਸਖਤ੍ਰੀਕੇ ਲੜਕੇਕੋ ਏਕ ਮਾਸਭਰ ਆਤੇ ਜਾਤੇ ਹੋਗਯਾ ਤਬ ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਏਕਦਿਨ ਭਾਈਦਿਦਾਰਸਿੰਘ ਡੇਰੇਮੈ ਹੈਨਹੀ ਥਾ ਡੇਰੇਮੈ ਦਾਤਣਾਲਜਾਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ। ਤਿਸ ਲੜਕੇ ਕੇ ਨੇ ਭਾਈ ਦਿਦਾਰਸਿੰਘਕਾ ਟਕ੍ਰੂਆਲੈਕੇ ਤਿਸਸੇ ਦਾਤਣਾਬਨਾਇਕੇਲੜ ਦਿਤਜਾਂ ਪੁਨਃ ਟਕ੍ਰੂਏ ਕਉ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗਿਲਾਫਮੈ ਬੰਧਕੇ ਰਖਗਯਾ ॥ ਜਬ ਡੇਰੇਮੈ ਆਇਕੇ ਭਾਈ ਦੀਦਾਰਸਿੰਘਨੇ ਟਕ੍ਰੂਏਕੋ ਖੋਲਕੇਦੇਖਜਾ ਤਬ ਦਾਗਪੜੇਹੁਏ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਆਏ ਦਾਗੋਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਕ੍ਰੋਧਯੁਕਤ ਹੋਕੈ ਅਵਾਚਜ ਸਬਦ ਬੋਲਕੇ ਬਿਸਤ੍ਰੇ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘੋ ਸੇ ਪ੍ਰਛਜਾਕੇ ਮੇਰੇ ਟਕ੍ਰੂਏ ਸੇਕਿਸਨੇਕਿਆਕੀਆ ਹੈ। ਤਬਬਿਸਤ੍ਰੇਵਾਲੇਸਿੰਘਾਂਨੇ ਤਿਸ ਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਝਕੇ ਕਾ ਨਾਮ ਬਤਾਇਦੀਆ ਕੇ ਤਿਸਖਤ੍ਰੀਕੇ ਲੜਕੇਨੇ ਤੇਰੇ ਟਕ੍ਰੁਏਸੇ ਦਾਤਲਾ ਬਨਾ
ਈ ਹੈਂ ਐਸੇ ਬਿਸਤ੍ਰੇਵਾਲੇ ਸਿਖੋਂਸੇ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸ ਲੜਕੇਕੋ ਖੋਜਕੇ ਪਕੜਕੇ ਬਹੁਤ
ਹੀ ਮਾਰਿਆ ਪੁਨਃ ਉਸਲੜਕੇਕੇ ਮੁਖਮੈ ਜੁਤੀਕੀਨੋਕਵੀਦਿਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਬ ਬਨਾ
ਕੁਲ ਹੁਆ ਤਬ ਲੜਕੇਕੋ ਛੋਡਜਾ ॥ ਸੋ ਲੜਕਾ ਅਤਿ ਦੁਖਿਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ
ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਆਇਕੇਰੋਯਾ ਹੇਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਮੁਝਕੋ ਚਾਹੇ ਮਾਰਦੇਤਾ ਪ੍ਰਾਣ ਮੇਰੇ
ਨਿਕਾਸਦੇਤਾਪਰੰਤੂ ਮੇਰੇਮੁਖਮੈਜੁਤੀ ਨਦੇਤਾਕਿਉਂ ਜੋਆਪਭੀਹਿੰਦੂਧਰਮਕੀਰੀਤੀ ਸਭ
ਕੁਛਜਾਨਤੇਹੋਆਪਸੇਤੋ ਕੁਛਭੂਲਾਤੂ ਆਹੈਹੀਨਹੀ॥ਐਸੀ ੨ਤਿਸ ਲੜਕੇਕੀਅਰਜ ਸੁਣ
ਨ ਭਾਈਦਿਦਾਰਸਿੰਘਕੋਬੁਲਾਇਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇਕਿਉਂ ਭਾਈਦਿਦਾਰਸਿੰਘਟਕ੍ਰੁਏਕੀ ਤੁਛ
ਬਾਤ ਪਰਆਪਨੇ ਇਤਨਾਕ੍ਰੋਧਕੀਆਕਸਾਯੋਂਕੇ ਸਮਾਨਨਿਰਦੈ ਹੋਕੇ ਇਸਵਿਚਾਰੇ ਬਾ-
ਲਕਕੋਮਾਰਾਭਲਾ ਮਾਰਨੇਕੀ ਬਾਤਤੋਜੈਸੇਤੈਸੇਭਈ ਆਪਨੇ ਇਸਕੇ ਮੁਖਮੈਜੁਤੀ ਕੀ
ਨੋਕ ਕਾਹੇਕੋਦੇਨੀਥੀ॥ਯੇਆਪਨੇ ਕਜਾਕੀਆ ਆਪ ਜੈਸੇ ਸਿੰਘੋਂਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜਾ
ਵਾਸਤੇਗੁਰੂਸਾਹਿਬਨੇ ਉਤਪਤਕੀਆਹੈ ਨਾਕੇ ਧਰਮ ਨਾਸ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਹੈ
ਜੋਆਪਜੈਸੇਸਿੰਘਧਰਮ ਕਾ ਨਾਸਕਰਣੇ ਲਗੇ ਤਬਰਖਜਾਕੌਨ ਕਰੇਗਾ । ਐਸੇ ੨ਉ-
ਪਾਲੰਭਕੇਵਚਨ ਸਾਹਿਬਕੇ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਦਿਦਾਰਸਿੰਘਨੈਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕੇ ਹਮਜੋ ਰਾ-
ਵਰਹੈਜੋਹਮਾਰਾਜੀਅਚਾਹੈ ਸੋਅਸੀਕਰਜੇ॥ ਪੁਨਃ ਸਾਹਿਬਨੇਬਚਨਕੀਆਕੇ ਨ ਭਾਈ
ਦਿਦਾਰਸਿੰਘਜੀਆਪਬਡੇਅਛੇ ਉਤਮ ਗੁਰੂਕੇਲਾਲ ਧਰਮਕੀਰਖਜਾ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ
ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਬਦ ਬਾਲੀਕੇਪਰਮਪਜਾਰੇਸਿੰਘਹੈਂਆਪਕੋਐਸੀਬਾਤਨਕਰਣੀਚਾਹਜੇ ॥
ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਫਿਰਭੀ ਏਹੀ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਹਮ ਜੋਰਾਵਰ ਜੋ ਹੋਏ ਫਿਰ ਜੋ ਹਾ।।
ਰਾ ਮਨ ਕਰੇਗਾ ਸੋਈ ਕਰੈਗੇ ਪੁਨਃ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰਭੀ ਏਹੀ ਉਤ੍ਰ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਦੀ
ਆ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਭਾਈ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘਜੀ ਜੇ ਆਪ ਜੋਰਾ
ਵਰ ਸਿੰਘਹੋ ਤਬ ਤਕੜੇਹੋ ਲੇਵਹੁ ਦੇਖਲੇਤੇਹੈਂਤੇਰੀ ਭੀ ਜੋਰਾਵਰੀ ॥ ਫਿਰ ਭੀ ਸੰਤਹੁ
ਕੇਆਗੇ ਨਿਮ੍ਨਹੀਹੁਆ ਏਹੀ ਉਤ੍ਰ ਕੜਕਕੇ ਦੀਆਕੇ ਤਕੜੇਹੀ ਹੈਂ ਕਜਾਤੇਰੇਕਹੇ ਹ
ਮਨੇ ਹਟ ਜਾਣਾਹੈ॥ਜਬ ਐਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਆਗੇ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤੀਨ ਚਾਰ ਵਾਰ ਦੀ
ਦਾਰਸਿੰਘਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਤਬਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਜਾ ਅਨਸਾਰ ਉਸਰਾਤ੍ਰੀਕੇ ਵਿਤੀਤਹੋ
ਨੇ ਉਪ੍ਰਾਂਤ ਭਾਈਦੀਦਾਰਸਿੰਘਕੇਪ੍ਰਾਣਾਂਤਕ ਤਪ ਆਏਚਢਜਾ ਤਦਨੰਤਰ ਚੌਥੇਦਿਨਸ੍ਰੀ
ਬੀਰਹਰੀਜੀਨੇ ਭਾਈਦੀਦਾਰਸਿੰਘਸੇਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਕਿਉਭਾਈਦਿਦਾਰਸਿੰਘਾਕਜਾ
ਖਬਰ ਹਈ ਅਬਭੀ ਸਮਝ ਜਾਇ ਅਬੀਕੁਛ ਨਹੀ ਬਿਗੜਜਾ ਹਈਅਪਨੀ ਭੂਲ ਸਾਧ
ਗਤਸੇ ਬਖਸਾਇਲੈ॥ਫਿਰਭੀਭਾਈਦੀਦਾਰਸਿੰਘਨੇਬਡੇਅਹੰਕਾਰ ਯੁਕਤ ਸਾਹਿਬਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਹੜਾਕੇਚਲ ਚਲਬਹੁਤਜ੍ਹਾਂ ਟਿਚਕਰਾਂਨਹੀਕਰੀਤਜ੍ਹਾਂ॥ ਜੇਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਭਾਈਦੀ
ਦਾਰਸਿੰਘਬਖਸਾਇਲੇਵੇ ਤਬ ਬਚਭੀ ਜਾਵੇ ਤਬਾਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸਿੰਘਜਾਨ
ਕੇਔਰਭੋਗ ਮੋਖਆਦਿਕਭੀਬਖਸਤੇ ਪਰੰਤੂਓਇਵਿਚਾਰੇਕਿਆਕਰੈ ਜਾਂਭਾਗਧੁਰਮੰਦੇ।
ਵਿਨਾਸਕਾਲੇ ਵਿਪ੍ਰੀਤ ਬੁਧੀ॥ ਸੰਤਨਸੇਤੀ ਮਸਕਰੀ ਯੇ ਡੂਬਨਕੀਰੀਤਿ॥ਦੁਰਬਾਸਾਸੇ
ਕਰਤ ਠਗਉਰੀ ਜਾਦਵ ਏਹਫਲਪਾਏ॥ਇਤਜਾਦੀ॥ਨਾਮਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੂਏਯਾਂਤੇਗੁ
ਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੰਤ ਇਨਕੇ ਆਗੇ ਅਹੰਕਾਰ ਨ ਕਰਣਾ ਚਾਹਜੇ ਕਿੰਤੂ ਇਨ ਤੀਨਹੁਕੇਆ
ਗੇ ਨਿਰਅਹੰਕਾਰ ਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇਚਲਨਾ ਚਾਹਜੇਜੇ ਅਪਨੇਕੋਸੁਖਕੀ ਇਛਾਹੋਵੇ॥ਤਬ ਭਾਈ
ਦੀਦਾਰਸਿੰਘ ਏ ਘਮੰਡਕੇ ਭਰੇਸੇਰਹੇਕੇ ਹਮ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਿਖਹੈਂਯੇ ਕਲ
ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇਰਹੇਹੈਂ ਯੇ ਹਮਾਰਾ ਕਜਾਕਰਸਕਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ
ਸੰਤਾਂਕੇ ਸੰਗਸੇ ਹੀਨ ਸੰਤਾਂਕੀ ਮਹਿਮਾਂਕੋ ਨ ਜਾਨਤਾਭਯਾ ਕੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਕੀਆਹੂਆ
ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਭੀ ਨਹੀਂ ਫੇਰਤੇ ਚਾਹੇ ਅਪਨੀ ਰਚੀਹੂਈ ਮਿਰਯਾਦਾ ਭੁਗਹੇਜਾਵੇ
ਗਿਰ ਬਸੁਧਾ ਜਲ ਪਵਨਜਾਇਗੋ ਇਕ ਸਾਧੁ ਬਚਨ ਅਟਲਾਧਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ
ਭਾਈਦੀਦਾਰਸਿੰਘ ਕਾ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਚੁਪ ਕਰਜਾਤੇਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਬੁਟਰ
ਗ੍ਰਾਮਕਾ ਭਾਈ ਫਤੇਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਏਕ ਸਿੱਖ ਆਯਾ ਤਿਸਸੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਹੇਭਾਈ ਫਤੇਸਿੰਘ ਯੇ ਦੀਦਾਰਸਿੰਘ ਤੇਰਾਗੁਰੁਭਾਈ ਹੈ ਏਹ
ਅਬ ਹਠ ਕਰਬੈਠਾਹੈ॥ਇਸਕੇ ਹਠ ਸੇ ਜੋਹੜਾ ਤੀਰ ਚਲਨਾਥਾ ਸੋ ਚਲਗਯਾਹੈਅਬ
ਵਹੁਤੀਰ ਚਲਜਾਹੂਆ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਭੀ ਨਹੀਂ ਮੁੜਤਾ ਬਿਨਾਨਿਸਾਨਾ ਬੇਧੇ ॥ ਅਬ
ਇਸ ਦੀਦਾਰਸਿੰਘ ਕੇ ਚਲਾਣੇ ਮੈ ਦੋ ਦਿਨ ਰਹਗਏਹੈਂ ਬਾਕੀ ਤੂੰ ਇਸਕੀ ਟਹਲ
ਕਰਲੈ ਜੋਕੁਛ ਖਾਵੇਪੀਵੇ ਸੋ ਇਸੰਕੋ ਦੇਦੇਣਾ ਇਸਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਮੈ
ਰਹ ਨ ਜਾਵੈ ॥ ਇਧਰ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਹਾਹਰਸਿੰਘ ਸਦਾ ਹੀ ਸੰਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜਕ-
ਰਤਾ ਹੀ ਰਹਤਾ ਥਾ ਸੰਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰਬ ਵਰਦਾਨ ਦੇ ਹੀ ਚੁਕਥੇ ਕੁਰੀਮੈ ਭੀ ਸ-
ਰਦਾਰਕਾਡੇਰਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਪਾਸਹੀਥਾੜ ਤਬ ਉਸੀਸਮੈ ਮੈਸਰਦਾਰਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨ
ਹੂਆਕੇਹੇ ਜ੍ਹਾਹਰਸਿੰਘ ਅਬਤੇਰੇ ਘਰਬਡਾਜਪੀਤਪੀ ਹਠੀਸਿੰਘ ਘਲਾਂਗੇ ॥ ਤਬਦੇਨੋ
ਹਾਥਜੋੜਕੇਸਰਦਾਰਾਂਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਇਸਨਾਲੋਂ ਹੋਰਕਉਨ ਅਛਾ
ਹੈ ਤਬਬਚਨਹੂਆਅਛਾਏਹੀ ਦਿਦਾਰਸਿੰਘ ਹੀਆਵੇਗਾ॥ਜਿਸਦਿਨ ਸਾਹਿਬਨੇਖਰਬੂ
ਜਾ ਦੀਆਥਾ ਉਸਦਿਨਸੇ ਦਸਵੇਮਾਸ ਸਰਦਾਰਕੀ ਮਹਖੀਨੇ ਬਡਾਸੁੰਦਰ ਬਾਲਕ
ਉਤਪਤ ਕੀਆ ਬਾਲਕਕੀ ਉਤਪਤੀਸੇ ਅਨੰਤਰ ਜਾਤ ਕਰਮ ਨੰਦੀ ਮੁਖ ਸ੍ਰਾਧ
ਦੀ ਨਾਲਾਛੇਦਨ ਆਦੀ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਬਡੇ ਪੁੰਨਜ ਦਾਨ ਕੀਏ ਸਾਧੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੇਵਤਾ ਪਿਤਰ ਅਤਿਥੀ ਮਨਾਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਕਈ ਪਾਠ ਕਰਾਏ
ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਾਗ ਰੰਗ ਕੀਏ ਮੰਗਤ ਜਨਾਂ ਕੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਦਾਨ ਦੀਨੇ
ਅੰਨ ਧਨ ਬਸਤ੍ਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਦੀਏ ਜਾਚਕ ਲੋਕ ਦਾਨ ਪਾਇ ਕੇ ਆਸੀਰਵਾਦਾਂ ਦੇਤੇ ਭਏ
ਤਦ ਨੰਤ੍ਰ ਜਬ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨ ਕਾ ਬਾਲਕ ਹੁਆ ਤਬ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਕੜਾਹ
ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਲੇ ਜਾਇ ਕੇ ਆਨੰਦ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਅਰਦਾਸ ਜੇ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ
ਜੀ ਕੇ ਸਬਦ ਕੀ ਅਵਾਜ ਲਈ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਸਬਦ ਕੇ ਕਰਮ ਪਦ ਆਯਾ ਇਸ ਸੇ ਤਿਸ
ਲੜਕੇ ਕਾ ਨਾਮ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਰਖਾ ਤਦ ਨੰਤਰ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਰਤਾ ਜਾਚਕ
ਜਨੋ ਕੋ ਬਡੇ ਦਾਨ ਦੀਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਦੋ ਅਢਾਈ ਬਰਸ ਕਾ ਬਾਲਕ ਹੋ ਜਾਤਾ
ਭਯਾ॥ ਤਦ ਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਅਰਥ ਪੁਨਃ ਜਾਤੇ ਹੁਏ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਕੁਝ ਤਾਂ ਵਾਲੇ ਆਏ ਉਤ੍ਰੇ ਅਕਾਲ ਗੜ੍ਹ ਮੈ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ
ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਕੋ ਲਜਾਉ ਉਸ ਸਮੇ ਕੋਈ ਪਹਰ ਭਰ ਦਿਨ ਚਢਜਾਹੁ ਥਾ ॥ ਉਸ ਓਰ
ਸਰਦਾਰ ਜੈਹਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਈ ਨੇ ਨਿਕੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਕੋ ਵਜੀਰਾਂ ਵਾਦ ਕੇ ਪਾਸ ਏਕ
ਧੌਂਕਲ ਨਾਮ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੁਲਤਾਨ ਕੀ ਜਾਗਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਸੁਲਤਾਨ ਕੀ ਜਾਰਤ ਦੇਣੇ
ਵਾਸਤੇ ਭੇਜ ਜਾਥਾ ਇਧਰ ਸੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਹੁਕਮ ਪਹੁਚਾ ਕੇ ਜਲਤੀ ਨਿਕੇ ਕਰਮ
ਸਿੰਘ ਕੋ ਲਜਾਉ ਰੁ ਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜ ਕੌਰਾਂ ਬੋਲੀ ਝੂਠੇ ਹੀ ਕਹ
ਦੀਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਲੜਕਾ ਸੋਯਾ ਹੁਆ ਹੈ ਜਬ ਜਾਗਤਾ ਹੈ ਤਬ ਹਾਜਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ
ਓਰ ਧੌਂਕਲ ਕੀ ਤਰਫ ਅਸ੍ਵਾਰ ਦੌੜਾ ਦਿਤੇ ਕੇ ਬਡੀ ਜਲਤੀ ਨਿਕੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ
ਕੋ ਲੈਆਉ ਅਬ ਬਾਰਾਂ ਕੋਸ ਅਸ੍ਵਾਰੋਂ ਨੇ ਜਾਣਾ ਬਾਰਾ ਕੋਸ ਆਵਨਾ ਕਿਤਨੀ ਜਲ-
ਤੀ ਕਰੈ ਇਧਰ ਸਾਹਿਬ ਪੰਜ ਚਾਰ ਵਾਰ ਯਾਦ ਕੀਆ ਕੇ ਨਿਕੇ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰ ਲਜਾਉ
ਜਬ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਘੜੀਆਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲੜਕਾ ਨ ਆਯਾ ਅਰ ਮਾਈ ਰਾਜ ਕੌਰਾਂ ਨੇ
ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਝੂਠ ਬੋਲਜਾ ॥ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈ ਬਡਾ ਸ੍ਵਾਸ ਲੈਕੇ
ਲਲਾਟ ਮੈ ਹਾਥ ਲਗਾ ਇਕੇ ਬੋਲੇ ਕੇ ਅਛਾ ਭਾਈ ਤੇਰੀ ਪੂਰ ਬਧਰਹੀ ਜਬ ਤੀਸਰਾ
ਪਹਰ ਹੁਆ ਤਬ ਬਾਲਕ ਕੋ ਲੈਕੇ ਆਏ ਦਿਵਾਨ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕੀਆ ਤਬ ਮਹਾਰਾ-
ਜ ਜੀ ਨੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਅਪਨੇ ਉਤ ਸੰਗ ਮੈ ਬੈਠਾਇ ਲੀਆ ਉਤ ਸੰਗ ਨਾਮ ਗੋਦ ਕਾ ਹੈ ਗੋਦ ਮੈ
ਬੈਠਾਇ ਲੀਆ ਤਬ ਲੜਕਾ ਬਹੁ ਹਡ ਕੋ ਰੋਲੈ ਲੈ ਕੇ ਰੋਵਤਾ ਭਯਾ ਬਾਲਕ ਕੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ
ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਅਛਾ ਭਾਈ ਹਮ ਕਹਾ ਕਰੈ ਯੇ ਤੇਰੇ ਮਾਈ ਬਾਪ ਤੇਰੇ ਕੋ ਮੁ-
ਸਲਮਾਨੋ ਕੀ ਜਾਰਤਾ ਕੋ ਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਰੋਵਤਾ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਹੈਂ ਰਹਣਾ ਹਈ ਤਾਂ ਰਹੋ ਜਾਣਾ
ਹਈ ਤਾਂ ਚਲਜਾ ਜਾਹੁ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰ ਕੇ ਉਦਾਸੀ ਨ ਜੈਸੇ ਹੋਕੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਉਨ ਕੋ ਦੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੀਆ ਜੋਸਰਦਾਰਜ੍ਹਾਹਰਸਿੰਘਉਸਸਮੇਸਤਜ ੨ ਕਹਦੇਵੇ ਅਪਨਾਅਪ੍ਰਾਧਬਖਸਾਇ
ਲੇਵੇ ਤਬਤੋਬਹੁਤਹੀਅਛਾਹੋਜਾਤਾ ਬਾਲਕਕਾਵਾਲਕੀ ਵਿੰਗਾਨਹੋਤਾ ਪਰੰਤੂਭਗਵੰਤ
ਕੀ ਨੇਤਕੋਕੌਨਮੇਟਸਕੇ ਨ ਸਰਦਾਰਨੇਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਸਤਜ ਵਚਨਕਹਜਾ ਨਾ ਅਪ-
ਨੀ ਭੂਲਬਖਸਾਈਅਬਚਲੇਹੂਏਤੀਰਕੋਕੌਨਮੋੜੇ ਕਿਸਕੀਸਾਮਰਥਹੈਜੋਸੰਤਾਂਕੀਮਾਰੀ
ਕੋ ਫੇਰਹਰੀਕਰਦੇਵੇ ॥ ਤਦਨੰਤਰਅਗਲੇਦਿਨਸਾਹਿਬੜੇਰਾਤਹਾਂਕੁਝਰਾਂਵਾਲੇਸੇਕੂਚ
ਕਰਗਏ ਤਿਨਕੇਪੀਛੇਕਰਮਸਿੰਘਜੀਭੀ ਚਲੇਗਏ ॥ ਪ੍ਰਥਮਜੋਰਾਜਕੌਰਨੇ ਬਾਲਕਕੇ
ਸੋਏਹੂਏਕੀਅਵਾਜਦਈ ਸੋਸੋਇਹੀਗਯਾ ਜੋਸੋਮੂਲੇਕੀਇਸਤ੍ਰੀਨੇਗੁਰੂਨਾਨਕਸਾਹਿਬ
ਜੀ ਆਗੇ ਝੂਠਬੋਲਜਾਥਾ ਪੁਨਃ ਮੂਲੇਕੋ ਗੁਹੀਰੇਮੈਹੀ ਸਰਪਡਸਗਜਾਥਾ ਤੈਸੀ ਬਾਤ
ਅਬਯੇਭੀਆਇਬਨੀ ਸਤੇਸੁਲਤਾਨਕੀਕੁਛਭੀਪੇਸ ਨ ਗਈ ॥ ਇਧਰਸਨੇ ੨ ਮਹਾ
ਰਾਜ ਜੀਭੀਕੁਰੀਮੈਪਹੁਚੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇਪਾਸ ਕੁਰੀਨਗਰਮੈਸਰਦਾਰ ਜ੍ਹਾ
ਹਿਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਉਸੀਅਵਸਰਮੈਪਹੁਚਗਯਾ ॥ ਜਬਸਾਹਿਬਕੇਹਜੂਰਸਭਾਮੈਦੋਨੋ ਹਾ-
ਜਰ ਹੂਏ ਮਥਾਟੇਕਦੰਡਵਤਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਬੈਠਗਏ ਤਬ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇਆਗੇ
ਰੋਇਕੈਸਰਦਾਰਜ੍ਹਾਹਰਸਿੰਘਨੇਅਰਜਕਰੀ ਕੇ ਹੇਗੁਰੂਜੀਦੇਖਜੇ ਇਨੋਨੇ ਬਡੀਕ੍ਰਿਪਾ
ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ ਬਾਲਕਮੇਰੇਘਰਬਖਸਜਾਥਾ ਸੋ ਅਬੀ ਖੋਸਲੀਆਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਬਡੇ
ਉਭੁਸ੍ਵਾਸਲੈਕੇਰੋਵਤਾਭਯਾ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਸਰਦਾਰਕੀਅਰਜਸੁਣਕੇਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ
ਜੀਕੀ ਓਰਦੇਖਕੇਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਬਚਨਕਰਤੇਭਏ ॥ ਕੇ ਕਿਉਂਭਾਈਬੀਰਸਿੰਘਾ
ਆਪਣੀਹਥੀਂਬੂਟਾਲਗਾਇਕੇਸੀਘ੍ਰਹੀਉਖਾੜਸੁਟੀਤਾਹੈ ਐਸੇਗੁਰੂਜੀਕਾਬਚਨ ਸੁਣ
ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹਜੀ
ਇਸੀਸੇ ਆਪਪੂਛਜੇਜੋਕੈਸੇਬ੍ਰਿਤਾਂਤਹੂਆਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮਹੀ
ਕਹੋਕੈਸੇਬ੍ਰਿਤਾਂਤਹੂਆਹੈ ॥ ਹਜੂਰਕੀਆਗਜਾਪਾਇਕੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀ
ਰੁਤੂ ਜੀ ਕੋ ਸੁਣਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲਜੀ ਵਹੁਬਾਲਕ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ
ਜੀਕਾ ਜੋੜੇ ਬਰਦਾਰਥਾ ਆਪ ਹਜੂਰ ਜਾਨਤੇਹੀਹੈਂ ਦੀਦਾਰਸਿੰਘ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮਥਾ
॥ ਬਡਾ ਹਠੀਲਾਸਿੰਘਥਾ ਆਪਕੇ ਹੁਕਮਸੇ ਉਸਨੇ ਇਸਕੇ ਘਰ ਮੈ ਅਵਤਾਰਲੀਆ
ਥਾ ॥ ਜਬ ਵਹੁਬਾਲਕ ਦੋ ਅਢਾਈ ਬਰਸਕਾਹੂਆ ਤਬ ਹਮਹਜੂਰਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾਕਰਨੇ
ਅਰਥ ਆਵਤੇਹੂਏ ਕੁਝਰਾਂਵਾਲੇ ਆਇਉਤਰੇ ਥੇ ਜਬ ਹਮਨੇ ਉਸਬਾਲਕ ਕੋ ਯਾਦ
ਕੀਆ ਤਬ ਇਸਕੀਮਾਈ ਅਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੋਨਹੁ ਨੇ ਝੂਠ ਬੋਲਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਲ-
ੜਕਾ ਅਬੀ ਸੋਯਾ ਹੂਆਹੈ ਜਾਗਤਾਹੈ ਤੋ ਅਬੀ ਲੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇਐਸੇ
ਝੂਠ ਬੋਲਜਾ ਲੜਕੇ ਕੋ ਸੁਲਤਾਨਕੀ ਜਾਰਤ ਕਰਨੇ ਕੋ ਲੇਗਯਾ ਵਜੀਰਾਂਵਾਦ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਸ ਧੌਕਲਹੈਸੁਲਤਾਨਕੀਜਾਗਾ ॥ ਹਮਨੇਦੋਚਾਤਿਵਾਰਯਾਦ ਭੀ ਕੀਆ ਜਬ ਜਬ ਹਮਯਾਦ ਕਰੈ ਤਬ ੨ ਏਹੀ ਕਹੈ ਝੂਠਹੀਬੋਲੈ ਕੇ ਅਬੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਅਬੀ ਸੋਯਾਹੁਆ ਹੈ ਐਸੇ ਕਰਤੇ੨ਜਬ ਚੌਥਾ ਯਾਮਦਿਨਕਾ ਹੁਆ ਤਬ ਲੜਕੇ ਕੋ ਲੈਆਏ ਤਬ ਹਮ ਨੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਗੋਦ ਮੈ ਬੈਠਾਇਲੀਆ ॥ ਤਬ ਬਾਲਕਨੇ ਬਡੇ ਹਡਕੋਰੇ ਲੈਲੈਕੇ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰੀ ਜੋ ਮੈ ਹਜੂਰਕਾ ਸਿਖ ਥਾ ਆਪਕੇ ਹੁਕਮਸੇ ਇਨ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਅਵਤਾਰ ਲੀਆਹੈ ਅਬ ਯੇ ਮੁਝਕੂੰ ਤੁਰਕ ਮਲੇਛ ਗੋ ਬਧਹੁ ਕੀ ਜਾਗਤ ਕੋ ਲੈ ਜਾਇਕੇ ਹੁਕੇਕਾ ਪਾਨੀ ਪਿਲਾਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਕਹਕਰ ਪੁਨਃ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੋਵਤਾਭਯਾ ਤਦਨੰਤਰਹਮਨੇ ਕਹਜਾ ਅਛਾਭਾਈਜਿਵੇਂ ਤੇਰੀਰਜਾਇ ਜੇਰਹਣਾ ਹਈ ਤਾਂ ਰਹੁ ਜੇ ਜਾਣਾਹਈ ਤਾਂ ਚਲਜਾਜਾਮਲੇਛੋਂਕੀ ਜਾਰਤਅਰਹੁਕਜੋਂਕੇ ਪਾਣੀਕੇ ਸਪਰਸ ਕੋ ਵਹੁ ਹਠੀਲਾ ਹਜੂਰਕਾ ਸਿੰਘ ਬਡਾ ਜਪੀ ਤਪੀ ਹਠੀ ਨ ਸਹਾਰਤਾ ਹੁਆ ਉਠਕੇ ਚਲਦੀਆ॥ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਅਬ ਆਪ ਇਸਸੇ ਪੂਛੋ ਜੋ ਇਸੇਤਰਹ ਬਾਤਹੋਈ ਹੈ ਅਥਵਾ ਔਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹੋਈਹੈ॥ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਵਚਨਕੋਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਕਾਗ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਸੇ ਪੂਛਜਾਕੇ ਕਿਉਂ ਭਈ ਐਸੇਹੀਹੁਆਹੈ ਅਥਵਾ ਕੁਛ ਅਨਜਰੀਤੀ ਸੇ ਹੁਆਹੈ ਤਬਸਰਦਾਰਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹੁਆਤੋ ਐਸੇਹੀਹੈ ਜੈਸੇ ਇਨੋਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹੈ ਸਰਦਾਰਕਾ ਵਚਨਸੁਣਕੇ ਤਿਸੀਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਵਿਚਾਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਮੌਨਹੀਂ ਰਹੇ ਨਾ ਤੋ ਸਰਦਾਰ ਕੋ ਹੀ ਕੁਛ ਕਹਜਾ॥ ਅਰ ਨ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੇਹੀ ਕੁਛ ਕਹਜਾ॥ਬਚਨਹੁਆ ਕੇ॥ ਜੈਸੀ ਕਲਮਵੁੜੀ ਹੈ ਮਸਤਕ ਤੈਸੀਜੀਅੜੇਪਾਸ॥ਜੋ ਕਲਮਵਗਗਈ ਅਬਉਸਕੋ ਕਉਨਮੇਟੇ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬਇਸਕੀਓਰਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਸਭਾ ਬਰਖਾਸਤ ਹੁਈ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਡੇਰਜੋਂਕੂੰ ਚਲੇਗਏ ॥ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣੇ ਮੈ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੇਬਿਦਾਹੋਕੇ ਅਪਨੇਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲੇਆਏ ਅਰ ਸਰਦਾਰ ਭੀ ਨਿਰਾਸ ਜੈਸਾਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੋ ਚਲਾਆਯਾ ॥ਚੌਪਈ॥ ਬਿਨ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ॥ ਅਵਸ੍ਯ ਮੇਵ ਅਤਿ ਦੁਖਸੋ ਪਾਵੈ ॥ ਨਿਜਅਪ੍ਰਾਧ ਨ ਮਨਮੈਂ ਲਜਾਵੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਬਹੁ ਦੋਸ ਲਗਾਵੈ ॥੧॥ ਯਹ ਜੀਵਨਕੀ ਰੀਤੀ ਅਨੀਤੀ ॥ ਅਹਿਨਿਸਕਰਤ ਸਦਾ ਬਿਪ੍ਰੀਤੀ ॥ ਨਿਰਦੋਸਨ ਮੈ ਦੋਸ ਅਰੋਪਨ ॥ ਨਿਜਦੋਸਨ ਕੋ ਕਰਬੋ ਗੋਪਨ ॥ ੨ ॥ ਜਾਨਬੂਝਕੈ ਪਾਪ ਕਮਾਵੈ ॥ ਸੋ ਨਰ ਸੁਖ ਕੈਸੇ ਕਰ ਪਾਵੈ ॥ ਪਰਜੋ ਲੇਖ ਲਿਖਜੋ ਧੁਰਮਾਥੈ॥ ਮੇਟੈ ਕਹੋ ਕਵਨ ਬਿਧਿ ਸਾਥੈ ॥ ੩ ॥ ਦੇਖਹੁਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਾਨਤਾ ਭੀ ਥਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਰਬਕੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਜਾਨ ਲੇਤੇ ਹੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਥਾ ਭੂਤਕਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਤਥਾ ਭਵਿਖਤਕਾਲ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋਂਕੇ ਜਾਨਯ ਹਾਰੇ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਮੇਰੀ ਚੋਰੀ ਕੇ ਪੁਨਾ ਕੈਸੇ ਨ ਜਾਨੈਗੇ ਪਰੰਤੂ ਜੀਵ ਅਪਨੀ ਅਲਪਗਜਤਾ ਈਸ੍ਵਰਮੈਭੀ ਅਰੋਪਨਕਰ ਕਹਤਾਹੈ ਕੇ ਜੋ ਮੈ ਝੂਠ ਪਾਪਕਰਮ ਛਪ ਕੇ ਕਰਤਾ ਹਾਂ ਔਰ ਲੋਗੋਂਕੀ ਕਜਾ ਬਾਤਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਪਾਪ ਕਰਮਕੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤੋਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੀ ਅਲਪਗਤਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਗੁਰੂ ਮੈ ਅਰੋਪਨ ਕਰਕੇ ਇਨਸੇਭੀਅਪਨੀਜਾਣਮੈ ਪਾਪ ਕਰਮ ਛਪਾਇਕੇ ਕਰਤੋਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਦੂਸਰੇਕੇ ਛਿਪੇਹੁਏ ਕਰਮਕੋ ਮੈ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤਾਹੂੰ ਤੈਸੇ ਮੇਰੇ ਛਿਪੇਹੁਏਕਰਮਕੋ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੋਹੈ ਪੁਨਃ ਛਿਪਕੇ ਖੋਟਾਕਰਮ ਕਰਕੇ ਆਪਕੋਬਡਾ ਚਤੁਰ ਮਾਨਤੋਹੈ ਮੁਝਕੋ ਕਰਤੇਕੋ ਕਿਸੀਨੇ ਨਹੀਂ ਜਾਨਜੋਹੈ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ਕੇ ਸਾਕਤ ਐਸਾ ਜਾਨੀਐ ਜੈਸੀ ਲਸਨਕੀ ਖਾਨ। ਕੋਨੇ ਬੈਠੇ ਖਾਈਐ ਪਰਗਟ ਹੋਇ ਨਿਦਾਨ ॥ ੧ ॥ ਪਰੰਤੂ ਫਿਰਭੀ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਜੀਵ ਕਾ ਭਲਾ ਹੀ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ੧੦ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀਕਾ ਬਚਨਹੈ॥ਦੀਨਦਯਾਲ ਦਯਾਨਿਧਿ ਦੋਖਨ ਦੇਖਤਹੈ ਪਰ ਦੇਤ ਨ ਹਾਰੇ॥ਰੋਜੀਹੀਰਾਜ ਬਿਲੋਕਤ ਰਾਜਕ ਰੋਖ ਰੁਹਾਨਕੀ ਰੋਜੀ ਨ ਟਾਰੈ । ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਭਾਈਗੁਰੁਦਾਸ॥ਭਲੇ ਭਲੇ ਕਰਮੰਨੀਐ ਬੁਰਿਆਂਦੇ ਹਰਿਕਾਜ ਸਵਾਰੇ । ਅਉਗੁਣ ਕੀਤੇ ਹਰਿ ਨ ਚਿਤਾਰੇ ਇਤਜਾਦੀ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਪਰਲੋਕ ਸੰਬੰਧੀ ਸਰਦਾਰਕੀ ਉਤਮਗਤੀਹੀ ਕਰਦਈ ॥

ਸੋਃ ॥ ਜੈ ਜੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰਦੇਵ ਸਭ ਸੰਤਨਕਾ ਆਸਰਾ ।
ਨਿਗਮ ਲਹੈ ਨਹਿ ਭੇਵ ਨੇਤਿਨੇਤਿ ਕਰ ਬੋਲਹੀ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰ. ੩ ਸ. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾਂਗਤ ਸਰਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਣਨ ਨਾਮ ਸੋਲਵੋਂ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੬ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਏਕਸਮੇ ਬਡਾਦੀਵਾਨ ਲਗਾਹੁਆਥਾ ਤਹਾਂ ਏਕਮੁਸਲਮਾਨ ਦਿਵਾਨਸੇ ਬਾਹਰ ਦੂਰਖੜਾਥਾ ਬਚਨਹੁਆਚੋਬਦਾਰਕੋ ਵਹੁਜੋ ਅਮੁਕਾਪਿਡਕਾ ਮੁਸਲਮਾਨਖੜਾਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਿਸਕੋਰਸਤਾਕਰਕੇ ਬੁਲਾਇਲਜਾਉ। ਸਤਬਚਨਮਾਨਕੇ ਦੀਵਾਨਮੈ ਮਾਰਗਬਨਾਇ
ਕੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰਹੀਚੋਬਦਾਰ ਤਿਸਕੋਲੈਆਯਾ ਤਿਸਨੇਆਇਕੇਇਕਚੁਆਨੀਸਾਹਿਬਕੇ ਅਗੇ
ਰਖਕੇ ਮਥਾਟੇਕਜਾ ਬਚਨਹੁਆ ਕਿਉਂਵੇਸੁਰਾ ਜਬ ਸਗਾਈ ਤੇਰੀ ਛੁਟਗਈਥੀ ਤਬ
ਅਤਿਬਜਾਕੁਲਹੋਕੇਕਹੰਦਾਸੈਂ ਕੇ ਹੇਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਜੇਮੇਰੀਕੁੜਮਾਈਹੋਜਾਵੇ ਤਾਂਮੈਂ
ਸਵਾਰੁਪਯਾ ਆਪਕੀਭੇਟਾਦੇਵਾਂਗਾ। ਅਬਜੋਤੇਰੀਸਗਾਈਹੋਗਈਹੈ ਤਾਂ ਏਕਚੁਆਨੀ
ਦੇਣੇਲਗਾਹੈ ਇਕਰੁਪੈਪੀਛੇਬੇਈਮਾਨਹੋਤਾਹੈਂ ਉਠਾਇਲੈ ਯੇਚੁਆਨੀਅਪਨੀ। ਜਬ
ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤੁਰਕਕੋਕੁਛਕਤੇਜਹੋਕੈਐਸਾਬਚਨ ਕਹਜਾ ਤਬਵਹੁ ਮੁਸਲਮਾਨ ਥਰਥਰ
ਕਾਂਪਤਾਹੁਆ ਅਪਨੀ ਪਗੜੀਕੇ ਲੜਸੇ ਰੁਪਯਾਖੋਲਕੇ ਆਗੇਸਾਹਿਬਕੇ ਮਥਾਟੇਕਤ
ਭਯਾ ਅਰਕਹਤਾਭਯਾ ਕੇ ਆਪਤੋਖੁਦਖੁਦਾਹੋ ਸਭਕੇਦਿਲਾਂਕੀਬਾਤਜਾਨਤੇਹੋ ਅਸੀ
ਬੰਦੇਹੀਭੂਲੇਹੁਏਹਾਂ ਥੋੜੀਸੀਬਾਤਪਰਬੇਈਮਾਨਹੋਕੇ ਅਪਨਾਧਰਮਇਮਾਨ ਛੋਡਦੇਤੇ
ਹਾਂ ਸੋਆਪਨੇਅਬਮੇਹਰਕੀਨਿਗਾਹਰਖਣੀ ਹਮਾਰੇਐਬਾਂਕੀਓਰਨਹੀਂਦੇਖਣਾ॥ਪੁਨਃ
ਬਚਨਹੁਆ ਕੇ ਜਿਸਗੁਰੂ ਪੀਰਕੀ ਜਿਤਨੀ ਮਾਨਤਾਕਰਜੇ ਅਥਵਾ ਜਿਸਕਿਸੀਕੇ
ਜਿਤਨਾਕ ਦੇਣਾ ਕਹਜੇ ਤਬ ਉਤਨਾਹੀ ਉਸਕੋ ਦੇ ਦੇਈਏ ਤਬ ਖੁਦਾਕੀ ਸਚੀਦ-
ਰਗਾਹ ਮੈ ਸੁਰਖਰੂ ਬੰਦਾ ਹੋਤਾਹੈ ਨਹੀਂਤੋ ਬੇਈਮਾਨਕਰਕੇ ਮਾਰਜਾਜਾਤਾਹੈ ਵਹੁਭੀ
ਉਸ ਸੇ ਉਸਲਹਣਦਾਰ ਕੋ ਦਿਵਾਯਾ ਜਾਤਾਹੈ ॥ ਐਸਾ ਕਾਮ ਫੇਰ ਕਬੀਭੀ ਨਹੀਂ
ਕਰਨਾ॥ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਉਸ ਮੁਸਲਮਾਨਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ
ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਕਿਬਲਾ ਅਬਕਾ ਮੇਰਾ ਯੇ ਗੁਨਾਹ ਮਾਫਕਰੋ ਫਿਰ ਮੈਂ
ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਬੀ ਨ ਕਰੂੰਗਾ ਜੈਸੇ ਆਪਨੇ ਫੁਰਮਾਯਾ ਹੈ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕਰੂੰਗਾ ਐਸੇ ਅ
ਪਨੀ ਭੂਲ ਬਖਸਾਇਕੇ ਬਿਦਾਹੁਆ॥ਤਦਨੰਤਰ ਏਕਮੁਸਲਮਾਨੀ ਬਾਲਕਕੋਕੁਛੜ
ਮੈਲੀਏਹੁਏ ਦੂਰਖੜੋਤੀ ਹੁਈ ਮਨਮੈ ਬੀਚਾਰੇਕੇ ਮੈਨੇਗੁਰੂਜੀਕੀਸੁਖਨਾ ਛੋਣੀਹੈਕੈਸੇ
ਪਾਸਜਾਇਕੇ ਹਜੂਰਸਾਹਿਬਕੇ ਦੇਵਾਂ ਤਬ ਚੋਬਦਾਰ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੁਆ ਕੇ ਦਿਵਾਨ ਕੇ
ਬਾਹਰ ਅਮੁਕਗ੍ਰਾਮਕੀਇਸਨਾਮਵਾਲੀਕੁਛੜ ਮੈਬਾਲਕਲੀਏਹੁਏਏਕਮੁਸਲਮਾਨੀ
ਖੜੀਹੈ ਦਿਵਾਨ ਮੈ ਰਸਤਾ ਕਰਕੇ ਉਸਕੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਲੈਆਵੇ ॥ ਸਤਬਚਨਮਾਨ
ਕੇ ਚੋਬਦਾਰ ਨੇ ਜਾਇਕੇ ਤੁਰਕਣੀ ਸੇ ਪਤਾ ਪੂਛਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਆਨਖੜੀ
ਕਰੀ ਤਬ ਤਿਸਮੁਸਲਮਾਨੀਨੇ ਏਕ ਗੁੜਕੀ ਰੋੜੀ ਦੋਤੀਨਸੇਰਕੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ
ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ॥ ਬਚਨਹੁਆ ਕਹੁ ਮਾਈ ਯੇ ਕੈਸੀਰੋੜੀ ਗੁੜਕੀਹੈ ਤਬ ਤਿਸ
ਮਾਈਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਮੈਨੇ ਕਹਜਾਸੀ ਕੇ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ
ਜੀ ਜੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਪੁਤ੍ਰਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈ ਏਕ ਗੁੜਕੀਰੋੜੀ ਆਪਕੀ ਭੇਟਾਕਰਾਂ ਤਬਬਚਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੁਆ ਕੇ ਮਾਈ ਏਡੇ ਸਸਤੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮਾਂਗਤੀਹੈਂ ਤਬ ਉਸ ਮੁਸਲਮਾਨੀਨੇ ਕਹਜਾਜੀਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਅਸੀ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਹਾਂਸਾਥੋਂ ਇਤਨਾ ਭੀ ਬਡੇ ਮੁਸਕਲਸੇ ਬਨ ਪਰਤਾ ਹੈ ਔ ਆਪ ਕ ਘਰ ਕੁਛ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂਹੈ ਆਪ ਨੇ ਅਪਨੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਕਰਕੇ ਯੇ ਬਾਲਕ ਬਖਸਦੀਆ ਹੈ ਆਪਗਰੀਬਨਿਵਾਜਹੈਂ ਮੇਰੇਜੈਸੇ ਗਰੀਬੋਂਉਪਰ ਬਹੁਤਹੀ ਮੇਹਰਕਰਤੇਹੋ ਪੁਨਾਃ ਬਚਨਹੁਆ ਅਡਾ ਮਾਈਜਾਹੁ ਸਤਬੋਲਜਾਕਰਅਪਨੇ ਮਾਲਕਕੀ ਕਮਾਈਵਿਚੋਂ ਖੁਦਾਕੇ ਨਾਮਪਰ ਜੋ ਤੇਰੇਸੇ ਦੀਆਜਾਵੇ ਸੋਗਰੀਬੋਂਕੋਦੇ ਦੀਆ ਕਰ ਤੁਮਾਰਾ ਕਾਮ ਅਛਾ ਚਲ ਜਾਯਾਕਰੇਗਾ ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ਦੇਕੇ ਉਸ ਮੁਸਲਮਾਨੀਕੋ ਬਿਦਾਕੀਆ ਪੁਨਃ ਬਦਨਕੀਆ ਕੇ ਯੇ ਗੁੜਕੀ ਰੋੜੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਪਾਇ ਦੇਵਹੁ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਤਗੁਰੁਕੀ ਜੋ ਸ਼ਰਨੀ ਆਵੈ ॥ ਮਨਬਾਂਛਤ ਫਲ ਤਤਛਿਨਪਾਵੈ॥ਯਾਂ ਬਿਧ ਸਤਗੁਰ ਪਰਮਦਯਾਲਾ॥ਪੂਰਣ ਮਨਸਾ ਕਰਤਬਿਸਾਲਾ॥ ਕਵਿਤ ॥ ਕਰੁਣਾ ਨਿਧਾਨਗੁਰੁ ਮਦ੍ਰਦੇਸ ਪੁਰਪੁਰ ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਸਭ ਜਗਮੈਂ ਸੁਹਾਵਨੀ ॥ ਯਾਤ੍ਰਾਸੁਕਰੀਆਪ ਜਾਂਕੋਜਗਜਪਤਜਾਪਤਾਪਤੀਨਕਰਤਖਾਪਕਰਪੂਰਮਨ ਭਾਵਨੀ ॥ ਬੈਠ ਪਰਯੰਕ ਪਰ ਮੇਟਤ ਕੁ ਅੰਕ ਭਾਲ ਟੇਕਤ ਜੋ ਮਾਥ ਮਨਸੁਧਕਰ ਭਾਵਨੀ॥ਲਾਗਤਚਰਨ ਗੁਰੁਜਾਗਤ ਪਰਮਪੁੰਨਜਗੀਗਾਸਮਪਦਰਜ ਤੀਨੋਲੋਕਪਾਵਨੀ॥੧॥ ਅਥ ਮਦ੍ਰਦੇਸ ਯਾਤ੍ਰਾਪ੍ਰਸੰਗਃ ਏਕਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇ ਮਦ੍ਰ ਦੇਸਕੇ ਸਿਖੋਂਨੇ ਬਹੁਤਸੀਹੀਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕਰੀ ਕੇਹੇ ਪ੍ਰਭੁਜੀ ਆਪਯਾਤ੍ਰਾਕੇਬਹਾਨੇ ਦੇਸ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰਕਰੋ ਕੋਈ੨ਐਸੇਭੀਸਰੀਰਹੈਂ ਜੋ ਉਨਕੋਘਰਕੇਧੰਧੇਛੋਡਕੇਅਨਜਤਰੇ ਕਹੂੰ ਨਹੀਜਾਣਾਮਿਲਤਾਹੈ।ਕੋਈਕੋਈਮਾਯੋਂਕੇਸਰੀਰ ਐਸੇਭੀਹੈਂਜੋਸਨਬੰਧਿਯੋਂਕੀਕੈਦ ਪਰੇਹੈਂ ਉਨਕੋਘਰਸੇਬਾਹਰ ਏਕਚਰਣਭੀ ਨਿਕਸਨਾ ਨਹੀਂਮਿਲਤਾਹੈ ਆਪਕਾ ਅਵਤਾਰਅਬਕਲਯੁਗਮੈਂਦਰਸਨਦ੍ਵਾਰਾ ਉਪਦੇਸ਼ਦ੍ਵਾਰਾ ਸਮਦਮ ਆਦਿਕ ਸਾਧਨੋਂਸੇ ਸਰਬਸੰਸਾਰੀਜੀਵੋਂਕੋਸੰਸਾਰਸਮੁਦ੍ਰਸੇਉਧਾਰਕਰਣੇਅਰਥਹੈ ਯਾਂਤੇਆਪਯਾਤ੍ਰਾਕੇਮਿਸ ਉਨਲੋਕੋਂਕੇ ਉਧਾਰਅਰਥਦੇਸਾਟਨਕਰੋ॥ਦੇਸਕੀ ਧਰਤੀਕੋਪਵਿਤ੍ਰਕਰੋ।ਐਸੀਐਸੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖੋਂਕੀ ਬੇਨਤੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮਾਨਲਈ ॥ ਉਸਯਾਤ੍ਰਾ ਮੈਂ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘ ਮਲਕਪੁਰਵਾਲੇਕਾ ਬੇਟਾ ਬਖਸੀਠਾਕੁਰਸਿੰਘ ਤਥਾ ਸੰਤਹੀਰਾਸਿੰਘਜੀ ਔਰ ਭਾਈ ਮੰਗਲਸਿੰਘਧਾਰੀਵਾਲੀਯੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਵੇਲੇ ਰੋਜਉਠਕੇ ਬਚਿਤ੍ਰਨਾਟਕ ਸੁਣਾਵਤਾਹੋਤਾਥਾ ਤਿਸ ਦੇਸ ਯਾਤ੍ਰਾਮੈ ਯੇ ਤੀਨਹੁਹਜੂਰਕੇ ਸਾਥਹੀਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਜਾਇਉਤਰੇ ਤਹਾਂਕੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦਜੋਂਨੇ ਸੰਤੋਕੋ ਦੋਦਿਨਰਖਜਾ ਤਦਨੰਤਰ ਵੇਂਈਪੋਈਕੇ ਜਿਮੀਦਾਰਸਿੰਘਲੈਗਏ ਅਪਨੇਗ੍ਰਾਮਮੈ ਉਨੋਨੇਭੀ ਬਡੀਸੇਵਾ ਪੂਜਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੀਨੀਬਹੁਤਸੇਸਰੀਰਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਤੇਭਏਸੰਤਿਨਾਮਕੇਉਪਦੇਸੀਗੁਰੁਮੁਖਹੋਤੇਭਏ ॥੨॥
ਤਹਾਂਸੇ ਫਤਜਾਵਾਦਕੇਲੰਬਰਦਾਰਆਇਕੈਲੈਗਏਬਡੇਆਦਰਸੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇਡੇਰੇਕੋ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੇ ਅੰਮ੍ਰਤਛਕਕੇ ਗੁਰੁਮੁਖਹੁਏ ਸਤਿਨਾਮਕਾ ਉਪਦੇਸਲੈਕੇ॥੩॥ਮੁਗਲਾਨੀ
ਗ੍ਰਾਮਕੇਲੋਕਸਾਹਿਬਕੇਡੇਰੇਕੋ ਅਪਨੇਗ੍ਰਾਮਮੈਲੈਗਏ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਹਜੂਰਕਡੇਰੇਕੀਸੇਵਾ
ਉਨੰ ਨੇ ਕਰੀ ਗੁਰਮੁਖਹੁਏ ਪੁਨਾ ਨਾਗੋਂ ਕੇ ਲੰਬਰਦਾਰਪ੍ਥਮਹੀਆਏਬੈਠੇ ਤਹਾਂਸੇ
ਅਪਨੇਪਿੰਡਕੋਲੈਗਏ ਰਸਤਘ੍ਰਿਤਦਾਣਾਵਗੈਰਾ ਘਾਸਆਦਿਕਸਰਬਵਸਤੁਪਹੁਚਾਈ
ਪਿੰਡਵਿਚੋਂਏਕਠੀਕਰਕੇ ਦੂਧਦਹੀਮਖਣਲੱਸੀ ਆਦਕਕਰਕ ਪੂਰੀਪੂਰੀਸੇਵਾਕਰਤੇ
ਭਏ॥੫॥ਪੁਨਃ ਭੂਤ ਵਿੰਡਮੈ ਇਸਰੀਤੀਸੇਆਏ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਵੇਭੀਸੇਵਾ
ਕਰਤੇਭਏਸਿਖਹੁਏ॥੬॥ਪੁਨਃ ਫੇਰੂਮਾਨਕੇ ਜਿਮੀਂਦਾਰਸਿੰਘ ਅਪਨੇਨਗਰਮੈਂਲੈਗਏ
ਬਹੁਤਸੇਹਜੂਰਕੇਸਿਖਹੁਏਬਡੀਪੂਜਾਭੇਟਾਕਰੀ॥੭॥ਤਦਨੰਤਰਚੀਮੇਥਾਠਕਾ ਜੈਲਦਾਰ
ਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘਸੇਆਦਿਲੈਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾਡੇਰਾ ਚੀਮੇਥਾਠ ਨਾਮ ਨਗਰਕੋਲੈਗਏ ਤਹਾਂ
ਦੋਦਿਨਰਹੇ ਬਹੁਤਸੇਜਿਮੀਂਦਾਰ ਆਦਿਕ ਹਜੂਰਕੇਸਿਖਹੁਏ ਸਤਿਨਾਮਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਜੀਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ਲੈਕੇ ਕਮਾਵਤੇਭਏ ॥੮॥ ਜਹਾਂਜਹਾਂ ਸਾਹਿਬ ਜਿਸਜਿਸ ਗ੍ਰਾਮਨਗਰ
ਮੈਜਾਇਕੇ ਉਤਰਤੇਥੇ ਤਹਾਂਤਹਾਂਭਾਈਕ੍ਰਿਪਾਲਸਿੰਘਨਾਗਾ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬੈਠਨੇ ਅਰਥ
ਪਹਿਲੇਹੀਜਾਇਕੇਹਥਡੇਢਹਥਕਾਜਿਮੀਸੇਉਚਾਚੌਤਰਾਬਨਾਇਦੇਤਾਥਾ ਉਸਕੇਉਪਰ
ਹੀਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਬੈਠਨੇ ਅਰਥਗਦੇਲੇ ਵਗੈਰਾ ਵਿਛਜਾਤੇਥੇ ਔਰ ਸਿਰਹਾਨੇਤਕਜੇ
ਲਗਜਾਤੇਥੇ ਤਿਸਕੇ ਉਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬੈਠਕੇ ਸਬਸੰਗਤਾਂਕੋ ਦਰਸਨਦੇਤੇਥੇ॥ਫਿਰ
ਵਹੀ ਚੌਂਤਰਾ ਪੂਜਨੇਕਾ ਅਸਥਾਨ ਲੋਕੋਵਾਸਤੇਰਹਤਾਭਯਾਦਮਦਮਾਨਾਮਸੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ
ਹੋਤਾਭਯਾ ਜੋਜੋਮਨਸਾਧਾਰਕੇ ਉਸ ਦਮਦਮੇ ਪਾਸ ਘ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀਪਕਜਗਾਤੇਹੈਂ ਤਥਾ
ਗੁਰੂਜੀਕਾਧਜਾਨਧਰਕੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਕਾ ਭੋਗਲਗਾਤੇਹੈਂ ਅਥਵਾ ਜਥ ਅੰਨਤਜਾਰਹੋਤੇ
ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਧਜਾਨਧਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਕਾਭੋਗ ਗੁਰੂਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਲ
ਗਾਇਕੇ ਪੀਛੇ ਸੀਤਪ੍ਰਸਾਦ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕਾ ਛਕਤੇ ਭਏ ਤਿਨਲੋਗਨ ਕੀਆਂ ਸਰਬ
ਮਨਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣਹੋਤਜਾਂਭਯਾਂ॥ਕੋਈਦਸਵੰਧ ਖੇਤੀਕੇ ਦਾਣਿਆਂ ਕਾ ਦੇਤੇ ਭਏ
ਕੋਈਨੌਕਰੀਬਜਾਪਾਰਆਦਿਕਕਰਕੇਅਪਨੀਕਮਾਈਵਿਚੋਂਦਸਵੰਧਆਜਤਕਦੇਤੇਹੈਂ।
ਪੁਨਃ ਜਿਸਗ੍ਰਾਮ ਅਥਵਾਨਗਰਕੇਬਾਹਰ ਸਾਹਿਬਜਾਇਕੇ ਉਤ੍ਰੇ ਪੀਛੇ ਦਰਸਨ ਵਾਲੇ
ਲੋਗਕਾਰਭੇਟਪ੍ਥਮਹੀਲੈਕੇਤਹਾਂਜਾਇਖੜੇਵੈਂਦੇਕੋਹੀਚੋਕੋਹੀ ਗ੍ਰਾਮੋਕੇਲੋਕਾਂਕਾਵਹੀਰ
ਪੜਜਾਵੇਹਜਾਰੋਂਲੋਕਸੁਖਣਾਮਾਨਤਾ ਵਾਲੇਆਵੈ ਅਰਕੋਈ੨ ਕੇਵਲਦਰਸਨਵਾਸਤੇ
ਹੀ ਆਵੈ ਔਰਬਹੁਤਸੇ ਲੋਕ ਅੰਮ੍ਰਤਛਕਣੇਵਾਸਤੇਹੀ ਆਵੈ ਔਰ ਕੋਈ ੨ ਉਪਦੇਸ਼

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੀਲੇਨੇਕੋਆਵੈ ਔਰ ਕੋਈਜਾਤੀਸੁੰਦਰਉਤਮ ਸੰਸਕਾਰੋਂਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਸਤਸੰਗ ਹੀ ਕਰਣੈਕੋ ਆਵੈਂ ਨਿਸਕਾਮਹੋਕੈਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਜਲਪਾਨੀ ਬਸਤ੍ਰਧੋਵਨਆਦਿਕ ਕਰੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਬਸਤ੍ਰਹੁਕੇ ਬਡੇ੨ਢੇਰ ਸੂਤਕੇ ਅਨਾਜਕੇ ਗੁੜਕੇ ਪੈਸੇਰੁਪਯੋਂ ਕੇਮੋਹਰੋਂਕੇ ਢੇਰਲਗਜਾਵੈ ਦੂਧਦਹੀ ਔ ਅੰਨਕੇ ਬਡੇਬਡੇਢੇਰਲਗਜਾਵੈ ਅਸ੍ਪਹਰ ਲੰਗਰਹੋਤਾਰਹੈ ਔਰ ਸੰਗਤਾਂਆਤੀਹੈਂ ਪ੍ਸਾਦ ਛਕ੨ਕੇ ਚਲੀਜਾਤੀਹੈਂ॥੧੦॥ਇਸੀ ਪ੍ਕਾਰਸੇ ਬਾਬੇਬਕਾਲੇਆਏ ॥ ਤਹਾਂਕੀਸੰਗਤ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇਆਈ॥ਤਿਸਮੈ ਜਗਤ ਸਿੰਘਸੋਹਨਸਿੰਘ ਭਾਗਮਲ ਰਾਮੂ ਇਨਚਾਰੋਂ ਖਤ੍ਰੀਯੋਂਨੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਕੇ ਹੇਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਕੋਈਮਾਰਗ ਕਲਜਾਣਕਾਸਾਨੂੰਕੀ ਬਤਾਉਜੀ ਜਿਸਕਰਕੇਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਕੋ ਤਰਜਾਯੇ ਅਰਮਾਯਾਕਾ ਮੋਹਛੁਟਜਾਵੇ ਜਿਸਕਰਕੇ ਐਸੀ ੨ ਬੇਨਤੀਸਿਖੋਂ ਕੀਸੁਣਕੇ॥ਉਤ੍ਰ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ਹੇਸਿਖ ਧਰਮਕੀਕਿਰਤਕਰਕੇ ਸਾਧਸੰਗਤਸਾਥਵੰਡਕੇ ਛਕਜਾਕਰੋ ਦੋਨੋਵਖਤਧਰਮਸਾਲਮੈ ਆਯਾਕੀਆਕਰੋ ਸੰਤਹੁਕਾ ਸੰਗ ਕੀਆਕਰੋ ਸੰ ਤਹੁਸੇਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਕੀ ਅਥਵਾਔਰਕਿਸੀ ਵੇਦਾਂਤਕੇਗ੍ਰੰਥਕੀਕਥਾਸੁਣਯਾਕਰੇਐਸੇ ਕਰਤੇਹੁਏਤੁਮਸਹਜੇਹੀਸੰਸਾਰਰੂਪੀਸਮੁਦ੍ਸੇਪਾਰਹੋਜਾਉਗੇ ਤਬਉਨਚਾਰੋਂਨੇ ਨਮਸ-ਕਾਰ ਕੀਆਜੈਸੇਸਾਹਿਬਨੇਉਨਸੇਬਚਨਕੀਆ ਥਾ ਉਸੀਰੀਤੀਸੇ ਕਰਤੇਭਯੇ ਉਨਕਾ ਇਸੀਪ੍ਕਾਰ ਸੇਭਲਾਹੋਤਾਭਯਾ॥੯॥ਸਾਖੀ॥ਪੁਨਃਬੁਢੇਥੇਹੁਆਏ ॥੧੦॥ਤਹਾਂਸੇਬਜਾਸਾ ਉਤ੍ਰਕੇ ਢਿਲੋਂਗ੍ਰਾਮਮੈਕੇਲੋਗ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅਪਨੇਗ੍ਰਾਮਮੈਲੈਗਏ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾਕਰਤੇਭਏ॥੧੧॥ਤਹਾਂਸੇ ਪਡੇ ਨਗਰਮੈਆਏ ਜਿਥੇਕਾਭਾਈਸੁਹੇਲਸਿੰਘਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀਸਿੰਘਥਾ ਗੁਰੂਜੀਕੇਹਜੂਰਹੀ ਰਹਤਾਥਾ ਤਹਾਂਭੀਸ੍ਰੀਸਾਹਿਬਦਿਤੇਕਾ ਦਰਬਾਰਹੈ ॥੧੨॥ ਪੁਨਃ ਪਢਾਲੀਗੁਰੂਜੀਕਾਡੇਰਾਜਾਇਉਤਰਿਆ ਜਿਥੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘਸਰਦਾਰਆਇਮਿਲਜਾਥਾ॥੧੩॥ ਪੁਨਾ ਖੀਰਾਂਵਾਲੀਗ੍ਰਾਮਮੈ ਏਕਰਾਤ੍ਰਰਹਕੇ ਕ ਪੂਰਥਲਜੇਕੇਸਰਦਾਰਨੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਪੇਸ਼ਵਾਈ ਆਪਨੇਮੁਸਾਹਿਬਭੇਜਦੀਏਥੇਫਿਰ ਕਪੂਰਥਲੇ ਸਰਦਾਰਨਿਹਾਲਸਿੰਘਨੇ ਬਡੀ ਸੇਵਾਕਰੀ ਮਾਈਹੀਰਾਂਸਰਦਾਰਨੀਤੇ ਦੋ ਮੰਜਲਉਤਰੇ ਪ੍ਯੰਤਪ੍ਸਾਦ ਭੇਜਤੀਰਹੀਥੀ ਬੈਂਹਯਜਾਂਭਰਵਾਇਕੇ ॥੧੪॥ਤਦਨੰਤਰ ਠਟੇਟਿਬੇਆਏ ਜਿਥੇਕਮੋਸਿਖਰਹੰਦੇਹੈਂ ਉਨਕਮੋਸਿਖੋਂਨੇਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਪ੍ਸਾਦਆਦਿਕ ਕੀ ਸੇਵਾਕਰੀ ਤਿਸਗ੍ਰਾਮਕੇਸਾਰੇਹੀਕਮੋਸਿਖ ਗੁਰੁਮੁਖ ਹੋਤੇਭਏ ਅੰਮ੍ਤਭੀ ਗੁਰੂਜੀਸੇ ਛਕਜਾ ਸਤਿਨਾਮਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਮੰਤ੍ਰਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ਭੀਲੇਤੇਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਆਗੇਸਾਰੇਸਿਖਖੜੇਕੇਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਜਕਰਤੇਭਏਕੇਹੇਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀਆਪਸਚੇਹੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹਹੋਇਸਮੈਕੁਛਭੀਸ਼ਕਨਹੀਹੈਆਪਦੀਨਦੁਨਜਾਂਕੇਮਾਲਕਹੋਲੋਕਪ੍ਲਕਮੈਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਹੀਸਹਾਯਤਾਕਰਤੇਹੋਅਸੀਸਾਰੇਹੀਆਪਕੇਸਿਖਹਾਂਜੀਹੇਦੀਨਦਜਾਲਜੀਆਪਤਾਰਦੇ
ਆਏਹੋਜੀਸਾਡੇਊਪਰਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸਟੀਕਰੋ ਸਾਨੂੰਭੀਤਾਰੋਜੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਸਾਡੇਪਾਸ
ਜਿਮੀਨਕੀ ਮੁਠੀਨਹੀਹੈ ਇਥੇਰਕੜਪਿਆਹੈ ਚੁਹਣਾਂ ਤੇ ਕਿਰਲੀਆਂ ਥਰੇਥਹੁਤ ਸੇ
ਦੇਂਦੀਆਂਹੈਂਅਸੀਲੋਕਕੁਖੇਮਰਦੇਹਾਂਜੀਯਾਂਤੇਇਨਅਪਨੇਸਿਖੋਂਕੋਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰਕੇ ਤਾਰਹੁ
ਆਪਤਾਰਣੇਯੋਗਹੋ ਸੰਤਨਦੀਅਰਮੇਘਲਾ ਚਲੇਬਿਹੰਗਮਚਾਲ॥ਜਿਹਜਿਹਸਾਧੁਪਗ
ਧਰੇ ਤਹਤਹ ਕਵਿਨਿਹਾਲ॥ਉਨਕੀਅਰਜਸੁਣਕੇਸਾਹਿਬ ਬਚਨਕਰਤੇਭਏ ਹੇ ਭਾਈ
ਸਿਖੋਤੁਮਨੇ ਧਾਰੀਵਾਲਕੀ ਅਰਜ ਜਿਮੀਨਵਾਸਤੇ ਕਰੀਥੀ ਅਬਤੁਮਾਰੀਅਰਜਹਮਨੇ
ਸੁਣਕੇਮਨਜੂਰਕਰਲਈਹੈ॥ਹਮਨੇ ਵਰਣਦੇਵਤਾਕੋ ਹੁਕਮਦੇਦੀਆਹੈ ਸੋਧਾਰੀਵਾਲ
ਕੀਜਿਮੀਨਕਾਟਕੇ ਤੁਮਾਰੇਗ੍ਰਾਮਮੈਲਾਇਦੇਵੇਗਾ ਦਸਬਾਰਾਂ ਕੋਸਕੀਸਾਰੀਮਿਟੀਇਥੇ
ਲਜਾਇਡਾਰੇਗਾ ॥ ਜੇਤੁਸੀਸਾਧਸੰਗਤਕੀਸੇਵਾਮੈ ਹਾਜਰਰਹੋਤਾਂ ਅਰਗੁਰੂਕੇ ਸਨਮੁਖ
ਰਹੁਆਪਭੀਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰਾਂਕੋਭੀ ਗੁਰੁਮੁਖਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿਖਕਰਣਾ ਆਏਗਏਸੰਤ
ਸਿਖਕੀਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾ ਕੀਆਕਰੋ॥ਤਬਸਰਬਕਮੇ ਸਿਖੋਂਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਜਕਰੀ
ਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਹਮਾਰੇਪੁਤ੍ਰ ਪੋਤ੍ਰ ਅਨੰਤਪੀੜੀਆਂ ਆਪਕੇਹੀ ਚਰਣਾਂ ਕੇ ਸਿਖ
ਹੋਯਾਕਰੇਗੀਆਂ॥ਤਬਬਚਨਹੁਆਕੇਜੇਗੁਰੂਕੇਸਨਮੁਖਰਹੋਗੇਤਾਂਸਭੀ ਕੁਛਮੁਕਤਾਨਾਮ
ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੋਤਾਰਹੇਗਾ ਜੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਜਾਉਗੇ ਤੋਫਿਰਕੁਛਭੀਨਹੀਂਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੇਸੂਰਯ
ਕੋ ਪਿਠਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਪੜਛਾਵੇਂਕੋ ਕੋਈ ਪਕੜਜਾਚਾਹੇ ਤਬਨਹੀਂਪਕੜਜਾਜਾਤਾਹੈ॥
ਅਰ ਜੇ ਪੜਛਾਵੇਂਕੋ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਸੂਰਯ ਕੇ ਸਨਮੁਖਦੌੜਤਾਹੈ ਤਬ ਪੜਛਾਵਾਂਆਪੇ
ਹੀਪੀਛੇਦੌੜਜਾ ਚਲਜਾ ਆਵਤਾਹੈ॥ਤੈਸੇਹੀਜੇਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼ਰਕੀਓਰਪੀਠਦੇਕੇਮਾਯਾ
ਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੀ ਇਛਾਕਰਤਾਹੈ ਤਬਮਾਯਾ ਇਸਸੇਭਾਗਜਾਤੀਹੈ॥ਜੇਜੀਵਗੁਰੂ ਪਰ-
ਮੇਸਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖਰਹਤਾਹੈ ਤਬ ਪੜਛਾਵੇਂਕੀਤਰਹਮਾਯਾ ਇਸਜੀਵਕੇ ਪੀਛੇਆਪੇ
ਦੌੜੀਆਵਤੀਹੈ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗੁਰੂਜੀ ਅਪਨੇਸਿਖੋਂਕੋਉਪਦੇਸ਼ਦੇਕੇ ਤਹਾਂਸੇਬਾਬੇਕੇ
ਸੁਲਤਾਨਪੁਰਕੋਆਏ ॥ ਤਹਾਂ ਠਟੇਟਿਬੇਮੈਅਬਭੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇਕੀ ਪੂਜਾਹੋਤੀਹੈ
ਸੁਖਣਾਚੜਤੀਆਂਹੈਂਆਏਗਏ ਸਾਧੁਸਿਖਓਸੇਵਾਭੀਕਰਤੇਹੈਂਆਜਤਕਐਸੇਸੁਣਨੇ ਮੈ
ਆਵਤਾਹੈ॥੧੫॥ਸੁਲਤਾਨਪੁਰਆਏਜਹਾਂਬਾਏਕੀਹਟੀਹੈਬੇਈਂਕੇਤਟਪਰਬਾਬੇਨਾ ਨਕ
ਸਾਹਿਬਜੀਕੀਬੈਰਭੀਹੈ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰਜਾਣੇਥੋਂ ਪਹਲੇ ਰਵਿਤਾਸਪੁਰੇਮੈਡੇਰਾਜਾਇ ਉ
ਤ੍ਰਜਾ ਤਹਾਂਏਕਰਾਤ੍ਰਰਹੇ ਸਿਖਾਂਨੇ ਬਹੁਤਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਭੀਕਰੀ ਪਰੰਤੂ ਨ ਰਹੇ ॥੧੬॥
ਅਗਲੇਦਿਨਮਲਸੀਹਾਂਮੈਂਡੇਰਾਜਾਇਉਤ੍ਰਜਾ ਕਿਤਨੇਕੁਦਿਨਤਹਾਂ ਰਹਕੇਹੋਲਾ ਮਹਲਾ
ਮਲਸੀਹਜਾਂਮੈਹੀਕੀਆ॥੧੭॥ਪੁਨਃ ਰਵਿਤਾਸਪੁਰੇਕੇ ਮਾਰਗਹੋਕੇ ਬਾਬੇਕੀਦਖਣੀਮੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੇਰਾਜਾਇਉਤ੍ਰਜਾ ਦਖਣੀਕਾ ਮਹੰਤਮੰਗਲਦਾਸ ਉਦਾਸੀਸਾਧੂਥਾ ਤਿਸਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀਅੰਨਾਦੀਕਰਕੇ ਬਡੀਸੇਵਾਕਰੀ ਔਰ ਘੋੜੇ ਹਾਥਜੋਂਕੋ ਦਾਣਾ ਪਠਾਬਹੁਤਮੁਕਤਾ ਦੀਆ॥ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਰਸਾਦਪਾਇਕੇਪ੍ਰਯੰਕਪਰਜਬ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੂਏ ਤਬਮਹੰਤ ਮੰਗਲਦਾਸਨੇ ਸਾਹਿਬਕੇਆਗੇ ਅਰਜਕੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮੇਰਾਸਿਰਬਹੁਤਹੀ ਦੁਖਦਾ ਰਹਤਾਹੈ ਅਨੇਕਹੀਔਖਧਜਾਂ ਮੰਤ੍ਰਜੰਤ੍ਰਕੀ ਕਰਥਕਾਹੂੰ ਪਰੰਤੁਸਿਰਕੀਪੀੜਾਨਹੀਂ ਹਟੀ ॥ਤਬਹਸਕੇਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਬਾਣੇਕੀਪੂਜਾ ਮਤਖਾਯਾਕਰਹਲਵਾਹਨੋਂਕੀ ਪੂਜਾ ਖਾਯਾਕਰਵਹੁਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਬਡਾਜੋਰਾਵਰਹੈ॥ਤਬਮੰਗਲਦਾਸਨਕਹਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਹਮਤੋ ਬਨੇਤਨੇਸਾਰੇਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਹਾਂਜ ਬਾਬੇ ਕੀ ਪੂਜਾ ਹਮ ਨ ਖਾਯੇ ਤਬ ਔਰਕਿਸਕੀਖਾਯੇ॥ਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬਨੇਹਸਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਜੋਕੋਈ ਮਾਲਭਰਤਾਹੈਉਸੀਕੋਜਗਾਤਲਾਗਤੀਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਮੰਗਲਦਾਸਨੇਕਹਜਾਜੀ ਸੌਦਾਗਰਾਂ ਕੇ ਮਾਲਪਰ ਜਰੂਰਜਗਾਤਲਾਗਤੀਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਰਕਾਰੀਮਾਲਪਰਜਗਾਤ ਨਹੀਲਾਗਤੀਹੈ ਤੈਸੇਹਮਾਰਾਤੋਸਭੀ ਕੁਛ ਧਨਧਾਨਜਸਰੀਰਭੀਬਾਬੇਸਾਹਿਬ ਹੀਕਾਹੈ ਫਿਰਜਗਾਤ ਕੈਸੀ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਿਤਨੀਕਦੇਰਤਕ ਆਪਸਮੈ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸਹੋਤੇ ਰਹੇ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇਹੇਮੰਗਲਦਾਸਜੀਸਾਧ ਸੰਗਤਕੇ ਚਰਣ ਧੋਇਕੇ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤਸੀਸਉਪਰਸਾਰੇਲਗਾਇਲੀਆਕਰੋ ਤਬ ਆਪਕੇ ਸੀਸਕੀ ਪੀੜਾਜਾਤੀ ਰਹੇ ਗੀ। ਤਬਮੰਗਲਦਾਸਨੇਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈਪ੍ਰਸਾਦਕੀਆਉਸਸਮੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਾਥਦੋਤੀ ਨ ਹਜਾਰਕੀ ਭੀੜਥੀ ਪ੍ਰਥਮ ਪੰਕਤਾਂਬੈਠਾਇਕੇ ਥਾਲਥ੍ਰਿਧਯੁਵਾਸਭਕੇ ਚਰਣਧੋਇਕੇ ਪੁਨਃ ਹਾਥਧ੍ਰਾਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮਸਭਕੇ ਆਗੇਜਲਕੇ ਪਾਤ੍ਰਾਖੇਪੁਨਾਪਤਲਫਿਰਬਡੀਸੁੰਦਰ ਰੀਤੀਸੇਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਪੂਰੀਦਈਭਾਜੀਆਦਿਕਵਰਤੇਬਡੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਸੇਸਭਸਾਧਸੰਗਤ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿਪਾਇਕੇਸਭਕੇਚੁਲੇਕਰਾਏ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਤਦਨੰਤਰਪਾਂਚਸੈਰੁਪਯਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਜੀਕੀਭੇਟਾਕੀਆ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਕਹਨੇਲਗਾਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਆਜਹਮਾਰੇ ਬਡੇਪੁਨਜਾਗੇਹੈ ਜੋਆਪਕੇ ਸਾਧਸੰਗਤ ਸਹਤਈਹਾਂ ਚਰਣਪਰੇਹੈ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਇਸਮੈ ਕਜਾਸਕਹੈ ਜਬਬੜੇਹੀ ਪੁੰਨਜਉਦੇਹੋਵੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਪਰਮਕ੍ਰਿਪਾਹੋਵੈ ਤਬ ਸਾਧਸੰਗਤਮੈ ਜੀਵਕੀ ਸ੍ਰਧਾਹੋਤੀਹੈ ਨਹੀਤੋਨਹੀਹੋਤੀ ਪੁਨਾਬਚਨਹੂਆਕੇ ਹੇਮੰਗਲ ਦਾਸਜਬਜਬ ਤੁਮਾਰੇਸਰੀਰਮੈ ਕੋਈਭੀਰੋਗ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ ਤਬਤਬ ਤੁਮਨੇਐਸੇ ਹੀਕਰਣਾ ਤਬਤੁਮਾਰਾਵਹੁ ਰੋਗਨਸ੍ਟਹੋਜਾਇਗਾ॥ ਤਬਮੰਗਲਦਾਸਨੇ ਸਤਬਚਨਕਰ ਕੇ ਸੰਤਹੁਕਾਵਚਨ ਮਾਥੇਪਰਧਾਰਣ ਕਰਲੀਆ ਪੁਨਾਗੁਰੂਜੀਭੀ ਤਿਸਕੋ ਸਿਰਪਉ ਦੈਕੇਅਗਲੇਦਿਨ ਤਹਾਂਤੇਬਿਦਾਹੋਕੇ ਪੁਨਾਬਲੀਂਆਏਉਤ੍ਰੇ॥ ੧੮ ॥ ਤਹਾਂਕੇਲੋਕੋਨੇਜ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਥਾ ਸਕਤਸੇਵਾਕਰੀਂ॥੧੯ ਪੁਨਃ॥ ਰਾਜੇਆਲੂਵਾਲਜੋ ਕੇਜਥੇਦਾਰਨੇ ਭਾਣੋਲੰਜੋਲਜਾ
ਇ ਉਤਾਰੇ ਮੇਘਸਿੰਘ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮਥਾ ਮੇਘਸਿੰਘਨੇ ਭੰਡਾਰਾ ਭੀ ਦੀਆ ਔਰਸਰਬ
ਰੀਤੀਸੇਸੇਵਾਕਰਤਾ ਭਯਾੜਦਨੰਤਰਮੇਘਸਿੰਘ ਹਜੂਰਕੇ ਆਗੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਖੜੇਗਯਾ
ਬਚਨਹੁਆਕੇਕਹੁਤੇਰੀਕਜਾਅਰਜਹੈਤਬਮੇਘਸਿੰਘਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਕਹਜਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਮੇਰੈਘਰਮੈਸੰਤਾਨਨਹੀਹੈ ਆਪਕੀਕ੍ਰਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੁੰਨੇਘਰਮੇ ਦੀਪਕਜਾਗੇ
॥ ਬਚਨਹੁਆਕੇ ਮੇਘਸਿੰਘਜਾਹੁਤੇਰੇਘਰਮੈ ਦੋਬਾਲਕਹੋਵੇਗੇ ਦੋਨੇਗੁਰੂਕੇਸਿੱਖ ਬਣਾ
ਵਨੇ ਤਿਨ ਦੋਨੋਬਾਲਕੋਂਮੈ ਸੇ ਏਕਬਾਲਕ ਹੁਕਮ ਸਤ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀ ਕੀ
ਆਗਜਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਹੈ ਸੋਕ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤਕਾ ਹੁਕਮ ਮੀਠਾ ਕਰਕੇ
ਮਾਨਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਮੇਘਸਿੰਘ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ
ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ। ਜੈਸੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤੈਸੇ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥੨੦॥ ਪੁਨਃ॥
ਤਹਾਂਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਡੇਰਾ ਜਟ ਪੁਰੇ ਕੋ ਆਯਾ ਤਹਾਂ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ
ਕਰਕੇ ਏਕ ਸਿੱਖਨੇ ਸੇਖੋਨਾਮ ਰਖਨੇਵਾਲੇ ਜਿਮੀਦਾਰੋ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਭੰਡਾਰਾ
ਦਿਤਾ ॥ ਪੁਨਃ ਹੀਰਾਸਿੰਘਭੀ ਸਾਹਿਬਕੇਆਗੇਹਾਥਜੋੜਕੇਖੜਾਹੋਗਯਾ ॥ ਬਚਨਹੁ-
ਆਕੇ ਕਹੁਹੀਰਾਸਿੰਘਕੀਕਹਤਾਹੈ ਤਿਸਨੇਭੀਏਹੀਕਹਜਾਕੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀਮੇਰੇਘ-
ਰ ਮੈ ਸੰਤਾਨਨਹੀਹੈਜੀ ਆਪਦੇਵਨੇ ਯੋਗਜਹੋ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਮੇਰਾਦੀਵਾਗੁਲਨਹੋ
ਜਾਵੇ ॥ ਬਚਨਹੁਆਕੇਤੂੰਸੁਲਤਾਨਕਾ ਮੁਰੀਦਹੈਂਕੇ ਗੁਰੂਕਾਸਿੱਖਹੈਂ॥ਹੀਰਾਸਿੰਘਨੇ ਕ-
ਹਜਾ ਕੇਸਚੇਪਾੜਸ਼ਾਹਜੀਆਜਸੇਪਹਲੇਤਕ ਤੋਮੈਸੁਲਤਾਨਕਾ ਮੁਰੀਦਥਾ ਅਬਆਜਸੇ
ਗੁਰੂਕਾਸਿੱਖਹੂਆ ॥ਪੁਨਃ ਤਿਸਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨਹੁਆਕੇ ਜੇਤੂੰਸੁਲਤਾਨਕਾਮੁਰੀਦਹੈਤਬ
ਸੁਲਤਾਨਸੇਹੀ ਸੰਤਾਨਕਾਹੇਨਹੀ ਮਾਂਗਲੇਤਾ ਕਜਾਸੁਲਤਾਨ ਸੰਤਾਨਦੇਨੇਕੂੰ ਸਾਮਰਥ
ਨਹੀਹੈ॥ਹੀਰਾਸਿੰਘਨੇਕਹਜਾ ਜੀਜੇਸੁਲਤਾਨਸੰਤਾਨਦੇਣੇਕੋਸਾਮਰਥਹੋਤਾ ਤਬਆਪਸੇ
ਕਾਹੇਕੋਜਾਚਤੇ।ਦੂਸਰਾਜੇ ਆਪਕੇਚਰਣੋਂਕਾਸਿਖਹੋਕੇ ਸੁਲਤਾਨਸੇ ਮਾਂਗਤਾ ਲਜਤਨਹੋ
ਊਗਾਜੇਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਾ ਕਾ ਨੌਕਰਖਾਸਹੋਕੇ ਫਿਰਔਰਕਿਸੀ ਨਿਰਧਨ ਕੰਗਾਲਕਾ
ਯਾਚਕਹੋਵੇਗਾਤਬਤੁਛਮਾਤ੍ਰਦ੍ਰਬਜਸੇਕਜਾ ਤਿਸਕੀਪੂਰੀਪਰਜਾਵੇਗੀ ਤਿਸਸੇ ਮਾਂਗਨੇ
ਸੇਤਿਸਕੋਲਜਾਨਆਵੇਗੀ। ਪੁਨਾ ਬਚਨਹੁਆਕੇ ਸੁਲਤਾਨਜਾਂਕਾ ਕੁਛ ਵੇਸਾਹਨਹੀਹੈ
ਜੇਤੂੰਹਮੇਸਾਂਗੁਰੂਜੀਕਾ ਪੀੜ੍ਹੀਦਰਪੀੜ੍ਹੀ ਸਿਖਰਹੇਂਗਾ ਤਬ ਤੇਰੈਘਰਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇਗੀ।
ਤਿਸਨੇਕਹਜਾਜੀਸਚੇਪਾਤਸਾਹ,ਜੀਮੈਤੋਸਾਰੀਆਯੁਭਰਗੁਰੂਕਾਸਿਖਰਹੂੰਗਾ ਪੀਛੇਕੀ
ਬਾਤਪੁਤ੍ਰਪੋਤ੍ਰੇ ਆਦਿਕੋਕੀਕੁਛਨਹੀਕਹਸਕਤਾਹੂੰ ਅਪਨੇਹੀਮਨਕਾ ਭਰੋਸਾਨਹੀਹੈ ਦੂ
ਸਰੇਕੀਕੌਨਕਹੇ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨਹੁਆ ਕੇ ਪੀਛੇਭੀਅਪਨੇ ਬਾਲਕੋਂਕੋ ਉਪਦੇਸਦੇਜਾਣਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਰੂਕੀਸਿਖੀਕਾ ਜੋਗੁਰੂਕੇ ਘਰਮੈਹੀਸ੍ਥਾਰਖੇ॥ਤਿਸਨੇਕਹ੍ਯਾਜੀ ਮੈਤਾਂਆਪਣੀਵਲੋਂ ਉਪਦੇਸਕਰੂੰਗਾ ਪਰੰਤੂਮੇਰੀਦੂਸਰੀਸਾਦੀਹੈਕਜਾਜਾਣਜੇਵਹੁਮਾਨੇਯਾਨਮਾਨੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨਹੂਆਕੇਅਛਾ ਜਾਹੁਤੇਰੇਦੋਬਾਲਕਹੋਵੇਂਗੇ ਏਕਰਹੇਗਾਏਕ ਚੜ੍ਹਜਾਵੇਗਾਜੋਨਸਾਰਹੇ ਤਿਸਕਾਨਾਮ ਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ ਰਖਣਾ ਜੇਤੁਮ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿਖਸਾਰੇਰਹੁਗੇ ਤਬ ਕਪੂਰ-ਥਲਜਾਂਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸਰਦਾਰ ਨੌਕਰੀ ਪਾਵੋਗੇ ਜੇ ਆਧੇ ਸੁਲਤਾਨੀਏ ਹੋਵੋਗੇ ਤਬ ਗਡਵਈ ਹੋਕੇ ਸਰਦਾਰੀਕੇਖਿਤਾਬ ਸੇ ਗਿਰਜਾਵੋਗੇ ਜਦਤਕ ਰਾਮਜਸਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਕੇ ਖਤ੍ਰੀਕੀ ਦੀਵਾਨਗੀ ਰਹੇਗੀ ਤਬਤਕ ਗਡਵਈਰਹੋਗੇ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਹੁਆ॥ ਬੇਰ ਸਾਹਿਬ ਤਿਸਕੋ ਅੰਮ੍ਰਤਛਕਾਯਾ ਪਹਲੇ ਤਿਸਕਾਨਾਮਗੁਰੁਮੁਖਥਾ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਗੁਰੁਮੁਖਾਸਿੰਘ ਹੋਯਾ॥ਰਾਮਜਸਖਤ੍ਰੀਕੋਭੀ ਕਪੂਰਥਲਜੇ ਸ੍ਹਨਿਹਾਲਸਿੰਘਨੇ ਨਿਕਾਸ ਦੀਆਥਾ ਤਿਸਕੀਦਿਵਾਨਗੀ ਖੋਸਲਈਥੀ॥ ਜਬਸਾਹਿਬ ਬੇਰਸਾਹਿਬਉਤ੍ਰੇ ਹੁਏਥੇ ਤਬਰਾਮਜਸਖਤ੍ਰੀਭੀ ਸੰਤਾਂਕੇ ਆਗੇਪਾਂਚਰੁਪੈਰਖਕੇ ਬਡੀ ਸ੍ਧਾਸੇ ਮਥਾਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇਖੜੋਕੇ ਹਜੂਰਕੇਸਨਮੁਖਅਰਜਕਰਤਾਭਯਾ॥ਕਿਹੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਮੈ ਦਿਵਾਨਗੀਪਦ ਅਪਨੇਕਾਮਸੇ ਗਿਰਾਹੁਆਹਾਂ॥ਜੇ ਅਬ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਓਹੀਕਾਮ ਮੇਰੇਕੋਰਾਜਾਦੇਦੇਵੇ ਜਿਸਜਿਸ ਭਾਵਨਾਕਰਕੇਜੋ ਕੋਈਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸਨਕਰਤੋਹੈ ਕਲਪਬ੍ਰਿਛਕੇਸਮਾਨਸੰਤ ਉਸਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਪੂਰਣ ਕਰਦੇਤੇਹੈਂ॥ਯਾਂਤੇ ਆਪਕਲਪਬ੍ਰਿਛਤੇਮੈਨੇਭੀ ਦਿਵਾਨਗੀਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਆਪ ਕਾਦਰਸਨਕੀਆਹੈ ਆਗੇਆਪਕੀਰਜਾਇ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਰਾਮਜਸਕੀਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਤੇਰੇਕੋ ਦਿਵਾਨਗੀਖਿਤਾਬ ਬਖਸ਼ਿਆ ਪ ਰੰਤੂ ਕਿਸੇਗਰੀਬ ਗਉ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕਾਬੁਰਾ ਨ ਕਰੀਂ ਜਹਾਂਪ੍ਰਯੰਤਤੇਰਾਵਸਲਗੇਤਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤਭਲਾਹੀ ਕਰੀਂ॥ ਤੂੰਅਬੀ ਅਸ੍ਹਾਰਹੋਜਾ ਸਰਦਾਰਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕੋ ਜਾਇਮਿਲ ਬਿਲੰਬ ਨਾ ਕਰ ਰਾਮਜਸ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਮਥ ਟੇਕਕੇ ਬੋਲਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਕੇਬਚਨਸਤਜਹੈਂ ਮੈਅਬੀਚਲਾਜਾਤ ਹੂੰ॥ਐਸੇਕਹਕੇ ਝਟਤੀਅਸ੍ਹਾਰ ਹੋਕੇਕਪੂਰਥਲੇਕੋ ਚਲਾਗਯਾ ਜਾਤਜਾਹੀਤਿਸਕੋਸਰਦਾਰਨਿਹਾਲਸਿੰਘਨੇਦਿਵਾਨਗੀ ਪਦਕਾਸਿਰੋਪਾਉਦੇਦੀਆ॥ਅਗਲੇਦਿਨ ਪੁਨਃ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਭੀਆਇਮਿ ਲਜਾ ਤਿਸਨੇਭੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀਕੇਮ ਹਾਰਾਜਆਜਮੁਖਾਮਿਸਾਦਾਸਕਾਭੀਅੰਨਅੰਗੀਕਾਰਕਰੀਯੋ॥ਬਚਨਹੂਆਕੇਮਦ੍ਦੇਸ ਕੀ ਓਰ ਡੇਰਾ ਕੂਚਹੋਚੁਕਾਹੈ ਫਿਰਕਬੀਅੰਨਜਲਹੂਆਤਬਆਵੈਂਗੇ ਐਸੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇਤਹਾਂਸੇਬਿਦਾਹੋਕੇ ਬਿਪਾਸਾਸੇ ਪਾਰਉਤ੍ਰਕੇ ਵੈਰੋਵਾਲਗੋਇੰਦਵਾਲ ਆਇ ਉਤ੍ਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਬਸਾਹਿਬਜਾਦਜਾਂਭੀਬਡੀ ਸੇਵਾਕਰੀ ਤਬਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸਜੀਕੇਬਚਨੋਂਸੇ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰਮੈਕਲਜੁਗਮੈ ਭਗਤੀਸਹਤ ਸਿਖੀਕਾਨਿਵਾਸ ਰਹੇਗਾ॥ ਪੁਨਾ ਤਹਾਂਸੇਫਤਜਾਵਾਦਕੇ ਮਾਰਗਹੋਕੇਮਾਲਦੇ ਚਕਬੁੰਡਜਾਲਾ ਹਿੰਦਾਲਕਾ ਨੰਡਜਾਲਾ ਸੁਲਤਾਨਵਿੰਡ ਗਲਵਾਲੀ ਮਾਣੋਚਾਲਸੋਹਲਗ੍ਰਾਮ ਕੁਚਰਨਾਰਲੀ ਗੰਡੀ ਵਿੰਡ ਕੋਹਰਜਾਂ ਵਰਕਜਾਂ ਹੁਡਜਾਰਾ ਕਾਨਾਕਾਛਾ ਇਨਦੋਨੋਨਗਰੋਮੈਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਦਮਦਮਾਹੈ ਪੂਜਾਹੋਤੀਹੈ ਸੁਖਣਾ ਚੜਤਜਾਂਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਮਾਝਦੇਸਮੇ ਬਿਚਰਤੇਹੁਏ ਛੈਲੀਬਠੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾਡੇਰਾਆਇਉਤ੍ਰਜਾ ਤਬ ਤਹਾਂਕੇ ਪੈਂਚਾਂਨੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀਸਰਵਪ੍ਰਕਾਰਸੇਅਛੀਸੇਵਾਕੀ ਤਬ ਤਿਨਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਜੀਨੇਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉ ਭਾਈਲੰਬਰਦਾਰੋਂ ਏਹੁ ਅਸਥਾਨ ਬਡਾਸੁੰਦਰਹੈ ਅਰਹਮਾਰੇਪਸਿੰਦ ਆਯਾਹੈ ਜੇ ਤੁਸੀ ਕਹੋਤਾਂ ਏਥੇ ਦਮਦਮਾਥਨਜਾਵੇ ਮੇਲਾਭੀਇਥੇਲਗਜਾ ਕਰੇਕਹੁ ਤੁ ਮਾਰੀਕਜਾਸਲਾਹਹੈ॥ਤਬਜਟਾਂਸਿੰਘਾਂਨੇਕਹਜਾ ਕੇਜੀਕਲਕੋਸਲਾਹਕ ਰਕੇਦਸਾਂਗੇ॥ਜਥ ਅਗਲਾਦਿਨਹੁਆਤਬ ਪੁਨਃਉਨਜਿਮੀਂਦਾਰੋਂਸੇਸਾਹਿਬਨੇਪੁਛਜਾ ਕਿਉਂਭਾਈਲੰਬਰ ਦਾਰੋ ਤੁਮਨੇਮਿਲਕੇ ਸਭਨੇ ਸਲਾਹਕਰਲਈਹੈ ਤੁਮਾਰੀ ਕਜਾ ਮਰਜੀਹੈ॥ਐਸਾ ਬਚਨ ਹਜੂਰਕਾ ਸੁਣਕੇ ਉਨਹੋਂਨੇ ਕਹਜਾਕੇਜੀ ਆਪਇਥੇਦਮਦਮਾਥਣਵਾਵਹੁਗੇਤ ਬਮੇਲਾ ਭੀ ਲਾਗਜਾਕਰੇਗਾ ਫਿਰ ਤਿਸਮੇਲੇਕਰਕੇ ਹਮਾਰੀਆਂਖੇਤੀਆਂਕਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁਆਕਰੇਗਾ ਯਾਂਤੇਦਮਦਮਾਆਪਇਥੇ ਨ ਬਨਾਉ ਕਿਸੀਔਰ ਜਗਾਬਨਾਇਲੇਵਹੁ॥ ਜਟੋਂਕਾ ਐਸਾਕਹਣਾਸੁਣਕੇ ਬਚਨਗੁਰੂਜੀਨੇਕੀਆ ਕੇ ਵੇ ਹਮਾਰੇਕੋਅਸਤ੍ਰਾਨੋਕਾਕੌਨ ਘਾਟਾਹੈ ਜਹਾਂਪਰ ਹਮ ਪਿਸ਼ਾਬਕਰੈਂਗੇ ਤਹਾਂ ਤਿਸਜ਼ਗਹ ਪਰ ਮਥੇ ਪੜੇ ਠੇਕੇਗੇ ਹਮ ਤੋ ਤੁਮਾਰੇਭਲੇਵਾਸਤੇ ਕਹਤੇਥੇ ਕਾਹੇਤੇਜਹਾਂਜਿਸਜਗਹਸੰਤੋਂਕਾਨਿਵਾਸਹੋਜਾਤਾਹੈਤਿਸ ਅਸਥਾਨਕੇ ਲੋਕੋਂਕੇਅਨੰਤਵਿਘਨਟਲਜਾਤੇਹੈਂ ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਤਹਾਂਸੇਉਠਕੇਥੋੜੀ ਹੀ ਦੂਰਪਰ ਪਿਸਾਬ ਕਰਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਤੁਸੀਲੋਕਇਥੇਮਥੇ ਠੇਕੋਗੇ ਤੇਸੁਖਣਾ ਚਢਾਵੋਗੇ ਅਬਉਹਾਂਦਮਦਮਾਥਨਾਹੁਆਹੈਸੁਖਨਾਚਢਤਜਾਂਹੈਪੁਨਾਤਹਾਂਤੇਡੇਰਾਕੂਚਕਰ ਕੇ ਏਮਕਰਣ ਪਟੀਸ਼ਿਰਹਾਲੀਲਖੋਕੇਜਾਹਮਣ ਕਸੂਰ ਨਸੈਹਰਾ ਭਲਾਣਾ ਅਟਾਰੀ ਡੇਰਾ ਕ੍ਰਮਤਸੇਆਇਉਤ੍ਰਜਾ ਕਰਮਸਿੰਘਮੁਨੀਹਾਲੇ ਵਾਲੇਕੀ ਕੰਨਜਾ ਸਾਹਿਬਕੌਰਾਂ ਅਟਾਰੀਵਾਲੇਕੁਸਾਲਸਿੰਘਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹਰੀਸਿੰਘ ਕੋ ਬਿਵਾਹੀ ਗਈ ਥੀ ਯੇਗਿਲਜਟ ਸਿੰਘਹੈਂ ॥ ਸਾਹਿਬਕੌਰਦੇ ਘਰਤੀਨਬਾਲਕੇ ਹੋਕੈਮਰਗਏ ਤਬ ਕੁਸਾਲਸਿੰਘਨੇ ਮਲ ਵਾਣਿਆਂਸੇ ਅਪਨੀਨੂਹਕਾਹਾਲ ਬਤਾਯਾਸੁਣਕੇਤਿਸਮਲਵਾਣੇਨੇ ਕਹਜਾਕੇਤੂੰਅਪਨੀ ਨੂਹਕਾ ਐਸਾ ਇਲਾਜਕਰ ਸਾਤਬ੍ਰਛੋਂਕੇ ਸਾਤਸਾਤਪਤੇ ਸਾਤਹੀਕੂਪਕਾ ਪਾਨੀਲੈਣਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਿਸਮੈਪਤੇਭਾਰਕੇ ਸਣੇਕੇਸਾਂਥਸਤ੍ਰੋਂਸਹਤ ਤਿਸਕਾਇਸ਼ਨਾਨਕਰਵਾਕੇ ਪੁਨਃ ਸਤਅ
ਨਾਜੇਕੀਟਿਕੀਖੁਹਕੇਅਧਬੀਚਲਟਕਕੇਬਨਾਇਕੇਖਾਵੇ ਤਬਢਿਰਜੋਬਾਲਕਹੋਵੇਗਾ ਸੋ
ਨ ਮਰੇਗਾ ॥ ਮਲਵਾਨੇਕੇ ਕਹਨੇਪਰਕੁਸ਼ਾਲਸਿੰਘਨੇ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆ ਸਪਤਕੂਪ
ਕੇ ਜਲਸੈਸਪਤਹੀਥ੍ਹੋਂਕੇਪਤੇਡਾਰਕੇਸਣੇਥਸਤ੍ਰੂਕੇਸ਼ੋਂਸਹਤਸਾਹਿਬਕੌਰਕਾ ਇਸ਼ਨਾ
ਨ ਕਰਾਇਕੇ ਖਾਟਕੇਉਪਰ ਚੁਹਲਾਲਕੜੀਆਟਾਸਤਨਾਜੋਕਾਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਸਭ
ਸਾਮਗ੍ਰੀਰਖਕੇ ਤਿਸਕੋਕੂਪਮੈਖਟਪਰਬੈਠਾਕੇ ਸਭਰੀਤੀਮਝਾਇਕੇ ਵਹਾਇਦੀਆ
ਜਬਥੋੜੀਦੂਰਕੂਪਮੈਗਈ ਤਬਸਾਹਿਬਕੌਰਕੋ ਮੂਰਛਾਆਗਈ । ਯੇਦਸ ਮ ਨੀ
ਲੜਕੀਕੀਦੇਖਕੇਸਰਦਾਰਕਰਮਸਿੰਘਨੇ ਸਰਦਾਰਕੁਸ਼ਾਲਸਿੰਘਸੇਕਹਜਾ ਕੇ ਯਤੁਮ
ਇਸਸੇਸੰਤਾਨਲੇਤੇਹੀ ਲੇਤੇ ਰਹੁਗੇ ਏਹਤੋ ਅਬੀ ਮਰਜਾਵੇਗੀ । ਸਰਦਾਰਜੀ ਤੁਸੀਂ
ਮੇਰੀਕੰਨਜਾਂਕੇ ਰਹਨੇਦੇਵਹੁ ਸੰਤਾਨਕੇਵਾਸਤੇਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਕਾ ਔਰਵਿਵਾਹਕਰਾਇ ਲੇ
ਵਹੁ ਐਸੇਕਹਕੇਸਾਹਿਬਕੌਰਕੋਕੂਪਮੈਸੇਬਾਹਰਨਿਕਾਸਲੀਆ॥ਕੁਸ਼ਾਲਸਿੰਘਨੇਕਹਜਾ
ਕੋਇਸੇਕੀਸੰਤਾਨਜੀਵੇਗੀਤਬਾਅਛਾ ਨਹੀਂ ਹਮਲੜਕੇਕਾਅਉਰਬਿਵਾਹਤੋਨਹੀਂ ਕ
ਰਾਵੈਗੇ । ਐਸੇਕਹਕੇਅਪਨੀਨੂੰਹਇਸਤ੍ਰੀਨੂੰਲੈਕੇਲੜਕੇਕੋਸਾਥ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ
ਡੇਰੇਮੈ ਲੇਆਯਾ ਸੰਮਤ ੧੯੯੧ ਮੈਯੇਸਾਰੇਹੀਸਾਧੂਸੰਗਤਕੇਜੋੜਜਾਂਮੈਹਾਥਜੋੜਕੇ ਖ
ੜੋਗਏ ॥ ਆਗੇਬਡਾਭਾਰੀਦੀਵਾਨਲਗਾਹੂਆਥਾ ॥ ਗੁਰੂਜੀਨੇਪੂਛਜਾ ਕਹੁਸਿਖਾਤੇਰੀ
ਕਜਾਅਰਜਹੈ ਤਬਕੁਸਾਲਸਿੰਘਨੇਕਹਜਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਮੇਰੀਇਸੇਨੂਹਕੇਘਰਲੜਕਾ
ਹੋਵੇ ਪੁਨਃ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਵੇਜਦਾਤੂੰਸਰਦਾਰਆਦਮੀਹੈਂ ਜੇਤੂੰਨੂਹਕੇਇਥੇਛੋਡਜਾਇ
ਗਾ ਲੋਕਤੈਨੂੰ ਉਪਾਲੰਭਦੇਣਗੇ ਕੇਸਾਧਾਂਕੇਘਰ ਨੂਹਲੋਛੋਡਆਯਾਹੈ ਕੁਛਪੁਤ੍ਰ ਰਸਤੇ
ਪਰਤੋਧਰੇਨਹੀਂਪਏਹੈਂ ਜੋਤੇਰੇਹਾਥਮੈ ਪਕੜਾਇਦੇਂ ਹਮਾਰਾਭੈਰਾਭੀ ਕੁਛਏਸਜਗਾਤੋ
ਨਹੀਰਹਤੋਹੈ ਜੇਤੈਨੂੰ ਲੋੜਹਈ ਤੋਅਪਨੇਨੂਹਪੁਤ੍ਰਕੋਛੋਡਜਾਇ ਚਕੀਆਦਿਕਸੇਤਵ
ਗੈਰਾ ਸਭੁਸਾਮਗ੍ਰੀਦੇਕੇ ਯੇਦੋਨੋਆਪਨੇਹਾਥਸੇਪੀਸਪਕਾਕੇ ਸੰਤਾਂਸਿਖਾਂਕੋਪ੍ਰਸ਼ਾਦਛਕਾ
ਯਾਕਰੈ ਘੋੜਜਾਂਕੀਲਿਦਭੀਹਟਾਯਾਕਰੇ ਤਥਾਸ੍ਰਧਾਕਰਕੇਸਾਧੁਸੰਗਤਕੇਜੋੜੇਭੀ ਦੰਪ
ਤੀ ਝਾੜਕੇਸੁਧੇਕੀਆਕਰੇ ਜੂਠੇਭਾਂਡੇਸਾਧਸੰਗਤਕੇਮਾਜਜਾਂਕਰੈ ਜੋਇਤਨਜਾਂਬਾਤਾਂਤੈਨੂੰ
ਮਨਜੂਰਹੈਂ ਤਾਂਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰਔਨੂਹਕੋਛੋਡਜਾ ਨਹੀਂਤੋਚਲਜਾਜਾ॥ ਸਾਹਿਬਕੋਇਸਪ੍ਰਕਾ
ਰਕੇ ਰੂਖੇਬਚਨਸੁਣਕੇਭੀ ਸਰਦਾਰਕੁਸਾਲਸਿੰਘਨੇਕਹਜਾਜੀ ਮੈਨੂੰਆਪਕੇਬਚਨ ਸ
ਭੋਮਨਜੂਰਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ਆਪਸ੍ਰੀਮੁਖਸੇਸਾਧੁਸੰਗਕੀਸੇਵਾਹੀਕਰਣੀਕਹਤੇਹੋ ਕੁਛਔਰ
ਤੋਨਹੀਂਕਹਤੇ ਸੋ ਜਿਸਕੇਉਪਰਸੰਤਹੁਕੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ਼ੁਰਜੀਕੀ ਥਡੀਕ੍ਰਿਪਾ
ਹੋਵੇ ਇਸਜੀਵਕੇਬਡੇਉਤਮਭਾਗਆਇਕੇਉਦੈ ਹੋਵੈ ਤਬਇਸਕੋਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਹੋਤੀਹੈ ਐਸੇਨਹੀਂਹੋਤੀਹੈ ਸੋਮੇਰੇਪੁਤ੍ਰਅਰਪੁਤੋਹੂਕੇਬਡੋਉਤਮਭਾਗਅਬਜਾਗੋਹੈਂ ਜੋ
ਇਨਕੋਆਪਨੇਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾਮੈਲਗਾਯਾਹੈ। ਐਸੇਹਜੂਰਕੇਆਗੇਅਰਜਕਰਕੇਕੁਸ਼ਾਲ
ਸਿੰਘਸਰਦਾਰਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਹਰਿ ਸਿੰਘਕੋਤਥਾਤਿਸਕੀਇਸਤ੍ਰੀਸਾਹਿਬਕੌਰਕੋ ਭਕੀਤੰਬੂ
ਵਗੈਰਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਡੇਰੇਕੋ ਸਾਥਰਹਣੇਕੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀਸਾਰੀਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਨੁਹਪੁਤ੍ਰਕੋ
ਹਜੂਰਕੇਡੇਰੇਕੇਸਾਥਸੇਵਾਕਰਨੇਕੀ ਸਿਖਜਾਕਰਕੇਤੋਰਤਾਭਯਾ ॥ ਗੁਰੂਜੀਕੇਡਰੇਸਾਥ
ਦੋਨੋਂਰਹਕੇਲਗੇਸੇਵਾਕਰਨੇ ॥ ਸਾਹਿਬਕੌਰਤੋਪਾਂਚ ਪ ਸੇਰ ਰੋਜਦਾਣੇਪੀਸਕੇ ਪਕਾਕੇ
ਹਜੂਰਕੇਹਾਜਰਕੀਆਕਰੇ ਤਿਸਕਾਪਤੀਰੋਜਘੋੜਜਾਂਕੀਲਿਦਹਟਾਯਾਕਰੇਮੁਠੀਚਾਪੀ
ਬਰਤਨਮਾਂਜਨਵਗੈਰਾ ਔਰਭੀਸਭੁਸੇਵਾਕੀਆਕਰੈ॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜਬਸਾਢੇਸਾਤ
ਬਰਸਦੰਪਤੀਕੁੰਸੇਵਾਕਰਤਜਾਂਕੋਬੀਤਗਏ ਤਬਏਕਦਿਨਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਨਕਮਲੋਂ
ਕੀ ਸੇਵਾਸਾਹਿਬਕੌਰ ਕਰਰਹੀਥੀ ਔਰਭੀ ਬਹੁਤਸਜਾਂਮਾਯਾਂ ਸੇਵਾਮੁਠੀਚਾਪੀਕਰ ਰ
ਹਜਾਂਥੀ ਤਬਸਾਹਿਬਕੌਰਕੀ ਓਰਦੇਖਕੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇਇਸਗਿਲਕੋ ਬਹੁਤਬਰਸਹੋ
ਗਏਹੈਂ ਸੇਵਾਕਰਤੀਕੋ ਭਾਈਹਮਾਰੇਢਕੀਰਾਂਪਾਸਕਜਾਹੈ। ਅਛਾਹਮਾਰੀਗੋਦੜੀਮੈਸੇ
ਏਕਜੁੰਅਰਦੋਪਿਸੂਲੈਜਾਇ ॥ ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਏਕਰਮਾਲਆਪਨੇਹਾਥਕਾ ਸਾਹਿਬ
ਕੌਰਕੋਦੇਕੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇਇਸਰਮਾਲਕੀਅਬਤੁਮਦੰਪਤੀਸੇਵਾਕੀਆਕਰੋ ਅਬਤੁਮ
ਅਪਨੇਘਰਕੋਜਾਵਹੁ ਜੋਵਰਮਾਂਗੋਗੇ ਸੋਤੁਮਕੋਇਸਸੇਹਾਸਲਹੋਗਾ ॥ ਗੁਰੂਜੀਕਾਸਤ
ਬਚਨਮਾਨਕੇ ਦੰਪਤੀਤਿਸਰਮਾਲਕੋਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ਜਾਨਕੇ ਸੀਸਪਰ ਰਖ
ਲੀਆ ॥ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇਘਰਕੋ ਬਿਦਾਹੋਆਏ ਤਬਘਰਮੈਆਇਕੇ ਬਡੇਆਦਰਸੇ ਧੂਪ
ਦੀਪਪੁਸਪਰਮਾਲਕੇਅਰਪਣਕਰਕੇ ਪੂਜਾਸੇਵਾਰਮਾਲਕੀਕਰਤੇਭਏ। ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ
ਸੇਵਾ ਕਰਤਜਾਂਕੋਥੋੜਾਹੀਕਾਲਬੀਤਜਾ ਤਬਸਰਦਾਰਲੀਗਰਭਵਤੀਹੁਈ ਤੀਨਸਾਲ
ਕੇ ਅੰਤਰਹੀਏਕਕੰਨਜਾਂਦੋਲੜਕੇਹਰੀਸਿੰਘਕੇਘਰਹੁਏ ਲੜਕੀਕਾਨਾਮਜ੍ਵਾਲਾਦੇਈ
ਰਖਜਾ ਏਕਲੜਕੇਕਾਨਾਮਤਿਪਰਲੰਗਸਿੰਘ ਅਰਦੂਸਰੇਕਾਨਾਮਹਰਿਨਾਮਸਿੰਘਹੋਤਾ
ਭਯਾ॥ਤਿਪਰਲੰਗਸਿੰਘਕੀ ਸਿਖਨੀਕਾ ਨਾਮਕਿਸ਼ਨਕੌਰਥਾ ਪਰੰਤੂਕਿਸ਼ਨਕੌਰਬਡੀ
ਕਹਲੈਣੀਥੀ ਤਥਾਤਿਸਰਮਾਲਕੀਸੇਵਾਪੂਜਾਕਰਣੇਸੇਬਡੀਸੰਪਦਾਧਨਧਾਨਕੀ ਆਇ
ਕੇ ਬ੍ਰਿਧਹੂਈ॥ ਤਿਪਰਲੰਗਸਿੰਘਕੇਘਰਭੀ ਏਕਲੜਕੀਲੜਕਾਹੋਤੇਭਏ॥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਕੌਰਨੇ ਏਕਦਿਨਮੈਗੁਰੂਜੀਕੇਦੀਏਹੁਏਰਮਾਲਕੋ ਤੁਛਜਾਣਕੇਧੰਨਅਰਹੁਕਮਕੇ ਮਦ
ਕਰਕੇ ਮਸਤਹੁਈਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਖਸੀਸਕੋਕੁਛ ਨ ਜਾਣਕੇਤਿਸਕੀ ਬਿਅਦਬੀ
ਕਰਤੀਭਈ ਤਿਸਰਮਾਲਕੋਪੈਚੇਮੈਡਾਰਦੀਆ ਅਥਵਾਔਰਹੀ ਕੁਛਬਿਅਦਬੀਕੀਤੀ
ਤਬਵਹੁ ਲੜਕਾਲੜਕੀਭੀ ਦੋਨੋਮਰਗਏ ਧਨਸੰਪਤੀਤਿਨਕੀ ਸਰਬਨਸ਼ਟਹੋਗਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਲਭੀਸਾਰਾਤਿਨਕਾਮਰਗਧਾ॥ ਹਰਿਨਾਮਸਿੰਘਤੋ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣੋਕਾਸ੍ਧਾਲੂ ਥਨਜਾਰਹਜਾ ਤਿਸਕੀਉਕਾੜੇਕੀਓਰਠਾਣੇਦਾਰੀਲਗਗਈ ਸੰਃ ੧੯੯੪ ਮੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹਰਿਨਾਮਸਿੰਘਕੇਪਿਤਾ ਕੁਸ਼ਾਲਸਿੰਘਨੇ ਮਨਕਰਕੇ ਏਕਵਾਰ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕੇ ਹੇਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘਜੀਮੇਰੇਘਰਪੋਤ੍ਰਾਹੋਵੇ ਤਾਂਮੈਆਪਕੋਦੂਧਪਜਾਵਾਂ॥ ਜਬਪੋਤ੍ਰਾ ਹੂਆ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਦੇਸਮੈਵਿਚਰਤੇਹੂਏ ਸਾਹਿਬਫੇਰ ਅਟਾਰੀ ਆਇਉਤ੍ਰੇ ਤਬਕਟੀਕੁਛਕਸਜਾਣੀਥੀ ਤਥਾਤਿਸਕੇਮਨਮੈ ਲੋਭਭੀਆਇਗਯਾ ਕਟੀਕੋਘਰਹੀਛੋਡਗਯਾ ਤੇਮਹੀਂਕੋਲੈਗਯਾ ਸਾਹਿਬਕੇਸਨਮੁਖਜਾਇਖੜੀਕੀਤੀ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਤਾ ਕੇਵੇਇਸਮਹੀਂਕੋਕਿਉਂਲੈਆਏਹੋ ਇਸਕੀਧੀ ਪੀਛੇਰਹਗਈ ਹੈ ਯੇ ਧੀਕੇਵਿਯੋਗਸੇਦੁਖੀਹੋਤੀਹੈ ਜਹਾਂਤੇਲਜਾਏਹੋ ਇਸਕੋਤਹਾਂਹੀਲੈਜਾਵੋ ਤਿਸ ਮਹੀਂਕੀਅਰਦਾਸ ਨ ਕਰੀ ਜਟਹਰਾਮਜਾਦੇਹੈਂ ਤਬ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰਤਾਂਅੰਤਰਯਾਮੀਹੈ। ਤਦਨੰਤਰਕੁਸ਼ਾਲਸਿੰਘਨੈ ਤਿਪਰਲੰਗਕੀ ਓਰਦੇਖਕੇਕਹਜਾ ਕੇ ਕਿਉਵੇਕਟੀਕਿਉਂ ਨਹੀਂਲਜਾਯਾ ਅਬੀਦੌੜਕੇ ਜਾਇਕੇ ਕਟੀਲੈਆਉ ॥ ਤਿਪਰਲੰਗਸਿੰਘਨੈਕਹਜਾ ਕੇ ਜੀਕਟੀਆਪੈਹੀਰਹਗਈਹੈ ਮੈਅਬੀਲਜਾਵਤਾਹੁੰ ਐਸੇਬਹਕੇਜਬਕਟੀਲੈਆਯਾ ਤਬ ਅਰਦਾਸਹੁਈ॥ਯੇਸਾਖੀਜੂਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹਰੀਸਿੰਘਕੀਕੰਨਜਾਂਜ੍ਵਾਲਾਦੇਈਨੇਆਪ ਲਿਖਾਈਹੈ॥ਪੁਨਃ ਵਾਂਬੁਟਰਾਕੇਮਹੰਤਦਲਸਿੰਘਜੀ ਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈ ਕ੍ਰਮਾਸੇਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇਕੋਲੈਗਏ ਜਿਥੇ ੨੨ ਬਾਈਸਿੰਘੋਸਹਤ ਭਾਈਤਾਰੂਸਿੰਘਜੀ ਸਹੀਦਹੁਏਹੈਂ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗਐਸੇਸੁਣਨੇਮੈਆਯਾ ਕੇਸਿੰਘੋਂਕੇਪੀਛੇ ੨ ਤੁਰਕੋਂਕਾਦਲਲਗਾਹੁਆਥਾ ਸਿੰਘਾਂਕੋਖੋਜਤੇਖੁਟਰਾਂਕੀਵਾਂਪਰ ਭਾਈਤਾਰੂਸਿੰਘਸੇ ਤੁਰਕਾਂਕੇ ਦਲਕਾ ਟਾਕਰਾਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਉਸਸਮੇਕੁਲ੨੨ਸਿੰਘਥੇ ਤੇਂਤੁਰਕੋਂਕੀਸੈਨਾਕਈਹਜਾਰਥੀ ਸਾਰਾਦਿਨਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥਯੁਧਹੋਤਾਰਹਜਾ ਤੁਰਕਭੀਬਹੁਤਸੇ ਮਾਰੇਗਏ ਸਿੰਘਭੀਕੁਛ ਅਧੇਕਮਾਰੇਗਏ ਜਬਸੰਧਜਾਕਾਸਮਾਹੁਆ ਤਬਭ ਈਤਾਰੂਸਿੰਘਨੇ ਸਿੰਘੋਂਕੇ ਸਾਥਸਲਾਹਕਰੀ ਕੇ ਅਬ ਚਲੋਚਲੇਚਲਜੇ ਕਹੂੰਜੰਗਲਬੜਚਲਜੇ ਕਿਉਂਜੋਸਿੰਘਭੀਤੇਘੋੜੇਭੀਸਾਰੇਦਿਨਕੇ ਭੂਖੇਕੇਹੁਏਹੈ ਫਿਰਕਲਕੋਇਨਕਾ ਹਮਾਰਾਜੰਗਹੋਵੇਗਾ॥ ਐਸਾਵਿਚਾਰਕਰਕੇਘੋੜਜਂ ਕੀ ਵਾਗਾਂਮੋੜਕੇ ਜੰਗਲਕੀਓਰਕੋਹੂਏ ਉਸਸਮੇਕੁਛਥੋੜਾਸਾਹੀ ਦਿਨਕਾਚਮਤਕਾਰ ਰਹਗਯਾਥਾ ॥ ਤਬਅਕਾਸ਼ਬਾਣੀਹੋਤੀਭਈ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਜੋਕਹੂੰ ਕਾਲਤੇਭਾਜਕੇ ਬਾਚੀ ਅਤਤਉਕਹੂਕੋਟਬਿਖੈਭਜ ਜਯੈ । ਆਗੇਹੂੰਕਾਲਧਰੇਅਸਿਗਾਜਤ ਛਾਜਤਹੈ ਜਿਹਤੇ ਨਸਅਯੈ । ਐਸੋ ਨ ਕੈ ਗਯੋਕੋਊ ਸੁਦਾਵਰੇ ਜਾਹਿਉਪਾਵਸੇ ਘਾਵਬਚਯੈ । ਜਾਂਤੇ ਨ ਛੂਟੀਐ ਮੂਢਕਹੂੰ ਹਸਤਾਕੀਨ ਕਿਉਸਰਣਾਗਤਜਯੈ ॥ ਜਬਐਸੀਆਕਾਸ਼ਬਾਣੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੁਣੀ ਤਬਭਾਈਤਾਰੂਸਿੰਘਜੀਨੇ ਜਾਨਲੀਆ ਕੇ ਅਬਸਰੀਰਕਾਸਮਾ ਅੰਤਕਾਆਇ ਪਹੁੰਚਜਾਹੈ ਅਬਭਾਗਕੇਕਿਸਓਰਕੋਜਾਵਹੁਗੇ ਮਤਤੁਰਕਪਿਛਾਦਬਾਵਹਿ ਭਾਗਤਜਾਂਕੋ ਪੀਠਪੀਛੇ ਕੋਈਤੀਰਗੋਲੀਲਗਗਈ ਪ੍ਰਾਣਅੰਤਹੋਗਯਾ ਤਬਕੁਤੇਕੀਮੌਤਸਮਝੀ ਜਾ ਇਗੀ ਯਾਂਤੇਅਬਪੀਛੇਹਟਕੇਯੁਧਕਰਕੇਤੁਰਕੋਂਕੋਮਾਰਕੇਸਨਮੁਖਸ਼ਸਤ੍ਰਖਾਇਕੇਪ੍ਰਾਣ ਤਜਾਗਕੇਧਰਮਯੁਧਮੈਦੇਵਲੋਕਕੋਚਲੋਂ।ਐਸਾਬੀਚਾਰਕਰਕੇਜਿਤਨੇਕਦਸਬਾਰਾਂਸਿੰਘ ਸਾਥਮੈਬਚੇਹੂਏਥੇ ਸੋਸਾਰੇਹੀਤੇਗੇਖਿਚਕੇ ਤੁਰਕੋਂਕੀਸੈਨਾਮੈਟੂਟਪਰੇ। ਜੈਸੇਹਸਤਜੋਂਕੇ ਸਮੂਹਕੇਊਪਰਸਿੰਘਬੇਗਕਰਕੇਟੂਟਪਰੇਹੈਔਕੂੰਜੋਂਕੇਗਣਮੈਕੁਹੀਟੂਟਪਰੇਹੈਜੈਸੇਬਾਣ ਲਖਪਰਦੌਰੇਹੈ ਜੈਸੇਬ੍ਰਿਕਬਕਰੀਭੇਡੋਂਪਰਦੌਰੇਹੈ ਬਹੁਤਕਜਾਕਹਨੇਹੈ ਐਸੇਸ੍ਰੀਸਤਗੁ ਰੂਜੀਕੇਪਜਾਰੇਸਿੰਘਤੁਰਕੋਂਕੀ ਸੇਨਾਊਪਰਬਡੇਬੇਗਸੇਜਾਇਪਰੇ ॥ ਤਬਭਾਈਤਾਰੂਸਿੰ ਘਜੀਨੇਤੁਰਕੋਂਕੀਸੇਨਾਮੈਬਡਾਹੀਘਮਸਾਨਮਚਾਯਾ ਲੰਬਜਾਂਭੁਜਾਂਉਲਾਰ੨ਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇਸਿਰੋਂਉਪਰਤੇਗਜੋਂਕੇਪਰਿਹਾਰਕਰੈ ਜਿਸ੨ਕੇਉਪਰਸਿੰਘੋਂਕੀ ਤਲਵਾਰਪਰਤੀਹੈ ਸੋਏਕਸੇਦੋਦੋਸੇਚਾਰਕਰਤੀ ਚਲੀਜਾਤੀਹੈ ਜੈਸੇਕਾਂਸੀਜੀਮੈਕਲਵਤ੍ਰਚੀਰਕੇਏਕਕੇਦੋ ਟੁਕੜੇਤੁਰਤਕਰਡਾਰਤਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀਸਿੰਘਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕਜਾਂਤਰਵਾਰੈ ਏਕਏਕਕੇ ਦੋਦੋ ਟੁਕੜੇਕਰਤੀਹੂਈ ਲੋਹੂਸੇਤਰਹੋਰਹੀਹੈ ਜੈਸੇਬਾਦਲਕੀ ਸਜਾਮਘਟਾਮੈ ਬਿਜਲਜਾਂ ਚਮਕਤਜਾਂਹੈ ਤੈਸੇਤਰਵਾਰੈਬਦੂਕੈਚਮਕਰਹੀਹੈ ਇਧਰਅਸ੍ਰਹੋਤੇਸੂਰਯਕੀਆਂਕਿਰਣੋ ਭੀਅਧਿਕਤਰਵਾਰੈਚਮਕਰਹੀਹੈ ॥ ਮਾਨੋਸੂਰਯਭਗਵਾਨਕੀਕਿਰਣਾਹੀ ਤੁਰਕੋਂਕੀ ਸੇਨਾਕੋਕਾਟਰਹੀਹੈਂ ਬਾਣਗੋਲੀਤੁਰਕਭੀ ਸਿੰਘੋਂਪਰਚਲਾਰਹੇਹੈ ਏਕਦੋਮਹੂਰਤ ਪ੍ਰ ਯੰਤਬਡਾਭਯਾਨਕਯੁਧਹੂਆ ਪੁਨਃ ਤਾਰੂਸਿੰਘਜੀਕੇ ਨੀਚੇਕਾਘੋੜਾ ਗੋਲੀਸੇਮਾਰਜਾ ਜਾਤਾਭਯਾ ਫਿਰਪੈਦਲੀਤੁਰਕੋਂਕੀਸੇਨਾਕੋ ਆਗੇਰਖਲੀਆ ਤਰਵਾਰਕੀਧਾਰਕੇਬੀ ਚਮੈਐਸੇਤੁਰਕੋਂਕੋਨਿਕਾਸਤੇਜਾਵੈ ਕੇ ਜੈਸੇਸਾਬਨਿਗਰਸਾਬਨਮੈ ਸਾਰਕੀਧਾਰਾਕੋ ਨਿ ਕਾਸਤਾਜਾਤਾਹੈ । ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਯੁਧਕਰਤੇ੨ਅੰਧਕਾਰਹੋਗਯਾ ਤਬਕਿਸੇਦੁਸ੍ਟ ਤੁਰਕਨੇ ਸਮੀਪਹੋਕੇਗੋਲੀਮਾਰੀ ਸੋਗੋਲੀਮਰਮਅਸਥਾਨਕੋ ਚਾਟਗਈ ਜਿਤਨਾਚਿ ਰਸਰੀਰਗਰਮਰਹਜਾ ਉਤਨਾਕਾਲਯੁਧਕਰਤੇਰਹੇ ਇਧਰਤੁਰਕਭੀਭਾਗਗਏ ਅੰਧ ਕਾਰਭੀ ਪਸਰਗਯਾ ਫਤੇਪਾਇਕੇਤੁਰਕਦਲਕੋਭਜਾਇਕੇ ਠੰਢੇਹੋਕੇਗਿਰਤੇਭਏ ੨੨ ਸਿੰਘੋਂਸਹਤਤੁਰਕੋਂਕੇਬਡੇਭਾਰੀ ਦਲਕੋਭਗਾਇਕੇ ਭਾਈਤਾਰੂਸਿੰਘਜੀ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਜਹਾਂਸ਼ਹੀਦਹੂਏਹੈਂ ਤਿਸ ਅਸਥਾਨਕਾਨਾਮ ਬੁਟਰਾਂਕੀਵਾਂਹੈ ਤਹਾਂਬਡਾਭਾਰੀਅਬਡੇਰਾ ਹੈ ਆਏਗਏਕੋਤਹਾਂਅੰਨਪਾਣੀਵਿਸ੍ਰਾਮਮਿਲਤਾਹੈ ਤਹਾਂਕੇ ਮਹੰਤਬਡੇਉਦਾਰਆਤਮਾ ਮਹਾਰਾਜਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਕੋ ਕਈਦਿਨਪ੍ਰਥਮਹੀਲੈਜਾਣੇਕੇਵਾਸਤੇ ਡੇਰੇਕੇਸਾਥਹੀਰਹੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਥੇ ਤਿਸਭਾਈਦਲਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਡਾਅਪੁਰਥਭੰਡਾਰਾਦੀਆਸਹੀਦਾਂਸਿੰਘਾਂਕਅਸਥਾਨ
ਕੇ ਮਹੰਤਾਂਨੇ ॥ ਐਸਾਖੁਲਾਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਕੀਆ ਜੋਜਿਤਨੇਮਾਨੁਖ ਥਾਥੀਘੋੜੇਬੈਲਉਠ
ਕੁਤੇ ਪ੍ਰਯੰਤਸਭਕੋ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਸੋਹੀਤ੍ਰਿਪਤਕੀਆ ਪੁਨਾ ਇਕੋਤ੍ ਸੌ੧੦੧)ਰੁਪਯਾ
ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਭੇਟਾਕੀਆ ॥ ਪਾਂਚਤਰਵਾਰਾਂਸਾਤ ੭ ਬੰਦੂਕਾਂ ਤੀਨ ੩ ਘੋੜੇਦੋਸੈ ਰੁਪੈ
ਕੇ ਦੋਦੁਸਾਲੇਯੇਸਭਸਾਮਗ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀਕੀ ਸਹੀਦਾਂਸਿੰਘਕੇ ਅਸਥਾਨਕ ਮਹੰ
ਤ ਭਾਈਦਲਸਿੰਘਨੇਭੇਟਾਕਰੀ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਮਹੰਤਕੀਉਦਾਰਤਾ ਦੇਖਕੇਹਜੂਰ
ਬਛੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਬਚਨਕੀਆਕੇਆਵਹੁਭਾਈਦਲਸਿੰਘਜੀਭਾਈਦਯਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਅਵ
ਤਾਰ ਤੁਮਕੋਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਚਿਤਆਵੇ ਭਾਈਦਲਸਿੰਘਜੀਤੁਸੀਇਤਨੀਖੇਚਲਕਿਉਂ
ਕਰਤੇਹੋ ਯੇਭੀਸਾਧਸੰਗਤਕਾਡੇਰਾਹੈ ਇਨਕੋਸਭਛਕਾਦੇਵੋਆਯਾਗਯਾਸਭਕੋਈਏਥੇ
ਵਿਸ਼੍ਰਾਮਪਾਵਤਾਹੈ ਯੇ ਆਪਕਾਦੀਆ ਹਮਕੋਪਹੁਚਗਯਾਹੈ ਯੇਸਭਕੁਛਇਥੇਹੀਰਹਣੇ
ਦੇਹੁ ਕਿਉਂ ਜੋਇਹਭੀਹਮਾਰਾਹੀਡੇਰਾਹੈ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ
ਕੇ ਭਾਈਦਲਸਿੰਘਨੇਕਹਜਾਜੀ ਈਹਾਂ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਸੇ ਭਰੇਭੰਡਾਰ ਰਹਤੇਹੈਂ
ਕਿਸੀਬਾਤਕੀਆਪਨੇ ਪ੍ਰਵਾਹਨਹੀਛੋਡੀਹੈ ਇਤਨਾਕੁਛ ਆਪਨੇ ਦੇਰਖਾਹੈ ਜੋਹਮਸੇ
ਸਾਂਭਜਾਭੀਨਹੀ ਜਾਤਾਹੈਮੇਰੀਤੋ ਐਸੀ ਇਛਾਹੈ ਇਸਸੇਭੀ ਦਸਗਣਅਧਿਕ ਆਪਕੀ
ਨਜਰਕਰੁੰਪਰੰਤੂਆਪਸੇਡਰਤੇਨੇਇਤਨੀ ਬਹੁਤਹੀ ਥੋੜੀਸੀ ਆਪਕੀਭੇਟਾਕਰੀਹੈ ਜੋ
ਸਭੀਕੁਛਆਪਕਾਹੀਹੈਹਮਜੋਦੇਪ੍ਰਸਾਦੇ ਛਕਲੇਵੈ ਹਮਾਰੇਤੋਉਹੀਹੈਂ ਔਰ ਤੋ ਸਭਕੁਛ
ਅਧਿਕਹੀਪਰਾਹੈ ॥ ਭਾਈਦਲਸਿੰਘਕੀਉਦਾਰਤਾਦੇਖਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ
ਭਾਈਦਲਸਿੰਘਜੀਤੁਸੀ ਕਿਉ ਨਾਐਸੇਉਦਾਰਹੋਵਹੁਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਉਦਾਰਤਾਕੇ ਤੁ-
ਸੀ ਲਾਯਕਹੀਹੋ ਕਾਹੇਤੇਤੁਮਨੇਪੁੰਰਬ ਜਨਮਮੈਆਪਨਾਸੀਸਹੀਗੁਰੂਅਰਪਣਕਰਦੀ
ਆਹੈ ਅਬਭੀਤੁਮਾਰਾਵਹੀਉਦਾਰਤਾਵਾਲਾ ਸ੍ਵਭਾਵਹੈ ਤੁਮ ਸਾਂਤਕ ਸਾਂਤਕੀ ਪੁਰਖ ਹੋ
ਯਾਤੇਐਸੀਉਦਾਰਾਤਮਾ ਤੁਮਾਰੀਬੁਧੀਹੈ॥ ਪੁਨਃ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਭਾਈਦਲਸਿੰਘਨੇ ਅ
ਰਜ ਕਰੀਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਤੀਨਭੰਡਾਰੇਔਰਦਾਸਕੇਅੰਗੀਕਾਰਕਰੋ ਕਾਹੇਤੇਏਕਭੰਡਾਰੇ
ਸੇ ਦਾਸਕਾਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤਨਹੀਹੁਆਹੈ ਯਾਂਤੇਆਪਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਆਪਤੀਨਭੰਡਾਰੇਮੰਤ੍ਰਣਔਰ
ਅੰਗੀਕਰੋ ਤਬਮੇਰੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਹੋਤੀਹੈ ॥ ਬਚਨ ਹੁਆਕੇ ਬਸਭਾਈਸਿਖਾ ਬਸਇਤਨਾ
ਹੀ ਸਤਕਾਰਬਹੁਤਹੈ ਤੁਮਨੇ ਬਹੁਤਕੁਛਕੀਆਹੈ ਅਬਆਗੇ ਬਸਕਰੋ ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈ
ਦਲਸਿੰਘਦੋਸੈਮਣ ਦਾਣਾ ਅਠਾਰਾਂ ਗਾਗਰਾਂ ਦੂਧਕੀਆਂ ਲਸਣ ਦਿਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤਾ
ਭਯਾਕੇਮਹਾਰਾਜਯੇਤੋਅੰਗੀਕਾਰਕਰੋ ॥ ਯੇ ਬਚਨਭਾਈਦਲਸਿੰਘਕਾਸਾਹਿਬਨੇਮਨ
ਜੂਰਕਰਲੀਆ ॥ ਪੁਨਾ ਦੋਭੰਡਾਰੇਪਿੰਡਕੇ ਲੋਕੋਂਨੇਦੀਏਯਥਾਸਕਤਪੂਜਾਕੀ ਮਹਾਂਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜ ਕੀ ਕਰੀ ॥ ਤਹਾਂਸੇਬਿਦਾਹੋਕੇਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬਰਾਜੋਕੇਆਇਉਤ੍ਰੇਤਹਾਂਏਕਭੰਡਾਰਾ ਬ
ਹੁਤ ਅਛਾਹੁਆ ੧੨੦) ਏਕਸੈਬੀਸਰੁਪੈਭਾਈਰਣਸਿੰਘਰਾਗੀਨੇਭੇਟਕੀਏ ਤਥਾਏਕ
ਲੋਈਏਕਮੁਸਕੀ ਘੋੜਾ ਨਗਰਵਾਲੇਲੋਕੋਂਨੇਕੀਆ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਦੋਦੋਤੀਨਤੀਨ
ਦਿਨਆਰੋਹੀਆਇਕੇ ਔਰ ਨਗਰਕੇਲੋਕੋਂਨੇ ਬੈਠਜਾਨਾਧਰਨਾਮਾਰਕੇਅਬਹਮਾਰੇ
ਪਿੰਡਚਲੋਮਹਾਰਾਜ ਅਬਕੇਹਮਾਰੇਪਿੰਡਕੀਵਾਰੀਹੈ ਐਸੇਬਡੇਉਤਸਾਹਸੇਗੁਰੂਜੀਕੋਲੈ
ਜਾਵੈ ਔਰਪਾਂਚਸਾਤਸਿੰਘ ਪਿਛਲੀਰਾਤ੍ਰੁਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਆਇਕੇਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀਬਚਨ
ਸੁਣਨੇਵਾਸਤੇਬੈਠਜਾਵਹਿ ॥ ਆਲਾਸਿੰਘਪਿਨਣਵਾਲੀਆਸੁਰਮੇਕੇ ਸਬਦਕਾਸਾਹਿਬ
ਅਦਬਬਹੁਤਕੀਆਕਰਤੇਥੋਤਿਸਕੋਚੌਂਕੀਪਰਬੈਠਾਇਕੇ ਸਬਦਰਾਤੀ ਕੋ ਏਕਾਂਤ ਸਮੇ
ਮੈਸੁਣਤੇਥੋਤਿਸਸੁਰਾਸਿੰਘਨੇਪੰਜਗ੍ਰੰਥਕ੍ਰਮਸੇ ਪਹਲੇਆਦਿਕੇਸੁਣਾਵਣੇ ਪੁਨਃ ਦਸ
ਵੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੇ ਜਾਪਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਗਜਾਨਪ੍ਰਬੋਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕ੍ਰਮਸੇ ਸੁਣਾਵਣੇ
ਕ੍ਰਿਪਾਲਸਿੰਘ ਮਾਲੂਵਾਲਜਾ ਸਹਜਾਸਿੰਘ ਭਠਲਬਹਾਲਸਿੰਘਮਲਵਈ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ
ਪਡਜਾਵਾਲਾ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਠਟੀ ਭਾਈ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਮਲੁਵਾਲਜਾ ਕਬੀ ੨
ਸਰਦਾਰਜ਼ਾਹਰਸਿੰਘ ਭੀ ਆਇਜਾਤਾਥਾ ਯੇਪਾਂਚੋਂ ਸਾਤੋ ਤਥਾਔਰਭੀ ਸ੍ਰਧਾਲੂਸਿੰਘ
ਸਾਰੀਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰੂਜਾਗਤੇਰਹੈ ਤਥਾ ਮੁੰਠੀਚਾਪੀ ਭੀਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ ਕਰਤੇਰਹੈ ਯੇਬਡੇ
ਗੁਰੁਮੁਖ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਰਮਪਜਾਰੇਥੇ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇਕੇ ਧਰਮਕਾਪ੍ਰਸੰਗ ਕਬੀਉਪਾ
ਸਨਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਬੀ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਬੀ ਭੁਗਤੀਕਾ ਕਬੀਯੋਗਕਾ ਸਾਂਖਯੋਗ
ਕਾ ਕਬੀਨਜ਼ਾਯਕਾ ਕਬੀਕਰਮਯੋਗਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੂਛਲੇਵੈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਤਮ ਜਾਨਕੇ
ਗੁਰੂਜ਼ੀਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਨਿਰਣਯਕਰਕੇ ਉਨਕੋ ਸੁਣਾਵਤੇ ਰਹਜ਼ਾਕਰੈ
ਪ੍ਰਭੂਜੀਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਸਭੀਤਤਵੇਤਾਗਜ਼ਾਨਵਾਨਹੋਤੇਭਏ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਪਿਛਲੀ
ਰਾਤ੍ਰੂਮੈਇਸਨਾਨਕਰਕੇਬੈਠੇਹੁਏਥੇ ਤਬਗੁਲਾਬਸਿੰਘਠਟੀ ਔਰਸਰਦਾਰਜ਼ਾਹਰਸਿੰਘ
ਆਦਿਕ ਗੁਰੂਜੀਸੇਪ੍ਰਸ਼ਨਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇਦੀਨਾਕੇਦੁਖਦਾਰਿਦ੍ਰਨਾਸ ਕਰਣੇਹਾਰੇ ਦੀ
ਨ ਬੰਧੇ ਆਰਤਜਨੋਕੀਪੀੜਾ ਨਾਸ ਕਰਣੇਹਾਰੇ ਪਰਮਕਰਨਾਕਰਹੇਅਗਜ਼ਾਨਤਮਕੇ
ਨਾਸਨਹਾਰੇ ਸੂਰਯ ਆਪਕੇਹਜੂਰਯੇਪ੍ਰਾਰਥਨਾਹੈ ਕਹੁੰ ਤੋਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਮੈਐਸੇ
ਲਿਖਾਹੈ ਕੇ ॥ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਰੈਤੋਧਰਮਕਰ ਨਹੀਂਤੋ ਕਰਬੈਰਾਗ॥ਬੈਰਾਗੀ ਬੰਧਨਕਰੈ
ਤਾਂਕੇ ਬਡੇਅਭਾਗ॥ਜੋਜਾਨਸਿ ਬ੍ਰਹਮੰ ਕਰਮੰ ॥ ਸਭਫੋਕਟਨਿਹਚੌਕਰਮੰ ॥ ਕਹੁਨਾਨਕ
ਨਿਹਚੌਧਜਾਵੈ॥ ਬਿਨਸਤਗੁਰੁਬਾਟ ਨ ਪਾਵੈ॥ ਕਹੁ ਐਸਾਲਿਖਾਹੈ ॥ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਬਿਪ
ਪੂਜਮਨਾਵਹੁਸੁਕ੍ਰਿਤਤੁਲਸੀਮਾਲ॥ਰਾਮਨਾਮਜਪਬੇੜਾਬਾਧਹੁਦਯਾਕਰਹੁਦਯਾਲ॥
ਕਾਹੇਕਲਰਾ ਸਿੰਚਹੁ ਜਨਮਗਵਾਵਹੁ ॥ ਕਾਚੀਢਹਰਾਦਿਵਾਲ ਕਾਹੇ ਗਚਲਾਢਹੁ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਤਜਾ'ਦੀਉਪਾ'ਸਨਾ॥ਗੁਰੂਦਸਵੇਪਾ'ਤਸ਼ਾਹਕਾ'ਬਚਨਹੈ॥ਸਭਕਰਮਫੋਕਟਜਾ'ਨ॥ ਸਭ ਧਰਮ ਨਿਹਫਲਮਾ'ਨ ॥ ਬਿਨਏਕਨਾਮਅਧਾਰ ॥ ਸਭਕਰਮਭਰਮਬੀਚਾ'ਰ ॥ ਅੰਮ ਨਾ ਅਧੀਨਕਾ'ਮਕ੍ਰੋਧਮੈਪ੍ਰਬੀਨ ਏਕਗਜਾ'ਨਕੇ ਬਿਹੀਨ ਛੀਨ ਕੈਸੇਕੈਤਰਤਹੈ ॥ ਕਾ'ਮ ਨਾ ਅਧੀਨ ਪਰਿਓ ਨਾ'ਚਤ ਹੈ ਨਾ'ਚਨ ਸੋ ਗਜਾ'ਨ ਕੇ ਬਿਹੀਨ ਕੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਪਾ'ਵਹੀ ॥ ਇਤਜਾ'ਦੀਗਜਾ'ਨਕਾਂਡ ॥ ਦੇਹੀਮਾ'ਟੀ ਬੋਲੈਪਵਨ ॥ ਬੁਝਰੇਗਜਾ'ਨੀ ਮੂਆ ਹੈ ਕਉਨ ॥ ਮੂਈਸੁਰਤਬਾ'ਦਅਹੰਕਾ'ਰ ॥ ਓਹਨਮੂਆ ਜੋ ਬੋਲਣਹਾ'ਰ ॥ ਇਤਜਾ'ਦੀ ਯੋਗ ॥ ਕਈਅਗਨਿਹੋਤ੍ਰਕਰੰਤ ॥ ਕਈਉਰਧਤਾ'ਪਦ੍ਰਰੰਤ ॥ ਕਈਉਰਧਬਾ'ਹੁ ਸਨਿ ਆ'ਸ ॥ ਕਹੁੰਜ਼ੋਗਛੇਸਉਦਾ'ਸ ॥ ੧੨ ॥ ਕਹੂੰ ਨਿਉਲੀ ਕਰਮ ਕਰੰਤ ॥ ਕਹੂੰ ਪਉਨ ਅਹਾ'ਰਦ੍ਰਰੰਤ ॥ ਕਹੂੰ ਤੀਰਥਦਾ'ਨਅਪਾ'ਰ ॥ ਕਹੂ ਜਗ ਕਰਮ ਉਦਾ'ਰ ॥ ਕਹੂੰ ਬਾ'ਸ ਬਨਹਿਕਰੰਤ ॥ ਕਹੂੰ ਤਾ'ਪ ਤਨਹਿ ਸਹੰਤ ॥ ਕਹੂੰਗ੍ਰਹਸ੍ਰੁ ਧਰਮ ਅਪਾ'ਰ ॥ ਕਹੂੰਰਾ'ਜ ਰੀਤਿਉਦਾ'ਰ॥ਇਤਜਾ'ਦੀ॥ਕਹੂੰਐਸੇਕਹਜਾ'ਹੈਕੇ॥ਚਰਨਸਾ'ਧੁਕੇਧੋਇਧੋਇਪੀਉ॥ ਅਰ ਪਸਾ'ਧੁਕਉਅਪਨਾ'ਜੀਉ॥ਭਗਤਿਕਾ'ਇਤਰੀਐਸੰਸਾ'ਰ॥ ਬਿਨਭਗਤੀ ਤਨਹੋਸੀਛਾ'ਰ॥ ਇਤਜਾ'ਦੀਭਗਤੀਕਹੀਹੈਔਰਵੇਦਮੈਭੀਕਹੂੰਤੇਯਗਜਾ'ਦੀਕਰਮਕਰਣੇਵਿਧਾ'ਨਕੀਏ ਹੈਂ॥ਕਹੂੰਯਗਜਾ'ਦੀਕਰਮਤਥਾ'ਉਪਾਸਨਾ'ਆ'ਦਿਕਮਾ'ਨਸੀਕਰਮ ਸਹਤਸਰਬਕਾ'ਤਜਾ ਗ ਹੀਵਿਧਾ'ਨਕੀਆ'ਹੈ॥ਹਮਕੋਏਹੀਬਡਾ'ਸੰਦੇਹਹੈਦੇਖੋਕੇਯਗਜਾ'ਦੀਕਰਮਤੋਹਮਲੋਕੋਂ ਕੋ ਕਰਣੇ ਮਹਾਂਕਠਿਨਹੈਂਪਰੰਤੂਇਸਨਾ'ਨਨਾ'ਮਜਪਣਾ'ਯਥਾ'ਸਕਤਮਾ'ਤ੍ਰਦਾ'ਨਤੋਕਰਤੇ ਹੀਹੈ॥ਸੋ ਇਨਮੈਭੀਸਾ'ਸਤ੍ਰਸੁਣਕੇ ਬਡਾ'ਸੰਦੇਹ ਉਤਪਤਹੋਤਾ'ਹੈ ਹੇ ਆ'ਰਤੀਨਾ'ਸਨਪ੍ਰਭੋ ਇਸਸੰਸੈਕੇਨਸ੍ਰੁਕਰਣੇਹਾ'ਰਾਹਮਕੋਆ'ਪਸੇ ਬਿਨਾ'ਔਰ ਕੋਈਭੀਦ੍ਰਿਸਨਹੀਂ ਆ'ਵਤਾ'ਹੈ ਜੋ ਹਮਾ'ਰੇਸੰਸੈਕੋਂਕਾ'ਟਨੇਕੋ ਸਾ'ਮਰੰਥਹੋਵੇਯਾਂਤੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆ'ਪਹੀਇਸ ਸੰਸੈ ਕੇ ਨਾ'ਸ ਕਰਣੇਕੋ ਸਾ'ਮਰਥਹੋ ਸੋਆ'ਪ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਜੈਸੇ ਆ'ਗਜਾ'ਕਰੋ ਵੈਸੇਹੀਕਰੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾ ਰਕੀ ਪਰਮਸ੍ਰਧਾ'ਵਾਨ ਸਿੱਖੋਂਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾ'ਚ॥ਹੇ ਸਿਖਸਤਜਹੈ ਤੁ-ਮਾ'ਰਾਵਚਨਭੀਪਰੰਤੂ ਜੈਸੇ ਰਾ'ਜਮਾ'ਰਗ ਮੈ ਅਰਥਾ'ਤ ਬਾ'ਜਾ'ਰਮੈ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾ'ਰਕੇ ਪ-ਦਾ'ਰਥੋਂਸੇ ਦੁਕਾ'ਨੈ ਪੂ'ਰਣਹੋਤਜਾਂਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਜਿਸ ਵਸਤੁਕੋ ਖਰੀਦਣੇਕਾ'ਜੋਖਲੀਦਾ'ਰ ਹੋਤਾ'ਹੈ ਵਹੁਓਹੀ ਵਸਤੂ ਖਰੀਦਤਾ'ਹੈ ਕੁਛ ਏਕਹੀਪੁਰੁਖ ਦੁਕਾ'ਨਕੀਆਂ ਸਾ'ਰਜਾਂਵਸਤੂ ਖਰੀਦਨਹੀਂਲੇਤਾ'ਹੈ ਅਥਵਾਮਿਸ੍ਰੀਕੀਇਛਾ'ਵਾ'ਲਾਪੁਰੁਖ ਨਿੰਮਨਹੀਂ ਰੀਦਤਾ ਨਿਮ ਕੀਇਛਾ'ਵਾ'ਲਾਮਿਸ੍ਰੀ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦਤਾ'ਹੈ ਯੇਬਾ'ਤਸਰਬਲੋਕਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਜਿਸਵਸਤੂ ਕੀਅਕਾਂਖਜਾ'ਵਾਨ ਜੋ ਹੋਵੇਗਾ ਸੋਈ ਵਸ੍ਤੂ ਵਹੁ ਖਰੀਦੇਗਾ ਇਸਮੈ ਸੰਦੇਹਨਹੀਹੈ॥ਤੈਸੇ ਹੀਕਰਮਯੋਗਭਗਤੀ ਉਪਾਸਨਾ ਗਜਾ'ਨ ਇਨਮੈਸੇ ਜਿਸਕਰਮਕਾ ਅਧਿਕਾ'ਰੀ ਹੋਵੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗਾ ਉਸਕੋ ਵਹੀਬਾਤਪਜਾਰੀਲਾਗੇਗੀ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਕਰਣੇਸੇ ਤਿਸਕਾ ਕਲਜਾਨ
ਹੋਵੈਗੀ ਨ ਕੇ ਕਰਮਕਰਣੇਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀਕੋ ਜੇ ਗਜਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸਗੁਰੂਕਰਦੇਵੈਗਾ
ਤਬਵਹੁ ਉਭੈ ਭ੍ਰਸ੍ਟਹੋਕੇ ਨਾਸਹੋਜਾਇਗਾਹੇਸਾਧੋ ਕਰਮਕੇਅਧਿਕਾਰੀਕੋ ਯੋਗਉਪਾਸਨਾ
ਗਜਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਣੇਸੇ ਪ੍ਰਥਮਕਰਮਸੇ ਭ੍ਰਸ੍ਟਹੋਜਾਤੋਹੈ।ਅਨਅਧਿਕਾਰਤਾਕੇਹੇਤੁ
ਸੇ ਯੋਗਆਦਿਕੋਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਨਹੀਂਹੋਸਕਤੋਹੈ ਯਾਂਤੇ ਉਭੈਭ੍ਰਸ੍ਟਬਨਜਾਤੋਹੈ।।ਜੈਸੇ ਬਜਾਜ
ਕੀ ਦੁਕਾਨਪਰ ਬਸਤ੍ਰ ਲੈਨੇਕੀ ਇਛਾਵਾਨਜਾਤਾਹੈ ਤਬਵਹੁ ਬਜਾਜ ਏਕ ਏਕਰੰਗਕੇ
ਅਨੇਕ ੨ ਥਾਨ ਦਿਖਾਵਤਾਹੈ।।ਤੈਸੇਹੀ ਬੇਦਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਤੀਪੁਰਾਣ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ
ਆਦਿਕਭੀਸਚੇਸੌਦਰਖਣੇ ਵਾਲਜਾਂਕੀਸਚੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਹੈਂਤਥਾਗੁਰੂਉਸਦਕਾਨਦਾਰ
ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਚੇਦੁਕਾਨਦਾਰਹੈਂ ਪ੍ਰਥਮਆਏਹੁਏ ਅਧਿਕਾਰੀਕੋਪਾਇਕੇ ਸਰਥਵਿਸਯ
ਦਿਖਾਇਦੇਤਾਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਪਰੀਖਜਾਸੇ ਅਨੰਤਰਜੈਸਾਸਿਖਕਾ ਅਧਿਕਾਰਦੇਖਤਾਹੈਤੈਸਾ
ਹੀ ਤਿਸਕੋਉਪਦੇਸਕਰਤਾਹੈ।।ਯਾਂਤੇ ਕਰਮ ਅਗਨਿ ਹੋਤ੍ਰਾਦਿਕਯਗਜਾਦਿਕ ਤਥਾ ਸੰ
ਧਜਾਬੰਦਨਾਆਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਇਸਨਾਨ ਨਾਮਦਾਨ ਤਪਆਦਿਕ ਤਜਾਗਣੇ ਨ ਚਾਹੀ
ਯੇ ਕਿੰਤੂਅਵਸਜਮੇਵਕਰਣੇਹੀਚਾਹਜੇ ਕਿਉਂਕਿ ਯਗਤਪਦਾਨਇਸਨਾਨਨਾਮਆਦਿ
ਕ ਕਰਮ ਮਾਰਗਜੀਵਕੋ ਪਵਿਤ ਕਰਤੋਹੈ ਅੰਤਹਕਰਣਕੀ ਸੁਧੋ ਦ੍ਵਾਰਾ ਭਗਵੰਤ ਕੀ
ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਰਤੋਹੈਯਾਂਤੇ ਕਰਮਕਰਣੇਹੀਯੋਗਹੈ।।ਜੋ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰੇਗਾ ਤਬਪ੍ਰਮੇਸਰਕੀ
ਪ੍ਰਾਪਤੀਹੋਤੀਹੈ ਜੋ ਸਕਾਮ ਕਰਮਕਰੇਗਾ ਤਥਉਤਮਲੋਕੋਂਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਹੋਤੀਹੈਜੀਵਕਾਮ
ਨਾਕੀ ਅਪਨੀਭੋਗਲੇਤਾਹੈ।।ਸ਼ੁਭਕਰਮਕਰਨੇਸੇ ਸੰਸਾਰਮੈ ਦੇਵਤਾਕਹਾਵਤਾਹੈ ਅਸ਼ੁਭ
ਕਰਮਕਰਣੇਸੇਸੰਸਾਰਮੈ ਅਸੁਰ ਨਾਮਕੋ ਪਾਵਤਾਹੈ ॥ ਸੁਭਕਰਮਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਣਸੇ
ਪੁਰਸ਼ ਸੰਸਾਰਮੈ ਨਾਸਤਕ ਸੰਗਜਾ ਕੋ ਪਾਵਤੋਹੈ ॥ ਯਾਂਤ ਹੇ ਸਿਖ ਸਰਥ ਅਵਸਥਾਮੈ
ਮੁਕਥਾਤਗਜਾਤ ਅਗਜਾਤ ਦਸਾ ਮੈ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਹੀ ਯੋਗਜ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਅਗਜਾਤ
ਅਵਸਥਾਮੈ ਮਨਕੀ ਸੁਧੀਕਾ ਹਤੁ ਹੋਤੋਹੈ ਗਜਾਤ ਅਵਸਥਾਮੈ ਉਨਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ
ਔਰਅਗਜਾਨੀਜੀਵਭੀਸੁਭਕਰਮਕਰਣੇਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤਰਹਤੇਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ
ਸ੍ਰੀਗੁਰਨਾਨਕਜੀਕਾ ਵਚਨਹੈ ਕੇ॥ ਨ ਤਿਸਕਾਰਣਕੰਮ ਨ ਧੰਧਾ ਧੰਧੇਗਿਰਹੀਜੋਗੀ॥
ਬੈਠਾਗੀ ਬੰਧਨਕਰੇ ਤਾਂਕੇ ਬਡੇਅਭਾਗ ॥ ਜੇਕਰਮਉਭੈਅਵਸਥਾਮੈਕਰਣਾਹੀਉਚਿਤ
ਹੋਤਾਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਐਸੇ ਕਿਉਂਲਿਖਤੇਕੇਗਜਾਨਵਾਨਪੁਰੁਖਕੋਕਰਮਕਰਣੇਕਾਕੋਈ
ਭੀਹੇਤੁਨਹੀਹੈ।।ਅਰਥਾਤਗਜਾਨਵਾਨਕੋ ਕਿਸੀਪਦਾਰਥਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਕਾਂਖਜਾ ਰਹੀ
ਨਹੀਂਹੈ ਯਾਂਤੇਵਹੁਕਰਮਕਰਣੇਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤਨਹੀਂਹੋਤੋਹੈ।।ਜੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਕਰਮ ਕ-
ਰਤਾਹੈ ਤਬਵਹੁਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਗਜਾਨੀ ਨਹੀਂਹੈ ਕਿੰਤੁ ਅਗਜਾਨੀਹੀ ਸਮਝਾਜਾਇਗਾ।।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੈਰਾਗੀ ਬੰਧਨਕਰੇ ਅਰਥ ਯੇ ਆਤਮਾਗ੍ਯਾਨਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸਰਬਸੰਸਾਰਸੇ ਵਿਰਕਤ ਹੋਕੇ ਫਿਰਭੀ ਕਰਮੋਂਮੈਂਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਵੈਹੈਤਬਜਾਨਹੁਕੇ ਵਹੁਬੜਾ ਅਭਾਗੀਹੈ॥ਹੈਭਗਵਨ ਐਸੀ ੨ ਆਸੰਕਾ ਹਿਰਦੇਕੋਦਾਹਕਰਤੀਰਹਤੀਹੈਆਪਹੀਇਸਸੰਕਾਕਾਉਧਾਰਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥਹੋ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਦ ॥ ਹੇਸਿਖ ਯੇਕ੍ਰੀਤੋਗੁਰੁਕਾਹੀਬਚਨਹੈ ਕੇ॥ਜੋਜੋਕਰਮ ਕੀਏ ਲਾਲਚ ਲਗਾ ਤਿਹਤਿਹਆਪਬੰਧਾਇਓ॥ਲਾਲਚਨਾਮ ਜਿਸਜਿਸ ਪਦਾਰਥਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੇ ਲਾਲਚਕਰਕੇ ਇਸਲੋਕਕੇ ਸੁਖੋਂਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਵਾਸ੍ਤੇ ਅਥਵਾ ਪਰਲੋਕਕੇ ਸੁਖੋਂਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਲੀਏ ਸਕਾਮਕਰਮਕਰਤਾਹੈ ਉਸਉਸ ਕਾਮਨਾਕੇ ਭੋਗਵਾਸਤੇ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਪੁਰੁਖ ਅਵਸ਼ਜਮੇਵ ਸਰੀਰਕੋ ਧਾਰਕੇ ਭੋਗੇਗਾ॥ ਜਦਿਬਜ਼ਸਰੀਰਧਾਰੇਗਾ ਤਬ ਭੀ ਵਹੁਸਰੀਰਬੰਧਨਕਾ ਕਾਰਣਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸਰੀਰਰਹਤਕੋ ਸੁਖਦੁਖਕਾਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਰੀਰ ਸਹਤ ਕੋ ਹੀ ਦੁਖ ਸੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੋ ਮਾਨੁਖਾਦੀ ਧਾਰੇਗਾ ਤਬ ਵਹੁਭੀ ਬੰਧਨ ਕਾ ਹੀ ਕਾਰਣਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਜੈਸੇ ਮਾਨੁਖ ਆਦੀ ਸਰੀਰ ਬੰਧਨਕਾ ਕਾਰਣਹੈ ਤੈਸੇਦੇਵਸਰੀਰਭੀਬੰਧਨਕਾ ਰੂਪਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਲੋਹੇਕੀਬੇੜੀਬੰਧਨ ਕਾਹੇਤੁ ਹੋਤੀਹੈ ਤੈਸੇਸ੍ਵਰਣਕੀਬੇੜੀਭੀ ਬੰਧਨਕਾਹੇਤੁਹੈ॥ਹੇਸਾਧੋ ਯਾਂਤੇਅਹੰਕਾਰਸਹਤ ਸਕਾਮਕਰਮ ਕੀਆਹੁਆ ਜੀਵਕੋ ਬੰਧਨਕਾ ਹੇਤੂ ਹੋਤੋਹੈ॥ਸੋਈਕਰਮ ਨਿਰਅਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਨਿਸਕਾਮਰੂਪਸੇ ਕੀਆਹੁਆ ਮੁਕਤੀ ਕਾ ਹੇਤੂ ਹੋ ਜਾਤੋਹੈ ਇਸਕਰਮਕੇ ਕਰਨੇ ਮੈ ਇਤਨਾਹੀ ਗੁਹ੍ਯਾਤਮ ਅੰਤਰਾਯਹੈ ਯਾਨੇ ਅੰਤਰੀਯਤਾਤਪਰਯਹੈ ਇਸੀਅਰਥਕੋ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਸੁਖਮਨੀਕੀ ਨਾਵੀਂਅਸ੍ਟਪਦੀਕੀ ਦੂਸਰੀਪਉੜੀਮੈ ਕਹ੍ਯੋ ਹੈ॥ਕਰਮ ਕਰਤਹੋਵੈ ਨਿਹਕਰਮ॥ਤਿਸਬੈਸਨੋਕਾ ਨਿਰਮਲਧਰਮ॥ਕਾਹੂਫਲਕੀਇਛਾ ਨਹੀ ਬਾਛੈ॥ਕੇਵਲਭਗਤਿਕੀਰਤਨ ਸੰਗਰਾਚੈ॥ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰ ਸਿਮਰਨ ਗੋਪਾਲ॥ ਸਭਊਪਰ ਹੋਵਤਕਿਰਪਾਲ॥ਇਤਜਾਦੀ ਇਸਕਾਬੀਚਾਰ ਕੇ ਜੋਪੁਰੁਖਕਰਮਕਰਤਾ ਹੂਆਹੀਨਿਤਕਰਮ ਹੋ ਰਹਤੋਹੈ ਓਹੀ ਪਰਮਵੈਸ਼ਨਵਹੈ ਤਿਸਕਾਦੀਨਿਰਮਲਕਰਮ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਧਰਮਕੇਵਿਖੇ ਕਾਮਨਾਰੂਪੀਹੀ ਮਲਹੋਤੀਹੈ ਜੋਜੋ ਧਰਮ ਸਹਤ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਕਿਸੀਕਾਮਨਾਵਾਸਤੇਕੀਆਗਯਾਹੈ ਸੋਸੋਧਰਮਮੈਲਾਹੈ॥ਜੋਜੋਨਿਰਅਹੰਕਾਰਹੋਕੇਕੀਆ ਗਯਾਹੈ ਸੋਈਸੋਈਧਰਮਨਿਰਮਲਹੈ ਧਰਮਵਿਖੇ ਕਾਮਨਾਹੀਮੈਲਹੈ ਜੋਧਰਮਕਾਮਨਾ ਰੂਪੀਮੈਲਸੇਰਹਤਹੈਸੋਈਧਰਮ ਨਿਰਮਲਹੈ॥ਸੰਕਾ॥ਹੇਗੁਰੂਜੀਭਲਾਕਰਮਕਰਕੇਫਿਰ ਤਿਸਕਾਫਲ ਕੈਸੇਨਹੀਂਭੋਗੇਗਾ ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸੇਕੋਈ ਪੁਰੁਖ ਚੋਰੀਅਥਵਾ ਖੂਨ ਕਰਕੇ ਕਹੇ ਕੇਮੈ ਇਸਕਰਮਕਾਰਾਜਦੰਡਕੈਦ ਅਥਵਾਫਾਸੀ ਰੂਪ ਫਲ ਨ ਭੋਗੋਂ ਤਬ ਯੇਬਾਤ ਅਸੰਭਵਹੈ ਨਹੀਬਨਤੀਹੈ ਕਿਉਂਕੀਏਹੂਏ ਕਰਮਕਾ ਫਲਅਵਸ਼ਜਮੇਵਭੋਗਤਬਜ਼

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਕੀਏਹੁਏਕਰਮਕਾਫਲ ਭੋਗਨਾਹੀਲਾਗਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀਪੁਨਜਪਾਪਰੂਪਕਰਮਕੀਏ ਹੁਏ ਸਕਾਮ ਅਥਵਾਨਿਸਕਾਮ ਪਰੰਤੂਉਨਕਾਫਲਭੋਗਣਾਪਰੈਗਾ॥ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਸਿਖਗੁਰੂ ਜੀਕਾਬਚਨਹੈ॥ਜੋਰਨਜੁਗਤੀ ਛੁਟੈਸੰਸਾਰ॥ਕਜਾਸੰਸਾਰਕੋ ਜੋਰਸੇਕੋਈ ਛੋਡਜਾਚਾਹੈ ਤਬ ਸੰਸਾਰਛੂਟਤਾਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀਕਹੀ ਹੁਈ ਨਿਰਮਲ ਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਪ ਕ ਸਰਪਕੁੰਜਵਤ ਸਹਜੇਹੀ ਸੰਸਾਰ ਛੂਟਜਾਤੋਹੈ॥ਤੈਸੇਹੀਕਰਮਕਰਕੇਭੀ ਨਿਸਕਰਮ ਹੋਣੇ ਸੈਭੀ ਸਤਗੁਰੂਉਕਤਨਿਰਮਲਯੁਕਤੀਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ॥ਸੋਯ ਯੁਕਤੀਹੈਤਿਸਕੇ ਦ੍ਰਿ ਸ੍ਟਾਂਤ ਸਹਤਸੁਣੋ ਹੈਸਿਖ ਜੈਸੇਕੋਈ ਪੁਰੁਖ ਮਹਾਤਾਜਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤਾਰਹੇ ਹਰਵਕਤ ਹਾਜਰਹਕੇ ਤਿਸਕੋਰਾਜਾਸੇ ਤਲਬਲੈਨੇਕੀਇਛਾ ਨ ਹੋ ਨ ਟਾਜਾਸੇਤਲਬਮਾਂਗਤਾ ਹੈਨਲਤਾਹੈ॥ਤਬਵਹੀਮਹਾਰਾਜਾਤਿਸਪਰਪ੍ਰਸੰਨਚਿਤਹੋਕੇਤਿਸਕੋ ਕਾਮਜ ਵਰਦੇਦੇਤਾ ਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇਤੇਰੀਇਛਾਆਵੇ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਬਿਚਰ ਤੇਰੇ ਸਿਰਪਰਕਿਸੀਕਾ ਭੀ ਭਯ ਨਹੀਹੈ। ਅਥਵਾਮਹਾਰਾਜਾ ਤਿਸਕੀਸੇਵਾਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਚਾਰਖੂਨਭੀ ਤਿਸਕੋਮਾਫਕਰਦੇਤੋਹੈ। ਅਥਵਾਉਸਕੇ ਅਪ੍ਰਾਧੋਂਪਾਪੋਂਕੀਓਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੇਖਤਾਹੀਨਹੀਂ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨਜੀ ਕੀ ਫੁਫੀਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀਕਾਭਾਈਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਭਗਵਾਨਕੀਬੈਹਨ ਸੁਭਦ੍ਰਾਂ ਕੋਚੋਰੀਉਠਾਇਕੇ ਅਰਜਨਲੇਗਯਾ ਦੇਖੋਕੇ ਤਬ ਐਸੇਸਾਮ੍ਹਥਹੋਕੇਭੀ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨਨੇ ਅਰਜੁਨਕੇ ਅਪ੍ਰਾਧਕੋ ਮਨ ਮੈ ਨ ਲਜਾਇਕੇ ਉਲਟਾ ਪ੍ਰਸੰਨਚਿਤਹੋਕੇ ਕ੍ਰੋਧਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਬਲਦੇਵਜੀਕੇਹਾਥ ਸੇ ਤਿਸਕੋ ਦਾਜ ਭੇਜਦੀਆ॥ ਤੈਸੇਔਰਭੀ ਅਨੇਕੋ ਅਪ੍ਰਾਧ ਪਜਾਰੋਂਕੇਬਖਸ਼ਦੇਤੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇਭਗਵਾਨਜੀ ਪਰਮਦਯਾਲੂਹੈ॥ਤੈਸੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਚਪਣ ਬੁਧੀਕਰਕੇ ਕਰਮਕਰਤਾਹੈ ਕਰਮਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇ ਬਨਜੇਕੋਦਾਮਦੇਕੇਸੌਦਾ ਲੈਨੇ ਕੋ ਸਮਾਨਫਲ ਨਹੀਂ ਮਾਂਗਤੋਹੈਫਲਪ੍ਰਾਪਤੀਕੀਇਛਾਹੀਨਹੀ ਕਰਤੋਹੈਵਹੁਮਹਾਤਮਾ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੰਸਾਰਮੈ ਵਰਤੇਹੈ ਚਾਹੇ ਸਮਾਧੀਲਗਾਵੇ ਅਥਵਾ ਯੁਧਹੀ ਕਰਤਾ ਰ ਹੋ ਸਾਹਿਬਦਸਮੇਸਕੇਸਮਾਨ ਉਸਕੋ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰਨੇ ਛੁਟੀ ਦੇਦਈਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀਕਾ ਵਚਨਹੈ ਅਰਜਨਕੇਪ੍ਰਤੀ ॥ ਸਰਬਥਾਵਰਤਮਾਨੋਪਿ ਸਯੋਗੀਮਯੀਵਰਤਤੇ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਕੇ ਹੇਅਰਜਨ ਤਪ ਜਪ ਹਵਨ ਭੋਜਨਪਾਨ ਆਦਿਕ ਕਰਮਕਰਕੇਮੇਰੇ ਅਰਪਣਕਰਣੇਹਾਰਾ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸੰਸਾਰਮੈਵਰਤੇ ਵਹੁਯੋਗੀਮੇਰੇ ਮੈਹੀਵਰਤਮਾਨ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਮਕਰਤਾਹੁਆ ਉਤਮਪੁਰਖ ਨਿਸਕਰਮਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਕ੍ਰਿਤਕਰਮਕੇਫਲਕੋ ਭੋਗਤੋਨਹੀਂਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਉਪਦੇਸ਼ਸੁਣਕੇ ਸਭੀ ਸਿੰਘ ਮੁਖਸੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਉਸਤਤਿਕਰਤੇਭਏਧਨਜਧਨਜ ਕਹਤੇਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਭਾਈਗੁਲਾਬਸਿੰਘਠਟੀਅਰ ਸਰਦਾਰਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਇਨ ਦੋਨੋਂਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜ਼

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਆਪ ਆਗ੍ਯਾਕਰੋ ਤੋ ਏਕ ਔਰ ਭੀ ਬਡਾਭਾਰੀ ਸੰਸਾ ਹੈ ਸੋ ਵਹੁਭੀ ਆਪਕੇ ਵਚਨੋਸੇ ਨਿਵਰਤ ਕਰਲੇਵੈ ਆਪਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਬਿਨਾ ਪੂਛ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇਹੈਂ । ਤਬ ਬਚਨਹੁਆ ਕਿ ਜੋ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾਹੋਵੈ ਸੋ ਪੂਛ ਲੇਵਹੁ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਧਰਮੋਕੇਵੇਤਾ ਸਰਬਗ੍ਯ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਕੋਈ ਆਸਤ੍ਕ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸ਼੍ਰਾਧ ਖ੍ਯਾ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੇ ਅਰਥ ਅਵਸ਼੍ਯ ਕਰਣੇ ਚਾਹਜੇ ਕੋਈ ਨਾਸ੍ਤਿਕ ਲੋਕ ਕਹ ਤੇਹੈਂਕੇ ਸ਼੍ਰਾਧਾਦੀ ਪਿਤ੍ਰਕਰ੍ਮ ਨ ਕਰਣੇ ਚਾਹਜੇ ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਜੋ ਪਿਤ੍ਰਾਦਿਕ ਮਰਕੇ ਕ੍ਯਾਜਾਨੈ ਵਹੁ ਕਿਸਯੋਨੀਕੋ ਗਯਾਹੈ ਇਸਮੈ ਸ਼੍ਰਾਧਕਰਤਾ ਲਵਪੁਰਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਏਕ ਖੜ੍ਹੀਨੇ ਸ਼੍ਰਾਧ ਕੀਆ ਥਾ ਪਿਤ੍ਰਾਕੇ ਨਿਮਿਤ ਤਬ ਤਿਸਕੋ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਜਿਸ ਆਪਨੇ ਪਿਤ੍ਰਾਕੇਨਿਮਿਤ ਤੈਨੇ ਸ਼੍ਰਾਧ ਕੀਆਹੈ ਸੋਤੋ ਅਮੁਕ ਝਾੜਕੇਪਾਸ ਬਘ੍ਯਾੜ ਕੇ ਸਰੀਰਸੇ ਬੈਠਾਹੈ ਤੀਨ ਦਿਨਕਾ ਭੂਖਾ ਹੈ ਉਸ ਖੜ੍ਹੀਕੇ ਹਾਥ ਉਸ ਬਘ੍ਯਾੜਕੇ ਖਾਣੇਵਾਸਤੇਖੀਰਕੀਥਾਲੀਭਰਕੇ ਭੇਜ੍ਯਾ ਦੂਸਰਾ ਨਾਸ੍ਤਿਕ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕਿ ਜਬ ਸ਼ਰੀਰਛੂਟਜਾਤਾਹੈ ਤਬ ਮੁਕਤਹੋਜਾਤੋਹੈ ਫਿਰ ਸ਼੍ਰਾਧਕਿਸਕੇਅਰਥ ਕਰਣੋਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਚਾਰੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਜਲ ਵਾਯੁ ਆਕਾਸ਼ ਤਤੋਂਕਾਸਮੁਦਾਯ ਜਬ ਸਰੀਰ ਪਾਤ ਹੋਤੋਹੈ ਤਬ ਚਾਰੋ ਤਤੋਂਕੇ ਅੰਸ ਚਾਰੋ ਤਤੋਂ ਮੈ ਮਿਲਜਾਤਹੈਂ ਇਨ ਚਾਰੋਤਤੋਂਕੇ ਮਿਲਾਵਟ ਬਿਨਾ ਭਿੰਨਜੀਵ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੋ ਜਿਸਕੋ ਸ਼੍ਰਾਧਕਾ ਅੰਨ ਪਹੁੰਚੇ ॥ ਤੀਸ੍ਰਾ ਦੂਸ੍ਰੇਕੋ ਭੋਜਨਕਰਕੇ ਦੂਸਰਾ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਸਕਤਾਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਂਹਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕੋਂਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤਕਰਾਨੇਸੇ ਪਿਤ੍ਰਲੋਕਕੇ ਲੋਕ ਕੈਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਜਾਂਵੈਗੇ ਜਬ ਈਹਾਂ ਪਾਸਹੀ ਬੈਠੇਹੁਏਕੋ ਦੂਸਰੇਕੇ ਅੰਨ੍ਖਾਣੇਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤੀਨਹੀਆਵਤੀਹੈ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਬ ਸ਼੍ਰਾਧ ਖ੍ਯਾ ਕਰਣਾਚਾਹਜੇ ਅਥਵਾ ਨ ਕਰਣਾਚਾਹਜੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇਸਿਖ ਤੁਮਾਰਾ ਕਹ੍ਯਾ ਸਤਹੈ ਪਰੰਤੁ ਈਸ਼੍ਵਰਕੀ ਗਤਿਮਿਤ ਈਂ ਰਹੀਜਾਨ ਕਾਹੇਤੇ ਕਿ ਜਿਸਕਾਰਣਸੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਸਰਬਸਾਮਰਥਹੈ ਸਰਬਸ਼ਕਤੀਮਾਨਹੈ ਸੋਈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਕਾ ਅਵਤਾਰਧਾਰਕੇ ਆਸਾਰਾਗਕੀ ਵਾਰਕੇ ੧੭ ਸਲੋਕਮੈ ਯੋ ਲਿਖ੍ਯਾ ਹੈ ॥ਸਲੋਕਮਹਲਾ ੧ ॥ ਜੇ ਮੋਹਾਕਾ ਘਰਮੁਹੈ ਘਰਮੁਹਿ ਪਿਤਰੀਦੇਦਿ । ਅਗੈ ਵਸ੍ਤ ਤੁ ਸਿਞਾਣੀਐ ਪਿਤਰੀ ਚੋਰਕਰੇਇਵਢੀਅਹਿ ਹਥਦਲਾਲਕੇ ਮੁਸਹੀ ਏਹਕਰੇਇ। ਨਾਨਕ ਅਗੈ ਸੋਮਿਲੈ ਜਿ ਖਟੇ ਘਾਲੇ ਦੇਇ ॥ ਜੇ ਇਤੀ ਮੋਹਾਕਾਨਾਮ ਘਤ ਮੋਹਣੇ ਸੰਨ੍ਹ ਮਾਰਣੇਵਾਲੇ ਚੋਰ ਯਾ ਠੱਗਕਾਹੈ । ਜੇ ਨਾਮ ਕਦਾਚਿਤਕਾਹੈ ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਕੇ ਕਿਸੀ ਕਾਲਮੈ ਠੱਗ ਚੋਰ ਡਾਕੂ ਬਿਗਾਨੇ ਘਰਕਾ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਚੁਰਾਇਕੇ ਉਸੀਦ੍ਰਬ੍ਯ ਕੇ ਸਾਥ ਪਿੰਡ ਪਤਲ ਸ਼੍ਰਾਧਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਭੋਜਨ ਦਖਿਣਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਤਾਹੈ ਤਬ ਪਿਤਰੀ ਲੋਕਮੈ ਦ੍ਰਬਜਵਾਲੇਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਲੋਕ ਸ਼੍ਰਾਧਕਰਣੇਵਾਲੇ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਪਾਸ ਅਪਨਾ ਦ੍ਰਬਜਪਛਾਨਕੇ ਉਨਕੋ ਚੋਰਕਰਕੇ ਪਕੜਕੇ ਪੂਛਤੇਹੈਂ ਕੇ ਕਿਉਂਭਈ ਤੁਮਨੇ ਯੇ ਦ੍ਰਬਜ ਕਹਾਂਸੇਲੀਆਹੈ। ਤਬ ਸ਼੍ਰਾਧਕਰਤਾ ਯਜਮਾਨਕੇਪਿਤਰ ਸ਼੍ਰਾਧਕਰਮ ਕਰਵਾਵਨੇਵਾਲੇਪ੍ਰੋਹਤਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੋ ਪਕੜਾਇਦੇਤੇਹੈਂ। ਤਬ ਪਿਤ੍ਰਰਾਜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜਾ ਇਕੇ ਏਹੁ ਅਦਾਲਤਹੋਤੀਹੈ ਕੇ ਅਛਾ ਪ੍ਰੋਹਤਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੇਹਾਥਕਾਟਦੇਵਹੁ ਯਜਮਾਨਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੋ ਨਰਕਮੈਡਾਰਦੇਵੋ ਐਸਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਕੇ ਸ਼੍ਰਾਧਦੇਵਕੇਦੂਤ ਉਨਕੇ ਹਾਥ ਕਾਟ ਦੇਤੇਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਚੋਰੀਕੇਮਾਲਕੀ ਇਸਨੇ ਕਿਉਂ ਦਲਾਲੀਕਰੀਹੈ ਅਰ ਯਜਮਾਨ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੋ ਨਰਕਮੇਡਾਰਦੇਤੇਹੈਂ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਦੇਵਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਹੇ ਸਿਖ ਸ਼੍ਰਾਧਕਰਤਾਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੋ ਸ਼੍ਰਾਧਕਰਣਦ੍ਵਾਰਾ ਅਹਾਰ ਆਦਿਕ ਤਬ ਮਿਲਤੇਹੈਂ ਜੇ ਅਪ ਨੀ ਦਸਾਂ ਨਵ੍ਹਾਂਕੀ ਧਰਮਕੀ ਸਤਬੋਲਕੇ ਖਟੀਕਮਾਈਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਅਰਥ ਦੇਤਾਹੈਸੋਈਮਿਲਤਾਹੈਜੇਕਦਾਚਿਤਸ਼੍ਰਾਧਦ੍ਵਾਰਾਪਿਤ੍ਰੋਂਕੋਅੰਨਜਲਆਦਿਕ ਨ ਮਿਲਤਾ ਹੋਤਾ ਤੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਯਥਾਰਥਵਕਤਾਸਰਬਗਜਹੋਕੇ ਐਸੇਕਬੀਭੀ ਨ ਲਿਖਤੇਕਿਉਂਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕੇਵਲ ਪਾਖੰਡਕੇ ਤਥਾ ਦੰਭਮਿਥਜਾਵਾਦਕੇ ਖੰਡਨਅਰਥਹੀਹੈ ਯਾਤੇ ਆਪਤਵਾਕਜਕੇ ਕਹਨੇਵਾਲੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕੇਵਚਨੋਕੋ ਸਤਜਸਤਜ ਕਰਕੇ ਮਾਨਨਾ ਯੋਗਹੈ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਮੈ ਸ੍ਰੀਕਬੀਰਜੀਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ਕੇ॥ ਜੀਵਤ ਪਿਤ੍ਰ ਨ ਮਾਨੈਕੋਊ ਮੂਏ ਸ੍ਰਾਧਕਰਾਹੀਂ॥ ਪਿਤ੍ਰਭੀਬਪਰੇ ਕਹੁਕਿਉ ਪਾਵੈ ਕਊਆ ਕੂਕਰ ਖਾਹੀ॥ ਅਰਥਯੇ ਇਸਕਾ ਅਰਥ ਲੋਕ ਆਜਕਲਕੇ ਐਸਾ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕੇ ਈਹਾਂ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੇ ਅਰਥ ਸ਼੍ਰਾਧ ਆਦਿਕ ਜੋ ਕਰਤੇਹੈਂ ਸੋ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੋ ਤੋ ਮਿ ਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਕ ਕੁਤੇ ਖਾਇਜਾਤੇਹੈਂ ਸੋ ਠੀਕਹੈ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਤੋ ਕਾਕ ਅਰ ਕੁਤੇ ਹੀ ਆਵਤੇਹੈਂ ਖਾਤੇਹੂਏ। ਪਿਤ੍ਰਤੋ ਕੋਈਖਾਤਾਹੂਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀ ਆਵਤੋਹੈਂ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਮਹਾਂਮੂਰਖ ਅਗਜਾਨੀਲੋਕ ਐਸਾ ਅਰਥ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਇਸਕਾ ਪੂਰਬ ਅਪਰਕੋ ਵਹੁ ਵਿਚਾਰਕੇ ਨਹੀਂਦੇਖਤੇ ਯਾਂਤੇ ਐਸਾ ਅਰਥ ਕਰਤੇਹੈ। ਦੇਖੋ ਇਸ ਸ਼ਬਦਕੇ ਪੂਰਬਾਰਧਮੈ ਕਜਾ ਕਹਜੋਹੈ॥ ਜੀਵਤ ਪਿਤਰ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਊ ਮੂਏ ਸਰਾਧਕਰਾਹੀ॥ ਕੇ ਜੌਨਸੇ ਪੁਰਖ ਜੀਵਤੇਹੂਏ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੂੰ ਮਾਨਤੇ ਨਹੀਹੈ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਆਦਿਕੋਂਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਤੇਰਹਤੇਹੈਂ ਉਨਕੇ ਵਾਕਜਕੋ ਖੰਡਨਕਰਦੇ ਤੇ ਉਲਟਾ ਅਪਨੇ ਮਨਸੇ ਐਸੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇਹੈਂਕੇ ਯੇ ਮੇਰੇ ਮਾਈਬਾਪ ਗੁਰੂ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਮਰ ਜਾਵੈ ਤਬ ਮੈ ਇਨਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਾਂਭ ਲੇਵਹੁ। ਪੁਨਾ ਉ ਨਕੇ ਮਰੇ ਪੀਛੇਸੇ ਭੀ ਅਪਨੇ ਮਨਕੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸ਼੍ਰਾਧ ਨਹੀਂਕਰਾਤੇਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਚਟੀ ਜਰੀਮਾਨਾਭਰਣਾ ਲਾਗਤੋਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਚਟੀਕੇਤੌਰਸੇ ਲੋਕਾਚਾਰੀ ਉ
ਸਕੀ ਜਾਇਦਾਦਕੇਮਾਲਕ ਬਨਨੇਅਰਥ ਬਿਨਾਪ੍ਰੇਮ ਜੋ ਸ਼੍ਰਾਧ ਪਿਤ੍ਰੋਂਅਰਥਕਰਤੇ ਹੈਂ
ਉਨਕਾ ਕੀਆਹੁਆ ਸ਼੍ਰਾਧਪਿਤ੍ਰਨਹੀਂਲੇਤੇਕਾਹੇਤੇ ਪਿਤ੍ਰਕਹਤੇਹੈਂ ਅਰੇਪਾਪਿਪ੍ਰਹਤਜਾਰੇ
ਤੂੰ ਜੋ ਬਿਨਾਹਿਤ ਲੋਕਾਚਾਰੀ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰਪੂਰਬਕ ਹਮਕੋਦੇਤਾਹੈ ਕਜਾ ਹਮ ਤੇਰੇ ਇਸ
ਅੰਨ ਜਲਕੇ ਭੂਖੇ ਬੈਠੇਹੈਂ । ਯੇ ਬਾਤਤੋ ਲੋਕਮੈਂਭੀ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਜੇਕੋਈ ਆਪਨੇ ਅਸਤ੍ਰਾ
ਨ ਪਰ ਆਏਕੋ ਆਦਰਪੂਰਬਿਕ ਬੈਠਾਇਕੇ ਅੰਨਜਲ ਦੇਵੇਗਾ ਤਬ ਵਹੁ ਅਤਿਥੀ
ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਗ੍ਰਹਣਕਰੇਗਾ । ਜੇ ਅਪਨੇ ਅਸਤ੍ਰਾਨਪਰਆਏਕੋ ਨਿਰਾਦਰ ਪੂਰਬਿਕ
ਅੰਨਜਲ ਦੇਵੇਗਾ ਤਬ ਪ੍ਰਿਥਮਤੋ ਵਹੁ ਗ੍ਰਹਣਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ । ਜੇ ਭੂਖਾ ਪਜਾਸਾ
ਗ੍ਰਹਣਕਰਭੀਲੇਵੇਗਾ ਤਬ ਅਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਹੁਆ ੨ ਉਸ ਗ੍ਰਹਸਤ੍ਰਕੋ ਸ੍ਰਾਪਦੇਕੇ ਚਲਾ
ਜਾਇਗਾ ਤੈਸੇ ਪਸ਼ੁ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮਵਾਲੇਕੇ ਸਮੀਪ ਆਵਤੇਹੈਂ ਨਾ ਕੇ ਦ੍ਵੈਖ
ਵਾਲੇਕੇ ਸਮੀਪ ॥ ਜਬਕੇ ਮਾਨੁਖ ਪਸ਼ੁ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਦੀਅ
ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਤਬ ਕਜਾ ਕਹਨਾਹੈ ਜੋ ਪਿਤ੍ਰ ਦੇਵਤਾ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਅੰਗੀ
ਕਾਰ ਕਰਤੇਹੈਂ । ਕਿੰਤੂ ਬਿਨਾਪ੍ਰੇਮ ਦੇਵੜਾ ਪਿਤ੍ਰ ਕਬੀਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ
ਹੈਂ । ਯੇ ਜੋ ਕਹਜਾਥਾ ਕੇ ਦੂਸਰੇਕਾ ਖਾਧਾਹੁਆ ਦੂਸਰੇਕੋਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਸਕਤਾਹੈ ਉਸਕਾ
ਉਤ੍ਰ ਯੇ ਜਬ ਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅਮਰਦੇਵਜੀਕੇ ਭੇਜੇਹੁਏ ਲਵਪੁਰਮੈਆਏ
ਥੇ । ਪੁਨਃਈਹਾਂਸੇਕਾਰਯਕਰਕੇ ਜਬਫਿਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਪਾਸਚਲੇਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅਮਰਦੇਵ
ਜੀਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀ ਆਂਬਅਛੇਪਕੇਹੁਏਲੀਏ ਉਨਅੰਬੋਂਵਿਖੇਬਹੁਤਹੀ ਪਕੇ
ਹੁਏਦੋਅੰਬਥੇ ਤਬਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀਨੇ ਬੀਚਾਰਕੀਆਜੋਯੇ ਦੋਨੋਅੰਬ ਬੜੇਮੀਠੇਹੈਂਹਮ
ਦੋਤੀਨਦਿਨਮੈਕਬੀਪਹੁਚੈਗੇਤਬਪ੍ਰਯੰਤਯੇਖਰਾਬਹੋਜਾਵੈਗੇ ਐਸੇਬਿਚਾਰਕਰਕੇ ਬਡੀ
ਚਿੰਤਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੁਏ । ਤਦਨੰਤਰ ਬੀਚਾਰਪੁਨਃਕੀਆ ਕੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀਤੇ ਸਤਬਬਜਾਪੀ
ਹੈਂਤਾਂਤੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਧਜਾਨਕਰਕੇ ਹਮਹੀਚੂਸਲੇਂਵੇਂ । ਐਸੇਬੀਚਾਰਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅਮਰ
ਦੇਵਜੀਕਾ ਬਜਾਪਕਰੂਪਕਰਕੇਧਜਾਨਕਰਕੇਬਚਨਕੀਆਕੇ ਲੇਹੁਸਰਬਬਜਾਪੀ ਸ੍ਰੀਗੁ
ਰੂਜੀਆਂਬਚੂਸੋ ਐਸੇਕਹਕੇਵਹੁਦੋਨੋਅੰਬਚੂਸ ਲੀਏ । ਤਬਾਬਸਤ੍ਰਭੀਪਹਰਾਏਜਬ ਗੋ
ਇੰਦਵਾਲਜੀਪਹੁਚੇਤਬ ਗੁਰੂਅਮਰਦੇਵਜੀਕੋਜਾਇ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਤਬਜਾਹਿਬਬੋਲੇ
ਕੇਆਉਪੁਰਖਾ ਤੁਮਨੇ ਹਮਕੋਬਹੁਤਅਛੇਬਡੇ ਮੀਠੇਅੰਬਚੂਸਾਏਹੈਂ ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇਅਪ
ਨੇਜਾਮੇਉੱਪਰ ਅੰਬਕੇਦਾਗ ਦਿਖਾਦੀਏ ਤਬਤਾਕੀਮੈ ਅੰਬਕੀਗਿਟਕ ਭੀ ਪਰੀਹੁਈ
ਦਿਖਾਦਈ ਤਬਾਬਸਤ੍ਰਭੀ ਪਹਰੇਹੁਏ ਦਿਖਾਇ ਦੀਏ ਤਬਸ੍ਰੀਰਾਮਦਾਸ ਜੀਕੋਸਰਬ
ਬਜਾਪਤਕਾ ਨਿਸਚੈਦ੍ਰਿਢਹੋਗਯਾ । ਇਸਰੀਤੀਸੇਦੂਸਰੇਕਾਭੋਜਨਪਾਨ ਆਦਿਕਕੀਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੁਏਸੈਸਨੇਹਕਰਕੇਦੂਸਰੇਕੀਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੋਜਾਤੀਹੈ। ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕੁੰਜਨਾਮਾ ਪੰਖੀਭੀ ਅਪਨੇ ਬਚੇਬਰਫਾਨੀਦੇਸਮੈਪਰਬਤਕੀ ਕੰਦਰਾਵਿਖੇਛੋਡ ਆਵਤੇਹੈਂ। ਕੇਵਲਪ੍ਰੇਮਕ ਰਕੇਖਾਤੇਪੀਤੇਉਡਤੇਹੁਏ ਸ੍ਮਰਣਹੀਕਰਤੇਹੈਂਤਬਉਨਕਾਖਾਧਾਪੀਆਉਨਕੋਬਚਜੋਂ ਕੁੰਬਰਾਬਰਪਹੁੰਚਤਾਹੈ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀਨੇਭੀਏਕ ਸਾਗਕਾਪਤ੍ਰਮਾਤ੍ਰ ਦ੍ਰੌਪਤੀਸੇਲੈਕੇਸਰ ਬ ਬਜਾਪੀਬ੍ਰਹਮਕਾਧਜਾਨਕਰਕੇ ਜਬਮੁਖਮੈਪਾਯਾ ਤਬਸਾਰੀਹੀਵਿਸ੍ਰਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਗਈ ਯੇਕਥਾ ਮਹਾਂਭਾਰਤਕੇਚੌਥੇਬਨਪਰਬਮੈਂਆਵਤੀਹੈਜਹਾਂਦ੍ਰਯੋਧਨਨੇ ਦ੍ਰਬਾਸਾਜੀਕੋ ਪਾਂਡਵੋਂਕੇ ਪਾਸਉਨਕੋਸ੍ਰਾਪਦੇਨੇਵਾਸਤੇਪਠਾਯਾਥਾ। ਔਰਜੈਸੇਗੁਡੀਯਦ੍ਯਪਿ ਵਾਯੁਕੇ ਬੇਗਸੇਅਕਾਸ਼ਮੈ ਦੂਰਉਚੀਚਲੀਜਾਤੀਹੈ ਡੋਰਸੇਬਾਧੀਹੁਈ ਜਥਗੁਡੀਕੀ ਡੋਰਖੈਂਚੇ ਤਬਨੀਚੇਚਲੀ ਆਵਤੀਹੈ ਤੈਸੇਹੀਦੇਵਤਾਪਿਤ੍ਰਭੀ ਪ੍ਰੇਮਕੀਡੋਰਕੇਬਾਂਧੇਹੁਏਅਪਨੇਸਨ ਬੰਧਜੋਂਕਾਦੀਆਹੁਆ ਸ੍ਰਾਧਤਰਪਨਕਾਅੰਨਜਲਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤੇਹੈਂਨੀਚੇਆਕੇ ਔਦ੍ਰਸ੍ਰੀ ਯੇਬਾਤਦੇਖੇਕੇ ਜੇਕੋਈਸ਼ਖਸ ਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀਹਾਂ ਬੰਗਘਰਮੈਰੁਪਯਾ ਜਮਾਕਰ ਇਦੇਤੇ ਹੈਂ ਔ ਤਾਰਮੈਖਵਰਦੇਤੇਹੈਂ ਅਪਨੇ ਸਨਬੰਧੀਕੋ ਕਿ ਹਮਨੇ ਇਤਨਾਰੁਪਯਾ ਅਥਵਾ ਔਰਕੁਛ ਸਰਕਾਰਕੀ ਮਾਰਫਤ ਤੁਮਕੋਭੇਜਾਹੈਔਮਾਸੂਲਡਾਕਕਾ ਹਮਨੇ ਭਰਦੀਓ ਹੈ ਤਬਲੰਡਨਮੈਂਬੀਦੋਚਾਰਘੰਟੇਮੈ ਉਸਕੋਵੋਰੁਪਯਾ ਆਦਿਕ ਉਸਕੇ ਸਨਬੰਧਜੋਂਕੋ ਮਿ ਲਜਾਤੋਹੈ। ਜਥਹਜਾਰੋਂਕੋਸਪਰਯੇਤੁਛਰਾਜੇਘੜੀਦੋਘੜੀਮੈਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤੇਹੈਂ। ਤਬ ਕੰਜਾ ਕਹਨੇਹੈਜੋਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰਸਰਬਗਜ ਸਰਬਸਕ੍ਤੀਮਾਨ ਸਰਵਬਜਾਪੀ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥਸੇਬ੍ਰਾਹਮਣਆਦਿਕਕੋਛਕਾਯਾਹੁਆਪਿਤ੍ਲੋਕ ਮੈਪਹੁਚਾਇਦੇਤੇਹੈਉਸਕੇਆਗੇਯੇਕੌਨਬਡੀਬਾਤਹੈ ਜਿਸਭਗਵੰਤਨੇਜਲ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀਆਦਿਕਸਾਰੇਸੰਸਾਰ ਕੋ ਬਿਨਾਅਧਾਰਹੀ ਧਾਰਰਾਖਜੋਹੈ ਔ ਅਤੀਸੂਛਮਬਟਕੇ ਏਕਬੀਜ ਮੈਕੋਟਾਨਕੋਟਿਬਟਕੇ ਬ੍ਰਿਛਟਾਸਪਤੇ ਫੂਲਫਲਡਾਰ ਛੋਡੇਹੈਂ ਤਬਪਿਤ੍ਰੀਲੋਕ ਮੈ ਦੂ ਸਰੇ ਕਾ ਖਾਧਾਹੁਆ ਦੂਸਰੇਕੋਤ੍ਰਿਪਤਕਰਦੇਨਾਯੇਕੌਨ ਬਡੀਬਾਤਹੈ। ਜਬਮਾਤਾਕੇਪੇਟ ਮੈਬਚਾਹੋਤੋਹੈਤਬ ਤਿਸਬਚੇਕੇ ਮੁਖਨੇਤ੍ਹਾਥਪਾਵਆਦਿਕ ਹੋਤੇਤੋਨਹੀਂਹੈ ਤਬਕੌਨਸੇ ਰਸਤੇ ਵਹਾਂਬਚਜੋਕੇਪੇਟੋਂਕੋ ਭਰਤੋਹੈ ਯਾਂਤੇਕਾਦਰਕੀਕੁਦਰਤਮੈ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕੀਭੀ ਤਰਕਨਾ ਕਰੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀਹੈ ਬਿਨਾਵਿਚਾਰ ਕਰਰੇਭੀਹੈਂ ਤੇ ਮਹਾਮੂਢ ਅਤਿ ਅ ਗਜਾਨੀਹੈਂ। ਗੁਰੂਬੇਦਮਾਸਤ੍ਰੋਕੇਕਹੇਕੋ ਰਦਕੇਅਪਨੀਮਨਮਤਸੇ ਹਠਸੇ ਕਹਤੇਹੈਂ ਬ੍ਰਾ ਹਮਨੇ ਕੋਦਾਨਦੀਆਹੁਆ ਨਹੀਪਹੁਚਤੋਹੈ ਹਮਜੋਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਕਾਭੋਗ ਪੜਾਵੈਗੇ ਸਿਖੋਂਕੁਛ ਆਵੈਂਗੇ ਅਰਦਾਸਕਰਾਕੇਦਾਨਦੇਵੈਗੇ ਵੇਪਦਾਰਥ ਉਸਪ੍ਰਾਣੀਕੁੰਪਹੁਚੇਗੋਤ ਥਤੁਮਾਰੀਯੇਕਲਪਨਾਭੀਝੂਠੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇਕੇਜਥਬੇਦਸਾਸਤ੍ਰੋਕੀਕਹੀਹੁਈ ਰੀਤੀਸੇਨਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਹੁਚਸਕਤੋਹੈਤਬ ਤੁਮਾਰੀਅਰਦਾਸਭੀਉਹਾਂਕੁਛ ਨਹੀਕਰ ਸਕਤੀਹੈ ਤੁਮਾਰੋਕਹਨੋ ਭੀ ਸਭ ਮਿਥ੍ਯਾਹੈ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ॥ ਤਥਾਰਾਮਕਲੀਰਾਗਮੈ ਸੱਦਕੇ ਵਿਖੇਭੀ ਸਾਹਿਬ ਤੀਸਰੀਪਾਤਸਾਹੀਕਾਸ੍ਵਾਧਕਰਮ ਕਰਣਕੇਵਿਸਯਮੈ ਵਚਨਹੈ ॥ ਅੰਤੇ ਸਤਿਗੁਰੁਬੋ ਲਿਆ ਮੈ ਪਿਛੈਕੀਰਤਨ ਕਰਿਅਹੁ ਨਿਰਬਾਣਜੀਉ। ਕੇਸੋਗੋਪਾਲਪੰਡਿਤ ਸਦਿਅਹੁ ਹਰਿਹਰਿਕਥਾ ਪੜਹਿਪੁਰਾਣਜੀਉ । ਹਰਿਕਥਾਪੜੀਐ ਹਰਿਨਾਮਸੁਣੀਐ ਇਸ਼ਨਾਣ ਹਰਿਰੰਗਗੁਰਭਾਵਏ । ਪਿੰਡਪਤਲਕਿਰਿਆਦੀਵਾ ਫੁਲਹਰਿਸਰਿਪਾਵਏ । ਹਰਿਭਾ ਇਆਸਤਿਗੁਰਬੋਲਿਆ ਹਰਿਮਿਲਿਆਪੁਰੁਖਸੁਜਾਣਜੀਉ । ਰਾਮਦਾਸੈਚ ਤਿਲ ਕਦੀਆ ਗੁਰਸਬਦਸਚਨੀਸਾਣਜੀਉ ॥ ੫ ॥ ਹਰਿਕੇਭਾਵਤਰੀਤਿਜੋ ਸਦੀਕੀਨਉ ਚਾਰ । ਉਭੈਤਨਜਸੈਕਿਨਕਰੀਸ੍ਰੀਗੁਰੁਕ੍ਰਿਤਉਦਾਰ । ਇਤ੍ਯਾਦਿਕਅਨੰਤਹੀ ਵਚਨ ਇਸਵਿਸਯਮੈਹੈਂ।ਸੱਦਕੀਪੰਜਵੀਪਉੜੀਮੈਜੋਲਿਖਾਹੈਤਿਸਕਾਵੀਚਾਰ। ਅੰਤੇਸਤਿਗੁਰ ਇਤੀ । ਅੰਤੇਨਾਮਸਰੀਰਕੇਅੰਤਮੈਵੈਕੁੰਠਗਮਨਕਾਲਮੈਪੁਤ੍ਰਮੋਹਰੀਆਦਿਕਪੈਤ੍ਰਸੁੰਦ ਰਆਦਿਕਸਿਖਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸ ਆਦਿਕਭਾਈਬੁਢ੍ਢ ਆਦਿਕਬਡੇਬ੍ਰਿਧ ਸਿਖਸੰਗਤਜਣੇ ਪਰਿਵਾਰਅਪਨੇਹਜੂਰਬੁਲਾਇਕੇਏਹੁਵਚਨਵਖ੍ਯਮਾਣਸ੍ਰੀਮੁਖਸੇ ਉਚਾਰਨਕੀਆਹੈ ਗੁਰਜਾਈਸੋਢੀ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀਕੋਦੇਨੇਸੇ ਅਨੰਤਰਮੋਹਰੀ ਅਪਨੇਆਤਮਜ ਪ੍ਰਤੀਕਹ੍ਯਾ ਕੇਹੇਸੋਮਜ਼ਮੋਹਰੀਹਮਾਰੇਪਰਲੋਕਸਰੀਰਕੇਅੰਤਰਧ੍ਯਾਨਸੇਅਨੰਤਰ ਨਿਰਬਾਣਪਰਖ ਜੋਅਕਾਲਪੁਰੁਖਹੈ ਤਿਸਕਾ ਕੀਰਤਨਨਾਮੋਕਾ ਉਚਾਰਣਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀਨੇ ਚਾਰੋਂਮੈ ਰੀਥਨਕਰਕੇਸ੍ਰੀਮਹਾਰਾਜਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦਗਾਏਹੈਂ ਤੈਸੇਤੁਮਨੇਭੀ ਸ੍ਰੀਪਤਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕੇ ਗਾਜੇਬਾਜਜੋਂਸੇਗੁਣ ਰਾਗਮੈਗਾਵਨੇ । ਨਿਰਬਾਨੇਤੀਬਾਣ ਨਾਮ ਬੈਦਮੈ ਸਰੀਰਕਾ ਹੈਨਿਰਬਾਣ ਨਾਮ ਸਰੀਰ ਰਹਿਤ ਕਾ ਹੈ ਵੋਹ ਕੈਸੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਹੈ ਸਰੀਰ ਆਦੀ ਮੂਰਤੀਸੇ ਰਹਤਹੈ ਅਸਰੀਰਹੈ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜੋ ਜਨਮ ਮਰਣਕੀ ਪ੍ਰਤੀ ਤੀਹੋਤੀ ਹੈ ਅਸਰੀਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਰੋਗਸੇ ਰਹਤਹੈ ਤਿਸਹੀਕ ਗੁਣ ਗਾਵਨੇ ਰੋਨਾਪੀਟਨਾਆਦਿਕਸੰਸਾਰਜੋਂਕੀ ਤਰਹਿਨਹੀਕਰਣਾ। ਜੋਹਮਾਰੀਅ ਗਜ਼ਾ ਭੰਗਨਕਰਕੇਰੋਵੇਪੀਟੇਗਾਸੋਹਮਕੋ ਅਛਾਨਹੀਂਲਾਗੇਗਾਵਹੁਮਨਮਤੀਕਰਣਸਮਨਮੁ ਖਹੋਗਾਰੁਮੁਖਨਹੋਵੇਗਾ । ਜੋਹਮਾਰੀਕੁਲਕਾਪੰਡਿਤਹੈਤਿਸਕੋਬੁਲਾਇਕੇ ਹਰਿਜੋਵਿ ਸਨੁਭਗਵਾਨਦੁਤੀਯਹਰਿ ਪਦਕਾਅਰਥ ਤਿਸਕਾਵਾਹਨਹਰਿ ਸ੍ਰੀਗਰੁੜਜੀ ਉਸਕਾ ਉਚਾਰਿਆ ਪੁਰਾਣ ਸੋਕਹਾਵੇ ਗਰੁੜਪੁਰਾਣ ਪੜਿਅਹੁਨਾਮ ਗਰੁੜਪੁਰਾਣ ਕੀ ਕਥਾਕੇਸੋ ਗੋਪਾਲਪੰਡਿਤਸੇਕਰਾਵਣੀ । ਹਰਿਇਤੀਹਰਿਨਾਮਗਰੁੜਪੁਰਾਣਕੀਕਥਾ ਤੇਰਹਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤਪੜੀਐ ਨਾਮਪੜਨੀ ਅਥਵਾਹਰਿ ਬਜ਼ਾਪਨਸੀਲ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੁਭਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਾਨਕਾਕਥਨਪੜਨਾਵਿਸ਼ਨੁਸਹਸ੍ਰਨਾਮਆਦਿਕੋਕੋਸੁਣਨਾਹਰਿਸ੍ਰੀਵਿਸਨੁਭਗਵਾਨ
ਕੋਨਾਮੋਕੀਮ੍ਰਿਤਕਕੋਅਰਥਕਥਾਪੜਨੀਪਾਠ ਕਰਨਾਜਪਜੀਆਦਿਕ ਗੁਰੁਕੀਬਾਣੀਂ
ਕਾਪਾਠਕਰਨਾ। ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋਗੁਣਕਰਮਨਾਮਵਾਲੀਕਥਾਕਰਣੀਸੁਣਨੀ। ਬੇਬਾ
ਣਇੜੀਨਿਰੰਜਨਪੁਰਖਕਾਕੀਰਤਨਕਥਨਰੰਗਨਾਮਸਮਾਧੀਅਥਹਮਕੋ ਬੇਬਾਣਨਾਮ
ਅਸਰੀਰਨਿਰੰਜਨਪੁਰੁਖਮੈਸਮਾਇਜਾਣਾਭਾਵਤਾਹੈ ਆਛੋਲਾਗਤੋਹੈ।ਹਮਾਰੋਨਿਰੰਜਨ
ਪੁਰੁਖਮੈਸਮਾਇਜਾਣੈਸੋਅਨੰਤਰਪਿੰਡੋਤੀ। ਜੈਸੇਮ੍ਰਿਤਕ ਅਸਤ੍ਰਾਨਸੇ ਲੇਕੇ ਚਿਤਾਕੇਊ
ਪਰਰਖਣਪ੍ਰਯੰਤ ਪੰਚ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਮ੍ਰਿਤਕਕੇ ਪਿੰਡਭਰਾਣੇਲਿਖੇਹੈਉਸੀਰੀਤੀਸੇਤੁ
ਮਨੇ ਭੀਭਰਾਵਨੇਪ੍ਰਥਮਘਰਮੈਜਹਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕਕੋ ਇਸਨਾਨ ਕਰਵਾਇਕੇ ਖਫਨਡਾਰਕੇ
ਘਰਸੇਉਠਾਵਨੇ ਸਮੇਪਿੰਡਭਰਾਵੇ੧।ਦੂਸਰਾਘਰਕੇਦਰਵਾਜੇਕੀਦੇਹਲੀਮੈ੨ਤੀਸਰਾ
ਅਧਮਾਰਗਮੈ੩ ਚੌਥਾਘੜੀਫੋੜਨਸਮੈ੪।ਪੰਚਮਚਿਖਾਕੇ ਬਾਹਰਕੇਪਾਸਪਾਪ੍ਰਥਮਪਿੰਡਸੇ
ਵਾਸੁਦੇਵਗ੍ਰਹਦੇਵਤਾਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤਾਹੈਦੂਸਰੇਸੇਆਕਾਸਚਾਰੀਭੂਤਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਹੈਤੀਸਰੇਸੇ ਚੌ
ਥੇਕੋ ਭੂਤਪ੍ਰੇਤਭਖਣਕਰਤੇਹੈਂ ਪੰਚਮਸੇਆਗਨਿਵਾਸੀਭੂਤਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਹੈਂ ਹੇਮਕੇਅਥਵਾ
ਕਾਸੀਕੇ ਟੁਕੜੇਨਉਬਨਾਇਸਵਕੇਨਵਦੁਆਰਜੋਂਕੀਰਖਜ਼ਾ ਅਰਥ ਸਵਕੇਨਵਦ੍ਵਾਰੋਂ
ਮੈਰਖੇ ਜਿਸਕਰਕੇ ਸਵਮੈ ਭੂਤਪ੍ਰਵੇਸ ਨ ਕਰੇ ਤਥਾਹੇਮਾਦੀਪੰਚਰਤਨ ਸ਼ਵਕੇ ਮੁਖਮੈ
ਡਾਰੇ ਬਟ ਪੀਪਰ ਕਿਕਰ ਬਾਂਸ ਵਣ ਇਰਿੰਡ ਕਰੰਜੁਆ ਅਕ ਬ੍ਰਹ ਇਨਨੋਂਬ੍ਰਿਛੋਂਕੀ
ਲਕੜੀਪ੍ਰਾਣੀਕੀਚਿਖਾਮੈਪਾਵਨੀਅਯੋਗਹੈ ਚੰਦਨਤੁਲਸੀ ਜੰਡਸੀਸਮ ਕੇਰੀਆਦਿਕ
ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੀਲਕੜੀ ਚਿਤਾਮੈਪਾਵਣੀਯੋਗਹੈ॥ਤੇਰਾਂਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਸਵਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਣੀ
ਯੋਗਹੈ ਤਥਾ ਦਸਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਦੀਵਾ ਮਿਠੇ ਤੇਲਕਾ ਘਰ ਮੈ ਜਗਾਵਨਾ ਦਸਵੇਂ ਦਿਨ
ਅਲਮੈਪ੍ਰਵਾਹਦੇਨਾ ਤੇਰਵੇਂ ਦਿਨ ਤੇਰਾਂਪਤਲਾਂ ਸਵਕੇ ਅਰਥ ਕਰਣੀਆਂ ਭੀ ਯੁਕਤ
ਹੈ ਸਪਿੰਡੀਚਤੁਰਦਸੇ ਦਿਨ ਕਰਣੀਭੀ ਯੋਗਹੈ।ਅਚਾਰਜਕੋ ਬਿਦਾਕਰਕੇ ਤਦਨੰਤਰ
ਗਰੁੜਪੁਰਾਣਕਾਭੋਗ ਪਵਾਇਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕੋਯਥਾਸ਼ਕਤ ਦ੍ਰਬ੍ਯਜਥਸਤ੍ਰਦਾਨਦੇਕੇ ਬਿ-
ਦਾਕਰਣਾ॥ਸਤਾਰਵੇਂਦਿਨ ਬ੍ਰਹਮਭੋਜਕਰਨਾਤਥਾ ਅਭ੍ਯਾਗਤਾਂ ਬਿਹੰਗਮਸਿਖਾਂਕੋ ਭੀ
ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਵਨਾ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀਕੇਅਰਥਰੋਵਤੇਹੈਂ ਤਬਉਨਕੇਨਾਕ ਅਰਮੁਖਕੀਮਲ ਗਿ
ਰੀਹੁਈਯਮਲੈਕੇ ਉਸਪ੍ਰਾਣੀਕੇਮੁਖਮੈਡਾਰਤੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇਰੋਵਨਾਪ੍ਰਾਣੀਕੇਪੀਛੇਅਛਾਨਹੀ
ਹੈ ਪੁਨਃ ਚੌਥੇਦਿਨ ਫੂਲ ਸਵਕੇ ਚੁਗਕੇ ਭਸਮਜਲਮੈਪ੍ਰਵਾਹਦੇਣੀ ਤੇਰਾਂ ਦਿਨਾਂਕੇ ਅੰ
ਤਰਹੀ ਫੂਲ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰਗੰਗਾਜੀਪਹੁਚਾਇਦੇਨੇਤਥਾਹਰਿਦ੍ਵਾਰਤੋਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਕਾਮੁਖ ਹੈ
ਤਹਾਂਪ੍ਰਾਣੀਕੇਫੂਲ ਨ ਪਾਵਨੇਚਾਹਜੇ ਕਿੰਤੂ ਕਨਖਲਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਕੇਚਰਣਹੈ ਤਹਾਂਪ੍ਰਾਣੀ
ਕੇ ਫੂਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਣੇ ਯੋਗਹੈ॥ ਜੇਦਸਦਿਨਕੇ ਅੰਤਰਗੰਗਾਜੀਮੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੇ ਫੂਲ ਪ੍-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਾਹਹੋਜਾਵੈ॥ਤਬਜੈਸਾਰੰਗਾਜੀਕੇਤੀਰਪਰਸਰੀਰਤਜਾਗਜਾ ਤੈਸਾਅਨਜਦੇਸਮੈਸਰੀਰ
ਦੁਜਾਗਜਾਸਮਹੋਤਾਹੈ ॥ਸੰਕਾ ॥ਹੇ ਪ੍ਰਭੂਜੀ ਕੋਈ ੨ ਸਿਖ ਕਹਤੋਹੈਂ ਕੇ ਫੁਲਹਰਿਸਰ ਪਾ
ਵਏ॥ਇਤਿਹਰਿਸਰਿ ਪਦਕਾਅਰਥਗੰਗਾਨਹੀਂਹੈਕਾਹੇਤੇ ਸਰ ਤਲਾਵਕਾਨਾਮਹੈ ਯਾਂਤੇ
ਸਰ ਪਦਸੇਸੁਧਾਸਰ ਗ੍ਰਹਣਕਰਣਾਇਸਸੇ ਕਜਾਸਿਧਹੁਆ ਜੋਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਮੈ ਪ੍ਰਾਣੀਕੇ
ਫੁਲਪਾਵਨੇ ਏਹੀ ਤੀਸ੍ਰਰੀਪਾਤਸ਼ਾਹੀਕਾਹੁਕਮਹੈ॥ਉਤ੍ਰ॥ਹੇਸਿਖਐਸਾਨਹੀਂਹੋਸਕਤਾਹੈ
ਕੇ ਜੈਸਾ ਅਬ ਤੁਮ ਪੜੇ ਕਰਤੇਹੋ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਤੌ ਜਬ ਸ੍ਰੀਅਮਰਦੇਵਜੀ ਵੈਕੁੰਠ ਪਧਾਰੇ ਹੈ
ਉਸਸਮੇਮੈਸੁਧਾਸਰਕਾ ਕਹੂੰ ਖੋਜਭੀ ਨਹੀਂਥਾ ਦੂਸਰਾ ਅਬਭੀ ਜੋ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰਮੈ ਭਲਜਾਂ
ਕਾਪ੍ਰੋਹਤਹੈਤਿਸਸੇਪੂਛਲੇਨਾਚਾਹੀਏ ਜੋ ਗੁਰੂਅਮਰਦਾਸਜੀਕੇਹਰਿਦ੍ਵਾਰਮੈਫੂਲਆਇ
ਹੈ ਯਾਨਹੀਆਏ॥ਤੀਸਰਾ ਸਰ ਸਬਦਕਰਕੇ ਜੋ ਤਲਾਵਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇਹੈਂਤਬਸਾਰਾ
ਸੁਧਾਸਰ ਕਾ ਤਲਾਵ ਲੋਕੋਂਕੀ ਹਡਜੋਂਮੈਹੀ ਭਰਜਾਤਾ ਪੁਨਃ ਓਹੀ ਹਡਜਾਂ ਕਢਾਇਕੇ
ਤਲਾਵਮੈਸੇਬਾਹਰ ਫੈਂਕੀਆਂਗਈਆਂ ਅਸੁਧਅਸਥਾਨਪਰ ਤਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਵਿਖੇ ਅਸ
ਥੀਪਾਵਨੇਕਾ ਕਜਾਫਲਹੁਆ ਚੌਥਾਂਵਿਵਾਹਆਦੀ ਔਰਸਭਕਰਮ ਵੇਦਪੁਰਾਣਕੇ ਅਨੁ
ਸਾਰਕਰਤੇਰਹੈਹੈਂ ਤਬਕਜਾਮ੍ਰਿਤਕਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾਅਰ ਗੰਗਾਜੀਮੈਫੁਲ ਪਾਵਨੇਸੇਹੀਸਿਖੋਂ
ਕੋ ਵਰਜਨ ਕਰਦੇਣੇਸੇ ਕਜਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨਥਾ॥ਪੰਚਮ ਜੋ ਸਰਸਬਦਕੀ ਵਿਤਪਤੀ ਭੀ ਪੁ
ਰਥ ਕੀ ਰੀਤੀਸੇ ਕਰਤੇਹੋ ਸ੍ਰੀ ਗਤਜਰਥ ਧਾਤੁਕਾ ਸਰਿ ਸਬਦਬਨਤਾਹੈ ਸੋ ਸਰਸਬਦ
ਕੀ ਵਿਤਪਤੀਐਸੇਕਰਣੀ ਸਰੰਤੀਗਛੰਤੀ ਆਪਾ ਅਸਮਾਤ ਅਸਿਮਨ ਵਾਇਤੀਸਰੀ
ਇਸਕਾਅਰਥਯੇਹੈ ਕੇ ਸਰੰਤੀਨਾਮ ਚਲਨੇਕਾਹੈ ਆਪਃਨਾਮਜਲੋਂਕਾ ਹੈ ਸਰੰਤੀ ਨਾਮ
ਚਲਤੇਹੈਂ ਜਲਜਿਸਸੇ ਅਥਵਾ ਜਿਸਵਿਖੇ ਸੋਕਹਾਵੈਸਰੀ ਸੋ ਐਸੀਰੀਤੀਸੇ ਸਰਿਸਬਦ
ਕਾਵਾਚਜ ਨਦੀਹੀਸਿੱਧਹੋਤੀਹੈ॥ਤੈਸਰਤਿਯਥਾਸੁਰਸਰੀ ਸੁਰਨਾਮਦੇਵਤਜੋਂਕੋਹੈਸਰੀ
ਨਾਮਨਦੀਕੋਹੈ ਦੇਵਤਾਲੋਕਸੰਬੰਧਨੀ ਜੋਨਦੀਹੋਵੈ ਸਾਕਹਾਵੈ ਸੁਰਸਰੀ ਸਾ ਐਸੀਏਕ
ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਹੀਦੇਵਨਦੀਹੈ ਦੇਵਲੋਕਮੈ ਇਸਕਾਨਾਮ ਮੰਦਾਕਨੀਹੈ ਮਰਤਲੋਕਮੈ ਭਾ-
ਗੀਰਥੀਹੈ ਪਾਤਾਲਲੋਕਮੈਭੋਗਵਤੀਇਸਕਾਨਾਮਹੈ ਐਸੀਨਦੀਓਂਮੈਉਤਮਦੇਵਨਦੀ
ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਹੀਹੈਔਰਕੌਨਹੈ ਗੰਗਾਜੀਮੈਂਡਾਰੀਹੁਈਅਸਥੀਕੋਈਦਿਨਪਾਇਕੇ ਰੇਤਾਹੋ
ਜਾਤੀਹੈ॥ਤਲਾਵਮੈਡਾਰੀਹੁਈਤੋਹਡੀਕੀਹਡੀਹੀਰਹਤੀਹੈਯਾਂਤੇਭਾਹਰਸਰਿਪਦਸੇਗੰਗਾ
ਜੀਕਾਹੀ ਗ੍ਰਹਣਕਰਣਾਉਚਿਤਹੈ॥ਸੁੰਦਰਜੀਸਾਹਿਬਪੰਜਵੀਂਪਾਤਸ਼ਾਹੀਕੇਆਗੇਬਚਨ
ਕਰਤੇਹੈਂ॥ਕੇ ਹਰਿਭਾਇਆਇਤੀ ਕੇ ਜੋਹਰਿਪਰਮੇਸ੍ਵਰੀਕੋਭਾਇਆ ਅਛਾਲਾਗਾ ਅਪ
ਨੀਆਗਜਾਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਅਵਿਰੁਧਉਸੀਰੀਤੀਸੇਸਤਿਗੁਰੂਜੀਭੀ ਵਚਨ
ਕਰਤੇਭਏ ਸੁਜਾਣਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀਸਤਿਗੁਰੂਜੀ ਸੋਢੀ ਪਾਤਸਾਹ ਸ੍ਰੀਰਾਮਦਾਸਜੀਕੋ ਤਿਲਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਜਾ ਗੁਰਜਾਈਕਾਤਿਲਕਦੇਕੇ ਗੁਰ ਸਚਸਬਦ ਇਤੀ ਸਚੇਸਬਦਕਾ ਨੀਸਾਨ ਨਾਮ ਚਿਹਨਕਾਹੈ ਚਿਹਨਅਪਨਾਦੇਕੇ ਕਜਾਅਪਨਾਰੂਪਗੁਰੂਰੂਪਕਰਕੇ ਅਪਨੀਗਾਦੀਪਰ ਬੈਠਾਇਕੇ ਸੁਜਾਨਪੁਰੁਖਸਤਗੁਰੂਜੀ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਸੇਮਿਲਜਾਤੇਭਏ ਅਥਵਾ ਸੁਜਾਨਪੁਰੁਖਹਰਿਬਜਾਪਨਸੀਲਭਗਵਾਨਤਿਨਕੋਮਿਲਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤਹੂਆ॥੫॥ਅਲੰ॥ਅ ਬਇਸਪ੍ਰਸੰਗਕਾਵਿਸਤਾਰਸਾਰਾਆਗੇਲਿਖੈਂਗੇ ਭਾਈਗੁਰੁਦਾਸਜੀਕੀ ੧੧ ਗਜਾਰਵੀਂ ਵਾਰਊਪਰ ਜੋਭਾਈਮਨੀਸਿੰਘਜੀਕਾਤਿਸਕਾਟੀਕਾਹੈ ਤਿਸਵਿਖੇਐਸਾਪ੍ਰਸੰਗਆਵਤਾ ਹੈ॥ਜਬਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘਜੀਨੇ ਗਊਆਂਅਰਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂਕੀਪਾਲਨਾਵਾਸਤੇਦੇਵੀ ਕੋਪ੍ਰਗਟਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਪਸਚਾਤ ਖਾਲਸੇਕੋ ਪ੍ਰਗਟਕੀਆਹੈ ਅਸਲਮੈ ਤੋ ਪੰਚਰੋਮ ਰ ਖਣੇ ਜਟਾਜੂਟਰਹਣਾ ਯੇਪ੍ਰਾਚੀਨਬ੍ਰਹਮਚਰਯਕੀਵੈਦਿਕਮਿਰਯਾਦਾਹੈ॥ਸਨਾਤਨਧਰ ਮਕੀ ਪਾਲਨਾ ਅਰਥ ਧਰਮਕੇਨਾਸਕ ਦੁਸ਼੍ਟ ਤੁਰਕੋਂਕੇਨਾਸਅਰਥਸੋਈ॥ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜਿਸ ਰੂਪਨਰੇਖਿਆ॥ਬਨਮਾਲੀ ਚਕ੍ਰਪਾਣਦਰਸ ਅਨੂਪਿਆ॥ ਸਾਰੰਗਧਰਭਗਵਾਨ ਬੀਠਲਾਮੈਗਣਤ ਨ ਆਵੈ ਗੁਣਅੰਗਾ॥ਪੰਜਵੀਂਪਾਤਸਾਹੀ ਉਕਤ ਮਾਰੂਮੈ ਇਤਜਾਦੀ ਨਾਮਰਖਨੇਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰਜੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘਕਾ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਸਰਬਸ੍ਵਸਹਤ ਬੇਟਿਆਂਕੋ ਪ੍ਰਾਣੋਂਸੇਪਜਾਰੇ ਅਪਨੇਸਿਖਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰਾਂਕੋਯੁਧਮੈ ਮ- ਰਵਾਯ ਕੇਭੀ ਹਿੰਦ ਧਰਮਕੀਰਖਜਾ ਕਰਤੇਹੂਏ ਧਰਮਕੇ ਵਿਰੋਧੀਤੁਰਕੋਂਕੀ ਬਾਦ- ਸ਼ਾਹੀ ਗਰਦਸੇਮਿਲਾਇਕੇ ਜੈਸੇ ਚਿਕੜਮੈ ਫਸੀ ਹੂਈ ਗਊਕੇ ਸਮਾਨ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੋ ਉਬਾਰਲੀਆ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਉਪਕਾਰਕੋ ਬਾਜੇ ਬਾਜੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਔਰ ਖਤ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਤ ਘਨੀ ਉਲਟਾਗੁਰੂਕੇਸਿਖੋਂਸੇਵਿਰੋਧਕਰਤੇਹੂਏ ਤਿਨਕੇਉਪਕਾਰਕੋਨਹੀਂਬੀਚਾਰਤੇਹੈਂ ਤਿਸਦਸਵੇਂਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀਕੇਪਾਸ ਦੇਸਾਂਤਰੀਯ ਸਿੰਘੋਂਨੇਦਸਪ੍ਰਸ਼ਨਕੀਏਕਜਾ ਜੁਦੇ ੨ ਕਾਗਦਉਪਰਪਰਚੇ ਲਿਖਕੇਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਕੇਆਗੇ ਰਖਦੇਤੇਭਏ ਅਰਦਾਸਕਰਤੇਭਏ ਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਜੈਸੀਆਪਕੀ ਆਗਜਾਹੋਵੇਓਸਾਹੀ ਹੁਕਮਪਰਚਜੋਂਪਰਚਢਾਇ ਦੀਜਜੇ। ਤਿਨਦਸਪ੍ਰਸ੍ਨੋਕੇਮਧਮੈਤੀਸਰਾਪ੍ਰਸ੍ਨਯੇਹੈ। ਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਅਸੀ ਸਹਜ ਧਾਰੀਆਪਕੇਸਿਖ ਹਾਂਜੀ ਜਬਹਮ ਲੋਕੋਂਕੋਮਾਤਾਪਿਤਾਗੁਰੂ ਪਰਲੋਕਵਾਸੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬਹਮਲੋਕਭਦ੍ਰਕਰਾਤੇਥੇਤਥਾਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਚਾਰਜਸੇਜੈਸੇ ਸਾਸਤ੍ਰਔਲੋਕਾਰੀਤਹੈ ਤੈਸੇ ਕਰਾਤੇਥੇਅਬਹਮਕੋਸਿਖਆਖਦੇਹੈਨਜੋਖਾਲਸਾਵਾਹਿਗੁਰੂਨੇਪ੍ਰਗਟਕੀਆਹੈਹੁਣਤੁਸੀ ਏਹੁਰੀਤਾਂਸੰਸਾਰੀਨਕੀਆਕਰੋਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਹੁਣਜਿਵੇਤੁਸਾਡਾਹੁਕਮਹੋਵੇ।ਤਬਸਾ ਹਿਬਦਸਮੇਸਨੇਅਪਨੇਖਾਸਦਸਖਤ ਕਰਕੇਯੇਹੁਕਮਚਢਾਇ ਦੀਆਕੇ ਏਕਭਦ੍ਰਤੁਸਾਂ ਨਹੀਂਕਰਾਵਨਾ॥ਅਤੇਔਰਕ੍ਰਿਯਾਕਰਮਕਰਤੂਤਿਜੈਸੀਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਔਰ ਦੇਸਾਚਾਲਹੋਵੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈਂਹੈਂਸੀਤਿਵੈਕਰਕੇਫਿਰਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਕੇਹਜੂਰਬਖਸ਼ਾਇਲੈਣਾ੩ ਪੁਨਃਸਿਖਾਂਚੌਥੀ ਅਰਦਾਸਕੀਤੀਕੇਹੈਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਸਮੈਂਵਿਵਾਹਦੇਤੇਸ੍ਰਾਧਖਜਾਹੁਦੇਇਕਦਿਨਪਹਲੇ ਹੀਅਸੀਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਨੂੰ ਨਿਵਤਾਦੇਕੇ ਅਗਲੇਦਿਨਭੋਜਨ ਕਰਾਂਵਦੇਹੈਸਾਂ ਤੇ ਹੁਣਸਿਖ ਆਖਦੇਹਨ ਸਿਖਾਂਨੂੰਛਕਾਵਣਾ ਤੇਬ੍ਰਾਹਮਣਾਨੂੰਨਹੀਛਕਾਵਣਾ ਤਬ ਸਾਹਿਬਦਸਮੇਸ ਨੇ ਅਪਨੇ ਖਾਸਹਾਥਸੇ ਦਸਖਤਕਰਕੇਹੁਕਮਦੀਆ ਕੇਬ੍ਰਾਮਣਾਨੂੰਭੀ ਤੇਸਿਖਾਨੂੰਭੀ ਤੇ ਅਥਿਤਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪ੍ਰੀਤੀਕਰਕੇ ਸ੍ਰਧਾਕਰਕੇ ਸਭਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਯਾ ਕਰੋ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇਸਿਖ ਇਸਪੁਰਬਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤੋ ਕਹੂੰ ਬ੍ਰਾ-ਹਮਣੋਕੋ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਦ੍ਰਬਜਦਾਨਕਾ ਨਿਖੇਧ ਨਹੀਕੀਆਹੈ ਅਰ ਜੇ ਕੋਈ ਅਪਨੀ ਮਨਮਤਕਰਕੇ ਨ ਮਾਨੇ ਤਬ ਉਸਕੀਮਰਜੀ ਰਹੀ ਵਹੁਐਸੇ ਮਨਮਤਜੇ ਲੋਕ ਸਤ ਗੁਰੂਸੇ ਬੇਮੁਖਹੁਏ ੨ ਕੇਵਲਨਰਕਾਂਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਵੈਗੇ। ਯਾਂਤੇਹੇਸਿਖਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰ ਗੁਰੂਕੀਆਗਜਾਨੁਸਾਰਦੇਵਕਰਮਪਿਤ੍ਰਸ੍ਰਾਧਾਦੀਸਭਕਰਣੇਯੋਗਹੈ ਇਸੀਅਰਥਮੈਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨਕਾਵਚਨਭੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ । ਅਰਜੁਨਕੇਪ੍ਰਤੀਗੀਤਾਕੇ੩ਅਧਜਾਮੈ ਮੁਃਅਧਜਾਯ ੩ ਸਹਯਗਜਾਃ ਪ੍ਰਜਾਃਸ੍ਰਿਸ੍ਰਵਾਪੁਰੋਵਾਚਪ੍ਰਜਾਪਤਿਃਅਨੇਨ ਪ੍ਰਸਵਿਸ਼ਜਧ੍ਵਮੇਸ਼ਵੋਸ੍ਤੁਕਾ ਮਧੁਕ ॥ ੧੦ ॥ ਦੇਵਾਨਭਾਵਯੰਤਾਨੇਨਤੇਦੇਵਾਭਾਵਯੰਤੁਵਃ॥ਪਰਸਪਰੰਭਾਵਯਤਃਸ੍ਰੇ ਪਰਮਵਾਪਸ੍ਯਥਾ ॥ ੧੧ ॥ ਇਸ੍ਟਾਨਭੋਗਾਨਹਿਵੋਦੇਵਾਦਸ੍ਯੰਤੇਯਗਜਭਾਵਿਤਾਃ। ਤੈਰ ਦਤਾਨ ਪ੍ਰਦਾਯੈ ਭਜੋ ਯੋਭੁਕ੍ਤੇਸ੍ਤੇਨਦੇਵਸਃ੧੨॥ ਟੀਃਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨੁ ਵਾਚ ਕੇਹੇ ਅਰਜਨੁ ਸ੍ਰਿਸਟੀਕੇਆਦਿਮੈਯਗਜੋਂਕੇਸਹਤਸੰਪੂਰਣਪ੍ਰਜਾਕੋਉਤਪਤਕਰਕੇਬ੍ਰਹਮਾਜੀ ਪੁਨਃਸ ਰਥਪ੍ਰਜਾਕੇਪ੍ਰਤੀ ਯੇਵਚਨਕਰਤੇ ਭਏਕੇਹੇਮੇਰੀਪ੍ਰਜਾਹੋ ਇਨਯਗਜੋਕਰਕੇਤੁਮਲੋਕ ਆਪਨੀ ਇਸਟਕਾਮਨਾਉਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਵਾਲੇ ਹੋਵੈਗੇ ॥ ਔਰ ਐਸਾਵਚਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦੀਚਾਰੋਂਵਰਣੋ ਕੇਪ੍ਰਤਿਕਹਕੇਪੁਨਾਃ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀਅਪਨੀਪ੍ਰਿਯਪ੍ਰਜਾਕੋ ਅਸੀਰਵਾਦ ਪੂਰਬਕ ਯੇਵਰਦੇਤੇਭਏ । ਕੇਹੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਜਾਹੋ ਯੇਨਿਤਜਕਰਨੇ ਕੇ ਯੋਗਜ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਯਗਜ ਤੁਮਾਰੇਕੋਇਸ੍ਕਾਮਨਾਕੇ ਪੂਰਣਕਰਣੇਵਾਲੇ ਹੋਵੈ ॥ ਪੰਚਮਹਾਯਗਜ ਨਿਤਜ ਜਪ੧ਪਿਤਰੋਅਰਥਤਰਪਣ੨ਅਗਨਿਮੇ ਆਹੁਤੀ੩ ਬਲੀਦਾਨ੪ਅਤਿਥਿ ਭੋਜਨਪ ਇਨਪੰਚਮਹਾਯਗਜੋਂਕੇ ਵਿਸ੍ਤਾਰਸਹਤਪੁਰਥ ਵਰਨਨਕਰਚੁਕੇਹੈਂ ਯਾਤੇਈਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਸੇਕਰਕੇਕਹੇਹੈਂ ਅਮਾਵਸਜਾਅੱਰਪੂਰਣਮਾਸੀਕੇਦਿਨਸ੍ਰਾਧਕਰਣਾ ਖਜਾਹਾਜਿਸਤਿਥੀ ਕੋਸਰੀਰਛੁਟੇਬਰਸਪੀਛੇਉਸੀਮਹੀਨੇਉਸੀਪਖ ਉਸੀ ਤਿਥੀਮੈਸ੍ਰਾਧ ਕਰਣਾਤਥਾਸੂਰ ਯਚੰਦ੍ਰਗ੍ਰਹਣਕੇਦਿਨਸ੍ਰਾਧ ਸ੍ਰਰਥਪਿਤ੍ਰੋਂਅਰਥਕਰਣਾ ਯੇਨਵਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਯਗ ਵੋਨਾਮ ਤੁਮਾਰੀਸਰਥਕਾਮਨਾਉਕੇਪੂਰਣਕਰਨੇਵਾਲਾਹੋਵੇ ਐਸੇਵਰ ਦੇਤੇਭਏ ॥੧੦॥ਬ੍ਰਹਮਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀਸ੍ਰਿਪ੍ਰਜਾਲੋਕੋਂਕਾਪ੍ਰਾ ॥ ਹੋਭਗਵਨਯੇਯਗ੍ਯਜਹਮਕੋ ਇਸ੍ਕਾਮਨਾਓਂਕੋਦਾਤਾ ਕੈਸੇਹੋ ਵੈਂਗੇ ॥ ਉਤ੍ਰਦੇਵਾਨਿਤਿ ॥ ਭੋਪ੍ਰਜਾਹੋ ਇਸਨਿਤਪਾਂਚਮਹਾਯਗ੍ਯਜੋਕਰਕੇ ਤਥਾਨਮਿਤ ਅਨਜ ਚਾਰਯਗ੍ਯਜੋਂਸੇ ਪ੍ਰੂਜਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਦੇਵਤਾ ਪਿਤ੍ਰਲੋਕੋਂਕਾ ਪ੍ਰੂਜਨਕਰਤੇ ਹੁਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਤੇਹੁਏ ਘ੍ਰਿਤਆਦਿਕੋਂਕੀ ਆਹੁਤੀਸੇ ਸਰਬਦੇਵਤੋਂਕੋ ਵਧਾਵਹੁ । ਜਲਕੀ ਬ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅੰਨਔਖਧੀ ਪੁਸਪ ਫਲ ਧਨ ਧਾਨਜ ਸੰਤਾਨਆਦਿਕਦ੍ਵਾਰਾਦੇਵਤਾਲੋਕਤੁਮਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤਕਰੈ ਵਧਾਵੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕਰਤੇਹੁਏ ਤੁਮਦੋਨੋ ਪਰਮਕਲ੍ਯਾਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਵਹੁਗੇ ਦੋਨੋਹੀ ਬ੍ਰਿਧੀਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੋਗੇ ਏਕ ੨ ਸੇ ਏਕ ੨ ਪਰਸਪਰਮੇ ਦੋਨੋਕਾ ਅਭੀਸ੍ਟਸਿੱਧਹੋਬੇਕਰੇਗਾ॥੧੧ ਸ਼ੰਕਾ॥ ਪ੍ਰਜਾਬ੍ਰਹਮਾਜੀਸੇ ਬੋਲਜਾਂਕੇ ਹੋਭਗਵਨਯਗ੍ਯਜੋ ਕਰਕੇਪ੍ਰੂਜਿਤਹੁਏ ੨ ਦੇਵਤਾਓਂ ਸੇ ਹਮਕੈਸੇਪਰਸਪਰਮੇ ਪਰਮਸ੍ਰੇਯਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮੋਵਾਚ॥ ਕੇਹੋਪ੍ਰਜਾਹੋ ਇਨਨਿਤ ਪੰਚਯਗੋਸੇ ਤੁਮਾਰੇਕਰਕੇਪ੍ਰੂਜਿਤਹੁਏ੨ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਵੋਨਾਮਤੁਮਾਰੇਕੋ ਪ੍ਰਿਯਤਰ ਭੋਗੋਂਕੋ ਦੇਵੈਂਗੇ ਹੇ ਨਿਸਚੈਕਰਕੇ ॥ ਜਬਤੁਮਦੇ-ਵਤਾਲੋਕੋਕੋ ਘ੍ਰਿਤਆਦਿਕੋਕੀਆਹੁਤੀ ਦੇਕੇਪ੍ਰਸੰਨਕਰੋਗੇਤਬ ਬ੍ਰਿਸ੍ਟੀਦ੍ਵਾਰਾਅਨਾਦਿਕ ਉਤਪਤੀਪ੍ਰੂਰਬਿਕ ਦੇਵਤਾਤੁਮਕੋਭੀਤ੍ਰਿਪ੍ਤਕਰੈਗੇ ਤੁਮਾਰੇਧਰਮਕੀਭੀਰਖ੍ਜਾਕਰੈਗੇ ॥ ਦੇਵਤਾਲੋਕੋਕੋਇਸ੍ਟਭੋਗਧਨਇਸਤ੍ਰੀਆਦਿਕਵਾਂਛਿਤਭੋਗਤੁਮਕੋਦੀਏਹੁਏਉਨਕੋਦੀਏ ਹੁਏਭੋਗੋਕੋਖਾਇਕੇ ਪੁਨਃਉਨਦੇਵਤਾਲੋਕੋਕੋਦੀਏਹੁਏਭੋਗੋਮੇਸੇਉਨਦੇਵਤਾਂਉਕੋਦੀਏ ਬਿਨਾਹੀਜੋਪੁਰਖਆਪਭੋਗਲੇਤਾਹੈ ਤਬਵਹੁਪੁਰਖਦੇਵਤਾਲੋਕੋਂਕਾਚੋਰਹੈ ਦੇਵਤਾਲੋਕ ਉਸਕੋਆਪਨਾਚੋਰਸਮਝਤੇਹੈ ਪੁਨਃ ਦੇਵਤਾਤਿਸਕਾਅੰਤਹਕਰਨਦੂਖਿਤਕਰਕੇਤਿਸਕੋ ਅਪਨੇਧਰਮਸੇਭ੍ਰਸ੍ਟਕਰਡਾਰਤੇਹੈਂਧਰਮਸੇਗਿਰਾਹੁਆਜੀਵਪੁਨਃਨਰਕਕਾਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਤਾਹੈਹੇਸਾਧੋਇਸਸੇਯੇਸਿਧਹੁਆਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀਕੇਵਚਨਸੇਭੀਤਥਾ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨਜੀਕੇ ਵਚਨਸੇ ਤਥਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਵਚਨੋਸੇਭੀਸ੍ਪਸ਼ਟਜਾ ਤਰਪਣਆਦੀਕਰਮ ਅਵਸ੍ਯਮੇਵ ਕਰਣੇਯੋਗ੍ਯਹੈ॥ ਹੇਸਾਧੋਜਿਤਨਾਕਾਲਯੇਜੀਵਗ੍ਰਹਸ੍ਤਆਸ਼੍ਰਮਮੈਇਸਿਤਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲਦੇਵਤਾਪਿਤਰ ਅਤਿਥੀਆਦਿਕਸਭੀਆਸ਼੍ਰਮੀ ਇਸਕੀਆਸਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬਯੇ ਗ੍ਰਹਸ੍ਤਆਸ੍ਰਮਕਾਤ੍ਯਾਗਕਰਦੇਤਾਹੈ ਤਬਦੇਵਤਾਪਿਤ੍ਰਾਦੀ ਨਿਰਾਸਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇਹੇ ਸਿਖਵੈਦਿਕਸਮਾਰਤਕਧਰਮਕੀਰਖ੍ਜਾਰਥ ਸ੍ਰੀਵਿਸਨੁਭਗਵਾਨਜੀਨੇਇਸਮਹਾਘੋਰ ਕਲਯੁਗਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਸੇਆਦਿ ਸਾਤ੍ਵਕੀਰਾਜਸੀ ਰੂਪਚੇਸ੍ਵਾਕਰਣੇਹਾਰੇ ਦਸ ਅਵਤਾਰਧਾਰੇਹੈ ॥ ਆਜਪ੍ਰ੍ਯੰਤਤੋਅਛੀ ਤਰਹਸੇਧਰਮਕੀਰਖ੍ਜਾਹੋਤੀਚਲੀਆਈ ਹੈ ਅਬਆਗੇਸਰਬਹੀਵਸੁਮਤੀ ਏਕਵਾਰਤੋਮਲੇਛਾਕ੍ਰਾਂਤਹੋਜਾਵੈਗੀ ਪੂਰਬਰੀਤੀਸੇਹੀ ਗੋ ਬਧਆਦਿਕਅਨਰਥਹੋਣੇਲਾਗਜਾਵੈਂਗੇ ॥ਪੁਨਃ ਧਰਮਕੀ ਲੜ੍ਹੀਵਰਤੇਗੀ ਐਸਾਉ੍ਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਸ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਉਪਰਰਾਮ॥ ਪੁਨਃ ਰਾਜੋਕਜਾਂਸੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚਕਰਕੇ ਲਾਖਣੇ ਏਕਰਾਤਰਹਕੇਮਦ੍ਰੀਂਆਏ ॥ ਮਦ੍ਰਾਂਵਾਲੇਪੈਂਚਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾਕਰਤਭਏ ॥

ਦੋਃ ਮਿਰਯਾਦਾ ਅਵਤਾਰ ਗੁਰੁ ਤਿਨਕੀਕਥਾਅਪਾਰ ॥
ਪਲਕੋਟੀ ਫਲਦਾਨ ਹਿਮ ਪਾਵੈ ਪੁਰਖ ਉਦਾਰ ॥ ੧ ॥
ਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰ ਮਿਰਯਾਦਕਰ ਕਰਉਪਦੇਸ਼ ਬਨਾਇ ॥
ਨੌਮੀ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੁਦੇਵਜੂ ਚਿੰਤਾਮਣਿ ਪਦਜਾਹਿ ॥ ੨॥ ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤਿਸ਼੍ਰੀਦੇਵਤਰੁ ਸ਼੍ਰੀਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਸ਼੍ਰਾਧਕਰਨਾ ਅਵਸਜਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਤਾਰਵੋਂ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੭ ॥

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਦੋਃ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਪਰਮਉਦਾਰਹੈ ਅਦਭੁਤਕੌਤਕਜਾਹਿ ॥
ਅਬਵਰਨੌਤਿਹਕਥਾਕਉ ਚਤੁਰਸੁਨੋ ਚਿਤਲਾਇ ॥ ੧ ॥

ਪੂਰਬਉਕਤਰੀਤੀਸੇ ਮਦ੍ਗੁਰੂਕੇਹੈਂ ਜਹਾਂਸਾਹਿਬਤੀਸਰੀਪਾਤਸਾਹੀਕੀਚਰਣੋਕੀ ਖਾਸ ਪਗਰਖੀਹੈ ਮਦ੍ਰਾਂਵਾਲੇਸਿਖਕੇਬਖਸੀਸ ਸਾਹਿਬਕੀਹੈਅਬਜੋਹੰਝੀਰਾਂਕੇਰੋਗਵਾਲਾ ਤਹਾਂ ਜਾਤਾਹੈਉਸਕੀਹੰਝੀਰਾਂਕੋਗੁਰੂਜੀਕੀਪਗਰਖੀਛੁਹਾਇਦੇਤੇਹੈਂ ਤਬਤਿਸਰੋਗੀਕੀਹੰਝੀਰਾਂ ਅਛਜਾਂਹੋਇਜਾਤਜਾਂਹੈਂ॥ਤਹਾਂਭੀਸ਼੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਕੜ੍ਹਾਪ੍ਰਸਾਦਿਕਰਾਵਤੇਭਏ ਅਰਸਾਹਿਬਕੇਦਰਬਾਰਕੀਪੂਜਨਭੀਕਰਤੇਭਏ ਪੁਨਃ ਤਹਾਂ ਏਕਦਿਨਰਹਕੇ ਨਾਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਕੋਚਲੇਆਏਪਹਲੀਪਾਤਸ਼ਾਹੀਜੀਕੇ ਪ੍ਰਗਟਹੋਣੇਕਾਅਸਥਾਨਹੈਗੁਰੂਨਾਨਕਸਜਆਯਨਃ ਗੁਰੂਨਾਨਕਾਯਨਃ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰਜਾਇਕੇ ਸਵਾਸੈਰੁਪੈਕਾੜਹਾਪ੍ਰਸਾਦਕਰਾਵਤੇਭਏਤਥਾਪਾਂਚਸੈਕੀਭੁਟਾਦੇਤੇਭਏ॥ਪੁਨਃ॥ਦਰਬਾਰ ਕੇ ਮਹੰਤਨੇਪ੍ਰਸਾਦਿਆਦਿਕਅਛੀਰੀਤੀਸੇਸੇਵਾਕਰੀ । ਉਹਾਂਨਾਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀਉਤਰਕੀਓਰ ਅਬਭੀਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਦਮਦਮਾਹੈਜਹਾਂ ਪਰਭਾਈਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਦਲੀਪੀਰਰਹਤਾਹੈ ॥ ਤਿਸਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇਮੈ ਅਬਭੀਸੁਖਣਾ ਮਾਨਤਾ ਚਢਤੀਹੈ ਪੂਜਾਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾਹੋਤੀਹੈ ਸਭਲੋਕੋਂਕੀਮਨਸਾ ਤਹਾਂਪੂਰੀਹੋਤੀਹੈ ॥ ਤੀਨਰਾਤ੍ਰੀਸੇਬਾਦਵਿਰ ਕਾਂਕੇ ਕਾਲੋਕੇ ਗ੍ਰਾਮਮੈਸਨੇ੨ਚਲਤੇਹੁਏਆਏਉਤ੍ਰੇ । ਉਨਦਿਨੋਮੈ ਚਤੁਰਮਾਸਾ ਲਗਾਹੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਥਾ ਬਡਜਾਂਬਰਖਾ ਹੋਤਜਾਂਥੀ। ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਡੇਰੇਕੇਸਾਥ ਆਪਭੀਬਡੀ ਭੀੜਾਥੀ ਪੁਨਃ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਸੇ ਪਿੰਡੋਂਸੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਜਾਰਾਂ ਦਰ ਹਜਾਰੋਂ ਆਏ ॥ ਤਬਭੰਡਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂਨੇ ਹਜੂਰ ਆਏ ਅਰਜ ਕਰੀਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾਣੇ ਤੋ ਬੇਅੰਤ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਆਟਾਬਹੁਤਹੀ ਥੋਰਾਹੈ ਗੁਰੂਜੀ ਕਜਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਭੀ ਏਅੰਤ ਬੇਸੁਮਾਰ ਆਯਾਂ ਹੈ ਅਬ ਜੈਸੇ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਕਰੀਏ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਢੰਢੋਰਾ ਚਾਰੋ ਓਰਕੇਨਗਰੋਮੈਫੇਰਦੇਵਹੁ ਕਜਾ ਕੇ ਜਿਸ ਮਾਈਕੋ ਪੁਤ੍ਰਕੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋਗੁਰੂਜੀਕੇਲੰਗਰਸੈ ਮਣਕਚੇਦਾਣੇ ਲੈਜਾਕੇ ਪੀਸਕੇ ਆਟਾ ਲਜਾਇਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਲੰਗਰਮੈਪਾਵੇ ਪ੍ਰੇਮਸ੍ਧਾਸੇ ਨਿਸਚੇਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇਘਰਮੈਲੜਕਾਹੋਵੇਗਾ ਜੋਮਾਈਬੀਸ ਸੇਰਪੀਸਕੇਲਜ ਵੈਗੀ ਤਿਸਕੇਕੰਨਜਾਹੋਵੈਗੀ ॥ ਤਬਗੁਰੂਜੀਕਾਹੁਕਮ ਮਨਕੇਸਿਖਾਂਨੇ ਜਾਇਕੇਚਾਰੋਓਰਕੇ ਗ੍ਾਮੋਮੈਢੰਢੋਰਾਦੇਦੀਆ ॥ ਤਬਮਾਈਬਾਬੂਬਡੇ ਉਮਗਕੇ ਹਜਾਰੋਂ ਆਇਕੇਮਣਮਣਦਾਣੇਲੈਗਏਪੀਸਪੀਸਕੇਲੈਆਏਏਕਮਾਈਅਛੀਪਦਾਰਥਵਾਲੀਥੀ ਤਿਸਨੇਕਹਜਾਕੇਕਜਾਮਣਕਚੇਕੀਪਿਸਾਈਕੇਬਦਲੇਕਹੁੰ ਪੁਤ੍ਰਧਰੇਪਰੇਹੈਂ ਕਜਾਸਾਧੋਕੀ ਬਗਲੀਮੈਲੜਕੇਘੜਕੇਰਖੇਹੁਏਹੈਜੋਨਿਕਾਸ ਨਿਕਾਸਕੇਦੇਤੇਜਾਵੇਂਗੇ ਏਹਭੀਏਕਆ ਟੇਪੀਸਨੇਕਾਬਹਾਨਾਸੰਤਾਂਨੇਬਨਾਯਾਹੈ ਜੋਇਸਬਹਾਨੇਸੇ ਆਟਾਪੀਸਜਾਜਾਇਗਾ ਪੁਨਾ ਬੋਲੀਹਸਕੇਮੇਰੇਘਰਮੈ ਪਚਾਸਬਰਸਕੀ ਉਮਰਕੁਛਹੁਆਨਹੀਹੈ ਅਬਕਜਾਹੋਣੇਲਗਾ ਹੈ ॥ ਅਛਾਸੰਤਾਂਕੀਸੇਵਾਹੀਹੈ ਇਸਮੈਭਲਾਹੀਹੈ ਮੈਬੀਸਸੇਰਕਚੇਦਾਣੇਲਜਾਇਕੇਪੀਸ ਕੇਦੇਆਵਤੀਹਾਂ ਓਹਜਾਣੇ ਔਰੋਲੋਕੋਕੇਘਰਮੈ ਲੜਕੇਹੋਵੇਂਗੇ ਤਬਮੇਰੇਘਰਮੇਲੜਕੀ ਹੀਸਹੀ ਓਹਜਾਣੇ ਕੰਨਜਾਹੀਹੋਵੈਐਸਾਕਹਕੇ ਤਦਨੰਤਰ ਬੀਸਸੇਰ ਕਚੇਦਾਣੇਗੁਰੂਜੀ ਕੇਲੰਗਰਮੈਸੇਲੈਕੇ ਪੀਸਕੇਦੇਗਈ॥ਉਸਨੇਆਪਨੇਮਨਮੈਜਾਨਜ ਕੇ ਅਬਮੇਰੀ ਪਿਛ-ਲੀ ਅਵਸਥਾਹੈਕਜਾਕੁਛ ਹੋਣੇਲਗਾਹੈ ਸੰਤਾਂਕੀਸੇਵਾ ਜਾਨਕੇਕਰਦਈਹੈ॥ ਤਦਨੰਤ੍ ਪ੍ਸਾਦਪਾਣੀ ਸਾਧਸੰਗਤਨੇ ਛਕਜਾਛਕਾਯਾ ਅਗਲੇਦਿਨ ਤਹਾਂਸੇ ਡੇਰਾਕੂਚਹੋਕੇ ਸਚੇ ਸੌਦੇਕੋਆਯਾਇਧਰਜਿਸਜਿਸਮਾਈਨੇਦਾਨੇਪੀਸੇਥੇ ਵਹੁਸਾਰਜਾਂਹੀਗਰਭਵਤਜਾਂਹੋਜਾ-ਤਜਾਂਭਯਾਂ ਅਤਿਆਨੰਦਚੋ ਪ੍ਾਪਤਹੋਤਜਾਂਭਯਾਂ ਸਾਲਸੇਅਨੰਤਰਮਣਮਣਆਟਾਪੀਸਨ ਹਾਰੀਆਂਕੇ ਸਭਕੇਘਰਮੇ ਨਿਯਮਕਰਕੇ ਲੜਕੇਹੁਏ ॥ ਵਹੁਜੋਬਾਂਝਇਸਤ੍ਰੀ ਬੀਸਸੇਰ ਆਟਾਪੀਸਕੇ ਲ਼ਜਾਈਥੀ। ਤਿਸਕੇਘਰਮੈਕੰਨਜਾਹੁਈ ॥ ਜਬਤੀਸਰੇਚੌਥੇਸਾਲ ਫਿਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਨਾਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾਕੋਆਏ ਤਬਜਿਨਕੇਘਰਮੈ ਬਾਲਕਹੁਏ ਥੇ ਵਹੁਸਾਰੇਹੀ ਆਪੋਆਪਨੇ ਬਾਲਕੋਂਕੋ ਲੈਕੇਆਏ ।ਕਸੇਪਾਂਚਰੁਪੈਥਾਨ ਕਪੜੇ ਕਾ ਕਿਸੇਸਾਤਰੁਪੈ ਥਾਨਕਪੜੇਕਾ ਕਿਸੇਦਸਰੁਪੈ ਥਾਨ ਜੈਸੀਰਕਿਸੇਕੀ ਸਾਮਰਥ ਥੀ ਸੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤਨਾ ੨ ਲਜਾਇਕੇਬਾਲਕਾਂਕੋਮਥਾ ਟਿਕਾਵਤੇਭਏ॥ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸਭੀਲੋਕ ਮਾਈ ਬਾਬੁ ਕਹਤੇਭਏ ਕੇ ਹੇਗੁਰੂਜੀ ਮਣਮਣ ਆਟੇਕੀ ਪਿਸਾਈਮੈ ਯੇਸਾਰੇਬਾਲਕ ਆਪ ਕੀਹੀ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ਹੈਂ॥ਤਦਨੰਤ੍ ਵਹੁ ਸਰਦਾਰਨੀਭੀ ਕੰਨਜਾਕੋ ਕੁਛੜਉਠਾਏਪਾਂਚਰੁਪੈ ਏਕਥਾਨ ਕਪੜੇਕਾ ਪਤਾਸੈਂਜਾਂ ਕੇ ਥਾਲਕੇ ਉ੍ਪਰਰਖਕੇ ਮਥਾਟਿਕਾਵਤੀਭਈ॥ਆਟਾ ਪੀਸਨ ਕਾਲਮੈ ਜੋਜੋ ਅਸ੍ਧਾ ਯੁਕਤਬਾਤੈਂ ਕਹੀਥੀਂ ਸੋਸਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਅਪਨੇਹੀ ਮੁਖਸੇ ਕਹਕੇ ਸੁਣਾਵਤੀਭਈ॥ਪੁਨਾ ਅਪਨਾਅਪ੍ਰਾਧ ਬਖਸ਼ਾਵਨੇ ਨਿਮਿਤ ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਅਰਜ ਕਰਤੀਭਈ॥ਹੇਭਗਵਨਆਪਈਸ਼੍ਵਰਹੋਸਮੁਦ੍ਵਤਮਹਾਗੰਭੀਰ ਅਤਿਅਗਾਧ ਤਲਸਪਰਸਤੇਰਹਤਹੋ ਅਸੀਜੀਵਪੁਨਃਗ੍ਯਾਨੀਣ ਅਤਿਅਸਚ੍ਛ ਬੁਧੀ ਤੁਛ ਮਛਜੋਂਕੇਸਮਾਨ॥ਜੈਸੇ ਅਗਾਧਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਮਛਰੀਉਛਰੇਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਿਸਟਾ ਮੂਤ੍ਰਕੇ ਜਲਮੈਤਜਾਗ ਰੂਪਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਉਦਰਮੈ ਅਪ੍ਰਾਧਭੀਕਰਤੀਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਮੁਦ੍ ਮ ਹਾਗੰਭੀਰ ਅਪਨੀਮਹਿਮਾਵਿਖੇ ਆਪਹੀ ਇਸਿਥਤਰਹਤਾਹੈ ਤੁਛਮਤਸੋਂਕੋਅਪ੍ਰਾਧਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਭੀਨਹੀਂਦੇਤਾਹੈ ਅਪਨੀ ਸਰਣਾਗਤਜਾਨਕੇ ਪ੍ਰਤਜੁਤਉਲਟਾ ਸਰਬਜਲ ਵਾਸੀਜੀਵੋਂਕੀਪਾਲਨਾਹੀਕਰਤਾਹੈ॥ਤਦਵਤ ਹੇਪ੍ਰਭੂ ਆਪਕੀ ਮੈ ਸਰਣਾਗਤਹੂੰਆਪ ਹਮਾਰੇ ਅਪ੍ਰਾਧੋਂਕੀਓਰਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਨ ਕਰੋ ਅਪਨੀਜਾਨਕੇ ਬਖਸ਼ਲੇਵਹੁ ਐਸੇਕਹਕੇਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣੋਪਰ ਨਮਸਕਾਰਕਰਤੀਭਈ ਪੁਨਃ ਐਸੀਬੇਨਤੀਕਰਤੀਭਈ ਅਬ ਆ ਪ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰੋ ਤਬ ਮੇਰੀਭੀ ਸਰਧਾਪੂਰੀਹੋਵੇ॥ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਹੇ ਮਾਈ ਉਸਸਾ ਸਮੁਦ੍ਮੈਸੇ ਏਕਐਸੀਲਹਰਫੁਰਆਈਕੇਗੁਰੂਜੀਕਾਲੰਗਰਹੈ ਕੋਈਭੂਖਾ ਨ ਰਹੇ ਅਬ ਵਹੁ ਸਮਾਨਹੀਂਹੈਤਬਉਸਮਾਈਨੇਕਹਜਾਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਅਬਮੈਂ ਪਾਂਚਮਣਪੀਸਦੇਤੀ ਹਾਂਜੇਆਪਕ੍ਰਿਪਾਕਰੋਤਬਪੁਨਃਬਚਨਹੂਆਕੇਨਹੀਂਮਾਈ ਅਬ ਇਸੀਕੰਨਜਾਕੋਹੀ ਤੁਮ ਲੜਕਾਕਰਕੇਜਾਨਛਡ ਤੇਰੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧਮੈਬਾਲਕਨਹੀਹੈ॥ਬਹੁਰਤਿਸਮਾਈਨੇਕਹਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਜੇ ਮੇਰੇਕਰਮਾ ਮੈਂ ਸੰਤਾਨਨਹੀਂ ਤਬਕਜਾ ਭਯਾਸੰਤਰੇਖਮੈਮੇਖ ਮਾਰਤੇ ਹੀ ਆਏਹੈਂ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨਹੈ ਕੇ॥ਚਾਰਪਦਾਰਥ ਜੇਕੋਈ ਮਾਂਗੈ ॥ ਸਾਧੁਜਨਾ ਕੀ ਸੇਵਾਲਾਰੈ॥ਜੇਆਪ ਜੈਸੇਮਹਾਤਮਾ ਸਤਪੁਰੁਖੋਂਕੀ ਚਰਣੀ ਲਾਗਨੇ ਸਭੀ ਦੁਸ਼ੁ ਕਰਮ ਪਾਪਕਾਨਾਸ ਨ ਹੂਆ ਤਬਔਰਕਹਾਂਨਿਵਰਤਹੋਵੇਗਾ ਫਿਰਹਮਾਰਾਪਾਪ ਕਹੂੰਭੀ ਨਿ-ਬ੍ਰਿਤ ਨ ਹੋਵੇਗਾਆਪਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰੋਤਬਮੇਰੀਝੋਲੀਮੈਭੀਭਿਖਜਾਪੜਤੀਹੈ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੇ ਵਾਚ॥ਅਛਾਮਾਈ ਅਬ ਤੂੰ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸਰਨੀਆਇਪਰੀਹੈਂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋਸਤਣਪਤ੍ਰਕੀ ਲਾਜਹੈ ਜੋ ਅਬਪਚੀਸਮਣਦਾਣੇਪੀਸੇਂ ਤਬਤੇਰੇਘਰਬਾਲਕਹੋਵੇਗਾ॥ਤਬਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਤਿਸਮਾਈਨੇ ਸਿਰਪਰ ਰਖ ਲੀਆ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇਕੇ ਸਾਥ ਰਹਣੇਕਾ ਚਕ੍ਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਦਿਕ ਸਰੰਜਾਮਕਰਲੀਆ॥ਖਟਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਹਿਬਕੇ ਡੇਰਸਾਥ ਰਹਕ ਪਚੀਸ ਮਾਣ ਪਕੇ ਆਟਾਤਿਸਨੇ ਪੀਸ੍ਜਾ ਤਦਨੰਤਰਏਕਦਿਨ ਖਟਮਾਸਪੀਛੇਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਯਾਦਕੀਆਏਕਬਡਾਮੀਠਾਅੰਬਕਾਫਲ ਤਿਸਕੋਬਖਸਜ ਤਿਸਸਰਦਾਰਨੀਨੇਤਿਸਫਲ ਕੋ ਲੈਕੇ ਬਡੇ ਆਦਰਸੇ ਸਿਰਪਰ ਰਖਲੀਆਤਬਤਿਸਨੇਗੁਰ੍ਜੀਕਾਧਜਾਨਧਰਕੇਵਹੁ ਫਲਖਾਇਲੀਆ॥ਤਦਨੰਤਰ ਏਕਬਰਸਕੇ ਅੰਤਰਹੀ ਤਿਸਕੇਘਰਮੈ ਬਡਾਸੁੰਦਰਬਡੇ ਭਾਗਵਾਲਾ ਲੜਕਾਹੁਆ ਬਡਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਪਾਕ੍ਰਮੀ ਸੂਰਬੀਰ ਉਦਾਰਮਨ ਸਤਜਵਾਕ੍ਜ ਹੋਤਾਭਯਾ॥ਯੇ ਸਾਖੀਆਂਪ੍ਸਿਧਹੈਂ ਸਭਦੇਸੋਂਮੈ ਜੋ ਏਕਮਣ ਕਚੇਕੀ ਪਿਸਾਈਕੇਬਦਲੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਸੈਂਕੜੇਹਜਾਰੋਂਲੜਕੇਹੁਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਬਖਸ਼ੇ॥ਅਬ ਭੀ ਤਹਾਂਕਾਲੋਕੇ ਵਿਰਕਾਂਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਮਦਮਾਹੈ ਸਾਰੇਦੇਸਕੇ ਲੋਕ ਮਾਨਤੇਹੈਂ ਪੂਜਾਚਢਤੀਹੈ॥ਦੋਃ॥ ਜੋ ਯੇ ਕਥਾਸੁਨੈ ਔ ਕਹੈ॥ਮਨਵਾਂਛਿਤ ਸੁਤ ਸੰਪਤਲਹੈ॥ ਮਨਮੈ ਜੋਗੁਰ ਰੂਪਧਜਾਵੈ॥ਸੋਨਰ ਪਰਮਧਾਮ ਕਹਪਾਵੈ ॥੧॥

ਸੋਃ ਸਰਬ ਕਲਾ ਪਰਬੀਨ ਸਰਣਦ ਸਰਧਾ ਪੂਰ ਪ੍ਰਭ ॥
ਸਬ ਬਿਧਿ ਜਾਹਿ ਅਧੀਨ ਨਮੋ ਨਮੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿ ॥੧॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਪ੍ਰਕਾਸੇ ਨਾਨਕਾਯਣੇਸਾਹਿਬਕੀਯ ਤ੍ਰੈਮੈ੧ਮਣ ਕਚੇਕੀਪਿ ਸਾਈਪਰਸੈਂਕੜੇਲੜਕੇਬਖਸ਼ੀਸ ਵਰਣਨਨਾਮ ਅਠਾਰਵੈਂਅਧਜਾਯਸਮਾਪਤੰ ॥੧੮॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਰਾਜਨ ਰਾਜਧਿਰਾਜ ਕਰਤ ਆਰਤੀ ਚਰਣ ਜਿਹ ॥
ਮੋਃ ਮੋਲਮਣੀ ਸੁਭ ਸਾਜ ਦੀਪ ਬਨਾਇ ਝੁਕਾਵਈ ॥ ੧ ॥

ਬੀਚਮੈਂ ਜੋ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਪ੍ਰਕਰਣਤਿਸਮਾਈਕਾ ਕਹਕੇ ਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਛੋਡਾਹੈ ਤਹਾਂਤੇ ਸੁਣੀਐ॥ਕਾਲੋਕਜਾਂਸ ਚਲਕੇ ਸਾਹਿਬ ਸਨੇਸਨੇ ਸੁਧਾਸਰਕੋਆਏ॥ਗੁਮਟਾਲੇ ਆਇਉ ਤਦੇ ਬਡੇ ਸਮੁਦਾਇਸਹਤ ਉਸਸਮੇਮੈ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਭੀ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈਂ ਥੇ ਸਰਕਾਤ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਅਪਣੇ ਬਡੇਚਤੁਰਆਦਮੀਕੋਸੰਤਾਂ ਕੇ ਪਾਸ ਭੇਜਜਾ ਤਿਸ ਨੇ ਹਜੂਰਕੇ ਪਾਸ ਅਰਜਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਕੀ ਆਗਜਾ ਹੋਵੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇ ਮੁਝਕੋਭੇਜਜਾਹੈ ਆਪਕਾ ਦਰਸ਼ਨਮਾਂਗਾਹੈ ਬਚਨਹੁਆ ਕਿ ਗੁਰੁਮੁਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਵੈ ਜਾਵੈ ਨਿਸੰਗ ॥ ਤਬ ਅਸ੍ਵਾਰ ਨੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਸੇ ਆਇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇ ਤਯਾਰ ਹੋਰਹੇਥੇ। ਉਸੀਸਮੇ ਬਡੋਸੁੰਦਰਹਾਥੀ ਕੀ ਅੰਬਾਰੀਮੈਬੈਠਕੇ ਚਲਜਾ॥ਜੈਸੇ ਦੇਵਰਾਜ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇਵਗੁਰੁਕੇਦਰਸਨ ਅਰਥ ਐ-ਰਾਵਤ ਹਸਤੀਪਰ ਅਸਵਾਰਹੋਕੇਜਾਵੇ ਤੈਸੇਜਾਤਾਭਯਾ॥ਸਰਕਾਰ ਕਾ ਤਰੀਕਾਥਾ ਕੇ ਜਬਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇ ਜਾਤਾਥਾ ਤਬ ਜਿਤਨਾਚਿਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਬੈਠਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨ ਦੇਵੈ ਉਤਨਾਚਿਰਹਾਥਜੋੜਕੇ ਖੜੇਰਹਣਾ ਜਬਸਾਹਿਬ ਬਚਨਕਰੈਂਤਬ ਬੈਠਣਾ॥ਇਕਵਿੰਜਾਥਾਲ ਪਤਾਸਜਾਂਕੇ ਪਾਂਚਥੈਲੀਰੁਪਯਾਂ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾਭਯਾ ਔਰਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਿਤਨਾਹੀਚਿਰ ਖੜਾਰਹਜਾ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਸਰਕਾਰਕੀ ਓਰਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਨ ਦਿਤੀ ਕੌਨਖੜਾਹੈਕੌਨਨਹੀਂਖੜਾਹੈ ਛੋਟੇ ੨ ਬਾ-ਲਕੋਂਕੇਸਾਥ ਆਪਬਚਨਬਿਲਾਸ ਹਾਸਜਕੇ ਕਰਰਹੇਥ ਤਬ ਰਾਜਾਧਜਾਨਸਿੰਘ ਗੁ-ਲਾਬਸਿੰਘਆਦਿਕੋਂਕੇ ਮਨਮੈਂ ਬਡਾਭਾਰੀਸਕਗੁਜਰਜਾ ਕਜਾਆਜਸਰਕਾਰਕੋਉਪਰ ਕਿਧੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀਗੁਸੇਹੈਂ ਜੋ ਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਕਾਰਕੋ ਬੈਠਣੇਕਾਹੁਕਮਨਹੀਂ ਦੀਆ ਕਜਾਕਾਰਣਹੈ॥ਅਰ ਸਭੀ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਖੜੇਤੇ ਹੈਂ॥ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਕੇ ਨ੍ਰਿਦੇਕੀ ਜਾਨਨਹਾਰੇਹੈਂ ਜਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁਹਾਥਜੋੜਕੇ ਖੜੇਤਾ ਹੈ ਤਬ ਵਜੀਰ ਆਦਿਕ ਨੌਕਰ ਲੋਕ ਕੈਸੇਬੈਠਜਾਵੇ ਕਿਤਨੀਕੁ ਦੇਰੀਸੇ ਅਨੰਤਰਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੀ ਸ੍ਰਧਾਕੀ ਪਰੀਖਜਾਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰਕੋ ਬੈਠਨੇਕਾ ਹੁਕਮਦੇਤੇਭਏ ਬਚਨਕੀਆ ਸਰਕਾ ਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੇ ਸੁਣਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੁੰਭੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸਿਖਅਤੇ ਅਸੀਭੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਿਖਹੈਂ॥ਤੁਮਕੋ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਸੁਧਾਕਾ ਰਾਜ ਬਖਸਜ ਹੈ॥ਹਮ ਕੋ ਸਾਹਿਬਨੇ ਸ੍ਵਰਗਰਾਜ ਬਖਸਜਾ ਹੈ॥ਹਮਕੋਤੁਮਾਰੇ ਇਸ ਪਦਾਰਥਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨ ਯੇ ਧਨਹਮਾਰੇਕਿਸੇਕਾਮਹੈ ਤੁਮ ਯੇ ਧਨਅਪਨੇ ਨੌਕਰਚਾਕਰਾਂਕੋਦੇਦੇਵੋਹਮਾਰੇ ਯੇ ਧਨ ਕਿਸਕਾਮਹੈ ਹਮਨੇ ਕਿਸੀਲੜਕੇਲੜਕੀਕੀਸ਼ਾਦੀਤੋਨਹੀਂਕਰਨੀਹੈ ਦੂਸਰਾ ਹਮ ਕੋਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣਅਚਾਰਜ ਤੋ ਨਹੀਂਹੈ ਜੋ ਤੇਰਾਧਨ ਲੇ ਲੇਵੈਂ॥ਪੁਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜਜੀ ਇਸਕਾਭੀ ਲੂਣਲੈਕੇ ਲੰਗਰਮੈ ਪਾਇ ਦੇਣਾ ਤਬ ਪੁਨਃ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਸੁਣਗੁਰੂ ਭਾਈਗੁਰੂਕੇਘਰਮੈ ਕਿਸੇਬਾਤਕੀਕੁਛਕਮਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦ੍ਰਬਜਕਾ ਹਮਲੰਗਰਮੈ ਲੂਣਪਾਵੈ ਤੁਮਾਰਾਕਾਰਭੀਏਹੀਹੈ ਕੇ ਜਬਤੁਮ ਹਮਾਰੇਦਰਸਨਕੋ ਆਵਹੁ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰੇਪਾਸ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀਂਲਜਾਵਣਾ ਗੁਰੂਕੇ ਲੰਗਰਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਣਾਹੋਵੇ ਤਬ ਆਯਾਕਰੋ॥ਐਸਾਤੁਮਾਰਾ ਹਮਾਰਾ ਨਿਯਮਹੈ ਅਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਉਂ ਉਲਟੀ ਬਾਤ ਕਰਦਾਹੈਂ॥ਇਤਨਾ ਬਚਨਕਰਕੇ ਰੁਪਯਾਂਕੀ ਥੈਲਜਾਂ ਉਠਾਇ
ਦਯਾਂ ਅਰ ਪਤਾਸਜਾਂਕੇ ਵਰਤਾਵੈਕੋਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਯੇ ਪਤਾਸੇ ਇਨਹੀਕੀਸੇਨਾਂਮਾਤ੍
ਕੋ ਦੈਣੇ ਡੇਰੇਕੇਕਿਸੀਸਿੰਘਕੋਨਹੀਂਦੈਨੇ॥ਤਬ ਸਰਕਾਰਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਹਮਕੋਗੁਰੂਜੀਕੇ ਲੰਗਰਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਮਿਲੈ॥ਐਸੀ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ
ਲੰਗਰਮੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਮੰਗਵਾਇਕੈਦੀਆ ਜੈਸੇਔਰਸਿਖਹੁ ਨੇ ਹਾਥਹੁ ਊ-
ਪਰਲੈਕੈ ਛਕਣੇ ਕਾ ਅਰੰਭਕੀਆ ਥਾ ਤੈਸੇਹੀ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ
ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠੇ ੨ ਹੀ ਬਡੇਆਦਰਸੇਲੈਕੈ ਹਾਥੰਊਪਰਹੀ ਪ੍ਰਸਾ-
ਦ ਛਕਨੇ ਲਗ ਗਯਾ ॥ ਔਰ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਤਕੋ ਪਾਨਕਰਤਾ
ਭਯਾ ਬਡਾ ਯਸ੍ਵੀਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਰਨਜੀਤਸਿੰਘ ਅਤਿਸ੍ਰਧਾਤਥਾ ਆਦਰਸਹਤ
ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਿਮਸ੍ਕਾਰਕਰਕੇ ਆਗਜਾ ਮਾਂਗਤਾਭਯਾ
ਗ੍ਰੰਥਕੇ ਵਿਸਤਾਰਕੇ ਭੈਸੇ ਈਹਾਂਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀਂਕੀਆਹੈ ਹਜੂਰਕੀਆਗਜਾ ਪਾਇਕੇ
ਸਰਕਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਅਪਨੇਅਸਥਾਨਕੋ ਚਲਜਾ ਮਾਰਗਮੈ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਬਡ੍ਡੀ
ਉਸਤਤੀ ਕਰਤਾਭਯਾ ਰਾਜਾਧਜਾਨਸਿੰਘਸੇ ਆਦਿਲੈ ਸਬ ਸਰਦਾਰੋਂਕੇ ਬੀਚਮੈ ਬ-
ਚਨ ਬੋਲਜਾ ਕੇ ਜੈਸੇਉਦਾਰਆਤਮਾ ਨਿਰਲੋਭਤਜਾਗੀ ਪੁਰੁਖਹਮਨੇ ਯੇਦੇਖੇਹੈਂ ਐਸੇ
ਔਰਕੋਈ ਨਹੀਦੇਖਨੇਮੈ ਆਯੇਹੈ ਔਰ ਯੇ ਬਡੇਸਿਧਸਤਜ ਸੰਕਲਪਹੈਂ ਕਿਉਂਰਾਜਾ
ਜੀ ਠੀਕ ਐਸੇਹੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਔਰ ਚਾਲਕੇਹੈਂ ਤਬ ਰਾਜਾਧਜਾਨਸਿੰਘ ਵਗੈਰੇਨੇ ਸਰ-
ਕਾਰਕੇਆਗੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜਕਰੀ ਕੇ ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਜੈਸੇਆਪਫੁਰਮਾਤੇਹੈਂ ਯੇ
ਮਹਾਤਮਾ ਤੈਸੇਹੀਹੈਂ ਇਸਮੈਂ ਸਕਨਹੀ ਹੈ॥ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰਨੇਕਹਜਾ ਕੇ ਔਰ ਸਭਕੇ
ਊਪਰ ਹਮਾਰੀਛਾਯਾਪੜਜਾਤੀਹੈ ਜਬ ਹਮਇਨਕੇ ਪਾਸਆਤੇਹੈਂ ਤਬਇਨਕੀਮਾਯਾ
ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਪੜਜਾਤੀ ਹੈ ਇਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹਮ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਕੋਈਅਧਿਕਬਾਤ ਭੀ
ਨਹੀਂ ਕਰਸਕਤੇਹੈਂ ਇਨਕੇ ਤਪੋਬਲਕਾਤੇਜ ਹਮਾਰੇਸੇ ਸਹਾਰਜਾਨਹੀਂਜਾਤਾਹੈ ਵਾਹੁ
ਧਨਜਹੈ ੨ ਜੋਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਘਰ ਮੈ ਐਸੇ ੨ ਬਲਵਾਨ ਬਡੀ੨ ਸਾਮਰਥ
ਵਾਲੇ ਸਿੰਘਮਹਾਤਮਾਹੈ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾਕਰਤੇਹੁਏ ਰਾਜਾ ਧਜਾਨ
ਸਿੰਘਆਦਿਕੋਂਕੇਸਾਥ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਬਹਾਦਰ ਆਪਨੀ ਰਾਜਧਾਨੀਮੈ
ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤਭਯਾ॥ਇਧਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਭੀ ਅਪਨੇਡੇਰੇ ਮੈ ਸੁਖਪੂਰਬਿਕ ਬਿਰਾਜਤੇ
ਭਏ ਪ੍ਰਾਤੈਕਪਰ॥ਪੁਨਾ ਦੋ ਤੀਨ ਘਟਿਕਾ ਸੇ ਉਪਰੰਤਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾਸੇ ਦੋਨੋਹਾਥੋਂਸੇ
ਅਪਨੀ ਦਸਤਾਰਕੋ ਪਕੜਕੇ ਸਾਵਧਾਨਤਾਸੇ ਈਠਕੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ੨ ਐਸੇ ਬਚਨ
ਤ੍ਰਰਕੇ ਪੁਨਾ ੨ ਚਨਕੀਆ ਕੇ ਹੇਭਾਈਸਿਖੋਬੁਰੋਸਮੋਆਯੋਹੈਜਿਸਕੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਪਤਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਖੇਗਾ ਤਿਸਕੀਰਹੇਗੀ ਯਾ ਕੋਈ ਅਪਨੇ ਦੋਨੋਂਹਾਥਹੁਸੇ ਅਪਨੀਪਗੜੀਕੋ ਰਖੇਗਾ ਤਿਸਕੀਰਹੇਗੀ ॥ ਤਦਨੰਤਰਸਿਖੋਂ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੀਆਕੇ ਹੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੈਸਾਸਮਾਆਯਾਹੈ ਜਿਸਭਵਿਖਤਕੋ ਵਿਚਾਰਕੇ ਆਪਕਰੁਣਾ ਰਸਕਰਪੂਰਣਹੋਗਏਹੇ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇਸਿਖਐਸਾ ਸਮਾਆਵੈਗਾ ਜੋਸਿਖੋਕੁੰਲੁਕਣੇਕੋ ਜਗਾਨਲਭੇਗੀ ਸਿਰਮੁਨਾਵਨੇਕੋ ਨਾਈ ਨ ਲਭੈਗਾਬਡਾਭਾਰੀ ਭੈਜਲਸਿਖੁਕੇ ਸਿਰਪਰਥੀਤੇਗਾ॥ਖਾਲਸਾਬਡਾ ਦਖਪਾਵੇਗਾ ॥ ਅਠਬਲਦਾਸੁਹਾਗਾ ਜੁਪਜਾਹੈ ਢੀਮਡਲਾਕੋਈ ਰਹ ਨ ਜਾਵੈਗਾ ਕਰਾਂਗੇਆਟਾ ਨਹੀਤੋਦਲਜਾਤੋ ਕਰਹੀਡਾਰੈਗੇ ॥ਤਦਨੰਤਰਸਿਖਨੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੀਆਕੇ ਹੇਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜੀ ਸਿਖਹੁਸੈਐਸਾਕਜਾ ਅਪ੍ਰਾਧਹੁਆਹੈ ਜੋਇਤਨੀਤਾੜਨਾਂ ਸਿਖਹੁਕੋ ਹੋਵੈਗੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਸਿੱਖਜੋਸਾਹਿਬਦਸਵੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀਨੇ ਮਿਰਯਾਦਾਬਾਂਧਕੇ ਇਨਕੋਸਜਾਰੋਸੇ ਸਿੰਘ ਬਨਾਯਾਥਾ ਗਉਬ੍ਰਾਹਮਣਕੀ ਪਾਲਨਾ ਰਖਇਨਕੋਨਜਾਯਪਰਅਸ਼ਤ੍ਰਾਪਨ ਕੀਆਥਾ ਸੋਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਰਚੀਹੁਈ ਮਿਰਯਾਦਾਕੋ ਇਨੋਨੇਛੋਡਦੀਆਹੈ ਅਬਯੇਗਉਬ੍ਰਾਹਮ ਣਕੋਦੁਖਦੇਣੇ ਲਾਗਪੜੈਹੈ ਜੈਸੇਵਾੜਹੀ ਖੇਤੀਖਾਨੇ ਲਗਜਾਵੇ ਤੈਸੇਅਬ ਮਨਮੁਖਹੋ ਗਏਹੈ ਗੁਰੂਜੀਕੀਆਗ੍ਯਾਨਮਾਨਨਕਾ ਇਨਕੋ ਯੇ ਫਲਹੋਵੈਗਾ ਜੋਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਦੁਕਾਨਹੁਮੈ ਫੇਰਵਾੜਦੇਵੇਂਗਾ ਅਬ ਹਮ ਇਨਕੋ ਸਿੰਘ ਪਦਵੀਸੇ ਭ੍ਰਸ਼੍ਟਕਰਕੇ ਫਿਰ ਸਜਾਰ ਬਨਾਇਦੈਵੈਗੇ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀਕਾ ਖਤ੍ਰੀ ਕਿਰਾੜਕਾ ਕਿਰਾੜ ਝੀਵਰਕਾ ਝੀਵਰ ਜਾਟਕਾਜਾਟ ਲੁਹਾਰਕਾਲੁਹਾਰ ਤ੍ਰਖਾਣਕਾਤ੍ਰਖਾਣ ਨਾਊਕਾਨਾਊ ਧੋਬੀਕਾਧੋਬੀ ਛੀਪੇਕਾਛੀਪਾ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਸਾਰੇਹੀਜਿਨੋ ਦੁਕਾਨੋਸੇ ਨਿਕਾਸਕੇਇਨ ਕੋਂਸਿੰਘਬਨਾਯਾਥਾ ਅਬਸਿੰਘਪਦਵੀ ਖੋਸਕੇਫਿਰਉਨੋਂਹੀਦੁਕਾਨੋਂਮੈਵਾੜਦੇਣੇਹੈਂ ਸਾ-ਹਿਬਦਸਵੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘਜੀਕੀਉਪਦੇਸਕੀਹੁਈ ਮਿਰਯਾਦਾਕੇ ਤ੍ਯਾ-ਗ ਕਾ ਇਨਲੋਗਨਕੋ ਯੇਫਲ ਹੋਵੈਗਾ ਜੋਫਿਰਉਨੋਂਹੀ ਦੁਕਾਨੋਂਮੈਵਾੜੇ ਜਾਵੈਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਇਨਕੋਕੀਟਹੁਸੇਮ੍ਰੋਂਦ੍ਅਪਨਾ ਉਪਦੇਸ਼ਦੇਕੇ ਬਨਾਯਾਥਾ ॥ ਤਿਸਉਪ-ਦੇਸਕੋ ਭੂਲਜਾਨੇਪਰ ਬਹੁਧਾਤੋਂ ਇਨਕਾਸਿੰਘ ਸਬਦਹੀਲੋਪਹੋ ਜਾਇਗਾ ॥ ਭੁਲਾਜੇ ਬਹੁੜਸਿੰਘ ਸਬਦ ਰਹਜਾਏਗਾ ਤਬ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮਾਦੀ ਸਿੰਘਕੇਕਰਮ ਉਨਮੈਨਹੀ ਰਹੇਂਗੇ ਕੇਵਲਸਿੰਘ ਸਬਦਮਾਤ੍ਰਹੀ ਉਨਕਾ ਰਹਜਾਏਗਾ ॥ ਇਤਨਾ ਬਚਨਕਰਕੇ ਪੁਨਃਬ-ਚਨਕੀਆਕੇ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤ ਮਿਤ੍ਰਘਾਤ ਆਪਮੈਵਰੋਧ ਲੋਭਲਾਲਚ ਮਤਸਰਬਖੀਲੀ ਬਿਭਚਾਰਚੋਰੀਯਾਰੀਬੇਇਤਫਾਕ ਚੁਗਲੀਨਿੰਦਾਕ੍ਰੋਧ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਪੁਤ੍ਰਪਿਤਾਕੇਸਾਥ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤਕਰੈਗਾ ਪਿਤਾਪੁਤ੍ਰਕੇਸਾਥ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤਦ੍ਰੋਹ ਦਗਾਕਰੇਗਾ ਮਾਤਾਅਪਨੀ ਲੜਕੀਕੇਸਾਥਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤਕਰੈਗੀ ਮਾਤਾਪਿਤਾਬ੍ਰਿਧਬਾਲਕ ਰੋਗੀਕੁਲੀਨ ਅਕੁਲੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨ ਨ ਦੇਖੈਗੇ॥ਅਪਨੇਧਨਕੇ ਲੋਭਕਰਕੇ ਕੰਨਜਾਕਾ ਮੋਲਧਨਲੈਲੇਵੈਗੇ ਕੰਨਜਾ ਦਾਉ
ਪਾਇਕੇਅਪਨੇ ਮਾਤਪਿਤਾਕੇਘਰਮੈ ਸੇ ਜਿਤਨਾਧਨਪਾਵੈਗੀ ਸੋਸਾਰਾਲੂਟਲੈਜ ਵੈਗੀ
ਮਦਮਾਸ ਖਾਨੇਮੈ ਸਭ ਤਤਪਰਹੋਜਾਵੈਗੇ ਇਤਜਾਦਿਕ ਝੂਠਦੰਭ ਅਹੰਕਾਰਆਦੀਔਰ
ਭੀ ਅਨੰਤਹੀਪਾਪਰੂਪਕਰਮੋਂਕੋ ਸੰਸਾਰਸਾਰੋਕਰਣੇਲਾਗਜਾਇਗੋ ਇਤਜਾਦੀਪਾਪੋਂਸੇ
ਕੋਈ੨ਸਤਪੁਰੁਖਬਚੈਂਗੇਨਹੀਂ ਤੋ ਇਕਸਦਹੁਚਹੁਕਿਆ ਗਣੀਸਭਇਕਤਸਾਦ ਮੁਠੀ
॥ਦਸੋ ਦਿਸਾਮੈਸੇ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਾਪਕਰਕੇ ਪਾਪਕਰਮਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀਤੇ ਸੁਣਨੇਮੈ ਆ
ਵੈਗੀ ਪੁੰਨਦਾਨ ਯਗਤਪ ਧਰਮਸਤਕੀਕਹੂੰ ਕੰਨਸੋਇਭੀਕਾਨਮੈ ਨ ਪੜੈਗੀ॥ਹੇਸਿਖ
ਐਸੋ ਘੋਰਸਮੋਆਵੈਗੋ॥ਕਵਜੋਬਾਚ ਜੋਜੋ ਬਚਨ ਸਤਾਸੀਅਠਾਸੀਕੇ ਸਾਲਮੈ ੧੮੮੭
੧੮੮੮ ਕਹੇਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸੋ ਤਿਸਬਚਨਕਾ ਵਰਤਾਵ ਆਜ ੧੯੬੩
ਉਨੀਸੈ ਤ੍ਰੇਸਠ ਸਾਲ ਪ੍ਰੰਤਮੈ ਤੋ ਅਛੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਗੇ ਕਾਨੋਂਸੇ ਸੁਣਤੇ ਥੇ ਅਬ
ਨੇਤ੍ਰੋਂਮੈ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਦੇਖਲੀਆਹੈ । ਏਹੀਪ੍ਰਸੰਗ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀ ਸਭਾ ਮੈ
ਬਹੁਤਵਾਰਹੁਆਹੈ ਉਸਸਮੇਕੇ ਬ੍ਰਿਧਲੋਕਹੁਸੇਸੁਣਤੇਹੈਂ ਔਰ ਜੋ ਇਸਸੇਵਿਸੇਖਬਚਨ
ਬਡੇ ੨ ਬ੍ਰਿਧੋਂਸੇ ਸੁਣੇਹੁਏਹੈਸੋਭੀ ਆਗੇਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰਸੰਗਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖੈਗੇ॥ ਪੁਨਃ
ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਔਰਭੀ ਅਨੇਕਵਚਨ ਭਾਵੀ ਕੇ ਕਹਕੇ ਤੁਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ
ਭਏ॥ਤਦਨੰਤਰ ਅਗਲੇਦਿਨ ਗੁਮਟਾਲੇਸੇਚਲਕੇ ਸਨੇਸਨੇਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਕੋ
ਆਏ॥ਯੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਬਚਨ ਸਰਬਦੇਸਮੈਪ੍ਰਗਟਹੋਗਏ ਜੋ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੇ ਸਿਖਥੇ ਉਨ੍ਹੋਂ
ਨੇ ਤੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਵਚਨੋਮੇਸਤਪ੍ਰਤੀਤਿਕਰਲਈਔਰਜੋਪੰਜਪੀਰੀਏਲੋਕਥੇਬਿਨਾ
ਭਰੋਸੇ ਸੋ ਉਨਕੋ ਉਨਵਚਨੋਪਰਭਰੋਸਾ ਨ ਆਯਾ॥ਅਬ ਜੋਉਨਵਚਨੋਕਾਵਰਤਾਰਾ
ਯਥਾਰਥ ਵਰਤਜਾਹੈ ਤੋ ਅਬ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨੋਪਰ ਉਸ ਵਖਤ
ਹਮਭਰੋਸਾਨਹੀਂਕਰਤੇਥੇ ਅਬਆਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖਕੇਨਿਸਚਾ ਸਤਜਰ ਕਾਆਹੈ॥ਪੁਨ
ਜਬ ਕਬੀਸਾਹਿਬਦੀਵਾਨਮੈ ਬੈਠਜਾਕਰੈ ਤਬ ਐਸੇਭੀਬਿਲਾਸਕੀਆਕਰੈ ਸੁਣੋਭਾਈ
ਸਿਖੋਐਸੀਅਬਾਦੀਹੋਵੈਗੀ ਜੋ ਸੰਨੇਨਾਲਮੰਨ੍ਹਾ ਖਹੇਗਾ ਗਊਆਂਕੋ ਖੜੇਹੋਣੇ ਵਾਸਤੇ ਜ
ਗਹ ਨ ਰਹੇਗੀ॥ਸੁਣੋ ਭਾਈਸਾਹਿਬਜਾਦਜੋ ਸਿਖਹੁਸੰਤਹੁ ਅਬਯੇਬਡੇਘੋਰਕਲੂਆਯੋ
ਹੈ ਯੇ ਮਲੇਛ ਪੰਥਕੋ ਜਹਾਜ ਬੂਡਨੇਲਾਗੋਹੈ ਭਾਈਜਿਸਮੈ ਸਾਮਰਥਹੈ ਸੋ ਇਸਪੰਥਕੀ
ਰਖਜਾ ਕਰੋ ਪਰੰਤੂ ਕੌਨਰਖਜਾਕਰੇ ਸਤਜਹੈਕੇ ਜਬ ਪੰਥਕੇਵਾਲੀ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗੋ-
ਬਿੰਦਸਿੰਘਜੀਨੇ ਇਨਕੇ ਸਿਰਉਪਰਸੇ ਆਪਨਾ ਰਖਜਾਵਾਲਾ ਹਾਥ ਉਠਾਇਲੀਆ
ਹੈ ਤਬ ਔਰਕਿਸੀਕੋ ਕਜਾਪ੍ਰਯੋਜਨਹੈ ਜੋਰਖਜਾਕਰੇ॥ਐਸੇ੨ਵਚਨ ਭਾਵੀਕੇ ਅਦਭੁਤ
ਸੁਣਕੇ ਲੋਕਬਡੇ ਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇਕਹੇਕੇ ਕਜਾਯੇ ਸਿਖਹੁਕਾਰਾਜ ਅਬ ਜਾਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਹੇਗਾ ਯੇਬਾਤਅਸੰਭਵ ਸੀ ਹੈ ਬਡੇ ਜਿਨਕੇਬਲਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮਸੇਨਾ ਤੋਪਖਾਨੇ ਔਰਸਮੁਦ੍ਰਾਂਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਿਥਵੀਕੇ ਚਾਰੋਂਦਿਸਾਕੇਸਭਰਾਜੇ ਬਾਦਸਾਹ ਸਿਖੋਂਸੇਡਰਕੇਮਾਰੇ ਥਰ੨ਕਾਂਪ ਰਹੇਹੈ॥ਆਗੇਹਜਾਰੋਂਕੋਸਕੇ ਦੇਸੋਮੇ ਧਾਂਕਾਪੜਜਾਤੀਹੈ ਕੇ ਸਿੰਘਮਹਾਪ੍ਰਬਲਰਾਜਾਸੂਰ ਬੀਰ ਅਜੇਯਹੈਂ ਆਏਕੇਆਏ॥ਇੰਦ੍ਰਜੈਸੀ ਵਿਭੂਤੀ ਜਿਨਕੀ ਭਥਾਅਪਨੇਬਲਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਸੈਪੂਰਣਹੈ ਭਲਾਕਹੁਇਨਕਾਰਾਜ ਕੈਸੇਜਾਤਾਰਹੇਗਾ॥ਔਰਸਿਖਕਹਤੇਹੈ ਕੇ ਭਾਈਹੈਂ ਤੋਇਸੀਤਰਹ ਜੈਸੇ ਤੁਮਕਹਤੇਹੋ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾਕੇ ਬਚਨਭੀ ਕਬੀਮਿਥਜਾ ਨਹੀ ਹੂਏ ਸੂਰਯਅਗਨੀ ਸੀਤਲਹੋਜਾਵੇ ਔ ਚੰਦ੍ਰਮਾਉਦਤ ਤਪਨੇਲਾਗਜਾਵੇਪਰਬਤਕੀ ਸਿਲਾਪਰਪਦ੍ਮ ਉਤਪਤਹੋਆਵੈ ਜਲਮੈਪਦਮਦਘਦਹੋਜਾਵੈ ਪਰਬਤਪੰਖ ਧਾਰਕੇ ਉਡਨੇਲਾਗਜਾਵੇ ਦੇਵਤ ਅਸੁਰੋਕੇ ਸ੍ਵਭਾਵ ਬਦਲਜਾਵੇ ਸੂਰਜਚੰਦ੍ਰਮਾ ਪਛਮਦਿਸਾਮੈ ਉਦੇਹੋਣੇਲਾਗਜਾਵੈ ਯੇਇਤਜਾਦੀਈਸ਼੍ਵਰਕੀਰਚੀਹੂਈ ਮਿਰਯਾਦਾਵਿਪਰਜੈ ਹੋਜਾਵੇ ਤੋ ਹੋਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤਹੁਕੇਬਚਨ ਮਿਥਜਾਨਹੀਹੋਤੇਹੈ॥ਏਤੋਕੁਛ ਸੰਤਹੁਕੋਕਿਸੇਕੀਪ੍ਰਵਾਹੁ ਭੀ ਨਹੀਂਹੈ ਨਾ ਕਿਸੀਸੇ ਕੁਛ ਲੇਨੇਕੀ ਇਛਾ ਰਖਤੇਹੈਂ ਜੋ ਐਸੇਭਯਾਨਕ ਸੁਨਾਇਕੇ ਡਰਾਂਕੇ ਕਿਸੀਸੇਕੁਛਠਗਲੇਵੈ ਸੋ ਲੋਭਕੀ ਬਾਤ ਤੋ ਸੰਤਜਨੋਕੋ ਕਹੂੰਸੁਪਨੇ ਮੈਭੀਨਹੀਫੁਰੀਹੈ ਯਥਾਰਥਵਕਤਾਸੰਤ ਹੋਤੇਹੈ ਜੋ ਭਾਵੀਵਰਤਨੀਹੋਤੀਹੈ ਸੋਈਸਭਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੂਚਨਕਰਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥

ਦੋਃ ਜੋ ਭਾਵੈ ਕਰਤਾਰ ਕੋ ਸੋ ਸੰਤਨ ਮਾਨਮਾਨ ॥
ਸੰਤ ਰਾਮ ਮੈ ਭੇਦ ਨਹ ਬੇਦਨ ਕੀਨ ਬਖਾਨ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਭਾਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੂਚਨ ਨਾਮ ਉਨੀਸਵੋਂ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥੧੯॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਃ ਜਾਂਕੇ ਚਰਿਤ ਅਨੰਤ ਕਹਾਂ ਲਗੇ ਬਰਨਨ ਕਰੂੰ ॥
ਸੇਸ ਨ ਪਾਵਤ ਅੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਕੋ॥੧॥

ਏਕ ਜੋਹਲਮਨਦੀਹੈ ਜਿਸਕੋ ਸਾਸਤ੍ਰਮੈ ਬਿਦਸਤਾਭੀ ਕਹਤੇਹੈਂ ਤਿਸਬਿਦਸਤਾਰੀਗਾ ਕੇ ਤੀਰਪਰ ਏਕਦੌਟਾਲਾਨਗਰਹੈ ਤਹਾਂਕਾਭਾਈਕਾਨਸਿੰਘ ੧ ਔ ਸਜਾਮਸਿੰਘਤਥਾ ੨ ਕੰਜਰੂਰਾਂਕੇ ਭਾਈਲਾਲਸਿੰਘ ੩ ਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘ ੪ ਥੋਹੇਕਾਜੈਸਿੰਘ ਬਡਾ ਬ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖਸੀ ਸਾਰੀ ਫੌਜਕਾ ਪ ਯੇ ਪਾਂਚੋਸਿੰਘ ਪੋਠਵਾਰਕੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਨੋਕੇਹਾਜਰ ਰਹਨੇ ਵਾਰੇ॥ਤਥਾਭਾਈਮੋਹਰਸਿੰਘ ੬ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘ ਉਸਮਜਾਂ ੭ ਭਾਈਸਾਵਣ ਸਿੰਘ ਲਵੇਰਾ ੮ ਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜਾ ੯ ਇਨ ਨਵਸਿੰਘਾਂਕੇਬੀਚ ਮੈ ਸੇ ਉਠਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਜੈਸਿੰਘ ਥੋਹੇਵਾਲੇ ਪੋਠਵਾਰਜੇਨੇ ਅਰਜਕਰੀ॥ਕੇਹੇਸਚੇ ਪਾ ਤਸ਼ਾਹਜੀ ਮੈ ਡੇਢਸੈ ਕੋਸਸੇਆਯਾਹੁੰ ਜੇ ਆਪਆਗਜਾਕਰੋ ਤਾਂਮੈਅਰਜਕਰੋਂ॥ ਬਚਨ ਹੁਆ ਅਛਾਭਾਈਸਿਖਾ ਕਜਾਤੇਰੀ ਅਰਜਹੈਕਰੁ॥ਹਜੂਰਕੀਆਗਜਾਪਾਇਕੇ ਭਾਈ ਜੈ ਸਿੰਘ ਅਰਜਕਰਤਾਭਯਾ॥ਕੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀਹਮ ਕੋਈਦੋਡੇਢਸੈ ਸਿਖਏਕਠੇਸਭਾ ਮੈ ਬੈਠੇਥੇ ਉਸਸਭਾਮੈਏਹੁ ਵਿਚਾਰਹੋਤਾਭਯਾ ਜੋਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਚਰਨ ਕਮਲੋ ਮੈ ਜੋ ਦਾਗਹੈ ਸੋਕਿਸਹੋਗਕੇਹੈਂ॥ਕੋਈਤੋਕਹਤੋਹੈ ਕੇ ਯੇ ਦਾਗ ਦਦਰਕੇਹੈਂ ਕੋਈ ਕਹਤੋਹੈ ਯੇ ਦਾਗ ਫੁਲਬਹਰੀਕੇਹੈਂ ਤਥਾਕੋਈਕਹਤੋਹੈ ਯੇਬਡਾਰੋਗਹੈਸੋ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀਅਸਾਂ ਲੋਕਾਂਕੂੰ ਬਡਾ ਮੰਦੇਹ ਹੋਰਹਜੋ ਹੈ ਸੋ ਇਸਸੰਸੇਕੇ ਆਪਹੀ ਦੂਰਕਰਣੇਯੋਗਹੋ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸਿਖਕੀਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਅਛਾਭਾਈਸਿਖਾਬੈਠਜਾਹੁ ਜੈਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਤਬੀਬੈਠੂੰਗਾ ਜਬਮੇਰਾਸੰਸਾਦੂਰਹੋਵੇਗਾ ਤੋ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਕੋਈ ਦੋ ਘਟਿਕਾਖੜਾਰਹਜਾ॥ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਸੁਣਭਾਈਸਿਖਾ ਯੇਦਾਗ ਉਸਸਮੇਕੇਹੈਂ ਜਬ ਹਮਨੇ ਗੁਰੂਅੰਗਦਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਜਾਥਾ॥ਅਬ ਜਹਾਂਜਹਾਂਹਮ ਅਵਤਾਰਧਾਰਤੇਹੈਂ ਤਹਾਂਤਹਾ ਇਨਦਾਗੋਂਕੀਨਿਸਾਨੀ ਰਹਤੀਹੈ ਯੇ ਵੇਦਾਗਹੈਂ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਵਹੁਸਿਖ ਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ ਕੋਈਦਿਨਹਜੂਰਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਨਿਵਾਸਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪੋਠਵਾਰਮੈਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੋ ਗੁਰੂਅੰਗਦਜੀਕਾ ਅ-ਵਤਾਰ ਨਿਸਚਯ ਕਰਾਵਤਾਭਯਾ॥ਅਬਇਨਵਚਨੋਸੇ ਯੇ ਮਾਲਮਹੋਤਾਹੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾ-ਹਿਬਸਿੰਘਜੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰਥੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂਅੰਗਦਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰਥੇ ॥ ਇਸੀਅਰਥਮੈਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਅਪਨੇਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਨਿਕਸਜਾ ਹੁਆ ਬਚਨਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ॥ਏਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਕੇ ਪੁਜਾਰੀਕੋਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਹੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਤੂੰ ਏਕ ਹਮਾਰੀ ਅਮਾਨਤਖੂਬ ਅ ਪਨੀਸਾਵਧਾਨਤਾਸੇ ਰਖਛੋਡ ਜਬਹਮਤੇਰੇਸੇ ਮਾਂਗੈਰੋ ਤਬਤੁਮਨੇਦੇਨੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਏਕਘੜਿਆਲਦੀਆ ਅਰ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੀ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾਵਾਲਾਸਿੰਘਥਾ ਤਿਸਨੇਸਤਬਚਨਕਹਕੇ ਗੁਰੂਕਾਬਖਸਜਾ ਹੁਆ ਅਮਾਨਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਘੜਜਾਲ ਸਿਰਪਰ ਰਖਲੀਆ॥ਪੁਨਾ ਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਜਬਹਮਤੁਮਕੋ ਪਤਾ ਦੇਵੈਗੇ ਇਸਅਮਾਨਤਕਾ ਤਬਤੈਨੇ ਹਮਕੋਯੇ ਘੜਜਾਲਦੇਣ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਜਬ ਬਾਬਾਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਪ੍ਰਤਾਪਆਇਕੇਵਧਜਾ ਤਬ ਏਕਦਿਨ ਏਕਾਂਤ ਮੈਬੈਠੇਹੁਏਥੇ ਤਬਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਜੀ ਜੌਨਸੀਅਮਾਨਤਵਸਤੂ ਹਮਨੇਤੁਮਾਰੇਪਾਸਰਖੀਥੀਸੋ ਹਮਾਰੀ ਅਮਾਨਤ ਤੁਸੀਹਮਾਰੇਕੋਦੇਦੇਵਹੁ॥ਐਸਾਗੁਰੂਜੀਕਾਬਚਨਸੁਣਕੇਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਆਪ ਕੌਨਸੀਅਮਾਨਤਮੇਰੇਪਾਸਰਖੀਥੀ ਜੋਮੇਰੇਸੇ ਮਾਂਗਤੇਹੋ ਆਪ ਨੇ ਤੋ ਮੇਰੇਪਾਸਕੋਈਅਮਾਨਤ ਰਖੀਨਹੀਹੈ ਜੋਮੈ ਆਪਕੋਦੇਵਹੁ॥ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਜੀ ਇਸਅਮਾਨਤਰਖੀਕੋ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਯਾਦਕਰੋ ਭੂਲੋਮਤ ਮੁਕਰੋਭੀ ਮਤ॥ਐਸਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਵਾਕਜ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਜੀਤੋਬਹੁਤਹੀਘਬਰਾਏ ਜਲਤੀਸੇਬੋਲੇ ਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਨ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸਕੋਈਅਮਾਨਤਵਸਤੂ ਰਖੀਨਹੀਹੈ ਜੋ ਮੈਆਪਕੋ ਦੇਵਹੁ ਆਗੇਆਪ ਮਾਲਕਹੋ॥ ਬਚਨਹੂਆਭਾਈਜੀ ਭੂਲਤੇਕਿਉਂਹੋ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਯਾਦਕਰੋ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪਾਂਚ ਚਾਰਵਾਰ ਉਤ੍ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਗੁਰੂ ਸਿਖਕੇਹੂਏ॥ਤਦਨੰਤਰਮੰਦਮੰਦ ਮੁਸਕਾਨ ਪੂਰਬਕ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਬਡੇਧੀਰਯਸਹਤ ਕੇਹੋਸਿਖ ਤੁਮਯਾਦਕਰੋ ਕੇ ੧੮੮੮ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈਅਠਾਸੀਕੇ ਸਾਲਮੈ ਸਾਵਨਕੀਪੰਚਮੀ ਸੋਮਵਾਰ ਮਧਜਾਨਕੇਸਮੇ ਹਮਨੇ ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਘੜਜਾਲ ਰਖਕੇ ਬਚਨਕੀਆਥਾ ਯੇਹਮਾਰੀਅਮਾਨਤ ਘੜਜਾਲਰਖਛੋਡ ਜਬ ਹਮਤੁਮਕੋ ਪਤਾਲਗਾਵੈਗੇ ਤਬਦੇਣਾ ਸੋ ਵਹੁਘੜਜਾਲ ਅਬ ਹਮਾਰਾਦੇਦੇਵਹੁ॥ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇਨਿਸਾਨਪਤੇ ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਸਭਲਗਾਏ ਤਬਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇਦੌੜ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਪਕੜ ਲੀਏ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸ ਅਪਨੇ ਸਿਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਰਖਦੀਆ ਗੁਰੂਜੀਨੇਭੀ ਅਪਨਾ ਸ੍ਪਾਲੂਸਿਦਕੀਸਿਖ ਜਾਨਕੇ ਅਪਨਾ ਹਸਤਕਮਲ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੇ ਸਿਰਪਰਰਖਨਾ ਤਦਨੰਤਰ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਯੇ ਘੜਜਾਲ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਔਰ ਏਕ ਪੁਤ੍ਕੀ ਮੇਰਾ ਆਪਲੀਜਯੇ ਯੇ ਨਿਕਾ ਲਹਣਾਸਿੰਘਕੋਆਪਤ ਅਰਪਣ ਹੂਆ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤਗਜਾਕਰਕੇ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਜੀ ਦੋਵੇ ਵਸਤੂ ਹਜੂਰਕੇ ਹਾਜਰਕਰ ਦੇਤਾਭਯਾ॥ਸੋਈਭਾਈ ਲਹਣਾਸਿੰਘ ਦਰਬਾਰਕੇ ਪੂਜਾਰਜੇਂ ਕਾ ਮਹੰਤ ਭਾਈਮਖਣ ਸਿੰਘਕਾਬੇਟਾ ਗੁਰੂਜੀਕੇਹਜੂਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਾਵਤਾ ਹੋਤਾਥਾ ਸਿਖਾਂਕੂ ਬਡੀ ਅਛੀਰਹਤ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੂਰਬਕ॥ਔਰਯੇਲਹਣਾਸਿੰਘ ਬਡਾਪ੍ਰੇਮੀ ਅਪਨੇਪਿਤਾਸੇਭੀਪ੍ਰੇਮੀਸਿਦਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਧਿਕ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸਭਕੋਮੀਠੀਬਾਣੀ ਸੇ ਬੁਲਾਵਤਾਥਾ ਤਥਾਘਰਮੈ ਬਡੀ ਸਮ੍ਰਿਧੀ ਛੋਡਕੇ ਸਰਬਕੁਟੰਬਜਾਕੇਸਮਾਜਕੋਬੇੜੀਕੇਪੂਰਵਤ ਬਟਾਉਵੜ ਸੁਪਨਵਤਜਾਨਕੇਸਬ ਵਿਭੂਤੀਕਾ ਤਜਾਗਕਰਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਿਖਹੋਕੇਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾਮੈਸਦਾ ਹਾਜਰਰਹਤਾਹੂਆ ਬਡਾ ਗੁਰੁਮੁਖ ਤੜਾਗਕਾਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ॥ਸੇਵਕਕੀ ਓੜਕ ਨਿਬਹੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਇਸਰੀਤੀਸੇਪ੍ਰਾਣਾਂਤਪ੍ਰਯੰਤ ਅਪਨੀਪ੍ਰੀਤੀਕਾ ਹਜੂਰਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂ ਸਾਥ ਨਿਰਬਾਹਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਭਾਈਜਿਨਕੇਘਰਮੈ ਐਸੇਨਿਸਚੇਸਿਦਕ ਵਾਲੇ ਗੁਰੁ ਮੁਖਪੁਤ੍ਰਹੋਵੈ ਤਿਨਕੋ ਕਜਾਪ੍ਰਵਾਹਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਉਨਕੀ ਸਾਸਤ੍ਰਕੀਰੀਤੀਸੇ ਤੀਨਸੈ ਕੁਲ ਤਰਜਾਤੀਹੈ ਸੁਭਰਤੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ ਵਹੁਐਸਾਗੁਰੁਮੁਖਅਪਨੇਸੰਗੀਸਾਥੀਸਭਨਾਕਾ ਉਧਾਰ ਸੰਸਾਰਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਕਰਲੇਤਾਹੈ ਐਸੇਗੁਰੁਮੁਖੋਂ ਸਿਖੋਂਕੇ ਮਾਤਾਪਿਤਾ ਭੀ ਧਨਜ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਨਹੁਨੇ ਐਸੀਗੁਰੁਮਤਿਵਾਲੀ ਉਤਮਸਿਖਜਾ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰੋਂਕੋ ਸਿਖਾਈਹੈ ਐਸੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾਕੇਰੁਲੋ ਕਾ ਹਮਕਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਨੁਵਾਦਕਰੈ ਏਕ ਰਸਨਾਸੇ ਜੇ ਦੋ ਹਜਾਰਰਸਨਾਰਖਨੇਵਾਰੋ ਸਹਸਫਨੀ ਸੇਸਨਾਗਜੀਭੀ ਜਿਨਕੇਗੁਣੋਂਕਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਸਕਤੋਹੈ ਇਤਜਲੰ ਵਿਸਤਰੇਣ॥ਸੋ ਭਾਈਲਹਣਾਸਿੰਘਕਾਪਿਤਾਪ੍ਰਥਮਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਹਜੂਰਹੀ ਰਹਤਾਥਾ ਜਬ ਹਜੂਰਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਉਪਰ ਭਈ ਤਬਸੇਹਜੂਰਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਹਾਜਰਰਹਤੇ ਥੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਬਡੇ ਨੇਤ੍ਰਵਾਲੇਦੀਰਘਦਰਸੀਥੇ॥ਬਡੇਭਾਗਸਾਲੀ ਅਨੰਤਉਪਕਾਰ ਆਦੀਗੁਨੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨਥੇ ਐਸੇ ੨ ਸਿਦਕੀ ਸਤਿਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਰਮਪਜਾਰੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋਹਮਾਰੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਪ੍ਰਣਾਮਹੈ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਤੋਤਾਸਾਹੁ ਸੁਥਰਾਕੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿ ਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਹਜੂਰਰਹਤਾਥਾ ਤਿਸਕੇਸਾਥਭੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕਬੀਕਥੋਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿਤਹੋਕੇ ਵਚਨਬਿਲਾਸਕਰਤੇਥੇ ਕਿ ਹੇ ਤੋਤੇਸ਼ਾਹੁ ਸੁਥਰੇ ਤੁਮਹਮਾਰੇਵਚਨ ਚਿਤਕੋ ਏਕਾਗ੍ਰਕਰਕੇਸੁਣਹੁਕੇ ਜਬਮੈਨੇ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀਕਾਅਵਤਾਰਧਾਰਜਾ ਤਬਬਡੇਉਤਮ ਭੋਗ ਭੋਗੇ ਬਡੇ ਦਿਬਜ ਪਦਾਰਥ ਛਕੇ॥ਪੁਨਃ ਮੈਨੇ ਯਦੁਵੰਸ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨਚੰਦ੍ਰਕਾ ਅਵਤਾਰਲੀਆ ਤਿਸਅਵਤਾਰਮੈ ਮੈਨੇਬਡੇ ੨ ਉਤਮ ਭੋਗਭੋਗੇਹੈਂਔਰਬਡੇ੨ਉਤਮ ੨ ਪਦਾਰਥ ਛਕਕੇ ਬਡੇਤ੍ਰਿਪਤਹੁਏ ॥ ਬਾਵਨਅਵਤਾਰ ਪਰੁਸਰਾਮਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰ ਪ੍ਰਿਸਨੀਗਰਭਾ ਅਵਤਾਰ ਮਛਕਛੁ ਹੰਸ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਧਨਵੰਤਰਿਆਦੀ ਅਨੇਕਅਵਤਾਰ ਧਾਰਧਾਰਕੇ ਸਰਬਪਦਾਰਥ ਬਡੇ੨ ਸ੍ਵਾਦਛਕੇ ਛਕਾਏ ਬਡੇ੨ਦਿਬਜ ਭੋਗਭੋਗੇ ਅਬ ਹਮ ਉਨਪਦਾਰਥੋਂਕੇ ਭੋਗਸੇ ਅਤਜੰਤਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ॥ ਹੇ ਤੋਤੇਸ਼ਾਹੁ ਅਬਹਮਾਰਾ ਚਿਤ ਸਰਸੋਂਕੀਕੰਦਲੋਂਕਾ ਸਾਗ ਔਰ ਰੁਪਜਾਂਵਾਲੀ ਗੀਹੁੰਚਣੇ ਕੀ ਮਿਸੀਰੋਟੀ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖਾਣੇਕੋਚਿਤਕਰਤੋਹੈ ਖਟੀਲਸੀਪੀਵਨੇਕੋਮਨਕਰਤਾਹੈਬਿਨਾਜਟਕੇਅਵਤਾਰਧਾਰੇਯੇ
ਪਦਾਰਥਕੈਸੇਛਕੈਂ ਯੇਪਦਾਰਥਜਟਾਂਸਿਖਾਂਕੇ ਘਰਮੈਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇਮੈਨੇਅਬਜਟ
ਸਿੰਘਕਾਅਵਤਾਰਧਾਰਜਾਹੈ ਹੇ ਤੋਤੇਸਾਹੁ ਅਬਮੈਉਸਸਰੀਰਕਰਕੇ ਸਰਸੋਂਕਾਸਾਗ ਮ
ਕੀਕੀਰੋਟੀ ਖਟੀਲਸੀ ਰੁਪਜਾਂਵਾਲੀਮਿਸੀਰੋਟੀ ੜਾਜੀ੨ਮਖਣੀਇਤਜਾਦਿਕ ਪਦਾ
ਰਥਛਕੂੰਗਾ ਖਟੀਲਸੀਰਾਮਰਸਵਾਲੀ ਪੀਵਹੁਗਾ॥ਹੇਤੋਤੇਸ਼ਾਹੁ ਸੁਥਰੇਤੂੰਸੁਥਰਾਹੀਹੈਂ
ਸੁਥਰਾ ਸ੍ਵਛ ਨਿਰਮਲਕਾਨਾਮਹੈ ਸੋ ਹੇ ਤੋਤੇਸ਼ਾਹਅਬਤੂੰ ਇਥੇ ਨ ਆਯਾਕਰ ਮੈ ਅਬ
ਇਥੇਨਹੀਂਹਾਂਕਿੰਤੂ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਕੇ ਸਰੀਰਵਿਖੇ ਮੈਅਬਜਾਇਰਹਜਾਹਾਂ ਇਸਮੈ ਤੂੰ
ਕੁਛਭੀਸੰਕਾ ਨ ਕਰ ਮੇਰੇਕੋਤੂੰ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਕੇਸਰੀਰਵਿਖੇਇਸਿਤ ਜਾਣ॥ਜੇਤੁਝ
ਕੋਮੇਰੇਦਰਸਨਕੀਚਾਹਹੈ ਤੋ ਅਬਤੂੰ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਜਾਇਕੇ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਕੇ ਸਰੀਰ
ਵਿਖੇ ਮੇਰਾਦਰਸਨ ਕੀਆਕਰ ਜੇਤੈਨੂੰ ਖਟੀਲਸੀ ਮੁਝਕੋ ਪਜਾਵਨੇਕੀ ਇਛਾਹਈ
ਤਾਂ ਅਬਤੂੰ ਨੌਰੰਗਵਾਦਚਲਜਾਜਾਹੁ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਸਤਬਚਨਮਾਨ
ਕੇ ਹਜੂਰਕੀ ਆਗਜਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਹਿਬਕੇ ਬਿਦਜਮਾਨਹੋਤੇਹੀ ਸ੍ਰੀਬੀਰ ਹਰੀ ਜੀਕੇ
ਪਾਸ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸਿੰਘਪੁਰੇ ਮੈ ਤੋਤੇਸ਼ਾਹੁਸੁਥਰਾ ਜੈਸੇਸਾਹਿਬਤੇ ਆਯਸਭਈਥੀ ਤੈਸ਼ਹੀ
ਲਸੀਮਖਣਛਕਾਯਾਕਰੇ॥ਯੇਸਾਖੀ ਬਾਬਾਰੀੜਾਸਿੰਘਸੋਢੀਜੀਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬਾਵਾਸਰਮੁਖਸਿੰ
ਘਸੋਢੀਕੋਸੁਣਾਈਥੀ ਤੋਤੇਸਾਹੁਸੁਥਰੇਨੇਆਪ॥ਸੋ ਇਤਜਾਦਿਕਵਚਨੇਸੇ ਯੇ ਸਿੱਧਹੋਤਾ
ਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਵਿਸਨੁ ਭਗਵਾਨਜੀਕਾ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ ੧ ਸ੍ਰੀਲਛਮਨ ੨ ਸ੍ਰੀ ਭਰਤ ੩
ਸ੍ਰੀ ਸਤ੍ਰੁਘਨ੪॥ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸਨਚੰਦ੍ਰਜੀ ੧ ਸ੍ਰੀਬਲਦੇਵਜੀ ੨ ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਦੁਮਨਜੀ ੩ ਸ੍ਰੀ ਅ-
ਨੁਰੁਧਜੀ ਯੇਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਅਵਤਾਰਪੂਰਬ ਹੋਤੇਭਏਹੈਂ॥ਤੈਸੇਹੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਜੀ ੧
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅੰਗਦਜੀ ੨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਅਮਰਦਾਸਜੀ ੩ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀ ੪॥ ਯੇ ਜੈਸੇ
ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਅਵਤਾਰ ਭਏਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ੧ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘ
ਜੀ ੨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ੩ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਯੇਭੀ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਨਾਰਾਯ
ਣ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰਹੈ ॥ ਇਸਮੇ ਕੁਛਸੰਦੇਹਨਹੀਂਹੈ ॥

ਦੋਃ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਅਵਤਾਰ ਗੁਰੁ ਸੰਤਨ ਸੇਵਨ ਯੋਗ ॥
ਮਾਨ ਸਹਤ ਵਰਨਣ ਕੀਓ ਸਭ ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਯੋਗ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਰੂਪਾਂਤ ਚਤੁਰ
ਬਜੂਹ ਅਵਤਾਰ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਬੀਸਵੇਂ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੦ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓਂ ੩੩ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਦੋਃ ਸੰਤਰੂਪ ਅਵਤਾਰ ਹਰਿ ਦੀਨਨ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਖ ॥
ਸਰਣਾਗਤਕੋ ਆਸਰਾ ਦੇਤਰੇਖ ਮੇ ਮੇਖ ॥ ੧ ॥

ਬਿਕ੍ਰਮਸੰਮਤ ੧੮੯੯ ਮੰਘਸਰਕੇ ਮਹੀਨੇਮੈਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਬਾਵਜਾਂਕੇ ਸੰਗਤਪੁਰੇ ਮੈ ਆਏ॥ਉਹਾਂਹੀ ਸੋਢੀਗੰਡਾਸਿੰਘਕੇਉਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰੀਥੀ ਦਰਸਨਮਾਤ੍ਰ ਸੇਹੀਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬਕੇ ਮਨਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰਲੀਆ॥ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਦਰਸਨਕਰਕੇ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੁਏ ਕੇ ਜੈਸੇਜਨਮ ੨ ਕਾ ਰੰਕ ਬਡੀਨਿਧੀਕੋਪਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਬਾਵਾਗੰਡਾਸਿੰਘ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕਿਤਨੇਦਿਨਰਹੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਔ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਬਾਵਾ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਬਾਵਾ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸਰਬ ਵਾਸਨਾ ਤਿਆਗਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋ ਕੇ ਭਵਰੇ ਸਮਾਨ ਸਮੀਪ ਹੀ ਰਹਣੇ ਲਾਗੇ ॥ ਤਹਾਂ ਸੰਗਤਪੁਰੇ ਮੈ ਗੋਸਲ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ਨਿਵਾਸੀ ਜਾਤੀਕਾ ਗੋਸਲਜਟ ਮੌਲਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਤਿਸਨੇ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗ ਏਕਰੁਪਯਾ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ॥ ਤਿਸ ਮੌਲਾਸਿੰਘ ਜਟਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉਂਰੇ ਯੇ ਰੁਪਯਾ ਕੈਸਾਹੈ ਤਿਸਸਿਖਨੇ ਕਹਜਾਕੇ ਜੀ ਯੇਰੁਪਯਾ ਹਜੂਰਕੀਸੁਖਣਾ ਕਾਹੈ॥ਪੁਨਾਬਚਨਹੁਆਕੇ ਯੇ ਰੁਪਯਾ ਤੂੰ ਉਠਾਇਲੇ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਕਾਮਕਾਨਹੀਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਅਰੇ ਭਲੇਮਾਨਸ ਜਬਤੂੰ ਬੀਮਾਰਥਾ ਤਬ ਕਹਤਾਥਾ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਜੇ ਮੈ ਰਾਜੀ ਹੋਜਾਵਾਂ ਤਬ ਦੋਰੁਪਏਆਪਕੀ ਭੇਟਾਦੇਵਾਂਗਾ ਅਬਰਾਜੀਹੋਕੇ ਏਕ ਰੁਪਯਾ ਦੇਤਾਹੈ ਯਾ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਏਹ ਰੁਪਯਾਉਠਾਇਲੈ ਕੇ ਮੇਰੇਕੋ ਤੁਸਾਂਰਾਜੀਨਹੀ ਕੀਆ ਮੈ ਆਪਹੀ ਰਾਜੀ ਹੋਗਯਾਹਾਂ॥ਭਰੀਸਭਾਕੇਬੀਚ ਐਸੇਬਚਨ ਸਾਹਿਬਕੇ ਸੁਣਕੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤੇਹੂਏ ਨੇ ਪਗੜੀਕੇ ਪਲੇਸੇ ਖੋਲਕੇ ਦੂਸਰਾਭੀ ਰੁਪਯਾ ਆਗੇਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਅਪਨੀ ਕਰਤੂਤਸਤਕਰਕੇ ਮਾਨਕੇ ਬਿਦਾਹੋਤਾਭਯਾ॥ਪੁਨਾ ਬਾਬਜਾਂ ਕੇ ਸੰਗਤ ਪੁਰੇਸੇਚਲਕੇ ਐਰਾਵਤੀਕੇਪਾਸ ਸਨੇ੨ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਬੂਰੇਬੜੇਡਲੇਮੈਆਇ ਉਤ੍ਰਜਾ॥ਏਕਸਿਖਦਯਾਲਸਿੰਘਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਮੰਜੀਠੇ ਨਗਰਕਾ ਵਾਸੀ ਹਜੂਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤਾਥਾ ਅਰਬੂੜੇ ਭਲੇਮੈ ਤਿਸਕਾ ਭਤੀਜਾ ਰਹਤਾਥਾ ਕਾਲੋਜਟ ਜਾਤਕਾ ਰਹਣੇਵਾਲਾ ਮੌੜਾਂਕਾ ਭੁਸਕੀ ਬੀਮਾਰੀ ਸੇ ਬੀਮਾਰਥਾ ਮੰਜੀਠੇ ਵਾਲੇ ਦਯਾਲਸਿੰਘਨੇਅਪਨੇਭਾਣਜੇ ਕਰਮਸਿੰਘਕੋ ਸਾਹਿਬਕੇਹਜੂਰਖੜਾਕਰਕੇਏਹੁ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਯੇਆਪਕੇਗੁਲਾਮਕਾਭਾਣਜਾਹੈ ਔਰ ਭੁਸਕੀਬੀ ਮਾਰੀਕਰਕੇਬਹੁਤਹੀਬੀਮਾਰਹੈਹਜੂਰਇਸਪਰਭੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰੈਇਸਕੋਬਖਸੈਆਗੇ ਆਪਕੀਰਜਾਇ॥ਤਬਮੰਦਰਮੁਸਕਾਨਪੂਰਬਕਤਿਸਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨਹੁਆ ਕੇਏਕਪੰਦ੍ਰਾਂਦਿ ਨਤਕਪ੍ਰਲਾਸਰਸੋਂਕਾ ਸਾਗਰੋਜਥ ਹੁਐਸੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਦ੍ਰਾਂਦਿਨ ਪ੍ਰ ਯੰਤਕਰਮਸਿੰਘਨੇਸਾਗਛਕਜਾ ਗੁਰੂਜੀਕੀਕ੍ਰਿਪਾਸੇਐਸਾਰਾਜੀਹੁਆਹੈ ਜੋ ਅਬਤਕਅ ਰੋਗਹੈ ਬਹੁਤਹੀਰਾਜੀਖੁਸੀਹੈ॥ਪੁਨਃ ਤਹਾਂਸੇ ਕਲਾਲਵਾਲੇਕੋ ਮਹਾਂਰਾਜਜੀਕਾਡੇਰਾਆ ਯਾਤਹਾਂਏਕਮਾਈਜਾਤਕੀਸਾਹਸਣਨੇਸ੍ਵਰੂਪਯਾਗੁਰੂਜੀਕੀ ਭੇਟਾਕੀਆ॥ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਕਾਹੁਕਮਹੁਆ ਕੇ ਇਸਕੋਹਾਥਕੋਈਮਤਲਗਾਉ ਯਹਬਹੁਤਸਖਤਪੁਜਾਹੈ॥ਸਰਮੁਖਸਿੰ ਘਨਾਮਕਰਕੇ ਏਕਸੋਢੀਕਾਬਾਲਕ ਗੁਰੂਜੀਕੇਹਜੂਰਰਹਤਾਥਾ ਤਿਸਕੋਹੁਕਮਹੁਆ ਕੇ ਤੁਮਇਸਮਾਈਸੇ ਪੂਛੋਕੇ ਯੇਕੈਸੀਪੂਜਾਹੈ॥ਤਬ ਤਿਸਸੋਢੀਸਰਮੁਖਸਿੰਘਨੇਤਿਸ ਮਾਈ ਸੇਪੂਛਾ ਕੇਕਹੁਮਾਈ ਯੇ ਕੈਸਾਰੂਪਯਾਹੈ ਅਰ ਤੂੰ ਗਰੀਬਨੀਹੋਕੇਕਿਉਂਸੰਤਾਂਕੋਦੇਤੀਹੈ ਇਤਨਾ ਦ੍ਰਬਜ॥ਤਬਤਿਸਮਾਈਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮੇਰੇਸਰੀਰਮੈਕੁਸ੍ਠ ਹੋਗਯਾ ਥਾ ਤਬ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਬਾਬੇਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਧਜਾਨਕਰਕੇਮੈਨੇਕਹਜਾ ਕੇ ਹੇ ਬਾਬਾ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਜੇ ਏਹੁ ਬਡਾਰੋਗਮੇਰਾਹਟਜਾਵੈ ਤਬਮੈ ਸਵਾਰੂਪਯਾਆਪਕੀ ਭੇਟਾ ਕ ਰੂੰ॥ਸੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਮੇਰਾਰੋਗ ਹਟਗਯਾਹੈ ਅਬਮੈ ਰਾਜੀ ਹੂੰ ਅ- ਰੋਗਭਈਹੂੰ ਸੋਈ ਮਨਤਕਾ ਸਵਾਰੂਪਯਾ ਮੈਬਾਬੇਕੀ ਭੇਟਾ ਆਇਕੇਦਈਹੈ।ਦੂਰ ਖ- ੜੀਹੁਈ ਸਾਂਹਸਣਿਸੇ ਯੇ ਬਾਤਪੂਛਕੇਸਾਹਿਬਕੇਹਜੂਰਆਇਕੇਅਰਜ ਤਿਸ ਮਾਈਕੀ ਕਰਦਈ॥ਸੁਣਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਹੁਕਮਦੀਆ ਕੇ ਇਸਕਾਸਰਬਸਲੈਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਪਾਇਦੇਵਹੁ ਥੋੜਾ ੨ ਕਸ੍ਮਸਭੀ ਭੋਗਲੇਂਗੇ ਅਰ ਇਸੀ ਮੈ ਹਾਥੀਘੋੜਜਾਂਕੋਭੀਹਿਸਾ ਮਿਲੇ॥ਤਬਸਿਖਨੇਐਸੇਕੀਆ ਤਿਸਦਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦਕੇ ਛਕਣੇਸੇ ਸਭਡੇਰੇਕੋ ਬਡੀਭਾਰੀ ਬਿਮਾਰੀਤੀਨਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹੁਈ ਤੀਨਦਿਨਾਤਕ ਡੇਰਾ ਤਹਾਂਹੀਮੁਕਾਮਰਹਜਾ ਤੀਨ ਦਿਨਸੇ ਜਬ ਬੀਮਾਰੀ ਹਟੀ ਤਬਤਹਾਂਕਲਾਲਵਾਲੇਸੇ ਬਾਲਕੀਉਰ ਡੇਰਾ ਕੂਚਕਰਕੇ ਚਲੇਗਏ ਸਨੇ ੨ ਚੁੜਕਾਣੇ ਗਏ ਤਬਏਕਜਾਟਨੇ ੧੩ ਭੇਰਾਂਵਟੀਕਣਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀਭੇਟਾਕਰੀ॥ਤਬਬਚਨਹੁਆ ਕੇ ਕਿਉਂ ਵੇ ਸਿਖਾ ਜਬਨੀਲੈਗੋਇੰਦ ਤੇਰੀ ਖੇਤੀ ਖਾਤੇਥੇ ਤਬਸਵਾਤੀਨਮਣ ਕਣਕਤੈਨੈ ਸੁਖਨਾਕਰੀਥੀ ਅਬਖੇਤੀਕੀਰਾਖੀਕਰਾਇਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਮਸੇ ਆਧੀਕਣਕਦੇਤਾਹੈਂ॥ਉਸਵਕਤ ਕਹਤਾਥਾ ਕੇ ਹੇ ਬਾਬਾਬੀਰਸਿੰਘਜੀਜੇਮੇਰੀ
ਖੇਤੀ ਨੀਲਜੋਂਸੇ ਬਚਕੇ ਸੰਪੂਰਣ ਪਕਜਾਵੇ ਤਬ ਮੈ ਸਵਾਤੀਨਮਣ ਕਣਕ ਦੇਵਾਂਗਾ
ਅਬ ਤੇਰਾਂਵਟੀਆਂਦੇਤਾਹੈਂ ਤੇਰਾਂਵਟੀਆਂ ਰਖਤਾਕਿਉਂਹੈਇਸੀਤਰਹਹੈ ਕੇਨਹੀਂ॥ਤਬ
ਤਿਸਸਿਖਨੇਕਹਜਾ ਕੇ ਹਾਂਗੁਰੂਜੀ ਇਸੀਤਰਹ ਠੀਕਹੈਜੈਸੇ ਆਪਕਹਤੇਹੋ ਤੈਸੇਹੀਹੈ॥
ਤਦਨੰਤਰ ਸਭਾਕੇਬੀਚ ਮੈਹੀਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਦੇਖਲੈ ਹਮਾਰੀਦੇਨੇ
ਪਿਨਣੀਮੈ ਤੇਰੀਖੇਤੀ ਰਖਵਾਰੀਕਰਣਸਮੇ ਗਰਨੇਕੇਕਾਂਟੇਲਾਗੇਥੇ ਸੋਅਬਤਕਮੌਜੂਦ
ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਸੋਢੀਕੋਹੁਕਮਹੁਆ ਕੇ ਤੁਮਹਮਾਰੀਪਿਨਣੀਮੈਦੇਖੋ॥ਤਬਸੋਢੀਨੇ ਦੇਖਾ
ਤਬ ਦੋਨੋ ਪਿਨਣੀ ਮੈਸੇ ਚਾਰਕਾਂਟੇ ਗਰਨੇਕੇ ਨਿਕਸੇ ਤਿਸਜਾਟ ਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੋਮਥਾ
ਟੇਕਕੇ ਬਾਕੀਕੀ ਕਣਕਭੀ ਲੈਆਯਾ ਇਸਬਾਤਕੋ ਪ੍ਰਮਾਣਕੀਆਕੇ ਯੇਬਾਤ ਸਚ ਹੈ
ਤਥਾਪੀ ਪ੍ਰਤਜਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਧੀ ਕਣਕਰਖਲਈਥੀ ਕਿਉਂਕੇ ਜੇ ਮਹਾਰਾਜ ਅੰ-
ਤਰਯਾਮੀਹੈ ਤੋਸਾਰਾ ਪਤਾਦੇਕੇ ਬਾਕੀਕਣਕ ਆਪੇਮਾਂਗਲੇਵੈਗੇ॥ਮੈਨੇ ਨਿਸਚੈ ਕ-
ਰਕੇ ਅਬਜਾਨਲੀਆਹੈਕੇ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਸਚੇਗੁਰੂਹੈਂਬਣਾਵਟੀਗੁਰੂਨਹੀਂਹੈਪੁਨਃ
ਹਾਥਜੋੜਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇ ਤਿਸਜਾਟਨੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਕੇ ਹੇਭਗਵਨਮੈਯੇਪੁਨਾਪਰੀਖਜਾ
ਲੈਨ ਰੂਪਆਪਕਾਬਡਾਅਪ੍ਰਾਧਕੀਆਹੈ ਇਸਮੇਰੇਅਪ੍ਰਾਧਕੋਆਪਖਿਮਾਕਰੋ ਐਸੇਅਪ
ਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧਖਿਮਾਕਰਾਇਕੇਬਿਦਾਹੁਆ॥ਪੁਨਃ ਕਬੀਸਮਾਪਾਇਕੇ ਹਜੂਰਕਾਡੇਰਾ ਮਲ-
ਸੀਹਾਂਮੈਗਯਾ ਪੁਨਃਮਲਸੀਹਾਂਸੇ ਸੋਢੀਸਰਮੁਖਸਿੰਘਕੋ ਅਪਨੇਘਰਜਾਨੇਕੀਆਗਜਾ
ਭਈ॥ਚਲਤੇਸਮੇਸੋਢੀਸਰਮੁਖਸਿੰਘਕੇ ਪੂਤੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਨੈ ਯੇਆਗਜਾਦਈਕੇ
ਸੋਢੀਸਾਹਿਬਜੀ ਹਮਾਰੀਓਰਸੇ ਬਾਬਾਗੰਡਾਸਿੰਘਕੇਜਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਹ-
ਣਾ ਯੇਤੋ ਮਿਸ੍ਰੀ ਬਦਾਮੋਂਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਦੇਣਾ ਕਹਣਾਕੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀ
ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀਫਤੇਹੈ॥ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਆਗਜਾ ਪਾਇਕੇ ਜਬ ਸੋਢੀ ਸਰਮੁਖਸਿੰਘ
ਘਰਕੋਗਏ ਤਬਬਾਬਾਗੰਡਾਸਿੰਘਜੀਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਦੇਕੇ ਜੈਸੇ੨ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਆਗਜਾਕਰੀ
ਥੀ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਾਬਾਗੰਡਾਸਿੰਘਸੇ ਸੋਢੀਸਰਮੁਖਸਿੰਘਨੇਕਹਦੀਆ॥ਆਗੇਬਾਬਾ
ਗੰਡਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਹਜੂਰਕੇ ਵਚਨੋਂਕਾ ਯੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਨਿਕਾਸਜਾ॥ਜੋ ਹਜੂਰਨੇ ਜਾਤੀ
ਅਧਿਕਾਰਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਹਭੇਜਾਹੈ ਸੋ ਉਸਕਾ ਯੇਭਾਵਹੈ ਕੇਜਾਤੀ ਅਭਿਮਾਨਕੋਬਚਾਮੋਂ
ਕੀ ਤਰਹ ਸਤਗੁਰੂਉਕਤਸਾਧੂਯੁਕਤੀ ਵਿਚਾਰਰੂਪੀ ਊਪਰਨੀਚੇ ਪਦਾਰਥੋਂਸੇਛੋੜਕੇ
ਗਿਰੀਵਤ ਅੰਤਰਗਤ ਸਾਰਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰਣਾ॥ਪੁਨਃ ਸਾਥ ਮਿਸ੍ਰੀਕਾਪ੍ਰਸਾਦਦੇਨੇ
ਕਾ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਯੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯਹੈ ਕੇਵਲ ਬਦਾਮੋਂਕੀ ਗਿਰਜਾਂਬਹੁਤਸੀ ਖਾਨੇਸੇ ਪਿਤ
ਅਧਿਕ ਚਢਜਾਤੋਹੈ ਤਿਸਸੇਛਾਤੀਦਿਕਹੋਜਾਤੀਹੈ ਤਿਸਸੇ ਕਬਜੀ ਤਪਦਿਕ ਵਗੈਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਨੇਕਹੀ ਰੋਗਉਤਪਤਹੋਆਵਤੇਹੈਂ ਪੁਨਃ ਮਿਸ੍ਰੀਜੋ ਬਦਾਮਹੁਕੀ ਖਿਰਜਾਂਸੇ ਮਿਲਾਇਕੇਖਾਯੇਤਬਮਿਸ੍ਰੀਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵਖਾਰਾ ਤੇ ਸਰਦਹੈ ਤਿਸਸੇ ਨ ਅਧਿਕਪਿਤ ਚਢਤੋ ਹੈ ਨ ਛਾਤੀਦਿਕਹੋਤੀਹੈ ਉਲਟੀਪ੍ਰਸ੍ਰੀਹੋਤੀਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਕੇਵਲ ਸੁਸ੍ਰੁਕਵਾਚਕਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਸੁੰਨੇ ਪਰਮੇਪਿਸ਍ਾਚਵਤ ਪਰਿਛਿਨ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਤੁਛ ਅਹੰਕਾਰ ਉਤਪਤ ਹੋਆਵਤਾਹੈ॥ਤਿਸਸੇ ਮਹਾਂਦੀਰਘ ਰੋਗਅਗ੍ਯਾਨ ਅਤਿਪ੍ਰਸ੍ਰੁਹੋਜਾਤੋ ਹੈ॥ਯਾਂਤੇ ਸਰਬਾਤਮਾਸਰਬਬ੍ਰਹ੍ਮਾਪੀ ਹਸਤੀਚੀਟੀ ਤ੍ਰਿਣਲਉਆਦੀ॥ਏਕ ਅਖੰਡਤਬਸੈ ਅਨਾਦੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਰਬਾਤਮਰੂਪ ਈਸ਍ਰਕੋ ਜਾਨਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਰਅਰਪਣ ਰੂਪ ਬੁਧੀਸੇ ਨਿਸਕਾਮਹੋਕੇ ਸਭਕੀਸੇਵਾਭਗਤੀਕਰੇ ਮਨਮੇਂਊਚਨੀਚ ਕਿਸੀਕੋ ਨ ਜਾਨ ਕੇ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰਸਭਕੀਸੇਵਾਬੰਦਗੀਕਰੋ ॥ਸ਍ੰਕ॥ ਕਿਸੀਨੇ ਸੋਢੀਸੇਕਹਜਾ ਕੇਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਜੋ ਈਸ਍ਵਰਰੂਪਜਾਨਕੇ ਸਭਕੀ ਸੇਵਾਮੈ ਤਾਤਪਰਜਹੈ ਤਬਪੁਨਾਂ ਯਥਾਅਧਿਕਾਰ ਸੇ ਕਰੇ ਯੇ ਪਦ ਕਿਸ ਅਰਥ ਦੇਤੇ ਹੋਜੇ ਹਸਤੀਚੀਟੀ ਤ੍ਰਿਨਪ੍ਰਯੰਤਸਾਰੇਹੀ ਬ੍ਰਹਮਹੈ ਤਬਬ੍ਰਾਹਮਣਸੇ ਆਦੀਚਾਂਡਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਕੀਏਕਜੈਸੀਪੂਜਾਕਰਣੀਚਾਹਜੇ ਅਧਿਕ ਨਜੂਨਨਕਰਣੀਚਾਹਜੇ॥ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੰਡਾਸਿੰਘੋਵਾਚ॥ਸੁਣ ਭਾਈਸੰਤਪਜਾਰੇ ਤੇਰਾਕਹਣਾ ਸਤਜਹੈਤਥਾਪੀਸੇਵਾਸੰਤਹੁਕੀਹੀਕਰਣੀਯੋਗਹੈ ਏਹੀਬਾਤਉਧਵਕੇਪ੍ਰਤੀਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨ ਨੇਭੀਏਕਾਸਦਸਿਕੰਧਮੈ ਕਹੀਹੈ॥ਖਰਖਚਰ ਮੈ ਏਕੋਜਾਨ॥ ਸੇਵਾ ਸੰਤਨਹੀਕੀ ਠਾਨ॥ ਹੇ ਉਧਵ ਯਦ੍ਯਪੀ ਸਰਬਵਿਖੇ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਹੀਹੈ ਜੜ ਜੰਗਮ ਤਥਾਪੀ ਸੇਵਾ ਸੰਤਨ ਕੀਹੀ ਯੋਗ੍ਯਹੈ॥ਹਾਂ ਅੰਨਜਲਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਸੇ ਆਦੀਚੰਡਾਲਪ੍ਰਯੰਤਸਭਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇਕਾ ਅਧਿਕਾਰਹੈ ਘਾਸਤ੍ਰਿਣ ਜਲਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਜਾਨਕੇ ਪਸ਍ੁਆਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇਕੀਭੀਯੋਗ੍ਯਤਾਹੈਮਾਨੁਖੋਨੇਘਾਸਨਹੀਂਖਾਨੋਹੈ ਪਸ਍ੁਓਂਨੇਪੂੜੇਜਲੇਬੀਮੋਦਕ ਨਹੀ ਖਾਣੇਹੈਂ ਇਸਹੇਤੁ ਸੇ ਯਥਾਅਧਿਕਾਰ ਪਦਦੀਓਹੈ॥ਊਚਨੀਚਕੋ ਬ੍ਰਹਮਜਾਨਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇਸੇਜਾਤੀਕੁਲਕਾਅਭਿਮਾਨਭੀ ਛੂਟ ਜਾਤੋਹੈਯੇ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਤਾਤਪਰਯਹੈ॥ਕਾਹੇ ਤੇ ਜਾਤੀ ੧ ਕੁਲ ੨ ਰੂਪ ੩ ਸਨਬੰਧ ੪ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅਸ੍ਥੂਲ ਸ਍ਰੀਰਹੀ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈਂ ਸੂਖਮਸ਍ਰੀਰਕੇ ਧਰਮਨਹੀਂਹੈ ਨ ਕਾਰਣਕੇ ਧਰਮਹੈਂ ਜੀਵਾਤਮਾਤੀਨੋਸ਍ਰੀਰੋਂਸੇ ਨਜ੍ਯਾ ਰਹੈ ਸਤਚਿਤਆਨੰਦਰੂਪਹੈ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਹੈ ਸਰਬਜਗਤਕਾਆਤਮਾਹੈ ਅਪਨਾਆਪਹੈ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗੁਰੁਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾਜਾਨਕੇਸਰਬਾਤਮਰੂਪਬ੍ਰਹਮਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਭਗਤੀ ਕਰਤੇਹੈ ਅਪਨੇਦੁਖਸੁਖਮਾਨਅਪਮਾਨਕੇਸਮਾਨਸਰਬਕਾਜਾਨਤੇਹੈਂਉਨਮਹਾਤਮਾਂਸੰਤ ਜਨੋਕੀ ਛਾਤੀਦਿਕਨਹੀਂਹੋਤੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਚਰਾਚਰਰੂਪਸਾਰੇਜਗਤਕੋਬ੍ਰਹਮਜਾਨਕੇ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰਸੇਵਾਕਰਣੀਹੈ ਏਹੀਮਿਸ਍ਰੀਹੈ ਮੈਤ੍ਰੀਮੁਦਿਤਾ ਕਰੁਣਾਂਆਦੀ ਮਧੁਰ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਾਹੈ॥ਸੰਤੋਖਸਾਂਤਜਾਦੀ ਤਿਸਭਗਤੀਰੂਪੀਮਿਸ੍ਰੀਮੈ ਸਰਦਾਈਹੈ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਭਗਤੀ ਗ੍ਯਾਨਯੋਗਸੇ ਸ੍ਵਸਰੂਪਮੈ ਇਸਿਥਤੀ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤੀਹੋਤੀ ਹੈ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕੋਈਭੀਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋਹੈ ਯਾਂਤਿਅਰੋਗ ਰਹਤੇਹੈ ਜੋਪੀਛਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀਫਤੇ ਬੁਲਾਇਭੇਜੀਹੈ ਤਿਸਕਾ ਯੇਤਾਤਪਰਯਹੈ॥ਜੋਖਾਲਸਾਸ੍ਰੀਵਾਹਿ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰਮੈਰਹੇਗਾ ਤਿਸਕੀਫਤੇ ਹੋਵੇਗੀ॥ਸੱਚਾ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਕਾ ਦਰਬਾਰ ਕੌਨਸੋ ਹੈ॥ਉਤ੍ਰ ਹੇਸਾਧੋਯੇਸਤਸੰਗਹੀ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਬਾਰਹੈ॥ਜਿਸਸਤਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਮੈ ਗੁਰੂਜੀਨੇਲਿਖੀਹੈ ਯੇਸਤਸੰਗਹੀ ਸਚਾ ਦ-ਰਬਾਰਹੈ ਜੋਜੋ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀ ਸਤਸੰਗਕੀਸ਼ਰਣਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤਭਯਾਹੈ ਤਿਸਕੀਹੀਜੈਨਾਮ ਮੁਕਤਿਭਈਹੈ॥ ਅਥਵਾ ਖਾਲਨਾਮ ਖਲਕੋਹੈ॥ਸਾਹ ਸ੍ਵਾਸਕੋਹੈ ਜਿਸਖਾਲ ਔਰ ਸਾਹੁ ਨਾਮ ਸ੍ਵਾਸਆਦੀ ਸਰਬਸ੍ਵਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾਹੈ ਜੋਜੋ ਐਸੇਜਾਨੇਗਾ ਤਿਸੀਕੀਜੈ ਹੋਵੇ ਗੀ॥ ਜੋਕੋਈ ਇਸਕਥਾਕੋ ਸੁਨੇ ਨਿਤਪੜ੍ਹੈ ਵਿਚਾਰੇਗਾ ਸੋ ਈਸ੍ਵਰਕੀ ਭਗਤੀਸਹਤ ਤਤ੍ਵਗ੍ਯਾਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਗੋ॥

ਸੋਃ ਕਰ ਵਿਚਾਰ ਮਨਮਾਹਿ ਗੁਰੁ ਉਪਦਿਸ੍ਯੋ ਸੁਵਾਕ੍ਯਜਕੋ॥
ਸੰਸਯਸਕਲਬਹਾਇ ਨਿਃਸੰਸਯਪਦਦ੍ਰਿਢਕੀਓ॥ ੧॥
ਅਤਿ ਅਨੰਦ ਰਿਦਮਾਹਿ ਭਯੋ ਸਿਖਜ ਗੁਰੁ ਵਾਕ੍ਯਜਲਹ॥
ਚਿੰਤਾ ਸਕਲ ਮਿਟਾਇ ਤਤ੍ਵਵੇਤਨ ਕੀ ਗਤਿ ਲਹੀ॥੨॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿਸ੍ਰੀ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਬਾਬਾ ਰੀਡਾਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪੋਦ੍ਘਾਤ ਨਜਾਯ ਸੋ ਤਤ੍ ਉਪਦੇਸ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਇਕੀਸਵੋਂ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥੨੧॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਃ ਗੁਰੁਅੰਗਦ ਗੁਰੁਅਮਰਸਮ ਕਰ ਸੇਵਾ ਯੁਤ ਪ੍ਰੀਤਿ।
ਤਿਮ ਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਢਿਗ ਕਰੀ ਸਨਾਤਨ ਰੀਤਿ॥

ਏਕਸਮੇਂਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸੰਤਸਭਾਮੈ ਬੈਠੇਹੂਏਅਪਨੇਮੁਖਾਰਬਿੰਦਸੇ ਯੇ ਵਚ ਨ ਕੀਆ ਕੇ ਪਰਸੁਰਾਮਪੁਰਕੇਜਿਲੇਮੈ ਅਰਥਾਤਪਿਸੌਰਕੇ ਜਿਲੇਮੈ ਈਸਥਜਈਦੇਸ ਮੈਂ ਇਕਪੰਜਤਾਰਾਂਨਗਰਹੈ ਤਹਾਂਪਰਤੁਰਕੋਂਕੇਸਾਥ ਸਿੰਘੋਂਕਾਯੁਧਹੂਆ ਤਹਾਂ ਸਿੰਘ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਥਲਪਨ੍ਾਮਥੋੜੇਥੇ ਤੁਰਕਥਹੁਤਹੀਥੇ ਜਹਾਂਦੋਮੈਨਾਕ੍ਾਆਪਸਮੈਂਯੁਧਹੋਤ੍ਾਹੈ ਤਹਾਂਏਕ
ਕੀ ਪਰ੍ਾਜੈਅਵਸਜਹੋਤੀਹੀਹੈ ॥ ਤਹਾਂਦੇਵਨੇਤਸੇਸਿੰਘੋਂਕ੍ਾਪੈਰ ਹਲਗਯ੍ਾ ਤੁਰਕੋਂਕ੍ਾ
ਥਲਪੜਗਯ੍ਾ ॥ ਯੁਧਮੈਬੀਰਰਸਮੈ ਪ੍ਮਤਹੁਏਹੁਏ ਸਿਖੋਂਕੇ ਭ੍ਾਗਜ੍ਾਨੇਕੀ ਹਮਕੋ
ਖਥਰ ਨ ਰਹੀ ॥ ਇਸਓਰਹਮ੍ਾਰੇਚ੍ਾਰੋਂਓਰਤੁਰਕੋਂਕ੍ਾ ਘੇਰ੍ਾਪੜਗਯ੍ਾ ॥ ਜਥਹਮਨੇ
ਪੀਛੇਲੌਟਕੇਦੇਖ੍ਾ ਤਥਸਿੰਘਕੋਈਭੀਦ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਨ ਪੜ੍ਾ ਤੁਰਕਹੀਤੁਲ੍ਯਕਦ੍ਰਿਸ੍ਟਿ੍ਆਏ ॥ਤਥ
ਹਮ੍ਾਰੇਮਨਮੇਂਐਸ੍ਾਥੀਚ੍ਾਰਆਯ੍ਾ ਕੇ ਯੇ ਤੁਰਕਮਤਘੇਰਕੇਹਮਕੋ ਪਕੜਕੇ ਬੇਧਰਮ
ਨਕਰੈਂ ਐਸੀ ਚਿਤਵਨੀਸੇ ਅਨੰਤਰ ਬਨਕੇ ਝ੍ਾੜੋਂਕੇ ਹਮ ਓਹਲੇਹੋਕੇ ਤਹਾਂ ਬੈਠਕੇ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆ੍ਾਗੇ ਹਮਨੇਬੇਨਤੀਕਰੀ ॥ ਕੇਹੈਸਚੇਪ੍ਾਤਸ਼੍ਾਹਸ੍ਰੀਸਤਿਗੁਰੂਜ੍ਾਯੇਮਲੇਛ
ਹਮਕੋਦੇਖੈਹੀਨ੍ਾ ਐਸੇਨਹੋਵੇ ਜੋਹਮਕੋਪਕੜਕੇਬੇਧਰਮਕਰਡ੍ਾਰੈ ਇਨਮਲੇਛੋਂਸੇ ਹ
ਮ੍ਾਰੀ ਰਖ੍ਾਕੀਜੀਏਗ੍ਾ ॥ ਇਸਪ੍ਕ੍ਾਰਕੀ ਹਮ੍ਾਰੀ ਅਰਦ੍ਾਸਸੁਣਕੇ ਅੰਤਰਯ੍ਾਮੀ
ਸਰਬਜ੍ਾਪੀਕ੍ਰਿਪ੍ਾਕੇਸ੍ਾਗਰ ਪਰਮਕਰੁਣ੍ਾਕੇ ਰਸਸੇਪੂਰਣਅਤਜੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨਬਦਨ ਸ
ਤਗੁਰੁ ਸ੍ਰੀਮਤਭ੍ਾਗਸਿੰਘ ਭਗਤਵਤਸਲਸਰਬਕਲ੍ਾਕਰਕੇਸੰਪੰਨਤਹਾਂ ਦਰਸਨਦੇਤੇ
ਭਏ ॥ ਏਕਖਿਨਮ੍ਾਤ੍ਰਮੇਂ ਅਦਭੁਤਦਰਸ਼ਨਦੇਕੇ ਤਹਾਂਹੀਅੰਤਰਧਜ੍ਾਨਹੋਜ੍ਾਤੇਭਏ ਤਥ
ਹਮ੍ਾਰੇ ਮਨਕੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕ੍ਾ ਦਰਸ਼ਨਪਰਮਪਜ੍ਾਰ੍ਾਲਗ੍ਾ ਚਿਤਮੇਦ੍ਰਿਢਭ੍ਰੋਸ੍ਾਆਇ
ਗਯ੍ਾ ॥ ਤਦਨੰਤਰਤੁਰਕਸਰਬਅੰਧੇਹੋਜ੍ਾਤੇਭਏ ਹਮ੍ਾਰੇਪ੍ਾਸਸੇਕਜ੍ਾਅਤਜੰਤ ਸਮੀਪ
ਹੋਹੋਕੇਨਿਕਸਗਏ ॥ ਪ੍ਥਮਸਿੰਘਹੁਕੇਪੀਛੇ ੨ ਗਏ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇਪ੍ਾਸੇਸੈਨ੍ਾਕੀਓ ਰ
ਗੈਏ ॥ ਹਮਆ੍ਤੇਜ੍ਾਤੇਸਭਤੁਰਕਨਕੋਦੇਖਤੇਭਏ ਹਮਕੋਕਿਸੀਭੀ ਤੁਰਕਨੇਨਹੀਂਦੇਖ੍ਾ
ਯੇਭੀਅਸਚਰਯਸ੍ਾਹੁਆ ਪੁਨਃ ਤਹ੍ਾਸੇਹਮ ਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈਆ੍ਏ ਅਪਨੇਬਿਸਤਰੇਵ੍ਾਲੇ
ਆ੍ਦਿਕ ਸਿੰਘੋਂਸੇਮਿਲੇ ਤਦਨੰਤਰੋ ਪੁਨਃ ਯੁਧਕਰਕੇਭਲੀਪ੍ਕ੍ਾਰਸੇ ਤੁਰਕੋਂਕੋਜੀਤ
ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਸਥਚਿਤਹੋਕਰਡੇਰੈਮੈਂਰਹਣੇਲ੍ਾਗੇ ॥ ਜਥਸ੍ਾਵਨਕ੍ਾਮ੍ਾਸਆ੍ਯ੍ਾ ਤਥਸ੍ਾਰੀ
ਫੌਜਕੋਦੋਤੀਨ ੨ ਮਹੀਨੇਕੀ ਛੁਟੀਹੁਈ ਤਥਹਮਨੇਭੀਘਰਕੋ ਆ੍ਵਨੇਕੀ ਤਜ੍ਾਰੀ
ਕਰੀ ॥ ਸਨੈਸਨੈਸ੍ਾਰ੍ਾਮ੍ਾਰਗਉਲੰਘਕਰਕੇ ਜਥ ਥਕੜਜ੍ਾਲੇਕੀਖਡਮੇਂ ਬਿਸ਼ਨਦੌਰ
ਕੇ ਪ੍ਾਸਸੇ ਏਕਮ੍ਾਰਗਰ੍ਾਵਲਪਿੰਡੀਕੋਜ੍ਾਤ੍ਾਹੈ ਏਕਰਸਤ੍ਾਕੁਰੀਜੀਕੋਜ੍ਾਤ੍ਾਹੈ ॥ ਤਹਾਂ
ਪਰ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਸ੍ਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕ੍ਾ ਦਰਸ਼ਨਕਰਕੇਗੁਰੂਭ੍ਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕੁਰੀਮੇ ਅਪ
ਨੇ ਡੇਰੇਕੋਚਲੇ ਜ੍ਾਤੇਥੇ ਤਹ੍ਾਘੋੜੇਪਰ ਅਸਵ੍ਾਰ ਹੁਇਹੁਇ ਦੋਨੋਂਮ੍ਾਰਗੋਂਕੇ ਵਿਭ੍ਾਗਮੈ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭ੍ਾਗਸਿੰਘਜੀਕ੍ਾ ਦਰਸ਼ਨਹਮਕੋਹੁਆ ਅਕਸਮ੍ਾਤ੍ਹੀਜੈਸੇਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ਰਜੀ
ਅਪਨ੍ਾ ਦਰਸ਼ਨਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀਰ੍ਾਧਿਕ੍ਾ੍ਆਦਿਕ ਸਰਬਗੋਪਜੋਂਕੇ ਮਨਕੋਹਰਲੀ੍ਾਥ੍ਾ ॥
ਤੈਸੇਹੀਦਰਸ਼ਨਮ੍ਾਤ੍ਰਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭ੍ਾਗਸਿੰਘਜੀ ਅਕਸਮ੍ਾਤ੍ਰਸੇ ਹਮ੍ਾਰੇਮਨਕੋਹ ਕੇਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੈਗਏ ॥ ਜੋਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅਨੁਯਾਈਪੀਛੇ ੨ ਸਿੰਘਹੁਕੇ ਸਮੂਹਜਾਤੇਥੇ ਤਿਸਸੇ ਪੂਛਜਾ
ਕੇ ਯੇਕਉਨਹੈਂ ਕਹਾਂਸੇਆਏਹੈਂ ਅਰਕਹਾਂਕੋ ਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ਅਰਕਜਾਇਨਕਾ ਨਾਮਹੈ
ਐਸੇ ਉਨਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭੀਹੈ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇਭੀ ਜਾਵੈ ਪੁਨਃ
ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰਭੀਕਰੈਂ ਕੇ ਇਸ ਸਤਪੁਰੁਖੋਂਕਾ ਕਹੂ ਆਗੇਭੀਦਰਸ਼ਨ ਹੂਆਤੋ ਹੈ
ਚਿਤ ਹਮਾਰੇ ਮੇਂ ਬਡੀਚਟਪਟੀਸੀ ਲਾਗਗਈ ਤਬਉਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ
ਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕੇ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਇਨਕਾ ਨਾਮਹੈਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ
ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਅਬ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੁਰੀ ਨਗਰ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥
ਐਸੇ ਉਨਕੇ ਸਿਖਹੁ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਹਮ ਭੀ ਅਪਨੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲ ਪੜੇ ਵਹੁ
ਭੀ ਆਪਨੇ ਮਾਰਗਮੈ ਚਲੇ ਗਏ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਹਮਾਰੇ ਮਨਕੋ ਐਸੇ
ਖੈਚਕੇ ਲੇਗਯਾ ਕੇ ਜੈਸੇ ਮਾਸ ਸਾਥ ਮਿਲੀ ਹੂਈ ਕੁੰਡੀ ਅਗਾਧ ਜਲ ਮੈ ਸੇ ਮਛੀਕੋ
ਖੀਂਚ ਲੇਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਡੋਰ ਗੁਡੀਕੋ ਆਕਾਸ ਮੈ ਸੇ ਖੀਚ ਲੇਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਕਿੰਚਤ
ਕਾਲ ਘਰਮੈ ਰਹਕੇ ਮਾਤਾਆਦੀਸਨਬੰਧਜੋਂਸੇਮਿਲਕੇ ਤਦਨੰਤਰ ਸਰਬਸ੍ਵ ਤਜਾਗ
ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇਸਮੀਪਕੁਰੀਨਗਰਮੈਜਾਇਹਾਜਰ ਹੂਏ
ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ
ਕੇ ਸੁਣਭਾਈ ਸਿਖਾ ਪੰਜਤਾਰਾਂਕੀ ਲੜਾਈਮੈ ਜਬਤੁਮ ਅਕੇਲੇਹੀ ਤੁਰਕੋਂਕੇ ਘੇਰੇ
ਮੈ ਆਗਏਥੇ ਤਬਤੁਮਨੇ ਅਪਨੀ ਰਖਜਾ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਅਰਦਾਸ ਕਰੀ
ਥੀ । ਕੇਹੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸਰਬਬਜਾਪੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀ ਹੇਅਚੁਤਅਬਿਨਾ
ਸੀ ਸਰਬਘਟਾਂਕੇਮਾਲਕ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੇ ਪਤਿਤਪਾਵਨ ਹੇਸਰਣਪਾਲ ਹੇ ਦੀਨਦਯਾਲੁ
ਜੈਸੇ ਆਪਨੇਗ੍ਰਾਹਸੇਗ੍ਰਸੇਹੂਏ ਗਜਕੀਰਖਜਾਕਰੀਹੈ ਔਰਜੈਸੇਰਾਹੂਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸਜਾਹੂਆ
ਚੰਦ੍ਰਮਾਕਲੇਸਕੋ ਪਾਤਾਹੈ॥ਤੈਸੇਹੀ ਦੁਰਯੋਧਨਕੀ ਸਭਾਮੈ ਦੁਸ੍ਟ ਦੁਸਾਸਨਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸੀ
ਹੂਈ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਅਪਨੀਭਗਤਕੀ ਰਖਜਾਕਰੀਥੀ॥ ਤਥਾ ਜੈਸੇ ਹਿਰਣਜਕਸਪੁ ਪਿਤਾ
ਕਰਕੇਗ੍ਰਸੇਹੂਏ ਅਪਨੇਭਗਤ ਪ੍ਰਹਲਾਦਕੀ ਆਪਨੇ ਰਖਜਾਕਰੀਥੀ॥ਇਤਜਾਦੀਔਰ
ਭੀ ਅਨੰਤ ਅਪਨੇਭਗਤੋਂਕੀ ਮਹਾ ਕਸ੍ਟੋਂਸੇ ਰਖਜਾ ਜੈਸੇ ਆਪਨੇ ਕਰੀਹੈ॥ਤੈਸੇ ਮੇਰੀ
ਭੀ ਦੁਸ੍ਟ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਰਖਜਾਕਰੋ॥ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਜੇ ਆਪ ਇਨਤੁਰਕੋਂ ਸੇ
ਮੇਰੇ ਧਰਮਕੀਰਖਜਾਕਰੋਗੇ ਤਬ ਮੈ ਯੇ ਆਪਨਾਸਰੀਰ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੋ ਚਢਾਇ ਦੇ
ਵਹੁਗਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅਰਪਣਕਰਦੇਵੋਂਗਾ ਜਬ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰਆਗੇ ਤੁਮ ਨੇ ਨਿਮ੍ਰ
ਹੋਕੇਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਸ਼ਕੀ ਆਗਜਾ ਤੁਮਾਰੀ ਰਖਜਾ
ਵਾਸਤੇਹਮਕੋ ਹੂਈ ॥ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤੋ ਤੁਮਾਰੀਰਖਜਾ ਕਰੀਹੈ॥ਅਬਤੁਮਭੀ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਗਜਾ ਪੂਰਣਕਰੋ ਜਬਸੇਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤੁਮਾਰੇਸਰੀਰਕੀ ਰਖ੍ਯਾਕਰੀਹੈ ਤਬਸੇ ਬਹੁਤ
ਕਾਲਸੇਪੀਛੇਤੁਮਆਏਹੋ ਜੋਤੁਮਨੇਮਨਤਮਾਨੀਥੀ ਸੋਈਅਬਪੂਰੀਕਰੋ ਤੁਮਾਰੇਸਰੀਰ
ਔਰਧਰਮਕੀਸਤਗੁਰੂਜੀਨੇ ਮਹਾਂਸੰਕਟਮੈਂਸੇਰਖ੍ਯਾਕਰੀਹੈ ਅਬਤੁਮ ਅਪਨਾਸਰੀਰ
ਗੁਰੂਜੀਕੇਅਰਪਣਕਰਹੁ॥ਹੇਸਾਧੁਸੰਗਤਉਸਦਿਨਸੇਹਮਨੇਅਪਨਾਸਰੀਰਸਤਗੁਰੂਜੀ
ਕੇਅਰਪਣਕਰਦੀਆਹੈ॥ਪੁਨਃਤਹਾਂਸੇਜਬਸਮਾਪਾਇਕੇਹੋਲੇਕੇਮੇਲੇਕੇਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘ
ਜੀ ਊਨੇਸਾਹਿਬਕੋਆਏ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਰਸ਼ਨਕਰਨੇਅਰਥ ਤਬਔਰਭੀ
ਬਡੀਭਾਰੀਸੰਗਤਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਸਾਥਚਲੀ ਹਮਭੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਸਾਥਚਲੇ॥ ਸਨੇ ੨
ਸਾਰਾਮਾਰਗਉਲੰਘਨਕਰਕੇ ਊਨੇਸਾਹਿਬਮੈਂਪਹੁੰਚੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਰਸ਼
ਨਕਰਕੇਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਕੋਈਦਿਨਹਜੂਰਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇ ਸਮੀਪਨਿਵਾ
ਸਕੀਆ॥ ਕੈਸੋਹੈਊਨਾਸਾਹਿਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣਆਦੀਚਾਰੋਂਵਰਣੋਂਕਰਕੇ ਪੂਰਣਹੈ॥ ਬਡੇ
ਸੁੰਦਰਬਾਜਾਰ ਸੁੰਦਰਚਿਤ੍ਰਬਚਿਤ੍ਰੋਂਕਚੌਹਟੇਚੌਰਸਤੇ ਬਡੇਸੁੰਦਰਅਸਥਾਨਬਡੀਊਚੀ
ਅਟਾਰੀਹੈਂ ਜਿਸਮੈਂਚਿਤ੍ਰੀਹੁਈ॥ ਕਹੂੰ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਅਖੰਡਪਾਠ ਹੋਰਹੈਹੈਂ
ਅਰਕਹੂੰ ਸਾਧਾਰਣਪਾਠਹੋਤੇਹੈਂ ਕਹੂੰਕੀਰਤਨਹੋਰਹਯੋਹੈ ਕਹੂੰ ਪੁਰਾਣੋਕੀ ਭਾਗਵਤ
ਭਾਰਤਆਦੀ ਮਨੂਆਦੀ ਸ੍ਮ੍ਰਿਤਜਾਂਕੀ ਕਥਾ ਪੰਡਿਤਲੋਕਕਰਰਹੇਹੈਂ ਕਹੂੰ ਸਾਮਬੇਦ
ਆਦਿਕਚਾਰੋਂਬੇਦੋਂਕੀਧ੍ਵਨੀ ਵੇਦਪਾਠੀਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਰਮਪਵਿਤ੍ ਕਰਰਹੇਹੈਂ ਕਹੂੰਸੰਖ
ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਢੋਲ ਤਊਸ ਸ਼ਿਰੰਦਾ ਆਦਿਬਜਰਹੇ ਹੈਂਕਹੂੰਗ੍ਰਹਸਥੀਲੋਕ ਸਾਧੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਸਿਖੋਂਅਭ੍ਯਾਗਤੋਂਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਬਡੇਦਿਬ੍ਯਅੰਮ੍ਰਿਤਸਮਾਨਰਸਵਾਲੇਛਕਾਇਰਹੇਹੈਂ ਕਹੂੰ
ਯਗ੍ਯਹੋਮ ਸ੍ਵਾਧਹੋਰਹੇਹੈਂ ਹਵਨਕੇਧੂਮਕੀ ਬਡੀਸੁੰਦਰਸੁਗੰਧੀ ਸਾਰੇਨਗਰਮੈ ਪਸਰ
ਰਹੀਹੈ ਕਹੂੰਕਪੋਤਗ੍ਰੀਵਕਮਲਪਤ੍ਰਸਮ ਨੇਤ੍ ਚੰਦ੍ਰਮੁਖੀਕੋਕਿਲਾਕੰਠੀਇਸਤ੍ਰਿਯਾਂਬਡੀ
ਸੁੰਦਰਸ੍ਵਰਸੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਬਦਗਾਨਕਰਰਹੀਹੈਂ ਕਹੂੰ ਧਰਮਸਾਲਠਾਕੁਰਦ੍ਵਾਰੇ ਮੰਦਰੋ
ਮੈਂ ਹਰਿਹਰਕਾ ਪੂਜਨਹੀਹੋਇਰਹਯੋ ਨਗਰਕੇਚਾਰੋਂਓਰਮੈਂਬਡੇਸੁੰਦਰਸਰਬਰਿਤੂਓਂ
ਮੈ(ਆਰਾਮਨਾਮਬਾਗਕੋਹੈ)ਆਰਾਮਬਾਗਫਲੇਫੂਲਨੇਵਾਲੇ ਲਾਗਰਹੇਹੈਂਬਡੀਸੁੰਦਰ
ਸੁਗੰਧੀਪੁਹਪੋਂਕੀ ਜਿਨਮੈਸੇਪਵਨਲੈਕੇ ਚਲਤਾਹੁਆ ਸ਼ਰਬਦਿਸਾਕੋ ਸੁਗੰਧਿਤਕਰ
ਰਹਯੋਹੈ ਨਗਰਕੇ ਪਛਮਕੀਓਰ ਪਰਮਪਾਵਨ ਸੋਮਾਨਾਮਨਦੀ ਚਲਰਹੀਹੈ॥ ਕਹੂੰ
ਨਿਰਤਗੀਤਅਖਾੜੇਲਾਗਰਹੇਹੈਂ ਇਤ੍ਯਾਦੀਉਪਕਰਣੋ ਸੰਯੁਕਤ ਸ੍ਰੀਊਨਾਪੁਰੀ ਅ
ਧਿਕਹੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਇਰਹੀਹੈ ਜਿਸਕੋਦੇਖਕੇ ਅਮਰਾਵਤੀ ਦੇਵਪੁਰੀ ਸ੍ਵਰਗਭੀ
ਲਜਿਤਹੋਤੋਹੈ॥ ਤਿਸ ਦਿਬ੍ਯਪੁਰੀਕੇਮਧ੍ਯਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਸਭਾਕੇਬੀਚ ਰ
ਤਨਜਟਿਤਸਿੰਘਾਸਨਪਰ ਐਸੇਬਿਰਾਜਮਾਨਹੈਂ ਕੇਜੈਸੇਉਦ੍ਯਾਚਲਪਰਥਤਊਪਤ ਕਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਣੋਸਹਤ ਬਾਲਸੂਰਯ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਤੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯਭਗਵਾਨ ਅਪਨੀਕਿਰਣੋ
ਕਰਕੋਸਰਬਦਿਸਾਕੇ ਤਮਕੋਅੰਧਕਾਰਕੋ ਦੂਰਕਰਤੋਹੈ ਤੈਸੇਗੁਰੂਜੀਭੀਅਪਨੀਵਚਨੋ
ਰੂਪੀਕਿਰਣੋਕਰਕੇਅਧਿਕਾਰੀ ਬ੍ਰਹਮਜਿਗਜਾਸੂਜਨੋਂਕੇਹਿਰਦੇਕੇ ਅਗਜਾਨਰੂਪੀ ਅੰ
ਧਕਾਰਕੋਦੂਰਕਰਰਹੇਹੈਂ ਅਰਥ ਤਨਸ਼ੁਕਰਰਹੇਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇਹੈਂਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ
ਜੀ ਜੋਅਗਨੀਕੀਸਿਖਾਕੇਸਮਾਨ ਸਭਾਕੇਬੀਚਚਾਰੋਂਓਰਸੇ ਸਨਮੁਖਹੀਜਿਨਕਾ ਦਰ
ਸ਼ਨ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਬਡੇਗੰਭੀਰਮੇਘਕੀਗਰਜਕੇਸਮਾਨ ਜਿਨਕੀਬਾਣੀਹੈ ਹੈਸਾਧੁਸੰਗਤਜੀ
ਬਡਾਸੁੰਦਰ ਹਿਮਵਤਸ੍ਵੇਤ ਜਿਨਕਾਦਾਹੜਾਹੈ ਸ੍ਵੇਤਹੀਸੀਸਕੇ ਊਪਰਦਸਤਾਰਹੈ ਤੈਸੇ
ਸ੍ਵੇਤਹੀਪੋਸ਼ਾਕਪਹਰੀਹੁਈਹੈ ਅਰਚੰਦ੍ਰਮਾਕੇਸਮਾਨਸੀਸਪਰ ਸ੍ਵੇਤਹੀਛਤ੍ਰਝੁਲਰਹਜੋਹੈ
ਸੁੰਦਰਦੋਹੰਸੋਂਕੇਸਮਾਨਸ੍ਵੇਤਵਰਣਕੇਦੋਨੋਂਓਰਚੌਰਛੁਲਰਹੇਹੈਂ॥ਜੈਸੇਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਵਿ
ਵੇਕਸਰਬਸੁਭੂਸ਼ਾਮਗ੍ਰੀਸੰਯੁਗਤਦੈਵੀਸੰਪਤੀਸਮਦਮਆਦੀ ਸੁਭਗੁਣੋਂਸੰਯੁਕਤ ਸਭਾ
ਮੈਂਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਵੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਪਰਮਸਾਂਤ ਆਤਮਾ ਅਖੇਡ ਅ
ਚਲਸਮੁਦ੍ਰਕੇਸਦ੍ਰਿਸਸਭਾਮੈਂ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਤੇਭਏ ॥ ਹੈਸਾਧੋ ਜੈਸੇਦੇਵਗੁਰੂਕੇ ਆਗੇ
ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕਸਰਬਦੇਵਤਾਲੋਕ ਨਮਸਕਾਰਾਂਕਰਤੇਹੈਂਤੈਸੇਹੀਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਆਦਿਕ
ਹਜ਼ਾਰੋਂਰਾਜਕੁਮਾਰ ਬਡੇਅਮੀਰਸਿੰਘ ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਭੇਟਾਰਥਕੇ ਮੌਲਮਣੀਝੁਕਾਇ
ਕੇ ਨਮਸਕਾਰਾਂਪੜੇਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇਇੰਦ੍ਰਾਦੀ ਦਿਗਪਾਲੋਂਸੰਯੁਕਤ ਦੇਵਸਭਾਮੈਦੇਵ
ਗੁਰੂਬ੍ਰਹਸਪਤੀਜੀਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਵੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਭੀ ਸਿੰਘੋਂਕੇ
ਦੀਵਾਨਮੈਂ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਤੇਭਏ । ਰੁਪੈਮੋਹਰਾਂਕੇਬਡੇਮੋਲਵਾਲੇ ਦੁਸ਼ਾਲਜੋਂਕੇ ਮਲ
ਮਲ ਖਾਸਾ ਘਾਟੀਆਦਿਕ ਕਪੜੇਕੇਥਾਨਆਦਿਕ ਮੇਵੇਫਲਫੂਲਆਦਕਸਰਬ ਪਦਾ
ਰਥੋਂਕੇ ਜਿਨਕੇਆਗੇਚਢਾਵੇਕੇ ਰੋਜਰੋਜਢੇਰਲਾਗਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਹੈਸਾਧੋਜਿਸਗੁਰੂਸਾਹਿ
ਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਅਖੰਡਲੰਗਰਲਾਗਰਹਜੋਹੈਬਡੀਬਡੀਦੇਗੋਹੈਂਕੇਮਾਨੁਖਜਿਨਮੈਂ ਬੈਠਕੇ
ਮਾਂਜਤੋਧੋਵਤੋਹੈਸੋਮੋਰੋਟੀਅਧਸੇਰੀਜਿਨਕੇਉਪਰਪੜਜਾਵੇਇਤਨੀ ੨ ਬਡੀਲੋਹਾਂਹੈਂ ।
ਕਸਧੋਂਸੇਆਟਾਉਥਲਤੇਹੈਂ ਸੋਚਰਨੋਸੇਆਟੇਕੋਮਰਦਨਕਰਤੇਹੈਂਹਜਾਰੋਂਮਣਅੰਨਕਾ
ਰੋਜਕਾਖਰਚਹੋਤੋਹੈਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇਬਿੰਜਨਭੋਜਨਰੋਜਹੀਬਨਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ਸੋਂਕੜੇਮਣ
ਦਿਨ੨ਪ੍ਰਤਿਕੜਾਹਪ੍ਰਸ਼ਾਦਹੋਤੋਹੈ ॥ ਸੋਂਕੜੇਹੀਲਾਂਗਰੀ ਲੰਗਰਮੈਂ ਪ੍ਰਸਾਦਤਜ਼ਾਰ ਕ
ਰਣੇਵਾਲੇਸਦਾਹੀਰਹਤੇਹੈਂ ॥ ਸਰਬਦੇਸੋਂਸੇ ਉਪਕਰਣਹਾਥਲੀਏਹੁਏ ਅਨਗਿਨਤ
ਸੰਗਤਾਂ ਚਲੀਆਂਆਵਤਜਾਂਹੈਂ ਸੁੰਦਰਸਬਦ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਸੁੰਦਰਸ੍ਵਰਸੇ ਗਾ
ਵਤੇਹੁਏ ਹੈਸਾਧੋ ਤਿਸਊਨਾਪੁਰੀਕੀਮਹਿਮਾ ਏਕਰਸਨਾ ਕਰਕੇਕਹਾਂਪ੍ਰਯੰਤਵਰਨਨ
ਕਰੈਂ ਇਤਜਲੰਵਿਸਤਰੈਣ॥ ਹੈਸੰਤਜਨੋ ਜਬਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਸਾਥ ਹਜੂਰਕਾਦਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼ਨਕ੍ਰਰਣੇਅਰਥਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦੀਵਾਨਮੈਂਗਏ ਜੋਕੁਛਕਾਰਭੇਟਾ ਲਨਾਏਥੇ ਸੋਸਾਹਿਬ ਕੋਹਾਜਰਕਰਕੇਮਥਾਟੇਕਜਾ ਤਬਦੇਖਕੇ ਸਾਹਿਬਅਤਜੰਤ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੁਏ ਅਤਿਆਨੰ ਦਤਹੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ॥ਭਾਗਹੋਇਆਗੁਰੁਸੰਤਮਿਲਾਇਆ ॥ ਪ੍ਰਭ ਅਬਿਨਾਸੀਘਰ ਮੈ ਪਾਇਆ॥ ਸੇਵਕਰੀਪਲਚਸਾ ਨਵਿਛੜਾ ਜਨਨਾਨਕਦਾਸਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥ ਹਉ ਘੋਲੀ ਜੀਉ ਘੋਲ ਘੁਮਾਈ ਜਨਨਾਨਕ ਦਾਸਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥ ਹਾਥਕੇ ਉਪਰ ਹਾਥ ਮਾਰਕੇ ਬਡੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਸੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਮਿਲਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘਜੀਅਸੀ ਤੁਹਾਡੇਟਹਲਜੇਹਾਂ ॥ ਹਜੂਰਕਾ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਦੀਵਾਨਮੈਚਾਰੋ ਓਰਜੋ ਸੋਢੀਬੇਦੀ ਤ੍ਰਿਹਣਭਲੇ ਔਰਬਡੇਰਹੀਸ ਸਰਦਾਰ ਸਿੰਘਔਰਜਾਤੀਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਖ-ਤ੍ਰੀਐਸਆਦਿ ਬਹੁਤਸੇਲੋਕ ਬੈਠੇਥੇਉਨਕੀ ਓਰਮੁਖ ਫੇਰਕੇ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਜਾ ਕਹੁ ਭਾਈਸਿਖੋ ਜਬਤੁਹਾਡਾਗੁਰੂਅਸਾਡਾਟੈਹਲਜਾਹੁਆਤਬਤੁਸੀ ਅਸਾਡੇ ਕਜ ਲਗੋ॥ ਮੰਦਮੰਦ ਮੁਸਕਾਨ ਪੂਰਬਿਕਐਸਾ ਬਿਲਾਸਕਰਕੇ ਤੁਸਨੀਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੂ ਤ੍ਰਿ ਕਿ ਸੀਸਿਖਸਾਹਿਬਜਾਦਾ ਆਦਿਕਨੇ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀਦੀਆ ਸਾਰੇ ਦੀਵਾਨਕੇ ਲੋਕੋਨੇਮੁਖ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਲੀਆ॥ ਬਡਾਤੇਜਹਜੂਰਕਾ ਕਿਸੀਕੀ ਕਜ ਾਮਰਥਹੈ ਜੋਸਾਹਿਬਕੇਸਨ ਮੁਖਬਚਨਕਰਸਕੇ ਅਥਵਾ ਕੋਈਕਿਸੀਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਕੀਓਰਮੰਦਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇਦੇਖਸਕੇ ॥ ਜਬਕਿਸੀਕਾ ਕੋਈ ਬਜਭਿਚਾਰਕਰਮ ਵਿਦਿਤ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬਉਸੀਵਕਤ ਗੁਰੂਸਾ-ਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਮੋਟੇਪਟਸੇ ਲਤ ਕਟਾਦੇਨੀ ਅਰਡੌਲੇਸੇ ਥਾਂਹਕਟਾਇ ਦੇਨੀ ਬਿਨਾ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀਸੇ ਪਰਇਸਤ੍ਰੂਜੋਂਮੈ ਸਭਲੋਗ ਉਨੇਵਾਸੀ ਅਥਵਾਹਜੂਰ ਕੇ ਦੇਸਭਰ ਮੈਕੋਈਮੰਦ ਸੰਕਲਪਮੰਦ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਨਕਰੈ ਮਾਤਾਸਹੋਦਰੀ ਬੇਟੀਯਥਾਯੋਗ ਸਭਮੈਐਸੀ ਬਾਣੀਬੋਲੈ ਪੁਨਃ ਹਜੂਰਕੇਸਾਥਔਰਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇਬਚਨਬਿਲਾਸਭਏ ਚੋਰੀਯਾਰੀ ਆਦਿਕਕੋਈਭੀ ਦੋਸਹਜੂਰਕੇ ਦੇਸਭਰਮੈ ਨ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ ॥ ਸਿਖੋਂਨੇ ਕਹਜਾਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਭਾਗਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਜੀ ਕੇ ਗੁਰੂਹੋਕੈ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤੀਹਮ ਤੁਮਾਰੇਸੇਵਕਹੈ ਐਸਾਅਨੁਚਿਤ ਬਚਨਕਹਜਾ ਕਾਹੇਤੇਸਾਹਿਬ ਆਪਤੋਂਬਡੇ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰੁਖੋਤਮਥੇ ॥ਸਮਾਧਾਨ ॥ਸਾਵਧਾਨਚਿਤਕਰਕੇਸੁਣਹੁਕੇ ਪ੍ਰਥਮਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕਜੀਕੇ ਸ੍ਰਯੰ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦਕਾ ਵਚਨਹੈ ਆਸਾਕੀਵਾਰ ਮੈ॥ਦਾਨਮਹਿੰਡਾ ਤਲੀ ਥਾਕਜੇਮਿਲੈ ਤਾਂਮਸਤਕਲਾਈਐ ॥ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਤਥਾਸ੍ਰੀਮਦਭਾਗਵਤਕੇ ੧੧ ਸ-ਕੰਧੈ ਉਧਵਕੇਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨਜੀਕਾਵਚਨਹੈ॥ਮੂਲਸਲੋਕ॥ ਨਿਰਪੇਖਜੰਮੁਨਿੰਸ਼ਾਂਤਨਿ ਰਵੈਰੰਸਮਦਰਸ਼ਿਨੰ । ਅਨੁਬ੍ਰਜਾਮਜੰਹੰਨਿਤਜੰ ਪੂਯੇਯੰਤਜੰਘ੍ਰਿਰੇਣੁਭਿਃ ਇਤਜਾਦਿ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਕਾ ਇਸ ਸਲੋਕਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣਸਹਤ ਉਪਰਅਰਥ ਲਿਖਭੀਚੁਕੇਹੈ ਪਰੰਤੁ ਪਾਠਕੋਂਕੇ
ਸੁਖਵਾਸਤੇ ਪੁਨਃ ਈਹਾਂਲਿਖਤੇਹੈਂ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨਜੀਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ ਕੇਹੇਉਧਵਜੋਨ
ਸੇਮਹਾਤਮਾ ਨਿਰਪੇਖਜ ਅਰਥਾਤਇਛਾਸੇ ਰਹਤਹੈ ਸਾਂਤਿਯੁਕਤਹੈ।ਇਛਾਕਾਮਕ੍ਰੋਧਾ
ਦੀ ਕ੍ਰਿਤਵਿਕਾਰਜਨਯ ਯਦਕਿੰਚਤਭੀਖੋਭ ਜਿਨਕੇਚਿਤਮੈਉਤਪਤਨਹੀਹੋਤੇਹੈਇ
ਸੀਹੇਤੁਸੇ ਸਾਂਤਆਤਮਾਹੈ ਮੁਨੀਮਨਨਸੀਲਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਯਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮਯੇਮੇਰਾ
ਆਤਮਾ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਹੈ ਐਸਾਜਿਸਨੇ ਨਿਸਚੇਕਰਕੇ ਮਨਨਕੀਆਹੂਆਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੁਸੇ
ਮੁਨੀਹੈਨਿਰਵੈਰੰ ਅਰਥਾਤ ਅਸਤ੍ਰਾਵਰ ਜੰਗਮਉਭੈਰੂਪਜਗਤਮੈ ਕਿਸੀਕੇਸਾਥਜਿਸ
ਕਾਵੈਰਨਹੀਹੈ ਸਮਦਰਸਿਨੰ ਅਰਥਾਤਅਧਾਰਾ ਅਧਿਯਭਾਵਸੇ ਵਰਜਿਤ ਸਰਬੰਖ-
ਲ੍ਵਿੰਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਆਤਮਿਕ ਜਗਤਸਮ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਸੇ
ਭਿੰਨ ਅਨਜ ਕਿੰਚਤਭੀ ਪਦਾਰਥਨਹੀ ਦੇਖਤੋਹੈ॥ ਯਾਤੇਸਮਦਰਸੀਹੈ ॥ ਅਨੁ ਬ੍ਰਜਾਮੀ
ਹੋਉਧਵਮੈਸਰਬ ਜਗਤਕਾਈਸ੍ਵਰ ਪੂਰਣ ਕਾਮ ਹੋਕੇ ਭੀ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮ ਸੰਤਜਨਕੇ
ਪੀਛੇ੨ਫਿਰਤਾਹੂੰ ਕਾਹੇਤੇਕੇ ਤਿਸਕੇ ਅੰਘ੍ਰੀਨਾਮ ਚਰਣੋਂਕੀਧੂਰਿ ਮੇਰੇਸਰੀਰ ਉਪਰ
ਪਰਜਾਵੇ ਤਬਮੇਰਾ ਸਰੀਰਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰਹੋਜਾਵੇ ਦੂਸਰਾਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥਕੀ ਇਛਾ
ਕਰਕੇ ਮੁਝਉਪਰਆਗਜਾ ਕਰੈਤਥਮੈ ਕ੍ਰਿਤਕ੍ਰਿਤਹੋਜਾਊ ਹੇਉਧਵ ਐਸੇਸੰਤਜਨਮੁਝ
ਕੋਪਰਮਪਜਾਰੇ ਲਾਗਤੇਹੈ ਲਖਮੀਵੈਕੁੰਠਔਰਅਪਨੇਸਰੀਰਮਨਤਨਸੇਭੀਮੁਝਕੋਅਤਿ
ਪਜਾਰੇਲਾਗਤੇਹੈ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋਜੈਸੇ ਜਥਆਤਮਾਗਜਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਅਰਥ ਬਜਾਸ ਦੇਵ
ਜੀਕੇਪੁਤ੍ਰ ਸੁਕਦੇਵਜੀਨੇ ਜਨਕਰਾਜਾਕੋ ਗੁਰੂਧਾਰਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ਲੀਆਹੈ ਤਿਸਬ੍ਰਹਮ
ਗਜਾਨਕੇ ਉਪਦੇਸਕੇ ਅਨੰਤਰ ਰਾਜਾਜਨਕਨੇਸੁਕਦੇਵਜੀਕੋਨਮਸਕਾਰਕਰਕੇਬਚਨ
ਕੀਆਕੇਹੇਮੁਨੇ ਯਦਜਪੀ ਗਜਾਨਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਹਮਤੁਮ ਸਮਹੈਤਥਾਪੀ ਵਿਵਹਾਰ
ਦਸਾਮੈਤੁਮ ਹਮਸੇਅਧਿਕਹੋ ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਤੁਮਕੋਹਮਨੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆਹੈ ਕਾਹੇਤੇਵਿਵ
ਹਾਰਦਸਾਮੈਹਮਾਰੇ ਅਤਜੰਤ ਵਿਖੇਪਰਹਤੋਹੈ ਤੁਮਾਰੇਵਹੁ ਵਿਖੇਪਸਕਤੀ ਨਹੀਹੈਇਸ
ਹੇਤੁਸੇ ਤੁਮ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਅਧਿਕਹੋ॥ ੧ ਔਰ ਨਰਸੀ ਭਗਤ ਕੀਭੀਹੁੰਡੀ ਤਾਰਕੇ ਤਦ
ਨੰਤਰਸਾਵਲਸਾਹਜੀਨੇ ਆਪਨੇ ਹਾਥਸੇਨਰਸੀਭਗਤਕੀਓਰਪਤ੍ਰਿਕਾਲਿਖਕੇਤੀਰਥ
ਯਾਂਤ੍ਰਾਜੋ ਕੇ ਹਾਥਭੇਜੀਹੈ ਕੇਹੇਨਰਸੀਜੀ ਮੈ ਆਪਕਾ ਗੁਮਾਸਤਾਹੂੰ ਵਾਰਵਾਰ ਮੇਰੇਪਰ
ਹੁੰਡੀਕੀਆਕਰੋ ਤਥਾਧੰਨਾਭਗਤਅਰਨਾਮਦੇਵਕੇ ਆਰੋਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀਗੋਬਿੰਦਜੀ ਫਿਰਤੇ
ਰਹੈਹੈਂਸੋਵਾਕਰਤੇਹੂਏਇਤਜਾਦੀ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਰਾਜਾਯੋਗੀਰਾਜਾਜਨਕਵੈਦੇਹਕੇ ਸ
ਮਾਨਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਹੈਅਰਮਹਾਵਿਰਕਤ ਅੰਤਰਵਾਹਜਵਿਖੇਪਸਕਤੀਸੇ ਰਹਤ
ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਹੈਂ ਐਸੇਅਭਿਪ੍ਰਾਯਸੇ ਅਪਨੇਸੇ ਅਧਿਕਜਾਨਕੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਆ॥ਹੈ॥ਏਕਔਰਭੀ ਇਸੀਅਰਥਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁ
ਰੂਜੀਕਾ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ॥ਰਹਣੀਰਹੈ ਸੋਈ ਸਿਖਮੇਰਾ॥ਓਹ ਸਾਹਿਬਮੈ ਉਸਕਾਚੇਰਾ।
ਇਤਜਾਦੀ ਅਲੰਵਿਸਤਰੇਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਮਨੁਸਰਾਮਃ॥ਜਬਸਭਾ ਬਰਖਾਸਹੋਣੇਲਗੀਤਬ
ਤਿਸਸਮੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹਮਾਰੀ ਓਰਦੇਖਜਾ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘ
ਜੀਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਹੋ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਾ ਇਸਸਿਖ ਕੋ ਹਮਕੋ ਦੇਦੇਵ
ਹੁ ਯੇ ਹਮਾਰੀਲੰਗਰਕੀ ਸੇਵਾਕੀਆਕਰੇਗਾ ਐਸੇਹਮਾਰਾਸਰੀਰ ਗੁਰੂਜੀਨੇਆਪਮਾਂ
ਗਲੀਆ ਹਜੂਰਕਾਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇਅਰਜ ਕਰੀਕੇ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸਾ
ਹੁਜੀ ਕੋਲੀਕਿਸਕੀਅਰਗਹਣੇਕਿਸਕੇ ਸਾਹਿਬਜੀ ਯੇਸਿਖ ਆਪਕੀ ਆਗਜਾ ਅਨੁ
ਸਾਰਹੀ ਰਹੇਗਾ॥ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਹਮਾਰੇਸਰੀਰਕੋ ਸਾਹਿਬਕੇਹਜੂਰ ਸੌਂਪਦੀਆ॥
ਤਬਹਮ ਸਾਹਿਬਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰ ਲੰਗਰਕੀ ਸੇਵਾਕਰਣੇ ਲਾਗੇ। ਤਦਨੰਤਰ ਹਮਾ
ਰੇਪਰੀਖਜਾ ਅਰਥਹਜੂਰਨੇ ਹਮਾਰੇਕੋਬਸਤ੍ ਦੇਣਾ ਬੰਦਕਰਦੀਆ॥ਫਿਰ ਹਮਨਿਤ ਨ
ਵੀਸਿਖੋਂਕੀ ਕੁੜਤਾ ਚਾਦਰ ਕਛਾਂਵਗੈਰਾਪੌਸ਼ਾਕਸੀਵੈ ਤਿਸਕੀਸਿਵਾਈਮੈਂਆਠਪਹ
ਰ ਤਕਪੌਸ਼ਾਕਪਹਰਲੈਣੀ ਇਸਰੀਤੀਸੇਨਿਤਨਵੀਨਪੁਸਾਕ ਪਹਰਕੇ ਹਮਦੀਵਾਨਮੈ
ਜਾਯਾਕਰੈਂ ਜਲਲਕੜੀਕਰਕੇ ਲੰਗਰਕੀਸੇਵਾ ਅਭੰਗਕਰਤੇਰਹੈਂ। ਹੇਭਾਈ ਸਿਖੋ
ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾਬਡੀਕਰੜੀ ਕਠਿਨਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥਮੈਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵਜੀ
ਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁਕੀ ਸੇਵਾ ਜਾਖੜੀ ਤਪਾਂਸਿਰ ਤਪਸਾਰਾਹੈ॥
ਅਤਿਕਠਿਨਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾ ਪਰੰਤੂਸਰਬ ਤਪੋਂਕੇਉਪਰ ਸਿਰਮੌਰ ਤਪਹੈ ਸਤਗੁ
ਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾਸੈ ਪਰੇ ਉਤਮ ਤਪ ਔਰ ਕੋਈਭੀ ਨਹੀਹੈ॥ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ ਉਕਤਰੀ ਤੀ
ਸੈ ਹਜਾਰੋਂਲਾਖੋ ਬਰਸਪ੍ਯੰਤ ਤਪ ਕਰਣੇਸੇਭੀਉਸ ਪਦਕੀਪ੍ਾਪਤੀ ਨਹੀਹੋਤੀ ਜਿਸ
ਪਦਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਹੋਤੀਹੈ॥ਸੇਵਕਕੀ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਜਬ ਸਤ
ਗੁਰੂਜੀਪ੍ਸੰਨ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬਤਿਸ ਸੇਵਕਪਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸ੍ਰੀਵਿਸ੍ਨੂ ਮਹਾਦੇਵ ਆਦੀ ਤੇਤੀ
ਸਕੋਟਿਦੇਵਤਾ ਪ੍ਸੰਨ ਹੋਜਾਤਾਹੈ ਇਸਮੈਕੁਛ ਸੰਸਾਨਹੀ ਹੈ॥ਜੌਨਸੇ ਜੀਵਸਤਗੁਰੂਕੋ
ਸਾਖਜਾਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਰੂਪਕਰਕੇਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਇਤਰ ਸਾਧਾਰਣਔਰਜੀਵੋਂਕੇ ਸਮਾਨ
ਜਾਨਕੇ ਛੋੜੀਬਹੁਤੀਨਿਰਾਦਰ ਸਹਤਸੇਵਾ ਕਰਛੋਡਤੇਹੈਂ ਸਤਗੁਰੂਕੇ ਮਹਤਕੋ ਨਹੀ
ਜਾਨਤੇਹੈਂ ॥ ਤੇਮਹਾਂਮੂਰਖਹੈਂ ਉਨਕੇਉਪਰ ਪਾਰਬ੍ਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕੀ ਕਬੀਭੀਪ੍
ਸੰਨਤਾਨਹੀਹੋਵੈਗੀ ॥ ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਕਬੀਰਕਾ ਵਚਨਹੈ ਕਬੀਰਮੇਰੇਮਨ ਅਸਚਰਯ ਹੈ
ਜੋਗੁਰੂਕੋਕਹਤੇਔਰ ॥ ਈਹਾਂਸਤਗੁਰਸਿਉਪਰਚਯਨਹੀ ਸੇਬਸਹੈਕੋਨੇਠੋਰ॥੧॥ਕਬੀ
ਰਮੇਰੇਮਨ ਅਸਚਰਯਹੈ ਜੇਗੁਰਕਉਕਹਤੇਔਰ॥ਹਰਿਰੂਠੇ ਗੁਰੁਠੌਰਹੈ ਗੁਰੁਰੂਠੇਨਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਠੌਰ॥੨॥ਟੀਕਾ ਹੇਸਾਧੁਸੰਗਤ ਸ੍ਰੀਕਬੀਰਜੀਕਹੈਹੈ ਕੇ ਜੌਨਸੇਮਾਨੁਖਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇਭਿੰਨ ਨਜੁਨਸਾਧਾਰਨਮਾਨੁਖੋਕੇਸਮਾਨਜਾਨਕਰ ਤਨੁਮਨਧਨ ਕਰਕੇਸੇਵਾ ਗੁਰੁਕੀਨਹੀਕ ਰਤੇਸਤਗੁਰੁਕੀ ਖੁਸੀਨਹੀਲੇਤੇਹੈ ਅਥਵਾ ਲੋਕਾਚਾਰੀਗੁਰੁ ਧਾਰਛੋਡਜਾ ਅਥਵਾਸੌਂਹ ਖਾਣੇਵਾਸਤੇ ਧਾਰਛੋਡਜਾ ਪੁਨਃ ਸਤਗੁਰੁਕੇਸਾਥ ਪਰਚਾਨਾਮਾ ਪਹਚਾਨਭੀ ਨਹੀਰ ਖਤੋਹੈ ਅਥਵਾਪਦਾਰਥਕੇ ਖਰਚਸੇ ਡਰਸੇ ਅਥਵਾਧਨਬਲਜਾਤੀ ਵਿਦਜਾਕੇ ਮਦਸੇ ਗੁਰੁਧਾਰਤੇਹੀਨਹੀਹੈ ਕਜਾ ਹਮਇਤਨੇਬਡੇ ਹੋਕੇ ਕੰਗਾਲ ਟੁਕੜੇਮਾਂਗਨੇਵਾਲੇ ਫਕੀ ਰੋਂਕੇਮਥਾ ਟੇਕੈਂ ਇਸਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇਗੁਰੂਨਹੀ ਧਾਰਤੇਹੈ। ਫਿਰਕਹਤੇਹੈ ਹਮਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕਸੈਸੁਖੀਹੋਵੈਕਬੀਰਜੀ ਬਚਨਕਰਤੇਹੈਂ ਵਹੁਮਾਨੁਖਨਹੀਹੈ ਗਰਧਬਹੈ ਉਨ ਕੋ ਮੈਰੀਧਿਕਾਰਹੈ ਉਨਮਾਨੁਖੋ ਉੂਪਰਮੁਝਕੋ ਬਡੋਅਸਚਰਯ ਨਾਮਅਫਸੋਸਹੈ ਬਡਾ ਅ ਫਸੋਸਹੈ ਸੋਅਨਥਬਨਬਾਤ ਕੋਬਨਾਯਾ ਚਾਹਤੇਹੈ ॥ ਵਹੁਜੀਵਬਿਨਾ ਗੁਰੁਕੇਪਰਚੇਸੇ ਪ ਰਲੋਕਮੈਕਹਾਂਬੈਸੇਂਗੇਉਤਮਲੋਕਤੋ ਉਨਕੋਕੋਈਮਿਲੈਗਾਨਹੀ ਪੁਨਃਮਹਾਂਘੋਰਨਰਕ ਮੈਹੀਉਨਕਾਨਿਵਾਸ ਹੋਵੈਗਾ॥੧॥ਪੁਨਃ॥ਕਬੀਰਜੀਸੇ ਸਿਖਨੇ ਪੁਛਜਾ ਕੇ ਹੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਯਦਜਪੀਗੁਰੁਕੋਪਰਮੇਸ੍ਵਰਰੂਪ ਜਾਨਕੇਸਿਖ ਸੇਵਾਕਰਤਾ ਰਹੇਗਾਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਭਜਨਆਦਿਕ ਨਹੀਕਰੇਗਾ। ਤਥਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਇਸਕੇਸਾਥ ਰੁਸਜਾਇਗਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇਕੋਪਹੋਨੇਸੇਫਿਰਭੀਵਿਚਾਰੇਜੀਵਕੀ ਦੁਰਗਤੀਹੀਹੋਈਭਖਤੋਪਿਲਸਨੇ ਨਸਾਂਤੋਥਜਾ ਧਿਃ ਨਿਖਿਧ ਲਸਨਰੋਗ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥਭਖਣਭੀ ਕੀਆਤਥਾਪੀ ਰੋਗਕੀਨ ਬ੍ਰਿਤੀਨਹੁਈਤਥਾਪੀਮਾਨਖਰੂਪਅਸਮਰਥਗੁਰੂਨੇਕਜਾਕੁਛਰਖਜਾਤੋਨਹੀਕਰਲੈਨੀਹੈ ॥ ਐਸੇਮਾਨਨੇਵਾਲਜੋਂਕੇ ਉੂਪਰਅਵਸੋਸ ਕਰਤੇਹੁਏਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰਜੀਨੇ ਦੂਸਰਾਸਲੋਕ ਉਚਾਰਣਕੀਆਹੈ ॥ ਕਬੀਰਮੇਰੇਇਤੀ ਕਬੀਰਜੌ ਕਹਤੋਹੈ ਕੇਮੇਰੇਮਨਮੈ ਬਡਾਅ-ਸਚਰਯਹੈ ਉਨਮਾਨੁਖੋਉੂਪਰ ਮਹਾਂਅਵਸੋਸਹੈ ਜੋਸਤਗੁਰੂਕੋ ਸਾਮਾਨਜ ਮਾਨੁਖ ਕੇਤੁ ਲ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰੀ ਸਕੜੀਸੇਹੀਨ ਜਾਨਤੇਹੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇ ਭਿੰਨਜਾਨਤੇਹੈਂ ਤੇਮਹਾਮੂਢ ਅਗਜਾਨੀਹੈਵਹੁਘੋਰਨਰਕੋਕੇ ਪਾਤ੍ਰਹੈਂਜੋਗੁਰੂ ਕੋਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇਭਿੰਨਜਾਨਤੇਹੈਂਕਿਸੀਨੇ ਕਹਜਾਜੀ ਆਪਗੁਰੂਕੋ ਕੈਸੇਜਾਨਤੇ ਹੋ।ਕਬੀਰਜੀ ਬੋਲੇਕੇਹਮ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇਭੀਅਧਿਕਜਾਨਤੇਹੈਂ। ਕਾਹੇਤੇਜੇਹਰਿ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਰੂਠੇਰੁਸਜਾਵੈ ਜਿਸਜੀਵਕੇ ਉੂਪਰ ਗੁਸੇਹੋਜਾਵੈ ਕੋਪ ਹੋਇਕੇ ਨਰਕੋਂਮੈ ਅਥਵਾਚੌਰਾਸੀ ਲਖਯੋਨੀਮੈ ਡਾਰਣੇਕੀ ਇਛਾ ਕਰੈਤਥਸਤਿਗੁਰੂਜੀਠੌਰਨਾਮ ਤਿਸਜੀਵਕੀਟੇਕਆਸ੍ਰਾ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਸੇ ਬਖਸ਼ਵਾਇ ਲੇਤੇਹੈਂ। ਨਰਕੋਂਸੇਚੌਰਾਸੀਲਖ ਯੋਨਜੋਂਸੇ ਰਖਲੇਤੇਹੈਂ। ਹੇਸਿੱਖਜੇ ਸਤ ਗੁਰੁਜਿਸ ਜੀਵਕੇਉੂਪਰਕੋਪਹੋਜਾਵੈ ਰੁਸਜਾਵੈ ਗੁਸੇਹੋਜਾਵੈ ਤਥਤੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰਖਜਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਹੀਂ ਕਰਤੇਹੈ। ਯਾਂਤੇਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀਮਹਿਮਾ ਗੋਵਿੰਦਜੀਸੇਭੀਅਧਿਕਹੈ॥ ੨ ॥ਕਬੀਰ ਗੁਰੁਗੋਬਿੰਦਦੋਨੋਖਰੇ ਕਿਸਕੇਲਾਗਉਪਾਇ। ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰੁਆਪਨੇ ਜਿਨਹਿਰਦੇ ਦਿਤਾਦਿਖਾਇ॥ ਟੀਃ ਕੇ ਯਦਜਪੀ ਗੁਰੂਅਰਗੋਬਿੰਦਜੀ ਦੋਨੋ ਮੇਰੇ ਸਨਮੁਖਖੜੇਤੇਹੈਂ ਅਥਵਾਦੋਨੋਬਰਾਬਰ ਖਰੇਹਾਂਉਤਮਹੈਂ ਏਕ ਜੈਸੇਹੈਂ ਅਬਮੈਂ ਕਿਸਕੀਪ੍ਰਥਮ ਚਰਨੀ ਲਾਗੂੰ।ਐਸਾ ਸੰਸੈਉਤਪਤਹੁਏਪੀਛੇਆਪਹੀਕਹਤੇਹੈਕੇਪ੍ਰਥਮਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਚਰਣੀ ਲਾਗਨੇਯੋਗਹੈ ਕਾਹੇਤੇਜਿਸ ਸਤਗੁਰੂਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀਗੋਵਿੰਦਜੀਕੇਮੇਰੇਹਿਰਦੇਮੈਂਹੀ ਮੁਝਕੋ ਦਿਖਾਇਦੀਆਹੈ ਯਾਂਤੇਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀਮਹਿਮਾ ਗੋਬਿੰਦਜੀਸੇਭੀਅਧਿਕਹੈ।ਜੈਸੇਸਰਬੇ ਪਦਾਹਸ੍ਰਿਪਦੇਨਿਮਗਨਾਭਵੰਤੀ ਹਾਥੀਕੀਪੈੜਮੈਸਾਰੇਹੀਪੈਰ ਆਇਜਾਤੇਹੈਂ।ਤੈਸੇ ਸਤ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾਕੇਅੰਤਰਹੀਸਾਰੇਹੀ ਜਪਤਪਪੂਜਾਚਾਰਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤਦਾਨ ਆਇਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਸਤਗੁਰੂਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤੇਕਰਤੇ ਸਾਰੀਆਰਬ੍ਹਲਾ ਵਿਤੀਤਹੋ ਗਈਹੈ। ਅਰਕਿਸੀ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕਕੇ ਵਸਸੇ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਨਹੀਭੀਹੁਈਤਥਾਪੀ ਹੇਸਿਖਸਤਗੁਰੂ ਕੀਸੇਵਾਸੇਉਪਰਾਮਨਹੋਵੇ ਉਦਾਸਨਹੋਜਾਵੇਜੋਮੈਂਸਾਰੀ ਆਰਬਲਾਸੇਵਾ ਕਰਤਾਰਹਜਾ ਹੂੰ ਮੁਝਕੋਨਿਹਸੰਸੈ ਪਦਕਾਲਾਭ ਨਹੁਆ ਏਵੇਂ ਨਿਸਫਲਹੀ ਸੇਵਾਗਈ ਐਸੇਜਾਨਕੇ ਸੇਵਾਕਰਣੈਸੇ ਹਟ ਨਜਾਵੇ। ਕਿਉਂਕੇ ਸਤਗੁਰੂਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸਫਲਹੋਤੀਹੀਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੁਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾਅਤਿਸਲਫਹੈ।ਵਹੁਸੇਵਕ ਗੁਰੂਕੀਸੇਵਾ ਕੇਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇਤਹਾਂਕੇ ਸੁਖਭੋਗਭੋਗਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀਕੇਸਾਥਹੀ ਮੁਕਤਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸਅਰਥਵਾਲਾ ਮਨੂਜੀਕਾ ਵਚਨਊਪਰ ਲਿਖਆਏਹੈਂ।ਯਾਂਤੇਈਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖਤੇਹੈਂ। ਯਾਂਤੇਹੇਸੰਤਜਨੋ ਸੇਵਾ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀਬੜੀਕਠਿਨਹੈ ਪਰੰਤੁਜਿਸਸੇਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਸਿਦਕ ਦੇਕੇਕਰਾਵੈ ਸੋਕਰਸਕਤੇਹੈ ਸੇਵਕਕੇਕੁਛਅਧੀਨਨਹੀਂਹੈ ਤਥਾ ਪੀ ਸੇਵਕ ਕੋਸਾਬਤੀਰਖਣੀਚਾਹਜੇ। ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜਬਕਿਤਨਾਕਕਾਲਸੇਵਾਕਰਤੇ ਹੁਏ ਵਿਤੀਤਹੁਆ ਤਦਨੰਤਰ ਸ਼੍ਰਾਂਕੇ ਕਿਨਾਰੇਜੋਹਜੂਰਕਾਦਮਦਮਾਂ ਤੁਮਨੇਦੇਖਾਹੈ ਤਬ ਤਿਸਕੇਬਣਨੇਕੀ ਤਜਾਰੀ ਹੁਈ ਤਿਸਦਮਦਮੇ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਹਮਕੋ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਦਮਦਮੇਕੀਅੰਬਾਰਤਵਾਸਤੇਪਰਬਤਸੇਚੁਨਾਂਪਥਰਲਕੜੀਲਜਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ੧੧੦੦ ਯਾਰਾਂਸੈਸਿੰਘਮਾਰੀ ਤਾਬਜਾਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਰਦੀਆ। ਤਦਨੰਤਰਏਕ ਮਹੀਨਾ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਦੋਨੋ ਵਕਤ ਮਿਲਤਾ ਰਹਜਾ ਸਭਕੋ। ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਪੁਨਃ ਅਸ੍ਰ ਪਹਰਪੀਛੇਪ੍ਰਸ਼ਾਦਕੇ ਮਿਲਨੇਕਾਹੁਕਮਹੁਆ ਤਬਭੀਅੱਛਾਨਿਰਬਾਹਹੋਤਾਜਾਵੇ। ਪੁਨਾ ਹਜੂਰਸੇਅੰਨਦੇਨੇਕਾਤੀਸਰੇਦਿਨਹਮਕੋਹੁਕਮਹੁਆਤਬਭੀ ਅਛਾਨਿਰਬਾਹਹੋਤਾ ਜਾਵੇ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਚਾਰਦਿਨਪਾਂਚਦਿਨਛੇਦਿਨਪੀਛੇਅੰਨਪਾਨੀਮਿਲਨੇਲਾਗਾਬਡੀਭਾਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਸ੍ਟੀਲਗਨੇ ਲਾਗੀ। ਹਮਾਰੇਸਾਥਸੇਪ੍ਰਥਮਥੋੜੇਸੇ ਸਿੰਘ ਹਟਗਏ ਫਿਰ ਚੌਥਾ ਹਿਸ੍ਸਾ ਹਟਗਏ ਪੁਨਃ ਮਾਰੇਭੂਖਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਠਹਰਸਕਜਾ ਸਹਜੇਸਹਜੇ ਸਭ ਹਟਗਏ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਦੋਪਹਰਪ੍ਯੰਤ ਸਿੰਘ ਅਪਨੀ ਕਿਰਤਕਰਕੇ ਅੰਨਪਾਣੀਕੇ ਖਾਨਪਾਨ ਕਾ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰੈ। ਉਸਕਾਲ ਦੋਪਹਰਸੇ ਪੀਛੇ ਸਿਖਥੋੜੇਸੇ ਆਇਕੇ ਦਮਦਮੇਕੀ ਭੀ ਸੇਵਾਕੀਆਕਰੈ। ਪਰੰਤੁ ਹਮਾਰੇਕੋਤੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇਕੇਵਲ ਅਪਨਾ ਭਰੋਸਾ ਹੀ ਥਖ ਸ਼ੀਸ਼ਕਰਦੀਆ ਹਮਨੇਦੋਇਈਂਦ ਲੈਕੇਖੁਬਦਿਢਕਰਕੇ ਪੇਟਕੇ ਸਾਥਬਾਂਧਲਈ ਜਥ ਭੂਖਪਜਾਸ ਲਾਗੇਤਥਸ੍ਨਦੀਕਾ ਜਲਪਾਨ ਕਰਲੇਵੈ ਔਰਕੁਛਨਖਾਵੈਂ ਪਰੰਤੂ ਥਲ ਧਾਰਕੇ ਖੂਬਤਕੜੇਹੋਕੇ ਕਮਰਕਸਾ ਕਰਕੇਦਿਢ ਹੋਕਰਕੇਸੇਵਾਕਰਤੇਰਹੇ। ਪਰੰਤੂ ਸ ਤਗੁਰੂ ਜੀਆਪਹੀ ਸਿਦਕ ਬਖ਼ਸ਼ਕੇਅਪਨੀਸੇਵਾ ਆਪਹੀਕਰਾਵਤੇਰਹੇ। ਬਾਕੀ ਕੀ ਸੰਗਤ ਉਨੇਪੁਰੀਮੈਂਆਧਾਦਿਨਮੇਹਨਤਮਜੂਰੀ ਕਰਕੇਅੰਨਪਾਨੀਖਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਅ ਰਧਦਿਨਸੇਵਾਮੈਹਾਜਰਹੋਜਾਵੈ। ਹੇਸਿਖਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਕਰਤੇਹੁਏਏਕਾਦਸ ੧੧ ਮ ਹੀਨੇਮੈ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤਜਾਰਹੁਆ। ਤਦਨੰਤਰਕਰਣਕਾਰਣਜਜੋਤੀਸ੍ਰੂਪਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਦੇਖਕੇਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੁਏ ਜੋਜੋਸੇਵਾਮੈਂ ਹਾਜਰਰਹੇਥੇਉਨਕੇਮਨਕੇ ਸੰਕ ਲਪਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭਕੋਬਖਸੀਸਕਰਤੇਭਏ। ਕਿਸੇਕੋਕੜਜਾਂ ਕੀਜੋੜੀ ਕਿਸੇਕੋਕੰਠਾ ਕਿਸੇਕੋਘੋੜਾਦੁਸ਼ਾਲਾ। ਤਦਨੰਤਰਹਜੂਰਨੇਸੇਵਕਕੋਭੀਯਾਦਕੀਆ ਕੇਕਹੋਭਾਈਵੀਰ ਸਿੰਘਾਜੋਜੋਸਿਖ ਤੇਰੇਸਾਥਸੇਵਾਕਰਤਾਰਹਜਾਹੈ ਉਨਸਭਕੋਬੁਲਾਵਹੁ। ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਜੀ ਹਜੂਰਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰ ਸਭਸਿਖਾਂਕੋਬੁਲਾਇਕੇ ਹਾਜਰ ਕੀਆ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਬਡੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਭਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕਰਕੇ ਸਭਸਿਖੋਂਕੀਓਰਦੇਖਕੇਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੁਏਮਨਬਾਂਛ ਤ ਵਰਸਭਸਿਖੋਂਕੋਦੀਏ।ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰਇਸਸੇਵਕੀ ਓਰਭੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ ਕਰੁਣਾਰਸੀਲੇ ਨੈਨਹੁਸੇਦੇਖਕੈਬਚਨਕੀਆਕੇ ਮਾਂਗਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘਾਜੋਇਛਾਤੇਰੀ ਹੈਸੋਵਰਮਾਂਗਲੈ ਹਮਤੇਰੇ ਪਰਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੈਂਔਰਇਸ ਸੰਸਾਰਮੈਹਮਕੋਅਦੇਯਭੀਕੁਛ ਨਹੀਂਹੈ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀਕੇਰਾਜ ਆਦਿਕ ਹਮਆਪਨੀਸਾਮਰਥ ਸੇ ਦੇਸਕਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਤੁਝਤੇ ਅਧਿਕ ਪਜਾਰਾਭੀ ਹਮਕੋਕੋਈਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਯਾਸਿੰਧੁਕੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਮੰਦਮੰਦਮੁਸਕਾ ਨ ਸਹਤਬਡੇਮਾਧੁਰੇਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਗਦਗਦਬਾਨੀਸੰਯੁਕਤ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧੁਕੀਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸੇਵਕਨੇਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਕੇਹੇਦੀਨਬੰਧੋ ਦੀਨਾਨਾਥਦਯਾਲੁ ਜੀ ਹੇਅੰਤਰਯਾਮੀਪ੍ਰਭੂਸਾਹਿਬਹੋਇਦਇਆਲਕ੍ਰਿਪਾਕਰੇਤਾਅਪਨਾ ਨਾਇਜਪਾਇਸੋ ਜੋਤੁੰਤੁਠਾ ਮੇਹਰਵਾਨ ਨਾ ਦੂਜਾ ਵਿਖਾਲ। ਹੇਸਾਮਰਥਸੁਆਮੀਜੀ ਸ਼ੇਖਫਰੀਦੈ ਖੈ ਰਦੀਜੈ ਇੰਦਗੀ। ਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀਸੇਵਕਕੋਆਪਕੀਆਗਜਾਹੋਵੇਤਾਂਕਿਸੇਪਰਥਤਕੀ ਕੰਦਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈਂ ਏਕਾਂਤਬੈਠਕੇਤਪ ਕਰੇ ਅਬਪ੍ਰਭੁ ਏਹੀ ਇਛਾਹੈ॥ ਤਬਹੁਕਮਹੁਆ ਕੇ ਸੁਣ ਭਾਈ ਸਿਖਾਜੋਕਰਔਰਜਨਮਧਾਰਣੇਕੀਅਭਿਲਾਖਾਹਈ ਤਾਂਤਪਕਰਤੂੰਅਪਨੇਆਪਕੋ ਭਾਈ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ਸੇ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਾਨਤਾਹੈਂ ਹਸਤਾਮਲਕਵਤਨਿਰਸੰਦੇਹ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੁਆਹੈ॥ਫਿਰਕਿਸ ਪਦਾਰਥਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਤਪ ਕਰਣਕੀਇਛਾ ਕਰਤਾਹੈ ਸੋਕਹੁ ਵੇਦਕਾ ਵਚਨਹੈ ਕੇ॥ਆਤਮਾਨੰਚੇ ਦ੍ਵਿਜਾਨੰਯਾਦਯਮਸਮੀਤਿ ਪੁਰੁ-ਖਃ ਕਿ ਮਿਚ੍ਛਨਕਸਜ਼ਕਾਮਾਯਸ਼ਰੀਰਮਨੁਸੰਜ੍ਵਰੇਤ ਇਤਿਸ਼੍ਰੁਤੇ ॥ ਟੀਃ ਚੇਦਯਦਿਗੁਰੁ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਇਸਪੁਰੁਖਨੇ ਐਸੇਜਾਨਲੀਆਹੈ ਕੇ ਸਤਚਿਤਆਨੰਦ ਰੂਪਜੋਬ੍ਰਹਮਹੈ ਸੋ ਮੇਰਾਹੀ ਆਤਮਾਹੈ ਮੇਰੇਆਤਮਾਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਹੈ ਹਸਤਾਮਲਕਵਤ ਐਸੇ ਦ੍ਰਿਢਨਿਸ ਚੈ ਕਰਕੇਅਪ੍ਰੋਖਨਾਮਸਾਖਜ਼ਾਤਕਾਰ ਨਿਸਚੈਕਰਲੀਆਹੈ॥ਕਿਮਿਛਨਿਤਿ॥ਕਿਸਪਦਾ ਰਥਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਛਾਕਰਕੇ ਕਿਸਕੀਕਾਮਨਾਕਰਕੇ ਜੜਜੰਗਮਆਦਿਕ ਸਾਰਾ ਹੀ ਜਗਤਬ੍ਰਹਮਰੂਪਹੈ ਮੇਰਾਹੀਆਤਮਾਹੈ ਸਜਾਤੀ ਵਿਜਾਤੀ ਸ੍ਵਗਤ ਇਸਤੀਨਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਭੇਦਸੇ ਰਹਤਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਖੰਡਹੈ ਦੇਸਕ੍ਰਿਤ ਕਾਲਕ੍ਰਿਤਵਸਤੁਕ੍ਰਿਤਭੇਦਸੇ ਰਹਤਹੋਣੇਸੇ ਯਾਂਤੇਅਨੰਤਹੈ ਆਕਾਸਵਤਪੂਰਣਹੈ ਹੇਸਿਖ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਅਪਨੇਆਤਮਾਕਾਸ੍ਵਰੂਪ ਜਿਸਨੇਪਰੰਪਰਾਸੇਪ੍ਰਾਪਤਬ੍ਰਹਮਵਿਦਜ਼ਾਕੇ ਸਾਂਪ੍ਰਦਾਯਕ ਆਚਾਰਯਸੇ ਦ੍ਰਿਢਨਿਸਚੈਕੀ ਆਹੈਪਨਃਕਿਸਕਾਮਨਾਕੀਪੂਰਣਤਾਵਾਸਤੇ॥ਸ਼ਰੀਰਰੇਤਿ॥ਕਜ਼ਾਅਪਨੇਸਰੀਰਕੋਤਪਾਵੇ ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੁਤੇ॥ਅਬ ਸਰੀਰਕੇ ਤਪਾਵਨੇਮੈਤਤਵੇਤਾਕਾ ਕੋਈਭੀਪ੍ਰਯੋਜਨਨਹੀਂ ਰਹਜ਼ਾਹੈ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖਕੋ ਸਰੀਰਕੇ ਤਪਾਨੇਕਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਰਹਜ਼ਾਨਹੀਹੈ ਕੋਈ ਕਾਰਯ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਰਹਜ਼ਾਨਵਾਨਕਾਸੰਸਾਰਮੈ ਥੁੜਿਆਰਹਜ਼ਾਹੀਨਹੀਹੈ ਫਿਰਕਿਸਅਰਥਸਰੀਰ ਕੋ ਤਪਾਵੇ॥ਸੇ ਹੇਸਾਧੋ ਤੂੰ ਅਬਕਹੁਅਬਤਤ੍ਵੇਤਾਹੋਕੇ ਕਿਸਪ੍ਰਯੋਜਨਕੀਸਿੱਧੀ ਅਰਥ ਤਪ ਕਰਾਚਾਹਤਾ ਹੈ॥ਤੂੰਹਾਥੀਕੀ ਅੰਬਾਰੀਮੈ ਬੈਠਕੇਹਾਥੀਕੀਅਸ੍ਵਾਰੀਕਰ ਘੋੜਜਾਂਪਰ ਚੜ੍ਹ ਲੰਗਰਜਾਰੀਕਰ ਤੇਰੇਪੀਛੇ ਹਜਾਰੋਂ ਲਖੋਂਅੰਨਖਾਵੈਗੇ॥ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਰਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨਸੁਨਕੇ ਸਿਖੋਵਾਚ॥ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਤੀਨੋਕਾਲੋਂਕੇਗਜ਼ਤਾ ਸ਼ਤਗੁਰੂਜੀ ਲੰਗਰ ਅਰਹਾਥੀਘੋੜੇ ਆਦਿਕੋਂਕੀਸੇਵਾਕੌਨਕਰੇਗਾ ਮੈਏਕਾਏਕੀ ਅ-ਸਹਾਯ ਹੁਆ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਸਿਖਕੀ ਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ਹੇਸਿਖਤੂੰ ਅਬ ਨਿਸਚਿੰਤਹੋਇਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰਬੈਠਕੇ ਸਾਧਸੰਗਤਕੋਪ੍ਰੇਮੀਸਿਖਾਂਕੋ ਦਰਸਨ ਦੇਤਾ ਰਹੋ ਸਬਕੇ ਉਪਰਹੁਕਮਕਰਤਾਰਹੁ ਮੈ ਆਪਹੀਤੇਰਾ ਲੰਗਰਕਰੋਂਗਾ ਮੈਹੀ ਘੋੜੇਹਾਥੀਕੀ ਲਿਦ ਹਟਾਵਨ ਆਦਿਕ ਸਬਸੇਵਾਕਰੂੰਗਾ ਮੈਹੀ ਤੇਰੇਸਰਥਕਾਰਯਰਾਸ਼ਕਰੂੰਗਾ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਖੀਸਾਮੇਰਾ ਔ ਹਾਥਤੇਰਾ ਜੋਜਿਸਨੂੰ ਤੇਰੀਇਛਾਹੋਵੇ ਸੋ ਬਖਸੀਸ ਕਰਬੈਠਕੇ ਆ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੰਦਭੋਗਕਰ ਪਰੰਤੂ ਦੋ ਕਾਮਨਹੀਂਕਰਨੇ ਕਜਾ ਏਕਤੋ ਕਰਜਾਨਹੀ ਉਠਾਵਨਾ ਦੂ-
ਸਰਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੀਅੰਸੁ ਗ੍ਰਹਣਨਹੋਕਰਣੀ ਜੇ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੀਅੰਸਗ੍ਰਹਣ
ਕਰੇਗਾ ਤਬਪੋਟਜਲਜਾਇਗੀ ਔਰ ਤੂੰ ਕਿਸੇਬਾਤਕੀ ਸ਼ੰਕਾਨਾਕਰ ਕੇਵਲਪਕੇਫਲ
ਕਾ ਭੋਗੜਾਬਨਜਾਰਹੋ ॥ ਫੀਲਘੋੜਾਰਥਪੈਦਲ ਚਾਰਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸੈਨਾਤੇਰੀਆਗਜਾਮੈ
ਤੇਰੇਹਾਜਰਰਹੇਗੀ ਤੂੰ ਏਠਾਹੁਕਮਕਰਤਾ ਰਹੁ॥ਬਾਰੰਬਾਰ ਹਜੂਰਕਾ ਏਹੀਹੁਕਮ ਹੋਤਾ
ਭਯਾ ਕਜਾਭਾਈ ਕਰਮਕੀ ਰੇਖਾ ਭੋਗਨੀਹੀ ਪੜਤੀਹੈ ਅਵਸਜਮੇਵ ॥ ਇਸਮੈਗੁਰੂ
ਕਾ ਵਚਨਭੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ॥ਲੇਖ ਨ ਮਿਟਈਹੈਸਖੀ ਜੋਲਿਖਿਆਕਰਤਾਰ॥ਜੇਪੂਰਬ ਹੋਵੈ
ਲਿਖਿਆ ਤ ਗੁਰੁ ਕਾ ਸਬਦਕਮਾਉ॥ਇਤ੍ਜਾਦੀ॥ਬਿਨਾਕੁਰਤੰ ਨ ਖੀਯੰਤੇ ਕਲਪਕੋ
ਟਿਸਤੈਰਪਿ॥ਅਵਸਜਮੇਵ ਭੁਕ੍ਤੰਖਜੰ ਕ੍ਰਿਤੰ ਕਰਮਸੁਭਾਸੁਭੰ ॥ਇਤਿ॥ਹੇ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ
ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨ ਹਮਨੇ ਅਪਨੇ ਸਿਰਪਰ ਧਾਰਣਕਰਲੀਆ
ਸਤਬਚਨਮਾਨਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ॥ਸੰਕਾ
ਹੇ ਭਗਵਨ ਐਸੇ ਕਰੁਣਾਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਗੁਰੂਕੀਸੇਵਾ ਯਦਜਪੀਕਠਿਨਹੈ ਤਥਾਪੀ ਥੋੜੇ
ਹੀਦਿਨਮੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਪਰਮਦਯਾਲੂ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਸਤੀ ਸੇਵਕਕੋਚਾਰੋਧਰਮਅਰਥ
ਕਾਮਮੋਖ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥਦੇਤੇਹੈਂ॥ਯਾਤੇ ਐਸੇ ਉਤਮਮਹਤ੍ ਵਾਲੇਸਤਗੁਰੂਜੀ ਕੀ
ਸੇਵਾ ਸਭੀਲੋਕ ਕਿਉਂਨਹੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸਤਜਹੈ ਤੇਰਾਕਹਣਾ ਪਰੰਤੂ
ਜੈਸਾ ਪੂਰਬਕੇ ਜਨਮੋਕਾ ਸੰਸਕਾਰਹੋਵੈ ਤਿਸਸੰਸਕਾਰਕੇ ਅਨੁਸਾਰਹੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾ-
ਮਸੀ ਸਾਤ੍ਵਕੀਬੁਧੀਹੋਤੀਹੈ ਤਿਸਾਂ ਸਕਾਰੋਕੇ ਅਨਸਾਰਹੀ ਸ੍ਵਭਾਵਹੋਤੋਹੈ ॥ ਤਥਾਚਸਾ
ਸਤ੍ਰੰ॥ਆਯੁਃਕਰਮਚਵਿਤ੍ਤੰਚਵਿਦ੍ਜਾਨਿਧਨਮੇਵਚ ॥ ਪੰਚੈਤਾਨਜਪਿਸ੍ਰਿਜਨੰਤੇਗਰਭ
ਸਤ੍ਰਸਜਦੇਹਿਨਃ॥੧॥ ਟੀਃ ਹੇ ਸਿਖ ਪੂਰਬਸੰਸਕਾਰੋਂ ਅਨੁਸਾਰਹੀ ਗਰਭਮੈਇਸਥਿਤ
ਹੁਏ੨ਸਬਜੀਵੋਂਕੇ ਯੇਆਯੁ ਆਰਬਲਾ ੧ ਕਰਮਸਭਪੁੰਨਰੂਪ ਅਥਵਾਪਾਪ ਰੂਪ ਇ-
ਤਨਾਚਿਤਜੀਵੇਗਾ ਪੁੰਨਕਰਮਕੇ ਕਰਣੇਮੈ ਅਥਵਾ ਪਾਪਕਰਮਕੇ ਕਰਣੇਮੈਇਸਜੀਵ
ਕੀ ਬੁਧੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤਰਹੇਗੀ॥੨ ਇਤਨਾਧਨਇਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਗਾ ੩ ਵਿਦ੍ਜਾਇਤ-
ਨੀਕ ਇਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਗੀ ੪ ਆਮੁਕਨਿਮਿਤ ਨਾਮਕਾਰਣਕਰਕੇ ਯੇ ਜੀਵਮਿਤ੍ਰ
ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਗਾਜੀਵਕੇ ਜੀਵਤਅਵਸਥਾਕੇ ਯੇਪਾਚਨਮਿਤ੍ਰਚੇਜਾਤੇਹੈਂ ਬਿਧਾਤਾਈਸ੍ਰ
ਰਚ ਦੇਤੇਹੈ॥ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਭਾਵ ਯਾਂਤੇ ਕਿਸੇ ਕੇ ਅਧੀਨਨਹੀਹੈ ਸ੍ਵਾਭਾਵਕੇ ਸਭੀਅਧੀਨ
ਰਹਤੇਹੈ ਜੋਜੋ ਜੀਵਨੇ ਆਯੁਭਰਮੈ ਕਰਮਕਰਣੇ ਹੋਤੋਹੈ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕਹੀ ਬਾਲਜ ਅ-
ਵਸਥਾਮੈ ਉਸਕਰਮਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਥਮਹੀਚੇਸ੍ਟਾ ਦ੍ਵਾਰਾਉਸਕਰਮਕੋ ਸੂਚਨਕਰਾਵਤੇ
ਹੈ॥ਇਸਅਰਥ ਮੈ ਹਮ ਅਪਨੇਆਪਕੋਹੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਰਖਤੇਹੈਂ॥ਜੈਸੇ ਹਮਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਾ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਜ ਅਵਸਥਾਮੈਗਉਆਂ ਚਾਰੀਆਂਹੈ ਤਬਹਮਾਰਾ ਯਕਰਮਥ'ਕੇ ਜੋਕੋਈਹਮਾਰੇਆਗੇ ਗਉ ਅਪਨੀਕੋਰਲਾਇਦੇਤਾਥਾ ਤਬਹਮ ਉਸਕੋ ਚਰਾਇਲਜਾਤੇਥੇ ਉਸਗਉ ਵਾਲੇ ਪੁਰੁਖਕੋ ਹਮਕਬੀਭੀਨਹੀਂਕਹਤੇਥੇ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇਆਗੇ ਅਪਨੀਗਉਕੋ ਕਿਉਂ ਕਰ ਗਯਾਹੈ।ਹਮਨਹੀ ਕਿਸੀਕੋਭੀ ਰੋਕਤੇਥੇ॥ਤਬਹਮਾਰੇ ਭਾਈਲੋਕਹਮਾਰੇਪਰਤੰਗਹੁਏ ਕਰਤੇਥੇ ਕੇ ਤੁਮਜੋ ਇਨਕੀ ਗਉਆਂਚਰਾਤੇਹੋ ਕਜਾਤੁਮਇਨਸੇ ਨੌਕਰੀਪਾਤੇ ਹੋ ਤੁਮ ਔਰਕਿਸੀਕਾ ਪਸੂਮਤਚੁਗਾਯਾਕਰੋ॥ਤਬਹਮਨੇ ਕਹਜਾਕੇ ਹਮਇਨ ਲੋਗਨ ਕੀ ਗਾ-ਉਆਂ ਚੁਗਾਵਨੇਸੇ ਨਹੀਂਹਟੈਗੇਹਮਾਰਾਇਸਮੈ ਕਜਾਹਰਜਾਹੈ॥ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸੇ ਏਕ ਗਉ ਕੋ ਚਰਾਵਨੇਅਰਥ ਲਕੜੀਪਕੜੀ ਜੈਸੇਅਨੇਕਗਉਆਂਕੇ ਚੁਗਾਨੇਅਰਥਲਕੜੀਪ ਕੜੀ ਇਸਮੈਹਮਾਰੀ ਯਦਕਿੰਚਤਭੀਹਾਨੀਨਹੀਹੈ॥ਜੈਸੇ ਏਕ ਗਉਕੇ ਪੀਛੇਗਏਤੈਸੇ ਅਨੇਕਗਉਆਂ ਕੇ ਪੀਛੇਗਏ ਇਸਮੈਕੁਝ ਅਧਿਕਨਜੂਨਤਾਤੋ ਹੈਨਹੀ ਵਿਚਾਰਕੀਏ ਪੀਛੇ ਤੋ ਉਲਟਾ ਕੁਛਅਧਿਕਤਾ ਹੀ ਦੇਖ ਪਰਤੀਹੈ॥ਔਰ ਕੋਈਭੀ ਇਸਮੈ ਹਮਾਰੀ ਹਾਨੀ ਨਹੀਹੈ ਕੇਵਲਏਕਲਕਰੀ ਮਾਤ੍ਰਹੀਹਮਕੋ ਪਕੜਨੀ ਪਰਤੀਹੈ॥ਇਸਬਾਤ ਕੋ ਦੇਖ ਸੁਣਕੇ ਸਾਰੇਨਗਰਕੇ ਲੋਕ ਹਮਾਰੇਹੀ ਆਗੇ ਕਰਦੇਵੈ ਹਮਭੀਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਹੋਕੇਗਉਆਂਕੋ ਬਨਮੈਚੁਗਾਇਲਜਾਵੈਕਬੀਭੀਕਿਸੀਗਉਕੋਛਟੀਹਮਨਹੀਂਲਗਾਵਤੇ ਥੇ ਜਿਸਓਰਸੇਗਉਕਾ ਹਟਾਨਾਹੋਵੈ ਤਬ ਸਾਢੇਸੇ ਹਟਾਇਦੇਨਾ ਅਥਵਾਅਵਾਜਦੇਦੇਨੀ ਗਉਆਂਭੀ ਐਸਜਾਂ ਸੁਸੀਲਹੋਜਾਤਜਾਂਭਜਾਂ ਜੋਹਮਾਰੇ ਮਨਕੇ ਅਨੁਸਾਰਹੀਚਾਲੈਚੁਗੈਂ ਜਹਾਂ ਪਰ ਚੁਗਾਨੇਕੀਹਮਾਰੀਮਰਜੀਹੋਵੈਤਹਾਂਹੀ ਚੁਗਤਜਾਂਰਹੈ ਬਿਨਾਹਮਾਰੇ ਅਵਾਜ ਦੇਨੇਸੇ ਔਰ ਬਨਮੈ ਨ ਜਾਵੈ ਔ ਜਬਕੋਈ ਸੰਤਬਨਮੈ ਆਜਾਵੈ ਤਬ ਜਿਸ ਗਉਕੋ ਦੋਹਜਾ ਚਾਹੈ ਉਸੀਕੋ ਦੋਹਲੇਵੈਂ ਸਾਧੁਆਂ ਕੋ ਦੂਧਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕਰਕੇ ਦੂਧ ਪਜਾਵੈ॥ ਜਬ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕਾ ਸਮਾ ਹੋਵੈ ਤਬ ਹਮਨੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਅਵਾਜ ਦੇ ਦੇਨੀ ਤਬ ਹਮਾਰੀਅਵਾਜਸਾਥਹੀ ਸਬਗਉਨੇ ਝਟਪਟ ਏਕਠੇ ਹੋਜਾਨਾ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਸਮਾ ਵਿਤੀਤਹੁਆ ਤਬਹਮਾਰੇਭਾਈ ਲੋਕ ਬਹੁਤਤੰਗਹੋਵੈ ਤਬਹਮਨੇ ਗਾ ਉਆਂ ਕਾ ਚਰਾਨਾ ਛੋਡਕੇ ਸਰਕਾਰਕੀਨੌਕਰੀ ਕਰਲਈ॥ ਤਿਸਤੇਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇਪਾਸ ਸੇਵਾਮੈ ਹਾਜਰਰਹੇ ਕੁਰੀਨਗਰੀ ਮੈ ਤਿਸਤੇ ਉਪਰੰਤ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀਆਗਜਾਰੂਪ ਸੇਵਾਮੇ ਹਾਜਰਰਹੇ॥ ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗ ਜੈਸਾ ੨ ਜਿਸਕਾਸੰਸਕਾਰਹੋਤਾਹੈ॥ਤੈਸਾ ੨ ਹੀ ਮੇਲਆਇਮਿਲਤਾਹੈਯੇ ਕਿਸੀਕੇ ਕੁਛਅਧੀਨਨਹੀਹੈ॥ਮੰਕਾ॥ਹੇ ਹਮਵਿਤ ਵਰੀਯਾਨ ਸਰਬ ਸੰਸਜੋਂਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਕੇ ਜਬਕਿਸੀਕੇ ਕੁਛਅਧੀਨ ਨਹੀਹੈ ਜੋਕੁਛ ਹੋਤਾਹੈ ਸੋਜੀਵਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਨੁਸਾਰਹੀਹੈ ਤਬ ਉਦਮਕੁਛਨਕਰਨਾਚਾਹੀਏ॥ ਇਸੀਅਰਥਮੈ ਰਹਰਾਸਮੈਗੁਰੂਜੀ ਕਾਵਚਨਕੀਪ੍ਰਮਾਣਮੈ ਤਥਾਗੁਰਸਬਦ ॥ਕਾਹੇਰੇਮਨਚਿਤਵਹਿਉ ਦਮਜਾਆਹਰ ਹਰਿ ਜੀਉਪਰਿਆ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਵਚਨੋਂਸੇ ਐਸੇਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤਾਹੈ ਜੋਜੋਕੁਛ ਦੁਖਸੁਖ ਲਾਭ ਅਲਾਭਆਦਿਕ ਅਵਸਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤਜੀਵਕੋਹੋਤੀਹੈ ਸੋਇਸਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀਹੋਤੀਹੈ ਜੀਵਕਾਆਦਿਕਵਾਸਤੇ ਉਦਮਕਰਣੇਸਬਨਿਸਫਲਹੈ ॥ ਸੰਸਾਰਮੈ ਦਖਨੇ ਮੈਂ ਆਤਾਹੈਕੇਬਿਨਾਉਦਮਕੇਕੁਛਨਹੀਂਬਨਤੋਹੈ॥ਜੋਪੂਰਬਹੋਵੈ ਲਿਖਿਆ ਤਾ ਗੁਰੁਕਾ ਸਬਦਕਮਾਉ।ਐਸਾਗੁਰੂਜੀਲਿਖਤੇਹੈ । ਪੁਨਃਐਸਾਭੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਵਚਨਹੈ ਕੇਸਾਧੇ ਮਨਕਾ ਮਾਨਤਿਆਗੋ॥ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧਸੰਗਤ ਦੁਰਜਨਕੀ ਤਾਂਤਿਅਹਿਨਿਸਿਭਾਗੋ ॥ ਖਟ ਘਾਲਿ ਕੁਛਹਥੋਦੇਇ । ਨਾਨਕਰਾਹ ਪਛਾਣੈਸੇਇ ॥ਨਾਨਕ ਅਗੈਸੋ ਮਿਲੈ ਜੋ ਖਟੇ ਘਾਲੈਦੇਇ। ਮਿਠਾਬੋਲਨਨਿਵਚਲਨਪਲਿਓਭੀਕੁਛਦੇਨ ॥ ਰਬਤਿਨਾਦੀ ਬੁਕਲੀ ਓਹਜੰਗਲਕਿਉ ਢੂਢੇਨ॥ਮਨਮੈਚਿਤਵਉ ਚਿਤਵਨੀਉਦਮਕਰਉਉਠਨੀਤ॥ਉਦਮ ਕਰਹੁਵਡਭਾਗੀਓ॥ਉਦਮ ਕਰ ਹਰਿਜਾਪਣਾ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਵਚਨੋਂ ਸੋ ਐਸੇਮਾਲ ਮ ਹੋਤਾਹੈਕੇਬਿਨਾਉਦ।ਕੇਕੁਛਨਹੀਂਬਨਤੋਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਬਚਨੋਮੈਂ ਭੀ ਵਿਰੋਧਆਯਾ ਕਿਸੀ ਅਸਤ੍ਰਲਮੈਪ੍ਰਾਰਬਧਕੋਮੁਖਰਖਤੇਹੈ ਕਿਸੀਅਸਤ੍ਰਾਨਮੈ ਪੁਰੁ ਖਪ੍ਰਯਤਨ ਕੋ ਮੁਖਰਖਤੇਹੈ॥ਇਸੀਅਰਥਮੈ ਹਮਕੋ ਬਡਾਭਾਰੀਸੰਦੇਹ ਬਜਾਪਰਹਜੋਹੈ ਹੇਭਗਵਨ ਅਬਹਮਕੌਨਸੇ ਬਚਨਕਾਭਰੋਸਾਕਰੈ ਨਿਰਉਦਮਹੋਇਕੇਬੈਠਰਹੈ ਜੋਕੁਛ ਹਮਾਰੀਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈਲਿਖਾਹੋਗਾ ਸੋ ਹਮਕੋਮਿਲਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਸੀ ਬਚਨਕਾ ਭਰੋਸਾ ਰਖੈ ॥ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਰਬਧਕੋ ਪੀਛੇਡਾਰਕੇ ਪੁਰੁਖਪ੍ਰਯਤਨਕਾਭਰੋਸਾਰਖੈਂ । ਹੇਪ੍ਰਭੋਦੋਨੋ ਮੈਂਜੋ ਹਮਾਰਾਕਲਜਾਨ ਕਾਰੀਵਚਨਹੋ ਸੋਆਪਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਕਹੋ।ਐਸੀਸਿਖੋਂਕੀਪ੍ਰਾਰ ਥਨਾ ਸੁਣਕੇਉਤ੍ਰਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ । ਹੇਸਾਧੋਇਸਪ੍ਰਸੰਗਮੈ ਹਮਤੁਮਕੋਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਦੇਕੇ ਸਮ ਝਾਤੇਹੈਂ ਸੋਤੁਮ ਏਕਾਗਰਚਿਤ੍ਰਕਰਕੇਸੁਣੋ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸ ਅਰਥਮੇ ਸਾਸਤ੍ਰਕਾਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਤੇਹੈ ਤਥਾਚਸਾਸਤ੍ਰੰ॥ਯਥਾਹ੍ਯੇਕੇਨਚਕ੍ਰੇਣਨਰਥਸ੍ਯਗਤਿਰਭਵੇਤ।ਏਵੰਪੁਰੁਖ ਕਾਰੇ ਣਬਿਨਾਦੈਵੰ ਨ ਸਿਧ੍ਯਤਿ॥੧॥ ਟੀਃ ਹੇਸਿਖ੍ਯਜੈਸੇ ਏਕਚਕ੍ਰਕਰਕੇ ਨਾਮਏਕ ਪਹੀਏ ਕਰਕੇ ਰਥ ਗਾਡੀ ਬਘੀ ਆਦਿਕ ਨਹੀਂ ਚਲਤੇਹੈਂ ਕਿੰਤੁ ਦੋ ਅਥਵਾ ਚਾਰ ਚਕ੍ਰ ਸੇ ਚਲਤੇਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਬਿਨਾਪੁਰੁਖਪ੍ਰਯਤਨਸੇ ਦੈਵਨਾਮਪ੍ਰਾਰਬਧ ਸਿਧਨਹੀਂ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਪੁਰੁਖਕਾਉਦਮਹੀਪ੍ਰਾਰਬਧਕੋਸਿਧਕਰਤਾਹੈ ॥ ੧ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇਭਗਵਨਪ੍ਰਾਰਬਧਕਾ ਕਜਾਲਖਣਹੈਜੋਬਿਨਾਪੁਰੁਖਪ੍ਰਯਤਨਸੇਸਿਧਨਹੀਂਹੋਤੀਹੈ॥ਉਤ੍ਰਾਹੇਸਿਖਜਿਸਕੋਪ੍ਰਾਰਬ ਧ ਕਹਤੇਹੈ ਸੋਸੁਣ॥ ਮੂਃਪੂਰਬਜਨਮਕ੍ਰਿਤੰਕਰਮ ਤਦਦੈਵਮਿਤਿ ਕਥ੍ਯਤੇ ॥ ਤਸਮਾਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਰੁਖ ਕਾਰੇਣ ਯਤ੍ਨੰਕੁਰਯਾਦਤੰਦ੍ਰਿਤਃ ॥੨॥ ਟੀਃ ਹੇ ਸਿਖ ਪੂਰਬਜਨਮੋਮੈ ਕੀਏਹੁਏ ਜੋ ਕਰਮਹੈਂ॥ਉਨਕਰਮੋਮੈ ਜੋ ਪਰਪਕਹੋਕੇ ਫਲ ਦੇਨੇ ਨਾਮਸੁਖਦੁਖਰੂਪ ਕਰਮ ਅਪਨਾਫਲ ਭੋਗਾਨੇਅਰਥਜੋ ਜਿਸਸ਼ਰੀਰਕਾ ਪ੍ਰਕਰਖਕਰਕੇ ਆਰੰਭਕਰਤੇਹੈਂ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਰਬਧਹੈ॥ਜਿਸਕਾਰਣਸੇ ਅਪਨੇ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਦੈਵਹੈ ਦੈਵਨਾਮ ਪ੍ਰਾਰਬਧਕਾਹੈ ਪੂਰਬਜਨਮਮੈ ਕੀਏਹੁਏ ਬਾਸੀ ਕਰਮਕਾਨਾਮਪ੍ਰਾਰਬਧਹੈ॥ਸੋਈਉਤ੍ਰ ਕੇ ਜਨਮਮੈ ਬਿਨਾਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਸੇ ਸਿਧਨਹੀਹੋਸਕਤੇ ਹੈ ਉਦਮਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕਰਕੇ ਚਰਿਤਾਰਥ ਹੋਤੇਹੈ॥ਜੈਸੇਕਿਸੀਨੇ ਸੁੰਦਰਭੋਜਨ ਬਨਾਯੇਹੈਂ॥ ਬਨਾਇਕੇ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਪੁਨਃ ਸੋਗਯੋ ਹੈ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੁਆ ਤਬ ਹਸਤਮੁਖਕੇ ਚਲਨਬਜਾਪਾਰਰੂਪ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨਸੇਬਿਨਾ ਤ੍ਰਿਪਤੀਨਹੀ ਹੋਤੀਹੈ॥ਤੈਸੇਪੂਰਬਜਨਮਮੈ ਕੀਆਹੁਆ ਪੁੰਨਪਾਪ ਰੂਪਕਰਮ ਉਤ੍ਰਜਨਮਮੈ ਬਿਨਾਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨਕੇਕੁਛ ਕਾ ਰਯ ਕਰਨਹੀਂ ਸਕਤੋਹੈ ਯਾਂਤੇਅਪਨਾ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨਹੀ ਸਰਬਤ੍ਰਹੀਸਿਧੀ ਦਾਯਕ ਹੈ ਔਰਕੁਛਭੀਨਹੀਂਹੈ॥ ੨ ॥ਇਸਹੇਤ੍ਰਸੇ ਹੇ ਸਿਖਨਿਹਾਲਸਹੋਕੇ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਉਦਮ ਕਰਨਾਚਾਹਜੇ॥ਉਦਜੋ ਗਿਨੰ ਪੁਰੁਖਸਿੰਘਮੁਪੈਤਿਲਛਮੀ॥ਦੈਵੇਨ ਦੇਯਮਿਤਿ ਕਾ ਪੁਰੁਖਾ ਵਦੰਤਿ ॥ ਦੈਵੰਨਿਹਤਜ ਕੁਰੁਪੌਰੁਖਮਾਤਮਸ਼ਕ੍ਰਜ। ਯਤਨੇਕ੍ਰਿਤੇਯਦਿਨਸਿਧਜਤਿ ਕੋ ਤ੍ਰਦੋਖਾ ॥੩॥ ਟੀਃ ਹੇ ਸਿਖਐਸਾ ਭੀਲੋਕਮੈ ਦੇਖਨੇਮੈ ਆਵਤਾਹੈ ਕਜਾਕੇ ਉਦਜੋਗੀ ਨਾਮਉਦਮਵਾਲੇ ਪੁਰੁਖਕੋਨੀ[illegible]ਮੀਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀ ਹੈ ਨਿਰ ਉਦਮ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਨਹੀਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ॥ਜੋ ਕਹਤੇਹੈ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧਸੇਆਪਹੀਹਮਕੋਧਨ ਮਿਲ ਰਹੇਗਾਹਮਬਜ਼ਰਥਹੀ ਕਾਹੇਕੋ ਪ੍ਰਯਤਨਕਰੈ ਤੇ ਕਾ ਪੁਰੁਖ ਵਹੁਕੁਤਸਿਤਨੀਚਐ ਆਲਸੀ ਪੁਰੁਖਹੈਂ ਜੌਨਸੇਪ੍ਰਾਰਬਧਕੇਆਸ੍ਰੈਬੈਠੇਰਹਤੇਹੈਵਹੁ ਸ੍ਰੁਨਜਹੀ ਰਹਜਾਤੇਹੈ॥ਹੇਸਿਖ ਤੁਮਤੋਪ੍ਰਾਰਬਧਕੋਵਿਸੇਖਕਰਕੇਨਿਹਤਜਹਨਨਕਰਕੇਅਨਾਦਰਕਰਕੇ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕੇਅਨੁਸਾਰ ਪੁਰੁਖਾਰਥਹੀਕਰੋ॥ਸੰਕਾ॥ਹੇਗੁਰੋਜੇਉਦਮਕਰਨੇ ਸੇ ਭੀਲਖਮੀਹਾਥ ਨ ਆਵੇ ਤਬਤੋ ਹਾਸੀਕਾਹੀ ਅਸਪਦਹੋਤੋਹੈ॥ਉਤ੍ਰ॥ਹੇਸਿਖ ਜੇ ਏਕ ਦੋਵਾਰ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਨੇਸੇਭੀ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਨ ਹੋਵੈਤਬ ਇਸਪੁਰੁਖਕੀਕਜਾਹਾਨੀਹੈ ਕਜਾਦੋਸਹੈਫਿਰ ਓਹੀਕਰਮ ਕਰਨੇ ਲਾਗਪਰੇਪ੍ਰਯਤਨਕਰਣੇਕਾ ਅਭਜਾਸਨ ਛੋਡੇ ਕਾਹੇਤੇਐਸੀਕੌਨ ਵਸਤੁਹੈ ਜੋ ਅਭਜਾਸਕਰਕੇ ਨ ਸਿਧਹੋਵੈ ਐਸਾਪਦਾਰਥਭੀ ਕੋਈਨਹੀਹੈ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਜੋ ਅਭਜਾਸਕਰਣੇਸੇਨਮਿਲੈ ਹੇਸਾਧੋਬ੍ਰਹਮਾ ਸ੍ਰੀਵਿਸਨੁਮਹਾਦੇਵ ਇੰਦ੍ਰਵਰਣ ਕੁਮੇਰ ਸ੍ਰੂਰਯਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਆਦਿਕੋਂਕਾਐਸਾਪਦਭੀਕੋਈਨਹੀਹੈਜੋ ਅਭਜਾਸਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਸੇ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਕਿੰਤ੍ਰੁਅਭਜਾਸਕੇਬਲਸਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਆਦਿਕਕੇ ਲੋਕ ਸਹਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀਤਲੇਤੋਹੈ ਔਰ ਇਤਰਲੋਕੋਂਕੀ ਕਜਾ ਬਾਤਕਹਣੀਹੈ॥ਦੇਖੋ ਹੇ ਸਿਖ ਅਭਜਾਸ ਕੇ ਹੀਬਲਸੇ ਜੀਵਸਰਬਗਜ ਸਰਬਸਕਤੀਮਾਨ ਸਗੁਨਬ੍ਰਹਮ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋਹੈਤਥਾ ਅਭਜਾਸ ਕੇਹੀ ਬਲਸੇ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੋਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਬ੍ਰਹਮਭਾਵ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਹੀ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਅਭਜਾਸ ਕਰਣੇ ਯੋਗਜ ਹੈ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਏਕਦੋ ਚਾਰ ਕਾਰਯ ਸਿਧੀ ਕੀ ਕਜਾ ਕਥਾ ਹੈ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਵਾਲੇ ਅਭਜਾਸੀ ਨਰਕੋ ਸਭਕੁਛ ਸੁਸਾਧਜਹੈ ਸਰਬਕਾਰਯੋਂਕੋ ਸੁਗਮਹੀ ਸਾਧ ਲੇਤਾਹੈ ਜੇ ਥਕਕੇਅਭਜਾਸਕਾ ਤਜਾਗਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਤਬ ਅਰਜੇਥਕਕੇ ਫਿਰਜਾਵੇਤਥਕੁਛਨਹੀ ਥਨਤੋਹੈ ਦੇਖਲੇਵਹੁ ਕੇ ਅਭਜਾਸਕੇਹੀ ਬਲਸੇ ਇੰਦ੍ਰਬ੍ਰਾਹਮਣਕੇ ਦਸੇਪੁਤ੍ਰ ਦਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮੇਹੋਤੇਭਏ॥ਅਭਜਾਸ ਕੇਹੀ ਬਲਸੇ ਟਟੀਰੀਨੇ ਸਮੁਦ੍ਰਕੋ ਸੁਕਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਅੰਡੇ ਜਿਉਂਕੇ ਤਿਉ ਮਾਥਤਹੀ ਲੈਲੀਏਥੇ॥ਤਥਾਅਭਜਾਸ ਕੇਹੀ ਬਲਸੇਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ਰਜੀ ਕੇ ਸਖਾ ਸ੍ਰੀਅਰਜਨਜੀ ਪਰਮਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਯਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇ ਭਏਹੈ ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਔਰ ਅਨੇਕਹੀਜੀਵਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀ ਤੁਛ ੨ ਸਕਤੀਵਾਲੇ ਦ੍ਰਿਢਾਅਭਜਾਸਕਰਕੇਹੀ ਮਹਾ ਸਾਮਰਥਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏਹੈ ਯਾਂਤੇਹੇਸਿਖ ਸਰਬਕਾਰਯੋਂਕੀ ਸਿਧਯੋਂਕਾ ਕਾਰਣ ਅਭਜਾਸਹੀਹੈ ਅਭਜਾਸਕਹੋਪੁਰੁਖਕਾ ਪ੍ਰਯਤਨਕਹੋ ਉਦਮਕਹੋ ਯੇਸਭਏਕਹੀਵਸਤੁ ਕੇਨਾਮਹੈ ਯਾਂਤੇਹੇ ਸਿਖ ਤੁਮਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਪਦਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਦ੍ਰਿਢ ਅਭਜਾਸ ਕਰੋ॥੩॥ਯਥਾ ਮ੍ਰਿਤਪਿੰਡਤਃਕਰਤਾ ਕੁਰੁਤੇ ...ਯਦਿਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਮਾਤਮ ਕ੍ਰਿਤੰਕਰਮ ਮਾਨਵਃ ਪ੍ਰੁਤਿਪਚ੍ਯਤੇ॥੪॥ਟੀਃ ਹੇਸਿਖਜੈਸੇਮ੍ਰਿਤਪਿੰਡਨਾਮਮ੍ਰਿੰਦੀਕੇ ਪੇੜੇਸੇ ਜੋ ਬਨਾਨੇ ਕੀਇਛਾ ਕੁੰਭਕਾਰ ਕਰਤਾਹੈ ਸੋਈਬਨਾਇ ਲੇਤੋਹੈ॥ਇਵੰਨਾਮਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਅਪਨੇ ਕੀਏਹੁਏਕਰਮਕਾ ਫਲਭੀ ਇਸੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਹੈ ਨੱਹੀਔਰਕੁਕੋ॥੪ ॥ ਮੁਃ ਕਾਕਤਾਲੀ ਯਦ੍ਵਤ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ੍ਵਾ ਪਿ ਨਿਧਿ ਮਗ੍ਰਤਃ ॥ ਨਸ੍ਯੰ ਦੈਵਮਾਦਤ੍ਰੈ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਮਪੇ ਖਜਤੇ॥੫ ਟੀਃ ਹੇਸਿਖ ਕਾਂਕਤਾਲੀ ਨਾਮਅਕਸਮਾਤ੍ਰਸੇ ਅਗ੍ਰਭਾਗਮੈ ਯੇਪੁਰੁਖਨਿਧਿ ਕੋਦੇਖਕਰਕੇਭੀ ਜੋਪੁਰੁਖਾਰਥਕਰਕੇ ਨ ਉਠਾਇਲੇਤੋਹੈ ਤਥਾਪ੍ਰਾਰਬਧਆਪਹੀਉਠਾ-ਇਕੇਇਸਕੋ ਰ੍ਹਕੇਭੀਤਰਨਹੀਧਰਦੇਤੀਹੈ॥ਯਾਂਤੇਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਾਰਮਭੀ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਕੀ ਇਛਾਅਪਨੀਸਿਧੀਅਰਥਕਰਤੋਹੈ॥੫॥ਮੁਃਉਦਮੇਨਹਿਸਿਧ੍ਯੰਤਿ ਕਾਰਯਾਣਿਨਮਨੋ ਰਥੈ॥ਨਹਿ ਸੁਪ੍ਤਸ੍ਯ ਸਿੰਹਸ੍ਯ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੰਤਿ ਮੁਖੇਮ੍ਰਿਗਾ॥ਟੀਃ ਹੇਸਾਧੋ ਯਾਂਤੇਯਾਵਤ ਕਾਰ ਯਜਾਤਹੈ ਸੋਸਾਰੇਹੀਉਦਮ ਕਰਕੇਹੀਸਿਧਹੋਤੇਹੈਂ ਨਜਾਕੁਛ ਪੂਰਬਜਨਮਕਾਉਦਮ ਪ੍ਰਾਰਬਧਰੂਪਔਰ ਕੁਛਅਬ ਕੇ ਜਨਮਕਾਉਦਮ ਸੋ ਦੋਨੋ ਮਿ ਲਕੇਹੀ ਸਰਬ ਕਾਰਯੋਂ ਕੀ ਸਿਧੀਕਾ ਕਾਰਣਹੈਂ॥ਬਿਨਾ ਉਦਮਕੇ ਕੋਈਭੀ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਨਹੀਂਹੋਤੋ ਹੈ॥ਜੈਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋਇਹੁਏਸਿੰਘਕੇਮੁਖਮੈ ਮ੍ਰਿਗ ਨਹੀਆਇਕੇਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤੇਹੈਸਿੰਘਕੀਤ੍ਰਿਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਕਿੰਤੂਉਦਮਕਰਕੇ ਮ੍ਰਿਗੋਂਕੂੰਮਾਰਕੇਖਾਵਤਾਹੈ ਤਬੀਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ਏ॥ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਭੀ ਕਬੀਕਬੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਬਚਨਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ ਸਿਧ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਹੋਤ ਸਭ ਗੁਰੁ ਸੇਵਾਸੇ ਮੀਤ ।
ਬਿਨ ਉਦਜਮ ਕਿਮਪਾਈਐ ਕੇਸਵ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ॥੧॥
ਜਗ ਦਾਤਾ ਧਾਤਾ ਪ੍ਰਭੂ ਮਾਤਾ ਮਾਨ ਵਿਹੀਨ ।
ਗਜਾਤਾ ਕਿਲ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਰਾਤਾ ਰਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੨ ॥
ਰਾਦਾਨੇ ਰਾਤੀ ਦਾਤੁਃ ਪਰਾਯਣੰ
ਇਤਿਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਬਾਈਸਮੋ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੨ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਃ ਸਤਜ ਬਚਨ ਜਿਨ ਮਾਨਿਓ ਗੁਰੁਕੋ ਸੋ ਗੁਰੁ ਰੂਪ ।
ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਹੈ ਪਾਯੋ ਮਤੋ ਅਨੂਪ ॥ ੧ ॥

ਸਾਖੀਗੁਰੂ ਸਰਕੀ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਉਤ੍ਰਕੀਓਰਏਕਟਿਬਾਬ॥ਏਕਸਮੇਮੈ ਸ੍ਰੀਬੀਰ ਹਰੀਜੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨਕੋ ਗਏਥੇ।ਜਬ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨਤਹਾਂਉਨੇ ਨਗਰਿਮੈ ਹਜੂਰਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਾਸਰਹਤਜਾਂ ਵਿਤੀਤਹੋਗਏ॥ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਦੀਵਾਨਮੈਂ ਬੈਠੇਹੂਏ ਬਡਾਕ੍ਰਾਦੀਦੀਵਾਨ ਲਗਾਹੁਆਥ॥ ਤਬ ਉਸਸਮੇਮੈ ਹਜੂਰਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਤਿਸੀਟਿਬੇਕੀ ਓਰਚਲੀਗਈ॥ਤਿਸਟਿਬੇਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਇਸਠੇਹਰੀਕੋ ਕਸੀਆ ਸਾਥਸਫਾਕਰਡਾਰੋ॥ਜਬਹਜੂਰਕੇਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਵਚਨਸੁਨਜਾਂ ਤਬਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਬਚਨਸੁਨਨੇਕੇ ਸਾਥਹੀ ਉਠੇ ਦ੍ਰਿਢਕਰਕੇ ਕ ਮਰਕਸਾ ਕਰਲੀਆ ਤਿਨਕੇ ਸਾਥਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਕਮਰਕਸਾਕਰਕੇ ਉਠਖੜੇਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਹਰਿਕੇਸਾਥ ਜਾਇਕੇਤਿਸਠੇਹਰੀਕੋਸਫਾਕਰਣੇ ਲਾਗਪਰੇ॥ਤਬ ਵੈਸਾਖ ਜੇਠਕੇ ਦਿਨਥੇ । ਜਬਤਿਸਠੇਹਰੀਕੋਤੀਨਦਿਨਗਿਰਾਵਤਜਾਂ ਕੋ ਹੋਗਏ ਤਬਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਕਾ ਭੀਤੀਸਰਾ ਯਾਮਹੋਗਯਾ॥ਮਧਜਾਕੇ ਸਮੇਮੈ ਔਰਸਭਸਿੰਘਹਟਗਏ ਏਕਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਹੀ ਤਹਾਂ ਟਿਬੇਕੇਗਿਰਾਨੇਮੈ ਲਗੇਰਹੇਹੈ॥ਤੀਸਰੇਦਿਨਕੇਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਮੈ ਹਜੂਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋਆਗੇ ਸਿਖਾਂਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹੇਗਰੀਬਨਿਵਾਜਜੀ ਮਾਰੇਤਪਤਕੇ ਗਰਮੀਕੇਔਰਸਭ ਸਿੰਘਹਟਗਏਹੈ ਏਕਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਏਕਰਸਕਾਰਯ ਕਰ ਰਹੇਹੈਂ॥ ਉਨਕੀ ਪਿਨਣੀਊਪਰ ਕਸੀਭੀ ਲਗਗਈਹੈ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਜਖਮਭੀਹੋਗਯਾਹੈ ਪਿਨਣੀ ਮੈਸੇ ਬਹੁਤਹੀਰੁਧਿਰ ਚਲਰਹਜੋਹੈਹਮ ਲੋਕਬਹੁਤਹੀਹਟਾਇਰਹੇਹੈ ਪਰੰਤੁਵਹ ਨਹੀਂ ਹਟਤੇਹੈਂ॥ਜੈਸੇ ਕੋਊਸ਼ੂਰਬੀਰ ਬਡੇ ਯੁਧਮੈਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤਹੋਤੋਹੈ ਬੀਰਰਸਕੇ ਚਢੇਹੁਏ ਵਹੁਯੁਧਸੇ ਨਹੀਹਟਤੋਹੈ॥ਤੈਸੇਵਹੁਮਹਾਤਮਾਭੀ ਵਿਦੇਹ ਹੁਏ ਕੇ ਸਮਾਨਨਹੀਅਬ ਹਟਤੇਹੈਂ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਿਖਹੁਕੇਵਚਨਸੁਣਕੇਹਜੂਰਨੇ ਹੁਕਮਦੀਆਕੇਲਜਾਵਹੁਮੇਰਾ ਗੂਟਕਸਕੇ ਜਲਤੀਲਜਾਵੇ ਦੇਰੀ ਮਤਲਗਾਵਹੁ॥ਤਬਸਾਹਿਬਕੇ ਹੁਕਮਅਨੁਸਾਰ ਦ ਰੋਗੇ ਨੇ ਬਡੇ ਸੀਘ੍ਰਤਾਸੇ ਗੂਟ ਕਸਕੇਸਾਹਿਬਕੇ ਹਾਜਰਕੀਆ॥ ਤਿਸਗੂਟਕੇ ਊਪਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਬਡੀਤਪਤਭੀਥੀਤਥਾਪੀਅਸਵਾਰਹੋਕੇਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀਓਰਚਲੇਆਏ ਤਥਾਸਾਹਿਬਕੇ ਔਰ ਬਡੇਰ ਅਮੀਰ ਸਰਦਾਰਸਭੀ ਪੈਦਲ ਦੌੜੇਆਏ ਜੈਸੇ ਨਿਖ ਤ੍ਰਹੁ ਸਹਤ ਸ਼ੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰ ਲੋਕਕੋ ਆਵੇ ਤੈਸੇ ਤਿਸ ਸਥਾਨ ਪਰ ਆਵਤੇ ਭਏ ਕਹਾਂ ਜਹਾਂਪਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰੀਜੀ ਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇਥੇ ॥ ਤਹਾਂ ਪਰ ਆਵਤੇਹੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘਾ ਤੂੰ ਸਾਨੂੰਕਿਉਹੁਣਦੁਖਦੇਤਾਹੈਂ ਅਬਬਸਕਰਦੇਹਮਾਰੇ ਕੋ ਮਤਦੁਖਦੇ॥ਐਸੇਬਚਨਹਜੂਰਕੇਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਮਥਾਟੇਕਜਾ॥ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਵੇ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾਸੁਣਜਾਹੈ ਜੋ ਤੇਰੀਲਤਊਪਰਕਸੀ ਲਗੀਹੈਕਹੁਕੁਛ ਪੀੜਾਤਾਂਨਹੀ ਹੋਈਹੈਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਸਾਹਿਬਕਾਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇਬੇਨਤੀਕਰੀ॥ਕੇ ਹੇਦੀਨਬੰਧੋ ਸੋਂਜੋਆਪ ਨੇ ਸੇਵਾਬਖਸੀਹੈਸੋਆਪ ਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰਸੇਵਾ ਕਰਰਹਾਹਾਂ ਇਸਸੇਬਿਨਾ ਔਰ ਆਪਕੀ ਆਪਹੀਜਾਣੋਹਮ ਕੋ ਕੁਛਖਬਰਨਹੀਹੈ । ਇਤਨੇਸੇ ਯੇ ਸ਼ੂਚਨਕਰਾਯਾ ਜੋ ਮੇਰਾ ਇਸਸਰੀਰਵਿਖੇਕੁਛ ਮਮਤਾ ਅਧਜਾਸ ਆਦਿਕਨਹੀਹੈ॥ਮੇਰੋਇਸਪੰਚਭੂਤ ਆਤਮਿਕਸਰੀਰਕੇ ਸਾਥ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤਭੀਸੰਬੰਧਨਹੀਹੈ ਇਸਸਰੀਰਰੂਪੀ ਖੇੜਾ ਅਰਮੇਰਾਮਹਾਨਅੰਤਰਾਯਹੈ ਮੈ ਅਸੰਗ ਪੁਰੁਖਹੂੰ ਮੈਅਪਨੀਮਹਿਮਾਵਿਖੇ ਆਪਹੀ ਇਸਿਥਤਹੂੰ॥ਇਤਨੀ ਸਿਖਕੀ ਬਾਤਸੁਣਕੇ ਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕਰਾ ਯੇ ਜੋ ਤੇਰਾਸੀਸਹੈਸੋ ਮੇਰਾਸੀਸਹੀਹੈ ਇਤਨੇ ਸੇ ਯੇ ਸ਼ੂਚਨਕਰਾਯਾ ਕੇ ਜੋ ਤੇਰਾਮੇਰਾ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤਅੰਸਮਾਤ੍ਰਭੀ ਭੇਦਨਹੀਹੈ ਮੈ ਤੂੰ ॥ ਤੂੰ ਮੈ ਹਾਂ ਸਰੀਰਰੂਪੀ ਉਪਾਧੀਕੇਵਸਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤੇਹੈ॥ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਏਕਹੀ ਰੂਪ ਹੈ॥ਹਮਾਰੇਸੈਤੁਮਾਰੇਸੈ ਕੁਛਭੀ ਅੰਤਰਾਨਹੀਹੈ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਜੋਮੈਹਾਂ ਸੋਤੂੰਹੈਂ ਜੋ ਤੂੰਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਸੈਹੁੰ ॥ ਪੁਨਃ ਬਚਨਕਰਾ ਹਜੂਰਨੇ ਕੇਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾਤੇਰਾ ਸੀਸਦੀਆਹੈ ਲਹੌਰ ਕੇ ਥੰਨੇਪਰ ਮਲੇਛਪੰਥਕੀਆਂਜੜਾਂ ਉਖਾੜਨਵਾਸਤੇ॥ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮਕੌਹਮਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦਰਜੀ ਕੀ ਪਦਵੀਬਖਸੀਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਰਪ੍ਦਾਨਦੈਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਕੋ ਆਪਨੇ ਕੰਠਸੈਲਗਾਇ ਕੇ ਬਚਨਕਰਾ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੀਰਹਰੀ ਹੇ ਪ੍ਰਾਨਪਜਾਰੇ । ਸਿਖਸਖਾਬਹੁਤੈਨੇ ਤਾਰੇ।ਮੈਸਰ ਬਸ੍ ਸਭੀ ਤੋਹਿਦੀਨਾ । ਜਾਹੁਮਮਰੂਪਰਹੁ ਸਦਲੀਨਾ॥੧॥ਮਮਦਰਨਕੋਜੋਨਰਚਾਹੈ। ਤੇਰੋਦਰਸਕਰੈ ਸੁਖਪਾਹੈ । ਤੂੰਬੋਹਿਥਗੁਰੁਕੋ ਸੁਖਦਾਈ । ਸਿਖਸੰਗਤ ਬਹੁਲੇਹੁਤਰਾਈ ॥੨॥ਸੈਅਬਤੁਮਰੋ ਰੂਪਸੁਧਾਰਾ॥ਯਾਹਿਨਿਰਖ ਜਗਉਤਰੈ ਪਾਰਾ ॥ ਮਲੇਛਪੰਥ ਕੋ ਮੂਲ ਉਖਾਰੋ॥ਨਿਜਸਿਰਦੇ ਨ ਸੰਕਾਧਾਰੋ॥੩॥ਜਿਮ ਗੁਰਤੇਗਬਹਾਦਰ ਸ੍ਵਾਮੀ॥ਸਗਲਘਟਾਂ ਕੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ॥ਨਿਜਸਿਰਦੇਤ ਨ ਸੰਕਾਧਾਰੀ॥ਤੁਰਕਨਕੀਜਰਮੂਲਉਖਾਰੀ॥੪॥ਸੀ-ਸਦੇਤ ਨਹ ਸੀਉਚਾਰੀ॥ਸਾਕਾ ਕੀਨ ਜਗਤ ਮੈ ਭਾਰੀ॥ਤਿਲਕ ਜੰਞੂਕੀਟੇਕ ਸੁਰਾਖੀ॥ ਸੇਸਮਹੇਸ ਦਿਨੇਸ ਸੁਸਾਖੀ॥੫॥ਤਿਮਤੁਮ ਮਲੇਛ ਪੰਥਕੋਨਾਸ॥ਕੀਜੋਧਰ ਨਿਜ ਰਿ-ਦ ਬਿਸ੍ਵਾਸ॥ਮਮਆਯਸਕੋਧਰਉਰ ਮਾਹੀ॥ਤ ਜਸੰਕਾ ਬਿਚਰੋਜਗਮਾਹੀ॥੬॥

ਦੋਹਰ--ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਵਰ ਦਾਨਦੈ ਨਿਜਸਿਖਕੀਨ ਨਿਹਾਲ ॥
ਪੁਰਗਮਨੇ ਨਿਜਪਦ ਪ੍ਰਭੂ ਸ੍ਰੀਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਲ ॥੭॥ ਓਂਤਤ ਸਤ ਇਤਿਸ੍ਰੀਮਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਤ੍ਰਿਤੀਯਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਬੀਰਸਿੰਘਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਵਰ ਪ੍ਦਾਨਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤੇਈਸਵੇਂ ਅਧਜਾਯਸਮਾਪਤੰ ॥੨੩॥

ਓਂਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਃ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਨ ਦੁਈਏਕਹੈ ਬਿਥਬਿਚਾਰ ਕਿਛੁਨਾਹਿ॥
ਹਰਿਮਨ ਕੀ ਜਨਜਾਨਹੈ ਜਨ ਮਨਮੈ ਹਰਿਆਹਿ ॥੧॥

ਅਥਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਃ॥ਏਕਸਮੈ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰਿਜੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨਅਰਥ ਊਨੇਸਾਹਿਬ ਮੈਆਏ॥ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਬਡੀਮਾਤਾਕੇਬਾਗਮੈ ਆਇਉਤਰੇਥੇ॥ ਇਧਰ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀ ਹਜੂਰਕੇ ਭਤੀਜੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਊਪਰ ਸ੍ਰੁਧਾਰਖਤੇਥੇ ਸੋਭੀ ਮਿਲਨੇਕੋਆਏ॥ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀਫਤੇ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਣਾਮ ਆਪਸਮੈਦੋਨੋਕੀ ਹੁਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਆਪਸਮੈ ਮਿਲਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਆਸਨੋ ਪਰ ਬੈਠਜਾਤੇਭਏ ਔਰ ਪਰਸਪਰ ਆਪਸਮੈ ਕੁਸਲਪ੍ਰਸਨਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਬਡੇ ਆਨੰਦਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ ॥ ਯੇ ਬਾਬਾ ਕਾਨਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇ ਕੁਲ ਕੁਲਾਮੰਤ੍ਰੀਭੀਥੇ॥ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਕਬੀ੨ ਭਰੇਦੀਵਾਨਮੈ ਐਸੇਬਚਨਭੀਕਰਤੇ ਥੇ॥ਕਿ ਹੈਸੋਢੀਬੇਦੀ ਤ੍ਰਿਹੁਣਭਲੈਸਾਹਿਬਜਾਦਜੋ ਅਬਸੰਸਾਰਮੈ ਬਡੀ ਆਗਲਾਗਰਹੀ ਹੈ ਚਾਰੋਂਓਰਸੇ ਬਡੀ ਜਲਤੀਬਲਤੀਪਵਨ ਆਵਤੀਹੈ॥ਨਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕਾਪੀਛਾ ਨ ਮੇਰਾ ਪੀਛਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਭੀ ਔਤਗਯਾ ਮੈਭੀ ਔਤਗਯਾ ॥ ਮੁਝਕੋ ਔਰਕਿਸੀ ਓਰ ਸੇ ਠੰਢੀਪਵਨਨਹੀਆਤੀਹੈ ਏਕਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਬੇਟੇਕੀ ਓਰਸੇ ਠੰਢੀ ਪਵਨ ਆਵਤੀਹੈ ਇਕਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇਮੇਰੀਆਂ ਅਖਾਂ ਠੰਡਜਾਂਹੋਤਜਾਂਹੈ। ਐਸੇ੨ ਬਚਨਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀਕੀ ਅਤੀਵ ਸ੍ਰਧਾਬਨੀਰਹਤੀਥੀ ॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਸਨੋ ਪਰਦੋਨੋਕੋ ਤੀਨਚਾਰਘੜੀ ਬੈਠਜਾਂ ਵਿਤੀਤਹੋਗਈ ਤਬ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬ-ਚਨਕੀਆ ਜੋ ਪਹਲੇਪਹਲੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸ ਐਸੇ੨ ਸਿਖ ਹੋਏਹੈ ਕੇਜੋਕੁਛਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਮਨਮੈ ਬਾਤਸੰਕਲਪਹੋਵੇ ਸੋਸਭ ਜਾਨਲੇਤੇਥੇ ਅਬ ਆਜਕਾਲਕੇ ਸਮੇਮੈਐਸਾ ਸਿਖਕੋਈਨਹੀਹੈ ਜੋਗੁਰੂਜੀਕੇ ਰਿਦੇਕੀ ਬਾਤਕੋਜਾਨਸਕੇ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਾਬੇਕਾਨ ਸਿੰਘਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀ ਚੁਪਰਹੇ ਕੁਛਭੀ ਉਤ੍ਰ ਨ ਦੀਆ॥ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਦੋਚਾਰਘੜੀ ਕੇ ਬਾਦ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀ ਅਪਨੇਡੇਰੇਕੋ ਜਾਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਜੀ ਭਲਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਅਪਨੀਬਾਨੀਬੰਦਰਖਨੀ ਹਜੂਰਕਾ ਬਚਨਕੋਈਭੀ ਨ ਮੋੜਨਾ ਆਗੇਤੇਚੁਪ ਰਹਣਾ ਕੁਛ ਨ ਬੋਲਨਾ ਅਪਨੀ ਗਿਰਾਕੋ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਰੋਕਰਖਣਾ॥ਜਬ ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਹੁਆਪੁਨਃ ਤੀਸਰਾ ਪਹਰਹੁਆ॥ਬਡਾ ਭਾਰੀਦੀਵਾਨ ਭਰਾਹੁਆਥਾ ਬੇਦੀ ਸੋਢੀ ਤ੍ਰਿ-ਹੁਣ ਭਲੈਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਖਤ੍ਰੀ ਬੈਸਆਦਿਕ ਬਡੇਰਹੀਸ ਅਮੀਰਸਿੰਘ ਸਰ-ਦਾਰ ਬੈਠੇਹੁਏਥੇ ਸਸਤ੍ਰਬਸਤ੍ਰ ਖੁਬਸ੍ਰੇਤਸ੍ਰਛਭੂਖਣਭੀ ਪਹਰੇਹੁਏਥੇ ਸਭਾਮੈ॥ਉਸਸਮੈ ਮੈਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਭਾਐਸੀ ਸੋਭਾਇਮਾਨਥੀ ਕੇ ਜੈਸੇਦੇਵਰਾਜ ਇੰਦ੍ਰਕੀਸਭਾਹੋਵੇਅਥਵਾ ਇੰਦ੍ਰਕੀ ਸੁਧਰਮਾਨਾਮ ਸਭਾਕੀ ਲਜਾਇਮਾਨ ਹੋਵੇਹੈ। ਜੈਸੇ ਦੇਵਰਾਜਇੰਦ੍ਰ ਸਰਥ ਦੇਵਤਿਉਕੇ ਉਪਰਸਾਸਨਾ ਕਰਤਾਹੁਆਇੰਦ੍ਰ ਅਪਨੇਦਿਬ੍ਯਸਿੰਹਾਸਨਕੇ ਉਪਰ ਬਿ-ਰਾਜਮਾਨਸੋਭਤੇਹੈਂ ॥ ਤਥਾ ਜੈਸੇਨਿਖਤ੍ਰੋਕੇਮਧ੍ਯਮੈ ਚੰਦ੍ਰਮਾਸੋਭਾਇਮਾਨ ਹੋਤੇਹੈਂ॥ ਤਥਾ ਜੈਸੇਸਰਥ ਜਜੋੜੇਜੋਂ ਮੈਸੁਰਯਭਗਵਾਨ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ॥ ਤੈਸੇਹੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਹਾਸਨਕੇ ਉਪਰਸਭਾ ਮੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਰਹੇਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ੍ਨਚੰਦ ਪਾਸ ਉਧਵ ਜੀਬੈਠੇਹੋਵੈ ਤੈਸੇਹਜੂਰਕੇਪਾਸ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀਮੰਤ੍ਰੀਜੋਮੈ ਪਰਮਕੁਸਲਸੇ ਭੀ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ॥ ਤਿਸਭਰਪੂਰਹੂਏਦੀਵਾਨਮੈ ਸ੍ਰੀਮੁਖਸੋ ਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਕੁਛਬਚਨ ਕੀਆ ਬਾਬਾਕਾਹਨਸਿੰਘਜੀਕੋ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਬਚਨਸਮਰਣ ਨ ਰਹਣੇਕੇ ਹੇਤੁਸੇ ਹਜੂਰਕਾਵਚਨਮੋੜਦੀਆ। ਏਕਵਾਰਕੀ ਬਚਨਮੋੜਜਾ ਦੂਸਰੀਵਾਰਕੀ ਪੁਨਃ ਜਬ ਤੀਸਰੀਵਾਰਕੀਸਾਹਿਬਕਾ ਵਚਨਮੋੜਜਾ ॥ ਤਬਕੁਛਕ ਕੋਪਸੰਜੁਕਤਹੋਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯੇਕੌਨਹੋਤਾਹੈ ਹਮਾਰਾਵਚਨਮੋੜਨੇਵਾਲਾ ਇਸਕੋਧਕੇਦੇਕੇ ਦੀਵਾਨ ਸੇ ਬਾਹਰ ਕਰਦੇਵਹੁ ॥ ਸਾਹਿਬਕਾ ਐਸਾਬਚਨ ਸੁਣਤੇਹੀ ਬਾਬੇਕਾਹੂਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਸ੍ਰੀਬੀਰ ਹਰੀਕਾਬਚਨਯਾਦ ਆ ਗਯਾ ਤਬਚੁਪਕੇਚੁਪਰਹਗਏ ॥ ਔਤਬਸਾਹਿਬਭੀਮੌਨਹੋ ਗਏ ਅਥਵਾਔਰਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇਵਚਨ ਇਧਰਸੇ ਉਪਰਾਮਹੋਕੇਕਰਤੇਰਹੇ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਬਾਬਾਕਾਹੂਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਆਇਕੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਬੈਠੇਹੂਏ ਸਭ ਸਮਾਚਾਰਕੀ ਬਾਤਸੁਣਾਈ। ਤਬ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਜੀਹਮਨੇ ਜੋਆਪਕੋਮਨਾਕੀਆਥਾ ਸੋਆਪਹਮਾਰਾਕਹਨਾਸੁਣਕੇਭੀ ਨ ਸੁਣਨੇ ਜੈਸਾਮਾਨਾ ਇਸੀਵਾਸਤੇ ਆਪਕੋਪ੍ਰਥਮਹੀਏਕਦਿਨਕਹਦੀਆ ਥਾ ਕੇਆਪਨੇਅਪਨੀ ਬਾਣੀਕੋਨੇਕਰਖਣਾਕੁਛ ਨ ਬੋਲਨਾ ਸੋਆਪਬੋਲੇਬਿਨਾ ਨ ਰਹੇ ਅਛਾਭਾਵੀਹੀਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਥੀ ਜੋਭਰੇਦੀਵਾਨਮੈ ਆਪਨੇਇਤਨਾ ਨਿਰਾਦਰਪਾਵਨਾ ਥਾ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਬਾਬੇ ਕਾਹੂਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਦ੍ਰਿਢਨਿਸਚੈ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਅਬ ਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਰਿਦੇ ਕੇ ਸੰਕਲਪਕੇ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸੀ ਸਿੱਖ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਏਕ ਦਿਨ ਬਾਬੇ ਕਾਹੂਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਬਡੇ ਭਰੇ ਹੂਏ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਬਾਵਾ ਪਾਂਚ ਸੈ ੫੦੦ ਕਸੀ ਸਣੇ ਦਸਤਜਾਂ ਕੇ ਤਜਾਰ ਕਰਕੇ ਲੈਆਵਹੁ ਅਬੀ ਦੇਰੀ ਨ ਕਰੋ ॥ ਤਬ ਬਾਬੇ ਕਾਹੂਸਿੰਘ ਨੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਹੁਕਮਅਨੁਸਾਰ ਤੁਰੰਤਹੀ ਤਜਾਰ ਕਰਾਇ ਮੰਗਵਾਯਾਂ ॥ ਤਿਸੀਸਮੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਹਜੂਰ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੋਪਾਂਚਸੈਕਸੀ ਆਪਨੇਯਾਦਕਰੀਥੀ ਸੋ ਤਜਾਰ ਹੋਕੇ ਆਇਗਈਹੈ ॥ ਤਬਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਇਨਕਸਜੋਂਸੇਬੇਲਦਾਰਲਗਾਇਕੇਇਸਊਨੇਕੇਕਿਲੇਕੋਗਿਰਾ ਦੇਵਹੁ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਹਜੂਰਕਾ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ ਬਾਬੇ ਕਾਹੂਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇਜੀਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਅਬੀਆਪਨੇਬੜੇਹੋਸਲੇਨਾਲ ਯੇਕਿਲਾਬਨਵਾਯਾ ਥਾ ॥ ਅਬੀਆਪਇਸਕੇਗਿਰਾਦੇਨੇਕਾ ਹੁਕਮਦੇਤੇਹੋ ਹਮਾਰੇਕੋਤੋ ਕੋਈਉਜਰਨਹੀਂਹੈ ਏਕ ਅਰਜਮਾਤ੍ਰਆਪਕੇਆਗੇ ਕਰੀਹੈ॥ਅਬਯੇਕਿਲੇਕੋ ਢਹਾਇਦੇਣੇਕੀਖਬਰਦੂਰਦੂਰ ਪ੍

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯੰਤ ਚਲੀਜਾਇਗੀ ਜੋ ਹਜੂਰਨੇ ਉਨੇਸਾਹਿਬਕਾਕਿਲਾ ਗਿਰਵਾਇਦੀਆਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਬਾਬੇਕਾਹੂਸਿੰਘਕੋ ਅਰਜਸੁਣਕੇ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਅਛਾ ਅਬਯੇਕਸਜਾਂਤੋਸੇਖਾਨੇਸੈ ਰਖਾਇਦੇਵਹੁ ਇਨਕਸਜੋਂਸੇ ਕਿਲਾ ਗਿਰਾਯਾ ਜਾਵੇਗਾ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਭਾਵੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਸੂਚਨਕਰਵਾਈ ॥ ਪੁਨਾ ਆਸਾਸਿੰਘਨੇ ਅੰਗਰੇ ਜੋ ਕੋ ਮਾਂਗਵੀਆਂਤੋਪਾਂਨਹੀਂ ਦਿਤਜਾਂਅਰਛਪਾਇਰਖਜਾਂ ਪੁਨਃਜਬਤਲਾਸ ਕਰਣੇਸੇ ਨਿਕਸਆਯਾਂ॥ਤਬ ਅੰਗਰੇਜੋਨੇ ਉਸੀਪਾਂਚਸੈਕਸੀਕੇਸਾਥ ਬੇਲਦਾਰੋਂਕੇਸਾਥ ਸੋ ਵਹ ਕਿਲਾਗਿਰਵਾਇਦੀਆ ਦੇਖੋਗੁਰੂਜੀਕੋ ਸਰਬਭਵਿਖਜਤਮਾਲਮਥੀ ਜੋਐਸੇ ੨ ਇਸ ਕਿਲੇਨੇਅੰਗਰੇਜੋਂਕੋਹਾਥਸੇ ਗਿਰਨੇਹੈ ਜੇਬਾਬਾਕਾਹਨਸਿੰਘਗੁਰੂਜੀਕਾਬਚਨਮਾਨ ਕੇ ਉਸਸਮੇਸੈਕਿਲੇਕੋ ਗਿਰਾਵਣੇਲਾਗਜਾਤੇ ਤਬਕਿਲਾਬਚਭੀਜਾਤਾ ॥ ਕਾਹੇਤੇਗੁਰੂਜੀ ਤੋਂਚੇਖਸੈ ਮੇਖ ਮਾਰਣੇਹੀ ਲਾਰੇਥੇ ॥ ਪਰੰਤੁ ਬਾਬੇਕਾਹੂਸਿੰਘਕੇ ਮੁਖਕੁਾਢੀਚਢ ਬੋਲੀ ਵਹੁਬਚਾਇਵਾਲੀਬਾਤ ਨ ਹੋਣੇ ਦਈ ਤਥਾਚ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ॥ ਅਵਸਜੈਕੁਾਵਿਨੋਕੁਾਵਾ ਕੁਵ ਤਿਮਹਤਾਮਪਿ ॥ ਨਗਨਤ੍ਵੰ ਨੀਲਕੰਠਸਜ ਮਹਾਹਿਸ਼ਯਨੰ ਹਰੇਃ॥ ੧ ॥ ਟੀਕਾ--ਅਵ ਸਜੇਤੀ ॥ ਕੇਨੋਜਿਸਜਿਸਭਾਵਨੇ ਸਤਾਵਾਲੇਪਦਾਰਥਨੇ ਸਤਾਵਾਲੇਪਦਾਰਥਕਾ ਨਾਮ ਭਾਵਹੈ॥ਅਵਸਜਹੋਣਾਹੈ ਕਿਸੀਕਾਹਟਾਯਾਹਟਣਾਂ ਨਾਮ ਨਹੀਹੈਸੁਖਅਥਵਾ ਦੁਖਰੂਪ ਭਾਵ ਅਪਦਾਅਥਵਾਸੰਪਦਾਰੂਪਭਾਵ ਸੋ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਥਵਾਕਿਸੀਉਪਾਇ ਯਤ ਨ ਸੇ ਨਹੀਂਹਟਤੋਹੈ ਜਿਸਨੇਜਰੂਰਹੋਣਾਹੈ ਉਸਨੇਜਰੂਰਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਹੋਣਾਹੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਭਾਵੀਬਤੇ ੨ ਈਸਰੋਂਸੇਭੀ ਨਹੀਂਮਿਟਤੀਹੈ ॥ ਨਗਨਤ੍ਵਮਿਤਿ ॥ ਦੇਖੋਬੀਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਜੋਨੀਲਕੰਠਮਹਾਦੇਵਸ਼ਿਵਜੀਹੈ ਸੋਅਪਨੇਭਗਤੋਂਕੋ ਮਨਬਾਂਛਤਫਲਦੇਤੇਹੈਂਨੈਕਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਟਾਖਜ ਕੇਅਵਲੋਕਨਮਾਤ੍ਰਸੇਹੀ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀਕਾਰਾਜ ਤਥਾਅਮਰਤ੍ਵਾਵਣ ਆਦਿਕੋਂਕੋ ਦੇਦੀਆ ॥ ਆਪਸਦਾਨਗਨਹੀਰਹਤੇਹੈਂ ਏਕਗਿਠਭਰਕੀਲੰਗੋਟੀਭੀਨਹੀ ਜੁੜਤੀਹੈ ਜੋਨੰਗੇਜਢਕੇ ਵਿਕਲੋਂਕੇ ਸਮਾਨਰਹਤੇਹੈਂ ॥ ਯਦਜਪੀਸਰਬਕਲਾਸਾਮਰਥ ਈਸ੍ਵਰਭੀਹੈ ॥ ਤਥਾਪੀਭਾਵੀਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾਸੇਉਨਕੋ ਐਸਾਹੀ ਹਠਪੜਗਯੋ ਜੋਉਨ ਕੋਨਗਨਰਹਣੋਹੀਆਛੇਲਾਗਤੋਹੈ ॥ ਤਥਾਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੁਭਗਵਾਨਜੀਕੀ ਸਿਹਜਾ ਮਹਾ ਸਰਪਹੈ॥ਜਿਸਸਰਪਕਾ ਸਪਰਸ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬਸਣੇਬਸਤ੍ਰਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਤਬਸੁਧੀਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਮੇਸਰਪਕਾਦਰਸਨਭੀਹੋਜਾਵੇ ਤਬਭੀਇਸਨਾਨਬਸਤ੍ਰੋਸਹਤਕਰੇਤਬ ਸੁਧੀਹੋਤੀਹੈਤਿਸਸਰਪਕੇਉਪਰਹਰਿਕਾਸ਼ਯਨਹੈਯਦਜਪੀਸਰਬਸ਼ਕਤੀਮਾਨਈਸ੍ਵਰ ਭੀਹੈ ਕਜਾਉਨਕੋਔਰਬਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਆਦਿਕਨੀਚੇਬਿਛਾਵਨੇ ਅਰਥਨਹੀਂ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ॥ ਤਥਾਪੀਭਾਵੀਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾਕਰਕੇ ਉਨਕੋਐਸਾਹੀ ਆਗ੍ਰੋਪੜਗਯੋਹੈਜੋਸਰਪਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਪਰਹੀਉਨਕੋ ਸ਼ੈਨਕਰਣੋਹੀ ਆਛੋਲਾਗਤੋਹੈ। । ਜੇ ਸ੍ਰੀਬਿਸਨੁਨਾਰਾਯਣ ਆਪਨੇ ਭਗਤੋਂਕੋਪਰਮਪਯਾਰੇਹੈ ਜੋਕੋਈਏਕਵਾਰਭੀ ਹੇਰਾਮ ਹੇਹਰੇ ਹੇਨਾਰਾਯਣ ਹੇਗੋਬਿੰਦ ਹੇਗੋਪਾਲ ਹੇਕੇਸਵ ਹੇਮੁਕੰਦਹੇਮੁਰਾਰੇਹੇਵਿਸਨੋਹੇਮੋਹਨਹੇਗੋਵਰਧਨਧਾਰੀ॥ਹੇਰਾਵਣਾਰੇ ਹੇਕੰਸਾਰੇ ਹੇਮਧੁਸੂਦਨ ਹੇਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਇਤਜਾਦੀਨਾਮੋਮੈਸੇ ਏਕਨਾਮਕਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੋਹੈਤਿਸਕੋਭੀ ਭਗਵੰਤਅਪਨਾ ਭਗਤਜਾਨਕੇ ਨਿਜਪਦ ਵੈਕੰਠਅਸਥਾਨਦੇਤੋਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾਪਾਪਨੀਬਾਲਘਾਤਨੀਪੂਤਨਾ ਅੰਤਮੈਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨਾਮਉਚਾਰਨਸੇ ਤਿਸਕੋ ਵੈਕੁੰਠ ਥਾਨ ਦੇਦੀਆਹੈ ॥ ਐਸੇਪਰਮਕ੍ਰਿਪਾਲੂਅਪਨੇਭਗਤੋਂਕੋ ਮਨਬਾਂਛਿਤਵਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣੇਹਾਰੇਹੋਕੇਭੀ ਸਰਬਸਾਮਰਥ ਰਖਨੇਵਾਲੇ ਹੈਭੀ ਪਰੰਤੂ ਅਵਸਜੰਕਾਵੀਕੋ ਵਹੁ ਭੀਨਹੀਂਅਨਥਾ ਕਰਤੇਹੈ ਨਹੀਂ ਮੇਟਤੇਹੈ । ਓਹੀਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਹੋਕੇ ਭਲਾ ਕਹੁ ਫਿਰਕੈਸੇ ਅਵਸਜੰਕਾਵੀਕੋਮੇਟੈ ਯਾਂਤੇ ਭਾਵੀਸਦਾਹੀਸਰਬਸੇ ਅਮੇਟ ਹੈ॥

ਦੋਹਰਾ--ਭਾਵੀ ਸਦਾ ਅਮੇਟ ਹੈ ਮੇਟ ਨ ਸਾਕੈ ਕੋਇ।
ਈਸਏਕ ਸਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਚਾਹੈ ਸੋ ਹੋਇ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸੇ ਭਾਵੀ ਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਚੌਬੀਸਵੋਂ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੪ ॥

ਓਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਦੋਃ ਹਰਿਸਿਮਰਨ ਜਿਹਘਰਵਿਖੈਸੰਤਸੇਵਹੈ ਨੀਤ॥
ਰਹਨਹਾਰਤਹਦੇਵਹੈ ਸਤਪ੍ਰਤੀਤਧਰ ਚੀਤ ॥ ੨॥

ਸੋਃ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਜਿਹ ਨਾਹਿ ਸੰਤ ਚਰਣ ਜਿਹ ਨਹ ਪਰੈ।
ਥਾਨ ਮਸਾਨ ਸੋ ਆਂਹਿ ਰਹਨ ਹਾਰ ਤਹ ਭੂਤ ਹੈ॥ ੨॥

ਦੋਃ ਸਾਧ ਨਦੀ ਅਰ ਮੇਘਲਾ ਚਲੈ ਵਿਹੰਗਮ ਚਾਲ।
ਜਿਹ ਜਿਹ ਸਾਧੂ ਪਗ ਧਰੈ ਤਹ ਤਹ ਕਰਤ ਨਿਹਾਲ ॥ ੬ ॥

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਬਦ॥ ਜਿਥੈਨਾਮਜਪੀਐਪ੍ਰਭੁਪਿਆਰੇ॥ ਸੋਅਸਥਲਸੋਇਨ ਚਉਥਾਰੇ॥ ਜਿਥੈਨਾਮਨ ਜਪੀਐਮੇਰੇਗੋਇੰਦਾ ਸੋਈਨਗਰਉਜਾੜੀਜੀਉ॥ਇਤਜਾਦੀ॥ਅਥ ਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਾਃ॥ਅਠਾਰਾਂਸੈ੧੮੯੯ ਉਣਾਨਵੇਮੈਂ ਜਬਬਾਬਾ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸ ਹੋਗਏ। ਤਬਤਿਸਸੇ ਪੀਛੇਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਬਹੁਤਵੈਰਾਗਕਰਤੇਭਏ।ਤਬਸ੍ਰੀਭਾਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਘਜੀਭੀ ਉਨੇਸਾਹਿਬਕੋ ਆਏ ਬਾਬੇਟੇਕਸਿੰਘਜੀਕੀ ਕਾਣ ਦੇਨਕੋ। ਜਬ ਉਨੇ ਨ ਗਰ ਕੇ ਸਮੀਪਪਹੁਚੇਤਬਤਹਾਂਸੇਸੁਣਿਆਂ ਕੇ ਸਾਹਿਬਤੋ ਨੂੰਰਪੁਰਕੋਚਲੇਗਏਹੈਂ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਭੀ ਉਨੇਕੇਬੀਚਨਹੀ ਪ੍ਰਵਿਸਟੇ ਬਾਹਰਕੇ ਬਾਹਰਹੀ ਨੂੰਰਪੁਰਕੋ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਦਹਜੂੰਰਕੇ ਪਾਸਨੂੰਰਪੁਰਮੈ ਪਹੁਚੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ ਜਾਇਕੇਮਿਲੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਨਿਮਸਕਾਰਕੀਆ। ਤਦਨੰਤਰਹਜੂੰਰਨੇਭੀ ਬਡੇਹਿਤਸਨੇਹਸੇਕੁਸਲ ਨੈਵੇਦਨ ਕੀਆ । ਤਦਨੰਤਰ ਬਾਬਾ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਪਰਜਾ ਬਾਬਾਟੇਕਸਿੰਘਜੀਕੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਗੁਣੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾਕਰਤੇਭਏ ਅਰਲੋਕਾਚਾਰੀ ਕੁਛਯਦਕਿੰਚਤ ਅਫਸੋਸਭੀਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪ ਉਨੇਨਗਰੀਕੇ ਅੰਤਰਗਏਥੇਕੇਨਹੀਂ ਤਬ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਹਾਂਪਰ ਆਪਹੋ ਤਹਾਹੀਉਨਾਹੈ ॥ ਪੁਨਾਹਜੂੰਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਉਨਾਚੂੰਨਾਕਿਉਨਭਯਾਜਹਾਂਸੰਤਹੁਕੇਚਰਨਨਪੜੇ ਉਨਾਸੜਕਿਉਂ ਨ ਗਯਾ ਕੇਜਹਾਂ ਆਪਜੈਸੇ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾਕੇ ਚਰਣਭੀਨਪੜੇ। ਹੇਭਾਈ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਮੁਝਕੋਤੋਸੰਤਹੁ ਬਿਨਾ ਸਭਦੇਸ ਮੁਲਖ ਉਜਾੜਹੀ ਦਿਖਾਈਦੇਤਾਹੈ। ਯੇਜੋਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਥਾ ਕੇ ਉਨਾ ਚੂਨਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਭਯਾ ਚੂਨਾ ਨਾਮ ਆਦੇਕੇ ਸਮਾਨ ਬਰੀਕ ਸੜਕੇ ਭਸਮ ਕਿਉਂਨਭਯਾ ॥ ਯੇਜੋਉਨੇਕੋ ਹਜੂਰਨੇਸਰਾਪਦੀਆਥਾ॥ ਸੋਇਸਸ੍ਰਾਪਕੀ ਨਿਵਿਰਤੀ ਅਰਥ ਹਜੂਰਨੈ ਵਿਚਾਰਾਕੇ ਹਮਆਪਹੀ ਇਸਸ੍ਰਾਪਕੋ ਨਿਵਿਰਤਕਰਜਾਵੈਂ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸਸੈ ਅਨੰਤਚਇਨਲੋਕਨਕੋ ਖੇਚਲ ਨ ਹੋਵੇ ਹਮਆਪਹੀ ਅਪਨੇ ਬਚਨਕਾ ਫਲ ਭੁਕਤਾਇਜਾਵੈ । ਕਾਹੇਤੇਜੋਬਚਨਹਮਾਰਾ ਬਜਰਥਹੋਨਾਹੀਨਹੀਂਹੈ।ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇਅਭਿਪ੍ਰਾਯਕੋ ਮਨਮੈਰਖਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਪਾਂਚਸੈਕਸੀ ਮੰਗਵਾਈਥੀ ॥ ਪਰੰਤੂ ਬਾਬੇ ਕਾਨ ਸਿੰਘਨੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਨ ਜਾਨਕਰਕੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨਮੋੜਦੀਆ ਥਾ॥ ਪੁਨਾਏਕਦਿਨਮੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸਭਾਕੇਮਧਜਮੈ ਸਿੰਘਾਸਨ ਉਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨਥੇ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਭੀ ਹਜੂਰਕੇ ਚਰਣੋਂਕੇਸਮੀਪ ਬੈਠੇਹੁਏਹੈ ॥ ਤਬਚਿੜਜਾਂਕਾ ਚੀਂਚੀਂ ਰੂਪਸਬਦ ਸੁਣਕੇਉਨਕੀ ਓਰਦੇਖਕੇਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆਕੇਕਿਉਂਚਿੜਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਭੀ ਬਚੇਮਰਗਏਹੈਂ ਜੋਤੁਮ ਰੋਰੋਇਕੇਐਸਾਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤਜਾਂ ਹੋ।ਤਬਤਿਸਸਮੇਮੈ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਸਾਹਿਬਜੀ ਆਪਕੋਭੀ ਬਾਬੇਟੇਕਸਿੰਘਕਾ ਬਹੁਤਹੀ ਮੋਹ ਹੁਆਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਉਤਰਦੀਆ ਹਜੂਰ ਕੇ ਨਹੀ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਹਮਕੋ ਕਿਸਕਾ ਮੋਹ ਹੋਣਾਹੈ॥ਹੇ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਨਾ ਮੁਝਕੋ ਵੈਕੁੰਠ ਪਜਾਰਾਹੈ ਨਮੁਝਕੋ ਲਖਮੀਪਜਾਰੀਹੈ॥ ਨ ਮੁਝਕੋ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ੍ਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਦਿਕ ਅਵਤਾਰੋਕੇ ਸਰੀਰਹੀ ਪਜਾਰੇਹੈ ਨ ਮੁਝਕੋ ਲਉਕੁਸ਼ ਪ੍ਰਦਜੁਮਨ ਆਦੀਪੁਤ੍ਰਹੀ ਪਜਾਰੇਹੈ॥ਔਰਕਜਾ ਕਹਨੋਹੈ ਹੇਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਨ ਮੇਰੇਕੋ ਅਪਨੇਪ੍ਰਾਨਦੇਹ ਭੀ ਐਸੇ ਪਜਾਰੇਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇਮੁਝ ਕੋਸੰਤਜਨ ਪਜਾਰੇਹੈ॥ਮੈਂ ਸਦਾਹੀ ਸੰਤ ਜਨਹੁਕੀਰਖਜਾ ਅਰਥ ਸੰਤਜਨੋਕੇਧਜਾਨਅਰਥਯਦਜਪੀਮੈਅਰੂਪਹੂੰ ਅਸਰੀਰਹੂੰ ਤਥਾਪੀ ਜੁਗਜੁਗ ਵਿਖੇ ਸੰਤਜਨੋਕੇ ਪ੍ਰੇਮਰੂਪੀ ਸੂਤ੍ਰਸੇ ਬਾਂਧਾ ਹੁਆ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਾਦੀ ਅਪਨੇ ਅਵਤਾਰਹੁਕੂੰ ਧਾਰਤਾਹੂੰ ਔਰ ਕਜਾ ਕਹਨੋਹੈ ਕੇ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਆਦੀ ਬਡੇ ਅਪੂਰਬਅਰਥਬਡੇ ਭਜਾਨਕ ਸਰੀਰੋਕੂੰ ਧਾਰਤਾਹੂੰ॥ਜੈਸੇ ਸੂਤ੍ਰਸੇਬਾਂਧਾਹੁਆ ਪੰਖੀਉਡਕਰਕੇਦੂਰ ਆਕਾਸਮੈ ਉਚਾਚਲਾਜਾਤਾਹੈ ਪੁਨਾ ਸੂਤ੍ਰਸੇ ਖੈਚਾਹੁਆ ਨੀਚੇਚਲਜਾ ਆਤਾ ਹੈ॥ਤੈਸੇ ਮੈਭੀਸੰਤਜਨੋਕੀਰਖਜਾਐ ਸੁਖੇਨ ਧਜਾਨ ਅਰਥ ਅਨੇਕ ੨ ਰੂਪਧਾਰਤਾਹੂੰ॥ ਇਸਸੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਏਹਸੂਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮਹੀ ਭਕਤਜਨੋਕੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰਾਣੋਸੇਭੀ ਪਜਾਰੇ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੂਭਗਵਾਨਹੈ ਇਸਮੇ ਸੰਦੇਹਮਤਕਰੋ॥ ਯੇਬਾਵਾ ਟੇਕਸਿੰਘ ਸੰਤਥਾਇਸਨੇ ਹਮਾਰੇਅਰਪਣਅਪਨਾਤਨਮਨਧਨਕੀਆਹੁਆਥਾ॥ ਬਡਾਮਹਾਨਪੁਰ ਖਵਾਕਜਸਤ ਸਤਜਪੂਤਗਜਥਾ ਤੁਮਾਰੇਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾਉਂ ਸੇਬਿਨਾ ਹੇਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀਮੇਰੇਰਿਦੇਕੋ ਕੌਨਖੈਂਚਸਕਤੋਹੈ ਕੇਵਲਸੰਤਜਨਹੀ ਮੇਰੇਰਿਦੇਕੋ ਖੈਚਲੇਤੇਹੈ॥ ਯਦਜਪੀਮੈ ਤ੍ਰਿਗੁਣਅਤੀਤ ਭੀਹੂੰਮਨਬਾਣੀ ਸੇਭੀ ਅਗੋਚਰਹੂੰ॥ ਤਥਾਪੀ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੰਤਹੁਕੇਰੰਜਨ ਕਰਣੇਹਾਰਾ ਸਰੀਰ ਧਾਰਕੇਆਪਜੈਸੇ ਸਮਦਰਸੀ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇਪੀਛੇ੨ਫਿਰਤਾਰਹਤਾਹੂੰ॥ ਜੈਸੇ ਧੰਨਾਨਾਮਦੇਵ ਰਵਦਾਸ ਮੀਰਾਬਾਈ ਸਰਬ ਭਗਤੋਂਕਾ ਸਿਰੋਮਣੀਰੂਪ ਅਰਜੁਨਇਨਕੇ ਪੀਛੇ੨ਫਿਰਤਾ ਚਹਜਾਹੂੰਇਤਜਾਦੀ ਔਰਭੀ ਅਨੰਤਹੀਮੇਰੇ ਸੰਤਜਨਹੈ ਸੋਮੇਰੇਰਿਦੇਕੋ ਖੈਚਲੇਤੇਹੈ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇਸ੍ਰੀ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਸੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸੰਗਸੂਚਨਕਰਾਨੇਅਰਥ ਚਿੜਜੋਂਕੀਓਰ ਦੇਖਕੇਬਚੇ ਮਰਜਾਨੇਕਾ ਬਚਨਕੀਆਥਾ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਸਾਹਿਬਤੁਸਨੀਹੋ ਜਾਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਕੋਈਦਿਨਹਜੂਰਕੇ ਪਾਸਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇਜਬਹਜੂਰਸੇ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਬਿਦਾਹੋਣੇਲਾਗੇ ਤਬਸਾਹਿਬਨੇ ਬਡਾਪ੍ਰੇਮਕੀਆ ਪੁਨਃ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਹੇਭਾਈ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਅਸੀਤੁਸੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਰਕੇਸਦਾਮਿਲੇ ਹੁਏਹੀਹੈ ਪਰੰਤੁ ਸਰੀਰੋਕਾ ਮੇਲਾ ਅਬਨਹੀਹੋਣਾਹੈ॥ ਅਛਾਅਬਆਪਜਾਹੁ ਨਦੀਆਵਾਹਵਿਛੁਨਿਆ ਮੇਲਾਸੰਜੋਗੀਰਾਮ ॥ ਫਿਰਸਰੀਰੋਕੇ ਸੰਜੋਗੀਮੇਲੇਹੈ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਵੈਰਾਗਸਹਤ ਵਚਨਕਰਤੇਹੁਏਗੁਰੂਜੀਸੇਬਿਦਾਹੋਕੇ ਜਬਸ੍ਰੀ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੂਰਪੁਰਸੇਚਲੇ ਤਬਏਕਤੋ ਗਰਮੀ ਕੀ ਮੌਸਮਥੀਦੂਸਰੀਬਡੀਧੁਪਕਰਜੀਲਾਗੀਹੂਈਥੀਇਧਰਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਭੀਨੂਰਪੁਰਸੇਬ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੇਸੁੰਦਰਚੌਭਾਨ ਮੈਬੈਠਕੇਚਲੇ ॥ ਤਬਗੁਰੁਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਆਕਾਸ਼ ਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ਬਚਨਕਰਤੇਭਏ ਕੇਹੇਇੰਦ੍ਰਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣਪ੍ਯਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰਮਾਰਗਮੈ ਚਲੇਜਾਤੇਹੈ ਔਰਤੈ ਨੇਐਸੀਧੁਪ ਲਗਾਇਛੋਡੀਹੈ ॥ ਐਸੇਬਚਨ ਕਰਤੇਹੀਥੇ ਜੋਆਕਾਸਮੈਸੇ ਝਟ ਪਟਅ-ਕਸਮਾਤ੍ਹੀਬਾਦਲਨਿਕਲਆਏ ਸਰਬਤਛਾਯਾਹੋਗਈ ਨਨੀ ਨਨੀਬੂੰਦਾਂ ਪਰਨੇ ਲ ਗਗਈਂ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਬਡੇਸੁਖਪੂਰਬਿਕਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕੁਰੀਪਹੁਚਗਏਛਾਯਾ ਛਾਯਾਮੈਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਮੈ ਪਹੁਚਗਏ ॥ ਇਸਓਰਜਬਸੇ ਬਾਬਾਟੇਕਸਿੰਘਜੀਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਕਰਗਏਹੈ ॥ ਤਿਸਦਿਨ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀਬਾਬਾਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਕਿਸੀਪਦਾਰਥ ਸੇ ਚਿਤਨਹੀਲਗਾਯਾ ਸਭਰਾਜਜ ਕਾਰਜਸੇਅਥਵਾ ਕਿਸੀਪਦਾਰਥਸੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਾ ਚਿਤਨਹੀ ਪਰਚਜਾ ਪਰਮ ਔਦਾਸੀਨਹੀ ਰਹਜਾਕਰੈ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇਹ-ਜੂਰਸੇਆਗਜਾ ਮਾਂਗੀਥੀ ॥ ਤਬਉਸਸਮੇਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਥਾ ਕੇਹੇਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਹਮ ਕਜਾਕਰੈ ਚਾਰੋਓਰਸੇ ਆਗਲਾਗ ਰਹੀਹੈ ਧਰਮਰੂਪੀ ਪੰਖੀਅਧਰਮ ਰੂਪੀਅਗਨੀਕੇ ਕੁੰਡਮੈਪੜਕੇ ਦਧਦਹੂਆ ਚਾਹਤਾਹੈ ਦੇਖੋਬਹੁਤਬੁਰਾ ਸਮਾਂਆਯਾਹੈ ਚਾਰੋਓਰਸੇ ਮੇਰੀਦੇਹਜਰੀਜਾਤੀਹੈ॥ਏਕਤੁਹਾਡੇਪੁਤ੍ਰਕੀਓਰਸੇਸਰਦਪ ਉਨਆਵਤੋਹੈ ਨਹੀਤੋਔਰਕਿਸੀ ਓਰਸੇਭੀਠੰਢਾ ਪਵਨਨਹੀ ਆਤੋਹੈ ॥ ਇਕਵੀਰ ਸਿੰਘਨੂੰਦੇਖਕੇ ਮੇਰੀਆਂਅਖਾਂ ਕੁਛਕਠੰਡਜਾਂ ਹੋਤਜਾਂਹੈ ॥ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਸੰਤਮ-ਹਾਤਮਾਸਭਲੋਪ ਹੋ ਜਾਹਿਗੇ ਜੋਕਹੁੰਲੁਕੇਛਿਪੇ ਮਹਾਤਮਾਹੋਵਨਗੇਭੀਤਬਨਿਰਾਦਰ ਮੁਖੋਂਸੇਪਾਵਤੇਰਹੇਗੇ ॥ ਅਰਕਾਮੀ ਪਰ ਨਾਰੀਗਾਮੀਕ੍ਰੋਧੀ ਤਸਕਰਮਸਕਰੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂਸਿਧਬਣਕੇ ਪੂਜਾਵੈਗੇ ॥ ਘੋਰਕਲੂਜਬ ਆਇਗੋ ਸਾਧ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਇ॥ਕਾਮੀਕ੍ਰੋਧੀ ਮਸਕਰਾਤਿਨ ਕੀਪੂਜਾਹੋਇ ॥ ਹੇਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਯਦਜਪੀ ਮੇਰੇਸੰਤਆਪਨੇਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪਕੇਵਿਚਾਰਕਰਕੇਅਪਨੇਸ੍ਵਰੂਪਮੈਇਸਥਿਤ ਹੋਣੇਸੇ ਸਦਾਸੁਖੀਹੀਰਹਤੇਹੈ॥ ਤਥਾ ਪੀ ਜੋਨਸੇਅਗਜਾਨੀ ਉਨਮੇਰੇਸੰਤਹੁਕਾਨਿਰਾਦਰ ਕਰਤੇਹੈਉਨਕੇਸਰੀਰਕੋ ਪੀੜਾ ਦੇਤੇਹੈਂਵਹੁਸੰਤਹੁਕਾਦੁਖਮੇਰੇਸੇਨਹੀ ਸਹਾਰਜਾਜਾਤਾਹੈ ॥ ਸੰਤਨਦੁਖਪਾਏਤੇਦੁਖੀ।ਸੁਖ ਪਾਏਸਾਧਨਕੇਸੁਖੀ । ਇਤਜਾਦੀ ਹੇਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਫਿਰਸੰਤਹੁਕੇ ਦੁਖੀ ਹੋਣੇ ਸੋਦੁਖੀਹੁਆ੨ਮੈਸਰਬਲੋਕੋਂਕੋਬਡੀਭਾਰੀਅਪਦਾਦਿਖਾਇਕੇਨਾਸਕੋਹੀਪ੍ਰਾਪਤਕਰੂੰਗਾ ਯੇਹੀਬਾਤਮੁਝਕੋ ਅਵਸਕਰਣੀ ਪੜੈਗੀ ॥ ਪੁਨਾ ਕਬੀ੨ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਵੈਰਾਗਦ ਸਾਮੈਇਸਿਥਤਹੁਏ ੨ ਐਸੇ੨ ਸਲੋਕੋਂ ਕਾਭੀ ਉਚਾਰਕੀਆਕਰੈ ॥ ਜਗਰਚਨਾਸਭ ਝੂਠਹੈਜਾਨਲੇਹੁਰੇਮੀਤ॥ਕਹੁਨਾਨਕਥਿਰ ਨ ਰਹੈ ਜਿਉਬਾਰੂਕੀਭੀਤ॥ਜਿਉਸੁਪਨਾ ਅਰਪੇਖਨਾਐਸੇ ਜਗਕੋਜਾਨ।ਇਨਮੈਕੁਛਸਾਚੋਨਹੀਨਾਨਕਸਾਚੀਮਾਨ।ਜਗਤਮੈਝੂਠੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਖੀਪ੍ਰੀਤ।ਅਪਨੇਹੀਸੁਖਸਿਉਸਭਲਾਰੀ ਕਿਆਦਾਰਾਕਿਆਮੀਤ।ਇਤਜਾਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਆਦਿਕ ਸਭਸੇ ਉਪਰਾਮ ਰਹਜਾਕਰੈ।।ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਕਿਤਨਾਕ ਸਮ ਵਿ ਤੀਤਹੁਆ।।ਤਬਏਕ ਦਿਨ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਜੀ ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇਗਏ॥ ਤਬ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇਸਾਹਿਬਜਾਦੇਕੀਪਰੀਖਜਾਹੇਤਬਚਨਕੀਆਕੇ ਮੰਗਲੈਸਾ- ਹਿਬਜਾਦਜਾ ਜੋਕੁਛਤੈਨੇਲੈਣਾਹੈ ਸੋਮੰਗਲੈਹਮਤੇਰੇ ਪਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੈਂ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀਮੈ ਕਜਾਚਤੁਰਦਸਭੁਵਨੋਮੈ ਹਮਕੋਕੁਛਭੀਪਦਾਰਥਅਦੇਯਨਹੀਂਹੈਜੋਹਮ ਨ ਦੇਸਕੈ ਕਿੰਤੁ ਸਭਕੁਛ ਹਮਤੇਰੇਕੋ ਦੇਸਕਤੇਹੈਜੋ ਤੇਰੀਇਛਾਹੋਵੈਸੋਮਾਂਗਲੈ॥ਜਬਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਪ੍ਰਸੰ- ਨਹੋਕੇ ਜਗਤਗੁਰੂ ਪਿਤਾਨੇ ਬਚਨਕਹੇ ਤਬ ਸੁਣਕੇਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਾ ਸਿੰਘਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆਕੇ ਮਹਾਰਾਜਪਿਤਾਜੀਜੋਆਪਮੇਰੇਊਪਰਪਰਮਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਏ ਹੋ ਤਬ ਮੁਝਕੋ ਬਾਵੇ ਟੇਕਸਿੰਘਵਾਲਾ ਘੋੜਜਾਂਕਾ ਤਬੇਲਾ ਦੇਦੇਵਹੁ॥ਜਬ ਇਤਨੀਬਾਤ ਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਜੀਕੀਰਸਨੀਸੁਣੀ॥ਤਬਬਡੇਵਿਮਨ ਜੈਸੇਹੋਕੇਸਾਹਿਬਨੇਵਚਨਕੀ- ਆ ਕੇਅਹੋਬਡਾ ਅਸਚਰਯਹੈ ਅਹੋਬਡਾਅਸਚਰਯਹੈ ਭੂਲਗਯਾ ਸਾਹਿਬਜਾਦਾਭੂਲ ਗਯਾ[illegible]ਕਾਰਸੇਂ ਪਾਂਚਚਾਰ ਵਾਰ ਬਚਨਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਵਿਮਨਜੈਸੇ ਹੋਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨਕੀਆ ॥ ਕੇ ਲੈਵੋ ਸਾਹਿਬਜਾਦਿਆ ਬਾਵੇ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀਕਾ ਤਬੇਲਾ ਮੇਰਾਭੀ ਤਬੇਲਾ ਦੋਨੋਤਬੇਲੇ ਸਾਂਭ ਪਰੰਤੂਤੇਰੇਪਾਸਰਹਨਾ ਨਹੀਂ ਕੁਛਭੀ ਤੂੰ ਭੂਲਹੀਗਯੋਂ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਬਾਬੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹਾਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਪਰਮ ਉਪਰਾਮਹੋਕੇ ਮਹਲਮੈ ਚਲੇਗਏ॥ਸ਼ੰਕ॥ਭਲਾਜੀ ਯੇ ਬਾਬੇਟੇਕਸਿੰਘਕੇ ਘੋੜਜਾਂ ਕਾ ਤਬੇਲਾ ਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘ ਨ ਮਾਂਗਤਾ ਕੈਜਾ ਤਬਮਾਂਗਤ॥ਉਤ੍ਰ ਹੇਸਾਧੋ ਮਹਦਜਨੋਕਾ ਆ- ਸਯ ਜਾਨਨਾ ਬਡਾਹੀ ਕਠਿਨਹੈ॥ਇਸਅਰਥਮੈ ਇਕਕਥਾਹੈ ਸਾ ਕਥਾ ਸ੍ਰਵਣਕਰੋ॥ ਏਕਸਾਰਬ ਭੌਮਜ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀਰਾਜਾ ਸਿਕਾਰਖੇਲਨੇ ਬਨਕੋਗਯਾ॥ਯੇ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕਰ ਲਈ ਕੇ ਜਿਸਕੇਆਗੇ ਸਿਕਾਰ ਨਿਕਸੇ ਵਹੀਉਸਕੋਮਾਰੇ ਦੂਸਰਾ ਨ ਮਾਰੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਤਗਜਾਕਰਕੇ ਜਬਸੈਨਾਸਹਤ ਬਨਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਕੀਆ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਜਾਕੇ ਹੀ ਆਗੇ ਏਕਮ੍ਰਿਗਨਿਕਸਜਾ ਤਬਰਾਜਾਨੇ ਤਿਸਕੇਪੀਛੇ ਅਪਨਾਘੋੜਾਡਾਰਜਾ ਜਾਤੇਜਾਤੇਮ੍ਰਿਗ ਦੂਰ ਨਿਕਸਗਯਾ॥ਆਗੇ ਜਾਇਕ ਮ੍ਰਿਗਬਨਮੇ ਲੀਨਹੋਗਯਾ ਦਿਨਭੀਮਧ੍ਯਾਨ ਮੈ ਆਇਗਯਾਇਸਓਰਰਾਜਾ ਪਰਿਸ੍ਰਮਿਤਹੋਕੇ ਧੀਰੇ੨ ਚਲਜਾਆਵਤਾਥਾ ਕੜਾ [illegible]ਤਾ ਹੈ ਜੋ ਏਕਜਿਮੀਦਾਰਗਊਆਂਕੋ ਚੁਗਾਇਰਹਜੋਹੈ॥ਤਿਸ ਸੇ ਰਾਜਾਨੇ ਤ੍ਰਿਖਾਤੁ [illegible]ਹੋਕੇ ਜਲਮਾਂਗਜਾ ਤਿਸਜਿਮੀਦਾਰਨੇਜਾਣਿਆਂ ਕੇ ਕੋਈ ਬਡਾਆਦਮੀਹੈ ਐਸਾਜਾਨਕੇਏਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏ੍ਖਕੇਨੀਚੇ ਅਪਨਾਕੰਬਲ ਰਾਜਾਕੇਨੀਚੇ ਬਿਛਾਇਕੇ ਬੈਠਾਯਾ॥ਅਰ ਸੀਤਲ ਜਲ ਰਾਜਾਕੋ ਪਾਨਕਰਾਯਾ॥ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰਰਾਜਾਨੇ ਤਿਸਜ਼ਿਮੀਦਾਰਕਾਘਰ ਗ੍ਰਾਮਨਾਮ ਲਿਖਕੇ ਅਪਨੇਖੀਸੇਮੈਪਾਇਲੀਆ॥ਇਤਨੇਮੈ ਰਾਜਾਕੋ ਖੋਜਤੀ੨ ਰਾਜਾਕੀਸੇਨਾ ਭੀ ਆਇਗਈ॥ਤਦਨੰਤਰਰਾਜਾ ਅਪਨੇਨਗਰਮੈ ਆਗਜਾ॥ਪੁਨਾ ਅਗਲੇਦਿਨ ਰਾਜਾਨੇ ਤਿਸਜ਼ਿਮੀਦਾਰਕੋ ਅਪਨੀ ਕਚਹਰੀ ਮੈ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਕਹੁ ਰੇ ਜਾਟ ਹਮਤੇਰੇਪਰ ਬਹੁਤਪ੍ਰਸੰਨਹੈਂ ਜੋ ਤੇਰੀਇਛਾ ਹੋਸੋਮਾਂਗਲੈ ॥ ਇਸਪ੍ਕਾਰਕਾਰਾਜਾਕਾ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਤਿਸਜ਼ਿਮੀਦਾਰਨੇਕਹਜਾਜੀ ਮੇਰੇ ਪਸੂਰਾਤ੍ਕੋ ਕ੍ਛੂਖੇਰਹਤੇਹੈ ਤਾਂਤੇਕੋਈ ਕ੍ਛੂਸੇਕੀ ਏਕਗਾਂਠਮੁਝਕੋ ਦੇਦੇਵਹੁ ਤਬਰਾਜਾਨੇ ਔ ਰਾਜਾਕੇਮੰਤ੍ਰੀਜੋਂ ਨੇ ਕਹਜਾ ਅਰੇ ਨਿਰਬੁਧਚਕ੍ਵਰਤੀਰਾਜਾਤੇਰੇਉ੍ਪਰ ਬਹੁਤਹੀਪ੍ਰਸੰਨਹੈ ਤ੍ਹੈ ਕਿਸੀਦੇਸਕਾ ਰਾਜ ਮਾਂਗ ਲੈ ਅਥਵਾ ਔਰ ਧਨਪਦਾਰਥ ਮਾਂਗਲੈ ਹੀਰਾ ਮੋਤੀਲਾਲ ਮਣੀਆਦਿਕ ਉਤਨਾਕ ਮਾਂਗਲੈ ਜਿਤਨੇਨਾਲ ਤੇਰਾ ਦਰਿਦ੍ਰਨਿਕਸਜਾਵੈ ਏਕਕ੍ਛੂਸੇਕੀਗਠੜੀਕੋ ਕਜਾਮਾਂਗਤਾ ਹੈ ਯੇ ਤੋ ਤੇਰੇਕੋ ਪਰਮਸੁਲਭਹੈ॥ਯੇ ਕ੍ਛੂਸਾਭਾਸਾਤੋ ਤ੍ਹੈ ਔਰ ਗਰੀਬਜ਼ਿਮੀਦਾਰੋਸੇ ਭੀ ਲੈਸਕਤਾਹੈ ਵਹੁ ਦੇ ਭੀ ਸਕਤੋਹੈ ਅਬਤ੍ਹੈ ਕੋਈ ਬਡਾਅਪੂਰਬ ਪਦਾਰਥਰਾਜਾਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਮਾਂਗਲੈ ਰਾਜਾਸਾਹਿਬਸੇ ਸਭ ਮੰਤ੍ਰੀਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਸਮਝ੍ਹਾਯਾਹੁਆਭੀ ਵਹੁ ਬੇਸਮਝ੍ਹ ਪੁਨਃ ਬੋਲਜਾਕੇਜੀ ਜੇ ਆਪਹਮਾਰੇਪਰਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋ ਤਬਪਾਂਚਚਾਰਪੰਡਾਂ ਕ੍ਛੂਸੇਕੀਆਂ ਹਮਕੂੰ ਦੇ ਡਾਰੋ॥ਇਸੀਪ੍ਕਾਰ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤਮੈਭੀ ਕੁਲਸੰਸਾਰ ਕਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਜਗਤਪਤੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਵਕੇ ਉ੍ਪਰਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਮਾਨੁਖਾਦੇਹ ਦੇਤੇਹੈ॥ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਜਬ ਅਧਿਕਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੋਹੈਤਬਬ੍ਰਾਹਮਨਖਤ੍ਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਮਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰ ਪੜਨੇ ਸ੍ਰਵਣਕਰਣੇਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇਹਦੇਤੋਹੈ ਤਿਸਸੇਭੀ ਜਬ ਅਤਿਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੋਹੈ ਮੁਮੁਖ ਤਾ ਨਾਮ ਮੋਖ ਇਛਾਦਾਨਕਰਤੋਹੈ॥ਤਿਸਸੇ ਭੀ ਜਬ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਤੀਵਪ੍ਰਸੰਨਜੀਵ ਕੇ ਉ੍ਪਰਹੋਤੋਹੈਤਬਸ੍ਵਧਾਅਪਨੀ ਭਕਤੀਵਿਚਾਰ ਸਤਅਸਤਕਾਦੇਤੋਹੈ ਤਿਸਸੇਭੀਜਬ ਅਤੀਵ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੋਹੈ ਤਬ ਸੰਤਸੰਗ ਪੂਰੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦੇਤੋ ਹੈ॥ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਤੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੈ ਸਰਬਥਾ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਉਤਮਸੇਭੀਉਤਮ ਊਚੇ ਸੇ ਭੀ ਊਚਾ ਪਦ ਦੇਣੇਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੋਹੈ ਪਰੰਤੂਜੀਵ ਹੀ ਅਭਾਗੀਹੈ ਜੋ ਤੁਛ ਤੁਛ ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ ਧਨਾਦੀ ਵਿਸਯੋਮੈ ਚਿਤਕੋਲਗਾਇਛੋਡਤੋਹੈ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰਕੋਤ੍ਯਾਗਕੇ ਯਾਂਤੇ ਇਸਤੇਪਰੇਔਰਕੌਨਅਭਾਗੀ ਹੈ ॥ ਜੀਵਕੈਸੇਕੁਬੁਧੀਹੈ ਜੋਐਸੇਦੁਰਲਭ ਮਾਨੁਖਾਦੇਹਕੋਪ੍ਾਪਤਹੋਕੈਭੀ ਤਿਸਚਕ੍ਵਰ ਤੀ ਰਾਜਾਕੇਸਮਾਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਇ੨ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇ ਤ੍ਰੁਣੀਕੀ ਪੰਡਕੇਸਮਾਨਸੰਸਾਰਿਕਤੁਛ ਅਲਪਕਾਲ ਆਸਤ੍ਹਾਈ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂਕੇਵਿਸਯਭੋਗ ਅਥਵਾਸ੍ਵਰਗ ਸੰਬੰਧੀਵਿਸ਼ਯਭੋਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਂਗਤੋ ਰਹਤੋਹੈ। ਸੋ ਦੋਨੋਲੋਕੋਂਕੇ ਵਿਸਯਭੋਗਤੁਛਹੈਂ ਅਲਪਕਾਲਆਸਤਾਈਹੈ ਬਿਨਾ ਸ ਵਾਲੇਹੈਸ੍ਵਪਨਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੇਸਮਾਨਹੈਂ ਭੂਸੇਕੀਪੰਡਕੇਸਮਾਨਅਤਿਅਲਪਹੈਂ।ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯੋਂਕੇ ਭੋਗਤੋ ਔਰ੨ ਸਰੀਰੋਂਮੈਂਭੀ ਮਿਲਸਕਤੇਹੈ। ਏਕਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋ ਨਾਮ ਸਤਸੰਗ ਸਤਸਾਸਤ੍ਰਕਾਸ੍ਵਣਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾਗਜ੍ਞਾਨ ਯੇਪਦਾਰਥਔਰਯੋਨਜੋਂਮੈਂਨਹੀਂ ਮਿਲਤੇਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਗਤਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਵਰਦਾਨ ਮਨਬਾਂਛਿਤ ਦੇਤੇਹੈਂ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀਕੇ ਬੇਟੇ ਮੋਹਰੀ ਜੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕਾਨਾਮਭਗਤੀਰੂਪਪਦਾਰਥਮਾਂਗਲੇਵਹੁ। ਅਥਵਾ ਤਤ੍ਵ ਗਜ੍ਞਾਨਕਾਉਪਦੇਸ ਸਤਸੰਗ ਮਾਂਗਲੇਵਹੁ।ਅਥਵਾਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਕਰੋ ਹੇਗੁਰੂਪਿਤਾਜੀ ਜੋਆਪਕੀਰਜਾਇਹੋਵੇ ਸੋ ਆਪਜੋ ਹਮਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਦੇਵਹੁਗੇ ਸੋਈ ਹਮਪ੍ਰਸੰਨਮਨਹੋਕੇਲੈਲੇਵੇਂਗੇ। ਅਥਵਾਐਸੇਹੀਕਹਦੇਨਾਥਾਕੈਹੇਪਿਤਾਜੀਹਮਬਾਲਕ ਹੈਂਯਾਂਤੇਅਪਨਾ ਹਿਤ ਅਨਹਿਤਕੁਛਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇਹੈ ਤਾਂਤੇਜੋਪਦਾਰਥ ਆਪਕੋ ਅਛਾ ਲਾਗੇਸੋਦੇਦੇਵਹੁ। ਐਸੇਕਹਨੇਯੋਗਥੋ ਅਰਧਨਪਦਾਰਥ ਦੇਸਸੋਨਾ ਕੋਸਸਿਖੀਕਿਲਾ ਕੋਟਹਸਤੀਘੋੜਾਯੇਤੋਪ੍ਰਥਮਹੀ ਇਨਕਾਥਾ ਇਸਸਰਬਪਦਾਰਥਕੇ ਏਹੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਥੇ ਔਰਦੂਸਰੋਕਉਨਥੋ ਯੇਤੋਬਾਲਕਅਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਆਦਿਕਧਰਮਸਾਸਤ੍ਰਕੀ ਰੀ ਤੀਸੇ ਜਾਨਤੇਹੈ ਜੋਪਿਤਾਕੀਜਾਯਦਾਦਕਾਮਾਲਕ ਪੁਤ੍ਰਹੀਹੈ ਔਰਕੋਈਨਹੀਂ ਮਾਲਕ ਬਨਸਕਤੋਹੈ ਤਾਂਤੇਏਕਤਬੈਲੇਕਾ ਕਜਾਮਾਂਗਨੋਥੋ ਯੇਤੋ ਸਾਰੀਅਥਵਾ ਅਰਧਜਾਇਦਾ ਦਕੇਮਾਲਕਥੇ। ਏਕਤਬੈਲੇਕੇਸਾਥ ਸ੍ਵਾਪਲੇ ਲੀਆ ਬਚਨ ਹਜੂਰਕਾਹੁਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਜਾ ਸਭੀ ਕੁਛ ਸਾਂਝੂ ਪਰੰਤੁਤੇਰੇ ਪਾਸ ਰਹੇਗਾ ਨਹੀਂ ਉਸ ਓਰ ਐਸਾ ਵਰਦਾਨ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਕੋ ਦੇਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜਬ ਮਹਲੋਂ ਮੈਂ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੈ ਭਾਗਵਾਨੇ ਤੂੰ ਜੋ ਰੋਜ ਰੋਜਕਹਤੀਰਹਤੀਥੀਕੇ ਅਪਨੇਲਾਯਕ ਪੁਤ੍ਰੋਂਕੋ ਛੋਡਕੇ ਆਪ ਨੇ ਏਕਜਾਟ ਸਿਖਕੋ ਗੁਰਿਆਈਕੀਪਦਵੀਕੈਸੇ ਦੇਦਈਹੈ॥ਏਹੀਗੁਰੂਪਦਵੀ ਦੇਣੇਅਰਥ ਹਮਨੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇਕੋਕਾਮਵਰਦੀਆਥਾ ਸੋਵਹੁ ਨ ਇਸਬਾਤਕੋਸਮਝਾ। ਉਸਨੇਹਮਸੇ ਬਾਬਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘਕੇਘੋੜਜੋਂਕੇਤਬੈਲੇਕਾਤੁਛਵਰਮਾਂਗਲੀਆ॥ਪੁਨਃਕਹਜਾਏਕਤਬੈਲਾਕਜਾਸਭੀ ਪਦਾਰਥਸਾਂਭਲੈਹਮਕਜਾਕਰੈਇਨਕੇਭਾਗ।ਐਸਾਵਚਨਕਹਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਮੌਨਧਾਰਲੇ ਤੇ ਭਏ।ਥੜਾਤੇਜਸ੍ਵਭਾਵਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇਕੌਨਐਸਾਸਾਮ੍ਹਥੈਜੋਜਬਾਬਸਵਾਲਕਰੇ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰਤ੍ਰਿਕਾਲਦਰਸੀਗੁਰੂਜੀਨੇਕੋਈਦਿਨਪਾਇਕੇਬਾਬੇਕਾਨਸਿੰਘਵਗੈਰਾ ਆਦਿਕਸਬਮੁਸਾਹਿਬੋਂਕੋਕੋਸਪਤਿਕੋ ਲੰਗਰਕੇਅਧਿਸਠਾਤਾ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਹੁਕਮਦੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੀਆ ਕੇ ਲੋਹਾਂਅਬਉਖਾੜਕੇ ਰਖਦੇਵਹੁ ਦੇਗਾਂਭੀਸਬੀਧੋਇ ਮਾਂਜਕੇਰਖਦੇਵਹੁ ਸਭ ਸਿਖਸਰਦਾਰੋਂਕੀ ਸੰਗਤਕੀ ਅਭੁਜਾਗਤੋਂਸਿਖੋਂਕੀਭੀ ਸੁਕੀਰਸਤਕਰਦੇਵਹੁ ।ਲੋਹਾਂ ਕੇ ਤਪਾਵਨੇਹਾਰ ਦੇਗਾਂਕੇਚਢਾਨੇਹਾਰ । ਆਪਹੀਆਇਕੇਲੋਹਾਂਅਰਦੇਗਾਂ ਲੈਜਾਇਗਾ ਇਤਨਾਹੁਕਮਦੇਕੇ ਉਪਰਰਾਮ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਉਨਕੀਓਰਸੇਉਪਰਾਮਹੋਕੇ ਉਨਸਬ ਕੋਬਿਦਾਕਰਤੇਭਏ। ਅਬਐਸਾਕੌਨਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀ ਸਾਮਰਥਹੈ ਜੋਜਗਤੇਸ੍ਵਰਕੇ ਹੁਕਮਕੋ ਨ ਮਾਨੇ ਸਭੀਲੋਕਸਤਬਚਨਕਹਕੇਤੇਜੈਸੇਪ੍ਰਭੂਜੀਆਗਜਾਕਰਤੇਭਏਥੇ ਤਿਸਪ੍ਰਮਾਣ ਹੀਸਭੀਲੋਕਕਰਤੇਭਏ। ਸਾਹੇਦਲਕਜਾਂ ਸੁਕਜਾਂ ਰਸਤਾਂ ਲਗਗਯਾਂ ॥ ਐਸੇਰਕਉਤ ਕ ਚਰਿਤ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਦੇਖਸੁਣਕੇ ਸਭਲੋਕ ਬਡੇਅਸਚਰ ਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ ॥ ਕੋਈਕੁਛਕਲਪਨਾਕਰੇ ਕੋਈਕੁਛ ਕਲਪਨਾਕਰੇ। ਜੌਨਸੇਬਡੇ ਬੁਧੀਵਾਨ ਉਦਾਰਆਤਮਾ ਥੇ ਮਹਦਜਨਜਾਨਜਾਤੇਭਏ ਕੇ ਹਜੂਰਕੀਵੈਕੁੰਠ ਜਾਨਕੀ ਅਬਮਰਜੀ ਇਨ ਲਖਨੋਂਸੇ ਜਾਨੀਜਾਤੀਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਮਹਾਤਮਾਪੁਰੁਖ ਆਪਸ ਮੈਬੈਠਕੇਬੀਚਾਰਕੀਆਕਰੈ ਸੰਸਾਰਮੈਬਡੇਰਅਸੁਭ ਸੂਚਕ ਅਪਸਕੁਨ ਹੋਵੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋਅਠਾਰਾਂਸੈ [illegible] ਆਕਾਰੀ ਅੰਨਕਾਲਪਰਗਯਾ ਦੂਸਰੇਬਡੇਰ ਭੂਕੰਪ ਹੋਵੈ ਔਰ ਬਡੇ ਉਪਦ੍ਰਵਹੁਵਹਿ ਆਕਾਸਮੇਸੇ ਉਲਕਾਪਾਤਹੋਵੈਂ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋਕੁਤੇਰੋਵੈਂ ਕਾਕਬੋਲਹ ਦਿਨਕੋਮਜਾਰਬੋਲੈ ਇਤਜਾਦੀ ਅਨੰਤਹੀ ਅਪਸਗੁਨਦੇਖਣੇਮੇਆਵੈ। ਭਾਈ ਕਿਉਂ ਨ ਐਸੇਰਉਪਦ੍ਰਵ ਹੋਵੈ॥ਜੋਸਤਜਧਰਮਕਾ ਸੂਰਯਅਸਤਹੁਆਚਾਹਤਾਹੈ। ਇਸੀ ਰੀ ਤੀਸੇ ਕੁਛਕ ਸਮਾਵਿਤੀਭ ਹੋਨੇਪਰਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਭੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰ ਘਜੀਕੇ ਦ ਰਸਨ ਅਰਥ ਉਨੇਸਾਹਿਬਮੈ ਆਏ । ਹਜੂਰਕਾਦਰਸਨਕੀਆ ਤਬਭਰੇਦੀਵਾਨਮੈ ਵਚਨਕੀਆਕੇ ਲੈਵੋਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾ ਯੇਅਪਨੀਆ ਲੋਹਾਂਦੇਗਾਂ ਸੰਭਾਲਲੈਹਮਾਰੇਸੇ ਸਾਹਿਬਕੇਤੇਜਸ੍ਵੀ ਸੁਭਾਵਸੇਡਰਕੇਮਾਰੇਸਭਾਮੈਕੋਈਭੀ ਊਚੀਨੀਵੀਬਾਤਬੋਲਨਸਾ ਕੈ ਤਦਨੰਤਰਕੋਈਦਿਨ ਉਨੇਸਾਹਿਬਮੈ ਰਹਕੇਹਜੂਰਸੇ ਬਿਦਾਹੋਕੇਡੇਰੇਮੈਆਏ।ਤਬਉਸ ਸਮੇ ਅਬੀਡੇਰੇਕਾਬਿਸਤਾਰ ਬਹੁਤਨਹੀਂਹੁਆਥਾ ਅੰਨਆਏਗਏਕਾ ਬਹੁਤਖਰਚ ਹੋਣੇ ਲਾਗਾ। ਜੋਕੁਛਅੰਨਆਦਾ ਗੁੜਸੱਕਰਖੰਡਘੀ ਮਿਰਚਮਸਾਲਾ ਵਗੈਰਾਤਰਨਤਾਰਨ ਜੀਸੇ ਮੰਗਾਵਤੇਥੇ॥ਤਬਏਕਗੁਲਾਬਾਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧਸ਼ਾਹੁਕਾਰ ਰਾਇਸਜਾਣੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾਬਾ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਕਹਲਾਂਦਾ ਗਰਾਇਸਜਾਣਾ ਢੋਟੀਆਂ ਯੇ ਦੋ ਚਾਰਪਿੰਡ ਤਿਸਗੁਲਾਬ ਸਾਹੁਕਾਦੀ ਮਾਤਾ ਕਰਜਾਲੈਕੇ ਵਰਤਤੇਥੇ ਤਿਸਗੁਲਾਬੇਸਾਹੂਕੇਘਰਮੈ ਲੜਕਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂਥਾ ਤਿਸਨੇਅਪਨੇਸਾਲੇਕੋਹੀ ਅਪਨਾਕਾਰਮੁਖਤਾਰਬਨਾਇਛੋਡਜਾਥਾ ॥ ਤਿਸਕੇ ਸਾਲੇਕਾ ਨਾਮ ਰਾਮਦਿਤਾਥਾ। ਤਿਸਗੁਲਾਬੇਸਾਹੂਕਾਰਕਾ ਖਾਤਾਛੋਲਜਾਂਕਾ ਭਰਾਹੁਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋਤੀਨ ਬਰਸਕਾਪੜਾਹੁਆ ਥਾ ॥ ਤਿਸ ਗੁਲਾਬੇਸ਼ਾਹ ਨੇ ਅਥਵਾਤਿਸਕੇ ਸਾਲੇਨੇਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇਆਗੇਅਰਜਕਰੀ । ਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਤਰਨਤਾਰਨਜੀਸੇਜੋਚਣੇ ਵਗੈਰਾਕਾਭਰਤੀ ਮੰਗਾਤੇਹੋਆਪਮੇਰੇਸੇਛੋਲੇ ਲੇਲੇਵਹੁ । ਤਿਸਕੀਅਰਜਕੋਗੁਰੂਜੀਨੇ ਅੰਗੀਕਾਰਕੀਆਬਚਨਹੁਆਕੇਖਾਤੇਕੇਛੋਲਜਾਂਕੀਕਿਤਨੇਰੁਪਯੇਕੀ ਖਰੀਦਹਈਤਬ ਗੁਲਾਬੇਸਾਹਨੇਕਹਜਾਜੀ ਪਾਂਚਸੈਰੁਪੈਕੀਖਰੀਦਮੇਰੀਹੈ । ਤਬਬਚਨਹੁਆਕੇ ਭਾਈ ਹ ਮਾਰੇਪਾਸ ਰੁਪਯਾਤਜਾਰਨਹੀਂਹੈ ਜਬਰੁਪਯਾਆਜਾਵੇਗਾ ਹਮਤਬਲੇਲੇਵੇਂਗੇ । ਪੁਨਾ ਸਾਹੁਨੇਕਹਜਾਜੀ ਜਬਆਪਕੇਪਾਸਰੁਪਯਾ ਆਜਾਵੇਗੇ ਤਬੀਆਪਨੇ ਦੇਨਾ ਕੁਛਜਲ ਤੀ ਨਹੀਂਹੈ । ਪੁਨਾਬਚਨਹੁਆਕੇਨਹੀਂਭਾਈਗੁਲਾਬਜਾਹਮਸਾਧੂਲੋਕਹੈਂਹਮਾਰੇਪਾਸ ਇਤਨਾਰੁਪਯਾਕਥਆਵੇਕਥਨਆਵੇਤੁਮਕਰਜਦਾਰਲੋਕੋਂਨੇਆਇਕੇ ਧਰਨਾਮਾਰਕੇ ਬੈਠਜਾਣਾਹੁਆ॥ਇਸਸੇਹਮਕਰਜਾਨਹੀਂਲੇਤੇ ਜਬ ਰੁਪੈਆਵੈਗੇ ਤਬੀਏਕਠੇ ਖਰੀਦ ਲੇਵੈਗੇ । ਪੁਨਾਗੁਲਾਬਾਬੋਲਜਾ ਕੇ ਨਹੀਂਮਹਾਰਾਜਜੀ ਰੁਪਯਾਂਕੀ ਜਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੁਛਫਿਕਰਨਹੀਂਹੈ ਜਬਆਪਕੇਪਾਸਰੁਪੈਆਵੈਗੇਤਬੀਆਪਨੇਰੁਪੈਦੇਣੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਬਹੁਤਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ ਕਹਕਰਕੇ ਛੋਲੇ ਦੇਣੇਕਰਗਯਾ ਅਰ ਸੰਤਓਨਕੇ ਛੋਲੇ ਲਜਾਇਕੇਵਰਤਣਲਗਗਏ।ਜਬਦਸਬੀਸਦਿਨਛੋਲੇਵਰਤਤਜਾਂਕੋਹੁਏਤਬਗੁਲਾਬੇਕੋ ਕਿਸੇਨੇਬਰਗਲਾਯਾਕੇਤੁੰਜੋਪਾਂਚਸੈਰੁਪਯੇਕੇਚਣੇਇਕਠੇਦੇਦੀਏਹੈਂਯੇਤੋਸਾਧੂਫਕੀਰਹੈਂ ਤੇਰੇ ਚਣੇਖਾਕੇ ਤੁੰਬੀ ਪਕੜਕੇ ਚਲੇਜਾਇਗੇ॥ਤਬ ਕਜਾਕਰੈਗਾ ਇਨਕੋਕਹਾਂਖੋਜੇਂਗਾ ਇਨਕਾ ਕਜਾ ਪਕੜਲੇਵੇਂਗਾਤੂੰ ਏਹਕਹੋ॥ਉਸਮਾਨੁਖਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇ ਵਹੁਗੁਲਾਬਸਾ- ਹੁਕਾ ਮਨਫਿਰਗਯਾ॥ਮਹਾਰਾਜਜੀਪਾਸ ਆਇਕੇਬੋਲਜਾਕੇ ਸੰਤਜੀਤੁਸੀ ਸਾਨੂੰਛੋਲਜਾਂ ਕੇਰੁਪੈਦੇਦੇਵਹੁ॥ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਛੋਲੇਪੰਜਾਰੇਭੀਹੋਗਏ॥ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਭਾ- ਈ ਤੇਰਾ ਹਮਾਰਾਕਰਾਰਹੈ ਕੇ ਜਬਰੁਪੈਆਪਕੇਪਾਸਆਵੈਗੇ ਤਬਆਪਨੇ ਰੁਪਯੇਦੇਣੇ ਅਬਕਹਤਾਹੈਕੇ ਅਬੀਦੇਦੇਵਹੁਮੇਰੇਰੁਪੈਯੇ ਅਬਤੇਰੇਕੋ ਕਜਾਹੁਆਹੈ ॥ ਅਬਤੁੰ ਧੀਰਜ ਕਰ ਜਬ ਰੁਪੈ ਆਇਜਾਤੇਹੈ ਪ੍ਰਥਮਤੇਰੇਕੋਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇਕਿਸੀਔਰਕੋਦਵੈਗਾ॥ਪੁਨਾ ਗੁਲਾਬੇਨੇਕਹਜਾਕੇਨਹੀਜੀ ਹਮਾਰੇਕੋਰੁਪਯਾਂਕੀਬਹੁਤ ਜਰੂਰਤਹੈ ਯਾਂਤੇ ਰੁਪੈਦੇਦੇਵਹੁ ਨਹੀਤੋ ਜਿਤਨੇ ਚਣੇ ਆਪਨੇ ਵਰਤੇ ਸੋਵਰਤੇ ਅਬਬਾਕੀਕੇ ਚਣੇ ਹਮਕੋ ਫੇਰ ਦੇਵ- ਹੁ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਦੋਚਾਰ ਵਾਰ ਉਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਹੁਆ ਤਬਗੁਲਾਬੇਨੇਕਹਜਾ ਬਡੇ ਤਜਸੰਕੇ ਨਹੀ ਹਮਨੇ ਤੋਅਬੀਰੁਪਯਾ ਲੈਕੇਹੀਹਿਲਣਾਹੈ॥ਗੁਲਾਬੇਸਾਹਕੀ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਅ- ਧਰਮਤਾ ਅਸਤਜਵਾਕਜਤਾਦੇਖਕੇਵਜੀਰਸਿੰਘਤੋਸੇਖਾਨਜੇਕੇਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਵਚਨਕੀਆ ਕੇ ਲਜਾਤੋ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘਾਹਮਾਰਾਖੜੀਆ ਲੈਆਓ॥ਤਬਵਜੀ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਸਿੰਘਕੋ ਮਲੂਮਥੇਕੇਖੜਜੇਮੈ ਕੁਲਦੋ ਰੁਪੈ ਰਖੇ ਹੂਏਹੈ ਔਰਕੁਛਨਹੀਹੈ ਤਬ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘਕੁਛਕ ਝਿਸੀ ਖਾਗਯਾ ਖੜਜਾ ਲਜਾਵਨੇਸੇ ਤਬਬਚਨ ਹੁਆ ਅਰੇਜਲਦੀ ਹਮਾਰਾ ਖੜਜਾਕਿਉਨਹੀਲਯਾਵਤਾਹੈ॥ਜਬਕੁਛਕ ਤੇਜਹੋਕੇ ਹਜੂਰਨੇ ਐਸੇਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘਤੋਸੇਖਾਨਜਾਂ ਤੁਰਤਹੀਖੜਜਾ ਬਾਹਰ ਲੈਆਯਾ ਸਾਹਿਬ ਕੇਆਗੇ ਆਇਰਖਜਾ॥ਤੇਗੁਲਾਬੇਸਾਹੁਕੇਪ੍ਤੀਬਚਨਹੁਆਕੇਲੈ ਭਾਈਗੁਲਾਖਜਾਲੈਗਿਣ ਲੈ ਅਪਨੇ ਰੁਪੈ ਜਿਤਨੇਤੈਨੇਲੈਨੇਹੈ॥ਐਸੇ ਵਚਨਕਹਕੇਗੁਰੂਜੀਅਪਨੇਹਾਥਸੇ ਖੜਜੇਮੈਸੇ ਮੁਠੀਯਾਂ ਭਰਭਰਕੇ ਨਿਕਾਸਤੇਜਾਵੈ ਅਰ ਵਹੁ ਸਾਹੁਗਿਣਤਾਜਾਵੇ ਜਬ ਉਸ ਕਾਰੁਪਯਾ ਪੂਰਾਹੋਗਯਾ ਪਾਂਚਸੈਅਥਵਾਤੀਨਸੈ ਤਬਤਿਸਨੇ ਕਹਜਾਨੀ ਬਸਅਬਮੇਰਾ ਰੁਪਯਾ ਆਇਗਯਾਹੈ॥ਤਦਨੰਤਰਬਚਨਹੁਆ ਕੇ ਜੇ ਔਰਭੀ ਤੇਰਾਕੁਛਬਾਕੀਰੁਪਯਾ ਹੈ ਤੋ ਅਬਲੈਲੈ॥ਤਬਗੁਲਾਬੇਸਾਹੁਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇਜੀ ਬਸਮੇਰਾਰੁਪਯਾਸਭਕਾ ਸਭਆਯ ਗਯਾਹੈ॥ਤਦਨੰਤਰ ਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘਕੋ ਬਚਨਹੁਆਕੇ ਲੈ ਭਾਈਸਿਖਾ ਖੜਜਾਭੀਤ ਰ ਧਰਦੇ॥ਤਬ ਵਜੀਰਸਿੰਘਨੇ ਦੇਖਜਾਤੋ ਵਹੀਦੋਰੁਪੈ ਖੜਜੇਮੈਰਖੇਹੈ॥ਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਕੇ ਤੋਸੇਖਾਨਜੇਨੇ ਖੜਜਾ ਸੰਤਹੁਕਾਭੀਤਰ ਕਿਲੀਸਾਥ ਲਟਕਾਇਦੀਯਾ ॥ ਇਸਓਰ ਯੇ ਬਾਤਭਈ ਉਸਓਰਹੁਨੇਸਾਹਿਬਮੇ ਦੀਵਾਨਕੇਬੀਚਹੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸਾਢਾ ਕਰਨੇਵਾਲੇ ਹਰੀਸਿੰਘਸੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਵੇ ਸਿਖਾ ਆਲਮਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜੇਸੇ ਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪੈਕੀ ਏਕਥੈਲੀ ਬਹੁਤਹੀ ਜਲਤੀ ਲੈਆਉ ਤਬਵਹੁਸਿੰਘ ਬਹੁਤਹੀਸੀਘ੍ਰ ਥੈਲੀਲੈਕੇ ਸਾਹਿਬਕੇਹਾਥਮੇ ਦੇਦਈ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲੈਕੇ ਥੈਲੀ ਮੁਖਪਰ ਬਸਤ੍ਲੈਕੇ ਏਕਘੜੀ ਪ੍ਯੰਤ੍ਬੈਠਜਾਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੁਸਭਲੋਕੋਨੇ ਅਸਚਰਯ ਮਾਨਾ ਕਜਾਹਜੂਰ ਤੋ ਕਬੀ ਰੁਪੈਮੋਹਰਕੇ ਹਾਥਨਹੀ ਲਗਾਤੇਥੇ ਆਜਕਜਾ ਕਾਰਣਹੈ ਤਦਨੰਤ੍ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਜਬ ਅੰਤਹਪੁਰਮੈ ਚਲੇਗਏ ਤਬਹਰੀਸਿੰਘਸਾਢੇਬਰਦਾਰਨੇ ਏਖਾਤੇਪ੍ਯੰਕਪਰ ਰੁਪਯਾ ਕੋਈਭੀਨਹੀਹੈ ਤਿਸਨੇਬਿਛੌਨਾ ਝਾੜ ਕੇ ਸਭਕੋ ਦਿਖਾਇਦੀਆ ਯੇਭੀ ਅਸਚਰਯ ਹੂਆ ਇਧਰ ਵਹੁਭੀਲਗਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਨੇ ਕੇ ਮੂਰਖਲੋਕੋਂਕੇ ਕਹਨੇਸੇ ਮੈਨੇ ਕਿਉ ਆਇਕੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਤੰਗਕੀਆ ਮੈਨੇ ਬਡੀ ਬੇਅਕਲੀਕਰੀਹੈ ਮੈਨੇ ਐਸਾ ਕਾਮਕਿਉਂਕੀਆ ਮਨਮੈਂ ਐਸਾਬੀਚਾਰ ਕਰਤਾਜਾਵੇ ਅਰ ਰੁਪੈਝੋਲੀਮੈ ਪਾਤਾਜਾਵੇ॥ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੂਜੀਨੇਤੋ ਗੁਲਾਬੇਸਾਹੁਕੋ ਵਿਦਾਦਈ ਗੁਲਾਬਾਸਾਹੁ ਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰਮਥਾਟੇਕਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ਕੇ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਮੈਲੋਕੋਕੇ ਕਹੇ ਕਹਾਏਸੇ ਭੂਲਗਯਾਹੂ ਮੈਨੇ ਨਾਹਕ ਆਪਕੋ ਆਇਕੇ ਤੰਗ ਕੀਆਹੈ॥ਸੋ ਯੇ ਭੂਲ ਮੇਰੀ ਬਖਸੋ ਯੇ ਰੁਪਯਾ ਆਪਕੀ ਜਹਾਂਪਰਖੁਸੀ ਹੋਵੇ ਤਹਾਂਪਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਰਤਲੇਵਹੁ ਮੇਰੇਪਰ ਖੁਸੀਕਰਹੁ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਗੁਲਾਬੇਸਾਹਕੀ ਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸਾ
ਹਿਬਕਾਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਬਸਭਾਈ ਗੁਲਾਬਾਬਸ ਅਬਜਾਹੁ ਅਪਨਾਰੁਪਯਾ ਤੁਮਲੈ ਜਾ
ਹੁਲਹਨਾ ਪਲੇਪਰਜਾ ਤੇ ਖੁਸੀਖੁਸਗਈਅਬਜਾਹੁਤੁਮਾਰੀਹਮਾਰੀ ਬਰਾਬਰੀਨਹੀਹੋਸ
ਕਤੀਹੈ॥ਕਾਹੇਤੇਹਮਨੇ ਤੁਮਸੇਉਧਾਰਲੀਆ॥ਫਿਰਪੁਰਖਾਅਪਾਧਸੇਬਿਨਾਇਕਰਾਰਹੀ
ਹਮਾਰੇ ਆਇਗਿਰਦੇਹੂਆ ਤਬ ਹਮਉਸੀਸਮੇ ਤੁਮਕੋਰੁਪਯਾ ਕਹਾਂਸੇਦੇਵੈਗੇ॥ਅਬਹਮ
ਤੇਰੇਸੇ ਵਿਵਹਾਰ ਰਖਤੇਹੀ ਨਹੀਹੈਂ॥ਜੋ ਬਚਨਕਰੇਤੇਖਿਸਕਜਾਇ ਸੋ ਜਾਣੋ ਕਚਾ॥ਜੋ
ਜੀਵ ਅਪਨੀਪ੍ਰਤਗਜਾਕਰਕੇ ਹਾਰਜਾਵੈ ਤਬਤਿਸਜੈਸਾ ਸੰਸਾਰਮੈ ਪਾਪੀਹੀ ਕੋਈ ਨ
ਹੀਹੈ॥ਕਾਹੇਤੇ ਬਚਨਕਰਕੇ ਫਿਰਅਪਨੇ ਬਚਨ ਪਰ ਥਿਰ ਨ ਰਹਣਾ ਇਸਜੈਸਾਸੰਸਾ
ਰਮੈਭਾਰੀਪਾਪਹੀ ਕੋਈਨਹੀਹੈ॥ਪ੍ਰਤਗਜਾਕੇ ਪਾਲਨਜੈਸਾ ਔਰ ਧਰਮਹੀ ਕੋਈਨਹੀ
ਹੈ॥ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਕੇਪਿਤਾਰਾਜਾਦਸਰਥਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੈਸੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੀਤਾਜੈਸੀ ਸੁਸੀਲਾ
ਸਨੁਖਾ ਅਪਣੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾਰਖਣੇਅਰਥਬਨਕੋ ਨਿਕਾਸਦੀਏ ਔਰਸਾਥਹੀ ਅਪਨੇਪ੍ਰਾ
ਣਭੀ ਤਜਾਗਦੀਏ॥ਪਰੰਤੂ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਨਹੀਤਜਾਗੀ ਤਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਰਾਜਾ ਹਰੀ
ਚੰਦਜੀਨੇ ਰਾਜਜਭਾਗਸਭੀਕੁਛਤਜਾਗਦੀਆ ਆਪ ਔਰਾਣੀ ਪੁਤ੍ਰਸਹਤਕਾਸੀਮੈਚਾਂਡਾ
ਲੋਂਕੇਘਰ ਜਾ ਬਿਕਜਾ ਪਰੰਤੂ ਅਪਨੀਪ੍ਰਤਗਜਾਨਹੀ ਤਿਆਗੀ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਰਾਜਾ
ਸਿਵੀ ਤਥਾ ਰਜਾਯੋਧਿਸ੍ਠਰਆਦਿਪਾਂਚੋਭਾਈ॥ਇਨੋਨੇ ਜੋਜੋਪ੍ਰਤਗਜਾਕਰੀਹੈ ਸੋਸੋਸਾਰੀ
ਪੂਰੀਕਰੀਹੈ ਇਤਜਾਦਿਤ ਔਰਭੀ ਰਾਜਾਬਹੁਤਸੇ ਬਡੇਧਰਮਾਤਮਾ ਧਰਮ ਸਾਸਤ੍ਰਕੀ
ਰੀਤੀਸੇਬੇਦਕੇਵਚਨੋਸੇ ਇਨਸਭਨੋਨੇ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕਾ ਪਾਲਨਾ ਹੀਪਰਮ ਧਰਮਜਾਨਕੇ
ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾਕਾਹੀ ਪਾਲਨਕ੍ਰਤੇਭਏਹੈ॥ਯਾਂਤੇਪਰਮਧਰਮਰੂਪ ਪ੍ਰਤਗਜਾਪਾਲਨ
ਹੈਤੁਮਨੇਲੋਂਕੇਂਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਧਰਮਕੋ ਛੋਡਦੀਆ ਅਬ ਹਮ ਤੇਰਾ ਵਿਸਾਹਹੀ ਨਹੀ ਕਰ
ਤੇਹੈ ॥ ਤਬਗੁਲਾਬਾਸਾਹੁ ਬਹੁਤਲਜਿਤਹੋਇਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੋ ਚਲਾਗਯਾ॥ ਇਧਰ
ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣੋਮੈ ਹਾਜਰ ਆ ਹੂਆ ਤਰਨਤਾਰਨਵਾਲਾਦੁਕਾਨਦਾਰ ਚੜਤਰਾਮ
ਅਦੋੜਾਬੜਾਦੀਨਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਲੂਣਸੇ ਭਰੀ ਹੂਈ ਮੇਰੀ
ਕਾਗਦਕੀਬੇੜੀਡੂਬੀਜਾਤੀਹੈਜੈਸੇਜਾਨੋਤੈਸੇਰਾਖਲੇਵੋਐਸੇਕਹਕੇਮਹਾਦੀਨਹੋਕੇਰੋਵਤਾ
ਭਯਾਪ੍ਰਥਮਪਹਾਰਥਵਾਲਾਥਾਪੁਨਾਰਚਗਯਾ॥ਤਿਸਕੇਪ੍ਰਤੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਧੀਰਜਦੇਕਬਚ
ਨਕੀਆਕੇਤੇਰੀਕਾਗਦਕੀਲੂਣਭਰੀਬੇੜੀਕੋਹਮਘ੍ਰਿਤਲਗਾਕੇਪਾਣੀਮੈਗਲਨਡੂਬਣੇ
ਨਦੇਵੈਗੇ ਐਸੇਦਿਲਾਸਾਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਮੋਦੀਖਾਨਾ ਲੈਲੈ॥ਮ
ਹੀਨੇਕੇਮਹੀਨੇ ਹਿਸਾਬਕਰਕੇ ਰੁਪਯਾ ਅਪਨਾਲੈਜਾਯਾਕਰ॥ਪੂਰਮਾਕੇਦਿਨ ਚੜਤਰਾ
ਮ ਹਮੇਸ਼ਾਂਗੋਇੰਦਵਾਲ ਜਾਤਾਹੋਤਾਥਾ ਔਰਸੁਣੋ ਹੇਚੜਤਰਾਮ ਯੇਸਾਧਸੰਗਤਕਾ ਗੁਰੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਘਰਹਈ ਆਜਤੂੰਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਜਾਚਨਾਕਰਲੈ ਕੇ ਕਿਤਨਾਕ ਤੇਰਾਪੇਟਾਹੈ॥ਜੈਆ ਜਕੇਦਿਨਸੇਲੈਕੇ ਤੂੰਸਾਧਸੰਗਤਕੇਗੁਰੁਘਰਵਿਖੇਤੋਲਕੇਭਾਉਵਿਚੋਂਕੁਛਅਧਿਕਦੇਤਾਰ ਹੇਂਗਾ॥ਤਬਆਜਸੇਤੂੰਵਧਤਾ ਜਾਵੇਗਾ॥ਤੂੰਖਟੀਕੇ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇਜੇਪੂਰਾਦੇਵੇਂਗਾ ਤਬ ਜਿਤਨਾ ਅਬਹੈ ਇਤਨਾਹੀ ਬਨਾਰਹੇਂਗਾ ਵਧੇਘਟੇਗਾਨਹੀਂ ਜੇ ਔਰ ਵਿਵਹਾਰਜੋਂਕੇ ਸਮਾਨ ਘਟ ਤੋਲਜਾ ਕਰੇਗਾ ਤਬਆਜਸੇ ਘਟਤਾਹੀਜਾਵੇਗਾ॥ਯੇਅਪਨੇਮਨਮੈਤੂੰ ਅ ਪਨੇ ਹਾਨੀ ਲਾਭਕਾ ਬੀਚਾਰਕਰਲੈ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਮਿਥਜਾਨਹੀਹੈ॥ਐਸੇਕਹਕੇ ਚ ਤ੍ਰਰਾਮਕੋ ਬਿਦਾਕੀਆ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸਚੜਤਰਾਮਨੇ ਜਸੂਰਾਮ ਮਸੂਰਾਮਅਪਨੇ ਸਾਲੇ ਦੋਨੋਸੇ ਕਹਦੀਆ ॥ ਸਾਰਾ ਸਮਾਚਾਰਸਮਝਾਇਦੀਆ॥ਤਬਤਿਸਦਿਨਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਚੜਤਰਾਮਕੇਸਾਲੇਜੋ ਕੁਛਅੰਨਆਟਾਦਾਣਾਵਗੈਰਾਦੇਤੇਸੋਤੋਲਸੇ ਭਾਵਬਾਜਾਰਕੇਸੇ ਅ ਧਿਕਹੀਦੇਤੇਥੇ॥ਜਬਗੁਰੂਜੀਕੇ ਛੋਰੇਮੈਜਾਇਕੇ ਅੰਨਆਟਾ ਆਦਿਕ ਤੁਲੇ ਤਬ ਅਧ ਸੇ ਰ ਮਣਪੀਛੇ ਕਬੀਸੇਰ ਦੋਸੇਰਮਣਪੀਛੇਵਧਣੇ ਲਾਗਾ॥ਜਿਉ ਜਿਉ ਚੜਤਰਾਮਕਾ ਤੋ ਲ ਵਧਣੇਲਾਗਾ ਤਿਉਤਿਉ ਤਿਸਕਾਧਨ ਬੋਲਭੀ ਵਧਣੇਲਾਗਪਰਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਚੜਤਰਾਮ ਬਡਾਧਨੀ ਹੋਗਯਾ ਚੜਤਰਾਮਤਰਨਤਾਰਨਮੈ ਤਥਾ ਤਰਨ ਤਾਰਨਜੀ ਕੇ ਗਿਰਦੇਕੇ ਪਿੰਡੇਮੈ ਬਡਾ ਉਜਾਗਰ ਹੋਇਗਯਾ॥ਜਬ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਕਰਤੇ ਹੁਏਬ ਹੁਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਯਾਤਦਨੰਤਰ ਚੜਤਰਾਮਕੇਪੁਤ੍ਰਦੋਵੇਂ ਦੁਕਾਨਕੀ ਕਾਰਚਲਾ ਵਨੇਮੈਚਤੁਰਹੋਗਏ॥ਉਨ ਦੋਨੋਨੇ ਚੜਤਰਾਮਸੇਕਹਜਾ ਕੇ ਹੇਪਿਤਾਜੀ ਯੇਮਾਮੇ ਤੋਹਮਾ ਰੇਕੋਲੁਟਾਵਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ॥ਜਿਸਕੇ ਜੋਵਸਤੁ ਦੇਤੇਹੈ ਤੋਲਕੇ ਸੋ ਮਣਪੀਛੇ ਸੇਰ ਦੋਸੇਰ ਅ ਧਿਕਦੇਦੇਤੇਹੈਂ ਯੇਬਡਾਇਤਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹਮਨਹੀ ਸਹਾਰਸਕਤੇਹੈਂ ਐਸੀ ੨ ਪੁਤ੍ਰੋਂਕੀ ਬਾਤੈਂਸੁਣਕੇ ਚੜਤਰਾਮਨੇ ਉਨਕੋਉਤ੍ਦੀਆ ਕੇ ਹੇਬੇਟਾ ਹਮਾਰੇ ਘਰਮੈਜਿਤਨੀਕ ਧ ਨ ਸੰਪਤੀਹੈ ਸੋਸਾਰੀਹੀਇਨਕੇ ਅਧਿਕਤੋਲਨੇਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪਕਾ ਫਲਹੈ॥ਤੁਮਇਸਬਾਤਕੇ ਕੁਛ ਨ ਪ੍ਰਤਾਰਹੁ ਕੁਛ ਨਿਰਣਯ ਨ ਕਰੋ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਚੜਤਰਾਮਨੇ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਸਮਝਾਯਾਭੀ ਪਰੰਤੂਚੜਤਰਾਮਕੇ ਪੁਤ੍ਰੋਨੇ ਚੜਤਰਾਮਕੀਬਾਤ ਕੁਛ ਨ ਮਾਨੀ॥ਪ੍ ਤਿਦਿਨ ਕਲਹੈਕਰਕੇ ਅਪਨੇਦੋਨੋਮਾਮਜੋਂਕੋ ਨਿਕਾਸਹੀ ਦੀਆ॥ਆਪਸੌਦਾਆਟਾਆ ਦਿਕਤੋਲਨੇ ਲਾਗਪਰੇ॥ ਪ੍ਰਥਮਤੋ ਮਣਪੀਛੇ ਸੇਰਡੇਢਸੇ ਵਧਤਾਥਾ ਫਿਰ ਮਣਪੀਛੇ ਸੇਰ ਅਧਸੇਰ ਘਟਣੇਲਾਗਪਰਾ। ਤਬਵਹੁਭੀ ਘਟਣੇਲਾਗਪਰੇ ਦਿਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਚੜਤਰਾਮਕੀਬਿਕ੍ਰੀਘਟਣੇਲਾਗਪਰੀ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕਰਤੇ ੨ ਚੜਤਰਾਮਕੇਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਸਿਆਨਪਸੇ ਚੜਤਰਾਮਕੀ ਸਭਬਿਕ੍ਰੀ ਨਸ਼੍ਟਹੋਗਈ॥ ਪੁਨਃ ਚੜਤਰਾਮਪੁਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਬਹੁਤਹੀ ਕਹਚੁਕਾ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੋ ਤੁਮਅਬਕੀ ਸਮਝਜਾਵੋ ਯੇ ਗੁਰੂਕਾ ਘਰਹੈ ਤੁਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਘਟ ਮਤਦੀਆਕਰੋ ਕਿਉਂਅਪਨੇ ਨਾਸਪਰ ਤੁਮਨੇ ਕਮਰ ਬਾਂਧੀਹੈ ॥ ਪਰੰਤੁਚੜਤ ਰਾਮਵਿਚਾਰਾਕਜਾਕਰੇ ਜੋਪੁਤ੍ਰ ਨਮਾਨੈਤਵ॥ਯਥਾ ਨ ਭੂਤਪੂਰਬੰ ਨਕਦਾਪਿਦ੍ਰਿਸ੍ਟੰ । ਨ ਸ੍ਰੂਯਤੇਹੇਮਮਯਾਃਕੁਰੰਗਃ॥ਤਥਾਪਿਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਰਘੁਨੰਦਨਸਜਵਿਨਾਸਕਾਲੇਵਿਪ੍ਰੀਤਬੁਧਿ

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਤਸੇਵ ਜਗ ਸਫਲ ਹੈ ਕਰਤ ਜੋਊ ਚਿਤਲਾਇ ।
ਸਰਬ ਪੁੰਨਜ ਫਲ ਮਿਲਤ ਤਹ ਯਾਮੈ ਸੰਸਾ ਨਾਹਿ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ੩ ਸਕੰਧ ਗੁਲਾਬੇ ਔਚੜਤਰਾਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਛਬੀਸਮੋ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੬ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਃ--ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਭਗਤਨ ਸੰਗਮੈ ਐਸੇ ਬਸਤੋ ਨੀਤ ।
ਵਾਕਜ ਸੰਗ ਜਿਮ ਅਰਥ ਹੈ ਧਰਮ ਸੰਗ ਜਿਮ ਨੀਤਿ ॥ ੧ ॥

ਹੇਸਾਧੁਸੰਗਤਜੀ ਯੇਅਦਭੁਤਪ੍ਰਸੰਗ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਔ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਜੈਸੇ ਭਯਾਹੈ ਤੈਸੇਚਿਤ ਲਗਾਇਕਰ ਆਪਸ੍ਰਵਣਕਰੋ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਥਮਕਾਲਮੈ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਵਰਦਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਸੇਲੈਕੇਆਇਹੈਂ ॥ ਤਬ ਦੋ ਕਛਹਰੇ ਏਕ ਕਾਲੇਭੂਰੇਕਾਢਰਦਊਪਰਸੀਸਪਰਏਕਦਸਤਾਰਏਤਾਵਨਮਾਤ੍ਰਵਾਹਜਕੀਬਿਭੂਤੀਪਰ ਮ ਵਿਰਕਤਏਕਾਏਕੀ ਬਨਤ੍ਰਿਪਥੁਨੋਮੈ ਬਿਚਰਤੇਰਹਤੇਥੇ । ਜੈਸੇ ਅਕਾਸਚਾਰੀ ਪੰਖੀ ਸਾਯੰਕਾਲਮੈਜਲਅਰਪਾਦਪੋਕਾ ਆਸ੍ਰਾਦੇਖਕੇ ਰਾਤ੍ਰੀਭਰਵਿਸ੍ਰਾਮਕਰਕੇਥਡੇਭੋਰਹੋਤੇ ਹੀ ਥਾਂਛਿਤ ਦਿਸਾਕੋਚਲੇਜਾਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਭੀ ਜਲਪਾਦਪਕੀ ਛਾਯਾ ਕਾਆਸ੍ਰਾਦੇਖਕੇਬੈਠਜਾਤੇਥੇ ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਲੇਭੋਰਹੋਤੇਹੀਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਔਰਅਸਥਾਨ ਮੈਚਲੇਜਾਵੈ ॥ ਜਿਸਨਗਰਅਥਵਾ ਗ੍ਰਾਮਕੀਸੀਮਾਮੈਬੈਠਜਾਵੈ ਤਿਸਨਗਰ ਔ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇਸਭਲੋਕੋਂਕੋ ਤਥਾ ਸੋਬਰਸਕੀਬ੍ਰਧ ਆਜਕੀ ਬਿਵਾਹੀ ਬਾਲਾਕੋ ਅਪਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੇ ਆਠਪਹਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਸਭਕੇ ਚਿਤਕੋ ਖੈਚਕੇ ਸਭ ਕੀ ਹਾਜਰੀ ਲੈ ਲੈਂਤੀ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਰਥ ਸਭਨੇ ਚਲੇ ਆਨਾ ॥ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤ ਉਪਾਯਨ ਆ ਗੇ ਰਖਕੇ ਮੱਥ ਟੇਕਕੇਦਰਸ਼ਨਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇਹਾਥਸੇਪ੍ਰਸਾਦਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਘਰਕੋਚਲੇ ਆਨਾ ਉਪਾਯਨ ਨਾ ਛੋਟਕਾਹੈ ॥ ਔਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇ ਚਾਹੇਕੋਟੀਰੋਟੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਜਾਇਕੇਛਕਣਵਾਸਤੇਰਖੇ ਅਥਵਾ ਕੋਈਸੌਰੋਟੀਲਜਾਇਰਖੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਏਕ
ਰੋਟੀਹਲਕੀਹੋਵੇ ਚਾਹੇਭਾਰੀਹੋਵੇ ਉਨਮੈਸੇਲੈਕੇ ਉਸਕੇਤੋੜਕੇ ਚਾਰਭਾਗ ਕਰਲੇਣੇ
ਉਨਚਾਰੋਂਭਾਗੋਂਮੈਸੇਏਕਭਾਗਏਕਵਾਰ ਆਠਪਹਰਮੈਛਕਣਾ ॥ ਅੱਛਾਉਤਮ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਛਤੀਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਛੋਲਜੋਂਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਹੋਵੈਂ ॥ ਅਰ ਬਾਕੀ ਕਾ ਸੇਸ ਅੰਨ
ਸਾਰਾਹੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਅਰਪਣਬੁਧੀਕਰਕੇ ਗਰੀਬਗੁਰਬਾਗਊਕੁਤਾਪ੍ਰਯੰਤ
ਸਭਕੋਦੇਦੇਣਾ ॥ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਵਰਤਤੇਹੂਏ ਬਹੁਤਕਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਵਿਚਰਤੇਭਏ ॥ ਤਦ
ਨੰਤਰ ਏਕਦਿਨ ਵਿਚਰਤੇਵਿਚਰਤੇ ਬਡੇਘੋਰਬਨਮੈਜਾਇਪ੍ਰਾਪਤਹੂਏ ਉਨ ਦਿਨੋਮੈ
ਗ੍ਰੀਖਮਰਿਤੁਥੀ ਜੇਸ੍ਯਅਖਾੜਕਾਮਾਸਥਾ ॥ ਉਨਦਿਨੋਮੈਥਛੇਬਡੇਭਾਰੇ ਜੰਗਲਦੇਸ ਪ
ੜੇ ਥੇ ॥ ਬ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕੇਅਧੀਨਅੰਨਪਾਣੀਕੀਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀਥੀ ਅਥਵਾਅਰਟਵਾਲੇ ਖੂਹੋਂ
ਕੇ ਉਪਰਜਾਟਲੋਕ ਕੁਛਥੋੜਾਬਹੁਤਾਅੰਨਉਤਪੰਨਕਰਲੇਤੇਥੇ ॥ ਹਾਂ ਦੂਧਦਹੀਲੋਕੋਂ
ਕੇ ਘਰਮੈਬਹੁਤਹੀਹੋਤਾਥਾ ॥ ਕਾਹੇਤੇਬਡੇਖੁਲੇ ਜੰਗਲੋਂਕੇਹੇਤੁਸੇਲੋਕਸਭੀ ਗਊ ਭੈਸ
ਆਦਿਕਨਾਲਬਹੁਤਹੀ ਰਖਤੇਥੇ ॥ ਉਨਦਿਨੋਮੈ ਆਜਕਾਲਕੇਸਮਾਨ ਦੇਸਮੈ ਨੈਹਰਾਂ
ਨਹੀਚਲਤਜਾਂਥੀਂ ਉਲਟਾਜੇਸ੍ਯਅਖਾੜਕੇਦਿਨੋਮੈ ਪਸ਼ੁਪੰਖਜੋਂਕੋਕਹੂੰਬਨਮੈਪੀਨੇਕੇ ਅ
ਰੁਥ ਭੀ ਪਾਨੀ ਹਾਥਨਹੀਂਆਤਾ ਥਾ ਮਾਰੇ ਪਜਾਸਕੇ ਬਨੋਮੈ ਮ੍ਰਿਗਆਦਿਕ ਮਰਜਾਤੇ
ਥੇ ॥ ਬਹੁਤਜੰਗਲੋਂਕੇਕਾਰਣਸੇ ਜਬਬਰਖਾਹੋਤੀਥੀ ਤਬਘਾਸਬਹੁਤਹੀਉਤਪਤਹੋਤਾ
ਥਾਇਸਕਰਕੇਲੋਕੋਂਕਾਨਿਰਬਾਹ ਅਛੀਰੀਤੀਸੇ ਹੋਜਾਤਾਥਾਉਨ ਦਿਨੋਮੈ ਸੰਸਾਰਮੈ
ਧਰਮਬਹੁਤਹੋਤਾਥਾ ਯਾਤੇਬਰਖਾਭੀਬਹੁਤਹੀਹੋਤਜਾਂਥੀਆਜਕ ਲਕੇ ਸਮਾਨਥਰਖਾਕਾ
ਬਿਲਕੁਲ ਅਭਾਵਨਹੀਥਾ ॥ ਐਸੇ ਸਮੇਮੈ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇਘੋਰ ਬਨਮੈ ਜਾਇ
ਪ੍ਰਾਪਤਹੂਏ॥ਕੈਸਾਵਹੁਬਨਥਾਕੇਦ੍ਵਾਦਸਕੋਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਲਕਹੂੰਦੇਖਨੇਮੈਭੀ ਨ ਆਵੇ।
ਮਾਰੇਘਾਮਕੇਘਾਸ ਤ੍ਰਿਣਆਦਿਕਭੀ ਦਘਦਹੋਗਏ ਤੀਖਨਤਜ ਸੂਰਯਭਗਵਾਨਕੀ
ਧੂਪਲਾਗੇਕਿਤਨੇਹੀ ਕੋਸਪ੍ਰਯੰਤਗਏਭੀ ਪਰੰਤੂਕੋਈਗ੍ਰਾਮ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਨਹੀਂਆ ਯਾ ॥ ਜਿਤ
ਨਾਕ ਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਗਮਨਕਰਤੇਥੇ ਉਸਸੇਭੀ ਕੁਛਅਧਿਕ ਗਮਨ ਕੀਆ ਭੀ ਤਥਾਪੀ
ਜਬਕੋਈ ਨਗਰਗ੍ਰਾਮ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਗੋਚਰਨਹੀਹੂਆ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਏਕਬ੍ਰਿਛਕੇਨੀਚੇ
ਆਸਨਲਗਾਇਕੇ ਪਦਮਆਸਨਬਾਂਧਕੇਬੈਠਜਾਤੇਭਏ ॥ ਏਕਤੋ ਬਡੀਕਠਨ ਗਰਮੀ
ਕੇ ਦਿਨ ਦੂਸਰਾਬਡਾ ਕਠਨਅਗਨੀਕੀਲਪਟਕੇਸਮਾਨ ਗਰਮਪਵਨਚਲੇ॥ਉਸਸਮੇ
ਮੈ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੋਭੀਬਡੀ ਪਜਾਸਭੂਖ ਲਾਗੀਸੰਤਾਵਨੇ ॥ ਹੋਭਾਈਸਾਧੋ ਅਗਜਾ
ਨੀਹੋਵੇ ਅਥਵਾਗਜਾਨੀਹੋਵੇ ਅਥਵਾਯੋਗੀਹੋਵੇ ਤਥਾਪੀ ਯੇਭੁਖਪਜਾਸਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀ ਮਾ
ਤ੍ਰਕੇ ਅਪਨੇਸਮੇਕੇਅਨੁਸਾਰਤਪਾਵਤੀਹੈ ॥ ਉਸਸਮੇਮੈਸ੍ਵਾਦੂ ਅਥਵਾਅਸ੍ਵਾਦੂਜੈਸਾਅੰਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਣੀਪ੍ਰਾਣੋਕੋਰਖਜਾਰਥਅਹਾਰਦੇਦੇਵਹੁਤਬਪ੍ਰਾਣਸੰਤੋਖਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਨਹੀਂਤੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਗਨੀਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀਕੇ ਰੁਧਰਕੋ ਪਾਨਕਰਤਾਹੂਆ ਅਤਿ ਤਪਾਵਤੋਹੈ ॥ ਐਸੇਭੁ ਵੈਦ੍ਯਸੈਆਵਤੋਹੈ ॥ ਪ੍ਰਾਣੋਵੈਵਤਸਾਃਸੋਮਜਅੰਨੰਦਾਮਇਤਿਸ੍ਰੁਤੇ ॥ ਪ੍ਰਾਣਵਛਾਹੈਔਵਛੇ ਕੋਬਾਂਧਰਖਨੇਵਾਲੀਅੰਨਰੂਪਰਸੀਹੈ ਇਸਸੇਯੇਸਿਧਹੂਆ ਕੇ ਜੈਸੇਰਸੀਬਿਨਾਵਤਸੋਪ ਲਖਿਤ ਪਸ੍ਤੂਮਾਤ੍ਰਨਹੀਂ ਰਹਸਕਤਾਹੈ ਸ੍ਰੁਤੰਤ੍ਰਹੋਕੇ ਜਹਾਂਤਿਸਕੀ ਇਛਾਹੋਵੇ ਤਹਾਂਪਰ ਚਲਾਜਾਤਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀਅੰਨਬਿਨਾਪ੍ਰਾਣਭੀਨਹੀਂਰਹਸਕਤੇਹੈ ਅੰਨਬਿਨਾਪ੍ਰਾਣ ਸ੍ਰੁਤੰਤ੍ਰਾ ਹੋਕੇਸਰੀਰਮੈਸੇਨਿਕਸਜਾਤੇਹੈਂ॥ਇਸਹੇਤ੍ਰੁਸੇਯਾਵਤ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀਹੈਂ ਮਾਨੁਖਦੇਵਤ ਦ ਨਵ ਪਸ੍ਤੂਪੰਖੀਪਿਪੀਲਕਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅੰਨਖਾਣੇਸੇਹੀ ਇਨਕੇਪ੍ਰਾਣ ਰਹਤੇਹੈਂਤਥਾਬ੍ਰਿਖ ਘਾਸਆਦਿਕਭੀ ਜਲਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕਰਕੇ ਵਧਤੇ ਰਹਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਪਖਾਣ ਭੀ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਵਧਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਯਾਤੇ ਇਨਕਾ ਅਹਾਰ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਹੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਯਾਵਤ ਜੜ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਪਿਪੀ ਲਕਾ ਅਸਤੰਭਪ੍ਰਯੰਤ ਜਗਤਹੈ ਤਾਵਤ ਸਾਰੇਹੀ ਅੰਨ ਜਲਕੇ ਹੀ ਆਸ੍ਰਿਤਹੈ ॥ ਅਬ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਬਾਤਸੁਣਹੁ ਜਬ ਦਿਨਕਾ ਚਤੁਰਥਯਾਮ ਸੇਸਰਹਗਯਾ ਪਜਾਸਭੀ ਆਇਕੇ ਬਡਾਬਲਕੀਆ ਪ੍ਰਾਣ ਅਤਿਬਜਾਕੁਲਹੋਗਏ॥ਤਬਕਜਾਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜੋ ਜੰਗਲ ਮੈਸੇ ਏਕ ਸਿਖ ਆਇਨਿਕਸਜਾ॥ਕੈਸਾਹੈ ਵਹੁਸਿਖ ਕੇ ਬਡਾਪ੍ਰਕਾਸਵਾਨ ਤੇਜਸ੍ਵੀਜਿਸਕਾਅਤਿਅ ਦਭੁਤ ਰੂਪਹੈ॥ਖੜਜਾ ਮੋਢੇ ਉਪਰਪਾਯਾਹੂਆਹੈ॥ਹਾਥਮੇਜਿਨਕੇਗਡਵੀ ਡੋਰੀਹੈ ਛੋਟੀ ਸੀ ਕਛਹੈ ਬਡੇਮੀਠਬਚਨਹੈਂ ਜਿਸਕੇ ॥ ਆਗੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇ ਏਕਉਤਮ ਮਹੀਰੂਹਕੀਛਾਯਾਮੈ ਪੜੇਹੈਂ॥ ਤ੍ਰਬਤਿਸ ਸਿਖਨੇ ਬਡੇਕੋਮਲਬਚਨ ਸੇ ਕਹਜਾਕੇ ਉਠ ਭਾਈਸਿਖਾ ਐਸੇਘੋਰਭੈਦਾਯਕਜੰਗਲਮੈ ਕਿਉਪਰਰਹਜਾਹੈਂ ਜੀਵਨਕੀਆਸਾਤਜਾਗ ਕੇ ਇਸਥਨਮੈ ਨ ਜਲਹੈ ਨ ਅੰਨਹੈ ॥ ਮਹੀਰੁ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਛਕਾਹੈ॥ਹਮਤੇਰੇਜੋ ਸਵੇਰਕੇ ਖੋਜਤੇਖੋਜਤੇਹਾਰਗਏਹੈਂ॥ਲੈ ਜਲਪੀਅੰਨਭੀਖਾਹੁ ਤੇਰੇ ਕੰਭੁਖਪਜਾਸਬਹੁਤਲਾਗਤਹੀ ਹੋਵੇਗੀ॥ ਇਤਨਾਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮਹਿਤਕਾਰੀ ਤਿਸ ਸਿਖਕਾ ਤਬਤੇ ਸਵਾਧਾਨਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਤਿਸਸਿੰਘਕੋ ਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਤਬ ਖੋਜਨੇਅ ਰਥ ਯਤਨਕਰੋ ਜੋ ਆਪਸੇਕੁਛ ਬਾਹਰਹੋਵੇਤਾਂ॥ਅਬ ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਕਾ ਹੇਕੋ ਛਲਤੇ ਹੋ॥ਹੇਭਗਵਨ ਬਲਿਰਾਜਾਕੇ ਬਾਵਨਕੇ ਸਮਾਨ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮੁਝਕੋਭੀ ਛਲਤੇਹੋ॥ਜੈਸੇ ਧੂਮਸੇ ਆਗ ਛਪੀਨਹੀਰਹਤੀਹੈ॥ਜਹਾਂਪਰਧੂਮ ਨਿਕਸਤਾ ਹੋਵੇ ਅਗ ਨੀ ਅਕਾਖਜੀਪੁਰਖ ਨਿਸਚੈਕਰਕੇਜਾਨਲੇਤੇਹੈਂ ਕੇ ਈਹਾਂ ਅਗਨੀ ਅਵਸਜਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਈਹਾਂਅਖੰਡਸਿਖਾਵਾਨ ਧੂਮਨਿਕਸਤਾਹੈ ਜਹਾਂਅਖੰਡਸਿਖਾਵਾਨਧੂਮਹੋਤਾਹੈ ਤਹਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਗਨੀ ਅਵਸ੍ਯਹੋਤੋਹੈ ਜੈਸੇਮਹਾਨਸਮੈ ਨਾਮ ਰਸੋਈਕੀਸਾਲਾਮੈ ਧੂਮ੍ਰਹੋਤਾਹੈ ਤਹਾਂ ਹੀ ਅਗਨੀਹੋਤਾਹੈ॥ਜੈਸੇ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨਕਰਕੇ ਧੂਮ੍ਰਰੂਪੀ ਸਿਖਾਦ੍ਵਾਰਾਅਗਨੀਛਪ ਨ ਹੀਂ ਸਕਤੋਹੈ । ਤੈਸੇਹੀ ਆਪਭੀ ਪਤਿਤਪਾਵਨ ਭਗਤਵਤਸਲ੍ਰੂਪ ਸਿਖਾਕੇ ਹੋਤੇ ਨਹੀਂ ਛਪਸਕਤੇਹੋ । ਬਿਨਾਆਪਸੇਐਸੇਦੋਪ੍ਰਕਾਰਕੇਲਖਣੋਵਾਲਾਔਰਕੋਈਨਹੀਂਹੈ। ਆਪਸੇਬਿਨਾਹਮਾਰੇਜੈਸੇਗਰੀਬਾਂ ਅਨਾਥੋਂਕੋ ਔਰਕੌਨਖੋਜੇਹੈ ॥ ਆਪਪਤਿਤਪਾਵਨ ਹੋ ਭਗਤੋਂਕੇ ਪਰਮਪਜਾਰੇਹੋ ॥ ਜੋਸੰਤਜਨ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਸਰਬਸੰਸਾਰ ਔਰਕੁਟੰਬਕਾ ਆਸ੍ਹਾਛੋਡਕੇਆਪਕੇਹੀਕੇਵਲ ਆਸ੍ਰਯਹੋਰਹੇਹੈਂ ਆਪਸੇਬਿਨਾ ਉਨਕੀ ਔਰਕੌਨ ਖਬਰ ਸਾਰਲੇਤਾਹੈ ਆਪਹੀ ਉਨਕੀਖਬਰਲੇਤੇਹੋ ਇਸਮੈਕਜਾਕਹਨੋਹੈ।ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੰਯੁਕਤ ਬਡੀਕੋਮਲ ਗਦਗਦਬਾਣੀਸੇ ਐਸੇ ਯਥਾਰਥਵਚਨਕਹੇ ਤਬਤਾਤਕਾਲਹੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਅਪਨੇਸ੍ਵਰੂਪਕ ਤਕੇ ਪ੍ਰਗਟਹੋਜਾਤੇਭਯੇਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਚਰਨਕਮਲੋਂਪਰਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਬਡੀਉਸਤਤੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਕਰਤੇਭਏ॥ਹਜੂਰਨੇਵਚਨਕੀਆ ਕੇਹੇਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘ ਮਾਂਗਲੈ ਜੋਤੇਹੀਇਛਾਹੋਵੇ ਹਮਤੇਰੇਵਸਵਰਤੀਹੈਂ ॥ ਤਥਾਚਗੁਰੂਸ਼ਬਦਾ ਹਰਿਭਗਤਨ ਕੈ ਵਸਹੈ ਜਿਉਜੰਤੀਕੈਵਸਜੰਤ ॥ ਜੰਤ ਨਾਮ ਬਾਜਾ ਜੈਸੇਯੰਤ੍ਰੀਬਜਾਨੇਹਾਰੇਕੇਅਧੀਨ ਹੋਤਾਹੈ ਅਰਜੈਸੇਜੰਤ੍ਰੀਨਾਮਬਜਾਨੇਵਾਲਾ ਬਾਜੇਕੋ ਜੈਸੇਬਜਾਤੋਹੈ ਤੈਸੇਹੀਬਾਜਾ ਬਾਜਤੋ ਹੈ ॥ ਸ੍ਵੰਤ੍ਰਆਪਹੀਬਾਜਨੇ ਬਾਜੇਕੇ ਅਧੀਨਨਹੀਂਹੈ । ਤੈਸੇਹੀ ਅਰੂਪਅਰੰਗ ਅਰੇਖ ਅਲੇਖਅਲਖ ਅਜਅਬਿਨਾਸੀਹੋਕੇਭੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਆਪਨੇਸੰਤਜਨੋਂਕੇਅਧੀਨਹੈ। ਜੈਸੇਸੰਤਜਨ ਚਿਤਵਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤੋਂਕੀ ਭਾਵਨਾਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਸੋਹੀ ਰੂਪਧਾਰਧਾਰਕੇ ਦਰਸਨਦੇਤੇਹੈਂ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਵਚਨਸੁਣਕੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇਵਿਧੀ ਸੰਯੁਕਤ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰ ਹਰੀ ਜੀਨੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ॥ਤੇਰੀ ਪਨਹ ਖੁਦਾਇ ਤੂੰਬਖਸੰਦਗੀ॥ਸਿਖਫਰੀਦੈ ਖੈਰਦੀਜੈਬੰਦਗੀ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੀਪ੍ਰਾਰਥਨਾਸੁਣਕੇ ਤਥਾਅਸਤੁ ਕਹਕੇ ਜਲ ਕਾ ਲੋਟਾ ਖੜੀਆ ਉਹਾਂਹੀਛੋਡਕੇ ਅੰਤਰਧ੍ਯਾਨਹੋਜਾਤੇਭਏ॥ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਬਹੁਤਹੀਬ੍ਯਾਕੁਲ ਹੋਜਾਤੇਭਏ॥ਹਜੂਰਕੇਸ੍ਵਰੂਪਕਾ ਔ ਅਨੁਗ੍ਰਹਕਾ ਚਿੰਤਨਕਰਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਮਮੈਅਤਜੰਤ ਮਗਨ ਹੋਤੇਜਾਵੈ ਦੇਹਬਲਹੋਤੇਜਾਵੈ ਜਲਪਾਨਕਰਣ ਆਦਿਕ ਸਭ ਭੂਲਗਏ ਜਬ ਥੋੜਾਸਾ ਦਿਨ ਹੁਆ ਤਬਪੁਨਃ ਆਕਾਸਬਾਣੀਹੁਈ ਕੇ ਹੇਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾ ਤੂੰਜਲ ਪਾਨੀ ਪੀਲੈ ਹਮਤੋ ਤੇਰੇ ਅੰਗਸੰਗਹੀਹੈਂ ਤੇਰੇ ਸਨਮੁਖਹੀ ਸਦਾਵਰਤਮਾਨ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤੂੰਹਮਕੋਅਪਣੇਆਪਸੇ ਭਿੰਨਜਾਨਕੇ ਅਪਨੇਮਨਮੇਂ ਕਿਉਂਸੋਚਕਰਤਾਹੈਂ ਤੂੰਮੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੁੰਮੈ ਹਾਂ ਅਰਮੈਂਤੁੰਹੈਂ ਐਸਾਜਾਨਕੇ ਸੋਚਕੋ ਦੂਰਕਰ ਪਾਣੀਪੀਲੈ ਤੁੰਹਮਕੋ ਕਲਿਸਤ ਨਕਰ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਸੇਆਕਾਸਬਾਣੀ ਕਹਕੇਚੁਪਹੋਜਾਤੀਭਈਤਦਅਨੰਤੂਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇਪਾਣੀਪੀਆ ਜਿਤਨੀਕਇਛਾਥੀ ਉਤਨਾਕਅੰਨਭੀਛਕਜਾ ਪੁਨਾ ਆਨੰਦਸਹਤ ਤਹਾਂਹੀ ਬਿਰਾਜੇਰਹੇ। ਜਬਅਗਲਾਭੋਰਹੁਆ ਤਬ ਵਾਂਛਿਤਦਿਸਾਕੋ ਗਮਨਕਰਜਾਤੇ ਭਏ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਨੇਕਹੀਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੋ ਦ ਰਸ਼ਨਦੇਦੇਕੇਨਿਹਾਲਕਰਤੇਭਏ ਭਲਾ ਕਹੁਭਾਈਜਿਨਕੀ ਓਰਆਪਗੁਰੂ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕੋ ਕਿਸਕੀਪ੍ਰਵਾਹੈ ਵਹਪੁਰਖਤੋ ਸਾਖਜਾਤਈਸ਼੍ਵਰਕੀਪ੍ਰਵਾਹਭੀਨਹੀਂ ਰਾਖਤੋਹੈ ਈਸ਼੍ ਰ ਭੀਤਿਸਕੇ ਆਗੇਪਾਨੀਭਰਤੋਹੈ ਇਸਤੇਊਪਰ ਔਰਕਯਾਕਹਨੋਹੈ ਇਸੀਅਰਥਮੈਂ ਗੁਰੁਸਬਦਭੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ। ਭਟਕਵਿਉਕਤਮਃ੪ ਕੇ ॥ ਜਾਮਿਗੁਰੂ ਹੋਇਵਲਿਧਨਹਿ ਕਿਆਗਾਰਵੁਦਿਜਇ। ਜਾਮਿਗੁਰੂ ਹੋਇਵਲਿ ਲਖਬਾਹੇਕਿਆਕਿਜਇ। ਜਾਮਿਗੁਰੂ ਹੋਇਵਲਿ ਗਿਆਨਅਰਧਿਆਨਅਨਨਪਰਿ। ਜਾਮਿਗੁਰੂ ਹੋਇਵਲਿ ਸਬਦੁਸਾਖੀ ਸੁਸਚਹਿਘਰਿ। ਜੋਗੁਰੂਗੁਰੂਅਹਿਨਿਸਜਪੈਦਾਸੁਭਟੁ ਬੇਨਤਿਕਹੈ। ਜੋਗੁਰੂਨਾਮਰਿਦ ਮਹਿਧਰੈ ਸੋਜਨਮਮਰਣਦੁਹਥੇਰਹੈ ॥੩॥ ੭॥ ਇਸਕਾਵੀਚਾਰ॥ ਭਟਨਾਮਕਵਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਅਰਜਨਜੀਕੇਆਗੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀਕੀਉਸਤਤਿਕੇਪ੍ਰਕਰਣਮੈਕਹਾਹੈ ਕੇਜਾ ਮਿਇਤਿ। ਜਾਮਿਜਿਸਕੀਓਰ ਸ੍ਰੀਸਤਿਗੁਰੂਜੀਹੈਂ ਅਥਵਾ ਜਿਸਕਾ ਗੁਰੂਬਲਿਹੈ ਬਲ ਵਾਨਹੈ।ਧਨਹਿ ਸਾਮਰਥਹੈਇਤਿ ॥ਕੇ ਉਸ ਪੁਰੁਖਕੇ ਆਗੇ ਧਨਆਦਿਕੋਂਕਾ ਗਾਰਵੁ ਨਾਮਗਾਰਬਕਿਆਕਰਸਕਤੋਹੈ। ਯਦਯਪੀ ਬਡਾਧਨਾਢਜਹੈ ਅਥਵਾਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾ ਜਾ ਭੀਹੈ ਧਨ ਹੁਕਮਕੇ ਮਦਕਰਕੇ ਮਤਭੀਹੈ ਤਥਾਪੀ ਜਿਸਕੀਵਲਿਗੁਰੂਹੈ ਤਿਸਕੇ ਆਗੇਵਹੁਧਨੀਮਦਮਤਤੁਛਹੈ ਉਸਮਹਾਤਮਾਕਾ ਵਹੁਧਨੀ ਅਪਕਾਰਨਹੀਕਰਸਕਤੇ ਹੈ। ਅਥਵਾਗਾਰਵੁਨਾਮਗੌਰੇਭਾਰੇਕਾਹੈ ਛੰਦਕੇਪਾਦਪੂਰਣ ਅਰਥ ਭਟਕਵਿਨੇਗੌਰਵ ਅਸਥਾਨਪਰਗਾਰਵੁਪਾਠਰਖਜੋਹੈ ਜਾਮਿਇਤਿਜਿਸਮਹਾਤਮੋਕੇਜੇਗੁਰੂਵਲਿਹੈਨਾਮਸ ਤਗੁਰੂਸਹਾਇਕਹੈਤਿਸਕੇਆਗੇਧਨਪ੍ਰਯੁਕਤਬਡੇਪੁਰਖਕੋਵਡਜਾਈਨਹੀਂਦਈਜਾਤੀ ਹੈ ਗਾਰਵੁਨਾਮਵਡਾਈਕੋਹੈ।ਸੰਸਾਰਵਿਖੇ ਤੀਨਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪੁਰੁਖ ਆਪਕੋ ਬਡਾਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਏਕਅਧਿਕਧਨੀ ੧ ਦੂਸਰਾਬਲਵਾਨ੨ ਤੀਸਰਾ ਜਿਸਕੇ ਬਹੁਤਸਹਾਇਕ ਭਾਈ ਬੰਧੂਸੁਹ੍ਰਿਦਮਿਤ੍ਰਹੋਵੈ ੩ ॥ ਜਾਮਿਇਤਿ ਜੋਸਤਗੁਰੂਅਪਨੀਓਰਸਹਾਯਕਹੋਵੈ॥ਲਾਖੋਂ ਬਾਹੋਂਕੀਲਾਖੋਂ ਸਹਾਯਕੋਂਕੀ ਫਿਰਕੁਛ ਲੋੜਨਹੀਹੈ। ਜੈਸੇਮਹਾਭਾਰਤਕੇ ਯੁਧਕੇ ਆ ਰੰਭਕਾਲਸੇ ਪ੍ਰਥਮਅਰਜੁਨ ਅਰਦੁਰਯੋਧਨਆਪੋਆਪਨੀਸਹਾਯਤਾਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿ ਸ਼੍ਨਭਗਵਾਨਕੇਪਾਸਗਏਥੇ। ਸ੍ਰੀਅਰਜਨਨੇ ਅਰਜ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨਕੇਆਗੇਕਰੀ ਕੇ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਬੇ ਆਪਮੇਰੀਓਰਹੋਕੇਯੁਧਮੇਂ ਮੇਰੀਸਹਾਯਤਾਕਰੋ । ਦੁਰਯੋਧਨਨੇਭੀ ਭਗਵਾਨਕੋ ਅਪਨਾਕੁੜਮਮਾਨਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹੇ ਕੇਸਵਜੀ ਆਪਮੇਰੀ ਓਰ ਹੋਕੇਯੁਧਮੇਂਮੇਰੀ ਸਹਾਯਤਾਕਰੋ। ਦੋਨੋਂਕੀਪ੍ਰਾਰਥਨਾਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨਨੇਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕੇ ਕਲਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਕੇਸਮੇਤੁਮਦੋਨੋਂਮੈ ਜੋਪਹਿਲੇਹਮਾਰੇਮਾਥੇਲਾਗੇਗੋ ਹਮਉਸਕੀਓਰਹੋਵੈਂਗੇ। ਅਰਜਨ ਕੇਮਨਮੇਂਬਡਾਹੀਭਰੋਸਾ ਕੇ ਭਗਵਾਨਅਵਸਜਮੇਰੀਹੀਓਰਹੋਵੈਂਗੇ।ਦੁਰਯੋਧਨਕੇਮਨ ਮੈਂ ਯੇਘਮੰਡਥਾ ਕੇ ਹਮਾਰੇਸਮਧੀਹੈਂ ਹਮਾਰੀਓਰਹੋਕੇ ਪਾਂਡਵੋਂਸੇਯੁਧਜਰੂਰਕਰੈਂਗੇ ॥ ਅਗਲਾਦਿਨਭਹੁਆ ਤਬਬਡੇਪ੍ਰਭਾਤਸਮੇਂ ਅਰਜਨਸੇਪਹਿਲੇਹੀਦੁਰਯੋਧਨਆਯਾ ਤਬਕਜਾਦੇਖਤਾਹੈ ਜੋਭਗਵਾਨਮੁਖਊਪਰ ਬਸਤ੍ਰਲੀਏਹੁਏ ਸੁਧੇਆਕਾਸਕੀ ਓਰਮੁਖ ਕੀਏਹੁਏਅਬੀਸੋਵਤੇਹੈਂ । ਯੇਬਡਾਹੰਕਾਰੀਰਾਜਾਥਾ ਜਾਇਕੇ ਭਗਵਾਨਕੇਸਿਰਕੀ ਓਰ ਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਇਸ਼ਨਾਨਸੰਧਜਾ ਬੰਦਨ ਆਦੀ ਕਰਕੇ ਅਰਜੁਨਭੀ ਆਯਾ।ਆਇਕੇਭਗਵੰਤਜੀਕੇ ਚਰਣੋਂਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਮਨਸੇਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਤਥਾਦੁਰਯੋਧਨਕੋਭੀ ਬੈਠੇਦੇਖਾ । ਤਬਅਰਜੁਨਨੇ ਮਨਮੈਜਾਨਜਾ ਕੇ ਯੇ ਜੋਪਹਲੇਹੀ ਆਏਬੈਠਾਹੈ ਬਸਅਬ ਦੁਰਯੋਧਨ ਅਪਨੀ ਓਰ ਭਗਵੰਤਕੋ ਲੈ ਜਾਇਗੋ॥ਇਤਨਾਬੀਚਾਰਮਨਮੈਂ ਅਰਜੁਨ ਕਰਹੀ ਰਹਜਾਥਾ ਜੋਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸਨਜੀਅਪਨੇਮੁਖ ਊਪਰਸੇ ਬਸਤ੍ਰਉਤਾਰਕੇਬੋਲੇਕੇ ਆਯਾਹੈਅਰਜੁਨ॥ਤਬਅਰਜੁਨਨੇ ਉਦਾਸਜੈਸਾ ਹੋਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਾਂ ਮਹਾਂਰਾਜਜੀ ਆਯਾਹੂੰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਇਤਨਾ ਬਚਨਸੁਣਤੇਹੀ ਦੁਰਯੋ ਧਨਨੇਕਹਜਾਕੇਜੀ ਇਸਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਮੈਆਯਾਹੂੰ ਦੋਘਟਿਕਾਮੁਝਕੋਬੈਠੇਕੋ ਬੀਤਗਈਹੈ॥ ਦੁਰਯੋਧਨਕਾ ਇਤਨਾਬਚਨਸੁਨਕੇ ਸ੍ਰੀਨਾਰਾਯਣਬੋਲੇ ਯੇਹਮਾਰੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾਹੈਜੋ ਪ੍ਰਥਮਹਮਾਰੇ ਮਥੇਲਗੇ ਹਮਨੇਉਸਕੀਓਰਹੋਣਾ ਸੋਤੋਪ੍ਰਥਮਅਰਜੁਨਹੀ ਹਮਾਰੇਮਾਥੇ ਲਗਜੋਹੈ॥ਪੁਨਾ ਦੁਰਯੋਧਨਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਨਹੀਜੀ ਮੇਰੇਸੇਆਪਧੋਖਾਕਰਤੇਹੋ ਪ੍ਰਥਮ ਆਏ ਮੁਝਕੋ ਆਪ ਪੀਛੇਡਾਰਤੇਹੋ॥ਪੁਨਃਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀਨੇ ਕਹਜਾਕੇ ਅਛਾਏਕ ਅਖੌਹਿਨੀ ਮੇਰੀਸੇਨਾਹੈਬਡੀਸਾਮਰਥਔਰਸਰਬ ਅਸਤ੍ਰੋਂਕਾਗਜਾਤਾਕ੍ਰਿਤਵਰਮਾਬੀਰਮਹਾਰਥੀਯੇ ਏਕਓਰ ਮੈ ਇਕੇਲਾ ਏਕਓਰ ਫਿਰਮੈਨੇ ਹਥਯਾਰਭੀ ਨਹੀਪਕੜਨਾਹੈ॥ਹੇਦੁਰਯੋਧ ਨ ਭਾਵੇਂ ਮੁਝਇਕੇਲੇਸਸਤ੍ਰ ਨ ਪਕੜਨੇਵਾਲੇਕੋਮਾਨਲੈ ਅਥਵਾ ਕ੍ਰਿਤਵਰਮਾ ਸਹਤ ਅਖੌਹਿਨੀਸੈਨਾ ਮਾਨਲੈ ਦੋਨੋਮੈਸੇ ਜਿਸਮੈਤੇਰੀ ਰੁਚੀਹੋਵੇ ਸੋ ਲੈਲੈ॥ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਭਗਵਾਨਕਾਸੁਣਕੇਦੁਰਯੋਧਨਨੇਵਿਚਾਰਕੇਕਹਜਾਕੇ ਮੈਸਸਤ੍ਰ ਨ ਪਕੜਨੇਵਾਲੇ ਇਕੇ ਲੇ ਤੁਝਕੋ ਕਿਆਕਰੂੰਗਾਅਡਾਕੇ ਮੁਝਕੋਅਪਨੀਅਖੌਹਿਨੀਭਰਸੈਨਾਹੀ ਦੇਦੇਵੇ ਐਸਾ ਵਚਨਦੁਰਯੋਧਨਕਾਸੁਣਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਅਛਾਜਾਹੁ ਮੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੀ ਸੇਨਾ ਤੂੰਸਾਰੀਲੈਲੇ ਔ ਦਸਹਜਾਰ ਮੇਰੇਸਾਥ ਮਲ੍ਯੁਧਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਅਹੀਰੋਂਕਾ ਗਣਭੀ ਤੂੰ ਔਰਲੈਲੈ।ਐਸੇਵਚਨ ਦੁਰਯੋਨਕੋਕਹਕੇ ਤਿਸਕੋਵਿਦਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨ:ਅ ਰਜੁਨ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਬੋਲੇਕੇ ਹੇ ਅਰਜੁਨਤੂੰ ਮੁਝਇਕੇਲੇ ਸਸਤ੍ ਨ ਪਕੜਨੇ ਵਾਲੇਕੋ ਲੈਕੇ ਕਜਾਕਰੇਂਗਾ ਤੈਨੇਮੁਝਕੋ ਲੈਕੇ ਕਿਆਕੀਆ।।ਤੂੰਬਡੀ ਬਲਵਾਨ ਸੇਨਾ ਕੋ ਲੇਤਾ ਮੈ ਇਕੇਲੇ ਏਕਮਨੁਖਨੇਇਤਨੇਬਡੇਭਾਰੀਮਹਾਰਥਜੋਂਕੇਯੁਧਮੈ ਕਜਾਕਰਲੇ ਨੋਹੈ ਹੇਅਰਜੁਨ ਪੁਨਾ ਮੈਨੇਸਸਤ੍ਰਭੀ ਨਹੀ ਪਕੜਨੇਹੈਂ ਯੁਧਮੈ ਸਸਤ੍ਰਸੇਥਿਨਾ ਮੈਕਜਾ ਬਨਾਵੇਂਗਾ ਹੇਅਰਜੁਨਤੂੰ ਭੂਲਗਯਾਜੋਸਸਤ੍ ਅਸਤ੍ਰਵਿਦਜਾ ਕਰਕੇਸੰਪੰਨ ਸੇਨਾਮੇਰੀ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਤੈਨੇ ਮੁਝਕੋਲੀਆਹੈ।।ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਅਸ੍ਧਾਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਨੇਅਰਥ ਐ ਰਭੀਅਨੇਕ ਵਚਨਕਹੈ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਅਰਜੁਨਨੇਕਹਜਾਕੇਹੇਭਗਵਾਨ ਜੀਤ ਹਾ ਰਸਭ ਆਪਕੇਹੀ ਅਧੀਨਹੈ ਮੇਰਾਤੋਏਹੀਨਿਸਚਾਹੈ ਆਪਈਸ੍ਵਰਹੋ ਜੀਵੋਂਕੀ ਜੀਵਿ ਕਾ ਸਭ ਆਪਕੇਹੀ ਅਧੀਨਹੈ ਚਰਅਚਰ ਆਤਮਿਕਸਾਰੇਜਗਤੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀਪਾਲ ਨਾ ਸੰਹਾਰਸਭ ਯੇ ਆਪਕੇਹੀ ਅਧੀਨਹੈ।।ਮੇਰੇਮਤਮੈਤੋ ਆਪ ਸਾਖਜਾਤਪਰਮਈਸ੍ਵਰ ਹੋ ਅਬ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈਂਕਹਕੇ ਮੁਝਕੋ ਕਾਹੇਕੋ ਭ੍ਰਮਾਵਤੇਹੋ।।ਹਮਪਾਂਡਵਲੋਕ ਆਪਕੇ ਹੀਕਹਾਤੇਹੈਂਅਬਇਸਮੇਜੀਤਹੈ ਤਬਆਪਕੀਹੈ ਅਰਹਾਰਤਬਭੀਆਪਕੀਹੀਹੈਹਮਾਰਾ ਤੋ ਇਸਮੈਂ ਕੁਛਨਹੀਂਹੈ।।ਇਸਹੇਤੂਸੇ ਆਪਕਾਆਸ੍ਰਾ ਹਮਲੋਕਕਬੀਭੀਨਹੀਂਛੋਡੈਂਗੇ॥ ਚਾਹੇਸੂਰਯਅਸਤਾਚਲ ਪਰ ਉਦੈਹੋਕੇ ਉਦਜਾਚਲਕੀਓਰਅਸਤਹੋਵੇ ਅਗਨਿ ਅ੍ਤਿ ਸੀਤਲ ਹੋਜਾਵੇ ਚੰਦ੍ਮਾ ਸੂਰਯਕੇ ਸਮਾਨ ਤਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਲਸੇ ਪਦਮ ਜਲਜਾਵੇ ਸਿਲਾਪਰ ਮਾਰੂਥਲ ਮੈ ਪਦਮ ਉਤਪਤ ਹੋ ਆਵੇ ਯੇ ਸਭ ਬਾਤੈਂ ਵਿਪਰਯੇ ਹੋ ਭੀ ਜਾਵੈ ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਪਾਂਡਵ ਅਰਜੁਨ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋਂਕਾ ਆਸਰਾ ਕਬੀ ਨ ਛੋਡੈਗਾ॥ ਜਬ ਐਸੇ ਅਰਜੁਨ ਨੇ ਕਹਜਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਤੂੰ ਬਡਾਚਤੁਰਹੈਂ ਤੈਨੇ ਬਹੁਤਹੀਉਤਮ ਅਪਨੇ ਹਿਤਵਾਲਾ ਕਾਮਕੀਆਹੈ ਜੋ ਤੁਮ ਨੇ ਮੁਝਕੋਅੰਗੀਕਾਰਕੀਆਹੈ ਜੋ ਤੂੰ ਦੁਰਯੋਧਨਕੀਤਰਹ ਬਡੀ ਸੈਨਾਕੇਭਰੋਸੇ ਮੁਝਕੋ ਨ ਮਾਨਤਾ ਤਬ ਚਾਹੇ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤਆਦਿਕ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀਕੀ ਸੇਨਾ ਲੈਕੇਮੇਰੇਸਨਮੁਖ ਯੁਧ ਕਰਣੇਕੋ ਆਤਾ ਤਬਭੀਤੇਰੀਜੀਤ ਨ ਹੋਤੀ।।ਅਬਦੁਰਯੋਧਨ ਚਾਹੇ ਚਤੁਰ ਦਸਲੋਕ ਕੀ ਸੈਨਾਏਕਠੀਕਤਕੇ ਤੇਰੇਸਨਮੁਖਆਵੇਗਾ।।ਤਬਭੀ ਕਦਾਚਿਤਭੀ ਨ ਜੀਤੇਗਾ।। ਯੇ ਤੁਮਨੇ ਨਿਸਚੈਕਰਕੇ ਜਾਨਨਾ ਕੇ ਅਬ ਤੁਮਾਰੀਹੀਜੀਤਹੋਵੇਗੀ ਐਸੇ ਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਭ ਗਵਾਨਨੇਅਰਜਨਕੋਕਹਕੇਅਪਨੇਕੰਠਸੇ ਲਗਾਇਲੀਆ।।ਯਾਂਤੇਭਟਕਵਿਜੀਨੇਕਹਜੋ ਹੈ ਕੇ ਜਾਮਿਗੁਰੂਹੋਇਵਲਿ ਲਖਬਾਹੇ ਕਿਆਕਿਜਇ।।ਜਿਸਕੇ ਪਖ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਿਸਕੋ ਲਾਖੋਂ ਸਹਾਯਕੋਂਕੀ ਕ੍ਯਾ ਪ੍ਰਵਾਹਹੈ॥ ਜੋਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾਹੈਂ ਸੋ ਪਰ ਮੇਸ੍ਵਰਕੀਭੀਕੁਛਪ੍ਰਵਾਹਨਹੀਂਰਖਤੇਹੈਂ ਜੈਸੇਸਨਾਕਾਦਿਕਨੇ ਸਾਖ੍ਯਾਤਵਿਸਨੁਕੋਸ੍ਰਾਪ ਦੈਕੈ ਅਗ੍ਯਾਨੀਬਨਾਇਦੀਆਥਾ॥ਤਿਸਕੇ ਪਾਰਖਦੋਂ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪਦੈਕੈ ਦੈਤਅਰ ਰਾਖਸ ਬਨਾਇਦੀਆਥਾ ਯੇਕਥਾਪੁਰਾਣੋਮੈਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਭੀ ਤਿਸਕੇਆਗੇਪਾਨੀ ਭਰਤੋ ਹੈ। ਜੈਸੇਧੰਨੇ ਅਰ ਅਰਜੁਨਆਦਿਕੋਂਕੇ ਸਰਬਕਾਮ ਖੇਤੀਕਾਕਰਨਾ ਜੈਦੇਵਕੇ ਜੂਠੇ ਬਰਤਨਮਲਨੇ ਰਥਕਾਹਾਂਕਨਾ ਦੂਤਬਨਕੈ ਕੌਰਵੋਂ ਪਾਸਜਾਨਾ ਭਾਰਤਾਦਿਕੋਂ ਮੇ ਯੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੈ ਇਤ੍ਯਲੰ ॥ ਗੁਰੂਕੇ ਅਪਨੇਪਖਮੈਹੋਨੇਕਾਐਸਾਮਹਤ੍ਵਹੈ ਜੈਸੇਏਕਹੀਸੂ੍ਰਯ ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡਮਾਤ੍ਰਕੇਅੰਧੇਰੇਕੋਨਾਸਕਰਦੇਤੋਹੈ ਤਬਲਾਖੋਂ ਕਰੋਰਹੁ ਤਾਰਜੋਂ ਕੀ ਕ੍ਯਾਲੋੜਹੈ॥ਜਾਮਿ ਗੁਰੂ ਇਤਿ ਹੇਭਾਈਸੰਤਜਨੋ ਜਿਸਸਤਪੁਰੁਖਕੇ ਪਖਮੈ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਵਰਤਮਾਨ ਇਸਥਿਤਹੈ ਤਿਸ ਸਤ ਪੁਰੁਖਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਧ੍ਯਾਨਭੀ ਅਨਨਪਰ ਕਹੈ ਔਰ ਪਰਾਯਣਨਹੀਹੋਤੋਹੈ ਕਿੰਤੂ ਏਕਈਸ੍ਵਰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਾਯਣਹੀਹੋਤੋਹੈ॥ਜੇਤਾਬੋਲਨ ਤੇਤਾਗ੍ਯਾਨ॥ਵਹੁਮਹਾਤਮਾਜੋਕੁਛ ਬੋਲੇਗਾ ਸੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੰਬੰਧੀਬਚਨਬੋਲੇਗਾ ਜੋ ਸੁ-ਣੇਗਾ ਸੋਭੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੰਬੰਧੀਕਥਾ ਆਦਿਕਸੁਣੇਗਾ ਨਾਕੇਮਿਰਜਾ ਸਾਹਿਬ॥ਤਤ ਚਿੰ-ਤਨੰ ਤਤਕਥਨੰ ਤਤ ਅਨ੍ਯੋਅਨ੍ਯ ਪ੍ਰਬੋਧਨੰ॥ਯਥਾ ਆਵਹੁ ਸੰਤਪਿਆਰਿਹੋ ਅਕਥ ਕੀ ਕਰਹ ਕਹਾਨੀ॥ਕਰਹਾ ਕਹਾਣੀ ਅਕਥ ਕੇਰੀ ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥ਹੇ ਸੰਤਜਨੋ ਵਹੁ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖਤਤਨਾਮਤਿਸਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾਹੀ ਚਿੰਤਨਬੀਚਾਰਕਰੋਹੈਤਿਸਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨਕਰਤੋਹੈ ਪਰਸਪਰਭੀ ਤਿਸੀਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕਾ ਬੋਧਨਉਪਦੇਸਭੀਕਰਤੋਹੈ ਸੁ ਨਤੋਹੈ॥ਤਾਂਤੇਸਰਬ੍ਯਥਾ ਤਿਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕੇਹੀ ਪਰਾਯਣ ਹੋ ਰਹਤੋਹੈ॥ਜਿਸਕੇ ਪਖ ਮੈ ਗੁਰੂ ਇਸਿਥਤਹੈ ਤਿਸਕਾ ਸਬਦਸਾਖੀ ਸਬਸਾਖਹੈ ਅਥਵਾਵਹੁ ਸੰਤਜਨ ਗੁਰੁਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸਤਪੁਰੁਖਕਾ ਉਪਦੇਸਸੁਣਕੇਬੇਦਸਾਸਤ੍ਰਸੰਤਮਹਾਤਮਾਕੀ ਸਾਖੀ ਸੇ ਉਗਾਹੀ ਸੇ ਸਚਹਿਘਰ ਨਾਮਅਪਨੇਮੈ ਸੰਚਨਕਰਤੋਹੈ ਇਸਿਥਰ ਕਰਤੋਹੈ॥ਯੇ ਦੋਨੋਚਰਣੋ ਕਾ ਏਕਠਾਹੀ ਅਰਥਕਰਦੀਓਹੈ॥ਭਟਕਵਿਜੀਕਹਿਤੇਹੈ ਕੇਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀਹੇਗੁਰੂ ਹੇਗੁਰੂਐਸਾ ਜਾਪ ਚਲਤੇ ਬੈਠਤੇਸੋਵਤੇ ਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਹਸਤੇ ਖੇਲਤੇ ਜਾਗਤੇ ਸਰਬਵਿਵਹਾਰਕੈਕਰਤੇ ਹੂਏ ਜਪਤੇ ਰਹਤੇਹੈ॥ਤਿਨਕੇ ਪਖਮੇ ਸਤਗੁਰੂ ਆਪਖੜੇ ਹੋਤੇਹੈਂ ਜੋ ਸਤਪੁਰੁਖ ਸਤ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਨਾਮਰਿਦੇਮੈਧਾਰਣਕਰਤੋਹੈ ਸੋ ਬਡੇਭਾਰੀਕਸਟਕੇਦਿਖਾਨੇਹਾਰੇ ਜੋ ਜਨਮ ਮਰਣਆਦੀਭਾਰੀ ਦੁਖਕਸ੍ਵੋਂ ਸੇ ਰਹਤਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸਮੈਕੁਛਸੰਸੈਨਹੀਹੈ॥੩॥ਗਿਰਹ ਗਾਂਠਨਹੀਬਾਂਧਤੇ ਜਥਦੇਵੈਤਥਖਾਹਿ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਤਾਂਕੇ ਪੀਛੈਫਿਰੈ ਮਤਭੂਖੇਰਹਿਜਾਹਿ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਇਸ ਅਰਥ ਕੇ ਸਾਧਕ ਵਚਨਹੈਂ ਗ੍ਰੰਥਕੈਬਢਨਕੈ ਭੈਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਈਹਾਂਨਹੀਂਲਿਖਤੇਹੈਂ ॥

ਦੋਃ ਕਠਿਨ ਨਿਯਮ ਤਨ ਧਾਰ ਕੈ ਇਹੁ ਵਿਧ ਵਿਚਰੇ ਧੀਰ ॥
ਸਾਧਨ ਗ੍ਯਾਨ ਦਿਖਾਇਕੈ ਪੁਨ ਬੈਠੇ ਧਰ ਧੀਰ ॥ ੧ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਦੇਵਤਰੁ ੩ ਸਕੰਧ ਘੋਰਬਨਮੈ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਜਲਪਾਨ ਕਰਾਵਨ ਮਿਸ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਬੋ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਤਾਈਸਵੋਂ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੭ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਪੋਠਵਾਰਦੇਸਮੈ ਏਕ ਸੁਖੋਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧਨਗਰਹੈ॥ਤਹਾਂ ਕੀ ਬਡੀਭਾਰੀ ਸੰਗਤ ਉਨੇਮੈ ਗੁਰੁਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥਆਈ॥ਸੰਗਤਕੇ ਸਿਖਾਂਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਆਗੇਅਰਦਾਸਕਰੀ ਆਗੇਭੇਟਕੀ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇਬਸਤ੍ਰ ਔਰਭੂਖਣ ਰੁਪਯਾ ਮੋਹਰਆਦਿਕਰਖਕੇ ਯੇਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇਭਏ॥ਕੇ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਆਗੇ ਹਮ ਗੁਰੂਜੀਕੀਆਂ ਸਾਖਜਾਂਪੜਤੇਹੋਤੇਥੇ ਤਬਹਮਕੋ ਸਬਸਮਝਆਵਤੀਥੀ॥ਅਬਏਕ ਖਤ੍ਰੀ ਸੁਖੋਕਾ ਕਾਂਸ਼ੀਜੀ ਸੇ ਵੇਦਾਂਤਪੜਕੇ ਆਯਾਹੈ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਵਾਚਤਾਹੈ ਅਰਕੁਛ ਪ੍ਰਤਜਕਚੈਤੰਨ ਪ੍ਰਤਜਕਚੈਤੰਨ ਕੈਤਾਰਹਤਾਹੈ ਹਮਕੋ ਕੁਛਤਿਸਕੇ ਕਹਨੇ ਕੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪੜਤੀਹੈ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਉਨਕੀਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਅਬਤੁਮ ਜਬ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇਆਵਹੁ ਤਬਤਿਸਸਾਧੁਕੋ ਭੁਮਨੇਸਾਥਹੀ ਲੇਤੇ ਆਵਨਾ ਤਬਸੁਖੋ ਕੀ ਸੰਗਤ ਹਜੂਰਮੈ ਬਿਦਾਹੋਕੇ ਸੁਖੋਮੈਆਈ ਜਬਕਾਲਾਂਤਰਮੈ ਫਿਰਹਜੁਰਕੇ ਦਰਸਨਕੇ ਅਰਥ ਦੂਸਰੀਵਾਰਆਏਤਬਤਿਸਸਾਧੁਕੋਭੀ ਸਾਥਲੈਆਏ॥ਜਬਤਿਸਸਾਧੁ ਨੇ ਬਾਤਸੁਣੀ ਹਜੂਰਕੇਸਾਥਪ੍ਰਸਨਉਤ੍ਰਕੀ ਤਬਤਿਸਨੇਕਹਜਾਕੇ ਹਾਂਹਮਸਾਹਿਬਕੇਸਾਥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤ੍ਰ ਵੇਦਾਂਤਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਮੈ ਕਰੈਂਗੇ । ਜਬ ਉਨੇ ਮੈ ਆਏ ਤਬ ਸਭਨੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾਰਖਕੇ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਦਰਸ਼ਨਪਰਸ਼ਨ ਸਭਨੇਕੀਆ । ਤਬ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਏਕ ਏਕਕੋ ਜੁਦੇ ਜੁਦੇਕੋ ਪੂਛਜਾ ਕੇ ਤੂੰ ਕਉਨਹੋਤਾਹੈ ਤੂੰ ਕਉਨ ਹੋਤਾਹੈ । ਤਬ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਸੰਤਸੇ ਭੀ ਕੁਛਕ ਤੇਜੀਸੇ ਪੂਛਜਾ ਕਿਉਰੇ ਤੂੰ ਕਉਨ ਹੈਂ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਬ ਡਰਕੇਮਾਰੇ ਤਿਸਕੇ ਮੁਖਸੇ ਨਿਕਸਜਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮੈਂ ਸੁਖੋਕਾ ਕਿਰਾੜ ਹੂੰ ਜੀ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤਿਸ ਸਾਧੂ ਸੇ ਤੀਨਵਾਰ ਪੂਛਜਾ ਤਬ ਤੀਨੋਵਾਰ ਮੈਂ ਸੁਖੋਕਾਕਿਰਾੜਹਾਂ ਏਹੀਉਤ੍ਰ ਤਿਸਨੇਦੀਆ। ਤਬਹਸਕੇਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆਕਿਉ ਰੇ ਤੂੰ ਤੋ ਕਹਤਾਥਾ ਕੇ ਮੈਂ ਉਨਸੇਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਰਥ ਕਰੂੰਗਾ। ਵੇਦਾਂਤਕੇਵਿਸ਼ਯਮੈਂ ਉਨਸੇ ਖੂਬਚਰਚਾਕਰੂੰਗਾ। ਅਬਹਮਾਰੇਸਨਮੁਖਆਇਕੇ ਤੁਝਕੋਕਜਾਹੋਗਯਾਹੈ ਜੋ ਹਮ ਵਾਰੰ ਵਾਰ ਤੇਰੇਸੇਪੂਛਤੇਹੈ ਤੂੰਕੁਛਨਹੀਂਕਹਤਾਹੈਂ ਵੇ ਅਬਪ੍ਰਤਜ੍ਞਕਪਣਾਤੁਮਕੋ ਭੂਲਗਯਾਹੈ ਐਸੇਗੁਰੂਜੀ ਦੇ ਤੀਨਕ ਵਾਰ ਕਹਜਾਂਤੀ ਪਰੰਤੂਅਤਿਲਜਿਤਹੁਏਹੁਏਕੇ ਮੁਖਸੇਕੁਛ ਨ ਨਿਕਸਜਾ॥ਪੁਨਾਡੇਰੇਮੈਆਇਕੇਤੀਸਭਸੰਗਤਨੇਅਤਿਲਜਿਤਕੀਆ ਮਾਰਜਾਲਜਾਕਾ ਫਿਰ ਵਹੁਸੁਖੋਕੋਭੀ ਨ ਗਯਾ ਗੰਗਾਜੀਕੀ ਓਰਭਾਗਗਯਾ ॥ ਸੰਗਤਸਭਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਦੇਸਗ੍ਰਾਮਕੋਚਲੀਗਈ ॥

ਉਨੇਸਾਹਿਬਕੇਪਸਚਮਕੀਓਰ ਸ੍ਰਾਂਕੇਪਾਰ ਬਡੇਉਚੇਅਸਥਾਨ ਪਰਬਤ ਪਰ ਸਲੋਹਨਾਮਨਗਰਹੈ ॥ ਉਨੇਸਾਹਿਬਸੇ ਏਕਯੋਜਨਭਰ ਤਹਾਂ ਭਾਈਤੇਜਾਸਿੰਘ ਮਹੰਤ ਬਾਬੇਕਲਾਧਾਰੀਕੇਦਰਬਾਰਕਾਹੈ ਆਚਾਰਯਬਡਾ ਮਿਰਯਾਦਾਪੁਰੁਖੋਤਮ ਜੀਵਨਮੁਕ ਤ ਬਡੇਉਦਾਰਆਤਮਾਬਡੇਗੁਰੂਜੀਕੇਪਜਾਰੇਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘਥੇ॥ ਭਾਈਤੇਜਾਸਿੰਘਜੀਸੇ ਸੰਤਸਿੰਘਵਕੀਲਨੇ ਪੂਛ ੨ ਕੇਹੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਲਿਖਾਹੈ ॥ ਨਾਮਭੀਇਨਕਾਤੇਜਾਸਿੰਘਓਸੇਭੀਤੇਜਕੀਨਿਧਿਥੇਬਹੁਤੇਹੀਗੁਰੁਮੁਖਗੁਰੂਜੀਕੇਪਜਾਰੇ ਇਨਸੇਵਰੋਸਾਏਹੈਂ ਭਾਈਤੇਜਾਸਿੰਘ ਬਡੇਗੁਰਮੁਖ ਬਡੇਭਰੋਸੇਵਾਲੇ ਜਿਨੇਨੇ ਨਿਹਸੰ ਦੇਹ ਹਸਤਾਮਲਕਵਤ ਬ੍ਰਹਮਆਤਮਾਕਾ ਐਕਜਸਾਖਾਤਕਾਰ ਕੀਆਹੈ ਸਰਬਭ੍ਰਾਂਤੀ ਅਗਜਾਨਕੋ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਐਕਜਸੁਖਕੇਭੋਗਤੇਹੁਏ ਅਨੁਭਵਕਰਤੇਹੁਏ ਜੀਵਨਮੁ ਕਤਹੋਕੇ ਇਸਭੂਮੀਪਰਵਿਚਰਤੇਹੈਂ ॥੧॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਡੇਮਸਤ ਜੀਵ ਨਮੁਕਤ ਪੁਰੁਖ ਬਾਵਾਦਯਾਲਦਾਸਜੀ ਉਦਾਸੀਨ ਸੰਤਹੋਤੇਭਏਹੈਂ ॥ ਉਨੇਸਾਹਿਬਕੇ ਮਾਰਗਮੈ ਸਲੋਹਸੇ ਉਰੇ ਪਰਬਤਕੇਮਾਰਗਮੈ ਏਕਚੀਨੀਘਾਟੀ ਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਸਥਾਨਹੈ ਤਹਾਂਬਾਵਾਦਯਾਲਦਾਸਜੀਕਾਡੇਰਾਹੈ ਤਿਨ ਮਹਾਤਮਾਦਯਾਲਦਾਸਕੋ ਰਾ ਜਾਧਿਰਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੇਏਕਗ੍ਰਾਮਦੀਆਹੁਆਥਾ ਸੋ ਉਸਪਰਬਤਕੀਚੀਨੀਘਾਟੀ ਕੇ ਮਾਰਗਦ੍ਵਾਰਾ ਜੋਪਰਦੇਸੀਲੋਕਪਥਬਆਤੇਜਾਤੇਥੇ ਸੋਉਨਕੋਨਿਵਾਸਵਾਸਤੇ ਅਸ-ਥਾਨਅਰਖਾਣੇਕੇ ਵਾਸਤੇਬਡੀਭਾਰੀਰਮਨਜਾਂਦੇਅਰਦਾਲਕਾਕੜਛਾਮਿਲਤੀਥੀ॥ਆਪ ਬਾਵਾ ਦਯਾਲਦਾਸਜੀਨੇ ਏਕਮਿਟੀਕੀ ਟਿੰਡਰਖਛੋਡੀ ਏਕਮਿਟੀਕਾਠੂਠਾ ॥ ਉਸ ਪਜਾਲੇਮੈਦਾਲਭਾਜੀ ਲੈਲੇਵੈਂ ਟਿੰਡਮੈਂਪਾਨੀਪੀਲੇਵੈਂ। ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਵਰਤਤੇਹੁਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏਕਵਾਰਕੁੰਛਕੇਮੇਲੇਪਰਚਲੇਗਏ॥ਜਬਉਦਾਸੀਨਸੰਤਹੁਕੀਪੰਕਤੀਮੈਪ੍ਰਸਾਦਛਕਣੇ ਅਰਥ ਅਪਨੇਟਿੰਡਠੁਠੇਲੈਬੈਠੇ ॥ ਤਬਅਖਾੜੇਵਾਲੇ ਸਾਧੁਲੋਕੋਂਨੇਕਹਜਾ ਕੇ ਬਾਵਾਜੀ ਆਪਪੰਕਤਿਮੈਸੇਉਠਖੜੇਹੋਵਹੁਤਬਦਯਾਲਦਾਸਜੀਨੇਕਹਜਾਕੇਹਮਕਜੋਂਉਠਖੜੇਹੋਵੈ ਪੰਕਤਿਮੈਸੇ ਹਮਨੇਕੋਈਪਾਪਕਰਮਕੀਆਹੈ ਜੋਹਮਪੰਕਤਿਸੇਬਾਹਰਹੋਜਾਵੈ ਪੁਨਾ ਉਸ ਸੰਤਨੇਕਹਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਯਦਜਪੀਆਪਨੇਪਾਪਕਰਮਕੋਈਨਹੀਂਕੀਆ। ਤਥਾ ਪੀਸਰਬਸੰਤੋਂਸੇਕ੍ਰਿਯਾਆਪਕੀ ਵਿਰੁਧਹੈ ਵਹੁਕਜਾ ਵਿਰੁਧਕ੍ਰਿਯਾਹੈ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਰੋਜਕੇਜੂਠੇਮਿਟੀਕੇਠੁਠ ਪਜਾਲੇਟਿੰਡਾਂਰਖਛੋਡਤੇਹੋ ॥ ਤਬਸ੍ਰੀਦਯਾਲਦਾਸਜੀਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇਠੀਕਹੈ ਹਮਾਰੇਬਰਤਨਮਿਟੀਕੇਹੀਹੈਂ ਇਨੋਮੈਹੀ ਹਮਰੋਜ ਖਾਇਲੇਤੇਹੈਂ ॥ ਪਰੰਤੂ ਤੁਮਾਰੇ ਬਰਤਨਕਾਹੇਕੇ ਬਨੇਹੁਏਹੈਂ ਸ਼ੁਚੇਕਾਹੇਸੇ ਕਰਤੇਹੋ ॥ ਤਬਤਿਸਸਾਧੁਨੇ ਕ ਹਜਾ ਕੇ ਜੀ ਹਮਾਰੇਬਰਤਨ ਪਿਤਲ ਤਾਂਬਾ ਰੂਪ ਧਾਤੂਕੇ ਹੈਂ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇ ਮਾਂਜਨੇ ਸੇ ਸ਼ੁਧ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕੇ ਧਾਤੁ ਪਾਤ੍ਰੰ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਭਜਾਂ ਸ਼ੁਧਜਤਿ ਇਤਿ ਮਿਟੀਸੇ ਮਾਂਜਕੇ ਜਬ ਪਾਨੀਸੇ ਧੋਇ ਡਾਰਜੇ ਤਬ ਸ਼ੁਧਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਤਬ ਪੁਨਃ ਬਾਵਾ ਦਯਾਲਦਾਸ ਜੀਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਬਸ ਫਿਰ ਜਿਸ ਮਿਟੀ ਔਰ ਪਾਨੀਸੇ ਤੁਮਾਰੇ ਬਰਤਨਸ਼ੁਧਹੋਤੇਹੈਂ ਵੋਹੀ ਮਿਟੀਕੇਹਮਾਰੇ ਬਰਤਨਹੈਂ ਇਨਕੇਬੀਚਦੇਖੋਪਾਨੀਭਰਾਹੈ ॥ ਤਬਇਨਕੇ ਐਸੇ ੨ ਸਿਧਾਂਤ ਮਿਸ਼੍ਰਤਬਚਨੋਂਕੋਸੁਣਕੇ ਸਰਬਸਾਧੁਮਨੇਲਾਗੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਏ ਇਨਸੰਤਹੁਕੇ ਵਚਨੋਪਰ ਸ਼ਰਧਾਕਰਕੇਪੂਜਨਕਰਨੇ ਭਏ । ਓਸੇਭੀ ਸਤਜ ਵਾਦੀ ਸਤਜਸੰਕਲਪਥੇ ॥੨॥ ਏਕਵਾਰ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੁਸਾਹਿ ਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸ਼ਨਕਰਣੇਅਜ੍ਞ ਉਨੇਮੈਗਯਾ ਹਜੂਰਕਾ ਦਰਸ਼ਨਕਰਕੇਆਗੇ ਮੇ ਰਹੁਕੀ ਕਿਤਨੀਥੈਲੀ ਤਥਾਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਮੇਵੇਫਲੋਂਕੀਡਾਲਜਾਂ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੁੰਦਰਬਸਤ੍ਰੋਂਕੇਥਾਨ ਦੁਸ਼ਾਲੇਆਗੇਧਰਕੇ ਮਥਾਟੇਕਤਾਕੁਯਾ॥ਸੋਨਾਸਮੇਤਕੋਈਦਿਨ ਉਨੇਸਾਹਿਬਮੈਹੀਟਿਕਤਾਕੁਯਾ॥ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੁਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਏਕਦਿਨ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੈ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਕੇ ਹੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਿਸੀਏਕਅਪਨੇ ਪਜਾਰੇ ਅਲਮਸਤਕਾ ਦਰਸ਼ਨਤੋ ਮੁਝਕੋ ਕਰਾਇਕੇਸਨਾਥਕਰੋ । ਸਰਕਾਰਕੀ ਅਰ ਦਾਸ ਸੁਣਕੇਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਵੋ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਾਜਾਹੁ ਜੋਤੈਨੇਮੇਰੇਪਜਾਰੇਸੰਤ ਕਾਦਰਸ਼ਨਕਰਣਾਹਈ ਤਬਕਾਲਸ੍ਰਿੰਗੀਕੇਤਟਪਰਏਕਭਾਈਅਮਰਸਿੰਘਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬਡੇਮਸਤ ਸੰਤਰਹਤੇਹੈਂ ਜਾਹੁ ਉਨਕਾਦਰਸ਼ਨਕਰਕੇ ਦੇਖਲੈ ਕੇ ਅਲਮਸਤ ਨਾਮਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕੇ ਨਾਮਕਾਜਿਨਕੋ ਨਸ਼ਾ ਚਢਾਹੁਆਹੈ ॥ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰਸੇ ਔਰ ਕਿ ਸੀਸੇ ਪਹਚਾਨਮਾਤ੍ਰਭੀਨਹੀਂਰਖਤੇਹੈਂ ਏਕਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕੇਹੀ ਰੰਗ ਵਿਖੇ ਰੰਗੇਹੁਏਹੈਂ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੰਗ ਹਸੈਰੰਗਰੋਵੈ ਚੁਪਭੀਕਰਜਾਹਿ ॥ ਪ੍ਵਾਹਿਨਾਹੀ ਕਿਸੈਕੇਰੀ ਬਾਝਸਚੈ ਨਾਇ ਇਤਜਾਦੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇਬਚਨਸੁਣਕੇ ਸਰਕਾਰਕੇਮਨਮੈ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾਉਪਜੀ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਮੈਂਅਪਨੇਮੰਤ੍ਰੀ ਸਰਦਾਰੋਂਕੋ ਸਾਥਲੈਕੇਭਾਈਅਮਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸ਼ਨਅਰਥ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਗਯਾ। ਜਾਇਕੇ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜੋ ਸੀਤਕਾਲਕੇ ਦਿਨਹੈਂ ਉਪਰ ਬਸਤ੍ਰਕੋਈਭੀਨਹੀਂਹੈ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਉਪਰ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕਹੀ ਧੂਰੀਲਪਟਰਹੀਹੈ ਨਾਗਜੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਲਗਾਈਹੂਈ ਨਹੀਂਹੈ।ਤਥਾ ਆਗੇ ਅਗਨੀਕਾਅੰਗੀਠਾਜਗਰਹਜੋਹੈ ਏਕਾ ਏਕੀਸੰਤਨਗਨਅਵਧਤਆਸ਼ਕਲੋਕਬੈਠੇਹੈਬਡੇਤੇਜਧਾਰੀ।ਜਿਨੋਂਨੇ ਖਾਨਪਾਨਆਦੀ ਕੀ ਕੁਛਪ੍ਵਾਹਨਹੀਂਰਖੀਹੂਈਹੈ। ਨ ਕਿਸੇਰਾਜਾਪਰਜਾਕੀਪ੍ਵਾਹੁਹੈ ਉਨਕੇਆਗੇ ਜੇ ਚਕ੍ਵਰਤੀਰਾਜਾ ਆਇਗਯਾ ਤੌ ਭੀ ਓਸਾਹੀ ਜਾਨਨਾ ਉਸਕੋ ਬਡਾ ਚਕ੍ਵਰਤੀ ਰਾਜਾ ਜਾਨਕੇ ਕੁਛ ਆਦਰ ਨਹੀਂਕਰਤੇਹੈ ਜੇਕੋਈਗਰੀਬ ਕੰਗਾਲ ਮੈਲੇ ਫਾਦੇਬਸ ਤ੍ਰੋਂਵਾਲਾ ਆਇਗਯਾਹੈ ਤਬਉਸਕੋਛੋਟਾ ਤੁਛ ਜਾਨਕੇ ਕੁਛ ਨਿਰਾਦਰ ਨਹੀਂਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਭਮੈ ਜਿਨਕੀ ਸਮਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਹੈ। ਪੁਨਾ ਅਪਨੀ ਖੁਦਮਸਤੀਮੈ ਮਸਤਹੀ ਸਰਬ ਦਾ ਕਾਲ ਰਹਤੇਹੈਂ ਉਨਕੋ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰਕੀਹੀ ਕੁਛ ਖਬਰਨਹੀਹੈ ਤਬ ਔਰਆਏ ਗਏਕੀ ਕਿਸਕੀ ਖਬਰਰਹੇਅਪਨੇ ਸਰੀਰਕਾਭੀ ਜਿਨਕਾ ਅਧਜਾਸਹੀ ਛੂਟਗਯਾ ਤਬ ਵਹੁ ਔਰ ਕਿਸ ਆਏਗਏਕੀ ਖਬਰਰਖੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਜੜ੍ਭਰਤ ਵਤ ਅਵਧੂਤ ਮਹਾ ਅਮਲੀਵਤ ਮਸਤਬੈਠੇਹੂਏਹੈਂ ਉਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਰਣ ਜੀਤਸਿੰਘਕਰਕੇ ਬਹੁਤਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ ਹਜ਼ਾਰਰੁਪੈਕੀਥੈਲੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਆਗੇਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ। ਸਰਕਾਰਕੀ ਓਰਦੇਖਕੇ ਸੰਤਹੁਨੇ ਖ਼ਚਨਕੀਆ ਕੇ ਆਹਾਃ ਐਸੇ ਕ ਹਤੇਹੂਏ ਦਹਨੇਹਾਥਕੀਤਰਜਨੀ ਔ ਮਧਮਾਂ ਅੰਗੁਰੀਓਂਕੋ ਉਪਰ ਨੀਚੇ ਕਰਤੇਹੂਏ ਚਿਟੀਜੋੜਾਝਰਰ ਆਹਾਃਚਿਟੀਜੋੜਾਝਰਰ ਬਸਚਿਟੀਜੋੜਾਝਰਰਾਪੁਨਾਕਬੀਕਿਸੈਨੇ ਰੇਵੜਜਾਂ ਛਕਾਯਾਂਹੋਵੈਂਗੀ ਸੋ ਓਹੀ ਸੰਸਕਾਰ ਸੰਤੋਂਕੋ ਰਹਗਏ ਅਰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਰੁਪਯਾਭੀ ਰੇਵੜੀ ਜਿਤਨਾ ਹੋਤਾਹੈ ਸੋਈ ਭਾਈਅਮਰਸਿੰਘਜੀ ਅਵਧੂਤ ਰੇਵੜਜਾਂ ਕੀ ਤਰਹ ਰੁਪਯਾਂਕੀ ਮੁਠੀਭਰਕੇ ਕਾਲ ਸ੍ਰਿੰਗੀਮੈਫੈਂਕਕੇ ਕਹਤੇਭਏ ਕੇ ਲੇਵਹੁ ਗੁ ਰੂਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀ ਮਡੀ ਹੋ ਤੁਸੀ ਰੇਵੜਜਾਂ ਖਾਹੁ। ਦੋ ਤੀਨ ਮੁਠਜਾਂਭਰਕੇ ਰੁਪਯਾਂਕੀ ਨਦੀਮੈ ਡਾਰਦਈ।ਤਬ ਤਿਨਕੇਆਗੇਸੇ ਥੈਲੀ ਉਠਵਾਲਈ ਸਰਕਾਰਨੇ ਮਥਾਟੇਕਨੇ ਲਾਗੇ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਸੇ ਪਹਲੇਸੰਤਾਂਨੇਬਚਨਕੀਆ ਜਾਹੁਜਾਹੁਸ਼ੇਖੂਪੁਰੇ ਮੈਂ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰਾ ਰਾਣੀ ਨਕੈਣਕਾਹੀ ਕਿਲਾਹੈ ਤੇਰੀ ਨੱਕੈਣਨੇਅਮੁਕੇਨਾਮਕਾ ਯਾਰ ਰ ਖਜਾਹੁਆਹਈ ॥ ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰਨੇ ਸੰਤੋਂਕੇ ਉਪਰ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਬਡੇਮੋਲਵਾਲਾ ਦੇ ਦੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆ ਤਬ ਭਾਈਅਮਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਅਕਠਾਕਰਕੇ ਅਗਨੀਕੇਊਪਰ ਰਖਦੀਆ ਤਦਨੰ
ਤਰ ਝਟਪਟ ਉਨਲੋਕੋਨੇ ਉਠਾਇ ਲੀਆ ਕੁਛ ਜਲ ਗਯਾ ਕੁਛ ਬਚਗਯਾ ॥
ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੁਰੁਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀਅਮਰਸਿੰਘ ਸੰਤਕੀ ਬਡੀ ਉ
ਸਤਤੀਕਰੀ। ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮੁਝਕੋ ਬਡੇਅਲਮਸਤ ਸੰਤਕਾਦਰਸਨ ਕਰਾਯਾ ਹੈ
ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਤੇਹੀ ਮੁਝਕੋਬੋਲੇ ਕਿ ਜਾਹੁਰੇ ਜਾਹ ਤੇਰੀਨਕੈਣਨੇ ਯਾਰਰਖਜਾ ਹੁਆ ਹੈ।
ਅਃ ਹਃ ਚਿਟੀ ਜੋੜਾ ਝਰਰ ਏਹ ਬਚਨਕੀਆ ਭੀ ਔਰ ਜੈਸੇ ਕੰਗਾਲਲੋਕ ਬੈਠੇਥੇ
ਤਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਉਨੋਨੇਮੁਝਕੋ ਭੀ ਸਮਝ ਛੋਡਜਾਥਾ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੀ
ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਹੇਰਾਜਨ ਬੈਖਾ ਸੋ ਬਿਨਾ ਅਰਥਾਤ
ਇਛਾਸੇਰਹਤਪੁਰਖੋਂਬਿਨਾ ਤੁਮਕੋ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕੌਨ ਕਹਸਕਤੋਹੈ। ਜਿਨਕੇਹਿਰਦੇ
ਮੈਕੋਈਕਾਮਨਾਨਹੀਂਹੈ ਵਹੁਨਿਸਕਾਮ ਪੁਰਖ ਕਿਸੀਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹਨਹੀਂਰਖਤੇਹੈਂ ਨ ਕਿ
ਸੀ ਕਾ ਭੈਰਖਤੋਹੈ ਹੇਰਾਜਨਵਹੁਨਿਸਕਾਮਪੁਰਖ ਈਸ੍ਵਰਕੀਭੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਔਰਭੈ ਨਹੀਂ
ਰਖਤੇਹੈਂ ਤਬਔਰਕਜਾ ਕਹਨੇਹੈ॥ਜੈਸੇਏਕਸਮੇਮੈ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੁਭਗਵਾਨ ਵੈਕੁੰਠਸੇ ਉਤ੍ਰਕੇ
ਬ੍ਰਹਮਲੋਕਮੈਆਏ ॥ ਮਹਾਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੁਭਗਵਾਨਜੀ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀਕੀ ਸਭਾ
ਪ੍ਰਵੇਸਕਾਲਮੈ ਬ੍ਰਹਮਾਸਹਿਤ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਸਰਬਦੇਵਤਾ ਉਠਖੜੇਹੁਏ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀਕੇ
ਪੁਤ੍ਰਸਨਕਾਦਿਕ ਸ੍ਰੀਵਿਸ੍ਨੁਜੀਕੇਸਨਮੁਖਨਉਠੇ ਕਿਉਂਕਿਹਮਨੇਵਿਸ੍ਨੁਜੀਸੇ ਕੁਛਮਾਂਗ
ਨਾ ਲੇਨਾ ਤੋ ਹੈਹੀ ਨਹੀਹੈ ਇਨਕੀ ਹਮਕੋਕਿਯਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਏਹ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੈ ਤੋ ਹਮ
ਕੋ ਕਜਾ ਜੇ ਅਨੀਸ੍ਵਰ ਹੈ ਤਬ ਹਮਕੋ ਕਿਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਐਸੇ ਬੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ
ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਨ ਉਠੇ ਤਬ ਸਨਕਾਦਿਕ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਨੇ ਯੇ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰਖੋਤਮ ਹੋਕੇ ਅਪਨੀ ਨਿਸ
ਕਾਮਤਾ ਕੇ ਘਮੰਡ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਨਕਾਦਿਕ ਨੇ ਮਰਯਾਦਾ ਕਾ ਭੰਗ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ
ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਨਹੀ ਉਠਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਯੇ ਦੰਡ ਕੀ ਲਾਯਕ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਬੀਚਾਰ ਕੇ
ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਆ ਕੇ ਹੇ ਸਨਕਾਦਿਕ ਤੁਝ ਕੋ ਅਪਨੀ ਨਿਸਕਾਮਤਾ
ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਹੈ ਸੋ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਤੂੰ ਕਾਮਨਾ ਕਰਕੇ ਆਤੁਰ ਹੋਵੈਂਗਾ ॥ ਜਬ
ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀਨੇ ਐਸਾ ਸਰਾਪ ਦੀਆ ਤਬ ਸਨਕਾਦਿਕ ਬੋਲੇ ਕਿ ਹੇ ਵਿਸਨੁ ਤੁਝ
ਕੋ ਸਰਬਗ੍ਯਤਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਹੈ ਸੋ ਜਾਹੁ ਤੂੰ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਅਲਪਗ੍ਯ ਅ
ਗ੍ਯਾਨੀ ਹੋਵੈਂਗਾ ਸੋਹੇਰਾਜਨਨਿਸਕਾਮ ਬਿਲੋੜਪੁਰਖੋਂ ਬਿਨਾ ਐਸਾ ਕੌਨ ਸਾਮਰਥ
ਹੈ ਜੋਉਠਕੇ ਈਸ੍ਵਰਕੋਭੀਸ੍ਰਾਪਦੇਦੇਵੇ॥ਫਿਰ ਸ੍ਰੀਵਿਸ੍ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਭੀ ਤਿਸਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੋ
ਵਾਰਣਹੀ ਕਰਸਕੇਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇਰਾਜਨ ਨਿਸਕਾਮ ਪੁਰਖੋਸੇ ਤੁਮਨੇ ਸਦਾਹੀ ਡਰਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਹਣਾ ॥ ਤਬਸਰਕ੍ਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਪੁਨ੍ਾਪ੍ਸ੍ਨ੍ਕੀਆ ॥ ਹੇਪ੍ਭੁਸੰਤਹੁਨੇ ਯੇਕਜ੍ਾ ਬਚਨਕੀਆਹੈ ਕਿ ਚਿਟੀਜੋੜ੍ਾਝਰਰ ਆਃਹਾਃ ਚਿਟੀਜੋੜ੍ਾਝਰਰ ਇਸਕੀਮੁਝਕ੍ੂ ਸ ਮਝ ਨਹੀਆਈ ਸਰਕ੍ਾਰਕੀਅਰਜਸੁਣਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੋ ਵ੍ਾਚ ॥ ਹੇਰ੍ਾਜਨਏਹੀਂ ਆਃਸਬਦ ਸਿਮ੍ਰੀਕ੍ਾਵ੍ਾਚੀਹੈ ਔਰ ਹ੍ਾ ਸਬਦਹਰਖਕ੍ਾਵ੍ਾਚੀਹੈ। ਚਿਟੀਸਬਦਕੇਸ੍ਾਥਲ੍ਾਲਸਬਦ ਕ੍ਾ ਅਧਜ੍ਾਹ੍ਾਰਕਰਲੇਨ੍ਾ ਔ ਝਰਰਸਬਦਚਿਟੀ ਲ੍ਾਲਕੇਪਰੋਂ ਕ੍ਾ ਸਬਦਕ੍ਾ ਅਨੁਕ ਰਣਕ੍ਾਵ੍ਾਚੀਹੈ ॥ ਸ੍ਾਰੇਢ੍ਾਕਜਕ੍ਾਅਰਬਹੁਆ ਕੇ ਜੈਸੇ ਚਿਟੀਔਲ੍ਾਲੋਂਕ੍ਾਜੋੜ੍ਾਝਰਰ ਪਰੋਂਕੇਸਬਦਕ੍ਤਭ੍ਾਹੁਆਉਡਜ੍ਾਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀਚਿਟੀਨ੍ਾਮਪ੍ਕ੍ਿਤੀ ਲ੍ਾਲਪੁਰਖਦੋਨੋ ਕੇਜੋੜੇਕਰਕੇਸੰਪ੍ੂਰਣ ਜਗਤਰਚਿਤ ਔ ਬਜ੍ਾਪਤ ਹੈ ਆਃਹ੍ਾ ਬਡੋ ਅਸਚਰਯਹੈ ਔ ਬਡੋਹਰਖਹੈ ਸ੍ਾਰੇਯੇਜਗਤਪ੍ਕ੍ਿਤੀਔਪੁਰਖਰੂਪਹੈ ਇਨਦੋਨੋਸੇਬਿਨ੍ਾਝ੍ਰਰਨ੍ਾਮਔਰ ਭਿੰਨਕੁਛਭੀਨਹੀਹੈ ॥ ਜੈਸੇਘਟ੍ਾਦਿਕ ਮਿਟੀਕੇਪ੍ਾਤ੍ਰਮਿਟੀਸੇਬਿਨ੍ਾ ਔਰ ਕੁਛਭਿੰਨ ਨਹੀਹੈ ਯੇਤੁਝਕੋਸੰਤਹੁਨੇਉਪਦੇਸਕੀਓਂਹੈ ਤਬਮਹ੍ਾਰ੍ਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਆ ਸਤਬਚਨਮ੍ਾਨਕੇ ਆਗਜ੍ਾਲੈਕੇ ਮਥ੍ਾਟੇਕਕੇ ਲਵਪੁਰਕੋ ਚਲ੍ਾਆਯ੍ਾ॥੨॥

ਇਸੀਪ੍ਕ੍ਾਰਕੇ ਬਿਦੇਹਮੁਕ੍ਤ ਭ੍ਾਈ ਹੁਕਮਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਉਨੇਸ੍ਾਹਿਬਮੈ ਰਹਤੇ ਥੇ ਉਨਕ੍ਾਭੀ ਦੇਹਅਧਜ੍ਾਸਛੂਟ੍ਾਹੁਆ ਥ੍ਾ ਬਡੇਹੀਅਪਨੀਖੁਦਮਸਤੀ ਮੈ ਸਦ੍ਾ ਮਸਤ ਬਨੇਰਹੈ ॥ ਜਬਕਬੀ ਗੁਰੂਬ੍ਾਬ੍ਾਸ੍ਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜ੍ੀਕੀ ਸਭ੍ਾਮੈਅ੍ਾਵੈਤਬ ਮੁਖਸੇ ਐਸ੍ਾ ਹੀ ਬਚਨਉਚ੍ਾਰਣਕਰਤੇ ਆ੍ਵੈਂ ॥ ਰਖਲੈ ਰਖਲੈਅਪ੍ਨੀ ਮ੍ਾਯ੍ਾਤੇ ਬ੍ਾਬ੍ਾਸ੍ਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਰਖਲੈਰਖਲੈਰਖਲੈਰਖਲੈ ॥ ਏਕਵ੍ਾਰਜ੍ਾਡੇਕੇ ਦਿਨੋਮੈਕਿਸੀ ਸ੍ਧ੍ਾਲ੍ੂਸਿਖਨੇ ਏਕਰਜ੍ਾਈਰੁੰਈਸੇ ਭਰ੍ਾਕੇ ਸੰਤੋਂਕੇਉ੍ਪਰਦੇਦਈ ਫਿਰ੍ਾਜੇਹੁਏਕੇ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਕਿਸੀ ਮਹਾਂਦ੍ਸ੍ਪੁਰੁਖਨੇ ਤਿਨਕੀ ਰਜ੍ਾਈਕੋਆਗਲਗ੍ਾਇ ਦਈ ਉਨਕੀਭੁਜ੍ਾ ਔ ਲਤ ਜਲਗਈ ਏਕਪ੍ਾਸ੍ਾਹੀਜਲਗਯ੍ਾ ਤਬਭੀਭ੍ਾਈਹੁਕਮਸਿੰਘਜ੍ੀ ਕੋ ਖਬਰ ਨ ਹੋਈ ਇਧਰਗੁਰੂਸ੍ਾਹਿਬਜ੍ੀ ਅਪਨੇਅਸਥ੍ਾਨਪਰਬਡੇ ਦਿਢ੍ਜਸ੍ਰਣਕੇਪ੍ਯੰਕਪਰ ਬਿਰ੍ਾਜੇ ਹੂਏਪੜੇ ਤੜਫੈ ਮੁਖਸੇਐਸ੍ਾ੨ ਸਬਦਕ੍ੀ ਉਚ੍ਾਰਣਕਰੈਂ ਕੇ ਹ੍ਾ ਜਲਗਏ੨ਹਜੂਰਕ੍ਾ ਐਸ੍ਾਸਬਦ ਸੁਣਕੇਸਿਖਲੋਕ ਦਸੋਦਿਸ੍ਾਕੋ ਉਠਦੌੜੇ ਅਰਸੀਪ੍ਹੀ ਖੋਜਤੇਹੂਏ ਕਜ੍ਾ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜੋਭ੍ਾਈਹੁਕਮਸਿੰਘਜ੍ੀਕ੍ਾ ਸਰੀਰ ਰਜ੍ਾਈਮੈ ਪੜ੍ਾ੨ ਜਲ ਰਹ੍ਾਹੈ ਏਕ ਓਰਸੇਰਜ੍ਾਈਕੋਆਗਲ੍ਾਗਰਹੀ ਹੈ ਏਕਭੁਜ੍ਾਏਕਚਰਣ ਜਲਹੀਗਯੋ ਉਨਕੋਕੁਛ ਖਬਰਹੀਨਹੀ ਅਪਨੇਸਰੀਰਕ੍ੀ ॥ ਕਿਸੇਐਸੇਅਸਥ੍ਾਨ ਮੈ ਜ੍ਾਇਪਹੁਚੇਹੈਂ ਜਹਾਂਪਰ ਜ੍ਾਨੇਸੇ ਪ੍ਾਪ੍ਤਹੋਨਸੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰਕ੍ੀ ਖਬਰਨਹੀ ਰਹਤੀਹੈ ਐਸੇਮ੍ਾਲਮਹੋਤ੍ਾਹੈਕੇ ਜੈਸੇ ਕਿਸ੍ੀਔਰਕ੍ਾਸਰੀਰਜਲਰਹ੍ਾ ਹੈਕ੍ਾਹੇਤੇ ਜੇ ਅਪਨ੍ਾਸਰੀਰਜ੍ਾਨੇ ਤਬਉਨਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੀੜਾ ਨ ਹੋਵੇ ਜਲਤੇਹੁਏਭੀਅਪਨੇਸਰੀਰਕੀ ਰਖ੍ਯਾਨਹੀਕਰਤੇ ਯਾਂਤੇਐਸੇਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੀਹੈ ਕੇ ਉਨਕੋਅਪਨਾ ਸਰੀਰਹੀਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤਾ ਹੈ। ਦ੍ਰਿਢਅਭ੍ਯਾਸਕੇ ਬਲ ਸੇ ਉਨਕੋਸਰੀਰਕਾ ਅਧ੍ਯਾਸਹੀਛੂਟਗਯੋਹੈ॥ ਜਿਨਾਕੋ ਦੇਹਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਛੂਟਗਯੋਹੈ ਪਰੀਛਿੰਨਅਹੰਕਾਰਨਾਸ ਹੋਗਯੋਹੈ ਸੋਮਹਾਤਮਾਈਸ੍ਵਰਸੇਅਭਿੰਨ ਹੁਏਹੁਏ ਈਸ੍ਵਰਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈਂ॥ ਪ੍ਰਾਰਬਧਸੇਖਕੇਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਜਿਤਨਾਕਾਲਉਨਕਾ ਸਰੀਰਸੰਸਾਰਮੈ ਬਨਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਿਆਵਤੋਹੈ ਉਤਨਾਕਾਲ ਉਨਕੇਸਰੀਰਕੀ ਭਗਵੰਤ ਆਪ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰਤੋ ਹੈ॥ ਇਸਅਰਥਮੈ ਭਾਈਹੁਕਮਸਿੰਘਹੀਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤਹੈ ਜਿਨਕਾਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲ ਰਹ੍ਯੋਹੈ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਭਾਈਹੁਕਮਸਿੰਘਕਾ ਜੀਵਤਸਰੀਰਜਲਤਾਹੁਆ ਦੇਖਕੇ ਤਥਾਉਨਕੋਸਰੀਰ ਕੀ ਖਬਰਹੀਨਹੋਨੀਵਰਤਮਾਨਕਾਲਮੈਜੋਸਮੀਪਮੈ ਇਸਥਿਤ ਸਿਖਥੇ ਸੋਦੇਖਦੇਖਕੇ ਬਡੇਹੀ ਅਸਚਰ੍ਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ ਤੁਰੰਤਹੀਪਾਨੀਸੇ ਅਗਨਿਕੋਬੁਝ੍ਹਾਇਕੇ ਗੁਰੁਜੀ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾਨੁਸਾਰਸਦ੍ਵੈਦ੍ਯ ਲਗਾਇਕੇਬਹੁਤਹੀਸੀਘ੍ਰ ਉਨਕੇ ਸ਼ਰੀਰਕੋਰਾਜ਼ੀਕਰ ਲੀਆ ਤਬਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੁਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਸੁਖਪੂਰਬਿਕ ਬਿਰਾਜੇ॥ ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾਂ ਜਗਤਮੈਵਿਰਲੇਹੀਹੋਤੇ ਹੈਂ॥ ਹੈਨਵਿਰਲੇ ਨਾਹੀ ਘਣੇ ਫੈਲਫੜ੍ਹ ਸੰਸਾਰ। ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥ਤਥਾਚ ਸਾਸਤ੍ਰੰ॥ ਅਹੋਧਨ੍ਯਾਅਹੋਧਨ੍ਯਾ ਯੇਖਾਂਵਾਈਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਮਤਿਃ। ਲਗਨਾ ਖਿਲੇਸ੍ਵਰੇਕ੍ਰਿਸ੍ਨੇ ਕ੍ਰਿਤਸ੍ਨਜਗਤ੍ਪਾਵਿਨਃ॥ ੧॥ ਟੀਕਾ--ਹੇਸਾਧੋਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ॥ਅਹੋਬਡਾਆਸਚਰਯਹੈ ਬਡੋਆਸਚਰਯਹੈ ਜੋ ਜਿਨਕੀਮਤਿਬੁਧੀ ਇਸ ਉਕਤਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਖਿਲੇਸ੍ਵਰ ਭਗਵੰਤ ਵਿਖੇ ਗਲਿਤ ਹੋਈਹੈ ਜੈਸੇ ਮਿਸ੍ਰੀਕੀਪੁਤਲੀ ਜਲਮੈਰਮ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕ੍ਯਾਤਦਾਕਾਰਹੀ ਹੋਗਈਹੈ॥ਵਹੁ ਮਹਾਤਮਾ ਦਰਸਨਮਾਤ੍ਰਸੇ ਹੀ ਸੰਪੂਰਣਸੰਸਾਰਕੋ ਪਾਪੋਸੇਰਹਤ ਪਵਿਤ੍ਰਕਰ ਡਾਰਤੋਹੈ॥ ਤਿਸਕੀਧੁੜਿਮਨਉਧਰੈਪ੍ਰਭੁਹੋਇਸੁਪ੍ਰਸੰਨਾ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ॥੩॥ ਐਸੇਹੀਭਾਈ ਬੁਲਾਕੀਜੀਭੀ ਉਸੀਸਮੈ ਉਨੇਸਾਹਿਬ ਮੈ ਵਰਤਮਾਨਹੁਏਹੈਂ॥ ਜਬਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਹੋਤਾਤਬ ਉਨੇਸਾਹਿਬਕੇਬਾਜਾਰੋਂਮੈ ਗਲਜੋਂਮੇਚਲੇਜਾਣਾ ਬਡੇਸਵੇਰੇਹੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰੋਂਸੇ ਆਤੇ ਜਾਤੇਸੇਪਛਤੇਰਹਣਾ॥ ਕਿਓਭਾਈਪ੍ਰਜਾਰੇਭਗਤਾ ਸੰਤਾਆਜਕੋਈ ਮਰਗਯਾ ਹੈ ਯਾ ਨਹੀ ਮਰ੍ਜਾ ਸਾਚਸਾਚ ਬਤਲਾਇਦੇ ਆਜਕੋਈਮਰਗਯਾਹੈ॥ ਜੇਕਿਸੇਨੇ ਕਹਦੇਣਾ ਕੇ ਹਾਂ ਅਮੁਕਪੁਰੁਖਮਰਗਯਾਹੈ ਤਬਬਡੇਰਾਜੀਹੋਕੇਕਹਨਾ ਕੇ ਭਲਾਹੁਆ ੨ ਅਪਨੇ ਘਰਕੋਚਲਾਗਯਾਹੈ ਪੁਨਃ ਆਗੇਚਲਕੇਔਰਸੇਪੂਛਣਾ ਕਿਓਭਾਈਆਜ ਕੋਈ ਮਰ ਗਯਾਹੈ ਤਿਨਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇ ਕਿਸੀਨੇਤੋਹਸਪੜਨਾ ਕਿਸੀਨੇਗਾਲੀਦੇ ਦੇਣੀ ਕਿਸੀ ਨੇਕੁਛਕਹਣਾਕਿਸੀਬੁਰਾਮਾਨਕੇ ਚੁਪਕਰ ਰਹਣਾ ਪਰੰਤੁਇਨਾਸੰਤਾਂਨੇਕਿਸੇਕੀ ਬਾਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਗਾਲੀਆ ਦਿਕਕਾਬੁਰਾਨਮਾਨਨਾ ਹਸਤੇਰਹਣਾ ਪ੍ਰਸੰਨਰਹਣਾ॥ਪ੍ਰਃਭਲਾ ਜੀ ਅ
ਛੀ ਬਾਤਕੁਸਲਖੇਮਕੀਤੋ ਸਭਕੋਈਪੂਛਤੋਹੈ ਉਨਸੰਤਨਨੇ ਮਰਣ ਕੀ ਪਰਮ ਦੁਖ
ਦਾਈ ਅਮੰਗਲਰੂਪ ਬਾਤਕਾਹੇਕੋਪੂਛਤੇਫਿਰਨਾ ਇਸਮੈਕਜ਼ਾ ਉਨਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨਥਾ॥
ਉਤ੍--ਸੁਣੋਸੰਤਜਨਹੁਜੀ ਉਨਕਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਇਔਰਹੀਥਾ ਅਰਕਥਨਔਰਥਾ ॥ ਵਹੁ
ਮਹਾਤਮਾ ਯੇਕਹਤੇਥੇਕੇਕੋਈਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰਸੇਮਰਜ਼ਾਹੈ ਯਾ ਨਹੀਮਰਜ਼ਾ ਐਸੀ ਮ
ਰਣੀਜੋਮਰੇਬਹੁਰ ਨ ਮਰਣਾਹੋਇ॥ਵਹੁਮਰਣੋਕੈਸੋਹੈ ਸੋਸੁਣੋ ਕੇ ਹਾਡਚਾਮਵਿਸ੍ਰਾਮੂ ਤ੍
ਕੇ ਵੈਲੇਕਾਜਿਸਨੇਅਹੰਕਾਰ ਅਭਿਮਾਨਕਾਤਜ਼ਾਗਕਰਦੀਆਹੈ ਸੋਈ ਸੰਸਾਰਕੀ ਓਰ
ਸੇ ਮਰਗਯੋਹੈ ॥ ਐਸੀਮਰਣੀਨਾਮਹੈ ਜੀਵਤਾਹੀਹੈ ਪੁਰਖ ਪਰੰਤੂ ਜੀਵਤਪਣੇ ਕੇਜਿਸ
ਨੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗਕਰਦੀਆਹੈ ਜੈਸੇ ਮੁਰਦਾ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਜੀਵਤਪਣੇ ਕਾ
ਅਭਿਮਾਨ ਨਹੀਕਰਤੋਹੈ ਤੈਸੇਦੇਹੋਂ ਇਸਤੁਛਅਹੰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਵੁਨਜ਼ ਪੁਰਖਭੀ ਦੇਹ ਕੇ
ਜੀਵਤਪਣੇਕਾਅਭਿਮਾਨ ਨਹੀ ਕਰਤੋਹੈ ਐਸੀਨਾਮਦੇਹਅਭਿਮਾਨਕੇ ਤਜ਼ਾਗਨ ਰੂਪ
ਮਰਣੀ ਜੋ ਮਰਤੋਹੈ ਸੋ ਬਹੁਰਨਹੀਜਨਮਤੋ ਮਰਤੋਹੈ ਵਹੁਜੀਵਅਪਨੇ ਨਿਜ ਸ੍ਵਰੂਪਾ
ਨੰਦ ਰੂਪ ਘਰਮੇਂਪਹੁਚਗਯੋਹੈ ਪੁਨਾਉਸਆਨੰਦਕਾਨਾਸ਼ਨਹੀਹੋਤਾਹੈ ॥ ਜਿਸ ਮਰਨੇ
ਤੇ ਜਗ ਡਰੈ ਮੇਰੇਮਨਆਨੰਦ।ਮਰਣੇਹੀਤੇਪਾਈਐਪੂਰਨਪਰਮਾਨੰਦ ॥੧॥ ਇਤਲਜ਼ੰ

ਪੁਨਾ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਜੀਵਤਹੀ ਬਿਦੇਹਰੂਪ ਭਾਈਬਾਰੀ ਜੀ ਬਡੇਮਸਤਾਨੇ ਗੁਰੂ
ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀਮੂਰਤੀਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਸ਼ਕਦ੍ਰਿਢਅਭਜ਼ਾਸੀ ਕੇ ਜਿਨਕੋ ਸਰਬ
ਜਗਤਮੈ ਪੂਰਣਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਹੀਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਆਵਤਾਭਯਾ ਤਿਸਤੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੁਛ
ਭੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਨ ਆਵਤਭਯਾ॥ਜੇਤੁੰਤੁਠਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨਾ ਦੂਜਾ ਵੇਖਾਲ । ਇਤਜ਼ਾਦੀ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਿਨਕੀ ਪੂਰਣਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਹੈ ਅਹੰਕਾਰਆਦੀ ਸਰਬਆਸੁਰੀਸੰਪਤੀ ਸੇ ਰ
ਹਤਹੋਤੇਕੁਏ ॥ ਜਿਨਕੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕਲਕਤੀਆ ਪੀਨਸਮੈ ਚਢਾਇਕੇ ਅਪਨੇਡੇਰੇ
ਲੈਭੀਗਯਾਥਾ ਖਾਨਪਾਨਆਦਿਕਕਰਕੇ ਬਡਾ ਆਦਰਸਤਕਾਰਭੀਕੀਆ ਪਰੰਤੂਤਥਾ
ਪੀ ਵਹੁ ਤਿਸਕੇਪਾਸ ਨ ਰਹੇਬਡੇਮਸਤਾਨੇਦੇਹਕੇ ਜੀਵਤਜ਼ਾਂਹੀ ਵਿਦੇਹਰੂਪ ਹੁਏਹੁਏ
ਥੇ ॥ ਤਥਾਪੀਤਹਾਂਸੇਚਲੇਆਏ।ਪੁਨਃਕੈਸੇਮਹਾਪੁਰਖਥੇਸਰਬਦਾਕਾਲਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਹੁਏ
ਸੋਵਤੇ ਬੈਠਤੇ ਚਲਤੇਜਾਗਤੇਹਸਤੇ ਖੇਲਤੇਹੁਏ ਗੁਰੁਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਨਾਮਜਪਤੇ
ਰਹਤੇ ਥੇ ਉਸਾਨਾਮਕੀਖੁਮਾਰੀ ਮੈ ਮਸਤਾਨੇਬਨੇਰਹਤੇ ਥੇ। ਨਦੀਮੈਤਲਾਵਮੈਚਲਤੇ
ਖੂਹ ਕੀ ਆਡਮੈਪ੍ਰਥਮ ਬਸਤ੍ਰਛਿਰੋਕੇ ਪੁਨਾਬਾਹਰ ਜਲਸੇਨਿਚੋੜਕੇ ਫਿਰਗੋਡੇ੨ਜਲ
ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਫਿਰ ੨ ਬਸਤ੍ਰਭਿਰੋਕੇਬਾਹਰ ਨਿਚੋੜਤੇਰਹਣਾ ॥ ਸਾਥਹੀਏਹੁਸਬਦ ਬੋ
ਲਤੇ ਰਹਣਾ ॥ ਕਜ਼ਾਥੀਸੀਥੀਸੀਥੀਸੀ ਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਬੇਦੀਥੀਸ਼ੀ ॥ਵੀਟਗਯਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਵੇਦੀ ਵੀਟਗਯਾਵੀਟਗਯਾਵੀਟਗਯਾ ੩ ਬਾਰਾਂਮਾਸ ਐਸੇਹੀ ਅਪ ਨੀਖੁਦਮਸਤੀਮੈ ਮਸਤਹੂਏਹੂਏ ਕਰਤੇਰਹਤੇਥੇ ਔਪਰਮਅਵਧੂਤ ਜਿਨਕੋ ਅਪਨੀ ਲੰ ਗੋਟੀਟੋਪੀਕੀਭੀ ਕੁਛਖਬਰਨਹੀਹੈ॥ਥੀਸੀਥੀਸੀ ਵੀਟਗਯਾ ਵੀਟਗਯਾ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਜਾਪਕੋਸੁਣਕੇ ਖਾਲਕਬ੍ਰਿਧਲੋਕੋਨੇ ਹਸਣਾ॥ਮਹਾਤਮਾਕੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯਕੋ ਨ ਸਮਝਨਾਐਸੇ ਜਾਨਨਾਕੇਯੇ ਪਾਗਲਹੀਹੈ॥ਥੀਸੀਸਬਦਕਾਯੇਅਰਥਹੈਕੇਭਵਿਖਤਕਾਲਮੈਹੋਵੈਗੇ ਪੰਥਕੀ ਰਖਜਾਵਾਸਤੇ॥ਵੀਟਗਯਾ ਸਬਦਕਾ ਯੇਅਰਥਹੈ ਕੇ ਅਬਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਬੀਤਗਯ ਹੈ ਸਰੀਰਕੋ ਛੋਡਕੇਅਰੂਪਹੋਗਯਾਹੈ॥ਜਲਅਜਲਆਦਿਕ ਜੇਧਰਨੀਪਰਗਿਰਜਾਵੇ ਪਛ ਮ ਔਰਲੰਬੇਵੇਸਮੈਤਿਸਕੋਵੀਟਗਯਾਕਹਤੇਹੈਂ॥ਜੈਸੇਜਲਆਦਿਕਪ੍ਰਿਥਿਵੀਊਪਰਗਿਰਨੇ ਵੀਟਜਾਨੇਸੇਂ ਸੁਖਜਾਨੇਸੇਅਨੰਤਰ ਅਰੂਪਹੋਜਾਤਾਹੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਅਬਵੀਟਗਯਾ ਕਜਾਅਬ ਅਰੂਪ ਹੋਜਾਹਿਗੇ ਅਥਵਾ ਬੀਤਗਯਾ ਨਾਮਹੋਚੁਕਾ ਵਾਕਕਾਏ ਸਾਮਾਨਅਰਥਹੈ ਔਰਥੀਸੀਨਾਮ ਬਹੁਰਭਵਿਖਤ ਕਾਲਮੈਪੰਥਕੀ ਰਖਜਾਅਰਥ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰੇਗੇ ਵੀਟਔਥੀਸੀ ਸਬਦੋਸੇਭਾਈ ਬਾਰੀਜੀਯੇਬਾਤ ਸੂਚਨਕਰਾਵਤੇਥੇ॥ ਅਥਵਾਥੀਸੀ ਔਵੀਟਸਬਦਕਾ ਅੰਤਰਮੁਖ ਏਹਅਰਥਜਾਨਨਾ ਯੇਪੁਰਖਰੂਪਕਰਕੇ ਚੌਰਾਸੀਲਖ ਪੁਰਜੋ ਮੈਂ ਪ੍ਰਵਿਸ੍ਟਹੋਕੇ ਇਸਥਿਤਜੋਚੈਤੰਨਹੈ ਸੋਈਚੇਤਨ ਇਸਚੌਰਾਸੀਲਖਰੂਪ ਪੰਚਭੂਤਸਹਿਤ ਪੰਚਭੂਤੋਂਕੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇਪ੍ਰਥਮ ਏਕਅਦੁਤੀਯਰੂਪਕਰਕੇਥਾ ਇਸਕਾਅਧਜਾਹਾਰਕਰਲੇਨਾ॥ ਵੀਟਗਯਾਨਾਮ ਅਬਸੋਈਅਦ੍ਵੈਤ ਚੇਤਨਬਡੇਵਿਸਤਾਰਕੋ ਪਾਇਗਯੋਹੈ॥ ਪੁਨਾਇਸਪੰਚ ਭੂਤ ਆਤਮਿਕਕਾਰਯਕਾਰਣਰੂਪ ਸੰਘਾਤਸਹਤ ਜਬਪ੍ਰਲੈਹੋਜਾਏਗੀਤਬਭੀਥੀਸੀਨਾਮ ਅਪਨੇਵਾਸਤ੍ਵ ਰੂਪ ਕਰਕੇਹੋਵੇਗਾ॥ ਅਥਵਾਵੀਟਇਸਟ ਕਾਰਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰਤਕਾਰ ਬੁਲਾਵਨਾ ਤਥਾਹੀਵੀਟਗਯਾ ਨਾਮਬੀਤਗਯਾ॥ ਨਾਮਪ੍ਰਪੰਚਰੂਪਕਾਰਯਸਹਤਅਗਜਾਨ ਨਾਮਬੀਤਗਯਾਹੈ॥ ਆਗੇਥੀਸੀਨਾਮ ਕਾਰਯਰੂਪ ਪ੍ਰਪੰਚਸਹਤ ਅਗਜਾਨ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਅਨੰਤਰਹੋਵੇਗਾ ਬਾਬਾਨਾਮਬਡੇਕਾਹੈ ਸੋਸਬਸੇਬਡਾਬ੍ਰਹਮਹੈ ਸਾਹਿਬਨਾਮ ਸਾਮਰਥਕੋਹੈ ਸਿੰਘਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂਕੋਹੈ ਬਿਦਗਜਾਨੇਕਾ ਬੇਦਨਾਮਗਜਾਨਕੋਹੈ ਸੋਗਜਾਨਹੋਵੇ ਵਿਦਮਾਨ ਜਿਸਕੇ ਸੋਕਹਾਵੇਬੇਦੀ ਸੰਪੂਰਣਵਾਕਯਕਾ ਅਰਥ ਯੇਹੂਆਕੇ ਅਗਜਾਨਸਹਤ ਪ੍ਰਪੰਚਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀਕੇਅਨੰਤਰਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨਸ੍ਵਰੂਪਪਰਮਸਮਰਥਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂਥੀਸੀਨਾਮਹੋਵੇਗਾਇਤੀ ॥ਭਾਈਬਾਰੀਜੀ ਤੀਨੋਕਾਲੋਕੇਵੇਤਾਂ ਤਤ੍ਵਗਜਾਨੀ ਬਡੇ ਗੁਰੁਮੁਖ ਭਰੋਸੇਵਾਲੇ ਸਿਖਥੇ॥ਮੂ- ਰਖਲੋਗ ਆਪਪਾਗਲਹੋਕੇ ਉਨਮਹਾਤਮਾਕੋ ਸੌਦਾਈ ਬਤਾਵਤੇਹੈਂ॥ਯਾਂਤੇ ਸੰਤਅਰ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਮੈ ਰੰਚਕਭੀਭੇਦਨਹੀ[illegible] ਮੈ ਰੰਚਕਭੀਸੰਸਾ ਨਹੀਂਹੈ॥ ੪ ॥

ਚੌਪਈ—ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿੱਖਨਕੀ ਯੇ ਕਥਾ। ਸ੍ਰੀਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਮੈ ਯਥਾ॥ ਸੁਨੀ ਸੁ ਤੈਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਿਖੀਸੁਵਾਂਰ੍ਹਾਭੂਲਚੂਕ ਕਵਿਲੈਂਹੁਸੁਧਾਰਾ ॥ ੧ ॥ ਸ੍ਰੀਹਰਿਪੈ ਇਕ ਬਿਨਤੀ ਮੋਰੀ।ਕਰੂੰ ਦੀਨ ਹ੍ਵੈ ਦ੍ਵੈਕਰਜੋਰੀ ॥ ਨਿਜ ਸੰਤ ਪਗਦੀਜੇ ਧੂਰੀ॥ਮਮਮਨਸਾ ਪੂਰੁਕੀਜੈਪੂਰੀ ॥ ੨ ॥

ਓਤਤਸਤ

।ਇਤਿਸ੍ਰੀਯੁਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ੩ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਸੀ ਰਾਜਾਧਿਰਾਸ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੋ ਸ੍ਰੀਅਮਰਸਿੰਘ ਆਦਿਅਵਧੂਤ ਕਰਾਵਨੋ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਠਾਈਸਵੋ ਅਧਜ੍ਹਾਅਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਃ—ਪੁਨ ਬੇਦਜਨ ਕੀ ਕੁਲ ਬਿਖੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਆਇ ।
ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਹਰਿ ਰੂਪਧਰ ਸਿੱਖਯਨਕਰਤ ਸਹਾਇ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ॥ ਸਿਖੋ ਵਾਚ॥ਹੇਭਗਵਨ ਜਬਗੁਲਾਬੇਸਾਹਕੋ ਆਪਨੇ ਰੁਪੈਦੇਦੀਏ ਤਦਨੰਤਰਕਯਾਭਯਾ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ਹੇ[illegible]ਜਬਹਮਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਚੈਤਕੇਮਹੀਨੇਮੇਡੋਲਜਾਕੇਅਚਾਰਔਰਭੀਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਭੇਟਾਭੇਜੀ। ਸਬਸਿੰਘਵੈਹਘੀਯਾ ਲਦਕੇ ਲੈਗਏ ਜਬਹਜੂਰਕੇਸਨਮੁਖਗਏਸਭਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆਹਮਾਰੀ ਓਰ ਸੇਭੀਸਿਖਹੁਨੇਬੜੀਬੇਨਤੀਹਜੂਰਕੇਆਗੇਕਰੀ।ਉਸਸਮੇਮੈ ਬਡ਼ੀਭਾਰੀ ਹਜਾਰੋਮਾਨਖੋਸੇ ਪ੍ਰਗਟਸਭਾਲਾਗੀਹੋਈਥੀ।।ਉਨਸਿਖਨਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ।।ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ।।ਕਯੋਵੇਸਿਖੋਹਮਨੇ ਵੀਰਸਿੰਘਕੇ ਪ੍ਰਤਿਕਹਿਦੀਆਹੁਆਥਾਕੇ ਖੀਸਾਮੇਰਾ ਹੁਥਤੇਰਾ ਜਿਤਨਾਤੇਰੀਖੁਸੀਨਾਮ ਪ੍ਰਸੰਤਾਆਵੇ ਉਤਨਾ ਕਢਕਢਕੇ ਵਰਤੀ ਜਾਹੁ।ਪਰੰਤੂ ਇਸੇਸੇ ਕਰਜਾ ਨ ਚਕੀ॥ਸੋਮੇਰਾ ਕਹਯਾ ਹੁਆ ਬਚਨ ਯਾਦ ਨਾ ਰਖਯਾ ਕਰਜਾ ਚਕਲੀਆ॥ਉਸ ਕਰਜਾਈ ਗੁਲਾਬੇ ਨੇ ਸਬਭਾਈ ਕੋਆਏਕੇਦਿਕਈਆ ਬਿਨਾਦੇਰੁਪੈਕੇਭਾਈਰੇ ਖੜਯੇਮੇਏਕਕਾਟੀ ਕਉਡੀਭੀ ਨਹੀਥੀ॥ਅਬਜੇਮੈਭਾਈਦੇਖਲੀਯੇਦਿਖੇਰੁਪਯੇ ਨ ਪਾਵਦਾਤਬਭਾਈਕਾਭਾਈਪਣਾਨਿਕਲ ਆਵਦਾ । ।ਸਾਹੁਜਾਇਕੇ ਉਸਨੂੰਕਹੋਕੇ ਫੇਰ ਕਬੀਭੀਤੁਮਨੇਕਰਜਾ ਨਹੀਚਕਾਇਤਨਾ ਬਚਨਕਰਕੇ ਆਪਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇਭਏ॥ਤਦਨੰਤਰਉਨਨਗਰ ਸੇ ਜਬਬਿਦਾ ਹੋਕੇਸਿਖ ਈਹਾਂ ਆਏ ਤਬਉਨੈਨੇਸਬਬਿਰਤਾਂਤ ਆਇਕੇਹਮਕੋ ਸੁਨਾਯਾ॥ਤਬ ਹਮਨੇਹਜੂਰਕੇਮੁਖਾ ਰਬਿੰਦਕਾ ਭੋਜਨਯਾ ਹੁਆ ਸੰਦੇਸਾ ਸੁਨਕੇ ਐਸੇ ਆਨੰਦਕੋਪਾਯਕੇ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਮਿਲਜਾਤੀਹੈ ਵਹੁ ਪਰਮਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤਦਵਤਹਮਭੀ ਪਰਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਨੰਦਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਭਏ॥ ਦੋਨਹਾਥਜੋੜਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਤੇ ਬਚਨਕੀਆ ਯੇਸਬਦਾਤ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੀਹੀਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਜੋਜੋਸੀਮਨਸਾ
ਧਾਰਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾਪੂਜਨਕਰਤੇਹੈ ਵੁਹਜੀਵਵੈਸੀਹੀ ਮਨਸਾਕੋਪਾਵਤੇਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸਿਖਾਂਨੇ
ਪ੍ਰਸ਼ਨਕੀਆ ਕੇਹੇਭਗਵਨ ਯੇਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਮਦਮਾਕਿਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਹੁਆਹੈ ਯੇ
ਗੁਰੂਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇਮੈਕਬਸੇਬਨਜੋਹੈਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਸਿਖੋਂਕੀਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ
ਵਾਚਸਭਸਿਖਨਕੇਪ੍ਰਤੀ॥ ਸੁਣੋਭਾਈਸਿਖੋ੧੮੯੦ ਮੈਸਰਦਰਿਤੂਮੈਲਵਪੁਰਮੇਉਤਰਕਰਕੇ
ਨਾਨਕਾਯਣੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਪਹਲੀਪਾਤਸ਼ਾਹੀਕੇਜਨਮਅਸਥਾਨਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾਕਰਣੇਕੂ ਚਲੇਥੇ॥ਤਬ
ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੇਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਕੀਸੇਵਾਕਰੀ ਪੁਨਾਹਾਥਜੜਕੇ ਦੋਨੋ
ਰਾਜਾਬੇਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾਕੇਹਜੂਰਜਬਨਾਨਕਾਣੇਸਾਹਬਸੇਲੌਟਕੇਆਵੈਂਤਬਇਸੀਮਾਰਗ
ਸੇਆਵੈਂ ਲਵਪੁਰਜੋਪਵਿਤ੍ਰਕਰਕੇਜਾਵੈਂ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਸੇਹਸਕੇਮਹਾਂਰਾਜਜੀਨੇਬਚਨਕੀ
ਆ ਕੇਕਜਾਹਮਤੇਰੇਬਾਂਧੇਹੁਏਹੈਂ॥ਤਬਸਰਕਾਰਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਜਕਰੀਕਹਾਂਮਹਾਂਮਹਾਂ ਰਾ
ਜ ਜੀਆਪਮੇਰੇ ਬਾਂਧੇਹੁਏਨਹੀਂਹੈਂ ਪਰੰਤੂਪ੍ਰੇਮਕ ਬਾਂਧੇਹੁਏਜਰੂਰਹੈ ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਬਚਨਬਿ
ਲਾਸ ਹੋਤੇਭਏ॥ਜਬਲਵਪੁਰਸੇਂਚਲੇਤਬਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਕੀ ਅੜਢਲਮੈਕਿਤਨੇਕਹਜਾਰ
ਅਸ੍ਵਾਰ ਹਾਥੀਘੋੜੇ ਪੈਦਲਚਲਤੇਭਏ॥ਜਬਨਾਨਕਾਯਣੇਸਾਹਿਬਕੀਯਾਤ੍ਰਾਕਰਕੇਆਏਤਬ
ਉਨਦਿਨੋਮੇਂ ਸਰਕਾਰਨੇ ਚੋਪਚੀਨੀਖਾਣੀ ਸੁਰੂਕਰੀਹੁਈਥੀ ॥ ਬੁਧਸਿੰਘ ਸੁਧਸਿੰਘਦੋਨੋ
ਸੰਧਾਵਾਲੇਸਰਦਾਰੋਂਕੇ ਸਰਕਾਰਨੇ ਹੁਕਮਦੇਛੋਡਜਾਥਾਕੇ ਜਬਸਾਹਿਬਆਵੈ ਤਬ ਤੁਮਦੋਨੇ
ਨੇਸੇਵਾਕੀ ਸਬਸਾਮਗ੍ਰੀਲੈਕੇ ਹਜੂਰਕੀਸੇਵਾਮੈਹਾਜਰਰਹਣਾ ॥ ਜਬ ਸਰਕਾਰਕੋ ਖਬਰ
ਹੁਈਕੇਸਾਹਿਬਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀਕਲਾਥਵਾਪਰਸੇਂਕੇਆਵੇਗੀ ਕੇਮਤਬਾਬਾਜੀਕਿਸੇਔਰਘਾਟ
ਸੇਂ ਉਤ੍ਰਕੇ ਬਾਹਰੈਬਾਹਿਰਨਚਲੇਜਾਵ ਇਸਸ਼ਕਰਕੇਰਾਵੀਕੰਢਾਕੇਸਮੀਪਵਰਤੀ ਲਵ
ਪੁਰਕੇਂ ਘਾਟੋਂਕੀਨਾਵਕਾ ਏਕਠੀਕਰਾਇਕੇ ਬੈਂਚਕੇ ਤਰਗਾੜਕੇਨੀਚੇ ਬੰਧਵਾਇਦਈ ॥
ਕੇਜਬਹਜੂਰਆਵੈਗੇ ਤਬਇਸੀਘਾਟਕੋਚਲੇਆਵੈਗੇ ॥ ਬੇੜੀਆਂਬਿਨਾ ਔਰਘਾਟਕੋ ਕੌਸੇ
ਉੱਤਰੈਗੇ ॥ ਅਪਨੀਓਰਸੇਂ ਸਰਕਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਸਭਬੰਦੋਬਸਤਕਰਕੇ ਨਿਸਚੈਕਰ
ਬੈਠਾਕੇ ਅਬਸਾਹਿਬ ਅਵਸਜਤਰਗੜਕੇ ਘਾਟਹੀਉਤ੍ਰੈਗੇ ॥ ਆਗੇਗੁਰੂਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ
ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੀ ਸਭਕ੍ਰਿਤਪਹਲੇਹੀਜਾਨਕੇ ਤਰਗਣਸੇਂ ਪਾਂਚਚਾਰਕੋਸਨੀਚੇਕੇ ਘਾਟ
ਕੋ ਆਇਕੇਜਬਦੇਖਜਾਕੇਨਾਵਕਾਕੋਈਨਹੀਂਹੈ ॥ ਤਬਬੁਲਾਇਕੇਕੇਵਟੋਂਸੇ ਪੂਛਜਾਕੇਕਿਉ
ਰੇ ਨਾਵਕਾਘਾਟਕੀ ਕਹਾਂਗਈਹੈ ॥ ਤਬਕੇਵਟੋਂਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀਕੇ ਮਹਾ
ਰਾਜਜੀਸਰਕਾਰਨੇ ਸਭਬੇੜਿਜਾਂਘਾਟੋਂਕੀਆਂ ਖੈਚਾਇਕੇਤਰਗਾੜਕੇਨੀਚੇ ਮੰਗਵਾਇਲਈ
ਹੈ ਯੇਹਮਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਜੋਕਿਉ ਏਕਠੀਕਰਾਇ ਰਖੀਹੈ ॥ ਕੇਵਟੋਂਕੀਬਾਤੋਂ ਸੁਣਕੇ ਬਾਬਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀਨਹਸਕੇਬਚਨਕੀਆ'ਕੇ ਦੇਖੋ ਭਾਈ ਸਿਖ਼ੋਕਾ'ਣੇਕੀ ਹਰਾਮਜ਼ਾਦਗੀ ॥ ਭਲਾ' ਤੈਨੇ ਜੋ ਸਭਨਾਵਿਕਾ' ਏਕਠੀਜ਼ਾਂ ਕਰਵਾ'ਇ ਲਈ ਹੈ ਹਮਨੇ ਤੇਰੇ ਕਜ਼ਾ ਬੇਫ਼ਿਜ਼ਾਂਕੇ ਆਸ੍ਏ ਦਰਯਾ ਉਲੱਘਨਾਹੈ ਹਮਤੇਰੀਆਂਬੇਫ਼ਿਯਾਂਕੇ ਗੋਚਰਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨਕਰਕੇ ਘਾਟਛੋਤਕੇ ਬਿਨਾਂ ਘਾਟਹੀਅਪਨਾਘੋੜਾ ਰਾਵੀਗੰਗਾਮੈ ਗਾਹਣਪਾਇਦੀਆ॥ ਅਪਨੀਸੈਨਾਕੋਹੁਕਮਦੇਦੀਆ ਕੇ ਦਰਯਾਓਕੇਬੀਚਮੈਸੇ ਅਸਵਾਰਪੈਦਲ ਸਭਕੋਈ ਚਲੇਆ'ਉ ਡਰੋਮਤ ॥ ਬਾ'ਬਾ'ਸਾ'ਹਿਬ ਜੀਕਾ'ਹੁਕਮਮੰਨਕੇ ਸਾਰੀਸੈਨਾਕੋਲੋਕ ਨਦੀਮੈਆ'ਇਪ੍ਵਿਸ੍ਏ ਤਬਸਭਕੋਗਿਟੇਗਿਟੇਪਾਨੀ ਹੋਜਾ'ਤਾਭੁਯਾ ॥ ਬਕਰੀਅਜਾਭੇਡਅਵੀਪ੍ਯੰਤ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਭਸੈਨਾ'ਜਬਪਾਰ ਉਤ੍ਰਆਈ ਤਬਪੁਨਾ'ਦਰਿਆ'ਉਅਸਗਾਹ ਹੋਜਾਂਤੋਭਯੋ ਪਾਨਉਤ੍ਰਕੇ ਗੁਰੂਬਾ'ਬਾ'ਸਾ'ਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਲਢ ਪੁਰਸੇ ਬਾ'ਹਿਰਹੀਬਾ'ਹਿਰ ਗੋਲਯਾਂਵਾਲੀ ਸਰਾ'ਇਕੇ ਪਾਸਜਾ'ਇਉਤ੍ਰੇ ॥ ਜਿਨ ਬੁਧਸਿੰਘ ਸੁਧਸਿੰਘਦੋਨੋ ਸਰਦਾਰੋਂਕੋ ਹਜ਼ੂਰਕੀ ਸੇਵਾਕੀ ਸੌਂਪਨਾਕਰੀਥੀ ਵਹੁ ਦੋਨੋਂ ਮਦਰਾਪਾਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇਪ੍ਮਾਦੀ ਆਪੋਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈ ਮਸਤਹੋਕੇਪੜੇਰਹੇ ॥ ਉਨੋਨੇਕੁਛਭੀਸਾਰ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਨ ਲਈ॥ਇਧਰਅਪਨੀਸੇਨਾਮੈਂ ਹਜ਼ੂਰਨੇ ਹੁਕਮਦੇਦੀਆਕੇ ਆਜਆਠਪਹਰਪ੍ਯੰਤ ਅੰਨਜਲਕਿਸੀਨੇਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਣਾ ॥ ਨਾਘੋੜਜੋਂਕੋ ਪਠਾਦਾਣਾਪਾਣੀਦੇਣਾ ॥ ਆਜਹਮਸਾਂਹਸਜੋਂਕੀ ਕਾਣਦੇਚਲੇਹਾਂ ॥ ਹਮਤੋਆਜਇਨਕੀਮੁਕਾਣਦੇਣੇਆਏਹੈਂ ਦਲ ਮੈਂਸੇਂ ਏਕਸਿੰਘਨੇਅਪਨੇਘੋੜੇਕੋ ਕੁਛਥੋੜਾਸਾਕਹੂੰਸੇ ਘਾਸਲਜਾਇਕੇ ਡਾਰਦੀਆ ॥ ਤਬ ਅਪਨੇਹਜੂਰਉਸਸਿੰਘਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਸਾ'ਹਿਬ ਬਡੇਰੁਸੇਹੋਕੇ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਤੀਬਚਨਬੋਲੇਕੇ ਕਿਉਰੇਹਮਤੋ ਸਾਂਹਸਜਾਂਬੀਆਂ ਜੜਾਂਪੁਡਣਲਗੇਹਾਂ ਔਰਤੂੰਰਖਜਾ'ਚਾਹਤਾਹੈ ਜੋਘੋੜੇਕਾ'ਜਾ ਖੋਲਜਾਹਈ ॥ ਇਸਪ੍ਕਾ'ਰਸੇਮਾ'ਨੁਖਪਸੁ ਆ'ਦਿਕਸਭਹੀ ਅੰਨਜਲਬਿਨਾ ਉਪਵਾਸਬ੍ਤ ਆ'ਠਪ੍ਹਰਪ੍ਯੰਤਕਰਤੇਭਏ ॥ ਅਗਲੇਦਿਨਡੇਰਾਕੂਚਕਰਕੇ ਤਰਨਤਾ'ਰਨਕੋਚਲੇਆ'ਏ॥ ਇਧਰਜਬ ਇਨਸਰਦਾਰੋਂਕਾ'ਭੀ ਮਦਉਤ੍ਰਯਾਤਬਇਨਕੋਭੀ ਅਗਲੇਦਿਨਖਬਰਹੋਈਕੇ ਗਰਬਾ'ਬਾ'ਸਾ'ਹਿਬਸਿੰਘਜੀਆ'ਏਥੇ।ਕੋਈਭੀਸਿਖਉਨਕੀ ਸੇਵਾਕੀਖਬਰਸਾਰ ਲੇਨੇਨਹੀਂ ਗਯਾਹੈ ॥ਮਹਾ'ਰਾਜਜੀਸਰਕਾ'ਰਕੋ ਸ੍ਾਪਦੇਕੇਚਲੇਗਏਹੈਂ ॥ ਤਬਵਹੁਦੋਨੋਂ ਸਿਰਦਾਰਬਡਾ ਪਸਚਾ'ਤਾਪਕਰਕੇਅਸ੍ਾਰਹੋਕੇਭਣਾ'ਲੇਮੈਂਗੁਰੂਜੀਕੋਜਾ'ਇਮਿਲੇ ਹਜ਼ੂਰਕੇਆਗੇਅਰਜਕਰੀ ਭਲਾ'ਫਿਰਕਜਾ'ਬਨਤਾ'ਹੈ॥ਜੋਬਾ'ਣਚਲਗਯਾ ਸੋਫਿਰਹਾ'ਥਮੇਨਹੀਆ'ਵਤਾ'ਹੈ ॥ ਇਸੀਰੀਤੀ ਮੈਂ ਜੋਸਤਪੁਰਖੋਕੇਮੁਖਸੇ ਬਚਨਨਿਕਸਜਾ'ਹੈ ਸੁਭਅਥਵਾਅਸੁਭ ਸੋਅਨਜਥਾ ਨਹੀਹੋਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰਬਜਞਾਵਾਨ ਜੋ ਅਸ[illegible]ਲਪਰਬਤ ਪਰਉਦੇਹੋਵੇ ॥ ਚੰਦ੍ਮਾਂਭਾ'ਨੁਵਤ ਤਪਾ'ਨੇਲਾ'ਗ ਜਾ'ਵੇ [illegible] ਅਗਨਿ ਹਿਮ[illegible] ਤਸੀਤਲਹੋਜਾ'ਵੇ ਧਰਾਧਰਧਰਣੀ ਸਹਤ ਚਲਾ'ਇਮਾ'ਨਹੋ ਜਾ'ਵ ਥ[illegible]ਪਾ'ਣਮੈਕਮਲੋਂਕ[illegible] ਉਤਪਤਿਹੋਣੇ ਲਾ'ਗਜਾ'ਵੇ ਆਕਾਸਚਾ'ਰੀ ਭੂਚਾ'ਰੀਹੋਜਾ'ਵੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੂਚਾਰੀਆਕਾਸ ਚਾਰੀਹੋਜਾਵੈ ਬਸੰਤਰਿਤੂ ਗ੍ਰੀਖਮਰਿਤੂ ਵਤ ਬਨਾਸਪਤੀਕਾ ਵਿਨਾਸਕਰ
ਛਾਰੇ ਜਲਾਇਦੇਵੇ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰਿਤੂ ਬਸੰਤਵਤ ਬਨਕੋ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਕਰਡਾਰੇ ਇਸਤੇ ਆਦਲੈ
ਸਰਬਸੰਸਾਰਚੇਸ੍ਰਾਵਿਪਰਜੇਭੀਹੋਜਾਵੇਤੌਹੋਜਾਵਹੁ ਪ੍ਰੰਤੂਸਤਪੁਰਖੋਂਕਾਵਚਨਅਨਜਥਾਨਹੀ
ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਇਸੀਅਰਥਮੈਂ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਅਨੇਕਹੀਗਿਰਿਬਸੁਧਾਦੀ ਅਮੋਲਕ ਰਤਨ
ਰੂਪਪ੍ਰਮਾਨ ਭੂਤਵਚਨਹੈਕਹਾਂਪ੍ਰਯੰਤਲਿਖੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸੁਧਸਿੰਘਬੁਧਸਿੰਘਦੋਨੋਂ ਸਰਦਾਰੋਂਨੇ
ਬਹੁਤਬੇਨਤੀਕਰੀਪਰੰਤੂਸਾਹਿਬਨੇਕੁਛਕਕੋਪਹੋਕੇਇਨਕੋਧਕੇਦਿਵਾਇਕੇਉਠਾਇ ਦੀਆ
ਤਦਨੰਤਰਵਿਚਾਰੇਨਿਰਾਸਹੋਕੇਚਲੇਆਏ॥ਇਧਰਉਨਕੋ ਸਰਕਾਰਕਾ ਡਰ ਭੀ ਬਡਾਭਾਰਾ
ਇਧਰਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਭੀ ਪਾਤਸਾਹੋਂਕੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਬਡੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਾ
ਕਾਭੀਨੀਤੀਕੇਵਿਸਯਮੈਲਿਹਾਜ ਨ ਰਖਣੇਵਾਲੇ ਉਨੋਨੇਭੀਉਨਦੋਨੋ ਕੋ ਧਕੇਦੇਕੇ ਅਪਨੀ
ਸਭਾਮੈਸੇਂ ਨਿਕਾਸਦੀਆ॥ਵਹੁਦੋਨੋਸਰਦਾਰਵਿਚਾਰੇ ਨਿਰਾਸਹੋਕੋਚਲੇ ਆਏਲਵਪੁਰਕੋ॥
ਸਿਖੋਵਾਚ॥ਹੇਪ੍ਰਭੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕਥਾ ਸੁਣਤੇਹੂਏ ਹਮਾਰਾਸਰਬਸਾਧ
ਸੰਗਤ ਸਿੰਘੋਕਾਮਨਤ੍ਰਿਪਤਨਹੀਂਹੋਤਾਹੈ ਸੋਹੇਗੁਰੂਜੀ ਜਬਵਹੁਸਰਦਾਰਲੌਟਗਏਤਬਤਿਸ
ਤੇ ਅਨੰਤਰਉਨ ਸਰਦਾਰੋਂਕੋ ਸਰਕਾਰਨੇ ਕਜਾਕਹਜਾ ॥ ਹਜੂਰਫਿਰਕਿਸਓਰਗਏ॥ ਯੇ
ਪ੍ਰਸੰਗਸਾਰਾਹੀਕ੍ਰਿਪ ਕਰਕੇਸੁਣਾਯੇਜੀ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰ
ਮ੍ਰਿਗੇਸੋਵਾਚ॥ਹੇਸਾਧਸੰਗਤਜੀ ਜਬਉਨਦੋਨੋਂ ਸਰਦਾਰੋਂਕਾ ਔਗੁਰੂਜੀਕਾਆਠਯਾਮ ਭੂਖੇ
ਪਜਾਸੇਰਹਕੇ ਸ੍ਰਾਪਦੇਕੇਦੇ ਐਸਾਨੇਕਾਸਮਾਚਾਰਸੁਣਕੇ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਬਡਾਭੈਭੀਤਹੂਆ ਪੁ
ਨਾ ਸੁਧਸਿੰਘਬੁਧਸਿੰਘਕੋ ਬੁਲੇ ਇਕੇਉਨਕੇਊਪਰਬਡਾਤੰਗਹੂਆ ਕੇਤੁਮਨੇਮੇਰੀਆਗਜਾ
ਭੰਗਕਰਕੇਹਜੂਰਸ੍ਰੇਮੁਝਕੋ ਪਦਿਵਾਇਦੀਆ॥ਅਬਕਜਾਕਰੇਕੁਛਉਪਚਾਰਨਹੀਂਹੋਸਕਤਾ
ਹੈ॥ਭਲਾਕਹੋਭਾਈਸਾਧਸੰਗਤ ਚੀਕੇ ਮਦਰਾਪਾਨ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇਕਾਕਿਸਕਿਸਕਾ ਘਰਨਸ੍ਟ
ਨਹੀਂ ਹੂਆਹੈ॥ਮਦਪਾਨਸੇਹੀ ਕਾਰਾਜਨਸ੍ਟ ਹੋਗਯਾ ਮਦਪਾਨ ਸੇਹੀ ਛਪਨਕੋਟਯਾਦਵ
ਏਕਚਾਰਘੜੀਕੇ ਅੰਤਰਹੀਭਸਮ ਗਏ ਰੂੰਈਸੇਭੀਅਤਿ ਸੀਘ੍ਰਨਸ੍ਟਹੋਗਏ॥ਮਦਪਾਨ ਕਰ
ਕੇਹੀ ਸ਼ੇਰਸ਼ਾਹਕੀਬਾਦਸਾਹੀ ਨਸ੍ਟ ਫਾਈ॥ਮਦਪਾਨਸੇਹੀ ਤੁਰਕੋਂਕੀਬਾਦਸਾਹੀਸਾਂਤੀ ਰ
ਹੀ ਹੈ॥ਮਦਪਾਨਕਰਕੇਹੀਚਕ੍ਰਵਰਤੀਰਾ ਜਨਮੈਜਾਕੇਪੁਤ੍ਰਅਸਮੇਦਅਸਮੇਦਾਕਾਸਾਰਬ
ਭੌਮਰਾਜਨਸ਼ਟਹੋਗਯਾ॥ਪ੍ਰਮਾਦਔਮਦਰਾਂ ਨਸੇ ਸਿਖੋਕਾਰਾਜਭੀਨਸ੍ਟਹੋਜਾਇਗਾ ॥ ਯੇ
ਬਾਤਯਾਦਰਖਜੋ॥ਇਧਰਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਅਗਲੇਦਿਨ ਡੇਰਾ ਕੂਚਕਰਕੇ ਸਨੈ ੨
ਤਰਣਤਾਰਣਜੀਕੋਆਏ॥ਜਬਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਆ ਸ੍ਰੀਤਰਨਤਾਰਣਜੀ ਆਇ ਉਤ੍ਰਾ
ਤਬਦੇਖਕੇ ਨੈਣਾਸਿੰਘਨਹੰਗਨੇਅਪਨੇਆਗਜਾਅਨੁ ਨੇਕੀਨਿਹੰਗੋਂਸੇ ਕਹਜਾਕੇ ਸੁਣੋ ਭਾਈ
ਯੇਬਲੇਦੀਕਾ ਡੇਰਾਇਥੇਆਇਉਤ੍ਰਾਹੈ ਸੋਇਨਕੇਡੇ ਉਠਾਇ ਦੇਣਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਐਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੈਣਾ ਸਿੰਘਕਾਬਚਨਸੁਣਕੇ ਨਿਹੰਗਾਸਿੰਘਾਂਨੇਬਡਾਰੌਲਾਮਚਾਯਾ॥ਉਨਮੈਸੇ ਏਕਨਿਹੰਗਨੇ ਹਜੂਰਕਾਸੀਸਤਕਾਇਕੇਗੋਲੀਚਲਾਈ ਸੋਗੋਲੀਸਾਹਿਬਕੇ ਕਾਨਕੇਸਮੀਪਹੋਕੇਨਿਕਸ ਗਾਈ॥ਯੇਦਸਾਨਿਹੰਗੋਕੀਦੇਖਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਜਾਹੁਰੇਅਕਾਲੀਓਖੰਗਾਲਜੋ ਹਮਤੋ ਤੁਮਾਰੀਪ੍ਰਵਸਤੀਵਾਸਤੇਹੀਆਏਥੇ ਪਰੰਤੂਤੁਮਾਰੇਭਾਗਅਤਹੀਖੋਟੇਹੈ ਹਮਕਜਾਕਰੈ ਅਰੈਹੀ ਨ ਭਾਗੋ ਤੁਮਨੇ ਉਲਟਾ ਹਮਾਰੇਊਪਰਹੀ ਬੰਦੂਕਦਾਗਦਈ ਐਸੇ ਅਕਾਲਜੋਂ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪਦੇਕੇਪੁਨਹਮਾਰੀਓਰਦੇਖਕੈਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਬਚਨਕੀਆ॥ਕੇਕ_ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾ ਏਥੋ ਤੇਰਾਡੇਰਾਕਿਤਨੀਕਦੂਰਹੈ ॥ ਹਜੂਰਕਾਬਚਨ ਸੁਣਤੇਹੀ ਹਮਨੇ ਖੜੇਹੋਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜਕਰੀ ਕੇਹੇਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹਾਜੀਦਾਸਕੀਕੁਟੀਆ ਬਹੁਤਹੀ ਸਮੀਪਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਚਲਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾ ਤੇਰੀਕੁਟੀਆ ਮੈਹੀਆਜਚਲਮੁਝਾਮਕਰੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਹਮਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਆਜ ਹਮਾਰੇ ਔ ਕੁਟੀਆਕੇਬਡੇ ਭਾਗਜਾਗੇਹੈ ਜੋਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲ ਪਰਣ ਕੁਟੀਮੈਭੀਲਨੀਕੇਬੇਰਔਸੁਦਾਮੇਕਾਸਾਗਪਾਇਕੇ ਵਿਸ੍ਰਾਮਕਰੈਗੇ ॥ ਐਸੇਹਮਾਰੀਅਰਜਸੁਣਕੇ ਹਜੂਰਤਾਤਕਾਲਹੀ ਅਸਵਾਰਹੋਕੇ ਡੇਰੇਕੋਆਏ। ਅਬੀਤਰਨ ਤਾਰਣਹਜੂਰਕਾ ਡੇਰਾਆਯਾਨਹੀ ਥਾ ਜੋਹਮਨੇਪ੍ਰਥਮ ਹੀਭਿਖਜੂ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਕੇਹਾਥ ਡੇਰੇਵਾਲੇਸਿਖੋਂਕੋਕਹਭੇਜਨਾਥਾ ਕੇਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾਡੇਰਾਆਵਤਾਹੈ । ਤੁਮਨੇਪ੍ਰਸਾਦ ਤਯਾਰਕਰਰਖਣਾਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਿਤਸਮਈਦਾਲਾਂਆਦਿਕਔਰਜਲਭੀ ਗਰਮਕਰਰਖਣੇ ਸੀਤਕਾਲਕੇਦਿਨਹੈਕੋਈਸਿੰਘਇਸਨਾਨਕਰੇਗਾਕੋਈਚਰਣਧੋਵੇਗਾਕੋਈਕੇਸੀ ਇਸਨਾ ਨ ਪੰਜਸ਼ਨਾਨਾਕੋਈਦਾਹੜਾਹੀਧੋਵੇਗਾਸੋਗੁਰੂਜੀਕੇਡੇਰੇ ;ਹੁੰਚਨੇਸੇਪ੍ਰਥਮਹੀਪ੍ਰਸਾਦਿਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾਡੇਰੇਵਾਲੇਸਿੰਘੋਂਨੇ ਤਯਾਰਕਰਰਖਾਥਾ ਜਥਗੁਰੂਜੀਕੀਅਸਵਾਰੀਸੰਘੇਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਪਹੁੰਚੀਤਬਡੇਰੇਡੇਰੇਕੇਸਿੰਘ ਸੁੰਦਰਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਸ਼ਬਦਗਾਵਤੇ ਹੂਏਆਗੇ ਹੀਆਇ ਮਿਲੇਜੋੜਜਾਂਕੇ ਸ਼ਬਦਗਾਵਤੇਹੂਏ ਹਜੂਰਕੇ ਸਾਥ੨ਈਹਾਂਆਏ ਜਹਾਂਪਰਅਬਸਾਹਿਬਕਾ ਦਮਦਮਾਹੈਇਥੇਤਾਤਕਾਲਹੀਸਾਹਿਬ ਕੇ ਬੈਠਨੇਅਰਥਪ੍ਰਯੰਕ ਬਡਾਸੁੰਦਰ ਬਿਛਜਾਤਾਭਯਾ ਸੁੰਦਰ ਚਾਦਨਜਾਂਤੈਬ੍ਰਯੋਪੇਛੋਲਦਾਰਜਾਂਲਗਾਜਾਤਜਾਭਯਾ। ਤਦਨੰਤਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਮਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਈਹਾਂਆਇਕੇਪ੍ਰਯੰਕਪਰਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਕੇਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਭਏ। ਤਦਨੰਤਰਗੁਰੂਜੀਕੀ ਇਛਾਅਨੁਸਾਰਪ੍ਰਸਾਦਕਾਥਾਲਸ੍ਮਰਣਕਾ ਔ ਸ੍ਮਰਣਕੇਹੀਕੌਲ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਵਾਦੂ ਰਸੋਵਾਲੇਸਾਲਨੇਸਾਕਭਾਜਯੋਂਸੇ ਭਰੇਹੂਏਥਾਲ ਮੇਰਯੇਹੂਏਖਟਰਸੇਸੰਯੁਕਤਥੋੜ ਬਥਾਲ ਹਜੂਰਕੇਆਗੇਆਇਕੇਟਿਕਜਾ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਕਿਉਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਸਭਡੇਰੇਮੈਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਰਤਯਾਹੈ ਤਬਹਮਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਕੇਹਾਂਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਸਭਕੋਪ੍ਰਸਾਦ ਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇਮਿਲਜਾਯਾਹੈ ਤਬਗੁਰੂਜੀਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਪ੍ਰਸਾਦਛਕਕੇ ਬਿਰਾਜਗਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਨਃਕਿੰਚਤਕਾਲਪੀਛੇਬਾਰਕੀਝਾੜਜੋਂਕੀਓਰਦ੍ਰਿਟੀਕਰਕੇਬਚਨਕਰਤੇਭਏ। ਕਿਉਂਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘਏਹਅੰਬਅਨਾਰਸੰਗਤਰਾਆਦਿਕਬਾਰੋਂਕੇਬ੍ਰਿਛਖੜੇਹੈ ।ਤਬਹਮਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀਕੇਹਾਂਗੁਰੂਜੀਯੇਅੰਬਆਦਿਕ ਬ੍ਰਿਛਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦਿਸ਼ਟੀ ਸੇਖੜੇਹੈ ਈਹਾਂ ਏਕਨਿਸਾਨਿਵਾਸਕਰਕੇਅਗਲੇਦਿਨ ਬਡੀਅਨੁਗ੍ਰਹਕਰਤੇਹੂਏਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇਵਰਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀਊਨੇਸਜੀ ਬਿਦਾਹੋਕੇਈਹਾਂਸੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲਕੇ ਰਸਤੇਸ੍ਵਅਸਥਾਨਕੋ ਚਲੇਜਾਤੇਭਏ ॥ ਸੋਹੁ ਸਾਧੁਸੰਗਭਜੀ ਇਸਰੀਤੀ ਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਵਚਨਸੇਹੀਇਸ ਮਾਝੇਕੀ ਭੂ ਮੀ ਮੈਜੇਆਂਬ੍ਰਾਆਦਿਕ ਉਤਮਬ੍ਰਿਛੋਕੋ ਬਾਗਲਾਚਾਰਹਜੋ ਔਰਸਰਬਸੰਪਤੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕਾ ਪ੍ਰਤਾਪਹੈ।।ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸੁੰਦਰਕਥਾਮਹਾਂਰਾਜਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣਕਰਕੇ ਸਰਬਸਿੰਘਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨਗਦਗਦ ਹੋਕੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਚਰਨਕਮਲੋਪਰਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇਭਏ।ਪੁਨਃਬਚਨਹੂਆਹੇਸਾਧਸੰਗਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿ ਬ ਸਿੰਘਜੀਕੋ ਤੁਮਨੇਸਾਧਨਸੰਪਤੀਯੁਕਤ ਸਾਮਰਥਵਾਲਾ ਮਾਨੁਖਨਹੀਂਜਾਨਨਾ ਕਿੰਤੂਯੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਸਾਖਜ਼ਾਤਈਸ੍ਵਰਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਦੇਵਜੀਹੀਹੈ ॥ ਕੇਵਲ ਸੰਸਾਰਕੇਉਧਾਰ ਵਾਸਤੇਹੀ ਗੁਰੂਜੀ ਜੁਗੁਜੁਗ ਵਿਖੇ ਧਰਮਕੀਰਖਜ਼ਾ ਅਰਥ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਤੇਹੀਰਹਤੇਹੈ ਇਸਮੈਕੁਛ ਸੰਸਾਨਹੀਂਹੈ।।ਇਤਿ।। ਸੋਃ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗਾਥਾ ਸ੍ਰੀਊਨੇਸਕੀ। ਸ੍ਰਮੁਖ ਕਹੀ ਵਿਸੇਖ ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਜਗ ਬੰਦ ਪਦ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਯੁਤਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸਗੁਰੁਬਿਲਾਸੇਦੇਵਤਰਊ ਸ੍ਰਸਿੱਖਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਸਜ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਉਕਤ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਉਨਤੀਸਵੋ ਅਧਜ਼ਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਹਰਾ—ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਗੁਰੁ ਪਰਮ ਵਿਰਾਗ ਪ੍ਰਕਾਸ।
ਨਿਜ ਸ੍ਵਰੂਪਥਿਤ ਹੋਨਹਿਤਸਭਤੇ ਭਏ ਉਦਾਸ ॥ ੧ ॥
ਸੋਰਠਾ—ਸਾਰਬਭੌਮਜ ਸੁਰਾਜ ਕੀਨੋ ਕੋਟਿਨ ਯੁਗ ਜਿਨੈ।
ਬਹੁਰੋ ਸਹਿਤਸਮਾਜ ਤ੍ਰਾਗਤ ਭਏ ਨਿਦਾਨ ਜਗ ॥ ੨ ॥
ਇਉਹੀ ਜਗਕੀ ਰੀਤਿ ਸਮਝਲੇਹੁ ਸਭ ਸੰਤ ਮਨ।
ਹੋਤ ਨਹੀ ਬਿਪਰੀਤਿ ਯਾਂਤੇ ਸਕਲ ਅਸਾਰ ਜਗ ॥ ੩ ॥
ਸੰਤ ਸੁਨੋ ਮਨਲਾਇ ਕਥਾ ਸੁਸ੍ਰੀ ਜਗਤੇਸਕੀ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਈ ਸੁਦੇਹੁ ਸੁਨਾਇ ਖਿਮਾ ਕਰੋ ਸਿਸੁਜਾਨ ਉਰ ॥ ੪ ॥
ਦੋਹਰਾ—ਨਮਸਕਾਰ ਜਗਤੇਸ ਪਦ ਕਰੂੰ ਸੁਬਾਰੰਬਾਰ ।
ਪੂਰਣ ਕਰੋ ਸੁ ਗ੍ਰੰਥ ਜੋ ਅਪਨੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰ ॥ ੫ ॥
ਸਾਰਦ ਸਾਰਦ ਸਾਰਦਾ ਸਰਦ ਇੰਦੁਸਮਹਾਸ ।
ਪਾਰ ਦਸਮ ਸੁਕਲਾਂਬਰੇ ਕੀਜੈ ਮਮਰਿਦਵਾਸ ॥ ੬ ॥

ਅਥ ਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਃ—ਹੇਸੰਤਜਨੋ ਜਬਸ੍ਰੀਊਨੇਸਜੀ ਨਿਜਪੁਰੀਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਅਮਰੇਸ ਅਮਰਪੁਰੀਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰੇਹੈ ਸਰਬਦੇਵਤਾਲੋਕ ਪਰਮਆਨੰਦਯੁਤਮੰਗਲਾਚਾਰ ਕਰੈ।ਤੈਸੇਹੀਊਨੇਸਾਹਿਬਮੈਭੀ ਹਜੂਰਕੇ ਆਵਨੇਸੇ ਘਰਘਰਮੈ ਮੰਗਲਾਚਰਣਹੋਤੇਭਏ॥ ਗਲੀਬਾਜਾਰੋਂਮੈਮ੍ਰਿਗਮਦ ਗਜਮਦਮਿਸ੍ਰਤਜਲੋਂਕੇ ਛਿੜਕਾਵਕਰਤੇਭਏ॥ਸੁੰਦਰ ਸੁਰੰਗੀ ਧੀਵਾਲੇ ਪੁਸਪੋਕੀਆਂਮਾਲਾ ਬੰਧਨਵਾਰ ਤੋਰਣਘਰਘਰਵਿਖੇ ਬਾਧਤੇਭਏ॥ਤਥਾਦ੍ਵਾਰਜੋਂ ਕੇ ਆਗੇਵਿਚਿਤ੍ਰਤ ਕਲਸ ਧਰਕੇ ਅਤਿਸੁਗੰਧਿਤ ਕਰਪੁਰਆਦੀ ਦ੍ਰਬਜੋਂਕਾਲੇਪ ਕਰਕੇ ਧਰਤੇਭਏਧੂਪ ਧੁਖਾਵਤੇਭਏ॥ਸ੍ਵੇਤਪੁਸਪੋਂਕੀ ਅੰਜਲੀਭਰਭਰਕੇ ਸ੍ਰੀਊਨੇਸਕੇਊਪਰ ਬ ਰਖਾਂਕਰਤੇਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਅਮਰੇਸਅਪਨੀਰਾਜਧਾਨੀਮੈਪ੍ਰਵੇਸਕਰੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਭੀ ਅਪਨੀਰਾਜਧਾਨੀਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਤੇਭਏ ॥ ਜਬਸੁੰਦਰਸਥਾਮੈਆਇਕੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਵੈ॥ ਤਬਸਰਬਦੇਸੋਂਕੀਸੰਗਤਾਂਆਇ੨ਕੇਆਗੇਉਪਾਇਨਰਖਰਖਕੇਦਰਸਨਕਰਕਰਕੇ ਅਪਨਾ ਜਨਮਸਫਲਕਰਕੇ ਮਾਨੇ ਐਸਾਬਚਨਆਪਸਮੈ ਕਰਾਬੋਕਰੈਕੇਮਨੁਖਾਜਨਮ ਧਾਰਣੇ ਕੋਫਲਕੋਤੇ ਹਮਆਜਹੀਪ੍ਰਾਪਤਭਏਹੈਹਜੂਰਕਾਦਰਸਨਕਰਕੇ॥ ਜੋਜੋਵਈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦਸੇਬਚਨ ਸੁਣਨੇਕੀਕਾਮਨਾਅਪਨੇਮਨਮੈਧਾਰਕੇ ਆਵਤੇਹੈਂ॥ਸੋਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਸਤਗਰੂਜੀਉਸਕੇ ਪੂਛੇਸੇਬਿਨਾਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗਮੈਪਾਇਕੇ ਸੁਣਾਇਦੇਵੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾਬਡਾਤੇਜਸ੍ਰੀਸ੍ਰਭਾਵਸਾਹਿਬਕੇਹਜੂਰਸਨਮੁਖਕੋਈਭੀਬਚਨਨਕਰਸਕੇ ਜਬਹਠਕਰਕੇ ਬਚਨਕਰਨੇਕੀਇਛਾ ਕਰਕੇਸਨਮੁਖਹਾਥਜੋੜਕੇ ਖੜੇਹੋਕੇਬਚਨ ਕਰਦੇ ਭੀਲਾਗੇਤਬਥਰਥਰਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗਜਾਵੇਮੁਖਸੇ ਸਪਸ੍ਟ ਅਖਰਵਾਲਾਵਚਨਹਜੂਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕਿਸੀਸੇਭੀਨਹੀਂਕਹਜਾਜਾਤਾਥਾ॥ਇਸਹੇਤੂਸੇ ਸਭੀਲੋਕਮਨਕਰਕੇਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇਥੇ॥ਕੋਈਸਿਖਸੁਭਕਰਮਕੇਕਰਣੇਕੀ ਇਛਾਕਰਕੇਮਨਕਰਕੇਬੇਨੀਤੀਕਰਤੇਥੇਕੋਈ ਜਗਾਸੂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨਕੀ ਇਛਾਕਰਕੇ ਮਨਕਰਕੇਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਤਥਸਭਕੇ ਮਨਕੀਯਥਾਵਤਕਾਮਨਾ ਜਾਨਕੇਕਰਮਾਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀਕੋ ਸਿਖਸੰਤਕੀਸੇਵਾ ਰੂਪ ਕਰਮ ਤਥਾਤੀਰਥਯਾਤ੍ਰਾਆਦੀਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇਭਏ॥ਉਪਾਸਨਾਕੇਅਧਿਕਾਰੀਕੋ ਉਪਾਸਨਾਜਪ ਪਾਠਗੁਪਤਜਪਮਾਨਸੀ ਜਪਧਜਾਨਗੁਰੂ ਮੂਰਤੀਕਾ ਅਥਵਾ ਈਸ੍ਵਰਕੀ ਮੂਰਤੀਕੀ ਚਿਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀਸੁਧੀ ਔਰਥਿਰਤਾਅਰਥਧਯਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜ਼ਾਸੁਆਂਕੋ ਤੈਂ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮੀ ਸਰਬੰਖਲ੍ਵਿਦੰਬ੍ਰਹਮ ਨੇਹਨਾਨਾਸ੍ਤਿ ਕਿੰਚਨਸਾਖਜ਼ਾਤ ਅਪਰੋਖਜ਼ਾਤ ਯਦ ਬ੍ਰਹਮਤਦੇਵਤ੍ਵੈਅਸੀ॥ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਸ੍ਰੁਤੀਤੁਪਦੇ ਦੋਕਤ ਮਹਾਵਾਕਜੋਦ੍ਵਾਰਾ ਤਤ੍ਵਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇਭਏ॥ਔਰਭੀਜੋ ਜੋਸੀਕਾਮਨੋਂਵਾਲਾ ਅਪਨੇਮਨਮੈਕਾਮਨਾ ਧਾਰਕੇ ਉਨੇਪੁਰੀਮੈ ਹ ਜੂਰ ਕੇ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇਪ੍ਰਾਪਤਹੂਆਹੈ ॥ ਤਿਸਤਿਸਕੀਕਾਮਨਾ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਅਵਸਮੇਵਹੀ ਪੂਰਣਕਰੀਹੈ॥ਪੁਨਃ॥ਜਿਨਜਿਨਸਿਖੋਨੇਮਨਮੈ ਨਿਸਚਾਕਰਕੇਕਿਸੇਬਡੇ ਸੰਕਟਮੈਅਥਵਾ ਯੁਧਾਦੀ ਭੀੜਾਕੇਪੜੇਹੂਏਜਹਾਂਜਹਾਂਗੁਰੂਜੀਕੋਧਯਾਯੋ ਹੈ ਮਨਕਰਕੇਵੀ ਤਹਾਂ ੨ ਗੁਰੂਜੀ ਪ੍ਰਤਖਜ਼ਹੋਕੇ ਉਨਸਿਖੋਕੇ ਸੰਕਟਕਾਟਕੇਯੁਧਅਦਿਕ ਕਠਿਨ ਅਸਥਾਨੋਪਰ ਦਰਸਨਦੇਕੇ ਸਹਾਯਤਾਕਰੀਹੈ॥ਅਬਭੀਆਜਕਾਲਕੇਦਿਨੋਮੈਭੀਹਜਾਰੋਲਾਖੋਂਲੋਕਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕਾਧਿਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇਪੁਤ੍ਰਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਵਾਸਤੇ ਅਥਵਾ ਰੋਗਮਹਾਂਰੋਗਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਵਾਸਤੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀਨਿਧੀਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਵਾਸਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰ ਧਨਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਵਾਸਤੇ ਅਥਵਾਔਰ ਕਿਸੀ ਕਾਮਨਾਵਾਸਤੇ ਧਿਆਨਕਰਤੇ ਧਯਾਵਤੇ ਹੈ ਉਨਸਭਕੀ ਕਾਮਨਾਪੂਰੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਜਬ੨ ਗੁਰੂਜੀ ਸਭਾਮੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਵੈ॥ ਤਬ੨ ਬਡੇ ਵੈਰਾਗਸਾਥ ਮਿਲੇਹੂਏ ਵਚਨਕੀ ਆ ਕਰੈ॥ ਕਬੀ੨ਐਸੇਭੀਬਚਨਕੀਆਕਰੈ ਕੇ ਮੈਭੀਅਉਤਗਜ਼ਾ ਤੇ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਭੀ ਔਤਗਯਾ ਨ ਮੇਰਾਪੀਛਾਤੇ ਨ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕਾ ਪੀਛਾਹਮਦੋਨੋ ਏਵੇਹੀ ਗਏ ॥ ਪੁਨਾਃ ਕਬੀ ੨ ਐਸੇ ਭੀ ਕਹਜ਼ਾ ਕਰੈਕੇ ਚਾਰੋਓਰਸੇ ਅਗਲਗਰਹੀਹੈ ਤਪਤ ਬਜ਼ਾਪਤਹੋਰਹੀ ਹੈਚਾਰੋਓਰਸੇਤਤੀ ਜਲਤੀਹੂਈਪਉਣ ਆਤੀਹੈ ਏਕ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਕੇ ਪੁਤ੍ਰਕੀ ਓਰ ਸੇ ਠੰਢੀਪੌਣਆਵਤੀਹੈ ਤਿਸਕੋਦੇਖੇਕੇ ਮੇਰੀਆਂਅਖਾਂ ਠੰਡਜਾਂਹੋਤੀਆਂਹੈ॥ ਪੁਨਾਃ ਕਬੀ੨ ਐਸਾ ਭੀ ਵਚਨ ਕੀਆਕਰੈ ਚਲਚਲਗਈਆ ਪੰਖੀਆਂਜਿਨੀ ਵਸਾਏਤਾਲ॥ ਸ਼ਰ ਭ-ਰਿਆਭੀਚਲਸੀ ਥਕੇਕਉਲਝਿਕਲ॥ ਆਂਖੀਸੇਖਬੰਦਗੀ ਚਲਣਅਜਕੇ ਕਲ॥ਫਰੀਦਾ ਕਿਥੇਨੀਤੈਡੇ ਮਾਪਰੇਜਿਨੀਤੂੰ ਜਣਿਓਹ॥ ਤੈਪਾਸੋਂ ਓਲਦਗਏਤੂੰਅਜੇਨ ਪਤੀਣਿਓਹ॥ ਗੋਰਨਿਮਾਣੀਸਡਕਰੇ ਨਿਘਰਿਘਰਆਉ॥ ਸਰਪਰਮੈਥੇਆਵਣਾ ਤੂੰਮੈਥੇ ਨ ਸਰਮਾਉ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ॥ਅਉਰਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਚਨਕਹਤੇਰਹਜ਼ਾ ਕਰੇ ਪਰੰਤੂ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਿਸੀ ਸੇਂ ਮਿਲਾਵੇ ਨਹੀਂ ਅਪਨੇ ਆਪ ਮੈਹੀ ਮਸਤ ਰਹੈ॥ ਕਿਸੀ ਸਮੇਮੈਂ ਐਸੇ ਬੋਲੇ ਸੁਰਜ ਕਿਰਣਮਿਲੀ ਜਲਕਾ ਜਲਹੂਆ ਰਾਮ ॥ ਜੋਤੀਜੋਤਿਰਲੀ ਸੰਪੂਰਣ ਥੀਆ ਰਾਮ ਬ੍ਰਹਮਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮਸੁਣੀਐ ਏਕ ਏਕ ਵਖਾਣੀਐ॥ਆਤਮਪਸਾਰਾ ਕਰਣਹਾਰਾ ਪ੍ਰਭਬਿਨਾ ਨਹਿ ਜਾਣੀਐ॥ਆਪਕਰਤਾ ਆਪਭੁਗਤਾ ਆਪਕਾਰਣਕੀਆ ॥ ਬਿਨਵੰਤਨਾਨਕ ਸੋਈ ਜਾਣਹਿ ਜਿਨੀਹਰਰਸਪੀਆ ॥ ਤਤਨਿਰੰਜਨ ਜੋਤਿਸਬਾਈ ਸੋਹੰਭੇਦ ਨ ਕੋਈ ਜੀਉ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਪਕਥੇ ਆਪਸੁਨਨੇਹਾਰ ॥ ਆਪ ਏਕਆਪਹਿ ਬਿਸਥਾਰ ॥ ਜਬਆਪਹਿਆਪ ਆਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥ ਤਬਮੋਹਕਹਾਂ ਕਿਸਹੋਵਤ ਭਰਮ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਸਭਕੁਛਜੀਵਤਕੋਬਿਵਹਾਰ॥ਮਾਤਪਿਤਾ ਭਾਈਸੁਤਬੰਧਪ ਅਰਫੁਨਗ੍ਰਿਹ ਕੀਨਾਰ॥ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਿਉਜਗ ਰਚਨਾ ਯਹਦੇਖਹੁਰਿਦੈ ਬੀਚਾਰ॥ ਜਗਤਮੇ ਝੂਠੀ ਦੇਖੀਪ੍ਰੀਤ ॥ ਅਪਨੇਹੀ ਸੁਖਸਿਉ ਮਭ ਲਾਗੇ ਕਿਆਦਾਂਰਾਕਿਆਮੀਤ ਝੂੰਘਟਘਟ ਅੰਤਰਸਰਬਨਿਰੰਤਰਜੀ ਹਰਏਕੋਪੁਰੁਖ ਸਮਾਣਾ ॥ ਇਕਦਾਤੇਇਕ ਭਿਖਾਰੀਜੀ ਸਭਤੇਰੇਚੋਜ ਵਿਡਾਣਾ ॥ ਗੁਣਏਹੋ ਹੋਰਨਾਹੀਕੋਇ॥ ਨਾਕੋ ਹੋਇਆਨਾਕੋਹੋਇ ॥ ਸਭਘਟਮੇਰੇ ਹਉ ਸਭਨਾ ਅੰਤਰ ਇਤਜਾਦੀ ਕੋਈਕੋਈ ਵਚਨਤੋ ਅਪਨੀ ਮੌਜਸੇਬੋਲੈ ਔਰਕੋਈਕੋਈਵਚਨ ਉਪਦੇਸਕਰਣੇਅਰਥਕਿਸੀਨੂੰਸਿਖਕੇਪ੍ਰਥਾਇ ਅਗਲੇਕੇਸੰਕਲਪਕੇ ਅਨੁਸਾਰਬੋਲੈ ॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ਼ੂਰਯਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂਕੇਅਪਨੇ ਵਚਨਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋਂਕਰਕੇ ਸਭਸਿਖੋਂਕੇ ਰਿਦੇਕੇ ਅਗਜ਼ਾਨਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਦੂਰਕਰਤੇਹੂਏ॥ਏਕਦਿਨ ਅਪਨੇਮੰਤ੍ਰੀ ਬਾਵਾ ਕਾਨਸਿੰਘਕੋ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਬੜੇ ਯਸਸ੍ਵੀ ਬੜੇ ਤੇਜਸੇ ਗੁਰੂਜੀ ਯੇ ਵਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਬਾਵਾ ਅਬ ਹਮਰਾ ਯੇਹ ਹੁਕਮ ਸਭਸੇ ਸੁਨਾਇ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਦੇਗਾਂ ਬਡੀਆਂ ਦਾਲ ਵਾਲੀਜ਼ਾਂ ਸਭ ਧੁਆਇਕੇ ਰਖ ਦੇਵਹੁ ਲੋਹਾਂ ਭੀ ਸਭ ਚੁਹਲਜ਼ਾਂਕੇ ਊਪਰਸੇ ਪੁਣਾਇਕੇ ਰਖ ਦੇਵਹੁ ਅਬ ਲੰਗਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵਹੁ ॥ ਜਿਤਨੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣੇ ਵਾਲੇ ਬਿਹੰਗਮ ਅਭਜ਼ਾਗਤ ਸਿਖਹੈ ਸਭਕੋ ਸੁਕੀ ਰਸਤ ਮਿਲੇ॥ ਅਬ ਪਕੀ ਰੋਟੀ ਕਿਸੇ ਕੋ ਨ ਮਿਲੇ ॥ ਔਰ ਭੀ ਜਿਤਨੇਕੁ ਸਾਧੂਬ੍ਰਾਹਮਣਹੈ ਜਿਤਨੇ ਰੋਜਕੀ ਰੋਜ ਆਇਜਾਵੈ ਜਿਤਨਜ਼ਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਆਵੈ ਇਥੇਸਭਕੋਸੁਕੀ ਰਸਤਦੇਵਹੁ॥ਅਬਨਾਤੋ ਲੋਹਚੁਲਹੇ ਪਰਚਢਾਵਹੁ ਨ ਦੇਗਾਂਚਢਾਵਹੁਸਭ ਮਾਂਜਧੋਇਕੇ ਰਖਦੇਵਹੁ ਦੇਗਾਂਕਾਚਢਾਨੇਵਾਲਾ ਲੋਹਾਂਤਪਾਨੇ ਵਾਲਾ ਆਇਕੇਆਪੇਹੀਲੋਹਾਂ ਔਰਦੇਗਾਂਲੈਜਾਵੇਗਾ ॥ ਜੈਸੇਸਜਲ ਮੇਘਬਡਾ ਸਬਦਕਰਕੇ ਚੁਪਕਰਜਾਤਾਹੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬੇਕਾਨਸਿੰਘਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਹਜ਼ੂਰਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀ ਸਭਬਚਨਕਹਕੇ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਰਤੇ ਭਏਜੈਸੇ ਹਜ਼ੂਰਨੇ ਫੁਰਮਾਯਾ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਕਿਤਨੇਕਕਾਲਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰਿਜੀ ਸ੍ਰੀਊਨੇਸਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥਗਏ ਊਨੇਸਾਹਿਬ ਮੈਗਏ ਸੁਖਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪੂਰਬਕਹਜ਼ੂਰਕਾ ਦਰਸਨਕੀਆ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦਆਦਕ ਭੇਟਾਰਖਕੇ ਦੰਡਵਤਪ੍ਰਣਾਵਤਕਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰੀਜੀਸੇ ਕੁਸਲਪ੍ਰਸਨ ਕਰਕੇਸਾਹਿਬ ਦੇਖਕੇਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ॥ ਪੁਨਾ ਕਿਤਨੇਕਦਿਨਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿਖ ਜੀਨੇਭਰੇਦੀਵਾਨਮੈ ਬਚਨਕੀਆ॥ਕਿਹੇਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾਯੇਦੇਗਾਂਔਰਲੋਹਾਂਤੇਰੀਅਮਾਨਤ ਰਖੀਹੈ ਯੇ ਤੂੰਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤਲੈਜਾਇਕੇਅਪਨਾ ਅਖੰਡਲੰਗਰਚਲਾਇ॥ ਹਮਤੇਰੇ ਊਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰ ਬਹੁਤਪ੍ਰਸੰਨਹੈ ਇਧਰਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀਖੜੇਹੈਂ ਔਰਜੋਜੋਹਜੂਰਆਗਯਾ ਕਰਤੇਹੈ ਸੋਸੋ ਸਤਬਚਨ ਸਤ ਬਚਨਕਰਕੇ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇਜਾਤੇ ਹੂਏ ॥ ਔਰ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬਸੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇਹਜੂਰਕੇ ਵਚਨਸੇਕੁਛਸਾਖਯਾਤ ਦੇਗਾਂਤੇਲੋਹਾਂਤੋਂਉਠਾਇਕੇ ਨਹੀ ਲਯਾਵਨਜਾਂਬਯਾਂਕਿੰਤੂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਅਖੰਡਲੰਗਾਰ ਚਲਾਵਨੇਕੀ ਆਪਨੀ ਸਮਰਥ ਹੀਦੇਦਈਥੀ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਜੋ ਹਜੂਰਨੇ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਸ੍ਰੀਵੀਰ ਪੰਚਾਨਨ ਕੋ ਦੇਦਈ ਤਬ ਉਨਕੇ ਪਾਸ ਔਰ ਸਾਮਰਥ ਨ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਏਕਦੀਪਕ ਸੇ ਸੈਕੜੇ ਹਜਾਰੋਂ ਲਾਖੋਂ ਦੀਪਕ ਜਗਾਇ ਲੇਵਹੁ ਤਬ ਉਸਕੀ ਕਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਲੀ ਸਾਮਰਥ ਘਟ ਜਾਂਤੀਹੈ ਐਸੀ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ ॥ ਉਸ ਪ੍ਰਥਮ ਦੀਪਕ ਕੀ ਰੈਚਕਮਾਤ੍ ਭੀ ਸਕਤੀ ਨਹੀ ਘਟਤੀ ਹੈ॥ ਜਿਤਨੇਦੀਪਕ ਪ੍ਰਥਮਦੀਪਕਸੇ ਲਗਾ ਇਕੇ ਜਗਾਵੋ ਉਲਟਾਉਨ ਸਭ ਦੀਪਕਕੋਕੀ ਪੂਰਬ ਦੀਪਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਦਾਹਕ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ॥ਉਨਮੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਜਿਨਮਹਾਂਪੁਰਖੋਂ ਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਰੁਖ ਸਾਮਰਥ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਵਹੁ ਭੀ ਉਨਕੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸਮੈਰੈਚਕਭੀ ਸੰਸਾਨਹੀਹੈ॥ ਉਨਦੀਪਕੋਮੈਸੇ ਜਿਸਕਾਤੇਲਬਾਤੀ ਸੁਖਜਾਨੇਸੇ ਜੈਸੇ ਵ ਹੁਦੀਪਕਨਿਰਬਾਣਹੋਜਾਤੋਹੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ॥ ਜਿਨਜਿਨ ਸਤਪੁਰਖੋਂਕਾਪ੍ਰਾਰਬਧ ਰੂਪੀਆਰ ਬਲਾਰੂਪੀਤੇਲ ਪ੍ਰਾਣਰੂਪੀਬਾਤੀ ਸੂਕਜਾਤੀਹੈ॥ ਤੇਤੇਮਹਾਤਮਾ ਨਿਰਬਾਨਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਬਚਨ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰਕੇਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨਸੇਅਨੰਤਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੀਖੁਸੀਲੈਕੇਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਕੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਉਪਰਾਮਤਾਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਬਡੇ ਆਸਜਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਅਰ ਬੀਚਬੀਚਭਲੇ ੨ ਲੋਕ ਐਸੀਭੀਕਲਪਨਾਕਰੈਕੇ ਜੈਸੇਆਜਕਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇਬ੍ਰਤੀਧਾਰੀਹੈ ਐਸੀਆਗੇਤੋਕਬੀਨਹੀਧਾਰਣਕਰੀਥੀ॥ ਇਸੀਹੇਤੂ ਸੇਅਛੇ੨ ਚਤੁਰ ਲੋਕ ਅਨੁਮਾਨਕਰ ਲੇਤੇਭਏ ਕੇ ਅਬਮਹਾਰਾਜਜੀ ਇਸਲੋਕਸੇ ਉਦਾਸੀਨ ਹੈ ॥ ਔਰ ਬਹੁਤਹੀਅਨੁਮਾਨਕੇ ਗਯਾਤਾਹਜੂਰਕੇਮੁਖਾਰਬਿੰਦਸੇ ਵਚਨਸ੍ਵਨਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀਜਾਨ ਗਏਥੇ ਕੇ ਅਬਸਾਹਿਬਦੇਹਕੀ ਕਲਪਨਾਮੇਟਕੇ ਆਪਨੇਸ੍ਵਰੂਪਮੈ ਲੀਨਹੂਆਚਾਹਤੇਹੈਂ ॥ ਦੂਸਰਾਲੰਗਾਰਬੰਦਕਰਕੇ ਸੁਕਜਾਂਰਸਤਾਕੇ ਕਰਦੇਣੇਸੇਂ ਤੋ ਸਭਕੋਅਤਸੈਕਰਕੇ ਵਿਦਤ ਹੋਤਾਭਯਾ ਕੇ ਅਬਧਰਮ ਅਰਥਕਾਮਮੋਖਜਕਾ ਸੁਰਯਅਸਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹਤਾਹੈ ॥ ਤੀਸਰਾ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਬੈਲਗਊਆਂਯੇਸਭੀ ਘਾਸ ਦਾਨਾ ਅਛੀਤਰਾਂਸੇ ਨ ਖਾਵੈ ਖੜੇ ੨ ਰੋਤੇਰਹੈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਕੁਤੇ ਕਾਂਗ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੁਦਨ ਕਰਤੇ ਰਹੈ ਤਥਾ ਦਿਨ ਕੋ ਸਜਾਰ ਰੋਦਨ ਕਰੈ ॥ ਤਥਾਸੁਧ ਆਕਾਸਮੈ ਸੂਰਯਕੋ ਦਿਨਮੈ ਪਰਵਾਰ ਪਰਯਾ ਕਰੇ ਔਰ ਭੂਚਾਲ ਭੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਹੁਤਸੇ ਆਵੈ ॥ ਤਥਾਕੂਰਗ੍ਰਹਸੋਮਜ਼ਗ੍ਰਹੋਕੋਪੀੜਾਵਾਰੰਵਾਰਦੇਵੈ ॥ ਬਿਨਾਬਾਦਲਸੇਂ ਆ-
ਕਾਸਗਰਜੈਤਥਾਉਲਕਾਂਪਾਤਹੋਵੈ ॥ ਘੋੜੇਹਸਤੀਰਾਤ੍ਰਕੋਹਿੰਟਕੈ ਥਡੀਊਚੀ ੨ ਚਿਘਾੜਾ
ਮਾਰੈ ਬਛਜੋਂਕੋਪਾਸ ਸਮੀਪਸੇਂਹੋਤੇਹੀਰਾਤ੍ਰੀਕੋਰੋਦਨਕਰਕੇ ੨ ਗਊਆਂ ਰੰਭਜ਼ਾਕਰੈ ਔਰ
ਧੂਮ੍ਰਕੇਤੂਕੇਉਦੈਹੋਵਨੇਆਦੀ ਅਨੇਕਹੀਉਤਪਾਤ ਹੋਤੇਦ੍ਰਿਸ੍ਟਆਵੈ ॥ ਤਥਾਨਗਾਰੇਸੁਤਰਜਾਂ
ਬਿਨਾਬਜਾਏਹੀਆਪੇਬਾਜੈ ਮੰਦਰੋਂਕੇਤਖਤੇ ਅਪਨੇਆਪਹੀ ਬਿਨਾਹਲਾਏਸ਼ਬਦ ਕਰਤੇ
ਰਹੈ ਤਥਾਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕਹੀਸਭਜੀਵੋਂਕੇ ਅੰਤਰਕਾਉਤਸਾਹਾਨਸ੍ਰ ਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ
ਔਰਭੀਅਨੇਕਹੀਅਪਸਕੁਨ ਹੋਤੇਦ੍ਰਿਸ੍ਟਆਵੈ ॥ ਹਜ਼ੂਰਅੰਤਰਯਾਮੀ ਭੂਤਭਵਿਖਤ ਵਰਤ
ਮਾਨਤੀਨੋਂਕਾਲੋਂਕੀਜਾਨਨਹਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰਾਵਨਕੇ ਸੁਕਲਪਖਕੀ ੧੨ ਦ੍ਵਾਦਸੀਕੇ ਦਿਨ ਸਭਾ
ਮੰਡਪਮੈਂ ਆਇ ਬਿਰਾਜਤੇਭਏ ॥ ਕੈਸੋਸਭਾਮੰਡਪਹੈ ਹੀਰੇਮੋਤੀਆਦਿਕ ਰਤਨਜੁਕਰਕੇ
ਜਟਿਤਜਿਸਕੀ ਦਿਵਾਲਹ ਔ ਫਾਟਕਦਰੋਂਕੇਹੈ ਜਿਨਕੇਊਪਰਮੁੰਦਰ ਚਿਤ੍ਰਕਾਰੀਕਚੀ
ਹੂਈਹੈ ॥ ਬਡੇ ੨ ਦਰਪਣਜਿਨਮੈਂ ਲਾਗਰਹੇਹੈਂ ਏਕਸੰਭਾਮੰਡ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿ
ਬਿੰਬਾਂਤਰਕੇਹੇਤੂਸੇ ਅਨੇਕਸਭਾਮੰਡਪਦਿਖਾਈਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਬ੍ਰਹਮਧਾਮਸਦ੍ਰਿਸ ਸਭਾ
ਮੰਡਿਪਮੈਸਾਹਿਬਐਸੇ ਸੋਭਤੇਭਏਜੈਸੇਦੇਵਸਭਾਮੈਂ ਸ੍ਰੀਵਿਸਨਭਗਵਾਨਸੋਭਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ
॥ ਜਬਪੂਰਣਸਭਾਆਇਕੇਲਾਗਤੀਭਈ ਤਬਬਾਵਾਕਾਨਸਿੰਘਸੇਂਆਦਲੈਕੇ ਸਾਹਿਬਜਾ
ਦੇ ਤਥਾ ਸਲੋਹਵਾਲੇਮਹੰਤ ਭਾਈਤੇਜਾਸਿੰਘਤੇ ਭਾਈਬਲ੍ਹੂਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇਮੁਖ ੨ ਸਿੰਘ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਪਰਮਪ੍ਰੇਮੀ ਇਨਸਭੀਲੋਕੋਂਕੋਸੁਣਾਇਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ
ਜੈਸੇਦੇਵੇਂਦ੍ਰਗੁਰੂਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਸਰਬਦੇਵਤਜੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤਿਕਹੇ ॥ ਕੇ ਹੋ ਸੁਰਜਨੋਕਲਕੋ ੧੩
ਤ੍ਰਯੋਦਸੀਕਾਸੁਭਦਿਨਹੈ ॥ ਅਬਸਰਬਜਗਤਕੇਕਰਤਾ ਪਿਤਾਅਕਾਲਪੁਰਖਨੇ ਹਮ
ਕੋ ਯਾਦਕੀਆਹੈਅਪਨੇਪਾਸਬੁਲਾਯਾਹੈਸੋਹਮਅਬਕਲਕੋਪਯਾਨਾਕਰੈਂਗੇ ॥ ਤੁਮਲੋਕੋਂਨੇ
ਹਮਾਰੇਪੀਛੇਸੋਕਪ੍ਰਯੁਕਤਰੋਦਨਨਹੀਂਕਰਣਾਸਬਦਕੀਰਤਨਕਰਣਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ
ਜੀਕੋਪਾਠ ਕਰਣੇ ਵੰਡਖਾਣਾ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਪਣਕਰਕੇ ਸਰਬਪਦਾਰਥ ਵਰਤਣੇ
॥ ਤਦਅਨੰਤਰਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਸੇਂ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਐ ਸਾਹਿਬਜਾਦਜਾ
ਤੁਮਗੌਰਕਰਕੇਨਾਮਧਜ਼ਾਨਕਰਕੇਹਮਾਰਾਬਚਨਸੁਣਹੁ ਤੀਨਲਾਖਕੋ ਮੁਲਖ ਔ ਖਜਾਨਾ
ਘੋੜਿਜੋਂਕੇ ਤਬੇਲੇਯੇਲੈ ਸਰਬਸ੍ਵ ਅਪਨਾਇਲੈ ਪਰੰਤੂ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਰਹਣ ਨਹੀਂ ਲਰੇ ॥
ਹਮਾਰੇਸ਼ਰੀਰਕੇਸੰਸਕਾਰਕੇ ਅਰਥ ਚੰਦਨ ਅਗਰਤਥਾਰ ਅਸ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੁਗੰਧੀਵਾਲੇ
ਪਦਾਰਥਕ੍ਰਸਾਆਦਿਕ ਸਰਬਸੌਜਤਯਾਰਰਖੋ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਪਰਮਉਪਰਾਮਤਾਕੇ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਜੀਕੇਬਚਨਸੁਨਕੇ ਸਰਬਸਿਖਸੰਗਤਅਕੁਲਾਇਉਠੇ ਪਰਮਬਜ਼ਾਕੁਲਤਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤ
ਭਏਬੇਨਤੀਕਰਤੇਭਏ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੂਆਪਹਮਾਰਾਤਜ਼ਾਗਕਰਚਲੇਹੋ ਹਮਾਰੀਥਾਹਕਿਸਕੇਹਾਥ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਕੜਾਇਚਲੇਹੋ ਹਮਲੋਕਅਬਕਿਸਕੇਅਧਾਰਜੀਵੈਂਗੇ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਪੂਰਬਲੇਸਰਬ ਬ੍ਰਧਗੁਰੂਆਪਜੋਜੋਵੈਕੁੰਠਵਾਸਕੀ ਇਛਾਕਰਤੇਭਏਹੈ ਸੋਸੋ ਸਾਰੇਹੀ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਪੈ ਅਪਨੋਰੂਪਾਂਤਰਅਸਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਹੁਕੀਬਾਹਪਕੜਾਇਜਾਤੇਭਏ ਹੈ ॥ ਅਬਆਪਸੰਗਤਾਂਕੀਬਾਹ ਕਿਸਕੇਹਾਥਪਕੜਾਇਚਲੇਹੋ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਂ ਸੰਗਤੋਂ ਕੀ ਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਸੁਣੋਭਾਈਸਿਖੋ ਹਮਭੀ ਜਿਮੀਦਾਰਕੇ ਘਰਕਾ ਸਰੀਰਰੂਪਾਂਤਰ ਧਾਰਕੇਮਦਰਦੇਸਮੈਂ ਅਪਨੀ ਜਗਹ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਹਾਥ ਸੰਗਤੋਂਕੀਬਾਹਾਂ ਪਕੜਾਇਚਲੇਹੈਂ ॥ ਹੇਸਾਹਿਬਜਾਦੇਹੋ ਪਰਾਯਾਧਨ ਔਇਸਤ੍ਰੀਕੋ ਵਿਖ ਵਤ ਜਾਨਕੇਤਜਾਗਦੇਨਾ ॥ ਔ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧਲੋਭਮੋਹਅਹੰਕਾਰ ਪੰਚਤਸਕਰੋਕੋ ਅਪਨੇ ਵਸ ਜੀਤਕੇਕਰਨਾ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕਾ ਸਿਮਰਣਕਰਨਾਤਥਾਕਿਸੀਕਾਭੀਬੁਰਾ ਚਿੰਤਨਨਹੀ ਕਰਣਾ॥ਜਥਤੁਮਕਿਸੀਕਾਬੁਰਾ ਨ ਕਰੋਗੇ ਤਥਤੁਮਕੋਭੀ ਕਿਸੀਸੇਂਭੈ ਨਹੀਂਹੋਵੈਗਾ ॥ ਯੇ ਤਨਧਨਆਦਿਕ ਸਰਬਜਗਤਕੋ ਸ੍ਵਪਨਵਤਮਿਥ੍ਯਾਜਾਨਕੇ ਕਿਸੀਪਦਾਰਥਮੈ ਸਨੇਹ ਨਾ ਕਰਣਾਹਾਣਲੋਭਮੈਂ ਸਮਰਹਣਾ ॥ ਜੈਸੇਆਕਾਸਵਿਖੇਬਾਦਲ ਦੇਖਤਜਾਂਦੇਖਤਜਾਂਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇਸਾਰਾਜਗਤਭੀ ਦੇਖਤਜਾਂਦੇਖਤਜਾਂਲੀਨ ਨਸ੍ਵਹੋਤੋਜਾਤੋਹੈ ਯਾਂਤੇਜੋਸਤਪਦਾ ਰਥ ਨ ਭਵਤਬਜਾਪਕਔਤੀਨੋਂਕਾਲੋਮੈਂ ਅਬਾਧਰੂਪਨਾਮਅਬਿਨਾਸੀ ਰੂਪਆਤਮਾਹੀਹੈ॥ ਤਿਸਆਤਮਾਂਸੇਂਬਿਨਾ ਔਰਸਭ੍ਵਸਤੂਮਾਤ੍ ਅਨਾਤਮਹੋਨੇਸੇਂ ਸਸੇਸ੍ਰਿਸ਼ਟਵਤ ਅਸਤਰੂਪ ਹੈ ॥ ਜੋ ਆਤਮਾਸਦਾਏਕਰਸਪ੍ਰਾਮਸੇਂਰਹਤਹੈ ਸੋਈਸਤਜਹੈ॥ ਜੋਨਾਮਰੂਪਆਦਿਕ ਜਗਤ ਦਿਖਾਈਦੇਤੋਹੈਸੋਸਰਬਮਿਥ੍ਯਾਹੈ॥ਇਸੀਕਾ ਨਾਮ ਮਾਯਾਹੈ ਜੋਅਨਹੁਏ ਅਸਤਪਦਾਰਥਕੋ ਸਤ ਕਰਕੇਦਿਖਾਇਦੇਤਾ ॥ਅਵਿਦ੍ਯਾਆਦਿਕਨਾਮਭੀਇਸੀਕੇਹੈ॥ ਜਿਸਕੀਸੰਗਤਕਰਕੇ ਚੰਚਲਮਨਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਇਸਸੰਘਾਤ ਵਿਖੇਬਿਨਾਆਤਮਾ ਮਨਬੁਧਿਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਹੋਰ ਕੋ ਈ ਭੀਚੇਤਨਨਹੀਹੈ ਕੇਵਲ ਏਕ ਆਤਮਾਹੀ ਚੇਤਨਹੈ ਤਿਸ ਆਤਮਾਕੀ ਸਤਾਸਨਿਧਿ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਯੇ ਮਨਆਦਿਕਜੜਪਦਾਰਥਭੀਚੇਤਨਸਰੀਖੇਹੋਰਹੇਹੈ॥ ਸੋਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦਰੂਪ ਆਤਮਾਉਤਪਤੀ ਔਨਾਸਸੇ ਰਹਤਹੈਤੈਸੇਹੀ ਬਾਲਕੁਬਾ ਬਿਰਧ ਇਨਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂਸੈ ਰਹਤਹੈਤਥਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੁਪਨਸੁਖਪਤੀਆਦਿਕਤੀਨੋਅਵਸਥੋਂ ਸੇਭੀਰਹਤਹੈ ਤਥਾਸਰਬ ਕਾਸਾਖੀਹੈ॥ ਖਟਭਾਵਮਿਕਾਰ ਔਖਟਊਰਮੀ ਆਦਿਕਦੋਸੋਂਸੇ ਰਹਤਹੈ॥ ਸੋਆਤਮਾ ਤੁਮ ਸਭਕਾਅਪਨਾ ਆਪਹੈ ਪਰਮਪਜਾਰਾਹੈ ਇਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰਧਨ ਗ੍ਰਹਸਰੀਰ ਆਦਿਕਸਰਬਪਦਾ ਰਥੋਸੇਂਅਤੀਵ ਪਜਾਰਾਹੈ ਪਰਮਪ੍ਰੇਮਕਾ ਅਸਥਾਨਹੈ ॥ ਜੋ ਇਸਆਨੰਦ ਰੂਪਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾਔਰਜਿਸ ਪਦਾਰਥਕੋ ਅਛਾ ਪਜਾਰਾਜਾਨਕੇ ਉਸਕੇਸਾਥ ਪ੍ਰੇਮਲਗਾਵਤੋ ਹੈ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਤੋਹੈ ਸੋਈਇਸਕ ਦੁਆਵਤੋਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇਗੁਰਮੁਖ ਹੋਕੇਸਰਬਥੂਲ ਪਦਾਰਥੋਂਸੇ ਬ੍ਰਿਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਹਟਾਇਕੇ ਤਿਸਆਨੰਦਰੂਪ ਅਪਨੇਆਤਮਾਮੈਹੀ ਬ੍ਰਿਤੀਕੋਲਗਾਵਹੁ॥ ਰਜੂਸਰਪਵਤ ਅਪਨੇਆਤਮਾ ਵਿਖੇਜਗਤਕੋ ਕਲਪਤ ਜਾਨਕੇਏਕਅਪਨੇ ਆਤਮਾਕੋਹੀ ਅਜਰਅਮਰ ਜਾਨਕੇ ਨਿਸੰਸੈਹੋਕੇਕਾਲਕੇ ਭੈਸੇਰਹਤਹੋਵੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇਕਾਲ ਆਦਿਕਸਰਬ ਜਗਤ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇਹੀ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ਇਸਨਾਨ ਨਾਮਦਾਨ ਸੰਧਜਾਬੰਦਨ ਜਪਜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਰਹਰਾਸ ਸੋਹਲਾ ਆਦਿਕਗੁਰੂਕੀਬਾਣੀਕਾ ਸਮੇਸਮੇ ਮੇ ਪਾਠਕਰਨਾ ਬੀਚਾਰਕਰਣਾ ਕ ਥਾ ਕੀਰਤਨਨਿਤ੍ਰਨਿਮਿਤ ਆਦਿਕਸੁਭਕਰਮੋ ਕਾ ਤਜਾਗਨਹੀ ਕਰਣਾ ਤਪਜਪਮੈਂ ਸਾਵ ਧਾਨਰਹਣਾ ਮਨਕੋਖੋਟੇ ਸੰਕਲਪਕਰਣੇਕਾ ਅਵਕਾਸਨਹੀਂਦੇਣਾ ਹਰਵਕਤਗੁਰੂ ਸਬਦ ਕਾ ਸ੍ਵਾਸੋਂਸ੍ਵਾਸਅਭਜਾਸਕਰਤੇਰਹਣਾ ॥ ਗੁਰੂਜੰ ਕੋ ਸਾਖਜਾਤ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਜਾਨਕੇ ਤਿਨਕੇ ਵਚਨ ਸਤਕਰਕੇਜਾਨਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾਸਭਕਾਰਯੋਮੈਂ ਭਰੋਸਾਰਖਣਾ ॥ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿ ਗੁਰੂਕਾਸ੍ਵਾਸੋਸ੍ਵਾਸ ਜਾਪਕਰਣਾ ਇਤਜਾਦਿਕ ਸੁਭਕਰਮੋਂਕਾ ਕਬੀਤਜਾਗਨਹੀਂ ਕਰਣਾ ਸਤਜਬੋਲਣਾ । ਮਿਥਜਾਨਹੀਂਬੋਲਣਾ ਸਾਧੂਸੰਤਸਿਖ ਅਭਜਾਗਤ ਬ੍ਰਿਧਗੁਰੂਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾਮੈਂ ਸਦਾਹਾਜਰਰਹਣ ਇਨਸੇਂਤਕਰਾਰਨਹੀਂਕਰਣਾ ਸਦਾਹੀ ਬ੍ਰਿਧਮਾਤਾਪਿਤਾ ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਨਿਵਚਲਣਾ ਇਨਕੀਆਗਜਾ ਸਦਾਮਾਨਤੇਰਹਣਾ ਇਨਕੇ ਸਨਮੁਖਉਤ੍ ਨਹੀਂਦੇਣਾ ॥ ਬਸਇਤਨਾਹੀਸਰਬਵੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕਾ ਸਾਰਹਮਨੇਤੁਮਕੋਉਪਦੇਸਕਰਦੀਆ ਹੈ ਇਸਤੇਉੱਪਰਔਰਕੁਛ ਉਪਦੇਸਨਹੀਂ ਜਿਸਕਾਤੁਮਕੋ ਉਪਦੇਸਕਰੈ ॥ ਹਮਾਰੇਉਪ-ਦੇਸ ਕੋ ਜਤਨਾਜਿਤਨਾਰਿਦੇਮੈਂ ਧਾਰਕੇਕਮਾਉਗੇਉਤਨਾਹੀਸੁਖਕੋਧਨਕੋ ਯਸਕੋਵਿਦਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁਗੇ ॥ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈਂ ਭੀ ਸੁਖੀ ਰਹੋਗੇ ਪਰਲੋਕ ਮੈਂ ਭੀ ਪਰਮ ਸੁਖ ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੋਗੇ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਇਸਹਮਾਰੇਉਪਦੇਸਜੋ ਸਿਖਧਾਰਣਕਰੇਗਾ ਦੁਖਦਰਿ ਦ੍ਰਤਿਸਕੋਬਾਧਾ ਨ ਕਰੇਗਾ ॥ ਧਨਧਾਨਪ੍ਰਜਾਕਰਕੇ ਸੁਖੀਰਹੇਗਾ ॥ ਖੋਟੀਸੰਤਾਨਤਿਸਕੀ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਨ ਉਤਪਤਹੋਵੇਗੀਅੰਤਕੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਪੁਰੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇਗਾ॥ਜਿਸਪੁਰੀ ਮੇ ਨਾਦੁਖਹੈ ਨਾਦਰਿਦ੍ਰਹੈ ਨਾਕੋਈਬਿਘਨਹੈ ਸਦਾਆਨੰਦਹੀਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਸਤਗੁਰੂਜੋਹੈ ਸੋ ਸਦਾ ਅਸਰੀਰਹੈਂ ॥ ਜਬ੨ ਧਰਮਵਿਖੇ ਗਿਲਾਨੀਹੋਤੀਹੈ॥ ਔਪਾਪੋਂਕਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਭਾਰੀ ਹੋ ਜਾਤੀਹੈ ਤਥਾ ਜੀਵਭੀਪਰਮਦੁਖੀ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ਪਰਸਪਰਰਾਗਦ੍ਵੈਖ ਬਢਜਾਤਹੈ ਪੰਚਕਲੇਸੋ ਸੇ ਯੁਕ੍ਰਹੋਕੇਮਾਯਾਕੇ ਅਰਥਅਤਨੰਤਲੋਭ ਕਰਕੇਭ੍ਰਮਤੇ ਰਹਤੇਹੈ ਪਰਸਪਰ ਵੈਰਵਿਰੋਧ ਕਰਕੇਕਟਕਟਮਰਣੇਲਾਗਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਤਿਸੰਕਟਯੁਕ੍ ਜਗਤਕੋ ਦੇਖਕੇ ਪਰਮਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜਗਤਕੇ ਸੁਖਹਿਤ ਆਵਰਛਾਵਹੋਕੇ ਨਰਕਾਦਿਕਕਸੋਂ ਸੇ ਰਖਜਾ ਹਿਤ ਹਿਤਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਸਭਸੰਸਾਰਕੋ ਧਰਮਮਾਰਗਮੈ ਅਸਥਾਪਨਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕੇਨਾਮਕਾ ਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਭਗਵੰਭਕੀ ਭਗਤੀਜੀਵਹੁਕੋਦ੍ਰਿਢਾਇਕੇਜੈਸੇਜਲਧਿ ਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਤਰੰਗਉਠਕੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸੀਮੈਲੀਨਹੋਜਾਤੇਹੈ॥ਤੈਸੇਹੀਕ੍ਰਿਤਕਾਰਯਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਭੀਅਪਨੇ ਸੁਖਸ੍ਵਰੂਪਸਮੁਦਰਮੈ ਲੀਨਹੋਜਾਤੇਹੈ॥ ਹੇਸਾਧਸੰਗਤ ਹਮਨਾ ਦੇਹਧਾਰਤੇਹੈ ਨਾ ਤਜਾਗਤੇਹੈਂ ਮਦਾਰੀਵਤ ਅਪਨੀਮਾਯਾਕਰਕੇਧਰਮਕੀ ਰਖਜਾਅਰਥਪ੍ਰਗਟਹੋ ਆਵਤੇਹੈਂ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰਿਤਕਾਰਯਹੋਕੇ ਅਪਨਾਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪਮੈਸਮਾਇਜਾਤੇਹੈਂ ॥ਜੋ ਸਿਖਹਮਾਰੇ ਸਬਦ ਕੋ ਸਾਥਮਿਲੇਹੈ ਸੋਈਹਮਾਰੇਸਾਥਮਿਲੇਹੈ॥ ਸਬਦਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇਗਾ ਦੇਹਮਿਲਾਵਾ ਨਾਹੀ ਹੋਗਾ । ਜੈਸੇ ਬਡਾਮੇਘ ਗਰਜਕੇਬਡੀ ਬਰਖਾਕਰਕੇਤੂਸਨੀ ਜਾਤੋਹੈ ਤਦਵਤਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾ-ਹਿਬਸਿੰਘਜੀਭੀ ਉਪਰਾਮਹੋਕੇਤੂਸਨੀਹੋਜਾਤੇਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨੋ ਕੀ ਬਰਖਾਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸਿਖਤੀਨੋਤਾਪਜਨਜ ਪੀੜਾਸੇਰਹਤਹੋਤੇਭਏ ॥ ਜੈਸੇਜੇਸ੍ਰ ਅਖਾੜ ਕੀਧੂਪਕਰਕੇਤਪੀਹੂਈ ਬਸੁੰਧਰਾ ਚਾਤੁਰਮਾਸਕੀਥਡੀਬਰਖਾ ਕਰਕੇ ਪਰਮਸੀਤਲ ਹੋਜਾਤੀਹੈਤਦਵਤਸਾਂਤਆਤਮਾਹੋਜਾਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਭਾਈਤੇਜਾਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਬੇਨਤੀਪੂਰਬਿਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਉਸਤਤੀਕਰਤੇਭਏ ॥ ਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਹਮਆਪਕੇ ਦਾਸੋਂ ਕੇਦਾਸਹੋ ਜਪਤਪ ਜਤਬ੍ਰਤ ਸੰਜਮਆਦਿਕ ਸੁਭ ਕਰਮ ਹਮਾਰੇਮੈ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾਪੀ ਹੇ ਸ੍ਰੀਅਜੀਤਹਰੀ ਨੰਦਨਜੀਕੇਵਲ ਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਹਮਨੇਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋਪਾਯਾਹੈ॥ ਯਾਤੇਆਪ ਸਾਖਜਾਤਮਹਾਵਿਸ੍ਨੂ ਅਕਾਲਪੁਰਖਹੋ॥ ਮਹਾਪ੍ਰਲੈਕੇਸਮੁਦ੍ਰਮੇ ਡੂਬਤੇਹੁਏਸੁਰਯਕੇ ਪੁਤ੍ਰਸਤਬ੍ਰਤਰਾਜਾਕੋ ਮਛਰੂਪਧਾਰਕੇਜਿਸਤੁਮਨੇ ਰਖਲੀਆਹੈ॥ ਔਰ ਖੀਰਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਮਥਨਕਾਲਮੇ ਕੂਰਮਰੂਪਹੋਕੇ ਪਾਤਾਲਮੈ ਧਸਤੇਹੁਏ ਮੰਦ੍ਰਾਚਲ ਪਰਬਤ ਕੋ ਧਾਰਣਕੀਆਥਾ॥ਪੁਨਾ ਜਿਸਤੁਮਨੇ ਬੈਰਾਹ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਜਲੋਂਕੇ ਉਪਰਿਭੂਮੀਪਨ ਕਰੀਹੈ॥ਤੁਮਨੇਹੀਬਾਵਨ ਰੂਪਧਾਰਕੇਬਲਿਕੋਛਲਕੇਰਸਾਤਲਕੋਭੇਜਦੀਉ ਤੁਮਨੇਹੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਹੋਕੇ ਰਾਵਨ ਔਕੁਭਕਰਣਕੋ ਬਧਕਰਕੇਅਪਨੇ ਭਗਤਵਿਭੀਖਨਕੋ ਰਾਜਦੀਓ ਹੈ ॥ ਤੁਮਨੇਹੀਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਚੰਦ੍ਰਹੋਕੇਕੰਸਕੇ ਸੀ ਸਿਸੁਪਲਦੰਡਵਕਤ੍ਰਜਰਾਸੰਧਦ੍ਰਯੋਧਨ ਆਦਿਕੋ ਕਾਮਾਨ ਮਥਨਕਰਕੇ ਅਪਨੇਪਿਜਾਰੇਉਗ੍ਰਸੈਨ ਰਾਜਾਯੁਧਿਸ੍ਠਰ ਕੋਰਾਜਦੀ ਓਹੈ ॥ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀਵਿਸ੍ਨੂਭਗਵਾਨ ਆਜਹਮਨੇ ਸ੍ਰੀਯੁਤਵੇਦੀਵੰਸਵਿਖੇ ਬਾਬਾਅਜੀਤਸਿੰਘਜੀਕੇ ਨੰਦਨ ਬਾਬਾਕਲਾਧਾਰੀਕੇ ਪੌਤ੍ਰਰੂਪਮਹਾਂ ਪ੍ਰਤਾਪਵਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਰੂਪਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲੀਓਹੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਉਸਤਤੀਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਸਰਬਸਿਖਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾਕਰਕੇਨਮੋ ਕਰਤੇਭਏ॥ਤਦਨੰਤਰਆਪੋਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨੈਮੈਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ॥ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀਭੀਅਪਨੀਸੁਖਸੇਹਜਾਪੈ ਸੁਖਪੂਰਬਿਕ ਬਿਰਾਜਤੇਭਏ॥ ਜਬਸਵਾਯਾਮਯਾਮਨੀਸੇ ਸਰਹੀ ਤਬਇਸਨਾਨਆਦਿਕ ਨਿਤਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਅਪਨੋ ਸ੍ਵਰੂਪਸੈ ਇਸਿਥਤਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਰਾਗੀਆਇਕੇਤਬ ਆਸਾਕੀਵਾਰਆਦਿਕ ਰਾਗਪਾਇਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਵੈ ਰਾਗ ਸਹ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗਾਨ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਸਬਸੰਗਤਾਂ ਆਇਕੇਦਰਸਨਕਰਤੀਆਂਹੈ ਸਭਲੋਕੋਮੈ ਏਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਰੀਰਆਜ ਤਜਾਰਹੋਕਾ ਵਿਦਤਸੋਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਇਸਸੇ ਹੁਮਹੁਮਾਇਕੇਬਹੁਤਹੀ ਲੋਕੋ ਕੇ ਸਮੂਹਦਰਸਨਕਰਨੇਅਰਥਆਵਤੇਭਏ॥ ਆਸਾਕੀਵਾਰਕੇਭੋਗਸੇਅਨੰਤਰਨਦੀਆਂਵਾਹਂ ਵਿਛੁੰਨਿਆਮੇਲਾ ਸੰਜੋਗੀਰਾਮ॥ ਇਤਜਾਆਦਿਕਵੈਰਾਗਕੇਸਬਦਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਰਾਗੀ ਗਾਵ ਤੇ ਭਏ ॥ ਸੁਨਕੇ ਸਭਸੰਗਤੋਂਕੇਮਨਦ੍ਰਵੀਭੂਤ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਜਭਲੋਕੋਂਕੇਨੈਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮਕੇ ਜਲ ਕਾ ਪਰਵਾਹਚਲਾਜਾਤੋਹੈ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਅਖਾੜਕੇ ਸੁਕਲਪਖਕੀ ਤ੍ਰਯੋਦਸੀਕੇਦਿਨ ਕੁਸਾ ਆਦਿਕਸਰਬ ਸਾਮਗ੍ਰੀਸਰੀਰਕੇ ਤਜਾਗਨੇਕੀ ਸਾਹਿਬਨੇ ਅਪਨੇ ਸਨਮੁਖ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ਗੋਮਯਸੇ ਲੇਪਨਦਿਵਾਇਕੇਉਪਰਕੁਸਾ ਬਿਛਾਇਕੇਤਿਸਕੇਉਪਰ ਸੁੰਦਰਕੌਸੋਯ ਬਸਤਰ ਬਿਛਾਇਕੇ ਵਿਧਿਵਤਸਭਕੋ ਹਿਤਉਪਸਦੇਦੇਤੇਭਏ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਦਿਬਸੁਗੰਧੀ ਸ੍ਰੀਉਨੇ ਮੈ ਪਸਰਜਾਤੀਭਈ ਸ੍ਰੀਬ੍ਰਹਮਾਜੀ ਅਪਸਰਾਕੇਗਣੋ ਸਹਤ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਸੰਯੁਕਤ ਆਵਤੇਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਤਿਸਪੁਰਬਰਚਿਕੁਸਾਕੇ ਆਸਨਪੈਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਕੇ ਸਭ ਸੰਗਤਾਂਕੋ ਦਰਸਨਦੇਕੇ ਸਭਕੇਮਨਕੀਕਾਮਨਾਪੂਰਣਕਰਕੇ ਬਿਨਾਖੇਦਸਰਪਕੁੰਜਵਤ ਸਹਜਨਿਰਯਤਨਹੀ ਸਰੀਰਕੇਤਜਾਗ ਦੇਤੇਭਏ॥ਜੈਸੇ ਪੰਛੀ ਆਲਣਕਾ ਤਜਾਗਕਰ ਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਤਦਵਤਸ੍ਰੀਬ੍ਰਹਮਾਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਜੈਜੈਕਾਰ ਸਬਦਕਰਕੇ ਕਲਪਦ੍ਰਮਕੇ ਪੁਸਪੋਂਕੀ ਬ-ਰਖਾਕਰਤੇਭਏ ਗੰਧਰਬਗਾਨ ਕਰਤੇਭਏ ਅਪਸਰਾਨਿਰਤਕਾਰੀ ਕਰੋਤਜਾਂਭਯਾ॥ਤਦਨੰਤ੍ ਅਪਨਾਸ੍ਵਸ੍ਵਰੂਪ ਚਤੁਰਭੁਜਧਾਰਕੇ ਪੰਛੀਰਾਜ ਵੈਨਤੇਯ ਗਰੁੜਪਰ ਅਰੂਢ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਚਾਰੋਹਸਤ ਕਮੋਲਵਿਖੇਸੰਖਚਕ੍ ਗਦਾਪਦਮਚਾਰਹੀਸਸਤ੍ਰੈਂ॥ਸੀਸਕੇਉਪਰਕੋਟਿਸੂਰਯ ਕੇਸਮਾਨ ਮੁਕਟਸੋਭਤੋਹੈਂ ਮਕਰਾਕਾਰ ਕੁੰਡਲਕਰਣੋਵਿਖੇ ਐਸੇਸੋਭਤੇਹੈ ਜੈਸੇਬਿਜਲੀ ਸ ਹਤ ਸਜਲਸਜਾਮ ਮੇਘਸੋਭੇ॥ ਕੰਠਵਿਖੇਬਡੇਪ੍ਰਕਾਸ ਘੁੰਕੁਕੌਸੁਭਮਣੀ ਜਿਨਕੇ ਸੋਭਰਹੀ ਹੈ ॥ ਬਡਾਸੁੰਦਰ ਸੀਤਲਪ੍ਰਕਾਸ ਸਹਤਕੋਟੀਚੰਦ੍ਰਮਾਕੇ ਸਮਾਨਮੁਖਮੰਡਸੋਭਰਹਜੋਹੈ ॥ ਸੋ ਸਨਾਗਕੇਸਮਾਨਜਾਹਨੂ ਪ੍ਰਯੰਤਬਡੀ ਲੰਬਾਇਮਾਨ ਜਿਨਕੀਆਂਭੁਜਾਂਹੈਂ॥ਅੰਗਦਔਕੰਕਣ ਆਦੀ ਭੂਖਣੋਯੁਕ੍ਤ ਸੋਭਰਹੀਹੈ ॥ ਸਤ੍ਰੁਕੇ ਨਾਸਕਰਣੇਹਾਰੀ ਜਿਨਕੀ ਬਿਸਤਾਰਮੈਛਾਤੀ ਬੈਜੀਤੀਮਾਲਾਕਰਕੇਸੋਭਰਹੀਹੈ॥ਸੁੰਦਰਕੇਲੇ ਕੇ ਥੰਭਕੇਸਮਾਨਜਿਨਕੇ ਉਰੂਹੈ ਤਥਾਸਕਥੀ ਹੈ॥ ਛੁਦ੍ਘੰਟਿਕਾ ਸਹਤਸਬਦਾਇਮਾਨ ਜਿਨਕੇਕਟਿਮੈਤੜ੍ਗੀ ਹੈ॥ ਨੂਪਰੋਂਕੇਸਬਦ ਸਹ ਤ ਪਰਮਕੋਮਲਕਮਲਵਤ ਲਾਲ੨ਜਿਨਕੇ ਚਰਣਸੋਭਰਹੇਹੈਂ ॥ ਹਸਤਕਮਲੋਂਕੇ ਔਚਰ ਣਕਮਲੋਂਕੇ ਬੀਸੋਂਨਖਚੀਸੋਂਚੰਦ੍ਰਮਾਕੇ ਸਮਾਨ ਸੀਤਲ ਪ੍ਰਕਾਸਮਾਨ ਸੋਭਰਹੇਹੈਂ ॥ ਐਸੈ ਸ੍ਰੀਵਿਸ੍ਨੂ ਨਾਰਾਯਣ ਲਖਮੀਸੰ ਯੁਕ੍ਤ ਗਰੁੜ ਪਰਆਰੂਢਹੋਕੇ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਦੇਵਤਾਕੋ ਆਸ੍ ਸਨਾ ਕਰਕੇ ਗਮਨਕਰਤੇਭਏ ॥ ਆਗੇ ੨ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੈ ਗੰਧਰਬ ਗਾਵਤੇ ਜਾਤੈਹੈ ਔ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਪਨਾ ਨਿਤਕਰਤੀਜਾਤਭਏਹੈਂ ॥ ਇੰਦ੍ਰਦੀਲੋਕੋਂਪਰਕੇਵਿਤ੍ਰਕਰਤੇ ਹੁਏ ਦੇਵਤਾਲੋਕੋਂ ਕੋ ਆਸ੍ਵਾਸਨ ਕਰਤੇਹੁਏਅਪਨੇ ਪਰਮਧਾਮਮੈ ਲਖਮੀਸਹਿਤਜਾਇਬਿਰਾਜੇ। ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਦਿਕਦੇਵਤਾਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ ਦੰਡਵਤਪ੍ਰਮਾਣਕਰਕੇ ਆਪੋਅਪਨੇਲੋਕੋਂਮੈ ਆਇਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ਸੰਮਤਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤ੍ਯ ੧੯੯੧ ਅਖਾੜਸੁਦੀ ੧੩ ਤ੍ਰਯੋਦਸੀਕੋਦਿਨ ਭ੍ਰਿਗੁਵਾਰ ਸੰਕ੍ਰਾਂਤ ਮਿਥਨ ਕੀ ੫ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਅਜੀਤਸਿੰਘਕੇ ਲਾਲ ਬਾਬਾਕਲਾਧਾਰੀਕੇ ਪੌਤ੍ਰਅਪਨਾ ਵਚਨਪੂਰਣ ਕਰਕੇਬੇਦੀਕੁਲਰੂਪੀਆਕਾਸਕੇਚੰਦ੍ਰਮਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਵੈਕੁੰਠਧਾਮਕੋਪਧਾਰਤੇਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰਚੰਦਨਅਗਰਆਦਿਕ ਕਾਸ੍ਠਸਮ੍ਹਾਨਦੀਕੇ ਸਮੀਪਦਮਦੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰਕਾਵਿਧੀਵਤਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇਚੌਥੇ ਦਿਨਪੁਸਪ ਚੁਣਕੇ ॥ ਪੁਸਪੋਂਕੇ ਸਾਥ ੧੧ ਗਜਾਰਾਂਘੋੜੇ ਔਦੇਹਾਥੀਸੁਵਰਣ ਕੀਆ ਕਾਠੀਆਂ ਚਾਂਦੀ ਸੁਵਰਣਕੇ ਹੌਦੇਰੇਸ਼ਮੀ ਪਸਮੀਨੇਕੇ ਬਸਤ੍ਰਦੁਸਾਲੇ ਭੂਖਨਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅਨਿਗਿਣਤ ਹੀ ਸੁਵਰਣਚਾਂਦੀਕੇਥਾਲਆਦਿਕਬਰਤਨ ਤੰਬੂਬਨਾਤੀਕਨਾਤਾਂ ਧਨਕੀਆਂਥੈਲੀਆਂ ਔਰ ਪ੍ਰਯੰਕਆਦੀਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਮੁੰਦਰਸਾਮਗ੍ਰੀਹਰਿਦ੍ਵਾਰਕੰਖਲਮੈ ਭੇਜਦੀਭਏ ॥ ਵਿਧੀ ਪੂ ਬਿਕ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਪਰਜਾਇਕੇ ਕੰਖਲਕੇਘਾਟਪੈ ਜਹਾਂਤੀਸਰੀਪਾਤਸਾਹੀ ਗੁਰੂਅਮਰਦੇਵ ਜੀਕਾ ਅਸਥਾਨਹੈ ਤਹਾਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹਮੈਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀਕੇਪੁਸਪੋਂਕਾਂਪ੍ਰਵਾਹਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂਕੋਬਡੇ ਦਾਨਦੇਤੇਭਏ ਬਡੇਭੰਡਾਰੇਕਰਤੇਭਏ ॥ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਬੇਟੇਕੇਬਾਬਾਤੇਗਸਿੰਘਜੀਕੇਪੁਸਪਭੀਜਬਗੰਗਾਪੈਪਠਾਏਗਏਥੇਤਬਏਕ ਹਸਤੀ ਔਚਾਰਘੋੜੇਜੜਾਊਜੀਨਹੌਦੇਸੁਵਰਣਕੇਜਿਨਕੇਊਪਰਹੈਸੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਅਪਨੇਹਾਥਸੇ ਅਪਨੇਪ੍ਰਿਯਪੁਤ੍ਰ ਬਾਬਾਤੇਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪੁਸਪੋਂਸਾਥਭੇਜਤੇਭਏ ਤੈਸੇਹੀ ਅਪਨੀਮਾਤਾਕੇ ਪੁਸਪਭੀਪੂਰਣ ਸਾਮਗ੍ਰੀਸਾਥ ਦੈਕੇਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਸੈ ਪ੍ਰਵਾਹਕਰਤੇਭਏਹੈਂ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰੁਖੋਤਮ ਧਰਮ ਕੇਰਖਜਕ ਇਸਲੋਕਕਰਾ ਤਜਾਗਕਰਕੇ ਪਰਮਧਾਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ ॥ ਏਹੁਪ੍ਰਸੰਗ ਅਪਨਾਸੰਸਾਦੂਰ ਕਰਣੇਅਰਥ ਜੋ ਅਧਿਕ ਦੇਖਜਾਚਾਹੇ । ਤਬਜੋਗੁਰੂਬਿਲਾਸ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਚੰਦ੍ਰੋਦੈ ਬਾਬਾਰੀੜਾਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਬਨਾਇਆਹੈ ਤਥਾ ਜੋਗੁਰਬਿਲਾਸ ਭਾਈਲਾਲੇਨੈ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਬਨਾਯਾ ਹੈ ਤਥਾ ਜੋਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਗੁਰਬਿਲਾਸਭਾਈ ਸੋਭਾਰਾਮਨੇ ਬਨਾਯੋਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸ ਭਾਈਸੰਤਸਿੰਘ ਵਕੀਲਨੇ ਬਨਾਯੋਹੈ ਉਨਚਾਰੋਗੁਰਬਿਲਾਸੋਂ ਮੈ ਦੇਖਕੇਅਪਨੇ ਸੰਦੇਹਕੋਨਿਵਾਰਨਕਰੇ ॥ ਸੋਃ ॥ ਅਸੁਭਯੋਦਿਨਆਜ ਸਭਜਧਰਮਕੋਚੰਦ੍ਰਮਾ ॥ ਕਲ੍ਹੁਅਮਾ ਵਸਰਾਤ ਪਸਰ ਗਈ ਸਭਜਗਤਮੈ॥ ੧॥ਹੈਹੈਹੈ ਇਸ ਲੋਗ ਸੁਖੀਨਦੀਖਤ ਕੋਊਨਰ ॥ ਜੈਜੈਜੈਸੁਰਲੋਗ ਸੁਖੀਭਏਸਭਦੇਵਗਣ॥ ੨ ॥ਸ੍ਰੈਯਾ ॥ ਜਹਨਾਮਉਚਾਰਤ ਦੁਖਮਿਟੈਭਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਂਗਰਕੇ ਛਿਨਮੈਤਰਜਾਵੇ ॥ ਜਿਹਨਾਮ ਉਚਾਰ ਟਰੇਬਿਘਨਾਨਿਸ ਪਾਪਹ੍ਵੈਰਾਮਹਨਾਮ ਸਮਾਵੇ ॥ ਸ਼ਭਰਾਜਨਕੇ ਮੁਕਟਾਮਣਿਜੇ ਪਦਕੰਜਪੈਆਇਕੇ ਮੌਲਝੁਕਾਵੇ॥ਕਲਧਾਰਕੇ ਨੰਦਕੇਨੰਦਨਕੇਪਦ ਕੰਜਸਦਾਉਰ ਮੈ ਹਮਧਜਾਵੇ॥੩॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਕੀ ਸ੍ਵਰਗ ਬਾਸ ਕੀਗਾਥਸੁਨੇਸੁਨਾਵੈ ਮਨਧਰੈਪੂਰੈ ਪ੍ਰਭੁਤਿਹਆਸ ॥੪॥ ਧਨਆਯੁਰ ਬਲਬਿਦ੍ਯਾ ਯਸ ਕੀਰਤਿਜਯਆਦਿ॥ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਹਿ ਸਭ ਕਾਲਤਿਹ ਪਵੈ ਜੁਧਰ ਅਹਲਾਦ ॥ ੫ ॥

ਸੋਃ—ਭਯੋਸਮਾਪਤੀ ਅੰਗ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਹਰਿ ਕਥਾਕੋ ॥
ਨਮੋ ਯੁਗਮ ਪਦਕੰਜਭੇਟਕਰੀਯਹ ਪ੍ਰਥਮਸੈ ॥ ੬ ॥ ਓਂਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਮਤ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵਤਰਊ ਗੁਰੁ ਬਿਃ ਪ੍ਰਃ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਗੁਰੂਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘੋ ਪਾਖਯਾਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤੀਸਮੋ ਅਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤੰ ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਦੋਃ—ਨੰਮਸਕਾਰ ਗੁਰਦੇਵਕੋ ਕਰੌਂ ਸੁਹਿਤ ਚਿਤਲਾਏ ॥
ਪਰਣ ਹੋਵੈ ਆਸ ਮਮਹੁਜੈ ਆਪ ਸਹਾਇ ॥ ੧ ॥
ਸੰਤਸੇਨਹੁ ਮਨਲਾਇ ਕਥਾ ਸੁਭਾਗਮ੍ਰਿਗੇਸਕੀ ॥
ਅਦ ਭੂਤ ਅਧਿਕਸੁਹਾਇ ਨਾਮਲੇਤ ਜਿਹਸਿੱਧਸਭ ॥੨॥
ਕੇਵਲ ਏਕ ਅਧਾਰ ਸਤਸੰਗਤ ਗੁਰ ਚਰਣਮਮ ॥
ਕੀਜੈ ਕ੍ਰਿਪਾਅਪਾਰ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਸਾਰ੍ਦ ਸਰਦਾ॥ ੩ ॥

ਅਥਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਃ—ਜਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਪਰਮਧਾਮਕੋਚਲੇ ਗਏ ਤਬ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਹੁਕਮਨਾਵੇਲਿਖਕੇ ਸਰਬਦੇਸੋਂਵਿਖੇ ਪਠਾਇਦੀਏ॥ ਜਬਸਾਹਿਬਕੇ ਵੈਕੁੰਠਗਮਨਕਾ ਹੁਕਮਨਾਵਾਂ ਗੁਰੂਭਾਗਹਰੀਜੀਨੇ ਸੁਣਿਆਂ ਤਬ ਉਸੀ ਕਾਲਮੈ ਪਰਮ ਸੁਹ੍ਰਿਦਮਿਤ੍ਰ ਹਮਾਰੇਵੈਕੁੰਠਵਾਸੀ ਹੋਗਏਹੈ ਤੌ ਇਨਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਅਬਹਮਨੇਮਿਤ੍ਰੋਬਿਨਾਕਿਸਕਾ ਦਰਸਨਕਰਣੋ ਐਸੇਕਹਕੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖਪਰ ਅਪਨੋਦਹਨੋਹਾਥ ਫੇਰਕੇਅਪਨੇ ਦੋਨੋਨੇਤ੍ਰ ਬੰਦਕਰਲੀਏ ॥ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯਕੇ ਅਸ੍ਤਹੁਏਪੀਛੇ ਕਮਲ ਮੁੰਦਜਾਤੇਹੈ ਤਦ੍ਵਤ ॥ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਿਤਨੈਕ ਮਾਸਪੀਛੇ ਅਪਨੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਅਰਥਕੂਰੀ ਨਗਰਮੈਗਏ॥ ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਕੋਈਦਿਨਸੁਖਪੂਰਬਿਕ ਨਿਵਾਸਕੀਆ॥ਤ ਦਨੰਤਰ ਏਕਦਿਨ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇ ਅਪਨੇਸਿਖਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਸੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਹੇਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾਜਾਹੁਬਾਹਰਨਦੀਕੇਤੀਰਪਰਸੇਕੁਸਾਕਾਟਲੈਆਉਅਬਹਮਕਲੇਵ ਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਤਜਾਗਕਰੈਗੇ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਐਸਾਬਚਨ ਸੁਣਕੇਕੁਸਾ ਤਾਤਕਾਲ ਲੈਆਵਤੇਭਏ ॥ ਕਿਉਜੋਜਾਨਤੇਥੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾਵਚਨ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀਕੇ ਬਾਣਸਮ ਅਮੋਘਹੈ ਇਸਨੇ ਬਜਰਥਨਹੀਹੋਣਾ ਇਸਲੀਏਝਟਤੀਕੁਸਾਲਜਾਕੈ ਹਾਜਰਕਰਕੇਬੇਨਤੀਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪੀ ਛੇ ਕਿਤਨਾਹੀਚਿਰਹਾਥਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇਕੁਛਅਰਜਕਰਣੇਅਰਥ ਖੜੇਰਹਤੇਭਏ ॥ ਤਬਅੰਤ ਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਹੁ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾਕਜਾ ਕਹਤਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਜੀਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਏਕਥੋੜੀਸੀਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀਹੈ ਜੋ ਆਪ ਮਾਨੋਤਾਂਮੈ ਅਰਜਕਰਾਂ ॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਕਹੁਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾਂ ਜੋਤੂੰਕਹੇਗਾ ਸੋ ਹਮ ਮਾਨੈਗੇ ਤੂੰਸੰਕੋਚ ਮਤਕਰਜੋ ਤੇਰੇਮਨਵਿਖੇ ਇਛਾਹੈਸੋਹਮਪੂਰਣ ਕਰੇਗੇ ਤਿਲੋਕੀ ਵਿਖੈ ਐਸਾਪਦਾਰਥ ਕੋਈਨਹੀਹੈ ਜੋਤੁਮਾਰੇਪ੍ਰਤੀਅਦੇਯ ਹੋਵੇ ॥ ਐਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨ ਅਰਦਾਸਕਰੀਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀਇੰਕਚਾਰਬਰਸਪ੍ਰਯੰਤਤਾਂਔਰ ਅਪਨਾਸ਼ਰੀਰ ਰਖੋ ਦਰਸਨਦੇਕੇਸਾਧਸੰਗਤਕੋ ਨਿਹਾਲਕਰੋਐਸੀ ਪਰਮਪਜਾਰੇਸਿਖਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਓ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾ ਅਬ ਜੋ ਤੂੰਕਹਤਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜਚਾਰ ਯੁਗਾਪ੍ਰਯੰਤਸਰੀਰਰਖੋ ਤਬਚਾਰਯੁਗਾਪ੍ਰਯੰਤਹੀ ਸਰੀਰ ਰਖ ਤੇ ਹਮਤੇਰਾਂਬਚਨ ਮਨਕੇ ॥ ਅਛਾਅਬਕੁਸਾ ਊਠਾਇਕੇਰਖਦੇਵਹੁ ਅਬਚਾਰਬਰਸ ਪੀ ਛੇਹੀ ਸਰੀਰਕੋਤਜਾਰੈ ਗੇ ॥ ਐਸੇਬਚਨ ਕਰਕੇ ਕੁਸਾਉਠਵਾਇ ਦੇਤੇਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਸਿਖਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਭਏ ॥ ਜੈਸੇਰੰਕਨਿਧਿਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਕਿੰਚਤਕਾਲ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਮੀਪਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਅਸਥਾਨਪਰਆਵਤੇਭਏ ॥ ਜਬ ਸਾਹਿਬਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਹੋਗਏਥੇ ਤਬਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਭੀ ਉਜਰਖਾਹੀਵਾਸਤੇ ਊਨੇਸਾਹਿਬਮੈ ਗਏਥੇ॥ਤਬ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਾਥਮਿਲਕੇਹਜੂਰਕੇ ਪਰਲੋਕਗਮਨਕਾ ਬਡਾਅਵ ਸੋਸਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀ ਸਾਹਿਬਕੇਭਤੀਜੇਕੋ ਤਥਾ ਬਾਬਾਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਆ ਦਿਕ ਤਥਾ ਮਾਤਾਸਾਹਿਬਕੋ ਮਿਲਕੇਯਥਾਯੋਗ ਕਰਕੇਭੇਟਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰਿਆਸੇ ਅਨੰਤਰ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਜੀ ਔ ਮਾਤਾ ਨਕੈਣਸੇਖੁਸੀਲੈਕੇਸਿਰੇਪਾਉਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਅਸਥਾਨਕੋ ਚਲੇਆਵਤੇਭਏ ॥ ਇਸਪ੍ਰਥਾਉਕੁਰੀਤੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰਨੀ ਊਨੇਸਾਹਿਬਮੈਭੀ ਸਾਲ ਕੇਸਾਲ ਦਰਸਨਕਰਣੇਕੋ ਜਾਤੇਰਹੇਥੇ ਤੈਸੇਹੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਕੋਭੀਸਾਲਕੇ ਸਾਲਜਾਤੇਥੇ ॥ ਕਦਾਚਿਤਏਕ ਵਾਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਗਏ ਤਬ ਹਰੀਸਿੰਘਲਲੂਏਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰਜਵਾਹਸਿੰਘਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਦਰਸਨ ਕਰਣੇਕੋਗਯਾਹੂਆਥਾ ॥ ਉਸਨੇਜਹਾਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਮੰਗਲਮੈਰਹਿਤੇ ਥੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਲੀਕੇਤੀਰਪਰ ਤਹਾਂਪਰਸੁੰਦਰਬਾਰਾਲਬਾਵਾਇਦੀਆ।ਤਬਾਤਹਾਂਦਰਬਾਰਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕਾਸਰਦਾਰਨੇ ਬਨਾਨੇਕਾਆਤੁੰਭਕੀਆ ॥ ਜਬਚਾਰੋਓਰਸ ਦਰਬਾਰਕੀਆਂ ਕੈਧਾਂਏਕਮੰਜਲਭ ਤਪਕੜਾਂ ਚੁਨੇਕੜਾਂਉੱਚੜਾਂ ਗਈਆਂ ॥ ਤਬਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਸਭਾਈਆਰੋਮਤਓੁਸਾਰੋ ਔਇਸਕੇਉੱਪਰਛਤਭੀਮਤਪਾਉ ਇਸਕੋ ਇਸੀ ਤਰਹਰਹਟੇਦੇਵਹੁ ॥ ਏਕਐਸਾਸਮਾਆਵੇਗਾ ਜੋਯੇਸਾਰਾਏਕਵਾਰਮਲੇਛਲੋਕਰਿਰਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਪੁਨਾਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਤੇਜਬਲਕੋਪਾਇਕੇ ਹਮਾਰੇਸਿਖ ਨੀਹਾਂਉੱਪਰ ਉੁਸਾਰੀ ਕਰਕੇ ਬਡਾਸੁੰਦਰਦਰਬਾਰਬਨਾਵੈਂਗੇ ॥ ਜਿਸਸ੍ਰਿਸਮ੍ਰਿਧਾਕੋਧਾਰਕੇ ਜੋ ਕੋਈਸੇਵਾਕਰੇਗਾ ਸੋਸੋਸ੍ਰਿਧਾਉੁਸਕੀਪੂਰੀਹੋਵੇਗੀ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਕਾਰੀਗਰ ਸਰਦਾਰਨੇ ਹਟਾਇਦੀਏ ਜਿਤਨਾਕਬਨਰਾਜਾਬਾ ਉੁਤਨਾਹੀ ਅਬਪ੍ਰਯੰਤਚੌਕੰਧਾਖੜਾ ਹੈ ਆਮਲੋਕਦਰਸਨਕਰ ੨ ਆਵਤੇਹੈਂ ॥ ਜਿਤਨਾਕਾਲ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਹਰੀਜੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸ ਰਹਤੇਥੇਉੁਤਨਾਕਾਲ ਹਜੂਰਕੀਸੇਵਾਮੈਤਤਪਰਹੋਕੇ ਹਾਜਰਰਹਤੇਥੇਔਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਤੋ ਆਪਪਰਮਨਿਸਕਾਮ ਨਿਸੰਕਲਪਰਹਤੇਥੇਜਗਤਕੀਮਾਨਬਡਾਜਾਈਕੋਚੋਰਸਰਪਠਗ ਬਿਖਵਤਜਾਨਤੇਥੇ ॥ ਇਸੀਹੇਤੁਸੇਲੁਕੇਛਪੇਰਹਤੇਥੇ॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜਬਬਰਸਚਾਰ ਵਿਤ ਹੋਗਏਤਬ ੧੯੯੫ ਅਠਾਰਾਂਸੇਪੰਚਾਨਵੇਸੰਮਤ ਮੈਮਾਘਸੁਦੀ ੫ ਪੰਚਮੀਕੇਦਿਨਪੁਨਾ ਹੁਕਮ ਦੀਆਕੇਅਬਕੁਸਾਲੈਆਉ।ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਹੁਕਮ ਮਨਕੇ ਸਿੰਘਕੁਸਾਲੈਆਏਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਹੁਕਮਦੀਆ ਤੈਸੇਤੈਸੇ ਕੜਾਪ੍ਰਸਾਦਿਆਦਿਕਕਾ ਬਿਵਹਾਰਸਿਧਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਕੁਸਾਕੇਆ ਸਨਪਰਬਿਸਿਖਤ ਹੋਕੇਪਦਮਾਸਨਬਾਂਧਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਕੀਓਰ ਪ੍ਰਾਣਵਾਯੁਕਾਆਕਰਖਣ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਤਬ ਤ੍ਰੀਸੀਕਾਲਮੈ ਸੁੰਦਰਸੁਗੰਧੀਵਾਲਾ ਸੀਤਲਮੰਦਮੰਦਪਵਨਚਲਨੇਲਾਗਾ ॥ ਗਪਰਬਕਿੰਨਰ ਅਪਸਰੋਂਕੋਗਣੋਸਹਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕਦੇਵਤਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਦਰਕਰਕੇ ਆਗੋਲੇਨੇਅਰਥ ਆਵਭਏ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕ੍ਰਿਤਕਾਰਯਹੁਏ ੨ ਬ੍ਰਹਮਰੰਧ੍ਰ ਦ੍ਵਾਰਾਪ੍ਰਾਣਵਾਯੂਕੋ ਨਿਕਾਸਤੇ ਹੁਏ ਐਸੇ ਨਿਰਜਤਨ ਹੀ ਸਰੀਰਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਸਰਪਕੀ ਹੁਈਕੁੰਜ ਕਾ ਖਿਨਾਖੇਦਹੀ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੇਤੇਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਤਦਨੰਤਰ ਅਪਨਾ ਪੂਰਬ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਰੂਪ ਧਾਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸੰਖਚਕ੍ਰ ਗਦਾਪਦਮ ਆਦਿਕ ਸਸਤ੍ਰ ਚਾਰੋਂ ਚਾਰੋ ਹਾਥੋਂ ਵਿਖੇ ਲੀਏ ਹੈ ਸੀਸਪੈਕੋਟੀ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਕੇ ਸਮਾਨ ਮੁਕਟ ਬਿਰਾਜਮਾਣ ਹੈ ਮਕਰਾਕਾਰ ਕੁੰਡਲ ਕਾਨੋਂਮੈ ਭ੍ਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ॥ ਤੀਨ ਰੇਖਾ ਸਹਤ ਔ ਪਰਮ ਸੋਭਾ ਧੁਰ ਭ੍ਰਾਲਪਟਹੈ ਤਥਾ ਕੀਰਕੀਨਾ ਸਾਸਦ੍ਰਿਸਨਾਸਿਕਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਵਾਲ ਔ ਬਿੰਬਫਲਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਨਕੋਅਧਿਰ ਹੈ ॥ ਗੋਲਲੋਲਕਪੋਲ ਔ ਚਿਬਕ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੈ ॥ ਕੰਬੁਵਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰ੍ਹੀਵਾਹੈ ਔਮਹਾ'ਸਜ'ਮਵਰਣਕੇਕੇਸਹੈ ॥ ਸਿੰਘਕੇਸਮਾਨਉਨਤ ਸੁੰਦਰਸਕੰਦਹੈ ਜਿਨਕੇ ਕਰੀਕਰਵਤਲੰਬਾਇਮਾਨਭੁਜਾਹੈ॥ ਜਿਨਕੀਅੰਗਦ ਔ ਜੜਾਉਕੰਗਨੋਸਹਿਤ ਸੋਭਟਨੀ ਹੈ ॥ ਬਨਮਾਲਾਭ੍ਰਿਗੁਲਤਾ ਕੌਸਤਭਮਣੀਕਰਕੇ ਬਡੇਵਿਸ੍ਤਾਰ ਸਹਤਛਾਤੀ ਵਖਸਥਲ ਜਿਨਕਾਸੋਭਰਹਜੋਹੈ ॥ ਕੇਹਰਕੇਸਮਾਨ ਸੁਖਮਕਟਿਛਦ੍ ਘੰਟਿਕਾਕੇਸਹਤਤ੍ਰਿਵਾਲੀ ਸਬ ਦਾਛਿਮਾਨਸਹਤਕਟੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੈਂ ॥ ਕੋਕਨਦਕਮਲਵਤ ਲਾਲਰੰਗ ਯੁਕੁਚਰਣਹੈ ਜਿਨਕੇ ॥ ਬੀਸੋਨਖਬੀਸੋਚੰਦ੍ਰਮਾਕੀ ਸੁਖਮਾਂਕੋਧਾਰੇ ਇਸਿਥਤਹੈ ॥ ਅਲਸੀਕੇਪੁਸਪਵਤ ਸੁੰਦਰਜਿਨਕਾਵਰਣਹੈ ਇਤਜਾਦਿਕਸੋਭਾਕੇਧਾਮਕੀ ਮੈ ਅਲਪਮਤਿ ਕਹਾਂਪਰਯੰਤ ਵਰਨ ਨ ਕਰੂੰ॥ ਤਾਤਕਾਲਸੁਖਮਾਂਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਖਗਰਾਜਪਰਆਰੂਢਹੋਕੇ ਵੈਕੁੰਠਧਾਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਭਤਹੋਤੇਭਏ ॥ ਅਥਵਾਜੋਕੋਈਐਸੀਸੰਕਾਕਰੇ ਕੇ ਵੇਦਭਗਵਾਨਕਾਵਚਨਹੈ ਕੇ ਨ ਤਸਜ ਪ੍ਰਾਣਾ ਉਤਕ੍ਰਾਮੰਤਿ ਅਤ੍ਰੈਵਨੀਯੰਤੇ ਭਤ੍ਰੈਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋਸਹਤਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਇਸਥੂਲਸਰੀਰਕਾਤਜਾਗਕਰਕੇ ਵੈਕੁੰਠਆਦਿਕਲੋਕੋਂਕੋ ਗਮਨਨਹੀਕਰਤੇ ਹੈ ਈਹਾਂਸਰੀਰਵਿਖੇਹੀ ਲੀਨਹੋਜਾਤੇਹੈਂ॥ ਸੋਵਚਨਵੇਦਕਾ ਸਤਜਹੈ॥ਪਰੰਤੂ ਜੋਨਸੇ ਤਤ੍ਰੇਭਾ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀਹੈਉਨਕੇਉਪਰ ਚਰਤਾਰਥਹੈ ॥ ਔਰਜੋਕਾਰਕਹੈਂ ਸੋਮਾਯਕਸਰੀਰਧਾਰਕੇ ਧਰਮਕੀਮਿਰਜਾਦਾਅਸਥਾਪਨਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਲੋਕਮੈਜਾਇਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਂ॥ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲਮਹਾਪ੍ਰਲਯਨਹੀਹੋਤੀਹੈ ਉਤਨਾਕਾਲਕਾਰਕੋਂਕੇਸਰੀਰਰਹਤੇਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾਮਹਾਪ੍ਰਲੈ ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰਕੇ ਸਾਥਹੀ ਲੀਨਹੋਜਾਤਹੈ ॥ ਤਿਸਕਾਲਮੈ ਮੰਦਾਰਪੁਸਪਾਂਕੀ ਬਡੀਸੁੰਦ੍ਸੁਗੰਧੀਤਿਸਅਸ੍ਥਾਨਪਰਪਸਰਜਾਤੀਭਈ॥ ਵੈਦਕਮਿਰਯਾਦਾਇਸਿਥਤੀਅਰ ਥ ਉਰਧਦੈਹਕ ਭਾਈਲੋਚਾਸਿੰਘਜੀ ਸਭਕ੍ਰਿਤਕਰਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਰਤਗਰਚੰਦਨ ਆਦਿਕ ਸੁਗੰਧੀਵਾਲੀ ਸਮਧਾਸੇ ਬਾਹਰਬਗੀਚੇਮੈਹੀ ਸੰਸਕਾਰਕਰਤੇਭਏ ॥ ਸਾਥਮਹਾ-ਰਾਜਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰਕੀਅਰਥੀਕੇ ਰਾਗੀਪਰਮਵੈਰਾਗਯੁਕੁਪ੍ਰੇਮਸਹਤ ਮਾਰੂਰਾਗਕੇ ਸਬਦ ਗਾਵਤੇਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬਇਸਨਾਨ ਸੁਗੰਧੀਵਾਲੇਪਦਾਰਥ ਮਿਸ੍ਰਤਜਲਸੇ ਕਰਾਇਕੇ ਚਿਤਾਪਰਧਰਕੇ ਘ੍ਰਿਤਤਿਲਪਾਇਕੇ ਵਿਧੀਵਤਸਰੀਰਕਾ ਸੰਸਕਾਰਕਰਤੇ ਭਏ॥ਇਧਰ ਮਲਕਪੁਰਮੈ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੀ ਮਾਈ ਮਾਤਾਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਚਰਣਕਮਲਪੈਬਡਾਭਰੋਸਾਰਖਤੀਥੀ ਭਜਨਕੀਮਾਨੋਇਕਮੂਰਤੀਥੀ ਸੰਤਹੁਸਿਖਹੁਅਭ੍ਯਾਗਤੋਂਕੀ ਬਡਾਸੇਵਾਕਰਤੀਥੀ॥ ਸਦਾਹੀਮਲਕਪੁਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਦਰਸਨਵਾਸਤੇਜਾਯਾ ਕਰਤੀਥੀ ਜਬ ਤਿਸਕਾਚਿਤਕਰਤਾਥਾ ਤਿਸਮਾਈਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈਕੇ ਰਿਦੇਮੈਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਯੇ ਬਾਤ ਭਾਸਆਈ ਜੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕਲੇਵਰ ਤਜਾਗਕੇ ਵੈਕੁੰਠਧਾਮਕੋ ਆਜ ਪਧਾਰੇਹੈਂ ॥ ਤਦਨੰਤਰਤਾਤਕਾਲਹੀ ਕਹਾਰੋਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇਕਹਤੀਭਈ ਕੇ ਮੈ ਹਜੂਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੋਦਰਸਨਕਰਣੇਕੋਕੁਰੀਸਾਹਿਬਜਾਵਹੁਰੀਤੁਮਬਡੀਜਲਤੀਝੁਡਾਨ ਤਾਰ
ਕਰਕੇਲੈਆਵਹੁ ॥ ਔਸੇਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਧਜਾਨਕਰਕੇ ਅਪਨੇਪੌਤ੍ਰ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕੋ
ਅਪਨੇਆਗੇਬੈਠਾਇਕੇ ਝੁਡਾਨਸੋਮਲਕਪੁਰਸੇਚਲਪਰੀ ॥ ਮਨਮੈ ਐਸੇਪ੍ਯਾਰਥਨਾਝੁਡਾਨ
ਸੋਬੈਠੀ ੨ ਕਰਤੀਜਾਤੀਹੈ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੂ ਹੇਦੀਨਬੰਧੋ ਹੇਪਤਤਿਉਧਾਰਨ ਹੇਦੀਨਾਨਾਥਦਯਾਲੂ
ਹੇਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੇਸਰਬਘਜਾਪੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਮੁਝਅਨਾਥਕੋ ਅਪਨੇਪਾਦਪਦਮੋਂਕਾਦਰਸਨ
ਦਾਨਕਰਣਾ ॥ ਔਸੀ ੨ ਬੇਨਤੀਕਰਤੀਜਾਤੀਹੈ ਅਬਕਰੇਕਜਾਪਰਬਤਕਾਬਡਾਬਿਖੜਾ
ਮਾਰਗਹੈ ਪੁਨਾਅਠਦਸਕੋਸਪ੍ਯੰਤਮਾਰਗਾਦੀਰਘਲੰਬਾਹੈ ॥ ਜਬਕੁਰੀਸਾਹਿਬਏਕਕੋਸ
ਭੁਰਰਹਗਈ ਏਕਮੋਹਰੀਗ੍ਮਹੈ ਤਿਸਤੈਪਹੁਚੀਤਬਸੁਣਪਾਯਾ ਕੇ ਬਹੁਤਚਿਰਹੋਗਯੋ ਹੈ
ਲੰਬੂਲਗਾਇਕੇ ॥ ਔਸੀਬਾਤਸੁਣਕੇਬਡੇ ਖੇਦਕੋਚਿਤਮੈ ਪ੍ਾਪਤਹੋਤੀਭਈ ਔ ਕਹਾਰੋਂਸੇ
ਕਹਜਾਕੇਬਡੀਜਲਤੀ ਹਮਕੋਪਹੁਚਾਵਹੁ ਮੈ ਤੁਮਕੋ ਇਨਾਮਦੇਕੇ ਰਾਜੀਕਰੂੰਗੀ ॥ ਔਸੇ
ਕਹਕੇਕਹਾਰਲੋਂਕੋਕੋ ਬਡੀਸੀਘ੍ਤਾਸੇਚਲਾਵਤੀਭਈ॥ਮਨਮੈਬਡੇਉਦ੍ਵੇਗ ਔਭਕੋਪ੍ਾਪਤ
ਹੋਕੇਬਿਨਤੀਕਰਤੀਭਈ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂਜੀਆਪਤੋ ਅਜਰਅਮਰਸਦਾਹੋਜਰਨਾਜਰਹੋਅੰਤਰ
ਯਾਮੀ ਅਪਨੇਚਰਣਕਮਲੋਂਕਾਮੁਝਗਰੀਬਣੀਕੋਦਰਸਨਦੇਕੇਨਿਹਾਲਕਰੋ ।ਔਸੇਬੇਨਤੀ
ਕਰਤੀ੨ਜਹਾਂਮਹਾਂਰਾਜਜੀਕੇਸਰੀਰਕਾਸੰਸਕਾਰਹੋਇਰਹਜੋਹੈ॥ਦੂਰਸੇਹੀਝੁਡਾਨਸੇ ਉਤਰ
ਕੇਬਸੁੰਧਰਾਪਰਸਿਰਟਿਕਾਇਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇਆਗੇਚਲਤੀਭਈ॥ਤਬਸਮੀਪਜਾਇਕੇਕਜਾ
ਦੇਖਤੀਹੈਜੋਸਾਰੀਚਿਖਾਚੰਦ੍ਨੀਬਨੀਹੁਈਹੈ । ਔਜਲਰਹੀਹੈਪਹਰਸਵਾਪਹਰਲੰਬੂਦੀਏਕੋ
ਬੀਤਗਯੋਹੈਸੋਕੇਵਲਮਾਈਕੇਅਪਨੇ ਚਰਣਕਲੋਂਕਾ ਦ੍ਸਨਦੇਨੇਅਰਥ ਇਤਨੀਦੇਰੀਲਗ
ਗਈਹੈਜੋਅਛੀਤਰਹਸੇਸਾਚੀਚਿਖਾਮੈਅਗਨੀਕਾਪ੍ਵੇਸਨਹੀਭਯਾਹੈ।ਭਾਈਲੋਚਾਸਿੰਘ ਸਰ
ਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘਤੇਆਦਿਲੈਸਡੇਸ੍ਧਾਲੂਸਿਖਬਹੁਤਹੀਖੜੇਤੇਪਸਚਾਤਾਪਕਰਰਹੇਹੈ॥
ਤਥਾਕੁਰੀਨਗਰ ਵਾਸੀਲੋਕਭੀ ਹਜਾਰੋਖੜੇਹੈਂ ॥ ਤਹਾ ਐਸਾਪ੍ਮੰਰਾਚਲਰਹਜੋਹੈ ਕੋ ਦੇਖੇ
ਹਮਲੋਕੋਕੋਅਭਾਵਜੋਹਮਾਰੇਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਅਦ੍ਸ੍ਰੇਹੋਗਏਹੈ॥ਆਜਰਾਜਾਨਔਅਸ੍ਰਾਂਗਯੋਰਾ
ਖਾ ਸੂਰਯਅਸ੍ਤੁਹੋਗਯੋਹ ॥ ਆਜਇਸਸੰਸਾਰ ਮੈਮਹਾਂਅੰਧਕਾਰਪਸਰਗਯੋਹੈ ਕਲ੍ਯੁਕਾਲ੍ਯੁ
ਖਟੈਲ ਅੰਧਾਰੀਆ ਆਜਕਲ੍ਯੁਕੋਮਨਭਾਵਤੀ ਬਾਤਭਈਹੈ ਹੇਕਲਜੁਗਨਿਸਾਚਰਤੂੰ ਆਜ
ਨਿਸੰਕਹੋਕੇਬਿਚਰ ਆਜਸਤਧਰਮਕਾਨਿਸਾਨਲੋਪਹੋਗਯੋਹੈ ॥ ਤੂੰਤਰਵਹਮਪੰਖੀਆਹਿ
॥ ਮੰਦਭਾਗੀਤੇਰੋਦਰਸਨਨਾਹਿ ॥ ਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਜੋਆਪਕੀਅਨੁਗ੍ਹ ਹਮਾਰੇਪਰਹੋਤੀ ਤਬ
ਹਮਕੂੰਭੀਸਾਥਹੀ ਪਰਮਧਾਮਕੋ ਲੇਜਾਤੇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਕਰੁਣਾਸਹਤਵਿਲਾਪ ਕਰਤੇਹੂਏ
ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਆਸੂਡਾਰਤੇਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਧੀਰਯਸਹਤ ਅਤਿ ਅਸਚਰਯਚਰਿਤ੍ਰਦੇਖੋ
ਪ੍ਰਥਮਤੋਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਕਾ ਕਹਨੇਮਾਨਕੋਚਾਰਬਰਸਪ੍ਯੰਤ ਅਪਨਾਸਰੀਰਰਖਜਾ ॥ ਦੂਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੇ ਏਕਵਾਰਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਮੂਤ੍ਰਬੰਦਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬਲੋਕਅੌਖਧੀਆਦਿਕ ਉਪਾਇ
ਕਰਟੋਲਾਗੋਬਚਨਹੂਆਕੇ ਕਾਹੇਕੋਅੌਖਧੀਕਰਤੇਹੋ ਆਪਹੀਖੇਦਹਟਜਾਇਗਾ॥ ਤਥਾਪੀ
ਹਮਲੋਕੇ ਮੇ ਰਹਜਾਨਗਯਾ ਦਵਾਈਤੀਨਦਿਨਪ੍ਯੰਤ ਕਰਤੇਰਹੋ ਤਥਾਪੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ
ਮੂਤ੍ਰਨਆਵਤਾਭਯਾ ਤਬਚੌਥਦਿਨਬਚਨਕੀਆਕੇ ਕਹੁਭਾਈਅੌਖਧਜਾਂਕਰਕਰਕੇਅਪਨਾ
ਜੋਰਲਗਾਏਚਕੇਹੋ ॥ ਤਬ ਹਮਸਭਨਾਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀਅਬ
ਹਮਾਰੀਤੇਕਈਪੇਸਨਹੀਜਾਤੀਹੈ ਹਮਤੋਅਪਨਾਜੋਰਲਗਾਇਚੁਕੇਹੈਂ ॥ ਅਬਆਪਕੀਜੈਸੀ
ਰਜਾਇਹੈ ॥ ਤਬ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਅਛਾ ਸੀਤਲਜਲਕੀਗਾਗਰਲੈਆਉ ਔ ਏਕਕਰ
ਮੰਡਲੂਲੈਆਉ ॥ ਜਬਦੋਨੋਵਸਤੁਹਾਜਰਕਰੀਆਂ ॥ ਤਬਸਾਹਿਬਅਪਨੇਚਰਨਕਮਲੋਂਕੇ
ਦੋਨੋਅੰਗੂਠਜੋੜਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਲੇਹੁਭਾਈਕਰਮੰਡਲਕੀ ਟੂਟੀਕੇਸਾਥਇਨਹਮਾਰੇ ਦੋਨੋ
ਅੰਗੁਸ੍ਠੋਂ ਪਰ ਜਲਧਾਰਾਬਾਂਧਕੇਡਾਰਤੇਰਹੋ ॥ ਤਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਦੋਚਾਰਗਾਗਰਪਾਈ
ਤਬਬਤ੍ਰਖੋਲਕੇਪਿਸਾਬਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬਹਮਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਦਾਸਕਰੀ ਹੇਭਗਵਨ
ਸੋ ਆਪਅੰਸਾਸੁਗਮਉਪਾਉਜਾਨਤੇਥੇ ਤਬਪ੍ਰਥਮਹੀਐਸੇਕਿਉਨਕਰਲੀਆ ਇਤਨੇਦਿਨ
ਕਿਉਦੁਖਪਾਯਾ ॥ ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇਕਿਉਭਾਈ ਜੋਤੁਮਾਰੇਘਰਮੈਕੋਈਪਰਾਹੁਣਾ ਆਂਸਾ
ਹੁਾਹੈ ਤਬਉ ਸਕੋਉ ਸੀਸਮੇਧਕੇਦੇਕੇਨਿਕਾਸਦੇਤੇਹੋ ॥ ਬਹੁਤਨਹੀਤਾਂਤੀਨਦਿਨ ਲਗਪਰਾ
ਹੁਣੇਕੋ ਕਿਸਰਾਮਦੇਨਾਚਾਹਜੇ ॥ ਤਬਹਮਸਭਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇਕਹਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਆਪਧਨਜਹੈ ਯੇ ਸਾਮਰਥਆਪਕੀਹੀਹੈ ਜੋਰੋਗਕਾਭੀਅਤਿਥੀਕੇ ਸਮਾਨਪੂਜਨਕਰਣਾ ॥
ਇਤਜਾਦਿਕ ਅਨੰਤ ਸਕ੍ਤੀਮਾਨਮਹਾਰਾਜਥੇ ਔ ਅਮੋਘਜਿਨਕੇ ਬਚਨਥੇ ਸੋਹਮਲੋਗੋਂਕੇ
ਅਲਪਭਾਗਕੇਹੇਤੁ ਅਦ੍ਰਿਸ੍ਟਹੋਗਏਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ੨ ਕਰੁਣਾਸਹਤਖਭੇਪ੍ਰੇਮਕੇਪ੍ਰਵਾਹਮੇ ਵਹੇ
ਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ਕਹੁੰਥਾਹਨਹੀਪਾਵਤੇਹੈ ॥ ਇਤਨੇਮੈਮਾਤਾਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈਨੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਮਹਾ
ਰਾਜਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਦਖਿਣਾ ਕਰਕੇ ਅਰਜ ਚਰਣੋਂ ਕੀ ਓਰ ਖੜੇਕੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੁਝ
ਅਭਾਗਕੋਆਪਕੇਚਰਣੋਂਕਾ ਦਰਸਤੋਹੋਜਾਤਾਜਬਅਤੀਨਿਮ੍ਹੋਕੇ ਐਸੀਬੇਨਤੀਕਰੀ ਤਬ
ਅਰਾਨਕਹੀ ਚਰਣੋਕੀਓਰਸੇਲਕੜੀਆਂਗਿਰਪੜੀਆਂ ॥ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣਨਗਨ
ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਮਾਤਾਦਰਸਨਕਰਕੇਬਡੀਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਅਪਨੇਪੌਤ੍ਰ ਠਾਕਰਸਿੰਘਸੇਭੀਕਹਜਾ ਕੇ
ਬਚਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਕਾਦਰਸਨਕਰਲੈ ਤਬਠਾਕਰਸਿੰਘਨੇਭੀਦਰਸਨਕੀਆ
ਕੈਸਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣਹੈਕੋਕਨਦਨਵੀਨਕਮਲਕੇਸਮਾਨਲਾਲ੨ਹੈਮਾਨੋਅਛਪ੍ਯੰਤ ਰੰ
ਗਕਭੀਆਂਚਨਹੀਛੋਹੀਹੈ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਾਮਰਥਦੇਖਕੇਸਭੀ ਲੋਤ ਅੌਮਾਤਾ ਅੰਮ੍ਰਤਦੇਈ
ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇਕਹਤੇਭਏਧਨਜਹੈਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਧਨਜਹੈ॥੧॥ਤਹਾਂਹੀਐਸਾ ਪ੍-
ਸੰਗ ਚਲਪੜਾ ਕੇਦੇਖੋਕੈਸੇਸਾਮਰਥਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਹੈ ਜਿਨੋਨੇਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥਸੇਸਭ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਹਾੜੀਏ ਸਤੀ ਰਾਜੇ ਮਹਾਕ੍ਰੂਰ ਅਪਨੇ ਅਧੀਨ ਕਰਲੀਏਥੇ॥ ਸੋ ਕੈਸੇ ਐਸੀ ਅਕਾਖਜਾਂ ਹੋਯਾ ॥
ਪਿੰਡੀ ਸੇ ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਏਕ ਰਵੱਾਲ ਨਾਮ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਰਬਤ ਮੈ ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ॥ ਸੋ ਸਰਕਾਰ ਰਣ-
ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਧਿਰਾਜ ਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕੀਆ ਹੂਆਥਾ ਸੋ ਗੁਰੂਜੀ
ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇਥੇ ॥ ਤਥਾਪੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਆਪਕਾ
ਕੋਈ ਸੇਵਕ ਇਸ ਕੀ ਆਮਦਨ ਵਰਤਲੇ ਵੇਗਾ ਜੇ ਮੇਰੇ ਪਰ ਆਪ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੈਤਾ ਅੰਗੀਕਾਰ
ਕਰੋ॥ ਮੈਭੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹਾਂਤੇ ਆਪਭੀ ਉਨ ਕੇ ਹੀ ਹੋ ਜੈਸੇ ਮੇਰੇ ਪਰ ਹਜੂ
ਰ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਰਾਜ ਭਾਗ ਦੀਆ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਦਾਸ ਜਾਨ ਕੇ ਆਪਭੀ ਕ੍ਰਿ
ਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਰਖੋ ਇਤਨਾ ਕੁ ਕੁਣ ਕਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਬਡੀ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਰਥ
ਨਾ ਕਰ ਕੇ ਸੇਰਾਵਲ ਗ੍ਰਾਮ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ੧੫੦੦) ਡੇਢ ਹਜਾਰ ਰੁਪੈਯਾ
ਤਿਸ ਕਾ ਮਾਮਲਾ ਆਵਤਾ ਥਾ ਸੋ ਤੋ ਕੇਵਲ ਭਾਈ ਰੋਚਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਨਸੇ ਪਾਣੀ ਕਾ ਕਾਮਹੀ ਚਲਤਾ
ਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਰਾਵਲ ਕੀ ਪ੍ਰਜਾ ਕੇ ਲੋਕੋ ਸੇ ਰਾਜ ਭਟ ਵਿਗਾਰ
ਆਦਿਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਮ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇਥੇ ॥ ਉਲਟਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਦਾਰ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ
ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਉਸ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਲੋਕੋ ਕੀ ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਕਰਤੇਥੇ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਸਾਲ ਕਬੀ ਤਿਸ ਰਾਵਲ
ਗ੍ਰਾਮ ਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਚਤੁਰਮਾਸਾ ਰਹਤੇ ਭਏ ॥ ਰਾਵਲ ਕੇ ਨੀਚੇ ਏਕ ਨਦੀ ਚਲਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਨ
ਦੀ ਕਾ ਨਾਮ ਕੁਰੰਗ ਹੈ॥ ਤਿਸ ਕੁਰੰਗ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰ ਦੋਨੋ ਪਰ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਸਬਜੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਖ
ਮਲ ਕੇ ਕੋਮਲ ੨ ਬਿਛਾਵਨੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ਵਹੁ ਸਬਜੀ ਕੋਮਲ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਰੰਗ ਰੰਗ ਕੇ
ਪੁਸਪ ਖਿੜ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਪਰਬਤ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੰਖੀ ਸਬਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਨੰਦਨ
ਬਨ ਮੈ ਅਪਸਰਾ ਗਾਨ ਕਰੈ ਤਦਵਤ ਮਾਨੋ ਗਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਔਖ
ਧੀਆਂ ਭੀ ਜਹਾਂ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਕੁਰੰਗ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਬਡੀ ਊਚੀ ਟੇਰੀ ਪਰ ਰਾਵਲ ਗ੍ਰਾਮ ਬਸਤੋ ਹੈ॥
ਚਾਤੁਰਮਾਸ ਮੈ ਸਦਾ ਹੀ ਗੁਰੂਜੀ ਤਹਾਂ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਚੌਮਾਸੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਤਹਾਂ ਕੁਰੰਗ
ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪੈ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਥੇ ॥ ਤਹਾਂ ਕੀਰਤਨ ਹੋ ਰਹਜਾਥਾ ॥ ਤਬ ਸਿਖਾਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ
ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਆਪ ਨੈ ਕੇ ਊਚੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰ ਕੇ ਦੇਖਜੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁਜੀ ਸਤੀ ਜਾਤਿ ਕਾ ਪਹਾੜੀਆ
ਰਾਜਾ ਰਾਵਲ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਲੂਟਨੇ ਕੀ ਮਨਸਾ ਕਰ ਕੇ ਸੇਨਾ ਸਹਤ ਚੜ ਕੇ ਚਲੋ ਆਵਤੋ ਹੈ ਹੁਣ ਇਥੇ
ਪ੍ਰਤਾਰਾਹ ਵੇਗੋ ਅਰਥਾਤ ਪੜਦਾ ਜਾਹਰ ਹੋ ਵੇਗੋ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਅਬ ਆਪ ਈਹਾਂ ਸੇ ਉਠ ਕੇ
ਔਰ ਜਗਹ ਪਰ ਚਲੇ ਚਲੋ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਬੈਠੇ ਸਬਰ ਕਰੋ ਡਰੋ ਮਤ ਦੇਖੋ ਕਰਤਾਰ ਕੇ ਰੰਗ
ਜੋ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕਜਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ਕਿਸ ਬਾਤ ਮੈ ਰਾਜੀ ਹੈ ॥ ਜਿਨ ਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋ ਪਰਾਂ
ਭਰੋ ਸਾਥਾ ਸੋ ਸਿਖ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ॥ ਜੋ ਭਰੋ ਸੇ ਤੇ ਹੀ ਨਥੇ ਉਠ ਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਥਰਥਰ ਕ
ਪਤੇ ਹੂਏ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਓਹ ਦੇਖੋ ਸਤੀਆਂ ਕੀ ਫੌਜ ਪਰਬਤ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤਰਤੀਹੂਈ ਚਲੀਆਵਤੀਹੈ ਔ ਬੰਦੂਕ ਹਚਲਤੀਆਵਤੀਹੈ ਤਿਨਕਾਰਾਜਾ ਏਕ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਗਾਰੇਹੂਏਗੂਟਪੈਚਢਾਹੂਆਚਲਾਆਵਤੋਹੈ ਦੇਖਜੇ ਆਪਅਬਬਹੁਤਹੀਸਮੀਪਆ ਇਗਯੋ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਬੈਠੋਸਬਰਕਰੋ ਧੀਰਜਰੋ ਭਜਨਕਰੋਕਿਉ ਵੇ ਇਥਆਹੀ ਜਾ ਇਗਾ ਰੰਚਕਟੇਢਾਭੌਂਹੈ ਕਰਕੇਜਬਐਸੇਬਚਨਕੀਆ ਜਿਨਕੇਭਰੂ ਭ੍ਰਿਗ ਸੇਕਾਲਭੀਮਹਾਂ ਭੈ ਭੀਹੋਤੋਹੈ ॥ ਤਬ ਇਤਨੇਮੈ ਜੋ ਪਾਸਸਿਖਬੈਠੇ ਹੈਂ ਸੋਐਸੇਬੋਲਉਠੇਕੇਦੇਖੋਮਹਾਰਾਜਮੀ ਵਹੁਪਹਾੜੀਰਾਜਾਸਤੀਜਾਤੀਕਾਜੋਗੂਟਪਰ ਚਢਾਜਾਆਵਤਾਥਾਪਰਬਤ ਸੇ ਉਤਰਤੇਹੂਏਕੋ ਪਕੜਕੇਕਿਸੇਨੇ ਸਟੇਰਾਜੇਚਾਰੋ ਪੈਰੋਸੇਉਠਾਇਕੇ ਨੀਚੇਉਲਟਾਇਕੇਪਾਂਚ ਕਦਮਪਰਉਚੇ ਸੇ ਮਾਰਜਾਹੈ ਜਰਾਜਰਾਚੀਨੀ੨ ਹੋਗਯਾਹੈ ਉਸਕਾਕੋਈਪਤਾਭੀਨਹੀ ਲਗਾਜੋਗੂਟ ਸ ਏ ਕਹਾਂਗਯਾ ॥ ਸਰਦਾਰਕੇ ਮਰਣੇਸੇ ਅਨੰਤਰਹੀ ਸਤਜਾਂਕੀ ਸੈਨਾਮੈਭਾਂਜਪੜਗਈ ਨ ਜਾਨੇਉਨਕੋ ਕਜਾਦਿਖਾਈਦਿਆਹੈਐਸੇਭੈਭੀਤਹੋਕੇਪਹਾੜੀਏਲੋਕਭਾਗਜਾਤੇਭਏ ॥ਜੈਸੇ ਬਡੇਪ੍ਰਬਲਪਵਨਕੇ ਆਗੇਧੂਮਕੇ ਬਾਦਲਨਹੀ ਠਹਰਸਕਤੇਤਾਤਕਾਲਹੀ ਉਡਜਾਤੇਹੈ। ਤੈਸੇਹੀਪਰਬਤੀਯ ਸੈਨਾਏਕਖਿਣਮਾਤ੍ਰਮੈ ਨ ਜਾਨੇਜੋਕਹਾਜਾਤੀਰਹੀ॥ ਇਸਓਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਧਾਰੇਸਿਖੋਕੇ ਮਨਮੈਅਤਿ ਆਨੰਦ ਉਤਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਜਾਹਰ ਕਰਾਮਾਤਦੇਖਕੇ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰਜਾਤੀਕੇ ਲੋਕ ਤਥਾ ਔਰਭੀਸਾਰੇ ਪਰਬਤਵਾਸੀਲੋਕ ਸ੍ਰੀਭਾ ਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਿਖਹੋਕੇਅਪਨਾ ਅਪਰਾਧਗੁਰੂਜੀਸੇਖਿਮਾ ਮਾਂਢਕਰਾਂਤੇਭਏ ॥ ਤਿਸਤੇ ਅ ਨੰਤਰ ਵਹੁਸਤੀਲੋਕਆਗਜਾ ਮਾਨਤੇਥੇ ॥ ਜੋ ਸਤਜਾਂਕੇਪਰਬਤਮੈ ਜਿਸਕਿਸੇਗਰੀਬ ਕਾ ਝਗੜਾਪੜਜਾਵੇ ਔਰਉਸਕੇਉਪਰ ਕਿਸੀਅਮਰਕਾ ਜੁਲਮ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਤਬਤਿਸ ਗਰੀ ਬਨੇ ਔਰਸਰਕਾਰੇਦਰਬਾਰੇ ਨ ਜਾਂਤਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸਰਣਆਇਜਾਂਤਾ ਆਇਕੇਗੁਰੂਜੀ ਕੇਹੀਆਗੇਪੁਕਾਰ ਕਰਣੀਕੇਮਹਾਂਰਾਜਜੀ ਮੁਝਗਰੀਬਪਰ ਨਾਹਕ ਜੁਲਮਕਰਤੇਹੈਂ॥ ਤ ਬ ਪ੍ਰਥਮਤੋਮਹਾਰਜ ਜੀਨੇਉਸੀਕੋਤਾੜਨਾ ॥ ਤਬ ਤਿਸਨੇਅਰਜਦੀਨਹੋਕੇ ਕਰਨੀਕੇ ਮ ਹਾਰਾਜ ਜੀਮੈਦੁਖੀਹੋਕੇ ਤਾਂ ਆਪਕੀਸਰਣਿ ਅਯਾਹੂੰਜੇਆਪਹੀ ਮੇਰੇਪਲੇਨਜਾਂ ਨ ਪਾਵੋਗੇ ਤਬਮੇਰਾਹੋਰਕੌਨ ਆਸ੍ਰਾਹੈ॥ ਜੋ ਅਗਲਾਜਬਰਦਸਤ ਹੋਵੇ ॥ ਤਬ ਉਸਗਰੀਬਕੇ ਸਾਥ ਅਪਨੇਹਾਥਕੀਛਟੀਅਪਨੇਸਿਖਕੇ ਹਾਥਦੇਕੇਐਸੇਹੁਕਮਕਰਭੇਜਣਾ ਕੇ ਇਸਕਾਹਕਜੈਸਾ ਹੈ ਤੈਸਾਹੀਇਸਕੇਪਲੇਪਾਇਦੇਣਾਨਹੀਤੁਮਜਾਣੋ ਫਿਰਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰਤੁਮਾਰੇਸਾਥ ਸਮਝੇ ਗਾ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਛਟੀਤਿਨਸਿਖਨੇਉਸਜਬਰਦਸਤਪਹਾੜਜੇਪਾਸਲੈਜਾਂਦੀ ਤਬ ਸਿਖਤਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਹਾਥਕੀਛਟੀਕਾਦਰਸਨਕਰਤੇ ਹੀ ਤਿਸਨੇਆਗੇਤੇਉਠਕੇ ਬਡੇ ਆਦਰਸੇਛਟੀਕੇਅਪਨੇਸਿਰਪਰ ਰਖਲੈਣਾ ਤੇ ਬਡੇਆਦਰਸੇਸਿਖਕਾ ਭੀ ਪੂਜਨਕਰਣਾ ਪੁਨਾ ਤਿਸਗਰੀ ਬਕਾਹਕਰਗਰੀਬਪਲੇਪਾਇਕੇ ਤਿਸਕੇਹਾਥਕੀਪ੍ਰੰਸਨਤਾ ਕੀ ਰਸੀਦਲੈਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੁਛਭੇਟਾਸਹਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸਭੇਜਦੇਣੀ ਤਿਸਕੇਹਥ ਅਪਣੀਅਰਜ਼ਭੀ ਕਰਭੇਜਣੀ ਹੈਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਮੈ ਆਪਹੀਕਾਗੁਲਾਮ ਬੈਠਾਹੂੰ ਔਰਜੋਹੁਕਮਕਰਭੇਜੋ ਤਬਭੀਆਪਕੇ ਹੁਕਮਕਾਪਾਇਬੰਦਹੈ ॥ ਸਾਮਰਥਪੁਰਖੋਂਕੀ ਸਾਮਰਥਕੀਕੌਨਕੌਨਕਥਾਕਾਵਰਣਨਕਰੈ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਅਨੰਤ ਹੀ ਕਥਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥

ਦੇਖੋਰਾਵਲਪਿੰਡੀਕਾਹਾਕਮ ਸਰਦਾਰਮਿਲਖਾਸਿੰਘ ਇਨਪਰਬਤਵਾਸੀ ਸਤੀਲੋਕੋਂ ਕੇ ਪਕੜਨੇਅਰਥਬਡੇ ੨ ਛਲਛਿਦ੍ਰਯਤਨਕਰਚੁਕਾਥਾ ਪਰੰਤੂਵੇਸਤੀਜਾਤੀਕੇ ਸਰਦਾਰ ਤਿਸਸੇਨਪਕੜੇਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜਬਕਿਤਨਾਹੀ ਫਿਰ ਉਨਕੇਪਕੜਨੇਅਰਥਮਿਲਖਾਸਿੰਘਕੋ ਜਤਨਕਰਤੇਕੋ ਥੀਭਜਾਤਾਭਯਾ ਪਰੰਤੂਵਹੁਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹਾਥ ਨ ਆਏ॥ਤਬਸਰਦਾਰ ਮਿਲਖਾਸ੍ਰਿੰਘਪਾਸ ਕਿਸੀਨੇਮੁਕਬਰੀਕਰੀਕੇ ਸਤਜਾਂਕੇਪਕੜਨੇਅਰਥਆਪਨਾਹਕਯਤਨ ਪੜੇਕਰਤੇਹੋ ਇਨਕੇਪਕੜਨੇਕਾਮੈਆਪਕੋ ਏਕਅਤਿ ਸੁਗਮਉਪਾਇਬਤਾਵਤਾਹੂੰ ਕਜ਼ਾ ॥ ਕੁਰੀਨਗਰਮੈ ਜੋ ਸੰਤਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਰਹਤੇਹੈ ਸੋ ਸਭੀਪਰਬਤਵਾਸੀਸਤੀ ਕਜ਼ਾਤੇ ਔਰ ਲੋਕਕਜ਼ਾ ਇਨਕੇਹੁਕਮਅੰਦਰਰਹਤੇਹੈ ॥ ਜਹਾਂਮਹਾਰਾਜਜੀਅਪਨੀਹਾਥਕੀ ਛਟੀ ਭੇਜ ਦੇਤੇਹੈਂਤਬ ਸਤੀਲੋਕਰੰਚਕਭੀਉਜਰਬਹਾਨਾਅਗੇਤੇਨਹੀਕਰਤੇਹੈਂ॥ਉਨਸੇ ਆਪਮਿਲਕੇ ਸਤਜਾਂਕੋਪਿੰਡੀਸੇਬੁਲਾਇਕੇਕੈਦਕਰਲੇਵਹੁ ਜੋ ਏਹਅਪਨੀਛਟੀਉਨਕੇ ਪਾਸਭੇਜਦੇਵੈਗੇ ਤਬ ਏਕਵਾਰਤੋਸਤਜਾਂਕੀ ਸਾਰੀਕੌਮਤੁਹਾਡੇਹਾਜਰਹੋਜਾਵੇਗੀ ਜੈਸੇਇਛਾਹੋਵੈਤੈਸੇ ਉਨਸੇ ਕਰੋ ਵੇ ਸਤੀਲੋਕਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇਸਿਖਹੈਂ ਯੇਬਾਤਸੁਨਕੇ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘ ਬਡਾਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾਭਯਾਮੂਰਖਨੇ ਏਹਨਜਾਨਜਾਜੋਐਸੇਕੂਰਲੋਕਜੋਇਨਕੇ ਅਧੀਨਹੋਰਹੈਂਕੋਈਇਨਮੈ ਭੀਪ੍ਰਬਲਹੀਸਾਮਰਥਹੋਵੇਗੀ॥ਪ੍ਰਸਾਦਭੇਟਾਲੈਕੇਕੁਰੀਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇਪਾਸ ਆ ਇਕੇਦਰਸਨਕਰਕੇਪ੍ਰਸਾਦਭੇਟਾਅਰਪਣਕਰਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇ ਅਰਜ਼ਕਰਤਾਭਯਾ। ਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਯੇਸਤੀਕੇਮਆਪਕੇਹੀਅਧੀਨਹੈ ਹਮ ਉਨਕੇਪਕੜਨੇਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤਸੇ ਜਤਨਕਰਚੁਕੇਹਾਂ ਪਰੰਤੂਹਮਸੇਪਕੜੇਨਹੀਗਏਹੈਂ ॥ ਜੇ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕਏਕਵਾਰ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਉਨਕੋਮੰਗਵਾਦੇਵਹੁ ਤਬਬਡੀਕ੍ਰਿਪਾਕਰੋਗੇ ॥ ਮੈ ਉਨਕੋਕੁਛਭੀਨਹੀਂਕਹੂੰਗਾ॥ ਓਹ ਮੈਨੂ ਨਜਰਦੇਦਨ ਤੇ ਮੈ ਉਨਕੋਸਿਰੋਪਾਉਦੇਕੇਤੋਰਦੇਵਾਂਗਾ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਸੀਂਅਜਸੀਲੋਕਹੋ ਤੁਹਾਡੀਬਾਣੀਕਾ ਕੁਛਭਿਸਾਹਨਹੀਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਇਸੀਰੀਤੀ ਸੇ ਦੋਤੀਨਵਾਰ ਪ੍ਰਸਨਉਤਰਹੋਤੇਰਹੇ ਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਤੁਮੀ ਰਾਜਸੀਲੋਕ ਕਿਸੇਕੇਭੀਸਜਨਮਿਤ੍ਰਨਹੀਹੋਤੁਹਾਡਾਕੁਛਭਿ ਸਾਹੁਨਹੀਹੈ॥ਪੁਨਾ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਨੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਚਰਨਾਕੋ ਛੁਹਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਹੇਸਚੇਪਾਤਜੀ ਜੇਮੈਉਨਕੇ ਸਾਥ ਕੁਛਜੁਲਮੀਕਰਾਂ ਯਾ ਦਗਾਕਰਾਂ ਤਾਂ ਮੁਝਕੋਆਪਕੇਚਰਣੋਂਕੀਮਾਰਵਗੋ ॥ ਜਬਸਰਦਾਰਮਿਲਖਾਸਿੰਘਨੇ ਗੁਰੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀਕੇ ਹਜੂਰਐਸੇਸਮਪਤਖਾਧੀ ॥ ਤਬਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨਉਸੀਸਮੇਏਕਾਸਖਕੇਹਾਥ ਅਪਨੀਛਟੀਦੇਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਵੋਸੂਰਮਜੋ ਯੇ ਹਮਾਰੀਛਟ ਕੋਦੇਖਤੇਹੀ ਹਮਾਰੇਪਾਸਚਲੇ ਆਵਹੁ ਐਸੇਕਹਕੇਸਤਜੋਕੀਓਰ ਦੂਤਕੋਭੇਜਦੇਤੇਭਏ ਕੌਸੀਵਹੁਛਟੀਹੈ ਕਿਧੋ ਸ੍ਰੀਵਿਸਨ ਭਗਵਾਨ ਬਾਵਨ ਰੂਪ ਕੇ ਹਾਥ ਕਾ ਭੂਖਨਹੈ ਔ ਧਮਰਾਜਆਦਿਕੋਕੋਭੀ ਅਪਨੇਅਧੀਨ ਕਰਣੇਹਾਰੀਹੈ ॥ ਜਿਸਛਟੀਕੀਆਗਜਾ ਯਮਇੰਦ੍ਰਵਰਣ ਕੁਵੇਰਆਦਿਕਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਫੇਰਸਕਤੇਹੈ ॥ ਯੇਛਟੀਹੈਕਿਧੋਕਾਲਕਾਦੰਡਹੈ ਦੁਸ੍ਰਲੋਕੋਂਕੋਦੰਡਦੇਣੇਹਾਰੀ ਔਸੰਤਹੁਕੋਸੁਖ ਦੇਣੇ ਹਾਰੀਹੈ ਪਰਮਪੂਤਹੈ ॥ ਲੂਅਨਬ੍ਰਿਛਕੀ ਛੜੀਹੈ ਉਪਰਉਸਕੇਚਾਂਦੀਕੇ ਸਮਮੈ ਗੁਰੂਜੀਕੇਨਾਮਕੀ ਮੋਹਰਲਾਗੀਹੂਈਹੈ ॥ ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਸਿਖ ਸਤਜਾਂਰਾਜਜਾਂਕੇ ਪਾਸ ਛੜੀਲੈਕੇਪਹੁਚਜਾ ਔ ਉਨਕੋਸਤਗੁਰੂਜੀਕਾਹੁਕਮਸੁਣਾਯਾ ਤਬ ਉਸੀਸਮੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀ ਛੜੀਕੋਮਥਾਟੇਕਕੇ ਅਪਨੇਸਿਰਪਰਰਖਕੇ ਚਲੇਆਵਤੇਭਏ । ਤਬਦੇਖਕੇ ਸਰਦਾਰ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘ ਅਸਚਰਯ ਔ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ਜਾਨਤਾਭਯਾ ਜੋ ਆਜਮੇਰਾ ਕਾਰਯਸਿੰਧਹੂਆ ਮੇਰਾ ਮਨੋਰਥਪੂਰਣਹੂਆ ॥ ਤਬਸਤੀਰਾਜੇਸਤਗੁਰੂਜੀਆਗੇਆਇਕੇ ਮਥਾਟੇਕੇਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਜਕਰਤੇਭਏ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਅਸਾਂਕੀਕੇਹੁਕਮਹੈ ॥ ਤਬਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਤੁਮਮਿਲਖਾਸ੍ਰਿੰਘਕੇਸਾਥ ਪਿੰਡੀਕੋਚਲੇਜਾਓ ॥ ਤਬਸਤੀਰਾਜਜਾਂਨੇ ਪੁਨਾ ਬੜੀ ਅਧੀਨਗੀ ਸੇਅਰਜਕਰੀਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਓਹਤਾਂ ਅਸਾਂਕੀਚਟਿਆਂਕੇ ਆਟੇ ਵਿਚ ਲੂਣਖੁਆਇਖੁਆਇਕੇਮਾਰੀਦੇਗਾ ॥ ਤਬਹੁਕਮਹੂਆਜੋਅਸਜੋਤੁਸਾਡੇਨਾਲਹਾਂ ਤਾ ਤੁਸਾ ਕੀ ਕੀਆਂਖਤਰਾਹੈ ਤਬਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਸਤੀਰਾਜੇਬੋਲੇ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਜੇ ਆਪ ਅਸਾਂ ਨਾਲਹੋਤਾਫਿਰਅਸਾਂਕੀਕੀਆਂਖੜਰਾਹੈ ॥ ਐਸੇਭਰੋਸਾਕਰਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਬਚਨ ਪਰ ਸਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰਜੋਹੈ ਤਿਸਕੇਸਾਥਪਿੰਡੀਕੋਚਲੇਆਏ ॥ਪਿੰਡੀਸੈਆਵਤਜਾਹੀ ਸਰਦਾਰ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘਨੇਸਤੀਰਾਜਜੋਂਕੇਹਾਥੋ ਸੈਹਥੋੜਜਾਂ ਗਲੇਮੈਤੋਂਕਗੋਲਾ ਪੈਰੋਮੈਬੇੜਜਾਂਪਾਇਕੇ ਭੋਹਰੇ ਮੈ ਡਾਰਕੇਤਾਲੇਲਗਾਇਕੇਪਹਰੇਖੜੇਕਰਦੀਏ ॥ ਔਛੋਲਜਾਂਕਾ ਆਟਾਤੇਉਤਨਾਹੀਬੀਚਲੂਣ ਪਾਇਕੇਦੇਣਾਸੁਰੂਕਰਦੀਆਤਦਅਨੰਤਰਸਤੀਰਾਜਜਾਂਨੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਪਾਸਅਰਜਕਰਭੇਜੀ ॥ ਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਜੋਅਸਾਂਆਪਕੇਅਰੀ ਅਰਜਕਰਦੇਸੇ ਸੋ ਇਸਨੇਤਾਂਓਹੀਬਾਤ ਕਰੀ ॥ ਅਸਾਂਕੀਭੋਰੋਮੈਸਟਕੇਤੇ ਆਟੇ ਕੋਬਰਾਬਰਲੂਣ ਪਾਇਕੇਖਾਣੈਕੋਦੇਤਾਹੈ ਤੇਜੋਨਹੀ ਖਾਤੇ ਤਬਕੋਰਜੋਕੀਮਾਰ ਕਰਾਤਾਹੈ ਜੋਪਾਣੀਮਾਗਤੇਹਾਂ ਤਬਭੀਨਹੀਦੇਤਾਹੈ ਏਹ ਖੁਰਾਕ ਅਸਾਂਕੀਮਿਲਦੀਹੈ ॥ ਉਨਕੀਅਰਜ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੁਣਕੇ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਕੀਓਰ ਉਸੀਸਮੇ ਆਪਨਾਸਿਖਭੇਜਦੀਆ ਏਹਕਹਕੇ॥ ਅਰੇਤੂਹਮਾਰੇਚਰਣੋਂਕੀਸਪਤਖਾਇਕੇ ਕਜਾਕਰਾਰ ਛਰ ਆਯਾਥਾ ਤੇ ਕੀਤਾਕਜਾਹਈ ॥ ਅਛਾਜੋਹੂਆ ਸੋਹੂਆ ਅਬਤੂੰ ਇਨਕੋਛੋਡਦੇ ॥ ਜਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੂਤਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਹੁਕਮਸੁਣਾਯਾ ਤਬ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਨੇ ਉਤ੍ਦੀਆ ॥ ਕੇਤੁਸੀ ਭਾਂ ਈ ਲੋਕਹੋਧਰਮਸਾਲਾਮੈਂ ਬੈਠਕੇਪ੍ਰਸਾਦਮੰਗ੨ਕੇਛਕੋ ਤੁਸੀਕੀਜਾਂਹੋਰਾਜਨੀਤੀਕੀ ਸਾਰ ਕੋ ਜਬਸਿਖਨੇਆਇਕੇਸੁਣਾਯਾ ॥ ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਹਾਂ ਅਸੀ ਧਰਮਸਾਲ ਮੈ ਬੈਠਕੇਪ੍ਰਸਾਦੇਛਕਜੇ ਤੇ ਤੁੰਰਾਜਨੀਤੀਅਛਾਂਜਾਨਨੇਵਾਲਾ ਰਾਜਹੀ ਕਰੈਗਾ ॥ ਕੁਛਕ ਸਕ੍ਰੋਧਹੋਕੇਐਸੇਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਅਤਿਵਾਹਕਸਕ੍ਰੀਕਰਕੇ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਸਿਮਰੋਹਰੇ ਮੈ ਸਤੀ ਰਾਜੇਕੈਦਥੇ ਤਿਸਕੇਸਿਰਪਰਜਾਖੜੇਤੇ ॥ ਆਇਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਆਉਨਿਕਲਆਉ ਵੇ ਸੂਰਮਜੋ॥ ਤਬਸਤੀਰਾਜਜਾਨੇਅਰਜਾਕਰੀਕੇਜੀਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਹਮਾਰੇਤੇਹਾਂਮੈਹਥੋੜਜਾਂ ਤੇ ਪਾਂਵਹੁਮੈ ਬੇੜਜਾਂਪਈਆਂਹੋਯਾਹੈਂ ਅਸਕਿਸਤਰਾਂ ਆਇ ਸਕਦੇਹਾਂ ਜਬਸਤੀਰਾਜਜੋਨੇ ਦੀਨਹੋਕੇ ਐਸੇਕਹਜਾ ॥ ਤਬ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਸਤਿਨਾਮਕਹਕੇ ਅਪਣੇ ਹਥਪੈਰਹਲਾਵਹੁ ਬੇੜਜਾਂਹਥੋੜਜਾਆਪਹੀਝੜਪੈਸਨ ॥ ਤਬਉਨਹੁਨੇਗੁਰੂਕੀਕਾਸਤਬਚਨਮਾਨਕੇਹਾਥਪੈਰ ਹਲਾਏ ਬੇੜੀਆਂਹਥੋੜਜਾਂਆਦਿਕ ਸਤੀਰਾਜਜੋਂਕੇਸਭਬੰਧਨਛੂਟਗਏ ਤਥਾ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਮਾਯਾਕਰਕੇ ਪਹਰੇਵਾਲੇਸਾਰੇਸਿਪਾਹੀ ਦਿਨਮੈਹੀ ਅੰਧੇਹੋਗਏ ਸੋਇਗਏ ਔ ਤਾਲੈ ਪਾਟਕਜੰਜੀਰਆਦਿਕਅਪਨੇਆਪਹੀਖੁਲਜਾਤੇਭਏ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਆਗਯਾਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕਤਹੋਕੇਬਾਹਰਕੋਆਵਤੇਭਏ ਉਨਕੋਬਿਦਾਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਕੋ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਚਲੇਆਵਤੇਭਏ ॥ ਸਵਾਪਹਰਪੀਛੇ ਸਤੀਰਾਜੇਭੀ ਕੁਰੀਸਾਹਿਬ ਮੈ ਆਇਕੇ ਹਜੂਰਕੇਦਰਸਨਕਰਕੇ ਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤਾਪੂਰਬਿਕਬੇਨਤੀਕਰਕੇ ਅਰਜਾਕਰਤੇਭਏਕੇ ਮਹਾ ਰਾਜਜੀ ਅਸਾਂਕੀਕੀਆਂਹੁਕਮਹੈ ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇ ਤੁਮਅਪਨੇਘਰਕੋਜਾਓ ਪੁਨਾ ਸਤਜੋ ਨੇ ਕਹਜਾਜੀ ਜੋ ਫੇਰਹਮਕੋ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘ ਤਕਲੀਫਦੇਸੀ ਤਬ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਫਿਰ ਵੇ ਤਕਲੀਫਦੇਨੇਲਾਯਕਰਹਸੀ ਤੁਸਅਪਨੇਘਰਕੋਭੀਜਾਓ ਤਬਸਤੀਰਾਜੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸਤ ਬਚਨਮਾਨਕੇ ਆਪੋਅਪਨੇਘਰੋਂਕੋਚਲੇਜਾਤੇਭਏ ॥ ਪ੍ਸ਼੍ਨ ਅਸਥੂਲਸਰੀਰਕੇ ਹਾਥਪਾਵੋ ਮੈ ਹਥੋੜੀ ਬੇੜਜਾਂਆਦਿਕਭੀਅਸਥੂਲਹੈਂ ਵਹੁਕੈਸੇਬਿਨਾਕਾਟੇ ਉਤਰਗਈਆਂ ਏਹ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯਕੀਬਾਤਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਤਤਵੇਤਾਯੋਗੀ ਰਾਜਪੁਰਖ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰੂਪਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਸਰਬ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਨਕੋ ਦੁਸਕਰਕਜਾ ਹੈ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾਸੂਖਮ ਤੇ ਅਸਥੂ ਔ ਸ੍ਥੂਲ ਤੇ ਸੂਖਮਕਰਣੇ ਮੈ ਸਾਮਰਥਹੈ ॥ ਸਾਮਰਥੋਂਕੇ ਆਗੇ ਕਜਾ ਅਸ਼ਚਰਯ ਹੈ ॥ ਜੇ ਵਾਸਤਤਸੇਪੂਛੋ ਤਬ ਯੇ ਚਰਾਚਰਆਤਮਿਕਸਰਬਪ੍ਰਪੰਚਸੂਖਮ ਰੂਪਹੈ ਕੇਵਲ ਏਕ ਅਧਜਾਨ ਦ੍ਰਿੜਤਾਸੇ ਅਸਥੂਲਭਾਸਤੇ ਹੈ ਇਸਮਰਮਕੋ ਕੇਵਲਤਤਵੇਤਾ ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਹੀ ਜਾਨਤੇਹੈ ਅਰਜਾਨੀ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ੧ ॥

ਇਸੀਪ੍ਕਾਰਸੇ ਏਕਵਾਰ ਰਾਤ੍ਰੀਕੇਸਮੇ ਤੁਰਕਲੋਕ ਕੁਰੀਨਗਰਕੋ ਲੂਟਨੇ ਆਇਪੜੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋਈ ਪਹਰਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਰਧ ਸਹਰੰਤੁ ਤਕੋਨੇ ਲੂਟਲਿਆ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਉਸ ਸਮੇਸੈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਕੰਘਾ ਕਰਰਹੇ ਥੇ ਜੋ ਏਕਮਾਈ ਰੋਤੀ ਪੀਟਤੀ ਹੂਈ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਇਪੜੀ ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬਨੇ ਪੂਛਜਾ ਕਹੁ ਮਾਈ ਕਜਾ ਹੁਆਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਮਾਈਨੇ ਕਹਜਾ ਜੀ ਆਪਤੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਹੋ ਦੇਖੋ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਨਗਰ ਕੋ ਲੂਟ ਰਹੇ ਹੈ ਬਡਾ ਰੌਲਾ ਪੈਗਯਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪ ਕੋ ਖਬਰ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਮੇਰਾ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਥਾ ਸੋਤੁਰਕੋਨੇਮਾਰਦੀਆਹੈ ॥ ਦੇਖੋਆਪਕੀਜਕਾਹਕੇ ਪੀਛੇਲੂਟਨੇਆਇਲਗੇਹੈ ॥ ਐਸੇ ਉਸਮਾਈਸੇ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਉਠਕੇਬਾਹਰ ਆਇਕੇ ਏਕਛੋਟਾਸਾ ਪਥਰ ਆਕਾਸਕੀਓਰੁਫੈਕਦੇਤੇਭਏ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਲਾਗੀ ਪਥਰਹੁਕੀ ਬਰਖਾਹੋਣੇਆਕਾਸਸੇ ॥ ਜਹਾਂ ੨ ਤੁਰਕਲੂਟਰਹੇਥੇ ਤਹਾਂ ੨ ਹੀ ਬਰਖਾਪਰੇ ਪਰੰਤੂ ਤੁਰਕੋਕੋਹੀਪਥਰ ਲਾਗੈ ਔਰ ਕਿਸੀਕੋ ਨ ਲਾਗੈ ॥ ਐਸੀਦਸਾ ਕਰਕੇ ਸਤੀਜਾਤੀਕੇਤੁਰਕ ਬਹੁਤਮਾਰੇਭੀ ਗਏ ਬਾਕੀਜੋ ਬਚੇ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣਲੈਕੇ ਭਾਗਜਾਤੇਭਏ ਕੁਛ ਥਜਾਕੁਲਹੋਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਰਣੀਆਇਪੜੇ ਬਡੇ ਦੀਨਹੋਕੇ ਅਪਨਾ ਅਧਰਾਧ ਬਖਸਾਵਤੇਭਏ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਬਰ ਸਕੇ ਬਰ ਸਕੁ ਛੀਨ ਗਰ ਕੇ ਮਾਰ ਪੀਟ ਕੇ ਲੂਟਕੂਟਕੇ ਲੈ ਜਾਤੇ ਥੇ ॥ ਫਿਰ ਉਸਦਿਨ ਸੇ ਤੁਰਕ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਸਪਤ ਕਰਜਾਤੇ ਭਏ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹੇ ਪੀਰਜੀ ਹੁਣਦੀ ਕਸੂਰ ਸਾਡੀ ਬਖਸੋ ਫਿਰ ਅਸਕਦੀਭੀ ਕੁਰੀਕੇ ਲੂਟਨੇ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਭੀ ਨਾ ਕਰਸਾਂ ਐਸੇ ਅਪਨਾ ਅਪਰਾਧ ਬਖਸਾਇਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਹੀ ਸਿਖ ਹੋਜਾ ਤੇ ਭਏ । ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਕਉਨ ੨ ਉਪਕਾਰ ਗੁਣੋ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕਰੈ ॥ ਤਹਾਂ ਕੜਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਾਂਟਕੇ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਭੀ ਲੋਕ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਘਰੋਂ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਫੁਲ ਚੁਗਕੇ ਭਾਈ ਰੋਚਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਸਤਕਾਰ ਸਹਤ ਵੇਦਕੀ ਵਿਧਿ ਸਹਤ ਪਿੰਡਦਾਨ ਆਦਿ ਉਰਧ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਕਾ ਹੁਕਮਹੈ ॥ ਪਿੰਡਪਤਲ ਕ੍ਰਿਆਦੀਵਾ ਫੁਲਹਰਿਸਰਪਾਵਏ । ਇਸਵਿਧੀਸੇ ਸਭ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਮ ਕਰਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਫੂਲਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਚੌਭਾਨ ਮੈਪਾਇ ਧੀਰੇ ੨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਜੀਕੇ ਦੇਹਰੇਮੈ ਜਬ ਪਹੁਚੇ ॥ ਤਬ ਆਗੇ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਧਰਮਸਾਂਤ ਕਰਾਣੇ ਅਰਥ ਆਏ ਹੁਏਥੇ ॥ ਤਹਾਂਹੀ ਬਾਬਾ ਕਾਨਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈ ਕੇ ਸਰਬਸਾਹਿਬਜਾਦੇਆਇਹੂਏਥੇ ॥ ਔਸਾਥਹੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਭੀਆਏਹੂਏਥੇ ॥ ਜਬ ਖਬਰਪਾਈਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਫੂਲਹਰਦ੍ਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੰਗ ਜੀਮੈਪ੍ਰਵਾਹਕਰਣੇ ਅਰਥ ਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਜੀਲਜਾਇਹੈ ॥ ਸੁਣਕੇਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂਜੀਆ ਦਿ ਹਜਾਣਕਾ ਬਡਾ ਅਵਸੇਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾਸਾਰੇਕਪ੍ਰੇਮੀਸਿਖਾਂਕੋਸਾਥਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਫੂਲੰ ਕੇ ਸਤਕਾਰਵਾਸਤੇ ਆਗੇ ਲੈਣੇਵਾਸਤੇਜਾਤੇਭਏ ॥ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰਪੀਨਸਮੈਅਥਵਾਝੁਭਾਨਮੈਫੂਲਟਿਕਾਇਕੇ ਉਪਰਜਟ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤ ਜਰੀਦੋਜਅਤਲਸਕਾਰੁਮਾਲਪਾਇਕੇਚੰਦਨਕੇਸਰਅਖਜਤ ਪੁਸਪਅਤ੍ਰਆਦਿਕਸਰੀਧਜੋ
ਸੇਚਰਚਿਤਕਰਕੇਏਕ ਓਰਆਪਬਡਾਸੁੰਦ੍ਰਚੌਰਫੁਲਾਵਤੇਜਾਤੇਹੈ॥ ਏਕ ਓਰਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘ
ਚੌਰਫੁਲਾਵਤੇਜਾਤੇਹੈ ॥ ਆਗੇ ੨ ਹਸਤੀਘੋੜੇਕੋਤਲਸਿੰਗਾਰੇ ਹੂਏਚਲੇਜਾਤੇਹੈ ॥ ਮਾਰਗ
ਮੈ ਪੁਸਪਗੁਲਾਬਅਤ੍ਰਆਦਿਕਸੁਗੰਧੀਵਾਲੇਪਦਾਰਥੋਂਕੀ ਬਰਖਾਕਰਤੇਜਾਤੇਹੈ ॥ ਰਾਗੀ
ਰਬਾਬੀਆਦਿਕਮਬਦਕਾ ਕੀਰਤਨਕਰਤੇਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਤਥਾਪ੍ਰੇਮੀਸਿਖਪ੍ਰੇਮਸਹਤ ਜੋੜੀਆਂ
ਕੇ ਸਬਦਗਾਵਤੇਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇਵਿਯੋਗਕੇਦੁਖਸੇ ਔ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸਭਕੇ
ਨੇਤ੍ਰੋ ਜਲਚਲਰਹਜੋਹੈ ਆਗੇਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਾਜੇਬਜਤੇ ਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ
ਬਡੀਧੂਮਧਾਮਸੇਆਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕੇ ਦੇਹਰੇਕੇਆਗੇ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤਸੇ ਆਦਿ
ਲੈਕੇ ਭੇਟਾਚਢਾਇਕੇਮਥਾਟਿਕਾਇਕੇ ਪੁਨਾਨਗਰਕੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕਰਾਇਕੇ ਅਪਨੇਡੇਰੇ ਮੈ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਪੁਸਪਅਸਤ੍ਰਾਪਨਕੀਏ॥ ਧੂਪਦੀਪਦੇਕੇਫੂਲ ਚਢਾਇਪ੍ਰਕਰਮਾਦੇਕੇਪੁਨਾਆਪ
ਭੀਬਿਸ੍ਰਾਮਕਰਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਤੀਸਰੇਚੌਥੇਟਿਨਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਭੀਸਰੀਰਤਜਾਗਦੀਆ॥
ਜਬਕਬੀਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਕਾਐਸਾਵੈਸਾ ਕਰਮਦੇਖਕੇ ਤਿਸਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਤਾੜਿਆਕਰੈਂ॥
ਤਬਰੋਚਾਸਿੰਘਨੇਆਗੇਤੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਜੋ ਆਪਕੀ ਇਛਾਹੋਵੇਸੋਕਹਲੀਜਜੇਯਾਰਾਂਨੇਤਾਯਾਰਾ
ਕੀਆਂ ਹਡੀਆਂ ਸਾਥ ਹਡਜਾਂ ਮਿਲਾਇਦੇਣੀਆਂਹੈਂ ॥ ਦੇਖੋਸਤਪੁਰਖੋਂਕੇ ਦਰਸਨਕਾ ਔ
ਸੇਵਾਕਾ ਫਲ ਜੋ ਪੰਜੇਐਬਸਰਈਲੋਚਾਸਿੰਘਹੋਗਯਾਥਾ ॥ ਤਬਾਪੀਕਈਬਰਸਪਹਲੇਹੀ
ਐਸੇ ਕਹਤਾਰਹਤਾਥਾ ਆਜਅੰਤਕੋਗੁਰੂਜੀਕੇਪੁਸਪੋਂਸਾਥਹੀ ਅਪਨੇਪੁਸਪਮਿਲਾਇਦੇਤਾ
ਭਯਾ॥ ਐਰਾਵਤੀਗੰਗਾਕੇਤੀਰੇ ਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਕੇਸਰੀਰਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਕੇ ਪੁਸਪੋਂਸਾਥਤਿਸਕੇਭੀ ਪੁਸਪਰਖਦੀਏ॥ ਜਬਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ
ਸਿੰਘਜੀਕੀ ਧਰਮਸਾਂਤਕਰਚੁਕੇ ਅਰਥਾਤਚੌਬਰਸੀਗੁਰਚੁਕੇ ਤਬ ਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਕੋ
ਗੁਰਿਆਈਕੀਪਗਤੇ ਚੌਰਦੇਹਰੇਸਾਹਿਬਤੇਮਿਲਜਾਂ ॥ ਉਪਰੰਤ ਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਜੀਕੇ
ਘਰ ਬਡੇਆਨੰਦਵਧਾਈਹੋਤੀਭਈ॥ ਜੈਸੇਦੂਸਰੀਪਾਤਸਾਹੀ ਗੁਰੂਅੰਗਦਜੀਕੇਬੇਟੇਭਾਈ
ਦਾਤੂਜੀਕੋ ਦਰਬਾਰਸਚੇਸੇਪਗਮਿਲੀਥੀ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਦੇਹਰੇ
ਸਾਹਿਬਮੈ ਤੜਾਗੀ ਪੀਛੇ ਪਾਂਚ ੨ ਰੁਪਯਾਦੀਆ ਬਡਾਭੰਡਾਰਾਕੀਆਥਾ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ
ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਮੋਦਕਤੇਆਦਿਲੈਕੇਬਡੇਸ੍ਵਾਦੂਪ੍ਰਸਾਦਸਰਬਸਾਹਿਬਜਾਦਜਾਂਕੋ ਤਥਾ ਔਰਗਰੀਬ
ਅਭਜਾਗਤੋਂਕੋਛਕਾਏ॥ ਖਰਚ ਏਕਲਖ ੧੦੦੦੦੦) ਰੁਪਯਾ ਦੇਹਰੇਸਾਹਿਬ ਮੈ ਬਾਬੇ
ਜੀਕਾਹੂਆਥਾ ਸਭਕੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਲਈ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀ ਮਰਜੀਤਾਂਬਾਬੇਬਿਸਨ
ਸਿੰਘਕੋ ਗੁਰੂਆਈਦੇਣੀਕੀਥੀ ਪਰੰਤੂਭਾਈਮਾਨਸਿੰਘ ਰਾਗੀਭਾਈਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਅਕਾਲ
ਬੁੰਗੀਆ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘ ਇਸਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਬਹੁਤਜੋਂਕੀਮਰਜੀ ਬਾਬੇ ਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਗਦੇਣੇਕੀਦੇਖੀ ਤਬ ਮੌਨਧਾਰਕੇ ਸਾਥਚਲੇਆਏ ॥ ਜਬ ਦੇਹਰੇਸਾਹਿਬਸੇ ਇਦਾ ਹੋਕੇ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਜੀਚਲੇ ਤਬ ਸ਼ੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਾਥਹੀਸਾਥ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇਸੰਤਪ੍ਰੇਮੀ ਆਵਤੇਭਏ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਤੀਨਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਡੇਰੇਮੈਰਾਖਾ ਜੀਕੋਰਖਜਾ ॥ ਪੁਨਾ ਜਬਵਿਦਾਹੁਏਤਬਪਾਚਸੈਰੁਪਜਾ ਏਕਘੋੜਾਕੁਸੈਤਰੰਗਾਕਾਬਡਾਮੁੰਦ ਦੇਤੇਭਏ ਔਰ ਬਸਤ੍ਰ ਭੀ ਭੇਟਾ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਤਹਾਸੇ ਬਿਦਾਹੋਕੇ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਜੀ ਤਬ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬਕੋ ਚਲੇਆਏ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂਭਾਰਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪੁਸਪੋਂ ਮੈ ਸੇ ਅੰਗੁਸ੍ਠਮਾਤ੍ਰਅਕਾਰਵਾਲੀ ਮੁੰਦਰਚੌਕੜੀ ਲਗਾਏਹੁਏ ਨਿਕਸੀਥੀ ਸੇਮੂਰਤਿਔਰਕੁਛਕ ਬਿਭੂਤਿ ਗਾਗਰਮੈਪਾਇਕੇ ਪੰਚਮੋਹਰਾਂਸਾਥਪਾਇਕੇ ਗਾਡਰਖਾਮਕੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਦਮਦਮੇਕੇ ਪੂਰਬਕੀ ਓਰਅਸਥਾਪਨਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਉਪਰ ਨਿਸਾਨਅਸਥਾਪਨਕਰਕੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਬਾਂਟਤੇਭਏ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਕੇਪੁਤ੍ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪੁਸਪ ਤੇ ਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਜੀਕੇਪੁਸਪ ਰੀਗਾਜੀਭੇਜਤੇਭਏ ॥ ਸਾਥਸਿਖ ਬਹੁਤਸਾ ਦ੍ਬਜ ਦੇਕੇ ਭੇਜਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਭੀ ਕੰਖਲਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗਗਾਜੀਕੇਪ੍ਰਵਾਹਮੈ ਗੁਰੂ ਸਿਖਕੇ ਪੁਸਪਸਾਥਹੀਪ੍ਰਵਾਹਕਰਕੇ ਪੋ੍ਹਚਕੇ ਬਹੁਤਹੀਪਦਾਰਥਦੇਕੇਤ੍ਰਿਪਤ ਕਰਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਤਹਾਂ ਪੁਨਾਂਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕੋਂ ਕੂੰ ਪੂਰੀ ਜਲੇਬੀ ਮੋਦਕ ਆਦਿਕ ਕਾ ਭੰਡਾਰਾ ਕਰਕੇ ਛਕਾਵਤੇਭਏ ॥ ਪਨਾ ਇਸਨਾਨਕਰਗੰਗਾਜਲਲੈਕੇਡੇਰੇਸੇਹੋਕੇ ਕਰੀਕੋਚਲੇਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪੁਸਪਨੌਰੰਗਾਵਾਦਡੇਰੇਮੈਰਹੇਥੇ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇਭੀ ਪੰਚਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਭੋਗਪਵਾਏ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਕੀਏ ਮੁੰਦਰਖੀਨਖਾਪ ਦਰਿ ਆਈ ਆਦਿਕਕੇ ਰੀਥਸਾਹਿਬਾ ਉਪਰ ਰਮਾਲ ਚਢਾਵਤੇਭਏ ॥ ਸਿਖੋਂਪਾਠਕੋਂਕੋ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਾਕਾਂਤੇ ਦਸ੨ ਰੁਪੈਦੇਤੇਭਏ ॥ ਖਾ ਖਜਾਨੇਮਿਸ੍ਰਕੋਸੇਹਜਾਸੁੰਦਰ ਅਤਲਸਕੀਤੁਲਾਈ ਤੇ ਰਜਾਈ ਹੋਰਸਾਰੀਪੁਸਾਕ ਬਡੇਉਚੇਮੋਲਵਾਲੀ ਸੋਂਨੇਚਾਂਦੀਕੇਭਾਂਡੇਰੋਕ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਦ੍ਬਜ ਸੇਹਜਾਕੇਸਾਥ ਸਾਰੀਸਮਗ੍ਰੀ ਦੇਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨਕਰਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤਰਣਤਾਰਣਮੈਆਇਕੇ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਨਿਮਿਤਗੁਰੂਅਰਜਨਦੇਵਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਬਡਜਾਂ ਸੁੰਦਰਪੁਸਾਂਕਾਂਦੇਕੇ ਕੜ੍ਹਾਪ੍ਰਸਾਦਕਰਾਇਕੇ ਬਹੁਤਸਾਦ੍ਬਜਦੇਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾ ਇਕੇ ਅਭਜਾਗਤਾਂਸਿਖਾਂਕੋ ਤਥਾ ਔਰ ਗਰੀਬਲੋਕੋਕੋਬਸਤ੍ਰੋਕਦੇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਛਾਸੇ ਗਾਜਜੋਂਕੇਸਾਥਸੁਧਾਰਮੈਆਵਤੇਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਭੀ ਪੂਰਬਉਕਤਰੀਤੀਸੇ ਹੀ ਸੁਧਾਸਰ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਮੈ ਅਕਾਲਬੁੰਗੇਮੈਝੰਡੇਬੁੰਗੇਮੈ ਬਾਬੈਅਟਲਕੇਦੇਹਰੇਮੈਪੁਸਾਂਕਾਂ ਅਰਦਾਸਾ ਪੰਚਾਮਿਤਚਢਾਇਕੇਹੋਰਸਾਧੂਬ੍ਰਾਹਮਣਅਭਜਾਗਤਕਾ ਭੀਬਾਂਕੋਦ੍ਬਜਬਸਤ੍ਰਦੇਤੇਭਏਦ੍ਵਾਦਸ ਅਖਾੜਜਾਂਕੈਸੰਤਸਭੀਸਾਥਚਤ੍ਰਭੁਤਕਰਤੇਭਏਔਰਨਿਤਨਨਿਰਲਮਜਾਂ ਕੇਡੇਰਜਾਂ ਵਾਲੇਤਥਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਰਕਤ ਸੰਤਭਗਤਬੇ ਰਾਗੀਰਬਾਬਜਾਂਕੀ ਬਡੀਭੀੜਭਾਰ ਸੰਗਹੋਤੀਭਈ ॥ ਬਡੇਜਾਜੇ ਬਾਜਜੋਂਸੇ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਸੇ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪੁਸਪਤੋਰਤੇਭਏ ਥੇ॥ ਇਤਨਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਮਝਲੇਨਾ ॥ ੧ ॥

ਇਧਰਤੋਏਹਪ੍ਰਸੰਗਹੁਆਅਬਜੋਸਤੀਰਾਜਜਾਂਕੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਭੋਹਰੇਮੈਸੇਨਿਕਾਸਕੇ ਅਪਨੰਘਰੋਂਕੋ ਭੇਜਤੇਦੇਤੇਭਏਥੇ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਕਜਾਹੋਤਾਭਯਾ ਜਬਵੇਸਤੀਰਾਜੇ ਨਿਕਸਕੇ ਚਲੇਗਏਤਬ ਅਪਣੇਆਪਹੀ ਉਨਭੋਹਰਜੋਂਕੇ ਜੰਜੀਰ ਤਾਲੇ ਲਾਗਜਾਤੇਭਏ ਔ ਪਹਰੇਵਾਰੇਸਿਪਾਹੀ ਜਾਗਪੜਤੇਭਏ ਕਿਸੀਕੋ ਕੁਛਭੀ ਮਾਲੂਮ ਨ ਹੋਤਾਭਯਾ॥ ਜਬਉਨ ਕੋਰੋਟੀਦੇਨੇਕਾ ਸਮਾਹੁਆਤਬ ਚਣਜਾਕਾਆਟਾਤੇਲੂਣਪਾਇਕੇਪਕਾਇਲਜਾਏ॥ ਜਬ ਭੋ ਹਰੇਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਕਾ ਤਾਲਾਖੋਲਕੇਦੇਖਜਾ ਤਬ ਹਥੌੜੀਜਾਂਬੇੜਜਾਂ ਆਦਿਕਸਭਗਹਟੇ ਬੰਦ ਕਰੇਕਰਾਏਪੜੇਹੈ ਅਰਮਾਨੁਖ ਕੋਈਭੀਨਹੀਹੈ ॥ ਤਬਲੋਕਪਹਰੇਵਾਲੇ ਬਡੇਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਸਰਦਾਰਕੇਪਾਸ ਆਇਕੇਸਾਰਾਹਾਲ ਸੁਣਾਵਤੇਭਏ॥ ਸੁਣਕੇਸਰਦਾਰ ਬਡੇਅਸਰਯ ਔ ਭੈਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ । ਸੋਚਸੋਚਕੇਪਾਪ ਆਤਮਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸ ਫਿਰ ਅਪਨਾਆਦਮੀ ਭੇਜਤਾਭਯਾ ॥ ਹੇ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜੀਮੇਰੇਸੇ ਬਡੀਭੂਲਹੋਗਈਹੈ ਜੋ ਮੈ ਆਂਪਹੀਆਪਨੇ ਇਕਰਾਰਸੇ ਝੂਠਾਪੜਗਯਾਹੂੰਸੋ ਮੇਰੇਪਰਖਿਮਾਕਰਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਰਖਣੀ ॥ ਅਬਆਪਾਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇਏਕਵਾਰਮੇਰੇ ਪਾਸਉਨਕੋ ਭੇਜਦੇਵਹੁ ਅਬਮੈਉਨਕੋ ਅਵਸਜ ਸਿਰੋਪਾਉਦੇਕੇਆਪਕੇ ਪਾਸਭੇਜਦੇਉਗਾ ॥ ਐਸੇਕਹਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਆਦਮੀ ਭੇਜਦੀਆ ਜਬਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਕੇਮਾਨੁਖਨੇਆਇਕੇਕਹਜਾ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆਕੇਹਾਂ ਭਾਈਅਸੀਂਤਾਂ ਧਰਮਸਾਲਾਮੈ ਬੈਠਕੇਟੁਕੜੇ ਖਾਣੇਵਾਲੇਹਾਂਅਸੀ ਕੀਜਾਣੀਯੇਂ ਰਾਜਨੀਤੀਕੀ ਰੀਤੀਕੋ ॥ ਤੁਮਾਰਾਸਰਦਾਰ ਅਛੀਤਰਹਸੇ ਰਾਜਨੀਤੀਜਾਨ ਤੋਹੈ ॥ ਜਾਕੇਕਹਦੇਕੇ ਕਾਠਕੀਹੰਡੜਾ ਏਕਹੀਵਾਰਅਗਨੀ ਪਰਚਢਤੀਹੈ ॥ ਦੂਸਰੀਵਾਰ ਨਹੀਚਢਤੀਹੈ॥ ਓਹ ਓਹੀਸਮਾਥਾ ਅਬਓਹਸਮਾਤੁਝਕੋ ਛਲਜਾਯੋਹੈ ਜਾਹੁਅਬਫੇਰ ਨ ਹੀ ਅਵਣਾ ॥ ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਤਿਸਕੀਉਪੇਖਜਾ ਕਰਦੇਤੇਭਏ॥ ਤਬਉਸ ਆਦਮੀਨੇ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਸੇ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਾਇਕਹਜਾ ॥ ਤਬ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘ ਸਿਰ ਧੁਨਧੁਨਕੇ ਲਗਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਣੇ ਸੰਤਨਸੇਤੀ ਮਸਕਰੀਏਹ ਡੂਬਨਕੀਰੀਤਿ ॥ ਜੋਕਲਮ ਵਗਾਣੀ ਥੀਸੋਤੋਅਬਵਗਗਈਹੈ ਅਬਕਜਾਹੋਤਾਹੈ ਪਸਚਾਤਾਪਕਰਲੇਸੇ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਮਿਲਖਾ-ਸਿੰਘਕੋ ਸਰਕਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕਾ ਹੁਕਮਆਯਾਕੇ ਕੈਦਕਰਕੇਮੇਰੇ ਪਾਸਇਸਕੋਲੈ ਆਉ ਤੁਘਰਬਾਰ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਕਾ ਜਪਤਕਰਲੇਵਹੁ॥ ਏਹੁਬਾਤ ਸੁਣਤੇਹੀ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘ ਕੇ ਉਦਰਮੈਜਿਉਭੈਔਰਗਮ ਕਰਕੇ ਬਜਥਾਉਤਪਤਹੋਈਹੈ ਤਿਸਕਰਕੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪ੍ਰਯੰਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਜ਼ਫ ੨ ਕੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ।ਦੇਖਹੁ ਬਿਚਾਰਕੇ ਜਬ ਜੀਵ ਕੇ ਅਤੀਵ ਖੋਟੇ ਕਾਰਜ ਉਦੈ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਾਥ ਦੈਖਦਗਾ ਧ੍ਰੋਹ ਅਸੂਧਾ ਸਮਾਨ ਜੀਵਹੁ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕੁਛ ਜਾਨ ਕੇ ਮਿਠ ਕਾਤ੍ਰਿ ਸਕਾਰ ਆਦਿ ਕਰਤੋ ਹੈ।।ਔ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਾਥ ਅਹੰਕਾਰ ਆਦਿ ਕਰਤੋ ਹੈ ਔ ਜਬ ਜੀਵ ਕੇ ਉਤਮ ਭਾਗ ਆਇ ਉਦੈ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹਿਤ ਸੂਧਾ ਭਗਤੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸੰਤ ਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕਰਤੋ ਹੈ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਤੋ ਹੈ ਇਤਜ਼ਾ ਦਿਕ ਲਛਨ ਸੇ ਹੀ ਅਸੁਭ ਸੁਭ ਭਾਗ ਕਾ ਉਦੈ ਅਨੁਦੈ ਪ੍ਰਥਮ ਚਤੁਰ ਲੋਕ ਜਾਨ ਲੇਤੇ ਹੈ ॥ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਣੇ ਸੇ ਜੀਵ ਕੇ ਦੋਨੋ ਲੋਕ ਬਿਗੜ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਵੋ ਸਰਬ ਤ੍ਰ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਤੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਜੋ ਨ ਸੇ ਸਜਨ ਹੈ ਪਰਮ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈ ਵੋ ਹਭੀ ਸਤ੍ਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੋ ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਸੁ ਵਰਣ ਕੋ ਹਾਥ ਪਾਵਤੋ ਹੈ ਤਬ ਮਿਟੀ ਰਾਖ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਤੇ ਜਨ ਜਨਮ ਾਂਤਰ ਮੈ ਭੀ ਦੁਖੀ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਅਰ ਜੋ ਸੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਗੁਰੂ ਉ ਮੈ ਸ੍ਰਧਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਰਖਤੋ ਹੈ ॥ ਸਲ ਸ੍ਵਭਾਵ ਰਖਤੋ ਹੈ ਤਬ ਤਿ ਸ ਜੀਵ ਕੇ ਦੋਨੋ ਲੋਕ ਸਵਰੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਵਹ ਜੀਵ ਸੁਖੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ਔ ਪਰ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਧਨ ਸੰਪਤੀ ਸੁਭ ਸੰਤਾਨ ਕਰ ਕੇ ਸ੍ਵਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕ ਰਕੇ ਸੁਖੀ ਹੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਇਤ ਜ਼ਲੰ

ਦੋਹਰਾ—ਸਰਬ ਸਿੱਧ ਪ੍ਰਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜਾਂ ਪਰ ਹੋਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
ਦੇਤ ਸਮਤਿ ਤਹ ਜੀਵ ਕੋ ਸਤ ਸੰਗਤ ਪਗ ਰਾਲ ੧ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ੩ ਸਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖਜ਼ਾਨੇ ਸਤ ਜ਼ਾਨਾਂ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਇਕਤੀਸੋਂ ਅਧਿਜ਼ਾਇ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰ ਬਲਾਸੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਵਿਨੋਦੇਨ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਸਿਖ ਜਤੇਨ ਹਰਿਹਰਿ ਨਾਮ ਦ੍ਰ ਜੇਨ ਵਿਰਚਤੇ ਤ੍ਰਿਤਯ ਸਕੰਧ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਰਾਵ ਬਿਲਾਸ

ਦੇਵਤ੍ਰ

੪ ਸਕੰਧ ਉਤ੍ਰਾਰਧ ੧ ਅਧਜਾਯ

ਓਂਤਤਸਤ

ਦੋਹਰਾ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਚਰਣ ਸਰੋਜ ਰਜ ਨਿਜ ਮਸਤਕ ਪਰਧਾਰ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗਸ ਕੀ ਕਹੋ ਕਥਾ ਸੁਖ ਕਾਰ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਜਬਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਹਜੂਰਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਬਰਸ ਟੀਕੇ ਯਗਕਰਣੇਅਰਥ ਕੁਰੀਸਾਹਿਬਕੋ ਗਏ ॥ ਤਬਮਾਰਗਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਮਲਕਪੁਰਮੈ ਗਏ ਤਬਹਿਠਾੜ ਬਗੀਚੇਮੈ ਜਾਇ ਉਤਰੇ ॥ ਤਬਸੁਣਨੇ ਸਾਥਹੀ ਬਖਸੀਰਾਜਾਕੀਸਿੰਘਕੀ ਮਾਤਾਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈ ਤੇ ਬਖਸੀਕਾ ਪੁਤ੍ਰਠਾਕਰਸਿੰਘ ਤਥਾਮਲਕਪੁਰਸੇ ਔਰਬਹੁਤਸੀਮਾਈ ਆਂਕੀ ਸਮੁਦਾਇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸ਼ਨਕਰਣੇ ਅਰਥਯਥਾਸਕਤਿ ਆਪੋਆਪਨੇ ਘਰਸੇ ਭੇਟਾ ਲੇਕੇਚਲੇ ॥ ਤਬਨਿਕਾ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਤਾਂਸ੍ਰੁਧੇ ਮਾਰਗਹੋਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸ ਪਹੁਚ ਗਯਾ ਤੇ ਮਾਈਆਭੁਲਕੇ ਦੂਸਰੀਓਰ ਚਲੀਜਾਂਗਜਾਂ ॥ ਜਬਨਿਕਾਠਾਕਰਸਿੰਘ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਗਯਾ ਤਬਸਾਹਿਬਨੇਪੁਛਾਕਹੁ ਨਿਕਜਾਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈ ਤੇਰੀਦਾਦੀਕਿਥੇਹੈ ॥ ਤਬ ਨਿਕੇਨੇਅਰਜਕਰੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਮਾਈਅਵਤੀਹੈਚਲੀ॥ ਤਬਥੋੜੀਦੇਰੀਮੈ ਸਹਤਮਾਯੋਂ ਕੇ ਸਮੁਦਾਇਕੇਮਾਈ ਆਇਪਹੁੰਤੀ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਔਸ੍ਰਧਾਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਨਕਮਲੋਪਰ ਮਥਾਟੇਕਕੇਭੇਟਾ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਤਬਮਾਈਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਗੁਰੂਜੀਮੈਤਾਂ ਬਡੀ ਪਧਾਲੀ ਪਾਈ ॥ ਤਬਬਚਨਹੁਆ ਅਛਾਮਾਤਾਤੇਰੀ ਚੋਰਾਸੀਕਟੀਗਈਹੈ ॥ ਸੁਣਕੇਮਾਈਂਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਈਤਬਦੂਸਰੀਆਂਮਾਈਆਂਨੇਅਰਜਕਰੀ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਅਪਕੇਦਰਸਨਵਾਸਤੇ ਅਸ ਸਭਏਕਠੀਆਂ ਸ੍ਰਧਾਕਰਕੇਆਈਹੈ॥ ਏਕਇਸੇ ਮਾਈਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਖੀਕੀ ਚੌਰਾਸੀਲਖ ਜੋਨਿ ਕਟੀਗਈਕੇਅਸਾਂ ਸਭਕੀਚੌਰਾਸੀ ਕਟੀਗਈ॥ ਬਚਨਹੁਅ ਏਜਾਹੁਤੁਸਾਂਸਭਕੀ ਚੌਰਾਸੀ ਕਟੀਗਈਹੈ॥ ਸਾਧੁਕੈਸੰਗਨਹੀਕੁਛਘਾਲ ॥ ਦਰਸ਼ਨਭੇਟਤ ਹੋਤਨਿਹਾਲ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਹੇਗੁਰੂਜੀ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਰਮਕਰਕੇ ਯੇ ਜੀਵਚੌਰਾਸੀਲਖਯੋਨੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ॥ਔ ਕਿਸਪ੍ਰਕਾਰਕਰਮਕੇ ਕਟਣੇਸੇਚੌਰਾਸੀਸੇਛੁਟਜਾਤੇਹੈ॥ਉਤ੍ਰ-ਹੇਮਾਤਾਹਉਮੈ ਕਰਤੇਹੀਯਜੀਵ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖਯੋਨੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤੇ ਹਉਮੈਕਰਕੇਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਨਾਲੋ ਵਿਛੜਕੇ ਦੁਖਪਾਵਤੇ ਹੈ ॥ ਸਿੱਧਗੁਰੂਮੈ ਗਤਜੀ ਕਾਭੀਬਰਨਹੈ ॥ ਹਉਮੈਵਿਚਜਗਉਪਜੈ ਪੁਰਖਾਨਾਮਵਿਸਰਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔ ਦੁਖਪਾਈ ॥ ਬਿਨਾਨਾਮਸੇਜੀਵਸਦਾ ਦੁਖੀਰਹਤੋਹੈ ॥ ਜਬਅਪਨੇਆਪਕੋ ਭਗਵੰਤਸੇ ਭਿੰਨਮਾਨਤੋਰੈ ਔ ਦੇਹੋਹੰਇਸਦੁਸ੍ਟ ਅਹੰਕਾਰਕੋ ਆਸ੍ਰੈਕਰਤੋਹੈ ਤਬ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖਯੋਨੀ ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਦੁਖੋਕੋਸਮੂਹਾਨਰਕਾਦਿਕੋ ਭੋਗਤੋਹੈ॥ ਹੇਮਾਤਾਜਬਪਰੀਛਿਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਾ ਤਯਾਗਕਰਕੇ ਭਗਵੰਤਪਰਾਯਣਹੋਜਾਤੋਹੈ ਦ੍ਵੈਤਭਾਵਨਾਕੋ ਮੇਟਦੇਤੋਹੈ ਤਬਚੌਰਾਸੀਸੇਛੂਟ ਕੇਸਰਬਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਾ ਪੂਜਯਹੋਜਾਤੋਹੈ ਆਜਕਲਜੁਗਮੇਔਰ ਸਾਧਨਸੀਘ੍ਰਕੋਈ ਨਹੀਫਲਤੋ ਹੈ ਕੇਵਲਏਕਭਗਵਤਕੋ ਨਾਮਹੀਜੀਵਕੋ ਪਰਮੇਸੁਰਸੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਮਿਲਾਇ ਦੇਤੇਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਨਾਮ ਔ ਨਾਮੀਕਾ ਭੇਦਨਹੀਹੈ ਯਾਂਤੇਹੇਮਾਤਾ ਨਾਮਜਪੋ ਇਸਲੋਕਮੈਭੀ ਪਰਲੋਕਮੈਭੀ ਸ ਦਾ ਸੁਖੀਰਹੋ ॥ ਔਅਪਨੇਪਤੀਕੋਹੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰੂਪਜਾਨਕੇਤਿਸਕੀ ਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਸੇਵਾਕਰੋ ਸਦਾਪਤੀਕੀ ਆਗਯਾਮਵਰਤੋ ॥ ਔਰਜੋ ਵਾਸਤਵਸੇ ਪੂਛੋਤੋਗੁਰੂਸਾਹਿਬਕਾ ਬਚਨਹੈਨਹ ਕਿਛਜਨਮੇਨਹਿਕਿਛਮਰੈ ॥ ਆਪਨਚਲਿਤ ਆਪਹੀਕਰੈ ਸਰੂਪਸੇ ਕਿਸੀਕੋਭੀ ਚੌਰਾਸੀ ਨਹੀਹੈ ਕਿਤਨਾਹੀਚਿਰ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਹੋਤੇਰਹੇ ॥ ਜਬਮਾਈਘਰਕੋਜਾ ਣੇ ਲਾਗੀਤਬਮਾਈ ਉਸੀਬਚਨਕੇ ਦ੍ਰਿਢਕਰਣੇ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗੀਕੇਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੀਭਈ ॥ ਹੇਗੁਰੂਜੀਆਪਕੇ ਬਚਨਸੇਮੇਰੀਹੁਣ ਚੌਰਾਸੀਕਟੀਗਈਹੈ ਹੁਣਮੀਹਕੀ ਕੁਛ ਕਰਤਬਨਹੀ ਕਰਣਾਰਹਯਾਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਗਿਰਿਬਸੁਧਾਕਰਪਵਨ ਜਾਇ ਗੋ ਇਕਸਾਧੁਬਚਨ ਅਟਲਾਧਾ ॥ ਏਹਪ੍ਰਮਾਣਦੇਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣਕਰਤੀਭਈ ॥ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਮਾਈਕੇਬਚਨਕੋ ਸੁਣਕੇਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ ਪੁਨਾ ਹਸਕੇਬਚਨਕੀਆ ਮਾਈ ਤਥਾ ਅਸ੍ਤੂ ਜੈਸੇਤੂੰਕਹਤੀਹੈ ਤੈਸੇਹੀਹੋਗਾ ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਈਏਕ ਸੌਚਾਰਬਰਸਕੀਹੋਕੇਗੁਰੂਜੀਕੀਪੁਰੀ ਕੋ ਗਮਨਕਰਤੀਭਈ ॥ ਮਾਈਥੀਕੇ ਭਜਨਕੀਮੂਰਤੀਥੀ ਊਠਤਬੈਠਤਸੋਵਤਨਾਮ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਨਕੇਸਦਕਾਮ ਸੋ ਮਾਈਕਾਏਹੀ ਆਚਰਣਥਾ ॥ ਜਬਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸੁ ਣਿਆ ਕੇ ਮਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗਕੇ ਪਰਮਧਾਮਕੋ ਚਲੀਗਈ ਹੈ ॥

ਤਬਬਚਨਕੀਆਕੇਅਬਹਮਾਰਾਪੋਠਵਾਰਮੰਜਾਨਾਰਹਚੁਕਾ॥ ਕਾਹੇਤੇਪ੍ਰਥਮਬਡਾ ਨਿਮਤਤੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨਕਾਥਾ ੧ ਦੂਸਰਾ ਮਾਈਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈਕੇਪ੍ਰੇਮਕਾਥਾ ਇਸ ਕਾਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੇਮਜਮਕੋਖਚਲਯਾਵਤਾਥਾ ੨ ਤੀਸਰਾਸੰਤਲਾਯਕਸਿੰਘਜੀ ਕੇਦਰਸਨਪ੍ਰਸਨ ਕਾਥਾ ੩ ਯੇ ਤੀਨੋਨਿਮਤਥੇ ॥ ਸੋ ਗੁਰੂਜੀਔਮਾਈਯੇਦੋਨੋਤੋਪਰਮਧਾਮਕੋ ਚਲੇਗਏਹੈ॥ ਅਬ ਏਕਸੰਤ ਸ੍ਰੀਲਾਯਕਸਿੰਘਜੀਹੈਸੋਉਨਕੀਭੀਕਥਾਬ੍ਰਹਮਸਮੁਦ੍ਰਮੈਲੀਨਹੋਣੇਕੀਖਬਰ ਆ ਜਾਇਗੀ ॥ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾਸਿੰਘਜੀ ਸੰਤ ਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਕੇ ਉਪਾਸਕਥੇ ॥ ਇਨਕੀ ਕਥਾ ਆਗੇਲਿਖੀਜਾਇਗੀ ॥ ਸੋਸੰਤਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀ ਔ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਏਕਠੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਏਕਵਾਰਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨਕਰਣੇਕੋਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਆਏ ॥ ਉਸਤੇਪ੍ਰਥਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਨੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਆਗੇਅਰਜਕਰੀਥੀ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਮੈਨੇ ਅਪਨੀ ਜਿਮੀਨਮੈਖੂਹਲਗਾਵਨਾਹੈ ਸੋ ਜਿਥੇਆਪਹੁਕਮਕਰੋਉਥੇਲਗਾਵਹੁਜੀ ॥ਓਹੁ ਬਾਤਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਯਾਦਥੀ ਮਲਕਪੁਰਕੇ ਰਸਤੇ ਜਾਤੇ ਹੂਏ ਬਖਸਿੰਹਰਾਜਾਸਿੰਘਕੀ ਜਿਮੀਨਮੈ ਏਕ ਜਗਹ ਪਰ ਹਥਨੀ ਬੈਠਾਇਕੇ ਉਥੇ ਚਾਰ ਵਟੇ ਰਖਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਏਥੇ ਖੂਹ ਲਗਾਵਨਾ ਹੈਗਾ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੇਮਾ ਸਿਖੋਂਕੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਿਦੇ ਕਰਕੇ ਹਰ ਵਕਤ ਯਾਦ ਰਖਤੇ ਹੈ ਸੋ ਬਖਸੀ ਜੀ ਉਥੇ ਹੀ ਕੂਪ ਲਗਾਵ ਤੇਭਏ ਬਡਾ ਅਸਚਰਜ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜਹਾ ਜਿਸ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਚਾਰ ਪਾਥ ਟਿਕਾਏ ਥੇ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਬੀਤਜਾਣਕੇਹੇਤੂਸੇ ਸੋ ਚਾਰੋਪਥਰਉਹਾਂਸੇ ਕਿਸੀ ਨੇ ਉਠਾਦੀਏ ਉਸਅਸਥਾਨਕਾਪਤਾ ਨ ਰਹਜਾ ॥ਕਿਸੀਕੋਭੀ ਕੂਪਮੈਸੇ ਜਲਭੀਬਡਾਸੁੰਦਰ ਨਿਕਲਜਾ ਜਬਚਕਪਾਇਕੇਕੋਠੀਗਾਲੀ ਤਬ ਧੁਰਪ੍ਰਯੰਤਕੋਠੀਆਇਕੇ ਸਾਰਾ ਮਹਲਹੀ ਗਾਰਕਹੋਗਾਜਾ ॥ ਅਬਪ੍ਰਯੰਤਵੇਖਾਤਪੜੇਹੈ ਤਥਾ ਖੂਹਵਾਰੋਖੇਤ ਬੋਲਜੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ੧ ॥

ਜਬ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੀਬਰਸੀਟੀਕਾਯਗਕਰਣੇਅਰਥ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੁਰੀਸਾਹਿਬ ਮੈ ਗਏ ਤਬਕਾਰਤਕਾਮਹੀਨਾਥਾ ਤਬੀਸੇ ਹੁਕਮਦੇਦੀਆਕੇਆਜਸੇਹੀਲੁਚੀਪੂਰੀ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਤਥਾ ਔਰ ਅਨੇਕਭਾਂਤਕੀ ਮਿਠਾਈਬਨਾਇਕੇ ਕੋਠੇਭਰਭਰਕੇ ਤਾਲੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਰਖੀਜਾਵਹੁ ॥ ਬਹੁਤਸੇਹਲਵਾਈਬੁਲਾਇਕੇ ਉਨਕੇਸਾਥ ਸੈਕੜੇਆਦਮੀ ਕਾਰ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸਹਾਯਕਲਗਾਇਦੀਏ ਤਬ ਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇਮੁਵਾਲੇਨੇਸੁਣਜਾ ਜੋ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਯਗਕਰਲੇਵਾਸਤੇਮਹਾਰਾਜਆਏਹੈਂ। ਤਬਹਾਥਜੋੜਕੇ ਆਇਕੇ ਗਰੂਬੀਰ ਹਰੀਕੇ ਆਗੇਬੇਨਤੀਕਰਤਭਯਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਮਿਹਕੀਭੀਕਿਛਮੈਦਾਕਾਹੁਕਮਫੁਰਮਾਯੇ ਮੈ ਭੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾਦਾਸਹਾ ਮਿਹਕੀ ਨਿਰਾਪੁਰਾ ਅਪਨਾ ਸੇਵਕ ਟਹਲੀਆ ਜਾਨੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਅਸਾਂ ਕੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹਭਾ ਕਿਝ ਬਖਸੀ ਛੋਡਜਾਹੈ ਅਸਾਂਕੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਿਝਪ੍ਰਵਾਹਨਹੀਛੋਡੀਹੈ॥ਤਬ੨ਅਸਤੁਹਕੀਕੀਸੇਵਾ ਫੁਰਮਾਵੈ ਉਲਟਾਤੁਸਭੀਮਹਾਂਰਾਜ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਯਗਕਾਪ੍ਰਸਾਦ ਸੈਨਾ ਸਹਤਛਕੋ ਪੁਨਾ ਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕੀਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹਹੈ ਪਰਜੋ ਆਪਅਸਾਂ ਕਾ ਕਿਝਲੂਟਪਾਟੀ ਅੰਗੀਕਾਰਨਕਰੋਗੇ ਤਾਂਅਸਾਂਕਾਭਲਾ ਕੀਆਹੋਗਾ ॥ ਆਪਕਾਅਵ ਤਾਰ ਤਾਂ ਅਸਾਡੇਜੇਹੇਪਾਪਜਾਂਕੇ ਉਧਾਰਵਾਸਤੇਹੀਹੈ ਤਾਂਤੇਮਿਹਕੀਛੀ ਕਿਝਸੇਵਾ ਫੁਰਮਾਂਵਣੀ ਚਾਹੀਯੇ ਜਬਬਹੁਤਹੀਵਾਰ ਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕਰੀਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ॥ ਤਬ ਬਚਨਹੂ ਆਕਿਅਛਾਜੋ ਤੇਰੇਸੇ ਸੇਵਾਬਨਪਰਤੀਹੈ ਤੈਭੀਕਰਦੇ ॥ ਸਭੇਸਾਝੀਵਾਲਸਦਾਇ ਨ ਕੋਇਨਾਦਿਸੇ ਬਾਹਰਾਜੀਉ। ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਬਡਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇਜੈਸੇਕਿਸੇ ਜਨਮਕੇਵਰਾਕਰੋ ਨਿਧੀਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੇ ਤਦਵਤ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬਖ
ਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੀ ਓਰਪਰਵਾਨਾਲਿਖਕੇ ਪਠਾਇਦੀਆ ॥ ਘ੍ਰਿਤਮਿਠਾ ਚਾਵਲਆਟਾਲੂਣ
ਲਕੜੀਆਂਤੇ ਆਦਿਜਿਤਨਾ ਖਰਚਹੋਵੇਸੋ ਮੇਰੀਤਰਫਸੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਯਗਮੈਹੋਵੈ ॥
ਯੇ ਸਭੀਸਾਮਗ੍ਰੀਬਡੀ ਜਲਤੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਾਜਰ ਆਪਨੇ ਕਰਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਬਖਸੀ
ਰਾਜਾਸਿੰਘਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਪਰਮਸਰਧਾਲੂਥਾਐਸੀਬਾਤਚਾਹਤਾਹੀਥਾ ॥ ਬਖਸੀਜੀਨੇ ਪਰ
ਵਾਨਾ ਲੈਕਰਸਿਰਪਰ ਰਖਲੀਆਅਰ ਜਿਸਨੇਵਸਤੂਕੀ ਯਗ ਵਿਖੇਜਰੂਰਥੀ ਸੋ ਸਭੀ
ਕੁਛਪਹੁਚਾਇਆ ਤਾਵਲਪਿੰਡੀਸੇ ਪਰੇਮਛੈਹੜੀਆਦਿਕ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀਸਿੰਘਕਾ ਇ
ਲਾਕਾਥਾ ॥ ਤੇਰਾਵਲਪਿੰਡੀਕਾ ਮਲਕਪੁਰਕਹੂਟਾ ਵਗੈਰਾਰਾਜੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕਾ ਇਲਾ
ਕਾਥਾ ॥ ਪਹਾੜੀਚਾਵਲ ਅਨੇਕਜਾਤੀਕੇਚਲੇਆਵਤੇਹੈਂ ਬਡੀਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀਵਾਰੇ ॥ ਤਥਾ
ਸੁੰਦਰਸੁਗੰਧੀਵਾਰੇ ਘ੍ਰਿਤਦੁਘਦਦਧੀ ਮਖਣਵਗੈਰਾਸਹਤਵਗੈਰਾਚਲੇ ਆਵਤੇਹੈਂ॥ ਅਨੇਕ
ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆਂ ਦਾਲਾਂਛਾਜਜਾਂਆਦਿਕ ਸਾਥਪ੍ਰਸਾਦਕੇ ਬਨਤਜਾਂਹੈ॥ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸੰਗਤਾਂ
ਹਜਾਰੋਂਦਰਹਜਾਰੋਂਛਕਤਜਾਂਹੈ॥ਕੜ੍ਹਾਪ੍ਰਸਾਦਰੋਜਹੀਹੋਤੇਹੈਂ॥ਇਸੀਭਾਂਤਸੇਸਾਢੇ ਤੀਨ ਮਹੀ
ਨੇ ਜਬਲੁਚੀਕਚੌਰੀਪੂਰੀ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਆਦਿਕਪ੍ਰਸਾਦਿਬਨਤੇਕੋ ਵਿਤੀਤਹੋ ਗਏ॥ ਤਦਅਨੰ
ਤਰ ਜਦਅਠਾਰਾਂਸੈ੧੮੯੫ਪਚਾਨਵੈਸੈਮਾਘਕੇਸੁਕਲਪਖਕੀਪੰਚਮੀ ਥਕੇਦਿਨਪੰਚਭੋਗ
ਪਰਾਰੂੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇਪਵਾਇਕੇਪਾਠੀਆਂਕੋਸੁੰਦਰਪੁਸਾਕਾ ਦਿਤਜਾਂ ਸਮਗ੍ਰੀ ਦਸ ਦਸ
ਰੁਪੈਰੋਕਦਿਤੇਔਬਡੇਮੋਲਕੇ ਰਮਾਲਖੀਨਖਾਪਵਗੈਰਾਕੇ ਜਰੀਦੇਜ ਜਟਿਤਚਢਾਏ॥ ਤਥਾ
ਸੋਹਨਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਨਿਮਿਤਦੇਤੇਭਏ ॥ ਦਿਬਜਪ੍ਰਯੰਕ ਪਾਂਚ ਪੁਸਾਕਾਂ ਬਡੇਉਚੇਮੋਲਵਾਲੇ
ਬਸਤ੍ਰਕੀਆਂ ਤਥਾਸੁਵਰਣਚਾਂਦੀਕੇਬਰਤਨਆਦਿਕਭੀ ਯਥਾਯੋਗਬ੍ਰਾਹਮਣਾਕੋ ਦੇਤੇ
ਭਏ॥ਤਦਅਨੰਤਰ॥ਜੋਸਾਢੇ ਤੀਨ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲੁਚੀ ਪੂਰੀ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਆਦਿਕ ਤਜਾ
ਨੇ ਰਹੇਥੇ ਸੋਵਰਤਲੇਲਾਰੋ ॥ ਹਜਾਰੋਦਰਹਜਾਰੋਪੰਕਤਾਂਬੈਠਜਾਤਜਾਂਭਈਆਂ॥ਤਿਨੋਂਵਿਖੇ
ਹਜਾਰੋਂਹੀਵਰਤਾਵੇ ਬਡੀਸੀਘ੍ਰਤਾਕਰਕੇਵਰਤਾਵਤੇਭਏ॥ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਲੁਚੀਪੂਰੀਕਚੌਰੀ
ਖਸਤਾਪੂੜੇਲਾਡੂਨੁਗਦੀਜਲੇਬੀਬਰਫੀਦਾਲਭਾਤਸੁੰਦਰਪਲਾਊਰਾ ਮਚਕੂਪਕੌੜਜਾਂਦਧੀ
ਰਾਯਤੇਅਚਾਰਮੁਰੱਬੇਅਨੇਕਭਾਂਤਕੇ ਚਟਨੀਆਦਿਕਛਤੀਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਪ੍ਰਸਾਦ ਸੰਗਤਾਂਬਡੇ
ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਛਕਤਜਾਂਹੈ ॥ ਜੋ ਜਿਸਨੂੰਅਪੇਖਿਤ ਹੋਤੋਹੈਸੋਈ ੨ ਪਦਾਰਥਤਿਸਕੋਦੇਤੇਹੈਂ ॥
ਇਸਭਾਂਤਸੇ ਏਕਮਾਸਪ੍ਰਯੰਤ ਬਹੁ ਉਸਤਵਹੋਤਾਰਹਜਾਂਬਡਾਭਾਰੀਦਿਵਾਨਰੋਜਲਗਤਾਥਾ
ਕਥਾ ਕੀਰਤਨਹੋਤਾਰਹੇ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰਏਕਮਾਸਸੇਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀਸਭ
ਕੋ ਪਾਂਚ ੨ ਰੁਪੈਕਾਵਸ੍ਤ੍ਰਾਕਰਕੇਸਭਕੋਬਿਦਾਕਰਤੇਭਏ ॥ ਫਿਰਤੀਨਮਹੀਨੇਪੀਛੇ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਟਨੇਸੇਭੀ ਭੰਡਾਰੇਮੈਸੇਜਬਨਿਕਸੇ ਤਬਹਮ ੨ ਨਿਕਸੇਜਾਨਹੁ ਅਬਹੀ ਬਨਾਯੋਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਲੋਕ ਸਾਰੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇ ਭੀ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਾਦਿਕ ਸੇ ਭੰਡਾਰ ਭਰੇ ਹੂਏ ਏਹੀ ਭਾਈ ਰੋਚਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤਿਸ ਕੀ ਮਾਤਾ ਭਾਈ ਰੋਚਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਵਾਲੀ ਮਾਈ ਹੁਕਮਾ ਤਿਨ ਕੋ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਸੌਂਪ ਕੇ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪਦਾਰਥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਉ ਨ ਲੀਆ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਡੇ ਚੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਏਹੀ ਥੇ ॥ ਸਾਸਤ੍ ਔ ਲੌਕਿਕ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਾਰਾ ਦ੍ਰਖ ਜ ਇਨ ਹੀ ਕਾ ਥਾ ਏਹ ਭਾਈ ਰੋਚਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਕੈਸੇ ਦੇਆਏ ਉਤ੍ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਏਕ ਦਿਨ ਭਾਈ ਰੋਚਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਸੇ ਪੀਛੇ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਆਪ ਕੇ ਬਡੇ ਚੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆ ਜ ਬਡੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਸੋ ਮੇਰੇ ਸੇ ਸਭ ਕੁਛ ਛੀਨ ਲੇ ਵੈਂ ਗੇ ॥ ਯੇ ਬਾਤ ਭਾਈ ਰੋਚਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸੁਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘਾ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਪੀਛੇ ਤੁਮ ਨੇ ਰੋਚਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਲੇਨਾ ॥ ਤਬ ਇਨੋਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਯੇ ਜੋ ਕੁਛ ਹੈ ਸੋ ਸਭੀ ਕੁਛ ਆਪ ਕਾ ਹੀ ਪੁਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ ਏ ਕ ਜਾ ਹੈ ਆਪ ਔਰ ਜਿਤਨਾ ਹੁਕਮ ਕਰੋ ਦਾ ਸ ਔਰ ਇਸ ਕੋ ਦੇ ਦੇ ਵੈ ॥ ਬੋਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਇਸ ਕੀ ਤੂੰ ਬਾਹਾ ਪਕੜ ਚਲੇ ਤਥਾ ਸਤੁ ਸਤ ਬਚਨ ਕਹ ਕੇ ਭਾਈ ਰੋਚਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਹਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪਕੜ ਚਲੀ ॥ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕੁਛ ਭੀ ਵਸਤੁ ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜੋ ਕੁਛ ਚੜਤ ਚਢੀ ਥੀ ਸੋ ਭੀ ਭਾਈ ਰੋਚਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਦੇਆਏ ॥ ਪੁਨਾ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸਰੀਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਥਿਰ ਰਹਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਔ ਤਿਸ ਕੀ ਮਾਈ ਕੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪੂਰ ਸਤੀ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਡਾ ਯਸ ਜੋ ਕੀਰਤੀ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯਗ ਕੀ ਸਮਾਪਤਿ ਕਰ ਕੇ ਸਭ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲੈ ਕੇ ਸਨੈ ੨ ਸਾਰਾ ਮਾਰਗ ਉਲੰਘ ਕੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਿ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਯਗ ਸਮਾਪਤਿ ਕਰ ਪ੍ਰਭੂ ਆਏ ਅਪਨੇ ਥਾਨ ॥
ਜਹ ਪਦ ਰਜ ਬਾਂਛਤ ਸਕਲ ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਭਗਵਾਨ ॥ ਓਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰਉ ਪ੍ਰਃ ਚਤੁਰਥ ਸਃ ॥
ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖ ਜਾਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਰਸੀਟੀ ਯਗ ਸਮਾਪਤੰ
ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪ੍ਰਥਮੋ ਅਧਜਾਇ ੧ ਸਮਾਪਤੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਦੋਹਰਾ—ਉਪਕਾਰੀ ਸ੍ਰੀਸਤ ਗੁਰੂ ਦੀਨਾਨਾਥ ਦਯਾਲ॥
ਬੰਧਨ ਕਾਟਨ ਹਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਹਰਤ ਕਠਿਨ ਉਰ ਸਾਲ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਜੇਸ੍ਠ ਪੁਤ੍ਰ ਬਾਬਾਬਿਸਨੁਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇਸੂਰਬੀਰ ਬਡੇਧਨੁਖਧਾਰੀ ਸਾਢੇਤੀਨਟਾਂਕਕਾ ਧਨੁਖਚਢਨੇਵਾਲੇਥੇ ॥ ਤਥਾ ਰੂਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਜਾਣਾ ਸਰਤੀਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਕਰਕੇ ਦੇਸਾਂਤਰ ਵਿਖੇ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ਵਾਕਜ਼ ਸਤਜ਼ਆਦਿਕ ਸਕਤਜ਼ੇ ਕਰਕੇਭੀ ਸੰਪੰਨ ਸਿੱਧਪੁਰਖਥੇ॥ ਤਿਨਕੇ ਬੇਟੇ ਬਾਬਾ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਵੈਸੇਹੀ ਸੂਰਬੀਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮਧਾਮ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਧਰਮਸਾਂਤਿ ਸੇ ਉਤ੍ ਬਾਬਾ ਬਿਸਨੁ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਬ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸੀਹੋਜਾਤੇਭਏ ॥ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰਬਾਬਅਤ੍ਰਸਿੰਘਨੇ ਦਖਣੀਲੈਲੈਟੇਕਾ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਕੀ ਸੇਨਾਸਾਥ ਯੁਧ ਮੈ ਬਾਬਾ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਜੀ ਜਬਵੈਕੁੰਠਵਾਸਹੋਗਾਏ ॥ ਤਬਬਾਬੇਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੀਆਂਸਵਾਣੀਆਂਕੋਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦਕਰਲੀਆ ॥ ਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਉਨਕੋ ਦੁਖਹੀ ਦੇਣੇ ਕੀਇਛਾ ਕਰੀ॥ ਔਰ ਜਿਤਨਾਘਰਬਾਰ ਉਨਕਾਥਾ ਸੋ ਸਾਰਾਜਪਤ੍ਰਕਰਲੀਆ ਵਸਤ੍ਰੂਮਾਤਰ ਉਨਕਾ ਸਭਕੁਛ ਲੂਟਕੇਅਪਨੇ ਕਬਜੇਕੀਆ ॥ ਬਾਵਾਖੇਮਸਿੰਘਜੀ ਉਸਕਾਲਮੈ ਛੋਟੇਹੀਥੇ ਇਨਕੋ ਏਕ ਸਿਖ ਲੈਕੇਭਾਗਆਯਾ ॥ ਤੇਬਾਬਾਸੰਪੂਰਨਸਿੰਘ ਤਦੱਅਛੇਤਕੜੇਥੇ ਯੇ ਭਾਗਕੇਲਵਪੁਰਮੈ ਚਲੇਆਏ ॥ ਜਬਐਸੀਉਨਕੇ ਸਾਥਵਰਤੀ ॥ ਤਬ ਭੀਤਰਸੇਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਚਿਠੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਕੀਓਰ ਲਿਖੀ ਤਥਾਅਪਨੇ ਪਰਮਦੁਖਕਾ ਸਾਰਾਸਮਾਚਾਰ ਲਿਖਜ਼ਾ ॥ ਜਬਚਿਠੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸਪਹੁਚੀਤੇ ਬਾਬਾਖੇਮਸਿੰਘ ਕੇਭੀਵਹੁ ਸਿਖਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸਨੌਰੰਗਾਬਾਦਮੈ ਲੈਆਯਾ ॥ ਤਬਚਿਠੀਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਬਚਾਈਬੀਚ ਚਿ ਕਜ਼ਾਲਿਖਜ਼ਾਹੈ ਹੇਗੁਰੂਜੀਆਪਸ੍ਰੀਗਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀ ਗਾਦੀਪਰਬੈਠਹੋਜੈਸੇਹ ਗਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਥੇਉਨਕੀਗਾਦੀਪੈਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਮਕੋਆਪਭੀਓਹੀਰੂਪ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਨੇ ਏਹਦਸਾਕਰੀਹੈ ॥ ਹਮਤਾਂਆਪਕੋਸੂਚਨਕਰਾਨੇ ਚਨਾਕ੍ ਦੁਖਹਮਕੋਹੋ ਰਹਜ਼ੋਹੈ ਉਤਨਾਹਮਕਹੈਨਹੀ ਸਕਤਜ਼ਾ ਕਤੇਹੋ ॥ ਹਮਆਪਕੀਆਂ ਗਾਉਆਂਹਾਂਜਿਉ ਜਾਨਹੁਤਿ ਅਪਦਾਕਾਲਮੈ ਆਪਸੇ ਬਿਨਾ ਹਮਾਰਾ ਕੋਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਖਕਸਹਾਯਕਨਹੀਂਹੈ ਪੂਰਬਕਾਸਾਰਾਸਮਾਚਾਰ ਚਿਠੀਕਾਸੁਣਤ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਰੁਜੂਜੀਕੇ ਨੇਤ੍ ਕਮਲੋਂ ਸੋਜਲਆਜਾਤਾਭਯਾ॥ ਬਚਨਕੀਆਕੇਦੇਖੇ ਕਾਲਕੀ ਗਤੀਕੈਸੀ ਵਿਖਮ ਹੈ॥ ਸੋਕਹਾਂਬਾਬਾ ਬਿਸਨਸਿੰਘਮਹਾਂਸੂਰਬੀਰ ਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸਾਮਰਥਉਨਕੇਮਹਲੋਂਕੀ ਓਰ ਕੋਈਖੋਟੀਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਭੀ ਨ ਸਕੇ॥ ਪਾਨੀਮਾਂਗੈਤਬਕੇਵੜੇ ਆਦਿਕੋਕੇ ਸਰਬਤ ਅਰਕਆਦਿਕਪੀਨੇਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦਾਸਜਾਂ ਹਾਜਰਕਰਤੀ ਥੀ॥ ਔ ਅਬ ਉਨਕੋ ਪਾਨੀ ਭੀ ਨਹੀ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ਔ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕੀ ਮੁਕਾਣ ਦੇਣੇਜਾਣਾਹੈ ਨਾਲੇਮੁਕਾਣਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕੀਦੇਆਈਏਨਾਲੇਬਾਬਾਪੂਰਣਸਿੰਘਕਾ ਨਜਾ ਕਰਾਇਆਯੇ ਐਸੇਵਿਚਾਰਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨਕਰਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਲਵਪੁਰਕੀਤਜਾਰੀਕਰ ਦਈ॥ ਤੋਸਾਹਿਬਸਾਹਾਬਿਲਾਵਲਮੈ ਆਇਉੜੇ॥ ਅਗੇ ਬਾਬਾਪੂਰਨਸਿੰਘਸਭ ਸਰਦਾ ਰੋਂ ਪਾਸਫਰਯਾਦਕਰ ਚੁਕਾਥਾਕਿਸੀਨੇਭੀਉਨਕੀਫਰਜਾਦ ਨ ਸੁਣੀ॥ ਤਬਹਾਰਕੇਬਾਬਾ ਨੰਪੂਰਣਸਿੰਘ ਸੰਮਣਬੁਰਜਕੇਨੀਚੇ ਚਿਖਾਬਨਾਇਕੇ ਸਿਖੋਕੇ ਸਿਰ ਚੜਕੇਮਰਣਾਵਾਸਤੇ ਚਿਖਾਪਰਚਢ ਬੈਠਾ ਕਿਸੇਨੇ ਭੀ ਬਾਬੇਕੋ ਧੀਰਜ ਨ ਦੀਆ ਨ ਕਿਸੇਨੇ ਬਾਬੇ ਕਾ ਹਾਲ ਸੁਣਿਆ॥ ਹਜਾਰੋਂਲੋਕਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਣੇਵਾਲੇਇਕਠੇ ਹੋਜਾਤੇਭਏ।ਜਬਆਚਦੇਣੇਕੀਤਜਾਰੀ ਕਰੀ॥ਤਬਅੰਤਰਯਾਮੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਅਪਨੇਸਿਖਾਂਕੇਹਾਥਕਹਭੇਜਜਾਕੇਬਾਬਤੂੰ ਧੀਰਜਕਰ ਤੈਨੂੰਗੁਰੂਜੀ ਅਦਾਲਤਲੈਦੇਵੈਂਗੇ॥ ਤੂੰਦਘਧਨਹੋ॥ ਉਨਸਿਖਾਂਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇ ਬਾਬਾਚਿਖਾਸੇਉਤਰਪਰਿਆ॥ ਜਬਚੰਦਕੌਰਕੇਪਾਸ ਕਿਲੇਵਿਚਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕੀ ਮੁਕਾਣ ਦੇਣੇਵਾਸਤੇਗਇਹੈ॥ ਤਬਚੰਦਕੌਰਾਂਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਅਪਨਾਦੁਖਰੋਇਕੇਕਹਤੀਭਈ॥ ਤਬਸਾਹਥਤਿਸਕੋ ਧੀਰਯਦੇਨੋਭਏ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਜਬਗੁਰੂਜੀਆਵਨੇ ਲਗੇਤਬਰਾਣੀ ਚੰਦਕੌਰਾਂਨੇ ਬਹੁਤਸਾਪਦਾਰਥ ਬਸਤ੍ਰਆਦਿਕ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਆਗੇਰਖਤੀ ਭਈ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਹਮ ਉਜਰਖਾਹੀ ਵਾਸਤੇਆਏਹਾਂਕੇ ਕਾਰਭੇਟਲੈਣੇਆਏਹਾਂ ਦੂਸਰਾਹਮਨੇਨਾਂਹਸਜਾਂਕਾ ਧਨਲੈਣਾਭੀਨਹੀਹੈਕਾਹਤੇ॥ ਆਜਤੇਰੇ ਰਾਜਵਿਖੇਬਡ ਅੰਧੇਰ ਪੜਰਹਜੋਹੈ॥ ਜੋਨਸੇਜੋਰਾਵਰਹੈ ਬਡੇਜਾਲਮਹੈਂ ਸੋਗਰੀਬਾਂਕੋਲੂਟ ੨ ਮਾਰ ੨ ਖਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਨਾ ਕਿਸੀਕਾਧਨਰਹਣੇ ਪਾਵਤੋਹੈ ਨ ਕਿਸੀਕੀਔਰਤਰਹਣੀ ਪਾਵਤੀਹੈ॥ ਦੇਖਯੇਕੇ ਕੈਸਾਅੰਧੇਰਤੁਮਾਰੇਰਾਜਮੈ ਪਰਗਯਾਹੈ॥ ਏਕਤੋਂਨਿਰਾਅਪਰਧ ਬਾਬਾਅਤੂਸਿੰਘਕੋਬਾਬਾ ਝਿਕੂਮਾਸਿੰਘਨੇ ਮਰਵਾਇਦੀਆਹੈ॥ ਔਦੂਸਰਾਉਨਕਾ ਘਰਬਾਰਲੂਟਲੀਆਹੈ ਤੀਸਰਾ ਜਿਤਨਾਉਨਕਾ ਮੁਲਖਜਾਗੀਰਥਾਸੋ ਸਾਰਾਂਜਪਤਕਰਲੀਆਹੈ॥ ਚੌਥਾਬਾਬੇਅਤੂਸਿੰਘਕੀ ਆਂ ਸ਼ਢਾਲੀਆਂਤੇਉਨਕੇ ਬਾਲਬਚੇਕੋ ਕੈਦਕਰਲੀਆਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਉਨਕਾਉਆਂਕੋ ਦੁਖ ਹੋ ਰਹਜੋਹੈ॥ ਜੋ ਜਿਸਕੇ ਰਾਜ ਮੈ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬਪਰ ਜੁਲਮੀ ਹੋਵੇ ਔਰਾਜਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਿਸਕੀਅਦਾਲਤ ਭਿਸਕੇਪਲੇ ਨਪਾ ਵੇ ਤਬ ਐਸੇ ੨ ਪਾਪੋਂਸੇ ਉਸ ਰਾਜਾਕਾ ਰਾਜ ਨ ਸ੍ਰਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਦੇਖੋਬਾਬਾਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘ ਤੁਮਾਰੇਦ੍ਵਾਰੇਪਰਆਇਕੇ ਬਿਨਾਅਦਾਲਤਕੇ ਪਲੇ ਪੜਨੇਸੇ ਚਿਖਾਬਨਾਇਕੇ ਜਲਨੇਲਾਗਾਹੈ ਏਕਤੋਗੁਰੂਕੀ ਅੰਸ਼ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਨਿਰਅਪ੍ਰਾਧਹੈ ਦੁਖੀਅਤਜੀਤ ਹੋਰਜੋਹੈ ਬਿਨਾਅਦਾਲਤਸੇ ਤਬਕਿਸੇਨੇਭੀ ਨ ਕਹਜਾਕੇਬਾਬਾਤੂੰ ਮਤਜਲ ਹ ਮ ਤੇਰੇਕੋਅਦਾਲਤਲੈਦੇਵੈਗੇ ਯਾ ਸਰਕਾਰਸੇਦਿਵਾਵੈਗੇ ॥ ਇਨਛਲਨੋਂਸੇ ਮਾਲਮਹੋਤੋਹੈ ਹੋਰਨਾਕਾ ਬੇੜਾਜਲਮੈਡੂਬਤਾਹੈ ਔਤੁਮਾਰਾਰੜੇਮੈਡੂਬੇਗਾ ਅਬਆਠਬਲਦਾ ਸੁਹਾਗਾ ਅਾਵਤਾਹੈਇਸਕੇਆਗੇਫੀਮਡਲਾਕੋਈਭੀਰਹਣਾ ਨ ਪਾਵੇਗਾ॥ਅਸੀਜਟਸਿੰਘਹਾਂਜੋਕੋਈ ਕਿਸੀ ਓਰਫੀਮਸੁਹਾਗੇਸੇਬਾਹਰਰਹਭੀਜਾਵੇ ਤਬ ਪੁਰਾਣੀਮਾਰਕੇਫੋੜਦੇਤੇਹਾਂ॥ਕਰਾਗੇ ਮੈਦਾ ਚੂਰਣਬਨਾਇਕੇ ਨਹੀਤਾਦਲਜਾਂਤਾਂ ਕਰਹੀਡਾਰਾਂਗੇ ॥ ਕਿੰਚਿਤਕੋਪਸਹਤ ਐਸੇਸਾਚੇ ਔ ਕਰੜੇਵਚਨਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇਸਾਰੀਭੂਮੀ ਅਚਲੋਸਹਤਚਲਾਇ ਮਾਨਹੋਜਾਤੀਭਈ ॥ ਮਹਾਰਾਜਾਖੜਗਸਿੰਘਕੀ ਰਾਣੀਚੰਦਕੌਰਾਂ ਸਹਤਸਭਾਸਦੋਂਕੇ ਕਾਂਪਣੇਲਾਗਾ ਜਾਤੀਭਈ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਤੇਜਕੋਉ ਸਸਮੇਮੈਕੋਈਭੀਸਹਾਰਣੇਕੋ ਸਾਮਰਥਹੋਤਾਨਭਯਾ॥ਕੋਈਭੀ ਸਨ ਮੁਖ ਨ ਉਤ੍ਰਦੇਤਾਭ੍ਰਯਾ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਸਭਾਸਦੋਂਸਹਤਰਾਣੀਸਾਹਿਬਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ॥ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਅਬਪਿਛਲਾਅਪਰਾਧਤੋ ਛਿਮਾਕਰੋਤੇਆਪ ਅਪਨੇਅਸਥਾਨਪੈਚਲਕੇ ਸੁਖਪੂਰਬਕਬਿਰਾਜੋ ਆਪਕੇਦੇਖਤੇਦੇਖਤੇ ਅਬੀਬੰਦੋਬਸਤਹੋਜਾਤੋਹੈ॥ ਐਸੇਕਹਕੇ ਬੇਨਤੀ ਬਹੁਤਸੀਕਰਕੇਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਕੋ ਬਿਦਾਕੀਆ॥ਉਨਕਾ ਪਦਾਰਥਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਕੁਛਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰਨਹੀਕੀਆ ॥ ਰਾਣੀਸਾਹਿਬਮੇਬਿਦਾ ਹੋਕੇਅਪਨੇਡੇਰੇਕੋਚਲੇਆਵਤੇਭਏ॥ਪੁਨਾ ਰਾਣੀਸਾਹਿਬਨੇ ਹੁਕਮਦੀਆ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਆਦਿਕਕੋਕੋ ਜੋਕੁਛਮਾਲਮੁਲਖ ਬਾਬੇਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘਕਾ ਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਨੇ ਛੀਨਲੀਆ ਹੈ ਸੋਸਾਰਾਦਿਵਾਦੀਆਜਾਵੇ ॥ ਤਬਪੰਚਕੌਸਲਨੇਆਪਸਮੇ ਮਿਲਕੇਬੀਚਾਰਕਰਕੇ ਅੰਤੂਰੇਫਿਰੰਗੀਕੋ ਝੁਲਾਇਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇਰਾਣੀਸਾਹਿਬਕਾ ਹੁਕਮਹੈ ਕੇਤੂੰਮਲਸੀਆਂਦਖਣੀਮੈਜਾਇਕੇ ਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਸੇਬਾਬੇ ਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘਕੋ ਬਾਬੇਅਤ੍ਰਸਿੰਘਕਾਮਾਲਮੁਲਖਸਭਕਾਸਭਦਿਵਾਇਆਉਤਬਅੰਤੂਰੇਫਿਰੰ ਗੀਨੇ ਕਹਜਾ ਮਹਾਰਾਜਵਹੁਆਪਕੋਗੁਰੂਘਰਾਣੋਹੈਆਜਵਹੁਆਪਕੇਮਾਨਨੇਯੋਗਆਪਸੇਭੀ ਬਡੇਊਚਹੈਜਿਨਕੇਆਗੇਆਪਭੀਨਿਵਤੇਹੈਮਾਥਾਟੈਕਤੇਹੈਆਜਵਹੁਆਪਸੇਭੀਬਡੇ ਰਾਜਾਹੈ ਔਆਜਅਦਾਲਤਫੋਜਦਾਰੀ ਤਥਾ ਦਿਵਾਨੀਉਨਕੇਹਾਥਮੈਹੈ॥ਮੈਨੇਜਾਇਕੇਆਪਕਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਯਾਔਉਨੋਂਨੇਨਮਾਨਾ ॥ ਤਬਮੈਨੇਫਿਰਕੁਛ ਦਸ੍ਹੰਦਾਜੀਕਰੀ ਗਮੀਰੋਲਾਵਰੀਨਾ ਰ ਲਾਯਾ ਤਬਆਪਮੇਰੇਪਰ ਕੋਪਕਰੋਗੇ ॥ ਇਸਸੇਯੇਬਾਤਅਛੀਹੈ ॥ ਰਾਣੀਸਾਹਿਬਾਔਆਪ ਪੰਚਕੌਸਲਕੇਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਲਿਖਤਕਰਕੇ ਅਪਨਜਾਂ ਮੋਹਰਛਾਪਾਂਲਗਾਇ ਦੇਵਹੁਕੇਚੋਡੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਆਵੇਤੁਝਕੋਮਾਫ ਤਬਮੈਜਾਤਾਹੂੰ ॥ ਅੰਤੂਰੇਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇ ਸਭਨੇਅਛੀਸਮਝਕੇ ਲਿਖ
ਤ ਕਰਕੇਮੋਹਰਾਂਲਗਾਇਦਈਆਂ ਤੇ ਸੈਨਾਦੇਕੇਅੰਤੂਰੇਫਿਰੰਗੀਕੋ ਭੇਜਜਾ ॥ ਤਬਅੰਤੂਨੇ
ਜਾਇਕੇਦਖਣੀਸੇ ਬਾਹਰਡੇਰਾਲਗਾਇਕੇ ਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਜੀਕੇਪਾਸਅਪਨਾਦੂਤ ਭੇਜਿ
ਆ ਤੇਸਾਥਹੀਅੰਤੂਰੇਕੇ ਬਾਬੇਸੰਪੂਰਣਸਿੱਘਕੇ ਕਰਦੀਆ ॥ ਕੇਬਾਬਾਜੀਆਪਬੜੇਹੋ ਸ੍ਰੀਗੁ
ਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਬਡੇਲਾਯਕ ਬੇਟੇਹੋਵੋ ਮਹਾਰਾਜ ਪਾਤਸਾਹੁ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇ ਗੁਰੂ
ਥੇ॥ਤੈਸੇਹੀਆਪਸਰਕਾਰਕੇਘਰਾਣੇਕੇਤਥਾਸਾਰੇਸਿਖਾਂਕੇਗੁਰੂਹੋ ॥ ਸਰਕਾਰਨੇ ਬੇਨਤੀਕਰ
ਭੇਜੀਹੈ ਜੋਬਾਬੇਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘ ਬਾਬੇਅਤ੍ਰਸਿੰਘਕੇਬੇਟੇਕਾ ਜੋਕੁਛਆਪਨੇਲੀਆਹੈ ਸੋਦੇ ਡਾ
ਰੋ ਤਥਾਜੋਸਵਾਣੀਆਂ ਆਪਨੇਕੈਦਕਰੀਹੂਈਹੈ ਉਨਕੋਭੀਛੋਡਦੇਵਹੁ ॥ ਔ ਇਨਕੇ ਰਾਜੀ
ਫੰਦੇਕੀਰਸੀਦਲੈਕੇ ਭੇਜਦੇਵਹੁ॥ਜਬਦੂਤਨੇਜਾਇਕੇ ਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇਅੰਤੂਰੇਕੀ ਓਰਸੇ ਬਾ
ਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਜੀਕੇਆਗੇ ਕਹਜਾ ॥ਤਬਸਰਦਾਰਆਸਾਸਿੰਘਸਹਤਬਾਬਾਜੀਖੜੇਹੁ ਮੋਹੋ
ਕੇ ਤਿਸਦੂਤਕੋਉਠਦੇਤੇਭਏ॥ ਹਮਤੋਏਕਕੁਛਸੂਹੀਕੇਨਕੇ ਪਰਪਾਨੇਮਾਤ੍ਰਭੀਨਹੀਦੇਹਗੇ॥
ਤੂੰਭਲਾਲੋਕਹੈ ਤੈਜੈਸਾਆਯਾਹੈਂ ਤੈਸਾਅਪਨੀਪਤਅਬਰੁਲੈਕੇਚਲਾਜਾਹੁ ॥ ਜਾਇਕੇ ਸਰ
ਕਾਰ ਮੈ ਕਹ ਦੇਵਹੁ ਕੁਛ ਨਹੀਦੇਤੇਹੈਂ ਔਰਨਾਉਨਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂਕੋ ਛੋਡਤੇਹੈ ਜੋ ਕੀਆ
ਚਾਹਤੇਹੋ ਸੋਕਰਲੇਵੋ ॥ ਤਬਤਿਸਦੂਤਨੇ ਅੰਤੂਰੇਸੇ ਆਇ ਕਹਜਾ ॥ ਅੰਤੂਰੇਨੇ ਸੋਚਕੇ ਦੂ
ਸਰੀਵਾਰ ਦੂਤਕੇ ਹਾਥ ਪਰਵਾਨਾ ਲਿਖਭੇਜਜਾ ॥ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਸਰਬਸਿਖਾਂਕੇ
ਗੁਰੂ ਹੋਕਰਮਾਤ ਸਾਹਿਬਹੋ ਮੈ ਆਪਕੇ ਊਪਰ ਦਸਤੰਦਾਜੀ ਨਹੀਕਰ ਸਕਤਾ ਹੂੰ ਔਰ
ਮੈਸਰਕਾਰਕਾ ਨੌਕਰਹੂੰਸਰਕਾਰਕਾ ਹੁਕਮਭੀਨਹੀਫੇਰਸਕਤਾਹੂੰ ॥ ਆਪਕੇਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ
ਅਛਾਹੈ ਜੈਸੇਮੈਕਹਤਾਹੂੰ ਤੈਸੇਆਪਮਾਨਲੇਵਹੁ॥ਜੇਏਹੁਮੇਰਾਕਹਨਾਨਹੀਮਾਨਤੇਹੋਤ ਥਮੇਰਾ
ਇਸਮੈਕੁਛ ਕਸੂਰਨਹੀਹੈ ਮੈਤੋਸਰਕਾਰੀਨੌਕਰਹੂੰਮੈਨੇਤੋਸਰਕਾਕੇ ਹੁਕਮਕੀਤਾਮੀਲਕਰ
ਣੀਹੋਵੇਗੀਫਿਰਆਪਅਬਜੁਧਅਖਤਯਾਰਕਰੋਯੁਧਕੇਵਾ ਸਤੇਤਜਾਰਹੈਜਾਵਹੁ॥ਜਬਦੂਸਰੀ
ਵਾਰ ਦੂਤਨੇਬਾਬੇਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀਸਮਝਾਯਾ॥ ਤਬਬਾਬੇਨੇਕਹਜਾਕੇਹਮਤੁਝਕੋ ਇਕਵਾਰਕਹ
ਚੁਕੇਹਾਂ ਤੂੰਜੈਸਾਆਯਾਹੈ ਤੈਸਾਭਲਾਮਾਣਸ ਹੋਕੇਚਲਾਜਾਹ ॥ ਜੇਤੇਰੇਮਨਮੈਯੁਧ ਕਰਣੇ
ਕਾ ਜੋਰਘਮੰਡਹੈ ਤਾਂਯੁਧਕਰਕੇਦੇਖਲੈ ॥ ਫਿਰਦੂਤਨੇਅੰਤੂਰੇਸੇ ਆਇਕਹਜਾ ॥ ਤੀਸਰੀ
ਵਾਰ ਫਿਰਅੰਤੂਰੇਨੇਦੂਤਕੇਹਾਥਪਰਵਾਨਾਭੇਜਾਤਬਭੀਬਾਬੇਨੇਨਹੀਮਾਨਾ ॥ ਤਬ ਅੰਤੂਰੇਨੇ
ਦਖਣੀਕੀਓਰਤੋਪਖਾਨਾਸਿਧਾਕਰਦੀਆ ਤਥਾਤੋਪਾਂਕੋਬਤੀ ਲਗਾਇਦਈਤੋਪਖਾਨੇਕੇ ਦੋ
ਤੀਨਫੈਲਕੀਏ ਊਚੇਕਰਕੇਗੋਲੇਮਾਰੇ ॥ ਤਬਮਾਰੇਦਹਸਤਕੇਆਇਸਭਕੇਪਿਸਾਬਨਿਕਸੇ
ਬੀਚਹੀਧੋਤਜਾਂਕੇ ਉਸੀਮੈਮੈਝਟਤਹੀਊਚੇਚੜਕੇਲਾਗੇਪਲੂਫੇਰਣੇ॥ਤਬ ਬਾਹਰਸੇਤੋਪ
ਬੰਦਹੋਈ ॥ ਅੰਤੂਰੇਕੋ ਆਇਕੇਮਿਲੇ ਤਬਅੰਤੂਰੇਨੇਕਹਜਾ ਬਾਬਾਜੀਯੁਧਕੀਬਾਤ ਬਹੁਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਹੀਹੈ ਆਪਨੇਯੁਧਕਰਣਅਤਿਆਰਕੀਆਬਾਅਬਕਿਉਨਹੀਯੁਧਕਰਤੇਹੋ॥ਅਛਾ ਪਹਲੇ
ਸਵਾਲੀਆਂਕੋਛੋਡਹੁ ਕੈਦਸੇਨਿਕਾਸੋ ਜਬਸਵਾਲੀਆਂ ਬਾਹਰਆਇਰਹੀਆਂਤਬਸਵਾਲਜੋਂ
ਸੇ ਔਬਾਬੇਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘਸੇ ਕਹਜਾਅੰਤੂਰੇਨੇ ਕਹਜਾ ਬਾਬਾਜੀਇਸਵਖਤਜਿਤਨੀਆਂ ਪਕੀ
ਵਸਤੁਮਾਤ੍ਰਕਾ ਨੁਕਸਾਨਹੂਆਹੈ ਸੋਆਪਇਨਸੇ ਪੂਰਾਕਰਲੇਵਹੁ ਫਿਰਪੀਛੇਕੁਛਨਬਨੇਗਾ॥
ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਪਬੈਠਕੇਮਕਾਨੋਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇਗੋਹੜੇਪੁਣਜਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤਸਭੀਕੁਛ ਕੁਲਜਾ
ਇਦਾਦ ਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘਕੋ ਦਿਵਾਇਕੇਫਿਰਦੋਨੋਂਬੈਠਾਇਕੇ ਆਪੋਅਪਨੀਜਗਾਹਮੈ ਪੁਨਾ ਦੋ
ਨੋਂਕੋ ਰਾਜੀਵੰਦੇਕੀਰਸੀਦ ਲੈਕੇਸਰਕਾਰਮੈ ਆਇਪੇਸਕਰੀਆਂ ੧੮੯੭ ਮੈ ॥
ਪੁਨਾ ਬਾਬੇ ਖੇਮਸਿੰਘ ਅਰਦਿਸਕੀਮਾਈ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦਮੈਆਵਤੇਭਏ ਗੁਰੂਖੀਹਰਿ ਜੀਕੇ
ਪਾਸਆਏ ॥ ਕਿਤਨਾਕੁਕਾਲਤਹਾਂਨਿਵਾਸਕੀਆ ॥ ਜਬਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਬਾਬਾਖੇਮਸਿੰ
ਘ ਛੋਟੇਜੈਸੇਕੋਗੋਦਮੈ ਲੈਕੇਬੈਠੇ ਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਸਾਹਿਬਕਾਪੋਤ੍ਰ ਔਬਾਬਾ ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘ
ਜੀਕਾਪੁਤ੍ਰਜਾਨਕੇਪੂਰਬਲੀਪ੍ਰੀਤੀਬਿਚਾਰਕੇਬਾਲਕਰੂਪ ਬਾਬੇਖੇਮਸਿੰਘਸੇਬਡਾਪ੍ਰੇਮਕੀਆ
ਕਰੈ ॥ ਗੋਦਮੈਲੈਕੇਬੈਠਾਕਰੈ ਤਬਬਾਬਖੇਮਸਿੰਘਗੁਰੂਜੀਕਾ ਅਦਬਕਰਕੇਅਪਨੇਚਰਣ
ਉਪਰ ਨ ਕੀਆਕਰੈ ॥ ਉਸਸਮੇਬਾਬੇਖੇਮਸਿੰਘਕੇਤੇੜ ਨੀਲੀਸੁਮੀਕਾ ਕਛਹਰਾਥਾ ਪੁਨਾ
ਕਿਤਨੇਕ ਕਾਲਪੀਛੇਬਾਬੇਖੇਮਸਿੰਘਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਅਰਜਕਰੀਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ
ਮੁਝਕੋਆਪਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਾਵਹੁ॥ ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਬਾਬਾ ਅਸੀਤਾਜਟਸਿੰਘਹਾਂ
ਤੁ ਆਪਸਾਹਿਬਜਾਦੇਹੋ ਤੁਸੀਕਿਸੇਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇਮੈਜਾਇਕੇਕਿਸੀਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਸੇਅਥਵਾ ਕਿ
ਸੀ ਉਤਮਸਿਖਸੇਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਲੈਣਾ॥ਤਬਪੁਨਾਬਾਬੇਖੇਮਸਿੰਘਨੇਹਾਥਝੋੜਕੇ ਕਹਜਾਮਹਾਰਾ
ਜਜੀ ਆਪਸੇਉਤਮਹੋਰ ਕੌਨਹੋਵੇਗਾ ਮੇਰੀਤਾਂਸ੍ਰਧਾ ਆਪਕੇ ਪਾਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਣੇ ਕੀ ਹੈ
ਔਰ ਕਿਸੇਪਾਸੋਨਹੀਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਗੁਰੂਜੀਪਾਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਣੇ ਵਾਸ੍ਤੇਬਡਾ ਹਠ ਬਾਬਾ
ਖੇਮਸਿੰਘਨੇ ਕੀਆ ॥ ਤਬਬਾਬੇਖੇਮਸਿੰਘਕਾ ਦੇਖਕੇਅਤਿਹਠ ਗੁਰੂਜੀਆਪਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ
ਵਤੇ ਭਏਦੇਖੋਮਹਾਤਮਾਖੁਰਖੋਂਕਾਅੰਗਪਾਲਨਾ ॥ ਜੋਸੰਕਲਪ ਬਾਬੇ ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘਕੋ ਬਾਬਾ
ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀ ਪਰਾਬੰਧਾਕੇਜਗਤਕੀ ਬਡਾਈਦੇਣੇਕਾਕੀਆਥਾ ॥ਸੋਸੰਕਲਪ ਬਾਬਾ
ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘਕੇਪੌਤ੍ਰਪਰਬਾਬਾਖੇਮਸਿੱਘਪਰਆਇਸਫਲਕੀਆਚਿਰਤਾਨਥਕੀ ਅੰਸਤਪੁਰ
ਖਸਤਪ੍ਰਤਗਜਹੋਤੇਹੈਸਤਸੰਕਲਪਹੋਤੇਹੈਂ'ਸੋਈਜਜਗਾਕੀ ਬਡਾਈਬਾਬਾਖੇਮਸਿੰਘਕੋਦੇਤੇਭ
ਏ ਬਾਬਾਖੇਸਿੰਘਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ਬਾਬਾ ਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘ ਭੀਗੁਰੂ ਖੀਰਸਿੰਘਜੀਸੇਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਤਾ
ਕੁਯਾ॥ ਹੈਤਾਂਬਾਬਾ ਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘਬਡਾਤੇਬਾਦਖੇਮਸਿੰਘਛੋਟਾਹੈ॥ਪਰੰਤੂਸਾਹਿਬਕੀ ਦਾਤ ਸੇ
ਕਿਸੀਕਾਜੋਰਨਹੀਚਲਤੇਹੈ ॥ ਬਾਬੇਸੰਪੂਰਨਸਿੰਘਕਾਭੀਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਨਕਾ ਹਠ ਦੇਖਦੇਖਕੇ
ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਬਾਬਾਜੀਅਬਕਹੇਕੋ ਹਠਚਰਤੇਹੋ ਜੋ ਲੈਨੇਯੋਗਵਸਤੂਥੀ ਸੋ ਤੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੁਮਰਾਛੋਟਾਭਾਈਲੇਗਯਾਹੈ ਅਬਕਜਾਹੈ ਤਬਦੋਨੋਸਾਹਿਬਜਾਦਿਆਂਕੇਘਰਵਿਖੇ ਬਡੀਖੁਸ਼ੀ ਵਧਾਈਹੋਤੀਭਈ ॥ ਦੋਃ—ਉਭੇ ਰੂਪਕੋ ਬੰਧ ਕਾਟੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵਜੂ ॥
ਕਰਤ ਪ੍ਰਭੂਸੇ ਸੰਧਤਾਹਿ ਨਮੋ ਭਗਵੰਤਕੋ ॥ ਓਂਤਤਸਤ
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇਚਤੁਰਥਸੰਃਬਾਬੇਖੇਮਸਿੰਘਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਪਾਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗਵਰਨਨੰਨਾਮਦੁਤਯੋਅਧਜਾਏਸਮਾਪਤੰ॥

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਹਰਾ—ਸਿੱਖਨ ਹਿਤ ਉਪਦੇਸਬੇ ਲੀਲਾਵਿਗ੍ਰਹਧਾਰ ॥
ਨਿਰਪੇਖਜਕ ਨਿਰਭੈ ਸੁਭਗ ਚਿਦਬਪੁ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ॥ ੧ ॥

ਅਥਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਃ—ਸਿੰਘਾਵਲੋਕਨ ਨਜਾਯਸੇ ਪੁਨਾ ਪੂਰਬ ਕਥਾਕਾ ਸਮਰਣ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਬਰਸੀਣੀ ਕੇਯਗਕੇਸ ਮੇ ਮੈ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਪੁਰਦ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਔ ਗੋਰੜਿਆਂ ਕਾ ਇਲਾਕਾ ਥਾ ਏਹ ਬਕਸ਼ੀ ਜੀ ਭੀ ਸੇਵਾ ਮੇਹਾਜਰਥੇ ਤਥਾ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਤੇ ਚਤੁਰਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲਾ ਯਗ ਕੀ ਸੇਵਾਮੈ ਏਹਭੀ ਦੋਨਹਾਜਰ ਥੇ॥ ਤਬ ਸਾਢੇਚਾਰ ਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਡਾਉਤਸਵ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹਜਾਰੋਂਲਾਖੋਂ ਸਾਧੂਸੰਤਸਿਖਸੰਗਤਾਂ ਗਰੀਬਗੁਰਬਾ ਏਕਤ੍ਰਹੂਏ ਥੇ॥ ਬਿਦਾਸਮੇ ਲੋਈ ਕੀਇਛਾਵਾਲੇਕੋਲੋਈ ਚਾਦਰਕੀਇਛਾਵਾਲੇਕੋਚਾਦਰਜੋੜੇਕੀਇਛਾਵਾਲੇਜੋੜਾ ਰੋਕਕੀਇ ਛਾ ਵਾਲੇਕੋਰੋਕਦੇਤੇਭਏ ਸਾਢੇਚਾਰਮਾਸਪ੍ਰਯੰਤ ਬਡੇਆਨੰਦਪੂਰਬਿਕ ਮੇਲਾਥਿਰਰਹਜਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਡੇਆਨੰਦਪੂਰਬਕ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੀ ਬਰਸੀਣੀਕਾਮੇਲਾਕਰਕੇ ਕੁ ਰੀਸੇ ਸਾਹਿਬ ਵਿਦਾਹੋਕੇ ਭਾਈਲਾਇਕਸਿੰਘਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਤਰਕਪੜੀਕੋ ਗੁਰੂਜੀ ਆਏ ॥ ਤਹਾਂਸੰਤਲਾਇਕਸਿੰਘਜੀ ਸੰਤਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਿਖਜਥੇ॥ ਸੋ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰਧਾ ਨਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇਮਸਤਲੋਕਹੋਤੇਭਏਹੈਂ ਅਪਨੇਆਤਮਾਕੀਖੁਦ ਮਸਤੀਕਰਕੇ ਮਸਤ ਰਹ ਤੇਥੇ ॥ ਸਦਾਹੀਮਸਤਾਨੇਹੂਏ੨ਮੈਖੁਦਖੁਦਾਵੋਮੈਖੁਦਖੁਦਾਐਸੇ੨ਬਚਨ ਕਰਤੇਰਹਤੇਥੇ ॥ ਪੋਠਵਾਰੀਪਹਰਾਵਾ ਬਡਾਜਾਮਾਤੇਸੁਥਣਰਖਤੇਥੇ ਗ੍ਰਹਸਤੋਵਾਲਾਸ੍ਵਾਗਰਖਤੇਥੇ ਜਿਸਸੇ ਸਾ ਧੂ ਕੋਈ ਨ ਜਾਨੇਜਬਕਬੀਬਾਹਰਕੁਟੀਆਸੇਨਿਕਸਤੇਥੇ ਬਨਕੀਓਰਚਲੇਜਾਤੇਥੇ ਏਹੀ ਬਚਨਕਰਤੇਹੂਏ ॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਬਾਹਰਜਾਤੇਥੇ ਕਪੜੇਜਾਮਾਆਦਿਕ ਸੰਕੋਚ ਕੇ ਹਾਥੋਮੈਪਕੜਕੇ ਚਲਤੇਥੇ ਜੈਸੇਬਰਖਾਮੈਕੀਚਕੀਛੀਟਪਰਨੇਕੇਭੈਸੇਪੁਰੂਖਬਸਤ੍ਰ ਸੰਕੋਚਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਲੇ ਤੈਸੇਚਲਤੇਹੋਤੋਥੇ ॥ ਤਬਏਕਦਿਨਬਸਤ੍ ਸੰਕੋਚਕੀਏਹੂਏਬਨਕੀ ਓਰ ਚਲੇਜਾਤੇ ਥੇ।ਉਨਕੀਓਰਏਕਨਿਹੰਗਾਸਿੰਘਨੇਦੇਖਕੇਗਾਹਲਦੇਕੇਕਹਜਾਕੇਦੇਖੁ ਯੋਨਿਰਮਲਾ ਕੈਸੇ ਬਸਤ੍ਰਇਕਠੇਕਰਕੇਚਲਤਾਹੈਜੈਸੇਕੋ ਈਚਿਕੜਸੇਡਰਕੇਕਪੜੇਇਕਠੇਕਰਕੇ ਭੁਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇ ਸੰਤਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ' ਚਲਵੇਚਲਨਿਹੰਗਾ' ਜੇਅਸਾਂਦਾ ਕਪੜਾ ਝਾੜ ਲੀਲਗਾਜਾਵੇ ਤਾਂ ਝਾੜਹੀਮਸਤਹੋਜਾਵੇਗਾ ॥ ਫਿਰਨਿਹੰਗਾਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਦੇ ਖੋ ਕੇਨਿਰਮਲਾਕਿਤਨੇਮਕਰ ਕਰਦਾਹੈ ਕਦੀਮਸਤਾਨਜਾਂਕੇ ਕਪੜੇਛੁਹਣੇਸੇ ਝਾੜਭੀ ਮ ਸਤ ਹੂਏਕਿਸੇਨੇਦੇਖੇਹੈਂ ਲੈਖਾਂਏਹੁਏਡਾਹੀਕਰਾਮਾਤੀ ਆਇਉਤਰਿਆਹੈ ॥ ਜੇਤੂੰਏਡਾ ਕ ਰਾਮਾਤੀਹੈ ਤਾਂਮੇਰੇਇਸਸਲੋਤਰਸਿੰਘਨੂੰਅਪਨੇਅੰਦਰਖੇਦਾਪਲਾਛੁਹਾਇਦੇਦੇਖਾਂਸੈ ਮਸਤ ਹੋਜਾਤਾਹਾਂ ॥ ਦੇਖੋਲੈਹਣੇਦੇਣੇਕਾ ਨਿਮਿਤਕੈਸਾਪ੍ਰਬਲਹੈ ਅਬਤਿਸਨਿਹੰਗਾਸਿੰਘਕੇਉਤਮ ਭਾਰੀਸੇਸੰਤਹੁਕਾਭੀ ਮਨਪ੍ਰੇਰਜਾਜਾਤਾਭਯਾ ਤਿਸਨਿਹੰਗਾਸਿੰਘਕੇ ਕਿਸੀ ਉਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕੇ ਵਸਸੇ ਸੰਤਸ੍ਰੀਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਨੇਕਿੰਚਤਹਸਕੇਬਚਨਕੀਆਕਿ ਲੈਰੇਤੂੰਕਜਾਕਹੇਂਗਾ ਕੇ ਮੈਸੰਤਾਂਤੇਮਥੇਲਾਗਕੇ ਫਿਰਭੀਜਨਮਮਰਣਕਾਹੀਅਧਿਕਾਰੀਰਹਜਾ॥ਐਸਾਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਨੇ ਤਿਸਨਿਹੰਗਾਸਿੰਘਕੇਦੰਡੇਸਾਥਅਪਨੇਜਾਮੇਕਾਪਲਾਛੁਹਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇਲੈਵੋਤੂੰਅਬਨਿਹੰਗਸਬਦਕਾਵਾਚਜਹੂਆਹੈ।ਸੰਤਹੁਕੇਜਾਮੇਕਾਪਲਾਨਿਹੰਗਾਸਿੰਘਕੇ ਡੰਡੇਸਾਥਸਪਰਸਹੂਆਤਬਤਾਤਕਾਲਹੀਪਰਮਾਨੰਦਕੀਰਿਦੇਮੈਝਾਕੀਲਾਗਨੇਸੇ ਆਨੰਦਕੇ ਬਹੁਲਤਾਕੋਨ ਸਹਤਾਹੂਆਵਹੁਨਿਹੰਗਾਸਿੰਘਮੂਰਛਾਖਾਇਕੇਪ੍ਰਿਥਵੀਪੈ ਗਿਰਪਰਤਾਭਯਾ॥ ਸੰਤਤਿਸਕੇਦੰਡੇਕੇਅਪਨਾਪਲੂਛੁਹਾਇਕੇਬਨਕੀਓਰਚਲੇਜਾਤੇਭਏ।ਜੈਸੇਕੋਈਅਵਲ ਦਰਜੇ ਕੀਮਦਰਾਪਾਨਕਰਕੇਗਿਰਜਾਵੇਤਦਵਤਤੀਨਦਿਨਤੀਨਰਾਤ੍ਰੀਪ੍ਰਯੰਤਮਸਤਾਨਾ ਹੂਆ ੨ ਤਹਾਝਾੜਕੇਪਾਸਜੀਪਰਾ ਰਹਯਾ॥ਜਬ ਜਾਗਯਾਤਬਭੀ ਨਾਤੋਉਸਕੋ ਕੁਛ ਸੰਸਾਰਕੀਖ ।ਰ ਨਾ ਕੁਛ ਸਰੀਰਕੀਖਬਰਤਿਸਕੋ ਰਹੀ ॥ ਜੈਸੇਅਪਨੀ ਸਕ੍ਰੀਸੇਆਧਿਕ ਕੋਈਸੁਰਾ ਪਾਨਕ ਰਲੇਵੈਤਬਅਤਜੰਤਘੂਰਮਜੈਸੋਹੋਜਾਤੋਹੈ ਤੈਸੇਵਹੁਘੂਰਮਹੋਜਾਤਾਭਯਾ॥ਕਹੂੰਗਈਪਾਗ ਔ ਕਹੂੰਗਏਕ੍ਰੂਪਾਨਚਕ੍ਰਦਮਾਲਾਕਹੂੰਗਾਜਾਸਲੋਤ੍ ਪਰਮਾਨੰਦਮੈਮਗਨਹੂਏਕੋਕੁਛਭੀ ਖਬਰ ਨ ਰਹਜਾਤੀ ਭਈਜਬ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਤਿਸ ਨਿਹੰਗਾ ਸਿੰਘਨੇ ਕੁਛਕ ਸੰਗਾਜਾ ਪਾਈ ਸਨੀਰ ਕੀਸੁਰਤਹੂਈਤਬਉਸੀਵਕਤਸ੍ਰੀਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਭੀਤਿਸੀਮਾਰਗਸੇਆਇਨਿਕੇਸੋਜਬ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਕੋਅਪਨੇਡੇਰੇਕੋਉਸਨੇਆਤੇਦੇਖਾਤਬ ਤਿਨਕੇਪੀਛੇ੨ ਨਿਹੰਗਾਸਿੰਘਭੀ ਚਲੇ ਆਏ ॥ ਸੰਤਤਾਂਅਪਨੀਕੁਟੀਆਮੈਜਾਇਵੜੇਔਨਿਹੰਗਾਸਿੰਘਕੁਟੀਆਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇਆਰੋ ਜਾਇ ਬੈਠਜਾ ਭੁਯਾ॥ਸੰਤਾਂਨੇ ਉਸਕਾ ਨਿਰਾਦਰਭੀ ਬਹੁਤਹੀ ਕੀਆ ਬਹੁਤਹੀ ਝਿੜਕਜਾ ਜਾਹੁ ਰੇ ਹਮਾਰੇ ਨੇੜੇਂ ਕੇ ਆਗੋਸੇ ਦੂਰਹੋਜਾਇ ॥ ਪਰ ਤਥਾਪੀ ਨਿਹੰਗਾਸਿੰਘਨੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਪੀਛਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨ ਤਜਾਗਜਾ ॥ ਯਾਹੀਤੇਵੁਹਸਦਗਤੀਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਤਾਭਯਾ ਸੰਤਜਨਾਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਿਸ੍ਟਿ ਸੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨੀਕੀਦ੍ਿਸ੍ਟੀ ਅੰਮ੍ਿਤ ਬਰਸੀ ਦੇਖਮਹਾਪਤਿਤਕੋਭੇ ਛਿਨਮਾਤ੍ਰਮੈ ਅਮਰ ਜਨ ਮ ਮਰਨਸੇਰਹਤ ਕਰਦੇਤਭਏ ਸੋ ਐਸੀਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇਸ੍ਰੀਪ੍ਰਧਾਨ। ਸਿੰਘਜੀਥੇ ॥ਦੰਡੇ ਸੇ ਜਿਨਕਾ ਪਲ੍ਲੂਮਾਤ੍ਰ ਸਪਰਸਹੋਣੇਸੇ ਬਿਨਾਉਪਦੇਸ਼ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਮਹਾ ਅਸਰਧਕ ਮਹਾ ਕੁਟਿਲਕੋ ਭੀਕ੍ਿਤਕ੍ਿਤਕਰਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬਜੌਨਸੇਜਿਗਜ਼ਾਸੁਜਨਉਨਮਹਾਤਮਾਕੀ ਸੇਵਾਕਰਤੇਹੈਸ਼੍ਰਧਾਕਰਕੇਸਤਸੰਗਕਰਤੇਹੈਦਰਸ਼ਨਕਰਤੇਹੈਅੰਮ੍ਤਬਚਨ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸੁਨਤੇ ਹੈਵਹੁਲੋਕਮੁਕਤਕੇ ਪ੍ਾਪਤਹੋਵੈਗੇ ਏਹਕਜ਼ਾਕਹਨੇਹੈਂਵਹਸੰਤਜਨੋ ਕੇਭਗਤਮੁਕ੍ਤਰੂਪਹੀਹੈ ॥ ਜੋ ਅਸਲ ਸਤਸੰਗੀਹੈਂਵਹੁ ਤੋਨ ਸ੍ਵਰਗਲੋਕਕੇਸੁਖਕੀ ਇਛਾਕਰਤੇਹੈ ਨ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕਕੇ ਸੁਖੋਕੀ ਨ ਵਿਸ੍ਨੂਲੋਕਕੇਸੁਖੋਂ ਕੀਇਛਾਕਰਤੇਹੈਂ ॥ਕਾਹੇਤੇਜੋਆਨੰਦਸੰਤਹੁਕੇਸਤਸੰਗਮੈਹੈ ਸੋ ਐਸਾਆਨੰਦਬ੍ਰਹਮਾਦੀਲੋਕਮੈਨਹੀਹੈਆਦਿਪਦਸੇਸਿਵਲੋਕਕਾਭੀਗ੍ਰਹਣਕਰਲੇਨਾਇਸੀ ਪਰਗੁਰੂਜੀਕਾਭੀਵਚਨਹੈ ॥ ਸਾਧਕੈਸੰਗਨਾਹੀਕਿਛਘਾਲ ॥ ਦਰਸਨ ਭੇਟਤਹੋਤਨਿਹਾਲ॥ ਸਾਧੁਸੰਗਪ੍ਰਭੂ ਦੇਹਨਿਵਾਸ।ਸਰਬਸੁਖਗੁਰੂਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਾਸ ਇਤਜ਼ਾਦਿਸਤ ਸੰਗਤ ਸੁਖ ਪਲ ਕਜੋਮੁਕ ਸੁਤਿਨਤਾਸਸਮਾਨ। ਸੁਖਬ੍ਰਹਮਾਇਦ੍ਾਦਿਭੂ ਨਿਪਟਅਲਪਏਹਜਾਨ॥ਮੁਕਤੀਕਾ ਸੁਖਭੀਸਤ ਸੰਕੇ ਸੁਖਕੀਸਮਤਾਨਹੀਕਰਸਕਤੇਹੈਤ ਬ ਬ੍ਰਹਮਾਦੀਲੋਕੋਂਕੇਸੰਸੁਖਕੈਸੇਸੰਤਾਂਕੇ ਗਕੇ ਸੁਸਮਤਾਕਰਸਕਤੇਹੈ॥ ਸ੍ਰੁਤਿਸਿਮ੍ਰੁਤਿਸ੍ਰੀਮੁਖਕਹਜੋ ਸਤ ਸੰਗਜਗਾਸਾਰਾਬਲਾਤਮਿਟਾਵੈ ਵਿਖਮਤਾਦਰਸਾਵੈ ਸੁਵਿਚਾਰ। ਸ੍ਰੁਤਿਵੇਦ। ਸਿਮ੍ਰੁਤਿਮਨੁਆਦੀਸ੍ਰੀਮੁਖ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨਜੀ ਆਪਨੇਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇਐਸੇਵਚਨੋਂਕਹੇਜੋਜਗਤ ਵਿਖੇਸਰਬਸਾਰਨਾਕਾਸਾਧਸਾਰਸਤ ਸੰਗਹੈ ਔਰ ਕੁਛਨਹੀਹੈ।ਕਾਹੇਤੇਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇਵਿਖਮਤਾਅਪਦਾਕੋਮਿਟਾਇਕੇਆਪਨੇਆਤਮਾ ਕਾ ਵਿਚਾਰਵਿਵੇਕਦਿਖਾਇਕੇ ਆਤਮਾਕਾਦਰਸਨ ਕਰਾਇਦੇਤੋਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਅਤਮਾਗਜ਼ਾਨਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀਕਾ ਸਰਬਸਾਧਨੋਕਾਸਿਰੋਮਣੀਏਕਸਤਸੰਗਤਹੀਪਰਮਸਾਧਨਹੈ॥ਪ੍ਰਸੰਗਾਮੈ ਕਜ਼ਾ ਆਯਾਜੋਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਸਮ੍ਰਥ ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਅਵਧੂਤ ਸੰਤਹੋਤੇਭਏਹੈਂ ਕਥ ਲਖ ਜਿਨ ਕੇਏਕਸਮਾਨਹੈ ਮਹਾਪੁਨਜ਼ਰੂਪਜਿਨਕਾਦਰਸ਼ਨਹੈਲੋਕਵੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕਾਦੰਡਜਿਨਕੇਊਪਰ ਨਹੀਹੈ ॥ ਬਡੇਅਚਾਹਹੈ ਰਿਧਿਸਿਧਿਜਿਨਕੇਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜੇ ਹਾਜਰਰਹਤਜਾਂ ਹੈਂ॥ ਵਹ ਸ੍ਰੂਪ ਜਿਸਕੋਦੇਵੇਹੈ ਸੋਤਾਤਕਾਲਪੂਰਨਹੋਜਾਵੇਹੈ ॥ ਐਸੇਸ੍ਰੀਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਕੀ ਗਦੀਪੈਥਿਤ ਸੰਤਲਾਇਕਸਿੰਘਜੀਥੇ॥ਲਾਇਕਕਹਤੇਹੈਂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਮੈਜੋਗਕੋਸੋ ਬਡੇਜੋਗਮੂਰਤੀਥੇਅਪਨਾ ਨਾਮਉਨਹੁਨੇਸਾਰਥਕ ਕੀਆਹੂਆਥਾ ॥ ਆਏਗਏਸੰਤਕੀਤਨਮਨਕਰਕੇ ਬਡੀਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜਬ ੨ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰੀਜੀ ਅਪਨੇਗੁਰੂਭ੍ਰਾਗਸਿੰਘਕਾ ਦਰਸਨਕਰਨੇਕੋ ਆਤੇਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬ੨ਤਰਕਪਛੀਮੈ ਸੰਤਲਾਯਕਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸਛਰਕਪੜੀ ਮੈ ਉਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔਸ੍ਰੀਲਾਯਕਸਿੰਘਜੀਭੀ ਤਨਮਨਧਨਸੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾਕੀਆਕਰਤੇਥੇ ॥ ਥੇਤੇਸਰਬਸੰਤਸੇਵੀ ਪਰੰਤੂਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀ ਮੂਰਤੀਉਪੰਤਾ ਆਸਕ ਹੁਏਰਥੇ ॥ ਕੁਰੀਸੇ ਉਨਸੰਤਲਾਇਕਸਿੰਘਜੀਕੇਪਾਸ ਜਬਆਇ ਤਬਮਾਤਾਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈਨੇ ਅਪਨੇ ਪੌਤ੍ਰ ਠਾਕਰਸਿੰਘਕੇ ਹਥਕਹਭੇਜਜਾਕੇ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਆਪਨੇ ਬਚਨਕੀਆਥਾ ਅਸਕੁਰੀ ਸਾਹਿਬਸੇ ਠਾਕੁਰਾਂਕਾ ਯਗਕਰਕੇ ਮਲਕਪੁਰਕੇਰਸਤੇਆਵਾਂਗੇ ॥ ਏਹਮਹਾਰਜੀ ਕਜਾਜੋ ਅਪਨੇਬਚਨਕਾ ਆਪਹੀਕਿਉਭੰਗਾਕੀਆ ਗਿਰਿਬਸਧਾਕਰਪਵਨਜਾਏਗੋ ਇਕਸਾਧ ਬਚਨ ਅਟਲਾਧਾ ॥ ਜਦਬਖਸੀ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਮੇ ਭੇਟਆਗੇਰਖਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਦਰਸਨ ਕਰਕੇਮਥਾਟੇਕਜਾ ॥ ਸਾਹਿਬਕੀ ਆਗਜਾਪਾਇਕੇ ਸਮੀਪਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ ਪੁਨਾ ਅਪਨੀ ਦਾਦੀਕੀਓਰਸੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਮਥਾਟੇਕਕੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਪਨੀਵਾਦੀਕੀਕਹੀਹੁਈ ਅਰਜਕਰਤਾਭਯਾ ਤਬਸੁਣਕੇਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਮਾਤਾਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈਕੋ ਕਹਨਾ ਹ ਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਕੇਤੁਸਾਡੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਅਸਤੁਸਾਡੇਰਿਦੇਮੈਵਸਨੇਹਾਂ ਤੁਸਾਡਾਪ੍ਰੇਮਸਾਨੂਭੁਲਦਾ ਨਹੀਹੈ ਅਸਤੁਸਾਡੇਪਾਸਹੀਹਾ ॥ ਸੰਤਾਂਕਾਦਰਸਨਭੀਅਤਿਦੁਰਲਭਹੈ ਤਿਸਮੈਭੀਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਲਾਇਕਸਿੰਘਜੀ ਯੇ ਜੀਵਨਮੁਕਤਪੁਰਖਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇਅਪਨੈ ਬਚਨਕਾਭੰਗ ਦੋਸਕਰਨਹੀਹੋਤੋਹੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਪਰਮਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨਸੰਤ ਲਾਇਕਸਿੰਘਜੀਕੇਪਾਸ ਕੋਈਦਿਨਰਹੇ ਦਰਸਨਪਰਸਨਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸੰਤਾਂਪਾਸੋਂਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਤਰਕਪੜੀਸੇਕੂਚਕਰਕੇ ਪਾਲੀਕੋਆਏ ॥ ਬਸਾਲਜੋਬੰਦੇਆਏ ਬੰਦਜੋਂਮੁਖੋਸੁਖੋਸੇ ਦੌਰਤਾਲਜੇ ਤੁਰਨੇਲਗੇਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਖਸੀਠਾਕਰਸਿੰਘਸੇਪੁਛਜਾ ਕੇ ਕਿਉਪੁਤ੍ਰਤੂੰਹਮਾਰੇ ਪਾ ਸ ਰਹੇਗਾਕੇਅਪਨੇਢਾਪਕੇ ਸਾਥਮਲਕਪੁਰਕੋਜਾਵੇਂਗਾ ॥ ਤਬਠਾਕਰਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਸਾ ਹਿਬਜੀ ਮੈਤਾਂ ਆਪਕੇਚਰਣੋਂਕੇ ਹਜੂਰਹੀਰਹੂਗਾ ॥ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਚਲਬੇਟਾਤੂੰ ਅਸਾ ਡੇ ਸਾਥਹੀਰਹੋਜੋਤੂੰਹਮਾਰੇਪਾਸਰਹੇਗਾਫਿਰਸਰਕਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇਪੁਤ੍ਰਪਸਤੇਤੇਰਾ ਬਡਾ ਮੁਰਾਤਬਾਕਰਾਏਦੇਵਾਂਗੇ ਤਬਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਜੋਇਸਨਿਕੇਕੋਆਪਸਾਥ ਲੈਜਾਵਹੁਗੇਤਬਹਮਾੜਾ ਕੇਹਾਲਹੋਸੀ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਇਸਨਿਕੇਸੇਹੀ ਪੂਛੋ ਜਬਨਿਕੇਸੇਪੁਛਾਤਬਤਿਸਨੇਕਹਜਾ ਮੈਤਾਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾ ਸਹੀ ਰਹੂਗਾ ਤਬਬਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਅਛਾਗੁਰੂਜੀਜੋਆਪਕੀ ਰਜਾਇ ॥ ਐਸੈਦੇਨਤਾਕੇ ਬਚਨਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੇਸੁਣਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਠਾਕਰਸਿੰਘਨਿਕੇਕੋਤੇਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘ ਕੋ ਸਿਰੋਪਾਉਦੇਕੇਬਡੇਮੋਲਵਾਲਾ ਦੋਨੋ ਛਾਪ ਬੇਟੇਕੋਤੋਚ ਦੇਤੇਭਏਦੌਰਤਾਲੇਸੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਨਿਕਾਠਾਕਰਸਿੰਘ ਸੁਖੋਪ੍ਰਯੰਤਰੋਵਤਾ ਹੀਚਲਾਆਯਾ ॥ ਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇਬਿਹਬਲਹੂਆ ॥ ੨ ॥ ਪੁਨਾ ਕੋਈਦਿਨਪੀਛੇਗੁਰੂਜੀਅਪਨੇਡੇਰੇਨੌਰੰਗਾਵਾਦਮੈਆਇਬਿਰਾਜੇ ॥ ਤੇ ਇਧਰੇਕੋਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਾਜੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੂੰ ਸੋ ਫਹਰੀਭੇਜਕੇ ॥ ਫੇਰ ਰਾਜੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਸੋ ਪਿਠੂ ਘਿਓ ਖੰਡ ਪਹਾੜੀ ਸੁੰਦਰ ਚਾਵਲਾਂ ਕਾ ਆਪਰਾਜਾ ਪ੍ਰਸਾਦਨੂੰ ਪਏ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋ ਭਾਭਯਾ ॥ ਤੇ ਇਧਰ ਕੋਈ ਨਿਮਿਤਸੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਾਲੇ ਧਮਜਾਲਪਿੰਡਪਰ ਚਢਕੇ ਆਗਏ ਤਬ ਆਪਸਮੇ ਉਨਕੀ ਖਤਪਟੀ ਹੋਕੇ ਬੰਦੂਕ ਚਲਪੜੀ ॥ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਾਲੇ ਜੋਂਕ ਪਾਂਚ ਆਦਮੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ॥ ਸਰਕਾਰ ਲਾਹੌਰ ਜੀਤਸਿੰਘ ਪਾਸ ਖਬਰ ਪਹੁਚੀ ਪਾਂਚੋ ਖੂਨੋਂ ਕੀ ॥ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘਕੇ ਆਦਮੀ ਪਾਂਚ ਖੂਨ ਕਰਦੀਏ ਹੈ ਸਰਕਾਰਨੇ ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰੇ ਹੀ ਹੁਕਮ ਦੇਦੀਆ ਕੇ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਪਾਂਚ ਖੂਨ ਦਾ ਪਾਂਚ ਹਜਾਰ ਰੁਪਯਾ ਲੀਆ ਜਾਵੇ ॥ ਐਸਾ ਪਰਵਾਨਾ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਭੇਜਾ ਗਯਾ ॥ ਆ ਓਰ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੁਲਮੀ ਕਰਕੇ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘਕੋ ਬਾਂਧ ਕਰਕੇ ਬੀਮ ਹਜਾਰ ਰੁਪਯਾ ਲੈ ਲੀਆ ॥ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਤੈ ਓਰ ਲਿਆਂਕੇ ਇਲਾਕੇ ਪਰ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੀ ਕਮਾਨ ਥੀ ॥ ਆ ਓਤਿਸਨੇ ਅਪਨੀ ਤਰਫ ਸੇ ਕਾਰਦਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਪਰ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘਕੋ ਛੋਡ ਜਾ ਹੁਆ ਥਾ ਤ ਬ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਔਰ ਕੁਛ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਨਹੀ ਮਾਨਜਾ ਤੇ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘਕੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਥ ਨਹੀ ਤੋਰਿਆ ਬਸ ਓਹੀ ਅਸਾਂ ਕੀ ਵਟਾਲ ਗਾਹੈ ॥ ਫਿਰ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘਨੇ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹੇ ਪਤ੍ਰ ਤੇਰੇ ਨਿਮਿਤ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਸਾਂ ਕੀ ਵਟਾਲ ਗਾਹੈ ਸੋ ਅਬ ਤੂੰ ਜਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਬਖਸਾਇ ਲੇ ਸੋ ਸੇ ਕਹਕੇ ਬਖਸੀ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਓਰ ਭੇਜ ਦੀਆ ॥ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਭੀ ਜੰਮੂ ਕੋ ਚਲਾ ਗਯਾ ॥ ਇਧਰ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਕੇ ਪਾਸ ਆਯਾ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਮੈ ਤਬ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘਕੇ ਸਾਥ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਆਦਮੀ ਤੇ ਘੋੜਾ ਏਕ ਖਚਰ ਸਾਥ ਥੇ ॥ ਇਸ ਕੇ ਚਾਚੇ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਬਖਸੀ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਆ ਓਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਥਾ ॥ ਜਬ ਆਇਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਵੇ ਕਵਨ ਹੈ ॥ ਤਾ ਨੰਦ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਜੀ ਆਪਕਾ ਦਾਸ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕੁਛਕ ਤੇਜ ਯੁਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿਉ ਵੇ ਹੁਣ ਤੈਨੂੰ ਕਿਉਨਾ ਬਾਪਨੇ ਰਖਲੀਆ ਫਿਰ ਇਥੇ ਹੀ ਆਇ ਜਾਯਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘ ਹਟਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪਲਕ ਪੀਛੇ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘਨੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਮੈ ਮੇਰਾ ਕਜਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਆਪ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬ ਘਟਾਂ ਕੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੋ ਮੇਰਾ ਮਨ ਤਾਂ ਆਪ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਹਜੂਰ ਹੀ ਰਹਣੇ ਕੋ ਥਾ ਆਪ ਸੇ ਵਿਛੜ ਕੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਮੁਖੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰੋਤਾ ਹੀ ਚਲਾ ਗਯਾ ਥਾ ॥ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਜਾਨ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕ ਨਾ ਪੁਤ੍ਰ ਤੇਰਾ ਕੁਛ ਅਪ੍ਰਾਧ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘਕਾ ਸਿਰ ਚੁਮ ਕੇ ਦਿਲਾਸਾ ਦਿਤਾ ਪੁਨਾ ਬਖਸੀ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੁਆ ਕੇ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘਕਾ ਡੇਰਾ ਕਰਾ ਦਿਓ ਤਬ ਤਿਸਨੇ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘਕਾ ਡੇਰਾ ਕਰਾ ਇਕੇ ਅੰਨ ਮਿਠਾ ਸ ਰਦਾਈ ਦੂਧ ਆਦਿਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੇਵਾਵਾਸਤੇਜੈਸੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇਹੁਕਮ ਦੀਆਤੈਸੇਹੀ ਕਰਤਾਭਯਾ ਕਿਤਨੇਕਦਿਨਜਬ ਬੀਤੇ ਤਬਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇਗਰੋਗੂਏਸੇ ਅਪਨੀਮਾਤਾਕੋ ਬੁਲਾਯਾਬਡੇਆਦਰਸਤਕਾਰਸੇਅਸਵਾਰੀ ਭੇਜਕੇ ॥ ਝੁਬਾਨਬਡੇਸੁੰਦਰ ਮੈ ਬੈਠਕੇਮਾਤਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਆਵਤੀਭਈ॥ਅੰਦਰਲੇਡੇਰੇ ਪਕੀਧਰਮਸਾਲਸੈਉਤ੍ਰਕੀਕੌਣਕੇਚੌਬਾਰੇਸੈਮਾਤਾਕੋ ਉਤਾਰਤੇਭਏ॥ਤਬਛੋਟਾ ਲੈਕੇ ਆਪ ਮਾਤਾਜੀਕੇਦਰਸਨਵਾਸਤੇਆਵਤੇਭਏ॥ਬਖਸੀਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕਹਤਾਹੈਕੇਉਸਸਮੇਸੈਗੁਰੂਜੀ ਕੇਸਾਥਥਾ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਮਾਤਾਕੇਆਗੇਭੇਟਾਰਖਕੇਮਾਤਾਕੇਚਰਣਕਮਲੋਪਰਮਥਾਟੇਕਤੇਭ ਏ॥ਤਬਮਾਤਾਜੀਨੇਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਕੋਆਸੀਰਵਾਦਦੀਆਔਮਾਤਾਜੀਨੇ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਕੀਬਡੀਬਿ ਭੂਤੀ ਦੇਖਕੇਬਡੀਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੀਭਈ ਅਪਨੇਧੰਨਭਾਗਜਾਨਤੀਭਈ॥ਹੇਪੁਤ੍ਰਤੇਰੀਬਡੀ ਆਯੂ ਹੋਵੇਤੈਨੇਮੁਝਕੋ ਸਪੂਤੀ ਸੰਸਾਰਮੇਪ੍ਰਗਟਕੀਆਹੈ॥ਸਭੀਲੋਕਐਸੇ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਧੰਨਜ ਵਹੁ ਜਨਨੀਹੈ ਜਿਸਕੀਕੁਖਸੇ ਐਸੇਸਤਪੁਰਖੋਂਨੇਜਨਮਲੀਆਹੈ॥ ਤਬਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹੇਮਾਤਾਜੀਮੈ ਓਹੀਵੀਰਸਿੰਘ ਹਾ ਜਿਸਨੂੰਤੁਸਾਂ ਆਖਜਾਥਾਕੇ ਜਾਹੁਵੀਰਸਿੰਘਾ ਤੈਨੂੰਚਾਰੋ ਰਸਤੇ ਚਿਟੀਹੈਨੀ ॥ ਹੇਮਾਤਾਜੀਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇਸਾਨੂਭੀ ਸਤਗੁਰਾਂਨੇ ਕੰਠਸੇਲਗਾ ਇ ਲੀਆ ਹੈ॥ ਧਰਮਅਰਥਅਕਾਮਮੋਖਜ॥ ਅਥਵਾਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕਆਦਿਕਚਤੁਸ੍ਰਯ ਸਾ ਧਨ ਸੰਪਤੀਰੂਪਚਾਰੋਮਾਰਗਸੁਧ ਹਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏਹੈ ਯੇਹਸਭ ਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾ ਕਾਹੀ ਫਲਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਮਾਤਾਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੈਨੇ ਤਾ ਤੈਨੂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਹਜਾ ਥਾ ਜੋ ਤੈਨੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਭਜਨ ਕਰਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਕੀ ਤੈਨੂ ਝਾਕ ਨ ਰਹੇ ਅਤਿ ਦ੍ਰਿਢ ਹੋਕੇ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਓਰ ਤੇਰਾ ਚਿਤ ਲਾਗਾ ਰਹੇ॥ ਅਰ ਜੋ ਤੈਨੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕ- ਮਾਨਕੇ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਕੋ ਜੋ ਮੇਰੇ ਕੋ ਤਰਕਜਨਾਵਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਬੁਲਾਯਾ ਹਈ ॥ ਤਬਮੈਅਬਹੀਜਾਤੀਹਾਂ ਜਬਮੈਭੂਲਗਈਹਾਂਜੋ ਤੇਰੀਬੁਲਾਈ ਤੇਰੇਪਾਸਆਗਈਹਾਂ ਤੂੰ ਭੀ ਤੇਰੀਮਾਤਾਹਾਂਕੁਛਕਕੋਪਸਹਤਮਾਤਾਨੇਬਚਨਕਹੇ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕ ਰੀ ਨਹੀਮਾਤਾਜੀਹਮਨੇ ਆਪਕਾ ਬਚਨਅਪਨਾ ਪਰਮਹਿਤ ਰੂਪਸਮਝਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਆਪ ਤੇਜ ਹੋਕੇਐਸੇਬਚਨਕਰਤੇਹੋਤਬਕੈਸੇਹਮਇਤਨੀਬਡੀਪਦਵੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ॥ ਇਹਤੋ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਬਾਤਮੁਖਪਰਆਈਥੀ ਹਮਨੈਤੋਆਪਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਵਾਸਤੇ ਸੁਚਨਕਰਾਈਥੀ ॥ ਹਮਤਾਂਆਪਕੇਅਨੁਸਾਰੀਹਾ ॥ ਐਸੀਮਿਠੀਮਿਠੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇਬਚਨਕਹਸੁਣਕੇ ਵੇ ਬਾਤ ਭੁਲਾਇਦੇਤੇਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀਮਾਤਾਜੀਕੋਅਪਨੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸੋਂਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਕਰਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾਬਹੁਤਦਿਨਮਾਤਾਜੀਕੋ ਪਾਸਰਖਕੇਬਹੁਤਪ੍ਰਸੰਨਕਰਕੇ ਮਾਤਾਜੀਕੋ ਤੋਰਤੇ ਭਏ ਬਡਾ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਦੇਕੇ ਝੁਡਾਨਮੈਬੈਠਾਇਕੇਬਿਦਾਕਰਤੇ ਭਏ ਆਪਨੇ ਘਰਮੈ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਜਾਇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਨਾ ਗੁਰੂਜੀ ਮਾਤਾਕੋ ਵਿਦਾ ਕਰਕੇਆਪਮਾਝੈਦੇਸਕੀ ਸੈਲਕਰਣੇਕੋ ਅਸ੍ਵਾਰਹੋਕੇ ਚਲ ਦੇਤੇਭਏ ਪ੍ਰਥਮਅਚਲਵਟਾਲੇਕੋਆਏ ॥ ਤਹਾਂਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇਮੈਆਇਕੇਬਹੁਤਸਾ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕ ਰਾਤੇਭਏ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੇਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਾਆਗੇ ਚਲਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਜਿਸਨਗਰਮੈ ਗੁਰੂਜੀਆਵੈ ਦੂਸਰੇਨਗਰਕੇਲੋਗ ਆਪੋਅਪਨੇ ਨਗਰਮੈਲੈ ਜਾਣੇਕੇਵਾਸਤੇ ਅਗਾਰੋਕਕੇ ਬੈਠ ਰਹੈ ॥ ਬਡੀਸ੍ਧਾਕਰਕੇਦੂਸਰੇ ਨਗਰਵਾਲੇ ਦੂਸਰੇਨਗਰਵਾਲਜੋਂਸੇ ਬਲਾਤ੍ਕਾਰਸੇ ਲੈਜਾਵੈ ॥ ਔਜਿਸਨਗਰਮੈਕੋਈ ਸਰਦਾਰਅਥਵਾ ਜ਼ਰਨੈਲਕਰਨੇਲਨਹੋਵੇ ਤਬਉਨ ਕੀ ਆ ਇਸਤ੍ਰੀਜਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਆਰੋਲੇਨੇਵਾਸਤੇਆਵੈ ॥ ਕੈਸਜਾਂਵਹੁਸੁੰਦਰੀਆਂਹੈ ਮਾਨੋ ਸ੍ਵਰ ਗ ਕੀਆਂਅਪਸਰਾਹੈਂ ਮ੍ਰਿਗ ਨਾਵਕਜੈਸੇਸੁੰਦਰਮੀਨਔਮਮੋਲਜੋਜੈਸੇ ਚਪਲਜਿਨਕੇ ਨੇਤ੍ ਹੈਂ ਨਾਗਸੇ ਸਮਾਨ ਗਵਨਜਾਂ ਪਾਂਚ ੨ ਸੈਕਾ ਜਿਨਕਾ ਅਧੋਬਸਤ੍ ਹੈ ਸ੍ਵਰਣਕੇ ਚੂੜੇ ਅਰਕੋਪ੍ਯੰਤਜਿਨਕੇਹਾਥੋਂਵਿਖੇਪੜੇਹੂਏਹੈਂਔਰਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇਬਸਤ੍ਰਭੂਖਣਜਿਨੋਨੇ ਬਡੇ ਮੋਲਵਾਲੇਪਹਰੇ ਹੂਏਹੈਂ ਐਸਜਾਂ੨ ਦਿਬਇਸਤ੍ਰੀਆਂਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਅਡਦਲ ਮੈਂ ਚਲਤਜਾਂ ਹੈਂ ॥ ਸੋਅਤਿਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਅਪਨੇਅਪਨੇਨਗਰੋਮੈਲੈਜਾਤਜਾਂਹੈ ॥ ਜਿਸਕਿਸੀਕੋਭੂਤਪ੍ਰੇਤ ਲਾ ਗਾ ਹੋਵੇਸਾਧਾਹੋਵੇ ॥ ਜਬਉਸਕੋਡੇਰੇਕੇ ਸਨਮੁਖਕਰੈ ਤਬੀਭਾਗਜਾਵੇ ਕੋਈਭੂਤਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਸਭਾਕੇਬੀਚਆਇਕੇਭਾਗੇ ਕੋਈਅੰਗੂਠੇਕੀ ਮਛਲੀ ਦਬਾਨੇਸੇਚਿਚਜਾਏਕੇ ਭਾਗਜਾਵੇ ਜੇ ਅਵਰਕਿਸੀਉਪਾਇਸੇਨਭਾਗੇਤਬ ਕ੍ਰਿਪਾਲਸਿੰਘਨਾਗੇਕੋ ਹੁਕਮਹੋਣਾਕੇਲੈਆਉਭਾਈ ਨਾਗਾਯੇਐਸੇਨਹੀਜਾਤਾਹੈਬਿਨਾਜੂਤਜਾਂਕੀਮਾਰਖਾਏਇਸਕੋਜੂਤੇਖੁਬਪਾਂਚਸਾਤਬਲਕਰਕੇ ਲਗਾਇਦੇਵੈ ॥ ਬਕਰੇਕੀਖਾਲ ਕਾਏਕਸਵਾਹਾਥਕਾ ਬਡਾਭਾਰੀਜੂਤਾ ਬਨਵਾਯਾ ਹੂਆਥਾ॥ ਸੋਉਸੀਨਾਗੇਕੋਹੁਕਮਹੋਤਾਥਾ ਜੂਤੇਲਗਾਨੇਕਾ ॥ ਕੋਈਭੂਤਏਕਜੂਤਾਖਾਤਾਥਾ ਕੋਈ ਦੋ ਕੋ ਈ ਚਾਰਪਾਂਚਜੂਤੇਖਾਤਾਥਾ॥ ਫਿਰਭਾਗਜਾਤਾਥਾਔਰਕਸੂਰਵਾਲੇਕੋ ਭੀ ਇਸੀਜੂਤੇਸੇ ਮਾਰ ਕਰਾਤੇਥੇ ॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸਨੇ੨ਮਦ੍ ਦੇਸਕੀਸੈਰਕਰਤੇਹੂਏ ਬਿਚਰਤੇਭਏ ॥ ਏਕ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇਸਾਥਸੁਰੰਗਾਊਥੀ ਸੋਸਦਾਹੀਦੂਧ ਦੇਤੀਥੀ ਤਥਾਔਰਭੀਅਨੇਕ ਗਊਆਂ ਥੀਆਂ ਸੋਗਊਆਂ ਤੋਤਾਸਾਹਸੁਥਰੇਕੇਸਪੁਰਦਥੀਆਂ ॥ ਵਹੁਤੋਤਾਸਾਹੁਦੂਧ ਦੋਹਕੇਕਾਹੜਕੇ ਜਮਾ ਇਕੇ ਅਧਰਿੜਕਜਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਲਜਾਕੇ ਪਜਾਤਾਥਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮਆਸਾਕੀਵਾਰਕੀ ਥੋਕੀ ਭਾਈਬੁਲਾਕਾਸਿੰਘਕੀਹੋਤੀਥੀ॥ ਬਿਲਾਵਲਕੀਭਾਈਜਸਕੀਸਾਰੰਗਾਕੀਕੁਰੀਵਾਲੇਰਾਗਜਾ ਕੀ ਬੁਲੇਸਾਹ ਦੀਆਂ ਕਾਫੀਆਸੁਣਨਜਾ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਣਧਨੁਖਵਿਦਜਾਕਾਛੀਪਰਚਾ ਰਖ ਤੇ ਥੇ ॥ ਖਾਕਤੋਦਾਅਰਥਾਤਮਤੀਰੇਆਦਿਕਦੂਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂਤਿਸਕੋਬੇਧਤੇਥੇ ਰਖਾਇਕੇ ਤੀ ਰ ਭੀਚਲਾਤੇਚਲਾਵਤੇਥੇ ਸਿਖੇਸੇਸਬਜਰੰਗਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇਤੀਰਥੇ ॥ ਔਮਾਝੈਕੀਆਂ ਮਾਈ ਆਂ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੁੰਦਰਸ੍ਵਾਦੂਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇਕੇਲਜਾਜਾ ਕਰੈਥੀਆਂ ॥ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋਛਲਕਾਯਾਕਰੈ।ਏਕਸੇਏਕਆਗੇਪ੍ਰਸਾਦਲੈਕੇਦੌੜੇਕੇਮੈ ਨ ਪੀਛੇਰਹਜਾਵਾ ੨
ਐਸੇਚਿਤਮੈਰਖਕੇਬਡੀ ਜਲਤੀ ੨ ਆਵੈ ॥ ਪੁਨਾਏਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਬਹੁਤਸੇ ਸਿਖਹੁ
ਸਹਤ ਤੁਲੇਬਾਂਧਕੇਦਰਜਾਂਉਮੈ ਤਰਟੇਲਾਂਰੀਐਰਾਂਛਤੀਰੀਰਾਂਮੈ। ਜਬਨਦੀਕੈਪਾਰਕੇਤੀਰ
ਕੇਸਮੀਪਗਏ ਤਬਕਜਾਦੇਖਤੇਹੈ ਜੋ ਬਰੇਤੀਮੈਏਕਥਡਾਭਾਰੀਸੰਸਾਰਪੜਾਹੈ।ਤਬਸਿਖਾਂਨੇ
ਅਰਜਕਰੀਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਜੇਦੇਖੋਬਡਾਭਾਰੀਸੰਸਾਰਪੜਾਹੈ ਹੁਕਮਹੋਵੇਤਾਂਇਸਕੌਮਾਰੀਏ
ਬਚਨਹੂਆਕਿਇਸਕੋਨਹੀਮਾਰਣਾ ਇਤਨੇਮੈਵਹੁਸੰਸਾਰ ਮੁਖਪਸਾਰਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਨਮੁ
ਖ ਦੌੜਜਾ ॥ ਜਬਸਮੀਪਆਯਾ ਤਬਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਹਾਥਮੈਜਲਲੈਕੇ ਸੰਸਾਰਕੇਮੁਖਮੈ ਛਿ
ਟਾ ਮਾਰਜ ॥ ਛੀਟੇਕੇਮੁਖਮੈਪੜਨੇਸਾਥ ਤਾਤਕਾਲਹੀਸਰੀਰਛੋਡਕੇ ਜੈਸੇਸਰਪਕੁੰਜਕੇ ਛੋ
ਡ ਦੇਤੇਹੈਤਾਤਕਾਲਹੀ ਦਿਬਜਸਰੀਰਧਾਰਕੇਦਿਬ ਬਿਬਾਨਪੈਆਰੂਢਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ
ਉਸਤਤੀਕਰਕੇਵੈਕੁੰਠਗਾਮੀਹੋਤਾਭਜਾ ॥ ਤਬਸਿਖੋਨੇਪ੍ਰਸਨਕੀਆ ਹੇਭਗਵਨ ਯੇ ਕੌਨਥ
ਔਕਿਸਕਾਰਣਏਸੇ ਇਸਨੇਸੰਸਾਰਕਾ ਜਨਮਧਾਰਿਆਥਾ॥ਤਬ ਬਚਨਹੂਆਜਬਸੰਤ ਖੁਦਾ
ਸਿੰਘਜੀ ਮੁਲਤਾਨਸੇਆਵੇਗੇਉਨਸੇਤੁਮਨੇਪੂਛਣਾਓਹਤੁਮਕੋਸਭੀਕੁਛਬਤਾਵੈਗੇ ਜਬਸ੍ਰੀ
ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਮੁਲਤਾਨਸੇਆਏ ਅੰਦਰਬਾਗਕੇਜਬਡੇਰਾਲਗਾਯਾ।ਤਬਏਕਦਿਨ ਸਿਖਾਂਨੇ
ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਬਡੀਉਸਤੀਕਰਕੇਪੂਛਜਾ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਐਰਾਵਤੀਗੰਗਾਕੇ ਬਰੇਤੇਮੈ
ਏਤ ਸੰਸਾਰਕੋ ਦਰਸਨਦੇਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇਮੁਕਤਕੀਆਥਾਦਰਸਨਦੇਖਕੇਹੀਮੁਕਤ ਹੋਜਾਤਾ
ਭਯਾ ਵਹੁਕੌਨਥਾ ਕਿਸਪਾਪਸੇ ਸੰਸਾਰਕੀ ਯੋਨੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ
ਸਿੰਘੇ ਵਾਚ ॥ ਬਚਨਹੂਆ ਸੁਣੋ ਹੇਸਾਧਸੰਗਤ ਏਕ ਦਿਨ ਕਰਣਕਾਰਣ ਜਜੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਸਵਾਯਾਮਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹੀਤੇ ਇਸਨਾਨ ਅਰਥ ਐਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾਕੋ
ਚਲੇਜਾਤੇਥੇ ॥ ਉਨਦਿਨੋਮੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰਮੈ ਰਹਤੇਥੇ ਤਬਮਾਰਗਮੈਏਕਪੁਰਖ
ਸੋਯਹੂਆਊਚੇ੨ ਸ੍ਵਾਸਲੇਤਾਥਾ ॥ ਤਿਸਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਬਕਨਕੀ ਆਕੇ
ਗੋਬਿੰਦਭਜਨਕੇ ਸਮੇਮੈਯੇਸੋਰਹਜਾਹੈ ਕੈਸੇਸੰਸਾਰਕੀਤਰਾਂ ਸ੍ਵਾਸ ਲੇਤੋਹੈ ॥ ਜਬਦਿਨਚਢਜਾ
ਤਬਉਸਕੋਭੀਖ ਬਰਹੋਈ ਕੇਮੁਝਕੋਸੂਤੇਹੂਏਕੋਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀ ਸੰਸਾਰ ਯੋਨੀਕਾ
ਬਚਨਕਰਗਏਹੈਂ ਤਿਸਕੇਮਨਭੈ ਬਡਾਭੈਆਇਕੇ ਉਤਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ਆਇਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹ
ਜੂਰ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਆਪਕਾਬਚਨਅਮੋਘਹੈ ਇਸਨੋ ਮਿਥਜਾ
ਹੋਣਾਹੀਨਹੀਹੈਏਹਮੈਨੇਨਿਸਚੈਕਰਕੇਜਾਨਲੀਆਹੈਮੈ ਸੰਸਾਰਕੀਯੋਨੀਕੋਅਵਸਜਹੀਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਵੈਗਾ ॥ ਪਰੰਤੂਹੇਭਗਵਨਇਸਸ੍ਰਾਪਕਾਕਬੀਅੰਤਛੀਹੋਗਾਅਥਵਾਨਹੀਹੋਗਾ॥ਤਿਸਕੀ ਨਿ
ਮ੍ਰਤਾਪੂਰਬਿਕਬਾਨੀਸੁਣਕੇਸਾਹਿਬਪਰਮਦਯਾਲਹੋਸਾਤੇਭਏ॥ਹੇਸਿਖਜਬਹਮਜਿਮੀਦਾਰ
ਸਿਖਕੇਘਰਮੈਅਵਤਾਰ ਧਾਰੈਂਗੇ ਤਬਏਕਦਿਨਸਿਖੋਸਹਤ ਜਲਕ੍ਰੀੜਾਅਰਥਇਸਨਦੀਮੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਮਪ੍ਰਵੇਸਕਰੈਂਗੇ ॥ ਤਹਾਂਤੁੰਹਮਾਰਾ ਦਰਸ਼ਨਕਰਕੇ ਮੁਕਤਹੋਕੇਮੇਰੇ ਪਰਮਧਾਮ ਵੈਕੁੰਠਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇਂਗਾ ਜਾਹਿਰਤੁਝਕੇਜਨਮਨਹੀਹੋਗਾਫਿਰਤਿਸ ਸਿਖਨੇਪ੍ਰਸ਼ਨਕੀਆ ਹੇਭਰਾਵਨ ਇਸਤਾਮਸੀਯੋਨੀਮੈ ਮੁਝਕੋਕੈਸੇਖਬਰ ਰਹੇਗੀਬਚਨਹੁਆਕੇ ਹਮਾਰੇ ਦਰਸਨਕੇ ਪ੍ਰਭਵਸੇ ਤੁਝਐਸਿਮ੍ਰਤੀ ਰਹੇਗੀ॥ ਜਬਹਮ ਉਹਾਂਆਵੈਗੇ ਜਿਸਰੂਪਕਰਕੇ ਤੁੰਆਪੇਹੀਹਮਕੋ ਜਾਨ ਲਵੇਗਾ॥ਤਬਤਿਸਸਿਖਨੇ ਸਬਾਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਟੇਕਕੇਵਿਦਾ ਮਾਂਗਲਈ॥ ਜਬਤਿਸਕੇ ਸਰੀਰਕਾਸਮਾ ਆਯਾਤਬ ਸਰੀਰਤਜਾਗ ਕੇ ਸੰਸਾਰਕੀਯੋਨੀ ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ॥ ਤਬ ਸਿਖਧੰਨਜ ੨ ਕਹਕੇਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇਆਗੇਮਥਾ ਟੇਕਤੇਭਏ ਆਛੇਪਕ ਬਾਤੁਕਹਕੇ ਪੁਨਾਪ੍ਰ ਸੰਗਕ ਕਹਤੇਹੈ॥ ਪੁਨਾਅਗਲੇਦਿਨ ਆਪਗੁਰੂਜੀ ਨਾਵਿਕਾਮੱਂ ਬੈਠਕੇ ਨਿਵਾੜਾ ਖੇਲਤੇਹੁਏਕਕੜਾ ਵਾਲੇਪਤਣਆਇ ਉਤ੍ਰੇਤੇਡੇਰਾ ਖੁਸਕੀਰਸਤੇ ਤਹਾਂਆਇ ਲਾਗਤਾਭਯਾ ॥ ਤਹਾਂਦਤੀਨ ਦਿਨਡੇਰੇਕਾਮੁਕਾਮਰਹਜਾ॥ਇਧਰਸਰਕਾਰ ਖੜਗਸਿੰਘਕੀ ਰਾਣੀ ਕੌਰ ਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕੀਮਾਤਾਰਾਣੀਚੰਦਰਕੌਰਾਨੇਸੁਣਯਾਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਕੜਾਵਾਲੇ ਪਤਨਆਇਉਤ੍ਰੇਹੈ॥ਤਬਰਾਣੀਚੰਦਕੌਰਨੇਗੁਰੂਜੀਕੇਸਨਮੁਖਅਰਜੀਲਿਖੀ॥ਸਾਅਰਜੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸ ਪਹੁੰਚੀਪ੍ਰਥਮ ਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘਤੇ ਰਾਮਸਿੰਘਨੇਵਾਚਲਈ ਜੋਕੁਛ ਹਾਲ ਲਿਖਾਹੁਆਥਾ ਸੋ ਸਰਬਮਾਲਮ ਕਰਲੀਆ ॥ ਔਨੰਦਸਿੰਘਹੀ ਫਾਰਸੀਕਾਖਤ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਸਦਾਹੀਸੁਣਾਵਤਾਹੋਤਾਥਾ ॥ ਤਬਰਾਮਸਿੰਘਨੇ ਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘਕੋ ਕਹਜਾਕੇ ਜਬ ਗੁਰੂਜੀਕੋਸੁਣਾਵੇਗਾ ਤਬਐਸੇਸੁਣਾਈਜੋ ਮਹਾਂਰਾਜਜੀਰਾਣੀਚੰਦਕੌਰਾਲਿਖਤੀਹੈ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਮੁਝਕੋਸੀਘ੍ਰਹੀਦਰਸਨ ਜਰੂਰਜਰੂਰਾਂ ਜਰੂਰਜਰੂਰਾਂ ਦੇਵਹੁ ॥ ਰਾਮਸਿੰਘਕੀ ਮਰਜੀ ਕਜਾਕਿ ਦਿਵੇਜਲਤੀਹੀ ਲਾਹੌਰਕੋਚਲੈ ॥ ਜਬਅਰਜੀ ਬਖਸੀ ਨੰਦਸਿੰਘ ਸੁਨਾਵਣੇਲਾਗਾ ਤਬਕਜਾਲਿਖਤੀਹੈ ਚੰਦਕੌਰਾਂਜੋ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਹੇਦੀਨ ਦਯਾਲਦੀਨਬੰਧੋ ਦੀਨਾਨਾਥਗਰੀਬਨਿਵਾਜਜੀ ਮੁਝ ਅਨਾਥਣੀਕੋਭੀ ਦਰਸਨ ਦੇਣਾ ॥ ਜੋਸੋਚਿਠੀਲਿਖੀਹੁਈਥੀ ਤੈਸੇਹੀਨੰਦਸਿੰਘਨੇਸੁਣਾਈ ਜਬਸੁਣਾਇਕੇਡੇਰੇਆਇ ਤਬਰਾਮ ਸਿੰਘਨੇ ਖਡੇਜੋਰਸੇ ਨੰਦਸਿੰਘਕੇਮੁਖਪਰ ਚਪੇਟਮਾਰੀ ਜਿਸਮੈਂ ਪਾਂਚੋਂ ਅੰਗਲਾਂ ਨੰਦਸਿੰਘ ਕੀ ਗਲ੍ਹਮੈ ਗਡਗਯਾਂ ਤਬਰਾਮਸਿੰਘਕੇਹਾਥਸੇ ਸੁਵਰਣਕੀਮੋਹਰਛਾਪ ਨਿਕਸਕੈ ਦੋੜੇਮੈ ਜਾਇਪੜੀ ॥ ਢੂਢਤਾਭੀ ਬਹੁਤ ਚਿਰਰਹਯਾ ਪਰੰਤੂ ਮੋਹਰਛਾਪ ਨ ਮਿਲੀ॥ ਤਬਨਿਕੇ ਠਾਕਰਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾਹਮਕੋ ਚਪੇਟਕੀ ਸਜਾਇਤਾਂ ਮਿਲਗਈਹੈਸ ॥ ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇ ਪੂਛਜਾ ਜੋਕਜਾਹੈ ਤਬਠਾਕਰਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾਕੇ ਜੀ ਰਾਮਸਿੰਘਨੇ ਨੰਦਸਿੰਘਕੋ ਕਹਤਾਥਾ ਕੇ ਤੁੰਚੰਦਕੌਰਾਂਜੀਕੁਬਾਨੀ ਗੁਰੂਜੀਕੋਐਸੇਸੁਣਾਈਂ ਨੰਦਸਿੰਘਨੇ ਜੈਸੇਲਿਖਾਹੁਆਥਾ ਤੈਸੇਹੀ ਸੁਣਾਯਾਹੈ॥ਹਾਂਹਾਂਕੇਤੁੰਮੇਰੇਕਹਲੇਮਾਫਕਰਿਉ ਨ ਸੁਣਾਇਆ॥ਸੁਣਕੇਗੁਰੂਜੀਕਿੰਚਤਮੁਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੜਾਇਕੇਕਹਜਾ ਨਾਗਾਆਉ ੧੧ ਜੂਤੇਰਾਮਸਿੰਘਕੇਲਗਾਉ ॥ ਐਸਾ ਵਾਕ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸੁਣਕੇਨੰਦਸਿੰਘਤੇ ਠਾਕਰਸਿੰਘਨੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜਕਰੀਕੇ ਅਬ ਕੋਇਸਕੋਬਖਸਹੁ॥ਤਬਪੁਨਾਹਸਕੇਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਹਜਾਨਾਲੇਕਹਤੇ ਹੋਨਾਲੇ ਫਿਰ ਬਖਸਵ ਤੇਹਅਛਾਜਾਹੁਫਿਰਐਸੇਕਾਮਕਬੀਭੀਨਹੀਕਰਣਾ॥ਤੂੰਕ੍ਰਾਤਾਜਾਨਕੇ ਨੰਦਸਿੰਘਕੋ ਮਾਰਤਾ ਹੈਂ ਔਨੰਦਸਿੰਘਕੋ ਤੂੰ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾਹੈ ਜੋਕੌਨਹੈ॥ਯੇਤੁਮਾਰੀਕੁਲਕੋਉਜਲਕਰਣੇ ਹਾਰਾ ਦੀਪਕਹੈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀ ਕਕੜਾਂਵਾਲੇ ਪਤਣਸੇਤੁਰਕੇਸਨੇ੨ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਸਾਹਬਿਲਾਵਲਆਏਤਹਾਂ ਰਾਜੇ ਤੇਜਾਸਿੰਘਕਾ ਨਵੀਨਬਾਗਅਬੀਲਗਤਾਥਾ ਤਿਸਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਬਾਹਰ ਡੇਰਾ ਕਰਦੀਆ ॥ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਨੇ ਲਾਗੇਹੈ ਉਸੀ ਸਮੇ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘ ਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਆਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੀ ਹਥਨੀ ਬਡੀ ਸਿੰਗਾਰੀ ਹੁਈ ਔ ਤਿਸ ਪਰ ਜੜਾਉ ਸੁਦਰਟ ਕਾ ਹਉਦਾ ਤੇ ਜਰੀਦੋਜ ਝੁਲ ਪਰਜਾ ਹੁਆ ਥਾ ॥ ਔਦੋਨੇਓਰ ਹਥਨੀਕੇ ਸੁੰਦਰਘੰਟੇਸਬਦ ਕਰਤੇ ਚਲੇਆਵਤੇਹੈ ॥ ਔ ਬਾਬੇ ਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਬਡੇ ਮੋਲਵਾਲੀ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਾਕ ਪਹਰੀ ਹੁਈ ਥੀ ਔ ਬਡੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਵਾਲੀ ਖੀਨਖਾਫ ਕੀ ਛਤ੍ਰੀ ਬਾਬੇਜੀ ਕੇ ਸੀਸਪੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੋਬਾਬੇਜੀਜਬ ਬਡੇਜਲੌਸ ਲੈਂਘਤਬਕਿਸੀ ਸਿਖਨੇਕਹਜਾ ਸਾਹਿਬਜੀਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘ ਜੀਕੀਅਸ੍ਵਾਰੀ ਚਲੀਆਵਤੀਹੈ ॥ ਹਥਨੀਪਰ ਬਾਬਾਜੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ॥ ਗੁਰੂਪੁਤ੍ਰਕੇ ਸਤਕਾਰਵਾਸਤੇ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬਤੁਰੰਤ ਹੀ ਉਠਖੜੇਹੁਏ ਤੇ ਦੌਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ॥ ਬਾਬਾਜੀਕੀ ਹਥਨੀਪਾਸਲੰਘਗਈਤਬਪੀਛੇ੨ਚਲੇਜਬਏਕ ਪੈਲੀਕਵਾਟਗਏ ਤਬ ਬਾਬੇਨੇ ਦੇਖਜਾਜੇਪੀਛੇ ੨ ਸ੍ਰੀਵੀਰਸਿੰਘਜੀ ਆਵਤੇਹੈ ॥ਤਬਬਾਬੇਨੇਮਹਾਵਤਕੋ ਹੂਕਾ ਮਾਰਕੇ ਕਹਜਾਅਰੇਹਥਨੀਕੋ ਬਹੁਤਜਲਤੀਭਜਾਇਦੇਰੀ ਨ ਕਰ ॥ ਜਬਹਥਵਾਨਨੇਬਡੇ ਬੇਗਸੇਹਥਨੀਭਜਾਈ ਤਬਗੁਰੂਵੀਰਹਰੀਜੀ ਠਹਰਜਾਤੇਭਏ ॥ ਉਥੋਹੀ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈਆਇਬਿਰਾਜੇ ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਲੇਦਿਨਬਡੀਕਾਰਭੇਟਲੈਕੇ ਸਦਰੇ ਦਰਸਨ ਵਾ ਸਤੇ ਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜਬਬਾਬੇਸੁਣਜਾਕੇ ਸ੍ਰੀਵੀਰਸਿੰਘਜੀ ਹਮਾਰੇਦਰਸਨਵਾਸਤੇਇਥੇਹੀ ਚਲੇ ਆਵਤੇਹੈ ਤਬ ਸ਼ਿਕਾਰਕੇਖਹਾਨੇ ਅਸ੍ਵਾਰਹੋਕੇ ਬਨਕੋਚਲੇਗਏ ॥ ਪੀਛੇਡੇਰੇਮੈ ਬਾਬਾ ਕਾਨਹਿੰਘਸੇਜਾਇਮਿਲੇ ਤਬਬਾਬੇਕਾਨਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾਏਮਹਾਰਾਜ ਇਨਕਾਚਿਤਜਬ ਆ ਪਸੇ ਮਿਲਨੇਕਾਨਹੀਹੈ ਤਬਆਪਕਿਸਵਾਤੇਯਤਨ ਕਰਰਹੇਹੋ ਜਾਹੁਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈ ਸੁਖ ਪੂ ਰਬਕ ਜਾਇਬਿਰਾਜੋ ਆਪਕੋਪੀਛੇ ਕ ਫਿਰਨੇਕੀ ਕਹਜਾਜਰੂਰਤਹੈ ॥ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀ ਪ੍ਰਥਮਭਗੀਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਰੀਰਪਰਸ੍ਵਾਰਥਤਾ ਕਾਹੈਤੇਕਿਤਨੀਬਾਤੈ ਅੰਤਰਜਾਮਤਾ ਕਹਜਾਬਾਬੇਨੇਪਤਜਾਂਯਾਹੁਈਆਂਥੀਸੋਪੂਰਬਲਿਖਆਏਹਾਂ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਬਾਬੇਕਾਨਸਿੰਘ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀਸੇ ਮਿਲਕੇਅਪਨੇਡੇਰੇਸਾਹ ਬਿਲਾਵਲ ਆਇਬਿਰਾਜੇ ॥ ਤਬਭੀ ਸੰਮਤ ੧੮੯੭ ਅ
ਠਾਰਾਂ ਸੈ ਸਤਾਵਨਾਹੀਜਾਨਪਰਤੋਹੈ ਸਾਝੰਕਾਲਕੇਦੀਪਕ ਜਾਗਹੁਏਥੇ ਰਾਜੇਤੇਜਾਸਿੰਘ ਕੇ
ਬਾਗਮੈਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਆਗਿਆਪਾਇਕੇ ਰਾਣੀਚੰਦਕੌਰਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ
ਆਈਹੈ ॥ ਬਖਸੀਠਾਕਰਸਿੰਘ ਲਿਖਾਵਤਾਹੈ ॥ ਉਸਸਮੇ ਕਨਾਤਬਨਾਤੀਕੇਭੀਤਰ ਏਕ
ਸੁੰਦਰਪ੍ਯੰਕਪਰਛਤਖਟਲਗੀਹੁਈਹੈ ਤਿਸਪ੍ਯੰਕਪਰਸਾਹਿਬਬਿਰਾਜਮਾਨਹੈਉਸੀਸਮੇ
ਮੈਠਾਕਰਸਿੰਘਤੇਏਕਲੜਕਾ ਮਹਾਂਸਿੰਘਮਦੋਨੋ ਗਰਜੀਕੇਚਰਣਾਂਕੋਹਜਰਥੈਠਹਾਂ ॥ਤਬ
ਠਾਕਰਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜਕਰੀਹੇਗੁਰੂ ਮੈ ਤੰਬੂਸੇ ਬਾਹਰਸੇ ਹੋਜਾਵਾ ਕਿਉ ਜੋ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ
ਆਈਹੈ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਸੰਕੋਚ ਕਰਨਗੇ ॥ ਬਚਨਹੁਆਕਿ ਬਠਾਰਹੁ ਜੇਸਾਥੇਪੜਦਾਕਰੇਗੀ
ਭਾਂਤੈਥੇਭੀਪੜਦਾਕਰੇਗੀ ॥ ਤਬਹਮਭੀਬੈਠੇਰਹੇ ਸੰਤਾਂਪਾਸੋਕੋਈਪੜਦਾਨਹੀਹੈ ॥ ਇਤਨੇ
ਮੈ ਰਾਣੀਚਦਕੌਰਾਂ ਜੜਾਰਾਂਸੈ ਮੋਹਰਾਂਕੀਥੈਲੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੀ
ਭਈ ॥ ਹੁਕਮ ੧ ਰੂਪ੨ਜੋਬਨ ੩ ਧਨਕੇ ੪ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਤੀ ਹੁਈ ॥ ਜਬ ਰਾਣੀ
ਆਇਕੇਬੈਠੀ ਉਸਸਮੇ ਬਿਨਾ ਮਸਾਲਦੀਪਕ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਦੋ ਪੁਸਾਕਾਂ
ਖੀਨ ਖਾਪ ਕੀਆਂਬਹੁਤ ਹੀ ਮੋਲਵਾਲਜਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਹਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਲਜਾਈ ਤੇ
ਪੰਜ ੫੦੦ਸੈ ਕਸਮੀਰੀ ਲੋਈਤੇਪਾਂਚਸੈ ਰਜਾਈਭੀਬੜੀ ਸੁੰਦਰਅਭਜਾਗਤੇ ਵਾਸਤੇ ਮ
ਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇਹਜੂਰ ਲਜਾਵਤੀਭਈ ਮਾਨੋਦੂਸਰੀ ਚੰਦਕਲਾਂ ਆਪ੍ਰਗਟ ਭਈਹੈ ॥ ਬੜੀ
ਚੀਨ੍ਹਾਕਰਕੇ ਮਖਮਲਕੀ ਰਜਾਈ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਉਪਰ ਵਾਸਤੇਲਜਾਵਤੀ ਭਈ ॥
ਹੋਰਮਖਮਲ ਕੇਤੁਲਾਈ ਸਿਰਹਾਣੇ ਆਦਿਕਔਰ ਭੀ ਸੁੰਦਰ ੨ ਸ੍ਰਛਪਦਾਰਥ ਬਹੁਤਸੇ
ਲਜਾਇਕੇ ਭੇਟਾਕਰਤੀ ਭਈਬਚਨਹੁਆ ਏਹਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਤੁਮਰਾਜੇ ਲੋਕੋਂਕੇ ਯੋਗ
ਹੈਂ ਸੋਤੁਮਕੋ ਹੀਰਹੈ ॥ ਹਮਤੋਸਾਧੂਹੈਂ ਹਮਕੋਐ੨ਸੇਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀਇਛਾਨਹੀ ਹੈ ਯੇਸਭੀ
ਕੁਛਤੁਮਉਠਵਾਇਲੈਜਾਉ ਯੇਹਮਾਰੇਕਾਮਕੇ ਨਹੀ ॥ ਜਬਗੁਰੂਜੀਨ ਉਪ੍ਰਮਤਾਕੇ ਬਚਨ
ਕਹੇ ਤਬਨਿਜਦਾਸਜਾਂ ਜੋਸਮੀਪਥਹੁਤਬੈਠਜਾਂਹੈਂ ਉਨਕੀਓਰ ਰਾਣੀਚਕ੍ਰਤ ਜੈਸੀਹੋਕੇ ਦੇ
ਖਣੇ ਲਾਗੀਰਾਣੀ ਸਹਤ ਸਭ ਐਸੇਹੋਇਜਾਤੀਭਈ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਚਿਤ੍ਰਕੀ
ਰਚੀਮੂਰਤਾਂਜੈਸੇਹੋਵੈ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਣੀਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਯੇਸਭੀਕੁਛਆਪਕੋਹੀਹੈ
ਜਿਸਕੌਆਪਕੀ ਇਛਾਹੋ ਤਿਸਕੋਦੇਡਾਰੋ ॥ ਤਬਬਚਨਹੁਆ ਤੁਮਹੀਇਸਕੋ ਉਠਵਾਇਕੇ
ਲੈਜਾਵੋ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਣੀਸਾਹਿਬਜੀਨੇਬੇਨਤੀਕਰੀਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਏਹਆਪਅੰਗੀਕਾਰ
ਕਰੀਏ ਮੇਰਾਅਨਾਥਟੀਕਾ ਅਵਸੇਜਹੀ ॥ ਜੋਆਪਮੇਰਾ ਕੁਛਭੀਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਕਰੋਗੇ ਤ
ਬ ਮੇਰਾਭਲਾਕੇਸੇਹੋਵੇਗਾ ਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀਮੇਰਾ ਪੜਡਾਭੀਆਪਫੜੋ ॥ ਬਚਨਹੁਆਕੇ ਸਾਹਸਜਾਂ
ਕੀ ਅੰਸਹਮਨੇਨਹੀਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਣੀ ॥ ਤੇਪੜਦੇਅਬਪਾਦਗਏਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਣੀਸਾਹਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਨੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀਹੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਜੋਭਾਂਡੇਕੂੰਅਥਵਾ ਕਪੜੇਕੂੰਲਾਖਾਲਗਜਾਵੈ ਤਬ ਖਰਤ
ਨ ਬਸਤ੍ਰਮਾਂਜੇਧੋਤੇਸੇ ਸਾਫਕਰਲੀਤਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇਆਪ ਸਾਮਰਥਹੋ ਜੋਮੇਰੇਪਾਸਤੇ ਪਾਪ
ਅਪਕਰਮਹੋਗਯਾਹੈ ਸੋਆਪਤਨਖਾਹਲਗਾਇਕੇ ਸੁਧਕਰਲੇਵਹੁ ॥ ਬਚਨਹੁਆਕੇ ਅਬ
ਏਹੁਭਾਂਡਾਬਰਤਨਸੁਧਹੋਣੇਜੋਗਨਹੀਂ ਰਹਜੋਹੈ ਅਬਏਕਵਾਰਭਜਾਕੇਹੀ ਘੜਜਗਾ ॥ ਇਸ
ਰੀਤੀਸੇ ਰਾਣੀਚੰਦਕੌਰਾਂਨੇ ਬਹੁਤ ਸੀਬੇਨਤੀਕਰੀਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂਜੀਨੇਕੁਛਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨ
ਹੀ ਕੀਆ ॥ ਇਸਕਰਕੇਹੈਰਾਨਪਰੈਸ਼ਾਨ ਅਸਚਰਜਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਬੜੀਚਿੰਤਾਸੁਰਸੇ ਰੋ
ਇਕੇ ਉਠਖੜੀਹੋਈ ॥ ਤਬਸੇਰਾਣੀਸਾਹਿਬਕਾ ਦਿਲਟੂਟਰਗਯਾਕੇ ਮੈਂਅਬਅਵਸਜਮਾਰੀ
ਜਾਵੈਗੀਅਬ ਨ ਬਚੋਂਗੀਪਸਚਾਤਾਪਕਰਤੀਹੁਈਡੇਰੇਕੋਚਲੀਆਈਸਰਬਓਰਸੇ ਨਿਰਾਸ
ਭਯਾ ਅਪਨੇਜੀਵਨੇਸੇਭੀ ਨਿਰਾਸ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਉਸਸਮੇ ਰਾਜਗਾਦੀਪੈਸ਼ੋਰ ਸਿੰਘਥਿਤ
ਹੋਗਯਾਥਾਤਿਸਨੇਛੇਛੀਤਹੋਤੀਭਈਤਦਨੰਤਰਔਰਜਿਤਨੇਬਡੇਸਰਦਾਰਥੇਤਥਾਪਾਂਚਰੁਪੈਕੇ
ਨੌਕਰਤੇਲੈਕੇਹਜਾਰਰੁਪੈ ਪ੍ਰਯੰਤਸਾਰੇਸਰਦਾਰ ਜਿਮਾਦਾਰਅਜੀਟਲ ਧੁਮਦਾਨ ਜਰਨੈਲ
ਆਦਿਕ ਸਾਰੀਸਰਕਾਰਲਣਜੀਤਸਿੰਘਕੀ ਸਾਹੀਕੇ ਅਫਸਰਵਗੈਰਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਦਰਸਨ
ਵਾਸਤੇਆਵਤੇਭਏ॥ਬੜੇਛੋਟੇਨੌਕਰਸਰਬਹੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਰੇਭੇਟਾ ਰਖਕੇਦਰਸਨਕਰਤੇ
ਭਏ ॥ ਮਸਤੀਦਰਵਾਜੇਸੇਲੈਕੇ ਸਾਹਬਿਲਾਵਲਪ੍ਰਯੰਤ ਪੁਰੁਖੋਂਇਸਤ੍ਰੋਂਸੇ ਮੰਰਗਪੂਰਣ
ਏਕਰਸਹੋਕੇਚਲਤਾਭਯਾ ॥ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾਸੇਤੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਉਪਾਯਨਰਖਕੇ ਦਰਸਨ
ਕਰਤਭਏ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਆਗੇਬਡੇ ਪਦਾਰਥੋਂਕੇ ਢੇਰਲਾਗਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਨੇਮੈ
ਦਰਬਾਰਕੇ ਪੁਜਾਰੀ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੇ ਹਥਕਸ਼ਮੀਰਵਾਲੇ ਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਕਹ
ਭੇਜਜਾ ॥ ਹੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮਿਹਕੀਭੀਹਕਮਹੋਵੈਤਾਂ ਔਹਭੀਦਰਸਨਕੀਆਵਾਂ ॥ ਜਬਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਰਾਜੇਕੀ ਓਰਸੇਅਰਜਗੁਜਾਰੀ ॥ ਤਬਬਚਨ ਹੁਆਂ
ਕੋਨਹੀਤੈਨੂ ਦਰਸਨਨਹੀਂ ਹੋਗਾ ਕਿਉਕੇਤੈਨੇਮੰਤਘਰਲਾ ਪਤਾਰਾਕੀਆਹੈ ਇਸਤੇਤੈਨੂ ਦ
ਰਸਨ ਨਹੀਦੇਣਾ॥ਤਬਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀਆਗਜਾਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਕਹਜਾ ॥
ਹੇਰਾਜਨਤੁਝਕੋ ਗੁਰੂਜੀਦਰਸਨਦੀਆ ਨਹੀਚਾਹਤੇਹੈ ॥ ਰਾਜੇਨੇ ਕਹਜਾ ਕੀਆਂਕੀਆਂ ਪੁ
ਨਾ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾਕੇਤੈਨੈਸੰਤਘਰਕਾਪਤਾਰਾਲੀਆਹੈ ਇਸਹੇਤੂਸੇ॥ ਹੇ ਰਾਜ
ਨ ਤੇਰੇਪਰਗੁਰੂਜੀਬਹੁਤਨਾਰਾਜਹੈ ਹੇਰਾਜਨਗੁਰੂਜੀਕੇ ਕੋਪਸੇਤੇਰਾਬਹੁਤਹੀ ਨੁਕਸਾਨ
ਹੈ ਇਸਸੇਤੁਮਜਲਤੀ ਜਾਇਕੇਬਖਸਾਇਲੇਵਹੁ ॥ ਸੁਣਕੇਰਾਜਾਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਹੀ
ਭੈਭੀਤਹੁਆ ਔਕਹਨੇਲਾਗਾ ਕੇਮੈਂਹਤਾਂਗੁਰੂਜੀਕਾਦਾਸਹਾਂ ਜਿਸਤਰਾਂਮਿਕੀਗਲਾਨਕੀਸੋ
ਉਸੀਤਰਾਂਮਨਾਵਾ ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਰਾਜੇਕੀਜੁਬਾਨੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਅਰ
ਜ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਬਚਨਹੁਆਕੇ ਅਛਾਆਜਾਵੇ ਰਾਜਾਦਰਸਨਵਾਸਤੇ ॥ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀਆਗਜਾਅਨੁਸਾਰ ਭਾਇਮਖਣਸਿੰਘਕੇ ਸਾਥਬਹੁਤ ਭੇਟਾਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇਰਾਜਾਆਵਤਾਭਯਾ ਤੀਸਰੇਪਹਰਕੇਸਮੇ॥ਪ੍ਰਥਮਔਰਬਹੁਤਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੋਤੇ ਰਹੇ ॥ ਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੀਓਰਗੁਰੂਜੀਨੇਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਭੀਨਹੀਕਰੀਏਹਉਤਨਾਚਿਰਹਾਥਜੋੜ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰਜੋਂ ਸਹਤਖੜਾਰਹਜਾ॥ਫਿਰਰਾਜੇਨੇ ਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇਅਰਜਕਰੀਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਮੈਤਾਂਆਪ ਕੇ ਚਰਣੋਂਕਾਦਾਸਹਾਂਅਸਾਂਪਰਕੀਆਂਖਫਗੀਹੈਜੋਅਸਾਂਕੀਤਰਫਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਭੀਨਹੀਕਰਤੇਹੋ॥ ਅਸਾਂਕੀਹੁਕਮਕਜਾਹੈ ਜੋਮਹਾਰਾਜਜੀਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਫਰਮਾਵੈਸੋਈ ਮੈਕਰਾਂ ॥ ਤ ਬ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾਕੇ ਹੁਕਮਤੰਜਾਨਤਾਹੀਹੈ ਜਬਾਤ ਹਮਨੇਤੇਰੇਪ੍ਰਤੀਕਹੀਥੀ ਓਹੀਬਾਤਹੈ ਤਬਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇਕਹਜਾਮਹਾਰਾਜਜੀਇਨਾਂਪਾਸੋਪੰਜਖੂਨਹੋਇ ਗਏ ਸੇ॥ਇਸਵਾਸਤੇਇਨਾਕੋਲੋਂ ਬੀਸਹਜਾਰਰੁਪਯਾਚਟੀਕਾਭਰਜਾਗਯਾਹੈਸੋਰੁਪਯਾ ਸਰਕਾਰੇ ਦਾਖਲਹੋਈਗਯਾਹੈ ਮੈਹੁਣਕੀਆਂਕਰਾਂਮਿਕੀਕੇਹੁਕਮਹੈਤਬਬਚਨਹੂਆ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਜੇ ਇਨਾਪਾਸੋਂਪੰਜਖੂਨਹੋਗਏਥੇਤਬਤੈਨੇਇਨਾਂਸੇਪੰਜਹਜਾਰਰੁਪਯਾਲੇਣਾਥਾਬੀਸਹਜਾਰ ਕਿਉਂਲੀਯਾਹੈ ਸੋਸਰਕਾਰਮੈਤਂਤੈਨੇਪੰਜਹਜਾਰਹੀਦਾਖਲਕੀਆਹੈਔਪੰਦ੍ਰਾਹਜਾਰਤਾਤੇਰੇ ਹੀਘਰਮੈਹੈ॥ ਬਹੁਰੋਂਰਾਜੇਨੇਕਹਜਾਕੇਜੀਰੁਪਯਾਤਾਂ ਸਰਕਾਰੇਦਾਖਲ ਹੋਈਗਯਾਹੈ ਮੈਹੁਣ ਚਾਰਹਜਾਰਰੁਪਯਾਲੈਕੇਹਾਜਰ ਹਾਂ ॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਚਾਰਹਜਾਰਕਾ ਕਜਾਲੈਣਾਹੈ ਏਹਭੀ ਰਹਣੇਦੇਹ ਇਨਕਾਭੀਪਰਮੇਸੁਰ ਨਿਰਬਾਹਕਰੇਗਾ ॥ ਵੋਦੋਹਜਾਰਕਾਤਾਂ ਇਸਲੜਕੇਕਾ ਤੇ ਇਸਕੀਬਹੂਕਾਗਹਣਾਹੀਹੈਸੀ॥ ਲੜਕੇਤੇਲੜਕੀਕਾ ਗਹਣਾਉਤ੍ਰਵਾਤੇਹੂਏ ਤੈਨੂ ਤਰ ਸ ਨ ਆਯਾਜਾਹੁ ਇਨਕੋ ਕੋਈਪ੍ਰਵਾਹਨਹੀਹੈ ॥ ਐਸੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜੇਨੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਸੇ ਕਹਜਾਏਹਲੜਕਾਕੌਣਹੈ॥ਤਬਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾਕੇਏਹ ਬ ਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕਾਬੇਟਾਹੈ ਬਹੁਰੋਰਾਜੇਨੇਕਹਜਾਕੇ ਮਿਕੀਖਬਰਨਹੀਸੀਕੇ ਏਹੀ ਮਾਹੜੀ ਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂਵਢੀਰਹਜਾਹੈ॥ ਲਿਖੋਜ੍ਵਾਲਾਸਹਾਇਜੀ ਅਠਹਜਾਰ ੮੦੦੦)ਰੁਪਯਾਕਾ ਪਰ ਚਾ ਪੁਨਾ ਵਹੁਪਰਚਾਲਕੇਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣਾਕੇਆਗੇਰਖਕੇਮਥਾ ਟੇ ਕਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾ ਹੇਗੁਰੂਜੀਮਿਹਕੀ ਅਪਨਾਦਾਸਜਾਨਕੇ ਪਿਛਲਾਗੁਨਾਹਾ ਬਖਸੀ ਦੇਉ ॥ ਜੇਰਾਜਾਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਸਾਰਾਬੀਸਹਜਾਰ ਅਥਵਾਪੰਦ੍ਰਾਂਹਜਾਰ ਰੁਪਯਾਕਾਟੋਬੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਾਜਰਕਰਦੇਤਾ ਤਬਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਪਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਜਾਤੀ॥ਪਰੰਤੂਪਦਾਰਥਕੇ ਮੋਹਕਰਕੇਸਾਰਾ ਧਨ ਨ ਦੇਸਕਜਾਜੇਸਾਰਾਦੇਦੇਤਾ ਤਬ ਇਸ ਕਾ ਰਾਜਪੁਸਤਦਰਪੁਸਤ ਅਚਲ ਅਖੈ ਏਹੋ ਜਾਤਾਕਾਹੇਤੇ ॥ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਪਨੇ ਨਿਯਮ ਕੀਏਕੋ ਉਲਟਾਇਦੇਤੋਹੈਪਰੰਤੂਅਪਨੇਸੰਤਕੇਨਿਯਮਕੀਏਕੋ ਨਹੀ ਉਲਟਾਤੋਹੈ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਜਾਨਿਆਕੇਧੰਨਕਾ ਏਹਬਹੁਤਪਜਾਰਾਹੈ ਅਛਾਜਾਣੇਦੇਉ॥ ਐਸਾ ਬਿਚਾਰਕੇ ਏਕਪੁਸ੍ਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੁਰਕਾ ਲਿਸਕੰਟਕਰਾਜਬਖਸ ਦੇਤੇਭਏ।।ਵਹੁਟੋਬੂਲੈਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਨੇ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕੀਂ ਓਰਫੈਕਦੀਆ ਪੁਨਾਠਾਕੁਰਸਿੰਘਨੇਓਹੀਟੋਬੂ ਲੈਕੇਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੋ ਅਪਨੇਪਿਤਾਕੋ ਦੇਦੀਆ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਨੇ ਅਗਲੇਦਿਨ ਖਜਾਨੇਵਿਚੋਂਜਾਇਕੇ ਹੁਪਯਾਵਸੂਲ ਕਰਲਿਆ ॥ ਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਪਰ ਖੁਸੀਕਰਕੇਤਿਸਕੋ ਬਿਦਾਕੀਆ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਸੇ ॥ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਡੇਰਾਦੇਹਰੇਸਾਹਿਬਕੀ ਓਰਹੋਕੇਦੇਹਰੇਸਾਹਿਬਸੇ ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਜਸਵੜਨਗਾਰਹੈ ਤਹਾਂ ਕੋਚਲੇਗਾਏ ॥ ਆਗੇਭਹਾਂਹੀਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੀਥਾ ਤਿਸਨੇ ਗਰੂਜੀਕੀ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾ ਕਰੀ ॥ ਪੁਨਾਤਹਾਸੇਬਿਦਾਹੋਕੇਸਨੇ ੨ ਬਿਚਰਤੇਬਿਚਰਤੇ ਡੇਰੇਸਹਤ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਵਿਖੇਆਇਬਿਰਾਜੇ ॥ ਬਹੁਰੋ ੧੯੯੯ ਸੰਮਤਮੈਅਠਾਰਾਂਸੈਨੜਿਵੇਮੈਬਖਸੀਰਾਜਾ ਸਿੰਘਕਾਛੋਟਾ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਮਲਬਪੁਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਦਰਸਨਕੀਲਾਲਸਾਕਰਕੇਆਵਨੇ ਕੀ ਤਜਾਰੀਕਰਤਾਭਯਾ ਤਬਇਸਕੀ ਦਾਦੀ ਮਾਤਾਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਨਜਰ ਕੁਟਾਵਾਸਤੇ ਏਕਸੂਤ ਸਪਤਤਾਰਾ੧ਏਕਕੜਾ ੨ ਏਕਛਾਪ ਪੁਰਦਨਕੀਸੁਚੇਸਬਜੇਵਾਲੀ ॥ ਤੀਨੇਵਸਤੂਦੇਤੀਭਈ ॥ ਕੇ ਹ ਪੁਤ੍ਰਠਾਕੁਰਸਿੰਘਜੋਤੀਨੇਵਸਤੂਮੇਰੀਓਰਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਨਜਰਕਰਟੀ ॥ ਸੋ ਲੈਕੇਮਲਬਪੁਰਸੇਜਸਵੜੀਆਏ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੇਪਾਸ ਖਟਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਠਾਕਰਸਿੰਘਰਹਤਾਭਯਾ ॥ ਅਰ ਵਹੁਤੀਨੇਵਸੂ ਅਮਾਨਤਖਜਾਨਚੀਕੋ ਸੌਪਕੇ ਕਹੈ ਦੀਆ ਕੇ ਜਬ ਹਮਈਂਹਾਂਸੇਚਲੈਗੇ ਤਬ ਯੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਅਮਾਨਤਹਮਕੋਦੇਦੇਨੀ ॥ ਜਬ ਜਸਵੜਾਂਸੇ ਠਾਕਰਸਿੰਘਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸਆਯਾ ਤਬਗੁਰਜੀਸੁਧਾਸਰਸੇ ਉਤ੍ਰਕੀਓਰਗੁਮਟਾ ਲੇਕੇ ਮੈਦਾਨਮੈਉਤ੍ਰੇਹੁਏਥ॥ ਦੀਪਮਾਲਾਮੈਅਬੀਦੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ਸੁਧਾ ਸਰਸੇ ਹਜਾਰੋ ਲੋਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰੁਖ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਲੋਕ ਆਤੇ ਹੈ ਕਈ ਦਰਸਨ ਕਰ ਕਰਕੇਚਲੇਜਾਤੇਹੈ ॥ ਏਕਬਡੋਭਾਰੀ ਮੇਲਾ ਲਾਗਰਹਜੋਹੈ ॥ ਬਡਾ ਮੰਦਰਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਦੀਵਾਨਲਾਗਰਹਜੋਹੈ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਹੋਰਰਹਜੋਹੈ ॥ ਤਬਘੜੀਚਾਰਕਦਿਨਰਹਤੇ ਮਹਾ ਰਾਜਜੀ ਪਾਸਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਚਲਤੀਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜਾਮਸਿੰਘਖਜਾਨਚੀਨੇਏਕ ਕੜਾ ਹੀ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘਕੋਦੀਆਥਾ ਏਕ ਕੜ ਤੇਔਰਭੀਜੋਕੁਛਨਜਰਭੇਟਲਜਾਯਾਥਾ ਸੋ ਆਗੇਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬਗੁਰੂਜੀਬਡੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕਾਮਸੁਕਹੁਪਕੇਆਦਰ ਸੇ ਪਾਸਬੈਠਾਇਕੇ ਕੁਸਲਪ੍ਰਸਨਪੁਛਤੇਭਏ ਸਭਕੀ ॥ ਜਬਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਸੇਸਿਖ ਔਰ ਵਸੁ ਠਾਕਰਸਿੰਘਕੀਰਖੀਹੁਈਉਠਾਲਈ ਤੇ ਕੜਾ ਉਠਾਨੇਲਾਗੇਤਬਬਚਨਹੁਆਕੇਕੜਾ ਇਥਹੀ ਪੜਾਰਹਨੇਦੇਵਹੁ ॥ ਕਿਸੀਵੇਲੇ ਅਪਨੇਚਰਣਕਮਲਸੇ ਕੜੇਕੋ ਹਲਾਇਛੋਡੈ ॥ ਜਬਥੋੜਾਸਾਕਾਲਬੀਤਜਾ ਤਬ ਚਰਣਕਮਲਸੇਕੜੇਕੋ ਹਲਾਇਕੇ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸਕੜੇਕੋਨਿਕਜਾਤੁਉਠ ਇਲੈ ॥ ਤਬਠਾਕੁਰਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਕਹਣਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨ ਸਮਝਜਾ ਬਹੁਰੋ ਸਾਹਿਬਨ ਨੈਕਤ੍ਰਿਖੇਹੋਕੇਕਹਜ਼ਾ ਨਿਕਜ਼ਾ ਯੇ ਕੜਾਉਠਾਇਲੈ ॥ ਤਬ ਪਾਸਕਸਿਖਾਨੇਕਹਜ਼ਾ ਨਿਕਿਆ ਸਾਹਿਬ ਫੁਰਮਾਤੁਹੈ ਕੇ ਏਹੁ ਕੜਾ ਤੂੰ ਉਠਾਇਲੈ ਤਬ ਬਖਸੀਨੇਭੈਭੀਤਹੋਕੇਕੜਾਉਠਾਇਲੀਆ ॥ ਤਬਹੁਰੁਸੀਨੇਕੁਛਕ ਸਕੋਪਸੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਦੇਖੋਭਾਈ ਪਿਉਪੁਤਸਮੇਤ ਦੋਨੋਂਸਤੇਮੈ ਧਾੜਵੀਬਨਕੇਬੈਠੇਹੈਨ ਜਬ ਦੇ ਤੀਨ ਵਾਰ ਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਏਹੀ ਬਚਨਕਹਜ਼ਾ ॥ ਤੇਜਯੁਕੁਹੋਕੇ ਤਬ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕੋ ਵੇ ਅਪਨੀਦਾਦੀ ਕੀਬਾਤਯਾਦਆਗਈ ॥ ਅਹੋਇਸਕੇ ਸਾਥਕੀ ਛਾਪਨਹੀਆਈ ॥ ਤਬਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਨਿਕਾ ਠਾਕਰਸਿੰਘ ਉਠਖੜਾ ਹੂਆ ॥ ਅਰਜ ਹਜੂਰਕੇ ਆਗੇ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸਚੇਪਾਤ ਸਾਹੁਜੀ ਨ ਮੇਰਾਕ ਸੂਰਹੈ ਨ ਮੇਰਪਿਤਾਕਾਕ ਸੂਰਹੈ ਯੇਖਜਾਨਚੀਦੇਨੇਸਮੈਭੂਲਗਯਾਹੈ ॥ ਭਲ ਕੇ ਆਜਾਵੇਗੀ ਆਪਕੀਅਮਾਨਤ ॥ ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇ ਏਹਕੜਾਭੀ ਉਠਾਇਲੈ ਭਲਕੇ ਇਕਠੇਹੀਲੈਲਵਾਂਗੇ ॥ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਹਸਕੇਬਹੁਤ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਸੇ ਕਰ ਤੇ ਹੂਏਕਹਤੇਭਏ ਹੇਪੁਤ੍ਰਅਪਨੀਅਮਾਨਤ ਮਾਂਗਲੇਨੇਕਾ ਕੋਈਡਰਨਹੀਹੈ ॥ ਦੋਤੀਨਵਾਰ ਹਸਕੇਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਅਪਨ ਤੰਬੂਕੇਪਾਸ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕਾਤੰਬੂ ਲਗਵਾਇਦੀਆਤਿਸ ਮੈਡੇਰਾਕਰਾਇਕੇ ਮਿਸ੍ਰੀਦੂਧਭੋਜਨਦੀਆ ॥ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਨੇਭੀਉਸੀਵੇਲੇਹੀ ਅਸਵਾਰ ਅਪ ਨੇ ਬਾਪਪਾਸਸਾਰਾਹਾਲਕਹਕੇਭੋਜਨਦੀਆ ॥ ਅਗਲੇਦਿਨਜਬ ਵਹਅਸਵਾਰਆਯਾ ਛਾਪ ਲੈਕੇ ਤਬਤੀਨੋਵਸਤੂਏਕਸਾਥਹੀ ਅਪਨੀਦਾਦੀਕੀਭੇਜੀਹੂਈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਨਜਰ ਕਰ ਤਾ ਭਯਾ ਤਦਨੰਤ੍ਰਬਸਤ੍ਰੋਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇਆਪਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਲੀਤੇ ਕੜੇਔਛਾਪਵਾਸਤੇ ਹੁਕਮਦੀਆਕਿ ਇਸਕਾਲੂਣਲੈਕੇ ਗੁਰੂਕੇਲੰਗਰਮੈ ਪਾਇਦੇਵੋ ਮਾਈਕੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਾਸ ਤੇ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸੁਖਣਾ ਮਨਤਾਆਦਿਕਕਾ ਪਦਾਰਥਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਲੰਗਰਮੈ ਪਵਾਇਦੇਤੇ ਥੇ ਪੁਨਾਯਾਤ੍ਰਾਸੈਲਮੈਭੀ ਹਜੂਰਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕੋ ਸਾਥਹੀ ਰਖਤੇਭਏ ॥ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘ ਕੇ ਬਡੇਭ੍ਰਾਤਾਢਤੇਸਿੰਘਕਾ ਪੁਤ੍ਰਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘਥਾ ਸੋਬਡੇਸੰਕਸੇ ਸਰਬਸ੍ਰਤਜਾਗਕੇਸ੍ਰੀਗੁ ਰੂ ਜੀਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇ ਪਾਸਰਹਤਾਥਾ ਸਤਸੰਗਕਰਤਾਥਾ ਬਾਜਸਿੰਘਤੇ ਰਾਮਸਿੰਘ ਯੇ ਦੋਨੋਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘਸੇਬਡੇਥੇ ਔ ਜਾਤਿਕੇਸਰਨੇਖਤ੍ਰੀ ਬੰਸਜਾਹੀਥੇ ਔ ਭਾਈਲਾਲਸਿੰਘੀ ਖਤ੍ਰੀਸਿਖਥੇ ਬਡੇਧਨਪਾਤ੍ਰਥੇ ਸੋਭੀਬਡੇਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਸਰਬਸ੍ਰਤਜਾਗਕੇ ਅਤਿਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂਜਾਕੇਚਰਣੋਕੇਹਜੂਰਰਹਤੇਭਏ॥ਤੈਸੇਹੀਬਾਵਾਰੀਡਾਸਿੰਘਜੀਭੀਜਗੀਰਦਾਰਥੇਸੰਤ ਪੁਰੇਕੇ ਵੈਭੀਬਡੇਵੈਰਾਗਸੋਂਕਰਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣੋਕੇ ਪਾਸਰਹਤੇਭਏ॥ਬਖਸੀਰਾਜਾ ਸਿੰਘਕਾ ਸਰੀਰਭੀਬਡਾਭਾਰੀਥਾ ਸੋਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸਆਇਕੇ ਦੋਦੋ ਚਾਰ ੨ ਮਹੀਨੇਰਹਤਾ ਥਾਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਭੀ ਸਰੀਰਬਡਾਭਾਰੀਥਾ॥ਜਬਕਬੀਬਿਲਾਸਵਾ ਸਤੇਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘ ਸੋ ਕਹਣਾਕੇਆਉ ਬਖਸੀਜੀ ਬਾਲੇਕਛੀਏ ॥ ਤਬ ਸਤਬਚਨਮਨਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰੀਜੀਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕ ਸਾਥ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਨੇਬਾਲੇਅਛਟੇ ॥ ਦੋਤੀਨਬੈਠਕਾਂਕਛਟੇ ਮਾਤ੍ਰਸੇਬਖਸੀਜੀਕੋ ਦਮਛਛਜਾਣਾ ਔ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਇਕੀਸ ੨੧ । ੨ ਪਚੀਸ ੨ ॥ ੨੫ ਬਾਲੇ ਕਛ ਜਾਣੇ ਫਿਰ ਦਮ ਨ ਚਛਨਾ ॥ ਪੁਨਾ ਕਬੀ ੨ ਦ੍ਵਾਰੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਸਹੀਦਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਕੀ ਬੇਰਕੇ ਨੀਚੇ ਜਾਇ ਬੈਠਣਾ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਧਨੁਖ ਸੇ ਸਬਜ ਰੰਗ ਕੇ ਰੰਗੀਲੇ ਬਾਣ ਚਲਾਵਨੇ ਪਰਬਤ ਕੀ ਓਰ ਟਿਚਜਾਂਕੀ ਓਰ ਜਾਇ ਪਰਨੇ ॥ ਸਿੰਘਹੁਨੇ ਚੁਗ ੨ ਕੇ ਲਜਾਵਨੇ ॥ ਸਾਤਆਠਮਹੀਨੇਪ੍ਰਯੰਤ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕਾਪੁਤ੍ਰ ਦੇਸੋਂਕੇ ਸੈਲਕਾਲਮੈ ਸਾਥਹੀ ਰਹਤਾ ਭਯਾ ਯੇ ਸਾਖੀ ਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਸੇਦੇਖਕੇ ਤਿਸਨੇਲਿਖਾਈਹੈ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਸਮਰਥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥
ਪੂਰਣ ਕੀਓ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਿਜ ਅਘ ਓਘਨ ਕੁਲਟਾਰ ॥ ੧ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਉਤ੍ਰਾਰਧ ੪ ਸਕੰਧੇ ਮਦ੍ਦੇਸ ਯਾਤ੍ਰਾ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਤਜੋ ਅਧਜਾਅ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂਸਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਦ ੪ ਅਧਜਾਯ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਹਰਾ—ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰੂ ਦੇਵਜੂ ਸਭ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ॥
ਅਦਭੁਤ ਜਾਕੇ ਚਰਿਹੈ ਸਭ ਭੂਪਨ ਕੇ ਭੂਪ ॥ ੧ ॥
ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਪੁਰੀ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰ ਤਦ ਰੰਜਹਿ ਉਪਦੇਸ ॥
ਪੂਜਨ ਪਾਦਜ ਗੁਰੂਦੇਵ ਯੁਗ ਸਮ ਉਰ ਸਦਾ ਨਿਵੇਸ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ੬੮੧ ਸੈ ਇਕਾਸੀਕੇ ਪੜੇ ਪਰ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਮੁਲਤਾਨਮੈਪਹੁਚਨੇਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗਕਹੈਆਏਥੇ ਸਿੰਘਾਵਲੋਕਨਨਜਾਯਸੇ ਅਬ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੋ ਕਹਤੇਹੈ।ਬੀਚ ੨ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਲਿਖਨੇਸੇਅਨੰਤਰਹੀ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜਾਤਾਕੋਸਾਵਨਨਾਮੂ ॥ ਛਤ੍ਰੀਕੁਲਗੁਣਗਣਸੁਭਧਾਮੂ ॥ ਕਾਰੀਨਜਾਯ ਯਸਸ੍ਰੀਭਾਰੀ ॥ ਸਾਨਕਏਹੀਧਰਮਅਵਤਾਰੀ ॥ ੪੪੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਜਆਗਜਾਮੈ ਦੇਸਸਭ ਕੀਨੋਭਿਸੇ ਵਿਸੇਸ ॥ ਰਜਜਿਤਹਰਿਕੇਰਾਜਮੈਐਸੋਭਯੋ ਨ ਸੇਸ ॥ ੪੪੬ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਜਾ ਸੁਖੀ ਸਭਦੇਸਵਸਾਯੋ ॥ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀਬਪਧਰਜਨਆਯੋ ॥ ਆਮਖਾਸ ਤਹਬਾਗ ਸੁਹਾਈ ॥ ਜਹ ਬੈਠਤਨਿਤਸਭਾਲਗਾਈ ॥ ੪੪੭ ॥ ਤਿਸਪ੍ਰਹਲਾਦਪੁਰੀਕਾਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲਹੋਤਾਭਯਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੈਸਾਬਾਵਹੁ ਸਾਵਨਮਲਖਤ੍ਰੀ ਮਾਨੋਸੁਭਗੁਲੋਕੇ ਗਲੋਕ ਨਾਮ ਸਮੂਹ ਘਰਹੋਤੋਭਯੋਹੈ॥ ਔ ਯਬਾਰਥਨਜਾ ਯਕੇਕਰਲੇਵਾਰੋਮਾਨੋ ਦੂਸਰੇਵਸ੍ਰਭ ਧਰਮਰਾਜਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋਤੋਭਯੋਹੈ ॥ ਔਦੁਸ੍ਰਜਨੋਕੋਦੰਡਦੇਨੇਮੈਯਮਰਾਜਕੇਸਮਾਨਹੋਤੇਭਯੋਹੈਨੀਤੀਮੈਬਿਦਰਕੈ ਸਮਹੋਤੇ ਭ ਯੋਹੈ॥ ਬੁਧੀਬਲਮੈ ਬ੍ਰਹਸਪਤੀਕੇਸਮਹੈ॥ ਸਜਨੋਕੀਰਖਜ਼ਾਕਰਲੇਮੈ ਵਿਸਨੁਕੇ ਸਮਹੈ ॥ਅਪਾਧ ਯੁ ਕ੍ਤਮਿਤ੍ਰਪੁਤ੍ਰਕੋ ਭੀਦੰਡਦੇਨੇਵਾਰੋਹੈ ॥ ਔ ਸੁਭਕਾਰੀ ਸਤ੍ਰੁਭੀਹੈ ਤੌਭੀ ਤਿਸਕੋ ਸਿਰੋਪਾਉ ਦਨੇਵਾਰੋਹੈ ॥ ਔ ਸੂਰਬੀਰ ਬਲੀਜਨਮੇਜਯਕੇਸਮਹੈ ॥ ਸਤਸੰਗ ਔ ਸੀਲਤਾਦੀ ਗੁਣੋ ਕਰਕੇ ਪਾਂਡਵਰਾਜਕੇ ਸਮਹੈ॥ਜਿਸਕੀਦੂਹਾਈਉਦਜਾਨਮੈ ਚੋਰਭੀ ਸੁਣਕੇਧਨੀਕੇਸਾਥਹੋਕੇ ਰਾਖੇਚੋਰਘਰਮੈਪਹੁਚਾਇਜਾਤੇਥੇ॥ਪ੍ਰਜਾਕੋਪੁਤ੍ਰੋਂਕੇਸਮਾਨਪਾਲਤਾਭਯਾ ॥ ਸਭਦੇਸਜਿਸਕੀ ਆਗਜ਼ਾਰੂਪੀਰਜ੍ਜੂਮੈਬਾਂਧਜ਼ਾਹੁਆਹੈ ॥ ਐਸੇਨਜ਼ਾਯਕਾਰੀਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇ ਘ ਤਮੈਔਰਕੋਈਸੂਬਾ ਨ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਖ਼ਡੀਅਛੀਰੀਤੀਸੇ ਤਿਸਨੇਸਭਦੇਸਕੋ ਵਸਾਯਾ ॥ ਤਹਾਮੁਲਤਾਨਮੈਆਮਖਾਸਨਾਮਸੇਪ੍ਰਸਿੱਧਏਕਬਡਾਸੁੰਦ੍ਰਬਾਗਹੈਤਿਸਕੇਬੀਚ ਤਿਸ ਸਾਵਨ ਮਲਕੀ ਰਾਜ ਧਾਨੀਥੀ ॥ ਔ ਤਿਸੀਬਾਗਮੈਹੀ ਸਭਾ ਲਾਇਕੇ ਨਜ਼ਾਯਕਰਤਾਥਾ ॥ ਬਡੇ ਉਜਲ ਮੰਦਰ ਊਚੇਹੈ ਜਿਸਕੇ ॥ ਅਥ ਪ੍ਰਹਲਾਦਪੁਰੀਕੀ ਸੋਭਾ ॥ ਕਵਿਤ ॥ ਪੁਰੀ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਮਨਜਨੋਅਹਲਾਦਪਿਖਸੋਭਾਕੋਅਗਾਰਪਲਸਿੱਧਜਗਭਾਰੀਆ ॥ ਪ੍ਰਸਾਦਤੋ ਅਪਾਰ ਸੋਹੈ ਬਾਦਰਅਕਾਰਸਮ ਚਿਤ੍ਰਬਿਚਿਤ੍ਰ ਸੁ ਸੁੰਦਰਅਟਾਰੀਆ ॥ ਬਾਗਆਮਖਾਸਜਹਾ ਸੋਭਾਤੋਅਪਾਰਤਹਾਂ ਆਂਬਖਾਸਛਾਯਾਮਹਾ ਆਮਖਾਸਧਾਰੀਆ ॥ ਫੂਲਨਅਪਾਰਖਿਰੇ ਫਲ ਬਹੁਭਾਂਤਜਰੇਛੂਟਤਫੁਹਾਰੇ ਜਨਸਾਵਨਫੁਹਾਰੀਆਂ ॥ ੪੪੮ ॥ ਪ੍ਰਲਾਦਪੁਰੀਕੈਸੀ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਨਮਾਤ੍ਰਸੇ ਸਰਬਮਾਨੁਖਾਦਿਕੋਕੋ ਅਹਲਾਦਨਾਮਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਉਤਪਤਕਰਤੀਹੈ ਸਰਬ ਸੋਭਾਕਾਘਤਹੈ ਔਸਾਰੇਸੰਸਾਰਮੇ ਵਹੁਉਜ੍ਜਲਪ੍ਰਲਾਦਪੁਰੀ ਮੁਲਤਾਨਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ॥ ਜਿਸਪੁਰੀਵਿਖੇਪ੍ਰਾਸਾਦ ਨਾਮਬਡੇਆਕਾਰੋ ਵਲੇ ਬਾਦਲੋਂਕੇ ਸਮਾਨ ਮੰਦਰਹੈ ਔ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇਰੰਗਯੁਕਤਚਿਤ੍ਰਤਬਿਚਿਤ੍ਰ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕਜ਼ਾ ਅਟਾਰੀਜ਼ਾਂਹੈ ਜਿਨਮੰਦਰੋ ਉਪਰਮਾਨੰਦਿਬਜ਼ਬਿਬਾਨਅਕਾਸਮੈ ਇਸਥਿਤਹੈ ॥ ਜਹਾਪਰਆਮਖਾਸਬਾਰਹੈ ਤਹਾ ਬ ਡੋ ਸਘਨੀਛਾਯਾ ਆਬ੍ਰਆਦਿਕਬ੍ਰਿਖੋਕੀ ਆਂਮਲੋਕੋਕੀ ਜਿਸਕੋਛ ਖ਼ਦੇਖਨੇਵਾਸਤੇਪ੍ਰਥ੍ਰਿਤੀ ਹੈ॥ ਰਿਤੁਰਿਤੁਕੇਜਿਸਮੈਬਡੇਸੁਗੰਧੀਵਾਰੇ ਫੂਲਖਿੜਰਹੇਹੈਂ ਫਲੋਂਕੇਭਾਰਕਰਕੇ ਝੁਕਰਹੇ ਹੈਂ ਡਾਰਜਿਨਕੇਏਕ ੨ ਡਾਰੀ ਫੂਲੋਂਫਲੋਂਕਰਕੇਲਟਿਤਹੋਰਹੀਹੀਹੈ॥ ਜੈਸੇਨਵੇਢਾਬਧੁਟੀ ਸੁੰਦਰਭੂਖਲੋਂਕਰਕੇਯਕਤਹੋਤੀਹੈ ॥ ਤਿਸਆਰਾਮਵਿਖੇ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਜਲਯੰਤ੍ ਚਲ ਰਹੇਹੈ ਜੈਸੀਬਡੀ ਮੀਠੀ ੨ ਸ੍ਰਾਵਣਕੀਫੁਹਾਰਪਰਤੀਹੈ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਵਨਮਲਕੋ ਘਰ ਤ ਹਾ ਆ ਮਖਾਸਕੇਮਾਹਿ ॥ ਤਿਸੀਬਾਗਕੇ ਬੀਚ ਪ੍ਰਭੁਸੁਤਹ ਬਿਰਾਜੇ ਜਾਇ ॥ ੪੪੯ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋਹਰਾ॥ਆਮਖਾ ਸਆਵਨਮਲਗੋਸ੍ਰੀਸੰਤਨਕੇਪਾਸ ॥ ਸਾਵਨਮਲਤੇ ਆਦਿ ਸਭ ਭਏ ਚਰਨ
ਕੇ ਦਾਸ ॥ ੪੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਹੁਤਬਰਸਤਹਬਸੇਗੁਸਾਂਈ ॥ ਆਵੈਸਭਜਨ ਦਰਸਨ
ਭਾਂਈ ॥ ਪ੍ਰਤਿਦਿਵਸਸਤਸੰਗਮਹਾਨਾ ॥ ਕਰਤਸੁਕ੍ਰਿਤ ਜਨ ਆਵਤਨਾਨਾ ॥ ੪੫੧ ॥
ਸਾਵਨਮਲਪ੍ਰਤਿਦਿਨਚਲਆਵੈ ॥ ਸਤਸੰਗਤਕੀਬਾਤਚਲਾਵੈ ॥ ਟੀਕਾ ਸਾਵਨਮਲ ਕਾ
ਰਹਣੇਕਾਅਸਥਾਨਤਹਅੌਕਚਹਰੀਭੀਤਿਸੀਆਮਖਾਸਕੇਬਾਗਮੈਹੀਸਭਾਕਰਤਾਥਾ।ਤਿਸੀ
ਬਾਗਮੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸਹਿਜਸੁਭਾਵਕਹੀਆਇਬਿਰਾਜਤੇਭਏਤਿਸੀਬਾਗਮੈਤੀਸਰੇ ਪਹਰਮੈ
ਸਿਖਲੋਕਨਾਟਕਾਆਦਿਕਗ੍ਰੰਥੋਂਕੀਕਥਾਭੀਆਇਕੇਕੀਆਕਰੈਤਬ ਸੈਕੜੇ ਸਿੰਘ ਆਇਕੇ
ਇਕਠੇਹੋਜਾਕਰੈਤਿਨੋਂਵਿਖੇਧਨਾਸਿੰਘਅੌਸਮੁੰਚਸਿੰਘ ਦੋਮਦ੍ਦੇਸਕੇਖੇਮਕਰਨਕੇਥੇਸੋਯੇਦੋਨੋ
ਉਨ ਸਤਸੰਗਜੋਮੇਪ੍ਰਧਾਨਥੇ ॥ ਤਹਾਪਰਦਿਨਭਰਮੈਤੋਜੈਸੀਅਪਨੀ ਸੁਭਾਵਿਕਚੇਸ੍ਟਾ ਹੈ ਸੋ
ਕਰੈ ॥ ਜਬਉਨਕੀਕਥਾਕਾਸਮਾਹੋਵੇ ਤਬਪ੍ਰਥਮਗੁਰੁਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਆਪਉਨਸਿਖਨਕੀ
ਕਥਾਕੀਓਰਚਣਕਰਕੇਬਿਰਾਜਜਾਵੈਂ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰਛੋਟੇਸੰਤਵੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸੰਤਬੁਧ
ਸਿੰਘਜੀ ਮਾਈਰਾਮਕੀ ਬਹੁਰੰਗਾ ਆਦਿਕ ਯੇ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਆਗਜਾਨੁਗਤਹੀ
ਪਾਓਕਥਾਕੀਓਰਕਰਕੇਸੋਇਜਾਵੈ ॥ ਔਦਿਨਮੈਸਤਸੰਗਾਕਰਲੇਅਰਥ ਬਹੁਤਸੇਸਿੰਘਭੀ
ਆਵੈ ਤਥਾਸੈਹਰਕੇਲੋਕਭੀ ਬਹੁਤਸੇਮਾਈਬਾਬੂ ਦਰਸਨਅਰਥਆਵੈ ਆਮਆਸਕੇ ਬਾਗ
ਮੈ ਇਕਬਡਾਮੇਲਾਲਾਗਨਾਸੁਰੂਹੋਇਗਯਾ ॥ ਏਕਤੋਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਰੀਰਭੀ
ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਦੂਸਰਾਜੁਬਾਅਵਸਤਾ ਜਿਨਕਾਦਰਸਨਕਰਣਮਾਤ੍ਰਸੇ ਸੋਕਮੋਹਦੂਰ ਹੋਜਾਤੇ
ਹੈ ॥ ਤੀਸਰਾਸੰਤਵੀਰਸਿੰਘ ਸੰਤਬੁਧਸਿੰਘ ਮਾਈਰਾਮਕੀਤੇਆਦਲੈਕੇ ਇਨਸਭਕੇਜੁਬਾ
ਸਰੀਰ ਬਡੇਸੁੰਦਰਦਰਸਨੀਯਾ ਦਰਸਨਕੇਯੋਗ ਇਸਤੇਬਡੀਉਤਕੰਠਾਕਰਕੇ ਦਰਸਨਕੇ
ਅਰਥ ਬਹੁਤਸੇ ਲੋਕਆਵੈ॥ ਤਿਨਕੇ ਬੀਚ ੨ ਸਾਰਗ੍ਰਾਹੀ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਔ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀਬਚਨ ਅਤਿਮਾਧੁਰਯਤਾ ਸੰਯੁਕਤਮਨਕੋਅਤਿਪਜਾਰੇ ਲਗਨੇਵਾਲੇ ਸੁਣਨੇ
ਅਰਥਆਵੈ ॥ ਜਬ ੨ ਸਿਖੋਂਕੀਕਥਾ ਕਰਣੇਸੁਣਨੇਕਾ ਸਮਾਹੋਵੇ ਤਬ ੨ ਕਥਾਕੀ ਓਰ
ਚਰਣਕਰਕੇ ਸਭੀਬਿਰਾਜਜਾਵੈ ॥ ਜੈਸੇਕਰਣਕਾਰਣਜਯੋਤੀਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਦੇਵ
ਜੀ ਮਕੇਕੀਓਰਚਰਣਕਮਲਕਰਕੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਰਹੇਥੇ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸੰਤਨ ਕੀ
ਚੇਸ੍ਟਾਦੇਖਕੇ ਸਿਖਆਪਸਮੈ ਬਡਜਾਂ ਕਲਪਨਾ ਤਰਕਲੀਸੁਣਾਇਕੇਭੀ ਕੀਆ ਕਰੈ ਉਨ
ਤਰਕੋਂਕਾਸ੍ਵਰੂਪਕਹਤੇਹੈ ॥ ਕੋਈਤੋਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਯੇ ਕਹਾਂਕੇ ਸੰਤਹੈਂ ਜੋ ਕਥਾਕੀਓਰ ਪੈਰ
ਪਸਾਰਕੇਸੋਇਰਹਤੇਹੈਂ॥ਕੋਈਕਹਤੇਹੈਕੇਨਜਾਨੈ ਯੇ ਸੰਤਹੈਅਥਵਾ ਕੋਈਰਾਜਾਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਬਡੀਸਰੂਪਾਇਨਕੇ ਸਾਥਹੀਹੈ ਅਪਨੀਰਜਧਾਨੀਤਜਾਰਾਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਪਰਾਯਣ ਹੋਗਏਹੈਂ
ਔਰ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀਕਾਹੇਕੋਵੈਰਾਗਵਾਨਹੈਂ॥ਜੋਸੋਂਕਰਕੇਘਰਸੇਅਪਨਾਰਾਜ ਤਜਾਰਾਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਕਸੇਹੋਵੈ ਤਬਇਨਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਕਥਾਕੀਰਤਨਪਜ਼ਾਰੇ ਨ ਲਾਗਤੇਹੋਵੇ ਯੇ ਤੋ ਕੋਈ ਥੇ ਸਮਝੈਸੇਜ਼ਾਟਹੈ ਕੋਈਕਿਸੇਕੀਜ਼ੁਬਾਇਸਤ੍ਰੀ ਨਿਕਾਸਲਿਜ਼ਾਯੇਹੈ ॥ ਕੋਈਕਹਤੇਹੈ ਕੇ ਜੇ ਯੇ ਵੈਰਾਗਵਾਨਹੋਵੈਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀਕੋ ਕਜ਼ੋਂ ਸਾਥਰਖੈ ਵੈਰਾਗਵਾਨਤੋਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰਭੀਨਹੀਕਰਾਚਾਹਤੇਹੈ ॥ ਕੋਈ ੨ ਕਹਤੇਹੈਂਕੇਇਨਕੋਪੱਰਸੇਪਕੜਕੇ ਉਠਾਇਦੇਵਹੁ ਕੋਇਕਕਹਤੇਹੈ ਇਨਕਾਡੇਰਾਹੀ ਈਹਾਂਸੇਉਠਾਇਦੇਨਾਯੋਗਹੈ ਕੋਈ ੨ ਵੀਚਾਰ ਸੀਲ ਕਹਤੇਹੈ ਕੇ ਓਹਜਾਣਹੁਅਪਣੀਮੌਜਮੈਕੁਛਪੜੈਕਰੈ ਕੁਛਤੁਮਾਰੇਸੇਮਾਂਗਤੇਨਹੀ ਕੁਛਲੇਤੇ ਨਹੀਹੈ ਕੁਛਇਸਜਗਾਮੈਤੁਮਾਰਾਦਾਵਾਭੀਨਹੀਹੈ ॥ ਸੰਤਹੈ ਫਿਰਅਚਾਹਹੈ ਸੰਤਹੁਕੀਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਚੇਸ੍ਟਾਹੋਤੀਹੈ ਜੈਸੇਉਨਕੀਮੌਜਮੈਆਵੈ ਤੈਸੇਪੜੈਰਹੈ ਤੁਮਕੋਇਨਕਾਕਜ਼ਾਦੁਖਹੈ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀਅਨੇਕਕੁਤਰਕਣ ॥ ਸਿਖਲੋਕ ਕਰਤੇਭੀਭਏ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਐਸਾ ਪ੍ਰਭਾਵਜੋਕੋਈਭੀਸਨਮੁਖਹੋਕੇ ਬਿਮਿਰਜਾਦਾਕੀ ਬਾਤਭੀ ਨ ਕਰਸਕੇ ਸਭੀਲੋਕ ਉਨਕੇ ਤੇਜ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇਦਬਜਾਤੇਭਏ ॥ ਇਤਨੇਮੈਏਕਦੋਚਾਰਕਬੀਕਬੀ ਉਸਸਮੇਸੇਬਿਨਾਭੀ ਸਤ ਸੰਗਕਰਣੇਅਰਥ ਅਥਵਾ ਗੁਰੂਜੀਕਾਆਸਯ ਜਾਨਨੇ ਅਰਥਆਵੈ ਤਬਸੰਤਹੁਕੇ ਬਚਨ ਅਮ੍ਰਿਤਕੇਸਮਾਨ ਬਡੇਮਧੁਰਸੁਣਕੇਉਨਕੇਮਨਸੀਤਲਹੋਜਾਵੈਂ ॥ ਤਬਵਹੁਜਾਇਕੇਸੰਤਹੁ ਕੀ ਉਸਤਤੀਅਪਨੇ ਸਦ੍ਸੇਕੇਸਾਥਕਰੈਉਨਕੋਭੀ ਪੇ੍ਰਕੇਲੈਆਵੈ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸਤਸੰਗਤ ਕਰਣੇਕੋਔਰਭੀ ਬਹੁਤਸੇਲੋਕ ਔਸਿਖਲੋਕਭੀਆਵੈ ॥ ਜਬਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨਵਤੀਤ ਹੁਏ ਤਬਸੈਹਰਮੁਲਤਾਨਮੈਂ ਸੰਤਹੁਕੀ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀਸੋਗਈ ॥ ਤਦਨੰਤਰਸਾਵਨਮਲਕੇ ਪਾਸ ਭੀਪ੍ਰਸੰਗਰੈਜਹੀਚਲਜ਼ਾਕਰੋਆਰੋਪ੍ਥਮਹੀਸਾਵਨਮਲਅਛਾਸਤਸੰਗੀਥਾਅਛੇ੨ਸਾਧੂਪਰ ਮ ਹੰਸਵੇਦਾਂਤੀਤਿਸਕੇਪਾਸ ਟਿਕੇਰਹਤੇਥੇ ॥ ਜਬਬਹੁਤਹੀਲੋਕੋਨੇ ਸ਼ੀਠਾੜੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੀਪ੍ਰਸੰਸਾ ਸਾਵਨਮਲਕੇਪਾਸਕਰੀ ਤਬਸਾਵਨਮਲਭੀ ਪ੍ਥਮਕੇਰਹਣੇ ਵਾਲੇਸੰਤਹੁਕੋ ਸਾਥਲੈਕੇਦਰਸਨ ਕਰਣੇਕੋਆਯਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਆਰੋ ਪ੍ਸਾਦਆਦਿਕ ਰਖਕੇ ਪ੍ਣਾਮ ਕਰਤਾਭਯਾ ਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ॥ ਤਿਸਕੋਗੁਰੂਜੀ ਭੀ ਕੁਸਲਪ੍ਸ਼੍ਨ ਪੂਛਤੇਭਏ ਤਥਾਤਿਸਨੇ ਭੀਪੂਛਜਾ ਆਗਜ਼ਾਪਾਇਕੇਸ਼ੀਠਾਕੁਰਜੀਕੇ ਪ੍ਯੰਕਕੇਸਮੀਪ ਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤਥਾਔਰ ਭੀ ਸੰਤਦਹਨੇਥਾਵੇ ਬੈਠਜਾਤੇਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰਵੇਦਾਂਤਵਿਸੈਕ ਪ੍ਸ੍ਨੋਤ੍ਰਇਕ ਮਹੂਰਤ ਪ੍ਯੰਤ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ਤਬਗੁਰੂਜੀਤਿਸਕਾਵੇਦਾਂਤਮੈ ਅਨਅਧਿਕਾਰਦੇਖਕੇ ਭਗਤੀਯੋਗਕਾ ਤਿ ਸਕੋ ਉਪਦੇਸਕਰਤੇਭਏ ॥ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਯਦਜ਼ਪੀ ਸਰਬੰਖਲੁ ਦਿਓਂ ਬ੍ਰਹਮ ਏਈਬਾਤ ਸਤਜ਼ਹੈ ॥ ਤਥਾਪੀਤੁਮਗ੍ਰਹਸਤ੍ਥਲੋਕੋਂਕੋ ਉਚਿਤਹੈਕੇ ਮੁਖਭਗਤੀਸਬਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅ ਭਿਜ਼ਾਗਤਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਔ ਯਥਾਰਥ ਗਜ਼ਾਨਮੈਨੇਸ੍ਨਾਹੋਣੀਇਸੀ ਅਰਥਮੈ ਗੁਰੁਸਬਦ ਭੀਪ੍ਮਾਣਹੈ ਭਗਤਿਭਾਇਤਰੀਐ ਸੰਸਾਰ ॥ ਬਿਨ ਭਗਤੀ ਤਨੁਹੋਸੀਛਾਰ॥ਹਰਿਕੀਭਗਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰੋਮਨਮੀਤ ॥ ਨਿਰਮਲਹੋਇਤੁਮਾਰੋਚੀਤ ॥ ੧। ਵਰਤਣਵੈਰਾਗ । ਧਨਜੋਬਨ ਅਰ ਫੁ
ਲੜਾ ਨਾਠੀਅੜੇਦਿਨਚਾਰ ॥ ਜਗਤਮੈਝੂਠੀ ਦੇਖੀਪ੍ਰੀਤਿ ਅਪਨੇਹੀ ਸੁਖਸਿਉ ਸਭਲਾਗ
ਕਿਆਦਾਰਾ ਕਿਆਮੀਤ ॥ ਜਗਰਚਨਾਸਭ ਝੂਠਹੈਜਾਨ ਲੇਹੁਰੇ ਮੀਤ ॥ ਕਹੁਨਾਨਕਥਿਰ
ਨਾ ਰਹੈਜਿਉਬਾਰੂਕੀਭੀਤ । ਇਤਜ ਦੀ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਇਤਜਾਦਿਕ ਬੇਦਸਾਸਤ੍ ਔਰੁ
ਜੀਕੇ ਵਚਨੋਕੋ ਤਥਾਅਪਨੇ ਅਨੁਭਵਕਰਕੇਬਿਚਾਰਕਰਕੇਸੰਸਾਰਸੇਵੈਰਾਗ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਦ੍ਵਾਰਾ
ਉਪਰਾਮਮਨਕਰਕੇਰਹਣਾ॥ਔਨਿਸਚੇਗਜਾਨਰਖਣਾਕੇ ਸਤਸ੍ਵਰੂਪ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈਸੋ ਮੇਰਾ
ਆਤਮਾਹੈ॥ਜੋਆਤਮਾਸੋਭਿੰਨਹੋਵੈਗਾਸੋਅਨਾਤਮਾਹੀ ਹੋਗਾਅਨਾਤਮਾ ਨਾਮਸਡ ਵਸਤੂਕਾ
ਹੈ ਅਥਵਾਅਨਾਤਮਾਅਵਸਤੂਕਾਨਾਮਹੈਜੈਸੇਸਤਚਿਤਆਨੰਦਰੂਪਬ੍ਰਹਮਹੈ ਤਦਵਤ ਮੇਰਾ
ਆਤਮਾ ਭੀ ਸਤਚਿਤਅਨੰਦਰੂਪਹੈਯਾਤੇਮੇਰਾਆਤਮਾਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੈ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ
ਵਚਨੋਕਰਕੇਸਾਵਣਮਲਕੋਉਪਦੇਸਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਨੇਕੀਆ ਤਬਸਾਵਣਮਲਕੇ ਮਨਮੈ
ਯੇਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਵਚਨ ਐਸੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰ ਗਏਜੈਸੇਸੋਲਧਮੈ ਬਾਣ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਜਾਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ
ਗਰੂੜਕੇ ਮੰਤ੍ਰਸੇ ਸਰਪ ਅਪਨੀ ਵਿਖਕੋਤਜਾਗਦੇਤਾਹੈ ਤੈਸੇਸਾਵਨਕਾ ਮਨਭੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ
ਵਚਨੋਸੇ ਸਾਂਤਹੋਤਾਜਾਵੇ ॥ ਤਬਸਾਵਣਮਲਮਨਮੈਅਤਿਪ੍ਰਸੰਨ ਔ ਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਕੇ ਵਿਚਾਰਤਾਭਯਾ ॥ ਕਜਾਜੋਪ੍ਰਥਮਮੈਭੀਸੰਤੁਹੁਕੇਅਛੇ ਪਰਮਹੰਸਹੁਕੇ ਅਛੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨੋ ਕੇ
ਸਾਸਤ੍ ਬਦਉਕਤ ਰੀਤੀ ਪੂਰਬਕ ਏਹੀ ਵਚਨਸੁਣਤਾਥਾ ਤਬ ਮੇਰੇਮਨਕੋਸਾਂਤੀ ਨਹੀ
ਆਤੀਥੀ ॥ ਅਬਓਹੀਵਚਨ ਇਨ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾਕੀ ਰਸਨਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸੁਣਕੇ ਮੇਰਾ ਰਿਦਾ
ਸੀਤਲ ਹੋਤਾ ਜਾਤਾਹੈ ॥ ਇਸ ਤੇ ਜਾਨ ਪਰਤਾਹੈ ਕੇ ਯੇ ਕੋਈ ਪੂਰਣ ਸੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ
ਸੇ ਅਭੇਦ ਰੂਪਹੈਂ ॥ ਅਬ ਲੋਂਕੇ ਕਾ ਬਹੁਤ ਹੀਸਮੁਝਾਇ ਹੋਇ ਰਹਜੇ ਹੈ ਅਬ ਔਰ ਮੈ
ਇਸ ਸਮੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਪੂਛਤਾ ਹੂੰ ਪੁਨਾ ਕਿਸੀ ਏਕਾਂਤ ਸਮੇ ਮੈ ਫਿਰ ਆਇਕੇ ਸੰਤਹੁ
ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਹੋਇਕੇ ਫਿਰ ਪੂਛੋਂਗਾ ॥ ਸਾਵਨਮਲ ਐਸੇ ਮਨਮੈ ਵੀਚਾਰ ਅਬੀ
ਕਰਤਾਹੀਥਾ ਇਸਕੇਬੋਲਨੇਸੇਪ੍ਰਥਮਹੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਚੁਟਕੀਮਾਰਕੇ ਹਾਥਕੀ
ਸੈਨਤਕਰਦਈਕੇ ਤੁਮਅਬਚਲੇਜਾਵਹੁ ॥ ਤਬਅਤਿਅਸਚਰਯਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ
ਚਰਣਕਮਲਪਰਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਅਪਨੇਘਰਕੋਚਲਾਆਯਾ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਹੇ ਭਗਵਨ ਵਹੁਰਾਜਾ
ਸਾਵਨਮਲਅਸਚਰਯਕਿਸਕਾਰਣਸੇਹੋਕੇ ਉਠਆਧਤਾਭਯਾ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਅਸਚਰਯਇਸ
ਕਾਰਣਸਹੁਆ ਜੋਮੈਅਬੀ ਬੀਚਾਰਹੀਆਵਨੇ ਕਾ ਕਰਤਾਥਾ ਜੋਸੰਤਾਂਨੇਮੇਰੇਮਨਕੀਬਾਤਜਾਨ
ਕੇ ਮੇਰੇਬੋਲਨੇਸੇਪ੍ਰਥਮਹੀ ਮੁਝਕੋਕਹਦੀਆਕੇਤੂੰਚਲਾਜਾਉ॥ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਘਰਮੈਜਾਇਕੇ
ਅਪਨੀ ਰਾਨੀਸੇਭੀ ਸੰਤਹੁਕੀ ਬਡੀਉਸਤਤੀਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਸੰਤਹੁਕੀ ਉਸਤਤੀ ਅਪਨੇ
ਪਤੀਕਮੁਖਸੇ ਸ੍ਰਵਣਕਰਕੇਤਿਸਕੇਮਨਮੈਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਦਰਸਨਕਰਨੇਕੀਬਡੀਸ੍ਪਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤਪੰਨ ਹੋਆਵਤੀਭਈ ॥ ਤਬਸਾਵਣਮਲਸੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਪੂਛਤੀਭਈਕੇ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਜੋ ਆਪਹੁਕਮਦੇਵਹੁਤੋ ਉਨਸੰਤਨਕਾਹਮਭੀਦਰਸਨਕਰਆਵੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾਨੇਕਹਜ਼ਾਕੇ ਅਛਾ ਉਨਕੇਦਰਸਨਸੇਹਮਤੁਮਕੋਨਹੀਂਵਰਜਤੇਹੈਂ ॥ ਤਬ ਰਾਣੀਨੇਭੀ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀਬਚਨਸੁਣਕੇ ਤਿਸਕੀ ਉਸੀਸਮੇਸੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਪਰ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਗੁਰੂਭਾਵਨਾਹੋਜਾਤੀਭਈ ॥ ਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕ ਗੁਰੁ ਮੰਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ ਲੈਕੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਭਈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਸਾਵਣਮਲਭੀ ਆਯਾਕਰੇ ਭਥਾਕਬੀ ੨ ਰਾਣੀਭੀਆਯਾਕਰੇ ਔਰਭੀ ਮੁਲਤਾਨਸੈਹਰਕੇ ਭਥਾਸਿਕਾਰਪੁਰਖੇ ਸਤਸੰਗੀਬਹੁਤਹੀ ਲੋਕ ਆਯਾ ਕਰੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਡ੍ਡੀਪ੍ਰਸਿਧੀ ਤਿਸ ਦੇਸਮੈ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾਬਡ੍ਡੀ ਆਇਕੇ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ੴ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸ੍ਰਿੰਗਸੇ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘੋ ਪਾਖਜਾਨੇ ਸ੍ਰੀਬਜ੍ਮਣੀ ਹਰਿਣਾਵਿਨੋਦੇਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਚਰਣਸ਼ਿਖਜਤ ਹਰਿਨਾਮ ਦ੍ਰਯੇਨ ਵਿਰ ਚਤ ਚਤੁਰਥਸਕੰਧੇ ਸੂਬੇ ਸਾਵਨਮਲ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ ਵਰਨਨੰਨਾਮ ਚਤੁਰਥੋ ਅਧਜ਼ਾਯਃ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ੴ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਦ ੫ ਅਧਜ਼ਾਯ

ਸੋਰਠਾ—ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਤ ਸਿਖਪਰ ਘਨੀ ॥
ਮਮਉਰਬਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਪੂਰਣ ਕਰੋ ਸੁ ਗ੍ਰੰਥਏਹੁ ॥

ਅਥਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ਜਬਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਤਹਾ ਮੁਲਤਾਨਮੈਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨਮਹੀਨੇਵਿਤੀਤ ਹੋ ਗਏ ਜਬਸਿਖੋਕੀਕਥਾਕਾ ਸਮਾਹੋਵੇ ਤਬਸਭੀਸਿੰਘੋਕੀ ਕਥਾਕੀਓਰਚਰਣਕਰਕੇ ਸੋਇ ਜਾਵੈ ॥ ਇਧਰਸਿਖਲੋਕਦੇਖ੨ਕੇ ਖਿਝਾਕਰੈਜੋਰ ਕਿਸੀਕਾਕੁਛਚਲ ਨ ਸਕੈਔਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖਭੀਕੋਈਨਹੋਸਕੇ ਆਪਸਮੈਹੀਵਿਚਾਰੇ ਖਿਝਖੁਝਕੇ ਚੁਪਕਰਰਹੈ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਏਕਜਟਸਿੰਘਬਡ੍ਡਾਲੰਬਾਜ੍ਵਾਨ ਆਲਾਸਿੰਘਨਾਮਕਰਕੇਪ੍ਰਸਿਧਪਾਂਚਹਾਥਕਾਂਲੰਬਾ ਕਪੂ ਰਥਲੇਕੀਰਿਯਾਸਿਤਮੈ ਗਾਊਵਾਲੇਰਾਂਕਾਥਾ ॥ ਸਾਵਣਮਲਰਾਜਾ ਮੰਡਲੇਸ੍ਵਰਕਾਨੌਕਰਥਾ ਪਲਟਨਮੈਸੋ ਪਲਣਾਆਂਮਖਾਸਕੇ ਬਾਗਸੇਕੋਸਦੋਇਕਈਦਗਾਹਨਾਮਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧਏਕ ਮ ਸੀਤਥੀਤਹਾਂਪਲਟਨਕਾ ਡੇਰਾਥਾ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਕਾਐਸਾ ੨ ਪ੍ਰਸੰਗਸੁਣਕੇਸੋਆਲਾਸਿੰਘ ਕਹਣੇਲਾਗਾਕੇਕਜ਼ਾਹੈਵਹੁ ਈਜਟੀਕੋਉਧਾਲਕੇ ਜਟਲੈਆਯਾਹੈਮੈਉਸਕੋਮਾਰਕੇ ਜਟੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਸੀਕੀ ਖੋਸਲਜਾਵਤਾਹੁੰ ਅਬੀ ਐਸੇਕਹਕੇ ਵਹੁ ਆਲਾਸਿੰਘ ਜਾਟ ਕਮਰਕਸਾ ਕਰਕੇ
ਉਸੀਵਕਤਉਠਖੜਾਹੁਆ॥ਢਾਲਤਲਵਾਰਆਦੀਸਭ ਸਸਤ੍ਰਕਸਕੇਉਠਦੌੜਜਾ॥ਜੈਸੇਸਜ਼ਾਰ
ਸਿੰਘ ਪਰਜੈਸੇਮੂ ਸਾਪਰਬਤਕੋਭਗਨਪਰਤੈਸੇਉਠਧਾਜਾਜੋਨਸੋਈਰਖਾਵਾਦਕਰਣੇਹਾਰੇਅੌ
ਸਿੰਘਥੇਉਨਨੇਭੀਇਸਕੀਬਾਤਕੀਪ੍ਰਸੰਸਾਕਰੀ ਅਰਕਜਾਕੇਧੰਨਜ ਹੌਵੇਗਾਤੈਂਜੋਉ ਸਸਾਧੂ
ਕੋ ਮਾਰਕੇਇਸਤ੍ਰੀਖੋਸਲਜਾਂਵੇਗਾ ਤਬਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਮਨੋਰਾਜ ਆਲਾਹਿੰਘ ਮਾਰਗਮੈਂ
ਕਰਤੇਆਤੋਹੈ ॥ ਤਬਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਰਕੇ ਉਨਲੋਕੋਂਕਰਕੇ ਕਹੇਹੁਏ ਉਸਭਲੇਲੋਕਨੇ ਕੁ
ਛਭੀ ਵੀਚਾਰ ਨ ਕੀਆ ਬਿਨਾਬੀਚਾਰਹੀਸਸਤ੍ਰਬਾਂਧਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇਉਪਰਉਠਦੌੜਜਾ ॥ ਜ
ਬ ਆਂਮਖਾਸਕੇਬਾਗਮੈ ਆਇਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖਹੁਆ ਤਬਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰ
ਤਜਾਂਹੀ ਭਾਈਆਲਾਸਿੰਘਕੀਬੁਧੀਫਿਰਗਈ ॥ ਅਬਮਾਰਣੇਵਾ ਸਤੇਭਾਈਆਲਾਸਿੰਘਕਾ
ਹਾਂਥਨਹੀ ਉਠਤਾ ਹੈ ॥ ਔਤਰਯਾਮੀਸਾਹਿਬ ਆਲਾਸਿੰਘਕੋ ਖਿਝਾਨੇਅਰਥ ਤਿਸਕੋ ਸਨ
ਮੁਖਆਤੇਹੀਬਚਨਕੀਆਕੇ ਮਾਰਰੇਸਾਲੇਗੋਲੀ ਦੇਖਤਾਕਜਾ ਹੈ ਸੂਰਬੈਠਾ ਹਈਮਾਰਜਲਤੀ
ਗੋਲੀਜੋਰੋਜਦਿਹਾੜੀ ਹਗਣੇਮੂਤਣੇਕੇ ਦੁਖਸੈਂਛੂਟਜਾਵੈਐਸਾ ਬਚਨਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸੁਣਤੇਹੀ
ਭਾਈਆਲਾਸਿੰਘਥਰਥਰਕਾਂਪਨੇਲਗਜਾਤਾਭਯਾਮਨਵਿਖੇਬਡਾ ਅਸਚਰਯਸ਼ਾਹੋਕੇ ਸਾਰੇ
ਸਸਤ੍ਰਉਤਾਰਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਰਖਕੇਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮਵਸੁਧਾਪਰਲੰਬਾ ਪੜਕੇ ਕਰਤਾ
ਭਯਾ ਮੁਖਸੇਸਰਣਾਗਤ ਹੂੰ ਤੂੰਹੀਮਾਂਰਐਸੇਕਹਤਾਹੁਆ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇ
ਹਜੂਰ ਗਿਰਜਾਤਾਭਯਾ॥ਇਧਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਭੀਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਮਨਏਕ ਰਸ ਅਡੋਲ ਜਿਨਕੇ
ਚਿਤਕਾਸ੍ਵਭਾਵਹੈ ॥ ਭੈਕਾਹੂੰਕੋ ਦੇਤਨਹ ਨਹ ਭੈਮਾਨਤਆਨ ॥ ਕਹੁਨਾਨਕ ਸੁਨਰੇ ਮਨਾ
ਗਿਆਨੀਤਹਿਬਖਾਨ ॥੧੬॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜਬਦੂਤਰਵਾਰ ਅਥਵਾ ਬੰਦੂਕਮਾਰਨੇਕੋ
ਸਨਮੁਖਆਯਾਤਬਮਹਾਂਰਾਜਜੀਕੇ ਮੁਖਪਰਯਦਕਿੰਚਤਭੀ ਗਿਲਾਨੀ ਨਹੀਆਵਤੀਭਈ
ਪ੍ਰਸੰਨਮਨਰਹੇਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਮਨ ਔਹਸਕੇ ਆਲਾਸਿੰਘਕੋ ਪੁਨਾਬਚਨਕਰਤੇ ਭਏ ਅਪਨੇ
ਹਾਂਥਸੈਨਗਨਤਰਵਾਰਲੈਲੈਕੇਲੈਵੋਸਾਲਜਾਮਾਰਮਾਰਤਾਕਿਉਨਹੀਂਹੈ ਸਾਨੂਮਾਰਕੇ ਇਸ
ਜਟੀਨੂੰਲੈਜਾਇ॥ ਮਹਾਰਾਜਜ਼ੀਹ ਸ ੨ ਕੇ ਐਸੇਆਲਾਸਿੰਘਸੇਬਿਲਾਸਕਰੈ॥ ਔਭਾਈ
ਆਲਾਸਿੰਘ ਮਾਰਯਾ ਸਰਮਕਾ ਮਿਟੀ ਹੋਤਾ ਜਾਵੇ ਏਹੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਕਹੇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ
ਰਖਲੇਵਹੁ ਰਖਲੇਹੁ ਉਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਸ਼ਸਤ੍ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਮਹਾ-
ਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸਿਖਜ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਹਜੂਰ ਕੀ
ਸੇਵਾਮੈਹਾਜਰਰਹਣੇਲਾਗਾ ॥ ਯੇ ਬਿਤਤਾਤ ਤੋ ਇਧਰਬੀਤਜਾ ॥ ਅਬ ਉਸ ਓਰਕੀਆਂ
ਬਾਤਾਂਸੁਣੋ॥ਜਬਭਾਈਆਲਾਸਿੰਘਮੁੜਕੇਅਪਨੀਪਲਟਣਮੈ ਨ ਗਯਾਤਬਸਭਕੇ ਮਨਮੈ
ਬਡਾਭਾਰੀਸ਼ਕਗੁਜਰਜਾ ਜਬ ਏਕਦਿਨਵਿਤੀਤਹੁਆ ਤਬਮਭਸਿੰਘੋਕੋਖਬਰਹੋਗਈਕੇ
ਆਲਾਸਿੰਘਕੋਸੰਤਨੇ ਅਪਨਾਚੇਲਾ ਬਨਾਇਲੀਆਹੈ ਅਬਵਹੁ ਨੌਕਰੀਛੋਡਕੇ ਫਕੀਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਨਗਯਾਹੈ ॥ ਯੇਬਾਤਸੁਣਕੇ ਆਲਾਸਿੰਘਕੇ ਭ੍ਰਾਤਾਕੋਬਡੀ ਰਿਸਲਗੀ ॥ ਵਹੁਬੋਲਯਾਕੇ ਵਹੁਹੋਵੈਕੌਨਜੋਮੇਰੇਭਾਈਕੋਫਕੀਰਕਰੇ ॥ ਬਡੇਕ੍ਰੋਧਸੇਨੇਤ੍ਰਜਿਸਕੇ ਬਡੇਭਯਾਨਕ ਲਾਲ ਲਾਲ ਹੋਰਹੇਹੈ ਔਬੜਬਾਦੜਰਹਜੋਹੈ ॥ ਕਜਾ ਮੈਅਈਉ ਸਫਕੀਰਕੋ ਮਾਰਕੇ ਅਪਨੇ ਭਾਈਕੋਫੇਰਲਯਾਵਤਾਹੌਂ ਉਸਕੀਸਾਧਟੀਭੀਖੋਸਲਯਾਵਤਾਹੂੰ। ਬੀਚ੨ਮੈਭਲੇ ੨ ਉਤਮ ਸਤਸੰਗਜੋਂਨੇਂ ਸਮਝਾਯਾਭੀ ਕੇ ਵਹੁਸੰਤਮਹਾਤਮਾਪੁਰੁਖਹੈ ਉਨਕੇਸਮੀਪਜਾਇਕੇਤੂੰ ਕੁਛ ਅਸਸੁਬਜਸੁਬਾਣੀ ਨ ਬੋਲੀ ਅਪਨੇਭਾਈਕੋ ਸਹਜੇਸੇ ਲੈਆਵੀਂ॥ ਪਰੰਤੂ ਭੂਤਾ ਵੈਸਕੇ ਸਮਾਨ ਭੂਤਯਾਹੂਆ ਜਾਟਕਿਉਂਕਿਸੇਕਾਕਹਯਾ ਸੁਣਤੋਹੈ॥ ਕੋਪਸੇਭਰਾਹੂਆਕਾਲੇ ਨਾਗ ਕੇ ਸਮਾਨਫੁੰਕਾਰੇਮਾਰਤਾਹੂਆ ਸੂਧਾਹੀ ਆਮਖਾਸਕੇਬਾਗਕੋ ਦੌੜਯਾਚਲਯਾਆਵਤਾਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬੈਨਤੇਯਪਰਛਟੀਅਰਕਾਰੋਨਾਗਆਵੇ ਤੈਸੇ ਆਇਕੇਡਰਪਾਵਨੇ ਲਾਗੇ ਤੈਸੇ ਔਰ ਬਹੁਤਸੇਲੋਕਤਮਾਸਬੀਨ ਤਮਾਸਾਦੇਖਨੇਅਰਥਵੋਭੀਸਾਥ ੨ ਚਲੇਆਵਤੇਹੈ॥ ਕੋਈ ਤੋ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਆਗੇਕਲਕੇਦਿਨਮੈਭੀ ਇਸਕਾਭਾਈਸੰਤਹੁੰਕੋਮਾਰਨੇਆਯਾਥਾ ਉਸਕੋ ਤੁ ਇਨੋਨੇ ਸਾਧੂਕਰਲੀਆਹੈ ਅਬਦੇਖਜੋਇਸਸੇਕਯਾਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆਂਤਰਕਟਾ ਆਪਸਮੈਕਰਤੇਹੂਏਤਿਸਕੇਸਾਥ ੨ ਚਲੇਆਵਤੇਹੈ॥ ਜਬ ਆਮ ਖਾਸਕੇਬਾਗਮੈਆਇਪ੍ਰਵੇਸਕੀਆ ਤਬ ਹਜੂਰਕੇ ਸਨਮੁਖਆਵਤੇਹੀ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇਹੀ ਬੁਧਿਫਿਰਗਈ ॥ ਉਸਕੋਦੇਖਕੇਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਹਸਕੇਕਿਉਵੇਸਾਲਯਾ ਮਾਰਤਾ ਕਿਉਨਹੀਹੈ ਮਾਰਣੇਵਾਸਤੇਆਯਾਹੈ ਹਮਕੋਮਾਰਕੇਅਪਨੇਭਾਈਕੋ ਔ ਇਸ ਸਾਧਨੀਕੋ ਲੈਜਾਇ ॥ ਹਮਕੂੰ ਹਗਣੇਮੂਤਣੇਕੇਦੁਖਸੇਛੁਡਾਇਦੇ ਅਰੇਸਰਊ ਜਲਤੀਕਰ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਗੁਰੂਜੀਕੇਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘਕੇ ਮਨਕਾਂਪਉਠਯਾ ਔ ਤਿਸਕਾਸਰੀਰ ਭੀ ਥਰਥਰਕਾਂਪਨੇਲਾਗਯਾਤਾਭਯਾ ॥ ਗੁਰੂਜੀਨੇਤਿਸਕੋਗਾਲਨਹੀਨਿਕਾਸੀ ਮਾਨੋਮੰਤ੍ਰ ਪਢਕੇ ਕੋਈਟਉਨਾਸਾਕਰਦੀਉਹੈ॥ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਕਾ ਮਨ ਸਾਂਤ ਹੋਯਾਤਾਭ ਯਾ ॥ ਸਭਹਥਯਾਰਉਤਾਰਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਰਖਕੇਦੰਡੇਵਤਵਸੁਧਾ ਪਰ ਲੰਬੇ ਪਲ੍ਹਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਤ੍ਰਾਹੀਮਾਂ ੨ ਪਾਹੀਮਾਂ ੨ ਬਖਸਾਲੇਵਹੁ ੨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਮੁਖਸੇਕਹਤਾਹੂਆ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਚਰਣੋਂ ਪਰਗਿਰਪਰਿਆ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਪਰਮਦਯਾਲੁ ਪੁਨਾ ਮੰਦ੨ਮੁਸਕਰਾਇਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਿਉਰੇ ਸਾਲਯਾ ਮਾਰਨੇਵਾਸਤੇਤੂੰ ਆਯਾਥਾ ਅਬਮਾਰਤਾਨਹੀਹੈ ਹਮਕੋਮਾਤਕੇਅਪਨੇਭਾਈਕੋ ਔਸਾਧਨੀ ਕੋ ਭੀ ਲੈਜਾਇ ਦੇਰੀਕਿਉਲਗਾਈਹਈ ਪੁਨਾ ਭਾਈਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਅਤਿਦੀਨਹੋਇਕੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਜਕਰਤਾਭਯਾ ਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਆਪਬਖਸਣੇਯੋਗਹੈ ਕਾਮੀਕਪਟੀ ਕੁਟਲਕੁਚਲ ਪਾਪੀਅਪਾਧੀ ਪਰਮਦੁਸ੍ਟਾਤਮਾ ਕੁਬੁਧਿਵਾਲੇ ਹਮਹੈ ਆਪਕਾ ਅਵਤਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇਵਲ ਹਮਾਰੇਜੋਮੇਦੁਸ੍ਮਅਪ੍ਰਾਧਜੋਂਕੇ ਉਧਾਰ ਅਰਥਹੀ ਹੈ ਅਬ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਪਾਪੋ ਅਪ੍ਰਾਧੋ
ਕੋ ਖਿਮਾਪਨਕਰਕੇ ਆਪਨੇਚਰਣਕਮਲੋਂਕਾ ਦਾਸ ਬਨਾਵਹੁ॥ ਬਚਨ ਹੁਆ ਜਾਹੁਰੇ ਅਪਨੇ
ਕੁਟੁੰਬਕੋਚਰਣੋਕਾਦਾਸਬਨ ਇਸ ਅਪਨੇਭਾਈਕੋਭੀ ਲੈਜਾਇ ਜਿਸ ਕੁਟੁੰਬਕੇ ਅਰਥ ਤੁਮ
ਸਰਕਾਰੀਨੌਕਰੋਕੇਆਗੇ ਨਉਕਰੋਕੇਨਉਕਰਹੋਕੇਰਹੇਹੋ ਹਮਾਰੇ ਚਰਣੋਕੇ ਦਾਸ ਕਿਉ ਹੋਤੇ
ਹੋ ॥ ਤਬ ਪੁਨਾ ਭਾਈਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਅਬਤੋ ਹਮ ਆਪਕੇ
ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇ ਦਾਸ ਅਪਨੇ ਮਨਕਰਕੇਹੋਚੁਕੇਹਾਂ ਆਪਨਾਸਰੀਰਆਦਿਕ ਆਪਕੇ ਅਰ
ਪਣ ਕਰਚੁਕੇਹਾਂ ਆਗੋਆਪਕੋਜੋਭਾਵੇ ਸੋ ਕਰੀਹੈ॥ ਉਸੀ ਦਿਨਸੇ ਦੋਨੋ ਭਾਈ ਸ਼੍ਰੀਠਾਕੁਰ
ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇਸਿਖਹੋਤੇਭਏ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਆਲਾਸਿੰਘ ਔ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਦੋਨੋ
ਭਾਈਸਾਧੂਹੋਗਏ॥ਤਬਤੋਸਰਕਾਰੀਸੈਨਾਮੈ ਬਡਾ ਇਮਬਾਤਕਾ ਅਸਚਰਯਸਾਹੁਆ ਇਸ
ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਸਾਮਰਥਸਕਤੀ ਦੇਖਸੁਣਕੇਔਰਬਹੁਤਸੇਲੋਕੋਕੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਪਰ
ਸ੍ਰਧਾ ਹੋਜਾਤੀਭਈ ॥ ਸੈਹਰਮੈਸੇ ਤਥਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਨਾਕੇ ਸਤਸੰਗੀ ਲੋਕੋਂਕੇ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾ
ਜਾਗਾਆਵਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤਹੀ ਸੇ ਲੋਕ
ਆਵਨੇ ਲਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਦੇਸਾਂਤਰੋ ਮੈਭੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਯਸਕੀਰਤੀ
ਪਸਰਜਾਤੀਭਈ ॥ ਹਰਜੇਪਾਤਸਾਹੁ ਪੁਰਕ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘਜੀ ਤਥਾ ਸੰਤਸ੍ਰੀ ਨਥਾ
ਸਿੰਘ ਘੁਮਣਕਜਾਂਕਾ ੨ ਸੰਤਸ੍ਰੀ ਪੰਡਤਹਰੀਸਿੰਘ ਪੰਡਿਤਮਾਲਵੇਕਾ ੩ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲਾ
ਬਸਿੰਘ ਵਿਕਰਤ੪ ਸੰਤਸ੍ਰੀਸਵਾਈਸਿੰਘਢਿਕਰਤ੫ ਸੰਤਸ੍ਰੀਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਕਾਲੇਵਾਲਕੇ ੬
ਸੰਤਸ੍ਰੀਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ੭ ਆਲਾਸਿੰਘ੮ ਯੇਦੋਨੋਭਾਈਦੁਵਾਛੇਕਥੇ ਇਨਦੋਨੋਕੀਕਥਾ ਉਪ
ਰ ਲਿਖਚੁਕੇਹੈ ਅਬਸੰਤਸ੍ਰੀਨਥਾਸਿੰਘਕੀ ਕਥਾਕਹਤੇਹੈਂ ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਸੇਇਨਕਾ ਮੇਲ
ਹੁਆਹੈ॥ਜਬਬਾਲਅਵਸਥਾਮੈ ਸੰਤਸ੍ਰੀਨਥਾਸਿੰਘਜੀਅਪਨੇਘਰਤੇ ਤਬਗਉਆਂਚੁਗਾਯਾ
ਕਰਤੇਥੇ ਭਾਵੇਕੋਈਹਿੰਦੂਮੁਸਲਮਾਨਚਾਡਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਇਨਕੇਆਗੇ ਗਉ ਏਕਦੋਚਾਰਦਸ
ਬੀਸ ਕਰਦੇਵੇ ਤਬਇਨੋਨੇਕਿਸੇਨੂਕੁਛ ਨ ਕਹਨਾ ਰਾਗਦ੍ਵੈਖਸੇਬਿਨਾਧਰਮ ਅਰਥ ਸਭ
ਕਜਾਂ ਗਉਆਂਚੁਗਾਇਲਜਾਵੈ ਦੂਸਰਾਗਉ ਕੋਛਟੀਨਹੀ ਲਗਾਵਤੇਥੇ ਕਿਤੂ ਜਿਸ ਓਰਸੇ
ਗਉਕੋਮੋੜਨਾਹੋਵੇ ਤਬ ਹਾਥਕੇਸਾਢੇਸੇਮੋੜਦੇਤੇਥੇ ॥ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਦ੍ਵਾਦਸਬਰਖ ਪ੍ਰਯੰਤ
ਨਿਸਕਾਮਹੋਕੇ ਬਨਸੇਚੁਗਾਵਨਰੂਪ ਗਉਆਂਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇਰਹੇ ॥ ਤਬ ਅੰਤਹ ਕਰਣ
ਤਿਸਕਾ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਭਜਨਬੰਦਗੀ ਸੰਤੋਂਕੀਸੇਵਾ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਮੈ
ਸ੍ਰੀਨਥਾਸਿੰਘਕਾ ਮਨਅਛੀਲੀਤੀਸੇਲਾਗੇ ਔਰ ਸੰਸਾਰੀਵਿਹਾਰੋਂਸੇਉਪਰਾਮਰਹੇ ਏਹੀ ਸੁਧ
ਮਨਕੀਨਿਸਾਨੀਹੈ ਗਉਕੀਸੇਵਾਕੀਹੁਈਨਿਸਫਲਨਹੀਜਾਤੀ ਸ੍ਰੀਨਥਾਸਿੰਘਜੀਕੋ ਗਉਆਂ
ਕੀ ਸੇਵਾਕਾਫਲਮਿਲਨੇਮੈ ਨਿਮਿਤ ਬਨਤਾਹੈ ਸ੍ਰੀਨਥਾਸਿੰਘਕੇਮਨਮੈਸੰਕਲਪਹੁਆਕੇ ਅਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹ ਮਨੌਕਰੀਕਰਕੇ ਸਰੀਰਕਾਨਿਰਬਾਹਔਰੁਟੁੰਬਜੋਂਕਾਨਿਰਬਾਹਕੀਆਕਰੈ॥ਐਸੇ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਮਲਤਾਨਕੋਚਲੇਗਏ ਪ੍ਰਥਮਪਲਟਨਮੈਨੌਕਰੀਜਾਇਕਰੀ ॥ ਤਹਾਂਤੇ ਚਲਕੇ ਈਦਰਾ ਹਤੇ ਆਅਖਾਸਕੇ ਬਾਗਮੈਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾਸਤ ਸੰਗਕੀਆ ਕਰੈ ਨਿਯਮਸੇ ਰੋਜਹੀ ਆਵੈ ॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਮਹਾਰਾਜਜੀਕ ਸਤਸੰਗਕਰਤੇਕੋ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਅਥਵਾ ਮਹੀਨੇਵਿਤੀਤਹੋਏ ਤਬਏਕਦਿਨ ਕਥਾ ਸ੍ਰਵਨਕਰਕੇ ਉਠਕੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਆਗੇਮਥਾਟੇਕਕੇ ਚਲਜੋਹੈ ਤਬਸੰਤਹੁਨੇਸਹਜਸ੍ਵਭਾਵਿਕਹੀ ਭਾਈਨਥਾਸਿੰਘਕੇਸਿਰਪਰਹਾਥਰੇਖਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੇ ਭਤੀਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ ਦੇਖਕੇਬਚਨਕੀਆ'ਜਾਹੁਭਾਈਵਾਟਬਹੁਤ ਸਾਰੀਹੈ ਔਵਕਤਥੋੜਾਹੈ॥ ਇਤਨਾਬਚਨਸੁਨਕੇ ਅਪਨੇਡੇਰੇਕੋਭਾਈਨਥਾਸਿੰਘਚਲਾਗਯਾ ॥ ਸੰਤਹੁਨੇਵਕਤ ਥੋੜਾ ਹੈ ਤੇ ਵਾਟਬਹੁਤਹੈ ਯੇ ਬਚਨ ਨਥਾਸਿੰਘਕੋ ਨਹੀਕਹਜਾ ਮਾਨੋਮੰਤ੍ਰਪੜਕੇ ਏਕਾਦਸ ਅਖਰ ਕਾ ਕੋਈਟਉਨਾਕਰਡਾਰਜੋਹੈ ॥ ਇਸੀ ਬਚਨਕੋਉਪਦੇਸਰੂਪਕਰਕੇ ਭਾਈਨਥਾਸਿੰਘਨੇ ਹਿਦੇਮੈ ਧਾਰਣਕਰਲੀਆ ਔਰ ਉਸੀਵਕਤਕੀਭਾਈਨਥਾਸਿੰਘਕੋ ਚਟਪਟੀ ਉਚਾਟਸੀ ਲਾਗਗਈ ਸਾਰੀਰਾਤ੍ਰੀਭਰਇਸੀਵਚਨਕਾ ਵਿਚਾਰਕਰਤਾਰਹਜਾ ॥ ਕਜਾ ਕੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਮੁਝਕੋ ਪਰਮਅਦਭੁਤਉਪਦੇਸਕੀਆਹੈ ਜੇਅਬੀਮੇਰਾਸਰੀਰਛੂਟਜਾਵੇ ਤਬ ਚੌਰਾਸੀਲਖ ਯੋਨੀਰੂਪਬਡੀਲੰਬੀਬਾਟਮੈਪਰਜਾਉਗਾਭਬਪਰਮੇਸ੍ਵਰਤੋਮੇਰੇਸੇਅਤਿਦੂਰਰਹਗਯਾਪੁਨਾ ਕਬਪਾਰਬ੍ਰਹਮਸੇ ਮੇਰਾ ਮੇਲਾਹੂਆ ਔਰ ਕੌਨਮਿਲਾਵੇਗਾ ॥ ਦੇਖੋਭੰਗਾਕੇ ਭਾੜੇਮੈ ਅਪਨੇ ਜਨਮਕੋਬਜਰਥਹੰਖੋਇਡਾਰਾਹੈ ॥ ਹਾਧਿਕਾਰਹੈਇਸਮਾਯਾਕੇਮੋਹਕੋ ਔਸਰੀਰਕੋ ਟੁੰਬਕੋ ਜਿਸਕੇਬਦਲੇਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਾਪਕਪਟਝੂਠਬੋਲ ੨ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਰਪਰ ਬੋਝਾ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਉਠਾਇਕੇ ਅਪਨਾਅਗਾਭੁਕਰਤਾਹੁੰਕਿਸਜੀਵਨੇਕੇਅਰਥਤਥਾਗੁਰੂਸਬਦਃਕਛੀਰ ਭਾਰ ਪਰਾਈਸਿਰਚੜੈ ਚਲਜੋ ਚਹੈਬਾਟ ॥ ਅਪਨੇਭਾਰੋਂ ਨ ਡਰੈਆਗੈ ਅਉਘਟਘਾਟ॥ ਆਹਾਕਜਾਅਛੀਬਾਤਕਹੀਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਵੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਨੇ ਸੋਰਠਮੈ ਮਨਕੀ ਮਨਹੀਮਾਹਿ ਰਹੀ ॥ ਨਾ ਹਰਿਭਜੇ ਨ ਤੀਰਥਸੇਵੈਚੋਟੀਕਾਲਗਾਹੀ ॥ ੧ ॥ ਸੁਥਰਾਜੀਅਖਫਤਕਲ ਨਾ ਮਿਲੇ ਮੁਖਮੈਰਹੈਗਿਰਾਹੁ ॥ ਲਖਲਾਨਤ ਸੁਥਰਿਆ ਜੋਦਮਦਾਕਰੇਵਿਸਾਹੁ ॥ ੧ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬੀਚਾਰਕਰਤੇਹੁਏ ਤਿਸਨਥਾਸਿੰਘਕੋਵਹੁਰਾਤ੍ਰੀਚਾਰਯਾਮਕੀ ਚਾਰਯੁਗਕੇਸਮਾਨ ਹੋਜਾਤੀਭਈ॥ਬਡੇਕਲੇਸਸੇਵਹੁਰਾਤ੍ਰੀਵਿਤੀਤਕਰਕੇ ਅਪਨੇਸ਼ਸਤ੍ਰਅਸਤ੍ਰਬਰਤਨ ਰੋਜ਼ਭੀ ਜੋ ਕੁਛ ਬਾਸਭੀਲੈਕੇਦਿਨਚੜਤੇਕੇਸਾਥਹੀ ਸੰਤਹੁਕੇਪਾਸਆਇਪਹੁਚਜਾ ॥ ਬਡੇ ਵੈਰਾਗ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਗਰੂ ਖੁਦਾਇਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇ ਸਭੀ ਕੁਛਧਰਕੇ ਮਥਾਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਖੜੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਨਿਚਮਾਨਹੋਕੇ ॥ ਆਗੇਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਿਉਭਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘਾਤੈਨੇ ਯੇਕਜਾਕੀਆ ਹੈ ਅਪਨੀਨਉਕਰੀਛੋਡਕੇਚਲਆਯਾਹੈ ਭਾਈਸਿਖਾਂਤੈਨੇ ਇਸਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਲਤੀਕਿਉਕਰੀ ਜਬਬ੍ਰਿਛਕੇ ਸਾਥਸੇਪਕਕੇਫਲਗਿਰੇ ਤਬਰਸਦਾਯਕਹੋਤਾਹੈ ਜੋ ਕਚਾ ਫਲਬ੍ਰਿਖਕੇਸਾਥਸੇਟੂਟਪਰੇ ਤਬਕਟੂਹੋਜਾਤੋਹੈ ਸੜਜਾਤੋਹੈ ॥ ਸੋਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਬਦਸਪਰਸਆ'ਦੀਵਿਖਯੋਂਸੇ ਔਮਾਯਾਕੇਮੋਹਸੇਦ੍ਰਿਢਤੀਬਰ ਤਰਵੈਰਾਗ੍ਯ ਹੋਵੈ ਉਤਨਾਕਾਲ ਗ੍ਰਹਸਤ੍ਯਕਾਤਜਾਗ ਨ ਕਰਣਾਚਾਹਜੇ ॥ ਸੋਤੇਰੀ ਅਬੀ ਛੋਟੀਅਵਸ੍ਥਾਹੈ ਤੂੰ ਗ੍ਰਹਸਤ੍ਯਆਸ੍ਰਮਕੇ ਸੁਖੋਂਕੋਭੋਗਜਬਤੂੰ ਸੰਸਾਰਕੇ ਸੁਖਹੁਕੋ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਦੁਖਰੂਪਜਾਨ ਲੇਵੇਗਾ ਤਬ ਤਜਾਗਕਰਣਾ ਉਚਿਤਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਿਖੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਮੈਨ ਸੰਸਾਰਕੋਸਰਬਥਾ ਦੁਖਰੂਪਜਾਣਲੀਆਹੈ ॥ ਜੋਮੈ ਏਕ ਇਸਤ੍ਰੀਕੋ ਸੁਖਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਕੀਇਛਾਕਰਕੇ ਬਿਵਾਹੂਗਾ ਤਬਮੁਝਕੋਸਾਰੇਸੰਸਾਰਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੋਣਾਪੜੈਗਾ ॥ ਜੈਸੇਕੀਟੋਂਕੀਖੁਡੈਮੈਮੂਤ੍ਰਕਰਨੇਸੇ ਤਿਸਬੰਧੀਮੈਸੇਕੀੜੇ ਨਿਕਸਕੇ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਕਾਟਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀਇਸਤ੍ਰੀਕੇਸੰਬੰਧਸੇ ਬਾਲਬਚਾਰੂਪਕੀਟਮੁਝਕੋਕਾਟਕਾਟਖਾਵੈਂਗੇ ॥ ਹੇਗੁਰੇਂਢਰਮੈਸੰਸਾਰਰੂਪੀਪਿੰਜਰੇਸੇਕਬਔਕੈਸੇਛੂਟੋਂਗਾ ॥ ਯਾਂਤੇਮੈਸੰਸਾਰਕੋਅਤਿਦੁਖਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਇਸਕੋਤਜਾਗਕੈਆਪਕੀਸਰਣਕੂੰਪ੍ਰਾਪਤਹੁਆਹੂੰ ਦੂਸਰਾਆ'ਪਨੇਕਲਬਚਨਕੀਆ ਥਾ ਕੋ ਬਾਟਬਹੁਤਹੈਅਰਵਕਤਥੋੜਾਹੈ ਇਸਆਪਕੇਵਚਨਕੋਵਿਚਾਰਸੇਹੀਮੁਝਕੋਸੰਸਾਰਸੇ ਪਰਮਵੈਰਾਗਆ'ਇਉਦੇਹੁਆਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇਹੇਭਗਵਨ ਮੈਤੋ ਅਬ ਵਿਖਯਰੂਪੀ ਕੀਚਮੈ ਨਹੀ ਫਸਜਾਚਾਹਤਾਹੂੰ ਯੇਨਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰਕਰਕੇਮੇਰਾ ਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇਉਧਾਰਕਰੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਸਿਖਕੀਪ੍ਰਾਰਥਨਾਸੁਣਕੇ ਤਥਾ ਉਤਮਅਧਿਕਾਰੀਜਾਨਕੈਮੰਤਹੁਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਹੇਸਿਖਯੇਜੋਤੇਰੇਪਾਸਹੈ ਜੋਕੁਛਤੂੰ ਲੈਆਯਾਹੈ ਯੇ ਸਭੀਕੁਛਤੂੰ ਕਿਸੇਕੋ ਦੇਡਾਰ ਅਥਵਾ ਬਾਜਾਰਮੈਧਰਕੇਲੁਟਾਇਦੇ ਔਸਰੀਰਪਰਏਕਬਸਤ੍ਰਰਹਣੇਦੇ ਔਰਕੁਛਭੀਪਾਸ ਨ ਰਖ ਤਬ ਹਮਤੇਰੇਕੋਉਪਦੇਸਕਰੈਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਰਮ ਉਪਰਾਮਤਾਕੇ ਵਚਨਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਨਥਾਸਿੰਘਨੇ ਰਾਜਮਾਰਗਮੈਰਖਕੇ ਸਭੀਕੁਛਲੁਟਾਇਦੀਆ ਸਰੀਰ ਕੇ ਉਪਰਕੇਬਸਤ੍ਰਮਾਤ੍ਰਰਖਲੀਏ ਸਭੀਕੁਛਦਾਨਕਰਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਨਕਮਲੋਮੈਹਾਜਰ ਆਇਹੁਆ ॥ ਤਬਭਾਈਨਥਾਸਿੰਘਉਪਰ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਵਚਨਕੀਆਕੇ ਹੇਸਿਖ ਯੇਪਦਾ ਰਥ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਮੈ ਬਡਾਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕਹੈ ॥ ਸਾਧੂਕੋਪਾਸ ਜਬਪਦਾਰਥ ਹੋਵੈ ਤਬ ਕੇਵਲ ਪਦਾਰਥਕਾਹੀ ਭਰੋਸਾਰਹਤਾਹੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕੋ ਭਰੋਸੇਕੋ ਯੇ ਜੀਵਤਜਾਗਤਾ ਦੇਤੂਹੈ ਔਜਬਪਾਸਏਕਵਿਰਾਟਕਾਭੀ ਨ ਹੋਵੇਤਬਇਸਮਾਨੁਖਕੋ ਕੇਵਲਏਕਭਗਵੰਤਕਾ ਹੀ ਆਸ੍ਰਾਹੋਤਾਹੈ ॥ ਜਬਯੇਪ੍ਰਾਲੀਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤਕੇ ਭਰੋਸੇ ਪਰਾਯਣਹੋਤੋਹੈ ਤਬ ਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤ ਕੀ ਇਸਕੇਉਪਰਦਯਾ'ਦਸ੍ਰੀਹੋਤੀਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇਜੈਸੇਮਾਤਾ'ਪਿਤਾਕੇਭਰੋਸੇਰਹਣੇਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕਪਰਮਾਤਾਪਿਤਾਕੀ ਸਹਜਸੁਭਾਇਹੀ ਦਯਾਦਿਸ੍ਰੀਬਨੀਰਹਤੀਹੈ ॥ ਔ ਜੋ ਵਿਹਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾਰਮੈ ਸਾਮਰਥਬਡ੍ਡਾਪੁਤ੍ਰਮਾਤਾਪਿਤਾਕਾਭਰੋਸਾਨਾਹੀਰਾਖਤੋਹੈ ਤਬਤਿਸਕੀ ਚਿੰਤਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾਛੀਨਹੀਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇਹੀਜੋਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤਕੋਭਰੋਸੇ ਪਰਾਯਣਰਹਤੇਹੈ ਤਬ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਭੀ ਉਨਕੋਪਾਲਨੇਕੀਚਿੰਤਾਰਹਤੀਹੈ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਗੁਰੁਸਬਦਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ॥ ਨਾਨਕਚਿੰਤਾਮਤਕਰੋ ਚਿੰਤਾਤਿਸਹੀਹੇ॥ ਵਿਚਉਪਾਇਸਾਇਰਾਂਤਿਨਾਭੀਰੋਜੀਦੇਇਕਾਹੇਰੇ ਮਨ ਚਿਤਵੈ ਉਦਮ ਜਾਆਹਰਰਹਿਜੀਉ ਪਰਿਆ ॥ ਸੈਲਪਥਰਮੈ ਜੰਤੁ ਉਪਾਇ ਤਾਂਕਾ ਰਿਜਕਆਗੋਕਰਧਰਿਆ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਔਰਭੀਅਨੇਕਵਚਨਹੈਂ ॥ ਇਸਹੇਤੁਸੇਭੀਸ੍ਰੀਪਰ ਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕਾਭਰੋਸਾਰਖਣਾਚਾਹਜੇ ॥ ਔਰਧਨਆਦੀਕਿਸੀਕਾਭੀਭਰੋਸਾ ਨ ਰਖਣਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਵਚਨੋਂ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਨਮੁਖ ਕਰਕੇ ਸੁਧ ਐਂ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਵਾਲੇ ਸਿਖ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਰਥ ਸਹਿਤ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ ਕਾ ਉਪਦੇਸਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਜਾਹ। ਏਕਾਂਤਮੈ ਬੈਠਕੇਇਸਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸਕਰ ॥ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗ੍ਯਾਅਨੁਸਾਰ ਸਿਖਏਕਾਂਤਦੇਸਮੈ ਇਸਿਥਹੋਕੇਦ੍ਰਿਢ ਅਭ੍ਯਾਸਕਰਕੇ ਅਲਪਕਾਲਮੈਹੀ ਸਿਧਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਬਾਲਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਭਾਈਨਥਾਸਿੰਘਨੇ ਸਰੀਰਕੇਤ੍ਯਾਗਪ੍ਰਯੰਤ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯਹੀ ਰਾਖ੍ਯੋਹੈ ਔਵਾਕ੍ਯਸਿੱਧੀਭੀ ਤਿਸਕੋਥੋੜੇਹੀਕਾਲ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਭਈ ॥ ਉਤਮਅਧਿਕਾਰਜੋਂਕੋ ਐਸੇਹੀਲਖਣਹੋਤੇਹੈਂ ਜੋ ਏਕਹੀਵਾਰ ਏਕ ਹੀ ਵਚਨਉਚਾਰਣ ਮਾਤ੍ਰਸੇਹੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਉਪਦੇਸਕੋ ਧਾਰਣਕਰ ਲੇਤੇਹੈਂ ਉਸਵਚਨਕੋ ਪਰਮਾਰਥਮੈ ਲਗਾਇਲੈਤੇਹੈਂ ਉਸਮੈਤਰਕ੍ਯਾ ਨਹੀਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸੀਅਵਸਰਮੈਂਹਰੀ ਏ ਪਤਸਾਹਪੁਰਕੇਰਹਣੇਵਾਲੇਸਰਕਾਰੀਸੈਨਾਮੈਨੌਕਰ ਭਾਈਸੇਵਾਸਿੰਘਜੀਥੇ ਵਹੁਰੀਨਿ ਤ੍ਰੈਪੂਤੀਸਤਸੰਗਕਰਣੇਕੋਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸਨੇ ਮਕਰਕੇਆਵਤਥੇ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਬਹੁਤਕਾਲਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਤਬਅਮੋਘਬਾਣਵਤ ਅਦਭੁਤਵਚਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇਭਾਈਸੇਵਾਸਿੰਘਕਾ ਮਨਭੀਵਿਰਕਤਹੋਗਯਾ ॥ ਤਬਏਕਦਿਨ ਭਾਈਸੇਵਾਸਿੰਘ ਨੇਭੀ ਪਰਮਵਿਰਕ੍ਤਹੋਕੇ ਸਸਤ੍ਰਬਸਤ੍ ਧਨਪਦਾਰਥ ਸਰਬਸ੍ਹਲੈਕੇਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲਹੀ ਸੰਤ ਹੁ ਕੇ ਡੇਰੇਸੈਆਇਗਯਾ ਤੈਸੇਹੀਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਵਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੁਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਵਚਨ ਕੀਆਕੇ ਕਿਉਭਾਈ ਸਿਖਾ ਯੇ ਕ੍ਯਾਹੈ ॥ ਤਬਭਾਈਸੇਵਾਸਿੰਘਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਦਾਸ ਕ ਰੀ ਕੇ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋਮੁਝਕੋਭੀ ਅਪਨੇਚਰਣੋਕਾ ਦ੍ਹਾਸ ਬਨਾਵੋ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਭਾਈਸੇਵਾ ਸਿੰਘਕੀ ਅਰਦਾਸਸੁਣਕੇ ਮੰਦ੨ ਮੁਸਕਾਵਤੇਹੂਏ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਜਾਹ ਵੋ ਸਾਜਾਅਪਨੇ ਰਨਮੁੰਡੇਕੇਚਰਣਾਕਾ ਦਾਸਜਾਇਹੋ ਹਮਾਰੇਚਰਣੋਕਾ ਦਾਸਹੋਕੇਤੂੰਕ੍ਯਾ ਲੇਵੇਗਾ ਪੁਨਾ ਅਤਿਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਭਾਈਸੇਵਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਕਹ੍ਯਾਕੇ ਭਗਵਨ ਅਨੇਕੋਂ ਜਨਮ ਪ੍ਰਯੰਤਹਮਰੈਨਮੁੱਡੇਕੇ ਚਰਣੋਂਕੇਦਾਸ ਹੋਤੇਚਲੇਆਏਹੈ ਅਬ ਉਨਕੇਦਾਸਤ੍ਵਭਾਵਸੇ ਛਡ੍ਡਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਕੇ ਅਪਨੇਹੀਚਰਣਕਮਲੋਂਕਾ ਦਾਸਬਨਾਵੇ ॥ ਜਬ ਵਾਰੰਵਾਰ ਭਾਈ ਸੇਵਾਸਿੰਘਨ ਨਿ
ਮ੍ਰ ਹੋਕੇਬੇਨਤੀਕਰੀ ਤਬਜਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਹੁੰ ਅਬ ਪੰਡਿਤਹੁਆ ਚਾਹਤਾ
ਹੈਂ ਸੋਭਾਈਸੇਵਾਸਿੰਘਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੈ ਵਚਨਕਰਤਕੇ ਬਡਾ ਸਭਾਦੈਜਨਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਪੰ
ਡਿਤ ਹੋਤਾਭਯਾਹੈ ॥ ਤਹਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਰਹਕੇਚਰਣੋਕੀ ਸੇਵਾਕਰਤੇ ਰਹੇ ਤਦਨੰਤਰ
ਆਗਜਾ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀਰੀਗਾਜੀਕੇ ਚਲਾ ਜਾਤਭਯਾ ਤਹਾਂ ਜਾਇਕੇ ਖੁਬ ਵਿਦਜਾਕਾ ਅਧਜੇਨ
ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਤ ਸੇਵਾਸਿੰਘ ਕਸਮੀਰਕੋ ਗਏਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਸੇ
ਪਰੇ ਅਮਰਨਾਥ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਸੰਤ ਯੋਗਾ ਸਿੰਘਕੇ ਡੇਰੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਮੈ ਜਪਜੀ
ਕੇਊਪਰ ਸੰਤ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਮੈ ਜੋ ਟੀਕਾ ਕੀਆਹੈ ਤਿਸਕੀ ਕਥਾ ਕਰਤੇ
ਭਏ ॥ ਪੁਨਃ ਪਿਸ਼ੋਰ ਮੈ ਸੈਹਰ ਤਥਾ ਸਿਖੋ ਕੀ ਛਾਵਨੀ ਮੇ ਕਥਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈ ॥ ਫਿਰ
ਸੁਧਾਸਰਮੈ ਰਾਮਾਨੰਦ ਕੇ ਬਾਗ ਮੈ ਸੰਤ ਬਾਹੁਲ ਸਿੰਘ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਘਿਉ ਮੰਡੀ ਮੈ ਬਾਬੇ
ਅਟਲ ਗੁਰੂਜੀਕੇਸੰਤਪੁਰੇਲਹੌਰ ਮੈ ਇਤਨੇ ਅਸਥਾਨੋਮੈ ਕਥਾ ਭਾਈਸੇਵਾਸਿੰਘ ਕਰਤਾ
ਭਯਾ ਜਿਸਕੀ ਕਥਾਸੈਕੜੇ ਹਜਾਰੋ ਪੁਰਖਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਸੁਣਨੇ ਅਰਥ ਆਵਤੇਥੇ ॥ ਸੰਤਸੇਵਾ
ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸਰੀਰਭੀਬਡਾ ਸੁੰਦਰਕਮਲਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇਬਿਸਾਲ ਜਿਸਕੇ ਨਿਤ੍ਰੋਹੈਂ ਜਿ
ਨਕੀਥਾਲੀ ਭੀਬਡੀਮਨਕੇ ਹਰਣੇਹਾਰੀਹੈ ਔਸ੍ਵਭਾਵਕਹੀ ਜਿਨਕਾਦਰਸਨ ਮਨਕੇ ਹਰਣੇ
ਹਾਰਾਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਡੇ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਔਪੰਡਿਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨਸੇ ਸੰਤ ਸੇਵਾਸਿੰਘਜੀ
ਹੋਤਭਏਹੈ ॥ ਤਥਾ ਡਿੰਗਯਾਂਕੀ ਬਾਰਕਾ ਸਰੀਰਸੰਤਹਰੀਸਿੰਘਭੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾਹੈ ॥ ਵਹੁਭੀ
ਮੁਲਤਾਨਮੈਨੌਕਰਥਾ ॥ ਸੋਭੀਤਿਸੀ ਅਵਸਥਮੈ ਅਪਨਾਸਾਰਾ ਸਰਬਸ੍ਵਲੈਕੇ ਯੇਭੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂ
ਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕਾ ਸਿਖਹੋਤਾ ਭਯਾਹੈ ॥ ਇਸਕੋਭੀ ਪੂਰਬਲੇਸਿਖੋਂਕੇ ਸਮਾਨ ਬਚਨ
ਕੀਆਕੇਤੂੰਭੀ ਅਪਨਾਸਾਰਾਸਰਬਸ੍ਵਦਾਨਕਰਆਉ ਤਬਹਮਾਰੇਪਾਸਰਹੁ ॥ ਤਬਹਰੀਸਿੰਘ
ਜੀਨੇਭੀਐਸੇ ਹੀਕੀਆ ॥ ਤਹਾਂਕਿਤਨਾਕਾਲਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਰਹਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸਰਬ
ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਸੇਵਾਕਰਤਾਭਯਾ ਬਡੀਵਿਚਾਰਵਾਲੀਬੁਧੀਕੀ ਭਾਈਹਰੀਸਿੰਘਜੀਕੋਅਭਿਲਾਖਾ
ਥੀ ॥ ਔਰਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਆਗਜਾਅਨੁਸਾਰ ਅਪਨਾਅਹੰਕਾਰ ਤ੍ਯਾਗਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤਾ
ਭਯਾ ॥ ਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤਾਪੂਰਬਿਕਸੇਵਾਕਰਤੇਕੋ ਸੰਤਹਰੀਸਿੰਘਕੋ ਬਹੁਤਦਿਨਵਿਤੀਤਹੋਗਏ
ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਹਰਿਸਿੰਘਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਮਾਂਗ ਜੋ
ਇਛ ਹੈ ਤਬਸੰਤਹਰੀਸਿੰਘਨੇਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇਏਹੁਵਰਮਾਗਜਾਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ
ਮੁਝਕੋਏਹਵਰਦੇਹੁ ਕਜਾਜੋਧਾਨਟਾਵਤੀਮੇਰੀਬੁਧੀਹੋਵੇ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ
ਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਤਥਾਅਸਤ੍ਰਐਸੇਹੀਹੋਵੇ ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਮੰਤ੍ਰਕਾਅਭਜਾਸਏਕ ਸਵਾਮਹੀਨਾ
ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਸ੍ਵਤੀਕੋਤੀਰੇਤੈਨੇਕਰਣਾਹੋਗਾ ਪੁਨਾ ਤੂੰ ਥੋੜੇਹੀਪਰਿਸ੍ਰਮਸੇਪੰਡਿਤ ਹੋਜਾਵੇਗਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਏਕਚਤੁਰਅਖਰਆਤਮਕਮੰਤ੍ਰਦੇਕੇ ਵਿਦਾਅਪਨੇ ਪਾਸਸੇ ਸੰਤਹਰੀਸਿੰਘ ਕੋ ਕਰਦੇਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਜੈਸੇਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆਥਾ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਤਹਰੀਸਿੰਘਜੀ ਕਰਤੇਭਏ ਪੁਨਾ ਥੋੜੇਹੀ ਕਾਲਮੈਅਲਪਹੀਯਤਨਕਰਕੇਬਡੇਪੰਡਿਤਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀਕੇਤੀਰੇ ਰਿਖੀਕੇਸਮੈਰਹਤੇਭਏ ॥ ਬਿਲ ਔ ਬੇਰਝਾੜੀਉਕੇ ਖਾਇਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਮਹਾ ਵਿਰਕਤ ਆਪਭੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਮਹਾ ਪਰਖ ਜਿਨਕੀ ਸੰਗਜਾ ਹੈ ਐਸੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤਸ੍ਰੀ ਧਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀਸਿੰਘ ਜੀ ਚਲੀ ਓਟਵਾਲੇ ਰਾਮਨਾਰਾਯਣਜੀ ਸਚਿਦਾਨੰਦਸਰਸ੍ਵਤੀਦੰਡੀ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀਸੰਤ ਨਿਰਾਯਣਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤਜਾਦਿਕਔਰਭਿ ਕਿਤਨੇਕਸੰਤਪਰਮਵਿਰਕਤਔ ਜਿਤਇੰਦ੍ਰਿਯ ਉਰਧਰੇਤਸਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਬਡਾਬਿਸਾਲਜਿਨਕਾ ਅਨੁਭਵਹੋਤਾਭਯਾਹੈ ਤਪੋਬ੍ਰਤੀਕਰਕੇ ਅਤਯੰਤ ਨਿਰਮਲ ਇਨਕਾਅੰਤਹਕਰਣਹੋਤਾਭਯਾਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਉਤ੍ਰ ਮੈਬਡੇਸਾਮਰਥਹੋਤੇਭਏ॥ ਸਾਰੀਰਿਕਭਾਸ ਖਾਦਿ ਖੰਡਨਚਿਤਸੁਖੀਆਦਿਕ ਵੇਦਾਂਤਕੇਪ੍ਰਸਥਾਨ ਔਦਿਨਕਰੀ ਜਾਗਦੀਸੀ ਗਦਾਧਰੀ ਅਦਿਕਨਜਯਕੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਤਥਾ ਸਾਖਜਪਾਤੰਜਲਆਦਿਕਸਾਸਤ੍ਰ ਜਿਸ ਸੰਤਹਰੀਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਅਪਨੇਅਨੁਭਵਕੇਬਲਸੇਲਗਾਇਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਕ੍ਰਿਪਾਸੇਪਢੇਪਢਾਏਹੈ ਸੋਯੇਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾਕਾਹੀਫਲਹੈ ॥ ਜਬਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਦਸਪਾਂਚਔਰਕੀ ਨੌਕਰੀਸਿਖਛੋਡਕੇ ਸਾਧੂਹਜਾਤੇਭਏ ਤਬ ਸਾਵਨਮਲਨੇ ਸਰਕਾਰੀਸੇਨਾਮੈ ਹੁਕਮਦੇਦੀਆ ਵੀਚਾਰਕੇ ਕੇ ਯੇ ਸਾਰੇਹੀਸਾਧੂਹੋਜਾਇਗੇਤ ਬਸਰਕਾਰੀਨੌਕਰੀਯੁਧਆਦਿਕੋਂਕਾਕਾਮਕੌਨਦੇਵੇਗਾ॥ਅਬ ਸਰ ਕਾਰੀ ਨੌਕਰੋਮੈ ਸੰਤੋਂਕੋਪਾਸਕੋਈਮਤਜਾਵੋ ॥ ਭਲਾ ਕਹੋਤੋ ਜਿਨੋਕੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣੋਮੈ ਪ੍ਰੀਤਿਲਗਾਗਈਹੈ ਅਬਵਹੁਸਰਕਾਰੀਹੁਕਮਕੋਕਜਾਜਾਨਤੇਹੈ ਅਬਵਹੁ ਬਡੇਸੇਬਡੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜਮਹਾਂਰਾਜਕਾ ਹੁਕਮਮਾਨੈਕੇ ਇਸਤੁਛਮੰਡਲੇਸ੍ਵਰਕਾਹੁਕਮਮਾਨੈ ॥ ਇਸ ਰੀਤਿਸੇ ਵਹੁਸਤਸੰਗੀਸਿਖਲੋਗਤਿਸਮੰਡਲੇਸ੍ਵਰ ਰਾਜਾਕੇਹੁਕਮਕੌਉਲੰਘਨਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਆਇਕਰੈ ॥ ਪਰੰਤੁਰਾਜਾ ਸਾਵਨਮਲ ਮਰਈਲੋਕੋਕੇ ਕਹੇਕਹਾਏ ਸੇ ਉਪਰਲੋਹਿਦੇਸੇ ਬੰਦਕਰਤਾਥਾ ਪਰੰਤੁਅੰਤਰਸੇ ਸਤਸੰਗਕਰਣੇਸੇ ਕਿਸੀਕੋ ਭੀ ਬੰਦ ਕਰਤਾਨਹੀਥਾ ॥ ਨਹੀਂਤੋ ਰਾਜਾਕੀਆਗਜਾ ਭੰਗਕਰਣੇਵਾਲੇਕੋ ਦੰਡਕਰਣਾਚਾਹਜੇ ਪਰੰਤੁ ਰਾਜਾਨੇਨੇੜੇਸੇਦੇਖਕੇਭੀ ਹਸਕੇਚੁਪਕਰਰਹੇਕਿਸੀਕੋਕੁਛਕਹੇਨਹੀ। ਉਨੋਹੀਦਿਨੋਮੈ ਏਕ ਸਵਾਈਸਿੰਘਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੂਬੇਦਾਰਥਾ॥ ਵਹੁਭੀ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਤ ਸੰਗਪ੍ਰਤਿਦਿਨਕਰਣੇਕੋ ਆਵਤਾਹੋਤਾਥਾ॥ ਪੂਰਬਕਾਤਿਸਕਾਸਰੀਰਥਾ ॥ ਏਕਦਿਨਕਿਸੀ ਔਰਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਉਪਦੇਸਕਰਰਹੇਥੇ ਉਸਪ੍ਰਕਰਣਮੈਐਸਾਪ੍ਰਸੰਗਆਯਾਕੇ ਅਨਾਥਤਜਾਰੋ ਬਿਖਯਰਸਸੰਤਨਜਾਨਮਲੀਨ ॥ ਤਾਂ ਉਛਿਸ੍ਰਮਿਉਰਭਿਕਰੈ ਕਾਮੀਕਾਕਅਧੀਨ ॥ ਜਿਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਸਯੋਕੋਅਤਿਮਲੀਨਮੈਲੇਅਰਥਾਤਕਾਰ ਵਿਸ੍ਰਾਰੇ ਸਮਾਨਜਾਨਕੇਤਜਾਰਾਦੀਓਹੈਸੰਤਹੁਨੇ
ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਕਾਕਲੁਕੋਂਕਾਵਿਸ੍ਰਾਭੁਖਟਕਰਤੋਹੈ ਪੁਨਾ ਜੋ ਤਿਸਕੀ ਵਿਸ੍ਰਾਹੂਈ ਸਾਵਿਸ੍ਰਾਕੀ
ਵਿਸ੍ਰਾਹੂਈ ਅਰਥਾਤਅਤਅੰਤਮਲੀਨਵਸਤੂਸੇ ਜੈਸੇ ਕਾਕਕੁਤੇਆਦਿਕ ਪ੍ਰੀਤੀਕਰਤੇਹੈਂ ॥
ਤੈਸੇ ਕਾਕਔਰਕੁਤਜੋਂਕੇਸਮਾਨ ਅਨੇਕਪੁਰੁਖੋਂਕੀਭੋਰੀਹੂਈ ਪੁਨਾ ਮਲਵਤਤਜਾਗੀਹੂਈ
ਜੂਠਕੀਜੂਠਤਿਸ ਅਤਅੰਤਮਲੀਨ ਇਸਤ੍ਰੀਆਦਿਕੋਂ ਪਦਾਰਥੋਂ ਸੇ ਕਾਂਮੀ ਕੂਤੇ ਕਾਕ ਰੂਪ
ਅਨੇਕ ਕਾਮਨਾਵਾਲੇਪ੍ਰਤੀਕਰਤੇਹੈ ਨਹੀਸੁਧਆਹਾਰਾਦਿਕਆਚਰਣੋਵਾਲੇ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ
ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗਕੇਹੋਣਕੇਸਮੇਸਵਾਈਸਿੰਘਭੀਬੈਠਾਬਾ ॥ ਜੈਸੇਅਮੋਘਬਾਣਲਖਕੋਬੇਧਜਾਤੇਹੈ ॥
ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਬਚਨ ਸਵਾਈਸਿੰਘਕੇਹ੍ਰਿਦੇਕੋਬੇਧਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜਬਸਭਾਉਠੀ ਤਬ
ਸਭੀਲੋਕਆਪੋਅਪਨੇ ਅਸ੍ਥਾਨੋਕੋਚਲੇਗਏ ਸਵਾਈਸਿੰਘਭੀ ਅਪਨੇ ਅਸ੍ਥਾਨ ਕੋ ਚਲਾ
ਜਾਤਾਭਯਾ ਪਰੰਤੂਸਵਾਈਸਿੰਘਕਾਮਨ ਵੈਰਾਗਕਰਕੇ ਅਤਿਬਜ਼ਾਕੁਲ ਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਸਾਰੀ
ਰਾਤ੍ਰਿਬੈਠਕੇਤਿਸਨੇ ਬਿਚਾਰਕਰਕੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨੋਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਆਸਾਰ ਰੂਪ
ਜਾਨਤਾਭਯਾ ॥ ਕਜ਼ਾਕੇਹਮਾਰੇਜੈਸਾਮੂਰਖ ਔਰਕੌਨਹੋਗਾ ਜੋਮਲੀਨਕਾਕਵਿਸ੍ਰਾਕੇਸਾਮਾਨ
ਜਾਨਕੇ ਸੰਤਜਨੋਨੇ ਜਿਸਮਾਯਾਕਾਤਜ਼ਾਗਕਰਦੀਆਹੈ ਤਿਸਕਾਗਵਿਸ੍ਰਾਕੋ ਹਮਲੋਗ ਘੁਟ
ਘੁਟ ਦਬਦਬਰਖਤੇਹਾਂ ਯਾਂਤੇਹਮਾਰੇਜੈਸਾ ਔਰਕੌਨਮੂਰਖਹੈ ॥ ਅਬਕੋਈ ਐਸਾ ਉਪਾਇ
ਬਨੇਜ ॥ ਇਸਸਰਪਨੀਕਾ ਸੀਘ੍ਰਹੀਤਜਾਗਹੋਜਾਵੇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਵਿਚਾਰਕਰਤੇਕੋ ਸਵਾਈ
ਸਿੰਘਕੋ ਰਾਤ੍ਰੀਵਿਤੀਤਹੋਜਾਤੀਭਈ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਹੋਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਭਾਵਯੇਹਹੈਕੇ ਵਸਾਈ
ਸਿੰਘਕੀਭੀ ਅਗਜ਼ਾਨਰੂਪੀਰਾਤ੍ਰੀ ਅਬਵਿਤੀਤਹੋਗਈਹੈ ਔਕਾਮਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿ ਰਾਤ੍ਰੀ ਚਰ
ਆਸਾਤ੍ਰਿਸਨਾਦਿਕਪਿਸਾਚਨਜਾਂਭੀਅਬਨਸ੍ਟਹੋਗਈਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਤੀਤਹੋਣੇਸੇ ਸੰਧਿ
ਮੈ ਸੂਰਯਭਗਵਾਨਕੀ ਕਿਰਣਾਨਿਕਸਣੇਮੈ ਕੁਛਬਿਲੰਬਹੋਤੀਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਸਵਾਈਸਿੰਘ
ਕੀ ਅਗਜ਼ਾਨਰੂਪੀਰਾਤ੍ਰੀਤੋਵਿਤੀਤਹੋਗਈਹੈ ਪਰੰਤੂ ਰਜ਼ਾਨਰੂਪੀਸੂਰਯਕੇ ਚਢਨੇ ਮੈ ਅਬੀ
ਥੋੜੀਸੀਦੇਰੀਹੈ ਅਬੀਅਗਜ਼ਾਨਕੀਅਵਰਣਸ਼ਕਤੀਨਸ੍ਟਨਹੀਭਈ ਜਬਸੂਰਯ ਉਦੈ ਹੁਆ
ਤਬ ਸਵਾਈਸਿੰਘਨੇਕਜ਼ਾਕੀਆ ਜਿਤਨੀਰੇਕੜਥੀਜਿਤਨੇ ਸ੍ਮਰਨਚਾਦੀਕੰਭੂਖਨਥੇ ਜਿਤਨੀ
ਬਸਤ੍ਰੋਕਜ਼ਾਂਪੰਡਾਥੀਆਂਜਿਤਨਾਕ ਅਸਬਾਬ ਸਰਬਸ੍ਵਥਾਸੋਸਾਰਾਹੀ ਉਠਵਾਇਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ
ਆਗੇਲਜ਼ਾਇਰਖਤਾਭਯਾ ਮਥਾਟੇਕਕੇਬੈਠਜ਼ਾਤਾਭਯਾ॥ ਜੋਘੋੜਾਆਦਿਕਪਸੂਥੇਸੋਭੀਲਜ਼ਾਹਾ
ਜਰਕੀਏ॥ ਤਬਸੰਤਹੁਨੇਪੂਛਜ਼ਾਕਹੁਭਾਈਸਵਾਈਸਿੰਘਯੇਕਜ਼ਾਹੈ॥ ਤਬਸਵਾਈਸਿੰਘਨੇ ਦੋਨੋ
ਹਾਥਜੋੜ ਕੇਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਜੋਯੇਮੇਰਾ ਸਰਬਸ੍ਵਹੈਸੋ ਯੇ ਸਭ
ਆਪਕਾਹੈਮੇਰਾਇਸਮੈਅਬਕੁਛਭੀਮਮਤ੍ਵਨਹੀਹੈ॥ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਬੇਨਤੀ ਸਵਾਈਸਿੰਘ ਕੀ
ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਯੇ ਸਭਕੁਛਅਪਨਾ ਤੂੰ ਆਪਨੇ ਘਰਸੇ ਕਿਉ ਉਠਾਇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਿਆਜ਼ਾਹੈਜ਼ਾ'ਉਇਸਕੋਖਾ'ਵਹੁਵਰਤੋਛਲੇਅਰਥਲਗ਼ਾ'ਵਹੁਪੁਨ'ਸਵਾ'ਈਸਿੰਘਨੇਅਰਜ਼ਕਰੀ
ਕੋਹੋਪ੍ਰਭੋਆ'ਪਨੇਜੋਪੂਰਬਦਿਨਮੈਬਚਨਕੀਜ਼ਾ'ਥਾਕੇਯੇਧਨਪਦਾ'ਰਥਸਭਕਾ'ਕਵਿਸ੍ਰਾਕੀਤੁਲਜ਼ਾ
ਹੈਔਰਜਿਤਨੇਇਸਤ੍ਰੀਆਦੀਭੋਗ਼ਪਦਾ'ਰਥਹੈਸੋਸਾ'ਰੇਜੂਠਕੀਜੂਠਰੂਪਹੈ ਅਤਜ਼ਤਅਪਵਿਤ੍ਰ
ਹੈਔਮਿਥਜ਼ਾ'ਹੈ॥ਸੁਕ੍ਰੀਰਜ਼ਵਤਰਜੂਕੇਸਰਪਵਤਪ੍ਰਤੀਤੀਮਾ'ਤ੍ਰਹੈ॥ ਪ੍ਰਤੀਤੀਸੇ ਬਿਨਾ'ਅਧਿ੍ਰ
ਨ ਗ਼ਜ਼ਾ'ਨ ਸੇਅਨਤਰਜੋਕੁਛਭੀਨਨਿਕਸੇਸੋਕਹਜ਼ੇਪ੍ਰਤੀਤੀਮਾ'ਤ੍ਰ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰਸਰੀਰਤੇ ਆ'
ਦਿ ਲੈਕੇਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰਧਨ ਮਿਲ਼ਕਪ੍ਰਯੰਤ ਥ੍ਰਮਾ'ਤ੍ਰੈਲੈਕੇਚੀਂਟੀਪ੍ਰਯੰਤਪ੍ਰਮਸਤਸੰਸਾ'ਰ ਮ
ਨੋ ਮਾ'ਤ੍ਰਹੈ ਸ੍ਰਸੰਕਲਪਮਾ'ਤ੍ਰਹੈ ॥ ਸੰਕਲਪਸੇਇਤ ਰਿਕਤ ਯਦਕਿੰਚਤਭੀਇਸਸੰਸਾ'ਰਕਾ
ਰੂਪਨਹੀਨਿਕਸਤਾ'ਹੈ ॥ ਮਨੋਮਾ'ਤ੍ਰਨਾ'ਮ ਮਨਤੇ ਬਾ'ਹਰ ਬਿਨਾ'ਜਿਨਕਾ ਸਰੂਪਕੁਛਭੀ ਨ ਹੋ
ਵੈ ਸੋਕਹਜ਼ੇਮਨੋਮਾ'ਤ੍ਰਯੇ ਮਾ'ਤ੍ਰਪਦਕਾ'ਅਰਥਹੈ ॥ ਇਨਪਦਾ'ਰਥੋਂਮੈ ਜੋਅਭਿਨਿਵੇਸ ਕਰਕੇ
ਅਰਥਾ'ਤ ਆ'ਗ੍ਰਹਕਰਕੇ ਜੋਸਤਜ਼ਤ੍ਰਬੁਧੀਹੈ ਯੇ ਪਦਾ'ਰਥਨੇਮਸੇਮਤਜ਼ਹੇ ਇਸਨਿਸਚੈਕਾ
ਨਾਮਆ'ਗ੍ਰਹਹੈ॥ ਸੋਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਹਠਵਾਲੀ ਬ੍ਰੁਧੀਹੀਸ੍ਰਸਰੂਪਕੀਪ੍ਰਾਪ੍ਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬੰਧਕਾ
ਹੈ ॥ ਇਸਮੈਆ'ਪਨੇ ਮੁਝਕੋਤਜ਼ਾਗਬੁਧੀਕਾ'ਹੀ ਉਪਦੇਸਕੀਆ'ਥਾ' ॥ ਕਜ਼ਾ॥ ਵੈਰਾ'ਗ਼ਵਾਨ ਨੇ
ਪ੍ਰੇਮੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀਵਾਲੇਪੁਰਖੋਂਨੇ ਇਨਪਦਾ'ਰਥੋਂ ਸੇ ਸਦਾਉਪਰਾ'ਮਹੀ ਰਹਣਾ ਚਾ
ਹਜ਼ੇ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਆ'ਪਕੇਮੁਖਾ'ਰਵਿੰਦਸੇ ਵਚਨਮੈਨੇ ਸੁਣੇਥੇ ਉਨਵਚਨੋਂਕੇ ਬੀਚਾ'ਰਸੇ
ਅਬਮੇ'ਰਾ'ਚਿਤ ਇਨਪਦਾ'ਰਥੋਂ ਸੇ ਅਤਜ਼ੰਤਉਪਰਾ'ਮ ਹੋਇਗਯੋਹੈ ॥ ਜਬਅਤਿਨਿਮ੍ਰ ਹੋਕੇ
ਸਵਾਈਸਿੰਘਨੇ ਐਸੀਬੇਨਤੀਕਰੀਤਬਯਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ
ਅਰੇਭਾਈਸਵਾਈਸਿੰਘ ਕਲਤੋਹਮਤੁਮਕੋ ਕਹਤੇਥੇ ਕੇ ਯੇਪਦਾ'ਰਥਜਾ'ਤਕਾ'ਰਾ ਵਿਸ੍ਰਾਕੀ
ਕਾ'ਰਾਵਿਸ੍ਰਾਹੈ ਅਰਥਾ'ਤਰੀਂਦਗੀਕੀਰੀਂਦਗੀਹੈ ਅਬਤੂੰਭਲਾਹਮਾ'ਰਾ ਸਿਖਹੁਆ'ਜੋ ਅਪਨੀ
ਤਜ਼ਾਰੀਹੁਈਰੀਂਦਗੀਕਾ ਢੇਰਹਮਾ'ਰੇਦ੍ਵਾ'ਰੇਆ'ਨਲਗਾ'ਯਾ'ਹਈ ॥ ਜੇਭਲਾ'ਮਾ'ਣਸਹੈ ਤੋ ਅ
ਖੀ ਉਠਾ'ਲੈਜਾਇ ਇਸਰੀਂਦਗੀਕੇਢੇਰਕੋ ਬਿਨਾ'ਦੇਰੀ ॥ ਹਮਕੋਇਸ ਰੀਂਦਗੀਕੇਢੇਰਮੈਂਸੇ
ਬੜੀਬਦਬੋਆਵਤੀਹੈ ॥ ਜਬਮਹਾਂਪੁਰਖੋਂਨੇ ਐਸੇ ਝਿੜਕਕੇ ਕਹਜ਼ਾਤਬ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ
ਨਿਮ੍ਰਤਾਪੂਰਬਿਕ ਸਵਾਈਸਿੰਘਫਿਰ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾ'ਭਯਾ॥ਜੀਸਚੇਪਾ'ਤਸਾ'ਹਜੀ ਅਬਮੇਰਾ
ਭ੍ਰੀ ਇਸਪਦਾ'ਰਥਕੇ ਰਖਣੇਕਾਸੰਕਲਪਨਹੀਹੈ ਅਬਇਸਕੋਮੈਂਕਜ਼ਾਕਰੂੰ ॥ ਉਤ੍ਰ ਜੋਤੇਰੀ
ਇਛਾਹੋਵੈਸੋਕਰ ॥ਪ੍ਰਸ੍ਨ॥ ਹੇਭਗਵਨਮੁਝਕੋਤੋ ਯੇਪਦਾ'ਰਥਕਾ'ਲੇਨਾ'ਗਕੇ ਸਮਾ'ਨਬੜੇਭੈ ਦਾ
ਯਕ ਦਿਖਾਈਦੇਤੇਹੈਂ ਅਬਮੇਰੇਪਰ ਆਪਐਸਾ ਉਪਕਾ'ਰਕਰੋ ਜੋ ਮੁਝਕੋਅਪਨੀਮਾ'ਯਾਤੇ
ਰਖਲੇਵਹੁ॥ਇਹਨਾ'ਗ਼ਨੀਸੇ ਮੈਬਡਾ'ਭੈਭੀਤਹੁਆ'ਹੂੰ॥ਆ'ਪਸਰਣਪਾਲਹੋ ਐਸੇਜਾ'ਨਕੇਮੈਨੇ
ਆ'ਪਕੈਚਰਣਕਮਲੋਂਕੀਓਟਪਕੜੀਹੈ॥ਐਸੇਬੇਨਤੀਕਰਕੇਸਵਾਈਸਿੰਘ ਸੰਤੋਕੇ ਚਰਣੋ
ਪਰਅਪਨਾਸਿਰਰਖਦੇਤਾ'ਭਯਾ॥ ਪੁਨਾ ਪਰਮਕ੍ਰਿਪਾ ਯੁਕਤਹੋਕੇ ਸੰਤੋਨੇ ਬਚਨ ਕੀ'ਆ'ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਉਭਾਈਸਿਖਾਆਪਤੇਇਸਨਾਗਨੀਸੇਡਰਕੈਪੀਛੇਭਾਗਤਾਹੈਂ ਔਹਮਾਰੇ ਘਰਮੈਂ ਇਸਨਾ ਗਨੀ ਕਾਪ੍ਰਵੇਸਕਰਤਾਹੈ।ਯੇਹਛੀਨਜਾਯਕੀਬਾਤਹੈ।ਹਮਇਸਕੋ ਕਜਾਕਰੈ।।ਪ੍ਰਸ਼ਨ।ਹੇਭਗ ਵਨਜੇਯੇਧਨਆਪਨਹੀਂ ਰਖਤੇਤੌਂਕਿਸੀਕੋ ਦੇਡਾਰੋਇਸਨਾਗਨੀਸੇਮੇਰਾਪੀਛਾ ਛੁਡਾਵਹੁਆਪ ਸਰਣਾਗਤੋ ਕੀਪਾਲਨਾਕਰਤੇਹੋ ਸੋਆਪਕੀਸਰਣਿਕੁੰਪ੍ਰਾਪਤਿਭਯਾਹੂੰਯਾਂਤੇਮੇਰੀਰਖਜਾ ਕ ਰੋ।ਉਤ੍ਰ।।ਅਰੇਹਮਇਸਕੋਕਜਾਕਰੈਕਿਸਕੋਦੇਵੈਂਜਿਸਕੋ ਤੇਰਾਚਿਤਕਰਤਾਹੈਤਿਸੀਕੋ ਦੇਡਾਰ ।ਪ੍ਰਸ਼ਨ।ਹੇਭਗਵਨਮੇਰਾਚਿਤਤੋਆਪਕੋਹੀਦੇਣੇਕੋਕਰਤਾਹੈ।।ਆਗੇ ਜੈਸੇਆਪ ਆਗਜਾਕਰੋ ਮੈ ਤੈਂਅਣਜਾਣਹੂੰਇਸਨਾਗਨੀਕੋਤਜਾਗਕਾਮਾਰਗਨਹੀਜਾਨਤਾਹੂੰਨਾਮੈ ਇਸਕਾ ਮੰਤ੍ਰਜਾਨਤਾ ਹੂੰਆਪਇਸਨਾਗਨੀਕਾਮੰਤ੍ਰਜਾਨਤੇਹੋਚਾਹੇਆਪਇਸਕੋਕਿਸੀਕੋ ਦੇਡਾਰੋ ਚਾਹੇਇਸਕੋਆਪ ਰਖੋਅਬਮੇਰੀਇਸਕੋਰਾਖਨੇਕੀਸ਼ਕਤੀਨਹੀਹੈ।ਉਤ੍ਰਤਬਯਦਕਿੰਚਤਹ ਸਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ।ਕੇਹੇਪੁਤ੍ਰਇਸਨਾਗਨੀਕਾਮੰਤ੍ਰਤੋਸਹਜਹੀਹੈਹੇਸਿਖਜੇਤੈਨੇਗੁਰੂਕੇਵਚਨਦ੍ਵਾਰਾ ਸੰਕਲਪਮਾਤ੍ਰ ਇਸਕੋਜਾਨਲੀਆਹੈ।।ਤਏਤੂੰਸੰਕਲਪਕਾਹੀ ਤਜਾਗਕਰਦੇ ॥ ਸੰਕਲਪਕੇ ਤਜਾਗਣੇਸੇਆਪਹੀਨਾਸਹੋਜਾਵੇਗੀ ਕੋਈਲੇਜਾਵੇਕੋਈਧਰਜਾਵੇ ਜੈਸੇਸਰਪਕੁੰਜਕੋਤਜਾਗ ਕੇ ਪੁਨਾਉਸਕੁੰਜਕੇ ਮਮਤਕਾ ਸੰਕਲਪਨਹੀ ਕਰਤਾਹੈ ਤਦਵਤਤੂੰਭੀ ਸੰਕਲਪਇਸਕਾ ਨਾ ਕਰ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ।।ਹੇਸ੍ਵਾਮਿਨਇਸਕੇਮੰਤ੍ਰਕਾ ਅਬੀਦ੍ਰਿਢਬਲਮੁਝਕੋਨਹੀਹੂਆਹੈ ਆਪਹੀਇਸਕੇ ਤਜਾਗਕਾਉਪਾਇਬਤਾਵਹੁ।ਉਤ੍ਰ।ਹੇਸਿਖਜੈਸੇਕਿਸੀਕੀਝੋਲੀਮੈਕਾਲੀਨਾਗਨੀਅਕਸਮਾਤ੍ ਸੇ ਆਇਪੜੈ ਤਬਵਹੁ ਪੁਰਖ ਯੇਨਾਗਨੀਮੇਰੀਝੋਲੀ ਮੈਕਹਾਂਸੇਗਿਰੀਹੈ ਔ ਕੈਸੇ ਗਿਰੀ ਹੈ ਕਿਸਜਾਤੀਕੀਹੈਕਿਤਨੇਫਨਸਕੀਹੈ ਐਸਾਬਿਚਾਰਔਪਰੀਖਜਾਨਹੀਕਰਤਾਹੈਕਿੰਤੂਅਪਨੀ ਝੋਲੀਮੈਸੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀਛੈਕਨੇਕਾ ਉਪਾਇਕਰਤਾਹੈ। ਜੋ ਵਹੁਪਰੀਖਜਾ ਔਵਿਚਾਰ ਕਰਲੇਲਾਗ ਪਰੇ ਤਬਤਕਤੋਵੈਨਾਗਨੀਉਸਕੋਕਾਟਖਾਵੇਗੀਤੈਸੇਤੂੰਭੀਇਸਸਾਰੇਅਸਬਾਬਕੋਉਠਾਇਕੇ ਚੌਰਸਤੇਬਜਾਰਮੈਰਖਾਕੇ ਹੋਕਾਦੇਦੇਕੇਜੋਕੁਛਜਿਸਕੋਚਾਹਜੇਸੋਇਸਮੈਸੇ ਲੈਜਾਵਹੁ ॥ ਜਬ ਸਵਾਈਸਿੰਘਨੇ ਔਸੇਉਦਾਰਬਚਨਸਤਪੁਰਖੋਕੇ ਸੁਣੇਤਬਵਹੁਤੈਸੇਹੀ ਕਰਤਾਭਯਾ।।ਉਸ ਸਮੇਰੋਕੜ ਭੂਖਣ ਬਸਤ੍ਰਦਿਕ ਉਠਾਇਕੇ ਚੌਮਾਰਗਮੈਰਖਕੇਹੋਕਾ ਦੇਦੇਤਾਭਯਾ।।ਕੇ ਹੋ ਸਰਬਲੋਕੋਕਾਨਦਕੇਸੁਣੋ ਯੇਸਰਬਵਸਤੂਪੜੀਹੈ ਜਿਸਕੀਜੋਇਛਾਹੋਵੇ ਸੋ ਉਠਾਇ ਲੈਜਾ ਵਹੁ।।ਪਹਲੇਤੋਮਾਰੇਡਰਕੇਕੋਈਹਾਥ ਨ ਲਗਾਵੇ।। ਸਰਬਲੋਕਜਾਨਤੇਭਏ ਕੇਯੇਕੋਈ ਸਰ ਦਾਰ ਆਦਮੀਹੈ ਔਸਰਕਾਰੀਨੌਕਰ ਮਾਲਮਹੋਤਾਹੈ ਯੇਹਾਮੀ ਕਰਤਾਹੋਗਾ ਐਸਾਜਾਨਕੇ ਤਿਸਕੇ ਅਸਬਾਬਕੇਲੇਨੇ ਅਰਥਕੋਈਸਮੀਪ ਨ ਆਵਤਾਭਯਾ।।ਔ ਤਮਾਸ਼ਾਦੇਖਨੇਵਾਰੇ ਲੋ ਕ ਬਹੁਤਸੇਏਕਠੇਹੋਗਏ।।ਪੁਨਾ ਸਵਾਈਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾਕੇਹ ਮਕੁਛ ਹਾਸੀਨਹੀਂ ਕਰਤੇਹੈ ਨਾ ਹਮ ਪਾਗਲਹੈ ਅਪਨੀ ਖੁਸੀਸੇ ਤੁਮ ਲੋਕੋਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇਤੁਮਇਸਕੋਲੂਟਲੇਵਹੁ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਵਾਈਸਿੰਘਕੇ ਕਹਣੇਸੇਭੀ ਜਬਕਿਸੇਨੇਭੀ ਮਾਰੇਡਰਕੇਉਸਕੇ ਅਸਬਾਬਮੈ ਹਾਥਨਹੀਂ ਡਾਰਜਾਤਬਸਵਾਈਸਿੰਘਨੇਅਪਨੇਹਾਥਸੇਦੇਨਾਸੁਰੀਕੀਆ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਪਨਾ ਸਾਰਾ ਚਦਰ ਜੂਤੇਪ੍ਰਯੰਤਸਰਬਸ੍ਵਲੁਟਾਇਕੇਪੀਛੇਘੋੜੇਆਦਿਕਪਸੂਉਂਕੇਭੀਚਾਲਸੇ ਰਸੇਨਿਕਾਸ ਕੇ ਛੋਡਕੇਪੁਨ ਆਪਬਸਤ੍ਰਸੇਰਹਤਹੋਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਮਨਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਆਇਮਥਾ ਟੇਕਤਾਭਯਾ ਔ ਬਡੇਉਤਸਾਹਸੇ ਬੋਲਜਾਕੇਲੇਹੁ ਗੁਰੂਜੀ ਮੈਨੇਆਪਨੇਗਲੇਸੇ ਦਰਿਦ੍ਰਕੀ ਫਾਸੀਨਿਕਾਸਕੇ ਔਰੇਕੇਗਲੇਮੈਡਾਰਦੀਹੈ॥ ਆਜਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਮੇਰਾਸਾਰਾ ਦਰਿ ਦ੍ ਨਿਕਸਗਯਾਹੈ ॥ ਸਵਾਈਸਿੰਘਕੇ ਉਤਸਾਹ ਸਹਤ ਐਸੇਬਚਨ ਸੁਣਕੇਮਹਾਪੁਰੁਖ ਬ ਡੇਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਭਏ ॥ ਸਵਾਈਸਿੰਘਕੇ ਸਿਰਪਰਅਪਨਾ ਸਹਤਕਮਲਰਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀ ਆ ਕੇਲੈਪੁਤ੍ਰੂੰਅਬਹਮਾਰੇ ਜੈਸਾਹੀਹੋਗਯਾਹੈਂ॥ ਜਿਸਤੇਰੋਚਿਤਵਿਚੋਂ ਪਦਾਰਥੋਂਕੀਪਕੜ ਉਠਗਈਹੈਸੋਤੂੰਧਨਜਹੈ ॥ ਤੂੰਅਬਹਮਾਰੇਜੈਸਾਹੀਹੈ ॥ ਅਬਹਮਾਰੇਔ ਤੁਮਾਰੇਵਿਖੇਕੁਛ ਭੀ ਚਕਭੀ ਭੇਦਨਹੀਹੈ ॥ ਐਸੇਬਚਨਕਹਕੇ ਸੰਤਸਵਾਈਸਿੰਘਕੋ ਆਪਨੇਸਮੀਪਬੈਠਾਇ ਪ੍ਰਥ ਮ ਤਿਸਕੋਸੁਧ ਅੰਤਹਕਰਣ ਵਾਲਾਜਾਨਕੇ ਅਜਪਾਜਾਪ ਰੂਪ ਚਤੁਰਅਖਰਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਹੇਸਿਖਇਸ ਅਜਪਾਜਾਪਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸਕੋਈ ਦਿਨਹਮਾਰੇਸਮੀਪ ਰਹਕੇਕਰ ਸਬਤੇਰਾ ਅਭ੍ਯਾਸਪਰਪਕ ਹੋਜਾਇਗਾ ਤਦਅਨੰਤਰਇਸ ਮੰਤ੍ਰਕੇਅਰਥਕਾ ਉਪਦੇਸਤੇਰੇਕੋਕਰੈਗੇ॥ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰਕਾਵਿਧੀ ਸਹਿਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੇ ਉਪਦੇਸਲੈਕੇਅਤਿ ਪ੍ਰ ਸੰਨ ਮਨਸੰਤਸਵਾਈਸਿੰਘ ਹੋਕੇਲਗਾਅਭ੍ਯਾਸਕਰਣੇ ਪੁਰਖਪ੍ਰਯੰਤਨਕਰਕੇ ਥੋੜੇਹੀ ਕਾ ਲਮੇਂ ਅਭ੍ਯਾਸਕੀਪਰਿਪਕ ਅਵਸਥਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਵਿਧਿ ਸਹਤ ਬੇਨ ਤੀਕਰਤੇਹੂਏ ਸਵਾਈਸਿੰਘਕੋ ਤਤ੍ਵਗ੍ਯਾਨਕੀ ਯੋਗ੍ਯਤਾ ਦੇਖਕੇ ਤਿਸਕੋ ਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਸੋਜੋਪਰੋਖਜਈ ਸ੍ਵਰਬ੍ਰਹਮਹੈਸੋਮੈਹੂੰ ॥ ਔਮੈਸੋਈਈ ਸ੍ਵਰਹੂੰ॥ ਸੋਸਬਦਪਰੋਖਜਕਾ ਵਾਚੀਹੈ ॥ ਅਹੰਪ੍ਰਤਖਜਕਾਵਾਚੀਹੈ ॥ ਜੈਸੇਤਤ੍ਤੂੰਅਸਿਸੋ ਬ੍ਰਹਮਤ੍ਤੂੰ ਹੈ ॥ ਅਯੰਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਜੈਸੇਮੁਜਸੇਸੀਖਭਿੰਨਹੋਤੀਹੈ ॥ ਤੈਸੇਵਿਚਾਰਕਰਕੇ ਉਪਾਧੀਸੇਭਿੰਨਕੀਆਹੂਆਏਹੀ ਆਤ ਮਾ ਬ੍ਰਹਮਹੈਸੋਏਹੀਸਤਚਿਤਆਨੰਦਰੂਪ ਤੇਰਾਆਤਮਾਬ੍ਰਹਮਹੀਹੈ ਇਸਮੇਕੁਛਸੰਦੇਹਨਹੀ ਹੈ ਹੇਸਿਖਅਬਇਸਉਪਦੇਸਕੇਵਾਚ੍ਯਾਰਥਮੈਔਲਖਜ੍ਯਾਰਥਮੈਜੇ ਤੇਰੇਕੋਕੁਛਸੰਸਯ ਫੁਰਤਾ ਹੈ ਤੋਤਿਸਸੰਸੈਕੋ ਪ੍ਰਗਟਕਰਕੇਕਹੁ ॥ ਤਿਸਕੇਨਾਸਕਾ ਉਪਾਯਕਾਤੁਝਕੋਉਪਦੇਸਕਰੈ ॥ ਐਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕੇਸਮਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਵਚਨਸੁਨਕੇਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਨਮਸਕਾਰਕਰਕੇ ਬੇਨ ਤੀ ਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਹੇਭਗਵਨਅਬਮੈਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਪੂਰਣਕਾਮਭਯਾਹੂੰ ਅਬ ਆ- ਪਣੇ ਸ੍ਵਰੂਪਮੈਹਮਕੋਕੁਛ ਸੰਸਯਨਹੀਹੈ॥ ਅਬ ॥ ਆਨੰਦਭਯਾਮੇਰੀਮਾਇ ਸਤਿਗੁਰੂਮੈ ਪਾ ਇਆ ਹੇਅੰਤਰਯਾਮੀਗੁਰੋਅਬਸਰਬਉਪਧਜੋਂਤੇਰਹਤ ਔਸਰਬ ਸੰਸਜੋਤੇਰਹਤਸਭਚਿਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਨੰਦਰੂਪਜੋਬ੍ਰਹਮਹੈ ਸੋਮੈਹੂੰ ॥ ਜੈਸੇ ਲਾਲਕੀਦਮਕ ਲਾਲਸੇਭਿੰਨਨਹੀਹੈ ਔਜੈਸੇਤਰੰਗ
ਫੈਨਬੁਦਬੁਦ ਸਮੁਦ੍ਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀਹੈ ਤੈਸੇਯੇਕੁਲ ਸੰਸਾਰ ਮੇਰੇਆਤਮਾਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀਹੈ ॥
ਔਸੇ ਅਪਣਾਅਨੁਭਵਕਹਕੇ ਸਿਖਤੂਸਨੀਹੋ ਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸੰਤ ਸਵਾਈ
ਸਿੰਘਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਚਨਕਰਤੇਭਏ ॥ ਕੇਹੇਸਿਖਅਬਤੇਰਾ ਕਾਰਯ ਸਿਧਭਯਾਹੈ ਤੁੰਅਬਸ੍ਤੰਤ੍
ਹੈ ਤੇਰੇਉਪਰਕਿਸੀਕਾਭੀ ਦੰਡਨਹੀਹੈ॥ ਜਹਾਤੇਰੀਇਛਾਹੋਵੇ ਸ੍ਰਛੰਦਹੂਆਹੂਆਤਹਾ ਬਿਚ
ਰ ॥ ਸਗਲੀਭੂਮਿਗੋਬਿੰਦਗੋਪਾਲਕੀ ਤਾਮੈਅਟਕਕਹਾਂ ॥ ਜਿਨਕੋਮਨਮੈਅਟਕਹੈਤੇਈ ਅ
ਟਤ ਰਹਾਇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ
ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀਯ ਸ੍ਵ ਰੂਪ ਕੀ ਸਿਖਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬਸਦ ਉਪਦੇਸ ਕੇ ਅਨੰਤਰ
ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤਾ ਭਯਾ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ
ਆਗਜ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤਕੀ ਸੇਵਾਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜੋਓਪਰੇ ਸੰਤ ਆਵਤੇ ਥੇ
ਤਥਾ ਸਮੀਪ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਰਹਣੇਵਾਲੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਬਸਤ੍ ਪ੍ਰਖਜ਼ਾਲਨ ਔਚਰਣ ਪ੍ਰਖਜ਼ਾਲਨ
ਆਦਿਕ ਸਭਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆਕਰੇ ॥ ਸਾਬਨ ਸਜੀਕੇ ਮਟ ਬਸਤ੍ਰੋਂਕੇਸਾਫ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ
ਤਜ਼ਾਰਹੀ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਕੇਸਾ ਧਾਰੀ ਨਿਰਮਲੇ ਉਦਾਸੀ ਬੈਰਾਗੀਆਜਾਵੈ ਤਬਤੋ
ਦਧੀਸੇ ਤਿਨਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਦੇਵੈ ਔ ਬਸਤ੍ ਭੀ ਸਫਾਕਰਾਇਦੇਵੈ ॥ ਅਰ ਜੋ ਪਰ
ਮਹੰਸ ਸੰਨਜ਼ਾਸੀ ਉਦਾਸੀ ਜੋਗੀ ਆਦਿਕਆਇ ਜਾਵੈ ਤਬਤਿਸੀ ਕਾਲਮੈ ਨਾਈਸੇ ਤਿ
ਨਕਾ ਮੁੰਡਨ ਕਰਾਇ ਦੇਵੈ ਤਥਾਸਿਰ ਰੋਗਨ ਬਦਾਮ ਮਗਜ ਕਦੂ ਆਦਿਕਕਾ ਤਜ਼ਾਰ
ਹੀ ਰਹਤੇਥੇ ਹਸਕੇਬਚਨਕਰਨਾਕੇ ਯੇ ਤੇਲਮੁੰਡਮੈਲਗਾਇਕੇ ਚਮਕਕੇਬੈਠਜਾਹੁ ਲੋਕ
ਜਾਨੈਗੇ ਜੋ ਬਡੋਭਜਨਵਾਰੇ ਤੇਜਸਵੀ ਸੰਤਹੈਂ ਤਥਾ ਬਸਤ੍ ਧ੍ਰਾਇਦੇਵੈ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ
ਸੇਵਾ ਬਸਤ੍ਰਕੀਅਪੇਖਜ਼ਾ ਵਾਲੇਕੋ ਬਸਤ੍ਰਜੂਤੇਕੀਅਪੇਖਜ਼ਾ ਵਾਲੇਕੋ ਜੂਤਾਔਨਕੀਅਪੇਖਜ਼ਾ
ਵਾਲੇਕੋਔਨਦੇਵੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਮੁਲਤਾਨਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੋਕੇਖਟ
ਦਰਸਨਕੀਸੇਵਾਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕਰਾਯਾਕਰੈ ॥ ਤਥਾ ਸੰਤਸਵਾਈਸਿੰਘਜੈਸੇ ਉਤਮ ਅ
ਧਿਕਾਰੀਓਂਕੋ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨਕਾਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਸੰਸਾਰਸਮੁਦ੍ਸੇਪਾਰ ਭੀਕਰਤੇਜਾਵੈ ॥
ਸੰਤਸਵਾਈਸਿੰਘਜੀ ਜੈਸੇਉਤਮਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤਿਦੁਰਲਭ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਸੰਤਸਵਾਈ ਸਿੰਘ
ਕਾਕੋਈਪੂਰਬਜਨਮਕਾ ਅਤਿਉਤਮਸੰਸਕਾਰਥਾ ਜੋਸੰਤਾਂਕੇਬਚਨਮਾਨਨੇ ਅਨੰਤਥਹੀ
ਜਿਸਨੇਅਪਨੇਸ੍ਵਰੂਪਕੋ ਪਾਇਲੀਆਹੈ ॥ ਐਸੇਉਤਮਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂਕੋਈਕੋਈ
ਜੀਵਸੰਸਾਰਮੈਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਸੋਭੀਕੋਟਾਨਮਧੇਕੋਈਏਕ ਆਧਾਹੋਤਾਹੈਜਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੋ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍
ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀਤੋ ਸਾਰਾਹੀ ਸੰਸਾਰਹੈ ਉਨ ਕੀ ਕਜ਼ਾ ਵਡ਼ਜ਼ਾਈਹੈ ॥ ਉਪਰ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਗਪੌੜੇ ਭੀ ਮਾਰਤੇ ਹੈ ਔ ਦਿਨ ਰਾਤ੍ਰਮਾਯਾਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਹਾਇ ਹਾਇਕਰਤੇਹੁਏਪੜੇ ਧਾਵਤੇਹੈਮੁਖਸੇ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸੀ ਐਸੇ ਕਹਤੇਹੈ ਔਅੰਤਰਸੇਇਸ ਨਿ ਸਚੈ ਸੇਸੁੰਨਜ਼ਹੈਤੇਗਜ਼ਾਨ ਬਧਹੈਐਸੇਜੀਵੇਕੀ ਮੋਖਕਦਾਚਿਤਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ॥ ਮਾਯਾ ਮੈਂ ਆਸਕਤੀਰੂਪੀ ਚਿਕੜਮੈਂਢ ਸੇਹੁਏਹੈਵੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾਰੂਪੀ ਅਗਨਿਸੇ ਜਲੇ ਹੁਏਹੈ ॥ ਵਹੁ ਜੀ ਵ ਮੁਰਦੇਕੇਸਮਾਨਹੈ ਉਨਕੇਸਮੀਪਬੈਠਨੇ ਸੇਭੀਬੁਰੀਦੁਰਗੰਧੀ ਆਵਤੀਹੈ ॥ ਐਸੇਝੂਠੇ ਦੰਭੀਪਾਪੀਕਪਟੀ ਮਿਤ੍ਰਦ੍ਰੋਹੀਜਗਤਦ੍ਰੋਹੀ ਕਾਚਿਤ ਮਹਾਮੂੜ ਅੰਧੇਅਗਜ਼ਾਨੀ ਚਮਜ਼ਾਰੋਕੇ ਸਮਾਨਹਾਡ ਚਾਮਸੈਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਨੇਵਾਰੇ ਯਾਤੇਚਮਜ਼ਾਰ ਹੋਕੇਵਹੁਕਹਤੇਹੈ ਕੇਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂ ਬ੍ਰਹਮਸੇਭੀ ੭ ਸਤਵੇਦਰਜੇ ਊਚੇਇਸਿਤਹੈ॥ ਔਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂ ਭਾਈ ਕੋਈ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਏਕਦਰਜੇਊਚਾ ਅਥੀਪਹੁੰਚਾਹੈ ਕੋਈਦੋ ਕੋਈਤੀਨ ਕੋਈਚਾਰਕੋਈਪਾਂਚ ੬ ਛੇਦਰਜੇ ਬ੍ਰਹਮਸੇ ਊਚੇਪਹੁਚੇਹੈ ਅਬੀਹਮਹਾਰੇਗੁਰੂਕੀ ਪਦਵੀ ਕੋ ਕੋਈਨਹੀ ਪਹੁਚਜ਼ਾਹੈ ॥ ਐਸੇ ਮੂਰਖੋਂਕੇਵਚਨੋਂਕੋ ਉਨਸੇਭੀਅਤਜ਼ੰਤਮੂਢਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਮਾਨਤੇਹੈਂ ਔਉਨਕੇਵਚਨੋਪਰਸ੍ਰਧਾ ਲਜ਼ਾਵਤੇਹੈ ਨਹੀਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਕੇ ਗਿਯਾਤਾਤਿਨਆਤਮ ਦ੍ਰੋਹੀਦਗੇਬਾਜੋ ਕੇਵਚਨੋਪਰਵਿਸ੍ਵਾ ਸ ਕਰਤੇਹੈ॥ ਯਾਤੇਐਸੇਨੀਚ ਪੁਰਖੋਂਕੇਸੰਗਸੇ ਦੂਰਸੇਹੀਭਾਗਜਾਣਾਸ੍ਮੇਸ੍ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਵੇ ਦ ਭਗਵਾਨਤੋਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈ ਕੇ ਨ ਪੁਰੁਖਾਤਪਰੰ ਕਿੰਚਿਤਸਾਕਾਸ੍ਹ ਸਾਪਰਾਗਤਿਃ ਇਤਿ ॥ ਅਰਥਯਹੈ ॥ ੩ਕੇਦੇਹਸੇਪਰੇਇੰਦ੍ਰਯਗਣਹੈ ੪ਪਰੇਨਾਮਅੰਤਰ ਆਤਮਾਕੇਸਮੀਪ ਵ ਰਤੀਕਾਹੈ॥ਔਇੰਦ੍ਰਯਗਣਸੇਭੀਅੰਤਰਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂਕੇਕਾਰਣਆਰੰਭਕਦ੍ਰਬਜ਼ਹੈਪਞ੍ਚਿਨਸੇ ਇੰ ਦ੍ਰਿਯਗਣਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਬਦਾਦੀਤਨੁਮਾਤ੍ਰਾ॥ ਤਿਨਸੇਸਬਦਾਦਿਤਨੁਮਾਤ੍ਰਾਸੇ ਭੀਅੰਤਰਮਨਹੈ੭ ਔਮਨਸੇਭੀਅੰਤਰ ਆਤਮਾਕੇਸਮੀਪਵਰਤੀ ਨਿਸਚੈਆਤਮਿਕਬੁਧੀਹੈ ੭ ਔਬੁਧੀਸੇਪਰੇ ਮਹਤਤ੍ਵਹੈ੮ਮਹਤਤ੍ਵਤੇਪਰੇਅਬਜ਼ਕਤਹੈ ੯ਅਬਜ਼ਕਤੁਤੇ ਪਰੇ ਪੁਰੁਖ ਪਰ ਮਾਤਮਾਹੈ ਤਿਸਪੁਰੁਖਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾਤੇ ਪਰੇਔਰਕੁਛਨਹੀਹੈ ਸਾਕਾਸ੍ਹਾਹੈ ਨਾਮਅਵਧੀ ਹੈ ਪਰਮਗਤੀਹੈ ਇਸਪਰਮਗਤੀਤੇਪਰੇ ਔਰਗਤਿਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੁਪੁਰੁਖਹੀਹੈ ॥ ਵੇਦ ਮਹਾਰਾ ਜ ਔਸ੍ਰੀਭਗਵਨਕਾਤੇ ਏਹੀਕਹਣਾਹੈ ਜੋਬ੍ਰਹਮਤੇਪਰੇ ਔਰਕੁਛ ਊਪਰਨਹੀਹੈ ॥ ਅਰ ਯੇ ਅਧੁਨ ਕਮਤਵਾਲੇ ਕਿਤਾਬਾਂਛਾਪਕੇ ਬੇਚਤੇਹੈ ਔਚੇਲੇਬਨਾਤੇਹੈ ਔਬ੍ਰਹਮਸੇਭੀ ਆਪਕੋ ਸਾਤਦਰਜੇਊਚਾ ਅਰੂਢਮਾਨਤੇਹੈ॥ ਅਬਉਨਸੇਯੇ ਪੂਛਨਾਚਾਹਜੇਕੇ ਵੇਜੋਬ੍ਰਹਮਸੇ ਊਪਰ ਕੇਦਰਜੇਹੈ ਵਹੁ ਕਿਤਨੇ ਦਰਜੇਹੈ ਉਨਦਰਜਜ਼ੋਂਕੀ ਕੁਛ ਅਵਧੀਭੀ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀਹੈ॥ ਜੇ ਹੈ ਅਵਧੀ ਤੋ ਕਿਤਵੇ ਦਰਜੇਪਰਹੈ ਔਉਸਅਵਧੀਤੇ ਪਰੇਭੀ ਕੁਛਹੈ ਯਾ ਨਹੀਹੈ ॥ ਜੋਹੈ ਤੋ ਵਹੁਕਜ਼ਾ ਵਸਤੁਹੈ॥ ਅਰਵਹੁ ਦਰਜੇ ਕਿਸਕੇ ਅਧਾਰਹੈ ਅਥਵਾਕਿਸੀਕੇਅਧਾਰਨਹੀਹੈ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਨਾ ਵਹੁਦਰਜੇ ਸਾਕਾਰਹੈ ਯਾ ਨਿਰਾਕਾਰਹੈਂ ਪੁਨਾ ਬ੍ਰਹਮਸ੍ਰੇਨੀਚੇ ਕਿਤਨੇਦਰਜੇਹੈ ਇਨ
ਨੀਚੇ ਵਾਲੇ ਦਰਜਯੋਂ ਕੀ ਭੀ ਕੋਈ ਔਧੀਨਾਮ ਹਦਹੈ ਕੇ ਨਹੀਹੈ ਉਪਰਕੇ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਨਸੇ ਪੂਛਨੈ ਚਾਹਯੇ॥ ਔਰ ਉਨਸੇ ਯਹਭੀਪੁਛੋਕੇ ਵਹੁ ਨੀਚੇ ਉਪਰਵਾਲੇ ਕਿਤ
ਨੇ ਕਿਤਨੇਵਿਸਤਾਰਮੇਦਰਜੇਹੈ॥ ਅਰਵੈਜੋਬ੍ਰਹਮਸੇ ਉਚੇਨੀਚੇਦਰਜੇਹੈ ਉਨਦਰਜਜੋਂਮੈ
ਕੌਨਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਜੋਕਹੇਕੇਵੇਦਪ੍ਰਮਾਨਹੈ ਤੌਚਾਰੋਵੇਦੋਂਕਾ॥ ਇਨਦਰਜਜੋਂਮੈਪ੍ਰਮਾਣਮਿਲਤਾ
ਹੈ ਯਾਕਿਸੀਏਕਵੇਦਕਾਪ੍ਰਮਾਣਮਿਲਤਾਹੈ॥ ਪੁਨਾਤਿਨਚਾਰੋਵੇਦੋਕਾਜੋਮੰਤ੍ਰਭਾਗ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ
ਅਥਵਾਬ੍ਰਾਹਮਭਾਗ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਸੋਕਹੋ॥ ਜੋਕਹੇਕੇ ਇਨਦਰਜਜੋਮੈ ਸਾਸਤ੍ਰਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਤੌ
ਯੇਕਹੋਖਟਸਾਸਤ੍ਰੋਂਮੈਸੇਕੋਈਏਕ ਸਾਸਤ੍ਰਪ੍ਰਮਾਣਹੈਕੇਖਟਹੀਸਾਸਤ੍ਰੁਮਾਰੇਕਲਪੇਹੂਏਦ੍ਰ
ਜਜੋਂਮੈ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਅਥਵਾਇਨਤ੍ਰੁਮਾਰੇ ਦਰਜਜੋਂਮੈਅਠਾਰਾਪੁਰਾਣੋਮੈਸੇ ਯਾ ਅਠਾਈ ਸ੍ਮ੍ਰ
ਤਜੋਂਮੈਸੇ ਏਕਏਕ ਕੋਈਪ੍ਰਮਾਣਹੈਤੋਤਿਸਅਸਤਲਕੋ ਪ੍ਰਗਟਕਰਕੇ ਲਿਖਣਾਚਾਹਯੇ॥ ਜੋ
ਕਹੋਕਿਇਨਦਰਜਜੋਂਮੈ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਆਦਿਕਗੁਰੋਂਕੇ ਵਚਨ ਪ੍ਰ-
ਮਾਣਹੈ ਯਾਸ੍ਰੀਕਬੀਰ ਆਦਿਕਭਗਤੋਂਕੇ ਵਚਨਸਬਦਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਤੋਸੋਭੀਪ੍ਰਗਟਕਰਕੇ ਲਿ
ਖੋ ਕੌਨਰਾਗਮੈਕੌਨਸਾ ਗੁਰੂਕਾਸਬਦ ਇਨਮੈਪ੍ਰਮਾਣਹੈ॥ ਸੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਸਬਦ ਔਭਰਾ
ਤੇ ਕੇਸਬਦਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਸੇ ਵਿਰੁਧਨਹੀਹੈ॥ ਉਨਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰੋਂਕਾ ਸਿੱਧਾਂਤਾਰਥਹੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬਜੀਹੈ॥ ਔਜੇ ਕਹੇਕੇਇਨ ਉਪਰ ਨੀਚੇਕੇ ਦਰਜਜੋਮੈ ਵੇਦਸਾਸਤ੍ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਮਾ
ਣ ਕੋਈਨਹੀਮੈਨੇਯਾ ਮੇਰੇਗੁਰੂਨੇਹੀਕਲਪੇਹੈਤੌਫਿਰਅਗਜਨਜੋਂਕੀਬਨਾਈਹੂਈਕਿਤਾਬੋਂ
ਵਤਬ੍ਰਹਮਣ ਆਦਿਕਚਾਰੋਂਵਰਣੋਂ ਕਰਕੇਸਰਬਥਾ ਤਜਾਗਣੇਹੀ ਯੋਗਜਹੈਤੁਮਾਰੇ ਕੰਥ॥
ਕਾਹੇਤੇ ਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਤੇ ਵਿਰੁਧਔਸਰਬਥਾ ਅਪ੍ਰਮਾਣਰੋਟੇਤੇ॥ ਅਪ੍ਰਮਾਣਅਰਥਕਾ ਬ੍ਰੁਧੀ
ਵਾਨ ਗ੍ਰਹਣਨਹੀਕੀਆਕਰਤੇਹੈਂ॥ ਇਤਜਲੰਵਿਸਤਰੇਣ॥ ਐਸੇਪਾਖੰਡੀਲੋਕਸੰਤ ਮਹਾ
ਤਮੇਕੀ ਪਦਵੀਨਹੀਪਾਇਸਕਤੇਹੈ॥ ਜਪਜੀਕੀ੩੨ਬਤੀਸਕੀਪਉੜੀਮੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ
ਦੇਵਜੀਕਾਭੀਵਚਨਹੈ॥ ਸੁਣਗਲਾਂਆਕਾਸਕੀ ਕੀਟਾਆਈਰੀਸ॥ ਨਾਨਕਨਦਰੀ ਪਾਈ
ਐ ਕੁੜੀਕੂੜੈਠੀਸ॥ ਸਭਕਹਤੇਹੈਂਪਾਇਆ॥ ਘਟਨਕਿਨੀਕਹਾਇਆ॥ ੧੧ਸਲੋਕ ਆ
ਸਾ ਕੀਵਾਰਮੈ॥ ਸਭਕੋਪੂਰਾਆਪੋਹੋਵੈ ਘਟਨਕੋਈਆਖੈ॥ ਪਤਿਪਰਵਾਣਾਪਿਛੈਪਾਈਐ
ਤ ਨਾਨਕਤੋਲਿਆਜਾਪੈ॥ ਇਸਕਾਵੀਚਾਰ ਮਹਦਜਨੋਕੀ ਸਭਾਮੈਅਰਥਾਤ ਸਤਸੰਗਾਮੈ
ਆਕਾਸਨਾਮਬ੍ਰਹਮਕਾਹੈ ਸੋਬ੍ਰਹਮਸੰਬੰਧੀ ਏਕਤਾਕੇਵਚਨਉਚੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਵਾਲਜੋਂਕੇ ਨਿਧੜ
ਤਾ ਪੁਰਬਕਸੁਣਕੇਐਸੇ੨ਕਿਤਨੇਹੀ ਪਾਮਰਵਿਸਯਰੂਪੀ ਵਿਸ੍ਟ੍ਰ ਕੀਟ ਕੀੜੇਉਨਕੀ ਰੀ
ਸ ਕਰਕੈਅਹੰਬ੍ਰਹਮਅਸ੍ਮਿ ਇਤਜਾਦਿਕਉਚੇ ਬੋਲਬੋਲਤੇਹੈਂ ਪਰੰਤੁਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਬਚਨ
ਕਰਤੇਹੈ ਕੇ ਕੂੜੇਨਾਮ ਮਿਥਜਾ ਵਾਦੀ ਜੀਵੋ ਕੀ ਕੂੜੀ ਠੀਸ ਨਾਮ ਕਾਪਾਂਹੀ ਹੈ ਬਜਰਥ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੀ ਬਾਨੀ ਕਾ ਬਕ ਬਾਦ ਮਾਤ੍ਰਹੀ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਫਲ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਔਰ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਜੋਜੋਕੋਈ ਚਾਰਅਖਰ ਪੜਗਯੋਹੈ ਅਥਵਾਇਲਮਕੇ ਉਪ ਸਿ ਤਿਸੇਜਰਾਚਤੁਰਾਈ ਅਧਿਕਸੀਖਨੇਸੇ ਘਟਨਹੀਆਪਕੇਕਹਾਵਤੇਹੈ ਏਹੀਕਹਤੇ ਹੈ ਹਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋਪਾਇਲੀਆਹੈ ਜੋਹਮਕੋਖਬਰਹੈ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਸੋਔਰਕਿਸੀਕੋਨਹੀਹੈ ਸਭਕੋਈਆਪਕੋਹੀ ਪੂਰਾਸਰਬਵਿਦਯਾ ਅਥਵਾਬੁਧੀਮੈ ਮਾਨਤੋਹੈ ॥ ਅਪਨੀਅਕਲਸੇਸਾ ਰੇ ਸੰਸਾਰਕੀਅਕਲਅਰਧਜਾਨਤੋਹੈ॥ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਬਚਨਕਰਤੇਹੈ॥ ਪਤਪਵਾਣਾ ਨਾਮ ਤੇ ਲਕਾਹੈਮਹਾਨਪੁਰੁਖੋਂਕੀਸਭਾਮੈਪਰੀਖਜਾਕੀਏਹੂਏ ਜੋਪੂਰਾਉਤ੍ ਆਵੈਤਬਪੂਰਾਜਾਨ ਨਾ ਯੋਗਜਹੈ ॥ ਨਦਰਨਾਮਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਾ ਹੈ ਨਦਰੀ ਨਾਮਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਵਾਲੇਕਾਹੈ ॥ ਸੋਸਰਬਕਾਨਿਯੰ ਤਾਈਸ੍ਵਰਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਤਿਸਕੀ ਜਿਸਜੀਵਕੇਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਹੋਤੀਹੈ॥ ਅਥਵਾਸਤਿ ਗੁਰੂਕੀਜਿਸਕੇਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਹੈ ਸੋਈਜੀਵਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਹੋਕਲਖ ਤੇਹੈ ਨਹੀ ਔਰ ॥ ਦੂਸਰੇ ॥ ਜਿਸਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀਲਖਤਾ ਹੋ ਜਾਤੀਹੈ ਉਸਕੇ ਯੇ ਉਦਗਾਰ ਹੈ ॥ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਨਾਸ੍ਮਿਤੋਅਨਜੋਅਨਜਤ ਕਿਮਪਿਕਿਚਤ ਇਨੋਵਚ ਨੋਕੇ ਅਰਥ ਯੇਹੈਕੇਮੈਹੀ ਬ੍ਰਹਮਹੂੰਮੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਔ ਮੇਰੇ ਸੇ ਭਿੰਨਸੰਸਾਰਸਸਿੰਗਵਤ ਅਸਤਤੁਛਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਸੇਆਦਿਲੈ ਚੀਟੀਅਸਬੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤਮੈਹੀ ਸਰਬਕੋਸਤਾਦੇਰਹਜਾਹੂੰ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਉਨਸਤ ਪੁਰਖੋਕੇਸ੍ਰਭਾਵਿਕਉਦਗਾਰਹੈਂ ॥ ਉਨਕੇਵਾਸਤਵ ਵਸਤੂਦਰਸਨ ਪੂਰਬਕਯਥਾਰਥ ਨਿਸਚੈਕੋਲੈਕੇ ਉਲਾਸਹੈ ॥ ਔਅਗਜ਼ਾਨੀ ਅੰਤਰਤੈਥੇਥੇਹੈਂ ਬਿਨਆਤਮਦਰਸਨਕੇ ਬਿਨਾਵਸਤੂਨਿਸਚੈਸੇਉਨਕਾਬਕਨਾਹੈ ॥ ਸੋਵਹੁ ਅਗਜ਼ਾਨੀਅਤਿਅਸਮਰਥ ਛੁਦ੍ਰਤੁਛਕੀਟਵਤ ਸ੍ਵਾਨੋਂਕੇ ਸਮਾਨਹੈਕਾਮੀਕ੍ਰੋਧੀਲੋਭੀਮੋਹਕੇ ਵਸਵਰਤੀਹੀਅਹੰਕਾਰੀ ਦਾਰਾਪੁਤ੍ਰਧਨਗ੍ਰਹਰੂਪੀ ਅੰਧੇਕੂਪਮੈਡੁਬੇਹੂਏ ਐਸੇਛੁਦ੍ਭੀਤਤਵੇ ਤਾ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨਜੋਂਕੀਰੀਸ ਕਰਕੇਮੈਬ੍ਰਹਮਹੂੰਐਸੇ ਡਕਰਾਤੇਹੈਂ ਯਾਤੇਸਤ ਪੁਰਖੋਂਕੀਰੀਸ ਕਰਕੇਫਿਰਉਨਅਗਜ਼ਾਨਜੋਂਕਾਨਰਕਮੈਹੀਗ੍ਰਹਹੋਵੇਗਾ॥ਵੇਕਜਾਕਜਾਬਕਤੇਹੈ ਕੇਜੈਸੇਸੰਤ ਭੋਜਨਖਾਤੇਹੈਪਾਨੀਪੀਤੇਹੈਂ ਸੁੰਦਰਸੇਹਜਾਪਰਸੋਤੇਹੈਅਰਥਾਤਸਬਦਸਪਰਸਰੂਪਰਸਗੰਧ ਜੈਸੇ ਇਨਵਿਸਜੋਂਕੋਸੰਤ ਭੋਗਤੇਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇਹਮਭੀਖਾਤੇਪੀਤੇ ਭੋਗਤੇਹੈਂ ॥ ਹਮਾਰੇਸੇਉਨਸੈ ਕਜਾਵਿਸੇਖਤਾਹੈਂ ॥ ਜੇਵਹੁ ਮੁਕਤਰੂਪਹੈ ਤਬਹਮਭੀ ਮੁਕਤਰੂਪਹੈਂ ॥ ਪਰੰਤੂਅਤਿਮੂਢ ਅ ਗਜ਼ਾਨੀ ਸੰਤਨੁਕੀ ਸਾਮਰਥਤਾਰੂਪ ਸਕਤੀਕੋ ਨ ਜਾਨਤੇਹੂਏਗਰਬਤੇਹੈਂ ਅਗਜ਼ਾਨ ਵਾ ਨ ਤਤਵੇਤਾਪੁਰੁਖੋਕੀਰੀ ਅਕਰਤੇਹੈਂ॥ਤਥਾਚਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ਨਾਨਕਤੇਨਰਅਸਲਖਰਜੇ ਬਿ ਨ ਗੁਣਗਰਬਕਰੰਤ॥ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਕਾਫੁਰਮਾਣਹੈ ਕੇਵਹੁਨਰਅਸਲਸੁਧਨਿਰੇਗਧੇਹੈ ਉਨਕੋਤੁਮਨੇਮਾਨੁਖ ਯੋਨੀਮਾਤ੍ਰਨਜਾਨਨਾਕਿੰਤੂਨਿਸਚੈਕਰਕੇਗਾਰਧਭਹੀਜਾਨਨਾ॥ਕਿਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋਕੇਸੰਸਾਰਮੈਕੌਨਸੇਨਰਸੁਭਗੁਣੋਂਸੇਹੀਨਹੋਕੇ ਪੁਨਃਅਪਨੇਆਪਮੈਸੁਭਗੁਣੋਕਾਆਰੋਪਣ
ਕਰਕੇ ਅਪਨੇਆਪਕੋਬਿਨਾਹੀਸੁਭਗੁਣੋਂਸੇ ਸੁਭਗੁਣਵਾਨਮਾਨਕੇਸੁਭਗੁਣੋਂਕਾ ਅਹੰਕਾਰ
ਕਰਤੇਹੈ।ਜੈਸੇਕੋਈਗਊਆਦਿਕਲਾਖੋਰੁਪਯਾਂਕਾਦਾਨ ਕਰਤੇਹੈਔਤਿਸਕੇਕੋਈਕ੍ਰਿਪਣ ਅ
ਭਿਦੀਨਪਰਖਦੇਖਕੇਮਿਥਜਾਹੀਅਪਨੇਆਪਮੈਅਭਿਮਾਨਕਰੈਯੇਦਾਨਆਦਿਕਮੈਨੇਹੀਕੀਏ
ਹੈਤਦਵਤਤਥਾਗੁਰੂਸਬਦਃ ਗਲੀਸੈਲਉਠਾਏਚਾਹੈ ਓਹ ਉਹਾਂਹੀਹੈਧਰੇ ॥ ਜੈਸੇਕੋਈਸ੍ਰੀ
ਕ੍ਰਿਸਨਜੀਕੇਸਮਾਨ ਬਾਤਾਂਨਾਲਹੀਪਰਬਤੋਂ ਕੋਉਠਾਯਾਚਾਹਤੇਹੈਪਰੰਤੂਕੇਵਲਬਾਤੋਂਸੇਪਰ
ਬਤਉਠਾਨਹੀਕਰਤੇਹੈ ਬਿਨਾਸਾਮਰਥਸੇ॥ਤਥਾਚਮਾਂਝਕੀਵਾਰਮੈਭੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕਾ
ਵਚਨਭੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤਰੂਪਈਂਹਾਂਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਮੰਤ੍ਰਨਜਾਣੇਅਠੂਹਿਆਂਨਾਗੀਲਗੈਜਾਇ॥ਆਪਣ
ਹਥੀਂ ਆਪਣੇਦੇਆਪੇਕੂਚਾਲਾਇ॥ਵੀ-ਜੈਸੇਕੋਈਅਮੰਤ੍ਰ ਵਿਤਅਗਜਾਨੀ ਪੁਰੁਖਮੰਤ੍ਰ ਤੁਛ
ਛੋਟੇਅਠੂਹੇਕਾਭੀ ਨਹੀਜਾਨਤੋਹੈ ਅਰਬਡੇ੨ਵਿਖਧਰ ਫਣੀਅਰਨਾਗੋਂਕੋ ਹਾਥਜਾਇ ਡਾ
ਰਤਾਹੈ ਤਬਵਹੁਫਿਰਅਪਨੇਹਾਥਸੇ ਅਪਨੇਘਰਕੋਅਥਵਾ ਸਰੀਰਕੋਆਗਕਾ ਕੂਚਾ ਜਲ
ਨੇਕੇ ਅਰਥਲਗਾਇਲੇਤੇਹੈ ॥ ਜੌਨਸੇਪੁਰੁਖਸਰਪ ਔਬਿਛੂਕੇਮੰਤ੍ਰਕੋ ਜਾਨਤੇਹੈ ਵਹੁ ਆਪ
ਭੀ ਬਿਛੂਔਸਰਪਕੀ ਵਿਖਸੇਨਿਰਭੈਰਹਤੇਹੈ ਔਰਕੀਵਿਖਭੀ ਉਤਾਰਦੇਤੇਹੈ ਅਪਨੇਗਲੇ
ਮੈਭੀ ਸਰਪਬਿਛੂਕੀ ਵਿਖਕਾਭੈਤਜਾਗ ਕਰਕੇਨਾਗੋਕੋ ਡਾਰਲੇਤੇਹੈ ਦੂਸਰੇਕੇਗਲਮੈ ਭੀ
ਡਾਰਦੇਤੇਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇਮੰਤ੍ਰਕੇ ਨ ਜਾਨਨੇਵਾਲੇਨਰਨੇ ਮੰਤ੍ਰਵੇਤਾਕੀਰੀਸ ਨ ਕਰਨੀਚਾਹਜੇ ॥
ਤੈਸੇਅਗਜਾਨਜੋਨੇਭੀ ਗਜਾਨੀਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾਕੀਰੀਸ ਨ ਕਰਣੀਚਾਹਜੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇਜੋਅਗਜਾ
ਨੀ ਸੰਤਤਵੇਤਾਕੀ ਰੀਸਕਰਕੇ ਨਿਸੰਕਹੋਕੇ ਵਿਸਯਰੂਪੀਸਰਪੋਂਕੇ ਗ੍ਰਾਮਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੇ
ਗਾ ਤਬਕੋਟਾਨਕੋਟਿਜਨਮ ਪ੍ਰਯੰਤਦੁਖੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤਾਰਹੈਂਗਾ ਔਵਿਸਯਰੂਪੀ ਸਰਪੋਂਕੀ ਵਿ
ਖਸੇ ਦਘਧਹੋਤਾਰਹੇਗਾ ਯਾਂਤੇਸਰਬਥਾਂਸੰਤਹੁਕੀ ਸਮਤੀ ਨ ਕਰਣੀਚਾਹਜੇ ਕਿੰਤੂ ਉਨਕੂੰ
ਨਮਸਕਾਰਹੀਕਰਨੀ ਚਾਹਜੇ ਇਸਰੀਤੀਸੇਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀਓਂਕੀ ਯੇਹਕਥਾਕਹੀਹੈ ਕੈ
ਜਿਨਕੋਏਕਹੀ ਏਕਵਚਨਸੇ ਸੰਤਹੁਕੇਸਤਪਰਮਾਰਥ ਰੂਪਸ੍ਵਆਤਮਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਗਏਹੈਂ॥
ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਮੁਲਤਾਨਕੇਆਰਾਮਮੈ ਰਮਤੇਭਏ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਿ
ਧੀ ਕਰਾਮਾਤਪੁਨਜੋਈ ॥ ਸ੍ਵਪਨਭ੍ਰਾਂਤਿ ਵਤਜਾਨੈਸੋਈ ॥ ਸਹਜਸੁਭਾਇਜੋਵਾਕਜ ਅਲਾ
ਵੈ ॥ ਹੋਇਸਤਜਨਹ ਬਿਲਮਲਗਾਵੈ ॥ ੪੭੯ ॥ ਰਾਮਬਾਨਜਿਮਆਹਿ ਅਮੋਘੂ ॥
ਵਿਸਮਯਪਿਖਹੋਵੈ ਸਭਲੋਗੂ ॥ ਕਵਿਵਾਚ ॥ ਕਥਾਬਹੁਤਨਹਿ ਕਰੋਬਿਥਾਰਾ ॥ ਗ੍ਰੰਥਬਢ
ਨ ਤੇਅਤਿਡਰਭਾਰਾ ॥ ੪੮੯ ॥ ਬਰਸਆਠਤਹ ਬਸੇਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ਸਿਖਸੰਗਤਬਹੁ ਕੀ
ਏ ਨਿਹਾਲਾ ॥ ਸੰਮਤਬਿਕ੍ਰਮਸੈਸਸੀਨਾਥਾ ॥ ਵਸੂਚੰਦਏਹਭੀਗਨਸਾਥਾ ॥ ੧੯੯੧ ॥ ੪
੮੧ ਪ੍ਰਲਾਦਪੁਰੀਸੈਜਾਇਪ੍ਰਵੇਸੇਆਠਬਰਸਸਤਹ ਬਸੇਅਸੇਸੇ ॥ਸੈਨੀਰਾਮਔ ਆਤਮਾ ਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾ ॥ ਪੋਹੁਰਾਮਸੁਨਜੋਨਿਕਾਮਾ ॥ ਦੋਃ ਸੰਤਹਰੀਸ੍ਰੀਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਸੇਵਾਸਿੰਘਗੁਲਾਬ ॥ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ ਰਤਨਹਰਿ ਆਲਾਸਿੰਘਵਡਭਾਗ ॥ ੪੮੩ ॥ ਸਿੰਘਵਿਸਾਵਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕਹਰਿ ਰੂੜ ਸਿੰਘ ਗੁਰੁਪਾਸ॥ਨਥਾਸਿੰਘਅਲਬੇਲ ਹਰਿਹਰੀਸਿੰਘਤੇਆਦਿ॥੪੮੪॥ ਚੌਃਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਬਹੁਸਿਖਜ਼ ਸੁਹੋਏ ॥ ਜਨਮਜਨਮਕੇ ਕਿਲਵਿਖਖੋਏ ॥ ਦਰਸਪਰਸਸੇ ਕੀਏਨਿਹਾਲਾ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਸਾਹਿਬਪਰਮਦਯਾਲਾ ੪੮੫ ॥ ਜੇਜੇਸਰਨਸੰਤਨਕੀਆਏ ॥ ਭਵਸਾਗਰਤੇ ਲੀਏ ਬਚਾਏ ॥ ਸੰਤਨਮਹਿਮਾ ਅਪਰਅਪਾਰਾ ਸੈਬਾਰਕਿਮ ਪਾਵਹੁਪਾਰਾ ॥ ੪੮੬ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨਦੇਵਗੁਸਾਂਈ ਸ੍ਰੀਮੁਖਸੇਇਮਭਾਖਸੁਨਾਈ । ਸਾਧੁਕੀਮਹਿਮਾਬੇਦ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ਜੋ ਤਾ ਸੁਨੇਤੇਤਾਵਖਜ਼ਾਨੈ ੪੮੭ ਟੀਃ॥ ਨਕੇਸੈਆਲਮਸਾਹ ਨਾਮਕਰਕੇਪ੍ਰਸਿੱਧ ਏਕਨਗਰ ਹੈਤਹਾਕੇਰਹਣੇਵਾਲੇ ਗ੍ਰੰਥੀਕੇਪੁਤ੍ਰ ਭਾਈਸੰਤਸਿੰਘ ਕਰਕੇਪ੍ਰਸਿੱਧਹੋਤੇਭਏਹੈ ॥ ਬਡੇਵੈਰਾ ਗਵਾਨ ਸੋਂ ਕਵਾਲੇਇੰਦ੍ਰਿਯਜਿਤਹੋਤੇਭਏਹੈ ਵਹੁਭੀਸੋਂ ਕਸੇ ਅਪਨਾਸਰਬਸ੍ਵਤਜ਼ਾਗਕੇ ਅਪਨੇ ਨਗਰਸੇਚਲ਼ਕੇ ਮੁਲਤਾਨਮੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖ਼ਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਤੇਸ੍ਰੀਸੰਤਸਿੰਘਯੇਦੋਨੋਆਏ ॥ ਦਰਸਨਪਰਸਨ ਕਰਕੇਬਡੇਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਤਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖ਼ਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇਹੀ ਚੇਲੇਹੋਤੇਭਏ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਸੰਤਸਿੰਘਜੀਤੋ ਸਾਰੀਆਰਬਲਾਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂਖ਼ਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਚਰਣੋਂਕੇਸਮੀਪਹੀ ਰਹਤੇਭਏ ਔਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੇਵਾਕਰਤੇਭਏ ਬਡੇ ਗੁਰੁਮੁਖੁਨੇਸ੍ਵਾਵਾਲੇ ਹੋਤੇਭਏਹੈ ॥ ਤਥਾਦੋਨੋਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਤਿਨਕੋਬਡੇ ਉਪਸਿਤਬੇ ਉਪ ਸਿਤ ਨਾਮਯਾਦਕਾਹੈ ਯਾਦਕਹੋਸਿ-ਮ੍ਰਤੀਕਹੋ ਯੇਤੀਨੋਸਬਦ ਪ੍ਰਯਾਯਵਾਚੀਹੈ ॥ ਔਸ੍ਰੀਸੰ ਤਸਿੰਘਜੀਨੇ ਵਿਵਾਹਨਹੀਕਰਾਯਾ ਸਾਰੀਅਰਬਲਾ ਨੈਸ਼ਿਕਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਹੀਰਹੈ ॥ ਤੈ ਸੇਹੀ ਸੰਤਗੁਲਾਬਸਿੰਘਜੀਭੀ ਮਨਔਇੰਦ੍ਰਿਯਗਣਕੇ ਜੀਤਨੇਕੋਬਡੇਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇਭਏਹੈ ਪ੍ਰਥਮਗ੍ਰਹਸ਼ਚਆਸ੍ਰਮਸੈਤਿਸਕੇਘਰਏਕਪੁਤ੍ਰਹੁਆਪੁਨਾ ਤਿਸਨੇਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਸੰਗਨਹੀ ਕੀ ਆ ॥ ਸੰਤਹੁਕੇਪਾਸਚਲਾ ਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਤਿਸਕਾਪਿਤਾਸੰਤਹੁਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕਰਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੋ ਲੈਭੀਗਯਾਕੇਜੀ ਮੇਰੇਘਰਏਕਹੀਪੁਤ੍ਰਹੈ ॥ ਪੁਨਾਘਰਮੈਇਸਤ੍ਰੀ ਬ ਡੀ ਸੁੰਦਰਔਰਛੇਮਾਸਪ੍ਰਯੰਤ ਏਕਪ੍ਰਯੰਕਪਰਤਿਸਕੇਸਾਥਹੀ ਸੈਨਕਰਤੀਹੁਈ ਕਾਮਕੇ ਉ ਦੀਪਨ ਕੀਆਂਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਚੇਸ੍ਟਾਕਰਤੀਭੀ ਭਈ ਪਰੰਤੂਗੁਲਾਬਸਿੰਘਜੀ ਅਹਿਰਣ ਵਤ ਨਿਰਵਿਕਾਰਹੀਰਹੇ ਤਿਸਕੀਇਸਤ੍ਰੀਨੇ ਰੋਇਕੇਕਹਜ਼ਾਕੇ ਏਹਤੋਅਬਨਿਪੁੰਸਕ ਹੋਗ ਯਾਹੈ ਇਸਰੀਤੀਸੇਖਟਮਾਸ ਘਰਮੈਰਹਕੇ ਪੁਨਾ ਸੰਤਹੁਕੇਪਾਸਚਲੇਆਏ ॥ ਧੰਨਜ਼ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੋ ਜਿਸਨੇਐਸਾ ਦ੍ਰਿਢਮਨਸਹਿਤ ਇੰਦ੍ਰਯਗਣਕਾ ਦਮਨਕੀਆਹੈ ॥ ਆਤ ਮਾ ਵੈਜਾਯਤੇਪੁਤ੍ਰੋ ਇਸਸ੍ਰੁਤੀਕੇ ਅਰਥਕੇਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸਨੇਏਕਪੁਤ੍ਰਹੋਣੇਸੇ ਉਪਰੰਤ ਇ ਸਤ੍ਰੀਕੋ ਮਾਤਾਕੇਤੁਲਜਾਨ ਲੀਆ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਿਥਮਹੀ ਅਵਾਤ ਸੈਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘਕੇ ਘਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਹੁਆ ਤਿਸਤੇ ਉਪਰੰਤ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਇਸਤ੍ਰੀਸੇ ਸੰਗ ਨਹੀ ਕੀਆਹੈ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਰੂਪ ਹੋਇ ਕੈ ਇਸਤ੍ਰੀਸੇ ਪੁਰੁਖ ਆਪਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬੀਜਹੀ ਅੰਕੁਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਡਾਲ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਜਲ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਕੇ ਫਿਰ ਬੀਜਹੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਬੀਜ ਆਪਹੀ ਅਪਨਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੁਆ ਕਿਉ ॥ ਤੈਸੇ ਜਿਸ ਕੇ ਉਦਰ ਮੈ ਬੀਜ ਦੁਆਰਾ ਪਰਖ ਆਵਰ ਭਾਵ ਭਜਾ ਹੈ ਧਰਤੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵਹੀ ਮਾਤਾ ਭਈ ਕਿਉ ॥ ਇਸ ਉਕ੍ਤੀ ਸੇ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੈਸੇ ਉਤਪਤ ਕਰਣੇ ਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਤੁਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਮੁਲਤਾਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਭ੍ਰਮਰ ਵਤ ਰਹਕੇ ਕਿਤਨਾ ਕਾਲ ਆਏ ਗਾਏ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਬੰਦਗੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਔ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਯੇ ਤੀਨੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜਾ ਲੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਆਏ॥ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਸੇ ਪਾਚ ਕੋ ਸ ਪਰ ਪਰ ਬਤ ਕੀ ਓਰ ਕੁਰੀ ਨਗਰ ਮੈ ਆਏ॥ ਜਬ ਆਇ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਆਗੇ ਫਲ ਪੁਸ ਪਰ ਖ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਵਿਧਿ ਸਹਤ ਸਾਸ੍ਟਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਹਿਤ ਕਰ ਕੇ ਤੀਨੋ ਕੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ॥ ਏਹ ਭੀਤੀਨੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰ ਕੇ ਆਪ ਕੋ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਰੂਪ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ॥ ਸੰਤ ਹੁ ਕੋ ਸਮੀਪ ਰਹ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੰਤ ਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਬਹੁਰੇ ਕੋਈ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਵੇਦਾਂਤ ਕੇ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਪਖ ਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਵਿਚਾਰ ਮਾਲਾ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਡੇ ਪੇਮ ਸੇ ਪੜੀ ॥ ਪੁਨਾ ਸੰਤ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਚ ਭਾਸ਼ਾ ਪੜੀ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਪੰਚਦਸੀ ਔ ਹਸਤਾਮਲ ਅਧ ਜੇ ਨ ਕਰੀ ॥ ਤੀਨੋ ਕੋ ਤੀਨੋ ਗ੍ਰੰਥ ਪਢਾਇ ਕੇ ਤੀਨ ਵਰ ਦੇ ਦੀਏ ॥ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਵਿਚਾਰ ਮਾਲਾ ਪਢਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਚਾਰੋ ਬੇਦ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ ਅਠਾਰਹ ਪੁਰਾਣ ਅਠਾਈਸ ਮ੍ਰਿਤਾਂ ਕੇ ਸਿੱਧਾਂਤ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਮਾਲਾ ਮੈ ਹਮਨੇ ਤੁਝ ਕੋ ਪਢਾਇ ਦੀ ਆਹੈ ॥ ਅਬ ਜਾਇ ਸੰਤੋਖ ਕੋ ਇਤਨੇ ਹੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਇਸ ਕਾ ਤੁਮਨੇ ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਤ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪੰਚ ਭਾਸਾ ਆਦਿ ਕ ਪਢਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਤੁਮਾਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਇਨ ਸੇ ਅਛਾ ਤੁਰ ਜਾਇਗਾ ॥ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪੰਚਦਸੀ ਹਸ੍ਤਾਮਲ ਵਗੈਰਾ ਪਢਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਾਇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸੁਖ ਭੋਗ ॥ ਤੇਰਾ ਕਾਰਜ ਇਤਨੇ ਕਰ ਕੇ ਸਿਧ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਕੇ ਅਰਥ ਕੋ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਬੈਠ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੇ ਪਰਮ ਰਹਸ ਜਨ ਤੁਮ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ ਔਤੁ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋਗੇ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਦੋਤੀਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸ੍ਰੀ ਰੋ ਸ ਜੀ ਕੀ ਰਸਨਾ ਸੇ ਨਿਸਤਰ ਵੇਦਾਂਤ ਵਾਕ ਸ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰ ਕੇ ਤੀਨੋ ਹੀ ਅਮਰ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਉਨ ਤੀਨੋ ਮੈ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਔ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇ ਦੋਨੋ ਵਿਰਕਤ ਹੀ ਰਹਤੇ ਭਏ ਔ ਸ੍ਰੀ ਨਥਾ ਸਿੰਘ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀ ਡੇਰਾ ਪਾਇਕੇ ਬੈਠਜਾਏ ਆਏਸੰਤਕੀ ਸੇਵਾ ਟਹਲਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਕੀਆ ਕਰੈ ਇਨਕਾ ਵਿਵਹਾਰਅਛਾਚਲਤਾਭਇਆ ॥ ਅਰਵਹੁਦੋਨੋਂ ਜੀਵਨਮੁਕਤੀਕਾ ਸੁਖਭੋਗਤੇਭਏ । ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂਜੀਸੇ ਵਿਦਜਅਧਜੇਨ ਕਰਨੇਸੇਇਨਤੀਨੋਂਕੀਸਮਗ੍ਰ ਅਵਿਦਜਾਦੀ ਭ੍ਰਮਨਸ੍ਟ ਹੋ ਜਾਤਾਭਯਾ । ਬਹੁਤਕਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਕੇਸਰੀਜੀਕੇ ਸਮੀਪਨਿਵਾਸਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਯਥੇਸ੍ਟਦਿਸ਼ਾਕੋਗਮਨਕਰਤੇਭਏ। ਸ੍ਰੀਤ੍ਰਿਲੋਕਸਿੰਘਸੰਤਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਅਲਬੇਲਸਿੰਘ ਯੇਤੀਨੋਂ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀਸਰਣਿਆਏ ॥ ਹਾਥਜੋੜਕੇਬੇਨਤੀਕਰਤੇਭਏ । ਕੇਹੇਪ੍ਰਭੂਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰਕੇਤਰਨੇਕਾ ਉਪਾਇਕੋਈਹਮਕੋਭੀਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਉਪਦੇਸ਼ਕਰੋ । ਹਮ ਪਗਾਕੇ ਨਖਤੇਲੈਕੇ ਸਿਰਕੀਚੋਟੀਪ੍ਰਯੰਤ ਗ੍ਰਹਸਵ੍ਰੂਪੀਖੁਭਟਵਿਖੇਖੁਭੇਹੂਏਹਾਂ । ਆਪਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕੇਵਲਹਮਾਰੇਜੈਸੇਪਾਪੀ ਪਾਖੰਡੀ ਨੀਚ ਦੁਸ਼ੋਂਕੇ ਉਧਾਰਵਾਸਤੇਹੀਹੈ ਇਸਪਕਾਰ ਕੀਇਨਤੀਨੋਂਸਿਖੋਂਕੀਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇਬਚਨਕਰਤੇਭਏ । ਕੇਤੁਮਸੁਧਮਨਕਰਕੇ ਅੰਤਰਕੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾਓਂਸੰਤਹੁਕਾਸਤਸੰਗਕੀਆਕਰੋ ਅਰਵੰਡਛਕਜਾਕਰੋ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਵਰਤਤੇਹੂਏਤੁਮਭੀਸੰਸਾਰਸਮੁੰਦ੍ਰਕੋਸਹਜੇਹੀਤਰਜਾਵੋਗੇ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਐਸੇ ਬਚਨਸੁਨ ਕੇਤੀਨੋਂਗੁਰੁਮੁਖਹੋਤੇਭਏ ਮੰਤ੍ਰਉਪਦੇਸ਼ਲੈਕੇ ਕਿਤਨਾਹੀਸਮਾਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸਰਹਕੇ ਸੰਤ ਹੁਕੀਸੇਵਾਕਰਤੇਭਏ ॥ ਪਰਮਬਿਲਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਬੀ ੨ ਤ੍ਰਿਲੋਕਸਿੰਘਸੇ ਬਿਲਾਸ ਕੀਆਕਰੇਂ ॥ ਕੇਜਾਹਰੇਤ੍ਰਿਲੋਕਜਾ ਤੇਰੇਮਨਮੈਅਬਸ੍ਧਾਤੋਰਹੀਨਹੀਂਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਬਿਲਾਸਕਾ ਵਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਆਗੇ ਤੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇਕਹਣਾ ਕੇਹਾਂਗੁਰੂਜੀ ਕਾਰਯ ਮਾਫਕਤੋ ਸ੍ਧਾਬਹੁਤਹੈ ਔਰਵਹਵਹਤੁ ਪ-ਰਤਨਹੀਹੈ ਐਸੇਵਚਨਸੁਣਕ ਤ੍ਰਿਲੋਕਸਿੰਘਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਹਸਣਾ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਵਹੁਤੀਨੋਹੀਸੰਤਸੇਵਾ ਕਰਕੇਹੀ ਮੁਕਤਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ ॥ ਇਧਰਸੰਤ ਨਥਾਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਿਥਮਬਾਂਰਾਂ ਬਰਸਪ੍ਰਯੰਤਰਾਊਆਂ ਚੁਗਾਵਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਾਬਾਰਾਂ ਬਰਸਪ੍ਰਯੰਤ ਨਗਾ ਨ ਰਹਕੇਤਪਕਰਤੇਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੂਖਦਾਸਿੰਘਕੇਸਿਖਜ ਏਣਕੇਉਪਦੇਸਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਮੀਪਰਹਕੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯਸਾਧਨਕੇ ਬਨਮੈਸੇਲੰਗਰ ਵਾਸ-ਤੇ ਲਕੜਜਾਂ ਲਜਾਂਵਣਜਾਂ ਔਜਲਭਰਣ ਆਦਿਕਸੇਵਾਕਰਤੇਹੂਏ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦਜਾਕਾ ਅ-ਧਜੇਨ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਬਹੁਰੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਵਚਨਕੇਅਨੁਸਾਰ ਘੁਮਣਕੇਗ੍ਰਾਮ ਔਬੁਘਜਾ ਲੈ ਨਗਾਰਦੋਨੋਕੇ ਮਪਜਮੇ ਸੰਤਨਥਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਡੇਰਾਬਾਂਧਲੀਆ ॥ ਤਹਾਂਗ੍ਰਾਮਸੇ ਸ੍ਰੀਨ-ਥਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਹੋਦਰਰਹਤਾਥਾ ਸਹੋਦਰਨਾਮਭਾਈਕਾਹੈ ਹਿਮਤਸਿੰਘ ਤਿਸਕਾਨਾਮਥਾ ਸੋਹਿਮਤਸਿੰਘਸੰਤਹੁਸੇ ਬੇਮੁਖਅਤਿਅਸ੍ਧਕਾਖਾ ਔਸੰਤਹੁਸੇਬਾਦ ਬਿਬਾਦਭੀਬਹੁਤਹੀ ਰ-ਖਤਾਥਾ ॥ ਲੋਕਨਗਰੇਂਵਾਲੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀ੨ ਆਦਰਸਹਤਇਸ ਸਬਦਕਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੁਲਾਵੈ॥ਅਰਵਹੁਹਿਮਤਸਿੰਘਨੇ ਇਸਸਬਦਕੇਪ੍ਰਯੋਗਕੋਨਸਹਾਰਤਾਹੁਆ'ਵਾਚਜਅਵਾਚਜ
ਸਬਦਅਪਸਬਦਕਹਣੇਅਰਥਾਤ ਲੋਕੋਂਕੋਭੀਗਾਲਾਂਦੇਨੀ ਔਰ ੍ਤਹੁਕੋਭੀਗਾਲੀਨਿਕਾਰ
ਟੀਬਡੀਮਤਸਰਰਖਟੀ ਸੰਤਨਥਾਸਿੰਘਜੀ ਕੀਉ ਸਤਤੀਸੁਣਕੇਸਹਾਰਨਸਕਟੀ ਮਾਰੇਮਤ
ਸਭਈਰਖਾਕੇਜਲਤੇਰਹਣਾ॥ਪੁਨਾਤਿਸਹਿਮਤਸਿੰਘਦੁਸ੍ਨੇਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾਭੀ
ਨਾਮਲੈਕੇ ਅਪਸਬਦਕਹੇ ॥ ਤਬਸੰਤਨਥਾਸ੍ਰਿੰਘਜੀਨੇ ਏਚਨਕੀਆ ਕੇਹੋਭਾਈਹਮਾਰੇਕੋ ਜੋ
ਤੇਰੀਮਰਜੀਆਵੈਸੋਕਹਲੀਆਕਰ॥ਪਰੰਤੂਆਏਗਏਸੰਤਕੋਮੜਕੁਛਕਹਜਾਕਰਔਹਮਾਰੇ
ਗੁਰੂਜੀਕਾਨਾਮਲੈਕੇ ਗਾਰੀਮਤ ਨਿਕਾਸਜਾਕਰ ਜੇਹਮਾਰਾਕਹਜਾ ਨ ਮਾਨੈਗਾ ਤਬ ਦੁਖ
ਪਾਵੈਗਾ ॥ ਪਰੰਤੂਮਨਬਾਣੀਸਰੀਰਕਰਕੇਜੈਸਾਕੋਈਕਰਮਕਰਤਾਹੈਵਹੁਕਰਮ ਫਲ ਦੀ
ਏ ਬਿਨਾਬਜਰਥਨਹੀਜਾਤੇਹੈ ਕਿੰਤੂਅਪਨਾਫਲ ਭੁਕੁਾਇਕੇਹੀ ਨਸ੍ਟਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤਿਸ ਹਿਮ
ਤਸਿੰਘਨੇ ਸੰਤੋਸੈਵੈਖਰੂਪਜੋ ਕਰਮਕੀਆਥਾ ॥ ਓਹੀਅਬਪ੍ਰਪਕਹੋਕੇ ਸੰਤਨਥਾਸਿੰਘਕੀ
ਬਾਣੀਦ੍ਵਾਰਾਫਲਦੇਣੇਕੋ ਤਜਾਰਹੁਆਹੈ ॥ ਜਬਹਿਮਤਸਿੰਘਕੋ ਸੰਤਨਥਾਸਿੰਘਜੀਨੇਯੇ ਕ
ਹਾ ਕੇਤੂੰਹਮਾਰੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਨਾਮਲੈਕੇ ਦੁਰਵਚਨ ਨ ਬੋਲਜਾਕਰ ॥ ਤਬਹਿਮਤਸਿੰਘ ਅ
ਤਿ ਕ੍ਰਧਤਹੋਕੇਤਿਸਸੇਭੀ ਅਧਿਕਦੁਰਵਚਨ ਬੋਲਨੇਲਗਾਪੜਾ ॥ ਤਬਸੰਤਾਂਨੇਕਹਆ ਤੋ
ਰੇ ਚਿੱਤਮੈਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਪਰਸ੍ਧਾਹੈਤੋਨਹੀਂ ਉਲਟਾਉਨਕੋ ਦੁਰਵਚਨਤੂੰ ਬੋਲਤਾਹੈ ਜਾ
ਹਰੇਨੀਚਆਜਤੇ ਆਠਵੇ ਦਿਨਚੇਤਵਦੀ ਅਮਾਵਸਜਾਕੇ ਰੋਜਤੇਰਾਸਰੀਰ ਕੁਸ੍ਠੀਹੋਸਾਵੇ
ਗਾ ॥ ਸੋਤੈਸੇਹੀਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਜਬਹਿਮਤਸਿੰਘਕਾ ਸਰੀਰਬਿਗੜਗਯਾ ਤਬਘਰਕੇ ਔ ਪਿੰ
ਡਕੇ ਲੋਕੋਂਨੇਭੀਤਿਸਕਾ ਤਜ਼ਾਰਕਰਦੀਆ ॥ ਪੁਨਾਹਿਮਤਸਿੰਘਅਤਿਦੁਖੀਦੀਨ ਹੋਕੇ ਸੰ
ਤਹੁਕੇ ਚਰਣੀਆਇਪੜਾ ਔਕਹਨੇਲਗਾ ਕੋਹੇਸੰਤਜੀਮੈ ਅਤਿਨੀਚਦੁਸ੍ ਆਪਕਾਅਪ੍ਰਾਧੀ
ਹਾਂ ਆਪਬਖਸਨੇਜੋਗਹੋ ਮੈਮੂੜਖਸੰਤਹੁਕੀ ਮਹਿਮਾਕੋ ਨ ਜਾਨਤਾਭਯਾ॥ ਹੇਠਾਕੁਰਜੀ
ਮੈਬਹੁਤਹੀ ਭੂਲਕਰੀਹੈ ਅਬਮੈਨੀਭੂਲਆਪਦਯਾ ਦਿਸ੍ਟੀਸੇਬਖਸੋ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਦੀ
ਨ ਬਾਣੀਤਿਸਕੀ ਸੁਨਕੇਸੰਤਹੁਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਜੋਤੀਰਚਲਗਯਾਹੈ ਸੋਤੋਅਬਲੋਟਤਾਨ
ਹੀਹੈ॥ ਅਛਾ ਅਬਤੂੰਸਰਣੀਆਇ ਪਰਿਆਹੈ ਮੋਟੀਚਾਦਰ ਭਿਗੋਕੇਊਪਰ ਰਖਜਾਕਰੇਗਾ
ਤਬਤੁਝਕੋਆਰਾਮ ਰਹਜਾਇਗਾ ॥ ਜਿਤਨਾਚਿਰ ਹਿਮਤਸਿੰਘ ਊਪਰਸਰੀਰਕੇ ਚਾਦਰ
ਭਿਗੋਕੇਰਖੇਤਬ ਆਰਾਮਰਹੇ ਜਬਚਾਦਰ ਸੂਕਜਾਵੇ ਤਬਉਸੀ ਕਾਲਮੈ ਤਿਸਕਾਸਰੀਰ
ਜਲਨੇਲਾਗਜਾਵੈ ॥ ਤਿਸੀ ਗ੍ਾਮਕਾ ਏਕਜਸਾਸਿੰਘ ਨਾਮਵਾਲਾਸਿਖਥਾ ॥ ਦੋਤਿਸਕਜਾਂ
ਸਿਖਣਜਾਂ ਥੀਆਂ ਤਿਸਨੇਸੰਤਾਂਆਦੇ ਅਰਜਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਏਕਘੋੜੀਮੇਰੇ ਘਰਮੈ
ਹੈ ਉਸਕੀਟਹਲਸੇਵਾ ਕੋਈਨਹੀਕਰਣੇ ਵਾਲਾਹੈ ॥ ਇਥੇਆਪਕੇਪਾਸ ਮਾਲਭੀਪਾਂਚਚਾ
ਰ ਠੌਰਹੈ ਤਥਾਸੇਵਾਕਰਣੇ ਵਾਲਮਾਲਕ ਸੇਵਕਭੀਹਾਜਰਹੈ ਯੇਘੋੜੀਮੇਰੀਆਪ ਰਖੋਇਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਊਪਰਅਸ੍ਵਾਰੀ ਕੀਆਕਰੋ ਔ ਜੋਇਸਕਾ ਬਚਾਬਚੀਹੋਵੇਗਾ ਸੋਅਧਜ਼ਾਰੇਪਰ ਰਹਜ਼ਾ
ਜੋਤੁਸੀਰਘੋਤਾਂ ਅਧਾਮੁਲਤੁਸੀ ਦੇਦੇਗਾ ਜੇਮੈਲੇਵਹੁਗਾ ਤਾਅਧਾਮੁਲਮੈ ਦੇਦੇਵਾਂਗਾ ॥ ਜਬ
ਘੋੜੀਸੂਟੇਕੋ ਤਜ਼ਾਰਹੋਈ ਔਅਛੀਰਿਸ੍ਰਪੁਸ੍ਰ ਹੋਗਈਤਬਤਿਸਜਟਕਾ ਮਨਬੇਈਮਾਨ ਹੋ
ਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਕਹਣੇਲਗਾਜੀ ਅਪਣੀਸੇਵਾਕੇਇਸਕੇਰੁਪੈਲੈਲੇਵੋਤੇਘੋੜੀਮੇਰੇਹਵਾਲੇਕਰੋ
ਪੁਨਾਸੰਤਾਨੇਕਹਜ਼ਾਤੂੰਅਬਘੋੜੀਹਮਾਰੇ ਪਾਸਹੀਕਿਉਨਹੀਰਹਣੇਦੇਤਾ ॥ ਤੂੰਹਮਾਰੇਸੇਕਜ਼ਾ
ਕਰਾਰਕਰਗਯਾਥਾ ਅਰਅਬਕਜ਼ਾ ਕਹਤਾਹੈ ॥ ਤਬਤਿਸਜਾਟਨੇ ਕਹਜ਼ਾਕੇਜੀਭਾਵੇ ਕਛ
ਕਰੋਮੈਘੋੜੀਆਪਣੀਤੁਮਾਰੇਪਾਸਛੋਡਣੀਨਹੀਹੈ॥ਸੰਤਹੁਨੇਕਹਜ਼ਾਅਛਾਜਾਹਤੂੰਘੋੜੀਲੈਜਾਹੁ
ਹਮਤੇਰੇਸੇਕੁਛਭੀ ਨਹੀਲੇਤੇ ਪਰੰਤੁਤੇਰੇਕੋ ਕੁਛਨਫਾਨਹੀਹੋਵੇਗਾ ਔਤੇਰਾਭੀ ਖਾਨਾਖਰਾ
ਬ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ॥ ਤਬਜਟਨੇਘੋੜੀਪਰ ਚਢਕੇਕਹਜ਼ਾਕੇ ਲੈਖਾਂਭਾਈ ਏਤਾਈਸਿੱਧ ਆਇ
ਗਯਾਹੈਕਿਧਰੋ ॥ ਇਤਨੀਬਾਨੀ ਬੋਲਕੇਘੋੜੀਲੈਕੇ ਅਪਨੇਘਰਚਲਜ਼ਾਆਯਾ ॥ ਘੋੜੀ ਉ
ਸ ਜਾਟਕੇਜਲਤੀਹੀਸੂਪੜੀ ਔਬਛੇਰਾਅਧਮੁਰਦਾ ਜੈਸਾਜਨਮਜ਼ਾ ਤਬਾਜਾੜਮੈਢਸਕੇ ਘੋ
ੜੀ ਭੀਮਰਗਈ ॥ ਔਰਉਸਕੇਪੁਤ੍ਰ ਜਿਤਨੇਥਵਹੁਭੀ ਮਰਗਏ ਔਏਕਸਿਖਣੀ ਜਾਟਕੀ
ਮਰਗਈ ਪੁਨਾਤਿਸਜਾਟਕੀ ਦੂਸਰੀਇਸਤ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀਨਾਮਵਾਲੀ ਭੈਭੀਤਹੁਈਹੁਈ ਸੰਤ
ਹੁਕੀ ਸਰਣੀਆਇਪਰੀਅਰਬਹੁਤਘਿਘ੍ਰਾਕੇਰੋਈ ॥ ਸੰਤਹੁਕੇਮਨਮੈ ਤਿਸਕੋਦੇਖਕੇਦਯਾ
ਆਗਈ ॥ ਤਬਏਕਫਲ ਤਿਸਕੋਦੇਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਯੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਜਾਹੁ ਤੇਰਾਏਹੁ ਭੀ
ਜਰਹੋਗਾ ॥ ਤਬਸੰਤਾਂਕੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇਤਿਸਕਾ ਏਕਪੁਤ੍ਰਜੀਵਤਾਰਹਜ਼ਾ ॥ ੨ ਪੁਨਾਸਾਰੰਗ
ਕੇ ਪਿੰਡਕਾਏਕਤ੍ਰਖਾਣਥਾ ਉਸਕੋਅਕਸਮਾਤ੍ਰਸੇ ਕੁਸ੍ਠਹੋਗਯਾ ॥ ਵਹਤ੍ਰਖਾਣਸੰਤ ਨਥਾਸਿੰ
ਘ ਜਾਂਕੇਪਾਸਆਇਕੇ ਬਡਾਦੀਨਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇਅਗੇ
ਥਿਰਕਾਲਪ੍ਰਯੰਤਖੜਾਹੋਰਹਜ਼ਾ ਕੇਸੰਤਜੀਆਪਕੇ ਘਰਮੈਸਭੀਕੁਛੁਹੈ ॥ ਸੋਮੁਝਅਨਾਥ ਪ
ਰਭੀ ਆਪਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰੋ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੈ ਅਤਿਦੀਨਤਾਯੁਕਤ ਤਿਸਤ੍ਰਖਾਣਕੀ ਬਾ-
ਣੀ ਸੁਣਕੇਸੰਤਨਥਾਸਿੰਘਜੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਹੋਜਾਤੇਭਏ ਤਿਸਕੋਵਚਨ ਕੀਆਕੇ ਜਿਸਮਾਰਗ
ਕਰਕੇਸੰਤਆਵਤੇਜਾਤੇਹੈਂ ਤਿਸਮਾਰਗਮੈਸੇ ਲੈਕੇਤੂੰ ਸੰਤਹੁਕੀ ਚਰਨਧੂੜਿਆਪਨੇ ਸਰੀਰ
ਪਰਲਗਾਯਾਕਰ ਇਸਕੋਊਪਰ ਲਗਾਵਨੇਸੇਹੀਤੂੰ ਅਛਾਹੋਜਾਵੈਂਗਾ ਏਹੀਪਰਮ ਔਖਧੀ
ਤੇਰੀਹੈ ॥ ਏਹੀਸੰਤਹੁਕੀ ਚਰਣਧੂੜਿਕਾਮਧੇਨੂਹੈ ਸਰਬਕਾਮਨਾਕੇ ਪੂਰਣਕਰਣੇਕੋ ਸਾਮ
ਰਥਹੈ ਔਸਰਬਰੋਗੋਂਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਣੇਹਾਰੀਹੈ ॥ ਔਅੰਤਰਕੇਬਡੇ ਰੋਗਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ
ਅਰਥਤੂੰ ਸੰਤਹੁਕਾ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤਭੀ ਪੀਆਕਰ ਤਿਸਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤਕੇ ਪਾਨਕਰਣੇਸੇ ਤੇਰਾ
ਅੰਤਰਕਾਤ੍ਰਿਸਨਾਰੂਪੀ ਬਡਾਰੋਗਭੀ ਨਿਵਰਤਹੋਜਾਵੇਗਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਸੰਤਹੁਕੇ ਬਚ
ਨ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸਤ੍ਰਖਾਣਨੇ ਸੰਤਹੁਕੇਵਾਕਜ਼ ਪਰਨਿਸਚਾਕਰਕੇ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੰਤਹੁਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਰਣੋਕੀਧੂੜਿਲਗਾਨੇ ਲਗਾਪਰਿਆ ਔਰਸਰਬਔਖਧੀਕੇ ਸੇਵਨਕਾ ਪਰਤਜ਼ਾਗਾ ਕਰ
ਦੀਆ ॥ ਵਹੁਤ੍ਰਖਾਣਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕਰਤਾਹੂਆ ਥੋੜੇਹੀਦਿਨੋਮੈ ਰਾਜੀਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ॥
ਸੰਤਹੁਕੇਚਰਣੋਕੀ ਧੂੜੀਕਰਕੇਕੁਸ੍ਰਾਦੀ ਰੋਗੋਂਕੀਨਿਬ੍ਰਤੀ ਹੋਜਾਣੀਕੌਣ ਬਡੀਬਾਤਹੈ ਕਿੰ
ਤੂ ਮਹਾਅਗਜ਼ਾਨ ਜਨਮਮਰਨਕਾ ਕਾਰਣਰੂਪ ਮਹਾਕਠਿਨਰੋਗਭੀ ਸੰਤਹੁਕੀਚਰਣ ਧੂ
ੜਿ ਕੇਪ੍ਰਤਾਪਸੇ ਨਿਵਰਤਹੋਜਾਤੋਹੈ ਤੋਂਪੁਨਾਕਜ਼ਾਕਹਨੇਹੈ ਕੁਸ੍ਰਾਦੀਤੁਛ ਰੋਗੋਂਕੀਨਿਬ੍ਰਤੀ ਸੰ
ਤਹੁਕੇ ਚਰਣਧੂੜੀਸੇ ਹੋਜਾਤੀਹੈ॥ ੩ ॥ ਸੰਤਨਥਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਡੇਰੇਏਕਸੰਤ ਗੁਲਾਬਦਾ
ਸਜ਼ਾ ਆਯਾ॥ਉਸਸਮੇਮੈ ਔਰਭੀਦਸਪੰਦਰਾਂ ਸਾਧੂਸੰਤੋਂਕੇ ਡੇਰੇਭੀਤ੍ਰ ਇਸਿਤਥੇ ॥ ਸੰਤਾਂ
ਕੇ ਡੇਰੇਕੇਆਗੇਏਕ ਪੀਲੂਫਲਕਾ ਬ੍ਰਿਛਥਾ॥ਤਿਸਕੋਦੇਖਕੇ ਤਿਸਗੁਲਾਬਦਾਸਜ਼ੇਸੰਤਨੇ ਕ
ਹਜ਼ਾਕੇ ਇਸਬਿਰਵੇਕੋ ਕਜ਼ਾਲਗਾਤੋਹੈ ॥ ਤਬਸ੍ਰੀਨਥਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਤਿਸਸੰਤ ਸੈਕਹਜ਼ਾਕੇ ਕ
ਜ਼ਾ ਸੰਤਜੀਤੁਸਾਂਇਸਪੇੜਕੇਫਲਖਾਲੇਹੈਂ ਤਬਤਿਸਸੰਤਨੇਕਹਜ਼ਾਕੇ ਹਾਂਮਹਾਰਾਜਜੀਜੋਇਸ
ਕੇ ਫਲਹੋਤੇਤਬਖਾਤੇਹੀ ਪਰੰਤੂਅਬੀਤੋ ਇਸਕੀਮੌਸਮ ਮਾਲਮਨਹੀਹੋਤੀਹੈ ॥ ਉਨਦਿਨੋ
ਮੈ ਅਬੀਚੈਤ੍ਰਕਾਮਾਸ ਲਾਗਯਾਹੀਥਾ ਤਬਸੰਤ ਨਥਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਤਿਸ ਪੀਲੂਕੇ ਪਾਦਪ ਕਾ
ਏਕਡਾਲ ਨਿਵਾਇਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਆਉ ਸੰਤਜੀਇਸ ਬ੍ਰਿਛਕੇਫਲ ਖਾਵਹੁ ਪੀਲੂ ਕੇ
ਫਲਜੇਠਕੇ ਮਹੀਨੇਮੈ ਪਕਤੇਹੈਂ ਔ ਸੰਤਹੁਨੇਚੈਤਕੇ ਮਹੀਨੇਮੈਹੀ ਸਾਧੂਸੰਗਤਕੋ ਛਕਾਇ
ਦੀਏ। ਜਿਉਂ੨ਤਿਸਡਾਲਕੇ ਫਲਤੋੜਤੇ ਖਾਤੇਜਾਵੈ। ਤਜੋਂਤਜੋਂਅਧਿਕ ਹੋਤੇਜਾਵੈ॥ ਔਰ
ਪੀਲੂਫਲੋਸੇ ਵਿਲਖਣਹੀ ਉਨਫਲੋਂਕਾ ਸ੍ਵਾਦਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਔਰਸਾਰੇਬ੍ਰਿਛਕੇ ਫਲਜੇਠਕੇ
ਮਾਸਮੈਹੀ ਪਰਿਪਕਹੋਵੈ ॥ ਔਰਉਸਡਾਲਕੇ ਫਲਚੈਤਮੈਹੀ ਪਕਜਾਵੈ ਤਿਸਪੀਲੂਕੇ ਫ
ਲ ਖਾਇਕੇਬਿਨਾ ਮੌਸਮਕੇਪਕੇ ਬਡੇਸ੍ਵਾਦੂਬਡੇ ਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੋਭਏ॥ ਏਹੀਸਾ
ਖਾ ਦੂਰਦੂਰਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੋਜਾਤੀਭਈ ਪੁਨਾ ਦੂਰ੨ ਸੇਲੋਕਆਇਕੇ ਦਰਸਨਕਰੈ ਔ
ਨਮਸਕਾਰਾਂਕਰੈ ਆਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ ਚਾਰਕਬਰ ਸਪ੍ਰਯੰਤ ਯੇਰੌਲਾਰਹਜ਼ਾਪੁਨਾਸੰ
ਤਹੁਨੇਵਹੁ ਡਾਲਹੀਪੀਲੂਕਾ ਕਾਟਡਾਰਜ਼ਾ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀਅਨੇਕਵਾਰ ਔਰਭੀਅਨੇਕਬਾਤਾਂ
ਸੰਤਹੁਕੀਆਂ ਲੋਕੋਨੇਪ੍ਰਤਜ਼ਾਂਈਯਾਂ ॥ ਕਾਮਧੇਨੂਚਿੰਤਾਮਣੀਰੂਪ ਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾਹੈ ਇਸ ਅ
ਰਥਮੈ ਗੁਰੂਸਬਦਭੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਤਥਾਚਗੁਰੂਸਬਦਃ ਚਾਰਪਦਾਰਥ ਜੋਕੋਈਮਾਂਗੈ ॥ ਸਾਧੁ
ਜਨਾਂਕੀਸੇਵਾਲਾਗੈ ॥ ਐਸਾਕੌਨਪਦਾਰਥਸੰਸਾਰਮੈਹੈ ਜੋਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਵੈਬਿਨਾਨਰਕਦੁਖਕੇ ਔਰਸਭੀਕੁਛ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੋਹੈ ॥੪॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਔਰਭੀ ਅਨੇ
ਕ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸ਼ਤਸੰਗੀਸਚਜ਼ਾਰਥ ਪੁਰੁਖਹੋਤੇਭਏਹੈ ॥ ਏਕ ਸਿਕਾ
ਰਪੁਰਕ ਰਹਣੇਵਾਲਾਬਡਾ ਯਥਾਰਥਵਾਕ੍ਰ ਪੋਹੁਰਾਮਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧਉਦਾਸੀ ਸੰਭ
ਹੋਤਾਭਯਾਹੈਸੋਸਿਕਾਰਪੁਰਸੇਸਤਸੰਗਕਰਣੇਅਰਥਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇਪਾਸਆਯਾ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔਬਡਾਸ੍ਵਧਾਲ੍ਹੁ ਸਰਲਸ੍ਵਾਭਵ ਵਾਲਾ ॥ ਜਬ ਆਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਹੀ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਮਨ ਮੋਹਤ ਜੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸ ਕਾਜਿਨਠਾਕ ਮਾਰਗਕਾ ਪਰਿਸ੍ਰਮਥਾ ਸੋ ਸਾਰਾਹੀ ਨਿਵਰਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਪਰ ਪਰਮਸ੍ਧਾ ਪੋਹੁਰਾਮ ਕੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀਭਈ ॥ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੋ ਪਰਮਗੁਰੂਕਰਕੇ ਮਾਨਤਾਭਯਾ ॥ ਔਬਡੇ ਸੋਂਕਵਾਲਾ ਹੋਤਾਭਯਾ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇਔਰਬਚਨ ਸੁਣਕੇਮਸਤ ਰਹਜ਼ਾਕਰੇ ॥ ਔ ਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਯੁਕੁਬਡਾਉਦਾਰਆਤਮਾਥਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮਲਿਟਕਟ ਕੰਨਛੂਕੇਗੁਰੂਕੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇਤਿਸਕਾਚਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨ ਹੋਵੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇਵੇਮਾਯਾਧਾਰੀ ਵਿਵਹਾਰਮੈ ਆਸਤਕ ਇਹੁਵਿਚਾਰਵੈਰਾਗਵਾਨ ਭਲਾ ਇਨਕਾਉਨਕਾ ਸੰਯੋਗਕੈਸੇਬਨੈ ॥ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨਹੈ ਕੋਭਗਤਾਂਤੇਸੰਸਾਰੀਆਂ ਜੋੜਕਦੇ ਨ ਆਯਾ ॥ ਇਤਜਾਦੀਜੈਸੇਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸਕਾਜੋੜਨਹੀਹੋਤੋ ਹੈ ਤਦਵਤਜਬਪੋਹੁਰਾਮਕੋ ਸਚਜਾਰਪੁਰੁਖੋਂਕਾ ਸਤਸੰਗਾਹੁਆ ਤਬਤਿਸਕੇਨੇਤ੍ ਖੁਲ ਗਏ ॥ ਸੋਪੋਹੁਰਾਮਨਿਰਮਾਨਹੋਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸ ਰਹਕੇਸੇਵਾ ਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਤਥਾ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰਕਾਅਹਾਰ ਵਿਵਹਾਰਕਾਭੀ ਸੰਖੇਪਕਾਕਰੇ ॥ ਏਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਤਿਸਕੇ ਬੈਠੈਹੂਏਕੋਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕਵਿਲਾਸਸੇਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਤਿਸਕੋਪੂਰਬਗੁਰੂਕੀ ਬਾਤਪੂਛੀ ਤਬ ਤਿਸਨੇ ਸਭਸਤਸਤਕਹਦੀਆ॥ਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਸਿਕਾਰਪੁਰਮੈ ਮੇਰਾ ਜੋ ਭੇਖਕਾਦਾਤਾ ਗੁਰੂ ਰਹਤਾਥਾ ਸੋਡੇਰੇਦਾਰਮਹੰਤਥਾਸੋਜਬਗਦੀਲਗਾਇਕੇ ਬੈਠਾਕਰੇਤੀਨੋਓਰਤਕਜੋਧਰਕੇ ਔ ਸਿਕਾਰਪੁਰੀਏਲੋਕ ਪੁਰੁਖਇਸਤ੍ਰਜਾਂ ਆਇਆਇਕੇ ਮੇਰੇਗੁਰੂਕੇ ਆਗੇ ਮਥੇ ਟੇਕਕੈ ਔ ਮਹੰਤਜੀਰੇਠੇਕੇ ਪਾਨੀਕੀਝਗੜਰਹ ਫੂਲ੨ਬੈਠੈ ਆਪਕੇਸਮਾਨ ਦੂਸਰੇਕੋਜਾਨੈਹੀ ਨਹੀ ਔਬਡੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਸੇ ਹਸਹਸਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕਰੈ ਤਬਮੈਨੇਜਾਣਜਾਕ ਗਦੀਤਕਜ਼ਾਲਗਾ ਨੇ ਔਰਲੋਕੋਂਕ ਮਥੇਟੇਕਨੇਕਾਬਡੋ ਸੁਖਹੋਵੇਗੋ ਜ ਯੇਬਡੇਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਰਹਜ਼ਾਹੈ ॥ ਔਸੇਬਿਚਾਰਕੈ ਪੁਨਾਮੇਰੇਮਨਮੈਭੀ ਸੰਕਲਪਫਰਿਆ ਕੋਜਬਮੇਰੇਗੁਰੂਮਰੈਗੋ ਤਿਸਤੇਬਾਦ ਮੈਭੀਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗਦੀਤਕਜੇਲਗਾਇਕੇਬੈਠੂਗਾ ॥ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਪੁਨਾਤੀਬਰ ਸੰਕਲਪ ਹੂਆਕੇਮੇਰੇਗੁਰੂ ਬਹੁਤਹੀ ਜਲਤੀ ਮਰਜਾਵੈ ਤਬਮੈਭੀਇਸ ਸੁਖਕੋਭੋਗਾਂ ॥ ਔਸੇ ਤੀਬਰਸੰਕਲਪ ਕਰਤੇਕਰਤੇ ਮੇਰਾਗੁਰੂਸਮਾ ਪਾਇਕੇ ਕਾਲਵਸਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇਫਿਰਮੁਝਕੋ ਮਹੰਤੀਮਿਲੀਤਿਸਕਰਕੇ ਮੈਬਡੇਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਗੁਰੂਕੀ ਯਥ ਯੋਗਜਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਮਕਰਾਇਕੇ ਮੈਪੁਨਾਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਛੇ੨ਬਸਤ੍ਰਪਹਰਕੇ ਗਦੀ ਤਕਜੇਲਗਾਇਕੇ ਬੈਠਨੇਲਗਾ ॥ ਤਬਮੁਝਕੋਕੁਛਭੀਸੁਖਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਆਯਾ ਪੁਨਾਮੈਤਕਜੇ ਕੇਸਾਥਟੇਕਲਗਾਇਕੇਬੈਠਾ ਤਬਭੀਕੁਛਸੁਖ ਪ੍ਰਤੀਤਨਹੋਯਾ ॥ ਪੁਨਾਛੋਟੀਆਂ੨ਗਦੀਆਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਿਤੜੋਕੇਨੀਚੇ ਲੈਕੇਬੈਠਾਪਰ ਫਿਰਕੁਛਭੀ ਸੁਖਮੁਝਕੋ ਮਾਲੂਮ ਨ ਹੁਆ' ਪੁਨਾ' ਮੈ ਤਿਸ
ਗਦੀਪਰਲੰਬਾਪੜਗਯਾ ਤਬਮੁਝਕੋਕੁਛਭੀ ਸੁਖ ਨ ਭਾਸਜਾ॥ਹੇਗੁਰੂਜੀਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ
ਪ੍ਰਤਿਦਿਨਗਦੀ ਪਰਬੈਠੂੰ ਔਨਉਕਰੋਪਰ ਹੁਕਮਕਰੂੰ ਪਰੰਤੂਜੋਸੁਖਪਦਕਾ' ਅਰਥਹੈ ਸੋ
ਮੁਝਕੋਯਦਕਿੰਚਤਭੀ ਨ ਭਾਸੇ॥ਤਬਮੈ ਅਪਨੇਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰਕੇਕਹਜਾਕੇ ਮੁਝਕੋਭੇਖਕੇ ਦੇ
ਣੇ ਹਾਰੇਗੁਰੂਬਡੇਹੀ ਅਗਜ਼ਾਨੀਥੇ ਜੋਕੇਵਲਗਦੀਕੇ ਅਹੰਕਾਰਮੈਹੀ ਆਪੂਅਪਨੀਖੋਇਕੇ
ਮਰਗਏਹੈਂ ਯਾਂਤੇਬਿਨਾਮਨੌਂਤਕੇ ਇਨਗਦਜੋਂਮੈ ਔਰਤੋਕੁਛਭੀਸੁਖਨਹੀਹੈ॥ ਮੈਗਦੀ ਦਾ
ਰ ਬਡਾਮਹੰਤਹੂੰ ਆਜਹਜਾਰਪਾਂਚਸੈ ਮੇਰਾਚੇਲਾਹੈ ਦਸਬੀਸਸੋਪਚਾਸ ਮੇਰਾਨੌਕਰਹੈ ਹ-
ਮਾਰਾ ਭੇਖਸਭਤੇਖੋਸੇਬਡੇਹੈ ॥ ਹਮਸਭਤੇਖ ਧਾਰਜੋਸੋਉਤਮਹੈ ਔਬਡੇਮਹੰਤਹੈ ਹਮਾਰੇ ਭੇ
ਰੇਮੈ ਸੌਗਊਭਸਹੈ॥ ਔਹਮਜੰਤ੍ਰਮੰਤ੍ਰੰਤਤ੍ਰਮੈ ਬਡੇਹੁਸਜ਼ਾਰਅੌ ਬਡੇਬੁਧਿਮਾਨਹੈਂ ਇਤਜ਼ਾਦੀ
ਅਹੰਕਾਰਮੈ ਹਮਨੇਤੋਬਜ਼ਰਥ ਜਨਮਖੋਇਡਾਰੋਹੈ ਹਾਧਿਕਾਰਹੈ ਹਮਾਰੀਕ੍ਰਿਤਕੋ ਇਸ ਮ
ਕਰ ਕੀਫਕੀਰੀਕੋ॥ ਹੇਗੁਰੂਜੀਐਸਾ'ਰ ਬਿਚਾਰਮੈਅਪਨੇ ਮਨਮੈਕਰਤਾਭਯਾ॥ ਪੁਨਾ ਔ
ਸਾ ਬੀਚਾਰਮੇਰੇਮਨਮੈਆਯਾਕੇਅਬਮੈਕਿਸੀਸਚਜ਼ਾਰਸਤਪੁਰੁਖਕਾਸਤਸੰਗਕਰਕੇ ਪਰਮ
ਸੁਖਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੋਂ ॥ ਹੇਭਗਵਨਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕਰਕੇ ਤਿਸਅਸਥਾਨਕਾ ਤਜ਼ਾਗਕਰਕੇ ਆ
ਪਕੀ ਚਰਣੀਆਇਲਗਾਊਂ ॥ ਐਸੇਪੋਹੂਰਾਮਕੀ ਬਿਰਥਾਕੋਸੁਣਕੇ । ਗੁਰੂਜੀਤਿਸਪਰ ਬ
ਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ॥ ਪੁਨਾਬਚਨਕੀਆਕੇ ਸਭਕਾਰਯਕੇ ਆਦਿਮੈਵਿਚਾਰਹੀ ਕਰਬਤਜ਼ਹੈ ਜੋ
ਕਾਰਯਕੇ ਆਰੰਭਮੈਵਿਚਾਰਕਰਲੇਤੋਹੈ ਉਸਕੋਕਾਰਜਕੀ ਹਾਨੀਲਾਭ ਔਸਿੱਧੀਅਸਿੱਧੀਕੋ
ਜ਼ਾਨਹੋਜਾਤੇਹੈ ਪੁਨਾ ਵਹੁਕਾਰਯਕੇ ਕਰਣੇਅਕਰਣੇਮੈ ਧੋਖਾਨਹੀਖਾਤੇਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਰਾਸੇ
ਪੋਹੂਰਾਮਸੇਗੁਰੂਜੀ ਬਚਨਬਿਲਾਸਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇਸਿਰਪਰ ਹਸ੍ਤਕਮਲਰਖਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ
ਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਔਹਸਤਕਮਲਕੇ ਸੀਸਪਰਧਾਰਣ ਮਾਤ੍ਰਸੇਪੋਹੂਰਾਮਕੀ ਮਹਾਸੰਕਟੋਂ
ਕਾ ਹੇਤੂਰੂਪਅਵਿਦਜ਼ਾ ਨਸ੍ਟਹੋਜਾਤੀਭਈ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਨਿਤਅਚਰਣਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਤੇ ਭ
ਏ ॥੧॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪੋਹੂਰਾਮਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਮੀਪਰਹਕੇਸੇਵਾ ਬੰਦਗੀਕਰਤਾਭਯੋ॥ ਔ
ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀਬਚਨ ਬਿਲਾਸਸੁਣਕੇ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨਪਰਮ ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਤੇਭਯੋਹੈ ॥ ਜਬਸੇਵਾਕਰਤੇਕੋ ਕਿਤੇਕਮਾਸਵਿਤੀਤਹੋਗਏ ਤਬਪੋਹੂਰਾਮਏਕਵਾਰ ਦੇਸ
ਅਟਨਕਰਨੇਕੋ ਚਲਾਗਯਾਅਟਨ ਨਾਮਫਿਰਣੇਕੋਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੇਸਕੀਸੈਲ ਕਰਨੇਕੋ ਗ
ਯਾ ॥ ਉਸੀਜੰਗਲਦੇਸਮੈ ਬਿਚਰਤੇ੨ ਸਾਹੀਵਾਲਮੈ ਕੋਈਦਿਨਆਇ ਟਿਕਜ਼ਾਤਬ ਪੋਹੂ
ਰਾਮਕੋ ਤਹਾਜ਼ੂਰਆਵਨੇਲਗਾ ॥ ਜਬਕਿਤਨੇਕਬਾਸਰ ਤਪਆਤੇਕੋਹੋਗਏ ॥ ਔਰ ਗੁਰੂ
ਜੀਕੇ ਦਰਸਨਕੀਇਛਾਭੀ ਅਤਿਉਕਟਜ਼ਾਗਆਈ ਜੈਸੇਬਾਲਕਕੋ ਮਾਤਾਕੇ ਮਿਲਨੇਕੀ
ਅਤਿਪ੍ਰਬਲਅਕਾਂਖਜ਼ਾਹੋਤੀਹੈ ਤਦ੍ਵਤ ਔ ਤਪਕਰਕੇ ਪੋਹੂਰਾਮਕਾ ਸਰੀਰਭੀ ਢੀਲਾਕ੍ਰਿਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਗਯਾ ਤਬਮਨੀਰਾਮਜੀ ਢੀਲੇਪੜਗਏ ॥ ਕਜ਼ਾ ਜਬਅਛੇਹੋਵੈਗੇ ਤਬਚਲੈਗੇਅਬ ਜ਼ੂਰ ਕਰਕੇਸਰੀਰਬਹੁਤਹੀਪੀੜਤਹੈ॥ਪੋਹੂਰਾਮਨੇ ਪੁਨਾਵੀਚਾਰਕੀਆਕ੍ਰੋਧੇ ਤਪਸਰੀਰਕੋਚਢਾ ਹੈ ਆਤਮਾਕੋਤੋਜ਼ੂਰ ਚਢਨਹੀਸਕਤੋਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਆਤਮਾਤੋਵਿਗਤਜ਼ੂਰਹੈ ਆਤਮਾਕੇ ਸਮੀਪਭੀ ਤਪਜਾਇਨਹੀਸਕਤੋਹੈ ਚਢਨਾਤੋਦੂਰਰਹਜੋ॥ ਕਾਹੇਤੇਜਬਆਤਮਾਕੇ ਸਮੀਪਜ਼ੂਰ ਜਾਲੇਕੀਇਛਾਭੀ ਕਰਤੋਹੈ ਤਬਐਸੇਗਲਜਾਤੋਹੈ ਜੈਸੇਸੂਰਯਭਗਵਾਨਕੇ ਤੇਜਸੇਬਰਫਕਾ ਕਿਨਕਾਗਲਜਾਤੋਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇਸਰਬਰੋਗੋਂਕਾ ਆਸ੍ਰਾਸਰੀਰਹੈ ਆਤਮਾਤੋਸਦਾ ਅਰੋਗਹੈ ॥ ਆਤਮਾਅਸਰੀਰਹੈ ਅਰਥਾਤਨਿਰਾਕਾਰਹੈ ਅਕਾਰਵਾਲੇਹੀ ਪਦਾਰਥਮੈ ਤਪਆਦਿਕ ਰੋਗ ਰਹਤੇਹੈ ਔਆਕਾਰਕੋਹੀ ਰੋਗਤਪਾਤੇਹੈ ਐਸੇਵਿਚਾਰਕੇ ਦੇਖਜਾਤੋਸਰੀਰਕੋਹੀ ਤਪਕਾ ਚਢਨਾਸਿੱਧਹੋਤਾਹੈ ਨਾਕੇਆਤਮਾਕੋ ॥ ਸੋਮੈਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦਰੂਪ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਸਦਾਅਸੰਗ ਅਜਰਅਮਰ ਰੂਪਹੂੰ ॥ ਮੁਝਅਸੰਗਆਤਮਾ ਨਿਰਾਕਾਰਕਾ ਅਕਾਰਵਾਲੇ ਸੋ ਕੈਸੇਸੰਯੋਗਾਦੀ ਸੰਬੰਧ ਹੋਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਜਾਂ ਹੋਯਾਖੁਧਾਤ੍ਰਿਖਾ ਪ੍ਰਾਲੋਕੇ ਧਰਮਔ ਜਨਮਜੁਬਾਜਰਾ ਮਰਣ ਆਦਿਕਸਰੀਰਕੋਹੀ ਧਰਮਸਿਧਹੋਤੇਹੈ ਔਹਰਖਸੋਕ ਆਦਿਕਮਨਕੇ ਧਰਮਸਿੱਧਹੋਤੇਹੈ ਨਹੀਆਤਮਾਕੋ ਸੋ ਆਤਮਾਮੇਰਾ ਅਪਨਾਆਪਹੈ ਮੇਰੇ ਮੈਤਪਆਦਿਕ ਰੋਗਾਕਹਾਂਹੈਂ ॥ ਪੋਹੂਰਾਮ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕਰਕੇ ਸਾਹੀਵਾਲਸੇ ਬਡ਼ੇਜ਼ੂਰਕੇ ਚਢੇਹੂਏਹੀ ਮੁਲਤਾਨਕੀਓਰਚਲਦੀਆ ਸਾਹੀਵਾਲਸੇ ਸਾਠਕੋਸ੬੦ ਮੁਲਤਾਨਹੈ ਸੋ ਬੀਸ ਬੀਸ ਕੋਸਕਰਕੇਤੀਸਰੇ ਦਿਨਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਕਾ ਜਾਇਦਰਸਨਕੀਆ ॥ ਮਾਰਗਮੈ ਜਹਾ ਪੜਾਸਲਾਰੀ ਤਹਾਪਾਨੀਪੀਲੇਵੇ ਅੰਨਕਹੂੰਭੀ ਨਹੀਪਾਯਾ ਚਢੇਹੂਏਹੀਜ਼ੂਰਕੇ ਚਲਾ ਆਯਾ ॥ ਜਬਤੀਸਰੇਦਿਨਆਏਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾਦਰਸਨਕੀਆ ਤਬਜੜਾਜ਼ੂਰਸਭੀ ਭਾਗਗਯਾ ॥ ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਦਪਦਮੋਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰੀ ॥ ਪਰਮਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ॥ ਤਦਨੰਤਰਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਕੁਸਲਖੇਮਪੂਛਕੇ ਮਾਰਗਕੀਬਾਤਪੂਛੀ ਤਬ ਯਥਾਯੋਗਜ ਪੋਹੂਰਾਮਨੇ ਸਗਰੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਇਦਈ ਸੁਣਕੇਤਿਸਕੀ ਬਾਤਕੋ ਤਿਸਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਭਏ ॥ ੨॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਮੁਲਤਾਨਮੈ ਰਹਤੇਹੂਏ ਸ੍ਰੀਗਰੂਜੀਕੇਪਾਸਸੇ ਪੋਹੂਰਾਮਕਈ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀਕੇਇਸਨਾਨ ਅਰਥਜਾਤਾਭਯਾ ਜਬਜਬ ਗੰਗਾਜੀਜਾਵੇ ਤਬਤਬ ਉਥੇਜਾਇਕੇ ਐਸੇਵਰਤੇ ॥ ਪ੍ਰਾਹਤਕਾਲਮੈ ਇਸਨਾਨਆਦਿਕ ਸਰਬਕ੍ਰਿਯਾਨਿਤਜ਼ਨੇਮਕੀ ਕਰਕੇਫਿਰ ਐਸੇਅਸਥਾਨਪਰਬੈਠੇ ਜਹਾਂਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਭੀ ਸਮੀਪਹੋਵੇ ਔਜਾਤੇਆਤੇਸਰਬ ਸੰਤਹੁਕਾ ਦਰਸਨਭੀਹੋਤਾਰਹੇ ॥ ਪੁਨਾਉਥੇਹੀਬੈਠੇਰਹਣਾ ਤੀਨਦਿਨਤੀਨਰਾਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਯੰਤਕੁਛਅੰਨਪਾਨੀ ਨ ਖਾਣਾ।ਜਬਚੌਥੀਰਾਤ੍ਰੀਆਵੇ ਤਬਚਾਰ ਘਟਿਕਾਰਾਤ੍ਰੀ ਗਈਸੋਉਪ੍ਰੰਤਜੋਆਟੇਕੇ ਦੀਪਕ ਲੋਕਜਗਾਇ ਜਾਵੇ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਕੇ ਤਟਪਰ ਜਬਦੀਪਕ ਬਲਕੇ ਬੁਝਜਾਵੈ ਤਬ ਬਤਜ਼ਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੀਪਕੰਕੀਆਂ ਨਿਕਾਰਕੇਤਿਨਕੇ ਆਟੇਕਾਏਕਗੋਲਾਸਾ ਬਨਾਇਕੇਕਿਸੇ ਹਲਵਾਈਕੇ ਚੁ
ਲ੍ਹੇ ਸੇਰਖਦੇਣਾ ॥ ਜਬਜਾਣਨਾਕੇ ਅਬਪਕਗਯਾਹੋਗਾ ਤਬਨਿਕਾਸਕੇ ਠੰਡਾਕਰਕੇਗੰਗਾ
ਜਲਸੇਖਾਇਲੇਣਾ ਰਾਮਰਸਮਾਤ੍ਰਸੇਭੀ ਕਿਸੀਸੇਨਹੀ ਯਾਚਨਾ॥ ਪੁਨਾ ਚੌਥੇਹੀ ਦਿਨ ਮਲ
ਮੂਤ੍ਰਕਾਤਜਾਗਕਰਣਾ ॥ ਜਿਤਨੇਦਿਨਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀ ਪਰਰਹਣਾਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਰਹਣਾ ਐ
ਸ ਦ੍ਰਿਢਸਾਧਨਰਖਣਾ ॥ ਚੌਥੇਦਿਨਹੀਖਾਣਾਐਚੌਥੇਹੀਦਿਨ ਮਲਮੂਤ੍ਰਕਾਤਜਾਗਕਰਣਾ॥
ਐਸੇਵੈਰਾਗਵਾਨ ਤ੍ਰਿਪਤਚਿਤ ਪੋਹੁਰਾਮਜੀਹੋਤੇਭਏਹੈ ॥ ਜੇਕੋਈਦੇਖਕੇ ਕਹੇਕੇਕਿਉਭਾਈ
ਸਾਧੁਰਾਮ ਤੂੰ ਯੇ ਕਜਾ ਕਾਮਕਰਤਾਹੈ ਕਿਧੋਅੰਨਕਾ ਘਾਟਾਹੈ ਚਲ ਹਮਤੇਰੇ ਕੇ ਅੰਨਦੇਤੇ
ਹੈਂ ॥ ਜਿਤਨਾਤੈਨੇਖਾਣਾਹੈ ਉਤਨਾਹੀਲੈ ॥ ਤਬਪੋਹੁਰਾਮਨੇ ਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਦੋਨੋ
ਹਾਥਜੋੜਕੇਤਿਸਕੋ ਉਤ੍ਰਦੇਣਾ ॥ ਕੇਸਾਂਈਜੀਇਹੁਬਹੁਤ ਆਛੇਕਾਮਬਨਾਹੁਆਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ
ਜੋ ਨਿਚਯਤਨਕੁਛਭੀ ਯਤਨਕਰਣੇ ਨਹੀਪਰਤੋਹੈ ਕਿਸੀਸੇ ਮਾਗਨੇਭੀ ਨਹੀ ਪਰਤੋਹੈ
ਨ ਕਿਸੀਕੇਆਗੇਦੀਨ ਹੋਣੇਪਰਤੋਹੈ ਔਕਿਸੀਕੇ ਨ ਇਸ ਮੈਸ੍ਪ੍ਰਤਹੈ ਨ ਕਿਸੀਕੋਇਸਮੈ ਦਾ
ਵੇਹੈ ਨ ਕਿਸੀਕੋ ਯੇ ਪਤਿਗ੍ਰਹੈ ਨ ਕਿਸੀਕੋਇਸਮੈ ਉਪਕਾਰਹੈ ਜਿਸਸੇਹਮੈਕਿਸੀਸੇ ਆਂ
ਖ ਨੀਵੀਕਰਣੀਪਰੇ ਔਬਿਨਾਮਾਂਗੇਹਾਥਆਵਤੋਹੈ ਯਾਂਤੇਇਸਅੰਨਕੇ ਖਾਣੇਮੈਹਮਕੋ ਬਡੇ
ਗੁਨਦ੍ਰਿਸ੍ਟਆਏਹੈ ਯਾਂਤੇਹਮਅਛਾਕਾਮਕਰਤੇਹੈ ॥ ਜੇਕੋਈਕਹੇਕੇਤੂੰ ਰੋਜਖਾਯਾਕਰ ਚੌਥੇ
ਦਿਨਕਿਉਖਾਤਾਹੈ ॥ ਤਬਉਸਕੋਪੋਹੁਰਾਮਨੇ ਇਹੁਉਤ੍ਰਦੇਣਾਕੇ ਸੁਣਭਾਈਸਾਰੀ ਅਰਬਲਾ
ਜੋਹਸਰੀਰਅੰਨਪਾਨੀ ਖਾਤਾਪੀਤਾਹੀਰਹਜੋਹੈ ਅਬਕਜਾਥੋੜੇਦਿਨਮੈ ਮਰਤੋਨਹੀਚਲਜੋਹੈ
ਜੋਮਹੀਨਾਬੀਸਦਿਨ ਚੌਥੇਦਿਨਖਾਇਲੇਗੋ ਤੋਇਸਕੀਕਜਾਹਾਨੀਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾਸ੍ਰੀਗੰਗਾ ਆ
ਦੀ ਤੀਰਥੋਂਪਰਆਇਕੇ ਬਹੁਤਾਅੰਨਖਾਣੇਕਾ ਔ ਬਹੁਤਮਲਮੂਤ੍ ਕਰਣੇਕਾਕੋਈ ਮਹਾ
ਤਮਤੋਨਹੀਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਤੀਰਥਪਰ ਆਇਕੇ ਬਹੁਤਮਲਮੂਤ੍ਰਕਾ ਤਜਾਗਰੂਪਹੀ ਕਾਮ
ਕਰਣਾਚਾਹਜੇ ਕੇਸੰਯਮਆਹਾਰਵਿਹਾਰਕਾ ਕਰਣਾਚਾਹਜੇ ਔਸੇਵਚਨੋਸੇ ਉਸਕਾਘਰ ਪੂ
ਰਾ ਕਰਦੇਣਾ ॥ ਪੋਹੁਰਾਮਜੈਸੇ ਧਾਰਣਵਾਲੇ ਪੁਰੁਖਸੰਸਾਰਮੈ ਢਿਰਲੇਹੀਹੈ ਨਹੀਪਸੂਕੀ
ਤਰਹਪੇਟਭਰਕੇ ਖਾਇਕੇਸੋਰਹਣਾ ਇੰਦ੍ਰਯਾਰਾਮੀ ਕਾਮੀਕ੍ਰੋਧੀਜੀਵਸੰਸਾਰਮੈ ਸੁਲਭ ਹੈ
ਬਹੁਤ ਸੇਹੈ ਔ ਧਾਰਣ ਵਾਲੇ ਜਗਤ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕ-
ਲਰਮੈ ਕਵਲਕੀਨਜਾਈ ਕੁਲਤਾਰਕਹੋਤੇਹੈ ਬਿਧਾਤਾਨੇਜਗਤਕੇ ਉਧਾਰਕੇਅਰਥਉਨ
ਸਤਪੁਰੁਖੋਂਕੋਰਚਾਹੈ ਯਾਂਤੇਵਹੁਸੰਤਜਨ ਧਨਜਹੈ ਆਪਨਾਪੈਅਵਰਾਨਾਮਜਪਾਵੈ ॥ ਨਾਨਕ
ਓਬੈਸਨੋਪਰਮਗਤਿਪਾਵੈ॥੩॥ਜੈਸੇਪੋਹੁਰਾਮਜੀ ਮਹਾਤਮਾਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀਵਾਲੇਹੋਤੇ ਭਏ
ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਤਿਸੀਦੇਸਕੇ ਏਕਸੰਤਆਤਮਾਸਿੰਘਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧਬਡੇ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ
ਵਾਲੇਬਡੇ ਮਸਤਾਨੇ ਹੋਤੇਭਏਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਆਤਮਾਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇਸਿੱਧਪੁਰੁਖ ਔਸ੍ਵਛੰਦ ਮ੍ਰਿਤਜ੍ਞ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਤੇਭਏਹੈ।।ਪੁਨਾਜਨਮ ਸੇਲੈਕਰਮਰਣ ਪ੍ਰਯੰਤਨਿਰਵਿਕਾਰਯੋਗੀਜਨਪੂਰਣਨੇਸ੍ਵਾਲੇ ਊਰਧ੍ਵਰੇਤਸਹੋਤੇ ਭਏਹੈਂ ਔਰ ਬੜੇਤਿਤਿਖ੍ਵ ਭਜਨਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇਥੇ ਔਰਸਾਰਾਹੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਅਤਿਸੁਧਜਿਨਕੇਕੰਠਾਗ੍ਰਥਾ ਇਸਪਰਕਾਰਸੇਸਰਸ੍ਵਤੀਮਾਨੋਜਿਨਕੇਕੰਠ ਮੇ ਇਸਿਚਤਹੈ ਔਪਰਮਦਯਾਲੂਸਰਬਜੀਵੋਂਕੇਹਿਤਮੇਂ ਜਿਨਕੀਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀਹੈ ਔਰਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸੈਜਿਸਕਾਪੂਰਣਨਿਸਚਾਹੈ ਇਤਜਾਦੀ ਅਨੰਤਗੁਣੋਂ ਕਰਕੇਸੰਪੰਨ ਸ੍ਰੀਆਤਮਾ ਸਿੰਘਜੀਸੰਤਹੋਤੇਭਏਹੈ ॥ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘਜੀਕਾਸਰੀਰਸੁਮਾਵਾਜਕਾਥਾ ਸੁਜਾਵਾਦ ਮੁਲ-ਤਾਨਸੇ ੧੮ ਕੋਸਪਰੇਹੈ ਤਹਾਂਏਕ ਧਰਮਸਾਲਮੈ ਆਤਮਾਰਾਮਜੀ ਰਹਤੇਥੇ। ਏਕ ਸੌ ੧੦੦) ਰੁਪਯਾਤਿਸਧਰਮਸਾਲਕੇਨਾਮਥਾਸੋਰੁਪਯਾਖਟਮਾਸਪੀਛੇ ਅਤਮਾਸਿੰਘਸਰਕਾਰੋ ਲਜਾਵਤਾਥਾ। ਸੋ ਸਾਰਾਹੀਰੁਪਯਾਏਕਦੋਦਿਨਮੈ ਹੀਸੰਤੋਕੋਗਰੀਬੋਂਅਭਜਾਗਤੋਂਕੋਛਕਾ-ਇਦੇਤਾ ਥਾ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਲਜਾਕੇ ਪੁਨਾਜੈਸੇ ਭਿਖਿਜਦਿਕੋ ਸੇ ਨਿਰਬਾਹ ਬਨੇਤੈਸੇ ਕਰੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਤੇ ਕੋਬਹੁਤਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਯਾਤਬਸਰਬਕੀਓਰਸੇਵਿਰਕਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੀਸਰਣਕੋ ਪਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ਜਬਆਤਮਾ ਰਾਮ ਪ੍ਰਥਮਸਵੇਰ ਕੇਵੇਲੇਆਇਕਗੁਰਦੀਖਜਾ ਕੇਵਾਸਤੇਸੰਤੋਂਕਾਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬਾਹਰਸੇਖੁਲਾਨੇ ਕੋ ਖੜਕਾਯਾ ਤਬਭੀਤਰਸੇਆਵਾਜਆਈਕੇਤੂੰਕੌਨਹੈਸੋਸਬਦਸੁਣਕੇਆਤਮਾਰਾਮਨੇ ਕਹਜਾਜੀਮੈਏਹੀ ਪੂਛਤਾਹਾਂ ਜੋਮੈਕੌਨਹੂੰਤਬਪੁਨਾਸੰਤਾ ਨੇਕਹਯਾਕੇ ਤੂੰਤੂੰਹੀਹੈਂ ਬਸਇਤਨਾਹੀ ਮੰਤ੍ ਲੈਕੇ ਆਤਮਾਸਿੰਘਅਪਨੇਅਸਥਾਨ ਪੈਚਲਾਆਯਾਪੁਨਾਕੋਈਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਇਸੀਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਤਾਰਹਜਾ ਪੁਨਾ ਕਿਤਨਾਕਾਲਅਭ੍ਯਾਸਕਰਕੇਸਿਧਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਸਮੀਪ ਰਹਤਾਭਯਾ। ਤਥਾਗੁਰਦੀਖਜਾਲੈਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਹੀਸਿਖ ਹੋਤਾਭਯਾ ਬੜਾਗੁਰਮੁਖਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਔਸੁਸੀਲਤਾਗ ਦ੍ਰੈਖਤੇ ਰਹਤ ਸਮਦਰਸੀ ਹੋਤਾ ਛਯਾ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰ ਵਰਤਣੇਸੇ ਥੋੜੇਹੀਕਾਲਮੈ ਆਤ-ਮਾਰਾਮ ਜੀ ਕੋ ਸਿਧਜਾਂ ਫੁਰਆਯਾ ਤਥਾਪੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤ ਚਿਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕਰਾਮਾਤੋ ਕੀ ਓਰ ਕੁਛ ਇਸਕੀ ਨਿਗਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਥੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਮੈ ਤਤਪਰ ਰਹੇ। ਅਪਨੇ ਆਪ ਮੇ ਹੀ ਮਸਤ ਰਹੇ ਏਕ ਦਿਨ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਿਤਾ ਕੋ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੋਲਯਾਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਤੁਸੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਹੁ ਤਬ ਉਨੰਨੇ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕਾਯਾ ਜਿਤਨਾਕ ਉਨਹੁਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਯਾ ਥਾ ਸੋ ਸਾਰਾਹੀ ਛਕ ਗਯਾ ਮਸਕ ੨ ਪਾਨੀ ਕੀ ਪੀਜਾਂਵੇ। ਔਰ ਜਬ ਮੂਤ੍ਰਕਰਣ ਲਗੇ ਤਬ ਦੋ ੨ ਮਸਕ ਮੂਤ੍ ਕੀਆਹੀ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵੇ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਵੇਲੇ ਤ੍ਰਿਪਤਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਕੇ ਬਸ ੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਾਕੇ ਦੇਵੈ ॥ ਜਬ ਬੋਰੀਦੋਰੀ ਪੀਛੇਪੂੜੇਪੇੜੇਬਰਛੀ ਖੀਰਆਦਿਕ ਆਇਜਾਵੇ ਤਬਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਨੇ ਬਿਲਾਸ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪੂਛਣਾ ਕੇਕਿਉਂ ਭਾਈ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੁਛਖਾਹਿਗਾ ਆਜ ਤੇ ਤਿਸਨੇਕਹਣਾ ਕੇਹਾਂ ਸਾਂਈਜੀ ਖਾਵਾਂਗਾ ॥ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇਬਚਨ ਕਰਣਾਕੇ ਕਿਉਰੇਅਬੀ ਤੇਰੇਕੋਰਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਯਾਬਾ ॥ ਤਬ ਆਤਮਾਰਾਮ ਨੇਕਹਣਾਂਕੇਹਾਂ ਸਾਂਈਜੀਰਜਕੇ ਦਾਲਰੋਟੀਆਦਿਕ ਛਕਲੀਆ ਤਬਲਾ ਹੂ ਆ ਦਾਲਰੋਟੀਕਾ ਖਾਨਾਔਰਹੈ ਕੜਾਪਰਸਾਦਕਾ ਖਾਨਾਔਰਹੈ ਖੀਰ ਪੂੜੇਪੂਰੀਕਾ ਖਾਨਾ ਭਿੰਨਹੈ ਲਾਡੂਪੇੜਾਜਲੇਬੀ ਬਰਫੀਕਾਖਾਨਾਭਿੰਨਹੈ ਮੇਰੇਭੀਤਰਸਭਪਦਾਰਥਾਂਕੇ ਖਾਨੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨਹੈ ਕੋਈਏਕਖਾਨਾਥੋੜਾਹੈ ਜੋਲਾਡੂਪੇੜਾ ਬਰਫੀਆਦਿਕ ਨ ਖਾਂਵਾ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਿਲਾਸਕਰਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਆਤਮਾਸਿੰਘਨੇ ਬਡਾਹਸਾਵਣਾ ਪੁਨਾਜਿਤਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤਿਸਕੋਦੇਵੈਂ ਸੋਸਾਰਾਹੀਖਾਇਜਾਵੇ ॥ ਜਬਸਾਹਿਬਆਪਹੀ ਬਸਕਰਦੇਵੈਂ ਤਬ ਬਸ ਕਰਦੇਵੇ ਔਰਭੀਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਰਨਬਿਲਾਸਕਰਕੇ ਸਰਬਮੰਤਹੁਕੋ ਹਸਾਯਾਕਰੇ ਸਾਰੀਰਾਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਾਣੀਹੀਪੜਤਾਰਹਜਾਕਰੇ ॥ ਕਿਸੀਔਰਰਾਗਕਾਖੇਲਾਹੋਵੈਤਬ ਔਰਰਾਗਕੋਲੈਬੈਠ ਆਸਾਰੋੜੀਕੇਸਮੇ ਸੋਰਠਮਾਰੂਬਸੰਤ ਗਾਵਨੇਲਾਗਜਾਵੇ ਮੰਗਲਕਾਰ ਯ ਸੋਮਾਰੂਰਾਗਅਲਾਪਨ ਲਾਗਜਾਵੇ ਔਅਮੰਗਲਰੂਪ ਕਾਰਯਸੋਬਸੰਤਸ੍ਰੂਹੀ ਬਲਾਵਲ ਆਦਿਕਗਾਵਨੇਲਾਗਜਾਵੇ ਇਸਵਾਸਤੇਆਤਮਾਰਾਮਕਾ ਨਾਮਅਠਰਾਕਾਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਖਦੀਆਬਾ ਔਆਤਮਾਰਾਮਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਨਹੀ ਛਕਯਾਹੂਆਬਾ ਯਾਂਤੇਛੋਟੇਚਾਰਚਾਰ ਅੰਗੁਲੀ ਪ੍ਰਮਾਣਸਿਰਪਰਕੇਸਰਖਤਾਬਾਇਸਸੇਇਸਕੋਆਤਮਾਰਾਮਭੀਕਹਤੇਥੇਔਆਤਮਾ ਸਿੰਘਭੀਕਹਤੇਥੇ ॥ ਅਰਵਹੁਸਿਧਪੁਰਖਬਾ ਕਬੀਕਿਸੀਨੇਕਹਨਾਕੇ ਜੇਤੋਸਹਜਧਾਰੀ ਸੋ ਨਾਹੈ ॥ ਤਬਆਤਮਾਸਿੰਘਨੇ ਤਿਸਕੋਅਪਨੇਸਿਰਪਰ ਬਡੇਬਡੇਕੇਸਦਿਖਾਇਦੇਟੇ ॥ਜਬ ਕੋਈਕਹੇ ਕੇਸਿੰਘਹੈ ਤਬਬਿਲਾਸ ਮਾਤ੍ਰਸੇਹੀ ਅਪਨੇਪਕੜੀ ਉਤਾਰਕੇ ਦੋਭਸੋਭਤਿਸਕੇ ਸਿਰਦਿਖਾਇਦੇਟਾ ॥ ਇਸਤਰਹਕਾਬਿਲਾਸੀ ਸਾਮਰਥਪੁਰੁਖਬਾ ॥ ਜਬ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਿਦਾ ਨੰਦ ਸਰਸ੍ਵਤੀਜੀ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾ ਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸ ਮੁਲਤਾਨ ਮੈਰਹੈਹੈ ਤਬ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀਸੇ ਕਹਣਾ ਕੇਆਉ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਮੈਆਪਕਾਘੋੜਾਬਨਤਾਹੂ ਆਪਮੇਰੇਕਾਂਧਜੋਂ ਪਰ ਬੈਠ ਜਾਉ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਹਸਤੇ ਹਸਤੇ ਨੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਕੋ ਆਪਨੇ ਕਾਂਧਜੋ ਪੈ ਉਠਾਇਕੇ ਨਾਚਨਾ ਕੂਦਨਾ ਦੋ ਦੋ ਕੋਸ ਪ੍ਰਯੰਤਭਾਗਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਅਪੂਰਬਹੀ ਲੀਲਾ ਤਿਸਨੇ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਖਣਾ ਨਿਤ ਨਏ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ॥ ਔ ਕਬੀ ੨ ਬਡੀ ਖੁਲਾਸੀ ਭੀ ਕਰ ਲੈਣੀ ॥ ਤਬ ਸੰਤਹੁਨੇ ਤਿਸਕਾ ਬਰਤਨ ਅਲਗ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥ ਤਬ ਤਿਸਨੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਅਛਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਆਪਮੁਝਕੋਬਖਸਲੇਵਹੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕਰਨਾ ਕੋ ਨਹੀ ਭਾਈ ਹਮਨਹੀ ਬਖਸੈਂਗੇ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਪਾਸੇ ਬਖਸਾਇ ਆਉ ਜੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤੇਰੇ ਕੋ ਦਰਤਾਇ ਲੇਵੇ ਗ ਤਬ ਹਮ ਭੀ ਤੁਝਕੋ ਦਰਤਾਇ ਲੇਵੈਗੇ॥ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਠਰਾਗਾਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜ਼ਾਕੇਹਾਂਸਾਂਈਜੀ ਅਬੀਮੈਹਜ਼ੂਰਕੇ ਦਰਸਨਕੂੰ ਜਾਤਾਹੂੰ ॥ ਐਸੇਕਹਕੇ ਅਪਨੇਚਰਣੋਮੈ ਘੁੰਘਰੂਬਾਂਦਕੇ ਕਮ੍ਰਕਸਾਕਰਕੇ ਮੁਲਤਾਨਸੇ ਉਸੀਸਮੇ ਚਲ ਦੀਆ ॥ ਸਨੇਸਨੇਨਾਚਤਾਕੂਦਤਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਬਦਰਾਗਮੈ ਗਾਵਤਾਹੂਆ॥ਸਗਰੋਮਾ ਰਗ ਉਲੰਘਕੇਉਨੇਸਾਹਿਬ ਜਾਇਪਹੁੰਚਜ਼ਾ॥ ਕੁਛਵਿਲਖਣ ਜੈਸਾਸ੍ਵਾਂਗਬਨਾਇਹੂਏ ਰਾ ਗਸੈਪਾਇਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਗੁਰੁਬਾਣੀਗਾਵਤਾਹੂਆ ਨਾਚਤਾਹੂਆ ਹਜੂਰਕੇਦਿਵਾਨਕੇ ਸਨ ਮੁਖਆਇਕੇ ਨਾਚਕੇਸਬਦਸੁਣਾਏ ਤਬਗੁਰੂਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਤਿਸਕਾ ਰਾਗਸਹਤ ਪ੍ਰੇਮਸੇਗਾਨਸੁਣਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬਛਨਕੀਆ ॥ ਆਤਮਾਸਿੰਘਕੋ ਰਾਗ ਵਿਦਜ਼ਾਛੀ ਬਹੁਤ ਅਛੀਆਵਤੀਥੀ ॥ ਦੂਸਰਾਸਤਪੁਰੁਖੋਂਕੇ ਸਚਜ਼ਾਰੀਔਪ੍ਰੇਮ ਪਜ਼ਾਰਾਹੈ ਕੇਯੇਕੌਨਹੈ ਇਸਕੋ ਹਮਾਰੇਪਾਸਲੈਆਉ ॥ ਜਬਹਜੂਰਕੀਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰ ਸਮੀਪ ਲੈਗਏ ਤਬਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬਗਜ਼ਹੋਕੇਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਮਾਨੁਖਜ਼ਨਾਟਕੈ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭਕੁਛਜਾਣਕੇਭੀ ਔਰਸਾਮਾਨਜ਼ ਮਾਨਖੋਂਕੀਤਰਹ ਲੋਕਮੈਪ੍ਰਸਿੱਧੀਕੇ ਵਾਸਤੇਸਭਾਮੈ ਪ੍ਰਗਟਪੂਛਤੇਭਏ॥ ਕਿਉਰੇਤੂੰਕੋਨਹੈ ਔਕਹਾਂਸੇਆਯਾਹੈ ਈਂਹਾਂਕਿਉਆਯਾਹੈ ਅਰਹਮਾਰੇਸੇ ਕਜ਼ਾਚਾਹਤਾਹੈਂ॥ਤਬਆਤਮਾਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀਕੇ ਸਾਂਈਂਜੀਆਤਮਾਰਾਮਮੇਰਾਨਾਮਹੈਬਾਬੇਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕਾਮੈਸਿਖਜ਼ਹੂੰ ਪ੍ਰਹਲਾਦਪੁਰੀਸੇ ਆਪਕੇ ਪਾਸਉਨਕੀ ਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰ ਆਯਾਹਾਂ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਵਿਤੇਕਰਮ ਹੋਗਯਾਹੈ ॥ ਤਿਸਤਰਕੇਸੰਤਾਂਨੇ ਮੇਰਾਬਰਤਨ ਅਲਗਾਕਰਦੀਆਹੈ ਔ ਏਹਅਰਦਾਸਕਰਕੇ ਆਪਕੇਪਾਸਭੇਜਜ਼ਾਹੈ ਜੋਆਪਇਸਕੋਅਪਨੇਲੰਗਰ ਮੇਂਵਰਤਾਵਹੁਗੇ ਤਬਹਮਭੀਇਸਕੇ ਸਾਥਵਰਤੈਂਗੇ ਜੋਆਪ ਨ ਮਿਲਾਵਹੁਗੇ ਤਬਹਮਭੀ ਨ ਮਿਲਾਵੈਗੇ॥ ਪੁਨਾਬਚਨਹੂਆਕੇ ਤੇਰੇਸੇਕਜ਼ਾਵਿਪਰਜੇ ਕਰਮਹੂਆਹੈ ॥ ਤਬ ਆਤਮਾਸਿੰਘਨੇ ਅਰਦਾ ਸ ਕਰੀਕੇਸਾਂਈਜੀ ਪਾਹੁਲਤਾਮੈਛਕੀਨਹੀ ਤੇਸਿਰਭੀਮੁਨਾਯਾਹੈਹੁਕਾਭੀਪੀਤਾਹੈਤੇ ਸਭਕਾ ਅੰਨਪਾਨੀਭੀਪਾਯਾਹੈ ਤਿਸਕੀਅਰਦਾਸ ਸੁਣਕੇਸਾਹਿਬ ਅਪਨੇਮਨਮੈ ਬਿਚਾਰਕੀਆਕੇ ਯੇਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰੇਮੀਪੁਰੁਖਹੈ ਔਪ੍ਰੇਮਆਗੇਨੇਮ ਆਦਿਕਕੋਈਭੀ ਠਹਰਤੋਨਹੀਹੈ ਔ ਸੰ ਤ ਮਹਾਤਮਾ ਅਦੰਡਹੋਤੇਹੈ ਪਰਮਪਵਿਤ੍ਰਹੋਤੇਹੈ ਜਿਨਕੇਦਰਸਨ ਕਰਕੇਸਾਰਾ ਜਗਤ ਹੀ ਪਵਿਤ੍ਰਹੋਜਾਤੇਹੈ ਪੁਨਾਅਰਜਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀਹਮਾਰਾਹੀ ਵਚਨਹੈ ਸਰਬਥਾ ਵਰਤਮਾਨੋ ਪਿਸ ਯੋਗੀਮਯੀਵਰਤਤੇ ਕੇਹੇਅਰਜਨ ਜਿਨਕਾਮਨਇੰਦ੍ਰਯ ਪ੍ਰਾਣਸਰਬਦਾ ਕਾਲਮੇਰੇਮੈ ਲਗੇ ਰਹਤੇਹੈ ਅਰਜੋਮੇਰੇਪਰਾਯਣਹੈ ਵੋਮੇਰੇਪਜ਼ਾਰੇਭਗਤ ਸੰਸਾਰਮੈਚਾਹੇਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਵਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤ ਮੇਰਾਉਨਕੇਉਪਰ ਦੰਡਨਹੀਹੈ ਵਹੁ ਸੰਤਮੇਰੇ ਸਦਾਹੀ ਬਖਸੇ ਹੂਏਹੈ ॥ ਮੇਰੇਔ ਉਨਮੈ ਜਲਭਰੰਗਾਸੂਰਯ ਕਿਰਣਵਤਭੇਦਨਹੀਹੈ ਜੈਸੇਮੈਪਵਿਤ੍ਰੂੰ ਤੈਸੇਮੇਰੇ ਸੰਤਭੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈਂ ਜਗਤਮੈਮੇਰੇਸੰਤਪ੍ਰੇਮੀਚਾਹੇਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਵਰਤੇਤਥਾਪੀਵਹੁਮੇਰੇਮੈਹੀਵਰਤਤੇਹੈ ॥ ਏਕ ਹਮਾਰੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਇਤੈਕਰਮਕੇ ਬਹਾਨੇਸੇ ਸੰਤਾਂਨੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਇਸਸੰਤਕੋ ਭੇ ਜਾਹੈ ॥ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪੁਰੁਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਸੁਣ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਹਮ ਤੋ ਤਬ ਤੁਝ ਕੇ ਬਖਸੈ ਗੇ ਜਬ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਸਾਰਾ ਪਾਠ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕਾ ਸੁਣਾਵੇ ਗਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਆਤਮਾਰਾਮਬੋਲਜਾ ਹਾਂਗੁਰੂਜੀਸਾਈਜੀ ਸੁਣਾਸਾਂਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕਾ ਪਾਠ ਸੁਣਾ ਕੇ ਮੈਸਵਾਰੁਪੈਕਾ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਲੈ ਲੈਸਾਂ ਤਬਹਜੂਰ ਹਸਕੇਬੋਲੇਕੇ ਕਿਉਭਾਈ ਸਿਖਾਜੋਬਖਸਾਵਨੇ ਤਨਖਾ ਕੋ ਆਵਤਾਹੈ ਸੋ ਕੜਾਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਤਾਹੈ ਕਿਉਲਟਾਲੇਤਾਹੈ ॥ ਤਬਆਤਮਾਰਾਮਨੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਕੇਸਾਂਈਜੀਏਹ ਕੜਾਪ੍ਰਸਾਦਮੈਤਾਂਨਹੀਲੇਤਾਹੂੰਏਹੁਤੋ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਪਾਠਕੀ ਭੇਟਾਹੈ ॥ ਐਸੇਆਤਮਾਰਾਮਕੀ ਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬੜਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਬਚਨਕਰਤੇਭਏਕੇਅਛਾਭਾਈਐਸੇਹੀਹੋਵੇ ॥ ਪੁਨਾਆਤਮਾਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਏਕ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਔਰਭੀ ਹੈ ਕਜਾਕੇ ਆਪ ਸਿੰਘਾਸਨ ਲਗਾਇਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰਬੈਠਜਾਵਹੁ ਆਠਯਾਮਪ੍ਰਯੰਤ ਨ ਸੈਂਸਾਂ ਨ ਸੋਨੇਦੇਸਾਂ ਮੈਹਜੂਰਕੇਸਨਮੁਖ ਖੜਾਹੋਕੇਪਾਠ ਕਰਸਾਂ ਨ ਪ੍ਰਸਾਦਪਾਣੀਛਕਸਾਂ ਨ ਛਕਨੇਦੇਸਾਂ ਨ ਮਲਮੂਤ੍ਰਕਾਤਜਾਗਾਕਰਸਾਂ ਨ ਕਰ ਲੇ ਦੇਸਾਂ ਬਹੁਤਕਜਾਕਹਨੇਹੈ ਕੇਥੂਕਨੇਮਾਤ੍ਰਕਾਭੀ ਅਵਕਾਸ ਨ ਦੇਸਾਂ ਜੋਯੇਸਾਰਜਾਂ ਬਾਤਾ ਆਪਕੋ ਮਨਜੂਰਹੈ ਤਾਂ ਆਪ ਪਾਠਸੁਣਜੇ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸਿਖਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕ ਹਸਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਤਥਾਸਤੂ ਐਸੇਕਹਕੇਪੁਨਾ ਲਾਗਦਜਾਂਕੋ ਹੁਕਮਦੀਆਕੇ ਪਰਸੋਕੋ ਦਿਨਚੜਨਸੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀਸਵਾਰੁਪੈਕਾ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਦਕਾ ਥਾਲਹਮਾਰੇਹਜੂਰਆਜਾਵੇ ਪੁਨਾ ਕਾਰਬਾਰਜੋਟਹਲ ਕਰਣੇਵਾਲੇਹੁ ਦਾਸੋਵਾਸਤੇ ਯੇਹ ਹੁਕਮਦੀਆਗਯਾਕੇ ਕਲਕ ਦਨਸੂਰਯਉਦੈਹੋਣੇਸੇ ਪਹਲੇ੨ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਯੰਕਕੀਜਿਤਨੀਕ ਸੇਵਾਖਾਸਹੈ ਸੋ ਸਾਰੀਸਿੱਧ ਕਰਕੇਸਭਸੇਵਕੋਂਨੇ ਦੋਘਟਕਾਰਾਤ੍ ਨਾਲਹੀਦਿਵਾਣਖਾਨੇਸੇ ਬਾਹਰਹੋਜਾਨਾਹੋਵਾ ਔ ਉਸੀ ਸਮੇਪਹਰੇਵਾਲੇਖੜੇਹੋਜਾਵੈ ਬਿਨਾਆਤਮਾ ਰਾਮਸਾਧੂਸੇਔਰ ਕਿਸੀਕੋਂਜੀਵਮਾਤ੍ਰਕੋਭੀ ਹਮਾਰੇਪਾਸਆਨੇ ਨ ਦੇਵੈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰਅਗਲੇਦਿਨਦੋਘਟਿਕਾਰਾਤ੍ਰੀਸੇਸਰਹਤੇਹੀਆਤ ਮਾਸਿੰਘਭੀ ਇਸਨਾਨਆਦੀਸਰਬ ਸਰੀਰਕੀਕ੍ਰਿਯਾ ਸਾਧਜਕੇਕਮਰਕਸਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਚ ਰਨੋਕੇ ਸਮੀਪਆਇਹਾਜਰਹੂਆ ॥ ਜਬਸੂਰਯਭਗਵਾਨਕੀ ਕਿਰਣੈਉਦੇਹੋਣੇ ਪਰ ਆ ਈ ਤਬਦੂਸਰੇਸੂਰਯਕੇਸਮਾਨਬਡੇ ਤੇਜਧਾਰੀ ਸੁੰਦਰ ਖੀਰਸਮੁੰਦ੍ਰਕੇ ਸਮਾਨਸ੍ਵੇਤਪ੍ਰਯੰਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਨ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਇਸਿਚਤ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜੈਸੇਖੀਰਸਮੁਦ੍ਰਮੈਸੇਸਨਾਗਕੀਸੇ ਹਜਾਪੈ ਸ਼੍ਰੀਵਿਸਨੂ ਭਗਵਨਜੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਕੇਸੋਭਿਤਹੋਵੈ ਔਜੈਸੇਸੂਰਜ ਮੰਡਲਮੈ ਅਪਨੇ ਤੇਜਸਹਤ ਸ਼੍ਰੀਸੂਰਜਭਗਵਾਨ ਇਸਿਚਤਹੋਵੈ ॥ ਤੈਸੇਹਜੂਰਕੀ ਸੋਭਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਤੇ ਭਏ ॥ ਔਆਤਮਾਸਿੰਘਭੀ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਐਸੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਖੜਾਹੋਤਾਭਯਾ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਭਗਭਾਨਕੇਆਗੇ ਯਾਗਜ਼ਵਲਕਜ਼ਜੀਖੜੇ ਜਾਵੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਦੋਨੋ ਪਰ ਸ ਪਰਇਸਿਚਤਹੋਤੇਭਏ ਤਬਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਜ਼ਾਲੈਕੇ ਸੰਤਆਤਮਾਸਿੰਘ ੧ਓਂ ਸ਼ਤਿ ਨਾਮ ਰੂਪਮੰਗਲਾਚਰਣ ਉਚਾਰਣਪੂਰਬਿਕ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਕੇ ਪਾਠਕਾਅਰੰਭ ਕ ਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਅਖਰਪਦਮਾਤ੍ਰਾ ਛੰਦਸਪਸ੍ਰ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤਾਹੁਆ ਐਸੇਸੋਭਤਾਭਯਾ ਜੈ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨਕੇ ਆਗੇ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀਵੇਦੋਂਕਾਪਾਠਕਰਤਾ ਹੁਆ ਸੋਭੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸੰਤਆਤਮਾਸਿੰਘ ਨਿਰੰਤਰ ਅਸ੍ਰਯਾਮਪ੍ਰਯੰਤ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀ ਕਾ ਪਾਠਅਤਿਸੁਧ ਕਰਤਾਭਯਾ ਸਰਬਅੰਗੋਂਕੋ ਅਚਲਕਰਕੇ ਜਬਅਗਲੇਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀ ਸੂ ਰਯ ਭਗਵਾਨਕੀਕਿਰਣੈਉਦੇਹੋਤੇਕੇ ਸਾਥਸਭੈਪੁਤ੍ਰਾਗਾਕੇਆਠਾਰਹਦਸਬੀਸ ਪਰਪਾਠ ਕੀਸਮਾਪਤੀਕਰਦਈ ॥ ਤਬਉਸੀਸਮੇ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕਰ੍ਹਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਆਗੇ ਰਖਾਇਕੇ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਜੀਕੇ ਪਾਠਕੀ ਸਮਾਪਤਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੀਸਨਿਵਾਇਕੇ ਆਤਮਾਸਿੰਘ ਪਰ ਬਡੀਖੁਸੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਬਚਨ ਕੀਆ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਕੇ ਹੇ ਆਤਮਾਸਿੰਘਤੂੰ ਅਬਬਖਜਗਯਾਹੈਂ ਅਬਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਕੜਾਪ੍ਰਸਾਦਕਾ ਭੋਗਲਗਾਇਕੇ ਗੁਰੂਕੇਲੰਗਰਮੈ ਜਲਛਰਣੇਕੀ ਸੇਵਾਕਰ ॥ ਤਬਆਤਮਾਸਿੰਘਨੇ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗ ਜਾ ਸੀਸਪਰਧਾਰਣ ਕਰਲਈ ॥ ਅਰਦਾਸਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਕਾ ਭੋਗ ਲਗਾਇਕੇਪੁਨਃਸੀਤਪ੍ਰਸਾਦ ਆਪਛਕਕੇਹਜੂਰਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਪੈਮਥਾਟੇਕਕੇ ਆਗਜ਼ਾ ਲੈਕੇ ਜਾਇਕੇ ਲੰਗਰਕਾ ਜਲ ਭਰਣੇ ਅਰਥਗਾਗਰਪਕੜਲਈ ਇਧਰ ਸਾਹਿਬਭੀ ਅਪਨੇਨਿਤ ਨੈਮਿਤ ਕਾਰਯਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨੋਪ੍ਰਯੰਤ ਆਤਮਾਸਿੰਘਭੀ ਲੰਗਰਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤਾਰਹਜ਼ਾ ਪੁਨਾਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਅਪਨਾਹੁਕ ਮ ਨਾਵਾਲਿਖਾਇਕੇ ਅਪਨੀਮੋਹਰਊਪਰ ਲਗਾਇਦਈ ਕੇਆਤਮਾਰਾਮਕੋ ਹਮਨੇ ਸੁਬ ਕਰਕੇਤਨਖਾਹ ਬਖਸਕੇ ਅਪਨੇਲੰਗਰਮੈ ਰਲਾਇਲੀਆਹੈ ਤੁਮਨੇਭੀਇਸਕੋ ਰਲਾਇ ਲੈਣਾ ਕੋਈਨਹੀਸੰਸਾਕਰਣਾ ॥ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਪਾਸੋ ਹੁਕਮਨਾਵਾਲੈਕੇ ਪੁਨਾਮੁਲਤਾਨਮੈ ਆ ਇਕੇ ਹਜੂਰਕੀਮੋਹਰ ਛਾਪਦਿਖਾਇਦਈ ਹਜੂਰਕਾਹੁਕਮਨਾਵਾਦੇਖਕੇ ਸੰਤਾਨੇਭੀ ਰਲਾ ਇ ਲੀਆ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਫਿਰਭੀਕਈਵਾਰ ਖੁਲਾਸੀਕ੍ਰਿਯਾ ਆਤਮਾਰਾਮਨੇਕਰਲੈਣੀ ਅਰਸੰਤਾਂਨੇਭੀਪੰਕ੍ਰੀਸੇਭਿੰਨਕਰਦੇਣਾਫਿਰਊਨੇਸਾਹਿਬਜਾਕੇਹਜੂਰਕੋਪਾਠਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ ਜੀਕਾਮੁਣਾਇਕੈ ਅਪਨੀਤਨਖਾਹ ਬਖਸਾਇਕੇ ਫਿਰਸੰਤਾਂਮੈ ਆਇਮਿਲਨਾ ਅਪਨੇ ਚਰਣੋਂਮੈ ਘੁੰਘਰੂਬਾਂਧਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਸਬਦ ਗਾਵਤੇਰਹਣਾ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਗਾਵਨਾਭੀਔ ਨਾਚਨਾਭੀ॥ਕਬੀਰ ਕਬੀਰਜੀਕਾਇਹਸਬਦਬੋਲਨਾਖੜਤਾਲ ਬਜਾਇਕੇ ਫੇਰਲੈਲੈਕੇ ਝੁਕਝੁਕਕੇ॥ਤਥਾਕਬੀਰਜੀਕਾਸਬਦ॥ਰਾਗਗੂਜਰੀਮੈ॥ ਪੂਰਬਜਨਮਹਮਬ੍ਰਾਹਮਨਹੋਤੇ ਹਾਥਿਕਮੰਡਲਲੀਨਾ॥ਰਾਘੋਰਾਇਕੀਭਗਤਿਨਕੀਨੀਪਕਰਜੁਲਾਹਾਕੀਨਾ॥ਤਾਨਾਕੌਨਬੁਨੈ ਗਾਰੀਤਾਨਾਕੌਨਬੁਨੈਗਾ ਮੇਰੋਲਗੋਰਾਮਸਿਉਨੇਹੁਤਾਨਾਕਉਨਬੁਨੈਗਾ ॥ ੧ ॥ ਮੋਕੋਤੂੰ ਸ ਮਝਾਉਤਾਤਾ ॥ ਬਿਨਗੁਰੁਝੂਠੀਭ੍ਰਾਤਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤਨੁਤਨਿਕੀਨੀਤਾਨੀ ॥ ਅਜਆਧੇ ਬੂਨਪਰਾਨੀ॥ ਅਜੈਭੀਜੀਨਾਹੀਭਾਈ ॥ ਅਜਭੀਨੀਬੁਨਨਜਾਈ ॥੧॥ ਗੁਰੁਬਾਨੀ ਛਹ ਬਰਲਾਈ ॥ ਤਉਸਗਾਂਈਭੀਨੀਭਾਈ ਅਬਸਥਨੀਘਾਲੀਕਾਨੀ ॥ ਤਬਸਰਸਾਭਯਾ ਪ ਰਾਨੀ ॥ ੨ ॥ ਜਿਪਾਨਭਲੀਹੈਠਾਂਢੀ ॥ ਬੁਨਨਲਗਾਸਬਗਾਂਢੀ ॥ ਮੁਝਕੋਮਿਲੀਮਜੂਰੀ ਬੀਰਾ ॥ ਤ੍ਰਿਪਤਿਅਘਾਨੇਸਗਲਸਰੀਰਾ ॥੩ ॥ ਕੂਟੇਲਰਕੇਰਾਜੇ ॥ ਗੁਰੁਸਗਰੇਪਰਦੇ ਕਾਜੇ ॥ ਜਿਨਿਅਵਸਰਦੀਨੀਪੀਰਾ ॥ ਤਾਂਕੀਭਜਸਰਨਿਕਬੀਰਾ ॥ ੪ ॥ ਇਸਕਬੀਰ ਜੀਕੋਸਬਦਕੋਗਾਇ੨ਕੇਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਨਾਚਨਾ ॥ ਇਸਕਾਵੀਚਾਰ॥ਕਬੀਰਜੀਇਸਜਨਮ ਮੈ ਜੁਲਾਹੇ ਕਿਸਕਾਰਣਸੇਭਏਹੈਂ ॥ ਕਬੀਰਜੀਪਿਛਲੇਜਨਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਥੇ ਹਾਥਮੈਕਮੰਡਲਛਟੀਲੀਏਹੂਏਸਰਬਤੀਰਥਨਪੈ ਅਟਨਕਰਤੇਹੂਏ ਕਿਸੀਏਕਨਗਰਕੇ ਬਾਹਰਜਲਪੀਨੇਕੇਅਰਥ ਏਕਕੂਪਉਪਰਜਾਇਖੜੇਹੂਏ ॥ ਉਹਾਂਕਜਾਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜੋਕੋਈ ਏਕਕੰਨਜਾਬਡੀਸ੍ਵਰੂਪਾਜੋਸੋਦੇਵਕੀਕੰਨਜਾਹੈ ਅਥਵਾਗਾਂਧਰਬੀਹੈ ਅਥਵਾਵਿਦਜਾਧਰੀਹੈ ਕਿਧੋਕਾਮਕੰਦਲਾਹੈ ਔ ਇਸਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਕੀਭੀ ਨੁਬਾਅਦਸਤਾ ਬਡਾਸੁੰਦਰ ਮਾਨੋਕੋਈ ਦੇਵਤਾਹੈ ਕਿਧੋਂਗੰਧਰਬਹੈ ਕਿਧੋਂਵਿਦਜਾਧਰਹੈਕਿਧੋਂਕਾਮਦੇਵਕਾਹੀਅਵਤਾਰਹੈ॥ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀਭੀਉਰਧਰੇਤਸ ਬਡੇਤੇਜਯੁਕਤਥਾ ਔਵਹੁਕੰਨਜਾਭੀਬਡੀਰੂਪਵਤੀ ਥਤੀਕੇਸਮਾਨ ਥੀ ॥ ਪਾਨੀਭਰਰਹੀਥੀ ਅਥਆਪਸਮੈਦੋਨੋਂਕੇਨੇਤ੍ਰਮੁਟਗਏ ਮੋਹਤਹੋਗਏ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਤੋਉਸਕੰਨਜਾਕੇ ਮੁਖਕੀਓਰਟਕਲਗਾਇਕੇਦੇਖਨੇਲਾਗਾ ਔਤੇਸੇਵਹੁਕੰਨਜਾਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀਕੇਮੁਖਕੀਓਰਏਕਅਖੰਡਟਕਲਗਾਇਕੇ ਦੇਖਰਹੀਹੈ ਉਸਕੋਭੀ ਪਾਨੀਭਰਨਾਭੂਲ ਗਯਾਹੈ ॥ ਜਬਬਹੁਤਦੇਰਪ੍ਰਯੰਤ ਦੋਨੋਂਪਰਸ਼ਪਰਦੇਖਤੇਰਹੇ ਤਦਅਨੰਤਰਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਨੇ ਕਹਾਜਾਉਸਕੰਨਜਾਕੋ ॥ ਕਏਲਛਮੀਏਹਕਮੰਡਲੁ ਤੂੰਹਮਕੋਪਾਨੀਕਾਭਰਦੇ ॥ ਤਬਉਸ ਕੰਨਜਾਨੇਕਹਾ ਹੇਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਜੀਮੈਜੁਲਾਹੀਹੂੰ ॥ ਹਮਾਰੇਹਾਥਕਾਜਲਤੇ ਆਪਨੇਛੂਵਨੇ ਭੀਨਹੀਹੈ ॥ ਤਬਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਨੇਅਸਚਰਯਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇਕਹਾ ਕੇਅਜੀਤੂੰਜੁਲਾਹੀਹੈ ॥ ਤਿਸਕੰਨਜਾਨੇਕਹਾ ਕੇਹਾਂਜੀਮੈਜੁਲਾਹੀਹਉ ॥ ਇਤਨਾਕਹਕੇਪੁਨਾਵਹਕੰਨਜਾਬੋਲੀ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਹਾਰਾਜ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਜੀਜੇਤੁਮਈਹਾਂਬਸੋ ਤਾਂਮੈਤੁਮਾਰੀਸੇਵਾਕਰਉ॥ਤਬਉਸਕੰਨਜਾਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀਕਰਕੇਉਸਨਗਰੀਮੈਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਜੀ ਬਹੁਤਦਿਨਬਸਕੇਫਿਰਉਠਚਲੇ ਤਬਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀਜੀਕੋਵਹੁਜੁਲਾਹੀਜਾਨ ਨ ਦੇਵੈ ਕਹੈਹਾਥਜੋਸਕੇ ਹੇਗੁਸਾਂਈਜੀਤੁਮਈਹਾਂਹੀਬਸਹੁ ਕਹਾਂਜਾਤੇਹੋ ਮੈਤੁਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰੂੰਗੀ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਨੇ ਕਹਜਾਕੇਹੇਨਾਰੀ ਹਮਾਰ ਈਹਾਂ ਰਹਣਾਨਹੀਬਨਤੋਹੈ॥ਪਰੰਤੂਜੋਤੇਰੀਇਛਾਹੋਵੇ ਸੋਤੂੰਮਾਂਗਲੈ ॥ ਤਬਉਨਜੁਲਾਹੀਨੇ ਕਹਜਾਜੀਮੈਤਉਹੀ ਤੁਝਕੋਮਾਂਗਊਗੀ ਜੇਤੂੰਏਕਬਚਨ ਮੁਝਕੋਦੇਹਤੋ॥ ਕਜਾਜੋਮੈ ਮਾਂਗੋ ਸੋਈਮੁਝਕੋਦੇਵੋਤੋ॥ਤਬਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਨੇ ਕਹਜਾਕੇਬਚਨਏਹਹੈ ਜੋਕਿਛਤੂੰਮਾਂਗੈ ਸੋ ਮੈਤੁਝ ਕੋਦੇਉ॥ ਤਬ ਉਨਜੁਲਾਹੀਨੇ ਬਚਨਲੇਕਰ ਕਹਜਾ ਕੇਜਿਗੁਸਾਂਈਜੀ ਮੈਏਹੀਮਾਂਗਤੀ ਹਊਜੇਤੂੰਮੇਰਾਭਰਤਾਹੋਹਿ॥ਤਬਉਨਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਨੇ ਕਹਜਾਹਾਹਾ ਰੀ ਤੈਂ ਏਹਬਾਤ ਨ ਥੀ ਕਹਨੀ ਤੈਨੇਮੁਝਸੇਪਹਲੇਹੀਬਚਨਲੈਲੀਆਹੈਅਬਹਉਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਕੇ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਨ ਹ ਉ ॥ ਅਰਤੂੰਜੁਲਾਹੀਕੇਜਨਮਹੈ ॥ ਜ਼ੋਅਬਮੈਤੇਰਾ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰਉ ਇਸਜਨਮਮੈਤਬ ਉਸਜਨਮਮੈ ਜੁਲਾਹੇਕੇਜਨਮਆਵਉ ॥ ਪਰਜਾਉਰੀਤੇਰੇਕੌ ਬਚਨਦੇਨੇਸੇ ਮੈਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਜੀਤੇ ਜੁਲਾਹੇਕਾ ਏਕਜਨਮਮਾਂਗਹੀ ਲੇਉਂਗਾ ॥ ਤਬਉਸਬਚਨ ਕਰ ਕਰ ਏਹ ਸੰਯੋ ਗ ਭਯਾ ਏਸਸੰਯੋਗ ਕਰਕਰ ਗੁਸਾਂਈਂ ਕਬੀਰਜੀ ਜੁਲਾਹੇਕੇ ਜਨਮ ਜਨਮਜਾ ਕੋਲੀ ਕੇ ਬਸ ਜੁਲਾਂਹੇ ਕੇ ਜਨਮਿਮੁਕਤੋ ਕੇ ਗ੍ਰਹਮੂਰਤੀ ਕੇ ਉਦਰਮਾਹਿ ਜਨਮਜਾ ॥ ਸੰਮਤ ੧੦੧੫ ਇਕਹਜਾਰ ਪੰਦ੍ਰਾਸੈਵੈਸਾਖਕੀਏਕਾਦਸ਼ੀਕੇ ਦਿਨ ॥ ਔਰਚਾਲਏਭੀ ਕਬੀਰਜੀ ਕਾਸੁਣਜੋਹੈ ਬ੍ਰਿਕ੍ਰਮਸੰਮਤ ੧੪੫੫ ਜੇਠਸੁਦੀ ਪੂਰਣਮਾਸੀ ੧੫ ਦਿਨ ਸੋਮਵਾਰ ਕੋ ਕਾਸੀਮੈ ॥ਪੁਨਾਪਰਲੋਕ ਗਮਨਕਾਸੰਮਤ੧੫੭੫ਮਘ੍ਰਸੁਦੀ੧੧ਕੁਲ੧੧੬ਸਾਲ॥ਪੰਜ ਮਹੀਨਦਿਨ੨੭॥ਉਸਸਮੇਬਾਦਸਾਹਬਹਲੋਲਲੋਦੀਥਾ॥ਸੰਃ੧੫੦੭ਮੈਤਖਤਪਰਬੈਠਾ॥ ਤੇਪਰਲੋਕਗਮਨਕਾ ॥ ਸੰਃ੧੫੪੫ਕੁਲ੩੯ਹਕੂਮਤਕੀਤੀਜਬਕਬੀਰਆਠ ਬਰਸਾਂਕਾ ਭਯਾ ਤਬਜਹਾਂਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕੀ ਕਥਾਕੀਰਤਨਹੋਵੇ ਸੰਤਜਨਇਕਤ੍ਰਹੋਕੇਕਰੈਤਹਾਂਹੀ ਜਾਇਖੜਾਹੋਵੈ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਕਾਨ ਲਗਾਇਕੇ ਸੁਣਬੋਕਰੈ॥ਤਬਕਬੀਰਕੋਮਾਤਾਪਿਤਾ ਕਹ ਨੇ ਲਾਗੇਕੇਹੇਪੁਤ੍ਰਜਹਾਂ ਕਥਾਕੀਰਤਨਹੋਤੋਹੈ ਤਹਾਹੀਤੂੰਬੈਠਰਹਤੋਹੈ ਇਉ ਨਾਹੀ ਬਨਤੀ ਕਛੂਤਉਘਰਕੀ ਕਿਰਤਭੀ ਕੀਨੀਚਾਹਜੇਤੂੰਕੁਛਕਾਮਸੀਖ॥ ਤਬਕਬੀਰਜੀਨੇ ਕਹਜਾ ਜੋ ਕਿਰਤਹੈ ਸੋਮੈਕਰਤਾਹੂੰ ਮੁਝਕੋਸਿਖਾਵਹੁ॥ ਕਹੈ ਹਾਂਪੂਤਏਹੁਕਿਰਤਹੈ ਹਮਾਰੀ ਤਾਨੇਬਾਨੇ ਕੀਤੂੰਸੀਖ॥ਤਬਕਬੀਰਗੁਸਾਈਬਾਨੀਬੋਲੀ ਮੋਕਉਤੂੰ ਇਤਿ ॥ ਟੀਃ ॥ ਤਬ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕਹਜਾਜਿਬਾਬਾਜੀਮੁਝਕਉ ਕਹੁ ਜਿਮੈਕਜਾਕਮਾਵਾਂ ॥ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂਤੇ ਬਾਤ ਸਮਝੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀਜੀ॥ਤੂੰਕਹੁਜਿਮੈਕਜਾ ਕਮਾਵਾਂ॥ਕਿਹੇ ਪੂਤ ਏਹ ਤਾਲੀ ਅਰਪਾਨੀ ਸਾਥਭੇਵ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਹੁਰ ਸੁਕਾਇਕਰਸਥਨੀਕਰਬਹੁਰਪਾਨਲਗਾਇਕਰਬੁਨ ਏਹੀਕਾਮਹੈ॥ ਤਬ ਕਬੀਰ ਗੁਸਾਂਈਬਾਨੀਬੋਲੀ॥ਤਨੁਤਾਨਿ ਇਤੀ॥ਤਬਕਬੀਰਨੇਜਿਸੁਨੋਬਾਬਾਜੀਏਹੁਕਥਾਏਵਹੈ॥ ਏਹੁਜੇਮੇ ਹਾਤਨੁਹੈਸਾਮੈਤਾਨੀਕੀਨੀਹੈ॥ਏਹੁ ਤਾਨੀਤਬੀ ਬੁਨੀਐ ਜਬ ਭੀਗੈਬਿਨਾ ਬੁਨੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀਜੀਮੇਰੀਤਾਨੀਤਨੀਹੈ ਪਰਅਜੈਭੀਗੀਨਾਹੀ॥ ਜਬ ਏਹਤਾਨੀਭੀਗੈਗੀਤਬ ਬੁਨਉਆ॥ਤਬਕਬੀਰਕੇਬਾਪਕਹਜਾ ਜਿ ਹੇ ਕਬੀਰ ਹਮਾਰੀਤਾਨੀ ਸੂਤਕੀਹੈ ਸੋਪਾਨੀਸੇ ਭਿਗਾਈਜਾਤੀਹੈ। ਹੇ ਕਬੀਰਤੇਰੈ ਤਨਕਾਤਾਨੀ ਕਿਸਸਿਉ ਭੀਗਤੀਹੈ ਤਬ ਕਬੀਰ ਜੀ ਬਾਨੀਬੋਲੀ ਗੁਰਬਾਨੀ ਇਤੀ॥ ਟੀਃ ਤਬ ਕਬੀਰਜੀ ਕਹਜਾ ਜਿ ਬਾਬਾਜੀ ਏਹਕਥਾ ਏਵਹੈ ਸੂਤਕੀ ਤਾਨੀ ਪਾਨੀਸੇ ਭਿਗਾਈਤੀ ਹੈ॥ ਅਰ ਤਨਕੀ ਤਾਨੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਾਨੀਸੇ ਭੀਗਤੀਹੈ॥ ਜਬਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਾਨੀ ਇਸ ਤਨ ਮਨ ਮੈ ਬਸਤੀ ਹੈ ਤਬ ਏਹ ਤਨ ਕੀ ਤਾਨੀ ਭੀਗਤੀਹੈ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਿਉਸੂਤਕੀ ਤਾਨੀ ਪਾਨੀ ਸਾਥ ਭੀ ਭੀਗਤੀਹੋਈ ਕਾਨੀਬਹਿਕਰਿ ਨਿਸਲ ਕੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਬੁਨਨ ਕਉ॥ ਤਿਉ ਏਹ ਮਨਸਵਾਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਜੀਕੀ ਭਗਤਿ ਮੈ ਜਬਹੋਤਾਹੈ ਜਬ ਇਸਕਾ ਮਨ ਭਗਤਿ ਕਰਨਕੋ ਸਵਾਧਾਨਹੂਆ ਤਬ ਏਹੁ ਪ੍ਰਾਨੀਕਾ ਮਨ ਖੁਸ਼ੀ ਹੂਆ ਇਸਕੇ ਮਨ ਆਨੰਦਹੂਆ॥ ਸੋ ਧਨ ਓਹਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਜਿਸਸਵਾਧਾਨ ਕੀਆਹੈ ਹਰਿਭਗਤ ਕਉ ਬਾਬਾਜੀ ਏਹੁਕਥਾ ਏਉਹੈ ਤਬਕਬੀਰਕੇ ਪਿਤਾ ਕਹਜਾਜਿਕਬੀਰਜੀ ਹਮਾਰੀ ਸੂਤਕੀ ਤਾਨੀ ਕਉ ਤਉ ਪਾਨਭੀਲਗਾਈਤੀਹੈ ਮੈਦੈਕੀ ਅਰਗੰਠਨੀ ਕੀਜਾਤੀਹੈਕਰਕਰ ਗੰਠ ਨੀ ਬੁਨੀਤੀਹੈ ਬੁਨੀਕੀਫੇਰ ਮਜੁਰੀ ਮਿਲਤੀਹੈ॥ ਦੇਖਕਬੀਰ ਜੀ ਤੁਮਾਰੀਤਾਨੀਕਉ ਕਾਹੇਕੀ ਪਾਨੀ ਪਾਨਲਾਗਤੀਹੈ। ਅਰ ਕਿਉ ਕਰਗੰਠੀਤੀ ਹੈ ਅਰ ਬੁਨੀਕੀ ਮਜੂਰੀ ਕਿਆਮਿਲਤੀਹੈ॥ ਦੇਖਾਂ ਜੀ ਏਹ ਬਾਤ ਜਿਉਹੈ ਤਿਉ ਬਤਾਯੈਜੀ॥ ਤਬ ਕਬੀਰ ਗੁਸਾਂਈ ਬਾਨੀਬੋਲੀ॥ ਜਿ ਪਾਨੀ ਇਤੀ॥ ਟੀਃ ਤਬ ਕਬੀਰਜੀ ਕਹਜਾ ਜਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਏਹ ਕਥਾ ਏਵਹੈ ਜਿ ਹਮਾਰੀਤਨਕੀ ਤਾਨੀ ਕਉ ਜਬ ਪ੍ਰੀਤੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਿਉ ਲਾਗਤੀਹੈ ਤਨ ਰੂਪੀਤਾਨੀਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰੀਤਰੂਪੀਹੀ ਪਾਨ ਲਾਗਤੀਹੈਔਰ ਪਾਨ ਲਾਗਤੀਨਹੀਹੈ॥ ਜਹਾਂਪ੍ਰੀਤਿ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਿਉਲਾਗੀ ਤਬ ਆਗੇ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਜਲ ਤਾਥਾ ਸੋਸੀਤਲਭਯਾ॥ ਜਹਾਂ ਏਸੁ ਮਨ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਜੀਕੀਪ੍ਰੀਤੀ ਸਾਥ ਰਚਜਾ ਤਬ ਇਸਕਾ ਗੰਠ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਸਾਥ ਪਰਜਾ॥ ਤਬ ਏਹ ਲਾਗਾ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੀ ਭਗਤੀ ਕਰਣੇ॥ ਜਹਾਂਏਹੁਭਗਤੀ ਕਰਣੇਲਾਗਾ ਤਬਏਸ ਤਨਕੀ ਤਾਨੀ ਬੁਨੀ ਤਬਇਸਕਉਮਜੂਰੀ ਮਿਲੀ ਮਜੂਰੀ ਜਿਤਨੀ ਬੁਨਨਹਾਰੇ ਕੋ ਮਿਲਤੀ ਹੈ ਅਰ ਓਹ ਮਸਕਤ ਘਾਲਜਾਤੋਹੈ ਤਲਓਹਆਪਭੀਅਘਾਇਖਾਤੋਹੈ॥ ਅਰਉਸਕੇਲਰਕੇਭੀ ਅਘਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇ ਖਾਤੇਹੈ। ਏਹਸੰਸਾਰੀ ਮਸਕਤਲੈਕਰਿ ਰਜਰਹਤੇਹੈ ਉਸਕੋਬਹੁਰਭੂਖਲਾਗਤੀਹੈ। ਅਰ ਏਹਜੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀਭਗਤੀਹੈ। ਜੇ ਉਸਕੀਮਜੂਰੀ ਮਿਲਤੀਹੈ ਉਸਕਉਫੇਰਰਜੇ ਹੂਏ ਕਉ ਭੂਖ ਨਾਹੀ ਹੈ। ਉਸਕੇ ਲਰਕੀ ਲਰਕੇਭੀ ਰਜੇ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਅਰ ਓਹ ਭੀ ਮਹਾਖੁਸੀਹੋਤੇਹੈ। ਅਰ ਰਜੇਹੂਏ ਓਹਲਰਕੇ ਨਾਚਤੇ ਕੂਦਤੇਫਿਰਤੇਹੈ। ਅਰ ਮਾਨੁਖਕੇ ਜੋਲਰਕੇਹੈਨ ਸੋ ਏਹੀਕਾਮਕ੍ਰੋਧਲੋਭਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰਾਦਿਕਹੈ। ਜਬ ਏਹਲਰਕੇ ਭੂਖੇਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਬਏਹਮਾਂਗਤੇਪਿੰਨਤੇ ਭੂਖੇਨਿੰਦਾਚੋਰੀਯਾਰੀ ਲੋਭਮੋਹਕਰਤੇਫਿਰਤੇਹੈਂ। ਅਰ ਜਬ ਏਹਰਾਜੇਤਬਮਾਂਗਪਿੰਨਨਤੇ ਚੋਰੀਯਾਰੀਬੁਰਜਾਈਤੇਰਹਗਏ। ਜਹਾਂਇਸਕੇਲਰਕੇਰਾਜੇ ਤਬਇਸਕੇ ਸਬਪਰਦੇ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾਜੇ।ਏਜਿਸਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਨੇ ਇਸਕੇਸਭਪਰਦੇ ਕਾਜੇ। ਬਾਬਾਜੀ ਮੈ ਉਸਹੀਕੀ ਸਰਣੀ ਪਰਜਾ ਹੰਉ। ਅੰਤਿਅਵਸਰ ਭੀ ਮੇਰੀ ਲਜਾ ਓਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਰਖੇਗਾ। ਈਹਾਂਊਹਾਂਭੀਰਾਖੇਗਾ ਮੈਉਸਹੀਕੀ ਸਰਣਾਗਤਿਪਰਿਆ ਹਉ। ਇਤਿ ਯੇ ਕਬੀਰਜੀਜੀਕਾਸਬਦਕਬੀਰ ਜੀਕੀ ਜਨਮਸਾਖੀ ਮੈਸੇ ਸਹਤ ਅਰਥ ਤਥਾਅਖਜਾਯਕਾਂ ਕੇਲਿਖਜਾਹੈ।ਸੋਇਸਕਬੀਰਜੀਕੇਸਬਦਕੋ ਸ੍ਰੀਆਤਮਾਰਾਮ ਅਠਰਾਗਾ ਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਗਾਵਤੇਥੇ ਔਪੈਰੋਮੈਘੁੰਘਰੂਬਾਂਧਕੇ ਔਹਾਥੋਮੈਖੜਤਾਲੈ ਲੈਕੇਬਡੇਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਫੇਰੀਆਂ ਲੈਲੈਕੇ ਝੁਕਝੁਕਕੇਨਾਚਬੋਕਰਤੇਥੇ॥ ਇਤਿ॥ ਸੰਮਤ ੧੮੯੯ਅਠਰਾ ਸੈ ਨੜਿਨਵੇਮੈਜਬਮੁਲਤਾਨਮੈਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਆਏਹੈਂਤਬਕੋਈਸਾਲਭਰਪੀਛੇਆਤਮਾਰਾਮਭੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਸੰਤਪੁਰੇਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀ ਪਾਸ ਆਇਗਯਾਥਾ। ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਅਤਿਪ੍ਰੇਮਪ੍ਰਯੁਕੂ ਆਤਮਾਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਬਦ ਗਾਵਨੇ ਔਨਾਚਨਾਕੂਦਨਾਸਭਸੰਤਨਕੋਪ੍ਰਸੰਨਰਖਣਾ ਔਆਪਭੀ ਪ੍ਰਸੰਨਰਹਣਾ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਮੈਸੰਤਪੁਰੇਮੈਏਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਬਾਗਮੈਬਿਚਰਤੇ ਫਿਰਤੇਥੇ ਔ ਅਠਰਾਗਾਸਿੰਘਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇ ੨ ਸਬਦ ਗਾਇਗਾਇ ਨਾਚਤਾ ਫਿਰਤਾਥਾ। ਜਗਬਾਗਕੀਵਾੜਕੇਸਮੀਪਆਏ ਤਬਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਹਸਤੇਹੂਏਬਚਨਕੀਆ ਕੇਮਾਰਰੇ ਸੁਸੁਰੇਬਾਗਕੀਵਾੜਮੈਛਾਲ ਕਿਆਨਾਚਤਾਫਿਰਤਾਹੈ। ਐਸੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨ ਸਣਤੇਹੀ ਸਤਬਚਨਕਹਕੇ ਆਤਮਾਰਾਮਨੇਨਾਚਤੇਕੂਦਤੇਹੁਏ ਝਟਪਟਬਾਗਕੀਵਾੜਮੈਛਾਲਮਾਰੀ। ਵਉਬਾਗਕੀਵਾੜਮਨੁਖਸੇਭੀ ਊਚੀਥੀ ਆਤਮਾਰਾਮਕੂਦਕੇ ਜਬਤਿਸਕਾਂਟਿਉਕੀਵਾੜਮੈ ਜਾਇਪਰਜਾ ਤਬ ਤਹਾਂਵਾੜਮੈਹੀ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਦੋਨੋਹਾਥੋਸੇਖੜਾ ਤਾਲਬਜਾਤਾਹੁਆ ਨਾਚਤਾਕੂਦਤ ਰਹਜਾ। ਯਦਕਿੰਚਤਭੀ ਜਿਸਕੋਅੰਨਮਯਕੋ ਸਰੂਪ ਦੇਹੀਵਿਖੇਅਧਜਾਸ ਨਹੀ ਹੈ। ਸਰੀਰਕੇ ਵਰਤਮਾਨਹੋਤੇ ਭੀ ਅਨਹੂਏਕੀਨਜਾਈ ਜਿਸਨੇਸਰੀਰਕੋ ਜਾਨਜਾ ਹੂਆਥਾ ਪੁਨਾ ਔਰਸੰਤਹੁਸੇਕਹਕੇ ਵਾੜਸੇਬਾਹਰਆਤਮਾਰਾਮਕੋ ਨਿਕਾਸਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਿਸਊਪਰਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਏਹ ਵਰਦੇਤੇਭਏ ਐ ਆਤਮਾਰਾਮਐਸੇ ਕੋਮਲਸੰਬੋਧਨ ਸੇ ਸੰਬੋਧਜ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹੁਤੂੰ ਸ੍ਵਛੰਦ ਮ੍ਰਿਤਜੂਹੂਆ। ਜਿਤਨਾਚਿਰਤੇਰੀ ਇਛਾ ਆਵੇ ਉਤਨਾਂਚਿਰਸਰੀਰਕੋਰਖ ਔਜਬਤੇਰੀਇਛਾਹੋਵੇ ਤਬ ਤਜਾਗਦੇ ਐਸੇਵਰਦਾਨ ਅ ਠਰਾਗਾਸਿੰਘਕੋ ਦੇਕੇਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨਕਮਲਸਰੀਖੇ ਖਿਰੇਮੁਖਵਾਰੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰਆਇ ਬਿਰਾਜਤੇਭਏ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਤਮਾਸਿੰਘ ਸਰਬਸੰਤਹੁ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਖਤਾ ਹੂਆ ਬਹੁਤਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇਮੈ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀ ਪਾਸ ਰਹਤਾਭਯਾ। ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਉਨੀ ੧੯੦੨ ਸੈ ਦੋ ਮੈ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀ ਏਕਵਾਰ ਆਵਤਾਭਯਾ। ਤਹਾਂਸੁਧਾ ਸਰ ਮੈ ਮਹਾਂਅਨੰਦ ਸੰਯੁਕੂ ਨਿਵਾਸਕੀਆ। ਏਕਦਿਨ ਕਜਾ ਦੇਖਤਾਹੈ ਜੋਗ੍ਰਹਸਬਆਸ਼੍ਰਮਮੈਇਸਿਥਤ ਏਕਨਿਹੰਗਕਾਏਕਹੀਲਰਕਾਥਾ ਔਬਡਾਸੁੰਦਰ ਸੋਦੇਵਯੋਗਸੇਕਿਸੀਬਿਮਾਰੀਕਰਕੇਮਰਜਾਤਾਭਯਾ। ਤਬ ਤਿਸ ਬਾਲਕਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਅਤਜੰਤਦੁਖੀਹੋਕੇ ਅਪਨੇਸਿਰਕੇਕੇਸਉਖਾੜੈ ਸਿਰਮੈ ਧੂਰਿਲੈਲੈਡਾਰੈ। ਹਾਪੂਤ ਹਾਪੂਤ ਕਹਕਹਕੇਪੁਕਾਰੈ ਰੋਵੈਪੀਟੈ। ਤਬਉਸੀਸਮੇਮੈ ਸ੍ਰੀਆਤਮਾਸਿੰਘਜੀਭੀ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਹੀ ਬਿਚਰਤੇਹੂਏ ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਤਹਾਂਆਇਨਿਕਸੇ। ਉਨਕੋਰੋਵਤੇ ਔਛਾਤੀਮੂੰਡ ਪੀਟਤੇ ਕੋ ਦੇਖਕੇਬਚਨਕਰਤੇਭਏ ਕੇਯੇਕਿਉਰੋਵਤੇਹੈਂ। ਤਬਕਿਸੀਨੇਕਹਜਾਜੀ ਇਨਕਾਏਕਹੀ ਪੁਤ੍ਰਥਾ ਸੋਕਾਲਵਸਹੋਗਯਾਹੈ ਇਸਸੇਰੋਵਤੇਪੀਟਤੇਹੈਂ। ਤਬਆਗੇਸਰਕਕੇਉਨਕੇਮਾਤਾ ਪਿਤਾਆਦਿਕੋਕੋ ਸਮਝਾਯਾਭੀ ਪਰੰਤੂ ਅਗਜਾਨੀ ਜੀਵੋਂਕੋ ਐਸੀਅਵਸਥਾਮੈ ਕਬਸੰਤੋਖ ਆਵਤਾਹੈ।ਤਬਤਿਸਬਾਲਕਕੇਮਾਤਾਪਿਤਾਅਤਿਅਧੀਰਹੋਕੇਅਤਜੰਤਵਿਰਲਾਪਕਰਤੇਹੂਏ ਅਤੀਦੀਨਹੋਕੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਕਹਤੇਭਏਕੇ ਸੰਤਜੀਆਪਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕਾ ਰੂਪਹੋਸਾਮਰਥਹੋਸੰਤ ਜਨਾਕਾਕੀਆਹੂਆਪਰਮੇਸ਼੍ਵਭੀਨਹੀਫੇਰਤੋਹੈਆਪਹੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਕਰਕੇਇਸਕੋਜੀਵਾਇ ਦੇਵਹੁ ਆਪਦਜਾਲੂਹੋ। ਐਸੀਉਨਕੀ ਦੀਨਬਾਣੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਆਤਮਾਰਾਮਜੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਅਛਾਇਸਕੀਜਗਹ ਹਮਅਬਜਾਤੇਹੈ। ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਆਪ ਚਾਦਰਤਾਣਕੇ ਪਸਰਜਾਤੇਭਏ ਤਬਤਾਤਕਾਲਹੀ ਵਹੁਲਰਕਾ ਜੀਵਉਠਤਾਭਯਾ। ਤਬ ਸਾਰੇਲੋਕ ਦੇਖਕੇਬਡੇਅਸਚਰਯਹੋਤੇਭਏ ਔਉਸਬਾਲਕਕੇ ਮਾਤਾਪਿਤਾਆਦਿਕ ਸਰਬ ਸਨਬੰਧੀ ਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇਹਰਖਕੋਭੀਪ੍ਰਾਪਤਹੂਏ ਔਵਿਸਮਯ ਹੋਕੇ ਸ਼ੋਕਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ। ਕਾਹੇਤੇ ਕੇਹਮਾਰੇਪੁਤ੍ਰਕੇ ਜੀਆਨੋਅਰਥ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਪਰਮਪਜਾਰੇ ਹਮਾਰਾ ਰੋਨੇਪੀਟਨੇਕਾਦੁਖ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ਪਰਮ ਦਜਾਲੂ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਹਮਾਰੇਬਾਲਕਕੋ ਹਮਾਰੇਦੁਖਕੀਨਿਬ੍ਰਿਤੀਅਰਥ ਜੀਵਾਇਕੇ ਅਪਨਾਸਰੀਰਤਿਆਗਜਾਤੇ ਭਏਹੈ। ਹਮਨੇਕਾਹੇਕੋ ਐਸੇ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾਸੇ ਅਰਜਕਰਣੀਬੀ। ਯੇਭੀ ਏਕ ਬਡਾਭਾਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਮਸੇ ਅਪ੍ਰਾਧਹੀ ਬਨਪਰਜੋਹੈ। ਇਸ ਬਿਚਾਰਸੇ ਤੇ ਸੋਕਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ। ਅਰ ਜੋ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਕੀ ਓਰ ਜੀਵਤਾਹੁਆ ਦੇਖਕੇ ਹਰਖ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ।ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਛਾਵੀਕੇਪ੍ਰਬਲਜ੍ਞਾਨਕੇ ਵਿਧਿਪੂਰਬਕ ਸ੍ਰੀਆਤਮਾਰਾਮਕੇਸਰੀਰਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਬਡੇਰਾਜਾਸੇ ਬਾਜਜੋਂਸੇ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਕਵਿਃ ॥ ਜੈਸੇਪਰਮਾਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸੰਤਸ੍ਰੀਆਤਮਾਸਿੰਘਜੀਭਏ ਹੈ ਐਸੇ੨ਪਰੋਪਕਾਰੀਸੰਤ ਅਤਿਦੁਰਲਭਹੈ ਸੰਸਾਰਮੈ। ਜਨਮਮਰਣਦੋਊਮੈਨਾਹੀ ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀਆਏ। ਮਨਤਨਅੰਤਰ ਪ੍ਰਭੂਆਹੀ ਹਰਿਗੁਨਗਾਵਤ ਪਰਉਪਕਾਰ ਨਿਤ ਤਿਸਰਸਨਾਕਾ ਮੋਛਕਿਛਨਾਹੀ। ਇਤਜ੍ਞਾਦੀਔਰਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਮੈ ਉਪਕਾਰਕੇ ਵਿਸ਼ਯਮੈ ਅਨੇਕਵਚਨਹੈਂ। ਮੇਰਾਮੁਖਏਕਹੈ ਔ ਬੁਧਿਭੀ ਅਤਿਅਲਪ ਹੈ। ਔਸੰਤਗੁਰੂ ਮਹਿਮਾਂਅਭਿਮਹਾਨ ਅਰਥਾਤਬਡ੍ਡੇਤੇ ਬਡੀਹੈ ਮੈ ਅਲਪ ਬੁਧਿਵਾਲਾ ਹੋਕੇ ਏਕਮੁਖਸੇ ਔਸੇਸੰਤ ਮਹਾਂਪੁਰਖੋਂਕੀ ਕੈਸੇ ਉਸਤਤਿਕਰੋਂ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੇਦਪੁਰਾਨਸਿਮ੍ਰਿਤਿਸਭੈ ਰੰਚਕ ਲਹੈ ਨ ਭੇਦ।
ਸੰਤਨਮਹਿਮਾਉੱਚਅਤਿ ਮੈਕਿਮਜਾਨੈ ਦੇਵ ॥ ੧ ॥
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਕ੍ਰਿਪਾਕਟਾਖਜੁਤੇ ਪੂਰਨ ਭਯੋਅਧਜ੍ਞਾਯ।
ਕਥਾ ਸੁਆਰਥੀ ਹੋਇਹੀ ਸੰਤਸੁਨੋਮਨਲਾਇ ॥ ੨ ॥ ਓਂਤਤਸਤ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੁ ਗੁਰੁ ਬਿਃ੪ਸਃ ਨਾਮ ੬ ਅਧਜ੍ਞਾਯ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਆਤਮਾਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ॥

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

੪ ਸਕੰਧ ੭ ਧਜ੍ਞਾਯ

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਤਚਿਤਆਨੰਦਰੂਪਗੁਰੁ ਅਵਿਨਾਸੀਅਘਨਾਸ। ਨਾਮਲੇਤ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾ ਅਨੁਭਹੋਤਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੧ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸਮਾਪਾਇ ਸੰਸਾਰ ਮੁਕਤ ਹੋਗਾ ਸਮਝਰਤਮੈ ਛੰਦਇਉਕਰਤਉਚਾਰਜਾਨਬਧਕੋਵਲਸਕੇ ॥ ੨ ॥ ਅਬ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥ ਸੂਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਜਥੇਦਾਰਧੰਨਾਸਿੰਘ ਔਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਯੇ ਦੋਨੋ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਲੇਆਵਤੇਥੇ ਮਦ੍ਰੇਸਮੈ ਖੇਮਕਰਣਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧਨਗਰਕੇਥੇ ਸੋਆਮਖਾਸਕੇਬਾਰਮੈ ਆਪ ਭੀ ਕਥਾਕਰਕੇ ਸਿਖੋਂਕੋ ਸੁਣਾਵਤੇਥੇ। ਔਅਪਨੇਆਪਕੋ ਬਡੇਗ੍ਯਾਨਵਾਨਪੰਡਿਤ ਮਾਨਤੇਥੇ ਯਾਤੇ ਪੰਡਿਤਮਾਨੀਥੇ। ਤਥਾਕਾਨੋਮੈਥੀੜੇਭੀਰਖਤੇਥੇ ਆਪਕੋ ਯੋਗਾਭ੍ਯਾਸੀਭੀਕਹਾਵਤੇ ਥੇ ਏਕਰਤਨਸਿੰਘ ਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧਖੇਮਕਰਣਕਾ ਬ੍ਰਹਮਜਿਗ੍ਯਾਸਾ ਵਾਲਾ ਫੇਰਾ ਜ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਫ਼ਾਨ ਬਡੇਸ਼ੌਕਸੇਘਰਕਾਤਜ਼ਾਗਕਰਕੇਮੁਲਤਾਨਮੈ ਆਵਤਾਭਯਾ। ਦੋਵਨੋਤਸੇ ਵਹੁਰਤਨ ਸਿੰਘ ਧਨਾਸਿੰਘ ਔਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਇਨਦੋਨੋਕੋਕਹੁੰਮਿਲਜਾਤਾਭਯਾ। ਕੈਸੇਹੈਵੇ ਦੋਨੋਂ ਮਾਨੋ ਸਾਖਜਾਤ ਦੈਭਕਾਅਵਤਾਰਹੈ ਉਨਦੋਨੋਨੇ ਰਤਨਸਿੰਘਕੋ ਅਪਨੇਵਚਨੋਂਕਰਕੇ ਭ੍ਰਮਾਇਕੇ ਅਪਨਾਹੀਸਿਖ ਬਨਾਇਲੀਆ। ਅਰ ਏਹਸਿਖਜਾ ਤਿਸਕੋਦਈ ਸੋਹੰਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਜਬ ਤੂੰ ਬਾਰਾਬਰਸ ਹਮਾਰੀਸੇਵਾਕਰੇਗਾ ਹਮਾਰੀਆਗਜ਼ਾ ਭੰਗ ਨ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਤੇਰਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਿਰਮਲਹੋਵੇਗਾ। ਤਿਸਤੈਪੀਛੇ ਤੇਰੇਕੋ ਤਤ੍ਵਗਜ਼ਾਨਕਾਉਪਦੇਸਕਰੈਂਗੇ। ਦੋਨੋਵਕਤਲੰਗਾਰ ਕੀਆਕਰ ਔਜੂਠੇ ਭਾਂਡੇਭੀ ਮਾਂਜਨਾਕਰ ਔਰਘੋੜਨਾਂਵਾਸਤੇ ਘਾਸਭੀ ਛਜਾਯਾਕਰ ਇਤਜਾਦਿਕ ਸੇਵਾਕਰਣੀ ਗੁਰਾਂਕੀ ਮਨਜ਼ੂਰਹਈ ਤਾਂਰਹੁ ਦ੍ਵਾਦਸਬਰਸ ਤੇ ਉਪਰੰਤ ਉਪਦੇਸਤਤ੍ਵਗਜ਼ਾਨਬਾਕਰੈਂਗੇ। ਜੇਤੁਝਕੋ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨਕੀ ਅਕਾਂਖਜਾਹੈ ਤੌ ਹਮਾਰੇਪਾਸ ਗੁਰੁਉਕੀ ਆਗਜ਼ਾਮਾਨਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਔਹਮਕੋਤੌਂ ਕੁਛੁਇਛਾਨਹੀਹੈ। ਸਾਂਤ ਸ੍ਵਭਾਵਵਾਲਾ ਭਾਈ ਰਤਨਸਿੰਘ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸਨੇ ਅਛਾ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੁ ਜੀ ਆਪਜੋਕੁਛ ਅਗਜ਼ਾਕਰੋਗੇ ਸੋਈਕਰੂੰਗਾ ਤਬਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਔਧਨਾਸਿੰਘਨੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਏਹਸਿਖਜ਼ਾਦਈ ਕੇਆਮਖਾਸਕੇਬਾਗਮੈ ਏਕਨਿਰਮਲੇਸੰਤ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧਦੇਰਹਤੇਹੈ ਉਨਕੇਪਾਸ ਤੈਨੇਕਬੀਭੀਨਾਜਾਨਾ ਹੋਗਾ। ਕਾਹੇਤੇਵਹੁਬਡੇਖੁਲਾਸੇਜੈਸੇ ਹੈ ਤੇਰੇਕੋਬਿਗਾੜਦੇਵੈਂਗੇ। ਤਬਰਤਨਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਅਛਾਜੀ ਨਹੀ ਜਾਉਂਗਾ। ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਕਈਬਰਸਉਨਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇਕਉ ਰਤਨਸਿੰਘਕੋਬਿਤੀਤ ਹੋਗਏ ਤਬ ਜਬ ਕਬੀ ਰਤਨਸਿੰਘ ਕੋਈਗਜ਼ਾਨਕੀਬਾਤ ਉਨਸੇਪੂਛੇਭੀ ਤਬਕਹਟ ਅਬੀਤੂੰ ਸੇਵਾਕਰਤਾ ਰਹੁ ਅਬੀਤੇਰਾਸੇਵਾਕਰਣੇਕਾਅਧਿਕਾਰਹੈ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨਕਾ ਅਬੀ ਤੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀ ਹੂਆਹੈ। ਔਇਧਰਸੰਭਹੁਕੀਓਰਸੇਤਿਸਕੋਖੋਟੇਸੰਸਕਾਰਪਾਇਛੋਡੇਇਧਰਉਸਕੋ ਆਵਨੇ ਹੀ ਨਦੇਵੈਂ। ਪ੍ਰਥਮਉਸਕੋ ਸੰਤਹੁਕੀ ਓਰ ਆਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਅਵਕਾਸਹੀਨਦੇਵੈਂ ਸੇਵਾਮੈ ਲਗਾਈਰਖੈ। ਜਬ ਰਤਨਸਿੰਘ ਕੋ ਕੋਈ ਉਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਆਇਕੇ ਜਾਗੇ ਤਬਏਕ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਖ਼ੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਉਨਸੇ ਚੋਰੀ ਹੀ ਚਲਾ ਆਯਾ ਉਸਕੇ ਮਨ ਮੈ ਤੋ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਬਹਤ ਹੀ ਰਹਤੀ ਥੀ। ਪਰੰਤੂ ਕਜਾ ਕਰੇ ਵਿਚਾਰਾ ਉਨਕੇਡਰਕਾਮਾਰਜ਼ਾ ਸੰਤਹੁਕਾਦਰਸਨਭੀਕਰਨੇ ਨਹੀਆਵ ਤਾਥਾ। ਆਗੇਗੁਰੁਖੁਦਸਿੰਘਜੀਆਪਨੇਡੇਰੇਕੀ ਬਾਰਾਂਦਰੀਕੇਊਪਰ ਟਹਲਤੇ ਫਿਰਤੇਥੇ ਤਬਰਤਨਸਿੰਘਨੇਨੀਚੇਖੜੋਤੇਹੀਨੇਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇਨਿਮਸਕਾਰਕੀਆ। ਤਬਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀ ਤਿਸਸੇਪੂਛਤੇਭਏ ਕਿਉਰੇਤੂੰ ਰਤਨਸਿੰਘਹੈਂ। ਕਹੁੰਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਧੰਨਾਸਿੰਘ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਤੋਤੂੰਨਹੀਰਹਿਤਾਹੈ। ਤਬਰਤਨਸਿੰਘਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਕਹਜ਼ਾ ਜੀ ਰਹਤਾਤੋਉਨਕੇ ਪਾਸਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈਂ। ਪੁਨਾਮੇਦ ਮੁਸਕਰਾਇਕੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇਵੋਤੋਦੋਨੇਬਡ਼ੇ ਗਯਾਨਪਾਪੀ ਹੈਂ ਉਨਾਨੇ ਤੋਰੇਕੋਤੋਉਪਦੇਸ ਨਹੀਕੀਆਹੂਆਹੈ ਤਬ ਰਤਨਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾਕੇਹਾਂਜੀ ਮੁਝਕੋ ਸੋਹੰਕਾਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਔਸੇਕਹਯਾਨੇ ਕੇਤੂੰਦ੍ਵਾਦਸਬਰਸ ਗੁਰੂਕੀ ਸੇਵਾਕਰ ਜਬ ਤੇਰਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧਹੋਵੇਗਾ ਤਬਤੁਝਕੋ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨ ਕਾਉਪਦੇਸਕਰੈਂਗੇ। ਸੋਅਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਬਾਰਾਬਰਸਪੂਰਣ ਹੋਗਏਹੈਂ ਅਬਵਾਅਬਹੋਵੇਗੇ ਮੁਝਕੋ ਇਸਬਾਤਕੀ ਗਯਾਤ ਨਹੀਂਹੈ ਜੋਕੁਛਮੁਝਪਰ ਆਗਯਾ ਕਰਤੇਹੈ ਸੋਈਮੈਕਰਤਾਹੌਂ। ਤਿਸਰਤਨਸਿੰਘਕੇਸਤਯ ੨ ਕਹਨੇਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ। ਅਰੇਵੋਤੋਬਡ਼ੇ ਗਯਾਨ ਕਮਾਈ ਹੈਂ ਬਡ਼ੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਪਾਪੀਹੈਂ ਤੂੰਉਨਕੇ ਢਾਹੇਕੈਸੇ ਚੜਗਯਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਚਨਕੀਆ ਬਾਰਾਂਦਰੀ ਕੇ ਉਪਰ ਖੜੇਤਯਾਨੇ ਕਿਉਰੇਤੁਝਕੋ ਉਨੋਨੇ ਸੋਹੰਕਾਅਰਥਕੀ ਬਤਾਯਾਹੈ ਕੋਨਹੀਬਤਾਯਾ। ਤਬ ਰਤਨਸਿੰਘਨੇ ਅਰਦਾਸਕੀਨੀ ਜਿ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਸੋਹੰਕਾ ਅਰਥਤੋ ਉਨੋਨੇ ਨਹੀਂਬਤਾਯਾਹੈ। ਔਰਵੋਏਹੀ ਕਹਤੇਹੈ ਜਬਮੈਉਪਦੇਸਕੇ ਲੀਯੇ ਪੂਛਤਾਹਉ ਤਬਨਿ-ਰਾਦਰਪੂਰਬਿਕ ਕਹਤੇਹੈਂ ਅਬੀਤੂੰਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂਭਯਾਹੈਂ। ਮੈਂਅਬਆਪਕੀ ਸਰਣਾਗਤਹੂੰ ਔਆਤਮ ਗਯਾਨਤੇਹੀਨ ਅਤਿ ਦੁਖੀਹੂੰ ਅਬਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਸੋਹੰਕਾ ਅਰਥ ਮੇਰੇਸੰਸਯ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀਕੇ ਅਰਥ ਕਹਜੈਜੀ। ਐਸੀ੨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਿਖਕੀ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮ ਕਾਰਣਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਮੰਦ੨ ਮੁਸਕਰਾਤੇਹੁਏ ਸੋਹੰਕਾ ਅਰਥ ਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤਿਸੁਨਾਤੇ ਭਏ ਸੋਹੰ ਸੋ ਸਬਦ ਪਰੋਖ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਜੋ ਅਹੰਸਬਦਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖ੍ਯਕਾ ਵਾਚੀਹੈ ਅਰਥ ਏਹਹੈ ਜੋ ਪਰੋਖ੍ਯ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੈ ਸੋਮੈਂ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖ੍ਹੂੰ ਹੋਸਿਖਏਹੀ ਇਸਕਾਅਰਥਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਸੋਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਮੈਂਹੂੰ ਜਾਹੁਏਹੀ ਅਭ੍ਯਾਸਕੀਆਕਰ। ਰਤਨਸਿੰਘਕਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਤੋ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਸੁਧਹੁਆ੨ਥਾ ਅਬਤੋਕੇਵਲ ਤਤ੍ਵਕੇ ਉਪਦੇਸਮਾਤ੍ਰਕੀ ਬਿਲੰਬਥੀ ਜੈਸੇ ਬਸ੍ਤ੍ਰ ਸਾਬਣਔਜਲ ਸੇਭੀ ਸਾਫਕਰਕੇ ਰਖਾਹੋਵੇ ਅਰਪਾਹੁਕੀਦੇ ਲੀਆਹੋਵੇ ਤਿਸਕੋਰੰਗ ਕੀ ਮਟੀਮੈ ਡੋਬਾਦੇਣੇ ਮਾਤ੍ਰਸੇਹੀ ਰੰਗ ਚੜਜਾਤੋਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਰਤਨਸਿੰਘਕੋਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਉਪਦੇਸਸੇ ਤਾਤਕਾਲ ਰੰਗਚੜਜਾਤੋ ਭਯੋ। ਜੈਸੇ ਸੋਮਕੇਲਖਮੈ ਬਾਣਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਨਿਰਯਤਨਹੀ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਜਾਤੋਹੈ। ਤਦਵਤ ਸੰਤਹੁਕੇ ਬਚਨਰੂਪੀਬਾਣ ਰਤਨਸਿੰਘ ਕੇ ਰਿਦੇਮੈ ਗਡਜਾਤੇਭਏ। ਤਬਸੰਤਰਤਨਸਿੰਘ ਕਿਤਨਾਕਾਲ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਕਾ ਵਿਚਾਰਕਰਕੇ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ ਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਤਿਸਕੋਅਪਨੇ ਸਰੀਰਕਾਭੀ ਕੁਛਗਯਾ-ਨ ਨਹੀਰਹਾ। ਅਪਨੇਸ੍ਵਰੂਪਮੈ ਮਗਨ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਮਹਾਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾ ਭਯਾ ਔਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣੋਂਕੇ ਸਮੀਪਹੀ ਸਾਂਤਚਿਤ ਹੋਕੇ ਰਹਜਾਤਾ ਭਯਾ ਫਿਰ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਔ ਧੰਨਾਸਿੰਘਕੇ ਪਾਸਨਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਜਬਰਤਨਸਿੰਘ ਆਠਯਾਮ ਪ੍ਰਯੰਤਨਗਯਾ ਤਬਉਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋਨੋਨੇ ਜਾਨਲੀਆ ਕੇਆਜਜੋ ਰਤਨਸਿੰਘ ਨਹੀਂਆਯਾਹੈ ਸੋਕਹੁੰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਉਸਨੇ ਜਾਇ ਕੀਏ ਹੋਵੈਂਗੇ। ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਬਡੇ ਸਵੇਰੇਹੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀਕੇ ਪਾਸਆਇ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਬੋਲਜ਼ਾ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਨੇਹਮਾਰਾ ਦਹਲ ਵਾਲਾ ਬਿਗਾੜਦੀਆਹੈ ਕਿਉਮਹਾਰਾਜਜੀ ਅਛਾਕੀਆਹੈ ਐਸਾਅਮੋਲਕ ਸੇਵਕ ਹਮਕੋ ਨਹੀਂ ਮਿਲਨਾ ਜਿਤਨੀਸੇਵਾ ਘੋੜਜਾਵਾਸ੍ਤੇ ਘਾਸ ਲਜ਼ਾਵਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਟਾਵਨਾ ਬਰਤਨ ਮਲਨੇ ਬਸਤ੍ਰਧੋਵਨੇ ਮੁਠੀਚਾਪੀਕਰਨੀ ਆਦਿਕ ਸੋਸਭ ਕਰਤਾਥਾ। ਜੋੜੇ ਝਾੜਨੇ ਆ ਦਿਕ ਔਰਭੀਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾ ਕਰਤਾਥਾ। ਔਰਹਮਸੇ ਤਨਖਾਹ ਕੁਛਭੀਨਹੀਂ ਲੇਤਾਥਾ ਖੁਸਕਰੋਟੀ ਖਾਤਾਥਾ ਤਥਾਕੋਈ ਫਟਿਆਜੀਰਣਹਮਾਰਾਉਤਾਰਾਪਹਰਕੇਕੁਜਰਾਨ ਕਰ ਲੇਤਾਥਾ। ਥੋੜਾ ਬੋਲਨਾ ਅਲਪਅਹਾਰ ਕਰਣਾ ਅਲਪਸਾ ਸੋਵਨਾ ਇੰਦ੍ਰਜਿਤ ਅਪ ਰਸਥਾਮਹਾਰਾਜਜੀ ਤਿਸਸੇਵਕਕੇਹਮਕਜ਼ਾਰ ਕੁਣਵਲਨਨਕਰੈ। ਔਰਕੋਈਐਸਾਕਾਮ ਹਮਾਰਾਬਿਗਾਰਤਾ ਤਬ ਉਸਕੋਉਸੀਵਖਤ ਗੋਲੀਮਾਰਕੇ ਮਾਰਦੇਤੇ। ਪਰੰਤੂ ਕਜ਼ਾਕਰੈਂ ਅਪਸੰਤਮਹਾਤਮਾਹੋ ਜੋਰਾਵਰਹੋ ਆਪਕੋਹਮਕੁਛਭੀ ਨਹੀਕਹਸਕਤੇਹੈਂ। ਐਸੇ ਬਚਨ ਜਬਸਮੁੰਦਸਿੰਘਨੇਕਹੇ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਉਨਕੋ ਚਿਜ਼ਾਨੇਲੀਏ ਐਸੇ ਫੁਰਮਾਯਾ ਕਿਉ ਰੋਹਮਨੇਤੋ ਕਸਾਯੋਂਕੋਹਾਥਸੇ ਚਾਉਛਡਾਈਹੈ ਇਸਮੇਂਹਮਨੇ ਕਜ਼ਾ ਬੁਰਾਕਾਮ ਕੀਆਹੈ। ਤੁਸੀਲਬਛਗਟੇ ਗਜ਼ਾਨਪਾਪੀ ਕਸਾਈ ਦੋਹਸਿਖ ਗਰੀਬਵਿਚਾਰਾਕਾਉ ਤੁਮਛਸਾਯੋਂ ਕੇ ਹਾਥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਜ਼ਰਜ਼ਾਯਹਜ਼ਾ ਤੁਮਕੋ ਦਯਾਨਆਈ। ਭਲਾ ਅਪਨੇ ਦੇਖਤੇ ਹੁਏ ਖਤ੍ਰੀਗਉਕੋ ਕਸਾਂਯੋਕੋਹਾਥ ਕੈਸੇਜਾਨੇਦੇਤੇਹੈ।ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਵਚਨੋਸੇ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘਕੋ ਅਛੀਤਰਹਸੇਝਾੜਦੀਆ ਪੁਨਾਸਮੁੰਦਸਿੰਘਕੋਰਤਨਸਿੰਘਬਹੁਤਹੀ ਭਰਮਾਇ ਰਹਜ ਪੰਤੂ ਰਤਨਸਿੰਘਤਿਸਕੇਸਾਥਨਗਯਾਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਰੋਜਆਇਕੇਸਮੁੰਦਸਿੰਘਧੰਨਾਸਿੰਘਰਤਨ ਸਿੰਘਕੋ ਕਹਤੇਰਹੈ।ਕਜ਼ਾਜੇਬਡੇਖੁਲਾਸੇਹੈਇਨਕੀਬਡੀਖੁਲੀਕ੍ਰਿਯਾਹੈ। ਯੇ ਤੇਰੇਕੋਭੀਭ੍ਰਸ਼੍ਟ ਕਰਡਾਰੈਗੇ ਯੇਗੁਲਾਬਦਾਸਜ਼ਾਕਾ ਸਾਰਾਮਤ ਰਖਤੇ ਹੈ। ਆ ਭੂੰ ਸਮਝਜਾ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਰਹਣਾ ਤੁਝਕੋਅਨਚਿਤਹੈ। ਔਰ ਤੇਰਾਜੇ ਤਨਖਾਹ ਲੈਣੇਪਰ ਮਨ ਹੈ ਤੋ ਤਨਖਾਹ ਭੀ ਲੈਲਜ਼ਾਕਰ ਪਰੰਤੂਤੂੰਹਮਾਰੇਪਾਸਚਲਕੇ ਪੂਰਬਰੀਤੀਸੇ ਅਪਨਾਸਭਵਿਵਹਾਰਕਰ। ਪੁਨਾ ਕਹੈ ਜੋਅਪਨੇਗੁਰੂਤੇ ਬੇਮੁਖਹੋਜਾਤੇਹੈ ਉਸਕੀਗਤਿਕਹੂੰਭੀਨਹੀਹੋਤੀਹੈ। ਤੂੰਹਮਾਰਾਸਿਖ ਹੈ ਹਮਸੇ ਤੈਨੇ ਮੰਤ੍ਰਉਪਦੇਸ ਲੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ਜੇ ਭਲਾ ਲੋਕ ਚੈ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਚਲਾ ਚਲ ਨਹੀ ਤੋ ਹਮ ਤੁਝਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਹਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਧਨਾਸਿੰਘ ਔ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਲੋਭ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਔ ਭੈ ਦਿਖਾਇ ਰਹਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਨੇਕ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਰਤਨਸਿੰਘਨੇ ਏਕਨਮਾਨੀ। ਜੋਖਾਸਮਹਲਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਵੇਪੁਨਾਕਿਸੀਕੇ ਕਹੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਹਾ'ਏਭਲਾ ਕਹੋਤੋਵਹੁਕੈਸੇਮਰਲਕੀਪ੍ਾਪਤੀਅਭਥਕਿਉ ਉਜਾੜਕੇ ਰਸਤੇ ਪੜਤਾ'ਹੈ। ਤੈਸੇਹੀਸੰਤ ਰਤਨਸਿੰਘ ਆਤਮਸਾਖਜ਼ਾਤਕਾ'ਰਕੋ ਪ੍ਾਪਤਹੂਏ ਪੀਛੈਅਬਕੈਸੇਪੁਨਾ'ਕਿਸੀ ਕੋਕਹੋਹੂਏਫਿਰਵੋਕਿਉਪ੍ਯਤਨਸੀਲਹੋਤੋਹੈ।ਤਥਾ'ਚਗੁਰੂਸਿਮ੍ਰਤੀ।ਬਿਨਗੁਰੂਕੈਹੁਕਸੈ ਜਿ ਗੁਰੂਸਿਖਾਂਪਾਸਹੁਕੰਮਕਰਾ'ਇਆਲੋੜੈ।ਤਿਸਗੁਰੂਸਿਖਫਿਰਨੇੜ ਨ ਆਵੈ ਤੈਸੇਪੁਨਾ ਰਤਨ ਸਿੰਘਫਿਰਧੰਨਾਸਿੰਘਕੇਸਮੀਪਨਜਾ'ਭਯਾ'ਇਭਜ਼ਾਦੀ।ਫਿਰਏਕਦਿਨਸ੍ਰੀਠਾ'ਕੂਜੀਕੇਆ'ਗੇ ਰਤਨਸਿੰਘਨੇਦੋਨੋਹਾ'ਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ। ਹੇਭਗਵਨਆ'ਪਨੇਮੇਰੇਉਪਰ ਬਡੀਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀਹੈ। ਜੋਅਨੰਤਅਨਾ'ਦੀਕਾ'ਲਕੇਸੰਸਾ'ਰਸਮੁਦ੍ਮੈ ਮਗਨਹੂਏਕੋਅਪਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ'ਕਟਾ'ਖਜ਼ ਪਾ'ਤਮਾ'ਤ੍ਰਸੇ ਨਿਕਾ'ਸਲੀਓਹੈ। ਇਸੀਹੇਤ੍ਰੁਸੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾ'ਬਚਨਹੈ ਕੋਸੰਤਅਨੰਤਹਅੰਤਰ ਨਾ'ਹੀ।ਸੰਤਭ੍ਰਖੀਤਨੁਇਤਜਾਦੀਹੇਪ੍ਰਭੋਮੈਨੇਭਲੀਪ੍ਰਕਾ'ਰਸੇਨਿਸਚੈ ਕਰਲੀਆ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾ'ਨ ਅਨੰਤਆ'ਤਮਾ'ਸੇਅਭਿੰਨਨਹੀਹੋਅਰਥਾ'ਤ ਸੋਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸਾਖਜ਼ਾਤਆ'ਪਹੀਹੋ ਹਮ'ਰੇਜੈਸੇ ਕੀਟੋਂਕੇ ਉਧਾ'ਰਕੇਅਰਥ ਆਪਨੇਲੀਲਾ'ਮਾ'ਤ੍ ਵਿਗ੍ਰਹਧਾ'ਰਾ'ਹੈ। ਅਬਮੇਰੀ ਏਕ ਪ੍ਾਰਥਨਾ'ਹੈ। ਜੋਧਨਾ'ਸਿੰਘ ਔਰਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਦਾ'ਵਾ ਰਖਤੇ ਹੈ ਔਪ੍ਤਿ ਦਿਨ ਮੁਝਕੋਅਕਾ'ਯਾਕਰਤੇਹੈਂ ਜੋਆ'ਪਆ'ਗਜ਼ਾ'ਦੇਵਹੁ ਤਬਕਹੁੰ ਅਨਜਤ੍ਰਜਾ'ਇਇਸਿਚਤ ਹੋਵੋਂ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਤਥਾ'ਸ੍ਤੁ ਔਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਔਸੇਆ'ਗਜ਼ਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਲੈਕੇ ਅਨਜਤ੍ ਰਤਨਸਿੰਘ ਚਲਾ ਜਾ'ਤਾ ਭਯਾ ॥ ੧ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਤਏਕ ਹਰਿਨਾ'ਮਦ੍ਢਿ ਜਲਤਰੰਗਕੇ ਭਾ'ਇ। ਕਥਨ ਮਾ'ਤ੍ ਕੇ ਭੇਦ ਬਿਨ ਰੰਚਕ ਅੰਤਰ ਨਾ'ਹਿ ॥ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਸੰਗਾ ॥ਏਕਬਡੇ ਪ੍ਸਿਧ ਸਚਿਦਾ'ਨੰਦਸਰਸ੍ਵਤੀਨਾ'ਮ ਕਰਕੇ ਉਜਾ'ਗਰਦੰਡੀਸੰਨਜ਼ਾ'ਸੀਹੂਏਹੈਂ।ਦ੍ਾਵਿੜਦੇਸ ਦਖਿਣਕਾ' ਸੰਤਾਂਕਾ' ਸਰੀਰ ਥਾ' ਬਾ'ਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾ'ਰੀਥੇ ਤਥਾ'ਧਥਾ'ਰਥਵਕਤਾ ਬਡੇਮਹਾ'ਪੁਰਖਮਹਾ'ਤਮਾਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ'ਥੇ ਔਸਰਸ੍ਵਤੀ ਵਾ'ਗਦੇਵਤਾ'ਕਾ'ਜਿਨਕੇਕੰਠਮੈਨਿ ਵਾ'ਸਥਾ'ਕਿਸੀਭਾ'ਖਾ'ਮੈਕਿਸੀਦੇਸਮੈ ਕਿਸੀਕਾ'ਲ ਮੈ ਕੋਈ ਮਾ'ਨੁਖਆ'ਕੇਸਾ'ਸ਼ਤ੍ਰੁਰਥਕਰਤੇਥੇ।ਤਿਸੀਦੇਸਭਾ'ਖਾ'ਮੈਤਿਸਕੇ ਉਤ੍ਰਦੇਤੇਥੇਔਵਾ'ਗਾ'ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਜਿਨਕੇ ਆ'ਗੇਹਰਵ੍ਕਤਹਾ'ਜਰਰਹਤੀਥੀਬਡੇਬਲੀਪੁਰੁਖਥੇਜਿਸ ਕਾ ਅਗ੍ਯਾ'ਨਰੂਪੀਰੋਗ ਦੂਰਕਰਾ'ਚਾਹਤੇਥੇ ਸੋਤਾ'ਤਕਾ'ਲ ਤਿਸਮਨੁਖਕਾਅਗ੍ਯਾ'ਨਦੂਰਕਰਕੇਸੁਖੀਕਰ ਡਾ'ਰਤੇ ਥੇ। ਜੈਸੇ ਅਪਨੇਆ'ਪਕੋਬ੍ਰਹਮਕਾ' ਹਸਤਾ'ਮਲਕਵਤ ਸਾ'ਖਜ਼ਾ'ਤਕਾ'ਰ ਥਾ' ਤੈਸੇ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਭੀ ਹਸਤਾ'ਮਲਕ ਵਤ ਆ'ਤਮਾ' ਕਾ' ਸਾ'ਖਾ'ਜ਼ਾ'ਤਕਾ'ਰ ਕਰਾ'ਇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਔ ਜਿਨ ਕੀ ਏਕ ਸੌ ਪੈਂਤੀਸ ਸਾ'ਲਕੀ ਆ'ਰਬਲਾ' ਥੀ ੧੯ ੧੩੫ ਉਨੀਸੈ ਪੈਤੀਸ ਮੈ ਸ੍ਵਾ'ਮੀ ਜੀ ਕਾ' ਸਰੀਰਅੱਸੂ ਸੁਦੀ੧੪ਆ'ਠਬਜੇ ਪਾਂਚਘੜੀਰਾ'ਤ੍ ਬੀਤੀਹੂਈ ਛੂਟਾ'ਹੈ। ਉਨਸ੍ਵਾ'ਮੀਜੀਕਾ' ਯੇਸ੍ਵਭਾ'ਵਥਾ' ਜੋਜਹਾਂਕਹੂੰਸੰਤਕੀ ਇਸਿਚਤੀਸੁਨੈ ਤਹਾਂਹੀਜਾ'ਇਕੇ ਦਰਸਨਪਰਸਨਕਰੈ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਂਚਸੈਕੋਸਪੈ ਹਜਾਰਕੋਸਪੈ ਦੋਹਜਾਰਕੋਸਪੈ ਸੰਤ ਇਸਿਥਤ ਹਵੈ ਤੋਤਹਾਂਭੀ ਜਾਇਕੇ ਦਰਸਨਪਰਸਨਕਰੈ। ਉਨਸ੍ਵਾਮੀਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਆਗੇਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾਸਨੇਲਿਖਾਹੈ॥ ਇਸਮੈਜੋ ਭੂਲਚੂਕਹੋਵੈਸੋ ਸਜਨੋਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ ਸੁਧਾਰਲੈਲੀ ਦਾਸਪਰਥਿਮਾਰਥਨੀ॥ ਜਬ ਕਬੀਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਸੰਤੋਕਾਪ੍ਰਸੰਗਚਲਪੜੈ ਤਬਸ੍ਵਾਮੀਜੀਨੇ ਬਚਨਕਰਣਾ ਕੋਹਜਾਰੋਂਸੰਤਹੁਕੇ ਤਥਾਸਿੱਧਹੁਕੋ ਔਹਜਾਰੋਂਪ੍ਰਾਣਯਾਮ ਵਿਦ੍ਯਾਕੇਸਾਧਨੇ ਵਾਰੇਯੋਗਜੋਂਕੇਤਥਾ ਸਿੱਧਯੋਗਜੋਂਕੇ ਔਰਗ੍ਯਾਨੀ ਯੋਗਜੋਂਕੇ ਤਤਵੇਤਨਕੋਹਮਨੇ ਦਰਸਨ ਕੀਏਹੈ॥ ਪਰੰਤੂਹਮਾਰੇਚਿਤਕੀ ਅਭੇਦਤਾ ਅਤ੍ਯੰਤ ਦੋ ਮਹਾਤਮਾਕੇ ਸਾਥਭਈਹੈ। ਏਕ ਬਾਬਾਬੁਧਸਿੰਘਜੀਕੇਸਾਥ ਔ ਏਕਸ੍ਰੀਠਾਕਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਾਥ ਇਨ ਦੋਨੋਕੇ ਸਾਥ ਅਤ੍ਯੰਤ ਪ੍ਰੀਤਿਹਮਾਰੀ ਹੋਤੀਭਈਹੈ। ਸੋ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਸਰਸ੍ਵਤੀਜੀ ਬਿਚਰਤੇ ਬਿਚਰਤੇ ਪਸਚਮਦੇਸਮੈ ਜਾਤੇਭਏ। ਮਦ੍ਦੇਸਮੈ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈਂ ਆਵਤੇਭਏਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾਕਰਕੇ ਸੰਮਤ੧੮੬੫ਪੌਦ੍ਹਾਗਾਕੇ ਤੀਰੇ੨ਬਿਚਰਤੇਹੁਏਅਕਾਲਗੜ ਰਾਮਨਗਰ ਮੈਆਵਤੇਭਏ। ਸ੍ਰੀਸ੍ਵਾਮਜੀਵ'ਚ ਤਹਾਂ ਚੰਦ੍ਰਭਾਗਾਕੇ ਤੀਰੇਚਲੀਓਟਮੈ ਤਥਾ ਰਾਮਨਗਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀ ਏਕਵੈਸਨਵਬੈਰਾਗੀ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਅਲਮਸਤਸਿੱਧਪੁਰਖ ਯੋਗੀਰਾ-ਜ ਸੋਮਹਾਤਮਾਰਹਤੇਥੇ ਜਬਵਹੁਨਦੀਕੇ ਇਸਨਾਨਅਰਥ ਚੰਦ੍ਰਭਾਗਾਕੇ ਤਟ ਪਰਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ ਸੰਤਾਂਕੇਪ੍ਰੇਮੀਭਗਤ ਆਗੋਤਜਾਰ ਰਹੈ। ਰਾਮਨਗਰ ਵਾਲੇਚਲੀਓਟਕੇਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤੋਂਸੋਚੋਰੀ ਨਾਵਿਕਾਮੈਬੈਠਾਇਕੇ ਰਾਮਨਗਰ ਕੋਲੋਆਵੈ। ਔ ਰਾਮਨਗਰਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤੋਂਸੋਚੋਰੀ ਅਕਾਲਗੜਕੇ ਲੋਕਪ੍ਰੇਮੀਉਨਕੋ ਕੰਧੇਪਰਉਠਾਇਕੇਲੈਜਾਵੈ। ਔਇਨ ਸੋਚੋਰੀ ਚਲੀਓਟਕੇਲੋਕ ਪਰੇਮੀਨਾਵਕਾਮੈ ਬੈਠਕੇਸਮੈਕਹੈਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਦੇਖੋਤੋਸਹੀ ਭੀਤਓਸੇਯੋਨਾਵਕਾ ਕੈਸੀਸੁੰਦਰਹੈ ਬਡਾਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਨਾਵਕਾਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇਸੰਤਹੁਕੋ ਚੁਰਾ-ਇਕੇ ਲੈਜਾਵੈ ਇਮੀਲੀਤੀਸੇਬੀਚਕੇ ਨਗਰੋਂਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀਕੋ ਦੂਸਰੇਗ੍ਰਾਮੋਵਾ-ਲੇ ਅਵਕਾਸਪਾਇਕੇ ਜਬਚਾਹੇ ਤਬ ਚੁਰਾਇਕੇਲੈਜਾਵੈਂ। ਅਰਵਹੁ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮ ਜੀ ਕਿਸੀਕੋਕੁਛਨਕਹੈ ਜੋ ਹਮਕੋਕਹਾਂਲੇਚਲੋਹੋ। ਅਪਨਾਅਸਥਾਨ ਔਬਿਰਾਨਅਸ੍ਥਾਨ ਜਿਨਕੋਸਮਥਾ ਸਤ੍ ਮਿਤ੍ਰਔਅਪਨਾਬਿਰਾਨਾਜਿਨਕੇਸਮੀਪਤੁਲਹੈਂ।ਭੇਦਦ੍ਰਿਸਟੀਉਠ ਗਾ-ਈ ਹੈ॥ ਆਤਮ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸਰਬਤ੍ਰਸਿੱਧਹੈ। ਆਤਮਮਸਤੀਮੈ ਸਦਾ ਮਸਤਰਹੇ। ਜਬ ਗੰਗਾਰਾਮਜੀਕੋ ਦੂਸਰੇਅਸਥਾਨਮੈ ਕੋਊਲੇਜਾਵੇ ਤਬਉਨਕੋ ਯੋਗਜ੍ਞਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾਥਾ ਕੋਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰਕੋ ਕਹੂੰਅਨਜਤ੍ ਲੇਚਲੇਹੈ। ਸਦਾ ਅਪਨੇਆਪਮੈ ਮਸਤਰਹੈ ਜੈਸੇਕੋਊ ਬਡੇਊਚੇ ਮੇਲਕੀਮਦਰਾ ਪਾਨਕਰਕੇ ਉਨਮਤ ਰਹਤਾਹੈ ਤੈਸੇ ਉਨਮਤਰ ਹੈ। ਔਸਦਾ ਘੂਰਮਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਤਿਨਕੀ ਰਹਤੀਥੀ। ਜਬਉਨਕੋ ਕੋਈਦੂਸਰੇ ਨਗਰਮੈ ਲੈਜਾਤੇ ਥੇ ਪ੍ਰੇਮੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੋਕ। ਤਬ ਸੀਤਾ'ਮਜੀਕੋ ਦੂਸਰਾ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਤੀਤਨਹੀ ਹੋਤਾਥਾ ਓਹੀ ਅਪਨਾਹੀ ਅਸਥਾਨਤਿਨਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾਥਾ। ਜੋ ਹਮ ਅਪਨੇਹੀਅਸਥਾਨ ਮੈ ਇਸਿਥਤਿ ਹੈ। ਔਰ ਲਾਭਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਸ਼੍ਟ ਅਨਿਸ਼੍ਟ ਸੁਖਦੁਖਸੀਤਉਸਨ ਛੁਧਾਪਿਪਾਸਾ ਆਦਿਕੋ ਮੇਂ ਜੋਸਮਦ੍ਰਤਤੇਹੈ। ਉਨਕੋ ਹਰਖਵਿਖਾਦ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕਾਨਹੀਥਾ। ਸਦਾ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੇਂ ਮਗਨ ਰਹਤੇਥੇ। ਤਥਾਚ ਵਿਚਾਰਮਾਲਾ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਓਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਮਿਤ੍ਰ ਰਿਪ ਸੁਖਦੁਖ ਊਚ ਅਰ ਨੀਚ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਤ੍ਰਿਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਰਲ ਕੰਚਨ ਕਾਚਨ ਬੀਚ॥ ੧ ਸਮਦਰਸੀ ਸੀਤਲ ਹ੍ਰਿਦਯ ਗਤ ਉਦ੍ਵੇਗ ਉਦਾਰ। ਸੁਖਮ ਚਿਤ ਸੁਮਿਤ੍ਰਸਰਾ ਚਿਦ ਬਪੁਨਿਰ ਅਹੰਕਾਰ॥ ੨॥ ਐਸੀਗ੍ਯਾਨਵਾਨੋਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਓਸਭਤਿ ਪਦ ਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਕਾਚਪਦ ਇਨਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਵਿਖੇ ਜਿਸਮਹਾਂਤਮਾਕੀ ਸਮਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਹੈ ਔ ਚਿਤਜਿਨਕਾ ਅਤ੍ਰੰਤਸੁਖਮਹੈ। ਅਰਥਾਤਉਨਮਹਾਂਤਮਾਕਾਚਿਤ ਚੈਤੰਨਰੂਪਹੋਰਹਜਾਹੈ। ਕਾਹੇਤੇਉਨਮਹਾਂਤਮਾਕਾਚਿਤ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰਸੇਰਹਿਤਹੈ। ਕਿਸੀਕੇਸਾਥ ਜਿਨਕਾ ਵਿਰੋਧਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੁਸਾਰੇਜਗਤਕੇ ਪਰਮਮਿਤ੍ਰਹੈਂ ਸਾਰਾਜਗਤ ਜਿਨਕਾਆਤਮਾਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬਜਗਤਕੇ ਪਰਮਹਿਤੂਹੈਂ ਸੋਸਅਰਥ ਸਪਸ਼੍ਟ ਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬਡੀ ਚਢੀਹੂਈ ਅਵਸਥਾਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀਸੀਤਾ'ਰਾਮਜੀ ਮਹਾਪੁਰੁਖਥੇ॥ ਸ੍ਰੀਸ੍ਵਾਮੀ ਉਵਾਚ ॥ ਹਮਬਡੀਦੂਰਸੇ ਉਨਕੀ ਸੋਭਸੁਨਕੇ ਉਨਕੇਦਰਸਨ ਕਰਨੇਅਰਥਗਏਜਬਆਇਕੇਦਰਸਨਕੀਆਤਬ ਪਰਸਪਰਦਰਸਨਅਰਕੈਮਿਲਕੇਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਸੀਤਾ'ਰਾਮਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਕਤ ਵਿਧੀਸੇ ਪੂਜਨ ਕੀਆ ਔ ਚਰਨ ਧੋਇਕੇ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਲੀਆ ਸਿਰਪਰਸਰੀਰਪਰ ਧਾਰਣ ਕੀਆ ਔ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਆਜਹਮਾਰੇ ਧਨਭਾਗ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਜੈਸੇ ਸਤਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਈਹਾਂ ਆਗਮਨ ਹੁਆਹੈ। ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਅਪਨਾ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਆਪਨੇ ਆਜ ਹਮੇਕੇ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਆਹੈ। ਜੈਸੇ ਗੁਰੁਜੀਕਾ ਵਾਕਜ ਹੈ। ਸਾਧੁ ਕੈ ਸੰਗ ਨਹੀਕੁਛਘਾਲ। ਦਰਸਨਭੇਟਤਹੋਤਨਿਹਾਲ॥ ਤਬਾਚਸਾਸ਼ਤ੍ਰੰ ॥ ਹਰਤਜਘੰ ਸੰਪ੍ਰਤਿਹੇਤੁ ਰੇਖਤਃਸੁਖਸਜ ਕ੍ਰਿਤੰਪੁਰਬਾਚਰਿਤੈ ਸ਼ੁਭੈਃ। ਸਰੀਰਭਾਜਾਂਭੁਵਦੀਯ ਦਰਸ਼ਨੰ ਵਿਨਕ੍ਰਿਤਿਕਾਲਤ੍ਰਿਤਯੇਪਿਯੋਗਜਤਾਂ॥ ਟੀਃ ਸਾਧੁਇਤਿਃ॥ ਜਬਸੰਤਮਹਾਤਮਾਤਤ ਵੇਤਾਪੁਰੁਖਨਕਾ ਸਤਸੰਗਪ੍ਰਾਪਤ ਜਿਸਜੀਵਕੋਹੋਤਾਹੈ। ਸੰਤਾਂਕੇਸੰਗਸੇ ਉਤ੍ਕਾਲ ਪੁਨਾ ਇਸਜੀਵਕੋ ਬ੍ਰਹਮਪ੍ਰਾਪਤੀਕੇਅਰਥ ਕੁਛਭੀਯਤਨਕਰਨੇਨਹੀਪੜਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਸ਼੍ਟ ਸਿੱਧੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨਮਾਤ੍ਰਸੇ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ਪੁਨਾਸਾਧਨੋਕੀਕਜਾਅਵਸ਼ ਨਕਰਤਾਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਦਰਸਨੇਤਿ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨਮਾਤ੍ਰਸੇਹੀ ਮੁਕਤਿਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਨਿਹਾਲਪਦ ਈਂਹਾਂਮੁਕਤਿਕਾਵਾਚਕਹੈ। ਅਥਵਾ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਜਿਗਜਾਸੁ ਆਤਮ ਦਰਸਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦ੍ਵਾਰਾਨਿਹਾਲਨਾਮ ਪਰਮਆਨੰਦਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੋਹੈ ਪੁਨਾਆਤਮਲਾਭਅਰਥ ਘਾਲ ਨਾਮ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਨੇਨਹੀਪੜਤੋਹੈ। ਅਥਵਾਆਤਮਦਰਸਨਤੇਅਨੰਤਰ ਘਾਲਪਦਕਾਵਾਚਜ ਵੈਰਾਗਜ ਵਿਵੇਕਾਦਿ ਸਾਧਨੋ ਕੀ ਕੁਛਕਾਂਖਜਾ ਨਹੀਂਹੈ ॥ ਅਥ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ਲੋਕ ਕਾ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇਸ੍ਵਾਮਿਨ ਅਬਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲਮੇ ਸ੍ਵਸਨਮੁਖ ਜੋ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨਹੈ ਸੋ ਪੁਰਬਪਾਪੋਂਕੋਹਰਤੋਹੈ ਨਸ੍ਟਕਰਤੋਹੈ। ਇਸੀਹੇਤੁਸੇ ਨਾਮਪਾਪਹਰਣ ਰੂਪ ਕਾਰਣਸੇਹੀ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਭਾਵੀਸੁਖੋਂਕਾਕਾਰਣਹੈ ਔਰ ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਪੁਰਬ ਜਨਮ ਅਨੇਕੋਮੈ ਜੋ ਉਤਮਪੁਨਜ ਕਰਮਕੀਏਹੁਏਥੇ ਉਨਕਾਪਰਿਪਾਕਫਲ ਅਬਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਭਯਾਹੈ। ਸਰੀਰਭ੍ਰਾਜਾਮਿਤਿ ਸਰੀਰਧਾਰੀਜੀਵੋਂਕੋ ਆਪਜੈਸੇਮਹਾਤਮਾਕਾ ਦਰਸਨ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋਂ ਕੀ ਯੋਗ੍ਯਤਾ ਬਨਾਇਦੇਤੋਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪੁਨਜਕਾਰੀ ਸੂਚਨਕਰਾਇਦੇਤੋਹੈ। ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਪ ਜੈਸਾਮਤੀਰਥਹੋ ਹਮਕੋਕ੍ਰਿਤਾਰਥਕਰਨੇਅਰਥਆਏਹੋ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਪਰਸਪਰ ਵਚਨਬਿਲਾਸਕਰਤੇਭਏ। ਤਦਨੰਤਰਪ੍ਰਾਦਤਜਾਰ ਕਰਾਇਕੇਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੋ ਬਡ਼ੇਪ੍ਰੇਮਸੇਛਕਾਵਤੇਭਏ। ਤਦਨੰਤਰਸੁਖਪੁਰਬਕਸੈਨਕਰਤੇ ਭਏ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਸਾਰੀਰਾਤ੍ਰ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਪਰਸਪਰਕਰਤੇਰਹੇ। ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਵਰਤਤੇਹੁਏ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਕਤੁਤ ਦਿਨੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀ ਰੀਗਾਰਾਮ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤੇ ਭਏ। ਸ੍ਰੀ ਰੀਗਾਰਾਮ ਜੀ ਗੁਰੁਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੀਬਾਣੀਹੀ ਬਹੁਤ ਸੁਣਤੇਥੇ ਔ ਸਮੇਸਮੇ ਪਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਵਚਨੋਕਾ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਦੇਤੇਥੇ। ਤਬਏਕਦਿਨ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਨੇ ਪੂਛਾ ਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਗੁਰੂ ਨਾਨਕੀਜੀਕੇ ਵਚਨੋਕਾ ਵੈਸ੍ਰੂਹੋਕੇ ਬਹੁਤਪ੍ਰਮਾਣਦੇਤੇਹੋ ਔਸੁਣਤੇਭੀਗ੍ਰੰਥਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਬਡ਼ੇਪ੍ਰੇਮਸੇਹੋ। ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕਾਪ੍ਰਮਾਣ ਕਿਉਂਨਹੀਦੇਤੇ ਇਸਮੇਕਾਰਣ ਕ੍ਯਾ ਹੈ। ਇਸਕਾਉਤ੍ਰ ॥ਸ੍ਰੀਰੀਗਾਰਾਮਉਵਾਚ ॥ ਹੇਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਗੁਰੁਨਾਨਕਜੀਕੀ ਬਾਣੀ ਬੇਦਮਈ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬੇਦਰੂਪਾਹੈ ਚਾਰੋਂਬੇਦੋਂਕਾਸਿੱਧਾਂਤਹੈ ਔਪਖਪਾਤਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਔਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕੇਵਲ ਉਸਤਤੀ ਰੂਪਾਹੈ ਹਮਕੋ ਅਤ੍ਯੰਤ ਪ੍ਰੇਯਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੁਸੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਨ ਦੇਤੇ ਹੈ।ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪਨੇ ਕੁਛ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਬਡਾ ਅਭ੍ਯਾਸਕੀਆ ਹੈ। ਜੋ ਐਸੀ ਆਪਕੇ ਉਪਸ੍ਥਿਤਿਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇਮੁਨੇ ਆਪ ਸੰਤ ਮਹਾਪੁਰੁਖਹੋ ਆਪਕੋ ਹਮ ਸਤ੍ਯ ੨ ਕਹਤੇਹੈਂ ਜਬਹਮਪ੍ਰਥਮਕਾਲਮੇ ਏਕਾਏਕੀ ਬਿਚਰਤੇਥੇ ਤਬਭਿਖ੍ਯਾ ਮਾਂਗਕੇ ਆਟਾ ਲ੍ਯਾਇ ਕੇ ਅੰਗਾਖੜੀ ਲਗਾਇਕੇ ਅਲਪਸਾ ਅਹਾਰ ਕਰਤੇਥੇ। ਔ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰਮੈ ਕਹੂੰਕੋਈ ਸੰਤਮਹਾਤ੍ਮਾਹੋਵੇ ਤਬਉਨਕੇਦਰਸਨ ਅਰਥ ਜਾਤੇਥੇ ਨਹੀਤੋ ਭਿਖ੍ਯਾਮਾਂਗਕੇ ਜੰਗਲ ਮੇ ਚਲੇਜਾਤੇਥੇ ਜਲਕੇ ਤੀਰੇ ਖ੍ਰਿਛੋਂਕੀ ਛਾਯਾਹੋਵੇ ਤਹ ਆਠਯਾਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਿਰਬਾਹਕਰਕੇ ਅਗਲੇਦਿਨ ਔਰ ਬਨਤੇ ਬਨਾਂਤਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈ ਚਲੇਜ਼ਾਤੇਥੇ। ਔਰੇਕਾਭਜ਼ਾਸ ਕਰਤੇਰਹਤੇਥੇ ਉਨ੍ਹੋਦਿਨੋਮੈ ਯੋਗੀਰਾਜ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੈ ਭੀ ਹਮਸਾਥ ਰਹੇਥੇ। ਸੋ ਹਮ ਇਸਰੀਤੀ ਸਰਬਦੇਸਹੁਮੈ ਅਟਨ ਕਰਤੇਹੂਏ ਏਕਗ੍ਰਾਮਮੈ ਭਿਖਜ਼ਾਅਰਥਗਏ। ਤਬਉਸਗ੍ਰਾਮਕੇਲੋਕੋਂਕੋਪੂਛਜ਼ਾ ਕਿ ਈਹਾਂ ਕੋਈ ਸੰਤਭੀਹੈ। ਤਬ ਉਨਲੋਕੋਂਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕਿ ਏਕਸਿਖਹੈਂਥੀ ਈਹਾਰਹਤਾਹੈ ਪਰੰਤੂ ਉਸਕੀ ਅੰਥੀਜੋਂ ਵਾਲੀਚਾਲ ਕੋਈਨਹੀਹੈ। ਵਹੁਪੂਰਾਪੂਰਾ ਸੰਤਹੀ ਹੈ। ਜਾਂਦਰਸਨ ਕਰਜੇ। ਹੇਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਜਹਾਂਵਹੁਸਿਖਰਹਤਾਥਾ ਤਹਾਂਹਮਜ਼ਾਤੇਭਏ। ਧਰਮਸਾਲਮੈਜ਼ਾਇਕੇ ਦਰਸਨਕੀਆ ਤਬਕਜ਼ਾਦੇਖਜ਼ਾਕੇਵਹੁਸਿਖਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜ਼ੀਕਾਪਾਠਬੈਠਾਕਰਤਾਹੈਤਬਹਮ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜ਼ੀਕੇਆਗੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇਬੈਠਜ਼ਾਤੇਭਏ ਔਰੁਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜ਼ੀਕਾਪਾਠ ਸੁਣਤੇ ਰਹੇ। ਆਗੇ ਹਮਨੇ ਕਬੀਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜ਼ੀਕਾਪਾਠ ਸੁਣਜ਼ਾਨਹੀਥਾ ਉਸਸਮੇ ਹਮਕੋ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਜ਼ੀਕਾਪਾਠ ਬਹੁਤਪਜ਼ਾਰਾਲਾਗਤਾਭਯਾ। ਹਮਾਰੇਰੋਮਾਂਚ ਖੜੇਹੋਜ਼ਾਤੇਭਏ ਯੇਔਅੰਗੋਂ ਮੈ ਪੁਲਕਾਵਲੀ ਆਇਜ਼ਾਤੀਭਈ ਹਮਕੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਜ਼ੀਕੇਵਚਨ ਅਤਜ਼ੈਤਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਹਸਜ਼ ਯੁਕਤ ਵੇਦਰੂਪ ਪ੍ਰਤੀਤਹੂਏ ਔ ਆਨੰਦਭਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਜਲ ਆਵਤਾ ਭਯਾ। ਹਮਾਰਾਚਿਤਤਿਸਸਿਖਕਾ ਪਾਠਸੁਣਕੇਅਤਿਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤਾਭਯਾ। ਮਧਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰੰਤਤਿਸਸਿਖ ਕਾ ਪਾਠਸੁਣਤੇਰਹੇ। ਅਰ ਵਹੁਸਿਖਭੀ ਬਡਾਨਿਸਕਾਮਥਾ ਔਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਰਹਜ਼ਾ ਬੀਚ ਵ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਤਿਸਸਿਖਕੀਬਾਣੀ ਗਦਗਦ ਹੋਜ਼ਾਵੈ ਜਿਉ ੨ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪਾਠਕਰੇ ਤਿਉ ੨ ਹਮਾਰੇਭੀ ਔਉਸਕੇਭੀ ਸ੍ਵਾਵਣਕੀ ਫੁਹਾਰਕੇਸਮਾਨ ਦੋਨੋਂਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਜਲਚਲਜ਼ਾਜਾਵੈ। ਮਧਜ਼ਾਨਸੇਉਪਰੰਤ ਤਿਸਨੇਭੋਗਪਾਯਾ ਨਮਸਕਾਰਕੀਆ ਤਦਨੰਤਰ ਹਮਭੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਚਲਨੇ ਲਾਗੇ ਔ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇ ਸੰਕਲਪ ਫੁਰਿਯਾ ਕੇ ਜੇ ਇਸ ਸਿਖਕਾ ਵਿਵਹਾਰ ਸੁਧਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈਦਿਨ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਾਣੀ ਸ੍ਵਣ ਕੀਜਜ਼ੇ। ਇਤਨਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤੇਹੂਏ ਚਲਨੇਲਾਗੇ ਨਮਸਕਾਰਕੀਆ। ਤਬਉਸੀਸਮੇਤਿਸਸਿਖ ਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤਜੀ ਅਬ ਆਪਕਹਾਂਜ਼ਾਤੇਹੈ ਆਪਬੈਠੀਏ ਪ੍ਰਸਾਦਤਜ਼ਾਰ ਕਰਤੇਹੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖਾਇਕੇ ਆਪਈਹਾਂਹੀ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕੀਜੀਏ। ਤਬ ਹਮਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਔਰਕਹੀਅਬਪ੍ਰਸਾਦ ਜ਼ਾਇਕੇ ਖਾਇਲੇਵੈਹੈਂ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਸਿਖਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪ ਮੁਝਕੋ ਪੁਜਾਰੀ ਜ਼ਾਨਕੇ ਉਪਰਾਮ ਮਤਹੋਵੋ ਮੈਤੋ ਪੁਜਾਕੀ ਏਕ ਕੌਡੀਭੀਨਹੀ ਸਪਰਸ ਕਰਤਾਹੂੰ। ਯੇਦੇਖੋ ਏਕਘੜੀਆ ਗੁਰੁਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਜ਼ਾਤਛੋਡੀਹੈ ਜੋਕੌਡੀਪੈਸਾ ਆਵਤਾਹੈ ਸੋ ਖੰਡੀਕੇਸਾਥ ਇਸਮੈਂਡਾਰਦੇਤਾਹੂੰ। ਔ ਜੋਕੋਈ ਲੋੜਵਾਲਾ ਆਵਤਾਹੈ ਅਥਵਾ ਤੇਲਆਦਿਕ ਕੁਛ ਮੰਗਾਵਣਾ ਹੋਤਾਹੈ ਤਬ ਉਸਕੋ ਕਹ ਤਾਹੂੰ ਕੇਜਿਤਨਾਕ ਤੁਝਕੋ ਪੈਸੇਕੌਡੀਲੋੜਹੈ ਉਤਨਾਇਸਗਗਰੀਆ ਮੈਸੇਨਿਕਾਸਲੈ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔਰ ਮੈਤੋ ਨਗਰਮੈਸੇ ਭਿਖਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਲਜ਼ਾਵਤਾਹੂੰ ਆਪਕੀਭਿਖਜ਼ਾਕਾ ਅੰਨਖਾਤਾਹੂੰ ਸੋ ਜੋਕੋਈ ਸੰਤਮਹਾਂਤਮਾਆਇਜਾਤਾਹੈ ਤਬ ਉਸਕੋਭੀਭਿਖਜ਼ਾਕਾ ਅੰਨਛਕਾਵਤਾਹੂੰ। ਦਸ ਦਿਨ ਅਥਵਾ ਪੰਦ੍ਰਾਂਦਿਨ ਪੀਛੇ ਜਬ ਅਗਲਾ ਅੰਨ ਮੁਕ ਜਾਤਾਹੈ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸਭ ਚੀਜਕੀ ਭਿਖਜ਼ਾ ਮੈਮਾਂਗਲਜ਼ਾਵਤਾਹੂੰ ਔਸੇਮੇਰਾ ਵਿਦਹਾਰਹੈ ਆਗੇ ਜੈਸੇ ਆਪ ਆਗਜ਼ਾ ਕਰੋ ਤੈਸੇਕਰੂੰ। ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਹਮ ਤਿਸ ਸਿਖਕਾ ਐਸਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਆਚਰਣ ਦੇਖ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੁਏ। ਤਬ ਉਸਸਿਖਨੇ ਬਨਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰੁਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕੋ ਵਿਧੀਪੂਰਬਕ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਭੋਗਲਗਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਹਮਕੋਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਭੋਜਨ ਕਰਾਕੇ ਪੀਛੇਔਰ ਜਿਤਨੇ ਔਰ ਦੋ ਚਾਰ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਆਏਥਾਏ ਉਨਕੋ ਭੀ ਅੰਨ ਦੇਕੇ ਆਪਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਖਾਇਕੇ ਸੁੰਦਰ ਏਕਾਂਤ ਅਸਥਲਮੈ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇ ਊਪਰ ਹਮਾਰਾਆਸਨ ਕਰਾਇਦੇਤਾਭਯਾ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਵਾਰੀਕਾਤ੍ ਬ੍ਰਹਮਚਰਚਾ ਪਰਸਪਰ ਹੋਤੀਰਹੀ। ਪੁਨਾ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਜੀਕਾ ਪਾਠਸੁਣਨੇ ਅਰਥ ਤੀਨਚਾਰ ਬਰਸ ਤਿਸਸਿਖਕੇ ਪਾਸ ਟਿਕੇਰਹੇ ਉਸ ਸਿਖਕੀ ਬਡੀ ਮਧੁਰਬਾਣੀ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸ੍ਵਾਨੀਹੁਈ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਦੋਪਹਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਮਤਿਸਸੇ ਗੁਰੁਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕਾਪਾਠ ਸੁਣਤੇ ਰਹੇਥੇ ਇਸ ਹੇਤੁਸੇ ਹਮਾਰੇਕੋ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕੀ ਬਾਣੀ ਬਹੁਤਹੀ ਉਪਸਿਚਤ ਹੈ ਆਠ ਪਹਰ ਪੀਛੇ ਵਹੁ ਸੰਤ ਮਧੁਕਰੀ ਬਨਾਇ ਲੇਵੈ ਮਿਲਕੇ ਹਮਦੋਨੋ ਪਾਇਲੇਵੈਂ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਬਡੇਆਨੰਦਪੂਰਬਕ ਸਤਸੰਗਹੋਤਾਰਹਜ਼ਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਸਬਦੋਂ ਕੇ ਅਰਥਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਾਰਹੇ ਕਬੀ ਵਸਿਸ੍ਠਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਤਾਰਹੇ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਮੈ ਯੋਗਸੰਬੰਧੀ ਸਬਦੋਂਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗਚਲਜ਼ਾ ਥਾ। ਉਧਰ ਵਸਿਸ੍ਠ ਮੈਭੀ ਯੋਗਕਾਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਇ ਗਯਾ। ਤਬ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀਸੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੀਆ। ਹੇਭਗਵਨ ਹਮਸੁਨਾਹੈ ਕੇਆਪਯੋਗਮਾਰਗ ਕੋਭੀ ਗਾਜ਼ਤਾਹੋ। ਜੇਆਪਜਾਨਤੇਹੋ ਤਬ ਪੰਚਾਂਗ ਯੋਗ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਵੋ। ਇਸਪੰਚਾਂਗਯੋਗਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸੁਨਨੇਕੀ ਹਮਾਰੀ ਬਡੀਉਤ੍ਕਣ੍ਠਾ ਇਛਾਹੈ। ਆਪ ਸੰਤਮਹਾਂਤਮਾ ਸਤਜਵਾਦੀਹੋ। ਸੰਤਸਦਾਹੀ ਸਤਜਵਾਦੀਹੋਤੇਹੈ ਔ ਸਰਲ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੋਤੇਹੈ ਤਿਸਸੈਭੀ ਆਪ ਜੈਸੇ ਸਤ ਪੁਰੁਖ ਸਤਜਵਾਦੀ ਤੋਂ ਅਵਸਜਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਕਜ਼ਾ ਕਹਨੋ ਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀਕੇ ਵਚਨੋਕੋ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਹਮਜਿਤਨਾਕ ਯੋਗਕਾਮਾਰਗ ਜਾਨਤੇਹੈਂ ਉਤਨਾਤੋਆਪਕੇ ਨੈਵੇਦਨ ਕਰ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀਸ੍ਵਾਂਮੀਵਾਚ ॥ ਸੋਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀ ਜਿਤਨੀਕ ਆਪਯੋਗਕੀ ਵਿਧੀਜਾਨਤੇ ਥੇ ਸੋਸਾਰੀਹਮਕੋ ਸੁਣਾਇਕੇ ਪੁਨਾਬਚਨਕਰਤੇਭਏ। ਕੇਹੇਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਹਮਕੋਤੋਇਤਨੀ ਹੀ ਯੋਗਕੀਵਿਧੀਆਵਤੀਹੈ ਜਿਤਨੀਕ ਆਪਕੇਆਗੇ ਨੈਵੇਦਨ ਕਰੀਹੈ। ਔਰਜੋਅਧਿਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯੋਗਕੇਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆਪਕੋ ਜਿਗ੍ਯਾਸਾਹੈ ਪੂਰਨ ਯੋਗ ਵਿਧੀਕੋ ਜਾਨਨੇਕੀ ਇਛਾਹੈ ਤਬ ਆਪ ਕੁਰੀ ਨਗਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਯੋਗਮਤਕੇ ਆਚਾਰਯ ਸ੍ਰੀਮਤਭਾਗਸਿੰਘਜੀਹੈ ਉਨਸੇ ਪੂਛਲੇਵਹੁ। ਹਮਾਰੇ ਔਰਉਨਕੇ ਜਾਨਨੇਮੇ ਇਤਨੀਕ ਨਯੂਨਤਾ ਔਅਧਿਕਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਏਕ ਖਾਤਾ ਦਾਣਜ਼ਾਂਕਾ ਭਰਜਾਹੁਆਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਤੋ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਹੈ। ਪੁਨ ਉਸ ਬਡੇ ਭਰੇਹੁਏ ਖਾਤੇਮੈਸੇ ਕੋਈ ਏਕ ਦਾਣਜ਼ਾਂ ਕੀ ਮੁਠੀ ਭਰਕੇ ਨਿਕਾਸਲੇਵੇ ਇਤਨਾਕ ਯੋਗਕਾਪ੍ਰਕਾਰ ਹਮਜਾਨਤੇਹੈਂ ਜਿਤਨਾਕਆਪਕੋ ਸੁਣਾਯਾਹੈ। ਸੋਖਾਤੇਮੈਸੇਕੋਈਏਕਮੁਠੀ ਭਰਕੇ ਦਾਣਯੋਂਕੀ ਨਿਕਾਸਲੇਵੇ ਤਬ ਵਹੁਖਾਤਾ ਘਟਨਹੀਜਾਤੋਹੈ। ਅਰ ਜੋਕੋਈ ਏਕ ਮੁਠੀ ਭਰਕੈ ਦਾਣਯੋਂਕੀ ਔਰ ਉਸਮੈਡਾਰਦੇ ਤਬਵਹੁਖਾਤਾ ਉਛਲਨਹੀਪਰਤੋਹੈ ਅਰ-ਬਾਤ ਬਢਨਹੀ ਜਾਤੋਹੈ ਅਧਿਕਨਯੂਨਤਾਸੇਰਹਤ ਜਿਉਕਾਤਿਉਰਹਤੋਹੈ। ਪ੍ਸ਼੍ਨ ਹੇਭਗ-ਵਨ ਵਹੁਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੌਨਹੈਂ ਕੈਸੇਸੰਤਹੈਂ ਅਰ ਵਹੁ ਕੁਰੀਨਗਰ ਕਿਸਓਰ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਵਹੁ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਪੂਰਣਸੰਤਹੈਂ ਔਯੋਗੀਰਾਜਹੈਂ ਔ ਪਰਮ ਸੌਹ੍ਰਿਦ ਹੈਂ। ਸਰਬਸਕ੍ਤੀ ਸੰਪੰਨਹੈ ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਪਰਮਗੰਭੀਰਹੈਂ ਦੁਖ ਆਪਦਾਮੈ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਵਤ ਅਚਲਹੈਂ ਯੋਗਵਿਦਜ਼ਾਕੇ ਔ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦਜ਼ਾਕੇ ਪੂਰਣ ਆਚਰਯ ਹੈ। ਔ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਜ਼ਹੈਂ। ਸਰਬਸਕਤੀਸੰਪੰਨਵਿਦਿਤਵੇਦਹੈਂ। ਸੰਸਾਰਸਾਗਰਸੇਪਾਰਉਤਾਰਵੇ ਕੋ ਪੋਤਹੈਂ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਪੁਰਖਹੈ। ਨਿਰਬੰਧਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਗ੍ਯਾਨਕ੍ਰਿਤ ਸੰਸਾਰਰੂਪ ਬੰਧਨਤੇ ਛੁਟੇਹੁਏਹੈ ਪਰਮਪਾਵਨ ਜਿਨਕਾ ਦਰਸਨਹੈ। ਸੋ ਸ੍ਰੀਭਾਗ ਹਰਿਜੀ ਆਪਕੋ ਪੂਰਣ ਯੋਗਵਿਧੀਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰਉਪਦੇਸਕਰੈਂਗੇ ਵਹੁਮਹਾਪੁਰਖ ਬਡੀ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਹਮਏਕਰਸਨਾਸੇ ਉਨਕੀਉਸਤਭੀ ਕਰਨਹੀਸਕਤੇਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ਉਨਕੇਗੁਣ ਅਸੰਖ੍ਯਾਤ ਔਅਨੰਤ ਹੈਂ। ਔਰ ਜੋ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰਸੇ ਸੰਸਾਰਸੇਛੁਟੇਹੁਏ ਪੁਰਖੋਂਕੀ ਸੋਭਤ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਪੁਰਖੋਂਕਾ ਸਤਸੰਗਕਰਨਾਹੋਵੇ ਤਬਮੁਲਤਾਨਮੈਚਲੇਜਾਵਹੁ ਤਹ ਸੰਤਸ੍ਰੀ ਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਤਸੰਗਕਰੋ ਜਿਨਕੇਸਮੀਪਜਗਤਕਾ ਅਤਜੰਤਭਾਵਹੀ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਹੋ ਰਹਜੋਹੈ ਕਹੂੰ ਸੰਸਾਰ ਸਤਾਕੀ ਰੰਧਭੀ ਜਿਨਕੇ ਨਿਕਟ ਨਹੀ ਦੇਖਨੇਮੈ ਆਵਤੀਹੈ। ਹਰਵਕਤ ਅਪਨੇਆਤਮਾਨੰਦਮੈ ਮਗਨਰਹਤੇਹੈ। ਆਤਮਾਨੰਦਕੇ ਏਕ ਵਹੁ ਪੂਰਣ ਸਮੁਦ੍ਰਹੈ। ਅਨੇਕਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗ੍ਯਾਸੁਜਨੋਕੋ ਜਿਨੋਨੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਗਰਤਸੇ ਉਧਾਰਕੀਆਹੈ ਜਿਸ ੨ ਭਾਵਨਾਕਰਕੇ ਜਿਸ ੨ ਜੀਵਨੇ ਉਨਕਾਦਰਸਨਭੀ ਕੀਆਹੈ ਤਬਸ੍ਵਭਾਵਿਕਹੀ ਤਿਨਕੇਦਰਸਨਮਾਤ੍ਰਸੇ ਉਨਕੀਭਾਵਨਾ ਪੂਰਣਹੋਤੀਭਈਹੈ। ਸੋਸੰਤ ਸਾਂਤਆਤਮਾ ਪਰਮਾਨੰਦ ਮੂਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਲਤਾਨ ਮੈ ਆਮਖਾਸਕੇ ਬਾਗ ਮੈ ਰਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਪ੍ਸ਼੍ਨ ॥ ਕੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਕੋ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀ ਨੇ ਜੋਛੁਟੇਹੁਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਰਖਬਤਾਯਾਹੈ। ਸੋਕਹਜਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਪੁਰਖਨਹੀਹੈ। ਐਸੀ ਕਿਸੀਕੀ ਸੰਕਾਪਰ ਕਹਤੇਹੈਂ। ਹੈਤੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪੁਰਖ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕਾ ਆਚਾਰਯਮਤਹੈ ਔਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਅਵਧੂਤ ਮਤਹੈ ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਉਨਕੋ ਛੁਟੇਹੁਏ ਪੁਰਖ ਕਰਕੇ ਕਹਜੇ ਹੈ। ਸੰਕਾਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰਕੇ ਅਬ ਪ੍ਰਸੰਙਕਬਾਤਕਹਤੇਹੈਂ।ਇਸਰੀਤੀ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਉਚੀਅਵਸਥਾਵਾਲੇ ਪੁਰਖਹੈਂ ਖਡੀ ਉਚੀ ਨਿਗਾਹਵਾਲੇਲੋਕਹੈਂ ਅਨੇਕੋਂਹੀ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ ਪਾਮਰ ਕੁਤਸਿਤ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲੇ ਉੱਨਕਾਸਤਸੰਗਕਰਕੇ ਤਰਜਾਤੇਹੈਂ।ਐਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀਕੇ ਵਚਨਸੁਣਕਬਡੇਹਰਖ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਫਿਰਭੀ ਉਨਕੇਪਾਸ ਕਿਤਨਾਕਕਾਲਰਹੇ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀ ਕੇ ਪਾਸਸੇ ਹਮਬਿਦਾਹੋਕੇ ਪੁਨ ਬਿਚਰਤੇ ੨ ਧੀਰੇ ੨ ਮੁਲਤਾਨਮੈ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਹਮ ਆਮਖਾਸਕੇਬਾਗਮੈਪਹੁਚੇ ਜਹਾਂਬਾਰਾਂਦਰੀਮੈ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਇਸਥਿਤ ਥੇ। ਹਮਕੋ ਦੂਰਸੇਦੇਖਕੇ ਪ੍ਰੇਮਕਸੇ ਉਠਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸਨਮੁਖ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਬਦਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਤਿ ਹਿਤ ਔ ਉਤਸਾਹਸੇ। ਆਓ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਆਈਏ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਨ ਬੀਤਗਾਏਹੈਂ ਆਪਕੀਬਾਟ ਦੇਖਤਜਾਂਕੇ ਬਡੀਦੇਰਭਈਹੈ ਆਪਕੋਉਡੀਕਤਜਾਂਕੇ। ਆਜ ਅਬ ਆਪਕੇਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੀ ਅਭਿਲਾਖਾ ਪੂਰਣ ਭਈਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਉਨੋਨੇਭੀ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਹਮਨੇਭੀ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀ ਭੁਜਾਪਸਾਰਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਕੰਠ ਮਿਲਤੇਭਏ। ਪੁਨਾਅਪਨੇ ਪ੍ਰੰਕਪਰ ਹਮਕੋ ਬੈਠਾਇ ਲੇਤੇਭਏਬਡਾਸੁੰਦਰ ਸੀਤਲ ਮੰ ਗਲਰੂਪ ਨਿਰਮਲਜਲ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ਅਪਨੇਹਾਥੋਂਸੇ ਹਮਾਰੇਚਰਣ ਧੋਇਕੇ ਚਰਣਾ- ਮ੍ਰਿਤ ਸੀਸਪਰ ਧਾਰਣ ਕਰਤੇਭਏ ਪਾਨਕਰਤੇਭਏ। ਸਾਵਣਸਜੀਕੇ ਮਟਭਰਵਾਇਕੇ ਰਖੇਹੁਏ ਤੁਰੰਤਹੀ ਹਮਾਰੇਬਸਤ੍ ਪ੍ਰਖਜਾਲਨ ਕਰਵਾਦੀਏ। ਔਤੁਰਤ ਨਾਊਸੇਕਹਕੇ ਹ ਮਾਰੇਸੀਸਕਾ ਖਜੋਰਕਰਮ ਕਰਾਕੇ ਅਪਨੇਹਾਥੋਂਸੇ ਮਰਦਨ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਤੇਭਏ। ਹਮਾਰਾਮਾਰਗਕਾ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਸਾਰਾਏਕ ਛਿਨਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਦੂਰ ਕਰ ਦੀਆ। ਜੈਸੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਹਮਾਰੀਸੇਵਾ ਕਰੀਹੈ ਹਮਨੇਦੋਮਾਸ ਉਨਕੇਪਾਸ ਰਹਕੇਦੇਖਾਹੈ ਕੇਤੈਸੇਹੀ ਸਭਕੀਸੰਤੋਂਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇਥੇ। ਔਰਜੋ ਹਮਾਰੀਚਾਦਰ ਆ- ਦਿਕ ਪੁਰਾਣੇਬਸਤ੍ ਉਤਾਰਲੀਏ ਔ ਨਵੀਨ ਪਹਰਾਏਲੀਏ। ਆਏਗਏ ਸਰਬਸੰਤਹੁ ਕੀਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਸੇਵਾਕਰਤੇਥੇ ਪੁਨਾ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਯਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿਛਕਕੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਜਬਆਪੋਆਪਨੇ ਪ੍ਰੰਕਪਰ ਬੈਠਗਾਏ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾ ਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀ ਨੇ ਹਮਾਰੀਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਆਪਤੋਬਹੁਤ ਅਛੀਤਰਹਸੇਹੋ ਸੁਖਪੂਰ- ਬਿਕਆਏਹੋ। ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਆਜਹਮਾਰੇਬਡੇ ਪੂਰਣਭਾਗ ਉਦੈਭਏਹੈ ਆਪਕਾਦਰਸਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਮਕੌ ਭਜ'ਹੈ ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਇਸਦੇਸਕੇਭੀ ਧਨਭ'ਗਹੈ ਆਪਜੈਸੇ ਪਰਮਪਵਿਤ੍ਰ ਆਤ-
ਮ'ਕਾ ਇਸਦੇਸਮੈ ਆ'ਵਨਹੁਆ ਹੈ ਨਹੀਤੋ ਆਪ ਦਾਖਿਣਾਭ੍ਰ ਦੰਡੀਸ੍ਵਾਮੀ ਇਸ ਪਰਮ
ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਮਲੇਛਦੇਸਕੀ ਓਰਮੁਖਭੀ ਨਹੀਕਰਤੇ ਆ'ਵਨੋਤੋ ਦੂਰਰਹੋ ਦੰਡੀਸ੍ਵਾਮੀ ਕੁਰੁ
ਖੇਤ੍ਰਦੇਸਕੌ ਉਲੰਘਕੇ ਇਸਮਲੇਛ ਦੇਸਮੈ ਆ'ਵਨੇਕਾ ਸ੍ਵਪਨਮੈਭੀ ਸੰਕਲ੍ਪ ਨਹੀਕਰਤੇ
ਭੇ। ਸੋਬਡ'ਾ ਆ'ਸਚਰਯਹੈ ਆ'ਪਕਾ' ਇਸਦੇਸਮੈ ਆ'ਵਨਹੁਆਹੈਂ। ਇਸਮੈ ਏਹੀਨਮਿਤ
ਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤ'ਹੈ ਜੋਅਨੰਤਜੀਵਨੁਕੇਪੁਨਜਹੀਆ'ਪਕੇਚਿਤ੍ਤ ਕੌ ਆਕ੍ਰਖਣ ਕਰਕੈ ਲੈਆ'ਏ
ਹੈਂ ਹੈਤੋਯੇ ਦੇਸ ਬਡ'ਾ ਅਪ'ਵਨ ਪਰੰਤੁ ਆ'ਪ ਜੈਸੇ ਮਹ'ਾਤਮ'ਾਕੇ ਚਰਣ ਪੜਨੇਸੇ ਅਬ
ਪਰਮਪਾ'ਵਨਹੋਤੋਭਯੋਹੈ। ਔਹਮ'ਾਰ'ਾਕ੍ਰੀਇਸਦੇਸਮੈ ਰਹਣ'ਾ'ਨ ਸਫਲਹੁਆ'ਹੈ ਜੋਆ'ਪ
ਕ'ਾਈਂਹ'ਾਂਆ'ਵਨ'ਾ ਹਮ'ਾਰੇਨਮਿਤਸੇ ਭਯ'ਾਹੈ। ਬਡੀ ਮਧੁਰ ਬ'ਾਣੀਸੇ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ।
ਪੁਨ'ਾਹਮਨੇਭੀ ਬਚਨਕਹੇ ਕੇ ਮਹ'ਾਰ'ਾਜ ਜੀ ਜਿਸ ਦੇਸਮੈ ਆ'ਪ ਜੈਸੇ ਸਭਪੁਰਖ ਰਹਤੇ
ਹੋਵੈਸੋਦੇਸ ਸਦ'ਾਹੀ ਪਵਿਤ੍ਰਹੈ ਯ'ਾਤ੍ਰ'ਾਕਰਨੇਕੇ ਯੋਗਹੈ। ਸ'ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਐਸੇ ਕਹਯੋਹੈ। ਯਤ੍
ਖਿਜਣੰਸਿਚਤ'ਾ ਸੰਤ'ਾਸ੍ਤੁ ਤੀਰਥ'ਾਨਿ ਸੰਤਿਹਿ । ਕੋਪਿਤ੍ਰ ਮ੍ਰਿਤੋਪ'ਾਪੀ ਸੋਯ'ਾਤਿਪਰ-
ਮਾਂਗਤਿੰ ॥ ਟੀਃ ॥ ਜਿਸਅਸ੍ਥ'ਾਨਮੇਏਕਖਿਣਮ'ਾਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤ'ਾ ਸੰਤ ਮਹ'ਾਪੁਰਖ ਸ੍ਵ'ਾ-
ਭਿਕਤੀ ਖੜੇਜ'ਾਵੇ ਅਥਵ'ਾ ਬੈਠਜ'ਾਵੈ ਕਿਸੀ ਨਿਮਿਤਕਰਕੇ। ਤਬਉਸ ਅਸਥ'ਾਨ ਵਿਖੇ
ਸ੍ਰੀਗੰਗ'ਾਆ'ਦਿਕ ਸ'ਾਰੇਹੀਤੀਰਥ ਆ'ਇਨਿਵ'ਾਸ ਕਰਤੇਹੈਂ ਇਸਮੈ ਕੁਛਭੀ ਸੰਦੇਹਨਹੀ
ਹੈ। ਜੈਸੇਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਜੀਕ'ਾ ਵਚਨਹੈ। ਜਨਕੇ ਚਰਨ ਤੀਰਥ ਕੋਟਿਗੰਗ'ਾ। ਅਰਥ'ਾਤ ਸ੍ਰੀ
ਗੰਗ'ਾਦਿਕੋਟਿਤੀਰਥ ਤਹ'ਾਂ'ਾਇਨਿਵ'ਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜਹ'ਾਂਜਿਸਦੇਸ ਅਥਵ'ਾ ਅਸਥ'ਾਨਮੈ
ਆ'ਪਜੈਸੇ ਬੀਤਰ'ਾਗ ਸੰਤਜਨ ਨਿਵ'ਾਸ ਏਕ ਛਿਨਮ'ਾਤ੍ਰ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਏਕ ਛਿਨਭਰ
ਕ'ਾ ਮਹ'ਾਤਮ ਇਤਨ'ਾ ਸ'ਾਸਤ੍ਰਨੇ ਵਰਣਨ ਕੀਆ ਹੈ ਪੁਨ'ਾ ਕਜ'ਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਜੋ ਆ'ਪ
ਸਰੀਖੇ ਮਹ'ਾਤਮ'ਾ ਜਹ'ਾ ਬਹੁਤਕ'ਾਲ ਨਿਵ'ਾਸ ਕਰੈ ਸੋ ਅਸਥ'ਾਨ ਤੀਰਥ ਰੂਪਹੈ।
ਅਰਥ'ਾਤ ਵਹੁ ਅਸਥ'ਾਨ ਪਰਮ ਤੀਰਥ ਰੂਪ ਹੈ ਇਤਜ'ਾਦਿਕ ਅਨੇਕਸੋ ਹ੍ਰਿਦਤ'ਾਕੇ
ਅਚਨ ਬਿਲ'ਾਸ ਪਰਸਪਰ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਔਜੋਨਸੇ ਪ੍ਰ'ਾਣੀ ਤੀਰਥ ਕੀ ਭੂਮੀ ਪਰ
ਅਥਵ'ਾ ਤੀਰਥਕੇ ਜਲ ਮੈ ਮਰਤੇਹੈਂ ਤੇਪ੍ਰ'ਾਣੀ ਸ੍ਵਰਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗ'ਾਮਨ ਕਰਤੇ ਹੈ।
ਔਰ ਜਹ'ਾਂ ਸੰਤ'ਾਂਕੇ ਬਿਸ੍ਰਿਜਤੀ ਅਸਥ'ਾਨ ਜੋਨਸੇਪ੍ਰ'ਾਣੀ ਦੇਹਕੋ ਤਜ'ਾਰਤੇ ਹੈ ਤੇਵਹੁ ਪ੍ਰ'ਾ-
ਣੀ ਪਰਮਗਤੀਕੋ ਪ੍ਰ'ਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ਜਿਸ ਅਸਥ'ਾਨਮੈ ਜ'ਾਇਕੇ ਪੁਨ'ਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ
ਮਹ'ਾਕ੍ਲੇਸ਼ਕੋ ਨਹੀਪ੍ਰ'ਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ। ਅਰਥ'ਾਤ ਪਰਮਸੁਖਕੋ ਪ੍ਰ'ਾਪਤਹੋਤੇਹੈ। ਸੋਹੇਮਹ'ਾਤ-
ਮਨ ਇਸਸ'ਾਸਤ੍ਰੋਕਤ ਰੀਤੀਸੇ ਆ'ਪਕੇ ਨਿਵ'ਾਸਰੂਪਹੇਤੁਸੇ ਯੇਦੇਸਪਵਿਤ੍ਰ ਅਬ ਹੋਗ'ਯੋ
ਹੈ। ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਇਸਦੇਸਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰਜ'ਾਨਕੈ ਹਮਭੀ ਤੁਮ'ਾਰੇਦਰਸਨ ਅਰਥ ਇਸਦੇਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਕੇ ਆਏਹੈਂ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੁਸ੍ਰੂਚਾਰ ਪੂਰਬਕ ਤਹਾਂ ਆਮਖਾਸ ਕੇ ਬਾਰਾਮੈ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸਹਮ ਦੋਤੀਨਕਮਾਸ ਰਹਤੇਭਏ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਉਪਨਿਖਦਕੀ ਕਥਾ ਅਬਦ ਵਾਸਿਸ੍ਰ ਅਸ੍ਰੂਦਕ੍ਰਕੀ ਕਥਾ ਸੰਤਾਂਕੋਹਮ ਸ੍ਰਵਣਕਰਾਤੇ ਰਹਿਤੇ ਥੇ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕਬ ਖਿਲਨਾਕ ਕਾਲਵਿਤੀਤਹੁਆ ਤਬ ਏਕਦਿਨ ਮੁਲਤਾਨਕਾ ਸੁਬਾ ਸਾਵਣਮਲ ਸੰਤਾਂਕੇਦਰਸਨ ਕਰਣਅਰਥ ਆਜਾਤਾਭਯਾ। ਕੈਸਾਵਹੁ ਸਾਵਣਮਲ ਮੁਲਤਾਨਕਾ ਸੁਬਾ ਬਾਜੋਬਡ਼ਾ ਤੇਸਸ੍ਰੀ ਔਧਰਮਾਤਮਾਬਾ ਔਨਜ਼ਾਯਕਾਰੀ ਐਸਾਬਾਜੋਕਹੂੰ ਉਜਾੜਮੈਭੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਕੋਈਲੂਟਲੇਲਾਰੀ ਵਹੁਚੋਰਕੋ ਸਾਵਣਮਲਕੀ ਦੁਹਾਈਦੇਦੇਵੇ ਤਬਚੋਰ ਉਸਕੋ ਮਾਲਕੋ ਲੂਟਨ ਤੇ ਹਟ ਜਾਤੇਥੇ। ਪੁਨਾ ਬਦਰੱਕਾ ਬਨਕੇ ਉਸ ਮਾਲ ਵਾਲੇਕੇ ਸਾਥ ਹੋਕੇ ਉਸਕੋ ਘਰ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਔਰ ਜਿਸਕੇ ਭਯਸੇ ਦੁਸ੍ਰ ਲੋਕ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤੇ ਥੇ। ਔਸਜਨ ਸੁਹਿਦ ਜਿਸ ਕੇ ਰਾਜ ਮੈ ਸੁਖੀ ਵਸਤੇ ਥੇ ਔਰ ਕਜਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਆਪਣੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਾ ਏਕ ਚਾਰ ਗੰਨਜ਼ਾ ਪੀਛੇ ਹਾਥ ਕਟਾਇ ਦਿਤਾ ਥਾ। ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥ ਸਾਵਣਮਲਨੇ ਕੈਸੇਦੋਚਾਰਗੰਨਜ਼ਾਂਪੀਛੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰਕਾ ਹਾਥ ਕਟਾਇ ਦੀਆਥਾ। ਬਡ਼ਾਅਸਚਰਯਹੈ। ਐਸਾਨਜ਼ਾਯਕਾਰੀ ਹਮਨੇਆਜਪ੍ਰਯੰਤਕੋਹੀਭੀਨਹੀਸੁਨਾਹੈ ਜੋਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਕੋ ਮਰਵਾਇਦੇਵੇ ਅਥਵਾ ਹਾਥਪਾਵਕਟਵਾਇਦੇਵੇ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਇਸ ਮੈ ਕਜ਼ਾਅਸਚਰਯਹੈ ਬਡੇ ੨ ਰਾਜਾ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਨਜ਼ਾਯਕਾਰੀ ਪੂਰਬਹੋਤੇਭਏਹੈ ਜਿਨੋਨੇ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰੋ ਅਨਜ਼ਯਕਾਰੀਆਂਕੋ ਮਰਵਾਇਦੀਆ ਹੈ ਦੇਸ ਨਿਕਾਲਾ ਦੇਦੀਆ ਹੈ। ਅਛੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਜਾਨਨੇ ਨਜ਼ਾਯਕਾਰੀ ਸਤ੍ਰਓਂਕੋਭੀ ਜਿਨੋਨੇ ਸੁਖੀਦੇਸ ਮੈਵਸਾਯਾਹੈ। ਸਾਵਣਮਲਨੇ ਸਾਰਾਹੀਦੇਸਬਹੁਤਹੀ ਸੁਖੀ ਵਸਾਯਾ॥ ਅਬਪ੍ਰਸੰਗਕਬਾਤ ਸੁਨੋ॥ ਸਾਵਣਮਲ ਕੇਬੇਟੇਚਾਰਹੋਤੇਭਏਹੈ ਇਨਚਾਰੋਮੈਸੇ ਜੋਬਡਾਤਿਸਕਾਪੁਤ੍ਰਥਾ ਸੋ ਏਕਦਿਨ ਬਾਹਰ ਸੈਲ ਕਰਣੇਅਰਥ ਗਯਾਥਾ ਆਵਤੀਵਾਰ ਜਲਪਾਨਅਰਥ ਏਕਜਿਮੀਦਾਰਕੇ ਕੂਪਕੇਉਪਰ ਆਇਇਸਤਰਭਯਾ। ਅਪਨੇਘੋੜੇਸੇਉਤਰਕੇ ਖੇਤ੍ਰਕੇ ਤੀਰੇ ੨ ਬਿਚਰਤੇਹੁਏਨੇਏਕਖੇਤ੍ ਮੈਸੇ ਪਾਂਚਚਾਰਗੰਨੇ ਅਪਨੇਹਾਥਸੇ ਤੋੜਲੀਏ। ਤਬਤਿਸਜਿਮੀਦਾਰਨੇ ਦੌਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜ਼ਕਰੀ ਸਾਵਨਮਲਕੇਆਗੇ। ਭਤੀਕਚੈਰੀਮੈ। ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਹਮਜਿਮੀਨਕਾਮਾਮਲ ਸ਼ਰਕਾਰੀਬਰਾਬਰ ਭਰਤੇਰਹਤੇਹੈਂ ਕਬੀਹਮਨੇ ਸਰਕਾਰੀਮਾਮਲਾ ਅਦਬਾਯਾਨਹੀਹੈ। ਸਦਾ ਕਰ ਦੇਨੇਵਾਲੋਂਬੇਅਪ੍ਰਾਧੋਂਕੋ ਜੋਸਰਕਾਰਲੂਟਨੇਲਾਗੀਹੈ ਜੁਲਮੀਕਰਣੇਲਾਗੀਹੈ ਤਬਫਿਰਹਮਾਰਾ ਕਜਾਉਜਰਹੈ ਜਬਰਾਜਾਹੀ ਰਯਤਕੋ ਲੂਟਨੇ ਲਗਜਾਵੇ ਤਬ ਰਯਤ ਕਿਸਕੇ ਆਗੇ ਅਪਨਾ ਦੁਖ ਪੁਕਾਰਕੇ ਕਹੇ ਜਬ ਵਾੜਹੀ ਖੇਤਕੋ ਖਾਨੇ ਲਗਜਾਵੇ ਤਬ ਰਖਵਾਲੀ ਕੌਨਕਰੇ। ਜਬਮਾਈਬਾਪ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਮਾਰਣੇਲਗਜਾਵੇ ਤਬ ਕਉਨਛੁਡਾਵੇ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਛਾ ਮਹਾਰਾਜ ਹਮਾਰਾ ਗਰੀਬਾਂਕਾ ਕਜਾਉਜਰਹੈ ਹਮਨੇ ਅਬ ਕਿਸਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਣੀਹੈ। ਤਬਸਾਵਣਮਲਨੇਕਹਜਾ ਕੇਤੁਮਕੋ ਕਿਸਨੇਲੂਟਿਆਹੈ ਕਿਸਨੇ ਤੁਮਾਰੇਸਾਥ ਜੁਲਮੀਕਰੀਹੈ। ਔ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੁਮਾਰਾ ਕਜਾ ਲੂਟਿਆ ਹੈ ਜੋਤੂੰਸਰਕਾਰਕੋ ਤੁਹਮਤ ਲਗਾਵਤਾਹੈ। ਤਬਜਾਟਨੇ ਕਾਂਪਤੇ ਕਾਂਪਤੇਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕਾ ਸਜਾਦਾ ਮੇਰੇਖੇਤ੍ਮੈਸੇ ਗੰਨੇ ਤੋੜਲਜਾਯਾਹੈ ਤਬਸਾਵਲਨੇ ਤਿਸ ਜਾਟਸੇ ਪੂਛਜ ਕੇਹਮਾਰਾ ਬੇਟਾ ਤੇਰੇਕਿਤਨੇਗੰਨੇ ਤੋੜਲਜਾਯਾਹੈ। ਤਬਜਾਟਨੇਕਹਜਾਜੀ ਕੇ ਕੋਈ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਗੰਨੇ ਤੋੜ ਲਜਾਯਾ ਹੈ। ਤਬਤਿਸਜਾਟਕੀ ਅਰਜਸੁਣਕੇ ਕੁਛਕ ਕੋਪਾਵੇਸਹੋਕੇ ਰਾਜਾਸਾਵਣਮਲ ਸਿਪਾਹੀਕੋਭੇਜਕਰ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਕੋਬੁਲਾਕੇ ਅਪਨੇਸਨਮੁਖ ਜਾਟਖੇਤ੍ਪਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਰਾਬਰਖੜਾ ਕਰਦੀਆ। ਜਬ ਉਨਦੋਨੋਕੋਘੜੀ ਚਾਰਕਖੜੇਹੋਯਾਂਕੇ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਈ। ਤਬਜਾਟਨੇਕਹਜਾ ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਆਪਮੈਰਖਜਾਲਮੇ ਲਾਗਗਏ ਹੈ ਹਮਾਰੇਕੋ ਬਹੁਤਚਿਰ ਹੋਗਯਾਹੈ ਖੜੇਹੋਏਕੋ ਤਿਸਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਤਬ ਸਾਵਣਮਲਨੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰਸੇਕਹਜਾ ਕਿਉਂਰੇ ਤੈਨੇਇਸਕੋਗੰਨਜਾਂਕਾਮੁਲਦੇਕੇਤੋੜੇਹੈਅਥਵਾਏਂਵੇਤੋੜੇਹੈ।ਤਿਸਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇਪਿਤਾਜੀ ਮੈਨੇ ਬਿਨਾਮੋਲਦੀਏ ਤੋੜੇਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥ ਕਿਉਂਰੇਤੈਨੇਇਸਸੇ ਪੂਛਕੇ ਤੋੜੇਹੈਂ॥ ਉਤ੍॥ ਹੇ ਪਿਤਾਜੀ ਮੈਨੇਇਸਸੇ ਬਿਨਾਪੂਛੇਕੇਅਪਨੇਆਪਹੀਤੋੜੇਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍॥ ਕਿਉਂਰੇ ਯੇਖੇਤ੍ਪਤੀ ਸਲਕਾਰਕੋਖੇਤ੍ਕਾਮਾਮਲਾਦੇਤਾਹੈ ਕਜਾਨਹੀਦੇਤਾਹੈ॥ ਉਤ੍॥ਕੇਹਾਂ ਸਾਹਿਬਜੀਯੇਜ਼ਿਮੀਦਾਰਸਰਕਾਰਕੋ ਮਾਮਲਾਸਦਾ ਸੇਦੇਤਾਚਲਾਆਯਾਹੈ॥ਪ੍ਰਨ੍॥ ਕਿਉਰੇ ਤੈਨੇਇਸਕੋਮੁਲਦੇਨਾਕਰਕੇਤੋੜੇਹੈਯਾਮੁਲਦੇਕੇਤੋੜੇਹੈ।ਉਤ੍॥ ਨਾਮੈਇਸਕੋ ਮੁਲਦੀਆਹੈ ਔਨਾਮੈਨੇਮੁਲਇਸਕੋਦੇਨਾਕਰਕੇਗੰਨੇਤੋੜੇਹੈਂ।ਇਤਨੀਬਾਤ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰਕੀਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ ਬਡਾਕੋਪਹੋਕੇ ਸਾਵਣਮਲਨੇਕਹਜਾਕਿਉਂਰੇ ਅਨਜਾਣੀਂਜਬਯੇਖੇਤ੍ਪਤੀਸਰਕਾਰੀਕਰ ਭੀ ਸਦਾਸੇ ਦੇਤਾਰਹਤਾਹੈ ਔਤੂੰ ਕੰਗਾਲ ਭੀ ਨਹੀਬਾਫਿਰਤੈਨੇ ਇਸਸੇਪੁਛਾਭੀਨਹੀਫਿਰ ਤੈਨੇਜੁਲਮੀਕਰਕੇਅਪਨੀਹਕੂਮਤਕੇਜੋਰਸੇਕਿਉਂਗੰਨੇਇਸਕੇਤੋੜੇ। ਕਿਉਂ ਇਸਗਰੀਬ ਕਾ ਨੁਕਸਾਨਕੀਆਹੈ। ਐਸੇਹੀਦੋਤੀਨਵਾਰ ਸਾਵਣਮਲਨੇ ਪੁਤ੍ਰਸੇਪੂਛਾ ਪਰੰਤੂਤਿਸਕਾ ਪੁਤ੍ਰਨੇਤ੍ਨੀਢੇਕਰਕੇਸਰਮਿੰਦਾਜਾਂਹੋਕੇਖੜਾਰਹਜਾਕੁਛਭੀਉਤ੍ਰਨਦੇਸਕਾ। ਫਿਰਸਾਵਣਮਲ ਨੇਕਹਜਾ ਕਿਉਰੇਯੇਸਰਕਾਕਾਹਕਭੀ ਸਾਰਾਦੇਦੇਤਾਹੈ ਔਤੂੰਭੀਕੰਗਾਲਨਹੀਂਥਾ ਤੇਰੇਪਾਸ ਭੀਸਭਕੁਛਥਾ ਤੂੰਸੁਬੇਕਾਪੁਤ੍ਰਹੋਕੇ ਪ੍ਰਜਾਪਰ ਐਸੀਜੁਲਮੀਕਰਤਾਹੈ ਜਬਵਾੜਹੀ ਖੇਤ੍ਕੋ ਖਾਲੇਲਗਜਾਵੇ ਤਬਰਖਵਾਰੀ ਕੌਨਕਰੇਗਾ। ਅਛਾ ਅਬਸਾਚ ਬਤਾਉ ਕੇਕੌਨਸੈ ਹਾਥਸੇ ਤੈਨੇਇਸਕੇਗੰਨੇਤੋੜੇਹੈਂ। ਤਬਤਿਸਨੇ ਡਰਤੇ ਏ ਨੇਕਹਜਾ ਕੇਮਹਾਰਾਜਮੈਨੇ ਇਸ ਦਹਨੇ ਹਾਥਸੇਇਸਕਾਉਖਤੋੜਜਾਹੈ। ਤਬਤਿਸਕੀਬਾਤ ਸੁਨਤੇਹੀਰਾਜਾਸਾਵਣਮਲਨੇ ਜਲਾਦੋਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੁਕਮਦੀਆ ਕੇਜਾਹਇਸਕਾ ਦਹਣਾਹਾਥ ਅਬੀ ਕਾਟਦੇਵਹੁ । ਐਸੇ ਜਬ ਕੋਪਕਰਕੇ ਰਾਜਾਨੇਜਲਾਦੋਂਕੋ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਕੇ ਦਹਨੇਹਾਥਕੇ ਕਾਟਨੇਕਾਹੁਕਮਦੀਆ ਔਜਲਾਦਤਿਸ ਬਾਲਕਕਾਹਾਥ ਕਾਟਨੇਵਾਸਤੇ ਤਿਸਕੋਂ ਪਕੜਕੇ ਲੈਜਾਨੇਲਗੇ ਤਬ ਉਸਸਮੇ ਰਾਜਾਕੀ ਸਾਰੀਸਭਾ ਥਰਥਰਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗਜਾਤੀਭਈ । ਮਾਰੇਡਰਕੇ ਰਾਜਾਕੇ ਆਗੇ ਤਿਸਲੜਕੇ ਕੀ ਅਰਜਕੋਈਕਰ ਨ ਸਕੇ । ਔਉਸੀਵਕਤ ਲੜਕੇਕੇਮੁਖਪਰ ਪੀਲਤਨ ਆਇਜਾਤੀ ਭਈ । ਤਬਰਾਜਾਨੇ ਤਿਸਜ਼ਿਮੀਦਾਰਸੇ ਕਹਜ਼ਾਕੇਕਿਉਂਭਈਪੈਂਚਾ ਅਬਤੇਰੀਅਦਾਲਤ ਤੇਰੇਪਲੇਪਰੀਹੈ ਯਾ ਨਹੀ ਅਬ ਜੋ ਜੋ ਕੁਛਤੇਰਾਨੁਕਸਾਨਹੁਆਹੈ ਸੋਕਹੋ । ਤਬਜਾਦਨੇ ਕਹਜ਼ਾਜੀ ਅਬੀਮੇਰੇਠੀਕ ੨ ਨਜ਼ਾਯਨਹੀ ਪਲੇਪਰਜਾਹੈ । ਅਬੀਕੁਛਕਸਰਹੈ ਜੋਹੁਕਮ ਹੋਵੇਤਾਂਅਰਜਕਰੂੰ । ਤਬਰਾਜਾਨੇ ਕਹਜ਼ਾਕੇਕਹੁ ਤਬਪੁਨਾ ਖੇਤ੍ਰਪਤੀਨੇਕਹਜ਼ਾ ਜੋ ਆਪਨੇ ਮੇਰੇਪਲੇ ਨਜ਼ਾਯਪਾਵਨਾਹੋਵੇ ਤਾਂਮੈਅਰਜਕਰਤਾਹੂੰ । ਤਬਰਾਜਾਨੇਕਹਜ਼ਾਕੇਕਹੋ । ਹਮਨੇ ਤੇਰੇਪਲੇ ਅਦਾਲਤਪਾਇਕੇ ਪੀਛੇ ਜਲਪਾਨ ਕਰਾਂਗੇ । ਜਬ ਰਜਾਨੇ ਐਸੀ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਕਰਲਈ ਤਬਜਾਦਨੇਕਹਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਜੀ ਮੇਰੇਪਲੇ ਪੂਰੀਪੂਰੀਅਦਾਲਤ ਤਬ ਪੜਤੀਹੈ ਜੋਆਪਸਜਾਦੇਕਾ ਹਾਥਨਕਟਵਾਵਹੁ ਮੇਰੇਕਹੇਸੇ ਇਸਕੋ ਛਖਸ ਦੇਵਹੁ । ਤਬ ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਜ਼ਾਕੇਐਸੀਬਾਤ ਨਹੀਹੋਸਕਤੀਹੈ ਹਮਹੁਕਮ ਅਬ ਹਾਥ ਕਾਟਨੇਕਾ ਦੇਚੁਕੇਹਾਂ । ਤਬ ਜਾਣਨੇਕਹਜ਼ਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਮੁਝਕੋਭੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਚੁਕੇਹੋ ਕੇ ਹਮਤੇਰੇ ਪਲੇ ਅਦਾਲਤ ਪਾਇਕੇ ਪੀਛੇ ਜਲਪਾਨ ਕਰੈਂਗੇ ਸੋ ਮੇਰੇ ਪਲੇ ਅਦਾਲਤ ਤਬ ਪੜਤੀ ਹੈ ਜਬ ਸਜਾਦੇਕਾ ਹਾਥ ਨ ਕਟਵਾਹੁਗੇ । ਤਬਤਿਸਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਕੀ ਬਾਤਕੋ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲ ਬਹੁਤਕਾਲ ਸੋਚ ੨ ਕੇਕਹਨੇਲਾਗਾ ਕੇਅਰੇਤੈਨੇ ਬਹੁਤਹੀ ਬੁਰਾਕਾਮ ਕੀਆਹੈ ਇਸਕਾ ਹਾਥਕਟਾਨੇਸੇ ਬੰਦਕੀਆਹੈ । ਅਛਾਹਮਤੇਰੇਆਗੇ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾਕਰਚੁਕੇਹਾਂ ਇਸਲੀਏਤੇਰੇ ਕਹੇਪਰ ਇਸਕੋ ਛੋਡਤੇਹਾਂ ਅਛਾ ਇਸਕੇ ਛੋਡਨੇਸੇ ਤੇ ਤੇਰੇ ਪਲੇ ਪੂਰੀਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਪੜਜਾਇਗੀ । ਤਬ ਤਿਸ ਖੇਤ੍ਰਪਤੀ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕਿ ਹਾਂ ਜੀ ਮੇਰੇਅਦਾਲਤ ਤਬਹੀਪਲੇ ਪੜੇਗੀ । ਜਬਇਸਕੋ ਆਪਛਖਸਦੇਵਹੁਗੇ । ਅਬਇਸਤੇ ਆਪਹੁਕਮਦੇਕੇਜਲਾਦਹੁਤੇ ਛਡਾਇਦੇਵਹੁ ਏਹੁਮੇਹਰਬਾਨਕੀ ਮੇਰੇਪਰਕਰੋ । ਉਸਜਿਮੀਦਾਰਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲਨੇ ਬਹੁਤਚਿਰ ਸੋਚਕੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਅਰੇ ਭਲੇਲੋਕ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਤੂੰ ਅਦਾਲਤ ਕਰਾਵਨੇਵਾਸਤੇ ਆਇਕੇ ਫਿਰਹਮਸੇ ਤੂੰ ਲਿਹਾਜ ਕਰਾਤਾਹੈ । ਏਹੁਵਰਤੈਨੇ ਅਛਾਨਹੀ ਮਾਂਗਜ਼ਾਹੈ ਅਛਾਹਮਤੇਰੇਕੋ ਅਪਨੇਮੁਖਸੇ ਦੇਚੁਕੇਹਾਂ ਪਰੰਤੂਤੈਨੇ ਇਸਵਰਦਾਨਕੇਲੈਨੇਸੇ ਮੇਰੀਅਦਾਲਤਮੈ ਫਰਕਪਾਇਦਿਤਾਹਈ ਔਸੇਜਿਮੀਦਾਰਕੋ ਝਿੜਕਕੇ ਪੁਨਾ ਜਲਾਦੋਂਸੇ ਖ਼ਾਲਕ ਕੋ ਛਡਾਇਦੀਆ । ਬਡੇ ਕੋਪਸੇ ਪੁਨਾ ਦੋਨੋਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਦੀਆ । ਤਬ ਰਾਜਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਵਣਮਲ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਤਿਲਜਿਤ ਹੋਕੇ ਬਡ੍ਹੇਸੋਕਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਮਰਹੀਗਯਾ ਜੀਵਤ' ਘਰਸੇਬਾਹਰ ਨ ਨਿਕਸਜ਼ਾਕਿੰਤੁਮਰਕੇਘਰਸੇਬਾਹਰਨਿਕਸਜ਼ਾ। ਕੈਸਾਥਾਵਹੁਸਾਵਣਮਲ ਕਾਪੁਤ੍ਰ ਜੋ ਬਡ੍ਹਾ ਲਾਯਕ ਥਾ ਔਸਰਬ ਬਿਦਜ਼ਾਮੈ_ਸਲਾਥਾ ਔ ਬਡ੍ਹਾ ਸੁੰਦਰ ਜੁਆਨ ਦਰਸਨੀਯਥਾ। ਤਿ. ।ਬਾਲਕ ਕੋ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲਨੇ ਅਪਨਾਯੁਵਰਾਜ ਦੇਛੋਡ੍ਹਜ਼ਾਥਾ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨੇਆ ਤ ਨ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਛੋਡ੍ਹਜ਼ਾਥਾ। ਪਰੰਤੁ ਦੇਵਕੀਗਤਿ ਨੇਤ ਬਡ੍ਹੀ ਪ੍ਰਬਲਹੈ ਇਸਥਹਾਨੇਸੇਹੀ ਉਸਬਾਲਕਕਾ ਕਾਲਆਇਰਾਯਾ ਬਡ੍ਹੇਅਵਸੇਸਕੀ ਬਾਤਹੈ ਔਸੇਆਦਮੀਕਾ ਮਰਜ਼ਾਣਾ ਤਿਸਕਾਕੁਛਭੀ ਅਵਸੋਸ ਰਾਜਾਨੇਨਕੀਆ। ਪ੍ਰਸੰਗਮੈਕਜ਼ਾ ਆਯਾ ਜੋਔਸਾਭੀਨਜ਼ਾਯਕਾਰੀ ਸਾਵਣਮਲਰਾਜਾਥਾ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸਸਾਵਣਮਲਰਾਜਾਕੇ ਆਵਨੇਪਰ ਉਪਨਿਸ਼ਦਕੀਕਥਾ ਕਰਤੇਹੁਏ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਚੁਪ ਕਰਜ਼ਾਤੇ ਭਏ ਜਬ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਚਲਜ਼ਾਗਯਾ ਤਬਸ੍ਵਾਮੀਜੀਸੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਪੂਛਜ਼ਾ ਹੇਸ੍ਵਾਂਮੀਜੀ। ਇਸਕਿਰਾੜਕੇਆਏਹੋਏ ਆਪਕਥਾਕਰਤੇ੨ ਚੁਪ ਕਿਉਂ ਕਰਗਏਥੇ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸੁਣੋਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਯੇ ਰਜੋਗੁਣੀਲੋਕ ਹੁਏ ਪਾਮਰ ਵਿਖਈ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾਕਰਕੇ ਦਘਧ ਵਿਖਿਪਤਚਿਤਵਾਲੇ ਮੂੰਨਮਨ ਇਨਕੋ ਇਸਸਾਸਤ੍ ਕੋ ਕਜ਼ਾਅਧਿਕਾਰਹੈ। ਯੇਵੇਦਾਂਤ ਸਰਬਸ੍ਰੁਤੀ ਸਿਰੋ ਰਤਨਰੂਪ ਮਹਾਰਹ-ਸਜ਼ਰੂਪ ਉਤਮਅਤਜ਼ੰਤ ਉਪਨਿਸਦ ਇਸਸਾਸਤ੍ਰਕਾ ਅੱਧਿਕਾਰ ਚਤੁਸ੍ਰਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਵਾਲਜੋਂ ਕਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸੁੰਦਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਿਠਾਈ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖੀਰ ਪੇੜਾ ਜਲੇਬਜ਼ਾਂਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂਕੇਖਾਣੇਕਾ ਅਧਿਕਾਰਮਾਨੁਖੋਂਕੋਹੈ ਕੂਕਰੋਕੋਇਨਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇਖਾਣੇਕਾ ਅਧਿਕਾਰਨਹੀਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ ਸ੍ਵਾਨੋਂਕੇਭੁਲਹੈਂ। ਇਨਕੋ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰਕਾ ਔਉਪਨਿਸਦਕਾ ਅਧਿਕਾਰਨਹੀਹੈ ਔਸੇਜਾਨਕੇ ਹਮਚੁਪਕਰਗਏਥੇ। ਇਸ ਰਾਜਾਕੋ ਧਰਮਸਾਸਤ੍ਰਕਾ ਔਨੀਤੀਸਾਸਤ੍ਰਕਾ ਅਧਿਕਾਰਹੈ ਔਸੇਜਾਨਕੇਮੌਨਕਰਗਏਥੇ। ਪੁਨਾਸੰਤਾਂਕੋ ਸੁਣਾਵਨੇ ਲਾਗਜਾਤੇਭਏ॥ ਸ੍ਰੀਸ੍ਵਾਮਜ਼ੋਵਾਚ ॥ ਹੇਸਾਧੋ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੰਤਾਂਕੇਪਾਸ ਕਥਾਸੁਣਾਵਤਜ਼ਾਂਕੇ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਏ ਤਬ ਪੁਨਾ ਏਕਦਿਨ ਸੰਤਾਂਕੇ ਦਰਸਨਅਰਥ ਰਾਜਾਆਯਾ ਭਬਆਕੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਪਗ ਰਖੀ ਚਰਣੋਮੈ ਪਹਰੇਹੁਏਬਾਗਮੈ ਬਿਰਜਹਰਹੇਥੇ। ਸਾਵਣਮਲਰਾਜਾਕੇ ਆਵਣੇਸੇਅਨੰਤਰਬਿਚਰਤੇ੨ ਪਹਰੇਦਾਰੀਸਹਤ ਚਰਣ ਨੀਚੇਕਰਕੇ ਪਲੰਕਪਰ ਆਇਬੈਠੇ। ਔ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲ ਭੀ ਸੰਤਹੁਕੇਚਰਣੋਪੈ ਨਮਸਕਾਰਕਰਕੇ ਦੋਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਪੁਨਾ ਏਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾਭਯਾ। ਹੇਭਗਵਨ ਰਾਜਾਨਵਾਨੋ ਸੰਤਜਨੋਕੇ ਕਜ਼ਾਲਛਣਹੈ। ਰਾਜਾਕਾ ਐਸਾਪ੍ਰਸ਼ਨਸੁਣਕੇ ਜੈਸੇਸਹਜਸੁਭਾਇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਪਲੰਕਪਰਬੈਠੇਥੇ ਤੈਸੇਹੀਸਾਵਣਮਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਾਜਾਕੋ ਮੁਖਕੇਸਮੀਪ ਪਜ਼ਾਰਖੀਵਾਲਾ ਚਰਣਕਰਦੀਆ ਜੁਤੀਕਾਤਲਾਤਿਸਕੋਦਿਖਾਇ
ਦੀਆ ਅਰ ਔਰਉਤ੍ਰੁਕੁਛਭੀ ਨ ਦੇਤਭਏ। ਤਦਨੰਤਰਬਡੇਧੀਰਯ ਸੇ ਬਡੇਮਿਸ੍ਟ ਬਚਨ
ਕਰਕੇ ਰਾਜਾਪੂਛਤਾਭਯਾ। ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਹਮਰਾਜਸੀਲੋਕ ਬਡੀਅਸ੍ਤੁਲਬੁਧੀਵਾਲੇਹਾਂ।
ਔਆਪਕਾ ਆਸ਼ੈ ਪਰਮਗੀਭੀਰਹੈ ਹਮਉਸਆਪਕੇ ਆਸਯਕੋ ਕੈਸੇ ਪਹੁਚਸਕੈ ਉਤਨੀ
ਹਮਾਰੀਬੁਧੀਨਹੀਂਹੈ ਯਾਤੇਤਹਾਂ ਪਹੁਚਬੇਕੋ ਹਮਅਸਕਤਹੈ। ਆਪਨੇ ਸੈਨਤ ਸੇ ਜੋਕੁਛ
ਹਮਕੋ ਸਮਝਾਯਾਹੈ ਸੋਮੈਨਹੀਸਮਝਾਹੂ ਆਪਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਬਾਣੀਕੇਦ੍ਵਾਰਾ ਸਪਸ਼੍ਟਅਖਰੋਂ
ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਸੰਤਮਹਾਂਤਮਾ ਰਜ਼ਾਨਵਾਨੋਕੇਲਛਨ ਕਹਕੇ ਸਮਝਾਵਹੁਜੀ। ਹਮਾਰੇਜੈਸੇ
ਮੂਰਖਆਪਕੀ ਸਪਸ਼੍ਟਬਾਣੀਸੇ ਸਮਝਜਾਵੈ ਯੇਭੀ ਬਡੀਬਾਤਹੈ। ਔਸੀਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ
ਅਰਥਵਾਲੀ ਸਿਖਕੀਬਾਣੀ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇਰਾਜਨ ਇਸਪਜ਼ਾਰਖੀਕੇਤਲੇ
ਕੋ ਔਤੇਰੇਮੁਖਕੋਦੋਨੋਕੋਜੋਸਮਜਾਨਤਾਹੈ ਸੋਬਿਲੋੜਹੈਅਚਾਹਹੈ। ਹਮਨੇਐਸੇਸੈਨਤ ਕਰਕੇ
ਤੁਝਕੋਕਹਜ਼ਾਥਾ। ਔਰਜੋਤਤਵੇਤਾ ਰਜ਼ਾਨਵਾਨ ਮਹਾਂਤਮਾਹੈ ਉਨਕੇ ਲਛਨ ਹਮ ਨਹੀ
ਜਾਨਤੇਹੈ ਔਨ ਕਹਸਕਤੇਹੈ ਕਾਹੇਤੇਅਕਹਹੋਲੇਸੇ। ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾਪੁਰਖੋਕੇਲਛਨਯੇਸ੍ਰੀ
ਸ੍ਵਾਮੀਜੀਬੈਠੇਹੈਂ ਇਨਸੇਪੂਛਲੈ ਅਥਵਾ ਔਰਕਿਸੀ ਪੰਡਿਤਸੇਪੂਛਲੈ ਇਤਨਾ ਉਪਦੇਸ
ਕਰਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਉਪਰਾਮਹੋਜਾਤੇਭਏ। ਔਸ੍ਵਾਮੀਜੀਨੇ ਤੋ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਹੀ ਨਹੀ
ਮਿਲਾਈ। ਤਬਰਾਜਾਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਪੁਨਾਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹੇਪ੍ਰਭੋਜੋਆਪਨੇ
ਮੁਝਕੋ ਰਜ਼ਾਨਵਾਨੋਕੇਲਛਨੋਕਾ ਉਪਦੇਸਕੀਆਹੈ ਸੋਯਥਾਰਥ ਐਸੇਹੀਹੈ। ਕਾਹੇਤੇਮੈਨੇ
ਸਾਸਤ੍ਰੋਮੇ ਪਢੇਭੀਹੈ ਲਿਖੇਹੁਏਸੰਤਹੁਕੇ ਲਛਨਦੇਖੇਹੈ ਔ ਮਹਾਂਤਮਾਕੇ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਬਹੁਤ
ਵਾਰ ਸ੍ਰਵਣਭੀਕੀਏਹੈ ਪਰੰਤੁਆਜਪ੍ਰਯੰਤ ਮੈਨੇ ਆਖੋਂਸੇਦੇਖੇ ਕਬੀ ਨਹੀ ਥੇ ਸੋ ਆਪਨੇ
ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋਨੇਤੋਂ ਸੇਦਿਖਾਇਦੀਆਹੈ। ਅਬਆਪਕੀਸੁਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਮੈਨੇ
ਜਾਨੇਹੈਂ ਸੰਤਹੁਕੇਲਛਨ ਤਥਾਪੀ ਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੋ ਮੈਆਪਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਫਿਰਭੀ ਸੁਣਿਆ
ਚਾਹਤਾਹੂੰ। ਆਪਸਾਖਜ਼ਾਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਮੂਰਤੀਹੋ ਕੇਵਲ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਪਤਿਤੋਂਕ ਰ੍ਹਾਸਥ
ਰਖੀ ਗਰਤਮੈਸੇ ਨਿਕਾਸਨੇਕੇਅਰਥ ਆਪਕਾਅਵਤਾਰਹੈ ਆਜਹਮਾਰੇਪੈ ਆਪਨੇ ਬਡੀ
ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰੀਹੈ ਜੋਸੰਤਹੁਕੇ ਲਖਣਹੁਕਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤਰੂਪਦਿਖਾਇਕੇ ਚਿਰਕਾਲਕਾ ਮੇਰਾ
ਸੰਸੈਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਅਪਨੇ ਵਚਨੋ ਰੂਪੀ ਕਿਰਨੋ ਸੇ ਦੂਰਕਰਡਾਰਜੋਹੈ। ਤਦਨੰਤਰ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇਸਿਖ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਰਜ਼ਾਨਵਾਨੋਕੇਲਛਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਂਵੇਂਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ
ਨੇ ਅਪਨੇਮੁਖਰੂਪ ਕਮਲਸੇ ਸੋਰਠਿਰਾਗਮੈ ਕਹੇਹੈ ॥ ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੯ ॥ ਜੋਨਰ
ਦੁਖਸੇਦੁਖਨਹੀਮਾਨੈ। ਸੁਖਸਨੇਹਅਰਭੈਨਹੀਜਾਕੈ ਕੰਚਨਮਾਂਟੀਮਾਨੈ ੧ ਰਹਾਉ ॥ ਨਹ
ਨਿੰਦਿਆ ਨਹਉਸਤਿ ਜਾਕੈਲੋਭੁਮੋਹੁ ਅਭਿਮਾਨਾ ਹਰਖਸੋਗਤੇ ਰਹੇਨਿਆਰਉ ਨਾਹਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਨ ਅਪਮਾਨਾ ।। ੧ ।। ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਸਗਲ ਤਿਆਗੈ ਜਗਤੇਰਹੈ ਨਿਰਾਸਾ । ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਜਿਹਪਰਸੈ ਨਾਹਨਿ ਤਿਹਘਟਿ ਬ੍ਰਹ ਨਿਵਾਸਾ ।। ੨ ।। ਗੁਰੁ ਕਿਪਰਾਜਿਹਨਰਪਹ ਕੀਨੀ ਤਿਹਇਹਜੁਗਤਿਪਛਾਨੀ । ਨਾਨਕਲੀਨਭਇਉ ਗੋਬਿੰਦਸਿਉ ਜਿਉ ਪਾਨੀ ਸੰਗ ਪਾਨੀ ।। ਟੀਕਾ ।। ਅਰਥ ਸਪਸ਼ੁਹੈ ਪਰੰਤੁ ਕੁਛ ਥੋੜਾਸਾ ਇਹਾਂ ਲਿਖਤੇਹੈਂ । ਜੋ ਨਰ ਇਤਿ । ਦੁਖਵਿਖੇਦ੍ਵੈਖਨਹੀਮਾਨਤੋ ਦ੍ਵੈਖਬੁਧੀਨਹੀਕਰਤੋਹੈ । ਔ ਸੁਖ ਵਿਖੇ ਸਨੇਹ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤਿਵਾਨ ਨਹੀਹੋਤੋਹੈਔ ਨ ਕਿਸੀਸੇ ਭੈਮਾਨਹੋਤੋਹੈ । ਅਥਵਾ ਜੋਤਤਵੇਤਾਪੁਰਖ ਦੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾਲਮੈ ਆਪਕੋ ਦੁਖੀਨਹੀ ਮਾਨਤਾਹੈ ਅਸੰਗ ਆਤਮਾਕੋਸਾਥ ਦੁਖਕਾ ਸੰਜੋਗ ਹੀਨਹੀਸੰਭਵਤਾ ਨਹੀਬਨਤਾਹੈ । ਕਾਹੇਤੇਆਤਮਾਕੋ ਅਸੰਗਹੋਨੇਤੇ । ਔਦੁਖਕੋਪਰਿਛਿੰਨ ਹੋਨੇਤੇ ਤਥਾਕਾਦਾਚਿਤਕਹੋਨੇਸੇ ਤਥਾਅਦ੍ਵੀਯ ਆਤਮਾਵਿਖੇ ਦ੍ਵੈਤੀਯਵਸਤੂਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇਤੇ ਆਤਮਾਸੇਭਿੰਨ ਸਰਬਕਾਅਤਯੰਤਭਾਵਹੋਨੇਤੇ । ਤੈਸੇਹੀਪਰਿਛਿੰਨ ਔਕਾਦਾਚਿਤਕ ਆਤਮਾਸੇਭਿੰਨ ਅਨਾਤਮਰੂਪ ਰਜੁਵਿਖੇਸਰਪਵਤ ਸੁਖਕਾਭੀਆਤਮਾਵਿਖੇ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਤੇ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਦੁਖਸੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਅਵਸ੍ਯਾਮੈ ਆਪਕੋ ਸੁਖੀ ਦੁਖੀ ਨਹੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਸਨੇਹ ਇਤਿ ਸਨੇਹ ਪ੍ਰੀਤਿਅਰਥਾਤਮਾਤਾਪਿਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰਮਿਤ੍ਰ ਧੰਨਗ੍ਰਹਖੇਤ੍ਰਾਦਿਕ ਮੈਜਿਨਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿਨਹੀਹੈ । ਪਰਮਸ਼ਤ੍ਰ ਸੇ ਭੈ ਭ੍ਰੀ ਨਹੀਕਰਤੇ ਅਰਥਾਤ ਜਥ ਸ਼ਸਤ੍ਰਲੈਕੇ ਸਤ੍ ਮਾਰਨੇ ਅਰਥ ਅਕਸਮਾਤ ਅਚੰਾਨਕ ਸਿਰ ਪਰ ਆਇ ਖੜਾ ਹੋਵੇ ਤਥ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰੰਭੀ ਤਿਸਕਾ ਭ੍ਰਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ । ਕੰਚਨ ਇਤਿ । ਕੰਚਨਨਾਮ ਸੁਵਰਣਵਿਖੇ । ਤਥਾਮਿਟੀਕੀਢੀਮਵਿਖੇ ਜਿਨਕੀਸਮਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਹੈ । ਕੰਚਨਕੋ ਉਤਮਜਾਨਕੇ ਭੀਤਰ ਗੁਪਤ ਕਰਕੇ ਨਹੀਰਖਤੇ । ਔਮਾਟੀਕੋ ਤੁਛਜਾਨਕੇ ਬਾਹਰਨਹੀਫੈਕਤੇਹੈ । ਕਾਹੇਤੇਜੈਸੇਮਿਟੀਕੇ ਸੰਗ੍ਰਹਸੇ ਜੀਵਕੀ ਭੂਖਪਜਾਸ ਸੀਤਉਸਨ ਨਸ੍ਟਨਹੀਹੋਤੇਹੈਂ । ਤੈਸੇ ਸੁਵਰਣਸੇਭੀ ਭੂਖ ਪਜਾਸ ਸੀਤਉਸਨ ਨਿਵ੍ਰਤ ਨਹੀਹੋਤੇਹੈਂ । ਕੇਵਲ ਭੂਖਪਜਾਸਆਦਿ ਦੁਖੋਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਸੁਵਰਣ ਚਾਂਦੀ ਆਦੀ ਧਾਤੋਂਸੇਨਹੀਂਹੋਤੀ ਇਤਨੀਹੀ ਦੋਖੋਕੀਸਮਤਾ ਮਾਟੀਕੋਸਾਥਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੁ ਮਾਟੀਸੇਗ੍ਰਹਪਾਤ੍ਰਘਟਾਦੀ ਬੀਜਖੀਉਤਪਤੀਆਦੀਔਰਭੀਅਨੇਕਵਿਦਹਾਰੋਂ ਕੀ ਸਿਧੀਹੋਤੀਦੇਖਨੇਮੈ ਆਤੀਹੈਤਥਾਸੁਵਰਣਸੰਗ੍ਰਹਵਾਲੇਜੀਵਕੇ ਜੀਵਨਮੈ ਭੀਸ੍ਰੰਦੇਹਰਹਤੋਹੈ । ਮਾਟੀਸੰਗ੍ਰਹਵਾਲੇ ਕੋਕੋਈਭੀ ਧੋਖਾਸੰਸਾਨਹੀਹੋਤਾਹੈਇਤਜਾਦੀਬਹੁਤਸੇਔਰਭੀਦੇਸ ਸੁ-ਵਰਣਮੈਰਹਤੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇਜਿਸਸੁਵਰਣਚਾਂਦੀਰਤਨਮਣੀਬਜ੍ਮੂੰਗਾਦੀਪਦਾਰਥੋਂਕੋ ਮਾਟੀ ਸੇ ਭੀਅਤੀਤੁਛਹੋਨੇਸੇਹੋਯਹੀਹੈ ਨਾਮਤਜਾਗਨੇਹੀਯੋਗਹੈਂ ਤਥਾਮਿਥ੍ਯਾਕੋਟੀਮੈ ਦੁਖਸੁਖਾਦਿਕੋ ਕੋ ਇਸਥਿਤ ਹੋਨੇਸੇ ਤਤਵੇਤਾਪੁਰੁਖਕੀ ਸਮਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਹੈ ਤਥਾ ਤੈਸੇਹੀ ਸਤ੍ ਮਿਤ੍ਰਾਦਿਕੋਮੇ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾਕੀ ਦ੍ਵੈਖਰਾਗਤੇਰਹਤ ਸਮਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਹੈ । ਏਤਦਉਪਲਖਿਤ ਜਿਤੇਂਨੇ ਸਰੀਰਾ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਸਭ ਮੈ ਜਿਸਕੀ ਸਮ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਨਹਿ ਨਿੰਦਾ ਨਹਿ ਉਸਤਤਿ ਇਤਿ। ਨਿੰਦਾ ਸਾਧੂ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਦੋਖੋਂਕਾ ਆਰੋਪ ਕਰਣਾਂ ਯਥਾ ਏਹੁ ਚੋਰ ਯਾਰ ਹੈ। ਉਸਤਤਿਆਤਮਾਮੈ ਸੁਛਗੁਣੋਕਾ ਆਰੋਪਕਰਣਾ ਯਥਾਏਹੁਪੁਰੁਖ ਪਰਮਸਾਧੂਦੇਵਤਾਕੇ ਸਮਹੈ ਸੀਲਸੰਤੋਖਵਾਨਹੈ ਇਤਜਾਦੀਨਿੰਦਾਉਸਤਤਿ ਅਰਥਾਤਗੁਣਔਦੋਖਕੇ ਆਰੋਪਮੈ ਜੋਹਰਖਵਿਖਾਦ ਜਾਂਕੋਰਿਦੇਵਿਖੇ ਉਤਪਤ ਨਹੀਹੋਤੇ। ਅਰਥਾਤ ਅਪਨੀ ਉਸਤਤਿ ਔ ਨਿੰਦਾਕੀਇਛਾਨਹੀਕਰਤਾਹੈ ਤੈਸੇਹੀਰਜੋਗੁਣਸੇ ਉਤਪਤਹੋਣੇਵਾਲੇ ਲੋਭਮੋਹਅਭਿਮਾਨ ਹਰਖਸੋਗਆਦਿਕ ਆਸੁਰੀਸੰਪਤੀਸੇ ਜੋਅਤੀਤ ਨਾਮ ਅਸੰਗ ਰਹਤੋਹੈ ਵਹੁਮਹਾਤਮਾ ਜਗਤਕੇਤਤ ਕਹਜੇ ਸਾਰਕੋ ਜਾਨਤੋਹੈ। ਛਥਾ ਜੋਆਸਾ ਔ ਮਨਸਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰਕੀਓਰਸੇਨਿਰਾਸ ਰਹਤੋਹੈ। ਆਸਾਕੇ ਕਿਅਮੁਕਪੁਰੁਖਨੇ ਮੁਝਕੋਇਤਨਾ ਦ੍ਰਬਜ ਅਥਵਾਬਸਤ੍ਰ ਮਕਾਨਆਦਿ ਦੇਨੇ ਕੀਏਹੈਂ ਸੋਮਹੀਨੇ ਦਸਦਿਨਕੋ ਹਮਾਰੇਕੋ ਦੇਦੇਥੇ ਯਾ ਹਮਕੋ ਉਸਕੀ ਆਸਾ ਲਾਗਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਨਸਾ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਕਿਤਨਾਹੀ ਪਦਾਰਥਆਦਿਕਦੇਵੇ ਤੌਭੀ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੋਣਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨ ਹੋਣਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਹੈ ਮਨਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਤਰੰਗੋਕਾਨਾਮ ਮਨਸਾਹੈ ਸੋ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਆਸਾ ਔ ਮਨਸਾ ਕਾ ਤਜਾਗਕਰਕੇ ਅਰਥਾਤ ਸੰਸਾਰੀਜੀਵੋਂਸੇ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਮਾਤ੍ਰਭੀ ਸੁਖਕੀਆਸਾ ਭਰੋਸਾ ਨ ਕਰੇ। ਜੈਸੇ ਮਲਾਹਬੇੜੀ ਡੋਬਕੇ ਨਦੀਸੇ ਪੁਨਾ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਨਦੀਕੇ ਤੀਰੇ ਚਿਬੁਕਕੇਨੀਚੇ ਹਾਥਦੇਕੇ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇ ਬੈਠਰਹਤੋਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਸੰਸਾਰੀਲੋਕੋਂਕੀ ਓਰਸੇ ਅਤਜੰਤ ਨਿਰਾਸ ਰਹਤੋਹੈ। ਤਥਾ ਕਾਮ ਇਤਿ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਆਦਿਕਜਿਨਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੋ ਸਪਰਸ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਅਮਾਨਿਤ੍ਵ ਅਦੰਭਿਤ੍ਵਾਦੀ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਕੋ ਬਾਧਕੇ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਨਿਯਤ ਸਦਾ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸਤ ਪੁਰਖ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਅਵਸਜ ਹੋਤੋਹੈ। ਈਹਾਂ ਅਧਾਰਾ ਅਧੇਯਭਾਵ ਉਪਚਾਰਕ ਅਰਥਾਤ ਗਉਣ ਜਾਨਨਾ ਕਿੰਤੂਪ੍ਰਧਾਨ ਨ ਜਾਨਨਾ ਕਾਹੇਤੇਬ੍ਰਹਮਕੋਬਹੁਨਾਮਅਧਿਕ ਬਜ਼ਾਪਕਹੋਣੇਤੇ ਔ ਹਿਰਦੇਕੋ ਅਲਪਦੇਸ ਬਜ਼ਾਪਕ ਹੋਣੇਤੇ। ਤਥਾਸਰਬਤ੍ਰਬ੍ਰਹਮਕੋਪੂਰਣਹੋਣੇਤੇਬ੍ਰਹਮਵਿਖੇ ਅਧਾਰਾ ਅਧੇਯ ਭਾਵਬਨਤੋਨਹੀਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਅਧਾਰਅਧੇਯਭਾਵ ਪਰਿਛਿੰਨ ਪਦਾਥੋਕੋ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ੨ ॥ ਬ੍ਰਹਮਕੋਰਿਦੇਮੈ ਪ੍ਰਗਟਿਕਰਣੇਕੀ ਯੁਕ੍ਤਿਸਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ। ਜਿਸਨਰਮਾਨੁਖ ਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਪਰਮ ਕਰੁਣਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਈਹਾਂ ਯੁਕ੍ਤੀ ਨਾਮ ਫਿਰੌਟੀ ਕਾਹੈ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈ। ਜਿਸਪ੍ਰਾਣੀਨੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਮਿਲਨੇਕੀਯੁਕ੍ਤੀ ਫਿਰੌਟੀ ਜਾਨਲੀਨੀਹੈ। ਜੈਸੇਪਾਨੀਕੇਸਾਥ ਪਾਨੀ ਮਿਲਜਾਤੋਹੈ ਨਦੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਮਦ੍ਸੇਮਿਲਕੇ ਅਭੇਦ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਵਹੁਪ੍ਰਾਣੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕੇਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਏਕ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਔਤਿਸਪ੍ਰਾਣੀਮੈ ਭਿੰਨਭੇਦ ਕੁਛ ਕਿੰਚਤਮਾਤ੍ਰਭੀਨਹੀਰਹਤੇਹੈ। ਦੇਖੋਬਡਾਅਸਚਰਯਹੈ। ਪਰਿਸ਼੍ਰਮ ਯਤਨ ਕੁਛਭੀ ਕਰਣੇ ਨਹੀਪਰਤੇਹੈ ਔਛਲਬਡੇਮਹਾਨਹੈ ਔਅਖਯਸੁਖ ਆਨੰਦਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੋ ਛੋਡਕੇ ਪੁਨਾਕੇਵਲ ਦੁਖੋਂਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਜਤਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਜਗਤਕੇਪ੍ਰਾਣੀ ਅਤਜੰਤ ਮੂਢ ਔਕ੍ਰਿਤਘਨਹੈ ਸਰਬਸੁਖੋਂਕਾਦਾਤਾ ਤਿਸਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋ ਛੋਡਕੇ ਮਾਨੁਖੋਂਕੋਸੁਖਦਾਤਾ ਜਾਨਕੇ ਮਹਾਦਰਿਦ੍ਰੀ ਜੀਵੋਂਕੇਆਗੇ ਤੁਛ ੨ ਸੁਖੋਂਕੇਅਰਥ ਦੀਨਹੋਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ। ਸੁਖ ਸਰੂਪ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਕੋਭੂਲਕੇਕਲੇਸ ਭਾਗੀਹੋਰਹਜੋਹੈ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਉਕਤਰਾਜਾਨਵਾਨੇਕੇ ਲਛਣ ਤਥਾਅਨਜਸਾਸਤ੍ਰਕੀ ਰੀਤੀਸੇਰਾਜਾਨਵਾਨਤਤਵੇਤਾਬੋਲਛਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲਕੋਸੁਣਾਏ ਤਥਸਾਵਣਮਲਰਾਜਾ ਅਤਜੰਤਅਸਚਰਯ ਔਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਸੰਤਗੁਰੂ ਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਬੰਦਨਾਕਰਤਾਭਯਾ। ਔਰਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਰਸਨਾਸੇ ਸੁਨਕੇ ਪਰਮਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇਅਸਥਾਨਕੋ ਚਲਾਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਜਾਤੇਭਏ। ਜੋਕੋਈ ਇਸਕਥਾਕੋ ਸੁਨੇਸੁਨਾਵੇਗਾ ਤਿਸਕੇਰਿਦੇ ਮੈ ਰਾਜਾਨ ਵਾਨੋਕੇਲਛਨ ਸ਼ੀਘ੍ਰਹੀ ਆਇਪ੍ਰਵੇਸਕਰੈਗੇ॥

ਦੋਃ—ਸਾਵਣਮਲ ਰਾਜਹਪ੍ਰਭੁ ਕਰਉਪਦੇਸਏਹਭਾਂਤਿ।
ਸ੍ਵਆਤਮ ਮੋ ਥਿਤਭਏ ਜਾਂਕੈ ਭੈਨਹਿ ਭ੍ਰਾਂਤਿ॥ ੧॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ
ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ਨਾਮ ਖਸ਼ਟਮ ਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਧ ੭ ਧਜਾਯ

ਦੋਃ—ਜਗਤਜੀਵ ਪਾਮਰਮਹਾ ਕੁਟਿਲਪਾਪ ਰਤਿਨੀਤਿ।
ਤਿਨਹਉਧਾਰਨਹਿਤ ਪ੍ਰਭੂ ਧਾਰਜੋ ਤਨੂ ਪੁਨੀਤ॥ ੧॥

ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮਯੋਂਵਾਚ॥ ਹੇਸਾਧੋ ਰਾਜਾ ਸਾਵਨਮਲਨੇ ਜਿਸ ਅਪਨੇਲਸ਼ਕੋਕਾਹਾਥ ਕਾਟਨੇ ਅਰਥ ਹੁਕਮਦੀਆਥਾ। ਵਹੁਰਾਜਾਕਾਪੁਤ੍ ਮਾਰੇਲਜਾਕੇ ਮਰਹੀਗਯਾ। ਔਰਸਰਬਦੇਸੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੰਯੋਹਕਥਾ ਪ੍ਰਸਿਧਹੋਗਈ। ਜੋਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲਨ ਏਕ ਚਾਰਪਾਂਚ ਉਖਕੇਦੰਡੋ ਪੀਛੇ ਅਪਨੇ ਯੁਵਰਾਜਲਾਯਕ ਪੁਤ੍ਰਕਾਹਾਥਕਟਵਾਇਦੀਆਹੈ। ਪੁਨਾਮਰਵਾਇਦੀਆਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਰਬਲੋਕੋਂਮੈ ਦੇਸੋਂਮੈ ਹਾਹਾਕਾਰਬਡਾ ਹੋਤਾਭਯਾ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸਕੇਦੇਸਵਾਸੀਔਰ ਚੋਰਯਾਰਸਭਥਰਥਰ ਕਾਪਤੇ ਭਏ ਤਿਸਕੇਡਰਕਾਮਾਰਿਆ ਕੋਈ ਚੋਰੀਯਾਰੀ ਨ ਕਰੇ। ਕੇਅਦਾਲਤਕੇਨਿਰਣੈਮੈ ਜਿਸਰਾਜਾ ਸਾਵਨਮਲਨੇ ਅਪਨਾ ਪੁਤ੍ਰ ਮਰਵਾਇਦੀਆਹੈ। ਭਾਈਵਹਰਾਜਾਔਰਚੋਰਜਾਰਕੋ ਕੈਸੇਛੋਡ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲਕੀ ਦੋਹੀਸਭਦੇਸੋਂਮੈਂ ਫਿਰਗਈ। ਔ ਰਾਜਾਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਨਜਾਯਕੋਸੁਣਕੇ ਬਡਾਪ੍ਰਸੰਨਹੁਆ ਕਹਤਾ ਭਯਾਏਕ ਸਾਵਣਮਲ ਕੀ ਓਰਸੇਮੇਰੇ ਨੇਤ੍ਰਕਰਣਹਿਦਾ ਸੀਤਲਹੋਤਾਹੈਨਹੀਔਰੋਂਕੀਓਰਸੇ।ਅਬਉਸਸਾਵਨਮਲਕੇਪੁਤ੍ਰਕੀ ਇਸਤਰੀ ਬਿਧਵਾਰਹਜਾਈਹੈ ਵਹੁਜੁਬਾਅਵਸਥਾ ਮਹਾਂਸੁੰਦਰੀਅਛੇ੨ ਬਸਤ੍ਰਪਹਰਣੇਕੋਹਾਜਰ ਔ ਹੁਕਮਹਾਸਲ ਕਰਣੇਕੋ ਤਥਾ ਬੇ ਫਿਕਰੀਕਿਸੀ ਬਾਤਕਾਡਰਭੈਨਹੀ ਹੈ ਅਬ ਵਹੁ ਇਸਤ੍ਰੀਬਿਕਾਰਕਰੇ ਬਿਨਕੈਸੇਬਚੇ। ਯਦਯਪੀ ਸਾਵਨਮਲਕਾਬਡਾ ਭਾਰੀ ਭੈਤਿਸਕੋਥਾ ਭੀ ਪਰੰਤੂਤਥਾਵਿਖਾਪਰਮਬਲਵਾਨਹੈ ਵਹੁਡਰਭੈਕਿਸੀਕਾ ਨਹੀਸਮਝਨੇਦੇਤੋਹੈ। ਤਥਾਚ ਸਾਸਤ੍ਰਕਾਮਾਤੁਰਾਣਾ ਭਯੰਨਲਜਾ। ਕਜਾਕਾਮਕਰਕੇਔਨਸੇਆਤੁਰਹੈ ਉਨਕੋਨਾਤੋ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੈਰਹਤੋ ਔਨਕਿਸੀਕੀਲਜਾ ਰਹਤੀਹੈ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਤਿਸਇਸਤ੍ਰੀਕੋਭੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੀ ਨ ਰਹਤਾਭਯਾ ਬਿਕਾਰੋਸੇਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਜਾਤੀਭਈ ਵਿਸੇਭੋਗੋਬਿਨਤਿਸਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਭੀ ਨਰਹਜਾਜਾਵੈ। ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਪਹਰਕੇ ਮਾਸ ਮਦਰਾ ਪਾਨਕੀਏ ਰਹਤੀਥੀ॥

ਸੋਰਠਾ—ਧਨ ਜੋਬਨ ਅਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਚਾਰੋ ਪਰਮ ਲਿਪੁ।ਦੇਤ ਅਨਰਥ ਇਕ ਏਕ ਜਿਹਚਾਰੋਤਿਹਕਹਜਾ ਕਥਾ॥੧॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਚੋਰੀ ੨ ਪਰਪੁਰੁਖੋਂਕੇਸਾਥ ਰਮਣਕੀਆ ਕਰੇਇਸਬਾਤਕੀਖਭੀਭਾਰੀਥਿਚਾਰਸੰਸਾਰਮੈਹੋਨੇਲਾਗੀਪਰੰਤੁਖਬਰਹੋਏ ਬਿਨਾਕੈਸੇਰਹੇ ਇਸਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਸਥਦਤ੍ਰੀ ਹੈ। ਕਬੀਰਸਾਕਤ ਔਸਾਜਾਨੀਐ ਜੈਮੀਲਮਨਕੀ ਖਾਨ। ਕੋਨੇਬੈਠੇਖਾਈਐ ਪ੍ਰਗਟਹੋਇਨਿਦਾਨ॥ ੧॥ ਅੰਦਰਬੈਹਕੇਕਰਮ ਕਮਾਵੈਸੋ ਚਹੁਕੁੰਟੀ ਜਾਣੀਐ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ਏਕਧਨੀਦੂਜੇਮਈਤੀਜੇ ਜੋਬਾਨ। ਬਿਕਾਰ ਕਰੇਬਿਨਕਿਉਂਬਚੇਬਚੇ ਬਚਾਵੇਰਾਮ॥ ਇਤਜਾਦੀ॥ ਤੈਸੇਹੀਤਿਸਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਕਰਮ ਸੰਸਾਰਮੈਂਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਜਾਤਾਭਯਾ।ਪਰੰਤੂਮਾਨੁਖਯਾਇਸਤ੍ਰੀ ਤਿਸਕੇਸਿਰੇ ਕੋਈਆਈਨਹੀ। ਇਸਲੀਏਤਿਸਕਾਪੜਦਾ ਬਨਾਜਾਰਹਯਾ। ਪਰੰਤੂਕੋਈਜੋਬਡਾਉਤਮਪੁਨਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾਆਇਕੇਉਦੇਹੁਆ ਤਬਏਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਨੇ ਅਰਥਅਪਨੇ ਸਾਸਸਸੁਰਸੇਪੂਛਕੇ ਆਵਤੀਭਈ। ਇਸਓਰ ਸੰਤਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਰੀਰਭੀ ਬਡਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੁੰਦਰਜੁਬ੍ਹਾਅਵ੍ਹਸਥਾਯੁਕਤਥਾ ਏਕਤੋਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਔਦੁਸਰਾ ਸਾਮਰਥਵਾਲੇ ੨ ਤੀਸਰ ਸਭਰਾਜਾਪ੍ਰਜਾਜਿਨਕੋ ਮਾਨਤੇਹੈਂਸਰਬਤ੍ਰ ਮਾਨੋਹੁਏਪ੍ਰਭਿਸ੍ਰਿਤ ੩ ਚੌਥਾਨਿਰਭੈ ਕਿਸੀਕ ਜਿਨਕੋ ਭੈ ਨਹੀਹੈ ਪੰਚਮਨਿਰਵੈਰ ਕਿਸੀਕੇਸਾਥ ਜਿਨਕਾਵੈਰਨਹੀਹੈ ੫ ਖਸ਼ਮ ਸ੍ਰੁਤੰਤ੍ਰ ਸ੍ਵਾਧੀਨ ਇਛਾਚਾਰੀ। ਬਹੁਤਹੀ ਸਿੰਘਸਰਦਾਰ ਔ ਬਡੇ੨ ਧਨੀ ਮਲਤਾਨਕੇ ਸਖਰ ਸਿਕਾਰਪੁਰ, ਸਿੰਧਕੇਦਰਸਨ ਔ ਸਤਸੰਗਕੇਕਰਣੇ ਅਰਥਆਵੈਂ ਬਡੀਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਮਾਨ ਕਰੈਂ ਔ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇਪਦਾਰਥ ਧਨਬਸਤ੍ਰਭੂਖਣ ਆਦਿਕ ਅਰਪਣਕਰੈਂ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਪੈਸੀਸਛੁਕਾਇਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰੈਂ। ਤੈਸੇਹੀਬਡੇ੨ ਧਨਾਢੋਂਕੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਭੀ ਆਇਕੇਮੋਲਝੁਕਾਇਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇ ਅਛੇ੨ ਪਦਾਰਥ ਮਰਪਨਕਰੈਂ ਦਰਸਨਪਰਨਸਤ ਸੰਗ ਸਭੀਲੋਕਕਰਕ ਬਡੇਅਨੰਦਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਂ। ਸਿਕਾਰਪੁਰਕੇਧਨੀਢਾਨੋਂਕੀਆਂਸੁਥਾ ਅਵਸਥਾਵਾਨਸੁੰਦਰੀਆਂ ਸੁੰਦਰਬਸਤ੍ਰਭੂਖਨ ਪਹਰਕੇ ਸਿੰਗਾਰਲਗਾਇਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਆਵੈ ਔਭਖਭੋਜ ਲੇਹਜ ਪੇਯ ਚੋਖਆਦਿਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਵਤ ਸ੍ਵਾਦੁ ਭੋਜਨ ਬਨਾਇ ੨ ਕੇ ਲਜਾਇ ਅਰਪਣਕੀਆਕਰੈ। ਔ ਕਾਮਰੂਪੀ ਅਗਨਿਕਰਕੇ ਭਪਤਜਿਨਕੇ ਰਹੈਹੈ॥ ਪਰੰਤੂ ਐਸੇਸਤਪੁਰਖੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪਹੈ ਜੋਜਿਸਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਉਨਕੇਮਨ ਸੀਤਲਹੋਜਾਵੈਂ। ਸੰਤਨਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀ ਵਚਨੋਂਕੀ ਵਰਖਾਕਰਕੇ ਸੀਤਲਚਿਤਹੋਕੇ ਰ੍ਹਹਕੋਜਾਵੈ ਔਸਤ ਪੁਰੁਖੋਂਕੇਉਪਦੇਸਕੋ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਯਾਦਕੀਰਖੈ। ਜੋਕੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰੁਖ ਏਕਵਾਰ ਭੀ ਦਰਸਨਸੰਤਹੁਕਾ ਕਰਜਾਵੈ ਉਸਕਾ ਚਿਤਰੂਪੀਮਤਸ ਕੁੰਡੀਕਰਕੇਫਸਜੋ ਮਤਸਕੀ ਨਜਾਈ ਕਹੁਜਾਇਨਸਕੇਕਿੰਤੁਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਮੈਲਾਗਜੋ ਰਹੇ। ਜੈਸੇਭਵਰ ਫੂਲੋਂਕੋਤਜਾਗਕੇ ਕਹੂਨਹੀ ਜਾਇਸਕਤੋਹੈ। ਤਦਵਤ। ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਚਰਚਾਸੇ ਔਰਕੋਈਕਥਾਵਾਰਤਾ ਸੰਤਹੁਪਾਸਨਚਲੇ। ਔਰ ਦੇਖਨੇਵਾਲੇ ਲੋਕ ਬਡੇਆਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ। ਦਿਬ੍ਯਜਸਜਾਮਸੁੰਦਰਸਰੂਪਕੋ ਦੇਖਕੇਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਪੁਰੁਖਸਭੀ ਸਤ੍ਰਆਦਿਕ ਭੀਮੋਹਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਵੈ। ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਅਪਨੇਸਰੀਰਕੀਭੀ ਸਰਤ ਤਿਨਕੋਨਹੀਰਹਤੀਥੀ। ਜੋਕਿਸੀਧਨਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰਮਿਤ੍ਰ ਆਦਿਕਕਾ ਵਿਯੋਗਹੋਜਾਵੈ ਔ ਤਿਨਕੇਸ਼ੋਕਕਰਕੇ ਆਤਰਭੀਹੋਵੈ ਪਰੰਤੂਜਬਆਇਕੇਦਰਸਨ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾਕਰੈ ਤਬਤਿਸਕਾਸ਼ੋਕਤਾਪ ਤਾਤਕਾਲ ਦੂਰਹੋਜਾਵੈ। ਤਥਾ ਰਾਜਾਸਾਵਣਮਲ ਕੇ ਘਰਕੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰਆਂਕੋਰਾਜਾਕੀਓਰਸੇਰੋਕਨਹੀਥੀਜਬਚਾਹੈਂਤਬੀਆਇਕੇਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕਰ ਜਾਵੈ ਚਾਹੇਸਾਰਾਦਿਨ ਸੰਤਹੁਕਾਸਤਸੰਗਕਰਤਜਾਂਰਹੈ।ਪਰੰਤੂਬਿਨਾਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਸੇ ਔਰਸੰਤਹੁਕੇਪਾਸ ਜਾਨੇਕਾਤਿਨਕੋ ਹੁਕਮਨਹੀਥਾ। ਪੁਨਾਇਕਦਿਨ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲ ਕੀਬਡੀਸਨੁਖਾ ਪਾਸਅਪਨੀਸਾਸੂਕੇ ਬੈਠੇਹੁਏਸੰਤਹੁਕੇਆਗੇ ਦੋਨੋਂਹਾਥਜੋੜਕੇਪ੍ਰਾਰਥਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਤਿਦੀਨਹੋਕੇ ਕਰਤੀਭਈ। ਹੇਗੁਰੂਜੀ ਮੁਝਕੋਭੀਸਾਂਤਿਦਾਨਦੇਵਹੁ। ਤਬਅੰਤਰਜਾ'ਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤਿਸਕੇ ਮਨਕੇ ਸੰਕਲਪਕੋ ਜਾਨਕੇ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾ'ਰਸੇ ਨਿਧੜਕ ਹੋਕੇ ਉਤ੍ ਦੇਤੇਭਏ ਗੁਰੂਸਬਦਦ੍ਵਾ'ਰਾਭੀ ਸੋ ਸਤੀਆਂ ਆਖੀਐ ਜਿਸਤਸੰਤੋਖਰਹੰਨ। ਪੁਨਾ' ਬਚਨ ਕੀਆ' ਕੇਆ'ਗੋਚਰਖਾਔਪੀਛੇਕੰਧ। ਕਹੇਜੱਲਣਤੇਰੀਏਵੇਜਾਉਲੰਘ। ਜੇਖਾ'ਵੇ ਮਲੀਦਾ ਤੇਹੰਢਾਵੇਂਪੱਟ ਭਾਫਿਰਕੀਕਰੁਜੱਲਲਜੱਟ ॥ ਪੁਨਾ ਗੁਰ ਸਬਦਃ ॥ ਜਿਉਤਨ ਬਿਧਵਾ ਪਰਕੋਦੇਈ। ਕਾ'ਮਦਾਮਵਸ ਚਿਤਹਰਲੇਈ। ਬਿਨਪਿਰਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨਆ'ਵੈਤੇਈ। ਤਿਸ ਕਾ ਅਰਥ। ਹੇਬਾ'ਲੇ ਜੈਸੇ ਬਿਧਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ'ਮ ਔਧਨਕੇ ਵਸਹੋਕੇ ਅਪਨਾ' ਸਰੀਰ ਪਰਪੁਰੁਖਕੇਆ'ਗੇ ਕਰਦੇਤੀਹੈ। ਔਭੋਗਬਿਲਾ'ਸਕੀ ਕੁਸਲਤਾ' ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਚਿਤਕੋ ਹਰਲੇਤੀਹੈ। ਏਕਨਿਮਖਮਾਤ੍ ਅਰਥਾਤਆਂਖਕੇ ਝਮਕਨੇਮਾਤ੍ ਸ੍ਵਾਦਕੇਵਾਸਤੇ ਲੋਕਮੈ ਨਿੰਦਾਔਉਪਹਾ'ਸਕੋਸਹਾ'ਰਭੀਹੈ।ਔਰਲਜਾ'ਭਰਕੋਦੂਰਕਰਕੇ ਤਥਾ'ਪ੍ਲੋਕਕਾ ਭੈਭੀਨਹੀ ਕਰਤੀਹੈ। ਕਹਤੀਹੈਕੇਮੀਤਤਿਹਾ'ਰੇਹੇਤ ਕਾਂਸੀਕਰਵਤਹੁੰਲੈਹੋ। ਹੋਧਰਮਰਾ'ਜਕੀ ਸਭਾ ਜੁਵਾਬ ਠਾਂਡੀ ਹੋਇ ਦੈਹੋ। ਇਤਜਾ'ਦੀਕੁਢਾ'ਕ ਨਿਰਲਜ ਹੋਕੇ ਕਰਤੀਹੈ। ਪਰੰਤੂਬਿਨਾ ਪਿਰਅਪਨੇ ਪਤੀਸੇਬਿਨਾ' ਤਿਸਇਸਤ੍ਰੀਕੋਤ੍ਰਿਪਤੀ ਨਹੀਹੋਤੀ ਦੂਸਰਾ'ਲੋਕਮੈਭੀਬਦਨਾ'ਮ ਹੋਤੀਹੈ ਤੀਸਰਾ'ਪਰਲੋਕਮੈ ਤਪਤਲੋਹੇਕੇ ਥੰਭੋਸੇਲਗਾ'ਵਨੇਆ'ਦਿਕ ਨਰਕਭੋਗਤੀ ਹੈ॥ ਤਥਾ'ਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ॥ ਖਸਮਮਰੈ ਤਉਨਾ'ਰਿਨਰੋਵੈ। ਉਸਰਖਵਾ'ਰਾ ਅਉਰੋਹੋਵੈ। ਰਖਵਾ'ਰੇਕਾ ਹੋਇਬਿਨਾ'ਸ। ਆ'ਗੈਨਰਕ ਈਹਾਂਭੋਗਬਿਲਾ'ਸ॥ ਇਤਜਾ'ਦੀ ॥

ਬਸੰਤ ਮਃ ੧ ਅਸ੍ਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੧ ਦੋ ਤੁਕੀਆ

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪ੍ਰਸਾ'ਦਿ ॥

ਜਗਕਉਆ ਨਾ'ਮਨਹੀਚੀਤਿ। ਨਾ'ਮੁਬਿਸਾ'ਰਿਗਿਰੈਦੇਖੁਭੀਤਿ। ਮਨੂਆ ਡੋਲੈ ਚੀਤਿ ਅਨੀਤਿ।ਜਲਸਿਉਤੂਟੀਝੂਠੀਪ੍ਰੀਤਿ॥੧॥ਕਾ'ਮਕ੍ਰੋਧੁਬਿਖੁਬਜਰੁਭਾ'ਰੁ।ਨਾ'ਮਬਿਨਾਕੈਸੇਗੁਨ ਚਾ'ਰੁ ॥ ੧ ਰਹਾ'ਉ ॥ ਘਰੁਬਾ'ਲੂਕਾ ਘੂਮਨਘੇਰਿ। ਬਰਖਾ'ਸਿ ਬਾ'ਣੀ ਬੁਦਬੁਦਾਹੇਰਿ। ਮਾ'ਤ੍ਬੁੰਦਤੇਂਧਬੰਚਕੁਫੇਰਿ।ਸਰਬ ਜੋਤਿਨਾ'ਮੈਕੀਚੇਰਿ ॥ ੨ ॥ ਸਰਬਉਪਾ'ਇ ਗੁਰੂ ਸਿਰਿ ਮੋਰੁ। ਭਗਤਿ ਕਰਉ ਪਗ ਲਾ'ਗਉ ਤੋਰੁ। ਨਾ'ਮਿਰਤੋ ਚਾ'ਹੋ ਤੁਝ ਓਰੁ। ਨਾ'ਮ ਦੁਰਾ'ਇ ਚਲੈ ਸੋ ਚੋਰ ॥ ੩ । ਪਤਿ ਖੋਈਬਿਖੁ ਅੰਚਲਿਪਾ'ਇ। ਸਾ'ਚਨਾ'ਮਰਤੋਪਤਿਸਿਉ ਘਰਿ ਜਾਇ। ਜੋਕਿਛੁ ਕੀਨਸਿ ਪ੍ਰਭੁਰਜਾਇ। ਭੈਮਾ'ਨੈ ਨਿਰਭਉ ਮੇਰੀਮਾ'ਇ ॥ ੪ ॥ ਕਾ'ਮਨਿ ਚਾ'ਹੈਸੁੰਦਰਭੋਗ। ਪਾ'ਨਫੂਲਮੀਠੇਰਸਰੋਗ। ਖੇਲੈਬਿਗਸੈਤੇਤੋਸੋਗ। ਪ੍ਰਭੁਸਰਣਾ'ਗਤਿ ਕੀਨਸਿਹੋਗ ॥ ੫ ॥ ਕਾ'ਪੜਪਹਿਰਸਿ ਅਧਿਕਸੀਂ'ਗਾ'ਰੁ। ਮਾ'ਟੀਫੂਲੀ ਰੂਪੁ ਬਿਕਾ'ਰੁ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਬਾਂਧੋ ਬਾਰੁ। ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸੂਨੋ ਘਰੁ ਬਾਰੁ ॥ ੬ ॥ ਗਾਛਹੁ ਪੁਤ੍ਰੀ ਰਾਜ ਕੁਆਰਿ। ਨਾਮਭਲਹੁਸਚਦੋਤੁ ਸਵਾਰਿ। ਪ੍ਰਿਉਸੇਵਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰੇਮਅਧਾਰਿ। ਗੁਰਸਬਦੀ ਬਿਖੁਤਿਆਸ ਨਿਵਾਰਿ ॥ ੭ ॥ ਮੋਹਨਿ ਮੋਹਿਲੀਆ ਮਨਮੋਹਿ। ਗੁਰਕੈਸਬਦ ਪਛਾਨਾ ਤੋਹਿ। ਨਾਨਕ ਠਾਂਢੇ ਚਾਹਹਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦੁਆਰਿ। ਤੇਰੇਨਾਮ ਸੰਤੋਖੇ ਕਿਰਪਾਧਾਰਿ ॥ ੧ ॥ ਟੀਕਾ—ਜਗਕਉਆਇਤਿ। ਪ੍ਰਿਥਮਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ। ਹੇਪੁਤ੍ਰੀ ਜੈਸੇਕਾਕ ਦੁੰਚਸੇਬਿਸ੍ਟਾ ਭਖਣ ਕਰਤਾਹੈ ਔਕਾਂਕਾਂ ਕੁਤਸਿਤ ਸਬਦ ਪ੍ਰਤਿਖਣ ਬੋਲਤੋ ਰਹਤੋਹੈ। ਸ਼ੁਧ ਪਦਾਰਥੋਂਕਾ ਸੇਵਨਨਹੀਕਰਤੋਹੈ। ਤੈਸੈਹੀਕਾਕਸਮਾਨ ਜਗਤਕੇ ਜੀਵਭੀ ਗ੍ਯਾਨਕੋਆਸ੍ਰਲੈਕੇ ਦੁੰਜ ਕੇਸਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨਕੋ ਮੁਖਰਖਕੇ ਵਿਸ੍ਟਾਕੇਸਮਾਨ ਵਿਖੈਭੋਗੋਂਕੋ ਭੋਗਤੇਹੈਂ। ਮਦਰਾ ਮਾਂਸ ਪਰਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਪੁਰੁਖ ਸੇਵਨਕਰਤੇਹੈਂ। ਔਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਅਪਨੇ ਪਤੀਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਪਰਪੁਰੁਸੋਂਕਾ ਸੇਵਨ ਕਰਤ੍ਯਾਂਹੈ। ਨਾਮਇਤਿ। ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮਕੋ ਚਿਤਮੇ ਨਹੀਰਾਖਤੋਹੈ ਨਾਮਕਾਸੇਵਨ ਨਹੀਕਰਤੋਹੈ। ਨਾਮਇਤਿ। ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇਨਾਮਕੋਬਿਸਾਰ ਕੇ ਐਸੇ ਤਾਤਕਾਲ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ। ਜੈਸੇਬਾਲੂਕੀ ਭੀਤ ਸੂਰਯਕੇ ਤੇਜਸੇ ਸੂਕੀ ਹੂਈ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਨਸ਼੍ਟਹੋਜਾਤੀਹੈ ਗਿਰਪਰਤੀਹੈ ਤਦ੍ਵਤ। ਮਨੂਆਇਤਿ ਜਥਚਿਤਜੀਵਕਾ ਅਨੀਤੀਯਕਤ ਹੋਤਾਹੈ ਤਬਜੀਵਕਾਮਨ ਅਤਸੈਕਰਕੇ ਡੋਲਤੋਹੈ ਆਂਧੀਕੇ ਚਲਜਾਂ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਨਾਵਡੋਲਤੀਹੈ ਤਦ੍ਵਤ ਜਗਤਇਤਿ। ਹੇਪੁਤ੍ਰੀ ਜਿਸਜਗਤਕੇ ਜੀਵੋਂਕਾਸਤ੍ਰੇ ਅਰਥਾਤ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਅਰਥ ਕਪਟ ਛਲਕਰਕੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯਲ੍ਯਾਇਕੇ ਉਨਕੋ ਖਿਲਾਤਾਹੈ ਔਰ ਵਹੁਸਨਬੰਧੀਭੀ ਇਸਕੇਸਾਥ ਮੇਰਾਮੇਰਾਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਤੀਕਰਤੇਹੈਂ ਸਾ ਲੋਭਪ੍ਯੁਕ੍ਤਾ ਝੂਠੀਪ੍ਰੀਤੀਹੈ ਤਿਸਪ੍ਰੀਤੀਤੂਟਤੀਕੋ ਬਿਲਮਨਹੀਲਾਗਤੋਹੈ। ਕਾਹੇਤੇਜਿਸਦਿਨ ਇਸਕਾ ਸ੍ਮਾਰਥ ਪੂਰਾਨਹੀਹੋਤੋਹੈ ਲੋਭਪ੍ਯੁਕ੍ਤ ਸਾਪ੍ਰੀਤੀਤੁਰੰਤਹੀ ਤੂਟਜਾਤੀਹੈ। ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਬਿਨਾ ਲੋਭਲਾਲਚਕੇ ਜੋਪ੍ਰੀਤੀਹੈ ਵਹੁਸਾਚੀਪ੍ਰੀਤੀਹੈ ਕਿਸੇਕੀਤੋੜੀਹੂਈ ਵਹੁਸਾਚੀਪ੍ਰੀਤੀਤੂਟਤੀ ਨਹੀਹੈ ਜਬਲਗਲਬ ਤਬਲਗਨਹੀਨੇਹੁ ਲਬਤਾਕੂੜਾਨੇਹੁ। ਕਿਚਰ ਝਥਲੰਘਾਈਐ ਛਪਰਤੁਟੈਮੇਹੁ। ਲੋਭਸੰਯੁਕ੍ਤ ਪ੍ਰੀਤੀ ਅਲਪਕਾਲਹੀ ਥਿਰ ਰਹਤੀਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧ ਇਤਿ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੋਕੇ ਜੋਸਬਦਾਦੀ ਵਿਸਯੋਂਕਾ ਸੇਵਨਹੈ ਏਹੀਬਸਰਕੇ ਸਮਾਨਅਪਰਿਮਿਤ ਭਾਰਜੀਵਕੇਸਿਰਪਰਹੈ ਜੈਸੇਪਾਖਾਨੋਂਕੀਪੰਡ ਬਡੀਭਾਰੀ ਸਿਰਪਰ ਧਰਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇਪਾਰ ਭੁਜਾਬਲਸੇ ਹੂਆਚਾਹੇ ਵਹੁਜੀਵ ਬਡਾਮੂਢਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਜੋ ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਇੰਦ੍ਰਯਾਰਾਮੀਹੋਕੇ ਸੰਸਾਰਸਮੁਦ੍ਰਕੋ ਤਰਜਾਚਾਹੇ ਸੋਜੀਵਮਹਾਮੂਢਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਉਨਕਾ ਉਧਾਰਭੀ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰਸੇਹੋਵੇ ਹਮਾਰੇਜੈਸੇਜੀਵੋਂਕੇ ਤਰਣੇਅਰਥ ਕੋਈਉਪਾਉ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਨਾਮਇਤੀ ॥ ਹੇਦੇਵੀ ਤਿਨਕੇ ਤਰਣੇ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਪਾਉ ਏਕ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾ ਨਾਮਹੀ ਚਾਰੁਸੁੰਦਰ ਗੁਣਹੈ । ਅਥਵਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਚਾਰੁ ਕੋਉਤਮ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਐਕਜ਼ ਜ਼ਾਨਹੈ ਤਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾਕੇ ਏਕਜ਼ਜ਼ਾਨਬਿਨਾ ਸੰਸਾਰਿਕ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਜੀਵ ਛੂਟਤੇ ਭੀ ਨਹੀਹੈ ਯੇਹ ਸਿਧਾਂਤਹੈ ॥ ੧ ਹਾਉ ॥ ਘਰੁ ਇਤਿ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਯੇਜੀਵਜਿਸਦੇਹਕੇ ਔ ਸੁਖਕੇ ਸਾਧਨੋਕੋ ਥਿਰ ਕਰਕੇ ਮਾਨਤੋਹੈ ਸੋਤੋ ਐਸੇਹੈ । ਜੈਸਬਾਲੁਰੇਤਕਾਘਰੁਬਣੋ ਬੇਰਾ ਵਾਲੀ ਨਦੀਕੇਤੀਰਪਰ ਬਨਾਵੈ ਔਉਪਰਸੇਬਡੀ ਬਰਖਾਭੀਹੋਵੈਔਨਦੀਕੇਬੇਗਸੇਵਹੁਨਦੀਕਾ ਤੀਰਗਿਰਤਾਜਾਤਾਹੋਵੈ।ਫਿਰਉਸਘਰਕੋਥਿਰਜਾਨਕੇਤਿਸਘਰਕੇਅੰਤ੍ਰਮਤਹੋਕੈਬੈਠਰਹੈ ਵਹੁਕੈਸੇਬਚੇਗਾ । ਵਹੁਬਾਲੁ ਰੇਤਕਾਘਰਭੀਕੋਈਘੜੀਥਿਰਰਹਤੋਹੈ ਯਾਂਤੇਇਸਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਸੇਕੁਛਭੀਅਲੁਚੀ ਉਤਪਤ ਹੋਣੇਸੇ ਬਰਖਸਿ ਇਤਿ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਉਰ ਅਤਿਅਲਪ ਕਾਲ ਰਹਣੇਵਾਲਾ ਅਤਿਤੁਛ ਤਾਦਜ਼ੋਤਨਵਾਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇਤੇਹੈਂ । ਬਰਖਸਿ ਇਤਿ । ਜੈਸੇਬ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਕਾਲਮੈ ਬ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਕੇਜਲਵਿਖੇ ਜਲਕੇਬਿੰਦੂਪਰਨੇਸੇ ਬੁਦਬੁਦੇਉਠਤੇਹੈਂ ਔਤਾਂਤ ਕਾਲਹੀਨਸ਼੍ਟਹੋਜਾਤੇਹੈ ਹੋਰਨਾਮਦੇਖ ਏਹੁ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਇਸਵਿਖੇ ਜ਼ਾਨਨਾ । ਤੈਸੇਹੀ ਮਾਤਾ ਕੀਰਕਤ ਔਪਿਤਾਕੀਬਿੰਦਰੂਪੀ ਚਕਨਾਮ ਚਕ੍ਰਪਰਧਰਕੇ ਕੁੰਭਕਾਰਕੇ ਚਕ੍ਰਵਤ ਇਸ ਜੀਵਕੇ ਕਰਮਕੇਅਨੁਸਾਰ ਬਿਧਾਤਾਇਸਜੀਵਕੋ ਜਨਮਮਰਨਰੂਪੀ ਫੇਰਮੈਪਾਇਦੇਤਾਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸਰਬ ਇਤਿ। ਸਰਬਜੋਤਿਮਾਯਾ ਅਥਵਾਸੂਰਯਅਗਨਿ ਆਦਿਕਗ੍ਰਹਣਕਰਨੇ। ਅਰਥਾਤ ਯਾਵਤ ਸੂਰਜਚੰਦ੍ਰਮਾ ਤਾਰਾਆਦਿਕ ਸਰੀਰਧਾਰੀਹੈ ਤੇਸਰਬਨਾਮੈਕੀ ਚੇਰਿ ਨਾਮਕੀਦਾਸੀਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇਗੁਰੂਜੀ ਕਿਮੀਪ੍ਰਕਾਰਮੈ ਇਸਚਕ੍ਰਕੇ ਫੇਰ ਮੈਸੇ ਜੀਵ ਨਿਕਸ ਸਕਤਾਹੈ ਅਥਵਾਨਹੀ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਸਰਬਇਤਿ । ਹੇਪੁਤ੍ਰੀਸਰਬਉਪਾਵਾਂਕੇ ਸਿਰਸਤਿਗੁਰੂਕੀ ਸਰਣਿਪ੍ਰਾਪਤਿਰੂਪ ਉਪਾਉਹੈ । ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੇਰੇ ਸਿਰਕੇ ਮਾਥੇਕੇ ਉਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੈ । ਭਗਤਿ ਇਤਿ । ਹੇਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਦੀਨਾਨਾਥ ਗੁਰੁਮੁਖਹੋਕੇ ਤੇਰੇ ਚਰਣੀਲਾਗਉ ਔਤੇਰੀਭਗਤਿ ਅਨਨਜ ਭਗਤਿ ਕਰਉ । ਤੇਰੇਵਿਖੇ ਪ੍ਰੀਤੀਵਾਨ ਹੋਕੇ ਤੁਝਹਰਿਨਾਮ ਅਨਨਮਨਹੋਕੇ ਤੇਰੀਹਰਿਹੀ ਧਾਵਹੁ ਔਰ ਚਾਹਨਾਕੋ ਮਿਟਾਕੇ ਤੁਝਕੋਹੀ ਚਾਹੋਂ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੂਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾ ਨਾਮਨਹੀਜਪਤੇਹੈਂਤੇਫੁਨਹੈਂਲੋਕਮੈ ਕਿਸ ਨਾਮਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧਹੋਤੇਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇਦੇਵੀ ਜੋਨਸੇਜੀਵ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾਨਾਮ ਨਹੀਜਪਤੇ ਹੈ ਤੇਨਾਮਕਚੋਰਹੈਂ । ਜੋਨਾਮਸੇਬੇਮੁਖਹੈ ਨਾਮਦੁਰਾਇਚਲੇ ਦੁਰਾਇਨਾਮ ਚੁਰਾਵਨੇਕਾਹੈ ਨਾਮਕੋ ਜੋਦੁਰਾਇ ਚਲਤੇਹੈ ਤੇਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਚੋਰਹੈ ਸਾਸਤ੍ਰਮੈ ਤਿਨਕੋ ਚੋਰ ਕਹਤੇਹੈਂ । ਅਣਜ ਪ੍ਰਮਾਣਤੇਤਸਕਰਜੋਨਾਮਨਲੇਵੈਵਾਸੈਹਕੋਟਪਚਾਸ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ॥ ੩ ॥ ਨਾਮ ਕੇਚੋਰ ਅਤਨ੍ਤ ਘੋਰਨਰਕੋਂਕੋ ਭੋਗਤੇਹੈਂ ਇਹ ਕਹਤੇਹੈ ॥ ਪਤਿ ਖੋਈ ਇਤਿ ॥ ਜਿਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀਵੋਨੇਨਾਮਕੀ ਚੋਰੀਕਰੀਹੈ ਤਿਨ ਪੁਰੁਖੋਂਨੇ ਅਪਨੇ ਅੰਚਲਮੈ ਬਿਖ ਪਾਇਲੀਨੀਹੈ। ਅੰਚਲਨਾਮ ਪੱਲੇਕਾਹੈ। ਉਨੋਨੇ ਅਪਨੇ ਪੱਲੇਮੈ ਬਿਖ ਪਾਇਲੀਨੀ ਹੈ। ਬਿਖਕੇ ਭਾਰ ਲਾਦਕੇ ਪਰਲੋਕਮੈਚਲੇਹੈ। ਬਿਖਕੋ ਜੋ ਭਖਣ ਕਰਤਾਹੈ। ਸੋ ਅਵਸਜਹੀ ਮਰਤੋਹੈ। ਜਿਸਨੇਕੇਵਲ ਬਿਖਕੇਹੀਭਾਰਸੰਗ ਲਾਦਚਲਾਏਹੈਂ ਯਾਂਤੇਉਸਕੋ ਖਾਣੇਵਾਸਤੇਭੀ ਬਿਖ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਜਬਪੁਨਾਪੁਨਾ ਬਿਖਖਾਵੇਗਾ ਤਬ ਫਿਰ ੨ ਮਰੇਜਨਮੇਗਾ ਇਸਮੈ ਕਜਾ ਸੰਦੇਹਹੈ। ਉਨਨਾਮਕੇਚੋਰੋਂਕੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀਸਾਚੀਦਰਗਾਹਮੈ ਪਤਿਖੋਈਜਾਤੀਹੈ ਅਤਿ ਨਿਰਾਦਰ ਜਮਦੂਤਬਰਤੇਹੈਂ ਵਾਰੰਵਾਰਤਿਨਕੋ ਝਿੜਕਕੇ ਨਰਕੋਂ ਮੈ ਬੇ ਅਬਰੋ ਕਰਕੇ ਡਾਰਦੇਤੇਹੈਂ। ਤਿਨ ਨਾਮਕੇ ਚੋਰੋਂਕਾ ਕੋਈਭੀ ਵਿਸਾਹੁ ਨਹੀ ਕਰਤੋਹੈ॥ ਸਾਚ ਇਤਿ॥ ਔਰਜੋਨਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਸਾਚੇ ਨਾਮਸੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਹੋਤੇਹੈ। ਤੇਬਡੇ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾਸੇ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਜਾਤੇਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤੇਹੈਂ ਸਰੀਰਕੇ ਅੰਤਕਾਲਮੈ। ਔਜੀਵਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਲੋਕਮੈ ਬਡ੍ਡੇਆਦਰ ਸਤਕਾਰਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ਸ਼ੰਕਾ॥ ਜਿਨਕੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇਨਾਮਮੈ ਪ੍ਰੀਤੀਹੋਤੀਹੈ ਤਿਨਕੇਕਜਾਲਖਨ ਹੈਂ॥ ਉੜ੍ ॥ ਜੋਕਿਛੁ ਇਤਿ। ਜੋਕਿਛ ਵਰਤਤਾਹੈ ਸੋਪ੍ਰਭੂਜੀਕੀ ਆਗ੍ਯਾਮੈ ਵਰਤਤੋ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨਕੇ ਵਹੁਸੰਤਜਨ ਸਰਬਅਵਸਥਾਮੈ ਪ੍ਰਸੰਨਰਹਤੇਹੈਂ। ਭੈਮਾਨੈ ਇਤਿ। ਜਨਮਮਰਣਕੇ ਭੈਸੇ ਸਬਦਾਦਿਕ ਵਿਸਯੋਂਸੇਵੈਰਾਗਵਾਨਹੋਤੇਹੈਂ ਔਮਾਈਜੋਮਾਯਾਵਾਲਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੈ ਤਿਸਕੇ ਆਗੇਬੇਨਤੀ ਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਕਰਤੇਹੈਂ। ਹੇਮਾਇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਪਨੀਮਾਤਾ ਜੈਸੇਅਗਨੀ ਔ ਸਰਪਸੇ ਛੋਟੇਬਾਲਕਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਤੀਹੈ ਤਦਵਤ ਸਬਦਾਦਿਕ ਬਿਖੈਰੂਪੀ ਸਰਪੋਂ ਸੇ ਮੇਰੀਭੀਰਖਜਾਕਰੋ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਜਬਜੀਵ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾਭੈਮਾਨਤੋਹੈ ਤਬਸਰਬਓਰਸੇ ਉਸਕਾ ਡਰ ਚੁਕ ਜਾਤੋਹੈ॥ ੪॥ ਕਾਮਨਿਇਤਿ॥ ਕਾਮਨਿ ਨਾਮ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਸੁੰਦਰਭੋਗੋਂਕੀ ਇਛਾਕਰਤੀਹੈ। ਔਰੋਗੋਂਕੇ ਉਪਕਰਣ ਪਾਨਤਬਾਫੂਲ ਸੁਪਾਰੀਕਰਪੂਰ ਏਲਾ ਔਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਖਟਰਸਵਾਲੇ ਭੋਜਨਸੇਹਜਾਮੰਦਰ ਮੀਠੇਬਚਨ ਯੇਸ੍ਰੀਪਰਮੇ-ਸ੍ਵਰਕੇਨਾਮਬਿਨਾ ਸਭੀਰਸ ਰੋਗਰੂਪਹੋਕੇ ਜੀਵਕੋਬਾਧਾਕਰਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪੀੜਾ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਖੇਲੈ ਇਤਿ॥ ਤਿਨ ਭੋਗੋਂਵਿਖੇ ਜਿਤਨਾਕੁਖੇਲਤੋਹੈ ਕ੍ਰੀੜਾਕਰਤੋਹੈ ਬਿਲਸਤੋਹੈ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੋਹੈ। ਫਿਰਪੁਨਜੋਂਕੇਬੈਹੁਏ ਪੀਛੇ ਭੋਗੋਂਕਾ ਵਿਯੋਗ ਅਵਸਜਹੀ ਹੋਤੋਹੈ। ਪੁਨਾ ਜਿਤਨਾਕ ਭੋਗੋਕੇਸੰਯੋਗਕਰਕੇਜੀਵਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੋਉਸਸੇਸੌਗੁਣਾਅਧਿਕਸੋਕਮੋਹ ਦੁਖੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੋਹੈ।ਔਰਜੋਜੀਵਪ੍ਰਭੂਕੀਭਗਵੰਤਕੀਸਰਣਕੋਪ੍ਰਾਪਤਿਹੁਏਹੈਉਨਕੋਵਿਖਯੋਂਕੇ ਸੰ ਯੋਗਵਿਯੋਗਮੈਹਰਖਸੋਗਕੋਈਨਹੀਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ।ਕਾਹੇਤੇਭੇਮਹਾਤਮਾਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇਜੋ ਹ-ਮਾਰੇਮਿਤ੍ਰਪ੍ਰਭੂਨਕੀਆਹੈਸੋਬਹੁਤਹੀਅਛਾਕੀਓਹੈਸੋਈਹੋਤੋਹੈਜੋ ਜੋਕਛੁਹਮਾਰਾਪ੍ਰਭੂਕਰਤੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਉਸਤੇਅਨਥ'ਵਿਦੁਧਨਹੀਂਦੇਤੋਹੈ॥ਪ।ਕ'ਪੜ੍ਹਇਤਿ॥ ਜਿਸਦੇਹਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂਔਪੁਰੁਖ ਬਡੇ ੨ ਯਤਨਕਰਕੇ ਬਸਤ੍ਰਔਭੂਖਣ ਸੁਦਰਣਚਾਂਦੀਕੇ ਜੜਾਉਪਹਰਕੇ ਪੁਨ'ਦਰਪਣ ਮੈ ਅਪਨਾਮੁਖਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਹੈਂ ਸੁਗੰਧਜਾਂਪਾਇਕੇ ਜਿਸ ਦੇਹਕੋ ਉਦਿਵਰਤਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਉਦਵਰਤਨ ਵਟਨੇਕੋਨਾਮਹੈ ਜਿਸਦੇਹਕੇਉਪਰ ਵਟਨਾਮਲਕੇ ਸੁਗੰਧੀਵਾਲੇ ਜਲੋਂਸੇਇਸਨਾਨਕਰਤੇਹੈ ਔ ਪਾਨਸੁਰਖੀਖਾਇਕੇ ਮੁਖਲਾਲ ਕਰਲੇਤੇਹੈ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬਚਨਕਰਤੇਹੈਂ ਕੇਜਿਸਦੇਹਕੋ ਅਤਿਸੁੰਦਰਦੇਖਕੇ ਅਤਜੰਤਉਤਮ ਮਾਨਕੇਮਟਕ੨ ਬਾਂਤੈ ਬਨਾਇਕਰਤੇਹੈਂ ਔਟੇਢੇ ੨ ਚਲਤੇਹੈ ਸੋਦੇਹ ਕਜਾ ਹੈ ॥ ਮਾਣੀ ਇਤਿ ॥ ਮਾਟੀ ਫੂਲੀ ਹੂਈਹੈ ਜਿਤਨਾਕਦੇਹਵਿਖੇ ਅਸਥੂਲਪਣਾਹੈ ਸੋਤੋਪਾਂਚਤਤੋਂਕੀ ਮਿਲੌਨੀਕਰਕੇਹੈਂ ਮਾਟੀ ਕ'ਅਸਥੂਲਪਣਾਹੈ ਔਤੁਚਾਕੇਅੰਤਰ ਲੋਹੂ ਔਬੀਰਜ ਕਫਕ' ਚਮਤਕਾਰਹੈ ਸੋਕੇਵਲ ਕਫਪਿਤ ਰਕਤਵੀਰਯਮਾਤ੍ਰਕਾ ਵਿਕਾਰਹੈ ਔਰ ਕੁਛਨਹੀ ਹੈ। ਪੁਨਯੇਦੇਹਕੈਸੋਹੈ ਛਿਨ ਭੰਗਰਹੈ ਬੁਦਬੁਦੇਵਤ ਦੇਖਤੇ੨ਤਾਂਤਕਾਲਨਸ੍ਰਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਇਸਦੇਹਕੀ ਪਾਲਨਾਵਾਸਤੇ ਬਡੇ ੨ ਦਾਵੇਬਾਂਧਤੇ ਹੈ ਸਦਾਜੀਵਨੇਕੀ ਆਸਾ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇਹੈ ਆਤਮਾਸੇਭਿੰਨ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇਭਿੰਨ ਔਰੋਂਸੇਸੁਖਕੀਆਸਾ ਕਰਤੇਹੈਂਤਥਾਆਠੌਯਾਮਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਕਰਤੇਹੈ ਨਿਹਸੰਕਲਪ ਹੋਕੇ ਸੁਖਕੀ ਨੀਂਦ ਕਬਹੂੰ ਨਹੀ ਸੋਵਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆਸਾ ਔਮਨਸਾਕਰਕੇ ਘਰਬਾਰਜੀਵਨੇ ਬਾਂਧਰਾਖਜੋਹੈ। ਘਰਬਾਰਨਾਮਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕਕੋਹੈ ਅਥਵਾਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆਸਾਮਨਸਾਕਰਕੇਜੀਵਨੇਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇਮਿਲਨੇਰੂਪੀ ਘਰਕਾਬਾਰ ਨਾਮਦਰਵਾਜਾ ਬਾਂਧੋਬੰਦਕਰਰਾਖਜੋਂਹੈ ॥ ਨਾਮਬਿਨਾਇਤਿ ॥ ਸ੍ਰੀਭਗਵਤ ਜੀਕੇਨਾਮਸੇਬਿਨਾ ਇਸਜੀਵਕਾਘਰਰਿਦਾ ਬਾਰਮੁਖਸੁਨੇਹੈ। ਜੈਸੇ ਦੀਪਕਬਿਨਾ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇਸਮੇਸੈ ਘਰਸੂਨੇ ਡਰਾਵਨੇ ਸੋਹੋਤੇਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਜੀਵਕਾਰਿਦਾ ਔਮੁਖ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਨਾਮਬਿਨਾ ਸੂਨੇਅਤਜੰਤਡਰਾਵਨੇਸੋਲਾਗਤੇਹੈ ॥ਔਰ ਵਾਕਜ॥ਨੰਗਾ ਦੋਜਕਚਾਸਤਾ ਤਾਂ ਦਿਸੈ ਖਰਾਡਰਾਵਣਾ। ਅਥਵਾਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇਨਾਮਬਿਨਾ ਯੇਜੀਵ ਸੂਨੇਘਰਬਾਰਨਾਮਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕਕੇਸੁਖਭੋਗੋਂਸੇ ਸੂਨੇਖਾਲੀਰਹਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤਦੋਨੋਲੋਕੋਕੇ ਸੁਖੋਂਸੇਨਿਰਾਸ ਰਹਤੇਹੈ ਨਾਮ ਬਿਹੂੰਨ ਸੂਨੇ ਸੇਮੁਖਾ। ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸੂਨੇ ਸੋਭਾ ਸੇ ਹੀਨ ਸਰਪਕੀ ਬਿਲਵਤ ਮੁਖਜਾਨੇ ਯਦਜਪੀ ਭੂਖਣਆਦਿਕੋਸੇ ਸੋਭਿਤਭੀਮੁਖਹੈ ਤੌਭੀ ਕਾਲੇਨਾਗਕੀ ਬਿਲਵਤਡਰਾਵਣੇਹੀਂਮੁਖਹੈ। ਜੈਸੇਕਾਲਾਨਾਗਬੰਬੀਸੇਸੇਨਿਕਸਕੇਡੰਗਮਾਰਤੋਹੈ। ਤੈਸੇ ਬੇਮੁਖਨਾਮਸੇ ਸੂਨ ਮੁਖਸੇ ਨਾਗਵਤ ਕਟੂਬਚਨ ਨਿਕਸਕੇ ਕਟ ਜਾਤੋਹੈ ਤਥਾਪੀਨਾਮ ਬਿਨਾ ਜੈਸੇ ਨਾਗਕੇਕਟਨੇਸੇ ਬਿਖਚਢਜਾਤੀਹੈ ਤੈਸੇਹੀਕੌੜੇਬਚਨਰੂਪੀ ਨਾਗਕੇਡੰਗਕੀ ਬਿਖਰਿਦੇਮੇਕਲੇਸਰੂਪਾਬਿਸਚਢਜਾਤੀਹੈ॥ਅਨਜ॥ਪਸੂਪਰੇਤਮੁਗਧਤੇਬੁਰਾਇਤਜਾਦੀ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏ ॥ ਗਾਛਹੁਇਤਿ ॥ ਯਾਂਤੇਹੇਪੁਤ੍ਰੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਤੁਮਅਪਨੇ ਘਰਮੇਜਾਵਹੁ ਸ੍ਰੀਗੋਬਿੰਦ ਜੀਕੋ ਨਾਮ ਭਲੇ ਜਪੋ ਅਰਾਧੋ। ਕੈਸੋ ਸ੍ਰੀਗਬਿੰਦਜੀਕੋਨਾਮਹੈ ਸਚਦੋਤਸਵਾਰ। ਆਪ ਸਤਸ੍ਵਰੂਪ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧਹੈ ਔਜਪਨੇਵਾਲੇ ਅਪਨੇਉਪਾਸਕਕੋਭੀ ਸਤਸਰੂਪ ਅਪਨੇਸੇ ਅਭੇਦਕਰਕੇ ਸਤਸਰੂਪਹੀ ਬਨਾਇਲੇਤੇਹੈ। ਅਥਵਾਨਾਮਸਚਾ ਸ੍ਰੀਗੋਬਿੰਦਜੀਕਾ ਭਲੇ ਕਹੋ ਅਪਣੇਮੁਖਸੇਹੀ ਰਾਤ੍ਰੀਦਿਨ ਸਵਾਰਕੇ ਅਥਵਾ ਸ੍ਰੀਹਰਿਜੀਕਾਨਾਮ ਅਪਨੇ ਮੁਖਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਅਪਨਾ ਦਿਨਰਾਤ੍ਰੀ ਸਵਾਰ ਲੇਵਹੁ ਸਫਲ ਕਰਲੇਵਹੁ ॥ ਪ੍ਰਿਉ ਸੇਵਉ ਇਤਿ ॥ ਪ੍ਰਿਉ ਸਬਦ ਈਹਾਂ ਪਰਮਪ੍ਰੀਤਮ ਪਤੀਕਾ ਵਾਚਕਹੈ। ਹੇਪੁਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈਂ ਏਕਾਂਤ ਇਸਥਿਤਹੋਕੇ ਜੋਸਚਾਪਤੀ ਅਜਰ ਅਮਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਤਿਸ ਪ੍ਰਭੁਕੇ ਚਰਣਕਮਲਕੇਪ੍ਰੇਮਕੇਆਧਾਰ ਆਸ੍ਰੈ ਤਿਸ ਸਚੇਪਤੀਕੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੇਮਸੇਕਰੋ ਮਨਤਨੁਧਨ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇਅਪਨਾਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਵੈਤੈਸੇਹੀ ਤਿਸਕੋਪ੍ਰਸੰਨਕਰੋ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੋ ਯੇਬਿਸਯੋਂਕੀਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੈਸੇ ਨਿਵਰਤਹੋਵੇ ਇਸ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀਕਾ ਉਪਾਉ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਕਹੀਯੇਜੀ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਦੇਵੀ ਤੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਏਕਾਗ੍ਰਚਿਤ ਹੋਕੇਸ਼੍ਰੁਣ ॥ ਗੁਰੁ ਇਤੀ ॥ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੇ ਮੰਤ੍ ਉਪਦੇਸਰੂਪ ਸਬਦਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ ਨਿਰੰਤਰ ਕਰਕੇ ਬਿਖਜਾਂਕੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਨਿਵਾਰ ਨਾਸਕਰਦੇਵੋ। ਇਸਤ੍ਰਿਸਨਾਕਰਕੇਹੀ ਬ੍ਰਹਮਪਦਸੇਗਿਰਕੇ ਜੀਵਭਾਵਕੋਪ੍ਰਾਪਤਭਯੋਹੈ। ਪੁਨਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾਕੇ ਵਸਹੋਕੇ ਜੀਵਪਦਸੇਭੀ ਗਿਰਕੇ ਜੜਭਾਵ ਬ੍ਰਿਛ ਪਾਖਾਣ ਖਰਬਤ ਭਾਵਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੋਹੈ। ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀਵਿਸਨੁਭਗਵਾਨ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਸਰਬਸਕਤੀਮਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਭੂਵਜਾਪਕਹੋਕੇਭੀ ਬਲਿਰਾਜਾਸੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀਕਾਰਾਜ ਹਰਲੇਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾਕਰਕੇ ਬਵਿੰਜਾ ਅੰਗੁਲੀਕਾ ਪਰਮਿਤ ਬਾਵਨ ਰੂਪ ਹੋਜਾਭਾ ਭਯਾ। ਐਸੀਯੇਪਿਸਾਚੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦੁਰਾਚਾਰਣੀਹੈ। ਜੋਕਰਣੇਯੋਗ ਕਾਰਯ ਨਹੀਭੀਹੈ। ਤਬਾਪਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾਰੂਪ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਸਰਪਨੀਕਰਕੇ ਭਸਜਾਹੁਆਜੀਵ ਕਰਤੋਹੈ। ਹੇਬਾਲੇਬਹੁਤਕਜਾ ਕਹਨੋਹੈਜਿਤਨਾਕਾਲ ਗੁਰੁਉਪਦਿਸ੍ ਚਾਰੁਤ੍ਰਮੰਤ੍ਰਵਤ ਗੁਰੁ ਸਬਦਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ ਜੀਵਨਹੀ ਕਰਤੋਹੈ। ਉਤਨਾਚਿਰ ਕਾਲੀਨਾਗਨੀਰੂਪ ਤ੍ਰਿਸਨਾਕੀਬਿਖਕੀ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀਹੈ ਯਾਤੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਗੁਰੁਸਬਦਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸਹੀ ਪਰਮਉਤਮ ਉਪਾਇ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਏਹੁਸਰੀਰ ਮਨਧਨ ਸਭਕੁਛ ਆਪਕੇਹੀ ਅਰਪਣਹੈ ਮੈਤੋਆਪਕੇਚਰਣ ਸਰਣਾਗਤਿਹੂੰ ਜੋਚਾਹੋਸੋਕਰੋ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਮੋਹਨਿ ਇਤਿ ॥ ਮੋਹਨੀ ਸਰਬਜਗਤਕੇ ਮੋਹਨਹਾਰੀਮਾਯਾ ਪਾਰਮੇਸ੍ਵਰੀ ਤਿਸਕੇਮੋਹਨਹਾਰੇ ਪਰਮਕਰੁਣਾਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਪਰਮਕਾਰਣ੍ਰੂਕ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਮੋਹਨਿਤਿਸਮੋਹਨਨੇਮੇਰੇਮਨਕੋਮੋਹਲੀਓ ਹੈ। ਮੋਹਨ ਕਰਕੇ ਮੋਹਜਾਹੁਆ ਹਮਾਰਾਮਨ ਔਰਕਿਸੀਪਦਾਰਥਕੋ ਅਬਨਹੀਚਾਹਤੋਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਪਨੇ ਤਿਸਮੋਹਨਕੋ ਕੈਸੇਪਛਾਨਜਾਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਗੁਰੂਕੈ ਇਤਿ ॥ ਤਿਸ ਮੋਹਨ ਨਾਮ ਮਾਯਾਮੋਹਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋ ਹਮਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਜਾਨਜਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਉਪਦਿਸ੍ਟ ਸਬਦ ਬਿਨਾ ਮੋਹਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੋ ਜਾਨਜੋ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ਯੇ ਨਿਯਮ ਹੈ ਮਾਯਾ ਮੋਹਨਿ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸਾਥ ਪਰਚਾ ਇਸ ਜੀਵ ਕਾ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਉਪਦਿਸ੍ਟ ਸਬਦ ਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸਸੇ ਨਹੀ ਪਰਤੋਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਮਾਯਾ ਮੋਹਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇਸਾਥ ਪਰਚਾਪਾਵਨੇਕਾ ਦ੍ਵਾਰ ਜੋਗੁਰੂਉਪਦਿਸ੍ਟਨਾਮਹੈ ਤਿਸਸ੍ਰੀਪ੍ਰਭੂਜੀਕਿ ਨਾਮ ਕੀ ਜੋਸਤਿਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਠਾਂਢੇਖੜੇਹੋਕੇ ਸਤਗੁਰੂਕੀਆਗ੍ਯਾਨੁਸਾਰ ਯਾਚਨਾ ਕਰਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਪਦੇਸਮਾਗਤੇਹੈਨਾਮਕਾ। ਸੋਉਨਕੋਸਤਗੁਰੂਜੀਨੇ ਜੋਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰਕੇਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਨਾਮਕਾਉਪਦੇਸ ਦੀਆਹੈ ਤਿਸ ਤੇਰੇਨਾਮਨੇ ਤਿਨਕੋ ਸੰਤੋਖੇ ਨਾਮ ਸੰਤੁਸ੍ਟ ਕਰ ਦੀਆਹੈ। ਅਥਵਾਜੋਨਸੇਮਹਾਤਮਾ ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾ ਦ੍ਵਾਰਭੂਤ ਗ੍ਯਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੇ ਤਿਸਗ੍ਯਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸਲੇਨੇਕੀ ਚਾਹਨਾਕਰਤੇਹੈ ਤੇ ਠਾਂਢੇਨਾਮ ਸੀਤਲ ਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਆਧਿਬ੍ਯਾਧਿਉਪਾਧੀਰੂਪ ਤੀਨੋਤਾਪ ਤਿਨਕੇ ਨਿਵ੍ਰਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਠਾਂਢੇ ਨਾਮ ਖੜੇਰਹਨਕੋਭੀਹੈ ਔਸੀਤਲਕੋਭੀਹੈ ਦੇਸਭਾਖਾਮੈ ਠੰਢਾ ਸੀਤਲਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸੋਸ ਅਰਥ ਸਮਾਨ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਔਰਭੀ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਤਿਸ ਦੇਵੀਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਣਾਵਤੇਭਏ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਉਪਦੇਸਕੋਸੁਣਕੇ ਰਿਦੇਵਿਖੇ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸਮਝਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਉਸਤਿਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਮਾਥਾਧਰਕੇਨਿਮਸ-ਕਾਰਕਰਕੇ ਅਪਨੇਘਰਕੋ ਜਾਤੀਭਈ। ਨਿਸਪਾਪ ਸਾਂਤ ਚਿਤ ਹੋਜਾਤੀਭਈ। ਵਹੁ ਜੋ ਕੁਕਰਮ ਪਰਪੁਰੁਖ ਗਮਨਰੂਪਥਾ ਸੋਸਭੀਤਿਸਕਾ ਛੂਟਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਜੋ ਕੁਛ ਤਿਸਕਾ ਕਰਮਥਾ ਸੋਸਾਰਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਸਭਾਕੇਬੀਚ ਤਿਸਕੋ ਸੂਚਨਕਰਾਇਦੀਆ ਸਿਰਨੀਵਾਂ ਕਰਕੇ ਸੁਣਤੀਰਹੀ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਮਨਮੈ ਬਡੀਸਰਮਿੰਦੀ ਹੋਤੀਭਈ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀਆਗ੍ਯਾਪਾਇਕੇਅਪਨੇਘਰਮੈਇਸਿਥਤਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਬਾਹਰਪੈਰ ਨ ਡਾਰਤੀਭਈ। ਏਹੀਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨ ਤਿਸਸਾਢਣਮਲਕੀ ਸਨੁਖਾਕੋ ਪ੍ਰਮਉਪਦੇਸਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਜਿਸਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਉਸਕੋਉਪਦੇਸਦੀਆਉਸੀਦਿਨਸੇਕੁਕਰਮਸੇ ਹਟਕੇਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕੇ ਭਜਨਮੈਭੀਲਾਗਜਾਤੀਭਈ।ਪਰਮਸੁਸ਼ੀਲਾਹੋਜਾਤੀਭਈ॥ ਤਥਾਚਗੁਰੂਸਬਦਃ॥ਪਾਰਸ ਮਾਨੋਤਾਂਬਾਛੁਹਜੋਕਨਕਹੋਤਨਹੀਬਾਰ।ਇਤ੍ਯਾਦੀਬ੍ਰਿਥਾਨਸਾਧਮਿਲਾਪ। ਤਥਾਉਸੀਦਿਨ ਸੋਰਾਜਾਸਾਢਣਮਲਕੀਸਨੁਖਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣੋਮੈ ਪਰਮਸਰਧਾਵਾਨ ਹੋਤੀਭਈ। ਜੋ ਪਦਾਰਥਆਪਖਾਣਾਚਹੇ ਔਰਜੋਬਸਤ੍ਰਆਪਪਹਰਣਾਚਾਹੇ ਸੋਪ੍ਰਿਥਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਭੇਟਾ ਕਰਲੇਵੇ ਤਬ ਪੀਛੇ ਆਪ ਵਰਤੇ। ਕੁਕਰਮਕੋ ਛਡਾਦੇਨੇਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਆਯੁਪ੍ਰਯੰਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਡਾਉਪਕਾਰ ਔਅਪਨੇਮੁਖਸੇ ਪ੍ਰਗਟਕਰਕੇ ਅਪਨੀਸਖਜਾਂਕੋ ਕਹਜਾਕਰੈ। ਹੇ ਸਖਜੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਉਪਕਾਰਸੈ ਕਵਨ੨ਵਰਨਨਕਰੂੰ ਇਨਮਹਾਰਾਜੋਂਨੇ ਮੁਝਕੋਬਿਸਯ ਰੂਪੀ ਬਲਤੀ ਅਗਨਿਸੇ ਰਾਖਲੀਯੋਹੈ ਇਨਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਬਿਸਯਰੂਪੀ ਬਿਖ ਭਖਣਸੇ ਅਬਬਚਗਈਹੂੰ। ਨਹੀਤੋਨ ਜਾਨੇ ਜੋਕਿਸਦੁਰਦਸਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀ। ਧੰਨਜ ਸੰਤਹੈਂ ੨ ਜੋਮੇਰੇਜੈਸੇ ਨੀਚੋਕੋ ਬਿਖਯਰੂਪੀ ਸਰਪੋਂਸੇ ਛਡਾਇਲੀਯੋਹੈ ਯਾਂਤੇਸੰਤਹੁ ਜੈਸਾ ਦਯਾਲ ਦਾਤਾਰ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਹੈ। ਔਰ ਰਾਜਾ ਸਾਵਨਮਲ ਭੀ ਏਕਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਕਹਣੇਲਾਗਾ। ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਯਾਤੇ ਆਪਨੇ ਬਡਾ ਉਪਕਾਰਕੀਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਮਾਰੀ ਸਨੁਖਾ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਛਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਗਈਹੈ ਤਿਸੀਦਿਨਸੇ ਅਪਕਰਮ ਸੇ ਨਿਵਰਤ ਹੋਗਈ ਹੈ। ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਟਿਕਕੇ ਬੈਠ ਗਈ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਐਸੀ ਬਿਭਚਾਰਣੀਕਾ ਬਿਭਚਾਰ ਕਰਮ ਛਡਾਇਦੀਆਹੈ ਹਮਕੋ ਇਸਕੇ ਕਰਮ ਛੂਟਨੇਕੀਉਮੈਦਨਹੀਥੀ। ਪਰੰਤੂਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਹੀ ਰਸਾਇਣ ਹੈ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ ਅਨੇਕਜਨਮੋਕੇਮੂਏਹੂਏਮੁਰਦੇ ਕੋ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਪਾਤਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜੀਵਾਂਦਿਦੇਤੇਹੈ। ਅਮਰ ਪੁਨਾਕਰਦੇਤੇਹੈ। ਸੋ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੀ ਪਰਮਪਵਿਤ੍ਰਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸਪਰਸ਼ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਪਤਿਤੋਂਕੋਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਦੇਤੀਹੈ। ਏਕਵਾਰਹੀਕੁਕਰਮਜੋਂਕਾ ਕੁਕਰਮ ਛੂਟਜਾਨਾ ਯੇਕੇਵਲ ਸੰਤਜਨੋਂਕੇ ਦਰਸਨਕਾਪ੍ਰਤਾਪਹੈ। ਕਜਾਜਾਣੀਏ ਕੌਈਹਮਾਰੇਹੀਬਡੇਪੁਨਜਉਦੇਹੂਏਥੇ ਜੋਐਸੇਤਤਵੇਤਾ ਸਮਰਥੋਪੁਰਖੋਂਕਾ ਹਮਾਰੇਸਮੀਪ ਵਾਸਾਹੂਆਹੈ। ਧਨਜ ਧਨਜ ਸੰਤਜਨਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਕੋ ਅਸਥਾਨਕੋ ਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲ ਜਾਤਭਯਾ॥

ਦੋਹਰਾ—ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਬਿਰਦ ਪ੍ਰਭੁ ਯਾਮੈ ਸੰਸਾ ਨਾਹਿ।
ਸੰਤ ਬੇਦ ਇਮ ਕਹਤਹੈ ਮਹਿਮਾ ਲਖੀ ਨਜਾਇ॥ ੧॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੁ
ਸਾਵਨਮਲਕੀ ਸਨੁਖਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤ ਉਪਦੇਸ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ਸਪਤਮੋ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

੪ ਸਕੰਧ ੯ ਧਜਾਯ

ਦੋਹਰਾ—ਗੁਰੁ ਬਿਨ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵਈ ਯਹਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਰੁ ਚਰਣੀ ਲਗ ਉੱਧਰੈ ਇਹੈ ਬੇਦ ਕੋ ਸਾਰ ॥ ੧ ॥

ਸੋਰਠਾ—ਮਾਨਤ ਗਜ਼ਾਨੀ ਆਪ ਬਿਖਯਨ ਰਾਗੀ ਹੋਇਕੈ ।
ਬਿਨ ਸਤਸੰਗ ਨ ਧ੍ਰਾਪ ਨਰਕ ਘੋਰਸੇ ਝਿਮਬ੍ਚੈ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਗਃ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਸ੍ਰੰਮਜ਼ੋ ਵਾਚ ॥ ਤਿਸ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲ ਕੇ ਪਾਸਭੀ ਅਛੇ ੨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਪਰਮਹੰਸ ਆਦਿਕ ਰਹਤੇਥੇ । ਜਬਰਾਜਾ ਕਚੈਹਰੀ ਬਰਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਠੇ ਤਬ ਉਨ ਸੰਤਨਕੇਪਾਸ ਜਲਾਜਾਵੇ ਤਹਾਂ ਜਾਇਕੇ ਵੇਦਾਂਤ ਸਸਤ੍ਰਕੀ ਭਥਾ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਭਾਗਕੀ ਕਥਾ ਸੰਤਨਕੇ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਸੁਣਜਾਕਰੇ । ਔਆਪਕੋ ਪੂਰਣਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਮਾਨਤਾਥਾ । ਤਥਾ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਕਾਭੀ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤਾਥਾ । ਇਨਕੇਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਭੀ ਨਿਧੜਕਤਾ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨਸੁਣਕੇਆਪਭੀ ਨਿਧੜਕਹੋਕੇ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਉਚਾਰਕੀ ਮਾਕਰੇ। ਰਾਜਾਸਾਵਣਮਲਆਪਮਹਾਉਤਮਲੋਕਥਾ।ਜਬਕੋਈ ਕਿਸੇਮੁਕਦਮੇ ਕਾ ਨਜਾਇ ਨ ਹੋਸਕੇਉਸਕਾਨਿਰਣਯ ਨ ਹੋਸਕੇਤਬਸਭਾਸੇਉਠਕੇ ਗੁਰੁਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਆਇਕੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਪੂਛਲੇਤਾ ਥਾ । ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਕਹਣਾ ਕੇਹੋਭਗਵਨ ਮੁਝਕੋ ਇਸਨਜਾਯਮੈ ਮੰਸਾਹੈ । ਇਸਮੇ ਝੂਠੇ ਸਚੇ ਕਾ ਨਿਰਣਯਨਹੀ ਮੁਝਸੇਹੋਸਕਜ਼ਾਹੈ । ਆਪਸਰਬਕਲਾ ਸਾਮਰਥਹੋ ਆਪਕੋਈ ਨਿਰਣਾਯਕ ਯੁਕਤੀਬਤਾਈਜੇ। ਆਪਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਇਸਮੇਰੇਸੰਸੇਕੋਦੂਰਕਰੋ । ਤਬਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸਚੇਕੋ ਸਚਾਕਰਨੇਕੀ ਔ ਝੂਠੇਕੋ ਝੂਠਾ ਕਰਨੇ ਕੀ ਸਹਜਹੀਯੁਕ੍ਤੀ ਰਾਜਾਕੋ ਬਤਾਇਦੇਤੇਥੇ । ਹਸਤਾਮਲਕਵਤ ਪ੍ਰਤਖਜ਼ਕਰਕੇਦਿਖਾਇਦੇਵੈਂ । ਸੋਰਾਜਾਬਡੇਅਸਚਰਜਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਵਚਨੋਕੋਕਹੇ ਕੇਹਾਹੈਕੈਸਾਭੀ ਕਠਨਪ੍ਰਸੰਗਹੋਵੇ ਤਥਾਪੀਮਹਾਰਾਜਜੀਸਹਜਹੀਯੁਕ੍ਤੀਸੇ ਨਿਰਣਯਕਰ ਦਿਖਾਵਿਤੇਹੈ। ਸੋਰਾਜਾਸਾਵਣਮਲ ਏਕਦਿਨ ਕਚਹਰੀ ਬਰਖਾਸ ਕਰਕੇ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਬਾਹਰ ਸੈਲ ਕਰਣੇ ਕੋ ਗਾਯਾ ਜਾਤੇ ੨ ਘੋੜੇ ਨੇ ਨਖ ਲੀਆ । ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲ ਅਸ਼੍ਵਪਰਸੇ ਧਰਣੀ ਪਰ ਗਿਰਪੜਾ ਤਬਤਿਸਕੇ ਏਕਪੈਰਕੋ ਮੋਸਆਜਾਤੀਭਈ । ਮੋਸ ਆਵਨੇਸੇ ਰਾਜਾਕੋਬਡੀ ਪੀੜਾ ਹੋਈ। ਤਿਸ ਪੀੜਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਮੂਰਛਾ ਆ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਤਬ ਸੰਗਕੇ ਲੋਕ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪੀਨਸ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਘਰ ਲੈ ਆਇ ॥ ਮੂਰਛਾ ਜਬ ਖੁਲੀ ਤਬ ਭੀ ਪੀੜਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਬਡੀ ਬਜ਼ਾਕੁਲਤਾ ਹੋਤੀ ਭਈ । ਤਦਨੰਤਰ ਰਾਜਾ ਕੋ ਨ ਦਿਨ ਮੈ ਚੈਨਪੜੇ ਨਰਾਤ੍ਰੀਮੈਨਿਦ੍ਰਾਪੜੇ । ਔਉਪਚਾਰ ਕਰਣੇਵਾਲੇ ਲੋਕ ਤੈਲ ਮਰਦਨ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇਹਕੀਮਆਦਿਕ ਬਹੁਤਸੇਆਏ ਔਬਹੁਤਸੇ ਤੈਲਸੇਮਰਦਨਕਰਕੇਅਰਾਮਿਆਦਿਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਸੋਕਕਰੈ ਪਰੰਤੂਰਾਜਾਕੋ ਆਰਾਮਯਦਕਿੰਚਤਭੀ ਨ ਆਵਤਾਭਯਾ। ਜਰਰਾਔਹਕੀਮ ਭੀ ਹਜਾਰੋਂਰੁਪੈਏ ਲੈਲੈ ਜਾਵੈ। ਔ ਹਜਾਰੋਂ ਰੁਪਯੋਂਕਾ ਦਾਨ ਭੀ ਕੀਆ ਪਰੰਤੂ ਇਨ ਉਪਾਯੋਂਸੇ ਰਾਜਾਕੋਸੁਖ ਕੁਛ ਨ ਹੋਤਾਭਯਾ। ਔ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਜੀ ਪਾਸਭੀ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਸਨੇਹਾਭੇਜਜਾ ਕੇਗੁਰੂਜੀ ਪੀੜਾਕਰਕੇ ਮੇਰਾਚਿਤ ਬਹੁਤਬਜ਼ਾਕੁਲਹੈ ਕਜ਼ਾ ਜਾਣਜੇ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਰਹੇ ਕੇ ਨ ਰਹੇ। ਆਪਏਕਵਾਰਮੁਝਕੋ ਦਰਸਨਜਰੂਰਦੇਵਹੁ। ਮੁਝਕੋ ਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਭਰੋਸਾਹੈ ਜਬਮੈਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੂੰਗਾ ਤਬੀ ਮੇਰਾਦਰਦ ਦੂਰਹੋਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਏਹੀਭਰੋਸਾ ਰਖਤਾਹੂੰ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸਾਵਣਮਲਕੀ। ਕਰੁਣਾ ਨਿਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਜਾਣੇਕੇ ਅਰਥ ਤਜ਼ਾਰਹੋਏ। ਸਮੀਪ ਹੀਥਾ ਰਾਜਾਕਾਘਰ ਧੀਰੇ ੨ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਏਕਦਿਨ ਬਾਗਮੈ ਬਿਚਰਤੇਬਿਚਰਤੇ ਰਾਜਾਕੇ ਘਰਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤੇਭਏ। ਜਬ ਮੰਦਰਕੇਭੀਤਰਪ੍ਰਵਿਸੇ ਤਬਦਰਵਾਨਨੇ ਖਬਰਦਿਤੀ ਜੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਆਪਹੀਆਏਹੈਂ। ਰਾਜਾ ਦਰਵਾਨਕੀ ਬਾਤਸੁਣਤੇਹੀ ਜਲਤੀ ਹੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕਸੇਉਤਰਕੇ ਨੀਚੇਖੜਾਹੋਜਾਤਾਭਯਾ। ਔਗੁਰੂਜੀਕੋਪ੍ਰਯੰਕਪਰਬੈਠਾਇ ਲੇਤਾ ਭਯਾ। ਆਪ ਆਜ਼ਾ ਪਾਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਚਰਣੋ ਕੇ ਹਜੂਰ ਨੀਚੇ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਪੁਨਾ ਬੜੇ ਆਨੰਦ ਸੰਯੁਕਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਸੀਸ ਨਿਵਾਤਾ ਭਯਾ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਰਾਜਾ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਰਖਤੇਭਏ। ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਵਸਿਸ਼੍ਠਜੀ ਰਾਜਾਦਸਰਥਜੀਕੇ ਸੀਸਉਪਰ ਅਪਨਾਹਸਤ ਕਮਲ ਧਾਰਣਕਰੈ। ਔ ਰਾਜਾਸੇ ਕੁਸਲ ਪੂਛਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਰਾਜਾਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ। ਹੇਪ੍ਰਭੋਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾਸੇਔਰਤੋਸਰਬਕੁਸਲਖੇਮਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਇਸਪੈਰਕੀ ਬਜਥਾਨੇਮੁਝਕੋ ਬਹੁਤਹੀਲਾਚਾਰ ਔਦੁਖੀਕਰਛੋਡਜਾਹੈ ਔਅਧੀਰਵਾਨ ਕਰਦੀਆਹੈ। ਇਸਕੀਪ੍ਰਾਰਥਨਾਸੈ ਆਪਕੇਆਗੇ ਪ੍ਰਥਮਭੀ ਕਰਭੇਜੀਥੀ। ਬਚਨ ਹੁਆ ਹੇਰਾਜਨ ਤੂੰ ਕੋਈਸਰੀਰਹੈ ਜਿਸਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਪਸੇ ਪੀੜਾਮਾਨਤਾਹੈ। ਤੂੰਵਿਚਾਰਕੇਕਹੁ ਯੇਸੁਖ ਦੁਖਆਦਿਕਤੋਕੇਵਲਸਰੀਰਮਾਤ੍ਰਕੇਧਰਮਹੈਨਹੀਆਤਮਾਕੇ।ਸੋਧਰਮ ਅਧਰਮਕੇਸਪ੍ਰਸ਼ ਭੇ ਰਹਤ ਤੂੰਆਤਮਾਹੈ।ਜੈਸੇਆਕਾਸ ਸੁਖਦੁਖਾਦੀ ਧਰਮੋਂਕਾ ਆਸ੍ਰਾਨਹੀਹੈ। ਤੈਸੇਆਤਮਾ ਭੀ ਸੁਖਦੁਖਆਦੀ ਧਰਮੋਂਕਾ ਆਸ੍ਰਾ ਨਹੀ ਬਨਸਕਤੋ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਨਿਰਾਕਾਰ ਹੋਣੇਸੇ ਤਥਾਸੁਖਦੁਖਆਦਿਕੋਕਾਭੀ ਆਤਮਾਹੋਣੇਤੇ। ਨਹੀਅਪਨੇ ਆਤਮਾਕੋ ਕੋਈ ਬਾਧਾ ਕਰ ਸਕਤੋਹੈ। ਜੋਅਪਨੇਆਤਮਾਕਾ ਬਾਧਾਕਰੇਗਾ ਤਬਆਪਹੀ ਨਿਰਾਤਮਪਦਸੈ ਇਸਿਚਤ ਹੋਵੇਗਾ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਜੈਸੇਆਤਮਾ ਨਿਰਕਾਰਹੈ ਤੈਸੇ ਸੁਖਦੁਖ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨਿਰਾਕਾਰਹੈ। ਯਾਂਤੇਨਿਰਾਕਾਰ ਆਤਮਾਕੇ ਧਰਮਨਿਰਾਕਾਰ ਸੁਖਦੁਖਆਦਿਕੋਂਕੋ ਹੋਣੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਹਜੇ। ਆਦਿਪਦਕਰਕੇ ਇਛਾਪ੍ਰਯਤਨ ਕ੍ਰਿਤੀਰਾਗਦ੍ਵੇਖ ਗ੍ਯਾਨਅਗ੍ਯਾਨ ਹਰਖਸੋਗ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਸੰਸਯ ਸ਼੍ਰਧਾ ਅਸ਼੍ਰਧਾ ਆਦਿਕ ਯੇਸਾਰੇ ਆਤਮਾਕੇ ਹੀ ਧਰਮ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇਰਾਜਨ ਯੇਸਾਰੇ ਆਤਮਾਕੇਧਰਮ ਨਹੀਹੈ। ਕਿੰਤ੍ਰੁ ਮਨਕੇ ਧਰਮਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਸੁਖਦੁਖਆਦਿਕਪਰਿਛੰਨਹੈਕੇਵਲਮਨਕਾਸੰਕਲਪਮਾਤ੍ਰਹੈ ਔ ਅਲਪਅਸਚਾਨਮਨਮਾਤ੍ਰ ਸੋ ਉਤਪਤਔਨਾਸ ਖਿਨ ੨ ਸੋਹੋਤੋਹੈਜੋਉਤਪਤੀ ਔਨਾਸਵਾਨਹੋਤਾਹੈ ਸੋ ਅਕਾਰ ਵਾਲਾ ਔਜੜ ਤਛ ਪਰਿਛੰਨ ਅਵਸਜ ਹੋਤਾਹੈ ਇਸਮੈਸੰਦੇਹਨਹੀਹੈ। ਔਆਤਮਾਤੋ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦਰੂਪ ਅਪਰਿਛੰਨ ਵਿਭੁ ਸਰਬਵ੍ਯਾਪਕਹੈ ਔਆਕਾਰ ਵਰਜਿਤਹੈ। ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਸੁਖਦੁਖ ਆਦਿਕ ਆਤਮਾਕੇ ਧਰਮਨਹੀ ਬਨਸਕਤੇਹੈਂ ਕਿੰਤ੍ਰੁਮਨਕੇਹੀਧਰਮ ਸਿਧਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋਮਨ ਪਾਂਚਭ੍ਰੁਤੋਂਕੀ ਸਮਾਨਔਸਸੇ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤੋਹੈ ਯਾਂਤੇ ਮਨਭੀ ਆਕਾਰਵਾਨ ਹੈ ਔਨਾਸਵਾਨਭੀ ਅਵ੍ਯਸਜਹੀਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਵੇਦਕਾਬਚਨ।।ਹੈਮਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਇਤ੍ਯਪਾਸੀਤ ਮਨਕੀਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਣੀਯੋਗਹੈ ਔਆਪ ਅਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੋ ਕੇਮਨ ਸਕਾਰਵਾਨਹੈ ਔਨਾਸਵਾਨਹੈ ਇਸਵੇਦਕੇਵਚਨਸਾਥ ਆਪਕੇ ਵਚਨ ਕਾ ਵਿਰੋਧਆਵੇਗਾ। ਤਥਾਔਰਭੀਵੇਦਕਾਵਚਨਹੈ ਹ੍ਰਿਦਯੰਬ੍ਰਹਮ। ਮਨੋਬ੍ਰਹਮਇਤ੍ਯਾਦੀ ਵੇਦਕੇ ਵਚਨਸੇ ਅਨੇਕ ਆਤਮਾ ਸਿਧ ਹੋਤੇਹੈ ਅਬ੍ਰਹਮ ਕਿਸ ਆਤਮਾ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇਰਾਜਨ ਯੇ ਹ੍ਰਿਦਯ ਮਨ ਆਦਿਕ ਔਪਾਧਿਕ ਆਤਮਾ ਕੇ ਨਾਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਪਾਧੀਕੇਕੀਏਹੁਏ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਨਾਮ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਰਿਗਵੇਦ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਯਦੇਤ ਹ੍ਰਿਦਯੰ ਮਨਸ੍ਯੇਤਤ ਸੰਗ੍ਯਾਨ ਮਾਗ੍ਯਾਨੰ ਵਿਗ੍ਯਾਨੰ ਪ੍ਰਗ੍ਯਾਨੰ ਮੇਧਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਿਰ ਧ੍ਰਿਤਿਰ ਮਤਿਰ ਮਮਨੀਖਾ ਜ੍ਹੂਤਿਃ ਸਿਮ੍ਰਤਿਃ ਸੰਕਲਪਃ ਕ੍ਰਤੁ ਰਸ੍ਹੁਃ ਕਾਮੋ ਵਸ਼ ਇਤਿ ੧੯ ਸਰਬਾਣ੍ਯੇਵੈਤਾਨਿ ਪ੍ਰਗ੍ਯਾਨਸ੍ਯ ਨਾਮਧੇਯਾਨਿ ਭਵੰਤੀ ॥

ਟੀਕਾ—ਜੋਯੇਹ੍ਰਿਦਾਹੈ। ਇਸਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਵਸ਼ਃ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ੧੯ ਉਪਾਧੀਰੂਪ ਅੰਤਹਕਰਣਕੇਨਾਮਹੈ ਇਸਉਪਾਧੀਕੇ ਭਿੰਨ ੨ ਨਾਮਹੋਣੇਸੇ ਉਪਾਧ੍ਯ ਉਪਾਧੀ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਹਮਕੇ ਭਿੰਨ ੨ ਨਾਮ ਹੋਤੇਭਏਹੈ। ਹ੍ਰਿਦਯੰ ਇਤਿ। ਅਬ ਹ੍ਰਿਦਯ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਕਰਤੇਹੈਂ। ਹਰਤਿ ਸਰਬਾਨ ਕਾਮਨ ਅਸਮੈ ਇਤਿ ਹ੍ਰਿਦਯੰ। ਜੋਹ੍ਰਿਦਯਕੀ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੋਹੈ ਤਿਸਉਪਾਸਕਕੇਤਾਈਂ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਹਰਣ ਕਰਕੇ ਜੋ ਇਸਆਤਮਾਕੇ ਅਰਪਨ ਕਰਦੇਵੈਹੈ ਨੈਵੇਦਨ ਕਰਦੇਵੈ ਸੋ ਕਹਜੇ ਹ੍ਰਿਦਾ ॥ ੧ ॥ ਇਸਤੇਆਗੇ ਮਨਆਦਿਕ ਜਿਤਨੇ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋਹ੍ਰਿਦਯਰੂਪ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੇ ਨਾਮਹੈ।

ਤਥਾਚ ਵਾਜਸਨੇਯਕੇ ਵਚਨਹੈ ॥ ਮਨਸਾਹਜੇਵ ਪਸ਼ਜਤਿ ਮਨਸਾਹਜੇਵ ਸ਼੍ਰਿਣੋਤਿ ਹ੍ਰਿਦਯੇਨ ਹਿ ਰੂਪਾਣਿ ਜਾਨਾਤੀ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟੀਕਾ—ਵਾਜਸਨੇਯੀ ਸ੍ਰਤੀਮੈ ਨਿਰਣਯ ਕੀਆਹੈ ਕੇ ਮਨਕਰਕੇਹੀ ਦੇਖਤਾਹੈ। ਔ ਮਨਕਰਕੇਹੀ ਜੀਵਸਬਦਨੂੰ ਸੁਣਤਾਹੈ। ਰੂਪ ਰਸ ਆਦਿਕ ਵਿਸਯੋਂਕੋ ਹ੍ਰਿਦਯ ਕਰਕੇ ਨਿਸਚੈ ਸੇ ਜਾਨਤਾਹੈ ਯਾਂਤੇਭੀ ਮਨਆਦਿਕ ਸਰਬਨਾਮ ਹ੍ਰਿਦਯਕੇਹੀ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਸਰਬ ਵਿਸਯੋਂਕੀ ਉਪਲਬਧੀਕਾ ਸਾਧਨ ਹ੍ਰਿਦਯਵਾਚਜ਼ ਮਨਹੀਹੈ। ਜੈਸੇਮਨਔਹ੍ਰਿਦਯ ਏਕ ਰੂਪ ਹੂਏ ੨ ਵਿਸਯੋਂਕੇ ਗਜਾਨਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਤੈਸੇਪ੍ਰਾਣਭੀ ਮਨਰੂਪਹੈਂ॥

ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੁਤਿ॥ ਯੋਵੈਪ੍ਰਾਣਃ ਸਾ ਪ੍ਰਗਜਾ ਯਾਵੈਪ੍ਰਗਜਾ ਸਾ ਪ੍ਰਾਣਃ॥ ਇਤਿ॥

ਟੀਕਾ—ਵੈਨਾਮੋ ਨਿਸਚੈਕਰਕੇ ਯਾਪ੍ਰਗਜਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਯਾ ਬੁਧੀਹੈ ਸੋਈ ਪ੍ਰਾਣਹੈ। ਜੋ ਪ੍ਰਾਣਹੈ ਸਾ ਬੁਧੀਹੈ। ਪ੍ਰਗਜਾਨਾਮਬੁਧੀਕਾਹੈ। ਇਸਰੀਤੀਸੇਕਰਣਸਮੁਦਾਯਰੂਪ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਕਥਨਕੀਆਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹ੍ਰਿਦਯਮਨਪ੍ਰਾਣੋਕੋ ਏਕਰੂਪ ਔ ਕਰਣਰੂਪ ਕਹਕੇ ਅਬ ਹ੍ਰਿਦਯਰੂਪ ਮਨ ਕਰਣਕੀ ਬ੍ਰਿਤਜਾਂਕਾਨਾਮ ਕਹਤੇਹੈਂ। ਜੋਉਪਲਬਧੀਕਾਸਾਧਨ ਹੋਤਾਹੈ ਨਾਮ ਉਪਲਬਧੀਕਾ ਕਰਣਹੋਤਾਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਹੋਣੇਕੋ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਕਰਣਹੋਣੇਤੇ। ਜੈਸੇ ਪਾਦਪਕੇ ਕਾਟਨੇਕਾ ਕਰਣਕੁਠਾਹਹੈ ਕੁਛਕੁਠਾਰ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਕਾਟਨੇਸੇ ਬ੍ਰਿਛਨਹੀਬਨਜਾਤੋਹੈ। ਅਥਵਾਹਾਥਨਹੀ ਬਨਜਾਤੋਹੈ। ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਗਜਾਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਕੀ ਉਪਲਬਧੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਅੰਤਹਕਰਣਕੀਆਂ ਬ੍ਰਿਤਜਾਂ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਵਿਸਯੋਂ ਕੋ ਗਜਾਨਕਾ ਸਾਧਨਰੂਪਹੈ ਅਬ ਉਨਕੇ ਨਾਮੋਂ ਕਾ ਨਿਰਵਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਸੰਗਜਾਨੰ ਸੰਗਜਪਤਿ ਚੇਤਨਭਾਵ॥ ੪॥ ਆਗਜਾਨੰ ਆਗਜਪਤਿ ਈਸ੍ਵਰਭਾਵ॥ ੫॥ ਵਿਗਜਾਨੰ ਕਲਾਦਿ ਪਰਿਗਜਾਨੰ ਕਲਾ ਪਲ ਘੜੀ ਮਹੂਰਤ ਪਹਰ ਦਿਨ ਪਖ ਰੂਪ ਕਾਲ ਕਾ ਜਿਸਕਰਕੇ ਗਜਾਨਹੋਤਾਹੈ॥ ੬॥ ਪ੍ਰਗਜਾਨੰ ਪ੍ਰਗਜਪ੍ਰਿਬੁਧੀਮਤਾ॥ ੭॥ ਮੇਧਾਗ੍ਰੰਥਕੇ ਧਾਰਣਮੈ ਸਾਮਰਥਹੋਣੀ॥ ੮॥ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਇੰਦ੍ਰਯਦ੍ਵਾਰਾ ਸਰਬ ਵਿਸਯੋਂਕੀ ਉਪਲਬਧੀ ਹੋਵੇਜਿਸਸੇ॥ ੯॥ ਧ੍ਰਿਤਿ ਧਾਰਣੰ ਸਮੀਪਵਰਤੀ ਸਰੀਰ ਇੰਦ੍ਰਯੋਂਕਾਧਾਰਣ ਅਸਤੰਭਨ ਕਰਣਕੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਜਿਸਧੀਰਯਕਰਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤਾਹੈ॥ ੧੦॥ ਮਤਿਃ ਮਨਨਕਾਨਾਮਹੈ॥੧੧॥ ਮਨੀਖਾਮਨਨਕਰਣੇਮੈ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰਤਾ॥ ੧੨॥ ਜੂਤਿਨਾਮਚਿਤ ਕੋ ਰੋਗਾਦੀਪ੍ਰਯੁਕਤ ਦੁਖਤਾਸੁਖਕਾ ਅਨੁਭਵ॥ ੧੩॥ ਸਿਮ੍ਰਤਿਃ ਸਮਰਣੰ ਯਾਦਗੀਰੀ॥੧੪॥ ਸੰਕਲਪਃ ਸਕਲਕ੍ਰਿਸ੍ਨਾਦੀਰੂਪੋਂ ਵਿਖੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪਕਾਨਾਮਹੈ॥੧੫॥ ਕ੍ਰਤੁਃ ਅਧਜਵਸਾਯਃ ਨਿਸਚੈਕਾਨਾਮਹੈ॥ ੧੬॥ ਅਸੂਃ ਪ੍ਰਾਣਜੀਵਨੇਕਾ ਨਿਮਿਤ ਪ੍ਰਾਣੋਂਕੀ ਆਵਨ ਜਾਵਨ ਰੂਪਾਕ੍ਰਿਯਾ ਰੂਪਾਬ੍ਰਿਤਿਃ॥੧੭॥ ਕਾਮਃ ਅਸੰਨਿਹਤਿ ਅਰਥਾਤਦੂਰਦੇਮੈ ਬ੍ਰਿਤਿ ਵਿਸਯੋਂ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖ਼ਾ ਅਕਾਖਜਾ ਤ੍ਰਿਸ਼੍ਨਾ॥ ੧੮॥ ਵਸਃ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੇ ਮੈ ਅਭਿਲਾਖਾ॥ ੧੯॥ ਇਤਜਾਦੀਔਰਭੀ ਅੰਤਹਕਰਣਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨਨੇ। ਹੇਰਾਜਨ ਯੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਰੇਨਾਮ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀਕੇਹੈਂ । ਇਨਉਪਾਧਜੋਂ ਵਸਿਸ਼੍ਠਉਪੈਹਤ ਚੇਤਨਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਬੇਦ ਮੈ ਜੈਸੇ ਵਿਧਾਨ ਕਰੀ ਹੈ ਤਿਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉਪਾਧੀ ਵਸਿਸ਼੍ਠ ਚੇਤਨਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਜਿਸ ੨ ਉਪਾਧੀ ਵਸਿਸ਼੍ਠ ਚੇਤਨ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਜੀਵ ਕਰਤੋਹੈ ਤਿਸ ੨ ਫਲਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋਹੈ । ਵਸਿਸ਼੍ਠ ਨਾਮ ਉਪਾਧੀ ਔ ਉਪੈਹਤ ਚੇਤਨ ਦੋਨੋਕੇ ਮਿਲੇਹੂਏਕਾ ਨਾਮਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪਨੇ ਯੇਬਚਨਕੀਆਹੈ ਕੇਸੁਖ ਦੁਖ ਸਰੀਰਕੇਧਰਮਹੈ । ਔਅਬ ਆਪਕਹਤੇਹੋ ਕੇਮਨਕੇਧਰਮਹੈ । ਏਕਤੋਆਪਕੇਵਚਨੋ ਮੈ ਵਿਰੋਧ ਆਵਤਾਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਏਕ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਯੁਕਤਵਿਰੁਧਵਚਨੋਂ ਕਰਕੇਮੇਰਾਮਨਭਰਮ ਮੋਹਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋਹੈ । ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਦੇਵ ਮੇਰੀ ਸ੍ਰੇਯਕੇ ਅਰਥ ਆਪਮੁਝਕੋ ਏਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਚਨਕਹਜੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੈ ਕਲਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਸਿਖਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣਕੇ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰਰੁਵਾਚ । ਹੇਸਿਖ ਹਮਤੋ ਤੁਮਰੇਮੋਹਕੇ ਵਾਸਤੇ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਵਚਨ ਨਹੀ ਕਹਤੇਹੈ ਕਿੰਤੂਤੇਰੇਮੋਹਕੀ ਅਤਜੰਤ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀਅਰਥ ਨਿਰਣੀਤ ਪਦ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਨਿਰਣਾਯਕ ਵਚਨ ਕਹਤੇਹੈਂ। ਮਨਔਸਰੀਰਏਕਹੀਪਦਾਰਥਹੈਕਾਹੇਤੇ ਮਨ ਕੇ ਅਸਥੂਲ ਰੂਪਕਰਕੇ ਸ੍ਵਆਤਮਾਮੈ ਅਧਜਾਸ ਹੋਣੇਤੇ ਦੋਨੋਏਕਰੂਪਹੈ । ਯੇਸਰੀਰ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਤੋ ਕਛ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੋ । ਜੋ ਕਛ ਕੀਆ ਹੋਤੋਹੈ ਸੋ ਮਨਕਾਕੀਆਹੋਤੋਹੈ । ਮਨਏਵ ਮਾਨੁਖਾਂਣਾ ਕਾਰਣੰ ਬੰਧਮੋਖਜੋਃ ॥ ਇਤਿਸ੍ਰਤਿਃ । ਏਵਨਾਮਨਿਸਚੈਕਰਕੇ ਮਾਨੁਖੋਕੇਬੰਧ ਮੋਖਮੈ ਕੇਵਲ ਏਕਮਨਹੀ ਕਾਰਣਹੈ । ਬਿਨਾਮਨ ਬੰਧਮੋਖਕਾ ਔਰਹੇਤੂ ਕੋਈਨਹੀਹੈ । ਮਨਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਸਰਬਹੀਜਗਤ ਰਚਾਹੂਆਹੈ । ਯਾਂਤੇ ਮਨਰੂਪਹੈ ਮਨਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂਹੈ । ਇਸਹੇਤੂਸੇ ਹਮਨੇਸੁਖਦੁਖਆਦਿਕ ਸਰੀਰਕੇਧਰਮਕਹੇਹੈ। ਸੋਯੇਮਨਕੇਧਰਮ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕਹੇਹੈ । ਆਤਮਾ ਕੇ ਧਰਮ ਨਹੀਹੈਂ । ਕਿੰਤੂ ਸੁਖ ਦੁਖਕੇ ਸਾਖਜਾਤਕਾਰ ਕਾ ਸਾਧਨ ਯੇਮਨਹੈ । ਬਿਨਾਚਿਤ ਸੁਖਦੁਖਾਕਾਰ ਮਨਕੀਬ੍ਰਿਤਜਾਂਕਾ ਸਾਖਜਾਤਕਾਰ ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ । ਅਨਜਤ੍ਰਮਨਾ ਅਭੂਵੰਨਾ ਸ੍ਰੌਖੰ ਅਨਜਤ੍ਰਮਨਾ ਅਭੂਵੰਨ ਅਦ੍ਰਾਖੀ ਇਤਿ ਸ੍ਰਤਿਃ । ਜੈਸੋਕਥਾਕੋਂ ਬੈਠਾਸਮੁਦਾਯਮੈ ਸੁਣਤਾਹੂਆਹੀ ਨਹੀਸੁਣਤੋਹੈ। ਕਾਹੇਤੇਔਰਜਗਹਮੋਨਕੇ ਹੋਣੇਸੇ । ਕਹਤੋਹੈ ਕੇਯੇਬਾਤ ਪੁਨਾਕਹੋ ਮੈਨੇਨਹੀਸੁਣੀਹੈ ਕਿਉਂਕੇਮੇਰਾਮਨ ਔਰਜਗਹ ਗਯਾਹੂਆਥਾ । ਅਬਮੇਰਾਮਨਥਿਰਹੈ ਆਪਕੇਕਥਨਕਾਪ੍ਰਯੋਜਨ ਅਬ ਸਮਝੂੰਗਾ । ਜੈਸੇ ਕਮਗਰਕੇਆਗੇਸੇ ਸੈਨਾਸਹਤਰਾਜਾ ਲੰਘਗਯਾਥਾ ਔਤੀਰਗਰਕਾਮਨ ਤੀਰਕੇਬਨਾਨੇ ਮੈ ਲਾਗਰਹਜਾਥਾ ਤਬਕਿਸੀਨੇ ਕਮਗਰਸੇਪੂਛਾ ਕੇਤੁਸਨੇ ਸੇਨਾਸਹਤ ਈਹਾਂਰਾਜਾਜਾਤਾ ਦੇਖਾਹੈ।ਤਬਤਿਸਨੇਕਹਜਾ ਕੇਮੇਰਾਮਨ ਤੀਰਕੇਬਨਾਨੇਮੈ ਲਾਗਰਹਜਾਥਾ।ਯਾਂਤੇਮੈਨੇਰਾਜਾ ਨਹੀਜਾਤਾਦੇਖਜਾਹੈ । ਇਸਹੇਤੂਸੇਜਾਨਤੇਹੈ । ਕੇਮਨਸੁਖਦੁਖਕੇ ਸਾਖਜਾਤਕਾਰਕਾਸਾਧਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ। ਜੈਸੇਕੁਠਾਰਆਦਿਕਸਸਤ੍ ਬ੍ਰਿਛਆਦਿਕਕੋਕਾਟਨੇਕੋਸਾਧਨਹੈਂ ਔਬਸੋਲਾ ਆਦਿਕ ਮੰਜੂਖਾਨਾਅ ਔਦੂਕਆਦਿਬਕੋ ਬਨਾਨੇਕੋ ਸਾਧਨਹੈ। ਕੁਛਯੇਸਾਧਨ ਸਾਧਕਮਾਨੁਖਨਹੀ ਹੋਸਕਤੇਹੈ। ਔਨਾਯੇਸਾਧਨਸਾਧਜ ਮੂਰਤਿ ਆਦਿਕ ਹੋਸਕਤੇਹੈਂ। ਤੈਸੇਮਨ ਸੁਖ ਦੁਖਕੋ ਸਾਖਜਾਤਕਾਰਕਾ ਸਾਧਨਹੋਕੇ ਆਤਮਾ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤੇਹੈ ਕਿੰਤੂ ਆਤਮਦੇਵ ਕੀ ਸਤਾਕੋ ਪਾਇਕੋ ਸੁਖਾਦਿਕੋਂਕਾਸਾਖਜਾਤਕਾਰ ਕਰਤੇਹੈ। ਜੈਸੇਕੁਠਾਰਆਦਿਕ ਸਸਤ੍ ਸ੍ਰੁੰਤ੍ਰਬ੍ਰਿਛ ਆਦਿਕੋਂਕੋ ਨਹੀਂਕਾਟਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਤੈਸੇਮਨਭੀਆਤਮਾ ਕੀ ਸਨਿਧਿ ਰੂਪ ਸਤਾਸੇ ਬਿਨਾ ਸੁਖਾਦਿਕੋਂਕਾ ਸਾਖਜਾਤਕਾਰ ਨਹੀਕਰਸਕਤੇਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਹੇਰਾਜਨ ਮਨ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਅੰਤਹਕਰਣਕੀ ਬ੍ਰਿਤਜਾਂਹੈ ਅੰਤਰ ਸੁਖਦੁਖਆਦਿਕਕੇ ਗਜ੍ਞਾਨਕਾਸਾਧਨਹੋਵੇ ਸੋਕਹਾਵੇ ਅੰਤਹਕਰਣ। ਜੈਸੇ ਵਾਹਜਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸਗੰਧ ਪੰਚ ਵਿਸਯੋਂ ਕੋ ਗਜ੍ਞਾਨਕੇ ਕਰਣ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਚਖੁ ਘ੍ਰਾਣ ਤ੍ਵਚਾ ਰਸਨਾ ਯੇਪਾਂਚ ਗਜ੍ਞਾਨਇੰਦ੍ਰਯਹੈਂ। ਤੈਸੇਅੰਤਰਗਜ੍ਞਾਨਕਾ ਕਰਣ ਮਨ ਰੂਪ ਅੰਤਹਕਰਣ ਹੈ। ਸੋ ਯੇਅੰਤਹਕਰਣ ਆਤਮਾਸੇ ਭਿੰਨ ਕੀਆ ਹੁਆ ਨਾਮਰੂਪਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਹੇਰਾਜਨ ਤਿਸਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੇ ਧਰਮੋਂਕੋ ਅਧਜ੍ਞਾਸ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਸੈ ਕੈਸੇਮਾਨਕੇ ਦੁਖੀਸੁਖੀ ਹੋਤਾਹੈ। ਤੂੰਮਨਬ੍ਰਦੀ ਕਾ ਅਵਿਸੈ ਸਤਚਿਤਆਨੰਦਰੂਪਬ੍ਰਹਮਹੈ। ਨਿਰੰਜਨ ਨਿਹਕਲੰਕ ਕਲਨਾ ਰੂਪ ਕਲੰਕਸੇ ਰਹਤ। ਬ੍ਰਹਮਆਤਮ ਆਦਿਕ ਸਬਦੋਸੇਭੀ ਅਤੀਤਹੈਂ ॥ ॥ ਤਬਾਚ ਵਸਿਸ੍ਠ ॥

ਏਖਾਦ੍ਰਿਕਚੇਤਜ ਬਲਨਾ ਦਨਾਮਾਰਬਾ ਪਦੰਗਤਾ। ਬ੍ਰਹਮਾਤਮੇਤਜਾਦਿ ਸ਼ਬਦਾਰਬਾ ਦਤੀਤੋਦੇਤਿਕੋਵਲਾ ॥ ੨੧ ॥ ਪ੍ਰ- ਨਿ - ਅ - ੩੪ ॥

ਟੀਕਾ—ਦ੍ਰਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾਕਾਰ ਅਖੰਡਬ੍ਰਿਤੀਸਾਥ ਮਿਲੇਹੁਏ ਦ੍ਰਿਸ੍ਠਾ ਬ੍ਰਹਮਕਾਨਾਮਹੈ। ਚੇਤਜ ਨਾਮਦ੍ਰਿਸ੍ਠੀਗੋਚਰ ਦ੍ਰਿਸਜਕਾਹੈਤਿਸਚੇਤਤਜਰੂਪਦ੍ਰਿਸਕੇਸਾਥਮਿਲਕੇਬ੍ਰਹਮਪਦਕਾ ਵਾਚਜ ਭਬਾਆਤਮਪਦਕਾਵਾਚਜ ਚੇਤਨਹੋਤੋਹੈ। ਜੈਸੇ ਖੀਰਜਲ ਮਿਲਕੇਅਭਿੰਨ ਦੋਨੋਏਕਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਤੈਸੇਦ੍ਰਿਸਕੇਸਾਥਦ੍ਰਿਸ੍ਠਾਪੁਰੁਖ ਮਿਲਾਹੁਆ ਨਾਮਪਦਕਾ ਵਾਚਜਹੋਤਾਹੈ। ਨਾਮ ਪਦਕਾਨਿਰਵਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ। ਨਮਯਤਿਵਾਗਾਦਿਇੰਦ੍ਰਯ ਗੋਚਰਯਤਿ ਇਤਿਨਾਮ ਗ੍ਰਾਹ ਕਾਂਸ਼ਃ। ਅਰਥਜਤੇ ਗੀਮਜਤੇ ਇਤਜਰਥੋ ਗ੍ਰਾਹਜਾਂਸ਼ਃ। ਜੋ ਨਿਵਾਇਕੇ ਵਾਕ ਇੰਦ੍ਰਬ ਕੇ ਗੋਚਰ ਕਰਦਿਖਾਵੇ ਸੋਗ੍ਰਹਣਕਰਣੇਵਾਲੀ ਅੰਸ਼ੁਹੈ। ਅਰਥਜੇਤੇ ਨਾਮਗਮਜਤੇਜਾਨਾਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇ ਜਿਸਮੇ ਸੋਗ੍ਰਾਹਜ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇਕੇ ਯੋਗ ਅਰਥਕੀ ਅੰਸ਼ੁਹੈ। ਅੰਸ਼ੁ ਨਾਮਭਾਗਕਾਹੈ ਭਾਗਨਾਮਹਿਸੇਕਾਹੈ ਸੋਉਭੈਪਦਤੇ ਆਤਮਸ੍ਵੰਨਜਹੈ ਅਰਥਾਤਗ੍ਰਾਹਕ ਔ ਗ੍ਰਾਹਜ ਦੋਨੋਅੰਸੋਸੇ ਆਤਮਾਰਹਤਹੈ। ਇਸੀਹੇਤੂਸੇ ਆਤਮਾ ਮਨਵਾਚਾ ਕਾ ਅਗੋਚਰਹੈਂ ਗੋਚਰਨਹੀਂਹੈ ਵਿਸਯਨਹੀਹੈ ਇਸੀਹੇਤੂਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਇਤਜਾਦੀ ਪਦੋਸੇ ਚੇਤਨਅਤੀਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ। ਉਦੇਤੀਤਿ। ਕੇਵਲਅਦ੍ਵਤੀਯ ਅਸਹਾਯ ਸੁਰਯਵਤ ਸਦਾਉਦੇਰੂਪਹੈ। ਤਮਪ੍ਰਕਾਸ ਦੋਨੋਜੈਸੇਸੂਰਯਕੇਬਿੰਬਮੈਨਹੀਹੈ ਤੈਸੇਗ੍ਯਾਨਾਗ੍ਯਾਨਸੇਰਹਤ ਸ਼ੁਧਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਹੈ ॥੨੭॥ ਸ਼ੋਐਸਾਆਤਮਾ ਸਰਬਦੁਖਸੁਖਆਦਿਕੋਸੇ ਅਤੀਤਹੋਕੇ ਤੂੰ ਦੀਨਦੁਖੀਕੀ ਤਰਹ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤਾਹੈਂ। ਏਹੀਆਸਚਰਯਹੈ ਔਰਕੇਧਰਮਅਪਨੇਮੈ ਮਾਨਕੇ ਆਪਆਮਰ ਅਮਰ ਹੋਕੇ ਔਸਲਬਜੀਜੀਵਨ ਮੂਲਹੋਕੇ ਪੁਨਾਆਪਕੋ ਸੁਖੀਦੁਖੀਮਰਨ ਧਰਮਾ ਮਾਨਤਾਹੈ। ਔ ਕੀਵਿਆਂ ਚਾਹਤਾਹੈ ਏਹੀਬਡਾਅਸਚਰਯਹੈ। ਅਯੰਆਤਮਾ ਵਿਜਰੋਵਿਮ੍ਰਿਤਜੁਵਿਸੋ ਕੋ ਅਜਿਘ੍ਰਿਤ ਸੋਅਪਿਪਾਸਃ ਅਪਾਪਮਵਿਧਃ ਅਨੁਛਿਤਿ ਧਰਮ ਇਤਿ ਸ਼ਰੁਤੇਃ। ਹੇਰਾਜਨ ਯੋ ਤੇਰਾਆਤਮਾ ਵਿਜਰਹੈ ਜਰਾ ਬ੍ਰਿਧਾ ਅਵਸਥਾ ਜੀਰਣਭਾਵ ਤਿਸਤੇ ਰਹਤਹੈ ਵਿਮ੍ਰਿਤੁਸੋ ਮਰਣਾਦਿਧਰਮੋਂ ਸੇਰਹਤਹੈਂ। ਵਿਸੋਕੋ ਸੋਕਚਿੰਤਾ ਸੇਰਹਤਹੈ। ਅਜਿਘ੍ਰਿਤਸੋਖਾਣੇਕੀ ਇਛਾ ਸੇਰਹਤਹੈ। ਅਘਿਪਾਸਃ ਪਿਪਾਸਾ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਕੀ ਇੱਛਾ ਸੋ ਰਹਤਹੈ ॥ ਅਨੁਛਿਤਿਃ ਧਰਮਃ ਸਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋਸੋ ਛੇਦਨੇ ਕਾਟਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤੋ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੋ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੈ ਔ ਸਦਾ ਅਸੰਗ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਐਸਾ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਤੂੰ ਹੈਂ। ਅਬ ਸਰੀਰਕੇ ਅਧ੍ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰਕੇ ਧਰਮ ਕਿਉਂ ਅਪਨੇ ਵਿਖੇ ਮਾਨਤਾ ਹੋ ਔਕਿਉਂ ਬਿਰਾਨੀ ਆਗਮੈ ਜਲਤਾਹੈ ਬਿਅਰਥਹੀ। ਜੈਸੇ ਸਤ੍ਰੂਕੇ ਘਰਕੋ ਆਗ ਲਗੀ ਹੂਈ ਦੇਖਕੇ ਮੂਰਖਤਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਉਸ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਰੋਣੇ ਪੀਟਨੇ ਲਾਗਜਾਵੇ ਕੋਹਾਕਸ਼ ਮੈ ਮਾਰਜਾਰਾਜਾ। ਅਥਵਾਸਤ੍ਰੂਕੇਘਰਕੋ ਜਲਤਾਹੂਆਦੇਖਕੇ ਉਸੀ ਕੀ ਆਂਚ ਲੈਕੇ ਆਪਨੇ ਘਰਮੇ ਲਗਾਕੇ ਰੋਣੇ ਬੈਠ ਜਾਵੇ। ਅਥਵਾ ਅਪਨੇਘਰਸੇ ਬਡੀ ਦੂਰ ਸਤ੍ਰੂਕੇਘਰਕੋ ਜਰਤਾ ਦੇਖਕੇਕਹੇ ਕੋਹਾਕਸ਼ ਮੈਂਲੁਟਿਆਮਾਰਿਆਗਿਆਹੂੰ ਸੋਤੂੰਐਸੇ ਕਰਤਾਹੈਂ। ਤੇਰਾਔਸਰੀਰਕਾ ਬਡਾਅੰਤਰਾ ਯਹਹੈ।ਤੇਰਾਇਸਕੇਸਾਥ ਕੀਨੈਕਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਹੈ। ਫਿਰਕਿਉਂ ਇਸਕੇ ਸੰਬੰਧਕਰਕੇ ਬਜ਼ਾਕੁਲਹੋਤਾਹੈਂ। ਔ ਤੂੰਤੋ ਬਡਾ ਆਯਕੇ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀ ਮਾਨਤਾਥਾ ਔਪੰਡਿਤ ਮਾਨੀਥਾ ਅਬ ਤੁਝਕੋ ਕ੍ਯਾਹੂਆ ਹੈ ਜੋਅਗ੍ਯਾਨੀ ਮਰਖੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਿਉ ਅਧੀਰਜਤਾਕੋ ਪਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਔ ਵਿਲਾਪ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖਕੋ ਬਡੇ ੨ ਉਪਦ੍ਰਵਭੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀਕਰਸਕਤੇਹੈਂ। ਪ੍ਰਲਯਕਾਲਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰਉਛਲਕੇ ਆਇਜਾਵੈ ਚਾਹੇਅੰਗਾਰੋਂਕੀ ਝਰਖਾਹੋਵੇ ਅਥਵਾਅੰਗ ਸਰੀਰ ਕੋ ਟੁਕੜੇ ੨ ਕਰਕੇ ਕਾਟੇ ਜਾਂਵੈ ਅਥਵਾ ਮਹਾਂ ਘੋਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਵੇ ਪਾਖਾਣੋਂਕੀਬਰਖਾਹੋਵੇ ਅਥਵਾਬਡਾਘੋਰ ਸਬਦਹੋਵੇ ਪਰਬਤੋਂਕੇ ਫਟਨੇਕਾ ਅਥਵਾਧਨ ਮਿਤ੍ਰ ਸੰਬੰਧੀਨਾਸਕੋਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਵੇ ਤੌਭੀਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਆਪਨੇਨਿਸਚੈਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀਹੋਤੋਹੈ ਤਿਸਮੈਕਜਾਤੁਭ ਏਕਚਲਣਕੀ ਪੀੜਾਕਰਕੇ ਤੂੰਬਜ਼ਾਕੁਲ ਹੋਜਾਹੈਂ। ਜਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸ ਪ੍ਰਕ੍ਾਰਕ ਅਸੰਗਤ੍ਾਕ ਐ ਨਿਰਭੈਤ੍ਾਕੇਬਚਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਮੁਖ੍ਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣੇ ਤਬ ਪੁਨ' ਰ੍ਾਜ੍ਾ ਸ੍ਾਵਲਮਲ ਧੀਰਯਧ੍ਾਰਕੇ ਬੋਲਤ੍ਾ ਭਯ੍ਾ ਦੋਨੋ ਹ੍ਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤ੍ਾ ਭਯ੍ਾ ॥ ਰ੍ਾਜ੍ਾ ਉਵ੍ਾਚ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂਜੀ ਇਸ ਪੀੜ੍ਾ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਿਸਚੈ ਕੋ ਚਲ੍ਾਇਮ੍ਾਨ ਕਰਦੀਅ੍ਾਹੈ। ਅ੍ਾਪ ਸਤ ਕਹਤੇਹੋ ਬ੍ਰਹਮ ਐਸ੍ਾਹੀਹੈ ਅਸੰਚ੍ਾ ਉਦ੍ਾਸੀਨ ਸੁਖਦੁਖਅ੍ਾਦ੍ੀ ਧਰਮੋਂਸੇ ਰਹਤਹੈ। ਔ ਮੈਤੋ ਸੁਖਦੁਖ ਅ੍ਾਦ੍ੀ ਧਰਮੋਂ ਵ੍ਾਲ੍ਾ ਜ੍ੀਵਹੂੰ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮਨਹੀਹੂੰ। ਜੋਮੈਅ੍ਾਪਕੋ ਬ੍ਰਹਮਮ੍ਾਨਤ੍ਾਥ੍ਾ ਦੁਖਸੁਖਅ੍ਾਦਿਕੋਸੇਵਰਜਿਤ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਸੋਕੇਵਲ ਰ੍ਾਜ੍ਾਨ ਭ੍ਾਸ ਥ੍ਾ ਮੁਝਕੋ ਯਥ੍ਾਰਥ ਰ੍ਾਜ੍ਾਨ ਨਹੀਥ੍ਾ। ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮ੍ਾਸਮਿ ਯੇਜੋ ਅਹੰਕ੍ਾਰਥ੍ਾ ਸੋਮੇਰ੍ਾਅਬਦੂਰਹੋਰ੍ਾਯ੍ਾਹੈ। ਸੋਅਥ ਬਹੁਤਦੁਖੀਹੋਂ ਹੋਨ੍ਾਥ ਅ੍ਾਪਕ੍ਰਿਪ੍ਾਕਰਕੇ ਮੇਰੇਸਰੀਰਪਰ ਹ੍ਾਥਫੇਰੋ ਜੋ ਮੇਰ੍ਾਦੁਖ ਛ੍ਾਟਿਅ੍ਾ ਜ੍ਾਵੇ। ਸ੍ਾਵਲਮਲ ਰ੍ਾਜ੍ਾ ਕੀ ਐਸੀ ਬ੍ਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬਡੇ ਹਸਤੇਭਏ। ਪੁਨ' ਹਸਕਰ ਬਚਨ ਕੀਅ੍ਾ ਅਰੇ ਰ੍ਾਜਨ ਯੇਕਜ੍ਾ ਤੁੰਤੋ ਬਡ੍ਾਸ੍ੂਰਬ੍ੀਰ ਧੀਰਯਵ੍ਾਨ ਥ੍ਾ। ਇਸ ਤੁਛ ਖੇਦਕੇ ਵਸਵਰਤ੍ੀਹੋਕੇ ਪੁਠ ਖਜਤ੍ੀਹੋਕੇ ਕਿਉਧੀਰਯਕੇ ਤਜ੍ਾਗਤ੍ਾਹੈ। ਅਰੇ ਕਿਉਕ੍ਾਇਰਹੋਤ੍ਾਹੈ। ਅਰੇ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤ ਕ੍ਾ ਬੰਦਬੰਦ ਜੁਦੇ ੨ ਕ੍ਾਟ ੨ ਕੇ ਕੀਅ੍ਾਜ੍ਾਵੈ ਅਥਵ੍ਾ ਰੋਗ੍ਾਦਿਕੋਸੇ ਪੀੜਤਹੋਵੇ ਤੌਭੀ ਅਧੀਰਤ੍ਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਨਿਸਚੈ ਕੋ ਨਹੀ ਤਜ੍ਾਗਤੋਹੈ। ਦੇਖੋਭੀਖਮਜੀ ਖਤ੍ਰਿਯ ਧਰਮਕੋ ਅ੍ਾਸ੍ਰੈਕਰਕੇ ਤੀਨ ਮ੍ਾਸਪ੍ਰਯੰਤ ਬ੍ਾਣੋਂਕੀ ਸੇਹਜ੍ਾ ਪਰਹੀ ਸੈਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈ ਅੰਗ ੨ ਰੋਮ ੨ ਭੀਖਮਜੀਕੇ ਬ੍ਾਣੋਂਸੇ ਬੇਧੇਗਏ ਤੌਭ੍ੀ ਅਪਨੇਨਿਸਚੈਸੇ ਚਲ੍ਾਇਮ੍ਾਨ ਨਹਤੇਭਯੇ। ਇਸੀਪ੍ਰਕ੍ਾਰਸੇ ਏਕਦੋ ਅਤਿਬ੍ੀ ਸੰਨਜ੍ਾਸ੍ੀ ਮਹ੍ਾਤ੍ਮ੍ਾ ਹੋਤੇ ਭਏਹੈ ਏਕਕ੍ਾ ਨ੍ਾਮ ਭਦ੍ੀ ਔਏਕਕ੍ਾਨ੍ਾਮ ਭੇ ਹੋਤੇਭਏਹੈ। ਹੇਰ੍ਾਜਨ ਤੁਮਕੋ ਉਨਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕੀ ਕਥ ਸੁਨ੍ਾਵਤੇਹੈ ਸੋਤੁਮ ਸ੍ਾਵ੍ਧ੍ਾਨਹੋਕੇ ਏਕ੍ਾਗ੍ਮਨਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ। ਵੇ ਦੋਨੋ ਮਹ੍ਾਤ੍ਮ ਸਰਥਤਜ੍ਾਗ੍ੀ ਲਵਪੁਰਮੈ ਆਇਜ੍ਾਤੇਭਏ। ਸੋਦੋਨੋਸੰਤ ਲਵਪੁਰਮੈ ਸਿਖੋਂਕ੍ਾ ਅੈਸ੍ਵਰਯ ਦੇਖਤੇਹੂਏ ਬਿਚਰਤੇਭਏ ਜਹਾਂਤਹਾਂਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕਰਤੇਭਏ। ਏਕ ਦਿਨ ਮਧ੍ੁਕਰੀਅਰਥ ਭ੍ੇਇਜ੍ੀਜ੍ਾਵੈ ਔਏਕਦਿਨ ਭਦ੍ੀਜ੍ੀਜ੍ਾਵੈ। ਔ ਧ੍ਾਤੂਮ੍ਾਤ੍ ਕੋ ਸਪਰਸ ਕਰੈਨਹੀ।ਲਵਪੁਰਮੈ ਉਨਕੀ ਬਡ੍ੀਮ੍ਾਨਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾਹੋਤ੍ੀਭਈ।ਸੰਤ ਮਹ੍ਾਤ੍ਮ੍ਾ ਜਹਾਂਜ੍ਾਤ ਮੈਜ੍ਾਵੈਂ ਤਹਾਂਹੀਉਨਕੀਮ੍ਾਨਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾਹੋਤ੍ੀਹੈਕ੍ਾਹੇਤੇ ਜੋਪਰਮੇਸ੍ੂਰਕੇਪਜ੍ਾਰੇਹੋਤੇਹੈਂ।ਸੋ ਸ੍ੂਬਤ੍ ਪੂਜਨੀਯਹੋਤੇਹੈਇਸਪ੍ਰਕ੍ਾਰਸੇ ਮਧ੍ੁਕ੍ਰੀਕੇਅੰਨਸੇ ਨਿਰਬ੍ਾਹਕਰਤ੍ਜ੍ਾਂਕੋ ਕਿੰਚਤਕ੍ਾਲ੍ਵਿ ਭੀਤਹੁਆ ਤਬ ਰ੍ਾਜ੍ਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੋਭੀਖਬਰਹੋਈ ਜੋਦੋਸੰਤਮਹ੍ਾਤ੍ਮ੍ਾਆ੍ਏਹੁਏਹੈਂ। ਸਰਕ੍ਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਾਸਭੀ ਛ੍ਾਵਨਿਜ੍ਾਂ ਸੰਤਹੁਕੀਅ੍ਾਂ ਉਤ੍ਰੀਅ੍ਾਂ ਰਹਤਜ੍ਾਂ ਹੈ ਔ ਅਪਨੇ ਚ੍ਾਰਿਉਕੋ ਰ੍ਾਜ੍ਾਕ੍ਾਹੁਕਮਥ੍ਾ ਕੇਜੋਕੋਈ ਨਵੀਨਸੰਤ ਆ੍ਵੇ ਦਰਸਨਕੇ ਜੋਗ੍ਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਤਪੁਰੁਖਹੋਵੇ ਤਬਹਮਕੋ ਜ਼ਰੂਰਉਨਕਾ ਦਰਸਨਕਰ'ਵਨਾ। ਸਰਕਾਰਕੋ ਚਾਰੇਲੋਕੋਂਨੇ ਖਬਰਤੋਦਈ ਕੇਬਹੁਤਹੀਉਤਮ ਮਹਾਤਮਾਸੰਤ ਦਰਸਨਕਰਨੇਕੋ ਯੋਗ ਈਹਾਂਆਏਹੁਏ ਹੈਂ। ਆਪਉਨਕਾਦਰਸਨ ਜਰੂਰ ਕਰੀਏ। ਤਬਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੇਕਹਜ ਕੇਵਹੁਸੰਤ ਕਿਸਅਸਥਾਨਪਰ ਟਿਕਤੇ ਹੈਂ। ਚਾਰੇਨੇ ਕਹਜਾਮੀ ਉਨਕੇ ਟਿਕਨੇਕਾ ਏਕ ਅਸਥਾਨਨਹੀਹੈ ਕਹੂੰਦੋਘੜੀ ਕਹੂੰਚਾਰਘੜੀ ਕਹੂੰ ਏਕਪਹਰਭਰ ਠਹਰਤੇ ਹੈਂ। ਇਸਤੇ ਅਧਿਕ ਕਹੂੰਨਹੀਂ ਠਹਰਤੇ ਯਾਂਤੇ ਉਨਕਾਦਰਸਨ ਕਰਣਾਹੈਤੋ ਕਠਿਨ ਪਰੰਤੂਮੈਂਦੇਖਕੇ ਆਪਕੇਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰੂੰਗਾ। ਇਧਰ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕਮਹਾਤਮਾ ਮਧੂਕਰੀ ਲੇਨੇ ਔਦੂਸਰੇਦਿਨ ਦੂਸਰਾਜਾਵੇ। ਜਬਏਕਦਿਨ ਏਕ ਮਹਾਤਮਾ ਭਿਖਜਾਲੇਨੇਕੋਗਏ। ਤਬ ਸ਼੍ਰੀਘ੍ਰਹੀਆਗਏ। ਜਬਭਿਖਜਾ ਪਾਵਨੇਕਾਰੋ ਕੁਛ ਅਰਧ ਪ੍ਰਮਾਣ ਭਿਖਜਾ ਪਾਇਲਈ ਤਬਦੂਸਰੇਸੰਤਨੇਪੂਛਜਾ ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਭਿਖਜਾਲੈਕੇ ਜਲਦੀਸੇ ਆਇਗਏ ਹੋ ਕਹੂੰ ਏਕਹੀਨੇ ਆਪਕੋਅੰਨਦੇਦੀਆਥਾ ਤਬਭਿਖਜਾਲਜਾਵਨੇਹਾਰੇਸੰਤਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇਸਬਭਿਖਜਾ ਅਰਥ ਹਮਨੇਨਗਰਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸਕੀਆ ਤਬ ਏਕਦੇਵੀ ਯੇ ਚਾਵਲ ਮੀਠੇ ਬਨੇਹੁਏ ਬਾਂਛਤੀ ਫਿਰਤੀਥੀ। ਤਬਹਮਨੇ ਤਿਸਦੇਵੀਕੇਪ੍ਰਤਿਕਹਜਾ ਹੇਦੇਵੀ ਇਸਮੈ ਕੁਛਹਮਕੋਭੀ ਭਿਖਜਾ ਦੇਵੇਂਗੀ।ਹਮਾਰਾਬਚਨਸੁਣਕੇ ਤਿਸਦੇਵੀਨੇ ਚਾਵਲੋਂਕੇ ਪੁਲਾਵਕਾ ਥਾਲਸਾਰਾਹੀ ਹਮਾਰੀ ਝੋਲੀਮੈ ਪਲਟਦੀਆ ਤਬਹਮਨੇ ਜਾਚਲੀਆ ਕੇ ਆਜਕੇ ਆਹਾਰ ਯੋਗ ਬਹੁਤਹੈ ਤਬ ਹਮਲੈਕੇ ਚਲੇਆਏਹੈ। ਏਹਹਮਨਹੀਜਾਨਤੇਹੈ ਕੇਵਹੁਕੋਨਥੀ। ਤਬਦੂਸਰੇਸੰਤਨੇ ਅੰਨ ਖਾਵਤੇ ੨ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਹੋਭਗਵਨ ਵਹੁਤੋ ਬੇਸਜਾਥੀ ਜਿਸਕੇ ਪਾਸਤੇ ਆਪ ਅੰਨ ਲੈ ਆਏਹੋ ਯੇਤੋਅਛੀਬਾਤਨਹੀਭਈ। ਅਛਾਨੈਸੀ ਭਵਿਤਬਜਤਾਥੀ ਤੈਸੀ ਹੋਤੀਭਈ। ਤਬ ਦੋਨੋਪਰਸਪਰ ਦੇਖਕੇਛਾਂਛੀਕੋ ਵਿਚਾਰਕੇ ਹਸਕੇ ਚੁਪ ਕਰਰਹੇ। ਪੁਨਾ ਕਿਸੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਜਤ੍ਰੀਆਦਿਕ ਚਤੁਰਵਰਣਕੇਸਾਥ ਕ੍ਰਿਯਾ ਨਮਿਲਾਵਤੇਭਏਅੌ ਅਪਣੇ ਹਾਥਸੇ ਕਿਸੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰਜਾਦਿਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਭੀ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਰਹਤੇਹੁਏ ਏਕ ਦਿਨ ਅਵਕਾਸਪਾਇਕੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਸੰਤਜਨਹ ਕੇ ਦਰਸਨਕੋ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਆਇਜਾਤਾਭਯਾ।ਆਗੇਦੋਨੋਸੰਤ ਅੰਨਮਧੂਕਰੀਕਾ ਪਾਵਨੇਲਗੇਥੇ। ਤਬ ਏਕਸੰਤਨੇ ਸਰਕਾਰਕੋ ਦੂਰਸੇਦੇਖਕੇਦੂਸਰੇਸੰਤਸੇਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇਸੰਤਜੀਹੇਕ੍ਰਤਾਜੀਬਡੀਭਾਰੀਸ਼ਜ਼ਾਮ ਰੰਗਕੀਆਂਧੀਆਈਹੈ।ਇਸਆਂਧੀਸੇਅਪਨਾਆਪਬਚਾਵਨਾਯੋਗਜਹੈ। ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਸੰਤਨੇ ਸਰਕਾਰਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ਪ੍ਰਥਮਸੰਤਸੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਏਕਉਪਾਇਹੈ ਬਚਨੇਕਾ ਜੋ ਤਿਸ ਉਪਇਸੇਬਚਗਏ ਤਬਅਛੀਬਾਤਹੈ। ਸੋਕਿਆਉਪਾਇਹੈ ਸੁਣਹੁ। ਚਲੋਇਸਦਿਵਾਲ ਉਪਰਚਢਕੇਬੈਠਜਾਵੈ। ਔਰਟੁਕੜੇ ਮਧੂਕਰੀਕੇ ਰਲਾਇਕੇ ਏਕੱਠੇਬੈਠਕੇ ਖਾਣੇਲਾਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਾਵੈ । ਤੁਮਹਮਕੋ ਕ੍ਰੋਧਕਰਕੇ ਮੁੱਕਾ ਮਾਰਕੇ ਕ ੈ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਅਛੇ ੨ ਟੁਕੜੇ ਕਿਉ ਖਾਇਗਯਾਹੈਂ । ਔਐਸੇਹੀ ਹਮਤੁਮਾਰੇਕੋ ਮੁਕਾਮਾਰਕੇ ਕ੍ਰੋਧਸੇਕਹੇਂਗੇ ਕੇ ਤੂੰਹਮਾਰੇਮਾਂਹੀ ਹੂਏ ਅਛੇ ੨ ਚੁਣਕੇ ਟੁਕੜੇ ਕਿਉ ਖਾਈਜਾਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਲੇਸੇ ਤਿਸ ਆਂਧੀਸੇ ਬਚ ਜਾਵੈਂਗੇ । ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਿਚਾਰਕਕੇ ਦੋਨੋਸੰਤ ਏਕਦਿਵਾਲਸਮੀਸੈਥੀ ਤਿਸਕੇ ਉਪਰ ਚਢਬੈਠੇ ਸਾਥਹੀ ਏਕ ੨ ਹਾਥਸੇ ਮਧੂਕਰੀ ਖਾਤੇਭੀਜਾਵੈ ਔਦੂਸਰੇ ਹਾਥ ਸੇ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਮਾਰੈ ਜੋਕੈਕ੍ਰੋਧਕਰਕੇ ਆਪਸਮੈਗਾਲੀਦੇਵੈਂ ਏਕਅਸਚਰਜਸਾ ਦੋਨੋਸੰਤਹੁ ਨੇ ਕਉਤਕ ਬਨਾਇਛੋਡਜ਼ਾ ਆਤੇਜਾਤੇ ਲੋਕਭੀਤਮਾਸਾ ਦੇਖਣੇਲਾਗਜਾਵੈਂ ਜੇਥਿਆਕਰਤੇਹੈ ਕੈਸਾਕ ਅਜਬਭਮਾਸਾ ਬਨਰਹਜੋਹੈ । ਇਤਨੇਮੈ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਭੀ ਆਇਪਹੁੰਚਜਾ ਔਰਸਭਲੋਕ ਹਟਜਾਤੇਭਏ ਸਰਕਾਰੀਲੋਕ ਸੇਨਾਕੇ ਦਿਵਾਲਸੇ ਦੂਰ ੨ ਚਾਰੋਓਰ ਖੜੇ ਹੋਜਾਤੇਭਏ । ਰਾਜਾਰਣਜੀਤਸਿੰਘਭੀ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਵੈ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਸਨਮੁਖ ਖੜਾਹੋਜਾਤਾਭਜਾ । ਦੋਨੋਸੰਤਅਪਨੇਝਗੜੇਮੈ ਲਗੇਰਹੇ ਇਨੋਨੋਸਰਕਾਰਕੀਓਰਦੇਖਜਾਭੀ ਨਾ ਖਿਆਲਭੀਨਕੀਆ ਜੋਕਉਨਆਯਾਹੈਕਉਨਗਯਾਹੈ । ਤਬਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਨੇ ਜਾਨਲੀਆ ਜੋ ਯੇਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਪਰਮ ਵਿਰਕਤਹੈਂ ਮੇਰੇ ਹਟਾਨੇ ਅਰਥਹੀ ਯੇ ਉਪਾਇ ਇਨੋਨੇਰਚਜ਼ਾਹੈ ਯੇਮਹਾਪੁਰੁਖ ਅੰਤਰੇ ਇਛਾਸੇ ਸੂਨਜਹੈਂ ਜੋਇਨਕੋਕੋਈਇਛਾ ਹੋਤੀ ਤਬਧਨਪਦਾਰਥ ਲੇਨੇਅਰਥ ਕੁਛ ਨ ਕੁਛ ਪਾਖੰਡ ਅਵਸਜ਼ਬਨਾਤੇ ਨਹੀਬਨਾਯਾ ਯਾਤੇਇਹੁ ਬਿਲੋੜਹੈਂ । ਐਸੇਵਿਚਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਕਹਤਾਭਯਾ । ਹੇਸੰਤਜਨਹੁ ਜੀ ਮੇਰੇਚਿਤਮੈ ਅਸ੍ਧਾਕੀ ਉਤਪਤੀ ਅਰਥ ਕਿਉ ਐਸੇਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇਹੋ । ਆਪਕੇ ਉਪਰ ਮੇਰੀਮਾਯਾ ਨਹੀ ਪੜਤੀਹੈ ਮੈਨੇ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਾਨਲੀਆਹੈ ਜੋਆਪ ਸਤਪੁਰੁਖਹੈਂ ਇਛਾਆਦਿਕ ਵਿਕਾਰੋਂਸੇਰਹਿਤਹੈ। ਆਪਨਿਸਚਿੰਤਰਹੋ । ਰਾਜਾਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਐਸੇਕਹਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰਕਰਕੇ ਚਲਾਗਯਾ । ਤਿਸ ਤੇ ਪੀਛੇ ਆਪਸਮੈ ਹਸਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇਭਏ । ਕਜ਼ਾਕੇਥੋੜੇਸੇਉਪਾਇਸੇ ਔਧੇਰੀ ਨਿਵਰਤ ਤੋ ਹੋਗਈ ਹੈ । । ਦੇਖੋ ਜੋਪੂਰਬਪੂਰਬ ਮਹਾਤਮਾ ਹੋਗਏਹੈਂ ਵਹੁਮਾਨਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾ ਸੇ ਔਰਾਜਸੀਅੰਸਸੇਛਰਤੇਥੇ।ਨਾਕੇਅਬਕੇਆਜਕਲਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇਸਮਾਨਜੋ ਰਾਜਅੰਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾਉਨਦੋਨੋਮਹਾਤਮਾ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਦੇਹਕਾਤਜ਼ਾਗਕਰਗਏ । ਔ ਏਕ ਪੀਛੇ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਜਾਇਰਹੇ ਦੁਰਗਜ਼ਾਟੇ ਉਪਰ । ਬਹੁਤ ਅਛੇ ੨ ਸਤਸੰਗੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਡੇ ਸੋਂਕ ਵਾਲੇ ਆਇਕੇ ਉਨ ਸੰਤਹੁਕਾ ਸੰਗਕੀਆਕਰੈ । ਔਸਦਾਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਚਾ ਹੂਆ ਕਰੈ । ਜਬ ਉਨਸੰਤਨ ਕੇ ਸਰੀਰਕਾਭੀਅੰਤਕਾਸਮਾਆ ਯਪਹੁਚਾਤਬਉਨਮਹਾਤਮਾਨੇਏਕਮਿਟੀਕਾਕੁੰਡਮੰਗਵਾਇਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਨੀਸੇ ਭਰਵਾਇਕੇ ਉਸਕੇ ਬੀਚ ਅਪਨ ਹਾਂਥ ਪਾਉ ਮੁਖ ਯੇਪਾਂਚਅੰਗ ਧੋਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆਂਕੇ ਜੋਕੋਈਰੋਗੀਇਸਸਰਬੰਗੀਕੇ ਕੁੰਡ ਮੈਸੇ ਅਢਾਂਈ ਆਂਚਮਨ ਲੇਵੇਗਾ ਉਸਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਰੋਗਮਾਤ੍ਰ ਨ ਰਹੇਗਾ ਅੰਧਾ ਗੁੰਗਾ ਪਿੰਗੁਲਾ ਵਾ ਕੁਸ੍ਠੀ ਜ੍ਵਰ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਨਸ੍ਟ ਹੋਜਾਵੈਗੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਵਹੁ ਪਾਨੀਕਾ ਭਰਾਹੁਆ ਕੁੰਡ ਰਖਵਾਇਦੀਆ। ਸੋਯਹੁਤਸੇ ਰੋਗੀਲੋਕ ਆਇਕੇ ਤਿਸਸਰਬੰਗੀਕੇ ਕੁੰਡਮੈਸੈ ਆਚਮਨ ਲੈਲੈਕੇ ਰਾਜੀਹੋਤੇ ਜਾਵੈਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰੁਖ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਹਜਾਰੋਹੀ ਸਰੀਰ ਰਾਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਅੰਧੇ ਕਾਣੇ ਬਧਰੇ ਖਾਂਸੀ ਜ੍ਵਰ ਸ੍ਵਾਸ ਕਾਸ ਉਨਮਾਦ ਪ੍ਰਮਾਦ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਕੁਸ੍ਠ ਗਲਤਕੁਸ੍ਠ ਆਦਿਕਰੋਗੋਵਾਲੇਆਚਮਨਲਨੇਵਾਲੇਤਾਤਕਾਲਆਚਮਨਲੇਨੇਸੇ ਅਨੰਤਰਤੁਰੰਤਹੀ ਅਛੇ ਹੋਜਾਤੇਭਏ। ਅਬ ਉਨਕੇ ਸਰੀਰਕੀ ਅਵਸ੍ਥਾ ਸੁਣਹੁ ਜੈਸੀ ਕ ਛਈ ਹੈ। ਦਿਸਾ ਔ ਪਿਸਾਬਬੰਦ ਦੋਨੋਹੋਜਾਏ। ਔਆਪਬਿਲਾਸਮਾਤ੍ਰਸੇ ਚੌਪਟਬੈਠਕੇਖੇਲੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬ ਦਿਨ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸੋਲਾ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਏ ਤਬਕਿਸੀ ਸਤਸੰਗੀਨੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਹੇਭਗਵਨ ਆਪਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਮਲ ਮੂਤ੍ ਬੰਦਹੋਗਯਾ ਹੈ। ਔ ਆਪ ਇਸਕਾ ਕੁਛ ਉਪਚਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਉਤ੍ ॥ ਤਬ ਸੰਤਹੁਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਹਾਂਭਾਈ ਘੋੜੇਕੀਲਿਦਮੂਤ੍ ਬੰਦ ਹੋਗਯਾ ਔਅਸ੍ਵਾਰਤੇ ਅਰੋਗਹੈ। ਅਛਾਹੈ ਸ੍ਵਸਥਹੈ ਅਸ੍ਵਾਰਕਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬ੍ਰਿਗਾਰਜਾ ਹੈ। ਘੋੜੇਕੇ ਮਲਮੂਤ੍ ਬੰਦਹੋਣੇਪਰ ਘੋੜੇਕੇਖੇਦਸੇ ਅਸ੍ਵਾਰਕਾ ਕਜਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਜਬ ਅਠਾਂ ਦਿਨਬੀਤੇ ਤਬਸੰਤਾਂਕੇ ਸਰੀਰਅੰਦਰ ਬਹੁਤਹੀ ਫੂਲਗਯਾ ਔ ਬਹੁਤਹੀ ਦਰਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੂਆ ਤਬਚੌਪਦ ਉਠਾਇਦੀਆ ਜਿਸਪਸਾਰਮੈ ਬੈਠੇਥੇ ਸੋਪਸਾਰਭੀ ਬਡਾਲੰਬਾ ਚੌੜਾਥਾ ਔਤਿਸਪਸਾਰਮੈ ਮਸਲੰਦੈ ਬਿਛਰਹੀਥੀ। ਉਨਕੇਉਪਰ ਲਿਟਤੇਲਿਟਤੇ ਕਬੀ ਇਧਰ ਚਲਆਵੈ ਕਬੀਉਧਰਚਲੇਜਾਵੈ। ਉਸਦਰਦਕੇਦੁਖਕਾਕੁਛਪਰਿਮਾਨਹਮਕਹਨਹੀਸਕਤੇ ਹੈਔਸਾਮਲਥਔਸੀ ਜੋਸਰਬਰੋਗੋਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀਵਾਸਤੇਬਾਹਰਸਦਾਵਰਤ ਲਗਾਛੋਡਜਾਹੈ। ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਜਬਅਠਾਈਸ ੨੮ਦਿਨਵਿਤੀਤਹੁਏ ਤਬਉਠਕੇ ਬੈਠਗਏ ਸਰੀਰਤਜਾਕਾ ਸੋ ਚਾਰਘਟਿਕਾਪ੍ਰਥਮ। ਤਬਮਲਮੂਤ੍ਰਕਾ ਤਜਾਗਕਾਮਾਰਗਭੀ ਖੁਲਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਤਬ ਮਲਮੂਤ੍ਰਕਾ ਤਜਾਗਾਕਰਕੇ ਸ੍ਵਸਥਹੋਕੇ ਬੈਠਤੇਭਏ। ਤਬ ਸਭਸੰਗੀਲੋਕੋਨੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੀਆ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਕਤੋ ਆਪ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਵ ਜਾਨਾਨੀ ਦੂਸਰਾ ਬਡੀਸਾਮਰਥਵਾਲੇ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਸੰਪੰਨਯੇਪ੍ਰਗਟਆਪਕੀ ਸਾਮਰਥਬ੍ਰਹਮੰਡਮਾਤ੍ਰਕੇਰੋਗੋਕੋਦੂਰਕ੍ਰਨੇਵਾਲੀਦੇਖਤੇਹਾਂ ਪੁਨਾਆਪਕੇਸਰੀਰਮੈਐਸਾਕਲੇਸ਼ਹੋਣਾਯੇਆਸਚਰਯਹੈਜਬਆਪਐਸਾਕਸ੍ਟਸਹਾਰਰਹੇਹੋ ਤਬਅਸਮਦਾਦਿਕੋਕੀ ਕਜਾਕਥਾਹੈ॥ ਉਤ੍ ॥ ਸੰਤਹੁਨੇਬਚਨਕੀਆ ਸੁਨਹੁਹੇਭਗਤਜਨੋ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰਕੇ ਇਤਨਾਕਸ੍ਟ ਸਹਾਰਨੇਮੈ ਤੀਨਹੇਤੂਹੈ। ਜੈਸੇਬਡਾਧਨੀਕੋਠੀਦਾਰ ਦੂਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੂਰ ਦੇਸੇਂਮੈ ਜਿਸਕਰਜ਼ਾਂ ਕੋਠਜ਼ਾਂਹੈਂ । ਵਹੁਧਨੀ ਦਿਵਾਲਾ ਨਿਕਾਸਦੇਵੇ ਤਬਵਹੁ ਦਿਨਮੈਹੀ ਦੀਵਾਬਾਲਕੇਦੁਕਾਨਕੇ ਕੋਠੀਕੇਦਰ ਖੋਲਕੇ ਬੈਠਜਾਤੇਹੈ । ਜੋਉਸਸੇਲਹਣਦਾਰ ਹੋਤੇਹੈਂ ਸੋਏਕਹੀਬਾਰ ਟੂਟਕੇ ਉਸਕੀਕੋਠੀਪਰ ਪੜਜਾਤੇਹੈਂ ਕੋਈਰੋਕੜ ਕੋਈ ਬਰਤਨ ਕੋਈ ਬਸਤ੍ ਪਗੜੀ ਧੋਤੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਤਿਸਕੀ ਉਤਾਰਕੇ ਲੈਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸਕਾ ਘਰ ਬਾਰ ਛਿਲਾਮ ਕਰਕੇ ਪੈਸਾ ਦੇ ਪੈਸੇ ਆਨਾ ਦੋ ਚਾਰਆਨੇ ਰਪਯੇ ਜੈਸੇਜਿਸਕੇ ਭਾਗਮੈ ਆਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇਉਤਨਾਹੀ ਵਹੁਲੈਹਣੇਦਾਰ ਲੈਜਾਤੇਹੈਂ । ਵਹੁਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਯੇ ਜੋਅਬ ਦਿਨਮੈਹੀ ਦੀਪਕਜਰਾਇਕੇ ਬੈਠਾਹੈ । ਸੋਇਸਨੇ ਯੇਸੁਚਨ ਕਰਾਯਾਹੈ ਕੇਅਬਮੇਰੇਘਰਮੈ ਕੁਛਨਹੀ ਰਹਜੋ ਹੈ ਸੋ ਇਸਨੇ ਹਮਕੋ ਕਜ਼ਾ ਦੇਨਾਹੈ ਚਲੋਜੋਕੁਛ ਅਬਇਸਸੇ ਹਾਥਆਜਾਵੇ ਸੋਈ ਲਾਹੇਕਾਹੈ । ਤੈਸੇਦਾਰਸ੍ਰਾਤਮੈ ਭੀ ਜਾਨਨਾ ਜਿਸਕੀਦੁਕਾਨ ਜ਼ਾਰੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਬਜ਼ਾਪਾਰੀ ਸੌਦਾ ਲੇਤੇਦੇਤੇਹੈਂ ਤਿਸਕੇਪਾਸ ਏਕਸਮੇ ਨਾਭੀ ਲਹਣਾ ਵਸੂਲ ਹੋਵੇ ਤਬ ਲਹਣੇਦਾਰ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇਕਜਾਹੁਆ ਜੋਅਬ ਨਹੀਦੀਆ ਫਿਰਲੈਲੇਵੇਂਗੇ । ਤੈਸੇ ਹਮਨੇਭੀਤਿਸਧਨੀਕੇ ਸਮਾਨ ਜਨਮੇਂਬਾ ਦਿਵਾਲਾ ਨਿਕਸਜਾਹੈ । ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀਕੇਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਹਮਨੇਭੀ ਆਜੋਜਨਮ ਨਹੀਧਾਰਲੋਹੈ । ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡਮਾਤ੍ਰਕੇ ਰੋਵੋਂਨੇ ਏਕਮਤਾ ਕਰਕੇ ਇਸਸਰੀਰਕੋ ਆਇ ਰ੍ਸਜ਼ੋਹੈ । ਜਿਤਨਾ ਜਿਸਕੇ ਭਾਗਮੈ ਆਯੋਹੈ ਉਤਨਾ ਹੀ ਉਸਨੇ ਲਹਣੋ ਲੈਲੀਓ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਦਲਾ ਲੇਲੀਓ ਹੈ । ਦੂਸਰਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਯੇਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਆਤਸਬਾਜੀਮੈ ਜਿਸ ੨ ਰੰਗਕਾ ਬਰੂਦ ਭੁਰਜੋ ਜਾਤੇਹੈ । ਜਬਆਗਲਗਤੀਹੈ ਤਬ ਜਿਸ ੨ ਰੰਗਕਾ ਬਰੂਦਭੁਰਜੋਹੋਤੋਹੈਸੋਸੋਰੰਗਆਪਨਾਆਪਜਰਤਾਹੁਆਦਿਖਾਇ ਬਿਨਾ ਨਸ੍ਟ ਨਹੀਹੋਤੋਹੈਦਿਖਾਇਕੇਹੀਨਸ੍ਟਹੋਤੋਹੈਤੈਸੇਜਿਨ੨ਪ੍ਰਾਰਬਧਕਰਮੋਨੇ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਸੇ ਮਿਲਕੇ ਸਰੀਰਕਾਅ ਰਭ੍ਤੀਆਹੈਪਾਪਰੂਪਅਥਵਾਪੁਨਰੂਪਕਰਮਦੁਖਅਥਵਾਸੁਖਰੂਪਅਪਨਾਫਲ ਦੇਕੇਹੀਨਸ੍ਟਹੋਤੋਹੈਤੀਸਰਾਧਨ ਸੰਤ ਜਨਹੈਂ ਜਿਨ੍ਹੋਨੇ ਅਠਾਈਸਜਨਮਕਾਕਸ੍ਟ ਸੋਏਕ ਜਨਮ ਮੈਭੁਕਤਾਇਦੀਓਹੈ । ਸੋਕੈਸੇਸੋਐਸੇਹੈ ਸੁਣਹੁ । ਜਬਹਮਸਾਧੂਕ੍ਰਹਸਚਕਾ ਤਜ਼ਾਗਕਰਕੇ ਭਏਥੇ । ਤਬਜੁਬਾ ਅਵਸਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਅਪਨੀ ਨਿਰਦੋਖ ਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਭਏਥੇ । ਸਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਧਰਮ ਯੁਕਤ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਪੀਛੇ ਅਠਾਈਸ ਬਰਸ ਜੀਵਤੀ ਰਹੀਥੀ । ਯੇ ਧਰਮਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਨਿਰਦੋਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਦੇਤੋਹੈ । ਪੁਨਾਜੋਸਾਇਸਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਧਰਮਸੇਇਸਿਚਤਰਹਕੇਜਿਤਨੇ ਬਰਸ ਜੀਵਤੀਰਹਤੀਹੈ ਤਬਵਹੁਪੁਰੁਖ ਉਤਨੇ ਜਨਮ ਕੁਸ੍ਤ੍ਰੀਹੋਕੇ ਭੋਗਤਾਹੈ । ਸੋ ਇਸ ਸਰੀਰਕੇਪੀਛੇ ਅਪਨੇ ਸਤਧਰਮ ਸੇ ਇਸਿਚਤਹੋਕੇ ਅਠਾਈਸਬਰਸ ਜੀਵਤੀ ਰਹੀਥੀ ਯਾਂਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੀ ਰੀਤ੍ਸੇ ਹਮਨੇਭੀ ਅਠਾਈਸ ਸਰੀਰ ਧਾਰਕੇ ਸਾਰੇਸਰੀਰੋ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੁਸ੍ਹ ਭੋਗਣ'ਥ। । ਸੋ ਅਠ'ਈਸ ਜਨਮਕੇ ਪ'ਪਕ'ਬਦਲਾ' ਸੰਤਜਨਹੁਨੇ ਕ੍ਰਿਪ' ਕਰਕੇ ਏਕਹੀ ਜਨਮਮੈ ਅਠ'ਈਸਦਿਨਕੇ ਅੰਤਰਹੀ ਭੁਗਤ'ਇਦੀਯੋਹੈ । ਯੇਧਰਮਸ਼'ਸਤ੍ਰ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਕਵਲ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਜੀਵ ਪਰਹੈ ਜਨਮ ਧ'ਰਣੇ ਕੀ ਗ੍ਯਾਨਵ੍ਹਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤ' ਪੁਰੁਖਪਰਨਹੀਹੈ । ਕ'ਹੇਤੇ ਈਹਾਂਸ੍ਰੀਭਗਵਦਗੀਤ'ਕ' ਵਚਨਹੈ ਕੇ ।

ਯਥੈਧਾਂਸ੍ਹੀ ਸਮਿਧੋ ਅਗ੍ਨਿਰ ਭਸਮ'ਤ ਕੁਰੁਤੇ ਅਰਜੁਨ ।
ਗ੍ਯਾਨ'ਗ੍ਨਿ ਸਰਬ ਕਰਮ'ਣਿ ਭਸਮ'ਤ ਕੁਰੁਤੇ ਤਥ' ॥

ਟੀਕ—ਹੇਅਰਜੁਨਜੈਸੇਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤਹੁਆ'ਹੁਆ ਅਗ੍ਨਿਏਧਾਂਸਿਨ'ਮਲਕੜੀਆਂ ਭਸਮ ਕਰ ਡ'ਰਤੋਹੈ । ਤੈਸੇਹੀ ਗ੍ਯਾਨਰੂਪ ਅਗ੍ਨਿਭੀ ਅਤ੍ਯੰਤਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਹੁਆ'ਹੁਆ ਕੋਟ'ਨ ਕੋਟ ਪੂਰਬਜਨਮੋਕੇ ਕੀਏਹੁਏਕਰਮਸੰਚਿਤਕ੍ਰ'ਇਕੱਠੇਸੰਗ੍ਰਹਕੀਏਹੁ ਏਏਕਨਿਮਖਮ'ਤ੍ਰ ਮੈ ਅਤਿਸੈਕਰਕੇ ਭਸਮਕਰਡ'ਰਤੋਹੈ । ਤਦਵਤ ਗ੍ਯਾਨਵ'ਨ ਤਤ੍ਵੇਤ'ਕੇਜੋਪੂਰਬਜਨਮੋਮੈ ਸੰਗ੍ਰਹਕੀਏਹੁਏ ਇਕੱਠੇਕੀਏਹੁਏਕਰਮਹੋਤੇਹੈ ਸੋਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾ'ਨਰੂਪ ਅਗ੍ਨਿਕੇ ਤੇਜ ਸੇ ਜਲਜਾ'ਤੇਹੈ ਤਥ'ਕ੍ਰੀਯਮ'ਣ ਕਰਮ ਜੋਗ੍ਯਾਨਸੇ ਉ੍ਤਰ ਕ'ਲਮੈ ਕੀਏਜਾ'ਤੇ ਹੈ ਸੋਤਤ੍ਵ ਗ੍ਯਾ'ਨਕੇਪ੍ਰਭ'ਵਸੇ ਗ੍ਯਾ'ਨੀਕੋ ਜ਼ਲ ਪਦਮ ਵ'ਤਸਪਰਸ ਨਹੀਕਰਸਕਤੇਹੈ।ਔਪ੍ਰ'ਬਧ ਕਰਮੋਕ' ਛਲਭੋਗ੍ਯਣੇਸੇ ਨਸ਼੍ਟਹੋਜਾ'ਤੇਹੈ । ਇਸਪ੍ਰਕ'ਰਸੇ ਤਤ੍ਵੇਤ'ਕੇ ਜਨਮ ਪੁਨ'ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ । ਕ'ਹੇਤੇਅਬ੍ਰਗ੍ਯਾ'ਨਵ'ਨਕੇਜਨਮਕ'ਨਮਿਤਕ'ਰਣਕ੍ਰਮਕੋਈਸ਼ੇਸ਼ਰਹ੍ਯਾ'ਨਹੀਹੈ ਸੰਪੂਰਣਕਰਮਉ੍ਸਕੇ ਗ੍ਯਾ'ਨਰੂਪੀਅਗ੍ਨਸੇ ਦਗ੍ਧਹੋਚੁਕੇਹੈਂ । ਸਰਬ ਵੈਕੁੰਠ ਮੁਕਤ ਮੋਖਪ'ਏ । ਏਕ ਨਿਮਖ ਹਰਿਕੇਗੁ੍ਣਗ੍ਹ'ਏ ॥ ੭੦ ॥ ਪ'ਤਸ'ਹਜੀਉ੍ਕਤ ॥
ਏਕ ਚਿਤ ਜਿਹ ਇਕ ਛਿਨ ਧ੍ਯ'ਯੋ ॥ ਕ'ਲਫ੍ਹ'ਸ ਕੇ ਬੀਚ ਨ ਆ'ਯੋ ॥ ਇਤ੍ਯਾ'ਦੀ ॥

ਟੀਕ'—ਏਕਚਿਤ੍ਤ । ਜਿਸ ਮਹ'ਤਮ'ਨੇ ਏਕ ਨਿਮਖਨ'ਮ ਨੇਤ੍ਰਕੇਖੋਲਨੇ ਔਮੂੰਦਨੇਮਾਤ੍ਰ ਭੀ । ਹਰਿਪ੍ਰਮ'ਤਮ'ਕੇ ਗੁ੍ਣ'ਨੁ੍ਵ'ਦਗ'ਏਹੈ ਕ੍ਯ'ਜਬ ਨਿਰਗੁ੍ਣ ਪ੍ਰਭੁਸਹਜਸੁ੍ਭ'ਇ । ਤਬਸਿ੍ਵਸਕ੍ਤਿ ਕਹੁ੍ਕਿਤਠ'ਏ । ਕੇ ਜਬਪ੍ਰਭੁ ਪ'ਰਬ੍ਰਹਮ ਸਮਰਥ ਆ'ਪਹੀ ਆ'ਪਹੈ । ਨਿਰਗੁ੍ਣਸਹਜਸੁ੍ਭ'ਇ ਨਿਰਯਤਨਹੀ ਤਿੰਨ ਹੁਗੁ੍ਣੋਂਸੇ ਵਰ੍ਜਿਤ ਰੂਪ ਹੈ । ਤਦਾ ਸਿ੍ਵ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿ੍ਵਮਾ'ਯਾ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮ ਸਕ੍ਤਿ ਤ੍ਰਿਗੁ੍ਣਆਤਮਿਕਾ ਮਾ'ਯਾ । ਫਿਰ ਯੇ ਕਹਾਂ ਰਹਤੀਹੈ । ਇਸਕ'ਅਸ੍ਥ'ਨ ਬਤ'ਵਹੁ । ਅਰਥ'ਤਸਕ੍ਤਿ ਸ'ਕਤਕ'ਰੂਪਹੀਹੈ ਸ'ਕਤ ਸੋਭਿੰਨਨਹੀਹੈ । ਇਸਪ੍ਰਕ'ਰਕੇ ਗੁ੍ਣ'ਨੁ੍ਵ'ਦ ਅਪਨੇ ਸਿਖਜੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਗ੍ਯਾ'ਨਕਰਤ'ਹੈ । ਉ੍ਪਦੇਸ਼ ਕਰਤ'ਹੈ । ਵੈਕੁੰਠਨ'ਮ ਬ੍ਰਜ'ਪਨਸੀਲ ਵਿਸਨੁ੍ਕ'ਰੂਪਹੈ ਕੇਚਰ'ਚਰਆਤਮਿਕ ਯ'ਵਤਜਗ'ਤਹੈ ਸੋਸੰਪੂਰਣ ਵੈਕੁੰਠਰੂਪਹੈ ਵਿਸਨੁ੍ਰੂਪਹੈ ਮੁ੍ਕਤ ਮੋਖਪ'ਏ ਮੁ੍ਕਤ ਹੁਆ ਹੁਆ ਹੀ ਮੋਖਕੋ ਪ੍ਰ'ਪਤ ਹੋਤੋਹੈ । ਕ'ਹੇਤੇ ਇਸਚੇਤਨ ਦੇਵ੍ਹਕੇ ਬੰਧਨ ਤੀਨੋਕ'ਲ ਹੁਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕੇਵਲ ਬੰਧਨ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਬੰਧਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਵਿਮੁਕ੍ਤਸ੍ਯ ਵਿਮੁਚ੍ਯਤੇ। ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ। ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੁਆਹੁਆ ਹੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀਕ੍ਰਿਤ ਬੰਧਨਤੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਗ੍ਯਾਨ ਸਮੇਕਾਲਹੀ ਮੁਕਤ ਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਉਪਦੇਸ ਅਸੰਗਤਾ ਰੂਪ ਵਚਨੋਕਾਕਰਕੇ ਪੁਨਾਸਭ੍ਜਨਹੂਸੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਲੋਹੁ ਹਮਾਰੀ ਹਰੀਹਰਿ ਅਬ ਅਪਨੇਸ੍ਵਰੂਪਸੇ ਹਮਲੀਨਹੋਤੇਹੈ ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਅਪਨੇਮੁਖਪਰ ਬਸਤ੍ ਡਾਰਲੇਤੇ ਭਏ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮਮੈ ਬ੍ਰਹਮਹਏਹੁਏਹੀ ਸਮਾਏਜਾਤੇਭਏ। ਜਿਉਜਲਮੈ ਜਲ ਆਇਖਟਾਨਾ। ਤਿਉਜੋਤੀਸੰਗਜੋਤਿਮਿਲਾਨਾ ॥੨॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਮਹਾਕਸ੍ਰੂਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਯਾਂਭੀ ਅਪਨੇ ਨਿਸਚੈਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨ ਹੋਤੇਭਏ। ਪੁਨਾ ਮਰਣ ਕਾਲ ਮੇ ਅਪਨਾ ਨਿਸਚਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਦੇਤੇਭਏ। ਤੁੰਕਿਉਂਸਰੀਰਕੇ ਅਧਜ਼ਾਸਕਰਕੇ ਅਧੀਰਯਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਸ੍ਰਬਨਿਸਚੈਕੋ ਤ੍ਯਾਗਤਾਹੈਂ। ਤਬਪੁਨਾਸਾਵਨਮਲ ਹਾਥਜੋੜਕੇਬੇਨਤੀਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਹੇਜਗਨਨਾਥ ਹੇਪ੍ਰਭੂ ਮੇਰੀਚਿਦ ਜੜ ਗ੍ਰੰਥੀ ਟੂਟੀਨਹੀਥੀ। ਯਾਂਤੇ ਮੈਂ ਯਥਾਰਥ ਤਤ੍ਵਵੇਤਾ ਨਹੀਹੂੰ। ਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਮੇਰੋਸਰੀਰਮੈਸੇ ਅਧਜ਼ਾਸ ਛੂਟਿਆਨਹੀਹੈ। ਤਬੀਖੇਦ ਬਹੁਤਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤਾਹੈ ਅਬ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਦੂਰ ਹੋਜਾਏਗਾ। ਬਚਨਹੁਆ ਹੇਰਾਜਨ ਜਿਤਨਾਕਾਲ ਦੇਹੋ ਅਹੰਬ੍ਰਾਹਮਣੋਅਹੰਖਤ੍ਰਿਯੋ ਅਹੰ ਯੇ ਦ੍ਰਿਢਨਿਸਚੈਹੋਰਹਜੋ ਹੈ। ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਅਰਥਾਤ ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮਹੂੰ ਬ੍ਰਹਮਮੈਹੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾਹੈ ਸੋਮੈ ਅਜਅਜਰ ਅਮਰ ਵਿਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਵਿਸੋਕ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪਹੂੰ ਐਸਾ ਦ੍ਰਿਢਨਿਸਚੈ ਨਹੋਵੇ। ਉਤਨਾਚਿਰ ਬ੍ਰਹਮਵੇੜਜੋ ਵਾਲੀ ਦਮਕ ਨ ਮਾਰੇ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਹਸਤ੍ਰ ਮੈ ਰਹਕੇ ਮੁਖ ਭਗਤੀ ਅਤਿਥੀ ਆਦਿਕ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਯਥਾ ਸਕਤਿ ਸੇਵਾ ਕ੍ਰਣੀ। ਪਾਪੋਂਸੇ ਡੈਕਰਣਾ ਪਾਪੋਂਸੇ ਡਰਤੇ ਰਹਣਾ। ਵਰਤਣ ਵੈਰਾਗ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇਸੰਸਾਰਕੋ ਮਿਥ੍ਯਾਜਾਨਕੇ ਕਿਸੀਪਦਾਰਥਮੈ ਆਸਕਤ ਨ ਹੋਣਾ ਸਤ੍ਯ ਬਚਨ ਔ ਮਿਸ੍ਰਬਚਨ ਬੋਲਨਾ। ਐਸਾਭੀ ਸਤਬਚਨ ਨ ਕਹਨਾ ਕਿਜਿਸਕਰਕੇ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਰਿਦਾ ਦੁਖਜਾਵੇ ਜੈਸੇਕਾਣੇਕੋ ਸਾਖਜਾਤ ਵੋਕਾਣਜਾਂ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਹੈਤੋਸਚਾਬਚਨ ਪਰੰਤੂਚੜਾਨੇ ਵਾਲਾ ਬਚਨਹੈ। ਯਾਂਤੇਐਸਾਵਚਨ ਸਚਾਵੀਹੋਵੇ ਤੌਭੀਨਕਹੇ। ਯਥਾਸ਼ਕਤਦਾਨਕਰਣਾ ਸੀਲ ਧਰਮ ਮੈ ਰਹਣਾ ਸਰਬ ਜੀਵਹੁ ਪਰ ਦਯਾ ਕਰਨੀ। ਇਸ੍ਟ ਦੇਵਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਣੀ ਕਾਹੇਤੇ ਉਪਾਸਨਾਸੇ ਚਿਤਸੁਧਹੋਕੇ ਵਿਖੇਪਤਾਸੇਰਹਤਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਈਸ੍ਵਰਪ੍ਰਣੀ ਧਾਨਤਾਈਸ੍ਵਰਪਰਾਯਣਤਾਗੁਰੂਮੰਤ੍ਰਕੋਜਾਪਨੇਮਸੇਕਰਣੋਇਤ੍ਯਾਦਿਕਔਰਭੀਸੁਭਕਰਮੋ ਕੀ ਪਾਲਨਾਕਰੋ। ਔ ਇਨਸੇ ਵਿਪਰੀਤ ਮਾਨ ਮਦ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ਲੋਭ ਕ੍ਰੋਧ ਕਾਮ ਕਲਹ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਝੂਠ ਨਿੰਦਾ ਈਰਖਾ ਦੰਭ ਪਿਸੁਨਤਾ ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਮਹਾ ਅਪਦਾ ਰੂਪਹੈ ਇਸਸੇ ਬੇਮੁਖਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਵਹੁ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਨਾਥ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਏਹ ਜੋਮੁਝਕੋ ਗ੍ਯਾਨਾਭਾਸ ਦ੍ਰਿਢਹੁਆਥਾ ਸੋ ਅਬ ਦੂਰਹਗਯੋਹੈ ਔਅਬਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟਿਸੇ ਮੇਰਾ ਦੇਹ ਅਧ੍ਯਾਸ ਸਹਤ ਅਗ੍ਯਾਨਕੇ ਨਸ੍ਟਹੋਗਯੋਹੈ ਆਪਕੀਅ ਨੁਕ੍ਰਪਸੇ ਮੈਂ ਸ੍ਵਾਤਮਪਦਮੈਂ ਇਸਵ੍ਤਹੂਆਹੂੰ ਅਬਯੋਰਹੋ ਅਥਵਾਜਾਵਹੁ ਇਸ ਕੇ ਸਾਥ ਮੇਰਾ ਕੁਛ ਸੰਬੰਧਨਹੀਹੈ। ਬਿਨਾਸਤਿਗੁਰੂਓਂਸੇ ਐਸਾਉਪਕਾਰ ਔਰਕੌਨ ਕਰੇ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾਭਯਾ। ਤਬਸ੍ਰੀਗਰੂਜੀਨੇਭੀ ਰਾਜਾਸਾਵਨ ਕੇ ਸਿਰਪਰ ਹਸਤਕਮਲ ਰਖਕੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਹੇਰਾਜਨ ਤੇਰਾਂਕਲਜਾਨਹੋਵੇ। ਯੇਬਹੁਤ ਅਛਾਹੂਅ ਜੋਤੇਰਾਅਗ੍ਯਾਨਸਹਤ ਦੇਹਅਧ੍ਯਾਸ ਦੂਰਹੋਗ੍ਯਾਹੈ। ਅਬਆਗੇਸਤਸੰਗ ਸਾਥਮਿਲਕੇ ਆਤਮਚਿੰਤਾਕਾ ਦ੍ਰਿਢਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਨਾ ਅਬਇਸਤੇਆਗੇ ਇਸਬਾਤ ਸੇ ਚੂਕਣਾ ਨਹੀ ਕਾਹੇਤੇ ਅਬਆਗੇ ਸਰੀਰਤੇਰੇਕਾ ਅਲਪਹੀ ਕਾਲਰਹ੍ਯੋਹੈ। ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਅਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਨਾਸਕਰੇਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨਜੋਂਵਾਲੀ ਦਮਕ ਨਹੀਮਾਨਨੀ। ਅਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਅੰਤਰ ਰਖਕੇ ਸਿਖੇਸਿਖਾਏਕਬੀਪੁਨਃ ਭਵੇਤਯੋਂਕੀਰੀਸਨਹੀਕਰਨੀ।ਜੈਸੇਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀ ਕਾ ਬਚਨਹੈ ਜਪਜੀਕੀ ਬਤੀਸਵੀ ੩੨ ਪਉੜੀਮੈ ॥ ਤਥਾਹੀ ਸੁਣ ਗਲਾ ਅਕਾਸ ਕੀਆਂ ਕੀਂਦਾਂ ਆਈ ਰੀਸ। ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਕੂੜੈ ਕੂੜੀ ਠੀਸ ॥

ਟੀਕਾ—ਮਨਮੈ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰੋਕੇ ਸੋਕ ਔ ਸੰਸੇ ਹੋਣੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਅਤ੍ਯੰਤ ਵਿਖਿਪਤ ਹੋਣਾ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕਾ ਬਾਹਰ ਕਾ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇਖਕੇ ਉਨਕੀ ਰੀਸ ਕਰਕੇ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਐਸੇ ੨ ਉਨਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਐਸੇ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਭੀ ਕਹਣੇਲਾਗ੍ਯਾਤੇਹੈ। ਭਲਾਕਹੋਤੋ ਉਨਕੀਰੀਸ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਜੀਵ ਕੈਸੇ ਕਰਸਕਤੇਹੈ। ਵਹੁਮੁਕਤਪੁਰੁਖ ਸਰਬਬੰਧਨੋਤੇ ਛੂਟੇਹੂਏ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਮਹਾ ਮੋਹਕ੍ਰਿਤ ਅਨੰਤ ਫਾਂਸਜੋਮੈ ਫਸੇਹੂਏ। ਵਹੁ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਯੇਅਗ੍ਯਾਨੀ ਵਹੁਮਹਾਵਿਰਕਤ। ਯੇਅਗ੍ਯਸਰਬਪਦਾਰਥੋਂ ਮੈ ਰਾਗਵਾਨ। ਵਹ ਹੰਸ ਰੂਪ। ਯੇ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਕਾਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਗ੍ਯਾਨਤਾ ਕਰਕੇ ਅਸਮਰਥ। ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਮਹਾਸਾਮਰਥ। ਜੈਸੇਹੰਸਾਕੋ ਤਰਤੇਹੂਏ ਦੇਖਕੇ ਬਗਲਾ ਭੀ ਤਰਣੇਲਾਗੇ। ਤਬਨੀਚੇਕੇ ਸਿਰਹੋਕੇ ਬਗਲਾਜਲਮੈਡੂਬਜਾਤੇਹੈ। ਜੈਸੇ ਹੰਸਾਕੇਉਡਤੇ ਹੂਏ ਲੰਬੀਉਡਾਰੀ ਲੇਤੇਦੇਖਕੇ ਕਾਕਭੀ ਉਨਕੀ ਰੀਸ ਕਰਕੇ ਉਡਾਰੀ ਲੀਆ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂਮਤੋ ਏਕਹੀ ਉਡਾਰੀਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਪਾਰਹੋਜਾਤੇਹੈ ਔਬਾਯਸ ਵਿਚਾਰਾ ਹੰਸਾਕੀ ਰੀਸ ਕਰਕੇ ਹੰਸਾਕੇਸਾਥ ਉਡਾਰੀਲੈਕੇ ਥੋਰੀਦੂਰਜਾਇਕੇ ਬਾਇਸ ਵਿਚਾਰਾ ਥਕਕੇ ਹਾਰਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇਬੀਚਹੀ ਗਿਰਕੇ ਡੂਬਮਰਤੋਹੈ। ਤਦ੍ਵਤ ਅਗ੍ਯਾਨੀਭੀ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀਕੀਰੀਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਐਸੇ ਬਾਹਰਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਔ ਅੰਤਰਸੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰੂਪੀ ਅਗਨਿ ਸੇ ਜਰਤੋਰਹਤੇਹੈ। ਉਲਟਾ ਗਜ਼ਾਨ ਬਧਕੀ ਦਸਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਬਚਨ ਖਿਲਾਸ ਰਾਜਾਸਾਵਟਮਲ ਕੇਸਾਥ ਹੋਤੇਭਏ ਪੁਨਾ ਬਲੀਕ੍ਰਿਪਾਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ ਹੇਰਾਜਨ ਤੁਮਨੇ ਗਜ਼ਾਨ ਬਧ ਵਤ ਆਚਾਰ ਨਹੀ ਕਰਣਾ। ਅਪਨੇ ਨਿਸਚੈਕਾ ਆਪਸਾਥੀਰਹਣਾ। ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾਕੇ ਸੀਸਪਰ ਹਾਥ ਰਖਤੇ ਭਏ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਸਤਕਮਲਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਰਾਜਾਕਾਅਸੇਸਅਗ੍ਯਾਨਨਸ੍ਟਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਔਤਿਸਕੇਪੈਰਕੀਪੀੜਭੀ ਦੂਰਹੋਜਾਤੀਭਈ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇਭਗਵਨ ਅਬਮੈਸ੍ਵਸ੍ਥ ਹੁਆਹੂੰ ਮੇਰੇ ਸਰਬਸੰਸੇ ਅਬਦੂਰਹੋਗਏਹੈਂ। ਏਕਇਸਸਰੀਰ ਕੇਦੁਖਕੀ ਕੌਨਬਾਤਹੈ ਅਬਤੋ ਆਪਨੇਮੇਰੇ ਜਨਮ ਮਰਨਕੇ ਸੰਕਟਕਾਢਦੀਏਹੈ। ਅਹੋ ਅਤਿ ਆਸਚਰਯਰੂਪਮਹਾਅਸਚਰਯਰੂਪਸਤ ਸੰਗ ਕਾਮਹਾਤਮਹੈ। ਜੋਏਕਖਿਣਮਾਤ੍ਰਮੈ ਅਨੰਤਜਨਮੋਕੇ ਸੰਚਿਤ ਪਾਪਕਰਮੋਕੇ ਫਲਕੇ ਭੋਗਨੇਸੇ ਛਡਾਲੇਤੋ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਜਗਤਮੈ ਸਰਬਪੁਨਜ ਕਰਮੋਕਾਸਾਰ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਸਾਰਸਤ ਸੰਗਹੀਹੈ। ਐਸੇਕਹਕੇ ਝਡੀਨਿਮ੍ਰਤ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਮਾਥਾਧਰਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਭੀ ਰਾਜਾਕੇ ਸੰਸਾਰਰੋਗ ਔਸਰੀਰਕਾ ਰੋਗ ਦੋਨੋਂਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਰੋਗੋਂਕੋ ਨਸ੍ਟ ਕਰਕੇ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇਕ ਹੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਆਇ ਥਿਰਾਜਤੇ ਭਏ॥

ਦੋਹਰਾ—ਮਹਾ ਮੋਹ ਪਾਸੀ ਅਸੁਰ ਸ੍ਵ ਵਚਨਨ ਕਟ ਤਾਸ।
ਉਪਰਜ੍ਯੋ ਨਿਜ ਪਦ ਥਿਤੇ ਨਮੋ ਚਰਣ ਗੁਰੁਤਾਸ॥ ਓਂਤਤਸਤ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵਤਰੁ ਗੁਰੁਥਿਲਾਸੇ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧੇ ਰਾਜਰਿਖੀ ਸਾਵਟਮਲ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵੋਪਦੇਸ਼ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ੮ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਓਂਤਤਸਤ ਬ੍ਰਹਮਣੇ ਨਮਃ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਥਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਦੋਹਰਾ—ਪੰਡਿਤ ਮਾਨੀ ਅਗਜ ਮਨ ਗਜ਼ਾਨੀ ਮਾਨਤ ਆਪ।
ਤਿਰਸਕਾਰ ਕਰ ਪਰਖਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਦ੍ਵਿਜਪ੍ਰਤਾਪ॥ ੧॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮਜ਼ੋਵਾਚ ॥ ਅਦ੍ਦੇਸਮੈ ਏਕ ਖੇਮਕਰਣਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਨਗਰ ਕਾ ਵਾਸੀ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਜਾਤੀਕਾ ਕਮੋ ਸਿਖ ਘੋੜਚੜਜੋਂ ਮੈ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਂਵਣਮਲ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪਾਸ ਰਹਤਾਥਾ। ਅਰਵਹੁ ਅਛਾ ਪਠਿਤਥਾ। ਔ ਆਪਕੋ ਬਡਾਪੰਡਿਤ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀ ਮਾਨਤਾਥਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਨਾਕੇਲੋਕਭੀ ਤਿਸਕਾਬਡਾ ਮਾਨ ਕਰਤੇਥੇ। ਛਾਂਦੋਗ ਆਦੀ ਉਪਨਿਸਦੋਂਕਾ ਵਕਤਾਥਾ। ਵਿਸ਼ਨੁ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕ ਵਾਸਿਸ੍ਠਆਦਿਕ ਗ੍ਰੰਥੋਕੀਕਥਾਭੀ ਲੋਕੋਕੋ ਸੁਣਾਤਾਥਾ। ਔਆਪਕੋ ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀ ਮਾਨਤਾਥਾ ਔਮਸਤ ਕੁੰਚਰਕੇ ਸਮਾਨ ਚਲਤਾਥਾ। ਸਰੀਰਭੀ ਉਸਕਾਅਛਾ ਦਰਸਨੀਯ ਥਾ। ਔ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਭੀ ਆਮਖਾਸਕੇ ਬਾਗਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖ਼ੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਤਸੰਗ ਨਿਤਹੀ ਕਰਣੇ ਆਵਤਾਥਾ। ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇ ਬਡੇਰਾਜਾਨ ਧ੍ਯਾਨ ਸਮਾਧੀ ਯੋਗਾਭ੍ਯਾਸਕੇ ਪ੍ਰਪੰਚਕਰਕੇ ਮਸਤ ਨਾਗ ਕੇ ਤੁਲ ਝੂਲਜ਼ਾ ਕਰੇ। ਅਵਧੂਤੋ ਵਾਲਜਾਂ ਦਮਕਾਂ ਮਾਰਕੇ ਔ ਅੰਤਰ ਸੇ ਨੇਸ੍ਹਾਸੇ ਸ੍ਹੁਨਤਥਾ। ਸੋਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਏਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰਕਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਸੁਣਾ ਸੁਣਾਕੇ ਬ੍ਰਹਮਆਨੰਦਾਭ੍ਯਾਸਕਰਕੇ ਝੂਲ ਰਹਤਥਾ। ਤਬ ਪਰਮ ਬਿਲਾਸੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਤਿਸਕੇਨਿਸਚੇਕੀ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਕਰਣੇਅਰਥ। ਵਚਨੋ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਅਰੇ ਹੋਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਫਿਟੇਮੁੰਹਹੈ ਤੇਰਾਧਿਕਾਰਹੈ ਤੁਝਕੋ ਲਖਲਾਨਤਹੈ ਤੁਝਕੋ ਫਿਟੇਮੁੰਹ ਤੇਰਾਫਿਟੇਮੁਹ ਫਿਟੇਮੁਹ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਦਸਪਾਂਚਵਾਰ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਕਿੰਚਤ ਕ੍ਰੋਧਸੰਜੁਕਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਬਾਣੀਸੁਣਕੇ ਅਤ੍ਯਜ਼ਾਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਕੋਪਸੇ ਤਿਸਕੇਨੇਤ੍ਰ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋਨੇਲਾਗੇ।ਮੁਖਤਿਸਕਾ ਲਾਲ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਓਸ੍ ਤਿਸਕੇ ਫਰਕਣੇ ਲਾਗਜਾਤੇਭਏ।ਜੋਕੋਈਹੋਰ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਤਿਸਕਾਕਰਤਾ ਤਬਤਿਸੀਕਾਲਮੇ ਮਜ਼ਾਨਤੇ ਖੜਗ ਨਿਕਾਸਕੇ ਤਿਸਕਾਸਿਰ ਕਾਟਦੇਤਾ ਅਥਵਾਗੋਲੀਮਾਰਕੇ ਮਾਰਦੇਤਾ ਪਰੰਤੁ ਕਜ਼ਾਕਰੇ ਸੰਤਹੁ ਪਰ ਤਿਸਕਾ ਚਾਰਾ ਨਚਲਤਾਭੁਯਾ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਛਾਯਾ ਤਿਸਕੇਉਪਰ ਪੜਜਾਤੀਭਈ ਚੁਪਕਰਕੇ ਦੂਰਸੇਹੀ ਸਮਾਨਸੇ ਨਮਸਕਾਰਕਰਕੇ ਉਦਾਸੀਨਹੋਕੇ ਚਲਾਜਾਤਾਭੁਯਾ। ਤਦਨੰਤਰਦੋਤੀਨਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨ ਆਵਤਾਭੁਯਾ। ਪੁਨਾਆਮਖਾਸਕੇ ਬਾਗਮੈ ਇਸਨਾਨ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਏਕਦਿਨ ਇਸਨਾਨ ਕਰਰਹੇਥੇ ਤਹਾਂਹੀ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘਭੀ ਆਇਜਾਤਾਭਯਾ। ਤਬਤਿਸਨੇ ਸਮਾਨਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਆ ਤਬ ਯਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘਕੇਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਅਰੇ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਤੂੰ ਨਿਤ ਉਪਨਿਸਦ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾਥਾ। ਤਿਸਕਾਅਰਥ ਪੜਤਾਵਿਚਾਰਤਾਥਾ। ਔ ਵਿਸਨੁ ਪੁਰਾਣ ਆਤਮ ਪੁਰਾਣ ਵਸਿਸ੍ਠਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਵੇਦਾਂਤਕੇ ਗ੍ਰੰਥੋਂਕੋ ਪੜ ਪੜਕੇ ਬਜਾਕੁਲਤੈਨੇਕਰਛੋਡੇ ਹੈਂ। ਔ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਤ੍ਯਹੀ ਤੁਮਕੋ ਹਮਭੀ ਸਾਰੇਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਪੁਕਾਰ ੨ ਕੇ ਕਹਤੇ ਰਹਤੇਥੇ। ਕਜ' ਤੂੰ ਸਤ੍ਯਹੈਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧਹੈਂ ਚੈਤੰਨਹੈਂ ਸਫੁਰਣਰੂਪਹੈਂ ਆਨੰਦਰੂਪਹੈਂ ਪਰਮਪ੍ਰੇਮਕਾ ਅਸ ਪਦਹੈਂ ਨਿਤ੍ਯਹੈਂ ਨਿਰਾਕਾਰਹੈਂ ਨਿਰਵਿਕਾਰਹੈਂ ਮਨਬਾਣੀਕੇ ਅਗੋਚਰਹੈਂ। ਤੇਰਾ ਰੂਪ ਬਾਣੀ ਔਮਨਕੇਗੋਚਰ ਨਹੀਹੈ। ਇਸ ਸਰਬ ਸਾਸਤ੍ਰ ਔ ਸੰਤਹੁਕੇ ਕਹਣੇ ਕਾ ਤੇਰਕੋ ਅਸਰ ਕੁਛਭੀ ਨ ਹੁਆ ਔ ਏਕਵਾਰ ਫਿਟੇਮੁਹ ਕਹਣੇ ਕਾ ਅਸਰ ਹੋਗਯਾ ਅਰਥਾਤ ਮਿਥ੍ਯਾਰੂਪ ਦੁਰਵਚਨਕਾ ਏਕਵਾਰ ਕਹਣੇਸੇ ਤੁਝਕੋ ਰੰਗ ਚਢਗਯਾ ਔ ਜੋ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਸਤ੍ਯ ਔਸੁਵਚਨ ਸੰਤਜਨ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਤੁਝਕੋ ਕਹਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਉਨਕਾ ਰੰਗ ਤੁਝਕੋ ਨਾ ਚਢਯਾ ਏਹੀਬਡਾਆਸਚਰਯਹੈ।ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਾਰਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀਕੇਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਬਾਰੁਦਿਤਸਿੰਘਕੇ ਵਿਚਾਰਰੂਪੀਨੇਤ੍ਰ ਖੁਲਜਾਤੇਭਏ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਯੇ ਤੋ ਮੇਰੀ ਕੇਵਲ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਅਰਥਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀਨੇ ਦੁਰਵਚਨ ਨਹੀਕਹੇਥੇ ਕਿੰਤੁ ਸੁਵਚਨ ਕਹੇਥੇ। ਅਹੋਮੇਰੀਮੂਰਖਤਾ ਦੇਖੋ ਜੋਮੈਂਐਸੇਵਿਚਾਰ ਉਨਵਚਨੋਂਕੀਤਾਂਬ ਨਸਹਾਰ ਸਕ੍ਯਾ ਔਉਲਟਾ ਕ੍ਰੋਧਕਰਤਾਭਯਾ। ਐਸੇਵਿਚਾਰਕੇ ਅਪਨੇਮਨਕੋ ਬਹੁਤਵਾਰਧਿਕਾਰ ਦੇਕੇ ਪਰਮ ਲਜਾ ਯੁਕਤ ਹੁਆ ੨ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮਸਤਕ ਨਿਵਾਇਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾਭਯਾ। ਹੇਗੁਰੁਜੀ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਹਾਰੇ ਧੀਰਜਆਪਵਿਖੇਹੀਹੈ ਅਉਰ ਵਿਖੇਨਹੀਹੈ। ਹਮਾਰੇਜੈਸੇ ਪਾਮਰੋਮੈ ਇਤਨਾਧੀਰਯ ਕਹਾਂ ਹੋਸਕਤਾਹੈ ਯੇ ਆਪਕੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾਹੈ ਅਨ੍ਯਕੀਨਹੀਂ ਅਪਨੇ ਪੂਰਬ ਅਵਿਚਾਰ ਔ ਅਧੀਰਯ ਕੋ ਵਿਚਾਰਕੇਂ ਬਡੀ ਲਜਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ। ਪੁਨਾਮਹਾਂਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇਨਮ੍ਰਹੋਕੇ ਨਮਸਕਾਰਕਰਤਾਭਯਾ। ਤਬ ਪਰਮਪ੍ਰਸੰਨਮੂਰਤੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀਸੰਤਸ੍ਰੀਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਕੇ ਭਤ੍ਰਭਜ੍ਞਾਨ ਪ੍ਰਯੁਕਤਧੀਰਜ ਕੀਕਥਾ ਸੁਣਾਵਤੇਭਏ ਅਰੇਬੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਤਤ੍ਵਜ੍ਞਾਨਕੇਅਭ੍ਯਾਸਦ੍ਵਾਰਾ ਜਿਨਕਾ ਦੇਹ ਅਧ੍ਯਾਸ ਛੂਟਗਯੋਹੈ ਅਬਤਿਨਕੀਕਥਾ ਤੇਰੇਕੋਸੁਣਾਵਤੇਹੈਂ। ਏਕਸੰਤਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧਹੋਤੇਭਏਹੈਂ। ਸੋਪ੍ਰਥਮਕਾਲਮੈਸਿੰਘਪੁਰੀਇਸਰਦਾਰਪਾਸ ਨੌਕਰਰਹਤੇਥੇ। ਜਬਗੁਰੁਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਇਸਜੀਵਕੇਬੰਧਨ ਕਾਟਿਆਚਾਹਤਾਹੈ ਤਬਥੋੜੇਹੀਨਿਮਿਤ੍ਤਸੇ ਇਸ ਜੀਵਕੋਰਿਦੇਮੈਵੈਰਾਗ ਔਵਿਚਾਰ ਉਪਜਆਵਤੇਹੈ। ਸੋ ਸੰਤ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਸਿੰਘਪੁਰੀਏ ਸਰਦਾਰਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇ ਪਹਰੇਕੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਤਾਥਾ। ਏਕਦਿਨ ਐਸਾ ਕਾਚਣ ਹੁਆ ਜੋ ਪੋਹ ਮਾਘਕੇ ਮਾਸਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਯਾਮਕਾ ਪਹਰਾ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਆਗਯਾ। ਭਿਸਰਾਤ੍ਰੀਮੈ ਪੁਰਾਪਵਨ ਬਡੇਜੋਰਸੇਚਲ੍ਯਰਹਜਾਥਾ। ਬਰਖਾਭੀ ਹੋਰਹੀਥੀ ਏਕਤੋ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣ ਪਖਕੀ ਕਾਲੀਰਾਤ੍ਰੀ ਦੂਸਰੇ ਬਾਦਲੋਂਕਾ ਅੰਧਾਕਾਰ ਤੀਸਰੇ ਬਡੇਬੇਗਸੇ ਵਾਯੁਚਲਤਾਥਾ। ਚੌਥੇ ਬਰਖਾਭੀ ਬਡੇਬੇਗਸੇ ਪੜਰਹੀਥੀ ਤਿਸਕਾਲਮੈ ਬਡੇਦੂਰਬੀਰ ਸ੍ਰੀਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੀ ਕੰਧੇਪਰ ਬੰਦੂਕਉਠਾਇ ਅੰਗਲੇਕੇ ਦਰਵਾਜੇਸੇਬਾਹਰ ਖਡੇਸਾਵਧਾਨਹੋਕੇਖੜੇਥੇ। ਚਾਰੋਓਰਚੁਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਪਸਾਰਕੇ ਦਿਸ੍ਰਿਚਤਥਾ। ਜਬਤੀਨਘੰਟੇ ਵਿਤੀਤ ਹੋਚਾਯੇ ਔਪਹਰਾਬਦਲਨੇਕਾਸਮਾਹੁਆ ਤਬਸੰਤਜਵਾਹਰਸਿੰਘਨੇ ਦੂਸਰੇਪਹਰੇਵਾਲੇਕੋਜਗਾਯਾ। ਤਬਤਿਸਸਿਖਨੇਕਹਯਾ ਕੇਭਾਈਜੀ ਆਜਮੇਰਾਸਰੀਰਠੀਕਨਹੀਹੈ ਔਇਸਵਜਤਵਰਖਾ ਹੋਰਹੀਹੈ। ਤੋਸਰਦਵਾਯੁ ਚਲਰਹਯਾਹੈ ਮੈਇਸਸਮੇ ਮੈ ਪਹਰਾਨਹੀਦੇਸਕਤਾਹੁੰ। ਆਜ ਆਪਮੇਰਾ ਪਹਰਾਦੇਦੇਵਹ ਕਲਕੇਦਿਨ ਮੈਆਪਕਾਭੀ ਪਹਰਾ ਦੇਦੇਵੋਂਗਾ। ਯੇਬਾਤ ਉਸ ਬਿਸਤ੍ਰੇਵਾਲੇ ਸਿੰਘਕੀਸੁਨਕੇ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀ ਉਸਕਾ ਭੀ ਪਹਰਾਦੇਤੇਭਏ। ਜਬ ਆਧੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਤੀਤਭਈ ਤਬਤੀਸਰੇ ਪਹਰੇਵਾਲੇਕੋ ਜਗਾਯਾ ਤਬ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਿਸਨੇ ਭੀ ਕਹਯਾ ਕਿਭਾਈਸਾਹਿਬਜੀ ਆਜਆਪ ਮੇਰੀਜਗਹ ਪਹਰਾਦੇਦੇਵਹੁ ਕਲਕੋ ਮੈਂਆਪਕੀ ਜਗਹ ਪਹਰਾ ਦੇਦੇਵੋਂਗਾ ਆਜ ਮੇਰਾਸਰੀਰ ਢੀਲਾਹੈ। ਯੇਬਾਤ ਦੂਸਰੇਪਹਰੇਵਾਲੇ ਕੀ ਸੁਨਕੇ ਪੁਨਾਦੂਸਰਾਭੀ ਪਹਰਾਦੇਤੇਭਏ। ਜਬਤੀਨਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀਵਿਤੀਤਹੋਈ ਇਸੀਰੀਤੀ ਸੇ ਤਬਛਾਈਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਨੇ ਬਿਚਾਰਾ ਕੇਅਬਤੋ ਏਕਯਾਮਨਿ ਸਾ ਰਹਗਈਹੈ ਅਬ ਚੌਥੇ ਪਹਰੇਵਾਲੇਕੋ ਕਯਾਜਗਾਵਨੋਹੈ ਚਲੋ ਚੌਥਾ ਪਹਰਾ ਭੀ ਹਮਹੀ ਦੇਦੇਤੋਹਾਂ। ਐਸੇਵਿਚਾਰਕੇ ਉਸਨੇ ਚੌਥੇਪਹਰੇਵਾਲੇਕੋ ਨ ਜਗਾਯਾ। ਬਰਖਾਔਰਅਧਕੇ ਬੋਲਕਾ ਬਡਾਸ਼ਬਦਹੋਰਹਾਥਾ ਮਹਾਂਘੋਰਅੰਧਕਾਰ ਪਸਰ ਰਹਯਾ ਥਾ। ਜਬਦੋਘਟਕਾ ਰਾਤ੍ਰੀਗਈ ਤਬ ਸ੍ਰੀਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਕੇ ਬਡੇਉਤਮਭਾਗੋਂਕੇ ਉਦੈਹੋਣੇਸੇ ਤਿਸਕੇ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰ ਐਸਾਚਾ ਆਇਉਪਜਯਾ। ਜੋ ਤਿਸਕੇ ਰਿਦੇਮੈ ਵਿਚਾਰ ਉਦਯ ਹੁਆ ਥਾ। ਸੋਉਸਕਾਤੁਪ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ। ਆਪਨੇ ਮਨਮੈ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀ ਕਹਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇਦੋ ਹਾਥ ਦੋ ਪਾਦ ਦੋ ਨੇਤ੍ਰ ਦੋ ਕਾਨ ਏਕ ਨਾਕ ਏਕ ਮੁਖਵਾਲਾ ਜੋਮਾਨੁਖਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਔਰੋਂਵਾਲਾ ਮਾਨੁਖ ਮੈਹੂੰ। ਮੇਰੇ ਮੈਮੋਂਇਸਮੈ ਕੁਛਯਾਦਿਕਿਚਤਭੀ ਭੇਦਛਲਕਰਨਹੀਹੈ। ਹੇਮਨਤੂੰਵਿਚਾਰਕੇਦੇਖ ਜੋਇਸਮੈ ਕਯਾ ਵਿਸੇਸਹੈ ਜੋਮੇਰੇਸੁਖਪੂਰਬਯਿਕ ਮੌਨਲਾਲ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਛੋਰ ਨਿਹਾਲੀ ਲੈਕੇ ਸੋਜਾਯਵਾਹੈ। ਅਰ ਹਮ ਇਸਕੀ ਰਖਜਾਅਰਥ ਬੰਦੂਕ ਦਸਮੇਰ ਪਕੇਕੀ ਉਠਾਇਕੇ ਰਾਤ੍ਰੀਭਰ ਖੜੇ ਰਹੇਹਾਂ। ਇਸਕੇਸਰੀਰਮੈ ਕੌਨਸੀ ਅਧਿਕਤ੍ਰਾਹੈ ਔਹਮਾਰੇਮੈ ਕੌਨਸੀ ਨਯੂਨਤਾਹੈ। ਔਰਤੋਕੁਛਨਹੀ ਏਕਤ੍ਰਿਸਨਾਕਰਕੇ ਮਨਕੀ ਕਾਇਰਤਾਹੀਹੈ। ਹੇਮਨ ਤੁਝਕੋਧਿਕਾਰਹੈ ਕਾਹੇਤੇਜੈਸੇਤੂੰਏਕ ਅੰਤਖਸਤ੍ਰੂਕੇਅਰਥ ਸਾਰੀਰਾਤ੍ਰ ਸਜਾਲਕੀਸੈ ਵਾਯੁ ਮੈਂ ਬਰਖਾਹੋਤੀਸੈ ਜਿਸੈ ਮਹਾਂ ਘੋਰ ਸਰਦੀਜਾੜਾ ਪੜਰਹਯਾਹੈ ਤੂੰ ਬੰਦੂਕ ਉਠਾਕੇ ਖੜਾ ਹੋਕੇ ਪਹਰਾ ਦੇਤਾ ਰਹਯਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜੇਤੂੰਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੈ ਚਿਤਲਗਾਇਕੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਖੜਾ ਹੋਕੇ ਭਜੈਨ ਕਰਤਾ ਤਬ ਕਯਾ ਈਸ੍ਵਰਅੰਨਪਾਨ ਬਸਤ੍ਰਆਦਿਕੋਕੀ ਤੁਝਕੂੰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰਹਨੇ ਦੇਤਾ। ਅਰੇ ਯੇ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਨ ਜੋਈਸ੍ਵਰ ਭਗਵੰਤ ਕੋਟਾਨਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੰਕੋਦੇਰਹਜੋਹੈ ਸੋਤੇਰੇਕੋਕਜ਼ਾਨਹੀਦੇਤ।
ਜੋਤੂੰਏ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਕੇਅਰਥ ਮਾਨੁਖਕੇਦੀਨਪੜ੍ਹਾਹੋਤਾਹੈਕਜ਼ਾ ਤੇ ਤੀਪ੍ਰਾਰ ਥ ਭਗਵੰਤ
ਨੇ ਨਹੀਰਚੀਹੈ। ਜਿਸਭਗਵੰਤ ਨੇ ਤੇਰੇ ਕਰਣ ਨੇਤ੍ਰ ਰਸਨਾ ਭ੍ਰਿਚ੍ਘ੍ਰਾਣ ਹਸਤ ਪਾਦ
ਵਾਕ ਪਾਜੂ ਉਪਸਥ ਅੰਨਪਾਨ ਦਾਂਤਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸੁਖ ਔਸੁਖਕੇਸਾਧਨ ਦੀਏਹੈਂ।
ਤੇਰੇਕੋ ਇਸ ਸਰਦਾਰਜੈਸਾਅਖਦਾ ਸਰਦਾਰਸੇਭੀਅਧਿਕਬਨਾਯਾਹੈ ਸੋ ਉਸਪਰਮੇਸ੍ਵਰ
ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਏਕ ਪੇਟ ਕੇ ਭਰਣ ਵਾਸਤੇ ਤੂੰਦੁਖੀਦਰਿਦ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾਰੂਪੀ ਅਗਨਿ ਕਰਕੇ
ਜਲੇਹੂਏ ਮਾਨੁਖੋਂਕੇ ਦੀਨ ਹੋਤਾਫਿਰਤਾਹੈਤਾਂਤੇਤੁਝਕੋ ਧਿਕਾਰਹੈ। ਜੋਭਗਵੰਤ ਕੋਟਾਨ
ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਂਕਾਸ੍ਵਾਮੀਹੈ ਸਰ ਬਬ੍ਰਹਮਾਂਡਕੇਅੰਤਰਵ੍ਰਤੀ ਜੀਵੋ ਕਾ ਭਰਣ ਪੋਖਣ
ਕਰਤੇਹੈ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰਜਿਸਕਾਨਾਮਹੈਜੋਭਗਵੰਤ ਸਾਰੀ ਬਿਸ੍ਵਕੋ ਭਰ ਰਹਜੋ ਹੈ ਜਬ ਤਿਸ
ਭਗਵੰਤਕੋਤੂੰਭਜੇਗਾਕਜ਼ਾਵਹੁਦੀਸ੍ਵਰਤੇਰਾਹੀਪੇਟ ਨ ਭਰੇਗਾ। ਜੋਬ੍ਰਹਮਾਤੇਆਦੀਚੀਟੀ
ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਕੋਦੇਰਹਜੋ ਹੈ ਯਾਵਤ ਆਯੁਰਬਲ ਹੈ ਤਾਵਤਸਰਬਕੀਰਖਾਕਰਤੇਹੈ। ਸੋ
ਉਸਭਗਵੰਤਸੇਭੀ ਅਧਿਕਜਾਨਕੇਤੂੰਮਾਨੁਖਏਕਕੇਅਧੀਨਹੋਕੇਅਪਨੇ ਉਦਰਕੋ ਪੂਰਤਾ
ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਤੁਝਕੋ ਧਿਕਾਰਹੈ ਜੋਐਸੇਸਾਮਰਥਭਗਵੰਤਕੋਛੋਡਕੇ ਧਨਕੀਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾ ਕਰਕੇ
ਸੜੋਹੂਏ ਇੰਦ੍ਰਜੋਂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਪਰਮਦੁਖੀ ਦਰਿਦ੍ਰੀਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾਲੂਐਸੇਮਾਨੁਖੋਂਕੇ ਦੀਨਹੋਕੇ
ਤੂੰ ਅਪਨਾ ਉਦਰ ਭਰਤਾ ਹੈਂ। ਜੋ ਪਰਮਉਪਕਾਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਭਗਵੰਤ ਕੋ
ਭੁਲਾਏਕੇ ਮਾਨੁਖੋ ਕਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰੇ ਉਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਏਹ ਸਜਾਇ ਦੇਣੀ ਉਚਿਤਹੀ ਹੈ
ਕਜ਼ਾ ਜੋ ਏਕ ੨ ਮਾਨੁਖਕੀ ਸ੍ਵਾਰਥ ਵਾਸਤੇ ਦੀਨਤਾ ਰੂਪੀ ਸਜਾਇ ਹੈ। ਅਰੇ
ਨੀਚਮਨ ਅਬਤੋਤੈਨੇ ਭਗਵੰਤਕੋਭੁਲਾਂਇਕੇਪਰਾਧੀਨਤਾ ਰੂਪੀ ਬਹੁਤਹੀਸਜਾਇ ਭੋਗ
ਲਈਹਈ। ਅਬਤੋ ਬਸ ਕਰ ਇਸ ਪਰਾਧੀਨਤਾਰੂਪੀਨਰਕਕਾਅਬਤੋਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ
ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਪਰਾਇਣਹੋ।ਅਪਣੇਗਿਰੀਵਾਨਮੈਂਤੂੰਮੁਖਪਾਇਕੇਦੇਖਤੋਨਹੀਅਰਥਾਤਅਪਨੇ
ਰਿਦੈਮੈ ਤੂੰਵਿਚ ਰਕੇਦੇਖ ਜੋਏਕਤੋਪੋਹਮਾਘਕੀ ਮਹਾਂ ਸੀਤਰਾਤ੍ਰੀਦੂਸਰਾਵਾਯੂਐਂਬਰਖਾ
ਭੀਸਰਾਂਮਹਾਂਘੋਰ ਅੰਧਕਾਰ ਐਸੇਸਮੇਮੈ ਤੂੰਕਮਰਕਸਾਕਰਕੇ ਭੀਨਧਜ਼ੀਕੀਬੰਦੂਕਉਠਾ
ਕੇ ਇਸਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਅਰਥ ਖੜਾਹੈ। ਤੇਰੀਰਖਜ਼ਾ ਹੇਮਨਕੌਨਕਰਤੇਹੈ ਔ ਯੇ ਸਰਦਾਰ
ਨਿਸਚਿੰਤਹੋਕੇ ਲੇਫਨਿਹਾਲੀਮੈਪੜਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਸੋਯਾਹੂਆਹੈਔਤੂੰਖੜਾਹੈ ਤਾਂਤੇਤੇਰੇਕੋ
ਅਧਿਕ ਤੇਰੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਨਾਲਾਯਕ ਅਰਥਾਤ ਅਯੋਗ ਪੁਰਖ ਕੌਨਹੈ ਏਕਤੂੰਹੀ ਐਸਾ
ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਔਮੂਰਖਹੈ। ਜੇਤੂੰ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕਾਉਪਕਾਰਸਮਝਕੇਇਸਸਮੇਮੈਇਤਨਾ
ਕਾਲਖੜਾਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕਾਆਰਾਧਨਕਰਤਾਤਬਨਜਾਨੇ ਕਿਸਪਦਵੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਤਾ। ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਤਃਕਾਲਹੋਤੇਹੀ ਢਾਲਤਰਵਾਰਬੰਦੂਕ ਤਮਾਚਾ ਬਰਛੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਰਦੀਯੇਸਰਬ ਸਸਤ੍ਰੋਂਬਾਕਮਰਕਸਾ ਉਤਾਰਕੇਸਰਦਾਰਕੇ ਪ੍ਰੰਯਕਪਰ ਰਖਦੇਤਾਕ੍ਯਾ।
ਤਦਨੰਤਰ ਸਰਦਾਰਕੋਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾਖ਼ਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀ ਫਤੇ ਬੁਲਾਇਕੇ
ਜਬਚਲਨੇਲਾਗਾ ਤਬਸਿੰਘਪੁਰੀਏਸਰਦਾਰ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜੋ ਏਹਭਾਈਜੁਾਹਰਸਿੰਘ
ਤੇ ਸਰਬ ਤਜਾਗਕਰਚਲਜੋਹੈ। ਤਬ ਸਰਦਾਰਨੇਕਹਜਾ ਕਿਕੁਭਾਈਸਾਹਿਬਜੀ ਦਰ ਤੇ
ਉਤਾਰਕੇ ਅਬਆਪ ਕਹਾਂਚਲੇਹੋਤੁਮਕੋ ਕਿਸੀਨੇ ਕੁਛਕੁਵਾਕ ਕਹਾਹੈਂ। ਅਥਵਾ ਕੋਈ
ਔਰ ਕਾਰਣਹੈ। ਬੈਠੋ ੨ ਹਮਾਰੀਬਾਤਤੋਸੁਣਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀਜੁਾਹਰਸਿੰਘੋਵਾਚ ॥ ਨਾਤੋ ਹਮਕੋ
ਕਿਸੀਨੇਕੁਵਾਕਹੀ ਕਹਾਹੈ। ਨਾਕੋਈਅਦਰਹੀਕਾਟਲ ਹੈ। ਅਬਹਮ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਕੀ
ਨੌਕਰੀ ਕਰੈਗ। ਅਬਕਿਸੀਮਾਨੁਖਕੀ ਨੌਕਰੀਨਹੀਕਰੈਗ। ਪੁਨਾ ਸਰਦਾਰ ਬਹੁਤਸਾ
ਲਾਲਚਭੀ ਦਿਖਾਇਰਹਾਕਹਤਾਭਜਾ ਕਿਭਾਈਸਾਹਿਬਜੀਆਪਮਤਜਾਵਹੁ ਪਹਰਾਭੀ
ਆਜਸੇਤੁਮਾਰਾਮਾਫ ਔਤਲਬਭੀਆਰੋਸੇਦੁਗਣੀ ਤ੍ਰਿਗੁਣੀਚਤੁਰਗੁਣੀ ਲੇਵਹੁ ਪਰੰਤੂ
ਜਾਵਹੁਨਹੀ। ਤਬਭੀਉਸਕਾਕਹਣਾ ਸ੍ਰੀਜੁ ਹਰਸਿੰਘਜੀਨੇਨਹੀਮਾਨਜਾ। ਪੁਨਾਸਰਦਾਰ
ਨੇ ਕਹਜਾ ਕਿਅਛਾ ਭਾਈਸਾਹਿਬਜੀ ਆਪਏਕਪਿੰਛਲੇਲੇਵਹੁ। ਆਪ ਕੇਨਾਮਹਮ ਕਰ
ਦੇਤੇਹੈਂ। ਆਪਭੀ ਛਕੋ ਆਏਗਏਸਿਖਸਭਕੋਭੀਛਕਾਵਹੁ ਪਰੰਤੂਹਮਾਰੇਪਾਸਤੇ ਜਾਵਹੁ
ਨਹੀ ਸ੍ਰੀਜੁਾਹਰਸਿੰਘਕੇ ਮਨਮੈ ਐਸਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣ ਕਮਲੋਂਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਉਤਪਤਹੂਆ
ਜੋ ਲੋਕੁਆਦਿਕਸਮੁੱਦ੍ਰਕੀ ਲਹਰਇਨਕੇ ਮਨਕੋ ਨ ਸਪਰਸਕਰਤੀ ਭਈ।ਅਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤੂੰ
ਬੁਰੀ ਬਲਾਇ। ਲੱਭਾਦੀ ਤੈ ਦੀਏਬਹਾਇ। ਕਾਮਕ੍ਰੋਧਤੈਗਰਦਨਮਾਰੈ। ਮੋਹਾਦਿਕਕੋ
ਮੂਲਉਖਾਰੈਂ॥ ੧ ॥ਜੋਜੋਸਿੰਘਪੁਰਾਂਏਸਰਦਾਰਨੇਲੋਭਦਿਖਾਯਾਥਾ।ਤਿਸਸਮੇਮੈ ਸ੍ਰੀਜੁਾਹਰ
ਸਿੰਘਕੋਕੁਛਭੀਅਛੋਨਲਗਤੋਭਯੋ। ਬਚਨਕੀਆਕੋਹੋਰਾਜ ਨ ਯੇਪਦਾਰਥ ਅਬ ਹਮਾਰੇ
ਕਿਸੇਕਾਮਨਹੀਹੈ।ਯੇ ਸਕਲੇਪਦਾਰਥਸੰਸਾਰ ਔਸਰੀਤਸਹਤ ਖਿਨਭੰਗਰਹੈਔਅਨਿਤਜ
ਹੈ ਸਰਬਦਾਕਾਲਮਨਮੈ ਤਾਪਪਾਪ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾਆਦਿਕ ਕਲੇਸੋਕੋਉਤਪਤਕਰਕੇ ਆਪ ਨਸ਼੍ਟ
ਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਜੈਸੇਦੀਪਕੀਸਿਖਾਕਾਲਖਕੋਉਤਪਤਕਰਕੇ ਆਪ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ। ਪੀਛੇ
ਕਾਲਖਕੋ ਛੋਡਜਾਤੀਹੈਤਦਵਤਯੇਤੁਮਾਰੇਪਦਾਰਥਅਬ ਤੁਮਾਰੇਪਾਸਹੀਰਹੈਂ ਹਮਾਰੇਕਿਸੇ
ਕਾਮ ਨਹੀਹੈ। ਐਸੇਕਹਕੇਬਡੇਬੇਗਸੇਸਰਦਾਰਕੋਫਤੇਬੁਲਾਇਕੇ ਚਲਦੇਤੇਭਏ। ਪਰਮ
ਵੈਰਾਗਕੋਧਾਰਕੇਨਿਰੰਤਰ ਸ੍ਰੀਨਾਰਾਇਣਜੀਕਾਸਿਮਰਣਕਰਤੇਹੂਏ। ਅਤਿਬੇਗਸੇਚਲੇ
ਜਾਵੈ ਬਨਨਦੀਆਂ ਪਰਬਤੋਂਕੋਉਲੰਘਤੇਹੂਏ ॥ ਤਥਾਚ ਕਬਿੱਤ ਸਥਦ ॥ ਕਬੀਰਬਿਰਹੁ
ਭੁਇਅੰਗਮ ਮਨਬਸੈਮੰਤ ਨਮਾਨੈਕੋਇ। ਰਾਮਬਿਓਗੀਨਕੀਐਜੀਐਤਬ ਉਰਾਹੋਇ ॥
ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਸੋਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੰਤਜੁਾਹਰਸਿੰਘਜੀਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕਾ ਬਜੋਗੀ ਹੋਕੇ
ਅਪਨੇਨਾਮਕੋ ਸਫਲਕਰਤਾਹੂਆ ਸਰਦਾਰਕੇ ਪਾਸਸੇ ਬੇਗਸੇਚਲਾਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਕਿਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੀਤੀਸੇ ਤਿਸਨੇ ਅਪਨੇ ਨਾਮਕੋ ਸਫਲਕੀਆਹੈਸੋਸੁਣੋ । ਜਵਨਾਮ ਬਚਾਕਾਹੈ ਹਰਨਾਮ ਹਰਲੇਨੇਕਾਹੈ ਹਲਲੇਨਾ ਖੋਸਲੇਨਾ ਚੁਰਾਇਲੇਨਾ ਆਦਿਕ ਏਕਹੀ ਵਸਤੁ ਕੇ ਨਾਮਹੈ । ਸਿੰਘਨਾਮ ਹਿੰਸਕਕਾਹੈ ਹਿੰਸਨਕਰੇ ਜੋਮਾਰਣੇਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕੋ ਸਿੰਘ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸਕੋਹਿੰਸਕਭੀ ਕਹਤੇਹੈਂ । ਸਿੰਘੋਛਰਣ ਵਪਰਯਾਤ । ਹਿੰਸ ਸਬਦਕੇ ਸਸੇਕੋ ਆਗੇ ਪੂਰਬ ਕਰ ਦੀਆ ਔ ਹ ਸਬਦ ਕੋ ਉਤਰ ਕਰਦੀਆ ਤਬ ਸਿੰਹ ਐਸਾ ਸੁਧ ਸਬਦ ਉਚਾਰਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਭਾਖਾ ਮੈ ਸੁਖਾਲੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਿੰਹ ਕੀ ਜਗਾਹ ਸਿੰਘ ਸੁਖੇਨ ਐਸਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇਹੈਂ । ਸੋ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨਾਮਕੀ ਯੇ ਵਿਤਪਤੀਹੈ ਜਵੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਬੇਰੀ ਹਰਤਿ ਇਤਿ ਜਵਾਹਰ ਅਵਿਦਜਾ ਤਤਕਾਰਯੰਹੰਤਿ ਇਤਿਸਿੰਘਾਃ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਔਮਰਣਕੇ ਬੇਗਕੋਹਰੇ ਸੋਕਹਾਵੇਜਵਾਹਰ ਅਵਿਦਜਾ ਤਤਕਾਰਯ ਕੋ ਜੋ ਹਨਨ ਕਰ ਸੋਕਹਾਵੇ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋਂਕੇ ਸਮੁਦਾਯ ਕਾ ਨਾਮ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਹੋਤੋਹੈ ਤਹਾਂਤੇ ਆਇਕੇ ਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈ ਜਿਤਨਾਕ ਪਦਾਰਥ ਥਾ ਲੇਨੇਜੋਗਸਾਥਲੈਲੀਆ ਔਰ ਬਾਕੀ ਕਾ ਸਾਰਾ ਸਾਧੂਬ੍ਰਹਮ ਨੋਕੋ ਉਠਾਇਦੀਆ ਦਾਨ ਕਰਦੀਆ । ਜਬ ਅਪਨੇ ਪੁਨਃ ਡੇਰੇ ਸੇ ਚਲਨੇਲਾਗਾ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਾਜਨ ਲਾਗ ਵਿਰਲਾਪਕਰਲੇ ਤਬਸ੍ਰੀਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭਸੇ ਛਿਨਕਮੈ ਪ੍ਰੀਤੀਕਚੀ ਤੋਦਕੀਢਾਸੀਵਤ ਥੜਕੇ ਝਟਪਟ ਚਲਦੀਆ ॥ ੧ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਬਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਸੇ ਚਲਾ ਤਬ ਪਰਮਵੈਰਾਗ ਵਾਨਏਕਾ ਏਕੀ ਹੋਕੇਜਾਤਾਭਯਾ । ਦੇਸ ਗ੍ਰਾਮਨਗਰ ਪਤਨ ਪਰਖਤ ਨਦੀਆਂ ਕੋ ਉਲੰਘਤਾ ਦੂਰ ਨਿਕਸਜਾਤਾਭਯਾ ਨਿਰਾਲਸਹੋਕੇ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਚਲਾਹੀਜਾਵੇ । ਪੁਨਾ ਤਿਸਨੇ ਚਲਤੇ ੨ ਮਨਮੈਬਿਚਾਰਕੀਆ ਜੋ ਗੁਰੂਬਿਨਾ ਗਤਿਨਹੀਹੈ । ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਸ੍ਰੁਤਜਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਕੁਰਾਣ ਕਤੇਬ ਆਦਿਕ ਕਾ ਏਹੀਸਿਧਾਂਤਹੈਂ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਸੋ ਕੋਈਵਿਦਜਾ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ ਔਨਸਫਲਹੋਤੀਹੈਔਨਮੁਕਤਹੋਤੋਹੈ । ਜਬਵਿਵਹਾਰਕ ਵਿਦਜਾ ਬਿਨਾਗੁਰੂਨਹੀਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਤਬਛਲ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦਜਾਗੁਰੂਬਿਨਾਕੈਸੇਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਸਕੇ ਹੈ । ਯਾਂਤੇ ਗੁਰੂਅਵਸਜਮੇਵਧਾਰਣੇਯੋਗਹੈ ਕੋਈਖੋਜਕੇਐਸਾਗੁਰੂਧਾਰੀਏ ਜੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਭੀ ਹੋਵੇ ਸਮਰਥਭੀਹੋਵੇ ਤਥਾਸਿਖੀਧਰਮਮੈਭੀ ਇਸਿਥਤਹੋਵੇ ਅਰਥਾਤ ਸਿੰਘਰੂਪ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਗੁਰੂ ਧਾਰੀਏ । ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜਹਾਂਕੋਈਸੰਤ ਨਗਰਮੈ ਅਥਵਾ ਬਨਮੈ ਸੁਣੇਤਹਾਂਹੀਦਰਸਨਕਰਤਾਜਾਵੇ ਯਥਾਸਕਤ ਆਗੇ ਭੇਟਾਰਖਕੇ ਮਥਾਟਕੇ ਦਰਸਨਕਰੇ ਐਸੀਰੀਤੀਸੇ ਕਰਤਾਹੂਆ ਕਹੂ ਏਕਰਾਤ੍ਰਿ ਨਿਵਾਸਕਰਕੇ ਕਹੂੰਦੋ ਕਹੂੰ ਏਕ ਦਿਨ ਕਹੂੰ ਦੋਦਿਨਠਹਰੇਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀਜਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀਕਾਮਨਕਿਸੀਪਰ ਨ ਪਤੀਜਤਾਭਯਾ । ਐਸੀਹੀ ਰੀਤੀਸੇ ਵਰਤਤਾਹੂਆ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਯਮੁਨਾ ਮਥੁਰਾਆਦਿਕ ਮਥੁਰਾਬ੍ਰਿੰਦਾਬਨ ਪ੍ਰਯਾਗਰਾਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਸ਼ਕਰ ਤੀਰਥ ਗੁਰੂ ਕਾਂਸੀ ਗਯਾ ਪਰਨਾ ਬੈਜਨਾਥ ਜਜੋਤੀ ਲਿੰਗ ਗੰਡਕਾ ਗੋਮਤੀ ਸਰਯੂ ਅਜੁਧਜਾ ਹਰੀਹਰਿ ਛੇਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਤ੍ਰ ਗੰਗਾ ਸੰਗਮ ਗੰਗਾ ਸਾਗਰ ਜਗੰਨਾਥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤਾਂਬਰ ਪਰਣੀ ਬੇਲੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੰਗਮ ਨਰਸਿੰਘਪਣਾ ਅਬ ਚਲਾਨਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਬਾਲਾਜੀ ਰਾਮੇਸ੍ਵਰ ਤਿਲਗੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦ੍ਵਾਰਕਾਨਾਥ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਤੀਰਥ ਪਰਸਤਾ ਹੁਆ ਬਿਚਰਤਾ ਭਯਾ। ਪਰੰਤੁਤਿਸਕੇਮਨਕੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨ ਆਈ ਤਿਸਕੀਮਨਸਾਪੂਰੀ ਨ ਹੁਈ। ਔ ਨ ਕੋਈ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਾਮਰਥ ਸਿਖੀਧਰਮਵਾਲਾ ਸ਼ਿੰਘਰੂਪ ਤਿਸਕੋ ਗੁਰੂ ਹੀ ਮਿਲਜਾ। ਸੰਤ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਤਬਅਪਨੇ ਮਨਕਰਕੇ ਬਡਾਦੁਖੀ ਹੋਤਾਭਜਾ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਹਾਕਸ਼ੁ ਦੇਖੋ ਹਮ ਇਤਨਾ ਦੇਸਘੂਮੇ ਸਰਬ ਤੀਰਥ ਕੀਏ ਪਰੰਤੁ ਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਹਮਕੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪੂਰਣ ਗੁਰੂ ਨ ਮਿਲਜਾ ਔ ਨਾ ਮੇਰੇ ਮਨਕੋ ਸਾਂਤੀ ਆਈ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇਬਿਚਰਤਾ ੨ ਜਬ ਦਖਿਣਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਤੀਰਪਟ ਗਯਾ। ਤਹਾਂ ਪਰ ਏਕ ਮਹਾਤਮਾ ਬੈਰਾਗੀ ਮਤਕੇ ਚਿਹਨ ਚਕ੍ ਧਾਰੇ ਬੈਠੇਹੈਂ। ਤਿਸਸੰਤਨੇ ਸ੍ਰੀਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਪੁਕਾਰਕੇ ਵਚਨਕੀਆ। ਅਰੇਭਾਈਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਜੋਤੈਨੇਸ੍ਵਧਰਮ ਇਸਿਤ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਵਾਲਾ ਸ਼ਿੰਘਰੂਪ ਗੁਰੂਧਾਰਣਾਹੈ ਤਬ ਈਹਾਂਸੇਹੀ ਪਿਛਲੇ ਪਾਂਵ ਹਟਜਾ ਲੌਟਜਾ ਪੰਜਾਬਕੋ। ਜੈਸੇਗੁਰੂਕੀ ਤੁੰਇਛਾ ਕਰਤਾਹੈ ਔਸਾਗੁਰੂ ਮਨ ਤੇਰੇਕਾ ਸੰਕਲਪ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇਵਾਲੇ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬਸੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ। ਅਬਸਮਾਤ ਸੇ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਆਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ। ਔਜਾਨਤਾਭਯਾ ਕੇ ਯੇ ਕੋਈ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀਹੈ ਜਿਨੋਨੇ ਮੁਝਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀਬਚਨ ਸੁਣਾਕੇਮਾਨੋ ਜੀਵ ਦਾਨ ਦੀਓਹੈ ਔਮੇਰੇਮਨਕੀਤਪਤ ਬੁਝਾਈਹੈ। ਏਹਸੰਤ ਮੇਰੇਪੂਰਬ ਪਰਚਿਤਭੀ ਨਹੀਹੈਂ। ਇਨਹੁ ਮੇਰਾਨਾਮਲੈਕੇ ਮੁਝਕੋ ਕੈਸੇ ਬੁਲਾਯੋਹੈ। ਬਿਨਾਜਾਨੇ ਜੋਮੇਰਾਨਾਂਮ ਲੈਕੇ ਬੁਲਾਯੋ ਹੈ ਔ ਪੰਜਾਬ ਮੈ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਤਾ ਲਗਾਯੋਹੈ ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਮੈਜਾਨਤਾ ਹੁੰ ਕੇਸੰਤ ਅੰਤਰਯਾਮੀਹੈ। ਅਬਮੈਇਨਕੇ ਸਮੀਪਜਾਇਕੇ ਇਨਕੇਦਰਸਨਕਰੂੰ ਤਥਾਇਨਕੇ ਮੁਖ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰੂੰ। ਔਅਪਨੀ ਬਿਰਥਾ ਇਨਕੇ ਆਗੇ ਨੈਵੇਦਨ ਕਰੂੰ ਤਥਾ ਇਨਸੇ ਪੂਛੋਂ ਜੋ ਯੇ ਕੌਨ ਭੇਖ ਵਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਮੈ ਵਰਤਮਾਨਹੈ। ਸੰਤਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੋ ਪਾਸਜਾਇਕੇਂ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਨਕੀਆਗ੍ਯਾ ਪਾਇਕੇ ਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ। ਬੈਠਨ ਕੇ ਸਾਥਹੀ ਸ੍ਰੀਜਵਾਹਰਸਿੰਘਕੋ ਸੰਤਨੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨਕੀਆ। ਹੇ ਭਾਈ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਜੋਤੈਨੇ ਅਪਨੇ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮਕਾ ਗੁਰੂ ਧਾਰਣਾਹੈ ਔਅੰਤਰਯਾਮੀਭੀ ਹੋਵੈ ਤਬਪੰਜਾਬ ਮੈ ਲੌਟਜਾਇ। ਜਲੰਧਰਸੇ ਉਤਰਕੀਓਰ ਪਰਬਤਮੈ ਏਕ ਊਨਾਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਨਗਰਹੈ ਤਹਾਂ ਤਿਸਮੈ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਭਾਨੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਰਹਤੇਹੈ ਤੁੰ ਉਨਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਰੂ ਜਾਇਧਾ'ਰ ਉਹਾਂ ਤੇਰੇ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋਵੈਗੇ। ਪੁਨਾ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਮੇਰਾ'ਸੰਕਲਪਅੰਤਰਜਾਮੀਗੁਰੂਧਾ'ਰਣੇ ਕਾ ਥਾ ਸੋਆਪਅੰਤਰਜਾਮੀਹੋਂ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋਮਨਕੀ ਗੁਪਤਬਾ'ਤੈ ਆਪਨੇ ਕਹਦਈਹੈ ਅਬਆਪਸੇ ਉਪਰ ਔਰ ਕੌਨ ਗੁਰੂ ਹੋਗਾ ਜਿਸਕੋ ਹਮਗੁਰੂਧਾ'ਰਣ ਕਰੈਗੇ। ਅਬ ਆਪਹੀ ਮੁਝਕੋ ਉਪਦੇਸਦੇਹੁ ਆਪਹੀ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂਹੋ। ਪੁਨਾ'ਸੰਤਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਵਰਣਾ'ਸ੍ਮਮੈਇਸਬਿਤ ਸਿੰਘਰੂਪ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਗੁਰੂਧਾ'ਰਣੇਕਾ' ਤੇਰਾ'ਸੰਕਲਪਥਾ'। ਨਾ'ਕੋਔਰਮਤਵਾਲਾ'। ਸੋਐਸਾ'ਗੁਰੂਤੋਬਾ'ਬਾ'ਸਾ'ਹਿਬ-ਸਿੰਘ ਬੇਦੀਹੀਹੈ ਔਰਐਸਾ ਕੋਈਨਹੀਹੈ। ਪੁਨਾ' ਸੰਤਨੇ ਬਚਨਕੀਆ' ਕੇਨਾ'ਭਾ'ਈਸਿਖਾ ਤੂੰਉਨੇਮੈਜਾਹੁ ਤਹਾਂਗੁਰੂਨਾ'ਨਕਜੀਕਾ ਅਵਤਾ'ਰ ਬੇਦੀਸਾ'ਹਿਬ ਬਾ'ਬਾ ਸਾ'ਹਿਬਸਿੰਘਜੀਹੈ ਉਨਕੋ ਜਾ'ਇਕੇਗੁਰੂਧਾ'ਰ ਹਮਾ'ਰਾ'ਬਚਨਮਾ'ਨ ਦੇਰੀਨਾ'ਕਰ ਸੀਘ੍ਰਜਾ'ਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾ'ਚ ॥ ਹੇਸਿਖ ਤਿਸਵੈਸਨਵ ਸੰਤਕੇ ਬਚਨਮਾ'ਨਕੇ ਤਹਾਂਸੇਜਵਾ'ਹਰਸਿੰਘਜੀਨੇਚਲਦੀਆ'। ਔ ਮਨਮੈ ਬਡੀਉਤਕਟਇਛਾ' ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾ'ਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਜਾ'ਗੀ ਜਬ ਰਾ'ਤ੍ਰਿ ਦਿਨ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਸਹਰੋ ਮਾ'ਰਗ ਉਲੰਘ ਕੇ ਉਨੇਸਾ'ਹਿਬ ਮੈਂ ਹਜੂਰਕੇ ਦਰਬਾ'ਰ ਪਹੁਚਜਾ' ਭਏਦੂਰਸੇਹੀ ਗੁਰੂਸਾ'ਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੋ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਆ'ਉ ਭਾ'ਈ ਜਵਾ'ਹਰਸਿੰਘ ਬੈਰਾ'ਗੀਕੇਚੇਲੇ ਬਡੀਦੂਰੇਸੇਚਲਕੇ ਥਕੇਸ੍ਮਕਰਕੇ ਈਹਾਂਪਹੁਚਜਾ ਹੈ। ਸੋਐਸਾ'ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ' ਬਥਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਜਵਾ'ਹਰਸਿੰਘ ਬਡੇਆ'ਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅਸਤਬ੍ਧਹੋਜਾ'ਭਾ'ਭਯਾ'। ਫਿਰਭੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਏਹੀਬਚਨਕਹਜਾ' ਕੇਆ'ਉ ਬੈਰਾ'ਗੀ ਕੇਚੇਲੇ ਵਿਸਮਾ'ਦਜੈਸਾ'ਕਿਉਹੁਆਹੈਆ'ਉ ਬੈਠ ਅਪਨੇਥਿਰੰਕਾ'ਲਕੇ ਮਾ'ਰਗਕੇ ਪਰੀਸ੍ਮ ਕੋ ਦੂਰਕਰ। ਅਰਥਾ'ਤ ਜਬਸਿਸ੍ਰੀਛਈਹੈ ਤਬਸੇ ਅਨਾਦੀਕਾਲਸੇ ਸੰਸਾ'ਰ ਸਮੁਦ੍ਕੇ ਚਕ੍ਰੋਮੇ ਭ੍ਮਤਾ'ਚਲਯਾਆ'ਯਾ'ਹੈ। ਅਨੰਤਜਨਮੋਕੋਧਾ'ਰਤਾ'ਹੁਆ' ਅਬਵਿਸ੍ਰਾ'ਤੀਪਾ'ਵੇ ਇਤਿ ਕ੍ਰਾਵਾ'। ਐਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ' ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਜਵਾ'ਹਰਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾ'ਜਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਪਰ ਗਿਰਪਰਜਾ' ਔਅਤਸੈਅਧੀਨਗੀਸੇ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾ'ਭਯਾ' ਹੇਗੁਰੂਸਾ'ਹਿਬਜੀ ਆ'ਪਨੇ ਬਡੀਅਨੁਗ੍ਹਕਰੀਹੈ ਜੋਅਪਨਾ' ਜਾ'ਨਕੇ ਮੁਝਕੋ ਅਪਨੀ ਓਰ ਪ੍ੇਰ ਲੀਓਹੈ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦੋਨੋਹਾ'ਥਜੋੜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਇਸ੍ਥਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ' ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੈਜੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਪਰਮਬਿਲਾ'ਸੀ। ਸ੍ਰੀਸਾ'ਹਿਬ ਹਰਿ ਜੋਤਿ ਪ੍ਕਾ'ਸੀ। ਜਛ ਚੇਤਨ ਸਭ ਤੁਮਰੋ ਰੂਪਾ'। ਸ੍ਰੀ ਸਾ'ਹਿਬ ਹਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨੂਪਾ'॥ ੧ ॥ ਜਬਪਹਲੇ ਤੁਮ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਬਨਾ'ਈ। ਅਸੁਰਨਕੀਤਹ ਭੀ ਅਧਿਕਾ'ਈ ॥ ਸ੍ਰੀਵਿਸ੍ਨੁ ਸੁੰਦਰ ਤਨੁਧਾ'ਰਾ'। ਸਜਾਮ ਮੇਘ ਸਮ ਰੂਪ ਉਦਾ'ਰਾ'॥ ੨ ॥ ਗਦਾ ਪਦਮ ਧਰ ਚਕ੍ਰ ਸੁਹਾ'ਈ। ਮਧੁਕੈਟਭ ਤਬ ਦੀਨ ਖਪਾ'ਈ॥ ਨਿਜ ਸੰਤਨਕੇ ਭਏ ਸਹਾ'ਈ। ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਸੀਅਪਤਿਰਘੁਰਾ'ਈ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤ ॥ ਪੁਨ ਹਰਨਾਖਸ ਭਯੋ ਮਹਾਬਲ । ਸੂਕਰ ਬਪੁਧਰ ਦੀਨਪ੍ਰਾਵਤਲ ॥ ਪੁਨ ਨਰ ਹਰਿ ਤਨੁ ਧਾਰ ਮੁਰਾਰੀ । ਹਿਰਣਯਕਸਪੁ ਤਨੁ ਦੀਨ ਸੰਘਾਰੀ ॥ ੪ ॥ ਬਲੀ ਹੇਤੁ ਬਾਵਨ ਤਨੁ ਧਾਰਾ । ਤੁਮਹੀ ਪਠਜੋ ਪਤਾਲ ਮਝਾਰਾ । ਰਾਮਹੋਇ ਪੁਨਕੀਨ ਅਖਾਰੇ ॥ ਤ੍ਰੈਤਾਸੈ ਘਟਕਾਨ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਪ ॥ ਰਾਵਨਾਦੀ ਪੁਨ ਮੇਘ ਸੁਨਾਦੂ । ਚੂਰਣ ਕੀਏ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁ ਰਾਜੂ ॥ ਦ੍ਵਾਪੁਰ ਮੈ ਤੁਮ ਕੇਸਵ ਭਾਏ । ਨਿਜ ਸੰਤਨ ਕੇ ਅਤਿ ਸੁਖਦਾਏ ॥ ੬ ॥ ਕੰਸ ਕੇਸ ਗਹੇ ਪਕਰ ਪਛਾਰੇ । ਭਾਰਤਮੈ ਬਹੁਭੂਪਤਿਮਾਰੇ ॥ ਜਿਨ ਜਿਨ ਤੁਮਰੇ ਸੰਤ ਦੁਖਾਏ । ਤਨਕ ਮਾਹਿ ਤੁਮ ਦੀਨ ਖਪਾਏ ॥ ੭ ॥ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਕਲਿਮਾਹਿ ਸੁਹਾਏ । ਤੁਰਕ ਤਰਕ ਕੁਲ ਦਈ ਦਬਾਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਪੁ ਧਾਰਾ । ਤੁਰਕਨ ਕੋ ਜੜ ਮੂਲ ਉਖਾਰਾ ॥ ੮ ॥ ਨਮੋ ਨਾਥ ਨਿਰੰਜਨ ਰੂਪਾ । ਜਗਮਗਜੋਤਿਸਮੁਹਅਨੂਪਾ ॥ ਤੁਮ ਬਿਨ ਆਨ ਨ ਵਸਤੁ ਸੁਕੋਈ । ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਤ ਇਮਰੋਈ ॥ ੯ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਸੰਤਨ ਹੇਤੁ ਧਜਾਨ ਕੇ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਸੇ ਆਦਿ । ਸਾਹਿਬ ਹਰਿ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਭੁ ਦ੍ਵਾਦਸ ਰੂਪ ਅਗਾਧ ॥ ੧੦ ॥ ਆਬਿਧਿ ਉਸਤਤਿ ਕਰਿ ਜਗਨਾਥਾ । ਚਰਣ ਕਮਲ ਪਰ ਧਰ ਕਰ ਮਾਥਾ ॥ ਮਹਿਮਾ ਤੁਮਰੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ । ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਨਹਿ ਪਾਵਤ ਪਾਰਾ ॥ ੧੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਸਤਤਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਸਾਹਿਬਕੀ ਪਢੇ ਸੁਨੇ ਚਿਤ ਲਾਇ । ਜੀਵਤ ਸੋ ਸੁਖਸੇ ਬਸੈ ਅੰਤ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਇ ॥ ੧੨ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਸੰਤਜਵਾਹਰਸਿੰਘਪਰ ਪਰਮਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਅਪਨਾਸਿਖ ਬਨਾਤੇ ਭਏ । ਗੁਰੁਮੰਤ੍ਰਕਾ ਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਤਿਸਕੇਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨਕੀਆ । ਕੇਜਾਹੁਭਾਈਸਿਖਾ ਨਿਹਾਲ ਤ ਅੱਸੇ ਤੀਨਵਾਰ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਭੁਮ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆਕਰੋ । ਤਬ ਸਿੰਘਨੇਭੀ ਗੁਰੂਕਾ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਲੰਗਰਕੀਸੇਵਾ ਕਰਣੇਮੈ ਮਨਕੋਲਗਾਇ ਦੀਆ । ਔਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂਕੇਸਿਖੋਂਕੀ ਤਥਾ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਹੁ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕੀਆਕਰੇ । ਮਾਨਅਪਮਾਨਕੋ ਸਮਕਰਛੋਡਜਾ ਕਬੀਕਬੀ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨਕੇ ਉਪਦੇਸਕੀ ਮਨਮੈ ਅਕਾਂਖਜਾ ਕਰਕੇ ਦੂਰਸੇਹੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਖੜੇਜਾਣਾ । ਤਬ ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਜਾਨਨੇਹਾਰੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੀ ਤਿਸਕੇ ਮਨ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਜਾਨਕੇ ਤਤ੍ਵਗਜਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਦੇਣਾ । ਜਬ ੨ ਮਨਮੈਕੋਈ ਸੰਸੈਉਪਜੇ ਤਬ ੨ ਇਸੀਰੀਤੀ ਸੇ ਦੂਰਸੇਹੀ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਖੜੇ ਹੋਰਹਣਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਆਪਣੇਆਪਹੀ ਉਤ੍ਰਦੇਦੇਣਾ ਜਬਸੰਤ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀ ਪੂਰਣਤਤਵੇਤਾ ਹੋਤੇਭਏ ਔ ਸਹਜ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਮਨ ਕੋ ਦ੍ਰਿਢ ਪ੍ਰਯਤਨ ਵੈਰਾਗਜ ਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਜੀਤਤੇ ਭਏ । ਤਬ ਇਨਕੀ ਸਹਜਅਵਸਥਾ ਹੋਜਾਤੀਭਈ । ਭੇਦਭ੍ਰਮਇਨਕਾ ਸਗਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਛੁਡਜ਼ਾ'ਤਾ ਭਯਾ ਅਛਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਅਤਜ਼ੰਤਨਾ'ਸ ਹੋਲੇਸੇ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਤਿਨਕੇ ਅਗਜ਼ਾ'ਨ ਨਾ'ਸਕੀ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਹਜ਼ੂਰਨੇ ਕੈਸੇਕ੍ਰੀ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਸਿਖਜ ਜਬਹਜ਼ੂਰਨੇ ਜਵਾ'ਹਰਸਿੰਘਕੋ ਸਮਤ'ਪਦਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੁਆ'ਜਾ'ਨਜ਼ਾ ਤਬਤਿਸਕੀ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਅਰਥ ਉਪਾ'ਇ ਰਚਯਾ। ਜਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸਹਜ ਸ੍ਵਭਾ'ਵਕ ਸੰਤ ਜਵਾ'ਹਰਸਿੰਘਜੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖਹੂਆ। ਤਬ ਬਚਨਹੂਆ ਕਹੁਰੇ ਤੂੰਕਵਨਹੈਂ। ਆ'ਗੇਤੇ ਸੰਤਨੇ ਉਤ੍ ਦੀਆ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਆ'ਪਹੋ ਸੋਮੈਹੂੰ ਔਜੋਮੈਹੂੰ ਸੋਆ'ਪਹੋ। ਤੋਹੀਮੋਹੀ ਮੋਹੀਤੋਹੀ ਅੰਤਰ ਕੈਸਾ। ਕਨਕ ਕਟਕ ਜਲਤਰੰਗ ਜੈਸਾ'। ਇਸਵਚਨਸੇ ਆਪਔਮੇਰੇਮੈ ਭਿੰਨਭੇਦਕੁਛਨਹੀਹੈ। ਜਬ ਸਿਖਨੇ ਐਸੇ ਨਿਸੰਕ ਹੋਕੇ ਕਹਜ਼ਾ। ਤਬਕੁਛਕ ਕ੍ਰੋਪ ਸਹਤਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਬਚਨਕੀਆ'ਕੇਅਬੀਸੇਹਮਾ'ਰੀਬਰਾ'ਬਰੀਕਰਨੇਲਾ'ਗਪਰਾ'ਹੈ। ਹੁਕਮਹੂਆ'ਕੇਇਸਕੋਪਨ ਹੀਕਾ'ਹਲਾ'ਹੋਵੈਹੈਕੋਈ। ਤਬਦੋਸਿਖਉਨਕੇਸੰਤਕੇਸਰੀਰਪੈ ਪਨਹੀਮਾ'ਰਨੇ ਲਾ'ਗਜਾ'ਤੇ ਭਏ ਸੰਤ ਜਵਾ'ਹਰਸਿੰਘਜੀਭੀ ਚੌਕੜੀਲਗਾ'ਕੇ ਦੀਵਾ'ਨਮੈ ਬੈਠਜਾ'ਤੇਭਏ। ਤਬਹਜ਼ੂਰਨੇ ਸੈਂਨਤਸੇ ਸਿਖੋਂਕੋ ਸਮਝਾ'ਇਦੀਆ' ਕੇਧੀਰੇਧੀਰੇ ਇਸਕੋ ਮਾ'ਰੋ ਜੋਰਸੇ ਮਤ ਮਾ'ਰਨਾ'। ਜਬਕਿਤਨੇਕ ਪ੍ਰਹਾ'ਰ ਸੰਤਕੇਸਰੀਰਪਰ ਲਗਚੁਕੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੈ ਬਚਨ ਕੀਆ' ਕੇਕਿਉ ਅਬਕੈਸੀਭਈ ਤਬਸੰਤਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇਜਿਉਕਾ'ਤਿਉ ਚਾ'ਮਪਰਚਾ'ਮਪਰੋਲਾ'ਗਤੋ ਹੈ ਹਮਾ'ਰਾ' ਇਸਮੈ ਕਜ਼ਾ ਬਿਚਾ'ਰਹੈ। ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਗੁਣ ਦੋਖ ਆਤਮਾ'ਕੋ ਸਪਰਸ ਕਰਨਹੀਸਕਤੇਹੈ ਕਾ'ਹੇਤੇ ਮੇਰਾ ਆ'ਤਮਾ' ਨਿਰਾ'ਕਾ'ਰ ਅਤਜ਼ੰਤ ਸੂਖਮ ਹੈ ਔ ਸਤਚਿਤ ਆ'ਨੰਦਰੂਪ ਨਿਰਵਿਕਪਲ ਤੀਨੋਂ ਸਰੀਰੋਂਸੇ ਪਰੇ ਔਤੀਨੋਸਰੀਰੋਕੋ ਪ੍ਰਕਾ'ਸਕਹੈ ਮੇਰਾ ਇਸਜਢਸਰੀਰਕੇਸਾ'ਥ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾ'ਸਵਤ ਕਜ਼ਾ' ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਇਤਜ਼ਾ'ਦਿਕ ਸਿਖਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਤਿਸਸਿਖਪਰ ਬਡ਼ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇਭਏ ਕੰਠ ਕੇ ਸਾ'ਥ ਲਗਾ'ਇਕੇ ਵਚਨ ਕੀਆ' ਕੇਨਿਹਾ'ਲ ਭਾ'ਈਸਿਖ' ਨਿਹਾ'ਲ ਜਾ'ਹ ਤੇਰਾ'ਰਯ ਅਬ ਸਿਧ ਹੋਗਯੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤੇਰੀ ਇਛਾ'ਹੋਵੇ ਤੈਸੇਭੂਤਲਮੈ ਬਿਚਰ ਅਬ ਯਮਆ'ਦਿਕੋ ਕੋ ਦੰਡ ਤੇਰੇਪਰ ਨਹੀ ਹੈ। ਜਾ'ਹੋ ਅਸ ਸ੍ਰੰਤ੍ ਬਿਚਰ ਐਸੇ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾ'ਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਸਿਖ ਪਰ ਖੁਸੀਕਰਕੇ ਬਿਦਾ' ਕਰਤੇਭਏ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾ'ਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨ ਪੁਰੁਖ ਮਾ'ਨ ਅਪਮਾ'ਨਮੈ ਐਸੇ ਸਮ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੰਤ ਜਵਾ'ਹਰਸਿੰਘ ਰਹਜ਼ੇਹੈ। ਭਲਾ' ਕਹੋ ਵਹੁ ਗਜ਼ਾ'ਨ ਕੈਸਾ'ਹੁਆ' ਜੋਏਕਵਾ'ਰ ਫਿਟੇਮੂੰਹ ਕਹਨੇਸੇ ਭਾ'ਗ ਗਯਾ'। ਅਰੇਹੋਸਿਖ ਜੋਕੋਈ ਤ੍ਰਿਸਕਾ'ਰਕਰੇਗੋ ਤਬਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹੀ ਕਰੇਗੋ ਆ'ਤਮਾ'ਕੋ ਤ੍ਰਿਸਕਾ'ਰ ਤੋ ਕਿਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਹੋਹੀ ਨਹੀ ਸਕਤੋਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾ'ਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਮੁਖਾ'ਰਵਿੰਦਸੇ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਕੈ ਸਿਖਨੇ ਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਹੇਗੁਰੂਜੀ ਅਬ ਆਪਕੀ ਸੁਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੇਰੀਭੀ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਮੈਂ ਸਮ ਅਵਸਥਾ ਹੋਜਾਵੇਗੀ। ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਸਾਖਜ਼ਾਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੋ ਅਸਮਦਾਦਿਕ ਕੀਟਪ੍ਰਯੰਤ ਕੇਵਲ ਉਧਾਰ ਕੇ ਅਰਥ ਆਪਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਹੇ ਮਹਾਮੋਹ ਰੂਪੀ ਮੁਰਦੈਤਕੇ ਮਾਰਣੇਹਾਰੇ ਮੁਰਾਰੇ ਜੈਸੇ ਆਪਨੇ ਮੁਰਦੈਤਕੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਮਾਰਾਹੈ। ਔਅਪਨੇਪਜ਼ਾਰੇਭਗਤੋਂਕੀਰਖਜ਼ਾਕਰੀਹੈ ਤੈਸੇਹਮਾਰੇ ਮਨਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹਮੈਂ ਰਹਣੇਹ ਰਾ ਮਹਾਮੋਹਰੂਪੀ ਮੁਰਦੈਤ ਤਿਸਕੋ ਮਾਰਕੇ ਮੇਰੀਭੀ ਰਖਜ਼ਾਕਰੋ ਮੈਂ ਭੀ ਨਾਮ ਧਾਰੀਕ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਕਾ ਦਾਸ ਹੂੰ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਖੁਸੀਲੈਕੇ ਅਪਨੇਅਸਥਾਨ ਕੋ ਚਲਜ਼ਾਜਾਤਾਭਯਾ। ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਔਰ ਇਕ ਸਿਖਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਕੇਹੇਭਗਵਨ ਵਹੁ ਸੰਤ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਅਤਿ ਉਤਮਅਵਸਥਾਕੋ ਪਾਇਕੇ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਫਿਰ ਕੈਸੇ ਬਿਥਰਤਾਭਯਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਸੁਣਕੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇਸਿਖ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਪਰੀਖਜ਼ਾਕੇ ਅਨੰਤਰ ਕਿਤਨਾਕਚਿਰ ਲੰਗਰਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤਾਰਹਜ਼ਾ ਜਿਉ ਜਿਉ ਬ੍ਰਿਤੀਕੀ ਗਾਢਤਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਿਉ ਤਿਉ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਭੀ ਸਿਥਲਤਾ ਹੋਤੀ ਗਈ। ਜਹਾਂ ਪਰ ਪੜਾ ਰਹੈ ਤਹਾਂਹੀ ਪੜਾ ਰਹੈ ਜਹਾਂ ਖੜੇ ਰਹੈ ਤਹਾਂਹੀ ਖੜੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਭੀ ਤਿਸ ਕੋ ਸੰਭਾਲ ਨ ਰਹੀ ਕਪੜੇਕੀ ਸੰਭਾਲਕੌਨਰਖੇ। ਨਗਨਹੀਫਿਰਤੇਰਹੇ। ਪੁਨਾ ਸੂਕੇਪਤ੍ਰਕੇਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਰੂਪੀ ਪਵਨਕੇਵਸਹੋਕੇ ਸੰਤਜਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਰੀਰ ਇਧਰਮਦ੍ਦੇਸਮੈ ਬਿਚਰਤਾ ਹੁਆ ਧਨੀ ਪੋਠਵਾਰ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਤਹਾਂਤੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇਸਮੈ ਚਲੇਜਾਤੇਭਏ। ਤਹਾਂ ਬਿਦਸਾਤਾਕੇ ਤੀਰੇਤੀਰੇ ਗੁਫਾ ਬਨਾਇਕੇ ਤਿਸ ਗੁਫਾਮੈ ਏਕਾਂਤ ਅਸਥਾਨਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇਭਏ। ਸੋਸੰਤਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੀਆਂਗੁਫਾ ੧੯੫੩ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਸਾਧੂ ਲੋਕ ਬਹੁਤਸੇ ਵਿਰਕਤ ਏਕਾਂਤ ਵਾਸੀ ਤਿਨਕੀ ਗੁਫਾ ਉਸੈਜਾਇ ੨ ਰਹਤੇਹੈਂ। ਤੇਸਾਧੂਜਨੋਕੇ ਮੁਖਸੇ ਸੁਣਕੇ ਈਹਾਂਭੀ ਲਿਖਦੀਆਹੈ। ਪੁਨਾ ਸੰਤਜਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀ ਸ੍ਰੀਨਗਰਮੈ ਤਥਾਬਿਦਸਤਾਕੇਤੀਰਪਰ ਤਿਸਦੇਸਮੈ ਨਗਨ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰਤੇਭਏ। ਪੁਨਾਬਹੁਤਕਾਲਪੀਛੇ ਪੋਠਵਾਰਮੈਆਏ ਨਗਨ ਹੂਏਹੂਏ ਤਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਬਿਚਰਤੇਭੂਏ। ਪ੍ਰਿਥਵੀਹੀ ਜਿਨਕੀ ਸੇਹਜਾਹੈ। ਆਕਾਸਹੀਮੰਦਰਹੈ ਸੂਰਯ ਔਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਜਿਨਕੇਮੰਦਰਮੈ ਦੀਪਕਹੈਂ ਦਿਸਾਹੀ ਜਿਨਕੇ ਬਸਤ੍ਰਹੈ। ਮ੍ਰਿਗਆਦਿਕ ਬਨਕੇ ਜੀਵਹੀ ਜਿਨਕੇ ਪਰਿਜਨਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਪਰਿਵਾਰਹੈ। ਕੰਦਮੂਲਆਦਿਕ ਜਿਨਕੇਛਤੀਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੋਜਨਹੈ। ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਅਗਨਿ ਅਪਨੀ ਕਿਰਣੋਦ੍ਵਾਰਾ ਭੋਜਨਤਜ਼ਾਰ ਸਿਧ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇਭੋਜਕਹੈ। ਉਪਾਸਕਜਨਪ੍ਰਜਾਹੈ। ਜਿਨਕੀਔਤਿਨਸੇਸ੍ਰੇਛਾਆਦਿਕਕਸ਼੍ਟਹਣਕਰਤੇ ਹੈ। ਤਥਾ ਸਦਉਪਦੇਸ ਦ੍ਵਾਰਾ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਵਿਘਨ ਕਾਰੀ ਚੋਰੋਂਸੇ ਜਿਗਾਸੂਆਂਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਰਾਜਾਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕੋਈ ਦੇਖਨੇਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ੬ ॥ ਮੂਲ ॥ ਸੋਅਗ੍ਨਿਰਭਵਤਿ ਵਾਯੁਸ੍ਤ. ਸੋਅਰਕਃ ਸੋਮਃ ਸਧਰਮਰਾਟ। ਸਕੁਵੇਰਃ ਸਵਰੁਣਃ ਸਮ ਹੇਂਦ੍ਰਃ ਪ੍ਰਭਾਵਤਃ ॥ ੭ ॥ ਟੀਕਾ—ਸ ਇਤਿ। ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਦੇਵਤਨੋਂ ਕੀ ਅੰਸਸੇ ਉਤਪਨ ਹੋਏ ਸੇ ਇਨ ਦੇਵਤਨੋਂਕੇ ਸਮਾਨ ਕਰਮ ਕਰਨ�ेਸੇ ਸੋ ਰਾਜਾ ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਵਾਯੁ ਕੇ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਧਰਮਰਾਜ ਕੁਵੇਰ ਵਰੁਣ ਮਹਾ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਆਠੋ ਲੋਕ ਪਾਲ ਰੂਪ ਰਾਜਾ ਆਪਹੀ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਮੂਲ ॥ ਬਾਲੋਪਿਨਾਵ ਮੰਤਵ੍ਯੋ ਮਨੁਖ੍ਯ ਇਤਿ ਭੂਮਿਪਃ। ਮਹਤੀ ਦੇਵਤਾ ਹ੍ਯੇਖਾ ਨਰ ਰੂਪੇਣ ਤਿਸ੍ਠਤੀ ॥ ੮॥ ਟੀਕਾ...ਬਾਲ ਇਤਿ ਔਰਮਾਨੁਖੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰਾਜਾਭੀ ਏਕ ਮਾਨੁਖ ਹੈ ਐਸਾ ਜਾਨਕੇ ਬਾਲਕਭੀ ਰਾਜਾ ਹੋਵੇ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸ ਰਾਜਾਕਾ ਅਪਮਾਨ ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹਜੇ ਮਹਤੀ ਮਹਾਨ ਕੋਈਕ ਦੇਵਤਾ ਮਾਨੁਖ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਅਬ ਰਾਜਾ ਕੋ ਅਗਨੀ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਦਾਹ ਸਕਤੀਵਾਲਾ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰਤੇਹੈ ॥ ਮੂਲ—ਏਕਮੇਵ ਦਹਤ੍ਯਗਨਿਰ ਨਰੇਂਦ੍ਰਰੂਪ ਸਰਪਿਣੰ। ਕੁਲੰ ਦਹਤਿ ਰਾਜਾਗਨਿ ਸਪਸ਼ੁਦ੍ਵਜ ਮੰਚਯੰ ॥ ੯ ॥ ਟੀਕਾ—ਏਕ ਇਤਿ ਜੋਜੀਵ ਜਾਨਕੇ ਅਥਵਾ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕਰਕੇ ਅਗਨੀਕੇ ਸਮੀਪ ਅਥਵਾ ਚੀਰਜਾਇਪਰਤੋਹੈ। ਤਿਸਏਕਕੋਹੀ ਅਗਨਿਦਾਹਕਰਤ੍ਯਾਰਤੋਹੈ। ਤਿਸਕੀਕੁਲ ਪਸ਼ੁਅਦਿਕੋਕੋ ਅਗਨੀ ਦਾਹ ਨਹੀ ਕਰਤੋਹੈ। ਐਸਾ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਕ੍ਰੁਧਤ ਹੁਆ ਸ ਦਾਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਆਦੀ ਸਾਰੀ ਕੁਲਕੋਦਾਹਕਰਤ੍ਯਾਰਤੋਹੈ ਅਪ੍ਰਾਧੀਜੀਵਕੇ ਧਨ ਹਸਤੀ ਅਸ਼੍ਵ ਗਉਆਂ ਬੈਲ ਉਸ੍ਟ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਰਬਕੋ ਜਲਾਇ ਦੇਤੋ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਗਨੀ ਸੇ ਅਧਿਕ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਕੋਪ ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਯੇ। ਅਬ ਕਾਰਯਕੀ ਸਿਧਜਰਥ ਰਾਜਾਕੇ ਵਿਸ੍ਵਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਣਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਮੂਲ—ਕਾਰਯੰ ਅਨੁਵੇਖਜ ਸ਼ਕ੍ਤਿੰ ਦੇਸ਼ ਕਾਲੌਚ ਤਤ੍ਤ੍ਵਤਃ। ਕੁਰੁਤੇ ਧਰਮ ਸਿਧਜਰਥੰ ਵਿਸ੍ਵ ਰੂਪ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ॥ ੧੦ ॥ ਟੀਕਾ—ਕਾਰਯ ਮਿਤਿ। ਸੋ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੀ ਅਪੇਖਜਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੀ ਸਕਤੀ ਦੇਸ ਔ ਕਾਲਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਾਰਥਕੀ ਸਿਧਜਰਥਬਹੁਤ ਅਨੇਕਸੇਰੂਪ ਧਾਰਲੇਤੋਹੈ। ਜਬ ਸੋ ਰਾਜਾ ਆਪ ਕਿਸੀਕੋ ਕਾਰਯਕੀ ਸਿਧੀਮੈ ਅਸਮਰਥ ਦੇਖਤੋਹੈ ਤਬ ਸਤ੍ਰੁਕੇ ਅਪ੍ਰਾਧਕੋਭੀ ਸਹਾਰਲੇਤੋਹੈ। ਜਬ ਦੁਰਾਜਾ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸੋ ਰਾਜਾ ਉਨ ਸਤ੍ਰੁਓਂ ਕੋ ਜੜੋਂਕੇ ਉਖਾੜ ਦੇਤੋਹੈ। ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੀ ਸਿਧੀ ਅਰਥ ਏਕ ਦੇਸੈਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਸਤ੍ਰੁਕੇਸਾਥ ਅਥਵਾ ਮਿਤ੍ਰਕੇ ਸਾਥ ਅਥਵਾ ਉਦਾਸੀਨਕੇਸਾਥਮਿਲਤੇ ਖਾਨਪਾਨਸੈਨਬੈਠਨਕੁਪੈਂਸਿਮਿਸ੍ਰਿਤਮਿਲਤ ਵਿਵਹਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਣੇਸੇ ਮੈਰਾਜਾਕੋ ਪਰਮ ਪਜਾਰਾਹੂੰ ਐਸਾ ਜਾਨਕੇ ਰਾਜਾਕੀ ਅਵਗਜਾ ਨਕਰੇ ਅਰਥਾਤ ਭੋਜਨ ਹਾਸਜਬਿਲਾਸ ਆਦੀਸਮੇਮੈਰਾਜਾਕਾ ਅਪਮਾਨ ਨ ਕਰੇ ਤਥਾ ਰਾਜਾਕੀਆਗਜਾ ਭੰਗਭੀ ਨ ਕਰਣੀ ਚਾਹਜੇ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸਕਾਰਣਸੇ ਸਰਬਤੇਜੋਮਯ ਰਾਜਾਹੈ॥ ੧੦॥ ਮੂਲ—ਯਸਜ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਪਦਮਾ ਸ਼ਰੀਰ ਵਿਜਯਸ਼ੂ ਪਰਾਕ੍ਰਮੇ। ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੁਸ਼੍ਟ ਵਸਤਿ ਕ੍ਰੋਧੋ ਸਰਬ ਤੇਜ ਮਯੋ ਹਿਸਃ॥ ੧੧॥ ਟੀਕਾ—ਯਯੇਤਿ ਜਿਸ ਰਾਜਾਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਮੈ ਪਦਮਾਂ ਲਛਮੀ ਵਸਤੀਹੈ ਜਿਸਪਰਰਾਜਾਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੋਹੈ ਤਿਸਕੋਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮਧਨ ਵਾਨਹੁਕਮਵਾਲਾਕਰਦੇਤੋਹੈ।ਤਥਾ ਜਿਸਰਾਜਾਕੇਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਮੈਵਿਜਯਅਰਥਾਤਜੀਤਵਸਤੀ ਹੈਜਿਸਪਰਰਾਜਾਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੋਹੈ। ਤਿਸਕੇ ਸ਼ਤ੍ਰੂਕੋਮਾਰਦੇਤੇਹੈ।ਔਜਿਸਰਾਜਾਕੇਕ੍ਰੋਧਮੈਮ੍ਰਿਤਜ਼ੁ ਵਸਤੀਹੈ ਜਿਸਪਰਰਾਜਾਕੋਪਹੋਤੋਹੈਤਿਸਕੇਮੌਰਵਾਇਦੇਤੋਹੈਯਾਤੇਰਾਜਾਕੋਕੋਪ ਨਕਰਾਣਾ ਚਾਹੀਏਇਨ ਕਾਰਣੋਸੇਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤੋਹੈਕੇਅਗਨੀਸੂਰਜਯਮਸੋਮਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਤੇਜਕੋਰਾਜਾ ਧਾਰਣ ਕਰਤੋਹੈ॥ ੧੧॥ ਮੂਲ—ਤੰਯਸਤੁ ਦ੍ਵੇਸ਼੍ਟਿ ਸੰਮੋਹਾਤ ਸਾਵਿਨਸ਼ਜਤਜ ਸੰਸ਼ਯੰ। ਤਸਜਾ ਹਜਾਸ਼ੁ ਵਿਨਾਸ਼ਾਯ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਕੁਰਾ ਤੇਮਨਃ॥ ੧੨॥ ਟੀਕਾ—ਤ ਇਤਿ ਤਿਸ ਰਾਜਾਕੇ ਸਾਥ ਜੋਅਨਜਾਨਪਨੇਸੇ ਦ੍ਵੈਖ ਕਰਤੋ ਹੈ ਸੋਨਾਸਕੋ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੁਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ। ਜਿਸਹੇਤੁਸੇ ਤਿਸਕੋ ਅਪਨਾ ਦ੍ਵੇਖੀ ਜਾਨਕੇ ਤਿਸਕੇ ਮਾਰਣੇ ਅਰਥ ਮੈ ਰਾਜਾ ਅਪਨੇ ਮਨਕੋ ਸ਼ੀਘ੍ਰਹੀ ਜੋੜਤੋ ਹੈ॥ ੧੨॥ ਤਸਮਾਦ ਧੱਰਮ ਯਸਿਸ਼੍ਟੇਸ਼ੁ ਸਵਜ ਵਸਜੇਨ ਨਰਾ-ਧਿਪਃ। ਅਨਿਸ਼੍ਟੰ ਚਾਪਜ ਨਿਸ਼ਟੇਖ਼ੁ ਤੰ ਧਰਮੰ ਨ ਵਿਚਾਲਯੇਤ॥ ੧੩॥ ਟੀਕਾ—ਤਸ-ਮਾਦਿਤਿ। ਤਸਮਾਤ ਪਦ ਊਹਾਂ ਹੋਤੋਹੈ ਜਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਕਹਨੋ ਹੋਤੋਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੂਤ ਦੇਵਤਾਓਂ ਕੇ ਤੇਜਕੋ ਰਾਜਾ ਧਾਰਣ ਕਰ ਰਹਜੋ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਸੋ ਰਾਜਾ ਜਿਸ ੨ ਨਿਯਮ ਮੈ ਇਸ਼੍ਟ ਸਿਧੀਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਸੇ ਅਵਿਰੁਧ ਤਿਸੀ ੨ ਧਰਮ ਮੂਲਕ ਨਿਯਮ ਕੋ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਤੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੋ ਥਾਪਤੋਹੈ। ਔ ਜਿਸਕਰਮਕੇ ਕਰਣੇਮੈ ਅਨਰਥ ਪਾਪਕੀ ਉਤਪਤੀ ਦੇਖਤੋਹੈ ਤਿਸ ਬੇ ਮਿਰਯਾਦਾਕੋ ਨਿਵਾਰਣ ਕਰਤੋਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਬੁਧੀਮਾਂਨ ਪੁਰੁਖ ਰਾਜਾਕੇ ਥਾਪਨ ਕੀਏਹੂਏ ਨਿਯਮਕੋ ਅਤਿ ਕ੍ਰਮਣ ਨ ਕਰੇ ਰਾਜਾਕੀ ਬਾਂਧੀਹੂਈ ਮਿਰਯਾਦਾਕੋ ਤੋੜੇ ਨਹੀ ਉਲੰ-ਘਨ ਨ ਕਰੇਹੀ॥ ੧੩॥ ਚੌਦਵਾਂ ਅਨ੍ਵੈਵਾਸਤੇਸ਼ਲੋਕ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਾਹੈ॥ ਮੂਲ—ਤਸਜ ਸਰਬਾਣਿ ਭੂਤਾਨਿ ਸਵਵਰਾਣਿ ਚਰਾਣਿਚ। ਮਯਾਦ ਭੋਗਾਯ ਕਲਪੰਤੇ ਸ੍ਵਧਰਮਾਨ੍ਨ ਚਲੰਤਿਚ॥ ੧੫॥ ਟੀਕਾ—ਤਸਜੇਤਿ ਤਿਸ ਰਾਜਾਕੇ ਦੰਢਕੇ ਭੈ ਵਿਖੇ ਭੈਕਰਕੇ ਅਸਥਾਵਰਜੰਗਮਰੂਪ ਸਾਰਾਹੀ ਜਗਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸਖ ਭੋਗਣੇਮੈ ਸਾਮਰਥਹੋਤੋਹੈ ਅਨਜਥਾਜੇਰਾਜਾਕੇ ਦੰਡਕਾ ਭੈ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਬਲਵਾਲਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਰੁਖ ਦੁਰਬਲਕੇ ਧਨ ਦਾਰਾ ਖੇਤ੍ਰ ਗ੍ਰੁਹ ਆਦਿਕ ਖੋਸ ਲੇਵੈਹੈ। ਔਰ ਜੋ ਉਸਸੇ ਭੀ ਬਲਵਾਨ ਹੋਤਾਹੈ ਸੋ ਉਸਸੋਭੀ ਖੋਸਲੇਤੋਹੈ। ਉਸਸੇਭੀ ਬਲੀ ਔਰ ਉਸਸੇਭੀ ਬਲੀ ਔਰ ਛੀਨਨੇਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇਹੈ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਦੰਡ ਕੇ ਭਯਸੇ ਰਹਤ ਪ੍ਰਜਾਮੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਸੁਖ ਨ ਹੋਵੇਗਾ ਲਘੁ ਦੀਰਘ ਮਤਸ ਨਜ੍ਹਾਯਵ੍ਰਤ। ਜੈਸੇ ਅਲਪ ਮਛੀਕੋ ਬਡੀ ਮਛੀ ਨਿਗਲ ਲੇਤੀਹੈ ਤਥਾ ਅਜਥਾਵਰ ਬ੍ਰਿਛ ਆਦਿਕੋਂਕੇ ਛੇਦਨੇਸੇ ਉਨਕੋ ਭੀ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੋਗਾ। ਜੋਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਹੈ ਸੋਭੀ ਰਾਜਦੰਡ ਹੀਣ ਹੋਣੇਸੇ ਨਿਤ ਨਮਿਤ ਆਦਿਕ ਕਰਮ ਨ ਕਰਣੇਸੇ ਯਮਕੀ ਯਾਨ੍ਹਾਂਕਾਂਭੈ ਉਨਕੋ ਅਵਸਜ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਗਾ ॥ ੧੫ ॥ ਮੂਲ—ਤੰ ਦੇਸ਼ ਕਾਲੌ ਸ਼ਕ੍ਤਿਂਚ ਵਿਦਜ੍ਹਾਂ ਚਾਵੇਖਜ ਤਤ੍ਵਤਃ। ਯਥਾ ਹਰਤਃ ਸੰਪ੍ਰਣਯੇਨ੍ਨਰੇਖ੍ਨਜ੍ਹਾਯ ਵ੍ਰਤਿਖ੍ ॥ ੧੬ ॥ ਟੀਕਾ—ਤਮਿਤਿ। ਸੋਰਾਜਾ ਤਿਸ ਦੰਡਕੀ ਸਕਤੀ ਤਥਾ ਦੇਸ ਔ ਕਾਲ ਤਥਾ ਵਿਦਜ੍ਹਾ ਕੂੰ ਦੇਖਕੇ ਜਿਸ ਅਪਰਾਧਕੇ ਯੋਗ ਜਿਤਨਾਕ ਦੰਡ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਸ ਅਪਰਾਧੀਕੋ ਉਤਨਾਹੀ ਦੰਡਦੇਣਾ ਯੋਗਜ੍ਹਹੈ ॥ ਅਨਜ੍ਹਾਯ ਕਾਰੀ ਦੁਸ੍ਟ ਜੀਵੋਂਕੋ ਰਾਜਾ ਦੰਦ ਅਵਸਜ ਦੇਵੇ ਅਬ ਤਿਸ ਦੰਡਕੋ ਰਾਜਾ ਔ ਪੁਰੁਖ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੬ ॥ ਮੂਲ—ਸਰਾਜਾ ਪੁਰੁਖੋ ਦੰਡਃ ਸਨੇਤਾ ਸ਼ਾਸਿਤਾ ਚਸਃ। ਚਤੁਰਣਾ ਮਾਸ਼੍ਰਮਾਣਾਂਚ ਧਰਮਸਜ੍ਹ ਪ੍ਰਤਿ ਭੂਃ ਸਿਮ੍ਰਿਤਾ ॥ ੧੭ ॥ ਟੀਕਾ—ਸ ਇਤਿ ਹੇ ਸਿਖ ਵਾਸਤਵਸੇ ਪੁਛੈ ਤਬ ਵਹੁ ਦੰਡਹੀ ਰਾਜਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਦੰਡਕੇ ਵਿਦਮਾਨ ਹੋਣੇਸੇ ਸਰਬ ਦੇਹਧਾਰੀ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਮੈ ਇਸ੍ਥਿਤ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਰਾਜਾਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਯੋਗਸੇ ਸੋ ਦੰਡਹੀ ਏਕ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਤਿਸ ਦੰਡਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਸਰਬ ਲੋਕ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਆਗਜ੍ਹਾ ਮੈ ਸਦਾ ਰਹਤਜ੍ਹਾਂ ਹੈ ਸ੍ਵੰਤ੍ਰਨਹੀ ਰਹਸਕਤਜ੍ਹਾਂਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਰੂਪਭੀ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਦੰਡ ਕੇ ਅਧੀਨਰਹਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇਨਾਰੀਪੁਰਖਕੇ ਆਸ੍ਰੈਬਿਨਾਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ ਤੈਸੇਦੰਡਹੀਨ ਪ੍ਰਜਾ ਭੀ ਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਤੀਹੈ। ਹੇਰਾਜਨਸੋ ਦੰਡਹੀਰਾਜਾਕੀ ਸ਼ਕਤੀਯੋਗਸੇ ਨੇਤਾ ਨਾਮਪ੍ਰੇਰਕਹੈਤਿਸਦੰਡਕਰਕੇਹੀਸਰਬਕਾਰਯਸਿੱਧਹੋਤੇਹੈ ਦੰਡਹੀਰਾਜਾਕੇਅਭੀਸ੍ਰਕੋਸਿੱਧ ਕਰਤੇਹੈ ॥ ਔ ਦੰਡਹੀਚਰਾਚਰਕੇ ਉਪਰਸਾਖਜ੍ਹਾਤ ਆਗਜ੍ਹਾ ਕਰਣੇਹਾਰੋ ਸਾਸਤਾਹੈ ॥ ਤਥਾ ਜੋਚਾਰੋਵਰਣਆਸ੍ਰਮਾ ਕੋਧਰਮ ਹੈ ਸੋਭੀਯੇਦੰਡਹੀਹੈਐਸੇਮੁਨੀਜਨੋਨੇਵਿਧਾਨਕੀਆ ਹੈ ॥੧੭॥ ਹੇਭਰਾਵਨ ਦੰਡਤੋਪੁਰਖ ਪ੍ਰਣੀਤਹੈ ਰਚਾਹੁਆਹੈ ਆਪਨੇਦੰਡਕੋਕੈਸੇ ਸਾਸਤਾ ਔ ਪੁਰਖਕਰਕੇਨਿਰੂਪਣਕੀਆਹੈ॥ ਉਤਰਕਾਸਲੋਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਦੰਡਃ ਸ਼ਾਸਤੀਪ੍ਰਜਾ ਸਰਬਾਦੰਡਸੇਵਾਭ੍ਰਿਵਖਜ੍ਹਨਿ॥ਦੰਡਃਸੁਪ੍ਤੇਖੁਜਾਗਰਾਰਤਿਦੰਡੰਧਰਮੰਵਿਦੁਰ ਬੁਧਃ॥ ੧੮॥ ਟੀਃ—ਦੰਡਇਤਿ ਜਿਸਕਾਟਰਸੇਰਾਜਾਕੀਸਕਤੀਯੋਗਸੇ ਦੰਡਹੀਸਰਬਪ੍ਰਜਾਪਰ ਆਗਜ੍ਹਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਤੁਹੈ ਜੋਦੰਡ ਨ ਹੋਵੈ ਤਬ ਕੋਈ ਭੀ ਰਾਜਾਕੀਆਗ੍ਯਾ ਨ ਮਾਨੈ ਔ ਪਰਜਾ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰਤੇਹੈ। ਇਸਹੇਤੁਸੇਸਾਧੂ ਕਹਜੋਹੈ ਬਹੁਤਆਛੇਕਹਜੋਹੈ ਜੋਦੰਡਹੀਰਾਜਾਹੈ। ਨਿਦ੍ਰਾਦਿਖੇ ਸੋਇਪਰਜੋਂਕੀ ਰਖ੍ਯਾਦੰਡਹੀਕਰਤੋਹੈ ਯਾਂਤੇਦੰਡਹੀਜਾਗਤੋਹੈ ਤਿਸਦੰਡਕੇਭੈਸੇ ਚੋਰ ਆ-ਦਿਕ ਚੋਰੀਰੂਪਕਰਮਸੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤਨਹੀਹੋਤੇਹੈ। ਦੰਡ ਧਰਮਕਾਕਾਰਣ ਹੋਣੇਸੇਮੁਨਿਲੋਕ ਦੰਡਕੋਹੀ ਧਰਮ ਜਾਨਤੇਭਏਹੈ ਕਾਰਣਕੇਵਿਖੇ ਕਾਰਯਕਾਉਪਚਾਰਹੈ ਅਭੇਦਹੈ। ਦੰਡਕੇ ਭਯ ਸੇਹੀਚਾਰੋਵਰਣ ਇਸਲੋਕਕੇਅਰਥ ਸਿੱਧਿਵਾਸਤੇ ਔ ਪਰਲੋਕਕੇਅਰਥਸਿੱਧੀ ਵਾ-ਸਤੇ ਦੰਡਕੇਭੈਕਰਕੇਹੀ ਧਰਮਕਾਅਨੁਸ੍ਠਾਨਕਰਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸਲੋਕ ਔ ਪਰਲੋਕ ਕਾ ਸਾਧਕਦੰਡਹੀਹੈ ਯੇ ਸਿੱਧਹੁਆ॥੧੮॥ਬਿਨਾਵਿਚਾਰ ਰਾਜਾਤਿਸਦੰਡਕੋ ਨ ਧਾਰਣਕਰੇ॥

ਅਬ ਏਹ ਕਹਤੇ ਹੈ ਮੂਃ—ਸਮੀਖ੍ਯ ਸਧ੍ਰਤਃਸਮਜ੍ਞ ਸਰਥਾ ਰੰਜਪਤਿਪ੍ਰਜਾ
ਅਸਮੀਖ੍ਯ ਪ੍ਰਣੀਤਸ੍ਤੁ ਵਿਨਾਸ਼ਯਤਿ ਸਰਥਤਃ ॥ ੧੯ ॥

ਟੀਃ...ਅਸਮੀਖ੍ਯੇਤਿ ॥ ਜੋਰਾਜਾਜੀਵਕੇ ਅਪਰਾਧ ਅਨਰੂਪ ਸਮਜ੍ਞਕਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਤਿ ਸ ਦੰਡਕਾਧਨਦੇਹ ਪੁਤਰਸੰਬੰਧੀਆਦਿਕੋਂ ਵਿਖੇਨਿਰੂਪਣਕਰਤੋਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਪਰਾਧ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਾਸਤ੍ਰੋਕਤਰੀਤੀਸੇ ਅਪਰਾਧਮਾਫਕ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਦੰਡਦੇਤੋਹੈ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਧਾਰਣਕੀਆਹੁਆ ਦੰਡਸਾਰੀਪਰਜਾਕੋ ਸਾਨੁਰਾਗਾਕਰੋ-ਤਿ ॥ ਸਹਤਅਨੁਰਾਗਕੇ ਕਰਤੇਹੈ ਸਾਰੀਪਰਜਾਕੋਰਾਜਾਵਿਖੇ ਪ੍ਰੀਤੀਵਾਨਕਰਤੋਹੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਤੋਹੈ। ਜੋਰਾਜਾਲੋਭਕੇ ਵਾਸਹੋਕੋਬਿਨਾਵਿਚਾਰਸੇ ਦੰਡਕੋਅਯੋਗਪੁਰੁਖ ਕੋਦੰਡਦੇਤੋਹੈ। ਤਬਵਹੀਦੰਡਲੋਭ ਪ੍ਰਯੁਕਤਭਈਆਹੁਆ ਰਾਜਾ ਕੋਧਨਪੁਤ੍ਰਦਾਰਾ ਮਿਤ੍ਰ ਸਨਬੰਧੀ ਦੇਹ ਆਦਿਕ ਕਾ ਨਾਸਕਰਡਾਰਤੋਹੈ ॥੧੯॥

ਮੂਃ-ਦਸ਼ਕਾਮਸਮੁਤਥਾਨਿਤਥਾਸ਼੍ਰੈ ਕ੍ਰੋਧ ਜਾਨਿਚ॥ਵ੍ਯਸਨਾਨੀਦੁਰੰਤਾਨੀਪ੍ਰਯਤ੍ਨੇਨਵਿਵਰ ਜਯੇਤ ॥੨੦ ॥ਟੀਃ...ਹੇ ਰਾਜਨਦਸਥਜ੍ਞਸਨਕਾਮਸੇਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈ ਆਠਥਜ੍ਞਸਨਕ੍ਰੋਧਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂਇਨਕੇਨਾਮਭੇਦਆਗੇਕਹਣੇਹੈ॥ਰਾਜਾਇਨਕੋਅਛੇਪ੍ਰਯਤਨਕਰਕੇ ਵ੍ਰਜ-ਜਨ ਕਰੇ ॥ ਦਰੰਤਾਨਿ ਇਤਿ ਵਧਅਵਸਾਨਾਨਿ ਆਦਿਸੈਸਖਕਾ ਯਦ੍ਯਪਿ ਅਨਭਵ ਕ ਰਾਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾਪਿ ਅੰਤਸੈਪਰਮਦੁਖੋਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤੇਹੈਂ ਯਦਵਾਦੁਰਲਭਹੋਵੇ ਅੰਤ ਜਿ-ਨਕਾਸੋਕਹਾਵੇਂਦੁਰੰਤਾਨਿਸੋਨਸੇਥਜ੍ਞਸਨੀਹੋਤੇਹੈਂ ਸੋਉਨਥਜ੍ਞਸਨੋਤੇਹਟਨੇਕੋਸਾਮਰਥਨਹੀ ਸਕਤੇਹੈ ।੪੫।ਅਬਇਨਥਜ੍ਞਸਨੋ ਕੇ ਵਰਜਨੇਕਾਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕਹਤੇਹੈ॥ ਮੂਃ-ਕਾਮ ਜੋਸ਼ੁ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰੋਹੀ ਵ੍ਰਜਸਨਸ਼ੁਮਹਿਪਤਿ।ਵਿਜੁਸ਼ਜਤੇਅਰਥਧਰਮਾਭ੍ਯਾਂਕ੍ਰੋਧਜੋਸ੍ਮਾਭਮਨੈਵਤੁ॥੨੧। ਟੀਃ...ਕਾਮਜੋਖੁਇਤਿ ਹੇ ਰਾਜਨਜੋਕਾਮਜਨਜਥਜ੍ਞਸਨੋਵਿਖੇਪ੍ਰਸਕਤਹੋਣੇਵਾਲੇਰਾਜਾਕਾ ਧਨਔਧਰਮਸੇਹੀਨਹੋਸ੍ਯਤੇਹੈਉਨਕਾ ਧਨ ਔਧਰਮ ਦੋਨੋਨਸ੍ਹੋਜਾਤੇਹੈ । ਔ ਕ੍ਰੋਧਜਨਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਜਸਨ ਵਿਖੇਜਮਰਾਜਾ ਆਸਕੂਹੋਤੋਹੈ ਕ੍ਰੋਧਵਾਲਾਸ੍ਵਭਾਵ ਰਖਨੇਵਾਲਾਰਾਜਾਕਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਨਾਸਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੋਹੈ ।੪੬। ਅਬਉਨਬਜਸਨੋਕਾਨਾਮਕਹੇਤੇਹੈ ॥ ਮੂਃ...ਮ੍ਰਗਜਾਖਜੋ ਦਿਵਃਸ੍ਵਪ੍ਨਃਪਰਿਵਦਃਇਸਤ੍ਰਯੋਮਦਃ॥ ਤੌਰਜਤ੍ਰਿਕੰਬ੍ਰਥਾਟਜਾਚਕਾਮਜੋਦਸ਼ਕੋਗਣਃ॥੨੨ ਟੀਃ...ਮ੍ਰਿਗਯੇਤਿ ਅਖੇਟਕ ਨਾਮਸਿਕਾਰਖੇਲਨਾ ਮਿਰਗਕੋਮਾਰਣਾ ਮ੍ਰਿਗਯਾ ੧ ਅਖਜ ਪਾਸਜੋਨਾਲਚੋਪੜ ਖੇਲਣਾ ਇਸਸਕਾਨਾਮ ਦਜੂਤਭਾਖਾਮੈ ਜਿਸਕੋ ਜੂਆ ਖੇਲ ਕਹਤੇ ਹੈ ੨ ॥ ਸਰਬਕਾਰਯੋਂਕੀਵਿਘਾਤਕਦਿਨਮੈਨੀਂਦਕਾਕਰਣਾ੩ ਦੂਸਰੇਕੇਅਵਗੁਣੋਕਾ ਕਥਨ ਕਰਣਾ੪ ਇਸਤ੍ਰੀਜੋਂਕੇ ਸੰਭੋਗ੫ ਮਦਪਾਨ ਜਨਿਤਮਦ ੬ ਨ੍ਰਿਤਜ ੭ ਗੀਤ ੮ ਵਾਦ ਬਾਜਾਬਜਾਵਨਾ ੯ ਬ੍ਰਿਥਾਭ੍ਰਮਣਫਿਰਤੇ ਰਹਣਾਬਜਰਥਹੀ ੧੦ । ਯੇਦਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਦੋਸੋਂਕਾਗਣਕਾਮਜਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੁਖੋਂਕੀਇਛਾਮੇ ਉਤਪਤਹੋਤੋਹੈ।੪੭। ਅਬਕ੍ਰੋਧ ਜ- ਗਣ ਕਹਤੇਹੈ ॥ ਮੂਃ...ਪੈਸ਼ੁਨਜੰ ਸਾਹਸੰ ਦ੍ਰੋਹ ਈਰਸ਼ਾ ਸੂਯਾਰਥ ਦੂਸ਼ਣੰ ॥ ਵਾਗਦੰ ਪਡਨੰਚ ਪਾਰੂਸ਼ਜੰਕ੍ਰੋਧ ਜਪਿ ਗਣੋ ਅਸ੍ਵਕਃ ॥ ੨੩ ॥ ਟੀਃ...ਪੈਸੁਨਜਮਿਤਿ ਪੈਸੁਨਜ ਨਾਮ ਚੁਗਲੀਕਾਹੈ ਅਵਗਜਾਤ ਦੋਸਪ੍ਰਗਟ ਕਰਣੇਕਾਹੈਨਜਾਨੇਹੂਏਦੂਖਣੋਂਕਾ ਦੂਸਰੇਆਗੇ ਪ੍ਰਗਟਕਰਕੇ ਕਹਿਣਕਾ ਨਾਮਚੁਗਲੀਹੈ ੧ ਸਾਹਸ ਨਾਮਕ੍ਰੋਧਕੇ ਆਏਹੂਏ ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰਸਾਧੂਕੇ ਨਿਸਅਪਰਾਧਕੂੰ ਭੀ ਕੈਦਕਰਣਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ।੨। ਦ੍ਰੋਹ ਅਗਲੇ ਕੋਛਲਕਰਕੇ ਮਾਰਣਕਾਨਾਮ ਹੈ ੩ ਦੂਸਰੇਕੇ ਗੁਣੋਕੇ ਨ ਸਹਾਰਸਕਨੇਕਾਨਾਮ ਈਰਖਾ ਹੈ ੪ ਔ ਦੂਸਰੇਕੇ ਗੁਣੋਵਿਖੇਦੋਸ ਲਗਾਵਨੇ ਕਾਨਾਮ ਆਸੂਯਾ ਹੈ ੫ ਬਿਰਾਨੇ ਧਨ ਕੋ ਚੁਰਾਇਲੇਨਕਾ ਤਥਾਦਾਨਕਰਨੇਯੋਗ ਪਦਾਰਥਕੇ ਨ ਦੇਨੇਕਾ ਨਾਮ ਅਰਥਦੂਖਣ ਹੈ ਨਿੰਦਾਪੂਰਬਕ ਕਟੂਬੋਲਨੇਕਾਨਾਮ ਵਾਕਪਾਰੁਖਜਹੈ ੭ ਅਧਿਕਤਾੜਨਾ ਆਦਿਕਕਾ ਨਮ ਦੰਡਪਾਰੁਖਜਹੈ ੮ ਯੇਆਠਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਬਜਸਨਗੁਣਕ੍ਰੋਧਸੇ ਉਤਪਤਹੋਤੇ ਹੈ ੪੮ ਪ੍ਰਸ਼੍ਰ ਹੇਭਗਵਨਕਾਮ ਔ ਕ੍ਰੋਧਕੀਉਤਪਤੀਕਾ ਕਾਰਣਕੌਨਹੈ ਪ੍ਰਥਮਕਾਰਣਕਾ ਨਾਸ ਹੋਜਾਵੇ ਤਦਅਨੰਤਰਕਾਰਯਕੋ ਨਾਸਹੋਤੋਹੈ ਯਾਂਤੇਇਨਦੋਨੋਕਾ ਪ੍ਰਥਮਕਾਰਣਕਹਿਜੇਜੀ ਉਤ੍ਰਕਾ ਮੂਃ...ਦ੍ਵਜੋਕਪਿਰੇ ਤਜੋਰਮੂਲੰ ਯੰ ਸਰਬੇ ਕਵਾਜੋ ਵਿਦੁਃ ਤੰ ਯਤਨੇਨ ਜਯੇਲ੍ਲੋਭੰਤਜਜਾਵੇਤਾ ਵੁਭੌਗਣੌ।੨੪॥ ਟੀਃ-ਦ੍ਵਯੋਰਿਤਿਹੇਰਾਜਨਇਨਦੋਨੋਕਾਮਕ੍ਰੋਧਕਾਜਿਨਸੇਯੇਅਠਾਰਾ ੧੮ ਬਜਸਨ ਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈਂ ਪੁਰੁਖਕੇਰਿਦੋਸਾਥ ਸਨਬੰਧਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕਾਰ ਮਨੂਪਰਾਸੁਰਯਾਗਵਲਕ ਆਦਿਕਮਹਾਤਮਾਂ ਇਨਦੋਨੋਕੇਮੂਲਕਾਰਣਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਹੇਸਿਖਇਨਦੋਨੋਕਾ ਕਾਰਣਉਤਪਤਿ ਅਸਥਾਨ ਲੋਭਹੈ ਤਿਸਲੋਭਕੋਰਾਜਾ ਪ੍ਰਯਤ੯ ਕਰਕੇਜੀਤੇ ਜਿਸਤੇਯੇਦੋਨੋਬਜਾਸਨੋਕਾ ਗੁਣਉਤਪਤੀਹੋਤੇਹੈ । ਕਹੂੰਧਨਕੇਲੋਭ ਕਰਪ ਕਹੂੰਪ੍ਰਕਾਰਾਂਤਰਕੇਲੋਭ ਕਰਕੇਇਨਦੋਨੋਬ ਸਨਗਣੋਂਵਿਖੇਪੁਰੁਖਕੀਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀਹੋਤੀਹੈ੪ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੇਰਾਜਨਜੋਕੁਛਤੈਨੇ ਪੂਛਜਾਥਾ ਸੋਤੇਰੇਹਿਤਕੇ ਵਾਸਤੇ ਔਰ ਸਰਬਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਸਿਧੀ ਅਰਥ ਇਸਲੋਕਮੈ ਯਸਔ ਪਰਲੋਕਮੈ ਸ੍ਵਰਗਕੇਦੇਣੇਹਾਰਾਤੇਰੇਕੋਪੂਰਬ ਮਨੂਆਦਿਕ ਬ੍ਰਿਧੋਂਕਰਕੇ ਕਹਜਾਹੂਆਉਪਦੇਸ ਹਮਨੇਤੁਮਾਰੇਪ੍ਰਤੀ ਕੀਆਹੈ ॥ ਔਆਤਮਾਤੋ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰੋਂਤੇ ਮੂੰਨਜਅਕ੍ਰਿਯਅਦ੍ਵੈਤਅਖੰਡ ਅਮਲਚਿਦਘਨ ਰੂਪਅਪਨਾਆਪ ਅਬਨਾਸੀ ਹੈ। ਜਿਸਆਤਮਾਵਿਖੇ ਏਕਕਹਨੇਕੀ ਭੀ ਸਮਾਈਨਹੀ ਹੈ ਤਿਸਵਿਖੇ ਅਹੰਤ੍ਵੰ ਉਪਦੇਸ ਉਪਦੇਸ੍ਵਾਭਾਵਰੂਪ ਜਗਤਕਹਾਂਹੈ ॥ ਹੇਸਿਖ ਜੈਸੇ ਜਲਸੇ ਤਰੰਗਫੇਨ ਬੁਦਬੁਦੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਹੈ ਤਦਵਤਯੇਅਨੰਤ ਜਗਤਆਤਮਾਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂਸਬਦਃ "ਜੈਸੇ ਜਲਤੇਬੁਦਬੁਦਾ ਉਪਜੈਬਿਨਸੈਨੀਤ। ਜਗ ਰਚਨਾ ਤੈਸੋਰਚੀ ਕਹੁਨਾਨਕ ਸੁਨਮੀਤ ॥ ਪਾਂਚਤਤਕੋਤਨ ਰਚਿਓਜਾਨਹੁ ਚਤੁਰਸੁਜਾਨ। ਜਿਸਤੇਉਪਜਿਉ ਨਾਨਕਾ ਲੀਨਤਾਹਿ ਮੈਮਾਨ" ॥ ਜੋਜਿਸਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੋਹੈਸੋ ਨੇਮਕਰਕੇਤਿਸੀ ਵਿਖੈਲੀਨਹੋਤੋਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇਸੌਮਜਦਾਰਸ੍ਵਾਤ ਮੈਭੀਜਗਤਕਾ ਕਰਤਾਹਰਤਾ ਬਿਨਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਔਰਕੋਈਭੀ ਸਿਧ ਨਹੀਹੋਤੋਹੈ ਔਜੋਜਿਸਕਾ ਕਾਰਯਹੋਤੋਹੈ ਵਹੁਕਾਰਯ ਤਿਸਕਾਰਣ ਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀਹੋਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇਸੂਰਯ ਕਿਰਣਵਤ ਸਰਬਜਗਤਬ੍ਰਹਮਸੇ ਹੀ ਉਪਜਜੋਹੈ ਬ੍ਰਹਮਮੈਹੀਇਸਥਿਤਹੈ ਰਜੂਸਰਪਵਤ ਬ੍ਰਹਮਮੈਹੀ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨਸੇ ਲੀਨਹੋਵੇਗਾ ਯਾਂਮੈਕੁਛਸੰਦੇਹ ਨਹੀਹੈ ਔਰ ਹੇਸਿਖਧੂਪਛਾਯਾ ਸੁਖਦੁਖਮੈਤੂੰ ਊਚਨੀਚਸੂਖਮਅਸਥੂਲ ਇਤਜਾਦਿਕ ਜਗਤਸਭ ਮਨ ਕਾ ਕਲਪਾਹੂਆਹੈ ਔਰਤੁਮਲੰਬੀ ਬੀਚਾਰ ਵਾਲੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ ਦੇਖੋ ਜੋਉਸ੍ਵਰਆਦਿਕ ਬਨਵਾਸਜੋਂਵਾਸ ਤੇ ਕਿਨਛਪਰਛਾਏਹੈ ਧੂਪਮੈਹੀਬਡੇ ਮਸਤਹੋਕੇ ਫਿਰਤੇਰਹਤੇਹੈਂ ਛੁਧਾ ਪਿਪਾਸਾਉਸਨਆਦਿਕ ਸਭਸਹਾਰਤੇਹੈ ਔਬਨਮੈਨਿਉਲੇਮੁਸੇ ਸਸੇਸਜਾਰਮ੍ਰਿਗ ਆਦਿਕ ਆਠਮਾਸਪ੍ਰਯੰਤ ਪਜਾਸੇਹੀ ਰਹਤੇਹੈਂ ਜਬਚਤੁਰਮਾਸਾ ਲਾਗਤੋਹੈ ॥ ਤਬੀਜਲ ਪਾਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ੮ ਨਹੀਤੋ ੯ ਮਾਸਪ੍ਰਯੰਤਪਜਾਸੇ ਰਹਤੇਹੈ ਜਬਯੇਜੀਵਜਲਕੋ ਦੇਖਤੇਹੈ ਤਬੀ ਇਨਕੋਜਲਪੀਨੇਕਾ ਅਧਜਾਸਫੁਰਆਵਤੋਹੈ ਬਿਨਾਦੇਖੇ ਜਲਪੀਨੇਕੀ ਸਿਮ੍ਰਤੀਹੀ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਇਸਤੇਯੇਸਿਧਹੂਆ ਛਾਂਧੂਪਭੂਖਪਜਾਸਆਦਿਕ ਮਨਕੇਹੀਕਲਪੇ ਹੂਏਹੈ। ਵਾਸ ਤਵ ਤੇ ਕਨਕਕਟਕਵਤ ਸਰਬਬ੍ਰਹਮਹੈ ਇਤਨੇਮਾਤ੍ਰਹੀਵਾਸਤਵ ਯਥਾਰਥਉਪਦੇਸਹੈ ਅਬਤੁਮਨਿਜਸ੍ਵਰੂਪਕੋ ਜਾਨਕੇਸੁਖੀਰਹੋ। ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਪੁਨਾਬਚਨ ਕੀਆ ਅਬ ਤੁਮਾਰੇਸਰੀਰਕਾ ਭੀ ਥੋੜਾਹੀਸਮਾਹੈ ਔ ਕਬੀਕਬੀ ਮੂਲਰਾਜਕੀ ਓਰਦੇਖਕੇ ਐਸੇਭੀ ਬਚਨਕਰਤੇਥੇ ਅਰੇਸਾਵਨਤੁਮਾਰੇ ਘਰਸੇ ਰਾਜਲਖਮੀ ਜੋ ਜਾਇਗੀ ਸੋਇਸਕੇ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜਾਵੇਗੀ। ਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲਕੋ ਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਰਾਜਾਕੋ ਕ੍ਰਿਤਕ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਚਲਨੇ ਕੀ ਤਜਾ ਰੀਕਰਤੇਭਏ। ਤਬਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲ ਔਰਸੰਤਹੁਕੀਅਸ੍ਵਾਰੀਅਰਥਦੋਊਠ ਮੰਗਵਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੀਏ ਤਥਾਗੁਰੂਜੀਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀਵਾਸਤੇ ਏਕਸੁੰਦਰਅਸੀਲਉਤਮ ਚਾਲਢਾਲਾਘੋੜਾਤਾਤ ਕਾਲਹੀਮੰਗਵਾਇਲੇਤਾਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾ ਕੇਹੇਪ੍ਰਭੁਜੀ ਬਡ੍ਡੇਕਠਨਜੇਸ੍ਵਕੇਦਿਨਹੈਂ ਔ ਮਹਾਤਪਤਪੜਤੀਹੈ ਆਪਅਚਾਨਕਹੀ ਤਯਾਰਹੋਪਰੇਹੋ ॥ ਆਪਕੇਸਾਥਕੇ ਸੰਤਹੁਕੀਅਸਵਾਰੀ ਵਾਸਤੇਯੇਦੋਸ਼ੁਤਰਹੈਂ ਔਆਪਕੀਅਸ੍ਵਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਯੇ ਏਕਘੋੜਾਹੈ ਆਪਔਰਤੋਕੁਛ ਅੰਗੀਕਾਰਨਹੀ ਕਰਤੇ ਪਰੰਤੁਮੇਰੇ ਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰੋ ਇਤਨਾਤੋਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਰਾਜਾਕਾ ਅਤਿਪ੍ਰੇਮਦੇਖਕੇ ਤਿਸਕੀ ਬੇਨਤੀਮਾਨਲੇਤੇਭਏ । ਇਤਨੇਮੈਮੁਲਤਾਨ ਸਹਰਮੈਖਬਰ ਹੋਜਾਤੀਭਈ । ਜਿਸ ੨ ਨੇ ਸ੍ਵਣਕੀਆ ਜੋਗੁਰੂਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਈਹਾਂਸੇਉਪ੍ਰਾਮਹੋਕੇ ਤੁਰਚਲੇਹੈਂ ॥ ਸੋਸੋਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਬ੍ਰਜਾਕੁਲਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਦਰਸਨ ਅਰਥਤਾਤਕਾਲਹੀ ਆਜਾਤਾਭਯਾ । ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰੁਪਯਾਮੋਹਰਆਦਿਕ ਜੋਜੋਜਿਸਕੀ ਸਰਧਾਥੀਸੋਸੋ ਗੁਰੂਜੀਕੇਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਬਿਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾ ਪਰੰਤੂਪਰਮਤ੍ਰਿਪਤ ਮੂਰਤਿਮੰਤੋਖ ਕਰਕੇਜੋਸਦਾ ਸੰਤੁਸ੍ਟ ਹੂਏਹੂਏਆਪਨੇਆਤਮਾਕੇ ਆਨੰਦਵਿਖੇਸਦਾ ਮਗਨਰਹਤੇਹੈ ਸੋਤਿਸਪਦਾਰਥਕੋ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਜੀ ਸਪਰਸਭੀ ਨ ਕਰਤੇਭਏ।ਸਰਬ ਪ੍ਰੇਮੀਜਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਜਾਵਨਸਮੇ ਵੈਰਾਗ ਕਰਤੇਭਏਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਜਲਡ੍ਹਾਰਦੇਤੇਭਏ । ਔ ਆਪਸਮੈ ਪਰਸਪਰ ਕਹਤੇਭਏ ਕੇ ਦੇਖਹੁ ਅਬਹਮਲੋਗਨਕੇ ਕੈਸੇਖੋਟੇਭਾਗਉਦੇਹੂਏਹੈ ਜੋਐਸੇਉਤਮ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਇਸਦੇਸਕਾ ਤਜਾਗਹੀਕਰਚਲੇਹੈਂ । ਯੇ ਤੋ ਅਪਨੀ ਮੌਜਕੇਮਾਲਕਹੈ ਅਬਫਿਰਇਨਕਾ ਦਰਸਨ ਬਡ੍ਡੇ ਭਾਗੋਂ ਸੇਭੀਹੈ । ਕੋਈਲੰਬੀਸ੍ਵਾਸਲੇਤੇ ਵੈਰਾਗਕਰਤੇ ਹੈ ਸਭ ਕੇ ਰਿਦੇਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਵਿਯੋਗਾਜਨਜ ਅਤਿਕਸ੍ਟਹੋਤਾਭਯਾ । ਤਬਸਭਕੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬ੍ਰਚਨਕੀਆਕੇ ਹੇਸੰਤਜਨੋ ਮਿਲਨਾ ਔ ਬਿਛਰਨਾ ਯੇਸੰਜੋਗ ਵਿਯੋਗ ਜਗਤਵਿਖੈਕਾਰਚਲਾਇਰਹੇਹੈ। ਔ ਯੇਸਰੀਰ ਭੀ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਔ ਇਨਸਰੀਰੋਂਕੇ ਸਾਥਜੋਸਨੇਹ ਮੋਹ ਪਰੀਤੀਕਰਨੀ ਹੈ ਸੋਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਤਥਾ ਗੁਰੂਸਬਦਃ—ਜੇਤ' ਮੋਹਪ੍ਰੀਤ ਸੁਆਦ । ਸਭਾਕਾਲਖ ਦਾਗਾ ਦਾਗ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਸਰੀਰੋਂਕੇਸਾਥ ਤਥਾ ਕਿਸੀਭੀਪਦਾਰਥ ਮੈ ਮੋਹਨਹੀਕਰਨਾ। ਕਾਹੇਤੇਜਿਤਨਾ ਮੋਹਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ ਉਤਨਾਹੀਕਾਲਖਕਾਦਾਗਹੀਹੈ । ਜੋਸਰੀਰਆਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂਸੇ ਅਧਕਿ ਪ੍ਰੀਤੀ ਜੀਵ ਕਰਤਾਹੈ । ਤਬਦੋਸਪਾਪ ਰੂਪੀਕਾਲਖਕਾ ਦਾਗਮੁਖਪਰਲਗਾਏਕੇਪਰਲੋਕਮੈ ਜਤਾ ਹੈ ਦਾਗਦੋਸਮੁਹਿਚਲਿਆਲਾਇ । ਸਭਹਰਾਮਜੋਤਾਕੁਛਖਾਇ ॥ ਬਿਨਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਸੇ ਜੋਕੁਛਜੀਵਭਛਨਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸਭਹਰਾਮਹੈ । ਤੁਰਕਭਾਖਾਮੈ ਅਭ੍ਰਖ ਪਦਾਰਥ ਕਾਨਾਮਹਰਾਮ ਹੈ । ਯਾਂਤੇਸਬਦਸਪਰਸ ਰੂਪਰਸਗੰਧਆਦਿਕ ਜਿਤਨੇਵਿਖੈ ਭੋਗਤ' ਹੈ ਉਤਨੇਹੀਇਸਜੀਵਕੋ ਅਭਖਰੂਪਹੈ । ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਆਦਿਕਚਾਰੋਂਵਰਣੋਕੋ ਅਭਖਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੀ ਮਾਂਸਹੈ। ਤਸੇਹੀ ਗਬੰਦ ਭਜਨਬਿਨਜੀਵਕੇ ਵਾਸਸਭਤੇਅਭਖਰੂਪਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਅਬ ਭੁਮਜਾਹੁਆਪੈਆਪਨੇ ਘਰੋਂਮੈਇਸਥਿਤਹੋਕੇ ਧਰਮਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਖਾਵਹੁ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾ ਜਾਪਜਪੈਆਏਗਏ ਮੈਤਕੀਸੇਵਾਕੀਆਕਰੋ ਪ੍ਰੇਮਸੇ। ਐਸੇ ਸਰਬਕੋ ਪ੍ਰਤਿਸਾਂਝਾਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਤਹਾਂ ਆਮਖਾਸਕੇਬਾਗਮੈਸੇਚਲਦੇਤੇਭਏ। ਰਾਜਾਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇਬਹੁਤਸੇਲੋਕ ਮੈਤਹੁਕੋਬਿਦਾਕਰਲੈ ਅਰਥਆਏ। ਸੇਲੋਕਜੋਮੈਤਹੁਕੇਵਿਯੋਗ ਸੇ ਦੁਖਸੋਕਕੇਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਜਿਨਕਾਮਨ ਡੂਬਰਹਜੋਹੈ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਬਹੁਤਦੂਰਪ੍ਯੰਤ ਆ ਗਏ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸਭਕੋ ਧੀਰਜਦਿਲਾਸਾਦੇਕੇ ਪੀਛੇਹਟਾਵਤੇਭਏ। ਔਆਪਸਨੇਸਨੇ ਮਾਰਗਮੈਗਮਨਕਰਤੇਭਏ ਸਭਕੇਨੇਤ੍ਰਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਓਰਲਾਗਰਹੈਹੈ ਔਸਭਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਸੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਜਲਕਾਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਰਹੇਜਾਤੋਹੈ। ਜਹਾਂਲਗਾਦਿਖਾਈਦੇਤੇ ਰਹੇਹੈ ਤਹਾਂਲਗ ਦੇਖਤੇਰਹੇਹੈਂ ਔਸਭੁਕਾਮਨਐਸੇਕਰੈ ਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇਸਾਥਹੀ ਗਮਨਕਰੈਂ ॥ ਪਰੰਤੁਕਿਆ ਕਰੈ ਜੋਸਾਥਲੈਜਾਨੇਕੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਆਗ੍ਯਾਨਹੀਹੈ। ਇਸਲੀਤਾਂਸੇ ਜਬਬਹੁਤਦੂਰ ਚਲੇਗਏਸਭਕਾ ਮਨਅਪਨੇਸਾਥਲੈਕੇ ਅਦ੍ਰਿਸ੍ਟਹੋਜਾਤੇਭਏ ਤਬਸਭੀਲੋਕਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਪਛਤਾਤੇਹੁਏਅਪਨੇਘਰੋਂਕੋ ਲੌਟਆਤੇਭਏ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇ। ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀ ਆਗ੍ਯਾ ਪਿਤਾਕੀਸਾਥ ਅਜੁਧਜ਼ਾਸੇਬਨਕੋ ਗਏਹੈਂ। ਔਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨਸੇ ਬਿਦਾਹੋਕੇਮਥਰਾ ਕੋਆਏਹੈਂ। ਸ੍ਰੀਪ੍ਰੇਮਸ੍ਵਰਕੇ ਵਿਯੋਗਜਨਜੈਸੇ ਉਨਲੋਗਨਕੋ ਦੁਖਹੁਆਥਾ। ਤੈਸੇਹੀ ਈਹਾਂਭੀਜਿਗ੍ਯਾਸੁਜਨੋਂਕੇ ਮਨਮੇਪਰਮਕਲਸ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥

ਦੋਃ—ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਦੇ ਸਭਕੋ ਸੰਬੋਧ।
ਗਮਨ ਕੀਨ ਗੁਰੁਦਿਸ ਭਲੇ ਜਾਕੇ ਨਹਿ ਲੋਭ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘੋਸ਼ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ
ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ਨਾਮ ਦਸ਼ਮੋ ਅਧਜ਼ਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘੋਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਧ ੧੦ ਧਜ਼ਾਯ

ਦੋਃ—ਸਤਿਨਾਮ ਉਪਦੇਸ ਦੈ ਕਰਤ ਸਿੰਧੁ ਭਵ ਪਾਰ।
ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਥਿਤ ਸਦਾ ਤਹ ਗੁਰੁ ਬੰਦ ਹਮਾਰ॥

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ ॥ ਜਬਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਮੁਲਤਾਨਸੇਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨਅਰਥਚਲਨੇਕੋ ਭਜਾਰਹੁਏ। ਤਬਜਿਸਭਾਈਹਰਾਸਿੰਘਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀਨੇ ਮੰਤ੍ਰ ਹੁਕੇ ਲਜ਼ਾਵਨੇਵਾਸਤੇ ਭੇਜਾ'ਥਾ। ਸੋਭੀਪਹੁਚਜਾਤਾਭੁਯਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ' ਸੇਵਕਚਾ'ਰਾਜਾ'ਨਕੇ ਬਡ੍ਡਾਆਦਰ ਸਤਕਾ'ਰ ਕਰਕੇ ਪਾ'ਸਬੈਠਾ'ਇਕੇ ਪੁਨਾ ਆਤਿ ਉਤਮਰੀਤੀਸੇ ਤਿਸਕਾ'ਪੂਜਨਕੀਆ'ਔਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਕੁਸਲਖੇਮਵਾ'ਰੰਵਾਰ ਪੂਛਤੇਭਏ ਔ ਸੰਦੇਸਾ'ਗੁਰੂਜੀਕਾ'ਸੁਨਕੇਬਚਨਕੀਆਕੇਹਮਆ'ਗੇਤਯਾ'ਰੀਕਰੀਬੈਠੇਹਾਂਤਬਕਿੰਚਤ ਕਾ'ਲ ਬੈਠਨੇਸੇ ਅਨੰਤਰਤਿਸਕੇਮਨਮੈਸੰਕਲਪ ਹੁਆਕੇਅੰਤਰਯਾ'ਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇਕੂਪਸੇਮੇਰਾ'ਭੀ ਉਧਾਰਕਰੈਂ । ਤਿਸਸੰਤਹਰਾਸਿੰਘਕੇ ਸੰਕਲਪਕਰਨੇਸੇ ਅਨੰਤਰ ਹੀਅੰਤਰਯਾ'ਮੀ ਸ੍ਰੀਸਤਗੁਰੂਜੀ ਇਸ ਸਬਦ ਕਾ ਉਚਾ'ਰ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਦੀਖਿਆ'ਖਬੁਝਾ'ਯਾ ਸਿਛਤੀਸਹਜਸਮੇਉ ॥ ਤਿਨਕੋ ਕਿਆ'ਉਪਦੇਸੀਐ ਜਿਨ ਗੁਰੁ ਨਾ'ਨਕਦੇਉ ॥ ੧ ॥ ਐਸੇਬਚਨਕਹਕੇ ਪੁਨਃਬਚਨਕੀਆ'ਕੇ ਜੋਖਾ'ਈਮੈਪਰੇਹੁਏਛਟਿਆਂ ਕਾ ਉਧਾ'ਰਕਰਨੇਤੇਹੈਂ ਵਹੁਕਜਾ'ਅਪਨਾ ਉਧਾ'ਰਕਰਣੇਕੋ ਸਾ'ਮਰਥਨਹੀ ਹੋਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੀਪ੍ਰੇਰਣਾਸੇਭਾ'ਈਹਰਾ'ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾ'ਨਕੋਚਲਾ'ਜਾਤਾ'ਥਾ ਤਬਮਾ'ਰਗ ਮੇਕਹੁੰਏਕਛਟਾ'ਨਾਮਗਕਾ'ਸਾ'ਹੂ ਕਿਸੇਨੇਛੋਡ੍ਡਜਾ ਹੁਆ'ਥਾ'ਵਹੁਸਾ'ਹਨ ਕਹੀਖਾ'ਈਮੈ ਗਿਰ ਪਰਜਾ'ਥਾ ਵਹੁਨਿਕਸਨਹੀ ਸਕਤਾ'ਥਾ ॥ ਔਸੰਤਹਰਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਰੀਰਭੀਜ੍ਞਾਨ ਬਡਾ ਬਲੀਥਾ ਤਿਸਨੇਅਪਨੇ ਬਲਕਰਕੇਤਿਸਕੁਖੇ ਪਜਾਸੇਛਟੇਕੋਤਿਸਖਾ'ਤਮੈਸੇ ਨਿਕਾ'ਸਦੀਆ ਥਾ। ਸੋਤਿਸਕੇਕਰਮਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਸਿਮਰਣਕਰਾ'ਇਦੀਆ। ਤਬ ਸੰਤਹਰਾ'ਸਿੰਘਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣ ਕਮਲੋਪਰਪੁਨਾ ਪੂਣਾਮਕੀਆ। ਤਿਸਕੋਭੀਮਹਾ'ਰਾ'ਜਜੀਨੇਤਤ੍ਵਗਜ਼ਾਨ ਕਾਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਨਿਹਾ'ਲਕਰਤੇਭਏ। ਸੋਸੰਤਹਰਾ'ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਸਿੰਘ ਬਹੁਰੰਗਾ ਮਾਈਰਾ'ਮਕੀ ਸੰਤਦਾ'ਦੂਪੰਥੀਭੀ ਕਿਤਨੇਕਸਾ'ਥਥੇ । ਭਾ'ਈਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀਸੇ ਆ'ਦਿਲੈਕੇ ਬਾ'ਰਾ'ਤੇਕਾਂਸੰਤ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜਜੀਕੇ ਸਾ'ਥਆ'ਏ। ਜਹਾਂਆ'ਇਕੇਟਿਕੈ ਤਹਾਂਜਲਛਾ'ਯਾਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਗ੍ਰਾਮੋਸੇਬਾ'ਹਰਹੀਟਿਕੈ। ਔਸਭਗ੍ਰਾਮਵਾ'ਸੀਲੋਕ ਸੰਤਹੁਕੇਦਰਸਨ ਅਰਥਸ੍ਵਾ'ਭਾ'ਵਕ ਹੀ ਚਲੇਆ'ਵਹਿ। ਉਨਸਭਲੋਕੋਂਕੇ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦਜ਼ਾਕਾਹੀ ਉਪਦੇਸਕਰੈ । ਔਰਜੋਕੋਈਪੂਛੇ ਕੇਮਹਾ'ਰਾ'ਜਜੀਕੁਛ ਹਮਕੋਭੀਅਪਨੀ ਸੇਵਾ'ਬਤਾ'ਵਹੁਜੀ। ਤਬਬਚਨਕੀਆ'ਕਰੈਕੇ ਤੁਮ ਗੋਬਿੰਦਭਜਨਕੀਆ ਕਰੋਏਹੀਹਮਾ'ਰੀ ਸੇਵਾ'ਹੈ ਐਸੇਬਚਨਸੁਣਕੇ ਮਾ'ਰਗਕੇ ਗ੍ਰਾਮਵਾ'ਸੀ ਲੋਕਬਡੇਅਸਚਰਜ ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਂਕਹੈਕੇਐਸੇਸੰਤਆ'ਜਪ੍ਰੰਤਕੋਈਭੀਨਹੀਦੇਖੇਹੈਂ । ਔਰਜੋਸੰਤਹੈ ਸੋਤੋਆ'ਇਕੇਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰੁਪੈਆ'ਦਿਕਕੀ ਜਾ'ਚਨਾਕਰਤੇਹੈਂ ਔਯੇਮਹਾ'ਤਮਾ ਤੋਕੁਛਭੀਬਿਨਾ'ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਨਜਾ'ਚਤੇਹੈਂ । ਪੁਨਾ'ਕਿਸੀਨੇਕਾ'ਕਰੀ। ਕੋਹੋ ਭਗਵਨ ਆ'ਪ ਇਨਅਨਅਧਿਕਾ'ਰਜੋਂਕੋ ਤਤ੍ਵਗਜ਼ਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇਹੋ ਇਹਬਾ'ਤ ਤੋ ਬਡੀ ਅਨੁਚਿਤਬਾ'ਤਹੈ ਲੋਕਸ਼ਾ'ਸਤ੍ਰਸਵਿਰੁਧਹੈਂ ॥ ਉਤ੍ਰਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾ'ਚ ॥ ਹੋਸ ਧੋਹਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀਕੇ ਦਰਸਨਕਰਣੇਅਰਥਚਲੇਹਾਂਸੋਸਰਬਜਾਪੋਂਤਪੋਂਤੀਰਥਂਯਗੋਂਦਾਨਂਪੁਨਜੋਂਸੇ ਸਨੇ ਭੀਅਧਿਕਪੁਨਜਫਲਹੋਤੋਹੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਦਰਸਨਕਾ।ਔਪੂਰਬਜਨਮਮੈਂਜਿਹੋਨੇ ਨਿਸਕਾਮ ਬਡੇਉਤਮਪੁਨਦਾਨਕੀਏਹੁਏਹੈਉਨਕੋਪੂਰਣਗੁਰੂਜੀ ਕਾਦਰਸਨਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨਕੇ ਦਾਨਸਮਾਨਔਰਦਾਨ ਬੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੇ ਕਥਨਸੇਸੰਸਾਰਮੈ ਕੋਈਨਹੀ ਹੈ ਇਸਹੇਤੂ ਸੇਹਮਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾਕਾਦਾਨ ਸਭਕੋਦੇਤੇਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ । ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਸਾਰਾਮਾਰਗ ਉਲੰਘਕੇਲਖਵਪੁਰ ਮੈਭੀਨਹੀਂਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਬਾਹਿਰਬਾਹਿਰ ਤਰਨ ਤਾਰਣਜੀਜਾਇਪਹੁਚੇਤਹਾਂਇਸਨਾਨਤੀਰਥਮੈਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅਰਜੂਦੇਵਜੀਕੇਦਰਬਾਰ ਮੈਪੂੰਚਾਮ੍ਰਿਤਆਦਿਕਪ੍ਰਸਾਦਲੈਜਾਇਕੇਯਥਾਯੋਗਭੇਟਾ ਰਖਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇ ਦਰਸਨਕਰਤੇ ਭਏ । ਪੁਨਾਪ੍ਰਕਰਮਾ ਦਰਬਾਰਕੀਕਰਕੇ ਕਿੰਚਿਤਕਾਲਤਹਾਂ ਬੈਠਕੇਪੁਨਾਗਮਨ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਅਬੀਤੀਨਚਾਰਘਟਿਕਾਰਾਤ੍ਰੀਸੇਸਰਹਤੀਥੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਸੰਤਪੁਰੇਮੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ-ਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰਮੈਜਾਇਪਹੁਚੇ । ਆਗੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰਮੈ ਰਾਗੀਰਾਗਮੈਪਾਇ ਕੇ ਆਸਾਕੀਵਾਰਕਾ ਪਾਠਕਰਰਹੇ ਹੈਂ । ਔਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਭਾਬਡੇਵਿਸਤਾਰ ਮੈ ਲਾਗਾ ਰਹੀਹੈ । ਜੈਸੇਇੰਦ੍ਰਕੀ ਸਭਾਹੋਵੈਤਦਵਤ। ਰਾਗੀਬਡੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇਰਾਗ ਮੈਪਾਇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇਸਬਦਗਾਨ ਕਰਰਹੇ ਹੈ ਮਾਨੋਦੇਵਗੰਧਰਬ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸਭਾਕੇਨੇਤ੍ਰੋਸੇ ਜਲਚਲਾਜਾਤੇਹੈ । ਤਿਸਸਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸਭਾਮੈਸ੍ਰੀਖੁਦਾਹਰੀ ਜੀਪ੍ਰਵੇਸਕਰਤੇ ਭਏ । ਪੁਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੀਭੇਟਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਧਰਕੇਦੀਵਾਨਕੇਬੀਚਮੈ ਧਰਤੀਪੈਲੰਬੇਪੜ ਕੇਵਿਧੀਵਤ ਸਾਸ੍ਰਾਂਗਪ੍ਰਣਾਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਪੰਚਾਨਨਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇਆਗੇ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਆਗੇਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸਮਾਧਿਮੈਇਸਥਿਤਹੈ। ਕੈਸੇਗੁਰੂਜੀਹੈ ਸੋਤੀਨੋਭੂਤਭੁਵਿਖਜਤ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲੋਂਕੇਗਜਾਤਾਹੈ । ਤੀਨਹੁਲੋਕੋਮੈ ਜੋਵਰਤਮਾਨ ਹੈ ਸੋਜਿਨਕੋਹਸਤਾਮਲਕਵਤ ਵਿਦਤਹੈ । ਸਾਮਾਨਮਾਨੁਖੋਕੇ ਸਮਾਨਅਪਨੇਸਿਖਕੇ ਸੀਸ ਪਰਕਰਣਾਕਰਕੇ ਹਸਤਕਮਲਧਾਰਕੇ ਪੂਛਤੇਭਏ। ਇਸਸਮੇਮੈਜੋਕੌਨ ਬਡੇਭਾਗੋਂਵਾਰੇ ਆਇਪ੍ਰਾਪਤਭਯੋ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਮੀਪਵਰਤੀ ਸਿਖੋਂਨੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ । ਹੇਪ੍ਰਭੂਜੋਆਪਕੇ ਪਰਮਪਜਾਰੇਸਿਖ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਹੈ ਮੁਲੜਾਨਸੇਆਪ ਕੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾਸੇਆਏਹੈਂ । ਆਪਕੇਚਰਣੋਂਕੇ ਹਜੂਰਭੇਟਾਧਰਕੇ ਆਪਕੇਚਰਣਕਮਲੋ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰਕਰਤੇਹੈਂ । ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਿੰਘੋਸੇਸੁਣਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਪੁਨਾਆਪਨੇਸਿਖਕੋ ਬਡੇਸਨੇਹਸੋਕੰਠ ਲਗਾਤੇਭਏ । ਪਰਮਆਨੰਦਕਰਕੇ ਸਿਖਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲੋਂਸੋਜਲਕਾਪ੍ਰਵਾ ਚਲਾਜਾਤੋਹੈ ਪੁਨਾਆਗਜਾਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਹਜੂਰ ਬੈਠਜਾਤੇ ਭਏਦੋਨੋਹਾਥਜੋਰਕੇ । ਤਦਅਨੰਤਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਅਤਿ ਸਨੇਹਕਰਕੇ ਕੁਸਲਖੇਮਪੂਛਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਏ। ਤਬਸਿਖਨੇ ਸਰਬਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਆਜਸੁਕੁਸਲ ਹੁਆਹੈ ਐਸੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯਾ। ਸਭਾਕੇਬੀਚਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਬਠੇਹੂਏਐਸੇ ਸੋਭਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ। ਜੈਸੇ ਦੇਵਗੁਰੁਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿਕੇ ਸਮੀਪਅਮਰਪਤਿਇੰਦ੍ ਸੋਭੇਤਦਵਤ ਸੋਭਤੇਭਏ। ਤਹਾਂਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੀਸਭਾਭੀਐਸੇਭਰਰਹੀਹੈ। ਜੈਸੇਇੰਦ੍ਰਕੀਸਭਾ ਸੋਭਤੀਹੈ। ਦੇਵਤਾਕੇਸਮਾਨ ਸਰਬ ਸਿੰਘਸੋਭਾਦੇਰਹੇਹੈਂ। ਤਿਨਕੇਬੀਚਪ੍ਰਕਾਸ ਤੇਜਯੁਕਤਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਐਸੇਸੋਭਤੇਹੈਜੈਸੇਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਂਮੈਇੰਦ੍ਰਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਵੇਤਥਾਜੈਸੇ ਤਾਰਾਗਣਮੈ ਤਾਰਾਪਤਿਚੰਦ੍ਰਮਾ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਵੇ। ਜਿਸਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸਭਾ ਕੋਦੇਖਕੇਦੇਵਤਾ ਅਸੁਰਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕਕਾ ਮਨ ਲੋਭਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਹੈ। ਤਥਾਕਥਾਕੀਰਤਨ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕਾ ਯਸਸਰਬਦਾਕਾਲ ਹੋਤੇਰਹਤੋ ਹੈ ਪ੍ਰਵਾਹਰੂਪਕਰਕੇ ਆਠੋਜਾਮਹੋਤੋਰਹਤੋਹੈ ਅੰਤਰਾਯਨਹੀਪਰਤੋ ਹੈ। ਨਾਮਕਾ ਸਦਾ ਵਰਤਐਅੰਨਕਾ ਸਦਾਵਰਤਨਿਰੰਤਰਹੀ ਲਾਗੋਜਰਹਜੋਹੈ। ਤਥਾਭਾਈਬੁਲਾਕਾਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇਰਾਗੀਜਨ ਆਪੋਆਪਨੇਸਮੇਮੈ ਆਇਕੇਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਚੌਕੀਂਕਰਤੇਰ ਹਤੇਹੈਂ। ਬੜੇਪੁਨਆਤਮਾਂਬੜੇ ਭਾਗੋਂਵਾਲੇਸਿਖਸੰਗਤ ਸ੍ਰਧਾਭਰਾਤੀਕਰਕੇ ਸੁਣਤੇਹੈਂ। ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਾਜੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖਹੋਕੇ ਸਾਸ੍ਟਾਂਗਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੀਥੀ। ਤਬ ਭਾਈਮਖਣ ਸਿੰਘਕੇ ਮਨਮੈਸੰਕਲਪਹੂਆ। ਕੋਯੇਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਬਹੁਤਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲਾਭਲੈ ਐ ਕੁਰਾਸਾਨਕੀਧਰਤੀ ਮੈਰਹੇਹੈਂ। ਇਨਕੇਸਿਰਪਰ ਕੇਸਤੁਰਕੋਨੇਕੈਸੇ ਰਹਣੇਦੀਏ ਹੋਵੈਗੇ ਐਇਨਕਾਸਿਖੀਧਰਮ ਕੈਸੇਰਹਣੇਦੀਆਹੋਗਾ। ਅਰਥਾਤਤੁਰਕੋਂਨੇ ਇਨਕੇਕੇਸਉਤਾਰ ਕੇ ਧਰਮਸੇਬਿਧਰਮ ਆਵਸਜਕਰਦੀਆਹੋਗਾ ਇਸਮੈਸ਼ਕ ਨਹੀਹੈ। ਇਸਓਰ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਕੇਮਨਮੈ ਐਸਾ ਸੰਕਲਪਹੋਤਾਹੀਥਾ। ਉਸਓਰਸੰਤਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇਹਜੂਰਇਸਥਿਤਹੋਕੇ। ਪ੍ਰਥਮਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕੇ ਬੋਧਕਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਮੈ ਜੋ ਲਿਖੇ ਹੈਸ੍ਰਯੋਸੋਪਛਕੇ ਕਛੁਕੰਚਨਭਇਅਉ ਸਬਦਗੁਰੁਸ੍ਵਲਹਿਸੁਣਿਅਉ। ਬਿਖਤੇਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੁਯਅਉਨਾਮਸਤਿਗੁਰੁਮੁਖ ਭਣਿਅਉ। ਲੋਹਿਯਉਹੋਇਉ ਲਾਲਨਦਰਿਸਤਿਗੁਰੁਜਦਿ ਧਾਰੈ ਇਤਜਾਦਿਕਸੁਣਾਇਕੇ ਦੁਤਜਾਕਿਬਲਾਪਨਾਹ ਪੁਨਾਪੁਨਾਐਸੇਨਿਮ੍ਰਤਾਯੁਕਤਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ। ਹੇਪ੍ਰਭੂਆਜਸਫਲ ਥੀਏਹੈਂਹੇਕ੍ਰਿਪਾਲੋਜੋਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਪ੍ਰੇਰਕੇ ਆਪ ਨੇ ਦਰਸਨਦੇਕੇਹਮਕੋ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਓ ਹੈ। ਅਰਜੂਬੰਦਾਯੇ ਆਪਨੇ ਨਿਹਾਲਕੀਓ ਹੈ। ਐਸੀ ੨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਕੇਪੁਨਾਸਾਸ੍ਟਾਂਗਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇਭਏ। ਜਬਦੰਡਵਤਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਉਠਕੇਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਖੜੇਹੋਤੇਭਏ। ਤਬਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸਿਖਕੇ ਦੋਨਹੁਹਾਥ ਅਪਨੇਹਸਤਕਮਲਸੇ ਪਕੜਕੇਪਾਸ ਬੈਠਾਇਲੇਤੇਭਏ। ਤਬਸਿਖਨੇ ਪਾਸ ਬੈਠਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਕੋ ਅਪਨੇਕਰਕਮਲੋਂਸੇ ਸਨੇਸਨੇ ਮਰਦਨ ਕਰਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਏ। ਤਬਦੁਤੀਯਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀਨੇ ਵਿਸੇਸਕਰਕੇ ਪਰਮਸਨੇਹਸੇ ਕੁਸਲਖੇਮਪੂਛੀ - ਸੁਬਸਿਖਨੇਕੀ ਪਰਮਪ੍ਰੇਮਕੇਜਲਸੇ ਭਰਰਾਏਨੇਤ੍ਰਕਮਲ ਜਿਨਕੇਬਚਨਕੀਆਕੇਹੇਭਗਤੋ ਫਨ ਆਪਕੇਦਰਸਨਕਰਕੇ ਆਜਹਮਾਰੇਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕੁਸਲਹੁਆਹੈ। ਆਜ ਹਮਾਮ ਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪਰਮਆਨੰਦਹੁਆਹੈ ਆਜਹਮਾਰੇਸਭੀਕਾਰਜ ਸਿਧਹੁਏਹੈਂ। ਆਜਹਹੈ ਕੋਸਰਬਸੰਪਦਾਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈਹੈਆਜਹਮਾਰੇ ਸਰਬਦੁਖਦਰਿਦ੍ਰ ਕਲੇਸਕਸ਼ੁਨਸ੍ਰੋਭਾਏਹੈ ॥ ਤੀਰਥਨਾਤਿਆਂ ਏਕਫਲ ਸੰਤਮਿਲੇ ਫਲਚਾਰ। ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲੇ ਅਨੇਕ ਫਲ ਕਹੈ ਕਬੀਰਬੀਚਾਰ ॥ ਅਪਰੇਦਰਸਨਕਰਕੇ ਆਜਹਮਕੋ ਸਰਬ ਸ਼ੁਭਪੁਨਜਫਲਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭਈਹੈਆਪਕੇਦੀਦਾਰਸੇਹੀ ਆਜਹਮਪਰਮ ਆਨੰਦਕੋਪ੍ਰਾਪਤਭਏ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਦੇਵਰਾਜ ਇੰਦ੍ਰਦੇਗੁਰੂਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿਕੇ ਆਗੇਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕਰਕੇ ਤੁਸਨੀਹੋਜਾਵੇ ਔਜੈਸੇਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀ ਸ੍ਰੀਵਸਿਸ਼੍ਠਜੀਕੇਆਗੇਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕਰਕੇਤੁਸਨੀਹੋਜਾਵੈ।ਤੈਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਆਗੇਬੇਨਤੀਕਰਕੇ ਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਸਨਤਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਕੇ ਤੂਸਨੀਹੋਜਾਵੈ ਔਜੈਸੇਬਡੇਮੇਘਕੇ ਆਗੇਮੋਰਸਬਦ ਕਰਕੇਚੁਪਕਰਜਾਤੋਹੈ ਤੈਦਵਤਚੁਪ ਕਰਜਾਤੇਭਏ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਵਿਧਿਵਤਸਿਖਕੀ ਬੇਨਤੀਨਿਮ੍ਰਿਤਾਪੂਰਬਕ ਸੁਣਕੇਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਭਏ। ਪੁਨਾਸ੍ਰੀਮੁਖਸੇ ਸਰਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘਸੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਬਹੁਤਅਛਾ ਹੁਆਜਸੰਤਆਗਏਹੈਂ ਇਨਸੇਬਹੁਤਜੋਂਕਾ ਕਲਜਾਣਹੋਗਾ ਔਬਹੁਤਜਾਂਕਾਉਧਾਰ ਭਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੁਨਾਸਰਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘਕੋ ਹੁਕਮਹੁਆਕੇਸਰਦਾਰਹਮੀਰਸਿੰਘਕੀਹਵੇਲੀ ਮੈਸੰਤਾਂਕਾਡੇਰਾਕਰਾਇਦੇਵਹੁ। ਰਾਜੋਕੇਦੜਪਮੈ ਗ੍ਰਾਮਹੈਤਹਾਂਕ ਰਹਨੇਵਾਲਾਥਾ ਔਗੁਰੂ ਜੀਕੀਭੂਆਕਾਪੁਤ੍ਰਭ੍ਰਾਤਾਥਾ ਸਰਦਾਰਹਮੀਰਸਿੰਘ ਔਰ ਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੇਸੇਖਾਨਜੋਕੋ ਹੁਕਮਦੀਆਕੇਤੁਮਨੇ ਸਰਦਾਈਮਿਠੇ ਆਦਿਕ ਜੋਕੁਛਵਸਤੁ ਚਾਹਜੇ ਸੋਪਹੁਚਾਇ ਦੇਣੀ ਸਭਤਰਹਸੇ ਖਬਰਰਖਣੀ। ਔਮਤਾਬਸਿੰਘਲਾਂਗਰੀਕੋ ਆਗਾਕਰੀਕੇ ਤੁਮਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇਪ੍ਰਸਾਦਪਾਣੀਕੀ ਖਬਰਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਰਖਣੀਹਮਾਰੇਥਾਲਮੈਸੇ ਰੋਜਪ੍ਰਸਾਦ ਦੋਨੋਂਵੇਲੇ ਪਹੁਚਾਇਦੇਣਾ। ਪੁਨਾਸਰਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘਕੋ ਹੁਕਮਹੁਆ ਤੁਮਨੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਵਹਾਰਕੀ ਸੰਤਹੁਕੀਖਬਰਰਖਣੀ। ਜੋਕੁਛਵਸਤੁਕੀਜਰੂਰਤ ਹੋਵੇ ਉਸੀਸਮੇ ਹਾਜਰ ਕਰਣੀਬਿਲੰਬਨਹੀਕਰਣੀ ਇਨਕਾਰਨਹੀਕਰਣਾ। ਜਬਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੁਖਪੂਰਬਿਕ ਰਹਣੇਲਾਗੇ। ਤਬਜੋਜੋਬਡੇ ਹਜੂਰਕੇਵੇਲੇਕੇਬ੍ਰਿਧ ੨ ਸਿੰਘਥੇਸੋਸਾਰੇਹੀ ਆਪਸਮੈਮਿਲ ਕੇਬਚਨਕਰਤੇਭਏ ਕੇਸੁਣਜਾਹੈਜੋ ਮੁਲਤਾਨਸੇਸੰਤਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਆਏਹੈਂ। ਔਇਨਕੋ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਆਪਜਾਇਕੇ ਮੈਣਦਾਬਮੈਇਨਕੇ ਮਾਤਾਪਿਤਾ ਕੇ ਘਰ ਦੋ੨ ਮਹੀਨੇ ਰਹਕੇਇਨਕੋ ਆਪਲੈਜਾਏਹੈਂ। ਪ੍ਰਥਮਬਡੇਸਭਸੇਚੇਲੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਏਹੀਹੈਂ। ਔਕਬੀ ੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਰੂਜੀਕੇਮੁਖਪੰਕਜਸੇਂ ਦਿਆਨਮੈਨਿਕਸੇ ਐਸੇਬਚਨਭੀ ਸੁਣਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ਕਜ਼ਾਵੇਮੈਜੀਵਤੇ ਹੂਏਹੀਸਿੰਘਕੀਮੂਛਕਾ ਬਾਲਉਖਾੜਕੇ ਲਜਾਯਾਹੂੰ ॥ ਸਿੰਘਮੁਛਭੁਜੰਗਮਣਿਸੂਰੇ ਸਰਣਿ ਪਇਆ ।ਕਿਰਪਣਕੇਘਰ ਲਛਮੀਚਾਰੋਦੇਮੁਇਆ ॥ ਏਹੀਸੰਤਕਾਬਲਮੈ ਜਾਇਕੇ ਤੁਰਕੋਕੇਸਮੂਹਮੇ ਤੁਰਕਾਣੀਧਰਤੀ ਵਿਖੇਖੁਦਖੁਦਾਕਹਾਇਹੈ। ਐਦੀਵਾਨਮੈਂ ਬੈਠਕੇਕਬੀ ਕਬੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਪ੍ਰਸੰਗਸੇ ਉਸਤਤੀਪੂਰਬਿਕ ਇਨਕੀ ਬਾਤ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇਹੈਂ । ਅਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਸੇ ਈਹਾਂਹੀਆ ਗਏਹੈਂ । ਚਲੋਅਬਉਨਕੇਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕਰਜ਼ੇ। ਔਉਨਕੇਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਚਾ ਭੀਸ੍ਰਵਣਕਰਜ਼ੇ । ਔਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਮਧੁਰਧੁਨਾਣੀਸੇ ਬਡੈਵੈਰਾਗਕੇ ਸਬਦਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇਹੈਂ। ਵਹੁਸੰਤਸਬਦਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇਹੈਂਕੇਪ੍ਰੀਤਵਾਨੋਕੇ ਮਨਕੋਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਨਾਇਕੇ ਅਪਨੇਬਚਨਰੂਪੀ ਅਮੋਘ ਬਾਣੋਸੇ ਬੇਧਤੇਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ। ਸਬਦਰੂਪੀਬਾਣ ਅਚੂਕਹੀਮਾਰਤੇਹੈ। ਜਿਨਕੇਮਨਰੂਪੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਸੋਇਨਸੰਤਨਕੇ ਬਚਨਲਾਗਾਜਾਤੇਹੈਂ। ਵਹੁਜੀਵਤੋਫਿਰ ਸੰਸਾਰਕੇਕਾਮਕਾ ਤੋਨਹੀਰਹਤੇ ਹੈ ਵਹੁਸੰਸਾਰਸਮੁਦ੍ ਸੇਪਾਰਹੀਹੋਜਾਤੇਹੈਂ । ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਪਸ ਮੈ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇਜੋਵਹੁਬ੍ਰਿਧ ੨ ਸਿੰਘਥੇ ਸੋਜਾਇਕੇਦਰਸਨ ਕਰਕੇਸੰਤਨੁਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਣ ੨ ਕੇਅਤਿਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨਹੋਕੇਅਪਨੇ ਆਪਕੋਕ੍ਰਿਤਕ੍ਰਿਤਰੂਪ ਮਾਨਤੇਭਏਫਿਰਤਸੰਦੇਹ ਹੋਜਾਤੇਭਏ । ਔਰਜੋਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਹਜੂਰਕੇਦਰਬਾਰਮੈ ਸੰਤਹੁਕੇਕੇਸਹੁਕਾ ਵਿਚਲਪਕੀਆਥਾ ਔਗੁਰੂਜੀਸੇ ਸਪਸ਼ਟਕਰਕੇਕਹੋਭੀ ਦੀਆਥਾ । ਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਯੇ ਸੰਤ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਤੁਰਕਾਣੀਧਰਤੀ ਕਾਬਲਦੇਸਮੈਰਹੋਹੈਂ ਅਰਬਾਤਤੁਰਕੋਂਕੇਘਰਮੈਹੀ ਰਹਕੇ ਕੈਸੇਸਿਖੀਧਰਮਮੈ ਸਾਬਤਰਹੋਹੋਵੈਗੇ। ਉਨਤੁਰਕੋਨੋਇਨਕੇ ਸੀਸਕੇਕੈਸੇਸਾਬਤ ਰਹਣੇਦੀਏਹੋਵੇਂਗੇ। ਅਰਬਾਤਨਹੀ ਕੇਸਸਾਬਤਰਹਣੇਦੀਏਹੈਂ ਯੇਹਨਿਸਚੈਹੁਆ ॥

ਉਤਰਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕਰਾ ਹੇਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਜੀਹਜੂਰਨਾਮ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਜਿਨਕੇਸਹਾਯਕਹੈ ਉਨਕੋਡਰਕਿਸਕਾ ਹੈ। ਹਜੂਰਭੀ ਪ੍ਰਥਮ ਬਹੁਤਕਾਲਇਕਾਇਕੀਰਟਨ ਕਰਤੇਰਹੇਹੈਂ । ਤੈਸੇਹੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਭੀਬਹੁਤਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤਇਕਾਇਕੀ ਭੀਰਥਯਾਤ੍ਰਾਕਰਤੇ ਰਹੇਹੈਂ । ਹਮਨੇਭੀਇਕਾਇਕੀ ਬਹੁਤਕਾਲ ਰਟਨ ਕੀਆਹੈ । ਯਾਤ੍ਰਾਮੈਕਈਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਦ੍ਵੈਦਆਦਿਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਹੂਆਹੀ ਕਰਤੇਹੈਂ । ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾਸੰਤਜਨਹੈਨ ਵਹੁਸ਼ਰਾਔਮਜਬਤੇ ਰਹਤਹੈਨ। ਪੁਨਾਜਿਨਕੇਅੰਤਰਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾ ਸਮਿ ਐਸੀਦ੍ਰਿਢਨੇਸ਼੍ਹਾਹੈ ਉਨਕੋਡਰਕਿਸਕਾਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਹਜੂਰਕੇ ਬਚਨਸੁਣੇਭੀ ਤਥਾਪੀਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੇ ਮਨਕਾਸੰਸਾਦੂਰ ਨ ਹੂਆ । ਇਨੋਨਕੇਸੋਂ ਕੀ ਬਿਅਦਬੀ ਜਰੂਰਕਰੀਹੈ ਇਸ ਸੰਕਾ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਣੇ ਕੋਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਣਰਹਗਏ ਵਾਸਾਆਇਅਤਲ । ਸਰਭਰਿਆਭੀਚਲਸੀ ਥਕੇਕਉਲਇਕਲ ਗੋਰ ॥ ਸੋਨਿਮਾਣੀਆ ਬੈਸਨਰੂਹਾਂਮਲ । ਆਖੀਂਸੇਖਬੰਦਗੀ ਚਲਣਅਜਕੇਕਲ ॥ ਏਜਗਧੂਏ ਕਾਪਹਾਰਾਤੈਸਾਚ ਮਾਨਿਆਕਹਬੀਚਾਰ॥ ਸਮਸੁਪਨੇਕੇਏਹਜਗਜਾਨਬਿਨਸੈਛਿਨਮੈਸਾ-ਚੋ ਮਾਨਇਕਭਗਤਨਾਰਾਇਣਹੋਇਮੰਗ॥ ਕਹੁਨਾਨਕਭਜਤਹਏਕਰੰਗ ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਬਚਨ ਦਿਨਤਾਂਬੋਲਤੇਰਹੈਂ।ਔਆਤਮਾਨੰਦਮੈਸਦਾਮਗਨਰਹੈ।ਰੰਗਹਸੈਰੰਗਰੇਵੈਚੁਪਭੀ ਕਰਜਾਇਪਰਵਾਹਨਾਹੀ ਕਿਸੈਕੇਰੀਬਾਝਸਚੈਨਾਇ ॥ ਪੁਨਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਇਨਕਾਡੇਰਾ ਕੋਈਦਿਨਪਾਇਕੇ ਬਾਗਮੈਜਆਵੇਕਾ ਬੜਾਬਾਗਅਪਨੇ ਸਮੀਪਤਿਸਥੜੇਕੇ ਊਪਰਕਰਾਇ ਦੇਤੇਭਏ। ਫਿਰਥੋੜੇਹੀਦਿਨਪੀਛੇ ਬਾਗਮੈਆਪਨੇ ਸਮੀਪਧੰਗਲਾ ਬਨਵਾਇਕੇਤਿਸ ਮੈਂ ਸੰਤਹੁਕਾਡੇਰਾਕਰਵਾਇ ਦੇਤੇਭਏ । ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸਸੇ ਪਹਲੇਦੋਬਰਸਆਗਏ ਥੇ ਮੁਲਤਾਨਸੇ। ਦੋਵਾਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇਸਾਥਦੇਸ ਯਾਤ੍ਰਾਮੈਂਬਿਚਰੇਹੈਂ। ਜਬਅਵਧੂਤ ਰੂਪਹੁਏ ੨ ਕਾਬਲਸੇਆਏਥੇ ਉਸਸਮੇਡੇਰੇ ਸੇ ਹੋਕੇ ਮਾਈਕੇਸਾਥ ਸਿੰਘੋਂਕੀਸਥਾਦ ਕੋ ਚਲੇਗਏਥੇ। ਪੁਨਾਨਭੇਕੇਸਾਲਮੈ ਗੁਰੂਜੀਕੋਫਤਿਆਵਾਦ ਆਇਮਿਲੇਥੇ । ਉਸਸਮੇਮੈ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਕੇ ਸਾਥਪਾਂਚਛੇਸਰੀਰ ਪਰਮਆਗਜਾਕਾਰੀਥੇ। ਪ੍ਰਥਮਤੋਆਪ੧ਦੂਸਰੇਪੋਹੁ ਰਾਮ ਜੀ ੨ ਤੀਸਰੇਸੰਤਵੀਰਸਿੰਘਜੀ ਛੋਟੇ ੩ ਚੌਥੇਸੰਤਬੁਧਸਿੰਘਜੀ ਗੁਜਰਾਤਜੇਵੈਰਾਗ ਵਾਨਐਪ੍ਰੇਮੀਗੁਰੂਭਕੁ ਅਤਿਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਪਾਠਸੁਣਾਤੇਥੇ ਔਏਕਾ ਏਕੀ ਏਕਾਂਤਮੈਬਹੁਤ ਰਹਤੇਥੇਜਨੋਕੇ ਸਮਦਾਇਮੈ ਪ੍ਰਸੰਨਨਹੀਹੋਤੇਥੇ। ਤੈਸੇਹੀਗੁਰੂਭਕੁ ਔਏਕਾਂਤਸੇਵੀ ਸੰਤਵੀਰਸਿੰਘਜੀਥੇ ੪ ਔਪੰਚਮਬਹੁਰੰਗਾ ੫ ਖਸ਼ਮਮਾਈ ਰਾਮਕੀ ੬ ਇਨਸਭਕੇਭਗਵੇ ਵਸਤ੍ਰੁਥੇ ਰਿਟਿਆਂਪ੍ਰਯੰਤਭਗਵੇ ਚੋਲੇ ਪਹਰੇਹੁਏ ਥੇ। ਜਬਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਇਸਿੰਘਜੀ ਗਵਨਕਰੈ ਤਬਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਪੂਰਬਉਕੁਪਾਂਚੋਸੰਤ ਛਾਯਾਕੇ ਸਮਾਨਗਮਨਕਰਦੇਵੈ । ਔ ਜਹਾਂਗੁਰੂਜੀ ਬੈਠਜਾਵੈ ਤਹਾਂ ਛਾਯਾਕੇ ਸਮਾਨਸਾਰੇਹੀ ਬੈਠ ਜਾਵੈ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਏਕਠੇਮਿਲੇਹੁਏ ਬਿਚਚਤੇ ੨ ਮਾਲਵੇਦੇਸਮੈਚਲੇਜਾਤੇਭਏ। ਪੁਨਾ ਏਕਚਤੁਰਮਾਸਾ ਪਟਿਆਲੇਮੈਭੀ ਵਿਤੀਤਕਰਤੇਭਏ। ਪੁਨਾਮੈਲਦਾ ਬਕਾ ਸੈਲ ਕਰਕੇ ਮੁਲਤਾਨਕੋ ਚਲੇਜਾਤੇਭਏ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਸੇਦੋਬਰਸ ਪਹਲੇ ਮੁਲਤਾਨ ਸੇ ਆਇਕੇਜਥਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇਕੇਸਾਥਰਹੈਂ ਯਾਤ੍ਰਾਮੈਭੀਔਡੇਰੇਮੈਭੀ ਤਬਛੋਟੇਸੰਤਵੀਰ-ਸਿੰਘਜਾ ਔਸੰਤਬੁਧਸਿੰਘਜੀਕਾ ਪਾਠ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਤਥਾਵਾਸਿਸ੍ਰਜੀਕਾ ਖਡ੍ਗ, ਸਰਲਥਾਔਥਡੀਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਯੈਸਾਰਾਦਿਨ ਔਰਾਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਔਵਾਸਿਸ੍ਰਜੀਕਾ ਪਾਠਸੁਣਾਤੇਰਹਤੇਥੇ ਬਡੇਹੀਪ੍ਰੇਮਸੇਪਾਠ ਕਰਤੇਥੇ। ਤਥਾਸਬਦਬਾਣੀ ਕਾ ਪਰਚਾਸਦਾਰਖਤੇਥੇ। ਜਬਕੇਸ੍ਰੀਖੁਦਾਇਸਿੰਘਜੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਡੇਰੇ ਸੰਤਪੁਰੇਮੈਆਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈਤ ਬਹਾਂਸੇ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦਜਾ ਕਾਪਚਾਰ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਅਤਿ ਅਧਿਕ ਹੋਜਾਤੇ ਭਜੋਹੈਂ ਜਸੇ ਅਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਨਿਸ਼ ਯੇ ਪ੍ਰਗਟ ਪਕਾਰ ਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਹੂਏ ਹੈਂ ਸੋ ਐਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨਿਧੜ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਿਨ ਹੀ ਕਹਤੇ ਥੇ। ਅਬ ਈਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨ ਕਾ ਸਦਾ ਵਰਤ ਲਾਗ ਰਹਜੋਹੈ ਮਾਨੋ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹਚਲ ਰਹਜੋਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਨਾਮਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹਚਲ ਰਹਜੋਹੈ ਤੀਸਰੇ ਅਨਕੋ ਸਦਾ ਵਰਤਲਾਗ ਰਹਜੋਹੈ ਚਤੁਰਥ ਪਕਾਭੀ ਪ੍ਰਵਾਹਚਲ ਰਜੋਹੈ ਖਡੇ ੨ ਤਪਖੀਛਡੇ ੨ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀ ਮਹਾਤਮਾ ਉਦਾਰਆਤਮਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਰਹਤੇਥ। ਚਾਰੋਹੀ ਪਦਾ ਥੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਸਦਾ ਵਰਤਲਾਗ ਰਹਜੋਹੈ। ਤਪਸ੍ਵੀ ਲਾਂਗਰੀ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਆਦਿਕ ਉਪਸਿਕ ਸੰਤ ਧਜਾਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਾਵਾ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿਕ ਅਲਮਸਤ ਸੰਤ ਭਾਈ ਬਾਰੀ ਆਦਿਕ ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘਜੀ ਆਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਸਾਥ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਬਡੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯਜਿਤ ਬਾਲ ਯਤੀ ਯੋਗੀ ਪੁਰਸ਼ ਸਿਧ ਪੁਰਖ ਬਚਨ ਸਿਧੀ ਵਾਲੇ ਸੰਕਲਪ ਸਿਧੀ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਰਹਤੇ ਥੇ। ਪਿਛਲੀ ਸਵਾ ਪਹਰ ਯਾਮਨੀ ਰਹਤੇ ਹੂਏ ਸਭ ਸਿਖ ਸੰਤ ਮਾਈ ਭਾਈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਜਪ ਪਾਠ ਬਾਣੀ ਜਪਜੀ ਸੇ ਆਦਿਕ ਕੋਈ ੨ ਸਿਖ ਪਾਂਚੋ ਹੀ ਰੰਥੋਂ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਔਰ ਆਪਸ ਮੈ ਪਰਮ ਮੈਤ੍ਰੀ ਮੁਦਿਤਾ ਰਖਤੇ ਹੈਂ। ਪੁਨਾ ਦਿਨ ਚੜੇ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਇੰਦ੍ਰੀ ਨਭਾ ਕੋ ਤੁਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਲਾਗਤੀ ਹੈ। ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਹਰਿ ਯਸ ਨਿਰੰਤਰ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥

ਦੋਃ—ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਸਿੰਘ ਖੁਦਾਇ ਕੇ ਅਦਭੁਤ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।
ਪੁਰ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੋ ਵਰਣਜੋ ਭਯੋ ਸਮਾਪਤਿ ਅੰਗ ॥ ੧ ॥
ਕਵਿ ਸ਼ਵਣ ਜਿਮ ਬਣਿਨਤੇ ਨਿਜ ਮਤਿ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ।
ਸਹਾਯਤ ਹੀ ਹਰੀਨ ਕੀ ਲਿਖਜੋ ਸਕਲ ਸੁਧਾਰ ॥ ੨ ॥
ਰਾਜਨੀਤਿ ਸ਼ੁਭ ਰੀਤਿ ਅਹਿ ਰਾਜਨ ਹਿਤ ਉਪਦੇਸ।
ਸਨਾਤਨ ਮਗ ਮੈ ਚਲਨ ਤੇ ਨਾਸੈ ਸਕਲ ਕਲੇਸ ॥ ੩ ॥
ਨਾਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਲਵਲੇਸ ਤੇ ਮੂੜ ਹੋਤ ਵਾਚਾਲ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਣ ਸਰੋਜ ਰਜ ਬੰਦਹੁ ਬਾਰੰਬਾਰ ॥ ੪ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ
ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ਨਾਮ ਧਾਰਮੋ ਅਧਜਾਧ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੧ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

੪ ਸਕੰਧ ੧੨ ਧਜ੍ਯਾਯ

ਦੋਃ—ਸੰਤ ਬਡ੍ਡਾਈ ਅਧਿਕਹੀ ਕਿਹ ਬਿਧਿ ਕਹੁ ਬਨਾਇ।
ਰਸਨਾ ਏਕ ਅਨੇਕ ਗੁਨ ਨਮੋ ਨਿਰੰਜਨ ਰਾਇ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੋਬਹੁਤਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਤਭਏ ਔਸਦਾਦੇਨੇਸਮੇਸੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦੀਵਾਨਮੈਆਯਾਕਰੈ। ਔਰ ਅਨਤ ਦੇਸੇਂਕੇਸਿਖਸੰਗਤ ਆਇਕੇਦਰਸਨਕਰੈਂ ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਉਪਾਯਨਰਖਕੇ ਮਥਾਟੇਕੈ ਔਮਨੋਬਾਂਛਤ ਕਾਮਨਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ। ਨੌਰੰਗਾਵਾਦੀਏ ਭਾਈਦਸੋਂ ਦਾਸਿੰਘਕੀ ਪਤਨੀ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਭੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਲੰਗਰ ਕੀ ਟਹਿਲ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕਰਤੀ ਭਈ। ਇਸਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗਪੀਛੇ ਲਿਖਆਏਹੈਂ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇਤਿਸਕੋ ਵਾਕਸਿਧੀਭੀ ਫੁੰਰ ਆਵਤੀਭਈ। ਪਰੰਤੂਇਸਤ੍ਰੀਲੋਕ ਸ੍ਵਾਭਾਵਸੇਹੀ ਜਢਹੋਤੀਹੈ ਇਨਕੋ ਤਤ੍ਵਗ੍ਯਾਨ ਤੇ ਬਡੋਦੂਰਲਭਹੈ। ਪਰੰਤੂਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ਰਜੀਕੇ ਵਰਪ੍ਰਦਾਨਸੇ ਤਥਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕੇਵਰਪ੍ਰਦਾਨਸੇ ਕਲਜੁਗਮੈ ਮਾਈਲੋਕਕੇ ਸਰੀਰਮੈਭਗਤੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕੀ ਅਧਿਕ ਰਹਤੀਹੈ। ਤਿਸਪੁਰਬਉਕਤ ਅਗ੍ਯਾਨਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਮਾਈਰੂਪਾਕੇ ਮਨਮੈ ਅਪਨੇ ਸੁਤ ਕਰਮਸੇਵਾਰੂਪ ਕਾਅਹੰਕਾਰਅਧਿਕ ਫੁਰਆਯਾ। ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇਵਿਚਾਰਾ। ਜੋਹਮਾਰੈ ਸੇਵਾਕਾਇਸਕੇ ਮਨਮੈਅਭਿਮਾਨ ਬਹੁਤਹੋਗ੍ਯਾਹੈ ॥ ਦ੍ਯਾਧਰਮਕੋ ਮੂਲ ਹੈ ਨਰਕਮੂਲ ਅਭਿਮਾਨ। ਤੁਲਸੀਦ੍ਯਾ ਨ ਛੋਡਯੇਜਬਲਗ ਘਟਮੈਪ੍ਰਾਨ ॥ ਯਾਤੇਯੇਅਭਿਮਾਨ ਨਰਕ ਕਾ ਬੀਜਕਾਰਣਹੈ। ਸੋਨਰਕੋਕਾਰਣ ਅਹੰਕਾਰਕਾਇਸਕੇ ਰਿਦੇਰੂਪੀਭੂਮੀਮੈ ਅੰਕੁਰਉਤ ਪਤਹੁਆਹੈ। ਜਬਯੇਨਰਕਕੋਗਈ ਤਬਸਤਸੰਤਔ ਹਮਾਰੀਸੇਵਾਕਾ ਇਸਕੋ ਕ੍ਯਾ ਫਲ ਹੁਆ। ਅਗ੍ਯਾਨੀਜੀਵਜੋਜੋਕਰਮ ਕਰਤੋਹੈਤਿਸਕੋ ਅਪਨੇਕਰਮਕਾ ਅਹੰਕਾਰਅਵ੍ਯਸ਼ ਹੀ ਫੁਰਆਵਤੋਹੈ। ਇਸਮੈਕੁਛਅਸਚਰ੍ਯਨਹੀਹੈ ਤਾਂਤੇਰੂਪਾਂਕੇ ਰਿਦੇਰੂਪੀਭੂਮੀਮੈਸੇ ਅਬ ਹੀ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਅੰਕੁਰਕੋ ਉਖਾੜਡਾਰੈ ਤਬ ਏਹੁ ਸੁਖੀ ਹੋਜਾਇਗੀ ਨਾਲੇ ਇੰਸਕੋ ਸਰੀਰਕਾਸਮਾਭੀ ਆਇਪਹੁਚਜੈਹੈ। ਐਸਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਅਪਨੇ ਮਨਮੈਬੀਚਾਰਕੀਆ ਤਬਕਿੰਚਤਕਾਲਪੀਛੇ ਮਾਈਰੂਪਾਂਕੇਸਿਰਮੈਂ ਰਸੌਲੀ ਨਾਮ ਕ੍ਰਮਫੋੜਾ ਉਤਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ਗੁਰੂਜੀਕੀਆਗ੍ਯਾਅਨੁਸਾਰਹੀ ਤਿਸਅਹੰਕਾਰਰੂਪੀ ਪਾਪਕੇਬ੍ਰਿਛਕੀ ਮੂਲਸੇਜੜ੍ਹਉਖਾੜ ਨੇਅਰਥ ਪੁਨਾਤਿਸਕ੍ਰਮਫੋੜੇ ਕਰਕੇਮਾਈਰੂਪਾਂਬਡੀ ਦੁਖਤਹੋਤੀਭਈ। ਜਬਤਿਸਫੋੜੇਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤਪਤ੍ਹਏਕੋ ਬਹੁਤਰੋਜਹੋਗਏਤ ਬਤਿ ਸਰਸੌਲੀਕੋ ਕਿਸੀਚਤੁਰ ਪੁਰੁਖਸੇਚੀਰਾ'ਦਿਵਾਧਾ ਮਲਮਲਗਾ'ਈ ਔਰਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾ'ਰਕੇ ਉਪਾ'ਉ ਦਵਾ'ਈਕਰਰਹੇ ਪਰੰਤ੍ਹੁਅਛੀ ਨ ਹੋਤੀਭਈ। ਜਿਉ੍ਰ ਤਿਸਤ੍ਰੀਔਖਧੀ ਕਰਤਿਉ੍ਰ ਉਲਟਾ ਅਧਿਕਹੀਹੋਤੀਜਾਵੈ ਰਸੌਲੀਘਟੈਨਹੀ ਦਿਨੋਂਦਿਨਬਢ ਤੀਹੀ ਚਲੀਜਾ'ਵੈ। ਪੁਨਾ'ਤਿਸਮੈਕਿਰਮ ਪੜਜਾ'ਤੇ ਭਏ ਔ ਬ੍ਰਹੀਵਾ'ਸਨਾ ਤਿਸਮੈਸੇਆ'ਨੇਲਗਾ ਜਾ'ੜੀਭਈ। ਕੋਈਸਾ'ਤਆ'ਠਮਾ'ਸ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾ'ਰ ਸੇ ਦੁਖਪਾ'ਵਤੀ ਕੋ ਮਾਈਕੋਵਿਤੀਤ ਹੋਜਾ'ਤੇਭਏ। ਪੁਨਾ'ਏਕਦਿਨ ਮਾ'ਈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸ਼ਨਕਰਨੇਅਰਥ ਆ'ਈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆ'ਗਦ੍ਵਾਰਸੇ ਪ੍ਰਸਾ'ਦਰਖਕੇ ਮਢਾ'ਟੇਕਭੀਭਈ। ਜਹਾ'ਦਿਵਾ'ਨਸੈਸ੍ਰੀ-ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪੀਛੇਸ੍ਰੀਖੁਦਾ'ਸਿੰਘਜੀ ਬੈਠੇਥੇ। ਤਿਨਕੇਆ'ਗੇ ਅਤਿਦੀਨਹੋਕੇ ਮਾ'ਈਤੁਪਾਂਅਰਜ ਕਰਤੀਭਈ ਅਤਿਆ'ਤੁਰਹੋਕੇ ਬੋਲੀ। ਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀਆ'ਪਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਰਮਪਜਾ'ਰੇਹੋ ਔਮੈਭੀਮਹਾ'ਰਾਜਜੀਕੀ ਆਗਜ਼ਾ'ਕਾ'ਦਾਸੀਹਾਂ ਮਹਾ'ਰਾਜਜੀਕੇ ਲੰਗਰਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤੀ ਰਹੀਹਾਂ। ਆਪਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆ'ਗੇਮੇਰੇਵਾ'ਸਤੇ ਅਰਜਕਰੋਜੋਮੈਂ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾ'ਰ ਇਸਦੁਖ ਸੇਛੂਟੋਂ। ਆਪਪਰੋਪਕਾ'ਰੀਹੋ ਸਿਖਸਿਖਹੁਕੇ ਊਪਰਉਪਕਾ'ਰ ਕਰਤੇਹੀਆ'ਏਹੋਂ। ਜੋਮੇਰੇ ਸੋਅਪ੍ਰਾਧਬਨਪਰਿਆ'ਹੈ ਮਹਾਂਰਾ'ਜਜੀਸੇ ਅਬਬਖਸਵਾ'ਇਦੇਵੋ। ਅਬਵਾ'ਆਪਭੀ ਸਾਮ-ਰਥਹੋ ਆ'ਪਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਆ'ਪਹੀਮੁਝਕੋ ਇਸਦੁ੪ਸੇ ਛੁਡਾ'ਇਲੇਵਹੁ। ਐਸੇਮਾ'ਈ ਕੀ ਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜਬੋਲੇ। ਐਮਾ'ਈਜੋਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਮਾ'ਰਮਾ'ਰੀਹੋਈ ਹੋਵੇ ਅਬਵਾ ਤੇਰੇਕਰਮਕਾ ਫਲਹੋਤਬਹਮ ਅਬੀਹਟਾ'ਇਦੇਵੈਂ। ਪਰੰਤ੍ਹੁਸੰਤਹੁਕੀਮਾ'ਰ ਮਾ'ਰੀਹੁਈਕੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਭੀਨਹੀ ਅਛੀਕਰਸਕਤੇਹੈ ਤਬਹਮਕੈਸੇ ਅਛੀਕਰਦੇਵੈ। ਔਤੈਨੇਜੋਸੰਤਹੁ ਕੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾ ਕਰੀਹੈਸੋਬ੍ਰਜਰਥ ਕੰਬੀਭੀਨਹੀ ਜਾ'ਇਗੀ ਵਹੁਅੰਤਕੋਸੁਭ ਫਲਦਾਯਕ ਹੋਬੈਕਰੈਚੀ। ਇਸਪ੍ਰਕਾ'ਰਸੇ ਮਾ'ਈਕੋਸਾ'ਥਸੰਤਹੁਕਾ ਬਚਨਬਿਲਾ'ਸ ਹੋਤਾ'ਹੀਥਾ। ਉਧਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਿਸੀਔਰਸਿਖ ਪ੍ਰੇਮੀਕੇਸਾ'ਥਬਚਨ ਬਿਲਾ'ਸਕਰਰਹੇਥੇ। ਜਬਉਸਕੇ ਸਾਥ ਬਚਨਕਰਤਹੋ ਤਬਪੀਛੇਕੀਓਰ ਮੁਖਫੇਰਕੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇਕਿਉ੍ਰਭਾ'ਈਜੀ ਰੁਪਾਂਕਾ'ਫੇੜਾ ਅਛਾ'ਕਿਉ੍ਰਂਨਹੀਕਰਤੇਹੋ ਅਛਾ'ਕਰਦੇਹੁ। ਇਸਪ੍ਰਕਾ'ਰਕਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਤਦਅਨੰਤਰਸ੍ਰੀਖੁਦਾ'ਸਿੰਘਜੀ ਸਭਬਤ੍ਰੈਵਤਜੋਂਮੈ ਸਿਰੋਮਣੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆ ਗਬਨਤੀ ਕਰਲੇਭਏ ਹੇਭਗਵਨਜੋਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਮਾ'ਰਮਾ'ਰੀਹੁਈਹੋਵੇ ਅਬਵਾਂ ਇਸਕੇ ਕਰਮ ਕਾ ਵਿਪਾ'ਕਨਹੋਵੈਤੋਅਬੀ ਅਛਾ'ਕਰਦੇਵੈ। ਪਰੰਤ੍ਹੁਆ'ਪਕ ਸ੍ਰਾਪਕੋ ਦੀਏਹੁਏਕੋ ਪਰਮਸ੍ਵਰ ਭੀ ਅਛਾ ਨਹੀ ਕਰਸਕਤੋਹੈ। ਤਬ ਔਰਕੀ ਹੈ। ਸਾ'ਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸ੍ਰਾਪੀ ਹੁਈ ਕੋਅਛਾ'ਕਰਸਕੇ ਹੈ। ਅਰਥਾ'ਤਸੰਤਹੁਕੇਸ੍ਰਾਪਕੋਈਕੋਕ੍ਰੀ ਨਿਵਰਤਹੀ ਕਰਸਕਤੋਹੈ। ਜੋ ਸੰਤਹੁਕਾਬਚਨ ਰੂਪੀਬਾ'ਣ ਚਲਜਾ'ਤੋਹੈ ਤਿਸਕੋਕੋਈਭੀ ਨਹੀਰੋਕਸਕਤੋਹੈ ਅਜਰਥਕਰੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਕਤੋਹੈ। ਪਰੰਤੂਜੋਮੈਂਤਅਪਨੇ ਦੀਏਹੁਏਸ੍ਰਾਪਕੋ ਮੇਟਿਆਚਾਹੈ ਤਬਕਿਸੀਔਰ ਉਪਾਇ ਸੋਮੇਟ ਲੇਤੇਹੈਂ। ਜਬਸੰਤਹੁਨੇ ਐਸੇਬੇਨਤੀਕਰੀ। ਤਬਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਦਜਾਲਹੋਕੇ ਹਸਕੇਬਚਨਕੀਆ ਪਰੰਤੂਅਛਾਜੋਝਾਲ ਚਲਗਜਾਹੈਸੋਤੋ ਅਬਫਿਰਤਾਨਹੀਹੈ। ਕੇਅਛਾ ਜਇਕੇਅਬ ਇਸਰਸੌਲੀਕਾ ਤੈਨੇਕੁਛਭੀਇਲਾਜਨਹੀ ਕਰਨਾਐ ਨਾ ਕਿਸੀਕੋਦਿਖਾਵਨੀ ਤੇ ਨਾ ਕਿਸੀਅ ਗ ਇਸਕਾਤੈਨੇਨਾਮਲੇਨਾ ਜੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦਿਖਾਵੇਂਗੀ ਤਬ ਫਿਰਅਛੀ ਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਰਜੋਤੇਰੇਸੇਕੋਈ ਪੂਛੇਕੇਰਸੌਲੀਤੇਰੀ ਅਛੀਹੋਗਈਹੈ ਤਬਤੈਨੇਏਹੀ ਕਹਨਾ ਹੋਗਾਕੋਹਾਂਅਬਅਛੀ ਹੋਗਈ ਹੈ ਜਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਸਤਕਰਕੇਮਾਨੇਗੀ ਤਬਅਛੀਹੋਜਾਵੇਗੀ ਨਹੀਤਾ ਨ ਹੋਵੇਗੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਐਸੇਬਚਨਸੁਣਕੇਮਾਈਰੂਪਾਂ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੈਮਥਾ ਦੂਰਸੇਟੇਕਕੇ ਅਪਨੇਘਰਕੋਚਲੀ ਜਾਤਭਈ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਵਾਕ ਮਨਮੈ ਰਖਕੇ ਉਸ ਦਿਨਸੇਉਤਰ ਮਾਈਕਿਸੇਆਗ ਰਸੌਲੀਕਾਨਾਮ ਕਿਤਨੇਕਦਿਨ ਨ ਲੀਆ। ਤਬ ਸਿਰ ਕੋਛੋਡਕੇ ਰਸੌਲੀਮਾਈਕੀ ਬਗਲਮੈਚਲੀਜਾਤੀਭਈ। ਔਦਿਨੋਦਿਨਘਟਤੀਜਾਵੇ। ਦੇਖੋ ਬਾਲਭਗਵਾਨਆਵਤੋਹੈ ਤਬਜੀਵਕੀ ਬੁਧੀਵਿਪਰਜੋਹੋਜਾਤੀਹੈ ਯਾਂਤੇਕਾਲਕੀਗਤੀਬਡੀ ਵਿਖਮਹੈਉਲੰਘੀ ਨਹੀਜਾਤੀਹੈ। ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਾਨਤੀਥੀਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਵਚਨ ਅਮੋਘਹੈ ਔਪ੍ਰਤਜਖਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਅਨੇਕਵਾਰਦੇਖਭੀਲੀਆਥਾ ਕੋਸਿਰਸੇਉਤ੍ਰਦ ਰਸੌਲੀ ਬਗਲਸੇ ਅਬਆਇਗਈਹੈ। ਔਪ੍ਰਤੀਦਿਨਘਟਤੀ ਭੀਜਾਤੀਹੈ। ਪਰੰਤੂਸਰੀਰਕੇ ਸਮੇ ਕੋਸਮੀਪਆਜਾਨੇਕੇ ਹੇਤੁਸੇਪਰਮੇਸ੍ਵਰੀ ਮਾਯਾਨੇਮਾਈਰੂਪਾਂਕੀ ਮਤੀਵਿਪਰਜੋ ਕਰਦਈ ਦੈਵਕੀਗਤੀ ਲਖੀਨਹੀਜਾਤੀਹੈ ਦੈਵਨੇਤਸੇਇਕ ਕਿਸੀਸਜਾਣੇਕੋਫੇਰ ਵਹੁਰਸੌਲੀ ਦਿਖਾ ਦਈ। ਉਸਸਜਾਣੇਨੇਦੇਖਕੇ ਕੁਛਔਖਧੀਲਗਾਦਈ। ਤਬਵਹੁਰਸੌਲੀ ਝਟਹੀਮਾਈ ਕੋਸਿਰਪੈਚਲੀਗਈ। ਪੀਛੇਫਿਰਡਰਤੀਹੁਈ ਮਾਈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਆਈਬਖਸ਼ਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ। ਤਬਅਰਜਕਰਤੀਭਈ ਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗਰੀਬਨਵਾਜਜੀ ਅਬਕੋਮੇਰੀ ਭੂਲ ਬਖਸ਼ੋ ਮੈਨੇਆਪਜਾਬਚਨ ਭੰਗਕੀਆਹੈ ਏਹਮੈਨੇਬਡੀਭਾਰੀ ਅਵਗਜਾਕਰੀਹੈ। ਤਬਬਚਨਹੁਆ ਕੇਹਮਨੇਨੋ ਤੇਰੇਕੋਵਰਜਜਾਬਾ ਕੇਕਿਸੀਕੋ ਨ ਦਿਖਾਈਂਐ ਨ ਕਿਸੀ ਅਗੇ ਨਾਮ ਲਈ। ਫਿਰਤੈਨੇਕਿਉਨਾਮ ਸਜਾਣੇਅਗਪ੍ਰੀਆ ਕੇਬਸਅਬਤਰੇ ਸਰੀਰਕੇ ਥੋੜੇਹੀ ਦਿਨ ਰਹੇਹੈ ਪਾਪਕਾਫਲਅਬਤੂੰ ਈਹਾਂਹੀਭੋਗਲੈ ਔਸੇਬਚਨਕਹਕੇ ਮਾਈਰੂਪਾਂਕੋ ਘਰਕੋਬਿਦਾ ਕਰ ਦੀਆ। ਤਬਥੋੜੇਹੀਦਿਨ ਪੀਛੇਮਾਈਰੂਪਾਂਕਾ ਸਰੀਰ ਪਾਤਹੋਗਯਾ। ਜਿਸਸਮੇਮਾਈਕੇ ਪ੍ਰਾਣਛੂਟੇਉਸਸਮੇ ਭਾਈਜਸਰਾਗੀ ਆਸਾਕੀਵਾਰਪਢਤੇਥੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਹਜੂਰਦੀਵਾਨਮੈ॥

ਪੂ ਰੂ ਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਉਮੀਅਮੇਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਚੋਬਦਾਰਕੋਏਹੁਵਚਨਕਹਕੇ ਭੇਜਜਾਕੇਜਾਹੁਅਬੀ ਛੁਪਾਂਕੀਖਬਰਲਜਾਉ। ਤਬਤੁਤਕਾਲਹੀ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘਜਾਤਾਭਯਾ ਪਰੰਤੂਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋਪਹੁਚਨੇਸੇਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਮਾਈਕਾਸਰੀਰ ਛੂਟਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਇਧਰ ਆਸਾਕੀਵਾਰ ਭਾਈ ਜਸਜੀਪਰੇਗਾਵਤੇਥੇ ਏਕਮੁਹੂਰਤਿਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਾਧੀਇਸਿਥਤ ਹੋਜਾਤੇਭਏ। ਪੁਨਾਜਾਗਕੇ ਸਮਾਧੀਸੇ ਹਜੂਰਨੇਭਾਈਜਸਸੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਹੇਭਾਈਜਸਜੀ ਇਸਵਕਤਹਮਰੂਪਾਂਕੋ ਗੁਰੂਕੀਪੁਰੀਮੈ ਛੱਡਆਏਹੈਂ।ਇਕਅਪਨਾਰੂਪ ਔਰਸੰਕਲਪਕਾ ਰਚਕੇਦੇਆਏਹੈਂਤਿਸਕੋ। ਤਬਭਾਈਜਸਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾ ਸੁਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਜਿਸਪਰਹੋਵੇ। ਉਸਕੋਸੰਸਾਰਮੈ ਕੁਛਭੀਦੁਰਲਭ ਪਦਾਰਥਨਹੀਹੈ। ਉਸਕੀਕਰਤਲੀ ਮੈ ਧਰਮ੧ ਅਰਥ੨ ਕਾਮ੩ ਮੋਖ੪ ਚਾਰੋਪਦਾਰਥਪ੍ਰਾਪਤਹੈਂ। ਫਿਰਮਾਈਰੂਪਾਂਨੇਤੋਆਪ ਕੋ ਲੰਗਰਕੀਸੇਵਾਕਰੀਹੈ ਏਹਗੁਰੂਕੀਪੁਰੀਮੈ ਗਈਤਾਇਸਮੈ ਬਜ਼ਾਅਸਚਰਯਹੈ। ਇਤ ਨੇਮੈਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਚੌਥਦਾਰਨੇਆਇਖਬਰਦਿਤੀ ਹੇਜੂਰੂਜੀਮਾਈਤੋ ਚਢਗਈਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਸੈਹਜੂਰਕਾ ਭਾਈਜਸਕੇਪ੍ਰਤੀਹੁਕਮਹੂਆ ਕੇਜਾਓਭਾਈਜਸਜੀ ਰੂਪਕੌਰਕੀ ਮਜਲ ਸਾਥਜਾਇਕੇਸਥਦਪੜਹੁ। ਔਮਤਾਬਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਕੋਭੀ ਹੁਕਮਹੂਆ ਤੁੰਭੀਜਾਹੁਜੋਕੁਛ ਰੂਪਕੌਰਕੇ ਸੰਸਕਾਰਵਾਸਤੇ ਚਾਹਜੈਸੋਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜੈਸੇ ਲੈਲੇਵਹੁ ਤੇ ਇਸਕਾ ਸੰਸਕਾਰਅਛੀਰੀਤੀਸੇਕਰੋ। ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਹੁਕਮ ਮਾਨਤੇਭਾਈਮਤਾਬਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਿਖਤੈਸੇਹੀਕਰਤੇਭਏ। ਜੈਸੇਹਜੂਰਕੀਆਗਜ਼ਾ ਹੋਤੀਭਈ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਮਾਈਰੂਪਾਂਕੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਐਸਾਊਚਾਪਦਕਜੋ ਦੀਆਜੋਆਪਪਰਲੋਕਮੈ ਛੋਡਨੇਅਰਥਗਾਏ ਬਹੁਰੋ ਅਪਨੀਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਉਸਕੇਪਾਸਛੋਡਆਏ। ਉਸਨੇਤੋਗੁਰੂਜੀਕੀ ਔਸਾਧੁਸੰਗਤਕੀ ਮਨ ਤਨਧਨਕਰਕੇ ਔਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾਕਰੀਥੀ ਤਿਸਕੀਮੁਕਤੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨ ਕਿਉਂਨਾਕਰੀ ਪੁਨਾਮੋਖਮੋਪ੍ਰਤਿਬੰਧਰੂਪਸਰੀਰਤਿਸਕੋਕਿਉਦੀਆਸਾਧੁਕੇਸੰਗ ਨਹੀਕੁਛਘਾਲਇਸਗੁਰੂ ਕੋਵਚਨਕੇਸਾਥ ਵਿਰੋਧਆਤੋਹੈ॥ ਉਤ੍ ॥ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰੇਮਕੇਅਧੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ੨ ਭਾਵਨਾਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਸਗੁਨਮੂਰਤੀਕੀਅਥਵਾ ਨਿਰਗੁਣਮੂਰਤਿਕੀ ਅਤੀ ਵਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇਜੋਕੋਈ ਆਰਾਧਨਾਕਰਤਾਹੈ ਭੇਦਉਪਾਸਨਾਕਰਕੇ ਅਥਵਾਅਭੇਦ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਕੇ ਆਰਾਧਨਾਕਰਤੋਹੈ। ਸੋਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਉਸਕੋਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੋਹੈ। ਸਾ ਮਾਈਰੂਪਾਂਨੇਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀਭੇਦਉਪਾਸਨਾ ਕਰੀਥੀ ਇਸਵਾਸਤੇਉਸ ਕੋਤੇਖਵਾਸਤੇਅਪਨੇ ਰੂਪਕੀਛਾਯਾਰਚਕੇ ਉਸਕੇਪਾਸਛੋਡਆਏਹੈਂ। ਬਹੁਤਕਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਖਭੋਗਕੇਅੰਤਕੋ ਪਰਮਪੁਰੁਖਮੈ ਲੀਨਹੋਜਾਇਗੀ। ਇਸਰੀਤੀਸੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਵਾਕਜ ਸੇ ਭੀਵਿਰੋਧਨਹੀਆਵਤੋਹੈ ਔਉਪਾਸਕਾਕ੍ਰਮਮੋਛਕੋਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਤੋਹੈ॥

ਦੋਃ—ਸਰਬਸਿਧ ਗੁਰੁਚਰਣ ਲਚ੍ਛਾਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ ਤਤਕਾਲ।
ਸੇਵਾ ਬੰਦਨ ਦਰਸਕਰ ਬਾਛਹੁ ਸਾਧੁ ਰਵਾਲ॥ ੧॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮਿ੍ਰਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

੪ ਸਕੰਧ ੧੩ ਧਜ੍ਯਾਯ

ਅਥਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਃ ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੁਬੀਰਹਰੀਜੀ ਏਕਾਏਕੀਬਿਚਰਤੇਥੇ। ਤਬਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਸੇ ਬਾਹਰਪਰਬਤਕੀਓਰ ਕਿਤਨੀਕਦੂਰ ਆਧਾਮੀਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦਾ ਏਕਮਾੜੀਥੀ ਤਿਸ ਮੈ ਰਹਕੇਚਲੇਜਾਤੇਥੇ। ਐਸੇਹੀਕਈਵਾ'ਲ ਆਤੇਜਾਤੇਰਹੇ ਤਬਨੌਰੰਗਾ'ਵਾ'ਦ ਕੇਲੋਕਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਮਕੀਆ'ਕਰੈ। ਭਾ'ਈਦਸੌਂ'ਧਾ'ਸਿੰਘ ਔਤਿਸਕਾ'ਪਿਤਾ'ਤੇ ਤਿਸਕੀਮਾ'ਈ ਭਥਾ ਦਸੌਂਧਾ-ਸਿੰਘਕੇਘਰੈ ਮਾਈਰੂਪਕੌਰਾਂਤਥਾ ਔਰਛੀਨਗਰਕੇ ਬਹੁਤਸੇਲੋਕਪੰਚਾਦਿਕਪ੍ਰੇਮਬਹੁਤ ਹੀਕੀਆ'ਕਰੈ । ਜਬਕਬੀਆਇਕੇਕੋਈ ਦਿਨਠਹਰਾ'ਕਰੈ ਤਬਨਗਰਕੇਲੋਕ ਜਾਨੇ ਨ ਦੀਆ'ਕਰੈਂ ।ਪੁਨਾ'ਜਬਏਕਵਾ'ਰ ਨੌਰੰਗਾ'ਵਾ'ਦਮੈਆਏ ਨਗਰਕੇਸਬਲੋਕੋਨੇ ਏਕਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕੀ। ਹੇਮਹਾ'ਰਾ'ਜਜੀਆਪ ਇਥੇਹੀਨਿਵਾਸ ਕੀਆ'ਕਰੋਸ੍ਰਦਾ। ਆਪਕੇ ਰਹਨੇ ਸੇਹਮਾ'ਰੇਲੋਕੋਕੇ ਨਗਰਕੇਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾ'ਰਕੇ ਪਾਪਤਾ'ਪਵਿਘਨ ਨਸ੍ਟਹੋਜਾ'ਵੈਂਗੇ। ਜਬ ਨੌ-ਰੰਗਾ'ਵਾ'ਦਕੇ ਲੋਕੋਂਨੇਅਤਿਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀਨੇਭਾ'ਵੀਵਿਚਾ'ਰਕੇਤਹਾ ਹੀਇਸਥਿਤੀਕਰੀ। ਪ੍ਰਥਮਅਲਪਜੈਸਾ ਡੇਰਾ ਬਾਂਧਜਾ। ਤਬ ਭਾ'ਈ ਦਸੌਂ'ਧਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਘਰਨੀਮਾਈਰੂਪਕੌਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀਕਾ ਸਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦਲੈਜਾਯਾਕਰੇ। ਪੁਨਾ'ਜਿਤਨੇ ਸਿਖ ਸੰਤ ਆ'ਜਾ'ਵੈਡੇਰੇਮੈ ਉਨਕੇਵਾ'ਸਤੇਭੀ ਪ੍ਰਸਾ'ਦਲੈਆ'ਯਾ'ਕਰੇ ਘਰਸੇਪੀਸਪਕਾ'ਇਕੇ ਅਪਨੇਹਾ'ਥੋਂ ਸੇ । ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਮਾਈਰੂਪਾਂਨੇਰੋਜਹੀ ਅਪਨੇਹਾ'ਥਸੇਚਕੀ ਪੀਸਕੇ ਪ੍ਰਸਾ'ਦ ਪਕਾ'ਇਕੇ ਡੇਰੇਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀਕੇ ਹਜੂ'ਰਲੈਆ'ਵਣਾ ਸਭਕੌਛਕਾ'ਇਦੇਣਾ । ਏਕਦਿਨਸਾ'ਹਿਬਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੋਰੁਪਕੌਰਪ੍ਰਸਾ'ਦਕੋ ਬਛੀਦੇਰੀਹੋਜਾਤੀਹੈ । ਤਬਮਾ'ਈਰੂਪਾਂਨੇ ਉਤ੍ਰਦੀਆਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀਪੀਸਤੇਪਕਾ'ਵਤਜਾਂ ਮੁਝਇਕੇਲੀਕੋਦੇਰੀ ਲਾ'ਗਜੀਜਾ'ਤੀਹੈ ਮੈਇਕੇਲੀਜੋਹੋਈ । ਕੈਸੇ ਜਲਤੀਕਰਸਕੋਂ । ਤਬਬਚਨਹੂ'ਆ ਹੇਦੇਵੀਭਲਾ'ਕਹੋਤੋਤੂੰ ਇਕੇਲੀਕੈਸੇਹੋਂ ਲੈਦੇਖਤੇਤੇਰੇ ਸਾ'ਥਪੀਸਨਾ ਆ'ਦਿਕਕਰਾ'ਤੇਹੁਏ ਕੇਹਮਾ'ਰੇਹਾ'ਥੋਂਪੈਛਾ'ਲੇ ਪੜੇਹੁਏਹੈਂ ਕੇਨਹੀ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇਹਾ'ਥੋਂਪੈ ਛਲੇਦੇਖਕੇਮਾਈਰੂਪਾਂ ਬਡ੍ਡੇਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਮੌਨਹੋਜਾ'ਤੀਭਈ। ਔਮਥਾ'ਟੇਕਤੀਭਈ ਇਸਪ੍ਰਕਾ'ਰਸੇ ਮਾਈਰੂਪਾਂਕੋਸੇਵਾਕਰਤਜਾਂਕੋ ਬਹੁਤਦਿਨਵਿਤੀਤ ਹੋ ਗਏਤਬਏਕਦਿਨ ਮਾਈਚਕੀ ਪੀਸਤੀਪੀਸਤੀ ਹਵਾਖਾਣੇਕੋਵਾ'ਸਤੇ ਚਕੀਛੋਡਕੇ ਬਾਹਰ ਆ'ਜਾ'ਤੀਭਈ। ਪੁਨਾ'ਜਬਭੀਤਰਕੋਆ'ਈ ਤਬਕਿਆ ਦੇਖਤੀਹੈ ਜੋਬਿਨਾ'ਚਲਾ'ਇ ਚਕੀ ਅਪਨੇਆ'ਪਹੀਚਲਰਹੀਹੈ। ਮਾ'ਰੀਡਰਕੀਪੁਨਾ ਬਾਹਰਕੀਓਰਭਾ'ਗਆ'ਵਤੀਭਈ ਆਇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋਅਪਨੀਸਾਸੂਸੇ ਕਹਨੇਲਾਗੀ ਕੋਦੇਖੋਜੀਯੇਮੇਰੀ ਚਕ੍ਕੀਬਿਨਾਚਲਾਇਹੀ ਪੜੀਚਲਤੀਹੈ। ਤਬਮਾਈਕੀਸਾਸੂਨੇ ਕਹਯਾਕੋਚਲਦਿਖਾਇ ਕੋਕਹਾਂਅਪਨੇਆਪਪੜੀ ਫਿਰਤੀਹੈ। ਜਬ ਮਾਈਸਾਸੂਕੋ ਦਿਖਾਨੇਅਰਥਆਈ ਭੀਤਰਤਬਚਾਕੀ ਚਲਨੇਸੇਬੰਦਹੋਗਈ। ਮਾਈਰੂਪਾਂ ਕੀਸਾਸੂਕਾਨਾਮਗੁਜਰੀਥਾ। ਤਬਮਾਈਗੁਜਰੀਨੇ ਕਹਯਾਕੋਬੋਲਜੇ ਕਬੀ ਬਿਨਾ ਚਲਾਏ ਭੀਚਕੀਚਲੀਹੈ ਐਸੇ ੨ ਕਹਕੇਮਾਈਰੂਪਾਂਕੋ ਸਰਮਿੰਦੀਕੀਆ। ਯੇਤੋਦੇਕੋਭ੍ਰਾਂਤੀਹੋਈ ਹੈ ਜਾਹੁਬੈਠਕੇਪੀਸ ਕੋਈਨਹੀਆਪੇਫਿਰਤੀਹੈ। ਸਾਹੂਪਾਂਮਾਈਅਪਨੀਸਾਸੂਕੇ ਕਹਣੇਸੇ ਫਿਰ ਪੀਸਨੇਲਾਗਜਾਤੀਭਈ। ਜਿਸਕੋਠੜੀਮੈਂ ਚਕੀਆਪੇਫਿਰਤੀਥੀ ਤਿਸ ਕੋਠੜੀ ਮੈ ਓਹੀ ਚਕੀਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਮੌਜੂਦਹੈ। ਜਬਪ੍ਰਥਮਗੁਰੂਜੀ ਤਹਾਂਬਿਰਥੇਤਬਦਸੌਂ ਦਾ ਸਿੰਘਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ ਛਕਾਤਾਥਾਪ੍ਰਸਾਦਛਕਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਭਾਈਚੰਦਾਸਿੰਘਕੇਪਾਸਚਲੇ ਜਾਤੇਥੇ ਕਾਹੇਤੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਾਥਭਾਈਚੰਦਾਸਿੰਘਕਾ ਅਤਹੀਪ੍ਰੇਮਥਾ ਔਏਕਾਂਤ ਮੈ ਦੋਨੋ ਜਾਇਬੈਠਤੇਥੇ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਦੀਤਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇਭਾਈਚੰਦਾਸਿੰਘ ਅਪਨੇਮੰਸੈਵਿਪਰਜੈ ਕੇ ਨਾਸਅਰਥਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾਥਾ ਤਬਯਥਾਯੋਗ ਹਜੂਰਉਤ੍ਰਦੇਤੇ ਥੇ। ਇਸ ਰੀਤੀਸੇਭਾਈ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਕੇ ਸਾਹਿਬਕੀਸੇਵਾਕਰਤੇਕੋ ਕਿਤਨਾਕਸਮਾ ਵਿਤੀਤ ਹੁਆ ਤਬਏਕਦਿਨ ਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਮਹਾਂਰਾਜਜੀਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦਲੈਆਯਾ ਤਬਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਹੇਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਨਗਰਕੇਦਰਵਾਜੇਸੇ ਬਾਹਰਜੋਬੈਰਾਗੀ ਰਹਤਾਹੈ ਸੋਬੀਮਾਰਹੈਤਿਸਕੋ ਜੋਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਇਆਉ। ਤਬਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਤਿਸਬੈਰਾਗੀ ਕੇ ਪਾਸਪ੍ਰਸਾਦਲੈਗਯਾ। ਆਗੇਬੈਰਾਗੀਰੋਗਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸਯਾਹੁਆਅਤਿਆਤਰਥਾ। ਤਿਸਕੋ ਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤਵਾਰ ਕਹਯਾ ਪਰਤਿਸਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਯਾ ਨ ਜਾਤਾਭਯਾ। ਪਰੰਤੂਬਹੁਤਵਾਰ ਕਹਣੇਸੇਤਿਸਨੇਪ੍ਰਸਾਦ ਮੈਸੇ ਏਕ ਗਿਰਾਸ ਲੈਕੇ ਬਡੇਕਸ਼ਟਸੇ ਪਪੋਲ ਪਪੋਲਕੇਨਿਗਲਯਾ। ਤਬਹਜੂਰਕੇਪਾਸ ਆਇਕੇਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਨੇ ਤਿਸਬੈਰਾਗੀਕਾ ਸਭਸਮਾਚਰਕਹਦੀਆ। ਪੁਨਾਦੂਸਰੇਦਿਨ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਹੀ ਸਾਹਿਬਨੇਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਕੋ ਤਿਸਬੈਰਾਗੀਕੀ ਖਬਰਲੈਣੇਵਾਸਤੇਭੇਜਯਾ। ਜਬ ਭਾਈਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਪ੍ਰੇਰਯਾਹੁਆਗਯਾ ਜਾਇਕੇਦੇਖਾਤਬ ਵਹੁਬੈਰਾਗੀਮਰਾਪਰਾਹੈ। ਜੈਸੇਪੜਾਹੈਤੈਸੇਹੀ ਪੜਾ ਹੈਮਾਨੋਸੰਸਾਰਕੀ ਦਸ਼ਾਕੋਦੇਖਕੇਹਸਤਾਹੁਆ ਉਪਦੇਸਪੜਾਕਰਤੋਹੈ। ਹੇਜਨੋਤੁਮਕਿਉ ਬਜਰਥਹੀਧਨਕੀ ਲਿਪਸਾਕਰਕੇਪੜੇ ਭਟਕਤੇਹੋ। ਔਧਨਮਿਲਕਭੂਮੀਕਾ ਸਨਬੰਧੀ ਆਦਿਕੋਕਾ ਤਥਾਸਰੀਰਕਾਰਬਕਰਤੇਹੋ। ਸਰੀਰਸਹਤਯੇਤੋਸਭੀ ਕੁਛਈਹਾਂਹੀ ਧਰੋ ਰਹੇਗੋਇਤਜਾਦਿਕ ਉਪਦੇਸਪੜੇਕਰਤੋਹੈ। ਬਹੁਰੋਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇਜਾਇਰੇ ਤੇਰੇਘਰਏਹਬੈਰਾਗੀਆਵੇਗੋ। ਤਦਅਨੰਤਰਮਹਾਰਾਜੀਕੇ ਬਚਨਸੇਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਿਸਬੈਰਾਗੀਕਾ ਅਵਤਾਰਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਕੇ ਘਰਹੋਤਾਭਯਾ ਤਿਸਲੜਕੇਕਾਨਾਮ ਲਹਣਾ-ਸਿੰਘਰਖਤੇਭਏ। ਏਕਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਦ੍ਰਜੀ ਹੁਡਜਾਰੇਜਾਤੇਭਏ ਜਬਏਕਾਏਕੀ ਬਿਚਰਤੇਥੇ। ਸਾਹਿਬਕੀਆਂ ਭਰਜਾਈਆਂਮਿਲਤਜਾਂਭਈਆਂ। ਇਸਤ੍ਰੀਲੋਕਸ੍ਵਾਭਾਵ ਮੇ ਹੀਜੜਹੋਤੀਆਂਹੈਂ ਤਬਏਕਭਰਜਾਈਨੇ ਸਾਹਿਬਕੇਸਾਥਮਸਕਰੀ ਕਰੀ ਯੋਨੇਤਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸਨਬੰਧੀ ਸਤਪੁਰੁਖੋਂਕੇਹੋਤੇਹੈਂ ਉਨਕੋਸਤਪੁਰੁਖੋਮੈਸ੍ਰਧਾਨਹੀਹੋਤੀਹੈਸਾਕਬੁਧੀਹੀਰਹਤੀ ਹੈ। ਇਸਸੇਸੰਤਹੁਕੇਸਨਬੰਧੀ ਸ੍ਰਧਾਲੂਕੇਲੋਕੋਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇ ਨਹੀ ਹੈ। ਅਰਥਾਤਜਿਸ ਉਤਮਲੋਕ ਕੋਸ੍ਰਧਾਵਾਨਪੁਰੁਖਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਤਬਦੂਸਰੀਮਾਈਓਂਨੇ ਤਿਸਕੋ ਝਿੜਕਜਾਕੇ ਐਬਿਅਕਲ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਤੈਨੇ ਮਸਕਰੀ ਕਰਨੀ ਥੀ ਤਬ ਏਕ ਭਰਜਾਈ ਨੇ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਕਹਜਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਇਸ ਬਜਕਲਨੇ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਮਸਕਰੀ ਕਰੀ ਹੈ ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇਇਸਕੀ ਭਾਵਨੀਕਾਫਲਇਸਕੋ ਹਮਤੋਅੰਬਕੇਅਚਾਰਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪੜੇ ਛਕਤੇਹੈਂ। ਤੁਮਦੇਖਲੇਵਹੁ। ਜਬਉਨਮਾਈਉਨੇਦੇਖਜਾ ਤਬਹਰੇਹਰੇਅੰਬਾਂਕਾ ਅਚਾਰ ਹੈ ਬਡਾਸੁੰਦਰ। ਦੇਖਕੇਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਤੀਭਯਾਂ। ਪੁਨਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇਅਪਨੀ ਭੂਲਬਖਸ਼ਾਤਜਾਂਭਯਾਂ। ਪੁਨਾਜਬਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਾਥ ਹਜਾਰੋਂਮਾਨੁਖੋਂਕਾ ਸਮੁਦਾਯਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਔਬਡਾਡੇਰਾਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਤਬਕਬੀ੨ਅਪਨੀ ਮਾਤਾਕੋਗੁਰੂਜੀਬੁਲਾਯਾਕਰੈ। ਔਕਬੀਕਿਸੀਦਿਨਮੈ ਮੰਦਮੰਦਮੁਸਕਰਾਇਕੇ ਦਿਵਾਨਕੇ ਬੀਚਮੈਐਸਾ ਬਚਨਕਰਦੀਆਕਰੈ ਕਹੁਮਾਤਾਜੀਓਹਭੀਦਿਨਥੇ ਜੋ ਕਹਤੀ ਹੋਤੀ ਥੀ ਕੇ ਵੀਰਸਿੰਘਾਤੂੰਘਰਮੈਕੋਈਵਸਤੁ ਰਹਣੇਨਹੀਦੇਤਾਹੈਂ ਸਭਕੁਛਉਠਾਇਕੇ ਸਾਂਧੁਸੰਤਹੁ ਕੋ ਦੇਦੇਤਾਹੈਂ ਮਾਤਾਜੀਅਬਦੇਖਹੁ ਤੋਦ੍ਰਿਸ਼ੂਦੇਕੇਅਬਤੋ ਘਰਮੋਬਹੁਤਸੀਵਸਤੂਪੜੀਹੈਂ ਯੇਸਰਬ ਐਸ੍ਵਰਜਬਿਭੂਤੀਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਉਨਹੀਸੰਤਹੁਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ੂੀਸੇਭਈਹੈ। ਤਬਹਜੂਰਕੀਮਾਤਾ ਨੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਹੇਪੁਤ੍ਰਅਬਬੋਲਜਾ ਕਿਉਮਾਰਤਾਹੈਂ ਇਥੇਭੀਤੇਘਰਮੈਭੀ ਸਾਰੇਤੇਰੀਹੀ ਬਰਕਤਹੈ। ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਲਵਪੁਰਮੈਸੇਤਰਨਤਾਰਣਕੋਆਏ ਤਬਨਿਹੰਗੋਂ ਕੇਸੋਰਸਰਾਬਸੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਡੇਰੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇਆਇਉਤ੍ਰੇ। ਤਬਤਰਨਤਾਰਨ ਸੇ ਸ਼ੁਧਾਸ਼ਰਸੇਸੁਣਕੇ ਹੁਮਹੁਮਾਇਕੇ ਸੰਗਤਾਂਆਵਤਜਾਂਭਯਾਂ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇ। ਤਬਤਹਾਂ ਸੇ ਬਹੁਤਭੀੜਾਕੇਕਾਰਣਸੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲਬਾਵਲੀ ਸਾਹਿਬਬਿਪਾਸਾਕੇਤੀਰੇ ਜਾਇ ਉਤਰੇ। ਪੁਨਾਸਭਸੰਗਤਾਂਆਇਪਹੁਚੀਆਂ ਤਹਾਂਭੀਬਡੀਭੀੜਾਹੋਗਈ। ਮਾਰੇਭੀੜਾਕੇਆਗੇਪਹੁਚਜਾ ਨ ਜਾਵੇ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀਕੇਆਗੇਮੋਹਰਰੁਪਯਾਆਇਕ ਕਾ ਢੇਰ ਲਾਗ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਕਿਸੀਨੇਦੂਰਸੇ ਰੁਪਯਾਅਥਵਾਮੋਹਰਫੈਂਕੀ ਤਬਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਚਰਣੋਪਰਲਾਗ ਜਾਤਾਭਯਾ। ਤਬਸਾਹਿਬਹਮਕੇ ਵਚਨਕੀਆਕੇ ਸਖਜਾਂਕੀਨਜਾਈਂ ਲੋਕਡਿਗਤੇਹੈਇਥ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯੋਲੇ ਬੈਠਨੇਨਹੀਦੇਤੇਹੈਂ ਚਲੋ ਪਾਰਉਤਰਚਲੈ। ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਉਠਖੜੇਹੁਏਤਾ-
ਕਾਲ ਬਿਪਾਸਾਨਦੀਉਤਰਕੇ ਪਾਰਜਾਇਡੇਰਾਲਗਾਤੇਭਏ। ਪੁਨਾਉਸੀਸਮੇ ਕਵਿਤਾਰਾ
ਸਿੰਘਅਪਨੇਹਾਥਸੇ ਲਿਖਾਹੁਆਅੰਗੁਸ਼੍ਠ ਪਰਿਮਾਣਕਾਬਡਾ ਸੁੰਦਰਰਚਿਟਕਾ ਜਪਜੀਕਾ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਲਜਾਧਰਜਾਮਥਾਟੇਕਜਾ। ਤਬਕਵਿਤਾਰਾਸਿੰਘਕੇ ਉਪਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ
ਕੀਬਡੀਖੁਸ਼ੀਹੋਤੀਭਈ। ਪੁਨਾਸਿਰੋਪਾਉਦੇਤੇ ਭਏ। ਸ੍ਰੀਯੁਤਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਸਾਥਹੀ
ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਕੋ ਕਵਿਭੀਚਲਾਆਵਤਾਭਯਾ। ਤਹਾਂਚਾਰਪਾਂਚਦਿਨ ਰਹਕੇ ਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘ
ਜੀਆਰੋ ਸੰਤਾਨਵਾਸਤੇਭੀ ਅਰਜਕਰੀਕਵਿਤਾਰਾਸਿੰਘਨੇ। ਤਬਸੰਤਾਨਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂਜੀ
ਵਰਦਾਨਦੇਤੇਭਏ। ਤਿਸਕੇਘਰਸੰਤਾਨਹੋਤੀਭਈ। ਕਵਿਤਾਰਾਸਿੰਘਕੀ ਜੋਕ੍ਰਿਤਬੀ ਕੋ
ਬਾਬੇਬੁਢੇਕੀਬੇਰਕੇ ਨੀਚੇਬੈਠਕੇਦੇਵੀਭਗਵਤੀਕਾ ਅਨੁਸ੍ਠਾਨਕਰਤਾਰਹਤਾ ਥਾ ਔ ਫਿਰ
ਹਾਥਮੇਛਿਕਾਲੈਕੇ ਸਾਰੀਬਡੀਪ੍ਰਕਰਮਾਮੈ ਜਹਾਂਕਹਾਂ ਪਤ੍ਰਾ ਮੈਲ ਕਖਕੰਡਾ ਪੜਾਹੋਵੇ ਸੋ
ਉਠਾਇਕੇਬਾਹਰਫੈਂਕ ਦੇਤਾਥਾ ਔਬਾਬੇਬੁਢੇਜੀਕੀ ਬੇਰਕੇਨੀਚੇਜੋੜਮੇਲਭੀ ਕਰਾਤਾਥਾ
ਕਵਿਤਾਰਾਸਿੰਘ। ਹੋਲੀਆਂਕੇਦਿਨੋਂਮੈ ਤਥਾਸਦਾਹ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਦਸੋਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਉਕੇ ਸੁੰਦਰ
ਛੰਦਕਵਿਤਬਨਾਇਕੇ ਭੀਤ੍ਦਰਬਾਰਕੇ ਰੋਜਜਾਇਕੇਪਢਕੇ ਸੁਨਾਇਆਕਰਤਾਥਾ। ਏਕ
ਸਾਧੂਸੰਤਸਰਲਜੀ ਉਦਾਸੀਨ ਦੂਲੋਕੇਕਟੜੇਮੈ ਰਹਤੇਥੇ ਤੇਇਕਯੇ ਕਵਿਤਾਰਾਸਿੰਘ ਜੀ
ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਮੈ ਯੇਦੋਨੋਬਡੇ ਪਰੋਪਕਾਰੀਥੇ। ਜਬ ਕੋਈ ਗੁਣੀ ਪੁਰਖ ਪੂਰਬਅਥਵਾ
ਦਖਿਣਦੇਸਸੇ ਪੰਡਿਤਅਥਵਾਗਾਯਕ ਆਇਜਾਵੈਜੀਵਕਾਵਾਸਤੇ ਤਬਇਨਦੋਨੋਨੇ ਦ੍ਬਜ
ਕੀ ਕਾਮਨਾਉਸਕੀ ਲੋਕੋਸੇਕਹਸੁਣਕੇ ਪੂਰਣਕਰਦੇਣੀ। ਇਨਕਾ ਬਚਨ ਕੋਈ ਮੋੜ
ਨਹੀਸਕਤਾਥਾ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਬਚਨਸੇਹੀ ਕਵਿਤਾਰਾਸਿੰਘਕੇਘਰਮੈ ਦੋਬੇਟੇ
ਹੁਏਸੋਭੀਸੁਧਾਸਰਮੈ ਬਡਪਰੋਪਕਾਰੀ ਔਸਭਕਾਕਾਜਸੰਵਾਰਹੋਤੇਭਏ। ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਮੈ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸਰਹਕੇਸੇਵਾ ਭੀਕਰਤਾਥਾ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀ ਉਸ-
ਤਭੀ ਐਛੰਦਕਵਿਤਬਨਾਇਕੈਤੈਸੇਹੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀ ਉਸ-
ਤਭੀਕੇਸੁੰਦਰਛੰਦ ਕਵਿਤਬਨਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੋ ਸੁਨਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਕਰਤਾ
ਭਯਾ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਵਿਪਰਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਵਰਮਾਗਲੈ। ਤਬਕਵਿ
ਨੇਕਹਜਾਕੇਹੋਰਤੇਆਪਕਾਦੀਆ ਸਭੀਕੁਛਹੈਏਕਤੋ ਰਾਜਦਰਬਾਰਵਿਖੇ ਮੈਮਾਨ ਸਤਕਾਰ
ਕੋਪ੍ਾਪਤਹੋਵੋਂ ਦੂਸਰਾਪਦਾਰਥਕੀਤੋਟ ਨ ਰਹੈ। ਏਹੀਵਰਦੇਵਹੁ। ਤਬਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ
ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀ ਆਕੇ ਤਥਾਅਸਤੂ ਜਿਤਨਾ ਖਰਚੇਗਾ ਉਤਨਾਹੀ ਧਨ ਤੇਰੇ ਪਾਸ
ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੁਨਾ ਦੀਪਮਾਲਾ ਕੇ ਪੀਛੇ ਮੁਲਤਾਨ ਕੇ ਰਾਜਾ ਸਾਵਨਮਲ ਕੇ ਪੁਸਪ
ਆਗਏਉਸਸਮੇਂਮੈ ਗੁਰੂਖਦਾਸਿੰਘਜੀ ਨੌਨਿਹਾਲਕੇਬੁੰਗੇਮੈਬੈਠੇਥੇ। ਜੌਨਸੇਰਾਜਾਸਾਵਨ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੰਲਕੇਪੁਸਪਲਜਾਏਥੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰਪਹੁਚਾਨੇ ਅਰਥਉਨੋਂਨੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਆਗੇ ਮਥਾਟੇਕ
ਕੇ ਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲਕੇ ਮਰਣੇਕਾਅਵਸੋਸ ਸ਼ੋਕਕਰਣੇਲਾਗੇ । ਤਬਵੈਰਾਗਕੀਉਤਪਤੀ
ਅਰੁਥ ਤਿਨੋਂਕੇਪ੍ਰਤੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ । ਕਿਉਰੁਭਾਈਤੁਮਲੋਕ ਸਤਜਸਤਜਕ
ਜੋਇਤਨਾਬਡਾਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲਥਾ ਸੋਸੈਨਾਕੋਸਦੇਸ ਰਾਣੀਆਂ ਪੁਤ੍ ਧਨ ਮਿਲਕ ਕੁਛ
ਸਾਥਭੀਲੈਗਜਾਹੈ ਕੇ ਨ ਹੀ। ਐਸੇ ੨ ਵੈਰਾਗਕੇਸੂਚਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਵਚਨ ਸੁਣਕੇਰਾਜਾ
ਨੇ ਸਨਬੰਧਯੋਂਨੇਰੋਇਕੇ ਉਤ੍ਰਦੀਆ ॥ ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀਜੇਹੋਰ ਕੋਈਕੁਛਸਾਥ ਲੈਂਗਜਾ ਰੋਵੇ
ਤਬਏਭੀਲੈਜਾਤਾ । ਸਾਵਨਮਲਨੇਤੋ ਆਪਕੀਚਰਣੀਲਗਕੇ ਜੋ ਯਸਖਟਲੀਆ ਹੈ ਪੁਤ੍ਰੋਂ
ਸੇਭੀਅਧਿਕਹਿਤਕਰਕੇ ਪ੍ਰਜਾਕੀਪਾਲਨਾਕਰਤਾਥਾ ਔਪਛਪਾਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਪੂਰਾ ੨
ਨਜਾਯਜਕਰਤਾਥਾ ਆਪਜੈਸੇਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾਮਹਾਤਮਾ ਸਤਪੁਰਖੋਂਕੀਸੇਵਾਕਰਲਈਹੈ ਦਾਨ
ਪੁਨਜਕਰਲੀਆਹੈ ਓਹੀਕੁਛਸਾਥਲੇਗਜਾਹੈ । ਔਰਤੋਸਭਕੁਛ ਈਹਾਂਹੀ ਛੋਡਗਜਾ ਹੈ ।
ਔਰਯੇ ਅਸਥੂਲਪਦਾਰਥ ਨ ਕੋਈਸਾਥ ਲਜਾਵਤੋਹੈ ਨ ਕੋਈਲੈਹੀਜਾਤੋਹੈ ਮੀਟੇ ਹਾਥ
ਯੇਜੀਵਆਵਤੋਹੈ ਔਖੁਲੇਹਾਥ ਚਲਜੋਜਾਤੇ ਹੈ । ਉਨਕੀ ਬਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ
ਬਚਨਕੀਆਕੇਹਾਂਭਾਈ ਤੁਮਸਤਜਕਹਤੋਹੈ । ਜੋਕਿਸੀਕਾਭਲਾਕਰਣਾਹੈ ਸੋਕਿਸੀਕਾਭਲਾ
ਨਹੀਕਰਣਾਹੈ ਕਿੰਤੁਅਪਨਾਹੀਭਲਾਕਰਣਾਹੈ । ਔਜੋਪੁਨਜਦਾਨਕਰਣੋਹੈ ਸੋਭੀ ਆਪਨੇ
ਹੀਅਰਥਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਘਰਮੈਜਮਾਕਰਣੋਹੈ । ਜੋਕਿਸੀਕੋਸੁਖਦੇਤੋਹੈ ਉਸਕੋਸਦਾ ਸੁਖ
ਹੀਮਿਲਤੋਹੈ ਔ ਜੋਕਿਸੀਕੋਦੁਖ ਦੇਤਾ ਹੈ । ਤਿਸਕੋਸਦਾਦੁਖਹੀ ਮਿਲਤੋਹੈ । ਇਸੀਪਰ
ਆਸਾਕੀਵਾਰਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਦੇਵਕਾਭੀ ਵਚਨਹੈ ॥ ਜੋਕੀਤਾਪਾਈਐਆਪਣਾ ਤਾਂਘਾਲ
ਬੁਰੀਕਿਉਘਾਲੀਐ । ਜੋਰਹਣਾਨਾਹੀਇਤਜਗ ਤਾਂਕਾਇਤਬਾਰਬਿਹੰਡੀਐ ॥ ਇਤਜਾਦੀ
ਇਸਸੰਸਾਰਮੈਆਇਕੇ ਨ ਕੋਈਥਿਰਰਹਜਾਰੈ ਔ ਨ ਕੋਈਥਿਰ ਰਹੇਗਾ । ਏਹ ਸੰਸਾਰ
ਸਭਸੁਲਹੈਸ੍ਵਪਨਾ ਦੇਖਕਹਾਂਐਭਾਨੋਂ । ਸੁਪਨਵਤਨਸ੍ਵਹੋਜਾਣੇਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰਕੂੰਸਚ ਜਾਣਕੇ
ਦੇਖਕੇਕਹਾਂਨਾਮਕਿਉ ਐਡਾਨੋਨਾਅਟੇਫਾਟੇਫਾਹੋਕੇ ਚਲਤਾਹੈ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀ
ਵਚਨੋਕਰਕੇਸੰਤੁਸ਼ਟਕਰਕੇ ਤਿਨਕੋਵਿਸਰਜਨਕਰਤੇਭਏ । ਏਕਸਮੇਸ੍ਰੀਯੁਤਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍
ਸੁਧਾਸਰਸੇਕੁਹਾਲੀਗ੍ਰਾਮਕੋ ਆਵਤੇਵਏ ਤਹਾਂਕੇਲੋਫੋਂਨੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਕੀ ਸੇਵਾ
ਬਡੇਸਤਕਾਰਸੇਕਰੀ । ਕੁਹਾਲੀਨਗਰਕਾਹੀ ਭਾਈਪੰਜਾਬਸਿੰਘਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਲੰਗਰ
ਮੈਜਿਤਨੇਸਾਗਭਾਜੀ ਸਾਲਨੇਬਨਤੇਥੇ ਸੋਏਹੀਉਨਕੇਬਨਾਨੇ ਤਜਾਰਕਰਾਨੇਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ
ਹਾਜਰਰਹਤਾਥਾ ॥ ੧ ॥ ਤਥਾ ਜਿਮੀਤਸਿੰਘਕੁਮੇਦਾਨਭੀ ਕੁਹਾਲੀਕਾਥਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ
ਕਾਬਡਾਪ੍ਰੇਮੀਸ੍ਧਾਲੂਸਿਖਥਾ ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾਕੁਹਾਲੀਸੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਡੇਰਾ ਵਟੀਏਕੇਗ੍ਰਾਮ
ਆਇਉਤ੍ਰਜਾ । ਤਹਾਂਚਵਿੰਡੇਓਵਟੀਏਕੇ ਮਧਜਮੇਦੋਨੋਗ੍ਰਾਮੋਕੇਸੰਤਹੁਕਾ ਬਡਾਭਾਰੀਡੇਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੀਹੈਂ। ਜਹਾਂ ੨ ਜਿਸ ੨ ਨਗਰਮੈਂਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾਉਤਰਤਾਥਾ। ਤਹਾਂਚਾਰ ੨ ਪਾਂਚ੨ ਕੋਸਕੇਨਗਰੋਂਕੇ ਲੋਕੋਂਕਾਵਹੀਰ ਪੜਜਾਤਾਥਾ॥ ਦੂਰਦੂਰਕੇਲੋਕਭੇਟਾ ਲੈਲੈਕੇਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਤੇਥੇ । ਰੁਪਯਾਮੋਹਰਸੋਆਦਿਕ ਅੰਨਵਸਤ੍ਰੋਂਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਕੋਪਦਾਰਥੋਂਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਆਗੇ ਢੇਰਲਾਗਜਾਤੇਥੇ ॥ ੨ ॥ ਪੁਨਾਗੁਰੂਸਰਕੋਮਾਦੇ ਕੇ ਥੈਰਾੜਕੋਆਵਤੇਭਏ। ਉਹਾਂਕੇਲੋਕੋਨੇਭੀ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾ ਬੰਦਗੀਕਰੀ ॥ ੩ ॥ ਤਹਾਂਤੇਗੁਰੂਕੀਵਡਾਲੀਕੇ ਆਵਤੇਭਏ ॥ ੪ ॥ ਬਹੁਰੋਖਾਪਰਖੇੜੀਕੇ ਆਏਖਤਹਾਂਤੇ ਚੀਚੇ ਭਗਨੇਕੋਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਡੇਰਾਆਯਾੜਹਾਂਸਰਦਾਰ ਅੜਸਿੰਘਕੇਜਵਾਈ ਹਕੀਕਤਸਿੰਘ ਤੇਜ੍ਹਾਲਾਸਿੰਘਯੇਦੋਨੋਭਜਨੇਕ ਸਰਦਾਰਥੇਉਨੋਂਨਭੀ ਖੜੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾਕਰੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿਖੁਜਹੋਤੇਭਏ ੬ ਤਹਾਂਤੇਰਣੀਏਕੇ ਗ੍ਰਾਮਕੋਆਯਾਡੇਰਾਤਹਾਂ ਏਕਰਾਤ੍ ਟਿਕੇ ॥ ੭ ॥ ਬਹੁਰੋਸ਼ਾਮਸਿੰਘਕੀ ਅਟਾਰੀਕੋਡੇਰਾਆਵਤਾਭਯਾ। ਅਟਾਰੀਵਾਲਨੋਂਨੇਬਡੇ ਖੁਹਲੇਪਕੇ ਭੰਡਾਰੇਦਿਤੇਦੋਤੀਨਦਿਨ ਗੁਰੂਜੀਕੇਡੇਰੇਕੋਟਿਕਾਯਾ। ਬਡੇਹਿਤਸੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਸੇਵਾਕਰਤੇ ਭਏ ਔਸਰਦਾਰਸ਼ਾਮਸਿੰਘਤੇ ਆਦਿਕਸਰਬਸਿਖਹੋਤੇਭਏ ॥ ੮ ॥ ਤਹਾਂਸੇਰੋੜਾਂਵਾਲੇ ਕੋ ਆਏ ॥ ੮ ॥ ਤਹਾਂਏਕਰਾਤ੍ਰਰਹਕੇ ਮਹਾਵੇਕੋਆਵਤੇਭਏ। ਮਹਾਵੇਕੋਲੰਬਰਦਾਰ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇਅਪਨੇਪਿੰਡਕੋ ਲੈਜਾਤੇਭਏ। ਤਨਮਨਧਨਕਰਕੇ ਬਡੀਸੇਵਾਕਰਤੇ ਭਏ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਖੁਸੀ ਲੈਤੇਭਏ ॥ ੧੦ ॥ ਨੇਸ਼ੇਕੇਪੈਂਚਬਡੀਬੇਨਤੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਡੇਰੇਕੋਅਪਨੇਨਗਰ ਕੋਲੈਜਾਤੇਭਏ। ਜਹਾਂਜਿਸਗ੍ਰਾਮਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਉਤਰਜਾਹੋਤੇ ਤਹਾਂਦੋਦੋਤੀਨ ੨ ਕੋਸੋਂਕੇ ਨਗਰੋਂਕੇਲੰਬਰਦਾਰ ਹਜੂਰਕੇਡੇਰੇ ਕੋ ਅਪਨੇ ਨਗਰੋਂਕੋਲੈਜਾਨੇਵਾਸਤੇ ਪਾਂਚ ੨ ਦਿਨ ਆਤ ੨ ਦਿਨਧਰਨਾਮਾਰਕੇ ਬੈਠਰਹਤੇ ਥੇ ਕੋਈ ਕਹੇਆਜਮੇਰੀਵਾਰੀਹੈ । ਆਜਮੇਰੀਵਾਰੀਹੈ । ਕੋਈਕਹਤੋਹੈ ਹੋਗੁਰੂਜੀਮੇਰੇਗ੍ਰਾਮਕੋ ਚਲੋ ਆਜਮੇਰੇਨਗਰਕੋਚਲੋ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਬਡੇਖਡਭਾਗੀਲੋਗ ਆਪਸਮੈ ਸਪ-ਰਧਾ ਕਰਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣ ਅਪਨੇਨਗਰੋਂਮੈ ਟਿਕਾਇਕੇ ਤਤਤਭੂਮੀ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ ਕਰਾਤੇਭਏ। ਅਨਸਠਤੀਰਥ ਜਿਹਸਾਧੁਪਗਧਰੈ ॥ ਜਨਕੇਚਰਣਤੀਰਥ ਲੋਟਿਰੀਗਾ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਵਚਨੋਂਸੇਭੀ ਜਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਣ ਜਿਸ੨ਦੇਸਗ੍ਰਾਮ ਮੈਜਾਤੇਥੇ ॥ ਤਹਾਂ੧ਪਵਿਤ੍ਰਪਾਵਨਦੇਸਗ੍ਰਾਮਹੋਜਾਤੇਥੇ। ਔਜਿਸਗ੍ਰਾਮਮੈ ਏਕਮੁਕਾਮਵਾ ਦੋਤੀਨਮੁਕਾਮ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾਕੂਚਕਰਕੇ ਦੂਸਰੇਗ੍ਰਾਮਮੈ ਚਲਜਾਤੇਥੇ ਤਬਪੀਛੇਉਸਗ੍ਰਾਮਕੇਲੋਕ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇਬੈਠਨੇਕੀਜਗਹ ਪੂਜਾਕਾਅਸਥਾਨਥਾਪਕੇ ਤਿਸਜਗਹਕਾਨਾਮ ਦਮਦਮਾਰਖਕੇ ਪੂਜਾ ਕੀਆਕਰਤੇਭਏ ਸੋਅਬਆਜਦਿਨਤਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧਪੂਜਾਕੇ ਅਸਥਾਨਮਦ੍ਦੇਸਮੈਪ੍ਰਸਿਧਹੈ। ਲੋਕਪੂਜਾਕਰਤੇਹੈਂ ਸੁਖਨਾਸੁਖਤੇਹੈਜਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਨਕੀਕਾਮਨਾਪੂਰੀਹੋਜਾਤੀਹੈ ਤਬਜੋਸੁਖਲਾ ਸੁਖਜਾਤੇਹੈਂ ਸੋਸੋਤਹਾਂਦਮਦਮੇ ਮੈ ਆਇ ਚਢਾਤੇਹੈਂ। ਸਪਰਧਾਨਾਮਦੇਸ ਭਾਖਾਮੈਜਿਦਕਾਹੈ ॥ ੧੧ ॥ ਤਹਾਂਤੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਡੇਰਾ ਰਾਜੇਕੇਤਾਲਕੋਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ੧੨ ॥ ਤਹਾਂਤੇਭਟਾਣੇਨ ਗਰਕੋ ਹਜੂਰ ਕਾ ਡੇਰਾ ਆਯਾ ਤਹਾਂਕੇਸਰਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘਨੇ ਬਡੀਪ੍ਰੀਤੀਕਰਕੇ ਕੁਟੰਬਸਹਤ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਖੁਸ਼ੀਲਈਔਸਤਿਨਾਮਕਾ ਉਪਦੇਸਲੈਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਭਾਈਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਤੇਭਾਈਬੁਧਸਿੰਘ ਜੇਦੋਨੋਬਿਹੰਗਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਸਾਥਹੀ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ੧੩ ॥ ਤਹਾਂਤੇਹੁਡਜਾਰੇਕੇਲੋਕ ਦਰਸੀਬੇਨਤੀਕਰਕੇ ਸੇਵਾਕਰਣੇਅਰਥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਡੇਰੇਕੋ ਹੁਡਜਾਰੇਮੈਲਜਾਵਤੇਭਏ ਪੂਰਣਸੇਵਾਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਸਿਖਹੋਤੇਭਏ ਸਤਿਨਾਮਕਾਉਪਦੇਸ ਲੇਤੇਭਏ ॥ ੧੪ ॥ ਬਹੁਰੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਡੇਰਾਜਾਹਮਣਿਆਯਾ ਸਹਾਪਹਲੀਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕਾ ਦੇਹਰਾਸਾਹਿਬਚਾਹਲਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਸਥਾਨ ਹੈਰਾਂਤੇਦੋਕੋਸਹੈ ਤਹਾਂਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇਮੈ ੨੫॥ ਸਵਾਪੰਚੀਸਰੁਪੈਕਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਯਾਔਇਤਨੇਹੀ ਗਰਕੀਭੇਟਾਕੀਏ। ਤਹਾਂਚਾਰਦਿਨਾ ਡੇਰੇ ਕਾ ਰਹਯਾ ਜਹਾਂ ਰੋਰੂਕੇਖ੍ਹਨੀਚੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀ ਬੈਠੇਥੇ ਤਿਸਅਸਥਾਨਕਾਨਾਮ ਰੁਰੂਕੀਟੋੜੀਹੈ। ਤਹਾਂ ਜਾਹਮਣਕਾਰਹੀਸ ਦੇਵਾਸਿੰਘਸੂਬੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਕੀ ਸਰਣੀਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਗੁਰੂਜੀਕੀਚਰਣੀਆਇਲਗਾ ਤਿਸਕੋਸਤਿਨਾਮਕਾ ਉਪਦੇਸਦੇਤੇਭਏ। ਪੁਨਾ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਜੀਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਹਮਾਰਾਭੀਜੈਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥਆਸ਼੍ਰਮਮੈ ਵਰਤਤੇ ਹੂਏਕਾਭਲਾਹੋਵੇ ਕੋਈਐਸਾਸੁਖੈਨਉਪਾਇ ਬਤਾਵਹੁਜੀ। ਐਸੇਦੇਵਾਸਿੰਘਸੂਬੇਦਾਰ ਕੀ ਅਰਜਸੁਣਕੇ ਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕੀਆ। ਤੁਮਸਤਜਬੋਲੋਕਿਸੀਕਾ ਬੁਰਾਮਤਕਰੋਆਏਗਏ ਅਤਿਥਿਸੰਤਸਿਖਕੀਸੇਵਾਕਰੋ ਅੰਨਵਸਤ੍ਰਕਰਕੇ। ਜੇਦ੍ਰਬਜਕੀਲੋੜਵਾਲਾਹੋਵੇ ਤਬਉਸ ਕੋ ਦ੍ਰਬਜਭੀਯਥਾਸ਼ਕਤੀ ਅਨੁਸਾਰਦੇਵਹੁ। ਜੇਅਪਨੇਪਾਸਸੇਦੇਨੇਕੀ ਇਤਨੀ ਸਾਮਰਥ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬਔਰਸਿਖੋਸੇ ਥੋੜਾ ੨ ਇਕਠਾਕਰਕੇ ਉਸਕਾ ਕਾਰਜ ਸਿਧਕਰ ਦੇਵਹੁ। ਔ ਸਰਬਦਾਕਾਲਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਕਾ ਜਾਪਮੁਖਸੇ ਜਪਤੇ ਰਹਣਾ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਤਤੇਹੂਏਇਸਲੋਕਭੀ ਸੁਖੀਰਹੁਗੇ ਔਪਰਲੋਕਭੀ ਪਰਮਗਤੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੇ। ਪੁਨਾਦੇਵਾਸਿੰਘਨੇ ਸੰਤਾਨਹੋਨੇਤੇ ਅਰਜਕਰੀਤੇਸੁਖਲਾਂ ਕਾ ਇਕੋੜੂਸੌਰੁਪਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਆਗੇਰਖਦੇਤਾਭਯਾ ਕਹਤਾਭਯਾਹੇਗੁਰੂਜੀ ਯੇਸੁਖਣਾਅਪਨੀ ਪ੍ਰਥਮ ਲੇਲੇਵਹੁ ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕਰੋ ਜੋਮੇਰੇਘਰਮੈ ਲੜਕਾਹੀਹੋਵੇ। ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਦੇਵਾਸਿੰਘ ਯੇ ਰੁਪਯਾਤੁਮਉਠਾਇਲੇਵਹੁ ਅਬੀਹਮਈਹਾਂ ਨਹੀਲੇਤੇਹੈ। ਜਬਤੇਰੇਘਰਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇਗੀ ਤਬਲੇਹੈਂਗੇਉਹਾਂਨੌਰੰਗਾਵਾਦਮੈ॥ਐਸੇਕਹਕੇਦੇਵਾਸਿੰਘਕੋਬਿਦਾਕੀਆ।ਇਤਨੇਮੈ ਸਰਦਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਹਰੀਸਿੰਘਲਲ੍ਲੂਏਕਾਬੇਟਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਅਰਜਕਰਤਾਭਯਾ । ਹੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਹਮਨੇਸੁਣਯਾਹੈਕ ਗੁਲਾਬਦਾਸਚਠਜਾਂਵਾਲਾ ਸਾਧੂਇਥੇਉਤਰਜਾਹੁਆ ਹੈ। ਆਪਕਾਹੁਕਮਹੋਵੈਤਾਂ ਦਰਸਨਪਰਸਨ ਕਰਆਵੀਏ। ਤਬਬਚਨਹੁਆਕੇ ਅਛਾਜਾਹੁ ਦਰਸਨਮੇਲਾਕਰਆਵਹੁ ਕੁਛਉਪਾਧੀਨਹੀਕਰਨੀ ਓਹਜਾਣੇਸਾਧੂਹੈ ਚਾਹੇਕਿਸੀਤਰਹ ਰਹੇ ਤੁਮਕੋਕਜਾਇਸਕੀ ਕ੍ਰਿਤਸੇਹਾਨਲਾਭਹੈ। ਉਸੀਸਮੇਮੈ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘ ਕਟਾਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਹਜੂਰਖੜਾਥਾ ਭਾਗਸਿੰਘਕੇਗਲਮੈਭੁਰੀਕੀ ਖਪਨੀਪਰੀਹੁਈਥੀ ਤੇਉਪਰ ਭੂਰੇਕਾਹੀਝੁਮਾਰਜਾਹੁਆਥਾ ਤਿਸਕੇਹਾਥਮੈਨੇਜਾਥਾ ਤੇਕੰਧੇਉਪਰਢਾਲ ਪਾਈਹੁਈਥੀ ਔਸ਼ਾਮਸਿੰਘਤਪਸ੍ਵੀਭੀ ਉਨੇਸਾਹਿਬਕਾ ਰਹਣੇ ਵਾਲਾਏਭੀਹਜੂਰ ਕੇ ਸਮੀਪਥਾ। ਤਬ ਇਨਦੋਨੋਕੋਭੀਬਚਨਹੁਆ ਤੁਮਭੀਸਰਦਾਰਕੇਸਾਥਜਾਹੁ ਗੁਲਾਬਦਾਸਕਾਦਰਸਨ ਕਰ ਆਉ। ਤਬਸਰਦਾਰਨੇਕਹਜਾਕੇ ਆਉਭਾਈਸਾਹਿਬਜੀਚਲਜੇ ਗੁਲਾਬਦਾਸਕਾ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨਕਰਆਵੀਏ । ਤਬਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕੀਆ ਜਾਹੁਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਪਰੰਤੁਕੁਛਸਾਧੁਕੇ ਸਾਥ ਵਿਤੰਡੇਵਾਦਕਾਬਚਨ ਨਹੀਕਰਨਾ। ਤਬਸਰਦਾਰਨੇਕਹਜਾਜੀ ਏਹੁਭੀ ਆਪਕਾਹੀ ਵਚਨਹੈ ॥ ਸੰਤਮਿਲੇਕੁਛਸੁਣੀਏਕਹੀਏ । ਮਿਲੇਅਸੰਤਮਸ੍ਹੋਰਹੀਏ ॥ ਬਚਨਹੁਆ ਕੇ ਸੰਵਾਦਸਾਰਥਕ ਵਾਦਕਾਵਰਜਨਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੁਵਿਤੰਡੇਵਾਦਕਾ ਵਰਜਨਕਹਜੋਹੈ। ਬਹੁਰੋ ਸਰਦਾਰਨੇਕਹਜਾਜੀ ਸਤਬਚਨਜੋਸੇਆਪਕਾਹੁਕਮਹੈ ਸੋਈਹਮਕੋਮਾਨਨੇਯੋਗਹੈ। ਬਹੁਰੋ ਸ਼ਾਮਸਿੰਘਨੇਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਡੇਰੇਮੈ ਖੁਹਲ੍ਹੇਘੋੜੇਮੁਤਾਲੇਭੀ ਹੋਤੇਹੀਹੈ ਸੋਜੇਭਾਗਸਿੰਘ ਖੁਹਲ੍ਹਾਮੁਤਾਣਘੋੜਾਹੈ। ਐਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਾਥਬਚਨਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇਹੂਏਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨਪਾਂਚੋਂਸਾਤੋਸਿੰਘ ਗੁਲਾਬਦਾਸਕੇਡੇਰੇ ਜਾਤੇਭਏ। ਜਾਕੇਦਰਸਨਕਰਕੇ ਬੈਠਜਾਤੇ ਭਏਪਰਸਪਰ ਕੁਸਲਪ੍ਰਸ੍ਨਕਰਤੇਭਏ ਬਡੇਆਨੰਦਸੇ। ਤਬਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਨੇ ਗੁਲਾਬ-ਦਾਸਸੇਪੂਛਜਾ ਕਹੁਸੰਤਜੀਆਤਮਾ ਦੇਹਸੇਭਿੰਨਕੁਛਔਰਵਸਤੁਹੈ ਅਥਵਾਦੇਹਹੀਆਤਮਾਹੈ ॥ ਉਤਰ ਤਬਗੁਲਾਬਦਾਸਨੇਕਹਜਾਕੇ ਦੇਹਹੀਆਤਮਾਹੈ ਦੇਹਸੇਭਿੰਨਆਤਮਾ ਔਰਕੋਈ ਨਹੀਹੈ। ਜੋਦੇਹਸੇਭਿੰਨਆਤਮਾ ਕੋਈਔਰਵਸਤੁਹੋਵੇ। ਜੋਦੇਹਸੇਭਿੰਨ ਆਤਮਾਮਾਨਤੇਹੋ ਤੋਮਰਣਕਾਲਮੈਇਸਪ੍ਰਾਣੀਕੀ ਓਰਧਯਾਨਕਰਕੇਦੇਖਲੇਨਾ। ਜੋਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਆਤਮਾ ਦੇਹਕੇਦ੍ਵਾਰੇਸੇਨਿਕਸਕੇ ਬਾਹਰਕੋਭਾਜਤਾਜਾਤਾ ਦਿਖਾਈਦੇਵੇਗਾ ਅਥਵਾਯਮਦੂਤੋਂਕਰਕੇ ਪਕੜਾਹੁਆਬਾਧਯਾਹੁਆ ਯਮਪੁਰੀਕੇਜਾਤਾ ਦਿਖਾਈਦੇਵੇ ਤਬਤੁਮਨੇਦੇਹਸੇਭਿੰਨਆਤਮਾ ਕਾ ਨਿਸਚੇਕਰਲੇਨਾ। ਸੋਮਰਣਕਾਲਮੈਤੋ ਨਾ ਕੋਈਦੇਹਸੇਭਿੰਨ ਦੇਹਸੇਬਾਹਰ ਕੋਈ ਆਤਮਾਭਾਜਤਾਜਾਤਾਹੁਆ ਅਥਵਾਪਕੜਜਾਜਾਤਾਹੁਆ ਦਿਖਾਈਤੋਕੋਈਦੇਤਾਹੀਨਹੀ ਹੈ ਜਾਂਤੇਦੇਹਹੀਆਤਮਾਹੈ ਦੇਹਸੇਭਿੰਨਆਤਮਾ ਔਰਕੋਈਨਹੀਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਜੋ ਦੇਹਸੇ ਭਿੰਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਤਮਾਕੋਈਭੀਨਹੀ ਤਬਤੁਮਾਰੇਮਤਮੈ ਮੁਕਤਕਯਾਪਦਾਰਥਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਖਾਨ ਪਾਨ ਸੁੰਦਰਇਸਤ੍ਰਾਂਦਿਕੋ ਕੇ ਭੁਗਾਬਿਲਾਸ ਹੀ ਪੁਰੁਖਕਾਪਰਮ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਰੂਪਮੁਕਤਿ ਹੈ ਅਥਵਾਮਰਣਮਾਤ੍ਰਹੀ ਮੁਕਤਿਹੈ ਅਨਯਮੁਕਤਿਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ । ਜਬ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਰਯਕੇ ਬੁਲਾਬਦਾਸਨੈਐਸੇਕਹਯਾ । ਤਬਭਾਈਗੁਰਦਾਸਿੰਘ ਔਭਾਈਸ਼ਾਮਸਿੰਘਸਿੰਘਕੇ ਸਮਾਨਭਯਕਮਾਰਕੇ ਕਹਨੇਲਗੇ । ਵਾਹੁਜੀਵਾਹੁਧੰਨਯਸੰਤਜਨਹੈਂ ੨ ਭਲਾਕਹੋਤੇ ਬਿਨਾ ਸੰਤਾਂਸੇਭੋਕਮੋਖਕੀ ਯੁਕਤੀਕੌਨਬਤਾਇ ਸਕਤੇਹੈ ਸੰਤਹੀਹੋਵੈਤੇਔਸੀ ਸੁਖੇਨਭੋਕਮੋਖਕੀ ਯੁਕਤੀਬਤਾਵੈਂ । ਭਲਾਕਹੁਜੀਸੰਤਹੁ ਦੇਹਰੂਪਆਤਮਾਕੀ ਉਤਪਤਿਕਿਸਕਾਰਣਸੇ ਹੋਵੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀਅਪਤੇਜਵਾਯੁ ਇਨਚਾਰੋਤਤੋਸੇ ਦੇਹਰੂਪਆਤਮਾਕੀ ਉਤਾਪਤੀਹੋੜੀ ਹੈ । ਨਨੂੰਯੇਚਾਰੋਤਤਤੋ ਜਢਪਦਾਰਥਹੈਂ ਜੋਕਾਰਣਮੈਗੁਣਹੋਤੇਹੈ ਸੋਈਕਾਰਯਮੈਆਵਤੇ ਹੈ ਇਨਚਾਰੋਤਤੋਮੈਤੁ ਚੇਤਨਤਾਹੈਨਹੀ ਔਤਿਨਕੋਕਾਰਯ ਦੇਹਮੈਚੇਤਨਤਾ ਕਹਾਂਸੇਆਈ ਹੈ ਜੈਸੇਰਕਤਪੀਤਸ੍ਵੇਤ ਆਦੀਗੁਣਸੂਤ੍ਰਕੇਥਸਤ੍ਰਮੈ ਆਵਤੇਹੈਂਯੇਨੇਮਹੈ ਬਿਨਾਕਾਰਣ ਕੇ ਗੁਣੋਸੇਕਾਰਯਮੈ ਔਰਗੁਣਨਹੀਆਵਤੇਹੈਂ ॥ ਨਚ ॥ ਜੈਸੇਪਾਨਕਥਚੂਨਾ ਸੁਪਾਰੀ ਇਨ ਚਾਰੋਕੀਮਿਲੌਨੀਕਰਕੇ ਸੁਰਖੀਉਤਪਤਹੋਆਵਤੀਹੈ ਏਕ ੨ ਮੈਸੁਰਖੀਨਹੀ ਦੇਖਪਰਤੀ ਹੈ । ਚੂਨਾਸ੍ਵੇਤਰੰਗਕਾਹੈ ਪਾਨਕਾਰੰਗਹਰਾਹੈ ਕਥਕਾਧੂਸਰੰਗਹੈ । ਜੈਸੇ ਇਨਚਾਰੋਂ ਕੀ ਮਿਲੌਨੀਸੇਲਾਲੀ ਉਤਪਤਹੋਆਵਤੀਹੈ । ਤੈਸੇਇਨਚਾਰੋਂ ਤਤੋਂਕੀਮਿਲੌਨੀਕਰਕੇ ਚੇਤ-ਨਤਾਭੀਉਤਪਤ ਹੋਆਵਤੀਹੈ । ਜਗਤਕਾਕਰਤਾ ਚਾਰੋਹੀਤਤਹੈ ਇਨ ਸੇਭਿੰਨਔਰਕਰਤਾ ਕੋਈਛੀਨਹੀਹੈ ॥ ਏਹੀ ਬਚਨਗੁਰੁਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘਜੀਨੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਮੇਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਚਰਿਤ੍ਰੋਮੇਂ ॥ ਦੋਃ ॥ ਘਾਸਘਾਸਤੇਹੋਤਹੈ ਅੰਨਅੰਨਤੇਹੋਇ ॥ ਤੈਸੇਮਾਨੁਖਮਾਨੁਖਤੇ ਅਛਰ ਨ ਕਰਤਾਕੋਇ । ਇਸਗੁਰੂਕੇਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣਸੇਭੀਇਸਜਗਤਕਾ ਕਰਤਾਕੋਈਔਰਈਸ੍ਵਰ ਸਿਧਨਹੀਹੋਤੋਹੈ ਕਿੰਤੂਕਾਮਹੀਉਤਪਤੀਕਾ ਹੇਤੂਹੈਪਰਸਪਰ ਸੰਘਰਖਣਸੇਹੀ ਉਤਪਤਿ ਹੋਆਵਤਾਹੈ । ਔਪ੍ਰਤਜਖਜਹੀਏਕਪ੍ਰਮਾਣਹੈ । ਔਰਅਨਮਾਨਾਦੀਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀ ਹੈ ਔਰਕੇਵਲਕਪੋਲਕਲਪਨਾਹੈ ਇਤੀਦਿਕ ॥ ਇਤਿਨਵਾਚਯੰ ॥ ਜਬਐਸੇਰਲਾਬ ਦਾਸ ਨੇਕਹਯਾ ਤਬਠਾਸਿੰਘਕੇਸਮਾਨ ਭਬਕਮਾਰਕੇ ਭਾਈਭਾਗਤਸਿੰਘ ਗੋਦੜੀਆਗਾਰਜ ਕੇ ਬੋਲਤਾਭਯਾ । ਆਹਾਹੋਸੰਤਹੁਪ੍ਰਥਮਤੋ ਤੁਮਅਪਨੇਗੁਰੂਕਾ ਆਸ੍ਰਿਕਮਤਛੋਡਕੇ ਚਾਰਵਾਕ ਨਾਸ੍ਤਿਕਕਾਮਤਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਲੀਆਹੈ ਉਦਾਸੀਨ ਸੰਤਹੁਕਾਤੋ ਆਸ੍ਤਿਕਮਤਹੈ । ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਮੜਮੈ ਔਵੈਦਕਮਤਮੈ ਪਾਂਚਤਤਅੰਗੀਕਾਰਹੈਂ ਪਾਂਚਵਾਂਤਤਆਕਾਸ਼ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ । ਯਦਜਪੀਆਕਾਸ ਚਖੁਆਦੀਇੰਦ੍ਰਿਯਗੋਚਰਨਹੀਹੈ ਤਥਾਪੀਅਨੁਮਾਨਕਰਕੇਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ । ਸੋਅਨੁਮਾਨਯੇਹੈ ਪੰਚਮਭੂਤਅਵਕਾਸਰੂਪ ਆਕਾਸੋਅਸ੍ਤਿ । ਪ੍ਰਾਣਵਾਯ੍ਵਾਦਿ ਤਥਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਨੁਖਪਸ੍ਰਾਦਿ ਸੰਚਾਰਹੇਤੁਤ੍ਵਾਤ ਯਨ੍ਨੈਵੰ ਤਨ੍ਨੈਵੰ ਯਥਾ ਸਰਥਲੋਹਕੁਡ੍ਯਾਦਿ। ਇਸ ਅਨੁ ਮਾਨਵਿਖੇਆਕਾਸਪਛਹੈ ਆਸ੍ਤਿਤ੍ਵਸਾਧ੍ਯਹੈ। ਪ੍ਰਾਣਾਦੀਸੰਚਲਨਹੇਤੁਹੈ ਸਰਥਲੋਹੇਬੀਕੰਧ ਆਦਿਕਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤਤੈਂ ਵੈਤ੍ਰੇਕਮੁਖਕਰਕੇ ਯੇਅਨੁਮਾਨਸਿਧਕੀਆਹੈ। ਅਰਥਯੇ ਹੈ ਆਕਾਸ ਪੰਚਮਭੂਤਸਭ੍ਯਹੈ ਵਾਯੁਪ੍ਰਾਣਮਾਨੁਖ ਪਸ੍ਤ ਪੰਛੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਚਲਨੇਕਾਆਸ੍ਰਯੋਨੇਸੇ ਜੋ ਅਵਕਾਸਰੂਪਆਕਾਸਨਹੀਹੈ ਸੋਪ੍ਰਾਣਮਾਨੁਖਪੰਛੀਆਦਿਕੋਕੇ ਚਲਨਕਾਆਸ੍ਰਾਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤਜੈਸੇਸਰਥਲੋਹਕੀ ਘਨਰੂਪਾਕੰਧਅਹਰਣ ਆਦਿਕਹੈ ਇਨਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕੋਕਾਸੰਚਾਰਚਲਨਾ ਨਹੀਹੋਸਕਤੋਹੈ। ਜੋਯੇਪ੍ਰਸਿਧਅਵਕਾਸਰੂਪ ਆਕਾਸਹੋਵੇਤਬ ਮਾਨੁਖਪਸੁਪੰਛੀਆਦਿਕੋਕਾ ਵਿਵਹਾਰਐਪ੍ਰਾਣਾਦੀਵਾਯੁਕਾ ਸੰਚਾਰਹੋਤੋਹੈ ਬਿਨਾ ਆਕਾਸ ਕਿਸੋਲਾਛੀ ਵਿਵਹਾਰ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ੨॥ਐਵੈਦਕ੍ਸਮਤਸੈਭੀ ਭਸਮਾਦ੍ਰਾ ਏਤਸਮਾ ਦਾਤ ਮਨਃਆਕਾਸਃ ਸੰਭੂਤਃ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਪੰਚਤਤੋਕੀ ਉਤਪਤੀਤ੍ਯਹੀਹੈ ਨਹੀਚਾਰਕੀ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕਕਾਰਜਕੀ ਸਿਧੀਸੇਅਨੁਮਾਨਭੀ ਸਿੱਧਹੋਤਾਭਯਾਹੈ ॥੩॥ ਜੋਤੁੰਸਬਦਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀਮਾਨਤਹੈ ਤਬਤੈਨੇਕੈਸੇ ਦਸਮੇਸਕੇਸਬਦਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣਦੀਆਹੈ। ਔਰ ਜੇ ਉਪਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਨਨਹੀਹੈ ਤਬਤੈਨੇਕੈਸੇਕਥਾ ਪਾਨਚੂਨੇਕੀਉਪਮਾਦਈਹੈ। ਤੇਰੇਹੀਮੁਖਸੇਅਨੁਮਾਨਾ ਦਕ ਖਟਪ੍ਰਮਾਣਸਿਧਹੋਗਏਹੈ। ਤਬਤੂੰਕੈਸੇਕਹਤਾਹੈਂ ਕੇਪ੍ਰਤ੍ਯਕਖਹੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ। ਅੰਤਰਤੇਤੋਂਸਰਬ ਪ੍ਰਮਾਣੋਕੋਯਥਾਰਥਮਾਨਤਾਹੈਂ। ਪਰੰਤੁਅਪਨੀਬੁਧੀਕੀਪ੍ਰੌਢਤਾਦਿ ਖਾਤਾਂਤੁਆਮੁਖਸੇਨਿਕਸੀਹੁਈ ਬਾਤਕੋਮਿਥ੍ਯਾਹਠ ਕਰਕੇਸਿਧਕੀਆਚਾਹਤੇਹੋ ॥ ੫ ॥ ਚਾਰੋਤਤਕੋਆਪਸੁਭਾਵਿਕ ਜਦਹੋਣੇਸੇਅਪਨੇਆਪ ਸ੍ਰੁਤੰਤ੍ਰਮਿਲਨੇਕੋ ਸਾਮਰਥ੍ਯਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸਮਿਲੌਨੀਸੇਜਗਤ ਕੀਉਤਪਤੀਹੋਵੇ ਅਸਿਕੁਠਾਰ ਹਥੌੜੇਵਤ। ਜੈਸੇ ਕੁਠਾਰਾਦਿਕ ਕਰਣਬਿਨਾਪ੍ਰੇਰਕਕਰਤਾ ਸੇਬ੍ਰਿਛਆਦਿਕੋਂਕਾ ਛੇਦਨਨਹੀਕਰਸਕਤੇਹੈਂ। ਜੜਤ੍ਵਹੇਤੁਸੇ ਤੈਸੇਯੇਤਤਭੀ ਸ੍ਰੁਤੰਤ੍ਰਬਚਿਤ੍ ਜਗਤਕੀਰਚਨਾ ਕਰਬੇਕੋਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਇਨ ਤਤੋਂਕੀ ਮਿਲੌਨੀਕਰਣੇਵਾਲਾ ਇਨਤਤੋਸੇਭਿੰਨਕੋਈਔਰ ਈਸ੍ਵਰਅਵਸ਼੍ਯਹੀਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਣਾਪੜੈਗਾ। ਕੋਈਔਰਸਰੀਰਧਾਰੀ ਇਨਕਾਮਿਲਾਨੇਵਾਲਾ ਤੁਮਅੰਗੀਕਾਰਕਰ ਹੀ ਨਹੀਸਕਤੇਹੋਕਾਹੇਤੇਜੋਸਰੀਰ ਮੇਲਕਾ ਕਰਤਾਹੋਵੇਗਾ ਉਸਕੇਸਰੀਰਕੀ ਰਚਨਾਕਿਸਨੇ ਕਰੀਹੈ ਯਾਂਤੇਇਨਚਾਰੋਂਤਤੋਂਕੇ ਪ੍ਰਮ ਟੂਆਂਕਾਮਿਲਾਨੇਵਾਲਾ ਜੋ ਕੋਈ ਈਸ੍ਵਰਹੈ ਸੋ ਭੀ ਅਨੁਮਾਨਪ੍ਰਮਾਨ ਕਰਕੇ ਸਿਧਹੋਤੋਹੈ। ਭਲਾਦੁਰਜਨਤੋਖਨਜਾਯ ਕਰਕੇ ਜੋ ਜਗਤ ਕਾ ਕਰਤਾਚਾਰੋਂਤਤੋਂਸੇ ਬਿਨਾਔਰਕੋਈਈਸ੍ਵਰ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਾ ਭੀਕਰਜੋਤਬ। ਜਬਸਰੀਰ ਮਿਤਕਹੋਜਾਤੋਹੈ ਤਬਉਸਸਮੈਭੀਚਾਰੋਤਤ ਮਿਲੇਹੁਏਸਰੀਰਮੇ ਇਸਥਿਤਹੈ ਫਿਰਕਿਉਂ ਨਹੀਚੇਤਨਰੂਪਹੋਕੇ ਚੇਸ੍ਟਾਕਰਤੋਹੈ ਜਢਕਾਹੇਹੋਜਾਤੋਹੈ। ਤਬਇਸਮੈਸੇਕੌਨਸੋ ਤਤਨਿਕਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਾਤੋਹੈ। ਜਬਚਾਰੋਤਤਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਆਪਹੀਜਗਤਕਾ ਕਰਤਾਹੈਂ ਤਬਸਰੀਰਮਰਕਿਉਂਜਾਤੋ ਹੈ ਮਰਣੇਕੋਤੋਕਿਸੀਕਾਭੀ ਮਨਨਹੀਕਰਤੋਹੈ ਕਾਹੇਤੇਮਾਰਣੇਵਾਰੋ ਤੁਮਾਰੇਮਤ ਮੈ ਕੋਈ ਈਸ੍ਵਰਨਹੀਹੈ। ਦੂਸਰਾਜਿਸਸਰੀਰ ਰੂਪਆਤਮਾਨੇ ਕਰਮਸੁਭਅਸੁਭਕੀਏਹੈਂ ਅਬਵਹੁ ਸਰੀਰਤੋਮਰਗਯੋਹੈ ਅਬਇਸਕੇਕਰਮੋਂਕਾ ਫਲਕੌਨਭੋਗੇਗੋ। ਜੇ ਕਹੋਦੂਸਰਾ ਸਰੀਰ ਪੁੰਨਪਾਪਰੂਪਕਰਮਕਾ ਫਲਭੋਗਲੇਵੇਗੋ ਤਬਕ੍ਰਿਤਹਾਨੀਅਕ੍ਰਿਤ ਅਭਿਆਗਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੁਮਾਰੇਮਤਮੇਆਯਾ॥ ਖਾਇਔਰਔਰੇਤ੍ਰਿਪਤਾਵੇ। ਜਲੇਔਰਔਰੇਦੁਖਪਾਵੇ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਨਨੂ ਜੇਜਗਤਕਾਕਰਤਾ ਕੋਈਔਰਭੀਈਸ੍ਵਰਹੈ ਤਬਘਾਸ ਘਾਸਤੇ ਹੋਤ ਹੈ ਏਹ ਸਲੋਕ ਦਮੇਸਨੇਕਿਉਪਠਜੋਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਨਾਸ੍ਤਿਕਮਤਕਾਅਨੁਵਾਦ ਕਰਕੇਦਿਖਾਵਨੇਅਰਥ ਖੰਡਨ ਕਰਣੇਕੋਯੇਸਲੋਕ ਦਸਮੇਸਜੀਨੇ ਪਠਜੋਹੈ। ਅਗਲੇ ਪ੍ਰਸੰਗਮੈ ਦੇਖੋਤੋ ਜਗਤੇਸ੍ਵਰ ਹੈ। ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੈ। ਪਰਤੇਪਰਹੈ। ਕਰੁਣਾਕਰਹੈ। ਬਿਨਏਕਨਾਮਅਧਾਰ। ਸਭਕਰਮ ਭਰਮ ਬੀਚਾਰ ਇਤਜਾਦਿਸਲੋਕ ਸਾਹਿਬਕਾਹੇਲਿਖਤੇ ਈਸ੍ਵਰਕੀਸਤਤਾਮੈ॥ ਜੇ ਜਗਤ ਕਾ ਕਰਤਾਈਸ੍ਵਰਕੋਈਔਰ ਨ ਹੋਵੇਤਬ॥ ਨਿਯੰਤਾਈਸ੍ਵਰਸੇ ਬਿਨਾਅਗਨਿਸੀਤਲ ਹੋਜਾਵੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਤਪਨੇਲਾਗਜਾਵੇ ਬਸੰਤਆਦੀਰਿਤੁਕੇਧਰਮ ਗ੍ਰੀਖਮਰਿਤ ਆਦਿਕੋ ਮੈ ਵਰਤਨੇ ਲਾਗਜਾਵੇ ਔਗ੍ਰੀਖਮਰਿਤੁਆਦਿਕੋਕੇ ਧਰਮਬਸੰਤਆਦੀ ਰਿਤਮੈਵਰਤੈ। ਇਸਰੀਤੇਸੇ ਸਾਰੇਸੰਸਾਰਕਾਵਿਵਹਾਰ ਨਿਯੰਤਾਈਸ੍ਵਰਬਿਨਾ ਵਿਪਰਜੇਹੋਜਾਵੇਗੋ। ਜੋ ਸਾਰੇਸੰਸਾਰ ਕੋ ਅਪਨੀਮਿਰਯਾਦਾਮੈ ਰਾਖਤੇਹੈਸੋਕੋਈਈਸ੍ਵਰਹੈ। ਤਥਾਆਸਾਕੀਵਾਰਮੈ ਗੁਰੂਸਬਦਭੀਹੈ॥ ਭੈਵਿਚਪਵਨਵਹੈਸਦਵਾਉ ਇਤਜਾਦੀ॥ ਨਾਨਕਨਿਰਭਉਨਿਰੰਕਾਰ ਸਚਏਕ ਇਤ-ਯੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤਨਜੰਤਾਈਸ੍ਵਰਕੇ ਅਧੀਨਹੀਸਰਬਸੰਸਾਰ ਇਸਸਬਦਮੈਕਥਨਕੀਓਹੈ ਇਸ ਕਾਰਥਰੂਪੀ ਅਨੁਮਾਨ ਸੇ ਨਿਯੰਤਾ ਈਸ੍ਵਰ ਅਵਸਜਰੀਤੁਮਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਣੇ ਪਰੇਗੋ। ਤਥਾਚ ਚੂਨਾਂਕਥਪਾਨਕਾ ਜੋਤੁਮਨੇਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਦੀਆਹੈਸੋਇਸੀਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤਸੇਹੀ ਉਪਮਾਨਤੁਮ ਕੋ ਅਵਸਜਗ੍ਰਹਣਕਰਣਾਪਰਜਾ ਕਾਹੇਤੇਜੈਸਾਤੈਸਾ ਸਬਦਸਾਦ੍ਰਿਸਜਕਾ ਬੋਧਕਹੋਤੋਹੈਜੈਸ ਗੋਸਾਦ੍ਰਿਸੋਗਵਯਏਹਹੈ। ਜੈਸੇਮੈਹਦੀਕੇਪਤੇ ਦੇਖਨੇਮੈਹਰਿਤਹੈ ਪਰੰਤੂਲਾਲੀਉਨਮੈਪ੍ਰਥਮ ਹੈ ਤਬਪ੍ਰਗਟਹੋਆਵਤੀਹੈ ਤੈਸੇਪਾਨਕਥੇਮੈਭੀ ਪ੍ਰਥਮਲਾਲੀਹੈ ਚੂਨਾਖਾਰਰੂਪਹੇਤੂਸੇਤਿਨ ਸੇਲਾਲੀਕੋਜੁਦਾ ਕਰਕੇਦਿਖਾਇਦੇਤੋਹੈ ਤਦਵਤਇਨਤਤੋਮੈ ਪ੍ਰਥਮਹੀਚੇਤਨਤਾ ਹੈ ਨਹੀ ਜੋਮਿਲੌਨੀਸੇਪ੍ਰਗਟਹੋਆਵੇ। ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਅਨੁਪਲਬਧੀ ਔਐਤੈਹਜਕਯੇਦੋਨੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਭੀਤੁਮਕੋ ਅਵਸਜਮਾਨਨੇਲਾਗੈਗੇ॥ ਯਥਾਅਤ੍ਰਘਟੋਨਾਸ੍ਤਿਯਦੀਅਤ੍ਰਘਟਃ ਸਜਾਤ ਤਹਿ ਉਪਲਭੇਤ ਇਤਜਾਦੀ ਅਰਥਾਤਇਥੇਘਟਨਹੀਹੈ ਜੇਇਥੇਘਟਹੋਵੇਤਾਂਲਭੇ ਸੋਅਨੁਪਲ ਬ੍ਰਧੀਪ੍ਰਮਾਣਭੀ ਤੇਰੇਹੀਕਹਨੇਸੇ ਸਿੱਧ ਹੂਆਕੈਸੇਤੈਨੇਆਪਹੀ ਕਹਦੀਆਹੈਕੇ ਜੇਈਸ੍ਵਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਵੇ ਤਾਂਦਿਖਾਈਦੇਵੇ ਈਸ੍ਵਰਹੈਹੀਨਹੀ ਯਾਂਤੇਦਿਖਾਈਨਹੀਂਦੇਤਾਹੈ। ਔਜੈਸੇਸਬਟਮੈ ਪਰੰ-ਪਰਾ ਕਰਕੇਯਥਕਾਗਜ਼ਾਨ ਅਤੈਹਜਕਪ੍ਰਾਣਹੈ ਦੇਖਜਾਕਿਸੇਨਹੀਹੈ ॥ ੬ ਯੇ ਖਟਪ੍ਰਮਾਣ ਬਲਾਭਕਾਰਸੇ ਤੁਮਕੋ ਮਾਨਨੇਹੀਪਰੇਹੈਂ । ਨਨੂ ਵਹੁਈਸ੍ਵਰਹੈਹੀਨਹੀ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦਿਖਾਈ ਨ ਦੇਵੈਨਹੀਦਿਖਾਈਦੇਤਾਹੈ ਯਾਂਤੇਹੈਹੀਨਹੀ । ਨਚਤੁਮਚਾਰੋਤਤੋਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਿਸਸੇਮਾਨਤੇਹੋ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹਮਚਾਰੋਤਤੋਂਕੀ ਉਤਪਤੀਚਾਰੋਤਤੋਂਕੇਪ੍ਰਮਾਣੁਆਂਸੇ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ਨਚ ਵਹੁਚਾਰੋਤਤੋਂਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂਕਿਉਂਨਹੀਦਿਖਾਈਦੇਤੇ ਇਤਿਵਾਚਜੈ ॥ ਅਤਿਸੂਖਮ ਹੋਣੇਸੇਨਹੀਦਿਖਾਈਦੇਤੇ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਜੈਸੇਤੁਮਾਰੇਮਤਮੈਪ੍ਰਮਾਣੂਅਤਿ ਸੂਛਮਹੋਣੇਸੇਦਿਖਾਈ ਨਹੀਦੇਤਾਹੈ। ਅਬਜੋਤੁਮਾਰਾਨਿਯਮ ਨ ਤਹਜਾਕੇਜੋਵਸ੍ਤੁਦਿਖਾਈ ਨ ਦੇਵੇਸੋਨਹੀਹੋਤੀਹੈ ॥ ਜੈਸੇਜਿਨਚਾਰੋਤਤੋਂਕੇਪ੍ਰਮਾਣੂਆਂਸੇ ਤੁਮਪ੍ਰਿਥਵੀਜਲਅਗ੍ਨਿਪਵਨ ਪ੍ਰਯੰਤਮਹਾਭੂਤੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀਮਾਨਤੇਹੋ ਵਹੁਚਾਰੋਤਤੋਂਕੇਪ੍ਰਮਾਣੂਭੀਤੋ ਦਿਖਾਈਨਹੀਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ਅਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਪ੍ਰਮਾਣੂਆਂਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਭੂਤੋਂਕੀ ਔਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਕੀਉਤਪਤੀ ਮਾਨਨੀਯੋਭੀ ਤੁਮਾਰਾਏਕ ਲੋਕੋਕੇ ਬੀਚਨਅਰਥਠਾਂਗਨੇਵਾਸਤੇ ਮਿਥ੍ਯਾਹੀਪ੍ਰਵਾਦਹੈ ॥ ਜੇਸ੍ਮਤਹਾਨੀਕੇ ਭੈ ਸੇਪ੍ਰਮਾਣੂਅੰਗੀ ਕਾਰ ਨ ਕਰੋਗੇ ਤੌਪ੍ਰਮਾਣੂਵਾਦਤੁਮਾਰਾਰਾਜਾ ਔਰਈਸ੍ਵਰਵਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤਹੁਆ ॥ ਔਰੁਮਾਰੇ ਮਤਮੈਬੰਧਮੋਖਜ ਅਵਸਥਾਭੀਪ੍ਰਾਪਤਭਈ ॥ ਜੇਔਸੇ ਮਾਨੋ ਨਹੀਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਦਿਖਾਈਦੇਤੇ ਤਥਾਪੀਸਤਜਹੈ । ਤਬ ਬਲਾਭਕਾਰਸੇ ਗਲੇਅੰਗੁਸ਼੍ਠਾਦਕਾ ਨਜ਼ਾਯਕਰਕੇਤੁਮਕੋ ਈਸ੍ਵਰ ਭੀਸਤਜਹੀ ਮਾਨਨਾਪਰੜਾ ॥ ਔਜੋਮਰਣਮਾਤ੍ਰਕੋ ਮੁਕਤੀਮਾਨਤੇਹੋ ਮਰਣਾਤੌਸਭੁਕੋਊ ਕਾਜਨਕਹੈ ਯਾਤੇਆਤਮਨਾਸਕ ਮੁਕਤੀਕੀ ਕੋਈਭੀਇਛਾਨਹੀਕ੍ਰਤਤੋਹੈ । ਔਰ ਵਹੁ ਈਸ੍ਵਰਕਿਸੇਏਕ ਅਸਥਾਨਪਰ ਸਰੀਰਧਾਰਕੇਬੈਠੋਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੁਸੂਖਮਹੋਣੇਸੇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਹੂਆ ੨ ਆਕਾਸਵਤਸਾਰੇ ਪਰਿਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਕਹੈ ॥ ਭਥਾਚ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਦਸਮੇਸਵਾਕ੍ਯੰ ॥ ਜਿਮੀਜਮਾਨਕੇਬਿਖੈ ਸਮਸੂਏਕਜੋਤਿਹੈ ॥ ਨ ਘਾਟਹੈ ਨ ਬਾਢਹੈ ਨ ਘਾਟਬਾਢਹੋਤ ਹੈ ॥ ਜਲੇਹਰੀਥਲੇਹਰੀ ॥ ਛਿਤੇਹਰੀਨਭੇਹਰੀ ॥ ਈਹਾਂਹਰੀਊਹਾਂਹਰੀ ॥ ਜਿਮੀਹਰੀਜਮਾ ਹਰੀ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣੋਂਸੇ ਔਸਤਗੁਰੂਕੇਉਪਦੇਸਸੇ ਔਵੇਦਾਂਤਸ਼ਾਸਤ੍ਰਸੇ ਚਤੁਰਥ ਸ੍ਵਅਨੁਭਵਪ੍ਰਮਾਣਸੇ ਤਿਸਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋ ਹਮਆਕਾਸਵਤਪੂਰਣਮਾਨਤੇਹੈਂ । ਤਿਸ ਸਤ ਚਿਤ੍ਆਨੰਦਰੂਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਖੇਹੀ ਅਹੰਤ੍ਵੰ ਆਦਿਕਸਾਰਾਜਗਤ ਕਲਪਿਤਹੈ ॥ ਸਾ ਕਲਪਿਤਵਸਤੁ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇਤੁਮਾਰਾਮਤ ਵੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰਸੇ ਔ ਅਨੁਭਵਸੇਵਿਰੁਧਹੋਣੇਸੇ ਇਸੀਹੇਤੁਸੇ ਲੋਕੋਕਾਔਅਪਣੇ ਆਤਮਾਕਾ ਪ੍ਰਤਾਰਿਕ ਨਾਮ ਬੰਚਕਹੋਣੇਸੇ ਅਤੀਵਤੁਛਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮਾਰਾਮਤ ਬ੍ਰਧੀਵਾਨੋਕਰਕੇ ਤਜ਼ਾਰਾਨੇਯੋਗਹੈ । ਜਬ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘਗੋਦੜੀਏਨੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਅਨੁਭੈਕੇ ਬੋਲੇਛੋਡੇ । ਤਬ ਗੁਲਾਬਦਾਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਚਾਰਾ ਨਿਰੁਤਰਹੋਕੇਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤਾਭਯਾ । ਤਦਅਨੰਤੂਕਿੰਚਤ ਕਾਲਬੈਠੇਕਹੇ ਜਬ ਗੁਲਾਬਦਾਸਕੁਛਭੀ ਨ ਬੋਲਜਾ ਤਬਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਲੈਕੇ ਪਾਂਚੋਸਾਤੇ ਸਿੰਘਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾ ਖਾਲਸਾਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀ ਫਤੇ ਬਡੀਗਰਜਣਾਸੇ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਆਜਾਤੇਭਏ ॥ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇਬੈਠਜਾਤੇਭਏ ॥ ਇਧਰਗੁਲਾਬਦਾਸ ਨੇ ਵਿਚਾਰਕੇਕਹਾਜ਼ ਏਕਗਰੀਬੜੇਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇਸਿਖਨੇਅਣਪੜਜੈਸੇਨੇਹੀ ਹਮ ਕੋ ਚਰਚਾਮੈਨਿਰੁਤਰਕਰਦੀਯਾਹੈ ਅਬੀਦੂਸਰੇਸਿਖੋਨੇ ਕਿਸੇਨੇ ਕੁਛਬਾਤ ਭੀ ਨਹੀਕਰੀ ਬੋਲੇਹੀਨਹੀਥੇ । ਜੇਦੂਸਰੇਭੀਸਿਖਬੋਲਤੇ ਤਬਕਜ਼ਾਜਾਣੀਏ ਕਜ਼ਾਹੋਤਾ । ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਗੁਲਾਬਦਾਸ ਜਾਹਮਣਗ੍ਰਾਮਸੇਡੇਰਾ ਉਠਾਇਕੇ ਜਲਤੀਹੀ ਭਾਗਜਾਤਾਭਇਾਕਿਉਂ ਕੇ ਮਤਕੋਈ ਸਿਖਔਰਆਇਕੇ ਅੜੰਗਾ ਨ ਲਾਇਬੈਠੇ । ਇਸਓਰਹਜੂਰਕੇਆਗੇਸਭ ਚਰਚਾ ਕਾ ਹਾਲਜਬਸੁਣਾਯਾ ਤਬਯਦਕਿੰਚਤਹਸਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਓ ਭਾਗਸਿੰਘਾ ਨ ਦਲਜੋਂ ਨ। ਅਨੁਭੈਕੋਗੋਲਜਾਂ ਨਾਲ ਗੁਲਾਬਦਾਸ ਕਾ ਡੇਰਾ ਉਠਾਇ ਆਯਾ ਹੈਂ ਤਬ ਭਾਈ ਭਾਗਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਜਕਰੀਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਗੁਰੂਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਮੈਨੇਦਰਸਨਕੀਏਹੈਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਭੀਮੈਨੇਦਰਸਨਕੀਏਹੈਂ ਤਥਾਆਪਹਜੂਰ ਕੇ ਦਰਸਨਭੀਮੈਨੇ ਕੀਏ ਔਤੀਨੋਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂਕੇ ਮੈਨੇਬਚਨਭੀਸਨੇਹੈਂ ਆਪਕੇਨੇਭਦੇਖੇ ਹੈਂ। ਜਿਸਨੇਆਪਕੀਰਸਨਾਸੇਉਦੇਹੂਏ ਬਚਨਸੁਣੇਹੈਂ ਔ ਆਪਕੇਛੇਤ੍ਰਦੇਖੇ ਹੈਂ । ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਵਰਾਕਤੁਛਗੁਲਾਬਦਾਸ ਕਜ਼ਾਵਸਤੁਹੈ ਵਹੁਬ੍ਰਹਮਾਜੀਸੇਭੀ ਚਰਚਾਕਰਣੇਕੋ ਸਾਮ ਰਥਹੈਂ ਬਹੁਰਇਤਰਜੀਵ ਕਜ਼ਾਚੀਜਹੈ । ਐਸੇਆਪਸਮੈ ਬਚਨਕਰਕੇਤਹਾ ਜਾਹਮਣ ਨਗਰਸੇਚੌਥੇਦਿਨਡੇਰਾ ਕੂਚਕਰ ਵਾਂ ਨਾਮਗ੍ਰਾਮਕੋਆਂਵਤੇਭਏ ॥ ੧੫ ॥ ਵਾਂਸੇ ਭਲ ਕੋ ਡੇਰਾਆਯਾ । ਤਹਾਂਤੀਨਦਿਨ ਮੁਕਾਮਚਹਜ਼ਾ ਤਹਾਂਕੇਲੋਕੋਨੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਚੇਵਾਕਰੀ ॥੧੬ ॥ ਤਹਾਂਸੇਫਿਰੰਦੀਪੁਰਕੋਆਏ ॥ ੧੭ ॥ ਫਿਰਤਹਾਂਤੇਪਦ੍ਰੀਸ੍ਰੇਮਕੋ ਆਵਤੇਭਏ ॥ ੧੮ ॥ ਪਦ੍ਰੀਸੇਮਾਲੂਵਾਲਕੋ ਤਹਾਂਸ੍ਰੀਸਾਹਿਬਦਿਤੇਕਾ ਦੇਹੁਰਾਹੈ ਤਹਾਂਭੀਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਵਤੇ ਭਏ ਬਾਬੇਸਾਹਿਬਦਿਤੇਕੇ ਦਰਬਾਰਕੀ ਇਕੀਸ ੨੧) ਰੁਪੈ ਪੂਜਾਕਰਤੇਭਏ । ਭਾਈ ਸੁਹੇਲਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈਹਰਾਸਿੰਘਦੋਨੋ ਚਾਚਾਭਤੀਜਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾ ਮੈ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਕਰ ਕੇਹਾਜਰਹੋਤੇਭਏ ਔ ਥੜੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਹਜੂਰਕਾਡੇਰਾਤੀਨਦਿਨ ਰਖਤੇਭਏ। ਮਾਲੂਵਾਲ ਸੇ ਵਿਦਾਹੋਕੇਪੁਨਾ ਜੀਓਵਾਲੇਆਵਤੇਭਏ ੧੯ ਤਹਾਂਤੇ ਮਾਣੋਚਾਲਕੋਆਏ ॥ ੨੦ ਮਾਣੋ ਚਾਲਸੇ ੨੧ ਸੇਹਰੋਕੋਆਏ ੨੨ ਤਹਾਂਤੇ ਛੋਟੀਆਂਕੋ ਆਵਤੇਭਏ ੨੩ ਤਹਾਂਤੇ ਵਰਹਾਣੇ ਗਾਮਕੋਆਵਤੇਭਏ ॥ ੨੪ ॥ ਤਹਾਂਤੇਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਡੇਰੇਮੈਆਵਤੇ ਭਏ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋਃ—ਯਾਤ੍ਰਾ ਯਾ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਆਏ ਨਿਜ ਥਾਨ।
ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੂ ਪੂਜਜਪਾਦਜ ਭਗਵਾਨ ॥ ੧ ॥
ਯਾ ਵਿਧਿ ਕਰਯੋ ਉਧਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਬਹੁਗ੍ਰਾਮਨ ਸਮੁਦਾਇ।
ਤਾਂ ਗੁਰੁ ਚਰਣ ਸਰੋਜਪਰ ਕਵਿ ਹਰਿਹਰਿ ਬਲਜਾਇ ॥ ਓਂਤਤਸਤ
ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਮਾਦੋਕੇਬੈਰਾੜ ਨਗਰਿਮੈਉਤਰੇਥੇ ਤਹਾਂਏਕਪਲਾਸ ਕੇ
ਪਾਦਪਪ੍ਰਤਿਬਚਨਕੀਆ। ਕਿਉਂਭਾਈ ਜੋਤੇਰੋਨੀਚੇਬੈਠਨੇਵਾਲੇਥੇ ਸੋਤੋਚਲੇਗਏ ਹੈਂ ਤੁੰ
ਕਿਉਪੀਛੇਰਹਗਯਾ ਹੈਂ ਅਬਤੁੰਭੀਚਲਦੇ। ਤਬਸਿਖਨੇਪੂਛਾ। ਹੇਭਗਵਨਇਸ ਪਲਾਸ
ਕੇਨੀਚੇਕੌਨਬੈਠਤੇਥੇ ਜੋਚਲੇਗਏਹੈਂ ਔਯੇਪਲਾਸਕਾਬਿਛਕਬਕੋਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ
॥ ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਜਬਖਸ੍ਰਮਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਸ੍ਰੀਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬਜੀ ਬਹਾਦਰ ਮਹਾ-
ਸੂਰਬੀਰ ਜੀ ਸ੍ਰਮਹਲਾਂ ਮਾਤਾਕੌਲਾਂਕੋ ਲਵਪੁਰਸੇਲਜਾਏਹੈਂ। ਤਬਕ੍ਰਮ ੨ ਸੇ ਇਥੇ
ਆਇਉਤਰੇਹੈਂ। ਤਬਇਸਪਲਾਸਕੇ ਨੀਚੇਮਾਤਾਕੌਲਾਂਬੈਠੀਹੈ ਤਥਾਆਪਭੀਹਜੂਰ ਬੈਠੇ
ਹੈਂ। ਜਬਐਸੇਮੁਕਤਿਪ੍ਰਯੰਤ ਦਾਤਦੇਣੇਹਾਰੇ ਸਰਬਸੁਖੋਂ ਕੇ ਦਾਤਾ ਜਿਸ ਸ੍ਰੀਹਰਗੋਵਿੰਦ
ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰਹੋਕੇ ਤੀਨੋਲੋਕਦੋਚਰਣੋਸੇ ਮਾਪਲੀਏਥੇ ਤਥਾਨ੍ਰਸਿੰਘਰੂਪ
ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਪ੍ਰਲਾਦ ਕੀ ਰਖਜਾਕਰ ਲੀਨੀ ਸੰਖਚੂੜਦੈਤਸੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਰੂਪ ਹੋਕੇ
ਅਪਨੇਪਰਮਪਜਾਰੇ ਭਗਤ ਗੋਪਗੋਪਜੋਂਕੀ ਰਖਜਾਕਰਲਈਥੀ। ਰਾਮਾਵਤਾਰਹੋਕੇਅਪਨੇ
ਪਜਾਰੇਸੁਗ੍ਰੀਵ ਵਿਭੀਖਨਕੀਰਖਜਾਕਰੀਥੀ। ਔਭੀਲਨੀਅਨਾਥਨੀਕੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਮਗਨਹੋਕੇ
ਤਿਸਕੇਜੂਠੇ ਬੇਰ ਖਾਤੇਭਏਐਸੇ ੨ ਅਵਤਾਰਭੀ ਨ ਰਹੇ ਓਹਭੀਇਸਸੰਸਾਰਸੇ ਚਲੇਗਏ
ਤਬਉਸਮਹਾਪੁਰਖਕਾ ਸੰਗਕਰਕੇ ਹੋਪਲਾਸਅਬਤੁੰਕਾਹੇਕੋ ਸੀਤਵਾਤਆਤਪ ਜਨਜ
ਦੁਖਕੋਪੜਾਸਹਾਰਤਾਹੈ ਤੁੰਭੀਅਬਮੁੰਕਤ ਪਦਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋ ਔਰਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇਸਮਾਨ ਤੂੰ ਦੁਖੋਂਕੋ
ਅਬ ਨ ਸਹਾਰ। ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀਨੇ ਤਿਸਪਲਾਸਕੋ ਪੇੜਕੇਪ੍ਰਤੀਐਸੇ ਬਚਨਕਹੇ ਤਬ ਏਕ
ਪਹਰਪੀਛੇ ਵਹੁ ਪਲਾਸਕਾਪੇੜ ਮੁਰਝਾਇਕੇਆਪਨੇ ਆਪਹੀ ਗਿਰਪਰਜਾ । ਜੋ ਇਛੈ
ਸੋਈਫਲਪਾਵੈ ॥ ਸਾਧੁਕੈ ਸੰਗ ਨ ਥਿਰਥਾ ਜਾਵੈ ॥ ਥਿਰਥਾ ਨ ਸਾਧੁ ਮਿਲਾਪ । ਤਦ
ਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੋਂਦ੍ਰਜੀ ਨੇ ਤਿਸ ਪਲਾਸਕੇ ਪਾਦ ਪੱਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇ
ਕੋਇਲੇ ਬਿਭੂਤੀ ਸਾਰੀ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਡਾਰਦੇਤੇ ਭਏ ਕੁਛ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਮੈ ਫੈਲਾਇ ਦੇਤੇ
ਭਏ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਪਲਾਸਕੋਪਾਦਪਕਾ ਸਰਬ ਥਾ ਕਲਯਾਨ ਕਰਤੇਭਏ
॥ ਤਹਾਂ ਮਾਦੋਕੇ ਔਬੈਰਾੜਕੇ ਦੋ ਨੋਗ੍ਰਾਮੋਕੇਮਧਜਮੈ ਅਬ ਛੋਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਕਾ ਗੁਰੁਦੁਆ-
ਰਾ ਹੈ ਗੁਰੂਸਰ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਸਿੱਧਹੈ। ਏਸਾਥੀ ਗੁਰੂਸਰਕੇ ਪੂਜਾਰੀ ਬਡੇਬ੍ਰਿਧ ਭਾਈ
ਦੇਵਾਸਿੰਘਨੇ ਲਿਖਾਈਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਦਯਾਸੇ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂਹਰਿਗੋਬਿੰਦਜੀਕੇਸਮੇਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ' ਯੇ ਪਲਾਸ ਕੇ ਸਰੀਰਕਾ' ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀਵ ਅਬ ਵੈਕੁੰਠਕੋ ਪਧਾਰਜਾਹੈ ॥ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ੧੪ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

੪ ਸਕੰਧ, ੧੪ ਅਧ੍ਯਾਯ

ਦੋਹਿਰਾ—ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭੁਰੂਪਕਾਰ ਅਚਾਹਿ ।
ਨਿਜ ਚਰਨਨ ਕੋ ਦਾਸ ਲਖਸਦਾ ਬਸਹੁ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ—ਸੁਧਾਸਰ ਮੈਂ ਸੰਤਬਚ੍ਛੇ ਠਾਕਰਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੋ ਥੇ ਉਨਕਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਆਤਮਾਰਾਮ ਥਾ ॥ ਤਿਸਨੇ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਬਾਹਰਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖੂਹਾਂਕਾ ਠੇਕਾ ਲੀਆ ਹੂਆ ਥਾ ॥ ਤਿਸ ਠੇਕੇ ਕਾ ਰੁਪਯਾ ਆਤਮਾਰਾਮਸੇ ਪੂਰਾ ਨ ਹੂਆ ਰੁਪਯਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਘਟ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਸਰਕਾਰਕੇ ਹੁਕਮਸੇ ਲਧਾਸਿੰਘ ਅਦਾਲਤਜੇਨੇਸਰਕਾਰਕਾ ਰੁਪਯਾ ਪੂਰਾ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੋ ਪਕੜਕੇ ਕੈਦਕਰਲੀਆ ॥ ਬਹੁਰ ਸੰਤ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੌਲਸਰੀਏ ਭਾਈ ਭਾਗਸਿੰਘਸੇ ਕਹਯਾ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਿਖਹੈ ਉਨਕਾ ਬਚਨਭੀ ਮਾਨਤਾਹੈ ਸਰਦਾਰ ਲਧਾਸਿੰਘਜੀਕੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਣੋਮੈਬਡੀ ਦ੍ਰਿਢ ਸਰਧਾਹੈ ॥ ਤੁਮ ਆਪ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਗੁਰੂਜੀਕੇਡੇਰੇਮੈ ਜਾਇਕੇ ਹਜ਼ੂਰਕੇ ਆਗੇ ਹਮਾਰੀ ਜਬਾਨੀ ਬੇਨਤੀ ਆਤਮਾਰਾਮ ਵਾਸਤੇ ਕਰਲੀ ॥ ਸੰਤਦਯਾਲਸਿੰਘਜੀਸੇ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਸਭਬਚਨ ਹਮ ਆਪਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਇਕੇ ਆਪਕੀ ਜੁਬਾਨੀ ਹਜ਼ੂਰਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਔਰ ਆਪਭੀਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ੨ ਜਲਤੀਹੀਡੇਰੇਮੈਹਜ਼ੂਰਕੇਪਾਸ ਆਇਜਾਣਾ ॥ ਕਿਉਂ ਜੋਸਨਮੁਖ ਬਾਤਕਰੀ ਅੱਛੀਹੋਤੀਹੈ ॥ ਆਮਾਵਸਜ਼ਾਕਾ ਇਸਨਾਨ ਤਰਨਤਾਰਣਜੀਕਾ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਡੇਰੇਗਏ ਦਰਸਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਪਾਸ ਬੈਠਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਰਣਤਾਰਣਜੀਕਾਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਲਧਾਸਿੰਘਭੀ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂਜੀਕੇਦਰਸਨ ਅਰਥਆਯਾ ਮਥਾਟੇਕਕਰਕੇ ਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ ਤਬਠਾਕਰਦਯਾਲਸਿੰਘ ਕੇ ਰਿਦੇਕੀ ਔਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਰਿਦੇਕੀਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਜਾਨਕੇ ਇਨਦੋਂਨੋ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੂ ਲਧਾਸਿੰਘ ਤੁਮ ਧਰਮ ਅਦਾਲਤ ਕੀਆ ਕਰੋਂ ॥ ਯੇ ਕੋਈ ਦਿਨਕਾਹੀ ਠਾਟਹੈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਨ ਰਹੇਗੀ ਤੁੰਮੀਸੀ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ਅਪਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀਆ ਧਰਮਹੀਸਾਥ ਜਾਤੋਹੈ । ਸਮਾਪਾਇਕੇ ਅਪਨਾ ਕੀਆ ਹੁਆ ਸ਼ੁਭ ਅਥਵਾ ਅਸ਼ੁਭ ਕਰਮਹੀ ਬ੍ਰਿਛਵਤ ਫਲਤੋਹੈ । ਤੁੈਲੰਬੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਦੇਕੇ ਦੇਖ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਬਡੇ ੨ ਸਾਰਥ ਭੌਮਚਕ੍ਰਵਰਤੀਰਾਜਾ ਰਘੁਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਯਧਿਸ੍ਠਜੈਸੇ ਜਿਨਕੀ ਧਰਮ ਅਦਾਲਤੋਂਕੇ ਨਾਮਕੋ ਆਜਪ੍ਰਯੰਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਔਲੋਕ ਗਾਨਪਰੇ ਕਰਤੇਹੈਂ । ਧਰਣੀਪਰ ਉਨ ਕੋ ਲਾਖੋਬਰਸ ਉਨਕੇਰਾਜਕੋ ਬੀਤਗਏਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਆਜਪ੍ਰਯੰਤ ਉਨਕੇਧਰਮਨਜਾਯਕੋ ਲੋਕਪਰੇਗਾਵਤੇਹੈਂ । ਜਥਔਸੇਔਸੇ ਸਾਮਰਥਚਕ੍ਰਵਤੀ ਰਾਜਾਨਹੀਂਰਹੇਹੈ ਤਬਹਮਾਰੀ ਕਜਾਥਾਤਹੈ । ਹੇਪੁਤ੍ਰਕੋਈ ਦਿਨਕੀਬਾਤਹੈ ਨਦੀਕੇਪ੍ਰਵਾਹਕੇ ਸਮਾਨਯੇਸੰਸਾਰਚਲਰਹਾਜਾਤੋ ਹੈ । ਤੁੈਆਪਭੀਵਿਚਾਰਕੇ ਦੇਖਲੈ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸ ਜੀਨੇ ਬਡੀਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਤੇਰੇ ਕੋ ਅਪਨੀਪੁਰੀਕਾ ਅਦਾਲਤੀ ਬਨਾਯਹੈ ਅਬਤੁੈਭੀ ਧਰਮਅਦਾਲਤ ਕਰਕੇ ਪੁਰਬ ਤਾਜਨੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨਯਸਕੀਰਤੀ ਬੋਲੈਜਾਇ । ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਐਸੇਬਚਨ ਕਰਤੇਹੀਥੇਜੋ ਸਮਾਪਾਇਕੇ ਬਡੀਸੀਘ੍ਰਤਾਸੇ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘ ਬੋਲਤਾਭਯਾ । ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਾਹੇਕੀਧਰਮਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜੋਸੰਤਭਾਈਦਯਾਲਾਸਿੰਘਕੇ ਭ੍ਰਾਤਾਕੋਇਸਨੇ ਕੈਦਕਰਛੋਡਜਾਹੈ । ਤਬਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਹੁਭਾਈਲਧਾਸਿੰਘ ਏਹਕਜਾਕਹਤੇਹੈਂ । ਤਬਸਰਦਾਰ ਲਧਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਠੇਕੇਕਾਸਾਰਾ ਸਮਾਚਾਰਸੁਨਾਇਕੇ ਅਰਜਕਰੀ । ਹੇਗੁਰੂਜੀਆਤਮਾਰਾਮਕੋਮੇਰਾ ਪਕ ਛਨੇਕਾ ਕਜਾਪ੍ਰਯੋਜਨਹੈ ਸਰਕਾਰਕੇਠੇਕੇਕਾ ਰੁਪਜਾਇਸਸੇ ਟੂਟਜਾਹੈ । ਮੇਰੇਪਾਸ ਸਰ ਕਾਰਨੇ ਪਰਵਾਨਾਭੇਜਯਹੈਕੇ ਆਤਮਾਰਾਮਕੋ ਕੈਦਕਰਕੇਰੁਪਯਾ ਠੇਕੇਕਾਪੁਰਾਕਰਕੇਭੇਜ ਦੇਵਹੁ । ਆਗੇਜੈਸੇਆਪਕਾ ਹੁਕਮਹੋਵੇ ਤੈਸੇਕਰੈਂ । ਕਿਉਂਕੇ ਜਿਸਕੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਤੇ ਹਾਂ ਨਿਮਕਖਾਤੇਹਾਂ ਤਿਸਕਾਭੀਹੁਕਮ ਮਾਨਨਾਹੁਆ । ਔ ਆਪਕਾਹੁਕਮਭੀ ਮੇਰੇਸਿਰਮਾਥੇ ਪੈਹੈ । ਜੋਹੁਕਮਦੇਵਹੁਤਾ ਮੈਂਅਪਨੇਪਾਸਤੇ ਰੁਪਯਾਪੁਰਾਕਰਕੇ ਭੇਜਦੇਵਾਂ । ਏਹੀ ਬਾਰਤਾ ਹੋਰਹੀਥੀਜੋ ਸੰਤਭਾਈਦਜਾਲਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਆਇਮਥ ਟੇਕਜਾ । ਤ ਬਪੁਨਾਭਾਈ ਭਾਗਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਤਮਾਰਾਮ ਇਨਹੀ ਕਾ ਭਾਈਹੈ । ਤਦਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਸੰਤਭਾਈਦਜਾਲਸਿੰਘਕੀ ਬਾਹ ਸਰਦਾਰ ਲਧਾ-ਸਿੰਘਕੇਹਥ ਪਕੜਾਇਕੇ ਕਰਾਬਚਨ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੀ ਬਾਹ ਤੈਨੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਹਾਥ ਪਕੜਾਇਕੇਦੇਨੀ । ਤਬਲਧਾਸਿੰਘਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇਬੇਨਤੀਕਰੀ । ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀਹੁਕਮਆਪਕਾ ਮੇਰੇਸਿਰਮਾਥੇਪੈਹੈ ਜੈਸੇ ਆਪਬਚਨਕਹਤੇਹੋ ਤੈਸੇਹੀਕਰੂੰਗਾ । ਪਰੰਤੂ ਮੈਨੇਤੋ ਸਰਕਾਰਕੇ ਹੁਕਮਸੇ ਆਤਮਾਰਾਮਕੋ ਪਕੜਾਹੈ। ਜਬਸਰਕਾਰਨੇ ਮੇਰੇਸੇ ਪੂਛਗਾ ਕੇ ਤੈਨੇਆਤਮਾਰਾਮਸੇ ਸਰਕਾਰਕੇ ਠੇਕੇਕਾਰੁਪਯਾ ਵਸੂਲਕਰਕੇ ਇਸਕੋ ਛੋਡਦੀਆ ਹੈ ਯਾ ਏਵੇਂ ਛੋਡਦੀਆਹੈ। ਜੇਏਵੇਂਛੋਡਜਾਹੈ ਤੋ ਰੁਪਯਾਵਸੂਲਕਰੇ ਬਿਨਾ ਹਮਾਰੇ ਹੁਕਮ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਿ.ਾਤੈਨੇ ਕਿਉਂਛਛਦੀਆ ਹੈ। ਤਬਮੈਂਇਸਬਾਤਕਾ ਕਜ਼ਾਉਤਰਦੇਊਂਗਾ। ਤਬਬਚਨ ਹੁਆਕੇ ਸਾਹੁਸਿਖਾ ਏਸਕੀਬਾਤ ਤੇਰੇਸੇਕਿਸੇਨੇ ਪੂਛਛੀਹੀਨਹੀਹੈ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤਬਚਨਮਾਨਕੇ ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘਨੇ ਆਤਮਾਰਾਮਕੀ ਬਾਹ ਸੰਤਲਾਈਦਜ਼ਾਲਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥਪਕੜਾਇਦਈ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਛੀਖੁਸ਼ੀ ਸਰਦਾਰਕੇ ਉਪਰ ਹੋਤੀਭਈ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਆਤਮਾਰਾਮਕੋ ਸਿਰੇਪਾਉਦੀਆ ਔਸਰਦਾਰਨੇਭੀ ਭਾਈ ਦਜਾਲਸਿੰਘਜੀ ਆਂਖੋਪਚੀਸ ੨੫) ਰੁਪੈ ਮਥਾਟੇਕੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰੀ ਜੀਨੇ ਅਪਨੀ ਹਥਨੀ ਪੈ ਚਢਾਇਕੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਤਰਣਤਾਰਣ ਭੇਜਦੀਆ। ਸਰਦਾਰ ਲਧਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਪਰਮਸਰਧਾਲੂਸਿਖਥਾ। ਔਤਿਸਕਾਬੇਟਾ ਸਰਦਾਰਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘਭੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਖਸ਼ਸੇਭਯਾਬਾ ਪਰਮਸਰਧਾਲੂ ਪਿਤਾਕੇ ਸਮਾਨਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਿਖਹੋਭਾਭਯਾਹੈ। ਔਰਾਵਤੀ ਰੀਰਾ ਸੋਪਾਰ ਕਰਾਲਵਾਲੇਕੋਪਾਸ ਬਾਠਪਿੰਡਕਾਸਰਦਾਰ ਲਧਾਸਿੰਘਬਾ। ਰਾਜਾਧਜ਼ਾਨਸਿੰਘਕੀ ਓਰਸੇ ਸੁਧਾਸਰਮੈ ਅਦਾਲਤ ਕਰਤਾਬਾ। ਨਜ਼ਾਮ ਸੈਂ ਬਛਾ ਕੁਸਲ ਬਾ ॥ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੀ ਬਾਤ ਸਰਦਾਰ ਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੂਛੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਸਰਦਾਰ ਲਧਾਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਕੈਸੇ ਬੇਟਾ ਹੁਆਹੈ ਔ ਕਬਹੁਆ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸੰਤਜਨੋਂ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੇਵੇਲੇ ਏਕ ਦਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਵੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਆਏ ਗਲਵਾਲੀ ਦਰਵਜੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਰੰਗਾਜ਼ ਨੰਗਲਜੇ ਕੇਬਾਗਮੈਡੇਰਾਕਰਕੇ ਸੀਆਂਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਆਏ। ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸਵਾਪੰਚੀਸ ੨੫।)ਰੁਪੈਕਾਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਕਰਾਯਾ। ਔਸਵਾਸੈ੧੨੫) ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬਕੀ ਭੇਟਾਕੀਆ ਤਬਾਅਕਾਲਬ੍ਰੰਗੇ ਝੰਡੇਖੁਲੇ ਬਾਬੇਬੁਢੇਕੀਬੇਰ ਸਹੀਦ ਗੰਜ ਬਾਬੇਅਟਲਆਦਿਕੇ ਸਭਬ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੇ ਗੁਰੂਕੇਅਸਥਾਨੋ ਮੈਂ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਤੇ ਯਥਾ ਯੋਗ ਭੇਟਾਚਢਾਤੇਭਏ। ਜਿਤਨੇਦਿਨ ਸੁਧਾਸਰਮੈਰਹਤੇਥੇ ਉਤਨੇਹੀਦਿਨ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਆਸਾਕੀਵਾਰਕੇਸਮੇ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਮੈਂ ਆਇਥਿਤਹੋਤੇਥੇ। ਜਬਦਿਨਚਢਤਾਬਾ ਤਬ ਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈ ਜਾਇਥਿਤਹੋਤੇਥੇ। ਤਬਮਹਾਰਾਜੀਕੇ ਦਰਸਨਅਰਥ ਸਹਰ ਸਧਾਸਰ ਸੇ ਤਬਾ ਸਮੀਪਕੇਗ੍ਰਾਮੋਂਸੇ ਲੈਕੇ ਮਾਈਬਾਬ੍ਰਬ੍ਰਿਧ ਬਾਲਕ ਆਦਿਕੋਂਕਾ ਵਹੀਰ ਪੜਜਾਤਾ ਬਾ ਜੈਸੇਤਰਨਤਾਰਨ ਜੀਕਾ ਮੇਲਾ ਅਮਾਵਸਜਾਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਬਾ ਭੇਟਾ ਲੈਲੈਕੇ ਆਇ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇਥੇ। ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂਕੇ ਢੇਰਲਾਗ ਜਾਤੇ ਥੇ। ਜਿਤਨੇ ਦਿਨ ਗੁਰੂਜੀ ਸੁਧਾਸਰਮੈਂ ਰਹਤੇਥੇ ਉਤਨੇਦਿਨਲੋਕੋਂਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣ ਵਾਲਜੋਂ ਕਾ ਵਹੀਰ ਪਰਜਾਹੀ ਰਹਤਾਥਾ। ਸੁਧਾਸਰਮੈ ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘਕੇ ਨੀਚੇਏਕ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧਖੜ੍ਰੀ ਸਿਖਥਾ ਸੋਭੀਰੋਜ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇ ਆਵਤਾ ਬਾ। ਪੁਨਾ ਏਕ ਦਿਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਹੁ ਕਰਮਸਿੰਘ ਅਦਾਲਤੀ ਰੰਗਾੜ ਨੰਗਲਜੋਡੇ ਬਾਗਘੋੜਪਰ ਚਢਕੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤ ਔਲਧਾਸਿੰਘਕਾਪ੍ਰਸਾਦ ਮਨਾਵਨੇਵਾਸਤੇ ਆਵਤਾਭਜਾ। ਕਰਮਸਿੰਘਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਲਣ ਕਮਲਹੁਪਰ ਸ੍ਰਧਾਭੀ ਬਡੀਰਖਤਾਬਾ। ਜਬ ਬਾਗਕੇਸਮੀਪ ਆਯਾ ਤਬ ਘੋੜਾ ਸੀਖਪਾਲਹੋਰਾਜਾ ਭਬਕਰਮਸਿੰਘ ਡਿਗਨੇਲਾਗਾ ਪਰੰਤੁਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਪਜਾਨਕਰਤੇ ਸੇ ਬਚ ਗਾਜਾਜੇਕਰਮਸਿੰਘ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਹੀ ਸਿਖਥਾ। ਜਬ ਆਪਿਕ ਹਜੂਰਵਿ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਕੇਆਉਕਰਮਸਿੰਘਹਮਾਰੇਧਰਮਰਾਯ ਅਦਾਲਤੀਆਸਘੋੜੇ ਕੇ ਸੀਖਪਾਲਹੋਤੇਸੇ ਡਿਗਨੇਲਾਗਾਥਾ ਪਰੰਤੁਬਚਗਾਜਾ। ਤਿਸਕੀਧਰਮ ਅਦਾਲਤ ਜਾਨ ਕੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤਿਸਕਾਨਾਮ ਕਰਮਸਿੰਘਧਰਮਅਦਾਲਤੀ ਰਖਛੋਡਜਾਥਾ ਕਿਸੇਸੇਕਛੀਭੀ ਨਹੀਲੇਤਾਥਾ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇਕੋਪਾਨੀ ਮਾਂਗਕਾਭੀ ਲੇਭਨਹੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ਬਡਭਕਤਹੈਸੇਵਾਲਾ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿਖਥਾ। ਦਾਨਪੁੰਨਔਖਰੋਪਕਾਰਵਾਲਾ ਤਿਸਕਾਸ੍ਵਾਭਾਵ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਕਰਮਸਿੰਘਕੇ ਪ੍ਰਤਿਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹੇਧਰਮਰਾਜ ਅਦਾਲਤੀ ਜੋ ਤੇਰੀਇਛਾਹੋਵੇ ਸੋ ਵਰ ਮਾਂਗਲੈ। ਤਬਵੇਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਰਮਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜ਼ਕਰੀ। ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਔਰਤੋਆਪਕਾਦੀਆ ਸਭੀਕੁਛਹੈ ਪਰੰਤੂਏਕਧੰਨਕਾ ਕੁਛਕ ਸੰਕੋਚ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇਜੋਸਾਧੂਸੰਤ ਆਤੇਜਾਤੇਹੈ ਤਬਤਿਨਕੀ ਸੇਵਾ ਖ਼ਹਲੀਕਰਤੇ ਕੋ ਮਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਫਿਰਹਥਤੇਜਾਕਰਕੇ ਚਿਤਸੰਕੋਚਕਰਜਾਤੇਹੈ। ਤਬ ਬਚਨਹੂਆ ਅਰੇਕਰਮਸਿੰਘ ਜਾਹੁ ਤੇਰੇਕੋ ਖਰਚਾਕੁਛ ਅਟਕਾਉ ਨ ਰਹੇਗਾ ਜਿਤਨਾਖਰਚਕਰੇਗਾ ਉਤਨਾਆਇਜਾਵੇਗਾ ਔਤੇਰੇਘਰਸੰਤਾਨ ਕੀਭੀ ਬ੍ਰਿਧੀਹੋਵੇਗੀ। ਕਰਮਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਣੋਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾਭਯਾ ਸਾਹਿਬਕੇਬਚਨ ਕਰਕੇਤਿਸਕੇ ਖਰਚਕੀਕਮੀ ਭੀ ਨ ਰਹੀ ਜਿਤਨਾ ਖਰਚ ਕਰਤਾਥਾ ਉਤਨਾਹੀਆਇ ਜਾਤਾਥਾ। ਔਸੁਕਸੰਤਾਨਭੀ ਤਿਸਕੇਘਰਮੇਹੋਤੀਭਈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਭਾਈਕਰਮਸਿੰਘਨੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਹਮਾਰੇ ਊਪਰ ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘ ਅਦਾਲਤੀ ਅਫਸਰਹੈ ਤਿਸਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਕਲਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਾਸਤੇ ਮੇਰੇਹਾਥਅਰਜਕਰ ਭੇਜੀਹੈ ਆਗੇਜੈਸੇਆਪਕੀ ਆਗਜ਼ਾ। ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਹੇਕਰਮਸਿੰਘ ਰਾਜਸੀਲੋਕੋਂਕੇ ਬਡੇਕਰੜੇਅੰਨ ਹੋਤੇਹੈਂ ਏਹੁਕੈਸਾਅੰਨਹਥੀ। ਤਬਕਰਮਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਇਸਕਾਅੰਨ ਅਛਾਹੈ। ਕਾਹੇਤੇਲਧਾਸਿੰਘ ਰਿਸ਼ਵਤ ਨਹੀ ਕਿਸੀ ਸੇ ਲੇਤਾਹੈ ਔਨ ਕਿਸੀਕੋ ਪੀੜਾਹੀਦੇਤੇਹੈ। ਔਅਦਾਲਤਮੈ ਕਿਸੀਕਾਲਿਹਜ਼ਭੀ ਨਹੀਕਰਤੇ ਹੈ। ਔਕਿਸੇਕੀ ਸਪਾਰਸ ਮਾਨਕੇ ਅਨਜਾਯ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇਕਾ ਬੁਰਾਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇਹੈ। ਧਰਮਾਮਲਸਹੀ ਅਦਾਲਤਕਰਤੇਹੈ॥ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਜੋਲਧਾਸਿੰਘਨੇ ਹਮਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਨਾਵਨਾਹੈ ਤਬਆਪਆਇਕੇ ਮਨਾਵੇ ਤੇਰੇਹਾਥਕਾਹੇ ਕਹਭੇਜਜਾਹੈਸ਼। ਔਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਕਰਮਸਿੰਘ ਸਭਸਮਾਚਾਰ ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘਕੋ ਜਾਇਕਹਜਾ। ਤਬ ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘਨੇ ਭਾਈਫਤੇਸਿੰਘ ਘੜਜਾਲਜਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਿਖ ਰਾਜੇ ਧਜਾਨ ਸਿੰਘ ਕੇਬੁੰਗੇ ਰਹਤਾਥਾ ਉਨਦਿਨੋ ਮੈਂਭਾਈਦਜਾਲਸਿੰਘਜੀ ਸੁਧਾਸਰਮੈਅਬੀ ਉਜਾਗਰਨਹੀ ਹੂਏਥੇ। ਔਭਾਈਫਤੇਸਿੰਘ ਘੜਜਾਲਜਾਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਮੈ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਿਤ ਉਜਾਗਰ ਥਾ ॥ ੧ ॥ ਏਕਤਖਤਮਲਚੌਧਰੀ ਮੰਜੀਠਮੰਡੀਕਾ ਏਹਤਖਤਮਲਭੀ ਅਛਾ ਧਰਮਾਤਮਾ ਥਾ ਸਾਧੂਬ੍ਰਾਮਹਣਕੋ ਮਾਨਨੇਵਾਲਾਥਾ ॥ ੨ ॥ ਔਕਰਮਸਿੰਘ ਅਦਾਲਤੀ ਕੌਲਸਰ ਕੀ ਦਖਿਣਕੀਓਰ ਰਹਤਾਥਾ ੩ ਔਰ ਭੀ ਅਛੇ ੨ ਜੋ ਸੁਧਾਸਰਮੈ ਪ੍ਰਧਾਨਥੇ ਐਸੇ ੨ ਆਠ ਦਸ ਬਡੇ ੨ ਉਤਮਪੁਰਖੋਂ ਕੋ ਸਾਥਲੈਕੇ ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸਆਯਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦਰਖਕੇ ਮਥਾਟੇਕਤਾਭਯਾ ਸਾਹਿਬਨੇਭੀ ਯਥਾਯੋਗ ਸਭਸੇਕੁਸਲਖੇਮਪੂਛਾ ਤਬਸਭਨੋਨੇ ਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਨੰਦ ਨੈਵੇਦਨਕੀਆ ਤਦਨੰਤਰ ਕਰਮਸਿੰਘਅਦਾਲਤੀਨੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਸੰਤਭਾਈਫਤੇਸਿੰਘਭੀ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨਕੋਆਏਹੈਂ ਆਗੇਡੇਰੇਨੌਰੰਗਾਵਾਦਭੀ ਆਪਕੇਦਰਸਨ ਅਰਥਦੋਵਾਰ ਗਏ ਥੇ ਇਨਕੋਤਹਾਂ ਆਪਕਾਦਰਸਨ ਨਹੀਹੂਆਥਾ। ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇ ਬਹੁਤਅਛਾ ਅਬਸੰਤਹੁ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਇਗਯਾਹੈ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਭਾਈਫਤੇਸਿੰਘਤੇ ਤਖਤਮਲਚੌਧਰੀਤੇ ਸਰ-ਦਾਰ ਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਹੈਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਕਲ ਕੋ ਅੰਨ ਸਾਰੇਡੇਰੇ ਸਹਤ ਹਮਾਰਾ ਰੁਖਾਮਿਸਾ ਕੁਛਅੰਗੀਕਾਰਕਰੀਏ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਕੇਹਮਸਾਧੂਲੋਕਹਾਂ ਔਰਯੇ ਰਾਜਜੋਂਲੋਕੋਂਕਾ ਅੰਨਬਡਾਕਰੜਾ ਹੋਤੋਹੈ ਇਸਅੰਨਸੇ ਹਮ ਸੰਕੋਚਕਰਤੇਹੈਂ। ਤਬਭਾਈ ਫਤੇਸਿੰਘਨੇਕਹਜਾ ਹੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਯੇਅੰਨਰਾਜਸੀਨਹੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇਜੋ ਇਸਸਿਖਨੇ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰਬੇਚਕੇ ਸੰਪਾਦਨਕੀਆਹੂਆਹੈ। ਇਸਕਾਅੰਨਖਾਣੇਮੈਂ ਕੋਈਦੋਸ਼ਨਹੀਹੈ। ਔਰਯੇ ਸਿਖਪ੍ਰਜਾਕੋਪੀੜਕੇ ਕੁਛਲੇਤਾਭੀ ਨਹੀਹੈ। ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਅਛਾਸੰਤਹੁ ਆਪਕਾ ਬਚਨ ਮੋੜਨਹੀਂਸਕਤੇਹਾਂ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਭਾਈ ਫਤੇਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਲਪੁਰੀ ਪੁੰਡਰਕਵੰਨਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਕੇ ਇਸਸਬਦਕਾ ਅਰਥਭੀਸੁਣਾਯਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੁਣਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਭਏ ਸਰਦਾਰਮਹਾਂਸਿੰਘਕੇ ਕਿਲੇਮੈ ਜਹਾ ਘ੍ਰਿਤਮੰਡੀ ਹੈ ਤਹਾਂਕਿਲੇਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦਤਜਾਰ ਕਰਾਯਾ ਲਧਾਸਿੰਘਔਤਖਤਮਲਨੇ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਅਸ੍ਵਾਰੀਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਲੈਜਾਤੇਭਏ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਾਥਭੀ ਹਜਾਰੋਂਅਭਜਾਗਤੋਂਕੀ ਸਮੁਦਾਯਰਹਤਾਥਾ ਔਸੁਧਾਸਰ ਸ਼ਹਰਮੈ ਸੇ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਨੇਵਾਲੇ ਅਭਜਾਗਤਹਜਾਰੋਂਹੀ ਆਜਾਤੇਭਏ। ਤਬਸਰਦਾਰਨੇ ਲੋਕੋਕੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਭੀੜਦੇਖਕੇ ਦਰਵਾਜੇਆਗੇ ਪਹਰਾਖੜਾਕਰਕੇ ਹੁਕਮਦੀਆਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਸਾਥ ਕੇ ਸਿਖੋਂਕੋਲੰਘਾਈਜਾਵੇ ਪਹਲੇਫਿਰਪੀਛੇਦੇਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਬ ਗਰੀਬਾਂਅਨਾਥਾਂਕੋ ਰੋਕਲੇ ਲਾਗੇ ਤਬਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤਖਤਮਲ ਔਸਰਦਾਰਕੋ ਕਹਭੇਜਾਜੇ ਹਮਪ੍ਰਸਾਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਛਕ੍ਾਵਨ੍ਾਹੈ ਤੋਕਿਸੀਕੋਮਤਰੋਕੋ ਪ੍ਰਸ੍ਾਦਛਕਨੇਕੀ ਇਛ੍ਾਵ੍ਾਲੇਕੋ ਸਭਛੋਅ੍ਾਨੇਦੇਵੋ ਪ੍ਰਸ੍ਾਦ ਬਹੁਤਹੈ ਕੁਛਪ੍ਰਵ੍ਾਹਨਹੀਹੈ। ਤਬਮਹ੍ਾਰ੍ਾਜਜੀਕੇਬਚਨਸੇਸਰਦ੍ਾਰਨੇ ਖੁਹਲਕਰ ਦਿਤੀ ਸਬਕਿਲੇਅੰਦਰ ਬਹੁਤਹੀਸਮੁਦ੍ਾਇ ਇਕਠ੍ਾਹੋਗ੍ਾ ਤਬਲਧ੍ਾਸਿੰਘਤੇ ਤਖਤਮਲ ਛਹੁਤ ਹੀ ਘਬਰ੍ਾਇਜ੍ਾਤੇਭਏ। ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜ੍ਾ ਇਨਕੋ ਅਪਨੇ ਪ੍ਾਸ ਬੁਲ੍ਾਇਕੇ ਦਿਲ੍ਾਸ੍ਾ ਦੇਕੇ ਅਪੰਨੀਚ੍ਾਦਰਦੇਕੇ ਬਚਨਕੀਅ੍ਾ ਕੇਇਸਚ੍ਾਦਰਕੋ ਪ੍ਰਸ੍ਾਦਕੇ ਉੂਪਰ ਪ੍ਾਛਿਕੇਫਿਰ ਉਠ੍ਾਇਕੇਦੇਖਣ੍ਾਨਹੀ ਇਸਕੇਨੀਚੇਸੇ ਜਿਤਨ੍ਾਮਰਜ੍ਾਦ੍ਾਵੇ ਉਤਨ੍ਾਪ੍ਰਸ੍ਾਦ ਨਿਕ੍ਾਸੀ ਜ੍ਾਵੋ ਖੁਹਲ੍ਾਵਰਤ੍ਾਈਜ੍ਾਵੋ ਜਿਤਨ੍ਾਕੋਈਮ੍ਾਂਗੇ ਉਤਨਾਂਦੇਤੇਜ੍ਾਵੋ ਨ੍ਾ ਨਹੀਕਰਨੀਗੁਰੂ ਆ੍ਾਪਹੀ ਬਰਕਤਪ੍ਾਵੇਗ੍ਾ ਗੁਰੂਜੀਉੂਪਰ ਛਰੋਸ੍ਾਰਖੋ। ਤਬਉਨੋਂਨੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮ੍ਾਨਕੇ ਪ੍ਰਸ੍ਾਦਕੇ ਉੁਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਦਈਹੁਈ ਚ੍ਾਦਰ ਡ੍ਾਰਦਈ। ਪੁਨ੍ਾ ਪੰਕਤਾਂ ਬੈਠ੍ਾਇਕੇ ਸਰਦ੍ਾਰਨੇ ਤੇ ਤਖਤ ਮਲਨੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸਭ ਸ੍ਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੇ ਚਰਣ ਧੋਕੇ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧ੍ਾਸੇ ਚਰਣ੍ਾਮ੍ਰਤਲੀਅ੍ਾ ਸੀਸਪੈਧ੍ਾਰਣਕੀਅ੍ਾ ਕੁਟੁੰਬਸਹਤ। ਪੁਨ੍ਾਹ੍ਾਥਧੁਵ੍ਾਇਕੇ ਬਡੀਪ੍ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਾਧੁਸੰਗਤਕੋ ਪ੍ਰਸ੍ਾਦਛਕ੍ਾਯ੍ਾ ਬਹੁਤਹੀਖੁਹਲ੍ਾ ਅੰਨਵਰਤ੍ਾਯ੍ਾ ਮੋਦਕਪੂਰੀ ਪੂੜ੍ਾ ਪੰਚ੍ਾਮ੍ਰਤਅ੍ਾਦਿਕ ਅਤੁਛਭੰਡ੍ਾਰ੍ਾਹੋਤ੍ਾਭਯ੍ਾ। ਜਬ ਲ੍ਾਂਗਰੀਅ੍ਾਦਿਕ ਵਰਤ੍ਾਵੈਸਭੀਲੋਕ ਪ੍ਰਸ੍ਾਦਛਕਚੁਕੇ ਤਬਕਜ੍ਾਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜੋਪ੍ਰਸ੍ਾਦਅਬੀਅਰਧਭੀ ਨਹੀਹਲਜ੍ਾਹੈ। ਯੇਕੈਤਕ ਦੇਖਕੇ ਸਰਦ੍ਾਰਲਧ੍ਾਸਿੰਘਕੇ ਔ ਚੌਧਰੀਤਖਤਮਲਕੇ ਬਡੀਸ੍ਰਧ੍ਾਅ੍ਾਵਤ੍ਭੀ ਭਈ। ਉਸੀ ਦਿਨਸੇ ਸਰਦ੍ਾਰਲਧ੍ਾਸਿੰਘ ਔ ਚੌਧਰੀਤਖਤਮਲ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਸੁਭ ਸੰਤ੍ਾਨਕੀਪ੍ਾਪਤੀ ਅਰਥਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆ੍ਾਗੇ ਸਰਦ੍ਾਰਲਧ੍ਾ-ਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜਕਰੀ। ਤਬਬਚਨਹੁਆ੍ਾਕੇ ਜ੍ਾਹੁ ਤੇਰੇਲੜਕ੍ਾਹੋਵੇਗ੍ਾ ਤਿਸਕ੍ਾਨ੍ਾਮ ਗੁਰੁ-ਦਿਤਸਿੰਘਰਖਣ੍ਾ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨਸੇ ਲਧ੍ਾਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਲੜਕ੍ਾ ਹੂਅ੍ਾ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸ੍ਾਹਿਬਵਿਚੋਂ ਅਛ੍ਾਜ਼ਲੈਕੇ ਤਿਸਕ੍ਾਨ੍ਾਮ ਗੁਰੁਦਿਤ ਸਿੰਘ ਰ੍ਾਖਜ੍ਾ ਅਬ ਪ੍ਰਸੰਗਛਬ੍ਾਤ ਛਹਤੇਹੈਂ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਸਰਦ੍ਾਰਲਧ੍ਾਸਿੰਘਤੇ ਚੌਧਰੀਤਖਤਮਲਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਯਥ੍ਾਸਕਤ ਭੇਟ੍ਾਦੇਕੇਬਿਦ੍ਾਕੀਅ੍ਾ। ਤੀਨਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਧ੍ਾਸਰ ਮੈ ਰੰਗੜ ਨਗ੍ਾਲਜੇਕੇਬ੍ਾਗ ਮੈਰਹਕੇਡੇਰੇਕੋ ਆ੍ਤੇਭਏ। ਆ੍ਾਗੇਭੀਦੋ੍ਾਰ ਰੰਗੜਨੰਗ੍ਾਲਜੇ ਕੇਬ੍ਾਗ ਮੈਂਉਤਰੇਥੇ। ਜਬ ੨ ਗੁਰੂਜੀਨੇਸੁਧ੍ਾਸਰਮੈਆ੍ਵਲ੍ਾਛਕ੍ਾ੨ਤੀਨਦਿਨਸੁਧ੍ਾਸਰਮੈਰਹਲ੍ਾ। ਦੂਸਰੇਦਿਨਦੇਵ੍ਾਸਿੰਘਤੇ ਸ੍ਾਹਰਸਿੰਘਛੇ ਦੋਨੋਦਰਬ੍ਾਰਸ੍ਾਹਿਬਕੇ ਅਰਦ੍ਾਸਜੇ ਤੇ ਕਿਸ਼ਨ-ਸਿੰਘ ਪਖ੍ਾਵਜਤੇਤ੍ਾ੍ਾਸਿੰਘਕਢਿਜੇ ਸ੍ਾਰੋਤਬ੍ਾਔਰਭੀਸਿਖਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰ ਸਨ ਵ੍ਾਸਤੇ ਆ੍ਤੇਭਏਮਹ੍ਾਰ੍ਾਜਜੀਕੇਆ ਗੇ ਪ੍ਰਸ੍ਾਦਰਖਕੇਮਥ੍ਾਟੇਕਤੇਭਏ।ਬਚਨਹੁਆ ਕੇ ਆ੍ਜਤੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰ੍ਾਮਦ੍ਾਸ ਜੀਕੇਹਜੂਰਕੇ ਰਹਣੇਵ੍ਾਲੇ ਪੂਜ੍ਾਰੀਸਿੰਘ ਆ੍ਏ ਹੈਂ ਇਨਕ੍ਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਸਾਦ ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹਜੇ। ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਬਿਲਾਸ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਐਸੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਤਬ ਕਵਿ ਤਾਰਾਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਜੇਆਪਪ੍ਰਸਾਦ ਨ ਲੇਵੋਗੇਤਬ ਔਰ ਕੌਨ ਲੇਵੇਗੋ ਅਬ ਹਮਕੋਨਿਰਾਸਭੇਜੋਗੇ ਪਾਸਤੇਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਨੇਕਹਜਾ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਯੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਰਾਮਦਾਸ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਪਰਮ ਸੇਵਕਹੈਂ ਇਨਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਆਵਸਜਲੈਣਾ ਚਾਹਜੇ। ਤਬਸਾਹਿਬਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਅਛਾਭਾਈ ਮਖਨ-ਸਿੰਘਾਇਨਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਵਰਤਾਇਦੇ। ਇਧਰਕਵਿਤਾਰਾਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕੇ ਕਵਿਤਛੰਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤਾਰਹਯਾ। ਇਸਓਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਤਾਰਹਯਾ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਯੇ ਚਾਰੋ ਹਾਥਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇਬੇਨਤੀਕਰਤੇਭਏ ਹੇਪ੍ਰਭੂਇਸਕੁਟੁੰਬ ਗ੍ਰਹਤੁਪੀਕਾਰਤ ਮੇ ਕੈਸੇ ਹਮਾਰਾਉਧਾਰ ਹੋਵੇ। ਬਚਨਹੁਆਤੀਰਥਕੇ ਉਪਰ ਜਲਕੇਤੀਰਪਰ ਜਲਕੇਬੀਚ ਮੈ ਜੋ ਦਾਨਲੇਤੇਹੈਂ ਉਨਕੋਉਸਦਾਨ ਲੇਨੇਕਾਬਜ੍ਰਲੇਪ ਪਾਪਹੋਤੋਹੈ। ਸੋਤੁਮਤੀਰਥਕੇਜਲ ਕੇ ਬੀਚ ਅੰਰਥਾਤ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬ ਸੁਧਾਸਰਰੁਪਤੀਰਥ ਕੇਬੀਚਮੈਤਹਾਂਬੈਠਕੇਲੋਭਕਰਕੇ ਕਿਸੀਸੇਦਾਨਨਲੀਆ ਕਰੋ। ਔਨਾ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤਪ੍ਰਸਾਦ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਲੀਆ ਕਰੋ ਏਕਰਾਖੀਕੇਦਾਣੇ ਜਿਤਨਾਪ੍ਰਸਾਦ ਗੁਰੂਜੀਕਾਲੈਕੇ ਮੁਖਮੈਪਾਇਲੀਆ ਬਾਕੀਕਾਪ੍ਰਸਾਦ ਗਰਕੀਸੰਗਤਕੋ ਵਰਤਾਇਦੀਆ। ਕਾਹੇਤੇਤੀਰਥਮੈਦਾਨਲੇਨੇ ਕਾ ਬਜ੍ਰਲੇਪਪਾਪ ਹੋਤੇ ਹੈਂ॥ ਪੁਲਾਪੁਜਾਰਜਾਂਨੇ ਕਹਜਾਜੀ ਦਰਬਾਰਕੀਪੂਜਾਕੇ ਪੈਸੇਹੀਸੇ ਹਮਾਰੀਜੀਵਕਾਚਲਤੀ ਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਏਬਿਨਾ ਹਮਾਰਾਗੁਜਾਰਾਨਹੀ ਹੋਤਾਹੈ। ਬਚਨਹੁਆ ਕੇ ਜਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸ ਜੀਕੀ ਤੁਮਸਰਣਾਗਤਹੋ ਓਹ ਆਪਹੀਤੁਮਾਰੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰੇਗਾ ਸਤਿ ਨਾਮਕਾ ਜਾਪ ਜਪਜਾਕਰੋ ਔਸਿਖਾਂਸੰਤਾਂ ਅਭਜਾਗਤੋਂ ਕੀ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂਕਾਸਤਸੰਗ ਕੀਆਕਰੋ। ਇਸਰੀਤੀਤੁਮਾਰੋ ਉਧਾਰ ਹੋਗਾ ਸੁਸ੍ਰ ਉਪਦੇਸਕੋ ਸੁਣਕੇਸਭ ਪੂਜਾਰੀਆਂਨੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਧਨਜਵਾਦ ਕਰਤੇਭਏ। ਉਸਸਮੇਮੈ ਇੰਦਰਕੀਸਭਾਕੇ ਸਮਾਨਬਡੀ ਸੁੰਦਰਸਭਾ ਲਾਗ ਰਹੀਥੀ। ਸੋਢੀ ਬੇਦੀਤਿਹਣਭਲੇ ਇਤਜਾਦਿਕ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਬੈਠੇ ਥੇ ਬਡੇਬਡੇ ਭਜਨ ਸਿਮਰਣਵਾਲੇ ਸਤਜਵਲਤਾ ਔਸਾਧੂਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਿਸਸਭਾਮੈ ਬੈਠੇਹੈਂ ਵਰਸ਼ਾਪਦੇਣੇ ਕੀ ਜਿਨਕੀਸਾਮ੍ਰਥਹੈ। ਔਬਡੇ ੨ ਸਿਧ ਸਤਸੰਕਲਪਸਿੱਧ ਪੁਰੁਖ ਸਭਾ ਮੈ ਬੈਠੇਥੇ ਬਡੇ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖਜਿਨੋਂਨੇ ਮਨਤਨਧਨ ਸਰਬਸ੍ਵਅਪਨਾਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰਛੋਡਜਾ ਹੈ। ਤਿਨਕੇਪੀਛੇ ਬਡੇ ਸਿਰਦਾਰਲੰਬਰਦਾਰ ਜਿਮੀਦਾਰਸਿੰਘ ਬੈਠੇਹੈਂ। ਉਸਸਭਾ ਮੈ ਸੁੰਦਰ ਰਾਗਮੈ ਬਸਾਇਕੇ ਰਾਗੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਸਬਦ ਗਾਇਰਹੇਹੈਂ। ਰਾਗਕੀ ਗਤੀ ਮੈਂਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਮਸਤਹੁਏ ਹੁਏ ਸਰਬਲੋਕ ਐਸੇਅਚਲਹੋਕੇਬੈਠੇਹੈਂਕੇਜੈਸੇਚਿਤ੍ਰਕੀਲਿਖੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੁਈਮੂਰਤਤੀਹੋਤੀਹੈ । ਬਛੜਾਂਕੋਟਾਂਲੈਲੈਕੇ ਸੰਗਤਾਂਆ'ਵਤਜਾਂਹੈਹਜ਼ੂਰਕੇਆ'ਗੇ ਛੋਟਾਰਖੜ
ਕੇ ਮਥਾਟੇਕ੨ ਕੇ ਕੋਈਬੈਠਜਾਤੇਹੈਂ ਹਟਕੇਕੋਈ ਚਲੇਜਾਤੇ ਹੈਂ ਕੋਈ ਸੁਖਣਾ ਕਾ ਧਨ
ਲਜ਼ਾਵਤੇਹੈਂ ਕੋਈਪ੍ਰੇਮੀਜਨ ਨਿਸਕਾਮਹੋਕੇ ਸੇਵਾਕਰਤੇਹੈਂ ਦਰਸਨਕਰਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ
ਅਪਨੇਪਰਮਪੁੰਨਜ ਮਾਨਤੇਹੈਂ । ਚਾਂਦੀਸੁਵਰਣਕੇਚੋਬੈ ਹਾਥਲੀਏਹੁਏ ਚੋਬਦਾਰਖੜੇ ਹੈਂ
ਐਸਾਦੇਵੇਂਦੇਕੇ ਸਮਾਜਵਤਬਛਾ ਅਦਭੁਤ ਸਮਾਜਦੇਖਕੇ ਪੁਜਾਰੀਸਿੰਘਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ
ਭਏ । ਇਸਰੀਤੀਸੇਦੋਵਾ'ਰ ਸੁਧਾਸਰਸੇ ਉਤ੍ਰਕੀਓਰ ਤੁੰਗਾਗ੍ਰਾਮਸੇ ਬਾਹਰਹਸਰੀਕੇ ਤੀਰੇ
ਮਹਾਰਾਜ਼ਜੀਕਾਡੇਰਾ ਉਤਰਾਥਾ ਤਬਸੰਤਭਾਈ ਠਾਕੁਰਦਯਾਲਸਿੰਘਜੀ ਔਭਾਈਵੀਰਤਨ-
ਸਿੰਘ ਯੇਮਹਾਰਾਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਣੇ ਆਤਥਭਏ ਇਨਕੇਸਾਥਔਰਭੀ ਬਹੁਤਸੇਅਛੇਰ
ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਸੰਤਥੇ। ਪਤਾਸੇਪ੍ਰਸਾਦ ਆਗੇਰਖਕੇ ਮਥਾਟੇਕਤੇਭਏ ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇਭੀ ਇਨ
ਕੋ ਸਤਕਾਰਪੂਰਬਕ ਪਾਸਬੈਠਾਇਕੀਆ ਕੁਸਲਖੇਮਪੂਛਾ ਔਰਬਹੁਤਸੇਬਚਨ ਬਿਲਾਸ
ਇਨਸੇਕਰਤੇਭਏ ਜਬਅਧਿਦਾਹੁਏ ਤਬਹਥਨੀਪਰ ਚਢਾਇਕੇਡੇਰੇਕੋ ਭੇਜਤਾ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ
ਵਾ'ਰ ਸਮਦੂਕੇਤਾਲ ਪਰਉਤ੍ਰਤੇਥੇ ਤਬਮੀਆਸਮਦੂਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇ
ਆ'ਵਤਾਭਯਾ। ਸੇਢ ਨਾਕਾਂ ਅੰਗੂਰਆਦਿਕ ਕਸਮੀਰੀਮੇਵਿਆਂ ਕੀਆਂਡਾਲਜਾਂ ਔਬਡੇਮੋਲ
ਵਾਲੀਦੁਸ਼ਾਲਜਾਂਕੀ ਜੋੜੀਆਂਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਰਖਕੇਮਥਾ ਟੇਕਤਾਭਯਾ । ਸਮਦੂਕੀ ਨਿ-
ਮ੍ਰਤਾ ਔਸੁਭਆਚਾ'ਰ ਦੇਖਸੁਣਕੇ ਤਿਸਪਰਸਾਹਿਬ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਭਏ। ਸਰਕਾ'ਰ ਰਣ-
ਜੀਤਸਿੰਘਕੀ ਸਾਰੀਸੈਨਾਕੀ ਕੋਟਪਤਲੂਨਆਦੀ ਬਨਾਤੀਵਰਦੀ ਬਨਾਨੇਕਾ ਅਖਤਯਾਰ
ਸਮਦੂਕਾਹੀਥਾ । ਨਿਹੰਗਾਂਸਿੰਘਾਂਕੋ ਲੋਈਆ ਰਜਾਈਆਂ ਚੌਰੀ ਆਦਿਕ ਬਹੁਤਸੇ ਦੇਤਾ
ਰਹਤਾਥਾ ਪਾਂਚਸਾਤਨਿਹੰਗ ਸਮਦੂਕੇਦ੍ਵਾਰੇਪਰ ਬੈਠੇਹੀਰਹਤੇਥੇਸਮੁਦਾਸਿੰਘਾਸਮਦੂਸਿੰਘਾ
ਕਰਕੇਤਿਸਕੋ ਬੁਲਾਤੇਥੇ। ਸਮਦੂਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂਕੋ ਗਾਉਆਂਦਾਨਦੇਣੀਆਂ ਤੇਹਿੰਦੂਜਾਚਕ
ਕੋਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀਸੇਭ ਤੇਲਹੌਰੀਭੀਨਪਾਪਕਾ ਆਟਾ ਔਦੋਪੈਸੇਦੇਤਾਥਾ। ਔਮੁਸਲਮਾਨਾਕੋਅਧ
ਸੇਰਪਕਾ ਆਟਾਮਾਤ੍ਰਹੀ ਦੇਤਾਥਾ ਔਰਛਨਹੀਦੇਤਾਥਾ । ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਨੇ ਇਸ ਬਾਤ ਕੀ
ਬਡੀਸ਼ਰਾਰਤ ਉਠਾਈ। ਤਬਸਮਦੂਨੇ ਇਕਦੋਮੁਸਲਮਾਨ ਭਲੇਲੋਕਾਂਕੋ ਦੋਚਾਰਹਿੰਦੂਆਂ
ਕੋ ਆਟਾਦੇਕੇ ਦਿਖਾਯਾਵਹੁਗੁਪਤਹੀ ਉਨਕੈਪੀਛੇ ੨ ਦੇਖਣੇਵਾਸਤੇ ਜਾਤੇਭਏ। ਹਿੰਦੂਆਂ
ਤਾਂਆਟਾ ਲੈਕੇਪੈਸਜਾਂਕੇ ਦਾਲਘ੍ਰਿਤਬਾਲਣਲੈਕੇ ਰੋਟੀਬਨਾਇਕੇ ਖਾਇਕੇਮੰਤੋਖ ਕਰਕੇ
ਅਪਨੇਛਜਨ ਬੰਦਗੀਮੈ ਲਾਗਜਾਤੇਭਏ । ਫਿਰਮੁਸਲਮਾਨੋਕੋ ਦਿਖਾਯਾ ਜੋ ਸਦਾਵਰਤ
ਸੇ ਅਧਸੇਰਆਟਾ ਲੈਕੇਹਟੀਪਰ ਬੈਚਕੇਪੈਸੇ ਪਲੇਬਾਂਧਕੇ ਪੁਨਾਂਬਾਜ਼ਾਰਚਲਜਾਂ ਮੈਜਾਇ
ਕੇ ਕੋਈਏਕਪੈਸੇਕੀਰੋਟੀ ਖੁਦਾਇਕੇਨਾਮ ਪਰਲੈਦੇਜਾਂ੨ ਐਸੇਹੀਕਈਜਨਾਹਸੇ ਆਟਾ
ਰੋਟੀਆਂਲੈਕੇ ਬੇਚਕੇਟਕੇ ਪਲੇਬਾਂਧਕੇ ਸਾਰਾਦਿਨਐਸੇਹੀ ਕਰਤੇਫਿਰਤੇਹੈਂ। ਪੁਨਾ ਰਾਤ੍ਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਮਦ ਭਾਂਗਪੀਕਿ ਕੰਜਰੋਂਕੇਘਰਮੇ ਜਾਇਘੁਸੇ। ਉਨੋਨੇ ਆਇਕੇ ਸਭੀਹਾਲ ਸਮਦੂ ਸੇ ਕਹਦੀਆ ਤਬਸਮਦੂਨੇ ਉਨਮੁਸਲਮਾਨੋਂਸੇ ਕਹਜਾਕੇ ਤੁਮਨੇਹਿੰਦੂਆਂਕਾ ਔਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕਾ ਹਾਲਦੇਖਜਾਹੈ। ਵੁਛਕ ਸਕੋਪਹੋਕੇ ਸਮਦੂਨੇ ਕਹਜਾ ਮੈਕਜਾ ਕਲੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਡੇ ਬਈਮਾਨ ਬੇਸਬਰੇਹੈਂ ਮੈਨੇਅਛੀਤਰਾਸੇ ਜਾਨਲੀਆਹੈ ਇਸਸੇਹਿੰਦੂਆਂਕੇ ਪੂਰਾ੨ ਅਹਾਰ ਦੇਦੇਤਾਹੂੰ। ਕਿਉਂਕੇਜੇਦੂਸਰੀ ਜਗਹਮਾਂਗਨੇ ਨਹੀਂਜਾਤੇਹੈਂ। ਔਮੁਸਲਮਾਨ ਬਈਮਾਨੋ ਕਾ ਕੋਈਠਿਕਾਨਾਨਹੀਂਹੈ ਜੋਜਾਰਾਦਿਨ ਖੁਦਾਕਾਨਾਮ ਬਦੂਕਰ੨ਕੋਆਟਾ ਰੋਟੀਬੀਚ ੨ ਕੇ ਪੈਸੇਇਕਠੇਕਰਕੇ ਕੰਜਰਾਂ ਕਲਾਲਾਂਕੇਘਰਜਾਇ ਘੁਸਤੇਹੈਂ। ਇਸਤੇਆਦਿ ਔਰ ਭੀ ਪੁਨਦਾਨਾਦੀ ਅਛੇ ੨ ਸੁਭਕਰਮ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸਮੁਦੂ ਪਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਸਮਦੂਕਾਸਰੀਰਮਾਤ੍ਰਮੁਸਲਮਾਨਕਾਥਾਔਤਿਸਕਰਮਮੁਸਲਮਾਨੋਕੇਨਹੀਥੇਕਿੰਤੂਤਿਸ ਕੇ ਕਰਮਉਤਮਥੇ।ਮੀਆਂਸ੍ਰਿੰਘਕਰਨੈਲਕਸਮੀਰਕੇ ਸੂਬਾਭੀਕਸਮੀਰਸੇ ਭਾਈਮਾਨਸਿੰਘ ਰਾਜੀਤੇ ਭਾਈਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਅਕਾਲਬੁੰਗੇਕੇ ਪੁਜਾਰੀਯੇਦੋਨੋ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਤਸਰਮੈ ਪ੍ਰਧਾਨਥੇ ਸੋਇਨਦੋਨੋਕੇ ਹਾਥਬਡੇਉਤਮ ਮੋਲਵਾਲੇਦੁਸਾਲਜੋਂ ਕੀਆਂ ਜੋੜੀਆਂ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਮੋਵਿਆਂ ਕੀਆਂ ਭਾਲਜਾਂਭੇਜਤਾਭਯਾ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗਸਜੀਕੀ ਭੇਟਾ ਤਥਾਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤਾ ਕਰਕੇ ਇਨ ਕੇ ਹਾਥ ਅਰਦਾਸ ਭੀ ਲਿਖਭੇਜੀ। ਕੇਹੇਪ੍ਰਭੂ ਹੇ ਦੀਨਦਜਾਲਜੀ ਹੇ ਦਯਾਸਿੰਧੋ ਹੇਪਤਿਤ ਪਾਵਨਜੀ ਆਪਕਾਦਾਸਾਨ ਦਾਸ ਮੀਆਂਸਿੰਘ ਕੀ ਆਪਕੇਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਵਾਰੰਵਾਰ ਨਿਮਸਕਾਰਹੈ। ਮੈਆਪਜੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਮਈਹਾਂ ਕਾਸਮੀਰਮੈਬੈਠਾਂ ਅਬਾ ੨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋਭੀ ਟਹਲਸੇਵਾ ਫੁਰਮਾਇਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕੀਆ ਕਰੋ ਅਪਨਾ ਦਾਸ ਜਾਨਕੇ ਯਾਦਗੀਰੀ ਰਖਜਾਕਰੋ ਬਿਲਕੁਲਦਾਸਕੀ ਉਪੇਖਜਾਨਕਰੋ। ਜਬਭਾਈਮਾਨਸਿੰਘਰਾਗੀ ਨੇ ਔਭਾਈਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਅਕਾਲਬੁੰਗਾਜੇਨੇ ਕਾਸਮੀਰਕੇਸੂਬੇ ਮੀਆਂਸਿੰਘਕੀ ਚਿਠੀਦਈ ਤਬ ਬਖਸ਼ੀ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸੁਨਾਈ ਸੁਨਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾਸਮੀਰਕੇ ਸੂਬੇਪਰ ਬਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਤੇਭਏ॥

ਓਂਤਤਸਤ ਨਮਃ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ ਚਤੁਰਥਸਕੰਧੇ੧੪ਅਧਜਾਇ ਸਮਾਪਤੰ।

ਓਂਤਤਸਤ ਨਮਃ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਧ, ੧੫ ਅਧ੍ਯਾਯ

ਸੋਃ—ਸਤਿਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਸਰਨਾਸਰਣ ਉਦਾਰ ਅਤਿ
ਅਦਭੁਤ ਕਥਾ ਅਨੂਪ ਸੰਤਸੁਨੋ ਮਨ ਲਾਇਕੈ ॥੧॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋਹਾ

ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਕਹਤ ਹੋ ਜਾਮੈ ਸੁਭ ਸੰਵਾਦ ।
ਕਹੇ ਸੁਨੇ ਸੁਭ ਪਦ ਲਹੈ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੁ ਪਰਸਾਦ ॥੨॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਸੰਮਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਜ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ਅਠਾਨਵੇ ਮੈ ੧੮੯੮ ਏਕ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਤੁੰਗ ਗਾਮ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹਸਰੀ ਕੇ ਤਟ ਪਰ ਉਤ੍ਰਾ ਹੁਆ ਥਾ। ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਉਨ ਦਿਨੋਂ ਮੈ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪੈ ਥਿਤਥਾ। ਔਰ ਉਸੀ ਸੰਮਤਮੈ ਸ੍ਰੀਸੁਧਾਸਰਕੀ ਕਾਰਭੀਨਿਕਸਤੀਥੀ। ਤੁਥਤੁੰਗਾਂਕੇਸਰਦਾਰਨਿਧਾਨਸਿੰਘ ਤੇ ਤਿਸਕਾਭਾਈ ਇਹਦੋਨੋ ਸਰਦਾਰ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਉਨਕੇ ਊਪਰਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਬਡੀਖੁਸੀਹੋਤੀਭਈ। ਔਜਿਤਨੇਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਸੁਧਾ ਸਰਕੇਸਮੀਪ ਉਤ੍ਰਾਰਹੇ ਉਤਨੇਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਪੁਜਾਰੀਕੀ ਸਿਖਦੀਤੇ ਆਸਾਸਿੰਘਪੁਜਾਰੀਕੀ ਸਿਖਣੀ ਯੇਦੋਨੋ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗਰੂਜੀਕੇ ਹਜੂਰਲੇਜਾਵਤੀਆਂ ਥੀਆਂ। ਭਾਈਬੂਟਾਸਿੰਘਰਾਮਗੜ੍ਹਜਾ ਬਡੇ ਮੁੰਦਰਗੋਂਡੇਕੇ ਕੰਘੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਬਨਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਵਾਸਤੇਲੇਜਾਵਤਾਥਾ ਤੈਸੇਹੀਡੇਰੇਮੈਭੀ ਲੈਜਾਤਾਥਾ। ਭਾਈਬੁਧਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹਜਾਰਾੜੀਕੋਮੁਸਾਲ ਜਗਾਇਕੇਪ੍ਰਸਾਦਵੇਲੇ ਹਾਜਰਰਹਤਾਥਾ। ਇਸੀਅਵਸਰਮੈਸਧਾਸਰਕੇ ਮਹੰਤਸੰਤਮਹਾਰਾਜੀਕੇ ਦਰਸਨਅਰਥ ਆਵਤੇਭਏ। ਉਨ ਮੈ ਜੋਜੋਪ੍ਰਧਾਨਮਹੰਤਸੰਤਹੈ ਉਨਕੇਕੁਛਕਨਾਮ ਅਸਥਾਨਕਹਤੇਹੈ। ਏਕ ਭਾਈਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਗਜਾਨੀ ਸੰਧਾਵਾਲੇਕੇ ਜੋ ਊਨੇਸਾਹਿਬਮੈ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਹਜੂਰਰਹਤੇਥੇ ੧ ਭਾਈਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘਸੇਵਾਪੰਥੀ ਮੰਜੀਠਮੰਡੀਵਾਲੇ ੨ ਭਾਈਅਮੀਰਸਿੰਘਪਰੋਉਪਕਾਰੀ ਬਡੇਭਰੋਸੇਵਾਲੇ ਗੁਰਸਬਦਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸੀ ਬਡੇ ਗੁਰਮੁਖ ੩ ਭਾਈਤ੍ਰਿਲੋਕਾ ੪ ਇਨਕੇ ਸਾਥਭਾਈਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਰਾਗੀ ੫ ਕਲਕਮੰਡੀਕੇਮਹੰਤਭਾਈਸਵਰਾ ੬ ਭਾਈ ਗੰਡਾ-ਰਾਮਪੰਡਿਤ ਬਾਸਾਵਾਲੇ ਕਟੜੇਕਾਮਹੰਤ ੭ ਇਨਕੇਭਾਈਠਾਕਰਸਿੰਘ ੮ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰਸਿੰਘ ੯ ਤਥਾ ਬਾਂਸਾਂਵਾਲੇਕਟੜੇਮੈਰਹਿਣੇਵਾਲੇਮਹੰਤ ਟਿਕਾਯਾਰਾਮ੧੦ ਤੇ ਮਰਲੀਦਾਸਦੋਨੋ ਗੁਰੂਚੇਲਾ ੧੧ਸਰਦਾਰਹਰੀਸਿੰਘਕੇਕਟੜੇਕੇਮਹੰਤਭਾਈਗੁਰਦਿਤਾ ੧੨ਤੇਸੋਭਾਰਾਮਦੋਨੋ ਗੁਰੂਚੇਲਾ ੧੩ਯੇਸਾਰੇਮਹੰਤਔਰਭੀਬਹੁਤਸੇਸੈਕੜੋਂ ਸੰਤਆਵਤੇਭਏ ਜਬ੨ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਸੁਧਾਸਰਆਵਤੇਥੇਤਬ੨ ਯੇਸਰਧਾਕਰਕੇਸਾਰੇ ਦਰਸਨਕਰਣੇਕੋਆਵਤੇਥੇ ਕੋਈਮਿਸ੍ਰੀਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋਈਪਤਾਸੇ ਕੋਈਬਦਾਮਕੋਈਬ੍ਰੂੰਦੀ ਪ੍ਰਸਾਦਕੋਈਲਾਚਜਾਂਆਦਿਕ ਆਪੋਆਪਨੀ ਰੁਚੀਅਨੁਸਾਰਪ੍ਰਸਾਦਲੇਜਾਵਤੇਭਏ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਪ੍ਰਸਾਦਰਖ੨ਕੇਨਮਸਕਾਰਾਂਕਰਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਏ।ਤਬਗੁਰੂਜੀਭੀਸਰਬਸੰਤਹੁਕੋਬਡੇ ਆਦਰਸਤਕਾਰਸੇਆਪਨੇਸਮੀਪਬੈਠਾਇਕੇਸਭ ਸੇਕੁਸਲਪੂਛਤੇਭਏ।ਤਅਸਭਸੰਤਹੁਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਕਹਜ਼ਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰਸੇਆਨੰਦਮੰਗਲਹੈ॥ ਜਬਸਭੀਸੰਤਜਨਸੁਸਥਹੋਕੇ ਬੈਠਗਏ। ਤਬਭਾਈਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘਤੇ ਭਾਈਰਾਮਸਿੰਘਨੇਅਰਦਾਸਕਰੀ। ਹੇ ਗੁਰੂਗਰੰਥਨਿਵਾਜਜੀ ਆਪ ਸਰਬਛਲਾਸਮਰਥ ਹੋ ਤਾਂਤੇਹਮਾਰੇ ਉਪਰਭੀ ਕੋਈ ਉਪਕਾਰਕਰੋ ਅਪਨਾ ਦਾਸ ਕਿੰਕਰ ਜਾਨਕੇਐਸੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰੋ ਜੋ ਹਮਾਰਾਮਨ ਆਪਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਕਾ ਭੁਵਰਾ ਹੋਰਹੋ ਆਪਕੇ ਪਾਦਪਦਮਕੋਛੋਡਕੇਕਹੂੰ ਔਰ ਇਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰ ਧਨਾਦੀਵਿਸੈਕਾ ਚਿੰਤਨਨਕਰੇ। ਤਬਤਿਨਦੋਨੋਕੇਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨਹੁਆ ਤੁਮਗੁਰੂਕਾ ਰੂਪਜਾਨਕੇ ਸਭਕੀ ਸੇਵਾਕੀਆਕਰੋ ਮਨ ਬਾਣੀਸਰੀਰਕਰਕੇ ਕਿਸੀਕਾਬੁਰਾ ਨ ਕੀਆਕਰੋ ਤ੍ਰਿਧਾਰੂਪਕਰਕੇ ਸਭਕਾ ਭਲਾਕੀਆ ਕਰੋ। ਮਨਕਰਕੇਕਿਸੀਬਿਕਾਰਕਾ ਚਿੰਤਨਕੀਆ ਤੇਗੁਰੁਸਬਦਕਾਅਭਜ਼ਾਸਕੀਆਕਰੋ ਸਤਿਨਾਮਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸਮੰਤ੍ਰਕਾਸ੍ਰੋਸੇਜਾਪਕੀਆਕਰੋ। ਬਾਨੀਕਰਕੇਸਤਬੋਲਾ ਕਰੋ ਸਰੀਰਕਕੇ ਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾਕੀਆਕਰੋ ਦੁਖੀਜਾਨਕੇਸਰਬਪਰਉਪਕਾਰਕੀਆਕਰੋ। ਜਬ ਤੁਮਐਸੀਰੀਤੀਸੇਵਰਤੋਗੇ ਤਬਜੈਸੇਚਾਹਤੇਹੋ ਤੈਸੇਹੀਹੋਗਾ। ਪੁਨਾ ਭਾਈਅਮੀਰਸਿੰਘਔ ਭਾਈਜਵਾਹਰਸਿੰਘਇਨਦੋਨੋਨੇਅਰਦਾਸਕਰੀਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਇਹਮਨਬਛਾਚਪਲਹੈ ਸਬਦਬਾਣੀਮੈਲਾਗਤੋਨਹੀਹੈ। ਅਬਆਪਐਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸਿਰਪਰ ਅਪਨ ਹਸਤਕਮਲਧਰੋ ਜਿਸਕਰਕੇਹਮਾਰਾਮਨਸਰਬਦਾਕਾਲ ਗੁਰੂਕੇਸਬਦਮੈ ਲੀਨਰਹੇ ਤਬ ਉਨਦੋਨੋਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨਹੁਆ ਜਬਤੁਮਸਬਦਕਾਪਾਠਕਰਲੇਲਾਗੋਤਬ ਸਬਦਕੇ ਅਰਥਭੀ ਯਜ਼ਾਨਰਖਜ਼ਾਕਰੋ ਤਬਤੁਮਰਾਮਨਸਬਦਵਿਖੇਲਗਾ ਰਹਜ਼ਾਕਰੇਗਾ ਦੂਸਰਾਸਮਝ ਸੋਚਕੇ ਸੁਧਪਾਠਕੀਆਕਰੋ। ਪੁਨਾਭਾਈਗੰਡਾਰਾਮਨੇ ਹਾਥਜੋੜਬੇਨਤੀਕਰੀ। ਹੇ ਭਰਾਵਨ ਸਰਬਾ ਤਭਵੇਤਜੋਂਕੇਸਿਰੋਮਣੀਹਮਾਰਾਮਨ ਪਾਪਕਰਣੇਕੀਇਛਾਨਹੀਭੀ ਕਰਤੋਹੈ। ਤਥਾਪੀਜੈਸੇ ਕੋਈਨਿਰਬਲਪੁਰੁਖਕੋਇਛਾਹੀਨਕੋਬਿਗਾਨੀਪਕੜਕੇਬਲਾਤਕਾਰਸੇਤਿਸਕੇਸਿਰਪੈਛੇਝ ਦੇਕੇਆਗੇਧਰਕੇਜਹਾਂਇਛਾ ਹੋਵੇਤਹਾਂਲੇਜਾਤੋਹੈ। ਤਦਵਤ ਇਛਾ ਪਾਪਕੀ ਨ ਕਰਤਾਹਆ ਯੋਜੀਵਪਾਪਕਾਆਚਰਣਕਰਤੋਹੈ। ਐਸੋਕੋਨਬਲਵਾਨਹੈ ਜੋ ਇਸਜੀਵਕੋਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਪਾਪਕਰਮਸੈਲਗਾਇਦੇਤੋਹੈ। ਪੁਨਾ ਨਿਰਦੋਖਹੀ ਇਸਵਿਚਾਰੇ ਜੀਵਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣ ਨਰਕਸ੍ਰਤਗਾਦਿਕਸਜਾਇਮਿਲਤੀਹੈ। ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਜੈਸੇਯੇਜੀਵ ਇਸਪਾਪਸੇ ਛੂਟੇ ਸੋਈ ਉਪਾਇਆਪਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇਕਹਜੋਜੀ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਪੰਡਿਤ ਰੀਡਾਰਾਮਕੀਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀਖੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ॥ ਹੇਸਾਧੋਮਨਏਵ ਮਨੁਖਜਾਣਾਂਕਾਰਣੌਬੰਧ ਮੋਖਯੋਃ। ਏਵ ਨਾਮਨਿਸਚੈਕਾਹੈ ਬੰਧਨ ਔਮੋਖਕਾਕਾਰਣ ਮਾਨੁਖੋਕੇ ਪ੍ਰਤੀਮਨਹੀਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾਹੇਤੇਦੈਵੀਸੰਮਪਤੀਤਥਾ ਆਸੁਰੀਸੰਮਪਦਾਇਨਦੋਨੋਕੀਉਤਪਤੀਕਾਕਾਰਣਮਨਹੀਹੈ।
ਅਸੁਭਸੰਕਲਪਭੀਮਨਸੇ ਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈ ਸੋ ਆਸੁਰੀਸੰਪਤੀਹੈ ਔ ਸੁਭਸੰਕਲਪਭੀ ਮਨ
ਕਰਕੇਹੋਤੇਹੈਂ ਸੋਈਦੈਵੀਸੰਪਤੀਹੈ। ਅਹੰਜੀਵੋਚਮੀ ਏਕਏਹੁਭੀਅਸੁਧਮਨਕਾਸੰਕਲਪਹੈ
। ਔ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਚਮੀ ਯੇਭੀਸੁਧਮਨਕਾ ਸੰਕਲਪਹੈ। ਜੀਵੋਚਮੀਬ੍ਰਧੋਚਮੀ ਯੇਭ੍ਰਾਂਤੀਮੂਲਕ
ਸੰਲਕਹੈ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਚਮੀ ਅਸੰਗੋਚਮੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀਸਿਲਹਿਤ ਸ੍ਵਰੂਪਗ੍ਯਾਨਮੂਲਕਸੰਕਲ੍ਪਹੈ।
ਯਾਂਤੇਅਸੁਭਸੰਕੇਲਪਰੂਪਜੋਵਾਸਨਾਹੈ ਸੋ ਰਜੋਗੁਣਸੇ ਉਤਪਤੀਹੋਤੀਹੈ ਸਾ ਕੇਵਲਮਨਕੀ
ਮਨੋਤਮਾਤ੍ਰੋਂ ਸ੍ਵਪਨਵਤ ਮਨੋਰਾਜਵਤ। ਇਸੀਅਰਥਮੈਂ ਸ੍ਰਾਹਿਬਨਾਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀਕਾ
ਰੋੜੀਰਾਗਮੈਂਭੀਵਚਨਹੈ॥ ਸ੍ਰੀਮੁਖਵਾਕ ਰੋੜੀਮਃ ੯॥ ਸਾਧੋਮਨਕਾਮਾਨਤਿਆਗੋ। ਕਾਮ
ਕ੍ਰੋਧਸੰਗਤਦੁਰਜਨਕੀਤਾਂਭੋਅਹਿਨਿਸਿਭਾਗੋ ॥ਰਹਾਉ॥ ਸੁਖਦੁਖਦੋਨੋਸਮਕਰਜਾਨੋ ਔਰ
ਮਾਨਅਪਮਾਨਾ। ਹਰਖਸੋਗਤੇ ਰਹੈਅਤੀਤਾ ਤਿਨਜਗਪਛਾਨਾ ॥੧॥ਉਸਤਤੀਨਿੰਦਾਦੋਊ
ਤਿਆਗੈਖੋਜੋਪਦਨਿਰਬਾਨਾ। ਜਨਨਾਨਕਏਹਖੇਲਕਠਨਹੈ ਕਿਨਹੂੰਗੁਰੁਮੁਖਜਾਨਾ॥ ੨ ॥
ਅਸਜ੍ਹਾਰਥਃ ਸਾਧੋਇਤਿ ਹੇਸਾਧੋ ਮਨਕਾਮਾਨਈਂਹਾਂ ਮਾਨਪਦ ਮਨੋਤਕਾ ਜਾਣੀਤਾ ਹੈ ਕੇ
ਨਿਰਬਾਨਪਦਕੀ ਪ੍ਰਪਤੀ ਅਰਥਪ੍ਰਥਮ ਅਹੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਚਮਿ ਅਹੰਖਤ੍ਰਜੋਚਮਿ ਵੈਸ਼ਜੋ ਅਹੰ
ਸ਼ੂਦ੍ਰੋ ਅਹੰਚਾਂਡਾਲੋਹੰ ਮਲੇਛੋਹੰ ਮੈਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਹੂੰ ਰੌਰਹੂੰ ਅਚਥੂਲਹੂੰ ਸਜ੍ਹਾਮਹੂੰ ਕ੍ਰਿਸਹੂੰ ਇਤ-
ਜ੍ਹਾਦਿਕ ਅਹੰਕਾਰ ਆਤਮਿਕ ਮਨਕੀਮਨੋਤਕਾਤਜ੍ਹਾਗਕਰੋ। ਤਦਨੰਤਰਮਮਤਾਕੇ ਵਿਸੇਕਾ
ਮੇਰੀਇਸਤ੍ਰੀ ਮੇਰਾਪੁਤ੍ਰ ਮੇਰਾਘਰਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਮਮਤਾਕਾਭੀ ਤਜ੍ਹਾਗਕਰੋ। ਤਦਨੰਤਰਰਜੋ
ਗੁਣਸੇ ਉਤਪਤੀਹੈਜਿਨਕੀ ਔਸੇਕਾਮਕ੍ਰੋਧਆਦਿ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤਸਾਰੀਕਾ ਤਜ੍ਹਾਗਕਰੋ।
ਤਦਨੰਤ੍ ਕਾਮਾਦਿਕੋਂਕੀ ਉਤਪਤੀਕਾਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣ ਦੁਰਜਨਦੁਸ੍ਟਜੀਵੋਂਕੇ ਸੰਗ ਭਿਸ
ਕਾ ਤਜ੍ਹਾਗਕਰੋ। ਏਕਓਰ ਖੂਨੀਹਸਤੀ ਅਥਵਾ ਮਹਾਂਭ੍ਯਾਨਕ ਸਰਪਸਿੰਘਾਦਿਕ ਚਲਾ
ਆਵਤਾਹੈ ਔ ਏਕਓਰਕੁ ਸੰਗੀ ਦੁਰਜਨਚਲਾਆਵਤੋਹੈ। ਤਬਕੁ ਸੰਗੀਦੁਸ੍ਟਪੁਰਖਕੀ ਓਰ
ਸੇ ਭਾਗਕੇ ਸਿੰਘਸਰਪ ਹਸਤੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਚਲੇਜਾਵਹੁ ਸਰੀਰ ਕੀ ਹਾਨੀਕਾ ਡਰਨਕਰੋ
ਪਰੰਤੂ ਦੁਰਜਨ ਦੁਸ੍ਟਪੁਰਖ ਕੁਸੰਗੀਕੇ ਸਨਮੁਖਨਜਾਵਹੁ। ਕਾਹੇਤੇ ਸਰਪਸਿੰਘਹਸਤੀਕੇ
ਸੰਯੋਗਸੇ ਏਕਸਰੀਰਮਾਤ੍ਰਕਾਨਾਸਹੋਵੇਗਾ ਔ ਦੁਸ੍ਟਕੁਸੰਗੀਜੀਵਕੇ ਸੰਯੋਗਸੇ ਕੋਟਾਨਕੋਟਿ
ਸਰੀਰੋਂਕਾ ਨਾਸਹੋਵੇਗਾ। ਪੁਨਾਪੁਨਾ ਜਨਮੋਗੇ ਪੁਨਾਪੁਨਾ ਮਰਣਆਦਿਕ ਕਸ੍ਟੋਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਵੋਗੇ। ਯਾਤੇ ਦੁਰਜਨਕੁ ਸੰਗੀਜੀਵਕੀਸੰਗਤਸੇ ਅਗ੍ਯਾਨੀਵਿਖੇਪੈਕੇਜਲਮਰਣਾਉਤਮਹੈ
ਜਲਵਿਖੇਡੂਬਮਰਣਾਉੱਤਮਹੈ ਸਰਪਕੇਮੁਖਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਜਾਣਾਸ੍ਰੇਸ੍ਠਹੈ ਸਿੰਘਕੇ ਸਨਮੁਖ
ਚਲੇਜਾਣਾ ਬਹੁਤਅਛਾਹੈ ਪਰਬਤਕੇ ਉਪਰਸੇ ਗਿਰਪਰਣਾਉੱਤਮਹੈ ਅਪਨੇ ਉਦਰਮੈਂ
ਕਟਾਰੀਮਾਰਕੇਮਰਣਾਉੱਤਮਹੈ ਵਿਖਭਖਣਕਰਕੇ ਮਰਣਾ ਬਹੁਤਉੱਤਮਹੈਸ੍ਰੇਸ੍ਠਹੈ ਆਤਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਘਾਤਕੀ ਸੰਕਾਨਕਰਣੀਉੱਤਮਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮਾਯਾਕਾ ਗੁਲਾਮ ਕੀਦੀ ਪਾਮਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਿਤ
ਕੁਸੰਗੀ ਦੁਰਜਨ ਪਿਸਨ ਨਿੰਦਕ ਦੁਸ੍ਟ ਜੀਵਕੀ ਸੰਗਤਨਕਰਨੀ। ਜਬਜਾਣੇਕੋ ਦੁਰਜਨ
ਕਾਸੰਗ ਅਵਸਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਕਰਣਾਆਇਪਰਜੋਹੈ ਤਬ ਸੁਖੇਤਿ। ਈਸ੍ਵਰਕੋਜਾਣੈਮੈ ਜੋ
ਸੁਖਆਇਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇ ਤਬ ਅਭਿਮਾਨਸੁਖਕਾਨਕਰੋ ਜੋ ਦੁਖ ਆਇਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ ਤਬਦੀਨ
ਨ ਹੋਵੇ ਦੋਨੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀਆਗਜਾਮੈ ਹੀ ਵਰਤਤੇਹੈਂ। ਜੇ ਸੁਖਕੇਦਿਨਨਹੀਰਹੇ ਤਬ ਦੁਖ
ਕੇ ਭੀ ਨਹੀਰਹੈਗੇ ਯੰ ਸੁਖਦੁਖ ਆਦਿਕ ਆਗਮਾ ਪਾਈਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਧੀਰਜ
ਧਾਰਕੇ ਸੁਖਦੁਖਰੂਪਅਵ੍ਯਥਾਮੈਂ ਸਮਰਹੋ ਤਥਾ ਮਾਨਅਪਮਾਨਆਦਰਨਿਰਾਦਰਮੈਭੀਸਮ
ਰਹੋ। ਕਾਹੇਤੇ ਮਾਨਮਾਅਦਰਸੇ ਨ ਆਤਮਾ ਤਥਾ ਸਰੀਰ ਬਢਜਾਤੋਹੈ ਔ ਅਪਮਾਨਸੇ
ਨ ਆਤਮਾ ਔ ਸਰੀਰ ਘਟਹੀਜਾਤੋਹੈ ਔ ਅਨਿਤ੍ਯਹੈ ਸਦਾਨਹੀਰਹਤੇਹੈ ਜੈਸੇਸਰਾਇਮੈ
ਏਕਨਏਕ ਡੇਰਾਮੇਸਾਂਲਾਗਜੋਰਹਤੋਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਸਰੀਰਮੈ ਭੀ ਸੁਖਦੁਖ ਏਕ ਨ ਏਕਕਾ
ਡੇਰਾਲਾਗਜੋਹੀ ਰਹਤੇਹੈ ਇਸੀਸੇ ਆਗਮਾਪਾਈ ਔਅਨਿਤਹੈਂ ਅਥਵਾ ਖੇਲਨਾਮਕ੍ਰੀੜਾਕੋ
ਹੈ ਸਤਗੁਰੂਕੇਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇਜਾਨਕੇ ਗੁਰੁਉਪਦੇਸਕੋ ਗ੍ਰਹਣਕਰਕੇਕੋਈ ੨ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿਖ
ਨਿਰਬਾਣਸੁਖਮੈਰਮਤੋਹੈ ਕ੍ਰੀੜਾਕਰਤੇਹੈ ਹਰਖੇਤਿ॥ ਇਸ੍ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾਲਮੈ ਹਰਖ ਨ
ਕਰੋ ਅਨਿਸ੍ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਮੈਸੋਕਨਕਰੋ ਦੋਨੋਂਕਾਤਜਾਗਕਰਕੇ। ਜਗਤਕਾਤਤਪਛਾਨੈਅਰ-
ਥਾਤ ਸਾਰਾਸਾਰਕਾਵਿਚਾਰਕੇ ਨਿਰਣੈਕਰਕੇਸਾਰਪਦਾਰਥਕਾ ਗ੍ਰਹਣਕਰੋ ਔ ਅਸਾਰਕਾ
ਤਜਾਗਕਰਕੇ ਨਿਰਬਾਣਪਦਕੋਖੋਜਹੁ। ਬਾਣਨਾਮਸਰੀਰਕਾ ਵੇਦਮੈਂ ਕਹਜੋਹੈ ਅਰਥਾਤ
ਜਾਤੀਕੁਲਧਰਮਮੂਰਤਿ ਰੂਪਰਗਜਨਮਮਰਣਾਦਿਕ ਸਰਬਸਰੀਰਕੋਧਰਮਹੈ ਅਸਰੀਰ
ਪਦਕੋਤੁਮਖੋਜਕੇ ਅਨ੍ਵੇਖਣਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੋ। ਸਾਰਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈ ਯੇ ਖੇਲ ਨਾਮ
ਰਹਿਤਬਡੀਕਠਿਨਹੈ ਲਾਖੋਕ੍ਰੋੜੋਂਮੈਕੋਈ ਗੁਰੂਜੀਕੇਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾਜਾਨਤੋਹੈ॥ ੧॥ ਸੰਕਾ
ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਨੇਕਾਮਾਆਦਿਕੋਕੀ ਉਤਪਤੀਰਜੋਗੁਣਸੇਕਹੀਹੈ ਸੋ ਕੈਸੇਰਜੋ ਚੁਣਸੇ
ਇਨਕੀ ਉਤਪਤੀਹੋਤੀਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇਰਜੋਗੁਣਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵਚੰਚਲਹੈ ਤੈਸੇ
ਕਾਮਾਦਿਕੋਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵਭੀਚੰਚਲਹੈਂ ਇਸਹੇਤੂਸੇਜਾਣੀਤਾਹੈ ਕੇ ਕਾਮਾਦਿਕੋਂਕੀ ਉਤਪਤੀਕ
ਕਾਟਣਕਜੋਗੁਣਹੈ॥ ਇਸਅਰਥਮੇਗੀਤਾਕੇ ੩ ਅਃ ਕਾ ਵਚਨਭੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ। ਸ੍ਰੀਅਰਜੁਨ
ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ਰਜੀਸੇਪੁਛਜਾਹੈ ਸੋ ਸੁਣਹੁ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨੋਵਾਚ॥ ਅਥਕੇਨ ਪ੍ਰ-
ਯੁਕ੍ਤੋਯੰ ਪਾਪੰਚਰਤਿਪੂਰੁਖਃ। ਅਨਿਚਛਨ੍ਨਪਿ ਵਾਰਸ੍ਨੇਯ ਬਲਾਦਿਵ ਨਿਯੋਜਿਤਃ॥ ੩੬॥
ਟੀਕਾ ਅਥੇਤਿ ਹੇ ਵਾਰਸ੍ਨੇਯ ਬ੍ਰਿਸਨੀਕੁਲ ਰੂਪ ਆਕਾਸ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਈਹਾਂ ਅਥ ਅਥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਪ੍ਰਕਾਰਾਂਤਰਕਾਵਾਚੀਹੈ ਹੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀ ਅਨਿਛਨਪੀ ਪਾਪਕਰਣੇਕੀ ਯੇ ਜੀਵ ਇਛਾ ਨਹੀਂ
ਭੀ ਕਰਤੇਹੁਏਕੋ ਬਲਾਤ੍ਕਾਰਸੇ ਇਸਕੋਪਾਪਕਰਮਕ੍ਰੌਨਕਰਵਤੇਹੈ। ਪਾਪਕਰਮ ਮੈ ਕਿਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸਕਰਕੇਜੋੜਜਾਹੂਆ ਪਾਪਕਰਮਕਰਤੋਹੈ ॥ ਭ੍ਰਿਤਨਾਮ ਨੌਕਰ ਹਿੰਸਾ ਰੂਪ ਪਾਪਕਰਮਕਰਣੇਕੀ ਇਛਾਨਹੀਭੀਹੈ ਤਥਾਪੀ ॥ ਰਾਜਾਕੀਆਗਜਾਕੇ ਭੰਗਕੇ ਭੈਸੇ ਹਿੰਸਾਆਦੀ ਪਾਪਕਰਮਮੈ ਪਰਾਧੀਨਹੋਕੇਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਤੋਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਐਸੇਕੌਨਮਹਾਬਲੀ ਹੈ ਜੋ ਇਛਾਬਿਨਾਜੀਵਕੋ ਪਾਪਕਰਮਮੈਲਗਾਵਤੋਹੈ ॥ ਸੋ ਹੇ ਭਗਵਾਨਇਸਮੇਰੇਸੰਦੇਹਕੋ ਆਪਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਨਾਸਕਰੋ ॥ ਐਸੀ ੨ ਸ੍ਰੀਅਰਜੁਨਕੀਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨੋਵਾਚ॥ ਮੂਃ ਕਾਮਏਸ਼ਕ੍ਰੋਧਏਸ਼ਰਜੋਗੁਨਸਮੁਦਭਵਃ ॥ ਮਹਾਸ਼ਨੋਮਹਾਪਾਧਮਾਵਿਧਜੇਨਮਿਹਵੈਰਿਣੰ ॥ ੩੭ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਹੇ ਸਖੇ ਯੇ ਜੋ ਰਜੋਗੁਣਕਾਕਾਰਯਰੂਪਕਾਮਹੈ ਸੋਏਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤਹੂਆ ੨ ਪ੍ਰਣਮਕਰਕੇਕ੍ਰੋਧਰੂਪਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਯੇਕਾਮਹੀਜੀਵਕੋਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਪਾਪ ਕਰਮਮੈਜੋੜਤੋਹੈ ॥ ਮਹਾਅਸਨੋਇਤਿ ॥ ਅਸਨਨਾਮਖਾਣੇਕਾਹੈ ਯੇ ਕਾਮਮਹਾਅਸਨਹੈ ਅਤਜੰਤਬਹੁਤਹੀਖਾਣੇਵਾਰੋਹੈ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕਾਮਨਾਕੇਭੋਗਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤਨਹੀਹੋਤੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਘ੍ਰਿਤਕੀ ਆਹੂਤੀਅਗਨਮੈ ਡਾਰਣੇਸੇ ਅਗਨਿਤ੍ਰਿਪਤਨਹੀਹੋਤੋਹੈ ਤੈਸੇ ਕਾਮਭੀਦੁਃ ੂਰਹੈ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਭੀ ਕਾਮਰਾਪੇਟਭਰਣੇਕੋਕੋਈਭੀਸਾਮਰਥਨਨੀਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਕਾਮਮਹਾਂ ਪ ਪ ਰੂਪਹੈ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧਕੇ ਵਸਹੋਕੇ ਜੀਵਨਿਰਭੈਹੋਕੇ ਗੁਰੂਹਤਜਾ ਮਾਤਪਿਤ ਹਤਜਾ ਬਾਲ ਭ੍ਰੀਣ ਹਤਜ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬੰਧੂਹਤਜ' ਮਦਪਾਨ ਸੁਵਰਣਕੀ ਚੋਰੀ ਗੁਰੂਕੀਇਸਤ੍ਰੀਕੇ ਸਾਥ ਮੈ ਬੱਨ ਬ੍ਰਹਮਹਤਜਾ ਰਾਜਹਤਜ' ਆਤਮਘਾਤਆਦਿਕਪਾਪੋਂਕੋ ਨਿਸੰਕਹੋਕੇਕਰਡਾਰਤੇਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਈਜੀਵ ਅਪਨੇਕਾਰਯਸਿਧੀਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਤੋਹੈ ਜਬ ਤਿਸਕੇਕਾਰਯਕੀ ਸਿਧੀ ਕੇ ਅੰਤਰਕੋਈਦੂਸਰਾਜੀਵਵਿਘਨਕਰਡਾਰਤੋਹੈ ॥ ਤਬ ਓਹੀਕਾਮਪ੍ਰਣਮਕੇਕ੍ਰੋਧਰੂਪਹੋਜਤੋ ਹੈ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨਇਸਕਾਮਕੋ ਤੂੰ ਨਿਤਹੀਅਪਨਾ ਵੈਰੀਜਾਨ ॥ ਯੇ ਜੋ ਚੌਰਾਸੀਲਖ ਯੋਨੀ ਵਿਖੇਜੀਵਪਰਮਛਸ੍ਰਭੋਗਤੋਹੈ ਸੋ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧਕੇਵਸਹੋਕੇਹੀਕਸ੍ਰਪਾਵਤੇਹੈਂ ॥ ਜਿਤਨੇ ਬਿਕਾਰ ਹੈਂ ਸੋ ਇਸਕਾਮ ਸੇਹੀਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਤਥਾਚਗੁਰੂਸਬਦਃ ਨਿਮਖਕਾਮਸੈਆਦਕਾਰਣ ਕੋਟਿਦਿਵਸਤਦੁਖਪਾਵੈ॥ ਹੇਕਾਮੰਨਰਕਬਿਸ੍ਰਾਮੰ ਬਹੁਜੋਨੀਭਰਮਾਵਣਹ ਇਤਜਾਦੀਵਿਖਿਓਂ ਮੈਂ ਕਿਨਹੂੰ ਪਤਿਨਪਾਈ॥ਇਤਜਾਦੀ ॥ਇਸਵਿਪ੍ਰਾਯਕੋਮਨਮੈਰਖ ਕੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨਜੀਨੇ ਕਮ ਏਖ ਕ੍ਰੋਧਏਖਕਹਜੋਹੈ ॥ ੩੭ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇਸ੍ਵਾਮਿਨਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਭੀਜੀਵਜਾਨਤੇਭੀ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਹਮਪਾਪਕਰਮਕਰੈਂਗੇ ਤਬਇਸਕਾਫਲਅਵਸਜਦੁਖਹੀਭੋਗੈਗੇ ਪੁਨਾਜਾਨਬੂਝਕੇ ਕਿਉਂ ਪਾਪ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਮੂਲ ਧੂਸੇਨਾਬ੍ਰੀਯਤੇਵਹ੍ਨਿਰਯਥਾਦਰਸ਼ੋਮਲੇਨਚ ॥ ਯਥੋਵ੍ਲੇਨਾਬ੍ਰਤਗਰਭੰਸੁਥਾਤੇਨੇਵਮਾਬ੍ਰਤੰ ॥ ੩੮ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮਤੀਨਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤੋਂਕਰਕੇ ਕਾਮਕਰਕੇਜੀਵਕਾਗਜਾਨਢਕਿਆਜਾਤਾਹੈ ਤਬ ਪਾਪਕਰਮਕਰਤੋਹੈ ਏਹਬਾਤ ਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ॥ ਜੈਸੇ ਧੂਮਕਰਕੇ ਅਗਨਿਕਾਪ੍ਰਕਾਸ ਢਕਜਾਜਾਤੋਹੈ ਯਥਾਰਥ ਨਿਰਮਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਗ੍ਯਾਨਿਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪਦਿਖਾਈਨਹੀਂਦੇਤੋਹੈ ॥ ੧ ॥ ਔ ਜੈਸੇ ਆਦਰਸਕਹਜੈਸੀਸਾ ਜਬ ਛਾਈ ਸੇ ਮਲੀਨਹੋਜਾਤੋਹੈ ਜਬ ਤਿਸਵਿਖੇਭੀ ਮਿਉੁਂਕਾਤਿਉੁਂ ਮੁਖਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂਦੇਤੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮੇਘਸੇਅਛਾਦਿਤਹੁਏ ਭਾਸਕਾਰੁਪਦਿਖਾਈਨਹੀਂਦੇਤੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮੋਘਕੀਓਟਮੈਸੂਰਯਕਾ ਦਰਸਨ ਨਹੀਂਹੋਤੋਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਜਬ ਕਾਮਉਤਪਤਹੋਤੋਹੈ ਤਬ ਇਸਜੀਵਕੇ ਗ੍ਯਾਨਕੋ ਢਕ ਲੇਤੋਹੈ॥ ੩੮ ॥ ਮੂਲ ਆਬ੍ਰੂੰਗ੍ਯਾਨਮੇਤੇਨਗ੍ਯਾਨਿਨੋਨਿਤ੍ਯਵੈਰਿਣਾ ॥ ਕਾਮ ਰੂਪੇਣਕੌਂਤੇਯਦੁਃਪੂਰੇਣਾਨਲੇਨਚ ॥ ੩੯ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇਕੌਂਤੇਯਕੁੰਤੀਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਕਾਮ ਰੂਪੀ ਸ਼ਤ੍ਰੂਨੇਜੀਵਕੇਗ੍ਯਾਨਕੋਢਕਕੇ ਆਛਾਦਕਰਕੇ ਅਪਨੇਵਸਕਰਕੇਘੋਰੇਕਰਮਮੈ ਜੋੜ ਦੇਤੋਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕੈਸੋਹੈ ਯੇਕਾਮ ਜੋਗ੍ਯਾਨੀਕਾਤੋ ਨਿਤਹੀਵੈਰੀਹੈ ਔ ਯੇ ਅਗ੍ਯਾਨਿਕੇਸਮਾਨ ਤ੍ਰਿਪਤਨਹੀਂਹੋਤੋਹੈ ਯਾਂਤੇਦੁਸਪੂਰਹੈ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਭੀ ਪੂਰਣਨਹੀਂਹੋਤੋਹੈ ਇਸਸੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦੁਖਪੂਰਅਗ੍ਯਾਨਿਕਹਜੈਹੈ ॥ ਯੇਕਾਮਰੂਪੀਅਗ੍ਯਾਨਿਕਿਸੀਤੌਰਸੇਪੂਰਣਹੋਤੋਨਹੀਹੈ ਇਸਕੀਪੂਰਣਤਾਕੇਵਾਸਤੇ ਪਰਾਧੀਨਹੂਆ ੨ ਯੇ ਜੀਵ ਵਿਚਾਰਾਪਾਪਕਰਮਮੈ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਤੋਹੈ ॥ ੪੯ ॥ ਸੰਕਾ ਹੋਭਗਵਨ ਯੇਮਹਾਂਦੁਸ੍ਮ੍ਰਕਾਮ ਕਿਸਕੇ ਆਸ੍ਰੈਹੋਕੇ ਕਿਸ ੨ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਜੀਵਕੋਗ੍ਯਾਨਕੋਢਾਪਕੇਮੋਹੁਕੀਉਤਪਤੀਕਰਕੇ ਜੀਵਕੋਅਪਨੇਅਧੀਨਕਰਕੇ ਪਾਪ ਮੈਂ ਲਗਾਵਤੋਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਮੂਲ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਣਿਮਨੋਬੁਧਿਰਸ੍ਯਾਧਿਸ੍ਠਾਨਮੁਚ੍ਯਤੇ ॥ ਏਤੈ ਰ੍ਵਿਮੋਹਯਤ੍ਯੇਖਗ੍ਯਾਨਮਾਬ੍ਰੁਤਦੇਹਿਨੰ ॥੪੦॥ ਟੀਕਾ ਹੇਅਰਜੁਨਪੱਚਗ੍ਯਾਨਇੰਦ੍ਰਿ ਮਨਬੁਧੀ ਯੇ ਸਪਤਕਗਟ ਇਸਕਾਮਕਾਪਰਮ ਆਸ੍ਰਾਹੈ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਦਿਕ ਸਪਤਕਗਟਕੇ ਆਸ੍ਰੈਹੋਕੇ ਯੇ ਕਾਮਪ੍ਰਥਮਜੀਵਕੇਗ੍ਯਾਨਕੋਢਾਪਕੇ ਬਹੁਰੋਂਮਹਾਂਮੋਹਰੂਪੀਅੰਧੇਕੂਪਮੈਂ ਡਾਰ ਦੇ ਤੁਹੈ ਇਸਆਸ੍ਰੈਸੇਬਿਨਾ ਯੇ ਕਾਮਕੁਛਭੀਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੋਹੈ ॥ ੪੦ ॥ ਮੂਲ ਤਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਮਿੰਦ੍ਰਿਯਾਣ੍ਯਾਦੌ ਨਿਯਮ੍ਯ ਭਰਤ੍ਰਖਭ॥ ਪਾਪ੍ਮਾਨੰਪ੍ਰਜਹਿਹ੍ਯੇਨੰ ਗ੍ਯਾਨਵਿਗ੍ਯਾਨਨਾਸ਼ਨੰ ॥ ੪੧ ॥ ਟੀਕਾ ਹੇਭਰਤਸ੍ਰਖਭਭਰਤਕੁਲਮੈਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਅਰਜੁਨ ਤਸ੍ਮਾਤਨਾਮਜਿਸਕਾਰਣ ਸੇ ਇਸਕਾਮਕਂਮਨਬੁਧਿਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨਕਹਜੈਆਸ੍ਰਾਹੈ ॥ ਤਿਸਕਾਰਣਸੇ ਤੁਮਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨਜਾਂਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂਕੋਵਸਮੈਕਰੋ ਪੁਨਾ ਮਨਬੁਧੀਕੋਅਪਨੇਅਧੀਨਕਰਕੇ ਇਸਮਨਕੋ ਮਾਰੋ ਜੀਤੁ ॥ ਜੈਸੇ ਕਿਲੇਕੋਟਕੇਆਸ੍ਰੈਹੋਕੇ ਪ੍ਰਥਲਹੂਆ ੨ ਸਤ੍ਰੂਜੀਤਨੋਕਠਿਨਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਜਬ ਆਦਿਮੈਸਤ੍ਰੂਕਾ ਕਿਲਾਕੋਟਗਿਰਾਇਦਿਆਜਾਵੇ ਤਬ ਸਤ੍ਰੂਕੀਸੈਨਾਮਾਰਣੀਸੁਗਮਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਸਤ੍ਰੂਕੀਸੈਨਾ ਪ੍ਰਥਮਮਾਰੀਜਾਵੇ ਤਬ ਪ੍ਰਥਲੱਭੀ ਸਤ੍ਰੂਹੋਵੇ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸ ਸਤ੍ਰੂ ਕਾ ਜੀਤਨਾਸੁਗਮੈਂ ਹੋ ਜਾੜਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀਗ੍ਯਾਨ ਵਿਗ੍ਯਾਨਕੇਨਾਸੈਂ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਬੜਾ ਦੁਰਾਸਦ ਅਤਿਦੁਖਕੇਦੇਣੇਵਾਰੇਇਸਕਾਮਰੂਪੀ ਸਤ੍ਰੂਕੇਆਦਿਮੈਂਆਸ੍ਰੈਕੋਜੀਤਕੇ ਪੁਨਾ ਬਲ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕੋ ਭੀ ਮਾਰੋ ॥ ੪੧ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰੈ ਸੇ ਹੇਸਾਧੋ ਤੁਮਭੀ ਇਸ ਕਾਮ ਰੂਪੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਤ੍ਰੂਕੋਜੀਤਕੇਸੁਖੀ ਹੋ ਜਾਵਹੁ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥਮੇ ਬਸੰਤਰਾਗਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਭੀਬਚਨਹੈ
ਸ੍ਰੀ ੁ ਮੁਖਵਾਕ੍ਬਸੰਤਮਃ ੯ ਪਾਪੀਹੀਏਮੈਕਾਮਬਸਾਇ।ਮਨਚੰਚਲਜਾਂਤੇਰਹਿਯੋਨਜਾਇ॥
ਬਿਲਾਵਲਰਾਗਮੈਂ ਏਕਾਦਸੀਨਿਕਟਪੇਖੋਹਰਿਰਾਮ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਬਸਕਰਸੁਣਹੁਹਰਿਨਾਮ ॥
ਮਨਸੰਤੋਖ ਸਰਬਜੀਅ ਦਇਆ ਇਨਬਿਧਬਰਤ ਸੰਪੂਰਣਭਜਾ ॥ ਮਨਮੈ ਮਤਮੈ ਚਾਲ
ਮਿਕਦਾਰਾ ॥ ਗੁਰੁਅੰਕਸਮਾਰਜੀਵਾਲਨਹਾਰਾ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕਔਰਭੀਅਨੰਤਹੀ ਮਨਕੇ
ਜੀਤਨੇਕੇ ਵਚਨਹੈਂ ॥ ਅਰਥਯੇ॥ ਕਾਮਰੂਪੀ ਮਦਰਾਪਾਨ ਕਰਕੇ ਮਨ ਮਤ ਨਾਮ ਮਤ
ਕਹਜੇ ਮਸਤਹਸਤੀਕੇਸਮਾਨਮਸਤਹੂਆ ੨ ਮਨਕੁਮਾਰਰੂਪੀ ਘੋਟੇਮਾਰਗਮੈਹੀਚਲਤੋਹੈ
ਸੁਭਮਾਰਗਕੇ ਸਮੀਪਭੀਨਹੀ ਆਵਤੋਹੈ॥ ਜਬ ਯੇ ਜੀਵਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਰਣੀਆਵਤੋਹੈ
ਗੁਰੁਉਪਦੇਸਕੋਲੇਤਾਹੈ ਗੁਰੁਮੁਖਹੋਤੋਹੈ॥ ਤਬ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਆਪਨੇ ਸਦ ਉਪਦੇਸਰੂਪੀ
ਅੰਕਸਸੇਸਦਮਾਰਗਮੈ ਇਸਕੇ ਮਨਕੋ ਡਾਰ ਦੇਤੋਹੈ॥ ਜੋ ਯੇ ਜੀਵਸਦਾਸੇ ਜਨਮਮਰਣ
ਆਦਿਕ ਮਹਾਂਡ੍ਖੋਕੋਪਾਵਤਾਰਹਤਾਥਾ ॥ ਸੋ ਜੀਵ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਬਦ ਰੂਪੀ ਅੰਕਸਸੇ
ਮਨਰੂਪੀਮਤਹਸਤੀਕੇ ਅਪਨੇਵਸਮੈਕਰਕੇ ਬਹੁਰਨਹੀਂਮਰਤੋਹੈ ਅਰਥਾਤਸਦ ਜੀਵਨ
ਪਦਕੋਪ੍ਾਪਤਹੋਤੋਹੈ ॥ ਹੇਸਾਧੋਤੁਮਤੋਆਪਸਾਸਤ੍ਰਗ੍ਯ ਪੰਡਿਤਹੋਤਿਨਕੋਕ੍ਯਾ ਉਪਦੇਸੀਐ
ਜਿਨ ਗੁਰੁਨਾਨਕਦੇਉ ॥ ਤੁਮਆਪਵਿਚਾਰਲੇਵਹੁ ॥ ਇਸਪ੍ਕਾਰਕੇ ਅੰਮ੍ਿਤਰੂਪੀਬਚਨ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇ ॥ ਭਾਈਸਵਾਯਾ ਭਾਈਗੁਰੁਦਿਤਾਪੰਡਿਭਗੌਡਾਰਾਮਠਾਕਰ ਦਯਾਲ-
ਸਿੰਘ ਭਾਈਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘਆਦਿਕ ਸਰਬਸਭਾ ਬਡੇਬਡੇ ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਾਪਤਹੋਤੀਭਈ ਔ
ਸਭਕੋਈ ਧਨਜਧਨਜ ਕਹਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈਗੌਡੇਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ॥
ਹੇਭਗਵਨਆਪਕੇ ਮੁਖਰੂਪੀਕਮਲਸੇਨਿਸਰੇਹੂਏ ਵਚਨਰੂਪੀਮਕਰੰਦਕੋ ਸ੍ਵਣੋਦ੍ਾਰਾਪਾਨ
ਕਰਕੇ ਆਜਹਮਕ੍ਰਿਤਕ੍ਰਿਤਹੂਏਹੈਂ ॥ ਹੇਪ੍ਭੂਪੂਰਬਜਨਮਮੈ ਹਮਨੇਕੋਈਬਡੇ ਉਗ੍ਰਉਤਮ
ਪੁੰਨਜਕੀਏਹੈ ਜਿਨਪੁੰਨਜੋਕਾਪਰਿਣਾਮਫਲਹਮਾਰੇਕੋ ਆਪਕਾਦਰਸਨ ਔਆਪਕੇ ਅੰਮ੍ਿਤ
ਰੂਪੀ ਬਚਨੋਕਾਸ੍ਰਵਨਹੂਆਹੈ ॥ ਅਹੋਆਜਹਮਾਰੇ ਬਡੇਭਾਗਉਦੇਹੂਏਹੈ ਕਿਉਂਜੋ ਜਿਸਕੋ
ਵੇਦਭਗਵਾਨਨੇਭਿਨੇਭਿਕਰਕੇਕਹਿਤੇਹੈ ਉਸਨਿਰਾਕਾਰਰੂਪਬ੍ਹਮਕੋ ਵਿਗ੍ਹਸ ਹਤਦੇਖਾਹੈ
ਯਾਂਤੇ ਆਜਹਮਾਰੇਸੇਉਪਰਐਸਾਕੌਨਬਡਭਾਗੀਹੈ ॥ ਇਸਪ੍ਕਾਰਸੇਬੇਨਤੀਕਰਕੇ ਪੰਡਿਤ
ਗੌਡਾਰਾਮਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਪਰ ਬਡੇਪ੍ੇਮਯੁਕ੍ਤਹੋਕੇ ਮਥਾਟੇਕਯਾ ॥ ਔਰ ਜੋ
ਆਨੰਦਕੇ ਜਲਕਾ ਪ੍ਵਾਹਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਆਯੋਹੈ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਕਾ
ਇਸ਼ਨਾਨਪੰਡਿਤਗੌਡਾਰਾਮ ਕਰਾਦੇਤਾਭਯਾ ॥ ਐਸਾ ਪ੍ੇਮਪੰਡਿਤਕਾ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ
ਸਬਦਉਚਰਜਾਦੀਖਿਆਆਖਬੁਝਾਇਆਸਿਫਤੀਸਾਚਸਮੇਉ॥ ਤਿਨਕੋਕਿਆਉਪਦੇਸੀਐ
ਜਿਨ ਗੁਰੁਨਾਨਕਦੇਉ ॥ ਗੌਡਾਰਾਮਜੀਤੁਸੀਭੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਸਿਖਹੋਤੇ ਅਸੀ ਭੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਸਿਖਹੋਤੇ ਅਸੀਭੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਸਿਖਹਾਂ ॥ ਸਮਝ ਵਣ ਤਾਕੋ ਜਾਈਐ ਜੇਭੁਲਾਹੋਈ ॥ ਤੁਹਾਡੇ ਉਪਰ ਗੁਰੂਬਾਬਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਐਸੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਹ੍ਰਿਦਤਾਹੈ ॥ ਨਹੀਂਤੋ ਗੁਣ ਦ੍ਰਬਜ਼ ਪ੍ਰਭਤਾਕੋ ਪਾਇਕੇਬਡੇ ਅਹੰਕਾਰੀਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ ੨ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘਸੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਤੁਮਭੀ ਕੋਈਸਬਦਕੀਰਤਨਸੁਣਾਵਹੁ ॥ ਉਨਦਿਨੋਮੇਂ ਭਾਈ ਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘ ਕੋ ਰਾਗਸਹਜਹੀਆਵਤਾਥਾ ॥ ਨਿਰਾਪ੍ਰੇਮਹੀਪ੍ਰੇਮਥਾ ਤਬਭਾਈ ਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਚੌਂਕੀਕਰੀ ॥ ਜਬਸਬਦਕਾਭੋਗਪਾਇਆ ਤਬਪੰਚੀਸ ੨੫) ਰੁਪੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰਜੀ ਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇਣੋਲਾਗੇ ਤਬ ਤਿਸਨੇਹਾਥਜੋੜਕਰਅਰਦਾਸਕਰੀ ॥ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀਮੁਝਕੋ ਏਹੁ ਕਜ਼ਾਦੇਤੇਹੋ ॥ ਦੇਤੇਹੋਤਾਂ ਜੋਭਾਈਮਰਦਾਨੇਕੋ ਆਪਨੇਤਾਰਕਾਗੁਣਬਖਜ਼ਾਥਾ ਸੋਈ ਤਾਰਕਾ ਗੁਣਮੁਝਕੋਭੀਬਖਸ਼ੋ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਭਾਈਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘਕੇ ਪ੍ਰਤੀਬਚਨਹੂਆਕੇ ਜਾਹੁ ਤੁਮ ਕੋ ਤਾਰਕਾਗੁਣਬਨਸਜ਼ਾ ॥ ਸੋ ਭਾਈਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘਭੀ ਐਸੀਬਖਸੀਸਲੈਕੇ ਬਡਾਪ੍ਰਸੰਨਹੂਆ ਸ੍ਰੀਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਮੈ ਬਿਲਾਵਲੀਕੀ ਔਚਰਣਕਮਲਕੀ ਚੌਂਕੀਕਰਤਾਥਾ ਸਦਾ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇਂ ਔਰਭੀ ਸਰਬਤ੍ਰਬਡੀਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾਕੋ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਆਜ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਵਿਖੇ ਭਾਈਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘਕਾਬਡਾਭਾਰੀਅਸਥਾਨਹੈ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀ ਸਰਬਸੁਧਾਸਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨਕਰਕੇ ਬਿਦਾਕਰਤੇਭਏ ॥ ਯੇ ਸਾਖੀ ਤਾਰਕੇਗੁਣਵਾਲੀ ਹਮਾਰੇਕੋਆਪਨੇਮੁਖਸੇ ਭਾਈਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘਨੇਸੁਣਾਈਥੀ ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬਕਾ ਮਹੰਤ ਸਰਬ ਪੁਜਾਰਜ਼ੋਂ ਮੈ ਮੁਖ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਬੀਰ-ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰਜੀਕੇ ਦਰਸਨਕਰਕੇਆਯਾ ॥ ਤਬ ਏਕ ਅਸਥਾਨਪਰ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕਾ ਔ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਗਜ਼ਾਨੀਕਾ ਮਿਲਾਪਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਉਸਕਾਲਮੇ ਧਨ ਔ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਭਤਾ ਆਦਿਕਕੇ ਮਦਕਰਕੇਯੁਕ੍ਰਹੂਆ ੨ ਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘਗਜ਼ਾਨੀ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਸੇ ਬੋਲਜ਼ਾ ਕੇ ਕਿਉਂ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਜੀ ਜੋ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਹਤੇਥੇ ਕੇ ਹਮਨੇਆਠਬਲਦਕਾ ਸੁਹਾਗਾਜੋਇਆਹੈ ਕਰਾਂਗੇਤਾਂਮੈਦਾਨਹੀਂਤਾਂਦਲਜ਼ਾਤਾਂਕਰਹੀਡਾਰਾਂਗੇ ॥ ਡਲਾਂਢੀਮ ਕੋਈ ਭੀ ਰਹਣੇਨਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਉਨਕੋਐਸੇ ਬਚਨਕਰਤਜ਼ਾਂਕੋਬਹੁਤਹੀਚਿਰਹੋਗਯੋਹੈ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੋ ਉਸਸੁਹਾਗੇਕਾਤਾਂ ਦਰਸਨਭੀਹਮੋਕੋਨਹੀਂਹੂਆਹੈ ॥ ਅਬਕਹੋਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਾ ਤਿਸ ਸੁਹਾਗੇਕੇਫਟਟੂਟਗਏਹੈਂ ਕਿਧੋਂਤਿਸਕੇਰਸੇਟੂਟਗਏਹੈਂ ਅਥਵਾਬੈਲਹੀਮਰਗਏਹੈਂ ਕਿਧੋ ਆਦਮੀਹੀਨਸਭਜਮਰਗਏਹੈਂ ॥ ਅਥਵਾਬੈਲਹੁਕੇਪੈਰਚੈਹਗਏਹੈਂ ਕਜ਼ਾਕਾਰਣਹੂਆਹੈ ਜੋ ਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਉਨਕੇਸੁਹਾਗੇਕਾ ਫੇਰਾਏਕਭੀਦੇਖਨੈਮੈਂਨਹੀਂਆਯੋਹੈਜਬਬਡੇਅਹੰਕਾਰਸਹਤ ਐਸੇ ਕੁਤਰਕ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸਿੰਘ ਗਜ਼ਾਨੀ ਨੇ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਆਗੇ ਤੇ ਬਡੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਗਲਜਕੇ ਕਹਜਾ ਹੇਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘਜੀ॥ ਜੈਸੇਮੇਘਰਾਸੀਮੇਸੇ ਚਲਆਇ ਮਾਨ ਹੂਆ ੨ ਸੂਰਯਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਿਖਮਿਥਨਆਦਿਕ ਰਾਸੀਆਂਕੋ ਸਨੈ ਸਨੈ ਉਲੰਘਕਰ ਕੇ ਕ੍ਰਮਕ੍ਰਮਸੇ ਫਿਰ ਘਰ ਸਦਿਨਪੀਛੇ ਮੇਖਰਾਸੀਮੈਆਵਤੋਹੈ ਤੈਸੇਹੀਮੇਰੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀ ਕਾ ਸੁਹਾਗਾਭੀ ਜਹਾਂਸੇਚਲਜਾਹੈ ਸੋਕ੍ਰਮਕ੍ਰਮਸੇਧੀਰੇ ੨ਚਲਤੋ੨ ਭੁਮਾਰੇਉਪਰਭੀ ਆਇ ਜਾਵੇਗਾ ਆਪ ਕਾਹਲ ਬਹੁਤ ਨ ਕਰਜੋ ॥ ਜਬਤਿਸ ਸੁਹਾਗੇ ਕੀ ਠੁਡ ਤੁਮਾਰੇ ਉਪਰ ਆਵੇਗੀ ਤਬਆਪਹੀ ਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਦੇਖਲਵੋਗੇ। ਜੋਮੇਰੇਪਾਰਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਬਡੇਕਿਰਪਾਲ ਕਾ ਸੁਹਾਗਾਹੈ ॥ ਜਿਸਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਾਬ੍ਹਾਵਿਕਭੀ ਵਚਨਮਾਤ੍ਰ ਜੋ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸਤਜਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਤਬਸੁਹਾਗੋਕੇ ਬਚਨ ਤਾਂ ਕਈਵਾਰਕਹੇਹੈਂ ਸੋਜੇਸੁਹਾਗੋਕੇ ਬਚਨ ਤਾਂ ਨਿਯਮਕਰਕੇ ਸਤਜਹੀ ਹੋਵੇਂਗੇ ॥ ਮੇਰੇਗੁਰੂਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀ ਸਤਜਵਕਤਾ ਸਤਜ ਪ੍ਰਭੁਵਜ ਹੈ ॥ ਮੇਰੇਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕੇ ਸੁਹਾਗੋਕੇ ਨ ਛਟਟੂਟਤੇਹੈਂ ਨ ਰਸੇਟੂਟਤੇਹੈਂ ਨ ਇਸਸੁਹਾਗੋਂ ਕੇ ਬੈਲੋਂਕੇਅਵਰਣ ਚਹਤੇਹੈਂ ਨ ਯੇ ਬੈਲਥਕਤੇ ਹੈਂ ਨ ਮਲਤੇ ਹੈਂ ਔ ਨ ਇਸ ਸੁਹਾਗੋ ਕੋ ਆਦਮੀ ਥਕਤੇਭਜਤੇ ਮਰਤੇਰੋਗੀਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਜੋਮੇਰੇਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀਕਾ ਸੁਹਾਗਾ ਸਨੈ ਸਨੈ ਚਲਤਾਹੂਆ ਰੋਹੀਟਿਬਾਉਰੀਨੀਚੀ ਸਭੀਕੋਸਾਢ ਏਕਸਾਰ ਕਰਕੇ ਛੀਮ ਚਲਾ ਆਦਿਕ ਸਭਕੋ ਚੂਰਣਕਰਤਾਹੂਆ ਚਲਜੋਆਵਤੋਹੈ ॥ ਅਰਬਾਂਭ ਯੇ ਜੋ ਬਡੇ ੨ ਰਈਸ ਸਰਦਾਰ ਥਾਜੇ ਬਡੇਧਨਾਢਦੀਖਤੇਹੈਂ ਔ ਬਡੇਵਿਸਤਾਰਵਾਲੇ ਜਿਨਕੇ ਦੇਸਭਿਤਨੇਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈਂ ਔ ਬਡੇਦਿਮਾਗਧਨ ਹੁਕਮਕੇਮਦਕਰਕੇ ਜਿਨਕੇਨੇਤ੍ਰ ਘੂਮਰਹੇਹੈ ਸੋਯੇ ਥੋੜੇਹੀਕਾਲ ਮੈਂ ਇਨਕਾ ਮਦਨਸ਼ਟਹੋਜਾਵੇਗਾ ਉਤਰਜਾਵੇਗਾ ॥ ਇਨਕੇਨਾਮਨਿਸ਼ਾਨ ਭੀ ਨ ਰ ਵੇਂਗੇ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਨਿਧੜਕਵਚਨ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੇ ਸੁਣਕੇਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਗਜਾਨੀ ਕੁਛ ਨਾਕਐਂਠਕੇਚਲਾਗਯਾ ॥ ਔ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਭੀ ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸ ਆਯਾ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇਬੈਠਗਯਾ ॥ ਤਬਸਰਬਜਜ ਸਾਹਿਬਕਾ ਬਚਨਹੂਆ ਕਹੁਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਮਾਨ ਬੁਰਮੁਖਸਿੰਘਬਜਾਨੀ ਕੈਸੇਬੈਲਛਜਾਹੈ ॥ ਤਬਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਹੇਪ੍ਰਭਜੀ ਆਪਅੰਤਰਯਾਮੀਹੋ ਸਭਕੁਛਜਾਨਤੋਹੋ ਅਬ ਆਪਕੇਪੂਛਨਸੇ ਅਛਾ ਨ ਕਰਤਾਹੂੰ ॥ ਆਪਕੇ ਬਲਤੇਜ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇਮੈਨੇਭੀਸਾਢ੨ ਤਕੜੇਵਚਨਕਹੇਹੈਂ ਸੋ ਆਪਸਭੀ ਕੁਛਜਾਨਤੇਹੋ ਪੁਨਾਸਮਾਚਾਰ ਸਾਰਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਆਖੋਜੀ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਕਹਤਾਭਯਾ॥ ॥ਕਵਿਜੋਵਾਚ॥ਸੋਜੋਸਾਰੇਕੋਤਕਹਮਨੇਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਦੇਖਲੀਹੈਂ॥ਉਸਸਮੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸ ਨੇਜਾਹਾਥਮੈਂਲੀਏਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਖੜਾਥਾਵਹੁਬੋਲਜਾਹੈਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਆਜ ਉਨਕਾ ਸਰਕਾਰਕੇ ਘਰਮੈ ਬਡਾਕਾਮਹੈ ਬਡੀਇਜ਼ਤਪ੍ਰਤਿਸ੍ਹਾ ਔ ਲਾਖੋਂ ਰੁਪਯਾਘਰਮੈਰਖੇ ਰਹੇ ਪੁਨਾ ਆਪਸੁਧਾਸਰਕੇ ਪੂਜਾਰਜੋਂਕੇਮਹੰਤ ਹੈਂ । ਇਨੇਨੇਮਾਯਾਕਾ ਮੋਹਰੂਪੀਮਦਰਾ ਪਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀਆਹੂਆਹੈ ਆਜਵੋਕਿਉਨਾ ਬਜੰਗਵਚਨਕਹੈਂ ॥ ਬਿਨਾਸਕਾਲੇ ਵਿਪ੍ਰੀਤਬੁਧੀ ॥
ਤਥਾਚ ਗੁਰੂਸਬਦਃ ਮ੍ਰਿਗਮੀਨ ਭ੍ਰਿੰਗਪਤੰਗ ਕੂੰਚਰਏਕਦੋਖ ਬਿਨਾਸ ॥ ਪੰਚਦੋਖਅਸਾਧ
ਜਾਮੈਤਾਕੀਕੇਤਕ ਆਸ ॥ ਤਦਨੰਤਰਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਿ ਓ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਾ ਯੇ
ਧਨਜੋਬਨਹੁਕਮਹਾਸਲ ਬਾਦਲਕੀਛਾਯਾਕੇ ਤੁਲਹੈ ਇਸਕਾ ਗਰਬਕਜਾ ਕਰਣਾ ਹੈ ॥
ਬਡੇ ੨ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀਰਾਜੇ ਇਸਸਾਤੋਸਾਗਰਾਤ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀਕਾਰਾਜ ਕਰਕੇ ਲਾਖੋਂ ਕ੍ਰੋੜੋਬਰਸ
ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਨਕੀਆਰਬਲਾਥੀ ਐਸੇਮਾਨਧਾਤਾ ਆਦਿਕਰਾਜਾਨਹੀ ਰਹੇਹੈਂ॥ਤਬਯੇਵਿਚਾਰੇ
ਕੌਨਗਿਨਤੀਮੈਂਹੈਂ ਤੁਛਜਿਨਕੀ ਬੁਧੀਹੈ ਤੁਛਅਲਪਸੀਆਯੁ ਤੁਛਬਲਸਾਮਰਥਹੈ ਜਿਨ
ਕੀ ॥ ਤਥਾਚਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦਃ ਧਨਜੋਬਨਅਰ ਫੁਲਲਾ ਨਾਠੀਅੜੇਦਿਨਚਾਰ । ਪਰਣ ਕੇਰੇ
ਪਤਜਿਉਫਲਫੁਲ ਜੁਮਣਹਾਰ । ਦਾਮਨੀਚਮਤਕਾਰ ਤਿਉਵਰਤਾਰਾ ਜਗਖੇ ॥ ਮਾਈ
ਮਾਇਆਛਲ ॥ ਤ੍ਰਿਣਕੀਅਗਨਿ ਮੇਘਕੀਛਾਯਾ ਐਬਿੰਦਤਜਨ ਬਿਨ ਹੜਕਾ ਜਲ ॥
ਇਤਜਾਦੀ॥ ਓਭਾਗਸਿੰਘਾ ਇਸਜੀਵ ਕੇ ਪਾਸਜਬਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰਾਦਿਕ ਪਦਾਰਥ
ਆਇਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਂ ਤਬਜੀਵਇਨਕੋ ਅਪਨੇਜਾਨਕੇ ਅਹੰਕਾਰਕਰਤੋਹੈ ਕੇਯੇਮੇਰੇ ਪਾਸ
ਸਦਾਹੀਰਹੇਂਗੇ ॥ ਐਸੇਨਹੀਜਾਨਤੈਹੈ ਕੇਯੇਛਲਰੂਪਹੈ ਮੁਝਕੋਛਲਕੇਚਲੇਜਾਹਿੰਗੇਛਲਨੇ
ਆਏਹੈਂ ਉਲਟਾਮਾਯਾਕੇ ਛਲਕਰਕੇਛਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਗਰਬਕਰਕੇ ॥ ਅਬ ਏਹ ਤੋ ਕੋਈ
ਦਿਨਕੋਠਾਟਹੈ ਦੇਖਤਜਾਦੇਖਤਜਾਂਹੀ ਛਲਜਾਇਗੋ ॥ ਧਨਜੋਬਨ ਆਕਕੀਛਾਯਾ ਮਤਕੋਈ
ਧਰੋਗੁਮਾਨ ॥ ਅਕਾਲਬੁੰਗੇਕਾਪੁਜਾਰੀਭਾਈ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਜੋਰਹਰਾਸਆਰਤੀ ਸੇਪੀਛੇ
ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਕੀ ਬਡੀਪ੍ਰਕਰਮਾਂਕੀ ਚੌਕੀਸਾਥਨੇਮਕਰਕੇ ਚਲਤਾਸੀ ॥ ਤਿਸਕਾਸਹੋਦ੍ਰ
ਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘ ਸੋਉਸਸਮੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇਸੀਸਪਰਚੌਰ ਕਰਰਹਜਾਥਾ ਸੋਪਾਸਤੇਬੋਲਜਾ
ਹੇਗੁਰੂਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜਿਸਕੇ ਉਪਰ ਆਪਕੀ ਪਰਮਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੋਵੇ ਸੋਈ ਜਨ
ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਨਿਰਹੰਕਾਰਤਾ ਆਦਿਕ ਸੁਭਗੁਣੋ ਯੁਕਤਹੋਤੇਹੈ ॥ ਔਜਿਨਕੇ ਪੂਰਬ ਅਨੇਕ
ਜਨਮੋਂਕੇਉਤਮਪੁਨਜ ਕੀਏਹੂਏਉਦੇਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਸੋਈਜਨਆਪਕੀ ਸਰਣ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥
ਪੁਨਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੀ ਓਰ ਚਿਤਵਕੇਬਚਨ ਕੀਆਕੇਓਮਖਣ ਸਿੰਘਾ
ਏਹੁਗਜਾਨੀਫੋਕੇਹੀ ਗਜਾਨਕਥਤੇਹੈਂ ॥ ਜਗਕਊਆਮੁਖ ਚੂੰਚਗਜਾਨ ॥ ਜੈਸੇਕਊਆਚੁੰਚ
ਸੇ ਵਿਸ੍ਵਾਭਖਲਕਰਤੋਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਮਿਥਜਾਗਜਾਨੀਗਜਾਨਕੀ ਚੁੰਚਨਾਮਗਜਾਨਕੋ ਮੁਖ
ਰਖਕੇ ਗਜਾਨਕੇਆਸਰੇ ਹੋਕੇਵਿਸੈਰੂਪੀ ਵਿਸ੍ਵਾਕੋਕਊਆਕੇਸਮਾਨਖਾਤੇਹੈਂ ਮਤਸਰਈਰਖਾ
ਅਹੰਕਾਰਨਿੰਦਾਚੁਗਲੀ ਅਹੰਗਜਾਨੀਮੇਰੇਸਮਾਨ ਆਜਸੰਸਾਰਵਿਖੇ ਕੋਈਭੀ ਗਜਾਨਵਾਨ
ਨਹੀਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਮਿਥਜਾਅਭਿਮਾਨ ਕੇ ਗਾਡੇਲਾਦੇਲੀਏ ਫਿਰਤੇਹੈਂ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ
ਲੋਭਮੋਹਅਹੰਕਾਰ ਝੂਠਨਿੰਦਾਚੁਗਲੀ ਕਲਹਚੌਗੀਦੰਭ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤ ਮਾਨ ਮਦ ਪਰਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੁਖ ਲਾਭਦੇਖਕੇ ਜੈਸੇਕਿਸੀਕੇ ਜਾਭੇਕਾਂਪੇਕਾਜ੍ਵਰ ਚਢਜਾਤੇਹੈ ਤਦਵਤਦੁਖੀਹੋਤੇਹੈ ॥ ਔ ਪਰਕੋਦੁਖੀਦੇਖਕੇ ਅਹੰਕਾਰਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਵੈਰਵਿਰੋਧ ਆਦਿਕ ਆਸੁਰੀਸੰਪਤੀ ਕੇ ਏਹੀ ਪਰਮਆਸ਼੍ਰਾਹੈਂ ॥ ਰਾਖਸੀਤਾਮਸੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀਕੋ ਆਸ੍ਰੈਕਰਕੇ ਕੇਵਲਨਰਕਮੈਹੀ ਜਾਣੇਕਾ ਪਰਮਸਮਜਾਨ ਕਰਰਹੇਹੈਂ ॥ ਔਰਸਤਸੰਤੋਖਦਯਾਧਰਮ ਵਿਚਾਰਵਿਵੇਕ ਸਤਸੰਗਆਦਿਕ ਦੈਵੀਸੰਪਤੀਕੇ ਸਮੀਪ ਭੀਖੜੇਨਹੀਂਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸਦੈਵੀਸੰਪਤੀਰੂਪ ਸੁਭਗੁਣੋਂਕੋ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਆਦਿਕ ਚੋਰਚੁਰਾਇਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ਤਥਾਆਤਮਗਜਾਨਰੂਪੀਧਨਇਸਜੀਵਕੋਕੁਮਾਰਗ ਰੂਪੀ ਉਜਾੜਮੈ ਡਾਰਕੇ ਲੂਟਲੇਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਿਨਕਾ ਵਿਵੇਕ ਆਤਮਗਜਾਨਰੂਪੀ ਧਨ ਚੁਰਾਯਾਜਾਵੇ ਉਨਕੋਚੈਨਕੈਸੇਆਵੇ ॥ ਜਿਨਕਾਝੂਠਾਧਨ ਲੂਟਿਆਜਾਤੋਹੈ ਤਿਨਕੋ ਪਰਮ ਕਸ਼੍ਟਹੋਤਾਹੈ ਇਕਖਿਣਮਾਤ੍ਰਭੀ ਆਰਾਮਨਹੀਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਭਲਾਕਹੋਤੇ ਜਿਨਕਾ ਸਚਾ ਧਨ ਲੂਟਿਆਜਾਵੇ ਉਨਕੋਫਿਰਚੈਨਕੈਸੇਆਵੇ ॥ ਹੇਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਜਿਨਕੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ-ਸਿੰਘਜੀਰਖੱਕਹੈ ਉਨਕੀਓਰਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਆਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤਕੇਸਰਦਾਰਡਾਕੂ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਭਰਕੇਦੇਖਭੀ ਨਹੀਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਾਮਰਥਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਉਨਕੇ ਗ੍ਰਹਕੇਸਮੀਪ ਤਸਕਰਨਹੀਆਇ ਸਕਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਗੁਰੂਮੁਖਾਂ ਅਪਨੇਪਰਮਪਜਾਰੇ ਸਿੱਖੋਂਕੇਪ੍ਰਤਿਸਦਹਿਤ ਉਪਦੇਸਕਰਤੇਭਏ ॥ ਔ ਜਬਕਬੀਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਜੀ ਦਰ-ਬਾਰ ਸਾਹਿਬਕੇ ਪੂਜਾਰੀਯੋਕੇਮਹੰਤ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਗਜਾਨੀਕੋਸੁਧਾਸਰ ਮੈਅਥਵਾ ਲਵ ਪੁਰਮੈਮਿਲਜਾਵੈ ॥ ਤਬਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਗਜਾਨੀ ਨੇ ਬਡੇਅਹੰਕਾਰਸੇ ਕੁਤਰਕ ਕਰਕੇ ਬਜੰਗਤਾਸੇ ਆਠਬਲਦੇ ਸੁਹਾਗੇਕਾਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗਚਲਾਦੇਤਾਥਾ ਕੈਸਾਹੈਵਹੁ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਗਜਾਨੀਜਿਸਕੋਸਨਮੁਖਹੀਲੋਕਦੁਰਮੁਖਸਿੰਘਦੁਰਾਨੀਕਹਤੇਥੇ ਜੋਸੰਤਹੁਸੇਬੇਮੁਖਹੈਪਰਮ ਅਸਰਧਕਸਤਸੰਤੋਖ ਦਯਾਧਰਮਸੇਹੀਨ ਕਾਪੁਰੁਖਕਾਮੀਕ੍ਰੋਧੀ ਕੁਟਿਲਕੁਚੀਲ ਕਠੋਰ ਹੈ ਚਿਤ ਜਿਸਕਾ ਸੰਤਨਸੇਤੀ ਮਸਕਰੀ ਏਹ ਡੂਬਨ ਕੀ ਰੀਤ ॥ ਜਬ ਗਜਾਨੀਸਿੰਘਨੇ ਕੁਟਿਲਤਾਸੇਪੁਛਣ ॥ ਤਬਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਜੀਬਡੇਭਰੋਸੇਵਾਲੇ ਸਿੰਘਨੇਸਾਬਤੀਸੇਨਿਸਚੇ ਸੇ ਸ੍ਰਧਾਸੇਏਹੀਉਤ੍ਰ ਗਜਾਨੀਕੋਦੇਣਾ ਨਿਰਭੈਹੋਕੇ ਸਿੰਘਕੇਸਮਾਨ ਗਰਜਕੇਕਹਣਾ ॥ ਹੇ ਖਾਲਸਾਜੀਮੇਰੇਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀ ਸਦਾਏਕਦੋਵਾਰ ਰੋਜਏਹੀਵਚਨ ਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਆਠ ਬਲਦਾਂ ਸੁਹਾਗਾਜੋੜਜਾਹੈ ਕਰਾਂਗੇਤਾਂਚੂਰਣ ਨਹੀਦਲੀਆਤਾਂ ਕਰਹੀ ਡਾਰਾਂਗੇ ॥ ਸੋਮੇਰੇ ਸਤਗੁਰੂਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀ ਸਤਜਵਕਤਾਹੈ ਸਤਜਪ੍ਰਤਏਜਹੈ ॥ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਜ ਸਰਬਗਜਹੈ ॥ ਈਸ੍ਵਰਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੈ ਉਨਕੇਵਚਨ ਸਤਜਹੈਕਬੀ ਮਿਥਜਾਨਹੀਹੋਤਾਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਵਚਨ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘਕੇਨਿਧੜਕਹੋਕੇਕਹਤਾਥਾ ਰਾਜਾ ਪਰਜਾਆਦਿਕ ਕਿਸੀਕਾਭੀ ਡਰਭੈ ਨਹੀ ਰਖਤਾਥਾ॥ਕਬੀ੨ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਭੀ ਸਮਾਚਾਰਬਾਹਰਕਾ ਆਇ ਸੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਵਤਾਥਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮਜਬਅਲਪਜੈਸਾ ਡੇਰਾਥਾਥੋੜਾਹੀ ਸਮੁਦਾਇਥਾ ॥ ਤਬਭਾਈਸਾਵਲ ਸਿੰਘਹੁਡਜਾਰਜਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਹਜੂਰਰਹਤਾਥਾ । ਪ੍ਰਤਿਦਿਨਰਹਰਾਸਕਾਭੀਪਾਠਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਔਸਿੰਘੋਂਕੇਪੁਤ੍ਰੋਂਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਭੀਛਕਾਵਤਾਥਾ ॥ ਤਥਾਔਰਭੀਜੋਕੁਛ ਹਜੂਰਕੀ ਸੇਵਾ ਟਹਲਹੋਵੇਸੋਭੀ ਕਰਲੇਤਾਥਾ ॥ ਫਿਰਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪੂਜਾਰੀ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਗ੍ਰੰਥੀਪ੍ਰਿਥਮਊਨੇਸਾਹਿਬਮੈਰਹਤਾਥਾਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਹਜੂਰ॥ਸਾਹਿਬ ਜਬਵੈਕੁੰਠਵਾਸੀਹੋਗਏ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਆਇ ਰਹਜਾ ਥਾ ਤਿਸਕਾ ਬੇਟਾਭਾਈਲਹਣਾਸਿੰਘ ਵਹੁਅੰਮ੍ਰਿਤਭੀ ਸਿਖੋਂਕੋਛਕਾਵਤਾਥਾ ਸੰਧਜਾਸਮੇਰੋਜ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਰਾਸਕਾਪਾਠ ਭੀ ਕਰਤਾਥਾ ॥ ਔ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਓਰਸੇ ਵਕੀਲ ਅਥਵਾਮੁਸਾਹਿਬ ਜਾਨਲੇਵਹੁ ॥ ਜਬਕਬੀਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਤੇ ਆਇ ਲੈਕੇ ਕਿਸੇਕੀਕਚਹਿਰੀਕਾ ਭੀਕਾਮਪਰਜਾਵੇ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਦ੍ਰ ਜੀਕਾ ਹੁਕਮ-ਨਾਵਾਂਲੈਕੇਬਡੇ ਉਤਸਾਹਔਦਲੇਰੀ ਹਉਸਲੇਨਾਲਗੁਰੂ ਜੀਕੇਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਜਾਤਾ ਥਾ ॥ ਜਹਾਂਜਿਸਕੀਸਭਾ ਮੈਜਬਬੇਲਤਾਥਾ ਤਬਬਡੀਨਿਰਭੈਤਾਸੇ ਗਰਜਕੇਬੋਲਤਾਥਾ ॥ ਅਪਨੇ ਤੇਜਸੇਸਭਕੋ ਦਬਾਇਲੇਤਾਥਾ ॥ ਅਠਬਲਦੇਸੁਹਾਗੇ ਆਦਿਕਗੁਰੂਜੀਕੇ ਵਚਨਭਵਿਖਤ ਕੇਔਰਭੀ ਬਹੁਤਸੇਵਚਨ ਨਿਸੰਕਹੋਕੇ ਕਹਤਾਥਾ ॥ ਸਭਸਰਕਾਰਆਦਿਕਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੀਸਭਾਕੇਮਧਮੇਂ ਕਹਣਾਕੇਮੇਰੇਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕਾਐਸਾ ਹੁਕਮਹੈਅਠਬਲਦੇਸੁਹਾਗੇਕੇ ਆਦਿਕਅਨੇਕ ਵਚਨਭਾਵੀਕੇਕਹਕੇ ਪੀਛੇਕਹਣਾ॥ ਜੇਅਗਨਿਸੀਤਲ ਹੋਜਾਵੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਗਰਮਹੋਜਾਵੇ ਸੂਰਧਸਸਿਤਾਰਾ ਆਦਿਕਪਸਚਮ ਦਿਸਾਮੈਉਦੇਹੋਜਾਵੇ ॥ ਧ੍ਰਵਅਧ੍ਰਵ ਹੋ ਜਾਵੈਧਰਣੀ ਦ੍ਰਵੀਭੂਤ ਹੋਜਾਵੇ ਜਲ ਕਠੋਰ ਤਪਤ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਸਿਲਾਵਿਖੇਮਾਰੂਭੂਮੀ ਮੈ ਕਮਲੋਂਕੇਖੇਤ੍ਰ ਉਤਪਤਹੋਣੇਲਗਜਾਵੇ ਸੁਮੇਰਆਦਿਕਪਰਬਤ ਅਚਲਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ॥ ਪਰਮਾਣੂਆਦਿਕ ਅਦ੍ਰਿਸਜ ਪਦਾਰਥਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਜਾਵੈ॥ਔ ਸੁਮੇਰਹਿਮਾਲ ਆਦਿਕ ਦ੍ਰਿਸਜਪਦਾਰਥ ਅਦ੍ਰਿਸਜਹੋਜਾਵੇ ॥ ਯੇ ਸਰਬਪਦਾਰਥ ਵਿਪਰਜੇਹੋਜਾਵੈ ਤਬ ਹੋਜਾਵੈ ॥ ਪਰੰਤੂਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀਕੇ ਵਚਨਮੁਧਾ ਬਜਰਥ ਮਿਥਜਾ ਨਹੀ ਹੋਵੈਗੇ ਕਬੀਭੀਨਿਸਫਲ ਨਹੀਹੋਵੇਗੇ ਅਵਸਫਲਦੇਵੇਗੇ ਕਿੰਤੂਫਲਪ੍ਰਯੰਤ ਸਤਜ ਹੀ ਹੋਵੈਗੇ ॥ ਜੈਸੇਹਾਥਸੇਅਮੋਘਬਾਣ ਸਕਤੀਚਲੇਹੂਏ ਮੋਘਨਹੀਹੋਤੇਹੈਂ ਮੋਘਤੋਮੁਧਾਦੋਨੋ ਬਜਰਥ ਕੇ ਨਾਮਹੈਜੋਫਲਹੀਨ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕੋ ਬਜਰਥਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਬਾਹਰਕਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਬੀਕਬੀ ਸਾਹਿਬਕੇਹਜੂਰ ਭੀਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਸੁਣਾਵਤਾਥਾ ॥

ਦੋਃ...ਭਾਵੀ ਵਾਕਜ ਜੋ ਗੁਰੁ ਕਹੇ ਹੋਵੈਗੇ ਨਿਹਸੰਸ ॥
ਸੰਤ ਵਚਨ ਨਿਸਫਲ ਨਹੀ ਆਗੇ ਕਥੈਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥ ੧ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮਿ੍ਰਗੇਸ਼ ਗੁ੍ਰਰਬਿਲਾ੍ਸ ਦੇਵਤ੍ਰ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

੧੬ ਅਧਨ੍ਰਾਇ ਪ੍ਰਾਰੰਭ।

ਦੋਹਿਰਾ...ਦੇਵਤ੍ਰ ਸ੍ਰਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁ੍ਰਰੂ ਸਕਲ ਕਾ੍ਮਨਾ ਦੇਤ ॥
ਜੋ ਸਰਧਾ ਕਰ ਸੇਵਤੇ ਚਾ੍ਰ ਪਦਾ੍ਰਥ ਲੇਤ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ...ਪੁਨਾ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਤ੍ਰੈਲ ਗ੍ਰਾਮਸੇ ਖਾਹਰ ਹਸਰੀਕੇ ਤੀਰੇ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਪੁ੍ਜਾ੍ਰੀਕੀਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਈਧਨੀ ਬਡੇਭਾ੍ਗਵਾਲੀ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਕ ਰਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਘਰਸੇ ਪ੍ਰਸਾ੍ਦ ਬਨਾ੍ਇਕੇ ਲਜਾ੍ਵਤੀ ਭਈ। ਸ੍ਰੀਗੁ੍ਰਰੂਕੇ ਹ ਜੂ੍ਰਰ ਪੋਠਵਾ੍ਰੀ ਕਲਰਗ੍ਰਾਮਕਾ ਏਕ ਸਿਖ ਭਾ੍ਈ ਨਾ੍ਰਾ੍ਯਣਸਿੰਘ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੰਧ ਚੌ ਰੀ ਬਰਦਾ੍ਰ ਰਹਤਾ੍ਥਾ ਮਹਾ੍ਰਾ੍ਜਜੀਕੀ ਦਸਤਾ੍ਰ ਭੀ ਚੁਲਤਾ੍ਹੋਤਾ੍ਥਾ। ਤਿਸਕੋਹੁਕਮਹੁ੍ਆ ਕੋਏਹਪ੍ਰਸਾ੍ਦ ਤੈ੍ਲੈਕੇ ਸਾ੍ਙਕੇ ਰਖਲੈ। ਠੰਢਾਰ ਕੇ ਵਰਤਾ੍ਵਨੇ ਸਮੇ ਜਥ ਹਮਾ੍ਰੇ ਆ੍ਗੇ ਥਾ੍ਲਆ੍ਵੇਗਾ ਤਬਏਹਥਾ੍ਲਭੀਹਾ੍ਜਰਕਰੀਂ ॥ ਭਾ੍ਈਨਾ੍ਰਾ੍ਯਣਸਿੰਘ ਸਤਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾ੍ਦਚਖਕੇ ਮਹਾ੍ਰਾ੍ਜਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੇਖਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ੍ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਭਾ੍ਈ ਮਖਣਸਿੰਘਕੇਘਰੋ ਮਾ੍ਈਧਨੀ ਅਪਨੇ ਘਰ ਪੋਤ੍ਰੇਕੀ ਜਾ੍ਚਨਾ ਕਰਤੀਹੈ॥ ਬਚਨਹੁ੍ਆਂਕੇ ਇਸਕੇਘਰਮੈ ਪੁਤ੍ਰ ਪੋਤ੍ਰੇ ਬਹੁਤੇਰੇਹੋਵੈਗੇ। ਪੁਨਾ ਦੂ੍ਸਰੇਦਿਨ ਅਕਾ੍ਲਬੁੰਗੇਕਾ੍ਮਹੰਤ ਭਾ੍ਈਗੁ੍ਰਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਤਿਸਕਾ੍ਸਹੋਦਰ ਭਾ੍ਈਜੋਧਸਿੰਘ ਯੇਦੋਨਹੁ੍ਤਾ੍। ਬਡੇਸ੍ਥਾ੍ਨਮਤ ਗੁ੍ਰਰੂਜੀਕੇਪਜਾ੍ਰੇਥੇ। ਭਾ੍ਈਜੋਧਸਿੰਘਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾ੍ਈਵੇਦਕੌਰ ਸ੍ਰੀਗੁ੍ਰਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਗਈ। ਜਥਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬੈਠੀ॥ਤਬਕਿੰਚਤਕਾ੍ਲਪੀਛੇਭਾ੍ਈ ਨਾ੍ਰਾ੍ਯਣ ਸਿੰਘਕਲਰਜੇਨੇ ਅਰਜਕਰੀ। ਹੇਮਹਾ੍ਰਾ੍ਜਜੀ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਭਾ੍ਈਜੋਧਸਿੰਘ ਤਖਤ ਅਕਾ੍ਲਬੁੰਗੇਕਾ ਪੁਜਾ੍ਰੀਆਪਕੇ ਹਜੂ੍ਰਰ ਰਹਤਾ੍ਹੈ ਔ ਨਿਤਹੀ ਸੁਖਮਨੀਸਾ੍ਹਿਬਕਾ ਪਾ੍ਠ ਆਪਕੋਸੁਨਾ੍ਵਤੋਹੈ ਤਿਸਕੋ ਘਰੋ ਮਾ੍ਈਵੇਦਕੌਰਬੇਟੇ ਵਾ੍ਸਤੇ ਅਰਜ ਕਰਤੀ ਹੈ। ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰੋਤਬ ਇਨਕੇਘਰਮੈਭੀ ਸੰਤਾ੍ਨ ਹੋਜਾ੍ਵੇ ਤਬਬਚਨਹੁ੍ਆ ਅਛਾ੍ਜੋਧਸਿੰਘ ਨੇ ਹਮਾ੍ਰੀਬਛੀਸੇਵਾ੍ਕਰੀਹੈ। ਜਾ੍ਹੁਤੇਰੇ ਘਰਸੰਤਾ੍ਨ ਹੋਵੈਗੀ॥ ਤਬ ਭਾ੍ਈ ਜੋਧਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ੍ਜੀਬੇਟੇਵਾ੍ਲੀਜਾ੍ਣੈ ਮੁਝਕੋ ਤੋ ਨਾ੍ਮਦਾ੍ਨ ਦੇਵਹੁ। ਮਾ੍ਈਵੇਦਕੌਰਨੇ ਸੰਕਲਪ ਕੀ ਆ ਗੇਗੁ੍ਰਰੂਮਹਾ੍ਰਾ੍ਜਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਮੇਰੇਘਰ ਬੇਟੀਹੋਵੇ ਪੀਛੇ ਬੇਟਾ੍ਹੋਵੇ ॥ ਸਤਗੁ੍ਰਰੂਜੀ ਦੇਵ ਤਰੂ ਹੈਂ ਜੈਸੀਕੋਈ ਕਾ੍ਮਨਾ੍ਕਰਤੋਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਫਲਕੋਪ੍ਾ੍ਪਤ ਹੋਤੋਹੈ। ਸਤਗੁ੍ਰਰੂਜੀ ਇਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖੰ ਕੀ ਭਾ੍ਵਨਾ ਪੂ੍ਰਣ ਕਰਣੇਹਾ੍ਰੇਹੈ॥ਤਬਏਹੁਸੁਧਾ੍ਸਰਕੋਚਲੇਆ੍ਏ। ਤਦਨੰ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਰ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੇ ਪੁਤ੍ਰਲਹਣਾਸਿੰਘਕੇ ਘਰਬੇਟਾਹੁਆ। ਔਰਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘ ਅ-
ਕਾਲਬੁੰਗਜੇ ਕੇ ਘਰਬੇਟੀਭਈ ੨੫) ਪਚੀਸ ਰੁਪੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਭੈਟਾਲੈਕੇ ਬੈਠੇਭਏ
ਕੀ ਵਧਾਈ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕਾ ਗ੍ਰੰਥੀ ਖਾਸ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਆਯਾ ਔ ੫)
ਪਾਂਚ ਰਪੈ ਲੈਕੈਤੇ ਮੰਜੀਠੇਸੇ ਆਨਾਰੋਂਕੀਝਾਲੀ ਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘ ਤਖਤਅਕਾਲਕੋਂਗੇ
ਪੁਜਾਰੀ ਬੈਟੀਭਈਕੀਵਧਾਈ ਲੈਕੇ ਆਯਾ।ਪ੍ਰਥਮਭੀ ਭਾਈ ਜੋਧਸਿੰਘ ਜਬ ਕਬੀ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਹਰੀਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸ਼ਨਕੋ ਆਵਤਾਥਾ ਤਬ ਮੰਜੀਠੇਸੇ ਬਾਗਮੈ ਸੋਫਲੋਂਕੀ ਛਾਲੜਾਂ
ਖਨਵਾਇਕੇ ਝੀਵਰੋਪੈ ਉਠਵਾਇਕੇ ਲੜਾਤਾਥਾ। ਜਬਭੈਟਾਲੈਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੁਏ
ਮਥਾਟੇਕੜਾ ਭੈਟਾ ਆਗੇ ਰਖੀ॥ਤਬ ਬਚਨਹੁਆ ਕੇਅਬਕੇ ਬਦਲਸਦਲਹੋਕੇ ਜੀ। ਭਾਈ
ਲਹਣਾਸਿੰਘਕੋ ਘਰਬੇਟੀਤੇਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘਕੇਘਰ ਬੈਟਾ ਹੋਵੈਗਾ। ਸੋਤੈਸੇਹੀਹੋਗਯਾ।
ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀਕੇ ਮੁਖਪੁਜਾਰੀ ਮਹੰਤਭੰਘੀ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਜੀ ਤਥਾ ਤਖਤ
ਅਕਾਲਬੁੰਗੇਕੇਮੁਖਮਹੰਤ ਪੁਜਾਰੀ ਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘਜੀ ਤਿਸਕੇਬਡੇਭ੍ਰਾਤਾ ਭਾਈਗੁਰੁਮੁਖ
ਸਿੰਘ ਐਸੇ ੨ ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇਰਹੈ ਤਬ ਔਰਲੋਕ ਕਿਉ ਨ
ਕਰੈ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਸਦਾਸੇ ਸਿਖਾਂ ਸੰਤਾਕੀ ਸੇਵਾਕਰਤਾਰਹਤਾਥਾ।ਹਾੜਸਮਾਲਬਰੀਕ
ਬਸਤ੍ਰ ਔ ਸਮਾਲਮੈਗਰਮ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇਤਾ ਰਹਤਾਥਾ ॥ ਭਾਏਤੇਪ੍ਰਥਮ ਥੋੜਾਕਾਲਹੀ ਭਾਈ
ਜੋਧਸਿੰਘਕੀਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਈਦੇਦਕੌਰਨੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋਹਜੂਰਅਰਜੀ ਲਿਖਭੇਜੀ। ਸੋ ਅ-
ਰਜੀ ਭਾਈਜੀਨਾਨੂੰਸਿੰਘਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਸਿੰਘਾਸਨਪਾਸਰਖਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇਚਲਾਜਾ। ਅਰਧ
ਘਟਿਕਾਪੀਛੇਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘਨੇਅਰਜਕਰੀ।ਮਹਾਰਾਜਜੀਯੇ ਚਿਠੀ ਭਾਈਜੀਨਾਨੂੰਸਿੰਘਛੋਡ
ਜਯੋਹੈ ਬਚਨਤਬਹੁਆਕੇਪੜਕੇਸੁਣਾਉ॥ ਤਬ ਸੁਣਾਈ ਤਥਾਬੀਚਮੈ ਬਹੁਤਸੀ ਬੇਨਤੀ
ਲਿਖੀ ਪੁਨਾ ਆਪਨਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਿਖਜਾ । ਹੋ ਭਗਵਨ ਸੋ ਮੇਰਾ ਪਤਿਆਪ ਕੇ ਚਰਣੋ
ਪਾਸਹੀ ਰਹਜਾ ਤਥਾਮੇਰਾ ਕੌਨਹਵਾਲ ਦੇਵਰ ਆਦਿਕ ਘਰਕੇ ਸਭੀ ਲੋਕਤਾਨੇ ਮਾਰਤੇਹੈ
ਛਡੁਤਹੀ ਦੁਖਦੇਤੇਹੈਂਉਸਸਮੇ ਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘ ਭੀ ਹਜੂਰਕੇ ਸੀਸਪਰ ਚੌਰ ਸਾਢਾ ਬਰ
ਰਹੁਜਾ ਥਾ । ਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨ ਹੁਆਕੇਭਾਈਸਿੱਖਾਅਪਨੀਸਿਖਣੀਕੋਇਥੇਹੀ
ਮੰਗਵਾਇਲੈ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀਕੀਆਗਯਾਪਾਇਕੇ ਅਪਨੇਪਾਸਹੀਸਦਵਾਇਲੀਆ ॥ ਪੁਨਾ
ਜਬ ਥੋੜੇਸੇਦਿਨਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਮਛੀਸਿੰਹਾਂਕੇ ਹੋਲੇਮਹਲੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀਭਈ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਭਯਆਈਦੇਦਕੌਰਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂਜੀ ਅਬਮੁਝਕੋਕਯਾਹੁਕਮ
ਹੈ ।। ਤਬਬਚਨਹੁਆਕੇ ਅਬਤੁੰਸੁਧਾਸਰਕੋਚਲੀਜਾਇ ॥ ਜੋਧਸਿੰਘਕੀਬਾਂਹਾਂ ਅਬ ਤੋਰੇ
ਹਾਥਮੈਂਦਿਤੀ ਸੋਥੋੜੇਦਿਨਪੀਛੇਫਿਸੀਓਰਕਾਕਉਤਭਦੇਖਕੇ ਤੇਰੇਪਾਸਹੀਆਇਜਾਵੈਗਾ॥
ਜਬ ਭਾਣੇਸੇਅਨੰਤਰ ਜਬਹਜੂਰਕੇ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸਸੇਬਾਦ ਭਾਈਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘਜੋਧਸਿੰਘ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਾਈ ਬਡੀਚਿੰਤਾਕਰਤਾਭਯਾ ਜੋ ਕਜਾਜਾਣਜੇਭਾਈਜੋਧਸਿੰਧਕਾਸ਼ਰੀਰਹੈ ਕੇ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀਕੇਸਾਥਹੀਲਦਗਯਾਹੈ ॥ ਇਤਨੇਮੈਕਿਸਨੇਕਹਜਾਕੇ ਅਮੁਕੇਪਿੰਡਮੈਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘਕੋ ਰਾਜੀਖੁਸੀਮੈਨੇਦੇਖਜਾਹੈ ॥ ਭਾਈਜੋਦਸਿੰਘਕੋਵੇਦਕੌਰਕੇ ਹਥਬਾਹ ਪਕੜਾਈਕਾਹੁਕਮਥਾ ਸਾਹਿਬਕੇਵੈਕੁੰਠਵਾਸਕਾਕੌਤਕਦੇਖਕੇ ਰਾਜੀਖੁਸ਼ੀਸੁਧਾਸਰਮੈਆਇਜਾਤਾਭਯਾ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ ਨਮਃ ਓਂ ਤਤਸਤ ਬ੍ਰਹਮਣੇ ਨਮਃ

ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਾਮ ਉਚਾਰਤ ਜਾਹਿਕੋ ਹੋਤ ਸਿੰਧੁਭਵਪਾਰ ।
ਜਿਹ ਆਪਨ ਪਰਤਜਖ ਪੁਨ ਤਾਂਹਿ ਨਮੋਂ ਪਦਚਾਰ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ਓਂ ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਜ ੧੮੯੮ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਕੀ ਨਿਰਜਲਾਏਕਾਦਸੀਕੇ ਮੇਲੇਕੀਯਾਤ੍ਰਾਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਬਾਰਮੈਂ ਬਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਮੰਗੂਤਾਰੂ ਗ੍ਰਾਮਕੇ ਸਮੀਪ ਐਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰੇ ਆਇਉਤ੍ਰੇ ਹੈਂ ਤਬ ਅਖਾੜਕੇ ਕੁਛਕਦਿਨਰਹਤੇਥੇ ॥ ਤਬ ਪਹਲਛਲੇਕੀ ਬਡੀਭਾਰੀਬਰਖਾਹੋਤੀਭਈ ਬਡਾ ਹੜਆਯਾ ॥ ਜਬ ਬਹੁਤ ਜਲਚੜਕੇ ਤੰਬੂਆਂਕੇ ਅੰਤਰਪਾਨੀਪ੍ਰਵੇਸਹੋਣੇਲਾਗਾ ॥ ਤਬ ਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜੇ ਨੇ ਤੇ ਭਾਈਹੀਰਾਸਿੰਘਨੇ ਭਾਈਸਹਜਸਿੰਘ ਭਠਲਾਦਿਕ ਬਹੁਤੇਸਿੰਘਾਂਕੋਸਾਥਲੈਕੇ ਆਪੋਆਪਨੇਤੰਬੂਆਂਕੇਚਾਰੋਓਰ ਅਛੀਗੋਡੇ ੨ ਪਰਮਾਣਖਾਈ ਮਾਰਦਿਤੀ॥ਪਰੰਤੂੰਇਤਨੇਬਡੇਪ੍ਰਵਾਹਕੇਆਗੇ ਯੇ ਤੁਛਖਾਈਕਜਾਕਰਸਕਤੀਹੈ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਹਜੂਰਨੇਹੁਕਮਦੀਆਕੇ ਈਂਹਾਂਸੇਅਬਡੇਰਾਕੂਚਕਰੋ ਬਡੀਸੀਘ੍ਰਤਾਸੇਦੇਰੀਮਤਲਗਾਹੁ॥ ਤਬ ਝਟਪਟਡੇਰਾ ਕੂਚਕਰਕੇਚਲੇ ॥ ਦੇਗਾਂਪਾਨੀਪਾਨੀਕੇ ਊੱਪਰਤਰਾਵਤੇਹੂਏ ॥ ਜਬ ਢਾਹੇਕੇ ਊੱਪਰਗਏ ਤਬਬਰਖਾਕੇਜਲਸੇ ਰੋਹੀਬਡੇਬੇਗਸੇਆਜਾਤੀਭਈ ਨੇਜਾਭਰਊਚਾ ਜਿਸਕਾਪਾਨੀਹੈ ॥ ਤਬ ਲਗੇ ਲੋਕਡੂਬਣੇ ਬਡੇਬੇਗਸੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੋ ਉਖੇਰਤਾਗਿਰਾਤਾਹੂਆ ਜਲਕਾ ਬੇਗ ਹੋਡਾਭਯਾ ॥ ਔ ਊਪਰਸੇ ਬਰਖਾਭੀ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਪੜਰਹੀਹੈ ॥ ਲੋਕੋਂਕੇ ਊਪਰ ਐਸਾ ਕਸ੍ਟਕਾ ਸਮਾਦੇਖਕੇ ਆਪਸਹਾਇਹੋਨੇਲੀਏਉਠੇ ॥ ਆਪਘੋੜੀਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਆਗੇ ਜਹਾਂਬਡਾਭਾਰੀ ਔਬਹੁਤਸਾਡੂੰਘਾਜਲਕਾਬੇਗਥਾ ਤਹਾਂਬੇਗਕੇ ਬੀਚ ਅਪਨੀ ਘੋੜੀ ਜਾਇਖੜੀਕਰਕੇ ਹੁਕਮਦੀਆ ਕੇ ਸਾਰੀਸੈਨਾਇਸਮਾਰਗਹੋਕੇਪਾਰਉਤਰੋ ॥ ਬਡੀ ਵਿਸ੍ਤਾਰਵਾਲੀ ਅਰਥਾਤਅਢਾਈਤੀਨਕੋਸਮੈਂ ਜਿਸਰੋਹੀਕਾਪੇਟਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਹੁਕਮ ਮਾਨਕੇ ਤਿਸੀਮਾਰਗਮੈਂ ਸਭੀਲੋਕਚਲਤੇਭਏ ॥ ਤਬ ਏਕਬਡਾਅਸਚਰਯ ਕੌਤਕ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇਖਨੇਮੈਂਆਯਾ ॥ ਕਜਾ ਜੋ ਹਸਤੀਘੋੜਾ ਉਸ੍ਟਰ ਮਾਨੁਖਗਊਬਕਰੀਭੇਡ ਛੋਟੇ ਬਡ ਜੀਵ ਸਭਕੇਗਲਪ੍ਰਯੰਤਜਲਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਕਿਸੀਕਾਭੀਕੁਛਨੁਕਸਾਨਨਹੋਤਾਭਯਾ ਸੁਖ ਸਹਤ ਸਭੀ ਸੇਨਾਪਾਰ ਉਤਰਜਾਤੇਭਏ ॥ ਕਸ੍ਟ ਸਮੇ ਮੈਂ ਜਿਨਕਾ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਣਮਾਤ੍ਰਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੁਖਕ੍ਰਮੇਸਬਚਜਾਤੋਹੈ ਅੰਤਸਮੈਭੀਜਿਨਕਾਨਾਮਲੇਨੇਸੇ ਮਹਾਂਭਯਾਨਯਮਦੂਤਭੀ ਭਜ੍ਜਾਯ
ਜਾਤੇਹੈਂ ਨਾਮਸ੍ਵਣਮਾਤ੍ਰਸੇਭਾਗ੍ਜਾਤੇਹੈ ॥ ਭਲਾਕਹੋਤੁਂ ਜਹਾਂਸਾਖਜਾਤ ਆਪਵਿਦ੍ਜਮਾਨ
ਹੋਵੈ ਉੱਹਾਂ ਕੌਨ ਕਸ੍ਦੁਖਸਮੀਪਆਇਸਕਤੇਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨਦੇਵਜੀ ਇੰਦ੍ਰਕੋ ਕੋਪ
ਕਰਕੇ ਬਹੁਤਹੀਖ੍ਲੇਂਕੇ ਪ੍ਰਲ੍ਯਕਰਣੇਹਾਰੀ ਬ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਗੋਪਗੋਪੀਆਂ ਗਊਆਕੀ ਰਖ੍ਜਾ
ਅਰਥ ਗੋਵਰ੍ਧਨਪਰ੍ਬਤਕੋ ਉਠਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਹਸ੍ਤਕਮਲਪੈ ਧਾਰ੍ਣਕਰਕੇ ਅਪਨੇ
ਪ੍ਯਾਰੇ ਭਗ੍ਤੋਂਕੀਰਖ੍ਜਾਕਰਤੇਭਏ ॥ ਕੈਸੇਹੈਂਵਹੁ ਗੋਪਗੋਪੀਆਂਦਿਕ ਕੇ ਜਿਨੋਂਨੇ ਅਪਨਾ
ਮਨਤਨਧਨਪ੍ਰਾਣਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰਾਸਰਬਸ੍ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨਅਪਰਣਕਰਛੋਡ੍ਜੋਹੈ॥ ਤਦ੍ਵਤ ਜਿਨ
ਸਿਖੋਨੇ ਅਪਨਾ ਮਨਤਨਧਨ ਪ੍ਰਾਣਪ੍ਰਯੰਤਸਰਬਸ੍ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅਰਪਣਕਰਛੋਡ੍ਜੋਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨਚੰਦ੍ਰਵਤ੍ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਭੀ ਅਪਨੇਪਰਮਧਜ੍ਹਾਰੇ ਸਿਖੋਂਕੀਪ੍ਰਲਯਕਾਲਸਮਾਨ ਜਲ੍ਛ
ਕੇ ਮਹਾਂਪ੍ਰਵਾਹਸੇਰਖ੍ਜਾਕਰਤੇਭਏ ॥ ਜਬਸਰਬਸੇਨਾਕੋਲੋਕ ਰੋਹੀਕੇਜਲਸੇਪਾਰਉਤਰ
ਗਏ ਤਬ ਸਰਬਸੇਪੀਛੇ ਆਪਡੇਰੇਮੈਂਆਵਤੇਭਏ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਸਰਬਤ੍ ਜਹਾਂ੨ ਅਪਨੇ
ਸੰਤੁਕੋ ਖੇਦਕਸ੍ਕੁਛਭੀਆਪ੍ਤਹੋਵੈ ਤਹਾਂ ੨ ਹੀ ਆਪਅਨੁਗ੍ਰਹਕਰਕੇ ਤਾਤਕਾਲ
ਹੀ ਸਹਾਯਕਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਾਰੋ ਅਤਿਬ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕੇ ਲਾਂਗਜਾਂਸੇ ਲੰਗਾਰ
ਤਯਾਰਨਹੋਸਕਯਾ ਤਬ ਛੋਲਜਾਂਕੀਆਪੁੰਛਟਜਾਂ ਸਾਰੇਦਲ੍ਕਵਿਖੇਵਰਤਜਾਂ ॥ ਪੁਨਾ ਤਹਾਂ ਸੇ
ਭੇਰਾਕੁਛਕਰਕੇਖੇਮਕਰਣਪਟੀਕਸ੍ਤ੍ਰਆਦਿਕਮਾਝੇਕੇਨਗਰੋਂਕੀਸੈਲ੍ਕਰਤੇ ਸ੍ਧਾਰਾਨੋਂ
ਕੀਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਨੈਸਨੈਛੋਰੇ ਮੈਂ ਆਥਿਰਾਜੇਸਾਧੁਨਦੀਅਰਮੇਘਲਾਚਲੇ
ਬਿਹੰਗਮਚਾਲ ਜਿਹਜਿਹਸਾਧੁਪਗਧਰੇ ਤਹਤਹਕਰਤਨਿਹਾਲ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਭ੍ਯੋ ਨਮਃ ਓਂ ਤਤਸਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਭ੍ਯੋ ਨਮਃ

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਗੁਰੁ ਜਗ ਮੈਂ ਪ੍ਰਗਟੇ ਆਇ।
ਸਭ ਜੀਵਨ ਕੇ ਹਿਤ ਅਰਥ ਸੰਤਨ ਹੇਤ ਸਹਾਯ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ਏਕਵਾਰ ਅਠਾਰਾਂਸੈ ਅਠਾਨਵੇਂ ਸਾਲ ੧੯੯੮ ਮੈਂ ਪੁਨਾ
ਸਰਦਰਿਤੁਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸੁਧਾਸਰਕੋਆਵਤੇਭਏ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਠਾਕਰ ਖੁਦਾ-
ਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਸਾਥਹੀਥੇ ॥ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਅਪਨੇਸਾਥਹੀ ਇਨਕੋਰਖਤੇਥੇ॥
ਏਕਬਡ੍ਡਾਸੁੰਦਰਘੋਪਾ ਅਪਨੇਸਮੀਪਹੀਲਗਵਾਇਦੇਤੇਥੇ ॥ ਯੇਕਾਰਗਵਾਈਇਸਰੀਤੀਸੇ
ਹੋਤੀਭਈ ॥ ਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜੇਕੋਹੁਕਮਹੁਆਕੇ ਇਨਕੋ ਤੰਬੂਵਗੈਰਾਡੇਰੇਕੇ
ਲਗਾਵਨੇਉਖਾੜਨੇਕਾ ਛੁਡਭੀ ਸੰਕਲਪ ਕਰਣਾ ਨਾ ਲਗੇ ਤੰਬੂਆਦਿਕਕਾ ਲਗਾਵਣਾ
ਉਖਾੜਨਾ ਲਦਕੇ ਤਹਾਂ ਪੁਨਾ ਜਾਇਲਗਾਨਾ ਜਹਾਂਪਰਡੇਰਾ ਉਤ੍ਰਨਾਹੋਵੇ ਯੇ ਸਭ ਕਾਰ
ਤੁਰੇਜਿਮੇਰਹੀ ਸਤਬਚਨਮਾਨਕੇਗੁਰੂਜੀਕਾਹੁਕਮ ਸੀਸਅਪਨੇਪੈਧਾਰਕੇ ਭਾਈ ਵਜੀਰ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਘ ਖਿਦਾਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਛਾਈਧਜਾਨਸਿੰਘ ਦਰੋਗਾਕੋ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ॥ ਭਾਈਧਜਾਨਸਿੰਘਜੀ ਜਬਛੇਰੇਕੁਲਕਾਸਮਾਹੋਵੇ ਤੁਝ ਤੁਮਨੇ ਚੌਥੀਸਾਂਢੀ ਘੋੜੀਪਰ ਕਾਠੀਚਾਰਜਾਮਾ ਪਾਇਕੇ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਹਾਜਰਰਹਨਦੀਆ ਕਰਨੀ ਅਥਵਾ ਭੋਰਾਕੁਚਹੋਵੇ ਛਾਵੇਨਹੋਵੇ ਤੁਮਨੇਘਡੇਪਾਤਹਕਾਲ ਔਸਾਜੰਕਾਲੁਦੋਨੋਂਸਮੇਮੈਂ ਘੋੜੀਤਜਾਰ ਕਰਕੇ ਹਾਜਰਕਰਨੀ ਭਾਵੇਂਚਵੈਨਚਵੈ ਉਨਕੀਇਛਾਰਹੀ ॥ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਸਰਬਸਿੰਘਾਂ ਕੋ ਯਥਾਯੋਗ ਸਰਦਾਈਸੁਖਾ ਆਦਿਕੋਂਕੀ ਸੇਵਾ ਭਿੰਨਭਿੰਨਸਿਖੋਂਕੋ ਸੌਪਦੇਤੇਭਏ ॥ ਔ ਪ੍ਰਸਾਦਕੀ ਸੇਵਾ ਅਪਨੇ ਸੌਂਕ ਨਾਲ ਭਾਈ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀ ਕਰਤਾਥਾ ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਸਵੇਰਕੋਵੇਲੇ ਅਸ੍ਵਾਰਹੋਣੇ ਲਾਗੈ ਤਬ ਘਿਤਕੇ ਬੀਚ ਆਟਾਮਸਲਕੇ ਸੁੰਦਰ ਪਰਾਉਠੇ ਦੋਚਾਰਪਕਾਇਕੇ ਅਸਵਾਰਹੋਣੇਸੇ ਥੋੜਾਚਿਰ ਪ੍ਰਥਮ ਆਇਕੇ ਛਕਾਇਦੇਤੇ ॥ ਛਾਈਹੀਰਾਸਿੰਘਨੇ ਕਾਹੇਤੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਛਤ੍ਰਧਾਰਤੇ ਸੁਖਨਿਧਾਨਛਕਤੇਥੇ ਅਰਧਰਾਤ੍ਰਕੇ ਸਮੈਂ ਪਹਰਸਵਾਪਹਰਰਤ੍ਰਿਯਾਰਹਤੀਇਸਨਾਨਧਜਾਨਕਰਲੇਤੇਥੇ॥ਪ੍ਰਥਮਸ੍ਰੀਤਟਤਾਰਨਆਇ ਪੁਨਾ ਸੁਧਾਸਰਜੀਤੀਨਦਿਛਮੁਕਾਮਕਰਕੇ ਦੇਹਰੇਚੁਗੁਨਾਨਕਸਾਹਿਬਜੀਕੇਆਏ ॥ ਸੀਹੋਵਾਲ ਸਜਾਲਕੋਟਕੋਆਏ॥ ਜਬਘੜਤਲਨਚਾਰਮੈਂ ਆਏਉਤ੍ਰੇ ॥ ਤਬ ਸਾਯੰਕਾਲ ਮੈਂ ਚਾਰਚੋਰਧੁਏਪਰਆਗਾਸੇਕਰਹੇਥੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਪਾਸ ਕਿਸੀਨੇਕਹਾ। ਕੇ ਯੇ ਚਾਰੋਸਖਸਹਮਕੋਚੋਰਪ੍ਰਤੀਭਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਹਸਕੇ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਤੁਮਾਰਾਹੀਮਨਚੋਰਹੈ ਇਥੇਤਾਂਚੋਰਕੋਈਨਹੀਹੈ ॥ ਸਾਰੀਰਾਤ੍ਰੀ ਵਾਸਿਸ੍ਰਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗਹੋਤਾ ਰਹਤਾਥਾ ॥ ਲੋਕੋਂਕੀਰਾਤ੍ਰਹੋਤੀਥੀ ਤੇ ਸੰਤਹੁਕਾਦਿਨਚੜਤਾਥਾ ॥ ਆਪਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨਥੇ ਤੇ ਸੰਤਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀ ਵਾਸਿਸ੍ਰਕਾਪ੍ਰਸੰਗਕਰਰਹੇਥੇ ਤੇ ਅਰਧਰਾਤ੍ਰਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਭਾਈਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਜਰਾਕ ਆਲਸਾ ਗਏ ਤਬ ਉਨ ਚੋਰੋਂਨੇ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇਕੇ ਜੋਅਛਾ ੨ ਅਸਬਾਬਥਾ ਸੋਸਾਰਾਤੋਸੇਖਾਨੇਮੈਂ ਸੇ ਤਥਾ ਤੰਬੂਮੈਂ ਸੇਚੋਰੋਂਨੇਲੁਲੀਆ ॥ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇਨੀਚੇਗਾਗਰਗਾਡਵਾਜਲਕੇਭਰੇਰਖੇਥੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਿਰਹਾਣੇਕੇਨੀਚੇ ਦੁਸਾਲਾ ਵਗੈਰਾ ਪਸਮੀਨੇਕੇ ਵਸਤ੍ਰਰਖੇਹੁਏਥੇ॥ ਸੋ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਗੁਰੁਜੀਨੇ ਆਪਹੀ ਨਿਕਾਸਕੇਧੀਰੇਸੇਨੀਚੇਫੈਂਕਦੀਏ ਉਨ ਚੋਰੋਂਨੇਉਠਾਇਲੀਏ ॥ ਜਬ ਗਾਰਗਕਾ ਪਾਨੀ ਉਸਚੋਰਨੇਗਿਰਾਯਾ ਤਬ ਤਿਸਪਾਨੀਕੇ ਗਿਰਣੇਕਾ ਖੁਛਕਸਬਦਹੁਆ ਭਖਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਨੇ ਕੁਤਾਜਾਨਕੇ ਦੁਰਦੁਰ ਸਬਦਕੀਆ ਤੇ ਵਹੁਚੋਰਭੀ ਕੁਤੇਕੇ ਸਮਾਨ ਭੂਸਜਾ॥ ਤਬ ਭਾਈਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਸੇ ਕੁਛਕਤੰਗਹੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਬਰਜਨਕੀਆਕੇ ਕੋਈਇਥੇ ਕੁਤਾ ਕਤਾਨਹੀਂਹੈ ਤੂੰਪੜਤਾ ਕਿਉਂਨਹੀਂ ਹਮਾਰਾਭੀ ਸ੍ਵਾਦਖੋਵਤਾਹੈ ॥ ਤਬ ਮਾਰੇਡਰਕੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀ ਯੋਗਵਾਸਿਸ੍ਰਵਾਚਨੇਲਗੇਪਰੇ॥ ਅਰ ਦੁਹ ਚੋਰਬਸਤ੍ਰਬਰਤਨ ਆਦਿਕਲੁਛ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੈਕੇਚਲੇਗਏ ॥ ਤਬ ਕਿੰਚਤਕਾਲਪੀਛੇ ਜਬ ਛਤ੍ਰਧਾਰਛਕਟੇਕਾ ਸਮਾਰੂਆ ਤਬ ਪਾਨੀ ਪੀਨੇ ਅਰਥ ਕੋਈਕੌਲਕਟੇਰਾ ਆਦਿਕ ਬਰਤਨਨਲਭੇ ॥ ਭਾਈਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਨੇ ਡਰਤੇ ੨ ਅਰਜਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਭਾਡੇਤਾਂ ਸਾਰੇ ਚੋਰਲੈ ਗਏਹੈਂ ॥ ਤਬ ਹਸਕੇ ਮਹਾਰਾਜਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਕੋਈਨਹੀਂ ਲੈਗਏ ਲਜਾਓ ਕਿਸੇਸਾਧੂਕੀਚਿਪੀਮੈਂਸੇਪਾਨੀ ਚਿਪੀ ਸਾਥ ਹਮਕੋ ਦੇਦੇਵਹੁ ॥ ਕੋਈਪਾਂਚਚਾਰਸੈਕਾ ਅਸਬਾਬਚੋਰਲੈਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜਬਦਿਨਚਢਾ ਤਬ ਸਾਰੇ ਦਲਮੈਂ ਹਉਰਾ ਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਸੰਤਹੁਕਾਡੇਰਾ ਆਜਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਚੋਰਲੂਟਲੈਗਏਹੈ ਨ ਕੋਈ ਬਰਤਨ ਔ ਨ ਬਸਤ੍ਰਨਹੀਂਛੋਡਗਏਹੈਂ ॥ ਜਬ ਦੀਵਾਨਮੈਂਗਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਪੂਛਨਾ ਕਿਉਂ ਭਾਈਜੀਸੁਣਿਆਹੈ ਕੇ ਤੁਮਾਰਾਡੇਰਾਡੰਡਾਆਜਰਾਤ੍ਰਕੋ ਚੋਰਲੂਟਕੇ ਲੈ ਗਏਹੈਂ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਨਹੀਂ ਸਾਹਿਬਜੀ ਹਮਾਰਾਤੋ ਕੋਈਕੁਛਭੀਨਹੀਂਲੇਗਯੋਹੈ ਹਮਾਰਾਤੋ ਦੌਰੀਡੰਡਾਹੈ ਸੋ ਉਸਕੋਤੋ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਲੇਜਾਤੋ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਕੁਛਲੈਗਯਾਹੋਵੇਗੋ ਤੌ ਅਪਨੋਹੀ ਲੇਗਯੋਹੋਵੇਗੋ ॥ ਐਸੇ ੨ ਸਿਖਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੁਛਕਮੁਸਕਾਇਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਸਮਤਾ ਐਸੀਹੀ ਰਖਣੀਚਾਹਯੇ ॥ ਯੇ ਪਦਾਰਥਤੋਆਗਮਾਪਾਈਹੈ ਇਨਕੇਆਨੇਜਾਨੇਕਾ ਮਹਾਤਮਾ ਹਰਖ ਸੋਕਨਹੀਂਕਰਤੇਹੈਂ ਧਨਜਹੋਤੁਮ ਜਿਨਕੋਐਸੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਆਪਤਭਈਹੈ ॥ ਹਮ ਜਨਮਸੇਹੀ ਤੁਮਕੋਜਾਨਤੇਹੈਂ ਕੇ ਤੁਮਸਦਾਸੇਨਿਸਕਾਮਹੋ ॥ ਪੁਨਾਸਭਾਕੀਓਰ ਦੇਖਕੇਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸਭਾਜਨੋਂ ਤੁਮਕੋਭੀ ਐਸੀਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਧਾਰਣੀਚਾਹਯੇ ਬਡੇ ਉੱਤਮ ਪੁਨਹੁਕਾਰਲ ਐਸੀਧਾਰਣਾਜੀਵਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ ॥ ਐਸੇਸਰਬਕੇਪ੍ਰਤੀਸਾਧਾਰਣ ਉਪਦੇਸਕਰਕੇ ਠਾ ਬਚਨਕੀਆ ਜਾਹੁ ਇਨਕੇ ਡੇਰੇਮੈਂ ਜਿਸਕਿਸੀਵਸਤੁਕੀ ਅਪੇਖਜਾਹੋਵੇ ਸੋ ਭਾਈਵਜੀਰ ਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜੇਸੇ ਲੈਕੇ ਪਹੁਚਾਇਦੇਵਹੁ ॥ ਜੋਕੋਈ ਸਾਧੂਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸਨਅਰਥਆਵੇ ਉਨਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨਕਰਣਾਕੇਜਾਵਹੁ ਇਨਕਾਡੇਰਾ ਸੰਤਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਕਰਾਇਦੇਵਹੁ ॥ ਪੁਨਾ ਘੜਤਲਸੇ ਸਜਾਲਕੋਟਕੀਓਰ ਮੀਰਪਰ ਚਮਕ ਜਹਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਬਚਨਸੇਘੋੜਜਾਂਕੇ ਕਿਲਜਾਕਾਬਾਗਲਗਾਹੂਆਹੈ ਔ ਬੀਚਮੈ ਬਾਬਾਜੀਕਾਦਮਦਮਾਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਵਜੀਰਾਵਾਦਕੂਜਰਾਂਵਾਂਲੇਕੋਆਵਤੇਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਅਕਾ-ਲਗਢਮੈਂ ਤੀਨਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘਹਰੀਸਿੰਘਲਲੂਏਕੇਬੇਟੇਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇਕਾਮੁਕਾਮਕਰਾਯਾ ॥ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂਸੇ ਸਰਬਸੇਵਾਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਕੂਜਰਾਂਵਾਲੇ ਸੇ ਚੂੜ੍ਹਕਾਣੇ ਸਚੇਸੌਦੇ ਨਾਨਕਾਯਣੇਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਚੂਹੜਕਾਣੇ ਨਾਨਕਾਯਣੇ ਸਾਹਿਬਮੈਂਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਮਦਮਾਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਸਥਾਨਹੈ ॥ ਵਰਣ ਕੜਜਾਲ ਵਿਰਕਾਂਆਦਿਕਨਗਰਸੇਖੁਦਪੁਰੇ ਆਦਿਕ ਨਗਰੋਂ ਮੈਂ ਦੋਦੋ ਤੀਨ ੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਕੇ ਖੁਦਪੁਰਮਾਗੇ ਕੇ ਰਸਤੇ ਆਵਤੇ ਭਏ॥ ਡੇਰੇਕੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਦੜਪ ਔਨ ਕੇ ਦੇਸਕਾ ਸੈਲ ਕਰਕੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਆਇ-ਬਿਰਾਜੇ॥ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਕੋਈ ਦਿਨ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਕੇ ਗਰਮੀਕੇ ਦਿਨ ਵੈਸਾਖ ਜੇਸ੍ਰ ਮਾਸਮੈਂ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਸੁਧਾਸਰਮੈਂ ਗੁਰੂਜੀਕੀਆਗਜਾਲੈਕੇਆਨੇਲਗੇ ਤਬਸੰਤਹੁਕੇਸਾਥ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਸੇ ਬਹੁਤਸੇਸਿਖਚਲੇਆਵਤੇਭਏ॥ ਸੁਧਾਸਰਮੈਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਸਰਦਾਰਜਵਾਰਸਿੰਘ ਕੀ ਹਵੇਲੀਮੈਂਆਇਉਤ੍ਰੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬ ਦਰਸਨਅਰਥਜਾਵੈ ਤਬ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕਹੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਾਰੋਓਰਬਡਾਭਾਰੀਮੇਲਾਲਾਗਜਾਵੇ ਦਰਸਨਕਰਣਵਾਲੇਲੋਕੋਂ ਕੀ ਬਡੀਭੀੜਾਲਾਗੀਰਹੇ॥ ਇਸੀਚਾਲਸੇ ਰੋਜਹੀਹੁਆਕਰੇ ਏਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਅੰਦਰਲੀ ਦਰਬਾਰਕੀ ਪ੍ਰਕਮਰਾਮੈਬੈਠੇਥੇ॥ ਤਬ ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾਸੇਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਣੇਕੋਆਵਤਾਭਯਾ॥ ਭੀਤਰਸੇ ਆਮਖਾਸ ਲੋਕ ਸਭ ਨਿਕਾਰੇਗਏ ਔ ਸੰਤਹੁਕੋਕੁਛਨਕਹਜਾ ਸੰਤਜਨ ਸਭੀਬੈਠੇਰਹੇ ਔਰ ਭੀ ਕੋਈ ੨ ਲੋਕਬੈਠੇਰਹੇ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜਸੇਰਸਿੰਘ ਭੀਤਰ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰਪ੍ਰਕਰਮਾਮੈਂਆਯਾ ਤਬ ਰਾਜਾਕੇਆਗੇ ਉਠਨੇਕਾ ਅਧਿਕਾਰਜਾਨਕੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਉਠਖੜੇਹੂਏ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਨਉਠੇ॥ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤਸਾਰਾਧਨਆਗੇਰਖਕੇ ਨਮਸਕਾਰਕੀਆ ਪੁਨਾ ਰੁਪਯੋਂਕੀਅੰਜੁਲਜਾਂਭਰਭਰਕੇ ਬਹੁਤਵਾਰ ਨਿਛਾਵਰਕੀਰੀਤੀਸੇਂਫੈਕਤਾਭਯਾ॥ ਤਬ ਜੋ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਅਪਨੇ ਸੰਤਥੇ ਸੋਤੋ ਤਿਸਪਦਾਰਥਕੋ ਸਪਰਸਭੀਨਕਰਤੇਭਏ ਔਰਹੀਲੋਕੋਂਨੇ ਲੂਟਲੀਆ॥ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕਰਤਾਕਰਤਾ ਜਬ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘਆਯਾ ਔ ਤਿਸਨੇਦੇਖਜਾਕੇ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਰਥ ਮੈਨੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਅਰਪਣਕੀਆਥਾ ਸੋ ਸਾਰਾ ਔਰਹੀਲੋਕੋਂਨੇ ਲੂਟਿਆਹੈ॥ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਸੇਰਸਿੰਘਨੇਅਰਜਕਰੀ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਜੋ ਆਪਕਾਪਦਾਰਥ ਇਨ ਲੋਕੋਂਨੇ ਲੂਟਲੀਆ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਫਿਰਵਾਇਦੇਵੈ ਇਨਸੇ ਲੈਕੇ ਆਪਕੋ ਦਿਵਾਇਦੇਵੈ॥ ਤਬ ਹਸਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਹੇਰਾਜਨ ਯੇਸਾਰੇਲੋਕਆਪਨੇਹੀਹੈਂ ਓਪਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਤੁਮਨੇ ਕਿਸੀਕੋ ਭੀ ਕੁਛਨਹੀਂ ਕਹਨਾ॥ ਐਸਾਤਜਾਗ ਔ ਸਮਤਾਦੇਖਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਰਾਜਾਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤਾਭਯਾ॥ ਪ੍ਰਣਾਮ ਦੋਨੋਂਹਾਥਜੋੜਕਰਕੇ ਦਰਸਨਪਰਸਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਕੋ ਜਾਤਾਭਯਾ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਛਕਣਛਕਾਵਨਹਿਤਭੀ ਨਗਰਮੈਂ ਸੇ ਬਹੁਤਸੇਪਦਾਰਥ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇਆਯਾਕਰੈਂ॥ ਖੂਬਖਾਨੇਮੈਂ ਰਜਰਜਕੇਆਵੈ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਵਰਤਾਵਾਦੇਖਕੇ ਜੌਨਸੇਸਿਖ ਹਜੂਰਕੀ ਸੇਵਾਕਰਣੇਹਾਰੇਥੇ ਉਨਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਜਾਹੁਭਾਈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀਕੀਸੇਵਾਬੰਦਗੀਮੈਂਹਾਜਰਹੋਵੋ॥ ਤਬ ਉਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿਖੋਂਨੇ ਕਹਜਾਕੇ ਸਤਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਚਲੇਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਵੇਹਲੇਬੈਠਿਆਂ ਕੋ ਅਛੇ ੨ ਪਦਾਰਥਖਾਣੇਕੋ ਮਿਲਜਾਵੈਂ ਅਛੇਗਫੇਹਥਲਗਜਾਵੈਂ ਔ ਸੁੰਦਰਬਸਤ੍ਰਮਿਲਜਾਵੈ ਭਲਾ ਜੀ ਫਿਰਛੋਡਕੇਕੌਨਜਾਵੇ ॥ ਪਾਂਚਚਾਰਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਹਤੇਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਗਯਾ ਕੋਈਭੀ ਨਾ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਐਸਾਕੌਤਕਕੀਆ ਜੋ ਹਵੇਲੀਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਬੰਦ ਕਰਾਦੀਏ ਬਾਹਰਸੇਕੋਈਭੀਆਇਨਸਕੇਕੁਛਲੈਕੇ ॥ ਅਰ ਆਪਭੀਅਫੀਮ ਔਅੰਨ ਕਾ ਤਜਾਗਕਰਦੇਤੇਭਏ ॥ ਜਬ ਭੀਤਰਬੈਠਜਾਂਕੋਦੋਤੀਨਦਿਨਬੀਤਜਾਤੇਭਏ ਤਬ ਦਿਸਾ ਜੰਗਲ ਇਸਨਾਨਕੇਬਹਾਨੇ ਦੋਦੋਚਾਰਚਾਰਮਿਲਕੇ ਨਿਕਸਜਾਤੇਭਏ ॥ ਕੇਵਲ ਜੋ ਮਰੋ-ਜੀਵੜੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਪਾਸ ਸਦਾਰਰਲੇਹਾਰੇਥੇ ਸੋਈਰਹਜਾਤੇਭਏ ॥ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਬਹੁਰੰਗਾ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘ ਮਾਈਭਾਮਕੀ ਭਾਈਹੁਕਮਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਾਂਚਚਾਰਹੀ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਪਾਸਰਹਜਾਤੇਭਏ ॥ ਔਰ ਗਰੇਖਾਣੇਵਾਲੇਗਫਈ ਸਭੀ ਚਲੇਗਏ ਏਕ ਭੀ ਨ ਰਹੈ ਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂਜੀਸਭਬਾਤਜਾਨੈ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਆਜਾਵੇ ਉਸਸੇ ਹਾਲਸਾਰਾਪੂਛਕੇ ਚੁਪਕਰਰਹੈਕਹੈਕੁਛਨਹੀਂ ॥ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀ ਹਸਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਵਚਨਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਦੇਖਜਾਹੈ ਕੜਾਕਾਕੜਾ ਐਸੇ ਝਾੜ ਦੇਣਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਐਸੇ ਹਮ ਬਹੁਤਵਾਰਕਹਚੁਕੇਥੇ ਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸ ਚਲੇਜਾਵਹੁ ਮਹਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਂਕੀਸੇਵਾਕਰੋ ॥ ਕੇ ਨਹੀਜੀ ਜਾਨੇਮੈਂਕਜਾਹੈ ਹਮਤੋ ਆਪਕੇ ਸਤਸੰਗ ਔਰ ਦਰਸਨਅਰਥਦਿਕੇਹੂਏਹੈ ਔਰ ਤੋ ਕੁਛਪ੍ਰਯੋਜਨਨਹੀਂਹੈ ॥ ਏਡੇ ਦਰਸਨ ਔ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਭਿਜੇਹੂਏ ਏਕਦੋਚਾਰਦਿਨਕਾਫਾਕਾਭੀਨਸਹਾਰਸਕੇ ਚੁਪਕੇਹੀਦਿਸਾਕੇਬਹਾਨੇ ਨਿਕਲ ਜਾਤੇਭਏ ਜਾਤੀਵਾਰ ਮਿਲਕੇਭੀਨਜਾਤੇਭਏ ॥ ਐਸੇ ਜਿਗਜਸੂਆਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਿਤ ਉਪ-ਦੇਸ ਦੇਕੇ ਉਨਕੀ ਦਸਾਕਾਵਰਨਨਕਰਕਰਕੇ ਹਸਤੇਭਏ ਉਸ ਓਰ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੋਜਾਤੀਭਈ ਕੇ ਅੰਨਕਾਤਜਾਗ ਸ੍ਰੀਯੁਤਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਕਰਦੀਓ ਹੈ ਕਈਦਿਨਹੋਗਏਹੈ ਅੰਨਪਾਨੀਖਾਏਕੋ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਯੁਤਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸੁਣਕੇ ਹੁਕਮ ਕਰ ਭੇਜਜਾ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੇ ਅਬ ਕਜਾ ਅੰਨਪਾਨੀ ਤਜਾਗਨਸੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਮਿਲਤਾਹੈ ਅਬ ਈਂਹਾਡੇਰੇਮੈਂ ਆਜਾਵਹੁ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗੀਕਾ ਹੁਕਮਲੈਕੇ ਏਕ ਸਿਖਨੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਕੋ ਜਾਇਕਹਜਾ ॥ ਤਬ ਆਗੇਤੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਉੱਤਰਦੇ ਭੇਜਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਹਮਨੇਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪਯਾਦੁਕਾਨਕਾ ਦੇਣਾਹੈ ਯੇ ਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪਯਾ ਭੇਜਦੇਵਹੁ ਤਬ ਦੇਕੇ ਆਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬ ਤਿਸ ਸਿੰਘਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਆਗੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਅਰਜੀ ਜਾਇ ਸੁਣਾਈ ॥ ਤਬ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਜਾਕੇ ਕਹਦੇਓ ਕੇ ਰਾਮ ਕੀ ਕੋ ਗਹਣੇ ਪਾਇਕੇ ਆਇਜਾਵਹੁ ਅਸੀਆਪੇ ਛੁਡਾਇਲੇਵਾਂਗੇ ॥ ਤਬ ਸਿਖਨੇ ਐਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੀ ਜਾਇ ਕਹਜਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਿਲਾਸਆਪਸਮੈਂ ਗੁਰੂਔਸਿਖਕੇਹੋਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨ' ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਆਇਜਾਤੇਭਏ ਨੌਰੰਗਾਦਾਦਡੇਰੇਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖਹੂਏ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਡੰਡਉਤਬੰਦਨਾ ਦੀ ਅਨੇਕ ਸਬਦਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇਦੰਡੌਵਤ ਵਸੁੰਧਰਾ ਪਰ ਲੰਬੇਪੜਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿਉ ਭਾਈ ਜੀ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਨ ਖਾਨਸੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਮਿਲਜਾਤੋਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਪੇਟਭਰਕੇਖਾਣੇਸੇ ਭੀ ਤਾਂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਨਹੀ ਮਿਲਤੋਹੈ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸਹਤ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਗੁਰੂਸਿਖਕੇ ਆਪਸਮੈਹੋਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਾਏਕਵਾਰਮਾਈਰਾਮਕੀਜੀਨੇਬਡੀਘੇਰੇਵਾਰਨੀਕੀ ਸੂਸੀਕੀਸੁਥਣ ਸਿਵਾਈ ॥ ਜਬਬਨਗਈ ਮਹਾਰਾਜੀਕੇ ਚਰਣੋਆਥ ਛੁਹਾਇਕੇ ਪਹਰਣੇ ਕੀਇਛਾਕਰੀ ਤਬਤਿਸਕੇ ਹਾਥਸੇਵਹੁਸੁਥਨ ਲੈਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਪਹਰਕੇ ਔਰਅਛੇਮੋਲਵਾਲੇ ਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰਦਰਬਾਰਮੈਂ ਚਲੇਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਔਰਛੀਦਸਪੰਦ੍ਰਾਂ ਮੈਤਮਾਥਬਹੀਧੇ ॥ ਆਗੇਤੇਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਹਰੀਜੀਨੇ ਹਸ ਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਕੇਦੇਖੋਭਾਈ ਪਰਾਈਸੇਧੋਂਕੀ ਔਰੰਮਸੈਤਾਨੋਕੇ ਇਸਰੀਤੀ ਸੇਗੁਰੂਜੀਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨਕਰਕੇ ਹਸਾਇਕੇ ਚਲੇਆਵਤੇਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਔਸਾਸ੍ਵਾਂਗਬਨਾਇਕੇ ਸੰਤਦਿਵਾਨਮੈ ਕਿਉਜਾਤੇਭਏ ਸੰਤਹੁਕਾਕੜਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨਥਾ ਔਸਾਸ੍ਵਾਂਗਧਾਰਣੇਕਾ ॥ਉਤ੍ਰ॥ ਭੁਵਿਖਤਵਾਰਤਾਕੇ ਜਾਨਨੇਹਾਰੇ ਸੰਤਹੁਨੇਇਹੀ ਜਨਾਯਾਜੋਆਗੇ ੨ ਕਲਜੁਗਮੈ ਐਸੇ੨ ਜੀਵਹੋਵੈਗੇ ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਹੈ ॥ ਉਪਰਕੇ ਸ੍ਵਾਂਗਤੇ ਅਛੇਸੰਤਮਹਾਤਮਾਕੇ ਹੋਜਾਕਰਨਗੇ ਔਅੰਤਰਸੇ ਮਹਾਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਕੂ ਔ ਕੁਕਰਮੀਹੋਵੈ ਗੇ ॥ ਜੈਸੇਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀਕਾ ਬਚਨਹੈ ਸ੍ਵਾਂਗਹੈਸੁਹਾਗਨਿਕੋ ਵਰਮਹੈ ਦੁਹਾਗਨਿਕੋ ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਅਥਵਾ ਕ੍ਰਤਥੀ ਔਸੇਹੋਵੈਗੇ ਰੰਨਾਹੋਈਆਂ ਬੋਧੀਆਂਪੁਰੁਖ ਹੋਸਜਾਦ । ਸੀਤਲਸੰਜਮ ਸੁਚ ਭੁੰਨੀ ਖਾਣਾ ਖਾਜਹੋਆਅਹਾਜ ॥ ਏਹਜੋਗੁਰੂਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬਜੀਕਾ ਵਚਨਹੈ ਇਸਕੇਅਨੁਹਾਰ ਜੀਵਹੋਵੈਂਗੇ । ਅਰਥਯੇਹੈਕੇ ਰੰਨਸਬਦਦੇਸ ਭਾਖਾਮੈਰਮਣੀ ਨਾਮਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਰਮਣਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਸੁਧ ਸਬਦਹੈ ॥ ਉਸੀਕਾਅਪਭ੍ਰੰਸ ਰੰਨਸਬਦਦੇਸਭਾਖਾ ਮੈ ਬਨਾਹੂਆ ਇਸਤ੍ਰਾਂਬੋਧੀਆ ਕਲੀਕਾਲਵਿਖੇ ਗੁਰੂਕੇਸਮਾਨ ਉਪਦੇਸਕਰਣ ਵਾਲਜਾਂਹੋਨਗੀਆਂ । ਔਪੁਰੁਖਸਜਾਦ ਨਾਮਸਿਖਕਾਚੇਲੇਹੈ ॥ ਪੁਰੁਖਰੰਨਾਕੇਹੀ ਸਿਖਚੇਲੇਹੋਨਗੇ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰਾ ਹੁਕਮਕਰਨ ਚਾਜਾਂ ਤਿਸੀਕੋਸਤਕਰਕੇ ਮਨਨਗੇਔਰ ਨ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂਗੰਥ ਸੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਕਹਜਾ ਨਾ ਮਾਨੈਗੇਬਿਨਾਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇਵਲਇਸਤ੍ਰੀਕੋਹੀ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਰਕੇਮਾਨਨ ਗੇ ਸੀਲਲਜਾਵਾਲਾ ਸ੍ਵਭਾਵਸੰਜਮਇੰਦ੍ਰਾਂਕੋ ਅਪਨੇਵਸ ਕਰਨਾ ਸੁਚਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਬਾਹਰ ਭੀਤਰਕੀ ਮਾਨੋਇਨਪੂਰਬਉਕਤ ਸਰਬਕੋਭਨਕੇ ਬੇਚਕੇਇਨੋਨੇ ਖਾਇਲੀਆਹੈ ॥ ਖਾਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਆਅਹਾਜ ॥ ਨਿਰਲਜਅਯੌਰ ਮਦਰਾਮਾਂਸਆਦੀ ਇਨਜੀਵੋਂਕਾ ਖਾਜਅਹਾਰ ਹੋਗਾ, ਮਿਤ੍ਰਘਾਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸਆਦੀ ਘਾਤਕਰਕਰਕੇ ਖਾਵੈਗੇ ਏਹੁਤਾਤਪਰਯਹੈ ਅਥਵਾਅਵਧੂਤ ਲੋਕ ਸ੍ਰਤੰਤ੍ਰਹੋਤੇਹੈਂ ਸ੍ਵਯੰਰਾਜਾਹੋਤੇਹੈਂ ਜੈਸੀਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕਚੇਸ੍ਟਾ ਬਨਗਈਤੈਸੇਹੀਬਨਰਾਖੀ ਹਰਖਸੋਕਮਾਨ ਅਪਮਾਨਤੇਰਹਤਹੈ ਉਨਕੋ ਨ ਕਿਸੇਕੀਲਜਾ ਔ ਨ ਕਿਸੀਕਾਭੈਹੋਤਾ ਹੈ ਅਦੰਡ੍ਯਪੁਰੁਖਹੈ ਕਿਸੇਕੀਭੀ ਸਾਮਰਥਨਹੀਹੈ ਜੋਉਨਕੋਦੰਡਦੇਵੇ ਔਲਜਾਸੇਭੀ ਰਹਤ ਹੈ ਸਰਬਕਾਅਪਨਾ ਆਪਹੈ ਅਪਨੇਆਪਸੇ ਕਿਸੀਕੋਲਜਾ ਹੋਤੀਹੀਨਹੀ ॥ ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਕਾਰਭੀ ਅਵਧੂਤਨੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਣੀ ਭੜਵੇਤਾਰਾਜਾ ਜਨਕਕੀਸਭਾਮੈ ਨਗਨਹੀਚਲੀ ਆਵਤੀ ਭਈ ॥ ਤਿਸਕਾਤੇਜ ਕਿਸੀਸੇ ਨ ਸਹਾਰਜਾਗਾ ਸਾਰੀਸਭਾਕੋਨੇਤ੍ਰਨੀਚੇ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਏਕ ਯਾਗਵਲਕਜੀਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਤਿਸਕੇਸਨਮੁਖਰਹੇ। ਗਾਰਗੀਬ੍ਰਾਹਮਣੀਸਦਾਸੇਨਗਨਹੀਰਹਤੀ ਥੀ। ਤਬਸਭਾਮੈਕਿਸੀਰਿਖੀਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਕੀਆ ਕੋਅਜੀਗਾਰਗੀਨਗਨ ਤੂੰ ਕਿਉ ਰਹਤੀਥੀ ਤੁਝਕੋਲਜਾਨਹੀ ਆਤੀਹੈ। ਉਤ੍ ਗਾਰਗੀਨੇਕਹਜਾ ਜੋ ਅਗਜਾਨੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਗਜਾਨਸੇ ਰਹਤੋਹੈ ਵੋਤੋਸਾਰੇਪਸ਼ੁਹੈ। ਗਜਾਨਵ ਨ ਸਮਦਰਸੀ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾਹੈਂ ਮੇਰੇ ਅੰਗਹੈਂ। ਨ ਪਸ਼ੁਆਂ ਸੇ ਕਿਸੀਕੋਲਜਾ ਹੋਤੀਹੈ ਔ ਨ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਸੇਕਿਸੀਕੋਲਜਾਹੋਤੀਹੈ ਅਬ ਹਮ ਕਿਸਕੀਲਜਾਕਰੈਤੈਸੇ ਏਹਹੈ। ਅਥਵਾ ਜਿਸ ਜੀਵਕੇ ਬਡ਼ੇਭਾਗਜ ਹੋਤੇਹੈਂ ਉਸਕੇ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰਆਦਿਕ ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀਕੇ ਅੰਗਲਾਗਤੇਹੈ। ਦੂਸਰੇਕੇ ਨਹੀ ਲਾਗਤੇ ਏਹੁ ਤਾਤਪਰਯਹੈ। ਪੁਨਾ ਦਰਸ਼ਨਮੇਲਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਕਰਕੇ ਬਾਲਕੇਥੀਚ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇਮੈ ਸੰਤਆਇਥਿਰਾਜੇ। ਇਸੀਅਵਸਰਮੈਗ੍ਰੀਖਮਰਿਤੁਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਥੀਰਹਤੀਨੇਭਾਈਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀਸੇ ਬੁਲਾਇਭੇਜਜਾ। ਅਪਨੇਸਿਖਕੇਹਾਥ। ਤਬਭਾਈਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਜਾਅਥੀ ਗਰਮਜਾਂਬਹੁਤ ਪੜਤਜਾਂਹੈਂ ਸ਼ਰਖਾਪਛੀਸੇ ਆਜਾਵਾਂਗੇ॥ ਪੁਨਾਮਹਾ-ਰਾਜਜੀਨੇ ਦੂਸਰੀਵਾਰਭੀ ਬੁਲਾਇਭੇਜਜਾ ॥ ਫਿਰਭੀਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀਨੇ ਗਰਮਜਾਂ ਕਾ ਝਹਾਨਾਕੀਆ ॥ ਪੁਨਾਤੀਸਰੀਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਫੇਰ ਬੁਲਾਇ ਭੇਜਜਾ ਤਬ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀਨੇ ਕਹਜਾਕੇਕਿਉ ਇਤਨੀ ਜਲਤੀ ਹਮਕੋ ਬੁਲਾਇ ਬੁਲਾਇ ਭੇਜਤੇ ਹੈਂ ਉਹਾਂਕੋਈ ਉਨਾਂਕੋਤਰਵਾਲੋਂਕੀ ਮਾਰਪਰਤੀਹੈ ਆਇਜਾਤੇਹੈਂ ਗਰਮਜਾਂਕੇਦਿਨਬਿਤਾਇ ਕੋ ॥ ਜਬਐਸਾਉਤ੍ ਲੈਕੇਸਿਖਆਯਾ ਭਾਈਟੇਕਸਿੰਘਜੀਕਾ ਕਹਣਾਸਭ ਆਇਕੇ ਸੁ-ਣਾਇਦੀਆ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਅਪਨੇ ਹਾਥਪੈ ਹਾਥਮਾਰਕੇ ਦੋਤੀਨਵਾਰ ਐਸਾ ਵਚਨ ਕੀਆਕੇ ਯਾਰੀਪਰਖਜੇ ਯਾਰਾਂਕੀ ॥ ਸਬਮਾਰਪਵੇ ਤਰਵਾਲਾਂਕੀ ੩ ਤੀਨਵਾਰਐਸੇਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਕਹਤੇਭਏਭਾਈਜੀ ਓਹਤਰਵਾਲਾਂਕਾ ਫੇਲਾਭੀ ਆਇ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸਕਾਲ ਮੈ ਬਡਾਭਾਰੀਦਿਵਾਨ ਲਗਾ ਹੁਆਥਾ ਸੋਢੀ ਬੇਦੀ ਤ੍ਰਿਹੁਣ ਭਲੇ ਸਰਬ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਔ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਡੇ ੨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਿਤ ਸਭ੍ਯਮੈਬੈਠੇਥੇ। ਬਡੇ ੨ ਤਪਸੀ ਰਿਖੀਮੁਨੀਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਮਾਨਧਾ ਕੀ ਮਹੰਤਭੀਬੈਠੇਥੇ ਕਈਜੋਗਸਿਧਜੋ ਜੀਉਪਾਸਕ ਕਰਮਠਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀ ਭੀ ਬੈਠੇ ਥੇ। ਤਥਾਬ੍ਰਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਸੂਦਰ ਬਡੇ ੨ ਧਨਪਾਤ੍ ਬਡੇ ੨ ਸਰਦਾਰ ਰਹੀਸ ਬੈਠੇ ਥੇ। ੧੮੯੭।੯੮।੯੯ ਸੰਮਤਮੈ ਤਬਸਰਬਕੋ ਸੁਣਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਐ ਸਾਹਿਬਜਾਦਿਓਹੋ ਬ੍ਰਹਮਣੋਤੁਮਸਰਬਕਾਨਧਰਕੇਹਮਾਰਾ ਬਚਨਮਨਦੇਕੇ ਸੁਣਹੁਜੋ ਸਿਖੋ ਕਾ ਬੇੜਾ ਡੂਬਲੇਲਾਹੈ ਔਤੁ ਸੀਗੁਰੂਪੀਰਪ੍ਰੋਹਤਆਦਿਕ ਇਸਬੇੜੇਕੋ ਮਲਾਹ ਹੈ। ਪਾਰ ਲੰਘਾਈਕੀ ਚਰਾਗੀ ਇਨਸੇ ਲੈਲੈਕੇਖਾਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਨਲੋਕੋਂ ਸੇ ਅਪਨੀ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਕਰਾਤੇ ਹੈਂ ਕਾਰਭੇਟ ਦਾਨਮਾਨਆਦਿਕਕੋ ਇਨਸੇਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ। ਜੇਵਾਰਤਾ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਲੋਕਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਕੋਜੋਮਲਾਹਅਪਨੀਮਲਾਹੀਲੇਲੇਤਾਹੈ ਸੋ ਮਲਾਹ ਤਿਸ ਬੇੜੇ ਕੋ ਪਾਰਲੰਘਾਇਦੇਤੇਹੈ। ਸੋ ਤੁਮਅਬਬਡੇ ੨ ਕਰਾਮਾਤਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇਹੋ ਇਸਸਿਖੋਂਕੇ ਬੇੜੇ ਕੋ ਪਾਰਲੰਘਾਵੋ। ਅਬ ਯੇ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਜਹਾਜ ਅਤ੍ਯੰਤ ਡੋਲ ਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਅਬ ਸ਼ੀਘ੍ ਹੀ ਡੂਬਾਂ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਡੇ ਕਠਿਨ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ ਧ੍ਯਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇਦੋਨੋ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜਕਰੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਆਪਜੋਸੇਮਲਾਹੋਂਕੇ ਮੌਜਦ ਹੋਤਜਾਂਜੋਹਮਾਰਾਬੜਾ ਬੂਡਤੋਹੈ ਤਬਬੂਡਲੇਦੇਵਹੁ॥ ਕੁਛਚਿੰਤਾਨਹੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇਦਾਲਹੋਟੀ ਖਾਤਜਾਂਜੇ ਦਿਵਾਲਾਨਿਕਸਤਾਹੈ। ਤਬਨਿਕਸਨੇ ਦੇਵਹੁ॥ ਰਾਜਾਧ੍ਯਾਨ ਸਿੰਘਕੀ ਯੁਕ੍ਤੀ ਪੂਰਬਕਬਾਤਸੁਣਕੇ ਖਿਲਮਾਤ੍ਸਾਹਿਬ ਚੁਪਕਰਜਾਤੇਭਏ॥ਜੋ ਔਰ ਕੋਈਭੀਉਸਕਾਲ ਮੈ ਨ ਬੋਲਤਾਤਬਤੋ ਸਿਖੋਂਕਾਬੜਾਡੂਬਲੇ ਸੋ ਬਚਰਹਤਾ ਰਾਜੇ ਧ੍ਯਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਸੀ ਯੁਕਤੀਸੇਅਰਜਕਰੀਥੀ ਜਿਸਕਰਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸਿਖੋਂਕੇ ਜਹਾਜਕੀਰਖ੍ਯਾ ਅਵਸ੍ਯਹੀਕਰਤੇ॥ ਪਰੰਤੂਓਇਵਿਚਾਰੇ ਕਿਆਕਰੈਂ ਜਾਭਾਗਧੁਰਮੰਦੇ॥ ਇਨਸਿਖੋਂ ਕੇ ਖੋਟੇਭਾਗੋਂਕੇ ਵਸਤੇਪੋਹੁਵਿੰਡਜੇ ਸਰਦਾਰਕੇਮੁਖ ਸਰਸ੍ਰੀਚਛਬੋਲੀ॥ ਆਗੇਤੇਪੋਹੁਵਿੰਡਜੇ ਸਰਦਾਰਨੇਕਹ੍ਯਾ ਕੇਜੀਜਿਸਪਾਨੀਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈਹਮਾਰਾ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਜਹਾਜ ਡੂਬੇਚਾ ਹਮ ਉਸਪਾਨੀਕੋ ਸਮੁਦ੍ਰਕੋਹੀ ਸੁਖਾਇਦੇਵੈਗੇ ਇਤਨੀਬਾਤ ਪੋਹੁਵਿੰਡਜੇਕੀ ਸੁਨਤੇਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇਉਤ੍ਦੀਆਕੇ ਹਮਤੁਮਾਰਾਬੇੜਾ ਬਿਨਾਪਾਨੀਰਹੇਹੀ ਵਿਚਡੋਬਾਂਗੇ ॥ ਰਾਜਾ ਧ੍ਯਾਨ-ਸਿੰਘ ਕੁਸੰਭਿਸਪਰਹੋਲੇ ਲਾਗਾਪਰੰਤੂ ਜੋਬਾਲਚਲਣਾਬਾ ਸੋਤੋਚਲਰਾਜਾ ਅਬਕੁਸੇਹੋਲੇ ਸੇਕ੍ਯਾਬਣਤਾਹੈ ॥ ਭਾਵੀਬਡੀਬਲਵਾਨ ਐਅਮੇਟਹੈ ਇਸਕੋਕੋਈਮੇਟ ਨਹੀ ਸਕਤੇਹੈ ॥ ਵਰਲੇਤੇਲੇਤਜੋਨੇ ਉਲਟਾਸ੍ਰਾਪ ਲੇਲੀਓਨੇ ॥ ਖਟਮਾਸਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਬਿਹੰਗਮਾਕੋਰੋਕ ਰੁਪਜੇਬਸਤ੍ਰੋਂਵਾਸਤੇ ਦੇਤੇਹੋਤੇਥੇ ਵਹੁਰੁਪੈਦੇਨੇਕਾ ਦਿਨ ਭੀਆਇਗ੍ਯਾ ਖਜਾਨਚੀਨੇਰੂਪੈ ਅਭ੍ਯਾਗਤੋਂ ਕੋ ਦੇਣੇਵਾਸਤੇ ਲਯਾਹ੍ਯਾਸਰਕੀਏ ॥ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ੨ ਬੀਸ ੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਧਿਕਨਜੁਨਯਚਾ ਅਧਿਕਾਰਦੇਤੇਜਾਵੈਂ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈਏਕਸਿੰਘ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇਰੁਪੈ ਦੇਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬਤਿਸਸਿਖਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਹੇਗੁਰੂਜੀਮੁਝਕੋ ਯੇ ਝੂਠਾਧਨ ਨ ਦੇਹੁਯੇਮੇਰੇ ਦਰਕਾਰਨਹੀਹੈ ਮੁਝਕੋਤੋਸੰਤੋਖਰੂਪੀ ਸਚਾ ਧੰਨਦੇਵਹੁ ॥ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੁਛਅਧਿਕਧਨ ਦੇਨੇਲਾਗੇਤਬ ਫਿਰਭੀਤਿਸਸਿਖ ਸ੍ਰਧਾਵਾਨਨੇ ਸੰਤੋਖਹੀਜਾਚਾ ॥ ਪੁਨਾਤਿਸਸੇਭੀ ਅਧਿਕਧੰਨ ਮਹਾਰਾਜਜੀਤਿਸਕੋ ਦੇਨੇਲਾਗੇ ਤਬਭੀਸਰੀਵਾਰਭੀ ਤਿਸ ਸਿਖਨੇਸੰਤੋਖਦਾਨ ਹੀਮਾਂਗਾ ॥ ਤਬਚਲਨਹੁਆ ਭਾਈਸਿਖਾ ਇਸ ਵਕਤ ਤੋ ਧਨ ਹੀ ਹਾਜਰਹੈ ॥ ਅਬਤੋਹਮਸਤਸੰਤੋਖ ਦੜਾਧਰਮਸਿਧਕੀ ਸਿਧਾਈਗੁਰੂਕਾ ਗੁਰਜਾਈ ਪੀਰ ਕੀਪੀਰੀ ਮੁਰੀਦਕੀਮੁਰੀਦੀ ਸਿਖਕੀਸਿਖੀ ਭਲੇ ਕੀਭਲਜਾਈ ਆਦਿਕਸੀਲਸੁਚ ਸੰਜਮ ਆਦਿਕ ਸਭੁਪੁਰਬਉਕਤਅਪਨੇਮੇਸੈਪਾਇਕੇ ਲੈਚਲੇਹਾਂ ਅਬਸੰਤੋਖ ਨਹੀਮਿਲਤਾਹੈ ਜਬਫਿਰਸੰਤੋਖਬਾਂਟਨੇਕਾਸਮਾਅ ਵੇਗਾ ਹਮਸੰਤੋਖ ਬਾਂਟਨੇ ਬੈਠੇਗੇ ਤਬਹੁੰ ਹਾਜਰਹੋਗਾ ਉਸਸਮੇਤੁਮਕੋਭੀ ਵਜਾਰਾਮਿਲਜਾਵੇਗਾ ਅਬੀਨਹੀ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਅਬਤੋ ਏਹੀ ਰਜਤ ਪਟ ਆਤਮਿਕ ਧਨਹੈ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾਹੈ ਤੋ ਲੈਲੇ । ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਤੇਭਏ ਸੋਭੀਯੇਹੀ ਤ੍ਰਿਹੁਲਭਲੇਆਦਿਕ ਲੋਬਛੋ ੨ ਕਰਮਾਤਕੇਧਨੀ ਬੈਠੇਥੇ ਸੋਕੋਈ ਭੀ ਨ ਬਲੇਆਸਚਰਜਪੈਪਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਭੀਮੌਨਕੇਮੌਨਹੀਰਹਜਾਤੇਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਸਭਾ ਬਰਖਾਸਤ ਹੋਜਾਤੀਭਈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਭੀ ਪ੍ਰਥਕਪਰਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ। ਬੁਲਾ-ਸਾਹ ਕੀ ਕਾਫੀ ਬੁਲਾਸਾਹੁਸੁਨਾਨੇ ਲਾਗਜਾਤੇਭਏ । ਪੁਨਾ ਕੁਛਕਾਲਪੀਛਿਅਕਸਮਾਤ ਹੀ ਉਠਬੈਠੇਔਅਪਨੀਦਸਤਾਰਪਰ ਦੋਨੋਹਾਥ ਫਖਕੇਕਈਵਾਰ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਔਸੇ ਅਪਨੇਮੁਖਕਮਲਸੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨਕਰਤੇਭਏ। ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਬਹੁਤਬੁਰਾ ਸਮਾ ਆਯੇਹੈ ਬਹੁਤਵਾਰ ਸ੍ਰ ਜਿਸਕੀਪਤ ਉਛਰੋ ਕਰਤਾਰ ਰਖੇਗਾ ਉਸਕੀ ਰਹੇਗੀ। ਤਬਸਿਖੋਂਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਕੀਆ ਹੇਪ੍ਰਭੂ ਕੈਸੀਭਾਂਵੀਵਰਤੇਗੀ।ਬਚਨ ਹੁਆਕੇ ਏਕਵਾਰਤੋਐਸੀਪ੍ਰਿਥਵੀਵਸੇਗੀ ਲੋਗਾਉਖਾਂਕੇ ਕਹੁੰਖੜੇਹੋਣੇਕੋ ਜਗਹ ਨ ਰਹੇਗੀ ਘਾਸ ਭੁਜਨਾ ਤੇ ਕਹੁੰਰਜਾ । ਔਅਤਨੰਤ ਤੋਘਾਤਪ੍ਰਥ੍ਰਿਤਹੋਵੇਗਾ ਔਪੁਨਾ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਮਿਤ੍ਰ ਘਾਤ ਆਦਿਕ ਅਨੰਤ ਪਾਪਪ੍ਰਥ੍ਰਿਤ ਹੋਵੈਗੇ।ਏਕਵਿਰਾਟਕਾਬਦਲੇ ਮਾਤਾਪਿਤਾਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂਕਾਘਾਤ ਕਰਲੇਸੇ ਨ ਮਿਟੇਗੇ ਬਡੇਘੋਰ ਪਾਪਕਾਰੀ ਜੀਵ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇਗੇ। ਥਿਨਾਂ ਪੈਨੇਮਾਤਾਪਿਤਾ ਗੁਰੂਸਾਧੂਬ੍ਰਹਮਣ ਕਿਸੀਕਾਭੀ ਰੰਚਕਮਾਤ੍ਰਭੀ ਲਿਹਾਜ ਨ ਕਰੈਗੇ। ਉਤ ਮ ਸੰਤ ਔ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਕਾ ਅਤਿ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰੈਗੇ ਜਿਤਨੇ ਘਰਕੇਜੀਵਹੋਵੇਗੇਉਤਨੇ ਹੀ ਸਭਕੇ ਭਿੰਨਭਿੰਨਮਤ ਹੋਵੈਗੇ । ਜੋਕੋਈ ਉਤਮਉਪਦੇਸ਼ ਬਤਾਵੇਗਾ ਤਿਸਕੋਦੁਸ਼ਟ ਜੀਵ ਤਾੜਨਾਕਰੈਗੇ। ਇਸਤ੍ਰੀਆਂਔਪੁਰਖਅਤਨੰਤਬਿਜਭਿਚਾਰੀਹੋਵੈਗੇ। ਸੁਭਕਰਮਕੇ ਸਮੀਪ ਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਾਵੈਗੋ ॥ ਜਬ ਐਸੇ ਘੋਰਪਾਪਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੋਵੈਗਾ ॥ ਅਤਜੰਤ ਈਸ੍ਵਰਕੋ ਕੋਪ ਸੇ ਉਪਦ੍ਰਵ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਫੈਰ ਵਿਰੋਧ ਰੋਗ ਮਹਾਮਰੀ ਆਦਿਕ ਉਪਦ੍ਰਵ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੋਵੈਗਾ ॥ ਏਕਜੇਗੁਰੁਸਾਹਿਬਸਿੰਘਗੁਰੁਭ੍ਰਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਨਿਸਾਨਚਕ੍ਰੀਕੀ ਕਿਲੀਕੋ ਸਮਾਨ ਰਹੇਗਾ ਜੋਇਸਕੀਸਰਣਮੈ ਰਹੈਗੋਸੋਈ ਬਚੇਰਹੈਗਾ ਔਸਭਐਸੇਪੀਸੇਜਾਹਿ ਗੋਜੈਸੇਚਕ੍ਰੀਮੈਦਾਨੋਪੀ ਸੇਜਾਤੇਹੈਂ ਜੋਚਕ੍ਰੀਕੀ ਕਿਲੀਕੇਸਮੀਪਦਾਨੇਰਹਤੇਹੈਸੋਈਬਚੇਰਹਤੇਹੈਂ ਤੈਸੇ ਇਸਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬਕੇਸਮੀਪਵਾਲੇਬਚਰਹੈਗੇ॥ਜੋਇਸਨਿਸ਼ਾਨਕੇਆਸ੍ਰਿਤਰਹੈਕੇ।ਔਰਬਡਭਾਗੈਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਗਾ ਝਾੜਝੀੜੂਹੀਤੂਹੀ ਭ੍ਰਾਹਿਭ੍ਰਾਹਿ ਕਰਉਠੈਗੋ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜੀਵੈਂ ਪਰਭ੍ਰਾਂਤੀਕਸ਼੍ਟ ਭ੍ਰਾਂਤੀਆਵਤਾਦੇਖਕੈ ਭਬਹਮਾਰੇਮਨਮੈ ਅਤਜੰਤਕਰਣਾ ਆਵਤੀਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਐਸੇ ੨ ਭਯਾਨਕ ਆਪਕੇਬਚਨ ਸੁਨਕੈਹਮਾਰੇ ਮਨਭੀਬਡੇਦੁਖ ਭੈਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੁਏ ਹੈਂ ਆਪਸਾਮਰਥਹੋ ਯੇਜੀਵਸਭ ਆਪਕੇਹੀਹੈ ਆਪ ਦਯਾ ਕਰਕੈ ਇਨਕਾ ਕਸ੍ਟ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਵਹੁ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹਮਤੋਤੁਮਾ ਦੋਨੋਖੜੀਕਰਕਰਕੈ ਪੁਕਾਰ ੨ ਕੈ ਕਹਤੇਹੈਂ ਅਰੇ ਪਾਪਜੋ ਤੁਮਪਾਪ ਨ ਕਰੋ ਪਾਪੋਂਬਾਫਲ ਤੁਮਕੋਭੀ ਕਸ੍ਟਹੋਵੈਗਾ ॥ ਪਰੰਤੁਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਸੁਣਤੋ ਨ ਮਾਨਤੇਹੈ ਹਮਕਜਾਕਰੈ ॥ ਭਾਵੀਅਕਾਲਪੁਰੁਖਕੀ ਕੋਕੋਨ ਮੇਟਨੇ ਕੋ ਸਾਮ੍ਰਥਹੈ ਜੋਭ੍ਾਵੀਬਡੀ ਅਮੇਟਹ ਜੋਕਰਤਾਰਕਰੇ ਸੋਹੋਇ ॥ ਤਿਸਬਿਨਦੂਸਰਅਵਰ ਨ ਕੋਇ। ਜਿਨਕੀਆ ਤਿਸਕਉਬਲਜਾਉ ॥ ਸਦਬਲਿਹਾਰੈ ਤਿਸਕੋਨ ਉ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ ॥ ਹੇ ਭਗਵਾਨਇਨਕਾ ਵਾਲੀਵਾਰਸ ਕੋਈਭੀਫਿਰ ਨ ਹੋਵੈਗਾਐਸੇਸਹੀਨਸ਼੍ ਹੋਤੀਚਲੀਜਾਵੇ ਗੀ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇਸਾਧੋਜਬ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰੁਖਕੇ ਜੀਵਅਤਜੰਤ ਦੁਖਨਹੋਤ ਬਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾਲੈਕੈ ਹਮਸਹਾਯਤਾ ਕਰੈਗੋ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਅਰਥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਕੈ ਪਾਪਜੋਂਕਾਨਾਸ ਕਰੈਗ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀਆਪ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਪਰਮਦਯਾਲੁ ਹੋ ਆਪ ਇਨਕੋਦਯਾਕਰਕੈ ਪਾਪੋਂਸੇਹਟਾਇ ਲੇਵਹੁ ਜੋਆਪਇਨਕੋ ਪਾਪੋਂਸੇਹਟਨੇਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋਗੇ ਤਬਕਿਉ ਨਹੀ ਮਾਨੈਗ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੋਸਿਖਜਤੁਮ ਠੀਕਕਹਤੇਹੋ ॥ ਪਰੰਤੁ ਭਾਵੀ ਕਰਤਾਰਕੀ ਇਨਕੋਪਾਪੋਂਸੇਹਟਨੇਨਹੀਦੇਤੀਹੈ ਕਰਤਾਰਕੀਨੇਤਨੇ ਇਨਕੋਪੁਰਬਕਰਮੋਂ ਕੋ ਅਨੁਸਾਰਇਨਜੀਵੋਂਕੋ ਕਸ੍ਟਅਪਦਾਹੀ ਦਿਖਾਵਨੀਹੈ ॥ ਅਛਾ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਨਮੁਖ ਇਨਕੋਪਾਪੋਂਸੇ ਵਰਜੈਗੇ ਜੋਹਮਾਰੇਵਰਜਣੈਸੇ ਆਗੋਪਾਪਕਰਮ ਨ ਕਰੈਗੇ ਔ ਪਿਛਲੇ ਪਾਪਬਖਸ਼ਾਇਲੇਵੈਗੇ ਤਬਇਨਕਾਭਲਾ ਹੋਭੀਜਾਵੇਗਾ ॥ ਇਤਨੇਮੈਸਬਦ ਕੀਰਤਨਕਾ ਸਮਾਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਸੋਚਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਦਿਵਾਨ ਮੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ਕਥਾਕੀਰਤਨਸੇ ਅਨੰਤਰਹਰਾਸਕਾ ਪਾਠਹੋਤਾਭਯਾ ਤਦਅਨੰਤਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭਜਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਪੰਕਤਾਂਬੈਠ ਜਾਤਜਾਂ ਭਯਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਭੀਪ੍ਰਸਾਦਕਾ ਥਾਲ ਆਇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟਿਕ੍ਯਾ ॥ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੁਵਰਣ ਚਾਂਦੀ ਕੇ ਕੌਲੇਮੈ ਬਡ਼ੇ ਅਦਭੁਤ ਸ੍ਵਾਦੁ ਦਾਲ ਸਾਕ ਭਾਜ੍ਯਾਂ ਔ ਸਵਾਮਣਕੇ ਰੁਛੀਆਨਾਮ ਕਰਕੇਮੁੰਦਰਫੁਲਕੇ ਜਿਸਥਾਲਮੈਰਖੇਹੈਂ ॥ ਔਰ ਅਨੇਅਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਭਖਭੋਜ੍ਯ ਲੈਹ੍ਯਚੋਖ੍ਯ,ਪੇਯਾਦਿਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਭੋਜਨ ਬਨਾਇਕੇਔਰ ਸ੍ਵਾਦਾਲੁ ਲੈਆਇਹੈਂ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦਵਰਤ ਗਜਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਛਕਟੇਲਰੋ ਤਬ ਸੀਤਪ੍ਰਸਾਦਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀਸਿਖਾਂਕੇ ਭਾਈਮਤਾਬਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਬਾਂਟਨੇਲਾਗਾ ॥ ਤਬਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਏਕਸਿਖ ਸ੍ਵਾਲੁ ਕੋ ਸੀਤਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਦੋਤੀਨ ਵਾਰ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਂਕੋ ਕਹ੍ਯਾਥੀ ਪਰੰਤੂਵਹੁ ਸਤਬਚਨ ਕਹਕੇਅਪਨੇਮੁਲਾਹਜੇ ਵਾਲ੍ਯਾਂਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਤਾਜਾਵੈ ॥ ਔਜਿਸਸਿਖਕੋ ਗੁਰੂਜੀਹੁਕਮਕਰੈ ਤਿਸਕੋ ਨ ਦੇਵੈ ਜਬਦੋਤੀਨਵਾਰ ਤਿਸ ਨੇਆਕ੍ਯਾਭੰਗਕਰੀ । ਬਡ਼ਾਪ੍ਰਸਾਦੀਹੋਜਾਤਾਭੁਯਾ ਹਜੂਰਕੇ ਬਚਨ ਕੋ ਖਾਤਰ ਹੋਠਾਂਹੀ ਨ ਲਗ੍ਯਾਵੈ ਸੁਣਕੇਹੀ ਅਨਸੁਣਿਆਂਕਰਦੇਵੈ ॥ ਤਬਬਚਨਹੁਆ ਕੇਕਿਉ ਹੋ ਇਧਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਤੇਕਾ ਤੇਰਾਹਥਵਢੀਜਾਹੈ ਜਿਸਕੋਕਹਤੇਹਾਂ ਉਸਕੋਦੇਤਾਨਹੀਹੈ ਅਰ ਔਰਔਰਕੋਦੇਤਾ ਜਾਤਾਹੈ ॥ ਪੁਨਾਤਿਸਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਦੀਆਕੀ ਪਰੰਤੂ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸ੍ਰੀਤਾਮਰੌਦ੍ਰਕੇਬਾਣ ਵਤ ਅਮੋਘਅਬਜੋਬਾਣ ਚਲਗ੍ਯਾਹੈ ਵਹੁਲਖਜ੍ਯਕੋ ਬੇਧੇਬਿਨਾਕੈਸੇ ਮਿਟੇ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਚੁਕ੍ਯਾਭਾਈਮਤਾਬਸਿੰਘਲਾਂਗਰੀਲੰਗਰਮੈਗ੍ਯਾਤਬਆਰੋਛ੍ਯਾਈ ਬੁਧਸਿੰਘਫਲੌਰੀਕੇ ਮਰਦਾਨ੍ਯੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਲੰਗਰਮੈਛੁਲਕੇ ਚੋਪੜਨ੍ਯੀ ਥੀ ॥ ਤਿਸਕੇਸਾਥ ਮਤਾਬਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਸੀਕੀਕੋਈ ਬਾਤਕਹਕੇਤਿਸਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਹਾਥਲਗਾਵਤਾਭਯਾ ॥ ਤਿਸਬਾਤਕਾਉਸ ਇਸਤ੍ਰੀਨੇ ਬਹੁਤਬੁਰਾਮਾਨ੍ਯਾ ਪ੍ਰਥਮਭੀਮਤਾਬਸਿੰਘ ਬਡ਼ਾਸੁੰਦਰ ਔ ਚਪਲਬੁਧੀ ਥਾ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀਨੇਬਡ਼ਾ ਕੋਪਕਰਕੇ ਅਪਨੇਪਤੀਆਗੇ ਜਾਇਕਹ੍ਯਾ ॥ ਤਬ॥ ਭਾਈਬੁਧਸਿੰਘ ਫਲੌਰੀਆ ਅਗਲੇਦਿਨ ਬਡ਼ਾਕੋਪਕਰਕੇ ਅਤੀਤੀਖਨਤੇਗ ਲੈਕੇਬਾਹਰ ਘਰਸੇਆਵਤਾਭ੍ਯਾ ॥ ਆਗੇਮਾਰਗਮੈ ਘੋੜੀਉਪਰਚਢਾਹੁਆ ਤਿਸਕੋਮਤਾਬਸਿੰਘ ਮਿਲਾ ਜਾਤਾਭ੍ਯਾ ॥ ਤਬਸਰਦਾਰ ਬੁਧਸਿੰਘਨੇਬਡ਼ੇ ਕੋਪਕਰਕੇ ਮਤਾਬਸਿੰਘ ਕੋ ਕਹ੍ਯਾ ॥ ਅਰੇ ਨੀਚਘ੍ਯਨਭਚਾਰੀ ਹਮਾਰੀਇਸਤ੍ਰੀਕੋ ਮਸਕਰੀਸਹਜ ਹਾਥਲਗਾਇਕੇ ਅਬਸਾਬਤ ਨ੍ਹੀ-ਵਤਾ ਜੀ ਜਾਹਿਜਾ ॥ ਸਰਦਾਰਬੁਧਸਿੰਘ ਕੇ ਵਾਕਕੋਸੁਣਕੇ ਔਤਿਸਕੇਹਾਥਮੈ ਨੰਗੀਤੇਗ ਦੇਖਕੇ ਭੈਭੀਤਹੋਕੇ ਮਤਾਬਸਿੰਘ ਬਜ਼ਵਾਕੋਪ੍ਰੇਰਕੇ ਭਾਗਚਲ੍ਯਾ ॥ ਤਬਦੌਡ਼ਕੇਬੁਧਸਿੰਘਨੇ ਤਿਸਕਾ ਸਿਰਤਕਾਇਕੇ ਤੇਗ ਚਲਾਈ ਤਬਸਿਰ ਤਿਸਕਾ ਛਟਗ੍ਯਾ ਔ ਦਹਨਾ ਹਾਥ ਕਟਗ੍ਯਾ ॥ ਤਬਢਡ਼ਕੋ ਭਜਾਇਕੇਲੰਗਰਮੈ ਜਾਇਪ੍ਰਸ੍ਯਾ ਬਚ੍ਚੇਖੇਦਕੋਔਸਰਸਿੰਦਗੀ ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਇਗ੍ਯਾ ॥ ਜੋਤਿਸਕੇਪੀਛੇ ਬੁਧਸਿੰਘਭਾਗ੍ਯਾ ਆਵਤਾਥਾ ਤਿਸਕੋਔਰਸਿਖੋਂਨੇ ਬਲਕਰਕੇ ਪਕਡ਼ਕੇਸਾਂਤਕੀਆ ਤਿਸਕੇਕੋਪਕੋ ਨਿਵ੍ਰਤਕੀਆ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਹਜੂਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋਪਾਸਭੀ ਖਬਰਪਹੁਚੀ ਕੋਮਤਾਬਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਕਾਹਾਖ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਸੇ ਸਰਦਾਰ ਬੁਧਸਿੰਘਨੇਕਟਦੀਆ ॥ ਬਚਨਹੁਆਕੇ ਵਿਖਮਤਾ ਸੇ ਜਿਸਹਾਥਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਬਾਂਟਤਾ ਥਾ ਤਿਸਪਾਪਸ ਤਿਸਕੇਹਾਥਨੇ ਕਟਹੀਜਾਟਾਥਾ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਜੋਔਰਭੀ ਕੋਈਵਿਖਮਤਾ ਸੋਅਰਥਾਤ ਮਨਮੈਲੋਭਰਖਕੇ ਕਿਸੀਕੋਅਧਿਕ ਕਿਸੀਕੋਨਜੂਨ ਪ੍ਰਸਾਦਬਾਂਟੇਗਾ ਉਸਕਾ ਭੀ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਹਾਥਕਟਜਾਵੇਗਾ ॥ ਭਬਾਭ ਗੁਰੂ ਵਾਬਜ ॥ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਜੋਬਾਂਟਈ ਮਨਮੇਂ ਧਰਕੋਲੋਭ । ਕਹੈਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਸੁਣਨੰਦਜੀ ਸਦਾਰਹੋਤਿਸਜੋਭ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਔਰਭੀਅਪਨੇ ਪਰਮਪ੍ਰੇਮੀਸਿਖੋਂਪ੍ਰਤੀ ਸਦੁਪਦੇਸ ਦੇਤੇਭਏ ॥ ਐਸੇ ਨ ਅਪਰਾਧੋਂ ਸੇ ਮਤਾਬਸਿੰਘਲਾਂਗਰੀਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਡੇਰੇਸੇਨਿਕਾਸਹੀਦੀਆ ॥ ਤਬਸਬਕੋਆਗੇਅਰਜ ਮਤਾਬਸਿੰਘ ਕਰਤਾਭਯਾ ਕੋਮੁਝਕੋਅਬਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰਜੀਸੇਬਖਸਾਵਹੁ ॥ ਤਬਸਭਨੇਅਰਜ ਮਤਾਬਸਿੰਘਵਾਸਤੇ ਕਰੀ ॥ ਤਬਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੋਪਕਰਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨਸੇਉਠ ਖੜੇਹੁਏ ॥ ਅਰਕਹਾਕੋਲੇਹੁ ਇਸੇਕੋਬੈਠਾਇਦੇਵਹੁ ਹਮਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਤਬਸਭੀਗਿਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਚਰਣੀਪੜੇ । ਫਿਰਕੋਈਦਿਨ ਪਾਇਕੇ ਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸਮਤਾਬਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਕੋਮੁਝਕੋਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾਜੀਪਾਸੋ ਬਖਸਾਵਹੁ ॥ ਤਬਸਮਾ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਮਤਾਬਸਿੰਘਕੋ ਬਖਸਾਵਨੇਅਰਥ ਅਰਜਕਰੀ ॥ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਵੋਹਮਨੇਤੋ ਜ਼ਹਰਕਾਬੂਟਾ ਉਖਾੜਦੀਆਥਾ ਪਰੰਤੂ ਤੁਮ ਫੇਰ ਮੁੜਕੇ ਤਿਸਜ਼ਹਰਕੇਬੂਟੇਕੋ ਲਗਾਵਤੇਹੋ ਫਿਰਜੋਤੁਮਾਰੇਹੀ ਪੇਸ਼ਆਵੇਗਾ ਇਸਜ਼ਹਰਕੇ ਬੂਟੇਕਾ ਤੁਮਕੋਹੀ ਫਲਖਾਣਾਲਾਗੇਗਾ ॥ ਪੁਨਾਬਚਨਕੀਆ ਬੁਲਾਵਹੁਮਤਾਬਸਿੰਘ ਕਹਾਂਹੈਤਿਸ ਕੋ ਹਾਜਰਕਰੋ ॥ ਜਬਦੀਵਾਨਮੈ ਮਤਾਬਸਿੰਆਯਾ ਤਬਕ੍ਰਿਪਾਲਸਿੰਘ ਨਾਂਗੇਕੋਹੁਕਮ ਹੁਆ ੨੫ ਜੂਤੇਕਾ ਇਸਪਰਹਲਾਹੋਵੇ ॥ ਪੁਨਾਤਿਸੇ ਪਿਛਲਾ ਅਪਰਾਧਬਖਸ਼ਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਾਦੇਤੇਭਏ ॥ ਯੇਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਲਵਪੁਰਵਿਖੇ ਬੈਠਣਾ ਮਤਾਬਸਿੰਘ ਕੋਰਾਂਹੀਹੋਯਾਹੈ ਸੋਤਿਸਬਚਨਕਾਹੀ ਫਲਹੋਤਾਫਯਾ ਯੇਪ੍ਰਸੰਗ ਆਗੇ ਲਿਖੈਗੇ ਜਹਾਂ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਲਿਖਣਾਹੈਤਹਾਂਪਰ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕਵਾਰਦੜਪਵਿਚ ਪਰੋਜਕੇ ਨਾਗਾਰੇ ਬਾ ਬੋਹਕੋਉਪਰ ਉਤਦੇਹੁਏਬੇ ॥ ਤਹਾਂਕੋਸਰਦਾਰਨੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੇਵਾਕਰੀ ॥ ਉਸਕੇ ਘਰੋ ਸਰਦਾਰਨੀਭੀ ਮਥਾਟੇਕਨੇਵਾਸਤੇ ਆਈ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਆਗੇ ਜੋਪ੍ਰਸਾਦਅਪਨੇ ਘਰਸੇਬਨਾਇਕੇ ਲਿਆਈਥੀ ਸੋਛਕਾਇਕੇ ਸਬਹਜੂਰਕੇ ਡੇਰੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸੀ ਤਬ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਇਕੇ ਮਤਾਬਸਿੰਘਭੀ ਬਾਹਰਕੋਆਯਾ ॥ ਉਸੀਸਮੇਸਰਦਾਰਨੀ ਨੇ ਮਤਾਬ-ਸਿੰਘ ਕੋ ਸਾਥਹੀਅਪਨੇ ਲੈਗਈ ॥ ਇਧਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇਭੀ ਸਿਖੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਪਰੋਜਪੁਰਕੀ ਸਰਦਾਰਨੀਕੇਸਾਥ ਏਕਹੀਪੀਨਸਮੈ ਬੈਠਕੇਮਤਾਬਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਤਿਸਕੇ ਘਰਕੋਚਲਾਗਯਾਹੈ ॥ ਹਜੂਰਨੇਉਸੀ ਸਮੇਹੁਕਮਕੋਪਕਰਕੇ ਦੀਆ ਕੇ ਅਬ ਤੁਮਨੇਉਸਕੋ ਡੇਰੇਮੇਵੜਨੇ ਨਹੀਦੇਣਾ ॥ ਔਰਜੋਕੋਈਉਸਕੀ ਹਮਾਰੇਪਾਸ ਅਰਜ ਕਰਗਾ ਸੋਅੰਧਾਹੋਵੇਗਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਡੇਰੇਸੇਮਤਾਬਸਿੰਘ ਨਿਕਾਸਜਾ ਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਬਡੇ ੨ ਸਭਲੋਕੋਆਗੇ ਅਪਨੀਬਿਰਥਾ ਕਹਚੁਕਾ ਪਰੰਤੂਕੋਈਭੀ ਅੰਧਤ੍ਵਪਣੇਸੇ ਡਰਤਾ ਹੂਆ ਤਿਸਕੀਅਰਜ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਕਿਸੇਨੇਭੀ ਨ ਕਰੀ । ਭਲਾਜੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨਅਮੋਘ ਸਹਜੇਭੀਜਿਸਕੋ ਬਚਨਕਹਤੇਹੈਂ ਸੋਸਤਜਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਫਿਰਯੋਅੰਧਪਨੇ ਕਾ ਸ੍ਰਾਪਤੋਕੋਪਕਰਕੇਹੀ ਦੀਆਹੈ ਏਬਚਨਸਤਜ ਕਿਉਨਹੀਹੋਗਾ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਡੇਰੇਤੇਬਾਹਰਰਹਜਾਇਤਨੇਮੈਭਾਈਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਠਟੀਨੌਕਰੀਸੇ ਛੁਟੀਲੈਕੇਆਇ ਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤਿਸਕੋਇਸਬਾਤਕੀ ਕੁਛਖਬਰ ਨਹੀਥੀ ॥ ਪੁਨਾਤਿਸਕੇਆਗੇਮਤਾਬਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਨੇ ਅਪਨੀਬ੍ਰਿਥਾ ਕਹੀ ਅਰਬਹੁਤ ਰੋਵਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਨਮੈ ਅਤਿਕਰੁਣਾ ਆਇਜਾਤੀਭਈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਭਾਈਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਵੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇਮਤਾਬਸਿੰਘਲਾਂਗਰੀ ਕੀ ਅਰਜਕਰੀ ॥ ਯੇ ਭਾਈਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਬਡਾਪ੍ਰੇਮੀਸਿੰਘਥਾ ਬਡਾਨਿਸਚੇਵਾਲਾ ਤਤਵੇਤ੍ਰਥਾ ਔਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਪਰਮਪਯਾਰਾ ਬਾਲ ਸਖਾਈ ਪਰਮਮਿਤ੍ਰਭੀਥਾ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇਵੋਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘਾ ਤੈਨੇਹੀਪਹਲੇ ਅਗੇਆਵਨਾਸੀ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਰੂਪ ਬਾਣਕਾ ਲਖਜ ਤੈਨੇਹੀ ਹੋਣਾਥਾ ॥ ਅਛਾਤੇਰਾ ਬਚਨਹਮਮੋੜਤੋਨਹੀ ਸਕਤੇ ਪਰੰਤੂਅੰਧਾਹੋਜਾਵੇਂਗਾ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ-ਸਿੰਘਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ॥ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਮੁਝਕੋ ਇਸਸ੍ਰਾਪਕੀ ਖਬਰ ਨਹੀਥੀ ਜੋਮੁਝਕੋ ਖਬਰਹੋਤੀ ਤਬਮੈਅਰਜ ਨ ਕਰਤਾ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਚਿਰਕਾ ਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕਾ ਸੇਵਕਆਪਕੇ ਲੰਗਰਕੀ ਸੇਵਾਕਰਤਾਥਾ ਅਤਜੰਭਦੀਨਹੋਕੇ ਮੇਰੇਆਗੇ ਤਿਸਨੇਕਹਜਾ ਕੇਮੇਰੀਅਰਜ ਗੁਰੂਜੀਆਗੇ ਕੋਈਨਹੀਕਰਤਾਹੈ ॥ ਆਪਪਰੋਪਕਾਰੀ ਹੋ ਆਪਮੁਝਕੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀਸੇ ਬਖਸਾਲੇਵਹੁ ਆਪਕਾਟਹਲੀਆ ਜਾਨਕੇ ਮੈਨੇਭੀ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀਹੈ ਆਗੇਜੋਆਪਕੀ ਰਜਾਇ ॥ ਬਚਨਹੂਆ ਜੋਬਾਣਚਲਗਯੋਹੈ ਤੋਅਬਫਿਰਤਾ ਨਹੀਹੈ ॥ ਅਛਾਆਪ ਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਂਵਿਖੇ ਅੰਜਨਕੀ ਤਰਹ ਖੰਡਕੋਰੀ ਪਾਵਤੇਰਹੋਗੇ ਤਬ ਅਪਨੇਸਰੀਰਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾਸੁਤੰਤ੍ਰ ਸਾਧਨੇਮਾਫਕ ਬਨੇਰਹੁਗੇ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਅਬਤੁਮ ਨੌਕਰੀਛੋਡਦੇਵਹੁ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਕੀ ਤੁਮਕੋਕੁਛ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨ ਰਹੇ ਗੀ ਅਯਾਚਤਹੀ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਤੁਮਕੋ ਮਿਲਤਾਰਹੇਗਾ ਤਬਾਔਰਭੀ ਕੋਈਕਾਰਯ ਤੁਮਾਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਟਕਜਾ ਨ ਰਹੇਗਾ ॥ ਐਸੇਵਰਦਾਨਦੇਕੇ ਤਿਸਕੋਬਿਦਾ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਇਸੀਰੀਤੀ ਸੇ ਕਈਵਾਰ ਮਤਾਬਸਿੰਘਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਡੇਰੇਮੈਤੇ ਨਿਕਾਸਦੇਤੇਰਹੇ ਫਿਰਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸਿਖ ਗੁਰੂਜੀਕੇਅਗੇ ਅਰਜਕਰਕੇ ਡੇਰੇਮੈਵਾਲ ਲੇਤੇਭਏਪਰੰਤੂਸੋਟਿਆਂ ਕਾ ਹਲਾਖੂਬਕਰਾਇ ਕੇਡੇਰੇਮੈ ਤਿਸਕੋਵਾਲਤੇਥੇ ॥

ਦੋਃ—ਸਰਬ ਸਕਤ ਸਰਬਾਤਮਾਂ ਜਾਮੈ ਸਰਬ ਰਹਾਇ ।
ਸਰਬ ਰੂਪ ਸਭ ਤੇ ਪਰੈ ਤਾਂ ਪਦ ਕਵਿ ਬਲਜਾਇ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੧੬ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

੧੭ ਅਧਜਾਇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਾ

ਦੋਃ—ਦੀਨ ਦਯਾਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਅਤਿ ਸਹਨ ਸਕਤ ਪਰਪੀਰ ।
ਬਖਸ਼ਨ ਹੇਤੁ ਸੁਪੰਥਕੇ ਭੇਜੈਂਗੇ ਨਿਜ ਬੀਰ ॥ ੧ ॥
ਅਲਖ ਪੁਰਖ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਯਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ।
ਨੀਤਿ ਹੀਨ ਇਨ ਸਿਖਨ ਕੀ ਦੀਜੈ ਸਫਾ ਉਠਾਇ ॥ ੨ ॥

ਅਭਾਰਾਸੈਨਡਿਨਵੇਂਮੈ ੧੮੯੯ ਮੈ ਦੜਪਦੇਸਮੈ ਬਿਚਰਤੇਹੂਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜੀ ਲਵਪੁਰਕੇ ਸਮੀਪਐਰਾਵਤੀ ਰੀਗਾਕੇਸਮੀਪ ਆਇਉਤਰੇ ॥ ਤਬਏਕਦਿਨ ਥੋੜੀ ਸੀ ਅੰਧੇਰੀਆਈ ॥ ਤਬਅਕਾਲਬੁੰਗੇਕਾ ਔਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬ ਕੇਦੋਨੋਨਿਸ਼ਾਨ ਗਿਰਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਏਕਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬਵਾਲਾ ਨਿਸਾਨਸਾਹਿਬ ਸੁਧਾਸਰਮੈ ਜਾਇ ਪੜਾ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਬੁੰਗੇਕਾ ਨਿਸਾਨਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬਕੇ ਚੌਕਮੈ ਜਾਇ ਪੜਾ ਦੋਨੋਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਤੀਨਤੀਨ ਟੁਕੜੇਹੋਕੇ ਗਿਰਜਾਤੇਭਏ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਤਰਣਤਾਰਣ ਜੀਕੇਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਨਿਸਾਨਭੀ ਤੀਨਟੁਕੜੇਹੋਕੇ ਗਿਰਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤੈਸੇਹੀਪਾਂਵਟੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਟਨੇ ਸਾਹਿਬਕਾ ਕੇਸਗੜ, ਆਨੰਦਪੁਰਸਾਹਿਬਕਾ, ਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕਾ, ਦਮਦਮਾਸਾਹਿਬ ਤੇ ਮੁਕਤਸਰਕਾ ਅਬਚਲਾਨਗਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਐਸੇਬਡੇਛੋਟੇ ਸਰਬ ਗੁਰੁਦੁਆਰਿਆਂਕੇ ਨਿਸਾਨਸਾਹਿਬ ਏਕਹੀਦਿਨਮੈ ਏਕਹੀਛਿਨ ਪਲਘੜੀ ਵਾਰਤਿਥੀ ਮੈਗਿਰਜਾਤੇਭਏ ਤੀਨ ੨ ਟੁਕੜੇਹੋਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕਾਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਲਕਾਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਗਿਰਾਹੀਪੜਾਹੈ ਹਮਨੇਭੀਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਦੇਖਾਹੈ ॥ ਅਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਾਯਸਚਿਤ ਕਰਾਇਕੇਔਰ ਸਰਬਗੁਰੁਦੁਆਰਿਓਂ ਕੇਨਿਸਾਨ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਸਿਖੋਂਨੇਖੜੇ ਕਰਲੀਏਥੇ ॥ ਏਕਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਅਜਾਬਾਨਪ੍ਰਸਿਧ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਡੇਰਾਹੈ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਸੇ ਬਾਹਰਮੀਲਭਰ ਤਹਾਂਕਾਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਗਿਰਾਥਾ ਔਰਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੇਮਾਤ੍ਰੋਂਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਸਾਹਿਬ ਗਿਰਜਾਤੇਭਏ ਖਡੂਰਸਾਹਿਬ ਕਾ ਬਾਵਲੀਸਾਹਿਬਕਾ ਕੁਰੁਖੇਤ੍ਰਮੈ ਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀਕੇ ਅਸਥਾਨਕਾ ਚਮਕੌਰਸਾਹਿਬ ਕਾ ਧਮਧਾਣਸਾਹਿਬਕਾ ਸਭਕੇਨਿਸਾਨ ਏਕਹੀਛਿਨਮੈਂ ਗਿਰਜਾਤੇਭਏ ਏਹੀਬਡਾਭਾਰੀ ਉਪਦ੍ਰਵ ਅਸਚਰਯਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਇਸਵਾਰਤਾਕੀ ਸਭਕੇਮਨਮੈ ਬਡੀਸੋਚਬਿਚਾਰ ਉਤ ਪਤ ਹੋਤੀਭਈ ॥ ਪਰੰਤੂਇਸ ਉਪਦ੍ਰਵਕੀ ਸਾਂਤੀ ਕਾ ਉਪਾਇ ਕਿਸੀਕੇ ਬੀਚਾਰਮੈ ਨ ਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਬਡੇ ੨ ਭੂਕੰਪਆਦਿਕ ਉਛਕਪਾਤਆਦਿਕ ਉਪਦ੍ਰਵਦਿਖਾਈ ਲਾਗੇ ਦੇਣੇ ॥ ਤਬਜਿਨਸਿਖੋਂਨੇ ਪੂਰਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇਅਰਜ ਕਰੀਥੀਕੇ ਮਹਾ ਰਾਜ ਆਪਸਰਬਕਲਾ ਸਾਮ੍ਰਥਹੋ ਇਨਕੇਪਿਛਲੇ ਪਾਪਬਖਸਕੇ ਆਗੇਇਨ ਸਿਖਨ ਕੋ ਸੁਭਮਾਰਗ ਮੈ ਡਾਰੋ ॥ ਉਨਸਿਖਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਸ੍ਰੀਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪੁਜਾਰਯੋਂਕਾ ਮਹੰਤਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਤਿਸਕੋ ਅਪਨੇਪਾਸਬੁਲਾਇਕੇ ਯੇਬਚਨ ਕਹਕੇ ਸਮਝਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਅਬਤੁਮ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਹਮਾਰੀ ਜਬਾਨੀਸਭ ਸਰਦਾਰਾਂ ਕੋ ਅਜੀਟਨ ਕੁਮੇਦਾਨਸਿਪਾਹੀ ਅਸ੍ਵਾਰ ਪਾਤਸਾਹ ਪ੍ਰਯੰਤਸਰਬ ਕੋ ਸੁਣਾਇਕੇ ਪੁਕਾਰਕੇ ਕ ਹਦੇਣਾ ॥ ਅਬਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਖਕੀ ਸਚੀਦਰਗਾਹ ਮੈਤੁਮਾਰੇਨਿਸਾਨ ਗਿਰਗਏਹੈਂ। ਅਬਤੁਮਅਪਨੇ ਰਾਜਕੀਰਖਜਾਰਥ ਉਪਾਇਕਰਲੇਵਹੁ ॥ ਐਸੇ ਨ ਕਹਣਾਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇਪੰਥਮੈਹਮਾਰੇਕੋ ਭਵਿਖਜਤਕੀ ਬਾਤਕੋਈਕਹਨੇ ਵਾਲਾਨਹੀਥਾ ਯਾਂਤੇਰਾਜਕੀ ਰਖਜਾ ਕਾ ਉਪਾਇਨਹੀ ਬਨਸਕਜਾ ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਤੁਮਲੋਕੋਂਕੇ ਭਾਵੀਕੀ ਬਾਤ ਸੂਚਨ ਕਰਾਇ ਦਈਹੈ ॥ ਪੁਨਾਜੇਵਹੁ ਪੂਛੈਕੇਹਮਤੋ ਕੁਛਜਾਨਤੇਨਹੀਹੈਂ ਹਮਕਜਾਉਪਾਇ ਕਰੈ ॥ ਤਬ ਉਨਸੇਕਹਦੇਨਾ ਕੇਪੂਰਬਕਾਲਮੈਭੀ ਯੁਧਿਸ੍ਰਰਆਦਿਕ ਰਾਜੇ ਰਾਜਸੇਭ੍ਰਸ਼ ਅਰਥਾਤਗਿਰੇ ਹੂਏ ਫਿਰਯਗਰੂਪੀ ਉਪਾਏਕਰਕੇ ਅਪਨੇਰਾਜਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਤੁਮਭੀ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰੁਖਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਅਰਥ ਯਗਰਚੋ ॥ ਜੇਵਹੁਕਹੈਕੇ ਹਮਯਗਕੇ ਕਰਣੇ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰਨਹੀਜਾਨਤੇ ॥ ਤਬਕਹਣਾਕੇ ਈਹਾਂਹਮਾਰੇ ਪਾਸਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਨਿਸਾਨਸਾਹਿਬਕੇ ਨੀਚੇਖੜੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਸੁਧਸਰਲ ਨਿਸਕਪਟ ਮਨ ਹੋਕੇਬੇਨਤੀਕਰੋ ਔਪਿਛਲੇਅਪਨੇ ਪਾਪੋਂਕੋਬਖਸਾਵਹੁ ਤੇਦੰਝਭਰੋ ਤਨਖਾਹਬਖਸਾਵਹੁ ਦੋਰੁਪੈਪਜਾਦਾ ਪਾਂਚਰੁਪੈਅਸ੍ਵਾਰ ਦਸਰੁਪੈ ਜਿਮਾਦਾਰ ਪਚੀਸਰੁਪੈ ਬੇਦਾਰ ਪਚਾਸਰੁਪੈ ਅਜੀਟਣ ਕੁਮੈਦਾਨਸੰ ਕਰਨੈਲਜਰਨੈਲਪਾਂਚਸੈ ਹਜਾਰਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਦਾਰਜਾਗੀਰਦਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਖਰਾਜਾ ਪਚਾਸਹਜਾਰ ਸੂਬਾ ॥ ਯੇਸਭਰੁਪਯਾਏਕਠਾ ਕਰਕੇਵਿਧੀਸਹਤਗਯਤੇਵਜੀਰ ਕਰਾਂਵੋਹਮਤੁਮਰੇ ਕੋਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਜੀਸੇਬਖਸਾਇ ਕੇਫੇਰਤੁਮਾਰਾਨਿਸਾਨ ਸਾਚੇਦਰ ਬਾਰਮੈਖੜਾਕਰਾਇਦੇਵੈਗੇ ॥ਜੇਵਹੁਕਹੈਕੇਹਮਨੇਕਜ਼ਾਪਾਪਕੀਆਹੈ ਜੋਤਨਖਾਹਲੁਆਵੈ ॥ ਤਬਉਸਕੋ ਕਹਦੇਨਾਕੇਜੋ ਹਜ਼ੂਰਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਤੁਮਲੋਕੋਂਕੀਰਖਜ਼ਾਵਾਸਤੇ ਰਹਤਮਿਰਯਾਦਾ ਕਹੀਥੀਸੋਤੁਮਲੋਕ ਰਹਤ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੋਭੂਲਗਯੇਹੋ। ਔਰਜੋਕੁਛਤੁ ਮਾਰੇਕੋਦ੍ਰਬਯ ਏਕਠਾਕਰਕੇ ਦੇਨੇਲਾਗੈਤੁਮਨੇ ਤਬਏਕਵਿਰਾਟਕਾ ਮਾਤ੍ਰਭੀਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਹੀਕਰਲੀਪ੍ਰਤਜ਼ੁਤ ਅੰਨਪਾਨੀਭੀਈਹਾਸੇਲੈ ਜਾਇਕੇਅਪਨਾਹੀਖਾਵਨਾ॥ ਔਰਜੋਕੁਛ ਇ ਸ ਹਮਾਰੇਵਚਨੋਕਾਉਤ੍ਰਦੇਨਗੇ ਹਮਕੋਆਇ ਕਹਣਾਔਰਕੁਛਊਹਾ ਤੇਦ੍ਰਬਜ਼ਨਹੀ ਲਜ਼ਾਵ ਨਾ॥ ਐਸੇਉਪਦੇਸਦੇਕੇਔਰ ਅਛੇ੨ਬੁਧੀਵਾਨਸਿੰਘਸਾਥ ਦੇਕੇਭਾਈਮਖਨਸਿੰਘਕੋ ਲਵਪੁ ਰੁਮੈਮਹਾਰਾਜਜੀਭੇਜਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਲਵਪੁਰਮੈਜਾਇਕੇ ਸਰਬਸਰਦਾਰਾਂਨਕੋ ਇਕਤ੍ਰਕਰਕੇ ਕਹਨੇਵਾਲਯੋਂ ਮੈਬਡਾਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਪ੍ਰਗਲਭਭਾਈ ਮਖਨਸਿੰਘ ਸਿੰਘਕੇਸਮਾਨ ਸਭਾਮੈਗਰਜ ਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਾਇਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਸੇਰਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਜਿਤਨੇਕਮੰਤ੍ਰੀ ਮੁਸਾਹਿਬਸਰਦਾਰਥੇ ਸੋਸਾਰੇਹੀਸੁਣਕੇ ਬਡੇਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਕੇਈਕ ਸ੍ਰਧਾਵਾਨ ਪੁਰੁਖ ਦੀਰਘਦਰਸੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਬਚਨੋਕੋ ਸਤਜ਼ ਕਰਕੇ ਮਾਨਤੇਭਏ ॥ ਔਕੇਈ ਅਲਪਦਰਸੀ ਨਿਰਬੁਧ ਸ੍ਰਧਾਹੀਨ ਸੰਤਹੁਕੇ ਬਚਨੋ ਕੋ ਮਿਥਜ਼ਾਹੀਮਾਨਤੇ ਭਏ॥ ਕੇਈਤੋਰਾਜਸਭਾਮੈ ਬੋਲਉਠੇ ਜੋਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਜੈਸੇਬਚਨ ਕਹਭੇਜੇਹੈਂ ਸੋਸਭਸਤਬਚਨ ਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇਵੋ ਕਰਾਮਾਤਸਾਹਿਬ ਹੈਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲਦਰਸੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨੋਂਨੇ ਕਹਭੇਜਾਹੈ ਸੋਠੀਕ ੨ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਹੋਵੇਗਾ ਇਸਵਿਖੇ ਮਿਥਜ਼ਾਰੰਚਕ ਭੀਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸੋਅਪਨੇਰਾਜਜ ਦੇਸਸਰੀਰਕੀ ਰਖਜ਼ਾਅਰਥ ਸਤਜ਼ਪੁਰਖੋਂਕੇ ਬਚਨੋਂਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰ ਤਣਾਚਾਹਜੇ ਤਬਸੁਖਰਹੇਗਾ ॥ ਔਕੇਈਕਅਭਾਗੀ ਸੰਗੀਸਾਥੀ ਪਰਿਵਰਸਹਤ ਦੁਖ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਡੂਬਨੇ ਵਾਲੇ ਦੁਰਬੁਧੀ ਅਲਪਦਰਸੀ ਬੋਲਉਠੇ ॥ ਹਾਂ ਠੀਕਹੈ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਅਬਡੇਰਾਬਾਂਧਜਾਹੈ ਰੋਟੀਆਂਖਾਣੇਵਾਲੇ ਲੋਕਬਹੁਤਸੇ ਏਕਠੇਹੋਗਏਹੈਉਨ ਧਨਕੀਲੋੜ ਅਬਬਹੁਤੀਹੀ ਲਗਗਈਹੈ ॥ ਅਪਨੇਆਪਕੋ ਪੂਜਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਔ ਧ ਨ ਕੇ ਇਕਠੇਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਯੇਪਾਖੰਡਬਨਾਇਕੇ ਹਮਾਰੇਪਾਸਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂਕੋਭੇਜ ਦੀਆਹੈ ॥ ਹਮਾਰਜ਼ਾਂਥਾਤਾਂ ਸੁਣਕੇਸਭੀ ਲੋਕਡਰਜਾਵੈਗੇ ਔਹਮਕੋਬਡਾ ਸਿੱਧਜਾਨਕੇ ਹਮਕੋਬਹੁਤ ਮਾਨੇਗੇ ਭਲਾਜਿਨਕੇ ਮਨਮੈਅਪਨੀ ਬਡਾਈਕੀਐਸੀ ਲਾਲਸਾਹੈ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਹਮਾਰਾ ਸੋਟਾਚਲਜਾਇਗਾ ॥ ਉਨਕੇਬਚਨ ਕੈਸੇਸਤਹੋਸਕਤੇਹੈਂ॥ ਯੇਹਮਾਰਜ਼ਾਂਫੌਜਾਂਤੋਪਾਂ ਰਹਕਲੇ ਖਜਾਨੇ ॥ ਐਸਾਕੌਨਹੈ ਜੋਹਮਾਰੇਉਪਰ ਆਜਹਾਥਉਠਾਵੇ ਕਿਸਕੀ ਸਾਮਰਥਹੈ ਜੋਹਮਾਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਮਨਾਕਰੇ ॥ ਵੋਜੋਕਹਤੇਹੈ ਕੇਤਨਖਾਹ ਬਖਸਾਕੇ ਇਤਨਾ ੨ ਦੰਡਭਰੋ ਕਜਾ ਹਮਾਰਾ ਖੇਤੀਕੋਹਾਥ ਲਗਗਯੋਹੈ ਜੋਹਮਤਨਖਾਹ ਬਖਸਾਇਕੇਦੰਡਭਰੈਂ ॥ ਹਾਂ ਭਾਈਸਾਹਿਬ ਕੋ ਧਨਕੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਬਹੁਤਸੀ ਲਗਗਈਹੈ ਡੇਰੇਕੇਹੇਤੁਸੇ ਸੋ ਈਹਾਂ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਇਜਾਵੈ ਹਮਸਭਖਾਲਸਾ ਮਿਲਕੇਵੋਚਾਰ ਲਾਖਰੁਪਯਾ ਏਕਠਾਕਰਦੇਵੈਗੇ ॥ ਕਿਉਖਾਲਸੇ ਪੰਥ ਕਾ ਬੁਰਾਚਿੰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਕਿਉ ਫਰੇਬ ਬਨਾਇ ੨ ਕੇਸਿਖੋਂਕੋ ਖਾਲਸੇ ਪਾਸ ਡਰ ਪਾਇ ੨ ਭੇਜਲੇਹੈਂ ॥ ਆਗੇਇਸਤ੍ਰਜਾਂਤੋ ਨਹੀਹੈਂ ਜੋਬੰਡਾਂਪਹਰਣੇ ਵਾਲਜਾਂਡਰਜਾਵੈਗਜਾਂ ਇਤਜਾਦਿਕ ਆਪੋਆਪਨੀ ਬੁਧੀਕੇਅਨੁਸਾਰ ਔਰਭੀਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਕੁਤਸਿਤਬਾਤੈ ਬਨਾਇ ੨ ਕੇਕਹਤੇਭਏ ॥ ਉਨਕੀਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੀਨਬੁਧੀਦੇਖਕੇ ਪੁਨਾਭਾਈਮਖਣ ਸਿੰਘਨੇਕਹਜਾ ਕੇਯੇਰਾਜਲਖਮੀ ਤੁਮਾਰੀਅਬ ਚਲੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜੀਕੇ ਵਚਨਸਭੀਸਚੇਹੈ ਯਥਾਰਥਐਸੇਹੀ ਵਰਤੈਗੇ ਜੈਸੇਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਹਭੇਜੇ ਹੈਂ ॥ ਚਿਲੇ ਸੇ ਨਿਕਸਜਾਹੂਆ ਬਾਣਪੀਛੇਕੋ ਮਾਰਨਹੀਕਰਤੋਹੈ ਔਨ ਫਿਰਆਇਕੇ ਚਿਲਪਰਚਢਤੋਹੈ ਇਸਵੇਲੇਕੋ ਫਿਰਪਛੋਤਾਉਗੇ ਹਾਥਮਰੋੜਕੇ ੨ ਇਸਵੇਲੇਕੋ ਫਿਰਲਭੋਗੇ ਫਿਰਏਹਵੇਲਾ ਆਪਲੋਕੋਂਕੇ ਹਾਥਨਹੀਆਵੇਗਾ ॥ ਹਮਾਰੇਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਕੇਬਾਣੋਵਤਆਮੋਘਹੈ ਇਨਾਬਜਰਥ ਕਬੀਨਹੀਹੋਵਣਾਹੈ ਆਪਲੋਕਭੂਲ ਤੇਹੋਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਸੋਚਵਿਚਾਰਕੇਇਨਕੋਦੇਖੋਜੋਬੇਦਸਾਸਤ੍ਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਏਇਨਕਾਏਕਹੀ ਮਤ ਹੈਗਿਰਿ ॥ ਬਸੁਧਾਅਰਪਵਨ ਜਾਇਗੋਇਕਸਾਧੁਬਚਨਅਵਲਾਧਾ॥ ਸਤਪੁਰੁਖੋਂਕੇਬਚਨ ਕਬੀਭੀਮਿਥਜਾਨਹੀ ਹੋਵੈਗੇ ਚਾਰੋਯੁਗੋਮੈਏਈਰੀਤੀਚਲੀਆਈਹੈ ਕੁਛਯੇਆਜਨਹੀਬਾਤ ਨਹੀਹੈਤੁਮਭੂਲੋਮਤ ॥ ਐਸੇਕਹਕੇ ਭਾਈਮਖਨਸਿੰਘਸਿੰਘਹੁ ਕੋਸਾਥਲੈਕੇਡੇਰੇ ਮੈਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇਜੋਸਿਖੋਂਨੇ ਪਦਾਰਥਕੀਤ੍ਰਿਸਨਾ ਵਾਲੀਬਾਤ ਕਹੀਬੀਇਤਜਾ ਦਿਕਸਾਰੀ ਕਥਾਲਵਪੁਰਕੀਸੁਣਾਦੇਤਾਭਯਾ॥ ਅੰਤਰਯਾਮੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਦੀਵਾਨਮੈਬਿਰਾਜ ਮਾਨਹੂਏ੨ਬਾਏਹਾਥ ਪੈ ਦਹਨਾਹਾਥਮਾਰਕੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇਕ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵੋਟੇ ਟੁਚੇਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇਭਾਈਕੋਪਦਾਰਥ ਕੀ ਲੋੜਲਗਗਈਹੈ ॥ ਜਬਹਮਕੋਹੀ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਲੋੜਲਗਜਾਵੇਗੀ ਤਬਤੁਮੈਕੈਸੇ ਬਖਸੈਂਗੇ ॥ ਤ੍ਰਿਸਨਾਲੂ ਪੁਰੁਖ ਤੋ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇਕਪਟ ਛਲਕੇਬਚਨ ਕਹਕੇਦੂਸਰੇ ਕੋ ਠਗਜਾਚਾਹਤਾਹੈ ਵੋ ਕੈਸੇ ਬਖਸਸਕਤੋਹੈ॥ ਪ੍ਰਿਥਮਜਬਆਪਹੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਰੂਪੀ ਅਗਨੀਮੈਜਲਰਹਜੋਹੈ ਤਬਅਗਨੀ ਕੇਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਦੂਸਰੇਕੀਕੈਸੀ ਰਖਜਾਕਰੇਗੋ ॥ ਇਸਤੁਛ ਪਦਾਰਥਕੀ ਕਜਾਬਾਤਹੈ॥ ਹਮਾਰੇ ਦਰਕੇਜੋਸਰਮਾਪਤਿਹੈ ਸਰਮਾਨਾਮ ਕੁਤੀਕਾਹੈ ਸਰਮਾਪਤਿ ਨਾਮਕੁਤੇਕਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹਮਾਰੇਦਰਕੇ ਕੁਤੇਭੀਇੰਦ੍ਰਪਦਵੀਕੋ ਅਤਿਤੁਛਜਾਨਕੇ ਇੰਦ੍ਰਕੇਰਾਜ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਭੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਛਾਨਹੀਕਰਤੇਹੈਂ ਤਬਇਸ ਲੋਕਕੇਰਾਜ ਪਦਾਰਥਕੀ ਕਜਾਕਥਾਹੈ ॥ ਹਮਨੇ ਕੇਵਲ ਤੁਮਾਰੇਭਲੇਕੀ ਇਛਾਕਰਕੇ ਤੁਮਕੋਭਵਿਖਜਤ ਸੂਚਨਕਰਾਈ ਥੀ ॥ ਸੋ ਤੁਮਾਰਾ ਅਬ ਵਿਨਾਸਕਾਲ ਸਮੀਪਆਯਾਹੂਆਹੈ ॥ ਵਿਨਾਸਕਾਲੇ ਵਿਪ੍ਰੀਤਬੁਧੀ ਇਸਸੇ ਇਨ ਸਿਖੋਂ ਕੀਬੁਧੀਵਿਪਰਜੇ ਹੋਗਈਹੈ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲਜੀਕੀ ਭਾਵੀਬਡੀ ਅਮੇਟਹੈ ਤਿਸਕੋਕੌਨਮੇਟੇ। ਅਬਇਨਸਿਖੜਿਉ ਕੋ ਨਾਈਕੇਨਾਈ ਧੋਬੀਕੇਧੋਬੀ ਛੀਪੇਕ ਛੀਪੇ ਲੁਹਾਰ ਕੇ ਲੁਹਾਰ ਕਹਾਰਕੇਕਹਾਰ ਤ੍ਰਖਾਣਕੇਤ੍ਰਖਾਣ ਬਨਜੇਕੇਬਨਜੇ ਜਾਟੋਕੇਜਾਟ ਬਨਾਇਕੇ ਇਨਕੇਸ਼ਸਤ੍ਰ ਛੀਨਕੇਤੇ ਹਲਕੇਮੁਨੇ ਗੁਫਜਾਂਬਸੋਲੇ ਹਥੌੜੇ ਤਰਾਜੂ ਬੈਹਘਜਾਂ ਇਨਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਜਾਤੀਕੇਸੰਦ ਇਨਕੇਹਾਥਮੈ ਦੇਕੇਫਿਰ ਉਨਹੀਦੁਕਾਨੋਮੈ ਵਾੜਦੇਨੇ ਹੈਂ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਅਤਿ ਦੀਨਦੁਖੀ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਜਾਨਕੇ ਇਨਕੇਊਪਰ ਸ਼ੇਰਕਾਮ੍ਰਿਗਾਨ ਦਯਾ ਕਰਕੇਪਾਇਕੇ ਇਨਕੋਂਸਜਾਰੋਂ ਸੇ ਸਿੰਘਬਨਾਯਾ ਥਾ ॥ ਔਇਨਕੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਰਾਜਾ ਬਨਾਯਾਥਾ ਯੇਬਰਤਨਛੋਟੇਥੇ ਔਵਸਤੁ ਇਨਮੈਬਹੁਤਸੀ ਪੜਗਈਹੈ ਅਬਯੇਛੂਟਨਿਕਸੇ ਹੈ ॥ ਹਜੂਰਕੀਬਤਾਈਹੂਈ ਨੀਤੀਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੋ ਛੋਡਕੇਅਨੀਤੀ ਕਰਣੇਲਾਗ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਅਬਯੇਰਾਜਕੀ ਲਾਯਕਨਹੀ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਇਸਹੇਤੂਸੇ ਇਨਸੇਰਾਜਪਾਟ ਖੋਸਕੇ ਹਮ ਨੇ ਇਨਕੋ ਫਿਰਉਨਹੀ ਦੁਕਾਨੋਂਮੈ ਵਾੜਦੇਨਾਹੈ ਹਮਕੋ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਜੀਕਾ ਏਹੀ ਹੁਕਮਹੈ ਕੇਇਨਕੇਸ਼ਸਤ੍ਰ ਛੀਨਕੇ ਰਾਜ ਸੇ ਭ੍ਰਸ਼ਟਕਰਕੇ ਇਨਕੋ ਉਨ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਪੂਰਬਲੀਦੁਕਾਨੋਮੈ ਵਾੜਦੇਨਾ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਇਨਸੇਰਾਜ ਖੋਸਕੇ ਫਿਰ ਕਿਸਕੋ ਰਾਜਦੇਵੋਗੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀਕਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਇਸਪ੍ਰਿਥਵੀਕੇ ਰਾਜਵਾਸਤੇਲੰਡਨਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਬੁਲਾਯਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਔ ਲਾਹੌਰਕੀਆਂ ਗਲੀਜਾਂਭੀਅਬ ਬਹੁਤਹੀ ਗੰਦਜਾਂ ਹੋ ਰਹਜਾਂ ਹੈਂ ਤੇ ਮਾਰਗਭੀ ਪੂਰਬਬਨਾਏਹੂਏ ਰਾਜਜੋਂਕੇ ਸਭਗਿਰਗਏਹੈਂ ਜੋਲੰਡਨਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਰਾਜਾਆਵੇਗਾ ਨਾਲੇਵਹੁਸੁਧਾਸਰ ਔ ਲਵਪੁਰਕੀ ਗਲਜਾਂ ਸਾਫਕਰਾਵੇਗਾ ਪਕਜਾਂ ਬਨਾਇ ਦੇਵੇਗਾ ਨਾਲੇਰਸਤੇ ਬਡੇਸ੍ਵਛ ਬਨਾਇਦੇਵੇਗਾ ॥ ਐਸਾਸ੍ਵਪਚਤਰ ਰਾਜਾਲੰਡਨਸੇ ਬੁਲਾਯਾ ਹੈ ਵਹੁਰਾਜਕਰੇਗਾ ॥ ਜੈਸੇਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਇਮਨਾਵਾਦ ਮੈ ਦੋਚਾਰਸੰਤਹੁ ਸੇ ਮਿਲਕੇ ਭਿਖਜਾਮਾਂਗਨੇ ਗਯਾਥਾ ਸਾਰਾਦਿਨ ਫਿਰਤੇਰਹੇ ਪਰੰਤੂਭਿਖਜਾਕਾ ਅੰਨਕਹੂੰਮੇ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ॥ ਪੁਨਾਸੰਧਜਾਕੇ ਸਮੀਪਹੂਏਤੇ ਭਾਈਮਰਦਾਨਾ ਏਕਪਠਾਨਕੇ ਘਰਭੀਤਰ ਚਲ ਜਾਤ ਭਯਾ ਤਿਸਕੇਘਰਕਾ ਮਾਲਕਪਠਾਣਭੀਤਾਤਕਾਲਆਇਕੇਘਰਕੇਭੀਤ੍ਰਜਾਯੇਧਸਜਾ ॥ ਭਿਖਜਾਰਥੀਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇਕੋ ਖੜਾਦੇਖਕੇ ਵਹੁਪਠਾਨ ਮਹਾਂਕੁਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ਕੋਪਸੇ ਭਾਈਮਰਦਾਨੇਕੋ ਬਹੁਤਸੇ ਦੁਰਵਚਨਭੀ ਤਿਸਨੇਕਹੇ ਔ ਧਕੇਪਰਧਰਧਕਾ ੨ ਮਾਰਕੇ ਭਾਈਮਰਦਾਨੇਕੋ ਬਾਹਰਫੈ ਕ ਦੇਤਾਭਯਾਐਸੇਤਿਸਪਠਾਣਕੇਧਕੇਲਨੇਸੇ ਭਾਈਮਰਦਾਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਬਹੁਤਹੀਚੋਟਾਂ ਲਗਜਾਂ ॥ ਤਬਭਾਈਮਰਦਾਨਾ ਸਾਰੇਸੰਤੋਂਕੇ ਸਹਤ ਸੰਧਜਾਕੋ ਅੰਨਸੇ ਬਿਨਾਂਭੁਖੇਹੀਮਾਂਰ ਖਾਇਕੇ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇ ਇਮਨਾਵਾਦ ਸ਼ਹਰ ਸੇ ਬਾਹਰਰੋਲੀਪਰ ਜਹਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬਜੀ ਜਹਾਂਬੈਠੇਥੇ ਤਹਾਂਆਇਜਾਤੇਭਏ ॥ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬਜੀ ਉਨਪਠਾਣੋਂਕਾ ਕੁਕਰਮ ਅਨੀਤੀ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇਖਕੇ ਆਪਨੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਆਠਪਹਰਕੇ ਅੰਤਰਹੀ ਕਾਬਲਸੇਬਾਬਰਕੋ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨਕਾ ਰਾਜਾ ਬਨਾਇਦੀਆਥਾ ਯੇਕਥਾਜਨਮਸਾਖੀ ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ॥ ਉਸੀਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਸਕੋਪ ਹੋਕੇ ਆਸਾਰਾਗਮੈ ਯੇ ਸਬਦ ਉਚਾਰਣਕੀਆ ਥਾ ॥ ਜੈਸੀ ਮੈ ਆਵੈ ਖਸਮ ਕੀ ਬਾਣੀ ਤੈਸੜਾ ਕਥੀ ਗਿਆਨ ਵੇ ਲਾਲੋ ॥ ਇਤਿ ॥ ਤੈਸੇਹਮਨੇਭੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁ ਕੀ ਆਗਜਾ ਕਰਕੇਇਨਸਿਖੋਂਕੀ ਅਨੀਤੀਔਜ਼ੁਲਮੀ ਕੁਤਸਿਤਆਚਰਣ ਦੇਖਕੇ ਲੰਡਨਸੇ ਹਿੰਦਸ੍ਤਾਨ ਪੰਜਾਬਕੇਰਾਜਕਰਣਵਾਸਤੇਔਗਲਜਾਂਮਾਰਗਬਨਾਨੇਵਾਸਤੇਲਾਲਟੋਪੀਵਲੇ ਕੋਬੁਲਾਯਾ ਹੈ॥ਵੋਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਾਅਨੀਤੀਕੇਮਾਰਗਮੈਚਲਨੇਵਾਲੇਇਨਸਿਖੋਂਪਰ ਏਕ ਐਸਾ ਸਮਾ ਆਵੇਗਾਜੋਕਿਡਰਦੇਮਾਰੇਨਸਜਾਨਗੇ। ਤਦਨੰਤ੍ਰਵੋਹੀਸਮਾਆਗਿਆਜੋਗੁਜਰਾਤਮੈ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂਸੇਭਾਗਜਾਤੇਭਏਉਨ ੨ ਦੁਕਾਨੋਂ ਮੈ ਜਾਇਬੜੇ ਵਿਚਾਰੇਫਿਰ ਓਹੀ ੨ ਕਾਮ ਕਰਣੇਲਾਗਜਾਤੇਭਏ ॥ ਬਡੇ ੨ ਸਰਦਾਰ ਮੈਨੇ ਅਪਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਦੇਖੇਹੈਂ ਹਥਗਡੀ ਵਾਹਤੇ ਰੂੜੀਔਲਕੜੀ ਢੋਵਤੇਹੂਏ ॥ ਐਸੀ ੨ ਦੁਰਦਸ਼ਾਤੋ ਏਕਵਾਰਸੰਤਹੁਕੇ ਬਚਨੋਸੇਮੈਨੇਸਿਖੋ ਕੀ ਅਪਨੇਨੇਤੋਂਸੇ ਦੇਖਲੀਨੀਹੈ ਆਗੇਕਰਤਾਰਕੀ ਬਾਤੈਂ ਕਰਤਾਰਹੀ ਜਾਨੈ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਵੋਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਾ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰੁਕੀ ਆਗਜਾਸੇ ਯੇਅਠਬਲਦਾ ਸੁਹਾਗਾ ਜੋਇਆ ਹੈ ਅਬਢੀਮਢੇਲਾ ਕੋਈਭੀਰਹਣਾ ਨ ਪਾਵੇਗਾ ॥ ਯੇਜੋਬਡੇ ੨ ਤੁਮਕੋਰਾਜੇ ਬਾਬੂ ਸਰ-ਦਾਰ ਬਡੇ ੨ ਅਹੰਕਾਰਸਹਤ ਤੁਮਕੋਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈਂ ਸੋਏਕਭੀ ਰਹਣਾ ਨ ਪਾਵੈਗਾਸਭੀ ਖਾਕਸਾਹਹੋਇਜਾਵੈਗੇ ॥ ਉਸਸਮੇ ਰਾਜਾਗੁਲਾਬਸਿੰਘਭੀ ਸਭਾਮੈਬੈਠਾਥਾ ਵਹੁਬੋਲਜਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਆਪਨੇ ਪੈਲੀਸਾਫਕਰਨੇਅਰਥ ਅਠਬਲਦਾਸੁਹਾਗਾ ਜੋੜਜਾਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅਸ ਪਹਾੜੀਲੋਕਤਾਂ ਉਚੀਠੇਹਰੀਪਰਹਾਂ ॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਅਸੀਜਟਸਿੰਘਹਾਂ ਊਚੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਕਰਾਹਕੇ ਇਕਸਾਰ ਕਰਲੇਤੇ ਹਾਂ ॥ ਪਰੰਤੂਅਛਾਤੁਮਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਬਰਜੀਲੀਕੇ ਯਗਕੀਸੇਵਾ ਬਹੁਤਸੀਕਰੀਹੈ ਉਸਸੇਵਾਕਾ ਫਲਭੋਗਕੇ ਚਾਰਦਿਨਤਮਾਸਾ ਦੇਖਕੇਪੀਛੇਸਹੀ ॥ ਜੋਢੀਮਡਲਾ ਸੁਹਾਗੇਸੇਪਾਸੇ ਹੋਜਾਤਾਹੈ ਉਸਕੋਅਸੀਜਟਸਿੰਘਪੁਰਾਣੀ ਮਾਰਕੇਫੋੜਕੇ ਸੁਹਾਗੇਕੇਨੀਚੇ ਦੇਕੇਪੀਸਡਾਰਤੇਹਾਂ ਸੁਣਕੇਐਸੇ ਬਚਨ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬ-ਸਿੰਘ ਮਾਰੇਡਰਕੇ ਚੁਪਕਰਜਾਤਾਭਯਾ ਕਿਉ ਕੇਇਨਕੇ ਬਚਨਅਮੋਘਹੈਂ ਮਤਕੁਛ ਔਰ ਨ ਕਹਦੇਵੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂਗਰੀਬਨਵਾਜ ਜੀ ਅਬ ਯੇ ਖਾਲਸਾਪੰਥ ਐਸੇਹੀਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਇਗਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇਨਹੀ ਛਾਤੀ ਪਰ ਅਪਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਸਤਕਮਲ ਰਖਕੇਬਚਨਕੀਆ ਫੇਰਕਹਾਂਗਾ ਖਾਲਸਾਵਸੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ॥ ਹਮ ਕੁਛ ਸਾਹਿਬਕੇਪੰਥਕੋ ਮੂਲਤੇਨਹੀ ਉਖਾੜਤੇਹੈਂ ॥ ਕਿੰਤੂਹਜੂਰਕੀ ਬਤਾਈਹੂਈ ਮਿਰਜਾਦਾ ਕੋ ਭੰਗਕਰਕੇ ਸ੍ਵੰਤ੍ਰਵਰਤਣੇ ਲਾਗਗਏਹੈਂ ॥ ਉਸਹਜੂਰਕੇ ਹੁਕਮਅਦੂਲੀਕਾ ਇਨ ਕੋ ਦੰਡਮਾਤ੍ਰਦੇਨਾਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਹੇਗਰੋ ਆਪਸਰਬਗਜ਼ਹੋ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਜ਼ਹੋ ਏਹਬੇਨਤੀਹੈ ਆਪਕੇਹਜੂਰ ਹੇਦੀਨਬੰਧੋ ਕ੍ਰਿਸਾਣਜੋ ਜਮੀਨਸਵਾਰਤਾ ਹੈ ਤਬਕੁਛਅਛੀ ਖੇਤੀਬੀਜਨੇ ਵਾਸਤੇ ਸਵਾਰਤਾਹੈ ॥ ਆਪਜੋਸਹਾਗਾ ਦੇਕੇਜਮੀਨ ਜੋਸਵਾਰੋਗੇ ਤਬਕਜਾ ਬੀਜੋਗੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਬਚਨਹੂਆ ਹਮਸੰਤਖਾਲਸੇਕਾ ਬੀਜਬੀਜੈਗੇ ॥ ਏਕਵਾਰਯੇਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਲੈ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ਕਹੂੰਦ੍ਵਾਦਸ ੨ ਕੋਸ ਪਰਮਿਤ ਦੀਪਕ ਜਰੇਗਾ ਕਹੂੰ ੨ ਕੋਈ ੨ ਬੀਜਮਾਤ੍ਰ ਸਤਪਾਤ੍ਰ ਰਹਜਾਇਗਾ । ਔਵਸੇਸਸਰਬਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਲੈਹੋਜਾਵੇਗੀ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਸੰਤ ਖਾਲਸੇਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਉਤਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਬਹੁਤਕਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਕਲਜੁਗਮੈ ਸਤਯੁਗਕੀਲੜੀ ਵਰਤੈਗੀ ॥ ਐਸੇਭਵਿਖਜਤ ਕਥਾਸੂਚਨ ਕਰਾਇਕੇ ਉਪਰਾਮਆਗੇ ਕਥਾਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਿਖੋਂਕੋਸਦਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇਹੂਏ ਮਾਝੇਦੇਸਮੈ ਬਿਚਰਤਹੂਏ ਰਾਜੇਸਾਂਹਸੀ ਜਾਇਉਤਰੇ ॥ ਆਗੇਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਆਦਿਕਕੋਈ ਗ੍ਰਾਮਮੈਸਰਦਾਰ ਨਹੀਥੇ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਆਗਮਨ ਸਣਕੇ ਭੀਤਰਸੇ ਰਾਣਜਾਂਨੇ ਕਹਭੇਜਜਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਰਦਾਰਤਾਂ ਕੋਈਘਰਹੈ ਨਹੀਹੈ ਤੇਹਮਾਰੇਸਤਰ ਹੈ ਅਸਾਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸਨਾ ਨਹੀਹੈ ॥ ਆਪਯੇਰਸਤ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰਜ਼ੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਵਾਇਕੇ ਸਾਧੁਸੰਗਕੋ ਛਕਾਯੇ ਤਥਾ ਇਥੇ ਬਸਜ਼ੇ ॥ ਐਸੇਉਨਕੇ ਸੇਵਕੋਂਸੇਸੁਣਕੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਜਾਨਲੀਆ ਕੇਹਮਾਰਾ ਆਗਮਨਦੇਖਕੇ ਸਿਕਾਰਕੇਬਹਾਨੇ ਟਲਾਇਗਏ ਹੈਂ ॥ ਤਬਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਅਛਾਕੋਈਦਿਨਕੋ ਤੁਮਾਰੇਸਥਰ ਹਮਾਰੇਘੋੜਜਾਂਕੀ ਪਿਛਾੜੀਆਂਮੈ ਰੁਲੈਗੇ ॥ ਐਸੇਉਨਕੋ ਸ੍ਰਾਪਦੇਕੇ ਤਹਾਂਤੇਗ੍ਰਾਂਮਕੇ ਦੂਸਰੀਓਰ ਜਾਇਉਤ੍ਰੇ ਔ ਉਨਕਾ ਪਠਾਯਾ ਹੁਆ ਅੰਨਆਦਿਕਭੀ ਗ੍ਰਹਣ ਨ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸਮਸੇਰਸਿੰਘਕੀ ਮਾਈਨੇਸੁਣਜਾ ਕੇ ਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਇਨਕੀਰਸਤਭੀ ਨਹੀਲਈ ਔਇਨਕੋ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਕੇ ਚਲੇਗਏਹੈਂ ॥ ਤਬਪਹਰਭਰ ਰਾਤ੍ਰੀਗਈਪੀਛੇ ਦੋਤੀਨੀਸੇਵਕੋਂਕੋ ਸਮਸੇਰ ਸਿੰਘ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਕੋਭੀ ਸਾਥਲੈਕੇ ਮਿਸਾਲਜਗਵਾਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਸਰਣੀ ਪੁਤ੍ਰ ਸਹਤ ਜਾਇਪਰਤੀਭਈ ॥ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜਕਰਤੀਭਈ ਅਤਿਦੀਨ ਹੋਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਇਨਕੋ ਇਸਚਾਲਕਾ ਸ੍ਰਾਪਦੇਆਇਹੋ ਅਰਮੁਝਬਿਧਵਾ ਗਰੀਬਣੀਕਾ ਤਾਂਇਕਹੀ ਪੁਤ੍ਰਹੈ ਮੈਅਨਾਥਾਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੀ ਸਰਣਿਹਾਂ ਮੇਰੇਪਰਤੋ ਆਪਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰੋ ਮੇਰੇਤੋਸਤ੍ਰ ਵਾ ਸੁਤਰਕੋਈਨਹੀਹੈ ਮੈਤੋਆਪਕੇ ਚਰਣੋਂਕੀਦਾਸੀਹੂੰ ਸਮਸੇਰਸਿੰਘਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਈਕੀਐਸੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਦੇਖਕੇ ਪ੍ਰਭੂਜੀ ਦਯਾਲ ਹੋਜਾਤੇਭਏ॥ ਤਿਸਕੇਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੋਅਬਤੂੰ ਹਮਾਰੀਸਚੀ ਆਇਪਰੀਹੈਂ ਜਾਹੁਤੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਬਲਤੀਹੁਈ ਆਗਮੈਸੇ ਰਖ ਲੇਹਗੇ ਤੂੰਸੰਸਾ ਨ ਕਰ ॥ ਐਸੇਵਰਦਾਨਦੇਕੇ ਸਮਸੇਰਸਿੰਘਕੀ ਮਾਈਕਾ ਅੰਨਭੀਗ੍ਰਹਣ ਕੀਆ ਤਬਾਇਕ ਦਸਤਾਰ ਸਿਰੋਪਾਉ ਸਮਸੇਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਿਰਪਰ ਬੰਧਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਇਸਦਸਤਾਰਕੋ ਸੰਭਾਲਕੇ ਰਮਾਲੋਂਸੇਰਖਣਾ ਜਬਕਬੀ ਸਰਕਾਰੇ ਦਰਬਾਰਕਾ ਕਾਮਪਰੇ ਅਬਵਾਜਹੁੰ ਯੁਧਕਾਕਾਮਪਰਜਾਵੇ ਭਬਧੂਪਦੇਕੇ ਇਸਦਸਤਾਰ ਕੋ ਸਿਰਪਰ ਬਾਂਧਜਾਵੇਂ ॥ ਪੁਨਾਜਬਛੋਰੇਆਵੇਂ ਭਬਧੂਪਦੀਪ ਦੇਕੇ ਬਛੋਅਦਬਸੇ ਰਖਣੀ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਰਦੇਕੇ ਵਿਦਾਕਰਤੇਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਜੋਸਮਸੇਰਸਿੰਘ ਕਿਸਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਥਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹਮੀਰਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲਜੇਕੋ ਪੁਤ੍ਰਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ੧ ਵਿਸਾਖਾਸਿੰਘ ੨ ਲਹਣਾਸਿੰਘ੩ ਬੁਧਸਿੰਘ ੪ ਜੈਮਲਸਿੰਘ ੫ ਪਾਂਚ ਥੇ ॥ ਜੋਪਾਂਚੋਂਬਡੇ ਸ੍ਰੁਨਬੀਰਸੁੰਦਰ ਬੁਧੀਵਾਨ ਥੇ ॥ ਬਡੇ ੨ ਯੋਜ੍ਹਾਨ ਦੋਦੋਸੇਰਪਕਾਲਹੋਵੀ ਇਨ ਏਕ ੨ ਕੋਪ੍ਰਸਾਦਕੋ ਘ੍ਰਿਤ੍ਰਲਗਤਾਥਾ ਔ ਯੋਏਕ ੨ ਸਾਰਾ ੨ ਬਲ੍ਰਾਤੇਦਮ ੨ ਸੇਰਪਕਾ ਅੰਨ ਖਾਇਜਾਤੇਥੇ ॥ ਵਿਦ੍ਯਾ ਔ ਰਾਜ-ਨੀਤੀ ਮੈਭੀਬਡੇ ਨਿਪੁਨਥੇ ॥ ਹਮੀਤਸਿੰਘਨੇ ਗੁਰੁਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀਸੇਵਾਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਲਈ ਥੀ ਉਨਸੇਪੁਤ੍ਰੀ ਉਧਪਭੀਕਾ ਫਰ ਹਮੀਰਸਿੰਘਨੇ ਮਾਂਗਲਾਥਾ ਔਗੁਰੂ ਜੀਕੇਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦਸੇਹੀ ਹਮੀਰਸਿੰਘਕੇ ਘਰਪਾਂਚ ਪਾਂਚੁਵੇਂਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇ ੨ ਸ੍ਰੁਨ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰਬਦਵਾਲੇ ਬਡੇਸ੍ਰੂਰਬੀਰ ਪਾਂਚਪੁਤ੍ਰ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ਉਨਮੈਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨਾਲੇਕਾ ਬਡਾ ਯਤੀਹੋਤਾਭਯਾ ਅਪਨੀਆਯੁਭਰ ਅਪਨੀਜਿਮਨੇ ਇਸਤ੍ਰੀਸੇ ਬਿਨਾਦੂਸਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਮੁਖਔਨੈਨੋਜ਼ ਨਹੀਦੇਖਜਾਬਾ ॥ ਆਚੋਤਿਸ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਕਾ ਬੇਟਾਕੇਹਰਸਿੰਘਥਾ ॥ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘਕਾ ਅਜੀਤਸਿੰਘਥਾ ॥ ਲਹਣਾਸਿੰਘਕੇ ਠਾਕਰਸਿੰਘਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪਸਿੰਘ ਦੋ ਬੇਟੇ ਥੇ ॥ ਬੁਧਸਿੰਘਕਾ ਸਮਸੇਰਸਿੰਘਥਾ ॥ ਇਸਤ੍ਰਾਪ੍ਰਸੰਗ ਆਗੇ ਲਿਖਣਾ ਹੈ ਏਹਾਂ ਅਬ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇਹਾਂ ਅਬਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਖ੍ਰਸੈਕਾਸੁਨੋ ॥ ਰਾਜੇਸਾਂਹਸੀਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕਾਛੋਟਾ ਸੁਧਾਸਰਸੇ ਦੋਅਢਾਈਕੋਸ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਕੇ ਕਾਲੇਆਏਉਤ੍ਰੇ ਰਾਮਸੇਬਾਹਰ ਫਰਕ ਨਾਲ ਡੇਰਾ ਲਗਾਵਤੇਭਏ ॥ ਤਬਕਾਲਜਾਂਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਆਪ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਪ੍ਰਸਾਦ ਭੇਟਾਰਖਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇਡੇਰੇਕਾ ਹਾਬ ਜੋੜਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਨਾਵਤਾਭਯਾ ਅਪਨੇਘਰਮੈ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਲਣਕਮਲ ਪ੍ਰਖਾਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਯਤਨਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬਪਾਂਚਚਾਰ ਹਜਾਰਸਰੀਰਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਤਯਾਰ ਹੋਗਯਾ॥ ਤਬਅਰਜ ਕਰਕੇ ਅਸਵਾਰੀਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਅਪਨੇਘਰਮੈ ਆਪਲੈਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ਚੰਦਨ ਕੀ ਸੁੰਦਰਚੌਕੀ ਪਰ ਸੁੰਦਰਕੋਮਲ ਆਸਨਡਾਰਕੇ ਬਡੇਆਦਰਸੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਤਿਸਪਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੈਠਾਵਤਾਭਯਾ। ਜਬਸਾਰੀ ਸਾਧੂਸੰਗਤ ਬੈਠਜਾਤੀ ਭਈ ਤਬਸਰਬਕੇ ਚਰਣ ਧੋਵਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮਦੇਤਾਭਯਾ। ਜਬਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਰੇ ਛਕਤਰਾਯਾ ਔਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਭੀ ਥਾਲ ਆਇਟਿਕਯਾ। ਤਬਸਾਧਸੰਗਤ ਕੇਚਰਲੋਕਾ ਜਲਜਿਸ ਖਰਤਨਸੈਥਾ ਤਿਸਕੋ ਖਾਲੀ ਕਰਨਲੀਏ ਵਹੁਜਲਛਹਲੀਮੈ ਗਿਰਵਾਇਦੀਆ। ਐਸੀਕ੍ਰਿਆ ਤਿਸਕੀਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਯੇਪ੍ਰਸਾਦ ਮਿਸੇਭੀਨਹੀ ਛਕਦਾ ਐਸਾਬਚਨ ਕਹਕੇਚੌਕੀ ਪਰ ਸੇ ਉਠਕੇਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲਦੀਏ। ਤਦਨੰਤਰ ਸਾਧੁਸੰਗਤਭੀ ਸਾਰੇਹੀਉਠਕੇ ਚਲਦੀਏ। ਐਸਾਵਰਤਾਰਾ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਰਜਾਡਰਕਾ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਭੀ ਮੰਤ੍ਰੀਜੋਂ ਸਹਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪੀਛੇ ਨਰਾਨ ਪਵੋਂਸੇਉਠਭਾਗਯਾ ਹਾਂਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਏਹਕਯਾ ੨ ਮੁਖਸੇ ਕਹਤਾ ਹੂਆ। ਆਦਿਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਗਲਮੈ ਪਲੂਪਾਇਹੂਏ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀ ਮੇਰੇਸੇਐਸਾ ਕਯਾ ਅਪ੍ਰਾਧਹੂਆਹੈ ਜੋਆਪਮੇਰਾ ਅੰਨਤਯਾਗਕੇ ਚਲੇਆਏਹੈਂ। ਤਬਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਤੈਨੇਸਾਧੁਸੰਗਤਕੇ ਚਰਣੋਕਾ ਜਲਮੋਰੀਮੈ ਡਰਵਾਇਦੀਆਹੈ ਇਸਤੇ ਉਪਰ ਔਰਕਯਾ ਅਪ੍ਰਾਧਹੋਣਾਹੈ। ਪ੍ਰਥਮਤੋਤੈਨੇ ਆਪਨੇਹਾਥੋਸੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤਕੇ ਚਰਣ ਧੋਵਨੇ ਥੇ ਅਪਨੇਹਾਥੋਂਸੇਹੀ ਅੰਨਪਾਣੀਕੀ ਸੇਵਾਤੈਨੇ ਕਰਨੀਥੀ। ਸੋਤੋਬਾਤਰਹੀ। ਫਿਰ ਤੈਨੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤਕੇ ਚਰਣੋਂਕੇ ਜਲਕਾ ਆਪਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਲੈਨਾਥਾ ਅਪਨੇ ਸੀਸਪੈ ਧਾਰਨ ਕਰਣਾਥਾ ਪੁਨਾਐਸੇਹੀ ਸਾਰੇਹੀਕੁਟੁੰਬ ਅਪਨੇਕੋ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਦੇਨਾਥਾ ਜਿਸਸਾਧਸੰਗਤ ਕੇ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤਕੇ ਜਲਕੀਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਮਸਤਦੇਵਤਾ ਇਛਾਕਰਤੇਹੈਂ। ਬਡੇਭਾਗੋਂ ਸੇ ਵੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤਕੇ ਚਰਣੋਂਕਾਜਲ ਤੁਮਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾਥਾ ਸੋਏਤੈਨੇਮੋਰੀਮੈ ਗਿਰਵਾਇ ਦੀਆ ਇਸਤੇਪਰੇ ਔਰਅਪ੍ਰਾਧਕਯਾ ਹੋਣਾਹੈ॥

ਦਾਨਮਹਿੰਡਾ ਤਲੀਖਾਕ ਜੋਮਿਲੇਤਾਮਸਤਕ ਲਾਈਐ। ਚਰਣਸਾਧੁਕੇ ਧੋਇਧੋਇਪੀਉ ॥ ਅਰਪਸਾਧੁਕੋ ਅਪਨਾਜੀਉ। ਸਾਧੁਕੀਧੂਰ ਕਰੋਇਸਨਾਨ। ਨਾਨਕਦਾਸ ਇਹੈਸੁਖ ਮਾਂਗੈਮੋਕੋ ਕਰਸੰਤਨਕੀ ਧੂਰੇ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਆਪ ਸੰਤੋਂਕੇਚਰਨ ਧੂਰੀਕਾ ਮਹਾਤਮਾਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਤੇ ਵਰਨਨਕਰਤੇਹੈਂ ਦੇਖੋ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੈ ਜਗਹ ੨ ਸੰਤਹਕੇਚਰਣਧੂਰਕਾ ਮਹਾਤਮਲਿਖਤੇਹੈਂ ਤੁਮਨੇਕੈਸੇ ਸੰਤੋਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕੀਆ ਅਹੰਕਾਰਕਰਕੇ ਆਪਕੁਰਸੀਪੈ ਬੈਠਾਰਹਜਾ ਹੁਕਮਸੇ ਸਭਕਾਰਕਰਤਾਤਾ ਰਹਜਾ ਐਸੇਨਕਰਣਾ ਚਾਹਜੇ ਅਪਨੇਹਾਥੋਸੇ ਸੇਵਾਕਰਨੀ ਚਾਹੀਜੇ ਦਾਨਾਪਾਨੀਪ੍ਰਿਥਵੀ ਧਨਮਾਲ ਤੋਸਭਗੁਰੂਕਾਹੈ ਤੁਮਾਰੀਤੋ ਸੇਵਾਹੀਹੈ ਸੇਵਾਸੇਜੀਵਕੇ ਹਾਥਦਰਸਨਸੇ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿਕਸਰਬ ਅੰਗ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਤੇਹੈਂ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਸਿਖਸੁਣਕੇ ਤਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਕਹਜਾ ਭਗਵਨਮੁਝਕੋ ਇਨਮ੍ਰਿਯਾਦਾਕੀ ਖਬਰਨਹੀਥੀ ਅਰ ਨਾ ਮੁਝਕੋਕਿਸੇਨੇ ਕਹਜਾਹੈ। ਮੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਬਕੁਲਗਯਾਹੁੰ ਜੌਸੇਆਪਆਗਜ਼ਾ ਕਰੋਗੇਆਰੋਐਸੀ ਹੀਰੀਤੀਸੇ ਵਰਤੁੰਗਾ ਆਪਛਲ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਤਾਪਾਯੇ। ਬਚਨਹੁਆ ਯੇਰੰਥੀਭ੍ਰਾਈ ਔਬ੍ਰਾਹਮਣਤੇਰੇ ਕੁਸਾਮਜ਼ੀ ਨੌਕਰ ਹੈਂ ਇਨੈਨੇਤਾਂਤੁਝਕੋ ਕਹ ਨਾ ਸਕਲਾਹੁਆ ਅਬਹਮਭੀ ਤੁਮਕੋ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਜੇ ਨ ਬਤਾਵੈਗੇ ਤਬਔਰਕੌਨ ਤੁਮਕੋਬਤਾਵੈਗਾ। ਅਬਯੇਪ੍ਰਸਾਦ ਹਮਾਰੇ ਔਸਾਧੁਸੰਗਨਕੇ ਛਕਣੇ ਯੋਗ ਨਹੀ ਰਹਜ਼ਾਹੈ। ਇਸਾਪ੍ਰਸਾਦਕੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਚੰਡਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਕੋਦੇ ਡਾਰੋ। ਅਬਫਿਰਨਯਾ ਔਰਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇਕੇ ਛਕਾਵੋ ਤਬਛਕਤੇਹੈਂ। ਸਤਵਚਨ ਮਾਨਕੇ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਹੁਕਮਦੀਆਥਾ ਤੈਸੇਹੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਪੁਨਾ ਨਵੀਨਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇਕੇ ਛਕਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲੇਨੁਭਯਾ ਐਸੇਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਪੁਰੁਖੋਤਮ ਆਪਨੇਸਿੰਘੋਂਕੋ ਧਰਮਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਕਾਉਪਦੇਸ ਹਮੇਸ਼ਾਦੇਤੇ ਰਹਤੇਥੇ। ਤਹਾਤੇ ਵਿਦਾਹੋਕੇ ਸੁਧਾਸਰਕੋ ਇਸਨਾਨਧ੍ਯਾਨ ਦਰਸਨਪਰਸਨ ਕਰਕੇ ਨੌਰੰਗਵਾਦ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਮੈ ਆਇਬਿਰਾਜੇ॥

ਦੋਃ—ਯਾ ਵਿਧਿ ਧਰਮ ਮ੍ਰਿਯਾਦਰੁਰੁ ਨਿਜ ਸਿਖਨਕੋ ਨੀਤਿ।
ਉਪਦੇਸਤ ਹੈ ਆਪ ਪ੍ਰਭੁ ਰਖਨ ਧਰਮ ਕੀ ਰੀਤਿ॥ ੧॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ ੧੭ ਅਧਜ਼ਾਇ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਓਂਤਤਸਤ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸਦੇਵਤਰੁ

ਦੋਃ—ਅਭਿਬੰਦੋ ਗੁਰੁ ਚਰਨਯੁਗ ਸਰਬਸਿਧਿ ਪਦਜੋਇ।
ਗੁਰੁ ਯਸਕੋ ਆਰੰਭਯੇ ਨਮੇ ਸਭ ਇਤਿ ਹੋਇ॥ ੧॥

ਸਭਬਦਾਕਾਲ ਕਥਾਕੀਰਤਨ ਹਰਿਯਸ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਜ਼ੂਰਹੋਤਾਰਹੇ। ਸੈਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰੋਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਆਗੇਢੇਰ ਲਗਜਾਵੈ। ਦੂਰਦੂਰਸੇ ਆਇ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦਰਸਨ ਕਰੈਭੇਟਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਦਾਰਥ ਅਰਪਨ ਕਰੈ। ਜੇਕੋਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਥਵਾਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਕੁਛਪ੍ਰਸਾਦ ਪਦਾਰਥਲੈਜਾਵੈ ਤਬਨਹੀ ਲੇਤੇਥੇ ਏਕ ਲਾਇਚੀਮਾਤ੍ਰਕੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇਕੀ ਅੰਗੀਕਾਰਨਹੀ ਕਰਤੇਥੇ। ਉਲਟਾ ਅਪਨੇਪਾਸਤੇ ਪਦਾਰਥਦੇਕੇ ਉਸਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤੇਥੇ ਐਸੀਰੀਤੀ ਸੇ ਅਤਿਉਤਮ ਏਕ ਸਤਯੁਗਕੀ ਲੜੀ ਵਰਤਰਹੀਥੀ। ਤਬਏਕਦਿਨ ਅਪਨੀ ਅੰਤਰਯਾਮਤਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲ-ਜ਼ਤਾਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਖੁਦਾ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਦੇਖਜ਼ਾਜੋ ਬਡਾਭਾਰੀਸਮੁਦਾਇ ਜਗਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਰਾਜਸੀਤਾਮਸੀ ਸ੍ਵਾਭਾਵਵਾਲੇ ਜੀਵੋਂਕਾ ਭੋਜਠਾ ਹੋਗਯਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਿਸੇਕੀ ਚੋਰੀਸੇ ਖੇਤੀ ਕਾਟਲਯਾਤੋਹੈ ਕੋਈਲੜਕੀ ਕਾਟਲਯਾਤੋਹੈ ਕੋਈ ਕਿਸੇਕਾ ਕਮਾਦਹੀ ਉਖਾੜ ਲਯਾਤੋਹੈ। ਕੋਈਕਿਸੇਕੀ ਲਕੜੀ ਕੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀਸੇ ਪਸ੍ਤੁਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜਿਨਕਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਤੇਹੈ ਵਹੁਸੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਆਇਕੇ ਪੁਕਾਰਤੇਥੇ। ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਉਨ ਕੁਕਰਮਜੋਂ ਕੋਦੰਡਭੀ ਦੇਤੇਹੈ ਪਰੰਤੁਫਿਰਭੀ ਦੁਸ਼ਟਜੀਵ ਅਭਾਗੀਅਪਕਰਮ ਕਰਣੇ ਸੇ ਬਾਜ਼ਨਹੀਂ ਤੇਹੈਂ। ਐਸੇਜੀਵੋਂਕੇ ਖੋਟੇਕਰਮ ਦੇਖਕੇਬਡੀਸ੍ਰਾਸ ਅਪਨੇਹਾਥ ਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਅਪਨੇਹੀ ਉਦਰਪੈਕਰਕੇਬਚਨਕੀਆ ਔਰੇਭਾਈ ਬਡਾਕਸ੍ਰੈਹੈ ੨ ਹਮਾਰਾਗੁਰੂ ਚੁਹੜਜੋਂ ਨੇ ਖੋਸਲੀਆ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਇਨ ਚੁਹੜਜੋਂ ਕੇ ਪੇਟਮੈ ਪਰਗਯਾ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਇਨ ਮਲੇਛੋਂ ਚੰਡਾਲੋਂਨੇ ਖਾਇਲੀਆ ਵੇ ਖਾਇਲੀਆ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਵੈਕੁੰਠਗਮਨੇ ਨਉ ਦਸ ਮਾਸ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਔਸੇ ੨ ਬਚਨਕਰਣੇ ਲਾਗਪੜੇ॥ਸੁਣ ਸੁਣਕੇ ਸਭੀਲੋਕਬਡੇ ਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਂ। ਜਬਕਬੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਆਵੈਂ ਤਬਉਹਾਂਏਹੁ ਕੌਤਕਦੇਖੈ। ਕੋਈਖੇਤੀਕਟੀ ਚੋਰੀਕੀ ਪੁਕਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਖੜਾਕਰਤਾਹੈ ਕੋਈਖੇਤੀ ਉਜਾੜੀ ਕੀ ਕੋਈਚੋਰੀ ਅਥਵਾ ਜਬਰਨ ਲਕੜੀ ਕਟੀਕੀ ਪੁਕਾਰ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਜੂਰਕਰਤਾਹੈ। ਕਿਸੀਕੋ ਕੋਪਕਰਕੇ ਸ੍ਰਾਪਕਿਸੇਕੋ ਦਿਲਾਸਾ ਪੜੇ ਦੇਤੇਹੈਂ। ਕਿਸੀਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲਸਿੰਘ ਨਾਂਗੇਸੇਜੂਤਜੋਂਕਾ ਹਲਾਇਵਾਨ ਮੈਪਰੇਕਰਾਤੇਹੈਂ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਬਡਾਵਿਖੇਪ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀਜੁਤਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੀਮਧੁਰ ਬਾਣੀਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਆਗੇਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇਭਏ। ਐਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਐ ਦੀਨਦਯਾਲ ਦੀਨਬੰਧੋ ਐ ਕਿਬਲਾ ਹੰਸਜੁਕਾ ਅਰਕਾਵੋਂਕਾ ਕਯਾਮੇਲਹੈ। ਹੰਸੋਂਕਾਅਹਾਰਮੋਤੀ। ਕਾਂ ਕੁਤਜੋਂਕਾ ਅਹਾਰਵਿਸ਼ਟਾ ਤੇ ਧ੍ਰੋਇਨਕਾ ਕਯਾਸੰਬੰਧਹੈ॥ ਉਤ੍ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇਸਾਧੋ ਔਭਾਈਜੀ ਹਮਕਿਸੀਕੋ ਬੁਲਾਨੇਜਾਤੇਹੈਂ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਕੇਮਾਰੇ ਕੰਗਾਲਆਇ ਇਕਠੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਆਪਹੀ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀਕਾ ਲੰਗਰਜਾਨਕੇ ਦਯਾਕਰੀਥੀਕੇ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਤਰਹਸੇ ਭੂਖਾਪਯਾਸਾ ਨ ਰਹੇ ਸਾਦਯਾਅਬਹਮਕੋਖਾਣੇਆਈਹੈ।ਜਬਗਰੀਬਵਰਾਕਾਂ ਕਾ ਪੇਟਭਰਤਾਹੈ ਤਬਹਮਕੋਖਾਣੇ ਲਾਗਤੋਹੈ ਤਬਬਿਕਾਰ ਕਰਣੇਲਾਗ ਜਾਤੋਹੈ ਬਿਕਾਰਕਰਣੇ ਪਰ ਲਕਬਾਂਧਲੇਤੋਹੈ ਅਪਨਾਮੂਲਨਹੀਖੀਨਤੋਹੈ ਕਯਾਕਰੈਇਸ ਦਯਾਨੇ ਕਸਾਇਨ ਕਾ ਰੂਪਧਾਰਲੀਯੋਹੈ ਅਬਹਮਕੋ ਖਾਇਕੇਹੀ ਰਹੇਗੀ ॥ ਇਸੀਅਵਸਰ ਮੈ ਏਕ ਜਾਟਨੇ ਆਇਪੁਕਾਰਕਰੀ ਹੇਗੁਰੂਜੀ ਆਪਕੇਸਿਖਨੇ ਮੇਰਜਾਂਟਾਹਲੀ ਬੇਰੀਕੀਲਕੜਾਂ ਜਬਰਨ ਕਾਟਨੇ ਜਾਇਪੜੇਹੈਂ। ਆਪਉਨਕੋ ਵਰਜੇਲੀਜਯੇ। ਉਸਜਾਟਕੀ ਪੁਕਾਰਸੁਣਕੇ ਉਸੀਸਮੇਸਿਖੋਂ ਕੋ ਹੁਕਮਦੀਆ ਕੇ ਸਿਖੋਂਕੇ ਲਕੜੀਕਾਟਨੇ ਸੇ ਮੰਨ੍ਹੇਕਰਦੇਵਹੁ ਐਸੇਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏਕਦੋਵਾ'ਰ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜਜੀਕਾ ਹੁਕਮਲੈਕੇ ਉਨਕੋ ਸਿਖਨੇ ਵਰਜਜਾ ਭੀ ਪਰੰਤੂਹਟੈਨ' ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਵੋਕੌਨਨਹੀ ਹਟਤਾ'ਹੈ। ਤਬ ਏਕਸਿਖਨੇ ਕਹਜਾ'ਜੀ ਸਹਜਾ ਸਿੰਘ ਭਠਲਨਹੀਹਟਤਾ ਕਾ'ਟਨੇਸੇ। ਤਬਬਚਨਹੁਆ ਕੇ ਜਾਵੋਉਸਕੇ ਸਿਰਮੈਕੀੜਾ ਲੌਂਤਾ ਹੈ ਜੋਨਹੀਹਟਤਾ। ਔਸਾ'ਸੂਪ ਆਤਮਿਕ ਬਬਚਨਹੋਤੇਹੀ ਸਹਜਾ ਸਿੰਘ ਭਠਲਕੋ ਮਿਰਗੀ ਆ'ਇਪੜੀ ਬੇਹੋਸ਼ਹੋਇਕੇ ਗਿਰਜਾ'ਤਾਭਯਾ ਆ'ਠਪਹਰਪ੍ਰਯੰਤ ਮੂਰਛਤਹੀ ਪੜਾ ਰਹਜਾ ਐਸੇਸਹਜਾ'ਸਿੰਘ ਕੋਲਾ'ਗੀਕਬੀ ੨ ਮਿਰਗੀਪੜਨੇ ਤਬਇਸਰੋਗ ਕਰਕੇਬਹੁਤਹੀ ਦੁਖੀ ਹੋਤਾ'ਭਯਾ। ਪੁਨਾ'ਸਹਜਾ'ਸਿੰਘਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਆ'ਗੇ ਸ੍ਰਾਪਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀਅਰਥ ਅਰਜਕਰੀ ਪਰੰਤੂਜੋਤੀਰ ਚਲਗਯੋਹੈ ਸੋਅਪਨਾ'ਬੇਗ ਦੀਏਬਿਨਾ' ਕੈਸੇ ਮਿਟੈ। ਏਕਵਾ'ਰ ਹਾ'ਥ ਮੈ ਗੁਲੇਲਧਾ'ਰਣ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਦਯਾ'ਕਰਕੇ ਸਹਜਾ'ਸਿੰਘ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪਕੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਅਭਾ'ਸੈ ਬੁਲਾ'ਯਾ'ਭੀ ਬਚਨਕੀਆ'ਕੇ ਲਜਾ'ਉਸਹਜਾ'ਸਿੰਘ ਕੋ ਹਮਾ'ਰੇਗੁਲੇਲੇ ਕਾ' ਨਿਸ਼ਾ'ਨਾਹੋਵੇਤਾਂ ਤਿਸਕਾ'ਰੋਗ ਹਟਾ'ਇਦੇਵੈ। ਪਰੰਤੂਖੋਟੇ ਭਾ'ਗੋਂਕੇ ਵਾ'ਸਤੇ ਸਹਜਾ'ਸਿੰਘ ਹਾ'ਜ਼ਰਹੀਨਹੀਥਾ ਸਾ'ਰੇਖੋਜਰਹੇ ਪਰੰਤੂਕਹੂੰ ਭੀਨਪਾ'ਯਾ। ਤਬਸਿਖੋਂਨੇ ਆ'ਇਕੇ ਕਹ-ਦੀਆ ਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀ ਨ ਜਾ'ਨੇਇਸਸਮੇਂ ਕਹਾ'ਚਲਾ ਗਜਾ'ਹੈ। ਤਬਬਚਨਹੁਆ' ਭਾ'ਈ ਹਮ ਕਜਾ'ਕਛੈਉਸਕੇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟਹੀ ਖੋਟੇਹੈਂ। ਜਬਸਹਜਾ'ਸਿੰਘਨੇ ਸੁਣਜਾ'ਭੀ ਬਡਾ'ਪਸਚਾ'ਤਪ ਕਰਕੇ ਬਡਾ'ਦੁਖੀਹੁਆ ਪਰੰਤੂ ਅਪਨੇਅਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੈਂ ਸੇਬਿਨਾ'ਦੋਸ਼ ਕਿਸਕੋਦੇਵੈਂ। ਇਸੀਰੀਤੀ ਸੇ ਫਿਰਭੀ ਦੋਤੀਨਵਾ'ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਅਪਨੇਹਸਤ ਕਮਲਸੈ ਗੁਲੇਲਧਾ'ਰਣ ਕਰਕੇ ਯਾ'ਦਕੀਆ ਪਰੰਤੂਕੋਈ ਖੋਟੇਭਾ'ਗੋਂਕੇ ਵਸਸੇਉਸ ਸਮੇਂਵਹੁ ਹਾ'ਜਰਹੀ ਨ ਹੋਵੈ। ਦੇਵ-ਨੇਤ ਸੇ ਕਹੂੰ ਉਸਸਮੇ ਚਲਾ'ਹੀਜਾ'ਵੈ। ਇਸੀਰੋਗਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪੀਛੇ ਕਿਤਨਾ'ਕੁ ਕਾ'ਲ ਸਹਜਾ' ਸਿੰਘ ਕਾ' ਸਰੀਰ ਕਸ਼ਟ ਪਾ'ਇਕੇ ਛੂਟਤਾ' ਭਯਾ। ਵੋ ਗੀਵਾ'ਲੀ ਦਸਾ ਸਹਜਾ'ਸਿੰਘਕੀ ਹਮਨੇਭੀ ਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਦੇਖੀਹੈ। ਇਸੀਪ੍ਰਕਾ'ਰਕੋ ਵਿਖੇਪ ਦੇਖਕੇ ੨ ਬ੍ਰਿਦੋਂਕੇਆ'ਗੇ ਸ੍ਰੀਯੁਤਖੁਦਾ'ਇਸਿੰਘਜੀ ਅਰਜਕਰਦੇਵੈ ਬਡਾ'ਕੋਮਲ ਸੰਬੋਧਨ ਦੇਕੇਕਹੈ ਔਕਿਬਲਾ' ਬਡੀਮੋਲਵਾਲੀ ਸੁੰਦਰਪੁਸਾ'ਕ ਪਹਰੇਹੁਏ ਉਤਮਮਾ'ਨੁਖਾਂ ਔਮਲਮੂਤ੍ਰਖਾ'ਣੇ ਵਾ'ਲਜਾ'ਭੇਡੋਂਕਾ ਕਾ'ਕੋਂਕਾ ਅਰਰਾ'ਜਹੰਸੋਂਕਾ ਸੰਤਹੁਕਾ ਅਰਚੌਰਜਾ'ਰ ਠਗਹੁਕਾ ਕਜਾ ਸਨਬੰਧਹੈ ਜੈਸੇਗਊਗਧੇਕਾ ਕੁਛਸਨਬੰਧ ਨਹੀਹੈ ਤਦਵਤਐਸੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸਰਨਮੈਆ'ਵੈ ਤਬਐਸੇਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਜਾ'ਵੈਂ। ਇਸਪ੍ਰਕਾ'ਰ ਸੇ ਜਬ ਕਿਤਨਕ ਕਾ'ਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਜਾ'ਤਬ ਏਕਦਿਨਬਡੀ ਸਭਾ'ਲਗੀ ਹੁਈਥੀ ਜੋਭਾ'ਈਗੁਰੂਮੁਖਸਿੰਘ ਰਾਜਾ'ਨੀ ਕਾ ਭੇਜਜਾਹੁਆ ਆ'ਇਕੇਏਕਸਿਖ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆ'ਗੇਅਰਜ਼ ਕਰਤਾ' ਭਯਾ। ਕਜਾ'ਮਹਾ'ਰਾ'ਜ ਜੀ ਸਰਦਾ'ਰਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਦੇਸਾ'ਦੀਆ'ਹੈ ਸੋਸੁਣਕੇ ਆ'ਪਉਸਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤ੍ਰਕਹਦੀਜਜੇ ਜੈਸਾਯੋਗਹੋਵੇ ॥ ਆਪ ਜੋਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇਹੋ ਨਿਤਹੀ ਅਠ ਬਲਦਾ ਸੁਹਗਾ ਜੋਇਆਹੈ ਢੀਮ ਡਲਾ ਕੋਈਭੀ ਨ ਰਹਣਾ ਪਾਵੇਗਾ ਸੋਆਜਪ੍ਰਯੰਤਤੋ ਤਿਸ ਸੁਹਾਗੇਕਾ ਰੂਪਰੰਗ ਕੁਛਭੀਦੀਖ ਨਹੀ ਪੜਾਹੈ ਆਪ ਕੋ ਬਚਨ ਕਾਰਤਜਾਂ ਭੀ ਕਈ ਬਰਸ਼ ਬੀਤਗਏ ਹੈ ॥ ਕਜਾਵੇ ਸੁਹਾਗੇਕੇ ਫਟਟੂਟ ਪਰੇ ਹੈ ਕੇ ਰਸੇ ਹੀ ਟੂਟ ਗਏ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਬੈਲ ਹੀ ਰੋਗੀ ਹੋਗਏ ਹੈ ਕੇ ਮਰ ਹੀ ਗਏ ਹੈ ਕਿਧੋਵੇ ਸੁਹਾਗੇ ਕੇ ਫੇਰਣੇ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਰੋਗੀ ਹੋਗਏਹੈ ਯਾ ਮਰ ਗਏ ਹੈਂ ਕੰਧੋ ਭਾਗਗਏ ਹੈਂ। ਅਥਵਾ ਅਪਨ ਆਪਕੋ ਪੂਜਾਨੇ ਅਰਥ ਮਾਰੇ ਬਡਜਾਈਕੀਸੇਖੀਕੇ ਲੋਕੋਮੇ ਬੈਠ ੨ ਕੇਆਪ ਝੂਠਹੀ ਕਹਤੇਹੋਤੇਥੇ ਕਿਆ ਕਾਰਣਹੂਆਹੈ ਜੋ ਅਬਪ੍ਰਯੰਤਤੁਮਾਰਾ ਸੁਹਾਗਾਨਹੀਆਯਾਹੈ। ਜਿਸ ਵੇਲੇਭਾਈ ਗੁਰੁਮਖਸਿੰਘਗਜਾਨੀਕੇ ਭੇਜੇ ਹੂਏਸਿਖਨੇ ਅਰਜਕਰੀਥੀਉਸਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਸੀਔਰ ਅਧਿਕਾਰੀਸਿਖਕੇ ਸਾਥ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰ ਰਹੇਥੇ ॥ ਊਸੀਸਮੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਪੀਠ ਪੀਛੇ ਬੈਠੇ ਹੋਯਾਂਸ੍ਰਿਯੁਤ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਤਿਸਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਉਤ੍ਰਦੀਆ ॥ ਕੇ ਕਿਉ ਭਾਈ ਗੁਰੁ ਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਹਾਗਾ ਨਹੀਂ ਆਯਾਹੈ ਇਤਨੀ ਦੇਰੀ ਕਿਉਲਾਗੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਕੇ ਊਪਰ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਹਾਗਾ ਨਹੀ ਆਯਾਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਜੀਤੋਅਪਨੀ ਓਰਸੇ ਸੁਹਾਗਾਦੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਕਬੀਕੇ ॥ ਕਯਾ ਪਾਂਚੇ ਤਤ ਔਰ ਤੀਨੋ ਗੁਣ ਯੇ ਆਠੋ ਬਲਦ ਪ੍ਰਪੰਚਸਹਤਕਬੀਹੂਆਹੀ ਨਹੀਹੈ ਬਡਾ ਅਸਚਰਯਹੈ ਜੋ ਗਜਾਨੀ ਸਿੰਘ ਸੁਹਾਗੇਸੇ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਚਰਹਜੋਹੈ ॥ ਇਤਨਾਬਚਨ ਤਿਸਸਿਖਕੇ ਸਾਥਕਰ ਰਹੇਥੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇਭੀ ਇਧਰ ਖਜਾਲਕੀਆ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕਯਾਵੋ ਕਯਾਕਹਾਤਾਹੈਭਾਈਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘਨੇਕਜਾਕਹੈ ਭੇਜਜਾਹੈ। ਫਿਰਕਹੁ ॥ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਤਿਸਸਿਖਨੇ ਪੁਣਾ ਸਾਰੀਕਥਾ ਸੁਣਾਇਦਈ ॥ ਸੁਣਕੇ ਤਬਕਿਚਤ ਉਸਕਾਲ ਮੈ ਹਸਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ॥ ਵੋ ਹਮਨੇ ਤਾਂ ਕਹਜਾਥਾ ਕੇ ਸਭਕੇ ਸਾਥਹੀ ਗਜਾਨੀਸਿੰਘ ਭੀ ਸੁਹਾਗੇਕੇ ਨੀਚੇ ਆਵਤਾ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸਭਸੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਵਹੁਸੁਹਾਗੇਕੀ ਠੁਡਲੀਆਚਾਹੜ[illegible] ਉਸਕੀ ਮਰਜੀ ਰਹੀਪਹਲੇਹੀ ਸੁਹਾਗੇ ਕੀ ਠੁਡਲੇਲੇਵੇ ॥ ਸੰਤਹੁਕੇ [illegible]ਨ ਉਭੇਅਰਥਕਹੋਤੇਹੈ ਵਿਵਹਾਰ ਪਰਮਾਰਥ ਰੂਪ ਦੋਨੋ ਫਲੋਂਕੀ ਸਿਧੀਉਨਮੈਪਾਈਜਾਤੀਹੈ ॥ ਯਾਤੇਇਨੋਨੇਜੋਕਹਜੋਹੈ ਕੇ ਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਉਸਕੇ ਊਪਰਸੁਹਾਗਾਨਹੀਆਯਾਹੈ।ਦੇਰੀਕਿਉਲਗੀਹੈ ਸੋਬਿਨਾਦੇਰੀਹੀਸੁਹਾਗੇਕੀਠੁਡ ਉਸਕੇ ਊਪਰਆਵਤੀਹੈ ਗਜਾਨੀਸਿੰਘਸੇ ਜਾਇਕੇ ਕਹਦੇਕੇ ਨਾਤੋ ਸੁਹਾਗੇਕੇਫਟਫੂਟੇਹੈਂ ਨਾ ਰਸੇ ਹੀਟੂਟੇ ਹੈ ਨਬੈਲਮਰੇਹੈ ਨਾਆਦਮੀ ਹੀਭਾਗੇਹੈ ਅਬ ਤੂੰ ਖਬਰਦਾਰਹੋਲੈ ਸੰਤਹੁਕੇਬਚਨੋ ਸੇ ਤੇਰੇਪਰ ਪਹਲੇਹੀ ਸੁਹਾਗੇਕੇ ਫੇਰੇਕੀ ਠੁਡ ਆਵਤੀਹੈ ਜੋਕੁਛਤੇਰੇਸੇਉਪਾਇਬਨਤੋਹੈਸੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਨਾਲੈਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੈਭੈਭੀਤਹੋਕੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇਵਹੁਸਿਖਚਲਾ
ਜਾਤਾਭਯਾ ਜਾਇਕੈਸਾਰੀਕਥਾਭਾਈਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘਰਾਜਾਨੀਕੋਤਿਸਨੇਸੁਣਾਇਦਈ॥ ਤਬ
ਸੁਣਕੇ ਕਿਚਤ ਨਾਕ ਐਠਕੇ ਰਾਜਾਨੀ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾਕੇ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਪੁਜਾਨੇ ਵਾਸਤੇ
ਐਧਨਇਕਠਾ ਕਰਣੇਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤੇਲੋਕੋਂਮੈ ਬੈਠ ੨ ਕੇਠੀਸਾਂ ਝੂਠਜਾਂਹੀ ਮਾਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ
ਹੋਰ ਹੋਣਾ ਕਯਾਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਕਵਾਕ ਕਹਕੇਪ੍ਰੇਹਜਾ ਹੁਆ ਕਾਲਕਾਲਵਪੁਰਕੋ ਚਲਦੇਤਾ
ਭਯਾ ॥ਅਬ ਉਸਕੋ ਕੌਨਕਹੇਕੇ ਤੂੰ ਲਵਪੁਰਕੋਨਜਾਇ ਤੂੰ ਉਹਾ ਬਡੀ ਦੁਰਦਸਾਕੋਪ੍ਾਪ
ਤਹੋਕੇਮਰੇਗਾ ਧਨਮਾਨ ਵਿਦਜ਼ਾ ਅਰਹੁਕਮਕੇ ਮਦਕਰਕੇਜੀਵਅੰਧਾ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ਇਸਕੋ
ਸੁਭਾਸੁਭਕਾ ਕੁਛ ਭਜ਼ਾਨਨਹੀਰਹਤੋ ਹੈ ।ਮਾਰੇ ਪਹੰਕਾਰਕੇਅਪਨੇਸਮਾਨਔਰ ਕਿਸੀਕੋਭੀ
ਨਹੀਜਾਨਤੋਹੈ ਸੰਤਨ ਸੇਤੀਮਸਕਰੀਏਹ ਭੂਬਨਕੀਰੀਤਿ।ਧਨਅਰਹੁਕਮਕੇ ਮਦਕਰਕੇ
ਅੰਧਾਹੁਆ ਸਾਧੂ ਬ੍ਾਹਮਣੋਕਾ ਅਨਾਦਰ ਕਰ ਕਰਕੇ ਤਥਾ ਗਰੀਬੋਕੋਦੁਖਾ ੨ ਕੇ ਪੁਨਾ
ਆਪਭੀਨਾਸਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਉਨਕੇ ਸ੍ਾਪਸੇ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ॥ ਸਾਧੂ ਬ੍ਾਹਮਣ ਗਰੀਬ ਅਦਿਕ
ਕਾਦੁਖਭਗਵੰਤ ਨਹੀ ਸਹਸਕਤੋ ਹੈ ਏਹ ਤੋ ਵਿਚਾਰੇਕਜ਼ਾ ਤੁਛਵਰਾਕ ਹੈ ਸੰਤਹੁਕੇ ਅਪ
ਕਾਰ ਰੂਪ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕਈਵਾਰ ਇਦ੍ ਕੋ ਭਗਵੰਤ ਇੰਦਰ ਪਦਵੀ ਸੇ ਭੀ ਗਿਰਾਇ
ਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਨਾ ਹੁਖੁਰਾਜ ਇਦ੍ ਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਸਰਬ ਦੇਵਤਜੋਸਹਤ ॥
ਤੀਨੋ ਲੋਕੋਪਰ ਹੁਕਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਦੈਤ ਦਾਨਵ ਯਾਤੁਧਾਨ ਯਖਰਾਖਸ ਆਦਿਕ
ਔਦੇਵਤਾ ਨਾਗ ਪੰਨਗਆਦਿਕਤ੍ਰਿਲੋਕਾਕੇਜੀਵਜਿਸਕੀ ਆਗਜ਼ਾਮੈਵਰਤਤੇਥੇ ਸੰਤਹੁਕਾ
ਅਪ੍ਾਧ ਕਰਣੇਸੇ ਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤ ਨੇ ਤਿਸਕੋ ਇਦ੍ਪਦ੍ਵੀ ਸ੍ਵਰਗਸੇ ਭੀਗਿਰਾਇਦੀਆਥਾ ॥
ਤਬ ਯੇਤੁਛ ਥੋੜੀ ਸੀਪ੍ਰਿਥਿਵੀਕੇ ਟੁਕੜੇਕੇਰਾਜੇ ਸੰਤੰਹੁਕਾਅਪ੍ਾਧ ਕਰਕੇ ਗਿਰਜਾਨੇਮੈ
ਕੌਨਬਡੀਬਾਤਹੈ ॥ ਜਬਵਹੁਸਿਖ ਭਾਈ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾਨੀਕਾ ਭੇਜਯਾ ਹੁਆ ਉਤ੍
ਅਪਨੇ ਪ੍ਸ੍ਨ ਕਾ ਲੈਕੇਸੁਧਾਸਰਮੈਚਲਾ ਆਯਾ ॥ਤਬਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲਏਹੀਪ੍ਸੰਗਸਭਾ
ਮੈਭਿਸਕੇ ਪੀਛੇਭੀਹੋਤਾਰਹਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ[illegible]ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਵੇ ਯੇ ਸਿਖੜੇ
ਅਬ ਖਡੇਅਹੰਕਾਰੇ ਗਏਹੈ ਇਨਕੋ ਅਬ ਗੁਰੂ ਪਰਮ [illegible]ਨਿਰਾਹਨਹੀ ਆਵਤੋ ਹੈ॥
ਭਾਂਡਾਥਾ ਛੋਦਾ ਤੇਵਸਤੁਤਿਸਮੈ ਪੈਗਈਬਹੁਤਸੀਇਸਸੇ ਯੇਫੂਟ ਫਿਕਸੇਹੈ ਅੰਧੇਹੋਗਏ
ਮਾਰੇ ਧਨ ਔਰਾਜ ਹੁਕਮ ਕੇ ॥ ਵੇ ਇਨਕੇ ਉਪਰਐਸਾਸਮਾਚਲਾਆਵਤਾਹੈਕੇ ਭੈਭੀਤ
ਔਘਮਸਾਨਐਸਾਚਾਰੋਓਰਕੀ ਸੇਨਾਕਾਮਦ੍ਦੇਸਮੈਪਰਗਾਜੋਦੋਰੁਪੈਰੋਜਕੋਪਯਾਦਾਔਪਾਚ
ਰੁਪੈਰੋਜਕੋਅਸ੍ਾਰਹਥਨਹੀਂਆਵੇਗਾਅਪਨੇਪਿਤਾਪਤਾਮਾਕੀਮਾਲਕੀਜਿਮੀਨਤੇ ਲਛਮੀ
ਕਿਸੇਪਾਸਇਤ ਨੀਭੀ ਨ ਰਹਜਾਵੇਗੀਜਿਤਨੀਕਸੂਚੀਕੇਨਕੇਪਰਪਰਤੀਹੈ ॥ਤਬਤ੍ਾਹਿ
ਤ੍ਰਾਹਿਤੂੰਹੀਤੂੰਹੀ ਝਾੜ ਬਨਕੇ ਭੀ ਪੜੇਕਰੈਗੇ ॥ ਜਬ ਐਸਾ ਕਸ੍ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਪਰ ਆਇਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੜ੍ਹੈਗਾ ॥ ਤਬਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰੁਖ ਜੀਕੀਆਗਯਾ ਪਾਇਕੈ ਧਰਮ ਮਿਰਯਾਦਾਕੈ ਅਸਥਾ ਪਨ ਹੇਤ ਥਮਸਹਾਇਤਾ ਕਰੈਗੇ ਜੈਸੇ ਦੋਨੋ ਪੰਖਜੋਕੋ ਆਪਸਮੈ ਯੁਧ ਕਰਤਜੋ ਕੋ ਬਾਜ ਆਇਕੈ ਝਪਟ ਲੇਤੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਦੋਸਜਾਰੋਕੈ ਸਿੰਘ ਝਪਟ ਲੇਤੋ ਹੈ ਤਦਵਤ ਵਸੁਧਾ ਹੇਤਦੋਨੋ ਬਾਦਸਾਹੋਕੈਆਪਸਮੈਯੁਧਕਰਤਜੋਕੋਮੈਝਪਟਲੇਵੋਗਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਡੀ ਦਯਾਲਤਾਕਰਕੈ ਸਿਖੋ ਕੀ ਭਾਵੀ ਦੁਰਦਸਾ ਦੇਖਕੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਸੂਚਨ ਭਾਵੀਕਾਕਰਤੇਰਹਤੇਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਯੇ ਸਮਝਜਾਵੈ।ਪਰੰਤੂ ਇਨਕਾ ਕੋਈ ਐਸਾ ਖੋਟਾ ਪਾਪਕਰਮ ਆਇਕੈ ਉਦੇਹੂਆਹੈ ਜੋਮਹਾਰਾਜਜੀਕੈ ਬਚਨੋਪਰਸ੍ਰਧਾ ਆਵਨੇ ਹੀ ਨਹੀ ਦੇ ਤੋਹੈ ॥ —— ।:

ਪੁਨਾਥੋੜੇ ਦਿਨਪੀਛੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕਾਡੇਰਾਏਕਲਗਛੇਗ੍ਰਾਮਮੈ ਉਤ੍ਰਜਾਹੂਆਥਾ॥ ਤਹਾਂ ਕੁਸਾਲਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਮੰਜੋਰੀਆ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਬੂਟਾਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਕਰਮ ਸਿੰਘਯੇਤੀਨੋਅੰਗਰੇਜਬਹਾਦਰਸੇ ਡਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸਆਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਤਹਾਭਾਈ ਮੋਹਰਸਿੰਘ ਮੁਠਜਾਂਕਾ ਭਾਈਭਾਗਾਸਿੰਘਉਸਮੀਆਭਾਈ ਸੁਹੇਲਸਿੰਘ ਪ੍ਰਜਾ ਪਤੀਮਾਲੂਵਾਲੀਆ ਏਕ ਔਰਸਿੰਘ ੪ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇਕੈ ਸ੍ਰਸਥਏਕਾਂਤ ਮੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਥ ਤਬਇਨ ਚਾਰੋਸਿਖੋਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਯੇ ਮਰੋਰਜੇ ਥਨੇਸਰਜੇ ਸਰਦਾਰਅੰਗਰੇਜਾਂਪਾਸੋ ਡਰਤੇਭਜੇ ਚਲੇਆਵਤੇ ਹੈ॥ ਆਪਇਨਕੀ ਸਹਾਯ ਤਾਕਿਉਨਹੀ ਕਰਤੇਹੋ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ॥ ਓਭਾਈ ਸਿਖੋ ਅਬੀ ਯੇ ਕਯਾਹੈ ਇਸ ਅੰਗਰੇਜਕੋ ਤੋਹਮਨੇ ਵਲੈਤਸੇ ਬੁਲਾਯਾਹੈ ਇਸਨੇ ਤਾਂ ਸਾਰਾਮੁਲਖ ਲੈਕੇ ਆਛੀਤਰਹ ਸੇਸਾਰੇਰਸਤੇ ਸੜਕੈਬਨਾਵਨਜਾਹੈਂਅਮ੍ਰਿਤਸਰਲਹੌਰਕੀਆਂਗਲਯਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਛੀਰੀਤੀ ਸੇ ਸਾਫ ਬਨਾਵੇਗੇ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੋਪ੍ਰਭੂ ਫਿਰ ਯੇਸਿਖ ਕਹਾਂ ਰਹੇਗੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਯੇਸਿਖ ਸਭਕੁਰਾਜਜਾਇਗੇ ਸਭੀ ਰਾਜਅੰਗਰੇਜਲੇਲੇਵੇਗਾ ॥ ਅਬਤੋ ਮਾਰਗੋ ਮੈਬਡਾ ਗਾਂਦਪਰ ਰਹਜੋਹੈਫਿਰ ਯੇਖੂਬਅਛੇਸਾਫਰਸਤੇਬਨਾਇਦੇਵੇਗਾਰਾਲਜਾਂਕੂਚੇਆਦਿਕਸ੍ਰਛਕਰਦੇਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਇਨਸਿਖੜਜੋ ਕੀ ਜੜੈ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਲਗਾਇ ਗਏਹੈਂ। ਸੋ ਇਨੋਨੇ ਅਬਅਨੀਤੀਕਾ ਮਾਰਗ ਪਕੜ ਲੀਆਹੈ ਔਹਜੂਰ ਦਸਵੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀਕੀ ਥਤਾ ਈ ਹੂਈ ਨੀਤੀਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਇਨੋਨੇ ਛੋਡਦਈਹੈ ਔਜੁਲਮੀ ਪਕੜਲਈਹੈ ਯੇਸਿਖ ੜੇ ਹੀ ਮਾਰਣੇ ਕਠਨਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬਜੀ ਤੁਰਕਚੌਗਤੇਕੀ ਜੜ੍ਹੁਲਗਾ ਗਏਥੇ ਫਿਰ ਸਾਂਤਸੀਸ ਦੇਕੇ ਤੁਰਕੋਂਕਾਨਾਸਕੀਆਥਾ ਤੈਸੇ ਹਮਭੀ ਅਪਨੇ ਸੀਸ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਹਜ਼ਾਰੋ ਸਿਖੋਂਕਾ ਸੀਸਦੇਕੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਥੁਰਛਿਆਂ ਜੜਾਂ ਉਖਾੜਕੇ ਖਾਰੇ ਸੁਮੁ ਦ੍ ਮੈ ਡਾਰਦੇਵੈਗੇਂ। ਜਬ ਰਾਜਾ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਜਾਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਨ ਕਰੇ ਔਗਰੀਬ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕੇ ਪਜਾਰਜਾਂ ਕੋ ਦੁਖ'ਵੜ'ਹੈ ਤਬਤਿਸਰਾ'ਜਾ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਭੁਗਵੰਤ ਕੋਪ ਕਰਕੇਤਿਸਕੇ ਤੇਜਪੁੰਨਕਾ ਨਾ'ਸ ਕਰਦੇਤੇਹੈ। ਔਰਕੀਕਜਾ ਬਾਤਹੈਤਿਸਰਾ'ਜਾਕੋ ਜਨਾ ਨਜਾਂ ਭੀ ਉਠਕੇਮਾਰਲੇਤਜਾਹੈ। ਜੈਸੇਰਾ'ਵਨ ਜੈਸੇਸੁਰਬੀਰਬਹਾ'ਦਰੋਂਕੋਸ੍ਰੀਰਾ'ਮਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਬਾਂਦਰੋਸੇ ਮਰਵਾ'ਇਦੀਆ' ਥਾ ਤਿਸਕੀਜੁਲਮੀਦੇਖਕੇ ਨ ਸਹਾ'ਰ ਸਕਤੇਭਏ। ਇਸੀ ਅਰਥਮੈ ਸ੍ਰੀਦਸਮੇਸਜੀਕਾ' ਭੀ ਬਚਨਹੈ। ਖਲਕਖਾ'ਲਕਕੀ ਜਾ'ਨਕੇਖਲਕ ਦੁਖਾ'ਵੈਨਾਹਿ ।ਖਲਕ ਦੁਖੈ ਜਬਨੰਦਜੀ ਖਾ'ਲਕਕੋਪੈ ਤਾਂਹਿ। ਖਲਕਤਕੋਭਗਵੰਤਕੀਰਚੀਹੁਈਜਾ'ਨਕੇ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਦੁਖਾ'ਵੇ। ਜਬਰਾ'ਜਾ ਜੁਲਮੀ ਕਰਕੇ ਖਲਕਤ ਕੋ ਦੁਖਾ'ਵਤੋ ਹੈ ਤਬ ਖਾ'ਲਕ ਖਲਕਤਕਾ ਮਾ'ਲਕ ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਤਿਸਰਾ'ਜਾਪਰਕੋਪਕਰਕੇ ਸਹਤਪਰਿਵਾ'ਰਕੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾ'ਸ ਕਰਡਾ'ਰਤੋ ਹੈ। ਜਿਸਪਰਮਾ'ਲਕ ਨਰਾ'ਜ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ਫਿਰ ਉਸਕਾ ਮਾ'ਰਣਾ ਕਠਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋਹੈ ਫੇਰ ਜੁਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਿਲਵਿਚਾ'ਰੇ ਭਾ'ਗ ੨ ਕੇ ਕਹੂੰ ਪਰਬਤਕੀ ਕੰਦਰੋਂ ਮੈ ਜਾ'ਇਦੁਰੈਗੇ। ਇਸ ਪੰਜਾ'ਬ ਦੇਸਮੈ ਤਥਾ ਅਨਜਦੇਸਮੈ ਭੀ ਦੋ ਰੁਪੈ ਰੋਜਕੋ ਪਜਾ'ਦਾ ਔਪਾਚਰੁਪੈ ਰੋਜਕੋ ਅਸਵਾ'ਰ ਭੀ ਹਾ'ਥ ਨ ਆ'ਵੇਗਾ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜ ਫਿਰ ਵਹੁ ਐਸੇ ਕਰੂਰ ਰਾ'ਖਸ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਾ'ਵੈਗੇ ਔ ਕਿਤਨਾ'ਕਚਿਰ ਰਾ'ਜ ਕਰੈਗੇ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਓਭਾ'ਗ ਸਿੰਘਾ ਉਨ ਐਸੇਜਾ'ਲਮੋਨੇਰਾ'ਜਕਜਾ'ਕਰਨਾ'ਹੈਫਿਰਦ੍ਵਾ'ਬ ਮੈ ਬਡ਼ਾ'ਭਾ'ਰੀ ਯੁਧ ਹੋਵੇ ਗੋ ਦ੍ਵਾ'ਬਾਕੁਠਾ'ਲੀ ਕਰੂੰਗਾ' ਸਤਰੂਦ ਤੇ ਬਿਪਾ'ਸਾ ਰੁਧਰ ਕੀਆਂ ਨਦਜਾਂ ਵਹੈਂਗੀ ਦੂਬਕੇ ਉਬਾ'ਲਕੇ ਸਮਾ'ਨ ਆ'ਇਕੇ ਫਿਰ ਤੁਰੰਤਹੀਸਾਂਤਹੋ ਜਾ'ਵੈਗੇ। ਜੈਸੇ ਝੋਟੇਮਾ'ਲੀਕੋਪ ਕਰ ਕੇ ਆਪਸਮੈ ਯੁਧ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬਝਾਂੜੋਂਕਾ ਨਾ'ਸਹੋਜ ਤੋਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਚਾ'ਰੋ ਪਾ'ਤਸਾ'ਹਜੋਂਕੇ ਯੁਧਕੇਹੇਤੁ ਸੇ ਰਯਤਕਾ ਭੀ ਨਾ'ਸ ਹੋਵੈਗੋ ਗਜ ੨ਪਰਿਮਿਤ ਮਦਰਦੇਸ ਕੀ ਜਿਮੀਨ ਭੀ ਉਡਜਾ'ਵੈਗੀ। ਗੁਰੂਸਾ'ਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ'ਬਚਨਹੈ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ਦੀਪ: ਹੈਅਸਤਾ'ਚਲੋਦ੍ਵਾ'ਬੇ ਮੈ ਪੁਨਆ'ਨ।ਮਮਚਰਨਨਢਿਗਸਾਂਤਹੈ ਸਤਜਬਚਨ ਪਰਮਾ'ਣ॥ ੧ ॥ ਕਰਦਕੀ ਨੌਕ ਪਰਪਾ'ਵਨੇ ਮਾ'ਤ੍ ਅਪਨੇ ਪਿਉਦਾ'ਦਕੀ ਮਾ'ਲਕੀਕੀਕਿਸੇ ਪਾਸ ਨ ਰਹਜਾ'ਵੇਗੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾ'ਰਸੇ ਪ੍ਰਜਾ'ਸਭਨਾ'ਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾ'ਪਤਹੋਜਾ'ਵੇਗੀ। ਜੈਸੇ ਭੁੰਰੀਝਾ'ੜੂਦੇਜਾ'ਤੇਹੈਤੇ ਫਰਾ'ਸਫਰਸ ਵਿਛਾ'ਇਜਾ'ਤੇਹੈ ਤਥਪੀਛੇ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜ ਧਿਰਾ'ਸਤਖਤ ਪਰ ਆ'ਇਕੇ ਬੈਠਤੋਹੈ। ਤੈਸੇ ਕਾ'ਲ ਭੁਗਵਾ'ਨਭੀ ਸਭਦੇਸੋਂਕੀ ਸਢਾ'ਈਕਰਦੇਵੇਗੋ ॥ਪ੍ਰਸ਼ਨ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂਜਬਐਸੇਹੀਸਾ'ਰੇਨਾ'ਸ਼ਟ ਹੋਜਾ'ਵੈਂਗੇ ਤਬ ਤੋ ਸਾ'ਰੀਖਿਲਵਾ'ਰਹੀਖਿਚਾ'ਨਜਾ'ਇਗੀ ਅਖਾ'ੜਾਉਠਜਾ'ਗੋ ਤਬ ਆ'ਪਕੋ ਨਾ'ਮਕੌਨਲਵੈਗੋ॥ ਉਤ੍ ॥ ਨਹੀਂ ੨ ਓਭਾ'ਗਾਸਿੰਘਸੰਤਹੁਕੀਲਖਜਾ' ਵਾ'ਸਤੇ ਤੇ ਮੈਯੁਗ੨ ਜੋ ਮੈ ਅਵਤਾ'ਰਲੇਤਾ'ਹੂੰ ਸੰਤਮਹਾ'ਤਮਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾ'ਲਜੀਕਾ'ਨਾ'ਮ ਜਪਨੇ ਵਾ'ਰੇ ਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤ ਜੀਕੇ ਪਜ ਰੇ ਹੈਂ ॥ ਉਨਕੇ ਤੇ ਮੈ ਅਪਨਾ' ਹਾ'ਥ ਦੇਕੇ ਰਖ ਲੇਵੇਗਾ' ਸੰਤਜਨ ਕਸ਼ਟ ਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਖਨੇਪਾਵੈਗੇ॥ ਜੈਸੇ ਚਕੀ ਹੋਰਸਾਰੇ ਦਾਣਯੋਕੋ ਪੀਸਡਾਰਤੀਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਕਿਲੀਕੀ ਸਰਣਮੈ ਰਹਤੇਹੈ ਉਨਕੋ ਨਹੀ ਪੀਸਤੀ॥ ਤੈਸੇ ਜੌਨਸੇਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸੇ ਬੇਮੁਖਹੈ ਵੋਹੀ ਐਸੇ ੨ ਕਸ਼ੋਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀਦਸਮੇਸਬਚਨ॥ ਸਭਸ਼ਨਮੁਖ ਗੁਰੁਆਪਬਚਾਏ॥ ਤਿਨਕੇਬਰਨ ਨ ਬਾਕਨਪਾਏ॥ ਦੁਸ਼ਦੁਤਪ੍ਰਭੁਆਪਖਪਾਏ॥ ਸੰਤਨ ਕਸ਼ਨ ਦੇਖ ਨ ਪਾਏ ਆਪਨੇਸੰਤੋਕ੍ਰੋਮੈਆਂਚਲਗਨੇ ਨ ਦੇਵੈਗਾਇਤਯਾਦੀ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥ ਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਫਿਰਸਿਖਕੋਈ ਭੀਨਰਹੇਗਾਉਤ੍ਰ॥ ਨਹੀ ਓ ਭਾਗਸਿੰਘਾ ਮੈ ਬੀਜਕਿਸੇ ਵਸਤੂਕਾ ਨਹੀ ਖੋਵਤਾਹੂੰ ਜੈਸੇਕਿਰਸਾਣ ਸਰਬਅੰਨੋਕੋ ਬੀਜਰਖਲੇਤੋਹੈ ਪੁਨਾਸਮੈਆਇ ਪਰਬੀਜਦੇਤੋਹੈ॥ਤਦਵਤ ਬੀਜਮਾਤ੍ ਕਹੂੰ ੨ ਸੱਚੇ ਸਿਦਕੀ ਸਿਖ ਥੋੜੇ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੇ ਉਸ ਸਮੈ ਫਿਰ ਜਾਨੈਗੇ ਜੋ ਸਿਖੇਨੇ ਗੁਰੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕੀਆਥਾ ਉਸ ਸੰਤਅਪ੍ਰਾਧ ਕਾਫਲ ਯੇ ਕਸ਼੍ਰਹਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਭਯਾਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥ਹੇਭਗਵਨ ਕਿਤਨਾਕ ਚਿਰ ਐਸਾ ਕਸ਼੍ ਸੰਸਾਰ ਪਰਰਹੇਗਾ ॥ ਉਤ੍॥ ਹੇਭਾਗਸਿੰਘ ਜਬਏ ਅਤਿਦੀਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀਕਰੈਂਗੇ ਅਪ੍ਨੇ ਪਾਪ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਖਸਾਵਨਗੇ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ੨ ਹਮਨੇ ਬਡੀਭੂਲਕਰੀਹੈਹਮਬਹੁਤਹੀ ਭੂਲੇਹਾਂ॥ ਆਪਪਤਿਤਪਾਵਨਹੋ ਦੀਨਬੰਧੂ ਹੋ ਦੀਨੋਪਰ ਦਯਾਕਰਣੇਕਾਆਪਕਾਬਿਰਦਹੈਹਮਅਤਿਦੁਖਿਤਔਨਿਰਾਸ੍ਰੈਹੋਕੇਆਪਕੀਸਰਣਿਆਏਹਾਂ ਹਮਾਰੇਪਿਛਲੇਅਪ੍ਰਾਧਅਬਬਖਸੋਔਆਰੋਦਯਾਕਰਕੇਹਮਕੋਸਮਤੀਦੇਕੇਸੁਭ ਮਾਰਗਮੈਲਗਾਵਹੁ॥ ਔਝਾੜ ਭੀ ਤੂੰਹੀ ੨ ਤ੍ਰਾਹਿ ੨ ਕਰੈਗੈ॥ ਤਬਮ ਉਨਕੇ ਪਾਪ ਬਖਸ਼ੇ ਜਾਵੰਗੇ ਯੇ ਸਾਖੀ ਜੌ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਰਹਣੇ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਿਧਸਿੰਘੋਨ ਲਿਖਾਈਹੈ॥ ਦੇਖੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਰਕੀ ਭਾਵੀ ਤੋ ਸਰਬਥਾ ਅਮੇਟਹੈ ਵੋਤੋ ਕਿਸੀਸ ਮਿਟਤੀਨਹੀਹੈ॥ ਰਾਯਾਨਰੂਪੀਨੇਤ੍ਰੋਸੇਦੇਖਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀਪ੍ਰਤੀਭਾਵਿਖਤ ਬਾਤ ਮਹਾਤਮਾਕਹਦਤੇਹੈਔਰਕਹਨੇਕਾਕੁਛਪ੍ਰਯੋਜਨਨਹੀਹੈਵਹਭਿਬਿਨਾਪੂਛੇ ਨਹੀਕਹਤੇਹੈਆਪਕੇ ਲਿਖਨੇਕਾਪ੍ਰਯੋਜਨਕਿਆ॥ ਪਰੰਤੂਹਮਾਰੀਦਾਨਸਮੇਪਿਛਲੇ ਬਾਦਸਾਹੋਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰ ਔਮਲਕਾ ਮਉਜਮਾਕਾ ਰਾਜ ਬਹੁਤਹੀ ਅਛਾਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਦੇਖੋਪਿਛਲੇ ਬਾਦਸਾਹੋਕੇ ਰਾਜਮੈ ਕਿਸੀਬਾਦਸਾਹੁਨੇ ਰਸਤੇ ਸੜਕੈ ਸਾਫਨਹੀਬਨਾਈਹੈ॥ਧਰਮ ਅਰਥਕਿਸੀ ਬਾਦਸਾਹਨੇ ਵਿਦਯਾਪਢਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਅਸਕੂਲਨਹੀਬਨਾਏ ਔ ਧਰਮ ਅਰਥ ਨ ਕਿਸੇਨੇ ਹਸਤਪਤਾਲ ਦਵਾਈਖਾਨੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀ ਕੀਏ ॥ ਵੋ ਬਾਦਸਾਹੁ ਜਿਸ ਧਨੀਕ ਪਾਸ ਬਹੁਤਾ ਧਨ ਦੇਖਤੇ ਥੇ ਉਸ ਕੋ ਲੂਟਲੇਤੇਥੇਉਨਕੇਰਾਜਮੈ ਧਨੀ ਵਿਚਾਰੇ ਅਪਨੀ ਕਮਾਈਕਾਧਨਭੀ ਖਾਣੇ ਖੁਲਾ ਵਰਤਣੇਪਾਵਤੇਨਹੀ ਥਔਮਾਰਗੋਮੇ ਅੰਧੇਰੇਮੈ ਸਾਝਸਵੇਰੇ ਚੋਰ ਡਾਕੂ ਲੂਟ ਲੇਤੇਥੇ ਕੋਈ ਕਰਜਦਾਰ ਅਥਵਾ ਬਲੀ ਕੋਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਬ੍ਦਸਤ ਕਿਸੀ ਪਰਜੁਲਮੀ ਕਰਤ੍ਥਾ੩ਬਉਨਕੀਦਾ੩ਦਫਰਜਾ੩ਦਕੋਈਭੀਸੁਣਤਾ੩ਨਹੀ ਥਾ॥ ਵਸਤੀਹੁਈ ਜਗਹ ਕੋ ਅਪਨੇਮਤਲਬਵਾਸਤੇ ਉਜਾੜਦੇਤੇਥੇ ਔਉਜਾੜੋਂਕੋਵਸਾਤੇ ਨਹੀਂ ਥੇ ਸੈਕੜੇ ਹਜਾ੩ਰੋ ਕੋਸੋ ਮੈ ਉਜਾੜ ਜਿਮੀਨ ਜੰਗਲ ਪੜੀਹੁਈਥੀ। ਬਹੁਤਸੇ ਮਨੁਖ ਪਸੁਪੰਖੀ ਮਾ੩ਰੇ ਪਜਾ੩ਸਕੇ ਮਰਜਾ੩ਤੇਥੇ। ਕਹਾਂ ਤਕ ਲਿਖੈ ਐਸੀ ੨ ਹਜਾ੩ਰੋਂ ਜੁਲਮੀ ਕੀਭੀ ਬਾ੩ਤੈਂ ਪਿਛਲੇਬਾ੩ਦਸ਼ਾ੩ਹਕੀ ਸੁਣਨੇਮੈਔਕਿਤਾ੩ਬੋਮੈਲਿਖੀਹੁਈ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆ੩ਤੀਹੈ ਜੋ ਵਹੁਲਿਖਨੇ ਲਗੇ ਤਬ ਉਨਹੀ ਬਾ੩ਤੋਂ ਕੋ ਬਡ੩ਭਾ੩ਗੀ ਗ੍ਰੰਥ ਬਨਜਾ੩ਤੋਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਉਨਕੋ ਲਿਖਨੇਮੇ ਬਸਹੈ। ਅਬਜੈਸੇ ਉਪਕਾ੩ਰਪ੍ਰਜਾ੩ਕੇ ਲੋਕੋਪਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਬਹਾ੩ਦਰਨੇ ਕੀਏਹੈਂ ਔਪ੍ਰਤਖਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆ੩ਤੇਹੈਵਹੁਸਾ੩ਰੇਤੋਮੇਰੇਸੇ ਲਿਖੇਨਹੀ ਜਾ੩ਤੇ ਪਰੰਤੂ ਕੁਛ ਥੋੜੇਸੇ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿਖਾ੩ਇ ਦੇਤਾ ਹੂੁ। ਉਨ ਜਾ੩ਲਮ ਬਾ੩ਦਸ਼ਾ੩ਹੁ ਕੇ ਰਾ੩ਜ ਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾ੩ਦਰ ਕਾ ਰਾ੩ਜ ਹਜਾ੩ਰੋ ਦਰਜੇ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮਤੋ ਸਭਕੋ ਅਭੈਦਾ੩ਨ ਦੀਓਹੈ ਸਭਕੋ ਚਾ੩ਹੇ ਉਜਾ੩ੜਮੈ ਜਨਾ੩ਨਜਾ੩ਂਭੀ ਸੋਨਾ੩ਹਾ੩ਥਮੈਉਛਾ੩ਲਤੀਇਕੇਲੀਚਲੀਜਾ੩ਵੇ ਤਬਕੋਈ ਚੋਰਜਾ੩ਰ ਡਾ੩ਕ ਤਿਸਕੋਕੁਛਨਹੀ ਕਹਸਕਤੋਹੈ ਫਿਰਰਸਤੇ ਸੜਕੇ ਐਸੀਬਨਾ੩ਇਦਈਹੈ ਔ ਸੜਕੋ ਕੇ ਦੋਨੋ ਓਰਬ੍ਰਿਛ ਲਗਵਾ੩ਇਦੀਏਹੈ ਪ੍ਰਜਾ੩ਸੁਖ ਵਾ੩ਸਤੇ ਜੋ ਅੰਧੇਭੀ ਪਸ਼ਾ੩ਵਰ ਕਲਕਤੇ ਮਮਈ ਰਾ੩ਮੇਸ੍ਵਰ ਦ੍ਵਾ੩ਰਕਾ੩ ਸੂਰਤ ਸਿੰਧਹੈਦਰਾ੩ਵਾ੩ਦ ਕ੍ਰਾ੩ਂਚੀਬੰਦਰ ਅਬਚਲਨਗਰ ਸਾ੩ਹਿਬ ਦਖਿਣ ਹੈਦਰਾ੩ਵਾ੩ਦਗਯਾ੩ ਪ੍ਰਯਾ੩ਗ ਦਿਕਸਰਬ ਦੇਸੋ ਮੈ ਪਰਬਤੋਮੈ ਸੜੇਕੇ ਪਕੇ ਨਦੀਆਂ ਕੇ ਪੁਲਬਨਾ੩ਇਦੀਏਹੈ ਇਨੋ ਅਸਬਾ੩ਨੋ ਮੈ ਅੰਧੇਭੀ ਫਿਰਕੇ ਸੈਲਕਰ ਆ੩ਵਤੇ ਹੈ। ਔ ਸਭ ਜਾ੩ਤੀਕੋ ਵਿਦਜਾ੩ ਪਢਾ੩ਨੇ ਲੀਏ ਸਰ੍ਬਦੇਸੋਂਮੈ ਅਪਨੇਰਾ੩ਜਮਾ੩ਤ੍ਰਮੈ ਅਸਕ੍ਵ ਲ ਨਾ੩ਮਪਾ੩ਠਸ਼ਾ੩ਲਾ੩ ਬਨਾ੩ਇਕੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਗੁਰੁਮੁਖੀ ਹਿੰਦੀ ਮਹਾ੩ਜਨੀ ਬਾ੩ਂਗਾ੩ਲੀ ਮਾ੩ਦ੍ਰਾ ਛ ਮਾ੩ਰਾ੩ਸ੍ਟ੍ਰ ਫਾ੩ਰਸੀ ਅਰਬੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਪਾ੩ਰਬਤੀਯਾ੩ਦਿ ਵਿਦਜਾ੩ਕੇ ਵੇਤਾ ਜਾ੩ਨਨੇਵਾ੩ਲੇ ਪੰਡਿਤਆ੩ਦਿਕ ਨੌਕਰਰਖਦੀਏਹੈ। ਪੂਰਬਕੇਬਾ੩ਦਸ਼ਾ੩ਹੋਂਕੇਵੇਲੇ ਪ੍ਰਜਾ੩ਕੇ ਲੋਕਪਰਦੇਸ ਗਏ ਅਪਨੇਸਨਬੰਧੀਕੀਖਬਰਕਿਸੀ ਸੂਰਤਸੇ ਨਹੀਂਪਾ ਇਸਕਤੇਥੇ। ਔ ਸੈਕੜੇ ਰੁਪੈ ਖਰਚਕੇ ਇਕਚਿਠੀ ਮੰਗਾ੩ਤੇਥੇ ਜਬਕਿਸੇਕਾ੩ ਕੋਈਸਨਬੰਧੀ ਪਰਦੇਸਜਾ੩ਤਾ੩ਥਾ੩ ਤਬ ਰੋ ਇ ਰੋਇਕੇ ਮਿਲਤੇਥੇ ਸੋ ਅਬ ਸ੍ਰੀਹਜ਼ੂਰ ਸਹੰਨਸ਼ਾ੩ਹ ਕੇ ਰਾ੩ਜ ਮੈ ਏਕ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕੇ ਹਜਾ੩ਰੋਂਕੋਸ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆ੩ਦਿਕ ਦੇਸੋ ਕੀ ਚਿਠੀ ਮੈ ਸਾ੩ਰੀ ਖਬਰ ਮੰਗਵਾ੩ਇਲੇਵੇ। ਔਂ ਜਿਸਕੋ ਕਲਕਤੇ ਆ੩ਦਿਕਦੇਸੋਂਕੀ ਖਬਰਲੇਨੇ ਕੀ ਜਲਤੀ ਜਰੂ੍ਰਤਹੋਵੇ ਤਬ ਉਸਕੇ ਵਾ੩ਸਤੇ ਤਾ੩ਰਬਨਾ੩ਇਦਈਹੈ। ਹਜਾ੩ਰੋਰੁਪੈ ਖਰਚਕਰਕੇ ਭੀ ਖਬਰ ਮੁਸਕਲ ਮਿਲਤੀਥੀ। ਸੋ ਅਬ ਏਕ ਰੁਪਯਾ ਖਰਚਕਰਕੇ ਏਕ ਘੰਟੇ ਭਰਮੈਜਹਾਂ ਪਰ ਚਾ੩ਹੇ ਤਹਾਂ ਪਰ ਖਬਰ ਮੰਗਵਾ੩ਇ ਲੇਵੇ ਐਸਾ੩ਸੁਖੇਨਕਰਤਦੀਆਹੈ ਔਰ ਪਰਦੇਸ ਕੋਈ ਰਹਣੇਹੀ ਨਹੀਦੀਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਅਪਨਾ ਸਭਕਾ ਏਕਘਰਹੀ ਬਨਾਇਦੀਓਹੈ ॥ ਕਲਕਤੇਸੇਰੇਲ ਪਰਚਢੇ ਸਵੇਰਕੋ ਪੁਨਾ ਚਾਰਪਹਰਕੇ ਅੰਤਰ ਸੰਧਜ਼ਾਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਲਹੌਰ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਪਹੁਚਜਾਤੋਹੈ ਜੇ ਡਬਲ ਰੇਲ ਪਰਚਢੇਤਬ ਐਸਾਸੁਖਪ੍ਰਜਾ ਕੋਦੀਓਹੈ ॥ ਆਗੇ ਰੁਪਯੋਮੈਖੋਟੇ ਰੁਪੈ ਮਿਲਾਇਦੇਤੇਥੇ ਕਿਸੇ ਸਰਾਫਸੇਕੋਈਗਰੀਬਰੁਪੈਪਰਰਖਾਨੇ ਜਾਤਾਥਾਤਬਸੈਕੜੇ ਪੀਛੇ ਆਨਾਦੋਆਨੇ ਦੇਵੇਤਬ ਪਰਖਦੇਤੇਥੇ ਅਥਵਾ ॥ ਅਪਨੇ ਪਾਸਸੇ ਪਾਪੀ ਲੋਕਖੋਟੇਰੁਪੈ ਮਿਲਾਇਦੇਤੇਥੇ॥ ਅਬਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰਨੇ ਐਸਾਰੁਪਯਾਪੈਸਾ ਕਾ ਸੰਨ ਚਲਾਯੋਹੈਜੋ ਕਿਸੇ ਸੇ ਪਰਖਾਨੇਕੀ ਹਾਜਤਹੀਨਹੀ ਹੈ ॥ ਔਜਬ ਕਿਸੀ ਦੇਸਮੇ ਬਡਾ ਭਾਰੀਭੀ ਕਾ ਲਪਰਜਾਤੋਹੈ ਤਬਭੂਖਕੇ ਦੁਖਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜਬਹਾਦਰ ਕਿਸੀ ਆਦਮੀਕੋਮਰਨੇ ਭੀਨਹੀ ਦੇਤੇ ॥ ਰੇਲਕਾਕਰਾਯਾ ਕਮਕਰਕੇ ਝਟਪਟ ਰੇਲਕੇ ਜਰੀਏ ਅੰਨ ਉਸਦੇਸਮੈਪਹੁਚਾ ਇ ਦੇਤੇਹੈ ਜਿਨਕੇ ਪਾਸ ਪੈਸਾ ਨਹੀਹੈ ਤਿਸਕੋ ਕਿਸੀ ਨ ਕਿਸੀਸੁਬਬਸੇਅਪਨੇ ਪਾਸਸੇ ਖਾਨੇਕੋਦੇਤੇਹੈ ॥ ਔਰਜੋ ਬਡਯਾਂ ੨ ਉਜਾੜਾਂ ਥੀਆਂ ਸੋ ਸਭ ਇਨੋਨੇ ਵਸਾਇਦਈਆਂ ਹੈ ਕਾਲਕੀਨਿਬ੍ਰਿਤੀਲੀਏਸਾਰੇਦੇਸੋਮੈਬਡੇ ੨ ਯਤਨਸੇ ਨੈਹਰਾਂ ਲਯਾਇਕੇ ਫੇਰਦਯਾ ਹੈ ਔਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜਬਹਾਦਰਕੀ ਰਹਮਦਿਲੀ ਤੇਸਮਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਦੇਖੋ ਯਾਕੀਦੇਸਕੇ ਲੋਕ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਕੇ ਸਨਮੁਖਹੋਕੇ ਯੁਧਕਰਤੇਹੈ ਇਨਕੋ ਮਾਰਤੇਹੈ ॥ ਜਬਉਨਕੋਜੀਤਲੇਤੇਹੈ ਤਬ ਯੁਧ ਮੇਮਾਰੇਗਏਸਤ੍ਰਆਂਕੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂਕੋ ਤਥਾਤਿਨਕੇਬਾਲਬਚਯੋਕੋਪਿਨਸਨ ਦੇਤੇਹੈ ॥ ਔਤਿਨਕੋ ਵਿਦਜ਼ਾ ਇਲਮਸਿਖਾਇਕੇਲਾਯਕਬਨਾਇਦੇਤੇਹੈ ॥ ਪੁਨਸਰਕਾਰਕਘਰਮੈ ਜੈਸਾ ੨ ਲਾਯਕ ਦੇਖਤੇਹੈ ਤੈਸੀ ੨ ਹੁਦੇ ਵਾਲੀ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸਾ ਦੇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਰਾਜਕੇ ਗੁਟਤੇ ਉਪਕਾਰੋਕੀ ਗਿਣਤੀ ਕਹਾਂਤਕਕਹੇ ਪਾਰਾਵਾਰ ਕੁਛਨਹੀਹੈ ਪਹਲੇਬਾਦਸਾਹਸਤ੍ਰਆਂਕਾ ਬੀਜਮਾਰਕਰਤੇਥੇ ਕਹੂੰ ਮੁਸ਼ਕ ਭੀਨਹੀਂਰਹਨੇ ਦੇਤੇ ਥੇ ਔ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਉਨਕੇ ਪਿਛੇ ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਇਨਕੇ ਰਾਜ ਮੈ ਸਤਜੁਗਕੇਵਲਵਰਤੋਹੈ । ਦੇਖੋ ਗਊਆਂਜੇੜੀਆਂਨੇਏਨਾਂਵਾਸਤੇ ਕੈਸਾਸੁਖਬਨੋ ਹੈ ਘਾਸ ਖਾਤੀਹੈ ਅੰਮ੍ਰਤਕੇ ਸਮਾਨ ਦੂਧਦੇਤੀਹੈ ਤਿਸਮੈਯੇਆਯੂ ਬਢਾਨੇਵਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀਘ੍ਰਿਤ ਨਿਕਸਤੋਹੈ ਸੋਘ੍ਰਿਤ ਅਨੋਕਪ੍ਰਕਾਰਕੀਅੰਖਧਯੋਮੈਪਰਤੋਹੈ ਔਤਘ੍ਰਿਤਕਰਕੇਆਨੇਕਲਡੂ ਜਲੇਬੀਅੰਦਰਸਾ ਬੂੰਦੀਆਦਿਕਬਡੇ ੨ ਸ੍ਵਾਦਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਬਨਤੇਹੈ॥ਜਿਸ ਬਚੇ ਛੋਟੇ ਦੋਚਾਰਾ ਦਿਨਕੇਕੀਮਾਈ ਮਰਜਾਵੇਤਬਗਊਕੇਦੂਧਸੇਰਭਰਮੈਦੋਪੈਸਾਭਰਪਾਨੀ ਪਾਇਕੇ ਤਿਸ ਬਚੇਕੋ ਪਿਲਾਵਹੁਤਬ ਉਸਬਾਲਕ ਕੀਮਾਈਕੇ ਦੂਧਕੇ ਸਮਾਨ ਵਹੁਗੋਊਕਾਦੂਧ ਬਨਜਾਤੋਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਗਊਕੇਦੂਧਕਾਬਰਫੀਪੇੜਾ ਖੀਰਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਾਦੂ ਪ ਦਰਥ ਬਨਤੇਹੈ ਔਲੋਕ ਹਿਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਆਦਿਕ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਖਾਤੇਹੈ ਔ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਭੀਕੋਏਕਸਰੀਖਾ ਸ੍ਵਾਦਲਾਗਤੇਹੈ।ਪੁਨ ਉਸਗਊਆਂਕੇਪੁਤ੍ਰ ਬੈਹਲਗਡੇ ਵੇਲਨੇ ਵਗਤੇਹੈ ਤਬਸੰਸਾਰੇਸੰਸਾਰਕੀ ਕਾਰਰਵਾਈਚਲਤੀਹੈ ॥ ਫਿਰਦੇਖੋਗਊਕੇ ਦੂਧਕੇਘ੍ਰਿਤਕੀਆਹੁਤੀ ਅਗਨਿਮੈ ਪਰਤੀਹੈ ਤਬ ਤਿਸਆਹੁਤੀਕਰਕੇਦੇਵਤਾ ਪਿਤਰਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬ੍ਰਿਸ੍ਟੀਆਦਿਕ ਉਪਕਾਰੋਦ੍ਵਾਰਾ ਜਗਤਕੇਜੀਵੋਕੇਉਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣਕਰਤੇਹੈ ॥ ਅਗਨਉ੍ਪਰਿਛਪਤਾਹੂਤੀ ਆਦਿਤਜਮੁਪਤ੍ਰਿਸ੍ਟੀਆਦਿਤਜਾਜਾਏਤੇਬ੍ਰਿਸ੍ਟੀਤਤੋਅਨੰਤਤੋਪ੍ਰਜਾਃਪੁਨਾਰਾਊਆਂਕਾਚੌਬ੍ ਤੇਮੂਤ੍ਰਭੀਦਵਾਯੋਮੇਕਾਮਦੇਤੇਹੈਬਾਲਨੇਕੇਭੀ ਕਾਮਆਤੇਹੈ। ਯੇਉਪਕਾਰਹਾਉਕੇ ਸਰੀਰਕੇ ਜਗਤਕੇਉਪਰਪ੍ਰਤਖਜਦੇਖਨੇਮੈਆਤੇਹੈ।ਹਿਦੂਮੁਸਲਮਾਨਅੰਗ੍ਰੇਜਆਦਿਕੋਕਏਕਜੈਸਾਹੀ ਦੂਧ ਗਊ ਦੇਤੀ ਹੈ ਥੋੜੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਕਰਤੇ ਕੰਮਨਹੀਦੇਤੀ ਔਬਹੁਤੀਕਰਟੇਵਲਜਾਂ ਕੋਕੁਛਆਧਿਕਨਹੀਦੇਤੀਤਬਾਗਊਕੇਦੂਧਕਾਸ੍ਵਾਦਦੂਧਕੇਪੇੜੇਆਦਿਕਪਦਾਰਥੋਕਾਭੀਸਭ ਨੋਕੋਹਰੀਖਾਹੀਆਵਤੇਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਜੋਦੂਧਘ੍ਰਿਤਮਧੂ ਚੀਨੀਮੀਠਾ ਦਹੀਯੇਪਚੇ ਪਦਾਰਥ ਆਟੇਸੈਮਿਲਾਇਕੇ ਪੇੜਾਬਨਾਇਕੇ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇਏਕਬਰਸਰੋਜ ਤਕਗਊਕੇਮੁਖਮੈਦੇਤੇਹੈ ਸੋਜੋ ਧਨਪੁਤ੍ਰਦੇਹਆਰੋਗ ਆਦਿਕ ਮੁਖਮਾਗੋ ਪਦਾਰਥੋਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ।ਇਤਨੇ ਗੁਣ ਜਿਸ ਗਊਮੈਹੈ ਐਸੀਗਊਹੈ ਜੋ ਗਊਕੇਘ੍ਰਿਤਕੀਮਲ ਅਰਥਾਤਵਿਸ੍ਠਾ ਨਹੀਬਨਤੇਹੈ ਕਿੰਤੂਤਤਕਾਲਹੀ ਵੀਰਯਬਨਜਾਤੇਹੈ ਐਸੇਆਯੁਰਵੇਦਮੈਲਿਖਯੋਹੈ ॥ ਇਤਨੇਗੁਣ ਤੇ ਉਪਕਾਰਜਿਸਗਊਕੇਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਲੋਕੋਪਰ ਦਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾਪਰ ਹੋਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸਸਮੇ ਕੋਰਾਜਾਕੋ ਭੀਚਾਹਜੇ ਜੋ ਯੇਨਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਗਊਆਂਕੇ ਸਰੀਰਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਆਵਸਜ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਕੇ ਰਾਜ ਮੈ ਪ੍ਰਜਾ ਕੋ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੁਖ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਸੁਣੋ ਅਦਾਲਤ ਮੈ ਕਰਜੇ ਕੇ ਲੇਨੇ ਦੇਨੇ ਮੈ ਜੋ ਹਾਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਕਸੂਰਕਕੇ ਘਰ ਬਾਰਕਿਸੀਕਾ ਜਪਤਕਰਤੇਹੈ ॥ ਤਬ ਘਰ ਰਹਣੇ ਮਾਫਕ ਚਕੀਮੰਜੀ ਦੋਬੈਲਗੁਜਾਰੇ ਮਾਫਕਜਿਮੀਨਬਸਤ੍ਰੇਜੇਵਰ ਚਰਖਾ ਪੀੜੀ ਆਦਿਕਗਜਾਰੇ ਵਾਸਤੇਛੋਡਕੇ ਵਾਫਰ ਮਕਾਨ ਧਨਜਿਮੀਨ ਆਦਿਕਪਦਾਰਥੋਕੀ ਕੁਰਕੀਕਰਤੇਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੋਰਸੇਥੋੜਾ ਰ ਦੇਹਸਕੇ ਤਬ ਵਾਗੁਜਾਰਭੀਕਰਦੇਤੇਹੈ ॥ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਸਰਕਾਨਕਾ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਕਾ ਨ ਕਰੇ ਤਬ ਅਪਨਾ ਜੈਸੇ ਮਰਜੀਆਵੇਤੈਸੇ ਖਾਵੇਖਰਚੇ ਦਾਨਕਰੇ ਬਜਾਪਾਰ ਕਰੇ ਕੁਛਰੋਕ ਨਹੀਹੈ ਇਸੀਹੇਤੁਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦੁਰਕੇ ਰਾਜਮੈ ਲਾਖਾਪਤੀ ਕਰੋ ੜਾਪਤੀ ਪਦਮਾਪਤੀ ਧਨੀਹੈ ॥ ਉਨਕੋ ਦੇਖਕੇਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰ ਦ੍ਵੈਖਨਹੀਕਰਤੇਉਲਟਾ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤੇਉਪਕਾਰਵਾਲੇ ਗੁਣਅੰਗ੍ਰੇਜਬਹਾਦੁਰਨੇ ਪ੍ਰਜਾਕੇਲੀਕੇਪਰਕੀਏਹੈ ਤੁਛਗਿਣਤੀਜਿਨਕੀ ਕਰੀ ਜਾਭੀ ਨਹੀਹੈ ॥ ਐਸੇਰਾਜਾਕਾ ਬੁਰਾ ਮਾਗਤੇ ਹੈ ਓਹ ਕੁਤਘਨ ਹੈ ਇਸ ਬਾਤ ਕਾ ਬਦਲਾ ਫਲ ਵਹੁ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਾਤਕਾ ਬਦਲਾਫਲਵਹੁ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇਹੀ ਪਾਵੈਗੇ ਜੋਸਾਕ ਕ੍ਰਿਤਘਨਕੋਹੋਤੇਹ ਔਰਜੇ ਹਮਾਰੇਸੇ ਪੂਛੋਤਬ ਹਸਨੇਯੇਬਾਤੈਕੁਛਲਿਹਾਜਔਬਤਾਈਝੂਠੀਕਰਕੇਕਿਸੀਨਹੀਲਿਖੀਹੈ ਕਿੰਤੂਜੋਦੇਖ ਨੇਵਰਤਨੇ ਮੈ ਆਤੀਹੋ ਸੋਈਠੀਕ੨ਮੈਨੇਲਿਖੀਹੈ ਵਾਫਰ ਨਹੀ ਲਿਖੀਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕਸਾਹਿਬ ਜੀਨੇ ਕਾਬਲਸੇਬਾਬਰ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕਾ ਰਾਜਦੀਆਥਾ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦਰਜੀਕੀ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਇਨ ਕੋ ਏਕ ਹੀ ਰੂਪ ਹੋਣੇਸੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਭੀ ਲੰਡਨ ਸੇ ਬੁਲਾਇਕੇ ਅਨੀਤਕਾਰੀਸਿਖੋਕੇ ਹਾਥਸੇ ਸੰਪੂਰਣਦੇਸੋਕਾਰਾਜਇਨਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੋ ਦੀਆਹੈ॥ ਕਿਉਂਕੇ ਅਗ੍ਰੇਜ ਕੇ ਰਾਜ ਮੈ ਜੋ ਕਸੂਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋਈ ਸਜਾਇਪਾਤੇ ਹੈ ਦੁਸਰੇ ਕਸੂਰ ਵੰਦਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਭਾਈ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕੋ ਕੋ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਅਹਿ ਕਰਕਰੈ ਸੋ ਅਹਿ ਕਰਪਾਵੈ ਕੋਇਨ ਪਕੜੀਐ ਕਿਸੈ ਥਾਇ॥

ਇਸ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜਬਹਾਦਰ ਕੋ ਵਰਤਨੇਸੇ ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦੀਓਹੈ॥ਔਪਿਛਲੇਬਾਦਸਾਹੋਕੇਰਾਜਮੈਜੋਕੋਈ ਏਕਕਸੂਰਕਰਤਾਥਾ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾ ਸਾਰੋਹੀ ਕੁਟੁੰਬ ਪੀਸਡਾਰਤੇ ਥੇ ਐਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਅਨੀਤੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਦੇਖੋ ਜੈਸੇ ਤਪਸੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਰਾਜਾ ਯੁਧਿਸ੍ਠਰ ਕੇ ਸਾਥ ਬਨਮੈ ਅਠਾਸੀ ਹਜਾਰ ੮੮੦੦੦੦ ਅਭਜਗਤ ਤਪਸੀ ਭੋਜਨ ਪਾਤਾਥਾ ਔਦੁਰਬਾਸਾ ਰਿਖੀਕੇ ਸਾਥ ਤੈਸੇਹੀ ਤਪਸੀ ਰਿਖੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਭੋਜਨ ਖਾਤੇਥੇ ਹਜਾਰੋਹੀ॥ ਤੈਸੇਹੀਬੀਸ ੨ ਹਜਾਰ ਅਭਜਾਗਤ ਭੋਜਨ ਖਾਨੇਵਾਰੇਅਭਜਾਗਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਡੇਰੇਮੈਭੋਜਨ ਰੋਜ ੨ ਖਾਤੇਥੇ ਹਮੇਸਹੀ ਸਾਢੇਸਾਤਸੈਮਣਆਟਾਔਅਢਾਈਸੈਮਣਦਾਲਇਤਨਾਰੋਜਕਾਖਰਚ ਹੋਤਾਥਾ ਇਨਸਿਖੋਨੇ ਕੁਛਬੀਚਾਰਨਹੀ ਕੀਆਤੋਪਾ ਜੰਬੂਰੇ ਰਜਮਣਪਲਟਣਾਬਡੀਫੌਜਚਢਾਇਕੇਅਭਜਾਗਤ ਗਰੀਬਸਾਧੂ ਅਛੇ ੨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਗਊਆਂ ਬੈਲਆਂਦਿਕ ਸਭਮਾਰਦੀਏ ਕੋਈਸਤਾਰਾ ਅਠਾਰਾਲਾਖਕੀ ਲੋਟੀ ਔਰ ਕੁਛ ਅਸਬਾਬਕਾ ਅੰਤ ਸੁਮਾਰ ਨਹੀਥਾ ਜੋ ਲੂਟਕੇ ਸਿਖ ਲੈਗਏਥੇ ਯੇਪ੍ਰਸੰਗ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕੇ ਰਾਜਕੇ ਪੀਛੇ ਵਿਸ੍ਤਾ ਰਸੇਲਿਖੈਗੇਇਸਲੀਏ ਈਹਾਂ ਕੁਛਕ ਸੂਚਨਵਾਸਤੇਲਿਖਦੀਓਹੈ॥ ਸੋ ਤਿਸ ਆਪਨੇ ਡੇਰੇਮੈਸੇ ਕਿਸੀਨੇਭੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹੁਕਮਸੇਸਿਖੋਕੇਸਾਮਨੇ ਹਥਜਾਰਖੜਾ ਕੀਆ ਨਹੀਥਾ॥ ਯੇ ਬੁਰਛੇ ਬੈਠੇ ਭਜਨਬੰਦਗੀ ਕਰਤਜੋ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਪੁਨਃ ਲੁਟਕੇਲੈਜਾਤੇਭਏ॥ਪ੍ਰਥਮ ਤੋਜੇ ਅਤਿ ਕਸੂਰਵਾਲਾਹੋਵੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਬ੍ਰਿਧ ਬਾਲਕ ਇਸਤ੍ਰੀਸਤ੍ਰਹੋਕੇ ਸ਼ਰਣਾਗਤ ਹੋਜਾਵੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰਤੇਹੀਨਹੋਵੇਰੋਗੀਪ੍ਰਮਤ ਅਰਥਾਤ ਬੇਖਬਰ ਖੁਲੇਕੇਸ ਸੂੱਤਾ ਹੂਆ ਮਾਰਨਾ ਯੇ ੧੫ ਯੇਇਤਨੇਸਰਬਥਾ ਅਬਧ ਹੈ ਇਨਕੋ ਪ੍ਰਾਣਾਂਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਯੰਤ ਦੰਡਨ ਦੇਨਾ ਲਿਖਾਹੈ ਕੁਛ ਸਿਰ ਮੁੰਡਨ ਆਦਿਕ ਥੋੜੀ ਸੀ ਸਜਾ ਦੇਕੇ ਦੇਸ ਨਿਕਾਲਾ ਦੇਨਾ ਯੋਗਹੈ।।ਫਿਰ ਯੇ ਬੁਰਛੇ ਨਿਰਅਪਰਾਧੋਂਕੋ ਸੰਤਮਹਾਂਤਮ ਬ੍ਰਹਮਣਆਦਿਕੋਂਕੋ ਮਾਰਕੇ ਲੂਟਲਜਾਏਥੇ।।ਹਮਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਦਲਾਇਨਸਿਖੋਂਸੇ ਲੇਨੇਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਥੇ ॥ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰਨੇ ਹਮਾਰੀ ਬਡੀ ਮਦਤ ਕਰੀਹੈ ਜੋ ਇਨ ਸਿਖੋਂਸੇ ਹਮਕੋ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂਕਾ ਬਦਲਾਲੇਦੀਆਹੈ॥ ਇਨਸਿਖੋਨੇਜਹਾਂ ਬਜ਼ਾਸਾ ਨਦੀਕੈ ਤਟਪਰ ਹਮ ਰੇ ਗੁਰੂਕੋ ਮਾਰਜਾ ਥਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰਨੇ ਸਿਖੋ ਕੋ ਫੜ ਕਰਕੇ ਉਸੀ ਨਦੀ ਮੈਸਿਖੋ ਕੋ ਡੁਬਾਯਾਹੈਜੇਦਸਾਸਿਖੋਕੀ ਦੇਖਕੇਹਮਬਡੇਅੰਗ੍ਰੇਜੋਪਰਰਾਜੀਹੂਏਹੈਇਸ ਕਰਕੇ ਹਮਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰਕੇ ਰਾਜਪਰ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨਹੈ ਬਹੁਤਹੀ ਰਾਜੀਹੈ॥ਨਨੂ॥ ਤੁਮਅੰਗ੍ਰੇਜਕੇਰਾਜਪਰਕਿਉ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇਹੋਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੇਤੁਮਾਰੇਸਾਥਕੌਨਸੀਭਲਾਈ ਕਰੀ॥ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤੁਮ ਅੰਗ੍ਰੇਜਕੇ ਰਾਜ ਕੀ ਏਤੀ ਬਡਾਈ ਲਿਖਤੇ ਹੋ ਪਰ ਆਪ ਨਹੀ ਜਾਣਤੇ ਹੋ ਕਿ ਔ ਨਿਰ ਅਪ੍ਰਾਧਹੀ ਤੁਮਾਰੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਜਿਨਕੋ ਲਖ ਕਖਬਰਾਬਰਥਾਔਰਾਮਾਤਕੇ ਧਨੀਥੇ ॥ ਐਸੇਸਤਪੁਰੁਖੋਕੋ ਬਿਨਾਅਪ੍ਰਾਧ ਕਸੂਰਕੇ ਲਹੌਰ ਮੈ ਪਕੜਕੇ ਬੈਠਾ ਇਦੀਆ ਫਿਰ ਉਨਕਾਰੋਜੀ ਨਾ ਭੀ ਕੁਛ ਨ ਲਗਾਯਦੀਆ ਤੀਨਵਾਰ ਜਮਾਨਤ ਲੈਲੈਕੇ ੫੦੦੦ ਹਜਾਰ ਕੀ ਲਹੌਰ ਮੈ ਬੈਠਾਯਾ ਫਿਰ ਤੁਮਾਰੇ ਚਾਚਾ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਦੇਗਕੇ ਧਨੀ ਉਸਕੋ ਭੀ ਬਿਨਾ ਕਸੂਰ ਬਿਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਕੋ ਕੈਦ ਕਰਕੇ ਪਹੁਚਾਇ ਦੀਆਹੈ ਔਰ ਭੀ ਇਨਕੇ ਰਾਜਮੈ ਬਡੇ ੨ ਚੋਰੀ ਜਾਰੀਆਦਿਕਔ ਅਦਾਲਤਮੈ ਝੂਠੀਹੀਉਗਾਹੀ ਦੇਨੇ ਵਾਲੋਂਕੋ ਸਜਾਪੂਰੀ ਨਹੀ ਮਿਲਤੀ ਹੈ । ਇਤਯਾਦਿਕ ਬਾਤੋਕੀ ਕੁਛ ਸ਼ਰਮ ਨਾਨਹੀਹੈ ਕਹਾਂਪ੍ਰਯੰਤ ਬਖਾਨਕਰੈ ਫਿਰਤੁਮਜੋਇਨਕੇ ਰਾਜਕੀਇਤਨੀਬਡਾਈਲਿਖਤੇਹੋ ਅਰ ਸੁਕ੍ਰਯੇ ਅਦਾਕਰਤੇਹੋਇਸਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ਜੋ ਤੁਮਰੀ ਬੁਧੀ ਇਸਥਰ ਨਹੀਹੈ ਨਚ ਸਿਧਾਂਤੀ ਜੋ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਜੀ ਔਸੇਕਰਾਮਾਤਕੇ ਧਨੀਸਾਹਿਬਥੇ ਸਾਮਰਥਥੇ ।। ਤਬਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕਾ ਰਾਜ ਕਿਉ ਏਸ ਦੇਸਮੇਹੋਨੇਦੀਆ ਕੋ ॥ ਉਤ੍ਵਾਦੀ ।।ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਕਾਰਾਜਏਸ ਮੁਲਕਮੇਂਕਾਇਮ ਰਹਨੇ ਕਾ ਗੁਰੂ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਥਾ ॥ ਦੂਸਰਾ ਉਨਕੀ ਨਿਗਾਹ ਮੈ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਆਦਿਕ ਪੈਦਾ ਇਸ ਸਾਰੀ ਪਤਮੇਸਰ ਕੀ ਜਾਨਕੇ ਕਿਸੇ ਕਾ ਭਰਾਨਹੀਕਰਨਾਚਾਹਤੇਥੇਔਨਕਿਸੇਬਾਤਕੀਲੋੜਭੀਨਹੀਥੀਉਨਕੋ ਨਿਗਾਹਮੈਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔ ਕੰਗਾਲ ਏਕ ਜੈਸੇਥੇ ਬਡੇ ਏਪਰਵਾਹ ਅਪਨੇ ਸਾਹਿਬਕੋ ਰੰਗਾਮੈ ਹਰਵਕਤਮਸਤ ਰਹਤੇਥੇਇਸਸੇ ਇਨਕੋ ਦੈਖਨਥਾ ਉਤ੍ਰਸਿਧਾਂਤੀ॥ਹੋਭਾਈ ਜੈਸੇਭੁੰਕਹਤਾਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਔਸੇਹੀਸਾਮਰਥ ਥੇ ॥ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੇ ਹੁਕਮ ਰੂਪ ਨਿਮਿਤਕਰਕੇ ਜੋਨਸਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਹੌਰਮੇ ਬੈਠਨਾਹੈ ਸੋਭੀ ਸਿਖੋ ਕਾਹੀਅਪ੍ਰਾਧਹੈ ॥ ਅੰਗ੍ਰੇਜਵਿਚਾਰ ਪਹਲ ੨ ਆਏਥੇ ਇਨਕੋ ਕੁਛ ਖਬਰਨਹੀਥੀ ਕੌਨ ਭੁਲਾਹੈ ਔ ਕੌਨ ਬੁਰਾਹੈ ਏਹ ਵਿਚਾਰੇ ਪਰਦੇਸੀਥੇ ਜੈਸੇ੨ਸਿਖੋਨੇ ਸੰਸਕਾਰਇਨਕੋਪਾਏ ਤੈਸੇਦ੍ਰਿੜਕਰਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਦੂਸਰਾਕਿਸੀਨੇਜਾਨ ਲਾਰਨਸਾਹਿਬਸੇ ਕਹਜਾਥਾ ਕੇਬਾਬਾਖੁਦਸਿੰਘਕੋ ਆਪਨੇਈਹਾਂਲਹੌਰਮੈਬੈਠਾਯਾਹੈ ਤਾਂ ਇਨਕੇਗੁਜਾਰੇਵਾਸਤੇਕੁਛ ਲਗਾਇਦੇਵੋ ॥ ਤਬਜਾਨਲਾਰਨਸਾਹਿਬਨੇ ਇਸਬਾਤਕਾ ਏਹ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆਕੇ ਵਹੁਆਪਖੁਦਖੁਦਾਹੈ ਉਨਕੋ ਕਜ਼ਾਪ੍ਰਵਾਹਹੈ ਵੇਹਮਾਰੇ ਗੁਜਾਰੇਕੀ ਕਜ਼ਾਪ੍ਰਵਾਹ ਰਖਤੇਹੈਂ ਤੀਸਰਾਇਨਕੇਗੁਜਾਰੇਵਾਸਤੇਕਿਸੇਨੇਯਤਨਭੀਨਹੀਕੀਆ ਥਾ।ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘਕੋ ਕਾਲੇਪਾਣੀਮੈਭੇਜਣਾਯੇਭੀਸਿਖੋਕਾਹੀਅਪਰਾਧਹੈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕਸੂਰਨਹੀਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇਝੂਠੇਹੀਚੁਗਲੀਆਂਕਰਕਰਕੇਪੰਜਾਬਯੋਨੇ ਇਨਾਮ ਆਪਲੇਲੀਆਤੇ ਉਸਵਿਚਾਰੇ ਗਰੀਬਕੋਪੜਕੇਕਾਲੇਪਾਣੀਕੋਭੇਜਦੀਆ॥ ਉਸਕਾਲਮੈਨਵੇਦੇਸਮੈਨਵੇਹੀਅੰਗਰੇਜਆਏ ਥੇਇਨਕੋ ਇਸਪੰਜਾਬ ਕੇਛਲੋਕਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜਲੋਕੋਕੋਭੇਤਮਾਲਮਨਹੀਥਾਇਸਲੀਏਇਨੋਭੀ ਸਚਝੂਠਕੀਦਰਯਾਫਤਨਕਰੀ॥ਔਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕਾਕਸੂਰਕੁਛ ਨਹੀਹੈ॥ਯੇਸਾਰਾ ਸਿਖੋਕਾਹੀ ਕਸੂਰਹੈ ਇਨਕਾਹਾਲਸਾਰਾਆਗੇਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ ਹਮਾਰੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਦਲਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੇ ਹਮ ਕੋਲੇ ਦੀਆਹੈ ਇਸ ਬਾਤਕਾ ਬਦਲਾ ਹਮ ਅਪਨੀ ਓਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ ਅਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਾਕਰਕੇ ਆਸੀਰਵਾਦ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੋ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਜੋਹੋ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਯੇ ਦਾਨ ਦੇਵੋ ਜੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰ ਕਾ ਰਾਜ ਹਮੇਸਾਂਹੀ ਬਨਾਇਰਖੋ ਔਇਨ ਕੋਭੀਤੇ ਹਮਕੋਭੀ ਸੁਮਤਿ ਦੇਵੋ ਇਹੀ ਅਰਜ ਹੈ ਹੇ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਭਗਵੰਤ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਸਭ ਕਾ ਹੀ ਭਲਾ ਕਰਜੋ। ਔ ਜੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੇ ਪਯਾਰੇਹੈ ਉਨਕਾ ਕਿਸੀਕੇ ਸਾਥ ਰਾਗਦ੍ਵੈਖਵੈਰ ਪ੍ਰੀਤੀਨ ਹੈ ॥ ਜੇ ਉਨਕੋ ਦਿਖਾਈ ਆਰਹੋਲੇ ਵਾਲਾਹਾਲ ਦੇਤੇ ਹੈ ਉਸੀ ਕਾ ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਕਹਦੇਤੇ ਹੈ ਵਹੁ ਭੀਸ੍ਰੀ ਈਸਰਕੀਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰਹੋਕੇ ਕਹਤੇਹੈ ਜਿਨਕੋ ਭਵਿਖਜ਼ਤਕੀਬਾਤੈ ਕਹਣੇਕਾ ਹੁਕਮਹੋਤੋਹੈ ਦੂਸਰੇ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ਬਿਨਾਮਾਲਕ ਕੇ ਹੁਕਮਸੇ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਜਿਸ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾ ਕੋਈਰੂਪ ਰੰਗਆਕਾਰ ਨਹੀਹੈ ਔ ਨ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਇਦ੍ਰੀਜੋਕੋ ਗੋਚਰਹੀ ਨਹੀਹੈ ਔ ਉਸਪਰਵੇਸ੍ਵਰਕਾਨਕੋਈਦੇਸਹੀਹੈ ਜਹਾਂ ਪਰ ਵਹੁਮਹਲ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰਕੇ ਬੈਠਾਹੈ ਜੋ ਉਸਸੇ ਪੂਛਕੇਆਇਕੋਆਰਾਮਕੀਬਾਤੈ ਆਏਕੇਕਹਦੇਹੈ ਅਬਢਾ ਕੋਈਫਰੇਮਤਕਿਸੀ ਕੋਹਥਪੈਕਾਮਭੀਲੇਕੋਕੇ ਸੁਣਾਨੇਲੀਏ ਨਹੀਭੇਜਤੇ ਯੇਕੈਸੇਆਰਾਮਕੀਆਂਬਾਂਤੈ ਕਹਦੇ ਤੇਹੈਇਸਮੈਹਮਤੋ ॥ ਕੁਛਪ੍ਰਤੀਤਨਹੀਆਤੀਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਯਦ੍ਯਪੀ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾ ਰੂਪਰੰਗਆਕਾਰਕੋਈ ਨਹੀਹੈ ॥ ਭਥਾਪਾਂਭੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਆਰੇ ਪਰਿਪੂਰਣਹੈ ਪੂਛੋਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਿਖਾਈਨਹੀ ਦੇਤੇਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਮੂਢੋਕੇ ਮਨਮੈਔਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਬਾਚਮੈ ਕਪਟਕੇਕਪਾਟ ਆਇਰਹੇਹੈ ਯਾਤਮੂਢੋਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਨਹੀ ਹੈ ॥ ਔਰਸੰਤਹੁਕੇ ਦਿਲਕੇ ਕਪਟਕੇ ਕਪਾਟਖੁਲਗਏਹੈ ॥ ਨਸ੍ਵਹੋਗਏਹੈ ਸੰਤਜਨੋਕੇ ਦਿਲਸਾਫਹੈ ਯਾਤੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਹਰਜਗਹਮੈਹਾਜਰਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈ ਅਪਨਾਹੀ ਆਤਮਾਰੂਪਕਰਕੇ ॥ ਇਸਲੀਏ ਸੰਤਹੁਕੇ ਅਮਗਮਬਾਤੇਕੀਖਬਰਸਭੀਰਹਤੀਹੈ ॥ਜਿਨਕੇ ਸ੍ਰੀਨਾਰਾਯਣਜੀਕਾ ਹੁਕਮਹੋਤੇਹੈ ਵਹੁਸੰਤਜਨ ਭਵਿਖਤਅਗੈਕੀ ਬਾਤੈਕੁਛ ੨ ਕਹਤੇਹੈ ਜਿਨਕੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕਾ ਕਹਨੇਲੀਏ ਹੁਕਮਨਹੀ ਹੋਤੇਵਹੁ ਸੰਤਜਨ ਆਗੇ ਕੀਬਾਤੈਕੁਛਭੀਨਹੀਕਹਤੇਹੈ ॥ ਚੌਃ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸ੍ਵਸਿਖਨਤਾਂਈ ॥ ਅਗਮਕਥਾ ਸਭਕਹ ਸਮਝਾਈ ਸਾਸ੍ਵਾਂਗਤਿਨ ਕੀਨਪ੍ਰਣਾਮੂ ਕਰਨੁਤਗੇ ਗੁਰੁਪਦਨਿਜਧਾਮੂ ॥ ੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ੧੯ ਅਧਜ਼ਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਹਰਾ—ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਅਰ ਲਾਲਸਿੰਘ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਮਤਿਧੀਰ ।
ਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਕੇ ਰਾਜ ਕੀ ਪੂਛਤ ਹੇ ਗੁਰ ਤੀਰ ॥ ੧ ॥

ਏਕ ਦਿਨ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀਸਿੰਘਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ੧ ਕੁਜਰ ਵਲੇਕਾ ਭਾਈਲਾਲਸਿੰਘ ੨ ਮਾਲੂਵਾਲਯਾਭਾਈਸੁਹੇਲਸਿੰਘ ੩ ਤੇਹਰਾਸਿਘ ੪ ਭਾਈਗੁਲਾਂਬਸਿੰਘ ਠਟੀ ੫ ਯੇ ਪਾਚੋਸਿੰਘ ਨਵਰਾਤ੍ਰਕੇਦਿਨੋਮੈ ਏਕ ਜੁਆਰਕੇ ਖੇਤਮੈ ਲੁਕਕੇ ਬੈਠੇ ਬਿਚਾਰਕੁਛ ਕਰਤੇਥੇ ॥ ਤਬਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਹਾਥਮੈ ਲੋਟਾਲੀਏ ਜੰਗਲਕੇ ਮਿਸਉਨਕੇਸਿਰ ਪਰਜਾਇਖੜੇਹੂਏ ॥ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਤਿਨਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹਾਥਮੈ ਪੋਥੀਲੈਕੇ ਤੁਮ ਕਜ਼ਾਬੀਚਾਰਤਹੋ ॥ ਤਬਇਨ ਪਚੋਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਜਕਰੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਇਸਪੋਥੀਮੈਸੇ ਹਮਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਕੀਆ ਸਾਖਜ਼ਾ ਪੜੇ ਵੀਚਾਰ ਤੇ ਹਾਂ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਇਸ ਮੈ ਕਯਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਇਨੋਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਇਸ ਪੋਥੀ ਮੈ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘ ਕੇ ਰਾਜਕੀ ਭਵਿਖਜ਼ਤ ਕਥਾ ਲਿਖੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਦਿਲੀ ਕੇ ਤਖਤ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜ ਏਕ ਛਤ੍ਰ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘਕਰੇਗਾ ਐਸੇ ਲਿਖਾਹੈ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਨਹੀਵੇਨਹੀ ਇਸ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇਰਾਜ ਨਹੀ ਕਰਣੋ ਹੈ ॥ਰਾਜਕਰਣੇਵਾਰੋਕੋਈ ਔਰਹੀਹੈ ॥ ਪੁਨਾਸੰਮਤ ੧੯

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੯੯ ਅਠਾਰਾਸੈ ਨੜਵੇਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਸੁਧਾਸਰਸੇਉਤ੍ਰਕੀ ਓਰਯਾਤ੍ਰਾਕਰਤੇ ਹੁਏ ਅਦਲੀਵਾਲੇ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਜਾਇ ਉਤ੍ਰੇ ॥ ਤਹਾਂ ਅਦਲੀ ਵਾਲੇ ਧਰਮਸਾਲਾਕ ਸੰਤਨੇ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ॥ਪੁਨਾ ਨਗਾਰਵਾਲੇ ਲੋਕੋਨੇਭੀ ਸੇਵਾਕਰਾਈ ਤੀਨਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਰਖਯਾ ਪਰੰਤੂ ਅਜਤਿਸ ਸੰਤਕਾ ਮਨਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤਨਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਤਿਸਕੋ ਸਤਿਨਾਮਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਨਵਅਖਰਾਤਮਿਕ ਮੰਤ੍ਰਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਤਿਸ ਸੰਤਕੋ ਵੈਰਾਗ ਕਰਤੇ ਹੁਏਹੀ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਬਲਾਤਕਾਰਸੇਹੀ ਡੇਰਾਤਹਾਸੇਕੂਚਕਰਕੇ ਜਬਚਲੇ ਤਬਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੀਉਵਾਲੇਕੇ ਪੰਚ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਡੇਰਾਅਪਨੇਗ੍ਰਾਮ ਕੋਲੈਜਾਤੇਭਏ ਉਨੋਨੇਭੀਬਡੇਹਿਤਸੇਸੇਵਾਕਰੀ ਔਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇਸਿਖ ਹੋਤੇਭਏ। ਤਹਾਤੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬਜੀਕੇਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬਮਥਾ ਟਕਕੇ ਬੁਲਾਕੀਕੇ ਚਕਕੇ ਘਾਟਲੰਘਕੇਬੂੜੇਡਲੇਜਾਇਉਤ੍ਰੇ ॥ ਤਹਾਂਕੇਲੋਕੋਨੇਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਅਗਾਲੇ ਦਿਨਵਾਸਤੇਭੀਖੈਚ ਕਰਤੇਹੀਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਉਨਕੋਭੀਸਤਿਨਾਮਕਾ ਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਡੇਰਾਤਹਾਂਤੇਕੂਚ ਕਰਕੇ ਪਿੰਨਣਵਾਲੇ ਜਾਇਉਤ੍ਰੇ ॥ ਤਹਾਂ ਪੈਚ ਹੀਰਾਘਿੰਘ ਅਮੀਰਸਿੰਘ ਮੁਸੱਦਾਸਿੰਘਆਦਿਕਨੇ ਬਡੀਅਛੀ ਰੀਤੀਸੇ ਪ੍ਰੇਮਯੁਕਤਸੇਵਾ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਤਹਾ ਤੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਡੇਰਾਛੋਡਕੋਟ ਜਾਇ ਉਤ੍ਰਾ ॥ ਤਹਾਂਭੀ ਪੈਚਹਮੀਰਸਿੰਘਤੇ ਨਿਧਾਨਸਿੰਘਨੇਬਡੀਸ੍ਰਧਾਸੇ ਸੇਵਾਕਰੀ ॥ ਤਿਨਕੋ ਸਤਿਨਾਮਕਾਉਪਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਸੀਹੋਵਾਲਮੈਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੈ ਜਾਇ ਉਤ੍ਰੇ ॥ ਤਹਾਂ ਕੇਭੀ ਗ੍ਰਹਸਚਲੋਕਭੀ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾਪ੍ਰੀਤੀਕਰਕੇ ਸੇਵਾਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਆਗਲੇਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਡੇਰਾ ਨੰਗਲਜਾਇ ਉਤ੍ਰਾ ॥ ਤਹਾਂਨੰਗਲਮੈ ਬੂੜਾਡਲਾ ਛੋਡਕੋਟ ਪਿੰਨਣਵਾਲਾ ਸੀਹੋਵਾਲ ਇਨਚਾਰੋ ਗ੍ਰਾਮੋਕੋਪੈਚ ਤਥਾ ਔਰਭੀਬਹੁਤਸੇ ਲੋਕਨੰਗਲਮੈ ਆਇਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾਟੇਕ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਰਖਕੇ ਮਿਲਕੇ ਏਕਠੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਤੇਭਏ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਕਹਤੇਭਏ ॥ ਹੇਗੁਰੂਗਰੀਬਨਿਵਾਜਜੀ ਇਨਚਾਰੋ ਪਿੰਡੋਕੇ ਮਧਯਮੈ ਦੇਵਕਾ ਰੀਗਾਦਿਬਜਨਦੀਵਹਤੀਹੈ ਜਿਸਕਾ ਮਹਾਤਮਪੁਰਣੋਮੈ ਪ੍ਰਸਿੰਧਹੈ ਬਹੁਤਹੀ ਯੇ ਦੇਵਕਾ ਨਦੀਪਰਮੰਡਲਸੇਆਵਤੀਹੈ ॥ ਤਹਾਂਪਰਮੰਡਲਮੈਸਿਵਜੀਕਾ ਆਸਥਾਨਹੈ ਜੋਕੋਈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪਰਮੰਡਲਕੇ ਗਿਰਦਨਿਵਈ ਦਸ ੨ ਬੀਸ ੨ ਕੋਸਪਰ ਮਰਜਾਤੋ ਹੈ ਉਨਕਾ ਸਰੀਰਪਰਮੰਡਲਕੀ ਭ੍ਰੂਮੀਮੈਦਾਹਕਰਤੇਹੈ ॥ ਪਰਮੰਡਲਕੀ ਭ੍ਰੂਮੀਸੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸਪ੍ਰਾਣੀਕੇਸ਼ੀਰਕੇਫੂਲਉਠਾਵਤੇਨਹੀਹੈ ॥ ਉਨ ਪ੍ਰਾਣਜੋਕੀ ਗਯਾਸ੍ਰਾਧਪਿੰਡਦਾਦਿਕ ਕ੍ਰਿਯਾਤਹਾਪਰਮੰਡਮੈਹੀਕਰਤੇਹੈਕਿੰਤੁਪ੍ਰਯਾਗਕਾਸੀ ਗਯਾਮੈਉਸਕੀਸ੍ਰਾਧਆਦਿਕਕ੍ਰਿਯਾ ਨਹੀਕਰਤੇਹੈ ਵਹੁਲੋਜਾਇਕੇ ॥ ਇਸਦੇਵਕਾ ਰੀਗਾਕਾ ਬਹੁਤਸਾ ਮਹਾਰਮ ਲੋਕਮੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਰਾਣੋਮੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੋ ਸੁਣਨੇਮੈ ਆਵਤੋਹੈ ਇਨਚਾਰੋਨਗਰੋਕੇ ਮਧਮੈਦੇਵਕਾ ਗਗਾਕੇ ਤੀਰੋ ਏਕਦੇਵ ਅਸਥਾਨਹੈ ॥ ਤਹਾਂਪਰਵੈਸਾਖੀਕਾ ਬਡਾ ਭਾਰੀਮੇਲਾਲਾਗਤੋ ਹੈ ॥ ਕੋਈਕਹਤੋਹੈਂ ਜੋ ਸ੍ਰੀਮਹਾਦੇਵਜਪਰਦੀਜੀਕਾ ਅਸਥਾਨਹੈ ॥ ਕੋਈਕਹਤੋਹੈਂਜੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀਕਾ ਅਸਥਾਨਸੋ ਕੁਛ ਪਤਾ ਨਹੀਲਾਗਤੋਹੈ ਜੋਕਿਸਕਾ ਅਥਾਸ ਨ ਹੈ ॥ ਤਬਬਚਨਹੁਆ ਤੁਮਾਰੀਅਬ ਕਜਾਮਰਜੀਹੈ ਤੁਮਕਜਾਚਾਹਤੇਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਹਮਤੋ ਅਬਐਸੇ ਚਾਹਤੇਹੈ ॥ ਜੋ ਈਹਾਅਪਨੇ ਨਾਮਕਾ ਅਸਥਾਨ ਅਬੀ ਬਨਾਇਜਾਵੇ ਫੇਰਪਰਬਾਤਨਤਹਟੇ ਦੇਵੋਹਮਾਰੇਛਲੇਵਾਸਤੇਅਪਨਾ ਸਿਖ ਸੰਜ਼ ਕੋਈਇਸ ਥਾਨ ਪਰਬੈਠਾਇ ਜਾਵੇ ॥ ਔਇਥੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੀ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਾਇ ਦੇਵੋ ਜੋ ਹਮਾਰੇਲੋਕਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਪਾਠ ਪੂਜਾ ਕੀਆਂਕਰੈਗੇ ॥ ਔਮੇਖਕੀਸੰਕ੍ਰਾਂਤਵੈ ਸਾਖੀਕਾ ਮੇਲਾਭੀ ਆਪਕੇ ਨਾਮਕਾਲਾਗਯਾ ਕਰੈਗੇ ॥ ਜਬਚਾਰੋ ਗ੍ਰਾਮੋਕੇਪੈਚੋਨੇ ਤਥਾ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਲੋਕ ਆਏ ਹੁਏਥੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਸਭਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹਤੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ॥ ਤਬਉਨਕੀ ਬੇਨਤੀ ਮਨਜੂਰਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਫਿਰਭੀਸਭ ਸੇ ਪੂਛਕੇ ਉਸੀਸਮੇਗੁੜ ਪ੍ਰਸਾਦਬਹੁਤਸਾਮੰਗਵਾਇਕੇ ਸੁਭਮੁਹੂਰਤਮੇਸੁਭਘੜੀਸੁਭ ਥਿਰਲਗਨ ਸੁਭਯੋਗ ਉਤਮ ਕਰਣਕੋ ਬਿਚਾਰਕੇ । ਧਰਤੀਮਾਤਾਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਕਹੀਪਜੜਕੇ ਪਾਂਚ ਟਕ ਲਗਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਵਾਇਦੇਤੇਭਏ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਆਗਯਾਪਾਇਕੇ ਭਾਈ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਵਰਤਾਇਦੀਆ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਝਡ ੨ ਪ੍ਰਮੀਸਿਖ ਜਿਮੀਦਾਂਰ ਆਦਿਕ ਲਾਗਜਾਤੇ ਭਏ ਕੋਈਨੀਵਨਿ-ਕਾਮਤਾਹੈ ॥ ਕੋਈਮਿਟੀਕੜਾਂ ਟੋਕਰਜਾਂ ਉਠਾਵਤਹੈ ਕੋਈ ਉਠਾਇਕੇਦੂਰਲੈਜਾਇਕੇ ਫੈਕਨੇ ਹੈ ਕੋਈਪਾਨੀਲਯਾਵਤੋਹੈ ਕੋਈ ਗਾਰਾ ਬਨਾਤੋਹੈ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਕਾਰ ਸਭੀ ਕਰਣੇ ਲਾਗਜਾਤੇਭਏ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਸਾਥਔਰ ਦੇਕੇ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਬਲ੍ਹੇਰੀਏਕੋ ਉਥੇ ਛੋਡਆਏ ॥ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰਾ ਬਨਤਾ ਰਹਜ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਚਾਰੋਗ੍ਰਾਮੋਕ ਪੈਚ ਲੰਗਰ ਵਾਸਤੇ ਰਸਤ ਆਟਾ ਘ੍ਰਿਤ ਮਿਠਾ ਆਦਿਕ ਇਕਠੀ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂ ਪਹੁਚਾਤੇਰਹੇ ਔਆਪਭੀਤਹਾਹੀਚਾਤ੍ ਦਿਨਰਹਤੇਭਏ ਔ ਧਨੀਲੋਕੋਨੇ ਤਹਾਂ ਕਿਤਨੀਜਾਂਕ ਬਾਵਲਯਾਂ ਇਸਨਾਨਗਰਮਜਲਮੀਤ ਰੁਤਵਾਸ ਤੋਲਗ ਇਦਈਹੈ ॥ ਥੋੜੇਹੀਕਾਲਮੈ ਤਹਾਂ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੇਕਾ ਦਰਤਜਾਰਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਥਾ ਪਰਦੇਸੋਜੋਕੇ ਰਹਣਅਰਥ ਪਾਸਹੀ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੇਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕਿਤਨੇਕ ਬਨਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਅਬਉਹਾਂ ਬਡਾਭਾਰੀਵੈਸਾਖੀਕੇਦਿਨਮੈ ਮੇਲਾ ਲਾਗਤੋਹੈ ਨਿਤਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੋਤੇਹੈ ਮੰਨਤਾ ਸੁਖਣਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਨਾਮਕੀਆਂ ਚਢਤਜਾਂ ਹੈ ਆਏਗਾਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਰਦੇਸੀ ਅਤਿਥੀ ਮੁਸਾਫਰਕੋ ਅੰਨਪਾਨੀ ਅਸਥਾਨ ਆਜਪ੍ਰਯੰਤ ਮਿਲਤੇਹੈ ਸੀਹੋਵਾਲ ਮੈ ਦੇਵਕਾ ਰਾਂਗਾਕੇ ਤੀਰ ਪਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ॥ ਪੁਨਾਤਹਾਂਸੇ ਸਰਦਾਰਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾਡੇਰਾਪਸਰੂਰਸਹਰਕੋ ਲੇਜਾਤਾਭਯਾਤੀਨਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾਡੇਰਾਰਖਕ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੇਵਾਕਰਤਾਭਯਾਤਥਾਪਸਰੂਰਸਹਰਕੇ ਲੋਕ ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀਚਰਣੀਆਇਕੇ ਲਾਗਤੇ ਭਏ ਸਭਕੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਸਤਿਨਾਮਕਾਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂਤੇ ਕੁਜਰਾਵਾਲੇਕੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਡੇਰਾ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਹਾਂਪ੍ਰਥਮਦਿਨ ਭਾਈ ਲਾਲਸਿੰਘਨੇ ਸਾਰੇ ਦਲਵਾਸਤੇ ਰਸਤ ਦਈ ਦੂਸ-ਰੇ ਦਿਨ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤਡੇਰੇਸਹਤ ਰਖਜਾ ਅਕਾਲਗੜ੍ਹਮੇ ਗੁਰੂਜੀ ਟਿਕਤੇਭਏ ਬਡੀਪ੍ਰੀਤੀਕਰਕੇਸਰਦਾਰਨੇ ਸੇਵਾਕਰੀ ॥ ਪੁਨਾ ਤਹਾਂਤੇ ਚੂੜ੍ਹਕਾਣੇਕੋ ਸਾਹਿਬਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਨਗਰਕੇ ਲੋਕੋਨੇ ਛੇ ਦਿਨ ੬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਰਖਜਾ ਸੇਵਾ ਟਹਲਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕਰਤੇਭਏ ਚੂੜ੍ਹਕਾਣੇਮੈਸੇਭੀਬ ਤੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿਖਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਤਹਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨਾਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਕੋਜਾਤੇ ਭਏ ਸਰਬ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰਜੋਆਦੀ ਉਤਮ ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਾਰਾਹੈ ਨਾਨਕਯਨੇਸਾਹਿਬਕੇ ਦਰਬਾਰਕੇ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਿਤਥਾ ੧੦੧) ਜਪਣ ਅਰਥਾਤ ਰੁਪਿਯਾਆਗੇਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਏ ॥ ਨਾਨਕਾਯਨੇਸਾਹਿਬਕੇਮਹੰਤਨੇਭੀਤੀਨਦਿਨਸਾਹਿਬਕਾਡੇਰਾਰਖਜਾਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾ ਕਰੀ ਆਪਸਮੈ ਬਡਾਹਿਤਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਹਾਂ ਨਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਸੇ ਉਤ੍ਰਕੀਓਰਤੀਨਕ ਸੈ ਧਨੁਖਪਰਿਮਿਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਅਸਥਾਨਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਹਰਿਗੋਬਿਦਸਾਹਿਬਕੇ ਅਸਥਾਨਸੇਉਰੇ ਅਰਥਾਤਪਹਲੀ ਪਾਤਸਹੀਕੇ ਔ ਛੇਵੀ ਪਾਤਸਾਹੀਕੇ ਦੋਨੋ ਦਰਬਾਰੋਕੇਮਧਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਅਸਥਾਨਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਭੀਨਿਰਜਲਾ ਏਕਾਦਸੀਕਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਛੇਵੇ ਪਾਤਸਾਹਜੀਕਾ ਰਚਾ ਹੂਆ ਬਡਾਭਾਰੀਮੇਲਾ ਲਾਗਤੋ ॥ ਏਕ ਸਾਥਹੀ ਸਰਬ ਅਸਥਾਨੋਕਾ ਪੂਜਨ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਟਲੀਪੀਰਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੰਧਰਹਤਾਥਾ ॥ ਪਹਲੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਦਮਦਮਾ ਛੋਟਾਸਾ ਨਿਸਾਨੀਮਾ ਤ੍ਰਹਗਯਾਥਾ । ਪੂਨਾ ਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਟਲੀਪੀਰਨੇਅਕੇਲੇ ਨੇਹੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਮਦਮਾਬਡੇਬਲਸੇਬਨਾਯੋਹੈ ॥ ਜਬਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਟਲੀਪੀਰਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਮਦਮਾਬਨਾਵੇ ਤਬ ਉਦਾਸੀਲੋਕ ਜਬਰਦਸਤੀ ਦਮਦਮੇਕੋਗਿਰਾ ਇਕੇ ਤੇ ਭਾਈਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਟਲੀਪੀਰਕੋ ਮਾਰਕੂਟਕੇਘਸੀਟਕੇ ਦੂਰਫੈਕਆਵੈ ਔਰ ਬਹੁਤਸੇਗਾਲੀ ਦੁਰਵਚਨ ਤਿਸਕੋ ਬੋਲੈ ॥ ਫਿਰਆਇਕੇ ਉਦਾਸੀਨੋ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਰਕੇ ਉਨਕੋ ਹਟਾਇਕੇ ਫਿਰ ਬਨਾਇਕੇ ਦਮਦਮਾ ਤਜਾਰਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਉਪਰ ਜਲ ਛਲ ਆਦਿਕ ਚਢਾਇਕੇ ਬੈਠਜਾਵੈ ॥ ਫਿਰ ਉਦਾਸੀਸਾਧੂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਇਕਠੇ ਹੋਇਕੇ ਤਿਨਕੇ ਉਪਰ ਆਇਪਰੈ ਲੜਤਾ ੨ ਜਬ ਥਕਿ ਪਰੇ ਤਬ ਤਿਸਕੋ ਲਾਤਮੁਕੀ ਮਾਰਕੇ ਬਿਹੋਸ ਕਰਕੇ ਘਸੀਟਕੇ ਦੂਰ ਫੇਰ ਆਵੈ ॥ ਨਜਾਨੇ ਉਸਕਾ ਸਰੀਰ ਕੋਈ ਲੋਹੇਕਾ ਥਾ ਕੈ ਬਜ ਰਕਾਥਾ ਉਨਕੀ ਮਾਰਕੋ ਕਛਭੀ ਨਜਾਨੈ ਜਬ ਹੋਸ ਆਵੈ ਤਬ ਫੇਰ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆ ਇਕੇ ਦਮਦਮਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਜੀਕਾ ਬਨਾਕੇ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਬੈਠਜਾਵੇ ॥ ਇਸੀਚਾਲ ਸੇਯੁਧਸੰਗ ਹੋਤੇਰਹ ਪਰੰਤੂ ਉੜਕਕੋ ਤਿਸ ਭਾਈਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘਸੁਰਖੀਰਹਠੀਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਬਲਸੇ ਉਦਾਸੀਨੋਕੋਹਰਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਮਦਮਾਬਨਾਕੇ ਕਾਜਮ ਕਰਕੇਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ ਫਿਰ ਤਹਾਂਹੀਰਹਣੇ ਲਗਾਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਜਬਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰ ਘਟਲੀਪੀਰਕੇ ਦਮਦਮੇ ਸਾਹਿਬਕੀ ਪੂਜਾਕਰਤਜਾਐ ਰਹਤਜਾਂ ਬਹੁਦਿਨਹੋਜਾਤੇ ਭਏਤਦਅਨੰਤਰ ਲਹੁਰੇ ਨਗਤਕਾਵਾਸੀ ਖੜਗਸਿੰਘ ਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕਧਨ ਪਾਤ੍ਰ ਸਿਖਥਾ ॥ ਇਸਕੇਘਰਮੈ ਸੰਤਾਨ ਨਹੀਹੋਤੀਥੀ ॥ ਤਬ ਖੜਗਸਿੰਘ ਲਹੁ ਕਯਾਕਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇਕੇ ਆਗੇਆਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਰਖ ਕੇ ਭਾਈ ਵਿਸਾ ਵਾਸਿੰਘ ਟਲੀਪੀਰਸੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਕੇਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜਾਂਹੇਦੀਨਬੰ ਧੋਦੀਨਦਯਾਲਜੀ ਆਪਕੇ ਆਗੇਮੇਹੀ ਏਹੁ ਬੇਨਤੀਹੈਜੋ ਮੇਰੇਘਰਮੈ ਪੁਤ੍ਰਹੋਵੇ ਤਬ ਮੈ ਆਪਕਾ ਦਮਦਮਾਭੀਪਕਾ ਬਨਵਾਇਦੇਵੇ ਤੇ ਸਾਧਸੰਗਤਕੇ ਜਲਪੀਨੇ ਅਰਥਇਥੇ ਆਪਕੇ ਦਮਦਮੇ ਪਾਸਖੂਹਭੀਲਗਵਾਇਦੇਵੋਗਾ ਜਿਤਨਾ ਰੁਪਯਾ ਲਗੇਗਾ ਉਤਨਾ ਲਗਾਇਕੇ ॥ ਸੁਖਣਾਸੇ ਅਨੰਤਰਹੀ ਦਸ ਗਜਾਂਕਾ ਮਹੀਨੇ ਪੀਛੇਖੜਗਸਿੰਘਲਹੁਕਕੇ ਘਰਮੈ ਬਡਾਸੁੰਦਰਲੜਕਾਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਹਜਾਰ ਬਾਰਾਂ(੧੨੦੦)ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਲਗਾਯਕੇ ਖੜਗਸਿੰਘਨੇ ਤਹਾਂ ਖੂਹਭੀਬਨਾਇਦੀਆ ਬਡਾਸੁੰਦਰਮੀਠਾ ਜਲਤਿਸ ਖੁਹਕਾ ਨਿਕਸਜਾ ਤਥਾਪਕਾ ਦਮਦਮਾ ਭੀਤਿਸਨੇ ਬਨਵਾਇਦੀਆ ਤਥਾ ਰਹਣੇ ਵਾ ਸਤੇ ਅਸਥਾਨਔਰਲੋਕੋਨੇ ਬਨਵਾਇਦੀਏ ॥ ਤਹਾਂਭੀ ਸਦਾਸੰਗਤਾਂ ਆਵਤਜਾਂਹੈ ਸੁਖਣਾ ਚਢਤਜਾਂਹੈ ਆਇਗਏ ਪਰਦੇਸੀਕੋ ਅੰਨਖਾਨੇਕੋ ਰਾਤਰਹਨੇਕੋ ਅਸਥਾਨ ਦੇਤੇਹੈ ਅਤਿ ਥੀਕੀਸੇਵਾ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਰਤੇਹੈ ॥ ਬਹੁਤਬਰਸੋਪ੍ਰਯੰਤ ਭਾਈਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘਤਹਾਂਨਾ ਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇ ਮੈ ਰਹਤਾਭਯਾ ॥ ਬਹੁਤ ਬਰਸ ਪੀਛੇ ਪੁਨਾਏਕਵਾਰਭਾਈਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਟਲੀਪੀਰ ਦ੍ਵਾਬੇਕੋਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾਦ੍ਵਾਬੇ ਮੈਹੀਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘਟਲੀਪੀਰਕਾਸਰੀਰਛੂਟਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਟਲੀਪੀਰਸੇ ਪੀਛੇਭਾਈ ਚੰਦਾਸਿੰਘਤੇਏਕ ਔਰਸਿੰਘਯੇਦੋਨੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਕੇ ਦਮਦਮੇ ਨਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਕੇਦਰਬਾਰਕੇਸਮੀਪਰਹੇਤਭਏ ਆਏ ਗਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿਖਸੰਤ ਪਰਦੇਸੀਕੀਬਡੀਸੇਵਾਕਰਤੇਭਏ ॥ ਤਹਾਂਕੇਗਿਰਦਨਿਵਾਈਲੋਕੋਨੇਜਿਮੀਨਭੀ ਬਹੁਤਸੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇਦਮਦਮੇਸਾਥਅਰਦਾਸਕਰਾਇਕੇਲਗਾਇਦਈਅੰਨਭੀ ਹੋਜਾਤਾਥਾ ਔਰ ਮੰਨਤਾਂਕਾਪਦਾਰਥਭੀਚਢਜਾਤਾਥਾ ॥ ਵਹੁਦੇਨੋਂਸਿੰਘਭੀਬਡੇ ਸੁਪਾਤ੍ਰੇਥੇ ਜੋ ਕੁਛਆਤਾਥਾਸੋਸਾਰਾਹੀ ਸਾਧੂਸਿਖ ਆਏ ਗਰੀਬ ਪਰਦੇਸੀਕੇ ਛਕਾਇਦੇਤੇਥੇਪਾਸ ਸਮਾਂਕੁਛਭੀ ਨਹੀਰਖਤੇਥੇ ਐਸੇਕਰਤੇਹੂਏ ਭਾਈਚੰਦਾਸਿੰਘਤੇਸਾਥਕਾਵੂਸਰਾਸਿੰਘਭੀ ਯੇ ਦੋਨੋ ਬਹੁਤਬਰਸੋਪ੍ਯੰਤਟਿਕੇਰਹੇ ॥ ਫਿਰ ੧੯੪੯ ਉਨੀਸੈ ਉਂਨਿਜਾਮੈ ਨਾਨਕਾ ਯਣੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਮਹੰਤ ਸਾਧੂਰਾਮਨੇ ਭਾਈਚੰਦਾਸਿੰਘਕੋ ਦੂਸਰੇ ਸਿਖਸਣੇ ਜਬਰਨ ਉਠਾਇਦੀਆਂਤੇ ਆਪਨਾਕਬਜਾਕਰਕੇ ਨਵੇਬੰਦੋਬਸਮਤਮੈਅਪਨੇ ਨਾਮਵਹੁਦਮਦਮੇਕੀ ਜਿਮੀਨਲੁਗਵਾਇਲਈਹੈ ॥ ਮਹੰਤਸਾਧੂਰਾਮਕੋ ਯੇਬਾਤਕਰਨੀਵਾਜਬਨਹੀਥੀ ਸੰਤੋਕਾ ਧਰਮਲੋਭਕੇ ਨਾ ਕਰਨੇਕਾਕੁਛਸਾਧੂਰਾਮਸਿਰਪਤੇਉਠਾਇਕ ਨਾ ਲੇਜਾਇਰੀਜੈਸੇ ਪਿਛੇ ਮਹੰਤ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇਸਾਥਪ੍ਰੇਮਰਖਤੇਥੇ ਸਾਧੂਰਾਮਮਹੰਤ ਕੋਭੀਤੈਸਾਹੀ ਪ੍ਰੇਮਰਖਨਾ ਚਾਹੀਤਾਥਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇਪਰਭੀਤੇ ਸੰਤਆਂਭਜਾਗਤ ਆਇਕੇਅੰਨਜਲ ਬਿਸ੍ਰਾਮਕੋ ਪਾਵਤੇਥੇ ਇਸਮੇਮਹੰਤਰਾਮਭੀ ਕਜਾਹਾਨੀਥੀ ਯੇ ਬਾਤਸਾਧੂਰਾਮ ਮਹੰਤਨੇ ਬਹੁਤਬੁਰੀਕਰੀਹੈ ਅਛੀਨਰੀਕਰੀ ਇਸਬਾਤਕਾ ਨਜਾਯ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਦੇਵਜੀ ਆਪਹੀ ਕਰੈਗੇ ਨਾਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਸੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇਕਾਪ੍ਰੰਸਗਕਹ ਕੇ ਅਬਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬਕੇ ਡੇਰੇਕਾ ਪ੍ਰੰਸਗਕਹਤੇਹਾਂ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾਡੇਰਾ ਵਰਨੇ ਨਗਰਕੇ ਪਾਸਜਾਇਉਤ੍ਰਯਾ ਤਹਾਂਵਰਨੇ ਨਗਰ ਮੈ ਭਾਈ ਹੂੜਸਿੰਘ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾਸਿਖਥਾਂਆਪਕੀਮਨਤਨਧਨਕਰਕੇਹਜੂਰਕੀਸੇਵਾਕਰਤਾਭਯਾ ਔਂ ਨਗਾਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਪਾਸੋਂ ਭੀ ਬਹੁਤਸੀਸੇਵਾਕਰਾਤਾ ਭਯਾ ।ਤਹਾਂਵਰਨੇ ਨਗਰਕੇ ਲੋਕਭੀ ਸਾਰੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਆਏਔਰਿਗਰਦਨਿਵਾਇਕੇ ਗ੍ਰਾਮੋਕੇਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਹਜਾਰੋ ਦਰਹਜਾਰੋਆਯਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ॥ ਕੋਈਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਲੀਏਆਤੋਹੈ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾਕਰਕੇਕੋਈਖੀਰ ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਇਕੇ ਲੀਏਆਵਤੋਹੈਂ ਕੋਈ ਪਤਾਸੇ ਕੋਈਮਿਸ੍ਰੀਕੋਈਗੁੜ ਕੋਈਪੂੜੇ ਕੋਈਪੂਰੀਜਲੇਬੀਮੋਦਕਖੋਆਪ੍ਸਾਦੇ ਆਟਾ ਕਟਕ ਛੋਲੇ ਕੋਈਸੂਤਕੀ ਆਟੀ ਮਾਤ੍ਰੀ ਬਸਤ੍ਰ ਪੈਸਾਰੁਪਯਾਆਦਿਕ ਲਜਾਵਤੇਭਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਆਗੇ ਐਸੇ ੨ ਪਦਾਰਥੋ ਕੇ ਢੇਰਲਗਜਾਤੇ ਭਏ ਆਪੋਆਪਨੀ ਸਾਮਰਥਕੇ ਅਨੁਸਾਰਸਮੀਪ ਵਰਤੀਗਿਰਦਨਿਵਾਈਕੇ ਗ੍ਰਾਮੋਕੇਲੋਕਬਹੁਤਹੀਆਵਤੇ ਭਏ ਬਡਾਭਾਰੀਮੇਲਾਲਗਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਦੇਖੋ ਸਿਖੋਕੇ ਰਾਜਮੈ ਕੈਸਾ ਅਛਾ ਸਮਾਂਥਾਉਸ ਸਮੇਮੈ ਬਡੇਭਾਗੋਪੁਨੋਵਾਲੇ ਸਤਜਵਾਦੀਲੋਕਥੇ ਜੋ ਐਸੇ ੨ ਮਹਾਪੁਰੁਖੋਕਾ ਦਰਸਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਤੇਥੇ॥ ਉਸਸਮੇਮੈ ਖੜੇ ੨ ਸਿੱਧਜੋਗੀਗਜ਼ਾਨੀ ਮਹਾਂਸਾਮਥੋਵਾਲੇ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਮਹਾਪੁਰਖਥੇ॥ ਜੈਸੀਕਾਮਨਾਮਨਮੈ ਧਾਰਕੇ ਜੋਕੋਈਉਨ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖੋਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਆਤਾਥਾ ਤੈ ਸੀਹੀਉ ਸਕੀਕਾਮਨਾਪੂਰਨਕਰਦੇਤੇਥੇ ਔਜਿਨਕੇਦਰਸਨਮਾਤ੍ਰਸੇਹੀ ਕੋਟੀਜਨਮੋਕੇ ਪਾਪਨਾਸਹੋਜਾਤੇਥੇ ॥ਜੋਉਸ ਸਮੇਮੈਹੋਗਏਹੈਵੇਖਣ ਭਾਗੋਵਾਲੇਥੇ॥ਹਾ ਖੜਾ ਕਸ੍ਹੈ ਅਬਔਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰੁਖਕਹੁੰ ਸੁਪਨੇ ਮੈਭੀਦੇਖਨੇਮੈਨਹੀਆਤੇਹੈ ਔਨ ਕਹੂੰਦੇਸਾਤਰਮੈ ਸੁਣਨੇਮੈਆਤੇਹੈ ॥ ਆਜਕਾਲਤੋਝੂਠ ਕਪਟਛਲ ਵਿਅਰਥਵਿਵਾਦਵਿਸਵਾਸਘਾਤ ਮਿਤ੍ਰ ਘਾਤ ਗੁਰੂਦ੍ਰੋਹਮਾਤਪਿਤਾਸੇਦ੍ਰੋਹਮਾਂਸ ਮਦਪਾਨਅਗਮਜ਼ਾ ਮਾਤ੍ਰਾ ਭਰਾਨੀਆਦਿਕਕਾਅਭਿ ਗਮਜ਼ ਜਿਤਨੇ ਏਕ ਘਰਕੇ ਜੀਵਥੋਨ ੨ ਉਤਨੇਹੀਮਤ ਈਰਖਾ ਨਿੰਦਾਵਿਰੋਧਵੈਰ ਅਕਾਰਣ ਕਹਲਆਦਿਕਕੇ ਕਰਾਇਸਤ੍ਰੀਜਿਤ ਬਹੁਤਸੇਹੀ ਜੀਵਉਤਪਤਭਏਹੈ ਜਹਾਤਹਾ ਐਸੇ ੨ ਪਾਪੋਕੀਹੀ ਕਥਾਸੁਨਨੇਮੈ ਬਹੁਲਤਾਸੇ ਆਤੀਹੈਔਪੁਨਧਰਮਕਾਤੋਕਹੂੰ ਨਾਮਮਾਤ੍ਰਭੀ ਸੁਨਨੇਮੈਨਹੀਆਤੋਹੈ ਹਾ ਕਸ੍ਹ ਹੋ ਦੈਵਇਨਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਨਾਰਕੀ ਜੀਵੋਕਾ ਕੈਸੇ ਉਧਾਰਹੋਗਾਹੇਪ੍ਰਭੂਆਪਕ੍ਰਿਪਾਦਿਸ੍ਰੀਕਰਕੇਇਨਜੀਵਹੁਕੋਸੁਮਤਿਦੇਵਹੁਅਪਨੇਨਾਮ ਕਾਦਾਨਇਨਕੋਦੇਵਹੁਜਿਸਕ੍ਹੈ ਏਹਲੋਕਸੁਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਅਬਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਕਥਾ ਕਹਤੇਹਾਂਤਹਾਂ ਫਿਰਨਗ੍ਰਾਮਕੇਲੋਕੋਨੇਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾ ਕ੍ਰੀ ਭੀਨਚਾਰਦਿਨਤਹਾਂਡੇਰੇਕਾਮੁਕਾਮ ਰਹਜ਼ਾਪੁਨਾਤਹਾਂਤੇਫਿਰਕਾਂਕੇਕੜਜ਼ਾਲਕੋਜਾਤੇਭਏਤਹਾਂਭੀਸਾਹਿਬਕਾਡੇਰਾਤੀਨਦਿਨਰਹਜ਼ਾ ਹਜੂਰਕੇਬਚਨਸੇ ਜਿਨੋਸਿੰਘੋਕੇਘਰਮੈ ਏਕਮਣਕਚੇ ਆਟੇਕੀ ਪਿਸਾਈ ਬਦਲੇ ਲੜਕੇ ਉਤਪਤਹੂਏਥੇ ਯੇਕਥਾ ਊਪਰਲਿਖਆਏਹੈ ਉਨਸਿਖੋਨੇ ਤਬਾਔਰਸਿਖੋਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੇਵਾਕਰੀ ਔਰ ਗ੍ਰਾਮੋਕੇ ਗ੍ਰਾਮਆਇਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਿਖਅਪਨੇ ਆਪਹੀਬਨ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤੀਨਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਤਹਾਂਸਾਹਿਬਕੇਡੇਰੇਕਾ ਮੁਕਾਮਰਹਜ਼ਾ॥ ਤਹਾਂਤੇਕੂਚਕਰਕੇ ਭੁਈਕੀ ਮਟਵੀ ਮਹਾਂਰਾਜਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਜਾਇਉਤ੍ਰਜ਼ਾ ਚਾਰਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਡੇਰੇਕਾਮੁਕਾਮ ਤਹ ਪ ਾਰਹਜ਼ਾ ॥ਤਿਸਗ੍ਰਾਮਕੇਲੋਕੋਨੇ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾਪ੍ਰੀਤੀਸੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾਕਰਿ॥ ਤਹਾਂ ਕ੍ਰਾਂਕੇ ਮਟਵੀਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾਅਸਥਾਨ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾਤਹਾਂਸੇ ਕਾਲੋਕੇਜਾਈ ਓ ਤੇ ਤਹਾਂਭਾਈ ਅਮੀਰਸਿੰਘ ਕਾਲੋਕਜਾਂ ਦੇਨੇ ਹਜੂਰਕੀਸੇਵਾ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕਰਵਾਈ ਔਆਪਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਜੂਰਹੀਰਹਤਾਥਾ ਜਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਕੂਚਹੋਤਾਥਾਤਬ ਭਾਈਅਮੀਰਸਿੰਘ ਹਜੂਰਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਉਠਾਇਕੇਅਪਨੇਸੀਸਪਰ ਸਾਹਿਬਕੀ ਅੜਦਲਮੈ ਆਗ ੨ ਚਲਤਾਥਾ ॥ ਜਹਾਂਪਰ ਡੇਰੇਨੇ ਉਤ੍ਰਨਾਹੋਵੇ ਤਹਾਂਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਹਜੂਰਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਬਿਛ ਇਦੇਤਾ ਥਾ॥ ਤਥਾਸਾਧੁਸੰਗਤਕੇਪ੍ਰਸਾਦਿਛਕਣੇਵਾਸਤੇ ਭਾਈਅਮੀਰਸਿੰਘ ਪਤਲਾਡੂਨੇਭੀਬਨਾਤਾ ਰਹਤਾਥਾ॥ ਤਹਾਂਕਾਲੋਕੇ ਲੋਕੋਨੇ ਬਡੇਨਿਸਚੇਸੇਸੇਵਾਕਰੀ ਤੀਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਿਨਪ੍ਰੰਯਤ ਡੇਰੇਕਾ ਮੁਕਾਮ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਕੀ ਖੈਂਚਸੇ ਰਖਭੇਭਏ ॥ ਔ ਗਿਰਦਨਿਵਾਈ ਕੇ ਚ੍ਰਾਮੋਂਕਜਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਆਇ ੨ ਕੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਕਰਾਵੈਂ। ਸਿਖਹੋਵੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸੇ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸਮੰਤ੍ਰਕਾ ਉਪਦੇਸ ਲੇਵੈ ॥ ਕੋਈਸੁੰਦਰ ਪਰਾਉਠੇ ਲੀਏ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਕੋਈ ਪਕਵਾਨ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਖੀਰਆਦਿਕ ਪਕਾਕਬ ਲੀਏ ਆਵਤੇਹੈਂ ਬਡ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਹੀ ਕੋਈ ਅਪਨੇਆਪਕੋ ਕ੍ਰਿਤਕ੍ਰਿਤ ਮਾਨ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਕੋਈਉਪਦੇਸ਼ ਲੈਕੇ ਕੋਈਅੰਨਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਅਰਪਣਕਰਕੇ ਆਪਕੋਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤਮਾਨਤੇਭਏ । ਪੁਨਾਕਾਲੇਕਜਾਂਸੇ ਬਦਨਸਿੰਘ ਤੇ ਜੁਵਾਲਾਸਿੰਘ ਪੈਂਚਦੈਨੋ ਹਾਥਜੋੜ ਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾਆਪਨੇ ਗ੍ਰਾਮਕੋਲੈਜਾਤੇਭਏ ॥ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਡੇਰੇਕਾ ਮੁਕਾਮ ਰਖਜਾ ਉਨਦੈਨੋ ਲੰਬਰਦਾਰੋਂਨੇ ਬਡੀਸਰਧਾਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾਕਰੀ। ਅਪਨੇ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਕਹਦੀਆ ਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਕੋਈਸਿੰਘਅਬ੍ਹਾ ਕਿਸੇ ਸਰਦਾਰ ਕਾ ਟਹਲੀਆ ਖੁਇਦ ਗਉ ਘੋੜਮੋਹਸ ਵਾਸਤੇ ਪਟਲਜਾਵੇ ਕਾਟ ਲੇਜਾਵੇ ॥ ਅਥਵਾਕਿਸੇ ਸਿੰਘਸਰਦਾਰ ਕੀ ਗਉਮੈਹਸਘੋੜੀਘੋੜਾ ਊਠਪੈਕੇ ਜਿਸਜਿਸ ਜਿਮੀਦਾਰ ਕੀ ਖੇਤੀਉਜਾੜਦੇਵੇ । ਤਬਤੁਮਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਡੇਰੇਮੈਰਹਣੇਵਾਲੇ ਸਿਖਸਰਦਾਰ ਗਰੀਬ ਪਯੰਤਨਹੀ ਮੋੜਨਾ ਅਪਨੀਖੇਤੀ ਮੈ ਸੇ ਬਾਹਰਨਹੀ ਨਿਕਾਸਨਾ । ਉਸਖੇਤੀ ਕੇ ਉਜਾੜੇ ਕਾ ਹਰਜਾਮੇਰੇਪਾਸੋਂ ਭਰਣਾ ਓਹਰਜਾਮੈਂਦੇਵਹੁਗਾ । ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇਅਪਨੀ ਉਜਾੜੀਅਥਵਾ ਔਰਕਿਸੀਚਾਲਕੇ ਨੁਕਸਾਨਕੀਬਾਤ ਭੀ ਨਹੀ ਚਲਾਵਨੀ ਤੁਮਸਭਨੇ ਸਾਹਿਬਕੀ ਖੁਸ਼ੀਲੈਣੀ। ਤੈਸੇਹੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰੋਂਸੇਭੀ ਕਹਦੇਤੇਭਏ ਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਕੇ ਡੇਰੇਕਾਸਿਖਕੁਛ ਸੌਦਾਲੇਵੇ ਤਬਤੁਮਨੇ ਉਸਸੇਦਾਮਨਹੀਲੇਨਾ ਦੇਵੇ ਤੌਭੀ ਨਹੀਲੇਨਾ ਜਿਤਨਾਤੁਮਾਰਾ ਮਾਲਉਠੇਗਾ ਉਸਕਾਦਾਮ ਤੁਮਕੋ ਹਮ ਦੇਵੈਗੇ ॥ ਉਸਵੇਲੇ ਫਗਣਕਾਮਹੀਨਾਥਾ । ਤਬਸਿੰਘੋਂਨੇ ਕਣਕਛੋਲੇ ਗਉਆਂ ਔ ਘੋੜਜਾਕੋਬਹੁਤਖੁਲ੍ਹੇਦਿਲ ਸੇ ਚਾਰਜਾ । ਔਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਬਦਨਸਿੰਘ ਤੇ ਜੁਵਾਲਾਸਿੰਘ ਕੀ ਬਡੀਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਖੇਤੀਆਂ ਚਾਰਣੇ ਕਾ ਹਾਲ ਸਾਰਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਨਿਵੇ ਦਨ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇਉਨਕੋਏਹੁਵਰਦਾਨਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਗੁਰੂਕੇ ਡੇਰੇਕੀਗਉਆਂਕੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲਈਹੈ ਬਰਖਾਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਨਹੋਵੇਤੁਮਾਰੇ ਨਗਰਕੀਵੈਰਾਨਾਜਿਮੀਨਾਮੈ ਏਵੈਹੀਬਹੁਤਹੀਖੇਤਜਾਂ ਹੋਯਾ ਕਰਨਗਾਯਾਂ ॥ ਮਦ੍ਦੇਸਮੈ ਛਣਾਲਾਂਤੇਘਣਾਣਾਂਤੇਭੁਲੇਰ ਇਨ ਤੀਨੋਗ੍ਰਾਮੋਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਖੁਸੀਬਹੁਤ ਹੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਇਨ ਤੀਨੋ ਗ੍ਰਾਮੋਕੇ ਹੀ ਬਦਨਸਿੰਘ ਤੇ ਜੁਵਾਲਾਸਿੰਘਲੰਬਰਦਾਰ ਥੇ ਯੇ ਸਾਖਜਾਂ ਦੜਾਵਿਚ ਬਾਰਵਿਚਮਦਰਦੇਸ ਵਿਚ ਹੋਤਜਾਂ ਭਯਾਂ ਯਥ ਕ੍ਰਮਸੇ ਜੋੜਲੈਣਜਾਂ ॥ ਇਸੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਕਾਰਸੋਬਿਚਰਤੇ ੨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਦ੍ਵਾਬੇਮੈ ਭੀ ਗਏ ਤਹਾਂ ਦ੍ਵਾਬੇਮੈ ਜਟਾਂਕੀ ਸ
ਰਾਇ ਮੈ ਸਾਹਿਬਕਾ ਛੋਰਾਜਾਇਉਤ੍ਰਜਾ । ਤਬ ਉੱਹਾਂਏਕ ਚੋਰੋਂਕਾਸਿਰਦਾਰ ਤਿਲਵੰਡੀ
ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਚੌਧਰੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਰੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਆਇਖੜੋਤਾ ਸਲਾਮ ਕਰ
ਕੇ । ਤਬ ਹਜ਼ੂਰਨੇਪੂਛਜ ਤੂੰ ਕੌਨ ਲੋਕ ਹੈ । ਤਬਤਿਸਨੇਕਹਜਾਜੀ ਮੈਚੋਰੋਂਕਾਸਿਰਦਾਰ
ਹਾਂ ਚੋਰੀਕਰਤੇਰਹਤੇਹਾਂਅਬ ਆਪਕਾਡੇਰਾ ਆਇਏਥੇ ਉਤ੍ਰਾਹੈ । ਆਪਕੇਡੇਰੇਮੈਸੇ ਭੀ
ਕੁਛ ਚੁਰਾਇਲੈਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾਹੂੰ ਔਆਪਕੋਭੀ ਕਰਾਮਾਤਸਾਹਿਬਸੁਨਤਾਹੂੰ।ਆਪ
ਹਿੰਦੂਆਂਕੇ ਪੀਰਹੋ ਔਮੈਭੀ ਚੋਰੋਂਕਾਸਿਰਦਾਰਹਾਂ । ਆਜਕੀਰਾਤ੍ਰਮੈ ਹਮਨੇਆਪਕ ਨੀਚੇ
ਕੀ ਜੋਕਬੂਤ੍ਰੀਚੰਬੀਘੋੜੀਹੈਸੋਚੁਰਾਇਕੇਜਰੂਰਲੈਜਾਂਟੀਹੈ । ਤਿਸਚੋਰੋਂਕੇਸਿਰਦਾਰਕੀਬਾਤ
ਸੁਣਕੇ ਕਿੰਚਤਹਸਕੇਸਾਹਿਬਨੇ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਕੀ ਕਸਮ ਹੈ ਜੋਆਜ ਹਮਾਰੀ ਚੰਬੀਘੋੜੀ ਨ ਲੈਜਾਵੇਂ । ਹਮਨੇ ਭੀ ਤੁਝਕੋਘੋੜੀਸਣੇ ਪ
ਕੜਕੇ ਤੇਰੇਮੇਘੋੜੀ ਮੋੜਲੈਣੀਹੈ । ੲਬਤਿਸਚੋਰੋਂਕੇਸਿਰਦਾਰਨੇ ਕਹਜਾਕੇਜੋ ਮੈ ਏਕਵਾਰ
ਆਪਕੀ ਘੋੜੀ ਲੈਨਾਗਯਾ ਤਾਂ ਮੈਭੀ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਕਸਮ ਖਾਂਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਘੋੜੀ
ਮੋੜਕੈਦੇਵਾਂ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਚੋਰੋਂਕਾ ਸਿਰਦਾਰ ਗੁਰੂਜੀਸੇਕਹਕੇ ਸਲਾਮਕਰਕੇ ਚਲਾ
ਗਯਾ ਜਬਅਹਧਰਾਤ੍ਰੀਬੀਤੀਸੇ ਪੀਛੇਸਾਹਿਬਜਾਗੇਇਸਨਾਨਕੇ ਸਮੇ ਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘ
ਤੋਸੇਖਾਨਜੋਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਾਉਕਿਸੇਸਿੰਘ ਹਥ ਭਾਈ ਧਜਾਨਸਿੰਘ ਦਰੋਗੇ
ਕੋ ਕਹਭੇਜੋ ਕੇ ਇਸਵਕਤ ਮੁਸਲਮਾਨ ਚੋਰ ਲਗੇ ਹੁਏਹੈਂ ਚੰਬੀਘੋੜੀਵਾਸਤੇ ਤੁਮਨੇ ਖ
ਬਰਦਾਰ ਰਹਣਾ ਅਪਨਾ ਪਹਰਾ ਰਖਣਾ।ਤਬ ਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜੋਨੇ ਸਰ-
ਮੁਖਸਿੰਘ ਠਟੀਕੇ ਹਾਥਕਹ ਭੇਜਾ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਆਗੇ ਗੁਰੁਦਿਤਸਿੰਘ ਕਾ ਪਹਰਾ ਲਗਾ
ਹੁਆ ਥਾ ਤਬ ਤਿਸਕੋ ਭਾਈਧਜਾਨਸਿੰਘਨੇ ਖਬਰਦਾਰ ਕਰਦੀਆ । ਏਸੇ ਭਾਂਵੀਕੀ ਪ੍ਰ
ਬਲਤਾ ਜੋ ਭਾਈਗੁਰੁ ਦਤਸਿੰਘ ਕੋ ਭਾਈ ਧਜਾਨਸਿੰਘਨੇ ਬਡੀ ਹੁਸਜਾਰੀ ਸੇ ਜਾਨਾਇ
ਭੀ ਦੀਆਥਾ । ਤਬਾਪੀ ਭਾਈਗੁਰੁਦਿਤਸਿੰਘ ਫਿਰਦਾ ੨ ਉਘਲਾਇਜਾਤਾਭਯਜਾ ਤਬ
ਚੋਰੋਂਕਾ ਭੀ ਦਾ ਉਲਗਜਾਤਾ ਭਯਾ ਉਸੀ ਸਮੇ ਚੋਰ ਘੋੜੀਕੇ ਨਿਕਾਸਕੇ ਲੈਗਏ।ਰੋਝਿੰ
ਦ ਵਾਲ ਕੇਉਪਰਲੇਪਾਸੇ ਧੁੰਦੇਬੀਤਰਰ ਘੋੜੀਕੋ ਲੈਗਏ । ਜਬਦੂਸਰਾਪਹਰਾ ਬਦਲਾ
ਤਬਤਿਸਪਹਰੇ ਪਰਭਾਈ ਕਾਹਨਸਿੰਘਆਯਾ ਤਬਅੜਦਲੀਨੇ ਲਾਰੋਕਜਾਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ
ਘੋੜੀਤਾਂਹੈਨਹੀ । ਤਿਸਨੇਕਹਜਾਕੇ ਤੇਰੇਖੜੇ ੨ ਤੇਰੇਪਹਰੇਵਿਚੋਹੀ ਘੋੜੀਚੋਰਲੈਗਏਹੈਂ ॥
ਇਤਨੇਮੈ ਭਾਈ ਧਜਾਨਸਿੰਘ ਨੇ ਆਇਕੇ ਹਜੂਰ ਪਾਸ ਖਬਰ ਦਿਤੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ
ਕਬੂਤ੍ਰੀਘੋੜੀ ਕੋ ਤੋ ਚੋਰਲੈਗਏਹੈਂ ਉਸੀਸਮੇ ਸਾਹਿਬਕੇਹੁਕਮ ਸੇ ਸਦਾਸਿੰਘ ਨੌਰੰਗਾ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਾਦਜ੍ਞ ਤੇ ਮੇਘ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਯੇਦੌਨੋਂਠਟੀਆਂਕੇ ਯੇ ਤੀਨੋ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇਜਿਸਓਰ ਘੋੜੀਗਈਥੀ ਉਸੀਓਰ ਚਲਦੇਤੇਭਏ। ਔ ਦੋ ਅਸਵਾਰ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਕੀ ਓਰਠਾਣੇ ਖਬਰਦੇਨੇਅਰਥ ਜ ਤੇਭਏ। ਜਬਵਹੁਤੀਨੋ ਅਸਵਾਰ ਬਿਪਾਸਾਂਗੀਗਾਕੇ ਤੀਰਪਰਪਹੁਚੇ ਤਬ ਕਜ਼ਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਵਹੁਚੋਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੋ ਘੋੜੀਕੇ ਆਗਸੇ ਖੈਚਤੇਹੈ ਬਡਾਂਬਲ ਕਰਕੇ ਔਏਕ ਪੀਛੇਸੇਘੋੜੀਕੋਨਦੀਮੈ ਪ੍ਵੇਸਕਰਨੇ ਅਰਥ ਡੰਡੇਮਾਰਰਹਯੋਹੈ ਨਦੀਸੇ ਪਾਰਲੈਜਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਕਬੀ ਤੋਘੋੜੀਕੋ ਮਾਰਕੇ ਧਕਕੇ ਗੋਡੇ ੨ ਕਮਰ ੨ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਲੈਜਾਤੇਹੈ ਬਲਕਰਕੇ ਕਬੀ ਘੋੜੀ ਉਨਕੋ ਖੈਚਕੇ ਬਲਸੇਬਾਹਰ ਲਯਾਤੀਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਿਤਨਾਕਚਿਰਉਨਤੀ ਨੋਚੋਰੋਕਾ ਔਘੋੜੀਕਾ ਘੋਲਹੋਤਾਭਯਾ।ਇਤਨੇ ਯੇਤੀਨੋ ਅਸਵਾਰਭੀ ਜਾਇਪਹੁਚੇਸਮੀਪਜਾਇਕੇ ਇਨੋਨੇਭੀਲਲਕਾਰਾ ਮਾਰਜਾ ॥ ਕੇਆਉਖਾਲ ਸਾ ਜੀ ਜਲਤੀਆਉ ਚੋਰਾਂਸਟੇ ਘੋੜੀ ਪਕੜਲਈਹੈ ॥ ਸਿਰਤੋੜਘੋੜੇ ਭਜਾਇਕੇ ਚੋਰੇ ਕੋ ਜਾਇ ਮਿਲੇ ਜੋਨਸੇ ਘੋੜੀਕੋ ਆਗੇਸੇ ਖੈਚਤੇਥੇ ਵੋ ਦੋਨੋ ਚੋਰਤੋ ਨਦੀਮੈ ਪੈਰਕੇ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਘੋੜੀ ਕੋ ਪੀਛੇ ਸੇ ਡੰਡੇ ਮਾਰਕੇ ਆਗੇ ਭਜਾਨੇ ਵਾਲਾ ਚੋਰੋਕਾ ਸਿਰਦਾਰ ਪਕੜ ਲੀਆ ॥ ਉਸੇ ਕੀ ਪਾਗ ਉਤਾਰ ਕੇ ਚੋਰ ਕੀਆਂ ਮੁਸਕੈ ਬਾਂਧ ਲੀਨੀ ਸਟੇ ਘੋੜੀ ਚੋਰਾਂਕੇ ਸਿਰਦਾਰਕੋ ਪਕੜ ਲਯਾਏ ॥ ਜਟਾਂਕੀ ਸਰਾਇ ਸੇ ਮੰਗੂ ਪੁਰਕੇ ਪੈਚ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਅਪਨੇ ਨਗਰ ਮੰਗੂਪੁਰਕੋਲੇਆਏ ॥ ਤਹਾਂਪਰ ਘੋੜੀ ਸਟੇ ਚੋਰਾਂਕੇ ਸਿਰਦਾਰਕੋ ਸਾਹਿਬਕੇ ਹਾਜਰਕੀਆ ॥ ਤਬਕਿਚਤ ਹਸਕੇ ਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਿਉ ਵੇਦੇਖਯਾ ਹਈਜੋ ਕਬੂਤ੍ਰੀ ਘੋੜੀਸਟੇ ਤੈਨੂਬਨੂਕੇਮੰਗਵਾਇਲੀਆ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ।ਦੇਖਯਾਂ ਓਹੀਕਬੂੜੀਘੋੜੀਹੈ ਅਥਵਾ ਔਰ ਹੈਜਾਹੁਖਾਲੈਜਾ ਘੋੜੀ ਤੂੰ ਕਿਸ ਤਰੈ ਲੈਆਤਾਹੈ ॥ ਇਤਨਾ ਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾਸੁਣਕੇ ਚੋਰਨੇਕਹਜਾ ਜੀ ਜਿਸਕਾਪਸੂ ਘੋੜੀ ਗਉਆਦਕ ਮੈਨੇਚੁਰਾਯਾਹੈ ਸੋਆਜਤਾਈਮੈਨੇਫੇਰ ਕੋਨਹੀ ਦੀਆਹੈ ॥ ਆਪ ਠੀਕ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬਹੋ ਜਿਨੋਨੇ ਮੁਝਕੋ ਪਕੜ ਮੰਗਵਾਯਾਹੈ॥ਪਰੰਤੂਅਬ ਆਪਮੁਝਕੋ ਛੋਡਕੇ ਪੀਛੇ ਮੇਰੇ ਬਡਾਚਾਲਾਕ ਬਲੀਹਜਾਰ ਰੁਪੈਕੇ ਘੋੜੇਕਾ ਅਸਵਾਰ ਭਜਾਇਕੇ ਦੇਖਲੇਵੋ ਜੋਮੈ ਕਬੀਪਕੜਯਾਜਾਵਾਂ ॥ ਬਚਨ ਹੁਆ ਅਰੇ ਅਬਕੈਸੇ ਪਕੜ ਜਾਯਾਹੈ ॥ ਤਬਚੋਰੋਕੇ ਸਰਦਾਰਨੇ ਕਹਜਾ ਜੀ ਜਿਸਵੇਲੇ ਯੇ ਤੀਨੋਅਸਾਵਰਪਹੁਚੇਹੈ ਉਸਵੇਮੈ ਘੋੜੀਕੋਛੋਡਕੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਭਾਗਰਹਯਾ ਪਰੰਤੂ ਮੇਰੇ ਸੇ ਭਾਗਜਾ ਨ ਜਾਤਾਭਜਾ ਔਸੇ ਮਾਲਮਹੁਆਕੇ ਜੈਸੇ ਪੈਰਾਂ ਮੈਬੇੜੀਆਂ ਹੋਵੇ ਤਬਝਟਪਟ ਇਨੋਨੇ ਮੁਝਕੋ ਪਕੜਲੀਆ ॥ ਇਸਸੇ ਮੈਨੇ ਯਕੀਨ ਕਰਕੇ ਜਾਨਲੀਆਹੈ ਕੇ ਸਭਕੇ ਦਿਲੋਕੇ ਮਾਲਕ ਆਪ ਜਾਹਰਪੀਰਹੋ ॥ ਮੇਰੇ ਦਿਲਕਾ ਤਕਬਰ ਆਜਆਪਨੇਤੋੜਯਾਹੈਆਜਤਾਂਈਮੈ ਕਿਸੇਕੋਹਾਛਨਹੀਆਯਾਥਾ ॥ ਔਸੇ ਕਹਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿਰਝੁਕਾਇਕਾਦਿਲਸੇ ਬਡੇ ਯਕੀਨਕਰਕੇ ਮਥਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ॥ ਅਰ ਕਹਤਾਭਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਮੇਰੀਭੂਲਮਾਫਕਰੋ ਜੋ ਤਕਥਰਕਰਕੇ ਆਪਕੇ ਬਰਾਬਰਬੋਲਮੈਕੀਯੋਹੈ ਸੋਬਖਸੋ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਚੋਰਕਾ ਯਕੀਨ ਦੇਖਕੇ ਦੀਨਦਯਾਲੁਦਯਾਸਿੰਧੁ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਤਿਸਚੋਰਕੀਆ ਮੁਸਕੈ ਛਡਾਇਕੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਤਿਬਚਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਯੁਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਰੇ ਤੁੰ ਅਬਸੇਆਗੇਚੋਰੀਨਕੀਆਕਰ ॥ਤਬਤਿਸਚੋਰੋਕੇਸਰਦਾਰਨੇ ਕਹਜਾਨੀ ਹਮਾਰਾ ਚੋਰੀਕਰਣੇਕਾਪੇਸੋਹੀਹੈ ਦੂਸਰਾ ਜੋ ਜਿਸਕਾ ਸੁਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਹਟਣਾ ਬਡਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਡਾਕਨੀ ਕੋ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਕਲੇਜਾ ਕਢਣੇਕਾ ਝਸ ਆਇ ਪਰਤੁ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਅਮਲੀ ਕੋ ਅਮਲਕਾ ਜੈਸੇ ਜੁਆਰਯੇ ਕੋ ਜੁਏਕਾ ਜੈਸੇ ਪਰ ਪੁਰੁਖਗਾਮੀ ਪਰ ਪੁਰੁਖਗਮਨ ਰੂਪਕੁਲਟਾ ਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਜੈਸੇ ਸੂਤਮੇਕੋ ਰਟਕਾ ਰਾਜੀਕੋ ਰਾਗਕਾ ਬੇਸਯਾ ਗਾਮੀਨਰਕੋ ਬੇਸਯਾਗਮਨਕਾ ਭਜਨਕਰਨਵਾਲੁਯੋਕੋ ਭਜਨਕਾ ਮਾਸਅਹਾਰੀਕੋਮਾਸ ਖਿਰਾਨਾਖਾਨੇਕਾ ਪਾਪੀਕੋ ਪਾਪਕਾ ਧਰਮੀਕੋ ਧਰਮਕਰਨੇਕਾਮਜਲਸ ਸੰਤਹੁਕੀਬੈਠਨੇ ਵਾਲੋ ਕੋ ਜੈਸੇ ਸਤਸੰਗਕਾ ॥ ਜੈਸੇ ਇਤਜਾਦਿਕ ਲੋਕੋਕਾ ਸਵਭਾਵਨਹੀ ਹਟਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਮੇਰੇਜੈਸੇ ਚੋਰੋਕਾ ਭੀਚੋਰੀਕਾ ਸੁਭਾਵਕੈਸੇਛੁਟਸਕਤੋਹੈਹਮਕੋ ਚੋਰੀਕਾਚੋਰੀਵੈਲੇਝਸਆਇ ਪਰਤੋਹੈ ਹੈਕਿਬਲਾਯੇ ਸ੍ਵਭਾਵਕੈਸੇ ਬਦਲੇ ਜੋਆਪਭੀ ਪਾਪਯੋਕੋ ਪਾਪਖਤੇ ਗੁਨਾਹ ਬਖਸਨੇਕੋ ਸੁਭਾਵਅਪਨੇਕੋਹਟਾਇਲੇਵੋ ਆਗੋਨਬਖਸੋ ਤਾਂ ਮੈ ਭੀ ਚੋਰੀਆਦਿਕ ਗੁਨਾਹ ਕਰਨੇਸੇ ਹਟਜਾਵੋਗੇ ॥ਜੋਆਪਅਪਨੇ ਸ੍ਵਭਾਵਕੋ ਨਹੀ ਹਟਾਇ ਸਕਤੇ ਤਬ ਹੋਕਿਬਲਾ ਮੈਕੈਸੇ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਭਾਵ ਕੋ ਹਟਾਇਸਕਤਾਹੁੰ ॥ ਐਸੇ ਚੋਰੋ ਕੇਸਰਦਾਰਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਦ੍ਰਜੀਕੀ ਅਤਿਦਯਾਲਤਾ ਸੂਚਨਕਰਾਈ ਤਿਸਕੇਬਚਨਕੋਹਜੂਰਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿਦਯਾਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਅਰੇਜੋਤੇਰਾਚੋਰੀਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵਨਹੀ ਛੁਟਤਾਤਬ ਤੁੰ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਚੋਰੀਕੀਆਕਰ ॥ ਏਕਤੋ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬਕੀਚੋਰੀ ਨ ਕਰੀ ੧ ਦੂਸਰਾ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਸਚਬੋਲਜਾਕਰਅੌਰ ਭੀਝੂਠ ਨ ਕਹਯਾ ਕਰ ਤੀਸਰਾ ਚੋਰੀ ਕਾਮਾਲ ਆਠ ਯਾਮਕਾ ਅਪਨੇ ਖਾਨੇਮਾਛਕਰਖਕੇਬਾਕੀਕਾ ਸਾਧੂਫਕੀਰਗਰੀਬੋਕੋ ਖੁਦਾਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਦੇਦੀਆ ਕਰ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ੨ ਕਾ ਭਜਨਕੀਆ ਕਰ ਪੰਚਮਗਾਢੁਆਂਕਾ ਬੁਰਾਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਨਾਭੂਲਕੇ ਭੀ ॥ ਜਾਹੁਯੇ ਹਮਾਰੀ ਨਸੀਹਤ ਯਾਦ ਰਖੇਗਾ ਤਬ ਤੇਰਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਭੀ ਬਦਲ ਜਾਇਗੋ ॥ ਐਸੇ ਤਿਸ ਚੋਰੋ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਕੋ ਨਸੀਹਤ ਕਰਕੇ ਏਕ ਪਚਾੜੀ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ਤਿਸਕੇ ਸਿਰ ਪਰਬੰਧਾਇਕੇ ਤਿਸਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਵਹੁਚੋਰੋਕਾ ਸਿਰਦਾਰ ਭੀ ਸਤਬਚਨ ਕਹਕੇ ਐਸੇਹੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸੰਤਹੁਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਨੇ ਸੇ ਉਸਕਾ ਚੋਰੀਕਰਣੇਕਾ ਸੁਭਾਵਭੀ ਹਟਗਯਾ ਔ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਕਾ ਨਾਮਜਪਨੇਸੇਅੰਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਰਮਗਤੀ ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤ੍ਰਾ ਭਯਾ ॥ ਦੋਃ ਐਸੇ ਐਸੇ ਪਰਤਿਤ ਅਨੇਕੂ ॥ ਰਾਖ ਜਲਤੇ ਜਲਧਿਬਿਖੇਕੂ ॥ ਦਰਸਨ ਦੇਖੇਸੀ ਖਡਯਾਈ ਭਵਜਲ ਤਰਤੇ ਬਿਲਮ ਨ ਰਾਈ ॥

੧ ਓਂਤਤਸਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰਭ੍ਯੋ ਨਮਃ

ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧੇ ੧੯ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਦੋਃ—ਕਪਿਲਦੇਵ ਜਿਮਮਾਤ ਪ੍ਰਤਿਕੀਨੇ ਸਤਉਪਦੇਸ ॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਤਿਮਕਾਟੇਜਨਨਿਕਲੇਸ ॥ ੧ ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ- ॥

ਏਕ ਵਾਰਸਾਹਿਬ ਹੁਡੂਰਨਗਰਕੇ ਪਾਸਉਤਰੇਹੁਏਥੇ ॥ ਤਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਮਾਤਾ ਕੀਬਿਮਾਰੀਕੀਖਬਰਪਹੁਚੀ ॥ ਹੁਡੂਰਕਾ ਔਰਗੋਰੂਏਕਾ ਦਸਕੋਸਕਾ ਅੰਤਰਾਯਹੈ ਤਬਉਸੀ ਸਮੇ ਸਾਹਿਬਹਥਨੀ ਪਰਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਚਲੇਗੋਰੂਏ ਅਪਨੇ ਨਗਰ ਮਾਤਾ ਕੀਖਬਰ ਲੇਨੇ ਹਿਤਆਏ ॥ ਤਬ ਅਪਨੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਾਈ ਝੰਡਾਸਿੰਘਕੋ ਬੁਲਾਭੇਜਯਾ ਸੁਣਕੇ ਹੁਕਮਹਜੂਰਕਾ ਭਾਈਝੰਡਾਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਔਇਸਤ੍ਰੀ ਸ਼ਹਤ ਏਕ ਰੁਪਯਾਔ ਦੂਧਕੀਕਾੜ੍ਹਨੀ ਲੈਕੇ ਪਰਿਵਾਰਸਹਤਆਇਹਾਜਰ ਹੂਆ ਮਥਾਟੇਕ ਕੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਪਾਸਬੈਠ ਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰਸਾਹਿਬਮਾਤਾਕੀਖਬਰ ਲੈਨੇ ਹਿਤਗਏ ਭਾਈਝੰਡਾਸਿੰਘਕੋ ਸਾਥਲੈਕੇ ਆਰੋ ਮਾਤਾ ਮੂਰਛਤ ਊਰਧਸ੍ਵਾਸ ਪਰੀ ਹੈ ॥ ਸਾਥਹੀ ਉਸ ਸਮੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਰਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘਤੇਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਸੰਧਯਾ ਵਾਲੜਾਆਦਿਕ ਔਰਛੀਬਹੁਤਸੇ ਸਰਦਾਰਥੇ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀ ਮਾਤਾ ਅਪਨੀਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠਕੇ ਮਾਤਾਕੇ ਸੀਸਉਪਰ ਅਪਨਾਹਸਤ ਕਮਲਧਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸੀਸਕੋ ਹਾਥ ਛੁਹ ਨੇਸੇਅਨੰਤਰ ਮਾਤਾ ਨਿਰੁਜਹੋਕੇ ਉਠਕੇ ਬੈਠਜਾਤੀਭਈ ॥ ਬਿਭੂਐਸਚਰਯਸਹਤ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਦੇਖਕੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਤਿਸ ਤੇ ਅਨੰਤ੍ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਆਪਨੀ ਮਾਤਾਸੇਕਹਯਾ ਕਹੁਮਾਤਾ ਅਬਤੇਰੀ ਕਯਾਇਛਾਹੈ ਜੋਤੇਰੀ ਮਨਕੀ ਇਛਾਹੈਸੋਅਬਅਪਨੀ ਪੂਰਣਕਰਲੈ ਪੁਨਦਾਨ ਅਬਦਾ ਔਰ ਤੁਝਕੋ ਜੀਵਨੇਕੀ ਇਛਾਹੋਵੇ ਤਬ ਔਰ ਜਿਤਨਾ ਚਰ ਜੀਵਿਆ ਚਾਹੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਜੀਵਲੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਪੁਤ੍ਰਕੇ ਬਚਨੋਂਕੋ ਸੁਣਕੇ ਮਾਤਾ ਬੋਲੀ ਨਹੀ ੨ ਪੁਤ੍ਰਜੀਮੇਰੀ ਕੋਈ ਵਾਸਨਾ ਨਹੀਰਹ ਏਕ ਤੇਰੇ ਦਰਸਨਕੀ ਇਛਾਥੀ ਸੋ ਮੇਰੇ ਬਡੇ ਭਾਗੰਸੇਤੇਰਾ ਦਰਸਨਅੰਤਸਮੇਮੈ ਮੁਝਕੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਗਯਹੈ। ਅਬ ਮੇਰੇਕੋ ਏਕ ਸੰਸਾਰਕੇ ਬੰਧਨੋਸੇ ਮੁਕਤਹੋਨੇਕੀਇਛ੍ਾਹੈ ਜੋਮੈ ਫਿਰ ਜਨਮ ਮਰਣਕਾ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਦੁਖਹੈ ਜਨਮ ਮਰਣਵਿਖੇ ਨਆਵੋ ਤੂੰ ਮੇਰੀਕੁਖਸੇ ਅਵਤਾਰਲੇਤਾਭਯਾਹੈ ਪੁਤ੍ਰਸਬਦਕੇ ਅਰਥਕੇਪਾਲਤਾਹੁਆਮੇਲਾ ਜਨਮ ਮਰਣਨਿਵਾਰਦੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਅਪਨੀ ਜਨਨੀਕੇਵਚਨਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮਿਤ੍ਰੋਦ੍ਵਾਰ ਹੇ ਮਾਤਾ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨਸੇ ਬਿਨਾਤੋ ਜਨਮਮਰਣਆਦਿਕਦੁਖਨਿਵਰਤਨਹੀਹੋਤੇਹੈ॥ ਮਾਤਾ ਧਰਮਕੋਰ ਉਵਾਚਪੁਤ੍ਰ ਵਹੁਆਤਮਾ ਕਜ਼ਾ ਪਦਾਰਥਹੈ ਔਰੈਸਾ ਉਸਕਾਰੂਪਹੈ ਔਰੈਸੇ ਉਸਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਮੁਝਕੋਹੋਵੇ ਆਜਪ੍ਯੰਤ ਤੋ ਮੇਰਾ ਪਰਚਾ ਉਸਕੇ ਸਾਥਨਹੀਹੁਆਹੈ ਅਬਕੈਸੇ ਆਤਮਾਸੇ ਮੇਰਾ ਪਰਲ੍ਾਪਰੇ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਮਾਤਾਕਾਪ੍ਰਸ਼ਨਸੁਣਕੇ ਉਤ੍ਰ ॥ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਅਪਨੇ ਆਪਕਾ ਨਾਮਆਤਮਾਹੈ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਪਸੇ ਭਿਨਪਦਾਰਥਹੈ ਸੋ ਸ੍ਰਬਮਿਥ੍ਯਾਜ੍ਾਨ॥ ਤਿਸਤੇਰੇ ਆਤਮਾਕਾ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪਹੈ॥ ਸਤਜ਼ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧਹੈ ਜਨਮਮਨਰਆਦਿਕਕਲੇਸੋਸੇਰਹਤਹੈ॥ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਸੇ ਭੂਲਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣਆਦੀ ਕਲੇਸੋਕੋ ਪ੍ਾਪਤਹੋਤੇਹੈਸੋਭੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀਮਾਤ੍ਰ ਇਸਕੋ ਜਨਮਮਰਣੋਹੈ ਵਾਸਤਵਸੇ ਨਹੀਹੈ॥ ਤਿਸੇਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨਕੀਪ੍ਾਪਤੀ ਅਰਥ ਪ੍ਥਮ ਚਿਤਸੁਧੀਵਾਸਤੇ ਨਿਸ ਕਾਮ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਈਸ੍ਵਰਅਰਪਣ ਕਰੇ ਜਬਚਿਤਸੁਧਹੋਤੋਹੈ ਤਬਇਸਕੇ ਚਿਤਮੈ ਸੰਸਾਰਕੀ ਓਰਸੇ ਵੈਰਾਗ ਆਇ ਪ੍ਾਪਤਹੋਤੋਹੈ ੧ ਪੁਨਾ ਵਿਵੇਕ ੨ ਪੁਨਾਸਮ ਦਮਉਪਰਤਿ ਤਿਖਯਾ ਸ੍ਧਾ ਸਮਾਧਨਤਾ ੩ ਮੋਖਯ ਇਛ੍ਾ ੪ ਯੋਚਾਰੋਸਾਧਨ ਜੀਵਕੋ ਆਇਪ੍ਾਪਤਹੋਤੋਹੈ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਸੋ ਮੁਕਤੀ ਬਿਨਾਆਤਮਗ੍ਯਾਨਸੇ ਹੋਤੀ ਨਹੀਹੈ ਪੁਨਾ ਤਿਸਆਤਮਗ੍ਯਾਨਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀ ਅਰਥ ਸਮਿਤਪਾਲੀ ਹੋਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਨੇਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂਕੀਸਰਣੀਜਾਵੇਬਡੀ ਉਤਕਟ ਸ੍ਧਾਕਰ ਸਤਗੁਰੂਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਆਪ ਸਰਬ ਇਦ੍ਰਿਯੋਕਾ ਸੰਜਮਰਖੇਕਾਮਕ੍ਰੋਧ ਦਿਕੋਕੇਬੇਗਕੋਜੀਰਣ ਅਪਨੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਕਰਡਾਰੇ ਜੀਰਣਨਾਮਨਿਸਤਕਾਹੈ ਜਿਸਕੋਲੋਕਭਾਖਾ ਮੈ ਬਹੁਤਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਕਹਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕੋਕੇ ਬੇਗਕਰਕੇਚਲਾਇਮਾਨਨਹੋਵੇ॥ ਮਾਨਅਪਮਾਨਕੋਭਲੀਪ੍ਕਾਰਸੇ ਸਹਾਰੇ॥ ਜਬ ਅਪਨੇ ਉੱਪਰ ਸਤਗੁਰੂਪ੍ਸੰਨ ਦੇਖੇਤਬਏਕਾਂਤਮੈ ਸਤਗੁਰੂਸੇਆਤਮ ਲਾਭਵਾਸਤੇ ਪੂਛੇ॥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖਜਾਨਕੇ ਪਰੀਖਾਜ਼ਾਸੇ ਅਨੰਤਰ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਗੁਰੂ ਤਿਸਸਿਖਕੋ ਬ੍ਰਹਮਾੜਮਾਕਾਐਕਯ ਗ੍ਯਾਨ ਉਪਦੇਸਬਰੇ॥ ਇਸਪ੍ਪਕਾਰਕੇਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇਕਿਚਤ ਹਸਕੇਮਾਤਾ ਬੋਲੀਐਸੇਆਤਮਗ੍ਯਾਨਸੇ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੇਰੇਤੋ ਅਬਸਰਬਸਾਧਨਹੋਇਲੀਏਹੈ॥ ਜੈਸੇਕੋਈਏਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਰਣੇਲਗੀ ਕਹਤੀਭਈਜਮਦੂਤੋਸੇ ਕੇ ਮੈਤੋਆਜਨਹੀਮਰੋਗੀਕਾਹੇਤੇਕੇਆਜ ਸੁਕ੍ਰਤਾਰਾ ਸਨਮੁਖਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋਤੇਮੈਅਬ ਮਰਲਕਸ ਨਮੁਖਬੈਠੀ ਹਾ ਅਰ ਤੂੰ ਮੁਝਕੋਆਤਮਗਜ਼ਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਲੀਏ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰਮਵੈਰਾਗਾਦੀਚਤੁਸ੍ਵੈਸਾਧਨ ਤੇ ਸਤਗੁਰੂਕੀਸਰਣ ਬਤਾਤਾਹੈਂ ॥ ਅਬਮੈ ਕਉ ਨਸੇਨਿਸਕਾਮਕਰਮ ਕਰੂੰ ਫਰਕਬਚਤੁਸ੍ਵੈਸਾਧਨਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੁਏ ਔਅਬਮੈ ਖੋਜਕੋ ਕੌਨਸਸਤਗਰੂਕੀ ਸਰਣਿ ਜਾਊ ਅਬਘਟੀ ਯਾਮਮੈਮੇਰ ਪ੍ਰਾਲਨਿਕਸਤੇਹੈ ਜਾਉਮੇਰਾ ਅਬਸਭਕਛਹੋਇਲੀਆਹੈ ਜਾਉਬਿਰਾਜੇ ॥ ਮੇਰੀਕੁਖਮੈਸੇਤਰੇ ਅਵਤਾਰ ਲੇਨਕਾ ਮੁਝਕੋ ਕਜਾਫਲ ਹੂਆ ਜੋ ਫਿਰਭੀਮੁਝਕੋ ਇਨਸਾਧਨੋਕੇ ਕਰਣੇਕੀ ਅਪੇਖਜਾ ਰਹੀ ॥ ਐਸੇ ਤਰਕਲਾ ਸਹਤਮਾਤਾਕੇਬਚਨ ਸੁਲਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗਸੋਵਾਚ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਭੋਲਜੇਤੂੰਐਸੀਚਿਤਾਕਜਾ ਕਰਤੀਹੈਤੇਰਤਚਰਸ੍ਵੈਸਾਧਨਹੂਏ ਹੂਏਹੀਹੈ ਦੇਖਤੂੰ । ਪੂਰਬਕੋ ਜਨਮੋਮ ਔਇਸਜਨਮਮੈਜੋਤੈਨੇ ਕਰਮ ਮਾਤ੍ਰ ਕੀਏਹੈ ਸੋਮਾਰੇ ਇਸੀਸਮੇ ਤੂੰ ਈਸਵਰ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ । ਔਰ ਜਿਤਨਾ ਤੈਨੇ ਅਬਬਿਮਾਰੀਕਰਕੇ ਦੁਖ ਸਹਾਰਜਾਹੈ ਇਸਕੋ ਜਾਨਮੈਨ ਤਪਸਾਕਰੀਹੈ। ਔਸਰੀਰਸਹਤ ਸਾਰੇਸੰਸਾਰਕੂਟੇਬਕੋਮਿਥਜਾਅਸਾਰਜਾਨਕੇ ਮਨਕਰਕੇ ਇਨਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਦੇ ਕਿਸੀਪਦਾਰਥਮਾਤ੍ਰਮੈਵਾਸਨਾ ਨਾ ਰਖ ॥ ਜਬਤੂੰ ਸਰਬਵਾਸਨਾਤਜਾਗ ਕਰ ਦੇਵਗੀ ਤਬ ਅਬੀਮੁਕਤਹੋਜਾਵੇਗੀ ॥ ਜਬਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀਗਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕਹਜਾਤਬ ਮਾਤਾਧਰਮਕੌਰਐਸੇਹੀ ਕਰਤੀਭਈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਅਪਨੀਮਾਤਾਪ੍ਰਤੀ ਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕੀਆ ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਅਬ ਤੂੰ ਨਿਰਵਾਸੀ ਭਈਹੈ ਕਿਉ ਅਬਤੋਤੇਰੋਮਨ ਵਾਸਨਾ ਮਾਤ੍ਰਕੋ ਤਰਾਗਕੇਸੁਧਹੋਗਯੋਹੈ ॥ ਤਬਮਾਤਾਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇਪੁਤ੍ਰ ਮੈਨੇਸਰਬਵਾਸਨਾਕਾਤਜਾਗ ਕਰਦੀਆਹੈਅਬਕਿਸੀਪਦਾਰਥਮਾਤ੍ਰ ਵਿਖੇ ਮੇਰੀ ਵਾਸਨਾ ਨਹੀਰਹੀਹੈ ॥ ਜਬਅਸੇ ਮਾਤਾਧਰਮਕੌਰਨਕਹਜਾ ॥ ਤਬਬਡੀਕਰੁਣਾਂ ਕਰਕੇਮਾਤਾਕੇ ਸਿਰਪਰਅਪਨਾਕਰਕਮਲ ਧਾਰਕ ਮਾਤਾਕੇਰਿਦੇਸੇਅਗਿਆਨ ਰੂਪੀਤਮ ਅੰਧਕਾਰਕੋ ਨਸ੍ਵਕਰਕ ਗਜ਼ਾਨ ਦਿਵਾਕਰਕੇਪ੍ਰਗਟਕਰਕ ਅਤਿਕੋਮਲਸੰਬੋਧਨਦੇਕੇ ਮਾਤਾਕੇਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਐ ਮਾਤਾਬਡੇਪੁਨਸਭਾਗੋਵਾਲੀ ਅਬ ਤੂੰ ਗਜ਼ਾਨਰੂਪੀ ਚਛੂਸੇਦੇਖ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਵਾਸਨਾ ਉਤਪਤੀ ਕੇਜਾਨਤਾਥਾ ਸੋਈਚੇਤਨ ਆਤਮਾ ਅਬਸਰਬ ਵਾਸਨਾਕੇ ਅਭਾਵਕੋਭੀ ਜਾਨਤੋਹੈ ॥ ਮਨਆਦਿਕ ਸਾਰਾਠਾਟ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾਮੈ ਨਾਸਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਔਜਾਨਨੇ ਹਾਰੋਆਤਮਾਮਨਸਹਤਸਾਰੇਪ੍ਰਪੰਚੋਕੇਅਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤੋਹੈ ਜਾਨਤੋਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਵਪਨਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾਕੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਔਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕੇ ਸੰਕਲਪਮਾਤ੍ਰਕੋਜਾਨ ਤੋਹੈ ॥ ਯੇ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਔਇਨਮੈ ਸੰਕਲਪਾਤਮਿਕ ਅਨੰਤ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀਆਂ ਰੋਜਕਜਾਂ ਰੋਜ ਹੋਹੋਕੇਨਸ੍ਵਹੋਤਜਾਂ ਰਹਤਜਾਂਹੈ ॥ ਔਇਨਕੇ ਜਾਨਨੇਹਾਰਾਆਤਮਾ ਜਿਉਕਾ ਤਿਉ ਸਤਸਰੂਪਬਨਜੋਹੀਰਹਤੋਹੈ॥ ਯਾਤੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧ ਹੈ ਹੇਮਾਤਾਏਹੀਸਤਰੂਪ ਆਤਮਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੇਰਾਅਪਨਾਆਪਹੈ ਏਹੀਆਤਮਾ ਸਰਬਕੋ ਜਾਨਨਰੂਪਹੈਤੂਸੋ ਚੇਤਨਹੈ ਏਹੀਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਪਰਮਪਯਾਰਾ ਆਨੰਦਸ੍ਵਰੂਪਹੈ ॥ ਹੇਮਾਤਾਪੁਤ੍ਰਪਤੀਆਦਿਕਪਦਾਰਥ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾਵਾਸਤੇਪਯਾਰੇਲਾਗਤੇਹੈਆਤਮਾਕਿਵਾਸਤੇਪਯਾਰੋਨਹੀਲਾਗਤੇ ਯਾਤੇ ਆਤਮਾ ਹੀਪਰਮ ਪਯਾਰਾ ਆਨੰਦਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਹੇਮਾਤਾ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਵਿਸਰਵਿਮ੍ਰ ਜੁਵਿ ਸੋਕ ਖਾਨਪਾਨ ਕੀ ਇਛਾਤੇਰਹਤ ਸਰਬਛੁਤੇਕਾ ਅਧਿਪਤਿਰਾਜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੈ ॥ ਤੈਨੇ ਆਪਹੀਪ੍ਰਥਮਕਹਦੀਆਥਾਕੇ ਮੇਰਾਜਨਮ ਮਰਣਕਾ ਦੁਖਕਾਟੋ ਮੈਜਨਮ ਮਰਣਸੇ ਰਹਤਹੋਵੋ ॥ ਇਸਕਹਨੇਸੇਹੀਜਾਨਲੋ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸਰੀਰਕੋ ਧਰਮਹੈ ਭੂਖਪਜਾਸ ਪ੍ਰਾਣੋਕੋ ਧਰਮਹੈ ਹਰਖਸੋਕ ਮਨਕੋਧਰਮਹੈ ॥ ਅਸਥੂਲਸੂਖਮਕਾਰਣਤੀਨ ਸਰੀਰਸੇ ਰਹਤ ਤੇਰਾਆਤਮਾ ਇਨ ਤੀਨੋਸਰੀਰਸੇ ਨਜਾਰਾਇਨਤੀਨੋਸਰੀਰਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰੈ ਯੋ ਤੀਨੋ ਸਰੀਰਸੰਕਲਪਮਾਤ੍ਰ ਮਿਥਯਾ ਰੂਪ ਅਸਤ੍ਯਜੜ ਦੁਖਰੂਪਅਨਾਤਮਾਹੈ ॥ ਔਤੂੰ ਆਤਮਾ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦਬ੍ਰਹਮਰੂਪਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਰਸੀਵਿਖੇ ਕਲਪਿਤਸਰਪ ਰਸੀਸੇਭਿੰਨ ਕੁਛਅਨਯ ਪਦਾਰਥਨਹੀਹੋਤੇਹੈ॥ ਤਦਵਤਯੇਤੀਨੋਸਰੀਰਆਤਮਿਕਬ੍ਰਹਮਵਿਖੇ ਕਲਪਿਤ ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਸੇ ਭਿੰਨਕੁਛਅਨਯਪਦਾਰਥਨਹੀਹੈ ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਜੋ ਜੋ ਹਮਨੇ ਬਚਨ ਕਹੇਹੈ ਸੋ ਸੋ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਇਨਕਾ ਫਲਦੇ ਖਤੀਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਦੇਖਤੀ ਬਨਐਸਾ ਇਤਨਾਹੀਉਪਦੇਸਹੈਚਾਰੋਵੇਦਖਟਸਾਸਤ੍ਰਅਠਾਰਾਪੁਰਾਣਅਠਾਈ ਸਿਮ੍ਰਤਾਂ ਕਾ ਸਾਰ ਹਮਨੇ ਤੇਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਦੀਓ ਹੈ ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਆਸਾ ਰਾਗਵਿਖੇ ਏਹੀਬਚਨ ਕਹਯੋਹੈ ॥ ਗੁਣ ਏਹੋ ਹੋਰ ਨਾਹੀ ਕੋਇ॥ ਨਾਕੋਹੋਆਨਾਕੋਹੋਇ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਬਸਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰਕਾ ਨਾਮਗਯਾਨਹੈ ਨਾਕੋਹੋਆਤਿਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਸੇ ਭਿੰਨਪੂਰਬ ਭੀ ਨ ਕੁਛ ਉਤਪਤਹੂਆਥਾ ॥ ਨਾ ਅਬਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲਮੈ ਤਿਸਤੇ ਭਿਨ ਕੁਛਉਤ ਪਤਹੂਆਹੈ ਔਨਾ ਆਗੇ ਭਵਿਖਜਤਕਾਲਮੈ ਤਿਸਤੇਭਿਨਕੁਛਹੋਵੇਗ ਈਹਾਂ ਸਬਦਵਿਖੇ ਗੁਣ ਨਾਮਗਯਾਨਕੋਹੈ॥ਹੇਮਾਤਾ ਇਸਤੇਉਪਰਨਹੀਬੀਚਾਰਾ ਜਾਕੈਮਨ ਬਸਜਾਨਿਰੰਕਾਰ ਯੋ ਨਿਰੰਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਕੋ ਜਿਸਨੇ ਅਪਨ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਜਾਨਲੀਓਹੈ ਫਿਰ ਇਸਤੇ ਉਤ੍ਕ੍ਰਛਭੀਬੀਚਾਰਰਕਰਨੋ ਨਹੀਪਰਤੋਹੈ ॥ ਇਤਨਾ ਉਪਦੇਸ ਮਾਤਾਕੋ ਪ੍ਰਤਿਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੋਸਜੀ ਤੂਸਨੀਹੋਜਾਤੇਭਏ ॥ ਤਬ ਅਤਿਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨਹੋਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਸਲੀਲਕੀਜਨਨੀਬੋਲੀ ॥ ਅਹੋ ਬਡਾਅਸਚਰਯਹੈ ੨ ਅਪਨੈਰਿਦੇਮੈ ਇਸਿਅਤਆਤਮਾ ਕੋ ਇਤਨਾ ਚਿਰ ਮੈਕੈਸੇ ਭੂਲੀ ਰਹੀਹਾ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀਕੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਨਿਧੀ ਗੁਪਤ ਦਬੀ ਹੂਈਹੋਵੇ ਤੇ ਘਰਕਾ ਮਾਲਕ ਧਨਹੀਨ ਏਕ ੨ ਵਰਾਟਕਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਯਤਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਤਿਸ ਵਰਾਟਕਾ ਕੋ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤੇ ਪਰਮ ਦਰਿਦ੍ਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੁਖੀਹੂਆ ੨ ਤਿਸ ਨਿਧੀ ਕੇ ਉਪਰ ਹੀ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਫਿਰਤਾ ਰਹ ਸਾਦਸਾ ਮੇਰੇ ਸੇ ਬੀਤੀਹੈ॥ ਹੇਪੁਤ੍ਰਅਬ ਮੇਰੇ ਸਰਬ ਸੰਸੇਦੂਰ ਹੋਗਏਹੈ ਨਸ੍ਰਹੋਗਏਹੈ ਤੇਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ॥ ਲੌਕਿਕਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹਆਪ॥ ਪਰੂੰਤੂ ਆਪਤੇ ਮੇਰ ਗੁਰੂ ਆਂਕੇ ਭੀ ਗੁਰੂ ਮੇਰੇ ਕਰਕੇ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗਹੋ॥ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੀ ਸੰਕਾ ਤੂਟੀ ਸਬਤੇ ਦਰਸਨ ਪਾਯਾ॥ ਚਿੰਤਾ ਸਕਲ ਬਿਨਾ ਸੀਮ ਸੀਮਨ ਤੇ ਨਿਜ ਸੁਖ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ॥ ਹੇਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਤੇਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਆਤਮਾ ਅਪਨੇ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੀ ਸੰਕਾ ਨਸ੍ਰਹੋਗਈਹੈ॥ ਜਨਮਾਦਿਕੋ ਕੋਭ੍ਰਾਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਹੋਣੇ ਸੇ॥ ਔਰ ਜਿਤਨ ਯਾਂਕ ਚਿੰਤਾ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਥੀਆਂ ਸਾਰਜਾਂਹੀ ਨਸ੍ਰਹੋ ਗਯਾਂਹੈ॥ ਅਬ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮ ਮੈ ਸਮਾਇ ਗਈਹ॥ ਆਜ ਮੈ ਧਨਹੂੰ ੩ ਜੋ ਚਿਰੰਕਾਲ ਕਾ ਵਿਯੁਕ੍ਤਹੂਏ ਹੂਏ ਆਤਮਾ ਕੋ ਮੈ ਪਾਯਾਹੈ॥ ਆਜ ਮੈ ਧਨਜਹੂੰ ਜੋ ਜਿਸ ਕੀ ਕੁਖਿ ਸੇ ਐਸਾ ਕੁਲ ਤਾਰਕ ਪੁਤ੍ਰ ਭਯੋ ਹੈ ਆਜ ਮੈ ਧਨਜਹੂੰ ਜਿਸ ਮੁਝਕ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋਗਏਹੈ॥ ਪੂਰਬ ਜੋ ਮਾਤਾਨੇ ਕਹਜਾ ਮੇਰਾ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਉਧਾਰ ਕਰੋ ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾਟਕ॥ ਪੁਨਾ ਉਸ ਮਾਤਾ ਕੇ ਵਚਨ ਕੋ ਸਮਰਨ ਕਰਕੇ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ਹੇ ਮਾਤਾ ਤੂੰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਦੇਕੇ ਅਪਨੀ ਕੁਲੋਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਐਸੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਧਾਨ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾ ਕਜਾ ਦੇਖਤੀਹੈ ਜੋ ਅਪਨੇ ਬਡਜੋਕੇ ਨਾਨਕੇ ਦਾਦਕੇ ਕੁਲੋਕੇ ਸੈਕੜੇ ਸਮੂਹ ਬਿਬਾਨੋ ਪਰ ਅਰੂਢ ਹੂਏ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਪੋਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗਗਾਮੀ ਵੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਪਰੇਹੋਤੇਹੈ ਧਨਜ ੨ ਜੈਜੈ ਸਬਦ ਕਰਤੇ ਹੂਏ॥ ਦੇਖਕੇ ਮਾਤਾ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤੀਹੈ ਕੇ ਹਮਨੇ ਇਸਕੀ ਮਹਿਮਾ ਨਹੀਜਾਨੀ ਯੇਕੋਈ ਸਾਖਜਾਤਾਈ ਸ੍ਵਰ ਅਵਤਾਰਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈ ਹੇ ਜਨਨੀ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਤਰਣੇ ਕੀ ਸੰਕਾ ਕਰਤੀਥੀ ਦੇਖਤੇਰੀਆਂ ਅਨੰਤ ਕੁਲਾਂ ਤਰਗਈਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਹੁ ਮਾਤਾ ਔਰ ਜੋ ਕੁਛ ਦੇਖਨੇ ਸੁਣਨੇ ਵੈਕੁੰਠ ਆਦਿਕ ਕਿਸੀ ਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖ ਭੋਗਣੇ ਅਥਵਾ ਸਰੀਰ ਬਹੁਤਕਾਲ ਰਖਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਤੁਝਕੋ ਹੋਵੇ ਸੋ ਸਰਬ ਇਛਾ ਅਪਨੀ ਪੂਰਣ ਕਰਲੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਮਾਤਾਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਅਲੰ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬਸ ਅਬ ਕਿਸੇ ਓਪਰੇ ਸੁਖ ਭੋਗਨੇ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਮੁਝਕੋ ਨਹੀਰਹੀ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੋ ਪਾਇਕੇ॥ ਸਰਬ ਪਦਾ ਹਸਿ ਪਦੇ ਨਿਮਗਨਾ ਭਵੰਤਿ॥ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਕੇ ਪੈਰ ਹਸਤੀ ਕੇ ਪੈਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਆਇ ਜਾਤੇਹੈ॥ ਤਦਵਤ ਆਤਮ ਸੁਖ ਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਸਰਬ ਸੁਖ ਆਗਏਹੈ ਅਬ ਮੈਨੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋ ਕੇ ਸੁਖ ਭੋਗਲੀਏਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਆਪ ਜੈਸੇ ਈਸਵਰ ਪੁਤ੍ਰ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਇਸਿਥਤ ਹੋਵੈ ਉਸ ਕੋ ਕਿਸ ਬਾਤ ਕੀ ਅਥਵਾ ਸੁਖ ਭੋਗਨੇ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰਹ ਜਾਤੀਹੈ॥ ਬਸ ਅਬ ਮੈ ਪੂਰਣ ਹੋਗਈਹੂੰ ਅਬ ਮੈ ਅਪਨੇ ਬ੍ਰਹਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਮਰੂਪਵਿਖੇ ਸਮਾਵਤੀਹੂੰ ਇਸਉਪਾਧੀ ਰੂਪ ਖਲੜੇਕੋ ਛੋਡਕੇ ॥ ਐਸੇਮਾਤਾਕਾਸਰੀਰ ਸੇ ਸੇ ਉਪਰਤੀਕੇ ਬਚਨ ਸਾਹਿਬ ਸੁਣਕੇ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰੁਖੋਤਮਵੈਦਕ ਮਿਰਯਾਦਾਕੀ ਇਸਥਤੀਵਾਸਤੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਹਕਮਦੇਕੇ ਕਿਤਨੀਆਕ ਗਉਆ ਮੰਗਾਇਕੇ ਮਾਤਾਕੇ ਹਾਥਸੇਦਾਨ ਕਰਾਇਕੇਵਿਧਿਰੂਪਬਿਕ ਉਤਮਬ੍ਰਹਮਣੋ ਪ੍ਰਤੀਦੇਤੇਭਏ ਤੈਸੇ ਔਰਭੀ ਅੰਨਦਧੀ ਤੰਡੁਲਰਜਤਸਵਰਣਆਦਿਕ ਮਾਤਾਕੇ ਹਾਥਸੇ ਸਭਕੇਦੇਖਤੇ ਦਾਨਕਰਾਇਕੇ ਬਚਨ ਮਾਤਾਕੇ ਪ੍ਰਤੀਕੀਆ ਕੇ ਹੇਮਾਤਾ ਅਬਸੁਖਪੂਰਬਿਕ ਮਰੇ ਧਾਮਕੋ ਜਾਉ ॥ ਤ ਮਾਤਾਧਰਮਕੌਰਭੁਮੀਪਰਗਉਕੇ ਗੋਬਰਕਾਲੇਪਨਦਿਵਾਇਕੇਤਿਸਊਪਰਫਲਗੁਕੀਰਜ ਬਿਛਾਇਕੇ ਤਿਸਕੇ ਉਪਰਕੁਸਾ ਤਿਸਕੇ ਊਪਰਸੁੰਦਰ ਊਰਣਬਸਤ੍ਰ ਵਿਛਾਇਕੇਤੁਲ ਸੀਦਲਮਿਸ੍ਰਿਤਗੰਗਾਜਲਪਾਨ ਕਰਕੇ ਪਰਲੋਕ ਗਾਮੀਹੋਤੀਭਈ ਸਾਯੰਕਾਲ ਗੋਧੂਲੀ ਕੇਸਮ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਬਾਹਰ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇਮੈ ਆਇਬਿਰਾਜ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਤਹ ਕਾਲ ਹੂਆ ਤਬ ਸੁੰਦਰ ਬਿਬਾਨ ਬਨਵਾਇਕੇ ਵਿਧਿ ਸਹਤ ਮਾਤਾਕੇ ਸਵ ਸਰੀਰਕਾ ਇਸਨਾਨਕਰਾਇਕੇ ਅਚਾਰਜਸੇ ਪਿੰਡਦਾਨ ਪ੍ਰਥਮਕਾਕਰਾਇਕੇ ਮਾਤਾਕੇ ਸਵਸਰੀ ਰਕੋ ਬਿਬਾਨਮੈ ਪਾਇਕੇ ਬਡੇਮੋਲ ਵਾਲਾ ਦੁਸਾਲਾਊਪਰ ਡਾਰਕੇ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਔਰਭੀ ਸਰਬ ਸਰਦਾਰੋਨੇ ਦੁਸਾਲੇ ਖੀਨਖਾਪ ਵਗੈਰਾ ਸੁਚੇ ਬਸਤ੍ਰਪਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਬਿਬਾਨਉਠਾਇਕੇ ਚਲ ਤਬਮਹਾਰਾਜਜੀਭੀਹਥਨੀਪਰਅਸਵਾਰਹੋਕੇਬਿਬਾਨਕੇ ਸਾਥ ੨ ਚਲ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਸੇ ਮਾਤਾਕੇ ਬਿਬਾਨਕੇ ਊਪਰ ਕਰਕੇ ਭਰ ੨ ਕੇਅੰਜਲਜਾਂ ਰੁਪੈ ਮੋਹਰਾਂ ਆਦਿਕਕੀਆਂ ਬਰਖਾਤੇ ਹੂਏ ਨਗਰ ਗਗੋਗੂਏਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰਮਾਤਾਕਾ ਬਿਬਾਨ ਫੇਰਤੇਹੂਏ ਸਾਥ ਰਾਗੀਰਬਾਬੀਸਬਦਗਾਵਤੇਹੂਏਅਪਨੀਹੀਜਿਮੀਨਮੈਜਾਇਕੇਪਿੰਡਦਾਨ ਅਧਮਾਰਗਪੂਰਬਕ ਚੰਦਨ ਆਦਿਕਕੀ ਲਕੜਯੋਂ ਮੇ ਮਾਤਾਕੇ ਸਰੀਰਕਾਸੰਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਥਾ ਵਿਧੀਸਹਤਕਪਾਲਕ੍ਰਿਯਾਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਣਤੋੜਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਕੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸਾਦਅਰਦਾਸ ਕੀਰਤਨਸੋਹਲੇਕੀ ਕਰਕੇਵਰਤਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਜਹਾਂ ਬੈਠੇਥੇ ਤਹਾਂ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਇਥੇਏਕ ਖੂਹਭੀ ਨਿਕਮੇਗਾ ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਨਾਈਸਿਖਨੇ ਕਹਯਾਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਬਹੁਤਅਛਾਕਾਮਹੂਆਜੋ ਮਾਤਾਕਾਸਰੀਰਆਪਕੇਹਾਥੋਮੈ ਚਲਜਾਹੈ ਆਪਕੇ ਹਸਤਕਮਲੋਕਾ ਸਪਰਸਮਾਤਾਕੇਸਰੀਰਕੋ ਭਜਾਹੈ ਪੁਤ੍ਰੋਕੇ ਹਾਥੋਮੈ ਅਗੇਪੁਤ੍ਰੋਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾਕੇ ਸਰੀਰ ਛੁਟਜਨਾਬਹੁਤ ਉਤਮਹੈ ॥ ਤਿਸਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇਹਜੂਰਨੇਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇਵੋ ਸਾਲਯਾ ਤੂੰ ਕਹਤਾਹੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਹੂਆ ਮਾਤਾਕਾ ਸਰੀਰ ਛੂਟ ਗਯਾਹੈ ਮਾਤਾਕਾ ਸਰੀਰ ਕਜਾਛੂਟਿਆਹੈਹਮਾਰੇ ਤੋ ਘਰਕਾ ਬੰਧਛੂਟ ਗਯਾਹੈ ॥ ਸਾਧੂਬਲੇਸਹਜ ਸੁਭਾਇਸਾਧੂਕਾਬਲਜਾ ਬਿਰਥਾ ਨ ਜਾਇ ਅਰਆਗੇ ਉਨਕੀ ਕੁਲਕਾ ਵਾਧਾਹੀ ਨਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਤੇਹੈ ਉਨਕੇਘਰਮੇ ਅਬਸੰਤਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਏਹਕਥਾ'ਚਲੀ ॥ ਜਬ ਮਾਤਾਕੀਖਬਰਲੇਨੇਅਰਥ ਮਾਤਾਕੇਪਾਸਮਹਾਰਾਜਜੀਗਏਥੇਤਬਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹਜੀ ਕੇ ਆਪਕੇ ਘਰਤੇ ਸਾਮਾਨਜਸੇ ਬਨੇ ਹੁਏਹੈ ਯੇ ਅਛੇ ਬਨਜਾਨੇ ਚਾਹਜੇ ਤਬ ਬਚਨਹੁਆ'ਭਾਈਹਮਾਰੇ ਫਕੀਰੋਕੇ ਕੇਹੜੇ ਘਰਹੈ ਹਮਤੋ ਏਕ ਸੇਰ ਆਟੇਪੀਛੇ ਘਰ ਛੋੜਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ ਇਥੇ ਇਤਨਾ ਵਚਨ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਜਾ'ਇ ਉਤ੍ਰੇ ਥੇ ਅਬ ਉਸੀ ਬਾਤ ਕੋ ਯਾ'ਦ ਕਰਕੇ ਪਿਡ ਕੇ ਪੈਂਚੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਪ ਤੁਮਲੋਕ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਜਿਮੀਨ ਵਿਚ ਆਵੋ ਚਢਾਇ ਦੇਵੋ ਪਹਲੇ ਸਹਰ ਪਨਾਹਬਨਕੇ ਪੀਛੇ ਹਮਾਰੇ ਘਰਬਨੰਗੇ ਐਸੇਬਚਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸੁਣਕੇ ਲੰਬਰਦਾਰੋ ਨੇ ਕੁਛ ਉਤ੍ਰ ਨਹੀਂਦੀਆ ॥ ਪੁਨਾ ਆਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇ ਬਰਾ'ਜੇ ਤਿਸਤੇ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਪੁਸਪਚੁਗਕੇ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾ ਜੀ ਕੋ ਭੇਜ ਦੀਏ ॥ ਔਰ ਮਾਈਕੇ ਦੂਸਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਮ ਕਰਾ'ਤੇਭਏ ॥ ਦਸਾਹਾਦੀਪਕਰਖਕੇ ਦਸਗਾ'ਤ੍ਰਾ'ਦਿਕ ਪਾਰਲੋਕਿਕ ਕਰਮ ਕਰਾ'ਤੇਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗਤ੍ਰੂ ਜੀ ਦਸ ੨ ਰੁਪੈਬ੍ਰਾਹਮਣੋਕੋ ਦੇਕੇ ਤੇ ਏਕ ੨ ਰੁਪਯਾ ਔਰ ਕਮੀਨੋਗਰੀਬੋਕੋ ਦੇਕੇ ਪੰਜਵੇਦਿਨ ਨੌਰੰਗਾ'ਦਾਪਨੇਡੇਰੇਕੋਚਲੇਆ'ਤੇਭਏ ॥ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕਾ ਪਾ'ਠ ਗ੍ਰਾਮਮੈਭੀ ਰਖਾ'ਇਆ'ਇਥੇ ਪੁਨਾ'ਡੇਰੇਮੈਭੀ ਆ'ਏਕੇ ਮਾਤਾਕੇਨਮਿਤਕੇਪਾਂਚਪਾਠ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਕਰਾ'ਏ ਪਾ'ਠਜਾਂ ਸਿੰਘੋਕੋ ਖੂਬ ਰੁਪਤ ਗਢਾਦੇਤੇਭਏ ਪੁਸਾ'ਕਾਂ ਲੋਕਰੁਪਯਾ'ਆਦਿਕ ਜਾਹਰਭੀ ਬਹੁਤਕੁਛ ਦੇਤੇਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਜੀਕੇ ਭੋਗ ਸਮੇ ਰਮਾਲਆਰਤੀ ਅਰਦਾਸਕਰਕੇ ਬਹੁਤਸਾ'ਹੀਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਵਰਤਾ'ਵਤੈ ਭਏ । ਮਾਤਾਕੇਵੈਕੁਠ ਵਾਸਕਾ'ਸਅਸੂ ਸੁਕਲਪਛ ਸੰਸਤ ਵਿਕ੍ਰਮਾ'ਦਿਤਜ ॥

ਦੋਃ- ਬਾ'ਨ ਨਾਥਕੁਲਨਾ'ਗ ਗਨ ਸਸਿਵਿਕ੍ਰਮਸੁਭਸਾ'ਲ॥
ਸਿਤਪਛ ਅਸ੍ਟਮਾ'ਸਪੁਨ ਬੁਧਿਜਨ ਪਾ'ਠਹੁਸੰਭਾਲ ॥੧॥
ਜਾਂਵਿਧਿਮਾ'ਤਹ ਮੁਕਤ ਕਰ ਨਿਜ ਸ੍ਵਰੂਪਮੈਵਾ'ਸ ॥
ਦੈਕੈ ਆ'ਏਨਿਜ ਪਦੰ ਪਦੰ ਨਮੋਸਖਤਾ'ਸਿ ॥ ੨ ॥

੧ ਓਂ ਤਤਸਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਭਜੋ ਨਮਃ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾ'ਸ ਦੇਵਤਰੁ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧੇ ੨੦ ਅਧਜ੍ਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾ'ਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਸੋਃ—ਸੋਈ ਸਿਖਜਗਧਨਜਗੁਰੁਮਤਿਲੀਨੀਜਿਨੰਨੇ ॥
ਤਿਨਕੋ ਸਫਲ ਜਨਮ ਜਗਮੈਆਏ ਤੇਗਨੀ ॥ ੧ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰ ਕਰ ਨਿਜ ਸੁਖ ਹੇਤੁ ਜੋਰ ਜੁਲੁਮ ਜਗਮੈਘਨੋ ॥
ਅੰਤਹ ਨਰਕ ਨਿਕੇਤ ਅਵਸਜਹੋਤ ਤਿਨਨਰਨਕੋ ॥ ੨ ॥
ਰਾਜ ਲਛਮੀਰੋਇ ਸਿੰਘਨ ਗ੍ਰਹਤੇਚਲੀਅਬ ॥
ਅਤਿਅਨੀਤਿ ਬਿਗੋਇ ਸਿੰਘਨ ਮਤਿ ਭਈ ਬਾਵਰੀ ॥ ੩ ॥
ਪਾਨ ਮਦਅਹੰਕਾਰ ਕਹਜੋ ਨ ਮਾਨਜੋ ਗੁਰੂ ਨਕੋ ॥
ਹੋਵੈ ਅੰਤਖਆਰ ਗਰਮਤਿ ਤਯਾਗੀ ਜਿਨੋਨੇ ॥ ੪॥
ਪਾਨ ਪਦਕ੍ਰਾ ਅਰਥ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਜਾਨਨਾ ॥

॥ ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਃ— ॥

ਪੂਰਬ ਜਥਸਰਬ ਗੁਰੁ ਦ੍ਵਾਰਯੇਕੇ ਨਿਸਾਨ ਗਿਰ ਗਏਥੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜਸੇਰ ਸਿੰਘਕੇ ਰਾਜਮੈ ॥ ਤਬ ਜੋ ਤਨਖਾਹਬਖਸਾਵਨੇ ਅਰਥ ਸਰਬ ਸਿੰਘੋ ਸਰਦਰੋਂਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਕਹਭੇਜਯਾਥਾਤਬਸਿੰਘੋਨੇਉਤ੍ਰਦੇਭੇਜਯਾਥਾ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਖੇਤੀਕੋ ਹਾਥ ਲਾਗਗਯੋਹੈ ਜੋਹਮ ਤਨਖਾਹਬਖਸਾਵੈ ॥ ਇਸ ਅੰਸੁਮੈ ਇਤਨਾ ਪ੍ਰਸਨਹੈ ਜੋ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਕੇ ਬੈਠਜਾਂ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਤਜਾਂ ਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘਕੋਕੈ ਸੇਰਾਜਗਾਦੀਕਾਤਿਲਕਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਤਥਾ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਸੇਰਸਿੰਘ ਕੋਜੋ ਨਿਰਦਈ ਸੰਧਾਵਾਲਯੋਨੇ ਦਗੇਸੇ ਮਾਰਯਾਹੈ ਇਨਕਾ ਆਪਸਮੈ ਕਯਾਵੈਰਥਾ ਉਤ੍ਰ ॥ ਜ਼ੋਵਿਸਤਾਰਸੇਕਹੈਤੋਬਡਾਭਾਰੀਗ੍ਰੰਥਇਸੀਕਥਾਕੋਬਨਜਾਤੋਹੈ ਗ੍ਰੰਥਕੇ ਬਢਜਾਨੇ ਕੇ ਭੈਸੇ ਕੁਛਥੋੜਾ ੨ ਸੰਖੇਪਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਹਤੇਹੈ ਸੋਸੁਣੋ ॥ ਜਬ ਅਠਾਰਾਸੈ ਛਿਆਨਵੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਦਿਤਜਸੰਮਤ ਵਿਖੇਅਖਾੜਕੀ ੧੫ ਤਿਥਿ .੧ ਸਰਕਾਰਰਾਜਾਧਿਰਾਜਕੇ ਪ੍ਰਾਸ ਪੂਰੇਹੁਏ ਤੇ ਅਖਾੜਕੀ ੧੬ ਤਿਥਿ ੨ ਕੋ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਪੰਚਮਪਾਤਸਾਹੁ ਸ੍ਰੀਗੁਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬਕੇ ਦੇਹਰੇਪਾਸ ਹਜੂਰੀਬਾਗਕੇਦਰਵਾਜੇਸੇ ਬਾਹਰ ਦਾਹਕੀਆ ਤਹਾਂ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਸਮਾਧਿ ਬਨਵਾਈ ਗਈ ਸੋ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਤਬ ਉਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਦੀਰਘਦਰਸੀ ਲੋਕੇ ਨੇ ਜਾਨਾਕੇ ਬਸ ਅਬ ਸਿੰਘਨੁ ਕਾ ਰਾਜ ਹੋਲੀਆ ॥ ਯੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਨਹੀਮਰਜਾਹੈ ਕਿੰਤੂ ਧਰਮ ਔ ਨੀਤੀ ਔਸਵਰਯਕਾਹਿੰਦਕਾ ਸੂਰਜ ਅਸਤੋਹਗਯੋਹੈ ॥ ਯੇਰਾਜਾਧਿਰਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਸਤ੍ਰਤਾਪਨਕੈਸਾਥਾਜੋ ਜਿਸਕਾਨਾਮਮਾਤ੍ਰਸੁਨਕੇਔਤੁਰਕਾਦੀ ਸਤ੍ਰਆ ਕੋ ਕਾਂਪੇ ਕਾ ਤਪ ਚਢੋ ਜਾਤਾਥਾ ਔ ਤੁਰਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਤ੍ਰੁਜਾਂ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਯਾਂਕੇ ਜਿਸਕੇ ਨਾਮ ਸ੍ਰਵਣ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਗਰਭਟਲਯੋਕੇਗਰਭਗਿਰਜਾਤੇਥੇ ॥ ਔਜਿਸ ਸਰਕਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਸੰਗ੍ਰਾਮਕੇਜੀਤਨੇ ਰੂਪਨਾਮਕੋ ਰਣਯੁਧਜੀਤ ੨ ਕੇ ਸਫਲਕੀਆਥਾ ॥ ਪੁਨਾਜਿਤਨਾ ਕਾਲਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਰਕ'ਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੇਹਿੰਦਕ' ਰ'ਾਜਕੀਆ'ਹੈ ਉਤਨਾ'ਕ'ਾਲਅਪਨੈ ਰ'ਾਜਭਰਮੈ ਨ
ਕਿਸੀਕੋਂਢਾ'ਸੀਦੀਓਹੈ ਔਨਕਿਸੀਕੋਹਾ'ਥਪਉ੍ਨਾਕਕ'ਾਨ ਹੀ ਕਟਿਓਹੈ ॥ ਆ'ਪਸੇਆ'ਪਸ
ਭੀਲੋਕਪ੍ਜਾ'ਕੇ ਸਤ ਜਧਰਮਨੀਤੀ ਮ'ਾਰਗਮੈ ਚਲਨੈ ਲਾ'ਗਪਰੇਥੇ ਔਜਿਸਸਰਕ'ਾਰ
ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇਰ'ਾਜਮੈਯਗਤਪਜਪਹੋਮਬ੍ਤਤੀਰਥਦ'ਾਨਸੰਜਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸ' ਹਿਬੋਕੇ
ਪ'ਾਠ ਪ੍ਤਿਸ੍ਠ'ਾਸ੍ਰੀਮਦਭ'ਾਗਵਤ ਸ੍ਰੀਰ'ਾਮਜਣਭ'ਾਰਤਸ੍ਰੀਭਗਵਤ ਗੀਤ' ਆਦਿਕੋਕੀ ਕਥ'ਾ
ਘਰ ੨ ਗ੍ਰ'ਾਮ ੨ ਮੈਹੋਤੀਥੀਔਥਡ੍ਡਜਾਂ ਬਰਖ'ਾਮੇਘ ਕਰਤੇਥੇ ਔਥਡ੍ਡੋਅੰਨਉਤਪਤ ਹੋਤੇਥੇ
ਗਉਆਂਕੇ ਲੀਏਥਡ੍ਡੇਘ'ਾਸ ਪੈਦ'ਾਹੋਤੇਥੇਲਹੌਰੀਤੀਨ ੨ ਮਣਪਕੇਜੋਜੁਆ'ਰ ਮੋਠਥ'ਾਜਰ'ਾ
ਛੋਲੇਹੋਤੇਥੇ ਔਦੇਮਣਪਕੀ ਕ੍ਟਕ ਹੋਤੀਥੀ ਔਚ'ਾਰ ੨ ਪ'ਾਚ ੨ ਸੇਰਪਕੇਘ੍ਰਤੇ ਦੇ ੨
ਮਣ ਪਕੇ ਦੂਧ ਹੋਤ' ਥ' ॥ ਸਰਕ'ਾਰਕੇ ਰ'ਾਜ ਭਰਮੈ ਦੁਰਭਿਖ ਕ'ਾਲ ਨ ਘਟਪੜ੍ਤੋ ਥੋ
ਏਕ ਨਥ'ਾਕ'ਾਲਪਰਯ'ਾਥ' ਸੋਏਕ ਖਟ'ਮ'ਾਸ ਪਰਯੰਤ ਮ'ਾਲਵ੍ ਦੇਸ ਮ'ਾਝ੍ਮੈ ਫਿਰਅ'ਾਜੋ
ਸੇਭੀ ਅਧਿਕ ਸੁਕ'ਾਲਹੋ ਜ'ਾਤ' ਭਯ' ॥ ਨਹੀਆ'ਜ ਕ'ਾਲ ਦਿਨੋਕੇ ਸਮ'ਾਨ ਜੋ ਸਦ'ਾਹੀ
ਦੁਰਭਿਖਜਰਹਤੋਹੈ ॥ ਸਰਕ'ਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇਰ'ਾਜਮੇਥਡ੍ਡੇ ੨ ਤੁਪਸੀ ਸ'ਾਧੂਮਹ'ਾਤਮ'ਾ
ਸਿਧਪੁਰੁਖ ਹੋਤੇਭਏਹੈ ਬ੍ਰਹਮਚ'ਾਰੀਚਤੁਸ੍ਰਯ ਸ'ਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਥਡ੍ਡੇ ੨ ਗ੍ਯ'ਾਨਵ'ਾਨ
ਸਮਦਰਸੀ ਮਹ'ਾਪੁਰੁਖਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭ'ਾਗਸਿੰਘਜੀਜੈਸੇਥਡ੍ਡੇ੨ ਯੋਗੀਰ'ਾਜਹੋਤੇ ਭਏਹੈ । ਭ'ਈ
ਬਹਲ'ਾਸਿੰਘਭ'ਾਈ ਅਮਰਸਿੰਘਬ'ਾਵ'ਾਰ'ਾਮਦਯ'ਾਲਭ'ਾਈਰੂਪੇਸੇਆ'ਦਿਲੈਕੇ ਥਡ੍ਡੇ੨ਤਤਵੇਤ'ਾ
ਅਲ੍ਮਸਤ ਸੰਤਹੁਏ ਹੈ ॥ ਰ'ਾਜ'ਾਇੰਦ੍ਕੇ ਸਮ'ਾਨ ਬਿਭੂਤੀ ਐ ਸ੍ਰਯਜਿਸਕ'ਾਥ' । ਤ੍ਰਿਸ
ਰ'ਾਜ'ਾਧਿਰ'ਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇ ਮਰਣੇਸੇਸ'ਾਰੇ ਪੰਜ'ਾਬ ਮੈਂਕੇਲੋਕੋਕੋ ਧਰਮਕੀਬ੍ਧੀਕੀ
ਆ'ਸ'ਾਟੂਟ ਗਈ ॥ ਕੈਸ'ਾਥ' ॥ ਰ'ਾਜ'ਾਰਣਜੀਤਸਿੰਘਜੋ ਪ੍ਜ'ਾਲੋਕਕੋ ਪਿਤ'ਾਕੇ ਸਮ'ਾਨ
ਪ'ਾਲਨ' ਕਰਣੇ ਹ'ਾਰ'ਾਥ'ਾਸੁਹ੍ਰਿਦਮਿਤ੍ਰੋਕੋਚੰਦ੍ਮ'ਾਕੇਸਮ'ਾਨ ਪ੍ਰਿਯਦਰਸਨਥ'ਾ. ਸਤ੍ਰੁਆਂਕੇ
ਤਪ'ਾਨੇਹ'ਾਰ'ਾਯੇ ਦੂਸਰ' ਏਕ ਜੋਸ੍ ਅਖ'ਾਡ੍ਯ' ਸ੍ਰੂਰਯਥ'ਾ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀਜੋਕੋ ਕ'ਾਮਰੂਪਥ'ਾ
ਜ'ਾਚਕੋਕੋ ਕਰਣਕੇ ਸਮ'ਾਨਥ' ॥ ਧਰਮਨੀਤੀਮੇ ਰ'ਾਜ'ਾਧਿਰ'ਾਜ ਯੁਧਿਸ੍ਠਰਕੇ ਸਮ'ਾਨ
ਔਦੁਸ੍ਟੋਕੇਜਮਰ'ਾਜਕੇ ਸਮ'ਾਮਥ' ਪ'ਾਪਰੂਪੀ ਤਪਤਕੇਸ'ਾਂਤਕਰਤ' ਚੰਦ੍ਮ' ਔਅਧਰਮ
ਰੂਪੀਤਮਸ੍ਤੋਮੀਕ' ਨ'ਾਸਕਭ'ਾਸਕਰਥ'॥ ਐਸੇਰ'ਾਜਧਿਰ'ਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇ ਮਰਣੇਕੇ
ਅਨੰਤਰ ਪੰਜ'ਾਬ ਕੀ ਬਸੁਧ'ਾਵਿਧਵ'ਾਹੋਜ'ਾਤੀਭਈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ । ਰ'ਾਜਸਿੰਘ'ਾਸਨਪੈ
ਰ'ਾਜ'ਾਧਿਰ'ਾਜਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਖੜ੍ਗਸਿੰਘਜੀ ਇਥਿਤਹੋਤੇਭਏਸੋਕੌਰਖੜ੍ਗਸਿੰਘਜੀਥਡ੍ਡੇ ਤਪਸ੍ਰੀ
ਸ'ਾਧੂਸਰਲ ਸ੍ਵਭ'ਾਵ'ਾਲੇਏਕਭਜਨਕੀਮੂਰਤੀਥੇਜੋ ਆਯੁਭਰਮੈਪ੍ਯੰਕਪਰਸੋਏਹੀਨਹੀਥੇ
ਸਦ'ਾਸੋਹੀ ਜੋ ਭ੍ਰੂਮ'ਾਸਨਸੈਨਕਰਤੇਰਹੈਹੈ॥ ਜਿਸਰ'ਾਜ'ਾਧਿਰ'ਾਜਮਹ'ਾਰ'ਾਜ'ਾ ਖੜ੍ਗਸਿੰਘਕੋ
ਰ'ਾਜਨੀਤਿਕੀਕੋਈ ਖਬਰਹੀ ਨਹੀਥੀ ਰ'ਾਜਕ'ਾਰਯ ਅਕ'ਾਰਯ ਹ'ਾਨ ਲ'ਾਭਕੀਕੁਛ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖਬਰਨਹੀਂਥੀ ਸਦਾਨਾਮਕੋਅਮਲਮੈਂਮਸਤਰਹਤੇਥੇ ॥ ਰਾਜਾਖੜਗਸਿੰਘਕੇ ਪੁਤ੍ਰਨਉਨਿ
ਹਾਕੁਸਿੰਘ ਜੋ ਰਾਜਨੀਤੀਮੈਬਡ ਚਤੁਰਥੇ ॥ ਮੰਤ੍ਰੀਅਮਾਤਰਾਜਾਧ੍ਯਾਨਸਿੰਘਆਦਿਕੰਸੇ
ਮਿਲਕੇ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕੋਚਲਾਤੇਥੇ ॥ ਰਾਜਾ ਖੜਗਸਿੰਘਕੇ ਸਮੀਪਏਕ ਚੇਤਸਿੰਘ ਕਰਕੇ
ਪ੍ਰਸਿੱਧਸੇਵਕ ਦਾਸਰਹਤਾਥਾ ਉਸਕੇ ਉੱਪਰਰਾਜਾਬਡਾਮੇਹਰਬਾਨ ਰਹਤਾਥਾ॥ ਔਰ
ਰਾਜਾ ਧ੍ਯਾਨਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਮੰਤ੍ਰੀਸਰਦਾਰ ਤਿਸਕੀ ਆਨ ਮਾਨਨੇ ਲਾਗੇ ਸਭੀ ਮਨਮੈ
ਬਡੇ ਖੁਨ ਸਾਵਜੋਕੇ ਦੇਖੇ ਹਮਕੋ ਇਸ ਬੇਇਲਮ ਨਲਾਯਕ ਦਾਸਕੀ ਈਨ ਮਾਨਨੀ
ਪਰਤੀਹੈ ॥ ਕੌਰ ਨਉਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਤਿਸ ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਦਾਸ ਕਾ ਭੈ
ਮਾਨਜਾਕਰੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸਭਨੇ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਔਰ ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋ
ਆਗੇ ਅਰਜਕਰੀਜੋ ਤੁਸੀਇਸਕੋ ਮਾਰੋ ਤਾਂਮਾਰਸਕਤੇਹੋ ॥ ਜਿਉਕੋ ਯੋਪਿਆਨਹੇ ਤੇ
ਪਾਤਸਾਹੁਕੇ ਮੁਖਬਹੁਤਲਰਾਹੂਆਹੈ ਔਪਾਤਸਾਹੁਆਪਸਰਲਸ੍ਵਭਾਵ ਪਰਮ ਸੂਧੋਹੈ ਜੋ
ਯੇ ਕਹਤੇਹੋ ਇਸੀਕੀਬਾਤਾਕੋ ਠੀਕ ਸਚੀਜਾਨਤੇਹੈ ਇਸਸੇ ਹਮਾਰਾਸ੍ਵਾਮੀ ਬਹੁਤਹੀ
ਭੋਲੋਹੈ ॥ ਔਰਯੇ ਨੀਚਜਾਤ ਏਡੋਕੁਟਲਹੈਬਾਲਪਨੇਸੇਹੀ ਮਹਾਦਾਨਕ ਪਾਸਹੀਰਹਯੋਹੈ
ਯਾਂਤੇ ਉਨਕੇ ਮਨਬਹੁਤਹੀ ਮਾਨਜੋਹੈ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਔਰਭੀ ਦੁਖ ਕੀਬਾਤੈਬਹੁਤਸਾ
ਕਹਤੇਭਏ ॥ ਕਜਾ ਔਰਕਥਾ ਬਹੁਤ ਕਹਨੇਹੈ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਮਹਾਰਾਜਸਰਕਾਰਕੋ
ਕੌਰਭੀਹੈਪਰੰਤੂ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋਭੀਨਿਰਾਹ ਹੇਠ ਨਹੀਲਯਾਵਤੇਹੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਦੁਖਕੀ
ਬਾਤੈ ਸੁਣਕੇ ਕੌ० ਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਬਡਾਦੁਖੀਹੋਕੇ ਅਪਨੇਮਨਮੇ ਬਿਚਾਰਕੇ ਕਹਤਾਭਯਾ
ਹਮਪੈਸਕੋਅਵਸਯਮਾਰੈਗੇ ਅਵਕਾਸਪਾਇਕੇ ਐਸੇ ਕਈਦਿਨ ਸਲਾਹ ਕਰਤੇਰਹੇ ॥
ਤਬਇਕ ਦਿਨ ਕੌਰ ਸਰਕਾਹਕੋਮਿਲਨੇਆਯਾ ਆਗੇਸਰਕਾਰਕੇਪਾਸਹੀ ਕੌਰਸੇ ਕੁਛ
ਯਦਕਿਚਤਨੇਕਟੇਅਭਈ॥ਤਬਸਜਾਦੇਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਨੇਸਰਕਾਰਖੜਗਸਿੰਘਕੇਸਨਮੁਖ
ਹੀਚੇਤਸਿੰਘਕੋ ਮਾਰਾਡਾਰਾ ਤਰਵਾਰਸੇ ॥ ਮਹਾਰਾਜਾਖੜਗਸਿੰਘਜੀਬ ਗੁਤੇਰਾ ਹਾਹਾਕਾਰ
ਕਰਤੇਹੀਰਹੇ ਪਰੰਤੂਤਿਸਕਾਕਹਯਾ ਕਿਸੇ ਨ ਮਾਨਾ ॥ ਦੁਖੀਹੋਤੇ ਕੋਪਕਰਕੇਮਹਾਰਾਜਾ
ਖੜਗਸਿੰਘਨੇ ਕੌਰਕੋ ਸ੍ਰਾਪਦੇਦੀਆ ॥ ਜਹਾਰੇਕੌਰਤੂੰਕੌਰਨਹੀਹੈ ਤੂੰ ਚੌੜਹੈ ਜਿਸਰਾਜਕੋ
ਲਾਲਚਵਾਸਤੇ ਤੈਨੇ ਹਮਾਰਾਡਰਭੈਅਦਬਨਹੀਕੀਆਹੈਔਮੇਰੇਸਨਮੁਖਹੀਮੇਰੇ ਸੇਵਕਕੋ
ਮਾਰਦੀਓਹੈ ਜਾਹੁਅਬਯੇਤਰਵਾਰੁਮਜਾਨਨਹੋਵੇਗੀ ਦਰਬਾਰਮੈ ਚਲਤੀਹੀਰਹੇਗੀ ਸੋ
ਬਸੁਧਾਕਾ ਰਾਜਤੁਮਏਕਦਿਨਭੀਨਕਰੋਗੇ ਚੌੜਹੀਹੋਜਾਵੋਗੇ ॥ ਆਜਸੇ ਹਾ ਰੈਸਨਮੁਖ
ਤੁਮਨੇ ਮਤਆਵਨਾ ॥ ਚੇਤਸਿੰਘਕੇ ਮਾਰਦੇਨੇਨਾ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਮਹਾਰਾਜਖੜਗਸਿੰਘਨੇ
ਬਹੁਤਹੀਸੋਚ ਕੀਆ ਵਹੁਸਭਵਾਦੀਸਤਪੁਰੁਖ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤਰੂਪਥਾ ਭਲਾ ਤਿਸਕਾ
ਦੀਆਹੁਆਸ੍ਰਾਪਕੈਸੇਬਜ੍ਰਥਜ ਵੋ।ਏਕਤੋਮਾਤਾਪਿਤਾਗੁਰੂਕੀਵਰਾਯਾਪੁਤ੍ਰਸਿਖਕੋ ਕਬੀ ਭੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨ ਕਰਣੀ ਚਾਹਯੇ ॥ ਦੂਸ੍ਰਾ'ਰਾ'ਜਾਕੀ ਤੀਸ੍ ਸੰਤਕੀ ॥ ਫਿਰਮਹਾ'ਰਾ'ਜਾ ਖੜ੍ਗਸਿੰਘਨੇ ਅਪਨੇਮਨਮੈਬੀਚਾ'ਰਕੀਆ ਕੇ ਯੇਤੋ ਸ'ਰੀਰ'ਜਸਭਾ'ਹੀਖਿਗਰੀਹੂਈਹੈ ਅਬ ਸਰੀਰਕਾ ਤਜ'ਗਨਾ'ਹੀ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠਹੈ ॥ ਐਸੇਵਿਚਾ'ਰਕੇ ਰਾ'ਜ ਦਬਾ'ਰਕੀ ਓਰਸੇ ਉਪ੍ਮਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਅੰਤਕੋਸ'ਰੀਰਤਯਾ'ਗਕੇ ਪਰਲੋਕ ਗਾ'ਮੀਹੂਏ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਰਾ'ਜਾ'ਧ੍ਰਜਾ'ਨਸਿੰਘਨੇ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜ ਖੜ੍ਗਸਿੰਘਕੀ ਮਹਲ ਮਹਾ'ਰਾ'ਨੀ ਈਸ੍ਵਰਕੋਰਕੇ ਸਤੀਸਤਕਾ'ਰਕੇ ਸਾ'ਥਹੋਣੇ ਵਾ'ਸਤੇ ਖੀਨਖਾ'ਪ ਤੇ ਨਗਦੀਮੋਰਾਂਕੀਥੈ ਅਜਾਂ ਕਲਗੀਜਿਗਾਜੇਵਰਵ੍ਹੌਰਾ ਮਹਾ'ਰਾ'ਣੀਕੇ ਭ੍ਰਾ'ਤਾਸਰਦਾ'ਰ ਮੰਗਲਸਿੰਘਕੇ ਹਾ'ਥ ਸਾ'ਰਾ'ਲਿਬਾ'ਸਦੇਕੇ ਕਹਭੇਜਯਾ ਜੇ ਆਪ ਅਪਨੀ ਮਰਜੀਨਾਲਆ'ਪੇਹੀ ਸਤੀਹੋਜਾ'ਵੋਗੇ ਤੋਬਹੁਤਅਛਾਹੈ ॥ ਨਹੀਤੋਯੇਕੋ'ਰਆ'ਦਿਕ ਆਪਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਕਾ'ਟਕੇ ਸਰਕਾ'ਰਕੀ ਚਿਖਾ'ਮੈ ਤੁਮਕੋ ਡਾ'ਰਦੇਵੈਗੇ ॥ ਸਰਦਾ'ਰ ਮੰਗਲਸਿੰਘ ਜਬਸਤੀਕਾ' ਸਾ'ਰਾ' ਸੰਮਯਾ'ਨ ਲੈਕੇ ਅਪਨੀ ਭਗਨੀ ਸਰਕਾ'ਰਕੀ ਮਹਾ'ਰਾ'ਨੀਪਾ'ਸ ਗਯਾ ਤਬ ਅਪਨੀ ਭਗਨੀਓ'ਰਦੇਖਕੇ ਬਡਾ' ਰੁਦਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸਕੇ ਬਦਨਸੇ ਬਚਨ ਨ ਸਾ'ਬਤ ਨਿਕਸਸਕੇ॥ਅੰਤਕੋ ਤਿਨ ਸਤੀਕਾ ਸੰਮਜ਼ਾ'ਨ ਅਪਨੀਭਗਨੀਕੋ ਦੇਕੇ ਰਾ'ਜਾ ਧ੍ਰਜਾ'ਨਸਿੰਘਕਾ' ਕਹਨਾ' ਸਭਸੁਨਾ' ਇਦਾਂਆ' ॥ ਰਾ'ਜਾ' ਧ੍ਰਜਾ'ਨਸਿੰਘਕੇ ਸੰਦੇਸੋਕੇ ਸੁਣਕੇ ਮਹਾ'ਰਾ'ਣੀ ਈਸ੍ਵਰਕੌ'ਰ ਬੋਲਤੀਭਈ ॥ ਕੇ ਹਮਨੇ ਅਪਨੇ ਪਤੀਕੇਸਾ'ਥ ਸਤੀਤੋਅਵਸਹੋ ਣਾ'ਚੀਥਾ ਅਪਨੇ ਇਛ੍ਹਾ ਪੂ੍ਰਬਕ। ਪਰੰਤੂ ਹਮਾ'ਰਾ' ਨਿਮਕਹਲਾ'ਲੀ ਧੈਰਖ੍ਹਾ'ਹੀ ਬਡਾ' ਬ੍ਰਿਧਮੰਤ੍ਰੀਹੋਕੇ ਹਮਕੋ ਸਤੀਹੋਣੇਸੇ ਇਸਨੇ ਵਰਜਣਾ'ਥਾ' ॥ ਬਡੇ ਅਵਸੋਸਕੀ ਬਾ'ਤਹੈ ਜੋ ਉਲਟਾ' ਹਮਕੋ ਡਰ ਔਦਾ'ਬੇਦੇ ਭੇਜੇਹੈ ਸਤੀਹੋਣੇ ਵਾ'ਸਤੇ ॥ ਅਬਇਨਸਭਕੀ ਬੁਧੀ ਵਿਪਰਜੇ ਹੋਗਈਹੈ ਅਬ ਇਨਕੇ ਹਾ'ਥਸੇ ਰਾ'ਜਲਛ੍ਮੀਜਾ'ਤੀਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਤੀਹੋਣੇ ਲੀਏ ਉਠਖੜੀਹੂਈ ॥ ਸਭਹਾ'ਰਸ੍ਰਿੰਗਾ'ਰ ਕਰਕੇ ਕਲਗੀ ਜਿਗਾ' ਮਸਤਕ ਪੈਬਾ'ਧਕੇ ਚੌਭਾ'ਨਮੈਬੈਠਕੇ ਪੁਨ ਦਾ'ਨ ਬਡੇ ੨ ਕਰਕੇ ਮਾ'ਰਗ ਮੈ ਸੋਹਰਾ' ਭੂ੍ਖਨ ਆ'ਦਿਕ ਬਰਸਾ'ਵਤੀਹੂਈ ਅਪਨੇ ਪਤੀਕੇ ਸਾ'ਥਸਤੀਹੋਨੇਅਰਥਆ'ਵਤੀਭਈ ॥ ਜਬ ਕਿਖਾ'ਪਰ ਚਢਨੇ ਲਾ'ਗੀ ਤਬਰਾ'ਜਾ' ਧ੍ਰਜਾ'ਨਸਿੰਘ ਆ'ਦਿਕੋਨੇ ਮਹਾ'ਰਾ'ਣੀ ਈਸ੍ਵਰਕੌ'ਰ ਆ'ਗੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹੇ ਮਹਾ'ਰਾ'ਣੀਜੀ ਯੇ ਕੌ'ਰਨੌਨਿਹਾ'ਲਸਿੰਘ ਆਪਣਾ' ਪੁਤ੍ਰਹੈਇਸਕੇ ਸੀਸਪੈਅਪਨਾ' ਹਾ'ਥ ਰਖੋਤੇ ਅਪਨੇ ਹਾ'ਥਸੇਕਲਗੀਜਿਗਾ'ਇਸਕੇ ਸਿਰਪਰ ਰਖੋ ॥ ਤਬਰਾ'ਣੀਈ ਸ੍ਵਰਕੌ'ਰਨੇ ਕਹਜਾ' ਜੋ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜਾ' ਹਮਾ'ਰੇ ਪਤੀ ਕਰਚੁਕੇਹੈ ਵਹੀਬਾ'ਤਠੀਕਹੈ ਆ'ਪੋਅਪਨੀ ਕਰਣੀ ਭਰਣੀਹੈ ਹਮਨੇ ਅਬ ਕਲਗੀ ਜਿਗਾ' ਦੇਕੇਕਜ਼ਾ' ਬਨਾ'ਨਾਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਚੰਦਨਕੀ ਚਿਖਾ'ਪਰ ਚਢਜਾ'ੜੀ ਭਈ ॥ ਜਬ ਅਪਨੇ ਪਤੀਕਾ'ਸਿਰ ਰਾ'ਣੀ ਈਸ੍ਵਰਕੌ'ਰ ਅਪਨੇਉ੍ਰ ਪੈਧਾ'ਰਣ ਕਰਲੀਆ ਔਲੰਬੂ੍ਦੇਨੇਕੀਤਯਾ'ਰੀਹੂਈ ॥ ਤਬ ਪੁਨਾ ਰਾ'ਜਾ ਧ੍ਰਜਾ'ਨਸਿੰਘਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਰਜਕਰੀ ਹੋਮਹਾਰਾਣੀਜੀ ਆਪਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਕੌਰਜੀਕੋਕਲਗੀਜਿਗਾ ਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਬਖਸੇ ।। ਤਬਰਾਣੀਈਸ੍ਵਰਕੌਰਨੇ ਪੂਰਬ ਉਕੁਬਾਤਕਹਕੇ ਕਲਗੀ ਜਿਗਾ ਅਪਨੇ ਸੀਸਸੇਉਤਾਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀਪਰ ਧੂਲੀਸੇ ਫੈਕ ਦਈ॥ ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸਭਕੇਮਨਮੈ ਸੰਕਾਹੋਜਾਤੀ ਭਈਕੌਰਕੇ ਰਾਜਸੈ ॥ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੀਸਮਾਧਿਕੇ ਪਾਸਦਖਿਣਓਰ ਰਾਜਾ ਖੜਗਸਿੰਘਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਧਜਾਨਸਿੰਘਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਉਧਮਸਿੰਘਤੇ ਕੌਰ ਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਦੋਨੋ ਗਲਮੈ ਪਰਸਪਰ ਭੁਜਾ ਪਾਇਕੇ ਹਸਹਸਕੇ ਬਾਤੈ ਕਰਤੇਆਵੇ ।। ਕਜਾਕੇ ਅਬਮੇਰਾ ਪਾਤਸਾਹੀਖਤਾਬਹੈ ਔਤੇਰਾ ਆਜਹੀਸੇ ਫਜੀਰੀ ਖਿਤਾਬਹੁਆ ॥ ਐਸੇ ਮਨੋ ਰਾਜ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਜਬ ਹਜੂਰੀਬਾਗਕੇ ਦਰਵਾਡੇਕੇ ਅੰਤਰਪ੍ਰਵੇਸਕਰਣੇ ਲਾਗੇ ।ਨਰਚਿਤ ਵਤਕੁਛ ਔਰ ਔਰੈਕੀ ਔਰੈ ਭਈ ॥ ਚਿਤਵਤ ਰਹਜੋਠਗੌਰ ਨਾਨਕ ਫਾਸੀਗਲਪਰੀ ਕੰਗਨਾ ਸਿਸੁਪਾਲਕੇ ਹਾਥ ਰਹਜੋ ਬਿਧਿਨਾ ਕੁਛ ਔਰਕੀ ਔਰਠਟੀਹੈ ॥ ਮਨਕੀ ਮਨਮਾਹਿਰਹੀ ॥ ਨਾ ਹਰਿਭਜੇ ਨਤੀ ਰਥਸੇਵੇ।ਚੋਟੀਕਾ ਲਗਹੀ॥ਇਤਜਾਦਿਕ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਕੇਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਨੋਸੇ ਜੀਵਕੇ ਮਨਕੀਆਂ ਕਲਪਤਬਾਤਾਂਮਨਮੈਹੀਰਹਜਾਤੀਹੈ।।ਵਹੁਨਿਯੰਤਾਈਸ੍ਵਰਕੁਛਔਰਕਾ ਔਰਹੀਕਰਡਾਰਤੋ ਹੈਤੈਵੇ ਸਮਾਪੁਨਾ ਜੀਵਕੇ ਹਾਥਨਹੀ ਆਵਤੋਹੈ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂਬ੍ਰਿਧੋਕੀਅਵਰਜੋ ਕਾ ਬੁਰਾਹੀਫਲਹੋਤਾ ਹੈ । ਅਬਮਹਾਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਖੜਗਸਿੰਘ ਤਪਸੀਜੀਕਾ ਬਥਨ ਫਲਨੇ ਲਾਗੇਹੈ ਰਿਤੁਸਮੇਸੈ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਸਮਾਨਜੈਜੈਬਸੰਤ ਆਦਿਰਿਤੁਸੈਪਾਦਪਫਲਤੇਹੈ ਤਦਵਤ ਤਬ ਹਜੂਰੀਬਾਗਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਉਪਰਸੇ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਛੇਜਾਹਲਕੇ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਈਟੈਗਿਰਕੇ ਕੌਰਤੇ ਉਧਮਸਿੰਘਦੋਨੋਕੇਸਿਰਮੈਲਾਗਜਾਂਤੀ ਭਈ ਝਟਪਟ ਈਟੈਲਾਗਤੇ ਦੋਨੋਮਰਜਾਤੇਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰੁਖਕੀਆਗਯਾਅਨੁਸਾਰਦਰਵਾਜੇਕੇ ਸਿਖਰਪੈਚਢੇ ਧਰਾਮ ਰਾਜਕੇ ਯਮਦੂਤੋਨੇ ਈਟੈ ਗਿਰਾਇਕੇਮਾਰ ਸਰੀਰ ਦੋਨੋਕੇ ਕਾਟਨਾਸਕਰਦੀਆ ਬਡ ਹਾਹਾਕਾਰ ਹੂਆ ।।ਤਦਅਨੰਤਰਉਧਮਸਿੰਘਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਤੋ ਉਸੀਸਮੇਸੰਸਕਾਰ ਕਰਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਕੌਰਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਦੁਸਾਲਯੋਮੈ ਲਪੇਟਕੇ ਟਝਪਟ ਅੰਤਰਕਿਲੇਮੈਲੈਜਾਤੇ ਭਏਔਖਾਜਾਵੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਕੌਰਸਾਹਿਬਕੋਥੋੜੀਸੀ ਚੋਟ ਲਾਗੀਹੈ ਦੋਚਾਰਦਿਨਮੈਠਾਕੀਹੋਕੇ ਬਾਹਰਆਕੇਦਰਬਾਰਮੈ ਬੈਠੇਗੇ ॥ ਇਧਰਰਾਜਾਧਜਾਨਸਿੰਘਨੇ ਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘਕੀਓਰਬ੍ਰੀਚਾਰਕੇ ਲਿਖਜਾ ॥ ਹੇਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਈਹਾਂ ਮੰਮਤ ੧੮੯੭) ਕਾਰਤਕਸੁਦੀਇਕਾਦਸੀ ੧੧ਹਰਿਪ੍ਰਬੋਦਨੀਕੇਦਿਨਵੀਰਵਾਰਕੋਸਰਕਾਰਖੜਗਸਿੰਘਜਾ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸਹੋਗਯੋਹੈ । ਤਦਅਨੰਤਰ ਛੇਜੇ ਗਿਰਨੇਕੇ ਨਿਮਿਤਸੇ ਮੇਰੇਪੁਤ੍ਰਉਧਮਸਿੰਘਕਾ ਔ ਦਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕਾਕਾਲਹੋਗਯੋਹੈ॥ ਆਜਰਾਜਸਿੰਘਾਸਨਸੁੰਨੋ ਰਹਯੋਜਾਯੋਹੈ ਔ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਲੀ ਅਕੋਸਪਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜਬੈਠੇਹੈ ਐਸੇ ਨਹੋਵੇ ਜੋਅਬੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜਉਠਕੇਰਾਜ ਸੁੰਨਾ ਪਰਯਾ ਲਹੌਰਕਾ ਲੇਲੇਵੈ ॥ ਐਸੇ ਨਹੋਵੇਜੋ ਹਾਥਹੀ ਮਲਤੇਰਹਜਾਵੈ ਮੇਰਾ ਪਰਵਾਨਾ ਦਖਨੇ ਅਨੁਸਾਰਹੀ ਤੂੰ ਸੀਘ੍ਰਚਾਲਾਆਉਦੇਰੀਮਤਲਗਾਵਨੀ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖਕੇ ਘੋੜਜਾ ਬਹਤ ਚਾਲਾਕ ਚੰਗਾਂਕੀੜਾਕਬੈਠਾ ਇਕੇ ਪਰਵਾਨਾ ਭੇਜਦੀਆ ॥ ਆਰੇ ਸਜਾਦਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਸਿਕਾਰਖੇਲਨੇ ਅਰਥਬਨਮੈ ਗਯਾਹੁਆਥਾ ॥ ਛੇਸਾਤ ਲਾਖਕਾ ਅਥਵਾ ਬਾਂ ਤੇਰਾ ਲਾਖਕਾ ਮੁਲਖ ਵਟਾਲੇਕੇ ਗਿਰਦ ਨਿਵਾਸੀਕਾ ਸੇਰਸਿੰਘਸਜਾਦੇਕਾਅਪਨਾਥਾ ॥ ਸਿਕਾਰਕੇ ਸੁਬਬਸੇ ਸਜਾਦੇਕੇ ਆਵਨੇਮੈਦੇਰਹੋਜਾਤੀਭਈ ਇਧਰ ਰਾਜਾਧਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਅੰਗ੍ਰੇਜਬਹਾਦਰਸੇਡਰਤਾਹੁਆਫਿਰ੨ ਪਰਵਾਨੇਸਜਾਦੇ ਸੇਰਸਿੰਘਕੀ ਓਰਲਿਖਤਾਭਜਾ। ਜਬਸਜਾਦੇਸੇਰਸਿੰਘਨੇ ਪਰਵਾਨੇ ਦੇਖੇ ਤਬਉਸਕੇਮਨਮੈਸੰਕਾਹੋਤੀਭਈਕਯੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਮੇਰੇ ਜੇਰ ਕਰਣੇਕਾ ਇਨੋਨੇਕੀਆਹੈ ਇਸਸੇ ਤੀਨਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤਸਜਾਦਾ ਨ ਆਤਾਭਯਾ ਜਬ ਅਛੀਤਰਹਸੇ ਨਿਰਣੇਤਿਸਨੇ ਕਰਲੀਆਤਬ ਵਟਾਲੇਸੇ ਚਢਕੇ ਲਵਪੁਰਕੋਆਤਾ ਭਯਾ ॥ ਰਾਜੇ ਧਜ਼ਾਨਸਿੰਘਸੇ ਮਿਲਕੇ ਰਾਜਸਿੰਘਾਸਨਪਰ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਧਰ ਤੀਸਸਰੇ ਦਿਨਕੌਰਕਾ ਸਰੀਰਕਾ ਕਾਰੀਮੈਸਕਾਰ ਕਰਦੀਆ ॥ ਉਨਦਿਨੋਮੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲਯਾ ਤੇਬੁਧਸਿੰਘਰਾਜਾਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕਾ ਜਿਮਾਦਾਰ ਕੁਸਾਲਸਿੰਘ ਤੇਜਾਸਿੰਘ ਚਤੁਰਸਿੰਘ ਸਾਮਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇਸਿਰਦਾਰਪਿਸੌਰਕੀਮਹਿਮਪਰਕਟ ਹੁਏਥੇ ॥ਜਬ ਕੋਈ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਸਜਾਦੇ ਸੇਰਸਿੰਘਕੋ ਰਾਜਕਨ੍ਯਾਂਕੋਤਬ ਪਿਸੌਰਸੇਯੇਸਾਰੇਸਰਦਾਰਭੀ ਆਇਜਾਤੇਭਏ ॥ ਆਇਕੇਸਭੀ ਰਾਜੇਧਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘਕੋ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇਬੜੇਕੋਪ ਸੇਕੇਤੈਨੇ ਏਹੁਕਯਾ ਕੀਆਹੈ ਕੇ ਛੀਪੇਕੇ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਰਾਜਗਾਦੀਪੈਬੈਠਾਇਦੀਆਹੈ ॥ ਹਮਇਸਕੋ ਰਾਜਕਰਣੇਨ ਦੇਵੈਗੇਜੇਭਲੇ ਮਾਣਸਹੈਂਤੇ ਅਪਨੇ ਰਾਜਦੇਸ ਮੈਂਚਲਾਜਾਵੇ ਨਹੀ ਤਾਂਯੁਧ ਕਰਕੇ ਮਾਰਡਾਰੈਗੇ ਯਾ ਨਿਕਾ ਸਦੇਵੈਗੇ ਤਬ ਰਾਜੇ ਧਜ਼ਾਨਸਿੰਘ ਕਹਯਾ ਮੈ ਇਸਕੋ ਰਾਜਤਿਲਕਦੇ ਚੁਕਾਹੂੰਦੂਸਰਾ ਯੇਬਚ੍ਚਾ ਸੁਰਖੀਰਬਹਾਦਰ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕਾ ਪੁਤ੍ਰਹੈ ਅਬਮੈ ਇਸਕੋ ਕੈਸੇ ਨਿਕਾਸਦਵੇ॥ ਯੇਬਾਤਰਾਜੇ ਧਜ਼ਾਨਸਿੰਘਕੀ ਸੁਣਕੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਅਤ੍ਰਸਿੰਘਆਦਿਕੋਨੇਸਲਾਹਕਰਕੇਆਇਕਿਲੇਕੋਮੇਰਚੇਲਰਾਇ॥ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰਸੇ ਗੋਲਾ ਗੋਲੀਚਲਤੇ ਰਹੇ ॥ਤਬ ਭਲੇ ਬੁਧੀਵਾਨੋਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਏਕਭਾਈ ਕਿਲੇਕੇ ਅੰਤਰ ਦੂਸਰਾਭਾਈਬਾਹਰ ਦੋਨੋਆਪਸਮੈ ਯੁਧਕਰਣਲਾਗੇਹੋ ਅਪਨੀ ਸੈਨਾਸਾਰੀ ਤੁਮਆਪ ਐਸੇਹੀ ਕਟਾਇਦੇਵੋਗੇ ॥ ਤੁਮਾਰੇ ਹਾਥ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀ ਆਵਨੇਹੈ ਸਿਰਪਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ੪੦ ਕੋਸ ਪਰਬੈਠੇਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਆਪਸਮੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਫੂਟ ਜਾਨੇਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਝਟਪਟ ਤੁਮਾਰਾ ਰਾਜਛੀਨਲੇਵੈਗੇ ਤੁ ਮਸੈਨਾ ਐਖਜਾਨੇ ਬਿਨਾ ਕਯਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਮਕੋਰੋਗੇਜੈਸੇ ਟੋਟੀ ਵਾਸ੍ਤੇ ਦੋਬਿਲੀਆਂਕੋ ਆਪਸਮੇਯੁਧਕਰਤਜ਼ਾਂਪਰ ਬਡ੍ਾ ਕੁਤਾ ਆਇਕੇ ਛੀਨਲੇਵੇ ਤੈਸੇ ਤੁਮਾਰਾਹਾਲ ਹੋਗਾਯਾਤੇ ਆਪਸਮੈਮੇਲ ਕਰਲੇਵਹੁ ॥ ਐਸੇ ਵੀਚਾਰਕੇ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਕੇ ਵਕੀਲਕਰਕੇ ਕਿਲੇ ਅੰਦਰ ਕਹੈਭੇਜਯਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੀ ਵਲੈਤਮੈ ਏਕ ਔਰਤ ਰਾਜਗਾਦੀਪਰਨਮੂਨਾਮਾਤ੍ਰਬੈਠਾਇਕੇ ਚਾਰਕੋਸ ਲਤੇ ਅਠਕੋਸਲਬਨਾਇਕੇ ਇਨਲੋਕੋਨੇਈਹਾਪ੍ਰਯੰਤ ਰਾਜਲੈਲੀਆਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀਰਾਣੀ ਚੰਦਕੋਰਾਂ ਹਮਾਰੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਖੜਗਸਿੰਘਕੀ ਅਰਧਸਰੀ ਰਾਣੀਹੈ ॥ ਇਸਕੋ ਤਖਤ ਪਰਬੈਠਾਇਕੇ ਚਾਰਕੋਸਲਤੇ ਅਠਕੋਸਲਬਨਾਇਕੇ ਹਮਸਭੀਲੋਕ ਇਸਕੇ ਆਗੇ ਪਾਤਸਾਹੀ ਕੀਕਾਰਕਰੈਗੇ ॥ ਤੁਮਸੇਰਸਿੰਘਕੇ ਜਹਾਂਸੇਆਯਾਹੈਤਹਾਂਹੀਭੇਜਦੇਵਹੁ ॥ ਨਹੀ ਤੋਬਮੈਕਿਲੇਹਮ ਤੋਪੋਸੇ ਉਡਾਇਦੇਵੈਗੇ ॥ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਕਨ੍ਹੈ ਸੁਨਨੇਸੇ ਅੰਤਕੋ ਰਾਜਾ ਧਜਾਨਸਿੰਘਨੇ ਸਿਜਾਦੇਸੇਕਹਯਾਕੇ ਅਬਯੇ ਬਹੁਤਭੂਤਨੇ ਇਕਠੇਹੋਗਏਹੈ ਔਦੋਨੋਓਰ ਅਪਨੀਹੀਸੈਨਾਮਰਤੀਹੈ ਅਬ ਤੂੰ ਚਲਾਜਾਇ ॥ ਜੇਮੇਰਾਂਹਯਾਤੀਰਹੀਤਾਂ ਮੈਤੁਝਕੋਹੀ ਰਾਜਗਾਦੀ ਬੈਠਾਵੋਗਾ ॥ ਐਸੇਸਮਝਾਇਕੇ ਸਿਜਾਦੇ ਸੇਰਸਿੰਘਕੋ ਵਟਾਲੇਕੋ ਬਡਾਭਾਰੀ ਭਰੋਸਾਦੇਕੇ ਤੋਰ ਦੀਆਤੇ ਰਾਣੀ ਚੰਦਕੋਰਾਂਕੋ ਤਖਤਪਰ ਬੈਠਾਇਕੇਰਾਜ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ੧ ਜਿਮਾਦਾਰ ਕੁਸਾਲਸਿੰਘ ੨ ਭਾਈ ਵਸੁੀਰਾਮਜਾਂ ਮੈਸੇ ਭਾਈਰਾਮਸਿੰਘਯਾ ਗੋਵਿੰਦ ਸਹਾਯ ੩ ਚੌਬਾਸੰਧਾ ਵਾਲਜਾ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਯੇ ੪ ਚਾਰਕੋਸਲਮੁਕਰਰਾਭਈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਅਠਕੋਸਲਜਾਨਲੇਵਹੁ ॥ ਰਾਜਾਧਜਾਨਸਿੰਘਤੋਦੋਮਹੀਨੇਕੀਛੁਟੀਲੈਕੇ ਜੰਮੂਕੋ ਚਲਾਗਜਾ ॥ ੧੮੯੭ ਮੈਮਾਰਗਸੀਰਖਪੋਖਮੈਐਸੇ ਰਾਜਕਾਜਮਹੁਆ ॥ ਇਧਰ ਸੇਰਸਿੰਘਤੇ ਧਜਾਨਸਿੰਘਜਬ ਦੋਨਹੁਚਲੇਗਾਏ ॥ ਤਬ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਏਕ ਜੁਆਲਾਸਿੰਘਨਾਮ ਕਰਕੇ ਸਿਜਾਦੇਕਾਖ਼ੈਲਖ੍ਹਾਹੀਥਾ ॥ ਵੋਕਾਲੀਲੋਈਕਾ ਝੁਮਮਾਰਕੇ ਬੁਰਛਾਯੋਕੀਫੌਜਮੈ ਸਭਕੋ ਕਹਤਾਫਿਰੇ ਕੋਕਬੀਔਰਤੋਂਸੇਭੀ ਰਾਜਕਾਜਚਲੇਹੈ ਚੰਦਕੌਰਕੋਅਜੀਤਸਿੰਘ ਸਾਭਲੇਵੇਗਾ ਰਾਜਐਸੇਭ੍ਰਸ੍ਟਹੋਜਾਵੇਗਾ ਜਾਟੋਮੈ ਕੁਛਮਨਾਹੀਤੋਹੈ ਹੀਨਹੀਹੈ ਫਿਰ ਤੁਮ ਕਜਾਕਰੋਗੇਜਾਤੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕਾ ਪੁਤ੍ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਬਹਾਦਰ ਡੀਲਮੈ ਭੀਬਡਾ ਜ੍ਾਨ ਤਿਸਕੋ ਰਾਜਾ ਮਨਜੂਰ ਕਰੋ ਤਬਬਹੁਤ ਅਛਾਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਕਹਕੇਤਿਸ ਜ੍ਾਲਾਸਿੰਘਨੇ ਸਾਰੀਫੌਜਸੇ ਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘ ਕੋ ਮਨਜੂਰਕਰਵਾਲੀਆ॥ਤਬ ਪੁਨਾਰਾਜਾ ਧਜਾਨਸਿੰਘਨੇ ਸਜਾਦੇਸੇਰਸਿੰਘਕੋਲਿਖਯਾਕੇ ਅਬਆਇਜਾਤੇਰਾਕਾਮਅਛਾਬਨ ਗਯੋ ਹੈ ਤਬਅਪਨੀਭੀ ਸੈਨਾਲੈਕੇ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਬੁਦ੍ਧਵਾਲੇਆਇ ਉਤ੍ਰਾ॥ ਸਾਹੀ ਸਾਹੀ ਸਿਜਾ ਦੇ ਸੇਰਸਿੰਘਕੀਓਰਉਲਟੀਹੁਈਦੇਖਕੇ ਅੰਤਕੋ ਸਭਨੇ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕੋਹੀਅਪਨਾ ਪਾਤਸਾਹੁ ਮਨਜੂਰਕਕੀਆ ॥ ੧੮੯੮ ਲਗਤੇਹੀ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਸੇਰਸਿੰਘਨੇਤਾਭਜਾ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਬ ਸਿਜਾਦੇ ਸੇਰਸਿੰਘਕੋਰਾਜੇ ਧਯਾਨਸਿੰਘਨੇ ਤਖਤ ਪਾਤਸਾਹੀ ਪਰ ਬੈਠਾਇਲੀਆ ਤਬਆਪਕੋ ਕ੍ਰਿਤ ੨ ਮਾਨ ਲੇਤਾ ਭਯਾ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇਸੇ ॥ ਉਨ ਦਿਨੋ ਮੈ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜਾ ਪੜਗਸਿੰਘ ਕੇ ਵੇਲੇਕੇ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਹਰਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਕੁਲੂਕੋ ਫਤੇ ਕਰਣੇ ਗਏਹੂਏਥੇ ॥ ਅਬੀਊਹਾਹੀਥੇ ਜੋ ਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘ ਤਖਤਪਰ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਲਹਣਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਹਰਸਿੰਘ ਕੋ ਊਂਹਾਂ ਕੂਲੁਮੈਸੇਹੀਕੈਦਕਰਲੇਆਵਹੁਉਨਦੋਨੋਕੇਪਾਵੋਮੈਤਹਾਹੀਬੇੜਜਾਂਪਾਇਕੇ ਲਯਾਂਤੇਭਏ ਤੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਵੋਅਜੀਤਸਿੰਘ ਸੇਰਸਿੰਘਕੇਗਾਦੀਪਰ ਬੈਠਨੇਸਾਰਹੀ ਅਪਨੇਕਬੀਲੇ ਕੋ ਲੈਕੇ ਚਲੇ ਗਏ॥ ਪਹਲੇ ਊਨੇਸਾਹਿਬ ਮੈ ਬਾਬੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਗਏ ॥ ਪੁਨਾ ਕੁਰੁਖੇਤ੍ਰਮੇਜਾਇਰਹੇ ॥ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਤੋਕੁਰੂਖੇਤ੍ਰਮੈਟਿਕਜਾ ਰਹਜਾ ਤੇਅਜੀਤਸਿੰਘਕਲਕਤੇ ਮੈਜਾਇਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੇ ਸਾਥਮੁਲਾਕਾਤ ਇਧਰਜੈਪੁਰਜੋਧਪੁਰ ਮੈਜਾਇਕੇ ਰਾਜਯੋਕੇ ਸਾਥ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਆਇਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਧਰ ਰਾਜਾ ਧਯਾਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਦਾਸਜੋ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜਾ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪਟਰਾਣੀ ਚੰਦਕੌਰਾਂ ਕੋ ਪਾਖਾਣੋ ਸੇ ਹੀ ਮਰਵਾਇ ਦੀਆ ॥ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪਾਇਕੇ ਸਮਝ ਸੋਚ ਕੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਔ ਅਪਨਾ ਕਾਲ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਰਾਜ ਸੰਯੁਕਤ ਸਰਬਕਾ ਨਾਸਕ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਔਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਬੁਲਾਨੇ ਕੀ ਫਿਰਸਲਾਹ ਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਰਾਜਾਧਜਾਨਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਸੇ ਬੋਲਜਾ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇਸਿਰਪਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਐਸਾ ਨਹੋਵੇ ਜੋ ਅਤਰਸਿੰਘਤੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਬਡੇ ਮਨਸੂਬੇਬਾਜ ਹੈ ਕਦਾਚਿਤ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਸੇ ਮਿਲਕੇ ਕੋਈ ਓਪਦ੍ਰਵਨ ਖੜਾ ਕਰਦੇਵੈ ॥ ਅਬਮੂਢਮੰਤ੍ਰੀ ਔਰਾਜਾਕੋ ਕੌਨਕਹੇ ਕੇਅਬਤੂੰਰਾਜ ਸਹਤਅਪਨੇ ਕਾਲ ਕੋ ਮਤ ਬੁਲਾਵਹੁ ॥ ਪਰੰਤੂ ਈਸ੍ਵਰਕੀਭਾਵੀ ਬਡੀਅਮੇਟਹੈ ਕੇ ਦੇਖੋ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਅਪਨੀ ਮ੍ਰਿ-ਤਜੂਕੋ ਰਾਜਾ ਮੰਤ੍ਰੀਬੁਲਾਨੇ ਲਾਗੇਹੈਂ॥ਤਬਰਾਜ ਔ ਮੰਤ੍ਰੀਨੇ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲਜੇ ਕੋ ਬੁਲਾਇਭੇਜਜਾ ॥ ਅਤਰਸਿੰਘਤੋ ਊਂਹਾਂਹੀ ਰਹਜਾ ਤੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਆਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਆਪਸਮੈ ਸੌਹਾਂ ਸੁਗਾਂਧਾ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੋਬੀਚਮੈ ਜਾਮਨ ਦੇਕੇ ਮਿਲੇ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਕੀਆਂ ਭਾਬੇੜਜਾਕਟਕੇ ਇਨਕੀ ਸਰਕਾਰਕੇ ਵੇਲੇ ਕੀ ਜਿਗੀਰ ਵਾਗੁਜਾਰ ਕਰ ਦੇਤਾਭਯਾ ਛੇਲਾਖਕੀ ਜਿਗੀਰ ਪ੍ਰਥਮਥੀ ਪੁਨਾਤੀਨ ਲਾਖਕੀ ਔਰ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਨਵ ਲਾਖਕੀ ਜਗੀਰ ਪਾਇ ਕੇ ਔਰ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ ਰਖਕੇ ਅਪਨੇ ਪਾਂਵ ਇਨ ਸੰਧਾਵਾਲਜੋਂਨੇ ਦ੍ਰਿਢ ਕਰਲੀਏ ॥ ਔਜਿਨਦਾਸਜੋ ਸੇ ਰਾਣੀਚੰਦਕੌਰ ਸੋਈ ਪਰੀਕੋਮਰਵਾਯਾਥਾ ॥ ਉਨਦਾਸਜੋਕੇ ਹਾਥਨਾਕਕਾਨਕਾਟਕੇਮੁਖਕਾਲਾਕਰਕੇ ਸਿਰਉਨਕੇ ਮੁਨਕੇ ਗਧੇਪਰ ਚਢਾਇਕ ਸਾਰ ਸਹਸ ਮੈਫੇਰਕੇ ਸੜ੍ਹਾਂਉਨਕੇਪੈਰੋਂਕੀਆਂਕਢਾਇਕੇਸਹਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀਖ'ਲੀਮੈਗਿਰਵਾਇਦੇਤ'ਭਯਾ ॥ ਔਰਚੋਰਜਾਰਕੇ ਹਾਥ ਪ'ਵ ਨਾਕ ਕਾਨ ਕਟਾਇਕੇ ਪੈਰਾਂਕੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਂ ਭੀ ਕਢਾਇਦੇਤ'ਥਾ ।।ਅਬ ਰਾਜਾ ਸੋਰਸਿੰਘਕੇਰਾਜਮੇਚੋਰੀਜਾ ਰੀਕਹੂੰਭੀ ਨ ਹ ਰਕ੍ਸ਼ਾਕੀਭਈ।।ਔਸੇਨਾਭੀਅਪਨੀਖੂਬਲੈਸ ਕਰਕੇਜਿਤਨਾਕਮੁਲਖਸਕਾਰਕੇ ਮ੍ਰਟ ਖਾਦਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੈਦਬਾਯਲੀਆਥਾਸੋਭੀਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੋਘੁਰਕੀਦੇਕੇਛਡਾਇਲੇਤ'ਭਯਾ।।ਔਕਾਬਲ ਕੀਮੁਹੰਮਦਾਸੜੇਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੇਮ੍ਰਾਰਕੁਤੀਦੇਤ'ਭ ਯਾਪੁਨਾਕਾਲੇਪਾਨਜੋਂਨੇਦੋਸਮਹੰਮਦਕੋਮੰਗਵ ਇਕ ਤ੍ਰਿਸਕੀ ਬਾਂਹ ਅਲੀ ਮਹੰਮਦ ਕੇ ਹਥ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਔਜੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਆਲੀਮਹੰਮਦ ਨੇ ਲੈਲ ਕੀਏ ਹੁਏ ਥੇਮੇਸੋਂਸਹਤ ਉਨਕੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਅੰਦ੍ਰੇਜੋਕੇ ਰਾਜਾਹਾਥ ਦੇਤ'ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਦੋਸ ਮਹੰਮਦ ਕਾਲੇ ਪਾਨੀ ਕੋ ਜਾਨੇਵਾਸਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂਕਵਸ ਹੋਕੇ ਜਹਾਂ ਜਪਰਛਨੇ ਲਾਗੋਹੈ ।।ਤਬਤਿਸਨੇ ਕਹਾਜਾਕੇ ਔਰਪੀਰ ਫਕੀਰਤੇ ਮੈਨੇ ਸਾਰੇ ਮਨਾਇਲੀਏ ਹੈ ਪਨ੍ਤੁ ਅਬ ਭਾਂਝੀਂ ਮੇਰੀਸਹਾਯਤਾ ਕਿਸੇ ਭੀ ਨ ਕਰੀ ॥ ਅਛਾਮੈਅਤਿਦੀਨਮਨ ਹੋਕੇਸਿਖੋਕੋਪੀਰ ਗ੍ਰੁਨਾਨਕਸਾਹਿਬਕੋਅਬ ਮਨਾਵਤਾਹੂ ॥ ਜੋ ਸ੍ਰੀਗ੍ਰੁਨਾਨਕਸਾਹਿਬਜੀਮੁਝਕੋਕਾਲੇਪਾਨੀ ਕੋ ਜਾਨੇ ਸੇ ਰਖ ਲੇਵੇ ਤਬਮੈਗ੍ਰੁਰੂਜੀਕੇ ਅਸਥਾਨਸੁਧਾਸਰਮੈ ਪਾਂਚਸੌਰੁਪੈਕਾਕੜ੍ਹਾਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਕੜਾਵੌਗੋਤਥਾਪਾਂਚਹਜਾਰਰੁਪਯਾਗ੍ਰੁਰੂਜੀਕੀਨਜਲਭੀਕਰੋਗੋਔਯਾਵਤਜੀਵਤੋ ਰਹੋਗੋ ਤਾਵਤ ਸ੍ਰੀਗ੍ਰੁਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬਜੀਕੇਕਦਮਮੇਂਕੋਗ੍ਰੁਲਾਮ ਮੈਰਹੂਗੋ ॥ ਜਬ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਮਨਤ ਏਕਾਗਰਮਨ ਕਰਕੇਮਾਨੀ ॥ ਤਬ ਉਸੀਦਿਨ ਜਹਾਜਮੈ ਅਸਵਾਰ ਹੋਤੇ ਕਾਲ ਮੈ ਹੁਕਮਹੁਆਕੇ ਦੋਸਮਹੰਮਦਕੋ ਕਾਲੇਪਾਨੀਕੋ ਮਤਲੈਜਾਉ ਇਸਕੋ ਅਬੀ ਜਲਤੀ ਪੀਛੇ ਕਾਛਲਕੀ ਓਰਲੇ ਜਾਉ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੋਸਮਹੰਮਦ ਫਿਰ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਮੈ ਪਹੁਚਾ ਔਸੁ ਧਾਸਰਮੇ ਆਇਕੇਪੰਚਾਮਿਤ੍ਰ ਕ੍ਰੀਕਰਾਯਾ ਔ ਪਾਂਚ ਹਜਾਂਰ ਰੁਪੇਯਾ ਨਜਰ ਭੀ ਕੀਆਥਾ ॥ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਸੋਰਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਕੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂਸੇ ਬਹੁਰ ਅਛੀ ਨਿਬੀ ਥੀ ॥ ਜਬ ਕਿਤਨਾ ਕ ਚਿਰ ਸੋਰਸਿੰਘਕੋ ਰਾਜਕਰਤਜ਼ਾਂ ਕੋਹੋਤ'ਭਯਾ ॥ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘਕੋਅਤਰਸਿੰਘਕੋਲਹਨਾ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਜੋ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਪਥਰਜਨਮਤਾ ਤੂੰ ਲੁਟਪੀਸਨੇ ਕੇ ਕਾਮਤੋਆਤਾ॥ ਦੇਖ ਹਮਾਰੇ ਪਾਵੋਸੇ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਘਾਸੀ ਭੀਨਹੀਹਟੀਹੈ ਦੇਖਹਮਜ਼ਟਸਿੰਘ ਹੋਕੇਇਸਕਮੀ ਨਕੋ ਪੁਤ੍ਰਕੇ ਅਧੀਨਹੋਕੋ ਅੰਨਖਾਤੇਹੈ ਸੋ ਅੰਨ ਨਹੀਖਾਤੇ ਕਿਤੂ ਵਿਸਟਾਖਾਤੇ ਹੈਂਤੂੰਸਮਰਥ ਬਲੀਜਵਾਨ ਹੋਕੇ ਇਸ ਕਾ ਤੇਰੇਊਪਰ ਵਿਸਾਹੂ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸਾਬਨਾਹੁਆਹੈ ਫਿਰ ਭੀਕੇ ਤੂੰ ਇਸ ਕਮੀਨਕੋਪੁਤ੍ਰਕੋ ਨ ਮਾਰੇ ਤਬਤੇਰੇ ਕੋਭੀਧਿਕਾਰਹੈ। ਤਬ ਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾਕੇ ਹਮਨੈ ਆਪਸ ਮੈ ਬਡੇਨੇਮ ਧਰਮ ਕੀਏਹੁਏਹੈਂ ਔਰਗ੍ਰੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬੀਚਮੈਜਾਮਨ ਦੀਆ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਧਰਮ ਕਾਹਾਰਣਾ ਔਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤਕ ਰਣਾਬਡਾਭਾਰੀਪਾਪ ਹੈ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤੀ ਕਿਤਨਾਚਿਰਨਰਕ ਮੈਸੇ ਨਹੀ ਨਿਕਲੇਹੈ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਔਪ੍ਰਿਥਿਵੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਕਾਸਰਹਤੇ ਹੈ ਯਾਤੇ ਮੈ ਐਸਾ ਪਾਪ ਨਹੀ ਕਰਸਕਤਾਹੂੰ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇਮੁਝਕੋ ਏਕ ਕਥਾ ਯਾਦ ਆਈ ਹੈ ਸੋ ਤੁਮ ਸੁਣ ਲੇਵਹੁ ॥ ਜੋ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਭੋਜਥਾ ਤਿਸਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਭਈ ਹੈ ॥ ਏਕ ਸਮੇ ਰਾਜਾ ਭੋਜਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਕਵਿਕਾਲੀ ਦਾਸਨੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਭੋਜ ਕੀ ਰਾਣੀ ਭਾਨੂਮਤੀ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਲਿਖਕੇ ਦਿਖਾਈ ॥ ਰਾਜ ਕੋ ਔਰ ਤੋਸ ਰੇਅੰਗ ਉਸਨੇ ਠੀਕ ਲਿਖੇ ਪਰੰਤੁ ਏਕ ਤਿਲ ਰਾਣੀ ਕੇ ਪਟਪੈ ਗੁਪਤ ਜਗਹਥਾ ਤਿਸ ਤਿਲਕੋ ਉਸ ਗੁਪਤ ਅਸ ਥਾਨ ਪਰ ਮੂਰਤੀ ਕੇ ਦੇਖਕੇ ਰਾਜਾ ਭੋਜ ਕੇ ਮਨ ਮੈਸੰਕਾ ਭਈ ਕੇ ਯੇ ਕਾਲੀਦਾਸ ਹਮਾਰੀ ਪਟ ਰਾਣੀ ਸੇ ਅਵਸਜ਼ਾ ਮਿਲਾਹੂਆ ਹੈ ॥ ਬਿਨਾ ਨੰਗੇ ਜਰਾਣੀ ਕਾ ਦੇਖੇ ਇਸ ਨੇ ਤਿਲਕੈ ਸੇ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਰਾਜ ਨੇ ਕੋ ਪਕਰਕੇ ਕਵਿਕਾਲੀਦਾਸ ਮਰਵਾਨੇ ਲੀਏ ਚੰਡਾਲੋ ਕੇ ਹਾਥ ਦੇਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਇਸਕੋ ਮਾਰਕੇ ਇਸਕੇ ਲੋਹੂ ਸੇ ਕਪੜੇ ਇਸੀ ਕੈ ਭਿਗੋਇਕੇ ਜਲਤੀ ਲੈ ਆਉ ॥ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਭੋਜ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਨੁਸਾਰ ਚੰਦਾਲ ਤਾਟਕਾਲਹੀ ਕਵਿਕਾਲੀ ਦਾਸਕੋ ਪਕੜਕੇ ਲੈ ਗਏ ॥ ਬਾਹਰ ਉਦਯਾਨ ਮੈਜਾਇਕੇ ਜਬ ਤੇ ਗੇ ਸੇ ਮਾਰਣੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਕਵਿ ਕਾਲੀਦਾਸ ਨੇ ਕਹਜਾ ਪਹਲੇ ਤੁਮ ਮੇਰੀ ਏਕ ਬਾਤ ਸੁਣ ਲੇਵੋ ਫਿਰ ਚਾਹੇ ਮੁਝਕੋ ਮਾਰਹੀ ਦੇਨਾ ਅਬ ਤੇ ਤੁਮ ਮੁਝਕੋ ਮਾਰ ਦੇਵੋ ਗੇ ਜਬ ਕਾਲਾਤਰ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭੋਜ ਤੁਮ ਸੇ ਮੁਝਕੋ ਮਾਗੇਗਾ ਜਬ ਕਜ਼ਾ ਕਰੋਗੇ ਮੁਝਕੋ ਕਹਾਂ ਸੇ ਪੈਦਾ ਕਰੋਗੇ ॥ ਔਜੋ ਮੁਝਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਨ ਦੇਵਹੁਗੇ ਤਬ ਬਾਲਬ ਚੇਸਣੇ ਅਵਸਜ਼ਹੀ ਤੁਮਕੋ ਫਾਸੀ ਦੇਡਾਰੇਗੇ ॥ ਔ ਮੇਰੇ ਬਿਨਾ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਕਾ ਕਾਮ ਚਲਨਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਕਾਮ ਨ ਚਲਜ਼ਾ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅਵਸਜ਼ ਮੁਝਕੋ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਤੁਮ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਮਾਗਨਾ ਹੈ ਤਬ ਕਜ਼ਾ ਕਰੋਗੇ ॥ ਤਬ ਏਕ ਨੇ ਕਹਯਾਹਾਂ ਅਬ ਰਾਜਾ ਆਪ ਹੀ ਤੁਮਕੋ ਮਰਵਾਇਕੇ ਰਾਜਾ ਨਹੀ ਕੋਈ ਬਾਲ ਕਹੈ ਜੋ ਫਿਰ ਤੁਝਕੋ ਮਾਂਗੇਗਾ ॥ ਤੂ ਅਪਨੀ ਜਾਨ ਬਚਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕਹਤਾ ਹੈਂ ॥ ਤੂੰ ਅਪਨੀ ਜਾਨ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਅਰਹ ਮਕੋਫ ਸੀ ਦਿਵਾਯਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਜਬ ਏਕ ਚਾਡਾਲ ਨੇ ਐਸੇ ਕਹਜ਼ਾ ਤਬ ਸੁਣ ਕੇ ਦੁਸਰੇ ਚਾਡਾਲ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਨਾਭਾਈ ਯੇ ਠੀਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਏਕ ਤੋ ਯੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਯੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਪੰਡਿਤ ਹੈ ਜੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਹਮ ਸੇ ਮਾਂਗ ਯਾਤ ਬ ਕਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗੇ ਕਜ਼ਾ ਕਹੈਂਗੇ ॥ ਪੁਨਾ ਵਹੁ ਦੋਨੋ ਚਾਡਾਲੋ ਨ ਜੋ ਰਾਵਰੋਂ ਕਾ ਸਾਤ ਬੀਸੀ ਕਾਂ ਸੌ ਹੋਤੋ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਸਕ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਵੋ ਦੋਨੋ ਚੰਡਾਲੋ ਨੇ ਕਵਿਕਾਲੀਦਾਸ ਸੇ ਪੁਛਜ਼ਾ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨੇ ਕਾ ਭੀ ਕੋਈ ਉਪਾ ਉਹਮਕੋ ਬਤਾਇ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਜ਼ੀਵਨ ਹੋਵੇ ॥ ਉਨ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕਵਿਕਾਲੀਦਾਸ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਹਾਂ ਏਕ ਤਰੈਂ ਸੇ ਤੁਮਾਰਾ ਬਚਾਇਹੋ ਸਕਤੋ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮ ਮੇਰਾ ਬਚਨ ਮਾਨੋ ॥ ਕਜ਼ਾ ਤੁਮ ਮੁਝਕੋ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੇ ਗੁਪਤ ਰਖੋ ਕਿਸੀ ਕੇ ਆਗੇ ਨ ਜਨਾਵੋ ਮੇਰੇ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਕਾ ਬੰਦੋ ਬਸਤ ਕਰ ਛੋਡੋ ॥ ਔ ਮ੍ਰਿਗ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸਕੇ ਰੁਧਿਰ ਸੇ ਯੇ ਮੇਰੇ ਬਸਤ ਭਿਗੋ ਕੇ ਲਿਜਾਇਕੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਦਿਖਾਇ ਦੇਵੋ ਯੇ ਮੇਰਾ ਲਿ ਬਾਸ ਭੀ ਤੁਮ ਲੇ ਲੇਵੋ ਔ ਰਾਜਾ ਪਾਸ ਤੇ ਮੈ ਤੁਮ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧਨ ਦਿਵਾਵੋ ਗੋ ਪੁਨਾ ਸਾਰੀ ਆਯੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੁਮਾਰੀਪਾਲਨਾਕਰਗਾ ਜਬ ਐਸੇ ਕਾਲੀਦਾਸਨੇ ਕਹਜਾਤਬਚੰਡਾਲ ਵੈਸੇਹੀ ਕਰਤੇਭਏ ਮ੍ਰਿਗਮਾਰ ਕੇ ਕਾਲੀਦਾਸਕੇ ਪਗੜੀਜਾਮਾ ਆਦਿਕ ਬਸਤ ਮ੍ਰਿਗਕੀਰਤਕ ਸੇ ਭਿਗੋਇਕੇ ਰਾਜਾਕੋਦਿਖਾਇਦੀਏ। ਇਸਬਾਤਕੋ ਜਬਬਰਸਖਟਮਾਸਬੀਤਗਏਤਬਰਾਜਾਧਿਰਾਜਰਾਜ ਭੋਜਕਾਪੁਤ੍ਰਬਨਕੇਵਿਖੇਸ਼ਿਕਾਰਖੇਲਨੇਚਲਾਜਾਤਾਥਾਤਿਸਕੇਆਗੇ ਇਕ ਮ੍ਰਿਗਨਿਕਸਜਾ ਤਬਰਾਜਪੁਤ੍ਰਨੇਕਹਜਾਅਪਨੇਦਾਸੋਂ ਸੇਕੋਇਸਮ੍ਰਿਗਕੋਔਰਕਿਸੀਨੇਬਾਨਨਹੀਮਾਰਣੋਇਸ ਕੋਹਮਹੀਮਾਰੈਗੇਂਯੇਹਮਾਰੋਸਿਕਾਰਹੈ॥ ਇਤਨਾਬਚਨਕਹਕੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰਤਿਸਮ੍ਰਿਗਕੇਪੀਛੇਅ ਪਨੇਘੋੜੇਕੋਤੇਜਕਰਕੇਦੋੜਾਤਾਭਯਾ॥ ਚਲਤੇ ੨ਵਹੁਮ੍ਰਿਗਰਾਜਪੁਤ੍ਰਕੋਬਹੁਤ ਦੂਰਕਈ ਕੋਸੋ ਪ੍ਰਯੰਤਲੈਨਿਕਸਜਾਬਡੇਘੋਰਬਨਮੈਰਾਜਪੁਤ੍ਰਜਾਇਪਰਜਾਤਹਾਂਘੋਰਬਨਮੈਮ੍ਰਿਗਤੋਕਹੂੰਲੀਨ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਔਆਗੇਤੇ ਏਕ ਬਡਾ ਭਯੰਕਰਸਿੰਘ ਨਿਕਸ ਆਯਾ॥ ਤਿਸਕੋ ਦੇਖਕੇ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਘੋੜੇਕੋ ਛੋਡਕੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਏਕ ਬਡੇ ਭਾਰੀਊਚੇਬ੍ਰਿਛਪੈਚਢਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਜਬਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਊਪਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਦੇਕੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰਨੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬਏਕਬਡਾਬਲੀ ਬਡੇਡੀਲਵਾਲਾਬਾਂਦਰਬੈਠੋਹੈ॥ ਤਿਸਬਾਂਦਰ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਬਡਾ ਭੈਭੀਤਹੂਆਕੇਸਿੰਘਸੇਤੋ ਬਚੇਥੇਅਬ ਇਸ ਬਾਂਦਰ ਸੇਬਚਨਾ ਕਠਿਨ ਹੈ ॥ ਮਹਾਂਭੈਯੁਕਤ ਦੇਖਕੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰਕੋ ਤਬ ਬਾਂਦਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਡਰੈਮਤ ਤੂੰ ਮੇਰੇਘਰਮੈਅਤਿਥੀਆਯਾਹੈਂ ਮੈਸਰਣਾ ਗਤਆਏਕਾਘਾਤਨਰੀਕਰਤੇ ਹੋਂ ਨਿਰਭੈਹੋਕੇ ਬੈਠ ਮੇਰੇਸੇਤੁਝਕੋਯਦਕਿਚੰਤਭੀਡਰਨਹੀਹੈਤੂੰ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕੀਚਿੰਤਾਨਕਰ॥ ਐਸੇ ਬਾਂਦਰਕੇਵਚਨੋ ਪਰਭਰੋਸਾ ਕਰਤਾਹੂਆ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਛ ਪਰਦ੍ਰਿਢਹੋਕੇ ਬੈਠਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਨੀਚੇਬ੍ਰਿਰਛਕੋ ਊਪਹਕੋਮੁਖਕਰਕੇਸਿੰਘਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾਅਪਨੀਵਰਾਛੋਪੈਰਸਨਾ ਕੋ ਫੇਰਤਾਹੂਆਕੇਕਬੀਤੋਬ੍ਰਿਛਸੇਯੇਉਤ੍ਰਗੋਤਬਹੀਖਾਇਲੇਵੋਂ ਗੋਇਸਬਿਚਾਰਸੇਸਿੰਘਬੈਠਰਹਾ ॥ ਇਤਨੇਮੈਰਾਤ੍ਰੀਭੀਸਮੀਪਆਇਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਤਬ ਬਾਂਦਰਨੇ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰਸੇਕਹਜਾ ਕਿਉ ਭਈਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਦਿਨਤੋਜੈਸੇਬੀਤਜਾ ਤੈਸੇ ਬੀਰਜਾ ਅਬ ਰਾਤ੍ਰੀਆਈਹੈਹਮਤੋਸਾਥਾਮ੍ਰਿਗ ਹੈ ਸਦਾਹੀ ਬ੍ਰਿਖੇਪੈਨਿਵਾਸ ਕਰਣੇਕਾਹਮਾਰਾਸੁਭਾਵਹੀਹੈਸੋਨਾਬੈਠਨਾਆਦਿਕਹਮਾਰਾਪਾਦਪੋ ਪੈਸਦਾਹੀਹੈਤੇਹੈਅਬਤੂੰਇਸਬ੍ਰਿਛਪੈਥਿਤਹੋਕੇਕੈਸੇਰਾਤ੍ਰੀਬਿਤਾਵੇਗਾ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਬਾਂਦਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰਨੇ ਕਹਜਾ॥ ਹੇਸਾਖਾਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਮੈਤੇਰੀਸਰਣਿਹਾਂ ਜੈਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈਂਮੇਰਪ੍ਰਾਣੋਂਕੀ ਰਖਜਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੈਸੇ ਮੇਰਾਭੀਨਿਰਬਾਹੁ ਕਰਾਇਦੇ॥ ਤਬ ਬਾਂਦਰਨੇ ਕਹਜਾ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਜਾਗਨੇ ਮਹਾਂ ਕਠਿਨ ਹੈ ਔਤੂੰਭੀ ਸਾਰੇ ਦਿਨਕਾਥਕਾ ਹੂਆਹੈ ਅਬਬਾਤ੍ਰਿਤੂੰ ਜਾਗਪੁਨਾਅਰਧਰਾਤ੍ਰਿਮੇਜਾਗੂਗੋ ਦਿਨਚਢੇ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਮਿਗਰਾਜਚਲਾਜਾਇਗੋ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਕਪੀਸ੍ਵਰਕੇਵਚਨ ਸੁਣਕੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰਨੇ ਕਹਜਾ ਤਥਾਸਤੂ ਜੈਸੇ ਆਪਕਹਤੇ ਹੋਤੈਸੇਹੀਹੋਵੋ॥ ਪੁਨਾਬਾਂਦਰਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰਤੂੰ ਦਿਨਕਾਥਕਾ ਹੂਆਹੈਪਹਲੀਰਾਤ੍ਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੂੰ ਸੋਜ੍ਾਇਮੇਰੀ ਗੋਦਮੈਮੈਜ੍ਾ ਗਤੇਰਹੋਂਗੋ॥ਐਸ੍ਾਬ੍ਾਂਦਰਕ੍ਾਬਚਨਸੁਣਕੇ ਬ੍ਾਂਦਰ ਕੀਗੋਦ ਮੋਰ੍ਜ੍ਾਕ੍ਾਪੁਤ੍ਰਸੋਇ ਜ੍ਾਤ੍ਾਭਯ੍ਾ॥ਤਦ ਅਨੰਤ੍ ਕਪੀਰ੍ਜ੍ਸੇ ਮ੍ਰਿਗਰ੍ਜ੍ਨੇ ਕਹਜ੍ਾ॥ ਹੇ ਸ੍ਾਖ੍ਾ ਮ੍ਰਿਗ ਯੇ ਮ੍ਾਨੁਖਕ੍ਾ ਬਚ੍ਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈਭੀ ਰ੍ਾਜ੍ਾ ਕ੍ਾ ਪੁਤ੍ ਹੈ ਬਨਵ੍ਾਸੀਸਰਬਜੀਵੋਂਕ੍ਾ ਯੇ ਸਤ੍ ਹੈ॥ ਅਬਤੂੰ ਇਸਕੋ ਮੇਰੇ ਅਗੇ ਗਿਰ੍ਾਇਦੇ ਇਸਕੋ ਮੈ ਖ੍ਾਇਕੇ ਚਲ੍ਾਜ੍ਾਵੋਂਗੋ ਤੂੰਭੀ ਇਸੰ ਪ੍ਾਦਪ ਪੈ ਸੁਖੀਵਸ॥ ਔ ਹਮ ਭੀ ਇਸ ਬਨਕੇ ਰ੍ਾਜੇ ਹੈ ਹਮ ਭੀ ਤੁਝ ਪੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹੇਗੇ ਆ੍ਜ ਸੇਤੇਮੀ ਹਮ੍ਾਰੀ ਮਿਤ੍ਰਤ੍ਾ ਭਈ ਮੈਭੀਜ੍ਹਾਂ ਕਹਾਂਤੇਰੀਰਖ੍ਜ੍ਾ ਕਰੂੰਗੋ ਇਸਬ੍ਾਤ ਸੇ ਤੁਮਚੂਕੋ ਮਤ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕ੍ਾਰ ਕੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਬ੍ਾਂਦਰ ਨੇ ਕਹਜ੍ਾ ਹੇ ਮ੍ਰਿਗ ਰ੍ਾਜ ਯਦ੍ਯਪੀ ਹਮ੍ਾਰ੍ਾ ਸਤ੍ ਹੈਤਥ੍ਾਪੀ ਯੇ ਅਤਿਥੀ ਹਮ੍ਾਰੇ ਗ੍ਰਹ ਵਿਖੇ ਆ੍ਯੋਹੈ ਇਸਕ੍ਾ ਪੂ੍ਜਨਹੀ ਉਚਿਤਹੈ ਇਸਕੋ ਮ੍ਾਰਣੋ ਸਰਬਥ੍ਾ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ॥ ਪੁਨ੍ਾ ਯੇ ਤੇਰੇ ਸੇ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਮੇਰੀ ਸਰਣਿ ਆ੍ਯੋਹੈ॥ ਤੀਸਰ੍ਾ ਮੇਰੇ ਵਿਸ੍ਵ੍ਾਸਪਰ ਮੇਰੀ ਗੋਦਮੈਸੋਯੋ ਪਰੋ ਹੈ॥ ਇਕ ਤੋ ਅਤਿਥੀਘ੍ਾਤ ਦੂਸਰੋ ਸਰਣ੍ਾ ਗਤਘ੍ਾ੍ਤ ਤੀਸਰੋ ਵਿਸ੍ਵ੍ਾਸਘ੍ਾਤ ਪ੍ਾਪ॥ ਐਸੇ ਮਹ੍ਾਉਗ੍ ਘੋਰ ਪ੍ਾਪੋਂਕੋ ਕਰਕੇ। ਹਮਨੇ ਕਿਤਨ੍ਾਕ ਚਿਰਜੀਵਨੋ ਹੈ॥ ਯ੍ਾਂ ਐਸੇ ਘੋਰ ਪ੍ਾਪੋਂ ਸੇ ਈਸ੍ਵਰ ਹਮ੍ਾਰੀ ਰਖ੍ਜ੍ਾ ਹੀ ਕਰੇ॥ ਪੁਨ੍ਾਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜ੍ਾ ਹੇ ਸ੍ਾਖ੍ਾ ਮ੍ਰਿਗ ਤੂੰ ਜ੍ਾਨਤ੍ਾ ਨਹੀ ਹੈਂ ਯੇ ਰ੍ਾਜ੍ਾ ਲੋਕ ਅਪਨੇ ਜੀਵਕੀ ਰਖ੍ਜ੍ਾਅਰਥ ਤੇਰੀ ਸਰਣ ਪਰ੍ਜ੍ੇ ਹੈ॥ ਜਥ ਮੈ ਤੁਹ੍ਾਰ੍ਾ ਕੇ ਚਲ੍ਾਗ੍ਾ ਤਬ ਅਬੀ ਤੁਮਕੋ ਹੀ ਮ੍ਾਰਕੇ ਚਲ੍ਾਜ੍ਾਇਗੋ ਯੇ ਰ੍ਾਜ੍ਾਲੋਕ ਬਡੇ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੀਏ ਹੁਏ ਉਪਕ੍ਾਰ ਕੋ ਨਹੀ ਜ੍ਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕੇਵਲ ਯੇ ਆ੍ਪਸ੍ਵ੍ਾਰਥੀ ਹੈ॥ ਇਸਰ੍ਾਜ ਪੁਤ੍ ਕੀ ਨਜ੍ਾਈ ਏਕ ਸ੍ਾਮੇ ਦੋ ਭ੍ਰ੍ਾਤ੍ਾ ਬਨ ਮੈ ਸਿਕ੍ਾਰ ਖੇਲਤੇ੨ ਦੂ੍ਰਬਨਮੈ ਜ੍ਾਇਕੇ ਆ੍ਪੋ ਆ੍ਪਨੇ ਸਿਕ੍ਾਰ ਕੇ ਪੀਛੇ ਲ੍ਾਗੇ ਹੁਏ ਵਿਛੜ ਜ੍ਾਤੇ ਭਏ॥ ਜਥ ਸਿਕ੍ਾਰ ਮ੍ਾਰ ਕੇ ਫਿਰੇ ਤਬ ਆ੍ਪਭੀ ਔ ਉਨਕੇ ਘੋੜੇ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਯ੍ਾਸ੍ਾ ਕਰਕੇ ਬ੍ਯ੍ਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਪ੍ਾਨੀ ਖੋਜਤੇ ਫਿਰੈ ॥ ਅਤ੍ਯੰਤਆ੍ਤੁਰਉਨਕੋ ਦੇਖੇ ਕੇਏਕਬ੍ਾਂਦਰ ਨੇਉਪਕ੍ਾਰ ਕਰਕੇ ਏਕਅਸ੍ਵ੍ਾਰ ਕੇ ਆ੍ਗੇ ੨ ਲ੍ਾਗ ਚਲਜ੍ਾ॥ ਔ ਉਸ ਅਸ੍ਵ੍ਾਰ ਕੋ ਸੈਨਸੇ ਸਮਝ੍ਾਇ ਕੇ ਆ੍ਪਨੇਪੀਛੇਲ੍ਾਇਕੇਜਲਕੇ ਤਲ੍ਾਵਉਪਰ ਜ੍ਾਇਖੜ੍ਾ ਕ੍ਾਂਆ ਤਬਮ੍ਾਨੁਖਔ ਘੋੜੇ ਨੇ ਤ੍ਰਿਪਤਹੋਕੇਜਬ ਜਲਪੀਲੀਆ॥ ਤਬ ਮ੍ਾਨੁਖ ਨੇ ਚ੍ਾਰੋ ਓਰ ਦੇਖਜ੍ਾ ਜੋ ਕੋਈ ਐਸ੍ਾ ਯਤਨ ਬਨੇਹੈਜੋਦੂ੍ਸਰੇ ਭ੍ਾਈ ਔ ਘੋੜੇ ਵ੍ਾਸਤੇ ਭੀ ਜਲਲੈ ਜ੍ਾਵੈਂ ॥ ਜਲ ਲੈਜ੍ਾਨੇ ਕ੍ਾ ਕੋਈ ਉਪ੍ਾਇਨ ਦੇਖਜ੍ਾ ਤਬ ਉਸਬ੍ਾਂਦਰ ਕੋਹੀਗੋਲੀਮ੍ਾਰਕੇਤਿਸੀ ਕੋਮ੍ਾਰਦੀਅ੍ਾ ਔ ਬ੍ਾਂਦਰ ਕੀ ਖ੍ਾਲ ਉਤ੍ਾਰ ਕੇ ਜਲ ਉਸਮੈਭਰ ਕੇ ਲੈ ਜ੍ਾਤ੍ਾ ਭਯ੍ਾ॥ ਉਸ ਨਿਰ ਦਈ ਕ੍ਰਿਤਘਨੀ ਨੇ ਐਸੇ ਨਵਿਚ੍ਾਰਜ੍ਾਜੋਅਬੀਤੋਇਸਨੇ ਹਮ ਦੋਨੋਕੇ ਪ੍ਾਣ ਬਚ੍ਾਏ ਹੈਂ ਜੇ ਯੇ ਪ੍ਾਨੀ ਇਸਘੋਰ ਬਨ ਮੈ ਹਮਕੋ ਨ ਬਤ੍ਾਤ੍ਾ ਤਬ ਹਮ ਚ੍ਾਰੋ ਮਰ ਜ੍ਾਤੇ॥ ਏਸ ਅ੍ਾਧੇ ਕੋਸਕ੍ਾ ਆ੍ਨੇ ਜ੍ਾਨੇ ਕ੍ਾ ਸੰਕੋਚ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਿਤਘਨੀ ਵਿਸ੍ਵ੍ਾਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਘਾਤਨੇ ਝਟ ਪਟ ਤਿਸ ਉਪਕਾਰੀ ਬਾਂਦਰ ਕੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਾਰਥਲੀਏ ਜਾਨ ਗਵਾਇਦਈ॥ ਸੋ ਯੇਭੀ ਤੂੰ ਐਸਾ ਹੀ ਜਾਨਕੇ ਫੈਕਦੇ ਇਸਕੇ ਗਿਰਾਨੇ ਸੇ ਹਮਾਰੇਕਈਕਾਰਯਸਿੱਧਹੋਜਾਵੇਗੇ॥ ਏਕ ਤੋ ਯੇ ਹਮਤੁਮ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਰਬ ਬਨਵਾਸੀਜੀਵੋਂਕਾ ਸਤ੍ਰੂ ਮਾਰਾ ਜਾਇਗੋ ਦੂਸਰਾ ਤੇਰੀਮੇਰੀਮਿਰਤਾਬਨੀਰਹੇਗੀ ਤੀਸਰਾ ਮੇਰੀ ਭੀ ਭੂਖਨਿਬ੍ਰਿੱਤੀ ਹੋਜਾਵੇਗੀਇਤਜਾਦਿ ਸਭੀ ਸੁਭ ਰੀਤੀ ਬਨ ਜਾਵੇਗੀ ਯਾਤੇ ਤੁਮ ਇਸਬਨਵਾਸੀ ਸਰਬਜੀਵੋਂਕੇ ਸਤ੍ਰੂ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰਹੀਮੇਰੇ ਆਗੇ ਗਿਰਾਇਦੇ॥ ਜਬ ਕਬੀ ਸਤ੍ਰੂ ਨਿਰਬਲ ਹੋਕੇ ਹਾਥ ਚਢਜਾਵੇ ਤੌਭੀ ਮਾਰਲੇਨਾ ਚਾਹਜੇ॥ ਸਤ੍ਰੂ ਅਗਨਿ ਰਿਣਨਦੀ ਸਸੈਂਤ੍ਰੀ ਸ੍ਰਿਗੀ ਕਾਲ ਏ ਇਨਕਾਵਿਸਾਹੁਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਬਾਂਦਰਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਤੂੰ ਠੀਕ ਕਹਤਾ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਸਰਣਾ ਗਤ ਆਏ ਅਤਿਥੀਕਾ ਮੈ ਘਾਤਕਬੀਨਹੀ ਕਰੂੰਗਾ ਯੇ ਜੋ ਜੀਵੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਭੈਦਾਨ ਹੈ ਸੋਮਹਾ ਧਰਮ ਹੈ ਚਾਹੇ ਯੇ ਹਮਕੋ ਮਾਰਹੀ ਦੇਵੇ ਜੋ ਇਸੀਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਹਮਾਰੀ ਮ੍ਰਿਤਜ੍ਹੁ ਹੋਗੀ ਬਿਧਾਤਾ ਕੀ ਲਿਖੀ ਹੂਈ ਤਬ ਇਸ ਭਾਵੀ ਕੋ ਕੌਨ ਮੇਟ ਸਕਤੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਹਮਤੋ ਐਸਾ ਪਾਪਨਹੀ ਕਰੈਂਗੇ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਸਿੰਘ ਔ ਬਾਂਦਰ ਕੋ ਵਾਰਤਾ ਲਾਪਕਰਤੇ ਕੋਅਰਧਰਾਤ੍ਰਿਬਿਤੀਤਹੋਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਕੋਬਾਂਦਰ ਨੇਜਗਾ ਕੇਕਹਜਾ ਕੇਲੈ ਅਬ ਹਮ ਤੇਰੀਗੋਦਮੈਸਿਰਧਾਰ ਕੇਸੋਵਤੇਹੈਹੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਦੇਖਨਾ ਸਿੰਘ ਤੇਰੋ ਕੋ ਬਹੁਤੀ ਹੀਭ੍ਰਮਾਵੇਗੋ ਇਸਕੇਕਹਨੇ ਪਰ ਮੇਰਾਤੁਮਨੇ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤਨਹੀ ਕਰਣਾ ਐਸੇ ਕਹਕੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਸਿਰ ਰਖਕੇਬਾਂਦਰ ਭੀਸੋਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਜਬਸਿੰਘਨੇਜਾਨਜਾ ਕੇਬਾਂਦਰਅਬਸੋਇਗਯੋਹੈ॥ ਤਬਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇਸਿੰਘਨੇਕਹਜਾਹੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਤੂੰਦੇਖਤਾਕਜਾਹੈ ਤੇਰੇ ਜੈਸੇ ਮਾਨੁਖ ਇਸ ਬਾਂਦਰ ਨੇ ਵਿਸਾਹ ਦੇਕੇ ਅਨੇਕਹੀ ਮਾਰੇ ਹੈ ਯੇ ਬਾਂਦਰਮੇਰਾ ਤੇਰਾ ਦੋਨੋ ਕਾ ਸਤ੍ਰੂ ਹੈ ਦਿਨ ਚਢੇ ਅਪਨੇ ਜਾਤੀ ਕੋ ਔਰ ਅਨੇਕੋ ਬਾਂਦਰੋ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਤੁਝਕੋਂ ਮਾਰਡਾਰੇਗੋ॥ ਅਬ ਅਛੀਘਾਤਲਾਗੀ ਹੈ ਯੇ ਮੇਰਾ ਤੋਂ ਭਖਹੀਹੈ ਇਸਕੋ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਆਗੇ ਗੋਰਦੇ ਇਸਕੋ ਖਾਇਕੇ ਮੈਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਬਨ ਮੈ ਚਲਾ ਜਾਵੋਗੋ॥ ਔ ਤੂੰਭੀਦਿਨਚਢੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੋ ਚਲੇ ਜਾਨਾ॥ ਐਸਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਮ ਇਸਕੋ ਨਹੀ ਗਿਰੈਗੇ ਤੁਮ ਇਸਕੋ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੋਕਾਪਾਲਕ ਰਖਕਪਿਤਾ ਜਾਨੋ ਭਾਈ ਜਾਨੋਂ ਪੁਨਾ ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਰਾਜਜੋਂ ਕੇ ਕੌਨ ਭਾਈ ਔਰਉਨ ਮਿਤ੍ਰਹੈ ਰਾਜਾ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਜਾ ਸਰਬਥਾ ਕਰਣੀ ਚਾਹਜੇ॥ ਕਿਉ ਜੋ ਰਾਜਾ ਕੋ ਸਰੀਰ ਰਹੇਗੋ ਤਬ ਧਰਮ ਕਰੇਗੋ ਪ੍ਰਜਾ ਕੀਪਾਲਨਾ ਕਰੇਗੋਦੁਸ੍ਟੋਂ ਕੋ ਦੰਡ ਦੇਵੇਗੋ ਆਪਸੁਖਭੋਗੇਗੋ ਯਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੋ॥ ਜਬਤੇਰਾਸਰੀਰਹੀਨਰਹੈਗੋ ਤਬਕਜਾਕਰੈਗੋ ਐਸੇਸਾ ਸਤ੍ਰੂ ਕੋਭੀਵਚਨਹੈ॥ਆਤਮਾ ਰਥੰਧਨੰ ਰਖਜੇਤਧਨੈ ਰਖੇਤ ਦਾਰਾਨਪਿ॥ਆਤਮਾਨੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਤਭੈ ਰਖਜੋਤ ਦਾਰੈ ਰਪਿਧਨੈਰਪਿ ਇਤਿ ੧ ॥ ਹੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਪੁਰਖ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਕੋ ਸਰੀਰਕੋ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਧਨਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੇ। ਔਧਨ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਨ ਕੀ ਉਤ ਪਤੀ ਵਾਸਤੇਇਸਤ੍ਰੀਕੀਰਖਜਾਕਰੇ॥ਔਧਨ ਪੁਤ੍ਰਭ੍ਰਿਤ ਇਸਤ੍ਰੀਜਾਂਕਰਕੇਅਪਨੇਸਰੀਰਕੀ ਰਖਜਾ ਸਦਾਹੀ ਕਰੇ ॥ ਯਾਂਤੇ ਤੂੰ ਅਪਨੇਸਰੀਰਕੀ ਰਖਜਾਅਰਥਇਸ ਬਾਂਦਰਕੋ ਸੀਘ੍ਰਿਗਿਰਾਦੇ ਨਹੀਤੋ ਤੇਰਾ ਸਰੀਰ ਨਰਹੇਗੋ ਮੈਨੇ ਮਾਰਲੀਆ ਯਾ ਇਸ ਬਾਂਦ੍ਰਨੇ ਮਾਰਲੀਆ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਿੰਘਕੇਵਾਕਸੁਣਕੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰਕਾ ਮਨਡੋਲਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਉਨਕੇਜਾਨੇ ਬਾਂਦਰ ਸੂਤਾ ਹੂਆਹੈ ਬਾਂਦ੍ਰਨੇ ਕੇਵਲ ਅਪਨੀ ਆਂਖਮਾਤ੍ਰਮੂੰਦਛੋਡੀਥੀਔਰੀ ਤਰਸੇ ਜਾਗਤੋਥੇ॥ ਉਨਦੋਨੋਕੀ ਸਭੀਬਾਂਤਾਸੁਣ ਤਾਰਹਜੋ। ਇਤਨੇਮੈ ਸਿੰਘਕੇਕਹੇਸੇ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਬਾਂਦਰਕੋ ਅਪਨੀਗੋਦਮੈਸੇ ਗਿਰਾਇਦੀਓ ਤਬ ਜਾਤੀਉਚਲ ਸੁਭਾਵਸੇ ਬਾਂਦਰ ਬ੍ਰਿਛਕੀ ਸਾਖਾਕੋ ਪਕੜਕੇ ਕਿਚ ੨ ਸਬਦ ਕਰਕੇ ਔਰ ਉਪਰਕੀ ਬ੍ਰਿਛਕੀ ਸਾਖਾ ਪਰ ਚਢਜਾਤੋ ਭਯੇ॥ ਐਸਾ ਕੁਤਸਿਤਅਪਨੋਕਰਮ ਦੇਖਕੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ ਅਪਨੋਮਨਮੈਅਤਯੰਤਡਰਗਯੋ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਂਦਰਨੇ ਕਹਯੋ ਅਰੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ ਇਸ ਸਿੰਘਕੇ ਕਹਨੇਸੇ ਤੂੰ ਭੂਲਹੀਗਜੋ ਹੈ ਕਿਉ ਜਾਹੁ ਤੂੰ ਬਾਢਲਾ ਹੋਜਾਹੁ ਤੈਨੇਕੀਆ ਸੋ ਕੀਆ ਅਬਮੈਨਹੀ ਤੁਝਕੋਮਾਰਤਾਹੂੰ॥ ਤਬਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬਾਂਦਰਸੇ ਕਹਜਾ ਹੇਬੀਰ ਇਸਸ੍ਾਪਕਾ ਅੰਤਕਬਹੋਗਾ ਮੈਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁਰੇਕਾਮ ਕੀਓਹੈ ਆਪਬਡੇ ਖਿਮਾਵਾਨ ਹੋ ਜੈਸੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣੋਕੀ ਰਖਜਾ ਆਪਨੇ ਕਰੀਹੈ ਤੈਸੇ ਇਸ ਸ੍ਾਪਕਾ ਭੀ ਅੰਤ ਕਹੋ॥ ਐਸੇ ਮਹਾਦੀਨਤਾਸਹਤ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰਕੀ ਬਾਨੀਸੁਣਕੇ ਬਾਂਦਰਨੇ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਕਹਜਾਕੇ ਜਾਹੁ ਰਾਜਪੁਤ੍ ਤੂੰ ਵਿਸਮਰਾ ੨ ਕਰਤਾ ਰਹੋ ਜੋ ਕੋਈ ਯੇਤੇਰੀਮੇਰੀ ਕਥਾਕਾਪ੍ਰਕਾਸਕਰੇਗਾਔਇਨਸੂਤ੍ ਆਤਮਿਕ ਚਾਰੋ ਅਖਰੋ ਕਾ ਅਰਥਾਤੁਝਕੋ ਸੁਨਾਵੇਗੋ ਤਬ ਤੂੰ ਇਸਮੇਰੇ ਸ੍ਾਪ ਸੇ ਮੁਕਤਹੋਵੇਗੋ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦਿਨਚਢੇਸਿੰਘਭੀਬਨਕੀਓ ਰਚਲਾਗਯ ਔਰਾਜ ਪੁਤ੍ ਕੋ ਤਿਸਸਾਖਾਮ੍ਰਿਗਨੇ ਵਿਸਰਜਨ ਕਰਦੀਆ ॥ ਨਚਗਰੀਮੈ ਆਇਕੇ ਬਾਟਰਾਹੂਆ ੨ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ ਵਿਸਮਰਾ ਇਸੀ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾਰਹੇ ਔਰ ਸਰੀਰ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਗਜਾਨ ਖਾਨ ਪਾਨਕਾ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰਕੋ ਸਭੀ ਭੂਲਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਏਹਦਸਾਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰਕੀਦੇਖਕੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਰਣਵਾਸਮੰਤ੍ਰੀ ਸਹਤਬਡੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਬਾਲਕ ਕੇ ਮੁਖਸੇ ਯੇ ਚਾਰੋਅਖਰ ਰਾਜਾਕੰਠਕਰਕੇ ਅਗਲੇਦਿਨ ਸਭਾਲਗਾਇਕੇ ਸਰਬਵਿਦ੍ਾਨ ਪੰਡਿਤੋਸੇ ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਜਾਕੇਵਿਸਮਰਾ ਇਸ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਕਜਾ ਅਰਥਹੈ ॥ ਰਾਜਾ ਕਰਕੇ ਪੂਛੈ ਹੂਏ ਪੰਡਿਤ ਲੋਕ ਆਪੋਆਪਨੀਬੁਧੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੇ ਤਿਸ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਅਰਥਕਰਣੇ ॥ ਦੂਸਰੇ ਕੇਅਰਥ ਮੈ ਦੂਸਰਾ ਦੂਖਣ ਆਰੋਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਸੂਤ੍ਰਕੇ ਅਖਰੋਂਕੋਅਰਥਕਿਸੀਸੇ ਸਪਸ੍ ਨਹੋਤੋਭਯੇ ॥ ਤਬ ਉਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਭਾਕੇ ਪੰਡਿਤੋਂਕਾ'ਰਾ'ਜਾ'ਨੇਅਤਿਨਿਰਾ'ਦਖਕੀਆ ਕੇਤੁਮ ਲੋਕ ਇਸ ਸ੍ਲੋਤਕੇ ਚਾ'ਰਅਖਰ ਮਾ'ਤ੍ਰਕਾ ਅਰਥ ਨਹੀ ਲਗਾਇ ਸਕਤੇ ਤੁਮਕੌਨ ਵਿਦ੍ਯਾਮੈਪੰਡਿਤਹੋ ਜਾ'ਉ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹਮੈ ਬੈਠਹੁਦੇਖੀਗਈਹੈ ਤੁਮ ਲੋਕੇਕੀ ਪੰਡਤਾ'ਈ॥ ਪੁਨਾ' ਬਡਾ ਚਿੰਤਾ'ਤੁਰਹੋਕੇ ਰਾ'ਜਾ ਨੇ ਕਾ'ਲੀ ਦਾਸ ਕਵਿਕੇਯਾ'ਦਕੀਆ' ਕੇ ਏਕ ਕਵਿਕਾ'ਲੀ ਦਾ'ਸ ਕੀ ਬਜ਼ਕ੍ਰੀਸੇਬਿਨਾਮੇਰੀ ਸਾ'ਰੀ ਹੀ ਸਭਾ ਬਿਧਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮਾ'ਨ ਹੋਈਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾ'ਜਾ'ਨੇ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾ'ਰ ਕੀਆਕੇ ਕਵਿਕਾ'ਲੀਦਾ'ਸ ਬਡਾ ਚਤੁਰਥਾ ਵਹੁਕਿਮੀਕੇ ਹਾ'ਥਸੇ ਐਸੇ ਮਰਣੇ ਵ ਰੋਨਹੀ ਹੈ ਵਹੁ ਜੀਵਤੋਹੀਹੋਵੈਗੋ॥ ਇਸ ਵਿਚਾ'ਰਸੇਰਾ'ਜਾ'ਨੇਚਾ'ਡਾ'ਲੋਂਕੋ ਬੁਲਾ'ਕੇਦਬਕਾ ਮਾ'ਰਜਾ ਬਹੁਤਸਾ ਕੇਸੈ ਤੁਮ ਸਭਕੋ ਬਾ'ਲ ਬਚੇ ਸਹਤ ਫਾ'ਸੀਉਠਾ'ਇਦੇਵੋਂਗੋ ਨਹੀ ਤੋ ਜਲਤੀ ਉਸਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰੋ ॥ ਜੋਪੈਦਾ ਕਰਦੇਵੋਗੋਤਬਜਿਤਨਾ'ਧਨ ਮਾਂਗੋਗੇ ਉਤਨਾ'ਹੀ ਦੇਵੋਂਗਾ ਤਬ ਉਨ ਚਾਂਡਾ'ਲੋਨੇ ਕਹਜਾ ਆ'ਪਮਹਾ'ਰਾ'ਜ ਜੀ ਕਾ'ਲੀਦਾ'ਸ ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਹਮਾ'ਰੇਸੇ ਮਰਵਾ'ਇਦੀਓਹੈ ਭਲਾ'ਮਹਾ'ਰਾ'ਜ ਜੀ ਕਬੀ ਮਰੇਭੀ ਜੀਵੇਹੈਯਾ' ਪੈਦਾਭਏਹੈਂ ਤੇਰੀ ਮਰਜੀ ਹੈਫਾਂਸੀਦੇਡਾ'ਰ ਭਾ'ਵੇ ਘਾ'ਣੀਮੇ ਪੀੜਡਾ'ਰਜੁਲਮੀ ਕਰਕੇ ਹਮਕੋਈਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋਮਰੇ ਹੁਏਬਹੁਤਦਿਨਕੇਕੋਫਿਰ ਪੈਦਾਕਰਦੇਵੈ ਉਨਕੀਬਾ'ਤਸੁਣਕੇ ਰਾ'ਜ ਓ ਵਾਚਨਹੀ ਤੁਮਨੇ ਉਸਕੋ ਮਾ'ਰਾ' ਨਹੀਹੈ ਵੈ ਤੁਮਾ'ਰੇ ਘਰਮੈਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਤ ਵਾ'ਸਤੇ ਕਾ'ਲੀਦਾ'ਸ ਕੋ ਯਾ'ਦ ਕਰਤੇਹੈ ਉਸਬਾ'ਤਕਾ' ਉਤ੍ਰੁਤੇ ਏਕਰਜਕਕੀ ਕੰਨਜ਼ਾ' ਬਡੀ ਸੁਸੀਲਾ'ਹੈ ਕਿਸੀ ਮਾ'ਨੁਖ ਮਾ'ਤ੍ਰਕੇ ਮਾ'ਥੇਨਹੀਲਾ'ਗਤੀ ਹੈ ਸਾ'ਖਜਾਤਦੁਰਗਾਸਾ ਹੈ ਆਪਕੇ ਪ੍ਰਸਨ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਵਹੁਦੇਵੇਗੀ ॥ ਅਰ ਕਾ'ਲੀ ਦਾ'ਸਕੋ ਤੋ ਆਪਨੇ ਮਰਵਾ'ਇਦੀਆਖਾ ਕਬੀ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜ ਮਰੇ ਹੁਏ ਭੀਜੀਵੇਹੈ॥ ਉਨ ਚੰਡਾ'ਲੋਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇਰਾ'ਜਾਤਾ'ਜ਼ਕਾਲਹੀਅਸਚਰਯਹੋਕੇ ਉਸ ਰਜਕਕੋ ਬੁਲਾ'ਭਾ ਭਯਾ ਤਿਸਸੇ ਕਹਾ'ਕੇਤੁਮ ਅਪਨੀ ਕੰਨਜ਼ਾ'ਕਾ' ਦਰਸਨਹਮਕੋ ਕਰਾ'ਵੋ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਰਜਕ ਨੇ ਕਹਜਾ ਵਹੁ ਕੰਨਜਾ ਕਿਸੀ ਮਾ'ਨੁਖ ਮਾ'ਤ੍ਰਕੇ ਮਾ'ਥੇ ਨਹੀ ਲਾ'ਗਤੀਹੈ ਔ ਜਿਸਬਾ'ੜਕਾ' ਆ'ਪ ਉਤ੍ਰਪੂਛੋਗੇ ਉਸ ਪ੍ਰਸਨ ਕਾ' ਵਹੁ ਆ'ਪਕੋ ਉਤ੍ਰ ਦੇਦੇਵੇਗੀ ॥ ਰਜਕਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਰਾ'ਜੇਨੇ ਕਹਜਾ'ਕੇ ਅਛਾ' ਵਹੁ ਕੰਨਜ਼ਾ' ਪੜਦੇਮੈ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਕੁਛਹਮਪੂਛੈ ਤਿਸਕਾ' ਉਤ੍ਰ ਹਮਕੋ ਦੇਵੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤਗਜਰਾ'ਜਾ'ਕੇ ਸਾ'ਥਕਰਕੇ ਵਹੁਰਜਕ ਰਾ'ਜਾ'ਕੋ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈਲੈਗਯਾ'॥ ਪੜਦੇ ਮੈ ਬੈਠਾ'ਇਕੇ ਕੰਨਜ਼ਾ ਕੋ ਰਾ'ਜਾ'ਕੋ ਪੜਦੇਸੇ ਬਾ'ਹਰ ਬੈਠਾ'ਇਕੇ ਤਬ ਰਾ'ਜਨੇ ਕੰਨਜ਼ਾ' ਸੇ ਕਹਜਾ' ਹੇਦੇਵੀ ॥ ਵਿਸ ਮਰਾ' ਇਸ ਚਤੁਰਾ'ਖਰ ਮਾਤ੍ ਸੂਤ੍ਰਕੋ ਅਰਥ ਮੁਝ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਸੁਨਾ'ਇ ਸਕਜੋਹੈ ਸੋਹੋਭਗਵਤੀ ਜੇਤੂੰਇਨਚਾ'ਰੋ ਆ'ਖਰੋਂ ਕੇ ਤਾ'ਤ ਪਰਯਕੋ ਜਾਨਤੀਹੈ ਤੋ ਕਹਕੇਮੇਰੇ ਸੰਸੇਕੋ ਦੂਰ ਕਰਡਾ'ਰ ॥ ਰਾ'ਜਾ' ਭੋਜਕਾ' ਪ੍ਰਸਨ ਕੰਨਜ਼ਾ' ਰੂਪ ਕਵਿਕਾ'ਲੀਦਾ'ਸ ਸੁਣਕੇ ਕਾ'ਲੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਗਵਤੀਕਾ ਮਨਮੈ ਧਿਆਨ ਕਰਕੇਰਾਜਾਭੋਜਕੇਪ੍ਰਤਿਪ੍ਰਿਥਮੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੂਤ੍ਰਕੇ ਅਖਰ ਕ ਅਰਥ ਸੁਨਾਨੇ ਲਾਗੀ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਆਦਿਕਾਅਖਰਵਿਜੇ ਕਹਤਾਹੈ॥ਵਿਸ੍ਵਾਸਪ੍ਰਤਿ ਪੈਨਾਨਾਂਯੇਵੈਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤਿਕਾ॥ਤੇਨਰਃਨਰਕੰਯਾਂਤਿਯਾਵਦਿਦ੍ਸ਼ਚਤੁਰਦਸ਼ ॥੧॥ ਅਰਥਾ ਯੇਹ ॥ ਹੇਰਾਜਨ ਜੋ ਅਪਨੇ ਪਰ ਵਿਸ੍ਵਾਸਭਰੋਸਾ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਜੀਵੋਕਾ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਤੇ ਪੁਰਖ ਯਾਵਤਕਾਲ ਚਤੁਰਦਸ ਇੰਦ੍ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਰਾਜ ਕਰਤੇਹੈਂ ਤਾਵਤ ਕਾਲਤੇਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤਕਪੁਰੁਖਨਰਕਭੋਗਤਹੈ॥ਸੋਚੌਦਾਇੰਦ੍ਰਬ੍ਰਹਮਾਜੀਕੇਏਕਦਿਨ ਮੈ ਰਾਜ ਕਰਕੇ ਨਸ੍ਟਹੋਜਾਤੇ ਹੈ॥ਹਜਾਰਚੌਕੜੀ ਸਤਯੁਗ ਆਦੀਯੁਗੋਂਕੀਕਾ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀਕਾਕੀਏਕ ਦਿਨਹੋਤੇਹੈ॥ ਸਤਯੁਗ ਆਦੀ ਚਾਰਯੁਗੋਕੀ ਚੌਕੜੀ ਏਕਕੇ ਤ੍ਰਿਤਾਲੀਲਾਖ ਬੀਸ ਹਜਾਰ ਹਮਾਰੇ ਬਰਸ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤੀ ਪੁਰੁਖ ਦੋ ਹਜਾਰ ਚੌਕੜੀ ਯੁਗੋਂਕੀ ਨਰਕ ਮੈ ਦੁਖਭੋਗਤੇਹੈ॥ ੧ ॥ ਦੁਤੀਯ ਅਖਰ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਸਕਾਰ ਯੇਹ ਕਹਤੋਹੈ ॥ ਸੇ ਤੁੰ ਗਤ੍ਰ ਸਮੁਦ੍ਸਜ ਰੀਗਾਸਾਗਰ ਸੰਗਮੰ। ਮੁਚਜਤੇਸਰਬ ਪਾਪੇਭਜੋਮਿਤ੍ਰਦ੍ਰੋਹੀਨਮੁਚਜਤੇ ॥ ਹੇਰਾਜਨਜਬਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀਲੰਕਾਕੋਜਾਨੇਲੀਏਸੇਨਾਸਹਤਸਮੁਦ੍ਪਰਪੁਲਬਾਧਯੋਹੈ ਤਹਾ ਵਿਧਪੂਰਬਿਕ ਦਰਸਨ ਕਰਲੇਸੇਜੀਵਸਰਬਪਾਪੋਸੇ ਮੁਕੁਹੋਜਾਤੋਹੈ॥ ਤਥਾਰੀਗਾਸਾਗਰਮੈ ਇਸਨਾਨਕਰਲੇਸੇ ਭੀ ਜੀਵ ਸਰਬ ਪਾਪੋਸੇ ਮੁਕਤਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਮਿਤ੍ ਦ੍ਰੋਹਜਨਜ ਪਾਪਤਹਾਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਔਇਸਨਾਨ ਕਰਲੇਸੇਭੀ ਨਹੀਉਤ੍ਰਤੋਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮਿਤ੍ਰਦ੍ਰੋਹ ਜੰਨਜ ਪਾਪ ਬਜ੍ ਲੇਪਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ੨ ॥ ਤੀਸ੍ ਸੁਤ੍ਰਕਾ ਅਖਰ ਯੇਹ ਕਹਤੋਹੈ ॥

ਮੇਰੁਤੁਲਾ ਸਮੰਦਾਨ ਮੇਕਚਿਤੇ ਨ ਦੀਯਤੇ ॥ ਮੁਚਤੇਸਰਬਪਾਪੇਭਜੋਮਿਤ੍ਰਦ੍ਰੋਹਾਂਨਮੁਚਜਤੇ॥੩॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਸੁਮੇਰਪਰਬਕਕੇ ਸਮਾਨ ਦਾਨ ਕਰੇਧਨਾਦੀਪਦਾਤਥੋਂਕਾ ਤਥਾ ਵਿਧਿਸਹਤ ਤੁਲਾ ਦਾਨ ਕਰੇ ਤਥ ਪਤਿਤ ਪੁਰੁਖ ਸਰਬ ਪਾਪੋਂਸੇ ਮੁਕ੍ਤਹੋਜਾਤੋਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮਿਤ੍ ਦ੍ਰੋਹ ਜਨਜ ਪਾਪਸੇ ਇਤਨੇ ਦਾਨ ਕਰਲੇਸੇ ਭੀ ਮੁਕ੍ਤ ਨਹੀਹੋਤੇਹੈ ॥ ੩॥ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਚਤੁਰਥ ਅਖਰ ਰਾ ਯੇਹਕਹਤੋਹੈ ॥

ਰਾਮਨਾਮਪਰੰਮੰਤ੍ਮੇਕ ਚਿਤੇਨਭਾਸਿਤੰਮੁਚਜਤੇਸਰਬਪਾਪੇਭਜੋਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤਾਂਨਨਮੁਚ ਤੇ।
ਹੇ ਰਾਜਨ ਧਰਮ ਪਾਵਨ ਜੋ ਰਾਮ ਨਾਮ ਮੰਤ੍ਰਹੈ ਤਿਸਕਾ ਏਕ ਚਿਤ ਕਰਕੈਜਪਕਰਲੇ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਸਰਬ ਪਾਪਹਸੇ ਰਹਤ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਸ ਜਨਜ ਪਾਪਸੇ ਜੀਵ ਤਥਾ ਮਿਤ੍ ਦ੍ਰੋਰ ਜਨਜਪਾਪਸੇ ਮੁਕ੍ਤ ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਤਾਤਪਰਯੇਹਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੇਰਾ ਪੁਤ੍ਬਨਮੈ ਸਿਕਾਰਖੇਲਨੇ ਗਯਾਥਾ ਤਹਾ ਪੁਰਬਉਕ੍ਤ ਕਥਾ ਰਾਜਾਭੋਜਕੋ ਸਾਰੀਸੁਨਾਇ ਦੇਤੀ ਭਈ ॥ ਰਾਜੋਵਾਚ ॥ ਗ੍ਮੇਵਸਸਿ ਕਲਜਾਟੀ ਬਨੇਨੈਵਨ੍ਰੈ ਗਾਛਸਿ ॥ ਕਪਿ ਸਿਖ ਮਨੁਖਜਾਨਾਂ ਭਥੰਜਾਨਾਸਿਸੁੰਦਰਿ ॥ ੫ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੇ ਦੇਵੀ ਤੁਹਾ ਨਿਵਾਸਤੇ ਸਹਰਮੇਹੈ ਬਨਵਿਖੇ ਤੇ ਕਦਾਚਿਤ ਜਾਨਾ ਹੁਆਹੀ ਨਹੀਹੈ। ਬੈਠੀ ਹੁਈਘਰਮੈਹੀ ਸਿੰਘਮਾਨੁਖ ਔ ਬਾਂਦਰਕਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਤੈਨੇਕੈਸੇਜਾਨ ਲੀਓਹੈ ਕੈਨਜ਼ਾ ਰੂਪੇਣ ਕਾਲ੍ਹੀਦਾਸ ਉਵਾਚ ॥

ਦੇਵ ਦ੍ਰਿਜਪ੍ਰਸਾਦੇਨ ਕਠੇਵ ਸਤ੍ਰਿਸਾਰਦਾ ॥ਸਰਬ ਮੇਵਹਿਜਾਨਾਮਿਭਾਨੁਮਤਜ਼ਾਸ੍ਤੁਲੰਯਥਾ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਦੇਵਤਾ ਔ ਬ੍ਰਾਹਲੋ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਕੰਠਵਿਖੇ ਭਗਵਤੀ ਸਰਸਤੀ ਸਦਾ ਨਿਵਾਸ ਕਰੇ ਹੈ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸਾਰਦਾਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਪਰੋਖਜ਼ ਪਦਾਰਥੋਕੇ ਭੀ ਜਾਨ ਲੋਤੀ ਹੂੰ ॥ ਜੈਸੇਗੁਪਤ ਅਸਥਾਨਮੇਇਸਥਤਪੂਰਬਮਹਾਰਾਣੀ ਭਾਨੁਮਤੀਕੇ ਤਿਲਕੋਜਾਨਲੀਆਥਾ ਭਾਨੁਮਤੀਕੇਤਿਲਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਤੇਹੀ ਰਾਜਾਨੇਜਾਨਲੀਆਕੇ ਯੇਹ ਕਵਿਕਾਲੀਦਾਸਹੀਹੈ ਐਸਾ ਜਾਨਕੇ ਰਾਜਾਨੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਪਕ੍ਰਦਾਉਠਾਦਿਦੀਆ ॥ ਉਸਰਜ਼ਕ ਕੋ ਔ ਉਨ ਚੰਡਾਲੋਂਕੋ ਰਾਜਾ ਮੁਖਮਾਰਜੋ ਧਨਦੇਤੋਭਯੋ ॥ ਇਤਨੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਕੇ ਪੁਨਾਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜ਼ ॥ ਹੇ ਚਾਚਾਜੀਏਕਤੋਰਾਜਾਘਾਤਕਾਬ੍ਰਹਮਹਤਜ਼ਸੇਭੀ ਦਸਗੁਣੋ ਅਧਿਕ ਪਾਪਹੋਤੋਹੈ ਫਿਰ ॥ਹਮ ਇਸਕਾ ਨਿਮਕਖਾਤੇਹਾਂ ਤੀਸ੍ਰਾ ਮਿਤ੍ਰ ਘਾਤ ਚੌਥਾ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਆਦਿਕ ਮਹਾਘੋਰ ਪਾਪ ਹਮਸੇਕਰਾਤੇਹੋ ਯੇ ਬਾਤ ਆਪਕੋਭੀ ਉਚਿਤ ਨਹੀਹੈ ਕਹਨੀ ॥ ਐਸੀਬਾਤੈ ਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇਕੀਆਂ ਸੁਣਕੇ ਲਹਣਾਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਦੇਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਪਿਤ੍ਰਾ ਗੁਰ ਆਦਿਕਸਰਬਥਾਅਬਧਭੀਹੈਪਰੰਤੂਪਿਤ੍ਰਾਜ਼ਮਦਗਨੀਕੀਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰਪਰਸੁਰਾਮਰਾਜੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾਕਾਔਆਠੋ ਭਾਈਓਂਕਾ ਸਿਰ ਕਾਟਦੀਆਥਾ॥ਤੇਰੇ ਕਹਨੇਸੇ ਰਾਜਾ ਮਿਤ੍ਰ ਆਦਿਕਯਦਯਪੀਅਬਧਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਇਨਸੇਭੀਪਿਤ੍ਰਾਕੀਆਗਯਾਕਰਣੀ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠਹੈਪਿਤ੍ਰਾਕੀ ਆਗਜ਼ਕਾ ਭੰਗ ਕਰਣੀ ਸਰਬਥਾ ਅਨੁਚਿਤਹੈ ॥ ਪਿਤ੍ਰਾ ਔ ਪਿਤ੍ਰਬਯਮੈ ਕੁਛਭੇਦ ਨਹੀਹੈ ॥ ਯਾਵਤ ਮਾਤ੍ਰਾ ਪਿਤ੍ਰਾ ਗੁਰੂਜੀ ਵਤੇਰਹੈ ਤਾਵਤ ਇਨ ਤੀਨੋਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮਾਨਨੀਧਰਮਹੈ ਔ ਨ ਇਨਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮਾਨਨੀ ਮਹਾਅ ਧਰਮ ਹੈ ਮਹਾਪਾਪ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈ ਕਹਕੇ ਲੈਹਣਾਸਿੰਘਨੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕਾ ਮਾਰਨਾ ਮਨਵਾ ਹੀ ਲੀਆ ॥ ਇਸੀਸੇ ਸਾਸਤ੍ਰਮੈ ਕਹਜੋ ਕੇ ਦੁਸ੍ਟਪੁਰਖਕਾਸੰਗ ਨ ਕਰੇ ਯੇ ਦੁਸ੍ਟ ਜਬਅਵਕਾਸਪਾਵੇਗੋਤਬੀ ਕਕਰਮਮੈਲਗ੍ਰਾ ਲੇਵੇਗੋ ਪਿਤ੍ਰਾਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਭੰਗ ਨਹੀ ਕਰਨੀ ਐਸੇ ਸਾਸਤ੍ਰਨੇ ਕਹਜੋ ਹੈ ਕੁਛ ਚਾਚੇਤ੍ਰਾਊਕੋ ਨਾਮਨਹੀਲੀਓਹੈਦੂਸ੍ਰਾ ਜੋਜਮਦਗਨਿਨੇਪਰਸਰਾਮਸੇਉਸਕੀਮਾਤ੍ਰਾਔਭ੍ਰਾਤ੍ਰਾਮਰਵਾਇਦੀ-ਏਥੇ ਪੁਨਾ ਜੀਆਦ ਭੀਤੇ ਦੀਏਥੇ ਇਤਨੀ ਜਿਸਮੈਸਾਮ੍ਰਥਹੋਵੇਤੋਵੇ ਐਸਾਕਾਮਕਰਾਵ ਯਾ ਆਪ ਕਰੇ ਤੋ ਉਸਕੋ ਪਾਪ ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈਪਰੰਜੋ ਅਸਮ੍ਰਥਹੋਕੋਐਸੇਰਾਜਹਤਜ਼ਾਆਦਿਕ ਪਾਪ ਕਰੇ ਕਰਾਵੇਗੀ ਤਬ ਵੋ ਕੁਟੁੰਬਸਹਤ ਆਪਭੀਨਰਕ ਜਰੇਗੋ ਦੂਸ੍ਰੋਕੋਭੀ ਨਰਕਕੀ ਅਗਨਮੈਜਰਾਵੇਗੋ ਦੂਸ੍ਰਾ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦਨੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇਬੇਮੁਖ ਕਹਨੇ ਵਾਲੀ ਅਗਜ਼ਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜਾ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਣੀ ਕੇ ਸੰਧਾ'ਵਾ'ਲਜੇ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਨੀਤ ਢਦਨੀਤਿ ਹੋਈ ੨ ਹੈ ॥ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜਾ'ਸੇਰਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈਂ ਵਿਚਾ'ਰਜਾ' ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਨੇਮਧਰਮ ਹੁਆ' ੨ ਹੈ ਬੀਚਮੈ ਸ੍ਰੀਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾ'ਹਿਬ ਜੀ ਜਾ'ਮਨ ਹਮ'ਾਰੇ ਉਨਕੇ ਹੈ ॥ ਐਸਾ' ਵਹੁ ਅਨਰਥ ਨਹੀ ਕਰੈਗੇ ਐਸੇ ਸੋਚ ਕੀਆ ਭੀਕਰੇ ॥ ਏਕਦਿਨ ਸਹਲੇਵਾ'ਲੇ ਬੁਗੈਮੈ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜਾ' ਸੇਰਸਿੰਘ ਤੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਏਕਠੇ ਹੋਜਾ'ਤੇ ਭਏ ਪਹਰਾ' ਨੀਚੇ ਖੜਾਥਾ' ॥ ਤਬ ਏਕਾਂਤ ਸਮਾਂਦੇਖਕੇ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜਾ' ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਮਸੇਰ ਅਪਨੀ ਮਜ਼ਾਨਸੇ ਨਿਕਾਸਕੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਕੇ ਆ'ਗੇ ਰਖਕੇ ਮੁਖਸੇ ਬ'ਾਤ ਕਹੀ ॥ ਕੇ ਭਾ'ਈਆ' ਜੀ ਮੈਂਨੇ ਯੇਹ ਬ'ਾਤ ਸੁਣੀ ਹੈ ਕੇ ਤੁਸੀ ਮੇਰੇ ਮਾ'ਰਣੇ ਕੀਸਲਾ'ਹ ਕਰਤੇ ਹੋ ਜੇ ਮੇਰੇ ਮਾ'ਰਣੈ ਕੀ ਸਲਾਹ ਭੁਗਤੀ ਹੈ ਤੋ ਯੇਹ ਲੇਹੁਤਰਵਾ'ਰਅਬੀ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਕਟਦੇਵੋ ॥ ਜਬ ਐਸੇ ਰਾ'ਜਾ' ਧਿਰਾ'ਜਸੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ' ॥ ਤਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ' ਕੇ ਨਹੀ ਭ੍ਰਾਈਆ ਜੀ ਕਿਸੇ ਦੁਸ੍ਮਨੇ ਹਮਾਰਾ ਭੁਮ'ਾਰਾ ਆ'ਪਸਮੈ ਵਿਰੋਧ ਕਰ'ਾਨੇ ਅਰਥ ਯੇਬ'ਾਤ ਕਹੀਹੋਗੀ ॥ ਨੇਮਧਰਮ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾ'ਹਿਬ ਜੀ ਬੀਚ ਮੈ ਜਾ'ਮਨ ਦੇਕੇਪੁਨਾ'ਐਸੀ ਬ'ਾਤ ਹੋ ਸਕਤੀਹੈ ਤੇਰੇਹੀਆ'ਸ੍ਹੈਰਹੈਕੇ ਫਿਰਤੈਨੂੰਹੀਮ'ਾਰਕੇਹਮਕਿਸਗਤੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਗੇ ਪੁਨਾ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜਾ'ਸੇਰਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ'ਭਾ'ਈਆ'ਜੀਮੇਰੇਸਾ'ਥਤੁਸਾਂ ਵਿਸ੍ਵਾ'ਸ ਘਾ'ਤ ਨ ਕਰਣਾ ਜੇ ਮਰਣਾ' ਹੈ ਤੋ ਅਬ ਮੁਝ ਕੋ ਮ'ਾਰਦੇਵਹੁ ਤੁਮ'ਾਰੇ ਹਮ'ਾਰੇ ਬੀਚਮੈ ਗੁਰੂ ਜਾ'ਮਨ ਹੈ ਤੁਮ ਜਾ'ਣੋ ਪਰੰਤੂ ਵਿਸ਼ਾ'ਹਦੇਕੇ ਨ ਮ'ਾਰਜੋਂ ਵਿਸ਼ਾ'ਹਦੇਕੇ ਮ'ਾਰਣਾ ਸੂਰਮਜੋ ਕਾ' ਕਰਮ ਨਹੀਹੈ ਵਿਸ਼ਾ'ਹਾ'ਦੇਕੇ ਮ'ਾਰਣਾ ਪਤਿਤੋ ਚੋਰੋਂ ਕਾ' ਕਰਮ ਹੈ ॥ ਐਸਾ' ਰਾ'ਜਾ' ਕੀ ਬ'ਾਤ ਸੁਣਕੇ ਰਾ'ਜਾ' ਕੋ ਦਮ ਕਾ'ਇਰ ਮੂਜਜੋਂਕਾ'ਮ ਹੈ ਵੈਗਾ'ਰਕੇ ਮ'ਾਰਨਾ ਸੂਰਮਜ਼ਕਾ'ਕਾ'ਮ ਹੈ ਦਿਲਾ'ਸਾ ਬੜਾ ਭ੍ਰਾ'ਤੀ ਭਰੋਸਾ' ਦੇਕੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲਾ ਆ'ਯਾ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ॥ ਜਬ ਸੰਜਾ'ਦਾ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਰਾ'ਜ ਤਖਤ ਪਰ ਬੈਠਾ'ਥਾ ॥ ਤਬ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਹਰ ਸ੍ਰਿੰਘ ਸੰਧਾ'ਵਲਜੇਕੋ ਕਿਉ ਕੈਦਕੀਆ ਥਾ ਇਸਮੈ ਕਜ਼ਾ ਹੇਤੂੰਥਾ ॥ ਉਤਰ ॥ ਰਾ'ਜਾ'ਧਿਰਾ'ਜ ਰਾ'ਜਾ' ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇ ਰਾ'ਜਸੇ ਪਹਲੇ ਵਟਾ'ਲੇਕੇ ਗਿਰਦਨਿਵਾ'ਈਛੇ ਲਾ'ਖਕਾ'ਮੁਲਖ ਸਰਦਾ'ਰਣੀ ਸਦਾ'ਕੌਰ ਖਾ'ਤੀਥੀ ॥ ਔ ਆ'ਪਬੜੀ ਬਹਾ'ਦਰ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਭੰਗੀ ਘਨ ਸੀਯੇ ਆ'ਦੀ ਸਰਦਾ'ਰੋਸੇ ਜੁਧਜੰਗਆ'ਪਕਰ ੨ ਕੇ ਛੇਲਾ'ਖਕਾ' ਮੁਲਖ ਅਪਨੇ ਕਬਜੇ ਕੀਆ'ਹੁਆ'ਥਾਂ ॥ ਜਬ ਸਦਾ'ਕੌਰਕੀ ਕੰਨਜ਼ਾ ਮਤਾ'ਵਕੌਰਾ'ਜੁਬਾ'ਅਵਸਥਾ'ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਭਈ ਰੂਪਵਤੀ ਵਹੁਕੰਨਕਾ' ਹੋਤੀਭਈ ॥ ਉਸਕੇ ਯੋਗ ਵਰਲੀਏ ਸਦਾ'ਕੌਰਭੀ ਟ੍ਰਲ ਸਕਰੀ ਰਹੀਥੀ ॥ ਇਦਰ ਰਾ'ਜਾ' ਧਿਰਾ'ਜ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜਾ' ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਭੀ ਬੜਾ ਤੇਜ ਸ੍ਰੀ ਅਪਨ ਭੁਜਾ'ਕੇਬਲਕਰਕੇਲਵਪੁਰਕਾ'ਮੁਲਖਸਭਜੀਤਕੇ ਜੁਬਾ'ਅਵਸਥਾ'ਪੰਨ ਸਦਾ'ਕੌਰ ਕਾ'ਕੰਨਜ਼ਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾਸਭਹਾਲਸੁਣਕੇਸਦਾਕੌਰਕਪਾਸਅਪਨਾਬ੍ਰਾਹਮਨਵਸੀਲਾਭਜਤਾਭਯਾਤਬਰਾਣੀਸਦਾ ਕੌਰਨੇਕਹਜ਼ਾਕੇਮੇਰਜ਼ਾਂਦੋਤੀਨਬਾਤਾਂਸਰਕਾਰਮਨਜ਼ੂਰਕਰੇਤਾਮੈਤੋਲਾਦੇਤੀਹਾਂ॥ਏਕਤੋ ਜਿਤ ਨਾ ਮੁਲਖ ਮੇਰਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰ ਮਤਾਬਕੌਰ ਕੋ ਦੇ ਦੇਵੇ ਦੂਸਰਾਂਜੋਮੇਰੀਧੀਕਾ ਲੜਕਾ ਹੋਵੇ ਰਾਜਸਿੰਘਾਸਨਕੀਲਾਯਕ ਓਹ ਹੋਵੇ ਮੇਰੇ ਦੋਹਤ੍ਰੇ ਕੋਸਾਰਾ ਰਾਜ ਦਿਤਾਜਾਵੇ ਯੇ ਦੋਨੋ ਬਾਤਾਂ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਤੋਂ ਅਪਨੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਮੁਸਾਬੋਸਹਤ ਲਿਖਕੇ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਮੋਹਰਾਂ ਲਗਾਇਕੇ ਪਟਾ ਮੇਰੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਵੇ॥ ਜਬ ਪ੍ਰੋਹਤ ਮੁੜਕੇ ਸੰਦੇਸਾ ਸਦਾ ਕੌਰਕਾ ਲੈਕੇ ਆਯਾ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਸਦਾ ਕੌਰ ਕੀਸਭ ਦਾਤਨੈਵੇਦਨ ਕਰਦੇਤਾ ਭਯਾ॥ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਸੇਵਿਚਾਰਕੇ ਕਾਗਦ ਪਰ ਸਭ ਮੰਤ੍ਰੀ ਮੁਸਾਬੋਂ ਕੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਇਕੇ ਫਿਰ ਤਿਸ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੋ ਭੇਜ ਦੇਤਾ ਭਯਾ॥ ਕਜ਼ਾ ਏਕਤੋ ਬਿਨਾਯੁਧ ਸੇ ਖਟ ਲਾਖਕਾ ਮੁਲਖ ਆਵਤਾਹੈ ਦੂਸਰਾ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਦਿਬਰੂਪਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹਾਥਆਵਤੀਹੈ ਤੀਸ੍ਰਾਮਾਈ ਸਦਾਕੌਰਕਾ ਔਰ ਕੋਈ ਪੁਤ੍ਰਹੈਹੀ ਨਹੀਹੈ ਜੋ ਹਮਸੇ ਰਾਰਕਰੇਗੋ ਯੇ ਸੋਚਕੇ ਜੋ ਜੋ ਈਨ ਮਾਈਸਦਾਕੌਰਨੇ ਮਨਵਾਈ ਸੋਈ ੨ ਈਨਮਾਨਕੇ ਪਟਾਲਿਖਕੇ ਅਪਨੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਇਕੇ ਮਾਈਕੋਦੇਕੇ ਮੁਲਖਸਹਤ ਮਤਾਬ ਕੌਰਕੋਵਿਵਾਹਕੇ ਲੈਆਯਾ॥ ਮਨੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕੀਕਲਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾਸੇ ਭਿੰਨ ਕਰਕੇ ਰਾਹੂ ਗ੍ਰਸਕੇ ਲੈਆਯੋਹੈ ਤਦਵਤ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਕਿਤਨਾਹੀਕਾਲਵਿਤੀਤਹੋਗਯਾਤਬਮਤਾਬਕੌਰਕੀਦੋਦਾਸਯੋਕੇਘਰਏਕਹੀ ਸਮੈ ਮੈ ਦੋਬਾਲਕ ਹੋਤੇਭਏ॥ ਤਬ ਰਾਣੀ ਮਤਾਬਕੌਰਾਂ ਨੇ ਦੋਨੋ ਬਾਲਕ ਲੈਕੇ ਅਪਨੀ ਗੋਦਮੈ ਪਾਇਲੀਏਰਾਜਕੇਲੋਭ ਕਰਕੇ॥ ਏਕਰਜਕਨਥੀ ਔ ਦੂਸਰੀ ਰਜਪੂਤਨੀ ਥੀ॥ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਕੇ ਕਹਤੇਹੈਂਕੇਰਜਕਨਿਕਾਪੁਤ੍ਰਥਾ ਐਸੇ ਲੋਕ ਕਹਤੇਹੈ॥ ਪਰਤੂੰ ਯੇ ਬਾਤ ਬਿਲ ਕੁਲ ਗਲਤਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਬਡਾ ਸੂਰ ਬੀਰ ਔ ਨਿਰਭੈਥਾ ਸਭੀ ਸਤ੍ਰੂ ਜਿਸਸੇ ਥਰਥਰਕਾਂਪਤੇਥੇ ਔ ਬਡਾ ਨੀਤਗਜ਼ਾਥਾ ਇਸਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋਹੈ ਕੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਮਹਾਰਾਜਾਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾ ਹੀ ਪੁਤ੍ਰਥਾ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਡੀਲਵਿਪੁਲ ਵਾਲਾ ਜਵਾਨਥਾ। ਜੈਸਾ ਬੀਜ ਹੋਤਾਹੈ ਤੈਸੇਹੀਸ੍ਵਭਾਵਵਾਲਾ ਤਿਸਕੋ ਫਲਹੋਤੋਹੈ॥ ਔਵਰਾਕੀ ਰਜਕਨੀਕਾਪੁਤ੍ਰ ਹੋਤੋ ਤਦ ਐਸੋਹੌਸਲੇਵਾਰੋਦਿਲੇਰਨਹੋਤੋ॥ਕਾਹੇਤੇ ਜਾਤੀ ਕੋ ਗੁਨ ਨਹੀ ਜਾਤੋਹੈ।ਜੈਸੇਘ੍ਰਿਤਕਾਸ੍ਵਭਾਵਸਨਿਘਦਔਵਾਯੂਹਰਬਲਪੁਸ੍ਟੀਕਰਹੈ।ਔਮਾਖਣਦਧਿ ਬ੍ਰਿੰਤਾਕ ਆਦਿਕੋਂਕੋਪਿਤਕਫਕਰਸ੍ਵਭਾਵਹੈ ਔਰਮਧੂਕੋਸਰਦਔਸੋਸਨ ਸ੍ਵਭਾਵਹੈ ਤਦਵਤਜਾਤੀਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵਭੀਅਵਸਜ਼ਹੀਕਹਤੋਹੈ।ਮਹਾਰਾਣੀਮਤਾਬਕੌਰਕੇਪ੍ਰਤੀਪਖਯੋਨੇਰਜਕਨੀਕੇਪੁਤ੍ਰੀਕ ਝਠੇ ਹੀ ਬਾਤ ਉਡਾਇਦੀਥੀ॥ ਜਬ ਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕਾਵਿਵਾਹ ਕਰਣੇਲੀਏ ਆਟਾਰੀ ਮੈ ਮਹਾਂਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਗਏਹੈ ਤਦ ਗੋਤਕੁਨਾਲੇਕੇ ਸਮੇਂ ਸਭੀਸਰਦਾਰ ਗਿਣਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਤੇਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਸਰਕਾਰਕੋ ਕਿਸੀਨੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਨਹੀਕਹਜਾ ਕੇਹਮਸਿਜਾਦੇ ਸੇਰਸਿੰਘਕੋ ਸਾਥ ਨਹੀਬੈਠਨੇ ਦੇਵੈਂਗੇ।।ਜਬਗਏਸ ਪੂਜਨਕੇਵਾਸੁਪ੍ਰੋਹਤਨੇ ਚੌਕਪੂਰਜਾ ਤਬ ਸਿਜਾਦੇ ਖੜਗਸਿੰਘ ਕੀ ਰਾਣੀ ਚੰਦਕੌਰ ਨੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਚੌਕ ਮਿਟਾਇਕੇ ਕਹਤੀਭਈਕੇਹਮਸੇਰਸਿੰਘਕੋਬੀਚ ਨ ਬੈਠਨੇਦੇਵੈਗੇ।।ਪਹਲੇਹੀਮਾਨੋਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕੀ ਸਫਾ ਉਠਾਇਦੇਨੇਕਾਸਗੁਨ ਹੋਗਯੋਹੈ ॥ ਸਰਕਾਰਨੇ ਸੋਚਜਾ ਕੇ ਈਹਾਂ ਬਡਾਭਾਰੀ ਵਿਘਨਹੋਵੇਗੋ ॥ ਮੈਨੇ ਆਪਹੀ ਸਿਜਾਦੇਕੋ ਬੁਲਾਯੋਹੈ ਫਿਰਮੈਹੀ ਇਸਕਾਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਕੇਇਸਕੋ ਨਿਕਾਸਦੇਵੈ ਤਬ ਬਡੀਅਯੁਕੁਬਾਤਹੈ ਐਸੇ ਸੋਚਕੇ ਸਿਜਾਦੇਸੇਰਸਿੰਘ ਕਾ ਹਾਥ ਪਕੜਕੇ ਉਠ ਖੜੇ ਹੂਏਕੇ ਆਉ ਹਮਤੁਮਏਕਠੇ ਗੋਤਕੁਨਾਲਾ ਖਾਵੇਂਗੇ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਿਜਾਦੇ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲੇ ਆਏ ॥ ਔਰ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਸੇ ਸਾਦੀ ਪੋਤ੍ਰੇ ਕੀ ਕਰਕੇ ਕਰੋੜਰੁਪਯਾ ਕਾ ਖਰਚ ਪੁਨ ਦਾਨ ਪਾਚ ੫ ਰੁਪੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੋ ਔਦੇਦੇ ਔਰਛੋਟੀ ਜਾਤੀ ਕੇ ਲੋਕੋ ਕੋ ਦੇਕੇ ਲਾਹੌਰ ਮੇ ਆਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਯੇਹਭੀ ਏਕ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਨਮੈ ਬੈਰਕੀਜਡ੍ਹ ਰਖਕੇ ਸੰਧਾਵਾਲਜਾਂ ਕੋ ਕੈਦ ਕੀਆ ਥਾ ॥ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਏਕ ਔਰ ਭੀ ਬਾਤ ਭਈ ਥੀ ॥ ਏਕਦਿਨ ਅੰਤਹ ਪੁਰ ਮੈ ਮਹਾਰਾਨੀ ਮਤਾਬ ਕੌਰ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠੀ ਹੂਈ ਥੀ ਸਭ ਸਖਜੋ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਸਰਕਾਰਕੇਸਾਥਹਸਕੇਬੋਲੀਲਾਡ ਕਰਕੇਕੇਜਬਪਰਮੇਸ੍ਵਰਰੂਪਕਾਕੜਛਾਬਾਂਟਤੇਥੇ।।ਤਬ ਮੈਭੀਉਸਸਮੇਹਾਜਰਥੀਐਜਬ ਪਤੀ ਕੇ ਸੰਯੋਗਕਾ ਕੜਛਬਾਂਟਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬਮੈਹਾਜਰ ਨਹੀਥੀ॥ ਜਬ ਬਾਂਟ ਚੁਕੇਤਾਂ ਮੈਪੀਛੇ ਹਾਜਰ ਹੋਤੀ ਭਈ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਪੀਛੇ ਸੇ ਮੇਰੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਕਹਜਾ ਜਾਹੁ ਅਬ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕਾਣਾ ਦੇਵ ਵਰਦੀਆ ਅਬ ਏਹਭੀ ਪੀਛੇਰਹ ਗਯੋਹੈਤੂੰਭੀਰਹਗਈਹੈਸੋਦੇਖੋ ਹਮਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਵਾਮੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਨੇ ਯੇਹ ਰਚਕੇ ਅਪਨੀ ਦਰਗਾਹ ਸੇ ਭੇਜ ਦੀਓ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਅੰਗੁਲਭਰਡੋਲਾ ਬਾਹਰਨਿਕਸਜੋਹੁਓਹੈ ਔ ਹਾਥ ਭਰਜਿਸਕਾ ਆਗੇ ਪੇਟ ਬਢਰਹਜੋਹੈਐਸੇ ਬਿਡੌਲਜੈਸੋਰਚਕੇ ਕੁਰੂਪ ਜੈਸੇ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਈਸ੍ਵਰ ਨੇ ਭੈਜਦੀਓਹੈ ਜਬ ਇਛਨੀ ਬਾਤ ਮਤਾਕੌਰਨੇ ਹਸਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਕਹਜਾ ਤਬ ਸਰਕਾਰਕੇ ਮਨਮੈਬਡੀ ਤਰਕਲਗੀ ਉਠਕਰਕੇ ਤਹਾਂਸੇ ਔਰ ਕਹੂੰਚਲੇਗਾਏ ॥ ਮਨਮੈ ਖੁਨਸਕੇਰਾਣੀਮਤਾਬਕੌਰਕੋਕੋਈਦਿਨਬ੍ਰਜ ਚਾਢਾਇਦੀਆਕੇਕੈਦਕਰ ਦੀਆ ਨੀਚੇ ਪਹਰਾ ਖੜਾ ਕਰਦੀਆ ॥ ਇਸੀਲੀਏਕਹਜੇ ਹੈਕੈਧਨ ਜੋਬਨਕਾਗਰਬਨ ਕਰਯੇ ਰਹਜੇਆਪਸਮਾਰ॥ਏਨਾ ਜਾਂਦੇ ਬਿਲਮ ਨ ਹੋਵੀਕਚਕਾਗਦਬੂੰਦਾਰ॥ਉਸਕੇਕੈਦਕਰਾਨ ਮੈ ਭੀ ਯੇ ਸੰਧਾਵਾਲਜੇ ਬਡੇਰਾਜੀਥੇ ॥ ਇਕਯੇਹਭੀਵੈਰਕਾਹੇਤੂਥਾ ਜੈਸੇ ਸਮਾਪਾਇਕੇ ਬ੍ਰਿਖਕੋਪਤ੍ ਫੂਲ ਫਲ ਲਾਗਤੇਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਸਮਾਪਾਇ ਸੁਭਾ ਸੁਭਰੂਪਜੀਵਕੇਕਰਮ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੀ ਛਲਤੇਹੈ ਯਾਂਸੈਸੰਸੈ ਨਹੀਂਹੈ।। ਇਸ ਪੂਰਬਕੇ ਦੁਖਕਰਕੇ ਬਡੀ ਬਜਾਕੁਲ ਭਈ ।। ਪੁਨਾ ਸਭਨਾਂਨੇ ਸਰਕਾਰਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਕੇ ਮਾਫ ਕਰਵਾਇਆ ਯੇਹਭੀ ਸੰਧਵਾਲਜੋ ਕੀਸਮਤੀਸੋਕੈਦਭਈਥੀ ਏਹ ਭੀ ਰੜਕ ਸੇਰਸਿੰਘ ਪਾਤਸਾਹੁ ਕੇ ਮਨਮੈਥੀ ।। ਔਂ ਜੋ ਦੂਸਰਾਭਾਈਥਾ ਤਾਰਾਸਿੰਘ ਉਸਕੋ ਭੀ ਸਰਕਾਰਨੇ ਜਾਗੀਰਦੇ ਛੋਡੀਥੀ ।। ਔਂ ਯੇਹਭੀ ਜਾਨਦਾਥਾ ਕੇਯੇਮੇਰੇਪੁਰੇ ੨ ਮਤੂ ਅਵਸਰ ਪਾਇਕੇ ਮੁਝਕੋ ਮਾਰਦੇਵੈਗੇ ਔਸੇ ਜਾਨਕੈ ਲੈਹਣਾਸਿੰਘਤੇਕੇਹਨਸਿੰਘਕੋਮਹੀਂਰਾਜਸੇਰਸਿੰਘਨੇ ਕੈਦਕੀਆਥਾ।।ਰਾਜਾ ਧਯਾਨਸਿੰਘਕੇ ਕਹਨੇਸੇਫਿਰ ਮੇਲਇਨਸੇ ਕਰਲੀਆਥਾ ਅਛਾਅਬਜਿਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਸੇ ਸੰਧਾਵਾਲਯੋ ਨੇ ਹਥਕੀਆਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ।। ਜਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਤੇ ਲਹਣਾਸਿੰਘ ਇਨ ਦੋਨੋਨੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਕਹਜਾ ਤਬ ਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਏਹੁ ਯਤਨ ਕੀਆ ਜੋਏਕ ਦਿਨ ਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇਰਾਜਾਧਯਾਨਸਿੰਘਸੇ ਕਹਜਾਕੇਰਾਜਾਜੀ ਆਪਨੇਹੀਸਾਨੂ ਨਿਕਸਜਾ ਹੋਯਾਂਕੋ ਬਹਾਲਕਰਕੇਫਿਰਲਹੌਰਮੈਵਾੜਜਾਹੈਔਜਾਗੀਰ ਦਿਵਾਈਹੈ ।। ਦਰਅਸਲ ਮੈਂ ਅੰਦਰੋ ਹਮਾਰੇਸੇਰਾਜਾਸ਼ੇਰਸਿੰਘਸੇਵੈਰਰਖਤੋਹੈਐਸਾਨਹੋਵੇ ਜੋਕੋਈਉਂਜਹਮਾਰੇਜਿਮੇਦੇਕੇ ਹਮਕੋ ਮਰਵਾਇਦੇਤਾਹੋਵੇ ਪਿਛਲੀ ਵੈਰਕੀ ਸਭਬਾਤ ਜਾਨਤੇਹੀਹੋ ।। ਜੇਤੁਸੀਕਹੋਤਾਂ ਇਸ ਕੋ ਹਮ ਮਾਰਦੇਵੈ ਤਬ ਵਜੀਰੀ ਤਹਾਡੀ ਤੇ ਪਾਤਸਾਹੀ ਅਸਾਡੀ ।। ਤਬ ਰਾਜੇ ਧਜਾਨਸਿੰਘਨੇ ਯੇਹ ਬਾਤ ਨੇਮਧਰਮਆਪਸਮੈ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤ ਕਰਕੇ ਮੋਹਰਾਂ ਦੋਨੋਂ ਕੀਆਂ ਲਗਾਜਾਤਜਾਂ ਭਯਾਂ ਫਿਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਅੰਦਰੋ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਥਭੀ ਯੇ ਬਹੁਤ ਵਿਰੋਧ ਰਾਖਤੋਹੈ ਮਨ ਫਾੜਨੇਦੀਆਂਬਾਤੈ ਰਾਜੇਧਜਾਨਸਿੰਘਸੇ ਬਹੁਤਸੀ ਕਹਜਾਂ ॥ ਪੁਨਾ ਇਸੀਚਾਲਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਸੇ ਰੋਜ ੨ ਕਹਕੇ ਧਜਾਨਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘਕਾ ਮਨ ਫਾੜਕੇ ਅਪਨੇ ਉਪਰ ਪੂਰਾ ੨ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਜਮਾਇਲੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਫਿਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਸੇ ਭੀ ਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਅਵਕਾਸਪਾਇਕੇ ਏਹੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਕਜਾ ਰਾਜਾ ਧਜਾਨਸਿੰਘ ਦਿਲੋਂ ਹਮਾਰੇਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੈਰ ਭਾਵ ਰਾਖਤੋਹੈ ਔਸਾ ਨ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਪੇਰਮੈ ਡਾਰਕੇ ਮਰਵਾਇ ਨਾਂ ਦੇਵੇ ਕਿਉਜੋ ਯੇ ਬਾਦਸਾਹੀ ਵਜੀਰਹੈ ਸਭ ਕੁਛ ਆਜ ਇਸਕੇ ਹਾਥਹੈ ਆਪਹਮਾਰੇ ਬਾਦਸਾਹੁਹੋ ਵਹੁਦੁਸ੍ਰ ਦਿਲੋਂ ਆਪਸੇ ਭੀ ਬਡਾਬੈਰ ਭਾਵਰਾਖਤੋਹੈ ਔ ਉਪਰਸੇ ਮੀਠਾ ਬਨਜੋਂਰਹਤੋਹੈ ਔਸੇ ਕਹਤੇ ੨ ਏਕਦਿਨ ਰਾਜੇ ਧਜਾਨਸਿੰਘਕੇਹਾਥਕਾਲਿਖਾਹੁਆ ਮੋਹਰਲਾਗੀਹੁਈਮਹਾਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘਕੇਆਗੇ ਰਖਦੇਤਾ ਭਯਾ ।। ਪੁਨਾ ਔਸੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾਕੇ ਯੇਹਬਡੋਨਿਮਕਹਰਾਮਹੈ ਜੇ ਕਹੋਤੋ ਇਸਕੋ ਮਾਰ ਮੁਕਾਵੈ ਫਿਰਬਾਦਸਾਹੀ ਆਪਕੀ ਔ ਵਜੀਰੀ ਹਮਾਰੀ ।। ਅਜੀਤਸ੍ਰਿੰਘਕੇ ਛਲਕੀ ਬਾਤ ਮਹਾਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘਨੇ ਨ ਸਮਝੀਤੇ ਹੁਕਮਦੇਦੀਆਕੇ ਜੇ ਇਸਕੋ ਤੁਮ ਮਾਰਦੇਵੋਤਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਜੀਰੀ ਤੁਮਾਰੀ ਰਹੀ ॥ ਨੇਮ ਧਰਮ ਕਰਕਰਾਇਕੇ ਆਗਦ ਲਿਖਲਿਖਾਇਕ ਅਪਨੀ ਔ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਕੀ ਭੀਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ॥ ਉਹੀਕਾਗਦਫਿਰ ਰਾਜਾ ਧਜ੍ਾਨਸਿੰਘਕੋ ਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਦਿਖਾਇਕੇ ਪੂਰਾ ੨ ਆਪਸਮੈ ਵੈਰਭਾਵ ਦ੍ਰਿਢਕਰਦੀਆ ਉਨੀਸੈਪੂਰੇਮੈ ੧੯੦੦ ਅਸੂਕੀਸਕ੍ਾਂਤਕੇ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਸੇ ਕਪਟੀਨੇ ਫੌਜ ਸਾਰੀਕਾਆਲੀਮਾ ਕਰਵਾਯਾ ॥ ਔ ਆਪ ਚਾਚਾ ਭਤੀਜਾ ਕੜਾਹਪ੍ਸਾਦ ਕੀਆ ਔਰ ਗਉਆਂ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਔਰ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਧਨ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਯਮਦੋਨੋ ਮਾਨੋ ਕਈਜੀਵੋਂ ਕਾਲ ਅਸ੍ਵਾਰਹੋਕੇ ਚਲੇਹੈ ਕਿਧੋ ਸਿਖੋਕੀ ਬਾਦਸਾਹੀ ਗਰਕ ਕਰਣੇ ਚਲੇਹੈ ਕਿਧੋਭਰੇ ਹੁਏ ਪੁਨਜ਼ਕੇ ਜਹਾਜਕੋਬੋਰਨੇਚਲੈਨੈ ਐਸੇਦੋਨੋਚਾਚਾ ਭਤੀਜਾ ਯਮਦ੍ਰੁਤੋਵਤਅਜੀਤਸਿੰਘ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਕੀਓਰ ਸਾਹਬਿਲਾਵਲਕੋ ਛਲਕਾਬਸਬਨਾਇਕੇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ਔ ਲਹਣਾਸਿੰਘ ਜਹਾ ਰਾਜਾ ਤੇਜਾਸਿੰਘਕਾ ਬਾਗਹੈ ਤਹਾਂਕੋ ਗਯਾ ॥ ਸਾਹਾਬਿਲਾ ਵਲ ਸਰਕਾਰੀ ਬਾਰਾਦਰੀ ਮੈ ਬੈਠੇਹੁਏ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਬਾਰੀਮੈ ਬੈਠਕੇ ਸੋਨਾਕੀਹਾਜਰੀਲੈਰਹਜੋਹੈ ਉਤ੍ਰਕੀਓਰ ਮੁਖਕੀਏਹੁਏ ॥ ਇਤਨੇਮੈ ਯੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਨਿਮਕਹਰਾਮ ਦਗਬਾਜਅਸ੍ਵਪੈਅਸ੍ਵਾਰਹੁਆ੨ ਕਮਰਕਸੇਮੈ ਢਾਲਤਰਵਾਰਲਗਾਈਹੁਈ ਕੰਧੇਪੈਦੁਨਾਲੀਂ ਰਖੀਹੁਈ ਨਿਰਦਈ ਯਮ ਪਾਤਸਾਹੁ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇਕੇ ਕੰਧੇਪੈ ਸੇਂ ਬੰਦੂਕ ਉਠਾਇਕੇ ਮੁਖ ਵਾਲਾਪਾਸਾ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤੀਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਦੇਕੇ ਕੁਮੁਖਸੇ ਬੋਲਕੇ ਬਾਦਸਾਹਸੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਕੇ ਲੇਹੁਭਾਈਆਜੀਤੁਮਾਰੇਵਾਸਤੇ ਯੇ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਦੁਨਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਮੈ ਲਜਾਯਾਹੂੰ ॥ ਮਹਾਂਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘ ਉਸਬੰਦੂਕਕਾ ਮੁਖ ਪਕੜਤੇਹੀਥੇ ਜੋ ਮਿਤ੍ਰਦ੍ਰੋਹੀਅਜੀਤ ਸਿੰਘਨੇ ਪੀਛੇਸੇ ਬੰਦੂਕਕਾ ਘੋੜਾ ਦਬਾਇਦੀਆ। ਜਿਸ ਮੈ ਚਾਰਗੋਲੀਪੜੀਹੁਈਥੀ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜਾਕੀ ਛਾਤੀਮੇ ਗੋਲੀ ਲਾਗਕੇ ਦੁਸਰੀ ਓਰਨਿਕਸਗਈ ਤਬ ਐਸੇ ਕਹਜਕੇ ਭਾਈਆਜੀ ਏਹਕਜ਼ਾ ਕਿਉ ਤੁਮਨੇ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤ ਕੀਆ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਕਹਜ਼ਾ ਵੋ ਕੋਈ ਹੈ ॥ ਇਤਨਾ ਕਹਕੇ ਗਿਰਪਰਤੇਭਏ ਇਤਨੇ ਮੈ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾਸੇ ਧੋਖੇਬਾਜ ਚੋਰਕਾਯਰ ਮਿਤ੍ਰਘਾਤੀ ਘੋੜੇਸੇਕੂਦਕੇਉਪ੍ਰਛੜੇਪ੍ਰਥਮ ਮਜ਼ਾਨਸੇ ਤਰਵਾਰਨਿਕਾਸਕੇਗਿਰਪਰੇ ਪਾਤਸਾਹੁਕਾ ਸਿਰਕਾਟਲੀਆ ਪੁਨਾ ਜਲਤੀਸੇ ਉਠੇ ਹੁਏਤੀਨੋਸਹਾਯਕੋ ਬੁੜਸਿੰਘ ਮੁਕੇਰਜ਼ਾਂ ਵਾਲੇਕਾ ਭਾਈ ਬੁਧਸਿੰਘ ਤਿਸਕਾ ਸਿਰ ਕਾਟਿਆ ਭਤੀਜਾਹਜੂਰੀਨਿਕਾਸਿੰਘ ਤਿਸਕਾ ਸਿਰਕਾਟਿਆ ਅਸਰਫ ਫਰਾਸਕਾ ਸਿ ਰ-ਕਾਟਿਆ ॥ ਇਨ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਪਾਤਸਾਹੁਕਾ ਸਿਰਲੈਕੇ ਕਪਟੀਪੁਨਾਘੋੜੇ ਪੈਅਸ੍ਵਾਰਹੋਕੇ ਕਿਲੇਕੀਓਰਚਲਜ਼ਾ ॥ ਜਿਸਬਡੇਬਹਾਦਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਨੇ ਸੈਦੂਕਾਜੰਗ ਪੀਰਕਾ ਜੰਗ ਪੰਜਤਾਰਾਂਕਾ ਜੰਗ,ਪਿਸੌਰ ਕਾ ਜੰਗ ਇਨ ਅਸਥਾਨੋਂਕੇ ਸੁਧੋਮੈ ਸਭਸੇਆਗੇ ਬਢਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਰਵਾਰੈ ਮਾਰਤਾ ਰਹਯਾਥਾ ਦੇਖੋਤਿਸਦੈਵਕੀ ਗਤੀ ਐਸੇ ਸੂਰਬੀਰਕੀ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਇਸ ਨਾਲ੍ਹਾਯਕ ਕਾਯਰ ਕੇਹਾਥ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹਾ ਥਡ੍ਡੇਕਸ੍ਮਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਐਸੇ ੨ ਸੂਰ ਬੀਰ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਉਤਪਤ ਕਰਕੇ ਅੈਸੇ ੨ ਕਾਯਰ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਧੋਖੇਸੇ ਮਰਵਾਇ ਦੇਤੇਹੈ॥ ਹਾਂ ਜੈਸਾਕ ਸੂਰਵੋਥਾ ਤੈਸਾਹੀ ਸੂਰਬੀਰ ਜ੍ਞਾਨ ਵੋ ਵੰਗਾਰਕੇ ਦੋਹਾਥ ਕਰਕੇ ਮਾਰਤੋ ਤਬ ਕੋਈ ਅਵਸੋਸ ਨਹੀ ਥੋ॥ ਜੈਸੇ ਐਸਾ ਸੂਰਬੀਰ ਬਹਾਦਰ ਕਹੁੰ ਕਿਸੇ ਮੁਕਾਬਲੇਮੈਰਯੋਜਾਤੋ ਹਾਥ ਦਿਖਾਇਕੇ ਕੋਈ ਅਵਸੋਸ ਨਹੀਥੋ ਅਬ ਬਡ੍ਡੇ ਅਵਸੋਸਕੀ ਬਾਯਾਬਾਤਹੈਇਧਰਨਿਮਕਹਰਾਮਬਾਲਘਾਤੀਸਰਣਾਗ਼ਤ ਘਾਤੀਲਹਣਾਸਿੰਘ ਜਬਬਾਰਾ ਮੈ ਰਾਯਾਤਬਆਰੋਕੌਰਪ੍ਰਤਾਪਸਿੰਘ ਅਪਨੀਜਨਮਗੰਢਬਰਸੀਨੀਕਾਹਵਨ ਕਰਾਇਰਹਜ਼ਾ ਥਾ। ਜਬਯੇਹ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਬਾਲਘਾਤੀ ਥਾਗਮੈਗਯਾ ਹੈਔਪ੍ਰਤਾਪਸਿੰਘਕੌਰਕੇ ਮਾਰਨੇ ਅਰਥ ਉਦਮਕੀਆ ਤਬਕੌਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਦੁਸ੍ਟ ਨਿਰਦਈ ਸਰਣਾ ਗਤਘਾਤੀ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੈਰੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ॥ ਐਬਾਬਾਜੀ ਮੈ ਆਪਕਾ ਟਹਲਜ਼ਾ ਦਾਸਹਾਂ ਮੈਆਪਕੇਘੋੜਜ਼ਾਂਕੀ ਲ੍ਰਿਦਹਟਾਯਾ ਕਰੂੰਗਾ ਮੁਝਕੋਨ ਮਾਰੋ॥ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਸਰਣਾ ਗਤ ਬਾਲਕ ਕੌਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੋ ਆਤਤਾਈ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘਨੇ ਕਤਲਕਰ ਦੀਆ ਤਰਵਾਰਸੇ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ ਝਟ ਪਟ ਹੀਰਾ ਮਿਸ੍ ਤੇ ਜਵਾਹਰ ਮਿਸ੍ ਜੋ ਕੌਰਕੀ ਹਮਰਾ ਉਠੇਥੇ ਹਵਨ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗਕੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਜ਼ਾਰੇ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਆ ਪੁਨਾ ਬਡ੍ਡੀ ਜਲਤੀ ਸੇ ਡੇਵਢ੍ਢੀ ਬਰਦਾਰ ਗੁਰੁਦਿਤ ਸਿੰਘ ਕੌਛਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਵਾਸਤੇ ਆਯਾ ਤਿਸਕੋਭੀ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾਚਾਚਾ ਭਤੀਜਾ ਦੋਨੋ ਕੁ ਕਰਮਕਾਰੀ ਇਕਠੇ ਹੋਇਕੇ ਕਿਲੇ ਕੋ ਚਲੇ ਤਬ ਰਸਤੇ ਮੈ ਘੋੜੇ ਪੈ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੁਆ ੨ ਰਾਜਾਧ੍ਯਾਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹਬਿਲਾਵਲਕੀ ਓਰ ਕੋਚਲੋ ਆਵਤੋ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਫਤੇ ਬੁਲਾਤੇ ਭਏ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਾਗ ਪਾਸਮਿਲਕੇ ਪੁਨਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਛਜ਼ਾ ਕੇ ਰਾਜਾ ਜੀ ਕਹਾਜਾਤੇ ਹੋ॥ ਤਬ ਰਾਜੇ ਧ੍ਯਾਨਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਪਾਤਸਾਹੁ ਸੋਰ ਸਿੰਘਕੇਪਾਸ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੋਰਸਿੰਘ ਕਾਸਿਰ ਰਾਜੇ ਕੋ ਦਿਖਾਇਕੇਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਯੇ ਦੇਖੋ ਤੁਮਾਰੇਪਾਤਸਾਹੁਕੋਹਮਲੈਆਏਹੈ ਜਿਸਕੇ ਪਾਸ ਆਪ ਚਲੇਹੋ ਚਲੋਅਬ ਕਿਲੇ ਕੋਚਲੈ ਕਿਆ ਕਰੋਗੇ ਸ਼ਾਹਬਿਲਾਵਕੋ ਜਾਇਕੇ। ਕਿਉਕੇ ਆਪ ਪਾਤਸਾਹੀ ਵਜੀਰ ਹੋ ਬਾਦਸਾਹੀ ਬਿਨਾ ਵਜੀਰ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤੀ ਹੈ ਕੋਈ ਤਜ੍ਬੀਜਬਤਾਵੈ ਆਪਦਾਨਾਹੋਪਾਤਸਾਹੁ ਕੇ ਸਿਰਕੋ ਦੇਖਕੇ ਬਡ੍ਡਾ ਭੈਭੀਤ ਹੋਇਕੇ ਆਸ਼ਚਰਜਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕਹਤਾਭਯਾ ਕੇ ਆਪਕਿਲੇਕੋਚਲੋਹਮਅਪਨੀ ਹਵੇਲੀਸੇਹੋਕੇ ਆ ਪ ਕੇ ਬੁਲਾਨੇ ਪਹ ਆਵੇਂਗੇ ਫੇਰ ਤਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਨੇ ਝਿੜਕ'ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਹੁਤਸਾ ਅਪਨੇ ਆ'ਗੇ ਕਰਕੇ ਕਿਲੇ ਕੀ ਓਰ ਆਏ ॥ ਜੈਸੇ ਦੋ ਜਨੇ ਬਕਰੇ ਕੋ ਆ'ਗੇ ਕਰਕੇ ਮਾ'ਰਣਕੇ ਅਸਥਾ'ਨ ਮੈ ਪਕੜਕੇ ਲੈ ਚਲਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ॥ ਜਬ ਕਿਲੇ ਕੇ ਭੀਤਰ ਪਹੁਚੇ ਘੜਯਾ'ਲੀਡੇਢੀਮੈ ਤਬ ਅਜੀਤਸਿੰਘਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾ'ਤੀਨੇਬਦਕਤਮਰਣੇ ਕੇ ਰਾ'ਜੇ ਧਜ਼ਾ'ਨਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਬਾ'ਦਸਾ'ਹੀ ਬਿਨਾਂਵ ਜੀਕੀ ਅਬਹੋਣੀ ਬਡ਼ੀ ਮੁਸਕਲ ਹੈ ਅਬਤੁਮ ਭੀ ਜਲਤੀ ਹੀ ਪਰਲੋਕ ਕੋ ਆਵੋਗੇ ਰਾ'ਜੇਧਜ਼ਾ'ਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਪੂਛਯਾ ਕੇ ਕਹੁ ਰਾ'ਜਾ ਜੀ ਰਾ'ਣੀਚੰਦਕੌਰਾਂ ਕਹਾਮਾ'ਰੀਥੀ ਔਰੈਸੈਮਾ'ਰੀਥੀ ॥ ਜਬਇਤਨੀਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਕਹੀ ਤਬ ਰਾ'ਜੇ ਧਜ਼ਾ'ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਤਾਤਕਾ'ਲਹੀ ਜਰਦੀ ਫਿਰਜਾ'ਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਝਟ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘਨੇ ਰਾ'ਜੇ ਧਜ਼ਾ'ਨ ਸਿੰਘਕੋ ਤੇਗੇਸੇ ਕਲਮਕਰਡਾ'ਰਾਦਿਵਾ'ਨਚੰਦ ਦੋਨੋ ਡੇਢੜੀ ਸੇ ਰਾ'ਜੇ ਧਜ਼ਾ'ਨਸਿੰਘ ਕਾ ਛਤ੍ਰੀ ਬਰਦਾ'ਰ ਫਤੇਖਾ ਘੋਬਾ ਏਕ ਮੁਸਲਮਾ'ਨਬਾ ਸੋਉਸ ਕੋਭੀ ਤਾ'ਤਕਾ'ਲ ਹੀ ਕਤਲ ਤਰਵਾ'ਰਸੇ ਕਰਦੀਆ ॥ ਏਕ ਸੁਨਾ'ਰਾ ਭਹਾਂਤੇ ਭਾ'ਗ ਕੇ ਬਾਹਰ ਧਜ਼ਾ'ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੁਤ੍ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੇਅਗੇ ਜਾ'ਇਰੋਇਕੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਕੇਤੁਮਰੇ ਪਿਤਾ ਰਾ'ਜਾ ਧਜ਼ਾ'ਨਸਿੰਘ ਕੋ ਤਥਾ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕੋ ਔ ਮਰਾ'ਰਾ'ਜ ਕੇ ਪੁਤ੍ ਕੌਰਕੋ ਮਾ'ਰਕੈ ਕਿਲੇ ਕੇ ਭੀਤਰ ਅਪਨੀ ਫੌਜ ਸਹਤ ਆ'ਕੀਹੋਗਏਹੈਂ ॥ ਐਸੀ ਬਾ'ਤ ਉਸ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਬਡ਼ਾ ਰੋਯਾ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ ਜਹਾਂ ਸਿਖਾਂ ਕੀ ਛਾ'ਵਨਜ਼ਾਂ ਥੀ ਬੁਧੂਕੇ ਆ'ਵੇਕੀਓਰ ਅਪਨੇ ਸਹਾ'ਯਕਜਲ੍ਹੇ ਆ'ਦਿਕੋਂ ਕੋ ਸਾ'ਥਲੈਕੇ ਉਠਧਾ'ਯਾ ॥ ਸਭਖ ਲਸੈਕੇ ਆ'ਗੇ ਹਾ'ਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ'ਭਯਾ ॥ ਕਜ਼ਾ'ਦੇਖੋ ਖਾ'ਲਸਾ'ਜੀ ਇਨ ਖੋਟੇ ਸੰਧਾ'ਵਾ'ਲਜ਼ੋ ਨੇ ਪੁਤ੍ ਸਹਤ ਬਾ'ਦਸਾ'ਹੁ ਕੋ ਔ ਵਜੀਰ ਕੋ ਮਾ'ਰਕੇ ਬਾ'ਦਸਾ'ਹੀ ਹੀ ਸਿਖੋ ਕੀ ਗਰਜ਼ ਕਰਡਾ'ਰੀਹੈ ॥ ਅਬੇਮੇ ਖਾ'ਲਸੇਕਾ'ਬਾ'ਲ ਬਚਾ'ਹਾਂ ॥ ਜੇ ਗੁਰੂ ਖਾ'ਲਸਾ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪ ਕਰਕੇ ਮਿਕੀ ਬੰਦਲਾ' ਲਈਦੇਵੇ ਤਬ ਮੈਂ ਖਾ'ਲਸਾ ਕੀ ਬਾ'ਰਾਂਰੁਪੈਨਾ'ਲੀ ਔਪੈਂਤੀ ਰੁਪੈ ਘੋੜੇ ਕੇ ਦੇਵੋਗੇ ਔਕੜੇ ਕੰਠੇ ਬੁਧਕਜ਼ਾਂ ਇਨਾ'ਮਭੀ ਖਾ'ਲਸੇ ਕੋ ਦੇਵੋਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ਕਹਤਾ ਹੂਆ ਇਨਾ'ਮਦੇਤਾ'ਹੂਆ ਸਾ'ਰੀ ਸਿਖੋ ਕੀ ਫੌਜਕੇ ਆ'ਗੇ ਨਿਮ੍ ਹੋਕੇ ਅਪਨੀ ਕਰਲਈ ॥ ਝਟਪਟ ਸੰਕ੍ਰਾ'ਤ ਵਾਲੇ ਦਿਣਮੈ ਹੀਲੈਲੇ ਸਿਖੋ ਕੀ ਸੈਨਾ ਤੋਪਖਾ'ਨਾ ਜੰਮੂਰਖਾ'ਨਾ ਕਿਲੇ ਕੋ ਆ'ਇਮੋਰਚੇ ਲਾ'ਏ ॥ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤੀ ਕਾ'ਯਰ ਜਬ ਮਹਾ'ਰਾ'ਜਾ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਔਰਾ'ਜ ਧਜ਼ਾ'ਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਾ'ਰਕੇ ਦੋਨੋ ਅਪਨੀ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਕਿਲੈ ਮੈ ਥਿਰ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਰਾ'ਮ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਅਬ ਕਿਲੇ ਮੈ ਘੁਸਕੇਨ ਬੈਠੋ ਅਬ ਬਾ'ਹਰ ਚਲਕੇ ਸਿਖੋ ਕੀ ਫੌਜਕੋ ਅਪਨਾ ਕਰਕੇ ਬਾ'ਦਸਾ'ਹੀਕਾ'ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰੋ॥ ਤਬਭਾ'ਈਗੁਰੁਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੋ ਅਬ ਕੌਨ ਇਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਸਕਤੋਹੈ ਐਸੇ ਅਹੰਕਾ'ਰ ਸਹਤ ਮਦ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਲਾ'ਗਾ ਜਾ'ਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਾ'ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕੇ ਮਾ'ਰਣੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਔ ਰਾਜਾ ਧਜਾਨਸਿੰਘਕੋ ਵਜੀਰੀਦੇਨੇਕੀ ਸਲਾਹਕਰੀਥੀ॥ਤਬਭਾਈਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਗਜਾਨੀਨੇ ਕਹਯਾਥਾ ਕੇ ਜਬ ਵਲਟੋਆ ਪੁਰਾਣਾ ਭੰਨਦੀਆ ਤਬ ਕੜਛਾ ਪੁਰਾਨਾ ਕਿਉਰਖਣਾ ਉਸਕੋ ਭੀ ਭਨਦੇਣਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਕੇ ਬਾਦਸਾਹਕੋ ਮਾਰਦੀਆ ਤਬ ਪੁਰਾਣੇ ਵਜੀਰਕੋਭੀ ਮਾਰਦੇਨਾਚਾਹਜੇ ਐਸੀਸਲਾਹ ਕਰਕੇਰਾਜੇਧਜਾਨਸਿੰਘਕੋ ਮਰਵਾਇਦੀਆ ॥ ਅਬਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਤਬਾਸੁਣੋ ॥ ਯੇ ਮਦਪਾਨ ਕਰਕੇ ਕਿਲੇਕੇ ਭੀਤਰ ਮਸਤਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਬਾਹਰਕੀ ਖਬਰ ਨ ਲੇਤੇਭਏ ॥ ਵਿਚਾਰੇ ਸਰਾਬਪੀ ੨ ਕੇ ਮਸਤਹੋਗਏ ਯੇ ਆਪਹੀ ਸੁਧਬੁਧ ਭੁਲਾਬੈਠੇ ਯੇ ਰਾਜਨੀਤੀਕੋ ਕਜਾ ਜਾਨੈ ਜੋ ਕੈਸੀਹੋਤੀਹੈ ॥ ਇਤਨੇਮੈ ਕਿਲੇਕੋ ਆਇਮੋਰਚੇ ਲਗੇ ॥ ਭਗਵਤੀ ਤੋਪਔਬੰਦੂਕੈ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਅੰਦਰ ਔਬਾਹਰਸੇ ਗਰਜ ੨ ਕੇ ਲਾਗੀ ਗੋਲਾ ਗੋਲਯਾਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰਣੇ ॥ ਜੈਸੇ ਜੜਜੋਂਕੀ ਬਖਰਾ ਬਾਦਰ ਗਰਜਕੇ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ਜਬਜੀਵੋਂਕੇ ਖੋਟੇਅਦ੍ਰਿਸ੍ਟਆਇਉਦੇਹੋਤੇਹੈ ਤਬ ॥ ਐਸੀ ੨ ਅਨੀਤਿ ਪੂਰਬਿਕ ਐਸੇ ੨ ਉਪ੍ਦ੍ਰਵਹੋਤੇਹੈ ਹਜੂਰੀਬਾਗਮੈਕਜਾ ਬਾਹਰ ਕਜਾਹਜਾਰੋ ਸਿਖਮਾਰੇਜਾਤੇਭਏ ਆਠਪਹਰਕੇ ਭੀਤਰਹੀਏਕ ਬਾਹੀਕਿਲੇਕੀਉਡਾਕੇ ਤੋਪੋਂਸੇ ਬਾਹਰ ਸੇ ਹਲਾਕਰਕੇ ਖਾਲਸਾਕਿਲੇਕੇ ਭੀਤਰ ਜਾਇਵੜਜਾ ॥ ਦੋਨੋ ਓਰਸੇ ਖੂਬਤੋਪਤਰਵਾਰ ਬੰਦੂਕ ਤੀਰ ਕਟਾਰੋਸੇਯੁਧਹੋਤਾ ਭਯਾਤਬ ਉਨ ਅਦਰਮਜੋਂਕੀਸੇਨਾਮੈ ਭਾਂਜਪੜਜਾਤੀ ਭਈ ਤਬ ਵਹੁ ਦੋਨੋ ਕਾਯਰਭੀ ਉਠਭਾਗੇ ॥ ਤਬ ਬਾਲ ਘਾਤੀਲਹਣਾਸਿੰਘਕੋ ਤੋ ਨਲੋ ਮੈ ਗੋਲੀ ਲਾਗਣੇ ਸੇ ਵਹੁਗਿਰ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਔ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤੀ ਮਿਤ੍ ਦੋਹੀਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਿਲੇ ਕੀ ਸਫੀਲ ਕੇ ਉਪਰ ਸੇ ਕਮੰਦ ਪਾਇਕੇ ਉਤਰਣੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਅਧਬੀਚ ਮੈ ਸੇ ਰੱਸੇ ਟੂਤਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੀਚੇ ਗਿਰ ਜਾਤਾਭਯਾ ਉਪਰਸੇ ਗਿਰਨੇਸੇ ਤਿਸਕੀ ਟਗੜੀ ਟੂਟਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਟਵਾਣੇ ਏਕ ਤੁਰਕਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਪੜਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸ ਤੁਰਕਨੇ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਕੇ ਸਿਰਕੋ ਕਾਟਕੇਹੀਰਾਸਿੰਘਕੇਪਾਸਲੈਜਾਤਾਭਯਾਜਿਸਕੋਦੇਖਕੇਹੀਰਾਸਿੰਘਤਿਸਕੋਇਨਾਮ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰਕਿਲੇ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਲਹਣਾਸਿੰਘਕਾ ਭੀ ਸਿਰਕਾਟਕੇ ਦੋਨੋਕੇ ਰੁਧਿਰਕਾ ਟਿਕਾ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਕੇ ਮਾਥੇਮੈ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਵਜੀਰੀਕਾ ਮਾਲਕ ਆਪਬਨਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾਰਾਜਾਧਜਾਨਸਿੰਘਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ॥ ਚਾਰਪਲਟਨਾਂਤੋਗਰਜਾਂ ਕਜਾਂ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇ ਹੁਕਮਸੇ ਪ੍ਰੇਟ ਮੇਂ ਜਾਇਕੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆਕੇ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਗਜਾਨੀ ਕੋ ਬਾਂਧਕੇ ਮੇਰੇ ਸਾਮੂਨੇਲੈਆਉ॥ ਇਧਰਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਉਸਕੇਸੇਵਕਨੇਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਕੋਬਹੁਤਵਾਰਕਹੈ ਰਹਜਾਂਕੇ ਸਰਦਾਰਜੀ ਤੁਮਾਰੀ ਛਾਪਮੈ ਹੀਰਾਲਗਾ ਹੁਆਹੈ ਅਬਸੀਘ੍ਰਹੀਹੀਰਾ ਚਟਕੇਮਰਜਾਵਹੁਨਹੀਤੋਅਬੀਸਰਕਾਰੀ ਗਾਰਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਵਤੀਹੈ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰਕੇ ਲੈਜਾਵੈਗੀ ॥ ਯਾ ਤੋ ਢਾਲਤਰਵਾਰਤਮੰਚਾਆਦਿਕ ਹਥਜ਼ਾਰ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਹੈ ਅਵਲਤੋ ਸਤ੍ਰੁਜੋਸੋ ਚਾਰਹਾਥ ਕਰਕੇ ਮਰੋਨਹੀੜੇ ਆਪਰੋਲੀਖਾਇਕੇ ਮਰਜਾਉ ॥ ਉਨਾਨੇਤੁਝਕੋ ਦਰੁੱਬਾਰਕਾ ਪੁਜਾਰੀ ਜਾਨਕੇ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਕਾ ਲਿਹਾਜ ਕਰਕੇ ਤੇਰੀ ਪੂਜਾਕੁਛ ਨਹੀਂ ਕਰਲੀਓਹਤੁਝਕੋਬੁਰੀ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰਕੇ ਮਾਰੈਗੇ ॥ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੇਵਕਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜ਼ਾਕੇ ਸਾਨੂੰਬਾਪੂਹੋਰਾਂਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਹੂਆਹੈਕੇ ਤੂੰ ਦੁਖਪਾਇਕੇ ਮਰੇਗਾ ਸੋ ਅਸਾਦੁਖਪਾਇਕੇ ਮਰਣਾਹੈ ॥ ਤਿਸਟਹਲੇਕੇ ਮਨਮੈ ਫਿਰਦਯਾਆਜਾਤੀ ਭਈ ਬਡੀਕਰੁਣਾਕੇ ਯੁਕੁਹੋਕੇ ਫਿਰਕਹਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਹਮਫਿਰ ਆਪ ਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਅਬ ਆਪ ਜਲਤੀ ਕਰੋ ਦੇਰੀ ਨ ਕਰੋ ਯਾ ਹੀਰਾ ਚਟਕੇਮਰੋ ਯਾ ਗੋਲੀ ਖਾਇਕੇ ਮਰਜਾਵੋ ਨਹੀ ਤੋ ਸਤ੍ਰਆ ਕੇ ਵਸ ਪੈਕੇ ਨਜਾਨੇ ਕਿਸਦੁਰਦਦਾਸੇ ਮਰੋਗੇ ਬਡਾ ਕਸ੍ਟਪਾਵੋਗੇ ॥ ਫਿਰਭੀ ਗੁਰੁਮੁੱਖਸਿੰਘਨੇ ਓਹੀ ਉਤ੍ਰਦੀਆ ॥ ਫਿਰਦਾਸਨੇ ਕਹਾਕੇ ਤੇਰੇਪਕੜਨੇ ਵਾਸ੍ਤੇਦੇਖਗਾਰਦ ਆਈਹੈਹੋਰ ਨਹੀ ਤਾਂ ਇਤਨਾਤਾਂ ਪੁਰੁਖਾਰਥਕਰ ਤਰਵਾਰ ਤਮੰਚਾ ਲੈਕੇ ਇਨ ਕੇ ਸਾਥਦੋ ਹਾਥ ਕਰਕੇਮਰਜਾ ਯੇ ਸਤ੍ਰੁਤੇਰੀ ਬਡੀ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰ ਕਰਕੇ ਤੈਨੂੰ ਮਾਰਨਚੇ ਪਰ ਉਨਾਂ ਨੇ ਉਸਦੀ ਬਾਤ ਕੀ ਉੱਰੁ ਧਜ਼ਾਨ ਨਾ ਦੀਆ ।

ਇਤਨੇਮੈ ਸਰਕਾਰੀਗਾਰਦਕੇਸਿਪਾਹਜੋਨੇਆਇਕੇਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘਗਜ਼ਨੀਕੀਢਾਲਤਰਵਾ-ਰਕੇ ਉਤਾਰ ਉਸਕੀਪਾਗ ਉਤਾਰਕੇ ਉਸ਼ਸੇ ਉਸੀਕੀਆਂ ਮੁਸਕੈ ਬਾਧ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘਕੇ ਸਨਮੁਖਲੈ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਹਾਕੇਢੇਰਪਾਸ ਬੈਠਾਇਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ ਉਨ ਡੋਗਰਜੋਂਕੀ ਚਾਰੋ ਪਲਟਨਾਂ ਨੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ਉਨਕੋ ਬਹੁਤ ਤਕਲੀਫ ਦੀ ਅਤੇਵ੍ਹ ਅਧਿਕ ਕਸਟ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਭਏ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ ਸੇ ਖਾਇਮਾਮਦੀਨਨੇ ਰਾਜੇ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਇਨਤੀਨੋ ਸਾਮਜ਼ਾਕਾਹਮਾਰੇ ਸੇਤੀਨਲਾਖਰੁਯਾਲੇਵਹੁਤੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਬੋਲੀਰਾਮ ਰਾਮਕਿਸ਼ਨ ਸੇ ਇਤੀਨੋਕੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥਮੈਂਦੇਦੇਵਹੁਤਬ ਰਾਜੇ ਹੀਰਾਸਿੰਘਨੇ ਭਬਾਸਤੁ ਕਹਕੇ ਤੀਨਲਾਖ ਰੁਪਯਾ ਸੇਖਹੁਸੇਲੇਲੀਆ ਔਤੀਨੋਕੀਆਂਬਾਹਾਂ ਸੇਖੋਕੇ ਹਾਥ ਦੇਦਯਾਂ ॥ ਅਬਇਨੋਨੇ ਜੈਸਾ ਕਸਟ ਦੇਕੇ ਉਨਕੋ ਮਾਰਯਾ ਹੈਅਬ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੀਜਾਨੇ ਯਾ ਓਹੁਜਾਨੈ ਜਿਨਕੇ ਸਿਰਪਰ ਬੀਤੀਹੋਗੀ ॥ ਐਸਾ ਸੁਣਨੇ ਮੈਂ ਆਤਾ ਹੈ ਐਸੀ ਅਵਾਜ ਭੀਤਰ ਸੇ ਆਤੀਥੀ ਹਾਪਾਨੀ ਹਾਪਾਨੀ ਪੁਨਾ ਉਨਕੇ ਹਾਥੋਂ ਪਾਵੋਂ ਮੈ ਕਿਲਠੋਕ ਕੇ ਮਲਤਜ਼ਾਗਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਤਯਾਗ ਦੀਏ । ਅਬ ਦੂਸਰੇ ਫੇਰੇ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣੋ । ਸਦ ਰਹਮਤਹੈਰਜਪੂਤਹੀਰਾਸਿੰਘ ਡੋਗਰੇਕਾ ਜਿਸਨੇ ਬਾਪਕਾ ਬਦ ਲਾਲੈਕੇ ਪਾਨੀ ਪੀਆਹੈ । ਫਿਰ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਆ ॥ ਦੇਖ ਜਿਨ੍ਹੋਨੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੀਚ ਮੈ ਜ੍ਾਮਨ ਦੇਕੇ ਛਿਰਧੌਖੇਸੇ ਬ੍ਾਦ੍ਸ੍ਾਹੁ ਸੋਰਸਿੰਘ ਕੋ ਪੁਤ੍ ਸਹਤ ਮ੍ਾਰਦੀਆ੍ਬ੍ਾ ॥ ਅਬਉ ਸਜ੍ਾਮਨ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਨੇ ਚ੍ਾਰ ਪਹਰਭੀ ਬੀਚ ਅੰਤਰ੍ਾਯਨ ਪਰਨੇਦੀਆ ਤ੍ਾਤ ਕ੍ਾਲ ਹੀ ਉਨ ਧੋਖੇ ਬ੍ਾਜੋ ਦੁਸਟੋਂਕ੍ਾ ਨ੍ਾਸ ਕਰਦੀਆ ॥ ਪੁਨ੍ਾਰ੍ਾ ਜੋਹੀਰ੍ਾ ਸਿੰਘਨੇਲਹਣ੍ਾ ਸਿੰਘ ਵੋ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਰੀਰੋਂਕੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਵ੍ਾਇਕੇ ਲਹੌਰ ਕੇ ਸ੍ਾਰੇ ਦਰਵ੍ਾਜ੍ਹੋਂ ਟਗਵ੍ਾਇਦੀਏ ॥ ਪੁਨ੍ਾ ਰ੍ਾਜੇ ਸ੍ਾਂਹਸੀ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਦੁਰਦਸ਼੍ਾ ਸੇ ਲੈ ਜ੍ਾਤੇ ਭਏ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆ੍ਦਿਕੋ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਜੋਂ ਸੇ ਕੈਸੀਦਸ੍ਾ ਬੀਤੀ ਸੋਭੀ ਕਹੋ॥ਸੁਨੇਜ੍ਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਹਣ੍ਾ ਸਿੰਘ ਆ੍ਦਿਕ ਮ੍ਾਰੇ ਗਏ ਤਬ ਉਨਕੀਆ੍ਂ ਇਸਤ੍ਰੀਯਾ੍ਂਭ੍ਾਗਕੇਨੌਰੰਗ੍ਾ੍ਬ੍ਾਦ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜ੍ੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮ੍ਾਰੇ ਡਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਜ੍ੀਕੀ ਸਰਣੀ ਜ੍ਾਤ੍ਜ੍ਾਂ ਭਯਾ੍ਂ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ੍ਕੇ ਹਮ੍ਾਰੇ ਪ੍ਾਸ ਕੋਈ ਕੋਟ ਸੇਨ੍ਾ ਆ੍ਦਿਕ ਹੈ ਜੋਭ੍ਾ੍ਗ ਕੇ ਹਮ੍ਾਰੇ ਪ੍ਾਸ ਆ੍ਯਾ੍ਹੋ ॥ ਤਬ ਉਨਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਜੋਂਨੇ ਕਹ੍ਯ੍ਾ ਮਹ੍ਾ੍ਰ੍ਾ੍ਜ ਜਿਉ੍ਜ੍ਾਨੋ ਤਿਉ੍ਹਮ੍ਾ੍ਰੀ ਰਖ੍ਯ੍ਾ ਕ੍ਰੋ ਨਹੀਤੋ ਪਹ੍ਾ੍ੜ੍ਯ੍ਾਂ ਚਪ੍ਯ੍ਾ੍ਹੂ੍ਆ ਹਮ੍ਾ੍ਰੀ ਬੁ੍ਰੀਦੁ੍ਰਦਸ੍ਾ ਕ੍ਰੇਗੋ ਆ੍ਪਕੀ ਸ੍ਰਨ੍ਾ੍ਗਤ ਹੈ ਜੈਸੇਜ੍ਾ੍ਨੋ ਅਬਤੈਸੇ ਕ੍ਰੋ ॥ ਸ੍ਰਣਕੇ ਦ੍ਾ੍ਤੇ ਬਚਨੋਕੇ ਪੂ੍ਰੇ ਸਤਗੁ੍ਰੂ੍ਜ੍ੀਨੇ ਕਹ੍ਯ੍ਾ ਕੇ ਅਛ੍ਾ ਜ੍ਾ੍ਵਹੁ ਇਨਕ੍ਾ ਡੇ੍ਰ੍ਾ ਕ੍ਰ੍ਾ੍ਦੇ੍ਵਹੁ ॥ ਤਬ ਸਿਖੋ ਘੋੜ੍ਯ੍ਾਂ ਕੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਡੇ੍ਰ੍ਾ੍ਕ੍ਰ੍ਾ੍ਇਦੀਆ੍ ॥ ਥੋੜ੍ੇ ਦਿਨ ਪਹਲੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੋ ਲਹਣ੍ਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮ੍ਰਣਸੇ ਗੁਰੂ੍ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜ੍ੀਕ੍ਾ੍ਦ੍ਰਸਨ ਕ੍ਰਣੇ੍ਵ੍ਾ੍ਸਤੇਆ੍ਈਆ੍ਂਥੀਆ੍ਂ ॥ ਤਬ ਠ੍ਾ੍ਕੁ੍ਰ ਖੁ੍ਦ੍ਾ ਸਿੰਘ ਜ੍ੀ ਕ੍ਾ ਭ੍ਾ੍ਦ੍ਰਸਨ ਕ੍ਰਣੇ ਬ੍ਾ੍ਗਮੇ ਜ੍ਾ੍ਤ੍ਜ੍ਾਂ ਭਈਆ੍ਂ ॥ ਜ੍ਬ ਸ੍ਰਦ੍ਾ੍ਰ੍ਨ੍ਜੋਂਨੇਮਹ੍ਾ੍ਰ੍ਾ੍ਜ ਜ੍ੀਕੇ ਅਗੇ ਪ੍ਰਸ੍ਾ੍ਦ ਭੇ੍ਟ੍ਾ ਰਖਕੇ ਮਥ੍ਾ੍ਟੇ੍ਕ੍ਰ੍ਾ ਤਬਸ੍ਰੀਠ੍ਾ੍ਕ੍ਰ ਖੁ੍ਦ੍ਾ੍ਇਸਿੰਘਜ੍ੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ੍ ਕੇ ਆ੍ਉ੍ ਭੈ੍ਟੋ ਤੁ੍ਸ੍ੀ ਰੰਡ੍ਜ੍ਾਂ ਹੋਕੇ ਭ੍ਜ੍ਨਕ੍ਹੋ ॥ ਇਤ੍ਨ੍ਾ ਬਚਨ ਸੰਤਹੁ੍ਕ੍ਾ ਸੁ੍ਣ ਕੇ ਬਡ੍ਾ੍ਕੋਪ ਕ੍ਰਕੇ ਖੁ੍ਨਸ੍ਾ੍ਇਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇ੍ਰੇ ਜ੍ਾ੍ਇਕੇ ਰ੍ਹਣੇ ਲ੍ਗ੍ਜ੍ਾਂ ਕੇ ਹਮਤੋਪ੍ਰੇਮ ਕ੍ਰਕੇ ਸੰਤੋਕ੍ਾ ਦ੍ਰਸ੍ਨ ਕ੍ਰਣੇ ਗ੍ਯ੍ਾਂ ਤੇ ਸੰਤਹੁ੍ਨੇ ਕ੍ਜ੍ਾ ਆ੍ਚ੍ਰੋ ਤੇ ਬਚਨ ਕਹ੍ਦੀਆ੍ ਇ੍ਸ੍ਬ੍ਾ੍ਤ ਕ੍ਾ ਬਡ੍ਾ੍ਭ੍ਾ੍ਰੀ ਅਵ੍ਸੋਸ ਸ੍ਰਦ੍ਾ੍ਰ੍ਨ੍ਜੋਂ ਨੇ ਕੀਆ੍ਦੇ੍ਖੋ ਅਗ੍ਜ੍ਾ੍ਨੀ ਜੀ੍ਵੋਂ ਕੀ ਰੀਤੀ ਕੇ ਧਨ ਜੋਬਨ ਅ੍ਵਿ੍ਵੇ੍ਕ ਹੁ੍ਕ੍ਮ ਪੂ੍ਛੁ੍ਤ੍ਾ੍ਕੇ ਮ੍ਦ੍ਕ੍ਰਕੇ ਅੰਧ ਹੋਈਆ੍ਂ ੨ ਸੰਤ ਮਹ੍ਾ੍ਤ੍ਮ੍ਾ ਪ੍ਾ੍ਸੋ ਨਿ੍ਮ੍ਰਹੋ ਬ੍ਖ੍ਸ੍ਾ੍ਇਨਲ੍ਈਆ੍ਂ ਤੇ ਉ੍ਲ੍ਟ੍ਾ ਸੰਤਹੁ੍ਪ੍ਰਅ੍ਵ੍ਸੋਸ ਕ੍ਰਤ੍ਜ੍ਾਂ ਭ੍ਜ੍ਾਂ ਅਬ ਸ ਧੂ ਬੋਲੈ ਸਹਜ ਸੁ੍ਭ੍ਾ੍ਇ ॥ ਸ੍ਾ੍ਧੂ੍ਕ੍ਾ ਬੋਲ੍ਜ੍ਾ ਬਿ੍ਰਥ੍ਾ ਨ ਜ੍ਾ੍ਇ ਅਬ੍ਵੇ ਬਚਨ ਫਲ੍ਨੇ ਲ੍ਾ੍ਗੋ ਹੈ ਤਬਕਿਸੇਨੇ ਸੰਤਹੁ ਪ੍ਾਸ੍ਲ੍ੀਆ੍ਇਕੇ ਕਹ੍ਦੀਆ੍ਂ ॥ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਕਹ੍ਜ੍ਾ ਵ੍ਲ੍ਾ੍ਇ ਕ੍ਰਕੇਕੇਹ੍ਮ੍ਨੇਤੋ ਕਹ੍ਜ੍ਾ੍ਥ੍ਾ ਕੇਨਿ੍ਰਅਹੰਕ੍ਾ੍ਰ ਹੋਕੇ ਭ੍ਜ੍ਨ ਕ੍ਰੋ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ ਥੋੜ੍ੇਹੀ ਦਿਨ ਮੈ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਆ੍ਦਿਕ ਮ੍ਾ੍ਰੇਗਏ ਵ੍ਹੁ੍ਵਿ੍ਚ੍ਾ੍ਰ੍ਜ੍ਾਂ ਰੰਡ੍ਜ੍ਾਂ ਬਿ੍ਧ੍ਵ੍ਾ ਹੀ ਹੋ੍ਜ੍ਾ੍ਤ੍ਜ੍ਾਂ ਭ੍ਜ੍ਾਂ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਅਜੀਤਸਿੰਘਕੇ ਬਸਤ੍ਰਸਾਥ ਅਜੀਤਸਿੰਘਕੀਸਿਖਣੀ ਸਤੀਹੋਣੇਕੇ ਸਮੇ ਅਪਨੀ ਮਾਈ ਸਾਸੂ ਕੀ ਭੁਜਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇਹਸਤਕਮਲਮੈਲਾਗੀਪਕੜ੍ਹਾਵਨੇਕੇ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਅਬ ਇਨਕੀ ਬਾਹਾਂ ਆਪਕੇਹਾਥ ਮੈਹੈ ਇਨਕੀ ਸਰਮ ਲਾਜ ਅਬ ਆਪਕੋ ਹੈ ਯੇਨਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰਕਰਕੇ ਆਪ ਇਨ ਸਰਣਾਗਤੋਂਕੀ ਰਖ੍ਯਾਕਰੋਗੇ ॥ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਕੀ ਸਿਖਣੀ ਕੀ ਬਾਤ ਸਣਕੇ ਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕੀਆ ॥ ਦੇਖੋਹਮ ਕਿਲਾਕੋਟ ਸੋਨਾਖਜਾਨਾ ਤੋਪਖਾਨਾ ਤੇ ਕੁਛ ਰਖਤੇਹੀਨਹੀਹੈਂ ਹਮਸਾਧੂਲੋਕਹੈਂ ਕੋਈਆਟਾਦਾਣਾ ਲਯਾਤਾਹੈ ਔ ਕੋਈਖਾਇਜਾਤੇਹੈ ਏਕ ਪਕਾਨੇਕੀ ਮੇਹਨਤ ਹਮਕੋ ਕਰਨੀਪਰਤੀਹੈ ॥ ਅਛਾਤੁਮ ਸਰ ਕਾਰ ਸੇਛਰਕ ਜੋਹਮਾਰੀਸਰਣੀ ਆਏਪੜ੍ਯਾਂ ਹੋ ਹਮਾਰੀ ਸਰਣਕਯਾਪੜ੍ਯਾਹੋ ਹਮਾਰਾ ਸੀਸ ਹੀ ਲੇਨੇ ਆਈਆਂਹੋ ਅਛਾ ਅਬ ਜੋ ਭਗਵੰਤ ਕਰੇ ਅਬ ਸਿਰਕੇ ਸਾਥਹੀ ਬਾਹਾਂ ਦਿਤ੍ਯਾਂ ਜਾਹਿਗੀਆਂ ॥ ਐਸੇਬਚਨਬਿਲਾਸਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਕਰੁਣਾਕੇ ਰਸਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰਕਮਲ ਜਿਨਕੇ ਪੂਰਣਹੋਗਏਹੈ ਐਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਕੀ ਸਿਖਣੀਂ ਕੋ ਸਤੀ ਹੋਣੇ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਦੇਦੇਤੇਭਏ ॥ ਅਜੀਤਸਿੰਘਕੀ ਸਿਖਣੀਕੋਬਡ੍ਹਾ ਭਾਰੀਡਰਥਾ ਜੋਰਾਜੋਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਹਥਆਏਜਾਤਭ੍ਯਾਂ ਤਬਬੁਰੀ ਦੁਰਦਸਾਕਰਤਾ ॥ ਸਤੀਹੋਣੇਵਾਸਤੇ ਜਬਚਲੀਹੈ ਤਬ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਜੇਤੂੰਡੋਗਰੇਕੇ ਡਰਕਰਕੇ ਸਤੀਹੋਤੀਹੈਂ ਤੋਮਤਹੋਵੈ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਜੈਸੇਸੰਤਹੁਕੇ ਸੰਗਮੈ ਯਮਦੂਤਕਾ ਡਰ ਭੈ ਨਹੀਹੋਤੋਹੈ ਤੈਸੇਡੋਗਰੇਕਾ ਭੀ ਈਹਾਂਭੈਨਹੀਹੈ ਹਜੂਰਕੇਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਰਦਾਰਨੀ ਨੇਕਹ੍ਯਾ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮੇਰੇਪਤੀਨੇ ਰਾਜਘਾਤ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤ ਆਦਿਕਬਡ੍ਹੇ ੨ ਘੋਰਪਾਪਕੀਏਹੈਂ ਔ ਅੰਤਸਰੀਰੋਨੇ ਭੀ ਬਿਨਸਨੋਹੈ ਮੇਰਾ ਪਤੀਤਾਂ ਪਾਪਕੀਪੋਟ ਬਾਂਧਕੇ ਸਿਰਪਰ ਲੇਗਯੋਹੈ ਉਸਵਾਸ੍ਤੇ ਮੈਤੋ ਪੁੰਨਕੀਪੋਟ ਬਾਂਧਕੇ ਲੇਜਾਵਹੁ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਹਕੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗ੍ਯਾਲੈਕੇ ਸਤੀਹੋਣੇ ਅਰਥ ਚਲੀ ॥ ਦੋਦਾਸਜਾਂਤੇ ਏਕ ਆਪਤੀਨੋ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਸਰਾਇਕੇ ਪਛਮਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਕਿੰਚਤਦੂਰ ਬਢਕੇ ਸਤਜਾਂਹੋਤਜਾਂ ਭਯਾਂ ॥ ਇਸਤ੍ਰੋਂਕੇ ਹਠਦੇਖੋ ਜੋਜੀਵਤੇਜੀਵ ਆਪਨੇ ਆਪਹੀਅਗਨਿ ਮੈਪੈਂਠਕੇ ਜੀਵਤੇਸਰੀਰ ਕੋ ਜਲਾਇਦੇਤਜਾਂਹੈ ॥ ਇਸਤ੍ਰੋਂਜੈਸਾ ਅਬਲ ਕਾਯਰਭੀਕੋਈ ਨਹੀ ਔਇਸਤ੍ਰੋਂ ਜੈਸਾਹਠੀਭੀ ਕੋਈਨਹੀਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਿਖਣੀਨੇਕਹ੍ਯਾ ਜੋਮੈਅਪਨੇ ਪਤੀਵਾਸਤੇ ਪੁਨਜੋ੍ਕੀਪੋਟ ਬਾਂਧਕੇਲੇਚਲੀ ਹੂੰ॥ਜਬ ਦੂਸਰੇਕੇ ਪੁਨਜਪਾਪਰੂਪ ਕਰਮਕੀਏਹੁਏ ਦੂਸਰਾਭੋਗੇਗੋ॥ ਤਬ ਐਹਿਕਰ ਕਰੈ ਸੁਐਹਿ ਕਰ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ਨ ਪਕੜੀਐ ਕਿਸੈ ਥਾਇ ॥ ਦੂਸਰਾਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈਭੀ ਐਸੇਸੁਣਨੇਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਪਤਿ ਅਤਿ ਪਾਪੀਭੀਹੋਵੇ ਪੁਨਾ ਉਸਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਉਸਕੇ ਸਰੀਰ ਸਾਥਸਤੀ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਜਿਤਨੇ ਸਰੀਰਕੇ ਰੋਮਹੈਂ ਉਤਨੇ ਬਰਸਦਿਬਜਾਨੇਉਸਪਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਦਿਬ੍ਯ ਸੁਖ ਭੋਗਤੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਐਸਾਹੀਹੈ ॥ ਤਬ ਬੇਦ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ ॥ ਪੁਨਰ੍ਜੋ ਵੈ ਪੁਣ੍ਯੇਨ ਕਰਮਣਾਭਵਤਿ ਪਾਪੋਵੈ ਪਾਪੇਨ ਕਰਮਣਭਵਤਿ॥ ਇਸਵੇਦਕੇ ਵਚਣਸਾਥ ਔਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਵਚਨਸਾਥ ਭੀ ਵਿਰੋਧ ਆਵੈਗੋ ॥ ਦੂਸ੍ਰਾ ਕ੍ਰਿਤ ਹਾਨੀਅ ਕ੍ਰਿਤ ਅਭ੍ਯਾਗਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ਼ਰਬਤ੍ਰਹੀ ਆਵੈਗੋ ਤੀਸਰਾ ਵਿਰੁਧ ਵਚਨ ਕਹਨੇਵਾਲੇ ਵੇਦਸਾਸਤ੍ ਹੀ ਬੰਚਕ ਨਾਸਿਤਕਕੇ ਗ੍ਰੰਥੇਕੇ ਸਮਾਨ ਅਪ੍ਰਮਾਣਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੈਗੋ ॥ ਚੌਥਾ ਵੇਦਸਾਸਤ੍ ਕੋ ਆਪ੍ਰਮਾਣ ਹੋਣੇਸੇ ਵੇਦੋ ਕਤ ਜਿਤਨੀਕ ਲੌਕਿਕ ਮਿਰਜਾਦਾਹੈ ਸਾ ਸਾਰੀਹੀ ਵਿਪਰਜੇਹੋ ਜਾਇਗੀ ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਕਹਣਾ ਭੀ ਠੀਕ ਹੈ ਔਵੇਦਸਾਸਤ੍ ਕਾ ਕਹਣਾ ਭੀ ਠੀਕ ਹੈ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀ ਆਵਤੋਹੈ ॥ ਵੇਦਾਂਤ ਭਾਗ ਵੇਦਕਾ ਔ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰਕਾ ਯੇਹਮਤ ਹੈ ਕੇ ਜਿਤਨੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀਹੈ ਸੋਸਾਰੀਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇਕਲਪੀਹੋਈਹੈਜਬ ਅਪਨੇ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਕਲਪਤਹੀ ਸੰਸਾਰਹੈ ਤਬਵਹੁਯੋ ਖਿਤਾ ਅਪਨੇ ਸੰਕਲਪਰਚਿਤਪੁਰੁਖਕੋ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਲੇਜਾਤੀ ਹੈ ਸੁਖ ਭੋਗ ਵਾਸਤੇ ॥ ਔਜਿਸਜੀ ਵਨੇ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕੀਏ ਹੈਂ ਉਨ ਪਾਪ ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਵਹੁਜੀਵ ਸੰਕਲਪ ਰਚਿਤ ਨਰਕ ਕੋਹੀ ਭੋਗਤੋਹੈਪਾਪਕੇਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੇ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਅਪਨੇ ਪੁਨਜ ਕਰਮ ਕੇ ਨਿਸਚੇ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇਪੁਨਜਵਾਨਸ੍ਵਰਗ ਸੁਖਹੀ ਭੋਗਤੋਹੈ ਸ੍ਵਸੰਕਲਪ ਰਚਿਤ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਪੁਰ ਅਪਨੇ ਸੰਕਲਪ ਰਚਿਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਤ੍ਰੂ ਮਿਤ੍ਰ ਸ੍ਵਸੰਕਲਪ ਰਚਿਤ ਹੈ ਜੈਸੇਏਕਹੀਸ਼ਰੀਰਮੇਅਨੇਕਜੀਵੋਂਕੋ ਸ੍ਵਸੰਕਲਪ ਰਚਿਤ ਮੈਂਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਤਾ ਭਾਰਯਾਦੀਅਨੇਕਭਾਵਨਾ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਏਕ ਸਰੀਰ ਭਿੰਨ ਭਿਨ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਹੋਇਕੇ ਦਿਖਾਈਦੇਰਹਜੋਹੈ ॥ ਭਥਾਚ ਗੁਰੂਵਾਕ੍ਯੰ॥ਹਰਣ ਭਰਣ ਜਾਕਾਨੇਤ੍ਰ ਫੋਰ॥ਤਿਸਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਨ ਜਾਨੇ ਹੋਰ॥ ਹਰਣ ਨਾਮ ਹਰ ਲੇਨੇ ਕੋ ਲੀਨ ਕਰਲੇਨੇ ਕੋ ਹੈ ॥ ਭਰਣ ਨਾਮਭਰ ਦੇਨੇਕੋ ਰਚਕੇ ਵਿਸ੍ਵ ਕੋ ਪਾਲਨੇਕੋ ਹੈ ਅਰਥ ਯੇਹ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਫੁਰਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਰਚਜੋਜਾਤੋਹੈ ਔ ਸੰਕਲਪ ਕੇਲੀਨ ਹੋਨੇ ਸਾਥ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਮਨ ਉਨ ਮੇਖ ਜਗਤ ਭਯੋ ਬਿਨ ਉਨ ਮੇਖਨਸਾਇ ॥ਕਹੁਜਗਤਕਤਸੰਭਵੈਮਨਹੀਜਹਾਂਬਿਲਾਇ ॥ਇਤ੍ਰਾਦੀ॥ ਬਚਨੋ ਮੈਸਪਸਟ ਕਹਜੋ ਹੈ ਕੇ ਮਨਕੇ ਉਠਨੇ ਕਰਕੇ ਫੁਰਣੇ ਕਰਕੇ ਜਗਤ ਭਾਸਤੋਹੈ ਨ ਫੁਰਣੇ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਭਾਸਤੋਹੈ ਜਹਾਮਨਹੀਹੈ ਨਹੀਹੈ ਤਹਾ ਜਗਤ ਭੀ ਨਹੀਹੈ॥ਜੈਸੇ ਬੀਜਕੇ ਅਭਾਵ ਹੋਣੇਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ਇਸਰੀਤੀ ਸੇ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀਕੇ ਵਚਨੋ ਮੈ ਭੀ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀ ਆਵਤੋਹੈ॥ਸਰਬੰ ਸੁਸਟ੍ਰਤਰੰ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਭਲਾ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਸਰਬਗ੍ਯ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗ੍ਯ ਪੁਨਾਸੰਤਮ ਹਾਤਮਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਵਹ੍ਾਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਭੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕ੍ਾਰਸੇਜ੍ਾਨ ਤੇਥੇ ਪੁਨ੍ਾਦ੍ਰੁਧਕੋਔਕ੍ਾਜੀਕ੍ਾਕਜ੍ਾ ਮਲਹੈ ਹੈਸੋਂਕ੍ਾ ਔਕ੍ਾਕੋਂਕ੍ਾਕਜ੍ਾਮੇਲਹੈਤਿਸਰੀਤੀ ਸੇ ਸੰਤੋਕਔਗ੍ਰਹਸਥੋਂਕ੍ਾਤਿਸਮੈਭੀਫਿਰ ਰ੍ਾਜ ਸੀਲੋਕੋਕ੍ਾ ਕਜ੍ਾ ਮੇਲ ਹੈ॥ ਤਿਸਮੈ ਭੀ ਵਹੁਰ੍ਾਜ੍ਾਕੇ ਅਪ੍ਾਧੀਕੀਆਂ ਭ੍ਾਰਜ੍ਾਥੀ ਕੇਵਲ ਉਪ੍ਾਧੀਕ੍ਾ ਘਰ ਯੇਹ ਸੰਤਰੂਪ ਮਹ੍ਾਤਮ੍ਾ ਅਤਜ੍ੰਤ ਅਚ੍ਾਹ ਜਿਨਕ੍ਾ ਕਿਸ ਕਿਸ੍ਾਥ ਕੁਛ ਰ੍ਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਨਹੀ ਮਹ੍ਾਸਮਦਰਸੀ ਸੀਤਲਹਿਰਦੈ ਉਦ੍ਵੈਗਵਰਜਿਤ ਬਡੇ ਉਦ੍ਾਰ੍ਆਤਮ੍ਾ ਪਦ੍ਾਰਥੋਂ ਕੀ ਕਜ੍ਾ ਝ੍ਾਤ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਕੁਤਜ੍ੋਂਕੋ ਸ੍ਵਰਗ ਕ ਰ੍ਾਜ ਕੀਭੀ ਇਛ੍ਾ ਨਹੀਹੈ ਜੈਸ੍ਾਖਜ੍ਾਤ ਇੰਦ੍ਰ੍ਭੀ ਆਇਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ ਕੇ ਚਲੋ ਮੇਰ੍ਾ ਰ੍ਾਜ ਸ੍ਾਰ੍ਾ ਆਪਭੋਗੋ ॥ ਤਬਭ੍ੀ ਵਹੁ ਅੰਗੀਕ੍ਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨ੍ਾ ਹਜ੍ੂਰਕੇ ਪ੍ਾਸ ਰਹਣੇਵ੍ਾਲੇ ਸਿਖ ਸੰਤ ਉਨਕੀ ਕਜ੍ਾਕਜ੍ਾ ਮਹਿਮ੍ਾ ਕਹਨੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਵਿਰਕਤ ਉਦ੍ਾਰ ਆਤਮ੍ਾ ਹੋਕੇ ਭੀ ਫਿਰ ਕਿਉ ਐਸੀਕੁਤਸਿਤ ਉਪ੍ਾਧੀਕੋ ਅਸ੍ੁਦ੍ੀਆ॥ ਫਿਰ ਕੋਈ ਤੋਪਖ੍ਾਨ ਖਜ੍ਾਨ੍ਾ ਸੇਨ੍ਾ ਕਿਲੇ ਕੋਟ ਨਹੀ ਰ੍ਾਖਤੇਥੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਰਬਕ੍ਾ ਬਚ੍ਾਉ ਰਹਤੋ॥ ਇਸੀ ਮੈ ਕੋਈ ਕੁਛਤਰਕਣ੍ਾ ਕਰਤੋਹੈ ਔਕੋਈ ਕੁਛਤਰਕ ਣ੍ਾਕਰਤੋਹੈ॥ ਕੋਈਕਹਤੋਹੈ ਪੂਰਬ ਗੁਰੂਓਂਕੇ ਸਮ੍ਾਨ ਯੇਹਭ੍ੀ ਆਪਕੋ ਪੂਜ੍ਾਯ੍ਾਚ੍ਾਹਤੇਹੈ ਕੋਈ ਕਹਤੋਹੈ ਕੇਅਪਨੇ ਪ੍ਾਸਬੀਸ ਪਚੀਸਹਜ੍ਾਰ ਆ੍ਦਮੀ ਕੀਭੀੜ ਦੇਖਕੇ ਸਿਖੋਕੇ ਰ੍ਾਜਕੇਲੇਨੇਕੀ ਯੇਹਇਛ੍ਾਰਖਤੇਹੈਕੋਈ ਕਹਤੋਹੈਕੇ ਬਡੇਕਰ੍ਾਮ੍ਾਤ ਸ੍ਾਹਿਬ ਹੈ ਇਨਕ੍ਾ ਰ੍ਾਜੇ ਕਜ੍ਾ ਕਰ ਸਕਤੇਹੈ ਕੋਈ ਕਹਤੋਹੈ ਕੇ ਆਪ ਕੋ ਬਡੇ ਕਰ੍ਾਮ੍ਾਤ ਸ੍ਾਹਿਬ ਮ੍ਾਨਤੇਹੈ ਕੋਈ ਕਹਤੋਹੈ ਕੇਯੇ ਬਡੇ ਸ੍ਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਇਨਪਰ ਚਢਕੇ ਆਵੇਗ ਤਬ ਤਿਸਕੀਤੋਪੋਮੈਪ੍ਾਨੀ ਡ੍ਾਰਦੇਵੈਗੇਕੋਈਕਹਤੋ ਹੈ ਯੇਹ ਅਪਨੇ ਸਿਧੋਂਪੈ ਭਰੋਸੇਰਖਤੇਥੇ ਕੇ ਯੇਹ ਸਿਖ ਹਮ੍ਾਰੇ ਪਰਹ੍ਾਥਨਹੀ ਉਠ੍ਾਵੈਂਗ ਐਸੀ ੨ ਤਰਕਣ੍ਾ ਕੋਈ ੨ ਅਭ੍ਾਗੀ ਕਰਤੇਹੈ ਜੋਨਸੇ ਮਹਤ੍ਵ ਮਹ੍ਾਰ੍ਾਜਜ੍ੀਕੋ ਨਹੀ ਜ੍ਾਨਤੇਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜ੍ੀਨੇ ਐਸੀ ਉਪ੍ਾਧੀਸੈ ਸੇ ਕਜ੍ਾ ਲੇਨ੍ਾ ਥ੍ਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥

ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਜੈਸੇ ਆ੍ਪ ਕਹਤੇਹੋ ਸਤਗੁਰੂਜ੍ੀਕੀ ਸ੍ਾਮਰਥ ਸ੍ੋਯਥ੍ਾਰਥ ਐਸੇ ਹੀ ਸ੍ਾਮਰਥਵ੍ਾਨਥੇ॥ਪਰੰਤੂ ਮਿਰਜ੍ਾਦ੍ਾਪੁਰੁਖੋਤਮ ਹੋਕੇ ਪੁਨ੍ਾ ਕੈਸੇ ਧਰਮਕੀ ਮਿਰਯ੍ਾਦ੍ਾਕ੍ਾ ਤਜ੍ਾਗਕਰਦੇਤੇ ॥ ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਭ੍ਾਗਵਤਮੈਲਿਖਜ੍ੋਹੈ ਜਬਬ੍ਰ੍ਤ੍ਾਸੁਰਕੇਮ੍ਾਰਣੇ ਵ੍ਾਸਤੇ ਬਜ੍ ਅਰਥੀਹੋਕੋਇੰਦ੍ ਦਧੀਚੀਰਿਖੀਕੀ ਸਰਣਗਯ੍ਾਹੈ ਤਬਸਰਣ੍ਾਗਤਇੰਦ੍ਰ੍ਕੋਦਧੀਚੀ ਰਿਖੀਠੇਸਰੀਰਦੇਦੀਆ੍ਥ੍ਾ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਬ੍ਰ੍ਤ੍ਰ੍ਸੁਰ ਕੌਨਥੋ ਔ ਕੈਸੇ ਹੁਆ੍ਹੈ ਇੰਦ੍ਰ੍ਕ੍ਾ ਔ ਬ੍ਰ੍ਤ੍ਰ੍ਾਸੁਰਕ੍ਾ ਯੁਧਕੈਸੇ ਹੁਆ੍ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ ॥ ਐਸੇ ਭ੍ਾਗਵਤਮੈਪ੍ਰ੍ਸੰਗ ਆ੍ਵਤੋਹੈ ॥ ਏਕ ਸਮੇਦੇਵਤ੍ਾ ਔਦੈਤਹੁਕ੍ਾਬਡ੍ਾ ਘੋਰ ਯੁਧਪ੍ਰ੍ਬ੍ਤਹੁਆ੍ਤਬ ਅਪਨੀ ਜੈਅਰਥੀਇੰਦ੍ਰ੍ਨੇਤਵਸ੍ਟ੍ਾਕੇਪੁਤ੍ਰ੍ਵਿਸ੍ਵ੍ਰੂਪਤ੍ਰ੍ਿਸਿਰੇਕੋ ਪ੍ਰੋਹਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਨਾਇਕੇ ਯਗ੍ਯਕਰ'ਨੇ ਲਾ'ਗਾ ਤਿਸਵਿਸ੍ਵਰੂਪਕੇ ਤੀਨ ਸਿਰਥੇ ਔ ਯੇਹਵਿਸ੍ਵਰੂਪ ॥ ਜਬ ਦਵਤ੍ਯੇਕੀਜੀਤਵਾਸਤੇ ਅਗਨੀਮੇਆਹੁਤੀ ਦੇਨੇਲਾ'ਗਾ ਤਬ ਗੁਪੁਹੋਕੇ ਦੈਤੇਨੇਵਿਸ੍ਵਰੂਪਸੇ ਕਹ੍ਯਾ ਤੇ ਹੇ ਦੋਹਿਤ੍ਰ ਕੁਛ ਹਮ'ਗੀਓਰਭੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਰਖਟੀ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਬਲੀਭੇਟ ਇਸਕੁੰਦੈਤਦੇਗਾਏ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਵਿਸ੍ਵਰੂਪਦੋਮੁਖਕਰਕੇ ਤੋ ਇੰਦ੍ਰਕੀਜੋ ਅਰਥ ਅਹੁਤੀ ਅਗਨੀਮੈਪ'ਵੈ ਔ ਏਕ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਦੈਤਹੁਕੀਜਅਰਥ ਅਗਨੀਮੈ ਗੁਪਤਹੀਵੈਦਕਮੰਤ੍ਰ ਪਢਕੇ ਆਹੁਤੀਡਾ'ਰੈ। ਜਬਦੇਵਤਾਔਦੈਤਯੁਧਕਰੈਤਦਦੈਤਯੁਧਮੈਹਾ'ਰੈ ਨਹੀਂ॥ਤਬ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਅਸਚਰਯਹੋਕੇ ਵਿਚਾ'ਰ੍ਯਾਕੇਕਯਾ ਕਾ'ਰਣਹੈਜੋਦੈਤ ਹਾ'ਰਤੇ ਨਹੀਹੈ ॥ ਤਬ ਅੰਤ੍ਰ੍ਯਾਮਿਤਾ ਸੇਇੰਦ੍ਰਨੇਦੇਖ੍ਯਾ ਜੋ ਵਿਸ੍ਵਰੂਪਦੈਤਹੁਕੇਅਰਥਕੀ ਆਹੁਤੀ ਦੇਤੋਹੈ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰਨੇਕੋਪ ਕਰਕੇ ਵਿਸ੍ਵਰੂਪਦੈਤਹੁ ਕੇ ਅਰਥਕੀਆਹੁਤੀ ਦੇਤੋਹੈਤਬਇੰਦ੍ਰਨੇਕੋਪਕਰਕੇ ਯਗ੍ਯਕ੍ਰੁਮੈਵੈਦਕਮੰਤ੍ਰ ਯੁਕ੍ਤਆਹੁਤੀਦੇਕੇਐਸਾ'ਪੁਰੁਖਪੁਤ੍ਰਭਾਵਨਾ'ਕਰਕੇਉਤਪਤਕੀਆ'ਜੋਏਕਬਾ'ਣਭਰਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਵਧ੍ਯਾਵੈਬਡ੍ਡਾ'ਭ੍ਯਾਨਕ ਜਿਸਕਾ'ਆ'ਕਾ'ਰਹੈ ਵਹੁਜਬਜ਼ਲਤੋਹੈਤਬ ਧਰਣੀ ਥਰ ੨ਕਾ'ਪਨੇ ਲਗ੍ਯਾਜਾ'ਵੇ॥ਬਹੁਤਕਾ'ਲਪ੍ਰ੍ਯੰਤ ਉਸਕਾ'ਸਰੀਰਏਢਤਾ'ਚਲਾ'ਗ੍ਯਾ'ਪ੍ਰਾਣ ਧਾ'ਰੀਸਰੀਰਮਾ'ਤ੍ਰ ਕੁਛ ਜੋਉਸਕੇਹਾਥਆ'ਜਾ'ਵੈਸੋਸਰਬਮੁਖਮੈਡ੍ਡਾ'ਰਤੋਜਾ'ਵੈਦੈਤਦੇਵਤਾਮਾ'ਨੁਖਉਸਕੋਤੋਬਹੁਤ ਉਤਮ ਭੋਜਨਹੁਆ ॥ ਯੁਧਕਾਲ ਵਿਖੇਦੇਵਤਾ'ਲੋਕੋਕੋ ਐਸੇਚਾ'ਬਤੋਜਾ'ਵੇ ਜੈਸੇ ਮਲਵਈ ਮੋਠਬਾ'ਜਰੀਕੇ ਦਾ'ਣੇਭੂਖੇਚਾ'ਬਤੋਹੈ॥ ਤਿਸਕੇ ਯੁਧਸੇ ਦੇਵਤਾ ਐਸੇਭੈਭੀਤਹੋਕੇ ਭਾ'ਗੇਜੈਸੇ ਮਾ'ਰੇ ਪਵਨਕੇਬੇਗਕੇ ਤਥਾ ਧੂਮਕੇਬੇਗਸੇ ਮਛਰ ਉਡ੍ਡਜਾ'ਤੇਹੈ ਯਥਾ' ਧੂਮ੍ਰਪਾ'ਨਕੇ ਧੂਮਸ ਨਿਹੰਗਮਿੰਘ ਤਦ ਉਡ੍ਡਜਾ'ਤਹੈਤਦ੍ਵਤ ॥ ਪੁਨਾ'ਸਰਬਦੇਵਤਾ'ਭਾ'ਗਕੇਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਨਾ'ਰਾ'ਯਣਕੀ ਸਰਣਿਗਾਏ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾ'ਰਾ'ਯਣੀ ਜੀ ਨੇ ਆ'ਗ੍ਯਾ ਦਈਏਕੇ ਹੇਇੰਦ੍ਰਤੁਮ ਦਧੀਚੀਰਿਖੀਕੀ ਅਸਥ੍ਯੋਕਾ' ਬਜ੍ਰਬਨਾ'ਇਕੇ ਉਸਕੇ ਮਾ'ਰੈਗਾ' ਤਬਵਹੁ ਬ੍ਰਿਤਾ'ਸਹਦੈਤ ਮਰੈਗਾ' ਔਰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾ'ਰਸੇ ਉਸਨੇ ਨਹੀ ਮਰ੍ਣੋਹੈ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਕੀਆ'ਗ੍ਯਾ ਪਾ'ਇਕੇ ਇੰਦ੍ਰਦਧੀਚਿਰਿਖੀਪਾ'ਸ ਜਾ'ਤਾ ਭਯਾ ਜਾਚਕ ਬਨਕੇਰਿਖੀਸੇ ਸਰੀਰ ਜਾ'ਇਮਾ-ਗ੍ਯਾ ਹੇ ਰਿਖੇਹਮਆ'ਪਕੀਸਰ੍ਣ ਹੈ ਹਮਦੇਵਤਾ' ਲੋਕੋਕੀਰਖ੍ਯਾਜਵਾਸਤੇ ਤਥਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੇ ਹਿਤਅਰਥ ਅਪਨਾ' ਸਰੀਰ ਹਮਕੋਦੇਵੋ ॥ ਤਬਰਿਖਾਂਨੇ ਹਸਕੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਹੇ ਇੰਦ੍ਰ ਜੈਸੇ ਤੁਮਕੋ ਅਪਨਾ' ਜੀਵਨਾ ਪ੍ਯਹੈਤੈਸੇਸਰਬਜੀਵੋਕੋ ਅਪਨਾ' ਜੀਵਨਾ ਪ੍ਯਾਰੋਲਾ'ਗਤੋਹੈ ਤੈਸੇ ਹਮਕੋਭੀ ਅਪਨੇਜੀਵਨੋਪ੍ਯਾ'ਰੋਲਾ'ਗਤੋਹੈ ਭਲਾ' ਕਹੋਤੋ ਆ'ਪਮੂਏਜਗਾਪਰਲੈ ਅਪਨੋ ਜੀਵਨੇਸੇਹੀ ਸਾ'ਰੋਜਗਤਜੀਵਤੋਹੈ ॥ ਫਿਰ ਹਮਕ੍ਯੈਸੇ ਅਪਨਾ' ਸਰੀਰ ਤੁਝਕੋਦੇਵੈ ॥ ਤਬ ਪੁਨਾ' ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਹੇ ਰਿਖੇ ਜੈਸੇ ਸੰਤਮਹਾ'ਤਮਾ ਕਾ ਅਵ੍ਤਾ'ਰ ਕੇਵਲਪਰੋਪਕਾ'ਰਾ'ਵ੍ਯਾਸਤੇ ਹੈ ਨਾ' ਕੇਅਪਨੇ ਸ੍ਵਾਰਥਵ੍ਯਾਸਤੇ ॥ ਪਰੋਪਕਾ'ਰਾ'ਰਥਾ'ਯਸ੍ਯਜਨਾ'ਨਾਂ ਸੰਭਵ ॥ ਆ'ਪਤੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਦਾਹੀ ਬਿਦੇਹਰੂਪਹੈ ਕੇਵਲ ਹਮਾਰੇਜੈਸੇਸ੍ਨੇਹਸਥੋਕੇਉਧਾਰਵਾਸਤੇ ਹੀ ਆਪਕਾਵਿਗ੍ਰਹ ਧਾਰਨੇਕਾਪ੍ਰਯੋਜਨਹੈ ਇਤਜਾਦਿਕਇੰਦ੍ਰਕਾ ਔ ਦਧੀਚਿਰਿਖੀਕਾ ਬਹੁਤਸਾ ਸੰਵਾਦਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ ਦਧੀਚੀਰਿਖੀ ਨੇ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਅਰਥ ਦੇਦੀਆ ਪੁਨਾ ਇੰਦ੍ਰਨੇਭੀ ਦਧੀਚੀਰਿਖੀਕੇ ਹਾਡੋਕਾ ਬਜ੍ਰਬਨਾਇ ਕਿ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰਕੇ ਸਾਥਯੁਧਕੋ ਕਰਕੇ ਬਜ੍ਰਸੇ ਸਰਬਦੈਤੋਕੋ ਮਾਰ ਭਗਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰਸੇ ਯੁਧਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰਿਖੀਕੀ ਅਸਥਜੋਂਕਾਬਨਾ ਹੁਆ ਅਮੋਘਸਸਤ੍ ਬਜ੍ਰਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰ ਕੇ ਕੰਠ ਪਰਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਚਲਾਯਾ ॥ ਸੋਬਜ੍ਰਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰਕੇ ਗਲੇਕੋਏਕ ਸਾਲਭਰ ਬਡੇ ਬੇਗਾ ਸੇ ਕਾਟਤਾ ਰਹਯਾ ਤਬਸਾਰਾ ਕਾਟਿਆ ਗਯਾ ਇਤਨਾਮੋਟਾ ਤੋ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰਕਾਰ ਗਲਾ ਹੋਗਯਾਥਾ ਤਬਔਰਬਾਕੀ ਕੇਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰਕੇਸਰੀਰਕੀ ਕਜਾਕਥਾਹੈਪ੍ਰਯੋਜਨਯੇਹਕੇ ਸਰਣਾਗਤ ਇੰਦ੍ਰਕੋ ਦਧੀ ਚੀਰਿ ਖੀਨੇ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਦੇਡਾਰਯਾਪਰੰਤੁਨਿਰਾਸਨਭੇਜਨਾ ਤੈਸੇਹੀ ਸਿਵੀਰਾਜਾਨੇ ਬਾਜਸੇ ਡਰਤੇ ਹੁਏ ਕਪੋਤਕੋ ਗੋਦਮੈ ਆਇ ਪਰਨੇਸੇ ਉਸਕੇ ਬਦਲੇ ਅਪਨੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਕਾ ਮਾਂਸ ਉਤਾਰਕੇ ਦੇਦੀਆ ਬਾਜਕੋ ਪਰੰਤੁ ਸਰਣਿਆਏ ਕਬੂਤ੍ਰਕੋ ਨ ਦੀਆਯੇਹਸਾਰੀ ਕਥਾਉਪਰਲਿਖਆਏ ਹੈ ਇਸਲੀਏਇਹੀਹਾਂ ਵਿਸ੍ਤਾਰਨਹੀ ਕੀਆ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀਕੀ ਆਗਜਾ ਪਾਇਕੇ ਅਮਰਨਾਥਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨਾਵੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀਕੀ ਸਰਣਿ ਆਏ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜਾ ਅਰਥ ਜਬ ਔਰੰਗ ਜੇਬ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਆਕੋ ਮੁਸਲਮਾਨਕਰਣੇ ਅਰਥ ਸਵਾ ੨ ਮਣ ਜਨੇਊ ਉਤਾਰਤਾਥਾ ॥ ਤੇ ਕਾਜੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰਾਦਿਕੋਕੇ ਮਾਥੇ ਪਰਸੇ ਤਿਲਕਜ ਬਾਨਸੇ ਚਾਟ ਲੇਤੇ ਥੇ ॥ ਜਬਚਨ ਤੁਰਕ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਸਰਣਾਗਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕਾ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਅਪਨਾਸੀਸ ਦੇਕੇ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੀਸੂਰਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਆਦਿਕ ਗ੍ਰੰਥੋਮੇ ਬਹੁਤਹੀ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਲਿਖਜੋਹੈਯਾਂਤੇਈਹਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀ ਕੀਓਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਇਸੀ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੀਰਖਜਾ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕੀ ਆਗਯਾ ਨੁਸਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀਨੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰਸਰਬਸ੍ਵਪੁਤ੍ ਦਾਰਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਧਰਮ ਅਰਪਣ ਪਰਲਗਾਇਦੀਓਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇਭੀਸਰਣਾ ਗਤੋ ਕੋ ਨਹੀ ਤਜਾਗਯੋ ਹੈ ॥ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਣਾਂਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਰਣਾਗਤ ਕੀ ਰਖਜਾ ਨਹੀ ਕਰਤੋਹੈ ॥ ਸਰਣਿ ਆਏਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਦੇਤੋਹੈ ਸੋ ਪੁਰੁਖ ਮਹਾ ਪਾਪੀਹੋਤੋ ਹੈ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰੁਖੋਤਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸੋ ਸਰਬਗ ਹੋਕੇ ਕੈਸੇ ਤਯਾਗ ਕਰਤੇ ਇਤਰਸਮਾਨ ਜੀਵਭੀ ਸਰਣਾਗਤ ਕਾ ਤਜਾਗ ਨਾਹੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਤਬ ਏਹ ਕੈਸੇ ਕਰੈ ॥ ਇਸੀਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਵਯੰਭੂਮਨੁਜੀਕਾਭੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੋਭਾਦਵਾ ਅਥ ਭਜ਼ਾਦਵਾਪੀ ਯਸ ਤਜ਼ੇਤ ਸ਼ਰਨਾਗਤੰ।ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਜ਼ਾ ਸਮੰਪਾਪ ਮਾਹੁਰ ਮਨੀਸ਼ ਨਾ ॥ ਲੋਭੇਤੀ॥

ਲੋਭਸੇਅਥਵਾ ਪ੍ਰਬਲਸਤ੍ਰਕੇ ਡਰਸੇ ਅਥਵਾ ਔਰਪੁਰੁਖ ਅਪ੍ਰਾਧ ਆਦਿਕਿਸੀਨਿ ਮਿਤ ਸੇ ॥ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਸਰਣ ਆਏਹੂਏਕਾ ਆਸਰਾ ਅਪਨੇਪ੍ਰਾਣਾਂਤਪ੍ਰਯੰਤ ਹੋਤੋਹੈ ਸਰਣਾਗਤ ਕੋ ਜਵਾਬ ਦੇਦੇਤੋਹੈ ਅਥਵਾ ਤਿਸ ਕੋ ਸਤ੍ਰ ਕੇ ਹਾਥ ਪਕੜਾਇਦੇਤੋਹੈ ॥ਤਬ ਤਿਸਪੁਰੁਸ਼ ਕੋ ਵੇਦ ਵਿਤ ਬਹਮਹਤਜ਼ਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਹਾ ਘੋਰ ਪਾਪ ਹੋਵੇਗੋ॥ ਅਰਥਾਤ ਚਾਰੋਵੇਦੋਂਕੇ ਗਜ਼ਾਤਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਕੇ ਮਾਰਨੇ ਜਿਤਨਾ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਮਹਾਪਾਪ ਹੋਵੇਗੋ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ॥

ਬਾਲਘਨਾਂਸ੍ਗਕ੍ਰਿਤਗਨਾਸ੍ਗ ਵਸੂਧਾਨਪੀ ਧਰਮਤਾ ਸ਼ਰਨਾਗਤ ਹੰਤ੍ਰੀਸ੍ਗ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੰਤ੍ਰੀਸ੍ਗ ਸੰਵਸੇਤ੧ ॥ ੯ ॥ ੧॥ ਅਧਜ਼ਾਯ ੧੧॥

ਜੋ ਬਾਲਘਾਤੀਹੈ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਸਰੀਕੇ ਸੇ ਅਥਵਾ ਬਾਲਕੋ ਪਿਤਾ ਪਿਤਾ ਮਾਕੇ ਮਾਤਾ ਪਰਮਾਤਾ ਕੇ ਵੈਰਸੇ ਬਾਲਕ ਕਿ ਮਾਰਣੇ ਵਾਰੋਹੈ ॥ ਔਰ ਜੋ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਜੋਕੀਏ ਹੂਏਉਪਕਾਰਕੋ ਨ ਜਾਨੇ ਉਪਕਾਰ ਕਰਤਾ ਊਪਰ ਉਲਟਾ ਅਪਕਾਰ ਕਰੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਤਘਨਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਖਾਮੈ ਤਿਸਕੋ ਅਕਿਰਤਘਨ ਕਹਤੇਹੈ ੨ ਤੀਸਰੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਘਾਤੀ ਚਾਹੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਜ਼ਭਿਚਾਰਿਣੀਭੀ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾਬੋਲਵਿਗਾੜਆਦਿਚੋਰੀ ਚੁਗਲੀ ਨਿੰਦਾਆਦਿਕ ਦੋਸੋਕਰਕੇ ਯੁਕ੍ਤ ਹੋਵੇਭੀ ਤਥਾਪੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਬਧਹੈ ਮਾਰਣੇ ਯੋਗਜ਼ ਨਹੀਹੈ ਕਿਤੂ ਤਜ਼ਾਗਦੇਣੇ ਯੋਗਜ਼ਹੈ ॥ ਜਿਸਨੇ ਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਘਾਤ ਕੀਆ ਹੂਆ ਹੋਵੇ ੩॥ ਚਤੁਰਥ ਸਰਣਾਗਤ ਘਾਤੀਸਰਣ ਆਇਹੂਏ ਜੀਵਕੀ ਜਿਸਨੇ ਰਖਜ਼ ਨ ਕਰੀਹੋਵੈ ॥ ਸ਼ਰਣਾਗਤ ਕਾ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣੋਕੀ ਰਖਜ਼ਾਵਾਸਤੇ ਅਥਵਾਂ ਧੰਨਕੇ ਨਾਸਕੇ ਭੈਸੇ ਅਥਵਾ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਮਾਦਸੇ ਸਰਣਾਗਤਕੋ ਤਿਸਕੋ ਸਤ੍ਰਕੇ ਹਾਥ ਪਕੜਾਦੇਵੇ ਅਥਵਾ ਆਪਧਨਕੇ ਲੋਭਕਰਕੇ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਦੇਕੇ ਮਾਰਦੇਵੇ ॥ ਮਨੁਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈ ਕੇ ਇਨ ਚਾਰੋ ਪਾਪਜੋਕੇ ਸਾਥ ਸੰਗ ਨ ਕਰੇ ॥ ਜੇ ਚਾਰੋ ਪਾਪੀ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਵਿਧੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਸਾਥ ਜਪ ਦਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀਕਾ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਉਪਾਯੋਕਰਕੇ ਸੁਧਕੀਏ ਗਏਹੋਵੈ ਮਨੂਜੀਕਾ ਹੁਕਮਹੈ ਕੇ ਤੌਭੀਇਨਕਾਸੰਗ ਨ ਕਰੇਏਕ ਪੰਕ੍ਤੀਮੈਬੈਠਕੇ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥਖਾਨ ਪਾਨ ਆਦਿਕ ਨ ਕਰੇ ॥ ਮਾਰੇਲੋਭਕੇਤਿਸਕੇਸਾਥਲੇਨਦੇਨਆਦਿਕ ਵਿਵਹਾਰਭੀ ਨ ਕਰੇ ॥ ਦੇਖੋਕੇਮਹਾਭਾਰਤਕੇ ਯੁਧਮੈ ਪਿਛਲੇਜਨਮਮੈਸਿਖੰਡੀਕੋਇਸਤ੍ਰੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਧਰਮਵੇਤਾ ਸ੍ਰੀ ਭੀਖਮਜੀਨੇ ਤਿਸਕੋ ਯੁਧਮੈ ਨਹੀਮਾਰਾ ਸਿਖੰਡੀਕੇ ਉਪਰ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਗੰਗਾ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਸਸਤ੍ਰਨਹੀ ਚਲਾਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭੀਖਮਜੀਆਪ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤਮਾਨੁਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਦਿਕੋ ਕਰਕੇ ਅਬਧਭੀਬੋ ॥ ਤਬਾਪੰਭਾਰਤਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨਚੰਦ੍ਰਕੇ ਸਖਾ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨਜੀਨੇ ਸਿਖੰਡੀਕੋ ਸ੍ਰੀ ਭੀਖਮਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕਰਕੇ ਤੇ ਆਪ ਸਿਖੰਡੀਕੇ ਪੀਛੇ ਹੋਕੇ ਭੀਖਮਜੀਕੋਮਾਰ ਡਾਰਾ ਤਬਾਪੀਪੁਰਬ ਜਨਮਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਾਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭੀਖਮਜੀ ਸਿਖੰਡੀਕੇਸਨਮੁਖਸ਼ਸਤ੍ਰਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਸਰਣਾਗਤ ਆਏਕੀਰਖਜਾ ਨ ਕਰਲੇਵਾਲੇਕਾ ਸੰਗਭੀਸ੍ਰੀਮੁਨੂਜੀਨੇਵਰਜਨਕੀਓਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗਸਜੀ ਸਰਬਗਜ ਆਪਆਚਾਰਯਹੋਕੇ ਸਰਣਾਗਤ ਸੰਧਾਵਾਲਜੇ ਸਰਦਾਰੇਕੀ ਦਾਨਾਨਕੋ ਕੈਸੇ ਜਵਾਬ ਦੇਤੇ ਪੁਨਾਕੈਸੇ ਰਖਜਾ ਨ ਕਰਤੇ ਕੈਸੇ ਸਤ੍ਰਆਕੇ ਹਾਥ ਪਕੜਾਇਦੇਤੇ ਇਤਿਆ ॥ ੧੯੧ ॥

ਸ਼ਰਨਾਗਤੰ ਪਰੀ ਤਜ੍ਯਜ੍ਯ ਵੇਦਾਂਵਿਪਲਬਜ੍ਯਦ੍ਵਿਜਃਸੰਵਤਸਰੰਯਦਾਹਾਰਸ ਭਤਪਾਪ ਮਪ ਸੇਦਜ੍ਯਤਿੰ ॥ ੧੯੯ ॥

ਟੀਃ ਜੋ ਸਰਣਗਤਕਾ ਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇਤੋ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸੇ ਨਹੀਰਖਜਾਤੇਰੀ ਹੋਸਕਤੀ ॥ ਤਬਾ ਜੋ ਅਨ ਧਿਕਾਰੀਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੇਦਵਿਦਯਾ ਪਢਾਵੇ ॥ ਸੋ ॥ ਦ੍ਵਿਜਾਤੀ ਏਕ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤਯਵੋ ਕਾ ਅਹਾਰਕਰੇ ਅਲਵਨ ਔਰ ਕੁਛਭੀ ਨ ਖਾਵੇ ਤੇ ਗੁਰੂਕੀਸੇਵਾ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ॥ ਤਬ ਤਿਸਪਾਪਸੇਸੁਧਹੋਵੇਗੋਅਨਜਥਾ ਘੋਰਨਕਰਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇਗੋ ॥ ਯਾਂਤੇ ਯੇਨ ਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਲੇਸਰਣਾਗਤਕੀਰਖਜਾਕਰਣੀਯੋਗਜਹੈ ਸਰਣਾਗਤਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਣਾ ਸਰਬਥਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈਜਬਪ੍ਰਯੰਤਅਪਨੇਸਰੀਰਮੈਪ੍ਰਾਣਰਹੈਤਬਪ੍ਰਯੰਤ ॥ ੧੯੯ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰੋ ਪਕਾਰੀ ਸਰਣਾਗਤ ਵਤਸਲ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਨਕੋ ਜਵਾਬ ਨ ਦੇਤੇਭਏ ॥ ਆਸਰਾ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਹੁਤਹੀਲੋਕ ਆਇਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਅਨੰਤ ਪੰਛੀਆਇਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ॥ ਇਧਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਘਰਣੀ ਸਤੀਹੋਗਈ ॥ ਉਧਰ ਲਾਹੌਰ ਮੇ ਇਸਬਾਤਕਾ ਭਾਰੀ ਬੀਚਾ ਰਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਮਾਰੇ ਭੈਕੇ ਕੋਈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਓਰ ਮੁਖ ਨ ਕਰ ਸਕਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਵੈਕੁੰਠ ਕੀ ਓਰ ਯਮਦੂਤਦੇਖਨਹੀ ਸਕਤੇ ਤਦ੍ਵਤ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਕੋਈ ਕਾਲਬੀਤੇ ਪੀਛੇ ਲਾਹੌਰ ਮੈਸੇ ਪੜਤਲੇ ਕੇ ਬ੍ਰਰਛਜੋਂਨੇ ਰਾਜੇ ਰੀਰਾ ਸਿੰਘਕੇ ਚਾਚੇ ਸੁਚੇਤਸਿੰਘਕੋ ਲਿਖਜਾਕੇਅਬਰਾਜਾਹੀਰਾਸਿੰਘਹੈ ਤੇ ਅਸੀਵਜੀਰ ਤੁਹਾਨੂ ਬਲਾਨਾ ਹੈ ਤੂੰ ਜਲਤੀ ਆਜਾਉ ॥ ਤਬ ਤੀਨ ਚਾਰ ਪਲਨਾ ਡੋਗ ਕਜਾਂ ਕੀਲੈਕੇ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ ਦਰਿਆਉਕੇ ਪਾਰ ਛੋਡਕੇ ਲਹੌਰ ਮੈਖੁਦਕ ਆਛ ਆਇਉੜੇ ॥ ਕੋਈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਖੁਦਹੀਰਾਸਿੰਘ ਨੇਹੀ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਸਰੀਸਿੰਘ ਕ ਬ੍ਰਲਾਯਾਥਾ ॥ ਤਬ ਪੰਡਤ ਜੁਲੇਕੀ ਅਨੁਮਤੀਸੇ ਸੁਚੇਤਸਿੰਘ ਪਰਸੈਨਾ ਤੋਪਖਨੇ ਸਹਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਢ੍ਹਾਇਦਈ।ਉ ਸਸਮੇਸੁਚੇਤਸਿੰਘਕੰਸਮੀਪਫਤਭੀਕਹਰਹੋਥੇਕੇ ਪਾਰ ਨਦੀ ਕੇ ਆਪਕੀ ਸੇਨਾ ਉਤ੍ਰਾਹੁਈ ਹੈ ਚਲੋ ਅਪਨੀ ਫੌਜਸੈਜਾਇਕੇ।ਇਨ ਅਧਰਾ ਜੋਂਕੋਖੁਬਹਾਥਦਿਖਾਵੋ ॥ ਤਬ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘਤੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਅਸਾਂਕੀ ਰਜਪੂਤ ਕੁਲ ਕਹੇਗਾ ਜੋ। ਈਹਾਂ ਤੇ ਪਿਠ ਦੇਕੇ ਭਜੀਗਈ।ਪੁਨਾ ਮਾਹੜ੍ਹਾਂ ਜਨਾਨੀਜਾਂ ਭੀ ਅਸਾਂ ਕੀ ਮੁਖਮੈ ਛਿਬਜ਼ਾਂ ਦੇਕ ਕਹਸਨ ਕੇ ਵਜੀਨੀ ਕਰਣਗਏਸੇ ਵਜੀਰੀ ਕਰ ਆਏਹੋ ਅਬਈਹਾਂ ਮਰੀਜਾਣਾ ਅਛਾ'ਹੈਪਰੰਤੂ ਭਜੀਕੇ ਫੌਜ ਮੈਜਾ'ਣਾ ਅਛਾ'ਨਹੀਹੈ ॥ ਇਨਕਾ ਧਰਮ ਗਯਾ ਤੇ ਅਸਾਂਕੀਆਂ ਜਾ'ਨਾ ਗਯਾਂ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਕੇਸਰੀਸਿੰਘ ਸੌਡੇਢਸੈ ਆ'ਦਮੀ ਸਹਜ ਸਿਖੋ ਸੇ ਬਡ੍ਡਾ ਭਾ'ਰੀ ਯੁਧਕਰਕੇ ਸਨਮੁਖਰਣਮੈ ਪੁਰਜੋਰ ਕਟਕੇ ਮਰਗਏ ਪਰੰਤੂ ਰਣਕੋ ਪੀਠ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਬਡ੍ਡੇ ਉਤਸਾਹ ਸਹਤ ਉਛਲ ੨ ਕੇ ਸ਼ਾ'ਸਤ੍ ਮਾ'ਰਕੇਰਣਮੈ ਸਰੀਰ ਤਜਾ'ਗ ਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਵਰਾਂਗਨੋ ਸੇਰ ਮਤੇਭਏ ॥ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਸਰੀਸਿੰਘ ਕੇ ਇਸਤਰਾ'ਸੇਮ ਰਣਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਬਡ੍ਡਾਲੰਬਾ ਸ੍ਵਾ'ਸ ਲੈਕੇ ਯੇਹ ਬਚਨਕਰਤੇਭਏ ਜਾਹਰੇ ਅਧਰਮਜੋਂਕੀਜੋਯੇਹਤੁਮਨੇਕਹਾ'ਕੀਆ'ਹੈ ਔਰ ਅਪਨੇ ਸਿਰਪਰ ਬਜ੍ ਪਾ'ਪੋਂਕੀ ਪੋਟ ਧਰਲੇਚਲੇਹੈਂ ॥ ਅਪਨੇ ਨਰਕ ਮੈ ਅਸਥਾਨ ਰਚਨੇਕਾ' ਸਾ'ਧਨ ਖੂਬ ਕਰਚਲੇ ਹੋ ਸਚੇਤਸਿੰਘਤੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਭੀ ਇਨਾ ਅਗ੍ਯਾਨਜੋਂਕੇ ਸਿਰਪੈ ਅਪਨੇਸਾ'ਰੇਪਾਪੋਕੀਪੋਟ ਦਕੇ ਆ'ਪ ਨਿਰਭਾ'ਰ ਸੁਧਹੋਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਇਨ ਕੇ ਪੁੰਨ ਲੈਕੇ ਦੇਵਾਂਗਨੋਂ ਸੇਰਮਤੇਹੈ

॥ ਦੋਹਰਾ ਇਹੁ ਵਿਭਿਭ ਯੋ ਬਿਨਾ'ਸ ਅਤਿ ਸਿਖਨ ਕੋ ਜਗਬੀਚ ॥
ਰਾ'ਜ ਪਾ'ਤ ਸਭ ਨਾ'ਸਯੋ ਇਨ ਕਰਮ ਨਕੋ ਨੀਚ ॥ ੧ ॥

੨੧ਅਧ੍ਯਾਯ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾ'ਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਦੋਹਿਰਾ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜਿਮ ਨਿਜ ਤਨੁ ਤਜਾ'ਗਨ ਹੇਤੁ ।
ਯਾਤ੍ਰਾਨਿਸ ਸ੍ਵਾ'ਥਨਤੇ ਭਮਨੋ ਨੀਤੀ ਨਿਕੇਤੁ ॥

ਸੋਃ—ਭਈ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਮਹਾ'ਰਾ'ਰ ਲਛਅਤਿਰੁ ਦਿਛਹੈ ॥ ਰਈਪ੍ਰ ਕਾ'ਰ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜਹਾ ਬਿਰਾ'ਜ ਹੀ ॥ ੨ ਮੈ ਬੈਸੋ ਇਸ ਠਾ'ਉ ਨੀਤਿ ਧਰਮਨਿਹਗਤਰਾ'ਹੋ।ਹੇਪ੍ਰੱਭੁਮੁਹਿਬਤਾ'ਉ ਜਹਾ'ਪਰ ਹੋਇ ਨਿਵਾ'ਸਮਮ ਤੇ ਸੁਣੀ ਪੁਕਾ'ਰ ਸੁਆਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸੁਲਛਕੀਕਰਦੀਨੀ ਨਿਜ ਛਾ'ਪ ਅਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜਨ ਗ੍ਰਹ ਬਸੇ ੪ ॥

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾ'ਰਸੇ ਰਾ'ਜਾ ਸੁਚੇਤਸਿੰਘਤੇ ਕੇਸਰੀਸਿੰਘ ਜੁਬ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਵਾ'ਸੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਉਨ ਦਿਨੋ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੌਰੰਗਾ'ਵਾਦਮੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨਥੇ ਸੰਮਤ ੧੯੦੦ ਸੈ ਮੈਬਡਾ ਭਾਰੀ ਸਮੁਦਾਇ ਇਕਤ੍ਰੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦੀਵਾਨ ਦੇਵ ਸਭਾਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਭਾਰੀ ਲਾਗਤਾਥਾ ॥ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਸਟਯਾਮਹੋਤੋਹੀਰਹਤੋਹੈ ॥ ਮਧਜ਼ਾਨਕੇਸਮੇ ਤਬ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਤੇਹੈ ਤਬਭਾਈ ਜਸਰਾਗੀ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਾਗ ਸੁਣਾਤਾ ਰਹਤਾਥਾ ਔ ਰਾਗਮੈਪਾਇਕੇਗਾਇਕੇਸਰਬੰਗ ਗ੍ਰੰਥਕੇਸਲੋਕਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੁਣਾਯਾ ਕਰਤਾਥਾ ਸੋ ਸਲੋਕ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਡੇ ਅਦਭੁਤਹੈ॥ ਸਲੋਕ ਸੋਕਾਹੇ ਕਉਕੀਜਯੇ ਆਪਾਗਰਬਗੁਮਾਨ ॥ ਤਾਂਤੇ ਨਿਹਫਲਹੋਇ ਸਭ ਜੋਗ ਜਗ ਤਪਦਾਨ ॥ ੩ ॥ ਸਬਦ ਸੰਦੇਸਾਨ ਲਹਿਤ ਆਤਮ ਕੰਨ ਜੋ ਜੀਵ ॥ ਤਉਰਜਬਕਹਿ ਚਲਤੀਨਹੀ ਪ੍ਰਾਨਪਰਲੋਕ ਵਿਖੇ ਨ ਪਰਸਤਪੀਵ ॥ ੪ ॥ ਚੋਰੀ ਹਿੰਸਾ ਅਦਿਤ ਧਨ ਮੈਥਨ ਪਰਗ੍ਰਹਸਾਜ ॥ ਕਿੰਚਤ ਤਜ਼ਾਗੀ ਅਨਬ੍ਰਿਤੀ ਸਰਬਤਜ਼ਾਗੀ ਮੁਨਿਰਾਜ ॥ ੫ ॥ ਆਦਿਨਆਵੈ ਸੋ ਭਲੀ ਬੁਰੀ ਬਾਤ ਮਨਮਾਹਿ ॥ ਪਰਕੀ ਬੁਰੀ ਬਿਚਾਰਤਾ ਆਪ ਬੁਰਾ ਹੋਇਜਾਇ ॥ ੬ ॥ ਉਤਮ ਉਰ ਧਰਤੀ ਸਮਔਗੁਨ ਕ੍ਰਿਸਾਨ ਨਹਿ ਲੇਤ ॥ ਰਜਬਬੈਰੀਬੀਜਕੋ ਸਹੰਸਗੁਨਾ ਕਰਦੇਤ ॥ ੭ ॥ ਸਕਲਸੌਜਘਰਮੋਧਰੀਕਹੈ ਬਿਦਰਕੋਸਾਗ ॥ ਸਾਧਉਸਿਉਅੰਤਰਿਕਰੈ ਤਾਕਾ ਬਡਾ ਅਭਾਗ ॥ ੮ ॥ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਗੁਸੰਖਹ ਮਿਲੈ ਸੁਸ੍ਰਵਣਸਥਾਨ ॥ ਭਾਉ ਭੇਟ ਪਰਦਯਾਦਤਰਜਬਲੇਦੇਜਾਨ ॥ ੯ ॥ ਗੁਰੁਸੇਵਾਸਿਖਪ੍ਰਾਣਕੀਸਿਖਸੇਵਾ ਗੁਰੁਗਾਤ ॥ ਰਜਬ ਦੋਊਦਾਸਹੈ ਨਹੀ ਸੁਆਮੀ ਕੀਬਾਤ ॥ ੧੦ ॥ ਫਰੀਦਾ ਏਜੇ ਜੰਗਲ ਰੂਖੜੇ ਹਰੀਅਲਪਤ ਤਿਨਾਹ ॥ ਪੋਥਾਲਿਖਿਆ ਅਰਥਦਾ ਏਕਸ ਏਕਸਮਾਹਿ ॥ ੧੧ ॥ ਰਜਬ ਸਿਰ ਸਰਨਾਹਣ ਕੇ ਸਿਸਧਿਦੀਆਬਤਾਇ ॥ ਤੈਸੇਸਾਂਈਸਬਦਮੈ ਮੁਖਰੁਖਬਰਨੀਜਾਇ ॥੧੨॥ ਤਨਮੁਕਤੇ ਮਨਸੋਬੰਧੇਮੁਹਕਮਮਾਇਆਮਾਹਿ ॥ ਸਫਰੀਸੂਆ ਜਾਲ ਪਿੰਜਰੇਮੁਖ ਨਿਕਸੇ ਧੜ ਨਾਹਿ ॥੧੩ ਨਾਉਵਿਸਾਰਣ ਰੋਗ ਨਿਜ ਔਖਧਿ ਕਰਣਾ ਯਾਦ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੈਦ ਬਾਤਇ ਦੇਖਾਇਹ ਦੀਜੈ ਦਾਦ ॥ ੧੪ ਹਰਿਭਜਤੋਤਜਤੋ ਬਿਖੈ ਕਰਤੋ ਸਾਧੂਸੇਵ ॥ ਰਜਬਰਹਤੋ ਇਹ ਜੁਗਤਿਹੋਇ ਮਾਨੁਖ ਤੈ ਦੇਵ ॥ ੧੫ ॥ ਕੰਠ ਕਾਟਤ ਨੈਨਨਢਕੇ ਅਉਗੁਣਹੀ ਗੁਣ ਜਾਨ ॥ ਮਨਪ੍ਰਤੀ ਐਸੀ ਧਰੈ ਸੋਈਸਿਖ ਪ੍ਰਵਾਨ ॥ ੧੬ ॥ ਤਿਲ ਸਰਿਓ ਅਰਸੀ ਅਰਿੰਡ ਔਰ ਪਾਂਚਵੀਦੇਹ । ਤੁਰਸੀਸੋਈ ਪੀੜੀਏ ਜਾਮੈ ਅਧਿਕ ਸਨੇਹ ॥ ੧੭ ॥ ਸਰਨ ਸਹਾਇਕਸਭ ਭਲੇ ਕਛੁ ਦਿਨ ਪਿਡ ਉਬਾਰ ॥ ਸੰਤਸਰਣ ਜਗੰਨਾਥ ਜਨਪ੍ਰਾਣ ਉਧਾਰਣ ਹਾਰ ॥ ੧੮ ॥ ਜਿਉਬਸੁਧਾਮੈ ਬੀਜਹੈ ਤਿਉਆਤਮਮੈ ਅੰਕੂਰ ॥ ਰਜਬ ਗੁਰੁਬਾਰਖਾ ਬਿਨਾਹੋਇ ਨਹੀਂ ਮਸਹੂਰ ॥ ੧੯ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਸਲੋਕ ਰੂਪ ਸਰਬੰਗਕਾ ਗ੍ਰੰਥ ਭਾਈ ਜਸਜੀ ਸਾਰਾਹੀ ਸੁਨਾਯਾਕੀਆ ਕਰਤੇਥੇ ਜਬਸਭਾਆਇਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਭ੍ਾਅਾਇਕੇਲ੍ਾਗਤੀਹੈਜੈਸੇਦੇਵਤੇਸਕੀਸਭ੍ਾਕੇਸਮ੍ਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀਸਭ੍ਾਸੋਭਤੀਹੈ॥ ਬੀਚ ਮੈਂਸਰਬ੍ਸੰਗਤੋਂਕੇ ਦੇਵਤੇਸਕੇਸਮ੍ਾਨ ਆਪਪਰਮਸੋਭ੍ਾਕੋ ਪ੍ਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ਕਬਿਤ ॥ ਸਿੰਘ੍ਾ ਸਨ ਸੰਤੋਖ ਪਰ ਸੋਭਤ ਸੁਬੀਰ ਹਰਿ ਪ੍ਰਸਤ੍ਰ ਛਤ੍ਰ ਸੁੰਦਰਬਿਰ੍ਾਜਤਸੁਹ੍ਾਵਨੋ ॥ ਸਤ੍ਰ ਨ੍ਾਮ ਧੁਜ੍ਾਊਚਿ ਰ੍ਾਜੈ ਦਸੋ ਦਿਸ੍ਾਬੀਚ ਮੁਕਟ ਸੁਰ ਜ੍ਨ ਬ੍ਰਹਮ ਲ੍ਾਗਤ ਸੁਹ੍ਾਵਨੋ ॥ ਇੰਦਰ੍ਾ ਭਗਤਿ ਸੁਭਮਤਿ ਸਿਖੀ ਚੌਰ ਉਭੈ ਵੈਰ੍ਾਗ ਅੌ ਵਿਚ੍ਾਰਨਰ ਸੈਨ ਹੈ ਸੁਹ੍ਾਵਨੋ ਜੋਰ੍ਾ ਧਰਮ ਚਮ੍ਰੂਗਜ ਸਤ੍ਰ ਦੇਖ ਜ੍ਾਹਿਦਬ ਧ੍ਰਿਤੀਖਿਮ੍ਾਆ'ਦੀਲਮ੍ਰੂਸਜੰਦਨ ਸੁਹ੍ਾਵਨੋ ॥ ੧॥ ਸਮ ਦਮ ਨੇਮ ਯਮੰ ਉਪਰ੍ਾਤਿ ਤਿਤਿਖ੍ਾ ਆਦਿ ਅਸ੍ਵਅਨੀਬਨੀ ਸੁਭਦੇਖ ਸੋਹੀਅਤਿਹੈ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਬਲ੍ਾਂਸੇਨ੍ਾਪਤੀਕੀਰਤਨ ਸੁਹਰੇ ਕ੍ਰਿਤੀਦੁੰਦਭੀਅਭੀਤ੍ਾ'ਬ੍ਾਜੈਧੁਨਿ ਸੋਹੀਅਤਿਹੈ ਸ੍ਾਧ੍ਸੰਗ੍ਾ ਸੌਚਬੀਰਸੁਭ੍ਕਰਮਸ੍ਧ੍ਾ'ਧੀਰਮੋਹਸਤ੍ਰੂਜੀਤਮਨਦੇਸਜੋਹੀਅਤਿ ਹੈ ਕਹੈਹ੍ਰੀਮ੍ਰਿਗ੍ਰ੍ਾ'ਜ ਸੰਤਨਕੋ ਸ਼ੁਭਸ੍ਾਜ ਰ੍ਾਜਹੈਅਟਲਜਾਂਤ੍ਰੇ ਦੇਖਹੋਹੀਅਤਿ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਹਿੰਸ੍ਾ ਮ੍ਰਿਖ੍ਾ ਦ੍ਵੈਖਤ੍ਾ ਸੁਮ੍ਾਰ ਆ'ਸ੍ਾ ਤ੍ਰਿਸਨ੍ਾ ਹੂੰਕੋ ਮਤਸਰਆ'ਸ੍ਰੂਯ੍ਾ ਕ੍ਰੂਟ ਛਿਨਮੈ ਪਛ੍ਾਰਕੈ ॥ ਨਿਦ੍ਾਜੁਤ ਅਹੰਮਮ ਨ੍ਾਸ ਕਰ ਛਿੰਨ ਬੀਚ ਫੇਰ ਲੀਨੋ ਰ੍ਾਜਨਿਜ ਸਤ੍ਰੂਨ ਸੰਘ੍ਾਰਕੈ ॥ਨਹੀ ਨ੍ਾਨ੍ਾ ਦ੍ਵੈਤਰੰਚ ਸਤਜ੍ਚਿਦ੍ਾਨੰਦ ਬੀਚ ਵੇਦਕੋ ਢੰਢੋਰ੍ਾ ਫੇਰਯੋ ਲੋਕਮੈ ਪੁਕ੍ਾਰਕੈ ॥ ਜਨ ਪ੍ਰ੍ਜ੍ਾ ਪ੍ਾਲਕਰੈ ਬਿਦ੍ਾਚੋਰ ਗ੍ਰ੍ਾਮ ਹਰੈ ਨਮੋਕਟ ਅੰਗੀਕਰੈ ਸੁਮਤਿ ਸੁਧ੍ਾਰਕੈ ॥੩॥ ਸੀਲਤ੍ਾ ਉਦ੍ਾਰਉ੍ਰਦ੍ਾਨਮ੍ਾਨ ਸੁਭਕ੍ਾਮ ਮਤਜ ਧੰਨਸੰਚੈ ਨਿਤਤੇਜਵ੍ਰ ਧਤੁ ਹੈ ॥ ਹੁਕਮਫਿਰਤ ਸਭਦੇਸ ਪਰ ਸਤਜ੍ਨ੍ਾਮ ਯੋਗਖੇਮਸਦ੍ਾ ਨਿਜ ਦ੍ਾਸਨ ਭਰਤੁ ਹੈ ॥ ਪਰਉ੍ਪਕ੍ਾਰੀ ਜ੍ਸ ਤਿਲਕ ਬਿਰ੍ਾਜੈ ਮ੍ਾਥੈ ਸਦ੍ਾ ਸਦਗੁ੍ਨਕੋ ਸੁਭਿਖਸ੍ਰੁ ਕਰਤੁ ਹੈ ॥ ਅੌ ਗੁ੍ਨਕੋ ਕੈ ਕੈ ਕ੍ਾਲ ਪੁ੍ਨਨਕੋ ਕੈ ਪ੍ਰ੍ਚ੍ਾਰ ਸਤਗੁ੍ਰਰ੍ਾਜ ਰ੍ਾਮਚੰਦ੍ਰ੍ਜਿਉ੍ ਕਰਤੁ ਹੈ ॥ ੪ ।

ਦੋਃ ਅੰਜਨ ਮ੍ਾਯ੍ਾਮੈਸਦ੍ਾਅੰਜਨ ਹੀਨ ਕ੍ਰਿਪ੍ਾਲ ॥
ਬੰਧਨ ਕ੍ਾਟਤ ਜਨੋਂਕੇ ਸਤਗੁ੍ਰੁਦੀਨਦਯ੍ਾਲ ॥ ੫ ॥

ਜੈਸੇ ਅਸ੍ਰੁਰ ਰ੍ਾਵ੍ਣ ਆ'ਦਿਕੋਕੀ ਸੈਨ੍ਾ ਰ੍ਾ'ਵਣਸਹਤਮ੍ਾਰਕੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀਕ੍ਾ ਰ੍ਾਜ ਸ੍ਰੀਰ੍ਾਮ ਚੰਦ੍ਰਜੀਕਰਤੇਭਏਹੈ ॥ ਤਦ੍ਵਤਸ੍ਰੀਗੁ੍ਰੁਬੀਰਸਿੰਘ੍ਜੀਮਹ੍ਾਮੋਹਸਹਿਤ ਸਮਸਤ ਅ ਸੁ੍ਰੀ ਸ੍ਰੋਨ੍ਾਕੋ ਮ੍ਾਰਤ੍ਰੇ ਦੇਹਰੂ੍ਪੀਤ੍ਰਿਲੋਕੀਕ੍ਾ ਰ੍ਾਜਸ੍ਰੂੰਤ੍ਰੂਹੈਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਸਾਂਝ੍ਾ ਉ੍ਪਦੇਸ ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੁਰੂ੍ਜੀ ਸਰਬ੍ਕੇ ਪ੍ਰ੍ਤੀਕਰਤ ਰਹਤੇਹੈ ਆਧਕ੍ਾਰੀਜਨਅਪਨੇ ਅਧਿਕ੍ਾਰਕੇ ਅਨੁ੍ਸ੍ਾਰ ਲ੍ਾਹ੍ਣਕਰਤੇਹੈ ॥ ਜ੍ਸੇਮੇਘ੍ਸ ਸ੍ਰ੍ਾਂਤੀ ਬੂੰਦਕੋ ਚ੍ਾਤ੍ਰਿਕ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪਰਮ ਅਨੰਦਕੋ ਪ੍ਾ ਵਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁ੍ਰੁਰੂ੍ਜੀਕੇ ਮੁਖਰੂ੍ਪੀਮੇਘ੍ਸੇ ਬਚਨ ਰੂ੍ਪੀਸ੍ਰ੍ਾਤੀਬੂੰਦਕੋ ਪ੍ਾਇਕੇ ਪ੍ਰ੍ਮ ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਅਧਿਕ੍ਾਰੀ ਸਿਖੋਕੇ ਮਨ ਸੁਧ ਸੁ੍ਵਰਣ੍ਵਤਹੈ ॥ਅੌ ਸਤ ਗੁ੍ਰੁਰੂ੍ਜੀਕ੍ਾ ਉ੍ਪਦੇਸ ਉ੍ਤਮਰਤਨਕੇ ਸਮ੍ਾਨ ॥ ਜੈਸੇ ਚ੍ਾਮੀਕਰਕੇਭੂ੍ਖਨੋਮੈਸੋਭ੍ਾਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ੜ੍ਦਵਤ ਸਿਖੋਕੇ ਮਨਰੂਪੀ ਸੁਵਰਣ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਦੋਨੋ ਪਰਮ ਸੋਭਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਭੂਖਨਦੋਨੋਲੋਕੋਮੈ ਪਰਮਸੋਭਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ। ਐਸੇ ਭੂਖਨਜਹਾਂਕਹਾਂਪਰਮਆਦਤਕੋ ਪਾਵਤੇਹੈ ॥ ਉਤਮਅਧਿਕਾਰੀਸਿਖੋਕੇ ਮਨਸੁੰਦਰ ਤਲਾਵਕੇ ਸਮਾਨਹੈ ਸਤ ਗੁਰੂਕੇ ਉਪਦੇਸ ਰੂਪ ਨਿਰਮਲ ਜਲਕੋਧਾਰਕਰਕੇ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਵਤ ਸੋਭਤੇਹੈ ॥ ਸੰਗਤਾਂਕੇ ਸਮੂਹ ਚਾਰੋਕੇ ਸਮਾਨਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਮੁਖਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕੀ ਓਰਦੇਖਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਸਭਸੰਗਤੋਕੀ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਜੋ ਕੋਈ ਹਮਾਰਾ ਸਿਖਕਹਾਵਤੋਹੈ ਅਥਵਾ ਹਮਾਰਾ ਸਿਖ ਬਨਜੋ ਚਾਹਤੋਹੈ ॥ ਸੋ ਔਰ ਜੋ ਅੰਤ ਸਮੇ ਮੇ ਸ਼ੁਭ ਗਤੀ ਕੋ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਤਥ ਵਹੁ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ ਚਿਤ ਕੋ ਲਗਾਵੈ ॥ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸੇਵਾ ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਭੀ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਨ ਕਰੈ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋਗ ਯਗ੍ਯਤਪਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਸਾਧਨ ਕਲਜ੍ਞਾਨਕੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕੁਛ ਸੇਵਾਜਗਆਦਿਕੇ ਸੇ ਅਧਿਕਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਉਵਾਚ ॥ ਸਤਜ੍ਹੋਂ ਪਰੰਤੂ ਤਪਆਦਿਕ ਸਤਯੁਗ ਆਦਿਕ ਤੀਨੋ ਯੁਗੋਕੇ ਧਰਮ ਹੈ ਨਹੀ ਕਲਿਯੁਗਕੇ ਕਿਉਕੇ ਉਨ ਯੁਗੋਮੈ ਬਹੁਤ ਕਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਤਪਕਰਤੇਥੇ ਤਥ ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧ ਉਨਕਾ ਹੋਤਾਥਾ ॥ ਸੀਤਵਾਤ ਆਤਪਆਦਿਕ ਬਡਾ ਕਸਟ ਸਰੀਰ ਪੈਸਹਾਰਥੇ ਸੋ ਭੀ ਨਿਸਕਾਮ ਤਪ ਜੋਨਸੇ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਕਰਤੇਥੇ ਉਨਕਾ ਮਨਸੁਧਹੋਤਾਥਾਸਕਾਮਤਪ ਵਾਲਜੋਕਾ ਮਨਸੁਧ ਨਹੀਹੋਤਾਥਾ ॥ ਨਿਸਕਾਮਤਾਸੇਅਨੰਤਰਆਨੰਦਪਦਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇਥੇ ॥ ਅਥਕਲਿਕਾਲਮੈ ਤੋ ਉਸਤਪਕਾ ਸਮਾਨਹੀਹੈ ਅਥਕਲੀਕਾਲਮੋਤੋ ਕੇਵਲ ਸੰਤ ਸੰਗਕੀਸੇਵਾਕਾ ਔ ਨਾਮਜਪਨਕੋਸਮੋਹੈਯਾਂਤੇਸਤਸੰਗਕੀ ਸੇਵਾਹੀ ਕਲੀਕਾਲਕੇ ਸਮੇਮੈ ਪਰਮ ਤਪਹੈ ॥ ਤਪਸੇਭੀ ਦਸਗੁਣ ਅਧਿਕ ਸੇਵਾਕੋ ਫਲ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖ ਚਾਰੋਪਦਾਰਥ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾਕਰਣੇਸੇਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ॥ ਅੰਤਕੇ ਸਮੇ ਸਤਸੰਗਕੀ ਸੇਵਾਵਾਰੋ ਪਰਮਗਤਿਕੋ ਪਾਵਤੋਹੈ ॥ ਜੋ ਹਜਾਰੋ ਬਰਸੋਕੇ ਤਪ ਕਰਣੇ ਸੇ ਫਲਹੋਤਾਥਾਂ ਸੋ ਅਥ ਥੋਰੇਹੀ ਕਾਲਮੈ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋ ਜਾਤੋਹੈ ॥ ਜੋ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਆਪਨਾ ਜਨਾਵੇ ਔ ਕਠੋਰਬਚਨ ਕਹਕੇ ਕਿਸੀਕਾ ਰਿਦਾਨਦੁਖਾਵੈ ॥ ਸਤਸੰਗਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਚਤੁਰ ਪਦਾਰਥ ਪਾਵਤੋਹੈ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਯੇ ਜੀਵ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕੀ ਭਗਤੀਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਬਿਨਾ ਭ੍ਰਗਵੰਛਕੀ ਭਗਤੀਸੇ ਗ੍ਯਾਨਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੋਹੈ ॥ ਮੁਕਤੀ ਰੂਪੀ ਰਤਨ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨਸੇ ਹਾਥਨਹੀ ਲਾਗਤੋਹੈ ਤਾਤੇ ਸਰਬਸੁਭਉਤਮ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੇ ਕਾਰਣ ਪ੍ਰਥਮ ਸੇਵਾਹੀਹੈ ॥ ਸਾ ਸੇਵਾਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਕਰਣੀ ॥ ਪ੍ਰਥਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਡੀ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਉਤਮ ਅਪਨੀ ਸਕਤੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਨਵਾਵੇ ਪੁਨਾ ਸੁੰਦਰ ਲੇਪਨਦਿਵਾਇਕੇ ਅਸਥਾਨ ਬਨਾਇ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਸਿਖਹੁ ਕੋ ਆਦਰ ਸੇ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਤਿਸ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਚਰਣ ਸੁੰਤਹੁਕੇ ਧੁਆਇਕੇ ਹਾਥਧੁਆਵੈਤਦਨੰਤਰਬਢੀਸ੍ਰਧਾਭਗਤੀਕਰਕੇ ਸੁੰਦਰਪ੍ਰਸਾਦਪਰਸੇਜਲਸਹਤਾਹਾਥਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾਤਾਸੇ ਬਨਤੀਕਰਕੇ ਕਹੇਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀਰੁਖਾਮਿਸਾਪ੍ਰਸਾਦਹੈ ਆਪ ਮੁਝਗਰੀਬ ਅਨਾਥਕਾ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰੋ ਐਸੇ ਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵੇ ॥ ਜੇਗਰਮੀਕੇ ਦਿਨ ਹੋਵੈ ਤਬ ਪੰਖਾਕਰੇ ॥ ਪੁਨਾ ਚਰਨ ਚਾਪੈ ਮੁਠਜਾਂ ਭਰੈ ਜੇ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇਨੇਕੀਸਾਮਰਥ ਹੋਵੇਤਾ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇਵਹੁ ਤਥਾ ਮੈਲੇ ਬਸਤ੍ਰ ਹੋਵੈ ਸੰਤਹੁਕੇ ਤਬ ਧੋਇਦੇਵੇ ॥ ਔਰ ਫੂਲ ਫਲ ਧਨ ਅਦਿਕ ਅਰਪਣਕਰੋ ॥ ਸੰਤਹੁਕੇਰਹਨ ਅਰਥ ਮੰਦਰ ਬਹੁਤ ਅਛੇਏਕਾਂਤਮੈ ਬਨਵਾਇਦੇ ਵਹੁ ॥ ਜਹਾਂਮੰਦਰੋਵਿਖੇ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਸੰਤਜਨਰਹੈ ॥ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਐਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥਮੈ ਏਕਇਤਿਹਾਸਤੁਮਕੋਸੁਣਾਤੇਹੈ ਕਿਸੀਏਕ ਪੁਰੁਖਨੇ ਪੰਖਜੋਂਕੀ ਸੇਵਾਕਾ ਨਿਯਮਕੀਆ ਊਚੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਕੋਠਜੋਪੈ ਪਾਨੀਤੇ ਚੋਗਾ ਰਖਦੀਆ ॥ ਦੇਖਕੇ ਪਾਨੀ ਔ ਚੋਗੇ ਕੇ ਹਜਾਰੋ ਲਾਖੋ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪੰਛੀ ਆਇਕੇ ਪਾਨੀਪੀਵੈ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਚੋਗਾ ਚੁਗਕੇ ਉਡ ੨ ਕੇ ਦਸੋ ਦਿਸਾਮੈ ਜਾਇਕੇ ਤਿਸ ਸੇਵਕਕੀ ਉਸਤ ਤੀਕਰੈ ਤਬ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਔਰ ਹਜਾਰੋ ਪੰਛੀਆਵੈ ਚੋਗਾ ਚੁਗਕੇ ਪਾਨੀਪੀਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਜਾਵੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਰਬ ਜਾਤੀਕੇ ਪੰਛਜੋਮੈ ਤਿਸ ਭਗਤਕੀ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਉਸ ਭਗਤ ਪਰ ਬਿਹੰਗਮ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਹੰਸਾਂਕੇ ਪਾਸ ਉਸਤਤੀ ਕਰ ਕਰਕੇ ਹੰਸੋਕੋ ਲੈਕੇਆਏ ॥ ਜਬਹੰਸਾਂਨੇ ਆਏਕੇ.ਦੇਖਾ ਤਬਉਨਕੇ ਖਾਲੇ ਯੋਗ ਚੋਗਾ ਉਹਾਂ ਨਹੀਥਾ ਫਿਰਕੇ ਚਾਰੋ ਉਰਹੰਸਉਦਾਸੀਨਹੋਕੇ ਖੜੋਰਹੇ ॥ ਦੇਖਕੇ ਹੰਸੋਕੀ ਓਰ ਬਡੀ ਚਿੰਤਾ ਤਿਸ ਭਗਤਕੇਮਨਮੈ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਨਜਾਨੇ ਯੇ ਦੋਨੋ ਪੰਖੀਕਜਾਖਾਤੇ ਪੀਤੇਹੈ ਜੇ ਮੁਝਕੋ ਇਨਕਾ ਚੋਗਾ ਮਾਲਮਹੋਵੇ ਤਬ ਮੈ ਓਹੀ ਲਜਾਇ ਇਨਕੇ ਆਗੇ ਰਾਖੋ ॥ ਉਸ ਪੰਛਜੋਕੇ ਭਗਤਕੇ ਚਿੰਤਾਤੁਰਦੇਖਕੇ ਕਿਸੀਨੇ ਕਹਜਾਕੇ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਯੇ ਦੋਨੋ ਹੰਸਹੈ ਔਰ ਪੰਖਜੋਕੇ ਸਮਾਨਇਨਕਾ ਚੋਗਾ ਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੂ ਯੇਹ ਅਣਵਿਧਮੋਤੀ ਖਾਤੇਹੈ ਤਥਾ ਦੂਧਪੀਤੇਹੈ ॥ ਤਬ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤਕੋ ਵਹੁ ਭਗਤ ਤਾਤਕਾਲਹੀਅਣਵਿਧ ਮੋਤੀਤੇ ਦੂਧਲਜਾਇਕੇ ਹੰਸੋਕੇ ਆਗੇ ਧਰਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੰਸ ਦੋਨੋ ਅਨਵਿਧਮੋਤੀ ਚੁਗਕੇ ਦੂਧਨੀਰਸੇ ਨਜਾਰਾਕਰਕੇ ਪੀਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਦੋ ਲਾਲ ਉਗਲਕੇ ਉਡਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਵਹੁ ਭਗਤ ਬਡਾ ਧਨਾਢ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਕਦਾਚਿਤ ਉਸਕੀ ਹੰਸੋਸੇਭੀਉਸਤਤੀਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤ ਸੀਹੰਸੋਕੀਡਾਰ ਜਮਾਤਭੀ ਉਸਕੇਘਰਮੈ ਆਇਜਾਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਈ । ਵਹੁ ਭਗਤ ਪੂਰਬਕੇ ਸਾਮਾਨ ਹੀ ਅਣਵਿਧਮੋਤੀ ਬਹੁਤਸੇਤੇਦੂਧਉਨਕੇ ਆਗੇ ਧਰਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਵਹੁਹੰਸ ਮੋਤੀ ਦੂਧ ਚੁਗਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤਸੰਤੁਸ੍ਟਹੋਕੇ ਬਹੁਤਸੇ ਲਾਲ ਉਗਲਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਪੰਛਜੋਂਕਾ ਭਗਤ ਰਾਜਾ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਾਯਾ ॥ ਦਾਰਸ੍ਟਾਂਤਮੈ ਭੀ ਐਸੇਹੀਜੋੜਲੇਨਾ ॥ ਸਰਬ ਸਾਧਾਰਣਸੇਵਾ ਸਰਬਜੀਵੋਂਕੀ ਸਭ ਪੰਖਜੋਕੇ ਸਮਾਨਹੈ ਤਿਸਕੀ ਸੇਵਾਕੇ ਦੇਖਕੇ ਤਬਸੰਤਭੀ ਤਿਸਕੇ ਘਰਮੈ ਆਨੇ ਜਾਨੇ ਲਾਗਤੇਹੈਂ ॥ ਅੰਨਪਾਨੀਕੀ ਸੇਵਾ ਸ੍ਰਧਾਸੰਯੁਕਤ ਦੇਖਕੇ ਤਿਸ ਪਰਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਕੀ ਕਥਾ ਰੂਪੀਰਤਨ ਅਥਵਾ ਤਤਪਦਕਾ ਤ੍ਵੰਪਦਕਾਸੋਧਨ ਰੂਪ ਦੇਰਤਨ ਤਿਸ ਸ੍ਰਧਾਲੂਭਗਤਕੋਪ੍ਰਥਮਦੇਜਾਤੇਹੈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰਔਰ ਊਚੀਦ੍ਰਿਸਟੀਵਾਲੇਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਤਿਸਕੀ ਸੋਭਾ ਸੁਣਕੇ ਆਇਜਾਤੇਹੈ ॥ ਤਬਉਨਕਾ ਸਤਸੰਗਕਰਕੇ ਤਿਸ ਸੰਤਸੇਵੀ ਪੁਰੁਖਕੋ ਮਹਾ ਰਤਨ ਚਿੰਤਾਮਣੀਰੂਪਆਤਮ ਗਜਾਨਕੋ ਲਾਭਹੋਤੋਹੈ ॥ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨਕੋ ਪਾਇਕੇ ਜੀਵ ਯੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਕੇਅਧਿਪਤਿ ਰਾਜਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ਔਰ ਸੰਤ ਜਨ ਤਿਸੀਂਕੀ ਸੋਭਾ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸਕੀ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀਕੋ ਦੇਖਕੇ ਰਿਧਜਾਂ ਸਿੰਧਜਾਂ ਨਿਧਜਾਂਕੋ ਦੇਜਾਤੇਹੈ ਕੋਈਸੰਤ ਪਾਰਸਦੇਜਾਤੋਹੈਕੋਈਰਸਾਯਨ ਵਿਦਜਾ ਦੇਜਾਤੋਹੈ ਇਤਜਾਦਿਕਰਤਨ ਦੇਜਾਤੇਹੈ ॥ ਹੇਸਾਧੋਹੰਸੋਕੇ ਸਮਾਨਮੇਰੇ ਸੰਤਸਿਖ ਜੋਹੈਇਨਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇਵਾਲੋਜੀਵਤਕਾਲਮੈ ਭੋਗਦੇਹਅਰੋਗਵਿਭੋਯਸ ਵਡਜਾਈਕੋ ਵਹੁਪੁਰੁਖਪਾਵਤੋਹੈਔਮਰਣਕਾਲਸੇਅਨੰਤਰਸਾਲੋਕ ਸਾਮੀਪਸਾਯੁਜਜਸਾਰੁਪਜਸਾਰਿਸ੍ਟੀ ਕੇਵਲਆਦੀਮੋਖਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੋਹੈਪੁਨਾਮਰਣ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਉਸਕਾਦੇਹਰਾਭੀ ਪੂਜਣੇਮੈ ਆਵਤੋਹੈ ਯੇਸਮਾਚਾਰ ਸੰਸਾਰਮੈਪ੍ਰਸਿਧਹੈਜੋ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇਦੇਹੁਰੇ ਅਸਥਾਨੋ ਕੀ ਊਚ ਨੀਚ ਸਭੀਲੋਕ ਪੂਜਾਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਵਿਖੇ ਐਸੇ ਦੁਰਲਭ ਪਦਾਰਥਕੋਈਨਹੀਹੈਜੋਮੇਰੇ ਸੰਤਾਂ ਸਿਖਾਂਕੀ ਸੇਵਾਕਰਣੇਵਾਲੇਕੋ ਨਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇ । ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿਤੂ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਗਤ ਸਮਸੁਪਦਾਰਥਸੁਲਭਹੈ ਸੰਤਸੇਵੀਕੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸੰਤਾਂਕੀਸੇਵਾਕਾ ਮਹਾਤਮ ਸਰਬ ਸੰਗਤਾਂਕੋਸੁਣਾਯਾ ॥ ਤਬਉਸੀਸਮੇਮੈ ਭਾਈਮਲਸਿੰਘਜੀ ਹਜੂਰਕੇਲਾਂਗਰੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੇਬਡੇ ਮਹਾਪੁਰੁਖ ਤਰਣ ਤਾਰਣਕੇ ਪਾਸ ਵਲੀਪੁਰਮੈ ਉਨਕਾ ਡੇਗਥਾਤੇਲਹੁਕਜਾਂਕਾ ਉਨਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਜਨਮਥਾ ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਸਾਵਣਸਿੰਘ ਹੁਡਜਾਰਜਾ ॥ ੨ ॥ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਛੋਟੀਠਟੀਕਾ ਬਡੇਘੋੜ ਚੜਜਾਂਮੈਨੌਕਰਥਾ ॥ ਪਰੰਤੂਪੂਰਾ੨ਸਤਸੰਗੀਥਾ ॥ ੩ ॥ ਭਾਈ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਸੰਤ ੪ ॥ ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਮਲਵਈ ਮਾਹਲੇ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ੫ ਭਾਈ ਖੜਗਸਿੰਘਖੈਹੜਾ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦੀਆ ੬ ਭਾਈਗੁਲਾਬਸਿੰਘਭੁਲਰਗ੍ਰਾਮਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੭ ਸਚੇ ਆਤਮਾਰਾਮਜੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਨੌ ਸੈਹਰੇਵਾਲੇ੮ ॥ ਅਭਣਸਾਹਜਾਭਾਈਜਸਰਾਗੀ ਸੂਰਦਾਸ ਗੁਰੂਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਣੇ ਵਾਲਾ ਨੂਰਪੁਰੀਸੇ ॥ ੯ ਭਾਈ ਦਲੇਲਸਿੰਘਮਲਵਈ ਸਾਬੋਕੇਤਿਲਵੰਡੀਗ੍ਰਾਮਕੇ ੧੦ ਭਾਈ ਅਮੀਰਸਿੰਘਕਾਲੋਵਾਸਜਾ ੧੧ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜਾਂ ਗੋਲੇਕੀ ਪੰਡੋਰੀ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ੧੨ ਦੂਧਾਧਾਰੀ ਉਦਾਸੀਨ ਸੰਤ ਢਾਹੇਪਰਕੇ ਮਰਾਹਟੇਕੇ ੧੩ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਪੈਰਖੈਹੜਾ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਜਾ ੧੪ ਖਜਾਨਾਮਿਸ੍ ਜਜੋਤਸੀ ਜਿਸਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਮੁਹੂਰਤ ਭੀ ਪੂਛਜਾ ਕਰਤੇਥੇ ੧੫ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾਸਿੰਘ ਪਿਨਣਕੇ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ੧੬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੁਜਰਾਂ ਵਾਲੇਕਾ ੧੭ ਸਰਦਾਰਫਤੇਸਿੰਘ ਸੁਰੀਕਾ ੧੮ਭਾਈ ਰੂੜਸਿੰਘਮਝੂਕਾ ੧੯ ਮਝੂਗ੍ਰਾਮਬਾਰਮੈਹੈ ॥ਇਤਜਾਦਿਕ ਔਰਭੀ ਬਡੇ੨ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਕੋਈ ਕਰਮ ਯੋਗੀਥ ਕੋਈਪ੍ਰਾਣਨਿਰੋਧੀ ਯੋਗੀਥੇ ਕੋਈਇਨਮੈ ਗਜਾਨਸਿਧਯੋਗੀ ਨਿਰਵਾਸੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪੁਰੁਖੋਤਮਥੇ ਕੋਈਉਪਾ ਸਕਉਪਾਸਨਾਮੈ ਨੇਸ੍ਰਾਵਾਨਥੇ।" ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀਨੇ ਸੰਤਾਂਕੀ ਸੇਵਾਕਾ ਮਹਾਤਮ ਕਹਜਾ ਤਬ ਇਸੀ ਅਵਸਰਮੇ ਭਾਈ ਮਲਸਿੰਘਨੇ ਤੇਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਠਟੀਨੇ ਯੋਗਵਿਦਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸਨਕੀਆ॥ ਪ੍ਰਥਮਭੀਯੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਸੇ ਸੀਖਤੇ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ਇਸੀਅਵਾਂਤਰਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ।।ਤਥਾ ਪਿਵਹੁਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾਕੀ ਉਪੇਖਜਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰਾਣ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰਤੇ ਹੀ ਰਹੇ ॥ ਉਨੋਨੇ ਯੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਯੋਗੀ ਜਨੋਕੇ ਸਿਰੋਮਣੀਹੇ ਭ੍ਰਗਵਨ ਪ੍ਰਾਣ ਵਿਦਜਾਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਯੋਗੀ ਕਿਸ ੨ ਕ੍ਰਿਆ ਰੂਪ ਸਾਧਨਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਅਭਜਾਸਸਾਲੀ ਪੁਰੁਖ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਗਮਨਾਗਮਨਾਦੀ ਛਲਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਕਾਸ ਮੈ ਉਡਨੇ ਕੀ ਸਕਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਦੀ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗਮਨ ਕਰਤੇਹੈ॥ ਗਜਾਨੀ ਅਥਵਾ ਅਗਜਾਨੀ ਲੀਲਾ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਅਥਵਾ ਦ੍ਰਿਢ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਕੈਸੇਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਿਯਾ ਜਨਜਸਾਧਨ ਕੋ ਸਾਧਤੇ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਸਾਧਜ ਵਸਤੁ ਉਪਾਦੇਯ ਹੇਯ ਉਪੇਖਜ ਤੀਨ ਪਕਾਰਕੀ ਹੋਤੀਹੈ ਗ੍ਰਹਣਕਰਣੇ ਯੋਗ ਵਸਤੂ ਕੋ ਨਾਮ ਉਪਾਦੇਯ ਹੈ ਤਜਾਗਣੇਯੋਗਵਸਤੂ ਕਾ ਨਾਮਹੇਯਹੈ ॥ ਜੋਨ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ ਔ ਨਾਤਜਾਗਣੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਵਸ੍ਤੂਕਾਨਾਮ ਉਪੇਖਜ ਹੈ ॥ ਜੋ ਵਸਤੂ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੁਖ ਦੇਨੇ ਹਾਰੀਹੈ ਸੋ ਵਸ੍ਤੂ ਗ੍ਰਹਣਕਰਣੇਯੋਗ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਵਸਤੂ ਆਦੀਜੋ ਵਸਤੂ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਦੁਖ ਦੇਨੇ ਹਾਰੀ ਹੋਵੇ ਸਾ ਵਸਤੂ ਅਵਸਜ ਤਜਾਗਣੇ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਕਾ ਸਾਧਨ ਵਿਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਿਸ੍ਰਤ ਭੋਜਨ ਅਪਨੇ ਆ'ਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ ਜਾਨਕੇ ਪੁਰੁਖ ਤਜ਼ਾਗ ਦੇਤੋ ਹੈ॥ ਤੀਸਰਾ ਜੋ ਅਪਨੇਅਤਮਾਕੇਨਅਨੁਕੂਲਹੀਹੋਵੇ ਔਨਪ੍ਰਤਿਕੂਲਹੀਹੋਵੈਸੋਉਪੇਖਜ਼ਾਯੋਗਜ਼ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮਾ'ਰਗਗਾ'ਮੀ ਪੁਰੁਖਕੇ ਮਾ'ਰਗਮੈ ਸੋਮਅਥਵਾ ਕ੍ਰੂਰਪਦਾ'ਰਥ ਹੈ ਤਿਨ ਸਭਕੀ ਉਪੇਖਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਸਹਜਸੁਭਾ'ਵਹੀ ਰਾ'ਗ ਦ੍ਵੈਖਤੇ ਹੀਨ ਹੁੱਆ ੨ ਜੀਵ ਅਪਨੇ ਮਾ'ਰਗਮੈ ਚਲ੍ਹਾ ਜਾਤੋਹੈ ॥ ਹੇ ਸਾ'ਧੋ ਗਯਾਨ ਵਾਨਕੋਤੇਸਰਬਜਗਤ ਆ'ਪ'ਨਾ ਆ'ਤਮਾ ਰੂਪਹੀਭਾ'ਸਤੋਹੈ ਜਿਸਕਾ'ਲਮੈ ॥ ਤਿਸਕਾ'ਲਮੈ ਯੇਹ ਤੀਨੋਹੀਪਖ ਉਪੇਖਜ਼ਾਕੇਹੀਯੋਗਜ਼ਹੈ ॥ ਯੇਹ ਤੀਨੋ ਪਖਕੇਵਜ਼ ਅਗਜ਼ਾ'ਨੀਕੇ ਸਾ'ਧਨੇ ਯੋਗਹੈ ਨਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾ'ਨੀਕੇ ॥ ਜੋ ਪਦਾ'ਰਥ ਆ'ਤਮਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖਕੇ ਉਪੇਖਜ਼ਾ ਯੋਗਯਹੈ ॥ ਓਹੀ ਪਦਾ'ਰਥ ਅਗਜ਼ਾ'ਨੀਜੀਵੋਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੈ ਯੋਗ ਹੋਜਾ'ਤੇਹੈ ॥ ਹੇਸਤਮਤੇ ਏਕਜੀਵਸਤ੍ਰੂ ਏਕਹੀ ਪੁਰੁਖਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬੋਧ ਰਾ'ਗ ਦ੍ਵੈਰਾ'ਗ ਆ'ਦੀਅਵਸਥਾ ਭੇਦ ਕਰਕੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾ'ਰਕੀ ਹੋਜਾ'ਤੀਹੈ ॥ ਰਾ'ਗ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇਗ੍ਰਹਣਕੇਯੋਗਜ਼ਜੋਹੋਵੇ ਉਸਕਾ'ਨਾ'ਮ ਬੋਧਜ਼ਹੈਵੈਰਾ'ਗਜ਼ਅਵਸਥਾ'ਸੈਤਜ਼ਾ'ਗਕੇਯੋਗਜ਼ ਹੈਬ੍ਰਹਮਾ'ਤ ਮਗਜ਼ਾ'ਨ ਅਵਸਥ'ਮੈ ਉਪੇਖਜ਼ਾਕੇ ਯੋਗ ਹੋਤੀਹੈ ੩ ॥ ਤਿਸਮੈਭੀ ਚਿਰ ਅਚਿਰਕੀ ਅਪੇਖਜ਼ਾਸੇ ਔ ਸਿਧੀਕੀ ਤਾ'ਰ ਤਮਤਾ'ਸੇ ਅਰਥਾ'ਤ ਅਧਿਕ ਨਜ਼ਨਰਪ ਅਵਸਥਾ'ਕੇ ਭੇਦਮੈ ਪਾਚਨਿਮਿਤਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ਦੇਸ ਸਿਧ ਪੀਠ ਸ੍ਰੀਸੈਲਆ'ਦੀ ॥ ੧ਕਾ'ਲ ਸਿਧ ਯੋਗਆ'ਦੀ ੨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਨੇਤੀ ਧੋਤੀ ਪ੍ਰਾ'ਣਾ'ਯਾ'ਮ ਆ'ਦੀ ੩ ਸਿਧ ਅੰਜਨ ਗੁਟਕਾ ਆ'ਦਿ ੪ ਸਿਧਜਾਂਕੇ ਸਾ'ਧਨ ਦ੍ਰਖ਼ਜ਼ਆ'ਦੀ ਯੇ ਪਾ'ਚੋਂ ਸਿਧਜ਼ੋਂਕੇ ਨਿਮਿਤ ਅਗਜ਼ਾ'ਨੀ ਜੀਵਕੋ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਤੇਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬਸੰਤਰਿਤ੍ਰੂ ਭੂਤਲਕੋ ਅਪਨੇ ਆ'ਗਮ ਸਮੇਮੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਾ'ਮ ਰਸਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਕਰਤੋਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੈਲਦੇਸਆ'ਦਿਕੋਕੇ ਮਧਯਮੇ ਸਿਧੀ ਲਾ'ਭਸੀਖ੍ਰ ਅਰਥ ਇਨਚ'ਰੋਕੇਮੇਲਨੇਸੇਯੋਗ ਮੰਤ੍ਰ ਜਪਆ'ਦੀ ਕ੍ਰਿਯਾਕੋ ਪ੍ਰਾ'ਧਾ'ਨਤਾ'ਹੈ ਇਤ੍ਰ ਦੇਸਕੀ ਅਪੇਖਯਾ'ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਸੈਲਆ'ਦੀਦੇਸਮੈ ਯੋਗਾ'ਦੀ ਕ੍ਰਿਯਾਕੇ ਅਨੁਸ੍ਠਾਨ ਕਰਣ ਸੇ ਬਹੁਤਜਲਤੀ ਸਿਧੀਪ੍ਰਾ'ਪਤ ਹੋਤੀਹੈ । ਗੁਟਕਾਮੰਤ੍ਰ ਆ'ਦਿਕਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸਾ'ਤੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਸ਼ਾ'ਸਤ੍ਰੋਂਮੈ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਕਾ'ਰਸਿਧੀ ਪ੍ਰਾ'ਪਤੀਕੇ ਭੇਦਸੇਕਹੀਹੈ ॥ ਸੋਇਸਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਉਸ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾ'ਕੇ ਕਥਨਕਰਨਕਾ ਛਉਪਯੋਗ ਨਹੀਹੈ ਯਾਂਤੇਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਪ੍ਰਸੰਗਕੋਸੁਣੋ॥ਆ'ਕਾ'ਸ ਗਮਨਆ'ਦੀ ਸਿਧੀਅਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਯਮਨਿਯਮਪੰਚਦਸਪ੍ਰਕਾ'ਰਕ ਪੂਰਬਉਕਤਰੀਤੀ ਸੇ ਸਾ'ਧਕਦ੍ਰਿਢਕਰੇ ॥ ਯੋਗ ਸ਼ਾ'ਸਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤੀਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕਾਂਤ ਦੇਸ ਸੁਧਭੂਮੀ ਕੁਸਾ' ਆ'ਦੀ ਆ'ਸਨ ਕ੍ਰਮਸੇ ਸੰਪਾ'ਦਨ ਕਰਕੇ ਸਾਧਕ ਇਤ੍ਰ ਪਦਾ'ਰਥੋਂਕੀ ਵਾ'ਸਨਾ ਆ'ਤ੍ਰਕਾ' ਪਰਿਤਜ਼ਾ'ਗ ਕਰਕੇ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸਿਧਪਦਮਆ'ਦੀ ਆ'ਸਨਬਾਂਧਕੇ ਆ'ਦੀਪਦਸੇ ਸਿਰਕ੍ਰੀ ਕਾ'ਯਾ'ਕੋ ਸਮਕਰਕੇ ਨਿਸਚਲ੍ਹ ਹੋਕੇ ਨਾ'ਸਿਕਾ'ਕੇ ਅਗ੍ਰਭਾ'ਗਮੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਬਾਂਧਕੇ ਨਿਤ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯਾਦੀ ਯੋਗਸ਼ਾਸਤ੍ਰਉਕੁਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀਕਾ ਸੰਗ੍ਰਹਕਰਕੇ ਗੁਦਾਆਦੀਅਧੈ ਦ੍ਵਾਰੋਂਕੋ ਰੋਕ ਕੇ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰ ਇਸਥਿਰਹੋਕੋ ਰੇਚਕਆਦੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਵੇ ॥ ਭੋਜਨਭੀ ਸੁਧ ਅਲਪਕਰਣੇਸੇ ਸਮਜਕ ਸਤਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਗੁਰੁਦਰਸਿਤ ਯੁਕਤੀਸੈ ਜਨ ਸਮੁਦਾਯਸੇ ਵਰਜਿਤਹੋਕੇ ਰੇਚਕਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂਸਮਸੂ ਸਰੀਰਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸਨ ਰੂਪਰੇਚਕ ਪੁਨਾਪ੍ਰਾਣਵਾਯੂਕਾ ਪਾਨਰੂਪ ਪੂਰਕਤਥਾ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਰੋਧ ਰੂਪ ਕੁੰਭਕਕਾ ਕੋਪ ਲੋਭਾਦੀ ਤਜਾਗ ਪੂਰਬਿਕ ਅਤਜੰਤ ਦ੍ਰਿਢਘਨਾ ਅਭਜਾਸਕਰਣੇਸੇ ਪ੍ਰਾਣੋਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀਭਾਵ ਕੋ ਸਾਧਕਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋਹੈ ਪੁਨਾਪ੍ਰਾਣਵਾਯੂ ਇਸਸਾਧਕਕੇ ਸੇਵਕਭ੍ਰਿਤਵਤ ਇਸਕੇਵਸ ਵਰਤੀ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਹੋਜਾਤੋਹੈ॥ ਹੇਸਿਖਜਬਸਾਧਕ ਯੋਗੀਕੇਪ੍ਰਾਣਵਸਵਰਤੀਸ੍ਵਾਧੀਨ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ਤਬਪ੍ਰਾਣਸੰਬੰਧੀ ਸਿਧਜਾਂਭੀ ਸਾਧਕਕੇ ਅਧੀਨ ਹੋਜਾਤਜਾਂਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਦੇਹ ਅੰਤ੍ਰ ਵਰਤੀ ਪ੍ਰਾਣਵਾਯੂਕੇ ਸ੍ਵਾਧੀਨਹੋਣੇਸੇ ਰਾਜਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਮੋਖਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਸੰਪਦਾਕੀ ਸਿਧੀ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਸਾਧਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਸਰਬ ਸਿਧਜਾਂ ਦੇਹਅੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂਕੇ ਸਾਧਨੇਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਯਾਹੈ ਯੇਹ ਜੋ ਆਪਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮਾਰੇ ਬੋਧਕੇ ਅਰਥ ਇਸੀ ਅਰਥਕੋ ਖੋਲਕੇ ਸਪਸ਼ੁ ਕਰਕੇ ਕਹੋ ਉਤ੍ਰ ਅਬ ਦੇਹਾਤਰ ਪ੍ਰਾਣੋਕੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੇਸੇ ਸਿਧਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਜਾਂਹੈ ਸੁਣੋ॥ ਸਰਬਦੇਹ ਵਿਖੇ ਬਹਤ੍ਰ ਕੋਟਿ ਬਹਤ੍ਰਲਾਖਦਸਹਜ਼ਾਰ ਦੋਸੈ ਨਾੜੀਮੈਸੇ ਬਹਤ੍ਰ ਹਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾੜਜਾਂਹੈਂ ਉਨਮੈਭੀ ਏਕੋਤ੍ਰਮੌਨਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨਹੈ ਉਨਸਰਬ ਨਾੜਜਾਂ ਕਾ ਪਰਮਆਸਰਾ ਰੂਪਮੂਲਾਧਾਰ ਚਕ੍ਰਸੇਆਦਿਲੈਕੇ ਸਪਤਚਕ੍ਰੋਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਰੰਧਰ ਕੋ ਜੋ ਸੁਖਮਨਾ ਨਾੜੀਗਈਹੈ ਮੂਲਅਧਾਰਚਕ੍ਰਕੋ ਜੋ ਤੀਨ ਵਲਪਾਇਕੇ ਸੋਈ ਹੂਈ ਕੁੰਡਨੀ ਸਕਤੀਹੈ ਤਿਸਕੇ ਗਰਭਮੈਸੇ ਨਿਕਸਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ਸੁਖ ਮਨਾ ਨਾੜੀ ਤਿਸਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਚਾਰੋਓਰ ਜਿਸਕੀਆਂ ਸਾਖਾਪਸਰ ਰਹਜਾਂ ਹੈਂ ਪਰਿਮੰਡਲਾਕਾਰਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਰਤੁਲਾਕਾਰਹੈ ਨਾਮਗੋਲਾਕਾਰ ਹੈ॥ ਔਮਰਮ ਅਸਥਾਨੋ ਕੇ ਆਸ੍ਰਿਤ ਹੈ ਆਤਰੋਂ ਕੇ ਸਾਥਜੋ ਸੈਕਸੇ ਨਾੜੀ ਵਲੀਹੂਈ ਹੈ ਉਨਕਾ ਭੀ ਪਰਮ ਆਸ੍ਰਾਹੈ ॥ ਅਬਮੂਲਾਧਾਰ ਚਕ੍ਰਕੋ ਜੈਸੇ ਵੇਸਟਨਕਰਕੇ ਕੁੰਡਲ ਨੀ ਸਕਤੀ ਇਸਿਥਤਹੈ ਤਿਸਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪਸੁਣ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇਬੀਣਾਕੇ ਦੰਡਕੀਆ ਰੇਖਾਹੋਤਜਾਹੈ ਜੈਸੇ ਵਰਤੁਲਾਕਾਰ ਜਲਕਾ ਚਕ੍ਰਹੋਤੋਹੈ ਜੈਸੇ ਲਿਖਜਾਹੂਆ ਅਰਧ ਓਂਕਾਰਕਾ ਸਵਰੂਪਹੋਤੋ ੩੭ ਹੈ ਦਖਿਣਦੇਸਕੀ ਲਿਖਤਕੇ ਓਂਕਾਰਕੇ ਪੂਰਬਾਰਧਕੇ ਸਮਾਨਔਨਾਗਰੀਅਖਰੋਂਕੇਲਿਖਤਕੇਓਂਕਾਰਕੇ ਓਂਉਤ੍ਰਾਰਧਕੇਸਮਾਨਹੈਅਕਾਰਹੈਜਿਸ ਕੁੰਡਲਨੀਕਾ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਹੇਭਗਵਨਯੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਸਕਤੀ ਓਂਕਾਰਕੇ ਆਕਾਰ ਮਾਨੁਖੋਂਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਦੇਵਾਦੀ ਸਰੀਰਮੈਭੀ ਇਸੀ ਅਕਾਰਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੁੰਡਲਨੀ ਵਰਤਤੀਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਦੇਵਤਾ ਦਾਨਵ ਮਾਨੁਖ ਮ੍ਰਿਗ ਨਕ੍ਰੂਪਸ੍ਰੁ ਪੰਛੀਮਸਕ ਡੰਸਚੀਟੀਕੇ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਸ੍ਰੁ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀਓਂਕੇ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਯੇ ਕੁੰਡਨੀਸਕਤੀ ਇਸੀਅਕਾਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇਇਸਿਥਤ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੁੰਡਲਨੀ ਕਾ ਕੈਸਾ ਰੂਪ ਹੈਕੇ ਜੈਸੇ ਸੀਤ ਕਰਕ ਪੀੜਤਕੁੰਡਲਮਾਰਕੇ ਬੈਠ ਹੂਏ ਸਰਪ ਕਾਸਰੀਰ ਹੋਵੈ ॥ ਔ ਤਿਸ ਕੁੰਡਲਨੀ ਰੰਗਕਾ ਐਸਾ ਸ੍ਰੇਤ ਹੈਜੈਸੇ ਕੁੰਡਲਾਕਾਰ ਮਹਾਕਲਪਕੇ ਅਗਨਿਸੇ ਗਿਰਾਹੂਆ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋਵੇ ਤਦਵਤਹੈ ॥ ਸ੍ਰੁਸ਼ਾ ਧਾਰ ਚਕ੍ਰ ਔਗੁਦਾਕੇ ਅੰਤ੍ਰਕੀ ਸੰਧੀਸੈ ਲੈਕੇ ਭ੍ਰੂਕੇ ਮਧਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਤਨੇ ਰੰਧ੍ਰ ਨਾਮ ਛਿਦ੍ਰਹੈ ਉਨ ਛਿਦ੍ਰੋਂਕੇ ਬੀਚਅਨੁਸ੍ਰੂਤਾ ਹੂਈ ੨ ਮਨੋਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਚੰਚਲ ਹੈ ਔ ਪ੍ਰਾਣ ਘਾਤਕਰਕੇ ਢਾਹਜਚੰਚਲ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਤਿਸ ਮੂਲਾਧਾਰ ਚਕ੍ਰਕੋ ਸਾਢੇ ਤੀਨਵਲ ਪਾਇਕੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਨਾਮ ਚਿਤ ਸਕਤੀਜੋਇਸਿਥਤ ਹੈ॥ਜੈਸੇ ਅਲਖਰੂਪ ਕਰਕੇਬੀਲਾ ਕੇ ਦੰਡਕੇ ਅੰਤ੍ਰਸਬਦ ਹੋਤੋ ਹੈ॥ਤਦਵਤ ਇਸਚਿਤ ਸਕਤੀ ਕੁੰਡਲਨੀਕੈ ਅੰਤ੍ਰਕੀ ਪ੍ਰਥਮ ਪਰਮ ਸੂਖਮ ਸਰਬ ਸਬਦੋਂਕਾ ਮੂਲਰੂਪ ਪਰਾ ਨਾਮ ਗਤੀ ਗਿਰਾ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਿਕਾ ਸਫੁਰਣ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਗਿਰਾ ਨਾਮ ਬਾਲੀਕਾ ਹੈ॥ ਵਹੀ ਪਰਾਬਾਣੀ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਾ ਸਕਤੀ ਪ੍ਰਾਣਵਾਤ ਕੇ ਸੰਜੋਗਾ ਸੇ ਨਾਭੀਦੇਸ ਮੈ ਪਰਾਨਾਮ ਕੋ ਪਾਤੀ ਹੈ ਕੋਲੇ ਕੇ ਫੂਲ ਕੇ ਰੰਗ ਸਮਾਨ ਕੋਮਲ ਹ੍ਰਿਦੈਵਿਖੇ ਪਸੰਤੀਨਾਮ ਕੰਠਵਿਖੇ ਮਧਮਾਨਾਮ ਮੁਖ ਮੈ ਕੰਠਤਾਲੂ ਆਦੀ ਅਸਥਾਨੋ ਕੇ ਸੰਜੋਗ ਸੇ ਬੈਖਰੀ ਨਾਮ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਸਾ ਕੁਡਲਕੋ ਆਕਾਰਛਾਲੀ ਕੁਡਲਨੀ ਪਰਮ ਸਕਤੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣਜੋਂਕੇਪ੍ਰਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਜ ਨੇਤ੍ਰ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਆਦੀ ਮਨ ਬੁਧੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖੇ ਮੈ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀਦੇਤੀਹੈ ਜਵ ਨਾਮਬੋਗਦੇਤੀਹੈ ਅਰਆਤਸਾਮਰਥਦੇਤੀ ਹੈ॥ਸਾਕੁਡਲਨੀਸਕਤੀ ਕੈਸੇ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਯਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਦੇਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣੇਸੇ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਕ੍ਰੂਧਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਭੁਜੰਗਮੀਸਰਪਣੀਫੁੰਕਾਰੇ ਨਿਰੰਤ੍ਰ ਮਾਰਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇਹ ਕੁੰਡਲਨੀ ਸਕਤੀ ਫੁਰਣੇ ਕੇ ਕਾਰਣਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੂਈ ਉਰਧਮੁਖ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਈ ਹੂਈ ਨਿਰੰਤ੍ਰ ਹੀ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਾਣ ਕੋ ਊਪਰਕੋ ਫੈਂਕਤੀ ਰਹਤੀਹੈ ॥ ਔਅਪਾਨਕੋ ਨੀਚੇਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਆਕਰਖਣ ਨਾਮ ਖੇਚਨੇਕਾ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸਨ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ਸਾਕੁਡਲਨੀ ਬੁਧਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਿਸਚ ਕਰਣੇ ਮੇ ਕੈਸੇ ਦੇਤੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹ੍ਰਿਦੇਮੇ ਇਸਿਥਤ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਜਿਸਕਾਲ ਮੇ ਕੁੰਡਲਨੀਸਕਤੀਕਰਕੇ ਆਕਰਖਣ ਕੀਏਹੂਏ ਅਪਾਨ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਕੁਡਲਨੀ ਸਕਤੀ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਤਦਾ ਉਸ ਕਾਲ ਮੇ ਭੂਤ ਤਨ ਮਾਤ੍ਰਕਾ ਬੀਜ ਰੂਪ ਅਰਥਾਤ ਅਪੰਚੀਕ੍ਰਿਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੂਤ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜਿਸ ਅੰਤਹਕਰਣਕਾ ਤਿਸ ਅੰਤਹਕਰਣ ਵਿਖੇ ਸੰਵਿਤਨਾਮ ਫੁਰਣਾ ਗਜ਼ਾਨ ਜੀਵ ਸੰਵਿਤ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਸੰਕਲਪ ਅਧਜ਼ਵਸ਼ਾਯ ਨਾਮ ਨਿਸਚਾ ਅਭਿਮਾਨ ਰਾਗ ਆਦੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਭੇਦ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰ ਸੰਵਿਤਉਦੇ ਹੋਤੀਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕੁਡਲਨੀਕੇ ਅੰਤਰ ਜਬ ਅਪਾਨ ਵਾਯੂ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੋਹੈ ਤਬਭੂਤਤਨਮਾਤ੍ਰਾਕਾ ਬੀਜਰੂਪ ਫੁਰਣਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਵਿਖੇ ਉਤਪਜ ਹੋਤੋਹੈ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਕੁਡਲਨੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂਕੀ ਸਕਤੀਕੋ ਬੋਗਦੇਤੀਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਕਮਲਕੇ ਊਪਰ ਭ੍ਰਮਰੀ ਵਿਲਾਸਸਮੇ ਫੁਰਤੀਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਕੁਡਲਨੀ ਜੈਸੇ ੨ ਦੇਹੋ ਵਿਖੇ ਫੁਰਤੀਹੈ ਤੈਸੇ ੨ ਫੁਰਣਾ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਤੋਹੈ॥ ਤਹਾ ਮੂਲਾਧਾਰਚਕ੍ਰਗਤ ਕੁੰਡਲਨੀ ਵਿਖੇ ਹ੍ਰਿਦੇਕਮਲਗਤ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋਂਕੀਆ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਨਾਂਜਜਾਂ ਉਤਪਤ ਭੀ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈ ਲੀਨ ਭੀ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਨਦੀਆ ਉਤਪਤ ਔਲੀਨ ਹੋਤਜਾਂਹੈ ॥ ਸਾ ਕੁਡਲਨੀ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਯੋਂ ਕੇ ਸਮਸ੍ਤ ਗਜ਼ਾਨੋ ਕਾ ਸਾਧਾਰਣ ਬੀਜ ਕਾਰਣ ਕਥਨ ਕਰੀਹੈ ॥ ਤਥਾਚੋਕ੍ਤ ਯੋਗਸਾਸਤ੍ਰੇ ॥ ਚੈਤਨਜ਼ੈ ਸਰਬ ਭੂਤਾਨਾਂ ਸ਼ਬਦ ਬ੍ਰਹਮੇਤਿ ਬਦ੍ਰਿਦ੍ਰੁਃ॥ ਤਤਪ੍ਰਾਪਜਕੁਡਲਨੀਰੂਪੰ ਪ੍ਰਾਣੀਨਾਂਦੇਹਮਧਜ ਗਮ॥ਵਰਨਾਤਮਨਾਂਵਿਰਭਕ੍ਰਤਿ ਗਦਜ ਪਦਜਾਦਿਭੇਵਤਾ ॥

ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰਜ਼ੇਕੀਜੀਵਨਮੂਲਚੈਤਨਹੈ ਤਿਸਕੋ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕਰਤੇਹੈ ॥ ਸੋਈ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸਭ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰਜੋਂਕੇ ਦੇਹਮਧਜਮੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਰੂਪਹੋਕੇ ਇਸਿਥਤਹੈ ॥ ਸੋਈ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮਓਂਕਾਰਆਦੀਅਖਰਆਤਮਾਹੋਕੇ ਗਦਜ਼ਬਡੇਸਲੋਕ ਪਦਯ ਛੋਟੇ ਅਨੁਸ੍ਟਾਪਰੂਪਸ਼ਲੋਕੋ ਕੇ ਛੇਦਸੇਜਗਤਮੈਇਸਿਥਤਭਯੋਹੈ॥ਜੋ੨ ਫੁਰਣਾ ॥ ਗਜ਼ਾਨਾਕਾਰ ਅੰਤਹਕਰਣਕਾ ਪਰਿਣਾਮਹੋਤੋਹੈ ਸੋ ੨ ਕੁੰਡਲਨੀਸਕਤੀਕੇ ਬੋਗਸੇਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਪੰਚਤਨਮਾਤ੍ਰਾਕਾ ਸਮੂਹਰੂਪਜੋ ਯੇਹ ਅਸਥੂਲਸੁਖਮਰੂਪ ਪ੍ਰਪੰਚਹੈ ਸੋ ਏਕ ੨ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਮੂਲਾਧਾਰਚਕ੍ਰਵਿਖੇ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਜੋ ਕੁੰਡਲਨੀਸਕਤੀ ਤਿਸੀ ਵਿਖੇ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਆਤਮਿਕ ਪੰਚਕਾਉਪਾਦਾਨ ਬੀਜਨਾਮਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣਭੂਤ ਪ੍ਰਥਮ ਸੂਖਮ ਪ੍ਰਾਣ ਪੰਚਕਰੂਪਕਰਕੇਫੁਰਤੋਹੈ॥ ਸਾਪ੍ਰਾਣਰੂਪਕਰਕੇਸਫੁਰਤਕੁੰਡਲਨੀਸਕਤੀਪਵਨਕੋ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਔ ਸ੍ਰ ਅਪਨੋ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਸਪੰਦ ੧ ਸਪਰਸ ੨ ਸੰਵਿਤ ੩ ਤੀਨ ਰੂਪ ਕਲਪਨਾਕੋ ਧਾਰਕੇ ਅਰ ਤੀਨ ਨਾਮੋ ਕੀ ਕਲਪਨਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਕਲਾਨਾ ਫੁਰਣੇਸੇ ਵਹੀਛੁੱਛਲਨੀ ਸਕ੍ਰੀ ਕਲਾ ਨਾਮਕੋ ਧਾਰਤੀਹੈਸੀਘ੍ਰਹੀ ॥ ਚੇਤਨੇਕਰਕੇ ਚਿਤ ਜੀਵਨੇਸੇ ਜੀਵ ਮਨਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮਨ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪਸੇ ਫੁਰਨੇਸੇ ਸੰਕਲਪ ਬੋਧ ਨਾਮ ਗਜ਼ਾਨਾਕਾਰਹੋਣੇਸੇ ਬੁਧੀ ਅਹੰਭਾਵਸੇ ਅਹੰਕਾਰ ਸਮਰਣਸੇ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਆਦਿਕ ਨਾਮਕੋ ਕੁੰਡਲਨੀਸਕ੍ਰੀ ਕੇਬਜ਼ਾਪਾਰ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਇਨਨਾਮੋਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤਹਾ ਸਪੰਦਨ ਸਕ੍ਰੀਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬ੍ਰਿਤੀਕੇ ਤੀਨਅਸਥਾਨਹੈ ਸੋ ਕਹਤੇਹੈ ॥ ਸੋ ਸਪੰਦਨ ਸਕ੍ਰੀਮਾਰੁਤਅਪਾਨਨਾਮੇਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਨਿਰੰਤਰ ਅਧੈਕੋ ਗਮਨਕਰਤੋਹੈ ॥ ਸਮਾਨ ਨਾਮਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਨਾਭੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਉਦਾਨ ਨਾਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਊਪਰ ਕੰਠ ਦੇਸਾਦਿਕ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਿਤੀ ਭੇਦ ਧਾਰਣੇ ਕਾ ਏਹੁ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਅਪਾਨ ਔ ਉਦਾਨ ਕਰਕੇ ਆਕਰਖਣ ਕੀਆ ਹੂਆ ਭੀ ਸਮਾਨ ਆਪ ਨਿਸਚਲ ਰਹਤੇ ਹੈ ਅਪਾਨ ਔ ਉਦਾਨ ਰੂਪ ਮਰੁਤ ਕੋ ਅਸਥੰਭਨ ਪੁਨਾ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਬਲਵਾਲੀ ਉਦਾਨ ਰੂਪਾ ਬ੍ਰਿਤੀਹੋਕੇ ਸ੍ਰਸਤ੍ਵਾ ਸੇ ਇਸਿਚਤ ਹੋਤੇਹੈ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰਕੋ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸਨੇ ਨਹੀਦੇਤੋਹੈ ॥ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਸਮਾਨ ਮਰੁਤਅਧੋ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਪਾਨਕਾ ਭੀ ਅਸਥੰਭਕਹੈ ॥ ਜਿਸਕਾਲਮੈ ਅਪਾਨਵਾਯੂਸਰਬਪ੍ਰਯਤਨਕਰਕੇ ਅਧੈ ਮੂਲ ਦ੍ਵਾਰਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੋਹੈ ਜੋ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਅਪਾਨ ਮਰੁਤਕੋ ਸਮਾਨ ਵਾਯੂ ਨ ਧਾਰਣਕਰਕੇਨੇਧੈਚਰਖੇਤਬਬਲਾਤਕਾਰਸੇਹੀਅਪਾਨਮਰੁਤਮੂਲਦ੍ਵਾਰੇਸੇਨਿਕਸਜਾਵੇਗੋ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥਹੀ ਸੂਖਮਦੇਹਭੀਨਿਕ ਜਾਵੇਗਾ ਨਿਕਸਜਾਨੇਸੇ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਪੁਰੁਖ ਮ੍ਰਿਤਜੂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਵੇਗੋ ॥ ਜਬ ਉਦਾਨਵਾਯੂ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਊਪਰਕੋ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਿ ਪਰਿਮਿਤਬਾਹਰਕੋ ਨਿਕਸਜਾਤੋਹੈਜੋਬਲ ਕਰਕੇ ਸਮਾਨਮਰੁਤ ਤਿਸ ਉਦਾਨਮਰੁਤਕੋ ਅੰਤਰਕੋ ਨ ਖੈਚੇ ਅਕਰਖਣ ਨ ਕਰੇ ਤਬ ਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਹੀ ਸਰਬਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਸ ਜਾਹਗੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਣਕੇ ਸਾਥਹੀ ਸੂਖਮਸਰੀਰਭੀ ਨਿਕਸਜਾਇਗੋ ॥ ਇਸੀਹੇਤੂਸੇ ਸਾਮਾਨ ਮਰੁਤ ਕਰਕੇ ਉਦਾਨਾਦੀ ਵਾਯੂਕੋ ਜੀਤਨੇਸੇ ਸਰਬ ਰੋਗੋਕਾਖੈ ਔ ਮ੍ਰਿਤਜੂਕੋ ਜਯ ਰੂਪਸਿਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਏਹਬਾਤ ਕਹਤੇ ਹੈ॥

ਜਬ ਰੋਚਕ ਪੂਰਕ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਸਰਬਥਾ ਦ੍ਰਿਢ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਕੁੰਭਕ ਰੂਪਸਾਧਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਮਰੁਤਕੀਗਤੀਕੋਰੋਕਕੇਅੰਤਰਉਦਰਮੈਇਸਿਥਤ ਪ੍ਰਾਣਕਰਤੋਹੈ ਅਰਥਾਂਤ ਊਪਰ ਨੀਚੇਆਨੇ ਜਾਨੇ ਰੂਪਗਤੀਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਉਦਰਮੈਠਹਰ ਜਾਤੋਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ॥ ਤਬ ਅੰਤਰ ਮਾਰੁਤ ਕੇ ਰੋਕਨੇਸੇ ਜੀਵਕੇ ਆਧੀ ਬਜ਼ਾਧੀ ਉਪਾਧੀਆਦਿਕ ਸਭੀ ਰੋਗ ਨਸਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਵਿਖੇ ਪੂਰਬਉਕਤ ਏਕਸਤ ਏਕ ਨਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਉਨਕੀ ਸਾਖਾ ਰੂਪ ਅਨਜ਼ ਸਾਮਾਨਜ਼ਨਾੜਯਾਂਹੈ ॥ ਉਨ ਸਰਬ ਨਾੜਜੋਂ ਵਿਖੇਅੰਨਕੇ ਰਸਕੀ ਪਰਾਪਤੀ ਕਰਣੇ ਹਾਰਾ ਸਾਮਾਨ ਵਾਯੂਹੈ ਤਹਾ ਉਨਨਾਟਿਕਾ ਵਿਖੇ ਕਫਪਿਤ ਵਾਤਕੇ ਸੰਚੈ ਹੋਣੇਸੇ ਇਕਤ੍ਰ ਘਨੀ ਭੂਤ ਹੋਣੇਸੇ ਸਾਮਾਨ ਮਾਰੁਤ ਕੋ ਮਾਰਗ ਰੁਕਜਾਤੋ ਹ ॥ ਪੁਨਾ ਉਨ ਨਾੜਜੋਂ ਵਿਖੇ ਅਨਜ਼ਵਾਯੂਕੇ ਵਿਖਮਹੋਣੇਸੇ ਕੋਪ ਕਰਨੇ ਸੇ ਅੰਨਕਾ ਰਸ ਅਪਨੇ ੨ ਅਸਥਾਨ ਮੇ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਲਪਰੋਚਾਔਦੀਰਘਰੋਚ ਉਤਪਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਆਤੇ ਹੈ ਇਹਬਾਤ ਕਹਤੇਹੈ ॥ ਸਾਮਾਨ ਸਾਖਾਰੂਪ ਨਾਸ਼ਜੋਂਕੇ ਦ੍ਰਜ ਪਾਰ ਰੁਕਣੇ ਸੇ ਸਾਮਾਨ ਅਲਪ ਥੋਸ਼ਾ ਜੈਸਾ ਰੋਗ ਸਰੀਰ ਮੈ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਪਰਾਧਾਨ ਨਾਸ਼ਜੋਂਕਾ ਬਜਾਪਾਰਰੁਕਣੇ ਸੇ ਮਹਾਰੋਗੋਕਾਉਪਤੀਹੋਤੀਹੈਜਿਨਮੇਸਰੀਰ ਨਾਸਕੋ ਪਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ਪ੍ਰਸਨ॥ਹੇ ਯੋਗੀਰਾਜੇਸ੍ਰਵਸਰੀਰੁਤੇ ਇਸਸਰੀਰ ਵਿਖੇਆਧੀ ਬਜਾਧੀ ਆਦਿਕਰੋਗੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੈਸੇ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਔਇਨਆਧੀ ਬਜਾਧੀ ਆਦਿਕਰੋਗੋਕਾ ਨਾਸ ਕੈਸੇ ਹੋਤੇ ਹ ॥ ਉਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ॥ਹੇ ਸੌਮਜ ਆਧੀਬਜਾਧੀਆਦੀ ਰੋਗੋ ਕੀ ਨਿ. ਬ੍ਰਿਤੀਕਾ ਨਾਮ ਸੁਖ ਹੈ ॥ ਸਾਰੋਗੋਂਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀਭੀ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਉਪਾਵੇਂਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਏਹੀ ਬਾਤ ਯੋਗਤਰੰਗਿਣੀ ਮੈ ਕਹੀਹੈ ॥ ਤਥਾਚਮ੍ਮੁਃ

ਪੂਰਬ ਜਨਮਨਿ ਕ੍ਰਿਤ ਪਾਪੰ ਬਾਜਧਿ ਰੂਪੇਣ ਬਧਜਾਤੇ ॥ ਤਛ੍ਹਾਂਤਿ ਰੋਖਧਿਦਾਨੈਰ ਜਾਪ ਹੋਮ ਅਰਚਨਾਦਿਭਿ ॥ ੧ ॥

ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਕੀਏ ਹੂਏ ਪਾਪ ਜੀਵਕੋ ਰੋਗ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਪੀੜਾਦੇ ਤੇਹੈ ॥ ਔਖਧੀ ੧ ਦਾਨ ੨ ਜਾਪ ੩ ਹੋਮ ੪ ਅਰਚਨਾ ਪੂਜਾਆਦਿਕੋਂ ਕਰਕੇ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਉਨਰੋਗੋਕੀਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਸੁਖ ਪੂਰਬ ਕਹ ਆਏ ਹਾਂ ॥ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਰੋਗੋਂ ਕਾਨਾਸਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਜੇ ਸਮੂਲ ਰੋਗੋਂਕਾ ਨਾਸ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਪੁਨਾਕਾਲਾਂਤਰਮੇਕਿਸੀ ਰੋਗ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਨ ਹੋਣੀਚਾਹਜੇ ਬਹੁਰਜੋ ਰੋਗੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਆਵਤੀਹੈ ਇਸਸੇ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਰੋਗੋਂਕਾ ਤਿਰੋਭਾਵਹੋਜਾਤੇਹੈ ਖੈਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਇਨਆਧੀਬਜਾਧੀਆਦੀ ਰੋਗੋਕੇ ਖੈਕਾਨਾਮ ਸੁਖਹੈ ਸੋਸੁਖਹੈ ਮੂਲਾ ਅਗਜਾਨ ਕੇ ਨਾਸਸੇਹੋਤੇਹੈਸੋਮੂਲਾਅਗਯਾਨ ਆਤਮ ਗਯਾਨਕਰਕੇ ਨਾਸ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਸੋ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪੂਰਬਕ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਹੋਤੇਹੈ ਸਾ ਸਤਗੁਰੂਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਆਗਯਾ ਮਾਨਨ ਰੂਪਸੇਵਾ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਭਾਵਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪਮੋਖਕਾ ਲਾਭ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕੇਲਾਭਸੇ ਅਨੰਤ ਆਧੀ ਆਦਿਕ ਰੋਗ ਪੁਨਾਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਆਧੀ ਬਜਾਧੀ ਆਦਿਕ ਰੋਗ ਕਦਾ ਚਿਤ ਪਰਸਪਰ ਮਿਲਕੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਦਾਚਿਤ ਭਿੰਨ ੨ ਏਕ ੨ ਹੋਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਉਤਪਤਹੋਤੇ ਹੈਂਦੇਹਕੇਦੁਖਕਾਨਾਮਬਜਾ-ਧੀ ਹੈ ॥ ਵਾਸਨਾ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਰੂਪਜਿਸਕਾ ਚਿੰਤਾ ਆਤਮਿਕਾ ਆਧੀਨਾਮ ਕਰਕੇ ਸਾਸਤ੍ਰੋਮੇ ਕਹੀ ਹੈ ॥ ਵਾਸਨਾਕਾਮੂਲ ਕਾਰਣ ਆਗਜਾਨ ਹੈ ॥ ਅਤਤ੍ਵ ਗਜਾਨ ਕੇ ਵਸਤੇ ਮਨਕੇ ਨਿਗ੍ਰਹਕੇ ਬਿਨਾ ਮਨਕੇ ਸੂਖਮਹੋਈ ਬਿਨਾ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖਕੇ ਵਸ ਫਰਤੀਹੋਕੇ ਨਿਰੰਤਰਹੀ ਇਤਨਾਕ ਪਦਾਰਥਆਨ ਮੁਝਕੋ ਮਿਲ ਗਯਾਹੈ ਇਤਨਾ ਔਰ ਮਿਲੇਗਾ ਇਤਨਾ ਅਬੀਨਹੀਪ੍ਰਾਪਤਹੂਆਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਦਿੰਤਾ ਸੋਕ ਭੈ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਮਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇਸੇ ਆਧੀ ਆਦਿਕ ਰੋਗ ਸਰੀਰਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ। ਜੈਸੇ ਵਰਖਾ ਕਾਲਮੈ ਕੁਹੀੜ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਇਸਕੀਨਿਬ੍ਰਿਤੀਕਾ ਉਪਾਇ ਨ ਜਾਨਨੇਸੇ ਮਹਾਮੋਹਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਜੜਤਾਸੇ ਆਧੀਰੋਗਹੋਤੋਹੈ ॥ ਚਿਤਕੇ ਨ ਜੀਤਨੇਸੇ ਦੁਰ ਇਛਾ ਖੋਟੀਆਂ ਬਹੁਤ ਅਨੰਤਹੀ ਮਨਵਿਖੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤਜਾਂਹੈਂ ਸੇ ਅੰਤਰਕੇਰੋਗਆਧੀਹੈ ॥ ਬਾਸੀਅੰਨਤਥਾਅੌਰ ਚਨਾ ਮਟਰ ਕਸਾਰੀ ਆਦੀ ਦੁਰ ਅੰਨਕੇ ਖਾਨੇਸੇ ਸਮੇ ਬਿਨਾ ਆਗੇ ਪੀਛੇ ਬਹੁਤਹੀ ਖਾਨੇ ਸੇ ਸਮਸਾਨਆਦੀਭੂਮੀ ਦੁਰਗੰਧੀਕੇ ਅਸਥਾਨਰੂਪਦੁਰਵੇਸਖੋਟੇਸਮੈ ਰਹਣੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਸਰੀਰਮੈ ਰੋਗ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤਥਾ ਆਧੀ ਰਾਤਮੈ ਅੰਨਰਜਕੇਖਾਨੇਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਸੈਥਨਅਤਿ ਸੈਥਨਕਰਨੇਸੇ ਅਥਵਾ ਦਿਨਸੈਸੈਥਨਕਰਣੇਸੇ ਐਸੇ ੨ ਸਮੇਕਾ ਨਾਮਦੁਸ੍ਮਕਾਲਹੈ ॥ ਤਥਾਦੁਰਭਾਵਨਾਸੇ ਨਾਮਸਤਪਬ੍ਰਜਾਪ੍ਰ ਚੌਰਆਦਿਕਕੀ ਸੰਕਾ ਕਰਕੇ ਭੈ ਹੋਣਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਦੁਸ੍ਮ ਭਾਵਨਾਹੈ ਤਿਸ ਦੁਰਭਾਵਨਾਸੇ ਮਨਕੀ ਥਿਰਤਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣੇਸੇ ਨਾੜੀਆਂ ਵਿਖੇ ਅੰਨਕੇ ਰਸਕਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਨਹੋਣੇਸੇ ਅਥਵਾ ਦੁਰਗੁਨ ਅੰਨਕਾਰਸ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੋਣੇਸੇ ਤਥਾ ਵਾਯੁਕਾ ਅਧਿਕ ਨਾੜੀਮੈ ਹੋਜਾਣਾ ਭਫਕਾ ਅਧਿਕ ਸੋਸ ਹੋਜਾਨਾ ਕਫਕਾਨਾੜੀਮੇ ਅਧਿਕ ਹੋਜਾਣਾਇਨ ਨਿਮਿਤੋਂ ਸੇ ਨਾੜਜੋਂਮੇ ਵਾਤੁਕਾਅਧਿਕਹੋ ਜਾਣਾ ਨਾੜਜੋਂ ਵਿਖੇ ਰਸਕਾ ਪ੍ਰਵੇਸਨ ਹੋਣਾ ਅਥਵਾ ਅਧਿਕਭਰਜਾਣੇ ਸੇ ਕਫ ਪਿਤ ਵਾਤੁਕੇਕੋਪਹੋਜਾਨੇਸੇਅੰਗੋਵਿਖੇ ਵਾਤ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਆਘਾਤਸੇ ਪੀੜਾ ਆਦਿਕ ਰੋਗੋਂਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਰਕੇ ਦੇਹ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਅਸ੍ਰਸਥ ਹੋਣੇਸੇ। ਬਜ਼ਾਧੀ ਭਰਕੇ ਦੇਹ ਵਿਪਰਜੈ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਭਰਕੇ ਮਤਿਭ੍ਰੀ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ॥ ਸਾਬ੍ਰਧੀ ਪੁਰਬਜਨਮ ਕੇਭਰਮੇ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰਨੀ ਅਥਵਾਇਸ ਜਨਮ ਕੇ ਕਰਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਕੇ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਪੁਨਾ ਕਰਮ ਮੈ ਲਗਾਤੀ ਹੈ॥ ਆਧੀ ਬਜ਼ਾਧੀ ਆਦਿਕ ਰੋਗੋਂ ਕੀ ਦੇਹ ਵਿਸੇ ਉਤਪਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਕੈਸੇ ਆਧੀ ਬਜ਼ਾਧੀ ਆਛਿਕ ਰੋਗੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋਭੀ ਤੂੰ ਸ੍ਰਵਣਕਰ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਿਜ ਸੋਬਜ਼ਾਧੀ ਸਾਮਾਨਜ ਰੂਪ ਔ ਸਾਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰਕੋ ਹੈ ॥ ਏਕਤੋਭੂਖ ਪਜ਼ਾਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀਲਾਸ਼ਸਾ ਕਰਕੇ ਹੋਣੇ ਵਾਲੀ ਬਜ਼ਾਧੀ ਸਾਮਾਨ ਰੂਪਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮ੍ਰਿਦੁ ਕੋਮਲ ਰੂਪਹੈ ਬਾਂਛਿਤ ਵਸਤੁ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇਸੇ ਚਿਤਕੀ ਚਿੰਤਾ ਦੂਰ ਹੋਣੇਸੇ ਚਿੰਤਾ ਜਨਜ ਬਜ਼ਾਧੀ ਭੀ ਦੂਰ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰੀ ਸਾਰਰੂਪ ਨਾਮ ਅਭੰਜਤ ਦ੍ਰਿਢ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਔਖਧੀ ਆਦਿਕ ਉਪਾਵੋਂ ਸੇਭੀ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀ ਹੋਤੀਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਕੀਕਾ ਬਚਨਹੈ ਮਲਾਰਰਾਗਕੀਵਾਰ ਮੈ ॥ ਇਕ ਵਿਛੋੜਾ ਇਕ ਦੁਖ ਭੂਖ ॥ ਇਕਦੁਖ ਸਕਤਿਵੰਤ ਜਮਦੂਤ ॥ ਇਕਦੁਖ ਰੋਗਲਗੈ ਤਨਧਾਇ ॥ਵੈਦਨਭੋਲੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਾਰੂਲਾਇ।।੧।।ਅਗਜ਼ਾਨਰੂਪੀਰੋਗਕਰਕੇਜੋਪਾ'ਰ ਬ੍ਰਹਮਸੇ ਵਿਛੜਜਾਣਾਹੈ ਸੋਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀਰੋਗ ਬਿਨਾ ਆਤਮ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨਸੇਨਸਟਨਹੀਹੋਤੋਹੈਜੈਸੇਰਸੀਕੇਅਗਜ਼ਾਨਸੇਉਤ ਪਤਹੂਆ ਸਰਪ ਭ੍ਰਮ ਬਿਨਾ'ਰਸੀਕੇ ਗਜ਼ਾਨਸੇ ਔਰ ਯਤਨੋ ਸੇ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਹੋਤੋਹੈ ।। ਹੇਸਿਖਜੈਸੇ ਵਰਖਾ'ਕਾ'ਲ ਵਿਖੇ ਵਧੀਹੂਈ ਨਦੀਤੀਰਕੇਵ੍ਰਿਛ ਆਦਿਕੋਂਕੋ ਮੂਲਤੇ ਹੀ ਉਖਾੜਕੇ ਵਹਾਘਲੇਜਾ'ਤੀਹੈ ।। ਤੈਸੇਹੀ ਸਤਗੁਰੂਕੇ ਸਤਸੰਗਕਰਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਜ਼ਾਨਉਤਪਤ ਹੋਏ ਕਾ'ਲਸੈਹੀਜਨਮਮਰਣਕਾ'ਮੂਲਕਾ'ਰਣ ਅਗਜ਼ਾਨਕੇ ਨਾਸਹੋਣੇਸਮਕਾ'ਲਸੈਹੀ ਆਧੀ ਬਜ਼ਾਧੀਆ'ਦੀਸਰਬ ਰੋਗੋਕਾ ਨਾ'ਸਕਰਛਾ'ਰਤੋਹੈ ।। ਔਰ ਹੇਸਿਖਜੋਨਸੇ ਰੋਗ ਆ'ਧੀ ਚਿੰਤਾ'ਜਨਜਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਆ'ਧੀ ਰਾ'ਤ੍ਰੀ ਸੰਧਜ਼ਾਸੰਧੀ ਕਾ'ਲਸੈਭੋਜਨਖਾ'ਣੇਸੇਅਤਿਅਧਿਕ ਭੋਜਨਖਾ'ਣੇਸੇਰੋਗਉਤਪਤਿਹੋਤੋਹੈ।। ਸੋ ਰੋਗਦ੍ਰਬ੍ਯ ਦਾਨਔਖਧੀ ਸੰਤ੍ਰਦੁਖਭੰਜਨੀਸਾ'ਹਿਬ ਲੋਲਾ'ਰਕਆ'ਦਿਕਤੀਰਥੋਂਕੇ ਇਸਨਾ'ਨਕਰਣੇ ਸੇ ਭੀਦੂਰਹੋਜਾ'ਤੇਹੈ ਚਿਕਿਤਸਾ'ਆ'ਦਿਕ ਉਪਾ'ਵੋਸੇਦੂਰਹੋਜਾ'ਤੇਹੈ ।। ਜੋ ਚਿਕਿਤਸਾ'ਨਾ'ਮ ਵੈਦਕਸਾ'ਸਤਰੋਂਸੈਧਨ੍ਹੰਤਰੀਆਦਿਕਬ੍ਰਿਧੋਨੇਔਖਧਜਾ'ਬਤਾਈਹੈਉਨਸੇਭੀਨਸ੍ਰਹੋਜਾ'ਤੇਹੈ ।। ।। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ।। ਹੇਭਗਵਨ ।। ਆਧੀ ਅਧਜ਼ਾ'ਤਮਿਕਰੋਗ ਚਿੰਤਾਆਦਿਕੋਸੇ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ।। ਰੋਗੋਂਕੇ ਜਨਮਕਾਪ੍ਰਕਾਰਇਤਨੇਸੇਪੁਛਜ਼ਾ ।। ਔਖਧੀ ਆਦਿਕੋਸੇ ਇਤਰ ਮੰਤ੍ਰ ਔ ਪੁੰਨਜ਼ਾਦਿਕੋਸੇਕੈਸੇ ਨਿਵਰਹੋਤੇਹੈ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹਜ਼ੇ ।। ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਸਿਖਜੋ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਤੈਨੇ ਕੀਆਹੈ ਏਹੀ ਸ੍ਰੀਰਾ'ਮ ਚੰਦਜ਼ੀਨੇਸ੍ਰੀਵਸਿਸਟਜ਼ੀਕੇ ਆਗੇਪ੍ਰਸਨਕੀਆਥਾ ।।ਸ੍ਰੀ ਰਾ'ਮੋਵਾਚ ਮੂਲ

ਆਧਿਕਥੰਭਵੇਦਵਜ਼ਾਧਿਃ ਕਥੰਚਵਿਨਸ਼੍ਯਤਿ।
ਦ੍ਰਬ੍ਯਜ਼ਾ ਦਿਤਰਯਾ ਯੁਕ੍ਤਯਾ ਮੰਤ੍ਰ ਪੁਣ੍ਯਜ਼ਾਦਿਰੂਪਯਾ ।। ੨੯ ।।

ਆਧੀਰੋਗਸੇ ਬਜ਼ਾਧੀ ਰੋਗ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੋਹੈ ਭਾਵਯੇਹੈ ਮਨ ਅਤਜ਼ੰਤ ਸੂਖਮਹੈ ਸ਼ਰੀਰ ਪਾਂਚਭੌਤਕਅਤਜ਼ੰਤਅਸਥੂਲਹੈ ।। ਸਰੀਰਕੇ ਅੰਗ ਭੰਗ ਹੋਣੇਸੇ ਮਨਕੇ ਅੰਗ ਭੰਗ ਨਹੀਹੋਤੇਹੈ ਸਰੀਰਕੇ ਨਸਟ ਹੋਯਾਂ ਮਨਕਾ ਨਾ'ਸਭੀ ਨਹੀਹੋਤੋਹੈ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਪੁਨਾ ਆਪਕੇ ਮਾਨਸੀ ਰੋਗ ਚਿੰਤਾਆਦਿਕਸੇ ਬਜ਼ਾਧੀ ਰੋਗਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਹਤੇਹੋ ।। ਜਰੀ ਔਖਧੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸੂਖਮ ਮੰਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋਸੇ ਭੀ ਸਥੂਲ ਸ਼ਾ'ਰੀਰਕ ਰੋਗੋਕੀਨਿਬ੍ਰਿਤੀਕੈਸੇ ਹੋਤੀਹੈ ।। ੨੯ ।। ਸ੍ਰੀਵਸਿਸਟੋ ਵਾ'ਚ ਮੂ ।।

ਚਿਤੇਵਿਧੁਰਿਤੇਦੇਹਾਃ ਸੰਖਜੋਤ ਮਨੁਯਾਤਜ਼ਾਲੰ ।।
ਤਥਾਹਿਰੁਧਿਤੋਜੰਤੁਰਕ੍ਰਮੇਵ ਨਪਸ਼ਤਿ ।। ੩੦ ।।

ਟੀਃਤਤ੍ ਪ੍ਰਥਮ ਆ'ਧੀਸੇਬਜ਼ਾ'ਧੀਰੂਪਰੋਗਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਾ'ਪ੍ਰਕਾ'ਰ ਕਹਤੇਹੈਹੇਰਾ'ਮਚੰਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਬ ਚਿੰਤਾ ਸੋਕ ਆਦਿਕ ਆਧੀਰੋਗਕਰਕੇ ਚਿਤਕੇ ਖੋਭਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਣੇਸੇ ਦੇਹਭੀ ਖੋਭਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਤੋਹੈ। ਡੇਢਸਲੋਕ ਕਰਕੇ ਇਸਮੈ ਦ੍ਰਿਸਟਾਤਕਹਤੇਹੈ ਜੈਸੇ ਬਾਣ ਕਰਕੇ ਬੇਧਯਾਹੂਆ ਮ੍ਰਿਗ ਚਿਤਕੀ ਬਜ਼ਾਕੁਲਤਾ ਸੇ ਸੂਧੋ ਮਾਰਗ ਛੋਡਕੇ ਕੁਮਾਰਗ ਬਿਖਮ ਮਾਰਗਮੈਜਾਤੋਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਦੇਹਭੀਅਪੁਠੇਮਾਰਗ ਚਲਤੋਹੈ॥ ਮੂਃ

ਸੰਖੋਜਭਾਤਸਾਮਜ਼ ਮੁਤਸ੍ਰਿਜਜ਼ਵਹੰਤਿ ਪ੍ਰਾਣਵਾਯਵਃ
ਦੇਹੇ ਗਤ ਪ੍ਰਵਿਸ਼੍ਰੇਨ ਪਜ਼ਾਂਸੀਵਤਸਰਿਤਟੇ॥ ੩੧॥

ਹੇ ਕਮਲੇਖਣਜੈਸੇਨਦੀਵਿਖੇਬਡੇਹਸਤੀਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਣੇਸੇ ਸ੍ਵਲਪ ਨਦੀਕਾਜਲਖੋਭਤ ਹੋਕੇ ਉਲਟਾ ਰੁਕਕੇ ਚਲਨੇ ਲਾਗਜਾਤੋਹੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਚਿਤ ਜਬ ਚਿੰਤਾ ਸੋਕ ਆਦਿਕ ਆਧੀਰੂਪਰੋਗਸੇ ਬਜ਼ਾਕੁਲਹੋਤੋਹੈ॥ਤਬ ਦੇਹਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਨਵਾਯੂਭੀਛੁਭਤਹੋਕੇ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਤਾਸੇ ਸੂਧਨਾਸਕਾ ਰੂਪਮਾਰਗਕੋ ਤਜ਼ਾਗਕੇ ਅਮਾਰਗ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਜਲਤੀ ੨ ਚਲਨੇ ਲਾਗਾਜਾਤੋਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਵਾਸ ਕਾਸਦਮਾ ਰਾਜਯਖਮ ਛਾਤੀਮੈਸੇਲੋਹੂਆਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੋਹੈ॥ ੩੨॥ ਮੂਲ॥

ਅਸਮੰ ਵਹਤਿ ਪ੍ਰਾਣੇਨਾ ਡਯੋ ਯਾਂਤਿ ਵਸੰਸ ਥਤਿਮ॥
ਅਸੰਮਜ਼ਕਸੰਸਿਥਿਤੇ ਭੂਪੇਵਰਣਾਸ਼੍ਰਮ ਯਥਾ ਕ੍ਰਮ॥

ਟੀਃ ਕਫਪਿਤਆਦਿਕੋਸੇਨਾੜੀਆਂਕੋਪੂਰਣਹੋਣੇਸੇਪ੍ਰਾਣਵਿਖਮ ਹੋਕੇ ਚਲਤੇਹੈ॥ ਪ੍ਰਾਣੋਕੇ ਵਿਖਮਚਲਣੇਸੇ ਛੁਭਿਤਹੋਕੇਨਾੜਜਾਂਭੀ ਆਪੋਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨਕੋ ਤਜ਼ਾਗਦੇਤਜਾਂਹੈ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾਕੇ ਸੰਮਜ਼ਕ ਇਸਥਿਤ ਨ ਹੋਣੇਸੇ ਪ੍ਰਜਾਵਿਚੋਵਰਨ ਆਸ੍ਰਮਕੀਮਿਰਯਾਦਾਨਸਟ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ਆਜਕਾਲਵਤ ਤਥਾ ਸੇਨਾ ਮੈਭੀਖੋਭ ਹੋਕੇਆਪੋਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਦੇਤੀਹੈ॥ ੩੩ ਮੂਃ

ਕਾਸ੍ਵਿਨ੍ਨਾਡਯਾ ਪ੍ਰਪੂਰਣਤ੍ਵੰ ਯਾਂਤਿ ਕਾਸਚਰਿਕ੍ਤਾਂ ਨਾਮ॥
ਪ੍ਰਾਣਾ ਵਿਧੁਰਿਤੇ ਦੇਹੇ ਸਰਬਤਃਸਰਿਤੋਯਥਾ॥ ੩੪॥

ਟੀਃਸਰਬਥਾ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਛੋਭਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋਕੇਬਜ਼ਾਕੁਲਹੋਯਾਂ੨ ਕੋਈਕ ਨਾੜਜਾਂ ਦੇਹਵਿਖੇ ਅੰਨਕੇਸਾਰ ਕਰਕੇਅਤਜ਼ੰਤ ਪੂਰਣ ਹੋਜਾਤਜਾਂ ਹੈ ਅਰ ਕੋਈ ਰਿਕਤ ਨਾਮ ਖਾਲੀ ਹੀ ਰਹਜਾਤੀਆਂਹੈਂਉਨਮੈਰਸ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੋਤਾਹੀ ਨਹੀਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਛੁਭਿਤਹੂਈ ਨਦੀਕੇ ਕਿਸੇ ਤੀਰਕੀ ਖਾਡਜ਼ਾਜਲਸੇ ਭਰ ਜਾਤਜਾਂਹੈ ਔ ਕਿਸੀਓਰਸੇਖਾਡਜਾਂਖਾਲੀਰਹਜਾਤਜਾਹੈਂ॥ ਤਦਵਤ ਪ੍ਰਾਣੋਂਕੇ ਛੁਭਤਹੋਣੇਸੇ ਨਾੜਜੋਕੀਦਸ਼ਾ ਹੋਤੀਹੈ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਾਤ॥ਮੂਃ

ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾਂਤ ਮੂਲਯਥਾਵਿਰਿਕ੍ਤੰ ਕੁਰਵੰਤਿ ਹਰੀਤਕਜ਼ਾ ਸ੍ਵਭਾਵਤਃ॥
ਭਾਵਨਾ ਵਸ਼ਤਃ ਕਾਰਯੰਤਥਾ ਯਰ ਲਵਾਦਯਾਃ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੈਸੇ ਹਰੀਤਕੀ ਨਾਮ ਹਰੜ ਭਖਣ ਕਰੀਹੁਈ ਸਵਭਾਵਿਕਹੀ ਵਿਰੇਚਨ ਕਰਦੇਤੀ ਨਾਮ ਮਲ ਕੋਪਚਾਇਕੇ ਉਦਰਸੇ ਬਾਹਰਨਿਕਾਸਦੇਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤਹਰੜਖਾਨੇਵਾਰੇਕੋ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕਹੀ ਦਸਤ ਛਾਰਜਾਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਵਾਯੁਵਗ੍ਹੀਭੂ ਜਲਾ ਆਦਿਕੋਂਕੇਬੀਜਰੂਪ ਯੰਰੰਲੰਵੰ ਆਦਿਕ ਮੰਤ੍ਰਕੇ ਵਰਣ ਮੰਤ੍ਰਕੀ ਭਾਵਨਾਵਸ਼ਤੇ ਬਜਧੀਆਕਾਰ ਪ੍ਰਾਣਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਜੋ ਅੰਨਕੇ ਰਸ ਉਨਕੋ ਪਚਾਇਕੇ ਉਤਸਾਰਣਾਦੀ ਕਰਦੇਤੇਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਉਦਰਸੇ ਬਾਹਰਨਿਕਾਸਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਤਦਵਤ ੩੯ ॥ ਮੂਃ

ਸੁਧਜਾ ਪੁਨਜਾ ਸਾਧੈ ਕ੍ਰੀਯਜਾ ਸਾਧੁ ਸੇਵ੍ਯਜਾ ॥
ਮ.ਤਃ ਪ੍ਰਾਜ੍ਞਤਿ ਨੈਰਮਲ੍ਯੰ ਨਿਬਧੇਟੇਵਕਾਂਚਨਮ ੪੦

ਟੀਃਹੇਸਾਧੋ ਜੈਸੇਕਸੋਧਦ੍ਰਬਨਿਸਾਦਰ ਆਦਿਕੋਸੇ ਸੋਧਨੇਸੇ ਕੰਚਨ ਸੁਧਹੋਜਾਤੇਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤਗੁਰੁਕੀ ਸੇਵਾ ਆਦਿਕ ਸੁਧ ਕ੍ਰਿਯਾਕਰਕੈ ਮਨ ਅਤ੍ਯੰਤ ਨਿਰਮਲਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ੪੦ ॥ ਮੂਃ

ਆਨੰਦੋ ਵਰਧਤੇ ਦੇਹੇ ਸੁਧ ਚੇਤਸਿਰਾਘਵ
ਪੂਰਣੇਂਦਾ ਵੁਦਤੇ ਯਤ੍ ਨੈਰਮਲ੍ਯੰ ਭੁਵਨੇ ਯਥਾ

ਟੀਃ ਹੇਰਾਘਵ ਜੈਸੇ ਸਰਦਰਿਤੁਕੀਪੂਰਣਮਾਸੀਕਾਚੰਦ੍ਰਮਾ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋਉਦੇਹੋਤੇਸੇਤ੍ਰਿਭੁਵਨ ਅਤਿਨਿਰਮਲ ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਮਨਕੇ ਨਿਰਮਲ ਸੁਧਹੋਤੇ ਕਰਕੈ ਦੇਹਵਿਖੇਭੀ ਉਤਮ ਆਨੰਦਕੀਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ਔਰੋਕਤਾਦੋਤੇਸੇ ੪੧ । ਮੂਲ
ਸਤ੍ਵਸੁਦਜ੍ਞਾਵਹੰਜੇਤੋਕੇਕ੍ਰਮੇਣਪ੍ਰਾਣਵਾਯਵਃ । ਸਰਯੰਤਿਭਕਥਾਂਨਾਨਿਵਜ੍ਰਾਧਿਸ੍ਤੇਨਵਿਨਸ਼ਤਿ।
ਟੀਃ ਹੇ ਰਘਨੰਦਨ ਜਬ ਸੰਤਗੁ ਕੀ ਸੇਵਾਆਦਿਕਸੁਧਕ੍ਰਿਯਾ ਰੂਪਕਰਕੇਸਤਸੁਧਹੋ ਜਾ ਤੇਹੈ ਸੁਧ ਅੰਤਹਕਰਣਕਾਨਾਮਸਾਸਤ੍ਵੰਸਤਵਕਹਤੇਹੈਮਲੀਨਅੰਤਹਕਰਨਭੀਮਨਚਿਤ ਕਾਨਾਮਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬਸਤਵਸੁਧੀਕੇ ਹੇਤੁਸੇ ਕ੍ਰਮਪੂਰਬਿਕਅਪਨੀਮਿਰਯਾਦਾਸੇ ਇਸਿ ਥਤ ਪ੍ਰਾਣਰੂਪ ਵਾਯੁ ਚਲਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣੋਕੇਮਿਰਯਾਦਾ ਸੇ ਚਲਨੇਸੇ ਭਖਣਕਾਕੀਆ ਹੁਆ ਅੰਨ ਪਾਨੀਕੋ ਜੀਰਣ ਕਰਕੇ ਭੁਖੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਪਚਾਇਦੇਤੇਹੈ ॥ ਜਬਅੰਨਪਾਨੀ ਸੰਮਗ੍ਰਕ ਪਚਜਾਤੇ ਹੈ ਭਖ ਸਰੀਰ ਕੇ ਰੋਗ ਭੀ ਨਿਵਰਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੪੨ ॥ਹੇਸਾਧੋ ਪ੍ਰਕਰਣਕੇ ਅਨੁਸਾਰਯੇਹ ਤੁਮਕੋ ਆਧੀ ਬਜਾਧੀ ਰੂਪ ਰੋਗੋਂਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔਨਾਸਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੁਮਕੋ ਸੁਣਾਇਦੀਆਹੈ ਕੁੰਡਲਨੀ ਕੇ ਕਥਾ ਯੋਗਸੇ ॥ ਅਬ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਕਰਣ ਪਤਿਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੋ ਸੁਣੋ ॥ ਪੁਰੀਅਸ਼ਟਕ ਨਾਮ ਸੂਖਮ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਜੀਵਰੂਪ ਕੀ ਅਧਾਰਭੂਤਾ ਕੁੰਡਲਨੀਜੋਹੈ ॥ ਆਮੋਦਕੀ ਮੰਜਰੀਕੇ ਸਮਾਨ ਤਿਸਕੋ ਜਬ ਪੂਰਕ ਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਕਰਕੇ ਕੁੰਭਕਕਹਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸ ਕੁਰਮਨਾੜੀ ਵਿਖੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਾਣ ਢਾਯੁਕੋ ਪੁਰੁਖ ਸਿਰਕਰ ਰਾਖਤੋਹੈ ॥ ਇਸੀਅਰਥਮੈ ਪਤੰਜਲਿਜੀਕਾ ਸੂਤ੍ਰਭੀਹੈ ॥ ਕੂਰਮ ਨਾੜਜਾਂ ਚਥੇਰਮਿਤਿ ॥ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸ ਕੂਰ ਮਾਕਾਰਨਾੜੀਮੈ ਪ੍ਾਣ ਢਾਯੁਕੋ ਪ੍ਥਮ ਪੂਰਣ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਥਿਰਕਰੇ ॥ ਕੰਠ ਕੂਪਸੇ ਨੀਚੇ ਉਰਮੈ ਕੂਰਮਕੇ ਆਕਾਰ ਨਾੜੀਹੈ ਤਿਸ ਨਾੜੀ ਵਿਖੇ ਕ੍ਰਿਤ ਸੰਜਮ ਪੁਰੁਖਨੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਾਣ ਪ੍ਵੇਸਸੇ ਅਨੰਤਰਥਿਰਤਾਕੋ ਪ੍ਾਪਤਹੋਈਤਾਹੈ ॥ ਜੈਸੇਸਰਪ ਗੋਧਾ ਅਪਨੇਬਿਲਮੈਥਿਰਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤਦ੍ਵਤ ਜਬ ਥਿਰਤਾਕੋਪ੍ਾਪਤਹੋਤੋਹੈ ॥ ਤਬ ਕਾਯਾਕੀ ਪੀਨਤਾ ਰੂਪਗਰਿਮਾ ਨਾਮ ਸਿਧੀਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਹੋਤੋਹੈ ਸੁਮੇਰਕੇਸਮਾਨ ਬਡੇ ਆਕਾਰਵਾਲਾ ਭਾਰੀ ਸਰੀਰ ਸਾਧਕਕਾ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ਇਸਕੇ ਸੰਕਲ੍ਪਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾਡਕੇ ਆਕਾਰਹੋਜਾਤਾਹੈ॥ਪ੍ਸਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਾਧਕ ਯੋਗੀਕੋ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਗਰਿਮਾ ਨਾਮਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਾਪਤੀਕਾ ਪ੍ਕਾਰ ਤੋ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਜਾਨਨਾ ਅਬਖਗਮਨਾਦੀ ਸਿਧੀਕੀ ਪ੍ਾਪਤੀਕਾ ਪ੍ਕਾਰਭੀ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਕਹਜੇ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬਸਾਵਧਾਨਹੋਕੇ ਆਕਾਸ ਗਮਨਾਦੀਸਿਧੀ ਕਾ ਪ੍ਕਾਰ ਹਮਾਰੇ ਸਕਾਸਤੇ ਤੁਮਸ੍ਰਵਣਕਰੋ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਯੋਗੀਪੂਰਕ ਰੂਪ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਾਣਪਵਨਸੇ ਅੰਤ੍ ਕੁੰਡਲਨੀਕੋਪੂਰਨ ਕਰਤੋਹੈਅਧੋਭਾਗਮੈ ਇਮਿਬਤ ਮੂਲਾਧਾਰ ਚਕ੍ਰਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਬ੍ਰਹਮਰੰਧ੍ਪ੍ਯੰਤ ਲੰਬਾਇਮਾਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਾਣ ਪਵਨ ਕਰਕੇ ਸਵਿਤਕੁੰਡਲਨੀ ਗਤਪ੍ਾਣੋਕੇ ਨਿਰੋਧਨਾਮ ਰੁਕਾਵਟਸੇ ਸ਼ਖਸਹਰੂਪ ਊਖਮਣ ਮੰਤ੍ਕੇ ਅਭ੍ਜਾਸਕੀ ਪਾਟਵਤਾ ਚਾਤੁਰਯਤਾਸੇ ਅਥਵਾ ਪ੍ਾਣੋਂਕੇ ਰੁਕਣੇਸੇ ਉਤਪਤਭਈ ਊਖਮਾਨਾਮਗਰਮੀਉਸ. ਕਰਕੇ ਪਰਿਸ੍ਰਮਕੋ ਪ੍ਾਪਤ ਭਯਾਜੋ ਸਰੀਰ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਤਸੈਇਸਨਾਨ ਅਰਥਪ੍ਾਣਪਵਨ ਕੁੰਡਲਨੀ ਕੋ ਊਰਧਕੋਖੈਚਤੋਹੈ ॥ ਪ੍ਾਣੋਂ ਕਰਕੇ ਊਪਰਕੋਆਕਰਖਣਕਰੀਹੁਈਕੁੰਡਲਨੀਦੰਡਕੇ ਸਮਾਨ ਦੀਰਘ ਲੰਬਾਨਮਾਨ ਹੁਈ ੨ ਅਭ੍ਜਾਸਕੀਪ੍ਬਲ੍ਤਾ ਕਰਕੇ ਸਰਪ ਨੀਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਾਣੋਂ ਕਰਕੇ ਆਕਰਖਨਕਰੀਹੁਈ ਊਰਧਕੋ ਉਠਤੀਹੈਤੁਰੇਤਹੀ ॥ ਜੈਸੇ ਬਲ੍ਰੀ ਹਾਥਸੇ ਊਪਰਕੋ ਉਠਾਈ ਹੁਈਸ੍ਥਲ੍ਪ ਸਾਖਾਂ ਸਹਤ ਊਪਰਕੋ ਉਠਆਵਤੀ ਹੈ ਤਦ੍ਵਤ ਸਾਖਾਰੂਪ ਅਲ੍ਪਨਾਦਿਕਾ ਸਹਤ ਕੁੰਡਲਨੀਜੀਵਸਕਤੀ ਊਪਰਕੋਉਠਤੀਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕੈਸੇ ਕੁੰਡਲਨੀਊਪਰਕੋ ਉਠਤੀਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ॥ ਸਮਸਤਨਾੜਜੋ ਕਰਕੇ ਵਲ੍ਲੀ ਹੁਈਕੁੰਡਲਨੀ ਜੀਵ ਸਕਤੀ ਸਮਸਤ ਨਾੜਜੋ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣਕਰਕੇ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਲਗੀਆਂ ਲਤਾਕੇ ਸਮਾਨ ਜਬ ਊਪਰਕੋ ਉਠਤੀਹੈ ਤਦਾ ਪ੍ਾਣ ਪਵਨ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਪਹਲੇ ਆਪਹੋਤੀਹੈ ਪਵਨ ਕਰਕੇ ਭਰਜਾਤੀਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸਮਸਤਨਾਦਿਕਾਭੀ ਕੁੰਡਲਨੀਕੇ ਸੰਬੰਧਸੇ ਅਤ੍ਯੰਤਭਰਜਾਜਾਂਹੈ ਜੈਸੇ ਮਸਕ ਚਰਮਕੀ ਪਾਨੀਸੇ ਭਰਕੇ ਨਿਚ੍ਵਕਾਸ ਹੋਤੀਹੈ ਅਰਥਾਤ ਔਰਉਸ ਮਸਕਮੈ ਕੁਛ ਨਹੀ ਪ੍ਵੇਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਸਕਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪ ਪਵਨਸੇ ਨਿਰੰਧ੍ਰ ਨਾਮ ਛਿਦ੍ਰਰਹਤ ਨਾੜਜਾਂ ਸਮਸਤ ਪਾਦਤੇ ਲੈਕੇ ਸਿਰਪ੍ਰਯੰਤ ਭਰਜਾਤਜਾਂਹੈ ॥ ਤਬ ਦੇਹ ਲਘੁਤਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਕਲਾਵਾਲੀ ਚਰਮਕੀ ਨਾਲਿਕੂਪਵਿਖੇ ਲਗਾਈ ਹੂਈ ਕਲਾਕੇ ਜੋਰਸੇ ਪਵਨ ਕਰਕੇ ਆਕਰਖਣ ਕੀਆਹੂਆਪਾਨੀ ਨਾਲਿਕੇ ਅੰਤਰ ਉਪਰਕੋਚਲਾਆਵਤੋਹੈ ਤਦਵਤ ਦੇਹ ਭੀ ਯੁਕਤੀਸੇਪਵਨ ਕਰਕੇਪੂਰਨਕੀਆ ਹਉਲਾਹੂਆ ੨ ਉਪਰਕੋ ਉਡਤਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਯਗਾਅਭ੍ਯਾਸਕੀ ਦ੍ਰਿਢਤਾ ਕਰਕੇ ਲਘਮਾ ਨਾਮਾਸਿਧੀਸਾਧਕਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਇਹੋਤੀਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਕਾਸਮੈਂ ਸ੍ਵਰਕਾਦੀ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਾਣੇਕੀ ਸਾਮਰਥ ਸਾਧਕ ਕੋ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ਇਸੀਕਾ ਨਾਮ ਖਗਤੀ ਆਕਾਸ ਮੈ ਗਮਨਕਰਣੇਕੀਸਕਤੀ ਕਹਤੇਹੈ ਖ ਨਾਮਆਕਾਸਕੋਹੈ ॥ ਇਸਰੀਤੀਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਯੋਗ ਕਰਕੇ ਕਾਯਾ ਆਕਾਸਕੇ ਸੰਬੰਧਕਰਕੇ ਸਾਧਿਕ ਲਘਮਾ ਨਾਮਸਿਧੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੋਹੈ ॥ ਇਸੀਅਰਥ ਮੈ ਯੋਗਸੂਤ੍ਰ ਪਤੰਜਲੀਕ੍ਰਿਤਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਯੋਗਸੂਤ੍ਰੰ ॥

ਕਾਯਾਕਾਸ਼ਯੋ ਸੰਬੰਧ ਸੰਯਮਾਲ ਲਘੂ ਤੂਲ ਸਮਾਪਤੇਸ਼ੁਕਾਸ਼ਗਮਨਮਿਤਿ ॥

ਤ੍ਰਿਸਕਾਭ੍ਯਾਸ਼ਜ ॥ ਜਹਾ ਕਾਯਾਹੈ ਤਹਾਹੀ ਆਕਾਸਹੈ ਤਿਸਕਰਕੇ ਕਾਯਾਕੇ ਸਾਥ ਆਕਾਸਕਾ ਸੰਬੰਧਹੈ ॥ ਤਹਾਕ੍ਰਿਤ ਸੰਯਮ ਯੋਗੀਨੇ ਅਰਥਾਤ ਆਕਾਸਕੀ ਧਾਰਣਾ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਜੀਤਲੀਆਹੈ ਸੰਯਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪ ਪਵਨਕੋ ਜਿਸਨੇ ਪੁਨਾ ਆਕਾਸ ਤਥਾ ਕਾਯਾਂ ਅੰਤ੍ਰ ਆਕਾਸਕੀ ਏਕ ਧਾਰਣਾ ਕਰਕੇ ਕਾਯਾ ਆਕਾਸਕੇ ਸੰਬੰਧਕੋਭੀਜਿਸਨੇ ਜੀਤਲੀਆਹੈ ਤਦਅਨੰਤ੍ ਤੂਲ ਅਰਕ ਤੂਲਤੇ ਆਦਿ ਪਰਮਾਣੂਪ੍ਰਯੰਤ ਅਤ੍ਯੰਤ ਲਘੁਤਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਲਘੁਨਾਮਹਉਲੇਕਾਹੈਜਿਤ ਆਕਾਸਕਾਯਾਸੰਬੰਧਯੋਗੀਲਾਘਵਤਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀਕੇ ਸਮਾਨ ਜਲਕੇ ਉਪਰ ਚਲਾਜਾਤਾ ਹੈ ਜਲਮੈ ਡੁਬਤਾਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤੂੰਬਾ ਨਹੀਡੂਬਤੋ ਹੈ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ ਉਰਣ ਨਾਭੀ ॥ ਜੈਤੂਕੀ ਤੰਤੂ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਕੇ ਤਿਸ ਮੈਹੀ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕਰਕੇ ਵਿਹਾਰ ਕਰਤੋ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀਆ ਕਿਰਣੋ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕੇ ਮੰਡਲ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ ਯਥਸ੍ਰ ਜੈਸੇ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਆਕਾਸ ਗਤੀਕਰਕੇ ਵਿਚਰੇ ਯੇ ਸਾਧਕ ਯੋਗੀ ਸਿਧ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅਪ੍ਰਤਿਬਧ ਸਕਤੀਮਾਨਹੋਜਾਤੋਹੈ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤ੍ਰਭਾਸ਼ਜ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਸਾਧਕ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਆਕਾਸ ਚਾਰੀ ਸਿੱਧੋ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਮੂਃ

ਖ੍ਰਹਮਨਾਡੀ ਪ੍ਰਵਾਹੋਣ ਸ਼ਕਤਿ ਕੁੰਡਲਨੀ ਯਦਾ ॥ ਵਹਿਰੁਰਧ੍ਰੰ ਕਪਾਟਸਜ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ਾਂਗੁਲੰ ਮੂਰਧ੍ਵਨੀ ॥ ੧੫੦ ॥ ਰੇਚਕੇਨ ਪ੍ਰਯੋਗੇਣ ਨਾਭੰਤਰ ਨਿਰੋਧਿਨਾ ॥ ਮਹੁਰਤੰ ਸਿਥਤਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਪਨੈਤੀ ਤਦਾਬਜ਼ਮਗਾ ਦਰਸ਼ਨੰ ॥ ੫੧ ॥

ਅਬ ਸਿਧੋ ਪੁਰੁਖੋਕੋਂ ਦਰਸਨ ਕਾ ਉਪਾਉ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਦਾਜ਼ਿਸਕਾਲਛਿਖੇ ਰੇਚਕ ਕੋ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਉਦਰ ਸੇ ਨਾਸਿਕਾਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਾਣੋਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਲਨਕੋਸਮੈਉਪਰ ਛੋ ਆਕਲਖਣ ਕਰੀਹੁਦੀ ਕੁੰਡਲਨੀਸਕਤੀਪੁਨਾ ਬ੍ਰਹਮਨਾੜੀਜੋ ਕੁੰਡਲਨੀਸੈਸੇਮੂਰਧ ਕੋ ਭਦੀਹੈ ਤਿਸਸੁਖੰ ਮਨਾ ਨਾੜੀਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਕੇ ਜਹਾਂਸਿਰਛਿਖੇਦੋਨੋ ਕਪਾਲੋਂਕੀ ਸੈਧੀ ਜੋੜ ਹੈ ਤਹਾ ਦੋਨੋ ਕਪਾਟੋ ਕੇ ਬਾਹਰ ਅਰਥਾਤ ਉਪਰ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗਲ ਪਰਮਿਤ ਤ ਖੋੜਸ ਅੰਗੁਲ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਜਥ ਤਹਾਂ ਪਰ ਏਕ ਮੁਹੂਰਤ ਪਰੀਮਾਣ ਕਾਲ ਇਸਿਥਤ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬਸਾਧਕ ਯੋਗੀਕੋ ਆਕਾਸਚਾਰੀ ਸਿਧੋਕੇ ਦਰਸਨ ਹੋਤੇਹੈ ਉਨ ਸਿਧੋਸੇਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਆਦਿਕ ਵਿਹਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਸਿਰਕੇ ਕਪਾਲੋਂ ਕੇ ਜੋ ਅੰਤਰ ਛਿਦ੍ਰਹੈ ਪ੍ਰਭਾਸ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸਮਾਨ ਭਿਸਕੋ ਹੋਣੇਸੇ ਜਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ਤਹਾ ਸੰਜਮ ਕਰਣੇਸੇ ਅਰਥਾਤ ਮੁਹੂਰਤ ਦੋ ਘਟਿਕਾਪ੍ਰਯੰਤ ਥਿਰ ਰਹਣੇਸੇਬਜੋਮ ਗਾਮੀਸਿਧੋਂਕਾਦਰਸਨ ਸੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਸੈ ਯੋਗ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਪਤੰਜਲਿ ਜੀਕਾ ਸੂਤ੍ਰ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰੰ ॥ਮੂਰਧ ਜਯੋਤਿਥਿ ਸਿਦ੍ਧ ਦਰਸ਼ਨਮਿਤਿ ॥ਸੂਤ੍ਰ ਕਾ ਭਾਸ: ਸਿਰਕੇਦੋਨੋ ਕਪਾਲੋਂ ਕੇ ਅੰਤ੍ਰਜੋ ਛਿਦ੍ਰਹੈ ਤਿਸਕਾਨਾਮਮੁਰਧਨ ਹੈ ਤਿਸ ਮੁਰਧਨ ਵਿਖੇ ਜਜੋਤੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਉਸਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਜਜੋਤੀਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਸੁਖ ਮਨਾ ਬ੍ਰਹਮਨਾੜੀਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਜਥ ਪ੍ਰਾਣ ਮੁਰਧਨ ਮੈਪਹੁਚਕੇ ਦੋਘਟਕਾ ਥਿਰ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ਤਥ ਯੋਗੀਕੋ ਥਜੋਮਚਾਰੀ ਸਿਧੋਕੇ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤਹਾ ਮੂਰਧਨ ਵਿਖੇ ਨਾਮ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਵਿਖੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਾਗ ਰੰਗ ਰੂਪ ਆਦਿਕ ਦਰਸਨ ਹੈ ॥ ਇਸੀਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਬਦ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਨਉਸਰ ਸੁਭਰ ਦਸਵੈ ਪੂਰੇ ॥ ਤਹ ਅਨਹਤ ਸੁੰਨਵਜਾਵਹਿ ਤੂਰੇ ॥ ਸਾਚੈਰਾਚੈ ਦੇਖ ਹਜੂਰੇ ॥ ਘਟਿਘਟਿਸਾ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥ ਗੁਪਤੀ ਬਾਣੀਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਨਾਨਕਪਰਖਲਏ ਸਚਸੋਇ॥੫੩॥ ਸਿਧ ਗੋਸਟ ॥ ਆਨੰਦ ਮੈ ॥ ਰਹਿ ਜੀਉਗੁਫਾ ਅੰਦਰਿ ਰਖਿਕੈ ਵਾਜਾ ਪਉਣ ਵਜਾਇਆ ॥ਵਜਾਇਆ ਵਾਜਾਪਉਣ ਨਉਦੁਆਰੇਪ੍ਰਗਟ ਕੀਏ ਦਸਵਾ ਗੁਪਤੁ ਰਖਾ-ਇਆ । ਗੁਰੁਦੁਆਰੈਲਾਇ ਭਾਵਨੀ ਇਕਨਾ ਦਸਵਾਂਦੁਆਰਦਿਖਾਇਆ ॥ ਤਹਅਨੇਕ ਰੂਪ ਨਾਉ ਨਉਨਿਧਿ ਤਿਸਦਾ ਅੰਤ ਨ ਜਾਈ ਪਾਇਆ॥ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪਿਆਰੈ ਜੀਉ ਗੁਫਾ ਅੰਦਰਿ ਰਖਿਕੈ ਵਾਜਾ ਪਵਨ ਵਜਾਂਇਆ ॥ ੩੮ ॥ ਨਉਸਰ ਇਤਿ ॥ ਅਰਥ ਯੋਹ ਹੈ ਨੋਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਨੌਦੁਆਰਜਾਂ ਕੋ ਸੁਭਰ ਨਾਮ ਭਰ ਕਰਕੇ ਰੋਕਕੇ ਸਥ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਨਾਨਾੜੀਦੁਆਰਾਦਸਮਦ੍ਵਾਰਕੋਪੂਰਣਕਰੇਤਿਸਦਸਮਦੁਆਰਮੂਰਧਨਕੇਅੰਤ੍ ਅਨਹਤ
ਇਤਿਹਭਨਾਮਮਾਰਣੇਕੋਹੈਅਨਹਤਨਾਮਬਿਨਾਮਾਰਣੇਕੋਹੈ ਅਰਬਾਤਦੰਡ੍ਰਾਦੀਪ੍ਰਹਾਰ ਸੋ
ਬਿਨਾਹੀ ਭੇਦੀ ਆਦਿਕਬਾਜੈਤਿਸ ਸਬਦਕਾ ਨਾਮਅਨਾਹਤ ਸਬਦਹੈ ॥ ਤਹਾ ਮੂਰਧਨ
ਸੁੰਨ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਤੂਰ ਨਾਮ ਭੂਰੀਆਦਿਕ ਅਨੇਕਬਾਜੇਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਬਿਨਾਬਜਾਨੇ
ਹਾਰੇ ਔ ਬਿਨਾ ਬਜਾਏ ਬਾਜਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਐਸੀ ਲਲਾ ਭਗਵਤ ਨੇ ਰਾਖੀਹੈ ਤਹਾਂ ਜੋ
ਬ੍ਰਹਮਾਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਕੇ ਦਸਮਦ੍ਵਾਰ ਮੂਰਧਨ ਵਿਖੇ ਬਿਨਾ ਬਜਾਏ
ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਾਜੇ ਬਾਜ ਰਹੈ ॥ ਕਿਉਨਾ ਬਾਜੈ ਦਸਮਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਕਿਉਕੇ ਜਹਾ
ਜਿਸ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਆਪਸਰ ਬੇਸ੍ਵਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ
ਮਹਾਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰ ਪਰ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਨੌਬਤ ਬਾਜਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ
ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਸੰਪੂਰਣ ਮਹਾਰਾਜਨੋਂਕਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜਹਾਂਪਰ ਥਿਰਾਜ ਮਾਨ
ਹੋਵੇ ਤਹਾਂਪਰ ਐਸੇ ਸੁੰਦਰ ਬੰਸਰੀ ਆਦਿਕ ਬਾਜੇ ਅਪਨੇ ਆਪਕਿਉਨਬਾਜੈ ॥ ਜੌਨ
ਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਾਚ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਮੈਰਚੇਹੈ ਪ੍ਰੀਤੀਵਾਨ ਭਏਹੈ ਵਹੁ ਸੰਤਜਨ ਤਿਸ ਪਾਰ
ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਸਦਾਹੀ ਹਾਜਰ ਅਨਮੁਖਹੀ ਦੇਖਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਅਪਨੇ ਪਜਾਰੇ ਮਾਸੁਕ ਕੋ ॥
ਸੋਸਤਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਘਟਘਟ ਵਿਖੇ ਭਰਪੂਰ ਅਵਿਰਲ ਗੁਰੁਮੁਖਾਨੂੰ ਦਿਖਾਈਦੇਤੋ ਹੈ ॥
ਜਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਕੇ ਪ੍ਰਤੀਜੇ ਅਨਾਹਦ ਸਬਦਰੂਪਾ ਗੁਪਤੀ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥
ਵਹੁ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਸਚ ਵਸਤੂ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਕਰਲੇਤੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ
ਲਖਜਸਰੂਪ ਆਤਮਿਕ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮਕੀ ਏਕਤਾਰੂਪ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੀਹੈ ਵਹੁ
ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਤਜ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀਪਰੀਖਜਾ ਲਛਨਾਦ੍ਵਾਰਾ ਕਰਲੇਤੋ ਹੈ ॥ ੫੩ । ਆਨੰਦ
ਜੀ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ਹੇ ਭਗਵਨਇਸ ਅਨਾਹਤ ਬਜੰਤ੍ ਕੋਕੌਨ ਬਜਾਵਤੋ ਹੈ॥ਉਤਰ ਹੇਸਾਧੋ
ਹਰੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਕਰਕੇ ਦਸਮਦ੍ਵਾਰ ਬ੍ਰਹਮਰੰਧ੍ ਰੂਪ ਗੁਫਾਮੈਪਵਨ ਜੋ
ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕਾ ਸੁਤਰ ਧਾਰ ਨੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇਬਾਜੇ ਬਜਾਤੋਹੈ।
ਜੈਸੇ ਬੀਣਾ ਤੰਤ੍ਰੀਕੀਆ ਸ੍ਵਖਮ ਤਾਰਾ ਹੋਤੁਜਾਂਹੈਂ ਬਡਜਾਂਤਾਰਾਂ ਬਾਜਨੇ ਸੇ ਵਹੁਭੀ ਪਵਨ
ਕੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਅਵਾਜ ਦੇਤਜਾਂਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸੁਖ ਮਨਆਦਿਕ ਬਡਜਾਂ ਨਾਡਜਾਂ ਮੈ ਤੁਬਾ
ਸਰਬਨਾਟਿਕਾ ਸ੍ਵਖਮੋਮੈਛੀ ਪਵਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਬਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਜਜੋਤੀ ਸਰੂਪ
ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਜੰਤ੍ ਕੇ ਸੁਰਜਾ ਦੀ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕੇ ਅਸ-
ਥਾਨ ਨੇਤ੍ ਆਦੀਨੌਦ੍ਵਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀਏ ਹੈਂ ॥ ਔ ਅਪਨੇਨਿਵਾਸਕਾਅਸਥਾਨਦਸਮ
ਦੁਆਰ ਗੁਪਤ ਰਾਖਜੇ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਮਹਾਰਾਜਾਚਕ੍ਰਵਰਤੀਆਪਨੇ
ਸੁਖ ਨਿਵਾਸਕਾ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਜਾਕੇ ਲੋਕੋ ਸੇ ਆਮਖਾਸ ਸੇ ਗੁਪਤਰਾਖਤੇਹੈ॥ ਆਮਖਾਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਮਾਕੇ ਲੋਕ ਤਹਾ ਜਾਨੇ ਨਹੀਂ ਪਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗਛਵੈਤ ਨੇ ਭੀ ਸਰੀਰ ਮੈ ਅਪਨੇ ਨਿਵਾਸਕਾ ਅਥਜਾਨ ਸੁਰਯ ਆਦੀਸਰਬ ਦੇਵਤਨੋਂ ਸੇਭਿੰਨ ਗੁਪਤਰਾਖਜੋਹੈ ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਬਿਨਾ ਪਵਨ ਸੇ ਔਰ ਕੋਈ ਜਾਇਨ ਹੀ ਸਕਤੋ ਹੈ ॥ ਸੰਢ ਪੁਰੁਖ ਜੈਸੇ ਬਾਦਸਾਹੋਂ ਕੇ ਮਹਲੋ ਮੈ ਆਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਤਦਢਤ ਪੌਨ ਭੀ ਤਹਾ ਆਢਤੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਔਰ ਨਹੀ ਜਾਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਵਨ ਵਿਚੋਲਾਕਰਤਾ ਅਕੇਲਾਇਤਿਗੁਰੂ ਵਾਕਯੰ॥ ਗੁਰੂ ਦਵਾਰੇ ਇਤਿ ॥ ਜਿਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਰਧਾਵਾਨੋ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਹੈ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਗੋਪ੍ਰਸਨ ਆਦਿਕ ਕੀਏਹੈ ਉਨਕੋਦਸਮਾਦਵਾਰਦਿਖਾਯਾ ਜਾਤਾਹੈ ॥ ਤਹਾਂਦਸਮ ਦਵਾਰ ਮੈ ਕਯਾਹੈ ਐਸੀ ਅਕਾਖਯਾ ਹੋਯਾਂ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਦਸਮ ਦਵਾਰ ਵਿਖੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੂਪ ਰੰਗ ਰਾਗ ਹੈ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਆਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਨੌ ਨਿਧਯਾਂ ਤੇ ਅਠਾਰਾ ਸਿਧਯਾਂ ਆਦਿਕ ਦਿਬ੍ਯ ਸਰਗ ਰਚਨਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਦਸਮ ਦਵਾਰਸਥ ਸਰਗ ਕਾ ਅੰਤ ਪਾਯਾਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਮਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ਜੀਨੇ ਇਸ ਗੁਫਾ ਅੰਦਰ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੀਰਚਨਾ ਰਖਕੈਪਵਨਕੋ ਬਜੰਤ੍ਰੀਬਨਾ-ਇਰਾਖਤੋ ਹੈ ॥ ੩੮ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਿਨਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਸਿਧੋਂਕਾਦਰਸਨਕਰਣਾ ਹੋਤੋਹੈ ਵਹੁਨੇਤ੍ਰੋਤੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੈਹੀਰਹਜਾਤੇਹੈ ਪੁਨਾ ਆਕਾਸਚਾਰੀਸਿਧੋਂਕਾਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਯੋਗੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਪ੍ਰਸਨ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸ਼ਿਸਟ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਭੀ ਹੈ ॥ ਮੂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਉਵਾਚ ॥

ਦਰਸ਼ਨੰ ਕੀਦ੍ਰਸ਼ੰ ਬ੍ਰਹਮਨ ਨਯਨਾਸ੍ਰੁਰਾਣੰ ਬਿਨਾ ਆਦਿਬਜਾਨ ਮਿੰਦ੍ਰਿਯਾਂਣਾਂ ਤਤ੍ਰਮੇਵ ਕਥੰਭੂਵੇਤ ॥

ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਨੇਯਨੋਕੀ ਕੀਰਣਾਰੂਪਅੰਸੂਆ ਸੇਬਿਨਾ ਆਕਾਸ ਮੈਗਮਨਕਰਣੇਹਾਰੇਸਿਧ ਪੁਰੁਖੋਕਾ ਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਔਰਅਦਿਬਜਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂਕਰਕੇ ਦਿਬਜਰੂਪਸਿਧੋਕਾ ਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ੫੨ ॥ ਸ੍ਰੀਵਸਿਸ੍ਠੋਵਾਚ ॥ ਮੂਃ

ਨਤ੍ਰੇਚਨ ਮਹਾ ਬਾਹੋਭੂਚਰੇਣ ਨਭਸ੍ਪ੍ਰਤਃਅਦਿਬਯੋਨਸ਼੍ਤਾਗਜਾਨੈਰਦ੍ਰਿੰਜਤੇਪੁਰਸ਼ੋਂਦ੍ਰਿਯੈ।

ਟੀ-ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦਜੀਕ ਪ੍ਰਸਨ ਵਿਖੇਦਿਬਜਸਿਧੋਂ ਬਜੋਮਚਾਰਜੋਂਕਾ ਅਦਿਬਜਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਕੈਸੇ ਦਰਸਨ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਸਨਕੀ ਅੰਸਕੋਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਇਸਟਾਪਤੀਐਸੇਕਹਤੋਹੈ ਹੇਰਾਮਚੰਦ ਮਹਾਬਾਹੋ ਤੁਮਾਰਾ ਕਹਨਾਸਤਜਹੈ ਹਮਰੇ ਇਸ੍ਟਪਤਿਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਵਾਯੁਰੂਪ ਹੂਏ ੨ ਦਿਬਜਆਕ ਸਚਾਰੀਸਿਧੋਂਕਾ ਅਗਜਾਨ ਆਸ੍ਰਿਤ ਮਲੀਨ ਇੰਦ੍ਰਯੋਂ ਕਰਕੇ ਪੁਰਖ ਦਰਸਨ ਕੋਈ ਭੀ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤੋ ਹੈ ॥ ੫੩ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ਜੋ ਇਨ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿਧੰਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤ ਤਬ ਕਿਨ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਸਿਧੋਂਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤ ਹੈਂ ॥ਉਤਰ ॥ ਮੂ.

ਵਿਰਯ'ਨਾ'ਦ ਦੂਰਸੰ ਸਥੇਨ ਬੁਧੀਨੇਤ੍ਰੇਨ ਰਾ'ਗਵ ॥ ਦ੍ਰਿਸ਼ੰਤੇ ਬਯੋਮਗਾਃ ਸਿਧਾ ਸ੍ਰੁਪੂਵਤ ਸ੍ਮਾਰਦਾਅਪਿ ॥ ਸ੍ਰੁਪ੍ਮਾ ਵਲੋਕਨੰ ਯਦਵਤ ਤਦਵਤ ਸਿਧਾ'ਵਲੋਕਨੰ ॥ ਕੇਵਲੋਬ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੋਯੰ ਸਿਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤੋ ਸਿਥਰਾ'ਰਥਤਾ ॥

ਹੇ ਰਾ'ਮਚੰਦ ਵਿਗਯਾ'ਨਸੇ ਨਾਮ ਯੋਗਅਭਜ਼ਾ'ਸਕੇ ਸੰਸਕ਼ਾਰੋ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤਮਨ ਕਰਕੇ ਅਤਥਾ'ਤ ਬੁਧੀਰੂਪੀ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਸੁਪਨਵਤ ਆਕਾ'ਸਚਾਰੀ ਸਿਧੋਂਕਾ' ਦਰਸਨ ਯੋਗੀਜਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਮਾਰਥਵਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨਾ'ਦੀ ਭੀਸੁਪਨ ਤੁਲ ਹੀਹੈ ॥ ੫੪॥ਕੈਸੇ ਦਰਸਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀ ਇਸ ਅੰਸਕਾ' ਉਤ੍ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਹੈਤੇ ਸੁਪੰਨੇ ਕੇ ਸਮਾ'ਨ ਸਿਧੋਂ ਕਾ' ਦਰਸਨ ਪਰੰਤੁ ਸੁਪਨੇ ਕੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਇਤਨੀਕ ਵਿਸੇਖਤਾ' ਹੈ ਯੋਗ ਜਨਜ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਸਿਧੋਂ ਕੇ ਦਰਸਨ ਮੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ॥ ਇਸਿਥਰਤਾ' ਸਿਧੋ ਲੋਕੋਆਕਾ'ਸ ਚਾ'ਰਜੋ ਸੇ ਸੰਛਾ'ਦ ਕਰਨਾ' ਸਿਧ ਲੋਕੇਨੇ ਸਾ'ਧਕ ਯੋਗੀ ਕੋ ਵਰਦਾ'ਨਾ' ਆਦਿਕ ਦੇਣਾ' ਔਫਲਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਦਿਕ ਹੋਣੀ ਇਤਜ਼ਾ'ਦਿ ਵਿਵਹਾਹ ਕੀ ਥਿਰਤ'ਤੇ ਸਾ'ਮਰਥਤਾ ਮਾਤ੍ ਸੁਪਨ ਕੀ ਅਪੇਛਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕ ਹੈ ਔਰਸਭ ਸੁਪਨਕੇ ਸਮਾ'ਨ ਹੈ॥ ੫੫ ॥ ਜਿਸ ਜਤਨ ਕਰਕੇ ਯੋਗੀਅਪਨਾ' ਸਰੀਰ ਛੋਡ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਕੀ ਦੇਹ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਜਾ'ਤੇਹੈਂ ਸੋਉਪਾ-ਇਅਬ ਕਹਤ ਹੈ ॥ ਮੂ.

ਮੁਖਾਦ ਵਹਿਰਦ੍ਵਾ'ਦਸ਼ਾਂਤੇ ਰੇਚਕਾ'ਭਯਾਸ ਯੁਕ੍ਤਿਤਃ ਪ੍ਰਾ'ਣੋਚਿਰਸਿਥਤਿਂ ਨੀਤੇ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਤਜ਼ਾ ਪਰਾਂਪੁਰੰ ॥

ਰੇਚਕ ਕੇ ਦ੍ਰਿਢ ਅਭਜ਼ਾ'ਸ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਕਾ'ਲ ਮੈ ਮੁਖਸੇ ਬਾ'ਹਰ ਦਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਾ'ਣ ਵਾ'ਯੁ ਜਾ'ਇਕੇ ਯੁਕਤੀ ਸ ਧੀਰੇ ੨ ਬਾ'ਹਰ ਠਹਰਾ'ਏਸੇ ਜਬ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਾ'ਮ ਏਕ ਮੁਹੂਰਤਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਾ'ਣ ਪਵਨ ਮੁਖਸੇ ਬਾ'ਹਰ ਠੰਭਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਇਸਿਥਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਅਪਨੇ ਦੇਹ ਤਜ਼ਾ'ਗ ਕੇਔਰ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਣੇ ਕੀ ਯੋਗੀਕੋ ਸਿਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੫੬ ॥ਅਬ ਅਣਿਮਾ ਮਹਿਮਾ'ਨਾਮਸਿਧੀਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿਸ ਉਪਾ'ਇਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯੇਉਪਾ'ਇਕਾ ਪ੍ਰਸਨ ਸ੍ਰੀਰਾ'ਮ ਉਵਾਂਰ ॥ ਮੂ.

ਸੂਛਮ ਛਿਦ੍ਰਾਦਿ ਗਤਰਥੰ ਪੂਰਣਾ'ਰਥੰਚ ਖਸਯਵਾ ॥ ਅਣੁਤਾਂ ਸਥੂਲਤਾਂਵਾ'ਪਿ ਕਾ'ਯੇਯੰ ਨੀਯਤੇ ਕਥੰ ॥

ਟੀ.-ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਸੂਖਮ ਛਿਦ੍ਰੋ ਦ੍ਵਾ'ਰਾ ਵਾਯੂਅਗਨੀਮੇ ਪ੍ਰਵੇਕ ਕਰਜਾ'ਨੇ ਨਿਕਸਜਾ'ਨੇ ਸਮੇ ਯੋਗੀਜਨਅਪਨੀਕਾ'ਯਾ'ਕੋ ਸੂਛਮਅਸਥੂਲ ਆਕਾ'ਸਪੂਰਣ ਕਰਣੇਸ਼ੇ ਕੈਸੇਕਰਲੇਤੇਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਰਥਾਤ ॥ ਲੋਹੇ ਅਦਿਕੇ ਬੰਦਸੰਦੂਕ ਸੰਪਟਮੇ ਅਪਨੀ ਕਾਯਾਕੇ ਸੂਖਮ ਨਾਮ ਬਰੀਕ ਕਰਕੇ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਜਾਤੇਹੈ ॥ ਔ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਕਾਸਮੈਭੀਨਮਾਇਸਕੈ ਐਸੇ ਵਿਸਤਾਰਵਾਲਾ ਮੋਟਾ ਭਾਰਾ ਸਰੀਰਕੋ ਕੈਸੇ ਕਿਸ ਯੁਕਤੀਸ਼ਕਤੀਸੇ ਕਰਲੇਤੇਹੈ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹੋ ਕਾਹੇਤੇ ਫਿਰ ੨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਉਦ੍ਵੈਗਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਹੋਤੇਹੈ ॥ ੬੧ ॥ ਉਤ੍ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਿਸਟ ਉਵਾਚ ॥ ਮੁਃ

ਕਾਸ਼ਟ ਕੂਕਚਯੋਃ ਸੁਲੇਸ਼ਾਦਜਥਾ ਛਿਦ੍ਰਾਪ੍ਵਰਤਤੇ ਦਯੋਃ ਸੰਘਰਖਣਾਦਗਨੀ ਸ੍ਰਭ-ਵਾਦ ਜਾਯਤੇਤਥਾ ॥

ਟੀ-ਹੇ ਮਹਾਬਾਹੋ ਜੈਸੇਕੂਕਚਨਾਮ ਆਰੀਸੇਚੀਰੇਹੁਏਕਾਸਟਮੈ ਛਿਦ੍ ਅਰਥਾਤ ਕਾਸਟਕੇ ਦੋ ਪੜਦੇਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ਪੁਨਾ ਉਨਦੋਨੋਕਾਸੋਂਕੇ ਸੰਘਰਖਣਰੂਪ ਸ੍ਰਭਾਕਸੈ ਅਗਨਿਪ੍ਰਗਟ ਹੋਆਵਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨਕੇ ਆਪਸਮੈ ਸੰਘਰਖਣਸੇਜਠਰਾਗਨਿ ਉਤ ਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਅਬਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨਕੇ ਸੰਘਰਖਣਸੇ ਜੈਸੇ ਜਠਰਾਗਨਿ ਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈਸੋਸੁਣਹੁ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਕੁਯੰਤ੍ ਵਿਖੇਨਾਭੀਕੇਊਪਰਕੀ ਓਰ ਨੀਚੇਕੋ ਮੁਖਕੀਏਹੁਏ ਤਥਾ ਨਾਭੀਕੇ ਨੀਚੇਕੀ ਓਰ ਉਪਰਕੋਮਖਕੀਏਦੋਲੋਹਕਾਰਕੀਖਲੋੜੇ ਸਮਾਨਦੇਖਲੋਹੈ ਚਾਂਮਕੀ ਆਮਆਸੈ ਨਾਮ ਪਾਕ੍ਰਆਸ਼ੈਮੈਹੈਨੀਚੇਕੇ ਪਾਨੀਕੋਊਪਰ ਅਧੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਦੋਨੋ ਖਲੋਕੇ ਮੁਖ ਪਰਸਪਰਮਿਲਰਹੇਹੈ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਰੂਪ ਵਾਯੂਕੀਸੰਧੀ ਰੂਪ ਦੋਨੋਖਾਲੋਕੇ ਮੁਖਕੇ ਮਧਦੇਸਮੈਪ੍ਰਾਣਅਪਾਨਕਾ ਸੰਘਰਖਣਨਾਮ ਠੈਹਕਨਾਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤਿਸਮਾਸਕੇ ਟੁਕੜੇ ਰੂਪ ਖਲਕੇ ਨੀਚੇ ਮੂਲਾਧਾਰ ਚਕ੍ਰਮੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤਕੁਡਲਨੀ ਸੁਖਮੀ ਸਭਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇਨੇ ਹਾਰੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਸੰਘਾਤ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਦਾਨ ਸੇ ਕੁੰਡਲਨੀਕੋ ਲਛਮੀ ਕਰਕੇ ਕਹਜੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਪਦਮਗਾਰਾ ਮਣੀਕੋ ਭਬੇਮੈ ਮੋਤਜੋਂ ਕੀ ਮਾਲਾ ਇਸਿਥਤ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਕੁੰਡਲਨੀ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਜਪ ਕਾਲ ਮੈ ਜੈਸੇ ਰੁਦਰਾਖਕੀ ਮਾਲਾ ਫਰਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਕਰਕੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਫੁਰਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੰਡ ਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸੇ ਸਰਪਣੀ ਊਪਰ ਕੋ ਉਠਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਧਾਨ ਰੂਪਵਾਯੂ ਸੇ ਊਚੇ ਨੀਚੇ ਉਠਤੀ ਬੈਠਤੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸਕੇ ਕੰਪਨੇ ਸੇ ਅਬਜਕਤ ਕੁੰਡਲਨੀ ਨਾਮ ਅਪ੍ਰਗਟ ਸਬਦਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਅਕਾਸ ਊਚੇ ਨੀਚੇ ਵਿਹਤ ਨਿਖਿਧ ਕ੍ਰਿਯਾਕਾ ਹੇਤੂਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾ ਪਾਨਕੀ ਊਰਧ ਅਧੈਗ ਤੀਕਾ ਹੇਤੂ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਸਫੁਰਣ ਧਰਮਵਾਲੀਹੈ ਜੈਸੇ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਫੁਲਤਕਰਣਹਾਰੋ ਸੂਰਯਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਗਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂਕੇ ਰੂਪਰਸਾ ਸ੍ਵਾਦਾਦੀ ਵਿਸ਼ਯੋਂਕੇ ਗਯਾਨੋਂਕੇ ਜਗਾਨੇਹਾਰੀ ਯੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਸੂਰਯਕੇ ਸਮਾਨਹੈ ॥ ਜੈਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭ੍ਰਮੀ ਕਵਲ ਪੁਸ਼ਪ ਪਰ ਭ੍ਰਮਤੀਹੈ ਤੈਸੇਹਿਦੈ ਕਮਲਪਰ ਕੁੰਡਲਨੀਭੀ ਭ੍ਰਮਤੀਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਵਾਹਜ ਵਾਯੁ ਕੇ ਬੇਗਸੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇ ਪਤ੍ਰੋਂਕੇ ਸਮੂਹ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਯੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਸਭਕੀ ਪੂਰਬ ਕਹੀਹੂਈ ਗ੍ਯਾਨਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕਰਮਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੀ ਗ੍ਯਾਨ ਔ ਕ੍ਰਿਯਾ ਰੂਪ ਸਕ੍ਤੀ ਨਾਮ ਸਾਮਰਥਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਕਮਲਕੇ ਅੰਤਰ ਨਾਡਜੋਂਕੇ ਸਮੂਹਕੋ ਔ ਹਿਰਦ ਕਮਲ ਮੇ ਬਾਹਰ ਨਾੜਜੋਂਕੇਸਮੂਹ ਕੋ ਪਵਨੋਕਰਕੇ ਕੰਪਾਇਮਾਨ ਕਰਤੀਹੂਈਦੇਤੀ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਦਸੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਕੋ ਆਪੋਆਪਨੇ ਵਿਸ਼ਯ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇਮੈ ਸਾਮ੍ਰਥਕੁੰਡਲਨੀ ਹੀ ਦੇਤੀਹੈ ॥ ਹੇਅੰਗ ਜੈਸੇ ਵਾਹਜ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਬਡੇਬੇਗਸੇ ਪਵਨ ਚਲਤਾਹੁਆਕਾਲ ਪਾਇਕੇ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਪਤ੍ਰਫਲ ਆਦਿਕੋਂਕੋ ਜੀਰਣਕਰਕੇ ਗਿਰਾਇਦੇਤੋਹੈ ਭਖਨ ਕਰਲੇਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਦੇਹਕੇ ਅੰਤਰਆਕਾਸ਼ ਵਿਖੇਭੀ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੁਭੋਰੋਹੂਏ ਅੰਨਪਾਨੀਕੋ ਕਾਲ ਪਾਇਕੇ ਤੀਨਚਾਰ ਯਾਮਮੈ ਜੀਰਣਕਰਕੇ ਪਚਾਇਦੇਤੋਹੈ ॥ ਕੈਸੇਜੀਰਣ ਕਰਤੋਹੈ ਐਸੀ ਅਕਾਂਖਜਾ ਹੋਯਾਂ ਜੀਰਣ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇਵਾਯੁ ਕੇ ਬੇਗਸੇ ਦੋਨੋ ਲੋਹਕਾਰ ਕੀਆਂਖਲਾਂ ਚਪਲ ਹੋਤਜਾਂਹੈ ਕੰਪਾਇਮਾਨ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਹਿਰਦੈਪਦਮ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪਵਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੋ ਕੰਪਾਵਤੋਹੈ ਹਿਰਦੈ ਪਦਮਕੇ ਕਾਂਪਨੇ ਸੇ ਉਸਨਤਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀਹੈ ਉਸਗਰਮੀਸੇ ਖਾਧੇਪੀਤੇ ਅੰਨਕੇ ਪਾਕਕਾ ਪ੍ਰਥਮਰਸ ਬਨਤੋ ਹੈ ਚਾਰ ਅਥਵਾ ਪਾਂਚਦਿਨ ਪੀਛੇ ॥ ਪੁਨਾ ਪਾਂਚਚਾਰ ਦਿਨਪੀਛੇ ਤਿਸਰਸਕਾ ਲੋਹੂਬਨਤੋਹੈ ਪਕ ਕੇ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ੫,੪ ਦਿਨਬਾਦਲੋਹੂਕਾ ਮਾਂਸਬਨਤੋਹੈਪੁਨਾਂਮਾਂਸਕਾ ਤ੍ਵਕ ਨਾਮ ਚਰਮ ਚਰਮਸੇਮੇਦ ਮੇਦਸੇ ਮਜ਼ਾ ਮਜਾਸੇ ਅਸਥੀਨਾਮ ਹਾਡਆਗੋ ਹਾਡਸੇ ਸੁਕ੍ਰ ਨਾਮ ਵੀਰਯ ਪਕਕੇ ਬਨਤੋਹੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ੨੯ ਅਥਵਾ ਵੈਦਕ ਹਿਕਮਤਕੇ ਮਤਭੇਦਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ੩੫ ਦਿਨਮੈ ਸੁਕ੍ਰਜਾਇ ਬਨਤੋਹੈ ॥ ਆਜਓਪਵਾਸਕਰੋ ਅੰਨਪਾਨੀ ਕੁਛਭੀਨ ਖਵੋ ਤਬ ੨੯ ਅਥਵਾ ੩੫ ਦਿਨਮੈ ਤਿਸਕਾਫਲ ਜਾਇ ਦਿਖਾਈਦੇਵੇਗਾ ॥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜਿਸਨੇ ਵੈਦਕਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਖਨਾਹੋਵੇ ਸੋ ਸੁਸ੍ਰੁਤ ਵਾਂਗ ਭਟ ਆਦਿਕ ਗ੍ਰੰਥੋ ਸੇ ਦੇਖਲੇਵੇ ਈਹਾਂਤੋ ਪ੍ਰਸੰਗਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਛੇਪਸੇ ਜਨਾਵਨੇਲੀਏ ਹਮਨੇ ਰਖਦੀਓਹੈ ॥ ਉਕ੍ਰੁਤੀਭੀ ਸੇ ਅੰਨਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਨਾਮ ਅੰਨਆਦਿਕੋਂਕੀ ਪਾਕ ਅਵਸਥਾਕਾਹੈ ਔਰਸੇ ਪ੍ਰਣ ਮਯ ਕਾ ਔਰ ਕਰਕੇ ਔਰਹੋਤਾ ਚਲਾਜਾਤੋਹੈ ਅਤ੍ਰਕਾਅਤ੍ ਨਿਕਸਤਾ ਆਚੋਚਲਾ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇਬਸੰਤਰਿਤੁ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਕੈ ਪੁਨਾ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀਕੇ ਰਸਕੋ ਪਰਿਣਾਮਕਰਕੋ ਬ੍ਰਿਛੋਕੇਪਤ੍ ਪੁਸਪ ਫਲਬੀਜ਼ ਆਦਿਕਕਰ ਦਿਖਾਵਤੋਹੈ ਤਦਵਤਪ੍ਰਾਣ ਪਵਨਭੀ ਅੰਨਕੇਰਸ ਸੇ ਲੈਕੇ ਵੀਰਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਾ ਫਲ ਸਰੀਰਕੇਅੰਤਰ ਦਿਖਾਦੇਤੋਹੈ ॥ ਹੇਅੰਗ ਇਨਦੇਹੋਕੇ ਵਿਖੇਸਪਤ ਧਾਤੁਆਂਕੇ ਅਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਥਾਨ ਮੈ ਉਤ੍ਰਉਤ੍ਰ ਪਰਿਣਾਮਸਿਧਹੋਯਾਂਜਬਪ੍ਰਾਣਵਾਯੁਕਅਨੁਸਾਰਸਪਤਰਸ ਜੀਰਣਤ੍ਰ
ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਂ ਇਨਕੇ ਪਰਸਪਰ ਸੰਘਰਖਣਸੇ ਜਠਰਾਗਨਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਆਵਤੇ ਹੈ॥
ਜੈਸੇਬਾਂਸੋਕੇ ਪਰਸਪਰ ਸੰਘਰਖਣਸੇ ਅਗਨੀ ਉਤਪਤਹੋਤੋਹੈ ਤਦਵਤ॥ ਹੈ ਸੋਮਜਨਾਸੇ
ਸ੍ਵਭਾਵਕ ਸੀਤਲ ਸੂਰਯਕੇ ਉਦੇਹੋਣੇਸੇ ਸਾਰਾਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਗਰਮਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਦੇਹਭੀ ਪਵਨ
ਸਹਤ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਸੀਤਲਹੈ ਪੁਨਾ ਜਠਰਾਗਨੀਕੇ ਉਤਪਤਹਣੇਸੇ ਜਾਰਮ ਉਸਨਹੋਜਾਤੋ
ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਨੀਲਉਤਪਲਕੇ ਉਪਰ ਸੁਵਰਣਕੇ ਰੰਗਦਾ ਭ੍ਰਮਰਾਖਿਚਤੇ॥ ਤੈਸੇਦੇਹਕੇਸਰਬ
ਅੰਗੋਂਵਿਖੇ ਵਿਚਰਤੇਹੁਏ ਤਿਸਜਠਰਾਗਨੀਕਾ ਹਿਰਦੈ ਪਦਮਕ ਉਪਰਤਾਰੇ ਕੇ ਸਮਾਨ
ਸੁਵਰਣਕੇ ਭਮਰਕੇਸਮਾਨ ਯੋਗੀਜਨ ਧਜ੍ਾਨਕਰਤੇਹੈਂ॥ ਪੁਨਾਤਿਸਜਠਰਾਗਨੀ ਤ ਰੇ
ਕਾ ਚੈਤੰਨਰੂਪਸੇ ਧਜ੍ਾਨਕਰਨੇਸੇ ਸਾਧਕਯੋਗੀਕੋ ਲਾਖੋਂਯੋਜਨੋ ਪਰ ਇਸਥਿਤਪਦਾਰਥੋਂ
ਕਾ ਗਿਠਭਰਸੇਭੀ ਸਮੀਪਦਰਸਨ ਪਰੋਹੋਤੋਹੈ॥ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹ-
ਮਾਂਡਮੈ ਵਰਤਮਾਨ ਤਥਾ ਭੂਤਭ ਵਿਖਤ ਕਾਲਮੈਹੋਣੇਵਾਲੇ ਸਮਸ੍ਤਪਦਾਰਥ ਤਿਸਯੋਗੀ ਕੋ
ਅਤਿਸਮੀਪ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਗੋਚਰ ਪੜੈਭਾਸਤੇਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਤਿਸ ਚਿਦਅਣੂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਸਮਸਤ
ਜਗਤੋਕੋਹੋਣੇਸੇ॥ ਜੈਸੇ ਅਤਿਸੂਖਮ ਬਟਕੇ ੨ ਏਕਬੀਜਮੈ ਵਿਚਾਰਕੇ ਦੇਖੋਤੋ ਅਨੰਤਹੀ
ਬਟੋਂਕੀਆਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਪੜਜਾਂ ਫੁਰਤਜਾਂਹੈਂ ਸੂਛਮਰੂਪਕਰਕੇ॥ ਤੈਸੇਹੀਏਕ੨ ਚਿਦਅਣੂ
ਵਿਖੇ ਅਨੰਤ ੨ ਜਗਤੋਂਕੀਆਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਸੂਛਮਰੂਪਕਰਕੇ ਪੜਜਾਂ ਫੁਰਤਜਾਂਹੈ॥ ਤਿਸ
ਚਿਦਅਣੂ ਕੋ ਅਪਨਾ ਆਤਮਾਰੂਪ ਕਰਕੇ ਗਜ੍ਾਨਹੋਣੇਸੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਯੋਜਨ ਦੂਰਭੀ
ਵਸਤੂ ਹਥੇਲੀਪਰ ਰਖੀਹੂਈਕੇ ਸਮਾਨਹੋਤੀਹੈ ਅਤੀਵਸਮੀਪ ਭਾਸਤੀਹੈ॥ ਸੋਈਵਸਤੂ
ਸਮੀਪਸਥਭੀ ਅਗਜ੍ਾਨੀਕੋ ਲਾਖੋਂਕੋਟੋਂ ਯੋਜਨੋਸੇਭੀ ਦੂਰਭਾਸਤੀਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥ ਹੇ ਭਗ-
ਵਨ ਬੜਵਾ ਅਗਨੀਕੇ ਦੀਪਨਕਾ ਹੇਤੂਤੇ ਈਂਧਨਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਜਲਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਜਠ-
ਰਾਨੀਕੇ ਦੀਪਨਕਾ ਹੇਤੂ ਈਂਧਨ ਕਜ੍ਾਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਮੂ.
ਤਤ ਅਕ੍ਾਸ਼ ਮਯੰਗਜਾਨੰ ਚਿਤਿਤੰ ਸਤਪ੍ਰਯਛਤਿਯੋਜਨ ਯੋਜਨਲਖਸਥੰ ਵਸਤੁ ਨਿਤਜੰਹਿ
ਦ੍ਰਿਸਤੇ॥ ੭੩॥ ਤਸਜਾਗ੍ਰੇ ਵਾੜਵਸਜੇਵ ਜਲੰ ਸੰਸ਼ੁਸ਼ਮਿੰਧਨੰ॥ ਮਾਂਸ ਪਕਜਖੰਡਾਛੰਯੰ
ਰਤਸਰਾ ਕੋਸ਼ ਵਾਸਿਨਾ॥ ੭੪॥

ਹੇ ਅੰਗਾਸੋਜਾਠਰ ਅਗਨਿ ਗਜ੍ਾਨਰੂਪ ਕਰਕੇ ਚਿੰਤਨਕੀਆ ਹੁਆ ਉਸਸਾਮਰਥ ਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤੋਹੈ ਜਿਸ ਸਾਮਰਥ ਕਰਕੇ ਲਾਖੋ ਯੋਜਨੋ ਪਰ ਇਸਥਿਤ ਵਸਤੁਕੋ ਨਿਤਹੀ
ਸਮੀਪ ਦੇਖਤੋਹੈ॥ ੭੩॥ ਹੇ ਸੋਮਜ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਜਲਕੋ ਬੜਵਾ ਅਗਨੀ ਨਿਤਹੀ ਸੁਕਾ
ਵਤੋ ਰਹਤੋਹੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਹਿਰਦੈਪੰਕਜਕੇ ਟੁਕੜੇਕੇਆਸ਼ਰੈ ਅੰਨਕਾ ਰਸਰੂਪ ਜਲਜਠਰਾ
ਗਨੀਕਾਸੁਸਕ ਈਧਨਹੈ ਈਂਧਨਬਾਲਨੇ ਯੋਗ ਸੂਕੀਹੁਈ ਘਾਸਤ੍ਰਿਣ ਲਕੜਜਾਂਆਦਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਨਾਮਹ ॥ ਅਰਥਾਤ ਹਿਰਦੈ ਪਦਮਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਰਹਨੇਵਾਰੇ ਅੰਨਕੋਰਸ ਕੋ ਜਨਰਾਗਨੀ ਨਿਰਹੀ ਦਯਦਕਰਤੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋਜੋਗਾਸਾਧਕ ਪੁਰੁਖਨੇ ਯੋਗਾਜ ਧਰਮਸਨਜ ਅਣਿਮਾ ਮਹਿਮਾ ਆਦਿਕਸਿਧਜੋਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੀਤਾਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੁਮਕੋਹਮ ਨੇ ਸਰਬਹੀ ਸੁਣਾਦਿਦੀਓਹੈ ਅਬਔਰਜੋ ਕੁਛਪੂਛਾਂ ਚਾਹਤੋਹੋ ਸੋਭੀ ਪੂਛ ਲੇਵੋ ॥ ਐਸੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਭਾਈਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿਲੈਲ ਸਰਬਸਿਖੋਂਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਕੋਹੇ ਭਗਤਵਤਸਲ ਹੇ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਹੇਦੀਨਬੰਧੋ ਆਪਕੇ ਮੁਖਰੂਪੀ ਇੰਦ੍ਰਸੇ ਨਿਸਰੇਹੁਏ ਵਚਨਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਕਰਣ ਰੂਪੀ ਡੋਨੇਦ੍ਵਾਰਾ ਪਾਨਕਰਕੇ ਹਮਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਗਏਹੈ ਅਮਰਹੋਗਏ ਹੈ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੂਆਜ ਹਮ ਪਰਮਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਗਏਹੈਂ ਪਰਮਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਭਏਹੈ ॥ ਯੇਲੋਪਹੂਈ ੨ ਯੋਗਵਿਦ੍ਯਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਦ੍ਯਾ ਕੋ ਆਜਪੁਨਾ ਆਪਨੇਪ੍ਰਗਟ ਕੀਓਹੈ ॥ ਜੈਸੇਅਸੁਰੰ ਕਰਕੇ ਲੁਪਤ ਕਰੀਹੁਈ ਵੇਦਤ੍ਰਯੀ ਵਿਦ੍ਯਾਕੋ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨਨੇ ਬਹੁਰਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਬ੍ਰਹ੍ਮਾਜੀਕੋ ਦਈਥੀ ॥ ਤੈਸੇਆਪਨੇਭੀ ਯੋਗਾਵਿਦ੍ਯਾ ਸਹਤਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਦ੍ਯਾਕੋ ਪ੍ਰਗਟਕਰਕੇ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਪਨੇ ਪਰਮਪਜ਼ਾਰੇ ਸਿਖੋਂ ਪ੍ਰਤੀਦਈ ਹੈ ॥ ਪੂਰਾਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਜੁਗਤ ॥ ਹਸ੍ਂਦਿਆਂ ਖਿਡ੍ਦਿਆਂ ਖਵ੍ਦਿਆਂ ਪਿਵ੍ਦਿਆਂ ਵਿਚੇ ਹੋਈ ਮੁਕਤਿ ॥ ਬਡਾ ਭਾਗਵਾਨ ਕੋਈਉਤਮ ਦਿਨਆਜ ਉਦੇਹੁਆਹੈ ਜਿਸਵਿਖੇ ਆਪਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦਸੇ ਪਰਮ ਆਸਚਰਜਕੇ ਦਾਯਕ ਵਚਨ ਹਮਨੇਸੁਣੇਹੈਂ ॥ ਆਪਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮਈਸ੍ਵਰ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮਪਿਤਾਹੋ ਜਿਨੋਂਨੇ ਹਮਕੋ ਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਮਹਾਘੋਰ ਸਮੁਦ੍ਸੇ ਪਾਰਕੀਆ ਹੈ ॥ ਇਸਪਰਮਹਿਤ ਗ੍ਯਾਨਯੋਗ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੇ ਉਪਦੇਸਰੂਪੀ ਦਾਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤੀ ਬਦਲਾ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡਵਿਖੇ ਕੋਈਭੀ ਨਹੀਹੈਜੋਆਪਕੇ ਅਰਪਣਕਰਕੇਹਮਨਿਸਕ੍ਰਿਤੀ ਹੋਇਸਕੈ ਤਾਂਤੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਪਰ ਹਮਾਰੀ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸੰਤਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਦੰਡੇ ਵਤ ਧਰਨੀਪਰ ਪੜਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਓਂਥਕਾਰ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨੁਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਯੋਗਵਿਦ੍ਯਾਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਈਹਾਂਲਿਖਦੀਓ ਹੈ ॥ ਜਿਸਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇਖਨਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸਹਤ ਭਾਸਕੇਯੋਗ ਸੂਤ੍ ਹਠ ਦੀਪਕਾ ਆਦਿਕ ਓਂਥੋ ਮੈ ਦੇਖਲੇਵੇ ਇਤਿ ॥

ਸੋ:... ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਪਰਮ ਦਯਾਲ ਸਿਧ ਯੋਗ ਉਪਦੇਸਦੈ ।
ਨਿਜ ਸਿਖ ਕੀਏ ਨਿਹਾਲ। ਮਮਉਰ ਪਦ ਤਿਹ ਬਸੋ ਨਿਤ ॥ ੧ ॥

ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੀ ਗੁਰੇਵ ਯੋਗਵਿਦ੍ਯਾ ਨਿਜਮਤੇ ।
ਸੋ ਜਾਨੈ ਇਸ ਭੇਵ ਗੁਰੁਮੁਖ ਹ੍ਵੈ ਜੋ ਸੀਖਹੀ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚੌਃ—ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਵੈ ਯਾਕੋ ਕੋਈ। ਸਹਜ ਯੋਗ ਪਦ ਲਹੈ ਸੁ ਸੋਈ।
ਆਭਿਜ੍ਞਾ ਸੈ ਨਿਤ ਸਦਾ ਵਿਚਾਰੈ। ਆਪ ਤਰੈ ਕੁਲ ਪਿਤ੍ਰਨ ਤਾਰੈ॥ ੩॥
ਦੋਃ—ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਯਗ੍ਯ ਦਾਨ ਤਪ ਗੁਰੁ ਸੇਵਾ ਤੁਲ ਨਾਂਹਿ।
ਸੰਤ ਸੰਗ ਸੇ ਮਿਲਤ ਸਭ ਯਾਮੈ ਸੰਸਾ ਨਾਹਿ॥ ੪॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ੧੮ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥

੧ ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਦੋਃ—ਇਮ ਸਿਖਜਨ ਉਪਦੇਸਦੈ ਕਰਤ ਭਏ ਪ੍ਰਸਥਾਨ।
ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸਜੂ ਨਮੋ ਜੋਰ ਜੁਗ ਪਾਨ॥ ੧॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਸਰਬ ਬਿਦ੍ਯਾ ਨਿਧਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਪੂਰਬਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਮਗ੍ਰਯੋਕ੍ਤ ਵਿਦ੍ਯਾਕਾ ਸੰਛੇਪਸੇ ਸ੍ਰ ਸਿਖਜਨ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਤਦਅਨੰਤ੍ ਨੌਰੰਗਾਦਾਦ ਅਪਨੇ ਭੈਰੇਸੇ ਮਲਸੀਹਾਂਮੈ ਹੋਲਾਮਹਲਾ ਕਰਨੇਕੋਬਹਾਨੇ ਸ੍ਰ ਸਰੀਰਤਜਾਗਨੇਅਰਥ ਸਮੁਦਾਯ ਸਹਤ ਪ੍ਰਸਥਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਸੰਮਤ ੧੯੦੦ ਉਨੀਸੈ ਪੂਰੇ ਮੈ ਮਾਘ ਫਾਲਗੁਣ ਕੇ ਮਹੀਨੇਮੈਂ॥ ਨੌਰੰਗਾਦਾਦਸੇ ਚਲਕੇ ਰਾਇਸਜਾਲੇ ਵੈਈਂਪੁੰਈ ਪੁਨਾ ਫਤ੍ਹਾਦਾਦਮੈ ਆਇ ਭੈਰਾਕੀਆ॥ ਸਾਥਹੀ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਚਲਤੇਭਏ ਕੋਈ ਦੋ ਤੀਨ ਹਜਾਰ ਸਿਖੋਂਕੀਭੀੜ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਾਥਥੀ ਉਸਸਮੇਮੈ॥ ਜਬਭੈਰੇਸੇ ਚਲਨੇ ਲਾਗੇਹੈਤਬ ਹਥਨੀ ਉਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰਹੋਤੇਸਮੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੋਭੀ ਹਥਨੀਕੇ ਹਉਦੇਮੈ ਅਪਨੇਸਾਥ ਹੀ ਬੈਠਾਇਲੇਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਜੀਨੇ ਬਿਲਾਸਮਾਤ੍ ਸੇ ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਉਰੁਪਰ ਅਪਨੇਰੌਡੇਕਾ ਭਾਰ ਦੇਦੀਆ। ਤਬਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਆਗੇ ਮਨਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਜੀਆਪਨੇਤੋੜ੍ਲੋਕੀਕਾਬੋਝ ਹਮਾਰੇਉਰੂਪਰ ਰਖਦੀਆਹੈ॥ ਇਤਨਾਭਾਰ ਹਮ ਸੇ ਨਹੀ ਸਹਾਰਿਆ ਜਾਤਾਹੈ ਤਬਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸਿਖਕੇ ਮਾਨਕਰਕੇ ਅੰਤਰਕੀ ਬੇਨਤੀਕੂੰ ਜਾਨਕੇ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਹਸਕੇਤਾਤਕਾਲਹੀ ਭਾਈ ਧਜਾਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇਅਪਨੇ ਸਮੀਪਬੜੀਮੀਠੀ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏਐਭਾਈ ਧਜਾਨ ਸਿੰਘਜੀ ਸੰਤਾਂਕੀ ਅਸਵਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈਸੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਘੋੜਾ ਚੁਣਕੇ ਲੈਆਉ ਅਬਹੀਦੇਰੀ ਨਾ ਕਰੋ ਘੋੜੇਕੇਉਪਰ ਚਾਨ ਜਾਮਾਪਾਇ ਲਜਾਵਨਾ। ਤਬਭਾਈਧਜਾਨਸਿੰਘ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਸੀਸਨਿਵਾਇਕੇ ਬਹੁਤਹੀਅਛਾ ਘੋੜਾਸਿੰਗਾਰਕੇ ਤਯਾਰ ਕਰਕ
ਲੈ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਭਾਈਧਜਾਨ ਸਿੰਘਸੰਤਹੁਕੇਚਰਣੋਪਰ ਬਡੀਸਰਧਾਰਖਤਾ
ਥਾ ਬਡਾ ਉਤਮ ਸੰਤਹੁਕਾਹਿੜਕਾਰੀਸਰਾਕੀਹਦ ਤੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੈਹੀਮਗਨ ਰਹਤਾ ਥਾ
ਘੋੜਾ ਸਨਮੁਖ ਖੜਾਕਰਕੇ ਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਭਾਈਧਜਾਨਸਿੰਘਨੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀਹੇ ਬੁਢੜਾਰੀ
ਬਨਨਿਵਾਜਜੀਘੋੜਾ ਹਾਜਰਹੈ ਤਬਘੋੜੇਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਭਾਈ ਧਜਾਨ
ਸਿੰਘਪਰਖੁਸ਼ੀਕਰਕੇਬਚਨਕਰਤੇ ਭਏਐਭਾਈਧਜਾਨਜੀ ਡੇਰੇ ਕੂਚਕੇ ਸਮੈ ਅਥਵਾਆਰੋ
ਪੀਛੇ ਜਬ ਸੰਤ ਕਹਜਾਣੈਕੀ ਇਛਾਕਰੈ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਚਾਰਜਾਮਾਪਾਇਕੇਏਹੀ ਘੋੜਾਸੰਤਹੁ
ਕੇਹਾਜਰ ਕਰਦੀਆ ਕਰਨਾਤੁ ਬਸਤਬਚਨਮਾਨਕੇਭਾਈ ਧਜਨਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਰੋ
ਮਥਾਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਤਿਸਪਲਬਡੀਖੁਸ਼ੀਕਰਤੇਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ਜਸ਼ਭਾਰਕੋ
ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੁਏ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂਜੀਆਗੇ ਮਨਕਰਕੇ ਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ
ਥੇ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀਕੇ ਹਸਨੇਕਾ ਤਾਤਪਰਜ ਕੁਛਨਹੀ ਜਾਨਨੇ ਮੈ ਆਯਾ
ਜੋਗੁਰੂਜੀ ਕਿਸ ਨਿਮਿਤ ਕੋ ਲੇਕੋਹਸੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ੨ ਉਤਮ ਮਹਾਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਜੋ ਕੁਛ
ਵਿਲਖਣ ਚੇਸ਼੍ਟਾਹੋਤੀਹੈ ਸਾਚੇਸ਼੍ਟਾ ਬਜਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੀਹੈ ਕਿੰਤੁਕਿਸੀ ਤਾਤਪਰਯ ਕੋ ਲੈਕੇ
ਹੀ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸਤਹੈ ਹੇਸਾਧੁਸੰਗਤ ਜੀ ਆਪਕਾਬਚਨ ਪਰੰਤੂ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀਕਾ
ਮਹਾਰੀਛੀਰ ਆਸ਼ੈਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਸੈ ਕੋ ਜਾਨਲੇਨੇਕੀ ਕਿਸਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਐਸਾ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਮਾਨ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲਾ ਜੋ ਹੋਵੇ ਸੋਈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਆਸੈ ਕੋ ਜਾਨੇ ।
ਹਮਾਰੀ ਕਜ਼ਾ ਸਾਮਰਥਹੈ ਜੋਉਨਕੇ ਅੰਤਰਗਤ ਆਸੈਕੋ ਜਾਨਸਕੈ ॥ ਤਥਾਪਿ ਜਿਤਨੀਕ
ਬੁਧੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਦਈਹੈ ਤਿਸਕੇਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਮਾਨ ਕਰਤੇਹਾਂ ॥ ਉਸਸਮੇਸੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਜੀਕੇ ਹਸਨੇਕਾ ਐਸਾਤਾਤਪਰਯ ਮਾਲਮ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਹੇਸਿਖ ਅਜਰ ਜਰਨਾ ਰੂਪ ਵਡਾ
ਭਾਰੀ ਬੋਝਾ ਹਮਨੇਤੁਮਾਰੇ ਪਰਦੇਨੋ ਹੈ ਤੂੰ ਅਬਹੀਮੈ ਕਹਤੋਹੈ ਕੇਇਤਨਾ ਭਾਰਹਮਸੇਨਹੀ
ਸਹਾਰਿਆ ਜਾਤੋਹੈ ॥ ਯੇਹਕੜਾਤੁਛ ਭਾਰਹੈ ਜੋਤੁਮਸੇ ਨਹੀ ਸਹਾਰਿਆਜਾਤੋਹੈ ॥ ਅਜਰ
ਵਸਤੁਕੋ ਜੋ ਜਰਨੇਹੈ ਸੋਤਾਂ ਕਈਤ੍ਰਿਲੋਕਜੋਂ ਕੇ ਭਾਰਸੇ ਭੀ ਭਾਰੀਹੈ ॥ ਅਜਰ ਜਰਜੋ ਹੈ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅੰਗਦਜੀਨੇ ਜੋਕੋਟਾਨਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੋਕੇ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵ ਸੇ
ਔਰ ਕਿਸੀਕੋ ਅਪਨਾਆਪ ਯਦਕਿੰਚਤਭੀਨਹੀਜਨਾਯੋਹੈ॥ ਅਤਿਪ੍ਰੇਮੀ ਤ੍ਰਿਕਾਲਦਰਸੀ
ਭਾਈ ਬ੍ਰਹਿਆਦਿਕ ਸਿਖਭੀ ਕੋਈ ੨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅੰਗਦ ਜੀਕੇ ਮਹਤ੍ਵਕੋ ਜਾਨਤੇਭਏ ਹੈਂ ॥
ਤਥਾ ਅਜਰਜਰਜੋਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ
ਸੋਇਤਨੀ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੁਏ ਭੀ ਜੋ ਐਸੀ ੨ ਤਾੜਨਾ ਸਹਾਰਤੇਰਹੇ ਹੈਂ ਕੇ
ਜਿਸਤਾੜਨਾਕਾ ਨਾਮ ਸੁਣਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਰੋਮਖੜੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਕਥਾ ਅਪਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਸਣੇਸੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਈਹੈ ਯੋਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਦੋਨੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਬਡੀ ਸਾਮਰਥ
ਰਖਨੇਵਾਲੇਹੈਂ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਗਤਿਗੁਰੂਜੀਹੀ ਜਾਨੇ ਅਥਵਾਔਸੀਹੀ ਸਾਮਰਥ ਰਖਨੇਵਾਰੇ
ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿਖਜਾਨੈ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਸੈਕੋ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਹਮਾਰੀ ਕੜ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਯੇਹਤੋ
ਅਨੁਮਾਨਕਰਕੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਕਹਦੀਓਹੈ ॥ ਅਥਪੁਰਥ ਪ੍ਰਸੰਗਪਰ ਕਥਾਕੋਸੁਣੋ।ਪੁਨਾ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਅਪਨੇਸਿਖ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਕੇ ਜਾਹੁ ਭਾਈ ਜੀ
ਅਬ ਆਪ ਇਸਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਜਾਵੋ ਐਸੇਕਹਕੇ ਹਥਨੀਕੋ ਬਠਵਾਇ ਦੀਆ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਪਰਣਾਮ ਕਰਕੇ
ਹਥਨੀ ਪਰਸੇ ਉਤਰਕੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਘੋੜੇਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜਬ ਫਤਜਾ-
ਵਾਦ ਡੇਰਾ ਜਾਇ ਉਤਰਜਾ ਤਬਫਤਜਾਵਾਦਕੇ ਵਾਸੀ ਅਰਬਲੋਕੇ ਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਡੇ
ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੇਵਾਕਰੀ ॥ ਭਾਰਬਰਦਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਬਿਸਤਰੇ ਵਾਸਤੇਇਕ ਊਠ ਮਿਲਾ
ਹੁਆਥਾ ॥ ਜਬਅਗਲੇ ਦਿਨ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾਕੂਚ ਹੋਣੇਲਾਗਾ ਤਬਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਤੇ
ਭਾਈਫੂਲਾਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸੰਤਹੁਕ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਕਹਦੀਆਥਾ ਕੇਆਜਤੁਮ
ਨੇ ਆਪੇਆਪਨੇ ਆਸਨ ਆਪੇਅਪਨੇ ਪਾਸਹੀ ਰਖਨੇ ਊਠਪਰ ਨਹੀਲਦਨੇ ॥ ਜਬਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਜੀ ਹਥਨੀਉਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਭਏ ਤਬਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜਾ ਲੈਕੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀਕੇ ਅਸ੍ਵਾਰਕਰਾਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇਖਡੂਰਸਾਹਿਬਸੇਬਾਹਰਤਪਜਾਣੇਕੋਚਲੇਆਇਤੇਹਜੂਰਨੇ
ਜਾਨਜਾਜੋ ਡੇਰੇਕ ਸਾਥਹੀ ਚਲਆਵਤੇਹੈਂ ਅਰ ਯਹ ਇਧਰ ਆਗਏ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਰਾਤ੍
ਫਤਜਾਵਾਦਮੈ ਰਹੇਹੈਂ ਡੇਰੇਕੂਚਸੇ ਪਹਲੇਹੀ ਝਡੀਤਾੜਲਕੇ ਝਡਠਾਕੁਰਜੀਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੇ
ਸਮੀਪ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਆਇਬੈਠੇਥੇ ॥ ਤਬਕਿਤਨੀਕ ਦੇਰੀ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ
ਜੀਨ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇ ਨੀਚ ਚਰਣਕੀਏ ॥ ਤਬਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਨ ਸਾਹਿਬਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋ
ਕੋਆਗੇ ਅਪਨੇਹਾਥਸੇਚਰਨਦਾਸੀਰਖਦਈਤਬਸਾਹਿਬ ਨੇ ਚਰਣਕਮਲ ਪੁਨਾਪ੍ਰਯੰਕਕੇ
ਉਪਰਕਰਲੀਦੇ॥ਪੁਨਾਘੜੀਕਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇਪ੍ਰਯੰਕਸੇਨੀਚੇਢਿਰਚਰਣਲਟਕਾਏ ॥
ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਹਾਥੋਂ ਸਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਨੇਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣੋਕੇ ਆਗੇ ਚਰਨਦਾਸੀ ਰਖਦੀਆ
ਫਿਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਅਪਨੇ ਚਰਣਉਪਰਕਰਲੀਏ॥ ਇਸੀਚਾਲਸੇਪਾਂਚਚਾਰਵਾਰਹੋਤਾ
ਭਯਾਜਬਚਰਣਦਾਰੂਜੀਨੀਚੇਕਰੈ ਤਬੀਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਪਜਾਰਖੀਆਗੇਰਖਦੇਵੈਪੁਨਾਉਪਰ
ਕੋਚਰਣਕਮਲ ਜਬਆਕਰਖਣ ਕਰਲੇਵੈ ਤਬਪਜਾਰਖੀਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਹਟਾਇਲੇਵੈ
॥ ਪੁਨਾ ਚੌਥੀਪੰਜਵੀ ਵਾਰਗੁਰੂ ਜੀ ਪਜਾਰਖੀ ਪਰਕਰੇ ਉਠਕੇਤੁਰੇ ਤਬਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ
ਭੀ ਸਾਥਹੀਜਾਤੇਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਤੋ ਹਥਨੀ ਪਰਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇਆਗੇ ਚਲੇਗਏ ਔਰ ਸ੍ਰੀ
ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਤਪਜਾਯਲੇ ਸਾਹਿਬਕ ਚਲੇਆਏ ॥ ਗੁਰੂਸਿਖਕੀ ਯੇਹਬਾਤ ਜਾਨੀ ਨਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗਈ ॥ ਜੋਕਿਉਂ ਸਾਹਿਬ ਚਰਣਪ੍ਰੇਮਕਸੇ ਨੀਚਕਰਕੇ ਪੁਨਾਕਿਉਂ ਊਪਰਕੋਆਕੂਖਟ ਕਰਲੇਤੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਭੀ ਪਰਮ ਸਾਮਰਥਵਾਲੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗ੍ਯ ਥੇ ॥ ਔਰ ਅੌਸਹੀ ਸਿਖਭੀਥੇ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਗਤਿਗੁਰੂਹੀ ਜਾਨੈ ਪਰੰਤੂਇਮੈ ਅਨੁਮਾਨਸੇ ਇਹਾਂਭੀਅੈਸਾ ਕਾਰਣਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਜੋਗੁਰੂਜੀਸੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਖਡੂਰ-ਸਾਹਿਬਮੈ ਜਾਨੇਵਾਸਤੇ ਮਨਕਰਕੇਹੀ ਆਗ੍ਯਾ ਮਾਂਗਤਭਏ ਹੈਂ ਔਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਮਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਪਨੇਸਾਥ ਲੈਜਾਨੇਕੀ ਅਥਵਾ ਨਰੈਣਾਵਾਦ ਡੇਰੇਮੈਜਾਨੇ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾਕਰਤੇ ਭਏਹੈ ॥ ਮਨਕਰਕੇ ਹੀ ਐਸੇਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਭਏਹੈ ਬਾਨੀਸੇ ਨਹੀ ਭਏ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬਛੋਰ ਨਾਗਕੇ ਨਗਰਮੈ ਦੂਸਰੀਵਾਰ ਮਿਲਤੇਹੈ ਤਬਏਹੀ ਬਾਤਭਹਾਂ ਭੀ ਪ੍ਰਗਟਹਤੀ ਭਈਹੈ ॥ ਇਸਬਾਤਕੇ ਅਨੁਮਾਨਸੇ ਜਾਨਜਾਤੇਹੈ ਵਾਸਤਵਸੇ ਨਹੀਜਾਨਜੋ ਗਯਹੈ ਇਨੋਨੋਦੋਨ ਬਾਤਾ ਮਾਨੀ ਨਹੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਮਦਰ ਦੇਸ ਤੁਰਾ ਦੁਆ ਥੇ ਦੇਸਕਾ ਸੈਲਕਰਤੇ ਚਲੇਗਾਏ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਖਡੂਰਸਾਹਿਬ ਕੋ ਚਲੇ ਆਏ ॥ ਜਹਾਂਜਾਇਕੇ ਡੇਰਾ ਉਤਾਰਿਆ ਤਹਾਂਸੇਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਬਾਵਾਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀਸਾਹਿਬਕੋ ਤੇ ਏਕਅੌਰ ਸਰਦਾਰਕੋ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਲਜਾਨੇਵਾਸਤੇ ਏਕ ਘੋੜਾਤੇਏਕ ਖਚਰ ਜੋਹਦੇਨੇ ਵਹਤ੍ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਕੇ ਬਾਵਾਬੇਅੰਤਸਿੰਘਕੇ ਸਾਥ ਤਥਾ ਪਾਂਚਚਾਰ ਸਿਖਅੌਰਭੀ ਦਸ੍ਰੇਭੇਜ ਕੇ ਜਾਹੁ ਉਨਕੋ ਲੈਆਉ ॥ ਤਬ ਆਇਕੇ ਬਾਬੇ ਬੇਅੰਤਸਿੰਘਨੇ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕਰੀ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤ ਨ ਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜਬਬਾਵਾ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘਜੀ ਨਿਰਾਸਹੋਕ ਜਾਨੇਲਾਗੇ ਤਬਖੁਸ਼ਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜੋਤੁਮਖੀਰਾਜੀਕੇ ਜ ਣਾਹ ਤੋਜਾਹੁ ਬਾਞ੍ਛਾਜੀਕੇ ਸਾਥ ਇਸੀਘੋੜੇਪਰਚਢਜਾਹੁ ਤਬਖੁਸ਼ਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਉਸੀਘੋੜੇਪੈ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹਕੇਬਾਬੇ ਬੇਅੰਤਸਿੰਘਕੇ ਸਾਥਹੀ ਚਲਗਏ ਅਲਸੀਹਾਂਮੈ ਸਾਹਿਬਕੇ ਡੇਰੇਸਾਥ ਜਾਇਮਿਲੇ ॥ ਬਾਬ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਕੀ ਓਰਸੇ ਬਹੁਤੀ ਹੀਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਣਾ ਔ ਦਹਜਾ ਸਾਹਿਬਜੀ ਵਹੁਨਹਾ ਆਵਤੇਹੈ ॥ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਤਪਜਾਣੇ ਸਾਹਿਬਮੈ ਦੇਮਾਸਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਦਸਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸਾਧੂਅੌਰਭੀਥੇ ॥ ਤਹਾਂ ਸੰਤਫੂਲਾਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿਛਾਕਰਕੇ ਖਡੂਰਜੀਸੇ ਆਟਾ ਲਜਾਤੇਥੇ ਤੇਸੰਤਹੁਕਮਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦਬਨਾਇ ਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਛਕਾਯਾ ਕਰਤੇਥੇ ਇਸਸੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਨੇ ਸੰਤਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਨਾਮ ਕੁਮੇਰਭੰਡਾਰੀ ਰਖਦੀਆਥਾ ਇਸੀਨਾਮਸੇ ਉਨਕੋ ਬੁਲਾਤੇਦੇ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁਮੈ ਉਨਕਾ ਨਾਮਕੁਮੇਰ ਭੰਡਾਰੀਜੀ ਪ੍ਰਸਿਧਹੋਤਾਭਯਾ ਇਧਰਛਡੇ ਸਮੁਦਾਇਸੇ ਭੈਭੀਤ ਹੁਏ ੨ ਰਾਜਾਹੀਰਾਸਿੰਘ ਮਦਰਦੇਸਮੈ ਐਸਾ ਹੁਕਮਜਾਰੀ ਕਰਦੇਤਾ ਭਯਾ ਕੋਸਿਸ ਗੁਮਨਗਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕ ਲੰਤ ਅੰਨਆ ਦਿਤ ਪਦਾਰਥੰ ਕਰਕ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੀਸੇਵਾ ਕਰੇਗੋ ਉਸਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰਕੋ ਲੋਕੋਕੋ ਹਮਬਡੀ ਭ ਰੀਸਜਾਇ ਦੇਵੈਗੇ ਤਿਸਨਗਰੀ ਕੋ ਫੂਕਦੇਵੈਗੇ ਯਾਂਤੇਪਾਂ ਧਰਕੇ ਉਜ੍ਹਾਇਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਇਧਰ ਸ੍ਰਧਾਲੂਸਿਖ ਆਪੋਆਪਨੇ ਗ੍ਰਾਮੇ ਮੈ ਲੈਜਾਨੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੈਤਬ ਆਗੇਤੇ ਗੁਰੂਜੀ ਭੰਡਾਰੇਕਾਹੁਕਮ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਸੁਣਾਇਦੇਵੈਂ ॥ ਭੁਬਆਗੇਤੇ ਸਿਖਉਤ੍ਰ ਦੇਵੈਂ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੌਨਵਰਾਕ ਭੰਡਾਰਾ ਹੈ ਆਪਕੀ ਇਛਾਬਿਨਾ ਕਜ਼ਾ ਕਰਸਕਤੋਹੈ ਔ ਹਮਨੈ ਤੋ ਤਨਮਨਧਨ ਆਪਕੇ ਉਪਰਨਿਛਾਵਰ ਨਾਮ ਕੁਰਬਾਂਣ ਕਰਦੀਓਹੈ ਜੰ ਉਸਕੀ ਇਛਾਹੋਵੇ ਸੋਕਰੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸਰੀਰਨੇਤੋ ਅੰਤ ਕੋ ਬਿਨਸਨੋ ਹੀ ਹੈ ॥ ਜੋਇਸ ਬਿਨਾਸੀ ਸਰੀਰਕੇ ਬਦਲੇ ਹਮਕੋ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਔ ਖੁਸੀਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਭੁਬ ਇਸਸੇ ਅਛਾਔਰ ਕੌਨਪਦਾਰਥਹੈ ॥ ਐਸੇਕਹਸੁਣਕੇ ਸਿਖਲੋਕ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾਭਗਤੀ ਸੇ ਆਪੋਆਪਨੇ ਗ੍ਰਾਮੰ ਨਗਾਰੰ ਮੈ ਲੈਜਾਵੈ ਭੰਡਾਰੇਕਾ ਸਰਬ ਭੈ ਤਜ਼ਾਗਕੇ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਭੁਗਤੀਸੇ ਅਪਨੇਭਲੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਕੋਈ ੨ ਸਿਖਅਪਨੇ ਕਲਜ਼ਾਨਕੇ ਅਰਥ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਜਨਮ ਮਰਣਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਤਰਣੇ ਅਰਥ ਗੁਰੂਜੀਸੇ ਉਪਾਇਭੀ ਪੂਛ । ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਭੀ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਨਕੇ ਤੈਸਾਹੀ ਉਪਦੇਸ ਉਨਕੋ ਦੇਵੈ ॥ ਫਾਗੁਣ ਕੇ ਮਾਸ ਮੈ ਕਣਭ ਛੋਲਜਾਂ ਜਵਾਂ ਕੇ ਖੇਤ ਤਜ਼ਾਰ ਹੁਏ ੨ ਥ ॥ ਬਡ਼ੀ ਉਦਾਰਤਾ ਸਹਤ ਨਗਰੋਂ ਕੇ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡਰੇ ਛੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਘੋੜੇ ਗਊਆਂ ਆਦਿਕ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਖੇਤੀ ਮੈ ਖਹਲੇ ਚਰਣੇਦੇਵੈ ਰਖੇਨਹੀ ਉਲਟਾ ਅਤੀਸ੍ਰਧਾਕਰਕੇਦੂਸਰਯੋਕੇਖੇਤ ਮੈਸੇਹਕਕੇਅਪਨੇ ਖੇਤਮੈਕਰਦੇਵੈਂ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਆਪੋਅਪਨੇ ਖੇਤੋਮੈਮਰਾਰਾਜਜੀਕੇਡੇਰੇਗਊਆਦਿਕ ਪਸੂ ਆਂ ਕੋ ਚਰਾਵੈ ॥ ਤਹਾਂਮਾਝੈਮੈਏਕ ਕੈਹਾਲੀਗ੍ਰਾਮਹੈ ਭਹਾਂਕੇ ਸਿਖਬਡੇਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਆਪਨੇਨਗਰ ਮੈ ਲੈਜਾਤੇ ਭਏ ਔਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਤਿਸੀਗ੍ਰਾਮ ਕੀਮਾਈ ਮਿਲਖਾਂ ਬਡੇਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਲਗੇ ਹੁਏਕੇਸਮੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਆਈਏ ਕਧੲਾ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅਗੇਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ॥ ਤਬਬਚਨਹੁਆ ਹੇਮਾਈਏਹ ਕੇਹਾ ਧੇਲਾ ਹਈ ॥ ਭੁਬਮਾਈਮਿਲਖਾ ਨੇਕਹਜ਼ਾਜੀ ਏਕ ਦਿਨ ਮੇਰੀ ਦਾਲਕੀ ਤਾਉੜੀ ਚੁਲ੍ਹੇਪਰ ਚਢੀਹੁਈ ਰਿਝਤੀ ੨ ਫਟ ਗਈ ॥ ਭਬਮੈਨੇਕਹਜ਼ਾ ਹੇਬਾਬਾ ਬੀਲਮਿੰਘਜੀ ਜੋਮੇਰੀ ਤਾਉੜੀ ਹੁਲਨਾ ਫਟ ਤਾਮੈਤੇਰੀਸੁਖਣਾ ਏਕਧੇਲਾ ਦੇਵੋਗੀ ਭਬਮੈਨੀਤਾਉੜੀ ਰਿਝਕੇਮਾਬਤ ਉਤਰਆਈ ਉਸਸੁਖਣਾ ਕਾਏਹੁ ਧਲਾਹੈ ॥ ਤਬ ਬਚਨਹੁਆ ਹੇਮਾਈ ਐਸੇ ੨ ਕਾਮ ਵਾਸਤੇ ਗਰੂਜੀਕੋ ਵੰਗਾਰੀਤਾਹੈ ਜਿਸ ਵੇਲੇਤੈਨੇ ਸੁਖਣਾ ਸੁਖੀਥੀ ਤਬੀਸੇਹਮਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਤੋਰੀਤਾਉੜੀ ਦਬਾਇ ਰਖੀ ਥੀ ਜੋਦੇਖਹਮਾਰੇਦੋਨੋਹਥੋਂ ਪਰਛਾਲੇਪੜੇ ਹੁਏਹੈਂਐਸੇ ਕਹਕੇਭਰੇਦੀਵਾਨਮੈ ਛਾਲਜੋਂ ਸੇਭਰੇਹੁਏਆਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥਗੁਰੂਜੀਨੇਦਿਖਾਦੀਏ ਦੇਖਕੇਸਭੀਲੋਕ ਬਡੇਅਸਚਰਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਔਰੰਪ ੨ ਕੋਸ੍ਰੀਵਾਹਗੁਰੂ ੨ ਔਸਿਮੁਖਸੇ ਕਹਤੇਭਏ ਅਸੇਬਚਨ ਕਰਕੈਦਹੁਧੇਲਾ ਕੌੜੀਆਂਆਪਨੇ ਹਾਥੋਂਮੈਲੈਕੈਕਬੀਦਹਨੇ ਹਾਥ ਪਰ੦ਧੈਕਬੀਛਾਂਦੇ ਹਾਥ ਪਰਰਖੈ ਦੋਚਾਰਵਾਰ ਐਸੇ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨਕੀਆ ਭਾਈ ਯੇਹ ਤੋਹਮਾਰੀ ਬਡੀ ਮੋਨਤ ਕੀ ਕੌੜੀਹੈ ਪੁਨਾਬਚਨਕੀਆ ਕੈ ਜਾਂਹ ਇਸਧੇਲਾਕਾ ਰਾਮਰਸ ਲੈਕੈ ਗੁਰੂਜਾਕੀ ਦੈਗਾਮੈ ਪਾਇਦੈਵੈ ਤੁਝ ਸਿਖੋਨੈਤੈਸੈ ਹੀ ਕੀਆ ॥ ਬਟੰਭੈਲੀ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ਧਾਨਸਿੰਘਸਿਖਥਾ ਤਿਸਨੇ ਪੰਚ ਰੁਪੈਸੁਖਲਾਕੈ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੋਦੇਨੇਖੈ ਏਕਦਿਨ ਠਦੇਗਾਮ ਮੈਰੂਜੀਕਾਚੁਤਾ ਉਤ੍ਰਾ ਹੂਆਥਾ ਤਹਾਜਾਇਕੈ ਭਰੇਦੀਵਾਨਮੈਧਾਨਸਿੰਘਨੇਪਗਕੈਪਲੰ ਦੋ ਰੁਪੈਲਖਲੀਏ ਤੁ ਤੀਨਰੁਪੈਗਰੂਜੀਕੈਅਗੇ ਰਖਕੈ ਮਥਾਟਜਾ ਉਸਕੀਓਰਦੇਖਕੈਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੋਖੋਹਲਖਾਂਵਇਛੈਟੀ ਯਾਹਾਵਜਾ ਢਾਹਨਜਾ ਪਗਾਦੇ ਪਲੋਜ ਦੋਵੇ ਰੁਪੈ ਮੂਰਖਾ ਅਜਮਤਾ ਲੈਂਦਾਹੈਂ ॥ ਕਿਉਵੈਠਟਿਓ ਤੁਸੀ ਭੀ ਅਜਮਤਾਂ ਲੈਦੇਹੋ। ਤਬਠਟੇ ਕਸਿਖੋ ਨੇ ਹਾਥਜੋੜ ਕੈ ਕਹਜਾ ਹੋਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਹੀ ਲੋੜ ਹੈ ਔਰਕਿਸੀ ਅਜਮਤਕੀ ਲੋੜ ਨਾਹੀ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੈਅਪਨਾ ਦਰਸਨ ਦੇਵੋ ਐਸੇਕਹਕੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਮਥਾਟੇਕਤੇਭਏ ਤਬਅਤਰਥਰ ਕਾਂਪਤੇ ਹੂਏ ਧਾਂਨਸਿੰਘ ਨੇਦੋ ਨੋ ਰੁਪੈ ਪਗ ਕੈ ਪਲਜੋਂ ਖੋਲ੍ਹਕੈ ਔਤੀਨ ਪਹਲੇ ਪਾਂਚ ਇਕਠੇ ਕਰਕੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੈ ਅਗੇ ਰਖਕੈ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਭਾਈ ਏਵੇਂ ਹਮ ਕੋ ਕੋਨ ਦੇਤੇ ਹੈ ਯੇਹ ਲੋਕ ਜਬ ਪਹਲੇ ਅਪਨਾ ਕਾਮ ਹਮਸੇ ਕਰਵਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਪੀਛੇ ਕੁਛ ਦੇਤੇਹੈਂ।ਹਮਾਰੇਉਪਰ ਯੇਕੁਛ ਉਪਕਾਰ ਨਹੀਹੈ ਔ ਨ ਤਮਾਰਾ ਕੁਛ ਗੁਰੂਘਰਮੈਕਮਾਹੀਂਹੋਤੇਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀਸੇ ਪਹਲੇ ਮਜੂਰੀ ਕਰਵਾਇ ਲਈ ਜਿਤਨਾ ਦੈਨੇ ਕਾ ਕਰਾਰ ਕਰ ਲੀਆ ਜੇ ਸੁਧ ਮਨ ਕਰਕੇ ਉਤਨਾ ਉਸਕੋਦੇਦੀਆ ਤਬ ਦੋਨੋ ਓਰਉਨਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਬਨੀਰਹਤੀ ਹੈ ਔ ਆਗੇ ਭੀ ਪ੍ਰਤੀ ਤ ਬਨੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਉਸ ਮੈਦੇਨੇ ਵਾਰੇਕਾ ਕੁਛ ਉਪਕਾਰ ਮੁਰ ਮਤ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜੇਮਜੂਰੀ ਕਾਲਮੈ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਅਪਨੇ ਕਰਾਰ ਸੇ ਥੋਰੀ ਦੀਆ ਚਾਹੇ ਤਬ ਉਸਕੀ ਬੇਈ ਮਾਨਗੀ ਸਿਧ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਆਗ ਉਸਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤਿਭੀਮਾ-ਰੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔ ਪਰਲੋਕ ਮੈਭੀ ਤਿਸ ਕਾਵਹੁ ਦੇਨੇਦਾਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇ ਭੀ ਬੇਮੁਖ ਰਹੇਗੋ ਜੋਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾਖਿਸਕ ਜਾਵੇ ਉਸਕਾ ਵਸਾਹੁ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਵ-ਹੁਮਰਦਨਹੀ ਕਿੰਤ ਜਨਾਨੀ ਹੈ ਉਸਕੇ ਵਾਕ ਪਰ ਭਰੋਸਾਨਹੀ ਕਰਣਾ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰ ਸ਼-ਬਦਃ ਬਚਨ ਕਰੈ ਤੇ ਖਿਸਕ ਜਾਇ ਲੂਕੀ ਸਭ ਖਚਾ ॥ ਲੋਭੀਕਾ ਵਸਾਹ ਨ ਕੀਚਈਕੇ ਕਾ ਪਾਰਵਸਾਇ ॥ ਅੰਤ ਕਾਲ ਉਥੈ ਧੋਹੇ ਜਿਥੇ ਹਾਥ ਨ ਪਾਇ। ਤਿਨ ਕਾ ਸੰਗ ਨਕੀਚਈ ਜਿਨਾ ਅਪਨਾ ਸੁਆਉ ਚਿਤੜਾਦਕ ਬੇਮੁਖੋਕੇ ਪਰਥਾਇਗੁਰੂਕੇ ਬਚਨ ਹੈ॥ ਜੋਨ ਸੇ ਮਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੁਖ ਕਵਲ ਅਪਨੇਹੀਸ੍ਰਾਦਬ ਪਰਾਯਲਹੈ ਸਮੇਪਰਕੇਵਲ ਅਪਨਾਹੀ ਮਤਲਬ ਨਿਕਾ-
ਸਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ ॥ ਜਹਾਪ੍ਰਯੰਤ ਅਪਨਾਚਾਰਾਲਗੇ ਤਾ ਐਸ਼ੇ ਮੰਦਬੁਧੀਭ੍ਰਸ਼ਾਂ ਕਾ ਮੰਗਨਹੀ
ਕਰਣਾ ਐ ਤਿਨਕਾ ਵਸਾਹ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਕਿਉਕੇ ਵਹੁ ਪਾਪੀ ਅੰਤ ਕੇ ਓਬ ਧੋਹ
ਦਗਾ ਦੇਨਗੇ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕਹੁੰ ਭੀਹਾਬ ਨਾ ਪਰੇਗਾ॥ਐ ਜੋਨ ਸੇਗੁਰੁਮੁਖ ਸਤਵਾਦੀਹੋਂਵਹੁ
ਪ੍ਰਾਣਾਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੀ ਹੁਏ ੨ ਦੂਸ੍ਰੇਕਾ ਭਲਾਹੀ ਕਰਤੇ ਲਹੇਗੇ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ
ਮਿਥਜ੍ਹਾ ਨਹੀ ਕਰੈਗੇ ॥ ਸਤ੍ ਮਿਤ੍ ਸਭ ਕੋ ਏਕ ਜੈਸਾ ਸਤ੍ਰਜ ਧਰਮ ਕਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ
ਨਾਮ ਜਪਨ ਕਾ ਸੰਤਹੁ ਕੀ "ਸੇਵਾਕਾ ਧਰਮ ਕੀ ਕਿਰਤ ਕਰਕੇ ਵੰਡਖਾਨੇ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼
ਦੇਤੇ ਹੈਂਐ ਸਦਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ੍ਹਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਗੁਰੁਮੋਖੋਂ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਸੰਗ
ਕੀਆ ਕਰੋ ਤਬ ਤੁਮ ਇਸਲੋਕ ਮੈਭੀ ਐ ਪਰਲੋਕਮੈਭੀ ਸੁਖੀ ਰਹੁਗੇ ਇਹ ਲੋਕ ਸੁਖੀ
ਪਰਲੋਕ ਸੁਹੇਲੇ ॥ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਆਪੇ ਮੇਲੇ ॥ ਧਾਨਸਿੰਘ ਕੇ ਪਰਬਾਇਤਨਾ ਉ-
ਪਦੇਸ ਸਰਬਸੰਗਤਾਂ ਕੋ ਦੇਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਤੁਸਨੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥═॥

ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਾਦਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਬਾਪ ਦੇਟਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ
ਸਰਣਿ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਡਰਾ ਆਪਨੇ ਨਗਾਰ ਮੈ ਲੈਜਾਨੇ ਵਾਸ੍ਤੇ ਸ੍ਰਧਾ ਬੜੀ
ਭਗਤੀ ਸੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ
ਵੇ ਸਾਧਾ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਡੇਰਾ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਲੈ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਨੇ ਡੋਗਰੇ ਕਾ ਹੁਕਮ
ਸੁਨਜਾਨਹੀ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਬਦਲੇ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਸਜਾ ਦੇਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਡੋਗਰੇ ਨੇ ਦੇ
ਰਖਜੋਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਡਰਤਾ ਨਹੀ ਹੈਂ ਤਿਸਸੇ ॥ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਆਗੇ ਤੇ
ਸਾਦਾ ਸਿੰਘ ਬੇਲਜਾ ਬਡੀ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾਸੇ ॥ ਹੇਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਵਹੁ ਪਹਾੜਜਾ ਕੌਨ ਹੈ ਜੋ ਆ-
ਪ ਕੇ ਸਿਖੋ ਕੀ ਓਰ ਟੇਢਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਦੇਖ ਸਕੇ। ਜਿਨਕੇ ਉਪਰ ਆਪ ਕੀ ॥
ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਹੈ ਇੰਦ੍ਰਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਰਾਖਸ ਆਦਿਕ ਭੀ ਤਿਨਕੀ ਓਰ ਟੇਢੀ ਨਿ-
ਗਾਹ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਵਿਘਨ ਕਰਣਾ ਤੇ ਦੂਰ ਰਹਜਾ ਤਬ ਯੇ ਪਹਾੜਜਾ ਵਿਚਾ-
ਰਾ ਕੰਗਾਲ ਕਜਾ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਸਰੀਰ ਔ ਰਾਜ ਬਿਭੂਤੀ ਯੇ ਕਬੀ ਕਿਸੀਕੇ ਥਿਰ
ਰਹੇਹੀ ਨਹੀਹੈ ਜੋਆਪਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕਾਮ ਆਵੈ ਤਬ ਇਸਤੇਪਰੇ ਔਰ
ਕਿਜਾ ਅਛਾ ਹੈ॥ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸਹਤ ਐਸੇਉਦਾਰਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹੈਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਡੇਰਾ
ਅਪਨੇਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਲੈਜਾਤਾ ਭਯਾ ਆਤੀਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ
ਲੇਤਾ ਭਯਾ ਗਾਮ ਵਾਸੀ ਸਭ ਜਿਮੀਦਾਰ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਬੁਲਾਕੇ ਕਹਦੇਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਹਜੂਰ
ਕੇ ਡੇਰੇਕੇ ਜਾਉਆਂ ਆਦਿਕ ਪਸ੍ਤਆਂ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਖੇਤ੍ਰੋਂਮੇ ਖੁਹਲੇ ਚੁਗਨੇ ਦੇਨਾ ਹੈ-
ਕਨਾ ਨਹੀ ਜਿਤਨਾ ਜਿਸਕਾ ਹਰਜਾ ਹੋਵੇ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇਸੇ ਪੂਰਾ ਕਰਲੇਨਾ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਧਰ ਬਡੇ ਸਮੁਦਾਇਸੇਭੈ ਭੀਤ ਹੂਏ੨ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਡੋਗਰੇ ਨੇ ਹੁਕਮਮਾਝੇਆਦਿਕ ਦੇਸੋਂ ਮੈ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀਆ ਕੇ ਜਿਸਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ ਕੇ ਲੋਕ ਅੰਨ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਗੇ ਉਸਗ੍ਰਾਮਕੇ ਲੋਕੋਕੋ ਹਮ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਸਜਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ ਔ ਤਿਸ ਨਗਰਕੋ ਫੂਕਦੇਵੈਂਗੇ ਯਾ ਤੋਪਾਂ ਧਰਕੇ ਉਡਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ ਇਧਰ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਸਿਖ ਅਪਨੇ ਖੇੜੇ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਲੈਜਾਨੇ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੈਂ ॥ ਤਬ ਉਨਕੋ ਹਜੂਰ ਡੋਗਰੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇ ਦੇਵੈਂ ॥ ਅਪਨੇ ਹਥ ਪਰ ਹਥ ਮਾਰਕੇ ਹਮਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਆਗ ਤੇ ਸਿਖ ਉਤ੍ਰ ਦੇਵੈਂ॥ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੌਨਵਰਾਕ ਡੋਗਰਾ ਹੈ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਬਿਨਾ ਵਹੁ ਕੰਗਾਲ ਕਜਾ ਕਰਸਕਤੋਹੈ ॥ ਔ ਹਮਾਰਾਤੌ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਆਪਕੇ ਊਪਰ ਨਿਛਾਵਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹਮਨੇ ਕੁਰਬਾਣ ਕਰਦੀਓਹੈ ਜੋ ਉਸ ਕੀ ਇਛਾ ਆਵੇ ਸੋਕਰੋ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਰੀਰੋਨੇ ਤੋ ਅੰਤ ਕੋ ਬਿਨਸ ਨੋਹੈ ॥ ਜੋਇਸ ਬਿਨਾਸੀ ਸਰੀਰ ਕੇ ਬਦਲੇ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਹਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਤਬ ਇਸਤੇ ਊਪਰ ਔਰ ਅਛਾ ਕਜਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹੈਕੇ ਸਿਖਲੋਕ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਨਾਲ ਕਰਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਗ੍ਰਾਮੋ ਘਰੋਂ ਵਿਖੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਲੈਜਾਵੈਂ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਅਪਨੇ ਆਪਨੇ ਕਲਜਾਨ ਕੇ ਅਰਥ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰਕੇ ਤਰਣੇ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਸੇ ਉਪਾਇ ਪੂਛੈ॥ ਫਾਲਗੁਨ ਮਾਸਕਾ ਸੁਕਲਪਛਥਾ ਛੋਲੇ ਕਣਕੋ ਕੇ ਖੇਤ ਸੁੰਦਰ ਪੀਤਵਰਣ ਕੇ ਪੁਸਪ ਔਰ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੰਗ ਰੰਗ ਕੇ ਪੁਸਪ ਜਹਾਂ ਤਹਾ ਫੂਲ ਰਹੇਹੈ ॥ ਬਡੀ ਉਦਾਰਤਾ ਸਹਤ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰੋਂ ਕੇ ਸਿਖ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਘੋੜੇ ਘੋੜਜਾਂ ਗਊਆਂਬਲ ਮਹਜੋਂ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਖੇਤੋਂ ਵਿਖੇ ਖੁਹਲੇ ਚਰਣੇ ਵਾਸਤੋਂ ਖੁਹਲਦੇਦੇਵੈਂ ॥ ਜੌਨਸੇ ਸਿਖਕ੍ਰਿਪਣ ਤਾ ਕਰਕੇ ਗਊਆਂ ਆਦਿਕ ਚਰਣੇ ਸੇ ਅਪਨੀ ਖੇਤੀ ਮੈ ਸੇਰੋਕਦੇਵੈ ਤਬ ਉਨਕੀਖੇਤੀ ਸਾਮਾਨਤਾ ਸੇ ਹੋਵੈ ॥ ਔ ਜੌਨਸੇ ਸਿਖ ਉਦਾਰਤਾ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਗਊਆਂ ਆਦਿਕ ਪਸੂਆਂ ਕੋ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤੇ ਚੁਗਨੇ ਦੇਵੈ ਉਨਕੀ ਦੂਸਰਜੋ ਮੇ ਦਸ ਗੁਨੀ ਆਧਿਕ ਖੇਤੀ ਹੋਵੇ॥ਤਹਮਬ੍ਰਦੇਸਮੈ ਇਕ ਕਹਾਲੀ ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਤਹਾਂਕੇ ਪੈਂਚਬਡੀਸ੍ਰਧਾਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇਗੁਰੂ ਜੀਕਾਡੇਰਾਅਪਨੇਗ੍ਰਾਮਮੈਲੈਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਸਭਗ੍ਰਾਮਨੇਬਡੀਭਗਤੀਸ੍ਰਧਾਕਰ ਕੇਸੇਵਾਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਕਹਾਲੀ ਗ੍ਰਾਮਕੀਮਿਲਖਾਂਨਾਮ ਮਾਈ ਬਡੇਦਿਵਾਨ ਲਗੇਹੂਏਸਮੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸਨਉਸਕੀਸਰਧਾਭਗਤੀਅਤੀਵਦੇਖਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਸਾਦਾਸਿੰਘਪਰਬਹੁਤਹੀਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਤਿਸਕਾ ਬੇਟਾ ਬੂੜਸਿੰਘ ਨਿਸਕਾਮਥਾ ਸੋਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਮੈ ਲਾਗਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ਤਿਸਕੇ ਘਰ ਅਬੀ ਸੰਤਾਨ ਨਹੀ ਭਈਥੀ ॥ ਤਿਸਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਦਾ ਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ॥ ਤਬ ਹਜੂਰਕਾਬਚਨਹੂਆ ਵੋ ਸਾਦਾਸਿੰਘਾ ਜਾਹੁ ਤੇਰਜਾਂ ਜਹੜਾਂ ਪਾਤਾਲਮੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਗਾਇ ਦਿਤਯਾਂਹੈ ਤੂੰ ਚਿਤਕੋ ਮਤਡੁਲਾਇ ਤੇਰੇ ਘਰ ਸਭੀਕੁਛ ਹੋਜਾਇਗਾ ਔ ਤੂੰ ਬੂੜ
ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਤ ਕੁਛ ਕਹਜਾਕਰ ਯੇ ਨਿਸਕਾਮ ਭਗਤਹੈ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਬੂੜਸਿੰਘ ਸਹਤ
ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਪ੍ਰੇਮੀਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕੇ ਸਿਖ ਮਿਲਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਅਰ-
ਦਾਸ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀ ਭਜਨ ਕਰਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕਜੀਕੀ ਬਾਣੀਕੇ ਪਾਠਕਰਨੇ
ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਬਹੁਤਹੈ ਕੇ ਕੀਰਤਨਕੇ ਕਰਣੇ ਸੁਨਨੇ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਬਹੁਤਹੈ ॥ ਅਥਵਾ
ਕਥਾਕੇ ਸੁਨਨੇ ਕਰਣੇਕਾ ਮਹਾਤਮ ਬਹੁਤਹੈ ਜਿਸਕਾ ਅਧਿਕ ਮਹਾਤਮ ਹੋਵੇਸੋਈਆਪ
ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਉਧਾਰਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸੁਣਾਈਏ ਜੀ ਅਬ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਤੀਨਹੁ ਪ੍ਰਸ੍ਨੋਂ
ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇਸਿਖੋ ਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਹੋਕੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਤੀਨੋ ਪ੍ਰਸ੍ਨੋਂ
ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਸੁਣੋ ॥ ਜੈਸੇ ਖੂਹਕੇ ਪਾਨੀਸੇ ਜਿਤਨੀ ਖੇਤੀ ਸਿੰਚੀ ਜਾਤੀਹੈ ਨੇੜੇਨੜੇ ਕੀਉਨਤੀ
ਹੀ ਹੋਤੀਹੈ ਖੂਹਾਕਾ ਪਾਨੀ ਬਹੁਤ ਦੂਰਭੀ ਨਹੀ ਜਾਇ ਸਕਤੋਹੈ ॥ ਤਥਾ ਜਿਸਖੇਤਕੋਸਿੰਚੋ
ਉਤਨਾ ਖੇਤ ਮਾਤ੍ਰ ਫਲਤੋਹੈ ॥ ਅਧਿਕਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ਤੈਸੇ ਜੋਜੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਾਨੀ ਕਾ
ਅਭਯਾਸ ਪਾਠਕਰੇਗੋ ਵਹੁ ਆਪਤਾ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰਕੋ ਤਰ ਜਾਇਗ ਇਸਮੈ ਸੰਸਾ ਨਹੀ
ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਔਰਕਾ ਸੰਸਾਰਸੇ ਉਧਾਰ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੋਹੈ ॥ ਅਬਕੀਰਤਨ ਪਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ
ਸੁਣੋ ਹੇਸਿਖ ਜੈਸੇ ਬਡੀ ਬਰਖਾ ਹੋਤੀਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਬਰਖਾਕਾ ਪਾਨੀਏਕਠਾ ਹੋਕੇ ਬਡੇ
ਬੇਗਸੇ ਵਹਜਾਤੋਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀਮੈ ਬਹੁਤਨਹੀ ਸੰਚਰਤੋਹੈ ਕਹੂੰ ੨ ਨੀਵੇਂ ਅਸਥਾਨੋਮੈ ਠਹਰ
ਭੀ ਜਾਤੋਹੈ ਨਹੀਤੋਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਨਿਕਸ ਜਾਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਕੀਰਤਨਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਬਿਚਾਰ
ਔ ਸ਼ੌਂਕਵਾਲੇ ਕੇ ਮਨਮੈ ਕੀਰਤਨ ਕਾ ਕੋਈ ਬਚਨ ਲਾਗ ਜਾਤੋ ਹੈ ਨਹੀ ਅਸੁਧ ਮਨ
ਵਾਲਯੋਂਕੇ ਮਨਮੈ ਉਸਕਾ ਬਿਚਾਰ ਠਹਰਤੋਹੈ ॥ ਅਬ ਕਥਾਪਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਸੁਣੋ ॥ ਜੈਸੇ
ਝੜੀਕੀ ਬਰਖਾਕਾ ਪਾਨੀ ਧੀਰੇਧੀਰੇ ਬਰਸਤੋਹੈ ਜਹਾਂਪਰ ਬੂੰਦਪਾਨੀ ਕੀ ਪਰਤੀਹੈ ਤਹਾਂ
ਹੀ ਜਿਮੀਨ ਮੈ ਸੰਜਰ ਜਾਤੀ ਹੈ ਖੇਤਯਾਂ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਮ ਹੋਤੀਹੈ ਝੜੀ ਕੀ
ਬਰਖਾ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਯਥਾਰਥ ਵਕਤਾਂਕੇ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਕਥਾਸੁਣੀ ਹੂਈਹਿਦੈ ਮੈ ਵਸਜਾਤੀ ਹੈ
॥ ਵਕਤਾਭੀ ਲੋਭਾਈ ਦੋਸੋਂਸੇ ਰਹਤ ਹੋਵੇ ਔਸ੍ਰੋਤਾਭੀ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀਸੇ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਸੁਣ
ਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਜੈਸੇਝੜੀ ਕਾ ਬਰਖਾ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਸੀਘ੍ਰ ਬਢਤੀ ਜਾਤੀਹੈ ॥ ਤੈਸੇਕਥਾ
ਸੁਣਨੇਸੇ ਭੀ ਉਤਮ ਪੁਨਯ ਅਰ ਸੁਭਗੁਣ ਰੂਪੀਖੇਤੀ ਬਡੀ ਜਲਤੀ ਵਧਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ
ਤਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕੀ ਭਗਤੀ ਭੀ ਮਨਵਿਖੇ ਆਇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੀਹੈ ॥ ਤਦ
ਅਨੰਤ੍ਰ ਸੰਤਾ ਕਾ ਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਦਯਾਲ ਹੋਕੇ ਬਖਸ਼ਤੋ ਹੈ ॥ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ
ਸਤ ਅਸਤ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਮਨ ਮੈ ਆਇਕੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਇਸ ਜੀਵ
ਕੋ ਗਯਾਨ ਬਿਚਾਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਆਤਮਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਰੋਕੀ ਪਾਲਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਤੀਹੈ ਤੈਸੇ ਕਥਾ ਬਾਨੀ ਕੇ ਪਾਠ ਔਕੀਰਤਨਕੀਪਾਲਨਾਕਰਤੀਹੈ ॥ ਬਾਨੀ ਕਾ ਪਾਠ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਪੁਤ੍ ਅਸਥਾਨੀਹੈ ਔ ਕਥਾ ਮਾਤਾ ਅਸਥਾਨੀਹੈ ॥ ਪਸ੍ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪਾਠ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਪੁਤ੍ਰੂਪ ਹੂਏ ਤੁ ਕਥਾ ਇਨਦੋਨਹੁ ਕੀ ਮਾਤਾਹੁਈ ॥ ਅਬ ਇਨਕਾ ਪਿਤਾ ਕੌਨਹੂਆ ਕਾਹੇਤੇ । ਪਿਤਾ ਬਿਨਾਪੁਤ੍ਰਹੋਤੇ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇਸਿਖੋ ਪਿਤਾ ਇਨਕਾ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਵੇਗਾ ਤਬਕਥਾਭੀਸੁਣਗਾ ਔ ਕੀਰਤਨ ਭੀ ਸੁਣੇਗਾ ਤੇ ਪਾਠ ਭੀ ਕਰੇਗਾ॥ਜੋ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੋਵੇਗਾ ਤਬ ਨ ਪਾਠਹੀ ਕਰੇਗਾ ਔ ਨ ਕੀਰਤਨ ਹੀ ਸੁਣੇਗਾ ॥ ਯਾਂਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਹੀ ਇਨਕਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਸਾਦਾ ਸਿੰਘ ਬੂੜਸਿੰਘਆਦਿਕ ਸਿਖ ਕਮਾਵਤੇਭਏ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕਰਤੇ ਹੂਏ ਉਨਕਾ ਕਲਜਾਂਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸਾਦਾਸਿੰਘਕੇਦੂਸਰੇਬੇਟੇਕੇ ਘਰ ਸੰਤਾਨਏਕਲੜਕਾ ਏਕਲੌਨਜਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਤੇ ਬੂੜ ਸਿੰਘਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾਮੈਹੀ ਹਾਜਰਰਹਜਾ ॥ਹਜੂਤਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਸਮੇ ਸੇਬੂੜ ਸਿੰਘਕਤੋਪ ਕਾ ਗੋਲਾ ਲਗਜਾ ਤਿਸਸੇਬੂੜਸਿੰਘਕਾ ਕੂਬਨਿਕਸਗਯਾਮਤਜਾ ਨਹੀਹਜੂਰਕੇਵੈਕੁੰਠਵਾਸਸੇ ਬਹੁਤ ਚਿਰਪੀਛੇ ਬੂੜਸਿੰਘ ਕਾ ਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੀਪੁਰੀ ਮੈ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਅਬ ਸਾਦਾਸਿੰਘਕੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਤਾਨਹ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਪਨੇ ਪਰਮ ਪਜਰੇ ਸਿਖੋ ਕੋ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਸ ਤਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਨੇ ੨ ਬਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਮਲਸੀਹਾਂ ਨਗਰ ਮੈ ਬਾਬਾ ਖੇਮ ਸਿੰਘਕਾ ਪ੍ਰਤਾਪਵਧਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਤਹਾਂ ਜਾਇਕੇ ਹੋਲਾ ਮਹਲਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਿਤਨੇਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਮਲਸੀਹਾਂ ਮੈ ਰਹੇ ਉਹਾਂ ਉਤਨੇਦਿਨ ਮਹਾਆਨੰਦ ਉਤਸਵਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਦੇਵ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਸਮਾਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਸਭਾਲਾਰੋ ॥ ਜੈਸੇ ਤਾਰਜੋਂ ਸਹਤ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੋਭਤੇਹੈ ਤਦਵਤ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰਥਿਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸੋਭੈ ॥ ਰਾਗੀ ਜਨਹੋਲਜਾਂ ਕੇ ਉਤਸਾਹ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਾਵਤਾਰਕੇਰੰਗ ੨ ਕੇ ਸਬਦ ਤਥਾ ਬਸੰਤ ਰਾਗ ਕੇ ਸਬਦ ਗਾਵਤੇਭਏ ॥ ਗੁਲਾਬ ਅੰਬੀਰ ਅਤ੍ ਅਲਤਾ ਬਡਾਹੀ ਉਡਤਾ ਭਯਾ ਸ੍ਵੇਤ ਪੁਸਾਕਾਂ ਸ੍ਰਿਯੰ ਕੀਆਂ ਉਪਰ ਅਨੇਕ ਰੰਗਾਕਾ ਅਲਤਾ ਐਸੇ ਸੋਭਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਰੰਗ ਰੰਗਾਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਸੰਤਰਿਤਮੈ ਪੁਸਪ ਖਿਲੇ ਹੋਵੈ ॥ ਕਵਿਜਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਉਸਤਤੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਵਿਤ ਬਨਾ ੨ ਕੇ ਸੁਨਾਤੇ ਭਏ ਚਾਰੋਓਰਤੇ ਸੰਗੀਤਾਂ ਸੁੰਦਰ ਸਬਦਗਾਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਭੇਟਾਲੈਕੇ ਐਸੇ ਛਲਜਾਂ ਆਵਤਜਾਂ ਹੈ ਜੈਸੇਦੂਰਸੇਸਬਦ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਕਰਤਜਾਂ ਹੋਈਜਾਂ ਹੰਸ ਆਦਿਕ ਪੰਖੀਆਂ ਕੀਆਂਡ੍ਹਾਤਾਂਕੇਚਲੇਆਵਤੇਹੋਵੈਂ ॥ ਉਸਸਮੈਜੋ ਆਨੰਦਵਰਤਜਾਹੈ ਉਸ ਆਨੰਦਕਾ ਰੂਪ ਏਕਰਸਨਾਕਰਕੇ ਕੈਸੇਮੈਨਿਰੂਪਨ ਕਰੂੰਜੇਕੋਟਿਰਸਨਾਧਾਰਕੇ ਕੋਈਵਰਨਨਕਰੇਤੌਭੀਉਸ ਆਨੰਦਕਾਨਿਰੂਪਨ ਨ ਕਰਸਕੇਗੋ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਜੀਕ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ ਕੇ ਸਮੇ ਹੋਲਜਾਂਕਾ ਉਤਸਾਹ ਹੁਆ ਥਾ ਤੈਸੇਹੀ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਮਲਸੀਹਾਂ ਮੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਨੰਦ ਕਰਕੇ ਬਾਬੇ ਪੁਰਣਸਿੰਘ ਔ ਬਾਬੇ ਖੇਮਸਿੰਘ ਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਦੂਬੇ ਦੇਸਮੈ ਕਿੰਚਿਤਕਾਲ ਬਿਚਰਨ ਭਏ ॥ ਅਲੂਵਾਲਜੇ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕੀ ਵਾਲੀਹੀਰਾਂ ਜਿਸਕਾ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਤਾਭਯਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸਨੇ ਸੁਣਿਆਂ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਮੈ ਸੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਆਏਹੈਂ ॥ ਤਬ ਮਾਈਹੀਰਾਂ ਬਡ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਸੋਂਵਾਰੇ ਬਨਾਇਕੇ ਬੈਹਰਾਜਾਂ ਭਰਵਾਇਕੇ ਬੀਸ ੨ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ੨ ਕੋਸਪਰ ਭੇਜੇ ਔ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਬੇਨਤੀ ਲਿਖਭੇਜਾ ਕਰੇ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੂਮੁਝਕੋ ਅਪਨੀ ਦਾਸ ਜਾਨਕੇ ਜਰੂਰ ਹੀ ਦਰਸਨਦੇਵਹੁ ਐਸੇਹੀਜਬ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਾਈਹੀਰਾਂ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਅਰਜੀ ਕੇ ਆਵਤੇ ਰਹੇ ॥ ਤਬਤਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਭੇਜਾ ਕਪੂਰਥਲੇ ਕੇ ਸਮੀਪਸੈ ਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕਪੂਰਥਲੇਨੇ ਅਪਨੇ ਮੁਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਕਪੂਰਥਲੇ ਮੈਲੈਆਨੇ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜੇ ॥ ਜਬਉਨੋਂਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਅਰਜਕਰੀ ਤਬ ਬਚਨਹੁਆ ਕੇ ਹਮ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਆਵੈਗੇ ॥ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰਕੋ ਚਲੇਗਏ ਵੈਸਾਖੀ ਕਾ ਮੇਲਾ ਕਰਣੇ ਔ ਬਾਬੇ ਸਾਧੁ ਸਿੰਘ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਚਲੇਗਏ ॥ ਤਹਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਮੈ ਤੀਨਦਿਨ ਰਹਤੇਭਏ । ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਅਨੇਸੇ ਬਡਭਾਗੀ ਆਗੇਸੇਭੀ ਦੁਗੁਨਾ ਚੌਗੁਨਾ ਮੇਲਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਲੰਗਰ ਜਾਰੀ ਰਹਨਾ ਰਾਤ੍ਰਦਿਨ ਬਡਭਾਂ ੨ ਭਾਰੀਲੋਹਾਂ ਚਢੀਆਂ ਰਹੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਸ੍ਰੰਗਰੂ ਜੀਕੇ ਪਜਾਰੇ, ਸੁਪਰਾਤ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਕਰਕੇ ਆਲਸ ਨਿਦ੍ਰਾ ਆਦਿਕ ਬਿਕਾਰੋਂਕੋ ਜੀਤਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਉਦਮ ਕਰਕੇ ਪਕਾਵਤੇ ਰਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਭੰਡਾਰੇਮੈ ਆਇਕੇ ਕੋਈਭੀ ਭੂਖਾ ਨ ਜਾਵੈ ॥ ਰਾਤ੍ ਦਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਤਾਹੀ ਰਹੈਕਿਸੀ ਸਮੇਭੀ ਨਾਗਾ ਨ ਪਰੈ ਸੰਗਤਾਂ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਤਯਾਂਜਾਵੈ ॥ ਬਡੀਰੁਰਤੀਸੇਲਾਂਗਾਰੀ ਸਿੰਘ ਪਰਸਾਦ ਵਰਤਾਵੈ ਸੇਰ ਤੀਨ ਪਾ ਪਕੇਆਟਕੇ ਦੋ ਪਰਸਾਦੇ ਔਮਾਖ ਚੁਲੇਕੀਦਾਲ ਕੇ ਪਾ ਪਕੇ ਕਾਕੜਛਾ ਏਕ ੨ ਦੋਦੋ ਪਰਸਾਦਿਆਂਕੇ ਸਾਥ ਸਭਕੋ ਬਾਂਟਾ ਦੇਤੇਜਾਤੇ ਥੇ ॥ ਕੋਈ ਬਤਾਹੀਮ੍ਰਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਲੰਗਰਕੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਖਾਇ ਸਕਤਾ ਥਾ ॥ ਏਕ ਵਾਰ ਬਾਂਟਾ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਇਜਾਤੇ ਥੇ ਦੂਸਰੀਵਾਰ ਔਰ ਮਾਂਗਨੇ ਲਨੇ ਕੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਹਾਜਤ ਨਹੀ ਰਹਤੀਥੀ ॥ ਸਦਾਹੀ ਇਸੀਤਾਲ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਤਾ ਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਅਨੁਟੁਟ ਭੰਡਾਰਾਥਾ ਜਿਤਨੀ ਵਾਰ ਜਿਤਨਾ ਅੰਨ ਅਥਵਾਔਰਕੁਛਪਦਾਰਥਧਰਮਗਉਤਨਾ ਹੀ ਉਸਕੋ ਦੇਤੇਜਾਵੈਂ ਬਸ ਨ ਕਰੈ ॥ ਕਜਾਂਨਜੇਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈ ਨਕਾਰਸਬਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਣ ਕੋਈ ਜਾਨਤੋ ਹੀ ਨਹੀ ਥਾ ਕੇ ਕਰਤੇ ਹੀ ਨਹੀ ਥੇ॥ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ੨ ਮਾਲਵੇ ਦੇਸ ਮੈ ਟਿਬੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਡੇ ੨ ਆਟੇ ਕੀ ਰਾਸੀ ਦਾਨੇ ਕੀ ਰਾਸੀ ਕੇ ਔਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਰਾਸੀ ਕੇ ਢੇਰ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ॥

ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰੇ ਮੈਤੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਐਸਾਹੀ ਆਨੰਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਜਬ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸੇ ਚਲਨੇ ਕੀ ਤਜਾਰੀ ਭਈ। ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਾਬੇ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘਕਾ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵਜੀਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕਾ ਦ ਰਸਨ ਕਰਣੇ ਅਰਥਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਆਦਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਸਵਾ ੧੨੫) ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਰਖਕੇ ਭੇਟਾ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਰਖ ਰਖ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਕੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਚੜ੍ਹਾਇਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਇ ਕੇ ਸਭਕੀ ਚਾਰ ੨ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕਰਕੇ ਸੰਪੂਰਣ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਾਬੇ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਣੇ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਬਾਬੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਆਪਸ ਮੈ ਪਰਸਪਰ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਤਹਾਂ ਬਾਬੇ ਪਾਸਬੈਠਕੇ ਕਿੰਚਤ ਕਾਲ ਪੁਨਾ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇਕੇ ਆਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਣ ਕਾਲ ਮੈ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯੇ ਆਟਾ ਦਾਲ ਆਦਿਕ ਜਿਤਨੇ ਪਦਾਰਥ ਪੜੇਹੈਂ ਨਿਹੰਗਾ ਆਦਕੋ ਕੋ ਜਿਤਨਾ ਵਹੁ ਉਠਾਇ ਸਕੈ ਉਤਨਾ ਉਨਕੋ ਉਠਵਾਇਦੇਵੋ ਬਾਕੀ ਕੇ ਸਭ ਪਦਾਰਥ ਔਰ ਗੀਰਬਾਂ ਕੋ ਦੇਕੇ ਜੇ ਫੇਰ ਭੀ ਬਚ ਰਹੇ ਤਬ ਲੁਟਾਇ ਕੇ ਤੁਮਭੀ ਆਇ ਜਾਣਾ॥ ਐਸਾ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਸੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਵਾਬੇ ਮੈ ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰ ਬਾਬੇ ਕੀਬੇਰ ਤਥਾ ਹਜੂਰ ਕੀ ਹਟੀਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਠਟੇ ਟਿਬੇ ਕੇ ਸਿਖ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਮਹਰਾਜ ਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਅਪਨੇ ਨਗਰੋਂ ਕੀਓਰ ਲੈਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਤਹਾਂ ਸਿਖੋਕੀ ਆਂਭਾਵਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਪੂਰਥਲੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਕਪੂਰਥਲੇ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਆਲੁਵਾਲਜੇਨੇ ਮਾਈਹੀਰਾਂਬੀ ਸੰਮਤੀਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਕਪੂਰਥਲੇ ਮੇਂ ਲੈਜਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਅਪਨੇ ਮੁਸਹਾਬਿ ਮੌਲਵੀ ਕੋ ਆਗੇ ਪੇਸਵਾਈ ਮੈ ਭੇਜਜਾ॥ ਵਹੁ ਮੌਲਵੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਤੁਰ ਮਾਰਫਤ ਜਾਥਾ ਅਰਥਾਤ ਸਤ ਸੰਗੀ ਵੇਦਾਂਤੀ ਥਾ॥ ਸਾਹਿਬ ਹਜੂਰ ਆਇਕੇ ਸਰਦਾਰ ਕੀਓਰ ਸੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਅਰਜ ਕਰਕੇ ਹਜੂਰ ਕੋ ਕਪੂਰਥਲੇ ਕੋ ਲੈਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਕਰਾਵਤਾ ਭਯਾ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਰਖਜਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸਰਦਾਰਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੇਵਾ ਕਰੀ ॥ ਚਰਨ ਧੋਇਕੇ ਆਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿਕਾ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਚਰਲਾਂ ਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਥਮ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਲਗਾਇਕੇਸੀਸਪੈਚਢਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਆਪਨੇਹੀ ਹਾਥ ਸੇ ਯਥਾ ਸਕ੍ਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਨੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਹਰਿਕੋਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਆਪਭੀ ਮਹਰਾਜਜੀਕਾ ਰੋਜ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਆਯਾਕਰੇ ॥ ਤਥਾ ਮਾਈ ਹੀਰਾਂਭੀ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਰਸਣ ਕਰਣੇ ਆਯਾ ਕਰੈ ਔ ਆਗੇ ਪੀਛੇ ਮੌਲਵੀ ਭੀ ਪੁਨਾ ਆਯਾ ਕਰੈ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ॥ ਤਬ ਮੌਲਵੀਕੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇ ਸੰਕਲਪ ਹੁਆ ਜੋ ਆਪਮਹਾਰਾਜ ਸਾਹਿਬ ਮੁਝਕੋ ਆਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਤੈ॥ਤਬਮੈ ਆਪਨੇ ਮਨਕੇ ਸਕ੍ਪਲਸੰਸੈ ਦੂਰ ਕਰਣ ਅਰਥ ਸੰਤੋ ਆਗ੍ਯਾ ਸਵਾਲ ਕਰਾਂ ॥ ਜਬ ਮੌਲਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਆਯਾ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਾਹਿਬਨੇ ਮੌਲਵੀ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਅਪਨੇਸਮੀਪ ਬੈਠਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੇਹੁ ਮੌਲਵੀ ਜੋ ਕਿਛੁ ਤੈਨੇ ਪੂਛਨਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਪੂਛ ਲੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਪਾਇਕੇ ਮੌਲਵੀ ਨੇ ਮਾਰਫਤ ਕੇ ਵਿਸਯਕ ਅਰਥਾਤ ਵੇਦਾਂਤ ਵਿਸਯਕ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਕੁਰਾਣ ਮੈ ਐਸੇ ਕਹਾ ਹੈ ਕੇ ਖੁਦਾਕੁਲ ਆਲਮੀਨ ਹੈ ਅਰਥਤ ਸਰਬ ਘਟਾਂਕਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪੀ ਹੈ ਸਰਬਕਾ ਅਪਨਾ ਆਪਹੈ ਖੁਦਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਸਭੁਕੋਈ ਆਖੈ ਆਪਣਾ ਜਿਸ ਨਾਹੀ ਸੋਚੁਣ ਕਢੀਐ ॥ ਔਰ ਭੀ ਅਛੇ ੨ ਸੰਤ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਮਾਰਫਤ ਕੇ ਵਾਕਬ ਆਤੇਹੈਂ ਤਬਤਿਨਕਾ ਭੀਸੈ ਸੰਗਕਰਤਾ ਹੂੰ ਅਰ ਏਹੀ ਸਵਾਲ ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਭੀ ਕਰਤਾਰਹਤਾਥਾ ਪਰੰਤੂ ਮੇਰੇਮਨਕਾ ਸੰਕਉਨ ਕੇ ਬਚਨੋ ਸੇ ਦੂਰ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ।• ਸੋਸਵਾਲ ਯੇਹ ਹੈ ਕਜਾ ਜੋ ਖੁਦਾ ਸਭ ਕਾ ਅਪਨਾ ਆਪਹੈ ਤਬ ਏਕਕੇ ਦੁਖੀਹੂਏ ਸਭਬਕੋ ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹਜੇ ਔਏਕਕੇ ਸੁਖੀਹੋਏਸੇਸਰਬ ਕੋ ਸੁਖੀਹੋਣਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਏਕਕੇਮਰਣੇਸੇ ਸਰਬਜੀਵ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰਜੋਂਕੋ ਮਰ ਜਾਨਾ ਚਾਹਜੇ ਔ ਏਕਕੇ ਜੀਵਨੇਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰੇ ਕੋ ਜੀਵਨਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਏਕਕੋ ਗ੍ਯਾਨ ਹੋਏ ਸੇ ਸਭਬ ਕੋ ਗ੍ਯਾਨਹੋਣਾਚਾਹਜੇਏਕਕੋਮੁਕਤਿਹੋਏਸੇਸਰਬ ਕੋਮੁਕਤਿ ਹੋਣਾਚਾਹਜੇਏਕਕੋਭੁਖੇਪਜਾਸੇ ਸ੍ਰਬਕੋਭੁਖਾਪਜਾਸਾਹੋਣਾਚਾਹਜੇ॥ਯੇਇਤਜਾਦਿਕਔਰਭੀਉਪਰਕੀਕਹੀਹੂਈਬਾਤੈਂਦੇਖਨੇ ਮੈ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਆਤੀਹੈ ਇਸਸੇ ਜਾਨ ਪਰਤਾਹੈ ਖੁਦਾ ਏਕ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਕੁਰਾਨਕਿਤਾਬੋਂ ਨੈ ਲਿਖਾਹੈ ਸੋ ਠੀਕਹੈ ॥ ਸੋ ਖੁਦਾ ਕਹੂ ਸਾਤਵੇ ਅਸਮਾਨ ਪਰਥਿਤ ਹੈ ਔ ਤਿਸਖੁਦਾਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਏ ਹੂਏ ਬੰਦੇ ਅਨੇਕ ਜੁਦੇ ੨ ਹੈਂਕੋਈਸੁਖੀਹੈਕੋਈ ਦੁਖੀਹੈ ਕੋਈ ਐਸੀਹੈਕੋਈ ਸਬਾਬੀ ਕੋਈ ਜਮਤਾ ਹੈ ਕੋਈ ਮਰਤੋ ਹੈ ਕੋਈ ਗ੍ਯਾਨੀ ਸਮਝਵਾਲੇਹੈਕੋਈ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਸਮਝਵਾਲੇ ਹੈ ਕੋਈਗ੍ਯਾਨੀ ਬੇ ਸਮਝਹੈ ॥ ਬੰਦਿਆਂ ਕੇ ਅਨੇਕ ਹੋਣੇਸੇ ਔਛਿਨ ੨ ਜੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਜਿਸਕੋ ਗ੍ਯਾਨ ਸੁਖਦੁਖ ਆਦਿਕ ਹਤਹੈ ਉਸੀਕੋ ਕੁਸੇਸੈ ਵਰਤਤ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਕੋਨਹੀ ਔ ਬੰਦਯਾਂਕੋ ਅਨੇਕ ਔ ਭਿੰਨ ੨ਹੋਣੇਕੇ ਸੁਬਬ ਸੇਹੀ ਪਰਸ਼ਪਰਦੁਖ ਸੁਖ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਪਰਸਪਰ ਆਪਸ ਮੈ ਭੀ ਅਲਗ ੨ ਹੈ ਔ ਖੁਦਾਇਸੇ ਭੀ ਕੁਦੇ ਹੈ ਬੰਦਾ ਕਬੀ ਭੀ ਖੁਦਾ ਰੂਪਹੋਇਨਹੀਸਕਤੇ ਹੈ ਔਖੁਦਾ ਕੋ ਸਭ ਦੁਨੀਆਂ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਹੈ ਬੰਦਯਾਂ ਕੋ ਆਪੋਆਪਨੇ ਜੁਸੇਕਾ ਗ੍ਯਾਨਹੈ ਸੁਖਦੁਖਕਾ ਨਹੀ ਔਰਕਾ ਏਹੀ ਮਤ ਮਹੰਮਦ ਕ ਠੀਕ ਹੈ ਹੋਰ ਕੋਈ ਭੀ ਠੀਕਨਹੀ ਹੈ॥ ਜੋ ਬੰਦੇ ਮਰਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਉਨ ਕੀਆ ਰੂਹਾਂ ਏਕ ਜਗੈ ਇਕਠਯਾਂ ਹੋਤਯਾਂ ਰਹਤਯਾ ਹੈ ਇਨ ਸਾਰੇ ਮੰਸਾਰ ਕੀ ਰੂਹਾਂ ਕਾ ਹਿਸਾਬ ਅ ਖੀਰ ਕਯਾਮਤਨੂ ਹੋਵੇਗੀ ਸਬਾਬ ਕਰਣ ਵਾਲਯਾਂ ਰੂਹਾਂਕੋ ਭਿਸਤਮੈ ਭੇਜਯਾ ਜਾਇਗਾ ਔ ਐਬ ਗੁਨਾਹ ਵਾਲਯਾਂ ਰੂਹਾਂਕੋ ਖੁਦਾ ਦੋਜਕਮੈ ਡਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ॥ ਔ ਜੋ ਮਹੰਮਦਕੇਦੀਨ ਮੈ ਆਏਹੈਂ ਖੁਦਾਕੇਹਜੂਰ ਅਪਨੀ ਉਮਤ ਕੀ ਸਫਾਤ ਭਰਕੇ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਪਾਸੋਂ ਇਨਕੇ ਗੁਨਾਹ ਐਬ ਸਭ ਬਖਸਾਇ ਲੇਵੇਗਾ ਤਾਂਤੇ ਮਹੰਮਦ ਕਾ ਹੀ ਮਤਠੀਕ ਪਕਾ ਹੈ ਔਰ ਸਭ ਮਤਕਚੇਹੈਂ ਠੀਕਨਹੀ ਹੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਮੌਲਵੀ ਕਹਚੁਕਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸੋਵਾਚ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਮਹੰਮਦ ਕੇ ਮਤਕੋ ਖੰਡਨ ਕਰਤੇਹੂਏ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਰੇ ਭੋਲੇ ਮੌਲਵੀ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਮੈ ਕਯਾਸ ਕਰਕੇ ਤੋ ਦੇਖ ਜੋ ਖੁਦਾ ਏਕ ਜਗਹ ਸਾਤਵੇ ਆਸਮਾਨ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਕੁਲ ਜਗਤਕੀ ਮਖਲੂਕਕੋ ਕੈਸੇਪੈਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਫਿਰ ਸਾਰੀ ਮਖਲੂਕਕੋ ਏਕਜਗਹਬੈਠਕੇਰੋਜੀ ਕੈਸੇ ਪਹੁਚਾਤੇਹੈ ਜਿਤਨਾ ਜਗੈਮੈ ਤੁਮਾਰਾ ਖੁਦਾ ਰਹੇਗਾ ਉਤਨੀਹੀ ਜਗੈਕੀ ਉਸਕੋ ਖਬਰ ਰਹੇਗੀ ॥ ਫਿਰ ਹਮਤੇਰੇਸੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਖੁਦਾਕੋ ਕੁਰਾਨਮੈ ਬੇਚੁਨ ਬੇਚੂਨ ਕਹਯੋਹੈ ਸੋਤੂਪਰੰਗ ਹਥਪੈਰ ਆਦਿਕਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਕੈਸੇ ਦੁਨਯਾਂਕੋ ਪੈਦਾਕਰਤੇਹੈ ਅਰ ਸਾਤਵੇ ਆਸਮਾਨ ਮੈ ਕੈਸੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ॥ ਜੇ ਸਾਤਵੇ ਆਸਮਾਨ ਮੈ ਹੀ ਖੁਦਾਕੀ ਬੈਠਕ ਮਾਨੇ ਤਬ ਕੁਲ ਆਲਮੀਨ ਜੋ ਕੁਰਾਨ ਕਾ ਕਹਨਾ ਝੂਠਾ ਹੋਗਾ ਝੂਠ ਕਹਨੇ ਵਾਲਾ ਰਦੀ ਅਪ੍ਰਮਾਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ॥ ਦੂਸਰੇ ਤੁਮਾਰਾ ਕਲਪਯਾ ਹੂਆ ਦਲੀਲਕਾ ਬਨਾਯਾ ਹੂਯਾ ਖੁਦਾਭੀ ਕੋਈ ਬਡਾ ਬੇਤਜਾਸ ਔ ਬਡਾ ਬੇ-ਅਦਾਲਤ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਕੁਲ ਮਖਲੂਕ ਕਾ ਏਕਹੀ ਮਾਲਕ ਹੋਕੇ ਫਿਰਕਿਸੀਕੋ ਸੁਖੀ ਕਿਸੀਕੋ ਦੁਖੀ ਕਿਸੀਕੋ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਧਨੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਚੁਨਾਹੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਬਾਬੀ ਪੈਦਾ ਕੀਆਹੈ ਸਭ ਜੀਵਾਂਕੋ ਏਕ ਜੈਸਾ ਕਿਉਂਨਹੀ ਬਨਾਯਾ ਜੇ ਕਹੀਅਬਾ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਤੁਮਾਰਾ ਖੁਦਾ ਛਲਾ ਬੇਰਹਮਹੈ ਜੋ ਏਐਬ ਆਪਨਯਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰੀਦੂਈਆਂ ਰੂਹਾਂਕੋ ਦੋਜਕ ਕੀ ਭਾਹਮੈ ਜਲਾਤੇਹੈ ॥ ਜੋਕਹੋ ਇਨ ਲੋਕਾਂਕੇ ਐਬ ਸਬਾਬਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਜਕ ਤੇ ਭਿਸ੍ਤ ਇਨਕੋ ਦੇਤੇਹੈ ਇਸਸੇ ਹਮਾਰਾ ਖੁਦਾ ਬੇਅਦਾਲਤ ਨਹੀ ਹੈ ਤੋਸੁਣ ॥ ਜਬ ਅਵਲ ੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖੁਦਾਨੇ ਬੰਦਜਾਂਕੂੰ ਪੈਦਾ ਕੀਆ ਹੈ ਤਬ ਸ਼ੁਰੂ ਸੇ ਕਿਉ ਦੁਖੀਸੁਖੀਜਨਮਕੇਭੂਖੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਧਨੀਕਿਉ ਬਨਾਇਦੀਏ ਹੈਂ ਵਹੁ ਕੋਨਸੇ ਐਬ ਸਬਾਬੋਕਾ ਫਲ ਇਨਲੋਕੋਂ ਕੋ ਭੁਕਤਯਾ ਜਾਤਾਹੈ॥ ਕਿਉਕੇਅਵਲਜਬਪੈਦਾਹੀਨਹੀ ਹੋਏਤੋ ਪਾਪਪੁਨ ਕੈਸੇ ਕੀਏਗਏਥੇ ਜੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਐਬ ਸਬਾਬਕੀਏ ਖੁਦਾਦੋਜਕ ਭਿਹਤ ਜੀਵੋਂਕੋਭੁਗਾਵਤੋਹੈ ਤਬਤੁਮਾਰਾ ਦਿਲੀਲੀ ਖਦਾਬੜਾ ਬੇਰਹਮ ਔਬੇਅਦਲੀਹੋਵੇਗਾ॥ ਜੋ ਐਬੋਂ ਸੇ ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਰਹੀਮ ਬਖਸਿੰਦਖੁਦਾਹੈ ਅਦਲਕਾਰੀ ਤਿਸਖੁਦਾਕੋ ਤੁਮ ਐਬ ਅਪਨੀ ਦਿਲੀਲਸੇ ਲਗਾਤੇ ਹੋਤਾਤੇ ਤੁਮਾਰਾ ਹੀ ਦੀਨ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਔਰ ਜੋ ਤੈਨੇ ਕਹਜਾ ਜੋ ਬੰਦੇ ਖੁਦਾਸੇ ਜੁਦੇ ਹੈ ਨਾਪਾਕ ਹੈ ਇਸਕਾ ਉਤ੍ ਸੁਣ ਕੋਈਭੀ ਜੀਵ ਔ ਜੜ੍ ਪਥਰ ਆਦਿਕ ਪਰਯੰਤਖੁਦਾ ਸੇ ਜੁਦਾ ਨਹੀਹੈ। ਜੈਸੇ ਖ੍ਾਬਕੇ ਜੀਵ ਮਾਨੁਖ ਪਸੁ ਪੰਛੀ ਆਦਿਕ ਖ੍ਾਬਵਾਲੇ ਸੇ ਜੁਦੇ ਨਹੀ ਹੋਤੇਜੈਸੇ ਮਦਾਰੀਕੀ ਮਾਯਾਕੇ ਬਨਾਏ ਹੁਏ ਰਸੀਸੇ ਸਰਪ ਠੀਕਰੀਕੇਰੁਪੈਆਦਿਕ ਮਾਯਾਕੇਸਾਰੇਪਦਾਰਥ ਮਦਾਰੀਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈਂ ਤੈਸੇ। ਯੇ ਸੰਸਾਰਕੇਜੀਵਜੜ੍ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਖੁਦਾਸੇ ਜੁਦੇਨਹੀਹੈਂ। ਔਰ ਜੋ ਕਹਜਾ ਤੁਮਨੇਕੋਈ ਸੁਖੀਹੈ ਕੋਈ ਦੁਖੀ ਹੈ ਇਸਕਾ ਉਤ੍ ਸੁਣ। ਜੈਸੇ ਮਦਾਰੀਕੀ ਮਾਯਾਕੇ ਰਚੇ ਹੁਏਜੀਵ ਕੋਈ ਸੁਖੀ ਕੋਈ ਦੁਖੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈਂ ਔ ਜੈਸੇ ਤੇਰੇ ਖੁਵਾਬਕੇ ਜੀਵ ਕੋਈ ਸੁਖੀ ਕੋਈ ਦੁਖੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੋਈ ਜਨਮ ਤੇ ਹੈ ਕੋਈ ਮਰਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਨਿਦ੍ਸੇ ਤੂੰ ਜਾਗਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈਂ ਤਬ ਨਾ ਕੋਈ ਸੁਖੀਹੈ ਔ ਨਾ ਕੋਈ ਦੁਖੀ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਜਨਮਜੋ ਨ ਕੋਈ ਮਰਜੋ ਹੈ ਫਕ਼ਤ ਨਿਦ੍ ਦੋਸ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਸਰੂਪ ਕੇ ਭੁਲ ਜਾਨ ਕੇ ਸੁਬਬਸੇ ਦਿਖਾਈ ਮਾਤ੍ ਦੇਤੇ ਹੈ ਹੋਤੇ ਕੁਛਭੀਨਹੀਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਦਿਲੀਲਕ਼ ਰਚਜਾ ਹੁਆ ਨਗਾਰ ਆਦਮੀ ਆਪਨੇ ਅੰਦਰ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਹੋਤਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਔ ਦਿਲੀਲ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਜੋ ਕੁਛ ਹੋਵੇ ਤਭ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਹੁਏ ਕੋ ਭੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੈ॥ ਨਹਾ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਬਿਨਾ ਦਿਲ ਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਸਲ ਤੇ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਔਰ ਜੋ ਤੈਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਏਕ ਕੋ ਗਜਾਨ ਹੋਏ ਸੇ ਸਰਬ ਕੋ ਗਜਾਨ ਔ ਏਕ ਕੇ ਜੀਵਨੇ ਸੇ ਸਰਬ ਕਾ ਜੀਵਨਾ ਆਦਿਕ ਸਵਾਲ ਥੀਏ ਹੈ॥ ਉਨਕਾ ਜ੍ਾਬ ਸੁਣ॥ ਸੋ ਠੀਕ ਹੈ ਏਕ ਹੀ ਆਤਮਾ ਗਜਾਨ ਸ੍ਰੂਪ ਸਭ ਕੇ ਅੰਤਰ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਘਟਰੂਪ ਪਟਰੂਪ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਉਪਾਧੀ ਸੇ ਪਦਾਰਥਾ ਕਾਰ ਅੰਚਹ ਕਰਣ ਕਾ ਉਪਾਧਿਕ ਗਜਾਨ ਜੁਦ ੨ ਉਤਪਤ ਭੀ ਹੋਤੇਹੈ ਨਸ੍ਭੀ ਹੋਤੇਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜੋ ਸਭ ਕੇ ਅੰਤਰ ਏਕ ਹੀ ਗਜਾਨ ਸਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੈ ਇਨ ਉਪਾਧਿਕ ਗਜਾਨੋ ਕੀ ਉਤ ਪਤੀ ਔ ਨਾਸਕੋ ਜਾਨ ਰਹਜੋ ਹੈ ਉਸ ਏਕ ਕੇ ਗਜਾਨ ਸੇ ਹੀ ਸਭ ਅਲਕਤ ਕੋ ਗਜਾਨ ਹੋ ਰਹਜੋ ਹੈ॥ ਔ ਤਿਸੀ ਗਜਾਨ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਭੀ ਜੀਵਤੇ ਹੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਰਤਾ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਫਕਤ ਚੋਲਾ ਆਤ੍ਰ ਬਦਲ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਚਿਤੈ ਅੰਦਰ ਸਭ ਕੋ ਵੇਖ ਨਦਰੀ ਹੇਠ ਚਲਾਇਦਾ ॥ ਜੀਆ ਅੰਦਰ ਜੀਅੈ ਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਣਲਾ ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਔ ਏਕ ਸੁਖਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੁਖ ਸੇ ਆਨੰਦ ਸੇ ਹੀ ਸਭ ਆਨੰਦੀ ਸੁਖੀ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇਚ ਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇਹ ਆਤਮਾ ਹੀ ਪਰਮ ਸੁਖਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਸਭ ਕਾ ਆਪਨਾ ਆਪ ਹੈ ॥ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰ ਧਨਆਦਿਕ ਚਾਹੀਤੇ ਹੈਂ ਪਜਾਰੇਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ॥ ਨਹੀਆਤਮਾ ਕਿਸੀਪਦਾਰਥ ਵਾਸਤੇ ਚਾਹੀਤਾ ਔ ਪਜਾਰੋ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ॥ ਏਸੀ ਸੇ ਏਕਕੇ ਹੀ ਸੁਖ ਕਰਕੇ ਸਭ ਸੁਖੀ ਹੋ ਰਹੇਹੈ ॥ ਦੁਖ ਆਤਮਾਕੇ ਨਜੀਕ ਭੀਕੋਈ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ਕਾਹੇਤੇ ਆਤਮਾਕੋ ਸ੍ਵਯੰਤਸ੍ਵਤਹਸਿਧਸੁਖਸਰੂਪ ਹੋਨੇਸੇਔਰਜੋਏਕਕੋਅਗ੍ਯਾਨ ਹੋਏ ਸੋ ਸਭ ਕੋ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ ਯੇਭੀ ਤੁਮਰਾ ਕਹਨਾ ਅਯੁਕ੍ਤਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸੇ ਸੁਵਰਣਕੇ ਰਸਤਕੇ ਤਾਂਬੇਕੇ ਮਿਟੀਕੇ ਘਟਹ ਜਾਰੋ ਹੈ ਕਿਸੀ ਸੇ ਸੁਧ ਨਿਰਮਲ ਪਾਨੀ ਭਰਾ ਹੈ ਕਿਸੀਸੇ ਰੰਗ ਕਾ ਪਾਨੀ ਹੈ ਕਿਸੀ ਸੇ ਮਲੀਨ ਪਾਨੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਘਟ ਸੇ ਨੀਲਾ ਪਾਨੀ ਹੈ ॥ ਸਭਨੋ ਸੇ ਸੂਰਯ ਏਕ ਸੁਧ ਕਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰਤੋ ਹੈ ॥ ਨਿਰਮਲ ਪਾਨੀ ਕੀ ਉਪਾਧੀ ਸੇ ਸੂਰਯ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਨਿਰਮਲ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਔਮਲੀਨ ਅਥਵਾ ਰੰਗਵਾਲੇ ਪਾਨੀ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਸੇ ਰਵਿਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਮਲੀਨ ਤਥਾ ਰੰਗ ਯੁਕ੍ਤ ਸੂਰਯਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਕੁਛਰਵਿ ਸੇ ਰੰਗਾ ਔ ਮਲੀਨਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਭਾਨੂਤੇ ਕੇਵਲ ਸੁਧ ਤੇਜੋਮਯ ਨਿਰਮਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਜਿਸ ਘਟ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਵਿਖੇ ਮਲੀਨ ਪਾਨੀ ਹੈ ॥ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਕਾਰਨ ਸੇ ਸੋ ਉਸੀ ਮਲੀਨ ਪਾਨੀ ਵਾਲੇ ਘਟ ਸੇ ਸੂਰਯ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਮਲੀਨ ਔ ਤੇਜਸੰਦ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ਨਹੀ ਔਰ ਘਟੋ ਸੁਧੋ ਸੇ ਤੈਸੇ ਮਲੀਨ ਦਿਸਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਜਿਸ ਅੰਤਰ ਕਰਨ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਸੇ ਰਜੋ ਤਮੋਗੁਣ ਅਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪ ਮੈਲਮਿਲੀਹੁਈ ਹੈ ਤਿਸਸੇ ਚੇਤਨਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਮਲੀਨ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਸਾਮ ਲੀਨਤਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਕਜਾ ਅਜ ਹੈ ਔ ਆਪ ਕੋ ਜਨਮਵਾਨ ਮਾਨਤੋ ਹੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਆਪਕੋ ਮਰਣਵਾਨ ਮਾਨਤੋ ਹੈ ਸੁਖਰੂਪ ਹੋਕੇ ਆਪਕੋ ਦੁਖੀ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਮਾਨਤੋ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ ਰੋਜੀ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੋਕੇ ਆਪ ਏਕ ਸੇਰ ਭਰ ਅੰਨ ਵਾਸਤੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਦਾਸ ਪਨੇਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ਜੋ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਂ ਮੈ ਭੀ ਨਹੀ ਸਮਾਇ ਸਕਤੋਹੈ ਵਹੁ ਆਪਕੋ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਹਾਥਕਾ ਮਾਨ ਕੇ ਤੀਨਗਜ ਲੰਬੀ ਚਾਦਰ ਮਾਂਗਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ਇਤਯਾਕਾਰਕ ਮਲੀਨਤਾ ਕਾ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਘਟ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਸੇ ਕ੍ਸ਼ਿਤ ਮਲੀਨਤਾ ਸੂਰਯ ਕੇ ਬਿੰਬ ਕੋ ਨਹੀ ਸਪ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਮ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀਕੇ ਧਰਮ ਦੁਖ ਦਰਿਦ੍ਰ ਸੁਖ ਆਦਿਕ ਮਲੀਨਤਾ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨਕੋ ਸਪਰਸ ਕਰ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇਹੈ । ਕਿੰਤੁ ਪ੍ਰਤਿ-ਬਿੰਬ ਸਹਤ ਉਪਾਧੀ ਮੈ ਰਹਤੇਹੈ ॥ ਚੇਤਨ ਆਤਮਦੇਵ ਇਛਾ ਆਦਿਕ ਧਰਮੋਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ॥ ਔ ਜੈਸੇ ਐਸਾ ਘਟਸਜਲ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋਜਿਸਮੈ ਸੂਰਜ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਨ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਐਸੀ ਅੰਤਹਕਰਨ ਰੂਪਉਪਾਧੀ ਕੋਈਨਹੀਹੈਜਿਸਮੈਚੇਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬਨ ਹੋਵੇ॥ ਇਤਨੇ ਕਹਨੇਸੇ ਸਭ ਕੋਈ ਆਖੈ ਆਪਣਾ ਜਿਸਨਾਹੀ ਸੋ ਚਣ ਕਢੀਐ।ਇਸ ਸੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਵਚਨ ਕਾ ਭੀ ਅਰਥ ਹੋ ਸਿਧ ਹੋਗਯਾ ॥ ਔ ਜਿਸ ਅੰਤਹਕਰਨ ਰੂਪਉਪਾਧੀ ਮੈ ਸੁਧ ਸਤਗੁਣ ਅਧਿਕਹੈ ਤਿਸਮੈ ਨਿਰਮਲ ਦੋਸ ਰੂਪਸੇ ਮਲ ਰਹਤ ਆਤਮਾ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਪਰਤੋਹੈ ਤਹਾਂ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਐਸਾ ਨਿਰਮਲ ਸੁਧਬੋਧ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮਨਸੂਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੈ ਮਨ ਖੁਦਾਯੰ ਮਨ ਖੁਦਾਯੰ ਕੇ ਮੈ ਖੁਦਖੁਦਾ ੨ ॥ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਘਟਾਦੀ ਉਪਾਧੀਕੇ ਸਦਭਾਵ ਕਾਲਮੈ ਉਪਾਧਜੋਕੇ ਗੁਣ ਦੋਸੋਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਨ ਕਰਤਾਹੂਆ ਪ੍ਰਾਕਾਸ਼ਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਚੇਤਨਦੇਵਭੀਦੋਹ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪਸੇਜੈਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਕਾਸਤੋਥੋ ਤੈਸੇ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਸਦਭਾਵ ਕਾਲਮੈਭੀ ਉਪਾਧਜੋਂ ਕੇ ਗੁਣ ਦੋਸਹੁਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਪ੍ਰਕਾਸਤੋ ਹੈ ਵਹੁ ਮਲੀਨਤਾਦੀਦੋਖ ਉਪਾਧਜੋਂ ਮੈ ਰਹਤੇਹੈ ਸੂਰਜ ਔ ਚੇਤਨਕੋ ਸਪਰਸ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਅਤਜੰਤ ਦੂਰ ਰੂਪ ਹੇਤੁਸੇ ਪੁਨਾ ਮੂਰਛਾ ਸਮਾਧਿ ਸੁਖਪਤੀ ਆਦਿ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਭੀ ਤੈਸੇਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸਤੋ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਆਦਿ ਸਚ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚ ਹੈਭੀ ਸਚ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚ ॥ ਔ ਹੇ ਮੌਲਵੀ ਅਥਵਾ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ਼ ਮੈ ਬਾਦਲ ਆਦਿਕ ਉਪਾਧੀਉਤਪਤਹੋਕੇ ਆਕਾਸ਼ਕੇ ਕਿਸੀ ਅੰਸਕੋ ਅਛਾਦਨ ਕਰਤੋਹੈਨਹੀ ਸਾਰੇ ਆਕਾਸ਼ ਕੋ॥ ਤੈਸੇ ਚੇਤਨ ਕੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਅਣੂਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਅਗਜਾਨਾ-ਦਿ ਜਗਤ ਫੁਰਜੋ ਹੈ ਨਹੀ ਸਾਰੇ ਉਪਾਧੀ ਭਿੰਨ ੨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਨਹੀ ਏਕ ਕੇ ਗਜਾਨ ਔ ਏਕਕੇਮਰਨ ਸੇ ਸਭ ਕਾ ਔ ਏਕ ਕੇ ਮਰਨੇ ਸੇ ਸੁਖ ਦੁਖਾਦਿ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਰਵਾਨਾਸਰ ਆਦਿ ਤਤ ਭੀ ਜਗਤ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਸਹਤ ਖੁਦਾ ਸੇ ਜੁਦੇ ਕੁਛ ਵਸਤੂ ਨਹੀ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਰਤਨ ਮਣੀ ਸੂਰਯ ਅਗਨਿ ਆਦਿਕ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸੂਰਯ ਆਦਿਕੋ ਸੇ ਜੁਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਰਵਾਨਾਸਰ ਆਦਿਕ ਖੁਦਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਖੁਦਾਕੇ ਸਰੂਪ ਕਾ ਏਕ ਚਮਤਕਾਰਾ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬਡਾ ਵਿਖਧਾਰੀ ਸਰਪ ਪ੍ਰਬਲੂ ਗਾਰੁੜੀ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਆਪਨੀ ਵਿਖਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਸਾਤ ਰੂਪ ਜਾਤੋ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਗਰੁੜ ਕੇ ਸੁਧ ਮੰਤ੍ਰਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਵਚਣ ਸੁਣਕੇ ਮੌਲਵੀਕਾ ਮਨਰੂਪੀ ਸਰਪ ਭੀ ਕਪਟ ਛਲ ਕੁਟਿਲਤਾ ਚਪਲਤਾ ਰੂਪ ਵਿਖ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਸਾਂਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਜਾਂ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਰਸਸੇ ਮੌਲਵੀ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਪੂਰਣ ਹੋਕੇ ਝਲਕ ਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਿਸਕ ਦੇਖ ਕੇ॥ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ਕਹੁ ਮੌਲਵੀ ਤੇਰੇ ਮਨ ਕਾ ਸਕ ਅਬੀ ਟੂਟਿਆ ਕੇ ਨਹੀ ਕੇ ਨਹੀ ਸਕ ਦੂਰ ਭਯਾ ਤਬ ਔਰ ਜੋ ਕੁਛ ਪੂਛਨਾ ਹੈ ਤੋਂ ਪੂਛ ਲੈ ॥ ਐਸੇ ਕ੍ਰਿਪਾਸਹਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮੌਲਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਮੌਲਵੀ ਉਵਾਚ ॥ ਬੜੇ ਅਦਬ ਔ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਹਜੂਰ ਕੇ ਬਚਨੋ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ॥ ਹੇ ਖੁਦਾਵੰਦ ਇਸ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਰਹ ਕੇ ਸਭ ਫਿਰਕਯਾਂ ਵਲੋ ਸੰਤਹੁ ਅਛਜੋਂ ੨ ਕੀ ਸੋਭਤ ਮੈਨੇ ਕਰੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੈਸੇ ਸਾਣ ਪਰ ਅਤਯਤ ਤੀਛਨ ਕੀਏ ਹੂਏ ਅਛੇ ਤੀਰਨ ਦਾਜ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਚਲੇ ਹੂਏ ਨਿਸਾਨੇ ਕੋ ਤੀਰ ਬੇਧ ਜਾਤੇ ਹੈ ਬਜਰਥ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਪਕੇ ਬਦਨ ਰੂਪੀ ਤੀਰ ਭੀ ਮੇਰ ਦਿਲ ਕੋ ਬੇਧ ਗਾਏ ਹੈਂ ॥ ਅਬ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਕੇ ਸਕ ਸਭ ਕੁਟਿਲਤਾ ਸਹਤ ਟੂਟ ਗਾਏ ਹੈ ਅਬ ਔਰ ਕੁਛ ਪੂਛ ਨੇ ਕੀ ਹਾਜਤ ਨਹੀ ਰਹੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬੇਗ ਸੇ ਚਲਤਾ ਹੂਆ ਪਵਨ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੋ ਮੂਲ ਸੇ ਹੀ ਉਖਾਰ ਦੇਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਪ੍ਰਬਲ ਪਵਨ ਸੇ ਦਿਲਕੇ ਸਕਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਬਨ ਕੋ ਸਾਰੇ ਕੋ ਮੂਲ ਸੇ ਹੀ ਉਖਾੜ ਗਾਜੇ ਹੈ ਅਬ ਮੇਰੇ ਦਿਲਮੈ ਕੋਈਸਕ ਨਹੀ ਰਹਗਜੇ ਹੈ ॥ ਆਪਕੇ ਬਚਨੋਕੇ ਸਮਾਨ ਮੇਰੇਦਿਲਕੋ ਔਰ ਕਿਸੀ ਸੰਤ ਕੇ ਬਚਨ ਪੂਰਬ ਨ ਬੇਧਤੇ ਭਏ॥ ਹੇਕਿਬਲਾ ਆਪਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਮੇਰੇ ਦਿਲਕੋ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਇਨ ਬਚਨੋ ਕੋ ਸੁਣਤਾ ਹੂਆਮੈ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀਹੋਤਾ ਹੂੰ ॥ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਆਪਕੇ ਵਚਨਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋਹੀ ਸੇ ਮੇਰੇ ਦਿਲਕਾ ਅਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਸਭ ਨਸ੍ਟ ਹੋ ਗਜੇ ਹੈ ॥ ਆਪਨੇ ਗੁਲਾਮ ਪਰਬਡੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਕਰੀ ਹੈ ਅਬ ਸਕਤੇ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਹਜਾ ਪਰੰਤੂ ਇਕ ਥੋਰੀ ਸੀ ਅਰਜ ਔਰ ਕੀਹੈਕਜਾ ਹੇ ਖੁਦਾਵੰਦ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਯੇ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਕਾ ਗਜਾਨ ਜਿਨ ਸਾਧਨੋ ਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਇਸਥਿਰ ਕੈਸੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਗਜਾਨ ਕਾ ਮਜਾਨ ਕਜਾ ਹੈ ॥ ਮੌਲਵੀ ਕੀ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮੌਲਵੀ ॥ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਦਿਲ ਸਾਫ ਹੋਵੇ ਤਾ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਦਿਲ ਸਾਫ ਤਬ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜਬ ਖਾਨਾ ਸਾਫ ਖਾਵੇ । ਜੋਖਾਨਾਮੈਲਾ ਖਾਤਾ ਹੈ ਤਾ ਦਿਲ ਭੀ ਮੈਲਾ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਜੋ ਰਤ ਲਗੇ ਕਪੜੇ ਜਾਮਾ ਹੋਏ ਪਲੀਤ ॥ ਜੋ ਰਤ ਪੀਵੈ ਮਾਣਸਾਂ ਤਿਨ ਕਿਉ ਨਿਰਮਲ ਚੀਤ ॥ ਹਕ ਬਿਗਾਨਾ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਅਸ ਗਾਂਇ ॥ ਗੁਰੂਪੀਰਹਾਮਾਂ ਭਾਂ ਭਰੇਜਾਂਮੁਰਦਾਰ ਨ ਖਾਇਚੂੜ ਬੋਲਮੁਰਦਾਰਖਾਇ ॥ ਅਵਰੀਕੋ ਸਮਝਾਵਨ ਜਾਇ ॥ ਮੁਠਾ ਆਪ ਮੁਹਾਏ ਸਾਥੈ॥ ਨਾਨਕਐਸਾਆਗੂ ਜਾਪੈ ॥ ਉਪਰ ਇਸਕਾਅਰਥ ਵਿਸ੍ਤਾਰ ਸੇ ਲਿਖਆ ਏਹਾਂ ॥ ਜੌਨ ਸੇ ਬਿਗਾਨਾਮਾਸ ਖਾਤੇ ਹੈਤਥਾ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਜੁਲਮੀਸੇਅਬਦਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਝੂਠ ਬੋਲਕੇ ਖਾਤੇ ਹੈ॥ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਸੁ ਔਰਵਤ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋ ਹਰਾਮ ਹੈ ਔ ਗਊ-ਵਤ ਹਿੰਦੂ ਕੋ ਭੀ ਹਰਾਮ ਹੈ ਔਰ ਵਢੀ ਲੈਕੇ ਅਨੀਤੀ ਕਰਕੇ ਸਚੇ ਕਾ ਹਕ ਗਵਾਏ ਕੇ ਜੋ ਖਾਤੇ ਹੈ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਖਾਤੇ ਹੈ ਯੇ ਜਬ ਐਸੇ ਹਰਾਮ ਕੇ ਖਾਣੇ ਖਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂ ਪੀਰਭੀ ਇਨਕੀਸਫਾਤ ਨਹੀ ਭਰਤੇ ਦੋਜਕ ਮੈ ਪਰਤੇ ਹੂਏ ਐਸੇ ਲੋਕੋ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀਨਹੀ ਛੁਡਾਇ ਸਕਤੋ ਹੈ॥ ਜੇ ਹਰਾਮ ਰੂਪੀ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਨਾ ਨਹੀ ਖਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਭੀ ਖੁਦਾ ਕੀ ਸਚੀ ਦਰਗਾਹ ਮੈ ਇਸਕੀ ਹਾਮਾ ਨਾਮ ਸਫਾਤ ਭਰਤੇ ਹੈ। ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਤੁਮਾਰੇ ਉਸ ਸਵਾਲ ਕਾ ਜਬਾਬ ਭੀ ਆਇਗਯਾ ਜੋ ਤੈਨੇ ਕਹਯਾਥਾ ਹਮ ਤੁਰਕ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਸਫਾਤ ਮਹੰਮਦ ਭਰੇਗਾ॥ ਸੋ ਬਿਨਾ ਹਕ ਕੀ ਕਮਾਈ ਖਾਣੇ ਸੇ ਨਾ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਹਾਮਾ ਭਰਤੋ ਹੈ ਔ ਨਾ ਦਿਲ ਹੀ ਸਾਫ ਹੋਤੋ ਹੈ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਖੁਦਾਇ ਕਾ ਦਿਲ ਹਛੇ ਮੁਖ ਲੇਇ॥ ਅਵਰ ਦਿਵਾਜੇ ਦੁਨੀ ਕੇ ਝੂਠੇ ਅਮਲ ਕਰੇ॥ ਸੋ ਸਾਫ ਦਿਲਸੇ ਖੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਲੀਆ ਹੂਆ ਮੁਖ ਸੇ ਕਬੂਲ ਪਰਤੋ ਹੈ॥ ਜੋ ਸਤ ਬੋਲਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਬ ਪੈਦਾ ਕਰੇ ਉਸਮੈ ਸੇ ਭੀ ਅਵਲ ਚੌਥਾ ਹਿਸਾ ਖੁਦਾ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰਦੇਦੇਵੇ ਤਬ ਵਹ ਪੈਸਾ ਸੁਧ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਐਸਾ ਸਤ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕੇ ਅੰਨ ਕੇ ਖਾਨੇ ਸੇ ਦਿਲ ਸਾਫ ਹੋਤੇਹੈਂ। ਤਿਸ ਸਾਫ ਦਿਲ ਮੈ ਪਹਲੇ ਸਤਅਸਤ ਕਾ ਬਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਤੋਹੈ ਤਦ-ਅਨੰਤਰ ਰੂਪਰਸ ਆਦਿਕ ਵਿਸ਼ਯੋਮੈ ਦੋਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰੂਪ ਵੈਰਾਗ ਉਤਪਤ ਹੋਤੋਹੈ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਸਮਦਮਾਦਿ ਖਟ ਸੰਪਤਿ ਪੁਨਾ ਮੋਖਇਛਾ ਚਿਤਮੈ ਉਤਪਤ ਆਇ ਹੋਤੀਹੈ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸਤਗੁਰੂਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਤੀਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਗਯਾਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਬੰਧਨੋਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਸੁਖਸਰੂਪ ਮੈ ਬਿਰਾਜਤੋ ਹੈ॥ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪਹਲੇ ਦਿਲ ਸਾਫ ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸੁਧਆਤਮ ਗਯਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਬੁਹਲਾਸ਼ਾਹ ਸੰਤਕਾ ਭੀ ਕਹਣਾ ਹੈ॥ ਬੇ ਬੰਨ ਅਖੀ ਅਤੇ ਕੰਨ ਦੋਵੇਂ ਗੋਸ਼ੇ ਬੈਠਕੇ ਬਾਤ ਬਿਚਾਰਜੇ ਜੀ॥ ਛਡ ਖਾਇਸ਼ਾਂ ਜਾਨ ਜਹਾਨ ਕੂੜਾ ਕਹਯਾ ਆਰਫ਼ਾਂ ਦਾ ਹੀਏ ਧਾਰਜੇ ਜੀ॥ ਪੈਰੀ ਪਾਇ ਜੰਜੀਰ ਬੇਖਾਇਸੀ ਦਾ ਇਸ ਨਫਸਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰ ਡਾਰਜੇ ਜੀ॥ ਜਾਣ ਜਾਣ ਦੀ ਨੂ ਜਾਣਰੂਪ ਤੇਰਾ ਬੁਲਾਸ਼ਾਹ ਏਹ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਗੁਜਾਰਜੇ ਜੀ॥ ੨॥ ਨੇਤ੍ਰ ਕੰਨ ਰਸਨਾ ਘ੍ਰਾਣ ਤ੍ਵਚਾ ਆਦਿਕ ਦਸੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਸੇ ਹਟਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਵਸ ਕਰਕੇ ਤਬਾ ਸਰਬ ਇਛਾਕਾ ਤਯਾਗ ਰੂਪ ਜੰਜੀਰ ਮਨਰੂਪੀ ਨੌਕਰ ਕੇ ਪੈਰ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਨਫਸ ਨਾਮ ਨੌਕਰ ਕੋ ਹੈ ਇਸ ਨਫਸਕੋ ਕੈਦ ਕਰਕ ਏਕਾਂਤ ਬੈਠਕੇ ਬਾਤ ਗੋਸ਼ੇ ਨਾਮ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਬੈਠਕੇ ਗੁਰੂ ਉਪਦਿਸ਼ਟ ਬਚਨੋਂ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ਕਰੇ ਜਿਗਯਾਸੂ ਕਯਾ ਆਪਨੇ ਸਰੀਰਕੇ ਜੀਵਨ ਸਹਤ ਸਾਰੇ ਜਹਾਨ ਨੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੂੜਾ ਜਾਨ ਲੇਤੋ ਹੈ ਤਬ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਸਰਬਖ਼ਾ ਇਸ਼ਾਂ ਇਸ ਕੀ ਆਂ ਸਗਲ ਇਛਾ ਨਿਵਰਤ ਹੋ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈ ॥ ਜਾਣਦੀ ਨਾਮ ਬੁਧੀਕਾ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂ ਉਪਦਿਸ਼ ਵਾਕਜ ਸੇ ਚੰਦ੍ਰਸਾਖਾ ਨਜਾਯ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਪਨੇ ਜੋਤੀਰੂਪ ਆਤਮਾਕੋ ਜਾਨ ਲੇਤੋ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੁਖੀ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਗਜਾਨ ਕਾ ਮਜਾਨ ਸੰਤੋਖ ਹੈ ਸੰਤੋਖਮੈ ਥਿਰਰਹਤੋ ਹੈ ਸੋ ਸੰਤੋਖਹੀ ਸਰਬ ਸੁਖਾਂਕੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ਬਿਨਾ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀ ਕੋਊ ਰਾਜੈ । ਸੁਪਨ ਮਨੋਰਥ ਬਿਰਥੇ ਸਭ ਕਾਜੈ । ਜਬ ਸੁਪਨ ਔ ਮਨੋਮਾਤ੍ਰ ਕਲਪਿਤ ਪਦਾਰਥੋਂ ਵਤ ਝੂਠੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਸਭ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਜਾਨ ਲੇਤੋ ਹੈ ਤਬ ਆਪਹੀ ਇਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਓਰਸੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰ ਲੇਤੋ ਹੈ । ਜਬ ਸੰਤੁਸ਼੃ ਹੋਕੇ ਥਿਰ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਤਬ ਚੰਦ੍ਰਮਾਸੇ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਸੋਭਤੋ ਹੈ ਸਭ ਕੇ ਊਪਰ ਸੰਤੋਖਵਾਨ ਬਿਰਾਜਤੋ ਹੈ ॥ ਹੇ ਮੌਲਵੀ ਐਸਾ ਸੰਤੋਖਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀ ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਕੋ ਪਾਵਤੋ ਹੈ ਸੋ ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਹੀ ਗਜਾਨ ਥਿਰ ਰਹਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਮੌਲਵੀ ਅਬ ਜਾਹੁ ਇਸ ਚਾਲਕਾ ਸੁਧਖਾਨੇ ਸੇ ਔ ਸੰਤੋਖਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰੋ ਔ ਮਾਸ ਵਢੀ ਆਦਿਕ ਨਹੀ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਕਬੀ ਭੀ ਖਾਣਾ ਹਮਾਰਾ ਉਪਦੇਸ ਯਾਦ ਰਖਣਾ ਸਚ ਬੋਲਨਾ ਝੂਠ ਕਪਟ ਛਲ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਨਜੀਕ ਨਹੀ ਜਾਨਾ । ਸਰਬ ਭੇਖਕੇ ਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਕਰਾਤੇ ਰਹਣਾ । ਕਿਸੀਕੇ ਸਾਥ ਝਗੜਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀ ਕਰਣਾ । ਇਤਜਾਦਿਕ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਬ ਜਾਹੁ ਇਸਤੇ ਊਪਰ ਔਰ ਉਪਦੇਸ ਨਹੀ ਹੈ ਅਲੰ ਬਸਹੈ ਅਬ । ਤਦਅਨੰਤਰ ਮੌਲਵੀ ਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਦ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਪਾਇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਵਾਰੰਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਾ ਅਭਜਾਖ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਤੁਰਕੋ ਵਾਲੀ ਰੀਤੀ ਸਭ ਤਜਾਗ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਗਊਆਂ ਦਾਨਾਦੀ ਸੁਭ ਕਰਮਭੀ ਜੀਵਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਰਤਾ ਰਹਯਾ ॥ ਜਬ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਪਾਸ ਮੌਲਵੀ ਗਯਾ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਪੂਛਜਾ ਕਿੰਉਂ ਮੌਲਵੀ ਜੀ ਤੁਮ ਨੇ ਕੀਆਹੈ ਅਛੀਤਰਹ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੁਛ ਜੁਵਾਬ ਸੁਵਾਲ ਭੀ ਹੋਏਹੈਂ ਕੇ ਨਹੀ । ਉਨਸੇ ਜਬਾਬ ਸੁਵਾਲ ਕਰਕੇ ਤੇਰੇ ਦਿਲ ਕਾ ਸ਼ਕ ਦੂਰ ਹੂਆ ਯਾ ਨਹੀ ਹਮਾਰਾ ਮੁਲਾਹਜਾ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਕਹਨਾ ਸਤਜ ਸਤਜ ਹੀ ਕਹਨਾ ਐਸੇ ਸਰਦਾਰ ਕਾ ਕਹਨਾ ਸੁਣਕੇ ਮੌਲਵੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਬਡੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੈਨੇ ਆਪਕਾ ਨਿਮਕ ਖਾਯਾਹੈ ਤਿਸ ਨਿਮਕ ਕੀ ਕਸਮ ਕਰਕੇ ਕਿਬਲੇ ਵਲ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਸਤਜ ੨ ਕਹਤਾ ਹੂੰ ॥ ਆਪਕੇ ਈਹਾਂ ਸਭ ਫਿਰਕਜਾਂ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਆਤੇ ਰਹੇਹੈਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਰ ਹਜਾਰਾਂ ਸੰਤ ਆਤੇ ਹੈਂ ਔ ਮੈਭੀ ਸਭਕੀ ਸੋਭਤ ਕਰਤਾ ਰਹਜਾ ਹੂੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਰੰਤੂ ਦਿਲਕੋ ਪਕੜ ਲੇਨੇ ਵਾਲੇ ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਖੁਦਖੁਦਾਕੋ ਮਿਲਾਇ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਦਿਲਕੀ ਗੁਪਤ ਬਾਤਾਂਕੋ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰੇ ਕਰਾਮਾਤ ਕੇ ਧਨੀ ਪਹੁਚੇ ਹੁਏ ਐਸੇ ਦਿਲ ਕੀਆਂ ਮੁਰਾਦਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨਹਾਰੇ ਮੈਨੇ ਆਜਤਕ ਤੋ ਨਹੀ ਦੇਖੇ ਥੇ॥ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਮੇਰਾ ਮਲੈਛ ਕਾ ਸਰੀਰਹੈ ਮੇਰੇ ਜੈਸੇ ਨਾਪਾਕ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਅਪਨੀ ਨਿਗਾਹ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਪਾਕ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ॥ ਤੋ ਫਿਰ ਕਯਾ ਕਹਨੇਹੈ ਜੋ ਪਾਕ ਦਿਲੋਂ ਵਾਲੇ ਇਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਸੰਤ ਸੰਗ ਕਰਤੇਹੈ ਵਹੁ ਦੁਸਤਰ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਕੋ ਸਹਜੇਹੀ ਤਰਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਹੈਤੋ ਐਸੇ ਰਾਜਸੀ ਕਾਰਖਾਨੇ ਮੈ ਫਸੇ ਹੁਏ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਵਹੁਤੋ ਦੁਨੀਆਂ ਕੋ ਛੋਹੇ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਖੁਦਾ ਕੀ ਜਾਤਹੈ ॥ ਅਸਲ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਏਹੀ ਹੈਂ॥ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਦੇਖਲੇ ਮੈ ਔ ਸੁਨਨੇ ਮੇ ਬਡਾ ਫਰਕਹੈ ਜੋ ਬਡੀ ਊਚੀ ਨਿਗਾਹ ਵਾਲੇ ਲੋਕਹੈਂ ਇਨਕੋ ਓਹੀ ਪਛਾਨੇ ਜੋ ਐਸੀ ਊਚੀ ਨਿਗਾਹ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ॥ ਸਬ ਆਪ ਭੀ ਉਨਕੇ ਸਾਥ ਜਵਾਬ ਸਵਾਲ ਕਰੋਗੇ ਤਬੀ ਆਪਕੋ ਭੀ ਮਾਲਮ ਹੋਗਾ । ਪਰੰਤੁ ਆਪਨੇ ਸਾਥਤੀ ਸੇ ਭੈ ਸੇ ਬਡੇ ਅਦਬ ਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਉਨਕੇ ਪਾਸ ਜਾਣਾ ਕੁਛ ਐਸੀ ਕੈਸੀ ਦਿਲੀਲ ਆਪਨੈ ਨਹੀ ਕਰਣੀ ਕਾਹੇਤੇ ਵੋ ਦਿਲਾਂਕੇ ਮਾਲਕਹੈ ਸਭਕੇ ਦਿਲਕਾ ਹਾਲ ਜਾਨ ਲੇਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸਓਰ ਮੌਲਵਕੀ ਔ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕੀ ਆਪਸ ਮੇਂ ਜੋ ਬਾਤੈ ਭਈ ਉਸਓਰ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਗੁਰੂਜੀ ਕਪੂਰਥਲੇ ਸੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਬੇਈਂਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਆਇ ਉਤ੍ਰੇ ॥ ਪੀਛੇ ਤੇ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਸਹਤ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰਥਲਜਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਔ ਬਿਦਾਯਗੀ ਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈਕੀ ਥੈਲੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਤਥਾ ਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪੈਕਾ ਏਕ ਕੁਲਾ ਘੋੜਾ ਸੁਨਹਰੀ ਕਾਠੀ ਆਦਿਕ ਅਸਬਾਬ ਸਹਤਭੇਟਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹਜੂਰ ਕੀ ਆਗਜਾ ਪਾਇਕੇ ਸਮੀਪਹੀ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ । ਤਦਅਨੰਤ੍ ਸਾਹਿਬਨੇ ਸਰਦਾਰ ਸੇ ਰਾਜਕੇ ਸਪਤ ਅੰਗੋਂਕੀ ਕੁਸਲ ਪੂਛੀ ਤਬ ਯਥਾ ਯੋਗ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਸੇ ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਹਦੇਹ ਆਦਿਕਨ ਮੈ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਖੇਮਕੁਸਲ ਹੈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨੀਆ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿਖ ਔ ਗੁਰੂਕੇ ਕਜਾ ਲਖਣਹੈ ਔ ਸਿਖੀ ਪਦਕਾ ਕਜਾ ਅਰਥ ਹੈ ॥ ਔ ਗੁਰੂ ਸਿਖਕਾ ਕਿਤਨਾਕ ਭੇਦਹੈ ॥ ਉਤ੍ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ੧੯ ਅਠਾਰਵੀਂ ਅਸ੍ਟਪਦੀ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਦੋਨੋ ਕੇ ਲਛਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਕਹੇਹੈਂ ॥ ਮੂਲ ॥ ਸਲੋਕ-ਸਤਪੁਰਖ ਜਿਨ ਜਾਨਿਆਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤਿਸਕਾ ਨਾਉ ॥ ਤਿਸਕੈ ਸੰਗ ਸਿਖ ਉਧਰੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਣ ਗਾਉ ॥ ਅਸ੍ਟਪਦੀ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖਕੀ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥ ਸੇਵਕਕੋ ਗੁਰੁਸਦਾ ਦਇਆਲ ॥ ਸਿਖਕੀ ਗੁਰੁ ਦੁਰਮਤਿ ਮਲ ਹਰੈ ॥ ਗੁਰੁਬਚਨੀ ਹਰਿਨਾਮ ਉਚਰੈ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖਕੇ ਬੰਧਨ ਕਾਟੈ ॥ ਗੁਰੁਕਾ ਸਿਖ ਬਿਕਾਰ ਤੇ ਹਾਟੈ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕਉ ਨਾਮ ਧਨ ਦੇਇ ॥ ਗੁਰੁਕਾ ਸਿਖ ਵਡਭਾਗੀ ਹੋਇ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖਕਾ ਹਲਤ ਪਲਤਸਵਾਰੈ ॥ ਨਾਨਕਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕਉ ਜੀਅ ਨਾਲ ਸਮਾਰੈ॥ ੧ ॥ਇਸਕਾ ਅਰਥ ॥ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾਨੇ ਸਤਸਰੂਪ ਪੁਰੁਖ ਨਾਮ ਜੋ ਪੂਰਣ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਪੁਰੀ ੨ ਨਾਮ ਪੁਰੀ ਰੂਪ ਸਰਬ ਸਰੀਰੋਂ ਮੈਂ ਪੂਰਨ ਹੋਕੇ ਵਸੇਸੋ ਕਹਜੇ ਪੁਰੁਖ ਸੋ ਐਸਾ ਪੁਰੁਖ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਜਿਸਨੇ ਅਪਨੋ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਜਾਨਜੋਂ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਸਤਗੁਰੂ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਜਬ ਸਿਖ ਮੁਕਤਿ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਵਤੋਹੈ॥ ਤਬ ਸਤਗੁਰੂ ਤਿਸ ਸਿਖਕੀ ਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਡੂਬਤੇ ਹੁਏ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਨਾਮ ਰਖਜਾ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਐਸੇ ਨਿਸਕਾਮ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖ ਉਪਰ ਸਤਗੁਰੂ ਸਦਾਹੀ ਦਯਾਲ ਰਹਤੇਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਰ ਪਰ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਦਯਾਲ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਹਰਿਨਾਮ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰਕਾ ਉਪਦੇਸ ਲੈਕੇ ਤਿਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਸਿਖ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਤਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਸਿਖਕੇ ਮਨਕੀ ਦੁਰਮਤਿ ਨਾਮ ਨਾਮ ਚੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਚੋਰੀ ਜਾਰੀ ਆਦਿਕ ਬਿਕਾਰੋਂ ਮੈ ਹੋਣੇ ਵਾਲੀ ਬੁਧੀ ਦੁਰਬੁਧੀ ਹੈ ਤਿਸ ਸਿਖ ਕੀ ਬੁਧੀ ਕੇ ਬਿਕਾਰਰੂਪੀ ਮੈਲਕੋ ਹਟਲੇਤੇ ਹੈਂ ਨਸ੍ਟ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂਕਾ ਸਿਖ ਬਿਕਾਰ ਕਰਣੇਸੇ ਹਟਜਾਤੋਹੈ ਇਸਕਾ ਮਨ ਨਿਰ-ਮਲ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਤਗੁਰੂ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਤਿੰਸ ਸਿਖਕੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਬੰਧਨ ਭੀ ਕਾਟ ਦੇਤੇਹੈ। ਅਪਨਾ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਸਤ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ॥ ਤਥਾ ਸਤ ਗੁਰੂ ਦਯਾਲ ਹੋਕੇ ਨਾਮਰੂਪੀ ਧਨ ਦੇਤੇਹੈਂ ਔ ਬਡੇ ਭਾਗੋਂ ਵਾਰੇ ਸਿਖ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਈਹਾਂ ਨਾਮ ਪਦ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਥਵਾ ਸਭਿਨਾਮ ਆਦਿਕ ਨਾਮੋ ਕਾ ਗ੍ਰਹਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਹਰਿਰਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਆਦਿਕ ਨਾਮੋਂ ਕਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਪਿਸ੍ ਪੇਸਨ ਨਜਾਯਰੂਪ ਈਹਾਂ ਦੋਸ ਆਵੈਗਾ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਇਸ ਪਉੜੀ ਕੀ ਚੌਥੀਤੁਕ ਮੈ ਹਰਿਨਾਮ ਕਾ ਗ੍ਰਹਨਹੈ । ਨਾਮ ਪਦ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਕਾ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਪ੍ਰਸਿਧ ਤਤਪਦ ਕਾ ਤ੍ਵੰ ਪਦਕੇ ਲਖਜ ਅਰਥ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਅਤੁਲ ਧਨ ਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਪੂਰਬਉਕ੍ਤ ਰੀਤੀਸੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਖੇਪਸੇ ਲਛਨ ਕਹਕੇ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕਹਤੇਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿਖਕਾ ਹਲਤ ਨਾਮ ਏਹ ਲੋਕ ਪਲਤ ਨਾਮ ਪਰਲੋਕ ਅਰਥਾਤ ਦੋਨੋ ਲੋਕ ਸੁਧਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏਹ ਲੋਕ ਸੁਖੀ ਪਰਲੋਕ ਸੁਹੇਲੇ ॥ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਆਪੇ ਮੇਲੇ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਗੁਰੂਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਾ ਪਾਤ੍ਰ ਹੋਏਸੇ ਅਪਨੇ ਮੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਆਪ ਉਨਕੇ ਮੇਲਿਕੇ ਅਭੇਦ ਕਰ ਲੈਤੋਹੈ ਆਪਨਾ ਰੂਪ ਹੀ ਕਰ ਲੇਤੋਹੈ ਸਿੰਧੁ ਮੈ ਬੂੰਦਵਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਮੈ ਮਿਲਜਾਤੋਹੈ ਇਤਿ॥ ਗੁਰੂ ਲਛਨ ਵਰਨਨੰ ॥ ਅਥਸਿਖ ਲਛਨ ॥ ਗੁਰੁਕੋ ਚਾਹਇਤਿ ॥ ਜੋ ਸਿਖ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਸੇ ਸਤਉਪਦੇਸ ਲੇਨੇ ਅਰਥ ਗੁਰੂਕੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਰਹੇ। ਸੋ ਸੇਵਕ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਮਾਨਨ ਰੂਪ ਸੇਵਾ ਮਨ ਕਰ ਕੇ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਸਹਤ ਸਰੀਰਕਰ ਕੈ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ॥ ਆਪਸੇਤਿ ॥ ਸੇਵਾ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਕਰੇ ॥ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂਕੇ ਗ੍ਰਹਮੈ ਰਹਕੇ ਆਪਨਾ ਆਪ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਜਨਾਵੇ ਅਪਨਾ ਉਪਕਾਰ ਸੇਵਾ ਰੂਪ ਕੁਛਭੀ ਸੂਚਨ ਨ ਕਰਾਵੇ ਕਾਹੇਤੇ ਗੁਰੂ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਆਪਹੀ ਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸਾ ਨਿਸਚਾ ਰਖੇ ਔ ਗੁਰੂ ਉਪਦਿਸ੍ਟ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾਦਿਕ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਧ੍ਯਾਵਤਾ ਰਹੇ ਚਿਤ ਵਿਖੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ॥ ਮਨੇਤਿ ਅਪਨਾ ਮਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਕੇਪਾਸ ਬੇਚਦੇਵੇ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਜੋ ਬਚਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੈ ਮਨਕਰਕੇ ਉਸਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ॥ ਵਿਸਾਰ ਨਹੀ ਤਿਸੇਤਿ ਤਿਸ ਸਤੀ ਸੇਵਕਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਜੋ ਕਿਸੀ ਫਲਕੀ ਕਾਮਨਾ ਮਨਮੈ ਨ ਰਖਕੇ ਸੇਵਾ ਸਤਿਗੁਰੂਕੀ ਕਰੇ ਗਾ ॥ ਤਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਰਬਕਾ ਨਿਯੰਤਾ ਈਸ੍ਵਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਿਸ ਸੇਵਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਜੋ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਹਸਤਾ ਮਲਵਤ ਸਾਖਜਾਤ ਹੋਵੈਜੋ ਅਰਥਾਤ ਸੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਤਿਸ ਸੇਵਕ ਕੇ ਵਸਵਰਤੀ ਹੋਵੇ ਗੋ ਅਪਨੀ ॥ ਇਤਿ ॥ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜਿਸ ਵਡਭਾਗੀ ਜੀਵ ਪਰ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਮੇਲਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਪਹੀ ਆਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਸੋਈ ਸੇਵਕ ਜੀਵ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀਉਪਦੇਸ ਕੀਤੀ ਹੂਈ ਮਤਿਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤੇਹੈ ॥ ੨ ॥ਤਥਚ ਆਸਾਰਾਗ ਕੀ ਵਾਰ ਮੈ ਭੀ ੧ ਪਾਤਸਾਹੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਦਸਵੇਂ ਸਲੋਕ ਮੈ ॥ ਸਚ ਤਾਂ ਪਰ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਸਿਖ ਸਚੀ ਲੇਇ ਦਇਆ ਜਾਣੈ ਜੀਅਕੀ ਕਿਛ ਪੁੰਨਦਾਨ ਕਰੇਇ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿ ॥ ਜੋ ਸਚੀ ਸਿਖਜਾ ਸਿਖ ਉਪਦੇਸ ਸਤਗੁਰੂ ਸੇ ਲੈਕੇ ਧਾਰਤੋ ਹੈ ਤਬ ਸਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਪਾਵਤੋ ਹੈ ॥ ਸਾ ਸਚੀ ਸਿਖ੍ਯਾ ਕਜਾ ਹੈ ਆਤਮ ਰੂਪੀ ਤੀਰਥ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਦੀਨ ਕਾਲ ਸਤ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਪਰ ਦਜਾ ਕਰੇ ਔ ਉਨਕੋ ਦਾਨ ਮਾਨ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰੇ ਇਤੀ ਸ੍ਰਿਖਜਾ ॥ ਸਿਖੀ ਸਿਖਜਾ ਗੁਰੂ ਵੀਚਾਰ ॥ ਨਦਰੀ ਕਰਮ ਲੰਘਾਏ ਪਾਰ ॥ ਸਿਖੀ ਕਜਾ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਹੋ ਰਾਜਨ ਜੋ ਸਭ ਗੁਰੂ ਨੇ ਉਪਦੇਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿਖ੍ਯਾ ਕਾ ਦੀ ਆਹੈ ਤਿਸਕਾ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਬੈਠਕੇ ਬੀਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਥਵਾ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰਸਨ ਉਤ੍ ਕੇ ਨਿਰਨੇ ਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਰਥ ਕਾ ॥ ਰਿਦੈ ਮੈ ਬੀਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ॥ ਤਬ ਸਿਖ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਤਿ ਸਿਖੀ ਰੂਪ ਨਿਰੂਪਨ ॥ ਔ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੁਮਕੋ ਤੇ ਯੇ ਸਿਖ੍ਯਾ ਹੈ ਧਰਮ ਨ੍ਯਾਯਸੇ ਵਰਤਨ ਖੁਤ੍ ਵਤ ਪ੍ਰਜਾ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨੀ ਦੁਸ਼ਟੋ ਕੋ ਦੰਡ ਦੇਨਾ ਸਜਨੋ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰਨੀ ॥ ਰਾਜੇ ਚੁਲੀ ਨਿਆਇ ਕੀ ਪੜਿਐ ਸਚ ਨਿਆਇ ॥ ਰਾਜਾ ਕਾ ਸਰੀਰ ਮੁਖ ਤਬੀ ਪਵਿਤ੍ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜਬ ਸਚਾ ਸਚਾ ਨ੍ਯਾਯ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਅਨ੍ਯਾਯ ਜਬ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬੀ ਅਪਵਿਤ੍ ਹੋ ਜਾਤੇ ॥ ਔ ਤਿਸ ਰਾਜਾ ਕੇਸਭ ਪੁਨ੍ਯ ਧਰਮ ਕੀਏ ਹੂਏ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੇਰਾਜਨ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮਨੇਭੀ ਧਰਮ ਅਦਾਲਤ ਕਰਨੀ ਔ ਲੋਭਕੇਵਸਹੋਕੇ ਅਨ੍ਯਾਯ ਕਾ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਅਪਨੇ ਖਜਾਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਪਾਵਨਾਂ ਖਟ ਘਾਲ ਕੁਝ ਹਥੋਂ ਦੇਇ ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਨੈ ਸੋਇ ॥ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਸਤ ਧਰਮ ਅਦਾਲਤ ਕਾ ਪੈਸਾ ਤੁਮਨੇ ਅਪਨੇ ਖਜਾਨੇ ਮੈ ਡਾਰਨਾ ॥ ਔ ਪੁਨ ਧਰਮ ਕੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯਸੇ ਸਾਧ ਆਦਿਕ ਭੀ ਕਰਨੇ ਐਸਾ ਉਤਮ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾਨੇ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕ੍ਯਾ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਰਾਜਾ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀਨੇ ਸਾਧਕੇ ਬਚਨ ਮੈ ਸ਼ੰਕਾ ਉਠਾਇਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇਹ ਜੋ ਹਮਲੋਕ ਈਹਾਂ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਸਾਧ ਕਰਤੇ ਹਾਂ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਅਰਥ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੋ ਅਭ੍ਯਾਗਤੋਂਸਿਦ੍ਧੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕ੍ਵਾਵਨੇ ਹਾਂ ਸੋ ਇਨਕਾ ਭਖਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਕਾ ਅੰਨ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਕੈਸੇ ਪਹੁਚਤੋਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਹੀ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਪਹੁਚਤੇ ॥ ਕਿੰਤੁ ਯੇਹ ਏਕ ਲੋਕੋ ਕੋ ਲ੍ਹੂਟ ੨ ਕੇ ਖਾਨੇ ਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਨਾਯਾ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੋ ਤੀਠੋ ਵਰਣ ਹਮਾਰਾ ਪੂਜਨ ਕਰੈਗੇ ॥ ਹਮ ਕੋ ਮਾਨੈਗੇ ॥ ਜੋ ਇਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਲੋਕੋ ਕੋ ਅੰਨ ਪਿਤ੍ਰੋ ਕੇ ਅਰਥ ਛਕਾਯਾ ਹੂਆ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੋ ਪਹੁਚ ਜਾਤੇਹੈ॥ ਤਬ ਹਮ ਆਪਨੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਏਕਾਂਤ ਏਕ ਕੋਠੇ ਮੈ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਉਨਕੇ ਨਮਿਤ ਸਾਧ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿ ਕੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਤੇ ਹਾਂ ਜੋ ਵਹੁ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਜਾਏ ਤਬ ਪਿਤ੍ ਲੋਕ ਮੈ ਪਿਤ੍ ਭੀ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੋਵੈਗੇ ਅਰ ਜੋ ਏਹ ਭੂਖੇ ਹੀ ਰਹੇ ਇਨਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਅਧਾਰ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਪਿਤ੍ ਭੀ ਇਨਕੇ ਖੁਆਨੇ ਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ॥ ਐਸੀ ਸਤ ਕਰਮ ਮੈ ਅਸ੍ਧ ਕੇ ਵਧਾਨੇ ਵਾਲੀ ਰਾਜਾ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕੀ ਸ਼ੰਕਾ ਸੁਣਕੇ ਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਸਾਹਿਬ ਉਤ੍ ਦੇਤੇਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਤੂੰ ਐਸੀ ਸੰਕਾ ਮਤ ਕਰ ਕਾਹੇਤੇ ਈਹਾਂ ਜਥ ਸਾਲਕੇ ਪੀਛੇ ਅਸ੍ ਸ੍ਰਾਧ ਕਾ ਦਿਨ ਆਵਤੇ ਹੈ ਤਬ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਿਤ੍ਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੇ ਸਰੀਰੋ ਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੂਖਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਔ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖੋ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਸਿਖੋਂ ਅਭ੍ਜਾਗਤੋਂ ਕੇ ਸਰੀਰੋ ਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਉਨਕੇ ਨਿਮਿਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੇ ਸਿਖੋ ਅਭ੍ਜਾਗਤੋਕੇ ਸ੍ਰਾਧਕਾ ਅੰਨ ਛਕਾਵਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸੋ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉਨਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਪਹੁਚਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਆਸਾ ਕੀਵਾਰ ਕੇ ਸਤਾਰਵੇਂ ਸਲੋਕ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਵਚਨਹੈ ॥ ਸਲੋਕ ਮਃ੧ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕ੍ਯ ਜੋ ਮੁਹਾਕਾ ਘਰ ਮੁਹੈ ਘਰਮੁਹਿ ਪਿਤਰੀ ਦੇਇ ॥ ਅਗੈ ਵਸਤੁ ਪਛਾਣੀਐ ਪਿਤਰੀਚੋਰ ਕਰੇਇ ॥ ਵਢੀਐ ਹਥ ਦਲਾਛ ਕੇ ਮੁਸਫੀ ਏਹੁ ਕਰੇਇ ॥ ਨਾਨਕ ਅਗੈ ਸੋ ਮਿਲੈ ਜੋ ਖਟੇ ਘਾਲੇ ਦੇਇ ॥ ਇਸਕਾ ਬੀਚਾਰ ॥ ਮੁਹਾਕਾ ਨਾਮ ਮੋਹਲੇਨੇ ਵਾਲੇ ਚੋਰ ਠਗ ਬੰਚਕ ਕਾਹੈ ਮੁਹਿ ਨਾਮ ਛਲਸੇ ਚੋਰੀਸੇ ਜੋਰੀਸੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਲੈ ਲੈਨੇਸੇ ਪੁਨਾ ਉਸੀਦ੍ਰਬ੍ਯਸੇ ਸ੍ਰਾਧਕਰਕੇ ਪਿਤ੍ਰਾਂਕੇ ਅਰਥ ਬ੍ਰਾਹਮਣਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਦੇਤੇਹੈਂ ਭਯ ਜਿਸ ਦ੍ਰਬ੍ਯਸੇ ਸ੍ਰਾਧ ਜਿਨਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਵਾਸਤੇ ਦਾਨ ਦੀਆ ਗਯਾ ਹੈ ॥ ਪਿਤ੍ਰ ਲੋਕ ਮੈ ਚੋਰੀ ਕੇ ਮਾਲ ਕੋ ਪਛਾਨਕੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯਵਾਲੇ ਕੇ ਪਿਤਰ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਾਨੇ ਵਾਲੇ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਚੋਰ ੨ ਕਰਕੇ ਪਕੜ ਕੇ ਸ੍ਰਾਧ ਦੇਵ ਯਮਰਾਜ ਕੇ ਪਾਸ ਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬਸ੍ਰਾਧ ਦੇਵ ਉਨਸੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈ ਯੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯਜਤੋ ਇਨਕੋਹੈ ਯੇ ਤੁਮਨੇ ਕਹਾਂਸੇ ਲੀਯੋਹੈਤਬ ਵਹੁ ਪਿਤ੍ਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹਮਨੇ ਪ੍ਰੋਹਤਸੇ ਅਮੁਕ ਸਿਖ ਸੇ ਲੀਆ ਹੈ ॥ ਔਸੇ ਉਨਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਵਹੁ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਅਥਵਾ ਸਿਖਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਭੀ ਪਕੜੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਦੋਨੋ ਸਜਾ ਵਾਲ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਕੈਦ ਜੇਲਖਾਨਾ ਚੋਰੋਂ ਕੋ ਸਜਾ ਦਈ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਉਨਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਭੀ ਨਰਕ ਮੈ ਡਾਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਵਢੀਐ ਇਤਿ ॥ ਜੌਨਸੇ ਪ੍ਰੋਹਤ ਔ ਸਿਖੋ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਹੈਂ ਉਨਕੇ ਹਾਥ ਕਾਟੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਇਨੋ ਨੇ ਚੋਰੀ ਕੇ ਮਾਲ ਕੀ ਇਨ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਦਲਾਛੀ ਲਈਹੈ ॥ ਔ ਉਨ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਭੀ ਨਰਕ ਕੋ ਭੇਜੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਨਾਨਕ ਇਤਿ ॥ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਜੋ ਆਪਨੇ ਹਾਥੋ ਸੇ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਥ ਧਰਮਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੀ ਰੀਤੀਸੇ ਚੌਥਾ ਅਥ-ਵਾ ੧੦ ਵਾ ਹਿਸਾ ਦੇਕੇ ਬਾਕੀ ਕੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯਸੇ ਅਪਨਾ ਭੀ ਕੁਟੁੰਬ ਸਹਤ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਸਰਾਧ ਭੀ ਉਸੀ ਦ੍ਰਬ੍ਯਸੇ ਪਿਤਰਹੁ ਮੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰਖਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵਹੁ ਅੰਨਾਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਉਸਕੇ ਪਿਤਰੋਂਕੋ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ॥ ਉਸ ਅੰਨ ਵਸਤ ਆਦਿਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਉਸ ਧਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਪਿਤਰ ਸਾਲ ਭਰ ਸੰਤਸ੍ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਸੁਖ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਅਪਨੀ ਸੰਤਾਨ ਕੋ ਆਸੀਰਵਾਦ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਸਰਾਧ ਕਰਤਾ ਅੰਨ ਧਨ ਸੰਤਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸੁਖੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ਔ ਆਪ ਭੀ ਸੁਖੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਸੋ ਸਰਾਧ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀਏ ਹੁਏ ਕਾ ਪਿੰਡ ਅੰਨ ਜਲ ਭੀ ਚਾਰ ਪੁਰਖੋ ਪਯੰਤ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ਪੰਚਮ ਆਦਿ ਕ ਕੋ ਨਹੀ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਮੈ ਭੀ ਜਿਸਕਾ ਪਿਤਰੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਉਸਕਾ ਦੀਆ ਹੁਆ ਸਨੇਹ ਕਰਕੇ ਪਿਤਰ ਭੀ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਜਿਨਕਾ ਪਿਤਰੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀ ਹੈ ਜੀਵਤ ਕਾਲ ਮੈ ਭੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਿਧੋਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਕੇ ਦੁਖਾਵਤੇ ਰਹੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕੇਵਲ ਲੋਕਾਚਾਰੀ ਦਿਖਾਵਾ ਮਾਤ੍ਰ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਨਿਰਾਦਰ ਸਹਤ ਅਸ੍ਰਧਾ ਯੁਕ੍ਤ ਪਿਤਰੋਂ ਕੇ ਅਰਥ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਸਿਖੋ ਅਭਜ਼ਾਗਤੋਕੋ ਸਰਾਧ ਕਾ ਅੰਨ ਮੰਤਰ ਤੇ ਹੀਨ ਔ ਦਖਣਾ ਤੇ ਬਿਨਾ ਛਕਾਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਨ ਕਾ ਅਸ੍ਰਧਾ ਸੇ ਦੀਆ ਹੁਆ ਸਰਾਧ ਕਾ ਅੰਨ ਉਨਕੇ ਪਿਤਰ ਸਰਾਧ ਦੇਵੇ ਆਦਿਕ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਰਾਖਸ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਕਉਏ ਕੂਕਰ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਕਬੀਰ ਜੀਕਾ ਭੀ ਵਾਕਜ਼ਾ ਹੈ ॥ ਜੀਵਤ ਪਿਤਰ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਊ ਮੂਏ ਸਰਾਧਕਰਾਹੀ ॥ ਪਿਤਰ ਭੀ ਬਪੁਰੇ ਕਹੁ ਕਿਉ ਪਾਵੈ ਕਉਏ ਕੂਕਰ ਖਾਹੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਮਾਝ ਕੀ ਵਾਰ ਮੈਂ ਭੀ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀਮੁਖ ਵਾਕਜ ॥ ਨਾ ਉਨਾਂ ਪਿੰਡ ਨ ਪਤਲ ਕ੍ਰਿਜ਼ਾ ਦੀਵਾ ਮੋਏ ਕਿਥਾਹੂੰ ਪਾਂਹੀ ॥ ਅਠਸਠ ਭੀਰਥ ਦੇਨ ਨ ਢੋਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅੰਨਨ ਖਾਂਹੀ ਵਹੁ ਮੂਰਖ ਸਰਾਧਨਹੀ ਕਰਤੈ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਜਰੀਮਾਨੈ ਕੀ ਤਰਹ ਦੰਡ ਹੀ ਭਰਤੇ ਹੈ ਪਰ ਦਾਦੇ ਪਰਯੰਤ ॥ ਰਾਮਕਲੀ ਕੇ ਸਦ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਸਰਾਧ ਕੀ ਵਿਧੀ ਮੈ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜ ॥ ਕੋਸੋ ਗੋਪਾਲ ਪੰਡਿਤ ਸਦਿਅਹੁ ਝਾਛੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਾਥ ਪੁਰਾਣ ਜੀਉ ॥ ਪਿੰਡ ਪਤਲ ਕ੍ਰਿਜ਼ਾ ਦੀਵਾ ਫੁਲ ਹਰਿ ਸਰਿ ਪਾਵਏ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਮੈ ਸਰਾਧ ਕੇ ਵਿਧਾਯਕ ਅਨੇਕ ਹੀ ਵਚਨ ਹੈਂ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਵਧਨ ਕੇ ਭੈਸੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕੈਸੇ ਪਹੁਚਤੋ ਹੈ ॥ ਇਸ ਕਾ ਉਤਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਹੇ ਮੰਤਿਰਨ ਜੈਸੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਸੂਤ ਕੀਡੋ ਰਸੇ ਬਾਂਧਕੇ ਅਕਾਸ ਮੈ ਗੁਡੀ ਉਡਾਤੇ ਹੈਂ ਵਹੁ ਗੁਡੀ ਵਾਯੁ ਕੇ ਬੇਗਸੇ ਅਕਾਸ ਮੈ ਇਤ ਉਤ ਡੋਲਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕਾਗਦ ਕਾ ਪਰਵਾਨਾ ਅਥਵਾ ਪਲੁਸ ਕਾਗਦਕਾ ਬਨਾਇਕੇ ਤਿਸ ਮੈ ਦੀਪਕਰਖ ਕੇ ਡਰ ਮੈ ਡਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਵਹੁ ਗੁਡੀ ਕੋ ਜਾਇ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਈਂਹਾਂ ਦਾਰਸ੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਬੀ ਮੋਹਰੂਪੀ ਡੋਰੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪਿਤਰੋਂ ਕੋ ਸਰਾਧ ਆਦਿਕੋਂਕਾ ਅੰਨ ਜਾਇ ਪਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜਿਨ ਪਿਤਰੋਂ ਕੇ ਅਰਥ ਸਰਾਧ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ ਜੇ ਵਹੁ ਪਿਤਰ ਲੋਕ ਮੈ ਹੁਏ ਤਬਤੋ ਉਨਕੋ ਮਿਲ ਜਾਤਾ ॥ ਔਰ ਜੇ ਅਪਨੇ ਪਾਪ ਕਰਮੋ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯੋਨੀ ਮੈ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰਿਘ ਸਰਪ ਆਦਿਕ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਈਹਾਂ ਸਰਾਧ ਕਾ ਅੰਨ ਖੀਰ ਆਦਿਕ ਉਸਕੇ ਨਿਮਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਿਤੀ ਜਾਈ ਹੈਐ ਉਸਕਾ ਅਹਾਰਮਾਂਸ ਘਾਸ ਆਦਿਕ ਹੈ ਤਬ ਉਨ ਕੋ ਕੈਸੇ ਪੌਹੁਚਤ' ਹੈ ਯੇਹ ਹਮਾਰਾ ਸੰਸਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮਿਟਾਵਹੁ ਜੀ ॥ ਉਤਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ॥ ਜੈਸੇ ਈਹਾਂ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਕਾ ਸਨਬੰਧੀ ਪਰਦੇਸ ਮੈ ਰਾਜਾ ਹੂਆ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜੇਲਖਾਨੇ ਮੈ ਕੈਦ ਹੈ ਤਬ ਉਸਕੇ ਪਾਸ ਵਸਤੁ ਪਹੁਚਾਨੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪਰਦੇਸ ਮੈ ਲੈ ਜਾਨੇ ਵਾਰੇ ਪੁਰਖ ਕੋ ਅਥਵਾ ਜੇਲਖਾਨੇ ਮੈ ਕੈਦ ਸਨਬੰਧੀ ਕੋ ਸਿਹਨਤ ਔ ਸਿਪਾਹੀ ਕੋ ਭੀ ਕੁਛ ਦੇਕੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਕੋ ਸਿਪਾਹੀ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਦਾਰਸ੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਭੀ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਨੁ ਅਰਥ ਸੂਰਯ ਵੈਵਸ੍ਵਤ ਵੈਸ੍ਵੇ ਦੇਵਾ ਉਖਮਪਾ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਅਰਥ ਔ ਗਊ ਕੂਕਰ ਕਊਆ ਭੂਤ ਪਰਯੰਤ ਸਭਕੋ ਅੰਨਕਾ ਭਾਗ ਦੇਕੇ ਅਗਨਿ ਮੈ ਆਹੁਤੀ ਡਾਰਕੇ ਪੀਛੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਕੋ ਅੰਨ ਛਕਾਵਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਦਖਨਾ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਦੇਵਤਾ ਜਹਾਂ ਦਾਤਾ ਕੇ ਪਿਤਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਹਾਂ ਜੈਸਾ ਜਿਸਕਾ ਅਹਾਰ ਹੋਵੈ ਹੈ ਤੈਸਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੋ ਪਹਚਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਸ੍ਰੁਰਜ ਭਗਵਾਨ ਭੀ ਅਪਨੀ ਕਿਰਣੋ ਸੇ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਭੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਕਹਜੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪਿਤਰੋ ਕੇ ਦਿਨ ਮੈ ਜੋਨਸੇ ਪਿਤਰੋਂਕੇ ਦੇਵਤਾ ਹੈਂ ਜਿਸ ੨ ਜੋਨੀ ਮੈ ਅਥਵਾ ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਮੈ ਜਿਸਕੇ ਪਿਤਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ੨ ਵਹੁ ਦੇਵਤਾ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਭੀ ਸਿਖੋ ਨੇ ਪੂਛਾ ਥਾ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਨ ਸਿਖੋ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਏਹੀ ਉਤਰ ਦੀਆ ਥਾ ਯੇਹ ਸਰਾਧ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਿਸਨੇ ਦੇਖਨਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਸ੍ਰੁਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੋ ਤੀਸਰੀ ਥਾਸਿਕੇ ੬੧ ਸਠ ਅਧਜ੍ਯਾਯ ਮੈ ਦੇਖ ਲੇਵੇ ॥ ੴ ਇਤਿ ਸਰਾਧ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਅਬ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕਾ ਭੇਦ ਕਿਤਨਾਕ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਭੀ ਉਤਰ ਸੁਣ ॥ ਸਿਰੀ ਥਾਗ ਮੈ ਸਿਰੀ ਰਬ ਦਾਸਜੀਕਾਬਚਨਹੈ ॥ ਮੋਹੀ ਤੋਹੀ ਤੋਹੀ ਮੋਹੀ ਅੰਤਰ ਕੈਸਾ॥ ਕਨਕ ਕਟਕ ਜਲਤਰੰਗ ਜੈਸਾ ॥ ਸਿਰੀ ਦਸਮੇਸ ਮੁਖਵਾਕਜ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਨ ਦੁਈ ਏਕ ਹੈ ਬਿਖ ਬਿਚਾਰ ਕੁਛ ਨਾਹਿ ॥ ਜਲਤੇ ਉਪਜ ਤਰੰਗ ਜਿਉਂ ਜਲ ਹੀ ਬਿਖੈ ਸਮਾਹਿ ਇਤਜਾਹਿ ॥ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਭੇਦ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਰੰਚਕ ਭੀ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕਾ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਉਤਮ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਔ ਤਿਸ ਕੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ॥ ਹਜੂਰ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਰਿਦੈ ਵਿਖੇ ਧਾਰਕੇ ਨਿਰਸੰਸੈ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮਾਰੇ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਯਾਦ ਰਖਕੇ ਸਭਜ ਧਰਮ ਮੈ ਵਰਤੋ ਜੋ ਤਬ ਸੁਖ ਪਾਵੋ ਗੇ ਆਗੇ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਰਹੀ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾਨੇ ਬਿਦਾ ਹੋਣੇ ਅਰਥ ਖੁਸ਼ੀ ਮਾਂਗੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਚਾਰ ਦੁਸ਼ਾਲੇ ਤੇਸੇਖਾਨੇਸੇ ਮੰਗਵਾਇ ਕੇ ਪੁਤਰਹੁ ਸਹਤ ਸਰਦਰਾਂ ਕੋ ਸਿਰੋਪਾਉ ਦੇਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਏਕ ਨੀਲਾ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਪੜਾਥਾ ਤਬ ਮੌਲਵੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਹੂਆ ਕੇ ਯੇ ਦੁਸਾਲੇ ਕਾ ਸਿਰੋ ਪਾਉ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਏਤੇ ਤਬ ਅਛਾ ਥਾ ॥ ਓਸ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਕੋ ਜਾਨ ਕੇ ਉਸ ਦੁਸਾਲੇ ਕੋ ਕਬੀ ਬਾਂਵੈ ਪਟ ਪਰ ਰਖੈ ਕਬੀ ਦਹਨੇ ਪਰ ਰਖੈ ॥ ਜਿਉ ੨ ਉਸ ਦੁਸਾਲੇ ਕੋ ਸਾਹਿਬ ਰਖੈ ਇਤ ਉਤ ਤਿਉਂ ੨ ਮੌਲਵੀ ਕਾ ਮਨ ਅਹਤ ਹੀ ਲਲਚਾਵੈ ਕੇ ਅਤ ਸਾਹਿਬ ਏਹ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਕਿਸੇ ਔਰ ਕੋ ਨ ਦੇਦੇਵੈ ਕੋਈ ਅਧੀ ਘੜੀ ਪਰਯੰਤ ਇਤ ਉਤ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੈਰੇ ਮੌਲਵੀ ਤੂੰ ਭੀ ਸਿਰੋਪਾਉ ਲੈ ਐਸਾ ਨ ਕਹੁ ਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਸਿਰੋ ਪਾਉ ਨ ਦੀਆ ॥ ਐਸੇ ਕਹ ਕੇ ਕਹੁ ਨੀਲਾ ਦੁਸਾਲਾ ਮੌਲਵੀ ਕੋ ਦੇ ਦੀਆ ਕਹਜਾ ਕੇਸੇ ਦੁਸਾਲਾ ਤੇਰੀਹੀ ਲਾਯਕ ਹੈ ॥ ਤਬ ਮੌਲਵੀ ਬਡਾ ਪਰਸੰਨ ਹੋਕ ਅਤਿ ਦਿਰਢ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਯੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਠੀਕ ੨ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਹੈ ਤਬ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਖੁਸੀ ਲੈਕੇ ਸਰਦਾਰ ਮੰਤਰੀ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਘਰਸੇ ਜਬ ਆਯਾ ਤਬ ਰਾਣੀ ਹੀਰਾਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਸੇ ਸਭ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਮਿਲਾਪ ਕਾ ਹਾਲ ਪੂਛਜਾ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਜਿਉਂਕਾ ਤਿਉਂ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਉਸਤਤਿ ਸਹਤ ਸੁਣਾਇ ਦੀਆ ॥ ਸੁਣਕੇ ਮਾਈਕੇ ਰੋਮ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਅੰਗੋ ਮੇ ਪੁਲਕਾਵਲੀ ਆਇਸਾਤੀ ਭਈ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਲਸੇ ਮਾਈ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਪੂਰਣ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾਕੀ ਆਗਜਾ ਪਾਇਕੇ ਆਪ ਰਾਣੀ ਭੀ ਹਜੂਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਆਵਤੀ ਭਈ ॥ ਅਛੇ ਸੁੰਦਰ ੨ ਬਸਤਰ ਮੋਹਰਾਂ ਰਾਜਾ ਸੇ ਦੁਚਲੀ ਤ੍ਰਿਗੁਣੀ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਲੇਤੀ ਭਈ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਪਤੀਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਝੂਠ ਨਹੀ ਬੋਲਨਾ ਸਤ ਬੋਲਨਾ ॥ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ ਮੈ ਉਠਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾ ਜਾਪ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ॥ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਬਚ ਰਹਨਾ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੇਮਸੇਕਰਨੀ ਉਤਮ ਸੰਤ ਜਨੋਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤੇ ਰਹਨਾ ॥ ਇਛਜਾਦਿਕ ਉਪਦੇਸ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸਾ ਰਾਣੀਕੋ ਦੇਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਆਪਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤਹਾਂਸੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਬਿ ਪਾਸਾ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਸਨੇ ੨ ਆਇ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ਤਹਾਂ ਬਿਪਾਸਾਕੇ ਤੀਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਾਝੀ ਹੀਰਾ ਬਡੇ ਹੀ ਪੇਮ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਾਦ ਵਾਲੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾ ਬਨਾਕੇ ਦੋਂਨਜਾਂ ਭਰ ੨ ਕੇ ਭੇਜਤੀ ਰਹੀ ॥ ਜਬ ਬਜਾਸਾ ਕੇ ਉਤ ਪਛਮ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਆਗਏ ਭਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੋਜਨ ਸੇ ਹਟੀ ॥ ਸੰਬਤ ੧੯੦੧ ਉਨੀ ਸੈ ਏਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਜਤੇਕੀ ਸੰਮਤ ਕੀ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੰਮਤ ੧੮੯੮ ਤੇ ਲੈਕੇ ੧੯੦੦ ਪਯੰਤ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਲਾ ਮਹਲਾ ਮਲਸੀਂਹਾਂ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕਪੂਰ ਥਲੇ ਕੇ ਰਸਤੇ ਆਵਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਤੇ ਮਾਈ ਜੀਰਾਂ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ॥

ਦੋਃ--ਯਾਂਬਿਧਿ ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ ਦੈ ਸਿਖਨ ਪ੍ਰਤਿਜੁਰ ਦੇਵ ॥
ਕਰੇ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤ ਲਹੀ ਭੇਵ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਾਤਮ ਨੇ ਨਮਃ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਚਤੁਰਥ ਸਰੰਧ ੨੪ ਅਧਜ੍ਹਾਯ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਦੋਃ--ਦੇਸ ਮਦ੍ ਮੇ ਆਇਕੇ ਪੰਚ ਤੀਰਥ ਕੋ ਸਾਜ ॥
ਸਭ ਜੀਵਨ ਕੇ ਹਿਤ ਅਰਥ ਮੁਕਿਤ ਦੇਨ ਮਹਾਰਾਜ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਃ ਬਿਪਾਸਾ ਗੰਗਾ ਕੇ ਪਾਰ ਉਤ੍ਰ ਕੇ ਵਸੀਰ ਭੁਲਰ ਕੇ ਘਾਟਸੇ ਮਦ੍ ਦੇਸ ਮੇ ਸੈਲ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛੋਟੀਆ ਨਾਮ ਨਗਰ ਮੇ ਆਏ ਉਤ੍ਰੇ ਹੈਂ ੧੯੦੧ ਉਨੀ ਸੈ ਏਕਮੈ ਤਬ ਤਹਾਂਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋ ਨੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਹੈ ਹੇਗੁਰੂ ਜੀ ਅਸੀ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਲੋਕ ਗ੍ਰਹ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇ ਮੇ ਫਸੇ ਪਰੇ ਹਾਂ ਤੇ ਹੇ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜੀ ਰੋਜ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਕੇ ਮਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਸਾਮਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂਆ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋ ਕੋਈ ਤੀਰਥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਭੀ ਥਾਪ ਦੇਵੋ ਹਮ ਰੋਜ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਤਿਸਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ਕਰੈ ਐਸੀ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਬਿਨੰਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਦਯਾਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਤਕਾਲ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤਰਣ ਤਾਰਨ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਜਲ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ॥ ਆਪ ਉਸ ਜਲ ਸਾਥ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੋਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਜਹਾਂ ਪਰ ਹਮਨੇ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ਹੈ ਤਹਾਂ ਯੇਹ ਹਮਾਰਾ ਪੰਚ ਤੀਰਥ ਹੂਆ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇਗਾ ਉਸਕੋ ਪਾਂਚੋ ਤੀਰਥ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਾ ਫਲ ਹੋਵੇ ਗਾ ॥ ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਈਹਾਂ ਜਪ ਪਾਠ ਦਾਨ ਬ੍ਰਤ ਹੋਮ ਯਗ ਕਰੇਗਾ ਸੋ ਉਸਕਾ ਸਹਸ੍ਰ ਗੁਣਾ ਫਲੇ ਗਾ ॥ ਐਸੇ ੨ ਔਰਭੀ ਅਨੇਕ ਵਰਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਸੁਣਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਥਰਨੋ ਕੋ ਸ੍ਰਧਾਲੁ ਸਿਖ ਥਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸੋ ਪੰਚ ਤੀਰਥ
ਗੁਰੂ ਥੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਛੋਟੀਆਂ ਨਗਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਬ ਥੋੜੇ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਦ੍ਦੇਸ ਮੈਂ ਬਿਚਰਤੇ ਹੋਏ ਨਾਂਗੋ ਕੇ ਨਗਰ ਮੈਂ ਆਇ ਉਤਰੇ॥ ਤਬ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਜੀ ਕਾ ਮਹੰਤ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਤਿਸ ਕੋ ਹਥਨੀ ਦੇਕੇ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਭੇਜਨਾ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਇਸ ਹਥਨੀ ਪਰ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਚਢਾਇ ਲਜਾਵਹੁ ਔਰ ਭੀ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਸਿਖ ਸਾਥ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਬਾਹਰ ਤਪੜਾਲੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਤਲਾਵ ਪਰ ਪਹੁਚੇ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬਡੇ ਅਦਬ ਸਾਥ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਆਪਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਲੀਏ ਏਹੁ ਹਥਨੀ ਭੇਜੀ ਹੈ ਆਪ ਹਜੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਚਲਜੇ ਆਪਕੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਯਾਦ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਿਖੇ ਸਹਤ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਹਥਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਅਸਵਾਰੀ ਵਾਲੇ ਹਾਥੀ ਘੋੜਿਉ ਪਰ ਨਹੀ ਚਢੀਤਾ ਕਿੰਤੂ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਵਾਹਨ ਨਮਸਕਾਰ ਔ ਪੂਜਾ ਕੇਹੀ ਯੋਗੁ ਹੈ ॥ ਤੁਮ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਬ ਕਹਾਂ ਚਲੇ ਹੈਂ ॥ ਜਾਹੁ ਲੈ ਜਾਹੁ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਹਾਥੀ ਘੋੜੇ ਹਮਾਰੀ ਇਨ ਕੋ ਪਰਣਾਮ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਹਮਾਰਾ ਭੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰ ਦੇਨਾ ॥ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਉਤ੍ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਹੂਏ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਨ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਨਿਰਾਸ ਹੋਇ ਕੇ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਫਿਰ ਗਯਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਜਾਇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਵਹੁ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਔਰ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਭੇਜਨਾ ਤਬ ਭੀ ਨ ਆਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਭਲੁਇ ਕੇ ਪੁਤ੍ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਪਨੀ ਅਸਵਾਰੀ ਕੀ ਘੋੜੀ ਦੇਕੇ ਭੇਜਨਾ ਕੇ ਇਸ ਘੋੜੀ ਪਰ ਉਨਕੋ ਚਢਾਇ ਲਜਾਵੋ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਅਗੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਚਲੀਏ ਆਪ ਕੋ ਹਜੂਰ ਯਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈ ਆਵਸਜ ਚਲਨਾ ਹੀ ਆਪ ਕੋ ਬਨਤੋਹੈ ॥ ਐਸੀ ੨ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਵੇ ਨਿਹੰਗਜਨਾ ਤੁੰ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਬ ਕਹਾਂ ਚਲੇ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਹਮ ਜੀਵਚਰਮ ਚਖੂ ਹਾਂ ਔ ਆਪ ਈਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਦਿਬਜ ਚਖੂਹੋ ਭੂਤ ਭਵਿਖਜਤ ਵਰਤਮਾਨ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋ ਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੋ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਤਾਇਦੇਵਹੁ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਹਾਂ ਚਲੇ ਹੈ ਔ ਕਿਸ ਅਰਥ ਚਲੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਾਲਮਪੰਥ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਕਾਲਖ ਮਲਕੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈਛੀਨਹੋਤੇ ਹੁਏ ਜਾਲਮਪੰਥਕੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁਟਕੇ ਖਾਰੇ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਪਾਇ ਜਾਵੈ ਜੋ ਇਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੀਏ ਹਮ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਜਾਹੁਲੈ ਜਾਹੁ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਅਸਵਾਰੀ ਕੇ ਵਾਹਨੇ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਸੁਨਕੇ ਉਤ੍ ਲੈਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਬੈਨਤੀ ਕਰਦੇਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਸੰਤਤੋ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਦ ਅੰਨਤ੍ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸ੍ਰਿੰਗੇਸ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਕੇ ਤਯਾਰ ਰਖੋ ਜਬ ਹਮ ਕਹੈਂ ਤਬ ਲੈ ਜਾਵਨਾ ਇਉਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਧਰਮ ਹੈ ਜਹਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਭੋਜ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾ ਲਛਕੇ ਵਰਤੇ ਤਹਾਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੇਨੇ ਅਰਥ ਜਰੂਰ ਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਦੀਵਾਨ ਲਛੇ ਹੁਏ ਦੇ ਬੀਚ ਹੀ ਆਪਨੇ ਮੁਖ ਪਰ ਬਸਤ੍ ਓਢ ਕਰ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਇਧ੍ ਸਾਯੰ ਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਘੁ ਸੰਕਾ ਕਰਨੇ ਉਠੇ ਹੋਂ ਤਹਾਂ ਹੀ ਇਨਕਾ ਮਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰੇਰ ਲੀਆ ॥ ਜੈਸੇ ਅਗਾਧ ਸਮੁੰਦ੍ ਮੈ ਕੁਛੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਤਸ ਕੋ ਖੈਚ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਦੂਰ ਆਕਾਸ਼ ਮੈ ਉਡਤੀ ਹੁਈ ਗੁਡੀ ਕੋ ਬਧੀ ਹੁਈ ਡੋਰ ਸੇ ਖੈਂਚ ਲੈਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਨਕਾ ਮਨ ਖੈਦਜਾ ਭਯਾ ਜੋੜਾ ਭੀ ਨਹੀ ਉਤ੍ਹੀਕਜਾ ਕੇ ਚਲੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਵਸਜ ਜਰੂਰ ਹੀ ਬੁਲਾਤੇ ਹੈ ॥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਤਪਜਾਲੇ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਸੰਤ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇ ਦੋਨੋ ਚਰਨ ਦਾਸੀ ਲੈਕੇ ਭਾਗਕੇ ਮਿਲਬੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਬੇ ਚਰਨੋ ਮੈ ਚਰਨ ਦਾਸੀ ਪਹਰਾਈ ਉਸ ਦਿਨ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ । ਦੀਵਾਨ ਲਗਜਾ ਹੀ ਰਹਜਾ ਜਬ ਦੋ ਤੀਨ ਘੜੀ ਰਾਤ ਬੀਤੀ ਤਬ ਸਭਾ ਮੇ ਜਾਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਧਰਨੀ ਪਰ ਲੰਬੇ ਪੜ ਕੇ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਰੀਹੈ ਭਬ ਮੁੰਦੇਹੀ ਨੇਤ੍ ਸਿਖਕੇ ਸਿਰਪਰ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਧਾਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਛੋ ਏਹ ਕਉਨ ਹੈ ਤਬ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਸਿਖੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਯੇਹ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਕਿਉਂ ਵੇ ਤੁਮ ਤੋ ਕਹਤੇ ਥੇ ਕੇ ਵਹੁ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਅਬ ਕੈਸੇ ਆਇ ਗਏਹੈਂ ॥ ਜੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਮਨ ਪਰ ਹਮਾਰਾ ਬਲ ਨ ਪਰੇ ਤਬ ਹਮਕੋ ਗੁਰੂ ਕਰਕੇ ਕੌਨ ਮਾਨੇ ॥ ਤਬ ਬੇਨਤੀ ਪੂਰਬਕ ਬਡੀ ਉਸਤਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਆਗਜਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠਤੇ ਭਏ ॥ ਕੋਈ ਏਕ ਪਹਰ ਭਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਗਈ ਬਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੰਗਵਾਇ ਕੇ ਸਟੇ ਚੌਕੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਵਾਇ ਦੀਆ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ ॥ ਪੂਰਬ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਦਸਮੇਸ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੋ ਪੰਚ ਪੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਫਲ ਸੇਲੀ ਟੋਪੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੁਰਿਆਈ ਕੇ ਚਿਨ੍ਹੋਂ ਕੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਯੋਗਜ ਸਿਖ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਆਏ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੂਰਬ ਬ੍ਰਿਧੇ ਸੇ ਵਿਲਖਨ ਰੀਤਿ ਕਿਉਂ ਚਲਾਈ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਨੇ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਨਹੀ ਚਲਾਈ ਥੀ ॥ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸੋਲੀ ਟੋਪੀ ਆਦਿਕ ਗੁਰਜਾਈ ਕੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਥੀ ॥ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ ਜੀਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਨੇ ਕੀ ਰੀਤੀ ਚਲਾਈ ਹੈ ॥ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਵੋ ਰੀਤੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਟਾਇ ਦਈ ਹੈ ॥ ਤੇ ਵਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀ ਰੀਤੀ ਚਲਾਇ ਦੇਈ ਹੈ ॥ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਿਖ ਕੇ ਆਗੇ ਮਿਰਯਾਦਾ ਥਾਪਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਬਨਵਾਇ ਕੇ ਰਖਦਿਦੀਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪੂਰਬ ਬ੍ਰਿਧੋਂ ਕੀ ਰੀਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੇ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਯੇਹ ਲੰਗਰ ਔਰ ਡੇਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਹੈ ਯੇਹ ਹਮਾਰਾ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਕੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਬੈਠੋ ਜਿਤਨਾ ਪਰਾਰਬਧ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰੀਰ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਆਏ ਸੰਤਾ ਅਭਜਾਗਤ ਅਤਿਥਜੋ ਕੀ ਯਥਾ ਯੋਗਜ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰਨੀ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ॥ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਪ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਸਰੀਰ ਤਜਾਰਾ ਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਵੋ ਔ ਹਮ ਮਹੰਤਜਾਂ ਕਰੈਂ ਇਤਨੀ ਖਿਮਾ ਕੌਨ ਕਰੈ ॥ ਹਮਸੇ ਤੋ ਇਤਨਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤੋ ਹੈ ॥ ਐਸਾ ਕੌਨ ਮਤੀਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਤਖ ਸਤ ਗੁਰੂਆਂ ਕਾ ਸੰਗ ਛੋਡ ਕੇ ਤੁਛ ਜਗਤ ਕੀ ਬਡਿਆਈ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੇ ਬਿਨਾ ਮੂਰਖੋ ਸੇ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੁ ਸਬਦ : ਡਡਾ ਡੇਰਾ ਏਹ ਨਹੀ ਜਹ ਡੇਰਾ ਤਹ ਜਾਨ ॥ ਉਆ ਡੇਰੇ ਕਾ ਸੰਜਮੋ ਗੁਰੁ ਕੇ ਸਬਦ ਪਛਾਨ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਿਖ ਨੇ ਆਪਨੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ਸਿਖ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮਕੇ ਜਲ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਛੂਟ ਪੜਾ ਬਾਣੀ ਸਿਖਕੀ ਰੁਕ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਜਲਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨ ਧੋਇ ਡਾਰੇ ਫਿਰ ੨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਏਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹਮ ਆਪ ਸੇ ਬਿਨਾ ਡੇਰੇ ਨਹੀ ਜਾਵੈ ਗੇ ॥ ਐਸੀ ਸਿਖ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਛਾ ਜੇ ਡੇਰੇ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਹੀ ਚਲੋ ॥ ਯੇਹ ਬਚਨ ਮਨਜੂਰ ਹੈ ਕਿਉਂ ॥ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਯਹ ਮਲੇਛ ਪੰਥ ਬੇ ਅਦਬੀ ਕਰੋਰੇਂ ਅਰਥਾਤ ਆਪਕੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਪਰਹਾਰ ਕਰੈਂਗੇ ਪੁਨਾ ਸਾਥ ਹੋਤੇ ਹਮ ਕੈਸੇ ਸਹਾਰਾ ਕਰ ਸਕੈਂਗੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗਰੂ ਵਾਚ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੇ ਸਿਖ ਬ੍ਰਹਮ ਰਜ਼ਾਨੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮੈ ਤੋ ਆਕਾਸ ਕੇ ਪੁਸ ਪੋਵਤ ਔ ਬੰਧਜ਼ਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਤ ਭੀਨੋ ਕਾਲ ਜਗਤ ਹੁਆ ਹੀ ਨਹੀ ਤਥ ਦੂਸਰਾ ਕੌਨ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਰੋ ਹੈ ॥ ਤਤ੍ ਕੋਃ ਮੋਹਃ ਸ਼ੋਕਃ ਏਕਤ੍ਵ ਮਨੁ ਪਸ਼ਜ਼ਤਃ ॥ ਜਿਸਕੀ ਸਰਬਾਤਮ ਰੂਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਹੈ ਉਸਕੇ ਸੰਮੀਪ ਸ਼ੋਕ ਮੋਹ ਆਦਿਕ ਅਸੁਰ ਕਿਉ ਆ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਤੁਮ ਤੋ ਆਪ ਪੂਰਣ ਬੋਧਵਾਨ ਹੋ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਸੋਕ ਮੋਹ ਆਦਿਕ ਕੈਸੇ ਦਬਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔਰ ਇਨਾ ਸਰੀਰਾਂ ਤੋ ਥਿਰ ਰਹਨਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਛੂਟਨੋ ਹੈ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਛੂਟੇ ਤਥ ਬਡੀ ਅਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਯੇਹ ਸਰੀਰ ਅਬ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਰੀ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਛੋਡਨੋ ਤੋ ਅਵਸਜ਼ ਹੀ ਹੋਗਾ ਪੁਨਾ ਯੇਹ ਹਡਚਮ ਵਿਸ਼੍ਠਾ ਮੂਤ੍ਰਕਾ ਠੀਕਰਾ ਜੁਲਮੀਓਂ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਕਿਉਨਾ ਛੋੜੈ ॥ ਇਸ ਜੁਲਮੀਓਂ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਕਾਲਸ ਮਲਕੇ ਆਪ ਆਪਨੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਵੈਂ ਗੇ ॥ ਤੀਸਰਾ ਇਸ ਸਰੀਰ ਨੇ ਛੂਟਨਾ ਭੀ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਹੈ ॥ ਇਹੁ ਭਾਵੀ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਯਾ ਤੇ ਤੁਮ ਸੋਕ ਮੋਹ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਸੁਖੀ ਰਹੁ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਯਦਯਪਿ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਆਪਕਾ ਸਤਜ਼ ਬਚਨ ਹੈ ਤਥਾ ਪਿ ਆਪਨੇ ਉਸ ਵਕਤ ਐਸਾ ਹੁਕਮ ਦੇਨੋ ਹੈ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਕਿਸੀਨੇ ਭੀ ਸਸਤ੍ ਖੜਾ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਆਪ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਕੋ ਕੋਈ ਭੰਗ ਭੀ ਨ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਆਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕਾ ਕੋਈ ਭੀ ਸਿਖ ਸਸਤ੍ ਖੜਾ ਨ ਕਰੇਗਾ ॥ ਔ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਗੋਲੇ ਗੋਲਜੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਸੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਸੰਤ ਸਜਨ ਉਡ ੨ ਜਾਵੈਂ ਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਦਸ਼ਾ ਦੇਖਕੇ ਹਮ ਸੇ ਖਿਮਾ ਨ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਕੇਵਲ ਆਪਨੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਜੈਸੀ ਕੈਸੀ ਕ੍ਰੂਰ ਦਸ਼ਾ ਆਈ ਤਥ ਸਹਾਰ ਲੇਂਵੈ ਗੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਪਰੰਤੁ ਸੰਤ ਸਜਨੋ ਕਾ ਦੁਖ ਹਮੋਂ ਸੇ ਨਹੀ ਸਹਾਰਜ਼ਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸਸੇ ਯੇਹ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯਾ ਕੇ ਸੰਤਨ ਦੁਖ ਪਾਏ ਤੁ ਦੁਖੀ ॥ ਸੁਖ ਪਾਏ ਸਾਧਨਕੇ ਸੁਖੀ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਇਸਸੇ ਜਾਨਜੋ ਜਾਤੇਹੈ ਆਗਜ਼ਾ ਦੇਵੋ ਜੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂਸੇ ਦੁਸ੍ਟ ਜਾਲਮਓਕੇ ਮਾਰਕੇ ਸੰਤ ਜਨੋਕੇ ਸੁਖ ਦੇਵੈਂ ਅਥਵਾ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹਮ ਸਰੀਰ ਤਜ਼ਾਗ ਦੇਵੈ ਗੇ ਪੀਛੇ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸਾ ਕਰਨਾ ਐਸੀ ਸਿਖ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤਤ ਵੇਤਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮੈ ਸਥ ਚਰਾਚਰ ਸਰਥ ਜਗਤ ਅਪਨਾ ਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤਥ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਕਿਸਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਕਿਸਕੋ ਮਾਰੇ ॥ ਯਾਤੇ ਸਰਬਾਤਮ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕੋ ਆਸ਼੍ਰੈ ਕਰਕੇ ਹਰਖ ਸੋਕ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਸਮੇ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਖ ਸੁਖ ਰੂਪਾ ਜੈਸੀ ਦਸ਼ਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਸੰਗ ਦੋਨ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਭੋਗੋ ਕਿਸੀ ਵਿਖੇ ਭੀ ਰਾਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੈਖ ਬ੍ਰਧੀ ਨ ਕਰੋ ॥ ਸੁਪਨੇ ਕੇ ਪਰਬਤ ਵਤ ਯੋਹ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕਿਸ ਨਿਮਿਤ ਧੁਧਾਦਿਕ ਮਿਥ੍ਯਾ ਸਰੀਰਕੇ ਰਖਣ ਅਰਥ ਯਤਨ ਕਰੈਗਾ ॥ ਅਥ ਬਚ ਰਹੇਗਾ ਫਿਰ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ਜੈਸੇ ਬਕਰੇ ਕੀ ਮਾਂ ਕਿਤਨਾਕ ਚਿਰ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਸੁਖ ਮਨਾਇਗੀ ॥ ਜੈਸੇ ਜੁਰੁ ਜੀਕਾ ਬਥਨ ਹੈ ॥ ਵਤਨ ਕਰਹੁ ਤੁਮ ਅਨਕ ਥ੍ਰਿਧ ਰਹਣ ਨ ਪਾਵਹੁ ਮੀਤ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਯਤਨ ਕਰਨੋ ਨਿਪਟ ਬ੍ਯਰਥ ਹੀਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਨੇ ਜਬ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਯਤਨਸੇ ਰਹ੍ਯਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਕੋਈ ਏਕ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਹੀ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣਾ ਹੈ ਔ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਤੋ ਅਵਸ੍ਯ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਹੀ ਛੁਟਨੋ ਹੈ ਜੋ ਅਵਸ੍ਯ ਭਾਵੀ ਹੋਵੇ ਤਿਸਮੈ ਵਿਖਾਦ ਕ੍ਯ ਕਰਨਾ ॥ ਦੂਸਰਾ ਅਬ ਸਰੀਰ ਭਾਰੀ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਮੰਜੇ ਪਰ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪਰ ਕੇ ਦੁਖ ਪਾਇ ਕੇ ਨ ਛੋਡ੍ਯ ॥ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਏਕ ਖਿਨ ਛੁਰ ਕਾਟੇ ਕੀ ਚੋਭ ਸਮਾਨ ਪੀੜਾ ਸਹਾਰ ਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਗਏ ਯੋਹ ਲੌਕਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕੋ ਲੈਕੇ ਕਹ੍ਯੋ ਹੈ ॥ ਔ ਪਰਮਾਰਥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਤੋ ਹਮਾਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮੈ ਬੰਧ੍ਯਾ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਵਤ ਖਪੁਸਪਵਤ ਏਹ ਸਰੀਰ ਹੁਆ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਸ੍ਵਪਨ ਕੋ ਸਰੀਰਵਤ ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਜਾਗਤ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਨਸਟ ਹੋ ਜਾਯ ਤਬ ਕ੍ਯ ਜੋ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰਸੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਯ ਤਬ ਕ੍ਯ ਇਸਕੇ ਅਵਸ੍ਯ ਭਾਵੀ ਵਿਨਾਸ ਮੈ ਕਿਉ ਖੇਦ ਕਰਤੇ ਹੋ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪਰਮਾਰਥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਦੁਤੀਯਕੇ ਅਭਾਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕਿਸੀ ਪਰ ਉਠਾਵਨੋ ਨਹੀ ਬਨਤੋ ਹੈ ॥ ਜੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖੇ ਤਥ ਭੀ ਸਸ਼ਤ੍ਰ ਉਠਾਵਨੋ ਨਹੀ ਬਨਤੋ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਆਗੇ ਕੋਈ ਸਿਖੀ ਔ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਤੁਰਕ ਜਾਲਮ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨਹੀਹੈ ਜੋ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਉਠਾਇ ਕੇ ਉਨਕੋ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਮਾਰੈ ॥ ਵਾ ਭੀ ਸਿਖ ਇਹ ਭੀ ਸਿਖ ਕਿਸ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰਾਵੈ ॥ ਜੇ ਏਕ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਵਾਸਤੇ ਆਪਸ ਮੈ ਸਿਖੋਂ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਯੁਧ ਕਰਾਵੈਂ ਤਬ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਯੁਧ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਔ ਮਾਂਝੇ ਦੇਸ ਮੈ ਹਜਾਰਾਂ ਦਰ ਹਜਾਰਾਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਬ੍ਰਿਧਵਾ ਰੰਡਜਾਂ ਹੋਕੇ ਬੈਠੇਗੀਆਂ ਤੇ ਘਰ ਵ ਸਜਾਪੇ ਭੀ ਦੇਸੇ ਮੈ ਪਰ ਜਾਹਿਗੇ ਤੇ ਰੋਹਿ ਰੋਹਿ ਕੇ ਦੇਸਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕਹਨ ਲਗਾਂ ਹੇ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੁਮੈ ਨਿਜ ਜਮਦੇ ॥ ਦੂਸਰਾ ਹਮਾਰੀ ਗੁਰਜਾਈ ਮੈ ਭੀ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੀਸਕਾ ਉਸ ਓਰ ਭੀ ਹਮ ਹੀ ਹੈਂ । ਇਸ ਓਰ ਭੀ ਹਮ ਹੀ ਹੈ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਕਿਸ ਕੋ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਮਾਰੈ ॥ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਪਰ ਕੋਪ ਕਰਨੋ ਬਨਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਯਾਂਤੇ ਭਾਂਡਾ ਮਨਨਾ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸ ਹਿਬ ਜੀਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਗੁਰੂ ਭੀ ਭ'ਣਾ ਮਨਤੇ ਆਇ ਹੈ ॥ ਔ ਇਨ ਸਰਬ ਸਿਖੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੈਸਾਖ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸੇ ਹੀ ਹਮਨੇ ਕਹਦੀਓ ਹੈ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਆਜਤੇ ਸਤਾਈਸਵੇ ਦਿਨ ਹਮਾਰੇ ਉਪਰ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਰੋਲਾ ਗੋਲੀ ਮਵਾ ਪਹਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਰਸਤਾ ਰਹੇਗੋ ਤੁਮ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਕੁਟੁੰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਲੈਕੇ ਭਾਗ ਜਾਵੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨ ਕਹਣਾ ਕੇ ਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਐਸੀ ਖਬਰ ਹੋਤੀ ਜੋ ਐਸਾ ਭ'ਣਾ ਵਰਤਣਾ ਹੈ ਤਬ ਹਮ ਪਹਲੇ ਹੀ ਚਲੇ ਜਾਤ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਪੁਨਾ ਇਸ ਨਸ੍ਵ ਹੋ ਜਾਨੇ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਵਾਸਤੇ ਕਿਉਂ ਇਤਨਜ' ਜੀਵਾਂ ਕਾ ਘਾਤ ਕਰਾਨਾ ਕਿੰਉ ਹਜਾਰੋਂ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਨਾ ਯੋਗ ਨਹੀ ॥ ਨਾਲੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਭਾਵੀ ਭੀ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਛੂਟਨੇ ਕੀਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸਰੀਰ ਸੇ ਪਰਮ ਉਪਰਾਮਤਾ ਸਹਤ ਬਡੀ ਦਯਾ ਵਾਲਾ ਉਪਦੇਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀਕਾ ਸੁਣ ਕੇ

॥ ਸਿਖੇ ਵਾਚ ॥ ਥੋਲ੍ਹੇ ਹੀ ਅਖਰੋਂ ਮੈ ਪੁਨਾ ਸਿਖਨੇ ਸੁਰਨ ਕਰਾਯਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕਹਤੇ ਹੋ ਸੋ ਸਤ੍ਯ ਹੈ ਸਾਥ ਆਪਜੇ ਜਾਂਵੋਂ ਉਹਾ ਆਪਨੇ ਐਸਾ ਹੁਕਮ ਦੇਨਾ ਹੈ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਕਿਸੇਨੇ ਭੀ ਯੁਧ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਨਹੀ ਉਠਾਨਾ ॥ ਔ ਜਿਨ ਗੁਰੂਆਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਢਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਜਨਮੋ ਮੈ ਭ੍ਰਮਤੇ ਹੂਏ ਜੀਵ ਉਪਦੇਸ ਸਰਬ ਸਾਮਰਥ ਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹਾਂ ॥ ਅਰ ਉਨ ਪਰਮ ਉਪਕਾਰਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਨਿਰ ਅਪਰਾਧ ਰੋਲੇ ਰੋਲਜੋਂ ਸੇ ਉਡਤਾ ਹੂਆ ਦੇਖਕੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੂਏ ਤੋ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਜੇ ਸਸਤ੍ਰ ਪਕੜ ਕੇ ਅਥਵਾ ਸਿਧੀਕੇ ਬਲਸੇ ਉਨ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੋ ਮਾਰ ਦੇਵੈ ਭਬ ਆਪਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਭੰਗਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਆਗ੍ਯਾ ਕੇ ਭਗਨ ਰੂਪ ਔਗੁਣ ਸੇ ਫਿਰ ਆਪ ਕੇ ਕੋਪ ਤੇ ਕੌਨ ਸਹਾਰੇ ਗੋ ॥ ਜੇ ਚੁਪ ਕਰ ਰਹੇ ਤਬ ਸਾਮਰਥ ਹੋਕੇ ਇਤਨਾ ਸਹਾਰਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤੋ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਤੇ ਹੀ ਨਹੀ ॥ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਓਹਲੇ ਜੈਸਾ ਆਪ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਕਰਨਾ ਔ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਡੇਰੇ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਛ ਉਜਰ ਤੋ ਹੈ ਨਹੀ ਆਪ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ । ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸਿਖ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਤਾਤ ਤੇਰੀ ਸ੍ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਭਬਾਪੀ ਸੰਭਹੁਕਾ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਖਿਮਾ ਕਰਨੀ ਹੀ ਧਰਮ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ॥ ਕਾਰੀਬੀ ਜਦਾ ਹਮਾਰੀ ॥ ਖੰਨਾ ਸਬਾਲ ਰੋਲ ਤਨ ਛਾਰੀ ॥ ਤਿਸ ਆਗੇ ਕੋ ਨ ਟਿਕੇ ਢਿਕਾਰੀ ॥ ਖਿਮਾ ਵਿਹੂਲੇ ਖਪ ਗਏ ਖੁਹਣ ਲਖ ਅਸੰਖ ॥ ਖਿਮਾ ਗਹੀ ਮਨ ਸਤ ਗੁਰੂ ਦੀਆ ॥ ਕੋਟੈ ਮਾਝਨ ਮੁਕੀਆਂ ਤਿਨਾ ਨ ਅਰੇ ਘੁਮ ॥ ਅਪਨੜੇ ਘਰ ਜਾਈਏ ਪੈਰ ਤਿਨਾ ਦੇ ਚੁਮ ॥ ਛਤੀਹ ਬੁਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਾ ਭਲਾ ਕਰ ਗੁਸਾ ਮਨ ਨ ਹੰਢਾਇ ॥ ਦੇਹੀ ਰੋਗ ਨ ਲਗਈ ਪਲ ਸਭ ਕੁਛ ਪਾਇ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਤਥਾਚ ਸਾਸਤ੍ਰੇ ਬਾਲਮੀਕ ਰਾਮਾਯਣੇ ਬਾਲ ਕਾਂਡੇ ਕੁਸਨਾਭ ਰਾਜਾ ॥ ਪ੍ਰਸੰਗੇ ॥ ਅਧਾਯਯੇ ੩੩ ਮੇ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ॥ ਪਚਾਸ ੫੦ ਕੰਨਯਾ ਰਾਜਾ ਕੁਸਨਾਭ ਕੀ ਥੀ ॥ ਸੋ ਚਾਤੁਰ ਮਾਸ ਮੈ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਬਾਗ ਮੈ ਏਕਟਾ ਸਭੀ ਕੁਆਰੀ ਕੰਨਯਾ ਕ੍ਰੀੜਾ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੀ ਹੂਈ ਬਿਚਰਤੀ ਥੀ ਮਹਾ ਸੁੰਦ੍ਰ ਰੂਪ ਉਨ ਕੰਨਯੋ ਕਾ ਦੇਖਕੇ ਮਰੁਤ ਦੇਵਤਾ ਮੋਹਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਕੰਨਯਾ ਸਮੁਦਾਯਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮਰੁਤ ਦੇਵਤਾ ਨੇ ਕਹਆ ਕੇ ਤੁਮ ਸਭੀ ਕੰਨਯਾ ਮੁਝਕੋ ਵਰੋ ॥ ਤਬ ਕੰਨਯਾ ਸਮੁਦਾਯ ਨੇ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਬਾਤ ਨਹੀ ਮਾਨੀ ॥ ਮਰੁਤ ਦੇਵਤਾ ਨੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਉਨ ਸਭਨਾ ਕੰਨਯਾ ਕੇ ਮੁਖ ਵਿੰਗੇ ਕਰ ਕੇ ਕੁਰੂਪ ਕਰ ਦਿਤਯਾਂ ॥ ਪੁਨਾ ਪਚਾਸੋ ਕੰਨਯਾ ਪਿਤਾ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਵਾਯੂ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਸਮਾਚਾਰ ਔ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਦਸ਼ਾ ਕਾ ਹਾਲ ਕਹਤਯਾਂ ਭਯਾਂ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਕੁਸਨਾਭ ਨੇ ਸਬ ਕੰਨਯਾਂ ਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਕਿਉਂ ਪੁਤ੍ਰੀ ਹੋ ਤੁਮ ਨੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਵਾਯੂ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਕੋਈ ਸ੍ਰਾਪ ਤੋ ਨਹੀ ਦੀਆ ਹੈ ਤਬ ਕੰਨਯਾ ਸਮੁਦਾਇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਹਮਨੇ ਤੋ ਖਿਮਾ ਹੀ ਰਖੀ ਹੈ ਮਰੁਤ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਹਮਨੇ ਕੋਈ ਭੀ ਸ੍ਰਾਪ ਨਹੀ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ਸੁਣਕੇ ਸਭ ਕੰਨਯਾ ਕੇ ਧੀਰਜ ਕੀ ਬਾਤ ਕੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਰਾਜੇ ਕੁਸਨਾਭ ਨੇ ਕੰਨਯਾ ਕੀ ਸਲਾਘਾ ਪੂਰਬਕ ਡੇਢ ਸਲੋਕ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥ ਮੂਲ ॥ ਯਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਖ਼ਿਮਾ ਪੁਤ੍ਰਯਾ ਸਰਬਾ ਸ਼ਾਮਵਿਸ਼ੇਖਤਃ ਖਿਮਾ ਦਾਨੰ ਖਿਮਾ ਸਤਯੰ ਖਿਮਾ ਯਗਯਸ ਪੁਤ੍ਰਿਕਾਃ ॥ ੯ ॥ ਖਿਮਾ ਯਸ਼ਃ ਖਿਮਾ ਧਰਮਃ ਖਿਮਾਯਸਿਥਤੰ ਜਗਤਃ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰਿਕਾਹੋ ਜੈਸੀ ਤੁਮਾਰੀ ਯੇਹ ਖਿਮਾ ਹੈ ਸਭਨਾ ਕੀ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਈ ਹੈ ॥ ਐਸੀ ਖਿਮਾ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਯਗ ਹੈ ਐਸੀ ਛਿਮਾਹੀ ਸਰਬ ਦਾਨੋ ਹੈ ਉਤਮ ਦਾਨ ਹੈ ਔ ਐਸੀ ਛਿਮਾਹੀ ਸਤਯ ਹੈ ਐਸੀ ਛਿਮਾਹੀ ਧਰਮ ਹੈ ਐਸੀ ਛਿਮਾਹੀ ਤਪ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਏਹ ਛਿਮਾਹੀ ਸਭ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਸਾਧਨੋ ਕਾ ਮੂਲ ਹੈ ਛਿਮਾਹੀ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਕੋ ਯਸ ਹੋਤੋ ਹੈ ਛਿਮਾਹੀ ਕਰਨੇ ਸੇ ਧਰਮ ਅਰਥ ਰਹਤੋ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਛਿਮਾਹੀ ਯਸ ਔ ਧਰਮ ਹੈ ਛਿਮਾ ਵਿਖੇ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਖਿਮਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਥਵੀ ਕਾ ਵੀ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕੈ ਧੀਰਜਏਕ ॥ ਜਿਉਂ ਬਸੁਧਾ ਕੋਊ ਖੋਦੈ ਕੋਊ ਚੰਦਨ ਲੇਪ ॥ ਇਤਨਾ ਧੀਰਜ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੇ ਤਾਂਭੀ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੋ ਇਸਥਤ ਹੈ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀਆਂ ਹੋ ਜੇ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸਤਯ ਬੋਲਕੇ ਯਗਕਰਕੇ ਤਪਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਕਿਸੀ ਅਪ੍ਰਾਧੀ ਪਰ ਭੀ ਕੋਪਯੇ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਰੇਗੋ ਤਬ ਦਾਨ ਕਾ ਫਲ ਸਤਯ ਬੋਲ-ਨ ਕਾ ਤਪ ਕਾ ਯਗ ਕਾ ਧਰਮ ਆਦਿਕ ਸਭ ਕਾ ਫਲ ਨਸ੍ਟ ਹੋ ਜਾਵ ਗੋ ॥ ਜੇ ਕ੍ਰੋਧ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨ ਕਰੇਗੋ ਛਿਮਾ ਰਖੇਗੋ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਅਪਰਾਧ ਕੋ ਸਹਾਰ ਲੇਵੇਗੋ ॥ ਤਬ ਛਿਮਾਵਾਨ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੇ ਦਾਨ ਸਤਜ ਆਦਿਕ ਅਪਨਾ ਭੀ ਪੁੰਨ ਧਰਮ ਅਖੈ ਰਹੇਂਗੋ ਔ ਅਪਰਾਧੀ ਕੇ ਪੁਨ ਭੀ ਇਸਕੇ ਪਾਸ ਆਇ ਜਾਇ ਗੇ ॥ ਔ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਸ੍ਵਰਗ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਇਸ ਛਿਮਾਵਾਨ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਯਸ ਔ ਕੀਰਤੀ ਹੋਵੇ ਗੀ ॥ ਯਾਂਤੇ ਛਿਮਾਰੀ ਯਸ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਛਿਮਾਹੀ ਧਰਮ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਯਾ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਚਲੋ ਨਹੀ ਸਾਥ ਜਾਤੇ ਤਬ ਡੇਰਾ ਤੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਤੋ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਧੀਰਯ ਧਾਰਕੇ ਤਹਾ ਜਾਇ ਬੈਠੋ ॥ ਐਸਾ ਉਤਮ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਆਪ ਕਾ ਸਤਜ ਬਚਨ ਹੈ ਜੇ ਆਪਨੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਜੈਸੀ ਬਿਵਸਥਾ ਆਇਬਨੇ ਤੈਸੀ ਸਹਾਰਨੇ ਕੋ ਤੋ ਮੈ ਸਹਾਰ ਲੇਵੋਂਗਾ ਪਰੰਤੁ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਦੁਖ ਹਮ ਸੇ ਨਹੀ ਸਹਾਰਜਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਸਿਖ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਸੀਸ ਰਖਕੇ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਬੇਨਤੀ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਕੋਈ ਦੋ ਯਾਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕਾ ਪ੍ਰਸ੍ਨੋਤਰ ਰੂਪ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੋਤਾ ਰਹਜਾ ॥ ਜਬ ਅੰਤ ਕੋ ਸਿਖਨੇ ਅਤੀਵ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਔ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬੇਹਬਲ ਹੋ ਗਏ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਜ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਜੀ ਸਵਾ ਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਬਾਂਟਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ॥ ਭਵਿਖਤ ਕੋ ਅੰਤਰ ਧਜਾਨ ਹੋਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਊਭਾ ਸਵਾਸ ਲੈਕੇ ਸਿਖ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਬਡੀ ਕੋਮਲ ਔਮਧੁਰ ਬਾਨੀ ਸੇ ਬੋਲਕੇ ਔ ਅਪਨੇ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ ਕੇ ਹੇ ਤਾਤ ਜੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਨ ਡੇਰੇ ਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਹਾਂ ਜਾਨੇ ਕੀ ਤੁਮਾਰੀ ਮਰਜੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਯੇਹ ਦੋਨੋ ਅਨੀਤਿ ਮੁਝ ਸੇ ਸਹੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸਸੇ ਹਮ ਕੋ ਆਪ ਕੀ ਆਗਜਾ ਹੋਵੇ ਤਾ ਸੁਧਾਸ਼ਰ ਕੋ ਜਾਵੇਂ ॥ ਤਹਾਂ ਹੀ ਥਿਰ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕਾ ਧਜਾਨ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਸੀ ਸਮੇ ਦਰੋਗੇ ਭਾਈ ਧਜਾਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬੁਲਾ ਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਐ ਭਾਈ ਧਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਰ ਬਰਦਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਏਕ ਖਚਰ ਔ ਅਸਵਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਏਕ ਘੋਕਾ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਡੇਰੇ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਵਹੁ ॥ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਆਗਜਾ ਸੀਸ ਪਰ ਚਢਾਇ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਭਾਈ ਧਜਾਨ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਵਹਤਰ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਡੇਰੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਵਾ ਭਯਾ ਇਧਰ ਬਖਸੀ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਮੁਨਸੀ ਕੇ ਹਥੀ ਸੁਧਾਸਰਮੈ ਠਾਲੇਦਾਰ ਲਧਾ ਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਕੀ ਓਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਰਵਾਨਾ ॥ ਹੁਕਮ ਨਾਵਾ ਇਸ ਚਾਕ੍ਰ ਕਾ ਲਿਖਾਇ ਭੇਜਜ਼ਾ ਸੰਤ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਮੈ ਆਵੈਂਗੇ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰਾ ਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਾਨ ਕੇ ਆਪ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ॥ ਔਰ ਜੋਹੜਾ ਮਕਾਨ ਰਹਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਪਸੰਦ ਆਵੇ ਸੋ ਖੁਲ੍ਹਾਇ ਦੇਨਾ ॥ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੋਤੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰੇਸ ਜੀ ਤਹਾ ਤੇ ਹਰੀ ਕੇ ਪਤਣ ਕੀ ਓਰ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਚਲਦੀਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸੁਧਾਸਰਕੋ ਚਲੇ ਆਏ ॥ ਚਲਤੀ ਸਮੇ ਮੈ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਅਛੇ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਤਸੰਗੀ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਮਿਲ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਚਲਤੇ ਹੋ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਚਲਨੇ ਸੇ ਹਮ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਨੰਦ ਰਹੈ ਗਾ ਐਸੀ ਸਿਖੋ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਬਡਾ ਠੰਢਾ ਸ੍ਵਾਸ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਦੇਖਿ ਭੈਲੀ ਚਾਹਾਦਿਓ ਤੁਮ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਧਰ ਡੇਰਾ ਕਿਉ ਕੂਚ ਕਰੇਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਸਭਨਾ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਹਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਗੁਰੂ ਹੀ ਜਾਨੈ ਅਥਵਾ ਆਪ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੋਵੋ ਗੇ ॥ ਅਲਪਕ੍ਯ ਹਮ ਲੋਕ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਕੈਸੇ ਜਾਨ ਸਕੈ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇਗੁਰੂ ਜੀਤੋ ਜਾਲਮ ਪੰਥ ਕਾ ਬੇਝਾ ਰੜੇ ਹੀ ਡੋਬਨੇ ਚਲੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਔਰ ਭੀ ਭਵਿਖਜਤ ਬਾਤੈ ਸੁਚਨ ਕਰਾਏ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਹਰੀ ਕੇ ਪਤਣ ਕੋ ਚਲੇ ਆਏ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਚਲੇ ਆਏ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਭਲੂਏ ਕੇ ਬਾਰਾ ਮੈ ਬਾਰਾਦਰੀਮੈ ਜਿਤਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਰਹਤੇ ਭਏ ॥ ਸਰਦਾਰ ਲਧਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਹੁ ਬਾਰਾਦਰੀ ਖੋਲ ਦਿਤੀ ਔ ਆਪ ਭੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਖਬਰ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੇ ॥ ਉਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਸੰਮਤ ੧੯੦੧ ਵੈਸਾਖਕੀ ੨੩ ਤੇਈ ਤਾਰੀਖਕੋ ਅਤ੍ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਆਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ ॥ ਸਨਬ ਬਦੋ ਮੈ ਭਬਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਭੰਗ ਕਰਣੇ ਕਾ ਬਡਾ ਦੋਸ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ॥ ਗੁਰੁ ਕਹਜ਼ਾ ਸਾਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ਗੁਰੁ ਕੀ ਕਰਣੀ ਕਾਹੇ ਧਾਵਹੁ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ॥ ਔ ਆਪ ਭੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਬਗ੍ਯ ਸਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰੁਖੋ-ਤਮ ਥੇ ਪੁਨਾ ਕਿਉਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਨ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਨ ਸਾਥ ਹੀ ਗਏ ਨ ਡੇਰੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਇਸ ਮੈ ਕਜ਼ਾ ਹੇਤੂ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਜੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਖੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੇਮ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਭਾਵੀ ਕੇ ਦੁਖ ਕੋ ਨਜ਼ੂੰ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨ ਦੇਖ ਸਕੇ ॥ ਦੂਸਰਾ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਵਧੂਤ ਲੋਕ ਥੇ ਜੈਸੇ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕ ਉਪਰ ਬੇਦ ਮਾਸਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਆਦਿਕ ਕਿਸੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਵਧੂਤ ਲੋਕੋ ਪਰ ਭੀ ਕਿਸੀ ਈਸ੍ਵਰ ਗੁਰੂ ਆਦਿਕ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਹੈ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਵਧੂਤ ਲੋਕ ਮਾਫੀ ਕੇ ਭੂਖ ਮੈ ਆਏ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਕਹਜੇ ਨਹੀ ਮਾਂਨਤੇ ਭਬਾਪੀ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਕੋ ਬਹੁਤ ਪਜਾਰੋ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਅਵਧੂਤ ਲੋਕ ਭੀ ਗੁਰੂ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋ ਕਹਜੋ ਭਾ ਭੀ ਮਾਨੈ ਤੋ ਭੀ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਆਪਨੋ ਕਹਜੋ ਪ੍ਰਭੁਜੁਤ ਗੁਰੂ ਈਸ੍ਵਰ ਸੇ ਮਨਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਾਲਕ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਕਹਜੋ ਨਹੀ ਮਾਨਤੋ ਹੈ ਉਲਟਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੇ ਆਪਨੋ ਕਹਜੋ ਮਨਾਇ ਲੇਤੋ ਹੈ ॥ ਬਾਲਕ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਪਨੇ ਆਪ ਬਾਲਕ ਕੋ ਕਹਜੋ ਮਾਨ ਲੇਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਭੀ ਅਵਧੂਤਹੁ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਕਹਜੋ ਛੋਰ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਯੇ ਕਥਾ ਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਧੰਨਾ ਛੀਲਨੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਹੁਤ ਸੇ ਪੁਰਾਨ ਆਦਿਕ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈਂ ਈਂਹਾਂ ਛੀ ਐਸਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ॥ ਇਤਅਵੋਸਃ ॥ ਦੋਃ ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕੋ ਸੰਵਾਦ ਯਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਓ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ਧਾਰ ਧਿਆਨ ਗੁਰੁ ਚਰਨ ਉਰ ਜਿਮ ਚੀਨਜੋ ਸੁਖਕਾਰ ॥ ੧ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਚਿਤ ਲਾਇ, ਕਥਾ ਸੁਆਗੇ ਹੋਇਗੀ ॥ ਜਿਮ ਜਾਲਮ ਥਲ-ਧਾਇ, ਕਛਨ ਘਾਤ ਨਿਜ ਪੁਨਨਕੋ ॥ ੨ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਥਤੁਰਥ ਸੰਕੰਧੇ ੨੦ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰਕ ॥

ਓ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਦੋਃ—ਅਤ੍ ਸਿੰਘ ਗੁਰੁ ਸਿਉ ਮਿਲਜੋ ਸੁਨੀ ਰਾਇ ਯਹਬਾਤ ॥ ਨਿਜਮੰਤ੍ਰਿਨ ਆਮੰਤ੍ਰਕਰ ਥਰ ਥਰ ਕੰਪਤਜਾਤ ॥ ੧ ॥

ਸੋਰਠਾ ॥ ਪੂਛੀ ਬਾਤ ਬਨਾਇ ਜਲ੍ਹੇ ਸੰਗ ਕੁਰਾਇਨੇ ॥ ਕਹੁ ਮੋਸੋ ਸਤ ਭਾਇ ਕਛਨ ਬਿਓਤ ਅਬ ਕੀਜੀਐ ॥ ੨ ॥ ਸੁਨ ਮਤਿ ਮੰਦ ਅਜਾਨ, ਜਲ੍ਹਾ ਦੁਸ੍ਟ ਕੁਮੰਤ੍ਰੀ ਤਬ ॥ ਜਹਤੇ ਹੋਵੈ ਹਾਨ, ਨਾਸੈ ਸੁਖ ਸਭ ਸੰਪਦਾ ॥ ੩ ॥ ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਜਬ ਸੰਧਾਂਵਾਲੀਆ ਉਨੀਸੈ ਇਕ ੧੯੦੧ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਸਰਣ ਆ ਕਰਕੇ ਸਰਲੀ ਆਇ ਪਰਜਾ ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਲੈ ਵੇ ਅਤ੍ ਸਿੰਘ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅ ਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੈ ਤੁਮਾਰੇ ਛਖੀਅਨ ਕਾ ਨਿਰਵਾਹੁ ਹਮਨੇ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਤੁਮੈ ਇਨਕੋ ਲੈ ਜਾਇ ਜਹਾ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ॥ ਪਾਰਉਤਜਾ ਅਬਦਾ ਔਰ ਜਹਾ ਤੇਰਾ ਨਿਰਬਾਹ ਹੋਤਾ ਤੁਝਕੋ ਦਿਸੈ ਤਹਾ ਚਲਜਾ ਜਾ ॥ ਹਮਾਰੇ ਸੀਸ ਪੈ ਜੈਸੀ ਬੀਤੇਗੀ ਤੈਸੀ ਝਲ ਭੁਗਤੈਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਤ੍ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲੀਏ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਬਦਲੇ ਤੋ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਫੇਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔ ਆਪਕੇ ਆਪਨਾ ਪੂਰਾ ੨ ਸ਼ਤ੍ਰ ਸਮਝਤੋ ਹੈ ॥ ਔ ਅਬ ਹਮ ਭੀ ਕਬੀਲੇ ਲੈਕੇ ਕਹੂੰ ਭਾਗ ਜਾਏ ਭਾਗਭਜਾਂ ਕੋ ਹਮੈਂਕੋ ਅਬ ਕੌਨ ਜਾਨੈ ਦੇਵੇ ਕੋ ॥ ਯਾਂਤੇ ਯੇਹ ਮੇਰੇ ਦੋਨੋ ਜਵਾਈ ਕੁਟੁੰਬ ਸਹਤ ਮੈ ਮੇਰੀ ਸੈਨਾ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਇ ਪਰੇ ਹਾਂ ਜੋ ਆਪ ਕਾ ਹਾਲ ਸੋਈ ਹਮਾਰਾ ਹਾਲ ॥ ਭਲਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋਗਾਂ ਖੇਤੀ ਕੋ ਮਾਰਤੋ ਹੈ ਫੇਰ ਸੋ ਆਪਕਹੂੰ ਤੋ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਤਿਸੀ ਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਆਪ ਭੀ ਕਾਲ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹਮਨੇ ਭੀ ਅਬ ਕਹਾਂ ਜਾਨੋ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ ਸਿੰਘ ਆਪਨਾ ਸਿਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਦ ਪਦਮ ਪੈ ਰਖ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਧਰ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਜੋ ਪਾਰ ਸੇ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ ਸਿੰਘ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਆਇ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ॥ ਔ ਕਸਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਪਿਸੌਰਾ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਔਰ ਭੀ ਬਡੇ ੨ ਸਿਰਦਾਰ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਸੇਨਾ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਮਿਰੋਸ਼ ਜੀਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਰੇ ਹੈਂ ॥ ਜਿਨ ਸੰਧਾਵਾਲਜਾਂ ਨੇ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪੁਤ੍ ਸਹਤ ਤੇ ਮੇਰੇ ਬਾਪ ਕੋ ਮਾਰ ਦੀਓ ਹੈ ਓਹੀ ਸੰਧਾਵਾਲਜੇ ਅਬ ਇਨ ਭੀ ਸਰਣੀ ਆਇ ਪਰੇ ਹੈਂ ॥ ਕਿਆ ਜਾਨੈ ਯੇਹ ਅਬ ਕਜਾ ਉਪਦ੍ਵ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸਭਾ ਮੰਡਪ ਮੈ ਆਪਨੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਜਹਲੇ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤਾ ਹੁਆ ਜਹਲੇ ਕੋ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਕਹਿਕੇ ਪੁਨਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ॥ ਹੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਯੇ ਸੰਧਾਵਾਲੀਯੇ ਮੇਰੇ ਪਰਮ ਸਤ੍ ਹੈਂ ॥ ਅਬ ਏ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਇਧਰ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘੈ ਜੀ ਭੀ ਸੇਨਾ ਬਲ ਇਕਬਲ ਆਦਿਕ ਸਭ ਬਾਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਜ ਸਾਮਰਥ ਹੈਂ ॥ ਐਸਾ ਨ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਠਕੇ ਹਮਹੂੰ ਕੋ ਮਾਰ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਰਾਜ ਹੀਨ ਲੇਲੇਵੈ ਹਮਾਰੇ ਵੈਰੀਓਂ ਕੋ ਜੋ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਨੇ ਪਾਸ ਰਖ ਲੀਓ ਹੈ ਤਬ ਵੇ ਭੀ ਇਸ ਬਾਤ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸਤ੍ ਹੀ ਸਮਝੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਮੈ ਆਪਨੇ ਸਤ੍ ਅਤ੍ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਨਿਰਮੂਲੋ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਰਾਤ੍ ਮੈ ਮੇਰੀ ਆਂਖੋ ਮੈ ਨੀਦ ਨਹੀ ਆਤੀ ਹੈ ਅਬ ਕਜਾ ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ ਚਾਹਯੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਰਾਜ ਗੁਰੂ ਹੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਮਾਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਨਕੋ ਬਹੁਤ ਮਾਨਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔ ਸਭ ਸਿਖਹੁ ਕੇ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਉਨਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਨ ਹੋਵੇ ਅਰ ਵਹੁ ਅਤ੍ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਂਹਾਂ ਭੀ ਦੇ ਦੇਵੇਂ ਕੋਈ ਐਸਾ ਮੰਤ੍ ਬਤਾਉ ॥ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਜਲ੍ਹੇ ਨੇ ਕਹਜਾ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਆਪ ਪ੍ਰਥਮ ਉਨਕੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਆਪਨੇ ਮੁਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਥ ਕਹ ਭੇਜੋ ਜੇ ਉਹ ਤੁਮਾਰਾ ਕਹਜਾ ਮਾਨ ਕੇ ਅਤ੍ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪਕੜਾ-ਇ ਦੀਆ ਤਬ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਨਹੀ ਤੋ ਤੁਮ ਤੋਪਾਂ ਧਰ ਕੇ ਉਨਕੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਉਡ੍ਡਾਇ ਦੇਵਹੁ ਫੇਰ ਤੁਮ ਕੋ ਕੋਈ ਦੋਸ ਪਾਪ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਜਲ੍ਹੇ ਮਿਸ੍ਰਕੀ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਰਵਾਨਾ ਲਿਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਭੇਜਦੀਆ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਸੀ ਤਾਂ ਆਪ ਕੇ ਦਾਸ ਹਾਂ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਤੋ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਸਾਹਿਬ ਹੋ ਏਕ ਅਤ੍ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲਜੇ ਕੀ ਬਾਹਾਂ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਦੇ ਦੇਵਹੁ ਹੋਰ ਆਪ ਸੁਖੀ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰੋ ॥ ਜੇ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਬਾਤ ਮਨਜੂਰ ਨਹੀ ਤਬ ਆਪਨੇ ਉਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਨਾ ਆਈ ਦੇਖੋ ॥ ਜਬ ਰਾਜੇ ਕਾ ਤੇ ਸਹਲੇ ਕਾ ਪਰਵਾਨਾਂ ਹਜੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁਚਜਾ ਬਚਵਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਤ੍ ਲਿਖ ਭੇਜਜਾ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮ ਸਾਧੂ ਲੋਕ ਹੈਂ ਕਿਸੇਕੋ ਹਮ ਬੁਲਾਂਨੇ ਨਹੀ ਜਾਂਤੇ ਹੈ ਯੇਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਲੰਗਰ ਹੈ ॥ ਜੋ ਟੁਕੜੇ ਕੀ ਆਸਾ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਦਿਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਣੀ ਆਇ ਪਰੇ ਤਬ ਉਸਕੋ ਜ੍ਵਾਬ ਦੇਨਾ ਯਾ ਪਕੜ੍ਵਾਇ ਦੇਨਾ ਵੈਰਜਾਂ ਕੇ ਹਾਥ ਯੇ ਹਮਾਰਾ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗਉ ਕੇ ਗਲੇ ਮੈ ਰਸਾ ਡਾਰ ਕੇ ਬਾਂਧ ਕੇ ਕਸਾਯੋਂ ਕੇ ਹਥ ਮੈ ਪਕ-ੜ੍ਵਾਇ ਦੇਨਾ ਯੇਹ ਛਤ੍ਰੀਓਂ ਕਾ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸਰਣਾਗਤ ਕੋ ਪਕੜ੍ਵਾਇ ਦੇਨੋ ਹਮਾਰੋ ਭੀ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸਿੰਘ ਮੁਛ ਕੁਯੰਗਮਣਿ ਸੂਰੇ ਸਰਣਿ ਪਇਆ ॥ ਕ੍ਰਿਪਨ ਕੇ ਘਰ ਲਛਮੀ ਚਾਰੋ ਦੇਨ ਮੁਥਿਆਂ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ॥ ਤੂੰ ਸੋਨਾ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਚਢਾ-ਇ ਦੇਵਹੁ ਆਇ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਇ ਜਾਵੈ ਤੇ ਅਤ੍ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪਕੜ ਲੈ ਜਾਵੈਂ ॥ ਰਾਜਾ ਕੋ ਕੋਪ ਕਰਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਘ੍ ਔ ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰੇ ਰਾਜਾ ਸੋਨਾ ਚਢਾਇ ਦੇਵੇ ਪਰਵਾਨੇ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈਂ ਲਿਖਾਇ ਦਈ ॥ ਜਿਸ ਮੈ ਰਾਜਾ ਖਿਝ ਕੇ ਸੀਘ੍ ਹੀ ਸੋਨਾ ਚਢਾਇ ਦੇਵੇ ॥ ਕਜਾ ਹੇ ਰਾਜਨ ਜੇ ਤੂੰ ਅਬੀ ਬਿਨਾ ਦੇਰੀ ਹਮਾਰੇ ਉਪਰ ਫੌਜ ਨ ਚਢਾਵੇਗਾ ਤਬ ਸਹਲੇ ਕੀ ਔ ਤੇਰੀ ਦੇਨੇ ਕੀ ਸੁਰਮਤਾਈ ਨਹੀ ਫਿਰ ਤੂੰ ਛਤ੍ਰੀ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਹੋਰਹੋ । ਐਸੇ ੨ ਕਠੋਰ ਬਚਨ ਪਰਵਾਨੇ ਮੈਲਿਖਾਇਦੀਏ।ਜਬਰਾਜੇਹੀਰਾਸਿੰਘਨੇਔਜਜਲੇਨੇਪਰਵਾਨਾ ਹਜੂਰਕਾਬਚਵਾਯਾ ਤਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਗਅੱਗ ਗਈਦੋਨੋਕੂੰ ॥ ਜੋ ਪਰਵਾਨਾਲੇਕੇ ਆਯਾਥਾਤਿਸਸੇਰਾਜੇਨੇਪੂਛਾ ਕੇ ਕਿਤਨੀਕ ਸੇਨਾ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਾਥ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸਨੇਕਹਜਾਜੀਕੁਛਉਨਕੀ ਸੇਨਾਔ ਸੰਗਤੋਂਕਾਅੰਤ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹਜਾਰੋ ਦਰ ਹਜਾਰੋ ਸੰਗਤਾਂ ਆਵਤਜਾਂ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈ ਵਹੁ ਸਭੀ ਸੰਗਤੋਂ ਕੇ ਲੋਕ ਸਿਰ ਦੇਨੇ ਪਰਯੰਤ ਉਨਕੇ ਮਦਤ ਦੇਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਕੁਛ ਗਿਨਤੀ ਮਿਨਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸਚਾਰੇ ਸੇ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਰਾਜਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦੋਨੋ ਬਡੇ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਐਸਾ ਨ ਹੋ ਜੋ ਸਾਰੇ ਮੁਲਖ ਕੋ ਪੈਰ ਕੇ ਆਪ ਸਾਥ ਕਰਕੇ ਸਾਰਾ ਰਾਜ ਹੀ ਛੀਨ ਲੇਤੇ ਹੋਵੈਂ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੇਨਾ ਚਢਾਨੇ ਕਾ ਪਕਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਨਜੀਮਾ ਕੀਆਂ ਪਲਟਨਾ ਤੇ ਰਜਮਟਾ ਕੋ ਬੁਲਾਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਤੁਮ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਉਪਰ ਤੋਪਖਾਨਾ ਲੈ ਕੇ ਜਾਉ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਉਨਕੋ ਮਾਰ ਆਉ ॥ ਤਬ ਤੁਰਕਾਂ ਕੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹਥ ਬੰਦ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਅਸੀ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਹਾਂ ਸਾਨੂ ਤੁਸੀ ਲੋਕ ਜਾਲਮ ਤੇ ਰਾਖਸ ਕਹਤੇ ਹੋ ॥ ਜੇ ਤੁਸੀ ਸਾਨੂ ਅਬੀ ਹੁਕਮ ਦੇਵਹੁ ਤਬ ਹਮ ਤੁਰਕੋ ਉਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰ ਜਾਵੈ ॥ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨੇ ਸਜਾਤੀਜੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਮਰਣੇ ਕੀ ਬਾਤ ਮਨਜੂਰ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਪੀਰਾਂ ਫਕੀਰਾਂ ਪਰ ਚਢ ਕੇ ਉਨਕੋ ਮਾਰਨੇ ਜਾਨਾ ਯੇ ਬਾਤ ਹਮਕੋ ਮਨਜੂਰ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੈਸੇ ਆਪ ਲੋਕ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹਮਾਰੇ ਭੀ ਵਹੁ ਪੀਰ ਹੈਂ ਔ ਕਰਾਮਤ ਸਾਹਿਬ ਹੈਂ ਉਨ ਕੀ ਬੇਅਦਬੀ ਅਸੀ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਭਾਵੇ ਆਪ ਸਾਨੂ ਤੋਪਾਂ ਧਰਕੇ ਉਡਾਇ ਦੇਵੋ ਭਾਵੇ ਹਮਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਅਬੀ ਕਟ ਦੇਵੋ ॥ ਐਸੀ ੨ ਬਹੁਤ ਸੀ ਬਾਤੇ ਕਹਕੇ ਤੁਰਕੋ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜਬ ਹਮ ਉਨ ਕੋ ਮਾਰ ਭੀ ਆਵੇਂ ਤਬ ਪੀਛੇ ਆਪਨੇ ਔ ਸਰਬ ਸਿਖੋ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਵੈਰੀ ਹੋ ਜਾਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਮਾਰ ਦੀਆ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਕਰਾਮਤ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਚਤੁਰਥ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਭ ਲੋਕ ਉਨ ਕੋ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਪੰਚਮ ਆਪਨਾ ਭਲਾ ਚਾਹੁਨੇ ਵਾਲਾ ਤੋ ਉਨ ਪਰ ਹਾਥ ਨ ਉਠਾਵੇ ਗੇ ਯਾਂਤੇ ਹਮਤੋ ਉਨਕੇ ਉਪਰ ਕਬੀ ਭੀ ਹਾਥ ਖਡਾ ਨਹੀ ਕਰੈ ਗੇ ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ ਜੀ ਆਪਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸਕ ਹੈ ਕੇ ਯੇਹ ਤੁਰਕ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਹਮ ਇਨ ਤੁਰਕੋ ਸੇਂ ਲੜਾਵਹਿ ਗੇ ਤਬ ਯੇਹ ਭੀ ਉਨਸੇ ਮਿਲ ਜਾਵੈਂ ਗੇ ॥ ਸੋ ਪਹਿਲੇ ਆਪ ਹਮਾਰਾ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਸੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਾਇ ਕੇ ਦੇਖ ਲੀਜਜੇ ਈਸਬਜਈ ਪੰਜਤਾਰਾਂ ਸੇ ਪਰੇ ਸ੍ਰਾਬ ਬੁਨੇਰ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਆਦਿਕ ਯਾਕੀ ਮੁਲਖੋਂ ਪਰ ਹਮਾਰੀ ਫੌਜੇ ਚਢਾਇਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹਾਥ ਦੇਖ ਲੇਵਹੁ ॥ ਉਹਾਂ ਤੁਰਕੋ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਤੋ ਹਮ ਮਰ ਜਾਵੈਂ ਗੇ ਪਰ ਪੀਰ ਫਕੀਰੋਂ ਕੇ ਘਰਾਨੇ ਪਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਬੀ ਭੀ ਚਢ ਕੇ ਨਹੀ ਜਾਵੈ ਗੇ ॥ ਜਿਸ ਖੁਦਾ ਨੇ ਚੁੰਚ ਦਈ ਹੈ ਵਹੁ ਚੋਗਾ ਭੀ ਦੇਵੈ ਹੀ ਗਾ ॥ ਤੁਮ ਨੌਕਰ ਰਖੋ ਚਾਹੇ ਨ ਰਖੋ ॥ ਤਬ ਸਹਲੇ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੁਮ ਕੋ ਬਹੁਤ ਇਨਾਮ ਦੇਵੈ ਗੀ ਔਰ ਤੁਮਾਰੇ ਸਭਕੇ ਹੁਦੇ ਬਢਾਇ ਦੇ ਗੀ ਤੁਮ ਚੂਕੋ ਮਤ ॥ਜਾਲਮੋਂ ਕੇ ਅਫਸਰੋ ਨੇ ਤਬ ਕਹਜਾ ਕੇ ਫਕੀਰੋ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਹਮਕੋ ਬਡਾ ਹੋਦਾ ਲੇਨਾ ਨ ਮਨਸੂਰ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਸਲਾਮ ਕਰਕੇ ਕਚੈਹਰੀ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸਹਲੇ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇਹ ਬਾਤ ਥੀ ਜਿਸਲੀਏ ਤੁਰਕਾਂ ਕੀ ਫੌਜ ਕੋ ਹੁਕਮ ਸੰਤਹੁ ਪਰ ਚਢਾਨੇ ਕਾ ਥਾ ਏਕ ਤੋ ਯੇ ਵਿਰੁਧ ਮਤ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕਾ ਲਿਹਾਜ ਨ ਕਰੈਗੇ ਦੂਸਰਾ ਉਸ ਸੇ ਮਿਲੈ ਗੇ ਭੀ ਨਹੀ ॥ ਜੇ ਸਿਖੋ ਕੀ ਫੌਜ ਉਨ ਕੇ ਉਪਰ ਗਈ ਤਬ ਯੇਹ ਭੀ ਸਿਖ ਅਰ ਵਹੁ ਭੀ ਸਿਖ ਕਦਾਚਿਤ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕ ਮਤਾ ਕਰਕੇ ਹਮ ਕੋ ਹੀ ਨ ਮਾਰ ਲੇਵੈਂ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ॥ ਤਰਕ ਨਾ ਕਰੀ ਤੋ ਸਹੀ ਪਰੰਤੂ ਰਾਜਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕੀ ਮਨਸਾ ਪੂਰਣ ਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਪੁਨਾ ਕੁਰਟਾ ਕੀਆਂ ਪਲਟਨਾਂ ਚਾਰਯਾਰੀ ਕੀਆਂ ਪਲਟਨਾ ਰਜਮਟਾ ਇਨ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਦੂਬਜਕਾ ਬਹੁਤ ਸਾ ਲੋਭ ਦੇਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਤੁਮ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰੋ ॥ ਤਬ ਲੋਭ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਕਹਨਾ ਮਾਨਕੇ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ਕੇ ਗਉ ਸਰਬ ਥਾ ਪੂਜਜ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਗਉ ਭੀ ਸਿੰਗ ਨਾਲ ਪੇਟ ਪਾੜਨੇ ਆਵੇ ਗੀ ਤਬ ਲੈਕੇ ਡੰਡਾ ਤਿਸ ਕੇ ਸਿੰਗ ਨਹੀ ਭਨਣੇ ਅਰਥਾਤ ਮਾਰ ਕੀ ਗਉ ਕੇ ਸਿੰਗ ਭਨ ਦੇਣੇ ਚਾਹਜੇ ਜੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗਜ ਹੈਂ ਤੋ ਭੀ ਜੇ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰ ਪਕੜ ਕੇ ਮਾਰਨੇ ਆਵੇ ਤਬ ਉਨਕੋ ਮਾਰਨਾ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਐਸੇ ਖਿਮਾ ਤੇ ਹੀਨ ਕੁ ਬਚਨ ਕਹ ੨ ਕੇ ਬੁਰਛੇ ਮੂਢ ਬੁਧੀ ਜਾਲਮ ਸੰਤਹੁ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰਣੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਡੋਗਰਾ ਤੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕਲਕਤੀਆ ਯੇ ਦੋਨੋ ਬੀੜਾ ਉਠਾਇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਪਰ ਚਲੇ ॥ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਰੀ ਸੇਨਾ ਕਾ ਲਾਟ ਬਨਾਯਾ ਗਯਾ ਤੇ ਉਸਕੇ ਨੀਚੇ ਨੀਮ ਲਾਟ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕਲਕਤਜਾ ਬਨਾਯਾ ਗਯਾ ॥ ਚਾਰ ਯਾਰੀ ਕੀਆਂ ਪਲਟਨਾਂ ਰਜਮਟਾ ਕੁਰਟਾਂ ਕੀਆ ਪਲਟਨਾਂ ਦਸ ਪਲਟਨਾ ਲਢ ਪੁਰਸੇ ਸਨਧ ਬਧ ਹੋਕੇ ਚਲਜਾ ਤੇ ਬਾਰਾ ਰਜਮਟਾ ਪਾਂਚ ਸੈ ਜੰਬੂਰਾ ਤੇ ੧੨੦ ਏਕ ਸੌ ਬੀਸ ਤੋਪ ਇਤਨੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਯੁਧ ਕੀ ਲੈਕੇ ਲਢਪੁਰਸੇ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਡੋਗਰਾ ਤੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕਲਕਤਜਾ ਚਢੇ ॥ ਤੇ ਚਾਰ ਪਲਟਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੇ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਲੰਙੀ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਮੇਹਾ ਸਿੰਘ ਵਾਲਜਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਪਰ ਗਯਾ ॥ ਅਲਦੀਨ ਪੁਰਕਾ ਏਕ ਸਿਖ ਧ[illegible] ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸੋਲਾ ਹੋਰ ਸੇ ਘੋੜਾ ਭਜਾਇ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਮੈ ਸ੍ਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁਚ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਗੇ ਅਰਸ ਗੁਜਾਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਇਤਨੀ ਫੌਜ ਲਵ ਪੁਰ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਉਪਰ ਮੈਂ ਤੋਰ ਕੇ ਆਪ ਕੀ ਓਰ ਆਯਾ ਹਾਂ ਅਗੇ ਜੋ ਆਪ ਕੀ ਰਸਾਇ ਜੈਸੇ ਅਛਾ ਜਾਨੋ ਤੈਸੇ ਕਰੋ ॥ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਅਬੀ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੀ ਥਾ ਜੋ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਬਡੀ ਬੇਨਤੀ ਪੂਰਬਕ ਬੇਕ ਬਿਨੈ ਪਤ੍ ਲਿਖੀ ॥ ਸੰਤ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਸੰਤ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਕੁਮੇਰ ਭੰਡਾਰੀ ਜੀ ਤੀਨੋ ਸੰਤੋ ਕੋ ਅਰਦਾਸ ਦੇਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਭੇਜ ਦੀਏ ॥ ਵਹੁ ਤੀਨੋ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਚਲਕੇ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕੇ ਹੋਤੇ ਹੀ ਪੈਂਤੀਸ ਅਥਵਾ ਚਾਲੀਸ ਕੋਸ ਮਾਰਗ ਉਲੰਘ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਜਾਇ ਪਹੁਚਤੇ ਭਏ ॥ ਵਹੁ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਅਰਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਹਾਜਰ ਜਾ ਕਰੀ ਉਸ ਅਰਦਾਸ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੁਆ ਥਾ ਹੇ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਜੀ ਇਸ ਅਰਦਾਸ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਜਾਲਮ ਪੰਥ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕੋ ਦੇਖਨਾ ॥ ਜਬ ਇਨ ਤੀਨੋ ਸੰਤੋ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੋ ਹਜੂਰ ਅਰਦਾਸ ਰਖ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਆਪਨੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਕਾ ਵਚਨ ਸਤ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਯੇਹ ਅਰਦਾਸ ਤੁਸਾਂ ਸਾਨੂ ਬਡੇ ਸਵੇਰੇ ਦਿਖਾਵਨੀ ਅਬ ਏਹ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰਖ ਛਡੋ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਅਰਦਾਸ ਰਖ ਦਈ ਬਖਸੀ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ॥ ਕੁੰਭ ਕੇ ਮੇਲੇ ਕੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਆਂਵੈਂ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਨ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰਦੇਵੈ ਕੇ ਈਹਾਂ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਨ ਰਹੋ ਈਂਹਾਂ ਕਲਕੋ ਕੁਛ ਔਰ ਕੈਂਤਕ ਹੋਣਾ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਭਾਤਕਾਲ ਹੀ ਬਿਦਾ ਕਰ ਦੇਵੈ ਡੇਰੇ ਮੈ ਰਹਨੇ ਨ ਦੇਵੈ ॥ ਏਕ ਦੋ ਦਿਨ ਜਾਲਮ ਪੰਥ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕੇ ਆਵਨੇ ਤੇ ਪਹਲੇ ਜਾਲਮ ਪੰਥ ਕੀ ਚਢਾਈ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੀਆ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਕਿਸੇਨੇ ਭੀ ਹਥਯਾਰ ਜਾਲਮ ਪੰਥ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਖੜਾ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ॥ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਹਥਯਾਰ ਯੁਧ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਉਠਾਵੇ ਗਾ ਸੋ ਭੂਤਨਾ ਹੋਵੇ ਗੋ ॥ ਜਿਸ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ ਧਨ ਪ੍ਰਾਣ ਆਪਣੇ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਸੋ ਅਬੀ ਚਲੇ ਜਾਵਹੁ ਫਿਰ ਉਸ ਸਮੇ ਨ ਕਹਨਾ ਜੋ ਹਮ ਕੋ ਖਬਰ ਨ ਹੋਈ ॥ ਹਮਨੇ ਤੋ ਜਾਲਮ ਪੰਥ ਕੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਉਖਾੜਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਪਨਾ ਸੀਸ ਦੇਨਾ ਹੈ ॥ ਜਿਸਨੇ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਸੀਸ ਦੇਨੋ ਮਨਜੂਰ ਹੋਵੇ ਸੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਰਹੋ ਦੂਸਰੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਲੈਕੇ ਚਲੇ ਜਾਵਹੁ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਛਜਾ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਅਬ ਯੇਹ ਧੜਾ ਹੋਗਾ ॥ ਬਚਨ ਹੁਆ ਵੇਖਿ ਨਿਕੜਾ ਕਜ ਹੋਨਾ ਹੈ ॥ ਕਲ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਥੇ ਐਸੇ ਭਜ੍ਾਨਕ ਆਦਮੀਆਂ ਕੋ ਖਾਣੇ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਰਾਖਸ਼ ਜਾਲਮ ਆਵੈਂਗੇ ॥ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਇਕੇ ਡੇਰਾ ਡੰਡਾ ਲੂਟ ਲੈਜਾਵੈਂਗੇ ਹੋਰ ਹੋਨਾ ਅਜ੍ਾਹੈ ॥ ਯੇਹ ਜੋ ਗੰਧਰਬਨਗਰ ਸਾ ਬਸਾ ਹੁਆ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋਹੈ ਸੋ ਕਲਕੋ ਕੁਛਭੀ ਨ ਰਹੇਗੋ ॥ ਤਬ ਸੰਧਾਵਾਲੀਏ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆਹੈ ਕੇ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਓਰ ਸੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਚਲ੍ਾਵੇਗੋ ਸੋ ਭੂਤਨਾ ਹੋਵੇਗੋ ਜੋ ਐਸੀ ਹੀ ਬਾਤਹੈ ॥ ਤਬ ਯੇਹ ਜਾਲਮ ਹਮਕੋ ਕੁਟੁੰਬ ਸਹਤ ਜੀਤੇ ਜੀਵਹੀ ਪਕੜ ਲੈ ਜਾਇੰਗੇ ਔ ਹਮਾਰੀ ਬੁਰੀ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਤੁਮਾਰੇਕੋ ਮਾਫੀਹੈ ॥ ਜਿਸ ਤਰੈ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕਰ ਲੇਨਾ ਤੁਮਕੋ ਛੁਟੀਹੈ ॥ ਸਭ ਸਰਦਾਰ ਮੁਸਾਹਬ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠੇਹੈਂ ਸ੍ਾਪ ਸੇ ਡਰਕਾ ਮਾਰਜ਼ਾ ਕੋਈ ਅਰਜ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਸਭਨੇ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਲਾਲਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਵਾ ਰੰਡਾ ਸਿੰਘ ਕਵਿ ਬਖਸ਼ੀ ਨੰਦਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਜਿਨ ੨ ਕਾ ਬਚਨ ਗੁਰੂਜੀ ਮਨ ਲੇਤੇਥੇ ਫੇਰਤੇ ਨਹੀ ਥੇ ਇਨਕੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸਭ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਤੁਸੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰੋ । ਤਬ ਸਬਕਾ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਬਖਸ਼ੀ ਨੰਦਸਿੰਘ ਨੇ ਬਡੇ ਨਿਮ੍ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਗੁਰੂਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੇ ਸ੍ਾਮੀ ਜੀ ਇਨ ਸਭਕੀ ਏਹ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਆਪ ਸੇ ਇਨ ਜਾਲਮ ਕੇ ਸਾਥ ਯੇਹ ਸਭੀ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਮਾਂਗਤੇਹੈਂ ਆਪ ਜੋ ਪਰਮ ਦਯਾਲਹੋ ਤਬ ਯੁਧ ਕਰਣੇਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੋ ॥ ਜੇ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਤਬ ਦਰਿਆਉ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋਚਲੋ ਪਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕਾ ਮੁਲਕਹੈ ਤਹਾਂ ਇਨ ਜਾਲਮੋ ਕਾ ਕੁਛਭੀ ਚਾਰਾ ਨ ਚਲੇਗੋ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇਹ ਕੋਈ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਜਾਲਮ ਚਢਕੇ ਆਏਹੈਂ ਜੋ ਇਨਕੇ ਸਾਥ ਹਮ ਤੁਮਕੋ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੈਂ ॥ ਜੇਤੁਮ ਯੁਧ ਕਰੋਗੇ ਇਨਕੇ ਸਾਥ ਤਬ ਔਰ ਵਿਰੋਧੀ ਮਤ ਵਾਲੇ ਕਜ਼ਾ ਬਹੇ ਥੇ ਜੋ ਸਿਖ ਸਿਖ ਆਪਸ ਮੈ ਲਡ਼ਕੇ ਮਰ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਯੇ ਤੋ ਵਿਵਹਾਰ ਕੋ ਲੈਕੇ ਕਹਜ਼ੋਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਹਮ ਸਾਧੂ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਖਿਮਾ ਹੀ ਧਨਹੈ ॥ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਹਾਥ ਕਲਾਮ ਤੇ ਜਬਾਨ ਦਰਾਜ ਚਾਹਜ਼ੇ ॥ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਕਿਸੀਕੋ ਨ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹਜ਼ੇ ਜੁਬਾਨ ਸੇ ਜੋ ਮਰਜੀ ਆਵੇ ਸੋ ਕਹਲੇਵੇ ॥ ਭੀਸਭਾ ਪਰਮਾਰਥ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਤੋ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਸੰਸਾਰ ਹੁਆ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਅਨਹੁਏ ਬੰਧਜ਼ਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਕੇਸਮਾਨਅਨਹੁਏਸੰਸਾਰਪਰਕਿਆਹਾਥਖੜ੍ਾਕਰੋਗੇ॥ਸਿਖੋਵਾਚ॥ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਤੋ ਪਰਮਛਿਮਾਵਾਨ ਹੋ ਔ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲ੍ਹੁ ਹੋ ਸ਼ਾਂਤਆਤਮਾਹੋ ॥ ਜੋ ਆਪਨੇ ਨਾ ਯੁਧਕੇ ਲੀਏ ਹੁਕਮ ਦੇਨਾਹੈ ਔ ਨ ਪਾਰ ਦਰਿਆਕੇਹੋਨਾਹੈ ਤਬ ਇਤਨੇ ਚ ਰ ਅਛਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਿਖ ਦੇਵੋ ਜੋ ਹਮ ਕੋ ਯੁਧ ਲੀਏ ਔ ਪਾਰ ਉਤ੍ਰਨੇ ਲੀਏ ਅਛੇ ਸਜ੍ਹਾਨੇ ੨ ਕਹ ਰਹੇ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਹਮ ਨੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਕਹ੍ਯਾ ਮਾਨ੍ਯਾ ਨਹੀ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਅਛੇ ੨ ਬੁਧੀ ਵਾਨ ਕ੍ਯਾ ਕਹੇਗੇ ਜੋ ਕੋਈ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਐਸੀ ਸਲਾਹ ਦੇਨੇ ਵਾਲਾ ਬੁਧੀਵਾਨ ਨਹੀ ਥਾ ਜੋ ਹੋਰ ਨਹੀ ਤੋ ਪਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਕੇ ਮੁਲਖ ਉਤ੍ਰ ਜਾਨੇ ਕੀ ਸਲਾਹ ਨ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਿਖ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਕੇ ਅਛਰ ਤੁਮ ਭੀ ਲਿਖ ਦੇਵੋ ਕ੍ਯਾ ਜੋ ਹਮ ਦਰਿਆਉ ਸੇ ਪਾਰ ਉਤਰ ਜਾਹਿ ਗੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ॥ ਤਬ ਹਮਾ-ਰਾ ਸਰੀਰ ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਇ ਗਾ ॥ ਫੇਰ ਨਾ ਮਰੇਗਾ ਕਬ੍ਹੀ ਭੀ ॥ ਤਬ ਸਿਖੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਸਦਾ ਅਮਰ ਤੋ ਇਕ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੀ ਹੈ ਸਰੀਰ ਧਾਰੀ ਤੋ ਕੋਈ ਭੀ ਅ-ਮਰ ਨਹੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਇਤਨੀ ਸਿਖੋ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ਸਰਬ ਸਿਖੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਸਰਦਾਰ ਸਿਖ ਸੰਤ ਹੋ ਸਰਬ ਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਕੇ ਸੁਣੋ ॥ ਜੇ ਸਰੀਰ ਨੇ ਅਮਰ ਨਹੀ ਰਹਣਾ ਸਦਾ ਤਬ ਪਾਰ ਜਾਇ ਕੇ ਕ੍ਯਾ ਕਰੈ ਗੇ ॥ ਏਕ ਤੋ ਅਬ ਸਰੀਰ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਹੋਇ ਗ੍ਯਾ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਇਸਨੇ ਰਹਿਨਾ ਤੋ ਹੈ ਨਹੀ ॥ ਅਵਸ੍ਯ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਹੀ ਜਾਨੋ ਹੈ ॥ ਤਬ ਹਡ ਚਾਮ ਵਿਸ੍ਮੂਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਗੰਦਗੀ ਕਾ ਠੀਕਰਾ ਇਸ ਜਾਲਮੋ ਕੇ ਮਥੇ ਪੈ ਫੋੜ ਕੇ ਆਪਨੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਕਿਉ ਨ ਹੋਵੈ ਉਪਾਧੀ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ॥ ਇਨ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਕਾਲਸ ਲਗਾਇ ਕੇ ਪਰਮ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੋ ਜਾਵੈ ਗੇ ਜਾਹੁ ਅਬ ਏਕ ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਰਾਮ ਕਰ ਲੇਵੋ ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸਭੀ ਸਿਖ ਸਰਦਾਰ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਜੀਵਨੇ ਕੀ ਆਸਾ ਕੋ ਤਿਆਗ ਕੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੀਵਨ ਤੇ ਭੀ ਨਿਰਾਸ ਹੁਏ ੨ ਸਭਨਾ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਤਦ ਅਨੰਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਵਚਨੋ ਕੀ ਵਰਖਾ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦ੍ਯਾ ਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੁਣਕੇ ਸਭਕੇ ਮਨ ਸਾਂਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੀਵਤੇ ਹੀ ਵਿਦੇਹ ਮਕਤ ਮਾਨੋ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸਭੀ ਸਮਾਹਿਤ ਚਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਚਿਤ੍ ਕੀਆਂ ਮੂਰਤਜਾਂ ਹੋਤੀਆ ਹੈ ਤਦਵਤ ਇਸਿਥਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਨੁ ਅ-ਭਿਮਾਨ ਸਭਿਕੇ ਗਲਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸਤ੍ ਮਿਤ੍ ਮੈ ਸਮਬੁਧਿ ਹੋਕੈ ਇਸਿਥਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਚਿਦਾਕਾਸ ਰੂਪਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸਰੀਰ ਸੇ ਸਭ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਉਠ ਜਾਤੀ ਭਈ ਦੇਹੀ ਬੁਧੀ ਸਭ ਕੀ ਉਠ ਗਈ ॥ ਜਿਨਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਆਪਨੇ ਸਾਥ ਲੇ ਜਾਨਾ ਥਾ ਉਨ ਸਭ ਕੋ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਾਨ ਦੇਕੇ ਆਪਨੇ ਜੈਸਾ ਕਰ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਉਤਮ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਮਸਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਤਿਜਾਗ ਕੇ ਤਦਵਤ ਮਸਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਆਨੰਦ ਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸੋਕ ਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੋ ਤਰ ਕੇ ਮਹਾ ਮੋਹ ਰੂਪ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਮਧਜਾਨ ਕਾਲ ਕੇ ਸੂਰਯਵਤ ਸੋਭਤੇ ਭਏ ॥ ਅਬ ਸਭਕੋ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਬਿਗਾਰੀ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਭਾਰਕੇ ਸਮਾਨ ਭਾਰ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਧਨ ਜਲੇਦੀ ਮਾਇ ਆਇ ਸਫਲ ਸੇ ॥ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਲੋਹੇ ਕੇ ਪਿੰਜਰੇ ਕੋ ਤੋੜਕੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਸੋਭਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਅਗਜਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਲੋਹੇ ਕੇ ਪਿੰਜਰੇ ਸੇ ਦੁਰਕਟ ਮਹਾਕਠਨ ਬੰਧਨੋ ਕੋ ਤੋੜਕੈ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘਵਤ ਪਰਮ ਸੋਭਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸਤਜ ਆਤਮਾ ਮੈਂ ਉਨਕੋ ਦ੍ਰਿਢ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ਅਬ ਇਨ ਕਾ ਜਹਾਜ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਪਾਰਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾਇ ਲਾਗੋਹੈ ਅਬ ਯੇ ਸਭੀ ਜਮਕੋ ਫਾਰਖਤੀ ਦੇਕੇ ਨਿਸਚਿੰਤ ਹੋਗਏਹੈਂ ॥ ਇਨ ਸਤਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਹਮਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਕ ਜਿਹਵਾ ਕਰਕੇ ਲਿਖੈ ॥ ਜੇ ਏਕ ਜਿਹਵਾ ਕੀਆਂ ਅਨੰਤ ਜਿਹਵਾ ਹੋਜਾਵੇ ਤਥਾਪੀ ਇਨਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਅੰਤ ਨ ਪਾਇਸਕੈਗੀ ॥ ਪੁਨਾ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਸਭਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਨ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਕਿਸੀਕੋ ਮਾਰਤੋ ਹੈ ਅਰ ਨ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮਾਰਿਆ ਮਰਤੋ ਹੀ ਹੈ ॥ ਅਪਨਾ ਮਨਹੀ ਅਪਨੋ ਮਿਤ੍ਰਹੈ ਔ ਯੇ ਮਨ ਹੀ ਅਪਨਾ ਆਪਨਾ ਸ਼ਤ੍ਰੂਹੈ ॥ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਮਨਕੋ ਜੀਤ ਲੀਓਹੈ ਉਸਨੇ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਨਾਗਲੋਕੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰਕੋ ਜੀਤ ਲੀਓਹੈ ॥ ਮਨਜੀਤੇ ਜਗ ਜੀਤ ॥ ਮਨਕੋ ਜੀਤਨੇ ਵਾਲੇ ਪੁਰਖ ਕੀ ਸਰਬਤ੍ਰ ਹੀ ਜੈ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਸੰਪੂਰਣ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਐਸਾ ਸਾਮਰਥ ਕੋਈ ਨਹੀ ਜੋ ਉਸਕੋ ਭੀ ਜੀਤ ਸਕੇਹੈ । ਹੇ ਸਿਖਜ ਹੋ ਜਿਸਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨਕੋ ਜੀਤ ਲੀਓ ਹੈ ਅਬ ਉਸਕੋ ਔਰ ਜੀਤਨੇ ਯੋਗ ਲੋਕ ਦੇਸ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਹਜੋ ਵਹੁ ਧਨਜ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਉਨ ਸਤਪੁਰਖੋ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਹੀ ਸਾਰੇ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਆਦਿਕ ਪੜੇਗਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔਰ ਮਨੁਖਾ ਜਨਮ ਪਾਇਕੇ ਭੀ ਜਿਨ ਪਾਮਰੋਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨਕੋ ਨਹੀ ਜੀਤਜੋ ਹੈ ਤੇ ਅਧਮ ਨਰ ਸਰਬਥਾ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਕਲੇਸੋ ਕੇ ਹੀ ਭਾਗੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਨਰਾਧਮੋ ਕੋ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ॥ ਔ ਜਿਨ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਨੇ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਮਨ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਓਹੈ ਤੇ ਮਹਾ ਸੂਰਬੀਰ ਹੈਂ ਉਨਕੇ ਤੁਲ ਔਰ ਸੂਰ ਬੀਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤਜਾਗਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਅਪਨੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਛੁਡਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਦਯਮਾਨ ਹੋਤੇਹੀ ਵਿਦੇਹ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਐਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕੇ ਸਮ ਅਪਨੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਸਦ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਬਿਰਾਜਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਜੋ ਜੀਵ ਪਰਮ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਔ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਸੰਬਾਦ ਕੋ ਮਨ ਲਗਾਇ ਕੇ ਸੁਨੇਗਾ ਅਥਵਾ ਸੁਨਾਵੈਗੋ ਨਿਤਹੀ ਸੋ ਤਤਗਯਾਨਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸਰਬ ਸੁਖ ਭੋਗਕੇ ਅੰਤਕੋ ਭੀ ਪਰਮਗਤਿ ਕੋ ਪਾਵੇਗੋ। ਇਤਯਲੰ ਵਿਸ੍ਤਰੇਣ ॥

ਦੋਃ—ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਮ ਉਪਦੇਸ ਸੁਨ ਤਤਛਿੰਨ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਤਯ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਭਏ ਸਿੰਧ ਭਵਪਾਰ ॥ ੧ ॥
ਗੁਰੁ ਸਿਖਨ ਸੰਵਾਦ ਯੇਹ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਵੈ ਜੋਇ ॥
ਜੀਵਤ ਸਭ ਸੁਖ ਭੋਗਕੈ ਅੰਤ ਮੁਕਤ ਵਹੁ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥
ਸੋਰਠਾ—ਚਲੀ ਕਥਾ ਅਬ ਔਰ ਬਨ ਬਨ ਪੁਰ ਪੁਰ ਘਰ ਪਟਨ ॥
ਦੁਸ਼੍ਟਨ ਕੇ ਸਿਰਮੌਰ ਬੁਰਛੇ ਕਯਾ ਅਬ ਕਰਤ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥
ਆਪੇ ਅਪਨੋ ਨਾਸ ਬੁਰਛੇ ਦੁਸ਼੍ਟ ਸੁਚਹਤ ਹੈਂ ॥
ਜੇਕਰ ਹੈਂ ਯੇ ਘਾਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਤਨੁ ॥ ੪ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੨੫ ਪੰਚੀਸਵਾਂ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਦੋਃ—ਧਰਨੀ ਸਮ ਧੀਰਯ ਜਿਨੈ ਅਚਲ ਮੇਰੁ ਸਮ ਦੇਖ ॥
ਸੰਸੇ ਯੁਤ ਸਭ ਸਿਧ ਭਏ ਕਾਂਪੇ ਦੇਵ ਅਸੇਖ ॥ ੧ ॥
ਡਿਗੈ ਨ ਡੋਲੈ ਮੇਰੁ ਸਮ ਛਿਨ ਭੰਗਰ ਤਨੁ ਜਾਨ ॥
ਤ੍ਰਿਣ ਸਮ ਤਜਯੋ ਤਨੁ ਨਿਜ ਨਮੋ ਗੁਰੂ ਭਗਵਾਨ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਹਰੀ ਕੇ ਪਤਨ ਪੁਰ ਪਰਯੋ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏਹ ਨਕਸ਼ਾ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਆਪ ਲਿਖਾਇਆ ਹੈ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਸਸਮੇ ਸੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਖਾਸ ਪਾਸ ਹੀ ਥੇ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਮਤ ੧੯੦੧ ਵੈਸਾਖ ਦਿਨੇ ੨੫ ਕੇ ਹਰੀਕੇ ਪਤਨ ਪਰ ਜਾਇ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ਹੈ ਤਬ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈ ਕਾ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਇਕੇ ਤੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈ ਕੀ ਥੈਲੀ ਗੁਰੁ ਦਰਿਆਉ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਗੁਰੁ ਦਰਿਆਉ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਜਾਮਨ ਰਹਿਆ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਥਕੇ ਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪਯਾ ਤੇ ਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪੈ ਕਾ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਗੁਰੁ ਦਰਿਆਉ ਸੈ ਪਵਾਇ ਦਿਤਾ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀਕੇ ਕੁੰਭ ਕਾ ਮੇਲਾ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਥਾ ੧੯੦੧ ਸੈ ਉਨ ਦਿਨੋਂ ਸੈਂ ਗੰਗਾਜੀ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਮੁੜਦੀਆਂ ਹੁਯਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਵੈਂ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਕੇ ਤਾਂਤ ਕਾਲ ਹੀ ਬਿਦਾ ਕਰਾਇ ਦੇਵੈਂ ਦਯਾ ਸੈਂ ਆਇ ਹੁਏ ॥ ਕਜ਼ਾ ਹਮਨੇ ਤੋ ਖਲੜਾ ਛੋਡਨਾ ਹੈ ਇਸੀ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਇਨ ਵਿਚਾਰਜੋਂ ਕੋ ਖੇਦ ਤਾਂ ਨ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਪਾਸ ਕਿਸੀਕੋ ਓਪਰੇ ਆਏਕੋ ਠਹਰਣੇ ਨ ਦੇਵੈਂ ॥ ਜਬ ਰਾਤ੍ ਪਜ਼ੀ ਤਬ ਹੋਰ ਬਹੁਤਸੀਆਂ ਗੰਗਾਜੀ ਸੇ ਸੰਗਤਾਂ ਆਇ ਗਾਜਾਂ ॥ ਤਬ ਉਨਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਕੇ ਬਿਦਾ ਕੀਆ ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਹਠ ਕਰਕੇ ਕਹੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੈਤੋ ਆਜ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਰਹੂੰਗਾ ॥ ਤਾਂ ਉਸਸੇਂ ਏਹੁ ਬਚਨ ਕਹੈਂ ਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਜਾਹੁ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਮਾਨਲੈ ਹਠ ਨ ਕਰ ਕਲਕੋ ਇਥੇ ਕੁਛ ਔਰ ਕੌਤਕ ਹੋਣੋ ਹੈ ਇਸ ਹਠ ਸੈ ਤੁਝਕੋ ਬਹੁਤ ਕਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਤੂੰ ਦਿਲੋਂ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸਹੀ ਹੈਂ ਐਸੇ ੨ ਮਧੁਰ ਬਾਨੀ ਸੇ ਕਹਕੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਤੋਰ ਦੇਵੈਂ ॥ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ ਕੀਰਤਨ ਹੋਤਾ ਰਹਸ਼ਾ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਬਹੁਤਹੀ ਬਹੁਤਸਾ ਹੀ ਬਨਾਨੇ ਅਰਥ ਹੁਕਮ ਦੇਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਅੰਨ ਦਾਲ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਆਗੇਸੇਭੀ ਦਸ ਗੁਨਾ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਕਾ-ਵਨਾ ਦੇਰੀ ਨਹੀ ਕਰਨੀ ॥ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿਆਂ ਕੋ ਪਕਾ ਪਕਾਇਕੇ ਢੇਰ ਬਡੇ ੨ ਲਗਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਤਬ ਸਮੀਪਵਰਤੀ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਹੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੋ ਆਪ ਤਾਂ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਉਨ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਨੇ ਆਵਤਜਾਂ ਹੀ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਕੇ ਡੇਰਾ ਡੰਡਾ ਲੂਟ ਲੇਨਾਹੈ ਤੇ ਏਹ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਤਯਾਰ ਕਰਾਵਤੇ ਹੋ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਸਿਖੋ ਜਬ ਕੋਈ ਸਿੰਘ ਸਰੀਰ ਤਜਾਰਾ ਜਾਤੋਹੈ ਤਬ ਉਸਕੇ ਪੀਛੇ ਸੰਸਕਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇਕੇ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲਾ ਪੜ੍ਹਕੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਾਂਟਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਨਹੀ ਗੁਰੂਕੇ [illegible] ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਵਸ਼ਯ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੈਸੇ ਬਡੇ ਗਾਢ ਪਰੇਹੂਏ ਫਿਰ ਕਿਸਨੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹਮਨੇ ਅਬੀ ਸਰੀਰ ਕੇ ਜੀਵਤੇ ਹੀ ਅਪਨੇ ਵਾਸਤੇ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਤਯਾਰ ਕਰਵਾਇ ਦੀਓ ਹੈ॥ ਦੂਸਰਾ ਵਹੁ ਲੋਕ ਭੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਪਰਿਹਾਰ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਪਰਿਸ੍ਰਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਇਗੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਇਕੇ ਸ੍ਰਮਤ ਥਕਤ ਹੂਏ ੨ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਖਾਇਤੇ ਲੋਹਗੇ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥਪੈਹਾਥ ਮਾਰਕੇ ਬਡੇ ਹਸਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਊ ਆਨੰਦ ਬਨਕੀ ਫਿਰ ਆਤਾ ਹੂਆ ਬਡਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ੨ ਆਵੇ ਤਦ੍ਵਤ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕਰ ਸੋਭਤੇਭਏ ਜੈਸੇ ਕੋਊ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਸਤੀ ਚਿਰਕਾਲ ਕੇ ਪਰਦੇਸ ਗਏ ਹੂਏ ਪਤੀ ਕਾ ਆਗਮਨ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਕੋ ਪਤਿ ਸਾਥ ਅਪਨਾ ਮੇਲ ਸੁਣ ਜਾਣਕੇ ਅਪਨੀ ਸੁਹਿਰਦ ਸਖਜੋਂ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਤਿ ਕੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਉਤਸਾਹ ਸੇ ਹੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਬਿਤਾਇ ਦੇਵੇ ॥ ਤੈਸੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਔ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਵਹੁ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਤੀਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਉਮਰਕੇ ਕੈਦੀਕੋ ਹੁਕਮ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਆਜਾਵੇ ਕੇ ਕਲਕੋ ਤੇਰੀ ਬੰਦ ਖਲਾਸ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ਜੈਸੇ ਭਾਰ ਵਾਹਕ ਵੇਗਾਰੀ ਕੇ ਸਿਰਪੈ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਬੋਝਾ ਸਰ-ਕਾਰ ਕੇ ਆਦਮਜੋਂ ਨੇ ਦੇਕੇ ਪਰਦੇਸ ਲੇਗਏ ਹੋਵੈਂ ਜਬ ਏਕ ਮੰਜ਼ਲ ਅਗਲੇ ਦਿਨਕੀ ਰਹਜਾਨੇ ਸੇ ਕਲਕੋ ਹਮ ਇਨ ਰਾਜਭਟੋ ਸੇ ਛੂਟ ਜਾਹਿੰਗੇ ਇਸ ਆਸਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੈ ॥ ਔ ਜੈਸੇ ਕਈਜਨਮ ਕੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀਕੋ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਮਿਲਨੇ ਕੀ ਆਸਾ ਹੋਜਾਵੇ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਪੂਰਬਕ ਵਹੁ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਬਿਤਾਵੇ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਆਨੰਦ ਮੂਲਕ ਵਹੁ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਬਿਤਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਬਡੇ ਅਦਭੁਤ ਉਪਦੇਸ ਸਿਖਹੁ ਪ੍ਰਤਿ ਦੇਤੇਰਹੇ ॥ ਜਿਨ ਬਚਨਾਕੋ ਸੁਣਕੇ ਪਾਖਾਣਭੀ ਸੋਮਵਤ ਦ੍ਰਵੀਭੂਤ ਹੋਜਾਵੈ ਔ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਜਨੋਂਕੇ ਰਿਦੇ ਕਮਲਵਤ ਵਿਕਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੂਆ ਅਰੁਣੋਦੈ ਸਮੈ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਤੀ ਇਸਨਾਨ ਧ੍ਯਾਨ ਨਿਤ੍ਯਕਾ ਆਚਰਣ ਸਭੀ ਕਰ ਲੀਆ ਨਿਖਤ੍ਰੋਂਕੀ ਛਾਯਾ ਅਬੀ ਥੀ ਅਰਥਾਤ ਕੋਈ ੨ ਤਾਰਾ ਅਬੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾਥਾ ॥ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜੋ ਜ਼ਾਲਮ ਕੀ ਸੇਨਾ ਨੇ ਭੀ ਦੂਰਸੇ ਆਇ ਦਿਖਾਈ ਦਈ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਬਖਸੀ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਲਜਾਉ ਭਾਈ ਸੰਤੁ ਕੀ ਭੇਜੀ ਹੂਈ ਅਰਦਾਸ ਦਿਖਾਉ ॥ ਤਬ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਧਰ ਦਈ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸੁਣਾਉ ॥ ਇਧਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸੰਤੁਕੀ ਪਠਾਈਅਰਦਾਸਸੁਣਨੇ ਲਾਗੇਹੈਂ ॥ ਇਧਰਜ਼ਾਲਮੋਂਕੀ ਫੌਜਨੇ ਆਇ ਦਿਖਾਈ ਦਈਹੈ ॥ ਅਰਦਾਸ ਕੇ ਬੀਚ ਜੋ ਲਿਖਾ ਹੂਆ ਥਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਅਰਦਾਸ ਕੇ ਸਾਥ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੀ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੀ ਫੌਜਕੋ ਆਈ ਦੇਖਨਾ ਸੋ ਸੰਤਹੁਕੇ ਇਸਬਚਨਕੋ ਸਤਜ ਕਰਣੇਅਰਥ ਅਰਦਾਸਕੇ ਸਾਥਹੀ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ॥ ਜਬ ਖੋਹਲਕੇ ਬਖਸੀ-ਨੰਦਸਿੰਘ ਸੁਨਾਵਤਾ ਭਯਾ ॥ ਡੰਡੌਤ ਬੰਦਨਾ ਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕੇ ਬੀਚ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਬਡੀ ਬੇਨਤੀ ਲਿਖੀ ਹੂਈਹੈ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਸੰਤਹੁਕੀ ਭੇਜੀ ਹੂਈ ਅਰਦਾਸਕੋ ਸੁਣਤੇਹੈ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤਕਰਕੇ ਸਾਰੀ ਸਭਾ ਭੀ ਸੁਣਤੀ ਹੈ ॥ ਬਹੁਤਸੀ ਬੇਨਤੀਕੇ ਅੰਤਮੈ ਯੇਹ ਲਿਖਾ ਹੂਆਹੈ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਹੇ ਪਤਿਤ ਉਧਾ-ਰਣ ਹੇ ਸਰਬ ਸ਼ਕ੍ਰੀਮਾਨ ਹੇਤ੍ਰਿਕਾਲਗਜ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੇ ਸਰਬਘਟਾਂਕੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਜਾਨਨਹਾਰੇ ਸਰਬਗਜ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਹੇ ਸਰਬਕਲਾ ਸਮਰਥ ਹੇਸਾਖਜਾਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਮੂਰਤੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਦਾਸ ਕੀ ਏਹੁ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਹੈ ਕੇ ਯੇ ਦੁਸ਼੍ਟ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਧਾਵਾ ਕਰਕੇ ਆਪਕੇ ਊਪਰ ਆਈਹੈ ਸੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪਨੇ ਕੋਈ ਬਡਾ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਬਡਾ ਹੀ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਬਡੇ ਤੇ ਬਡਾ ਹੀ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਕਰਨਾ ਅਪ ਸਰਬਥਾ ਸਾਮਰਥਹੋ ਸਰਬਗਜਹੋ ਹਮ ਅਲਪਮਤਿ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਕਜਾ ਕਹ ਸਕਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸ ਦਾਸ ਕੀ ਅਰਦਾਸ ਕੇ ਸਾਥਹੀ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਆਈ ਦੇਖਲੈਨੀ ਜਬ ਬਡਾ ਪੁਰੁ-ਖਾਰਥ ਕਰਨਾ ਤੀਨਵਾਰ ਏਹੀ ਬਾਤ ਲਿਖੀ ਸੁਣੀ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਧਨਜ ਸੰਤਹੈਂ ਧੰਨਜ ਸੰਤਹੈਂ ਧਨਜ ਸੰਤਜਨਹੈਂ ਸੰਤਾਂ ਬਿਨਾ ਐਸਾ ਉਪਕਾਰ ਕੌਨ ਕਰੇ ਬਡੇ ਆਦਰਸੇ ਤੀਨਵਾਰ ਐਸਾ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਸਹਤ ਏਕ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕਾ ਸਰਦਾਰ ਗੁਲਾਬ-ਸਿੰਘ ਕਲਕਤਜੇਕਾ ਤੇ ਲਾਭੇ ਕਾ ਭੇਜਜਾ ਆਯ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕਲਕਤਜੇ ਨੇ ਲਾਭਸਿੰਘ ਸੈ ਕਹਜਾ ਕੇ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਾਈ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੀ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਔ ਬਡੇ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਹੈਂ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾਹੈਂ ਹਮਾਰੇਸੇ ਉਨਕਾ ਬੁਰਾ ਨ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਹਮ ਬਾਲਬਚੇਦਾਰਹੈਂ ਖੇਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮਤ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਹੀ ਸ੍ਰਾਪ ਛੋਡਤੇ ਹੋਵੈਂ ॥ ਤਬ ਮੀਏ ਲਾਭਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਤੋ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਏਹ ਹੁਕਮਹੈ ਕੇ ਹਾਲ ਹਿਮਤ ਦੇਰੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਰਨੀ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਤੋਪਾਂ ਧਰਹੀ ਦੇਣੀਆਂ ਹਲਚਲੀ ਪਾਇਦੇਣੀ ਸੰਭਾਲਨੇ ਕੁਛਭੀ ਨ ਪਾਵੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਭਾਈ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸਭਨਾਂ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਗੁਰੂਹੈਂ ਜੇ ਤੁਮ ਦੇਰੀ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਗਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਹੋਣੇ ਲਗਜਾਂ ਤਬ ਸਿਖ ਜਰੂਰ ਉਨਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਜਾਵੈਂਗੇ ॥ ਪੁਨਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾਹੈ ਤੋ ਮੀਆਂ ਜੀ ਇਸੇ ਤਰਹ ਠੀਕ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫੁਰਮਾਯਾਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਾਨੂ ਭੀ ਅਪਨਾ ਆਪ ਬਚਾਨਾ ਚਾਹਜੇ ਅਪਨੇ ਬਾਲਬਚੇ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਣੀ ਚਾਹਜੇ ਕੇ ਨਾ ਕਰਣੀ ਚਾਹਜੇ ਜਿਸਤਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਮ ਤੁਮਭੀ ਬਚਜਾਵੈਂ ਔ ਰਾਜਾਕਾ ਕਾਮਭੀ ਸਿਧ ਹੋਜਾਵੇ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਰਣ ਚਾਹਜੇ ॥ ਕਜਾ ਜੇ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਨੂ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਂਹਾਂ ਪਕੜਾਇ ਦਿਤੀਆਂ। ਤਾਂ ਓਹ ਗੁਰੂ ਅਸੀ ਉਨਕੇ ਸਿਖ ਤਬ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘਜੀਕੋ ਰਾਜੇਹੀਰਾਸਿੰਘਕੀ ਸਮਤੀ ਨਾਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬਕੇ ਹੀ ਕਮ ਨਾਲ ਲਹੌਰ ਮੈ ਬੁਲਵਾਇਕੇ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬਸੇ ਭੀ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘਕਾ ਮੇਲ ਕਰਾਇ ਦੇਵੈਗੇ ਤਥਾ। ਇਨਕਾ ਪੂਜਨ ਭੀ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬਸੇ ਕਰਾਵੈਂਗੇ ॥ ਤਥਾ ਸਾਰੀ ਸ਼ਾਹੀ ਸੇਨਾਸੇ ਭੀ ਇਨਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰਾਵੈਂਗੇ ॥ ਅਰ ਜੇ ਨ ਬਾਹਾਂ ਪਕੜਾਈ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਕੀ ਤਬ ਜੈਸੇ ਕਹੋਗੇ ਵੈਸੇਹੀ ਕਰੈਂਗੇ ਤਬ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈਂ ਕਹੈਕੇ ਮੀਆਂ ਲਾਭਸਿੰਘਕੀ ਸੰਮਤ ਨਾਲ ਵਹੁ ਜ਼ਾਲਮ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਧਰ ਜੋ ਫੌਜਾਂ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲਜਾਂ ਆਵੈਂ ਤੇ ਸੁਖਮਨੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕੋਈ ਕਰਤੇ ਆਵੈਂ। ਕਜਾ। ਸਾਧੁ ਸੇਵਾ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਾਮ ਧਿਆਈਐ ॥ ਕੋਈ ਪੜਤੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਸੰਤ ਕੈ ਦੂਖਨ ਆਰਜਾ ਘਟੈ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਜਮਤੇ ਨਹੀ ਛੁਟੈ ॥ ਕੋਈ ਪਢਤੋਹੈ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਮਹਾਂ ਹਤਜਾਰਾ ॥ ਸੰਤਕਾ ਨਿੰਦਕ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਮਾਰਾ ॥ ਸੰਤਕਾ ਨਿੰਦਕ ਰਾਜ ਤੇ ਹੀਨ ॥ ਸੰਤਕਾ ਨਿੰਦਕ ਦੁਖੀਆ ਅਰਦੀਨ ॥ ਸੰਤਕੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਸਰਬ ਰੋਗ ॥ ਸੰਤਕੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਸਦਾ ਵਿਜੋਗ ॥ ਕੋਈ ਪਢਤੋ ਜਾਤੋਹੈ ॥ ਸੰਤਕਾ ਨਿੰਦਕ ਆਕਾਸ ਤੇ ਟਾਰੋਂ ॥ ਸੰਤਕਾ ਲੀਆ ਧਰਨਿ ਬਿਦਾਰੋ ॥ ਨਿੰਦਕ ਮੂਆ ਨਿੰਦਕਕੈ ਨਾਲਿ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕੈ ਸਿਰ ਕੜਕਿਓ ਕਾਲ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਗੁਰੂਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਭੀ ਜਾਤੇਹੈਂ ਪਰੰਤੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰੁਖਨੇ ਇਨ ਸਿਖੋਂਕੀ ਐਸੀ ਬੁਧੀ ਮਾਰ ਦਈਹੈ ॥ ਜੋ ਇਨਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬੀਚਾਰ ਨਹੀ ਆਵਤੋ ਹੈ ਹਮ ਅਪਨੇ ਮੁਖਸੇ ਪਢਤੇ ਕਜਾ ਜਾਤੇਹੈਂ ਔ ਕਜਾ ਕਾਮ ਕਰਨੇ ਚਲੇਹੈਂ ॥ ਹਾਥ ਪਛੋੜੇ ਸਿਰ ਧਰਨਿ ਲਗਾਹਿ। ਸੰਤਕੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਦਈ ਛੋਡੈ ਨਾਹਿ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਸਬਦ ਪਢਤੇ ਭੀ ਜਾਤੇਹੈਂ ਔ ਇਨਕਾ ਬਿਚਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਔ ਮਾਰਗਕੇ ਸੁਨਨੇਹਾਰੇ ਲੋਕਭੀ ਇਨਕੀ ਬਾਨੀ ਪਢਨਕੋ ਸੁਣਕੇ ਹਸੈ ॥ ਕੇ ਦੇਖੋ ਮੁਖਸੇ ਹਤਜਾਰੇ ਪਢਤੇ ਕਜਾ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਤੇ ਤੋਪਾਂ ਲੈਕੇ ਉਨਹੀ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਮਾਰਨੇ ਅਰਥ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਹਾ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਇਨਕੇ ਬਾਨੀ ਪਢਨੇ ਕੋ ਹਾ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਇਨਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਵਾਲ ਰਖਣੇ ਕੂੰ ਹਾ ਧਿਕਾਰਹੈ। ਇਨਕੇ ਸਿਖੀਪਨੇ ਕੂੰ ਜੋ ਅਬ ਯੇਹ ਕਜਾ ਕੁਕਰਮ ਕਰਣੇ ਚਲੇਹੈਂ ਐਸੇ ਧਿਕਾਰ ਲਾਨਤਾਂ ਮਾਰਗਕੇ ਗ੍ਰਾਮੀਨ ਇਸਤ੍ਰੀ-ਆਂ ਪੁਰੁਖ ਆਦਿਕ ਇਨ ਜ਼ਾਲਮੋਂਕੋ ਦੇਤੇਹੈਂ॥ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਕਰਮ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰੋਂ ਪਰਬਤੋਂ ਸਹਤ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਭੀ ਥਰਥਰ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੀਭਈ ਬਡ ਹੀ ਭਾਰੀ ਘੋਰ ਪਾਪ ਕਰਣੇ ਚਲੈਹੈਂ ॥ ਇਸਓਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਆਪ ਮਹਾਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਸਮਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ਸੁਧਰਮ ਸਭਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦਰਿਆਉ ਕੇ ਤੀਰ ਪੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਸਭ ਬਡੀ ਭਾਂਰੀ ਲਾਗੀ ਹੁਈਹੈ ॥ ਏਕ ਓਰ ਭੰਡਾਰਾ ਬਨ ਰਹਜੋਹੈ ਬਡੇ ਬਡੇ ਅੰਬਾਰ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿਆਂ ਕੇ ਲਾਗੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ॥ ਅਬੀ ਔਰਭੀ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਯਾਰ ਲੇਹਾ ਦੇਹ ਝਟਾ ਪਟ ਕਰੀ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਏਕ ਓਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਰਾਗੀਸਿੰਘ ਰਾਗ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਗਾਇ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਕਹੂੰ ਕੋਉ ਸਿਖ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੋਹੈ ਕੋਈ ਸਿਧ ਗੋਸ੍ਠਕਾ ਕੋਈ ਸਪੁਜੀ ਕਾ ਕੋਈ ਜਾਪਜੀਕਾ ਕੋਈ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤੀਕਾ ਕੋਈ ਆਨੰਦ ਜੀਕਾ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹਜੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਵੈਕੁੰਠਮੈ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸੀ ਦੇਵਤਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀਕਾ ਜਸ ਗਾਨ ਕਰੈਂ ਤਦਵਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈਭੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣਕਾ ਯਸ਼ ਗਾਨ ਕਰ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਹਾਥੋਂ ਕੀ ਲਿਖੀ ਹੁਈ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣਕੇ ਅਬੀ ਹਟੇਹੀਥੇ ਜੋ ਕੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕਲਕਤੇਕਾ ਭੇਜਾ ਹੁਆ ਪਾਂਚਸਾਤ ਔਰ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਸਹਤ ਵਹੁ ਸਰਦਾਰ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ॥ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬਜੀ ਆਪ ਸੰਤਹੋ ਆਪਨੇ ਇਨਾ ਨਿਮਕਹਰਾਮਾਂ ਕੋ ਕਿਉਂ ਡੇਰੇਸੈ ਰਖਜੋ ਹੈ ਆਪ ਅਪਨਾ ਡੇਰਾ ਅਲਗ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਹਮਨੇ ਨਿਮਕ ਹਰਾਮ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹਣੇ ਦੇਣਾਹੈ ਜੇ ਆਪ ਅਪਨਾ ਭਲਾ ਚਾਹਤੇਹੋ ਤੋ ਆਪ ਅਲਗ ਹੋਜਾਵੋ ॥ ਉਸ ਜ਼ਾਲਮਕੇ ਐਸੇ ਵਾਕ ਸੁਣਕੇ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸੋਵਾਚ ॥ ਜਾਹੋ ਰੇ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਜਿਸ ਕਾਮਕੋ ਆਏਹੋ ਸੋ ਕਾਮ ਅਬੀ ਖਿਨਾ ਦੇਰੀਸੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਕਰਤੇਹੋ ਜਾਹੋ ਓਹੀ ਕਾਮ ਕਰੋ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਔਰਭੀ ਦੋਚਾਰ ਕਠੋਰ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਹੇ ਉਸਕੋ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਐਸੀ ਬਾਨੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸੁਣਕੇ ਵਹੁ ਜ਼ਾਲਮ ਗੁਸਾ ਖਾਇਕੇ ਮੁਹ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਾਤਜਾਂਹੀ ਤਿਸ ਜ਼ਾਲਮਨੇ ਲਾਭੇਸੇ ਕਹਕੇ ਤੋਪਾਂ ਧਰਾ ਦਿਤੀਆਂ ॥ ਏਕ ਸੌ ਬੀਸ ਤੋਪ ਤੇ ਪਾਂਚਸੈ ਜੰਬੂਰਾ ਤੀਨੋ ਓਰਸੇ ਚਲਨੇ ਲਾਗਪਰਾ ॥ ਜਹਾਂ ਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਹੁਆ ਦੇਖ ਲਾਯਾ ਥਾ ਤਿਸ ਅਸਥਾਨਕੇ ਸਨਮੁਖਭੀ ਸ਼ਿਸਤ ਚਾਂਦਨੀ ਪਰ ਬਾਂਧਕੇ ਗੋਲਾ ਮਾਰਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਸਮੀਪਵਰਤੀ ਸਭੀ ਸਿਖ ਜੋਗਾਅਭ੍ਯਾਸੀ ਮੁਨੀਆਂਕੇ ਸਮਾਨ ਪਦਮਾਸਨ ਸਿਧ ਆਸਨ ਬਾਂਧ ੨ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਤੇ ਭਏ ॥ ਫਿਉਂਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਪਹਲੇਹੀ ਸਭਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇ ਛੋਡਯਾਥਾ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਕਿਸੇਨੇ ਭੀ ਹਥਯਾਰ ਖੜਾ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕੋਈ ਹਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਹਥਯਾਰ ਖੜਾ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕਰੇਗੋ ਸੋ ਭੂਤਨਾ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਮਾਨਕਰ ਸਭੀ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਛਿਮਾ ਧਾਰਕੇ ਆਸਨ ਬਾਂਧ ੨ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਤੇ ਭਏ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੋਪਾਂਕੇ ਗੋਲਜੋਂਸੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸਤੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਜਨ ਪ੍ਰਾਣੋਸੇ ਭੀ ਅਤੀਵ ਪ੍ਯਾਰੇ ਉਡਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਦੂਸਰੇ ਉਸੀ ਅਸਵਾਨ ਪਰ ਬੈਠੇਹੈਂ ਧੀਰਜਧਾਰਕੇ ਔ ਬਡੀ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਪਰੇ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕੇ ਹਮਕੋ ਕਿਸਵਕਤ ਗੋਲਾ ਲਾਗਤੋਹੈ ॥ ਹਮਕੋ ਭੀ ਜੇ ਜਲਤੀ ਤੋਪਕਾ ਅਛਵਾ ਜਮੂਰੇਕਾ ਗੋਲਾ ਲਾਗੇ ਤਬ ਹਮਭੀ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰਕੇ ਖਲੜੇ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਾਥਹੀ ਜਹਾਜ ਚਢਜਾਵੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਛਾਤਜਾਂ ਕਢਕੇ ਗੁਰੂਕੇ ਸਿਦਕੀ ਸਿਖ ਬੈਠੇਹੈਂ ॥ ਕਈ ਸਿਖ ਸਰੀਰ ਸੇ ਪਰਮ ਉਪਰਾਮ ਹੂਏ ੨ ਜਹਾਂ ਪਰ ਤੋਪਕਾ ਗੋਲਾ ਪਰਤੋ ਹੈ ਤਹਾਂਪਰ ਤੋਪਕੇ ਗੋਲੇਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜਾਇ ਖੜੇਤੇਹੈਂ ॥ ਜਿਨਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਸਾਥ ਲੇਜਾਨੋਹੈ ਉਨਕੋ ਗੋਲਾ ਗੋਲੀ ਲਾਗਾ ਜਾਤੋਹੈ ॥ ਜਿਨਕੋ ਸਾਥ ਨਹੀ ਲੈਜਾਨੋ ਉਨਕੋ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤੋਹੈ ॥ ਇਧਰ ਸੇ ਕੋਈ ਮਾਰਤਾ ਹੀ ਨਹੀਹੈ ਉਧਰਸੇ ਹੀ ਮਾਰਤੇ ਹੂਏ ਆਗੇ ੨ ਬਢਤੇ ਆਤੇਹੈਂ ॥ ਚੌਦਾਂ ਪਲਟਨਾ ੧੪ ਬਾਰਾ ਰਜਮਟਾਂ ੧੨ ਏਕਸੌ ਬੀਸ ਤੋਪ ਪਾਂਚਸੇ ਜੰਮੂਰਾ ਯੇ ਸਭੀ ਤੀਨੋ ਓਰਸੇ ਘੇਰਾ ਪਾਇਕੇ ਮਾਰਤੇ ਆਤੇਹੈਂ ਔ ਆਗੇਸੇ ਕੋਈ ਮਾਰਤੋ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਚੌਥੀਓਰ ਦੋਨੋ ਦਰਿਆਓ ਚਲ ਰਹੇਹੈਂ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਘੇਰੇਕੇ ਬੀਚ ਮੇ ਸਾਹਿਬ ਲੋ ਠੇਰਾਹੈ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਟਾਪੂ ਹੋਤਾਹੈ ਤਦ੍ਵਤ ਸੋਭਤੇਹੈਂ ॥ ਬਾਰਾਂ ਰਜਮਟਾ ਕੀ ਤੇ ਚੌਦਾਂ ਪਲਟਨਾ ਕੀ ਬੰਦੂਕਾਂ ਕੀ ਐਸੇ ਵਾੜ ਝੜਤੀਹੈ ਤੜ ਤੜ ਤੜ ਧਾਹ ਧਾਹ ਧਾਹ ੜੜ ੜ ਧਾਹ ੜ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਭਠ ਮੈ ਦਾਣੇ ਭੂਜਤੇਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਾਂਸਾਂ ਕੇ ਬਨਮੇ ਅਗਨਿ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਓਟ ਓਟ ਚਟਾਕ ਧਾਹ ਆਦਿਕ ਸਬਦ ਹੋ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਬਿਬਾਨੋ ਕੋ ਗੰਧਰਬ ਔ ਅਪਸਰੋ ਕੇ ਗਣੋ ਸਹਤ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸਮੂਹ ਲੀਏ ਫਿਰਤੇਹੈਂ ਜੋ ਸਿਦ੍ਧ ਵਾਨ ਸਿਖ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਦੇਤੋਹੈ ਉਸਕੋ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਬਿਬਾਨੋ ਪਰ ਚਢਾਇ ਲੇਤੇਹੈਂ ਵਤਾਂਗਨਾ ਅਪਸਰਾਂ ਆਪਸ ਮੈ ਵਿਵਾਦ ਕਰਤੀਹੈਂ ਕੇ ਇਸਕੋ ਮੈ ਵਰੂੰਗੀ ॥ ਹੂਸਰੀ ਕਹਤੀ ਹੈ ਇਸਕੋ ਮੈ ਵਰੂੰਗੀ। ਇਸਕੋ ਮੈਨੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਪਤਿ ਥਾਪ ਰਖਾ ਥਾ ਔ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਬਿਬਾਨਕੋ ਆਗੇ ਗੰਧਰਬ ਗਾਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਮਾਰਗ ਮੈ ਔਰ ਅਪਸਰਾ ਇਸਿਥਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਗਾਰਤ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀਆਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਉਪਰ ਕੋ ਜਾਤਜਾਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਆਦਰਸੇ ਕਹਤਜਾਹੈਂ ਏਹੀ ਏਹੀ ਆਉ ਆਉ ਹੇ ਪੁਰੁਖਾ ਏਹੋ ਦੇਖ ਤੇਰੇ ਪੁਨਹੁ ਕਾ ਬਾਗ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਤੇਰੇ ਭੋਗ ਵਾਸਤੇ ਰਚਯੋ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸਹਤ ਆਉ ਤੂੰ ਪੁੰਨਾ ਕਾ ਫਲ ਭੋਗ ॥ ਜੋ ਬਡੇ ੨ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਆਦਿਕ ਯਗੋਂ ਕਰਕੇ ਔ ਬਡੇ ੨ ਤਪੋਂ ਕਰਕੇ ਭੀ ਐਸਾ ਸ੍ਵਰਗ ਸੁਖ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋਹੈ ਸੋ ਵਹੁ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਸੁਖ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਤੇਰੇ ਕੋ ਦੀਓਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਆਉ ਮੇਰੇ ਸੰਗਕਾ ਆਨੰਦ ਲੂਟਲੈ ॥ ਜਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਮਾਤ੍ਰ ਪਰ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਏਹੈਂ ਅਬ ਵਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਜਾਰੇ ਵਿਸ਼ਯ ਭੋਗੋਂਕੋ ਵਿਖਵਤ ਬਿਰਸ ਜਾਨ ਕੇ ਅਤੀਵ ਤੁਛ ਸਮਝਕੇ ਉਨ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਮੋਹਣੀਆਂ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਬਿਵਾਨੋਂ ਮੈਂ ਅਰੂਢ ਹੂਏ ੨ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਸੂਰਯਮੰਡਲ ਕੋ ਬੇਧਕੇ ਗੁਰੂਕੀ ਪੁਰੀ ਵੈਕੁੰਠ ਧਾਮਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਏਹਤੋ ਉਨਕੀ ਦਸ਼ਾ ਕਹੀਹੈ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਅਬੀ ਜਿਨਕੋ ਆਤਮਗਜਾਨ ਨਹੀ ਹੂਆਥਾ ॥ ਜਿਨਕੋ ਆਤਮਗਜਾਨ ਹੂਆ ਥਾ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਵੋਤੋ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਜਾਗਤੇ ਹੀ ਪਰਮ ਆਨੰਦਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਗੜਜੋਂਕੀ ਵਾਛੜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗੋਲੇ ਗੋਲਜਾਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਪਰੀ ਹੋਤੀਹੈ ਹਜਾਰੋ ਦਰ ਹਜਾਰੋਂ ਸਿੰਘ ਮਾਰੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਸਿੰਖੋਂਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਬਹੁਤਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ਆਪਕੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਚਲਾਨਾ ਹੋਯਾਹੈ ਇਨਕੇ ਸਰੀਰੋਂ ਵਾਸਤੇ ਕਜਾ ਹੁਕਮਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖਜਹੋ ਇਨ ਸਭਕੇ ਸਰੀਰੋਂਕੋ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਦੇਵਹੁ ਔਰ ਜੋ ਜਖਮੀ ਪੜੇਹੈਂ ਜਿਸਕਾ ਸਰੀਰ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਕੈ ਮਲਮ ਪਟੀ ਕਰਜਾਂ ਭੀ ਨ ਬਚੇਗਾ ਉਸਕੋ ਭੀ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇਦੇਵੋ ਮੈ ਆਪਹੀ ਸੰਭਾਲ ਲੇਵੋਂਗਾ ਉਨਕੋ ॥ ਹਜੂਰਕੇ ਬਚਨਕੋ ਸਤ ਕਰਕੇ ਮਾਨਕੇ ਵੈਸੇਹੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸਭ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰੋਂਕੋ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਦੇਤੇਭਏ॥ ਜੈਸੇ ਪਰਬਤ ਮੈਂ ਸੇ ਬਡੇ ੨ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾਟਕੇ ਬਢਈ ਵਹਾਇ ਦੇਤੇਹੈਂ ਤੈਸੇਹੀ ਗੋਲਜਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਖਾਲਸੇਕੇ ਸਰੀਰ ਨਦੀ ਮੈ ਵਹੇ ਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਜਲ ਜੰਤੂਆਂਕੇ ਘਰਮੈ ਬਡਾ ਆਨੰਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਕਾਹੇਤੇ ਐਸੇ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕਾ ਮਾਂਸ ਅਧਿਕਤਰ ਅਕਸਮਾਤ ਖਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਤਥਾ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਗੀਧ ਕਾਕ ਸਜਾਰ ਮਾਂਸ ਅਹਾਰੀ ਜੀਵ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੇ ਮਾਂਸ ਭਖਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਮੁਦ੍ਰ ਸ੍ਰੀ-ਕਾਲਕਾ ਭਗਵਤੀ ਉਨ ਸੂਰਬੀਰੋਂਕੇ ਰੁਧਿਰਕੋ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਗਰਜਤੀ ਹੈ ਸ਼ਿਵਜੀ ਨੇ ਭੀ ਸੂਰਬੀਰੋਕੇ ਸਿਰੋਂਕੀਆਂ ਕਈ ਰੁੰਡਮਾਲਾਂ ਬਨਾਇਕੇ ਗਲਮੈ ਪਹਰ ਕੇ ਜਟਾ ਫੈਲਾਇਕੇ ਨਿਰਤਕਾਰੀ ਭੈਰਵ ਭੂਤਗਣੋਂ ਸਹਤਕਰੀ ॥ ਕਲਤੇ ਨਾਰਦ ਭੀ ਡੌਰੂ ਬਜਾ ੨ ਕੇ ਨਾਚਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਬਡੇ ਤਪਸ੍ਵੀ ਧੀਰਯਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਕੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਧਜਾਨਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਤੋਪਕਾ ਗੋਲਾ ਕਾਲੇ ਵਾਲੋਂ ਮੈ ਲਾਗਜਾ ਵਹੁ ਮਹਾਤਮਾ ਭਾਈ ਧਜਾਨਸਿੰਘਜੀ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਵਿਦੇਹ ਮੁਕਤਥੇ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸਰੀਰ ਕੇ ਛੂਟਨੇਕਾ ਔਰ ਨਿਮਿਤ ਥਾ ਸੋ ਦੇਹਕੇ ਛੂਟਤੇਹੀ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਜਲਕੀ ਬੂੰਦ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਮਿਲਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਹਮਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਮਿਲਕੇ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸੰਤ ਧਜਾਨਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰਕੀ ਅਵਸਥਾਕੋ ਦੇਖਕੇ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਜੀਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲੋ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮਕਾ ਜਲ ਆਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਉਨਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਾਯਾ ਉਸ ਸਮੇਮੈ ਕੋਈ ਪਾਂਚ ਛੇ ਘੜੀ ਦਿਨ ਚਢਾ ਹੋਗਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ-ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰਜੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕਸੇ ਉਠਕੇ ਤੋਪਾਂ ਚਲਤਜਾਂਕੇ ਸਨਮੁਖ ਉਠ ਤੁਰੇ॥ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਸਰਦਾਰ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤਸੇ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ੨ ਚਲਤੇ ਭਏ॥ ਤੋਪਾਂ ਚਲਤਜਾਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਨਾਲੇ ਏਹ ਗੀਤ ਗਾਤੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ॥ਕੜਾ॥ ਚਲੋ ਸਹੀਓ ਰਲ ਦੇਖਣ ਚਲੀਏ ਆਸਕ ਸੂਲੀ ਚੜਦੇ ॥ ਸੂਲੀ ਚੜਦੇ ਕਰਨ ਮਜਾਖਾਂ ਮੌਤੋਂ ਮੂਲ ਨ ਡਰਦੇ॥ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਸਹਤ ਇਸਸਬਦ ਕੋ ਗਾਵਤੇ ਹੂਏ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂਕੇ ਸਹਤ ਆਗੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਔ ਆਗੇ ਗੋਲੀ ਗੋਲਜੋਂ ਕੀ ਓਲਜੋਕੀ ਬਰਖਾਕੇ ਸਮਾਨ ਬਰਖ ਪੜੀ ਹੋਤੀਹੈ॥ ਬਡੇ ਨਿਸਚੈਵਾਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਦਕਵਾਨ ਸਿਖ ਗਿਰਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈਭੀ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਸਿਖ ਸਿਦਕ ਢਾਨੋ ਕੇ ਮਰਣੇਕਾ ਆਨੰਦ ਔ ਜੋ ਜੈਕਾਰ ਸਬਦ ਹੋਰਹਾਹੈ ਹੈ ਔ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਜੋ ਜੈਕਾਰ ਸਬਦ ਹੋ ਰਹਾਹੈ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਸੇ ਉਠਕੇ ਜਬ ਸੌ ਅਥਵਾ ਸਤਰ ਕਦਮ ਆਗੇ ਗਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ-ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਹਨੇ ਗੋਡੇ ਵਿਖੇ ਤੋਪ ਕਾ ਗੋਲਾ ਲਾਗ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਔਰ ਸਾਰੇ ਗੋਡੇ ਕੋ ਤੋੜ ਗਯਾ ਦੋ ਬਛਜਾਂ ਨਾਜ਼ਜਾਂ ਲਤਕੇ ਸਾਥ ਅੜਜਾਂ ਰਹੈਗਯਾਂ ਪੁਨਾ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਆਗੇ ਨ ਜਾਤੇ ਭਏ ਉਥੇਹੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਮੰਗਵਾਇਕੈ ਤਿਸ ਪਰ ਸਿਧ ਆਸਨ ਲਗਾਇਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸਿਰਹਾਨਾ ਪੀਠ ਪੀਛੇ ਰਖਾਇਕੇ ॥ ਤਬ ਉਸਵਕਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡਾ ਖੋਭ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤੇ ਮੁਖ ਪਰ ਮਲਾਨੀ ਆਇਜਾਤੀ ਭਈ ਕਚੀਚੀਆਂ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਪਰੇ ਲੇਤੇਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਕਜ਼ਾ ਕਰੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਰੂਪੀ ਜੰਜੀਰ ਸਿਖੋਂਕੇ ਹਾਥੋਂ ਪਾਵੋ ਮੈ ਪਰਾਹੁਆ ਹੈ ਉਸ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਰੁਪ ਜੰਜੀਰਕੋ ਤੋੜ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਅਰਥਾਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਰੂਪੀ ਕਾਰਕੋ ਨ ਉਲੰਘਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਹਜੂਰਕਾ ਬਡਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਾਈ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸਿੰਘ ਘੋੜੇ ਪਰ ਚਢਜਾ ਹੂਆ ਸਿਖਾਂਕੇ ਸਮੂਹਕੋ ਮਰਜ਼ਾਂਕੋ ਸਥਾਰ ਲਥਜਾ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਕ੍ਰੋਧ ਯੁਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਇਧਰ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਗੋਡੇ ਮੈ ਗੋਲਾ ਲਗਾਹੁਆ ਦੇਖਕੇ ਇਸ ਦੁਖਕੋ ਨ ਸਹਾਰਤਾ ਹੂਆ ਬਚਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਭਾਈਆ ਜੀ ਇਨਾ ਵਿਚਾਰਜ਼ਾ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋ ਕਸ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਾਸੋਂ ਕਿਸੀਂ ਮਰਯਾਦਾ ਤੇਂ ਇਸਕੋ ਹੁਕਮ ਯੁਧ ਕਰਨੇਕਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ਜੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮਾਰਣੇ ਨਹੀ ਥੇ ਤਬ ਇਤਨਾ ਚਿਰ ਇਨ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਭਾਰ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਕਿਉਂ ਉਠਵਾਇ ਛੋਡਜਾਬਾ ॥ ਆਪ ਮੁਝਕੋ ਆਗਜਾ ਦੇਵਹੁ ਤਬ ਇਨ ਮੈਸੇ ਏਕ ਕੋ ਭੀ ਜੀਵਤਾ ਘਰਕੋ ਨ ਜਾਨੇ ਦੇਵਹੁਗਾ ਜਿਤਨੇ ਆਇਹੈਂ ਮਾਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਇਨ ਸਭਕੇ ਘਾਓ ਉਤਾਰਕੇ ਇਕ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਰਖ ਦੇਵਹੁਗਾ ਐਸਾ ਕੌਤਕਸਾ ਆਪਕੋ ਦਿਖਾਇ ਦੇਵੋਗਾ ਕਿਉਂਨਾ ਐਸੀ ਬਾਤ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹੈ ਕੇ ਏਕਤੋ ਆਪ ਬਡੇ ਸੁਰਬੀਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਜਾ ਮੈ ਨਿਪੁਨ ਦੂਸਰਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਜਖਮੀ ਦੇਖਜਾ ਤੀਸਰਾ ਬਹੁਤਹੀ ਸਿਖ ਵਿਚਾਰੇ ਨਿਰਅਪ੍ਰਾਧ ਮਾਰੇਗਏ ਚੌਥੇ ਆਪਭੀ ਬਡੇ ਡੀਲ ਔ ਬਲਵਾਨ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਕਜਾਕਰੈ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਆਗਜਾਰੂਪੀ ਕਾਰ ਕੋ ਨ ਮੇਟ ਸਕੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਝੇ ਕ੍ਰੋਧ ਯੁਕਤ ਬਡੇ ਭ੍ਰਾਤਾਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਤੀਵ ਛਿਮਾਵਾਨ ਬਡੇ ਧੀਰਯਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਅਪਨੇ ਬਡੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸੇ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਬਡੀ ਕੋਮਲ ਔ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀਸੇ ਬਚਨ ਕਰਣ ਕਾਲ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਮੁਖਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੇ ਮਾਨੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰਵਤੋਹੈ ॥ ਹੇ ਭ੍ਰਾਈਆ ਜੀ ਛਿਮਾ ਆਪ ਕੀਜਯੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ੨ ਆਪ ਕਹੋ ਆਉ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਬੈਠੋ ਜੇ ਭੀਨਕਾਲੋਮੈਬੰਧਜਾਕੇ ਪੁਤ੍ਰਵਤ ਜਗਤਹੂਆਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਹਮ ਕਿਸਕੋ ਮਾਰਨੇ ਲੀਏ ਕਿਸਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇਵੈ ॥ ਆਉ ਘੋੜੇ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਆਉ ਹੇ ਭ੍ਰਾਈਆ ਜੀ ਹਮਾਰਾ ਧਰਮ ਛਿਮਾਹੀ ਕਰਣਾ ਹੈ ਸਾਧੂਕੇ ਹਾਥ ਕਲਾਮ ਤੇ ਜਬਾਨ ਦਰਾਜ ॥ ਜਬਾਨਸੇ ਜੋ ਮਰਜੀ ਆਵੈ ਸੋ ਸਾਧੂ ਕਹਲੇਵੇ ਪਰੰਤੂ ਹਾਥੋਂਸੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨ ਮਾਰੇ ਆਜਾਵੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਛਿਮਾ ਧੀਰਯ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇ ਭ੍ਰਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕ੍ਰੋਧ ਕੋ ਤਜਾਗਕੇ ਘੋੜੇ ਪੈ ਸੇ ਉਤਰਕੇ ਘੋੜੇਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸਾਥ ਨੇਤ੍ਰ ਮਿਲਾਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਫਤੇਹੈ ਐਸੇ ਫਤੇ ਬੁਲਾਤੇਹੀ ਥੇ ਜੋ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਮੈ ਗੋਲਾ ਲਾਗ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਾਂਤਕਾਲਹੀ ਬ੍ਰਿਛਾਨ ਪਰ ਚਢਕੇ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਛੋਡਕੇ ਦਿਬਜਦੇਹ ਧਾਰਕੇ ਵੈਕੁੰਠਗਾਮੀ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਸਾਵਨ ਸਿੰਘ ਲਵੇਰੇ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕੰਧਾਰਾਸਿੰਘ ਛੋਟੀ ਸੀ ਬੰਦੂਕ ਕੰਧੇ ਪੈ ਰਖੀ ਹੂਈ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਾਸੋਂ ਉਠਕੇ ਜਲਪਾਨ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਦਰਿਆਉਕੇ ਤੀਰੇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਹਾਂ ਤੀਰੇ ਦਰਿਆਉਕੇ ਬੰਦੂਕ ਧਰਕੇ ਚੋਡੇ ੨ ਜਲਮੈ ਜਾਇਕੇ ਪਾਂਚਚਾਰ ਬਕ ਜਲਕੇ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਜਬ ਪੀਛੇ ਲੌਟਿਆ ਤਬ ਕਜਾ ਦੇਖਤੋਹੈ ਜੋ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀ ਯੋਧਾਭਜਾਸੀ ਚੋਲੇ ਚੋਲੀ ਕੀ ਮਾਰਸੇ ਬਾਜੇ ਦਰਿਆਉ ਕੇ ਢਾਹੇਕੇ ਨੀਚੇ ਲੁਕਕੇ ਬੈਠੇਹੈਂ ॥ ਅਰ ਭ੍ਰਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਨੇ ਕੰਧਾਰਾਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਆਜਾਉ ਨਿਕਜਾ । ਇਥੇ ਆਜਾਉ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਥੇ ਗੋਲੀ ਗੋਲਾ ਨਹੀ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਈਹਾਂ ਢਾਹਿਕਾ ਓਲਾਹੈ ॥ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਕੀ ਤਬ ਕੰਧਾਰਾਸਿੰਘ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਵਾਹ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਹ,ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਜਹਾਜ ਲਾਦਿਆ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀ ਲੁਕ ੨ ਬੈਠਜੇ ਫਿਰ ਤੁਸੀ ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਹੋਕੇ ਸਾਨੂ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਹਿੰਦੇਹੋ ਕੇ ਆਉ ਲੁਕਕੇ ਬੈਠ ਜਾਉ ਅਸੀਕਿਉਂ ਲੁਕਕੇ ਬੈਠਜੇ ਅਸੀ ਤਾਂ ਜਹਾਜ ਦੇ ਉਤੇ ਜਚਕੇ ਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਪਾਰ ਹੋਜਾਵੈਂ ਗੇ ਐਸੇ ਤੁਸੀਹੀ ਲੁਕਕੇ ਬੈਠਹੁ ॥ ਜਿਨਾਂਨੂੰ ਏਹ ਹਡ ਚਮਕਾ ਸਰੀਰ ਬਹੁਤਹੀ ਪਜਾਰੋ ਹੈ ਜਿਨਾਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਜਾਣਾ ਨਹੀਹੈ ਜਹਾਜ ਨਹੀ ਦੜਨਾਹੈ ॥ ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਾਥਹੀ ਜਹਾਜ ਚਢਨੋਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਜਹਾਜ਼ ਲਦੈਂ ਤੇ ਅਸੀ ਪਿਛੇ ਰਹਸਾਜੇ ਐਸੇ ਔਰਭੀ ਪਾਂਚਸਾਤ ਬਾਤੈ ਕਹਕੇ ਕੰਧੇ ਪਰ ਬੰਦੂਕ ਧਰਕੇ ਭਾਗਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮਿਲਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਖਾਲਸਾਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਫਤੇਹੈ ਗਰਜਕੇ ਐਸੇ ਫਤੇ ਕੰਧਾਰਾਸਿੰਘ ਬੁਲਾਤਾ ਹੀ ਥਾ ਜੋ ਭਾਈ ਕੰਧਾਰਾ ਸਿੰਘਕੀ ਪੁੜਪੁੜੀਮੈ ਗੋਲੀ ਲਗਕੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਰ ਨਿਕਸ ਜਾਤੀ ਭਈ ਗੋਲੀ ਕੇ ਸਾਥਹੀ ਭਾਈ ਕੰਧਾਰਾਸਿੰਘ ਜੀਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਪਰ ਚਢਕੇ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ॥ ਦੇਖੋ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਦਾਤ ॥ ਦਾਤੀ ਸਾਹਿਬ ਸੰਦੀਆਂ ਕਿਆ ਚਲੈ ਤਿਸ ਨਾਲ ॥ ਇਕ ਜਾਂਦੇ ਨਾ ਲਹਨਿ ਇਕਨਾ ਸੁਤਜਾਂ ਦੇਇ ਉਠਾਲ ॥ ਕਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾ ਚੌਦਾਂ ਬਰਸਕਾ ਬਾਲਕ ਉਸਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਏਹ ਨਿਸਚਾ ਬਖਸ਼ਜਾ ॥ ਔ ਕਹਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰਕੇ ਯੋਧਾਭਜਾਸੀ ਭਾਈਟੇਕਸਿੰਘਜੀ ਉਨਕਾ ਯੇਹ ਨਿਸਚਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕੀ ਦਾਤ ਸਾਥ ਕੁਛਚਾਰਾ ਨਹੀ ਚਲਤੋਹੈ ਕਿਸੀਕਾ ਭੀ ਦਾਵਾ ਨਹੀ ਹੋਇ ਸਕਤੋਹੈ ਜੋ ਹਮ ਐਸੇਹੀ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਇਸੀ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀਕੋ ॥ ਵੈਸਾਖ ਦਿਨੇ ੨੬ ਸੋਮਵਾਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਪਹਰ ਭਰ ਗਈ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਯੇਹ ਪੂਰਬਲੀ ਬਾਤ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਕੇ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀ ਯਾਰੀ ਪਰਖਜੇ ਯਾਂਰਾਕੀ ਜਬ ਮਾਰ ਪਵੈ ਤਰਵਾਰਾਂ ਕੀ ਸਵੈਰੇ ਤੁਸਾਂ ਅਸਾਂਤੇ ਪਾਸਹੀ ਰਹਣਾ ਯਾਰੀ ਪਰਖੀਏ ਯਾਰਾਂਕੀ ਜਬ ਮਾਰ ਪਵੈ ਤਰਵਾਰਾਂਕੀ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਨੇ ਕਲ ਸਵੈਰਕੋ ਜਰੂਰਹੀ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਣਾ ਹੋਵੈਗਾ ਐਸੇ ਤੀਨਵਾਰ ਬਚਨ ਭਾਈਟੇਕਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀਕਹੇ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੂਆ ਔ ਗੋਲਾ ਦਾਗਨੇ ਲਾਕਪਰਾ ਤਬ ਏਕ ਘੋੜਾ ਬਡਾ ਉਤਮਰੰਗ ਕਮੈਤ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਕੋ ਦੀਆ ਹੂਆ ਥਾ ॥ ਤੋਪਾਂਕੇ ਸਬਦਸੇ ਭੈਭੀਤ ਹੂਏ ੨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕਾ ਬਚਨ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘਕੋ ਭੂਲ ਗਯਾ ਅਬ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਤਿਸ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਭਾਗ ਚਲੇ ॥ ਤਬ ਭਾਗਤੀ ਸਮੇ ਘੋੜਾ ਸੀਖਪਾਲ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਘੋੜੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਸੀਖਪਾਲ ਹੋਣੇਸੇ ਭਾਈ ਟੇਕ ਸਿੰਘਜੀ ਗਿਰਪਰੇ ਘੋੜੇਕੇ ਆਸਨ ਪਰ ਇਸਿਥਤ ਨ ਰਹਸਕੇ ॥ ਤਬ ਜੋ ਮਾਈ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਰਹਤੀ ਥੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਵਾਲੀ ਸਾ ਘੋੜੇ ਪਰਸੇ ਗਿਰਤੇ ਹੁਏ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘਸੇ ਕਹਤੀਹੈ ਕੇ ਹੋਰਖਾਹੁ ਭ੍ਰਾਈ ਦੇ ਫੁਲਕੇ ਹੋਰ ਖਾਹੁ ਲੈ ਸ੍ਵਾਦ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਹਲੇਹੀ ਸੇ ਕਹਰਹੀਸਾਂ ਕੇ ਤੂੰ ਨਾਲ ਨ ਜਾਹੁ ਪਰ ਤੈਨੂੰ ਬਰੀਕ ਫੁਲਕੇ ਖਾਣੇਕਾ ਰਸ ਪਰਿਆ ਹੋਯਾ ਹੈ ਸੋ ਤੇਰੇ ਸੇ ਕੈਸੇ ਛੂਟ ਸਕਤੇ ਹੈ ਅਬ ਵਹੁ ਸ੍ਵਾਦ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈਨਾ ਹੁਣ ਲੈ ਫੁਲਕਜਾਂਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਇਧਰ ਏਹ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੁਆ ॥ ਅਬ ਜੈਸੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਸੈਧਾਵਾਲਜੇਕਾ ਤੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਮੁਨਿਹਾਲਜੇਕਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੁਆਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ਭਾਈ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨਕਈ ਕੀ ਜਬਾਨੀ ਲਿਖਤੇਹੈਂ॥ ਜਬ ਗੋਲਾ ਗੋਲੀ ਚਲਤਜਾਂਕੇ ਏਕ ਪਹਰ ਭਰ ਹੋਗਯਾ ਤਬ ਆਗੇਸੇ ਤੋ ਕੁਛ ਚਲਤਾਹੀ ਨਹੀਹੈ ਇਧਰੋਂਹੀ ਮਾਰੀ ਜਾਤੇਹੈਂ ਕੁਛਤ ਤੋਪ ਨਰਮ ਚਲਨੇ ਲਾਗੀ ਟਾਢੀ ਟਾਢੀ ਤਬ ਕਾਲਕਾ ਪ੍ਰੇਰਜਾ ਹੁਆ॥ਇਤਨੇਮੈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਮੁਨਿਹਾਲਜਾ ਦਸਬੀਸ ਅੜਦਲੀਆਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਦੇਖਣੇ ਵਾਸਤੇ ਆਯਾ ਕੇ ਦੇਖਾਂ ਭਾਂ ਸਹੀ ਕੋਈ ਬਚਜਾ ਭੀ ਹੈਕੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮਾਰੇਗਏਹੈਂ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇਕੇ ਸਮੀਪ ਆਯਾ ਜਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਖਮੀ ਹੁਏ ੨ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਬੈਠੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗਕੇਸਮਾਨ ਸੋਭਤੇਥੇ ਤਹਾਂ ਏਕਓਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਔ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੇ ਦੋ ਜਵਾਈ ਔ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨਕਈ ਭਾਈ ਲਾਲਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਬੈਠੇ ਥੇ ॥ ਬੀਸ ਪਚੀਸ ਅੜਦਲਜੋਂ ਸਹਤ ਸਮੀਪ ਆਇਕੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਅਜੇਭੀ ਕੁਛ ਬਿਗੜਿਆ ਨਹੀਹੈ ਲਜਾਵੋ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਹੁਣਭੀ ਦੇਦੇਵੋ ॥ ਐਸੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੀਬਾਤ ਸੁਣਕੇਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾਕੇ ਕੋਈ ਗੁਰੂਕਾਮਾਰਜਾ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਹਾਂ ਲੈਣੇ ਵਾਲਾ ਭੀ ਹੋਵੇ ਏਹੁ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਸੀ ਲਈ ਆਵਨੇ ਹਾਂ ਤਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੁਮੀ ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਬਾਹਾਂ ਛੋਡ ਦੇਵੋ ਮੈਂ ਇਸ ਜ਼ਾਲਮ ਨਾਲ ਤਾਂ ਹੁਣ ਦੋ ਹਥ ਕਰਲੇਵਾਂ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਭਾਈਆ ਜੀ ਇਸਨੂ ਤੁਸੀ ਜਰਾ ਹੋਰ ਨੇੜੇ ਆ ਲੈਣਦੇਵੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਏਹਭੀ ਇਕ ਦੋ ਕਦਮ ਆਗੇ ਹੁਏ ਅਰ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਭੀ ਅੜਦਲਜੋਂ ਸਹਤ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਹਾਂ ਪਕੜਨੇ ਕੋ ਆਗੇ ਹੁਆ ਉਸ ਨੀਚਨੇ ਕਾਲ ਕੇ ਪੂਰੇ ਹੁਏ ਨੇ ਏਹ ਨਾਹੀ ਜਾਨਜਾਂਕੇ ਮੈ ਇਸਕੀ ਬਾਹਾਂ ਪਕੜਨੀਹੈ ਕੇ ਮੇਰੀ ਭੀ ਬਾਹਾਂ ਪਕੜਕੇ ਇਸਨੇ ਮੁਝਕੋ ਯਮਪੁਰੀਕੋ ਭੇਜਨੋ ਹੈ ਜਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਸਮੀਪ ਆਇ ਗਯਾ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਲਾਲਸਿੰਘ ਨੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੀਆਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਾਹਾਂ ਦੋਨੋ ਛੇਤ ਦਈਆਂ ॥ ਇਨਸੇ ਛੂਟਤਾ ਹੀ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਪਰ ਐਸੇ ਜਾਇ ਪਰਿਆ, ਕੂਦਕੇ ਬ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗਪੈ ਕੂਦਕੇ ਸਿੰਘ ਜਾਇ ਪਰੈ ਔ ਜੈਸੇ ਬਾਜ਼ ਚਿੜੀ ਪਰ ਜੈਸੇ ਬਲੀ ਨਿਰਬਲ ਸ਼ਤ੍ਰ ਪਰ ਜੈਸੇ ਗਰੁੜ ਸਰਪ ਪਰ ਜੈਸੇ ਬਾਟ ਲਛ ਪਰ ਜੈਸੇ ਮੇਘ ਨਾਛ ਪਰ ਜੈਸੇ ਵਿਚਾਰ ਸੋਕ ਪਰ ਜੈਸੇ ਸੰਤੋਖ ਲੋਭ ਪਰ ਜੈਸੇ ਵਿਵੇਕ ਮੋਹ ਪਰ ਜੈਸੇ ਖਿਮਾ ਕ੍ਰੋਧਪਰ ਜੈਸੇ ਹਰਿਨਾਮ ਪਾਪੋਂਪਰ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਜਾਇਪਰੇ ਤੈਸੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਜਾਇ ਪਰਿਆ ॥ ਕ੍ਰੋਧਯੁਕ੍ਰ ਹੋਕੇ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੋ ਗਾਲ ਦੇਕੇ ਕਹਜ਼ਾ ਅਰੇ ਜ਼ਾਲਮ ਤੂੰ ਕਹਤਾਹੈ ਕੇ ਅਜੇ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀ ਬਿਗੜਜ਼ਾ ਹਮਾਰਾ ਔ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਭੀ ਘਰ ਸਾਰਾ ਤੁਮਨੇ ਗਾਲ ਦੀਆ ॥ ਦੇਖਤੋ ਗਉਆਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਅਛੇ ੨ ਵਿਰਕਤ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਬੈਲ ਗਰੀਬ ਨਿਰਅਪਰਾਧ ਖਿਮਾਵਾਨ ਨਿਰਾਯੁਧ ਧਰਕੇ ਤੋਪਾਂ ਤੁਮਨੇ ਉਡਾਇ ਦੀਏ ਅਰੇ ਪਾਪੀ ਅਜੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਿਗੜਜ਼ਾ ਹੈ ॥ ਆਉਧਾਂ ਤੂੰਤਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਲੈਖਾਂ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦੁਨਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਉਠਾਇਕੇ ਮਾਰਨੇ ਲਾਗਾ ॥ ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਘੋੜੇਕੋ ਅਡੀ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਔ ਮੁਖਸੇ ਕਹੀਜਾਵੇ ਹਾਂ ਹਾਂ ਭਾਈਆ ਜੀ ੨ ਨ ਮਾਰੀ੨ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਜਾਵੇ ਤੇ ਘੋੜੇਕੋ ਬਡੇ ਜ਼ੋਰਸੇ ਅਡਨਾਂ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਬੰਦੂਕ ਕੀ ਗੋਲੀ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੋ ਲਾਗੀ ਨਾਹੀ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਘੋੜਾ ਅਡਜਾਂਕੀਮਾਰ ਖਾੜਾ ਰਹਜਾ ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਕਦਮ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਖੁਰ ਉਠਾਇਕੇ ਆਗੇ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਔ ਭਾਰਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਰਣਕੋ ਪੀਠ ਦੇਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਛੋਟੇ ਸ੍ਰੀਵੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਹਮ ਭੀ ਉਸ ਸਮੇ ਪਾਸਹੀ ਖੜੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਿਸਵੇਲੇ ਅਡਜਾਂ ਖਾਇਕੇ ਚਾਰੋ ਪੈਰ ਗਡਕੇ ਘੋੜਾ ਖੜਾ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਮਾਨੋ ਜੰਜੀਰ ਮਾਰਕੇ ਕਿਸਨੇ ਘੋੜੇਕੋ ਖੜਾ ਕਰ ਰਾਖਜੋ ਹੈ ॥ ਫਿਰ ਹਮ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜੋ ਘੋੜੇਕੇ ਚਾਰੋ ਚਰਣੋਂਸੇ ਬਾਧੀ ਹੁਈ ਸੂਛਮ ਤੰਤੁ ਪਾਤਾਲ ਲੋਕ ਕੋ ਗਈਹੈ ਘੋੜਾ ਚਰਨ ਉਠਾਨੇਕੋ ਬਡੋ ਯਤਨ ਕਰਤੋਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੁੰਤੁਆਂ ਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਹੋਤੁਸੇ ਚਰਣ ਉਠਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤੋਹੈ ॥ ਜਬ ਸੰਧਾਵਾਲਜੇ ਅਤ੍-ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੰਦੂਕ ਦਾਗ ਦਈ ਅਰ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪੀਠ ਮੈ ਲਾਗਕੇ ਦੋਨੋ ਗੋਲੀ ਛਾਤੀ ਫਾੜਕੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੇ ਦਿਹ ਪਾਰ ਨਿਕਸਗਈ ॥ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੀ ਘੋੜੇ ਪਰ ਸੇ ਗਿਰਤੇ ਹੁਏ ਕੀ ਪੇਟੀ ਕਾਠੀਕੇ ਹਨੇਮੈ ਪਰਗਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕਾ ਸਿਰ ਨੀਚੇ ਕੋ ਹੋਗਯਾ ਔ ਲਤਾਂ ਉਪਰਕੇ ਹੋਗਈਆਂ ਤਬ ਘੋੜਾ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ ਕੀ ਓਰ ਉਠ ਭਾਗਾ ਖਡੇ ਬੇਲਾਸੇ ॥ ਉਸਕੇ ਪੀਛੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਨੇ ੨ ਦੋਨੋ ਜਵਾਯੋਂ ਸਹਤ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੇ ਅੜਦਲਜਾਂਕੋ ਮਾਰਤੇ ਚਲੇ ਜਾਵੈਂ ॥ ਲਹ ਲਹ ਕਰਤੀ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਜਿਹਵਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਸਮਾਨ ਇਨ ਤੀਨੋਂਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਰੁਧਿਰਸੇ ਭਿਜਜਾਂ ਹੁਈਆਂ ਨਗਨ ਤਰਵਾਰੈਂ ਦੇਖ ਕੇ ਕਾਯਰ ਮੂਜ਼ਜਾਂਕੇ । ਚਿਤ ਦਹਲਗਏ ਨਾਲੇ ਘੋੜੇਕੇ ਉਪਰ ਉਲਟਾ ਟੰਗਜਾ ਹੁਆ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕਾ ਮੁਰਦਾ ਦੇਖਕੇ ਭਰੇ ਆਵਤੇਹੁਏ ਮੁਰਦੇ ਸਹਿਤ ਘੋੜੇਕੋ ਦੇਖਕੇਮਰਜਾਂ ਹੋਯਾਂ ਕੋ ਮਾਰਣਹਾਰੀ ਜਾਲਮੇਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਰਣਭੂਮੀ ਮੈ ਨ ਠਹਰ ਸਕੀ ਉਠ ਭਾਗੀ ॥ ਦੇਖੋ ਜਬ ਏਕ ਦੋ ਬੀਰੋਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨ ਠਹਰ ਸਕੇ ਤਬ ਕਜਾ ਕਹਨੇਹੈਂ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਭਰੇਕੇ ਅਲਪਕੀ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਠਕੇ ਪਰਤੇ ਤਬਤੋ ਲਹੌਰੋ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ॥ ਖਿਸ਼ੌਰ ਕੋ ਲੰਘਕੇ ਖੈਬਰਕੇ ਪਰਬਤੋ ਮੈ ਜਾਇ ਛਿਪਤੇ ॥ ਜੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਓਰਕੇ ਛਬੀ ਹਜਾਰ ਭਲਮੈ ਸਨਮੁਖ ਹੋਜਾਤੇ ਤਬਤੋ ਮਹਾਕਾਯਰ ਇਨ ਜ਼ਾਲਮੋਂਕੀ ਕਹੂੰ ਚੀਧ ਭੀ ਨ ਛੋਡਤੇ ॥ ਕਿਤਨੀਕ ਦੂਰ ਗੁਰੂ ਮਾਰੀਸੈਨਾ ਭਾਜ ਕੇ ਚਲੀਗਈ ਤਬ ਪੀਛੇ ਹਟਕੇ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜਮਦੰਡ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹਾਥਮੈ ਤਰਵਾਰੈਂ ਲੀਏ ਨਿਸੰਕ ਹੁਏ ਤੀਨੋ ਅਗਨੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਥਵਾ ਤੀਨ ਸਿੰਘਾਂਕੇ ਸਮਾਨ ਤੀਨੋ ਹੀ ਸਿੰਘ ਚਲੇ ਆਵਤੇਹੈਂ ॥ ਤਬ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਨੇ ਔਰੋਮਹਾਂ ਹਤਜਾਓਜੋਸੇ ਪੁਕਾਰਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਤੁਮ ਸਾਰੀ ਸੇਨਾ ਕੇ ਲੋਕ ਕਿਉਂ ਭਾਗੇ ਜਾਤੇਹੋ ਪੀਛੇ ਤੋ ਇਨ ਤੀਨੋ ਬਿਨਾਂ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਹੈ ॥ ਐਸੇ ਸੁਣ ਦੇਖਕੇ ਜ਼ਾਲਮਮੂਰਖੋਂ ਕੇ ਚਿਤ ਠੌਰ ਆਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਭੀ ਤਰਵਾਰੈ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਜ਼ਾਲਮ ਉਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨ ਹੋਸਕਤੇ ਭਏ ॥ ਕਿੰਤੂ ਹਲਕੇ ਦੂਰਸੇ ਬੰਦੂਕੋਂਕੀ ਵਾੜ ਝਾੜੀ ਤਬ ਗੋਲਜੋਂ ਬਹੁਤਜੋਂਕੇ ਲਾਗਨੇਸੇ ਰਣਭੂਮੀ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਸਰੀਰਕੂੰ ਤਜਾਗਕੇ ਦੇਵਪੁਰੀਕੋ ਜਾਤੇਭਏ ॥ ਇਤਿਅਤ੍ਰਸਿੰਘਬਧਹ ॥ ਪੁਨਾ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਨੇ ਆਗੇ ਬਢਕੇ ਤੋਪ ਜੰਬੂਰੇ ਬੰਦੂਕੋਂਕੀ ਵਾੜ ਤੀਨ ਚਾਰ ਘੜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਝਾੜਤੇ ਭਏ ॥ ਤਿਸਮੈ ਭੀ ਜੋ ਕੁਛ ਥੋੜੇ ਬਹੁਤੇ ਬਚੇਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਮਰੇਗਏ ॥ ਉਸੀ ਸਮੇ ਭਾਈ ਲਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਪੁਰੀਕੋ ਚਲੇਗਏ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਵਾ ਗੋਤ੍ਰ-ਸਿੰਘ ਕਾ ਭੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਪੁਰੀ ਮੈ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਦੋ ਗੋਲੀ ਲਾਗਨੇਸੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਹਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਥੇ ॥ ਤਹਾਂ ਪਰ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰਮੈ ਏਕ ਜ਼ਾਲਮ ਨੇ ਅਠਾਹੈਂ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰਯਾਂ ॥ ਚਾਰੋ ਓਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇ ਸੈਕੜੇ ਸਿਖ ਜਖਮੀ ਪੜੇਹੈਂ ਔਰ ਜੋ ਰਾਜੀ ਬਾਜੀ ਬੈਠੇਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਵਹੁ ਉਸ ਜ਼ਾਲਮ ਕੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨੇਸੇ ਬੰਦ ਕਰਣੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਪਰਮ ਛਿਮ ਵਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਭੀ ਅਪਨੇ ਪਜਾਰੇ ਸਿਖੋਂਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸਕੋ ਜੋਲਜਾਂ ਮਾਰਣੇ ਸੇ ਮਤ ਹਟਾਵੋ ਜੈਸੇ ਜਹਾਂ ਇਸਕਾ ਮਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਕੁਹਾਂ ਹੀ ॥ ਇਸਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਰਨੇ ਦੇਵੈ ॥ ਇਸਕੋ ਤੁਮ ਹਟਾਵੋ ਨਹੀ ॥ ਤਬ ਦੋ ਗੋਲੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸੀਸਮੇਂ ਲਗਜਾਂ ਤੇ ਚਾਰ ਦਨੋ ਭੁਜਾ ਮੈ ਲਗਜਾਂ ਦੋ ਗੋਲਜਾ ਕਾਲੇ ਵਾਲੋਂਮੈ ਲਾਗਜਾਂ ਤੇ ਦਸ ਗੋਲਜਾਂ ਛਾਤੀ ਚਿਰਦੈ ਮ ਲਾਗਜਾਂ ਏਕ ਗੋਲਾ ਤੋਪਕਾ ਦਹਨੇ ਕੋਡੇ ਮੈ ਲਾਗਾ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੋਲਜਾਂ ਔ ਗੋਲੇਯੰ ਛਾਨਟੀਕੇ ਸਮਾਨ ਸਰੀਰ ਹੋਰਜੋਹੈ ਤਥਾਪੀ ਗੋਲਜਾਂ ਸਰੀਰ ਮੈ ਲਗਤੀ ਸਮੇ ਸੀ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਣ ਨਹੀ ਕੀਆ ਮਹਾ ਸੁਮੇਰ ਵਤ ਧੀਰਧਰੋ ਧਾਰਕੇ ਅਚਲਵਤ ਅਚਲਹੀ ਬੈਠੇ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਅਠਾਰਾਂ ਗੋਲਜਾਂ ਔ ਉਨੀਸਵੇ ਗੋਲੇਜੋ ਲਾਗਨੇ ਸੋ ਦੇਖੋ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਸਰੀਰ ਸਾਰਾਹੀ ਛਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੋ ਗਯੋਹੈ ਪਰੰਤੂ ਧਨਜਹੈ ਯੇ ਪੁਰਖ ਜਿਨੋਨੇ ਅਦਵਿਚਤ ਭੀ ਖੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨਜਾਂ ਜਿਨਕੇ ਨੇਤ੍ਰਮੇ ਤਥਾ ਮਸੱਤਕਪੈ ਯਦਵਿੰਚਤ ਵਟ ਨਹੀ ਪਰਜੋਹੈ ॥ ਅਹੋ ਅਤਜੰਤ ਆਸਚਰਯ ਹੈ॥ਇਨਕਾ ਧਨਜ ਯੇਹ ਪੁਰੁਖਹੈ ੨ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਦਿਵਾਲਮੈ ਗੋਲ ਾ ਪੜਜਾਂ ਲਾਗਤਜਾਂ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਸਰੀਰਮੈ ਪੜਜਾਂ ਗੋਲਜਾ ਲਾਗਤਜਾਂ ਹੈ ॥ ਯਦਵਿੰਚਤ ਭੀ ਮੁਖ ਪਰ ਮਲਾਨੀ ਨਹੀ ॥ ਜਿਨਕੇ ਆਈਹੈ ਪ੍ਰਥਮਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਸਹਤ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਚਿਤ੍ ਕੀ ਲਿਖੀ ਮੂਰਤਿ ਵਤ ਅਚਲ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਯਾਤੇ ਪੁਨਾ ਭੀ ਅਤਜੰਤ ਧਨਹੈਂ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਮੈ ਤਥਾ ਧਰਮਸ਼ਾਸਤ੍ਰਮੈ ਵੇਦ ਔ ਸਿਮ੍ਰਤਜੋਂ ਮੈ ਸਰੀਰ ਸੇ ਆਤਮਾ ਭਿੰਨ ਕਹਜੋਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਮਰਣ ਕਾਲਮੈ ਸਰੀਰਕੋ ਤਜਾਗਕੇ ਜੀਵਆਤਮਾ ਚਲਜੋ ਜਾਤੋਹੈ ਤਥ ਲੋਕ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਸਰੀਰਸੇ ਆਤਮਾ ਭਿੰਨਹੈ ਐਸੇ ਅਨੁਮਾਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਸਰੀਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕਰਕੇ ਦੇਖਜੋ ਕਿਸੇ ਨਹੀਹੈ । ਬਿਨਾ ਗਯਾਨਵਾਨਸੇ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਤੋ ਸਰੀਰ ਮੈ ਰਹਕੇਹੀ ਸਰੀਰ ਮੇ ਨਿਵ੍ਹਾਸ ਕਾਲਮੈ ਹੀ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਅਧ ਸਰੀਰਸੇ ਭਿੰਨ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਇ ਦੀਓਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨ ਹੋਤੇ ਤਥ ਗੋਲਜਾਂ ਗੋਲਾ ਸਰੀਰਮੈ ਲਾਗਨੇਸੇ ਅਤਜੰਤ ਕਲੇਸ ਮਾਨਤੇ ॥ ਦੂਸਰਾ ਸਿਰ ਮੈ ਔ ਕਲੇਜੇ ਮੈ ਗੋਲੀ ਏਕਭੀ ਲਾਗਨੇਸੇ ਆਦਮੀ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਮਰ ਜਾਤੋ ਹੈ ਅਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸੀਸ ਮੈ ਤਥਾ ਕਲੇਜੇ ਮੈ ਬਾਰਾਂ ਗੋਲਜਾਂ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਪੀਛੇ ਭੀ ਜੈਸੇ ਭੀਖਮਜੀ ਬਾਣੋਂ ਕੀ ਸੇਹਜਾ ਪਰ ਸੈਨ ਕਿਤਨਾਹੀ ਚਿਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਵੱਛੰਦ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਭੀਖਮਜੀ ਨੇ ਜਥ ਸਰੀਰ ਤਜਾਗਨੇਕੀ ਇਛਾ ਕਰੀ ਤਬੀ ਸਰੀਰ ਤਜਾਗਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਘਾਟ ਗੋਲੀਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸੇ ਭੀਖਮਜੀ ਨੇ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਤਜਾਗਾਬਾ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਗੋਲਜਾਂ ਗੋਲੇਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰਸੇ ਸਰੀਰ ਨ ਤਜਾਕਤੇ ਭਏ ॥ ਕਿੰਤੂ ਅਪਨੀ ਇਛਾਸੇ ਤਜਾਗੀਕੇ ਲਿਯਸੇ ਯੇਹ ਸਿਧ ਹੁਆ ਕੇ ਦੇਹ ਅਧਯਾਸ ਸਾਹਿਬਕੇ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਨਹੀ ਥਾ ਜਿਸਸੇ ਅਨਯ ਆਸਚਾਨੋਂ ਸੇ ਗੋਲਜਾਂ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਭੀ ਨ ਪੀਛਾ ਹੀ ਮਾਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔ ਨ ਮੁਰਛਤ ਹੀ ਹੂਏ ॥ ਜੈਸੇ ਹਿਮਾਲੇ ਪਰਬਤ ਮੈ ਗੋਰੂ ਕੀ ਖਾਣ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਗੋਰੂਕੀ ਖਾਣਿਸੇ ਛਾਲ ਲਾਲ ਪਾਨੀਕੇ ਝਰਨੇ ਝਰਤੇ ਹੋਵੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹਿਮਾਲੈ ਵਤ ਗੌਰ ਸਰੀਰਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਔ ਲਾਲ ਲਾਲ ਪਾਨੀਵਤ ਬਡੇ ਲੋਹੂਕੇ ਝਰਨੇ ਝਰ ਰਹੇਹੈ॥ ਐਸੇ ਮਹਾ ਹਿਮਾਰੂਪੀ ਅਜਰ ਅਕਟ ਅਸਤ੍ਰਸੇ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੀਆਂ ਜਹੜਾਂ ਉਖਾੜ ਰਹੇ ਹੋਂ ॥ ਅਥਵਾ ਹਿਮਾਰੂਪੀ ਮਹਾਂਬ੍ਰਹਮ ਅਸਤ੍ਰਸੇ ਕੁਲ ਜ਼ਾਲਮਾਂਕੇ ਅਬ ਦਘਧ ਕਰ ਡਾਰੋਂ ਗੇ ਅਥਵਾ ਇਸ ਹਿਮਾਰੂਪੀ ਅਸਤ੍ਰਸੇ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕਾ ਬੀਜ ਹੀ ਸੰਸਾਰਸੇ ਮਾਰਕੇ ਨਸ਼੍ਟ ਕਰ ਡਾਰੈਗੇ ਕਿਧੋਂ ਜ਼ਾਲਮੋਂਕੇ ਘੋਰ ਪਾਪਸੇ ਅਪਨੇ ਹਿਮਾਰੂਪੀ ਅਸਤ੍ਰਸੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਹੀ ਦਘਧ ਕਰ ਡਾਰੈਂਗੇ ॥ ਅਹੋ ਬਡਾ ਅਸਚਰਯਹੈ ੨ ਜੋ ਛਬੀਸ ਹਜਾਰ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਮਰਜਾਨੇ ਵਾਰੇ ਪਾਸ ਸਿਖ ਬੈਠੇ ਆਗਜ਼ਾ ਯੁਧ ਵਾਸਤੇ ਮਾਂਗਤੇ ਰਹੇਹੈਂ ਤੋਭੀ ਯੁਧਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਵਾਰੰਵਾਰ ਏਹੀ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਕਰਤਾਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮਨੋ ਕੋਈ ਮਤ ਯੁਧ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਹਥਯਾਰ ਖੜਾ ਕਰੋ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ੨ ਮੁਖਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇਹੁਏ ਅਪਨੈ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪਦਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਵੈ ॥ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕਾ ਸ੍ਰੀਦਰਬਾਰ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਮਹੰਤ ਪੂਜਾਰੀ ਕਾ ਬੇਟਾ ਭਾਈ ਲਹਣਾਸਿੰਘ ਅਬੀ ਅਠਾਰਾਂ ੧੮ ਬਰਸਕੀ ਆਰਬਲਾ ਉਸਕੀ ਭੁਈ ਥੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਚੌਰੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਕਰਤਾ ਥਾ ਸੋ ਭੀ ਏਕ ਗੋਲੀ ਸੀਸਮੈ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਪੁਰੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਨਿਕੀ ਡੋਜਕੇ ਔਰ ਲੜਕੇਨੇ ਚੌਰੀ ਪਕੜ ਲਈ ਵਹੁਭੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਜੀ ਕਾ ਸਿਰ ਸਦੜਾ ਹੁਆ ਪੁਨਾ ਔਰ ਪੁਨਾ ਔਰ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਬਹੁਤਹੀ ਛੋਟੀ ੨ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਸਿਦਕ ਧਾਰੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਿਰਸਦਕਾ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸੀ ਹੋਤੇਭਏ॥ ਧਨ੍ਯ ਜੋਹ ਐਸੇ ਭਾਰੇ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ ਤੇ ਧਨ੍ਯ ਇਨਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੈਂ ਜਿਨਕੇ ਐਸੇ ਕੁਲਤਾਰਕ ਪੁਤ੍ਰ ਉਤਪਤ ਹੁਏਹੈਂ ॥ ਜਿਨੋਂਨੇ ਅਤਿ ਤੁਛਮਾਤ੍ਰ ਸਰੀਰਕੋ ਜਾਨਕੇ ਸਿਰ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਸੀ ਨਹੀ ਕਰੀਹੈ ॥ ਐਸੇ ਸਤਪੁਰੁਖੋਂ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਮੇਰਾ ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ਔਰ ਇਨਕੀ ਬਡਾਈ ਅਪਰ ਅਪਾਰਹੈ ਮੈਂ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲਿਖੋਂ ਏਕ ਰਸਨਾਸੇ ਜੋ ਸਹਸ੍ਰੋ ਰਸਨਾ ਹੋਵੈਂ ਤੋਭੀ ਨਹੀ ਕਹਸਕਤੀਹੈ ॥ ਜੋਤੀਆਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਰੀਰਮੈ ਲਗਤੀ ਸਮੇ ਚੌਰੀ ਬਰਦਾਰ ਜੋਧਸਿੰਘਨੇ ਹਾ ਸੀ ਐਸੇ ਸਬਦ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਤਿਸਕੀ ਓਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਕਿਉਰੇ ਤੁਝੇ ਕਯਾ ਹੂਆਹੈ ਜੋ ਹਾ ਹਾ ਸੀ ਸੀ ਪਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਜੋਧ-ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਸੀ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਆਪਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਐਸਾ ਖੇਦ ਦੇਖਕੇ ਸਹਾਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੁਝਸੇ ਨਹੀ ਜਾਤੋਹੈ ॥ ਕਜਾਕਰੈ ਆਪ ਆਗਜਾ ਦੇਤੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਯੁਧਕੀ ਔ ਦੇਖਕੇ ਆਪਕਾ ਕੁਸ਼ੂ ਸਹਾਰਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ਆਪ ਰੰਚਕ ਆਗਜਾ ਦੇਵਹੁ ਤੇ ਅਬੀ ਹੀ ਇਸ ਦੁਸ਼ੂਕੇ ਸਤ ਟੁਕੜੇ ਆਪਕੇ ਦੇਖਤੇ ਛਿਨਮਾਤ੍ਰਮੈ ਕਰ ਡਾਰੂੰ ॥ ਐਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਸਿਖਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਸੇ ਜਲ ਚਲਾ ਜਾਤੋਹੈ ॥ ਤਬ ਸੁਨਕੇ ਬਤੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਕਿਉਂਵੋ ਤੂੰ ਹਮਕੋ ਕਜਾ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਹਮਕੋ ਤੂੰ ਇਤਨਾਕ ਸਰੀਰਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਜਾਨਤੋਹੈ ॥ ਅਰੇ ਹਮਤੋ ਇਸ ਸਰੀਰਸੇ ਅਤੀਤਹੈਂ ॥ ਇਸ ਜਢ ਸਰੀਰ ਕਾ ਔ ਹਮਾਰਾ ਕਜਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ॥ ਹਮ ਤੀਨੋ ਸਰੀਰੋ ਸੇ ਪਰੇਹੈਂ ਭਿੰਨਹੈਂ ਯੇ ਤੀਨੋ ਸਰੀਰ ਅਸਤ ਜਢ ਦੁਖਰੂਪ ਹੈ ॥ ਔ ਹਮ ਇਨਸੇ ਵਿਲਖਣ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪਹੈਂ ਯੇ ਸਰੀਰ ਖਟ ਵਿਕਾਰੋਂ ਸਹਤ ਹੈ ਹਮ ਖਟ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰੋਂ ਸੇ ਰਹਤਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਇਸ ਕਾ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸਵਤ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇਹ ਸਰੀਰ ਜਢ ਤਮਰੂਪ ਹੈ ਹਮ ਚੇਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈਂ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸਕਾ ਵਿਰੋਧਤੋ ਹੈ ਤਾਦਾਤਮ ਆਦੀ ਸਨਬੰਧ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ॥ ਅਰੇ ਸਿਖ ਹਰਖ ਸੋਕ ਤੇ ਖੇਦ ਉਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਜਿਸ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਛ ਪਰੰਪਰਾ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧ ਹੋਤੇਹੈਂ ਜਬ ਸੰਬੰਧ ਹੀ ਕੋਈ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਖੇਦ ਕੈਸਾ । ਜੈਸੇ ਨਦੀ ਕੇ ਪਾਰਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਕਿਸੀਕੇ ਘਰ ਕੋ ਆਗ ਲਗੁਜਾਵੇ ਤਬ ਉਰਲੇ ਤੀਰਕੇ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕਾ ਉਸ ਘਰਕੇ ਸਾਥ ਕਜਾ ਤਾਲਕਹੈ ਨਾਮ ਸਨਬੰਧਹੈ। ਤੈਸੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਔ ਇਸ ਦੇਹਕਾ ਕੁਛ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤ ਖੇਦ ਨਹੀਹੈ ਨਹੀਹੈ ਤੂੰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਕੁਛਭੀ ਸੋਕ ਮਤ ਕਰ ਹਮ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਏਵੇਂ ਦੋ ਇਕ ਘੜੀਕਾ ਸ੍ਵਪਨਸਾ ਰਹ ਗਯੋਹੈ ਅਬੀ ਨਿਪਟ ਜਾਤੋਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਤਿਸ ਸਿਖਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਉਸਕੋ ਦਿਬਜਰੂਪ ਗਜਾਨ ਚਛੂ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਬੀਚ ਆਇ ਵੜੀਹੈ ਔ ਡੇਰਾ ਡੰਡਾ ਸਭੀ ਲੂਟ ਲੀਆ ਨੇ ਤੋਸੇਖਾਨਾ ਭੀ ਲੂਟਲੀਆ ਨੇ ਔ ਭਾਈ ਧਜਾਨਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਭ ਸਿੰਘ ਚਢਗਏ ਹੈਂ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾ ਹੂਆ ਜੋ ਡੇਰਾ ਲੂਟਲੀਆ ਨੇ ਤੌ ਤੁਮਾਰਾ ਦਰਿਦ੍ਰ ਗਯਾ ਔਰ ਭਾਈ ਧਜਾਨ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਮੇਰੇ ਪਰਮ ਧਾਮਕੋ ਚਲੇ ਗਏਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਸਬਦ ਗਰਜ ਕੇ ਕਰਕੇ ਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਮੇਘ ਗਰਜ ਕੇ ਮੋਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਕੇ ਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਵੇ ਤਦਵਤ ॥ ਬਹੁਤੇ ਘਾਵ ਲਗਨੇ ਸੇ ਅਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੁਧਿਰ ਸਰੀਰ ਮੈ ਜਾਨੇ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਬਹੁਤ ਪਜ਼ਾਸ ਲਾਗੀ ਏਕਤੋ ਬੜੀ ਤਪਤ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਸਵਾਪਾਰ ਅਬੜਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਡੇਢ ਪਹਰ ਦਿਨਭੀ ਚਢ ਗਯਾ ਤੀਸਰਾ ਜਖਮ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਰੀਰ ਮੈ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਸਰੀਰ ਮੈਸੇ ਰੁਧਿਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਾਨੇ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪਯਾਸ ਜਬ ਬਹੁਤ ਲਾਗੀ ਤਬ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਲ ਥੋੜਾ ਲਯਾਉ ਪੀਨੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦਸੇ ਸੁਣਕੇ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਸੰਤ ਹੀਰਾਸਿੰਘਜੀ ਜਿਨੋਂਨੇ ਏਹੁ ਸਾਖਯਾਂ ਉਦਮ ਕਰਕੇ ਲਿਖਾਈ ਹੈਂ ਸੋ ਗਡਵਾ ਬਡਾ ਲੈਕੇ ਦਰਿਆਉ ਕੀ ਓਰ ਦੌੜੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਦੋਧਪੇ ਸੰਤ ਹੀਰਾਸਿੰਘਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਮਾਰਕੇ ਬੁਰਛਯਾਂ ਨੇ ਗਡਵਾ ਖੋਸ ਲੀਆ ॥ ਫਿਰ ਗਾਗਰ ਲੈਕੇ ਦੌੜੇ ਤਬ ਵੈਸੇਹੀ ਬੁਰਛਯੋਂ ਦੋਚਾਰ ਥਪੜ ਲਗਾਕੇ ਗਾਗਰ ਭੀ ਖੋਸ ਲਈ ॥ ਤਬ ਆਇਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਸੰਤ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਰੋਇਕੇ ਅਰਜ਼ ਕਰੀ ਹੇ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜੀ ਸੋ ਗਾਗਰ ਗਡਵਾ ਹਮ ਜਲ ਵਾਸਤੇ ਲੈਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਆਗੇਸੇ ਬੁਰਛੇ ਜ਼ਾਲਮ ਖੋਸ ਲੇਤੇਹੈਂ ॥ ਯੇ ਜ਼ਾਲਮ ਪਾਨੀ ਆਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤੇਹੈਂ ਹਮ ਕਜਾ ਕਰੈਂ ॥ ਯੇਹ ਬਾਤ ਸਿਖਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਡੇ ਹਸਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯਿਆ ਮਟੀਕੇ ਬਰਤਨ ਮੈ ਪਾਨੀ ਲਯਾਵਹੁ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਨਵੀਨ ਚਾਦਰ ਕਪੜੇਕੀ ਭਿਗੋਇ ਲਯਾਵਹੁ ॥ ਤਬ ਵੈਸੇਹੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਨਵੀਨ ਚਾਦਰ ਭਿਗੋ ਕੇ ਲਯਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਏਕ ਦੋਵਾਰ ਤਿਸ ਚਾਦਰ ਕਾ ਜਲ ਆਪਨੇ ਮੁਖਰੂਪੀ ਕਵਲ ਮੈ ਡਾਰਤੇ ਭਏ ਇਤਨੇ ਮੈ ਔਰ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਜਲ ਲੈਕੇ ਪਹੁਚੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਕਰਤਾਰ ਕਾ ਦੇਖਕੇ ਸਮੀਪਵਰਤੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਬਡਾ ਰੁਦਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਕੇ ਦੇਖੋ ਆਜਕਲ ਕੇ ਦਿਨੋਂ ਮੈ ਸੰਦਲ ਸਰਬਤ ਤੇ ਬੇਦਮੁਸ਼ਕ ਤੇ ਕੇਵੜਾ ਇਲਾਚਯਾਂ ਕਾ ਅਰਕ ਅਨਾਰ ਸ਼ਰਬਤ ਨੀਲੋਫਰ ਕਾ ਸ਼ਰਬਤ ਆਦਿਕ ਹਾਜਰ ਰਹਤੇ ਥੇ ਜਿਸ ਵਕਤ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਵਾਸਤੇ ਭੀ ਹੁਕਮ ਕਰਤੇ ਥੇ ਉਸੀਵਕਤ ਉਸਕੇ ਹਾਜਰ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਹੋਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਕਜਾ ਕਥਾ ਕਹਨੀ ਹੈ ਦੇਖੋ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਗਤੀ ਅਬ ਸਾਖਯਾਤ ਉਨਕੇ ਸਰੀਰ ਵਾਸਤੇ ਨਦੀ ਕੋ ਗਰਮ ਜਲ ਭੀ ਆਵਨੋ ਨਹੀ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਹੁਤ ਸੇ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰ ੨ ਕੇ ਸਿਖ ਰੋਵਤੇ ਭਏ ॥ ਔਰ ਆਪਤੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸਦ ਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ॥ ਹਰਖ ਸੋਗ ਜਾਂਕੇ ਨਹੀ ਬੈਰੀ ਮੀਤ ਸਮਾਨ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਰੇ ਮਨਾ ਗਜਾਨੀ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨ ॥ ਜਬ ਸੰਧ ਵਾਲਯਾਂ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਮਾਰਯਾ ਗਯਾ ਤਬ ਜ਼ਾਲਮ ਬੁਰਛਯੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਲੂਟਨੇ ਅਰਥ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇ ਵੜੀ ਜਿਸਕੇ ਪਾਸ ਜੋ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਆਦਿਕ ਦੇਖੇ ਜੋਰ ਸੇ ਮਾਰਕੇ ਖੋਸ ਲੇਵੈਂ ॥ ਪੀਲੇ ਤੋਪੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਉਡ ੨ ਕੇ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਉਡ ੨ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਪੇ ਨੀਹੇ ਰੁਲਤੇਹਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਏ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀ ਬਡੀ ਬੇਅਦਬੀ ਬੁਰਛੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ਦੇਖੋ ਬੁਰਛਜੋਂ ਕੀ ਅਨੀਤੀ ਸੇ ਦਿਨ ਮੈ ਹੀ ਰਾਤ੍ਰ ਅੰਧੇਰੀ ਪੜ ਗਈਹੈ ਮਹਾਂਘੋਰ ਭਯਾਨਕ ਸਮਾ ॥ ਗੁਰੂਕੇ ਸਿਖੋਂ ਪਰ ਵਰਤਤਾ ਭਯਾ ਯੇ ਵੈਸਾਖ ਕੀ ਸਤਾਈ ਕਾ ਦਿਨ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਕਹਰ ਕਾ ਚਢਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕੋਈ ਬੀਸ ਪਚੀਸ ਲਾਖ ਕੀ ੨੫੦੦੦੦੦ ਲੂਟ ਡੇਰੇ ਕੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਕੀ ਜ਼ਾਲਮ ਬੁਰਛਜੋਂ ਨੇ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਏਕ ਸਰਦਾਰਨੀ ਬੁਰਛਜੋਂ ਸੇ ਡਰਕੀ ਮਾਰੀ ਦਰਿ-ਆਉ ਮੈਂ ਪਟ ਪਟ ਪਾਨੀ ਮੈ ਭੂਖਣੋਂ ਕਾ ਡਬਾ ਕਾਂਖ ਮੈਂ ਲੈਕੇ ਖਲੋਤੀ ਥੀ ਤਬ ਏਕ ਬੁਰਛੇ ਨੇ ਆਇਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਝਿੜਕਾਂ ਦੇਕੇ ਗਹਣਜਾਂ ਕਾ ਡਬਾ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰਨੀ ਸੇ ਲੇਲੀਆ ॥ ਉਸ ਸਰਦਾਰਨੀ ਕੀ ਸੁਥਣ ਮੈ ਨਾਲਾ ਬਹੁਤ ਮੋਲ ਵਾਲਾ ਟੇਖਕੇ ਬੁਰਛੇ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਤੈਂਤਾਂ ਹੁਣ ਡੁਬਕੇ ਮਰ ਹੀ ਜਾਣਾਹੈ ਏਹੁ ਨਾਲਾ ਤੇਰੇ ਕਿਸ ਕੰਮਹੈ ਇਹੁ ਨਾਲਾ ਭੀ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਦੇਦੇ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰਨੀ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਅਛਾ ਅਬ ਮੇਰੇ ਕਿਸ ਕੰਮ ਨਹੀ ਹੈ ਇਹ ਪਟਕਾ ਨਾਲਾ ਲੈ ਤੂੰ ਲੈ ਲੈ ਆਗੇ ਹੋਕੇ ॥ ਤਬ ਨਾਲੇ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਜ਼ਾਲਮ ਬੁਰਛਾ ਨਾਲਾ ਪਟ ਕਾ ਲੈਨੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾਨੀ ਮੈਂ ਆਗੇ ਜਲਦੀ ਸੇ ਸਰਕਜਾ ਉਸਕੇ ਸਮੀਪ ਆਨੇ ਸੇ ਸਰਦਾਰਨੀ ਸਰਕ ਕੇ ਕੁਛ ਬਡੇ ੨ ਜਲਮੈ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਵਹੁ ਜ਼ਾਲਮ ਬੁਰਛਾ ਭੀ ਬਡਾ ਲੰਬਾ ਜ੍ਵਾਨ ਥਾ ਆਗੇ ਹੋਕੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਤਿਸਸੇ ਨਾਲ ਖੋਸਨੇ ਲਾਗਾ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਸਰਦਾਰਨੀ ਔਰ ਥੋਰਾ ਸਾ ਸਰਕਕੇ ਗਹਰੇ ਜਲ ਮੈ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਜਬ ਨਾਲਾ ਛੀਨਨੇ ਅਰਥ ਉਸ ਮਾਈ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪਹੁਚਜਾ ਔਰ ਤਿਸਕੇ ਹਾਥ ਚਲਾਯਾ ਤਬ ਝਟਤੀ ਹੀ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰਨੀ ਨੇ ਉਸ ਜ਼ਾਲਮਕੇ ਗਲੇ ਮੈਂ ਨਾਲਾ ਪਾਇਕੇ ਝਟਕਾ ਮਾਰਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਬਡੇ ਜਲ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਲੈਗਈ ॥ ਫਿਰ ਵਹੁ ਬੁਰਛਾ ਅਪਨੇ ਛੂਟਨੇ ਲੀਏ ਬਹੁਤੇਰੇ ਯਤਨ ਕਰ ਚੁਕਾ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸਸੇ ਛੂਟ ਨ ਸਕਜਾ ਜੈਸੇ ਤੀਨ ਦਿਨ ਕੀ ਭੂਖੀ ਸਿੰਘਨੀ ਕੇ ਹਾਥ ਮ੍ਰਿਗਕਾ ਬਚਾ ਆਇਜਾਵੇ ਵਹੁ ਨਹੀ ਛੂਟ ਸਕਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਵਹੁ ਬੁਰਛਾ ਭੀ ਤਿਸਸੇ ਨ ਛੂਟ ਸਕਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕ੍ਰੋਧਸੇ ਭਰਕੇ ਤਿਸਕੋ ਕਹਤੀਹੈ ਅਰੇ ਨੀਚ ਪਾਪੀ ਹਤਜਾਰੇ ਸੰਤ ਹਤਜਾਰੇ ਤੂੰ ਗਹਨਜਾਂ ਦਾ ਡਬਾ ਲੈਕੇ ਰਜਜਾ ਨਹੀਸੇ ॥ ਜੋ ਫਿਰ ਨਾਲਾ ਲੈਨੇ ਕੋ ਉਠ ਪ੍ਰਿਓ ਹੈ ਲੈਖਾਂ ਤੂੰਤਾਂ ਪ੍ਰਥਮੇ ਨਾਲਾ ਲੈਲੇ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਉਪਰਸੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਜਲਮੈ ਦਬਾਯਾ ਉਸਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪਾਨੀਮੈ ਨਿਕਾਸਕੇ ਪਾਛੇ ਆਪਭੀ ਡੂਬ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਸਲੋਕ...ਅਤਿ ਲੋਭੋ ਨਾ ਕਰਤਬਜੋ ਲੋਭੋ ਹਿ ਪ੍ਰਾਣ ਘਾਤਕਾ । ਅਤੀ ਲੋਭ ਪ੍ਰਸੰਗੇਨ ਦੁਸ੍ਵੋ ਦੁਰਗਤੀਂਗਤਃ ॥ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਉਪਰ ਲਿਬ ਦਿਤਾ ਹੈ ॥ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਚਲਨੇ ਸੇ ਜਬ ਬੰਦ ਹੋਗਈ ॥ ਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਮੈ ਲਾਗੀ ਸਿਖੋਂ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਭਾਲ ਹੋਣੇ ਇਧਰ ਬੁਰਛੇ ਲੂਟਤੇ ਫਿਰਤੇਹੈਂ ਜੋ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪੂਜਾਰੀ ਕਾ ਬੇਟਾ ਮਾਰਜਾ ਗਯਾ ਥਾ ॥ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਏਹ ਹਾਲਹੈ ਜੋ ਗਲੇ ਗੋਲਯੋਂ ਸੇ ਤਮਾਮਾ ਛਾਨਨੀ ਤਰਹ ਹੋਰਹਜਾ ਹੈ ਏਹ ਹਾਲਹੈ ॥ ਔ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਧੀਰਯ ਦੇਕੇ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਸਾਂ ਅਪਨੇ ਬੇਟੇ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਅਫਸੋਸ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਚਾਰਦਿਨ ਅਗੇ ਯਾ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਸਰੀਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਛੂਟਨਾ ਹੀ ਹੈ ਸ੍ਵਪਨਵਤ ਬਿਨਾਸੀ ਯੇਹ ਸੰਸਾਰ ਏਂਵੇ ਕੋਈ ਘੜੀ ਪਲਕ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰਾਸਾ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਵਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹਜੋਹੈ ਸੋ ਇਸ ਮਿਥਜਾ ਸੰਸਾਰਕਾ ਤਥਾ ਸਰੀਰਕਾ ਕਜਾ ਸੋਕ ਮੋਹ ਕਰਣੋ ਹੈ ਤੁਮਨੇ ਧੀਰਯ ਰਖਣਾ ਤੁਮਾਰੀ ਪੈਜ ਰਹੇਗੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਰਖੈਂਗੇ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਨਾਲ ਅਛੇ ਤਕੜੇ ੨ ਸਿੰਘ ਲੈਕੇ ਜਾਹੁ ਜੋ ਸਿੰਘ ਰਣ ਵਿਖੇ ਸਰੀਰ ਤਜਾਗਕੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪੁਰੀਕੋ ਚਲਾ ਗਯਾ ਹੋਵੇ ਉਸਕੇ ਸਵ ਸਰੀਰਕਾ ਜਲਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਾਇ ਦੇਵਹੁ ਅਪਨੀ ਸੰਗਤਕੇ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਮੈ ਆਪਹੀ ਸੰਭਾਲ ਲੇਵੇਂਗਾ ॥ ਤਬ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਜਾਕੇ ਐਸੇ ਹੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਥਾ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਆਇਕੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਜ਼ਖਮਜਾਂ ਸਿਖਾਂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਜੇਹੜੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਿਰ ਸਦਕਾ ਸਿੰਘ ਕੁਰਬਾਣ ਹੋਏਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਜਿਨਾ ਨੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੀਸ ਦਿਤੇਹੈਂ ਤੇ ਪਰਲੋਕਗਾਮੀ ਭਏਹੈਂ ॥ ਉਨ ਸਭਨਾ ਕਾ ਸਰੀਰ ਗੁਰ ਦਰਿਆਉ ਮੈ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਦੀਏਹੈਂ ॥ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗਜਾ ਕਰੀ ਹੇ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਜੀ ਫਿਰਭੀ ਜਾਇਕੇ ਔਰਭੀ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਦੇਖ ਲੇਵਹੁ ਜੋ ਸਿੰਘ ਹੁਕਮਸਤ ਹੋਗਯਾ ਹੋਵੇ ਉਸਕੋ ਭੀ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਦੇਵਹੁ ਜਿਸਕੋ ਜਾਣੋ ਕੇ ਬਹੁਤਹੀ ਜ਼ਖਮ ਲਾਗੋਹੈ ਬਚਨੇ ਵਾਲਾ ਨਹੀ ਹੈ ਉਸਕੋ ਭੀ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇਦੇਵੋ ਮੈਂ ਆਪਹੀ ਸੰਮਾਲ ਲੇਵੇਂਗਾ ॥ ਤਬ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਸਿੰਘ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਪੂਜਾਰੀ ਫਿਰ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸੋ ਪਰਲੋਕ ਗਾਮੀਸਿੰਘਾਂਨੂੰ ਖੋਜ ਖੋਜਕੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀਹੀਰਾਸਿੰਘ ਉਵਾਚ॥ ਏਕ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਲੂਵਾਲੀਏ ਬਡੇ ਜਪੁ ਤਪੁ ਸਤ ਮੈ ਨਿਪੁਨ ਹਜੂਰ ਦੀ ਅੜ-ਦਲ ਮੈ ਰਹਿਣਾ ਔਰ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਵੀ ਕਰਨਾ ਹਜੂਰ ਦੇ ਅਗੇ ਵਾਰ ਪੜਨੀ ਭੋਗ ਪੜਾਫੇਰਨਜੂਨੀ ਆਇਆ ਜਿਨ ਏਹ ਗਾਯਾ। ਐਸਾ ਬਚਨ ਤਿਸਕੇ ਨਿਕਸਭਾਹੀਥਾਮੁਖ ਸੇ ਜੋ ਤੜਾਕ ਗੋਲੀ ਲਗੀ ਛਾਤੀ ਮੈ ਗਿਰ ਪੜੇ ਏਹ ਸੰਤ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਮਮਿਤ੍ਰ ਸੇ ਉਨਕੋ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤੇ ਹੁਮਨੈ ਉਠਾਇਆ ਔਰ ਤੀਨ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਉਠਾਕਰ ਦਰਯਾ ਮੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਰਵਾਹ ਕਰਾ ਅਪਲੀ ਹਥੀਂ ॥ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਮਿਤ੍ਰ ਬਾਲਸਖਾਈ ਸਖਾ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਨੌਕਰੀ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਥੇ ਤਬਭੀ ਏਕ ਹੀ ਜਗਹ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਹੀ ਇਨਕਾ ਬਿਸਤਰਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਸੋ ਜੇਠੂ ਵਾਲੀਏ ਭਾਈ ਸਮੀਰ-ਸਿੰਘਜੀ ਆਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਜਬ ਗੁਰੂਜੀ ਵਿਰਕਤ ਰਹੇਹੈਂ ਤਬ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਕਿਤਨਾ ਚਿਰਹੀ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ਫਿਰ ਜਬ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਡਾ ਐਸ੍ਵਰਜ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਬਭੀ ਕਬੀ ੨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਮਹੀਨਾ ੨ ਦੋ ੨ ਮਹੀਨੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਆਇਕੇ ਰਹਜਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਜਬ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਾਣੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਉਨਕੋ ਰਖ ਲੇਵੈਂ ॥ ਜੇ ਕਬੀ ਜਬਰਨ ਜਾਨੇ ਲਾਗੈਂ ਤਬ ਹਸਕੇ ਬਿਲਾਸ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕਰਨਾ ॥ ਹਾਂ ਭਾਈ ਹੁਣ ਤੁਸੀ ਕਿਉਂਨ ਜਾਨਾ ਚਾਹੋ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਕੇਲਜਾਂ ਕੋ ਖਾਣੇ ਕੋ ਅਛੇ ੨ ਗਫੇ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਅਸੀ ਭੀ ਅਕੇਲੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਤਬ ਹਮਕੋ ਭੀ ਅਛੇ ੨ ਗਫੇ ਖਾਣੋ ਕੋ ਮਿਲਤੇ ਥੇ ਹਸ ਹਸਕੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੀ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇ ਥੇ ॥ ਸੋ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਜਬ ਤੋਪਾਂ ਚਲਜਾਂ ਤਬ ਸੋਹਲ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਯੇਹ ਤੋਪਾਂ ਤੋ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਪਰ ਚਲਰਹਜਾਂ ਹੈਂ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਰਕਤ ਕਮਰ ਕਸਾ ਕਰਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਏਕ ਬਡੀ ਲਾਠੀ ਲੈਕੇ ਚਲਪਰੇ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰ ੨ ਚਲੈ ਪਰੰਤੂ ਕਜਾ ਕਰੈਂ ਪੈਂਡਾ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸੋਲਾਂ ਕੋਸ ਥਾ ਤਥਾਪੀ ਬਡਾ ਧਾਵਾ ਕਰਕੇ ਜਬ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਬੰਦ ਚਲਨੇ ਸੇ ਹੋਗਈ ਹੈ ਕੋਈ ਡੇਢ ਯਾਮ ਦਿਨ ਚਢੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ॥ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਚਲਤੇ ੨ ਕਜਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਹਰੀ ਜੀ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮਸਖਾ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈਂ ਔ ਤਤਵੇਤਾ ਯਥਾਰਥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਹੈਂ ਯੋਗੀਰਾਜ ਭੀ ਹੈਂ ਔ ਚੌਥੀ ਪੰਚਮੀ ਯੋਗ ਭੂਮਿਕਾ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਭੀ ਹੈਂ ਸੋ ਆਜ ਉਨਕੇ ਗਜਾਨ ਔ ਯੋਗ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਭੀ ਕਰ ਲੇਵੈਂਗੇ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਭੀ ਕਰੈਂਗੇ ॥

ਕਾਹੇਤੇ ਅਪਦਾ ਕਾਲਮੈ ਪੁਰੁਖਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਤੇ ਧੀਰਥ ਕੀ ਤਥਾ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਸਮੀਪਤਾ ਸੋ ਵੈਰਾਗਕੀ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾਪੰਨ ਸੁੰਦ੍ਰ ਦਿਬਜਰੂਪਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਸਮੀਪਤਾ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਯਤ ਕੀ ਤਥਾ ਅਪਦਾ ਕਾਲ ਮੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਔ ਮਿਤ੍ਰ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਇਤਨਜਾਂ ਕੀ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ॥ ਸੋ ਜੈਸੇ ਮਦਪਾਨ ਸੇ ਜਾਤੀ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ਐਸਜਾਂ ੨ ਤਰਕਾਂ ਮਨ ਮੈ ਉਠਾਤੇ ਹੁਏ ਦੌੜੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਪਰ੍ਰਵ ਨਿਵਰਤ ਹੋਗਯਾਂ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕਕੇ ਚਲਨੇ ਕਾ ਤਬ ਆਇਕੇ ਪਹੁਚਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਜ਼ਾਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਆਗੇ ਹਜਾਰੋਂ ਹੀ ਸਿੰਘ ਮਾਰੇ ਪੜੇਹੈਂ ॥ ਕਿਸੀ ਕਾ ਸਿਰ ਉਡ ਗਯਾਹੈ ਤੇ ਧੜ ਪੜਾ ਹੈ ਕਿਸੀਕਾ ਹਾਥ ਉਡ ਗਯੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਪਾਉਂ ਕਿਸੀ ਕਾ ਉਦਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਛਾਤੀ ਉਡ ਗਈਹੈ ਕੋਈ ਮਰ ਗਏਹੈਂ ਕੋਈ ਪਰੇ ਤੜਫਤੇਹੈਂ ਅਬੀ ਹਜਾਰੋਂ ਘਾਯਲ ਹੂਏਹੈਂ ॥ ਹਜਾਰੋਂ ਗਾਉਆਂ ਬੈਲ ਘੋੜੇ ਊਠ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਛੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਕਰਨੀ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਮਾਰੇ ਪਰੇ ਹੈਂ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਪਰਿਵਾਰ ਕੇ ॥ ਤੇ ਬੀਚਮੈ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਸੋਭ ਰਹੇਹੈਂ ਜੈਸੇ ਤਾਰਜੋਂ ਕੇ ਮਧਜ਼ ਮੈਂ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੋਭਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਦੇਖਕੇ ਬੜੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਵਿਸ-ਮਾਦ ਜੈਸੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਰਣਭੂਮਿਕਾ ਲੋਹੂ ਕੇ ਸਾਥ ਤਰ ਹੋਕੇ ਰੰਗਭੂਮਿਕਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਰਹੀ ਹੈ ॥ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਜਾ ਤਥ ਅਠਾਰਾਂ ਗੋਲਯਾਂ ਉਨੀਸਵਾਂ ਗੋਲਾ ਲਾਗ ਗਯੋਹੈ ਸਰੀਰ ਮੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗੇਰੂਕੇ ਪਰਬਤਕੇ ਸਿਖਰ ਸੇ ਜਲ ਕੇ ਝਰਨੇ ਲਾਲ ੨ ਚਲਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਭੀ ਰੁਧਿਰਕੇ ਝਰਨੇ ਝਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਬਡਾ ਘੋਰ ਸਮਾ ਵਰਤਜਾ ਹੈ ॥ ਡੇਰਾ ਸਾਰਾ ਲੂਟਿਆ ਗਯਾਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਸੇ ਭੀ ਪਜ਼ਾਰੇ ਚਾਰੋਓਰ ਸੰਤ ਸਿਖ ਮਾਰੇ ਪਰੇਹੈਂ ਤਿਨਕੇ ਬੀਚਮੈਂ ਆਪ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਐਸੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਬਾਲੋਂ ਕੀ ਸਿਹਜਾ ਪੈ ਦੂਸਰੇ ਭੀਖਮ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਇਤਨੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸਰੀਰ ਮੈ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਭੀ ਯਦਰਿਥੜ ਭੀ ਖੇਦ ਕੋ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਪਨੇ ਬਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮਯੁਕ੍ਤ ਸ੍ਵਾਧਕਾਂਤੀ ਯੁਕ੍ਤ ਇਚ੍ਛਿਤ ਹੈਂ ॥ ਕੇਸਰੀਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਸਹਤ ਨਿਰਭੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਸਮੇ ਮੈਂ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਢਿਗ ਪਹੁਚ ਕੇ ਬਡੇਹੀ ਆਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕਰਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਸੀਸ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਏ ਅਰ ਮੁਖਸੇ ਬਚਨ ਉਚਾਰਤੇ ਭਏ ਧਨਜ਼ ਹੋ ਹੇ ਪੁਰਖਾ ਆਪ ਧਨਜ਼ ਹੋ ੩ ਐਸੇ ਤੀਨਵਾਰ ਧਨਜ਼ ਧਨਜ਼ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤੱਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਹਾਥ ਪਕੜਕੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੈਠਾਇਕੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁਛਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤ੍ ਬਚਨ ਹੂਆ ਸੰਤਜੀ ਆਪਨੇ ਐਸੀ ਗਰਮੀ ਪਰਤੀ ਮੈਂ ਇਤਨਾ ਖੇਦ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਪੈ ਕਿਉਂ ਸਹਾਰਜਾ ॥ ਆਪਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀ ਵਿਚਾਰੇਕੋ ਕਿਉਂ ਖੇਦ ਦੀਆ ਤਬ ਸੁਣਤੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਜਲ ਆਗਯੋਹੈ ਬਾਣੀ ਗਦਗਦ ਹੋਗਈ ਹੈ ਮੁਖਸੇ ਸਪਸ਼੍ ਬਾਤ ਨਹੀ ਨਿਕਸ ਸਕਤੀ ਹੈ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪੁਰਖਲੇ ਆਗੇ ਕ ਸੁਣਨੇ ਮੈਂ ਆਤੇਹੈਂ ਦੇਖਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈਂ ਨਹੀ ਆਏਹੈਂ ॥ ਆਪ ਤਾਂ ਉਨਸੇ ਬਢਕੇ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਏ ਹੋ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਦੇਖਜੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਜਾ ੧ ਮੇਹੀਵਾਲ ੨ ਰਾਂਝਾ ੩ ਮਜਨੂ ੪ ਫਰਯਾਦ ੫ ਸਿਰਮਧ ੬ ਸ਼ਮਸ ਤਬਰੇਜ਼ ੭ ਮਨਸੂਰ ੮ ਹਕੀਕਤ ਰਾਇ ਆਦਿਕ ਮਹਾਤਮਾ ਜੋ ਆਸ਼ਕ ਭਏਹੈਂ ਉਨਕਾ ਕੇਵਲ ਅਪਨੇ ਹੀ ਮਨ ਪਰ ਬਲ ਰਹਜਾ ਹੈ ਨਹੀ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਮਨ ਪਰ ॥ ਪਰੰਤੂ ਆਪਕਾ ਤੋ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਮਨ ਪਰ ਬਲ ਪਰ ਰਹਜੋ ਹੈ ॥ ਇਸਸੇ ਤਾਂ ਆਪ ਉਨਸੇ ਬਢਕੇ ਅਧਿਕਤਰ ਆਸ਼ਕ ਹੋ ॥ ਹਮਤੋ ਜਾਨਤੇ ਥੇ ਕੇ ਨਿਰਾ ਪੁਰਾ ਸਿਖਣੀਆਂ ਕੋ ਹੀ ਬਗਲ ਮੈਂ ਲੇਨੇ ਹਾਰੇਹੈਂ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਕੋਈ ਸਹਜ ਹੀ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਅਬਤੋ ਮਹਾਂਅਸ-ਚਰਯ ਆਇਦੇਖਜੋ ਹੈ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇ ਸਾਧੋ ਯੇਹ ਸਰਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਹਮਾਰੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਵੋ ਦੇਵੀਆਂ ਧੂਪਦੀਪ ਪੁਸ਼ਪ ਵਸਤ੍ਰ ਨੈਵੇਦ ਆਗਜ਼ਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਮੁਠੀਚਾਪੀ ਦ੍ਰਬਜ਼ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪੂਜਾ ਸੇਵਾ ਕਰਤਜਾਂ ਥੀਆਂ ਤੈਸੇਹੀ ਆਜ ਇਨ ਦੇਵੀਆਂ ਨੇ ਪੂਜਾ ਹਮਾਰੀ ਕਰੀਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮਕੋ ਤੋ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਦੇਵੀਆਂ ਕ੍ਰਿਤ ਪੂਜਾ ਏਕ ਸਮਾਨ ਤੁਲਹੈ ॥ ਉਨਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਤੋ ਨ ਹਮਕੋ ਕੁਛ ਹਰਖ ਹੀ ਹੋਤਾ ਥਾ ॥ ਔ ਅਬ ਇਨਕੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਹਮਕੋ ਕੋਈ ਸੋਕ ਭੀ ਨਹੀਹੈ ॥ ਹਮਾਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮੈ ਤੋ ਪੂਜਜ ਪੂਜਕ ਦੋਨੋ ਸਮਹੈਂ ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਜਹਾਂ ਤੀਨੋਂ ਕਾਲ ਜਗਤ ਕਾ ਹੀ ਅਤਜ਼ੰਤਾ ਭਾਵ ਹੈ ਤਹਾਂ ਪੂਜਜ ਪੂਜਕ ਕੈਸਾ ॥ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਕੇ ਪੁਸ਼ਪ ਬੰਧਜ਼ਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸਸੇ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਨਰ ਵਿਖਾਣ ਗਗਨ ਪੁਰੁਖ ਯੇ ਅਤਜ਼ੰਤਾ ਭਾਵ ਰੂਪਹੈ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਮੈ ਹੂਏਹੀ ਨਹੀ ਹੈਂ ਕੇਵਲ ਕਥਨ ਰੂਪ ਬਾਣੀ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਜਗਤ ਸਬਦ ਭੀ ਕਥਨ ਰੂਪ ਬਾਣੀਕਾ ਵਿਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਭੋ ਭਗਵਨ ਜੋ ਸਸ ਵਿਖਾਣ ਵਤ ਜਗਤ ਅਤਜ਼ੰਤ ਅਭਾਵ ਰੂਪਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਕਿਉਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੋ ਵਸਤੁ ਅਤਜ਼ੰਤ ਅਸਤ ਹੋਤੀਹੈ ਸੋ ਦਰਸਨ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੀ ਬੰਧਜ਼ਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਤੇ ਸਸੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਅਤਜ਼ੰਤ ਅਸਤਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਦਰਸਨ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਤੇ ਜਗਤ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਹਾਰੋਂ ਕਾ ਸਾਧਕ ਦਿਖਾਈ ਪਰਾ ਦੇਤੋਹੈ ਫਿਰ ਇਸਕਾ ਕੈਸੇ ਆਪ ਅਤਜ਼ੰਤਾ ਭਾਵ ਕਹਤੇ ਹੋ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਜੈਸੇ ਗੰਧ੍ਰਬ ਨਗਰ ਅਤਜ਼ੰਤਾ ਭਾਵ ਰੂਪਹੈ ਪਰ ਤਥਾਪਿ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋਹੈ ਤੈਸੇ ਜਗਤ ਕਾ ਭੀ ਦਰ-ਸ਼ਨ ਦੇਨਾ ਜਾਨ ਲਵੋ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਨਗਰ ਤੋ ਅਰਥ ਕ੍ਰਿਯਾਕਾਰੀ ਨਹੀਹੈ ਯਾਤੇ ਅਤਜ਼ੰਤਾ ਭਾਵਰੂਪ ਹੈ ॥ ਜਗਤ ਸਬਦਕਾ ਵਾਚਜ ਤੋ ਅਰਥ ਕ੍ਰਿਯਾਕਾਰੀ ਹੈ ਇਸਕੋ ਕੈਸੇ ਗੰਧ੍ਰਬ ਨਗਰ ਕੇ ਤੁਲ ਕਹਤੇ ਹੋ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਖੇ ਜੈਸੇ ਰਸੀ ਮੈ ਸਰਪ ਜੈਸੇ ਸੁਕ੍ਰਿ ਮੈ ਰੁਪਾ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਾ ਜਲ ਯੇ ਤੀਨੋ ਅਤਜ਼ੰਤਾ ਭਾਵ ਰੂਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੀ ਹੈਂ ਔ ਅਰਥ ਕ੍ਰਿਯਾਕਾਰੀ ਭੀ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਰਜੁ ਸਰਪਾਦਿਕ ਤੁੰ ।ਨਸਕਾਰਣ ਕਹੀ ਅਨਹੁਏ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਔਰ ਜਗਤ ਤੇ ਸਕਾਰਣ ਹੈ ਔ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਇਸਕੀ ਉਤਪਤੀ ਬੇਦ ਮੇ ਕਹੀਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਰਜੁ ਸਰਪਦਤ ਆਪ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਸੌਮਜ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨੇ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਾ ਕੋਈ ਭੀ ਕਾਰਣ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਕੋਈ ਭੀ ਕ੍ਰਮ ਨਹੀਹੈ ॥ ਔ ਸਕਾਰਣ ਔ ਕ੍ਰਮ ਸਹਤ ਉਤਪਤ ਹੁਈ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹ ॥ ਤੈਸੇ ਯੇਹ ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਹੈ ਇਸਕਾ ਭੀ ਕਾਰਣ ਔ ਕ੍ਰਮ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਕਾਰਣਸੇ ਕ੍ਰਮ ਸਹਤ ਉਤਪਤ ਹੁਆ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਯੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਜਗਤ ਭੀ ਜਾਨ ਲੇਵੋ ਤਥਾ ਚ ਸ਼ਰ ਸਬਦਃ ਸਮਸ੍ਵਪਨੇ ਕੇ ਏਹੁ ਜਗ ਜਾਨ । ਬਿਨਸੈ ਛਿੰਨਮੈ ਸਾਰੀ ਮਾਨ ॥ ਜੈਸਾ ਸੁਪਨਾ ਰੈਨਕਾ ਤੈਸਾ ਸੰਸਾਰ ॥ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਯਮਾਨ ਸਭ ਬਿਨਸਹੈ ਕਿਆ ਲਗਾਹਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਇਸ ਅਰਥਕੇ ਸਾਧਕ ਬਚਨ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਸੁਪਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਤੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈਂ ਰਹਤੇ ਕਹੀ ਹੈ ॥ ਔ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੈਂ ਪੂਰਬ ਕੇ ਦਿਨਸੇ ਵਿਲਖਣ ਹੀ ਸ੍ਵਪਨੇ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤਕੇ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਤੇ ਪੂਰਬ ਦਿਨ ਜੈਸੇ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਸੈਵਵਾ ਮਮ ਮਾਤਾ ਸ ਏਵ ਅਮ ਪਿਤਾ ਯਾ ਮਯਾ ਪੂਰਵ ਅਹਨਿ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾ ॥ ਕੇ ਓਹੀ ਮੇਰੀ ਮਾਤਾਹੈ ਤੇ ਓਹੀ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾਹੈ ॥ ਜੋ ਹਮਨੇ ਅਤੀਤ ਦਿਨ ਮੈਂ ਦੇਖਾ ਥਾ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਤਾਤ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਤੁਮਨੇ ਕਹਾਂ ਕਭ ਰਹਤੇ ਦੇਖਜੋ ਹੈ ॥ ਸੁਪਨੇ ਮੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈਂ ਭੀ ਕਹਤੋਹੈ ਕੇ ਯੇ ਓਹੀ ਮੇਰੀ ਮਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਨੇ ਅਤੀਤ ਦਿਨ ਮੈਂ ਦੇਖੀਥੀ ॥ ਔ ਜੈਸੇ ਜਾਗ੍ਰਤਕਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਦਿਨ ਦਿਨ ਮੈ ਪੂਰਬ ਦਿਨਕੇ ਸਮਾਨ ਦੇਖਨੇ ਮੇ ਆਵਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਕਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਭੀ ਦਿਨ ੨ ਮੈ ਸਮਹੀ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਵਤੋ ਹੈ ਸ੍ਵਪਨ ਮੇ ਕਥੀ ਭੀ ਐਸੇ ਨਹੀ ਕਹਤੋ ਹੈ ਕੇ ਆਜ ਕੀ ਰਜਨਾ ਕਲ ਸੇ ਵਿਲਛਨ ਹੈ ਮਮਹੀ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਵਤੋਹੈ ਹੇ ਸ਼ਾਧੋ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਕਾਲਕਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਅਗਲੇ ਦਿਨਮੇ ਨਹੀ ਰਹਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਦੇਖੋ ਤਥ ਜਾਗ੍ਰਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਭੀ ਪੂਰਬ ਦਿਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀ ਰਹਤੋਹੈ ॥ ਜੋ ਪੂਰਬ ਦਿਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਓਹੀ ਬਨਾ ਰਹੇਤਥ ਕਿਸੀਕਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਬ੍ਰਿਧ ਨ ਹੋਨਾ ਚਾਹਜੇ ਓਸਾਹੀ ਬਨਾ ਰਹਣਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਸੋ ਜੈਸੇ ਤੋ ਸਰੀਰ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਬਨੇ ਰਹਤੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਬਦਲਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਪੂਰਬ ਦਿਨ ਜੈਸੇਹੀ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਦੀਪਕ ਕੀ ਸਿਖਾ ਆਪ ਜੈਸੀ ਔਰ ਸਿਖਾ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਕੇ ਆਪ ਖਿਨ ਖਿਨ ਵਿਖੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰੀਰ ਆਦਿਕ ਸਚੇ ਪਦਾਰਥ ਛਿਨ ੨ ਵਿਖੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ਉਨਕੇ ਸਮਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਚਕੇ ਅਵਿਦਯਾ ਔਰ ੨ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਭ੍ਰਾਤੀ ਭੀ ਕਰ ਦੇਤੀ ਹੈ ਕਯਾ ਜੋ ਕਲਵਾਲ ਹੀ ਯੇਹ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਅਦਭੁਤ ਅਵਿਦਯਾ ਮੈਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈਂ ਔਰ ਕਾ ਔਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਇ ਦੇਨੇ ਕੀ ਔ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕੀ ॥ ਜੈਸੇ ਸਰੀਰ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਬਯਭਿਚਾਰੀ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਅਵਿਦਯਾ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਤੇ ਜਾਗ੍ਰਦ ਆਦੀ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਭੀ ਆਪਸ ਮੈ ਏਕਮੈ ਦੂਸਰੀ ਕੂੰ ਨ ਰਹਣੇਸੇ ਬਯਭਿਚਾਰੀਹੈ ॥ ਯੇ ਅਵਸਥਾ ਆਪਸ ਮੈ ਬਦਲਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ॥ ਆਤਮ ਨਹੀ ਬਦਲਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਤਯ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ਜਬ ਯੇਹ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮਾ ਭੀ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਦਲਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ॥ ਤਬ ਸੁਖ ਮਹੰ ਸ੍ਵਾਪਸੰ ਨ ਕਿੰਚਿਦ ਵੇਦਖੰ ॥ ਅਰਥਾਤ ਮੈਂ ਐਸਾ ਸੁਖ ਸੋਯਾ ਜੋ ਕੁਛਭੀ ਨ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਯੇਹਸੁਖ ਸ੍ਵਾਪਕੀਸਾਖ ਅਗਯਾਨ ਕੀ ਸਾਖ ਕੌਨ ਦੇਤਾ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਮਨ ਬੁਧਿ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਤੋ ਤਿਸ ਕਾਲਮੈ ਸਭੀ ਸੋਇ ਪਰੇ ਹੋਤੇਹੈਂ ਯੇਹਤੋ ਸਾਰੇ ਅਗਯਾਨ ਕੀ ਔ ਸੁਖਕੀ ਖਬਰ ਦੇ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੋ ਇਨਮੈ ਸੇ ਜਾਗਤਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਖਬਰ ਦੇਵੇ ॥ ਇਨਮੈ ਸੇ ਬਿਨਾ ਆਤਮਾ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਗਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਜੋ ਸੋਵਨੇ ਵਾਲੇਹੈਂ ਵਹੁ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਖਬਰ ਦੇ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਔ ਜੋ ਆਤਮਾ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਹੋਨੇਵਾਰੇ ਸੁਖ ਔ ਅਗਯਾਨ ਕੀ ਖਬਰ ਦੇਨੇਹਾਰੋ ਹੈ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਨਿਕਟ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਹੀ ਹੈ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸਦਾ ਹੀ ਜਾਗਤੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਨਾਮ ਕਾਰਨ ਮੈ ਲੈ ਹੋਜਾਨੇ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਕਾ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ਜਿਸਮੈ ਲੈ ਹੋਵੇ ॥ ਨ ਤਸਯ ਕਾਰਯੰ ਕਰਣੰਚ ਵਿਦਯਤੇ ਇਤਿ ਸ੍ਰਤੇਃ ਆਤਮਾ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਤਤ੍ਵਵੇਤਯੋਂ ਕੇ ਮੁਕਟ ਮਣੀ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਜੈਸੇ ਆਤਮਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਹੋਨੇਵਾਰੇ ਅਗਯਾਨ ਔ ਸੁਖਕੀ ਖਬਰ ਦੇਤੋਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈਂ ਆਇਕੇ ਤੈਸੇ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾਮੈ ਭੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਕਹਤੋ ਹੈ ਕੇ ਮੈ ਅਬ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਸੋਯਾ ਪਰਾਹੂੰ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਅਹੋ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਤੁਮਾਰੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਤੋ ਮਮ ਮੁਖੇ ਜਿਹਵਾ ਨਾਸ੍ਤੀ ਮਮ ਪਿਤਾ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਇਤਿ ਵਦਤੋ ਬਯਾਘਾਤ ਰੂਪ ਦੋਸ ਆਵਤੋ ਹੈ ਜਾਗਤਾ ਹੂਆ ਹੋਕੇ ਫਿਰ ਕਹੇਕੇ ਮੈਂ ਸੋਯਾ ਹੋਯਾ ਹੂੰ ਐਸਾ ਕਹਨੇ ਸਰਬਥਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ॥ ਆਤਮਾਦੇਵ ਤੋ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਜਾਗਤੋ ਹੀ ਰਹਤੋਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ਧਨ ਸੂਤੀ ਪਿਰ ਸਦ ਜਾਗੰਤਾ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਾਗਤਾ ਹੈ ਦੇਵ । ਇਤਯਾਦੀ ਸਰਬਦਾ ਜਾਗਤਾ ਹੂਆ ਕੈਸੇ ਕਹੇਕੇ ਮੈ ਸੋਯਾ ਹੂਆ ਹੂੰ ਔ ਸੋਨੇ ਵਾਰੇ ਕੋ ਸੁਖ ਔ ਕਹਨੇ ਕਾ ਗਯਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ਅਰ ਜੋ ਜਾਗਤੋਹੈ ਸੋਭੀ ਨਹੀ ਮਿਥਯਾ ਕਹ ਸਕਤੋ ਹੈ ਕੇ ਸੋਇਆ ਹੂਆ ਹੂੰ ॥ ਦੂਸਰਾ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਆਤਮਾਸੇ ਭਿੰਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਹੈ ਤਬ ਕਿਸਸੇ ਕਹੇ ਜੋ ਮੈਂ ਸੁਖਸੇ ਸੁਪਤ ਹੂੰ ॥ ਅਪਨੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੋਈ ਔਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਤਲਾ ਕਹਨਾ ਭੀ ਬਨਤੋ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜਗਤ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਕੇ ਅਗਜਾਨ ਸੁਖ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਖਬਰ ਦੇਤੋਹੈ ॥ ਏਹੀ ਸੁਖ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮਾ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਸਾਖੀ ਵਿਭੂ ਬਜਾਪਕ ਅਜਰ ਅਮਰ ਅਮਲ ਸਾਂਤ ਸਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਨਿਰਾਕਾਰ ਅਛੇਦਜ ਅਦਾਹਜ ਅਕ੍ਲੇਦਜ ਅਸੋਸ਼ਜ ਅਕਾਸਵਤ ਵਿਭੂ ਔ ਅਸੰਗਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਨਿਤਜ ਸਰਬਗਤ ਨਿਰੀਹ ਨਿਰੰਜਨ ਅਕ੍ਰਯ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸਰਬਗਜ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕਾ ਆਧਾਰਹੈ ॥ ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਅਕਰਤਾ ਅਭੋਗਤਾ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਪਰਮ ਪਜਾਰਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਆਨੰਦਘਨ ਹੈ ॥ ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਕਾ ਦਾਤਾ ਸਰਬ ਕਲਪਤ ਜੜ ਵਰਗਕੋ ਸਤਾ ਦੇਨੇ ਹਾਰੋਹੈ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸੀ ਹਮਾਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਵਗਣੋ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਹਮਾਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਵੇਦਾਆਦਿਕ ਸਰਬ ਵਿਦਜਾਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਈਹੈ ਐਸਾ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੋਵੇ ਹਮਾਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹੋਵੇ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬਾਤਮਿਕ ਬ੍ਰਹਮ ਹਮਹੀ ਹੈਂ ॥ ਇਤਜਲੰ ਇਸਤੇ ਊਪਰ ਨਹੀ ਬੀਚਾਰ ॥ ਜਾਂਕੈ ਮਨ ਵਸਿਆ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸਤੇ ਊਪਰ ਔਰ ਉਪਦੇਸ ਨਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਆਤਮ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਅਨਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਰਾਜ ਕੀ ਲਛਮੀ ਭੀ ਇਸ ਕਾ ਬਦਲਾ ਕਿਉਂਨਾ ਅਰਪਣ ਕਰੇ ॥ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਲੋਕ ਪ ਲੋਕੇ ਰਾਜਕੀ ਲਛਮੀ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੀ ਸਮਤਾ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਤਾਤ ਯੇਹ ਰਾਜ ਵਿਦਜਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋ ਨਿਸੰਕ ਹੋਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਨੀ ॥ ਸਤੋਖੇਣ ਨ ਸਮੰਸੁਖੰ ਤਪਸ੍ਵ ਨ ਖਿਮਾਸਮੰ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੇ ਨ ਸਮੰਦਾਨੰ ਧਰਮ ਸ੍ਵ ਨ ਦਯਾ ਸਮੰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਸੰਤੋਖ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਔਰ ਕੋਈ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਔ ਛਿਮਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਕੋਈ ਤਪ ਨਹੀਹੈ ॥ ਜੇਪੰਚਾਗਨੀ ਆਦਿਕ ਤਪੇ ਜਲਧਾਰਾ ਸੀਤਕਾਲ ਮੈ ਸਹਾਰੇ ਕ੍ਰਿਛ ਚਾਂਦ੍ਰਾਯਣ ਆਦਕ ਬ੍ਰਤ ਭੀ ਕਰੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਛਿਮਾ ਤੇ ਹੀਨ ਹੈ ਤਬ ਸਾਰੇ ਤਪ ਤਾਪਕਾ ਹੀ ਮੂਲਹੈ ॥ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨਕੇ ਉਪਦੇਸ ਰੂਪ ਦਾਨਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਦਾਨ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਭੂਮੀ ਦਾਨ, ਸੇਹਜਾ ਦਾਨ, ਅਸ੍ਵ, ਗਜ, ਤਿਲ, ਵਿਦਜਾ, ਕੰਨਜਾ, ਅੰਨਦਾਨ ਯੇ ਸਾਰੇ ਦਾਨ ਮਿਲਕੇ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨਕੇ ਦਾਨ ਕੇ ਖੋੜਸਵੇਂ ੧੬ ਭਾਗ ਕੀ ਸਮਤਾ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਏਕ ੨ ਸਮਤਾ ਕੈ ਸੇ ਕੈਸੇ ਕਰੈਗੋ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਤਾਤ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੇ ਦਾਨਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਦਾਨ ਕੋਈ ਨਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ॥ ਔ ਦਜਾ ਕੇ ਸਮ ਕੋਈ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸਰੀਰ ਕੀ ਏਹੁ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਤੇ ਨੇਸ੍ਰਾ ਸਾਵਧਾਨਤਾ ਮੂਲਕ ਕਥਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਖਕੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਪਰੀਖਜਾ ਅਰਥ ਫਿਰ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਰ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨਾਂ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੇ ਆਪ ਜੈਸੇ ਸਮ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਆਂ ਨਿਰਵੈਰ ਤਤਵੇਤਾਂਕੇ ਨਿਰਅਪਰਾਧ ਨਿਸਕਾਰਣ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੀ ਇਤਨਾ ਕਲੇਸ ਦੀਆ ਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਗਊਆਂ ਬੈਲ ਅਨਾਥਾਂ ਗਰੀਬ ਵਿਚਾਰੇ ਇਨ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਨੇ ਮਾਰਦੀਏ ਹੈਂ ॥ ਯਾਂਤੇ ਯੇਹ ਜ਼ਾਲਮ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਸਜ਼ਾਕੇ ਲਾਯਕ ਹੈਂ ਇਨਕੋ ਕੋਈ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਨਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਇਨ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਨੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਜਾ ਕਰ ਡਾਰੀਹੈ ਔ ਰਾਜ ਹਤਜਾ ਗੋ ਹਤਜਾ ਗੋਤ੍ਰ ਹਤਜਾ ਆਦਿਕ ਮਹਾ ਘੋਰ ਉਗ੍ਰਪਾਪ ਇਨ ਨੀਚੋਂ ਨੇ ਕਰ ਡਾਰੇਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਆਗਜਾ ਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕਤਲ ਕਰ ਡਾਰੇ ਸੇ ਜੋ ਪਾਪ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਪਾਪ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਕਤਲ ਕਰਨੇ ਸੇ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਯੇਹ ਜ਼ਾਲਮ ਦੰਡਕੇ ਯੋਗਹੈਂ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜਬ ਹਮਾਰਾ ਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਵੈਂ ਹਮਾਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੁਖ ਦੇਨੇਵਾਰੋ ਹੈਹੀ ਨਹੀ ॥ ਐਸਾ ਮਤੀਮਾਨ ਕਵਨ ਹੈ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੀਏ ਯਤਨ ਕਰਤੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਭੋਜਨ ਖਾਤੇ ੨ ਅਪਨੇ ਹੀ ਦਾਂਤੋ ਸੇ ਅਪਨੀ ਹੀ ਅੰਗੁਲੀ ਕਾਟੀ ਜਾਵੇ ਤਬ ਐਸਾ ਕੌਨ ਬੁਧੀਵਨ ਹੈ ਜੋ ਪਥਰ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਹੀ ਦਾਂਤੋਕੋ ਤੋੜ ਡਾਰੈ ॥ ਜਬਾਨ ਕਾਟੀ ਕਾ ਦੁਖ ਭੀ ਅਪਨੇ ਕੋ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਦਾਂਤ ਟੂਟਨੇ ਕਾ ਦੁਖਭੀ ਅਪਨੋ ਕੋ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਯਾਂਤੇ ਮੂਰਖ ਭੀ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਰਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਬੁਧਿਵਾਨ ਕਿਉਂ ਕਰੇਗੋ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹਮਾਰਾ ਹੀ ਸਭ ਅਪਨਾ ਆਪਹੈ ਹਮ ਕਿਸਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਵੈਂ ॥ ਐਸੇ ੨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਗਰਭਿਤ ਅਤਿ ਊਚੇ ਧੀਰਯ ਵਾਲੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਮੋਲਕ ਸਰਬੋਤਮ ਪਰਮ ਹਿਤਕਾਰੀ ਵੇਦ ਰੂਪ ਵਚਨੋ ਕੋ ਰਿਦੇਮੈ ਧਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਉਠਕੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਲੈਕੇ ਧਨਜ ਹੋ ਹੇ ਪੁਰੁਖਾ ਆਪ ਧਨਜ ਹੋ ਜਿਨਕੋ ਐਸੇ ਸਮਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋਂ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਗਜਾ ਲੈਕੇ ਵਿਦਾ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤੀ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਵਾਦਃ ॥ ਅਥ ਮਹਾਤਮ ਕਥਨੰ ॥ ਜੋ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾਰੂਪ ਮੰਬਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਕਾ ਔ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਹੈ ਇਸ ਕੋਜੋ ਕੋਈ ਨਿਤ ਪਢੇਗਾ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਸੁਣੇਗਾ ਤਿਸਕੋ ਦਿਨ ੨ ਮੈਂ ਕੋਟਿ ਹੀ ਗੋ ਦਾਨ ਕਾ ਫਲ ਪੁਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਔ ਤਿਸਕੇ ਕੋਟਾਨਕੋਟਿ ਜਨਮੋਂਕੇ ਪਾਪ ਤੂਲਰਾਸੀ ਵਤ ਦਘਦ ਹੋਜਾਵੈਂਗੇ ਔ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਸਰਬਤ੍ਰ ਯੁਧ ਔ ਵਿਵਾਦ ਆਦਿਕ ਮੈਂ ਤਿਸਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੈ ਹੋਵੇਗੀ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਔ ਧਨ ਧਾਨ ਕਰਕੇ ਸਮ੍ਰਿਧੀਵਾਨ ਹੋਗਾ ਔ ਤਿਸਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਜਬ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਗੋਲੇ ਗੋਲਜਾਂ ਚਲਨੇ ਸੁਰੂ ਹੋਗਏ ਥੇ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠਜਾਂ ਨੇ ਏਕ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਨੌਕਰ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਪਾਸ ਉਸਕੇ ਹਾਥਮੈ ਅਪਨੀ ਤਰਵਾਰ ਦੇਕੇ ਸਮਝਾਇਕੇ ਭੇਜਜਾ ਕੇ ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਇਥੇ ਮਾਰਯਾਂ ਹੀ ਜਾਣਾਹੈ ਪੀਛੇ ਹਮਾਰੇ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਬੁਰਛੇ ਖਰਾਬ ਨ ਕਰੈਂ ਮਤ ਧ੍ਰੂਹੀਦੇ ਫਿਰਨ ਤੂੰ ਜਾਕੇ ਹਮਾਰੇ ਕਬੀਲਜਾਂ ਕਾ ਸਿਰ ਕਾਟ ਆਉ ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਤਰਵਾਰ ਲੈਕੇ ਸਰਦਾਰਕੇ ਕਬੀਲਜਾਂਕੋ ਮਾਰਨੇ ਲੀਏ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਗਯਾ ॥ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕਜਾ ਦੇਖਤੋ ਹੈ ਜੋ ਦੋਵੇਂ ਸਰਦਾਰਕੇ ਕਬੀਲੇ ਤੇ ਏਕ ਟਹਲਨਿ ਤੇ ਕਾਨ੍ਹਸਿੰਘ ਅੜਦਲੀ ਯੇ ਚਾਰੋ ਬੁਰਛਜਾਂਕੇ ਡਰਕੇ ਮਾਰੇ ਦਰਿਆਉ ਕੇ ਬੀਚ ਪਟ ਪਟ ਪਾਨੀ ਮੈ ਖੜੇ ਕਾਂਪ ਰਹੇਹੈਂ ਮਤ ਕੋਈ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਦਸਤਨਦਾਜੀ ਨ ਕਰੇ ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਬੁਰਛੇ ਪਕੜਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਂਵੇਗੇ ਭੀ ਤਬ ਝਟਤੀ ਹੀ ਗਹਰੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਡੂਬ ਮਰੈਗੀ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਮਨਮੈ ਰਖਕੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਖੜੇ ਹੋਰਹੇ ਥੇ। ਡੇਰਾ ਡੰਡਾ ਤੋ ਸਾਰਾ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੇ ਲੂਟ ਹੀ ਲੀਆ ਥਾ ॥ ਤਬ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨਮੈਂ ਬਡੀ ਦਜਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ਕੇ ਨਿਰ ਅਪਰਾਧ ਇਨ ਵਿਚਾਰਜਾਂ ਕੋ ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਮਾਰੂੰ ॥ ਦੂਸਰਾ ਅਬਲਗ ਸਰਦਾਰ ਜੀਵਤੋਹੈ ॥ ਮੈਂ ਇਨਕੇ ਸਿਰ ਕਾਟਕੇ ਮਾਰ ਜਾਂਊ ਪੀਛੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀਵਤਾ ਬਚਰਹੇ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਤਬ ਨਿਰ ਅਪਰਾਧ ਇਨਕੇ ਮਾਰਨੇ ਕਾ ਪਾਪ ਔ ਪਸਚਾਤਾਪ ਮੁਝਕੋ ਭਾਰੀ ਜੀਵਤ ਭਰ ਰਹੇਗੋ ਅਬ ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੇ ਪਾਸਹੀ ਮੁੜਕੇ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੂੰ ਜਬ ਸਰਦਾਰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਇਗਾ ਤਬ ਆਇਕੇ ਪੁਨਾ ਇਨਕੋ ਭੀ ਮਾਰ ਜਾਊਂਗਾ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਸਰ-ਦਾਰ ਕੀ ਓਰ ਮੁੜਕੇ ਚਲਾ ਗਯਾ ॥ ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਤੋਸ਼ੇਖਾਨਜਾਂ ਤੋਪਕੇ ਵੋਲੇਕੇ ਲਗਨੇ ਸੇ ਘਾਯਲ ਹੂਆ ਪੜਾਹੈ ਤਿਸਕੋ ਕੋਈ ੨ ਲੰਬਾ ਸ੍ਵਾਸ ਆਵਤੋ ਹੈ ਮਰਣੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਤਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਇਸੇ ਕਾਮ ਲੀਏ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਸਾਉ ॥ ਸੁਣਕੇ ਤਬ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਨ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਭਾਈ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਹੋਸ਼ ਕਰਕੇ ਬੋਲ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਿਸਚਾ ਕਾਯਮ ਰਖ ਇਸਤੇ ਪਰੇ ਹਮਨੇ ਔਰ ਕਜਾ ਲਾਭ ਖਟਣਾ ਹੈਸੀ ਯੇਹ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਕੀ ਦੇਹ ਇਕ ਦਿਨ ਤਾਂ ਛੁਟਣੀ ਹੀ ਥੀ ॥ ਸੋ ਅਬ ਹਮਕੋ ਬਡਾ ਲਾਭ ਹੂਆ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਬਡੇ ਭਾਗ ਆਇਕੇ ਉਦੇ ਹੂਏਹੈਂ ਜੋ ਸਾਖਜਾਤ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੇ ਅਰਪਣ ਹੋਕੇ ਦੇਹ ਛੁਟੀਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਜਾਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਭਾਈ ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਤੂਸਨੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਬਡਾ ਆਸ-ਚਰਯ ੨ ਜੋ ਜਿਨਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਜਹਾਜ਼ ਪਰ ਚਢਾਇਕੇ ਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਣੋ ਹੈ ਤਿਨਕੂੰ ਐਸਾ ਨਿਸਚਾ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਕੋ ਦ੍ਰਿਢ ਆਇਉਦੇ ਹੂਆ ॥ ਜੋ ਯੇਹ ਮਲਮੂਤ੍ਰ ਕਾ ਗੰਦਾ ਥੈਲਾ ਹਮਕੋ ਮਹਾਭਾਰ ਰੂਪ ਹੈ ਮਹਾ ਬੰਧਨ ਰੂਪਹੈ ਯੇਹ ਕਬ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਬ ਛੂਟੇਗਾ ॥ ਤੇ ਕਬ ਹਮ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਕੀ ਪੁਰੀਕੋ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨਕੇ ਸਾਖਹੀ ਜਾਵੈਂਗੇ ॥ ਜਿਨਕੇ ਕੇਵਲ ਉਪਾਸਨਾ ਦ੍ਰਿਢ ਥੀ ਉਨਕੋ ਤੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਖਯਾਤ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੁ ਰੂਪ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਜਿਨਕੇ ਚਿਤਮੈ ਕੁਛ ਵਿਵੇਕ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮਕਾ ਹੈ ਤਿਨਕੋ ਸਾਖਯਾਤ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇਭਏ ॥ ਅਹੋ ਬਡਾ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ਧਨਯ ਸਤਸੰਗ ਹੈ ਧਨਯ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗਹੈ ਜਹਾਂ ਭੈਰੂਤ ਮਰਣਾ ਭੀ ਆਨੰਦਬਨ ਰੂਪ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋਹੈ ॥ ਮੂਲ ॥ ਸ਼ੂਨਮਾਕੀਰਨਵਦ ਭਾਤੀ ਮ੍ਰਿਤਯੁਰਪਯੁਤ ਸਵਾਤੇ ਅਪਦਾਸੰਪਦਾਇਵਾਭਾਤੀ ਦਿਤੰਸਾਧੂ ਸਮਾਗਮੇ ॥ ਅਹੋ ਮਹਾ ਅਸਚਰਯਕਾ ਦਾਤਾ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗਹੈ ॥ ਜੌਨਸਾ ਸੂਨਯ ਬਨਹੈ ਸੋਸਤਸੰਗਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਮਹਾਸੁੰਦਰ ਸੁਰਗਪੁਰੀ ਵਸਤੀਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਮਹਾ ਭੈ ਦਾਯਕ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਯੁਕਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਸਦਾ ਹੀ ਭੈ ਯੁਕੂ ਹੋਕੇ ਕਾਂਪਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸੰਗਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਵਹੁ ਮ੍ਰਿਤਯੁ ਕਾਲ ਭੀ ਬਡੇ ਉਤਸਵ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਜੁਬਾ ਵਸਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਥਵਾ ਪੁਰੁਖਕੋ ਵਿਵਾਹ ਕਾ ਸਮਾ ਸੰਕੇਤ ਕੀਆ ਹੂਆ ਆਨੰਦ ਦਾਯਕ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਚਿਰੰ ਕਾਲ ਕਾ ਵਿਛੜਿਆ ਮਿਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰ ਪਤਿ ਕਾ ਸੰਕੇਤ ਕੀਆ ਹੂਆ ਸਮਾ ਕੇ ਅਮੁਕ ਦਿਨ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਮੇਲ ਹੋਵੇਗਾ । ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਵਹੁ ਸਮਾ ਸਮੀਪ ਆਵਤੋਹੈ ਤਿਉਂ ੨ ਆਨੰਦ ਦਾਯਕ ਹੋਤੋਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਜੈਸੇ ਆਨੰਦਦਾਯਕ ਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਸਰਬ ਕੋ ਭੈਦਾਯਕ ਮਰਣ ਕਾਲ ਕਾ ਸਤਸੰਗੀ ਜੀਵੋਂਕੋ ਵਹੁ ਖਿਣ ਖਿਣ ਵਿਖੇ ਆਨੰਦ ਕਾ ਦੇਨੇਹਾਰੋ ਹੋਤੋ ਹੈ ਯੇਹ ਸਮਾਚਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗਜੋਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰਤਯਖ ਚਰਿਤਾਰਥ ਦੇਖ ਲੇਵਹੁ ॥ ਜੋ ਏਕ ਚੌਰੀ ਸਾਢਾ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਗੋਲੀ ਗੋਲੇਸੇ ਉਡ ਜਾਤੋ ਹੈ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੌਨਤਾ ਸੇ ਦੂਸਰਾ ਚੌਰੀ ਅਥਵਾ ਸਾਢਾ ਲੈਕੇ ਉਥੇਹੀ ਝਟਤੀ ਹੀ ਖੜਾ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹਾ ਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ॥ ਉਤਸਵੰ ਇਵ ਆਚਰਤੀਤਿ ਉਤਸਵਾਇਤੇ ॥ ਅਰਥਾਤ ਉਤਸਵਕੇ ਸਮਾਨ ਜੋ ਆਚਰਣ ਕਰੇ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਉਤਸਵਾਯਤੇ ਹੈ ॥ ਸੰਤੋਂਕੇ ਸੰਗ ਵਿਖੇ ਮਹਾ ਅਪਦਾਭੀ ਪਰਮ ਸੰਪਦਾ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਅਬ ਇਸਤੇ ਪਰੇ ਔਰ ਕੌਨ ਬਢਕੇ ਅਪਦਾ ਕਾ ਸਮਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਗਾ ॥ ਜੋ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਸਭਕੇ ਖੁਸ ਗਏਹੈਂ ਸਜਨ ਮਿਤ੍ਰ ਮਾਰੇ ਗਏਹੈਂ ਕੁਛ ਮਾਰੀਤੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਔ ਸਰੀਰੋਂ ਮੈਂ ਗੋਲੀ ਗੋਲੇ ਕੇ ਘਾਉ ਲਗ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਪਰੰਤੂ ਤਥਾਪੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਅਪਦਾਕੋ ਪਰਮ ਸੰਪਦਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਯੇਹ ਸਭ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵਹੈ ॥ ਅਬ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣੋ ॥ ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਤੋ ਸੇਖਾਨਜੇ ਕੋ ਊਭੇ ਸ੍ਵਾਸ ਲੇਤੇਕੋ ਛੋਡਕੇ ਤਿਸਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਪਾਂਚੋਂ ਸਿੰਘੋਂ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜੈਸੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਿਖਰ ਕੇ ਊਪਰ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ ਤਦਵਤ ਨਿਰਭਯ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਬੈਠੇਹੈਂ ਬਡੇ ਤੇਜ ਸਹਤ ਸੂਰਯਵਤ ਜਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨਕਈ ਨੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ਼ ਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਏਹੀ ਸਿੰਘ ਆਪਕੀ ਦਾਸਜਾਂ ਕੋ ਲੈ ਜਾਇਕੇ ਗ੍ਰਾਮਕੇ ਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਤੰਬੂ ਲਗਾਇਕੇ ਬੈਠਾਇਕੇ ਬੀਸ ਪਚੀਸ ਸਿੰਘਾਂ ਕਾ ਪਹਰਾ ਛੋਡ ਆਏਹੈਂ ॥ ਤਬ ਹਜੂਰਨੇ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਵਾਲੀ ਬਾਤ ਰੜਕਾਈ॥ ਬਚਨਕੀਆ ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਤੁਮਕੋ ਡੋਗਰੇ ਕਾ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਡਰ ਨ ਪਹੁਚਜਾ ॥ ਤਬ ਅਤ੍ਰ-ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਬ ਕੁਛ ਆਪਕੀ ਆਗਜਾ ਅੰਦਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਹੋਗਾ ਵਹੁਭੀ ਦੇਖਜਾ ਜਾਇਗਾ ॥ ਤਬ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਛਾ ਭਾਈ ਸਿਖੀ ਕਾ ਬੀਜ ਤਾਂ ਕਾਯਮ ਹੈ ਅਜੇਤਕ ॥ ਔਰ ਸਾਥਕੇ ਸਿੰਘਾਂਕੋ ਮੋੜਦਿਤਾ ਤੇ ਆਪ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਹਜੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਕਿਉਂਕੇ ਜਾਇਕੇ ਸਰਦਾਰਨਜਾਂ ਕੀ ਤਸਲੀ ਕਰੋ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਕਿਸੇਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹਿਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਸਮੀਰਾਸਿੰਘ ਮਾਰਿਆ ਗਯਾ ਹੈ ਤੇ ਪਿਸ਼ੌਰਾਸਿੰਘ ਭਾਗ ਗਯਾਹੈ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ 'ਮੂਸਾ ਭਜਜਾ ਮੌਤਥੋਂ ਮੌਤ ਆਗੇ ਖੜੀ' ॥ ਇਥੋਂ ਤਾਂ ਮਰਣੇ ਸੇ ਡਰਕਾ ਮਾਰਜਾ ਭਜ ਗਯਾਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸ਼ਤ੍ਰਆਂ ਕੇ ਵਸਮੈ ਪੈਕੇ ਮਰੇਗਾ ॥ ਜਬ ਤੋਪਕਾ ਗੋਲਾ ਗੋਲੀ ਬੰਦ ਹੋਗਯਾ ॥ ਜਿਨਾਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜਹਾਜ਼ ਪਰ ਚਢਨਾ ਥਾ ਸੋ ਚਢ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸੇ ਘਾਯਲ ਹੁਏ ੨ ਅਬੀ ਚਢਨੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਹੋਰਹੇਹੈਂ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਜੋ ਬਚ ਰਹੇਹੈਂ ਸੋ ਸਭੀ ਆਇ ਹਾਜ਼ਰ ਭਏ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬੈਠਤੇ ਜਾਵੈਂ ॥ ਦੇਖਕੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪਰਮ ਦੁਖਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਭਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਬਜ਼ਾਕੁਲਤਾਸੇ ਜਲ ਚਲਤਾ ਭਯਾ ਰੁਦਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਭੀ ਅਪਨੇ ਚਰਣੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਵੈਕੁੰਠ ਧਾਮਕੋ ਲੇਚਲੋ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘਾਂਕੋ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਅੰਤਰਯਾਮਤਾ ਸੇਜਾਨਕੇ ਪਰਮ ਕਰੁਣਾਕਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਰੂ ਭਰਾਵੰਤ ਸਭ ਸਿਖੋਂਕੋ ਸਾਂਝਾ ਉਪਦੇਸ। ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਤੁਸੀ ਕਿਸਲੀਏ ਘਬ੍ਰਾਕੁਲ ਹੋਤੇਹੋ ਹਮਨੇ ਤੇ ਜਿਸਕੋ ਸਾਥ ਲੈ ਜਾਨੇਹੈ ਉਸੀਕੋ ਲੈਜਾਨੇ ਹੈ ਜਿਨਕੋ ਨਹੀ ਲੈਜਾਨੇ ਤਿਨਕੋ ਨਹੀ ਲੈਜਾਨੇ ਹੈ ਤੁਮਨੇ ਅਬ ਭਜਨ ਕਰਨਾ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ੨ ਇਨ ਚਾਰੋਂ ਅਛਰੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵਾਸੋਂ ਸ੍ਵੇ ਸਾਥ ਜਾਪ ਕਰਨਾ॥ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅਛਰਹੈਂ। ਕਿਧੋ ਚਤੁਰ ਬ੍ਯੂਹ ਵਾਸਦੇਵਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ੧ ਕਿਧੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ੍ਨੂ ਮਹਾਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੈਂ ੨ ਕਿਧੋ ਪਾਪਰੂਪੀ ਅਸੁਰੋਂ ਕੋ ਸੰਹਾਰ ਕਰਤਾ ਚਾਰੋ ਅਛਰ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਦਮ ਭੀ ਹੈ॥ ਕੇ ਕਿਧੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕੀਆਂ ਹਥੋਂ ਮੈ ਸਰਬਦਾ ਰਹਣੇਹਾਰੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰਹੈਂ ਨਿਜ ਭਗਤਾਂ ਕਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਾਗਰ ਸੇ ਉਧਾਰ ਕਰਣੇਹਾਰੀ ਚਾਰੋ ਭੁਜਾਹੈ ੪॥ ਅਥਵਾ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅਛਰ ਜਗਤ ਕੀ ਮਿਤਜਾਦਾ ਪਾਲਨੇਹਾਰੇ ਚਾਰੋ ਵੇਦਹੈਂ ੫॥ ਅਥਵਾ ਮੁਕਤਿ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲ ਯੇਹ ਚਾਰੋ ਅਛਰ ਸਮ ਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰ ਸਤਸੰਗ ਰੂਪਹੈ ੬ ਕਿਧੋ ਵਿਵੇਕ ਵੈਰਾਗ ਸਮ ਦਮ ਉਪਰਤਿ ਤਿਤਿਖਜਾ ਸ੍ਰਧਾ ਸਮਾਧਾਨਤਾ ਮੋਖ ਇਛਾਰੂਪ ਚਾਰੋ ਅਛਰ ਯੇਹ ਜਾਨਾਨ ਕੇ ਚਾਰੋ ਸਾਧਨ ਹੈ॥੭ ਅਥਵਾ ਜੈਸੇ ਸ਼ਤ੍ਰੂਆਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਨਾਸ ਅਰਥ ਅਪਨੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਚਾਰ ਅੰਗ ਬਨਾਇਕੇ ਸ਼ਤਰੂਆਂ ਕੋ ਜੀਤ ਲਈਤਾਹੈ॥ ਰਥ ਗਜ ਅਸ੍ਵ ਪਾਯਕ ਯੇਚਾਰ ਅੰਗਹੈਂ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਮਹਾ ਮੋਹਰੂਪੀ ਸ਼ਤਰੂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਵਿਵੇਕ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕੇ ਯੇਹ ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੇਨਾਕੇ ਚਾਰੋ ਅੰਗਹੈਂ॥ ੮॥ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾਭੈਸਾਗਰਕੇ ਤਾਰਣੇ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜਕੇ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅਛਰ ਚਾਰੋ ਕਨਾਰੇਹੈਂ ਚਾਰੋ ਪਣ ਹੈਂ॥੯॥ ਚਾਰੋਂ ਬੇਦੋਂਕੋ ਮਥ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਚਾਰ ਅਖਰ ਰੂਪਸਾਰ ਨਿਕਾਸਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂਕੇ ਉਧਾਰ ਅਰਥ ਏਕ ਨਾਮ ਬਨਾਇ ਦੀਯੇ ਹੈ॥ ੧੦॥ ਅਥਵਾ ਵਵ ਵਾਸੁਦੇਵ ੧ ਹਹਾ ਹਰਿ ੨ ਗਗਾ ਗੋਬਿੰਦ ੩ ਰਾਰਾ ਰਾਮ ਇਨ ਚਾਰੋਂ ਨਾਮੋਂ ਕੋ ਏਕ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਰਚਦੀਓ ਹੈ॥ ਜੋ ਏਕ ਨਾਮਕੇ ਉਚਾਰਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਚਾਰੋ ਨਾਮਕਾ ਉਚਾਰਣ ਹੋਜਾਵੈ॥ ਜਿਨੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਯੇਹ ਨਾਮ ਰਿਦੇਮੈ ਬਸਾਯੋ ਹੈ॥ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖ ਚਾਰੋਂ ਪਦਾਰਥ ਉਸਕੋ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ੧੧ ਅਥਵਾ ਵਹ ਧਾਤੁ ਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਹੈ ਗੁ ਧਾਤੁਕਾ ਅਵਰ ਲੇਨਾ ਢਕਲੇਨਾ ਅੰਧੇਰਾ ਰੂਪ ਅਰਥ ਹੈ॥ ੨ ਰੂ ਧਾਤੁਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸਰੂਪ ਅਰਥ ਹੈ॥ ਤੀਨੋਹੀ ਧਾਤੁ ਤੀਨੋ ਬੇਦੋਂ ਕੋ ਮਥਕੇ ਸਾਰਰੂਪ ਤੀਨੋ ਧਾਤੁ ਨਿਕਾਸਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਰਚਜੋ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਨੇ ਇਸਕਾ ਅਰਥ ਯੇਹ ਹੈ॥ ਗੁ ਨਾਮ ਅਗਜਾਨ ਰੂਪ ਅੰਧੇਰੇ ਸੇ ਅੰਧ ਹੂਏ ੨ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਰੂ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਵਾਹਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਰੂ ॥ ੧੨ ਅਥਵਾ ਤੀਨੋ ਅਗਨੀ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਰੂਪ ਤੀਨੋ ਧਾਤੂ ਸਕਾਮ ਉਪਾਸਕ ਕੋ ਨਰਕ ਦੁਖਤ ਸੇ ਨਿਕਾਸਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਅਗਨਿ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ੧੩ ॥ ਅਥਰਾ ਮੰਦ ਮਧਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋ ਭੂਃ ਭੁਵਰ ਸ੍ਵਰ ਤੀਨੋ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਸੁਖਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਿਯੇ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ੧੪ ਅਥਵਾ ਤੀਨੋ ਵੇਦੋਂ ਕੇ ਨਿਯਮ ਸਹਤ ਅਧੇਨਕੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਜੋ ਪੁਨਜ ਫਲ ਹੋਤੋਹੈ ਏਕਵਾਰ ਏਕਚਿਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਹਨੇ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਤਿਸ ਪੁੰਨਜਫਲ ਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ੧੫ ਅਥਵਾ ਤਮਰੂਪ ਸੰਸਾਰਿਕ ਦੁਖੋਂ ਸੇ ਮੁਕਤਿ ਕਰਕੇ ਤੀਨੋ ਅਗਨੀਆਂ ਕੇ ਲੋਕਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਸੁਖਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ੧੬ ॥ ਔਰ ਅਸਚਰਯ ਆਦਿਕ ਅਰਥ ਔਰ ਗ੍ਰੰਥਕਾਰੋਨੇ ਕੀਏਹੈਂ ਇਸ ਲੀਏ ਇਥੇ ਨਹੀ ਕੀਏਹੈਂ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਖੋੜਸ ਅਰਥ ਖੋੜਸ ਕਲਾ ਕੇ ਸਮਾਨਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਜੋ ਕਹੇਹੈਂ ਇਨਕਾ ਜੋ ਚਿਤ ਦੇਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਹੈ ਸੋ ਖੋੜਸ ਕਲਾ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣਮਾਸ਼ੀ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਵਤ ਸੰਸਾਰਮੈ ਉਦੈ ਹੋਵੇਗੋ ਸੋ ਤੁਮ ਇਸ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਕਾ ਏਕ ਚਿਤ ਹੋਕੇ ਅਰਾਧਨ ਕਰੋ ਤੁਮਕੋ ਸਰਬ ਰੀਤੀਕੇ ਸੁਖੋਂਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅੰਤ ਕੋ ਪਰਮਗਤਿ ਕੋ ਪਾਵੋਗੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਪੁਰੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋਗ ਅਥਵਾ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਨ ਨਵ ਅਛਰੋਂ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰੋਗੇ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਰਸਨਾ ਸੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੋਂਦ੍ ਜੀ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਜਿਨ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਡੇਰੇ ਭੇਜਨਾ ਥਾ ਤਿਨਕੋ ਹੁਕਮ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਆਏ ਗਏ ਸਾਧੁਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔਰ ਜੋ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਥੇ ਉਨਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਜਾਇਕੇ ਸਤਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਆਪਭੀ ਖਾਵੋ ਤੇ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤਕੀ ਸੇਵਾ ਭੀ ਕਰੋ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਸਿਖ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਕ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਸਰੀਰਕੀ ਹਤਜਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇਕੀ ਹਤਜਾ ਅਥਵਾ ਕੋਟਾਨਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਕੀ ਹਤਜਾ ਉਸਕੋ ਲਾਗਤੀਹੈ ॥ ਅਰ ਇਨ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਨੇ ਤੋ ਗਊਆਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਅਨੇਕੋਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਛਡਾਇ ਦੀਏਹੈਂ ਔ ਆਪਨੇ ਇਨਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਸ੍ਰਾਪ ਨਹੀ ਦੀਓਹੈ ਅਬ ਇਨਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਨ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀਕੇ ਮਿਤ੍ਰਕੋ ਕੋਈ ਤਾੜਨਾ ਕਰੇ ਤਬ ਆਪ ਵਹੁ ਚੁਪ ਕਰਰਹੇ ਤੇ ਉਸਕਾ ਮਿਤ੍ਰ ਉਸਕੋ ਤਾੜਨਾ ਦੇਵੇ ਤਬ ਉਸਕੀ ਰਜਾਇ ਰਹੀ ਤੈਸੇਹੀ ਹਮਾਰਾ ਤੋ ਕੁਛ ਬਿਗਰਜਾ ਨਹੀਹੈ ਜੇ ਹਮਾਰੇ ਉਤੋ ਚਿੜਕੇ ਹਮਾਰਾ ਮਿਤ੍ਰ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਈਸ੍ਵਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਨਕੋ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇ ਤਬ ਉਸਕੀ ਇਛਾ ਰਹੀ ਔ ਹਮਤੋ ਇਨਕੋ ਕੁਛਭੀ ਵਰਸ੍ਰਾਪ ਨਹੀ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾ ਰੋਜਨਾਮਚੀ ਤਵਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਤਵਾਰੀਖ ਮੈਂ ਲਿਖਤਾ ਹੈ ਕੇ ਸਰੀਰਕੇ ਤਯਾਗਕੇ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਰਸਨਾਸੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਐਸੇਨਾਮ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਸੋ ਸਾਇਰ ਬਨਾਇ ਕੇ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਨੇ ਤਵਾਰੀਖ ਮੈਂ ਰਖਾਹੈ॥

ਨਜ਼ਮ

ਜਬਾਨਸ਼ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੇਂ ਗੁਫਤ, ਜਾ ਦਾਦ ਬਵਕਤੇ ਨਜਾ ਈ। ਅਹਿਵਾਲ ਰੂ ਦਾਦ ਬਗੁਫਤਃ ਹਦਮੁਅਦਮੇ ਰਾਜ ਪੂਤਾ ਸ਼ਵਦ ਜ਼ਾਹਿਰ ਦਰੀਂ ॥ ਅਫ਼ਲਾਕ ਦੌਰਾ ਸ਼ਵਦ ਨਾਬੂਦ ਜੁਮਲਾਃ ਫੌਜ ਏਸਾਂ ਰਵਦ ਇਸਬਾਬ ਸੁਰਵਤ ਜੁਮਲਾ ਏਸਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਗੁਫਤ ਓ ਦਰ ਬਾਬਸਿੰਘਾਂ ਬਅਦਮੋ ਹਦਮ ਆਇਦ ਜਾਨ ਏਸਾਂ ਸ਼ਵਦ ਨਾਬੂਦ ਮੁਲਕੋ ਬਾਦ-ਸ਼ਾਹੀ ਫਤਦ ਹਰਯਕ ਸਰਾਸਰ ਦਰ ਸਿਆਹੀ ਹਮਾ ਮਸਤ ਗਰਕ ਦਰ ਦਰਿਆਇ ਕੁਲਫਤ ॥ ਸ਼ਵਦ ਈਂ ਖਾਲਸਾ ਅਜ਼ ਸ਼ਰਰੁ ਆਫ਼ਤ ਬਕੁਸ਼ਕਾਰ ਖੁਦ ਮਾਜੂਲ ਹਰ-ਯਕ ਜ਼ਨਾਨੇ ਸਾਂ ਨਮਾਇੰਦ ਗਿਰੀਆਜ਼ਾਰੀ॥ ਬਵਦ ਦੇ ਹਮਹਿ ਜ਼ਿੰਫ ਜਾਲ ਬਾਰੀ ॥

ਅਰਥ ਨਜ਼ਮ...ਪਵਿਤ੍ਰ ਜਿਹਵਾ ਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਉਚਾ-ਰਨ ਕੀਆ ਔ ਸਰੀਰ ਛੋੜਾ ਅੰਤਕਾਲ ਮੈ ਇਸ ਹਾਲ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਆ ਯਾਨੇ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਆ ਕਥਨ ਕੀਆ ਕਿ ਰਾਜ ਪੂਤਾਨ ਕਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ਪ੍ਰਗਟ ਇਹ ਬਾਤ ਜਮਾਨੇ ਮੇ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਨਸ਼੍ਟ ਸੰਪੂਰਣ ਸੇਨਾ ਇਨਕੀ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ਸੰਪਦਾ ਇਨਕੀ ਸਾਰੀ ਲੂਟ ਮੇਂ ॥ ਤਾ ਪਸਚਾਤ ਸਿੰਘਾਂਕੇ ਬਾਰੇਮੇਂ ਭੀ ਕਹਜ਼ਾ ਇਨ ਸਿੰਘੋਂਕੀ ਜਾਨ ਮੇਂ ਭੀ ਬਰਬਾਦੀ ਔ ਨਸ਼੍ਟਤਾ ਆਵੇਗੀ॥ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ਨਸ਼੍ਟ ਮੁਲਕ ਔਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਇਨਕੀ ॥ ਪੜ ਜਾਇਗੇ ਹਰੇਕ ਸਰਬਸਰ ਅੰਧੇਰੀ ਮੇ ॥ ਸੰਪੂਰਨ ਹੀ ਦਰਿਆਇ ਕਹਰ ਕੇ ਮੇ ਡੂਬੈ ਗ ॥ ਇਸ ਖਾਲਸਾ ਕੋ ਸਰਾਰਤ ਸੇ ਬਲਾ ਪੜੇਗੀ॥ ਯੁਧ ਕਰ ਕਰਕੇ ਹਰੇਕ ਬੇਨੌਕਰ ਹੋਜਾਇਗੇ॥ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਇਨਕੀਆਂ ਰੋਣਾ ਔ ਕਲੇਸ਼ ਕਰੇਂਗੀ ਔ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਸੰਪੂਰਨ ਬਿਧਵਾ ਹੋਜਾਇੰਗੀ ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਬਚਨ ਅੰਤਮੈਂ ਉਚਾਰਨ ਕਰਣੇ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਲਿਖਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਦਰਹਮਤ ਹੈ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਕੋ ਜਿਸਨੇ ਐਸੀ ਸਾਮਰਥਨ ਵਾਲੀ ਸਿਫਤ ਬਨਾਇਕੇ ਲਿਖੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਧੰਨਯਹੈ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਭੀ ਧਨਹੈ ॥ ਬਾਕੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਮਤ ਬਡੇ ਗੰਭੀਰਹੈਂ ਉਨਕੇ ਆਸ਼ੈਕੋ ਔਰਕੋਈ ਭੀ ਜਾਨ ਨਹੀ ਸਕਤੋਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਗਤਿ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਜਾਨੈ ॥ ਉਨਜੈਸਾ ਹੀ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਕੋਈ ਤਤਵੇਤਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਉਨਕੇ ਮਤਕੋ ਵਹੁ ਜਾਨੈ॥ ਅਸਮਦਾਦਿਕ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਕਯਾ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਉਨਕੇ ਅੰਤਰਕੇ ਆਸ਼ੈਕੋ ਜਾਨ ਸਕੈ॥ ਦੂਸਰਾ ਸੋਹਨ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਾਲ ਲਵਪੁਰਿ ਮੈ ਬੈਠੋਹੈ ਪਚਾਸ ਕੋਸ ਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਵਾਰਤਾ ਕੋ ਕੈਸੇ ਕੈ ਜਾਨ ਸਕੈ ॥ ਜੈਸੇਕ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸਿਫਤ ਲਿਖਨੇ ਲਾਯਕ ਥੀ ਤੈਸੀ ਤਿਸਨੇ ਲਿਖਦਈ ਹੈ ॥ ਊਪਰ ਜੋ ਹਮ ਲਿਖਆਏ ਹੈਂ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈ ਸੰਤਸਿਖ ਪਾਸ ਹਾਜ਼ਰ ਹਜ਼ੂਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਥੇ ਉਨਕੀ ਜਬਾਨੀ ਲਿਖਜਾ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜੋਠੂ ਵਾਲੇਕੇ ਸੰਤ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੀ ਸੰਤ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਹੀ ਲਿਖਜੋਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਕੇ ਲਿਖੇਮੈਂ ਤੇ ਊਪਰਕੇ ਲਿਖੇ ਮੈ ਵਿਰੋਧ ਆਵਤੇ ਹੈ ਇਸਲੀਏ ਸੋਹਨਲਾਲ ਕਾ ਲਿਖਾ ਚਿੰਤਨੀਯ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਜੀ ਆਪ ਕਹਤੇ ਥੇ ਕਿ ਇਨਕੀ ਤੋਪਾਂ ਮੈ ਪਾਨੀ ਪਾਇ ਦੇਵੈ ਗੇ ਅਬ ਇਸਇਸ ਚਾਲਕਾ ਭਾਣਾ ਵਰਤਾਯਾ ਜੇ ॥ ਅਬ ਐਸੇ ੨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਓਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਉਨਕੇ ਆਸ਼ੈਕੋ ਜਾਨ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਅਬ ਹਮਾਰਾ ਕਜਾ ਬਿਗਰਜੋਹੈ ॥ ਹਡ ਚਮਕਾ ਥੈਲਾ ਠੀਕਰਾ ਵਿਸ਼ਾ ਮੂਤ ਸੇ ਭਰਾਹੁਆ ਇਨਕੇ ਮਾਥੇ ਪਰ ਛੋੜ ਦੀਓਹੈ ਜੋ ਅਬ ਏਕਤਾਪ ਕੋ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦੇਵੈਂ ਤਬ ਇਨਮੈ ਸੇ ਏਕਛੀ ਜੀਵਤਾ ਨ ਜਾਨਾ ਪਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਹਮਨੇ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮਾਨੋਹੈ ਅਛਾ ਤੋਪਾਂ ਮੈਂ ਪਾਨੀ ਪਰਨੇ ਕਾ ਭੀ ਸਮਾ ਆਇ ਜਾਇਗਾ ॥ ਇਤਨੇਮੈਂ ਮਧਜਾਨਕਾ ਸਮਾ ਆਇਹੂਆ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਤੇ ਤੋਸ਼ੇਖਾਨਜਾ ਭਾਈ ਵਜੀਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਵਾਸਤੇ ਭੂਮੀ ਮੈ ਆਸਨ ਬਨਾਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਮਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਜਾ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇ ਹੋ ॥ ਤਬ ਇਨੋਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਆਪਕੋ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਬੈਠਜਾਂਕੇ ਔ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਘਾਉ ਲਾਗਨੇ ਕੀ ਬਡੀ ਤਕਲੀਫ ਹੋ ਰਹੀਹੈ ॥ ਇਸਲੀਏ ਭੂਮੀਪਰ ਬਿਸਤਰਾ ਬਨਾਤੇ ਹੈਂ ਆਪਕੇ ਸਰੀਰ ਵਾਸਤੇ ॥ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬਗਜ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵਲਾਉ ਕਾਹੇਕੋ ਕਰਤੇ ਹੋ ਕਬੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਭੀ ਪੈਰਪਜਾਦੇ ਤੁਰਦੇ ਗਏਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰਕੋ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਸੇ ਨਹੀ ਉਤਾਰਨਾ ਇਸੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਸਾਥ ਔ ਇਸੀ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਗੁਰੁਦਰਿਆਉ ਮੈਂ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇਦੇਨਾ ॥ ਜਿਧਰ ਮੇਰੀ ਸੰਗਤ ਗਈਹੈ ਉਸੀ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਹਮਭੀ ਜਾਹਿੰਗੇ ਮੈ ਅਪਨੀ ਸੰਗਤ ਕੋ ਆਪਹੀ ਸੰਭਾਲ ਲੇਵੋਗਾ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋ ਜਿਤਨੇ ਗਾਮੀ ਸਿੰਘ ਥੇ ਉਨ ਸਭਕੋ ਖੋਜ ਖੋਜਕੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹਿ ਕਰ ਦੀਆਹੈ ॥ ਔ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘਭੀ ਆਪਕਾ ਸਿਰਸਦਕਾ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਉਸਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਭੀ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਦੀਆਹੈ ॥ ਬਚਨ ਹੁਆ ਭਾਈਮਖਨਸਿੰਘਾ ਤੁਮਨੇ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸੋਕ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਹੁ ਗੁਰੂਕਾ ਹੀ ਸੀਸਥਾ ਅਰ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੀ ਅਰਥ ਲਾਗ ਰਹਯੋਹੈ ॥ ਜਿਸਕੀ ਬਸਤੁ ਤਿਸ ਆਗੈ ਰਾਖੈ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਆਗਯਾ ਮਾਨੈ ਮਾਥੈ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਸੁਪਨੇ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਕਾ ਕਜਾ ਅਵਸੋਸ ਕਰਨਾਹੈ ॥ ਫਿਰ ਕਿਸੇਨੇ ਕਹਜਾ ਸੁਰਿਹਾਂ ਗੌ ਭੀ ਲੂਟਮੈ ਚਲੀ ਗਈਹੈ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਬਹੁਤਹੀ ਅਛਾ ਹੂਆ ਜੋ ਤੁਮਰਾ ਤੋ ਦਰਿਦ੍ ਗਯਾ ॥ ਪਰੰਤੂ ਬੁਰੇਹਾਲ ਹੋਹੋਕੇ ਫੇਰ ੨ ਕੇ ਤੰਕਾ ਹੋਹੋਕੇ ਲਜਾਵਨਰੋ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਹਮਾਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਸੋ ਤੇਰੇਕੀ ਲੂਟਕੀ ਵਸਤੁ ਫੇਰਕੇ ਇਨਸੇ ਨ ਲੇਵੇਗਾ ॥ ਇਤਨਾ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਅਬ ਦਿਨ ਕਿਤਨਾਕਹੈ ॥ ਤਬ ਏਕਸਿਖ ਨੇ ਕਹਜਾ ਜਬ ਤੇਰੇ ਸੇ ਚਲਜਾ ਥਾ ਤਬ ਦੋਪਹਰ ਦਿਨ ਬਜਾ ਥਾ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਕੋਈ ਵਾਗੀਹੈ ਤਬ ਨਾ ਬੀਨੇ ਭਾਈ ਜਸਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਏਹੁ ਦਾਸ ਹਾਜਰ ਹੈ ॥ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਸਬਦ ਪੜਹੁ ॥ ਫਿਰ ਭਾਈ ਜਸ ਨੇ ਕਹਜਾ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਸਾਜ ਤੇ ਕੋਈ ਰਹਜਾ ਨਹੀਹੈ ਸਭ ਸਾਜ ਲੂਟਮੈ ਚਲੇ ਗਏਹੈਂ ਸਬਦ ਕਾਹੇਸੇ ਪੜੀਏ ॥ ਪੁਨਾ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਜੇ ਸਾਜ ਨਹੀ ਤਾਂ ਸਬਦ ਤੇ ਹੈ ਸਬਦ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀ ਲੂਟਕੇ ਲੈਗਯਾ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਸਾਜ ਨੇ ਤੇ ਸਬਦ ਨਹੀ ਪੜਨਾ ਸਬਦ ਤੇ ਤੁਮਨੇ ਪੜਨੇਹੈ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀਗਰੁ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸਬਦ ਪਢਨੇਕਾ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਤਬ ਮਧਜਾਨਕਾ ਸਮਾ ਥਾ ਤਿਸ ਮਧਜਾਨ ਮੈ ਬਡੇ ਰਾਗੀ ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ ਗਾਯਾ ਕਰਤੇਹੈਂ ਸੋ ਭਾਈ ਜਸਨੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਸ ਸਮੇ ਉਚਿਤ ਸਾਰੰਗਰਾਗ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹੋਕ ਗਾਨ ਕੀਆ ਸੋ ਮੰਤ੍ ਰੂਪ ਸ਼ਬਦ ਏਹ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਮੁਖ ਵਾਕ ਸਾਰੰਗ ਮਃ ੫ ਅਬ ਮੋਰੋ ਨਾਚਨੋ ਰਹੋ ॥ ਲਾਲ ਰੰਗੀਲਾ ਸਹਜੇ ਪਾਇਓ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬਚਨ ਲਹੋ ॥ ੧ ਰਹਾਉ ॥ ਕੁਆਰ ਕੰਨਿਆ ਜੈਸੇ ਸੰਗਿ ਸਹੇਰੀ ਪ੍ਰਿਆ ਬਚਨ ਉਪਹਾਸ ਕਹੋ ॥ ਜਉ ਸੁਰਿਜਨ ਗ੍ਰਿਹ ਭੀਤਰਿ ਆਇਓ ਤਬ ਮੁਖ ਕਾਜਿਲ ਜੋ ॥ ੧ ॥ ਜਿਉ ਕਨਕੋ ਕੋਠਾਰੀ ਚੜਿਓ ਕਬਰੇ ਹੋਤ ਫਿਰੋ ॥ ਜਬਤੇ ਸੁਧ ਭਈਹੈ ਬਾਰਹਿ ਤਬਤੇ ਥਾਨ ਥਿਰੋ ॥ ੨ ॥ ਜਉ ਦਿਨ ਰੈਨਿ ਤਉ ਛਉ ਬਜਿਓ ਮੂਰਤ ਘਰੀ ਪਲੋ ॥ ਬਜਾਵਨ ਹਾਰੋ ਉਠਿ ਸਿਧਾਰਿਓ ਤਬ ਫਿਰ ਬਾਜੁ ਨ ਭਇਓ ॥੩॥ ਜੈਸੇ ਕੁੰਭ ਉਦਕ ਪੂਰਿ ਆਨਿਓ ਤਬ ਓਹ ਭਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੋ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕੁੰਭ ਜਲੈ ਮਹਿ ਡਾਰਿਓ ਅੰਭੈ ਅੰਭਿ ਮਿਲੋ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ਇਸੀ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ॥ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸ੍ਰਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਜਿਗਜਾਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਜਿਗਜਾਸਾ ਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜਾਸਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜਾਸੂ ਉਨ ਪ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜਾਸਜੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸਿਖੋਂ ਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀਕੀ ਆਪ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਾਰੇ ਮੈ ਇਤਨੀ ਬੇਅੰਤ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਲਿਖਤੇ ਹੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨੀ ਸਰੀਰ ਤ੍ਯਾਗਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਆਦਿਕ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਗਮਨ ਕਰ ਤੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈਂ ॥ ਜੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਭੋਗ ਉਚਿਤ ਸਰੀਰ ਕੋ ਧਾਰਕੇ ਹੀ ਗਮਨ ਕਰਤੋ ਹੋਵੇਗੋ ਸੋ ਸਰੀਰ ਭੀ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮਸਰੂਪਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਕ ਹੀ ਰਹ੍ਯਾ ਇਤਿ ਭਾਵਃ ॥ ਜੋ ਵੈਕੁੰਠਾਦੀ ਲੋਕੋਂ ਕੂੰ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਤ੍ਰਬ ਕਹਾਂ ਜਾਤੋ ਹੈ ਏਹ ਹਮਕੋ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਸੰਸੈਹੈ ਆਪ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਕਰੋ ॥

ਉਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ਸਾਰੰਗਰਾਗ ਮੈ ॥ ਅਥ ਇਤੀ ॥ ਅਪਨੇ ਪਰਹੀ ਸਾਹਿਬ ਗ੍ਯਾਨ ਵਾਨਕੀ ਅਗ੍ਯਾਮਨਤਾ ਘਟਾਤੇ ਹੁਏ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਬ ਮੋਹੇ ਨਾਚਨੋ ਰਹੋ ॥ ਅਥ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਐਕ੍ਯਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖਯੋਨੀ ਮੈ ਨਾਚਨੋ ਨਾਮ ਭ੍ਰਮਣੋ ਰਹ੍ਯਾਯੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਵਤਾ ਸਰੀਰ ਧਾਰਕੇ ਨਾਚਨੋ ਗਮਨ ਕਰਨੋ ਰਹ੍ਯਾਯੋ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਹੇਤੁਸੇ ਸਹਜਾਯਤੇ ਇਤਿ ਸਹਜ ਸਹਨਾਮ ਸਾਥ ਹੀ ਜਾਯਤੇ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਜੋ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸਾਥਹੀ ਰਹੇ ਤਿਸਕੋ ਸਹਜ ਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੂਪ ਲਾਲ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮਕਾ ਅਸਪ੍ਰ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਆਤਮਾ ਉਸਕੋ ਹਮਨੇ ਪਾਇਲੀਓ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬਚਨ ਲਹੋ ॥ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨੇ ਸੇ ਹਮਨੇ ਲਹਜਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਰੰਗੀਲੇ ਲਾਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏਹੈਂ ॥ ਅਤਿ ਉਤਮ ਚੂਢਾ ਰੰਗ ਹੋਵੇ ਜਿਸਕਾ ਏਕਾਵਾਰ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਕੋ ਚਢ ਜਾਤੋ ਹੈ ਸੋ ਫਿਰ ਉਤਰਤੋ ਨਹੀਹੈ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਰੰਗੀਲਾ ॥ ਅਥਵਾ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਹਾਰ ਆਦੀ ਅਨੇਕ ਰੰਗ ਹੋਵੈਂ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਰੰਗੀਲਾ ਰੰਗੀਵਾਲਾ ਅਥਵਾ ਸ੍ਰਤਹ ਏਕ ਹੀ ਰੂਪਹੈ ਅਨੇਕ ਨਹੀਹੈ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਔ ਨਾਨਾ ਰੂਪਰੰਗ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸਵਿਖੇ ਮ੍ਰਿਤਜੋਸ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ਮਾਪ੍ਰੋਤਿ ਯਹ ਨਾਨੈਵ ਪਸ਼ਜ਼ਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ ॥ ਜੋਨਸੇ ਇਸ ਰੰਗੀਲੇ ਲਾਲ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਨਾਨਤ੍ਵ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੁਤੇ ਤੇ ਪੁਨਾ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ਤਿਸ ਰੰਗੀਲੇ ਲਾਲ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਹਮਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਨਾਮ ਮਹਾਵਾਕ੍ਯਰੂਪ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਪਾਯੋਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪੂਰਬ ਆਪਨੇ ਸਹਜ ਪਦ ਦੀਓਹੈ ਅਬ ਸਤਗੁਰੂਆਂ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਆਪ ਤਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਹਤੇ ਹੋ ਇਨ ਆਪਕੇ ਦੋਨੋ ਵਚਨੋਂ ਮੈਂ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ॥ ਔ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਨਹੀ ਬਨਤੀ ਹੈ ਲੋਕ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਹਨੋ ਵਿਰੁਧ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭੀ ਲੋਕ ਸ਼ਾਸਤੋਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਮੋਲ ਵਾਲਾ ਹੀਰਕ ਮੋਤੀਆਦਿਕਾ ਗਲੇ ਸੋ ਪਹਰਜਾ ਹੁਆ ਹਾਰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਹੋਜਾਨੇ ਸੇ ਕਿਸੀਕੋ ਸੰਕਾ ਹੋਜਾਵੇ ਮੇਰਾ ਹਾਰ ਕਹੁੰ ਜਾਤਾ ਰਹਜੋ ਹੈ ਤਿਸਸੇ ਤਿਸਕੋ ਬਜਾਕੁਲ ਦੇਖਕੇ ਕਿਸੀ ਦਯਾਲੂ ਪੁਰੁਖ ਨੇ ਕਹਜਾ ਅਰੇ ਬਜਾਕੁਲ ਕਿਉਂ ਹੋਤਾਹੈ ਯੇਹ ਦੇਖਤੋ ਤੇਰੇ ਗਲੇਮੈ ਹੀ ਹਾਰਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਕਹਤੋ ਹੈ ਕੇ ਖੋਇਆ ਹੁਆ ਹਾਰ ਇਸਨੇ ਹਮਕੋ ਲਭਾਯੋਹੈ ॥ ਥਾ ਤੋ ਮੇਰੇ ਗਲੇ ਮੈ ਹੀ ਪਰੰਤੂ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕਰਕੇ ਖੋਜੇ ਜਾਯੇ ਥਾ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੋਕਮੈ ਔ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਹੈ ਤੋ ਆਤਮਾ ਸਰਬਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਰੂਪ ਤਿਸ ਕੋ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕਰਕੇ ਭੂਲ ਕੇ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨੀ ਪਰਾ ਭਟਕਤੋਹੈ ॥ ਅਨਹੂਇਹੀ ਦੁਖ ਕੋ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ਜਬ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ॥ ਤਬ ਕਹਤੋ ਹੈ ਕੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਮੈਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਲਹਜੋ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਜੋ ਭਗਵਨ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੇ ਸੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਕਜਾ ਲਛਨ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਿਖਹੁ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣਕੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂਤ ਸਹਤ ਸਬਦ ਕਾ ਦੂਸਰਾ ਚਰਣ ॥ ਉਤ੍ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਉਵਾਚ ॥ ਕੁਆਰ ਕੰਨਿਆ ਇਤਿ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਵਿਵਾਹ ਸੇ ਪੂਰਬ ਕੁਆਰੀ ਕੰਨਜਾ ਵਿਵਾਹ ਕੇ ਯੋਗ ਹੁਈ ੨ ਵਿਵਾਹ ਕੇ ਤਜਾਰੀ ਕੇ ਦਿਨੋ ਮੈਂ ਅਪਨੀ ਸਮਾਨ ਬਯ ਕੀ ਸਹੇਲਜਾਂ ਸਾਥ ਪ੍ਰਿਯ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਤੀਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੇ ਬਚਨ ਹਸ ਹਸ ਕੇ ਕਹਤੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਬਿਵਾਹੀ ਗਈ ਔ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਤੀ ਘਰ ਮੈਂ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਪੁਨਾ ਸਖਜਾਂ ਪੂਛਤਜਾਹੈਂ ਤਬ ਪਤੀਕੇ ਸੁਖਕੀ ਬਾਤ ਕਥਨਕਾਲ ਮੈਂ ਲਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮੁਖਕੋ ਢਾਪ ਲੇਤੀਹੈ ਅੰਤਰ ਹੀ ਅੰਤਰ ਉਸ ਸੁਖਕਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੀ ਹੁਈ ਮੰਦ ੨ ਹਸਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਸੁਖ ਕੋ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ਜੀਵਬ੍ਰਹਮਕੀ ਏਕਤਾਕੇ ਸੁਖਕਾ ਅਨੁਭਵ ਸਾਖਜਾਤ ਨਹੀ ਕਰਸ੍ਕੋਹੈ ॥ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਸੰਤਗੁਰੂਕੇ ਸਾਥ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੇ ਬਚਨੋ ਕੇ ਸਮ ਦਮਾਦੀ ਸਾਧਨੋ ਕੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਕਹਤੋਹੈ ਸੁਨਤੋ ਹੈ ॥

ਅਥ ਯਤੋ ਵਾ ਇਮਾਨੀ ਜਾਯੰਤੇ ਯੇਨ ਜਾਤਾਨਿ ਜੀਵੰਤਿ ਭੂਤ ਪਤਿਭੂਤ ਪਾਲਃ ਸਰਬੋਖਾਂ ਭੂਤਾਨਾਂ ਅਧਿ ਪਤਿਰਾਜਾ ਸਰਬਸਜ ਵਸੀ ਸਰਬਸਜਈਸਾਨਃ ਭੈਵਿਦ੍ਵਾਨ ਨ ਵਿਭੇਤਿ ਕਸ੍ਯਨ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਬਚਨ ਔ ਸਕੁਨ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰਕੇ ਜੈਸੇ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤ ਭੀਲਨੀ ਸੈਣ ਧਨਾ ਨਾਮਦੇਵ ਆਦਿਕੋਕੋ ਭਗਵੰਤ ਮਿਲਤੇ ਭਯੋਹੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਸਕੁਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀਆਂ ਬਾਰਤਾ ਕਥਾ ਗੀਤ ਆਲਾਪ ਕਹਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬ ਅਤੀਵ ਨਿਸ੍ਚਮਲ ਅੰਤਹਕਰਣ ਹੋਏ ਸੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਅਨੁਸਾਰ ਤਤ੍ਵਮਸਿ ਆਦਿਕ ਮਹਾਵਾਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਨ ਕਾਲਮੈਂ ਹੀ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਐਸਾ ਗਜਾਨ ਹੋਣੇਸੇ ਅਨੰਤਰ ਹੀ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੇ ਸਾਖਿਆਤਕਾਰ ਜਨਜਜੋ ਆਨੰਦਹੈ ਸੋ ਪੁਨਾ ਅਕਹਹੈ 'ਸਖੀਆ ਪੂਛੇ ਕਹੁ ਕੰਤ ਨੀਸਾਨੀ ॥ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰੀ ਕੁਛ ਬੋਲ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ਫਿਰ ਸਜਨ ਲੋਕ ਪੂਛਤਹੈਂ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ੨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਸੁਖ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪਕੋ ਕੁਛ ਵਰਨਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੋਹੈ ਕਾਹਤੇ ਵਹੁ ਸੁਖਕੋ ਮਨਬਾਣੀ ਕਾ ਅਗੋਚਰ ਹੋਣੇ ਸੇ॥ ਯਥਾ'ਚਲੀ ਪੂਤਰੀ ਲੋਨਕੀ ਥਾਹ ਸਿੰਧਕੀ ਲੈਨ ॥ ਨਾਥ ਆਪ ਆਪਹਿ ਭਈ ਪਲਟ ਕਹੈਕੋ ਬੈਨ' ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਏਕਤਾਕੇ ਸੁਖਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰਕੀਥਾਹ ਨਾਮ ਜੀਵਬ੍ਰਹਮ ਕੀਏਕਤਾਕੇ ਸੁਖਕਾਕਿਤਨਾਕਪਰਿਮਾਨਹੈਚਿਤਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਨੁਭਵਕਰਣੇਚਲੀ ਚਿਤਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਤਬ ਵਹੁਬ੍ਰਿਤੀ ਬ੍ਰਹਮਾਕਾਰਹੀਹੋਜਾਤੀਹੈ ਲੋਟਕੇ ਕਹਨੇਕੀਸਾਮਰਥਨਹੀ ਰਖਤੀ ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਵਹੁ ਸੁਖਮਨ ਬਾਨੀਕਾਅਗੋਚਰਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇਸਾਹਿਬਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕੇ ਮੁਖ ਕਾਜ ਲਜੋ ਮੁਖਸੇ ਵਰਨਨ ਕੀਓ ਨਹੀ ਜਾਤੋਹੈ ੧ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੋ ਜਿਸਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਔ ਆਤਮਾ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੇ ਸੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਆ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਵਿਵੇਕਆਦੀ ਸਾਧਨ ਰੂਪ ਤਪ ਕਰਣੋ ਯੁਕ੍ਰਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਦੂਸਰੇ ਸਬਦ ਕੇ ਚਰਣ ਕਰਕੇ ਜਿਉ ਕਨਕੋ ਇਤੀ ॥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂਤ ਸਹਤ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸੁਵਰਨ ਵਿਖੇ ਮਲਰੂਪ ਦੋਸ ਹੋਤੋਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰਹੀ ਸੁਵਰਣਕੋ ਕੁਠਾਲੀ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਸੁਹਾਗਾ ਦੇਦੇਕੇ ਅਗਨੀ ਕੇ ਤਾਪਸੇ ਢਾਲਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਅਗਨਿ ਕੇ ਤੇਜ ਸੇ ਕੁਠਾਲੀ ਮੈਂ ਸੁਵਰਣ ਕਬਰੋ ਨਾਮ ਕਮਲੋ ਹੋਕੇ ਅਰਥਾਤ ਬਾਰੰਬਾਰ ਚਕ੍ਰਾਕਾਰ ਹੋਕੇ ਊਚੇਨੀਚੋ ਹੋਕੇ ਫਿਰਤੋਹੈ ॥ ਜਬ ਮਲਰੂਪ ਦੋਸ ਸੁਵਰਣ ਕੋ ਕਾਟਿਓ ਜਾਤੋ ਹੈ ਬਾਰਾਂ ਬਾਨੀ ਕਾ ਸੁਧ ਸੁਵਰਣਮਾਤ੍ਰ ਸਰਾਫ਼ ਕੀ ਨਦਰੀ ਆਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਤਬਤੇ ਤਿਸੀ ਕਾਲਸੇ ਥਾਨ ਥਿਰੋ ਥਿਰ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਪੁਨਾ ਨਾ ਤੋ ਕੋਈ ਉਸਕੋ ਕਸਵਟੀ ਲਗਾਤੋਹੈ ਅਰ ਨਾ ਕੋਈ ਅਗਨੀ ਕਾ ਤਾਪ ਉਸਕੋ ਦੇਤੋਹੈ ਵਹੁ ਸੁਧ ਸੁਵਰਣ ਅਪਨੇ ਥਾਨ ਨਾਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਥਿਰ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਅਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਆਦਿਕ ਦੇਹਾਦਿਕੋ ਵਿਖੇ ਅਧਜਾਸ ਰੂਪ ਮਲ ਦੋਸ ਬਨਜੋਹੈ ॥ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਆਦਿਕ ਅਗਨਿਸੇ ਜਿਗਜਾਸੂ ਤਪਾਯੋ ਜਾਤੋਹੈ॥ ਤਥਾ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਸਮੀਪਤਾ ਰੂਪ ਕਸਵਟੀ ਪਰ ਲਗਾਇਕੇ ਦੁਖ ਅਪਮਾਨ ਅਪਸਬਦ ਅਸਹਨ ਸਹਨ ਰੂਪ ਕਸ-ਵਟੀ ਪਰ ਲਗਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਰੂਪੀ ਸਰਾਫ ਪਰੀਖਜਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲੇਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬ ਕਸ ਵਟੀ ਕੋ ਸਹਾਰ ਲੇਤੋਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਤਜੰਤ ਸੁਧ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਤਬਤੇ ਥਾਨ ਥਿਰੋ ਤਿਸੀ ਕਾਲ ਸੇ ਵਹੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਹਾਤਮਾ ਅਪਨੇ ਮੈ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬੰਧ ਪਦ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮਾਮੈ ਥਿਰ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਕੋਈ ਮਤਵਾਲੇ ਐਸੇਭੀ ਮਾਨਤੇਹੈਂ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਸਮ ਕਾਲਮੈਂ ਗਜ਼ਾਨੀ ਮੁਕਤ ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ਕਿੰਤੁ ਏਕ ਔਰ ਜਨਮ ਧਾਰਕੇ ਮੁਕਤ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਵਾਮਦੇਵ ਅਸ਼ਾਵਕ੍ਰ ਸੁਕਦੇਵ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੂਏਹੈਂ ਦੁਤੀਯ ਜਨਮ ਧਾਰਕੇ ਮੁਕਤ ਭਏਹੈਂ ਯਹ ਭੀ ਬਡੋ ਸੰਸੋਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ॥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂਤ ਸਹਤ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਜਉ ਦਿਨ ਰੈਨ ਇਤਿ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਅਬ ਉਨਸੇ ਹਮ ਏਹ ਪੂਛਤੇ ਹੈਂ ਰਸੀ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨਕੇ ਸਮਕਾਲਹੀ ਸਰਪ ਭ੍ਰਮਤੇ ਤਦ ਜਨ ਭੈ ਨਿਰਵਰਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਵਾ ਕਾਲਾਂਤਰ ਮੈ ਐਸਾ ਤੋ ਕਬੀ ਹੋਤਾਹੀ ਨਹੀਹੈ ਜੋ ਆਜ ਰਸੀ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਵੇ ਔ ਕਲ ਕੋ ਸਰਪ ਭ੍ਰਮ ਔ ਤਜ ਜਨਜ ਭੈ ਦੂਰ ਹੋਵੇ ਕਿੰਤੁ ਰਜੂ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਸਮਕਾਲ ਹੀ ਸਰਪ ਭ੍ਰਮ ਔ ਤਦ ਜਨਜ ਭੈ ਦੂਰ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਵਾਮਦੇਵ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਮੈ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਤੋ ਸੰਪੂਰਣ ਹੋਗਈ ਥੀ ਕਿੰਤੁ ਏਕ ਅਵਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਉਨਕਾ ਰਹ ਗਯਾ ਥਾ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਉਨਕਾ ਏਹਾਂਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਉਨਕੋ ਏਕ ਜਨਮ ਧਾਰਣੋ ਲਾਗੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਸਮਾਧਾਨ ਕਰਕੇ ਸਬਦਕੇ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਚਰਣ ਕਾ ਅਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਉ ਦਿਨ ਰੈਨ ਇਤਿ ॥ ਜਿਤਨਾਕਾਲ ਘੜਿਆਲ ਬਾਜਤੋ ਰਹਤੋਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਦਿਨ ਔ ਰਾਤਿ ਕਾ ਵਿਭਾਗ ਬਨਜੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਔ ਉਤਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਮੁਹੂਰਤ ਘੜੀ ਪਲ ਆਦਿਕ ਕੋ ਵਿਭਾਗ ਭੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਜਬ ਬਜਾਵਨਹਾਰੋ ਉਠ ਚਲਤੋਹੈ ਤਬ ਫਿਰ ਘੜਿਆਲ ਨਹੀ ਬਜਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਦੇਹ ਅਭਿ-ਮਾਨੀ ਅਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਕਰਣੇਹਾਰੋ ਬਜੰਤ੍ਰੀ ਜਬ ਕਾ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸਮਕਾਲ ਅਬਵਾ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤਮੈ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਜੰਤ੍ਰ ਕੋ ਤਜਾਗਕੇ ਉਠ ਚਲਤੋਹੈ ॥ ਤਬ ਸਰੀਰਰੂਪੀ ਯੰਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਰੂਪ ਤਾਰਾਂ ਟੂਟ ਜਾਤੀਹੈਂ ਤਾਰੋਂਕੇ ਟੂਟ ਜਾਨੇਸੇ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਯੰਤ੍ਰ ਭੀ ਬਜਨੇ ਸੇ ਰਹਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਲੋਕਾਂਤਰ ਮੈ ਗੁਤਿ ਭਦ ਤੇ ਰਹਤ ਕਲੇਵਰਕੋ ਡਾਰ ਕੇ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨੀ ਅਭੇਦਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂਤ ਸਹਤ ਸੋ ਕਥਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਕੁੰਭਿ ਇਤਿ ॥ ਜੈਸੇ ਕੁੰਭ ਨਾਮ ਘਟ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈਸੇ ਪੂਰ ਭਰਕੇ ਲੈਆਵੇ ਕੋਈ ਤਬ ਕੁੰਭਰੂਪੀ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਵਹੁ ਕੁੰਭਮੈ ਭਰਾ ਹੂਆ ਜਲ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜਿਤਨਾਕਾਲ ਕੁੰਭਰੂਪ ਕੇ ਅੰਤਰ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਵਹੁ ਭਿੰਨ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਸਾਹਿਬ ਪੰਚਮੇਸ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਜੈਸੇ ਕੁੰਭਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਘਟਕਾ ਜਲ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਡਾਰ ਦੀਆ ਤਬ ਪਾਨੀਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਏਕ ਰੂਪ ਪਾਨੀ ਹੀ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਕਹੂੰਭੀ ਆਤੋ ਜਾਤੋ ਨਹੀ ॥ ਤੈਸੇ ਦਾਰਸ਼ਾਂਤ ਮੈਭੀ ॥ ਦੇਹ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੋ ਤਜਾਗਕੇ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਮ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਬ੍ਰਹਮਾਆਦਿਕ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਸੁਖ ਭੋਗ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤੋ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਹੋਕੇ ਤਹਾ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੀ ਮਿਲਕੇ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਹੀ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰਤਿਃ॥ ਨ ਤਸਜ ਤਾਵਦੇਵ ਚਿਰੰ ਨ ਯਾਵਦ ਵਿਮੋਖਜੇ ਅਥ ਸੰਪਤਜੇ ਸੰਪਤਸਜਤੇ॥ਨ ਤਸਜ ਪ੍ਰਾਣਾਉਤਕ੍ਰਾਮੰਤੀ ਅਤ੍ਰੈਵ ਸਮਨੀਯੰਤੇ॥ ਜੈਸੇ ਘਟ ਇਸਿਥਤ ਜਲਕੇ ਭਿੰਨ ਦਰਸਨ ਮੈ ਉਪਾਧੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜਬ ਉਪਾਧੀ ਨਿਵਰਤ ਭਈ ਤਬ ਘਟ ਕਾ ਜਲ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਜਲਸੇ ਭਿੰਨ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਛੈਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਦੇਹਰੂਪੀ ਉਪਾਧੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਣੇਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਮੈ ਅਭਿੰਨ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਦੇਹਕੋ ਤਜਾਗਕੇ ਲੋਕਾਂਤਰ ਮੈ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਮ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ॥ ਅਤ੍ਰੈਵ ਨਾਮ ਈਹਾਂਹੀ ਬ੍ਰਹਮਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਬ੍ਰਹਮੈਵ ਸਨ ਬ੍ਰਹਮਾਪਜੇਤਿ॥ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਹੂਆ ੨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਅਪਿ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋਹੈ॥ ਜਬ ਭਾਈ ਜਸਨੇ ਸਬਦਕੇ ਚੋਥੇ ਚਰਣ ਕੀਆ ॥ ਜੈਸੇ ਕੁੰਭ ਉਦਕ ਭਰ ਆਨਿਓ ਤਬ ਓਹ ਭਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੋ ॥ ਕਹ ਨਾਨਕ ਕੁੰਭ ਜਲੈ ਮਹਿ ਡਾਰਿਓ ਅੰਭੈਅੰਭ ਮਿਲੋ ॥ ੪ ॥ ੩ ॥ ਇਤਨੀ ਧ੍ਵਨੀ ਕਰਨਮੈ ਪੜੀ ਤਬ ਚਾਦਰ ਕੇ ਏਕ ਪਲੇ ਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਹੀ ਅਪਨਾ ਮੁਖ ਢਾਂਪ ਲੀਆ ॥ ਲੌਕਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜੋ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਥੀ ਤਿਸਕਾ ਭੀ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਤਰੰਗ ਮਹਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸੁਖ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸਰਬ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਹਾਹਾਕਾਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਔ ਦੇਵਲੋਕ ਮੈ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਸਬਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪੁਸਪ ਬ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਰਭੂਤ ਦਿਵਃ ॥ ਆਕਾਸ ਮੈ ਅਪਸਰਾਂ ਨ੍ਰਿਤ ਕਰਤੀਆਂ ਹੈਂ॥ ਗੰਧਰਬ ਗਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਕੀ ਬ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਕਾਹੋਤੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ-ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਸਭ ਮਲੇਛ ਪੰਥ ਕੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਉਖਾੜ ਕੇ ਖਾਰੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਬੜਵਾ ਨਲ ਅਗਨਿ ਮੈ ਭਸਮ ਅਤਜੰਤ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਗਏਹੈਂ ॥ "ਯਤ੍ਰ ਨਾਨਜਤ ਪਸਜਤਿ ਨਾਨਜਤ ਸ੍ਰਿਣੋਤਿਨਾ ਨਜਤ ਵਿਜਾਨਾਤਿ ਸ ਭੂਮਾ ਯਤ੍ਰ ਭ੍ਵਸਜਸਰਬਾਂ ਸਾਤਮੈਵਾ ਭੂਤ ਤਤ ਕੇਨਕੰਪਸਜੇਤ ਤਤਕੇਨਕੰ ਵਿਜਾਨੀਯਾਤ ਏਕਾਤਮ ਪ੍ਰਤਯਯ ਸਾਰੰ ਸਿਵੰ ਸਾਂਤਮਦ੍ਵੈਤੰ ਚਤੁਰਥੰ ਮਨਜੰਤੇ ਨੇਹ ਨਾ ਨਾਸ੍ਤਿ ਕਿੰਚਨ ਏਵੰ ਯਥਾ ਜਲੇ ਜਲੰ ਖ੍ਰਿਪੂੰ ਛੀਰੇਛੀਰੰ ਘ੍ਰਿਤੇ ਘ੍ਰਿਤੰਅਵਸੇਸ੍ਰੋਭਵੇਤ ਤਦ੍ਵਸ ਜੀਵਾਤਮਾ ਪਰਮਾਤਮਨਿ" ਇਤਜਾਦੀ ਸ੍ਰਤੇਃ ॥ ਤਥਾਚਾਹਾ ਵਸਿਸ੍ਟਃ ਯਥਾ ਤ੍ਰਿਣਾਦਿਕੰ ਖਿਪੂੰ ਰੁਮਾਯਾਂ ਲਵਨੰਭਵੇਤ ੩ ਯਥਾ ਵੈਲਵਨੰਗ੍ਰੰਥਿਃ ਸਮੁਦ੍ਰੇ ਸੈਧਵੰ ਯਥਾ ੩੧ ਨਾਮਰੂਪਾਵਿ ਨਿਰਮੁਕ੍ਤੰਃ ਪ੍ਰਵਿਸਜੈਜਿ ਸਮੁਦ੍ਰਾਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯਥਾਗਨਿਰਗਨੌ ਛਿਪਤਃ ਸਮਾਨਤ੍ਵ ਮਨੁਬ੍ਰਜੋਤ ॥ ਤਦਾਖਜਸ੍ਰੁਨਮਯੋ ਭੂਤ੍ਵਾ ਗ੍ਰੀਹਜਤੇ ਨਵਿਸ੍ਰੇਸਤਃ॥੩੦॥ ਜਿਉਜਲਮੈਜਲਆਇਖਟਾਨਾ ॥ ਤਿਉਜੋਤੀਸੰਗ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਨਾ ॥ ਰਾਮਕਬੀਰਾਏਕਭਏਹੈਂ ਕੋਇ ਨ ਸਕੈਪਛਾਨੀ ॥ ਤਬਜੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਪਰਮਸਿਖਜਿਨੋ ਨੇ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਅਸੂ ਪ੍ਰਾਣ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕੀਆ ਹੂਆਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜਾਸੂ ਵਿਵੇਕੀ ਥੇ ਵਹੁ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਦਰਸਨਕਾ ਵਿਯੋਗ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ਪਰਮ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰ ਕਰ ਰੁਦਨ ਭੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਹਸਤੇ ਭੀ ਭਏ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਬਜਾਹ ਮੈ ਬੀਜਕਾ ਕਜਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ॥ ਭਲਾ ਰੁਦਨ ਕਾਲ ਸੋਕ ਕਾਲਮੈ ਹਸਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕਾ ਕਜਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਥਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਤੁਮਾਰਾ ਕਹਨਾ ਸਤਜ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾਲਮੈ ਸੋਕ ਯੁਕਤ ਰੋਨਾ ਤੋ ਯੁਕਤ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੈਸੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਕਹਨੀ ਥੀ ਸਰੀਰਕੇ ਅੰਤਮੈ ਰਹਣੀ ਭੀ ਤੈਸੀ ਹੀ ਕਰ ਦਿਖਾਈ ॥ ਇਤਨੇ ਬਡੇ ਐਸ੍ਵਰਯ ਕੋ ਪਰਮ ਦਰਿਦ੍ਰ ਕਰਕੇ ਜਿਨੋਨੇ ਜਾਨਾ ਥਾ ਔ ਜਲ ਮੈ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰਵਤ ਅਸੰਗ ਪਰਮ ਵਿਰਕਤ ਹੋਕੇ ਰਹਿਤੇ ਭਏ ॥ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਸਰੀਰ ਸਹਤ ਅਤਿ ਤੁਛ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ॥ ਦੂਸਰਾ ਅਪਨੀ ਰਾਜ ਬਿਭੂਤੀ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਪ੍ਰੇਮਜਾਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਦੀਏ ਤਥਾ ਅਪਨਾ ਭੀ ਸਰੀਰ ਦੇਦੀਆ ॥ ਪਰਮ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜਾ ਅਰਥ ਸਰਣਾਗਤੋਂ ਕੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨਹੀ ਦਯਾਂ ॥ ਸਿੰਘ ਮੁਛ ਭੁਜੰਗ ਮਣਿ ਸੂਰੇ ਸਰਣਿ ਪਯਾਂ ॥ ਕਿਰਪਣ ਕੇ ਢਿਗ ਲਛਮੀ ਚਾਰੋਂ ਦੇਨ ਮੁਯਾਂ ॥ ੧ ॥ ਜਨਨੀ ਜਨੈ ਤੋ ਭਗਤ ਜਨ ਕੈ ਦਾਤਾ ਕੈ ਸੂਰ ॥ ਨਹੀ ਤੋ ਜਨਨੀ ਬਾਂਝ ਰਹੋ ਕਾਹੇ ਗਵਾਵੋ ਨੂਰ ॥ ੨ ॥ ਤਥਾਚ ਹਨੂਨਾਟਕੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਰਾਮਉਕ੍ਰੀ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਸੌ ਨੀਰ ਵਹੈ ਦੋਊ ਲੋਚਨ ਨਾਚਤ ਸ੍ਵੇਤ ਚਲੈ ਸਭ ਅੰਗਾ ॥ ਕੈ ਰਣਮੈ ਗਹ ਖਗ ਭਲੀ ਵਿਧ ਲੋਹੂ ਸੋ ਘਾਉ ਭਏ ਅਰਧੰਗਾ ॥ ਏ ਦੋਊ ਪੂਤ ਜਨੇ ਜਨਨੀ ਜਗ ਔਰ ਜਨੇ ਸੁਤੋ ਕੀਟ ਪਤੰਗਾ ॥ ਜਗਕੋ ਠਾਕੁਰ ਜਗਕੋ ਜੀਵਨ ਸੋ ਨਰ ਹੋਤਹੈ ਗੰਗਕੋ ਗੰਗਾ ॥ ਐਸਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕਾ ਭਗਤ ਅਥਵਾ ਦਾਤਾ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦਾਨ ਦੇ ਦੇਨਹਾਰੋ ਤੀਜੋ ਸੂਰਬੀਰ ਰਣਮੈ ਪੀਠ ਨ ਦੇਨੇਹਾਰੋ ਯੇ ਤੀਨੋ ਪੁਰੁਖ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰਹੈਂ ਗੰਗਾਜੀ ਭੀ ਪਾਪਜੋਂਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪਾਪ ਮਲ ਯੁਕ੍ਰ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ॥ ਜਬ ਐਸਾ ਕੋਈ ਸੂਰਬੀਰ ਦਾਤਾ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਗੰਗਾਜੀ ਮੈਂ ਇਸਨਾਨ ਕਰਤੋ ਹੈਂ ਤਬ ਕਿਸਕੇ ਇਸਨਾਨ ਸੇ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥ ਭੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਯਾਂਤੇ ਕਹਿਓ ਹੈ ਸੋ ਨਰ ਹੋਤਹੈ ਗੰਗਕੋ ਗੰਗਾ ॥ ਗੰਗਾ ਕੋ ਭੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਣੇਹਾਰੋ ਵਹੁ ਪੁਰੁਖ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਕਬੀਰਾ ਜੈਸੀ ਉਪਜੀ ਆਦਿ ਤੇ ਤੈਸੀ ਨਿਬਹੀ ਓੜ ॥ ਹੀਰਾ ਕਿਸਕਾ ਬਾਪੁਰਾ ਪੁਜੇ ਨ ਰਤਨ ਕਰੋੜ ॥ ਰਹਣੀ ਰਹੈ ਸੋਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿਖ ਮੇਰਾ ॥ ਓਹ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਉਸਕਾ ਚਰਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੈਸੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਕਰਨੀ ਔ ਸਰਣ ਪਾਲ ਧਰਮ ਦਹਕੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵੈਸੇਹੀ ਨਿਰਬਾਹ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸਲੀਏ ਰੋਦਨ ਕਾਲਮੈ ਭੀ ਹਾਸੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕੇ ਜਨਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਗੁਣ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਿਵਕੀ ਜਨ ਵਿਲਾਪ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਃ...ਅੰਧਕਾਰ ਅਤਿ ਛਾਰਾਯੋ ਦਿਨ ਤੇ ਹੈ ਭਈ ਰਾਤ ॥ ਅਤਿ ਆਤੁਰ ਹੈ ਰੋਵਈ ਕਰ ਕਰ ਅਧਿਕ ਸੰਤਾਪ ॥ ੧ ॥ ਚੌਃ ॥ ਦਿਨ ਤੇ ਭਈ ਰਾਤ ਦੁਖਦਾਈ ॥ ਛਾਯੋ ਅੰਧਕਾਰ ਕਠਨਾਈ ॥ ਨਹੀ ਚੈਨ ਕਿਸਕੇ ਮਨ ਸੋਏ ॥ ਅਤਿ ਵਿਖਾਦਤੇ ਸਭ ਨਰ ਰੋਏ ॥ ੨ ॥ ਊਚੀ ਸ੍ਵਰ ਸ੍ਵਰਗ ਲਗ ਗਾਈ ॥ ਬਿਹਬਲ ਦੇ ਸਭਨ ਕੀ ਛਾਈ ॥ ਮੁਖ ਸਭਕੀ ਦੁਤ ਲਾਗਤ ਫੀਕੀ ॥ ਰੋਗਾਤੁਰ ਜਨ ਨਾਟਿਕ ਚੁਰੀ ॥ ਹਾਕੁਰਦੇਵ ਸਰਣਿ ਕੇ ਦਾਤੇ ॥ ਹਾ ਅਨੰਤ ਹਾ ਪੁਰੁਖ ਬਿਧਾਤੇ ॥ ੩ ॥ ਹਾ ਜਗਦੀਸ ਈਸ ਗੁਸਾਈਂ ॥ ਇਨ ਦੁਸ਼ਮਨ ਸਿਰਦੈ ਬੁਰਿਆਈ ॥ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਮੈ ਆਪ ਸਮਾਏ ॥ ਅਸਿਖਨ ਕੇ ਦੈ ਮੁੰਡ ਹਤਾਏ ॥ ੪ ॥ ਧਰਮ ਅਰਥ ਮੋਛਕੇ ਦਾਤੇ ॥ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਸਭ ਸੁਖਹਾਤੇ ॥ ਦੁਖ ਸਾਗਰ ਮੈ ਹਮਕੋ ਭਾਖੀ ॥ ਬਿਰੇ ਆਪ ਸੁਖ ਸਿੰਧੁ ਮਝਾਖੀ ॥ ੫ ॥ ਸਹ ਨ ਸਕਤ ਹਮ ਵਿਰਹ ਤੁਮਾਰੇ ॥ ਅਪਨ ਸਾਥ ਲੈ ਕਸ ਨ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਬਹਮ ਵਿਦ੍ਰਾਕੋ ਸੂਰਜ ਜੋਈ ॥ ਅਬਜੋ ਆਜ ਅੰਧ ਜਗ ਹੋਈ ॥ ੬ ॥ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਗੁਰੁ ਪੀਰਨ ਕੇਰਾ ॥ ਉਠ ਅਜ ਕਾਯੇ ਸਭਨ ਕਰ ਭੇਰਾ ॥ ਦੁਸ਼ਮ ਨਿਛਤ੍ਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਆਏ ॥ ਪਾਖੰਡੀ ਨਿਸਚਰ ਉਠ ਧਾਏ ॥ ੭ ॥ ਛਪੇ ਸਾਧੁ ਜਿਨ ਨਾਮ ਅਧਾਰਾ ॥ ਮਨਮੁਖ ਪੇਚਕ ਆਨੰਦ ਧਾਰਾ ॥ ਛਜਜੋ ਵਿਵੇਕ ਭਜਾਗ ਛਜਧਾਨੀ ॥ ਸਤਸੰਤੋਖ ਛੀ ਕਥਾ ਸਿਰਾਨੀ ॥ ੮ ॥ ਮੂੰਦੇ ਕਮਲ ਸਜਨ ਜਗ ਮਾਹੀ ॥ ਕੈਰਵ ਦਸ਼ਮ ਖਿਰੇ ਸੁਖਪਾਹੀ ॥ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ਦੁਖੀ ਸਭ ਹੋਏ ॥ ਸਾਧ ਸਕਲ ਮਨ ਤੇ ਅਤਿ ਰੋਏ ॥ ੯ ॥ ਦੋਃ ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਮਸੁਕਰੇ ਚੋਰ ਜਾਰ ਕੁੜਿਆਰ ॥ ਭਏ ਪੂਜ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਸੰਤਨ ਕੋ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ॥ ੧੦ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਜੋ ਜਗ ਉਤਮ ਲੋਗ ਭਏ ਸਸੋਕ ਸੁਮਨ ਵਿਖੇ ॥ ਬਿਗਸੇ ਦੁਸ਼ਟ ਅਸ਼ੋਕ ਸੰਤਨ ਸਿਉ ਹਾਸੀ ਕਰੈ ॥ ੧੧ ॥ ਦੋਃ ॥ ਕਰ ਬਿਲਾਪ ਯਾ ਬਿਧ ਘਨੋ ਸੁਧ ਭੁਲਾਏ ਸਭ ਅੰਗ ॥ ਲੀਨ ਭਏ ਗੁਰੁ ਰੂਪਮੈ ਬਡਭਾਗੀ ਸਦਸੰਗ ॥ ਚੌਃ ॥ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰ ਗੁਰਮੁਖ ਅਤਿ ਰੋਵੈ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਤਕ ਧੋਵੈਂ ॥ ਦੁਖ ਸਮੁਦ੍ ਕੋ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵੈਂ ॥ ਕਰਪਦ ਮੀਜ ਅਧਿਕ ਪਛਤਾਵੈਂ ॥ ੧੩ ॥ ਮੁਰਛ ਖਾਇ ਗਿਰੈ ਧਰਮਾਹੀ ॥ ਉਠਹਿ ਫੇਰ ਜਿਮ ਭੁਟਰਣ ਮਾਹੀ ॥ ਚੈਨ ਨ ਰੰਚਕ ਜਿਨ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥ ਦੁਖ ਸਾਗਰ ਮੈ ਬੂਡਤ ਜਾਹੀ ॥ ੧੪ ॥ ਗੁਰਮੁਖ ਕੋਈ ਵਿਰਲੇਕੀ ਔਤ ॥ ਧੀਰਜ ਧਾਰ ਲਹੈ ਮਨ ਨੌਤ ॥ ਛਾਣਾ ਗੁਰੁਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਸਹੀ ਹੋਈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਸ਼ੋਕ ਕਰੋ ਮਤ ਕੋਈ ॥ ੧੫ ॥ ਦੋਃ ॥ ਸ਼ੋਕ ਟਾਰ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਭਜੋ ਭਾਣਾ ਮਨ ਕਰਤਾਰ ॥ ਗੁਰੁ ਪਦਮੈ ਥਿਰ ਮਨ ਕਰੋ ਇਮਪਾਵੋ ਸੁਖਸਾਰ ॥੧੬॥ ਐਸੇ ਉਕਤ ਰੀਤੀਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨ ਘਨੋਹੀ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਵਿਵੇਕੀ ਵਿਚਾਰ ਵਾਨ ਉਪਕਾਰੀ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸਿਖ ਉਪਦੇਸ ਦੇਦੇਕੇ ਉਨਕੇ ਸੋਕ ਮੋਹਕੋ ਦੂਰਕਰੇ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤੋਸੇਖਾਨਜਾਂ ਭਾਈ ਵਜੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਫੂਲਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਟਲੀ ਪੀਰ ਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਔਰ ਭਾਈ ਮੋਹਰਸਿੰਘ ਤੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਭਾਈ ਜਸ ਤੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨ ਬੀਚਾਰ ਕਰਣੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਅਬ ਕੈਸੇ ਕਰਨੋ ਯੋਗਹੈ ॥ ਸਮੇਂ ਉਚਿਤ ਕਿਸੀਨੇ ਕਹਜਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਣੇ ਯੋਗਹੈ ਕਿਸੀ ਨੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹਹੀ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ॥ ਇਨਹੀ ਬਸਤ੍ਰੋਂ ਸਾਥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸਹਤ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਦੇਨੇਕਾ ਹਮਕੋ ਹੁਕਮਹੈ ॥ ਤਬ ਸਬਨੇ ਕਹਜਾ ਤਥਾਸ੍ਤੁ ਜੈਸੇ ਹਜੂਰ ਕਾ ਹੁਕਮਹੈ ਤਬ ਸਭੀ ਪ੍ਰੇਮੀਜਨ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਕੈ ਕੀਰਤਨ ਕਰਤੇਹੂਏ ਬਡੇ ਵੈਰਾਗ ਸੰਜੁਕਤ ਗਾਵਤੇ ਹੂਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਅਪਨੇ ਸਿਰੋਪੈ ਉਠਾਇਕੇ ਬਿਪਾਸਾ ਗੰਗਾ ਤੇ ਸਤੁਦ੍ਰਗੰਗਾ ਕੇ ਸੰਗਮ ਮੈ ਅਛੇ ਬਡੇ ੨ ਜਲਮੈ ਜਾਇਕੇ ਹਾਥੋ ਸੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਪਰਿਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਮਨ ਮੈ ਬਡੇ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਬਹੁਤਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘ ਵਿਯੋਗ ਕੀ ਅਗਨਿਕੇ ਤੇਜਕੋ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੇ ਸਾਥਹੀ ਆਪਭੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਕੇ ਕਿਤਨੀਕ ਦੂਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸਹਤ ਸਭੀ ਪ੍ਰੇਮੀਸਿੰਘ ਨਦੀਕੇ ਤੀਰੇ ਤੀਰੇ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਯੰਕ ਆਗੇ ਨਿਕਸ ਗਯਾ ਤਬ ਹਟ ਆਵਤੇ ਭਏ ਰਣਭ੍ਰਮਕਾ ਸੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਆ ਹੂਆ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਸਰੀਰ ਡੇਢ ਕੋਸ ਪਰ ਮੁਠਜਾਂ-ਵਾਲ ਗ੍ਰਾਮਕੇ ਸਮੀਪ ਨਦੀਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਆਇ ਲਾਗਜਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸਹਤ ॥ ਜਹਾਂ ਬਡੇ ਘੋੜਚੜੇ ਉਤ੍ਰੇ ਹੂਏਥੇ ॥ ਤਹਾਂ ਖਟਯਾਮ ਨਦੀਕੇ ਤੀਰੇ ਜਲਮੈ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸਹਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਸਰੀਰ ਲਾਗਜਾ ਰਹਜਾ ॥ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਮਰਾੜੀ ਏਨੇ ॥ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਭੇਜੇ ਤੇ ਏਹੁ ਕਹ ਭੇਜਜਾ ॥ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸਹਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਜਲਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸਕੇ ਰਾਖਜੋ ਹੈ ਸੋ ਤੁਸੀ ਆਵਹੁ ਤਾ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰ ਦੇਈਏ ॥ ਆਗੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ-ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹ ਭੇਜਜਾ ੨੫) ਪੰਜੀ ਰੁਪੈ ਤੇ ਏਕ ਖਾਸੇ ਕਾ ਥਾਨ ਭੀ ਦੇ ਭੇਜਜਾ ਕੇ ਮਾਰ ਕੂੰ ਤੋ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਨੇਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਹੈ ਜੇ ਤੁਸਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਣਾ ਹੀਨੈ ਤਬ ਯੇ ਲੋਹੁ ਪਚੀਸ ਰੁਪਯਾ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਣਾ ਤ ਖਾਸੇ ਕਾ ਬਾਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਉਪਰ ਪਾਵਨਾ ਨਾਲੇ ਰਬਾਬਜਾਂ ਨੂੰ ਅਰਦਾਸ ਭੀ ਦੇਨੀ ਅਰ ਜੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਹਤ ਹਜੂ ਛਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀ ਆਇ ਜਾਤੇ ਹਾਂ ॥ ਤਬ ਚੰਡਾ ਸਿੰਘ ਮਰਾੜੀਏਨੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੀ ਗਲ ਨ ਮਾਨੀ ਔ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਚਿਤਾ ਸੀਤਲ ਕਰਕੇ ਫੂਲ ਚੁਗਲੀਏ ਤੇ ਕੁਛ ਬਿਭੂਤੀ ਚਾਰਚਾਰ ਸੈ ਡਾਰਕੇ ਨਉਤੰਗਾਵਾਦਸੈ ਛੇਨਾਂਦਿਤੀ ਭਯਾ ਬਾਕੀ ਕੀ ਬਿਭੂਤਿ ਜਲਸੈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦਈ ॥ ਤਬ ਚੰਡਾ ਸਿੰਘ ਮਰਾੜੀਏ ਨੇ ਸਾਰੀ ਵਿਧੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਸਹਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦੇਹ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਭੀ ਕਰਾਯਾ ਤੇ ਰਬਾਬੀ ਬੁਲਾਇਕੇ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਭੀ ਕਰਾਯਾ ॥ ਅਛੀਤਰਾ ਸੋ ਰਜਕੇ ਅਰਦਾਸਾਂ ਰਬਾਬਜਾਂਕੋ ਦਿਤਜਾਂ ॥ ਇਸਓਰ ਏ ਸਮਾਂ ਬੀਤਜਾ ਤੇ ਉਸ ਓਰ ਜਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੇ ਕਬੀਲੇ ਲੈਕੇ ਡੇਰਾ ਆਇ ਉਤ੍ਰਾ ਸੀ ਉਸੀ ਸਮੇਂਸੈ ਅਕਾਲ ਰਸਮਣ ਨੇ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ॥ ਉਨ ਕੋ ਕਿਸਨੇ ਕਹਜਾ ਕੈ ਏਹ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲਜਾਂ ਕੋ ਲੂਟਕੇ ਆਏ ਹੈਂ ਜਬ ਰਾਤ ਪਈ ਤਬ ਇਨਾਂਨੇ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾਹੈ ॥ ਤਬ ਲਾਭੇ ਡੋਗਰੇ ਪਾਸ ਗਜਾਨਸਿੰਘ ਕੁਮੇਦਾਨ ਨੇ ਰਪੋਟ ਕਰ ਦਿਤੀ ਤਬ ਡੋਗਰੇ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਕੇ ਇਨਕੇ ਉਪਰ ਪਹਰਾ ਰਖੋ ਸਵੇਰੇ ਹਾਜਰ ਕਰਨਾ ਇਨਕੋ ॥ ਪਹਲੇ ਪਕੜਕੇ ਤਾਂ ਇਨਸੇ ਪੂਛੋ ਜੋ ਤੁਸੀ ਕੌਣਹੋ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਸੰਧਾਂਵਾਲੀਆਂਕੇ ਕਬੀਲੇ ਤੁਸੀ ਲਜਾਏ ਹੋ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਵਡੇ ਕਬੀਲੇ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਸੰਧਾਵਾਲੀਏ ਕੌਨ ਹੋਤੇਹੈਂ ਉਨਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਮਤ ਲੇਵੋ ॥ ਹਮਤੇ ਉਸ ਦਲੇ ਕੀਆਂ ਨੂਹਾਂ ਹਾਂ ਜਿਸਨੇ ਖੈਬਰ ਮੈਂ ਸਿਰ ਦੀਆਹੈ ਸਿਸ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀਸਿੰਘ ਕੀ ਆਨ ਆਨ ਪ੍ਰਸੰਤੇ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕਸਤਾਨ ਮੈ ਮਾਨੀ ਜਾਤੀਹੈ ॥ ਤਬ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਨਲਵੀ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਤੇਰੀ ਰਸਮਣ ਮੈ ਚਮਾਰੇ ਸ਼ਹਰਕੇ ਸਿੰਘ ਨੌਕਰ ਹੈਂ ਉਨ ਸੇ ਪੂਛ ਲੇਵੋ ਜ ਹਮ ਕੌਨਹੈਂ ॥ ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਕਾਂਧਾਰ ਖਤ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਤੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਢਾ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਇਨ ਤੀਨੋ ਸੇ ਪੂਛਲੈ ॥ ਤਬ ਗਜਾਨ ਸਿੰਘ ਕੁਮੇਦਾਨ ਨੇ ਇਨ ਤੀਨੋ ਸੇ ਪੂਛਜਾ ॥ ਤਬ ਇਨ ਤੀਨੋ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਾਂ ਏਹੁ ਹਮਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਹੈਂ ਹਮ ਇਨਕੀ ਰਯਤ ਹੈਂ ਯੇ ਦੋਨੋ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਕਬੀਲੇ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਪੂਛੋ ਕੇ ਇਥੇ ਕਿਉਂ ਆਏਹੈਂ ਤਬ ਏਹ ਬਾਤ ਆਮ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ ਛੋਡਕੇ ਸਣੇ ਕਬੀਲੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਜਾ ਬੈਠਾਹੈ ॥ ਜੋ ਏਹ ਬਾਤ ਝੂਠੀ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਤਕੇ ਜਿਮੇਵਾਰ ਹਮਹੈਂ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਪਹਰੇਕੇ ਸਪੁਰਦ ਰਹੋ ॥ ਜਬ ਸਵੇਰਾ ਹੂਆ ਤਬ ਅਸ੍ਨਾਲ ਹੋਕੇ ਡੋਗਰੇ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਗਏ ਆਗੇ ਉਸਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਇਨਕੋ ਗਾਰਦ ਮੈਂ ਰਖੋ ਦੋਨੋ ਅਸ੍ਵਾਰੋਂ ਕੇ ਤੇ ਦੋਨੋ ਸਰਦਾਰਨਜਾਂ ਤੇ ਪੰਜਵੀਂ ਦਾਸੀ ॥ ਤਬ ਆਇਗਏ ਸਿੰਘ ਪੂਛੈ ਕੇ ਤੁਸੀ ਇਥੇ ਕਿਉਂ ਬੈਠੇਹੋ ਤਬ ਏਹ ਕਹੈ ਭਾਈ ਕਜਾ ਬੈਠੇ ਹਾਂ ਜੋ ਡੋਗਰੇ ਨੇ ਕੈਦ ਕਰ ਰਖੇ ਹਾਂ ॥ ਰਾਜੇ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਕੇ ਡਰੇ ਜਿਸਮੈਂ ਕਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਭਰਤੀ ਥੇ ਉਨਾ ਸਿਖਾਂਨੇ ਸੁਣਜਾਂ ਕੇ ਕਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਕਬੀਲਜਾਂ ਕੋ ਲੇਨੇ ਗਏਥੇ ਸੋ ਸਨ ਸਰਦਾਰਨਜਾਂ ਕੇ ਡੋਗਰੇ ਨੇ ਕੈਦ ਕਰ ਰਖੇਹੈਂ ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸੌ ਸਵਾਸੈ ਅਸ੍ਵਾਰ ਏਕਠਾ ਹੋਕੇ ਲਾਭੇ ਪਾਸ ਜਾਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੇ ਕਬੀਲਜਾਂਕੇ ਜਿਮੇ ਕਜਾਹੈ ਔ ਯੇ ਦੋਨੋ ਅਸ੍ਵਾਰ ਇਨਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਹੈਂ ॥ ਭਲੇਮਾਨਸ ਹੈਂ ਤਾਂ ਅਬੀ ਇਨਕੋ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁਚਾ ਦੇ ਨਹੀ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਭੀ ਕੰਘਾ ਇਥੇਹੀ ਹੋਜਾਇਗਾ ॥ ਇਧਰ ਪਲਟਨੋਂ ਮੈ ਭੀ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਕਬੀਲਯਾਂ ਕਾ ਰੌਰਾ ਪੜਗਯਾ ਅਨੇਕ ਸਿੰਘ ਦੌੜੇ ਚਲੇ ਆਵੈਂ ॥ ਕੁਦਰਤ ਕਾ ਹੀ ਹਲਾ ਡੋਗਰੇ ਪਰ ਹੋਪਰਾ ਤਬ ਲਾਭਾ ਡੋਗਰਾ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਉਠ ਭਾਗਾ ਡਰਕਾ ਮਾਰਯਾ ਪੀਛੇ ਹੋਇ ੨ ਹੋਤੀ ਚਲੀ ਜਾਵੇ ਮਾਰੋ ਪਕੜ ਲੇਵਹੁ ਕਚੇ ਡੋਗਰੇਕੋ ਤਬ ਕੋਸ ਭਰ ਤੋ ਪੀਛੇ ਲਾਭੇਕੇ ਸਿੰਘ ਪਲਟਨਾ ਕੇ ਭਾਗੇ ਗਏ ਪਰੰਤੁ ਪਹਾੜਜਾ ਨਿਕਸਗਯਾ ॥ ਜਬ ਉਥੋ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਅਹੰਕਾਰ ਸਹਤ ਖੋਟੀ ਸੇਨਾ ਲਵਪੁਰ ਕੀ ਓਰ ਚਲੇ ਅਪਨੀ ਜਾਣਮੈਂ ਬਡੀ ਬਹਾਦਰੀ ਕਰਕੇ ਚਲੇਹੈਂ ॥ ਇਤਨੇਮੈਂ ਏਕ ਤੁਰਕ ਬਡੇ ਅਛੇ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੂਆ ੨ ਆਇ ਨਿਕਸਜਾ ॥ ਆਵਤਾਹੀ ਫੌਜਕੇ ਬਡੇ ਏਕ ਸਰਦਾਰ ਸੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਵੋ ਸਰਦਾਰਾ ਤੂੰ ਦੇਖ ਏਹੁ ਗਊ ਜਾਤੀਹੈ ਇਸਕੋ ਤੂੰ ਬੰਦੂਕਕੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰਕੇ ਮਾਰਦੇ ਇਸ ਗਊਕੇ ਮਾਰਣੇ ਕੇ ਬਦਲੇ ਇਹੁ ਲੈ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਚੀਸ ਰੁਪਯਾ ਦੇਤਾ ਹਾਂ ਮਾਰ ਗੌ ਕੋ ਜਲਤੀ ਉਸ ਤਰਕ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਉਸਕੋ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਮਲੇਛਾ ਹਮ ਛਤ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਗੌ ਕੀ ਰਛਾ ਕਰਣੇ ਵਾਲਜਾਂ ਕੋ ਐਸਾ ਕੁਬਚਨ ਕਹਤਾ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਆਗੇ ਤੇ ਉਸ ਸਰਦਾਰਕੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਫਿਟੈਹੈ ਤੇਰੀ ਦਾਹੜੀ ਕੋ ਲਖਲਾਨਤਹੈ ਤੁਮਾਰੀ ਬਹਾਦਰੀ ਕੋ ॥ ਤੁਮ ਹਮਾਰੇਕੋ ਮਲੇਛ ਨੀਚ ਕਹਤੇਹੋ ਔ ਆਪ ਤੁਮ ਮਲੇਛਾਂਕੇ ਮਲੇਛ ਨੀਚਾਂਸੇ ਨੀਚਹੋ ਇਹੁ ਕਜਾ ਕਰਕੇ ਆਏਹੋ ॥ ਦੇਖੋ ਸਾਧੂ ਅਛੇ ੨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਗਊਆਂ ਬੈਲ ਇਨ ਗਰੀਬੋਂ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਆਏਹੋ ਇਨਕੇ ਮਾਰਣੇ ਕਾ ਬਦਲਾ ਤੁਮਕੋ ਏਕ ੨ ਅਥਵਾ ਦੋਦੋ ਰੁਪੈ ਇਨਾਮ ਮਿਲੈਗੇ ਤੇ ਮੈਂਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਪਚੀਸ ਰੁਪੈ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਏਕ ਦੋ ਬਹੁਤਹੈਂ ਕੇ ਪਚੀਸ ਬਹੁਤ ਹੈਂ ॥ ਜਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰਜਾਂ ਗਊਆਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੇ ਆਗੇ ਤੇ ਹਾਥ ਭੀ ਖੜਾ ਨਹੀ ਕੀਆਹੈ ਉਨ ਮੁਰਦਜੋਂ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਅਬ ਆਪ ਬਡੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਹਾਦਰ ਬਨੇਹੂਏ ਠੀਸਾਂ ਮਾਰਤੇ ਜਾਤੇਹੋ ਤੁਮਾਰੀ ਬਹਾਦਰੀ ਤਬ ਜਾਨਤੇ ਜੋ ਆਗੇ ਤੇ ਭੀ ਕੋ ਹਾਥ ਖੜਾ ਕਰਤਾ ਐਸੇ ੨ ਕਠੋਰ ਬਚਨ ਤਿਸ ਤੁਰਕ ਨੇ ਕਹੇਭੀ ਪਰੰਤੁ ਫਿਰ ਤਿਸ ਤੁਰਕਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕੋਈ ਭੀ ਜਬਾਬ ਕਰ ਨ ਸਕਜਾ ਮਾਰੇ ਲਜਾਕੇ ਸਰਮਿੰਦੇ ਅਤੀ ਹੀ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਤੁਰਕ ਤਾਤਕਾਲ ਘੋੜਾ ਭਜਾਕੇ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸਦਰਹਮਤ ਹੈ ਤਿਸ ਤੁਰਕ ਕੀ ਬੁਧੀਕੇ ਬੀਚਾਰ ਕੋ ਜਿਸਨੇ ਐਸਾ ਉਤਮ ਬੀਚਾਰਕਾ ਬਚਨ ਕਹਜਾ ॥ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਇਨ ਦੁਸ਼ਟੋਂ ਮਲੇਛੋਂ ਕੋ ਜਿਨੋਂਨੇ ਐਸੇ ਨੀਚ ਕਰਮ ਕੀਏ ਹੈ॥ ਇਧਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਕੇ ਦੋ ਗੋਲੀ ਲਾਗੀ ਥੀ ਆਪਭੀ ਘਾਯਲ ਥਾ ੩੫ ਔਰ ਪੈਤੀਸ ਘਾਯਲ ਸਿੰਘੋਂਕੇ ਮੰਜੇ ਉਠਵਾਇ ਕੇ ਲਵਪੁਰ ਕੀ ਓਰ ਚਲ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਦੋ ਤੀਨ ਦਿਨਮੈਂ ਲਾਹੌਰਮੈਂ ਪਹੁਚਕੇ ਬਾਹਰਲੇ ਸ਼ਹੀਦਗੰਜ ਮੈ ਆਇ ਉਤ੍ਰਜਾ ਸਣੇ ਟਬਰ ॥ ਸਰਦਾਰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸਫੀਲ ਮਿਸਰਾਲੀ ਵਾਲਾ ਤੇ ਇਸੀ ਮਿਸਲ ਵਿਚੋਂ ਸਰਦਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਜਬ ਬੰਦੂਕ ਤੋਪ ਚਲਨੇ ਸੇ ਬੰਦ ਹੋਗਈ ਸੀ ਤਬ ਭਗਵਾਨਸਿੰਘ ਤੇ ਪੰਜਾਬਸਿੰਘ ਇਨ ਦੋਨੋ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦਸ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸਿਖ ਅਛੇ ੨ ਜ੍ਵਾਨ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਤੇ ਜਖਮਜਾਂਕੋ ਪਾਨੀ ਪਿਆਨੇ ਵਾਸਤੇ ਸਰਬਤਾਂ ਕੀ ਗਾਗਰਾਂ ਗਡਵੇ ਭਰਕੇ ਜਖਮੀਆਂ ਕੋ ਸਰਬਤ ਪਿਆਤੇ ਰਹੇਥੇ॥ ਨਾਲੇ ਰੋਵੈਂ ਨਾਲੇ ਐਸੋ ਕਹੈਂ ਕੇ ਦੇਖੋ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਇਸ ਨੀਚ ਡੋਗਰੇਨੇ ਕਜਾ ਅਨਰਥ ਕਰਵਾਇ ਡਾਰਾ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਅਬਕੇ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਨੇ ਸੇ ਭੀ ਕਜਾ ਬਨਤੋ ਹੈ ॥ ਯੇ ਜਬ ਲਵ ਪੁਰਮੈ ਆਏ ਤਬ ਜਹਲੇਕੇ ਆਗੇਕਿਸੇ ਨੀਚਨੇ ਰਪੋਟ ਕਰ ਦਿਤੀ॥ਕੇ ਯੇਦੋਨੋਸਰਦਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਔਰ ਬਖੁਤ ਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਸਰਬਤ ਤੇ ਪਾਣੀ ਪਿਆਤੇ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਸੁਣਕੇ ਏਹੁ ਬਾਤ ਜਹਲਾ ਜਲ ਬਲਕੇ ਆਠ ਟਕੜੇ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਸਰ-ਦਾਰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਕੋ ਬੁਲਾਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਕੇ ਤੁਮ ਅਛੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਖੈਰਖ੍ਵਾਹੀਹੋ ॥ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਉਨਕੋ ਮਾਰੇ ਤੇ ਤੁਮ ਉਨਕੋ ਸਰਬਤ ਤੇ ਪਾਨੀ ਪਿਆਤੇ ਫਿਰੋ ਹਮਨੇ ਸੁਣਾਹੈ ॥ ਤਬ ਇਨ ਦੋਨੋ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਾਂ ਠੀਕ ਅਸੀ ਪਾਨੀ ਘਾਯਲੋਂ ਕੋ ਪਿਆਤੇਹੀ ਫਿਰੇਹਾਂ ॥ ਪੁਨਾ ਜਹਲੇ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਅਸਾਂ ਕੀ ਭੀ ਤੁਣ ਪਾਨੀ ਪਿਆਨਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਜਹਲੇ ਨੇ ਕਹਜਾ ਉਨਕੋ ਪਾਨੀ ਪਜਾਨ ਕ ਬਦਲੇ ਤੁਮ ਦੋਨੋਂਕੋ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਯਾ ਜਰੀਮਾਨਾ ਹੂਆ ॥ ਤਬ ਉਨ ਦੋਨੋਂ ਸਰਦਾਰੋ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਜੋ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜਰੀਮਾਨਾ ਲਾਗਤੋਹੈ ਤਬ ਬਹੁਤ ਭਲੀ ਬਾਤਹੈ ਲੇਹੁ ਹਮ ਦਸ ਦਸ ਰੁਪੈ ਊਪਰ ਹਜਾਰ ਹਜਾਰ ੨ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ (ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਉਨ ਦੋਨੋਂ ਨੇ ੨੦੨੦) ਦੋ ਹਜਾਰ ਬੀਸ ਰੁਪਯਾ ਜਰੀਮਾਨੇਕੇ ਭਰਦੀਆ ॥ ਤਬ ਰੀਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜਜੇ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਰਣਭੂਮੀ ਮੈ ਜਖਮਜਾਂ ਕੋ ਫਕਤ ਪਾਨੀ ਪਜਾਨੇਕੇ ਦੋਹਜਾਰ ਬੀਸ ਰੁਪੈ ਭਰ ਦੀਏਹੈਂ । ਤਬ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਤੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਖਜਾਤ ਫੂਲਹੀ ਹੈਂ ॥ ਨਜਾਨੇ ਜਲ੍ਹਾ ਮੁਝਕੋ ਕਜਾ ਕਹੇਗਾ ॥ ਯਾਂਤੇ ਮੈ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਸਾਹਿਬਕੇ ਫੂਲ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਡੇਰੇ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਵੋਂ ਯੇ ਬਾਤ ਮਸਾਹੂਰ ਹੈ ਸਭ ਲੋਕੋਂ ਮੈਂ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸਿਖਹੈ ॥ ਐਸਾ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਫਿਲੋ ਜਟੁਨੇ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਮਾਰੇ ਜਲ੍ਹੇਕੇ ਡਰਕੇ ਸਰਬ ਲੋਹਕੀ ਬਾਟੀਮੈ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਫੂਲ ਭੇਜ ਦਿਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਸ਼ਹੀਦਗੰਜ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਡੇਰੇ ਪਹੁਚਾਇ ਦੀਏ ॥ ਜਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਸੁਣਜਾਂ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘਕੇ ਬੀਚਾਰਕਾ ਤਬ ਹਜੂਰ ਕੇ ਫੂਲਾਂਕੇ ਆਦਰ ਵਾਸਤੇ ਆਗੇ ਸੇ ਉਠਕੇ ਲੇਨੇ ਆਯਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਲਜਾਓ ਭਾਈ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਡਰਕੇ ਮਾਰੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਭੇਜ ਦੀਏਹੈਂ ਹੁਣ ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਨਹੀ ਭਜ ਜਾਣਾ ਲਜਾਉ ਹਮਾਰੇ ਧਨਜ ਭਾਗਹੈਂ ਜੋ ਆਪਨੇ ਆਪਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਆਏਹੈਂ ਅਪਨੇ ਜਾਨਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਲੇਹੁ ਭਾਈ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਫੂਲ ਲੇਵਹੁ । ਤਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨਕਈ ਨੇ ਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥਸੇ ਫੂਲ ਲੇਲੀਏ ਲੈਕੇ ਚੌਕੀ ਧੋਕੇ ਊਪਰ ਰਖ ਦੀਏ ॥ ਰਹ-ਰਾਸ ਕਾ ਸਮਾ ਥਾ ਜੋਤ ਜਗਾਇਕੇ ਧੂਪ ਧੁਖ ਇਕੇ ਫੂਲ ਚਢਾਇਕੇ ਉਸੀ ਸਮੇ ਮੈਂ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਫੂਲੋਂਕੇ ਆਗੇ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜੀ ਜੋ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਕੀ ਸਮਾਧ ਪਰਕੇ ਬ੍ਰਿਛਕੀ ਦਾਤਨ ਵਗੈਰਾ ਅਥਵਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੇ ਤਕੀਏ ਪਰਸੇ ਕਿਸੀ ਅਲਪ ਜੈਸੇ ਪੀਰ ਸਿਧਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਦਾਤਣ ਮਾਤ੍ਰ ਤੋੜਤੋ ਹੈ ਤਬ ਉਸਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਭੀ ਤਾੜਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾ ਸਿਰ ਪੀੜਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਿਸੇਕੇ ਪੇਟ ਮੈ ਸੂਲ ਕਾਹੂੰਕੋ ਤਪ ਚਢ ਜਾਨ ਰੂਪ ਤਾੜਨਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਮਹਾਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਮਹਾਸਾਮਰਥਵਾਨ ਤਿਸ ਪਰ ਭੀ ਇਨ ਖੋਟੇ ਲੋਗਾ ਨੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਤੇਰਾ ਤੇ ਤੇਰੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸਰੀਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਛੁਡਾਦੇਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਹਾ ਹਤਜਾ ਬਡਾ ਉਗ੍ਰ ਪਾਪ ਕੀਓਹੈ ਗੋਲੀਆਂ ਗੋਲੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਤੋਪੋਂਕਾ ਮਾਰ ਮਾਰਕੇ ॥ ਇਤਨਾ ਬਡਾ ਘੋਰ ਪਾਪ ਕਰਕੇ ਭੀ ਅਬ ਯੇਹ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਰਾਜ ਕਰਤੇ ਰਹੈਂਗੇ ॥ ਅਬ ਇਨਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਸਜਾਇ ਨ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ੨ ਰੁਦਨ ਕਰਤੇ ਕੋ ਮੂਰਛਾ ਲਯਤਾ ਜੈਸੀ ਹੋਗਈ ਹੈ ॥ ਤਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨਕਈ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਬਾਂਹ ਤੇ ਪਕੜਕੇ ਬਠਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਜੇ ਤੂੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਮਤਾਂ ਲੈ ਪਹਲੇ ਹੀ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਮਾਂਗਨੇ ਲਾਗ ਪੜ੍ਹਾਹੈਂ ॥ ਆਠ ਮਹੀਨੇ ਕੇ ਅੰਤਰ ਜੋ ਭੈਗਰੇ ਤੇ ਜਲ੍ਮੇ ਕੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤਥਾ ਬਾਈਸ ਮਹੀਨੇ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਹੋਰ ਪਾਪੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁੱਟੀਆ ਜਾਣਗੀਆਂ ॥ ਭਾਂ ਤੂੰ ਜਾਣੀ ਸਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਰੀਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਬੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਅਪਾਧ ਸੇ ਇਨਕੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁਟੀਆਂ ਗਈਹੈ ॥ ਜੋ ਇਕ ਦਿਨ ਭੀ ਉਪਰ ਜਾਇਗਾ ਤਬ ਨ ਮਾਨੀ ॥ ਇਤਨਾਂ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ਹੋਗਏ ॥ ਤਬ ਅਤ੍-ਸਿੰਘ ਭੀ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਕਰਨੇ ਲਾਗ ਪੜ੍ਹਾ ਉਚੀ ਸ੍ਵਰਸੇ ॥ ਇਸਕਾ ਸਬਦ ਸੁਲਕ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਸਿੰਘ ਜਾਗ ਪਰੇ ਪੂਛਜਾ ਅਤ੍ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹੁ ਭਾਈਆ ਜੀ ਕਿਆਹੈ ੨ ਤਬ ਅਤ੍ ਸਿੰਘਨੇ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਸੁਣਾਏ ਦੀਆ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਭੁਸਾਂ ਜੋਤ ਜਗਾਨੇ ਲਾਗੇ ਕੁਛ ਅਰਜ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਕਰੀਬੀ ॥ ਤਬ ਅਤ੍ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਾਂ ਜੋ ਅਰਜ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਕਰੀ ਥੀ ਸੋ ਕਹ ਸੁਣਾਈ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਦਰਸਨ ਸਾਹਿਬਕਾ ਪਤਖ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਲਏਹੈਨੀ ਹੁਣ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਆਈ ਹਏ ਕੇ ਅਜੇਭੀ ਕੁਛ ਸੰਸਾ ਬਾਕੀ ਹਈ ॥ ਤਬ ਅਤ੍ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਅਬ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਾ ਆਗਯੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕਹੇ ਹੈਨ ਸੋ ਸਭੀ ਸਤਜਹੀ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਅਬ ਮੇਰਾ ਭ੍ਰਮ ਦੂਰ ਹੋਗਯਾਹੈ ॥ ਸੋਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਫੂਲ ਗਾਗਰ ਮੈਂ ਡਾਰਕੇ ਬੀਚਮੈਂ ਸ੍ਵਰਣ ਕੀ ਮੋਹਰਾ ਏਕ ਅਥਵਾ ਦੋ ਡਾਰਕੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਬਾਹਰ ਡੇਰੇ ਪਹੁਚਾਇ ਦੀਏ ॥ ਜਹਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸਦਾ ਦਿਵਾਨ ਲਗਾਇਕੇ ਬੈਠਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤਹਾਂਪਰ ਚੌਤ੍ਰਾ ਚੌਨੁਕਰਾ ਦਰਬਾਰ ਬੀਚ ਮੈ ਫੂਲੋਂਵਾਲੀ ਗਾਗਰ ਰਖਕੇ ਬਨਵਾਇ ਦੀਆ ਸੋ ਅਬ ਮੌਜੂਦ ਹੈ॥ ਇਧਰ ਸਰਦਾਰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪੰਜਾਬ-ਸਿੰਘ ਇਨ ਦੋਨੋ ਨੇ ਪੰਜੀ ੨ ਰੁਪੈ ੫੦) ਤੇ ਇਕ ਇਕ ਥਾਨ ਖਾਸੇ ਕਾ ਭੇਜ ਦੀਆ ਜਖਮਾਨੇ ਕਾ ॥ ਔਰ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਕੀ ਸਾਵੀ ਘੋੜੀ ਥੀ ਸੋਭੀ ਲੂਟਸੈ ਚਲੀ ਗਈ ਬਡੇ ਘੋੜਚੜ੍ਹਾਂ ਕਾ ਅਫਸਰ ਦੇਵੀਦਾਸ ਸਹਾਇ ਥਾ ਤਿਸ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚੀ ਥੀ ॥ ਸੋ ਅਤਯੰਤ ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ ਮੁੜਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਪਾਸ ਪਹੁਚਾਇ ਦਿਤੀ ॥ ਅਰ ਏਹਭੀ ਅਤ੍ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਚਨ ਹੂਆ ਥਾ ਕਿ ਇਨਾਂ ਪਾਪੀਆਂ ਕੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਖਾਰੇ ਸਮੁਦ੍ ਮੈਂ ਪੁਟਕੇ ਸੁਟ ਦਿਤਜਾਂਹੈਂ ਐਸੇ ਲੋਕ ਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਪਰੰਤੁ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਪਾਪੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਉਥੇ ਪੁਟਕੇ ਸੁਟੀਆਂ ਹੈਂ ਜਿਥੋਂ ਫੇਰ ਮੁੜਕੇ ਹਰੀਆਂ ਨ ਹੋਵਨ ॥ ਔ ਉਸ ਫੌਜ ਕਾ ਨਾਮ ਗੁਰੂਮਾਰੀ ਫੌਜ ਪੜਗਯਾ ਗੁਰੂ ਮਾਰੀਆਂ ਰਜਮਣਾਂ ਗੁਰੂ ਮਾਰੀਆਂ ਪਲਟਨਾ ਏਹੁ ਨਾਮ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਉਸਕਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਲਗੇ ਦੁਖੀ ਹੋਹੋਕੇ ਮਰਣੇ ਔ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘ ਮਾਰਤੇਹੈਂ ੨ ਜਿਥੇ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਓਹੁ ਫੌਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤ੍ਰੇ ਸਾਰੇ ਲੌਕ ਏਹੀ ਕਹੈ ਕੇ ਆਈਹੈ ਗੁਰੂ ਮਾਰੀ ਫੌਜ ੨ ਯੇ ਉਸ ਫੌਜਕੋ ਖਿਤਾਬ ਮਿਲਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕਵੀਉਵਾਚ ॥ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ੮॥ ਯਾ ਦਸ ਸਾਲ ਕਾ ਥਾ ਤਬ ਅਪਨੇ ਕਾਨੋ ਸੇ ਹਮਨੇ ਸੁਨਯੋਹੈ ਕਜਾਕੇ ਆਈਹੈ ਗੁਰੂਮਾਰੀ ਫੌਜ ਮਤੀ ਹਟਤਾਲ ਕਰ ਦੇਵੈ ਕਾਹੇਤੇ ਇਨ ਗੁਰੂ ਹਤਜਾਰਜਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਭੀ ਨ ਕਰੋ ਇਨਕੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਭੀ ਮਹਾਪਾਪ ਹੋਤੋ ਹੈ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਦੁਕਾਨਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਘਰੋਂ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਸੌਦਾਸੂਦ ਕੁਛਭੀ ਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤਬ ਔਸੇ ਭਲੇਲੋਜ ਥੇ ਨਾ ਕੇ ਅਬ ਜੈਸੇ ਥੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਫੌਜ ਮੈ ਆਇ ਮਹਾਮਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਭਈ ਬੁਰੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਹੋਕੇ ਮਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸੰਤਕਾ ਦੋਖੀ ਇਉ ਬਿਲਲਾਇ ॥ ਜਿਉਂ ਜਲ ਬਿਹੂਨ ਮਛਲੀ ਤਰਫੜਾਇ ॥ ਸੋ ਬੁਰੇ ਹਾਲ ਤੜਫ ੨ ਕੇ ਮਰਤੇ ਭਏ॥ ਬਹੁਤਾ ਕਹਨੋ ਕਜਾਹੈ ਜਿਸ੨ ਖੋਟੀ ਦਸ਼ਾ ਕੋ ਪਾਇ ੨ ਕੇ ਵਹੁ ਗੁਰੂਮਾਰੇ ਬੁਰਛੇ ਮਰਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਉਸ ਦੁਖਕੋ ਭੋਗਕਾ ਅਨੁਭਵ ਓਹੀ ਜਾਣੈ ॥ ਔ ਜਿਨਕੇ ਰੰਗ ਮੁਖਕੇ ਅਤੀਵ ਖੁਯਾਨਕ ਡਰਾਵਨੇ ਸੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਉਨਕੇ ਮੁਖਕੀ ਕਾਤੀ ਭ੍ਰਸ਼ੂ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਕੋਈ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਉਨਸੇ ਮੁਖ ਨ ਜੋੜੈ ॥ ਜਹਾਂ ਜਾਵੈਂ ਤਹਾਂ ੨ ਉਨਕੋ ਫਿਟ ੨ ਧਿਕਲਾਨਤ ੨ ਕਹੈਂ ॥ ਔ ਜਹਾਂ ਵਹ ਜਾਂਵੈਂ ਤਹਾਂ ਅਪਕਰਮ ਹੀ ਕਰੈਂ ਸੰਤ ਸੇਵਾ ਆਦਿਕ ਕੋਈ ਅਛਾ ਕਰਮ ਉਨਸੇ ਨ ਬਨ ਪਰੇ ਗੁਰੂਮਾਰੇ ਉਨਕਾ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਨਿੰਦਕਾਂ ਕਾ ਮੁਖ ਕਾਲਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਓਹ ਦੋਨੋ ਲੋਕਕੇ ਸੁਖਸੇ ਭ੍ਰਸ਼ੂ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਬਸ ਅਬ ਉਨ ਕੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਜੋ ਉਨਕੇ ਸਿਰਪਰ ਬੀਤੀਹੈ ਵਹੁ ਦਸ਼ਾ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲਿਖੈਂ ਲਿਖਨੇ ਮੈਂ ਨਹੀ ਆਇ ਸਕਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸ ਕਾ ਜੈਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬ੍ਰਿਧੋਂਸੇ ਸੁਣਿਆ ਥਾ ਤੈਸੇਹੀ ਨਿਜਮਤਿ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ ॥

ਓਂ ਭਰ ਸਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭ੍ਰਯੋ ਨਮਃ

ਦੋਃ...ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਮੈਂ ਭਏ ਲੀਨ ਗੁਰਦੇਵ ॥
ਅਨਕਾਂਛਲਛਵਤ ਧੀਰ ਮਤ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਲਹੈ ਨਹੀ ਭੇਖ ॥ ੧ ॥
ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੂਰਨ ਲਿਖਜੋ ਨਿਜਮਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ॥
ਜਿਮ ਬ੍ਰਿਧਨ ਮੁਖ ਗਾਯੋ ਤਿਨਕੇ ਸੁਨ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੨ ॥
ਛਿਮਾ ਕਰੋ ਸਿਸੁ ਜਾਨ ਉਰ ਗੁਨਨ ਖਾਨ ਕਵਿਰਾਇ ॥
ਭੂਲਚੂਕ ਜਹ ਤਹ ਸੁਮਸ ਲੀਜੈ ਆਪ ਬਨਾਇ ॥ ੩ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਕੇਵੈਕੁੰਠਵਾਸ ਕਾ ਦਿਨ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤ੍ਯ ਸੰਮਤ ੧੯੦੧ ਵੈਸਾਖ ਮਿਤਿ ੨੭ ਸਤਾਈ ਜੋਸ੍ਰ ਵਦੀ ੫ ਪੰਚਮੀ ਵਾਰ ਮੰਗਲ ਪੂਰਬਾ ਨਿਛਤ੍ਰ ਸਾਤਿ ਜੋਗ ਉਤਮ ਦਿਨ ਥਾ ਮਧ੍ਯਾਨ ਕਾ ਸਮਾ ਥਾ ॥

ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ ੪ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ਛਬੀਸਵਾਂਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਓ ੜਤ ਸਤ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਾਤਮਨੇ ਨਮਃ

ਸੋਰਠਾ...ਗੁਰੁ ਪਦ ਪ੍ਰਥਮ ਮਨਾਇ ਕਹੋ ਸਕਲ ਜਿਮ ਮੈਂ ਸੁਨਜੋ।
ਬ੍ਰਿਧਨ ਤੇ ਸਤਭਾਇ ਸੰਤ ਸੁਨੋ ਮਨ ਲਾਇਕੈ ॥ ੧ ॥
ਕਥਾ ਸੁ ਕੌਤਕ ਰੂਪ ਆਗੇ ਸੁਨਹੁ ਮਹਾਨ ਜਨ।
ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਸਭੂਪ ਜਿਮ ਨਾਸਜੋ ਜਹਲਾ ਕੁਮਤਿ ॥ ੨ ॥

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਜਬ ਬੁਰਛੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਘਾਤ ਕਰਕੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈਂ ਬਡ ਰਾਜੀ ਹੋਕੇ ਆਇ ॥ ਤਬ ਆਗੇ ਰਾਜ ਹੀਰਾਸਿੰਘਨੇ ਜਹਲੇ ਕੀ ਅਨੁਮਤੀ ਸੇ ਦੋ ਦੋ ਰੁਪੈ ਇਨਾਂਮ ਬੁਲਛਜਾਕੋ ਦੀਏ ॥ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਜਹਲਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਪਸ ਮੈਂ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਆਜ ਹਮਾਰਾ ਅਬ ਨਿਸਕੰਟਕ ਰਾਜ ਹੁਆ ॥ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘਕਾ ਬਡਾ ਭੈ ਥਾ ਸੋ ਭੈ ਆਜ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੁਆ ਅਬ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਰਾਜ ਸੁਖ ਭੋਗੋ ॥ ਬੋਵਿਚਾਰੋਂਨੇ ਇਤਨਾ ਨ ਜਾਨਜਾ ਜੋ ਸੰਤਹੁਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਰਕੇ ਹਮਨੇ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਦੋਨੋ ਬਿਗਾਰ ਲੀਏਹੈਂ ॥ ਅਬ ਸੰਮਤ ੧੯੦੧ ਪੋਹ ਦਿਨੇ ੯ ਨਾਵੀ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਜਹਲਾ ਮਾਰੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸਾਤ ੭ ਮਹੀਨ ਤੇ ਤੇਰਾਂ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸ ਸੇ ਪੀਛੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਆ ॥ ੧੫ ਮਹੀਨੇ ਤੇ ਅਠ ਦਿਨ ਕੁਲ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਆ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ ॥ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਜਲ੍ਹੁ ਕੈਸੇ ਮਾਰੇ ਗਏਥੇ ਵਹੁ ਤੋ ਅਪਨੀ ਬਲਬੁਧੀ ਸੈ ਬਡ ਨਿਪੁਨ ਥੇ ਉਨੋਂਨੇ ਸਭ ਬੁਰਛਜਾਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਮੈਂ ਕਰ ਛੋਡੀ ਥੀ ਇਨਕਾ ਮਰਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੀ ਕੁਛ ਕਹਨਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਜੀ ਜੋ ਆਪਨੇ ਪੂਛਜਾ ਹੈ ਸੋ ਜੈਸਾਕ ਸ੍ਰੁਤ ਹੈ ਤੈਸਾਕ ਹਮ ਸੁਣਾਇ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬ ਪਹਲੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘਨੇ ਰਾਜਾਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਕੋ ਗੋਲੀ ਸੇ ਮਾਰਾਹੈ ਤਬ ਗੋਲੀਸੈ ਮਰਣੇ ਕੇ ਭਰੋਸੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਹੀ ਰਹਜਾ ॥ ਦਸਾਂ ਬਾਰਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਘੋੜਜੋਂ ਪਰ ਸੇ ਕੂਦਕੇ ਸਾਹ ਖਿਲਾਵਲ ਕੀ ਬਾਰਾਂਦਰੀ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਨੇ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਕਾ ਸਿਰ ਕਾਟਿਓ ਹੈ ਤਬ ਬੁਧਸਿੰਘ ਮਹਰੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਕੇ ਲਕਕੇ ਜਢੀ ਪਾਇਕੇ ਗਿਰਾਨੇ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਜ਼ਾਰੀ ਕਨੀ ਤੇ ਇਸਕੇ ਕਨਕੇ ਪਾਸ ਚੋਟ ਭੀ ਲਗਾਈ ॥ ਤਬ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਕਾਰਕੇ ਕਹਜ਼ਾ ਮੇਰੇਕੋ ਇਸਨੇ ਮਾਰਜ਼ਾ ਵੋ ਤਬ ਪੀਛੇ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਸਿਖ ਨੇ ਭਰਵਾ'ਰ ਮਾਰਕੇ ਬੁਧਸਿੰਘ ਕੋ ਮਾ'ਰਕੇ ਦੋ ਟੁਤ੍ਰ ਕਰਦੀਏ ॥ ਪੁਨਾ ਜਬ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਤੇ ਲਹਨਾ' ਸਿੰਘ ਕਿਲੇ ਮੈ ਆ'ਕੀ ਹੋਗਏ ਹੈ ਜਬ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਅਪਨੇ ਘਰਕਾ' ਸੋ ਸਿੰਘ ਥਾ' ॥ ਤਬ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੁਰਛਜਾਂ ਕੀ ਪਲਟਨਾਕੋ ਚਾਰਯਾ'ਰੀਕੋ ਕਹਜ਼ਾ ਕੋ ਆ'ਜ ਤੋ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਬਾ'ਦਸ਼ਾ'ਹ ਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਮਾ'ਰਦੀਓ ਹੈ ॥ ਜਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਵਤ' ਰਹਜ਼ਾ ਤਬ ਕਲਕੇ ਹੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਫੌਜ ਲਾ'ਹੌਰ ਮੈਂ ਆਈ ਖੜੀ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਅਬੀ ਬਡੀ ਜਲਦੀ ਕਰਕੇ ਇਸਕੋ ਮਾ'ਰ ਲੇਵੋ ਤਬ ਕੁਸਲ ਰਹੇਗੀ ਤਬ ਤਾ'ਤਕਾ'ਲ ਹੀ ਬੁਟਛਜਾਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾਇਕੇ ਕਿਲਾ ਛੁਡਾ'ਇ ਲੀਆ ਤੇ ਲਹਨਾ ਸਿੰਘ ਕਿਲੇ ਮੈ ਮਾ'ਰਜਾ ਗਜ਼ਾ ਥਾ' ਤੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਭਗਜਾ'ਨ ਲੀਏ ਕਿਲੇ ਕੀ ਬਾ'ਹੀ ਟਪਣ ਲਗਜ਼ਾ ਗਿਰਕੇ ਮਰਗਾਯਾ ॥ ਜ ਬਾ'ਤਾਂ ਰਪੈ ਨਾਲੀ ਕੀ ਸ਼ਰਾ ਕੀ ਰਹੀਥੀ ਸੋ ਬੁਰਛਜੋਂ ਨੇ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਈ ॥ ਇਧਰ ਰਾ'ਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਲ੍ਹੇ ਕੋ ਆ'ਪਨਾ' ਵਜ਼ੀਰ ਬਨਾ'ਇ ਲੀਆ ਇਧੀ ਪਾ'ਤ ਪਰ ਗੁਸਾ ਖਾ'ਇਕੇ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਕੇ ਇਤਨੀ ਤਕਲੀਫ ਤੋ ਹਮ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਤੇ ਤੁਮਨੇ ਉਠਾ'ਇ ਕੇ ਜਹਲੇ ਕੋ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਨਾ'ਇ ਲੀਆ' ਜਹਲ ਕੇ ਮਨ ਮੈਂ ਰੜਕ ਰਹੀ ਕੇ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਪਰ ਤਿਸ ਖਾ'ਇਕੇ ਚਲੇ ਗਏਹੈਂ ਔ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨਬੰਧੀ ਚਾਹੇ ਹੈਂ ਜਦਕਦ ਮੁਝਕੋ ਮਾ'ਰਕੇ ਆਪ ਵਜੀਰੀ ਲੈ ਲੈਨਗੇ ॥ ਜਹਲੇ ਕੇ ਸਾ'ਥ ਰਾ'ਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਬਹਤ ਹੀ ਸਨੇਹ ਥਾ' ॥ ਤਬ ਜਹਲੇ ਨੇ ਰਾ'ਜਾ ਹੀਰਾ-ਸਿੰਘ ਸੇ ਸਲਾ'ਹ ਕਰਕੇ ਸੌਂਹਾਂ ਸੁਗੰਧ ਖਵਕੇ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਕੋ ਵਜੀਰੀ ਖਿਤਾ'ਬ ਦੇਣੇ ਵਾ'ਸਤੇ ਧੋਖੇ ਸੇ ਲਾ'ਹੌਰ ਮੈਂ ਬੁਲਾਇਕੇ ਮਰਵਾ'ਇ ਦੀਆ' ॥ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਛੋਹੇ ਪਰ ਭੀ ਜਹਲੇ ਕੀ ਅਨੁਮਤੀਸੇ ਹੀ ਫੌਜ ਚਢਾਈ ਥੀ ॥ ਸੋ ਅਬ ਜੋ ਚਾਹਜ਼ੋਂ ਸੇ ਆਪਤਮ ਕੀਆ ਥਾ' ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਔ ਜੋ ਮੈਤੁੰ ਕੀ ਹੋਤਜ਼ਾ ਕਰੀ ਥੀ ਸੋ ਪਾਪ ਕਾ' ਫੀਲ ਅਬ ਛਪਨੇ ਲਾ'ਗੋਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਅਬ ਕਜ਼ਾ ਰ ਕੌਤਕ ਬਨਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਰਾ'ਜਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਕੋ ਰਾ'ਜ ਕਰਤੇ ਕੋ ਬੀਤੇ ॥ ਰਾ'ਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਤੇ ਮਹਾਰਾ'ਣੀ ਜਿੰਦਕੌਰਾ ਕਾ ਆਪਸ ਮੈ ਬਿਗਾ'ਰ ਪਰ ਜਾ'ਤਾ ਭੁਜਾ ਰਾ'ਣੀ ਜਿੰਦਕੌਰਾਂ ਚਾਹੇ ਜੋ ਮੇਰਾ ਭਾ'ਈ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਹੀ ਵਜੀਰ ਹੋਵੇ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾ'ਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਰਖਕੇ ਵਿਰੋਧ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਜਬ ਮਹੀਨੇ ਸਾ'ਤਕ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸ ਕੋ ਹੁਏ ॥ ਤਬੀ ਮਹਾਰਾ'ਣੀ ਜੀ ਨੇ ਪਾਸ ਅੰਦਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਲ ਕੇ ਸੰਮਣ ਬੁਰਜ ਮੈ ਏਹ ਸਲਾਹ ਹੋਈ ਜੋ ਜਿਸ ਵਕਤ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਅੰਦਰ ਕਿਲੇ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕੀ ਡਿਓਢੀ ਮੈਂ ਆਵੇ ਤਬ ਉਥੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਉਸਕੋ ਮਾਰ ਦੇਨਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ॥ ਪਰੰਤੂ ਹੋਸਲਾ ਜਿਸੀਕਾ ਪਵੇ ਨਹੀ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਏਕ ਸਿੰਘਨੇ ਬੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਕੀ ਜਾਗੀਰ ਤੇ ਬੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪੈਕੀ ਦੂਸਰੇ ਨੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਕੌਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਲੈਣੀ ਕਰਕੇ ਰਾਜੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸਮਣ ਬੁਰਜ ਕੀ ਡਿਓਢੀ ਮੈਂ ਕਤਲ ਕਰਣਾ ਮੁਕਰਰ ਕਰ ਲੀਆ ॥ ਇਸ ਓਰ ਰਾਜੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘਨੇ ਭੀ ਸੁਣ ਪਾਯਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਮਾਰਨੇ ਕਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹੋਰਹਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਯੇ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਹੀ ਨ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਰ ਜੋ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਕੀ ਹਵੇਲੀ ਮੈਂ ਅਪਨਾ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਹੀ ਦਰਬਾਰ ਲਗਾਇ ਬੈਠਾ ॥ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਾਰੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਕਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਜਹਲੇ ਔਰ ਰਾਜੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥ ਮੇਂ ਥਾ ॥ ਜਬ ਦਿਨ ਸਤ ਅਠਕ ਇਨਕੋ ਰਾਜੇ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਕੀ ਹਵੇਲੀ ਮੈਂ ਦਰਬਾਰ ਲਗਾਤਜਾਂ ਕੋ ਬੀਤ ਗਏ ਔ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਮੈਂ ਨਾਤੋ ਕਿਸੇ ਨੇ ਯਾਦਹੀ ਕੀਆ ਔ ਨ ਕੋਈ ਬੁਲਾਵਨੇ ਹੀ ਆਯਾ ॥ ਇਧਰ ਜਿੰਦਾਂ ਰਾਨੀ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘਕੀਆਂ ਪੁਸ਼ਕਾਂ ਪੁਰਾਣਜਾਂ ਪਾਟੀਆਂ ਹੋਜਾਂ ਬੁਰਛਜਾਂ ਕੀ ਪਲਟਨ ਮੈ ਅਠੀ ਦਸੀਂ ਦਿਨੀ ਦਿਖਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜ ਦੇਵੇ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਹਾਲ ਜੋ ਪਹਾੜਜੇ ਨੇ ਸਭ ਕੁਛ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਕਰ ਛੋਡਜੇ ਹੈ ॥ ਤੁਮਾਰੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਪਹਰਣ ਵਾਸਤੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੇਤੋਹੈ ॥ ਯੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੀ ਵਸਤ੍ਰ ਪਹਰ ਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੀ ੨ ਕਰਤੂਤੈਂ ਡੋਗਰੇ ਤੇ ਜਹਲੇ ਕੀਆਂ ਸੈਨਾ ਕੇ ਆਗੇ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰ ਕਰਕੇ ਡੋਗਰੇ ਕੀ ਓਰਸੇ ਸਬਕਾ ਮਨ ਭ੍ਰਮਨ ਕਰਦੀਆ ਸਭੀ ਸੈਨਾ ਤੇ ਰਾਣੀ ਕਾ ਏਹੀ ਮਨ ਜੋ ਕੋਈ ਐਸਾ ਮੌਕਾ ਲਜੇ ਜਿਸਤਰਾਂ ਸੇ ਜਹਲਾ ਤੇ ਡੋਗਰਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ॥ ਏਹ ਡੋਗਰੇ ਨੇ ਭੀ ਸੁਣ ਪਾਯਾ ਜੋ ਫੌਜ ਭੀ ਮੇਰੇ ਬਰਖਲਾਫ ਹੋਰਹਾਈਹੈ ॥ ਭ ਈ ਰਾਮਸਿੰਘ ਤੇ ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਪੁਛਯਾ ਕੇ ਅਬ ਕਯਾ ਉਪਾਉ ਕਰਣਾ ਚਾਹਿਜੇ ॥ ਤਬ ਉਨੋਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਸਾਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਾ ਸੂਤ੍ਰ ਆਪਕੇ ਹਾਥ ਮੈਂ ਆਪ ਥੋੜੇ ਦਿਨ ਤਕ ਛਤਰਾੜ ਮੈਂ ਚਲ ਬੈਠ ਇਨਸੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਕਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਹੋ ਨ ਸਕਗਾ ਅਪਨੀ ਰੀਂ ਕੇ ਤੁਮਕੋ ਬੁਲਾਵੇਂਗੇ ॥ ਇਧਰ ਅਲੀਮੇਂ ਵਾਸਤੇ ਫੌਜ ਸਮਣ ਬੁਰਜਕੇ ਨੀਚੇ ਪਰੇਟ ਮੈਂ ਆਇ ਉੜੀ ਉਨੋਨੇ ਸਲਾਮ ਕੀਆਂ ਤੋਪਾਂ ਚਲਾਯਾਂ ਤਬ ਰਾਜੇਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਜਲ੍ਹੇ ਨੇ ਜਾਨਯਾਂ ਜੋ ਯੇ ਫੌਜ ਹਮਾਰੇ ਹੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਲੀਏ ਆਈਹੈ ॥ ਐਸੇ ਜਾਨ ਅਤਯੰਤ ਭਯ ਕਰਕੇ ਪੰਜ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਡੋਗਰਯਾਂ ਕੀ ਅਪਨੀ ਪਕੀ ਫੌਜ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਕੀ ਥੀ ॥ [illegible] ਪਲਾਤਸ਼ ਕੜਾ ਕੰਠਾ ਹੀਰਾ ਮੋਤੀ ਮੋਹਰਾਂ ਆਦਿਕ ਹਾਥਯਾਂ ਪਰ ਖਚਲੋਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਦਨੇ ਮੇਂ ਆਯਾਂ ਉਤਨਾ ਹੀ ਲੈਕੇ ਅਪਨੀ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਨਿਕਸੇ ਤਰਵਾੜ ਕੋ ਚਲੇ ॥ ਜਬ ਪਰੇਟ ਲੰਘਰਾਏ ਤਬ ਫੌਜ ਕਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੀ ਗਲਾ ਹੋਤਾ ਹੋ ਪੜਿਆ ॥ ਕੇ ਪਹਾੜਕਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜਾਨਾ ਲੂਟਕੇ ਲੈਕੇ ਜੰਬੂ ਨੂੰ ਭਜ ਚਲਤੇ ਹੈ ਜਬ ਜੇ ਜੰਬੂ ਜਾਇ ਵੜਿਆ ਤਬ ਕਿਆ ਕਰ ਲੇਵੋਗੇ ॥ ਸੈਨਾ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਸ ਮੇ ਔਮੀ ੨ ਗੁਫਤਗੂ ਕਰਕੇ ਡੇਕਾਰੇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕਿਸੀ ਨੇ ਉਨਕੋ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਦੀਆ ਪਲਟਨਾ ਰਜਮਟਾਂ ਤੋਪਖਾਨਾ ਜੰਬੂਰਖਾਨਾ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਸਭੀ ਦਰ ਪਰੇ ਨਗਾਰੇ ਧੌਸੇ ਤੰਬੂਰ ਬਜਾਇਕੇ ਉਧਰ ਰਾਵੀ ਨਦੀ ਕਾ ਗਾਹਨ ਪਾਇਕੇ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਜਲੂ ਤੇ ਲਾਭ ਪਾਰ ਉਤਰ ਕੇ ਤਰਵਾੜ ਕੇ ਪਤਨ ਤਰਵਾੜ ਮੈਂ ਜਾਇ ਵੜੇ ॥ ਔ ਇਨਕੀ ਫੌਜ ਅਧੀ ਤੋ ਪਾਰ ਉਤਰ ਗਈ ਔ ਅਧੀ ਮਾਰੇ ਸੀਤਕੇ ਪੀਛੇਹੀ ਰਹਗਈ ॥ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤਰਵਾੜਕੇ ਊਪਰ ਜਲੂ ਔ ਲਾਭ ਸਹਤ ਚਢਜਾ ਤਬ ਔਰਾਵਤੀ ਕੇ ਉਰਵਾਰ ਕੇ ਪਾਸੇ ਸੇ ਮੇਵਾਸਿੰਘ ਕੁਮੇਦਾਨ ਨੇ ਸਿਸਤ ਬਾਂਧਕੇ ਤੋਪੜਾ ਵੌਲਾ ਮਾਰਜਾ ਸੋ ਤੋਪਕਾ ਗੋਲਾ ਜਿਨ ਪਉੜਿਆਂ ਕੇ ਰਸਤੇ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤਰਵਾੜ ਕੇ ਊਪਰ ਚਢਜਾ ਥਾ ਉਨ ਪਉੜੀਓਂ ਕੇ ਬੀਚ ਲਾਗਾ ॥ ਤਬ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਚਾਰਾ ਜੋ ਇਹਾਂ ਹਮਕੋ ਯੇ ਨਹੀ ਠਹਰਨੇ ਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਤਰਵਾਢ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਆਗੇ ਕੋ ਉਠ ਭਾਗਾ ॥ ਆਗੇ ਘੋੜਜਾਂ ਕੋ ਘਾਸ ਚੁਗਾਨੇ ਅਰਥ ਛੇ ਹਜਾਰ ਘੋੜ-ਚੜੀ ਸਰਕਾਰੀ ਫੌਜ ਉਤਰੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ਸੋ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘਕੀ ਮਦਤ ਵਾਸਤੇ ਆਈ ਥੀ॥ ਤਬ ਇਨੋਂਨੇ ਜਾਨਜਾਂ ਕੇ ਯੇ ਫੌਜਭੀ ਅਸ੍ਮਾਕੀ ਹਮਾਰੇ ਮਾਰਣੇ ਵਾਸਤੇਹੀ ਆਈ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਜਾਨਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਇਕੇ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਵਹ ਛੋਟੀ ਸੈਨਾ ਇਨਕੇ ਪੀਛੇ ਲਗ ਪਰੀ ॥ ਜੈਸੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਲਗ ਪਤੁ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਭ ਸੈਨਾ ਇਨਕੇ ਪੀਛੇ ਲਾਗ ਪਰੀ ॥ ਜਿਸ ਓਰ ਸੈਨਾ ਕੀ ਸਮੀਪਤਾ ਦੇਖੈ ਫੌਜ ਸਹਤ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਇਕੇ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਹੋਜਾਵੈ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਸਰਪ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਾਲਸੇ ਬਚਨੇ ਅਰਥ ਕੁਟਿਲ ਚਾਲ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਚਲਤੇ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਨ ਅੰਤਕੋ ਉਨਕੋ ਮਾਰਹੀ ਲੀਆ ॥ ਅਬ ਉਨਕੇ ਮਰਣੇਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣੋ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਕਾਲ ਸੇ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਤੀਨੋ ਮਹਾਂ ਕਾਯਰੋਂ ਕੋ ਭਾਗਤਜਾਂ ੨ ਕੋ ਜਬ ਤੀਸਰਾ ਪਹਰ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਪਜਾਸ ਕਰਕੇ ਤੀਨੋ ਮਹਾਆਤੁਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਲਵਪੁਰ ਸੇ ਆਠਕ ਕੋਸ ਏਕ ਲਬਾਣਿਆਂ ਸਿਖਾਂਕਾ ਲਬਣ ਵਾਲਾ ਨਾਮ ਸੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ ਪਾਨੀ ਕੇ ਪੀਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈਂ ਜਾਇ ਵੜੇ ਤਬ ਤਿਸ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੋਂਨਾ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾਇਲੀਆ ॥ ਤਬ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਰਦਾਰੋਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਗੋਲੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਭੀ ਨਹੀ ਮਾਰਨੀ ॥ ਕਿੰਤੂ ਤਰਵਾਰੋਂ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਮਾਰੋ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਸਰਦਾਰ ਕਾ ਯੁਧ ਹੋਵੇ ਅਸ੍ਵਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਅਸ੍ਵਾਰ ਕਾ ਪਯਾਦੇਕੇਸਾਥ ਪਯਾਦੇਕਾ ਯੁਧਹੋਵੇ ਤਰਵਾਰਨਾਲ ॥ ਤਬ ਪੁਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋਂਕੋ ਕਹਜਾਗਯਾ ਕੇ ਤੁਮ ਜੇ ਰਜਪੂਤਕੇ ਜਣੇਹੂਏਹੋ ਤਬ ਮੈਦਾਨ ਮੈ ਆਇਕੇ ਤਰਵਾਰ ਲੈਕੇ ਯੁਧਕਰੋ॥ ਤੁਮ ਕਹਤੇਹੋ ਕੇਰਜਪੂਤ ਬਡ ਬਲੀਹੋਤੇਹੈਂ॥ ਔ ਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕ ਸਿੰਘ ਬਡ ਬਲੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਆਜ ਦੋਨੇਕਾ ਮੈਦਾਨ ਦੇਖਜਾ ਜਾਵੇ ॥ ਅਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ੀਵਰਸ਼ੇਕੇ ਕਮੀਣਕਾ ਪੁਤ੍ਰਹੈਂ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਘੁਸਕ ਕੁਤੇਦੀ ਮੌਤਮਰ ॥ ਅਬ ਬਚਤਾ ਤੂੰ ਹੈ ਨਹੀ ਜਬ ਵਾਰੰਵਾਰ ਪੁਕਾਰਕੇ ਕਹਜਾ ਗਯਾ ਤਬ ਬਡਾ ਹੌਸਲਾ ਕਰਕੇ ਲਾਭਾ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਬਾਹਰ ਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਦੇਖਨੇ ਵਾਸਤੇ ਤਬ ਅਸ੍ਵਾਰੋਂਮੈਂਸੇ ਏਕ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਉਸ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤਾਭਯਾ ਜਬ ਆਪਸਮੈਂ ਦੋਨੋਂਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮਿਲਗਏ ਘੋੜੇ ਫੇਰਣੇ ਤਬ ਫੁੰਸੀ ਕਾਇਰ ਲਾਭਾ ਡਗਰਾ ਤਿਸ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕਾ ਤੇਜ਼ ਨ ਸਹਾਰ ਸਕਜਾ ਘੋੜਾ ਭਜਾਇਕੇ ਗ੍ਰਾਮਕੇ ਅੰਤਰਕੋ ਭਾਗ ਚਲਜਾ ॥ ਤਬ ਬਾਬੇਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਬਸ ਘੁਲਪਈਹੈ ਰਜਪੂਤੀ ਹੁਨ ਕਿਥ ਭਜਕੇ ਜਾਵੇਂਗਾ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਝਟਪਟ ਤਰਵਾਰ ਮਜਾਨ ਕਰਕੇ ਬੰਦੂਕ ਕੀ ਗੋਲੀਮਾਰੀ ਭਾਗਤੇ ਜਾਤੇ ਲਾਭੇਕੀ ਪੀਠ ਮੈਂ ਲਾਗੀ ਘੋੜੇਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਲਾਭਾ ਮੁਖਕੇ ਭਾਰ ਭੂਮੀ ਪਰ ਜਾਇਪਰਾ ਮਰਕੇ ਦੁਰਗਤੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਜਲ੍ਹੇ ਨ ਜਾਣਜਾਂ ਅਬ ਬਚਤੇ ਤੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਨਹੀਹੈਂ ਕੁਛ ਥੋੜੇਸੇ ਹਾਥ ਕਰਕੇ ਵਹੁਭੀ ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਮਾਰਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਰਾਜਾਹੀਰਾਸਿੰਘਭੀ ਦੋਚਾਰ ਹਾਥ ਕਰਕੇ ਮਾਰਾਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਨ ਤੀਨੋਕੇ ਸਿਰ ਸਿੰਘ ਕਾਟਕੇ ਰਸੀਮੈਂ ਪਰੋਇਕੇ ਘਸੀਟਤ ੨ ਲਾਹੌਰ ਸ਼ੈਹਰਮੈਂ ਲੈਆਏ ॥ ਅਬ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੈਂ ਲੈਜਾਇਕੇ ਏਕ ੨ ਦੁਕਾਨ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਦੁਕਾਨਵਾਰ ਬਨਜੇਸੇ ਕਹੈਂਕੇ ਪਾਂਚ ੨ ਜੂਤੇ ਇਨਕੇ ਸਿਰਮੈਂ ਮਾਰੋ ॥ ਜੇ ਦੁਕਾਨ ਦਾਰ ਕੁਛ ਦੇਰੀਕਰੇ ਅਥਵਾ ਲਿਹਾਜ਼ਕਰੇ ਤਬ ਸਿੰਘ ਤਿਸ ਬਨਜੇਕੇ ਗਲੇਮੈਂ ਦੋਚਾਰਾਲ ਹਥੇ ਮਾਰਕੇ ਤਿਸਸੇ ਕਹੈਂ ਕਿਉਂਰੇ ਯੇ ਪਹਾੜੀਯਾ ਤੇਰਾ ਬਾਪ ਲਾਗਤੋਹੈ ਜੋ ਤੂੰ ਇਸਕੇ ਸਿਰਮੈਂ ਜੂਤੀ ਨਹੀ ਮਾਰਤਾਹੈਂ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਜਬਰਨ ਤਿਸਸੇ ਤਿਨਕੇ ਸਿਰਮੈ ਜੂਤ ਮਰਵਾਵਤੇਭਏ ਇਸੀਚਾਲਸੇਸਾਰੇ ਸ਼ੈਹਰਕੇ ਬੀਚਫੇਰਕੇ ਜਹਾਂ ਰਾਜਾਖੜਗਸਿੰਘਕੀ ਹਵੇਲੀ ਥੀ ਤਹਾਂਪਰ ਤੀਨੋਕੇ ਸਿਰ ਚੌਤਰੇ ਨੀਚੇ ਬਾਜ਼ਾਰਮੈਂ ਰਖਦੀਏ ਔ ਚੌਤਰੇ ਊਪਰ ਏਕ ਪਰਨਾਲਾ ਲਗਾਇਦੀਆ ॥ ਤਬ ਤੀਨੋਕੇ ਸਿਰ ਤਿਸ ਪਰਨਾਲੇ ਨੀਚੇ ਰਖਕੇ ਆਏ ਗਏਕੋ ਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਪਕੜਕੇ ਕਹੈਂਕੇ ਇਨ ਤੀਨੋਸਿਰੋਂ ਪਰ ਇਸ ਪਰਨਾਲੇ ਮੈ ਮੂਤ੍ਰ ਕੇ ਜਾਹੋ ਜੇ ਨ ਮਾਨੇ ਤਬ ਉਸਕੋ ਦੁਮੂਸਜਾਂਕੀ ਮਾਰ ਕਰਕੇ ਮਨਾਇ ਲੇਵੈ ॥ ਦੇਖੋ ਕਾਲਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾਤੀ ਜੋ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਜਲ੍ਹੂ ਜਿਸਾਂਸਿਰਕੇ ਵਾਲੇਂਮੈਂ ਕਸਮੀਰ ਸੇ ਮੰਗਵਾ ਰਕੇ ਪਚਾਸ ਰੁਪੈਕਾ ਅਤੂਲੇਲ ਰੋਜ ਲਚਾਂਤੇ ਥੇ ਜੋ ਵਡੀ ਉਤਮ ਸਿਹਜਾ ਪਰ ਮਖਮਲ ਅਤਲਸ ਕੇ ਸਿਰਹਾਨੇ ਜਿਨ ਸਿਰੋਂਕੇ ਨੀਚ ਰਖੇਜਾਤੇ ਥ ਅਜੇਭੀ ਕਰੜੇ ਮਾਲਮ ਹੋਤੇਥੇ ਸੋ ਉਨ ਸਿਰਂਕੇ ਉਪਰ ਆਜ ਰੰਡਾਲਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਮੂਤ ਕੀਆਂ ਧਾਰਾਂ ਪਰਤਜਾਂਹੈਂ ਤਥਾ ਮੂਤ ਅਰ ਵਿਸ੍ਟ ਸੇ ਭਿਗੋਇਕੇ ਪੁਰਾਣੇ ਛਿਤ੍ ਮਾਰੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਔ ਭੰਗੀਓਂਕੇ ਹਾਥੋਂਸੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੇਂ ਘਸੀਟ ਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਸਚਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਚਨ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਆਰਜਾ ਘਟੈ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਜਮਤੇ ਨਹਾ ਛਟੈ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਸੁਖ ਸਭ ਜਾਇ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਨਰਕ ਮੈ ਪਇ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਮਤਿ ਹੋਇ ਮਲੀਨ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਸੋਭਾ ਤੇ ਹੀਨ ਸੰਤਕ ਹਤੇਕੋ ਰਖੈ ਨ ਕੋਇ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਥਾਨ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਹੋਇ ॥ ਸੰਤਕੇ ਰਖੈਂ ਅਪਨੇ ਕੀਅ ਨਾਲ ॥ ਸੰਤਨਾ ਦੋਖੀ ਧਰਨਿ ਬਿਦਾਰੈ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਆਕਾਸ ਤੇ ਟਾਰੈ ॥ ਛਿਨਮਾਦੀ ॥ ਜੋ ਜੋ ਸੰਤ ਸਤਾਇਆ ਸੋ ਫਿਰੈ ਭਵੰਦੇ । ਵੈਰ ਕਰੈ ਨਿਵੈਰ ਨਾਲ ਧਰਮ ਨਿਆਇ ਪਚੰਦ ਪੈਜ ਮੁਢਹੁ ਕਟਿਆ ਤਿਮ ਤਾਕ ਸੁਕੰਦੇ ॥ ਜੋਜੋ ਨਿਰਵੈਰ ਸਾਦਰਸੀ ਨਿਰਪੇਛੰ ਸੇ ਵੈਰ ਕਰਤੇਹੀ ਸੋਸੋ ਦਨੋਂ ਲੋਕਾਂਕੇ ਸੁਖੋਂਸੇ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਨਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਅਰ ਵਹੁ ਧਰਮ ਤੇ ਧਨਤੇ ਹੀਨ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਰ ਉਨ ਦੁਸ੍ਟੋਂਕੇ ਪੁਤ੍ਰਪੌਤ੍ ਆਦਿਕ ਸੰਤਾਨ ਭੀ ਕੁਸ੍ਟਾਦਿਕ ਰੋਗੋਂ ਕਰਕ ਦੁਖੀ ਹੋਹੋ ਮਰਤੇਹੈਂ ॥ ਦੇਖੋ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਜਹਲੇ ਨੇ ਤੇ ਲਾਂਭੂ ਨ ਨਿਸਕਾਰਣ ਭੀ ਵੈਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂਕਾ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਇ ਦੀਆਕਾ ਸੋ ਤੀਨੋਂ ਹੀ ਇਸ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔਰਭੀ ਜੋਕੋਈ ਸੰਤਹੁਸੇ ਵੈਰਭਾਵ ਰਖੇਗਾ ਭਾਵੈਂ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਸਮਾਨਭੀ ਲਖਮੀਵਾਨ ਬਲਵਾਨ ਕਿਉਂ ਨ ਹੋਵੇ ਵਹੁਭੀ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਕੋ ਪਾਪਤ ਹੋਗਾ ॥ ਬਹੁਤ ਕਜ਼ਾ ਕਹਨੇਹੈ ਪੁਨਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘਕਾ ਜਲ੍ਹੂਕਾ ਲਾਂਭੂ ਕਾ ਇਨ ਤੀਨੋਂਕੇ ਸਿਰ ਸ਼ਹਾਲਮੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਟੰਗ ਏਗਏ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤਹਾਂ ਟੰਗੇ ਰਹੇਥੇ ॥ ਇਤਿ ॥ ਰਾਜਾਹੀਰਾਸਿੰਘ ਜਲ੍ਹੇਮੰਤ੍ਰੀ ਸਹਤ ਤਥਾ ਲਾਂਭੂ ਸਹਤ ਬ੍ਰਿਥਾ

ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜੋਸੇ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪਿਸ਼ੌਰਾਸਿੰਘ ਮਾਰਦਾਏ ਹੈਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਨੇ ਸੋਭੀ ਥੋਰੀਸੀ ਕਥਾਹੈ ਸੁਣ ਲੇਵੋ ਜਬ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਜਲ੍ਹੂ ਮਰਕੇ ਦੁਰਗਤਿਨੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਏ ਤਬ ਤਦਅਨੰਤਰ ਮਹਾਂਰਾਣੀ ਜਿੰਦਕੌਰਾਂਕੇ ਆਗੇ ਜਿੰਦਕੌਰਾਂ ਕਾ ਭਾਈ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਲਾਲਸਿੰਘ ਯੇ ਦੋਨੋ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਪਿਸ਼ੌਰਾਸਿੰਘ ਨੇ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬੁਧੂਵਾਲਾ ਆਕਾ ਆਇ ਆਕੀ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਸਾਰੇ ਸਿਦ੍ਧ ਦੋਨੋਂ ਮੰਤ੍ਰੀ ਤੇ ਬਖਸ਼ੀ ਭਗਤਨਾਮ ਰਾਜਾ ਦੀਨਾਨਾਥ ਆਦਿਕ ਮਿਲਕੇ ਕਮੇਟੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘਭੀ ਸਰਕਾਰਕਾ ਬੇਟਾ ਹੈ ਇਤਨੀ ਸਾਂਗੀਤ ਸੇ ਇਸਕਾ ਖਰਚ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਹੀ ਚਲਤਾ ਹੈ ਇਸਕੋ ਥੋਰੀ ਔਰ ਜਾਗੀਰ ਦੇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਲੇਵੋ ॥ ਕਾਹੇਤ ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਬਡੋ ਸੂਰਬੀਰ ਬਹਾਦਰਹੈ ਕਿਸੇਵਕਤ ਪਰ ਬਡਾ ਕਾਮ ਦੇਵੇਗਾ ॥ ਤਬ ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘਕੋ ਔਰ ਜਾਗੀਰ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਅਧੀਨ ਕਰਲੀਆ ॥ ਜਬ ਮਹੀਨੇ ਪਾਂਚ ਚਾਰਕ ਔਰ ਬੀਤ ਤਬ ਪਿਸ਼ੌਰਾਸਿੰਘਨੇ ਅਟਕਕਾ ਕਿਲਾ ਜਾਇ ਆਕੀ ਕੀਆ ਕਿਤਨਾਹੀਚਿਰ ਕਿਲਾ ਅਟਕਕਾ ਆਕੀ ਰਹਜਾ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਬਾਹਰਸੇ ਤਥਾ ਭੀਤਰਸੇ ਚਲਤੀ ਰਹੀ॥ ਤਬ ਸਭਨਾ ਸਰਦਾਰਾਂ ਮਹਾਰਾਣੀ ਸਹਤ ਕਮੇਟੀ ਕਰਕੇ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ ਚਤ੍ਰਸਿੰਘ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘਕੇ ਸਸੁਰਕੋ ਲਿਖਕੇ ਭੇਜਜਾ ਕੇ ਤੂੰ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਕਾ ਸਹੁਰਾ ਹੈਂ ਜੈਸਾ ਪਿਤਾ ਜੈਸਾ ਸਹੁਰਾ ਦੋਵੇਂ ਤੁਲਹੈਂ ਯੇ ਜਿਤਨਜਾਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਹੋਤਜਾਂਹੈਂ ਸੋ ਤੇਰੇ ਜਵਾਈਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹੋਤਜਾਂਹੈਂ ॥ ਏਕਤੋ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਤੇਰਾ ਦਾਮਾਦਹੈ ਦੂਸਰਾ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤੇਰਾ ਆਸਾਨ ਮਾਨੈਗੇ ਤੂੰ ਇਸ ਉਪਾਧੀ ਕੋ ਮਚਾਰੋ ਲਾਹਦੇ ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਕਿਸੀਤਰਾਂ ਸੇ ਮੁਕਾਦੇ ॥ ਸਰਕਾਰਕੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਕੋ ਬਡਾ ਭਜਨਵਾਨ ਤੇ ਸਤ ਵਾਦੀ ਮਾਨਤੇਥੇ ਸਭੀਲੋਕ ॥ ਪਰੰਤੂ ਮਾਨਸਕੇ ਪਰਖਬੇ ਕੋ ਮਾਮਲਾ ਕਸੌਟੀਹੈ ॥ ਜਬ ਬਿਰਾਨਾ ਧਨ ਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜੀਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ਤਬ ਸਤਧਰਮਨੇਮ ਜੀਵਕਾ ਸਰਬਸ੍ਵ ਸਾਰਾਹੀ ਵਹਾਇ ਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਚਤੁਰਸਿੰਘ ਨੇ ਧਰਮਾਧਰਮ ਕਾ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਕਾ ਕੁਛਭੀ ਬੀਚਾਰ ਨ ਕੀਆ ਇਨ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂਕੇ ਤੇ ਜਿੰਦਕੌਰ ਅਪਨੀ ਸਮਧਨਿਕੋ ਕਹੇ ਲਾਗਕੇ ਅਟਕਮੈ ਜਾਇਕੇ ਬਡੇ ਵਸੀਲੇ ਪਾਇਕੇ ਸੌਹਾਂ ਸੰਗੰਧਾ ਕਰਕੇ ਬੀਚ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤਥਾ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਜਾਮਨ ਦੇਕੇ ਕਿ ਹਮ ਤੇਰੇਕੋ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗੇ ਉਲਟਾ ਤੇਰੀ ਜਗੀਰ ਜਿਤਨੀ ਤੂੰ ਕਹੇਗਾ ਉਤਨੀ ਬਢਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪਤਜਾਇਕੇ ਪਿਸ਼ੌਰਾਸਿੰਘਕੋ ਪਕੜਕੇ ਜਿਸ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਸੇ ਮਾਰਜਾ ਹੈ ਚਤੁਰ ਸਿੰਘਨੇ ਸੋ ਓਹੀਜਾਨੈ ॥ ਜਬ ਪਿਸ਼ੌਰਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਲਮੈਸੇ ਭਾਗ ਆਯਾਥਾ ਸੁਣਕੇ ਹਜ਼ੂਰਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆਥਾ ਕੇ ਮੂਸਾ ਭਜਜਾ ਮੌਤ ਤੇ ਮੌਤ ਆਗੇ ਖੜੀ॥ ਜਾਹੁ ਇਥੋਂ ਤਾਂ ਭਜਗਯਾਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਦੁਰਗਤੀ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਵੈਰਜੋਂ ਕੇ ਹਾਥਸੇ ਮਰੇਂਗਾ ਵਹੁ ਵਚਨ ਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਈਹਾਂ ਆਇ ਪੂਰਾਹੂਆ ਚਤ੍ਰਸਿੰਘਕੇ ਸਿਰ ਕਲੰਕ ਦੇਕੇ ਇਤਿ ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਬਧਃ ॥ ਇਧਰ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੰਬੂਮੈਂ ਆਕੀ ਹੋ ਗਯਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੋ ਪਕੜਨੇ ਬ ਸਤੇ ਲਾਲਸਿੰਘ ਕਿਤਨੀਕ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਲੈਕੇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਆਗੇ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਮਹਾਚਤੁਰ ਉਸਨੇ ਵਿਚਾਰਾ ਜੋ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਮੁਝਕੋ ਛੋਡਨਾਤੋਹੈਹੀਨਹੀਂ ਕਿਸੀਨਾ ਕਿਸੀਫਰੇਬ ਸੇ ਇਨਸੇ ਬਚਨਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਵਕੀਲ ਪਾਇਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰਕਾ ਖੈਰਖ੍ਵਾਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਵਜ਼ੀਰਹਾਂ ਮੈਂ ਤੁਮਾਰੇਕੋ ਕੜੇ ਕੰਠੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਰ ਦਵੰਗਾ ਨਵੇ ਵਜ਼ੀਰ ਵਿਚਾਰੇ ਕਜ਼ਾਜਾਨੈ ਤਮਾਰੇ ਕਦਰਕੇ ਐਸੀ ਬਾਤੈ ਕਹਕੇ ਕਿਸੇਕੋ ਹੁਦਾ ਲਿਖਦੇ ਕਿਸੇਕੋ ਛੜਾ ਕੈਠਾ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕਿਸੇਕੀ ਤਲਬ ਵਧਾਦੇ ਇਸ ਚਾਲਸੇ ਜੋਹੜੀ ਸੇਨਾ ਸਿਖੋਂਕੀ ਰਾਜਾਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੋ ਪਕੜਨੇਕੋ ਗਈਥੀ ਸਾ ਸਾਰੀ ਸੈਨਾ ਸਿਖੋਂਕੀ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਅਪਨੀ ਓਰ ਕਰਲਈ ਤਬ ਸਭੀ ਮੈਨਾਕੇ ਸਿਖ ਕਹਨੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਸੋ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਤੋ ਹਮਾਰਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਵਜੀਰਹੈ ਇਸਕੋ ਕਾਹੇਕੋ ਪਕੜਨਾ ਮਾਰਣਾਹੈ ॥ ਇਸਤੀਤੇਮੇ ਆਗੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਉਸਕੇ ਪੀਛ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਉਸਕੇ ਪੀਛੇ ਸਰਦਾਰੰ ਸਹਤ ਸਾਰੀਸੇਨਾ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਲਾਹੌਰਕੋ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਲਜਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਨੇਜੋ ਸੇਨਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਪਰ ਚਢਾਈਥੀਇਸਸੇਗੁਲਾਬ-ਸਿੰਘਕੀ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਕਾ ਸ਼ਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭੁਜਾ ॥ ਔ ਲਾਲਸਿੰਘ ਭੀ ਚਾਹੇ ਕੇ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਮਾਰਜਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੇਲੀ ਪੈਂਤੀ ਸਾਰੀ ਬਜੀਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਬਖਸ਼ੀ ਭਗਤਰਾਮ ਕੋ ਭੀ ਏਕ ਦਿਨ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭਾਕੇ ਬੀਚਹੀ ਕਹਜਾਥਾ ਕੇ ਜਿਤਨਾ ਸਰਕਾਰ ਕਾ ਕਾਮ ਬਿਗਾਰਜ ਹੈ ਉਤਨਾ ਮੁਲਸਜਾਂਨੇ ਬਿਚਾਰਜਾਹੈ ਇਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਮਾਰੇ ਸ਼ਰਮਕੇ ਬਖਸ਼ੀ ਭੁਗਤਰਾਮ ਨੇ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਪਾਇਲੀਆਂ ਮਨਸੇ ਉਸਤੇ ਭੀ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਹੀ ਸਮਝਨਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਔ ਬਰਛ ਭੀ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਕਹੈਂ ਕੇ ਛਾਪ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਭਗਤਰਾਮੈਸੇ ਲੇਨੀਹੈ ਤੇ ਨਥ ਦੀਨਾਨਾਥ ਸੇ ਲੈਨੀਹੈ ਐਸੇ ੨ ਨਿਮਿਤ੍ਤੋਂ ਸੇ ਬੁਰਛਜੋਂ ਕੀ ਆਧੀ ਸੇਨਾਤੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਸੇ ਬਿਗਾਰਗਈ ਔ ਅਧੀ ਸੇਨਾ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਓਰ ਰਹੀ ਪੁਨਾ ਯੁਧ ਕੀ ਭਯਾਨੀ ਹੋਣ ਲਾਗੀ ॥ ਮਹਾਂਰਾਨੀ ਜਿੰਦਾਨੇ ਕਹਯਾ ਤੁਮੀ ਸਿਖ ਸਿਖ ਆਪਸਮੈ ਲੜਕੇ ਮਰਜ ਵੋਗੇ ਸਿਰਪਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਬੈਠਾਹੈ ਉਸਕੀ ਹਿੰਮ੍ਹਾ ਛਟ ਜਵੀ ਕੁਛਭੀ ਨ ਲਰੋਗੀ ਤੇ ਆਇਕੇ ਮੁਲਖ ਸਾਂਭ ਲਏਗਾ ॥ ਜੈਸੇ ਦੋ ਚਿੜਾਂ ਲੜਤਜਾਂ ਪਰ ਬਿਲੀ ਪੈਕੇ ਮਾਰ ਲੇਜਾਹੈ ਇਸਸੇ ਮੇਰਾ ਡੋਲਾ ਅਗੇ ਕਰੋ ਤੇ ਬਿਨਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂਸੇ ਮੇਰੇ ਭਾਈਕਾ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਾ ਹਾਥੀ ਮੇਰੇ ਡੁਲੇਕੇ ਪੀਛੇ ਕਰੋ ਤੇ ਹੋਰਭੀ ਹਮਾਰੀ ਸੇਨਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂਸੇ ਬਿਨਾ ਚਲਕੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥਕੇ ਆਗੇ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੋ ਮਨਾਇ ਲੇਵੋ ਤੁਮੀ ਆਪਸਮੈ ਯੁਧ ਮਤ ਕਰੋ ॥ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਕੀਆ ਆਗੇ ਡੋਲਾ ਮਹਾਰਾਨੀ ਕਾ ਪੀਛੇ ਹਾਥੀਪਰ ਭਟਜੇ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘਨੂ ਗੋਦਮੈ ਲੈਕੇ ਹੌਦੇ ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਬੈਠਾ ਹੋਰ ਸਰਦਾਰ ਤੇ ਸੇਨਾ ਪੀਛੇ ਹਕੇ ਚਲੇ ਅਪਨੀ ਫੌਜਮੈਂ ਜਬ ਆਏ ਤਬ ਅਫਸਰਾਂ ਫਰਜਜਾ ਕੇ ਮਾਈ ਜੀ ਆਜ ਬੁਰਲੇ ਭੂਤੇਹੂਏ ਹੈਂ ਬਸ ਆਪ ਇਥੇਹੀ ਠਹਰੇ ਰਹੋ ॥ ਬੁਰਛਜਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਿਚਾਰਨਹੈ ਨਾਹਕ ਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਕੇ ਦਲ ਵਾਂਗੂੰ ਹਮਾਰਜਾਂ ਜਾਨਾ ਮਤ ਚਾਹਾਇ ॥ ਬੁਰਛਜਾਂ ਨੇ ਸਰਣਾਗਤ ਪਯਾਂ ਕਾ ਤੇ ਨ ਨਿਮਕਹਰਾ ਤੇ ਨ ਤੁਮਾਰਾ ਭਲਾਚੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰਲੋਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਭਾਵੀ ਬੜੀ ਅਮੇਟਹੈ ॥ ਮਹਾਰਾਣੀ ਕੋ ਬੜਾ ਭਰੋਸਾ ਕੇ ਹਮਾਰੀਹੀ ਸੈਨਾ ਹਮਰਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਜਰਾ ਭੀ ਨ ਕਰੇਗੀ ਫਿਰ ਸਰਨਿ ਪਰਜਾਂਕੋ ਮਾਰਦੇਵੈ ਕੋ ਐਸੀਬਾਤਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਫਾਲ ਭਜਾਵਨਕੇ ਪ੍ਰੇਰੇਹੂਏ ਆਗੇਕੋ ਚਲਦੀਏ॥ ਸਭ ਬੁਰਛਿਆ ਕੀ ਸੇਨਾਮੈ ਜਾਇਕੇ ਵੜੇ ਗਾਲਾ ਵਿਚ ਪਲੋ ਪਾਏ ਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜੇ ਹੂਏ ਦੀਨਹੂਏ ੨ ਇਸਤੀਤੀ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਜਾਂਕੋ ਬੁਰਛੇ ਮਾਰਣੇ ਆਏਪਰੇ ॥ ਹਥਵਾਨ ਕੋ ਝਿੜਕਕੇ ਹਾਥੀ ਕੋ ਬੈਠਵਾਇਕੇ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘ ਕੋ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਸੇ ਉਤਾਰ ਲੀਆ ਤੇ ਜੈਸੇ ਹਲਵਾਈ ਸੀਖਨਾਲ ਵੜ ਵਿਹਨ ਸੁਟਦਾਹੈ ਤੈਸੇ ਸੰਗੀਨਾਨਾਲ ਵਿਹੂਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਤੋਨੇ ॥ ਬਹੁਤਾ ਮਾਈ ਜਿੰਦਾ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜਾਂ ਕਰਰਹੀ ਪਰੰਤੂ ਬੁਰਛਜਾਨੇ ਏਕ ਨ ਮਾਨੀ ਇਤਿ ਮਹਾਰਾਣੀਕਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸਰ-ਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਬਧਹ ॥ ਐਸਾ ਭੀ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਯਾਹੈ ਜੋਜੋ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਥੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਰਜਪੂਤਨੇ ਚੋਲੀ ਮਾਰੀਹੈ ਲਲੂਏ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀਸਿੰਘ ਕੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਮਹਾਰਾਣੀਕੇ ਭ੍ਰਾਤਾਸੇ ਕਹਾਭੀ ਕੇ ਹਮਕੋ ਕਜਾ ਹੁਕਮਹੈ ਤਬਾ ਹੋਰਨਾ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਭੀ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਮਕੋ ਕਜਾ ਹੁਕਮਹੈ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਕਿਸਕੇ ਸਾਥ ਲੜੋਗੇ ਆ ਗੋਭੀ ਸਿਖ ਤੁਸੀਭੀ ਸਿਖ ॥ ਅਛਾ ਜੇ ਸਰਣ ਪਰਜਾਂ ਕੋ ਛੋਡਦੇਵੋਂ ਭਾਵੈ ਮਾਰਦੇਵੈ ਉਨਕੀ ਰਜਾਇ ਛਹੀ ॥ ਜਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਿਮਾਵਾਨ ਅਸਸਤ੍ਰ ਪਾਲੀ ਸਰਲਾਚਤਕੋ ਸਿਖਾਂਨੇ ਮਾਰਦੀਆ ਤਬ ਮਹਾਰਾਣੀਨੇ ਬਡਾ ਕਾਂਹੀ ਵਿਲਲਾਪ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਬੁਰਛਜਾਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਕੌਨਸੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਾ ਸਜਾਦਾ ਮਾਰਜੋ ਕਾਜੋਹੈ ਕੋ ਫੈਲ ਪਾਇ ੨ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਸੁਣਾਵਨੀਹੈਂ ॥ ਤਬ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾ ਨੇ ਕਹਜਾ ਜੇ ਸਾਰੀ ਪੰਜਾਬਨੂੰ ਰੰਡਜਾਂ ਕਰਕੇ ਤੁਹ ਛ ਹਥੀ ਟਿਡਾਂ ਪਕੜਾਇ ਦਿਤਜਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਤੁਸਾਂ ਜਿੰਦਾਂ ਕਹਨਾ ॥ ਘਰ ੨ ਸਜਾਪੇ ਪਵਨ ਤੇ ਪਟੀਆਂ ਪਟੀਆਂ ਪੁਟ ਪੁਟਕੇ ਸਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਟੀਆਂ ਮਿਟੀਆਂ ਮਿਲਾਵਨ ਤਾਂ ਤੁਸਾਂ ਮੈਨੂੰ ਜਿੰਦਾਂ ਕਹਨਾ ॥ ਬੁਰਛਿਆਂ ਨੇ ਕਹਜਾ ਤੂੰ ਕਿਸਨੂੰ ਫੋਲ ਪਾਪਾਕੇ ਸੁਣਾਵਨੀਹੈਂ ਬੁਰਕ ਨਹੀ ਕਰਤੀ ਹੈਂ ਕੁਆਸਾਂ ਜੋਰ ਬੈਠੀ ਰਾਜ ਕਰਰਹੀਹੈਂ ॥ ਇਤਿ ਮਹਾਰਾਣੀ ਕਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਬਧਹ ॥ ਕੋਈ ਕਹਿਤੇਹੈ ਕਿ ਤਬ ਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਨੇ ਅੰਦਰਖਾਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਕੋ ਲਿਖਜਾ ਕੇ ਮੇਰੀ ਸੈਨਾ ਬਿਗਾਰ ਗਈਹੈ ਮੇਰੇ ਹੁਕਮ ਤੇ ਬਾਹਰ ਹੋਗਈਹੈ ਤੁਸੀ ਮੇਰੇ ਰਾਜਕਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰੋ ॥ ਕੋਈ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਮਾਈ ਜਿੰਦਾਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਕੋ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀ ਲਿਖਜਾ ਅਪਨੇਆਪਹੀ ਭੂਤੇ ਹੂਏ ਸਿਖ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂਦੇ ਗਾਲ ਜਾਇਪਰੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਬੁਰਛੇ ਥਤੇ ਉਚੇ ਆ ਗਏਥੇ ਪਲਟਨੋਮੈਂ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਨਜਾਤੇ ਭਏ ਕਿਸੇ ਰਾਜਾ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਅਨਨਮ ਮੰਜੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੁਛ ਕਰ ਸੋ ਪੱਖਕਰ ॥ ਜੈਨਸਾ ਗਦੀ ਪਰ ਬੈਠ ਉਸੀਕੋ ਮਾਰਡਾਰੈਂ ॥ ਕਿਸੀਕੀ ਬਹੁ ਬਟੀ ਛੋਡੈ ਨਹੀ ਬਨਜੇਸੇ ਸੌਦਾ ਲੇਵੈ ਤਬ ਉਸਕੋ ਕੁਛਭੀ ਦੇਵੈ ਨਹੀਂ ਜੋ ਵਹੁ ਬਨਜਾਂ ਮਾਂਗੇ ਤਬ ਆਗੇਸੇ ਗਾਲੀਆਂ ਦ ਔਰ ਕਹੇ ਕਿ ਏਕਵਾਨ ਲੈਕੇ ਦੁਸਟੀਵਾਰ ਮਾਂਗਤਾ ਹੈਂ ਹਮਕੋ ਚੋਰ ਬਨਾਤਾਹੈਂ ॥ ਔਸੇ ਕਹਕੇ ਪਟਿਆਸੇ ਪਕੜਕੇ ਦੋਚਾਰ ਗਾਲਹਥੇ ਮਾਰਕੇ ਦੁਕਾਨਸੇ ਉਠਾਇਕੇ ਆਗੇ ਧਰਲੇਵੈ ਵਹੁ ਉਲਟਾ ਦੋਚਾਰ ਰੁਪੈ ਹੋਰਭੀ ਦੇਕੇ ਬਨਜਾਂ ਛੁਟੇ ॥ ਜੋ ਦੇਖਜਾਹੈ ਕੇ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ੀਸ਼ਮਕਾ ਥੰਭਾਹੈ ਤਬ ਬਲਾ ਭਕਾਰਸੇ ਜਬਰਨ ਮਹਲ ਕੋਠੇਕੇ ਨੀਚੇਸੇ ਨਿਕਾਸਕੇ ਕਹਨਾਕੇ ਜੋ ਟਾਹਲੀਕੇ ਥੰਭੇਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਲੰਘ ਕੇ ਬਡੇ ਅਛੇ ਪਾਵੇ ਬਨੈਂਗੇ ਅਗਲੇਕਾ ਕੋਠਾ ਘਰ ਗਿਰੇ ਚਾਹੇ ਰਹੇ ॥ ਜਹਾਂ ਫੌਜਕੀ ਬਦਲੀ ਹੋਣੀ ਜਹਾਂ ਜਾਇਕੇ ਡੇਰਾ ਉਤਰਨਾ ਤਹਾਂ ਸਿਖਾਂਨੇ ਉਠਪੈਲਾ ਬਾਲਨੇ ਵਾਸਤੇ ਬੁਰਛਜਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇਕਾ ਘਰ ਢਾਹਿਕੇ ਲਕੜਾਂ ਲੈਆਵਣੀਆਂ ਕਿਸੇਕੀ ਦੂਧਕੀ ਕਾੜਨੀ ਉਠਾ ਲਜਾਵਨੀ ਕਿਸੇਕੇ ਘਰ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਜਬਰਨ ਇਸਤ੍ਰਾਂਕੇ ਸਤ ਤੋੜਨੇ ਕਿਸੇਕੇ ਖੂਹ ਕਾ ਢੋਲਹੀ ਪਾੜਕੇ ਬਾਬਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇਕੀ ਚਕਲੀ ਲਠ ਬੈੜ ਜੋ ਕੁਛ ਹਥਲਗੇ ਸੋ ਲੈਲੈਣਾ ॥ ਜੇ ਆਗੇ ਤੇ ਮਾਲਕ ਕੁਛ ਕਹੇ ਸੁਣੇ ਤਬ ਗਲਹਥੇ ਦੁਮੂਸੇ ਧਕੇ ਮਾਰਕੇ ਅਗੇ ਧਕਲੈਣਾ ਜਾਂਦੇ ਚਾਰਦਮੈ ਕੈਦ ਕਰ ਰਖਣਾ ਕੋਈ ਨ ਕਿਸੇਕੂੰ ਕੁਛਕਹੇ ॥ ਅਰ-ਜਕ ਪ੍ਰਜਾ ਬੁਰਛਜੋਂਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਕੇ ਮਹਾਦੁਖੀ ਹੋਤੀਭਈ ॥ ਏਕ ਬਿਸਤਵੇ ਵਾਲਾ ਤੁਲਬ ਲੈਕੇਘਰਕੋ ਤੁਰਿਆਹੈ ਦੂਸਰੇਨੇ ਉਠਕੇ ਵਿਸਾਹਦੇਕੇ ਵਿਦਾਕਰਨੇ ਆਏਨੇਮਾਰਜਾ ਮੈਂ ਮਾਰਦੇਨਾ ਉਸਕਾ ਦ੍ਰਬਜ ਲੂਟਕੇ ਲੈਆਵਨਾ ਜੋ ਚਾਰ ਚਲਕੇ ਛੁਟੀ ਲੈਕੇ ਘਰਾਂ ਕੋ ਚਲੇਹੈਂ ਤਬਦੇਨੇ ਆਪਸਮੈਂ ਗਿਨਤੀ ਕਰਕੇ ਦੋ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਦੋ ਨੇ ਉਨਕਾਭੀ ਪਦਾਰਥ ਖੋਸਲੇਨਾ ॥ ਤੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂਕਾ ਅਤਿ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਭੂਤੇਹੁਏ ਬੁਰਛੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਦਿਲੀਕੇ ਤਖਤ ਪਰ ਬਹੇਗੀ ਆਪ ਗੁਰੂਕੀ ਫੌਜ ॥ ਜੋਕੁਛ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਕਰੇ ਸੋਹੋਵੇ ॥ ਚਲੋ ਖਾਲਸਾਜੀ ਨੰਦਨਸੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਆਜ ਹੈ ਭਿਖ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਖਾਜੇ ॥ ਅਸੇ ਪਰਸਪਰ ਕਹ ਸਨਕੇ ਛੇਮਹਾਰ ਬੇਮਹਤਾਣੇ ਉਠਛਤ ਆਪਨੇ ਆਪਹੀ ਏਕਸੇ ਏਕ ਆਗੇ ਹੋਕੇ ਫਿਰੋਜਪੁਰਕੀ ਓਰ ਉਠਦੌੜੇ ॥ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਫਿਰੰਗੀ ਕਿਆ ਚੀਜ਼ਹੈ ਜੋ ਅਸੀ ਏਕ ੨ ਮਿਟੀਕੀ ਮੁਠੀਭੀ ਮਾਰਾਂਗੇ ਤਾਂਭੀ ਫਿਰੰਗੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਟਾਂਗੇ ॥ ਕਿਉਂ ਜੋ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੈਸੇ ਜੋਧੇਸੂਰਮੇ ਹਮਨੇ ਮਾਰਦੀਏਹੈਂ ਯਹ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਫਿਰੰਗੀ ਕਯਾਹੈਂ ॥ ਪਹਲੇ ਫਿਰੋਜਪੁਰ ਲੁਦਿਹਾਣਾ ਮਾਰਕੇ ਲੁਟਕੇ ਫਿਰ ਖੀਨਾ ਅੰਬਾਲਾ ਮਾਰ ਲੁਟਕੇ ਫਿਰ ਦਿਲੀ ਚਲ ਮਾਰੋਲੁਟੋ ॥ ਅਬ ਇਨਕੇ ਨਾਸਕਾ ਸਮਾ ਆਇ ਪਹੁਚਜਾ ਹੈ ॥ ਸਾਰੇ ਬਡੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰਣੇਕੋ ਉਠਧਾਏ ॥ ਪਰੰਤੂ ਕਾਲ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰੇਰਹੂਏ ਅੰਧੇਮੂਢ ਏਕੇਭੀ ਨ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ॥ ਵਾਰ ਕੁਵਾਰ ਬੁਰਛਜੋਂ ਨ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਜਾ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹਕੇ ਸਾਥ ਉਠਧਾਏ ॥ ਮਾਰਗ ਮੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੋਕੇ ਬਤਜਾਤੇ ਜਾਤੇਹੋਂ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜੀਨ ਕਹਿਦਿਤਾਹੈ ॥ ਹੁਣ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਰੁਪਜਾ ਰਹਜਾ ਨਰੀਹੈ ਤੇ ਯਮੁਨਾ ਤਕ ਮੁਲਖ ਸੁਵਾਂ ਪਰਿਆਹੈ ਬੇਸ਼ਕ ਲੂਟ ਮਾਰੋਖਾਵੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛੁਟੀਹੈ ॥ ਚਲ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਮਾਰਕੇ ਫਿਰੰਗੀ ਨੂੰ ਰੁਪਯਾਂ ਕੀਆਂ ਬੋਰਜਾਂ ਭਰ ੨ ਕੇ ਲਜਾਵੈਂਗੇ ਮੂਰਖ ਏਹੁ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਜੋ ਸਿਰਾਂ ਥੋਂ ਪਗਾਂਭੀ ਉਤਰਾਇ ਆਵਾਂਗੇ ॥ ਇਧਰ ਸ਼ਾਮ-ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀਵਾਲਾ ਫਿਰੋਜਪੁਰਕੋ ਯੁਧ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤਾਹੂਆ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਬਾਗਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਕੇ ਡਰਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪੈ ਭੇਟਾ ਆਗੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਅਬ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰੋ ਬਖਸ਼ੋ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕਿ ਗੁਰੂਨੂੰ ਭੁਲਕੇ ਸਿਖ ਪਾਪਾਂ ਵਿਚ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਸਵਾ ਰੁਪੈਕਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਪਾਸੋ ਤਨਖਾਹ ਬਖਸਾਇਕੇ ਹੈ ਕਛ ਗੁਰੂ ਕੜਾਹੁਕਾ ਭੁਖਾ ਹੈ ਓਹ ਤੋਕਬੀ ਭੁਲਕੇ ਪਾਪ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਤਨਖਾਹ ਬਖਸਾਵੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਬਛਸਦੇਤੋਹੈ ਔਰ ਏਹ ਤੋ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤੋ ਹੈ ਜੋ ਜਾਨ ਬੁਝ ਕੇ ਰੋਜ ਪਾਪ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਰੋਜ ਹੀਤਨਖਾਹ ਬਖਸਾਵੇ ਤਬ ਤਿਸੀ ਕੋ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਬਖਸਤੋ ਹੈ ॥ ਔ ਲੋਕ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਭੀ ਏਹੀ ਮਿਰਜਾਦਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਭੁਲ ਕੇ ਕਿਸੀ ਸੇ ਏਕਵਾਰ ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਏਕ ਵਾਰ ਕੀ ਭੂਲਰਾਜਾ ਭੀ ਮਾਫ ਕਰਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਜੇ ਫੇਰ ਉਹੀ ਕਾਮ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਰੇ ਹੈ ਤਬਖਸਨੋ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹਜੋ ਉਲਟਾ ਉਸਕੋ ਦੂਣੀ ਸਜਾ ਰਾਜਾ ਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੇਭੀ ਏਹੀ ਰੀਤੀ ਹੈਜੋ ਕਿਸੀ ਸੇ ਭੂਲ ਚੂਕਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਕੁਝ ਕੁਕਰਮਪ੍ਰਾਨੀ ਸੇਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਯਸਚਿਤ ਕਰਣੇਸੇ ਵਿਧੀ ਪੂਰਥਕ ਸਹੁਬ ਏਕ ਵਾਰ ਵਹੁ ਬਖਸਜੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਜੇ ਜਾਨਕੇ ਵਾਰੰਵਾਰ ਓਹੀ ਪਾਪ ਕਰੇ ਤਬ ਓਹ ਨਹੀ ਬਖਜੋਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਰਦਾਰ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਅਬ ਕੀ ਵੇਰੀ ਬਖਸ ਬੰਦੇ ਕਉਬਹੁਰ ਨਭਉਜਲ ਫੇਰਾ ॥ ਸਰਕਾਰਕਾ ਨਿਮਕ ਖਾਧਾ ਹੈ ਔਂ ਸਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮੁਕਾਬਲਾ ਆਇ ਬਨਹੋਹੈ ਐਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਜੋ ਅਬ ਮੁੜਕੇ ਘਰੋਂਕੋ ਨ ਆਵੈ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਛਾ ਜਾਹੁ ਤੇਰਾ ਅਬ ਕਾਲ ਸਮੀਪ ਆਇ ਗਯੋ ਹੈ ਤੂੰ ਅਬ ਮੁੜਕੇ ਨਹੀ ਆਵੈਗੋ ਤੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰਕੇ ਆਗੇ ਨਿਵਿਆ ਹੈ ਇਸਸੇ ਤੂੰ ਸਨਮਖਹੋਕੇ ਮਰੇਗੋ ਔ ਤੇਰਾ ਯਸਭੀ ਰਹੇਗੋਜਾਹੂ ॥ ਜਬ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਰਦਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਨਜਾ ਤਬ ਚਿਤਮ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਡੇਰੇ ਕੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਸਰਦਾਰ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਕਾ ਦਿਵਾਨ ਨਾਰਯਣਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਵਹੁ ਭੀ ਤੀਸਰੇ ਪੈਹਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਵਤਾਭਯਾ ਆਂਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਭਯਾ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਅਸੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜਾ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰੀ ਆਪਨੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਣੀ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤੁਮ ਹਮਾਰੀ ਸਹਾਯਤਾ ਮਾਗਤੇ ਹੋ ਹਮਤੋ ਤੁਮਾਰਾ ਬੇੜਾ ਰੜੇ ਬਿਨ ਪਾਨੀ ਹੀ ਡੋਬਾਂਗ ਐਸੀ ਤੁਮਾਰੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰੈਂਗੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਤੁਮਾਰੇ ਪੇਟ ਮੈ ਹੈ ਤੁਮ ਲੋਕੋ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂਕਾ ਸਰੀਰ ਖਾਧਾ ਹੈ ਵਹੁ ਮਰਮ ਨਾਮ ਛਿਦ੍ਰ ਹਮਾਰੇ ਰਿਦੈ ਮੈ ਹੋ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪਾਪੀਆਂ ਕੀਆ ਜੜਾ ਉਖਾੜਕੇ ਬੜਵਾ ਅਗਨਿ ਕੀ ਆਹੂਤੀ ਅਰਥਾਤ ਬੜਵਾ ਅਗਨੀ ਮੈ ਸੁਟਕੇ ਭਿਸਮਨ ਹੀ ਕਰਤੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਮਹਾਰ ਰਿਦੇ ਕਾ ਮਰਮ ਨਹੀ ਮਿਲਤੋ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਦਵਾਨਨੇ ਕਹਜਾ ਕ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਹੈ। ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਾਂ ਇਸੀ ਤਰਹ ਸੇ ਹੈ ਐਸੀ ਹੀ ਤੁਮਾਰੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰੈਂਗੇ ਜਸੀ ਕਹੀ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਏਕਔਰ ਸਿਖ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਮੁੜਕੇ ਆਇਕੇ ਤੁਮਾਰੀ ਭੀ ਖਬਰ ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ ਜੈਸੇ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘ ਕੀ ਖਬਰ ਲਈ ਥੀ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਆਗੇ ਤੇ ਜੇ ਤੁਮਕੋ ਆਵਨੇ ਜੋਗੇ ਹਮ ਛੋਡੈਗੇ ਤੁਮ ਆਇਕੇ ਹਮਾਰੀ ਖਬਰ ਲੇਵਹੁਗੇ ਹਮ ਆਵਨੇ ਜੋਗੇ ਹੀ ਤੁਮਕੋ ਨਹੀ ਛੋਡੈਗੇ॥ ਐਸੇ ਕਹ ਸੁਣਕੇ ਜਾਤੇ ਰਹੇ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਮੁਦਕੀ ਮੈ ਬੁਰਛਜਾਂਕਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੇ ਸਾਥ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੂਆ ਏਕ ਪਾਣੀ ਕੀ ਖਡਕੇ ਤੀਰੇ ਪਰ॥ ਆਗੇ ਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੇ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਗੋਲਜਯਾਂ ਕੀ ਫੰਡ ਕੀਤੀ ਤਬ ਥੋੜਾ ਚਿਰਲੜਾਈ ਕਰਕੇ ਏਹ ਲੋਕ ਤੋਪਾਂ ਸਹਤ ਡੇਰਾ ਸਾਰਾ ਅਸਬਾਬ ਛੋਡਕੇ ਜਾਨਾਲਕੇ ਰਣਕੋ ਪੀਠਦੇਕੇ ਉਠ ਭਜੇ॥ ਡੇਰੇ ਆਇਕੇ ਆਜ ਦਿਨ ਅਛਾ ਨਹੀ ਥਾ ਤਾਂ ਸਨੂ ਹਾਰ ਆਗਈ ਹੈ ਹੁਣ ਦਿਨ ਘੜੀ ਵਿਚਾਰਕੇ ਐਤ ਵਾਰਕੋ ਖੰਡਾ ਪਕੜਾਂਗੇ ਇਤਨਨੂੰ ਤੇਜਾ ਸਿਘਭੀ ੨੨੦੦੦ ਬਾਈ ਹਜਾਰ ਫੌਜ ਲੋਕੇ ਅਇ ਦਾਖਲ ਡੇਰੇ ਮੈ ਹੂਆ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਦੂਸਰਾ ਜੰਗ ਫੇਰੂ ਸੈਹਰਦੇ ਸਮੀਪ ਹੋਤਾਭਯਾ ਉਥੇਕੇਈ ਘੜੀਅਛਾਯੁਧਹੋਤਾਭਯਾ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂਕਿਆਂ ਮਾਰਜਾਂਕਾਯਰਾਂ ਨੇਕਯਾ ਯੁਧ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਕਰਣੋ ਹੈ ਡੇਰਾ ਡੰਡਾ ਛਡਕੇ ਉਥੋ ਭੀ ਉਠ ਭਜੇ॥ ਜਬ ਬੁਰਛਯਾਂ ਨੇ ਭਾਂਜ ਪਾਇ ਦਿਤੀ ਤਬ ਏਕ ਸਿਖ ਰਣਕੇ ਸਨਮੁਖ ਤਰਵਾਰ ਪਕੜਕੇ ਤੇ ਪੈਰਾਥੋ ਜੋੜਾ ਉਤਾਰਕੇ ਮਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸਹੀਦ ਹੋਣੇ ਵਾਸਤੇ ਚਲਜਾ ਜਬ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਥੋਰੀ ਦੂਰ ਅਗੇ ਗਯਾ ਤਬ ਕਯਾ ਦੇਖਤੋ ਹੈ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸਵਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੂਏ ੨ ਹਾਥ ਮੈ ਦੰਡਲੀਏ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਸਹਯਾਤਾ ਵਾਸਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕੇ ਅਗੇ ੨ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਚਲੇ ਆਵਿਤੇ ਹੈ ਔ ਉਸ ਸਿਖਕੋ ਏਕ ਚੋਟ ਥੋਰੀ ਸੀ ਦੰਡੇਕੀ ਮਾਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਅਰੇ ਬਨਚਰ ਤੇਰੇ ਕੋ ਪਰੇ ਜਾਨੇ ਕੋ ਰਸਤਾ ਨਹੀ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ਜੋ ਉਰੇ ਕੋ ਭਾਗਯਾਆਵਤਾ ਹੈਂ ਜਾਹੁ ਭਾਗਜਾਹੁ ॥ ਐਸਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਵਹੁਸਿਖ ਮਰਣਾ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹਜਾ ਤਰਵਾਰ ਹਾਥ ਸੇ ਸੁਟਕੇ ਭੁਭਾਂ ਮਾਰਕੇ ਰੋਣੇ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਕਹਜਾ ਸਾਲਜਾਂ ਤੂੰ ਤਾਂ ਮਰਨ ਚਲਯਾ ਸੇ ॥ ਹੁਣ ਮਰਣ ਥੋ ਡਰਦਾ ਮਕਰ ਬਨਾਇਕੇ ਰੋਣ ਬੈਠਗਯਾ ਹੈ ॥ ਤਬਤਿਸਸਿਖਨੇ ਕਹਯਾ ਮੂਰਖਾ ਵੋ ਮੈਂ ਮਰਣੇਤੇ ਡਰ ਤਾ ਤੋ ਨਹੀਰੋਵਤਾ ਹੂੰ ਕਿੰਤੂ ਜੋ ਤੁਮਾਰੀ ਜੈਕਰਾਵਨੇ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂਥਾ ਵਹਤੋ ਦੇਖ ਵਹ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕਾ ਸਹਾਯਕ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਵਹੁਦੇਖੋ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੂਆ ਅਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀਸੇਨਾਕੇ ਆਗੇ ੨ ਚਲੋ ਆਆਵਤੋ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਰੋਵਤਾ ਹੂੰ ਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਸਿਰਸੇ ਛਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਅਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਅਬ ਏਕ ਸੇ ਏਕ ਆਗੇ ਹੋਇ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸੂਰਮੇ ਐਸੇ ਭਾਗੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਰਾਤੀ ਧਾਮ ਖਾਣੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤੋਪ ਖਾਨਾ ਤੇ ਜੰਬੂਰ ਖਾਨਾ ਸਭੀ ਮੈਦਾਨ ਮੈ ਤਜਾਗ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਮੁੜ ਕੇ ਪਿਛੇ ਨੂ ਨ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਜੀਵ ਦੇਹ ਨੂ ਛੋਡਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਓਸਕੀ ਓਰ ਨਹੀਦੇਖਤਾ ਸੈ ਔਰ ਜੈਸੇਸ਼ਕਾਰੀਗਿਦੜ ਮਗਰਲਾਇਕੇ ਮੁੜਕੇ ਪਿਛੇ ਨਹੀਦੇਖਤਾ ਹੈ॥ ਅਬ ਸਿੰਘਆਪ ਮੈ ਭਜਤੇ ਹੂਏ ਬਾਤਾਂ ਕਰਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸਾਨੂ ਕਿਥੇ ਨੰਦਨੋ ਬਲਾਆਇ ਪਰੀ ਹੈ ਚਲੋ ਘਰੀ ਚਲਵੜੇ ਹਲਗਡਯਾਂ ਵਾਹਵਾਂਗੇ ਭਠ ਪਜਾਂ ਏਹੁ ਜੇਹੀਆਂ ਸਰਦਾਰਜਾਂ ਤੇ ਸੁਬਦਾਰੀਆਂ ਭਠਪਯਾ ਸੋਨਾ ਜੇੜਾ ਕੰਨ ਤੋੜੇ ॥ ਪਿਛੇ ਗੋਲੇਤੇ ਗੋਲਜਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੁਦੀਆਂ ਵਦੀ ਹੈ ਮਾਰੇ ਭੁਖ ਪਯਾਸ ਕੇ ਡਰਤਜਾਂਕੋ ਕੋਈ ਭਜ ਜਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਸਿੰਘਸੂਰ-ਮਜਾਨੂ ਅਬ ਰਸਤਾ ਨਹੀ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ॥ ਭਜੀ ਜਾਦੀਸੇਨਾਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਅਪਨੀ ਵਾਹਨੀ ਕੋ ਸਜਾਮ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੈ ਬੁਰਛਜਾਕੀ ਫੌਜਤੋ ਭਾਗੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਉਠੋਜਲਤੀ ਤਯਾਰ ਹੋਵੋ ਯੁਧ ਖੂਬ ਕਰੋ ਅਬ ਭਾਗਕੇ ਕਹਾਂ ਜਾਵੋਗੇ ਦੂਰ ਹੈ ਲਾਹੌਰ ਕਾਯਰਮ ਵੋ ਮਤਹੋਵੋ ॥ ਸੁਣ ਕੇ ਸਯਾਮ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਤਿਸਕੀ ਸੇਨਾਕੜ ਕਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਵਾਹ ਨੀਊਪਰਜਾਹੇ ਪਰੇ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਬਿਜਲੀ ਪਰ ਬਤ ਪਰ ਪਰੇ ਘੰਟੇ ਦੈ ਪ੍ਰਰਯੰਤ ਅਤਿ ਭਯਾਨਕ ਯੁਧ ਕੀਆ ਤੀਰ ਤੋਪ ਤਰਵਾਰ ਬੰਦੂਕ ਆਦਿਕ ਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਪਰਿ ਹਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਸਯਾਮ ਸਿੰਘ ਮਾਰਯਾ ਗਯਾ ਤਥਾ ਸੇਨਾ ਮਾ-ਰੀ ਗਈ ਤਬ ਬਾਕੀ ਸਿੰਘੋਕੀ ਸੇਨਾਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਛੋਡਕੇ ਉਠਭਾਗੀ ਸਰਦਾਰ ਸੇ ਬਿਨਾ ਲੜਾਈ ਅਬ ਕੌਨ ਕਰੇ ॥ ਆਗੇ ਆਵਤਯਾਂਕੋ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਲ ਤੁੜਾਇ ਡਾਰਯਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੩੪ ਸਿੰਘ ਵਿਚਾਰੇਜੀ ਅਭਯਾਟੇ ਭਜ ਭੱਜਕੇ ਦਿਰਿਆ ਉਮੈ ਡੂਬ ਡੂਲ ਕੇ ਲਚੇ ਮਰਲੇ ॥ ਏਕ ਜਾਡੇਸੀਤਕੇ ਦਿਨ ਦੂਸਰਾ ਨ ਦੀ ਕਾ ਪਾਨੀ ਬਡਛਾਨੀ ਅਤਿ ਠੰਡਾ ਭੀਸਤਾ ਮਰਾਤ ਗੋਲੇ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਤੇ ਗੋਲਜਾ ਕੀ ਮਾਰ ਪਰੜੀ ਚਲੀਆ ਵਭੀ ਹੈ ਕਯਾ ਕਰੈ ਸਿੰਘ ਵਿਚਾਰੇ ਬਲਹੀਨ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਰਮ ਜਿਨਕੇ ਸਯਾਰੋ ਕੇ ਹੈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਜਬ ਭੀ ਸਿੰਘ ਕਾ ਲਿਹਾਜ ਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਮੂਸਾ ਭਨਾਢਾ ਮੋਤਥੇ ਆਗੇ ਮੋਤ ਖੜੀ ਵਿਚਰੇ ਸਯਾਮ ਸਿੰਘ ਠੰਡੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਮੋਤ ਸੋਡ ਕੇ ਵੜ ਕੇ ਨਦੀ ਸੇ ਪਾਰ ਲੰਘਕੇ ਭਜਕੇ ਘਰ ਜਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਪਾਨੀ ਸੇ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਸੇਨਾ ਵੜ ਗਈ ਤਬ ਅੰਗੇਜੋ ਨੇ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਛਰਰੇ ਮਾਰਕੇ ਉਨਕਾ ਪਾਨੀ ਕੇ ਬੀਚ ਹੀਕੰਘਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਬੀਚ ਹੀ ਪਾਨੀ ਕੇ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਂਗੂ ਭੂੰਨ ਮਟੇ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਸਿੰਘ ਕਹਾਵਨੇਕੋ ਸ਼ੋਕ ਹੈ ਸਤ੍ਰਧਾਰਨੇ ਕੋ ਹੈ ਲਾਨਤਹੈ ਇਨਕੇ ਕੁਰਾਤਾਖ ਨੇਤੇ ਜੈਸੇ ਸਿਕਾਰੀ ਗਿਦੜਤੇ ਸਸਯਾਰੋ ਝੰਝੋੜ੨ਕੇ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰਕਰਕੇ ਮਾਰਡੇਹੈ ਤੈਸੇਨਾਮਮਾਤ੍ਰ ਸਿੰਘਕੇ ਅਗੇਜ ਭੀ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰ ਕਰ ਮਾਰਤੇ ਭਏ ॥ ਇਨਮੂਰਖੋਂ ਨੇ ਜਾਨਯਾ ਕੇ ਜੈਸੇ ਛਥੀ ਹਜਾਰ ਸੇਹਾ ਸਹਤ ਕੁਤੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹਮਾ ਮਾਰਕੇ ਚਲੇ ਆਏਸਾਂ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਕਿਸੇ ਏਕਨੇਭੀ ਹਥ ਖੜਾ ਕੀਆ ॥ ਤੈਸੇ ਅਬ ਭੀ ਹਮਾਰੇ ਸਨ ਮੁਖ ਕੋਈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਭੀ ਹਥ ਖੜਾਨ ਕਰਨ ਗੋ ਕਿੰਤੁ ਬਾਬਾਜੀ ਕੀ ਭਲਹ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਭਾਹਮਾਰਾ ਲਿਹਾਜ ਕਰੈ ਗੋਤੇ ਹਮ ਮਾਰਕੇ ਬਹਾ-ਦਰ ਕਹਾਵੈਗੇ ਜੈਸੇ ਸੁਨਨੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਕੇ ਕਿਸੀਏਕ ਰਾਜਾਕੇ ਚਾਰਮੰਤ੍ਰੀ ਥੇ ਏਕ ਹੀਜੜਾ ੧ ਤੇਲੀ ੨ ਉਟਵਾਨ ੩ ਮਿਰਾਸੀ ੪॥ ਦੂਸਰੇ ਦੇਸਕੇ ਰਾਜਾਨੇ ਸੁਣਿਆਂ ਕੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅਮਕ ਰਾਜਾ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੈ ਤਿਸ ਰਾਜਾ ਕੇ ਉਪਰ ਭਾਤੁਕਾਲ ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਚਢਾਈ ਕਰਦਈ ਜਬ ਚਾਰੋ ਓਰਸੇ ਸਾਰਾਦੇਸ ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾਨੇ ਦਬਾਇ ਲੀਆ॥ ਤਬ ਇਸ ਰਾਜਾਨੇ ਹੀਜੜੇ ਆਦੀ ਕ ਚਾਰੋ ਮੰਤ੍ਰੀਜੋ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਅਬ ਕਯਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰੈ ਇਸਰਾਜਾ ਨੇ ਤੋ ਹਮਾਰਾ ਸਾਰਾ ਮੁਲਖ ਕਬਜੇ ਕਰਲੀਓ ਹੈ॥ ਤੁਮ ਭਿੰਨ ੨ ਆਪੋ ਆਪਨਾ ਅਭਿ ਮੰਤ੍ਰ ਹਮ ਕੋ ਸੁਨਾਵੋ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਤੇਲੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਕਯਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਆਪ ਤੇਲ ਦੇਖੋ ਤੇਲਕੀ ਧਾਰ ਦੇਖੋ ਵਹੁ ਰਾਜਾ ਤੁਮਾਰਾ ਕਯਾ ਕਰਸਕੈ ਹੈ ਸੁਤਰਵਾਨ ਨ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਊਟ ਦੇਖੋ ਊਟਕੀ ਖੈ ਠਟੀ ਦੇਖੋ॥ ਊਟ ਕੈਸੇ ਬੈਠਤੋ ਉਠਤੋਹੈ ਮਿਰਾਸੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਚਾਚਾ ਦੇਖੋ ਚਾਰਾਕੀ ਤਾਰ ਦੇਖੋ ॥ ਪੁਨਾ ਨਪੁੰਸਕ ਭੰਡ ਨੇ ਕਹਜਾ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਉਸ ਰਾਜਾ ਕੀ ਸੇਨਾ ਆਨੇ ਦੇਉ ਹਮ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਉਨਕੋ ਐਸੇ ਭਗਾਇ ਦੇਗੇ ਜੈਸੇ ਧੂਮ ਕੇਬਾਦ ਲੋਕੇ ਪਵਨ ਉਡਾਇ ਲੈ ਜਾਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਉਡਾਇ ਦੇਵੇ ਗੇ ॥ ਸੋ ਮੂਰਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਾਜਾ ਉਨ ਕੇਬਚਨਸਚੇ ਮਾਨ ਕੇ ਸਤਰੂ ਕੇ ਮਾਰਬੇਕਾ ਕੁਛਭੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨ ਕਰ ਤਾ ਭਇਆ ॥ ਜਬਰਾਜਾ ਕੇ ਨਗਰ ਮੈ ਸਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਕੀ ਸੇਨਾ ਆਇ ਵਡੀ ਤਬ ਬਾਜਾਰ ਕੇ ਕੇਠਜੇ ਪਰ ਚਢ ਕੇ ਮਿਰਾਸੀ ਤੇ ਹੀਜੜੇਢੋਲਕ ਗਲੇ ਸੈਪਾਇਕੇ ਬਜਾਇ ੨ ਕੇ ਸਤ੍ਰ ਰਾਜਾਕੇ ਲਾਗੇ ਸਿਠਲੀਆਂ ਦਨੇ ਤਬ ਤਿਸ ਰਾਜਾਨੇ ਪ੍ਰਛਜਾ ਲੋਕਾਂ ਸੇ ਕੇਹੇਹ ਕੌਨ ਹੈ ਔਨਾਹੁਚੀ ਲੈਕੇ ਤਾਲੀਬਜਾਇਕੇ ਗਜਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਲੋਕੋ ਨੇ ਕਹਜਾ ਜੀ ਯ ਤੁਮਾਰੇ ਸਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੈ ਔ ਆਪਸੇ ਗਾਲਜੋਂ ਕਰਕੇ ਯੁਧ ਕਰ ਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਦੁਸਰੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਮਾਰੋ ਮੂਰਖੋ ਕੋ ਬੰਦੂਕੋਕੇ ਰਾਬੇ ॥ ਰਾਜਾ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸਾਥ ਜਬਸੇਨਾ ਕੇ ਲੋਕੋ ਨੇ ਦੋ ਚਾਰ ਬੰਦੂਕੋਕੇ ਰਾਬੇ ਮਾਰੇ ਔ ਸੋ ਪਚਾਸ ਮਾਰ ਗਇ ਨਪ੍ਰੰਸ ਆਦੀਕ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭਬਘਾਕੀਕੇ ਖਿਨਾ ਜਥਮ ਲਾਗੇ ਹੀ ਮੁਖ ਪਸਾਰਕੇ ਲੰਘ ਪੜ ਗਇ ਅਰ ਕਹਨੇ ਲਾਗ ਹਾਈ ੨ ਜੋਤੋ ਅਲਾਕੇ ਮਾਰ ਉਲਟੀ ਲੜਾਈ ਲੜਤ ਹੈ ਹਮ ਤੇ ਐਸੀ ਲੜਾਈ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹ ੨ ਕੇ ਲਤਾਂ ਤੇ ਮੁਖ ਝਾਇ ਕ ਪੜਲਜਾ ਤੇ ਭਏ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਭਰੋਸੇ ਕੇ ਭੂਏ ਹੂਏ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਪਰ ਜਾਇ ਪਰੇ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਾਰ ਆਹੇਸਾਂ ਤੈਸ ਅੰਗ੍ਰੇਜੇ ਕੇ ਭੀ ਮਾਰ ਲੇਵੈ ਗ ॥ ਜਬ ਅਗੇਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੇ ਤੋਪਾਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਕੇ ਭਰ ਭਰ ਰਾਬੇ ਮਾਰ ਭਬ ਉਠ ਘਰਾਂ ਨੂ ਦੌੜੇ ਉਸ ਵਲੇ ਜ ਬ੍ਰਿਛ ਨਾਲ ਨਰੜਕੇ ਰਖੇ ਜਬ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਭੀ ਉਖਾੜਕ ਭਜ ਜਾਣੇ ਕੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸਮਰਥ ਹੋ ਗਯਾ ॥ ਜਿਸ ਘਾਟਪਰਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਅਵਤਯਾਕਰੀ ਥੀ ਬ੍ਰਹਮਨੋਂ ਨੇ ਉਸੀ ਘਟਾਂਪਰ ਡੁਬਤੇ ਭਏ ॥ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਦਾ ਪਾਂਚਸੈਰੁਪੈ ਕਾ ਬਖ੍ਸ਼ਾਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਰੋਕ ਗੁਰ ਦਰਜਾਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਥਾ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਦਰਯਾਉ ਤੁਮਾਰਾ ਸਾਮਨ ਰਹਜਾ ਸੋ ਸਾਮਨੀ ਆਜ ਸਾਢ ਬੀਸ ਮਹੀਨੇ ਪੀਛੇ ਗੁਰੂ ਦਰਜਾ ਨ ਉਤਾਰੀ ਹੈ ॥ ਖੂਬ ਅਛੀ ਤਰਹਸੇ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਅਵੈੜਿਆਂ ਕਾ ਬੇੜਾ ਖੂਬ ਬਨਾਇਕੇ ਭੇਜਯਾ ਹੈ ਉਨ ਕੇ ਰੁਧਿਰਸੇ ਸਾਰੀ ਨਦੀ ਲਾਲ ੨ ਲੋਹੂਕੇ ਰੰਗਾਰੀ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਕਾਕੀ ਜੋ ਜੀਵਤੇ ਬਚੇਥੇ ਸੋ ਮਾਰੇ ਭੂਖ ਪਜਾਸ ਸੇ ਅਤਿ ਆਕਲ ਹੋਤੇ ਭਏ ਭਜਤੇ ਹੂਏ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਅਸਾਂ ਭਾਂ ਜਾਣਿਆਂ ਸੀ ਯੇ ਕੰਗਾਲ ਕਿਆ ਕਰੈਗਾ ਏਹ ਭਾਂ ਸਾਨੂ ਭੋਰੇ ਬੁਰੇ ਭੂਤ ਜਿਨਹੋਕੇ ਚਮੜੈਹੈ ॥ ਸਹਤਕੀ ਛਲੀ ਜਾਨਕੇ ਹਥ ਪਾਯਾ ਮੀ ਏਹਤਾ ਸਾਨੂ ਭੂਮੜਦੀਮਖੀ ਢਾਂਗ ਹੋਕੇ ਚਮੜਗਏ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਪੁਛੇ ਕਿਉ ਸਿੰਘਜੀ ਕੈਸੀਕਰਕੇ ਆਏ ਹੋ ਤਬ ਜੁਬਾਨ ਉਠਾ ਪਰ ਫੇਰਕੇ ਤੇ ਦੰਦ ਕਢਕੇ ਦਿਖਾਇਦੇਤੇ ਹੈ ਉਠ ੨ ਕੇ ਰੰਨਾਂ ਕਪੜੇ ਸਿੰਘ ਸੂਰਮਯਾ ਜੰਗਬਹਾਦਰਾਂਦੇ ਉਤਾਰਲੀਏ ॥ ਗਏਥੇ ਘਰਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਛਿਰੰਗੀਨੂ ਮਾਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਉਲਟਾ ਤੋਪਖਾਨੇ ਆਦਿਕ ਘਰ ਕਾ ਭੀ ਅਸਬਾਬ ਦੇਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਸੇ ਮਾਰ ਖਾਕੇ ਘਰਮੈ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਤੇ ਜਾ ਘੁਸੇ ॥ ਜਬ ਸਿੰਘਜੀ ਤ੍ਰਟੀਆ ਚੋੜ ਕਰਕੇ ਘਰੀ ਆਇਵੜੇ ਤਬ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਕਾਮ ਮੈ ਸਾਮਲ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਟਾਕੇ ਜਟ ਨਾਈਆਂ ਕੇ ਨਾਈ ਧੋਬਪਾਂਕੇ ਧੋਬੀ ਛੀਬਯਾਂ ਕੇ ਛੀਪੇ ਸਿੰਘੀ ਗਵਾਕੇ ਮੁੜਕੇ ਕਾਇਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਕਈਕ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਸਾਂ ਸਾਥਯਾਂਕ ਕਹੇ ਲਗਕੇ ਕਾਸਨੂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨੀ ਸੀ ਰਬਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਫੇਰ ਨ ਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਦਿਖਾਵੇ ਤੇ ਕੇਈ ਸਿੰਘ ਕਹਤੇ ਹੈ ਨੰਦਨੋ ਬਾਜ ਆਯਾ ਹੈ ਚਲੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਹੁਨ ਹਰਣ ਹੋ ਚਲੋ ॥ ਏਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਦੇਨਾ ਗੋਰਯਾ ਦੇ ਮਥੇ ਲਗਣਾ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤ ਏਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਕੇ ਤੇ ਅਸਾਡਾ ਰਾਜ ਖੋਹਲੀਤਾ ਹੈ ਸਮਤ ੧੯੦੨ ਫਗਣੇ ਦਿਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ੧੨੭੧੩ ਲਾਹੌਰਸੈਹਰ ਵਿਚ ਆਇ ਵੜੇ ॥ ਜਬ ਨਾਰਾਯਣ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਕਾ ਦੀਵਾਨ ਸਿਖੋ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਫਿਰੋਜ ਪੁਰਨੂੰ ਚਲਾ ਗਯਾ ਥਾ ॥ ਤਬ ਕਿਮੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਨ ਕਾਪਾਪਸਿਖਾਂਕੂ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀਨੈ ਬਖਸਦੀਓ ਹੈ ॥ ਯੇਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਉਸਸਿਖਕੀ ਬਡੇਕੋਪ ਸਹਤ ਗਰਜਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕ ਵੋ ਕੋਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਹੁ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਇਨ ਅੜਬੋਂ ਕੋ ਬਖਸਨੇ ਬਾਲਾ ਯੇਹ ਬੁਰਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਗੋਲੋਜਸੇ ਉਡ ਵੈ ਤੇ ਯੇਹ ਉਨਕੇ ਮਾਰਨੇ ਕਾ ਪਾਪ ਬੁਰਛਜੋ ਕੋ ਬਖਸੇ ਪਹਲ ਆਪਤੋ ਬਖਸਜਾ ਜਾਵ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਇਨ ਬੁਰਛਜੋ ਕੋ ਨਿਰ ਬੀਜ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਹਮਾਰੇ ਉਰਕਾ ਘਾਵ ਕੈਸੇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਨ ਬੁਰਛਜੋ ਕਾ ਬੇੜਾ ਦਰਿਆਉ ਬੁਰਦ ਹੋ ਗਯਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਪਹਰਸੁਵਾ ਪਹਰ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਹੂਏਭਾਈਮਜਾਸਿੰਘ ਰਾਗੀ ਸੇ ਕਹਜਾ ॥ ਐ ਭਾਈ ਮਜਾਸਿੰਘ ਆਜ ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਕੇ ਨਾਮਕ ਪਾਂਚ ਸਬਦ ਮਾਰੂਰਾਗਕੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ॥ ਆਗੇ ਸਦਾਹੀ ਭਾਈ ਮਜਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਰਾਗ ਸੁਣਾਤਾ ਹੋਤਾਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਕੋ ਨ ਸਮਝਕੇ ਹੋਰ ੨ ਸਬਦ ਪਢਨ ਲਗ ਪਰਾ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਭਾਈ ਮਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਕੇ ਨਾਮਕੇ ਮਾਰੂਕੇ ਪਾਂਚ ਸਬਦ ਪਢਦੇ ਫਿਰ ਭੀ ਵਹੁ ਸਮਝਜਾ ॥ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰਫਿਰ ਬਚਨ ਹੂਆ ਵੋ ਭਾਈ ਮਜਾ ਸਿੰਘਾ ਤੁਝਕੋ ਤੀਸਰੀਵਾਰ ਹੋਈ ਹੈ ਕਹਤਯਾਂ ਕੇ ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਕੇ ਨਾਮ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਨਾਮ ਕੇ ਅਬ ਤੂੰਮਾਰੂ ਕੋ ਪਾਂਚ ਸਬਦ ਪੜ੍ਹਦੇ ਆਜ ਸਿਖਾਂ ਕਾਬੇੜਾ ਗਰਕ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਯੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯਾ ਹੈ ॥ ਜਬਸਾਯੰਕਾਲ ਹੂਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਸੋਦਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਲੈ ਕੇ ਪਾਚ ਚਾਰ ਸਿਖ ਭਾਜਖਾਇਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਏ ਤਬ ਉਨ ਸੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੂਛਯਾ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਯੁਧ ਕਾ ਹਾਲ ॥ ਤਬ ਦਸੋਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਜੀ ਸਿਖਾਂ ਕਾ ਬੇੜਾ ਆਜ ਡੂਬ ਗਯੋ ਹੈ ਹਜਾਰੋ ਦਰ ਹਜਰੋ ਭਜ ਕੇ ਜੀ ਭਯਾਣੇ ਦਰਯਾਉਮੈ ਡੂਬ ਕੇ ਮੂਏ ਹੈ ਹਜਾਰੋ ਹੀ ਕੋਛ ਹੈ ਪਾਰ ਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਨੇ ਨਦੀ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈਹੀ ਭੂੰਨ ਸੁਟੇ ਹੈ ਹਜਾਰੋ ਕੇ ਭਜਤੇ ਹੂਯਾਂ ਕੇ ਪੀਠ ਮੈ ਗੋਲਾਂ ਗੋਲੇ ਲਗੇ ਹੈ ਤੇ ਮਰਗਏ ਹੈ ਵਹੁ ਸਾਰੇ ਕੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਿੰਘ ਸੂਰਮੇ ਖ਼ਾਲੇ ਦਾਵਾ-ਜੇ ਨਰ ਕਕੇ ਬੀਚ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈ ਆਜ ਧਰਮ ਰਾਜ ਕੇ ਪੁਰੀ ਕੇ ਨਰਕ ਕੇ ਮਹਲੇ ਮੈ ਬੜੀ ਭੀੜ ਭਾੜ ਹੋਰਹੀ ਹੈ ਇਨ ਬੁਰਛਜੇ ਮੈਸੇ ਏਕਭੀ ਸੁਰਗ ਕੋ ਨਹੀ ਗਯੋ ਹੈ ਸਭੀ ਨਰਕ ਗਾਮੀ ਭਏ ਹੈ ॥ ਆਜ ਸਿਖੋ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੂਆ ਹੈ ਕੇ ਰਾਮਨੇ ਨਿਰ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬੈਠਯਾ ਹੋਯਾਂ ਕੇ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਾਰਯਾਥਾ ਉਸ ਤਾਪ ਕਾ ਫਲ ਯੇਹ ਹਮ ਕੇ ਲਾਗਜੋ ਹੈ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਹੈ ਕਤਾਈ ਹਮ ਤੋ ਆਗੇ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਨਾਮ ਕੇ ਮਾਰੁਰਾਗ ਕੇ ਪਾਂਚ ਸਬਦ ਭਾਈ ਮਜਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਪਢ ਇਬੈਠੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਪੁਛਜ ਦਸੋ-ਦਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਮਹਾਂਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕਾ ਕਜਾ ਸਮਾ ਚਾਰ ਹੈ ਤਬ ਦਸੋਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਜੀ ਕਹਯਾ ਜੀ ਕਜਾ ਹਲ ਕਹ ਨੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹਮ ਡੇਰਾ ਲਗਯਾ ਲਗਾਯਾ ਛੋਡ ਕੇ ਬੋਟ ਕੇ ਬੋਟ ਪ੍ਰਾਣ ਮਾਤ੍ਰ ਲੈਕੇ ਭਾਗ ਆਏ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਭੀ ਲਾਖੋ ਰੁਪਯੋ ਕਾ ਡੇਰਾ ਲਗਯਾ ਲਗਾਯਾ ਛੋਡ ਕੇ ਕਹੂੰ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਕੇ ਖਬਰ ਲਗ ਜਾਇਗੀ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਭਾਈ ਮਜਾ ਸਿੰਘ ਕੋਨ ਥਾ ਜੋ ਜਿਸਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬੁਰਛਯੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਕੇ ਮਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਪਢਾਏਥੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸੁਣੋ ਜੀ ਭਾਈ ਮਜਾ ਸਿੰਘ ਮੈਣ ਦ੍ਵਾਬਦੇ ਸਕਾਰ ਵਦਾਸਜਾ ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਤਥਾ ਔਅਤੀਵ ਸੰਤੋਖੀ ਮਾਨੋ ਸੰਤੋਖ ਕਾ ਹੀ ਅਵਤਾਰਥਾ ॥ ਔ ਤਿਸਕੇ ਰਾਗ ਵਿਸ਼ਜਾ ਭੀ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਆਵਡੀਥੀ ਰਬਾਬ ਬਡੇ ਅਕਰ ਵਾਲਾਬਜਾਤਾਥਾ ਮਾਨੋਂ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਸੇਹੀ ਸੇਹੀ ਰਾਗ ਵਿਦਜ ਸਿਖਜਾ ਕੇ ਕਿਧੋ ਸਾਖਜਾਤ ਸ੍ਰੀ ਮਰਦਾਨੇ ਜੀ ਕਾ ਹੀ ਅਵਤਾਰ ਥਾ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣਾਗਤ ਥਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਰਹਤਾਥਾ ਔ ਰਾਗ ਪਾਇ ਸਬਦ ਸਮੇ ੨ ਸੁਨਤਾਥਾ ਇਧਰ ਮਨ ਸੂਬਾ ਕਰ ਕੇ ਰਾਜੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਟੂੰਡ ਲਾਡ ਕੇ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰਾ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਤੁਮਾਰਾ ਹਮਾਰਾ ਅਢਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪੈਕਾ ਔਹਦਨਾਵਾਂ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਪਹਲੇ ਸਸਤ੍ਰ ਉਨਾਵ ਸੋ ਅਢਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਯੋ ਦੇਦੇਵੇ ॥ ਸੋ ਅਬ ਤੁਮ ਅਢਾਈ ਕਰੋੜ ਜਰੀਮਾਨੇ ਕਾ ਰੁਪੈਯਾ ਲੈਕੇ ਦਰਿਆਉ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋਜਾਵੋ ਤੁਮਾਰਾ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਲਖ ਸਾਥ ਕੁਛਭੀ ਤਾਲੂਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤੁਮ ਐਸੇਮਤ ਜਾਨੋ ਜੋ ਹਮਨੇ ਸਿਖੋਕਾਮੁਲਖਮਾਰਲੀਓ ਹੈ ਮੈਅਬਜੀਰਸਰ ਕਾਰਕਾਕਾਯਮ ਬੰਠਾ ਹੂ ਚਾਰਕ ਟੂਚੇ ਬਿਗਰੇਹੂਏ ਤੁਮਨੇ ਮਾਰਲੀਏਤਬ ਕ ਾਹੂਆ ਮੇਰੇ ਬੈਠਜ ਤੁਮਕਜਾ ਲਗਤੇਹੋ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਰਾਜਕੇ ਰਾਜੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਕਾਇਲਹੋਕੇ ਟੂੰਡੇ ਲਾਟਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੁਮ ਇਸ ਫਤੂਲ ਮੈ ਕਿਉ ਪਰਤੇ ਹੋ ਜੈਸ ਪੂਰਬਲੇ ਸਰਦਾਰੋਂਕੋ ਭੂਤੇ ਹੂਏ ਸਿਖੋਨੇ ਮਾਰਲੀਓ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੁਮਕੋ ਭੀ ਮਾਰਦੇਵਨਗੇ ਤੁਮ ਕਰੋੜ ਰੁਪਯਾ ਦੇਕੇ ਅਪਨਾ ਕਸਮੀਰ ਕਾ ਮੁਲਕ ਲੈਕੇ ਅਲਗ ਬੈਠਕੇ ਆਰਾਮ ਕਰੋ ਹਮ ਜਾਨੈ ਤੇ ਸੀਖ ਜਾਨੈ ॥ ਟੂੰਡੀਲਾਟਕਾ ਕਹਨਾ ਰਾਜੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨਮੈਆਇਜਾਤਾ ਭਯਾ ਕਰੋੜ ਰੁਪਯਾਦੇਕੇ ਕਸਮੀਰਕਾ ਮੁਲਖਲੈਕੇ ਸਿਖਾਂਬੁਰਛਜਾਂਕੀਉਪਾਧੀਸੇ ਬਾਹਰਜਾਇਕੇ ਅਪਨਾ ਸੁਖ ਪੂਰਵਕਨਿਵਾਸਕਰਤਾਭਯਾ॥ ਇਧਰਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੇਲਵਪੁਰਕੇਕਿਲੇਕੀਆਂਕੁੰਜਯਾਲੈਕੇਯੇਹਭੀਮੂਰਖਬੁਰਛਜਾਂਕਾਨਾਸਕਰਕੇ ਬੇਫਿਕਰਹੋਤੇਭਏ॥ਸਬਦੇਸਹੁਮੈਅਪਨੇਠਾਣੇ ਤਾਸੀਲਦਾਰ ਬੈਨਾਇਦੀਏਸਭਦੇਸੋਮੇ ਅੰਗ੍ਰੇ ਜੀਕਾਨੂਨਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ਏਕਸਾਲ ਏਕ ਮਾਸਬਾਈਸ ਦਿਨ ਸਿਖਾਂਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂਨੇ ਮਿਲਕੇਰਾਜ ਕੀਆ ਪੁਨਾਮੁਲਤਾਨ ਮੈਸੇਗਦਰਉਠਜਾ ਅਬਇਸ ਮੁਲਤਾਨਕੇਗਦਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੋ ਆਗੇ ਲਿਖੇਗੇ ਅਬ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਕੀ ਬਰਸੀਣੀਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬੋਰੋਸੋ ਹੈ ਵਹੁ ਭੀ ਸੁਣਲੇਵੋ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਸੰਤਨ ਹੇਤ ਸਹਾਇਕੇ ਨਿਜ ਸਰੀਰ ਕੋ ਅੰਤ ॥
ਗੁਰੁ ਦਰਜਾਉਕੇ ਬੀਚ ਜਿਨ ਬੋਰਯੋ ਬੁਰਛਨ ਪੰਥ ॥ ੧ ॥
ਅਵੈੜੇ ਪੰਥ ਕੀ ਜੜਹ ਵਿਖੇ ਦੀਨੋ ਤੇਲ ਬਨਾਇ ॥
ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੂ ਹੂਜੈ ਦਾਸ ਸਹਾਇ ॥ ੨ ॥
ਯੁਗ ਯੁਗ ਸੰਤਨ ਰਛ ਕਰ ਕਰ ਦੁਸ੍ਟਨ ਕੋ ਨਾਸ਼ ॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੂ ਕੀਨੋ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੩ ॥
ਸਨੈ ਸਨਾਵੈ ਕਥਾ ਜੋ ਔ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਧਜਾਨ ॥
ਜਾਲਮ ਪੰਥਕੀ ਹਾਨ ਜਿਮਵਿਘਨ ਹੋਹਿਤਹ ਹਾਨ ॥ ੪ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਚਤੁਰਥ ਸਰੀਧੇ ੨੭ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ॥

ਓਂਤਤਸਤ ॥

ਦੋਹਰਾ--ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਗੁਰੁ ਗੁਨਨ ਖਾਨ ਸੁਖਧਾਮ॥
ਨਮੋ ਨਮੋ ਤਹਚਰਣ ਯੁਗ ਮੁਕਤਿ ਮੂਲ ਅਭਿਰਾਮ ॥ ੧ ॥

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ੧ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਸਤ ਚਿਤ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਪਰੰਬ੍ਰਹਬ ਧਾਮ ਨਿਜਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਗਏ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਨਿਸ ਤੇਜਸਤਾ ਔਰ ਔਦਾਸੀਨਤਾ ਪਸਰਜਾਤੀ ਭਈ॥

ਦੋਃ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਕਲ ਤਜ ਗਏ ਪਾਛੇ ਰਹੇ ਅਹੀਰ ॥
ਸੋਭਾ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਲੈ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਬੀਰ ॥ ੧ ॥

ਜੈਸੇ ਬਰਾਤੀ ਲੋਬ ਲਾੜੇ ਕੋ ਮਰਵਾਇਕੇ ਜੈਸੇਬੇੜਾਡੋਬਕੇਮਲਾਹ ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕੋ ਰਣ ਮੈ ਮਰਵਾਇਕੇ ਸੇਨਾ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਜੈਸੇ ਇਤ੍ਰੀ ਸਤੀ ਪਤੀ ਕੋ ਮਰਵਾਇਕੇ ਰਣ ਵਿਖੇ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇ ਪਰਮ ਦੁਖੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੌਨਸੇ ਸਿਖ ਮਲੇਛੋਂ ਕੇਉਪਦ੍ਰ ਸੇ ਬਚ ਰਹੇਥੇ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਕੋਈ ਜਖਮੀ ਕੋਈ ਸਾਬਤ ਸਾਰੇ ਡੇਰੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਕੋਚਲੇਆਏ॥ਪਰਮਦੁਖੀਹੋਕੇ ਭਾਈ ਮੋਰ ਸਿੰਘਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੇਸੇ ਖਾਨਾਂਯਾਂ ਭਾਈ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਸ ਪੁਰੀਆ ਸੰਤਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤਜਾ ਦਿਕ ਯੇ ਸਭੀ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਣੇ ਜਬ ਸੁਣਿਆ ਕੇ ਬੁਰਛਯਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਉਪਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੋਪਾ ਮਾਰੀਆਂ । ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭਾਣਾ ਕਰਤਾਰ ਕਾ ਮਨ ਕੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਆਸਨ ਲਗਾਇ ।ਕੇ ਬੈਠਜਾ ਨੇਹੀ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਗੋਲਯਾਂ ਕੀਮਾਰ ਸਰੀਰ ਪਰ ਸਹਾਰੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਜਲ ਡਾਰਕੇ ॥ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸੁਰਮਈਕਾਲੀਪੁਸਾਕਪਹਰ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮ ਕੋ ਤੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਬਲ ਲਗਾਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੁ ਅਛਾ ਅਬ ਹ ਾਰੀਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਅਗੇ ਫਰਿਆਦ ਹੈ ਜੋ ਬਿਦੇਸਜ਼ਾਂ ਸੰਤੋਂਕਾ ਸਰੀਰ ਸਸਤ੍ਰੋਂਸੇ ਦੁਸ੍ਰੇ ਅਪਰਾਧੀ ਬੁਰਛਆਂ ਉਨ ਛੁਡਯਾ ਹੈ ਸੋਇਸ ਅਨਜਾਯਕਾ ਬਦਲਾ ਨਜਾਯ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਲੈ ਪਾਵੈ ਗੇ॥ ਔਰ ਯਥਾ ਯੋਗ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਭੋਗ ਆਦਿਕ ਔਰ ਧਦੈਹਯਕਕਰਮਾਦਿਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਛੋੜੇ ਦੋ ਤੀਨ ਮਾਸ ਬੀਤੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਲਯਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਸੇ ਮੇਲਾ ਭੇਜਯਾ ॥ ਭਾਈ ਦਯਾਲ-ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੇ ਖਾਨ ਜਾਭਾਈ ਵਜੀਰ ਸਿੰਘ ਸਹਜਰੀਆ ਭਾਈਜਿਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁਾਸਪੁਰੀਆ ਭਾਈ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਟੁਡਾਲਾਂਗਰੀਭਾਈ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸਾਵਨ ਸਿੰਘ ਖਾਂਚਾ ਭਾਈਮਖਣ ਸਿੰਘ ਪੁਸਾਰੀ ਤ ਆਦਿਲੈਕੇ ਅਛੇ ਅਛੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਔਰ ਦਸ ਪੰਜ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀ ਮੈ ਭੇਜੇ ਸਭੀ ਮਿਲਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਆਏ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਉਕਤ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ॥ ਆਪ ਬਡੇ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬ ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਰਸੀਛੀ ਕੇ ਦਿਨ ਭਾ ਯਗਭੀਸਮੀਪ ਆਈ ਗਯੇ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਯੇਹ ਭੀ ਆਪ ਕਾਹੀ ਹੈ ਇਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਛੋੜ ਕੇ ਆਪ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਕਿਉ ਬੈਠ ਰਹੇ ਹੋਆਪ ਇਥੇ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਭੀ ਦੇਵੋਹੁ ਤੇ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੀਸਭੀ ਬਤਾਵੋ ॥ ਭਯ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਤੁਮ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸੇ ਹਮਾਰਾ ਕਹਯਾ ਬਚਨ ਕਹ ਦੇਵਹੁ ਕੇ ਤੁਮਅਬੀ ਸਰਬ ਭੇਖਕ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਯਾ ਕਰੋ ਸਮਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇਜਬਹਮਤੁਮਾਰੀਸੋਚਾਸਬਸੇਸੁਨੇਗੇਤਬਮਹਾਆਪਹੀਤੁਮਾਰਾਦਰਸਨਕਰਨੇਕੋ ਆ-ਜਾਵੈਗੇਉਨੇਬਹੁਤਹੀਵਾਰਕਹਯਾ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਉਨਕੀਏਕਭੀਬਾਤਨਮਾਨੀਤਬ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇਸਾਰੇਫਿਰਗਏ॥ਜਾਇਕਹਾਸ੍ਰੀਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘਜੀਕੇਆਗੇ॥ਤਬਦੂਸਰੀਵਾਰਫੇਰ ਸ੍ਰੀਮਹਾ-ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇਮੇਲਾਂ ਭੇਜਯਾ ਭਖ ਭੀਨ ਗਏ। ਪੁਨਾਤੀਸਰੀਵਾਰ ਬਹੁਤਹ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੁਰਬਕ ਬੇਨਤੀਕਰਭੇਜੀ ਤਬ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕਹਯਾ ਕੇ ਅਛ ਭਾਈ ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਸੰਤਾ ਕੋ ਮੋਲਕਆਇਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਨ ਕਰਲਾ ਚਾਹਜੇ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਉਨਕੋ ਮੈਲਕੇ ਸਾਥ ਨੌਰੰਗਾਛਾਦ ਮੈਆਢਤੇਭਏ।ਅਖਾ ਕੀਰਤਨ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹੁਆ ਕਰੇ ਸੁੰਦਰ ਸੰਤੋਕਾ ਤ ਸਿੰਘੋਕਾ ਦੀਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਲਾਗਯਾ ਕਰੇ ਜੈਸੇ ਲਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੰਗ ਕੇਖਿਲੇ ਹੁਏ ਕਮਲੋ ਕਰਕੇ ਪੁਰਣ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇਹੀ ਸੋਭਤੇ ਭਏ ॥ ਤਥਾ ਸੂਰਜ ਵਤ ਬ੍ਰਹਮਾਨਿਕਾਯਾਸੂਜਨ ਤਹਾ ਬਿਰਾਜ ਤੇ ਭਏ ॥ ਨਿੰਦਕ ਦੁਸਟ ਰੂਪ ਪੇਛਕਦੇਖਕੈ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨਕੀ ਸੋਭਾ ਕੋ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੁਏ ਦੁਖੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੇਛਕਰੇ ਸਮਾਨ ਅੰਧਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਆਵਿਚਾਰਸੀਲਵਾਨ ਪੁਰੁਖ ਕਛੀਆਂ ਕੇਸਮਾਨ ਮੁੰਦਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸੰਤਜਨ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬਦਸਕੇ ਦਿਨਸਮੀਪ ਆਏ ਤਬ ਏਸ ਦਿਸਾਂਤਰ ਸਰਬਾਤ੍ਰਉਪਤ੍ਰਿਕਾ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਪਾਠਈ ਕਹੀਆ ॥ਯਕਾ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਯਾ ਬਡਭਾਗੀ ਸਮੁਦਾਯ ਏਕਤ੍ਰਹੋਜਾਤਭਯਾ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਸਰਬ ਅਖਾੜੇਜੋਂ ਕੇ ਨਿਰਮਲੇਉਦਾਸੀਨੇ ਕੇ। ਹੋਤਲੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਾਤੇ ਭਏ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਨਾਗੇ ਬੈਰਾਗੀ ਸੰਨਯਾਸੀ ਦਿਗਬਰ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਆਦਿਕ ਕੁਛ ਪਾਰਾਵਾਰ ਨਰਹਜਾ ਜੋ ਕਿਤਨੇ ਕਲੋਕ ਆਤੇ ਭਏ ਸਭ ਕੇ ਆਗੇ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਯਕਾ ਬਘੀ ਗਾੜੀ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥ ਮਹਾਂਰਾਣੀ ਜਿੰਤਕੌਰ ਕੇ ਭਾਈ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰ ਕੀ ਜੋੜੀ ਤਯਾਰ ਕਰੀ ॥ ਬਾਵਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿਵਾਨ ਕੇ ਹਾਥ ਦੁਸਾਲਾ ਆਦਿਕ ਬਹੁਤ ਸਾ ਸਿਰੋਪਾਉ ਭੇਜਯਾ ॥ ਔਰਲਵਪੁਰ ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਕੇ ਬਡੇ ੨ ਧਨੀ ਲੋਕ ਪਗਕੇ ਦਿਨ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਡੇ ੨ ਸਿਰੋਪਾਉ ਲੈ ਕੇ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਡੇ ਗੁਰੁ ਭਾਈ ਥੇ ॥ ਇਧਰ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਦੋਨੋ ਸਮੇਮੈ ਲਗਜਾਕਰੇ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਭੀ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਕੇ ਦਸਬਾਰਾਂ ਗ੍ਰਾਮੋ ਕੇ ਲੰਬਰ ਦਾਰੋ ਕੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਕਾਗਤ ਉਪਰਲਵਾਯਾਂ ਤੇ ਜਟਲੋਕ ਏਕਠੇ ਕਰਲੀਏ ਕੇ ਮਹੰਤੀ ਕੀ ਪਗ ਮੁਝ ਕੋ ਮਿਲੇ ॥ ਯਗਕੇ ਪਹਲੇ ਭੀ ਅਸਟ ਪਹਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਤਾ ਹੀ ਰਹੇ ਸੂਕੀਰਸਤ ਲੈਨੇ ਵਾਰੇ ਸੁਕੀਰਸਤ ਲੇਵੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਨ ਵਾਰੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕੈ ਪੁਨਾ ਜੇਸ੍ਵਦੀ ਪੰਚਮੀ ਵੈਸਾਖ ਦਿਨੇ ੨੭ ਕੇ ਦਿਨ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਯਗ ਹੂਆ ਲਡੂ ਪੂਰੀ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਖੀਰ ਪਿਕੌਰੀ ਦਾਲਭਾਜੀ ਦਧੀ ਰਾਮਚਕ੍ਰ ਪਾਪਰ ਕਚੌਰੀ ਜਲੇਬੀ ਨੁਗਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੀ ਪੇੜਾ ਬਰਫੀ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਰਸਸ੍ਵਾਦਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇ ੨ ਕੇ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੇ ਛਕਾਤੇ ਭਏ ਬਡੇ ਚਤੁਰਲੀਗਰੀ ਸਿਖਤ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਰਬ ਪੰਕਤੋਂ ਮੈ ਪਰੋਸ਼ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦ ਆਨੰਤਰ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਸਭ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਤਨੇ ਛਕਲੀਆ ਤਬ ਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਪਗ ਬੰਧਾਨੇਕਾ ਸਮਾ ਭਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਆਇਕੇ ਦੀਵਾਨ ਲਾਗਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸਰਬ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਸਰਦਾਰ ਆਇ ਇਕਤ੍ਰ ਹੂਏ ਲੋਕ ਸਾਰੇ ਆਪਸ ਮੈ ਬਾਤੈ ਕਰੈ ਕੇ ਆਜ ਕਜ਼ਾ ਜਾਨੈ ਕਹਯਾ ਉਪਦ੍ਰਵ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਇਸ ਮਹੰਤੀ ਕੀ ਪਗੜੀ ਉਪਰੋ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਲਾਨੀ ਤਰਵਾਰ ਚਲੇ ਗੀ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਸੁਖਸੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰੈ ਤਬ ਬਡੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰਕੀ ਸੁਧਰਮਾ ਸਭਾਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਦੀਵਾਨ ਲਾਗ ਰਹਜੋ ਹੈ ਰਾਗੀ ਲੋਗ ਬਡੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ਮਹਾ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਸਮਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਭਾਕੇ ਬੀਚ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੋਰਹੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਥੋੜਾਸਾ ਦਿਨ ਰਹਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਰਬ ਲਾਂਗਰਜੋਂ ਕੋ ਸਿਰੋਮਣੀ ਏਭੀ ਸਭਾ ਮੈ ਆਇਕ ਅਪਨੀ ਪੂਰਬ ਰੀਤੀ ਜੈਸੀ ਥੀ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਰਬ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੇ ਜੋੜੇ ਝਾੜਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੂਧੇ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾਮਥਾ ਟੋਕਕੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸਰਬਤ ਕੋ ਫਤੇਗਜਾਇ ਕੇਥਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਬ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਡੇ ਹਿਤ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੈਠਾਇ ਲੀਆ ॥ ਏਕ ਓਰ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਤੀਆਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਭਤੀਜਾ ਬੈਠਾ ਥਾ ॥ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਂਚ ਛੇ ਰੰਗਕੇ ਪਾਂਚ ਛ ਸਾਫੇ ਸਿਰਪਰ ਰਖਤੇ ਥੇ ॥ ਜਬ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਗੁਰੂਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪਗਦੇਣ ਕੀ ਤਜਾਰੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਨਕੇ ਪਗਦੇਣੇਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਏਕ ਸਾਫਾ ਅਪਨੇ ਸੀਸ ਪਰਸੇ ਉਤਾਰਕੇ ਸਤੀਆ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਬਾਂਧ ਦੀਆ ਔ ਏਕ ਸਾਫਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕ ਸਿਰਪਰ ਬਾਂਧਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯੇ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤਿਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਪਗਹਈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਸੰਤਹੁਕੀ ਕਰਤਾ ਰਹੇਗਾ ਤਬ ਤੋ ਤੇਰਾ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਡਤੋ ਜਾਇਗੋ ਜੋ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤਕੀ ਸੇਵਾਨ ਕਰੇਗੋ ਤਬ ਯੇ ਹਮ ਪਗਰੀ ਉਤਾਰਭੀ ਲੇਵੈਗੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਚਰਣੀ ਹਾਥ ਲਗਾਇਕੇ ਸਭਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮਨੇ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਕੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਡੇਰੇਕੀ ਮਹੰਤੀਕੀ ਪਗ ਬੰਧਾਇਦਈ ਹੈ ਔਰ ਭੀ ਜਿਸਨੇ ਪਗਦੇਣੀ ਹੈ ਤੋ ਅਬ ਦੇਦੇਵੋ ॥ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇਆਦਜਿਤਨੇ ਸੁਧਾਸਰਤੇ । ਤਰਨ ਤਾਰਨਲਵ ਪੁਰਕੇ ਧਨੀ ਲੋਕ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਦੁਸਾਲੇਆਦਿਕ ਸਿਰੋਪਾਉ ਲੈਕੇ ਆਏਥੇ ਸੋ ਕਿਸੇ ਨੇ ਭੀ ਸਿਰੋਪਾਉ ਨ ਦੀਆ ਤੇ ਨ ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਮਹੰਤਨੇ ਹੀ ਸਿਰੋਪਾਉ ਪਗਦਈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਯੇ ਸਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਗਦੇਣੇ ਪਰ ਰਾਜੀਥੇ ਯਾਂਤੇ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਜਿਨ ਜਟੋਨ ਮੋਹਰਾਂ ਲਗਾਯਾਂ ਥੀ ਉਨ ਮੈਸੇ ਕਿਸੇ ੨ ਨੇ ਪਗ ਉਸਸਮੇ ਦਿਤੀ ॥ ਔਰ ਨ ਕਿਸੇ ਭੀ ਦਿਤੀ ਸਭਕੇ ਮਨਕੀ ਮਨਮੈ ਹੀ ਰਹਗਈ ਸਭੀ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਉਪਰਾਮਹੋਕੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਆਏ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਯੇਹ ਆਪਨੇ ਕਥਾ ਕੀਆ ਆਪਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਕਿਉਪਗ ਬੰਧਾਇ ਦਈ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਭਾਈ ਪੰਡਪਾਡੀ ਲੋਕ ਹੀ ਸਿਰਪੈ ਉਠਾਤੇ ਹੈ ਕੁਛ ਪਾਤਸਾਹੁ ਨਹੀ ਉਠਾਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸੰਤਾਂ ਮਹੰਤਾਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਨੇ ਬਡਾਹੀ ਭਾਰੀ ਪੁਰੁਖਾਰਥਕੀਓਹੈ ਜੋ ਇਤਨੀ ਬਡੀ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਮਹੰਤੀਕਾ ॥ ਤੁਛ ਤ੍ਰਿਣਵਤ ਤਜਾਗ ਕਰਦੀਓਹੈ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਤਜਾਗਕੀਓਹੈ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀਜੀਨੇ ਤਜਾਗ ਕੀਓਹੈ ਰਾਜਾ ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਜਿਨੋਨੇ ਅਠਾਰਾਂ ੨ ਹਜਾਰ ਰਾਣੀਆਕੋ ਜਿਨਕੋ ਕਬੀ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨੇ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਜਾਥਾ ਬਡਾਜਾਂ ਦਿਬਜਰਾਜ ਕੰਨਜਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਮਸਤ ਰਾਜ ਸਹਤ ਉਨਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਦੀਓਹੈ ॥ ਹਮਨੇ ਕਜਾ ਤਜਾਗਯੋ ਹੈ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਦੇਸਕਾ ਰਾਜ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਨਹੀ ਥਾ ਤਥਾ ਨ ਕੋਈ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਧਨਕੇ ਹੀ ਖਜਾਨੇਥੇ ਨ ਕੋਈ ਰਣਵਾਸਜ ਹੀ ਥਾ ਜਿਸਕਾ ਹਮਨੇ ਤਜਾਗ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਯੇਹ ਤੁਛ ਹੀ ਵਾਹ ਵਾਹ ਰੂਪ ਲੋਕੋਂਕੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾਹੀ ਹੈ ਸੋ ਇਸੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਨਾ ਬਡਾਪਿਡਾਸਾੜਜਾਥਾਬਡਾਡਾਰੀਤਪਕੀਆਥਾ ॥ ਸੋ ਇਸਜਗਤਕੀ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾਕੀਪਗਨਾਮ ਫੈਟਾਂ ਏਕ ਇਸਕੇ ਸਿਰਪੈਬੰਧਾਇਦੀਓ ਹੈ ॥ ਜੈਸਾ ਕੇ ਇਸਭਾਈ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਪ ਕੀਆਥਾ ਜੇ ਇਸਕਾਤਪਨਿਸਕਾਮ ਹੋਤਾ ਤਬ ਪਾਂਚੋ ਤਤ ਹਮ ਇਸ ਕੀ ਤਾਬਯਾ ਮੈ ਕਰਦੇਤੇ । ਸੋਇਸਕੇ ਮਨਮੈ ਏਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਵਾਸਨਾਥੀ ਜੋ ਕਬਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਮੈਲੀਨ ਹੋਤੇਹੋਂਅਰ ਕਬਮੈ ਜਗਤ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਿਤ ਹੋਵੇਂਗਾ ॥ ਸੋ ਅਬਇਸਕੀ ਵਾਸਨਾਕੇਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹਮਨੋਇਸਕੋ ਮਹੰਤੀਕੀ ਪਗ ਦੇਦਈ ਹੈ ॥ ਯੇਹ ਤਤਵੇਤਾ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸ ਫਲਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੀਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੋਹੈ ਉਸਕੀ ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰਉਨਕੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਵੇਦਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਭੀਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਮੂਲ ॥ ਯੰਯੰਲੋਕੰ ਮਨਸਾਸੰਵਿਭਾਤਿ ਸੁਧਸਤ੍ਵਾ ਕਾਮ ਯਤੇਯਾਂਸਚਕਾਮਾਨ ॥ ਤੰਤੰ ਲੋਕੰ ਜਯਤਿ ਤਾਂਸਚ ਕਾ ਮਾਨਤਸਮਾਤਆਤਮ ਗਜ਼ੰ ਹਯਰ ਦਜ਼ੇਤ ਭੂਤੀ ਕਾਮਃ ॥ ੧ ॥ ਟੀਕਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਕਾ ਸੇਵਕ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਕਰਨੇ ਹਾਰਾਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਤਤ ਵੇਤਾ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕਰਣੇ ਹਾਰਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ੨ ਦਿਬਜਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖਕੀ ਅਥਵਾਇਸ ਲੋਕ ਕੇ ਰਾਜਜ਼ਆਦਿਕ ਸੁਖਕੀ ਸੁਧ ਅੰਤਹੁਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭਾਵਨਾਨਾਮ ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਕਾ ਪੂਜਕ । ਤੰਤੰ ਇਤਿ ॥ ਤਿਸ ੨ ਲੋਕਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔਤਿਸ ੨ ਕਾ ਮਨਾਕੇ ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾਕ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ॥ ਤਾਂਤੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਂਨ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਹਿਤ ਵਾਸਤੇ ਆਗਯਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਕੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮ ਗਯਾਨੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਾ ਇਤਨਾ ਬਡਾ ਮਹਾਤਮ ਹੈ ਕਲਪਬ੍ਰਿਛ ਔ ਕਾਮਧੇਨੁਵ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਵਤ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਦੇਤੀ ਹੈ ॥ ਤਾਤੇ ਜਿਸ ੨ ਜੀਵਕੋ ਰਾਜਯਆਦੀ ਬਿਭੂਤੀਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਥਾ ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕਿਸੀ ਔਰ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਹੋਵੈ ॥ ਸੋਜੀਵ ਔਰ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਯਗ ਤਪ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੁਧ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਆਗਯਾ ਮਾਨਨ ਰੂਪ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ॥ ਜੋ ਸਤਗੁਰੁ ਕੀ ਆਗਯਾ ਭੰਗ ਕਰੇਗੋ ਤਬ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਬਨੇ ਗੋ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀਕਾ ਭੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਥਨ ਹੈ ॥ ਮੂਲ ਸ੍ਰੀਰਾਮੋ

ਨ ਵਿਧੇਰਨ ਨਿਖੇਧਸਜਤ੍ਰੁਤੇਪ੍ਰਸਾਦਾਦਯੰ ਪ੍ਰਭੋ ॥ ਤਥਾਪਿਤਥਵਾਕਯੰਤੁਕਰਤੀ ਯੰਹਿਸਰਥਦਾ ॥ ੧੦੨ ॥ਵੇਦਾਕਾਮ ਪੁਰਾਣੇ ਖੁਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਖ੍ਰਿਪਿ ਮਹਾਮੁਨੇ ॥ ਕ੍ਰਤੁ ਵਾਕਜੰਵਿਧਿਃ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤੋ ਨਿਖੇਧਸ੍ਤ ਦਵਿਪਰਜਃ ॥ ੧੦੩ ਟੀਕਾ ਨਿਰਬਾਕ੍ਤ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕੇ ਪੁਰਬਾਰਧ ਕੇ ੧੨੮ ਕੇ ਅਧਜਾਯਮੇ ਕਹੇਯੋ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਠਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਵਸਸ੍ਠਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਤੁਮਸਮਾਧ ਤੇਉਠਾਨ ਹੋਵੈ ਅਬਤੁਮ ਦ੍ਵਿਦਿਤ ਵੇਦਯ ਭਏ ਹੋ ਅਬਤੁਮਾਰੇ ਸਮੀਪ ਸਮਾਧੀਤੇ ਉਠਾਨ ਭੁਲਹੈ॥ ਅਬਸਯ ਕਰਤਬਧ ਯਥਾ ਕਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਰਯਕੋ ਕਰੋ ॥ ਤਬ ਉਸਵਚਨਕਾ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀਨੇ ਕਹਯਾ ਨ ਇਤਿਹੇਪ੍ਰਭੁ ਆਪ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਸੇ ਅਬ ਯੇਹਮੇਰੇ ਆਤਮਾ ਵਿਧਿਨਿਖੇਧਕਾ ਵਿਸਯ ਨਹੀ ਰਹਯੋਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਕੀ ਆਗਯਾ ਮੇਰੇਆਤਮ ਪਰ ਅਬਨਹੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋਜਾਨਨੇ ਯੋਗਯ ਵਸਤੁ ਮੈਨੇਆਪਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਸੇ ਜਾਨ ਲਈਹੈ ਤਥਾਪਿ ਆਪਕਾ ਵਚਨ ਕਰਣੇ ਹੀ ਯੋਗ੍ਯ ਹੈ ਸਰਬਦਾ ਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਤਯਾਗਣੇ ਯੋਗ ਆਪਕਾ ਬਚਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੧੦੨ ਕਾਹੇਤੇ ਵੇਦੋਕ੍ਤਿ ਵੇਦੋਵਿਖੇ ਸਾਸਤ੍ਰੋਂ ਵਿਖੇਪੁਰਾਣੋ ਵਿਖੇ ਸਮ੍ਰਿਤਯੋ ਵਿਖੇਯੇਹੀਬਾਤਕਹੀਹੈ ॥ ਕੇ ਯਦ੍ਯਪਿ ਰਾਯਾਨਵਾਨਭੀਹੈਤਥਾਪਿ ਗੁਰੁਕੀਆਗਯਾ ਤਿਸਕੋ ਭੀ ਮਾਨਨੀਯਾਹਯੇ॥ ਜਿਸ ਬਾਤਕਾ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕਮੈ ਨਿਖੇਧਭੀਹੈਅਰਸਤਗੁਰਕਭੀਕੀਆਗਯਾਹੈ ਏਹੀਬਾਤ ਕਰੋਯਦ੍ਯਪਿਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰਲੋਕਸੇਵਿਰੁਧਭੀਹੈਤਥਾਪਿਤਤ੍ਰਉਤਮਸਿਖਕੇਪ੍ਰਤੀਓਹੀਗੁਰੁਕਾ ਵਚਨ ਵਿਧਿਰੂਪਹੀਹੈਅਰ ਯਹੀਕਰਣੇਯੋਗ੍ਯਹੈ॥ਜੈਸੇਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਲੋਕਸੇ ਮਾਤਾਔਭ੍ਰਾਤਾ ਕਾਆਗਯਾਦੇਨਾਅਵਿਰੁਧਹੈ॥ਤਥਾਪਿ ਪਿਤਾ ਗੁਰੁਕਾਮਏਕਾਨਕੀਆਗਯਾਕਾਯਮਾਨਕੇ ਮ੍ਰੀ ਪਰਸ੍ਤ੍ਰੀਮਨੋਮਾਤ੍ਰਆਠੋਕ੍ਤਾਖਧਕਰਹੀਦੀਆਤਾਤਤ੍ਰਉਸਕੋ ਕੋਈਭੀਪਾਪਨਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ਇਸੀਪ੍ਰਮਾਣਸੇਜੋਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਸਮ੍ਰਿਤੀਪੁਰਾਣੋਮੈਜਿਨਭੀਰਥਬ੍ਰਤਯਗ੍ਯਜਪਦਾਨ ਸ੍ਰਾਧ ਖਾ ਸੰਧਯਾ ਖੰਦਨਾਦਿਕ ਵਿਧਾਨਕੀਏ ਹੈ ਤੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਨੇ ਆਗ੍ਯਾ ਕਰੀ ਹੈ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੂੰ ਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਅਥਵਾਅਗ੍ਯਾਨੀ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਅਥਵਾ ਸੰਤਾਕੀਸਦਾਹੀ ਕੀਆਕਰੋ ਸੰਧਯਾ ਖੰਦਨਾਦਿਕ ਕੁਛਭੀ ਔਰ ਕਰਮ ਹਮਾਰੀ ਆਗ੍ਯਾਬਿਨ ਨ ਕਰੋ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਤੇ ਸਿਖਕੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂਕੀ ਆਗ੍ਯਾਮਾਨਨੀਹੀ ਯੋਗ੍ਯ ਹੈ ਤੈਸੇ ਉਤਮਇਸਤ੍ਰਾਂਕੋਭੀ ਪਤੀਕੀਆਗ੍ਯਾਮਾਨਨੀਹੀ ਯੋਗ੍ਯਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਕ੍ਰਤੋਰਾਗ੍ਯਾਬਲੀਯਸੀ ਜੋਗੁਰੂਨੇ ਵਿਧਿਕਾ ਨਿਖੇਧਕਰਦੀਓ ਤਬ ਸਿਖਕੋਕ੍ਰਤੁ ਨਿਖੇਧ ਹੀਜਾਨਨਾਚਾਹਯੇ ॥ ਅਰਜੋਨਿਖੇਧਸ੍ਰੇ ਵਿਧਿਕਰਕੇ ਗੁਰੁਕਹੇ ਤਬ ਸਤੀ ਸੋਵਿਦ ਤਿਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਖੇਧਕੋ ਵਿਧਿਕਰਕੇਹਾ ਜਾਨੈ ॥ ਜੇਗੁਰੁ ਦਿਨਕੋ ਰਾਤਬਖਾਨੈ ॥ ਸਤਜਸੇਵਕ ਸਾਚੀ ਕਰਮਾਨੈ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਇਸਸੇ ਹੇਪ੍ਰਭੋਆਪਕੀਆਗਯਾ ਹਮਕੋਮਾਨਨੀਹੀ ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ ॥ ੧੦੩ ॥ ਜੋਸ੍ਰੀਵਸਿਸਟਜੀਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਨੇ ਅਰਥ ਸਿਧਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰਦੇਵਤਾ ਮਾਨੁਖਸਭਾਮੈਆਵਤੇਥੇ ਗੁਰੂ ਵਿਸਿਸਟਜੀਕੇ ਚਰਨਕਮਲੋ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਨ ਸਭਾਗਤ ਸਦੇਵਤਾਦੀ ਸਰਬ ਸ੍ਰੋਤਜੋਂਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਉਮਾਚ ॥ ਮੂਃ ॥ ਤਬਜਮਦਗਨਰਿਖੀਨੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਕੇ ਬਚਨ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪਰਸਰਾਮ ਮੈ ਤੁਮਾਰੇਪਰਬਡਾਅਨੰਦ ਹੂੰਬਰੰਬ੍ਰਹੀਪਰਸਰਾਨੇਵਰਮਾਗਾਹੇਪਿਤਾਜੀ ਆਪ ਵਰਦਾਤਾਹੋ ਤਬ ਯੇ ਵਰਦੀਜੀਏਮੇਰੀਮਾਤਾ ਔਰੱਭ੍ਰਾਤਾਆਠੋ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਜਾਵੈ ਪੁਨਾਔ ਇਨਕੋ ਐਸਾ ਨ ਮਾਲਮਹੋਜੋ ਹਮਕੋ ਪਰਸੁਰਾਮਨੇ ਮਾਰਦੀਆਥਾ ਨਿਦ੍ਰਾਸੇ ਜਾਗੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇਨਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤਹੋਵੇ ਪੁਨਾ ਰਿਖੀਕਾਵਾਕਸੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤਥਾਅਸਤੂਤਤਕਾਲ ਉਠ ਖੜੇ ਹੋਏ ਯੇ ਅਗਜਾਦਾਫਲਹੈ ॥ ਸਰਬੇਸ੍ਰਿਣੁਤਭਦ੍ਰੰ ਵੋ ਨਿਸ੍ਰਯੇਨਸੁਨਿਸ੍ਰਿਤੰ ॥ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਪਰੰਜਨਾਸ੍ਤਿ ਗੁਰੋਰਪਿਚਤਦ੍ਵਿਦ ੧੦੫ ਟੀਃ ਸਰਬੇਤਿ ॥ ਹੇ ਦੇਵਤਾਹੋ ਹੇ ਸਿਧੋ ਹੇ ਮਾਨਖੋਹੇ ਆਦੀਪਦਸੇ ਜੋ ੨ ਇਸ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਵ ਜੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਨੇ ਅਰਥ ਆਏ ਹੋ ਤੁਮਾਰੀ ਕਲਜਾਨ ਹੋਵੇ ਤੁਮਕੋ ਨਿਸ੍ਰੈ ਕਰਕੇ ਜੋ ਹਮ ਕੋ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਹੀ ਸਾਵਧਾਨ ਏਕਾਗ੍ਰਮਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣਕਰੋ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰਮ ਹਿਤਕੀ ਬਾਤ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਜਿਨਸੇ ਗੁਰੂਓਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਕੇ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਸਿਖ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਨ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰਜੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਆਤਮਵੇਤਾ ਗੁਰੂਸੇ ਉਤਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਦੁਰਲਭ ਪਦਾਰਥ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਕੋਈ ਭੀ ਔਰ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸਤੇ ਭੀ ਪਰੇ ਉਤਮ ਦੁਰਲਭ ਪਦਾਰਥਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਹਮਨੇ ਤੁਮਕੋ ਯੇਹ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਉਕਤ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਸਰਬਕਾ ਸਿਧਾਤ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਾਯੋ ਹੈ ॥ ਜੋ ਤੁਮਕੋ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਦੁਖੋਂ ਸੇ ਭੈ ਆਵਤੋ ਹੈ ਤਥਾ ਬੰਧਨੋਸੇ ਛੂਟਕੇ ਭਵਸਾਗਰਕੋ ਤਰਿਆ ਚਾਹਤੇਹੋ ਤਬ ਆਤਮ ਵੇਤਾ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾਕਾ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਦਾਸ੍ਤਭਾਵ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਵਾਚ ਹੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਤਾਂਤੇ ਐਸੇ ਆਤਮ ਵੇਤਾ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਜਿਸ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਯੇ ਜੀਵਕਰਤੇਹੇਤਿਸੀ ਤਿਸੀ ਕਾਮਨਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਸੋ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘਨੇ ਭੀ ਮਹੰਤੀਕੀ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਪਰਬ੍ਰਹਮਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਥੀ ਸੋ ਤਿਸ ਜਗਤ ਕੀ ਮਹੰਤੀ ਰੂਪ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਮਹੰਤੀ ਕੀ ਪਗ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਈ ਦਿਨ ਬਾਗਮੈ ਰਹਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸਰਬ ਸੰਤਾਂ ਮਹੰਤਾਂ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸੁਧਾਸਰਕੋ ਜਾਨੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਭਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਆਪ ਇਥੇ ਏਕ ੪੦ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨ ਰਹੋ ਜੋ ਮੈ ਮੁਠਯਾਂਵਾਲੇ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਮਾਧ ਪਾਸ ੪੦ ਦਿਨ ਤਕ ਹਵਨ ਕਰਕੇ ਜਬ ਆਇ ਜਾਵੋਗੋ ਤਬ ਤਕ ਇਥੇ ਹੀ ਆਪ ਟਿਕੋ ਮੇਰੇ ਆਵਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਮਾਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਬਾਹਰ ਬਾਗ ਮੈ ਟਿਕ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਤਹਾਤੇ ਮੁਠਯਾਂਵਾਲੇ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ੍ਰ ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਮਹੰਤੀ ਮਿਲ ਗਈ ਤਬ ਅਪਨੇ ਕਾਰ ਮੁਖਤਾਰ ਡੇਰੇ ਮੈ ਛੋਡ ਆਵਤਾ ਇਨਕੇ ਆਗ ਡੇਰੇਮੈ ਰਹਨੇ ਅਰਥ ਕਿਉ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਕਾਹੇ ਕੋ ਡੇਰੇ ਕਾ ਅਖਤਯਾਰ ਇਨਕੋ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਕਾਹੇ ਤੇ ॥ ਜੋ ਗੁਰੁਭਾਈ ਤੋ ਸਰੀਕ ਬਰਾਬਰ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਯਦਯਪਿ ਗੁਰੁਭਾਈ ਸਰੀਕ ਬਰਾਬਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਥਾਪਿਭਵੀਬਡੀ ਅਮੇਟ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਡੇਰੇ ਮੈ ਬੈਠਾਵਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਥਮ ਇਨਕੋ ਹੀ ਬਚਨ ਹੂਆਥਾ ਸੋ ਸਤਯਵਾਦੀਸਤ ਸੰਕਲਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਅਨਥਾ ਕੈਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਗੁਰਿਆਈ ਦੇਨੇ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਅਪਨੇ ਜੀਵਦਿਆਂ ਨਾਗੋਕੀ ਨਗਰ ਮੈ ਜਬ ਖਡੂਰ ਜੀ ਸੇ ਠਾਕੁਰਜੀਕਾ ਮਨ ਖੈਚਕੇ ਬੁਲਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਹਜੂਰ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆਥਾ ਜਾਹੁ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਬੈਠੋ ਅਪਨੀ ਹਯਾਤੀ ਸਿਖਿਕੋ ਗੁਰਆਈ ਦੇਨੇ ਕੀ ਮ੍ਰਯਾਦਾ ਮੈ ਆਪ ਹੀ ਕਰਦਈ ਥੀਤ ਬਵਹੁ ਅਨਯਥਾ ਕੈਸੇ ਹੋਵੈ। ਦੂਸਰਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਜਾ ਸਿੰਘਜੀ ਆਪ ਅਪਨੇ ਮਨ ਸੇ ਬਡੇ ਸਫਾ ਬਡੇ ਸੁਸੀਲ ਬਡੇ ਨਿਸ ਕਪਟ ਸਤਯਾਵਾਦੀ ਤਪ ਸ੍ਵੀਥੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਜੈਸਾ ਸਭਕਾ ਮਨ ਜਾਨਤੇ ਥੇ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਤੈਮੇ ਹੀ ਅਪਨਾ ਹਿਤੂ ਜਾਨਕੇ ਮਾਨਲੇਤੇ ਥ ॥ ਉਨਕੇ ਮਹਤ੍ਵਮੈ ਕੁਛਭੀ ਫਰਕ ਨਹੀ ਥਾ ॥ ਪਰੰਤੁ ਉਨਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਡ ਖੋਟੇ ਕਪਟੀਥੇ ਉਨ ਪਾਪਜੋਂਨੇ ਐਸਾ ਕੁਤਸਿਤ ਮੰਤ੍ਰਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ਦੀਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸ੍ਵਹੀ ਨਸਟ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਸੋ ਮੰਤ੍ਰ ਏਹੁ ਹੈ ॥ ਕਯਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਡੇ ਚੇਲੇ ਹੈ ਔ ਉਨਕੋ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਨਕੇ ਘਰ ਮੈ ਰਹਕੇ ਖਟ ਮਾਸ ਤਕ ਬਡੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਹਸਥਤਸ ਨਿਕਾਸਕੇ ਲਯਾਏਥੇ ॥ ਔ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਹਯਾਤੀ ਹੀ ਕਾ ਬਲ ਪੈਸੌਰ ਮੁਲਤਾਨ ਲਾਹੌਰ ਸੁਧਾਸਰਆਦੀ ਸਹਰੋ ਮੈ ਦੇਸੋ ਮੈ ਰਾਜਾਲੋਕੋ ਪ੍ਰਸਿੰਘਹੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਿਤਹੈ ਪੂਜਤਹੈ ॥ ਔ ਆਪਤੋ ਡੇਰੇ ਮੈ ਹੀ ਪ੍ਰਸਿੰਘਹੋ ॥ ਅਬਜੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਹਰ ਸੈਲ ਕਰਨੇ ਚਲੇਗਏ ਤਬ ਇਨਹੀਕੋ ਸਾਰੇ ਦੇਸੋਕੇ ਲੋਕ ਗੁਰੂ ਕਰਕੇ ਮਾਨੇ ਗੇ ॥ ਆਪਤੋ ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾਨੇ ਹਾਰੇਲਾਂਗਰੀਕੇ ਲਾਂਗਰੀਹੀ ਬਨੇ ਰਹੋਗੇ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਗੁਰੂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਮਾਨੈਗੇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਸੋਕੁਮੰਤ੍ਰਜੋਂਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯਥਾਰਥ ਇਨ ਬਚਨੋ ਕੋ ਜਾਨਕੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਠਹਰਨੇ ਅਰਥਅਰਜ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘਜੀਗੁਰੂ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਜਾਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਡੇਰੇ ਮੈ ਸਰਬ ਵਸਤੁ ਬਟੋਰਕੇ ਲਦਕੇ ਲੈ ਗਏ ਯਦਕਿੰਚਤਭੀ ਕੁਛ ਨਛੋਡ ਗਏ ਏਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਪੁਰਾਤਨ ਲੋਹ ਤੇ ਚੌਕੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ॥ ਪੁਨਾ ਮੁਠਜਾਂ ਵਾਲੇ ਜਾਇਕੇ ਊਠ ਭੇਜੇ ਕੇ ਜੋ ਸੌ ਪਚਾਸ ਮਣ ਆਟਾ ਡੇਰੇ ਮੈ ਰਹਗਯੋ ਹੈ ਵਹੁ ਭੀ ਲਾਦਕੇ ਲੈ ਆਉ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਪੂਛਨੇ ਆਏ ਆਟਾ ਲੈਨੇ ਵਾਸਤੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੇਦੀਆ ਲੈਜਾਨੇਕਾ ॥ ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘਨੇ ਵਹੁ ਆਟਾ ਨ ਲੇਨੇਦੀਆ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਊਠਵਾਨਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਵਹੁ ਸਾਧੂ ਆਟਾਲੇਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯੇ ਆਟਾ ਖਾਇਕੇ ਫਿਰ ਕਜਾ ਖਾਵੈਗੇ ॥ ਏਹੀ ਬਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਭੀ ਕਿਸੀ ਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹ ਦਈ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਹਮ ਫਕਰ ਲੋਕ ਹੈਂ ਹਮਗੁਜਾਰਾ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਬੈਠੇ ਰਹੈ ਆਯੂਭਰਬੇਰ ਖਾਇਕੇ ਤੇ ਸਾਗ ਖਾਇਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੈਂ ਐ ਜੇ ਤਜਾਗ ਕਰਦੇਵੈ ਤਬ ਗੋਪੀਚੰਦ ਔ ਭਰਤਰੀ ਵਤ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਕਾ ਭੀ ਤਜਾਗ ਕਰ ਜਾਵੈ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਗਏ ਸੇਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਤੀਨਕ ਸਾਲ ਡੇਰ ਮੈ ਰਹਤੇ ਭਏ। ਖੂਬ ਸਤਸੰਗ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਯੋਗਵਾਸਿਸ੍ਟ ਆਦਿਕ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਕਥਾ ਦੋਨੋ ਸਮੇ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਥੀ ਤਥਾ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਭੀ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾਥਾ ॥ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠਭੀ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਸੁਣ ੨ ਕ ਦੂਸਰੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਤ ਆਇਬੋ ਕਰਤੇ ਥੇ ਅਸਟਯਾਮ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮਕਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਕੰਦ ਜੀ ਕੇ ਅਮੋਘਬਾਣੋ ਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਨੇ ਵਾਸਤੇ ਦੂਰ ੨ ਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਆਵੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਮਸਤ ਹੋਜਾਵੈ ਮਹਾ ਅਸਚਰਜ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਮਹਾ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ॥ ਕਬੀਰ ਪੂਰੈਸਭਗੁਰੂ ਬਾਹਜਬਾਣ ਜੋ ਏਕ ॥ ਲਾਗਤ ਹੀ ਭੁਇਗਿਰਪਰਪਗ ਕਰੇ ਜੋ ਛੇਕ ॥ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤਨਿਤ ਹੋਵੈ ਛੇ ੨ ਮਾਸ ਊਖਕੇ ਰਸਕੀ ਖੀਰਹੀ ਬਨਤੀ ਰਹਜਾ ਕਰੇ ਦਸ ੨ ਪੰਦ੍ਰਾ ੨ ਪ੍ਰਕਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਦਾਲਭਾਜੀ ਸਾਕ ਨਿਤ ਬਨਬੋਕਰੈ ਸੰਤੋ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ੨ ਪਦਾਰਥ ਛਕਾਇ ੨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਵੈ ॥ ਨਿਤ ਰਸੋਈ ਤੇਰੀਐਘਿਉਮੈਦਾਖਾਣ ਔਜੇ ਕੋਈ ਮਾਝੇਕਾ ਜਟ ਜਟੀ ਸਰਦਾਰਨੀ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਇਜਾਵੈ ਤਬ ਉਨਸੇ ਪੂਛੇ ਕੈ ਕਹੁਰੇ ਈਂਹਾ ਕਿਉ ਆਏ ਹੋ ਜੇ ਵਹੁ ਕਹਦੇਵੈ ਕੇ ਜੀ ਰੋਟੀ ਭੀ ਖਾਣੀ ਹੈ ਤੇ ਰਾਤਭੀ ਰਹਨਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬਨੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਇਸਨੇ ਸਚ ਬੋਲਜਾ ਹੈ ਇਸਕੋ ਅਨ ਪਾਣੀ ਭੀ ਦੇਵੋ ਤੇ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕੋ ਅਸਥਾਨ ਭੀ ਦੇਵੋ ॥ ਅਰ ਜੇ ਕਹਦੇਵੈ ਕੇ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਏ ਹੈ ਤਬ ਕੁਛਕ ਕੋਪ ਸਹਤ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਹੁਕਮ ਦੇਬੋ ਕਰੈ ਕੇ ਮੁਨੋ ਇਸ ਬਨਚਰਕੇ ਕੇਸਤੇ ਦਾਹੜੀ ਮੁਨੋ ਮਾਰੋ ਇਸਕੋ ਜੂਤੇ ਦੇਕੇ ਧਕੇ ਇਸਕੋ ਬਾਗਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸੋ ॥ ਕਿਉਰੇਮਾਝੇਕੇ ਜਟ ਹੋਕੇ ਹਮਾਰੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਏ ਹੋ ਜੈਮੇਕ ਕਬਾਬੇਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਏ ਥੇ ਤੈਸੇ ਉਨਕਾ ਦਰਸਨ ਤੁਮਨੇ ਕੀਆ ਹੈ ਤੈਸਾਕ ਹਮਾਰਾ ਭੀ ਦਰਸਨ ਕਰੋਗੇ ਕਰਨੇ ਆਏਹੋ ਜੇ ਕੋਈ ਜਟੀ ਸਰਦਾਰਨੀ ਆਦਿਕ ਹੋਕੇ ਕਹੇਕੇ ਮੈ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਆਈ ਹੂੰ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕਰਨਾ ਕੇ ਮੁਨੋ ਇਸਕਾ ਚੂੰਡਾ ਤੇ ਧਕੇ ਦੇਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵਹੁ ॥ ਯਦਕਿੰਕਤ ਭੀ ਲਿਹਾਜ ਮੁਲਾਜਾ ਨ ਕਰੈ ਅਰਥਾਤ ਮਾਂਝੇਕੇ ਜਟੋ ਕੋ ਮਹਾਹਤਜਾਰੇ ਜਾਨਕੇ ਮੁਖਨਲਗਾਯਾ ਕਰੈ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੁਧਾਸਰਮੈ ਦੋ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਯਗ ਕੀਏ ਸੋ ਊਪਰ ਲਿਖਆਏ ਹੈ ਇਧਰ ਮੰਤਹੁਕੇ ਊਪਰ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਰੂਪ ਪਾਪਕਰਣੇ ਸੇ ਸਿਖ ਬਡੇ ਭੈ ਭੀਤ ਹੂਏ ਥੇ ॥ ਪੁਨਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਚਲੇ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿਖੋ ਕੀ ਫੌਜੋ ਮੈ ਗਏ ਤਬ ਸਿਖੋਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬਡਾ ਮਾਨ ਪੂਰਬਕ ਪੂਜਨ ਕੀਆ ਬਡਾ ੨ ਢੇਰ ਰੁਪੈ ਤੇ ਮੋਹਰੋ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਇਸਰੀਤੀ ਦੋ ਅਢਾਈ ਸਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਹਾ ਪੂਜਾਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਹਜਾਰੋ ਦਰ ਹਜਾਰੋ ਪੁਰੁਖ ਤੇ ਮਾਈਆਂ ਕੀ ਭੀੜਾ ਅਸ੍ਟ ਪਹਰ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲਯੋ ਕੀ ਬਨੀਰਹੇ ਕੋਈ ਸਖਨਾਕਾ ਪਦਾਰਥ ਲਈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਕੋਈ ਕੇਵਲ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਚਲੋ ਆਵਤੇ ਹੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਦਾਰਥ ਬਸਤ੍ਰ ਭੇਟਾ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕੁਛ ਅੰਤ ਨਹੀਆਵਤੋ ਹੈ ਬੇਅੰਤਤਾਹੀ ਜਹਾਂ ਕਹਾਂ ਸਰਬਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਦੇਖਨੇ ਮੈਆਵਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਉਸੀ ਸੈ ਤੀਨ ਸਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਅੰਤਕੋ ਉਨੀ ਮੈ ਪਾਂਚਵੇ ਸਾਲ ਮੈ ਕਾਲਾ ਪਾਨੀ ਜਾਇ ਸੂਹਾਵਨਾ ਕੀਆ ॥ ਕਿਤਨੇਕ ਬਰਸ ਕਾਲੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਨੀ ਮੈ ਰਹਕੇ ਪੁਨਾ ਦੇਵ ਪੁਰੀਕੋ ਗਮਨ ਕਰਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਅਬ ਭੀ ਕਾਲੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਮਾਧ ਹੈ ਤਹਾਂ ਨਿਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆ ਸੁਖਣਾ ਚਢਤਜਾਂਹੈ ਤਿਨਕੀ ਸਮਾਧ ਕੀ ਪੂਜਾ ਆਰਤੀ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਜਿਨੋਨੇ ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮਨ ਤਨੁ ਧਨ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਨਿਸਕਪਟ ਹੋਕੇ ਸੇਵਾਕਰੀ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਉਨਕੀ ਮਿਟੀ ਕੀਭੀਪੂਜਾ ਹਜਾਰੋਬਰਸੋਤਕ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋ ਪਰਮ ਸਾਧੂ ਸ੍ਵਰੂਪਥੇ ਉਨਕੋ ਕਾਲੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕਿਉਲੈਗਏ ਉਨਕਾ ਕਿਆ ਬਿਗਾਰਥਾ ਜੰਸੇ ਕਾਲੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਉਨਕਾ ਜਾਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ਵਹੁ ਕਾਰਣ ਪ੍ਰਗਟਕਰ ਕਹਨਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੈ ਸਾਧੋ ਯੇਹ ਕੁਮੰਤ੍ਰੀ ਔ ਮੂਰਖ ਲੋਕੋ ਕੀ ਸੰਗਤਕਾ ਫਲ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਅਬ ਜੈਸੇ ਜਿਸਹੇਤੁਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਕਾਲੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਜਾਨਾ ਭਯਾ ਹੈ ਸੋ ਆਦਿ ਉਪਾਂਤ ਸਰਬਕਾਰਨ ਸੁਣੋ ॥ ਜਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੇ ਸਾਰਾ ਦੇਸ ਸਿਖੋ ਕਾ ਸਾਂਭ ਲੀਆ ਤਬ ਕੋਈ ੨ ਭਾਈ ਭੈੜੇ ਭਵਿਖਤ ਕਥਾ ਕੀਆਂ ਸਾਖਜਾਂ ਲੀਏ ਫਿਰੈ ॥ ਮੂਰਖ ਵਿਚਾਰੇ ਦਿਸਟ ਕੂਟੋਕੇ ਅਰਥ ਕੋ ਤੌ ਜਾਨ ਨ ਸਕੇ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਤੇ ਆਪਨੀ ਬੁਧੀ ਬਲ ਕਰਕੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਕੇਸੇ ਪਢੇ ਅਛਰੋਕੋ ਲਗਾਵੈ ਭਲਾ ਵਹੁ ਦਿਸਟਕੂਟੋਕੇ ਅਰਥ ਬਿਨਾਤ੍ਰਿਕਾਲਗਯਪੁਰੁਖਸੇ ਕੈਸੇ ਲਗੈ ਕੋਈ ਕਹੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜਕਾ ਤੀਨ ਬਰਸ ਤਕ ਰਾਜ ਰਹੇਗੋ ਕੋਈ ਕਹੇ ਅਢਾਈ ਸਾਲ ਅਢਾਈ ਮਾਸ ਅਢਾਈ ਪਖ ਅਢਾਈ ਦਿਨ ਅਢਾਈ ਘੜੀ ਤਕ ਰਾਜ ਫਿਰੰਗੀ ਕੋ ਰਹੇਗੋ ਐਸੇ ਅਨਜਥਾ ੨ ਭਾਵੀ ਸਾਖਜਾਂਕੇ ਅਪਨੀ ਬੁਧੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਥਕੋ ਲਗਾਇਕੇ ਪੋਥਜਾਂ ਬਗਲ ਮੈ ਲੀਏ ਫਿਰੈ ਔਰ ਲੋਕੋ ਕੋ ਭ੍ਰਮਾਵਤੇ ਫਿਰੈ ॥ ਇਨ ਸਾਖਯੋਂਕੇ ਅਨਰਥ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਹੀ ਚੇਤਸਿੰਘ ਕਲਾਲਤੇ ਜੀਵਨਸਿੰਘ ਤੇਭਾਈਬੁਧਸਿੰਘਯੇਤੀਨੋਚਾਰੋਹਥ ਕੜਜਾਲਗਕੇਕਾਲੇ ਪਾਨੀ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇਪੁਨਾਉਧਰਹੀਮਰਜਾਤੇਭਏਮੂਰਖੋਕੀਸੰਗਤਕਾਪੀਛੇਸੇਦੁਖਰੂਪਹੀਫਲਹੋਤੋਹੈ। ਜਬਗੌਰ ਮਿੰਟਨੇਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੋ ਸਰਕਾਰਕਾਅਧਾਮੁਲਖਬਾਂਟਕੇਦੇਦੀਆ। ਤਦਅਨੰਤਰਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਤੇਜਾਸਿੰਘਕਾਨਚੰਦਮੁਨਸੀਖਾਸਹੇਮਰਾਜਰਲਾਮਿਸ੍ਰਬੋਲੀਰਾਮਕੇ ਰਾਜਾਦੀ ਨਾਥਆਦਿਕ ਰਹੀਸੋਂਕੋਏਕਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਗਵਨਰਜਰਨਲਨੇਕਹਜਾਕੇਤੁਮਕੋਸਰਕਾਰਨੇ ਛੋਟੇ ਰਾਜਜਾਂਤੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਬਨਾਯੋ ਹੈ ਤੁਮ ਅਬ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਅਸਲ ਖੈਰ ਖ੍ਵਾਹੀਹੋ ॥ ਸੋ ਸਰਕਾਰ ਤੁਮਸੇ ਪੂਛਤੀਹੈ ਜੈਸੇ ਅਬ ਫੇਰ ਰੌਲਾ ਨ ਪਰੇ ਕੋਈ ਐਸਾ ਮਾਰਗ ਬਤਾਵਹੁ ॥ ਤਬ ਰਾਜੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਭਨਾ ਰਹੀਸਾਂਨੇ ਕਹਜਾਕੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪੰਜਾਬ ਮੈ ਲਵ ਪੁਰ ਮੇਂ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਰੌਲੇ ਪਰਨੇ ਮੈ ਕੂਛ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਕ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਸਰਕਾਰ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਕੋ ਲੈਜਾਇਗੀ ਤਬ ਪੁਨਾ ਕਬੀ ਭੀ ਗਦਰ ਨ ਹੋਗਾ ॥ ਤਬ ਗਦਰਜਹਨਲਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਅਛਾ ਤੁਮ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਮੋਹਰਾਂ ਲਗਾਇਦੇਵੋ ਤਬ ਏਕ ਬਖਸੀ ਭਗਤ ਰਾਮਸੇ ਬਿਨਾ ਸਭਨੇ ਮੋਹਰਾਂ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਕੇ ਲੈਜਾਨੇ ਮੈ ਲਗਾਇਦਈ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਮੂਰਖੋ ਮਿਲਕੇ ਕਿਤਨੇਕ ਮੰਤਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਨਾਮ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਤੇ ਭਏ ਕੇ ਮੁੜਕੇ ਤਾਂ ਸਿੰਖਾਂ ਕਾ ਰਾਜ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੇ ਜਾਨਲਾਰਨਤੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘਨੂ ਮਾਰ ਦੇਈਏ ॥ ਯੇ ਦ੍ਰਿਢਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਕਾਗਦਲਿਖਕੇ ਸਭੀ ਮੋਹਰਾਂ ਲਗਾਇਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਜਿਸਕਾ ਆਯੁਰ ਬਲ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਬਲ ਪੁੰਨਸਹਾਇਕਹੈਂ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਉਸਕੋ ਕੌਨ ਮਾਰ ਸਕਤੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਪਾਂਡਵੋਕੇ ਮਾਰਣੇ ਅਰਥ ਦੁਰਯੋਧਨਨੇ ਅਨੇਕ ਹੀ ਯਤਨਕੀਏ ਥੇ ॥ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾਧਿਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਰੀਤ ਸਿੰਘਕੇ ਮਾਰਣੇ ਭਾਈਏ ਭੰਗੀ ਰਾਮਗੜ੍ਹੇ ਆਦਿਕ ਸਰਦਾਰ ਅਨੇਕ ਯਤਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਥੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜਿਸਕਾ ਕਾਲਭਗਵਾਨ ਰਾਖਾ ਹੋਵੇ ਉਸਕੋ ਕਉਨ ਮਾਰੇ ॥ ਤੇਸੇਹੀਜਾਨਲਾਰਨਸਾਹਿਬ ਕੋ ਭੀਕਿਸੀਨੇਬੀਚਮੈਖਬਰਦੇਦਈ ਕੇ ਤੇਰੀਔ ਤੇਜਾਸਿੰਘ ਕੇ ਮਾਰਦਨੇਕੀ ਸਾਲਾਹ ਕਿਤਨੇ ਰਹੀਸੋ ਨੇ ਕਰਕੇ ਉਨੋਨੇ ਮੋਹਰਾ ਲਗਾਇਦਈ ਹੈ ਨਾਲੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਤੇ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗਭੀ ॥ ਇਸਬਾਤਮੈ ਸਾਮਲ ਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਸਾਹਿਬ ਦਯਾਲਰਲੇਮਿਸ੍ਰਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨ ਕਹੀਜਾਨਲਾਰਨਸਾਹਿਬਸੇ ਰਾਇਮੂਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਦਯਾਲ ਏਕ ਔਰ ਤੀਨੋ ਜਾਨ ਲਾਰਨਕੇਐਸੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਅਕਬਰ ਬਾਦਸਾਹਕੇ ਆਗੇ ਬੀਰਬਲਤੇ ਟੋਡਰਮਲ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੋਤੇਭਏ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਕੋਈ ਭੀਕਸੂਰਨਹੀ ਥੀ॥ ਜਿਨ ੨ ਦੁਸਮਨੋ ਨੇਐਸਾਕੁਮੰਤ੍ਰ ਪਕਯਾਥਾ ਉਨੋਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਕਾ ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਆਪ ਸਾਮਲ ਕਰਲੀਆ ਥਾ ॥ ਗੰਡਾਸਿੰਘਨੇ ਸਧਾਸਰ ਕੇ ਮੁਨਾਰੇ ਪਰ ਅਨੀ ਹੋਕੇ ਕਈ ਖੂਨ ਭੀ ਕੀਏ ਥ ਤਿਸਕੋ ਤੇ ਸਰਕਾਰਨੇ ਫਾਸੀ ਦੇਦੀਆਥਾ ॥ ਸਾਹਿਬ ਦਯਾਲਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪਕੜਨੇ ਗਏ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਅਛੀ ਨੀਤੀ ਕੀ ਸਲਾਹ ਦੇਨੇਹਾਰਾਮੰਤ੍ਰੀ ਨਹੀਥਾ ॥ ਜੈਸੇ ਪਕੜਨੇ ਵਾਸਤੇ ਗਏ ਥੇ ਜੇ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜਾਨਲਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਾਸ ਚਲਾਆਵਤਾ ਤੇ ਸਚ ੨ ਕਹਦੇਤਾ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਜਰੂਰ ਤਿਸਕਾ ਕਸੂਰ ਜੋ ਹੋਤਾਭੀ ਤੌਭੀ ਮਾਫ ਕਰਦੇਤੀ ॥ ਉਸਨੇ ਏਹ ਬਾਤ ਤਾ ਨ ਸੋਚੀ ਤੇ ਕੁਮੰਤ੍ਰਜੋਂ ਕੇ ਕਹੇ ਲਾਗਕੇ ਸੰਮਦੂ ਕੇ ਤਾਲਘਰ ਡੇਰਾ ਲਗਜਾ ਲਗਾਯਾ ਛੋਡਕੇ ਭਾਗ ਗਯਾ ॥ ਪੀਛੇ ਕੁਮੰਤ੍ਰਜੋਂ ਨੇ ਐਸਾ ਕਹਕੇ ਮਸਾਹੂਰਕਰਦੀਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਅਪਨੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸੇ ਉਡ ਗਯੋ ਹੈ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਕੇ ਹਾਥਹੀ ਨਹੀ ਆਵਤੋ ਹੈ ਇਸਕਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੇ ਮਨਮੈ ਅਧਿਕ ਸਕ ਗੁਜਰਗਯਾ ॥ ਜਹਾਂ ੨ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਗ੍ਰਾਮਮੈ ਜਿਸਕੇ ਘਰ ਮੈ ਰਹਜਾਵੇਤਬ ਸਰਕਾਰੀ ਲੋਕ ਉਸ ਗ੍ਰਾਮ ਔ ਘਰਕੀਤਿਲਾਸੀਲੇਵੇਂ ਤੇਉਨਆਦਮਯੋਂਕੋ ਬਡੀ ਸਜਾਦੇਵੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਪੀਛੇਫੌਜਸਰਕਾਰੀ ਲਗ ਪਰੀ ਕਹੂੰ ਟਾਕਰ ਹੋਜਾਵੈ ਤਬ ਸਾਥਕੇ ਸਿਖਕੁਛ ਯੁਧ ਭੀ ਕਰੈ ਤੇ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਿਕਸ ਜਾਵੈ ॥ ਭਿਸਰੀਤੀ ਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋਕੋ ਕੋ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁਚਯਾ ॥ ਭਾਈ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਲਕੜਯਾਂ ਵਾਲਾ ਇਨਕੋ ਘਰ ਰਖਣੇ ਕੇ ਹੇਤੂਸੇ ਮਾਰਯਾਹੀਗਯਾ ਪੁਨਾ ਉਨੀਸੈ ਚਾਰ ੧੯੦੪ ਮੈ ਮੁਲਤਾਨਕੇ ਕਿਲੇ ਮੈਸਾਵਣ ਮਲਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਮੂਲਰਾਜ ਵੈਸਾਖਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਆਕੀ ਰੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਿਸਕੋ ਸਰ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰਨੇ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਕੋ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਫੌਜ ਦੇਕੇ ਭੇਜਯਾ ਇਧਰ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਮੁਲਤਾਨ ਮੈ ਪਹੁਚਯਗਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀਵਾਲਾ ਮੂਲਰਾਜਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦ ੪ਨੰਤ੍ਰ ਮੂਲਰਾਜ ਔ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕਾ ਭੀ ਆਪਸ ਮੈ ਬਿਗਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਸੇਰਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜਕੇ ਪਾਸ ਭੀ ਆਵਨੇ ਯੋਗ ਨ ਰਹਯਾ ਤੇ ਮੂਲਰਾਜ ਕੇ ਸਾਥ ਬਿਗਾਰ ਹੋਨੇਸੇ ਤਹਾਭੀ ਨ ਰਹ ਸਕਯਾ ਪੁਨਾ ਉਭੈ ਭ੍ਰਸਟ ਹੋਕੇ ਸੇਰਸਿੰਘ ਝਨਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ੨ ਰਾਮ ਨ ਗਰਕੋ ਚਲਾ ਆਯਾ ॥ ਰਾਮਨਗਰਸੇ ਪਾਰ ਝਨਾਕੇ ਤੀਰੇ ਡੇਰਾ ਲਗਾਇਕੇ ਲਾਹੌਰ ਲੇਨੇ ਅਰਥ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਧਰ ਲਵਪੁਰਮੈ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਰਸਿੰਘ ਹਰੀਸਿੰਘ ਲਲੂਏਕੇ ਪਤ੍ਰਕੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਚੁਗਲੀ ਕਰੀ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੀਆਂ ਚਿਠਯਾਂ ਤੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਕੌਰ ਕੀਆਂ ਚਿਠਯਾਂ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਪਾਸ ਆਵਤਯਾ ਹੈ ਇਸ ਸੁਭੇਸੇ ਸਰਕਾਰਨੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕਾ ਡੇਰਾ ਸਾਰਾ ਜ਼ਪਤ ਕਰਕੇ ਕਾਗਦ ਸਭ ਦੇਖੇ ਗਏ ਤਬ ਚਿਠੀ ਨਾ ਤੋ ਕੋਈ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਕੀ ਨਿਕਸੀ ਔ ਨ ਕੋਈ ਮਹਾਰਾਣੀ ਕੀ ਨਿਕਸੀ ਤਬ ਸਰਕਾਰਨੇ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘਕੀ ਜਾਮਨੀ ਲੈਕੇ ਛੋਡਦੀਆ ਤੇ ਤਿਸਕਾ ਮਾਲਭੀ ਸਭ ਵਾਗੁਜਾਰ ਦੀਆ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਇ ਮੂਲ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥ ਅਦਾਵਤ ਰਖਤਾਥਾ ॥ ਇਸਨੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੋ ਨਜਰ ਬੰਦ ਰਖਯਾਵਸਤੀਰਾਮ ਕੀ ਸਮਾਧੇ ॥ ਉਧਰ ਸੇਰਸਿੰਘਭੀ ਸਿਖਾਂ ਕੀ ਮੁਲਤਾਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਲੈਕੇ ਰਾਮਨਗਰ ਆਇਗਯਾਥਾ ਉਸਕੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਸ੍ਰਾਧੋਕੇ ਬੀਚ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਹਰੀਸਿੰਘ ਕੀ ਤਿਥੀ ਕਰਕੇ ਪਹਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋ ਖੂਬ ਭੰਗ ਛਕਾਇਕੇ ਸਭਕੋ ਮਸਤ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਜੈਸੇ ਬੈਠਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਦੋਤੀਨ ਘੰਟੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰੋਜ ਉਸੀ ਚਾਲਸੇ ਏਕ ਡੰਡਾ ਖੜਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਕੇ ਟਹਲਵਾਲੇ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਡਾਗਕੇ ਕੁਜਰਾਂ ਵਾਲੇ ਜਾਇ ਵੜਜਾ ॥ ਜਬ ਬਡੇ ਦਿਨ ਚਢੇ ਖਬਰ ਭਈ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਤਿਸਕੇ ਪੀਛੇ ਫੌਜ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਚਢ ਪਰੀ ॥ ਜਾਇਕੁਜਰਾਂ ਵਾਲਾ ਘੇਰਜਾ ॥ ਤਬ ਸਹਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਕਠੇ ਹੋਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਜੇ ਤੁਸੀ ਸੈਹਰ ਮੈ ਆਕੀ ਹੋਵੋਗੇ ਤਬ ਸੈਹਰ ਕੋ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁਚੇਗੋ ਤਾਤੇ ਤੁਮ ਕਿਸੀ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈਜਾਇਕੇ ਯੁਧ ਕਰੋ ਸਹਰ ਛੋਢਕੇ ਇਤਨਾ ਦਾਨ ਹਮਕੋ ਦੇਵਹੁ ॥ ਨਗਰ ਵਾਸੀ ਜਨੋਕੇ ਕਰੇ ਸੇ ਨਗਰ ਸੇ ਏਹਭੀ ਰਾਮ ਨਗਰਕੇ ਪਾਰ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ॥ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੇ ਮਨਮੈ ਬੀਚਾਰ ਆਯਾ ਕੇ ਮਤ ਮੇਰੇ ਪੀਛੇ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਕੋ ਤਕਲੀਫ ਪਹੁਚੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਕੋ ਨ ਪਗੜਾ ਦੇਵੇਂ ॥ ਜੇ ਮੇਰੇ ਬਦਲੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋਖੇਦ ਪਹੁਚਯਾ ਤਬ ਧਿਕਾਰਹੈ ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨੇਕੋ ਪੁਨਾ ਮੁਝਕੋ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਕਾ ਰਸਾ ਗਲ ਮੈ ਪਾਵਨ ਪਰੇਗੋ ॥ ਇਸ ਬੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਨੇ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਅਰਜੀ ਲਿਖੀਕੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਆਪ ਇਥੇ ਰਾਮ ਨਗਰ ਸਿਖੋਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇਜਾਵੋ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਇਥੇ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਆਪ ਭੀ ਇਥੇ ਹੀ ਦਰਸਨ ਦੇਵੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬਡੀ ਬੇਨਤੀ ਪੂਰਬਕ ਦੋ ਅਰਜੀਆਂ ਲਿਖਜਾਂ ਤਬ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਜਬਾਬ ਦੇਦੀਆ ਕੇ ਹਮ ਫਕੀਰ ਲੋਕ ਹੈ ਹਮਾਰਾ ਯੁਧ ਆਦਿਕ ਫਸਾਦੋ ਮੈ ਅਨੇਕਾ ਕਜਾ ਕਾਮਹੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ਦੋਨੋ ਅਰਜਯੋਕਾ ਸੁਣਕੇ ਤੀਸਰੀ ਅਰਜੀ ਮੈ ਫਿਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਨੇ ਲਿਖਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਜੀ ਤੇ ਆਦਿਲੈ ਕੇ ਦਸੋ ਪਾਤਸਾਹੀਆਂ ਕੀ ਸਪਤ ਹੈ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਪਤ ਹੈ ਆਣ ਹੈ ਆਪ ਨਆਵੋ ਤੋ ਆਪ ਏਹ ਹਮਾਰੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਲਿਖੀ ਹੂਈ ਅਰਜੀਕੋ ਪਝਤੇਸਾਰਹੀ ਇਸ ਘੋੜੇ ਪਰ ਚਢਕੇ ਰਾਮ ਨਗਰ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵੋ ॥ ਐਸੇ ਅਰਜੀ ਲਿਖਕੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨਕਈ ਕੇ ਹਾਥ ਘੋੜਾ ਏਕ ਬਡੇ ਮੋਲਵਾਲਾ ਦੇਕੇ ਭੇਜ ਦੀਆ ॥ ਜਬ ਸਾਯੰਕਾਲ ਮੈ ਘੋੜਾ ਲੈਕੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਸੇ ਬਾਹਰ ਬਾਗਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਪਹੁਚਜਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਅਰਦਾਸ ਦਿਖਾਵਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਿਸ ਅਰਦਾਸ ਕੋ ਪਢਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਸਤਕ ਕੇ ਸਾਥ ਹਾਥ ਛੁਹਾਇਕੇ ਭਾਈ ਵਜੀਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਸਮੇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ੨ ਸਿਖੋਂਕੋ ਇਕਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਲਿਖਤ ਕੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਦਿਖਾਇਕੇ ਸਭਸੇ ਪੁਨਾ ਸਲਾਹ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਕੇ ਆਪਲੋਕੋ ਕੀ ਕਜਾ ਮਰਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ॥ ਅਬ ਹਮ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੇ ਲਿਖੇ ਮੂਜਬ ਰਾਮ ਨਗਰ ਕੋ ਜਾਵੈ ਕੇ ਨ ਜਾਵੈ । ਤਬ ਸਭਨਾਸਿੰਘਾਂ ਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਆਬ ਸਰਬਗ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਜ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੋ ਆਤਸਭੀ ਕੁਛ ਭੂਤ ਭਵਿਤਰ ਵਰਤਮਾਨਕੀ ਬਾਤ ਜਾਨ ਤੇ ਹੋ ਈਸ੍ਵਰਹੋ ॥ ਹਮਅਲਪਗ ਜੀਵ ਹੈ ਹਮ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਕਜ਼ਾ ਕਹ ਸਕਤੇ ਹੈਜੈਸੇ ਆਪ ਪ੍ਰੇਰੇ ਤੈਸੇ ਹਮਭੀ ਅਰਜ ਕਰਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਜੋ ਕੁਛ ਤੁਮਾਰੀ ਬੁਧੀ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਸੋ ਕਰਦੇਵੋ । ਤਬ ਸਭੀ ਸਿਖੋ ਪੁਰਾਤਨੋਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਹਮਾਰੀ ਅਕਲ ਮੈ ਤੋ ਏਹੀ ਬਾਤਆਵਤੀ ਹੈ ਕੇ ਆਪਕਾ ਜਾਣਾ ਅਸਲੂੰਠੀਕ ਨਹੀ ਹੈ ਆਗੇ ਜੈਸੇ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਕਰੈ॥ ਉਨਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਪ ਲੋਕੋ ਕਾ ਕਹਨਾ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਹੈ ਨੀਤੀ ਯੁਕੂ ਹੈਪਰੰਤੂ ਸਪਰ ਬਿਛੂ ਆਦਿਕ ਮਹਾਤਾਮਸੀਭੀ ਹੈ । ਤਥਾਪੀ ।ਜਬ ਇਨ ਕੋ ਕੋਈ ਬਤਜੋ ਕੀ ਆਣ ਪਾਵਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸਿਰ ਸੁਣਕੇ ਉਸਕੇ ਆਗੇ ਪਚੜਜਾਤੇ ਹੈ ਭਾਵੇ ਕੋਈ ਮਾਰੇ ਅਬਵਾ ਛੋਡੇ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਿਹੰਗੜੇਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਹੈ ਆਦੀ ਇਸੋ ਪਾਤਸਾਹਜਾਂ ਕੀਆਂ ਸਹੁਆਂ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਨਾ ਗੁਰੂਆਂਕੀਆਂ ਸਹੁਆਂ ਪਾਇ ਭੇਜਮੈਹੇ ਨ ਹਮ ਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੂਏ ਉਨਕੀ ਸਪਤ ਕੋ ਕੈਸੇ ਤੋੜ ਡਾਰੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸਭ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਸਰਦਾਰਕਾ ਏਈ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈਡੇਰੇ ਤੇ। ਯੁ ਆਪ ਡੇਰੇ ਮੈ ਨ ਰਹੋ ਮਤ ਆਪਕੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਤਕਲੀਫ ਨ ਦੇਵੈ ਫਿਰ ਆਪਾਹੇ ਖੁਵਾਚ ।ਕਿਸੀ ਔਰ ਦੇਸ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਵਹੁ ਪਰੰਤੂ ਰਾਮ ਨਗਰਕੀ ਓਰ ਨ ਜਾਵੋ ਕਰੋ ਕਾਹੇ ਤੇਯੁਧ ਵਿਖੇ ਜਾਨੇਸੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆਂਉਪਾਧਜਾਉਠਖੜਜਾਹੋਤਜਾਂ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਾਧ ਸਗਤ ਤੁਮਾਰਾ ਬਚਨ ਪਰਮ ਹਿਤਦਾਹੈ ਪਰੰਤੂ ਨਿਹੰਗੜੇਨੇ ਸਹੁ ਪਾਇਕੇ ਪੀਛੇ ਸੇ ਏਹੀ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ਕੇ ਇਧਰ ਰਾਮ ਨਗਰਕੋ ਹੀ ਸਿਖੋ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਪ ਆਇ ਜਾਵੋ ਤਬ ਹੀ ਹਮਾਰਾਸਕ ਦੂਰ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਔ ਸਰੀਰ ਭੀ ਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ਛਿਨ ਭੰਗਰਹੈ ਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਲਗਜਾਵੈ ਤਬ ਇਸ ਤੇ ਔਰ ਕਜ਼ਾ ਅਛੀ ਉਤਮ ਬਾਤ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਆਪ ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰੇ ਹੋ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਹਮਕੋ ਆਗਜ਼ਾ ਦੇਵੋ ਜੋ ਹਮ ਤਹਾਹੀ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ॥ ਸਰੀਰ ਜਾਵੋ ਅਬੀ ਚਹੇ ਚਿਰੰਕਾਲ ਰਹੋ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਣ ਹਮ ਭਗ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਰਮ ਸ੍ਰਧਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਭ ਕੇ ਮਨ ਦ੍ਰਵ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਲਸੇ ਸਬ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਪੂਰਣ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਬਾਣੀ ਭੀ ਸਭਕੀ ਗਦ ੨ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਕੰਠ ਰੁਕ ਜਾਤੇ ਭਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

॥ ਤਬ ਸਭਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕ ਬਨਤੀ ਕਰੀ ਹ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਆਪਕੀ ਕਤਿ ਮਿਤ ਆਪਹੀ ਜਾਨੋ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਉਜਰਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਬੇਨਤੀ ਮਾਤ੍ਰਹੀ ਹੈ ਆਗੇ ਜੋ ਆਪਕੀ ਰਜਾਇ ॥ ਪੁਨਃ ਸਭਸਿਖਨਕੇ ਦਿਲਾਸਾ ਧੀਰਜ ਦੇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇਹਮਨੇਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਕਾ ਮਲੇਛ ਪੰਥਸੇ ਬਦਲੇਲੇਨੇਹੈ ਬੀਚਬੈਠਕੇ ਬੇੜੇਕੋ ਰੜੇਹੀ ਇਨਕਾ ਬੜਾ ਗਰਕ ਕਰਕੇ ਹਾੜ ਸ੍ਰਾਵਣ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਆਏ ਖੜੇ ਹੈ ॥ ਤੁਮ ਕਿਸੀ ਬਾਤਕੀ ਚਿੰਤਾ ਮਤਕਰੋ ॥ ਯੇ ਗੁਪਤ ਬਚਨ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਨੇ ਯਾਦ ਰਖਣਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਏਹ ਕਾਰਯ ਕਰਕੇ ਹਮ ਆਏ ਖੜੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਧੀਰਯ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਕੇ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਣੇਕੀ ਇਛਾ ਕਰੀ ਤਬਸਰਬ ਸਿਖੋਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਅਪਨੀ ਗਤਿ ਆਪਹੀ ਜਾਨੋ ਆਪਚੇ ਆਸਯਕੋ ਹਮ ਅਲਪਕਾ ਜੀਵ ਅਪਨੀ ਅਲਪਗਜਤਾ ਕਰਕੇ ਆਪਮੇ ਦੋਸ ਅਰੋਪਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਯੇਹੀ ਹਮਾਰੀ ਮੂਰਖਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸੋਸੇ ਅਨੰਤਰ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀਚੇ ਮਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਮਾਰਗ ਰਾਮ ਨਗਰਸੇ ਪਾਰਨੋਦ੍ਰਤਾਗਾ ਨਦੀਕੇ ਪਾਰਲੇ ਤੀਰ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੂਏ ॥ ਊਪਰਸੇ ਤੋ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਯੇ ਜੋ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਦਲਮੈ ਮਹਾਤਮਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈ ਸੋ ਅਵਸਜ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਫਤੇ ਹੋਵੈਗੀ ॥ ਪਰੰਤੂ ਮੂਰਖ ਇਤਨਾ ਨ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਜੋ ਯੇ ਪਰਮ ਸਾਮਰਥਵਾਨਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਦਲਾ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹੈਂ ਯੇ ਮਲੇਛ ਪੰਥਕਾ ਰੜੇ ਹੀ ਬੇੜਾ ਡੋਬਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਕੀ ਹੀ ਫਤੇ ਕਰੇਗ ॥ ਜੈਸੇ ਵਿਸਨੁ ਭਗਵਾਨ ਅੰਤਰਮੇ ਬਾਲਿਰਾਜਾ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਵਾਸਤੇ ਬਲਿਰਾਜਾ ਕੀ ਭਗਤਿ ਭਾਵ ਪ੍ਰੇਮਕੇ ਵਸਹੂਏ ੨ ਸਦਾਹੀ ਬਲਿ-ਰਾਜਾ ਕੇ ਪਾਸ ਰਹਣੇ ਵਾਸਤੇ ਬਾਵਨ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਚਲੇ ੨ ਬਲਿਰਾਜਾਕੇ ਦ੍ਵਾਰਪੈ ਜਾਇਕੇ ਤੀਨ ਪਾਂਵ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਜਾਚਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਊਪਰਸੇ ਮਾਲਮ ਹੋਤੇ ਭਏਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਜਾਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਵਾਸਤੇ ਭਗਵਾਨ ਗਏ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਕੇਵਲ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਪਾ ਅਰਥ ਜਾਤੇ ਭਏ ਥੇ ਔ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਬੇਕੋ ਆਏ ਹੈਂ ॥ ਕਿਉਜੋ ਆਗੇ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਵੈਗੇ ਜੋ ਪ੍ਰਗਟਹੀ ਪੁਕਾਰ੍ ੨ ਕੇ ਕਹੈਗੇ ਵੋ ਬਚਰੋ ਤੁਮਾਰਾ ਬੇੜਾ ਡੂਬ ਚਲਜੋਹੈ ਅਬ ਕੋਈ ਭੀ ਤੁਮਾਰਾ ਰਖਕਨਹੀ ਹੈ ਇਤਜਦੀ ॥

ਦੋਃ ਮਲੇਛ ਪੰਥਕੇ ਅੰਤਹਿਤ ਗਮਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਗਤੇਸ ॥
ਸਿਮਰਹ ਅਨਦਿਨ ਜਾਸਕੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਇੰਦ੍ਰ ਜਲੇਸ ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਰੀਬੀਰ ਮਿੰਗੇਰ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵ ਚਤੁਰਥ ਸਰੰਧੇ ੨੮ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉੱਤਰਾਰਧ

ਸ੍ਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਾਖੀ ਅਸ਼ਟਮ ਪ੍ਰਸੰਗ॥

ਉੱਤਰਾਰਧ ॥

ਦੋਃ ਭਾਨਾ ਆਵੈਗੋ ਸਾਥੈ ਗੁਰੂ ਦਰਸਨਕੇ ਹੇਤ ॥
ਪਾਇਨਿਕਾਲਰ ਨਾਇਕੋ ਮਿਲਾ ਭਾਗ ਕਿਮ ਲੇਤ ॥ ੧ ॥

ਅਬ ਤਬਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਰਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੰਘ ਕੋ ਛੋਰੋਜੋਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਤਬ ਸਤਦਾਰ ਜਲਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਇਕ ਸਭਮੈਂ ਬੀਚਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਭਏ ॥ ਔ ਤਬ ਆਪਨੇ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਨ ਜਨਤੇ ਭਏ ॥ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਆਪਕੋ ਨਿਹਾਲ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਮਿਲਤੇ ਭਏ । ਪਰਸਪਰ ਬਾਸਲ ਪ੍ਰਸਨ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਤਲ ਅਨੰ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲਾ ਭਾਨਾ ਸੇਵ ਸਿੰਘ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਲੇ ਕੋ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਆਤੇ ਬਹੁਤ ਸੀ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਖੜਾ ਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹਜੀ ਅਬ ਆਪ ਸਰਾਯਤਾ ਕਰੋ ਸਿਖੰ ਕੀ ਜੋ ਆਪਕਾਹੀ ਬਿਰਦਹੈ॥ ਤਾਸਾ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਖੁਦਾ ਸਿੰਘਸਾਹ ॥ ਦੇਖਸੇ ਤਾਸੇ ਕੀ ਓਰ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵੇ ਸੇਵ ਸਿੰਘ ਤੇਰਾਹੀ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਾਸੇ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹਾਂ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਮੇਰਾ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਮੂਰਖਾ ਤੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠੀਸੀ ਅਠਾਈਤੀਨਬ ਹਜਾਰ ਛੋਜ ਲੈਕੇ ਨਕਲਛੈਕੇ ਛੋਜ ਉਤਰਾਹੁਆਹੈ ਤੂੰ ਇਸਕੋ ਮਾਰਕੇ ਹਟਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਤਾਸਾ ਕੋ ਬਕਸਾ ਤੇਨਛਾਨ ਤੇ ਛੋ ਦਾਜਕ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁਆਤਬਹਰਾਜਾਛੈ ਭੀਤਰਹੋਕੇਤਾਤਕਾਲਬੀਪੀਛੇ ਕੋ ਪਿਛਲੇਪ ਹੋਸੇ ਜਲਤੀਹਟਤਾਸਾਵੈਨ ਲਮੁਖਸੇਕਹਤਾਸਾਵੇਮਹਾਰਾਜਜੀਤੁਮਾਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ2ਸੈਸੇਹੀਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤੁਮਕੋ ਸਾਚ'ਸਾਤਭਯਾਜਬਕਿਚਿਤਦੂਰਗਯਾਤਬਬਲ ਸੋਕੋਸੁਨਾਇਕੇਸਾਹਿਬਨੇਬਚਨ ਕਹਯਾ ਕੋ ਸਾਹਿਰੇਅਛਾਕੀਇਕਦੋਘੜੀਤਹਤੁਝੋਅਬਸੋਤੇਰੀਛਤੇਹੋਸ ਤੀ ॥ ਜਿਸਨੇ ਛਤੀਰਕੀਕਰੀਤਾਛਨਸਹਾਰੀਉਸਨੇਭੇਕਛੀਤਾਬਬਬਸਹਾਰੀ ਕਾਹੁਅਬਤੁਮਾਰੀਂ ਛਤੇਕ-ਦਚਿਤਕੀਨਹੀਹੋਵੇਗੀਇਸਪ੍ਰਕਾਰਯਾਸ੍ਰਾਪਛੈਕੇਅਪਨੇਛੇਤੇ ਕੋ ਛਲ ਜਾਤ ਲਪਾਪਰੰਤੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਨ ਮੈ ਬਾ ਪਸਚਾਤਾਪਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਧਰ ਉਸੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੰਧਯਾ ਕਾਲਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਥੰਕ ਪਰਸੇ ਲਘੁਸੰਕਾ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਉਠੇ ਲਘੁਸੰਕਾ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਮਨ ਮੈ ਐਸੀ ਬਾਤ ਆਗਈ ਜੋ ਸਮੀਪਹੀ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਬਾ ਤਹਾਹੀ ਚਲੇਗਏ ॥ ਜਬ ਸਮੀਪਗਏ ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਜਾਰਾਜਸਿੰਘਜੀ ਅਪਨੀ ਗਾਦੀ ਸੇ ਉਠ ਖੜੇ ਹੂਏ ਤੇ ਹਾਥ ਪਕੜਕੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਅਪਨੀ ਗਾਦੀ ਪਰਬੈਠਾਇ ਲੇਤਾ ਭਯਾ ਤੇ ਆਪਭੀ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇਗਾਦੀਕੇਪਾਸਹੀਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ ਗਾਦਕੇਨੀਚੇਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਜੁੜੇਹੂਏਦੋਨੇ ਹਾਥ ਅਪਨੇਹਾਥਏਕਸੇਪਕੜਕੇਬਚਨਕੀਆਕੇਕਿਉਭਾਈਆ ਜੀ ਅਬੀ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨਹੂਏ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਹੂਏ ਤੀਨ ਵਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਕਹਯਾ ਹੂਆ ਉਨਕੋ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਕੇ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਭਾਈਆ ਜੇ ਗਊਆਂ ਭੀ ਅਪਨਾ ਅਹਾਰ ਛੋਡਕੇ ਵਿਸ੍ਵਾ ਖਾਣੇ ਲਾਗ ਜਾਵੈ ਤਬ ਭੇਡਾਂ ਕਾ ਕਯਾ ਹਾਲ ਵੁਹ ਭੇਡਾਂ ਤੋ ਆਗੇ ਹੀ ਵਿਸ੍ਵਾ ਖਾਤੀਆਂ ਹੀ ਹੈ ਯੇਹ ਭੀ ਬਚਨ ਤੀਨ ੨ ਵਾਰ ਕਹਕੇਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਹੁ ਭਾਈਆ ਜੀ ਜਬ ਪੀਰਪੈਕਾਂਬਰ ਗੁਰੂ ਹੋਕੇ ਏਹ ਭੀ ਝੂਠ ਬੋਲਨੇ ਲਾਗ ਜਾਵੈ ਤਬ ਉਮਤ ਕਾ ਕਯਾ ਹਾਲ ਹੋਗਾ ਵਹੁ ਉਮਤ ਕੋ ਆਗੇ ਹੀ ਝੂਠ ਬੋਲਤੀਹੀ ਹੈ ॥ ਭਾਵ ਯਹ ਕੇ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਸੰਤਹੋਕੇ ਤੋ ਸੰਸਾਰੀ ਜਨਹੁਕੋ ਝੂਠ ਬੋਲਨੇ ਤੇ ਹਟਾਵਨਾਥਾ ਕਾਹੇਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਨੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਔਰਕੋਈ ਪਾਪ ਨਹੀ ਹੈ ਸਮਸੰਤੋਖ ਨ ਔਰ ਸੁਖਤਪ ਨਖਿਮਾਸਮਜਾਨ ॥ ਝੂਠ ਬਰੋਬਰ ਪਾਪਨਹ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਸਮਦਾਨ ॥ ਇਸ ਸਲੋਕਕੇ ਅਰਥ ਕੋ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜਾਨਤੇਹੈਂ ॥ ਜਾਨ ਬੂਝਕੇ ਭੀ ਜੋ ਗੁਰੂਪੀਰ ਝੂਠ ਬੋਲਨੇ ਲਾਗ ਜਾਵੈ ਤਬ ਸੰਸਾਰੀ ਲੋਕ ਮੈ ਤੇ ਗੁਰੂਪੀਰੋਮੈ ਕਯ ਨੂਨ ਔ ਅਧਿਕਤਾ ਭਈ ਉਲਟਾ ਸੰਸਾਰੀਉਸੇਭੀ ਅਧੈ ਕੋਟੀ ਮੈ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਹੂਏ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ ਤੋ ਬਿਚਾਰੇ ਅਗਯਾਨੀ ਸਚ ਝੂਠਕੇ ਪੁਨਯ ਪਾਪਰੂਪਫਲ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ॥ ਔ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਜੇ ਜਾਨਕੇ ਫਿਰ ਭੀ ਗੁਰੂਪੀਰ ਝੂਠ ਬੋਲੈ ਤਬ ਔਰਇਤਰ ਜੀਵੋ ਸੇ ਭੀ ਅੰਧੇ ਅਗਯਾਨੀ ਭਏ ਕਿਉ। ਮਨ ਜਾਨਤ ਸਭਬਾਤ ਜਾਨਤਹੀ ਅਉਗਨ ਕਰੈ ॥ ਕਾਹੇ ਕੀ ਕੁਸਰਾਤ ਹਾਥ ਦੀਖ ਕੂਏ ਪਰੈ ॥ ਏਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਜੇ ਅੰਧੇ ਹੋਕੇ ਅੰਧੇਰੀਰਾਤਮੈ ਕੂਏ ਮੈ ਜਾਇਪਰੇ ਤਬ ਤਕ ਉਸਕੇ ਊਪਰਕੋਈ ਅਵਸੋਸ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਭਾਈ ਯੇ ਅੰਧਾਹੈ ਇਸਕੇ ਕਯਾ ਅਧੀਨ ਹੈ ॥ ਜਬ ਸੁਜਾਖਾ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮੈ ਹੀ ਵਰਸਤਯਾਂ ਕੂਪਮੈ ਜਾਇਪਰੇ ਤਬ ਸਭ ਕੋਈ ਉਸਕੇ ਪਰ ਅਵਸੋਸ ਕਰਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੀ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਤੋ ਜਗਤ ਕ ਜੀਵ ਕੇ ਝੂਠ ਪਾਪਕ ਵਰਜ ਨ ਵਾਸਸੇ ਆਏ ਹੈ ਜਬ ਆਪਹੀ ਝੂਠ ਆਦਿਕ ਪਾਪ ਕਮਾਵਨੇ ਲਾਗਜਾਵੈ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਪਾਪਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰਸੇ ਕੈਸੇ ਪਾਰਕਰੇਗੇ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ਕੇ ਪਥਰਕੀ ਬੇੜੀ ਜੋ ਚੜੈ ਭਰਾ ਨਾਲ ਡੁਬਾਵੈ ॥ ਗੁਰੂ ਜਿਨਾ ਕੇ ਅੰਧਲੇ ਚੇਲੇ ਨਾਹੀ ਠਾਉ ॥ ਸੁੰਞੇ ਘਰ ਕਾ ਪਾਹੁਣਾ ਜਿਉਆਵੈ ਤਿਉਜਾਇ ॥ ਇਤਯਾਦਿ ਯਾਂਤੇ ਗੁਰੂ ਔ ਪੀਰਾਂ ਕੋ ਸਤਯ ਧਰਮ ਬੋਲਨਾ ਚਾਹਯੇ ਮਿਥਯਾ ਬਾਨੀ ਨ ਬੋਲਨੀ ਚਾਹਯੇ ॥ ਜੇ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਸਦਾਇਕੇ ਮਿਥਯਾ ਬੋਲੈ ਗੇ ਤਬ ਉਨਕੇ ਵਚਨੋ ਪਰ ਪ੍ਰੀਤੀਤਕੈਸੈਕਰੈਗੋ ਔ ਕੈਸੇ ਉਮਭਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰੈਗੇ ਐਸੇ ਹੀ ਕੋਈ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪਸਚਾਤ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਭਾਈਆ ਜੀ ਤੁਮਾਰੇ ਦੋਨੋ ਮਿੱਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਹੈਨ ਸਿਖਭੀ ਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਭੀ ॥ ਨਾਤੂੰ ਸਿਖਾਂ ਕਾ ਵਿਸਾਹੁ ਕਰੀ ਤੇ ਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕਾ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ॥ ਯੇਹ ਸਿਖਤੋ ਓਹੀ ਮਲੇਛ ਪੰਥ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਤੋਪਾਂਕੇ ਗੋਲਯੋਂ ਸੇ ਛੁਡਾਯਾਥਾ ਅੰਤਰਖਾਨੇ ਇਨਕੇ ਮਨ ਮੈ ਕਪਟ ਹੈ ਔ ਊਪਰ ਸੇ ਬਡੀ ਮੀਠੀ ਛੁਰੀ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਤੋ ਐਸੇ ਹੀ ਕਹਤੇਥੇ ਹਮਤੁਮਾਰੇ ਹੈ ਜੀ ੨ ਜਹਾਂ ਹੁਕਮ ਕਰੋ ਤਹਾ ਹੀ ਹਮਹਾਜਰਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਉਨ ਹੀ ਪਾਪੀਓਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਤੋਪਾਂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਇਸਸੇ ਤੂੰ ਇਨਕਾ ਅਬਕਯਾ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ॥ ਤੇਰੀ ਭੀ ਓਹੀ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰਨਗੇ ਜੇ ਤੂੰ ਇਨਕਾ ਵਿਸਾਹੁ ਕਰੇਗਾ ਤੋ ॥ ਦੂਸਰੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਤੋ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਸਤ੍ਰ ਇਸ ਵਕਤਹੈਹੀ ਇਸਮੈਕਯਾ ਸਕਹੈ ॥ ਜੇ ਹਮਾਰੇਕੋਤੋ ਦੋਨੋ ਨੇਤ੍ਰ ਸਮਹੈ ਜੈਸੇ ਸਿਖੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਹੈ ਹਮਾਰਾ ਤੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਕੋਈ ਵੈਰੀ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੀ ਹਮਕੋ ਸਜੀਆਂਖ ਤੈਸੀ ਹੀ ਖਬੀਆਂਖ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਹਮਾਰੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਮੈ ਤੋ ਕੇਵਲ ਏਕ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਹੀ ਹੈ ਯੇ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਤਿਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੀ ਚਮਤਕਾਰੋ ਹੈ ॥ ਨਹ ਕਿਛ ਜਨ ਮੈ ਨਹ ਕਿਛ ਮਰੈ ਆਪਨ ਚਲਿਤਆਪਹੀਕਰੈਇਤਯਾਦੀ॥ਜਬਆਪਹ ਆਪਆਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ॥ਤਬਮਹ ਕਹਾ ਕਿਸ ਹੋਵਤ ਭਰਮ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹਮਾਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਔ ਜੇ ਕੁਛ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਆਵਤਾਭੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਰੀਰ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਸੁਪਨ ਪ੍ਰਪੰਚਵਤ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਹਮਾਰਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਅਪਨਾ ਆਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਹਮਕੋ ਸਿਖ ਭੀ ਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜਭੀ ਸਮ ਹੈ ਹਮਾਰਾ ਨ ਕੋਈ ਸਤਰੂ ਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈ ॥ ਯੇ ਤੋ ਪਰਮਾਰਥ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹੀਹੈ ਅਬ ਵਿਵਹਾਰਕ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੀ ਭਵਿਖਤ ਬਾਤ ਸੁਣਲੈ ॥ ਹੇ ਭਾਈਆਜੀ ਜਿਸ ਬੇੜੇਕੇ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਲਾਹ ਹੈ ਇਸ ਬੇੜੇਨੇ ਅਵਸਯ ਡੂਬਣੇ ਹੀ ਹੈ ॥ ਜੇ ਕਹੋ ਕੇ ਤੁਮਭੀ ਤੋ ਇਸ ਬੇੜੇਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਲਾਹਹੋ ਤਬ ਹਮਨ ਤ ਇਸ ਪਾਪੀਓ ਸੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਦਲਾ ਲੇਨੇ ਹੈ ਹਮਤੋ ਇਸ ਬੇੜੇਕੇ ਡੋਬਣੇ ਵਾਲੇ ਮਲਾਹ ਹੈ ਔ ਇਸ ਬੇੜੇਕੋ ਡੋਬਨੇ ਅਰਥ ਹੀ ਆਏ ਹਾਂ ॥ ਸੋਢੀ ਬੇਦੀ ਤ੍ਰਿਹੁਣ ਭਲੇ ਆਦਿਕ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇਜੋ ਇਸ ਬੇੜੇਕੇ ਮਲਾਹ ਹੈ ਤਥਾ ਪੀਰ ਫਕੀਰ ਗੁਰੂ ਇਨਕੋ ਸਭੀ ਤੁਮਲੋਕ ਮਨਾਇਲੇਵੋ ਔ ਇਸ ਬੇੜੇਕੇ ਤਾਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਤੁਮ ਸਭੀ ਆਪੋ ਆਪਨਾ ਜੁਦੇ ੨ ਅਥਵਾ ਸਾਰੇ ਏਕਠੇ ਹੋਕੇ ਜੋਰ ਲਗਾਇਲੇਵਹੁ ॥ ਪਰੰਤੂ ਹਮਨੇ ਬੀਚ ਬੈਠਕੇ ਇਸ ਬੇੜੇਕੋ ਡਬੋਦੇਨੇ ਹੈ ਯੇਹ ਸਾਰਾ ਸਮਾਚਾਰ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖਲੇਵੋਗੇ ॥ ਤੁਮਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੇ ਲੰਗਰਕੀ ਬਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਸੂਚਨ ਕਰਾਇਦੀਓਹੈ ਤੁਮ ਅਪਨੇਆਪਕਾ ਬਚਾਇ ਕਰਲੇਵੋ ਇਨ ਸਿਖੋ ਕੀ ਜੀਤਕੇ ਭਰੋਸੇ ਮਤ ਰਹਣਾ ॥ ਆਗੇ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਰਹੀ ਇਤਯਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਹੀ ਵਚਨ ਕਹੇ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਮੌਨ ਧਾਰਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਕੁਛ ਭੀ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਉਤ੍ਰ ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਏਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹਯਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਕਾਨਮੈ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਯੇ ਆਪਕੀ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਹੈ ਜੇ ਕਹੋ ਤੋ ਇਨਕੋ ਬਹੁਤ ਪਕੜਕੇ ਉਠਾਇਦੇਵੈ। ਉਸ ਸਿਖਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਧੀਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਿਸ ਸਿਖਸੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਾਂ ਹਾਂ ਇਸ ਬਾਤ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਮਤਲੇਨਾ ਗਾਦੀਆਂ ਸਭ ਇਨਕੀਆਂ ਹੈ ਕੇ ਹਮਾਰਯਾ ਚੁਪ ੨ ਜਾਹੁ ਚਲਾ ਜਾਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘੋਵਾਚ ॥ ਤਿਸ ਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਕੇ ਚਲਰੇ ਚਲਨੀ ਚਲਾਜਾਹੁ ਹਮ ਅਪਨੇ ਭਾਈ ਸੇ ਬਾਤ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੂੰ ਇਨਕਾ ਕਯਾਲਗਤਾਹੈ ॥ ਆਗੇ ਭੀ ਤੁਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਕੁਮੰਤ੍ਰਯੋਂਨੇ ਇਸਦਸਾਕੋ ਇਸਕੋ ਪਹੁਚਾ-ਇਦੀਉ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈਆ ਜੀ ਜੈਸੇ ਚਾਰਕ ਕੁਤੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸਇਕਠੇ ਹੂਏ ੨ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਭੀ ਇਕਠੇ ਹੂਏ ੨ ਹੈਂ ਕੁਤਯੋਂਕਾ ਸੁਭਾਵ ਹੀ ਹੈ ਜੇ ਮਾਲਕ ਨ ਵਰਜੇ ਤਬ ਆਪਸਮੈ ਕਟਕੇ ਮਰਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਸੋ ਯੇਹ ਭੀ ਆਪਸਮੈ ਕਟਕੇ ਮਰਜਾਵੈਗੇ ਤਬ ਲਾਭ ਕਯਾ ਹੋਗਾ ॥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਸਿਖਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਝਿੜਕਯਾ ਤਥਾ ਅਪਨ ਪਾਸਸੇ ਉਠਾਇਦੀਆ ॥ ਪੁਨਾ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੋਤੇ ਰਹੇ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਗਾਦੀ ਪਰਹੀ ਬਿਰਾਜਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਹਾਂ ਤੇ ਉਠਕੇ ਤੋਸੇਖਾਨੇ ਵਾਲੇ ਤੰਬੂ ਮੈ ਜਾਇ ਬਿਰਾਜੇ ਪੁਨਾ ਸਵਾਯਾਮ ਨਿਸਾਰਹੀ ਤੇ ਉਠਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਨਿਤਹੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਏਕ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ॥ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕ ਆਗੇ ਭਟਾ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟਕਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਥੋੜਾ ਚਿਰ ਪੀਛੇ ਹੀ ਅਪਨੇ ਟਹਲਵਾਲੇ ਸੇ ਬੋਲਜਾ ਕੇ ਯੇਹ ਮੇਰਾ ਪਟਕਾ ਨਾਲਾ ਲੈਜਾਇ ਬਾਜਾਰਮੈ ਬੇਚਕੇ ਇਸਕਾ ਦੂਧਲੈਆਉ ॥ ਸੇਵਕਸੇ ਕਹਤੇਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸੁਣਲੇਭਏ ॥ ਤਿਸਕੋ ਤਾੜਨਾ ਪੂਰਬਕ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਨਾਮ ਇਸਕਾ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਹੈ ਔ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪੁਤ ਹੈ ਜੋ ਯੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਮੁਝਕੋ ਇਸ ਨਾਲੇ ਕਾ ਹੀ ਦੂਧ ਲਜਾਇ ਦੇਵੋ ਇਸਨੇ ਗਮੈ ਸਸਤ੍ਰ ਮਾਰਨੇ ਹੈ ਇਸ ਜੈਸਜੋਂ ਨੇ ਜੰਗ ਜੀਤਨੇ ਹੈ ॥ ਜਾਹੁ ਬੁਲਾਵੋ ਉਸ ਨਿਹੰਗੜੇ ਕੋ ਜੋ ਉਸਸੇ ਹਮਪੂਛੈ ਕੇ ਯੇਹ ਭੀ ਤੇਰਾ ਭਾਈ ਹੈ ਜੋ ਕਹਤਾ ਹੈ ਮੁਝਕੋ ਨਾਲੇ ਕਾ ਦੂਧ ਲਜ ਇਦੇਵਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਤੁਰੰਤਹੀ ਏਕ ਸਿਖ ਜਾਇਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੋ ਬੁਲਾਇਲਜਾ ਯਾ ॥ ਆਵਤੇ ਹੀ ਸਰਦਾਰਨੇ ਅਬੀ ਦੂਰਸੇ ਹੀ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੀ ਥਾ ਜੋ ਤਿਸਸੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸਭੀਬਾਤੈ ਕਹਕੇ ਝਿੜਕਕੇ ਪੁਨਾ ਕਹਜੋਨੇ ਅਰੇ ਨਿਹੰਗੜੇ ਇਨ ਕੀ ਭੁਜਾਕੇ ਬਲਕੇ ਭਰੋਸੇ ਤੁਮ ਜੰਗ ਜੀਤਜਾਚਾਹਤੇਹੋ ॥ ਜੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਮੁਝਕੋ ਨਾਲੇ ਕਾ ਦੂਧਲਜਾਯਦੇਵਹੁ ॥ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਤਾੜਨਾ ਪੂਰਬਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਜੋੜਿਆਮੈਹੀ ਖੜੋਤਾ ਰਹਜਾ ॥ ਤਿਸਕੇ ਸਹਾਰੇ ਕੋ ਦੇਖੁਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਆਉ ਬੈਠਜਾਇ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰਨੇ ਕਹਜਾ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਬ ਪਿਛਲੇ ਔਗੁਨ ਬਖਸਦੇਵਹੁ ਔ ਆਗੇ ਇਨਕੋ ਸਤ ਮਾਰਗਮੈ ਪਾਵੋ ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਇਨਪਰ ਕਰੋ ॥ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜੋ ਤੀਰ ਚਲਯੋ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਅਬ ਫਿਰਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਆਜਹੀ ਇਨਕਾ ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਕਰਦੇਨਾ ਥਾ ਪਰੰਤੂ ਤੇਰੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਔਰ ਦੋ ਤੀਨ ਮਾਸਸਹੀ ॥ ਆਉਤਮਅਬ ਬੈਠ ਜਾਵੋ ॥ ਤਦਅਨੰਤ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਕੇ ਸਾਥ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਜੰਗ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਜੰਜੈਲ ਬਰਛੀ ਤੇਗ ਆਦਿਕ ਸਸਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਭੁਜਾ ਉਲਾਰਕੇ ਮਾਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸੂਰਬੀਰੋਂਕੇ ਮੁਖਪਰਲਾਲੀਆਇਜਾਤੀ ਭਈ ਰੋਮ ਖੜੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਦਿਨ ਭਰ ਯੁਧ ਹੋਤੇ ਰਹਜੋ ਸਾਯੰਕਾਲਕੋ ਦੋਓਰਕੀ ਸੇਨਾ ਯੁਧਸੇ ਨਿਬ੍ਰਤਹੋਕੇ ਅਪੋ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜੰਗਕਾ ਪਿੜ ਸਿੰਘੋਂਕੇ ਪਾਸਹੀ ਰਹਜੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਪਰਾਮੁਖ ਉਸ ਜੰਜ ਮੈ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਅਰਧਰਾਤ੍ਰ ਬੀਤੀ ਤਬ ਰਾਜਾ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨਮੈ ਕੁਛ ਐਸਾ ਭੈ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਤੋਪਾਂ ਕੀ ਸਲਕ ਕਰਾਈ ਪੁਨਾ ਸੀਉ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਮੇ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕ ਡਰਾ ਲਗਯਾ ਲਗ਼ਾਯਾ ਛਡਕ ਭਾਗ ਚਲਯਾ ਭਯਾ ॥ ਤਪੇਕੇ ਚਲਨੇ ਕਾ ਸਬਦ ਸੁਣਕੇ ਸਿੰਘਲੋਕੋਨੇ ਜਾਨਯਾ ਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂਕੀ ਫੌਜ ਆਇਪਰੀ ਹੈ ਜਾਨਕੇ ਐਸੇਸਾਰੀ ਫੌਜ ਉਠਭਾਗੀ॥ ਜਾਤੇ ੨ ਏਕਯਾਮਭਰ ਦਿਨਚੜੇ ਗੁਰੁਮਾਂਗਟਸੇ ਓਰੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਸਮੀਪਅਸ੍ਵਪਰਸੇ ਉਤਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਬੈਠਜਾਤੇ ਭਏ ਕੁਛ ਰੁਪੈਦੇਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਸਿਖਭੇਜਦੀਏ ਕੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦੇਬਨਵਾਇਕੈਲੇਆਵਹੁ ਕੁਛ ਗੁੜਭੀਲੈਆਵਹੁ ॥ ਰਸਤੇਮੈਹੀ ਬੈਠਜਾਤੇਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸਾਦਆਏ ਪੀਛੇ ਦੋ ੨ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਤੇ ਓਪਰ ਗੁੜਘ੍ਰਿਤਦੇਤੇ ਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਘੋੜੇ ਉਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੂਏ ੨ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਆਇਨਿਕਸੇ ਸੂਕੇ ਮੁਖੋਕੇ ਉਪਰ ਪੀਲਤਨ ਵਰਤੀ ਹੂਈ ਓਠੋਂ ਪਰ ਸਿਕਰੀਜਿਨਕੇ ਜਮ ਗਈ ਹੈ ਅਤਿ ਬਯਾਕੁਲ ਹੂਏ ੨ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪਰੇ ਚਲੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜਲਤੀ ਚਲੋ ਮਹਹਾਲ ਬਿਹਾਲ ਭੈ ਭੀਤ ਹੂਏ ਕੇ ਮੁਖਸੇ ਕੁਛਬਾਤਭੀ ਨਹੀ ਨਿਕਸਤੀ ਹੈ ॥ ਉਨਕੀ ਦਸਾ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਕਯਾ ਹੂਆ ਹੈ ਦੋ ਤੁਮ ਹਉਸਲਾ ਕਰੋ ॥ ਐਸੇ ਕਾਯਰ ਮਭਹੋਵੋ ਜੇ ਅਬ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਭੀ ਸਤਰੂਕੀ ਆਜਾਵੇ ਤਬ ਤੁਮਾਰੀ ਸਸਤਰੋਂ ਸਹਤ ਪਗੜਯਾਂਭੀ ਉਤਾਰਕੇ ਲੈਜਾਵੈ ਤਬ ਸਿਖੋਂਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹਾਂ ਸਤੇ ਪਾਤਸਾਹਜੀ ਕੰਪਨੀ ਤੋ ਕਹੂੰਰਹੀ ਜੇ ਇਸ ਸਮੇ ਏਕਗੋਰਾਨੀਭੀਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਤਬ ਹਮ ਸਭੀ ਕਾਂ ਕਤੇ ਹੋਜਾਵੈ ॥ ਅਬ ਹਮਾਰੇ ਸੀਸ ਪਰ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਹਤਯਾਆਇ ਚਢੀਹੈ ਅਬ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਹਾਲ ਨਹੀ ਠੀਕ ਹੈ ਬੁਰੀ ਦੁਰਦਸਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਬ ਆਜ ਤੁਮਕੋ ਗੁਰੂ ਹਤਯਾ ਯਾਦਆਈ ਹੈ ਅਬੀ ਕਯਾ ਹੈ ਅਬੀ ਬਹੁਤੇਰੀ ਦੁਰਦਸਾ ਤੁਮਾਰੀਹੋਵੇਗੀ ਅਬੀ ਹੋਸਲਾ ਕਰੋ ਉਤ੍ਰਕੇ ਘੋੜਿਉਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਲੇਵੋ ॥ ਤਬ ਭੀ ਕਾਇਰ ਨ ਉਤ੍ਰ ਸਕਤੇ ਭਏ ਘੋੜਯੋ ਪਰ ਚਢੇ ਚਢਾਯਾਂਕੋ ਦੋ ਦੋਪ੍ਰਸਾਦੇ ਪਕੜਾਇਦੇਤੇ ਹਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸਹਜਸੇਊਹਾਂਸੇ ਚਢਕੇ ਏਕ ਚੇਲਯਾਂ ਮੋਜਯਾਂ ਦੋਨੋ ਸਮੀਪ ੨ ਗ੍ਰਾਮ ਥੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਗਰਾਮੋ ਕੋ ਘੇਰਕੇ ਡੇਰਾ ਜਮਾਇਕੇ ਉਤ੍ਰ ਪੜਤੇ ਭਏ ਥੋਰੇਸੇ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਹੂਏ ਉਧਰ ਨੁਕਲ ਸੈਨਭੀ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ ਬਹੁਤਸੀ ਮਰਵਾਇਕੇ ਜਬ ਆਧੀਰਾਤ੍ਰਕੋ ਤੋਪਾਂ ਕੀਸਲਕ ਭਈ ਥੀ ਤਬ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਮਯਨਕਾਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਜਸੂਸੋਂਨੇ ਖਬਰ ਦਈ ਕੇ ਤੁਮ ਕਿਉਭਾਗੇ ਜਾਤੇਹੋ ਸਿਖੋ ਕੀ ਫੌਜ ਤੋ ਭਾਗ ਗਈ ਹੈ ॥ ਆਇਕੇ ਦੇਖੇ ਤਬ ਬਜਾਰ ਤੰਬੂ ਲਗੇ ਲਗਾਇ ਪੜੇਹੈ ਤੇ ਆਦਮੀ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਹਾਥ ਹੀਮਲਤੇ ਰਹਗਏ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਦੋ ਮਸ ਪੂਯੰਤ ਤਹਾਂਹੀ ॥ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਇਸਥਿਤ ਰਹੀ ਵਿਚਾਰੇ ਭੂਖੇ ਮਰਤੇ ਹੂਏ ਸਾਗ ਪਤ੍ਰ ਗਾਜਰਾਂ ਸਲਗਮ ਤਾਰਾਮੀਰਾ ਖਾਇ ੨ ਕੇ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰੈਂ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਤੇ ਬਾਂਕੇ ਦਿਨੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਉਹਾਂ ਮਾਧ ਘਟ ॥ ਪੁਨਾ ਉਨੀ ਸੈ ਚਾਰ ਸੰਮਤ ਮੈ ਮਾਘ ਕੀ ਸੁਦ ਦੋਜ ਨੁਕਲ ਸੈਨ ਸਠ ਤੋਪਾਂ ਔ ਕੋਈ ਬੀਸ ਪਚੀਸਕਸਮਹਾ ਤੇ ਝਿਲਨਹਾਂ ਕੀ ਪਕਟਨਾਂ ਲੰਕ ਮਦਜਾਨ ਕੇ ਸਮੇ ਸਿਖੋਂ ਪਰ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਸਾਹਿ ਪਹਜਾ ਪਾਂਚ ਛੇ ਘੰਟੇ ਖ਼ਬ ਜੁਧ ਹੁਆ ਅੰਗ੍ਰੇਜਾਂ ਕਾ ਤੇ ਸਿਖੋ ਕਾ ਭਹਾਂ ਸਿਖੋਂ ਨੈ ਖੁਬ ਹਾਥ ਲਜਾਏ ਅੰਗ੍ਰੇਜਾਂ ਕੇ ਸਿਸ਼ਨ ਮੁਖ ਮੇ ਘਾਸ ਲੀਆ ਸੋ ਬਲਜਾ ਦੁਸਰਾ ਸਭ ਤਰਫਾਂ ਕੇ ਮੁਖ ਨਿਕਾਸ ਦੀਆ ॥ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਸੈਨਾ ਬਹੁਤ ਸੀ ਮਾਰੀ ਗਈ ਥਡਾ ਛਾਰੀ ਖੇਤ ਹੁਆ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਜੋਜਨੀ ਆਦਿਕ ਸ੍ਰਤਮਜਾਂ ਕੇ ਰੁਧਿਰਸ਼ੇ ਖੂਬ ਤ੍ਰਿਪਪ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ ਚਾਲੀ ਪਚਾਸ ਤੋਪਾਂ ਨੁਕਲ ਕੀਆਂ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਹੀ ਰਹ ਗਈਂ ਰਣ ਭੂਮੀ ਛੋਡਕੇ ਨੁਕਲ ਸੈਨ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਕੋਸ ਪੀਛੇ ਹਟ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਲ ਉਤਸਾਹ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸਿਖ ਭੀ ਏਹ ਅਸਚਾਨ ਛੋਰੇ ਕਾ ਛੋਭ ਕੇ ਚੌੜਾ ਆਗੇ ਹੋਕੇ ਬਿਦਮਭਾ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਹੋ ਉਤ੍ਰੇ ॥ ਔ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘ ਭੀ ਉਨਾ ਸਾਹਿਬ ਛੋਕਰੇ ਤਹਾ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਡਰੇ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਜੇ ਥੇ ॥ ਔ ਗੁਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋ ਏਹੀ ਪੁਕਾਰ ੨ ਕੈ ਕਹੈ ਅਰੇ ਪਾਪੀਓ ਤੁਮਾਰਾ ਬੋਲਾ ਝੂਠ ਚਲਜੋ ਹੈ ਤੁਮ ਜਿਸ ਹਰੋਸੇ ਪਤਮਾਦ ਕਰਕੇ ਸੋਇ ਰਹੇ ਹੋ ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਹੁਤਸੇ ਭਾਖੀਕੇ ਸੁਰਬ ਬਚਨ ਦੇ ੨ ਕੇ ਉਚੇ ਕਹ ੨ ਕੈ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇ ਸੇ ਕਹ ਏਹੋਂ ਕੇ ਭਈ ਹਮ ਤੋ ਭਾਂਜ ਅਛੀਮ ਬਹੁਤ ਸੀ ਖਾਇਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਦਬਨੇ ਪਰ ਕਿਸੀ ਨੇ ਭੀ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਭਰੋ ਸੋ ਨਹੀ ਕਰਨੋ ਜਹਾਂ ਐਸੇ ਹੀ ਕੋਈ ਕੇ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਛਤੇ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਬਰਕੇ ਸੁਭਾ ਬ੍ਰਾਮ ਮਝੈ ਸੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੈ ਸੁਭ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਸਰਦਾਰ ਹੋ ਅਢਾਈ ਸੈ ਅਧਿਕ ਕਮ ਬਿਤਨੇਕ ਰੁਪੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਲਜਾਇ ਧਾਖੇ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਯੇ ਰੁਪੈ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਬਹਜਾ ਜੀ ਜੋਹ ਬਸਥੰਚ ਕੇ ਰੁਪੈ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੁਛਕ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰ ਛਤੇ ਸਿੰਘ ਕੋ ਝਿਝਕ ਕੇ ਬਹਜਾ ਅਰ ਮੁਰਖਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬੇਟੇ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅੰਸ ਸਾਖਜਾਤ ਛੋਤੁਕੇ ਪੁਨਾ ਮਹੰਤ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੋ ਛੋਤਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਕਿਉ ਰੁਪੈਯਾ ਲਜਾਯਾ ਹੈ ਜਾਉ ਲੈ ਜਾਉ ਜੋ ਰੁਪਯਾ ਦੇਨੇ ਸੈ ਸੋ ਜਿਸ ਕੋ ਤੁਮੇ ਮਤਲੀ ਆਵੇ ਤਿਸਕੋ ਜਾਇਦੇ ॥ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਤੇ ਲੈ ਜਾਇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਛਤੇ ਸਿੰਘ ਮੁਹੀ ਕਾਲਜੇ ਨੇ ਬਹਜਾ ਹਾਥ ਜੋਕਕੇ । ਤੇ ਸਭ ਪਾਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮਰ ਮ[illegible] ਭੀ ਦੁਹੀ ਸਕਲਾਲਿਆ ਸੀ ਕ[illegible] ਫਿਰ [illegible] ਕਸਮੰਦਪਨਾ ਹੁਪਜ ਮ[illegible]

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਲਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਏਕਾਂਤ ਹਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਥੀ ਹੇਸਰੇ ਪਾਤਸਾਹ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜੀ ਯੇ ਆਪਕੇ ਦਸਵੰਧ ਕਾ ਰੁਪਯਾ ਏਕਠਾ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਤੇ ਇਥੇ ਭੀ ਤੀਨੋ ਧਿਰਾਂ ਇਕਠਜਾ ਹੋਈਆਂ ੨ ਹੈ ਏਹੁ ਰੁਪਯਾ ਮੈ ਕਿਸਨੂ ਦੇਵੋ ॥ ਤਬ ਆਜ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਮੁਝਕੋ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਹੁਕਮ ਕੀਆ ਕੇ ਏਹ ਹਮਾਰੇ ਦਸਵੰਧ ਕਾ ਰੁਪਯਾ ਤੂੰ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇ ਦੇਵੁਹ ਹਮਕੋ ਪਹੁਰ ਜਾਇਗੋ ਤਬ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਪਾਸ ਲੈ ਆਯਾ ਹਾਂ ਅਬ ਮੈਨੇ ਏਹ ਰੁਪਯਾ ਆਪ ਕੋ ਹੀ ਦੇਨੇ ਹੈ ਨਹੀ ਔਰ ਕੋ ॥ ਤਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਅਰਪਨ ਪਦਾਰਥ ਕਰਕ ਖੁਸੀ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲਾ ਗਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਰੁਪੈ ਦਾ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਅੰਨ ਆਇਕ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤਹਾਕਾਲਪ ਖੇਪਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸਭ ਦਿਨ ਭਰ ਰਾਤ ਏਹੀ ਫਿਰ ੨ ਮਾਂ ਪੀਓ ਪੰਥ ਕਾ ਵਾਲੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਤੁਮਾਰੀ ਓਰ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇ ਅਬ ਪੀਠ ਤੁਮਕੋ ਦੇ ਕਏ ਹੈਂ ਤੁਮ ਕੈਸੇ ਬਚੋਗੇ ਐਸੇ ਹੀ ਕਹਬੋ ਕਰੈ ਪਰੰਤੂ ਇਨਕਾ ਕਹਨੋ ਕੋਈ ਸਚ ਨ ਮਾਨੈ ਕਹੈ ਕੇ ਮਸਤਾਨੇ ਫਕੀਰ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਮੈ ਆਈ ਸੋਈ ਕਹਬੋ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਬੀਚ ੨ ਮੈ ਕੋਈ ੨ ਕਹੈ ਨਾ ਭਾਈ ਮਸਤਾਨੇ ਫਕੀਰੇ ਕੀ ਭਾਖਾ ਸਚੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸਿਖੋ ਨੇ ਜੰਗ ਜੀਤਜਾਥਾ ਜੇ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਯੁਧਕਾ ਆਰੰਭ ਅਥਵਾ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਬ ਤੋ ਕਜਾ ਜਾਨੈ ਜੇ ਇਨਕੀ ਜੋ ਹੋ ਹੀ ਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਭਾਵੀ ਕੁਛ ਕਰਣੇ ਨਹੀ ਦੇਤੀ ਹੈ ॥ ਚਤੁਰ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਰੋ ਪੀਛੇ ਸੇ ਲਿਖ ੨ ਭੇਜੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮੇਰੇ ਆਇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਤੁਮਨੇ ਜੰਗ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ॥ ਵੋ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕ ਬੀਚ ਜਾਮਨ ਦੇਕੇ ਦਗੇ ਸੇ ਪਸ਼ੌਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਾਰਜਾ ਥਾ ਵੋ ਭੀ ਪਾਪ ਕਰਮ ਇਨਕੋ ਫਲ ਦੇਨੇ ਕੋ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਸਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਹਤਜਾ ਭੀ ਇਨਕੋ ਸੀਸ ਪਰ ਅਪਦਾ ਦਿਖਾਨੇ ਵਾਸਤਤੇ ਚਢ ਬੈਠੀ ਹੈ ॥ ਵਿਨਾਸ ਕਾਲੇ ਵਿਪ੍ਰੀਤ ਬੁਧੀ ॥ ਵਿਨਾਸਕਾ ਸਮਾ ਜਬ ਸਮੀਪ ਆ ਜਾਵੇ ਤਬ ਬੁਧੀ ਭੀ ਵਿਪਰ ਜੇ ਅਵਸਜ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਕਬੀ ੨ ਗੁਰੂ ਖਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇ ੨ ਭੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਨੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਅਪਨੀ ਰਚੀ ਹੂਈ ਸ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕੋ ਔ ਧਰਮ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੋ ਰਾਖਨੇ ਹੈ ਤਬ ਜੀਤ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਔਰ ਜੇ ਧਰਮ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਣੀ ਹੈ ਤੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕੇ ਰਖਜਾ ਕੀ ਭੀ ਪਰਮੇਸਰ ਕੋ ਲੋੜ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਜੀਤ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਹੋਗੀ ॥ ਕੋਈ ਕਹੇ ਕੇ ਥੇ ਕੈਸੇ ਯੋਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਗਊ ਗਰੀਬ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ਧਰਮ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਬ ਉਨ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਐਸ ਉਤਰ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਕੇ ਜ ਇਨ ਸਿਖੜਜਾਂ ਕੀ ਜੀਤ ਭਈ ਤਬ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕੀ ਬਹੂ ਬੇਟੀ ਛੋਡੈਗ ਔ ਨ ਕਿਸੀ ਪਾਸ ਪੈਸਾ ਛੋਡੇਗੇ ਔ ਨ ਕਿਸੀ ਕਾ ਧਰਮ ਹੀ ਰਹਣੈ ਦੇਵੈਗੇ॥ ਜ ਅੰਜ੍ਰੇਸੋਂ ਕੀ ਫਤੇ ਭਈ ਤਬ ਸਭ ਕਾ ਧਰਮ ਇਮਾਨ ਮਿਰਯਾਦਾ ਬਨੇ ਰਹੈਗੇ॥ ਇਨ ਭੂਤੇ ਕੇ ਨਾਕੇ ਮੈ ਨਥਾਂ ਪਾਇਕੇ ਕੋਈ ਇਨ ਏਹੀ ਕਾਬੂ ਕਰਹਗੇ॥ ਕਵਿ ਵਾਚ ॥ ਅਬ ਇਕ ਬਾਤ ਕਾ ਹਮਕੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਪਰ ਭੀ ਬਡੇ ਅਵਸੋਸ ਆਵਤੇ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾ ਤੋ ਕਹੂੰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਾਂਧਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਲੜੇ ਹੈਂ ਨਾ ਕੋਈ ਖ਼ੂਨ ਹੀ ਕੀਓ ਹੈ ਨ ਕਿਸੇ ਕੋ ਕਹਕੇ ਬਰਗ ਲਾਇਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕੇ ਸਾਥ ਲੜਾਯਾ ਹੀ ਹੈ ਉਲਟਾ ਅਪਨੇ ਸਹਾਯਕ ਜਾਨਕੇ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਆਗੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਖੈਰ ਖ੍ਵਾਹਾਂ ਕੋ ਮਦਤਗਾਰੋਂ ਕੋ ਬਿਨਾ ਅਪ੍ਰਾਦ ਬਿਨਾ ਕਸੂਰ ਪਕੜਕੇ ਕੈਦ ਕਰਣਾ ਔ ਪਾਂਚ ਹਜਾਰ ਕੀ ਜਾਮਨੀ ਲੈਕੇ ਫਿਰ ਭੀ ਨਜਰ ਬੰਦ ਰਖਨਾ ਨ ਕਿਸੀ ਦੇਸ ਕੇ ਰਾਜਾ ਥੇ ਔਰ ਕੋਈ ਉਨੋ ਨੇ ਦੇਸ ਹੀ ਦਬਾਯਾ ਥਾ ਜੇ ਕੋਈ ਤਰਸ ਕਰਕੇ ਦੇ ਗਯਾ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਤਬ ਖਾਇ ਲੀਆ ਨਹੀ ਤੋ ਆਠ ੨ ਦਸ ੨ ਦਿਨ ਭੂਖੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਰਹਨਾ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਨਾ ਕਿਸੀ ਕਾ ਕੁਛ ਚੁਰਾਯਾ ਨ ਠਗਿਯਾ ਨ ਬਿਗਾਰਜਾ ਏਕ ਅਪਨੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਮੈ ਮਸਤ ਰਹਤੇ ਥੇ॥ ਇਸ ਬਾਤ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੋਜ ਨਾ ਕਰੀ ਕੁਛ ਭੀ ਤੇ ਪਾਂਚ ਹਜਾਰ ਕੀ ਜਾਮਨੀ ਲੈਕੇ ਲਹੌਰ ਮੈ ਨਜਰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਬੈਠਾਇ ਦੀਏ॥ ਤਿਸ ਪਰ ਔਰ ਭੀ ਅਵਸੋਸ ਹੈ ਜੋ ਉਨ ਕਾ ਰੋਜੀਨਾ ਕੁਛ ਏਕ ਕੌਡੀ ਭੀ ਨ ਲਗਾਯਾ॥ ਔਰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇ ਜੋ ਬਾਂਟਕੇ ਖਾਨੇ ਵਾਰੇ ਥੇ ਬੀਸ ੨ ਤੀਸ ਹਮੇਸਾ ਜਿਨਕੇ ਪਾਸ ਸਾਧੂ ਬਨੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਜੋ ਏਕ ਭੀ ਰੋਟੀ ਕੋਈ ਦੇ ਜਾਵੇ ਭਬ ਸਭ ਕੇ ਸਾਥ ਬਾਂਟਕੇ ਖਾਤੇ ਥ ਇਕੇਲੇ ਕਬੀ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਖਾਤੇ ਥੇ॥ ॥ ਫਿਰ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਉਨਕੇ ਦੇਨੋ ਡੇਰਜੋਂ ਕੀ ਏਹੀ ਚਾਲ ਹੈ ਜੋ ਸੌ ੨ ਪਚਾਸ ੨ ਸਾਧੂ ਗਰੀਬ ਰੋਜ ਰੋਟੀ ਖਾਤੇ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਮੈ ਮਾਮਲਾ ਭਰਕੇ ਜਿਮੀਨ ਵਾਹਕੇ ਮੇਹਨਤ ਖਰਾਸ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਕਰਕੇ ਮਾਂਗ ਮਧੂਕਰੀ ਤੇ ਗਰੀਬੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਖਾਤੇ ਹੈ ਪਚਾਸ ਸਾਲ ਇਸ ਲਹੌਰ ਮੈ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜ ਤਕ ਖਜਾਲ ਕੁਛ ਭੀ ਇਸ ਓਰ ਨਹੀ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਔ ਜਿਨੋ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਜੁਧ ਜੰਗ ਕੀਏ ਹੈ ਵੇ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਜਗੀਰਾਂ ਖਾਤੇ ਹੈ ਪੁਸਤ ਦਰ ਪੁਸਤ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਉਨਕੋ॥ ਅਛਾ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਪ੍ਰਾਰਵਧ ਸਭ ਤੇ ਕਿਸੀ ਨੇ ਲੇਨੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਤ ਕਾ ਕਜਾ ਅਵਸੋਸ ਹੈ ਪਰੰਤੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਐਸੇ ੨ ਬੈਰ ਖ੍ਵਾਹੀ ਮਦਤਗਾਰੋਂ ਕੀ ਓਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਖਜਾਲ ਜਰੂਰ ਰਖਣੋ ਚਾਹਜੇ ॥ ਬਸ ਅਬ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਥਾ ਕਾ ਸੁਣੋ ਏਕ ਯੇ ਭੀ ਖਿਆਲ ਗੁਜਰ ਗਯਾ ਥਾ ਏਂਵੇਂ ਹੀ ਨਹੀ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨਥਾ ਇਸ ਬਾਤ ਕੇ ਲਿਖਨੇ ਕਾ ॥ ਜੋ ਤਿੰਗਜਾ ਕੀ ਲੜਾਈ ਮੈ ਨੁਕਲ ਮੈਨ ਨੇ ਸ਼ਕਿਸਤ ਖਾਈ ਥੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਸੇਨਾ ਮਰਵਾਇਕੇ ॥ ਤਬ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਦਿਲ ਬਡਾ ਵਧ ਗਯਾ ਕੇ ਅਬ ਹਮ ਫਿਰੰਗੀ ਕੋ ਮਾਰ ਲੇਵੇਗੇ ॥ ਜਹਾ ਤਿੰਗੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਪਾਸ ਕਤਲ ਸੇਨਾ ਭਈ ਥੀ ਤਹਾਂ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਾੜ ਬੋਲਤੇ ਹੈ ਜੇਠ ਹਾੜ ਕੇ ਦਿਨੋ ਮੈ ਮਾਰ ੨ ਐਸਾ ਸਬਦ ਮਧਜਾਨ ਮੇ ਸੁਣਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪਾਨੀ ੨ ਐਸੋ ਸਬ ਸੁਨਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਨੇ ਭੀ ਤਹਾਂ ਕਤਲ ਗਢ ਬਨਾ ਰਾਖਜੋ ਹੈ ॥ ਅਬ ਜੈਸੇ ਤਹਾਂ ਤੇ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਗੁਜਰਾਤ ਮੈ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਹਾਰੈਗੇ ਸੋ ਭੀ ਥੋਰਾ ਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਸੁਣ ਲੇਵਹੁ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ॥

ਦੋਃ ਅਪਰਾਧੀ ਜੋ ਸੰਤ ਕੋ ਬਚੈ ਨ ਕਿਸੀ ਉਪਾਇ ॥
ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਭੀ ਹੋਹਿਜੇ ਅੰਤ ਨਾਸ ਪਦ ਪਾਇ ॥ ੧ ॥
ਭਾਵੀ ਅਤਿ ਬਲਵਾਨ ਬਿਧਿ ਹਰਿ ਹਰ ਸਿਉ ਨਹ ਟਰੈ ॥
ਕਹਾਂ ਰੰਕ ਨਰ ਆਨ ਯਤਨ ਸਕਲ ਨਿਸਫਲ ਤਹਾ ॥ ੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
੪ ਸਕੰਧ ੨੮ ਅਧਜਾਜ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਧਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ॥

ਦੋਃ ਸੰਤਨ ਕੋ ਦੁਖ ਹੇਤੁ ਜੋ ਸੁਖੀ ਨ ਹੋਵਤ ਸੋਇ ॥
ਜਗ ਮੈ ਅਪਜਸ ਪਾਵ ਹੀ ਅੰਤ ਨਰਕ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥
ਸੰਤਨ ਕੋ ਸੁਖ ਹੇਤ ਜੋ ਸੋ ਪਾਵੈ ਸੁਖ ਧਾਮ ॥
ਜਗ ਮੈ ਜਸ ਸੁਖ ਸੋ ਬਸੈ ਸਰਬ ਸਿਧ ਤਹ ਕਾਮ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ ॥ ਤਹਾਂ ਤੇ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਸਨੇ ਸਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਸਰਾਬਤ ਮੈ ਆਇ ਉਤਰੇ ॥ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਕੀ ਸਰਾਬਤ ਕੇ ਪਲਮਵੇ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਅੰਦਰ ਸਫ਼ੀਲ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਸਾਹਿਬ ਛੋਹੀ ਪਾਤਸਾਹੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਕਾ ਆਸਥਾਨ ਹੈ ਤਿਸ ਕੁਠੜੇ ਕੇ ਪੁਰਾਬੀ ਸੈਡ ਨਿਰਮਲੇ ਬੁਰ ਖਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚੱਲੇ ਛਾਏ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਥੇ ॥ ਉਨੋ ਨੇ ਸੁਰਜਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਇ ਛੱਤੇ ਮਾਘ ਤਖ ਛਠੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਭਰਾ ਸੱਕੇ ਅੰਤ ਛੀ ਦਸ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਭਗਤ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਦਰਸਨ ਆਸਤੇ ਆਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਧਰਕੇ ਛਠੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਆਗਿਆ ਪਾਇਕੇ ਛਠੇ ਚਹਾਂ ਕੇ ਹੀ ਛਠੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਬੈਂਠ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੈ ਲਗਾਇ ਉਤਾਰੇ ॥ ਛਠੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਚਰਣ ਧੋਇਕੇ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਲੈਕੇ ਛਠ ਅੰ ਆਸੇਖ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਸਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਕੇ ਭਏ ਭਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੁਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਿਸ੍ਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਕਥ ਨੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਛੋਟੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਏ ਕੋ ਕਿਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਛਿਮਨਾਨ ਆਇਕ ਕਿਤ ਨੇਮ ਕਰਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰੇ ਧੋਏ ਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਸਾਥ ਸਿਖੋ ਕੇ ਛੋਟੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਮਾਂ ਕੇ ਸਥਾਨੇ ਬੀਚ ਹਾਰ ਆਵਤੇ ਥੇ ॥ ਅਸ਼ ਬੀਨ ਹਾਰ ਦਿਨ ਛਠੇ ਗੁਲਬਾਰ ਮੈ ਛੋਹਾ ਉਤਰੇ ਕੇ ਭਰ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕ ਛੋ ਕੋਸਾਲਤਰ ਪਰਤ ਕੇ ਏਕ ਮੁਲ ਆਏ ॥ ਛਠਾ ਦੇ ਸਮਰਥੇ ਰਮਾਰੇ ਪਰ ਔਸੇ ਦਿਨ ਕਸ਼ ਆਵੈਗੇ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੀਭਾ ਜੀ ਕੇ ਕਿਨਾ ਪਰ ਹੋਏ ਧਨਾਨ ਮੈ ਚਿਸਿਚ ਹੁਏ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਾ ਆਇਕੇ ਠਿਸੰਕ ਹੋਕੇ ਮੈਘਰਖਾ ਕਰੈਂਗੇ ਸੋ ਸੀਹਕ ਮੂਲ ਛੋਕੇ ਮੈ ਨਿਜ ਨਿਜ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਉਚਾਰਲ ਕਰੇਂਗੇ ਜਿਤਨਾਦਿਕ ਛਾਖਾ ਸਹਿਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕਚਨ ਕੀਆ ਜਿਸ ਕਰਕ ਐਸੀ ਪ੍ਰਧਮਹੀ ਬਾਨੀ ਪਰਕਟੀ ਬਾਬਜੇ ਗੁਰੂ ਕਲਕੇਂ ਪਾਰਬਾਰ ਸੀ ਕੀ ਜਿਸਕੇ ਪਰਤਾਪ ਤੇ ਛੀਰ ਕਸ ਉਪਦੇਸ ਦੇਂਦੇ ॥ ਜਿਨ ਛੋ ਸਮੂਛਾਨਦੇ ॥ ਉਹੋ ਨੀਚ ਚਾਰੀ ॥ ਜਿਮੀ ਭੋਜਨ ਖੋਈ ॥ ਮਾਨੋ ਜਿਸ ਕੀ ਕੀ ਠਿਸੰਕ ਸਸਤ੍ਰਧਾਰਚੀ ਉਭਾਰ ਅੰਜ ਛਾਰਚੀ ॥ ਮੁਖੀ ਮੁਛ ਬੋਲੀ ॥ ਰਕੈ ਖੋਕ ਖੋਕ ਖੋਈ ॥ ਨਦੀ ਮੈਲ ਪੂਰੈ ॥ ਜਿਵੀ ਕੈਲ ਚੂਰੈ ॥ਲਜ ਧੀਰਧਰੇ ਬਮਾਰੈ ਬਸਤ੍ਰੇ ॥ ਕਸੀ ਕੀ ਕਾਂਤੀ ॥ ਮਨੋ ਬਿਜ ਸ੍ਰਾਕੀ ਚਿਤਰਾਦੀ (ਚੀਰ ਨਸ ਮਨੀ) ਬਾਲੀਕਾ ਸਮਾ ਹੈ ਥੋ ਦੇਛੋ ਰੋਲ ਮਚੀ ਛਾਲੀ ਕੇ ਪਛਨੇ ਕਾ ਸਮਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕਰਕੇ ਆਕੇ ਆਕੇ ਭਰ ਦਰ ਸਿਖ ਪਾਰਕੇ ਖੜਾ ਥਾ ਤਿਸਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਪੂਛਨਾ ਕਿਉ ਹੈ ਤੁਮਕੋ ਕਹਾ ਤੁਮਾ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰਬ ਸਿਖੋ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਮੁਰਦਿਹਾਲ ਪੀਲਕਨ ਕਿਉ ਕਰਕ ਕਸੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਉਸਨੇ ਹਾਥ ਜੋਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਹਮਨੇ ਨਿਰਮਯਕਾਯ ਹੀ ਸੰਦਰੁ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀਓ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰ ਹਾਥ ਉਠਾਯਾ ਹੁਆ ਹੈ ਸੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਨਕਾ ਸ੍ਰਾਪ ਹਮਾਰ ਕੰਧਜੋ ਪਰ ਅਬ ਆਯ ਚਢਿਓ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥ ਅਬ ਪੀਛੇ ਕੋ ਲੋਟ ਗਏ ਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਆਜ ਛੇ ਦਿਨ ਈਹਾਂ ਹੋ ਗਯੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਸੂਤ ਸਿਰ ਡੇਰੋ ਹੀ ਨਹੀ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ॥ ਮੁਲਭਾਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਨੇ ਮਾਰ ਲੀਓ ਹੈ ਓਹੀ ਫੌਜ ਅਬ ਈਹਾਂ ਆਈ ਖੜੀ ਹੈ ਸੋ ਯੁਧ ਮੈ ਅਬ ਸਿਖ ਹਾਰ ਜਾਵੈਗੇ ॥ ਡੇਰੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਆਇਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਆਜ ਹਮ ਬਡੀ ਅਪਸਗੁਨਰਪਾਬਾਤ ਸੁਟਕੇ ਆਏ ਹੈਂ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸਭੀ ਬਾਤ ਸਭਕੋ ਸੁਨਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਉਠਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੈ ਭਾਈ ਦ ਮੋਦਰ ਦਾਸਾ ਆਜ ਭਾਈ ਚ ਰੇ ਕਾ ਤਿਲਕਾ ਤੇਜ ਦੀਓ ਹੋ ਜਿਸ ਕਾਰਯ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਥੇ ਸੋ ਕਾਰਯ ਆਜ ਸਿਧ ਹੋ ਜਾਵੈਗੋ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਮੋਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਫਾਗੁਨਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਥੋੜੇ ਹੀ ਦਿਨ ਗਏ ਥੇ ਜੋ ਦਿਨ ਕੇ ਆਠ ਬਜੇ ਹੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਆਇ ਪੜੀ ॥ ਘੰਟੇ ਚਾਰਕ ਯੁਧ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਕਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਮਧਜਾਨ ਕਾ ਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਜੋ ਦਸ ਹਜਾਰ ਫੌਜ ਕਾਬਲਜੇ ਤੁਰਕ ਕੀ ਰਤੁਰ ਸਿੰਘ ਲਜਾਯਾਥਾ ਉਨਕੀ ਓਰਸੇ ਭਾਂਜ ਪੜ ਗਈ ਮੈਦਾਨਕੇ ਯੁਧ ਕ ਕਾਬਲਜੇ ਐਸੇ ਚਾਇਰ ਨਿਕਸੇ ਜੋ ਕਜਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ॥ ਤੀਨ ਹੀ ਫੈਲ ਤੋਪ ਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਫੌਜ ਪਰ ਜਬ ਹੂਏ ਤਬ ਕਾਫ਼ਰ ਰਣਭੂਮਿਕਾ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਉਠ ਭਾਗੇ ॥ ਏਕ ਓਰ ਮੇ ਪੈਰ ਹਲਨੇ ਸੇ ਪੁਨਾ ਸਾਰੀ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮੈ ਭਾਂਜ ਪੜ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਘੰਟੇ ਦੋਇਕ ਖੂਬ ਯੁਧ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਰਾਮਸਿੰਘ ਛਾਪੇ ਵਾਲ ਜੈਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਭੀ ਔਰ ਸਰਦਾਰ ਹੋਤੇ ਤੌ ਭੀ ਸਿੰਘ ਨ ਹਾਰਤੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜਿਸਨੂੰ ਕਰਤਾ ਆਪ ਖੁਆਏ ਖਸ ਲਏ ਚੰਗਿਆਈਆਂ ਇਤੀ ਗੁਰੂ ਵਚਨਾਤ ॥ ਜਬ ਰਾਮਸਿੰਘ ਮਾਰਜਾ ਗਜਾ ਥੋੜੇ ਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਸਹਤ ਤਬ ਛੇਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਆਗੇ ਬਢੇ ॥ ਕੋਈ ਸੌ ਸਿਖ ਕਾ ਮੁਖ ਕਿਸੀ ਓਰ ਹੋ ਗਯਾ ਪਚੀਸ ਕਾ ਕਿਸੀ ਦਿਸਾ ਕੋ ਹੋ ਗਯਾ ਉਧਰ ਹੀ ਚਲੇ ਗਏ । ਵਿਧਣ ਰਾਤੀ ਆਈਆਂ ਮਰਦਾਂ ਘੋੜਿਆਂ ॥ ਝੋਗਣੀਆਂ ਮਿਲ ਧਾਈਆਂ ਲਹੂ ਭਖਣਾ ॥ ਫੌਜਾਂ ਮਾਰ ਹਟਾਈਆਂ ਦੇਵਾਂ ਦਾਨ ਵੀ ॥ ਫੌਜਾਂ ਰਾਕਸਿਆਂ ਦੇਖ ਰੋਵਨ ਧਾਹੀ ॥ ਮੁਹਿ ਕੜੂਚੇ ਘਾਹੁ ਦੇ ਛਡ ਘੋੜੇ ਰਾਹੀ ॥ ਭਜਦੇ ਹੋਏ ਮਰੀ ਅਨ ਮੁੜ ਝਾਕਨ ਨਾਹੀ ਜਿਧਰ ੨ ਮੁਖ ਜਿਸ ੨ ਕਾ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਉਧਰ ੨ ਹੀ ਵੁਹ ਚਲਜੋ ਗਯੋ ਹੈ ਮਾਰੀਦੇ ਹੂਏ ਮੁੜਕੇ ਪੀਛੇ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਉਠਕੇ ਗ੍ਰਾਮੋਂ ਕੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਤੇ ਬਾਲਕੋਂ ਨੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ ਉਤਾਰ ਲੀਏ ਸਰਬ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਵੈਰੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਉਸ ਦਿਨ ਸਿਖਾਂ ਵਿਚਾਰਜਾਂ ਡਰਤਜਾਂ ਕੋ ਸਿਰ ਮੁਨਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਨਾਪਿਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਜੋ ਹੈ ਕਿਸੀ ਨੇ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਕੇਸ ਕਾਟ ਡਾਰੇ ਹੈਂ ॥ ਕਿਸੀਨੇ ਰੰਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੇ ਕਿਸੀ ਨ ਦਾਤਾ ਸੇ ਕੇਸ ਕਾਟ ਡਾਰੇ ਹੈਂ ਭੈ ਭੀਤ ਹੂਏ ਨ ਕਿਸੀ ਨੇ ਅਗਨੀ ਸੇ ਹੀ ਕੇਸ ਫੂਕ ਡਾਰ ਹੈ ਰੰਬੇ ਦਾਂਤੀ ਕੇ ਅਭਾਵ ਸੇ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਸਮਾ ਸਿਖੋਂ ਪਰ ਬੀਤਯਾ ਸਭੀ ਭਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਵਾਯੂ ਸੇ ਬਾਦਲ ਉਡ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮੋਰ ਸੇ ਸਰਪ ਜਾਤੇ ਜੂ । ਸੇ ਧਨ ਜੈਸੇ ਕਪੂਤ ਤੇ ਕੁਲ ਜੈਸੇ ਸਿੰਘ ਸੇ ਸਸਾ ਭੈ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਸੇ ਸਿੰਘ ਡਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਥਮ ਭਾਗ ਕੇ ਜੋਰਲਮ ਨਦੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾਇਕੇ ਕੁਛਕ ਪੈਰ ਅੜਾਵਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਭੀ ਨ ਠਹਰ ਸਕੇ ਪੁਨਾ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਮੈ ਜਾ ਇਕਠ ਹੂਆ ॥ ਬਹੁਤ ਕਜਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਕੇ ਫਿਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਸਰਨੀ ਪਰ ਜਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਥਿਆਰ ਤੁਮ ਦੇ ਦੇਵੋ ॥ ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਹਥਯਾਰ ਦੇ ਦੀਏ ਬੰਦੂਕ ਫਾਲ ਤਰਵਾਰ ਹਜਾਰ ੨ ਦਸ ੨ ਹਜਾਰ ਕੇ ਕੀਮਤ ਵਾਲੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰਕੇ ਰਖ ਦੇਵੈ ਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਏਕ ੨ ਰੁਪਯਾ ਹਥ ਮੈ ਦਕੇ ਭੇਜਦੇ ਰਹੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮਹਾ ਬਿਮਨ ਹੋਕੇ ਰੁਲਤੇ ਫਿਰਤੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਘਰੋ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਰਹੇ ॥ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਰਦਾਰ ਰਣ ਸੇ ਅੰਸੇ ਭੈਭੀਤ ਭਏ ਜੋ ਕੋਈ ਭੀ ਸਨਮੁਖ ਮਰਣੇ ਕੇ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜੋ ਬਡੇ ੨ ਸੂਰਬੀਰ ਕਹਾਤੇ ਥੇ ਸੋਈ ਮਹਾ ਕਾਤਰ ਕੀ ਗਤਿਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸਤਰਹ ਹਜਾਰ ਬੰਦੂਕ ਤੇ ਦੋ ਅਫਾਈ ਸੈ ਤੋਪ ਜਮੂਰੇ ਤਰਵਾਰੈ ਆਦਿਕ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋ ਕੀ ਕੁਛ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਖੁਹਾਇਕੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਸੇ ਜੂਤੀ ਕੀ ਮਾਰ ਖਾਇਕੇ ਬੇਧਰਮ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਘਰੋ ਮੈ ਆਇਕੇ ਬਡੇ ੨ ਸਰਦਾਰ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਿਮਾਦਾਰੋ ਨੇ ਹਥ ਰੇੜਜਾਂ ਬਨਾਇ ਲਈਆਂ ਹਲਾਂ ਕੇ ਮੁਨੇ ਪਕੜ ਲੀਏ ਟਕਰੀਆਂ ਕਹੀਆਂ ਖਲਾਂ ਤੇਸੇ ਆਰੀਆਂ ਆਦਿਕ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਸੰਦ ਸੰਭਾਲ ਲੇਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ੨ ਦੁਕਾਨ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਸੇ ਥੇ ਫਿਰ ਤਿਸੀ ੨ ਦੁਕਾਨੋ ਮੈ ਜਾਇ ਧਸੇ ॥ ਦੇਖੋ ਅਭਾਗੀ ਜੀਵੋ ਕੀ ਦਸਾ ਵਿਚਾਰ ਹੀਨੋ ਕੀ ॥ ਸਰੀਰ ਤ ਕਿਸੀ ਕੋ ਰਹਤੇ ਹੀ ਨਹੀ ॥ ਜੋ ਯੁਧ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਮਰਤੇ ਤਬ ਲੋਕ ਮੈ ਯਸ ਤੇ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਸੂਰਗ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਘਰ ਮੈ ਭੀ ਅਟੀਆ ਪੈ ਪੜ ੨ ਕੇ ਮਰਹੀ ਗਏ ਸਦਾ ਜੀਵਤੇ ਤੋ ਨ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤਨ ਕੀ ਹਤਜਾ ਕੈਸੇ ਸੁਖ ਔ ਯਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਦੇਤੀ ਹੈ ॥ ਤਬਾਚ ਗੁਰੂ ਵਚਨੰ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਅਧ ਬੀਚਤੇ ਟੂਟੈ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਕਿਤੈ ਕਾਜ ਨ ਪਹੂਚੈ ॥ ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਉ ਉਦਿਆਨ ਭ੍ਰਮਾਈਐ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਔਝੜਿ ਪਾਈਐ ॥ ਸੰਤਕਾ ਦੋਖੀ ਅੰਤਰ ਤੇ ਥੋਥਾ ਜਿਉ ਸਾਸ ਬਿਨਾ ਮਿਰਤਕ ਕੀ ਲੋਥਾ ॥ ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕੀ ਜੜ ਕਿਛ ਨਾਹਿ ॥ ਆਪਨ ਬੀਜ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਹਿ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਉ ਔਰ ਨ ਰਾਖਨ ਹਾਰ ॥ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਭਾਵੈ ਤਾ ਲਏ ਉਬਾਰਿ ॥ ੫ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਇਉ ਬਿਲ ਲਾਇ ॥ ਜਿਉ ਜਲ ਬਿਹੂੰ ਨ ਮਛਲੀ ਤਕਫਲਾਇ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਭੂਖਾ ਨਹੀ ਰਾਜੈ ॥ ਜਿਉ ਪਾਵਕ ਈਂਧਨ ਨਹੀ ਧ੍ਰਾਪੈ ॥ ਇਤਆਦਿ ॥ ਤਥਾ ਦਸਮੇ ਗੁਰੂ ਵਚਨੰ ॥ ਜੋ ਅਪਨੇ ਗੁਰੁ ਤੈ ਮੁਖ ਫਿਰ ਹੈਂ ॥ ਈਹਾਂ ਉਹਾਂ ਤਿਨਕੇ ਗ੍ਰਹਗਿਰ ਹੈ ॥ ਈਹਾਂ ਹਾਸਨ ਸੁਰਪੁਰਿਬਾਸਾ ॥ ਸਭ ਬਾਤਨ ਤੇ ਰਹੈ ਨਿਰਾਸਾ ॥ ੫ ॥ ਦੂਖ ਭੂਖ ਤਿਨਕੇ ਰਹੈ ਲਾਗੀ ॥ ਸੰਤ ਸੇਵਤੇ ਜੋ ਹੈ ਤਯਾਗੀ ਜਗਤ ਬਿਖੈ ਕੋਈ ਕਾਮ ਨ ਸਰਈ ॥ ਅੰਤਹ ਕੁੰਡ ਨਰਕ ਕੀ ਪਰਹੀ ॥ ੬ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਸਦਾ ਜਗਤ ਉਪਹਾਸਾ ॥ ਅੰਤਹ ਕੁੰਡ ਨਰਕ ਕੀ ਬਾਸਾ ॥ ਗੁਰੁ ਪਗ ਜੋ ਬਿਮੁਖ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਈਂਹਾਂ ਊਹਾਂ ਤਿਨਕੇ ਮੁਖ ਕਾਰੇ ॥ ੭ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਤਿਨਕੇ ਨਹ ਫਿਰੈ ॥ ਦੁਖ ਦੈ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕਹ ਮਰੇ ॥ ਗੁਰੁ ਦੋਖੀ ਸਗਕੀ ਮ੍ਰਿਤ ਪਾਵੈ ॥ ਨਰਕ ਕੁੰਡ ਡਾਰੇ ਪਛਤਾਵੈ ॥ ੮ ॥ ਇਤ ਮੂਜੀਅਨ ਕੇ ਅਧਿਕ ਡਰਾਨਾ ॥ ਤਿਨੈ ਉਬਾਰਨ ਅਪਨੋ ਜਾਨਾ ॥ ਦੋਃ ਕਬਹੂੰ ਰਲ ਜੂਝਜੋ ਨਹੀ ਕਛਦੈ ਜਸ ਨਹੀ ਲੀਨ ॥ ਗਾਵ ਬਸਤ ਜਾਨਜੋ ਨਹੀ ਜਮ ਸਿਊ ਕਿਨ ਕਹ ਦੀਨਾ ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਦਸਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਹੀ ਹੂਈ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਹਤਯਾ ਕਰ ਨੇ ਵਾਰੋ ਕੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਕਹੀ ਟੋਕਰੀ ਕੋ ਵਾਹਤੇ ਹੂਏ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੋ ਧਾਇ ਕਰ ੨ ਕੇ ਸਿਖ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੋਵੈ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰ ੨ ਕੇ ਕਹੈ ਹਾ ਕਸ੍ਟ ਹੈ ਹਮਸੇ ਕੈਸਾ ਖੋਟਾ ਕਰਮ ਬਨ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਗੁਰ ਭਾਈ ਛੋਟੇ ਬਾਬਾ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਰੂੜੀ ਵਾਲੇ ਕਾ ਇਕ ਸਿਖ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਥਾ ਜਬ ਕੇਸ ਉਸਕੇ ਵੱਧ ਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬ ਵੁਹ ਕੇਸਾਂ ਕੋ ਸਾਫ਼ ਦੇਤਾ ਥਾ ਉਸ ਸੇ ਕੋਈ ਪੂਛਤਾ ਥਾ ਤੋ ਵੁਹ ਕਹਿਤਾ ਥਾ ਕੇ ਗੁਜਰਾਤ ਕੀ ਲੜਾਈ ਮੈ ਸੇ ਭਾਗੇ ਹੂਏ ਕੋ ਤਲਵਾਰ ਕੈਂਚੀ ਉਸਤ੍ਰੇ ਨਹੀ ਮਿਲਤੇ ਥੇ ਉਸ ਦਿਨ ਜੀਭਿਆਨਕ ਨੇ ਅਗਨੀ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰੇ ਥੇ ਅਬ ਤਕ ਵੀ ਅਗਨੀ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੬੬੧ ਤਕ ਉਸਕੇ ਦੇਖਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥

॥ ਇਤਿ ਮਲੇਛ ਪੰਥ ਬਧਹ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਨੂ
੪ ਸਕੰਧ ੨੯ ਅਧਯਾਇ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਸਾਧੂ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਯ ਹਮਾਰੀ ਭੂਲ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਭੀ ਨ ਗਏ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਜੋ ਅਬ ਧੀਰਯ ਧਰੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਅਛੀ ਕਰੈਗੇ ॥ ਨੰਗੀਆਂ ਤਰਵਾਰੋ ਵਾਰੇ ਸਿਪਾਹੀ ਸਿਰ ਪਰ ਪਹਰੋ ਖੜੋਤੇ ਹੈ ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਸਾਧੂ ਵਿਚਾਰੇ ਡਰ ਰਹੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਾਲ ਮੈ ਬਹੁਤਜਾਂ ਚਿੜਜਾ ਫਸ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਭੀ ਵਿਚਾਰੇ ਆਇ ਫਸੇ ਹੈ ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਥੋੜਾ ਸਾ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਹੂਏ ਸਾਥ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਅਛੇ ੨ ਅਫਸਰ ਗੋਰੇ ਲੀਏ ਹੂਏ ਔ ਹਾਥ ਮੈ ਏਕ ਡੰਡਾ ਲੀਏ ਹੂਏ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਜੈਸਾ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਹੂਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਹਰਮਨ ਆਇ ਖੜੋਤਾ ਮਾਨੋ ਯਮਦੂਤ ਆਇ ਖੜੋ ਹੈ ॥ ਆਗੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਡੇ ਬੇਪਰਵਾਹ ਵੋ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਖੜਾ ਰਹਜਾ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਿਸਕੇ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਹੀ ਨਹੀ ਦਈ ਜੋ ਕਉਨ ਆਇਕੇ ਖੜੋਤਾ ਹੈ ॥ ਔ ਕਿਉ ਆਯੋ ਯੇ ਕੁਛ ਖਜਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਰੰਗ ਮੈ ਰੰਗੇ ਹੂਏ ਅਠਯਾਮ ਮਸਤ ਹਾਥੀ ਵਤ ਝੂਲਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔਰ ਯੇ ਹਰਸਨ ਬਡਾ ਜਬਰਦਸਤ ਥਾ ਤਥਾਪੀ ਮਹਾ ਨਿਰਭੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਨੇਤ੍ਰ ਭੀ ਨ ਮਿਲਾਤੇ ਭਏ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਖੜੋ ੨ ਕੇ ਚਲਾ ਗਜਾ ਫਿਰ ਆਯਾ ਫਿਰਭੀ ਉਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਖੜੋਕੈ ਚਲਾ ਗਯਾ ਕਿਸੀ ਸਲਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਤਿਸਕੋ ਨਹੀ ਕਰੀ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਸਿਪਾਹੀ ਕੇ ਹਾਥ ਕਹ ਭੇਜਾ ਕੇ ਕਿਸੀ ਆਪਨੇ ਸਾਧੂ ਕੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਭੇਜੋ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਅਫੀਮ ਕੀ ਡਬੀ ਔ ਸੁਖੇ ਭੰਗ ਮਿਰਚਾਂ ਸਰਦਾਈ ਕਾ ਬਟੂਆ ਦੇਕੇ ਭੇਜਾ ਕੇ ਤੇਰੇ ਸੇ ਕੁਛ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਬਾਤ ਪੂਛੇ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਯੇ ਅਫੀਮ ਕੀ ਡਬੀ ਔ ਸਰਦਾਈ ਕਾ ਬਟੁਆ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਕਹ ਦੇਨਾ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਤੋ ਏਹੀ ਖਜਾਨਾ ਹੈ ਜੇ ਤੁਮਕੋ ਚਾਹਜੇ ਤੋ ਤੁਮਭੀ ਲੇਵਹੁ ॥ ਔਰ ਜਹਾਂ ਤੁਮਕੋ ਸ਼ਕ ਹੈ ਤਹਾ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਲੇਵੋ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਿਪਾਹੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪਠਾਇ ਦੀਆ ॥ ਤਬ ਹਰਸਨ ਨੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸੇ ਪੂਛਜਾ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਜੋ ਮਾਲ ਵੋ ਹਥਜਾਰ ਹੈਂ ਸੋ ਹਮ ਕੋ ਬਤਾਇ ਦੇਵਹੁ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਂਗ ਮਿਰਚਾਂ ਵਾਲਾ ਬਟੂਆ ਹਰਸਨ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਤੋ ਏਹੀ ਖਜਾਨਾ ਹੈ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਹਰਸਨ ਮੁਖ ਮੈ ਅੰਗੁਰੀ ਲੇਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਹਮਤੋ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਚਤੁਰ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕਾ ਖਜਾਨਾ ਸੁਣਤੇ ਹੈ ਤੁਮ ਹਮਕੋ ਭੰਗ ਕਾ ਬਟੂਆ ਬਤਾਤੇ ਹੋ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਮ ਜਮੀਨ ਮਕਾਨ ਤੋ ਉਠਾਇਕੈ ਕਹੂੰ ਰਖ ਨਹੀ ਆਏ ਹੈ ਆਪ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ॥ ਔਰ ਹਮ ਫਕੀਰ ਲੋਕਹੈ ਹਮਨੇ ਤੋ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜੰਗ ਨਹੀ ਕਰਣੇ ਹੈ ਜੇ ਹਥਜਾਰ ਰਖੈ ਪੁਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਰਸਨ ਨੇ ਕਹਜਾ ਜੋ ਖਜਾਨਾ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਤੇ ਨਿਕਸਜਾ ਤਬ ਕਜਾ ਇਲਾਜ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਜੋ ਕੁਛ ਨਿਕਸ ਆਵੇ ਤਬ ਵੁਹ ਸਭੀ ਕੁਛ ਮਾਲ ਸਰਕਾਰ ਕਾ ਰਹਜਾ ਤੇ ਹਮ ਸਜਾਵਾਰ ਰਹੇ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਜਬਾਬ ਸਵਾਲ ਹਰਸਨ ਕੇ ਸਾਥ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਫੇਰ ਹਾਥ ਮੈ ਬਡੀ ਦੰਡ ਲੀਏ ਹੂਏ ਹਰਸਨ ਮੰਡਲੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇ ਖੜੋਤਾ ॥ ਕਈ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਮਿੰਟ ਖੜੋ ਕੇ ਹੁਕਮ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਜਾਹੁ [illegible]ਕੇ ਰੁਖਸੁਦ ॥ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਏਕ ਕਸਤੂਰੀ ਨਾਮ ਸਾਧੂ ਪਰਮਹੰਸ [illegible] ਵਾਚਾਲ ਜੈਸਾ ਥਾ ਵੁਹ ਬੋਲ ਉਠਜਾ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਛ ਤਾਲੁਕ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨਹੀ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਸ਼ਕ ਕਰਕੇ ਨਾਹਕ ਹਮਕੋ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਕੜਜੋ ਹੈ ਐਸੇ ਦੇ ਚਾਰ ਬਾਤ ਕਸਤੂਰੀ ਗਿਰਕੀ ਕਹੀ ਹੂਈ ਬਾਤੈ ਸੁਣਕੇ ਹਰਸਨ ਖਿਝਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਹਈਓ ਡਾਮਯੋਰ ਸੂਰ ਬਦਮਾਸ਼ ਕਜਾ ਬਕਤਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਖਿਝਕੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਗਾਰੀ ਦੇਕੇ ਮਾਨੋ ਅਬੀ ਦੰਡੇ ਸੇ ਸਭਕੋ ਮਾਰਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਚਲਾ ਗਯਾ ਅਪਨੇ ਤੰਬੂ ਮੈ ਜਾਇ ਵੜਿਆ ॥ ਫਿਰ ਆਕਾ ਉਸਕੋ ਗਾਰੀ ਦੇਕੇ ਫਿਰ ਚਲਾ ਗਯਾ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਤੀਨ ਚਾਹ ਵਾਰ ਗਾਰੀ ਦੇਕੇ ਆਇਕੇ ਚਲਾ ਜਾਵੈ ॥ ਪੁਨਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਭੇਜਜਾ ਕੇ ਔਰ ਸਭਕੋ ਰੁਖਸੁਤ ਏਕ ਟੈਹਲ ਵਾਲਾ ਪਾਸ ਰਖ ਲੇਵੋ ਤੇ ਆਪ ਰਹ ਜਾਵਹੁ ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਹਰਸਨ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਕਿਸੀ ਕੋ ਮਤ ਰਹਣੇ ਦੇਵੋ ਹਮਕੋ ਪਾਨੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਤਬ ਹਮ ਸੰਤਰੀ ਸੇ ਲੈ ਲੇਵੈਗੇ ਤਬ ਹੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਅਧੀਨਗੀ ਸੇ ਹਠ ਕਰਕੇ ਤੀਨ ਸਰੀਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਾਸ ਰਹਤੇ ਭਏ ॥ ਏਕ ਮਾਤਾ ਰਾਮਕੀ (੧) ਦੂਸਰੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ (੨) ਤੀਸਰਾ ਏਕ ਨਿਕਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ (੩) ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹਰਸਨ ਕਾ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਹੋਕੇ ਵਜੀਰਾਵਾਬ ਕੇ ਪੂਰਬ ਕੀ ਓਰ ਕੋਈ ਮੀਲ ਭਰ ਕ ਫੈਸਲੇ ਪਰ ਸ਼ੈਹਰ ਸੇ ਆਇ ਉਤਰਿਆ ॥ ਕੋਈ ਤੀਨ ਕਦਮ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਪਰ ਹਰਸਨ ਕੇ ਤੰਬੂ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਡਰਾ ਨਗਨ ਤਲਵਾਰੇ ਸਿਪਾਹੀ ਕਾ ਪੈਹਰਾ ਖੜਾ ਰਹੇ (੧੧) ਯਾਰਾਂ ਦਿਨ ਤਕ ਤਹਾ ਡੇਰੇ ਕਾ ਮੁਕਾਮ ਰਹਜਾ ॥ ਸੰਤ ਹਜੁਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਇਰ ਤੇ ਸੰਤ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੁਮੇਰ ਭੰਡਾਰੀ ਬਰੰਗਾ ਸੰਤ ਕਸਤੂਰੀਗਿਰ ਔਰ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਸੰਤ ਸ਼ੈਹਰ ਸੇ ਮਧੂਕਰੀ ਲਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਲਜਾਇਕੇ ਵਖ ਦੇਵੈਂ ਉਨਕੇ ਭਾਵ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਮਧੂਕਰੀ ਕਾ ਅੰਨ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਛਕੈ ਜਿਤਨੀ ਵਾਰ ਸਾਧੂ ਲਜਾਵੈ ਉਤਨੀ ਵਾਰ ਹੀ ਸੰਤ ਕਾ ਮਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨੇ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੜਾ ਬਹੁਤਾ ਮੁਖ ਮੇ ਪਾਇ ਲੇਵੈ ਚੁਲਾ ਕਰਕੇ ਪੀਛ ਸੇ ਖਿਜਾਨੇ ਲੀਏ ਹਰਸਨ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸੁਣ ਇਕੇ ਬਡੀ ਊਚੀ ਧ੍ਰਨੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਹੈ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਵਾਰ ਦਿਨ ਮੈ ਵੇਲੇ ੨ ਰੋਜ ਹੀ ॥ ਕਜ਼ਾ ਹਰਸਨ ਭੀ ਰੋਜ ਚਾਰ ਵਾਰ ਹਾਜਰੀ ਖਾਤਾ ਹੈ ਔ ਹਮ ਪਾਂਚ ਛੇ ਵਾਰ ਹਾਜਰੀ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਹਰਸਨ ਪਰਾਧੀ ਨੇ ਬਿਆਨਾ ਨੌਕਰ ਹੋਕੇ ਖਾਤਾ ਹੈ ਹੁਕੜਾ ਔ ਹਮ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਹੈ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹਾ ਕਰੇ ॥ ਤਬ ਪਹਰੇ ਵਾਲਾ ਸਿਪਾਹੀ ਏਕ ਦਿਨ ਬੇਲਜ਼ਾ ਕੇ ਨਾਲੇ ਤੁਮ ਕੈਦ ਹੋ ਨਾਲੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇ ਦੁਰਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਹਾਥ ਮੈ ਨੰਗੀ ਤਲਵਾਰ ਲਈ ਹੂਈ ਹੈ ਤੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਘੂਮਤੇ ਹੈ ਨਾਲੇ ਐਸੀ ਬਾਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਬੋਲਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸ ਸਿਪਾਹੀ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਤਰ ਦੀਆ ਸੰਸਾਰ ਸਗਰੋ ਹੀ ਕੈਦ ਹੈ ਕੇ ਹਮ ਕੈਦ ਹੈ ਸੁਣ ਸਗਰੈ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਦੁਕਾਨੋ ਮੈ ਕੈਦ ਹੈ ਔਰਤੈ ਬਨਜ਼ਾ-ਨੀਆਂ ਆਦਿਕ ਘਰੋ ਮੈ ਕੈਦ ਹੈ ਕਚਹਰੀ ਵਾਲੇ ਕਚਹਰੀ ਮੈ ਕੈਦ ਹੈ ਫੌਜੀ ਲੋਗ ਫੌਜ ਮੈ ਕੈਦ ਹੈ ॥ ਪੰਖੀ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਆਲਨਜ਼ੋ ਮੈ ਕੈਦ ਹੈ ਪਸੂ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਖੂਟੇ ਪਰ ਕੈਦ ਹੈ ॥ ਤੈਰਾ ਸਾਹਿਬ ਹਰਸਨ ਕੈਦ ਹੈ ਅਬੀ ਇਸ ਸੇ ਬਡਾ ਅਫਸਰ ਇਸ ਕੋ ਹੁਕਮ ਕੋਈ ਕਰ ਭੇਜੇ ਅਬੀ ਦੁਪਹਰ ਮੈ ਹੀ ਉਨ ਭਾਗੇ ਜੋ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਉਸਕੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਹਾਜਰ ਕਰੇ ॥ ਜੇ ਉਸਕਾ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲ ਕਰੇ ਤਬ ਅਬੀ ਹੀਮ ਕੂਫ਼ਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ॥ ਤੂੰ ਕੈਦਹੈ ਦੇਖ ਧੂਪ ਕਾ ਦੁਪਹਰ ਕਾ ਸਮਾ ਹੈ ਹਾਥ ਮੈ ਤਲਵਾਰ ਨੰਗੀ ਉਠਾਇ ਹੂਏ ਕਬੀ ਇਧਰ ਜਾਤਾ ਹੈਂ ਕਬੀ ਉਧਰ ਜਾਤਾ ਹੈਂ ਜੇ ਜਰਾਕ ਈਂਹਾ ਬੈਠ ਭੀ ਜਾਵੇ ਤਬ ਅਬੀ ਹਥਕੜੀ ਲਗਕੇ ਜੇਹਲਖਾਨੇ ਚਲਾ ਜਾਵੇਂ ॥ ਹਮ ਅਪਨੀ ਮੋਜ ਸੇ ਛਯਾ ਮੈ ਬਿਰਾਜੇ ਹੂਏ ਹੈ ਔ ਤੂੰ ਇਧਰ ਭਟਕਤਾ ਫਿਰਤਾ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਯੇ ਇਤਨਾ ਇਸਬਾਬ ਝਿਲਰਾ ਪੜਾ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਪੈਸਾ ਭਰ ਭੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਜਾਵੇ ਤੇਰੀ ਕਜ਼ਾ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਹਰਸਨ ਸੇ ਲੇ ਲੇਵੇਗੇ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਹਮ ਤੀਨੋ ਬਰ ੨ ਕਾਂਪਤ ਰਹੈਂ ਔ ਵਿਚਾਰਾ ਸਿਪਾਹੀ ਭੀ ਤੂਸਨੀ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਦਿਨ ਮੈ ਤਨ ਚਾਰ ਵਾਰ ਚਾਰ ੨ ਪਾਂਚ ੨ ਬਡੇ ੨ ਅਫਸਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਆਇਕੇ ਹਰਸਨ ਸੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਇਕੇ ਉਨਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਮੈ ਕਹੇ ਕੇ ਜੋਨਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਤਨਾ ਫਸਾਦ ਕੀਆ ਹੈ ਯੇ ਉਨਕੇ ਬਡੇ ਗੁਰੂ ਭਾਈ ਹੈ ਔ ਮੇ ਗੁਜਰਾਤ ਮੈ ਸੇ ਪਕੜੇ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਬਾਤੈ ਕਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਜੈਸੇ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਤਬ ਬੈਠੇ ਹੀ ਹੈ ਜੇ ਲੰਬੇ ਪੜੇ ਹੈ ਤਬ ਲੰਬੇ ਹੀ ਪੜੇ ਹੈ ਜੇ ਹਰਸਨ ਕੀ ਓਰ ਪੀਠ ਕਰੀ ਹੂਈ ਹੈ ਤਵ ਪੀਠ ਹੀ ਹੈ ਮੁਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਤਬ ਮੁਖ ਹੀ ਹੈ ਨ ਕਬੀ ਹਨਸਨ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਹੀ ਮਿਲਾਵੈ ਨ ਕਬੀ ਬਾਤ ਹੀ ਕਰੈ ਨ ਕਬੀ ਸਲਾਮ ਹੀ ਕਰੈ ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਹਰਸਨ ਸਹਤ ਘਾਰੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਡੇ ਆਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਔ ਕਹੈ ਕੇ ਜੇ ਬਾਦਸਾਹੁ ਸੇ ਭੀ ਬਡੀ ਉਚੀ ਮਿਜਾਜ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਲਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਛਾ ਅਧਾ ੨ ਘੰਟਾ ਭਰ ਖੜੇ ਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਬਾਤੈ ਚੀਤਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਮੈ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਪੀਛੇ ਤ ਮਾਈ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਅਰਜ ਕਰਤੀ ਭਈ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਆਸ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਵਕਤ ਕੇ ਹਾਕਮ ਹੈਂ ਫਿਰ ਇਸਨੇ ਆਪਕੋ ਨਜਰ ਬੰਦ ਮੈ ਰਾਖਜੋ ਹੈ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਹਰਸਨ ਆਵੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਪ ਉਠਕੇ ਨੈਕ ਸਲਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਤੋ ਕਰ ਦੀਆ ਕਰੋ ॥ ਭਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘੋ ਵਾਕ ॥ ਅਰੀ ਮੂਰਖ ਹਮਕੋ ਤੂੰ ਡਰਾਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਹਮਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਪਾਲੋਂ ਸਹਤ ਦਹਲੀਏ ਸੇਵਕ ਹੈ ਔ ਕਾਲ ਸਰਬ ਆਕਾਰੋਂ ਕਾ ਨਾਸਕ ਹਮਾਰਾ ਭੰਗੀ ਹੈ ਕਬੀ ਬਾਦਸਾਹੁ ਕੇ ਬਾਦਸਾਹ ਸੇਵਕੋ ਕੇ ਸੇਵਕ ਸੇਵਕਾਂਤਰ ਉਨਕੋ ਭੀ ਸੇਵਕਾਂਤਰੋਂ ਕਾ ਡਰ ਹੋਤੋ ਹੈ ਉਲਟਾ ਬਾਦਸਾਹੁ ਕਾ ਡਰ ਸਭ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਜਬ ਹਮ ਇਨ ਕਾ ਡਰ ਮਾਨੈ ਤਬ ਧਰਮਰਾਜ ਕਾ ਔ ਕਾਲ ਕਾ ਤਥਾ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਔ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕਾ ਭੀ ਡਰ ਹਮਾਰੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹੁਆ ॥ ਭੀਤਰ ਤੰਬੂ ਕੇ ਹਰਸਨ ਭੀ ਸੁਣਤੋ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਸਨਮੁਖ ਬੋਲ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਹਾਕਮ ਸਖਤ ਜਾਨਕੇ ਹਮ ਭੀਨੇ ਸਾਧੁ ਅਪਨੀ ਠੌਰ ਥਰ ੨ ਕਾਂਪਤੇ ਰਹੈ ਔ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਪਰਮ ਨਿਧਰਕ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਉਚੇ ੨ ਕਰਤੇ ਰਹੈਂ ॥ ਗਾਜ਼ਾਫੇ ੧੧ ਦਿਨ ਸੇ ਬਾਦ ਹਰਸਨ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਲਵਪੁਰ ਕੋ ਅਥਵਾ ਅਹੂੰ ਆਨ ਠੌਰ ਕੋ ਚਲਾ ਗਯਾ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਵਜ਼ੀਰਾਵਾਦ ਸ਼ੈਹਰ ਮੈ ਠਾਣੇਦਾਰ ਕੋ ਸੌਪ ਗਯਾ ਕੇ ਜਹਾਂ ਪਰ ਹਮ ਲਿਖੈਗੇ ਤਹਾਂ ਇਨਕੋ ਪਹੁੰਚਾਇ ਦੇਨਾ ॥ ਤਬ ਠਾਣੇਦਾਰ ਭੀ ਅਪਨੇ ਧਨ ਭਾਗ ਮਾਨਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਇਸੀ ਸੁਬਬ ਸੇ ਮੁਝਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਣਾ ਥਾ ॥ ਮਿਸਰੀ ਪਤਾਸੇ ਪਾਂਚ ਰੁਪੈ ਰੋਕ ਅਗੇ ਰਾਰ ਜੀ ਕੇ ਰਖਕੇ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਔ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਆਜ ਮੇਰੇ ਕੋਈਬਡੇ ਪੁੰਨ ਉਦੈ ਭਏ ਹੈਂ ਜੋ ਹਮਕੋ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਜੋ ਮੇਰੇ ਲਾਯਕ ਸੇਵਾ ਹੋਵੈ ਸੋ ਗੁਲਾਮ ਕੋ ਫੁਰਮਾਵੈ ਮੈ ਸਿਰ ਕੇ ਜੋਰ ਸੇ ਕਰੂੰਗੋ ॥ ਤਿਸਕੀ ਸਰਧਾ ਭਗਤੀ ਦੇਖਕੇ ਤਿਸਕੋ ਸਤ ਮਾਰਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇ ਭਏ ਚੇਤ ਕਾ ਮਹੀਨਾ ਥਾ ਜੋ ਲਿਖਜਾ ਆਯਾ ਇਨਕੋ ਕੁਸਰਾਂਢਾਲੇ ਕੇ ਕਿਲੇ ਮੈ ਭੇਜ ਦੇਵੋ ॥ ਤਹਾਂ ਕੁਸਰਾਂਢਾਲੇ ਕੇ ਕਿਲੇ ਮੈਂ ਅਧਾ ਚੇਤ ਸਾਥਾ ਵਿਸਾਖ ਕੋਈ ਬੀਸ ਪੰਦ੍ਰਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਿਨ ਜੇਠ ਕੇ ਕਿਲੇ ਮੈ ਰਹਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਕਿਲੇ ਮੈ ਏਕ ਸਦਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਰਨ ਪੁਰੀਆ ਸੋਢੀ ਕੈਦ ਥਾ ਆਠ ਨਵ ਮਾਸ ਕਾ ਵੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਜਨ... ੨ ਕ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕੋ ਨਿਧਿ ਮਿਲ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅੱਖੀ ਅਲਪ ਆਯੂ ਕਾ ਹੀ ਥਾ ॥ ਤਹਾਂ ਹੀ ਕਿਲੇ ਮੈ ਏਕ ਸੰਤਹ ਕਾ ਡੇਰਾ ਥਾ ਵਹ ਬਡੇ ਬ੍ਰਿਧ ਮਹਾਤਮਾ ਬੈਰਾਗੀ ਸੰਤ ਥੇ ਵੋ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਕੋਈ ਸੌ ਬਰਸ ਸੇ ਊਪਰ ਨੀਚੇ ਉਨ ਸੰਤਨ ਕੀ ਉਮਰ ਥੀ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਅਤਿ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਆ ਕਰੇ ॥ ਉਨ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਦੀਆ ਤਬ ਸਾਥ ਕੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣੇ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜ ਦੀਆ ਤੇ ਆਪ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣ ਨ ਗਏ ਤਬ ਤਿਸ ਬ੍ਰਿਧ ਮਹੰਤ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਿਉ ਨਹੀ ਆਏ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬ੍ਰਤ ਧਾਰਣ ਕੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ਆਜ ਦਿਨ ਦੇਸ ਪੰਦ੍ਰਾਕ ਭਏ ਹੋਵੈਗੇ ॥ ਤਬ ਬੈਰਾਗੜੋਂ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਮਹੰਤ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਜਬ ਤਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਭੋਜਨ ਨ ਪਾਵੈਗੇ ਤਬ ਤਕ ਹਮ ਭੀ ਭੋਜਨ ਨਹੀ ਪਾਵੈਗੇ ॥ ਆਪ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਲੇ ਗਜ਼ਾ ਔ ਬਡਾ ਹਠ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਆਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨ ਪਾਵੋਗੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਹਮ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਹੀ ਪਾਵੈਗੇ ॥ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਕਹਜ਼ਾ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਅਤੀਵ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਮਰੰਤੋ ਨ ਏਕ ਭੀ ਬਾਤ ਨ ਮਾਨਤਾ ਭਯਾ ॥ ਅੰਤ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਕੇ ਹੀ ਆਪ ਛਕਤਾ ਭਯਾ ॥ ਬਾਵਾ ਸਦਾਸਿੰਘ ਏਕ ਪਾਵਕੇ ਭਾਰ ਖੜਾ ਹੋਕੇ ਤਪ ਕੀਆ ਕਰੇ ਉਸਕੇ ਸਾਥ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਿਲਾਸ ਕੀਆ ਕਰੈ ॥ ਬਾਵਾ ੨ ਅਬਤੂੰ ਅਸਲ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਭਯਾ ਹੈ ਅਗੇ ਤੂੰ ਮਾਲਜਾਦਾ ਥਾ ॥ ਸਾਚ ਕਹੁ ਬਾਵਾ ਇਸ ਕੈਦ ਸੇ ਪਹਲੇ ਘਰ ਮੈਂ ਕਜ਼ਾ ਕਾਮ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ॥ ਤਬ ਬਾਵੇ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਜੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਾਹਰ ਮਾਰਤਾ ਫਿਰਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਮਦ ਪਾਨ ਭੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ਇਸਤੇ ਆਦਿ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਪ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਬ ਜੋ ਇਥੋਂ ਛੂਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਤ ਭੀ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਰੈਗਾ ॥ ਤਬ ਬਾਵ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਜੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਬ ਮੈ ਇਥੋਂ ਛੂਟ ਜਾਵਾਂ ਤਬ ਕਬੀ ਜੀਵ ਘਾਤ ਨ ਕਰੂੰਗੋ ਔ ਨ ਮਦਪਾਨ ਆਦਿਕ ਬਿਕਾਰ ਕਰੂੰਗਾ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਛਾ ਬਾਵਾ ਜੇ ਫੇਰ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਰੇਗਾ ਪੁਨਾ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਕਰੂੰਗਾ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਤਿਸ ਬਾਵੇ ਕੇ ਸਾਥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀਆ ਕਰੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੋ ਪੈਹਰਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਮਹਾਰੀਜ ਜੀ ਕੇ ਊਪਰ ਥਾ ਵੁਹ ਸਿਪਾਹੀ ਭੀ ਅਪਨੀ ਮੌਜ ਸੇ ਸੁਖ ਪੁਰਬਿਕ ਸੋਇ ਰਹਜਾ ਕਰੈ ਹਾਕਮ ਸੇ ਡਰਤੇ ਹੂਆ ਦਿਨ ਮੈ ਦੋ ਚਾਰ ਘੜੀ ਕਮਰ ਲਗਾਇਕੇ ਆ ਜਾਯਾ ਕਰੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਦੋ ਇਕ ਮਾਸ ਕਿਲ ਮ ਰਹੇ॥ ਪੁਨਾ ਜਿਲ ਕੁਜਰਾਂਵਾਲ ਕਾ ਏਕ ਸਿਖ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਖਤ੍ਰੀ ਥਾ ਸੋ ਬਡਾ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਔ ਸਤਸੰਗੀ ਥਾ ਵੁਹ ਸਰਕਾਰ ਮੈ ਜਾਮਨੀ ਏਕੇ ਸ਼ੇਹਰ ਕੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਮੈ ਲੈ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਏਕ ਸੇਵਾ ਪੰਥੀਆ ਕੀ ਧਰਮਸਾਲ ਮੈ ਡਰਾ ਕਰਾਵਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਹੁਮ ਹੁਮਾਇਕੇ ਸ਼ਹਰ ਕੇ ਲੋਕ ਮਾਈਆਂ ਬਾਬੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਭੇਟਾ ਲੈਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਔ ਭਾਈ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਕਾ ਬਡਾ ਉਪਕਾਰ ਮਾਨਤੇ ਭਏ॥ ਔ ਸਿਰਮੁਖ ਲਪੇਟ ਕੇ ਸਾਯੰ ਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਬਨੀਆ ਜੈਸਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਬਨਾਇਕੇ ਆਯਾ ਕਰੇ॥ ਤਬ ਨਿਕੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਸਕੇ ਕਹਜਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇ ਥੇ॥ ਯੇ ਜੋ ਬਡੇ ੨ ਸਰਦਾਰ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਇਨ ਸਭਕੇ ਜਾਟੋਂ ਕੇ ਜਾਟ ਬਨਜਾਂ ਕੇ ਬਨਜੇ ਨਾਈਆਂ ਕੇ ਨਾਈ ਲੁਹਾਰੋਂ ਕੇ ਲੁਹਾਰ ਤ੍ਰਖਾਣੋਂ ਕੇ ਤ੍ਰਖਾਣ ਧੋਬਯਾਂ ਕੇ ਧੋਬੀ ਛੀਂਬਜਾਂ ਕੇ ਛੀਂਬੇ ਮੁੜਕੇ ਓਹੀ ਜਾਤੀ ਬਨਾਇ ਕੇ ਉਨ ਉਨ ਦੁਕਾਨੋ ਮੈ ਹੀ ਵਾੜ ਦੇਣੇ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਭੀ ਬਨੀਜਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਧੋਤੀ ਬਾਂਧ ਕ ਆਵਤਾ ਹੈਂ ਮੁੜਕੇ ਅਬ ਸਭੀ ਓਹੀ ੨ ਬਨਕੇ ਉਨਹੀ ੨ ਦੁਕਾਨੋ ਮੈ ਜਾਇ ਘੁਸੇ ਹੋ ਕਿਉ ਅਬ ਆਜ ਵੁਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸਤ ਭਏ ਹੈ ਕਿਉ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਾਸੀ ਪੂਰਬਕ ਸੱਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਬਡਾ ਲੰਬਾ ਸ੍ਵਾਸ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅ ਗੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਏਖਹ ਜੀ ੨ ਯੇ ਨਿਕਾ ਕਜਾ ਕਹਤੋ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਅਬਹੀ ਸੇ ਅਰਥਾਤ ਹਮਕੋ ਅਤਯੰਤ ਲਜਤ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਤੁਮਤੋ ਬਡੇ ਭਾਰੇ ਬਹਾਦਰ ਸੂਰ ਬੀਰ ਗਿਣਤੀ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਫੌਜ ਮੈ ਥੇ ਤੁਮਤੋ ਕਜਾ ਹੁਆ ਬਹੁਤੁ ਮਾਰਾ ਉਤਸਾਹ ਔ ਸੂਰ ਬੀਰ ਤ ਬਹਾਦਰੀ ਜਿਸਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਵੁਹ ਕਹਾਂ ਗਈ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਬੁਰਛਿਆ ਕਾ ਛੇੜਿਆ ਅਸਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਆਯਾ॥ ਜੈਸੇ ਏਕ ਕੋ ਸਰਪ ਬਡਾ ਜਹਰੀ ਕੁਲ ਕੇ ਦਘਧ ਕਰਨੇ ਹਾਰਾ ਡਸ ਜਾਤੋ ਹੈ ਤਬ ਉਸਕੀ ਸਾਰੀ ਕੁਲ ਉਸ ਸਰਪਕੀ ਜਹਰ ਸੇ ਦਘਦ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਮਹਾਹਤਜਾਰਜਾਂ ਬੁਰਛਿਆਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਬੀਰਸਿੰਘਸਾਹਿਬ ਕਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਇ ਦੀਆ ਤੇ ਉਨਕਾ ਸ੍ਰਾਪ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸਾਰੀ ਕੁਲ ਕੋ ਦਘਦ ਕਰ ਗਜ਼ ਹੈ॥ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਾਇਸਚਿਤ ਉਸਦਘਦ ਹੋਈ ਹੂਈ ਕੁਲ ਅਬਕੇ ਆਜ ਕਾਲ ਕੇ ਸਿੰਘ ਅਬ ਹਰੀ ਕਰਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਇਤਨਾ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾ ਕਥਨ ਹੈ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕ ਤਤੀ ਤੇ ਇਨ ਪਲਵੈ ਜੇ ਜਲ ਟੁਬੀ ਦੇਇ ॥ ਜੋ ਦੁਹਾਗਣਿ ਰਬ ਕੀ ਝੂਰੇਦੀ ਝੂਰੇ ॥ ਇਬਕੇ ਰਾਹੇ ਜਮੈ ਨਾਹੀ ਤੂੰ ਸਹੁ ਜੀਅੜੇ ਭਾਰੀ ਇਤਯਾਦਿਕ ਗੁਰੂ ਵਚਨਾਤ ਜੈਸੇ ਆਦਿ ਕਾਲ ਮੈ ਜੀਵ ਸੁਧੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਫੁਰਿਆ ਹੈ ਜਬ ਤਬ ਕੇਵਲ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਸੁਧ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲਾ ਥਾ ॥ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਜਿਉ ੨ ਵਿਖਯਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਹੋਤਾ ਗਯਾ ਹੈ ਤਿਨਕੇ ਖੋਟੇ ਮਲਨ ਸੰਸਕਾਰੋਂ ਸੈ ਮਲਨ ਵਾਸਨਾ ਅਧਿਕ ਸੇ ਅਧਿਕ ਉਤਪਤ ਹੋਤਯਾ ਗਯਾਂ ਹੈ ਉਨ ਮਲਨ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧੈ ੨ ਨੀਚੇ ੨ ਗਿਰਤਾ ੨ ਤੁਛ ਜੋਨਯਾਂ ਕੋ ਧਾਰਤਾ ੨ ਪਥਰ ਕੀ ਜੋਨੀ ਕੋ ਧਾਰਤੋ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਲਾਖੋਂ ਕਰੋੜੋਂ ਬਰਸ ਤਕ ਪਥਰੋਂ ਕੀ ਜੋਨੀ ਭੋਗਕੇ ਜਿਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨੀਚੇ ਕੋ ਗਿਰਤਾ ਆਯਾ ਥਾ ਉਸੀ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਆਦਿਕ ਜੋਨਯਾਂ ਕੋ ਧਾਰਤੋ ੨ ਪੁਨਾ ਕੋਈ ਉਤਮ ਪੁਨੋ ਕੇ ਵਸਤੇ ਮਨੁਖ ਕੀ ਦੇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੇ ਅਬਭੀ ਅਪਕਰਮ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਓਹੀ ਨਰਕ ਓਹੀ ਗਰਭ ਦੁਖ ਕੋ ਭੋ ਫਿਰ ਵਿਸ੍ਵਾ ਮੈ ਕੀਟ ਕ੍ਰਿਮ ਯੋਨਯਾਂ ਕੇ ਦੁਖੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤਾ ਹੁਆ ਅਪਨੀ ਵਾਸਨਾ ਖੋਟੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਥਰ ਕੀ ਯੋਨੀ ਮੈ ਜਾਇ ਪਰਤੋ ਹੈ ਤਹਾਂ ਫਿਰ ਲਾਖੋਂ ਕੋਟੋ ਬਰਸ ਪਾਖਾਣ ਯੋਨੀ ਕੇ ਦੁਖਕੋ ਭੋਗਤਯਾਂ ਕੋ ਜਬ ਵਾਰੀ ਆਈ ਤਬ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੀ ਧਾਰਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਇਸਕੇ ਉਤਮ ਭਾਗ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਫਿਰ ਓਹੀ ਸੜਕ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੈ ਇਨਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮਹਾ ਤਾਮ ਸੀ ਯੋਨੀ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਛੁਡਾਇਕੇ ਮਾਨੁਖਾ ਜਨਮ ਦੀਆ ਥਾ ॥ ਪਰੰਤੂ ਇਨ ਕ੍ਰਿਤਘਨੋ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਉਪਕਾਰ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਮਹਾਂ ਪਾਪੋ ਕੇ ਕਰਨੇ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਅਪਨਾ ਅਪਨੇ ਪਯਾਰੇ ਸਿਖੋਂ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਸਿਰ ਦੇਕੇ ਉਸੀ ਨਰਕ ਮੈ ਭਜ ਦੀਏ ਝੂਠੇ ਕਰਕੇ ਯਾਵਤ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਰਹੇਗਾ ਤਿਤਨਾ ਚਿਰ ਨਰਕ ਕੇ ਦੁਖ ਸੇ ਨ ਛੂਟੈਗੇ ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸ਼ੈਹਰ ਕੇ ਵਾਸੀ ਅਛੇ ੨ ਗੁਰੁਮੁਖ ੨ ਸਿਖ ਭਾਈ ਲਾਲਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਨਿਧਾਨਸਿੰਘ ਰਾਗੀ ਆਦਿਕ ਆਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕੀਆ ਕਰੈ ॥ ਸਤਿ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਨਵ ਅਖਰ ਆਤਮਿਕ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਲੇਤੇ ਭਏ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਿਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਨਿਤਰੀ ਸਤ ਸੰਗ ਕੀਆ ਕਰੇ ਤਥਾ ਜਿਤਨੇਕ ਡੇਰੇਦਾਰ ਉਦਾਸੀਨ ਸੰਤ ਤਥਾ ਸੇਵਾ ਪੰਥੀ ਬੜੀ ਸਰਥਾ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮ ਅਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦਸ ਦਿਨ ਕੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਮੈ ਰਹਤੇ ਭਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਨਾ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਮੈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨ ਬੁਲਾ ਭੇਜ ਤਬ ਕੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਸ ਜਬ ਤੁਰਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਲੋਕ ਬਡਾ ਵੈਰਾਗ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸਭਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਮਿਲ ਬਿਛਰਨ ਦੋਊ ਏਹੁ ਜਗ ਮੈ ਮਿਥਯਾ ਭਨ ਅਸਨੇਹ ॥ ਆਤਮ ਰੂਪਕਰਕੇ ਤੁਮ ਸਭਕਾ ਹਮ ਅਪਨਾ ਆਪਹੈਂ ਔ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਤੋ ਸਬਦ ਮਿਲਾਵਾਂ ਹੋਇਗਾ ਦੇਹ ਮਿਲਾਵਾ ਨਾਹਿ ॥ ਐਸੇ ਸਦ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਰੋਵਤਯਾਂ ਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨੋ ਕੋ ਛੋਜਕੇ ਕੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਸੇ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਕੋ ਚਲੇ ॥ ਤਹਾਂ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਮੈ ਉਨੀਸ ਦਿਨ ਰਹੇ ॥ ਜਬ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਖੂਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਜਾਮਨੀ ਦੇਕੇ ਸ਼ੈਹਰ ਮੈ ਚਲਨੇ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਤਬ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਬਾਵਾ ਸਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਭੀ ਬਾਹਰ ਸ਼ੈਹਰ ਮੈ ਲੈ ਚਲੋ ਇਸਕੀ ਭੀ ਜਾਮਨੀ ਦੇਕੇ ਤਬ ਹਮ ਚਲਤੇ ਹੈਂ ਨਹੀ ਹਮ ਈਹਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਰਾਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਸਦਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਭੀ ਜਾਮਨੀ ਦਿਵਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸਕੋ ਭੀ ਸਾਥ ਹੀ ਲੈ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਵਜੀਰਾ-ਵਾਦ ਭੀ ਤਿਸਕੋ ਸਾਥ ਹੀ ਲੈ ਜਾਤੇ ਭਏ ਦੋਃ ਯਾ ਵਿਧ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੀਏ ਗੁਰੁਦੇਵ ॥ ਜਾਂਕੋ ਨਿਗਮ ਲਹੈ ਨਹੀ ਭੇਵ ॥ ਪ੍ਰੇਮਿਨ ਕੋ ਕਰਕੈ ਕਲਯਾਨ ॥

॥ ਪ੍ਰਸਥ ਨੇ ਭਗਤਨ ਹਿਤਦਾਨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ
੪ ਸਕੰਧ ੩੦ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ॥

ਦੋਃ ਦਰਸਨ ਸੇ ਧਰਸਨ ਸੇ ਨੀਤਿ ਸਿਖਨ ਕੋ ਤਾਰੈ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
ਜਰ ਜਹ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਸਿਮਰੈ ਕੋਇ ॥ ਤਹ ਤਹ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥ ੧ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇਹੁ ਮੁਹਿ ਖਰਾਰੀ ॥
ਜਹ ਆਸਰੈ ਲਗ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ॥ ਭਵਜਲ ਤਰਤਨ ਲਾਵੈ ਬਾਰ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਦਿਨ ਉਨੀਸ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਅਬਿਨਾਸਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਧਰਮਸਾਲ ਮੈ ॥ ਤਹਾ ਭੀ ਕਿਤਨੇਕ ਸਤਸੰਗੀ ਸੌਕ ਵਾਲੇ ਆਇਕੇ ਸਤਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਕਰਕੇ ਕਲਜਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਸੇ ਪਾਂਚ ਛੇ ਕੋਸ ਪਰ ਏਕ ਘਸ਼ਤਲ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਗਰ ਹੈ ਤਿਸ ਨਗਰ ਮੈ ਏਕ ਖਤ੍ਰੀ ਕੀ ਕੰਨਜਾ ਬਾਲ ਬਿਧਵਾ ਰਹਤੀ ਥੀ ਜਬ ਉਸਕਾ ਪਤੀ ਮਰ ਗਯਾ ਕੰਨਜਾ ਕਾ ਪਿਤਾ ਭੀ ਅਡਾਸਤਸੰਗੀਥ ॥ ਉਹ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਅਪਨੀ ਕੰਨਜਾ ਕੋ ਸਾਰ ਤੀਰਥ ਕਰਾਇ ਲਜਾਯਾ ਪੁਨਾ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਪਾਸ ਤੇ ਵੇਦਾਂਤ ਕੇ ਅਛੇ ੨ ਗ੍ਰੰਥ ਪਠਕੇ ਬਡੀ ਚਤੁਰ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਵਹੁ ਰੁਕਮਣੀ ਕੰਨਜਾਂ ਸਰਬ ਭੇਖਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰਤੀ ਥੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਔ ਸੰਤੋ ਕੇ ਪਾਸ ਤੇ ਸਦਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਜਸ ਸੁਣਤੀ ਰਹਤੀ ਥੀ ਉਸਨੇ ਸੁਣਿਆ ਕੇ ਅਬ ਕੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਸੇ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਕੋ ਗਏ ਹੈਂ ਆਜ ਕਾਲ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਮੈ ਹੈਂ ਹਰਵਕਤ ਸਤਸੰਗ ਬਨਜੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ਸਾ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੀ ਭਈ ਕੇ ਮੁਝਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ਏਕ ਤੋ ਮੇਰਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਦੂਸਰਾ ਬਿਧਵਾ ਤੀਸਰਾ ਪਿਤਾ ਔ ਭਰਤਾ ਕੇ ਮੈ ਪਰਤੰਤ੍ਰ ਹੋਈ ਚਤੁਰਥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਬਿਨਾ ਭੀ ਰਹਜਾ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਜੇ ਮੈ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਜਾਤੀ ਹੂੰ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜਾਂ ਕੇ ਵਲਗਨ ਮੈ ਹੈਂ ਕਜਾ ਜਾਨਜੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਕਰਨੇ ਦੇਤ ਹੈਂ ਔ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਮੁਝਕੋ ਊਂਹਾਂ ਲੈ ਭੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਲੈ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਸਜੋਂ ਮੈ ਪਰਕੇ ਵਹੁ ਕੰਨਜਾ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ॥ ਪੁਨਾ ਕਹਤੀ ਹੈ ਨ ਜਾਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਹੀ ਉਨਕੋ ਕਹੂੰ ਔਰ ਹੀ ਲੈ ਜਾਵੈਂ ਅਥਵਾ ਆਪਹੀ ਕਹੂੰ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਹੇ ਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਮੁਝਕੋ ਹੋਵੇ ਅਛਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈਂ ਤਬ ਮੁਝਕੋ ਅਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਦੇਵੈਂ ॥ ਅਬ ਪੰਖ ਭੀ ਕਹੂੰ ਬਿਕਤੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਜੋ ਸਰੀਰ ਸੇ ਲਗਾਇਕੇ ਉਡਕੇ ਜਾਇ ਦਰਸਨ ਕਰੂੰ ॥ ਕੌਨ ਯਤਨ ਕਰੂੰ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਵੇ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਇਸੀ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈ ਡੂਬੀ ਹੂਈ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਬਜਾਕੁਲ ਰਹੇ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ੍ਰ ਕਾ ਯਸ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਮਹਾਪਰਰਾਂਣੀ ਰੁਕਮਣੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਕੇ ਅਤਿਵਿ ਬਯਾਕੁਲ ਰਹਤੀ ਥੀ ਜੋ ਏਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇ ਬਡੀ ਹੀ ਖੈਂਚ ਕਰੀ ਤਬ ਰੁਕਮਣੀ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਭੀ ਹ੍ਰਿਦੇ ਕੋ ਅਤਯੰਤ ਖੈਂਚ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੀ ਉਠਕੇ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਸੇ ਚਲ ਦੀਏ ਸਪੰਦ ਦ੍ਰਾਂ ਸਾਤ ਸਰੀਰ ਔਰ ਭੀ ਸਾਥ ਥੇ ॥ ਜੋ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਸੇ ਚਲ ਕਰ ਘੜਤਲ ਆਇ ਉਤਰੇ ਨਗਰਧੇ ਬਾਹਰ ਉਸਕੋ ਖਬਰ ਪਹੁੰਚੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨਗਰਕੇ ਬਾਹਰ ਆਇ ਉਤਰੇ ਨਗਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਉਸਕੋ ਖਬਰ ਪਹੁੰਚੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨਗਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਇ ਉਤਰੇ ਹੈਂ ਇਤਨੀ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਕਰਣੋ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਯਾਧ ਦੇਵੇ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਮਰਜਾ ਹੂਆ ਜੀਉ ਉਠੇ ॥ ਤੈਸੇ ਮਾਨੋ ਜੀਵ ਉਠਤੀ ਭਈ ਏਕ ਵਾਰ ਤੋ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਪੁਨਾ ਜਬ ਸੁਰਤਿ ਆਈ ਜੈਸੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈ ਕੋਈ ਗੋਤਾ ਖਾਇਕੇ ਊਪਰ ਕੋ ਆਵੇ ਤੈਸੇ ਚੇਤਨ ਹੋਕੇ ਪਿਤਾ ਸੇ ਕਹਤੀ ਭਈ ॥ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਬਾਹਰ ਸੰਤ ਆਏ ਹੈਂ ਬਡੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖ ਹੈਂ ਸਰਬ ਸੰਤਨ ਕੀ ਮਾਨੋ ਅਵਧੀ ਹੈ ਅਛੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਸੇ ਇਨਕੀ ਸੋਭਾ ਸੁਣਤੀ ਰਹੀ ਹੂੰ ਆਜ ਕੋਈ ਬਡੇ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਭਾਗ ਜਾਗੇ ਹੈ ਜੋ ਐਸੇ ਸਤਪੂਰਖੋਂ ਕਾ ਹਮਕੋ ਘਰ ਬੈਠਜਾਂ ਕੋ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਜਾਹੁ ਸੀਘ੍ਰ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਹੈ ਤੇ ਦਿਨ ਭੀ ਬਹੁਤ ਆਇ ਗਯਾ ਹੈ ਜਲ ਸਰਬਤ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਪਜਾਉ ਨਾਲੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਰਜ ਆਉ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਅਪਨ ਪਿਤਾ ਕੋ ਦੂਧ ਸਰਦਾਈ ਦੇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਭੇਜਜਾ ਤਿਸਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਜਾਇਕੇ ਸਰਦਾਈ ਭੀ ਛਕਾਈ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਮਨਾਧਾ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਆਰ ਹੂਆ ਤਬ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਪੀਨਸ ਕੀ ਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਘਰਮੈ ਲੈ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਦੂਰਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਵੀ ਨੇ ਕੀਆ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਆਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਲਾਗਬੇ ਕੋ ਧਾਈ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਪਾਇ ਧਾਇ ਲਾਗੀ ਅਤਿ ਪਾਗੀ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰੇਮ ਮਾਹਿ ਮਹਾ ਬਡ ਭਾਗੀ ਰਾਗੀ ਭਈ ਗੁਰੁ ਈਸਕੀ ॥ ਸੀਰੀ ਭਈ ਛਾਤੀ ਬਾਤੀ ਪਾਈ ਬਡ ਪੁਨਨ ਕੀ ਹਾਤੀ ਦੁਖ ਦੁੰਦਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ਪਗ ਈਸਕੀ ਬਉਰੀ ਸੀ ਦੌਰੀ ਫੂਲ ਅੰਗ ਮੈ ਨ ਮਾਇ ਥੋਰੀ ਭੌਰੀ ਦੈਕੈ ਪਰੀ ਪਗ ਗੋਰੀ ਮਾਨੋ ਈਸਕੀ ॥ ਤੋਰੀ ਸੰਕ ਜੀਸ ਕੀ ਸੁਪਾਪ ਪੁੰਜ ਪੀਸ ਕੀ ਚਕੋਰੀ ਭਈ ਈਸਕੀ ਪਿਛੌਰੀ ਗਿਰੀ ਸੀਸਕੀ ॥ ੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਅਪਾਵਨ ਨਾਰਿ ਕੀ ਜਾਤਿ ਮਹਾ ਪਰ ਪੂਰਬ ਪੁੰਨ ਜਗੇ ਤਹਭਾਰੀ ॥ ਭਾਰੀ ਸੁਸੀਲ ਰਖਜੋ ਤਿਨਹੂੰ ਪੁਨ ਸੰਤਨ ਸੰਗ ਕੀਓ ਸੁਖਕਾਰੀ ॥ ਕਾਰੀ ਕਲਾਪਕੇ ਕਾਟਨ ਕੇ ਹਿਤ ਆਪ ਮਿਲਾਪ ਕੋ ਨਾਵ ਸੁਧਾਰੀ ॥ ਧਾਰੀ ਤਰੀ ਜਗ ਸਾਗਰ ਕੀ ਪੁਨ ਪਾਰ ਪਰੀ ਨ ਲਗੀ ਕੁਛ ਬਾਰੀ ॥ ੨ ॥ ਇਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕ ਰੁਕ੍ਮਣੀ ਦੇਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਅਤੀਵ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਪੁਨਾ ਅਨਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਾਦੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋ ਸੇ ਛਕਾਵਤੀ ਭਈ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਪ੍ਰਜੰਕ ਬਿਛਾਇਕੇ ਦੂਧ ਕੀ ਫੇਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸ੍ਵੇਤ ਵਿਛਵਨੇ ਬਿਛਾਇਕੇ ਅਤਿ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਕਹਤੀ ਭਈ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਜ ਕਾ ਦਿਨ ਹੀਂਹਾਂ ਹੀ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕੀਜੇ ॥ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਵੀ ਕਾ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਤਿਸਕੇ ਘਰ ਮੈ ਹੀ ਦੁਪਹਰਾਂ ਕਟਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਵੀ ਨੇ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਜਬ ਮੁਖ ਮੈ ਪਾਯਾ ਤਬੀ ਤਿਸਕੇ ਕਪਟਕੇ ਕਪਾਟ ਖੁਲ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ ਸੁਖਿਤ ਹੋਕੇ ਜਹ ਕਾਰਜ ਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਕੁਰੁਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਕੇ ਅਤਯੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੀ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਣੇ ਲਾਗੀ ਔ ਮੁਖ ਸੇ ਕਹਤੀ ਭਈ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਹਮਨੇ ਕੋਈ ਬਡੇ ਹੀ ਪੁਨਜ ਕੀਏ ਹੋਂ ਜਿਨ ਪੁਨਹੁ ਕਾ ਬਦਲਾ ਹਮਕੋ ਮੈਤੇ ਕਾ ਦਰਸਨ ਭਯੇ ਹੈ ॥ ਆਜ ਕੇ ਦਿਨ ਪਰ ਮੈ ਬਲਿਹਾਰਿ ੨ ਜਾਤੀ ਹੂੰ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਮ ਦਿਨ ਆਜ ਉਦੈ ਹੁਆ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਆਜ ਬਡੇ ਹੀ ਭਾਗ ਜਾਗੇ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਤੀ ਕੇ ਮਰ ਜਾਨੇ ਕਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਮਹਾ ਦੁਖ ਹੋਤੋ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਪਤੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਮਰ ਜਾਣੋ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਹੈ ਔ ਪਤੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਜੀਨੇ ਕੋ ਧਿਕ੍ਕਾਰ ਹੈ ਜਾਹੇ ਤੇ ਏਕ ਪਤੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਬਿਨਾ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਗਨੀ ਸਾਸ ਸਸੁਰ ਦੇਵਰ ਜੇਸ੍ਠ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਬਿਧਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਧਿਕ੍ਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਪਤੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਭੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਆਦਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਸੁਹਾਗਵਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਦੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਆਦਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਮੇਰੇ ਤੋ ਪਤੀ ਕਾ ਮਰਨੇ ਅਯੁਕ੍ਤ ਹੀ ਕਾਰ ਆਯੋ ਜਾਹੇਤੇ ਜੋ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਰਹਤਾ ਤੋ ਇਸ ਹਾਡ ਚਾਮ ਮਾਂਸ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਭੀਤਰ ਮੰਦਰ ਕੇ ਛਪਾਇ ੨ ਕੇ ਰਖਤੋ ਕਹੂੰ ਕਿਸੀ ਭੀ ਸੰਤ ਕੋ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਨ ਕਰਨੋ ਮਿਲਤੋ ਕਸ੍ਮੈ ਮੂਰਖ ਕੇ ਪਲੇ ਜੋ ਸਰੀਰ ਪੜ ਜਾਤੋ ਤਬ ਮੇਰੋ ਜਨਮ ਹੀ ਬ੍ਰਿਰਥ ਜਾਤੋ ਪੁਨਾ ਆਪ ਸ ਰੇ ਮਹਾਪੁਰਖੋਂ ਕੋ ਦਰਸਨ ਮੁਝਕੋ ਕੈਸੇ ਹੋਤੋ ॥ ਵੋ ਝੂਠਾ ਪਤੀ ਮਰ ਗਯੋ ਹੈ ਅਬ ਪਿਤਾ ਕੇ ਉਪਕਾਰ ਸੇ ਔ ਆਪਕੇ ਉਪਦੇਸ ਮੁਝਕੋ ਸਾਚਾ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੋ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ੨ ਕੇ ਦਰਿਦ੍ ਮੇਰੇ ਸੇ ਭੀ ਕਾਟੇ ਗਏ ਹੈ ॥ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਖੀਉ ਵਾਰ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਬ ਮੈ ਕੁਛਕ ਆਤਮ ਬੀਚਾਰ ਪੂਛਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੂੰ ਜੋ ਮਨ ਮੇ ਸੰਸਾ ਹੋ ਤਿਸਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਵਾਸਤ ॥ ਹ ਪ੍ਰਭ ਯ ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪਾ ਇਸਕਾ ਰੂਪ ਕਜਾ ਹੈ ੧ ਇਸ ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਕੀ ਅਵਧੀ ਕਿਆ ਹੈ ੨ ਇਸਕੋ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਕਜਾ ਹੈ ੩ ਇਸਕਾ ਸਾਰ ਕਜਾ ਹੈ ੪ ਯੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਰੂਪ ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਭਰਮ ਨਿਮ੍ਰਤਰੀ ਕੈਸੇ ਹੋ ਜਾਵੇ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਰੁਕਮਣੀ ਨੇ ਕੀਏ ॥ ਇਨਕਾ ਉਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਦੇਵੀ ਤੁਮ ਇਕ ਮਨ ਹੋਕੇ ਏਕਾਗ੍ਰਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ ਇਸ ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਸੰਸਾ ਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ, ੧ ਆਗਜਾਨ ਸੇ ਸੰਸਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਗਜਾਨ ਹੀ ਇਸਕਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਹੈ ੨ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਇਸਕੀ ਅਵਧੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਵਸਤੂ ਕੇ ਸਰੂਪ ਗਜਾਨ ਸੇ ਵਸਤੂ ਗਤ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੇਸੇ ਰਜੂ ਕੇ ਅਗਜਾਨ ਸੇ ਹੀ ਸਰਪ ਭ੍ਰਮ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਰਜੂ ਕੇ ਗਯਾਨ ਸੇ ਹੀ ਸਰਪ ਭ੍ਰਮ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਸੇ ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਭ੍ਰਮ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਤੇ ਹੈ, ੩ ਚੇਤਨ ਸਤ ਹੀ ਇਸਕਾ ਸਾਰ ਹੈ ਔਰ ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਮੇ ਸਾਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ੪ ਸੰਤ ਜਨੋ ਕਾ ਸੰਗ ਹੀ ਇਸ ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੇ ਤਰਨੇ ਕੋ ਪਰਮ ਉਪਾਇ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਉਪਾਉ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਸਾਰੀ ਅਵਿਦਯਾ ਕੈਸੇ ਨਾਸ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਅਰਧ ਮਿਥਃ ਸੰਕਥਯਾ ਭਾਗਃ ਸਾਸਤ੍ਰ ਵਿਚਾਰਣਾਤ ॥ ਆਤਮ ਪ੍ਰਤਯਯਤਃ ਇਸ੍ਵ ਮਵਿਦਯਾ ਨਿਵਰਤਤੇ ॥ ੩੦ ॥ ਟੀਃ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਕਿਤਨੀ ਅਵਿਦਯਾ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਵਸਤ੍ਰਾਦਿਕ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ, ਜਬ ਜਿਗਜ ਸੂ ਜਾਨੇ ਕੇ ਅਬ ਮੇਰੇ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਔ ਪੂਛਨੇ ਕਾ ਭੀ ਅਵਕਾਸ ਹੈ ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇ ਪੂਛੇ ਪੂਰਬ੍ਰ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ ਆਲਾਪ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਉਤ੍ਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਰਧ ਭਾਗ ਅਵਿਦਯਾ ਕਾ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਪਢਨੇ ਵਿਚਾਰਣੇ ਸੇ ਏਕ ਭਾਗ ਅਵਿਦਯਾ ਕੋ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਗੁਰੁ ਉਪਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਹਾ ਵਾਕਜੋਂ ਕੇ ਅਭਜਾਸ ਕਰਣੇ ਸੇ ਬਾਕੀ ਕਾ ਏਕ ਭਾਗ ਭੀ ਅਵਿਦਯਾ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ॥ ੩੦ ॥ ॥ ਮੂਲ ॥ ਚਤੁਰ ਭਾਖਾਤ ਮਨਿਕ੍ਰਿਤੇ ਇਤਜਵਿਦਜਾ ਖਯੇ ਕ੍ਰਮਾਤ ॥ ਸਮਕਾਲਾਚਯ ਛਿਸ੍ਵੰ ਤਦਨਾਮਾਰਥ ਸਨ ਮਸੰ ॥ ੩੧ ॥ ਟੀਃ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਜਨੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ਗਜਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਥਮ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਢ ਇਸਿਥਤੀ ਪਰਯੰਤ ਅਭਜਾਸ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸਰਬ ਦੁਖੋਂ ਕੇ ਨਾਸਕ ਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕ ਆਦਿਕ ਮੁਕਤਿ ਕੇ ਸਾਧਨ ਆਇ ਉਦੈ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਵੈਰਾਗ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਦ੍ਰਿਢ ਇਸਥਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਨ ਮੈ ਭਈ ਤਬ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਆਦਿਕੇ ਵਿਖੇ ਮਮਤਾ ਕੇ ਅਧਯਾਸ ਕਾ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਦੇ ਭਾਗ ਅਵਿਦਯਾ ਕੇ ਨਸ਼ੁ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਸਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਜੋ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਸ੍ਵਣ ਮਨਨ ਨਿਦਿਧਯਾਸਨ ਆਦਿਕ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਮੇਯਗਤ ਅਸੰਭਾਵਨਾ ਵਪ੍ਰੀਤ ਭਾਵਨ ਰੂਪ ਆਦਿਕ ਔ ਦੇਹ ਆਦਿਕੇ ਵਿਖੇ ਅਹੰਤਾ ਰੂਪ ਜੋ ਅਵਿਦਯਾ ਕੀ ਵਿਖੇਪ ਸਕਤੀ ਰੂਪ ਤੀਸਰਾ ਹਿਸਾ ਸੋ ਨਸ਼ੁ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਾਮ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਹੈ ਇਸਮੈ ਐਸੀ ਅਸੰਭਾਵਨਾ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਬਨੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਕੇ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਏਹ ਸੰਸੈ ਹੈ ॥ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਭੇਦ ਹੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਅਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ॥ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਆਤਮ ਬੁਧੀ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਪ੍ਰੀਤਿ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ॥ ਔ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਐਸੀ ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਦ੍ਰਿਢ ਅਭਯਾਸ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕਾ ਏਕਤ੍ਰ ਰੂਪ ਸੇ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ ਸੇ ਗਯਾਨ ਕੀ ਇਸ ਚਤੁਰਥੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੇ ਲੈਕੇ ਉਤਰੋ ਉਤਰ ਭੂਮਿਕਾ ਕੇ ਅਭਯਾਸ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸੰਪਾਦਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੋ ਹੈ ਬਾਕੀ ਜੋ ਚਤੁਰਥ ਭਾਗ ਅਵਿਦਯਾ ਕਾ ਰਹਯਾ ਹੂਆ ਥਾ ਸੋ ਭੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਪਨੇ ਦ੍ਰਿਢ ਪ੍ਰਯੰਤਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਨਸ਼ੁ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਕਦਰਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਵਿਦਯਾ ਕੇ ਚਾਰੋ ਭਾਗੋਂ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਹੀ ਜੋਸੇਸ ਬਾਕੀ ਪੀਛੇ ਬਚਯੋ ਹੈ ਸੋ ਨਾਮ ਰੂਪ ਤੇ ਵਰਜਿਤ ਸਤ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਤੱਤ੍ਵ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਜੀਵ ਕਾ ਪਰਮ ਅਰਥ ਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ॥ ਹੇ ਪੁਤਰੀ ਅਯੰਮਮ ਆਤਮਾ ਬਰਹਮ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਹਸਤਾਮਲਵਤ ਸਾਖਯਾਤਕਾਰ ਕੀਆ ਹੂਆ ਪੁਨਾ ਅਵਦਯਾ ਕੀ ਅਵਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਢਪਯਾ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨਸ਼ੁ ਹੂਈ ੨ ਅਵਿਦਯਾ ਪੁਨਾ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਅਵਿਦਯਾ ਪੁਨਾ ਦਰਸਨ ਮਾਤਰ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਜੂ ਕੇ ਗਯਾਨ ਸੇ ਰਜੂ ਮੈ ਅਰੋਪਿਤ ਸਰਪ ਦਰਸਨ ਮਾਤਰ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੋ ਹੈ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਲਾਭ ਸੇ ਉਭਮ ਔਰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀ ਹੈ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ ਹੀ ਪਰਮ ਲਾਭ ਹੈ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਸਹਤਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਸੇ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਸੋ ਵੈਰਾਗ ਸਰੀਰ ਆਦਿਕ ਮੈ ਦੋਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸੇ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸਾ ਦੋਖਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵੈਰਾਗ ਕੀ ਪਰਮ ਸਖੀ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਵੈਰਾਗ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ॥੮ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ਦੋਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕਾ ਕਯਾ ਸ੍ਵਰੂਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਔ ਕੈਸੇ ਦੇਖੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਵੈਰਾਗ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ । ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਮੇ ਜਿਸਕੋ ਮੈ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਬਲੀ ਸਮਰਥਵਾਨ ਅਪਨਾ ਆਤਮਾ ਅਪਨਾ ਆਪ ਪਰਮ ਪਜਾਰਾ ਜਾਨ ਕੇ ਅਸ੍ਵ ਪਹਰ ਇਸੀ ਕੇ ਪਾਲਨੇ ਪੋਖਨੇ ਮੈ ਰਹਤਾ ਹੂੰ ਸੋ ਯੇ ਸਰੀਰ ਕਜਾ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਜਿਉ ੨ ਮੈ ਇਸਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤਿਉ ੨ ਏਹ ਖੀਣ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਹਾਡ ਚਾਮ ਰੋਮ ਨਾੜੀ ਮਾਂਸ ਰੁਧਿਰ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਚਰਬੀ ਮਜਾ ਵੀਰਜ ਇਤਜਾਦਿਕ ਸਭੀ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਪਦਾਰਥੋ ਕਾ ਬਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ਮਲ ਜੋ ਵਿਸ੍ਵਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕਾ ਅਸਥੰਭਕ ਹੈ ॥ ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਦੋ ਚਾਰ ਦਸਤ ਅਧਿਕ ਆਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਲੇਹੂ ਹੀ ਅਧਿਕ ਨਿਕਸ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਉਸੀ ਵਕਤ ਸਿਥਿਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਮੂਰਛਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤੁਚਾ ਕੇ ਅੰਤਰ ਲਹੂ ਤੇ ਕਫ ਬੀਰਜ ਮਾਤ੍ਰ ਚਮਕਤੇ ਹੈਂ ਇਸਸੇ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਜਾਨਕੇ ਮੂਰਖ ਮਨ ਇਸ ਮੈ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਕੇ ਮੈ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਹੂੰ ਨਿਰਾ ਪੁਰਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਤੋ ਦੁਰਗੰਧੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਕੇ ਦੁਰਗੰਧੀ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ॥ ਚੰਦਨ ਕੇਸਰ ਕਸਤੂਰੀ ਆਦਿਕ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਜੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਪਰ ਲੇਪਨ ਕਰੋ ਤਬ ਥੋਰੇ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈ ਵੁਹ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦੁਰਗੰਧੀ ਰੂਪ ਹੀ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾਂ ਉਨ ਸੁਗੰਧੀ ਮਯ ਕਸਤੂਰੀ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋ ਸੇ ਹੀ ਦੁਰਗੰਧੀ ਆਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਬੇਦਮੁਸਕ ਗੁਲਾਬ ਕੇਵੜਾ ਸੰਦਲ ਸ਼ਰਬਤ ਅਰਕ ਆਦਿਕ ਲਾਇਚੀ ਕਸਤੂਰੀ ਮੁਸਕ ਕਪੂਰ ਆਦਿਕ ਦਿਬ ਪਦਾਰਥ ਭਖਣ ਕਰਨੇ ਸੇ ਔਪਾਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਘੜੀ ਬਾਦ ਮਹਾ ਦੁਰਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਓਹੀ ਪਦਾਰਥ ਵਿਸ੍ਵਾ ਤੇ ਮੂਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਸੈਗੇ ॥ ਅਥਵਾ ਇਨ ਪਦਾਰਥੋ ਕੇ ਭਛਨ ਕਰਤੇ ੨ ਜੋ ਬਮਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਵੋਹੀ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦੁਰਗੰਧੀ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮਹਾਂ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਜੌਨਸੇ ਦਿਬਯ ਪਦਾਰਥ ਥੇ ਇਸ ਦੁਰਗੰਧੀਮਯ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਅਲਪ ਕਾਲ ਮਾਤ੍ਰ ਸੰਬੰਧ ਕੋ ਪਾਇਕ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸੁਗੰਧੀ ਰੂਪ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਆਪ ਦੁਰਗੰਧੀ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਕੇ ਉਨੀਸਵੇ ਸਲੋਕ ਮੈ ॥ ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ਪਹਲਾ ਸੁਚਾ ਆਪਿ ਹੋਇ ਸੁਚੈ ਬੈਠਾ ਆਇ ॥ ਸੁਚੇ ਅਗੈ ਰਖਿਓਨੁ ਕੋਇਨ ਡਿਟਿਓ ਜਾਇ ॥ ਸੁਚਾ ਹੋਇਕੈ ਜੇਵਿਆਂ ਲਗਾ ਪੜਨ ਸਲੋਕ ॥ ਕੁਹਥੀ ਜਾਇ ਸਫਿਆ ਕਿਸ ਏਹੁ ਲਗਾ ਦੋਖੁ ॥ ਅੰਨ ਦੇਵਤਾ ਪਾਣੀ ਦੇਵਤਾ ਬੈਸੰਤਰ ਦੇਵਤਾ ਲੂਣ ਪੰਜਵਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਇਆ ਘਿਰਤੁ ॥ ਤਾਂ ਹੋਆ ਪਾਕ ਪਵਿਤੁ ॥ ਪਾਪੀ ਸਿਉ ਤਨ ਕਤਿਆ ਬੁਕਾਂ ਪਈਆਂ ਤਿਤੁ ॥ ਜਿਤ ਮੁਖ ਨਾਮ ਨ ਉਚਰਹਿ ਬਿਨ ਨਾਵੈ ਰਸ ਖਾਹਿ ॥ ਨਾਨਕ ਏਵੈ ਜਾਣੀਐ ਤਿਤ ਮੁਖਿ ਬੁਕਾਂ ਪਾਹਿ ॥ ਇਸਕਾ ਵੀਚਾਰ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੁੰਦਰ ਲੇਪਨ ਚੌਕਾ ਲਗਾਇਕੇ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਇਕੇ ਉਤਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਨਿਤ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਤਿਸ ਸੁਚੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਚੌਕੇ ਪਰ ਆਇ ਬੈਠਤੇ ਹੈ ॥ ਪਨਾ ਬਤੀ ਸਚ ਪਵਿਤਤਾ ਸੇ ਮਿਰਜਾਦਾ ਸਹਤ ਸਵਰਨ ਚਾਂਦੀ ਕੇ ਅਥਵਾ ਪਿਤਲ ਕੇ ਥਾਲ ਮੈ ਪਰੋਸ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਆਕੇ ਤਿਸਕੇ ਰਖਜਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਹਾਥ ਭੀ ਛੁਹਣੇ ਨ ਦੀਆ, ਪਰ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਟ ਅਥਵਾ ਊਰਣ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰ ਕੇ ਕੁਸਾ ਕੇ ਆਸਣ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਜੇਵਤਾ ਭਯਾ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਕੀ ਮੌਨ ਕਰਕੇ, ਪੁਨਾ ਭੋਜਨ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਕੋਗੋਦਕ ਕਾ ਆਚਮਨ ਲੈਕੇ ਅੰਨਾਦ ਭਵੰਤਿ ਭੂਤਾਨਿ ਇਤਯਾਦੀ ਸਲੋਕ ਭੀ ਪੜੇ ॥ ਚਾਰ ਪਹਰ ਅਥਵਾ ਦੋ ਪਹਰ ਪੀਛੇ ਉਸੇ ਅੰਨ ਕੇ ਕੁਹਥੀ ਨਾਮ ਕੋਥਰੀ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਵਿਸ੍ਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਕੀ ਸਗਹ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਸੇ ਵਿਸ੍ਟਾ ਹੀ ਬਨਾਇਕੇ ਜਾਇਕੇ ਸੁਟ ਆਵਤਾ ਹੈ ਅਬ ਯੇਹ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਫੈਕਨ ਕਾ ਐਸੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅੰਨ ਕਾ ਦੇਖ ਨਾਮ ਪਾਪ ਕਿਸਕੇ ਲਾਗੈਗੋ ॥ ਕੈਸੇ ਯੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅੰਨ ਥੋ ਜਿਸਮੈ ਅੰਨ ਭੀ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਪਾਨੀ ਭੀ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਬੈਸੰਤਰ ਭੀ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਲੂਣ ਭੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਪੰਚਮ ਘਿਰਤ ਪਾਵਨੇ ਸੇ ਪੁਨਾ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਬੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪੰਚ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਸਮਦਾਇ ਰੂਖ ਮਹਾ ਪਵਿਤਰ ਸਰਬ ਲੋਕ ਜਿਸੈ ਨਿਮਸਕਾਰਾਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਪਵਿਤਰ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਏਕ ਖਿਨ ਅਥਵਾ ਦੋ ਚਾਰ ਘੜੀ ਪਰਯੰਤ ਇਸ ਪਾਪੀ ਸਰੀਰ ਕ ਸਾਥ ਸੰਜੋਗ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਪਵਿਤਰ ਤੋ ਨ ਕਰ ਸਕਜਾ ਉਲਟਾ ਆਪ ਐਸਾ ਅਪਵਿਤਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਬੁਕਾਂ ਪਈਆਂ ਤਿਤ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਛਿਨ ਮਾਤਰ ਸੰਗ ਸੇ ਤਿਸੀ ਕੇ ਊਪਰ ਬੁਕਾਂ ਪਰਤਜਾਂ ਭਈਆਂ ਜਿਸਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰਾਂ ਹੋਤਜਾਂ ਥੀਆਂ ॥ ਐਸੇ ਯੇਹ ਅਪਵਿਤਰ ਸਰੀਰ ਹੈ ॥ ਜਿਸਕੀ ਤੂੰ ਸੁੰਦਰਤਾ ਔ ਪਵਿਤਰਤਾ ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਰੇ ਹੇ ਮਨ ਜਿਸ ਰਕਤ ਕੇ ਆਵਨੇ ਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਸਪਰਸ ਕੇ ਅਯੋਗ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪਰਯੰਤ ਦਰਸਨ ਕੇ ਭੀ ਅਯੋਗ ਚੰਡਾਲੀ ਰੂਪ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਮੂਤਰ ਰੂਪ ਪੁਰਖ ਕਾ ਵੀਰਯ ਮਹਾ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰ ਦੁਰਗੰਧੀ ਰੂਪ ਜਿਸਕੋ ਹਾਥ ਲਗ ਜਾਨੇ ਸੇ ੩ ਵਾਰ ਸਲ ਮਿਰਤਕਾ ਸੇ ਹਾਥ ਧੋਵੇ ਤਬ ਗਿਲਾਨੀ ਦੂਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਅਪਵਿਤਰ ਪੁਰਖ ਕੇ ਵੀਰਯ ਔ ਪੂਰਬ ਉਕਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਰਕਤ ਇਨ ਦੋਨਹੁ ਕ ਸੰਯਕ ਸੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਤੂੰ ਪਵਿਤਰ ਮਾਨਤੇ ਧ੍ਰਿਕ੍ਰਾ ਕੀ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔਰ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਭੀ ਉਤਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਪਵਿਤਰ ਲਖੇਤੇ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਇਸ ਸਰੀਰ ਸੇ ਸਪਰਸ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੋਂ ॥ ਸ੍ਰਾਹਮਣਾਦਿ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਾਥੋ ਮੇ ਪਕਸ ੨ ਕ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਨਹੀ ਮਾਨੇ ਜਾਤੇ ਹਾਂ ਪੁਨਾ ਯੇਹ ਸਰੀਰ ਖਿਨ ਭੰਗੁਰ ਹੈ ਖਿਨ ੨ ਵਿਖੇ ਮੀਟ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਨਾਸ ਹੋਨ ਲਗਾ ਹੈਰਾਨ ਭੀ ਜਿਸੰਖ ਜਨਾਤੇ ਸਹੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਥੀ ਪੁਨਾ ਯੇਹ ਸਰੀਰ ਮਰਾ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਹੈ ਜਾਤੇਤੇ ਸਾਰੀ ਆਯੁ ਭੁਸ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਅਛੇ ੨ ਪਦਾਰਥ ਖੁਆਯਤ ਰਹੇ ਸੁਖ ਦੇਤੇ ਰਹੇ ਸੋ ਯੇਹ ਇਨ ਦੇਹਕ ਭੀ ਮਿਤਆਚੀ ਮੀਤੋ ਸੇ ਪੀਡਾ ਆਦਿਕ ਹੋ ਨਾਸ ਹੁਸ ਪਿਛਲੇ ਸਿਤਨੇ ਸੁਖ ਭੁਗਤਾਏ ਹੈ ਉਨ ਸਭਹੋ ਭੁਲਾਇ ਜਾਤਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਮਰਾ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਜਾਤੇਤੇ ਕੋ ਸਹੇ ੨ ਅਛਤਾ ਤਿਖੀ ਮੁਨੀ ਤਪਸ੍ਰੀ ਸੋਤ ਯੁਗਯਤਾਓ ਜ੍ਰਹਮਚੀ ਸਾਨ ਪ੍ਰਸਚੀ ਸੰਨਯਾਸੀ ਏਕਤਾ ਦੋਂਤ ਯਥ ਤਾਯਕ ਆਦਿਕ ਅਰਥਮਾ ਆਦਿ ਲੀਦੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਲ ਧਾਰੀ ਏਕ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸੰਜੋਗ ਕਰਤੇ ਹੀ ਦੁਖ ਪਾਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਇਸਕੇ ਅਧਰਾਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪੁਨਾ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਦੁਖਨੁ ਕੋ ਚੌਰਾਸੀ ਲਾਖ ਜੋਨੀ ਰੂਪੀ ਸੇਲ ਖਾਨਤੇਂ ਮੈ ਛੂਟੇ ਹੈ ॥ ਔ ਕਬ ਸਰੀਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਲੋ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਹੋ ਸਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸੇ ਕੁਤੇ ਖਾਇ ਸਾਂਝੈ ਤਬ ਕਿਸਕਾ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਪਤਾ ਰਹੇ ਤਾ ਇਤਯ ਔਰੇ ਇਸੀ ਸੇ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਇਸੀ ਕੇ ਖਾਇ ਛੋਡੇ ਹੈ ਔ ਮਰਾ ਦੁਰਗੰਧੀ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਕਲ ਸੇ ਛਾਰ ਕੀਟ ਮਲੀ ਆਦਿਕ ਕੀਟ ਇਸਕੋ ਖਾਇ ਛੋ ਹੋਂ ॥ ਸੋ ਸਰੀਰ ਦੇਖੇ ਤਬ ਛਸਮ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਔਰ ਕੁਤੇ ਆਦਿਕ ਔਰਾਂ ਕੇ ਭਖ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਮਰਾ ਮੁਚਖਤਾ ਹੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਸੈਲ ਕੋ ਹੀ ਪੁਰਖੇ ਬਨਤੇ ਹੈ ਔ ਆਠੋ ਪਹਰ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸਰਬ ਦੁਖਾਦਿਆਂ ਸੇ ਸੈਲ ਹੀ ਛਰਤੀ ਕਰਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਾਛਹਾਲ ਰੋਜ ਉਠਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਵਿਸਟਾ ਮੂਤਰ ਧੋਵਨੇ ਪਰਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਇਤਨੇ ਦਿਨ ਭੀ ਸਰਲ ਸੇ ਇਸਕੋ ਧੋਵਨੁ ਨਹੀ ਤਬ ਉਸੀ ਦਿਨ ਸਰੀਰ ਸੇ ਸੇ ਬਦਬੂ ਔਰ ਆਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਆਪ ਤੋ ਮਰਾ ਡਰਾਵਨੇ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤੇਲ ਘਿਰਤ ਮਰਦਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸੁਗੰਧੀ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਪਹਰਾਨੇ ਸੇ ਸੁੰਦਰ ਭਲਾਤੇ ਹੈ ਸਭ ਏਹੀ ਜਨਮਭਰ ਆਦਿਲੇ ਸੇ ਹੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਭਖ ਛਰਾਯਨੇ ਸੇ ਛਾਯਤੇ ਹੈ ਔਰਾਂ ਕੋ ਹੀ ਰਾਟ ਸੇ ਸੁੰਦਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਨਹੀ ਸੁਭਿਤ੍ਰ ਸੁਤਹ ਤੋ ਕੇਵਲ ਅਸੰਗਲ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਐਸੇ ਅਸੰਗਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਣੇ ਮਹਾ ਮੂਢਤਾ ਹੈ ॥ ਫਿਰ ਯੇ ਸਰੀਰ ਕਾਲ ਕਾ ਗਿਰਾਸ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਿਛੀ ਮੂਸੇ ਕੋ ਦੇਖਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਭੀ ਖਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਇਨ ਸਰੀਰੋਂ ਕੋ ਦੇਖਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸਰੀਰ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧਯੋਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਭੀ ਪਰਮ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਥਾ ਸਠੇ ਕੇ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕੇਵਲ ਤਜਾਕਨੇ ਹੀ ਕੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸਤੇ ਤੁਸੇ ਸਰਬ ਉਪਾਧਯੋਂ ਕੇ ਕਾਰਣ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਦੇਵੀ ਜਿਸ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾ ਨਾਮ ਦੇਖ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਏਹ ਦੇਖ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਕੇ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ਸੋ ਯੇ ਵੈਰਾਗ ਹੀ ਸਰਬ ਸੁਖੋਂ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸਰਬ ਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਜੀਵ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰਿਕ ਸੁਖੋਂ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਪਰਮ ਸੁਖ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਕ੍ਰਿਤਜ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਵੀ ਕੋ ਦੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਤੂਸਨੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਸਿਖਮੁਕ ਪਰਬਤ ਪਰ ਆਦਿਕੇ ਮੇਘ ਤੂਸਨੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਰਕਿਮਣਿ ਵਾਚ ॥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਉਪਦੇਸ ਆਦਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਲਮੇ ਦਾਸ ਕਾ ਸਰੀਰ ਪਾਸ ਹੀ ਥਾ ਯਹ ਦ੍ਰਿਸਟ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾਯਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੋਕੇ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਵੀ ਬੋਲੀ ॥ ਰੁਕਮਣੀਉ ਵਾਚ ॥ ਹ ਭਗਵਨ ਜੈਸੀ ਆਪਕੇ ਬਚਨੋ ਮੈ ਗੰਭੀਰ ਮੈਨੇ ਦੇਖੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਔਰ ਮੈ ਨਹੀ ਦੇਖੀ ॥ ਅਬ ਆਪਜੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਮੈ ਨਿਰਸੰਸਯ ਹੋਕੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਭਈ ਹੂੰ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਓਰ ਆਪਕਾ ਆਵਨਾ ਕੇਵਲ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਅਧਮ ਜੀਵੋ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਉਧਾਰ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਹੁਆ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਹਮਾਰੇ ਚਿਤਤੋ ਸਨੋ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸਦਾ ਸੇ ਪਰਾਧੀਨ ਰਹਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਜੋ ਆਪਨੇ ਆਪਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਨ ਆਵਤੇ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਕੈਸੇ ਉਧਾਰ ਹੋਤੇ ਅਉਰ ਕਰਤੇ ਅਰਥਾਤ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਕਰਤੇ ਯਾਤੇ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਅਧਮੋ ਕੇ ਉਧਾਰ ਲੀਏ ਹੀ ਯੇਹ ਨਿਮਿਤ ਆਪਨੇ ਹੀ ਬਨਾਯੋ ਹੈ ॥ ਅਬ ਮੈ ਏਕ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਕੈਸੇ ਮਹਿਮਾ ਆਪਕੀ ਕਹੂੰ ਜਿਨ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਦ੍ਵਿੰਦ੍ਵਿਜ ਦੇਵਤਾ ਔ ਵੇਦ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਭਾਤੇ ਮੇਰੀ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਅਪਨੇ ਸੀਸ ਕੋ ਦੇਨੀ ਭਈ ॥ ਉਸ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਨ ਆਛਨੇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪਰੇਮੀ ਜਨ ਨਹਾਂ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਵੀ ਕੇ ਘਰਮੇ ਹੀ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸਤਸੰਗ ਹੋਤੇ ਰਹਨੇ ਕਿਸੀ ਹੇਤੁ ਸੇ ਔਰ ਭੀ ਕਿਤਨੇਕ ਜੀਵ ਕਲਜਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤਹਾਂ ਤੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਸਾਮਕੀ ਜਹਾਂ ਬਖਸੀ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘ ਤਾਸੀਲਦਾਰ ਰਹਤਾ ਥਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਵੇ ਭੀ ਬਡ ਪੰਰਮ ਕਰਕੇ ਸਵਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਤਹਾਂ ਤੇ ਸਤਰਾਹ ਬਾਵੇ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਕੀ ਕੋਟਲੀ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ਬਾਵਾ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਭੀ ਸੀ ਗੁਰੂਖੁਦਾ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਅਤਯੰਤ ਪਰੇਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਦੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਖਤਾ ਭਯਾ ਸਤਸੰਗ ਹੋਤਾ ਰਹਜਾ ॥ ਤਹਾ ਦੜਪ ਮੈ ਜਹਾਂ ੨ ਜਿਸ ੨ ਗ੍ਰਮ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਾਵੈ ਔ ਜਿਸ ੨ ਭਗਤ ਕੇ ਘਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕੈ ਪੀਛੇ ਸੇ ਇਤਨਾਕ ਬਿਲਾਸ ਕਰ ਦੇਵੈ ਕੇ ਭਾਈ ਹਮ ਤੋ ਚੰਦ੍ਰੇ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਹਮਾਰੇ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਛੰ ਜਾਵੇਗਾ ਸੋ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਵੇਗਾ ॥ ਐਸੀ ਦੇਵ ਨੇਤਿ ਹੋਤੀ ਭਈ ਜੋ ਜਿਸ ਸਿਖ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕੈ ਤਿਸੀ ਕੇ ਘਰ ਮੇ ਉਸੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੇ ਸੰਨ ਲਗ ਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਨੁਕਸਾਨ ਕਿਸੀ ਕਾ ਏਕ ਕੌਡੀ ਕਾ ਭੀ ਨ ਹੋਵੇ ॥ ਜਬ ਚੋਰ ਸੰਨ ਲਗਾਇਕੇ ਗ੍ਰਹ ਕੇ ਭੀਤਰ ਵੜੇ ਤਬ ਕਿਸੀ ਨ ਕਿਸੀ ਹੇਤੁ ਸੇ ਘਰ ਕੇ ਲੋਕ ਜਾਗ ਪਰੇ ॥ ਤਬ ਚੋਰ ਭਾਗ ਜਾਵੈਂ ਤਹਾਂ ਦੇਸ ਕੇ ਨਗਰੋ ਮੈ ਏਹੀ ਬਾਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਇਨ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਯਾ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਨਹੀ ਤੇ ਆਜ ਇਨਕਾ ਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਤਾ ਰਹਤਾ ॥ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਣ ਘਰ ਮੇ ਪਰਨੇ ਸੇ ਸਰਬ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੁਖ ਵਰਤਜਾ ਹੈ ਸੂਲੀ ਕੀ ਸੂਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਔ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇ ਬਚਨ ਕਰੈ ਕੇ ਭਾਈ ਹਮ ਤੋ ਚੰਦਰੇ ਹੈਂ ਜਿਸ ਘਰ ਮੇ ਹਮਾਰੇ ਚਰਣ ਪੜਤੇ ਹੈ ਉਸੀ ਘਰ ਮੈ ਸੰਨ ਲਗ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਡੇ ਹਾਸ ਬਿਲਾਸ ਕੇ ਬਚਨ ਹੋਤੇ ਰਹਜਾ ਕਰੈਂ ॥ ਅਬ ਚੰਦਰੇ ਪਦ ਕਾ ਅਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮੈਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਨੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਸਭਕੋ ਚਿਤ ਮੈ ਅਹਲਾਦ ਪ੍ਰਸੰਤਾ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰੇ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਅੰਧਕਾਰ ਮੈ ਚੋਰ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਜਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਚੋਰ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਔ ਬਚਨੋ ਸੇ ਸਭ ਕੇ ਚਿਤ ਮੇ ਆਨੰਦ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਯਾਂਤੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਗੁਨ ਯੁਕਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ਅਬਵਾ ਸਰਬ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਉਦੇ ਅਸਤ ਅਪਖੈ ਕਲੰਕ ਆਦੀ ਦੋਸੋ ਸੇ ਰਹਤ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਰੂਪ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੜਪ ਮੈ ਬਿਚਰਤੇ ੨ ਐਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾ ਕੇ ਪਾਰ ਉਤਰ ਕੇ ਸੁਮਰਾਉ ਸੁਲਤਾਨ-ਸਾਨ ਬੇਬਾ ਆਦਿਕ ਨਗਰੋਂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸਨੇ ੨ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ॥ ਜਬ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਪਹੁੰਚੇ ਤਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਜਾਇਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਮਹੰਤ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਬਗੀਚੀ ਮੈ ਜਾਇ ਉਤਰੇ ॥ ਤਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਰਹ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲ ਮਹੰਤ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਨੀ ਕਰਕੇ ਅਛੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ॥ ਜਬ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੁਤੀ ਤਬ ਮਹੰਤ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਠਾਣੇ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਇਸ ਚਾਲ ਕੀ ਇਤਲਾ ਲਿਖਾਇ ਦਿਤੀ । ਕਜ਼ਾ ਜਿਸ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਤਨਾ ਗਦਰ ਕੀਆ ਥਾ ਉਸ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਡੇ ਗੁਰੁਭਾਈ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਫੌਜ ਕੋ ਮਰਵਾਇਕੇ ਅਬ ਗੁਜਰਾਤ ਸੇ ਇਥੇ ਆਏ ਹੈਂ ਹਮ ਏਹ ਨਹੀ ਜਾਨਤ ਜੋ ਕਹਾਂ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਕਜ਼ਾ ਕਰੇਗੇ ॥ ਜਬ ਹਮਨੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਆਪ ਕਹਾਂ ਸੇ ਆਏ ਹੈ ॥ ਤਬ ਉਨਹੁ ਨੇ ਯੇ ਕਹਾ ਕਿ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਥੇੜਾ ਤਬੇ ਕੇ ਹਮ ਭੀ ਕੇਤੇ ਗਾਤੇ ਖਾਤੇ ਇਧਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਇਧਰ ਚਲੇ ਆਏ ਹੈ ਆਗੇ ਤੁਮਾਰੀ ਮਰਜੀ ਰਹੀ ॥ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਤਾਰ-ਕਾਲ ਹੀ ਮੁਨਸ਼ੀ ਪੁਲਸ ਕੀ ਗਾਰਦ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਕੋਈ ਪਹਰ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਗਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟਕਕੇ ਮਹੰਤ ਕੀ ਕਰਤੂਤ ਕਾ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਜਾਹਰ ਕਰਕੇ ਅਰਜ ਮੁਨਸ਼ੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਆਪ ਅਬ ਠਾਣੇ ਮੈ ਚਲ ਬਿਰਾਜੋ ਆਪਕੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਤਕਲੀਫ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਕਿਉ ਜੋ ਜਾਪਤੇ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਮਹੰਤ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਚਾਲ ਕੀ ਚੁਗਲੀ ਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਅਬ ਹਮ ਆਪਕੋ ਨ ਲੇ ਜਾਵੈ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਰਿਸਕ ਮਾਰਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਠਾਣੇਦਾਰ ਭੀ ਈਂਹਾਂ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਠਾਣੇਦਾਰ ਈਂਹਾਂ ਹੋਤਾ ਤਬ ਹਮਕੋ ਕੁਛ ਡਰ ਨਹੀ ਥਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਮੁਨਸ਼ੀ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਜਿਸ ਮੈ ਭਲਾ ਤੁਮਾਰਾ ਹੋਵੇ ਸੋਈ ਬਾਤ ਕਰੇ ਹਮਾਰਾ ਕਜ਼ਾ ਬਿਗਰਤੇ ਹੈ ਚਲੋ ਹਮ ਠਾਣੇ ਮੈ ਚਲ ਬਿਰਾਜਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਮੁਨਸ਼ੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਠਾਣੇ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਬਿਛਾਇ ਦੀਆ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਸਾਧੂ ਥੇ ਉਨ ਸਭਕੋ ਛਟੀ ਕਰਦਈ ਤੇ ਹਮ ਤੀਨੇ ਚਾਰੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕੇ ਹਾਜਰ ਹੀ ਰਹੇ ॥ ਏਕ ਮਾਤਾ ਦਾਮੋਦਰੀ ਨਿਆ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ॥ ਔਰ ਸਭੀ ਸਾਧੂਆਂ ਕੇ ਬਗੀਚੇ ਮੈ ਛੋਡਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਰਹੋ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਹੀ ਖੁਲੇ ਆਵਿਕ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕਰ ਜਾਯਾ ਕਰੋ ਦੇਖੋ ਗੁਰੂ ਅਛੀ ਕਰੈਗੇ ॥ ਔ ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸੀ ਸਮੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਕੀ ਓਰ ਲਿਖਾ ਕੇ ਈਂਹਾਂ ਐਸੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹਮਨੇ ਕਰੀ ਹੈ ਆਗੇ ਜੈਸੇ ਆਪ ਲਿਖੋ ॥ ਤਬ ਠਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਉਸਕਾ ਉਤ੍ਰ ਲਿਖਜ਼ਾ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁਰਾ ਕਾਮ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਉਨਕੇ ਠਾਣੇ ਮੈ ਲਜ਼ਾ ਬੈਠਾਯਾ ਹੈ ਅਛਾ ਜੋ ਬਨ ਗਯਾ ਸੋ ਬਨ ਗਯਾ ਪਰੰਤੂ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਤਕਲੀਫ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਨ ਪਹੁੰਚੇ ਮੈ ਭੀ ਈਂਹਾਂ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾਰਰਵਾਈ ਭੁਕਤਾਇਕੇ ਜਲਤੀ ਹੀ ਆਵਤਾ ਹੂੰ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਭਯਾ ਤਬ ਏਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਮਰਬ ਸਾਹਿਬਜਾਏ ਮਹੰਤ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਫਿਟ ੨ ਲਾਨਤ ਧਿਕਾਰ ੨ ਮੁਖ ਪਰ ਆਇਕੇ ਕਰੈ ਕਹਤੇ ਭਏ ਅਰੇ ਨੀਚ ਠੈਨੇ ਯੇ ਅਨਰਥ ਕਯਾ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਮੈਂਨ ਮਹਾਤਮਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਸੇ ਤੇ ਤੈਨੇ ਏਹ ਕਰਤੂਤ ਕਰੀ ਵਾਹ ਅਛੀ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਮਹੰਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪਰੰਤੂ ਕਰੈ ਕਯਾ ਜੋ ਐਸੀ ਹੀ ਬਾਤ ਹੋਇ ਪਰੀ ॥ ਯੇਹ ਮਹੰਤ ਹਰੀ ਦਾਸ ਮਹੰਤ ਕਾ ਚੇਲਾ ਥਾ ਪੁਨਾ ਵੋ ਕਾਰਯ ਬੀਚ ਹੀ ਛੋਡਕੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਅਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮਧਯਾਨ ਮੈ ਹੀ ਆਇ ਗਯਾ ॥ ਆਗੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਿਰਾਜੇ ਹੁਏ ਥ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਮੁਨਸ਼ੀ ਕੋ ਕੁਛਕ ਤ੍ਰਿਸਕਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਜਲ ਪਾਨੀ ਆਪ ਵਰਤ ਕੇ ਜਬ ਤੀਸਰਾ ਯਾਮ ਹੂਆ ਸਾਹਿਬ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਰਾਜੇ ਤਬ ਪਾਂਚ ਰੁਪੈ ਔ ਏਕ ਥਾਲ ਮਿਸਰੀ ਕਾ ਲਯਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟਕਤਾ ਭਯਾ ਔ ਦਰਸਨ ਕਰਕ ਮਹਾ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਾਗ ੨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਆਪਕਾ ਈਂਹਾਂ ਆਵਨਾ ਹਮਾਰੇ ਅਹੋ ਭਾਗ ਹੈ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਰੂਪ ਹਮਾਰੇ ਭਾਗ ਉਦ ਭਏ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕਾ ਹਮਕੋ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਦਰਸਨ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ ॥ ਮੈ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਆਪਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸੁਣਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਔ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਬਡੀ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਲਾਗ ਰਹੀ ਥੀ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੀ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰ ਰਹਾ ਥਾ ਔ ਰਾਤ੍ਰੀ ਦਿਨ ਈਸਰ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤਾ ਸਹਤਾ ਥਾ ॥ ਸੋ ਈਸ੍ਵਰ ਨੇ ਹਮਾਰੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣ ਲਈ ਹੈ ॥ ਐਸੀ ੨ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮ ਭੀ ਕੇਵਲ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਖੈਂਚ ਸੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹੈਂ ਨਹੀ ਹਮਕੋ ਇਸ ਉਰ ਆਵਨੇ ਕਾ ਕੁਛ ਔਰ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨ ਥਾ ਪੁਨਾ ਠਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਇਸ ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਅਨਜਾਨਪਨਾ ਕੀਓ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕੋ ਠਾਣੇ ਮੈ ਲਯਾਇ ਬੈਠਾਯੋ ਹੈ ਜੇ ਅਬ ਹਮ ਆਪਕੋ ਜਾਨ ਵਾਸਤੇ ਕਹ ਦੇਵੈ ਤਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਰਾਜ ਹੈ ਇਸ ਬਾਤ ਮੈ ਹਮ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਦੇਣਦਾਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮੈ ਆਪਕਾ ਬਾਲਕਾ ਗੁਲਾਮ ਹੂੰ ਆਪਨੇ ਐਸੇ ਨ ਜਾਨਨਾ ਕੇ ਹਮ ਨਜਰ ਬੰਦ ਹੈਂ ਐਸ ਜਾਨਨਾ ਕੇ ਹਮ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ॥ ਆਪਕੀ ਜਹਾਂ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਹਾਂ ਬਿਰਾਜੋ ਜਹਾਂ ਇਛਾ ਹੋ ਤਹਾਂ ਪਰ ਜਾਵੋ ਸੈਰ ਬਾਗ ਬਗੀਚੇ ਕਾ ਕਰੋ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਸਿਪਾਹੀ ਠਾਣੇ ਕਾ ਨਹੀ ਜਾਵੇਗਾ ਨਹੀ ਨਿਗਾਹ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਰਖੇਗਾ ॥ ਕੇਵਲ ਆਪ ਈਂਹਾਂ ਕੋਈ ਦਿਨ ਦਰਸਨ ਦੇਵੇ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕਰਤ ਰਹੁ ॥ ਮੈ ਆਪਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਬਾਤ ਲਿਖੋਗਾ ਕੀਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਥਾਂਲ ਸੇ ਲਿਖੇਂਗਾ' ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਭੀ ਆਪਕੇ ਰਸਤੇ ਸੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਟੋਕ ਨ ਕਰੇ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਔਰ ੨ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਔਸੇ ਅਵਸਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹੇ ਕੇ ਆਗੇ ਕਰਕੇ ਦੁਹ ਠਾਣੇਦਾਰ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਚਲੇ ਗਯੇ ॥ ਸੋ ਠਾਣੇਦਾਰ ਸਾਤੀ ਕਾ ਬਾਹਿਬ ਥਾ ਔ ਪਠਿਤ ਥਾ ਔ ਬਡਾ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਸਤਸੰਗੀ ਥਾ ਭੁਲਾ ਲੇਕ ਥਾ ॥ ਸੋ ਜਾਂਦਿਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਅਰਜੀ ਲਿਖਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕੇ ਪਾਸ ਭੇਜਤਾ ਭਯਾ ਮੁਨਸ਼ੀ ਕੋ ਹਾਥ ਸੇ ਨ ਲਿਖਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਠਾਣੇਦਾਰ ਕੇ ਮਨ ਮੇ ਯੇ ਬਾਤ ਬੁਝਨਕੀ ॥ ਯੇ ਮਹਾਰਮਾ ਕਬੀ ਸ਼ਬਤੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਮੁਲਕੇ ਮੈ ਆਕਰੇ ਕੋ ਪੁਨਾ ਦੀ ਸਿਖੇਂ ਕੋ ਕੁਰੂ ਜੀ ਨੇਂ ਦਿਨਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਹੀਰੇ ਮੋਤੇ ਮੈਨਾ ਕੇ ਦਿਨ ਕਿਤੇ ਸਿਖਾ ਜੀ ਪਾਸ ਆਵਤੀ ਭਯੀ ॥ ਔਸੀ ਮੋਜ਼ਾ ਬੁਲਵਨੇ ਸੇ ਅਨੇਕ ਵਾਤੀ ਕੋ ਸੋਚਿ ਆਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕਬ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਮੈ ਜਾਗਕੇ ਕਾ ਸਮਾ ਚੁਆ ਤੋ ਤਬ ਠਾਕੁਰ ਦਾਰ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਕੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਅਤਾ ਸ੍ਨਾਨ ਸੇ ਸਾਧਜਾਤ ਸੰਮਤਸਰ ਜਲਾਪਸ਼ਮ ਰਾਤੋ ਕੁਲੇ ਮੈ ਕੀਰ ਦੁਧੇ ਅੰ ਸ੍ਰੁਦਰ ਮੁਖਦ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਨ ਕੀਏ ਤਥਾ ਬੈਸਨੋ ਮਾਲਾ ਪਰਬੇ ਚੁਏ ਬਸ ਮੈ ਤ੍ਰਿਕੁਲਤਾ ਦਰਬਨਮਸਥਲ ਮੈ ਜਿਨਕੇ ਸੋਭਮਾਨ ਹੈ ਔਸੇ ਦਿਬਯ ਰੂਪ ਬਨਕੇ, ਤਿਨਕੇ ਦਰਸਨ ਦੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਬਡਭਾਗੀ ਕਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਰੇ ਹੇ ਸੋਮਜ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਹਮਨੇ ਸਰਾਬਤਾ ਬਜ਼ਾ ਕਰਤੀ ਥੀ ਓਨਟਾ ਨਾਸ ਤਿਨਕਾ ਕਰਤੇ ਅਰਥ ਕਹੇ ਥੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਤਿਨਤੇਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸੰਤਰੁ ਕੋ ਤਥਾ ਪ੍ਰਸਾ ਕੋ ਲੁੱਟੇ ਕੋ ਬਹੁਤ ਸਾ ਦੁਖ ਦੀਆ ਥਾ ॥ ਤਿਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਤਿਨਜਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਤਿਧਰ ਤੁਝਕੋ ਦਰਸਨ ਦੇਨੇ ਕਾਸਤੇ ਮਯੰਤ ਕੋ ਪ੍ਰੇਤ ਕੋ ਹਮਨੇ ਹੀ ਯੇ ਆਰਨ ਬਨਾਯੇ ਹੈਂ ॥ ਅਬੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕਾ ਹੀ ਰਾਸ ਥਿਰ ਰਹੇਗੀ ॥ ਔਸੇ ਸ੍ਰੁਨਪਰਾਂਤ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰ ਧ੍ਯਾਨ ਹੋ ਗਾਏ ਭਏ ॥ ਚਕ੍ਰਤ ਹੋਕੇ ਸੀਖ੍ਯਤਾ ਕਰਕੇ ਉਠਕੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਆਗੇ ਕੁਛ ਨ ਦੇਖਕੇ ਬਹੋ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਕੋ ਦਿਨ ਕੀ ਸੰਝਾ ਕੋ ਜਾਏ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਧਰਨੀ ਪਰ ਸੀਸ ਕੋ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਦਿਨ ਚਢਿਆ ਬਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਇਕੇ ਬਹੀ ਸ੍ਰਧਾ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਔ ਆਪਕੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਮਾਨ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਔਰ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕਾਪਨੇ ਕੋ ਲੈਸੇ ਦੀਨਾਂ ਅਬ ਕਹੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਰਹੇਤੇ ਥੇ ਆਗੇ ਆਗੇ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਭੋਜਨ ਔਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਹਿਬਜਾਦਿਆਂ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਦਿਨ ਚਢਤੇ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਥਾਲ ਆਇ ਜਾਵੈ॥ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨੋਂ ਕਰਕੇ ਅਰਪਣ ਕੀਏ ਹੂਏ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਭੋਗ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਲਗਾਵੈ॥ ਆਪਭੀ ਏਕ ਦਿਨ ਬਾਬੇ ਅਭਰਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਆਗੇ ਬਾਬਾ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਬਡੇ ਪਰੇਮ ਸੇ ਮਿਲਤਾ ਭਯਾ॥ ਪੁਨਾ ਨਾਵੇ ਦਿਨ ਠਾਲੇਦਾਰ ਕੀ ਅਰਜੀ ਲਿਖੀ ਕਾ ਉਤਰ ਰੁਖਸੁਦ ਕਾ ਆਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਤਬ ਦਸਵੇ ਦਿਨ ਠਾਲੇਦਾਰ ਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਮਥਾ ਟੇਕਨੇ ਕੋ ਗਏ॥ ਤਬ ਮਹੰਤ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਿਦਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਭੀ ਬੈਠੇ ਹੈ ਔ ਠਾਲੇਦਾਰ ਭੀ ਬੈਠਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਪਾਂਚ ਰੁਪੈ ਤੇ ਏਕ ਥਾਨ ਠਾਲੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਤੈਸੇ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਮਹੰਤ ਭੀ ਪਾਂਚ ਰੁਪਯਾ ਤੇ ੧ ਥਾਨ ਬਸਤ੍ਰ ਕਾ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ॥ ਔਰ ਬਾਬਾ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤ ਪੂਜਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਤਦ ਨੰਤ੍ਰ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਮਹਡ੍ਹ ਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੋਤੇ ਰਹੇ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਮਹੰਤ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਐਸਾ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਆਜ ਭਕ ਮੈਨੇ ਸੰਤ ਕੋਈ ਨਹੀ ਦੇਖਜਾ ਹੈ ਜੈਸਾ ਆਪ ਫੁਰਮਾਤੇ ਹੋ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹਾਂ ਮਹੰਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਠੀਕ ਹੈ ਏਕ ਵਾਰ ਹਮ ਭੀ ਬਡੇ ਊਚੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਿਖਰ ਪਰ ਚਢ ਗਏ ਥੇ ਤਬ ਨੀਚੇ ਜਮੀਨ ਪਰਕੇ ਮਾਨੁਖ ਹਮਕੋ ਛੋਟੇ ੨ ਕੀੜਜਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੈ॥ ਤੈਸੇ ਤਿਸ ਊਚੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਟਿਲੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਆਪਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਮਹੰਤੀ ਕੀ ਗਦੀ ਪੈ ਬੈਠੇ ਹੋ ਆਪਕੋ ਸੰਤ ਕੈਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ॥ ਅਬੀ ਆਪਕੋ ਗਦੀ ਸੇ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਤਬ ਤੁਮਕੋ ਸੰਤ ਅਸੰਤ ਅਬੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇ ਆਵੇ, ਐਸੇ ੨ ਨਿਧੜਕ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਅਤਿਲਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮਹੰਤ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਆਪ ਅਬ ਹਾਥੀ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਡੇਰੇ ਕੋ ਜਾਵਹੁ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਯੇ ਹਾਥੀ ਵਗੈਰਾ ਤੁਮਕੋ ਹੀ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ ਹਮ ਤੋ ਫਕੀਰ ਲੋਕ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਚਰਣ ਧੂਪ ਹਸਤੀ ਹੀ ਬਹੁਤ ਅਛੇ ਹੈ ਹਮਕੋ॥ ਪੁਨਾ ਮਹੰਤ ਨੇ ਕਹਜਾ ਜੇ ਆਪ ਹਾਥੀ ਪਰ ਨਹੀ ਚਢਤੇ ਤਬ ਘੋੜੇ ਪਰ ਹੀ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋ ਜਾਵੋ ਬਚਨ ਹੂਆ ਨਹੀ ਮਹੰਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਯੇ ਘੋੜਾ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮਕੋ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੇ ਛਡਜਾ ਹੈ ਔਰ ਹਮਨੇ ਕਜਾ ਕਰਣੇ ਹੈ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਹੰਤ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਬੇ ਹੁਏ ਔ ਸਾਹਿਬ ਰਾਮਕੌਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਨੇ ੨ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਵਤ ਭਏ ॥ ਭਹਾ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਕਾਲ ਬੁੰਗੇ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਕੜ੍ਹਾਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਇਕੇ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਸੁਧਾਸਰਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਜਹਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਏਕ ਛਿਨ ਮਾਤ੍ਰਭੀ ਠਹਰ ਜਾਵੈ ਤਹਾਂ ਪਰਹੀ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲਜੋਂ ਕਾ ਮੇਲਾ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਸ੍ਵਭਾਵਕ ਹੀ ਬਾਬੇ ਅਟਲ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਗੁਰ ਦੁ-ਆਰਜੋਂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਡਰੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ॥ ਉਨੀਸੈ ਚਾਰ ਸਤਕ ਕੇ ਮਹੀਨੇਮੈ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੇ ਲਿਖਨੇ ਸ ਸਰਬ ਗੁਰੂਆਂ ਕੀ ਆਣ ਪਾਵਨੇ ਸੇ ਡੇਰੇ ਸੇ ਗਏ ਥੇ॥ ਬੀਰ ਬੈਠਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਰਦਿਸ਼ਾ ਦੇਖਕੇ ਉਨੀਸੈ ਪਾਂਚ ਮੈ ਸਾਵਨ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਕੀ ਪੰਜਵੀ ਸੰਕ੍ਰਾਤੋਂ ਪੁਨਾ ਡੇਰੇ ਅਪਨੇ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ॥

ਚੌਃ ਯਾ ਵਿਧ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕੀਨ ਬਿਲਾਸਾ। ਸਭ ਸੰਤਨ ਮਿਲ ਲਖਜੋ ਤਮਾਸਾ॥
ਸੰਤ ਉਬਾਰ ਅਸੰਤ ਸੰਘਾਰਨ। ਦੁਸ਼੍ਟ ਮਲੇਛ ਨ ਮੂਲ ਉਪਾਰਨ॥ ੧॥
ਨਰਕ ਨਿਵਾਰਨ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ। ਸਤ ਗੁਰੁ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸੁਧਾਰਨ॥
ਜੈ ਸਗਦੀਸ ਈਸ ਜਗ ਕਾਰਨ। ਨਮੋ ਤਾਹਿ ਪਦ ਪਦਮ ਸੁਧਾਰਨ॥ ੨॥
ਨਿਰਗੁਨ ਰੂਪ ਨ ਕਹਬੇ ਆਵੈ। ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਕਰਿ ਬੇਦ ਬਤਾਵੈ॥
ਗੁਨ ਬਿਅੰਤ ਸਰਗੁਨ ਕੇ ਜਾਨ। ਕਹਾਂ ਲਗੈ ਕੋ ਕਰੈ ਬਖਾਨ॥ ੩॥
ਮਾਯਾ ਵਿਗ੍ਰਹਧਾਰ ਸ੍ਵਾਮੀ। ਜਿਮ ਜਿਮ ਚਰਿਤ ਕੀਨ ਸੁਖ ਗਾਮੀ॥
ਪ੍ਰਭ ਰਰਨਨ ਬਲ ਜੋ ਅਬ ਪਾਊ। ਆਗਲ ਕਥਾ ਸੁਭਾਖ ਸੁਨਾਊ॥ ੪॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ
੪ ਸਕੰਧ ੩੧ ਅਧਯਾਇ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ॥

੧ ਓਸਤਿਗੁਰੁਪ੍ਰਸਾਦਿ॥ ਦੋਃ ਗਹਰ ਗੰਭੀਰ ਅਥਾਹ ਅਤਿ ਗੁਣ ਬਰੰਤ ਅਪਾਰ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਨ ਤੇ ਅਘਟਰੇ ਕਰੈ ਸਿੰਧ ਭਵ ਪਾਰ ॥ ੧ ॥ ਸੋਃ ਸਤਿ ਗੁਰੁ ਦੀਨ ਦਯਾਰ ਲਖੀ ਨ ਜਾਵੈ ਗਹਨ ਗਤਿ, ਨਮੋਨਮੋ ਸੁਖ ਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਪਦ ॥ ੨ ॥ ਜਾਰਿ ਹੇਤ ਲਵਪੁਰ ਵਿਖੇ ਕੀਨੋਪ੍ਰਭੂ ਨਿਕੇਤ ॥ ਸੋਈ ਕਥਾ ਅਬ ਕਹਤਹੂੰ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਧਰ ਹੇਤ ॥ ੩ ॥ ਅਪਨੇ ਵੰਚ ਰਵੈ ਸਦਾ ਦ੍ਵੈਨ ਦਸਾਕਹ ਧੂਤ ॥ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਹਰਿਪਦ ਨਮੋ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਅਵਧੁਤ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ੪ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਹੂਆ ਥਾ ॥ ਕੇ ਵੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਾ ਨ ਤੇਰਾ ਪੀਛਾ ਨ ਮੇਰਾ ਪੀਛਾ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਕੁਛ ਬੋਰੋ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਮੇਰੇ ਪੀਛੇ ਰਹੇਗੋ ॥ ਪੁਨਾ ਹਜੂਰ ਕਾ ਬਚਨ ਭਯੋ ਵੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਾ ਤੇਰੋ ਮੇਰੋ ਪੀਛੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜੋ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੇਰੇ ਪੀਛੇ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੇਰੀ ਮਲ੍ਹੀ ਭੀ ਰਾਜ ਕਰੇਗੀ ਔਰ ਕਜਾ ਕਹਨੋ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਨੀ ਹਥੇਲੀ ਪਰ ਫੂਕ ਮਾਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਵੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਾ ਇਸ ਹਥੇਲੀ ਕੀ ਤਰਹ ਤੇਰੋ ਪੀਛੇ ਸਫਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੋ ਉਠਾਵੇ ਸਫਾ ਤਿਸ ਲਾਗੇ ਨ ਬਾਰ ॥ ਹਮਾਰਾ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਝੰਡਾ ਝੂਲੇਗੋ ਔ ਤੇਰੋ ਕੋਈ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਨਾਮ ਭੀ ਨ ਲੇਵੇਗੋ ਫਿਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਛ ਭੀ ਉਤ੍ਰ ਨ ਦੀਓ ॥ ਸੋ ਵੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਜ ਆਇ ਰਲੇ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਧਸ ਰੂਪੀ ਵੰਡੇ ਆਜ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਝੂਲ ਰਹਜੋ ਹੈ ॥ ਏਕ ਨਿਮਿਤ ਭੇ ਯੋਹ ਹੈ ਦੂਸਰੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਬਚਨ ਕਹਜੋ ਥੋ ਕੇ ਤੁਮ ਡੇਰੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਮੈ ਜਾਇ ਬੈਠੋ ਔ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਲੰਗਰ ਚਲਤੋ ਰਹੇਗੋ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਓ ਥੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਤੋ ਯੁਧ ਮੈ ਸਰੀਰ ਗੋਲੇ ਗੋਲੀਉ ਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸੇ ਤਜਾਗ ਕੇ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਹੂਆ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਔ ਹਮਕੋ ਮਹੰਤੀ ਡੇਰੇਕੀ ਦੇਕੇ ਆਖਨੀ ਗਦੀ ਪੈ ਬੈਠਾਤੇ ਹੋ ਏਹ ਸਹਾਰੋ ਹਮਸੇ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਹਮਕੂੰ ਧ੍ਰੰਗੇ ਘਸੀਟਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪਕੀ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਹੈ ਆਪ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਇਤਜਾਦੀ ਪ੍ਰਸਨ ਉਤ੍ਰ ਪੂਰਬ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਚਿਤਾਰਕੇ ਮੋਨ ਰਹੇ ਕਿ ਸਿੰਘ ਪਿੰਜਰੇ ਮੋ ਬਡੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੇ ਪਰਤੇ ਹੈ ੨ ਨਿਮਿਤ ਏਹ ਹੈ ॥ ਤੀਸਰੋ ਜਬ ਰਾਮ ਨਗਰ ਮੈ ਸਿੰਘੋਂ ਔ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੂਆ ਥਾ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਇ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਗੁਰੂਆਂ ਕੀ ਸਪਥ ਲਿਖ ਡੇਜੀ ਥੀ ਔ ਸਾਥ ਹੀ ਆਦਮੀ ਤੇ ਘੋੜਾ ਭੇਜਜਾ ਥਾ ਕੇ ਆਪ ਅਸਵਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਹਾ ਖਜੇ ਹੈ ਸੋ ਏਹ ਕਹੈਂ ਸੋ ਹਮਾਰ ਸਿਰ ਮਾਥ ਪੈ ਕਯਸ ਹੈ ॥ ਉਸਕੀ ਬਾਤੇ ਸੁਣਕੇ ਸਭੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਪਣੇ ਸਮੀਪ ਵਲਦੀ ਮੰਡਲ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਲਨ ਕਰਦੇ ਭਏ ॥ ਏਥਹੁ ਮੰਡਲ ਚੋਲੀ ਠਹੀ ਸੰਮਾਨ ਸੋ ਅਹੁਤ ਹੀ ਸੁਖੇ ਗਾਮ ਹੈ ਸੋ ਪਕਸਲਾ ਗਾਵੇ ਤਥ ਸੰਮਾਦ ਸੋ ਸੋ ਉਸਕੇ ਕਿਸਾਹੁ ਉਠ ਨਾਲੇ ਹੈ ਜੋ, ਦੂਸਰੇ ਸੰਸਾਰ ਸੋ ਉਸਕੀ ਠੰਿਲ ਹੋਹੀ ਹੈ ਭੀਸਰਾ ਨਿਕੀਸਾ ਚੋਲੀ ਯਾਰੀ ਠਹੀ ਦਾ ਅਹ ਨਿਕ-ਸਤੇ ਹੈ ਸੋਲਖਾਨੇ ਸੋ ਔਦ ਭੋਜਨੀ ਪਹਤੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਠਹੀ ਚੋਲੀ ਕੇ ਸਿਖਾਨੇ ਹਾਲੇ ਆਪਨੇ ਉਸਤਾਹਲੀ ਇਛਨੀ ਤਾਂਹਨਾ ਸਕਾਸ ਕੇ ਛੀ ਉਸਤਾਹਲੀ ਆਖਨਾ ਸੋ ਵਲਦਹੁ ਹੋਂ ॥ ਤਥ ਤੁਸ ਸ੍ਰੀਸ ਸਬਜ਼ਾਸ੍ਰੁਖਾਂ ਕੋ ਕੈਯਾਕ ਆਕਾਸ਼ਾ ਮਾਨਨੀ ਚਾਹਤੇ ॥ ਤੁਸਾਰਿਥ ਕੀ ਬਾਤ ਸੋ ਆਪੈ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਿਖਾ ਦੀਜੈ। ਸੀਸ ਚਰਣ ਕਲ ਬੈਸਣ ਦੀਜੈ ।ਮਨ ਸਿਰ ਸੇਵ ਕਮੀਜੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਉਸਤ ਚਲਨੇ ਕੋ ਮਾਨਸਾਸ ਸਭ ਗੁਰੂਨੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਿਖਨੇ ਆਦਸਨ ਕਰਨੀ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ਜੋ ਸਿਖ ਸੁਧ ਮਨ ਹੋਕੇ ਐਸੀ ਸਭ ਗੁਰੂਨੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਸੀ ਕੇ ਸਤਯ ਆਰਧ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈ ਸੋ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਬਹੁ ਸਿਖ ਸਖੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਹ ਲੋਕ ਸੁਖੀ ਪਰਲੋਕ ਸੁਹੇਲਾ। ਨਾਨਕ ਜਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੇ ਮੇਲ੍ਹੇ ॥ ਚਿਤਮਾਖੀ ॥ ਸੋਃ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਧਰਮ ਨਿਵੇਤ ਸਿਖਨ ਮਨ ਪਰਤੀਤ ਚਿਤ ॥ ਸ੍ਰੀਦਰ ਮਾਯੇ ਯਹ ਹੇਤੁ ਨਮੋ ਹੋਸਿ ਤਵ ਪਦ ਜੁਗਮ ॥ ੧ ॥ ਜਥਾ ਸੁਨੈ ਮਨ ਲਾਇ ਪੜ੍ਹੈ ਮੁਕਤ ਹੋ ਏਹੁ ਨਰ ॥ ਆਨਤ ਜਾਇ ਨਸ ਜਾਇ ਪਾਇ ਪਰਮ ਸੁਖ ਭੁਕਤਿ ਚਿਤੇ ॥ ੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸ੍ਰੋਭਾ ਏਕਤ੍ਰ
੪ ਸਕੰਧ ਦੇ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸ੍ਰੋਭਾ ਗ੍ਰੰਥਕਿਤਾਨ ਏਕਤ੍ਰ
ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਵਲੀ

ਦੋਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਾ ਸਭੋਵਰ ਸੰਤ ਤਰ ਛਵੇ ਸਭੈ ਸਿਖ ਹੰਸ
ਬਕ ਸ੍ਰ ਆਕਲਮਿਮ ਭਏ ਸੁਨਤ ਸੰਤ ਮਨ ਮੰਸ ॥ ੧॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰੋਵਰ ਕੂੰ ਆਵਨੇ ਲਾਗੇ ਹੈਂ ਤਬ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਔ ਮਾਤਾ ਵਾਮੋਵਰੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਸੰਤ ਰਿਖੀ ਮੁਨਿ ਹਰਿਦਵਾਰ ਜੀ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਅਰਥ ਗਏ ਹੁਏ ਥੇ ਤੇ ਸੰਤ ਪਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਸੁਧਾਸਰ ਕੂੰ ਆਏ ਥੇ ॥ ਡੇਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਨੌਰੰਗ-ਵਾਦ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬਾਗ ਮੈ ਪਰਮ ਰਿਖੀ ਸੰਤ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਤਥਾ ਪਿਸ਼ੌਰ ਦੇਸਯ ਨਿਕੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੀ ਸੌਪਨਾ ਕਰ ਆਏ ਥੇ ॥ ਜਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾਂਚ ਹਜਾਰ ਰੁਪੈ ਕੀ ਜਾਮਨੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਤਬ ਸਾਥ ਹੀ ਡੇਰੇ ਕੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੀਓ ॥ ਤਬ ਤਰਨਤਾਰਨ ਸੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਡੇਰ ਕੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਰਥ ਆਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਪੁਛਜਾ ਜੋ ਇਸ ਡੇਰੇ ਕੇ ਮਾਲਕ ਆਪਹੀ ਹੋ, ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਉਤਰ ਦੀਆ ਕੇ ਹਮ ਨਹੀ ਕੇ ਬਾਲਕ ਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਮਾਲਕ ਹੈ ॥ ਤਬ ਠਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਾਲਕ ਕੇ ਬੁਲਾਇਕੇ ਪੂਛਜੋ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਲੈ ਜਾਇਕੇ, ਹਮਭੀ ਪੋਠਵਾਰ ਦੇਸ ਕੇ ਹੈਂ ਔ ਤੁਮ ਭੀ ਉਸੀ ਦੇਸ ਕੇ ਹੋ ਹਮ ਛਤ੍ਰੀ ਹੈਂ ਹਮ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕਾ ਬੁਰਾ ਨ ਕਰੋਗੇ ਸੇ ਤੁਮਾਰੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਹਥਜਾਰ ਹੈ ਤਬ ਦੇ ਡਾਰੋ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਮੈ ਹਮ ਤੁਮਾਰਾ ਬਡੇ ਮਰਤਬਾ ਕਰਾਇ ਦੇਵੈਗੇ, ਤੁਮ ਮੁਕਰ ਗਏ ਫਿਰ ਕੋਈ ਹਥਜਾਰ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੈ ਨਿਕਸ ਆਯਾ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਬਡੀ ਸਖਤ ਸਜਾਇ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਨੇ ਜਿਤਨੇ ਪਿੰਡੋਂ ਕੇ ਲੰਬਰਦਾਰ ਤਥਾ ਔਰ ਜਟ ਲੋਕ ਆਏ ਹੁਏ ਥੇ ਸਭ ਲੰਬਰਦਾਰੋ ਕੂੰ ਸੁਣਾਇਕੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਸੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਆਪ ਪਹਲੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਮੁਝਕੇ ਇਕਰਾਰਨਾਵਾ ਲਿਖ ਦੇਵੋ ਕਜਾ ਜੇਸਾ ਹਮ ਮਕਾਨ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਿਛ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕਾ ਜਿਰਾਵੈ ਔ ਕਾਟੈਗੇ ਬਿਨਾ ਕਸੂਰ ਤਬ ਵੇ ਮਕਾਨ ਹਮ ਬਨਵਾਇ ਦੇਵੈਗੇ ਔ ਦਰਖਤ ਕਾ ਦਾਮ ਦੇ ਦੇਵੈਂਗ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਲਿਖਤ ਕਰਕੇ ਤੇ ਪੀਛੇ ਆਪ ਨੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਾ ਔ ਬਾਗ ਮੈ ਹਲ ਫੇਰਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਲੇਨਾ ॥ ਜੇ ਹਥਜਾਰ ਨਿਕਸ ਆਵੇ ਤਬ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਮਰਜੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਸਜਾ ਦੇਵੇ ਔ ਜੇ ਹਥਜਾਰ ਨ ਨਿਕਸਜਾ ਤਬ ਜਿਸਨੇ ਮੁਕਬਰੀ ਕਰੀ ਹੈ ਉਸਕਾ ਸਿਰਮੁਖ ਮੁਨਕੇ ਮੁਖ ਕਾਲਾ ਕਰਕੇ ਖੋਤੇ ਪਰ ਚਢਾਇਕੇ ਸਾਰੇ ਨਗਰਮੈ ਫੇਰ ਕੇ ਛੋਡਨਾ ॥ ਏਹ ਕਰਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਮੇਰੇ ਸੇ ਕਰ ਲੇਵੋ ਤਬ ਪੀਛੇ ਹਮਾਰੇ ਮਕਾਨ ਕੋ ਹਾਥ ਲਗਾਵੋ ॥ ਪੁਨਾ ਠਾਣੇ ਦਾਰ ਔ ਮੁਨਸ਼ੀ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਝਿੜਕ ਕੇ ਕਹਜਾ ਅਰੇ ਤੂੰ ਕੈਸੇ ਨਿਧੜਕ ਹੋਕੇ ਜਬਾਬ ਦੇਈ ਕਰਤੋ ਹੈ ਚੁਪ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ॥ ਤਬ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਮ ਸਚ ਪਰ ਜਬਾਬਦੇਈ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਹਥਜਾਰ ਤੋ ਹੈ ਸ ਡੇਰੇ ਮੈ ਪਰੰਤੂ ਬਾਲਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਾਲੂਮ ਨਹੀ ਥੇ॥ ਥੋਰੀ ਸੀ ਜਗਹ ਤੋਸੇਖਾਨੇ ਕੇ ਭੀਤਰ ਸੇ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਕਹੀ ਦੇਕੇ ਖੋਦਾਈ, ਜਬ ਏਕ ਬਲਿਸਤ ਭਰ ਜਿਮੀਨ ਖੋਦੀ ਤਬ ਤੇਗ ਤਿਸਕੀ ਦਿਸ੍ਟੀ ਮੈ ਪਰੇ ਊਪਰ ਕਹੀ ਕੇ ਲਾਗਨੇ ਖੜਕੇ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਤਬ ਠਾਣੇਦਾਰ ਔ ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਬਡੀ ਸੀ ਜਿੜਕ ਦਕੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਅਰੇ ਜਲਤੀ ੨ ਕਿਉ ਨਹੀਂ ਖੋਦਤਾ ਹੈਂ ਤਬ ਬਾਲਕ ਨ ਬਡ ਬਲ ਸੇ ਊਪਰ ਸੇ ਗਰਜ ਕੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਖੋਦਤੇ ਤੋ ਪਰੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕੈਸੇ ਖੋਦੈ ਔ ਭੀਤਰ ਸੇ ਬਾਲਕ ਕੇ ਮਾਰ ਭੈਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਸੂਕ ਜਾਤੇ ਭਏ ਅਤਜੰਤ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਬਾਲਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਧਯਾਨ ਧਾਰਕ ਬਨਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ਔ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਬਦਲ ਜਾਤੀ ਭਈ ਔ ਤਿਸਕਾ ਰਿਦਾ ਧੜਕ ੨ ਕਰਣੇ ਲਗ ਜਾਤੇ ਭਯੋ। ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਮਨਮੋ ਧਯਾਇਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਕਰਰੇ ਹੋਕੇ ਬੋਲਤਾ ਹੂਆ ਬਲ ਕਰਕੇ ਖੋਦਨੇ ਲਾਗ ਪਰੋ॥ ਤਬ ਅਕਾਰ ਤੋ ਭਰਵਾਰੋਂ ਕੇ ਹੀ ਬਨੇ ਰਹੇ ਔ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਮਟੀ ਕੇ ਠੀਕਰੇ, ਤਬ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਏਕ ਠੀਕਰੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਕੇ ਪਾਂਵੋਂ ਮੈ ਢੈਂਕਾ ਔ ਦੂਸਰਾ ਮੁਨਸ਼ੀ ਕੇ ਪੈਰੋਂ ਮੈ ਢੈਂਕ ਕੇ ਕਹਤੇ ਭਯੋ ਕੇ ਯੇਹ ਦੋ ਹਥਜਾਰ ਤੋ ਤੁਮ ਲੇਵੋ ਅਬ ਔਰ ਭੀ ਹਥਜਾਰ ਨਿਕਾਸਕੇ ਤੁਮਕੋ ਦੇਤਾ ਹੂੰ॥ ਅਕਾਰ ਭਰਵਾਰੋ ਕੇ ਹੈਂ ਔ ਦਿਖਾਈ ਮਿਟੀ ਕੇ ਠੀਕਰੇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਕੌਤਕ ਦੇਖਕੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਔ ਮੁਨਸ਼ੀ ਬੋਲੇ ਕੇ ਬਸ ਜੀ ਅਬ ਆ ਜਾਓ ਆਗੇ ਨ ਖੋਦੋ॥ ਤਬ ਆਗੇ ਖੋਦਨੇ ਸੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ ਕੇ ਜਬਾਬ ਸਵਾਲ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔਰ ਭੈਤਥਾ ਲੋਭ ਠਾਣੇਦਾਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਦੇ ਰਹਜੋ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਨੇ ਏਹੀ ਉਤਰ ਦੀਆ ਕੇ ਬਿਨਾ ਕਰਾਰ ਨਾਮਾ ਲਿਖੇ ਮੈ ਅਪਨੇ ਮਕਾਨ ਵੇ ਬਾਗ ਕੋ ਹਾਥ ਲਗਾਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਕਰਾਰ ਨਾਮੇ ਸੇ ਬਾਦ ਬੇਸ਼ਕ ਬਾਗਮੈ ਹਲ ਫਿਰਾਇਕੇ ਔ ਮਕਾਨ ਗਿਰਾਇਕੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੇ ਲੇਵੋ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਠਾਣੇਦਾਰ ਨ ਕਹਜੋ ਕੇ ਤੁਮ ਤਰਨਤਾਰਨ ਮੈ ਹਾਜਰ ਰਹਜਾ ਕਰੋ ਔ ਗਾਵ ਕੇ ਲੰਬਰਦਾਰ ਭੀ ਹਾਜਰ ਰਹਜਾ ਕਰੈ॥ ਐਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਔ ਏਕ ਸਿਪਾਹੀ ਰਾਖੀ ਵਾਸਤੇ ਛੋਡਕੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਚਲਜੋ ਗਯੋ॥ ਜਬ ਬਾਲਕ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਤਰਨਤਾਰਨ ਕੋ ਤਸੀਲ ਮੈ ਜਾਵੈ ਤਬ ਠਾਣੇਦਾਰ ਉਸਕੀ ਖਾਤਰ ਤਵਜਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਰੇ ਅਛੇ ੨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਬੈਠਾਇਕੇ ਛਕਾਵੇ ਬਡੋ ਸੁੰਦਰ ਪਰਯਕ ਪਰ ਬਿਛੌਨੇ ਕਸਾਇਕੇ ਦੋ ਆਦਮੀ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਲਗਾਇ ਦੇਵੇ॥ ਔ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਅਪਨੀ ਸਫਾਈ ਕੀਆਂ ਬਾਤੈ ਸੁਨਾਇਬੋ ਕਰੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਏਹੁ ਬਾਲਕ ਬਕ ਉਠੇ ਦਾਇ ੨ ਸੇ ਪੂਛੇ॥ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਰਣੇ ਮੈ ਏਕ ਸਿੰਘ ਰੂਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਕਾਰ ਹੀ ਵਰਣ ਕ੍ਰਮ ਕਰ ਔਜਾ ਹਕਾਰ ਵਾਲ ਕੋ ਕਸੀਂ ਭੀ ਠਾਲੇਦਾਰ ਕੋ ਮਾਰੇ ਉਸਾਰਣ ਨਾ ਕੀਓ ॥ ਏਕ ਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਮਰੋ ਮਾਰਕੇ ਠਾਲੇਦਾਰ ਆਪਨੀ ਤੁਖਸਰ ਕਰ ਦੇਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤਬਹੰਨ੍ ਮਾਤਾ ਮੰਦਿਰਨੀ ਐ ਲਿਖੀ ਮਿਯ ਸਿੰਘ ਕੀ ਲਾਖਨੀ ਲਿਖੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕੀ ਆਦਿਕ ਆਦਿ ਸਾਤ ਭਏ ਹਲਿਦ੍ਰਾਕ ਸੇ ॥ ਸਿਲਕੇ ਸੰਤਨੀ ਭਏ ਸੋਕ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੋ ਅਬ ਸਮਾਰ੍ ਸੇ ਬੋਹੁ ਕਰਾ ਬਾਤ ਬਨ ਗਈ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸੋ ਸਤਕਾਂਕ ਨੇ ਪੈਨ ਹਮਾਰ ਕੀ ਸਮਾਨਤ ਮਾਂਝੀ ਹੈ ਛਿਮਕਾ ਅੰਦੇਸਤ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸਭੀ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਚਲੇ ਆਏ ॥ ਪੀਛੇ ਚਲੇ ਸਿੰਘ ਲੰਬਰਦਾਰ ਸਾਹ-ਗਾਨ ਪਹਿਲੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਕੀ ਕੇ ਬੈਠਨੇ ਕਾਲੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕੇ ਐਕਲੇ ਨੈ ਪ੍ਰੰਕ ਛੁਸਾਇਕੇ ਓਸਕੇ ਪੈਪਨ ਧੂਖ ਸ੍ਰੇਤ ਕਿਛੈਨਾ ਕਰਕੇ ਆਇ ਸੁਤਾ ਔਰ ਦੂਸ ਔਸੇ ਦੇਲਾ ਕੇ ਅਸ ਮੇਰੀ ਛਾਤੀ ਸੇ ਹੋਜਾ ਕੁਵਿਚ ਹੈ ਆਜ ਦੁਖ ਕੀ ਨੀਂਦ ਭਰ ਸੋਵੈਂਗੇ ॥ ਤਬ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਮਖਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਵੇ ਵਾਸਨੀ ਤੁਹੈ ਕਿਵੇ ਕਿਉਂ ਸੋਚੋ ਹੋ ਏਹ ਤੋ ਕੁਛ ਪਹਸ੍ਰੇ-ਸ੍ਵਰ ਕੀ ਜਕਤ ਹੈ ॥ ਤਬ ਵੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਆਜ ਤੁਹੈ ਦੇਖ ਲਹਾਂ ਏਹ ਤੀ ਅਬਲਾਤੀ ਤੇਰੇ ਕੁਰੂ ਹੈ ਤੁਖ ਮੇਰੀ ਦੇਲਨੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸੰਤ ਰਾਮ ਜੀ ਚੁਪ ਭਏ ਸਾਰੇ ਸਾਰੇ ਕਹਯੋ ਤੁਮ ਮੁਖ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰੇ ਭਏ ਔ ਤੋਹਾਂ ਦਿਨੇ ਸੇ ਬਾਲ ਮਰ ਜਾਤਾ ਭਯ ॥ ਤਬਹੰਨ੍ ਮ ਰੇ ਭਰਵੇ ਪਿਤਨੈਂਦੇਬਾਦਾਲਕਾਸਟ ਛਿਧਰ ਕੁਟੁਮੀਕੇ ਭੈਰੇਸੀ ਓਰ ਨੀ ਮੁਖ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ॥ ਛਿਧਰ ਦੇਹਰਾਨ ਭਲੀ ਦੁਧਰ ਮਾਤ ਮੰਦਿਰਨੈ ਨ ਦਿਲੇ ਸਮਾਨਤ ਵਾਸਤੇ ਛਾਸੀ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਤਾ ਯਨਤੀ ਭਲੀ ਕਰੀ ਕਰਾ ਆਪਨੀ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਸੰਤਨ ਕੇ ਮਰਤ੍ਰ ਤੇ ਆਪ ਅਜੀ ਭਰਚਮੇ ਕਾਨਤੇਹੋ, ਕਾਂਤੇ ਭਰਤਨ ਕੀ ਪਰੀਖਨਾ ਸਵਾਹਲੀ ਨੈ ਹੋਤੀ ਹੈ, ਯਾਂਤੇ ਆਪ ਇਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੋ ਕਾਨਤੇ ਹੀ ਹੋ । ਤੁਮਰਾ ਆਪ ਸਾਰੇ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਭਰਾ ਸਰਬ ਏਸੇਂ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਿਤ ਹੋ ਆਪਨੈ ਸਤੀ ਸਭਾਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਵੈਗੋ ਤਬ ਆਪਨੀ ਸਮਾਨਤ ਸਰਕਾਰ ਭੁਰੈਤ ਹੀ ਮਨਸੂਰ ਕਰ ਲੈਗੇ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੇ ਆਪ ਕਹੀ ਕਰਤਬੀ ਜਾਨੇ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤਬ ਬਡੇ ੨ ਧਨੀ ਛੋਕ ਆਪਨੇ ਆਗਜਾ ਆਗੀ ਸਿਖਹੋ ਉਨਮੈ ਸੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਆਗਜਾ ਕਰਏਹੋ ਵਹੁ ਇਸ ਕਾਰਜਕੋ ਭੁਗਤਾਇ ਏਹੈ ਜੋ ਅੰਤਕੇ ਸੈਭਹੀ ਸੈਤਨਕੀਆਂ ਭੁਲਾਹੋ ਸੈਭਹੁਨੇ ਸੈਭਹੁਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਣੀਹੈ ॥ ਅੱਸੀ ੨ ਮਾਤਾ ਮੈਂਦੇਵਜੀਕੀ ਆਤੇ ਸੁਣਕਰ ਸੈਭਹੁਸਾਈ ਦਿਯਾਕਸਿੰਘ ਔ ਤੁਮਨ ਕਿਸਨੇ ਕਰਣਹੈ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਉਪਦਰਕੋ ਕਿਨਾਕ ਚਿਤਪੀਛੇ ਉਤਰਕਰੋਤੁਹੁਏ ਮੂੰਠ ਹਾਥਜੋਰ ਸਿੰਘ ਬੋਲ ॥ ਅਛਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਪੀਛਿਛ ਸਜਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਔ ਸੈਭ ਬਖਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤਜਾਇਕ ਸਭਬ ਸੈਭਹੁ ਸੇ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕਾਰਜਕਾ ਆਪਨੈ ਹਿਤ ਕਰੀਹੋ ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸੈਭਹੁ ਕੀ ਸਭਾ ਲਗੀ । ਤਬ ਛੇਹੀ ਪੂਰੰਜਾ ਚਤੁਰਜਾ ਕਰਕੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਭਜਨ ਕੀਆ ਕੋ ਇਸਤੇ ਪਹੇ ਮੇਰ ਕਰਾ ਅਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ਇਚ ਸੈਭਹੁ ਕਾ ਕਾਰਜ ਅਵਸਜ ਕਰਣੇਹੀ ਜੋਗ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕਿਸੀ ਨੇ ਕਹਜੇ ਕੋ ਕੋ ਅਛੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਔ ਮਾਨਨੀਕ ਹੈ ਸਭ ਕੋਈ ਖਲਾਮੀ ਕੀ ਬਾਤ ਉਨਕੇ ਚਿਸੇ ਆਛਿ ਕਾਹੈ ਕਰ ਬਾਤ ਕਾਲਹੀ ਜਮਾਨਤ ਜਪਤ ਹੋਕਾਰੇ ਕੀ ਤਬ ਛਿਤਨਾ ਰੁਪਯਾ ਕਰਾ ਸੇ ਛਰੋਹੋ ਸਭਬਾਤ ਨੇ ਤੋ ਛੋਛਨੇ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਏਕ ਰੁਪਯ ਭੀ ਸਭਕੋ ਰੁਪਯੇ ਚਲਨੇ ਸਾਹਿਜ ਹੁਸਯਾ ਨਸਸੀ ਰੁਪੀ ਬਡੀ ਬਾਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਔ ਏਹ ਬਾਤ ਅਵਸਜ ਹੋਵੇਗੀ ਸਾਹੇਤੇ ਹੁ ਸੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਡੇ ਬੁਰੁਭੁਤੀ ਹੈ, ਔ ਆਪ ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਭੀ ਹੋ ਸੋ ਸਭਕਾਰ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਪਰ ਅਤੁਲੀਲ ਕਰਾਸਕੈ ॥ ਪੁਨਾਔਰ ਸੈਭਹੁ ਕਹਜੇਲੀ ਏਹ ਬਾਤ ਬਾਤ ਹੈ ਔਸੇ ੧ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਅਛਸ ਸੀਸ ਭੀ ਨਾਂਕਾ ਨਾਸੇ ਤਬ ਬਡੇ ਜਸ ਕੀ ਬਾਤੋ ਸੰਗਤ ਸੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਵੇਂਗੀਸਾਂ ॥ ਪੁਨਾ ਪੰਛਿਛ ਸਜਾਮ ਸਿੰਘ ਸੈਭ ਬਖਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜੇ ਸ ਪੈਸੇ ਅਪਨੈ ਸਭ ਸਮਝਤੇ ਹੋ ਤਬ ਛਿਤਨਾ ਰੁਪਯਾ ਹੋਸਕੁ ਚਲਸੀ ਪਾਸ ਰਖ ਛੋਰੋ ਤਬ ਪੀਛੇ ਸਮਾਸਤ ਕਾ ਨਾਸ ਲੈਹਹੁ, ਇਹ ਬਾਤ ਪੀਛਿਤੇਂ ਭੀ ਸਾਰੇ ਸਭਨੈ ਨੇ ਕਹਜੈ ਕੋ ਬਾਤ ਅਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ਉਚਾਰਣੀ ਕਰਸ ਰੁਪਯਾ ਹੋਸਕਤਾ ਏਕ ਸਾਤਾ ਸੈਭਹੁ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਭਕਾਕੋ ਦਸਮਾਸਕ ਸਮਾਸਤਭੀ ਹੁਹੋਹੁ ॥ ਇਸੀ ਪਕਾਰ ਸੇ ਮਾਤਾ ਲਾਮੋਦਰੀ ਕਾ ਅਸ੍ਰਾਸਨ ਕਰਕੇ ਪੈਨੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹੋਰ ਪੰਜਮੇ ਦਿਨ ਸਤ੍ਰਾ ਭੂਆ ਕਰੇ ਚੋਈਸੇ ਚੋਈਪਚਾਸ ਚੋਈਪਚੀਸ ਦਸ ੨ ਪਾਂਚ ੨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸਭ ਰੁਪਯਾ ਜਿਕਤੂ ਹੋ ਗਏ ਤਬ ਬੀਸ ੨ ਸੈ ਸੇ ਚੋਈ ਲੋਕ ਸੈਭਹੁ ਸੇ ਅਹਨੇ ਲਾਕ ਆਪ ਦੇਤੇ ਅਛੇ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਿਜ ਹੋਕੇ ਅਬ ਉਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਕਚਹਿਲੀ ਸੈ ਅਛੇ ਹੋਵੇਗੇ ਜਾਜਿਕੇ ਆਪਨੇ ਵਾਸਸੀ ਲੋਕਾਂ ਕੇ ਆਗੇ ਜਾਕੇ ਖੜੇ ਹੋਣੇ ਸੈ ਬਡੀ ਲਜਾਕੀ ਬਾਤਹੈ ॥ ਇਸ ਕਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਨਕ ਪਾਵੇ ਸੇ ਸਰੂਰ ਫਸਾਦ ਹੋ ਜਾਇਗੇ ਆਪ ਸਮਝ ਸੋਚਕੇ ਪਾਵ ਧਰੋ ॥ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਹਤਤਾ ਕੋ ਔ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਫੁਰ ਆਵਤੇ ਭਯੇ, ਇਸੀ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਛੋਟੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਰਤ ਜੀ ਸੇ ਕਹਜੋ ਹੈ ॥ ਅਃ ੩ ਕਬਿਤ ॥ ਨੀਚ ਸੋ ਨ ਪ੍ਰੀਤ ਕੀਜੋ ਕੁਲ ਕੋ ਨ ਛਾਡ ਦੀਜੋ ਬੀਰ ਸੁਟਿ ਲੋਭ ਜਿਨ ਕੀਜੋ ਪਰ ਨੀਰਕੋ ॥ ਆਨ ਤੀਆ ਮਾਤ ਸੁਨ ਬਾਤ ਘਰਿ ਬਾਢੈ ਧਨ ਭਿਉ ੨ ਨੀਚੋ ਹੂਜੋ ਔ ਬਢਯਾ ਪਰ ਪੀਰ ਕੋ ॥ ਬੈਰਨ ਕੋ ਸੂਰ ਕੂਰ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਕੋ ਨਿਕਾਰ ਦੀਜੋ ਪੀਜੋ ਨ ਅਪਯ ਦੁਖ ਪਰੇ ਹੂਜੋ ਧੀਰਕੋ ॥ ਦਾਨ ਪੁਰਹੂਤ ਸੋ ਨ ਦੂਤ ਬਸਿ ਹੂਜੋ ਭਾਈ ਭਰਤ ਸਪੂਤ ਕਹਜੋ ਕੀਜੋ ਰਘੁਬੀਰ ਕੋ ॥ ੪੬ ॥ ਜੈਸੇ ਜਤੀ ਸੰਗ ਤੇ ਕੁਮਤੀ ਜਿਉ ਅਨੰਗ ਤੇ ਜਿਉ ਪਾਪ ਨੀਰ ਗੰਗਤੇ ਧਨ ਬਾਢਜੋ ਜੂਪ ਹਾਰ ਤੇ ॥ ਜਿਉ ਕੁਲ ਕੁਪੂਤ ਤੇ ਜਿਉ ਦਾਰਦ ਸਪੂਤਤੈ ਜਿਉ ਬਾਮਨ ਕੋ ਪੂਤ ਬਿਨਾ ਪਢੇ ਚਟ ਸਾਰ ਤੇ ॥ ਦੇਖੇ ਬਿਨ ਖੇਤੀ ਜੈਸੇ ਸਾਵਨ ਮੈ ਰੇਤੀ ਔਰ ਬਾਤੈ ਕਹੁੰ ਕੇਤੀ ਜੈਸੇ ਤਾਰ ਲੋਭ ਧਾਰ ਤੇ ॥ ਸਵਾਧਾਨ ਹੂਜੋ ਤਾਹਿ ਦੇਸਤੇ ਨਿਕਾਰ ਦੀਜੋ ਬੂਡਜੈਹੈ ਰਾਜ ਤੈਸੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦਰਾਚਾਰਤ ॥ ੫੭ ॥ ਅਰਥ ਸਪਸ੍ਟ ਹੈ ਭਾਵ ਏਹ ਹੈ ਜੋ ਨੀਚ ਸੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਣੇ ਸੇ ਉਸਨੇ ਖੇਤੀਵੀ ਮੰਝ ਦੇਨੋਹੈ ਔ ਕੁਤਸਿਤ ਮੰਤ੍ਰਸੇ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਸੇ ਔ ਬਲੀਜੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬੈਰ ਹੀ ਤਿਸਕੋ ਫਲ ਹੋਵੇਗੋ ਔ ਤਿਸਕੋ ਧਨ ਔ ਕੁਲ ਕੋ ਨਾਸ ਰੂਪੀ ਫਲ ਹੋਵੇਗੋ ਅਪਯਸ ਆਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਹੀ ਦੁਸ੍ਟ ਫਲ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਅੰਤ ਕੋ ਨਰਕ ਗਤੀ ਭੀ ਨੀਚ ਕੇ ਸੰਗਤੇ ਫਲ ਅਵਸਜ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਹੇ ਭਾਈ ਭਰਤ ਤੁਮਨੇ ਨੀਚ ਸੇ ਕਬੀ ਭੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨਹੀ ਕਰਣੀ ਔ ਨ ਤਿਸਕੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣੀ। ਜਬ ਤੁਮਕੋ ਮਾਲਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕੇ ਇਹ ਮੁਝਕੂੰ ਅਪਯਸ ਕੋ ਬੀਜ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਐਸੇ ਦੁਸ੍ਟ ਨੀਚ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕੋ ਮਾਰ ਦੇਵੋ ਯਾ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਤੇ ਹੀ ਨਿਕਾਸ ਦੇਨਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਰਜਾ ਆਯਾ ਜੋ ਤਿਸ ਨੀਚ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਯਸ ਕੀ ਹਾਨੀ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਪਰਲੋਕ ਕੀ ਨਾਸਕ ਬਾਤੈ ਮਾਨਕੈ ਮਾਤਾ ਮੰਦੋਦਰੀ ਕੂੰ ਪੌਨੇ ਦੋ ਮਾਸ ਧਰਵਾਸ ਦੇਤੇ ੨ ਅੰਤ ਕੋ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੀਓ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਮ ਹੀ ਭੀਤਰ ਸੇ ਕਹ ਭੇਜਜੋ ਬ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਜਮਾਨਤ ਲੀਏ ਕਿਸੀ ਨੇ ਭੀ ਉਦਮ ਨਹੀ ਕਰਣੋ ਹਮ ਅਤਸੰਤ ਸੁਖੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਵੈਕੁੰਠ ਮੈ ਬੈਠੇ ਹੋਵੇ ਤਿਸਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਸੁਖੀ ਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਜਮਾਨਤ ਲੀਏ ਬਿਲਕੁਲ ਯਤਨ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਤੀਨ ਵਾਰ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕਰਕੇ ਸਿਧਰ ਮਾਤਾ ਮੰਦੋਦਰੀ ਰਿਖੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਭਕੋ ਜਬਾਬ ਦੇ ਭੇਜਜੋ ॥ ਉਧਰ ਅਗਲੇ ਅਥਰਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਹਮ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜਬਾਬ ਦੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੀਓ ॥ ਤਬ ਮਾਤਾ ਮੰਦੇਦਰੀ ਔ ਵਿਖੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਤ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਰਾਮਜੀ ਸੰਤ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਠਾਕੁਰ ਵਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕੋ ਪਕਰਕੇ ਦੋ ਹਥੜ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਪੈ ਪਟਕਕੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਅਰ ਜੋ ਤੁਮਨੇ ਹਮਕੂੰ ਜਵਾਬ ਹੀ ਦੇਨੋ ਥੋ ਤਬ ਪਹਲੇ ਸੇ ਹੀ ਦੇ ਦੇਤੇ ॥ ਏਹ ਐਸੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕਰ ਕਰਕੇ ਛਾਤੀ ਠੋਕ ਠੋਕਕੇ ਕਿਉ ਕਹਤੇ ਰਹੇ ਕੇ ਹਮ ਜਾਮਨੀ ਦੇਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੂੰ ਲੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸਸੇ ਯੋਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਕਾ ਮਿਸ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ਰੁਪਯਾ ਇਕਠਾ ਕਰਣ ਕੋ ਤੁਮਾਰੋ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਥੋ ਔਰ ਕੁਛ ਨ ਥੋ ॥ ਇਕੇ ਤੋ ਇਤਨੀ ਸਰਧਾ ਜਨਾਵਨੀ ਜੋ ਜਬਾਨ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਣ ਚਾਟਨੇ ਔ ਕਹਾਂ ਅਬ ਥੋਰੀ ਸੀ ਬਾਤ ਪੀਛੇ ਐਸੇ ਥੇ ਸਰਧਕ ਹੋ ਜਾਵਨੋ ਏਹ ਸੰਤ ਤੋ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਰਥ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਭੀ ਦੇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤੁਮ ਕੂੰ ਕੋਈ ਐਸੀ ਤੋ ਭੀੜਾ ਨਹੀ ਆਇਕੇ ਬਨੀ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਪਰਾ ਮੁਖ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋ ॥ ਜਾਹੁ ਅੰਤਕੇ ਤੁਮਾਰੀਭੀ ਦੁਰਗਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਆਪਨੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਗਜਾਤ ਧਰਮ ਛੋਡ ਦੀਓ ਹੈ ਵੋ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਭੀ ਨ ਰਹੇਗੀ ॥ ਅਖਸਰ ਜਿਸਕੇ ਮਾਥ ਜੋ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪਾਲਤੇ ਨਹੀ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕੋ ਫਿਰ ਤੁਮ ਆਪਨੀ ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ ਵਿਚਾਰਕੇ ਕਹੋ ਕੇ ਧਰਮ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤਿਸਕੀ ਕਜਾ ਕਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ਬਚਨ ਕਰੈ ਤੇ ਖਿਸਕ ਜਾਇ ਕੂੜੀ ਸਭ ਖਚਾ ਇਤਜਾਈ ਬਚਨ ਕਰੈ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਕੇ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਬਾਬੇ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਹਾਂ ਬਾਬੇ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਗੁਜਰਾਤ ਸੇ ਆਵਤੀ ਬਾਰ ਰਹੇ ਥੇ ਤਬ ਬਤੀ ਸੇਵਾ ਅਤਜੰਤ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਕਰੀ ਥੀ ॥ ਤਬ ਮਾਤਾ ਦਮੋਦਰੀ ਨੇ ਤਿਨਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਬਾਬੇ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਤਜਾਇਕੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਔ ਆਪ ਸਾਮਰਥਹੈ ਇਸਸੇ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਇਤਨੀਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਹੈ ਜੋ ਆਪ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਕਰਕੇ ਜੇਲਖਾਨੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਲੈ ਆਉ ॥ ਤਬ ਉਨੋ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮ ਉਨਕੀ ਜਮਾਨਤ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਓਹ ਬੇਪਰਵਾਹ ਸੰਤ ਮਸਤ ਅਵਧੂਤ ਲੋਕ ਹੈਂ ਜੇ ਕੋਈ ਐਸੀ ਕੈਸੀ ਬਾਤ ਕਰ ਬੈਠੈ ਤਬ ਹਮਕੋ ਜਮਾਨਤ ਕੋ ਰੁਪਯਾ ਪਰ ਜਾਤੇ ਹੋਵੈ, ਪੁਨਾ ਸੰਤ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਰਜੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਵੋ ਐਸੇ ਨਿਦਾਨ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਐਸੀ ਕੈਸੀ ਬਾਤ ਕਰੈਗੇ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਬੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਨਹੀ ਹਮਕੂੰ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਸੇ ਭਰ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਆਪ ਤੋ ਸਾਖਜਾਤ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਰਥਾਤ ਹੈ ਆਪਣੀ ਕੀ ਅੱਗੇ ਮੇ ਕੁਝ ਆਖਣੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹਣੇ ਕੇ ਕਰਨੇ ਕੇ ਤਾਂ ਹਮਨੂੰ ਕੀ ਤਰ ਆਵਤੇਹੈ। ਔਸੇ ਕਰਤੇ ਅਬਾਬ ਦੇ ਲੀਆ ॥ ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਬਾਤ ਅਜੂ ਅਜੀ ਅਜੀ ਧਰਮਸਾਲ ਵੇਖੇ ਤੇ ਨਹੀ ਸਬਾਬ ਲੀਆ ਕਿ ਤੁਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਕੀ ਉਤਿਰ ਦੇ ਲੀਓਹੈ ਬੇਬਾਤ ਅਜੀ ਅਜੀ ਬਾਤੇਕੇ ਸਬੀ ਕਾਜੇ ਸੂਸ ਭਇਆ ਨੇ ਤੁਰਤ ਦੇ ਸਬਾਬ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਾਬੇ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਭੀ ਸਬਾਬ ਲੇਕੇ ਪੁਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੈ ਆਏ ਤਥਾਂ ਆਏ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਸੀ ਕਾ ਅੰਤਰ ਸੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਵੇ ਤੀ ਹਾਜੀ ਕਮਾਨਤ ਬਾਬੇਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਯਾਦ ਨ ਕਰੀ ਹਮਕੋ ਯਾਦ ਕਿਤਿਕ ਭੀ ਦੁਖ ਕਰੀ ਹੈ ਹਮ ਬਾਹਰ ਸੇ ਹਨਾਰੇ ਲਾਖੇਂ ਕੁਰ ਸੁਧੀ ਹੈਂ ॥ ਏਹੁ ਨਿਸਚਤ ਪ੍ਰਾਬਧਪ ਕੇ ਮੇਲ ਹੈ ਬਨਨੇ ਬੋ ਏਹੁ ਕਿਸੀ ਕੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀ ਹੈ ਮੈ ਨ ਨੇਹਿ ਕੇ ਆਗੇ ਕਿਸੀ ਭੀ ਪਾਸ ਜਾਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕੋਈ ਕੁਛ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਕੇ ਅਧੀਨ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਮੈ ਨ ਬਾਤ ਬਾਬਾ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਅਧੀਨ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਨਹੀ ਤੋ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਗਯਾਤਾ ਮੇ ਸੰਤੁਸ ਕੇ ਅਤੀਵ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਰਫੈ ਦੇਖ ਲੀਯਕੇ ਸਾਹਿ ਮੈ ਕਿਨੈ ਨ ਆਪਨੈ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸੰਤੁਸ ਦੇਖ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰ ਛੋਡਨੇ ਕੀ ਛਮਾ ਓਹ ਕਿਉ ਨਬਾਬ ਦੇਵੈ ਪਰੰਤੂ ਐਤਕੇ ਆਗੇ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕਾ ਬਲ ਮੈ ਤਕਾਰੀ ਕੀ ਪਰਮ ਨਹੀ ਮਾਨੀਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਬਾਬਾ ਅਤਰਸਿੰਘ ਜੀ ਛੀ ਕਿਉ ਨਬਾਬ ਦੇਵੈ ਵੇ ਛੀ ਤੁ ਸੰਤੁਸ ਕੇ ਗਰੁਤਰੀ ਪਗਾਰੇਬੇ ਪਰੰਤੂ ਨਤਿ ਕੁਛ ਨਹੀ ਅਰਦੇ ਦਰੀ ਤਬਾਰ ਨਾਰਦੇ ॥ ਸ੍ਰੀਕਾ ॥ ਐਪ ਕਰਾਂ ਨਿਸ ਦਸ ਕਰਾਂ ਨਰੇਸ ਕਰਾਂ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਬਨਬਾਸ ਪਠ ਦੇ ॥ ਕਿਉ ਦਸ ਸੀਸ ਹਰੇਸੀਆ ਕੋ ਕਰਾਂ ਕੰਚਨ ਕੋ ਮ੍ਰਿਗ ਹੂੰ ਮੁਨਿ ਖਾਏ ॥ ਕਿਉ ਸੁਭ ਪੰਥ ਸੇ ਪੀਛੇ ਫਿਰੈ ਦਖ ਜੀਵਕੇ ਪਾਇ ਸਜੀਵ ਮਿਲਾਏ ॥ ਬਾਹਿ ਮਨੋ ਕਥਿ ਕਾਮਿ ਕਾਮਿ ਕੀ ਕਿਨਾ ਛਿਧਿ ਜੈਨ ਬਨਾਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸੇ ਯੇਹ ਕੋਈ ਕੁਛ ਸੁਝਾਬ ਨ ਦੇਤੇ ਤਬ ਸੀ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਉ ਕਛਪੁਰਿ ਸੇ ਨਹਤੇ ॥ ਉਨਕੀ ਕਛਪੁਰਿ ਸੇ ਚਲਨੇ ਕੀ ਇੱਛਾ ਕਤਰ ਪ੍ਰਾਬਧਪ ਸੀ ਸੀ ਉਨਕੇ ਮਖ ਪਰ ਸਤਸ੍ਰੀ ਔਸੇ ਹੀ ਕਹ ਆਈ ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਤਾ ਮੈਦਲੀ ਕੋ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਆਗ੍ਯਾਕਰੀ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਰਾਮਦਾਸਜੀ ਕੋ ਦਰਸਾਨ ਸੇ ਸੇ ਹੋਤੀ ਕਹੀ । ਕੋ ਤੂੰ ਕਛਪੁਰਿ ਸੇ ਜਾਤੁ ਹੈ ਤੈਸੀ ਮਰਸਾ ਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਮਾਤਾ ਲਾਖੋਵੀ ਕੋ ਨੇਤ੍ ਖੁਲ ਸਾਰੇ ਮੁਖੇ ਤਿਖੀ ਸਿਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਤਥਾ ਸੰਤ ਛਜਛਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਰਾਮਦਾਸਜੀ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਲੇਕੇ ਸਭੀ ਕਛਪੁਰ ਮੈ ਆਇ ਸਾਥੇ ਹੁਏ ॥ ਆਗੇ ਕਛਪੁਰਿਮੈ ਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਪ੍ਰਭ ਛਾਛੇ ਸਰਦਾਰ ਸੀਤਸਿੰਘਜੀ ਬਗੀਚਜੀਸ ਅੰਦਰਲੇ ਕੇ ਮਹੰਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਨਲੇ ਸੇ ਪਾਰਲੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਰਹਣੇ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਜਾਲੀ ਇਨ ਚਾਰੋ ਕੇ ਆਇਕੇ ਮਾਡਾ ਮੰਦੇਦਰੀ ਜੀ ਮਿਲਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਇਸਿੰਘਜੀ ਨਾਮ ਸੁਣਕੇ ਇਹੁ ਚਾਰੋ ਬਹੁਤਹੀ ਸਤਕਾਰ ਮਾਡਾ ਮੰਦੇਦਰੀ ਔ ਸਾਥ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਔਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਜਾਮਨੀ ਕਾ ਸਮਾਚਾਰ ਮਾਲਮ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਆਪਸ ਮੈ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਲੇ ਭੀ ਬਡੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਬਹੁਤਸੇ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਦੇਕੇ ਛੁਡਾਯਾ ਹੂਆ ਥਾ ॥ ਅਬ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਵਾਸਤੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਸੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸਰਦਾਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭਨੋ ਸੇ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਤੁਮ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਹੂੰ ਬੈਠੇ ਰਹੁ ਏਹ ਛੋ ਪਾਂਚ ਹਜਾਰ ਕੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਹਮ ਇਕੇਲੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਦਸ ਹਜਾਰ ਕੀ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਅਰਥ ਹਮਾਰੋ ਘਰ ਬਾਰ ਸਰੀਰ ਸਰਬਸ੍ਵ ਭੀ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਤਬਭੀ ਕੁਛ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਏਹ ਸਾਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਜੀ ਸੇ ਨਿਵਾਸ ਹੋਕੇ ਆਏਹੈਂ ਅਬਤੋ ਜੇ ਹਮ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਸੰਤਹੁ ਵਾਸਤੇ ਕਬੂਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਬਡੇ ਯਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਹਮਕੂੰ ਸਮੋ ਹੈ ਏਹ ਵੇਲਾ ਹਾਥ ਨਹੀ ਆਵੇਗੋ ॥ ਸਰੀਰੋਂਨੇ ਔ ਪਦਾਰਥੋਂਨੇ ਤੋ ਨਿਤ ਰਹਣੋ ਨਹੀਹੈ ਔ ਯਸ ਅਪਯਸ ਬਾਕੀ ਰਹ ਜਾਤੋ ਹੈ ਔ ਐਸੋ ਸਮੋ ਭੀ ਫਿਰ ਹਾਥ ਨਹੀ ਆਵੇਗੋ ਏਹ ਸਮੋ ਛਲ ਜਾਵੇਗੋ ਅਬ ਇਸ ਸਮੇ ਏਹ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰਕੇ ਯਸ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰ ਲੇਵੇ ਯਸ ਰੂਪੀ ਨਾਵ ਪਰ ਰਢਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਉਤਰ ਚਲੋ ॥ ਜੇ ਅਬ ਚੂਕ ਗਏ ਬਹੁਰੋ ਏਹ ਸਮੋ ਹਾਥ ਨਹੀ ਆਵੇਗੋ ਸਮੇ ਕੇ ਬੀਤੇ ਪੀਛੇ ਪਸਚਾਤਾਪਹੀ ਰਹ ਜਾਵੇਗੋ ਔ ਦੂਸਰਾ ਬਡੀ ਨਮੋਸੀ ਭੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਔਰ ਦੇਖੋ ਕੇ ਲੋਕ ਕਹੇਗੇ ਕੇ ਸੁਧਾ ਸਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਔ ਬਡੇ ੨ ਮਹੰਤੋ ਸੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਸਰੀ ਲਵਪੁਰ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਯਸ ਕੋਟੀ ਕੋ ਲੇ ਲੀਓ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਔਸਰ ਤੇ ਚੂਕੋ ਮਤ ਏਹ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਕਰ ਹੀ ਲੇਵੋ ॥ ਐਸੇ ੨ ਭਾਈ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾਸਿੰਘ ਕੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਦਾਰਭਾ ਵਾਲੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਤੀਨੋ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡੋ ਉਤਸਾਹ ਆਇ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਸਭਨੇ ਜਮਾਨਤ ਮਨਜੂਰ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਭਾਂਵੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਕਾਰਯ ਵਾਸਤੇ ਸਰੀਰ ਭੀ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਏਹੁ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਕਾਰਯ ਜਰੂਰ ਹੀ ਕਰਣੋ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਜਿਲੇ ਮੈ ਦਰਖਾਸ ਦੇ ਦਈ ਖੁਦਾ ਬਖਸ਼ ਕੋਤਵਾਲ ਪਾਸ ਦਰਖਾਸ ਤਕੀਕਾਤ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਆਵਲੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਖੁਦਾ ਬਖਸ਼ ਪੁਰਾਨਾ ਕੋਤਵਾਲਬਾ ਔ ਇਨ ਸਭਕੇ ਖਾਨਦਾਨਕਾ ਵਾਕਬ ਥਾ ॥ ਤਬ ਸਭਸੇ ਪ੍ਰਥਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਰਦਾਰ ਜੀਤਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਦਾਬਖਸ ਕੋਤਵਾਲ ਸੇ ਕਹਜਾ ਜਾਇਕੇ ਪਾਂਚ ਹਜਾਰ ਕੀ ਸਰਕਾਰਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਮਾਂਗੀ ਹੈ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਖਾਨਦਾਨ ਕਾ ਵਾਕਬ ਹੀ ਹੈ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਇਕੇਲੇ ਕੀ ਦਸ ਹਜਾਰ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਲਿਖਕੇ ਰਪੋਦ ਕਰ ਦੇ ਔਰ ਹਮਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕੀ ਤਾਕੀਕਾਤ ਕਰ ਲੈ ॥ ਤਬ ਖੁਦਾਬਖਸ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹੇ ਸਰਦਾਰਜੀ ਮੈ ਆਪਕੇ ਖਾਨ ਦਾਨ ਕੂੰ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਮੈ ਤੋ ਲਿਖ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਪਰ ਇਤਨੀ ਬਡੀ ਜਮਾਨਤ ਏਕ ਆਦਮੀ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਮਨਜੂਰ ਨਹੀ ਕਰਤੀ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮ ਚਾਰੋਂ ਕੀ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ॥ ਭਾਈ ਭਗਤਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਅਮੋਲਕਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀਤਸਿੰਘ ਏਹ ਚਾਰੋ ਸਵਾ ੨ ਹਜਾਰਕੀ ਜਮਾਨਤ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਲਿਖਾਇ ਆਏ ॥ ਭਾਈ ਭਗਤਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਇਸ ਸੇ ਪਹਲੇ ਠਾਕੁਰ ਅਛਰਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਭੀ ਜਮਾਨਤ ਦਈ ਹੂਈ ਥੀ ॥ ਜਬ ਕੋਤਵਾਲ ਨੇ ਰਪੋਟ ਕਰ ਦਈ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨਕੀ ਜਮਾਨਤ ਮਨਜੂਰ ਕਰਕੇ ਚਾਰੋ ਜਾਮਨੋ ਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੈ ਬੁਲਾਇਕੇ ਉਨੀਸੈ ਛੇ ਮੈ ਪਹਲੇ ਨਵਰਾਤ੍ਰੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਰਾਮ ਬਾਗ ਮੈ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਗਏ ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਸਾਰੇ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਉਜਾਗਰ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਤਬ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਜਾਮਨੋ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਹਜਾਰੋਂ ਲੋਕਾਈ ਆਵਤੇ ਭਏ ਰਾਮ ਬਾਗ ਕੇ ਦਰਖਰ ॥ ਜਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਭੁਜਾ ਜਾਮਨੋ ਕੇ ਹਾਥ ਦਈ ਤਬ ਜਾਮਨੋ ਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਸੇ ਪੂਛਜਾ ਕੇ ਅਬ ਏਹ ਕਹਾਂ ਰਹੈ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇਮੈ ਰਹੈ ਕੇ ਈਂਹਾਂ ਰਹੈ ਤਬ ਸੰਦਲਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਜਹਾਂ ਇਨਕੀ ਮਰਜੀ ਆਵੇ ਤਹਾਂ ਰਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਬ ਕਿਸੀ ਗੈਰ ਜਿਲੇ ਮੈ ਜਾਵੈ ਤਬ ਰਪੋਟ ਕਰਕੇ ਜਾਵੈ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਚਨ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਜਾਮਨੋ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਜੋ ਕੇ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਰਹੇਗੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਪੋਰ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਹੈ ਕਲ ਕੋ ਕੋਈ ਫੇਰ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਮਨਮੈ ਹਮਾਰੀ ਓਰਕੋ ਸ਼ਕ ਡਾਰ ਦੇਵੇ ਤਬ ਬਾਤ ਠੀਕ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਇਤਨੋ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ੈਹਰ ਮੈ ਜਾਮਨੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਏ ਜਿਸਰਾਜ ਮਾਰਗ ਹੋਕੇ ਆਏ ਹਜਾਰੋ ਆਦਮੀ ਦਰਸਨ ਵਾਲਜੋਂ ਕੀ ਭੀੜ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਉਸ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਮੈ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਅਤਰ ਗੁਲਾਬ ਕੀ ਬਰਖਾ ਜਾਮਨੋ ਕੇ ਊਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਊਪਰ ਹੋਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਲਵਪੁਰਮੈ ਸਬ ਜਾਮਨੋਂ ਕਾ ਧਨਜਵਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਉਚਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਅੰਜਰੀ ਭਰ ੨ ਅਮੋਲਕਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਜਾਮਨੋ ਕੇ ਊਪਰ ਫੈਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਕਾ ਤਥਾ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਗੰਜ ਕੇ ਮਹੰਤ ਕੇ ਛੋਟੇ ੨ ਮਧਰੇ ੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਾਵਨੇ ਸੇ ਸਰੀਰ ਦੇਖਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਲੋਕ ਆਪਸ ਮੈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕ ਜਿਸੈ ਪਰ-ਮੇਸ਼੍ਵਰ ਨ ਦੇਵੇ ਦਾਤ ਉਸਕੋ ਕੌਨ ਹਟਾਇ ਸਕਤੋ ਹੈ ॥ ਦਾਤੀ ਸਾਹਿਬ ਸੰਦੀਆ ਕਜਾ ਚਲੈ ਤਿਸ ਨਾਲ ॥ ਇਕਜਾਗੰਦੇ ਨਾਲ ਹਨਿ ਇਕਨਾਸੁਤਿਆਂ ਦੇਇਉਠਾਲ ॥ ਭਾਈ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਦਾਤੇ ਕੇ ਸਾਥ ਕਿਸੀ ਕੋ ਕਜਾ ਜੋਰ ਚਲਤੋ ਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਮੈ ਤਖਤਮਲ ਸਲਾਮਤ ਰਾਇ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ਅਖਤਜਾਰ ਵਾਲੇ ਔ ਬਡੇ ੨ ਧਨ ਪਾਤ੍ਰ ਭੀ ਥੇ ਔ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ਮਹੰਤ ਭੀ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਕਿਸੀ ਕਾ ਹੌਂਸਲਾ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਦੇਨੇ ਕੋ ਨ ਪਰਜੋ ਦੇਖੋ ਇਨਕੇ ਛੋਟੇ ੨ ਗਾਤ ਹੈ ਔ ਕੋਈ ਬਡੇ ਧਨੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਏਹ ਧਨਜ ਹੈ ਇਨਕੇ ਜਨਕ ਭੀ ਧਨਜ ਹੈ ਔ ਕੇਵਲ ਕਲੰਕਹੀ ਸੁਧਾਸਰਜੋਂ ਕੂੰ ਦੀਓਹੈ ਜਿਨੋਨੇ ਇਨਨੋ ਬਡੋ ਹਉਸਲੋ ਕੀਓਹੈ ਧਨਜਹੈ ਏਹਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀ ਨੇ ਸਧਾਸਰਜੋਂ ਸੇ ਧਸ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਛਡਾਇਕੇ ਲਵਪੁਰਜੋਂ ਕੂੰ ਦੀਓਹੈ ॥ ਠਾਕੁਰ ਹਥ ਵਡਿਆਈਆਂ ਜੈ ਭਾਵੈ ਤਹ ਦੇਇ ॥ ਔਰ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਭਾਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਲਵਪੁਰਜੋਂ ਕੋ ਭਲੋ ਭੀ ਕਰਣੋ ਥੋ ਕੇ ਨਹੀ ਏਹ ਨਿਮਿਤ ਬਨੈ ਤਬ ਸੰਤ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਰਹਕੇ ਅਨੇਕ ੨ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਕਲਜਾਨ ਕਰੈਗੇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਆਪਸਮੈ ਰਾਜਮਾਰਗ ਨਾਮ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਗਲੀ ਮਹਲਜੋਂ ਮੈ ਆਪਸ ਮੈ ਬਾਤੈ ਕਰੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਡੇ ੨ ਬਾਜੇ ਗਾਜੇ ਜੈਕਾਰ ਧੁਨੀ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਸ਼ੈਹਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਜਬ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਤਬ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕੋ ਕੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਭੀੜਾ ਹੋਣੇ ਲਾਗੀ ਤਬ ਲਵਪੁਰਮੈ ਚਲੇ ਆਏ ॥ ਪਸਚਾਤ ਸਵਾ ਹਜਾਰ ਰੁਪੈ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਦਿਵਾਇਕੇ ਪੰਡਿਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਾਂਚੋ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਭੀ ਜੇਲਖਾਨੇ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਲੀਆ ॥ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਔ ਦਿਵਾਨਖਾਨੇ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਏਕ ਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸ ਅਥਵਾ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਏਕ ਈਟ ਪਰ ਖੋਦਕੇ ਏਕ ਕੂਪਮੈ ਲਗਾਈ ਹੂਈ ਥੀ ਔ ਏਕ ਧਰਮਸਾਲ ਤਿਸ ਕੂਪ ਸਾਥ ਰਾਮਗੜੀਏ ਸਰਦਾਰ ਕੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਸਹਕਾਰ ਨੇ ਬਨਵਾਈ ਹੂਈ ਥੀ ਤਿਸ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੂੰ ਅਸਥਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਨਿਵਾਸ ਵਾਸਤੇ, ਆਜ ਵੋ ਅਸਥਾਨ ਬਡੋ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੋ ਬਨ ਗਯੋ ਹੈ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸੁਖਣਾਂ ਚਢਤਜਾਂ ਹੈ ਯਾਤ੍ਰਾ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਭੋਗ ਪਰਤੇ ਹੈ ਖਾਂਚ ੨ ਸੈ ਮੂਰਤਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ੨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨ ਜਾਤੋ ਹੈ ਔ ਸੌ ਪਚਾਸ ਮੂਰਤ ਕਾ ਅੰਨ ਰੋਜ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ਆਏ ਗਏ ਪਰਦੇਸੀ ਕੂੰ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੰਨਾ ਬਚਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਕਾਰੇ ਹੈ ਸਦਾ ਬਚਾ ਵੇਦਾਂਤ ਆਦੀ ਸਾਸਤ੍ਰੰ ਕੀ ਰੱਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਆਜ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੰਦਰ ਭਰੋਸ ਪਥਿਓ ਪਰਸੀਤ ਹੈ॥ ਸਾਹੂੰ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਆਦਿਕ ਬਹੁ ੨ ਸਰਧਾਰ ਹੋਰਭੀ ਔ ਬਹੁ ੨ ਧਨੀ ਲੋਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਲੈ ਜਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕਹੈ ਲੇ ਹੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਦੇਵ ਮਹਾਨ ਬਰੁਤ ਹੀ ਜੀਵਨ ਹੈ ਬਲਕਰ ਭਿਜ ੨ ਪਰਬੱਤੋ ਹਮਾਰੇ ਬਾਜ ਮੈ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੰਤ੍ ਚਲ ਕਰੋ ਆਪਜੇ ਹੀ ਨਾਮ ਪਰ ਮੈ ਬਾਗ ਬਗੀਚਾ ਬਨਵਾਇ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਕੋਠੀ ਕਹੋ ਮੈ ਅਛੀ ਅਨਾਛੀ ਹਵੇਲੀ ਨਵੀਨ ਆਪਜੇ ਹੀ ਨਾਮ ਕਰਾਇ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਆਪ ਉੱਹਾਂ ਚਲ ਰਹਜੋ॥ ਉਨਕੀ ਬਾਤੰ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸੀ ਉਨਕੂੰ ਉਤਰ ਦੀਵੈ ਕੇ ਠਾਹੀ ਭਾਖੀ ਸੋ ਹਮਕੂੰ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਬਲਕਰ ਬਾਧੇ ਮਕਾਨ ਜੁਰੂ ਕਾਮਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਦੀਓ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਹਮਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਮਣਜਾਂ ਜਟਤ ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਹੈ ਹਮਕੂੰ ਕਿਸੀ ਅਸਥਾਨਕੀ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾ ਨਹੀ ਹੈ ਬਰੁਤ ਸੀ ਬੇਨਤੀ ਬਰੁਤ ਸੇ ਧਨੀ ਲੋਕ ਧਰ ਤਰੇ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕੀ ਭੀ ਬਾਤ ਨ ਮਾਨੀ॥ ਤਲਮਲੈਤ੍ ਲਛਮੀ ਸਰ-ਬਾਤ ਨੇ ਦੋ ਤੀਨ ਪੈਰੇ ਹੁਏ ਲਠੇ ਬੇ ਧਾਨ ਮੰਗਵਾਇ ਬੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਲੈਕੇ ਮਕਾਨ ਬਜਾ ਦਿਵਾਲੇ ਬੇ ਸਾਥ ਲਯਵਾਏ ਦੀਏ ਮੈ ਕ੍ਰਿਪਯ ਭੀ ਕਰਾਈਏ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਲਛਪੁਰ ਮੈ ਰਹਕੇ ਬਸ ਕਿਸੀ ਨੇ ਅਬਸ ਦੂਸਰੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਲੈ ਜਾਨੇ ਕੀ ਕਹੀ ਹੈ ਮਨਸੂਰ ਨਹੀ ਕਰੀ ਸਬ ਬਰੁਤ ਦਿਨ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤਭਏ ਤੇ ਕਹੇ ਲਛਪੁਰ ਮੈ ਤਬ ਛੇਕ ਦਿਨ ਪਿਛਲੀ ਸਭਾ ਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਹੁਈ ਸ੍ਰੀ ਦਸਵੇ ਪਾਤ੍ਸਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਂਚ ਪਠਾਨੀ ਸਹਤ ਦਰਸਨ ਦੇਵੇ ਬਦਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਕਾਮ ਕਰੀ ਬ੍ਰਹੀ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਕ੍ਰਮ ਕਾਮ ਨਾਮ ਮਨ ਵਾਛਿਤ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੈ ਸੈਸੀ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸਾ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੇਵੋ ਜੈਸੀ ਮਾਂਗੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸਾ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੇਵੋ ਹਮਾਰੇ ਕੂੰ ਅਦੇਯ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਮੰਡਪ ਕਰਤੀ ਹੀਰਾ ਪੰਨਾ ਮੋਤੀ ਬਰਨ ਆਦਿਕ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟਮ ਅਸਥੂਲ ਕਾਜ ਸ੍ਰਿਦਯ ਮੰਦਰ ਆਦਿਕ ਸੋ ਚਾਹੋ ਸੋ ਲੇਵੋ॥ ਐਸੇ ਉਦਾਰ ਕਰਦਾਯਕ ਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਵਾਚ ਸ੍ਰੀ ਵਾਚ ਮਃ ੧ ਮੋਤੀ ਤ ਮੰਦਰ ਉਸਰੇ ਰਤਨੀ ਤ ਹੋਇ ਜਰਾਉ॥ ਕਸਤੂਰਿ ਕੁੰਕੁ ਅਗਰ ਚੰਦਨ ਲੀਪ ਆਵੈ ਚਾਉ॥ ਸਚ ਏਹ ਮੂਲਾ ਛੀਜਸੈ ਤੇਰਾ ਥਿਰ ਨ ਰਹਾਹੁ ਨਾਉ॥ ਹਰਿ ਬਿਨ ਜੀਉ ਜਲ ਜਲ ਜਲਿ ਜਾਉ॥ ਮੈ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਪੂਛ ਦੇਖਿਆ ਅਵਰ ਨਾਹੀ ਥਾਉ॥ ੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਇਸਕਾ ਵੀਚਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਹੋ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਸੋ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਹੋ ਔ ਹਮਕੂੰ ਕਾਮਬਰ ਦੇਤੇ ਹੋ ਤਬ ਏਹ ਵਰ ਦੇਹੁ ਜੋ ਹਮਕੋ ਮਾਂਗਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਬਾਨਹੀ ਭੂਲ ਜਾਵੇ ਹਮਕੋ ਮਾਂਗਨੇ ਕਾ ਸੰਕਲਪਹੀ ਨ ਫੁਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਖੜੀਵ ਨਿਮਰ ਔ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ ਸੇ ਬੋਲਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਪਾਤ-ਸ਼ਾਹੋਂ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ॥ ਆਪ ਅਪਨੇ ਦਾਸੋਂ ਕਿੰਕਰੋ ਪਰ ਬਡੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੇ ਜੇ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਰਤਨੋ ਸੇ ਕੇ ਖਚਿਤ ਮੰਦਰ ਭੀ ਹੋਵੈ ਔ ਮ੍ਰਿਗ ਮਦ ਕੇਸਰ ਕੁੰਗੂ ਅਗਰ ਤਗਰ ਅਤਰ ਆਦਿਕ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਗਾਰੇ ਸੇ ਲੀਪੇ ਹੁਏ ਹੋਵੈ ਜਿਨਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਮਹਾ ਆਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੈ ਹੈ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਕਜਾ ਆਤਮੋ ਕੁਛ ਬਡੋ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਉਲਟਾ ਮਾਯਕ ਪਦਾਰਥਨ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪੀ ਦੀਰਘ ਰੋਗ ਲਾਗ ਜਾਤੋ ਹੈ ਬਡੋ ਹੋਣੋ ਤੋ ਕਹੂ ਰਹਜੋ ਉਲਟੋ ਬਾਵਨ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਤਰਹ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਰਕੇ ਛੋਟੋ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਏਹ ਮਾਯਕ ਪਦਾਰਥਨ ਕੂੰ ਦੇਖਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਕੋ ਨਾਮ ਹਮਕੂੰ ਭੂਲ ਜਾਵੇਗੋ ਹਮਾਰੋ ਚਿਤ ਛਲ ਮੀਯਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਸੇ ਲਾਗਕੇ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਕੇ ਹਰਿਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਏਹ ਰਮਾਰੋ ਜੀਵ ਮਾਯਾ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਸੇ ਜਲ ਬਲਕੇ ਸ੍ਵਾਹ ਭਸਮ ਮਯ ਹੋ ਜਾਵੇਗੋ ॥ ਹਮ ਅਪਨੇ ਸਤ ਗੁਰੂਜੀ ਸੇ ਨਿਰਨਯ ਕਰਕੇ ਪੂਛ ਲੀਓ ਹੈ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਨਿਸਚਿਤ ਯੋਹ ਰਹਸਜ ਕਹ ਦੀਓ ਹੈ ਹਰੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੇ ਮਾਯਾ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਮੈ ਲੂਠੇ ਹੁਏ ਜੀਵ ਕੋ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਅਸਥਾਨ ਕਈ ਭੀ ਨਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੋਬੇ ਕੋ ਹੋਤੋ ਹੈ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੋ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਕਰਣੇ ਹਾਰੋ ਏਹ ਮੰਦਰ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹਮਾਰੇ ਕਾਮ ਕੋ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਏਹ ਆਪ ਕਿਸੀ ਔਰ ਤ੍ਰਿਸਨਾਲੂ ਜੀਵ ਕੂੰ ਦੇ ਡਾਰੋ ॥ ਮੁਝਕੂੰ ਤੋ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੋ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੀਜਜੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਭੀ ਵਸਤੁ ਕੀ ਹਮਕੂੰ ਇਛਾ ਨਹੀਹੈ ਇਤਜਾਦੀ ਆਗੇ ਭੀ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ॥ ੧ ॥ ਧਰਤੀ ਤ ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਜੜਤੀ ਪਲੰਘ ਲਾਲ ਜੜਾਉ ॥ ਮੋਹਣੀ ਮੁਖ ਮਣੀ ਸੋਹੈ ਕਰੇ ਰੰਗ ਪਸਾਉ ॥ ਮਤ ਦੇਖ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਿਧ ਹੋਵਾ ਸਿਧੀ ਲਾਈ ਰਿਧਿ ਆਖਾ ਆਉ ॥ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ਬੈਠਾ ਲੋਗ ਰਾਖੈ ਭਾਉ ॥ ਮਤ ਦੇਖ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ ॥ ੩ ॥ ਸੁਲਤਾਨ ਹੋਵਾ ਮੇਲ ਲਸਕਰ ਤਖਤ ਰਾਖਾਂ ਪਾਉ ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ ਕਰੀ ਬੈਠਾ ਨਾਨਕਾ ਸਭਿ ਵਾਉ ॥ ਮਤ ਦੇਖ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ ॥ ੪ ॥ ਅਰਥ ਇਸਕਾ ਸਪਸ੍ਟ ਹੈ ॥ ਭਾਵ ਯੇ ਹੈ ਕੇ ਹੇਭਗਵਨ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਉਕਤ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਮੁਝਕੂੰ ਰੰਚਕ ਭੀ ਇਛਾ ਨਹੀਹੈ ॥ ਅਵਲ ਤੋ ਹਮਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਕਰਣੇ ਯੋਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਮ ਹੈਨ ਜੀ ਹੈ। ਅੰਮੇ ਨੇ ਹੈ ਤਮ ਬੁਰਜੋਂ ਹੁਓ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪਜੀ ਅਨੁਕੂਹ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰਬ ਆਰਜ ਸਿਧ ਹੋ ਗਏ ਹੈ। ਅੰ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਆਸ ਹਮਾਰੇ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋ ਗਏਹੈ॥ ਐਸੇ ਬੋਲਤੀ ਘਣੀ ਸੀ ਕਰਕੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੇ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਔਸੀ ਤਿਸਕਾਲਕਾ ਅੰ ਕਿਮ੍ਰਿਤਾ ਸਿਖ ਜੀ ਸ੍ਰਧਾ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿਖ ਜੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬਪਿ ਤੇਰੇ ਕੇ ਕੁਛ ਭੀ ਇਛਾ ਨਹੀ। ਤਥਾਪਿ ਐਸੇ ਕਾਮ ਅਟਲ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਜੀ ਕੇ ਠਾਂਟਲਾਰ ਜੋ ਬਾਬਾ ਅਟਲ ਜੀ ਜਾਤੁ ਜਿਨਾ ਕੀਏ ਸੁਧਾਸਰ ਜੀ ਜਾਤੁ ਸਫਲ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਮੈਂ ਤੁਮਾਰੀ ਜਾਤੁ ਕੀਏ ਜਿਨਾ ਫਲਪੁਤ ਕੇ ਬੁਰ ਤੁਮਾਰਜੋਂਕੀ ਜਾਤੁ ਭੀ ਸਫਲ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਜਿਸ ਕਾਮਨਾ ਕਰਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਆਤਾ ਸੋਹ ਤੇਰੇ ਸਰਧਾ ਮਨ ਆਏ ਜੀ ਰੋਟੀਆਂ ਦਾ ਥੈਲਾ ਅਸਚਰਜ ਕਰਕੇ ਚਹੁੰਫੇਰੇ ਅਥਵਾ ਪੈਂਤਾਲਿਸ ਚਹੁੰਫੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮਕੀਆਂ ਭੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣ ਹੋਵੇ ਗਜਾਂ ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਭੀ ਕੁਛ ਕਾਰਜ ਕੀ ਆਜ ਮੈ ਆਹੈਸ ਕਰਸੋ ਤਾਂਕੇ ਤੁਮਾਰਾ ਨਾਮ ਲੀਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਦੇਵੇਗੇ। ਉਸਕਾ ਭੀ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਹੋ ਜਾਏਗੇ। ਇਤਨਾਲੀਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਤੇਗਬਹਿਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਪਨੀ ਓਰ ਸੇ ਵੇਛੇ ਮੰਤ੍ਰ ਪਰਮਾਨ ਕੋ ਸਾਂਛੇ ਭਏ॥ ਸੋ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਸਿਸ ਮਨਸਾ ਕਰਕੇ ਕਰਨੇ ਸ੍ਰ ਹੈਂ ਯਾਤ੍ਰਾ ਸੋ ਸੋ ਮਨਸਾ ਉਨਕੀ ਅਖੰਸ੍ਰ ਪੂਰਣ ਹੋਕਰਜਾਂਹੈ ਤਿਤੀਕ ਕਾਰ॥ ਹੇ ਸਸਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਲੰਜਾਰ ਛੋਰ ਵਾਪਜੀ ਕਰਤੇ ਧੋ ਸੋ ਤੋਰੇ ਕੋ ਮੀਚ ਮਾਧੋ ਸਾਰ ਜੀ ਓਰ ਰੂਪ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਸਨ ਏਵ ਸੀ ਲਗਾਯੋ ਹੁਓ ਧੋ ਸੋ ਸਰਧਾ ਵਿਸ ਖਰੇ ਕਰਟੇ ਕੇ ਪਾਨੀ ਕੋ ਕਿਰਾਸ ਨਾ ਹੋਨੇ ਸੋ ਤਿਸਕੋ ਪਾਨੀ ਖਲਾਸ ਔ ਬੇਸ੍ਵਾਹ ਨਾਤੇ ਭਏ॥ ਔ ਤਿਸ ਪਾਨੀ ਸੋ ਵਾਛ ਭੀ ਨਹੀ ਜਲਤੀਥੀ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕ ਅਹਿਰਾਂ ਮਿਟੀਕੀ ਲੈਕੇ ਨਰਮ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਕੂਪਕਾ ਜਲ ਲੇਨੇ ਕੂ ਜਥੈਮੈ ਚਲਤਾ॥ ਜਬ ਜਾਤੇ ਕੋ ਦੂਰਸੇ ਦੇਖਕੇ ਬੁਲਾਇਕੇ ਮੁਖਸੂੰ ਪੂਛਨੇ ਲਾਗੇ ਕੋ ਤੂੰ ਕਹਾਂ ਜਾਤਾਹੈਂ॥ ਤਬ ਸੋ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਬੁਰੂਦ੍ਵਾਰੇ ਕੇ ਕੂਪ ਕਾ ਜਲ ਦਾਲ ਬਾਸਤੇ ਲੈਨੇ ਜਾਤਾ ਹੂੰ ਇਸ ਕੂਪ ਕੇ ਪਾਨੀ ਸੇ ਦਾਲ ਗਲਤੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੋ ਅਛਾ ਏਕ ਲੋਟਾ ਮਾਂਜਕੇ ਇਸੀ ਕੂਪ ਸੇ ਜਲ ਕਾ ਭਰ ਲਯਾਓ ਤਬ ਸੋਨੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕੀਆ, ਉਸ ਪਵਿਤ੍ ਜਲ ਪਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਇਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੂ ਇਸ ਕੂਪ ਸੇ ਭਾਰ ਦੇ ਸੋ ਇਸੀ ਜਲ ਸੇ ਦਾਲ ਬਨਾਓ॥ ਜਬ ਕੂਪ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈਨੇ ਸਭ ਭਾਰ ਵੀ ਮਾ ਤਬ ਤਾਰਕਾਲਯੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਵਤ ਸ੍ਵਾਦੂ ਸਭ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਮੈ ਬਹੁਤਯੀ ਮੀਠੇ ਮੈ ਸੀਤਲ ਭੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਬਰਸੀ ॥ ਔਰੋਂ ਕੀ ਅਮੇਰ੍ਹੀ ਕਾ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰ ਪ੍ਰਾਗਜ ਤਾਰ ਮੈ ਗੰਗਾ ਸਾਗਰ ਕੇ ਇਤਨਾਦਿਕ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਜਲ ਭਿਸ ਰੂਪ ਮੈ ਭਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਰਬ ਸੰਤਨ ਕੇ ਚਰਨਨ ਕਾ ਜਲ ਤਿਸ ਮੈ ਭਾਰਕੇ ਤਦਨੰਤਰ ਮੁਖਤੇਂ ਬਚਨ ਬਲਤੇ ਭਏ ਅਬ ਆਪ ਸੇ ਕੌਨੇ ਕੋ ਕਹੀ ਕੀਵ ਇਸ ਰੂਪ ਤਾਮਦਾਨ ਕੀ ਕੇ ਰੂਪ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇਗੋ ਤਿਸਕੋ ਚੌਥੋਂ ਨਾਮੋਂ ਅਨਰਥ ਨੈਦਾ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਰੋਗੋਂ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏਗਾ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਬਹੁਰ ਸੰਤ ਸਭ ਪੁਨਾ ਬਲਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤਾਮਦਾਨ ਕੀ ਕੇ ਰੂਪ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇਗੋ ਤਿਸਕੋ ਚੌਥੋਂ ਨਾਮੋਂ ਅਨਰਥ ਨੈਦਾ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਰੋਗੋਂ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏਗਾ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਬਹੁਰ ਸੰਤ ਸਭ ਪੁਨਾ ਬਲਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਤਾਰਕਾਲਯੀ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੇ ਸਮ ਮੀਠਾ ਸੀਤਲ ਔ ਹਾਸਮਾ ਸਾਂਭੇ ਸ਼ਿਵ ਕੇ ਰੂਪੋਂ ਸੇ ਜਲ ਭਿਸ ਰੂਪ ਕੇ ਉਤਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਤਥ ਸੇ ਭਿਸੀ ਰੂਪ ਕੇ ਜਲ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਪੀਨੇ ਲਾਗੇ ਔ ਇਸਨਾਨ ਭੀ ਕਰਨੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ॥ ਸਾਮਰਥ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਕੌਨ ਸੀ ਬਠਨ ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਉਨਸੇ ਸਭ ਕੁਛ ਬਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਏਹ ਕਲਾ ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਚਾਹੈ ਖਾਰੀ ਸਿੰਧੂ ਕੋ ਮੀਠਾ ਬਨਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਔ ਸੋ ਚਾਹੈ ਤ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਉਨ ਮਹਾਂਤਮਾ ਕੋ ਕੁਛ ਸੋ ਪਾਧਿਕ ਸੰਕਲਪ ਹੀ ਨਹੀ ਫੁਰਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਕੀਤੀ ਸੋ ਕੁਛ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਛਬਪੁਰੀ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਹੋਤੇ ਹੁਯੇ ਹੈ ਸੋ ਆਜ ਯਸ ਰੂਪੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਲਖਪੁਰ ਮੈ ਝੂਲਤੇ ਹੈ ॥

ਹੋਹੇਗਾ ॥ ਲਖਪੁਰ ਸੋ ਯਾ ਛਿਪ ਪ੍ਰਭੂ ਸਭ ਸੁਖਨ ਕੀ ਰਾਸਿ ॥
ਸਭ ਜੀਵਨ ਕੇ ਹਿਤ ਨਿਮਿਤ ਪ੍ਰਭਿ ਦਿਨ ਕਰਤ ਬਿਲਾਸ ॥ ੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਮਿਤੋਸ ਦੇਵਤਰੁ
੪ ਸਕੰਧ ੩੨ ਅਧਯਾਇ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਤਤਸਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਅਧਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ॥

ਦੋਃ ਤਤਵੇਤਨ ਕੀ ਕ੍ਰਿਆ ਪਰ ਜੋ ਨਰ ਕਰਤ ਗਿਲਾਨ। ਨਹ ਪਰਤ੍ਰ ਸੁਖ ਪਾਵਹੀ ਯਹ ਸਾਚੀ ਜੀਅ ਜਾਨ ਗਿਲਾਨ ਰੰਚਕ ਨਹੀ ਕੀਜੈ॥ ਬਚਨ ਅਮੋਲ ਅਪਾਰ ਸੁਨਤ ਸੁਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਜੈ॥ ਯਾਵਤਜੀ ਜੈ ਜਗਤ ਮੈ ਤਾਵਤ ਕੀਜੈ ਮਾਨ॥ ਜੌ ਸੁਖ ਚਾਹੋ ਸਰਬ ਥਾ ਕੀਜੈ ਨਹੀ ਗਿਲਾਨ॥ ੧॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਵਧੂਤ ਰੂਪ ਜੈਸੇ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਸਤ ਹਸਤੀ ਝੂਲਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਵਰੂਪਾ ਨੰਦ ਮੈ ਮਸਤ ਹੂਏ ੨ ਝੂਲਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਕਬੀ ਜਿਨਕੇ ਸਮੀਪ ਦੁਖ ਸੋਕ ਕਲੇਸ਼ ਸ੍ਵਮਨ ਮੈ ਭੀ ਨਹੀ ਆਏ ਮਹਾ ਆਨੰਦ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਮਗਨ ਹੂਏ ੨ ਕਬੀ ੨ ਆਨੰਦ ਉਲਾਸ ਸੇ ਹਸਨੇ ਲਾਗੈ ਹਸਤੇ ਹੀ ਰਹੈ ਕਬੀ ਬਡੀ ਊਚੀ ਸ੍ਵਰ ਸੇ ਚਾਂਗ ਮਾਰੈ ਵੋ ਸ਼ਬਦ ਬਡੇ ਹਸਤੀ ਕੇ ਚਿੰਨਘਾਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੀ ੨ ਦੂਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਣਨੇ ਆਵਤੇ ਹੈ॥ ਕਬੀ ਮੌਨ ਹੀ ਰਹੈ ਕਬੀ ਪਾਂਚ ੨ ਸੈ ਰੁਪੈ ਕੀ ਪੁਸ਼ਾਂਕ ਹੀ ਪੈਹਰੀ ਹੂਈ ਹੈ ਸੈਕੜੇ ਬਾਬੂ ਮਾਈ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਹੈ ਬਡੇ ਬੇਪਰਵਾਹ ਬਡੇ ਗੰਭੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਮੈ ਆਪ ਹੀ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਕਬੀ ਸਾਲ ਦੋ ਸਾਲ ਕੇ ਬਾਲੋ ਕੇ ਵਤ ਅਲਫ ਨਗਨ ਹੀ ਬੈਠੇ ਹੈ॥ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਮਹਾ ਵਾਕੋਂ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਹੀ ਅਧਕਾਰੀ ਜਾਨਕੇ ਕਰਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਗਾਰੀ ਹੀ ਦੇਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਵੋ ਗਾਰੀਆਂ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀਆਂ ਮਹਾਂ ਵਾਕੋ ਕੇ ਸਮ ਸਭਕੂੰ ਪਜਾਰਜਾਂ ਲਾਗਤਜਾਂਹੈ ਔ ਜਿਗਜਾਸੂ ਜਨ ਉਨ ਗਾਰੀਆਂ ਕੋ ਅਰਥ ਪਰਮ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਮੈ ਲਗਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ॥ ਜਿਨ ਜਿਨ ਜੀਵੋ ਕੇ ਉਤਮ ਭਾਗ ਹੈ ਵੋ ਤੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋ ਕੋ ਅਰਥ ਪਰਮਾਰਥ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਪਰਮ ਸੁਖ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔ ਕੋਈ ੨ ਅਭਾਗੀ ਜੀਵ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਵਿਵਹਾਰ ਔ ਕ੍ਰਿਆ ਮੈ ਦੋਸ ਅਰੋਪਨ ਕਰ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਦੂਰ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਯੇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸਰਬ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਆਗਜਾਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਜੀਵ ਤਤ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀ ਕੇ ਅਹਾਰ ਵਿਵਹਾਰ ਪਰ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਕਿਲਾਨੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ, ਸੋ ਜੀਵ ਦੋਨੋ ਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖਹੁ ਸੇ ਬਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਅਰ ਉਭਜਤ੍ਰ ਦੁਖ ਕੋ ਹੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਸੇ ਗਿਰ ਭੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਧਰਮ ਔ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਪੁਰਖੋਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਹੀ ਦੁਖ ਪਾਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਤਿਸਕੀ ਸਦਗਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਮੈ ਤੁਮਕੋ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਹੀ ਨਿਦਰਸਨ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਕੌਨ ਥਾ ਜਿਸ ਕਾ ਤੁਮ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਦੇਤੇ ਹੋ ਔ ਕੈਸੇ ਥਾ ਔ ਕਿਸ ਪਰ ਉਸਨੇ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰੀ ਥੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਦ ਜਨੋ ਅਦ੍ਵੈਸੀਯ ਭੁਚਰ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਰਹਣੇ ਵਾਰੇ ਏਕ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਿਖ ਥੋ, ਪਰਮ ਸਰਧਾਵਾਨ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਘਰਕੋ ਪਰਮ ਨਿਸਚੈ ਵਾਨ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸਾਖਜਾਤ ਵਿਸਨ ਰੂਪ ਜਾਨਤੋ ਥੋ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸਰੀਰ ਪਰ ਭੀ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਰਾਖਤੋ ਥੋ ਆਛੇ ਭਗਤ ਸਤਸੰਗੀ ਆਪਕੂੰ ਕਹਾਤੋ ਥੋ ॥ ਔ ਸਰਦਾਰ ਸਮਸੇਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧਾ ਵਾਲਜੇ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰ ਕੇ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੀ ਇਸ ਘਰ ਕਾ ਸਿਖ ਬਨਾਯਾ ਥਾ ॥ ਔ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਿਖਣੀ ਭੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਮੈ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਵਾਲੀ ਥੀ ॥ ਪਰੰਤੂ ਦੇਖੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਮਾਯਾ ਕੈਸੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇ ਸਾਂਹਸੀਂ ਗਯਾ ਥਾ ਤਹਾਂ ਲਛਮੀ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਭਤੀਜੇ ਭਾਈ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੂਛਨਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਲਾਹੌਰ ਗਏ ਥੇ ॥ ਆਪ ਠਾਕਰ ਖਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰ ਆਏ ਥੇ ਔ ਅਛੇ ਰਾਜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਥੇ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਕ ਚਢਾਇਕੇ ਕਹਨਾ ਕੇ ਹਾਂ ਹਮ ਉਨਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਗਏ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਉਨਕੀ ਬਾਤ ਕੀ ਕੁਛ ਸਮਝ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਵੇ ਤੋ ਕੁਛ ਨਾ ਕੁ ੨ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਸਿਰ ਔ ਤੋੜੇ ਭੀ ਨੰਗੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਉਨਕਾ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਦੇਖੀ ਕਾਹੇ ਕੇ ਸੰਤ ਹੈਂ ਸਾਨੂ ਤਾਂ ਕੁਛ ਉਨਕੇ ਦਰਸਨ ਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਕੋਈ ਨਹੀ ਆਯਾ ॥ ਐਸੇ ਗਿਲਾਨੀ ਪੂਰਬਕ ਬਾਕ ਕਹਕੇ ਤੁਸੀ ਲੋਕ ਐਸੇ ੨ ਸੰਤਹੁ ਪਰ ਸ੍ਰਧਾ ਰਖਦੇ ਹੋ ਤੁਸੀ ਆਪ ਭੀ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋ ॥ ਜੋਹੜੇ ਕੁਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਨ ਲਬੈ ਉਨਾ ਊਪਰ ਸਾਨੂ ਨਹੀ ਸਰਧਾ ਆਵਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ੨ ਨਿਰਾਦਰੀ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਭਾਈ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਕਾ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰ ਡਾਰਜਾ ॥ ਅਬ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਦਸਾ ਜੋ ਅੰਤ ਸਮੈ ਹੋਈ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਸੁਣ ਲੇਵੋ ॥ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਿਰ ਮੈ ਬੀਮਾਰੀ ਪੈਦਾ ਆਇ ਉਤਪਤ ਭਈ ॥ ਤਿਸਕੇ ਸਿਰ ਮੈ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਪੀੜਾ ਹੋਵੇ। ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਸੋ ਸਹਾਰੀ ਨ ਜਾਵੇ ਦਿਵਾਰੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਟਕਰਾਂ ਮਾਰਤੋ ਫਿਰੇ ਰੋਵੇ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰੇ ਮਛੀ ਕੀ ਭਰਹ ਤਾੜੀ ਦਿਨ ਤੜਫਨਾ ਹਹੇ ॥ ਤਬ ਉਸਕੇ ਸਨਬਜੋ ਨੇ ਕਿਸੀ ਬਡੇ ਹਕੀਮ ਕੋ ਦਿਖਾਯਾ ਦੇਖਕੇ ਬੀਮਾਰੀ ਕੀ ਹਾਲਿਤ ਹਕੀਮ ਨੇ ਕਰਜਾ ਇਸਕੇ ਕੇਸ ਉਤਾਰੇ ਜਾਵੈ ਤਬ ਦਵਾਲਗ ਸਕਤੀ ਹੈ ਏਵੇ ਨਹੀ ਲਾਗ ਸਕਤੀ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਹਕੀਮ ਕਾ ਕਹਨੋ ਸੁਣਕੇ ਬਜਾਕੁਲਹੁਏ ਨਥਾਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਰਕੇ ਕੇਸ ਉੜਾਇ ਦੀਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਬ ਹਕੀਮ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦਵਾਈ ਲਗਾਵਤੇ ਰਹਜ਼ੇ ਜਿਉ ੨ ਦਵਾਈ ਲਗਾਵੈ ਉਲਟਾ ਤਿਉ ੨ ਸਿਰ ਕੀ ਪੀੜਾ ਅਧਿਕ ਹੀ ਹੋਤੀ ਜਾਵੈ ॥ ਭਛਿਤੇ ਪੀਲਸ ਨੇ ਨ ਸਾਂਤੇ ਬਜ਼ਾਧਿਃ ਲਸਨ ਭੀ ਖਾਧਾ ਤੇ ਰੋਗਭੀ ਦੂਰ ਨ ਹੁਆ ਕੇਸੋ ਕੀ ਬਜਦਬੀ ਕਰੀ ਤੋਂ ਭੀ ਰੋਗ ਦੂਰ ਨ ਹੁਆ ॥ ਔ ਉਸੀ ਰੋਗ ਸੇ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸਰੀਰ ਛੂਟ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ॥ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਆਪ ਭੀ ਬੜਾ ਪਠਤ ਥਾ ਪਰੰਤੂ ਭਾਵੀ ਬੜੀ ਅਮੇਟਹੈ ਸਤ ਪੁਰੁਖੋ ਪਰ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰਨੇ ਸੇ ਅਸੱਦ ਗਤੀ ਕੋ ਭਾਵਤੋ ਭਯੋ। ਯਾਂਤੇ ਸਤ ਪੁਰੁਖੋਂ ਪਰ ਗਿਲਾਨੀ ਜੀਵ ਕੂੰ ਕਦਾਪਿ ਨ ਕਚਣੀ ਚਾਹੀਜ਼ੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਭਾਵੀ ਬੜੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ਭਾਵੀ ਕੇ ਮੇਟਨੇ ਕੋ ਕੋਊ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਜਿਸ ਕਾ ਧਰਮ ਈਸ਼੍ਵਰ ਰਖੇ ਭਾਵੇ ਅਸਮਰਥ ਭੀ ਹੋਵੇ ਅਪਠਤ ਭੀ ਹੋਵੇ ਵੋ ਭੀ ਸਾਮੱਰਥ ਔ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਮੈ ਕਾਇਮ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਹਸਤਪਤਾਲ ਮੈ ਏਕ ਧਹਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਇਸੀ ਸਿਰ ਪੀੜਾ ਕੀ ਬੀਮਾਰੀ ਸੇ ਪੜਾ ਥਾ ॥ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਵਾਲ ਬਡੇ ੨ ਹੈਂ ਜੇ ਤੁਮ ਉਸਤਰੇ ਸੇ ਮੁੰਡਾਇ ਡਾਰੋ ਤਬ ਦਵਾਈ ਲਾਗ ਸਕਤੀ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਨਹੀ ਲਗ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਿਰ ਮੰਡਾਇ ਡਾਰੋਗੇ ਤਬ ਦਵਾਈ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਤੁਮ ਅਬੀ ਅਛੇ ਹੋ ਜਾਵੋਗੇ ਨ ਕਰੋਗੇ ਐਸੇ ਤਬ ਇਸੀ ਰੋਗ ਸੇ ਮਰ ਜਾਵੋਗੇ ॥ ਤਬ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਸੇ ਕਹਜ਼ਾ ਚਾਹੇ ਹਮ ਮਰ ਹੀ ਜਾਵੈ ਪਰ ਹਮ ਕੇਸਾਂ ਕੀ ਬਜਦਬੀ ਨਹੀ ਕਰੈਗੇ ਪਿਸ਼ੌਰਜ਼ਾਂ ਕੀ ਧਰਮਸਾਲਾ ਮੈ ਰਹਣੇ ਵਾਲਾ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸਾਧੂ ਉਦਾਸੀ ਇਤਨੇ ਮੈ ਆਇ ਨਿਕਸਜ਼ਾ ਹਸਤਪ-ਤਾਲ ਮੈ। ਉਸ ਸਮੈ ਡਾਕਟਰੀ ਔ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਤੈਂ ਹੋਤੀ ਪਰੀ ਥੀ ॥ ਤਿਸ ਸਾਧੂ ਸੇ ਡਾਕਟਹ ਬੋਲਾ ਯੇ ਸਿਖ ਸਿਰ ਕੀ ਪੀੜਾ ਸੇ ਮਰ ਜਾਵੇਗੋ ਇਸੇ ਸਮਝਾਵਹੁ ਕੇ ਸਰੀਰ ਰਖ ਧਰਮ ਹੈ ਜੇ ਸਰੀਰ ਰਹੇਗੋ ਤਬ ਪ੍ਰਾਯਸ ਚਿਤ ਕਰ ਲੇਨਾ ॥ ਤਬ ਡਾਕਟਰ ਕੇ ਕਹੇ ਸੇ ਤਿਸ ਸਾਧੂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਮਝਾਯਾ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਸਿਖਨੇ ਏਕ ਭੀ ਬਾਤ ਤਿਸ ਸਾਧੂ ਕੀ ਨ ਮਾਨੀ ॥ ਉਲਟਾ ਡਾਕਟਰ ਸੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਜਾਵੇ ਚਾਹੇ ਰਹੇ ਪਰ ਮੈ ਕੇਸਾਂ ਕੀ ਬਜਦਬੀ ਨਹਾ ਕਰੂੰਗੋ ਔ ਨ ਕਰਨੇ ਦੇਵੋਗਾ ॥ ਜੋ ਕੋਈ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਸੁੰਘਾਇਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋ ਬਿਹੋਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਸਾਂ ਕੀ ਬਜਦਬੀ ਕਰੇਗੋ ਤਬ ਉਸਕੇ ਊਪਰ ਮੈ ਖੂੰਨ ਕਾ ਦਾਵਾ ਕਰੂੰਗਾ ॥ ਐਸਾ ਉਸ ਸਿਖ ਕਾ ਹਠ ਦੇਖਕੇ ਡਾਕਟਰ ਸੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸਾਧੂ ਬੋਲਾ ਕੇ ਯੇ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਮੈ ਦ੍ਰਿਢ ਕਾਇਮ ਹੈ ਮਰੇ ਚਾਹੇ ਜੀਵੇ ਇਸਕੇ ਕੇਸਾਂ ਕਾ ਆਪਨੇ ਬੁਰਾ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਹੋਗਾ ॥ ਦੋਨੋ ਤਬ ਨਿਵਰਤ ਹੋ ਗਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਛ ਸੇ ਵੋ ਸਿਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗ'ਜੀ ਹੋ ਗਯਾ ਉਸਕਾ ਰੋਗ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਾ ਗਯਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਚਾਹੇ ਤੋ ਕਾਯਰ ਕੂੰ ਸੂਰਬੀਰ ਵਰਯਾਮ ਕਰ ਡਾਰੇ ਔ ਸੂਰਬੀਰ ਵਰਯਾਮ ਕੂੰ ਫੁੰਸੀ ਕਾਯਰ ਕਰ ਡਾਰੇ ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਜੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਜ'ਰੇ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਥਾ ਬਾਲਕਵਤ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਉੱਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਡਾਰੈ ਉਸਕੀ ਭੀ ਨਿਸਪਾਪ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਉਨਕੀ ਅਪਨੀ ਕਜ਼ਾ ਬਾਤ ਕਹਨੀ ਹੈ ਵੋ ਮਹਾ ਸਦਾ ਨਿਰਪੇਛ ਨਿਰਭੈ ਵਿਤ੍ਰਿਸ੍ਨ ਨਿਰ ਵੈਰ ਸਮ ਦਰਸੀ ਹੈ ਬੇਖਾਸ ਹੈ ਨਾ ਕੋਈ ਉਨਕੋ ਅਪਨੇ ਹੈਨ ਬਿਰਾਨੇ ਹੀ ਹੈ ॥ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔ ਗਲਤ ਕੁਸ੍ਟ ਯੁਕਤ ਸ੍ਵਾਨ ਦੋਨੋ ਉਨਕੂੰ ਏਕ ਸਮ ਹੈ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਲਿਹਾਜ ਮੁਲਾਜਾ ਉਨਕੇ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਜੀਤੀ ਕੀ ਔਰ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜਾ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣ ਲੇਵੋ ਈਂਹਾ ਸੇ ਯੇਹ ਸਾਖੀ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ ਯੇ ਸਾਖੀ ਆਗੇ ਆਵੇਗੀ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕ ਕਿਸੇ ਬਡੇ ਘਰ ਕੀ ਸਰਦਾਰਨੀ ਪਾਂਚ ਰੁਪੈ ਏਕ ਮਲਮਲਕਾ ਥਾਨ ਪਤਾਸਜਾਂ ਕੇ ਥਾਲ ਕੇ ਉੱਪਰ ਰਖਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪਾਂਚ ਬਰਖ ਕੇ ਬਾਲਕ ਕੂੰ ਮਥਾ ਟਿਕਾਂਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਪੂਛਜਾ ਕਹੁ ਮਾਈ ਇਹ ਬਾਲਕ ਕਿਸਕੋ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਜਾ ਜੀ ਏਹ ਆਪਕੋ ਹੀ ਬਾਲਕ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਏਹ ਬਾਲਕ ਕਿਸਕੋ ਹੈ ਤਬ ਐਸੇ ਹੀ ਵੋ ਮਾਈ ਕਹੇ ਕੇ ਜੀ ਆਪਕੋ ਹੀ ਬਾਲਕ ਹੈ ॥ ਕਵੀ ਵਾਚ ॥ ਤਬ ਪਰਮ ਬਿਲਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਗਰੀਬ ਜੈਸੇ ਦਾਸ ਪ੍ਰਤਿ ਬ੍ਰਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵੋ ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ ਸੂਹਖਾਂ ਲਜਾਉ ਜਲਤੀ ਛੁਰੀ ਜੇ ਏਹ ਹਮਾਰਾ ਬਾਲਕ ਹੈ ਤਬ ਇਸਕਾ ਗਲਾ ਕਾਟਕੇ ਦੇਗ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਬਨਾਯੇ ॥ ਏਹ ਬਚਨ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਛੁਰੀ ਲਹ ੨ ਕਰਤੀ ਦਾਸ ਭੀ ਲੈਕੇ ਹਾਜਰ ਹੁਆ ॥ ਏਹ ਦਸਾ ਦੇਖਕੇ ਬਡੀ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਬਾਲਕ ਕੂੰ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ ਲੀਆ ਹਾ ਹਾ ਮਹਾਰਾਜ ੨ ਏਹ ਕਜ਼ਾ ੨ ਖਿਮਾ ਕਰੋ ਮਾਫ ਕਰੋ ੨ ਡਰ ਕੀ ਮਾਰੀ ਲੈਕੇ ਅਛੂਤ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਭਾਗ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਅਬ ਕੌਨ ਥੋਰੋ ਹਸੇ ਯੇਹ ਬਿਲਾਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦੇਖਕੇ । ਐਸੇ ੨ ਅਨੇਕ ਬਿਲਾਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰੈ ਔ ਸਦਾ ਕਮਲਵਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦ ਨ ਰਹੈ ॥ ਅਵਧੂਤ ਲੋਕੋਂ ਕੀਆਂ ਅਦਭੁਤ ਲੀਲਾ ਹੋਤਾਂ ਹੈ ॥ ਉਸ ਮਾਈ ਕੂੰ ਸਾਥ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਸਮਝਾਇ ਦੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਡਰਕੇ ਕਿਉ ਭਾਗ ਆਈ ॥ ਏਹ ਤੋ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਮਾਤ੍ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਫਿਰ ਭੀ ਵੋ ਕਈ ਵਾਰ ਆਯਾ ਕਰੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਨਕੀ ਬਾਰਤ ਸਿਮਰਲ ਕਰਕੇ ਹਸਜਾ ਕਰੇ ਉਸਕੇ ਉਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਆ ਕਰੈਂ ਸਤ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੂੰ ਕ੍ਰਿਤ ੨ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋਃ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਸ੍ਰੂਦ ਵੈਸ ਪੰਚਮ ਜਾਤਿ ਚੰਡਾਲ ॥
ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰ ਉਪਦੇਸਦੈ ਸਭਕੋ ਕਰਤ ਨਿਹਾਲ ॥
ਓਂਤਤਸਤ ਬ੍ਰਹਮਣੇ ਨਮਃ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਜੁਰੁ
੪ ਸਕੰਧ ੩੪ ਅਧਜ੍ਯਾਜ ਸਮਾਪਤੁ ॥

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ॥

ਓਂਤਤਸਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭ੍ਰਜੋ ਨਮਃ ਦੋ੩ ਰਾਜ ਅੰਸ ਤ੍ਰਿਕਾਰ ਕਰ ਧਰਮ ਅੰਸ
ਸਨਮਾਨ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਅੰਸ ਭੀ ਜਹ ਭਜੀ ਨਮੋ ਜੋਰ ਕੁਰ ਪਾਨ ॥ ੧ ॥
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ ॥ ਜਬ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਆਇ ਹੈ ਤਬ ਜਾਨ
ਲਾਰਨ ਪਾਸ ਕਿਸੀ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਆਪਨੇ ਜੋ ਇਨ ਸੰਤਨ ਕੂੰ ਈਂਹਾਂ ਲਹੌਰ ਮੈ
ਬੈਠਾਯੋ ਹੈ ਇਨਕੋ ਗੁਜਾਰੋ ਭੀ ਲਗਾਇ ਦੇਨੋ ਚਾਹਜੇ ॥ ਉਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨ ਕੇ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਕੋ ਸਲਾਮ ਕਰਕੇ ਜਾਨਲਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਬੋਲਾ ਕੇ ਏਹ ਆਪ
ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਹੈਂ ਯੇਹ ਸਾਰੀ ਖਲਕਤ ਕੂੰ ਗੁਜਾਰਾ ਦੇ ਰਹੇਹੈਂ ਇਨਕੂੰ ਕੌਨ ਗੁਜਾਰੋ ਦੇਵੇ
ਐਸੋ ਕੌਨ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਇਨਕੂੰ ਗੁਜਾਰੋ ਦੇ ਸਕੇ ਕੁਲ ਜਹਾਨ ਕੇ ਮਾਲਕ ਕੂੰ ॥
ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੀ ਅਪਨੀ ਕੋਠੀ ਕੇ ਅੰਤਰ ਚਲਜੇ ਗਯੇ । ਫਿਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ
ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਭੀ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਕੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਆਪ
ਆਗਜਾ ਕਰੈ ਤੋ ਲਾਟ ਪਾਸ ਆਪਕੇ ਗੁਜਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਦਰਖ੍ਵਾਸ ਕਰੈ ॥ ਤਿਨਕੇ
ਪ੍ਰਤੀ ਉਤ੍ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਸੁਨੋ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਬਡੇ ੨ ਹਸਤਜੋਂ ਕੇ ਕੁੰਭ ਅਪਨੇ
ਨਖ ਰੂਪੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਵਿਦੀਰਣ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਕੇਸਰੀ ਸਾਰਦੂਲ ਭੀ ਕਬੀ ਸਜਾਰੋਂ
ਕੇ ਆਗੇ ਅਪਨੇ ਗੁਜਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਦੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਤੁਮ ਹਮਾਰਾ ਗੁਜਾਰਾ ਬਨਾਇ
ਦੇਵਹੁ ॥ ਇਨ ਬਾਜਜਾਂ ਜੋਜਜਾਂ ਕੀ ਕਜਾ ਆਸ ਕਰਤੇ ਹੋ ਹਮਾਰੇ ਗੁਜਾਰੇ ਵਾਸਤੇ
ਮਤ ਕਿਸੀ ਕੇ ਆਗੇ ਦੀਨ ਹੋਵਹੁ ਜਾਹੁ ਆਰਾਮ ਕਰਕੇ ਬੈਠੋ ਜੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਕੇ ਯੋਨੀ ਕੇ ਜੀਵੇ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰ ਰਹਜ ਹੈ ਸੋ ਹਮਾਰੀ ਭੀ ਪਾਲਨਾ ਓਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ਹਛੀ ਐਸੇ ਬਡੇ ਸਾਮਰਥ ਮਾਲਕ ਕਾ ਭਜਾਰਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਕੀਏ ਹੁਏ ਤੁਛ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਆਸ ਕਰਨੀ ਬਡੀ ਨਾਲਾਯਕੀ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਜਾਹੁ ਤੁਮ ਆਰਾਮ ਕਰਕੇ ਬੈਠੋ ਫਿਰ ਕਬੀ ਭੀ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਐਸੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੀ ਬਾਤ ਕਾ ਜਿਕਰ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਸ ਕ੍ਰਿਤ ਹੁਏ ੨ ਕੋਈ ਭੀ ਸਨਮੁਖ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਬਲ ਭੀ ਨ ਸਕੈ ਸਨਮੁਖ ਝਾਂਕ ਭੀ ਨ ਸਕੈ ਤਬ ਕੌਨ ਕਰੈ ॥ ਜੋ ਕਬੀ ੨ ਚੁਲ੍ਹੇ ਕੋ ਮਿਟੀ ਲਗਾਨੇ ਬਨਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਲੋਕ ਉਦਮ ਕਰੈ ਪੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮਿਟੀ ਬਨਾਤੇ ਕੋ ਦੇਖ ਭੀ ਲੇਵੈ ਤਬ ਬਲਨ ਕਰੈ ਵੇ ਸਾਧੇ ਬਾਹੇ ਕੋ ਪਸਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਇਟਾਂ ਧਰਕੇ ਇਟੋਂ ਪਰ ਐਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇ ਲੇਵੋ ਔ ਨਿਸਚਿੰਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੂ ਕੋ ਭਜਨ ਕਰੋ ਨਹੀ ਭਜਨ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਸੇ ਤਬ ਸੈਨ ਹੀ ਕਰ ਰਹੋ ਕਾਹੇਤੇ ਸੋ ਰਹਲੇ ਸੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਸੇ ਤੋ ਰਹਤ ਹੋਵੋਗੇ ॥ ਅਬ ਚੁਹਲੇ ਬਨੋਵਨੇ ਰਾਂਡ੍ਰੀ ਕੂੰ ਰੋਟੀ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਔ ਖਬਰੇ ਰਾਤ੍ਰਿ ਪਲਟੀ ਹੈ ਅਬਹਾ ਨਹੀ ਪਲਨੀ ॥ ਹਰਿ ਭਜਦਿਆਂ ਢਿਲ ਨ ਕੀਜਈ ਮੇਰੀ ਸਿੰਦੜੀਇ ਮਤ ਕਿ ਜਾਪੈ ਸਾਹੁ ਆਵੈ ਕਿ ਨ ਆਵੈ ਰਾਮ ਇਥੇ ਰਾਂਡ੍ਰੀ ਪਰਨੇ ਕੀ ਪ੍ਰਜਾਸਾ ਨਹੀ ਹੈ, ਜੇ ਰਾਂਡ੍ਰੀ ਪਰ ਕੀ ਜਾਤੀ ਹੈ, ਤਬ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਦਿਨ ਚਢਨੋ ਹੈ ਕੋ ਨਹੀ ਚਢਨੋ ਜਿਨੀ ਚਲਨ ਜਾਣਿਆ ਸੇ ਕਿਉ ਕਰਹਿ ਵਿਥਾਰ ॥ ਚਲਨ ਸਾਰ ਨ ਜਾਨੀ ਕਾਜ ਸਵਾਰਣ ਹਾਰ ਇਤਿ ਗੁਰੂ ਵਚਨਾਤ ॥ ਰਾਮ ਰਾਮ ਜਪੋ ਕੁਛ ਭੀ ਪਸਾਰਾ ਨ ਕਰੋ ਇਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰੁਖ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕਾ ਭਰੋਸਾ ਰਖੋ ਰਾਂਡ੍ਰੀ ਕੋ ਰਾਂਬਾਰੋਂ ਮੈ ਪਾਨੀ ਭੀ ਮਤ ਰਖੋ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਨ ਕਰੋ ॥ ਜੇ ਤੁਮ ਆਪਨੇ ਪ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਰਖੋਗੇ ਕੇਵਲ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਭਰੋਸੇ ਸੇ ਰਹੋਗੇ ਤਬ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਲਹਣੇਦਾਰ ਹੋਵੋਗੇ ॥ ਜੇ ਪਾਸ ਰਖਕੇ ਆਸਾ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਦੇਣਦਾਰ ਹੋਵੋਗੇ ਸਰਬ ਓਰ ਤੇ ਮਨਕੂੰ ਖੈਂਚ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋ ਮੈ ਲਗਾਵੋ ਵੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲੁ ਸਰਬ ਬਜਾਪੀ ਤੁਮਾਰੇ ਜੋਗ ਖੇਮ ਆਪਨੇ ਆਪਹੀ ਕਰੋਗੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਮਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਦਸਾ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹਤੀਥੀ ਸੋ ਪਚਾਸ ਮੂਰਤੀ ਕੋ ਰੋਜ ਅੰਨ ਬਨਤੋ ਥੋ ਪਰੰਤੂ ਸੰਗ੍ਰਹ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਰਖਤੇ ਥੇ ਰਾਂਡ੍ਰੀ ਕੂੰ ਘਨ੍ਹਜੋਂ ਮੈ ਸੇ ਪਾਨੀ ਭੀ ਭਿਜਵਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ ਸਦਾ ਨਿਰ ਵਿਕਾਰ ਮਨ ਆਦਿ ਖਟ ਵਰਗ ਜਿਤ ਨਿਰਪੇਖ ਸਰਬ ਵਿਚਹਾਰੋ ਮੈਂ ਅਸੰਗ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਗਯਾਨ ਜੋਗ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਸਰਬ ਆਤਮ ਦਰਸੀ ਪੂਰਣ ਪੁਰਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਥੇ ॥ ਜਬ ਦਿਨ ਚਢ ਤਬ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਆਪਹੀ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਵਰਤਣੇ ਯੋਗ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਵੈ ॥ ਗਿਰਹ ਗਾਂਠ ਨਹੀ ਬਾਂਧਤੇ ਜਬ ਦੇਵੈ ਤਬ ਖਾਹਿ ॥ ਗੋਵਿੰਦ ਤਾਕੇ ਪੀਛੇ ਫਿਰੈ ਮਤ ਭੂਖੇ ਰਹ ਜਾਹਿ ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ੧੯੦੮ ਉਨੀ ਸੈ ਅਠ ਕੇ ਸਾਲ ਮੈ ਜੇਠ ਅਖਾੜ ਕੇ ਮਾਸਕੇ ਦਿਨੋ ਮੈ ਏਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਜ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਕੁਛ ਹੈ, ਤਬ ਦਾਸ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਆਪਕਾ ਹੁਕਮ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਰਖਜਾ ਕਰੋ ਸੋ ਆਜ ਹਰੀ ਹਰ ਹੈ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਜ ਦਰਵਾਜੇ ਸਭ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਟੰਗ ਤੇ ਟੰਗ ਧਰਕੇ ਸੋਇ ਰਹੋ ॥ ਤੁਲਸੀ ਭਰੋਸੇ ਰਾਮ ਕੇ ਰਹੋ ਖਾਟ ਪਰ ਸੋਇ ॥ ਅਨ ਹੋਨੀ ਹੋਨੀ ਨਹੀ ਹੋਨਾ ਹੋਇ ਸੋ ਹੋਇ ॥ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰੈ ਕੇ ਆਜ ਭਗਵੰਤ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿਉ ਭਾਈ ਸੰਤੋ ਤੁਮ ਮੈਸੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੁਛ ਵਿਸ੍ਵਾ ਤੋ ਨਹੀਂ ਲੁਕਾਇ ਰਖਜੋ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰੁਪਯਾ ਪੈਸਾ ਮੋਹਰ ਤੋ ਨਹੀ ਲੁਕਾਇ ਰਖੀ ਹੈ ॥ ਜੇ ਕਿਸੀ ਪਾਸ ਕੁਛ ਵਿਸ੍ਵਾ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਈਂਹਾਂ ਸੇ ਆਪਹੀ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਯਾ ਵਿਸ੍ਵੇ ਕੂੰ ਖਰਚ ਆਵੋ ਅਰਥਾਤ ਫੈਂਕ ਆਵਹੁ ਜੇ ਕੋਈ ਇਨ ਮੈ ਸੇ ਪਦਾ-ਰਥ ਬੰਨਕੇ ਪਲੇ ਇਥੇ ਬੈਠੋ ਰਹੇਗੋ ਤਬ ਸਾਰੇ ਔਰ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਭੂਖੇ ਰਹਨੇ ਕੋ ਪਾਪ ਉਸਕੇ ਮਾਥੇ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਤਬ ਸਭ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਹਾਥ ਬੰਧਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਆਜ ਸਭੀ ਸੰਤ ਠਿਰ ਸੰਗ੍ਰਹ ਹੈ ॥ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਆਜ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹੈ ॥ ਜਿਨਕੇ ਊਪਰ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਤਾ ਹੋਤੀਹੈ ਉਨਕੋ ਭੂਖੋ ਰਾਖਤੋ। ਇਸੀ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਏਕ ਪੁਰਾਤਨ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਣਾਤੇ ਭਏ ॥ ਏਕ ਕੋਈ ਸਤਸੰਗੀ ਰਾਜਾ ਸੁਦਰਸਨ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਥਾ ॥ ਵੋ ਰਾਜਾ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਸੰਗ ਭੀ ਕਰਤੋ ਥੋ ਔ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਕਰਤੋ ਥੋ ॥ ਉਸਕੇ ਮਨ ਮੈ ਐਸੇ ੨ ਸੰਕਲਪ ਉਠਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਕਜਾ ਮੈ ਸਰਬ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਸਾਧੂ ਹੋਕੇ ਬਨ ਕੂੰ ਚਲਾ ਜਾਵੋਂ ਪਰੰਤੂ ਖਾਵੇਗੋ ਕਹਾਂ ਸੇ ਔ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਸ੍ਵਾਦੂ ਖਾਨੇ ਪੀਨੇ ਮੈ ਕੈਸੇ ਆਵੈਗੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਸਿਹਜਾ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਸੇਵਕ ਬਿਨਾ ਪਦਾਰਥ ਮੁਝਕੂੰ ਕਹਾਂ ਮਿਲੈਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੋਚ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ਤਜਾਗ ਨ ਕਰ ਸਕੇ ॥ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਕਰਤਜੋਂ ਕੂੰ ਤਿਸ ਕੂੰ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਤਿਸ ਰਾਜਾ ਕੂੰ ਆਕਾਸ਼

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਾਨੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੂੰ ਬੇਸਕ ਤਜਾਗ ਕਰਕ ਮੇਰੇ ਭਰੋਸੇ ਬਨਕੂੰ ਚਲਜੋ ਜਾਉ ਸੰਤ ਹੋ ਜਾਉ ॥ ਤੇਰੇ ਜੈਸੇ ਰਾਧਜੋਂ ਵਾਸਤ ਮੈਨੇ ਬਹੁਤੇਰੀਆਂ ਅਰੂੜਜਾਂ ਬਨਾਇ ਰਖਜਾਂ ਹੈ ॥ ਮੈਤੇ ਅਪਨੇ ਬਛੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪਜਾਰੇ ਸੰਭਹੁ ਕੂੰ ਭੂਖੇ ਰਖਤਾ ਹੂੰ ਦੂਸਰੇ ਰਾਧਜਾਂ ਕੂੰ ਅਰੂੜਜਾਂ ਪਰ ਚੁਗਲੇ ਲੀਏ ਖਹਲੇ ਛੋਡ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ॥ ਸੋ ਹੇ ਸਾਧ ਜਿਸਕੇ ਊਪਰ ਭਗਵੰਤ ਅਤੀਵ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਵੇ ਉਸੀ ਕੂੰ ਭੂਖੇ ਰਾਖਤੇ ਹੈ ਨਹੀ ਔਰ ਕੂੰ ॥ ਜੇ ਸਾਧੂ ਕੂੰ ਏਕ ਦਿਨ ਭੂਖ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਏਹ ਜਾਨ ਲੇਵੈ ਜੋ ਆਜ ਭਗਵੰਤ ਨੇ ਮੁਝਕੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਯਾਦ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਜੇ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਫਾਕਾ ਆ ਜਾਵੇ ਤਬ ਜਾਨੇ ਜੋ ਆਜ ਹਮ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਅਧਿਕ ਯਾਦਗੀਰੀ ਮੈ ਹੈ ਜੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਫਾਕਾ ਆ ਜਾਵੇ ਤਬ ਜੋ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਮ ਜੀ ਕੀ ਬਡੀ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭਈ ਹੈ ਜੇ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਭੀ ਫਾਕਾ ਆ ਜਾਵੇ ਤਬ ਜਾਨੇ ਜੋ ਆਜ ਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਹੈਂ ਜੇ ਪੰਚਮ ਦਿਨਮੈ ਫਾਕੇ ਮਸਤ ਬੀਤੇ ਤਬ ਜਾਨੇ ਜੋ ਆਜ ਹਮ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਅਤੀਵ ਵਿਦਧਾਨ ਤੇ ਰਹਤ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਹੈ ॥ ਜੇ ਛੇਵੇਂ ਦਿਨ ਭੀ ਫਾਕੇ ਮਸਤ ਰਹੇ ਤਬ ਜਾਨੇ ਜੋ ਅਬ ਤੋ ਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਹੀ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਸਾਤਵੇ ਆਠਵੇ ਦਿਨ ਭੀ ਫਾਕੇ ਮਸਤ ਹੀ ਬੀਤੇ ਤਬ ਜਾਨੇ ਜੋ ਹਮ ਆਪਹੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਰੂਪ ਹੈਂ ਇਸੀ ਅਰਥ ਕੂੰ ਸਪਸ੍ਟ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਤੇ ਹੁਏ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਸਭੀ ਫਾਟਕ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਟੰਗ ਪਰ ਟੰਗ ਧਰਕੇ ਸੋਇ ਰਹੋ ॥ ਤਬ ਸਭੀ ਸੰਤ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਯੋ ਔ ਘੜੀ ਦੋ ਡੇਢਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭੀ ਚਲੀ ਗਈ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇ ਊਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਥੇ ਤਬ ਬਾਹਰ ਸੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਇ ਅਵਾਜ ਬਡੀ ਮਧੁਰੀ ਬਾਣੀ ਬੋਲਕੇ ਕਰੀ ॥ ਐ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਐ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਜੀ ਐ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਐ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਰਵਾਜਾ ਖੋਲੋ ॥ ਉਸ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਅਵਾਜ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਦਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜਾਹੁ ਦਰਵਾਜਾ ਖੋਲ੍ਹ ਆਵਹੁ ॥ ਤਬ ਇਸ ਗਰੀਬ ਨੇ ਦਰਵਾਜਾ ਧਰਮਸਾਲ ਕਾ ਖੋਹਲ ਦੀਆ ॥ ਤਬ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪ ਕਾ ਦਾਸ ਕੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਸਜਲ ਮੇਘਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਅਲਕੈ ਛੁਟ ਰਹੀ ਹੈ ਬਡੇ ੨ ਕਮਲ ਕੇ ਸਮ ਵਿਕਸਤ ਲੋਚਨਹੈ ਨਾ ਤੋ ਅਧਿਕ ਲਾਂਬੇ ਔ ਨ ਅਧਿਕ ਛੋਟੇ ਜਿਨਕੋ ਸਰੀਰ ਹੈ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਜਨਕ ਹੈਂ ਸੂਪਕਾਰੋਂ ਕੋ ਵੇਸ ਕੀਏ ਹੁਏ ਹਾਥ ਮੈ ਥਾਲ ਲੀਏ ਹੁਏ ਤਿਸ ਥਾਲਮੈ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਵਰਤਨ ਸਾਕ ਭਾਜੀ ਦਾਲ ਕੇ ਰਖੇ ਹੁਏ ਤਥਾ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਸਨਿਘਦ ਫੁਲਕੇ ਅਛੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਥਾਲਮੈ ਧਰੇ ਹੁਏ, ਲਜਾਏਕੇ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬੈਠੈ ਥੇ ਤਹਾ ਥਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਾ ਗੁਰੂ ਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਆਗੇ ਧਰ ਦੀਆ ॥ ਜਿਤਨੇਕ ਸੰਤ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਉਸ ਸਮੇ ਬੈਠੇ ਥੇ ਉਨ ਸਭਕੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਕੇ ਹਾਥੋਂ ਪਰ ਹੀ ਪੁਨਾ ਆਪਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਉਸ ਪੁਰੁਖ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸਨ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਕੀਓ ਕੇ ਤੂੰ ਕੌਨ ਹੈ ਔ ਕਿਸਕਾ ਭੇਜਾ ਤੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੈਕੇ ਆਯੋ ਹੈਂ ਜਬ ਸਭੀ ਰਿਖੀ ਜਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇ ਚੁਕੇ ਤਬ ਵੋ ਪੁਰੁਖ ਥਾਰ ਆਦਿਕ ਬਰਤਨ ਜੂਠੇ ਹੀ ਲੈਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਚਲਜੋ ਗਯੋ, ਮੰਦ ਅਧਕਾਰ ਮੈ ਥਾਰ ਆਦਿਕ ਬਰਤਨੇ ਕੀ ਪਰੀਛਾ ਨਹੀ ਹੋਸਕੀ ॥ ਹਮ ਲੋਕੋਂ ਕੂੰ ਜੋ ਕਿਸ ਧਾਤੂ ਕੇ ਬਰਤਨ ਥੇ ਜੈਸਾ ਉਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਸ੍ਵਾਦ ਆਯੋ ਹੈ ਸੋ ਕਹਬੇ ਮੇ ਨਹੀ ਆਵਤੋ ਹੈ ਭੂਤੋ ਨ ਭਵਿਖਜਤੀ ਕਬੀ ਦੇਖਜੋ ਸੁਨਜੋ ਨਹੀ ਥੋ ॥ ਉਸੀ ਸਮੇ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਭੀ ਵੋ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਥਾਰ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਜਬ ਸਭੀ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਏ ਰਹੇ ਤਬ ਜੂਠੇ ਹੀ ਬਰਤਨ ਲੈਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਵੋ ਪੁਰੁਖ ਚਲਜੋ ਗਯੋ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਜਾਤੇ ਕੂੰ ਜਬ ਚਤੁਰਥੋ ਦਿਨ ਹੂਆ ਤਬ ਇਸ ਗਰੀਬਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਤੇ ੨ ਨੇ ਪੂਛ ਲੀਓ ਕੇ ਤੂੰ ਕੌਨ ਹੈ ਔ ਕਿਸ ਸਰਦਾਰ ਸਰਦਾਰਨੀ ਕੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਧਨੀ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰੋਜ ਲਜਾਵਤੋ ਹੈਂ ਅਬੀ ਮੇਰੇ ਮੁਖ ਮੈ ਹੀ ਬਾਤ ਥੀ ਜੋ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਕੇ ਤੁਮਕੂੰ ਪੂਛਨੇ ਸੇ ਕਜਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨਹੈ ਤੁਮ ਆਂਬ ਖਾਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਯਾ ਕੇ ਪੇਡ ਗਿਨਨੇ ਕੂੰ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਘੂਰ ਕੇ ਚੁਪ ਕਰਾਇ ਦਾਓ ਹਮਕੂੰ ਬੋਲਨੇ ਨ ਦੀਓ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵੋ ਸੁੰਦਰ ਪੁਰੁਖ ਧੌਰੇਯ ਸਾਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਹੁਚਾਤੋ ਰਹਜੋ ਜਬ ਆਠਵੋ ਦਿਨ ਪਹਰ ਭਰ ਆ ਗਯੋ ਤਬ ਆਟੋ ਦਾਲ ਘ੍ਰਿਤ ਆਦਿਕ ਰਸੋਈ ਕੀ ਸਰਬ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਆ ਗਈ ਤਬ ਯਾਮ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਹੀ ਇਸ ਦਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਜਾਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਤਜਾਰੀ ਕਰੋ ॥ ਤਬ ਇਸ ਕੀਟਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਆਜ ਤੋ ਵੋ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਜਾਵੇਗੋ ਕਲਕੋ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਵੇਂਗੇ ॥ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਬ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਮੇ ਕੁਛ ਅੰਨ ਨਹੀ ਥਾ ਤਬ ਵੋ ਅੰਨ ਸਿਧ ਬਨਜਾ ਬਨਾਯਾ ਤੁਮਾਰੇ ਖਾਣੇ ਲੀਏ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤੋ ਥੋ ਆਜ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰਮੈ ਸਤ ਪਦਾਰਥ ਆ ਗਏ ਹੈ ਅਬ ਬਨਾਵੋ ਖਾਵੋ ਅਬ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਹੀ ਲਜਾਵੇਗੋ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੋ ਬਨਾਵੋ ਖਾਵੋ ॥ ਤਬ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਇਸ ਗਰੀਬ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇਕੇ ਛਕਾਯੋ ਪਰ ਮਨ ਮੇ ਉਸੀ ਸਤ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਧਜਾਨ ਲਾਗ ਰਹਜੋ ਕੇ ਅਬੀ ਘਰੀ ਆਧੀ ਘਰੀ ਮੋ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਵਸਜ ਲਜਾਬੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰੈਗੋ ਉਸੇ ਅਜਾਮਾਲੂਮ ਹੈ ਕੇ ਆਜ ਇਨਕੇ ਘਰਮੈਂ ਸਭੀ ਕੁਛ ਆਇਗਯੇ ਹੈ ਹਮ ਉਸਕੀ ਬਾਟ ਦੇਖਤੈ ਹੀ ਰਹੇ ਪਰ ਵੇ ਤੋ ਕੋਈ ਨ ਆਯੇ ਤਿਸ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖਕੇ ਨ ਆਨੇ ਸੇ ਮਨਕੋ ਬੜੀ ਚਟਪਟੀ ਸੀ ਲਾਗਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਇਸ ਗਰੀਬ ਜੈਸੇ ਦਾਸਕੇ ਮਨ ਮੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸੇਹੀ ਐਸੀ ਭਾਵਨਾ ਲਾਗੀ ਰਹਤੀ ਥੀ ਕੇ ਜੈਸੇ ਪੁਰਬਲੇ ਭਕ੍ਤੋਂਕੂੰ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਮੁਰਤੀ ਧਾਰਕੇ ਭਗਵਿਤ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਰਹੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹਮਕੂੰ ਭੀ ਦਰਸਨ ਦੇਵੈ ਸੋ ਸਤ ਗੁਰੂਜੀ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਸਤ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਫਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨ ਕਾਮਨਾ ਕੂੰਮਨਮੈਂ ਰਖਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾਏਹੁ ਜੀਵ ਕਰਤੋ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੂਜੀ ਇਨ ਕੀ ਪੂਰਣ ਕਰਤੋਂ ਹੈਂ ॥ ਯਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਹਮਾਰੀ ਮਨਸਾ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਅਰਥਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਲਖਮੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੇ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹਮਾਰੀ ਨਾਨੀ ਮਾਈਸੇਭਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਨੇ ਕਰਾਯੇ ਥੇ । ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਘਰਸੇ ਵੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਯਾਵਤੋਥੇ। ਇਸ ਸੰਦੇਹ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਜਹਾ ੨ ਸਰਦਾਰੇ ਕੇਘਰ ਮੇਵਾਬਖੀ ਥੀ ਤਹਾਂ ੨ ਸੇ ਪੂਛ ਭੀ ਲੀਆ ਤਬ ਉਨੰਨੇ ਕਹਯੋਕੇ ਹਮਨੇ ਤੋ ਕੋਈਨਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਿਸੀਕੇ ਹਾਥ ਭੇਜਜੇ ਹੈ ਉਲਟਾ ਆਪਨੇ ਆਛੇ ਕਾਮ ਨਹੀ ਕੀ ਉਜੇ ਐਸੇ ਮੌਕੇ ਪਰ ਹਮਕੂੰ ਖਬਰਹੀ ਨਹੀਕਰੀ ਐਸੇ ਮੌਕੇ ਪਰ ਹਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਰੂਰਹੀ ਪਹੁਚਾਤੇ ਐਸੇ ਨਿਰਨਯ ਕਰਕੀ ਲੀਆ ਪਰੰਤੂ ਭਥਾਪੀ ਸੰਦੇਹਹੀਰਹਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕਾਂਤ ਸਮਾ ਪਾਇਕੇ ਕਿਤਨੀਕ ਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਭੀ ਕੀਆ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਏਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਜਾਕੇ ਛਕਾਨੇ ਹਾਰੇ ਕੌਨਥੇ ਪਰੰਤੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੁਛ ਉਤਰ ਨ ਦੀਓ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਕੂੰ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਏਹ ਦਾਸ ਬੀਜਨ ਝੁਲਾਇ ਰਹਜੋਥੇ ਅਰਥਾਤ ਪੰਖੇ ਕਰਰਹਜੋ ਤਬ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਲਘੁਸੰਕਾ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਉਠੇ ਜਬ ਜਲ ਸਪਰਸ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਆਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਏਕਾਂਤ ਸਮੋ ਪਾਇਕੇ ਫੇਰ ਦਿਸ ਦਾਸਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਜੀਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਵੋਜੋ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਸਾਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਜਾਨੇ ਹਾਰੇ ਕੌਨ ਥੇ ਯਹੁ ਸੰਸੇ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਮੁਝ ਕੂੰ ਦੁਖ ਦੇਰਹਯੋ ਹੈ ਸਾਪ ਈਸ੍ਵਰ ਸਰਬਜ੍ਞਹੈਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗ੍ਯਹੈਂ ਆਪਹੀ ਇਸ ਸੰਸੇ ਕੂੰ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਸਾਮਰਥ ਹੈਂ ਨਹੀ ਔਰ ਕੋਈ ਸਾਮਰਥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਉਸਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪੂਰਬਕ ਹਸ ਕੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਹੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵੇਤੋ ਹਮਾਰਾ ਟਹਲੁਆ ਵਿਸ਼ਨੁਭਗਵਾਨ ਥਾ ਔਰ ਕੌਨ ਥਾ। ਵੋ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਸਰਬਬ੍ਯਾਪੀ ਹੀਖਬਰ ਰਾਖਤੋ ਹੈਂ ਵੋਹੀ ਹਮਾਰੋ ਪਰਮ ਸੇਵਕ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪਾਲਕਹੈ ਔਰ ਕੌਨਹੈ। ਹਮਕੋ ਉਸੀ ਭਗਵਿਨਕੋ ਭਾਰੀ ਭਰੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋਹੈ ਇਸੀ ਹਤੁਸੇ ਵੇ ਲਛਮੀ ਸਹਤ ਨਾਰਾਯਣ ਹਮਾਰੈ ਸਰਬ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਕਰ ਰਯੇ ਹੈ ਤੁਮ ਭੀ ਉਸੀ ਭਰਵਿਤਕੀ ਆਸ ਭਰੋਸਾਰਾਖੋ ਤੁਮਾਰੇ ਭੀ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਖੁੜੇ ਨ ਰਹੇਗੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਵਿਸਨੂ ਕੂੰ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਜਾਨਕੇ ਅਰਾਧੋਗੇ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਰੇ ਕਾਮ ਪੂਰਣ ਕਰੇਗੇ। ਜਬ ਅਪਨੋ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿਨ ਮਾਨੋਗੇ ਤਬ ਸਰਬ ਕਾਮ ਨ ਪੂਰਣ ਹੋਵੈਗੇ ਇਸਸੇ ਸਰਬਬ੍ਯਾਪੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕੋਹੀ ਭਰੋਸੇ ਰਾਖਨੇ ਵਿਖ ਯੋਗਹੈ ॥ ਐਸੇ ਸਰਬਕਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇਭਏਇਤਿ ॥ ਏਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਦਿਕ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ਔ ਰਾਜਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਭੀ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇਥੇ ਜਹਾਂ ਰਾਜਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕੀਆ ਕਰੈ ਜੋ ੨ ਕਰਾਮਤਾ ਸਿਧੀ ਸ੍ਰਭਾਵਿਕ ਉਨਕੇ ਵਚਨੋ ਮੈ ਦੇਖ ਜਾਵੈ ਸੋ ਸੋ ਕਥਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਕਰਕੇ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਸਭਾਕੇ ਲੋਕ ਬਡੇ ਅਸਚਰਜ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਔ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੈ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਆਵੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਪਰਮ ਸ੍ਰਧਾ ਕੇ ਭਾਰਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਯੇ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਪਾਸ ਕਿਤਨੇਕ ਸੰਤ ਹੈਂ ਔ ਕਿਤਨਯਾਂਕ ਮੂਰਤੋ ਕੋ ਰੋਜ ਅੰਨ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਪੂਛ ਨੇ ਕੋ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਯੇਹ ਹੈ ਕੇ ਜਿਤਨੇਕ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਰਹਤੇ ਹੈ ਉਨ ਸਭ ਕੀ ਮੈ ਪਕੀ ਰਸਤ ਲਗਾਇਦੇਵੋਗੇ। ਏਹੀ ਬਾਤ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਪਾਸ ਭੀ ਦੋ ਲੋਕ ਆਇਕਰੈ ॥ ਤਬ ਉਨਕੀ ਬਾਤੇ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਹੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਰਾਜਸੀ ਆਦਮੀ ਇਸਕਾ ਮਨ ਆਪ ਫੇਰ ਦੇਵਹੁ ਏਹੁ ਇਸ ਬਾਤਕਾ ਨਾਮ ਨ ਲੇਵੇ ॥ ਇਸਕੋ ਅੰਨ ਸਾਨੂੰ ਖਾਣਾ ਨ ਪਵੇ ਰਾਜਸੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕੇ ਅੰਨਸੇ ਹਮਾਰੀ ਰਖਜਾਕਰ ਲੇਵਹੁ ॥ ਜਬ ੨ ਰਾਜਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਅੰਨ ਪਹੁਚਾਨੇ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰੈ ਔ ਸਭਾਕੇ ਬੀਚ ਬਡੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਕਹ ਭੀ ਦੇਵੈ ਅਪਨੇ ਔਹਲਕਾਰੋਂ ਕੂੰ ਕੇ ਜਾਹੁ ਦੇਖ ਪੂਛਕੇ ਆਉ ਜੋ ਸੰਤਹੁ ਪਾਸ ਕਿਤਨੇਕ ਸੰਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਔਹਲਕਾਰ ਆਇਕੇ ਦੇਖਕੀ ਜਾਵੈ ਪਰੰਤੂ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਆਗੇ ਏਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇਵੈ ਤਬ ੨ ਉਸ ਕੂੰ ਫਿਰ ਬਾਤ ਭੂਲ ਹੀ ਜਾਵੈ ਅਥਵਾ ਖਰਚਸੇ ਭਰਤਾ ਸੰਕੋਚਹੀ ਕਰ ਜਾਵੈ। ਅਥਵਾ ਵਿਸਮ੍ਰਿਤ ਹੀ ਹੋਜਾਵੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮਾਯਾ ਰਾਜੇ ਕੂੰ ਭੁਲਾਹੀ ਦੇਵੇ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਯਾ ਔ ਰਜ ਹੀ ਰਾਜਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰੇ ਕੇ ਆਜ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਦਰਸਨ ਜਰੂਰ ਹੀ ਕਰੈਗੇ। ਜਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਸਥਾਨਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਵੇ ਤਬ ਰਾਜੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਮਨ ਫਿਰ ਜਾਵੇ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸੇ ਆਵੈਗੇ ਤਬ ਦਰਸਨ ਕਰੈਗੇ ਜਬ ਬਾਹਰ ਸੇ ਆਵੈ ਔ ਸੰਤਹੁਕੇ ਅਸਥਾਨਕੇ ਸਮੀਪ ਆਵੈ ਤਬ ਐਸੇ ਸੰਕਲਪ ਹੋਜਾਵੇ ਕੇ ਅਛਾ ਆਜ ਦੇਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਔਰਹੀ ਕਾਮ ਜਰੂਰੀ ਯਾਦ ਆਇਜਾਵੇ ਤਬ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਆਗੇ ਸੇ ਚਲਜੇ ਜਾਵੇ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਖਪੁਰ ਰਹੇ ਔ ਰਾਜਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਚਾਹ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਕਰਤੇ ਰਹਜੇ ਆਗੇ ਤਬ ਕਿਸੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਾਸ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤ ਸਾਹੁ ਜੀ ਰਾਜੇ ਕੇ ਮਨ ਦਰਵਾਜੇ ਆਇਕੇ ਕਿਉ ਫਿਰ ਕਿਉ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਹਮਾਰੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਰ ਹਮਾਰੀ ਰਖਵਾਰੀ ਲਈ ਬੈਠੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਸਾਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਐਸੇ ਕੈਸੇ ਕੂ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਆਵਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਰਾਜ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤਿਸ ਕੂੰ ਦਰਸਨ ਨ ਹੋਤੇ ਭਜੇ ॥ ਰਾਜਾ ਕਹੇ ਕੇ ਬਡਾ ਅਸਚਰਜ ਹੈ ਹਮ ਉਦਮ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਲੀਏ ਜਾਤੇ ਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਮੀਪ ਜਾਇਕੇ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਫਿਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਯਾ ਕੋਈ ਜਰੂਰੀ ਕਾਮ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ ਏਹ ਕਜਾ ਅਸਚਰਯ ਹੋਤੇ ਹੈ ਹਮਕੂ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਦਰਸਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਆਗੇ ਤਿਸਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਜੀ ਜੋ ਆਪ ਮੇਰੇ ਘਰਮੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵੋਤੇ ਮੇਰੇ ਬਚੇ ਧਨ ਭਾਗ ਹੈ ਓੜਕ ਕੋ ਰਾਜੇ ਨੇ ਏਹ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕੈ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਅਪਨੀ ਹਵੇਲੀ ਮੇ ਪੁਆਂਵਾਂ ਔ ਪੂਜਾ ਭੀ ਸਤਬ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਕਰਾਂ ਤੇ ਦਰਸਨ ਭੀ ਕਰਾਂ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਦੋ ਘੜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਣਾ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਣੇ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਅਪਨੇ ਔਹਲਕਾਰ ਸਰਾਧੋ ਕੀ ਦਸਮੀ ਕੇ ਦਿਨਕਾ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਨੌਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਕਹ ਭੇਜਤੇ ਭਯੇ ॥ ਆਗੇ ਅੰਤ੍ਰਜਾਮੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਡੇਰੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਦੁਕਾਨ ਅੰਨ ਆਟੇ ਕੀ ਕਰਨਹਾਰੇ ਰਹਤੋਥੇ ॥ ਤਿਸਕੋ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਦਸਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਕੋ ਮਾਨ ਛੋਡਜੋਥੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਆਵਨ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਤਿਸਆਤਮਾਰਾਮ ਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕਲਕੋ ਤੇਰੇ ਘਰ ਹਮਰਾ ਨਿਮੰਤ੍ਰਨ ਰਹਜਾ ॥ ਜਬ ਕਬੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਡੇਰੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਫਿਰਣੇ ਲੀਏ ਨਿਕਸਤੇ ਥੇ ਤਬ ਦੋ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸਨਮੁਖ ਠਾਢੇ ਹੋਜਾਤੇ ਥੇ। ਉਸਕੂੰ ਬਿਲਾਸਸੇ ਬਥਨ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇਥੇ ਆਤਮਰਾਮ ਪਰੇ ਪਰੇ ਤੇ ॥ ਕਾਟਿਓ ਕਟੇ ਨ ਜਾਰਜੋ ਜਰੇ ॥ ਦੋ ਆਤਮਾਰਾਮ ਤੇਰੀ ਸਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੁਈ ਤੇਰ ਧੋਤੀ ਔ ਗੰਦੀ ਮੈਲੀ ਟੋਪੀ ਤੇਰੇ ਸਿਰਤੇ ਔ ਤੁਝ ਕੂੰ ਲੋਕ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਔ ਦੇਖ ਹਮਨੇ ਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪੈਕੀ ਪੁਸਾਕ ਪਹਰੀ ਹੈ ਫਿਰ ਭੀ ਹਮਕੂੰ ਲੋਕ ਫਕੀਰ ਹੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔ ਤੁਝਕੂੰ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਤਮਾਰਾਮ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਯੇਹ ਲੋਕ ਅੰਧੇਹੈ ਇਨਕੇ ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਨੇਤ੍ਰ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਫਕੀਰੋਂ ਕੂੰ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਔ ਪਾਤਸਾਹੋ ਕੇ ਪਾਤਸਾਹੁਕੂ ਫਕੀਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਫਕੀਰ ਤੋ ਹਮ ਲੋਕ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਪਲ ਨਾਮਰੂਪੀ ਧਨ ਨਹੀ ਹੈ ਯੇਹ ਝੂਠਧਨ ਹਜਾਰ ਦੋ ਹਜਾਰ ਠੀਕਰੀ ਹਮ ਲੋਕਨ ਕੇ ਪਾਸ ਹੋਗਈ ਤੋ ਕਜਾਹੁਆ ਜਾਨਤੇਭੀ ਹਾਂਕੇ ਇਹੁ ਝੂਠੇ ਧਨ ਨ ਖਾਨੇਮੈ ਨਪੀਨੇਮੈਆਵਤੋ ਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਇਹ ਧਨ ਲਜਾਯੋਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਸਾਥਹੀ ਲੈਜਾਤੋ ਹੈ ਈਹਾ ਜਹਾਂਕਾ ਤਹਾਂਹੀ ਪਰੋ ਰਹ ਤੋ ਹੈ ॥ ਏਹ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਸੇ ਰੋਜ ੨ ਦੇਖਤੇ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਇਸਧਨ ਕੂੰ ਨਾ ਤੋ ਆਪ ਖਾਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਦਾਨ ਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਚਾ ਧਨ ਤੋ ਆਪਕੇ ਹੀ ਪਾਸ ਹੈ ॥ ਆਪ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਹੋ ਪਾਤਸਾਹਾਕੇ ਪਾਤਸਾਹਹੋ।ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕੀਆ ਕਰਤੇਥੇ ਤਿਸਕਾ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਮਾਨ ਛੋਡਜਾ ਜਬ ਰਾਜਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਐਹਲਕਾਰ ਨੇ ਆਇਕੇ ਰਾਜੇ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਕਹ ਦਿਤਾ ॥ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਆਪਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਹਤੇ ਹੈ ਔ ਏਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਭੇਜੀ ਹੈ ਕੇ ਕਲਦਸਮੀਕਾ ਨਿਮੰਤ੍ਰਨਆਪ ਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਦੇਵੇ ਤੇ ਪਚੀਸ ਸੰਤ ਆਪਨੇ ਸਾਥ ਔਰ ਭੀ ਲਜਾਵਨੇ ਤਥਾ। ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਹਮਨੇ ਤੋ ਆਤਮਾਰਾਮਕਾਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਛੋਡਜੋਹੈ ॥ ਤੁਮਾਰੇ ਰਾਜਾ ਕਹਤੇਹੈ ਕੇ ਪਚੀਸ ਸੰਤ ਔਰ ਭੀ ਸਾਥ ਲੇਤੇ ਅਵਹੁ ਔਰ ਹਮਾਰੇ ਕੂੰ ਤੋ ਏਕ ਭੀ ਸੰਤ ਨਹੀ ਲਭਤੇਹੈ ॥ ਹਮ ਪਚੀਸ ਸੰਤ ਕਹਸੇ ਲਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਫੇਰ ਐਹਲਕਾਰ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀਕੇ ਅਛਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਚਲਜੈਗਾ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਨਿਤਕੋਹੀ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੇ ਹੈ। ਆਤਮਾਰਾਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਨਾਮ ਹੈਸੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਨਿਤਕੇ ਬਨਜੋ ਬਨਾਯੋ ਹੈ ਸਾਧਾਰਣ ਹੀ ਸਭਜੀਵੋਂ ਕੋ ਦੁਸਰਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਾਜੇਕੇ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਆਵਨੇਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਘੜੀ ਪਹਲੇਹੀ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਬੋਲ ਦੀਓਥੇ ਕੇ ਵੋ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕਲ ਦਸਮੀ ਕੋ ਦਿਨ ਹਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇਰੋ ਪਾਵੈਗੋ ॥ ਤਬ ਆਤਮਾਰਾਮਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਜੀ ਮੇਰੇ ਬਡੇ ਧਨਜ ਭਾਗਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਅੰਤਰਕੋ ਸੰਕਲਪ ਜਾਨ ਕੇ ਆਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਅਦਥਾਤ ਮੇਰੇ ਕਹਨੇਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਆਪਨੇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਨੇ ਕਾ ਬਚਨ ਕਰਦੀਓ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ॥ ਊਤ੍ਰ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਭਟ ਚਲੇ ਗਏ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਰਾਜਾ ਸੇ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਨ ਮਾਨਨ ਕੀ ਸਾਰੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਇ ਦਿਤੀ॥ ਦਸਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਫਿਰਭੀ ਰਾਜਾਨੇ ਬੜੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਅਧੀਨਗੀ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਭੇਜੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਜਰੂਰ ਦਰਸਨ ਦੇਵੋ ਜੇ ਆਪ ਨਹੀ ਆਵੈ ਤੋ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇਕੇ ਜਿਤਨੇ ਸੰਤਹੈਂ ਉਨਕੂੰ ਭੇਜ ਦੀਯੋ ॥ ਤਬਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਨ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਰਾਜਭਟ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਿਸਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਬਹੁਤ ਲੋਕੋਨੇ ਅਛੇ ੨ ਭਲੇ ਮਾਣਸੋਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇਤੇ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹਸੇ ਤਯਾਰੀ ਔ ਆਪਕੇ ਲੈਜਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਅਸਵਾਰੀ ਭੇਜੀ ਥੀ ਜੇ ਆਪਜਾਤੋ ਤਬ ਦੋ ਹਜਾਰ ਰੋਕਤੇਹੋਰ ਸਾਰੀ ਪੁਸਾਕ ਆਪਕੀ ਤਥਾ ਹਜਾਰ ਰੁਪੈਕੋ ਦੁਸਾਲਾ ਏਹ ਤੋ ਆਪਕੀ ਭੇਟ ਕਰਤਾ ਔ ਜਿਤਨੇ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਜਾਤੇ ਉਨਕੂੰ ਭੀ ਪੁਸਾਕ ਏਕ ੨ ਰਪਯਾ ਰੋਕ ਦੇਤਾ ਏਹ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਮਰਜੀ ਥੀ॥ ਤਿਨਕੀ ਸਾਰੀ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਸੁਣਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਕੇ ਕਲੰਦਰ ਬਾਂਦਰ ਕੂੰ ਮਾਰ ੨ ਕੇ ਛਟੀ ਸੇ ਨਚਾਵਤੇ ਹੈ ਔਰ ਜ ਪੈਸਾ ਕੌਡੀ ਪਰਤੀ ਹੈ ਸੋ ਬਾਂਨਦ ਕੇ ਮਾਥੇ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਔ ਖਾਇ ਕਲੰਦਰ ਜਾਤੋ ਹ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਏਕ ਤੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੇ ਦਾਨ ਲੇਨੇ ਮਹਾ ਨਿਖਿਧ ਦੂਸਰਾ ਰਾਜ ਅੰਸ ਮਹਾ ਨਿਖਿਧ ਦਸ ਹਜਾਰ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਅਪਨੇ ਹਿੰਸਾ ਰੂਪ ਬਯਾਪਾਰਮੈ ਵਰਤਣ ਵਾਰੇ ਕਸਾਈ ਕਾ ਅੰਨ ਜੈਸੇ ਖਾਯਾ ਤੈਸੇ ਏਕ ਰਾਜਾ ਕੋ ਅੰਨ ਖਾਯਾ ਏਕ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਐਸੇ ਕਰੜੇ ਧਾਨ ਹਮ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਕਰਕੇ ਲੈਵੈ ਖਾਇ ਕੋਈ ਜਾਵੇ ਔ ਉਸਕਾ ਬਦਲਾ ਹਮਕੇ ਦੇਨਾ ਪੜੇਗਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਧਾਨ ਖਾਣ ਕਰਕੇ ਜੀਵੇਂ ਕੀ ਬੁਧੀ ਭ੍ਰਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ। ਬੁਧੀ ਕੇ ਨਸਟ ਹੋਣੇ ਸੇ ਵਿਵੇਕ ਨਸਟ ਹੋਜਾਤ ਹੈ ਵਿਵੇਕ ਕੇ ਨਸਟ ਹੋਯਾਂ ਸੇ ਆਤਮ ਵਿਸੇਂਣੀ ਬੁਧੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਆਤਮ ਵਿਸੈਂਣੀ ਬੁਧੀ ਕੇ ਨਸਟ ਹੋਯਾਂ ਮਹਾ ਮੋਹ ਉਪਜ ਆਵਤੋ ਹੈ ਮੋਹਕੇ ਉਤ ਪਤ ਹੋਯਾਂ ਆਤਮ ਵਿਸੈਂਣੀ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਭੀ ਨਸਟ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ। ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕੇ ਨਸਟ ਹੋਯਾ ਭੀ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਕੇ ਅਨੰਤ ਕੋਟੀ ਯੂਨਜੋ ਮੇ ਭਟਕ ਤੋ ਫਿਰਤੋ ਹੈ ਫੇਰ ਪਾਰ ਨਹੀ ਪਾਵਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮ ਐਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਰਾਜਸੀ ਅੰਸ ਦਾਨ ਗ੍ਰਹਣ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਮ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਉਗ੍ਰ ਧਾਨ ਤਬ ਭੀ ਨ ਖਾਣੋ ਚਾਹਜੇ ਕੇ ਜਬ ਅੰਨ ਕਹੂੰ ਨਹੀ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ਔ ਅੰਨ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਅੰਤ ਹੋਣੇ ਲਾਗੋ ਹੈ ਤੌ ਭੀ ਰਾਜ ਅੰਸ ਨ ਖਾਵੇ। ਭਲਾ ਜੇ ਭੁਖ ਸੇ ਨ ਰਹਜੋ ਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਧੋਖੇ ਸੇ ਰਾਜ ਅੰਸ ਖਾਧੀ ਭੀ ਜਾਵੇ। ਤਬ ਪਸਚਾਤ ਉਸਕਾ ਪ੍ਰਾਯਸਚਿਤ ਕਰਡਾਰੇ। ਜੇ ਨ ਖਾਵੇ ਰਾਜ ਅੰਸ ਔ ਭੂਖੇ ਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਛੂਟ ਜਾਵੈ ਤਬ ਤਿਸ ਜੀਵ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀ ਕੂੰ ਬਡੀ ਉਤਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਕ ਆਇਕੋ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ਪ੍ਰਸ੍ਨ॥ ਹੇ ਭਗ ਵਨ ਆਪ ਰਾਜਾ ਅੰਸਕਾ ਇਤਨਾ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਦੇਖ ਦਿਖਾਕੇ ਨਿਖੇਧ ਕਰਤੇ ਹੋ ਨਾਹੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੋ ਪੂਰਬ ਬਡੇ ਕ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਵਿਸਿਸਟ ਵਿਸ੍ਵਾਮਿਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਰਾਜ ਅੰਸ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇ ਰਹੇਹੈ ਔ ਗਜਾਨਵਾਨ ਤੋ ਅਗਨੀ ਰੂਪ ਹੈ ਪਾਪ ਪੁੰਨਕੇ ਲੇਪ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਾਤਪਰਯ ਏਹ ਕ ਆਪ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀ ਹੈ ਆਪ ਕੂੰ ਕਜਾ ਲੇਪਥਾ ਇਸਨੇਸੇ ਸਰਧਾ ਰਾਜਾਕੀ ਪੂਰੀ ਹੋਜਾਤੀ ਦੂਸਰਾ ਆਪਕੇ ਬਡੇਹੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਬ ਰਾਜਜੋਂ ਕਾ ਦਾਨ ਲੇਤੇ ਰਹੇ । ਆਪਕੇ ਇਸਕਾਦਾਨ ਲੈਨੇ ਮੈ ਕਜਾ ਦੋਸ਼ ਥਾ ॥

॥ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਕੋ ਰਾਮਗੀਤਾ ਮੈ ਵਾਕ ਹੈ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੇ ਧਨਸੇ ਵਿਮੁਖ ਰਹੁ ਸਦਾ ਭ੍ਰਾਤ । ਇਸੀ ਅਰਥਮੈ ਨ੍ਰਿਗਰਾਜਾ ਕੀ ਕਥਾ ਲਛਮਨ ਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਸੁਨਾਈ ਥੀ । ਸੋ ਕਥਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਭਾਗਵਤ ਮੈ ਤਥਾ ਔਰ ਪੁਰਾਣੋਮੈ ਭੀ ਲਿਖੀ ਹੂਈ ਹੈ । ਇਕ ਰਾਜਾ ਬਡੇ ਧਰਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮਨਜ ਨਿਰਗ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹੈ ॥ ਬਲ ਮੈ ਵਿਸਨ ਕੇ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਕਾਮ ਦੇਵਕ ਵਿਭੂਤੀ ਵਾਨ ਕੁਮੇਰਕੇ ਸਮ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਸੂਰਯ ਕੇ ਸਮ ਸੀਤਲ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕੇ ਸਮ ਜਿਸਕੇ ਨਾਮਸੁਣਕੇ ਸਤਰੂਆਂ ਕੂੰ ਸੀਤਜਵਰ ਚਢ ਜਾਵੇ ਦਾਨੀ ਕਰੁਣ ਔ ਸਿਵੀਰਾਜਕੇ ਸਮ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਸੋ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਨ੍ਰਿਗ ਏਕ ਲਛ ਗਊ ਸੁਵਰਨ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗਾਂ ਵਾਰੀ ਦਾਨ ਰੋਜ ਕਰਤੋ ਥੋ ਅਰ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਾਨ ਕਰਤੋ ਥੋ ਕੋਈ ਉਸਕੇ ਪੂਰਬ ਜਨਮਕੇ ਖੋਟੇ ਕਰਮਕੇ ਪਾਕਕਾ ਫਲ ਆਇ ਉਦੈ ਹੂਆ ਪਰਮ ਦੁਖਦਾਈ ਨਹੀ ਤੋ ਰਾਜਾ ਨ੍ਰਿਗ ਇਸ ਦੁਖ ਯੋਗ ਨਹੀ ਥੋ ॥ ਰਾਜਾ ਗੋਊਆਂ ਕਾ ਦਾਨ ਇਕ ਦਿਨ ਕਰ ਚੁਕਾ ਥਾ ਤਬ ਰਾਜੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਜਨਮ ਕਾ ਪਾਪ ਬਡਾ ਉਗ੍ਰ ਗਊ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਦਾਨ ਕਰੀ ਹੂਈ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਨਕੀ ਗਊ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਰੀ ਗਊਆਂ ਮੈ ਜਾਇ ਮਿਲੀ ॥ ਇਤਨਾਕ ਪ੍ਰਮਾਦ ਰਾਜਾ ਪਾਸੋ ਭੀ ਹੋ ਗਯੋ ਜੋ ਉਸ ਗਊਕੂੰ ਪਛਾਨੇ ਬਿਨਾ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਦੂਸਰੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕੂੰ ਔਰ ਗਊਆਂ ਕੇ ਬੀਚ ਓਹ ਗਊ ਭੀ ਦਾਨ ਕਰੀ ਗਈ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਬ੍ਰਹਮਣ ਗਊਆਂ ਲੈਕੇ ਘਰ ਗਯਾ ਤਬ ਜਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੀ ਗਊ ਆਇ ਮਿਲੀ ਸੀ ਓਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਆਇਕੇ ਅਪਨੀ ਗਊ ਪਛਾਨ ਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਏਹ ਗਊ ਤੁਮਨੇ ਕਹਾਂ ਸੇ ਲੀਨੀ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਹਮਨੇ ਯੇਹ ਗਊ ਰਾਜਾ ਸੇ ਆਜ ਹੀ ਦਾਨ ਲਈ ਹੈ ਅਬ ਹੀ ਲੈਕੇ ਚਲੈ ਹੀ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਏਹ ਗਊ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੋ ਕਲਕੇ ਦਿਨ ਮੁਝਕੂੰ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਦਈ ਥੀ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ੨ ਹੀ ਆਪਸ ਮੈ ਲੜਤੇ ੨ ਰਾਜਾ ਨ੍ਰਿਗਕੇ ਪਾਸ ਆਏ। ਤਬ ਰਾਜੇ ਨੇ ਦੋਨੋ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਸੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਇਸ ਗਊ ਕਾ ਬਦਲਾ ਤੁਮ ਲਖ ਗਾਊ ਲੈ ਲੇਵੋ ਪਰੰਤੂ ਆਪਸ ਮੈ ਵਿਵਾਦ ਨ ਕਰੋ। ਤਬ ਉਨ ਦੋਨੋ ਨੇ ਨ ਮਾਨਾ ਪੁਨਾ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕ ਏਹ ਗਾਊ ਰਹਣੇ ਦੇਵੋ ਇਸ ਕਾ ਬਦਲਾ ਤੁਮ ਦੋਨੋ ਏਕ ੨ ਲਾਖ ਲਾਖ ਗਾਊ ਲੇਵੋ ॥ ਰਾਜਾ ਕੀ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੋਂ ਸੁਣਕੇ ਕੋਪ ਹੋਇਕੇ ਦੋਨੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਰਾਜਾਕੇ ਘਰ ਮੈ ਹੀ ਗਾਊਕੋ ਛੋਡ ਚਲੇ ਗਾਏ ॥ ਔ ਏਕ ਭੀ ਗਾਊ ਨ ਲੈ ਗਾਏ ॥ ਸਮਾਪਾਇਕ ਜਬ ਰਾਜੇ ਨ੍ਰਿਗਨੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤਜਾਜਬੇ ਔ ਯਮਰਾਜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੁਆ ਤਬ ਚਿਤ੍ ਗੁਪਤਨੂੰ ਧਰਮ ਰਾਜ ਕਾ ਹੁਕਮ ਹੁਆ ਕੇ ਤੁਮ ਰਾਜੇ ਨ੍ਰਿਗਕੇ ਪੁੰਨਜ ਔ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮੋ ਕਾ ਵੀਚਾਰ ਕਰੋ ॥ ਤਬ ਬੀਚਾਰਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਇਸ ਰਾਜੇ ਨ੍ਰਿਗਨੇ ਨਿਰੇ ਪੁੰਨਜ ਹੀ ਪੁੰਨਜ ਸਾਰੀ ਅਜੁ ਮੈ ਕੀਏ ਹੈਂ ਨਹੀ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕੀਏ ਇਸ ਨੇ ਏਕ ਪਾਪ ਥੋਰੇ ਸੇ ਰਾਜਾਸੇ ਭਯੋ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਇਸਨੇ ਜਾਨਕੇ ਨਹੀ ਕੀਓ ਹੈ ਏਕ ਦਿਨ ਕੀ ਦਾਨ ਕਰੀ ਹੁਈ ਗਾਊ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਗਾਊਅਨਕੇ ਸਮੁਦਾਯਮੈ ਮਿਲ ਗਈ ਔ ਭੂਲਕੇ ਦਾਨ ਦਿਤੀ ਗਾਈ ॥ ਫਿਰ ਪਰਮਾਦ ਸੇ ਉਸ ਪਾਪਕਾ ਪ੍ਰਯਸ਼ਚਿਤ ਇਸਨੇ ਨਹੀ ਕੀਓ ਹੈ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ ਪਾਪਸੇ ਬਿਨਾ ਰਾਜਾ ਕਾ ਔਰ ਕੋਊ ਪਾਪ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਚਿਤ੍ ਗੁਪਤਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਵਾਧ ਦੇਵਨੇ ਰਾਜੇ ਨ੍ਰਿਗਸੇ ਪੂਛਜੋ ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਪੁਨਜ ਭੋ ਤੇਰੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੈ ਔ ਏਕ ਹੀ ਪਾਪ ਹੈ ਅਬ ਬਾਤ ਕਹੁ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪੁਨਜੋਂ ਕੇ ਫਲ ਭੋਗ ਕੇ ਤੈਨੇ ਪਾਪ ਕੇ ਫਲ ਭੋਗਨੇ ਹੈ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਪਕੋ ਫਲ ਭੋਗਾਕੇ ਪੀਛੇ ਪੁੰਨਜੋ ਕਾ ਫਲ ਭੋਗਨੇ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਦੇਵਸ੍ਮ੍ਰਤਦੇਵਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪਾਪ ਤੋ ਥੋਰੇ ਸੇ ਹੈ ਇਸ ਪਾਪ ਕਾ ਫਲ ਮੁਝਕੂ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭੁਗਤਾਇ ਦੇਵੋ ਪੀਛੇ ਆਪਨੇ ਪੁਨਜੋ ਕਾ ਫਲ ਸ੍ਵਰਗ ਭੋਗੋਂਗੇ ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਰਾਜ ਨ੍ਰਿਗਕੀ ਸੁਣਕੇ ਪ੍ਰਿਤ੍ਰੀ ਰਾਜਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਓਕੇ ਇਸ ਰਾਜੇ ਕੂੰ ਕਿਰਲੇਕੀ ਜੋਨੀ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਪਛਮ ਕੇ ਸਾਗਰ ਕੇ ਤੀਰੇ ਏਕ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਜੰਗਲ ਹੈ ਤਿਸਮੈ ਏਕ ਕੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਕੂਪ ਮੈ ਇਸਕੋ ਡਾਰਦੇਵੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮੇ ਵਾਚ ਹੇ ਸਾਧੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ ਜੀ ਅਪਨੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਲਛਮਨ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਭ੍ਰਾਤ ਸਤਯੁਗ ਮੈ ਏਹ ਕਥਾ ਭਈ ਹੈ ਔ ਅਬ ਤਕ ਰਾਜਾ ਨ੍ਰਿਗ ਤਿਸ ਕੂਪ ਮੈ ਪਰੋ ਹੈ ਔ ਦ੍ਵਾਪਰਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਕ੍ਰਿਸਨ ਅਵਤਾਰ ਹੋਵੈਗੇ ਸੋ ਵੇ ਉਸ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕਿਰਲੇ ਕੀ ਯੋਨਿ ਛੁਡਾਇਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਕਰੈਗੇ ॥ ਭਾਂਤੇ ਹੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੋ ਧਨ ਕਬੀ ਭੂਲਕੇ ਭੀ ਨ ਗ੍ਰਹਨ ਨ ਕਰਜੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਓ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇੱਕ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਦੂਸਰਾ ਰਾਜਾ ਇਸਕੀ ਔਸ ਸੇ ਭਗਵਿਤ ਹਮਾਰੀ ਰਖਜਾ ਹੀ ਕਰੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਓ ਕੇ ਦੇਖੋ ਇਤਨੇ ੨ ਬਡੇ ਦਾਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਭੀ ਬਿਨਾ ਗਜਾਨ ਸੇ ਮੁਕਤ ਪਦਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਂਹੀ ਤੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਇੱਥੋਰੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਛੋਰ ਦੀਓ ਹੈ ਜਿਤੇ ਗਜਾਨਾਤ ਨ ਮੁਕਤਿ ॥ ਗਜਾਨਾਦੇਵਤੁਕੈਵਲ੍ਯੰ ਨ ਅਨਜਾ ਪੰਚ ਵਿਦਯਤੇ ਅਯਨਾਯ ॥ ਯਾਤੇ ਹੇ ਮੁਮੁਖਜਨੋ ਗਜਨ ਕੀ ਉਪਾਸਨੀਕੇਵਾ ਤੁਨਿਸਕਾਮਕਰਮ ਔ ਉਪਾਸਨਾ ਭਕਾ ਸ੍ਰਵਨ ਮਨਨ ਨਿਦਿਧਜਾਨ ਆਦਿਕ ਸਾਧਨੋ ਮੈ ਪ੍ਰਵਰਤਹੋਵੋ ਔਰ ਸਭ ਧੰਧੇ ਛੋਡਕੇ ॥ ਏਹੁ ਛਿਨ ਭੰਗਰ ਸਰੀਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਛਿਨ ਛਿਨ ਮੈ ਭੰਗਾ ਨਾਸ ਨਾਸ ਹੋਤੋ ਜਾਵ ਸੋ ਕਹਜੇ ਛਿਨ ਭੰਗਰ ਸੋ ਐਸੇ ਸਰੀਰ ਦੁਰਲਭ ਕੂੰ ਪਾਇਕੇ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਹਾਥੋ ਸੇ ਹਾਥ ਮੀਜਕੇ ਦਾਤੋ ਸੇ ਦਾਂਤ ਪੀਸਕੇ ਜਿਤਕੂੰ ਏਕਾਗ੍ਰ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਪਦਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੇ ਜਨਮ ਮਰਨ ਆਦਿਕ ਕਲੇਸੋ ਸੇ ਛੂਟ ਜਾਵੇ ॥ ਜਬਾ ਕਾਲੁ ਸਬਦਃ ਟੁਕ ਦਮ ਕਰਾਰੀਜੋ ਕਰੈ ਹਾਜਰ ਹਜੂਰ ਪੇਦਾਇ ॥ ਏਕ ਚਿਤ ਜਿਹ ਇੱਕ ਛਿਨ ਧਿਆਇਓ ॥ ਕਾਲ ਫਾਸਕੇ ਬੀਚ ਨ ਆਇਓ ॥ ਰਚਿਤ ਚੇਤਯ ਚਿਰੰ ਚਲਣੋ ਮਰਣੇਃ ਪਰੰ ਗਮਿਖਜਸਿ ਯਤੋ ਭਵ ਸਾਗਰ ਰਸਜ ॥ ਪੁਤ੍ਰਃ ਕਲਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਨ ਤੇ ਸਹਾਯਾਃ ਸਰਬੰ ਵਿਲੋਕ੍ਯ ਸਖੇ ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸਨਕਾਂਭੁ ॥ ੧ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨ੍ਰਦੀਯ ਪਦਪੰਕਜ ਪੰਜਰਾਂਤੇ ਅਦਯੈਵ ਵਿਸਤੁ ਮੇ ਮਾਨਸ ਰਾਜ ਹੰਾਃ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਯਾਣ ਸਮਯੇ ਪਿਤਵਾਤ ਕਫੈਃ ਕੰਠਾ ਵਰੋਧਨ ਵਿਧੌ ਸਮਰਣੰ ਕੁਤਸ੍ਤੇ ॥ ਟੀਕ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਯਾਤੇ ਉਕਤ ਔ ਵਖ੍ਯਮਾਣ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਗਜ ਨ ਰੂਪੀ ਨਿਦ੍ਰਾ ਮੈ ਸੋਇ ਹੂਏ ਮਨ ਕੂੰ ਮੀਘੀ ਜਗਾਵੋ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਮਨ ਪ੍ਰਬੋਧੋ ਅਪਨਾ ਪੀਛੇ ਅਵਰਨ ਰੰਝਾਵੈ ॥ ਹੇ ਚਿਤ ਛਿਨ ਭੰਗਰ ਔ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਛਿਰ ਅਨਿਤ ਸਰੀ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਮਤਾਂਗੀ ਨਾਮ ਮੁਰ ਨਾਮ ਦੈਤਕੇ ਅਰੀ ਸਤ੍ਰੁ ਵਿਸਨੁ ਭਗਵਾਨ ਤਿਸਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕਾ ਮਨ ਮੈ ਚਿੰਤਨ ਧ੍ਯਾਨ ਕਰ ਲੀਵੇ ਜਿਸਕ ਚਰਣ ਕਮਲਕੇ ਧ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਜਹਾਜ ਕ ਆਸ੍ਰੈ ਲਗਾਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਦੁਸਤਰ ਸਮੁਦ੍ਰਕੂੰ ਤਰਜਾਵੋਗੇ ॥ ਜੋ ਕਹੁ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਕੁਟੁੰਬ ਇਸਤ੍ਰੀ ਧਨ ਆਦਿਕ ਹੈ ਇਨਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਹਮ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੂੰ ਤਰ ਜਾਵਾਂਗੇ ॥ ਏਹੁ ਵਾਰਤਾ ਲੋਕ ਵੇਦਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਪੁੰਨਾ ਮਾਨ ਰਕਸੇ ਜੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਪੁਤ੍ਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔ ਮਿਤ੍ਰੁਜਸੇ ਜੋ ਰਖਜਾ ਕਰੇ ਯੁਧ ਆਦਿਕ ਦੁਖ ਭੀੜਾਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਰਖਜਾ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ।ਮਤ੍ ਕਜਾ ਯੰਹ ਸਾਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਈਹਾਂ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਥ ਕਜਾ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਹਮਾਰੀ ਸਹਾਯਤਾ ਨ ਕਰੈਗੇ ਨਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਵਸਯ ਕਰੈਹੀਕੋ ॥ ਉਤ੍ । ਪੁਤ੍ਰਃ ਕਲਤ੍ ਮਿਤ੍ਰੋ ਨ ਤੇ ਸਹਾਯਃ ॥ ਪੁਤ੍ ਤੇ ਮਿਤ੍ ਕਲਤ੍ ਇਸਤ੍ਰੀ ਔਰ ਕੁਟੁੰਬੀ ਲੋਕ ਏਹ ਤੇਰੀ ਸਹਾਯਤਾ ਨਹੀ ਕਰੈ ਉਲਟਾ ਕਹੈਗੇ ਕੇ ਛੇਤੀ ਮਰੇ ਜੋ ਜੋ ਹਮ ਇਸਕਾ ਧਨ ਮਿਲਕ ਸਾਂਭ ਲੇਵੈ ॥ ਜੈਸੇ ਤੇਰੇ ਹੀ ਆਗੇ ਤੇਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਪਗੜੀ ਬਦਲ ਮਿਤ੍ ਯਾਰ ਔ ਰੋਦਕੇ ਬਾਲ ਮਰ ਗਏ ਹੈ ਤੈਂ ਉਨਕੀ ਕਜਾ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰੀ ਹੈ ਕਾਲ ਸੇ ਉਨਕੂੰ ਰਖ ਲੀਆ ਹਈ ਅਥਵਾ ਦੁਖਸੇ ਉਨਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹਯੀ । ਜੈਸੀ ਤੂੰ ਉਨਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੀ ਹੈ ਤੈਸੀ ਹੀ ਵੇ ਭੀ ਤੇਰੀ ਕਰੈਗੇ ॥ ਯਾਤੇ ਕਾਲਤੇ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਬਚ ਇਸਕੂੰ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਖੇ ਪੁਤ੍ ਮਿਤ੍ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਔਰ ਭੀ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ਕੇ ਜਲਕੇ ਸਮਾਨ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਰਜੁ ਮੈ ਸਰਪ ਕੀ ਨਜਾਈ ਭੀਨੇ ਕਾਲ ਹੁਏ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਨਿਰਾ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਸਚੇ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਹੋਤੇ ਹੈ ਵਾਸਤਵਸੇ ਇਨ ਮੈ ਸਾਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਨ ਸੇ ਤੂੰ ਸੁਖਕੀ ਆਸਾ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਨ ਕਰ ॥ ਜੈਸੇ ਪੈਂਡੋਈ ਪੁਰੁਖ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾਕੇ ਜਲਸੇ ਅਪਨੀ ਪਜਾਸ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰੀਕੀ ਆਸ਼ਾ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥੧॥ ਔ ਐਸੇ ਈਸ੍ਵਰਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਕਰਤਾ ਰਹੋ। ਕੇ ਹੇ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਤੇਰੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇ ਮੈ ਮੇਰਾ ਮਨਰੂਪੀ ਰਾਜਹੰਸ ਆਜ ਹੀ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੋਵੇ ॥ ਜੈਸੇ ਪਿੰਜਰੇ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਾਜਹੰਸ ਕੂੰ ਬਿਲਾਰ ਕੋ ਭੈ ਨਹੀ ਹੋਤ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤੇਰੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਸ੍ ਹੁਏ ਮੇਰੇ ਮਨਕੂੰ ਕਾਲ ਰੂਪੀ ਬਿਲਾਰ ਕੋ ਭੈ ਭਰ ਨ ਰਹੈਗੋ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ॥ ਪਿੰਜਰਹਰਿ ਸੁਆਟਾ ਤੋਰ ॥ ਜਮਮੰਜਾਰ ਕਹਾਂ ਕਰੈ ਮੋਰ ॥ ਜੇ ਕਹੋ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਭਜਨ ਮੇਰਾ ਸਿਮਰਣ ਕਰ ਲਛੀਂ ਅਬੀ ਕੌਨ ਸੀ ਜਲਤੀ ਹੈ ॥ ਸੋਠੀਕ ਹੈ ਤਬ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜਬ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਪਯਾਨ ਕੋ ਸਮੋ ਸਮੀਪ ਆ ਜਾਵੇਗੋ ਔ ਵਾਤ ਪਿਤ ਕਫ ਕਰਕੇ ਕੰਠਰੁਕ ਜਾਇਗੋ ਤਬ ਤੇਰੋ ਸਿਮਰਣ ਕੈਸੇ ਬਨ ਸਕੂੰ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂਗੀਤੰ ॥ ਜਬ ਲਗ ਜਰਾਰੋਗ ਨਹੀ ਆਇਆ ॥ ਜਬ ਲਗ ਕਾਲ ਗ੍ਰਸੀਨਹੀ ਕਾਇਆ ॥ ਜਬ ਲਗ ਬਿਕਲ ਭਈ ਨਹੀ ਬਾਨੀ ॥ ਭਜਲੈਰੇ ਮਨ ਸਾਰੰਗ ਪਾਨੀ ॥ ਅਬ ਨ ਭਜਸਿ ਭਜਸਿ ਕਬ ਭਾਈ ॥ ਆਵੈ ਅੰਤ ਨ ਭਜਿਆ ਜਾਈ । ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਸ੍ਰਿਹਥਾ ਬਚਨ ਸੁਧ ਨਹੀ ਨਿਕਸੈ ਤਬਰੇ ਧਰਮ ਕੀ ਆਸ ਕਰੈ ॥ ਹੇਭਗਵਨਉਸਸਮੇ ਤੋ ਕੇਵਲ ਦੁਖਕੋ ਰੂਪਹੀ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਤੇਰੋ ਸਿਮਰਨ ਕੌਨ ਕਰੇ ਯਾਤੇ ਅਬਹੀ ਸਮੋ ਹੈ ਆਪਕੇ ਸਿਮਰਨ ਕ ॥੨॥ ਯਾਤੇ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੋ ਅੰਨ ਖਾਤੋ ਹੈ ਤੈਸੋ ਹੀ ਮਨ ਹੋਤੋਹੈ ਤਾਂਤੇ ਅੰਨ ਭੀ ਵਿਚਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਖਾਣੇ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ਰਾਜ ਅੰਸ ਆਦਿਕ ਖਾਨੇ ਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਅਤਿ ਹੀ ਮਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਔ ਮਲੀਨ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਚਪਲਤਾ ਆਦਿਕ ਵਿਚਾਰ ਉਤਪਤ ਹੋਇਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਵਿਕ੍ਸ਼ਿਤ ਚਿਤ ਮੈ ਫਿਰ ਚੇਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਕੋ ਭਾਨ ਯਥਾਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਆਨੰਦ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸੇ ਛੂਸਟ ਸੁਖਕੋ ਨਹੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਖੁਦਾਇਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਹਿਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ [ਪਰਮ ਸ੍ਰੇਸਟਅਵਧੂਤ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯਜੀ ਰਾਜੇ ਯਦੁਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਉਪਰਾਮਹੋਕੇ ਬਨਕੀਓਰ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ॥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬਰਸ ਪਰਯੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਲਵ ਪੁਰੀ ਮੈ ਰਹੇ ਦੋਨੋਂ ਵਕਤ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਕੇ ਆਗੇ ਹੋਕੋ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਤੇ ਜਾਤੇ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਰਾਜੇ ਕੂੰ ਸੰਤਹੁਕਾ ਦਰਸਨ ਨ ਹੂਆ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਏਕ ਪਸਰੂਰਕਾ ਰਹੀਸ ਸਾਹੂਕਾਰ ਤਾਰਾਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਘਰਸੇ ਨਿਰਧਨ ਤੰਗ ਹੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਆਇਲਾਛਾ ਔਨਉਕਰੀਕੀ ਆਸਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਭੀ ਜਾਯਾ ਕਰੇ ਥਾ ਛਰਮਜਾਂਕੇ ਦਿਨਥੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਸੋ ਤਾਰਾਸਿੰ ਪਖਾ ਭੀ ਕੀਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ਜਿਉਸਵੇਰਸੇ ਪਖਾ ਪਕੜੇ ਕੇ ਸਾਰਾਦਿਨ ਹੀ ਪਖੋ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਤਿਸਕੇ ਹਾਥੋਂ ਪਰ ਛਾਲੇ ਪੜ ਗਏ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਲੋਕ ਥਾ ਤਿਸਨੇ ਕਬੀ ਕਾਮ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋ ਸੇ ਕੀਆ ਨਹੀ ਥਾ ॥ ਜਬ ਤੀਨ ਦਿਨ ਸੇਵਾ ਕਰਤਜਾਕੂੰ ਬੀਤ ਗਏ ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉਰੇ ਤੇਰੋ ਕਜਾ ਕਾਮ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਬ ਧਨ ਤੋ ਘਰਮੋ ਰਹਜੋ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਜੋਨਸਜਾਂ ਆਦਤਾਂ ਪਰੀ ਹੋਯਾਂ ਹੈ ਅਬ ਓਹ ਹਟਤਜਾਂ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਔ ਜਿਤਨੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਧਨ ਹੀ ਯਾਰ ਹੈਂ ਜੋ ਧਨ ਪਾਸ ਹੋਤੋ ਹੈ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰਇਸਤ੍ਰੀ ਸਾਰੇ ਹੀ ਆਦਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਜਬ ਪੁਰੁਖਕੂੰ ਨਿਰਧਨ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਤਬ ਦੁਖ ਸੁਖ ਬਾਤਤੋ ਕਹੂੰ ਰਹੀ ਕੋਈ ਸਮੀਪ ਭੀ ਖਰੋ ਹੋਣੇ ਨਹੀ ਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਬਦ ਹੈ ॥ ਦਾਮੀਤ ਪੂਤ ਸਨਬੰਧੀ ਸਗਲੇ ਧਨਸਿਉ ਲਾਗੇ ॥ ਜਬ ਹੀ ਨਿਰਧਨ ਦੇਖਿਓ ਨਰਕਓ ਸੰਗ ਛਾਡ ਸਭ ਭਾਗੇ ॥ ਸੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਤਯੰਤ ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੀ ਸਰਣਿ ਆਇ ਰਹੀ ਹੈ ਔ ਰਾਜੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ਭੀ ਇਸੀ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਵਕਤ ਜਾਤਾ ਹੂੰ ਭਲਾ ਜੇ ਕੁਛ ਰੁਜਗਾਰ ਮੇਰਾ ਲਗਾਦੇਵੇ ॥ ਐਸੀ ਦੀਨ ਦਸਾ ਕੇ ਤਿਸਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਕੇ ਪਖਾ ਰਖਦੇ ਜਿਥੇ ਰਾਜੇ ਪਾਸ ਤੂੰ ਰੋਜ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਨ ਤਿਲੋਮੈ ਡੇਲ ਨਹੀ ਹੈ। ਜਾਹ ਅਬੀ ਚਲਾਜਾਹੁ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਨਗਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੂੰ ਦੇਰ ਨ ਕਰ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਬਚਨ ਕੋ ਮਨ ਕੇ ਪਖਾਰਖਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਵੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੁਧਾਸਰਕੂ ਚਲਜੋ ਭਾਜੋ ਜਾਤਭਾ ਹੀ ਤਿਸਕੀ ਸੂਬੇਦਾਰੀ ਲਾਗ ਗਈ ਅਨੰਦ ਹੋ ਗਾਜੋ ॥ ਐਸੇ ੨ ਅਨੇਕੇ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਹਰਾ ਏਹ ਵਿਧ ਲਵ ਪੁਰਮੈ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀਨੇ ਚਰਿਤ ਅਨੰਤ ॥
ਕੋਕਵਿ ਸੰਖਜਾ ਕਰ ਸਕੂ ਗੁਣ ਸੇਖਨ ਪਾਵਤ ਅੰਤ ੧ ॥ ੧ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੩੫ ਅਧਜਾਜ ਸਮਾਪਤੰ

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ ॥

ਦੋਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪਗਲੋ ਪ੍ਰੇਮ ਜੋ ਉਜਲ ਸਰਸਸੁ ਹੰਸ
ਅਵਗੁਨ ਤਜ ਕਰ ਗੁਨ ਗ੍ਰਹੇ ਬਸੋ ਮੋਹਿ ਮਨ ਮੰਝ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵਜੀ ਕੀ ਅੰਸ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਤੀਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਦਿਵਾਨ ਖਾਨੇ ਮੈ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਏਕ ਕੋ ਨਾਮ ਬਾਵਾ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਥਾ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਰਖਤੇ ਥੇਂ ਸੋ ਬਾਵਾ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਾਮਰਥਤਾਕੀ ਔ ਅੰਤਰ ਯਾਮਤਾ ਕੀ ਕਥਾ ਦੂਸਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਜੋ ਕੂੰ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਸੁਣਾਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਕੇ ਜਬ ਹਮ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਔ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਸੰਗ੍ਰਾਮਮੇ ਗਾਏ ਥੇ ਕਤਕ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ॥ ਤਬ ਏਹ ਭੀ ਉਹਾ ਗਾਏ ਹੂਏ ਥੇ ॥ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇ ਥੇ ਮੁਝਕੂੰ ਹਸਕੇ ਕਹਜਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਵੇ ਬਾਵਾ ੨ ਤੂੰ ਇਥੇ ਕਿਉ ਆਯੋ ਹੈਂ ਈਂਹਾਂ ਤੋ ਬਡੇ ਬਡੇ ਪਥਰ ਪੜਨੇ ਹੈਂ ਔ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਤੋ ਭੁਾਗਾ ਜਾਣੋ ਹੈ ਈਂਹਾਂ ਤੋ ਭਾਜ ਪੜਜਾਣੀ ਹੈ ਭਾਂਜ ਪੜ ਜਾਇਗੀ ਤਬ ਤੂੰ ਕਜਾ ਕਰੇਗੋ ॥ ਅਛਾ ਟੋਆ ਕਹਕੇ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰੀਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਅਸਵਾਰੋ ਸੀਮ ਪਰ ਲੈਕੇ ਟੋਏਮੈਬੈਠਜਾਵੀਂਐਸੇਕਹਕੇਮਸਤੀਮੈਆਏਹੂਏ ਬਡੀ ਉਚੀ ਦੇਕੇ ਚਾਂਗਰ ਮਾਰਜਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਭਹਾਹੀ ਦਓਆਉਕੇ ਤੀਰੇ ਰਾਮਨਗ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ॥ ਗੁਜਰਾਤ ਸਹਰਮੈ ਰਹਣੇ ਵਾਲੀ ਮਾਈ ਭਾਗੀ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਕ ਸਾਭੀ ਸੁਣਕੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਆਗਮਨ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਆਈ ਥੀ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਸੰਤ ਹਸਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਮਾਈ ਭਾਗੀ ਜੇ ਇਥੇ ਭਾਗੀ ਪੜ ਜਾਇਗੀ ਤਬਤੂੰ ਕਜਾ ਕਰੇਂਗੀ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਬਡੀ ਉਚੀਦੇਕੇ ਚਾਂਗਰ ਮਾਰਕੇ ਹਸਜਾ ਕਰੈ॥ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕਾ ਡਰ ਭੈ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸਭ ਸਿਖਹੁ ਕੂੰ ਨਿਧੜਕ ਹੋਕੇ ਬਣਾ ੨ ਕੇ ਕਹਤੇ ਥੇ॥ ਇਸੀ ਤਰਾਂਸੇ ਗੁਜਰਾਤ ਮੈ ਰਹਨੇ ਵਾਲਾ ਏਕ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਿਖ ਥਾ ਵੋ ਭੀ ਤਹਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਆਯੋਥੋਦੇਖਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਦੇਖਕੇ ਚਾਹਿਆਕੇ ਮੈ ਭੀ ਅਸਵਾਰੋਂ ਬੀਚਨਾਵਾ ਲਵਾਲੇ ਵੋ ਏਹ ਮੰਤ੍ਰ ਅਪਨੇਮਨਮੋਦ੍ਰਿਢਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੂੰ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਜਥ ਚਲਜੋ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪੂਛਜਾ ਕਿਉਵੋ ਅਬਕਹਾਂ ਚਲਜੋ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਤਿਸਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਮੈ ਚਾਹਤਾਹਾਂ ਕੇ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਗਹਣਾ ਬੇਚਕੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈਕਾ ਘੋੜਾ ਲੈਕੇ ਅਸ੍ਵਾਰੋ ਮੈ ਨਾਵਾ ਲਗਾਲੇਵੋ ਏਹ ਬਾਤ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵੋ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਇਥੇ ਘੋੜੇ ਤੇ ਹਥਜਾਰਾਂਕੀ ਰੁਲਪੜ ਜਾਲੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨੇ ਘੋੜੇ ਜ੍ਵਾਨ ਔ ਹਥਜਾਰਨੂ ਪੁਛਣਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤੂੰ ਕਿਉ ਆਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਗਹਣੇ ਗਵਾਵਤੋ ਹੈ ਔ ਆਪ ਭੀ ਖਰਾਬ ਹੋਤੋ ਹੈਂ ॥ ਈਹਾਂ ਤੋ ਸਿਖੋ ਕੋ ਨਾਮ ਕਿਸਨੇ ਨਹੀ ਲੇਨੋਹੈ ਜਾਹੁ ਆਰਾਮ ਕਰਕੇ ਘਰ ਮੈ ਬੈਠ ॥ ਐਸੇ ੨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਵੋ ਠਟਕ ਗਯੋ ਸੋ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਆਜ ਤਕ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਬਡੋ ਉਪਕਾਰ ਮਾਨਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੰਤ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਥੋੜੇ ਦਿਨ ਬਾਦ ਸਿਖ ਭਾਗ ਗਏ ਔ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਜੀਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਬਾਵਾ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਬੀ ੨ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਹਸ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰੈ ਤਬ ਐਸੇ ਕਹੈ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਬ ਏਤੇ ੨ ਬਡੇ ਪਥਰ ਪਰੈਗੇ ਤਬਤੂੰ ਟੋਆ ਪੁਟਕੇ ਤੇ ਸਿਰ ਪਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਚਕਕੇ ਬੈਠਜਾਵੀ ॥ ਔ ਜਬ ਉਸ ਖਤ੍ਰਾਣੀ ਸੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰੈ ਤਬ ਕਹੈ ਮਾਈ ਭਾਗੀ ਜਬ ਈਹਾਂ ਭਾਗੀਪਰਜਾਇਗੀ ਤਬ ਤੂੰ ਕਜਾ ਕਰੈਗੀ ਏਹਬਾਤੈ ਮੈਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਪੂਰਜਾਂ ਹੋਤਜਾ ਦੇਖਤਾ ਭਯਾ ਹੂੰ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਬਾਵਾ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਦੂਸਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਜੋਂ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹਮ ਆਗੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਸੁਣ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਕੇ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈਂ ਪਰਸਾਨੂੰ ਨਿਸਚਾ ਨ ਹੂਆ ਤਥਾਅਬ ਆਪਕੇ ਬਚਨੋ ਸੇ ਹਮ ਕੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ॥ ਜੋ ਠੀਕ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈਂ ॥ ਪਰੰਤੂ ਹਮ ਭੀ ਥੋੜੀ ਸੀ ਪਰੀਖਜਾ ਆਜ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਅਬ ਈਹਾਂ ਹਮ ਤੁਮ ਤੀਨੋ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਏਕਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਹਮ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਤਬ ਜਾਣੇ ਜੋ ਹਮ ਕੂੰ ਸੇਹਲੀ ਦੇਡਾਰੇ ॥ ਦੂਸਰੋ ਬਾਵੋ ਬੋਲਜੋ ਕੇ ਹਮ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਤਬ ਜਾਨੈਗੇ ਜੋ ਮੇਰੀ ਝੋਲੀ ਮੈ ਤੀਨ ਬੁਕ ਭਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭ੍ਰਰਕ ਪਤਾਸਜੋਂਕੇ ਡਾਰ ਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਵੇ ਮ੍ਰੁਦਰਸਿੰਘ ਨੋਕਰਜੋਕੇ ਹਮਤੋ ਆਜ ਸੰਤਰੁਕੀ ਪਰੀਖ੍ਜਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕਹੇਤੇ ਹਮ ਆਗੇ ਬਹੁਤਵਾਰ ਪਰੀਖ੍ਜਾ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹੈਂ ॥ ਯਦ੍ਯਪਿ ਵੇ ਸਾਂਤ ਆਤਮਾਹੈ ਕਬੀ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਕਰਤ ਪਰੰਤੁ ਨ ਜਾਨੇ ਪਰੀਖ੍ਜਾ ਵਾਰੰਵਾਰ ਕਰਣੇਸੇ ਕੋਪ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਨ ਦੇਵੈਂ ਤਬ ਕੁਛ ਆਸਚਰਜ ਨਹੀਂ ਮੇਰੀ ਹੈ ॥ ਅਹੋਤ ਰਾਜਾ ਜੋਗੀ ਅਗਨਿ ਜਲ ਤਿਨਕੀ ਉਲਟੀ ਰੀਤੀ ਭ੍ਰਰਦੇ ਰਹਜੋ ਪਰਸਰਾਮ ਜੋ ਬੋਲੀ ਪਾਲੈਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ੧ ॥ਐਸੇ ਮੰਤ੍ ਭ੍ਰਰਕੇ ਆਪਸਮੈ ਤੀਨੋ ਤੀਨ ਚਾਰ ਬਜੇ ਦਿਨਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਆਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਧਯਾਨ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਬੈਠੇ ਹ੍ਵੈਏ ॥ ਏਹਭੀ ਤੀਨੋ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਨੇਮੈ ਕੋਈ ਏਕ ਸਿਖਨ ਪਤਾਸਜਾਂਕੀ ਟੋਕਰੀ ਭਰੀ ਹੁਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਲਜਾਇਰਾਖੀ । ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਨੇਤ੍ ਕਮਲ ਖੋਲਕੇ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਤਬ ਬਾਵੇ ਮ੍ਰੁਦਰਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਤੀਨੋ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਜੋਨੇ ਫੇਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੀ । ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਉਨਸੇ ਕੁਸਲ ਪੂਛਕੇ ਸਤਕਾਰ ਪੂਰਬਿਕਬੈਠਾਤੇ ਭਏ ॥ ਬੋਰੀਹੀ ਦੇਰੀ ਪੀਛੇ ਅਪਨੇਗਰੇ ਮੈ ਸੇ ਸੇਹਲੀ ਉਤਾਰਕੇ ਜਿਸ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇਨੇ ਸੇਹਲੀਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਥਾ ਤਿਸਕੋ ਦੇਡਾਰੀ ॥

ਫੇਰ ਦੂਸਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੁੰ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੇਹੁ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਰੋ ਝੋਲੀ ਤਿਸਨੇ ਝੋਲੀ ਪਸਾਰੀ ਤਬ ਤਿਸਕੀ ਝੋਲੀ ਮੈ ਭੀਨ ਬੁਕ ਪਤਾਸਜੋਂ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਾਇਦੀਏ ॥ ਤਿਸਨੇ ਭੀ ਪੁਨਾ ਮਨ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਕੇ ਏਕ ਸੇਹਲੀ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਦੇਦੇਤੇ ਤਬ ਅਛੀ ਬਾਤ ਥੀ ॥ ਤਿਸਕੇ ਸੰਕਲਪ ਅਨੁਕਾਰ ਦੂਸਰੀ ਸੇਹਲੀ ਚਾਲੇ ਮੈ ਸੇ ਉਤਾਰਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਕਰਕੇ ਕਬੀ ਦਹਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਲੇਵੈ ਕਬੀ ਬਾਂਵੇ ਹਾਥ ਮੈ ਲੇਵੈ ਜਿਉਂ ੨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇਹਲੀ ਕੁੰ ਬਾਂਵੇ ਦਹਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਲੇਵੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਕਰੈ ਤਿਉਂ ੨ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੋ ਮਨ ਲਲਚਾਵੈ ਅਹੋ ਕਿਵੈ ਜਲਤੀ ਮੁਝਕੁੰ ਦੇਡਾਰੈ ਐਸਾ ਨ ਹੋ ਜੋ ਪੁਨਾ ਗਰੈ ਮੈ ਡਾਰਲੇਵੈਂ ਵਾ ਭੀਤਰ ਹੀ ਰਖਾਦੇਵੈਂ ਕਿਤਨੀਕ ਦੇਰੀ ਬਾਦ ਹਸਕੇ ਕਿੰਚਤ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੈਵੋ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਿਆ ਮੈਨੇ ਸੇਹਲੀ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਤੇ ਮੁਝਕੁੰ ਸੇਹਲੀ ਨ ਦਈ ਲੈ ਤੁੰ ਭੀ ਸੇਹਲੀ ਲੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸੇਹਲੀ ਤਿਸ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੁੰ ਦੇਡਾਰੀ ਬਾਵਾ ਮ੍ਰੁਦਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਬਾਵੇ ਮ੍ਰੁਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਹੁਆ ਕੇ ਏਕ ਸੇਹਲੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੁਝ ਕੁੰ ਭੀ ਦੇ ਡਾਰਤੇ ਤਬ ਅਛੀ ਬਾਤ ਥੀ ॥ ਪਰੰਤੁ ਮੈਨ ਸੇਹਲੀ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀ ਕੀਆ ਥਾ ॥ ਅਛਾ ਅਬ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਮਰਜੀ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਅਪਨੀ ਦਾਸੀ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲਜਾਵੋ ਵੈਦਰਾਜ ਸੇਹਲੀ ਭੀਤਰ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏਹ ਬਾਵੇ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕ ਮੁਝਕੂੰ ਭੀ ਏਕ ਸੇਹਲੀ ਦੇਦਤੇ ਤਬ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਥਾ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸੇਹਲੀ ਬਾਵੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਭੀ ਦੇਦੇਤੇ ਭਏ ਤਬ ਤੀਨੋ ਹੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਭੁ ਭੀਤ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਕਿਉਕੇ ਇਤਨੀ ਪਰੀਖਜਾ ਲੇਨੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਸੰਤ ਕੁਛ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਮਤ ਸ੍ਰਾਪ ਨ ਦੇਦੇਵੈਂ ॥ ਉਨਕੇ ਮਨਕਾ ਸੰਕਲਪ ਜਾਨਕੇ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਛ ਆਉਲਜਾਂ ਬਾਵਲਜਾਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰਣੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਕਿਉ ਏਹ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਔਰ ਸਾਮਾਨ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਨਕੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋਜਾਵੈਂ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਤੀਨੋ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਜਬ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਬਾਬੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਦੇਖੀ ਉਨਕੀ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮਿਤਾ ਤੁਮਾਰੇ ਹਮਾਰੇ ਸਭਨੋ ਕੇ ਜੋ ਜੋ ਸੰਕਲਪ ਹੋਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਬੈਠਜਾ ਕੇ ਭੀ ਔ ਈਂਹਾਂ ਕੇ ਭੀ ਸਭ ਪੂਰਣ ਕਰਦੀਏ ਫਿਰ ਏਕ ਔਰ ਅਸਰਚਰਯਕੀ ਬਾਤ ਹੋਰ ਦੇਖੋ ਕੇ ਇਤਨੀ ਵਾਰ ਪਰੀਖਜਾ ਲੇਨੇ ਸੇ ਭੀ ਉਨਕੋ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਆਯੋ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਹੋਤੋ ਤਬ ਇਤਨੀ ਪਰੀਖਜਾ ਲੇਨੇਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਤੁਰਤ ਹੀ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਦੇਤੇ ॥ ਇਤਨੇ ਤੀਨੋ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਧੀਰਯ ਔ ਸਾਮਰਥ ਕੀਆ ਬਾਤੈ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਔ ਆਸ-ਚਰਯ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਮੈ ਏਕ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਕਾ ਸਿਖਥਾ ਜ੍ਵਾਲਾਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧਥਾ ॥ ਵੋ ਜ੍ਵਾਲਾਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਚਾਚੇ ਕੇ ਸਾਥ ਲਵ ਪੁਰ ਮੈ ਆਯੋ ਥੋ ਜਬ ਲੁਹਾਰੀ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਅੰਦਰ ਆਯੇ ਤਬ ਜ੍ਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਨੇ ਚਾਚੇ ਸੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਭੂਖ ਲਾਗੀ ਹੈ ਕੁਛ ਖਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਲੈਦੇਵੋ। ਤਬ ਉਸਕੇ ਚਾਚੇ ਨੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਉੰਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਅਬ ਚਲੇ ਹੈਂ ਨਾਲੈ ਦਰਸਨ ਕਰੈਗੇ ਨਾਲੇ ਤੁਝਕੂੰ ਤਹਾਂ ਖਾਣੇ ਕੂੰ ਮਿਲ ਜਾਇਗਾ ਉੰਹਾਂ ਬਹੁਤੇਰਾ ਕੁਛ ਆਵਤੋ ਹੈ ਤਬ ਜ੍ਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਵੋ ਹਮਾਰੇ ਕੂੰ ਥੋਰੋ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ੨ ਕੂੰ ਬੇਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਚਾਚੇ ਨੇ ਕਹਜੇਕੇ ਦੇਤੇ ਕਿਉ ਨਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤੋ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਹੈ ਸਭਹੀ ਕੂੰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤੇਰੇਕੂੰ ਕਿਉਨਹੀਦੇਵੈਗੇ ॥ ਐਸੇ ਬਾਰਤਾਂ ਆਲਾਪ ਕਰਤੇ ੨ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਜਬ ਅਧੀਕਘੜੀ ਬੈਠਯੋਂ ਕੂੰ ਬੀਤੀ ਤਬ ਕਿਸੇ ਸਿਖਨੇ ਬਡੀਸਾਰੀ ਟੋਕਰੀ ਮੋਦਕ ਜਲੇਬੀ ਆਦਿਕ ਮਿਠਾਈਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀ ਕੂੰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਸੈਨਾਕਰੀਕੇ ਤੂੰ ਵਰਤਾਇਦੇ ਹਜੂਰਕਾਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸ ਏਕ ਖਪਰ ਪਰਜੋ ਨਹਤੋਥੋ ਤਿਸਮੈ ਮਹਾਰਾਜੀਕੋ ਬਾਂਟੋ ਰਖਕੇ ਔਰ ਸਭ ਕੂੰ ਮਿਠਾਈ ਵਰਤਾ ਦ ਈ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਪ ਭੀ ਰਸਨੀ ਲਾਵੋ ॥ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕਰ ਜ੍ਵਾਲਾਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਮਿਠਾਈ ਵਾਰੋ ਹਾਥ ਕਟਕ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਇਸੀ ਸਾਤ ਜਨਮਕੇ ਭੂਖੇਕੂੰ ਦੇ ਡਾਰੋ ਜੋ ਕਹਤੇ ਆਜੋਹੈ ਔਰੇ ਕੂੰ ਖਾਣੇ ਕੂੰ ਏਤੇ ਹੈ ਔ ਹਮਕੂੰ ਨਹੀ ਏਤੇ ਹੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਛੈ ਇਤਨੇ ਬਚਨ ਕਹਨੇ ਕੇ ਜ੍ਵਾਲਾਸਿੰਘ ਥਰ ੨ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗਾ ਜਾਤੋਭਯੋ ਮਹਾ ਭੈਭੀਤ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਅਬ ਨ ਮਿਠਾਈ ਲੇ ਸਕਤੋਹੈ ਔ ਨ ਤਜਾਗਾ ਸਕੂੰਹੈ ਔ ਤਿਸਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਕੁਛ ਬਾਤ ਨਿਕਸਤੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਹੂਆ ਬਚਨ ਕਿਉਂ ਵੋ ਅਬਮਿਠਾਈ ਲੇਤਾ ਕਾਹੇ ਨਹੀ ਹੈ ਮਾਰਗਮੈ ਜੋ ਕਹਤੇ ਆਵਤੋਥਾ ਮੇਰੇ ਕੂੰ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਅਬ ਲੈਕੇ ਰਜਕੇ ਖਾਇਲੈ ॥ ਤਬ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਜ੍ਵਾਲਾਸਿੰਘ ਨੇ ਮਿਠਾਈ ਲੈਕੇ ਖਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੀ ਭੂਲ ਖਿਮਾ ਕਰਾਨੇ ਲੀਏ ਹਾਥ ਮੁਖ ਧੋਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮਾਥੋ ਟੇਕਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਹਮ ਅਲਪ ਬੁਧੀ ਤੁਛ ਜੀਵਹੈਂ ਤੇ ਹਮ ਤੁਛ ੨ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤੇਹਾਂ ॥ ਔ ਜਨਮ ਜਨਮਾਂਤਰਕੇ ਭੂਖੇ ਹਾਂ ਸਦਾਕੇ ਅਪਰਾਧੀ ਹਾਂ ਔ ਆਪ ਸਦਾਸੇ ਦਯਾਲੂ ਔ ਬਖਸਿੰਦ ਹੋ ॥ ਅਬ ਆਪ ਮੇਰੇ ਅਪਰਾਧ ਕੂੰ ਛਿਮਾ ਕਰਨੇ ਯੋਗਹੋਕਾਹੇਤੇ ਸੁਤ ਖਿਨ੨ ਭੂਲ ਵਿਗਾੜ ਜਗਤ ਪਿਤ ਭਾਵੈਗੇ ਸੋ ਹਮ ਆਪਕੇ ਦਾਸਨ ਦਾਸ ਦਾਸੋ ਕੇ ਦਾਸ ਹੈ ਐਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਰੁਦਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰਗਿਰਪਰਜਾ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸਿਖਕੀ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸੰਤਹੁ ਔ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਜਾਯੇ ਤਬ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਜਾਯੇ ਕੋਈ ਕਾਮਨਾ ਮਨ ਮੈ ਨ ਧਾਰਜੇ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾ ਕਿਸੀ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਨ ਕਰਜੇ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾ ਕਰਕੇ ਏਹਜੀਵ ਤੁਛਤਾਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਕਹਾਂ ਵਿਭੂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਪਕ ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਸਕੋ ਅੰਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ੍ਨੂ ਮਹਾਦੇਵ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨਹੀ ਪਾਇ ਸਕੂ ਔ ਕਹਾਂ ਇਸ ਮਹਾਂ ਦੁਸ੍ਨੀ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾਕੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਤੁਛ ਅਲਪ ਜੈਸੋ ਅਸਮਰਥ ਜੀਵ ਬਨ ਗਾਯੋ ਹੈ ਇਸੀ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਕੂਕਰ ਸੂਕਰ ਬਿਡ੍ਹਾਲਸਿੰਘ ਬਘ੍ਘ ਸਰਪ ਗਰਧਭ ਮਤਸ ਮਸਕ ਆਦਿਕ ਯੋਨਯੋ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੋਹੈਯਾਂਤੇਹੇ ਪੁਤ੍ਰਜੇ ਨਿਤ ਅਵਿਨਾਸੀ ਸੁਖਕੀ ਤੁਝਕੂੰ ਇਛਾ ਹੋਈ ਤਬ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨ ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸਨਾਲੂ ਜੀਵ ਅਤੀਵ ਤੁਛ ਤ੍ਰਿਣ ਔ ਤੂਲਸੇ ਭੀ ਹਲਕੋ ਪਰਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਦੇਖ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਲੰਬੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਦੇਕੇ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਨੁਜ ਯਾਤੁਧਾਨ ਗੰਧਰਬ ਵਿਦ੍ਯਾਧਰ ਸਾਧਜਦੇਵਤਾ ਸਿਧ ਅਜਾਨਜ ਕਰਮਜ ਦੇਵਤਾਜਖ ਕਿੰਨਰ ਰਾਖਸ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਪੇੜ ਮਨੁਖ ਪਸੂ ਪੰਛੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਜੀਵ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਰਕੇ ਪਰੇ ਧਾਵਤੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਸਤਕਾਰ ਕਹੂੰ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਬਹੁਧਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾਲੂ ਜੀਵ ਤ੍ਰਿਸਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਰਕੇ ਜਥ ਕਿਸੀ ਸੇ ਜਾਚਨਾ ਕਰਣੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵ ਭਬ ਮੁੰਦਰ ਮੁਖ ਸੇ ਵਿਵਰਣ ਰੂਪ ਕੈਸੇ ਮੁਖ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔਜਾਚਨਾਕਾਲ ਸੇ ਮੁਖ ਸੇ ਅਖਰ ਸਾਬਤ ਨਹੀ ਨਿਕਸਤੇ ਮਨ ਔਰ ਸਰੀਰ ਅਪਨੇ ਛਾਰਾ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਾਹਿਤੇ ਮੇਰੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਕਰੇਗਾ ਮਨ ਮੇਰੀ ਯਾਚਨਾ ਭੁਗਤਨ ਨ ਕਰਦੇਵੇ ਅਥਵਾ ਮਤ ਕੋਈ ਔਰ ਭੀ ਵਿਘਨ ਨ ਪਾਦੇਵੇ ॥ ਔ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜੋ ਅਤਿਸੈ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਜੀਵ ਹੈ ਤਿਨ ਦੀਨ ਦੀਨ ਜਨੋ ਕੋ ਜਾਇ ੨ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੋ ਤੁੰ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਾ ਭਜਾਰਾ ਕਰਦੇਵੇ ਭਬ ਤੂੰ ਰਾਜਜੋ ਕਾ ਭੀ ਰਾਜਾ ਹੈ ਬਾਦਸਾਹੋਂ ਕਾ ਬਾਦਸਾਹ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਨਾ ਔਸੋ ਖੀਰ ਸਾਗਰਹੀ ਸੋਭਤੋ ਹੈ ਔ ਨ ਔਸੋ ਲਖਮੀ ਕੋ ਮੁਖ ਸੋਭਤੋ ਹੈ ਔ ਨ ਔਸੋ ਸਰਦ ਰਿਤੂਕੀ ਪੋਰਣਮਾਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੋ ਮੁਖ ਸੋਭਤੋ ਹੈ ਜੈਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰਹਤ ਜੀਵ ਕੋ ਮੁਖ ਸੋਭਤੋ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਬਹੁਤ ਕਜਾ ਕਹਨੋ ਹੈ ਜੋ ਤੂੰ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਂ ਜਾਵੇਂ ਅਰਥਾਤ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਪਿਸਾਚਨੀ ਕੂੰ ਜੀਤ ਲੇਵੇਂ ਤਥ ਤੂੰ ਗੁਰੂਓਂਕੋ ਭੀ ਗੁਰੂ ਹੈ ॥ ਔ ਜੋ ਤੂੰ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੂੰ ਨਹੀ ਜੀਤੇਗੋ ਭਬ ਤੂੰ ਬੁਤਜੋਂ ਕੋ ਭੀ ਕੁਤੋ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤ੍ਰਿਸਨਾਕੋ ਕੈਸਾ ਰੂਪ ਹੈ ਔ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੈਸੇ ਜੀਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਸਕੋ ਜੀਤਨ ਕੋ ਕਜਾ ਉਪਾਇ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੂੰ ਬਡੇ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਰਾਖਸ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਰੇ ਭੀ ਨਹੀ ਜੀਤ ਸਕੇ ਤਥ ਮੈ ਕੈਸੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੋ ਜੀਤ ਸਕੋਂਗੋ ਜਿਸ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨੇ ਸਭ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਯੋ ਹੈ ਤਿਸ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੋ ਕਜਾ ਬਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਮ ਹੈ ॥ ਸਿਖਕੋ ਏਹ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ ਜਿਸ ਸਤ੍ਰੂ ਕੋ ਔ ਚੋਰ ਕੋ ਰੂਪ ਤੇ ਬਲ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਨ ਜਾਨਜੋਂ ਜਾਵੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਉਤੰਨਾ ਚਿਰ ਸਤ੍ਰੂ ਜੀਤਜੋ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ਔ ਚੋਰ ਪਕਰਜੋ ਨ ਜਾਤੋ ਹੈ ਯਾਤੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਸਾਮਰਥ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਸੁਗਮ ਉਪਾਇ ਕਹਜੇ ਜੀ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਿਖਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੋ ਮਨ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਔ ਸੰਕਲਪ ਮਾਤ੍ਰ ਇਸਕੋ ਸਰੂਪ ਹੈ ਇਕ ਸੰਕਲਪ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਇਸ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੋ ਬਲ ਹੈ ਸੰਕਲਪ ਸੇ ਬਿਨਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਹਾ ਤੁਛ ਹੈ ਏਕ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਜੀਤਨੇ ਵਾਸਤੇ ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਔਸਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਔਰ ਕੋਈ ਉਪਾਉ ਨਹੀ ਹੈਂ ਔ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਲੀਏ ਕੋਈ ਬਡੀ ਵਾ ਥੋਰੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਭੀ ਨਹੀ ਚਾਹੀਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਨ ਕੁਛ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਖਰਚ ਹੋਤੋ ਹੈ ਨ ਹਾਥ ਪਾਵ ਹਲਾਵਨੋ ਪਰਤੋ ਹੈ ਨ ਕਿਸੀਕੂੰ ਕਲੇਸ ਦੇਨੋ ਪਰਤੋ ਹੈ ਔ ਨਆਪਕੂੰ ਕੁਛ ਕਲੇਸ ਸਹਾਰੋ ਪਰਤੋਹੈ । ਔਰ ੨ ਕਾਮੋ ਮੈਤੋ ਹਾਥ ਪਾਵ ਨਿਤ੍ਰ ਕਰਣ ਰਸਨਾ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੂੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸੰਕਲਪ ਆਤਮਿਕ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾ ਕੇ ਰੋਕਨੇ ਮੈ ਕਿਸੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੋ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਉਲਟੋ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਆਪੋ ਆਪਨੇਆਸਥਾਨ ਮੈ ਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਤੇ ਰਹਤ ਸੰਤੋਖ ਵਾਨ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਸਰਬਤ੍ ਜਯਹੈ ਸੰਤੋਖ ਵਾਨ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਤੇਜ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਸਹਾਰ ਸਕਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ ਅਪਨੀ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠਤਾ ਔ ਗੰਭੀਰਤਾਸੇ ਸੋਭਤੋਹੈ ਤੈਸੇ ਸੰਤੋਖਵਾਨ ਪੁਰੁਖ ਭੀ ਵਿਤ੍ਰਿਸਨਾਰੂਪੀ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠਤਾ ਔ ਸੰਤੁਸ੍ਟਤਾ ਰੂਪੀ ਗੰਭੀਰਤਾਸੇ ਸੋਭਤੋਹੈ ॥ ਸੰਤੋਖਸੇ ਪਰੇ ਉਤਮ ਔਰ ਸੁਖ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਸਾਸਤ੍ਰੇ । ਖਜ਼ਾਂਤਜ਼ਾ ਸਮੰ ਤਪੋਨਾਸ੍ਤਿ ਸੰਤੋਖਾਨ ਨਾਪਰੰ ਸੁਖੰ ॥ ਨਾਸ੍ਤਿ ਵਿਦਜ਼ਾ ਸਮੰਦਾਨੰ ਨਾਸਤਿ ਧਰਮੋ ਦਯਾ ਪਰੰ ॥ ੭ ॥ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਖਿਮਾਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਤਪ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਖਿਮਾ ਨਾਮ ਸਾਮਰਥ ਹੋਕੇ ਭੀ ਦੁਸ੍ਰੇ ਕੇ ਦੁਰਵਚਨ ਆਦਿਕ ਅਪ੍ਰਾਧ ਸਹਾਰਨੇ ਕੋ ਹੈ ॥ ਸੋ ਇਸਸਹਾਰੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔ ਤਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਛਿਮਾਵਾਨ ਜੀਵ ਬਿਨਾ ਹੀ ਤਪ ਤੀਰਥ ਦਾਨ ਕੀ ਏਸੇ ਸਹਾਰੇ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਕ੍ਰੋਧੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਤਪ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਪੁਨ ਖੋਸ ਲੇਤੋ ਹੈ ਔ ਸਰੀਰਭੀ ਛਿਮਾਵਾਨਕੋ ਅਰੋਗ ਸੁਖੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ਤਥਾਚ ॥ ਗੁਰੁਗੀਤਾ ॥ਗਰਬੀ ਗਦਾ ਹਮਾਰੀ ਖੰਨਾ ਸਗਲ ਰੋਣ ਤਨ ਛਾਰੀ ॥ ਫਰੀਦਾ ਜੋ ਤੈਂ ਮਾਰਨਮਕੀਆਂ ਤਿਨਾਂ ਨਾ ਮਾਰੇ ਘੁਮ ॥ ਆਪ ਨੜੇ ਘਰ ਜਾਈਐ ਪੈਰ ਤਿਨਾਂ ਦੇ ਚੁਮ ॥ ਫਰੀਦਾ ਬੁਰੇ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰ ਗੁਸਾ ਮਨ ਨ ਹੰਢਾਇ । ਦਹੀ ਰੋਗ ਨ ਲਗਾਈ ਪਲੈ ਸਭ ਕੁਛ ਪਾਇ ॥ ਇਤ੍ਜ਼ਾਦੀ ॥ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਛਿਸਾ ਸੇ ਪਰੇ ਕੋਈ ਤਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔ ਸੰਤੋਖ ਹੀ ਪਰਮ ਸੁਖ ਹੈ । ਤਥਾ ਗੁਰੁ ਗੀਤੇਃ ਬਿਨਾ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀਂ ਕੋਊ ਰਾਜੈ ਸੁਪਨ ਮਨੋਰਥ ਬਿਰਥੇ ਸਭ ਕਾਜੈ ਬਿਨਾ ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਰਾਜਾ ਨਾਮ ਸੰਤੋਖੀ ਜੀਵ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਨ੍ਹੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਮੁਕਟ ਮਣੀ ਰਾਜਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਗਲੀ ਈਸ੍ਵਰ ਕ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੋ ਸੰਤੋਖਵਾਨ ਰਾਜੋ ਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਬਿਨਾ ਅੰਨ ਖਾਧੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਭੂਖੇ ਜੀਵ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਨਾਮ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬਿਨਾ ਵਿਸ਼ੇ ਕੇ ਭੋਗ ਸੇ ਜੀਵ ਕੋ ਸੰਤੋਖ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਤੋ ਹੈ ਸੋ ਸੰਤੋਖ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੰਤੋਖ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੋ ਕਾਰਣ ਕਜ਼ਾ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਸੰਤੋਖ ਕੋ ਕਾਰਣ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਸੋ ਵਿਚਾਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪਰਕਾਰ ਕੋਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਜੀ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੁਪਨ ਮਨੋਰਥੇਤਿ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਸੁਪਨੇ ਕੇ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਵਿਸਜ ਭੋਗੋਂ ਕਰਕੇ ਕੋਟਾ ਲਾਖੋਂ ਧਨੀ ਸੁਖੀ ਨਹੀਂ ਖਨ ਬੈਠਤੋ ਹੈ ਨ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਜੈਸੇ ਖ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ਕੇ ਨੀਰ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤ੍ਰਿਖਾਤੁਰ ਜੀਵ ਕੀ ਤ੍ਰਿਖਾ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔ ਮਨੋਰਾਜ ਕਰਕੇ ਰਚਿਤ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਵਪਨ ਔ ਮਾਨੁਸ ਮਨੋਰਥ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਯੇ ਜਾਗਰਤ ਕੇ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਉਕਤ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਜੀਵਕੇ ਹਿਦੇ ਮੈ ਸੰਤੋਖ ਉਪਜ ਆਵਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਸੰਤੋਖ ਕੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਕੋ ਵਿਚਾਰ ਸਤਸੰਗ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਭੀ ਕਾਰਣ ਏਕ ਸੰਤਹ ਕੋ ਸੰਗ ਔ ਸਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਜੋ ਵੇਦਾਂਤ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਕ ਤਿਸਕੇ ਸਰਵਣ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨੇ ਔ ਮਨੋਰਾਜ ਕੋ ਕਾਰਯ ਬਜਰਥ ਨਾਮ ਨਿਸਫਲ ਹੈ ਤਦ੍ਵਤ ਜਾਗਰਤ ਕੇ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਇਸੀ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਸਫਲ ਹੈਂ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਸੰਤੋਖੀ ਪੁਰਖ ਇਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੀਏ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਹਾਥ ਧੋਏ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਔ ਵਿਦਯਾ ਪਰਮਾਰਥਿਕ ਅਥਵਾ ਵਿਵਹਾਰਕਕੇ ਦਾਨਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਦਾਨ ਨਹੀਂਹੈਂ ਵਿਦਯਾ ਪਢਾਨੇਸੇ ਮਹਾਂਧਰਮ ਕੀ ਪਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀਹੈ ਯਾਂਤੇ ਵਿਦਯਾ ਦਾਨ ਸਰਬਦਾਨੋਂ ਸੇ ਉਤਮਦਾਨਹੈ ॥ ੩ ॥ ਔ ਦੁਖੀ ਦੀਨਕੇ ਊਪਰ ਦਯਾਕਰਣੇ ਸੇ ਜਿਤਨੋਧਰਮ ਹੋਤੋ ਹੈ ਉਸਤੇ ਔ ਪਰੇ ਉਤਮਧਰਮ ਕੋਈਨਹੀਂਹੈ ॥ ਤਥਾ ਚ ਗੁਰੁਗੀਤੇ ॥ ਧਉਲ ਧਰਮ ਦਇਆਕਾਪੂਤ । ਧਉਲ ਨਾਮ ਮਹਲ ਕੋ ਭੀ ਹੈ ਔ ਧੌਲ ਨਾਮ ਸ੍ਵੇਤ ਵਰਣ ਕੋ ਭੀ ਹੈ ਈਹਾਂ ਪਰਸੰਗਮੇ ਸੁਭ੍ਰ ਸ੍ਵੇਤ ਰੰਗਕਾ ਗ੍ਰਹਨਹੈ । ਅਰਥ ਏਹਰਜੋਰੁਨ ਤਮੋਗੁਣ ਕਾਮਨਾ ਤੇ ਰਹਿਤ ਕੇਵਲ ਸੁਧ ਸ਼ਾਂਤ ਕੀ ਧਰਮ ਕੋ ਨਾਮ ਧਉਲ ਧਰਮ ਹੈ ਸੋ ਧੌਲ ਧਰਮ ਦਯਾ ਕਾ ਪੂਤ ਹੈ ਔ ਦਯਾ ਬਿਨਾ ਸਿਧੀ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ । ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਗੀਤੇ ਮਨ ਸੰਤੋਖ ਸਰਬ ਜੀਅ ਦਇਆ ਇਨ ਬਿਧਿ ਬਰਤ ਸੰਪੂਰਣ ਭਯਾ ਮਨ ਮੈਂ ਸੰਤੋਖ ਰਖੋ ਤਥਾ ਜੀਵ ਮਾਤਰ ਪਰ ਦਯਾ ਪਾਲੋ ਮਨ ਬਾਣੀ ਔ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਮਾਤਰ ਕੀ ਹਿੰਸਾ ਨ ਕਰੋ ਪਰਕਾ ਬੁਰਾ ਨ ਰਾਖੋ ਚੀਤ ਤੁਮ ਕੋ ਦੁਖ ਨਹੀਂ ਭਾਈ ਮੀਤ । ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਕਿਸੀ ਕਾ ਬੁਰਾ ਨਾ ਚਿੰਤ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਤੁਮ ਕੋ ਭੀ ਕਬੀ ਦੁਖ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੋ ਸਦਾ ਹੀ ਸੁਖੀ ਰਹੋਗੇ। ਇਤਜਾਦੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਪਰ ਰਾਮ ਮੌਨ ਭਜ ਲੇਤੇ ਭਏ ਭਦ ਸਾਰੀ ਸਭਾ ਨੇ ਔ ਜਵਾਲਾਸਿੰਘ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇਭਏ ॥

ਚੌਃ—ਸੰਤੋਖ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜੋ ਨਰ ਚਹੈ, ਯੇਹਿ ਪਰਸੰਙ ਸੁਨੈ ਨਿਤ ਕਹੈ ।
ਸਰਬ ਪੁਨਨ ਕੋ ਫਲ ਸੰਤੋਖ, ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਸਹਤ ਪੁਨ ਮੋਛ ॥ ੧ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋਃ—ਕਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਯਾਂ ਵਿਧ ਪ੍ਰਭੂ ਭਏ ਮੌਨ ਗੁਨ ਖਾਨਿ।
ਸਿਖ ਭੀ ਮਨ ਪਰਸੰਨ ਹ੍ਵੈ ਧਰਤ ਗੁਰੂ ਪਦ ਧ੍ਯਾਨ ॥ ੨ ॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੩੬ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ॥

ਸੋਃ—ਪਾਰਨ ਪਾਵਤਦੇਵ ਅਤਿ ਗੰਭੀਰ ਗੁਨ ਸਿੰਧੁਕੇ।
ਨਿਗਮ ਲਹਤ ਨਹੀ ਭੇਵ ਅਦਭੁਤ ਚਰਿਤ ਹੈ ਜਾਸਕੇ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਛ ਜਥ ੧੯੦੬ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਏ ਹੈਂ ਉਸਸੇ ਦੋ ਤੀਨ ਮਾਸ ਪੀਛੇ ਏਕ ਮਾਈ ਜ੍ਵਾਲਾਦੇਈ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪੁਤ੍ਰ ਔ ਪਤੀ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਸੇ ਅਤੀਵ ਬ੍ਯਾਕੁਲਥੀ ਤਿਸ ਕੂੰ ਏਕ ਸਾਹਿਬਜਾਦਾ ਅਪਨੀ ਓਰਸੇ ਸਾਂਤ੍ਵਲ ਲਗਾਇਕੇ ਧੀਰਯ ਦੇ ਚੁਕਾ ਪਰ ਤਿਸਕੋ ਮਨ ਸਾਂਤੀ ਕੂੰ ਨ ਭਯਤੋ ਭਯੋ ਫਿਰ ਕਹੋ ਵੋ ਧੀਰਯ ਕੈਸੇ ਧਾਰੇ ॥ ਏਕ ਤੋ ਆਪਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਦੂਜੇ ਪਤਿ ਉਸਕੋ ਮੁਦਕੀਕੇ ਜੰਗ ਮੈ ਮਾਰਜੋ ਗਯੋ ਤੀਜੇ ਉਸਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਚੌਦਾ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸਾਲਕੋ ਮਰ ਗਯੋ ਤੀਜੇ ਏਕ ਕੰਨਜਾ ਰਹੁ ਗਈ ਏਸ ਕਰਕੇ ਬ੍ਯਾਕੁਲ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਉਸਕੂੰ ਉਹੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂਦਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਸਤਸੰਗ ਵਾਸਤੇ ਲੈਆਯਾ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤਿਸਕੇ ਚਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਜਬ ਹਜੂਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣੇ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਸਾਰੇ ਸੋਕ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਉਸਕੀ ਕੰਨਜਾ ਭੀ ਵਿਵਾਹੀ ਗਈ ਤਬ ਕੋਈ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਤਿਸ ਮਾਈ ਨੇ ਚਾਹਜਾ ਕੇ ਮੇਰੀ ਕੰਨਜਾਕੇ ਘਰ ਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਸਾਲ ਪ੍ਰਬਧਨਾ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਔ ਸੇਵਾ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਿਸ ਮਾਈ ਪ੍ਰਤਿ ਕੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਭੀ ਅਪਨੀ ਮਾਈ ਕੇ ਘਰ ਏਕ ਹੀ ਕੰਨਜਾਥੀ ਅਬ ਤੇਰੇ ਘਰ ਭੀ ਏਕ ਹੀ ਕੰਨਜਾ ਹੈ ਇਸਕੇ ਘਰ ਭੀ ਕੰਨਜਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ॥ ਪੁਤ੍ਰੋ ਇਸਕੇ ਭਾਗੋਂ ਮੈ ਹੈ ਨਹੀ ਹਮ ਕ੍ਯਾਕਰੈ ॥ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਮਾਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦ੍ਰਾਲਾਦੇਈ ਨਿਪਟ ਦੁਖੀ ਹੋਜ਼ੇ ਰੋਇਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਸਭ ਗੁਰੂ ਹੋ ਸਰਬ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਕ੍ਰੀਵਾਨ ਹੋ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਈਸ੍ਵਰਹੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਇਸਕੇ ਕਲਮੇ ਮੈ ਪੁਰਬ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰ ਨਹੀ ਲਿਖਜ਼ਾ ਹੁਆ ਤੋ ਅਬ ਆਪ ਲਿਖਦੇਵਹੁ ਪਹਲੇ ਭੀ ਆਪਨੇ ਲਿਖਨੇ ਥਾ ਅਬ ਭੀ ਆਪਨੇ ਹੀ ਲਿਖਨੋ ਹੈ ॥ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਮਾਈ ਕੀ ਸੁਲਭੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਅਛਾ ਤੂੰ ਪੈਤੀਸਅਖਰੀ ਕਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਏਕ ਮਹੀਨਾ ਜਿਨ ਵਿਧੀ ਪੁਰਬ ਪਾਠ ਕਰ ਤਬ ਇਸਕੇ ਘਰ ਭੀ ਲੜਕਾ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਤਬ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਸਭ ਬਚਨ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੈ ਵਿਧੀ ਪੈਤੀਸ ਅਖਰੀਕੇ ਪਾਠ ਕੀ ਨਹੀ ਜਾਨਤੀ ਹੂੰ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਇਸਕੀ ਵਿਧੀ ਹਮ ਤੁਝ ਕੂੰ ਉਪਦੇਸ ਕਰੈਗੇ ਤਬ ਮਾਈ ਕੂੰ ਪੈਂਤੀਸਅਛਰੀ ਕੇ ਪਾਠਕੀ ਸਾਰੀ ਵਿਧੀ ਉਪਦੇਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਤੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸੁਨ ਪੈਂਤੀਸ ਅਛਰੀ ਕੇ ਪਾਠਕੇ ਅਨੁਸ੍ਠਾਨਕੀ ਵਿਧੀ ਜੈਸੇ ਹੈ ਸੋ ਇਸਪੈਂਤੀਸਅਛਰੀ ਕੋ ਮਹਾਤਮ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਚੌਦਸਕੇ ਦਿਨ ਸਣੇ ਬਸਤ੍ਰ ਔ ਕੇਸੋਂ ਸਨੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਧੂਪ ਧੁਖਾਇਕੇ ਕੇਸੋ ਕੋ ਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਨਵੀਨ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰੇ ਔ ਜਿਥੇ ਬੈਠਕੇ ਪਾਠ ਕਰਲੋ ਹੋਵੇ ਵੋ ਅਸਥਾਨ ਲੇਪਨ ਸਾਰੇ ਮੰਦਰ ਮੈ ਦੇਕੇ ਸੁਧ ਕਰੇ ਧੂਪ ਧੁਖਾਵੇ ਤਿਸ ਮੰਦਰ ਮੈ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਜ਼ਾਂ ਸੁਗੰਧਜ਼ਾਂ ਭਰਾ ਛਿਟਕਾਵੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਜ ਰਖਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਭੋਜਨ ਕਰੇ ਔ ਭੂਮੀਪਰ ਸੈਨਕਰੇ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਪਾਂਚ ਘੜੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੇ ਹੁਏ ਸੋਚਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਦੀਛਿਤ ਹੋਵੇ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ-ਵਿਦਸੇ ਸਾਰੋ ਪੈਤੀਸਅਛਰੀ ਕੋ ਪਾਠ ਦਹਨੇ ਕਾਨਸ੍ਰੇ ਸੁਨੇ ॥ ਔ ਪਾਠ ਸਮੇ ਘ੍ਰਿਤ ਦੀਪਕ ਜਗਾਵੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪਾਠ ਕਰਤੋ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਧੂਪ ਦੀਪ ਧੁਖਤੇ ਜਾਗਤੇ ਰਹੈਂ ਔ ਪੁਸਪ ਲਾਚੀ ਸਪਾਰੀ ਮਿਠਾ ਅਛਤ ਪਾਸ ਰਖੇ ॥ ਏਕ ਸੌ ਅਠਾਰਾਂ ੧੧੮ ਪਾਠ ਕਰੇ ਤੇ ਏਕ ਸੌ ਅਠਾਰਾਂ ਹੀ ਪੇੜੇ ਯਾ ਲਡੂ ਯਾ ਫਲ ਅਥਵਾ ਪਤਾਸੇ ਪਾਸ ਰਖੇ ॥ ਜਬ ਪਾਠ ਸਮਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਤਬ ਵੋ ਏਕ ਸੌ ਅਠਾਰਾਂ ਫਲ ਆਦਿਕ ਛੋਟੇ ੨ ਥਾਲਕੋ ਕੂੰ ਦੇਡਾਰੇ ॥ ਤੇ ਪਾਂਚ ਚਾਵਲ ਆਪ ਖਾਲਵੇ ਆਠ ਪਹਰ ਜੋ ਜਲ ਪਾਸ ਰਖਨਾ ਹੈ ਵੋ ਸੂਰਜ ਕੋ ਦੇ ਡਾਰੇ ਪੀਛੇ ਉਸ ਜਲ ਕੋ ਆਚਮਾਨ ਆਪ ਭੀ ਲੇਵੇ ਏਕ ਵਾਰ ਖਾਵੇ ਪਰ ਕਿਸੇ ਏਕ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਸਿਖ ਸੰਤ ਕੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪੀਛੇ ਆਪ ਛਕੇ ਨਿਮਕ ਨ ਖਾਵੇ ਨ ਖਵਾਵੇ ਔ ਦਖਿਣਾ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੇ ਪੀਛੇ ਯਥਾ ਸਕ੍ਤਿ ਦੇਵੇ ॥ ਥਾਕੀ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਜਾਗਤਾ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਜਪਜੀ ਅਥਵਾ ਜਪਜੀ ਕੀ ਪਹਲੀ ਪਉੜੀ ਕੋ ਪਾਠ ਕਰਤੋ ਰਹੇ ਔ ਪਾਠਕ ॥ ਜਬ ਸੈਨ ਕਰੇ ਤਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਠਕੇ ਆਸਨਕੀ ਓਰ ਸਿਰ ਕਰੈ ਔ ਪਛਮਕੀਓਰ ਚਰਨ ਕਰੇ ॥ ਜੋਸ੍ਵਪਨਮੈ ਸ੍ਵੇਤ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰੇ ਹੁਏ ਸ੍ਵੇਤ ਚੰਦਨ ਸਰੀਰ ਪਲਸਾਏ ਹੁਏ ਸ੍ਵੇਤਹੀ ਭੂਖਨ ਪਹਰੇ ਹੂਏ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਿਖਾਈਦੇਜਾਵੈ ਤਬ ਜਾਨੈ ਕੇ ਮੇਰੋ ਕਾਹਜ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਸਿਧ ਹੋ ਜਾਵੇਗੋ। ਜਬ ਪੌਰਨਮਾਸੀ ਕੇ ਦਿਨ ਪਾਠ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੈ ਤਬ ਜਿਤਨੋ ਪਾਠ ਮਹੀਨੇ ਮੇ ਕੀਓ ਹੈ ਉਸਕੋ ਦਸਵੋਂ ਹਿਸੋ ਪਾਠ ਔਰ ਕਰਲੇਵੈ ਜੋ ਤੀਨਸੈ ਚੁਰੰਜਾ ੩੫੪ ਪਾਠ ਬਨਤੋ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਗਾਉ ਕੇ ਦੂਧਕੋ ਘ੍ਰਿਤ ਲੈਕੈ ੩੬ ਛਤੀਸ ਪਾਠ ਪੈਤੀਸ ਅਛਰੀ ਕੋ ਸਾਥ ਆਹੂਤੀ ਅਗਨੀ ਮੈ ਕਰੇ ॥ ਅਗਨੀ ਕੁੰਡ ਤ੍ਰਿਕੋਨ ਬਨਾਵੈ ਅੰਬਕੀ ਅਥਵਾ ਚੰਦਨ ਕੀ ਯਾ ਪਲਾਸਕੀ ਲਕਰੀ ਜਰਾਵੈ ਅਗਨੀ ਕੇ ਕੁੰਡ ਮੈਹਵਨ ਕਾਲਮੈ ਜਬ ਅਗਨੀਮੈਆਹੂਤੀਪਾਵੈ ਤਬ ਸਵਾਹਾ ਸਬਦ ਕੋ ਪ੍ਰਯੋਗ ਆਹੂਤੀ ਪਾਵਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਕਰੈ ॥ ਫਿਰ ਪੁੰਨਯਾਹਾਲੇ ਦਿਨ ਵਿਧਿਪੂਰਬਿਕ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੈ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਕਰੇ ਪਰੰਤੂ ਸਪਨੀ ਕੋ ਪਾਠ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਨੇ ਵੇਲੇ ਕਰਤੋ ਰਹੇ ॥ ਜਿਤਨੀ ਸਮਰਥ ਹੋਵੈ ਪਾਂਚ ਸਿਖਸੇ ਆਦਿਲੈਕੈ ਪਾਂਚਸੈ ਤਕ ਸਿਖਾਂ ਸੰਤਾਂ ਅਭ੍ਯਾਗਤੋਂ ਕੂੰ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਪੂਰੀ ਦਹੀ ਦੂਧ ਭੋਜਨ ਕਰਾਕੇ ਨਿਮਕ ਨ ਖੁਆਵੈ ਔ ਪ੍ਰਥਮ ਸਿਖੋਂ ਕੂੰ ਕੇਸੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਏ ਦੇਵੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੇ ਪਹਲੇ ਪੀਛੇ ਯਥਾਯੋਗ ਦਛਨਾ ਦੈਕੈ ਛਿਦਾ ਕਰਕੈ ਪੀਛੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਹਤ ਆਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵੈ ਮੌਨ ਹੋਕੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਨੇ ਸਮੇ ਬੋਲੈ ਨਹੀ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਇਸ ਵਿਧੀ ਸੇ ਆਪ ਕਰ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਸੇ ਜਤੀ ਪੁਰੁਖ ਪਾਸੈਂ ਕਰਵਾ ਲੈਪਾਠ। ਅਵਸਜ ਪੁਤ੍ਰ ਹੀ ਹੋਵੈਗੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵਿਧੀ ਪੁਰਬਿਕ ਮਾਈ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਪਾਠ ਕੀਆ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਥੋੜੇ ਹੀ ਦਿਨੋਂ ਬਾਦ ਉਸ ਮਾਈ ਕੀ ਕਨਜਾ ਗਰਭ ਵਤੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਪੁਨਾ ਸਮਾ ਪਾਇਕੈ ਪ੍ਰਸੂਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਜੋ ਬਾਲਕ ਜਨਮਜਾ ਉਸਕੇ ਨਾ ਤੋ ਲਤਕੀ ਕੇ ਚਿਹਨ ਨ ਲਰਕੇ ਕੇ ਚਿਹਨ ॥ ਏਹ ਅਸਚਰਜ ਕੀ ਦਸਾ ਦੇਖਕੇ ਦੋਨੋ ਮਾਂ ਭੀ ਤੇ ਕੰਨਜਾ ਭੀ ਅਤੀਵ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋਕੈ ਰੁਦਨ ਕਰਣੇ ਲਾਗਜਾਂ ਸਾ ਜ੍ਵਾਲਾਦੇਈ ਰੋਵਤੀ ਹੂਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੈ ਸਾਰਾ ਹਾਲਸੁਨਾਵਤੀ ਭਈ ॥ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੁਛ ਭੀ ਉਤ੍ਰ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਉਤਰ ਨ ਮਿਲਨੇ ਕੈ ਹੇਤੂਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕ ਦੁਖੀ ਹੋਕੈ ਰੁਦਨ ਕਰਤੀ ਹੂਈ ਕਹਤੀ ਭਈ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਏਹ ਤੋ ਹਮਾਰੋ ਬਡੋ ਭੰਡੀ ਖਾਨੋ ਹੋਵੈਗੋ ਨਪੁੰਸਕ ਲੋਕ ਸੁਣਕੈ ਅਬੀ ਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਛੀਨਕੈ ਲੈ ਜਾਂਵੰਗੇ ਇਸ ਕਰਕੈ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਕਲੇਸ ਹੋਵੈਗੋ ਇਸਸੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਹੋਤੋ ਤਬ ਆਛੋਥੋ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੈ ਭ੍ਰਗਵੈਤਕੀ ਭਾਵੀ ਕੂੰ ਕੌਨ ਮੇਟ ਸਕੈ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਨੇ ਲਹਜੋ ਹੋ ਭ੍ਰਗਾਵਨ ਆਪ ਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੋ ਔ ਆਪਕੀ ਭਾਵੀ ਹੈ ਆਪਕੇ ਹੀ ਅਧੀਨ ਹੈ ਸੰਤ ਔ ਭਗਵੰਤ ਮੈਂ ਕੁਛ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਭਗਵੰਤ ਭੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਹੈ ਭਗਵੰਤ ਕੂੰ ਕੀਓ ਸੰਤ ਮੋੜ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਔ ਸੰਤ ਕੋ ਕੀਓ ਭਗਵੰਤ ਨਹੀ ਫੇਰਤੇ ਹੈਂ ਆਮ ਜੋ ਚਾਹੋ ਸੋ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਸਾਮਰਥਹੋ ਸੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਹਮਾਰੋ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਨ ਛੋਈ ਜੋਰ ਹੈ ਔ ਨ ਕੁਛ ਸੇਵਾ ਭਗਤੀ ਮੈ ਆਪਕੀ ਕਰਸਕਤੀ ਹਾਂ ਅਨਾਥ ਗਰੀਬ ਜਾਨਕੇ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਔਂ ਆਪਕੋ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਸੁਭਾਵ ਦੇਖਕੇ ਮੈਨੇ ਭੀ ਆਪਕੇ ਹਜੂਰ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ਹੈ ਆਗੇ ਆਪਕੀ ਮਰਜੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮਾਈ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਦਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਮਨਮੈ ਆਇਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਸੁਚੇ ਜਲਕਾ ਲੋਟਾ ਏਕ ਮਾਂਜ ਕੇ ਭਰ ਲਜਾਉ ॥ ਤਬ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮਾਈ ਮਾਂਜਕੇ ਕੂਪਸੇ ਭਰਲਜਾਈ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਜਲ ਪਰ ਮਾਈ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸ ਜਲਸੇ ਉਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਕਰ੍ਵਾਦੇ ॥ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਮਾਈ ਨੇ ਜਾਤੇ ਹੀ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਤਿਸਕੋ ਸਵਾਇਲੀਓ ॥ ਜਬ ਦੋ ਚਾਰ ਘੜੀ ਪੀਛੇ ਵੋ ਬਾਲਕ ਉਠਜੋ ਤਬ ਦੇਖੈ ਕਜਾ ਜੋ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਲਰਕੀ ਕੇ ਚਿਹਨ ਦ੍ਰਿਸਟ ਪਰੇ ॥ ਦੇਖਕੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੋਨੋ ਹੋ ਜਾਤਭਾਂ ਭਯਾਂ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਤੋ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰਕੇ ਕਹਯੋਥੋ ਕੇ ਅਵਸਜ ਪੁਤ੍ਰ ਹੀ ਹੋਵੇਗੋਂ ਏਹੁ ਕਜਾ ਹੁਆ ਇਤਨੋ ਪ੍ਰਯਤਨ ਭੀ ਮਾਈ ਨੇ ਕੀਓ ਫਿਰ ਭੀ ਲਰਕੋ ਨ ਭਯੋ ਲਰਕੀ ਹੀ ਭਈ ॥ ਉਤ੍ ਹੇ ਸੰਤਜਨੋ ਇਸਕੋ ਉਤ੍ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਸੁਣੋ ॥ ਤਿਸ ਮਾਈ ਕੀ ਕੰਨਜਾਂ ਕੇ ਘਰ ਕਨਜਾ ਹੀ ਹੋਣੀ ਥੀ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਬਚਨ ਕੀਓ ਥੋ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਅਪਨੀ ਮਈ ਕੇ ਘਰ ਏਕ ਹੀ ਕੰਨਜਾਂ ਭਈ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਬ ਤੇਰੀ ਕੰਨਜਾਂ ਕੇ ਘਰ ਕੰਨੀਜਾਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਉਸ ਬਚਨ ਸੇ ਏਹ ਕੰਨਜਾਂ ਭਈ ॥ ਅਬ ਜੋ ਕਹੋਦੂਸ੍ਰੇਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਬਜਰਥ ਭਯੋ ਤਬ ਉਸ ਬਚਨ ਕੋ ਫਲਅਬ ਆਗੇ ਹੋਤੋ ਹੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਛੇ ॥ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਮਾਈਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਆਪਣੇ ਤੋ ਲਰਕੋ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਓਥੋ ਅਬ ਏਹ ਤੋ ਕਨਜਾਹੀ ਭਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਬਚਨ ਹੁਆ ਜੋ ਕਨਜਾ ਭਈ ਤਬ ਕਜਾ ਹੁਆ ਪ੍ਰਭੂ ਤਿਲ ਨਹੀ ਭੰਨੇ ਘਾਲਿਆ ॥ ਸਹਜ ਪਕੇ ਸੋ ਮੀਠਾ । ਇਸਕੰਨਜਾ ਕੋ ਭੀ ਲੜਕੇ ਜੈਸੀ ਜਾਣੋ ਧੀਰਜ ਧਾਰ ਲਰਕਾ ਭੀ ਕੁਲਕੋ ਵਰਧਕੇ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਉਸ ਕੰਨਜਾਸੇ ਦੋਤੀਨ ਸਾਲਪੀਛੇ ਲੜਕੋ ਭੀ ਬਡੋ ਸੁੰਦਰ ਦਰਸਨੀਯ ਭੁਗਾ ਸਾਲੀ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਜਬ ਮਾਈ ਜ੍ਵਾਲਾਵੇਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੇ ਏਕ ਜਗੌ ਤਿਸ ਕੰਨਜ੍ਹਾਕੀ ਸਗ੍ਹਾਈ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਪ੍ਰਸ੍ਹਾਦ ਲੈਕੈ ਆਈਐ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਆਗ੍ਹ ਅਰਜ ਕਰਤੀ ਭਈ ਹੇ ਭਗ੍ਹਵਾਨ ਬਿਸਨਦੇਈ ਕੀ ਸਗ੍ਹਾਈ ਅਮੁਕੇ ਲਰਕੇ ਸ੍ਹਾਥ ਕਰੀ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸਮੀਪਹੀ ਰਹਬੀ ਬਚ੍ਹਨ ਹੁਆ ਓ ਪੁਤ੍ਰੀ ਏਹ ਤੁਮਰਿ ਸਗ੍ਹਾਈ ਕਰੀ ਹੁਈ ਨਹੋਗੀ ਅਰਥ੍ਹਾਤ ਛੂਟ ਜ੍ਹਾਵੇਗੀ ਔ ਇਸ ਕੰਨਜ੍ਹਾਕੋ ਅੰਨ ਜਲ ਏਹਾਂ ਨਹੀ ਹੈ ਖਬਰ ਹੈ ਤੁਝਕੂੰ ਜੋ ਏਹ ਕਹ੍ਹਾਕਹਾਂ ਜ੍ਹਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਅੰਨ ਜਲ ਚੁਗੇਗੀ ਇਸਨੇ ਕਹੂੰ ਦੂਰ ੨ ਕੇ ਦੇਸੋਮੈ ਜ੍ਹਾਇਕੇ ਅਨ ਜਲ ਚੁਗਨੇਹੈ ॥ ਸੋ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕ੍ਹਾਰਸੇ ਹੋਤੇ ਭਯੇ॥ ਜਬ ਵੋ ਕੰਨਜ੍ਹਾ ਦੂਸਰੀ ਜਗ੍ਹਹ ਵਿਵ੍ਹਾਹੀ ਗਈ ਵੋ ਸਗ੍ਹਾਈ ਸਹਜੇ ਹੀ ਛੂਟ ਗਈ ਤਬ ਉਸ ਕੰਨਜ੍ਹਾਕੋ ਪਡ੍ਹੀ ਠ੍ਹਾਲੇਦ੍ਹਾਰ ਹੋਕੇ ਸਖਰ ਭੁਖਰ ਕੂੰ ਚਲਯੋ ਗਯੋ ਸ੍ਹਾਥ ਹੀਅਪਨੀ ਭ੍ਹਾਰਜ੍ਹਾਕੋ ਲੈਜ੍ਹਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਉਹਾਂ ਉਸੀ ਦੇਸ ਮੈ ਤਿਸਕੇ ਘਰ ਪ੍ਹਾਂਚ ਲੜਕੇ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਵੋ ਉਸ ਕੰਨਜ੍ਹਾ ਕੋ ਪਤੀ ਭੀ ਦੇਵ ਲੋਕਕੂੰ ਚਲਜ੍ਹੋ ਗਯੋ ਅਬ ਵੋ ਅਛੇ ਇਲਅਦ੍ਹਾਰ ਧਨ੍ਹਾਢ ਪੁਤ੍ਰ ਹੁਵ੍ਹਾਰੇ ੧੯੫੬ ਤਕ ਵਿਦਮ੍ਹਾਨ ਹੈ ਆਗ੍ਹੇ ਭਗਵੰਤਕੀਗ੍ਹਤਿ ਭਗਵੰਤ ਜ੍ਹਾਨੈ ॥ ਉਸ ਕੰਨਜ੍ਹਾ ਕੋ ਨ੍ਹਾਮ ਖ੍ਰਿਸਨੁਦੇਈਹੈ ਔਰ ਉਸਕੇ ਭ੍ਹਾਈ ਕੋ ਨ੍ਹਾਮ ਅਖਿਨ੍ਹਾਸ੍ਹਾਸਿੰਘ ਹੈ ਅਬ ਉਸਕੇ ਬਡੋ ਪਰਿਵ੍ਹਾਰ ਹੈ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਔ ਸੁਭ੍ਹਾਛਸੇ ਬਹੁਤ ਅ੍ਹਛੇ ਹੈਂ ਔ ਜਬ ੨ ਮ੍ਹਾਈਜ੍ਹਾਲ੍ਹਾਦੇਈ ਕੇ ਕੁਟੁੰਬਮੈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕ੍ਹਾਰਕੀ ਬਿਪਤੀ ਆਜ੍ਹਾਤੀ ਥੀ ਤਬ ੨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਖਦ੍ਹਾਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਧ੍ਹਾਨ ਧ੍ਹਾਰਣ ਕੀਅ੍ਹਾਕਰੇ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧ੍ਹਾਸੇ ਤਬ ੨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਤਿਸ ਮ੍ਹਾਈਕੂੰ ਦਰਸਨ ਭੀ ਦੀਅ੍ਹਾ ਕਰੈ ਔ ਤਿਸਕੀਅਪਦ੍ਹਾ ਭੀ ਨਸ੍ਰ ਕਰਦੀਅ੍ਹਾ ਕਰੈ ਔ ਸਮ੍ਹਾਈ ਭੀ ਪੰਚ੍ਹਾਮ੍ਰਿਤ ਬਨ੍ਹਾਇਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸ੍ਰ ਗੁਰੂਜੀ ਕੂੰ ਭੋਗ ਲ੍ਹਗ੍ਹਾਯ੍ਹਾ ਕਰੈ ਔ ਆ੍ਹਜਤੰਕ ਉਸ ਮ੍ਹਾਈਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਅਪਨੀ ਕਮ੍ਹਾਈਸੇ ਦਸਵੰਦ ਗੁਰੂ ਅਰਪਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬਸਭੀ ਕ੍ਹਾਰਜਮ੍ਹਾਈ ਕ੍ਰ੍ਹਾਲ੍ਹਾਦੇਈ ਕੇ ਸਿਧ ਹੋ ਗਏ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਮ੍ਹਾਈ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇਂ ਵਿਚ੍ਹਾਰ ਕੀਓ ਕੈ ਮੈ ਬਡੀ ਮੂਰਖ ਹੂੰ ਜਬ ਕਬੀ ਸੰਤਹੁ ਪ੍ਹਾਸ ਜ੍ਹਾਤੀ ਹੂੰ ਤਬ ੨ ਝੂਠੇ ਪਦ੍ਹਾਰਥੋਂ ਕੀ ਯ੍ਹਾਚਨ੍ਹਾ ਕਰਤੀ ਹੂੰ ਜਿਨ ਪਦ੍ਹਾਰਥੋ ਕੀ ਮੈਂ ਜ੍ਹਾਚਨ੍ਹਾ ਕਰਤੀ ਹੂੰ ਸੋ ਇਸੀ ਲੋਕ ਸਨਬੰਧੀ ਪਦ੍ਹਾਰਥ ਅਨਿਤ ਹੈ ਔ ਯੇ ਕੁਟੁੰਬੀ ਲੋਕ ਭੀ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੇ ਯ੍ਹਾਰ ਹੈ ਔ ਏਹ ਸਰੀਰ ਭੀ ਅਨਿਤ ਛਿਨ ਭੰਗ੍ਹਰ ਹੈ ਐਸੇ ਛਿਨ ਭੰਗ੍ਹਰ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਪ੍ਹਾਇਕੇ ਮੈਨੇ ਆਪਨੋ ਪਰਲੋਕਿਕ ਕ੍ਹਾਮ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਸਵ੍ਹਾਰ ਲੀਓ ਇਸ ਮੇਰੇ ਮਨ ਨੇ ਕੈਸੀ ਖੋਟੀ ਕੁਮਤੀ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਅਬ ਭੀ ਸਮੋ ਹੈ ਜੋ ਜ੍ਹਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗ੍ਹੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੂੰ ਸੋ ਮੇਰੇ ਸਤਗੁਰੂ ਤੋਂ ਮਹ੍ਹਾਸ੍ਹਾਮਰਥ ਹੈਂ ਸ੍ਹਾਖਜ੍ਹਾਤ ਵਿਸਨੁ ਅਵਤ੍ਹਾਰ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਸੰਤਹੁ ਪਰ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਹਾ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਛੀਏ ਏਹਸ੍ਹਾਸ੍ਰਿਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਜ੍ਰਹ ਧਾਰਣ ਕੀਓ ਹੈ ਜਿਨਕੀ ਕਲਾ ਆਜ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਮੈ ਜਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਮੈਨੇ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਬੀ ਭੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਮਾਰਗ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਪੂਛਜੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਮੈ ਬਡੀ ਮੂਢ ਹੂੰ ਐਸੇ ਆਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਏਕ ਦਿਨ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਸਾਖਜਾਤ ਈਸ੍ਵਰਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋ ਗਏ ਹੈਂ ਸੋ ਆਜਤਕ ਅਨਿਤ ਮਨੋਰਥ ਕੀ ਹੀ ਆਪਕੇ ਪਾਸਤੇ ਯਾਚਨਾ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਹੂੰ ਆਪਕੀ ਸੰਗਤ ਪਾਇਕੇ ਮੈ ਖਾਲੀ ਰਹੀ ਜੈਸੇ ਸੰਖਸਮੁਦ੍ਰੋ ਸਖਣਾ ਰੋਵੈ ਦੇ ਧਾਹੀਂ ॥ ਆਜ ਤਕ ਵਾਸਤੇ ਪਰਮਾਰਥ ਕੇ ਮੈਨੇ ਕਬੀ ਭੀ ਯਾਚਨਾਨਹੀ ਕਰੀ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਆਪਕੀ ਸੰਗਤ ਪਾਇਕੇ ਭੀ ਮੇਰਾ ਕੀ ਸਵਰਜਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਪਰਲੋਕ ਭੀ ਸਉਰ ਜਾਵੇ ਐਸੋ ਕੋਈ ਸੁਗਮ ਜੈਸੇ ਉਪਾਇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਬਤਾਉ ਜੀ ਐਸੀ ੨ ਸਿਖਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ। ਯਦ ਤ੍ਰਿਚਤ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰਿ ਤੂੰ ਜਾਨ ਭੀ ਹੈ। ਜੋ ਮੈ ਕੌਨ ਹੂੰ ਕਜਾ ਮੇਰੋ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ਸਿਖੋਵਾਚ ਹੇ ਗੁਰੋ ਮੈ ਆਪਕੂੰ ਜਾਨਤੀ ਹੂੰ ਜੋ ਜਆਲਾਦੇਵੀ ਮੇਰੋ ਨਾਮ ਹੈ ਅਮੁਕਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੇ ਮੇਰੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਭਲਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋਈ ਆਪ ਕੂੰ ਭੀ ਭੂਲ ਜਾਤੋ ਹੈ ਭਲਾ ਭਾਂਗ ਵਾ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੂਈ ਹੋਵੈ ਤਬ ਭੂਲ ਭੀ ਜਾਵੈ ਤੋ ਭੂਲ ਭੀ ਜਾਵੈ ਏਵੈ ਤੋ ਨਹੀ ਭੂਲਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੈ ਕੋਈ ਭਾਂਗ ਤੋ ਨਹੀ ਪਾਨ ਕਰੀ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਆਪ ਮੇਰੇ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਹੋ ਜੋ ਤੂੰ ਆਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਜਾਨਤੀ ਹੈਂ ॥ ਸਿਖ ਕੀ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੇਂ ਕੂੰ ਸੁਣੈ ੨ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਡੇ ਹਸੇ ਔ ਹਸ ੨ ਕੇ ਫਿਰ ੨ ਕਹੈ ਕੇ ਲਾਟਾਂ ਵਾਲੀ ਜ੍ਵਾਲਾ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਰਮਾਰਥਸੇ ਕਹੈ ਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪਾ ਚਿਦਸਕ੍ਰੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਅਰ ਵੇ ਮੂਢਖ ਜਾਣੇ ਕੇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਫਿਰ ੨ ਸਰੀਰਾਤਮਿਕ ਕੂੰ ਹੀ ਪੂਛਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਬਲੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਮਹ ਤੇਰੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਰੂਪ ਕੋ ਨਹੀ ਪੂਛਤੇ ਹਾਂ ਏਹਤੋ ਸਨਮੁਖ ਪੜੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੀ ਹੈ ਏਹਤੋ ਰੂਪ ਵਾਨ ਸਰੀਰ ਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ਜਬ ਇਸ ਸਰੀਰਸੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨਿਕਸ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋ ਸੇ ਤੁਮ ਫੂਕ ਆਵਤੇਹੋ। ਜੋ ਇਸ ਸਰੀਰਮੈ ਰਹਨੇ ਵਾਰੋਹੈ ਏਹ ਸਰਿਰ ਜਿਸਕੋ ਘਰਹੈ ਔਇਸ ਜੜ ਸਰੀਰਕੂੰ ਜਿਸਨੇ ਚੇਤਨ ਕਰਰਾਖਜੋ ਹੈ ਔ ਜਿਸਸੇ ਬਿਨਾ ਯੇਹ ਸਰੀਰ ਛਿਨ ਭਰਭੀ ਨਹੀ ਰਹਸਕੋਹੈ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਇਸ ਸਰੀਰਮੈ ਜਿਸਤੇ ਬਿਨਾ ਕ੍ਰਿਮ ਚਲਨੇ ਲਾਗ ਪਰਤੇਹੈ ਔਤੁਰੰਤਹੀ ਏਹ ਸਰੀਰ ਜਿਸਸੇ ਬਿਨਾ ਨਸ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਔ ਜੋ ਰੂਪ ਸਰੀਰਕੇ ਨਸਟ ਹੂਏ ਬਾਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੀ ਜਿਉਂ ਕਾਂਤਿਉਸ਼ਨਜੋ ਰਹਤੇ ਹੈ ਹਮ ਤੇਰੇ ਉਸ ਸਰੂਪ ਕੂੰ ਪੂਛਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਉਪੇਧ ਘਾਤ ਨਜਾਯ ਵਾਰੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕ ਮਾਈ ਨ੍ਹਾਲੀਨੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸ ਰੂਪ ਕੂੰ ਤਾਂ ਮੈ ਨਹੀ ਜਾਨਤੀ ਹੂੰ ਅਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਤਾਵਹੁ ਜੀ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਏਹ ਨਾਮ ਤੇ ਰੂਪ ਚੌਰ ਲਾਲ ਸਾਵਰੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਹੀ ਰੰਚਾਛਤ੍ਰੀ ਚ੍ਹਾਮਣ ਆਦਿਕ ਵਰਣ ਜਾਤੀ ਭੀ ਥੂਲ ਸਰੀਰ ਕੇ ਹੀ ਹੈਂ ਮੂਰਤਿ ਸੂਰਤਿ ਭੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਆਤਮਾਕੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ॥ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਆਪਨੇ ਘਰ ਮੈਂ ਰਹਤੀ ਹੁਈ ਭੀ ਘਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਰਹਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੇਰੇ ਆਤਮੇ ਭੀ ਤੇਰੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਸੇ ਅਸੰਗ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਭੋਗ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਏਕ ਸਰੀਰ ਹੈ ਸੁਖ ਦੁਖ ਭੋਗਾਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਔਰ ਸਰੀਰ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਲੇਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪੁਰਾਨੇ ਬਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਫੈਕ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਦੂਸਰੇ ਨਵੀਨ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਨ ਲੇਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜੀਵ ਭੀ ਜੀਰਣ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਤਜਾਗ ਕੇ ਔਰ ਨਵੀਨ ਮੁਦਤ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਲੇਤੇ ਹੈ ॥ ਸੋ ਹੇ ਦੇਵੀ ਏਹ ਜੀਵਾਤਮਾ ਭੀ ਅਬਿਨਾਸੀ ਨਿਤ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਸਾਖਸਾਤ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੈ ਅਜਨਮਾ ਅਚਲ ਹੈ ਅਦੁਤੀਯ ਹੈ ਸ੍ਵਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ਚਿਦਾਕਾਸ ਹੈ ਸਰਬ ਉਪਦ੍ਰਵੋਂ ਸੇ ਰਹਤਸਾਂਤ ਰੂਪ ਹੈ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਨਿਸ ਕਲੰਕ ਹੈ ਅਕ੍ਰਯ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ਅਨਾਦਿ ਹੈ ਆਦਿ ਅੰਤ ਮਧਭਾਵਤ ਰਹਤ ਹੈ ਅਨੰਤ ਹੈ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧ ਹੈ ਸਰਬ ਵ੍ਯਾਪੀ ਹੈ ਸਰਬਾਤਮਾ ਹੈ ਇਸੀ ਸੇ ਤੇਰੋ ਭੀ ਆਤਮਾ ਆਪਨੋ ਆਪ ਹੈ ਕੇਵਲ ਅਦ੍ਵੈਤ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਕ੍ਰੀਕੇ ਰੂਪੇ ਸੁਕ੍ਰੀ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਸੁਕ੍ਰੀਕੋਹੀ ਚਮਤਕਾਰੇ ਹੈ ॥ ਜੇਸ ਰਜੂਕੇ ਸਰਪ ਔ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੇ ਜਲ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਏਹ ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਭੂਖਣ ਸੁਵਰਣ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਸੁਵਰਣ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੀਏ ਹੁਏ ਕੁਛ ਵਸਤੂ ਨਹੀ ਨਿਕਸਤੇ ॥ ਤੈਸੇ ਹੇ ਜਗਤ ਭੀ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੀਆ ਹੁਆ ਕੁਛ ਭੀ ਰਹਤੇ ਨਹੀ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਅਸਤਿ ਭਾਤਿ ਪ੍ਰੇਯ ਨਾਮਤੇ ਰੂਪ ਇਨ ਪਾਂਚੋ ਸਮੁਦਾਇ ਕੋ ਨਾਮ ਜਗਤ ਹੈ ॥ ਅਸਤਿਭਾਤਿ ਪ੍ਰੇਯ ਆਦਿ ਕੇ ਜੋਹ ਤੀਨੋ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਹੈਂ ਨਾਮ ਔ ਰੂਪ ਯੇਹ ਦੋਨੋ ਜਗਤ ਰੂਪਹੈਂ ਸੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰਿ ਸੋ ਅਸਤਿ ਭਾਤਿ ਪ੍ਰੇਯ ਨਾਮ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪਤੇ ਤੇਰੇ ਆਤਮੇ ਹੈ ਔ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੀਆ ਹੁਆ ਨਾਮ ਰੂਪ ਤੁਛ ਹੈ ਕੁਛ ਸਾਰ ਵਸਤੂ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਜੀਯਤਬ ਨਗਰ ਵਤ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇਵਲ ਸਤ੍ਯਹੈ ਔ ਤਿਸ ਸੇ ਕੁਛ ਕਾਰਯ ਨਹੀ ਸਿਧ ਹੋਸਕੈਹੈ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੋ ਮਿਥ੍ਯਾ ਵਸਤੂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹਤੀ ਕਿੰਤੂ ਅਧਿਸਠ ਨਕੋ ਸਰੂਪ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਰਜੂਕੋ ਸਰਪ ਰਜੂਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਰਜੂਕੋ ਸਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ॥ ਤਸੇ ਏਹੁ ਜਗਤ ਕੋ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਅਧਿਸਠਾਨਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਤਤਬ੍ਰਹਮਤੇਰੋ ਅਤਮਾ ਹੈ ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਬਹੁਤ ਸੇ ਪ੍ਰਸਨਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕ ਭ ਕਰਕੇ ਈਂਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਯਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਨਿਰਲਯਸ ਅਨੰਤ੍ਰ ਮਾਈ ਜ੍ਵਾਲਾ ਦਈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਗਯਾਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਹੇ ਵਿਭੋ ਮੈ ਮੂਰਖਨੇ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ਜੈਸੇ ਭੇਡਾਂਚਗਾਨੇਵਾਰੇ ਕੇ ਹਾਥ ਰਤਨ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਿਸਕੀ ਕਦਰਜਾਨੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਪਥਰ ਜਾਨਕੇ ਉਸਕੇ ਬਦਲੇ ਤਮਾਕੂ ਪੈਸੇ ਅਧੇ ਪੈਸੇ ਕਾ ਲੈਲਵੇ ॥ ਤਦਵਤ ਮੈ ਮੂਰਖਨੇ ਆਪਕੀ ਕਦਰ ਨ ਜਾਨਕ ਝੂਠਯਾਂ ਕਾਮਨਾਕੀ ਯਾਚਨਾ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਹੂੰ ਅਬ ਪਿਛਲਾ ਅਪ੍ਰਾਧਛਿਮਾ ਕਰੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪਹੋ ਅਦ੍ਵੈਤਹੋਮਾਯਾ ਤਤਕਾਰਯ ਤੇ ਰਹਤ ਸੁਧ ਅਦੁਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋ ਆਪਹੀ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਕਰਤਾ ਹੋ ॥ ਜਬ ੨ ਧਰਣੀ ਪਾਪੋਂ ਕਰਕੇ ਭਾਰੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ੨ ਨਿਮਿਤ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਜਗਤੀ ਕੋ ਭਾਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕਾਰਯ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪਮੋ ਸਮਾਇ ਜਾਤੇ ਹੋ ਜੈਸੇ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਬਡੀ ਲਹਰ ਉਠਕੇ ਪੁਨਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਸਮਾਇ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਨਿਤ ਅਵਤਾਰ ਆਪਕੇ ਆਪਕੇ ਸੰਤਜਨ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਆਪਕੇ ਨਾਮਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਜਗਤਕੇ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਉਧਾਰ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਦੇਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾਂਦੁਸਤਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਬ ਮੇਰੇ ਪਰ ਭੀ ਆਪਨੇ ਪਰਮ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਝ ਕੂੰ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਪਾਰਕੇ ਤੀਰ ਆਤਮ ਤਤਵ ਤਿਸਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਓ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਵਿਭੋ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੀ ਭਈ ਔ ਆਨੰਦ ਕਰਕੇ ਜਲਜੋ ਮਾਈਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਆਯਾ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਕੋ ਇਸਨਾਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੋ ॥ ਪੁਨਾ ਕਹਨੇ ਲਾਗੀ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਆਪ ਨੇ ਮੁਝਕੂੰ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕਰ ਦੀਓ ਹੋ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਕੀ ਜੈ ਹੋਵੇ । ਜੋ ਮੈ ਅਨੰਤ ਜਨਮ ਕੀ ਪਤਿਤਥੀ ਮੈ ਜੈਸੀ ਪਤਿਤੋ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਆਪਹੀ ਸਾਮਰਥ ਹੋ । ਏਕਤੋ ਇਸਤ੍ਰ ਕੀ ਜਾਤ ਚੰਚਲ ਔ ਛਲਕੀ ਮੂਰਤਿ ਹੈ ਔ ਝੂਠ ਤੇਮਾਯਾ ਹੀ ਜਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸਰੂਪਹੀ ਹੈ ਔ ਸਦਾ ਅਸੁਚੀ ਰੂਪਹੈ ਕਠੋਰਤਾ ਔ ਕਪਟ ਕੀ ਖਾਣ ਹੈ ॥ ਅਸੀ ਅਧਮ ਜਾਤਿ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਉਧਾਰ ਬਡੋ ਕਠਿਨ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਆਪਨੇ ਇਸਅਧਮ ਜਾਤਿ ਮੁਝ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਈਸ੍ਵਰ ਹੋ ਔਰ ਉਸਤਤਿ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੈ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੂੰ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਜੈਸੇ ਅਧਕਾਰ ਕੂੰ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਅਗਯਾਨ ਕੋ ਪੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤੇ ਭਏ ।

ਦੋਃ ਗਯਾਨ ਭਾਨ ਸਮ ਰੂਪ ਗੁਰ ਤਮਆਗਯਾਨ ਵਿਨਾਸ
ਬਚਨ ਕਿਰਣ ਸਿਖ ਰਿਦ ਪਰਸਸਾਤਮ ਕੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥ ੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸ੍ਰਿਗੋਸ਼ ਦਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੩੭ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸ੍ਰਿਗੋਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਸੋਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭੂਏ ਤਯਾਰ ਦੀਪਮਾਲਿਕਾ ਦਰ ਸਹਿਤ ॥
ਸ੍ਰਣੁਹੁ ਸੰਤ ਨਿਰਧਾਰ ਪੁਨ ਲਵਪੁਰ ਫਿਰ ਆਇਹੈਂ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਰਹਨਜਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੂੰ ਤੀਨ ਸਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਏ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੁਧਾਸਰ ਜਾਣੇ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਜਬ ਸੁਧਾਸਰ ਜਾਣੇ ਲਾਰੇ ਭਏ ਲਵਪੁਰ ਕੇ ਲਕ ਬਹੁਤ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਚਲੇ ਔ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕੋ ਨੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਮਾਨਜੋ ਕਜਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁੜਕੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈਂਹੀ ਆਇ ਜਾਵੈ ਤਬ ਹਮ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਗੇ ਪਰਸਾਦ ਚਢਾਵੈ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨ ਕਹਿਤੇ ਭਏ ਤਿਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨੋਂ ਕੂੰ ਰੋਵਤੇ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕਰੁਣਾ ਸਹਤ ਬਚਨ ਕਹਿਤੇ ਹੂਇਆਂ ਕੋ ਛੱਡ ਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਭਯਾਂ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਬਡੇ ਅਨੰਦ ਪੂਰਬਿਕ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਔ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮੋਂ ਕੇ ਦਰਸਨ ਸੁਧਾਸਰ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਹਾਂ ਸੰਤ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਬਡੇ ੨ ਤਪਸ੍ਵੀ ਮਹਾਤਮਾਂ ਰਿਖੀਕੇਸਕੇ ਵਾਸੀ ਉਤ੍ਰ ਕਾਸੀ ਔ ਪੂਰਬਕਾਸੀ ਕੇ ਬਾਸੀ ਬਡੇ ਬਡੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਪੰਡਿਤ ਤਤ੍ਵਗ੍ਯਾਨੀ ਯੋਗੀਜਨ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਵੈਂ। ਕੋਈ ਸੰਤ ਤੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਹੀ ਆਨੰਦਕੋਹੋਜਾਵੈਂ ਕੋਈ ਬਚਨ ਬਡੇ ਅਦਭੁਤ ਸੁਣਕੇ ਹੀ ਆਨੰਦ ਹੋਜਾਵੈ॥ ਕੋਈਕ ਮਹਾਪੁਰਖ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਆਨੰਦ ਹੋਕੇ ਚਲੇ ਜਾਵੈਂਔ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਣੇ ਵਾਰੇ ਗ੍ਰਸਥੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੋਕੋ ਕੋ ਕੁਛ ਪਾਰਾਵਾਰ ਹੀ ਨਹੀ ਥੋ ਹਰਵਕਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਸੰਤਹੁਕੀ ਤਥਾ ਗ੍ਰਹਸਥੋ ਕੀ ਭੀੜਾ ਬਨੀ ਹੀ ਰਹੇ। ਰਿਖੀਕੇਸਵਾਸੀ ਮੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਤੇ ਪੰਡਿਤ ਸ੍ਰੀ ਸਾਧੂਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਸਜਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀਸਿਰ ਨੰਗੇ ਵਿਰਕਤ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਨਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤਯਾਦਿਕ ਹੋਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੰਤ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਏ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਬਡੋ ਸਤਕਾਰ ਕੀਓ ਮਾਨਧਨ ਜਾਨਕੇ ਆਪਨੇ ਸਮੀਪ ਸੰਤਹੁ ਕੂੰ ਬੈਠਾਇਕੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀਆ ਪਰਸਪਰ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਪਦਨੰਤ੍ਰ ਬਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਔ ਵਿਰਕਤ ਸੰਤ ਰਿਖੀ ਸਾਧੂਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਵਿ-ਚਾਰਕੇ ਕੁਛ ਦੋ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਯਥਾਰਥ ਉਤ੍ਰ ਦੇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਆਪ ਤੋ ਪੰਡਿਤ ਹੋ ਔ ਹਮ ਕੋ ਕਾਲਾ ਅਛਰ ਭੈਸ ਬਰਾ ਬਰ ਹੈ ਆਪ ਕਿਸੀ ਵਿਦਵਾਨ ਅਪਨੇ ਜੈਸੇ ਸੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਲਜਤ ਸੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸੰਤ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਰਿਖੀ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਹੇ ਸਾਧੂਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਸੀ ਅਪਨੀ ਪੰਡਤਾਈ ਕੀ ਚਤੁਰਾਈ ਅਬ ਈਂਹਾਂ ਢਕੀ ਹੀ ਰਹਣੇ ਦੇਵੋ ਕਿਉਕੇ ਏਹ ਅਵਧੂਤ ਹੈ ਇਨਕੇ ਅਨੁਭੈ ਕੇ ਗੋਲੇ ਰੂਪ ਵਚਨ ਸੁਣਹੁ ਇਥੇ ਅਪਨੀ ਪੰਡਤਾਈ ਨ ਜਾਹਰ ਕਰੋ ਈਹਾਂ ਤੁਮਾਰੀ ਪੰਡਤਾਈ ਏਕਹੀ ਬਚਨ ਅਨੁਭੈਰੂਪੀ ਗੋਲੇ ਸੇ ਉਡਜਾਵੇ ਗੀ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਪੰਡਿਤ ਸਾਧੂਸਿੰਘਜੀ ਮੌਨ ਹੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਸੁਣਤੇਰਹੇ॥ ਸੁਣ੨ ਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘ ਕੇ ਬਚਨ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮਕੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਕ ਬਡਹੀ ਅਨੰਦ ਕੂੰ ਪ੍ਰਪਾਤਿ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਕੇ ਬਾਣ ਅਮੋਘ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸਰਬਕੇ ਮਨ ਕੂੰ ਬੇਧਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਆਤਮਿਕ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀਪੰਡਿਤ ਸਾਧੂਸਿੰਘ ਕੂੰ ਅਪਨੀ ਪੰਡਤਾਈਕ ਔ ਵਿਰਕੂਪਨੇ ਕੋ ਅਭਿਮਾਨ ਛੂਟ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਕਹਨੇ ਲਾਗ ਕੇ ਹਮ ਲੋਗਨ ਕੋ ਕਥਨ ਤੋ ਐਸੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਢੋਕੀ ਬੰਦੂਕ ਕੋ ਸਬਦ ਤੋ ਗੋਲੀ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਜੈਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਵੋ ਮਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਇਨ ਮਹਾਤਮੋ ਕੋ ਬਚਨ ਤੋ ਗੋਲੀ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਕੇ ਸਮ ਅਮੋਘ ਹੈ ਜੋਨਮੇਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਸਾਸਤ੍ਰਵੇਦ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਨਹੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਹਮਭੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਪਰੰਤੂ ਇਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਵਚਨ ਜੈਸੇ ਬੇਧਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਮਨਕੋ ਤੈਸੇ ਨਹੀ ਬੰਧਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਏਹ ਭੀ ਓਹੀ ਪਦਾਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਨਕੇ ਵਚਨੋ ਮੈ ਤਾਸੀਰ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਾਧੂਸਿੰਸਜੀ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਹ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਆਪਨੇ ਤਯਾਗ ਕਰਦੀਓ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪੰਡਤਾਈ ਔ ਵਿਰਕਤਤਾਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਅਭਿਮਾਨ ਕਾ ਭੀ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੇਵੋ। ਕਾਹੇਤੇ ਯੇਹ ਅਹੰਕਾਰ ਬਡੋ ਦੁਸ੍ਟਹੈ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਲੁਕਜੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ਜਬ ਸਮਾ ਪਾਵਤੇਹੈ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇਕੇ ਅਸਥੂਲ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਔ ਮਹਾ ਕਸਟ ਕੂੰ ਪ੍ਾਪਤ ਕਰਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਠਮਾਸ ਮੀਡਕ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਮੈਸੂਕੋ ਪਰਜੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ਜਬ ਬਰਖਾ ਕਾਲ ਆਵਤੋ ਹੈ ਤਬ ਸਬ੍ਦ ਕਰਣੇ ਲਾਗ ਜਾਤੋ ਹੈ ਏਹੁ ਅਹੰਕਾਰ ਹਮਾ ਦੁਸਟ ਹੈ ਜਨਮ ਤੇ ਜਨਮਾਂਤਰੋਂ ਮੈ ਕਸਟ ਦਿਖਾਨੇ ਹਾਰੋ ਹੈ॥ ਦੇਖਨਾ ਕਬੀ ਭੀ ਪੰਡਿਤ ਪਨੇਕੋ ਔ ਵਿਦ੍ਵ ਪਨੇਕੋ ਤੁਮਨੇ ਅਹੰਕਾਰ ਨਹੀ ਕਰਣੋ ਇਸ ਦੁਸਟ ਤੇ ਸਰਬਥਾ ਬਚ ਰਹਨੋ ਜੋ ਆਪ ਅਹੰਕਾਰ ਲੋਭ ਔ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋ ਔ ਕਹਨੋ ਰਹਨੋ ਤੁਮਾਰੋ ਸਾਰਥਕਹੈ ਤਬ ਧਨ ਹੋ ਤੁਮਾਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਭੀ ਧਨ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਸੂਰਬੀਰ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਨ ਆਪ ਕਰੋਰੋਂ ਗੁਰੂਓ ਕੇ ਭੀ ਗੁਰੂ ਹੋ ਤੁਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਕੋਈ ਭੀ ਪੁਰੁਖ ਨਹੀ ਹੈ। ਔ ਜੋ ਤੁਮ ਮੁਖਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਮਾਤ੍ ਹੀ ਕਹਤੇ ਹੋ ਅਪ ਨੇ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀ ਹੈ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਆਪਨੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੋ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਪਰਤਾਰਤੇ ਹੋ ਪਰਤਾਰਕ ਕੇਵਲ ਠਗ ਹੋ ਤਬ ਕਰੋਰੋਂ ਕੁਤਜੋਂ ਕੇ ਕੁਤੇ ਹੋ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਆਪਤੋ ਬਡੇ ਪੰਡਿਤ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਹੋ ਔ ਵਿਰਕਤ ਭੀ ਹੋ ਤਿਨਕੋ ਕਿਆ ਉਪਦੇਸੀਏ ਜਿਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਆਪਕੋ ਕੌਨ ਉਪਦੇਸ ਕਰੈ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੁਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਨਿਧੜਕਤਾਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਔਦਾਰਨਾ ਦੇਖਕੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਾਧੂ ਜੀ ਤਥਾ ਮਹਾਪੁਰੁਖ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਸੰਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਬਡਜਾਈ ਬਹੁਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤ੍ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਆਪਕੀ ਸੋਭਾ ਸੁਣਤੇਥੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਜ ਆਕੇ ਆਪਤੇ ਦਰਸਨ ਕੀਏ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਉਸਤਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕਰਕੇ ਆਗ੍ਯਾ ਲੈਕੇ ਡੇਰੇ ਜਾਤੇ ਭਏ, ਮਾਰਗ ਮੈ ਭੀ ਪਰਸ ਪਰ ਖੜੀ ਬਡਜਾਈ ਸੰਤਹੁਕੀ ਕਰਤੇ ਗਏ। ਜਬ ਮੇਲੇ ਕੇ ਦਿਨ ਬੀਤਗਯੇ ਤਬ ਪੁਨਾ ਕਿਸੇ ਦੁਸਟਨੇ ਸ੍ਰੀਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਚਿਠੀ ਲਿਖਕੇ ਡਾਕਮੈ ਪਾਇਕੇ ਸੰਦਲ ਸਾਹਿਬ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸਨਰ ਕੇ ਪਾਸ ਭੇਜ ਦਿਤੀ। ਔ ਉਨ ਦਿਨੋ ਮੈ ਔਰ ਭੀ ਏਕ ਉਪਦ੍ਵ ਉਠਤੋ ਭਯੋ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਮੈਂ ਏਕ ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪਰਸਿਧ ਆਪ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕਹਾਵਤੋ ਥੋ ਉਸਨੇ ਕੁਛਕ ਸਿਖ ਇਕਠੇ ਕਰਕੇ ਤੇ ਤਦ ਦੇਸਯ ਤਿਸ ਦੇਸਕੇ ਤੁਰਕ ਰਾਜਯੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਕੀ ਛਾਵਣੀ ਫੂਕਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਜਬ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਛਾਵਨੀ ਫੂਕਣ ਲੀਏ ਆਏ ਸਮੇ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਤਬ ਭਗਵੰਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਕੋਈ ਐਸੀ ਮਰਜੀ ਹੋਈ ਜੋ ਉਸੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਉੱਪਰ ਪਰਬਤ ਕੇ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਹਤੀ ਭਈ ਤਿਸ ਪਰਬਤ ਸੇ ਜਲਕੋ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਆਵਨੇ ਸੇ ਲਈ ਨਾਮੀ ਨਦੀ ਬਡੀ ਹੀ ਚਢਗਈ ਭਿਸ ਨਦੀ ਮੈ ਸੇ ਪਾਰ ਉਤ੍ਰਣੇ ਕੀ ਘੋੜੇ ਜਵਾਨ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਪੈਦਲ ਔ ਅਸਵਾਰੋ ਕੀ ਸੈਨਾ ਤੀਰਪੈ ਅਰਧਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਪ੍ਰਜੰਤ ਖੜੀ ਰਹੀ। ਉਨਮੈ ਸੇ ਹੀ ਫਟਕੇ ਏਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹਦੀਆ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਪਾਸਡੇ ਦੇਖੇ ਤੁਮਾਰੀ ਛਾਵਨੀ ਫੁਕਨੇ ਲੀਏ ਨਦੀ ਕੇ ਪਾਰ ਸਿਖੋਂ ਔ ਜੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਖੜੀ ਹੈ। ਤੁਮ ਲੋਕ ਐਸੇ ਗਾਫਲ ਹੋ ਜੋ ਕੁਛ ਖਬਰ ਨਹੀ ਰਖਤੇਹੋ ਆਜ ਤੋਂ ਤੁਮਾਰੀ ਮਦਦਤੋ ਖੁਦਾਨੇ ਹੀ ਕਰੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੋਂ ਆਜ ਹੀ ਬਚੋ ਭਾਰੀ ਜਾਦਵ ਪਰ ਜਾਤੇ। ਪਰਦੇਸੀ ਹੋਕੇ ਤੁਮ ਇਸ ਦੇਸ ਕੋ ਕੈਸੇ ਰਾਜ ਕਰੋ ਜੋ ਸਰਬਥਾ ਤੁਮਕੋ ਹਸ਼ਯਾਰ ਰਹਣੋ ਚਾਹੀਏ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸੈਨਾ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਉਨਕੇ ਉੱਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰ ਦਈ। ਦੋਨੋਂ ਓਰ ਸੇ ਬੰਦੂਕ ਚਲਨੇ ਲਾਗੀ ਜਬ ਦਿਨ ਚਢਜਾ ਤਬ ਭਾਜ ਚਲੇ ਕੁਛ ਮਾਰ ਲਏ ਕੁਛ ਪਕੜ ਲੀਏ ਸਰਦਾਰ ਭੀ ਪਕੜ ਲੀਏ ਉਨ ਦਿਨੋਂ ਮੇਂ ਜਹਾਂ ੨ ਪਰਸਿਧ ਸਾਧ ਥੇ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਗਈ ਥੀ ਇਸੀ ਕਤਕੇ ਲਾਟ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕਰਕੇ ਜਮਾਨਤ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਢੇਰ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੁਲਾਯਾ ਜਬ ਰਾਮਬਾਗ ਮੈ ਗਏ ਸੰਦਲ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੁਏ ਤਬ ਬਡੇ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਸਲਾਮਕਰਕੇ ਏਕਕੁਰਸੀ ਪਰ ਬੈਠਾਇਲੀਆ ਜਬਬੈਠ ਗਏਤਬ ਪੂਛਨੇਲਾਗਆਪਰਾਜੀਖੁਸ਼ੀਹੈ ਅਬਆਪਜੋ ਈਹਾਂ ਆਏਹੈਂ ਸੋਆਪਕੋਇਰਾਦੇ ਕਹਾਂ ਕੋ ਜਾਨੇ ਕੋ ਹੈ। ਉਤ੍ਰ। ਹਮ ਰਾਜੀਖੁਸ਼ੀਹੈਂ ਔ ਤੀਰਥੋਂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਣੇ ਕੋ ਹਮਾਰੋ ਇਰਾਦੋਹੈ॥ ਸੰਦਲੋ ਵਾਚ॥ ਜੋ ਆਪਕੋ ਤੀਰਥੋਂਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾਕੋ ਇਰਾਦੋਥੋ ਤਬ ਲਾਹੌਰਮੇਂ ਇਤਲਾਹ ਦੇਕੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂਆਏ ਆਪ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਇਤਲਾਹ ਦੇਕੇ ਆਵਤੇ ਤਬ ਬਹੁਤ ਆਛੋ ਕਾਮਥੋ। ਸ੍ਰੀਗਰੁਵਾਚ ਸੰਦਲ ਪ੍ਰਤੀ॥ ਤੁਮਾਰੋ ਹਮਾਰੇਵਾਸਤੇ ਲਹੌਰਮੈ ਰਹਨੇਕੋ ਤੀਨਥਰਸਕੋ ਇਕਰਾਰ ਥੋ ਸੋ ਤੀਨਕੋ ਹਮ ਚਾਰ ਸਾਲ ਲਹੌਰਮੇਂਰਹ ਆਏਹੈਂ ਤੁਮ ਅਪਨੋ ਲਿਖਯੋ ਦੇਖ ਲੇਵਹੁਹਮਕੂੰ ਇਤਲਾਹ ਸੋ ਕੌਨ ਕਾਮ ਹੈ ਹਮਨੇ ਤੋ ਏਕ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੇ ਆਗੇ ਇਤਲਾਹ ਏਕਹੀ ਵਾਰੀ ਦੇ ਛੋਡੀਹੈ ਘੜੀ ਘੜੀ ਹਮ ਸੇ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੇ ਪਾਸ ਇਤਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦਈ ਜਾਤੀਹੈ। ਭਦ ਨੰਤਰ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬਨੇ ਪੁਨਾ ਪੂਛਨਾ ਕੇ ਆਪ ਕੋ ਮਾਲੂਮਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਜ ਕਲ ਕਹਾਂ ਹੈ ਐਸੀ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੰਦਲ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀਬੈਠੇ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬਨੇ ਉਦਰਕੀ ਓਰ ਅੰਗੁਲੀ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾਸਿੰਘ ਤੁਮਾਰੇ ਪਟ ਮੇਂ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬਨੇ ਕਹਜੋ ਚਿਠੀ ਦਿਖਾਏ ਕੇ ਏਖੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਚਿਠੀ ਭੇਜਤੋਹੈ ਆਪ ਕਹਤੇਹੋ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੁਮਾਰੇ ਪੇਟ ਮੇਹੈਂ ਏਹੁ ਕਜ਼ਾ ਖ਼ਾਤਹੈ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਜਬ ਤੁਮਨੇ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਖਾਇ ਹੀਲੀਓ ਹੈ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਕੀ ਚਿਠੀ ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਵਨੀ ਥੀ। ਪੁਨਾ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬਸੇ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੋ ਕਬੀ ਦੇਖਜੋ ਥੇ ਕੇ ਨਹੀਂ। ਤਬ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬਨੇ ਕਹਜੋ ਮੈਨੇ ਸੁਨਜੋ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੋਂ ਦੇਖਜੋ ਕਬੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਸੰਦਲ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤਿ ਹੁਆ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਕਭੀ ਅਜਨੂੰ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਭੀ ਦੇਖੀਹੈ ਯਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ। ਸੰਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਵੋ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਦੇਖੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਬਚਨਹੁਆ ਅਰੇ ਸੰਦਲ ਸਾਹਿਬ ਜੈਸੀਕ ਅਜਨੂੰ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਤੈਨੇ ਦੇਖੀਹੈ ਤੈਸੋ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸਰੂਪ ਥੋ ਕੋਈ ਆਟਾ ਲਜਾਤੋ ਥੋ ਔ ਕੋਈ ਖਾਇ ਜਾਤੋ ਥੋ ਇਕ ਪਕਾਨੇ ਕੀ ਚਟੀ ਵਿਚਾਰੇ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘਕੂੰ ਪੜਤੀਥੀ ਤੁਮ ਐਸੇ ਥੇ ਵਿਚਾਰਜੋ ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਗਰੀਬਕੂੰ ਪਕੜਕੇ ਆਲੇ ਪਾਲੀ ਭੇਜਦੀਓ ਹੈ ਤੁਮ ਨੇ ਖੁਦਾ ਕੋ ਜਾਣ ਦੇਣੀ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਔ ਫਿਰ ਹਮ ਨੇ ਤੁਮਾਰੋ ਕਜ਼ਾ ਬਿਗਾਰਜੋ ਹੈ ਹਮਕੂੰ ਸੁਧਾਸਰ ਕੀ ਪੋੜਜੋਂ ਪਚ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਤੇ ਜੇਲਖਾਨੇ ਬਠਾ ਦੀਓ ਏਹੀ ਤੁਮਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਕੇ ਕੁਛ ਔਰ ਕਹੂੰ ਤਰਵਾਰ ਬਾਂਧ ਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਸਨਮੁਨ ਹਮਨੇ ਜੰਗ ਕੀਯੇ ਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਖੂੰਨਹੀ ਕੀਓ ਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਡਾਕੋ ਹੀ ਮਾਰਜੋ ਹੈ ਔ ਨ ਜੰਗ ਕਰਲੇ ਲੀਏ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਲਾਹ ਹੀ ਦਈ ਹੈ ਔ ਨ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਜੰਗ ਲੀਏ ਮਦਤ ਹੀ ਦਈ ਹੈ। ਤੁਮਨੇ ਜੋ ਹਮਕੋ ਅੰ ਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀ ਕੀ ਪਉੜਜਾਂ ਪਰਸੇ ਪਕੜਬੇ ਕੈਦ ਕਰਲੀਆ ਥਾ ਬਿਦੇਸਜਾਂ ਕੋ ਤੁਮਖੁਦਾਕੀ ਦਰਗਾਹ ਸੈ ਕਜ਼ਾ ਜਬਾਬ ਦੇਉਗੇ ਤੁਮਕੋ ਖੁਦਾਨੇ ਅਦਾਲਤ ਪਰ ਬੈਠਾਯਾ ਥਾ ਸੋ ਤੁਮਨੇ ਯੇ ਅਛਾ ਇਨਸਾਫ ਕੀਓ ਹੈ। ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸੰਦਲ ਸਾਹਿਬ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸਨਰ ਚਰ ੨ ਕਾਂਪਨੇ ਲਗਾ ਗਯਾ ਔ ਪੁਨਾ ਕਾਂਪਤੇ ੨ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਖੁਦਾਵੰਦ ਮੈ ਨੌਕਰ ਸਖਸ ਹੂੰ ਮੇਰ ਛੁਛ ਭੀ ਅਖਤਯਾਰ ਨਹੀ ਬਿਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੈ ਔ ਅਬ ਆਪਕੇ ਵਾਸਤੇ ਫਿਰ ਤੀਨ ਬਰਸਕੀ ਜਮਾਨਤ ਲੀਏ ਬਚੇ ਸਾਹਿਬ ਨ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ਹਮ ਕਜ਼ਾ ਕਰੈ। ਏਹੁ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇਹਸਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਤੂੰਭੀ ਅਛਾਹੈਔ ਤੇਰਾ ਬਚਾ ਸਾਹਿਬਭੀ ਅਛਾਹੈਜਿਨਕੀ ਇਹੁ ਅਦਾਲਤਹੈ ਜੋ ਗਰੀਬੋ ਔ ਛਕੀਰੋਪਰ ਐਸੇਜੁਲਮ ਕਰਣੇ ਤੇ ਕੈਦਕਰਕੇ ਉਨਕੀ ਅੰਨਮਾਤ੍ ਕੀਭੀ ਖਬਰ ਨ ਲੈਣੀਬੇਗੁਨਾਹੇ ਬੇਤਕਸੀਰ ਹੀ ਛਕੀਰੋਂ ਕੇ ਜਿਸੇ ਜੁਲਮ ਜਮਾਇਦੇਨੇ ਔ ਜੋਨਸੇ ਲੋਕੋਨੇ ਹਥਜਾਰ ਬਾਂਧ ੨ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯੁਧ ਕੀਏਹੈ ਡਾਕੇ ਮਾਰੇਹੈਂ ਖੂਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ਵੇ ਲੋਕ ਪਿੰਨਸਨਾ ਪਾਤੇਹੈਂ ਉਨਕੇ ਪਿਛਲੇ ਪਿੰਨਸਨਾ ਪਾਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੈ ਕੁਰਸੀਸੇ ਉਠ ਖੜੋਤੇ ਔ ਬਚਨ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਹਮ ਫਕੀਰੋਕੀ ਕੌਨ ਜਾਮਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਚਲੋ ਹਮ ਜੇਲਖਾਨੇ ਮੈ ਹੀ ਚਲਤੇ ਹੈਂ। ਤਬ ਜਲਤੀ ਸੇ ਉਠਖੜੇਹੁਏ। ਤਬਸਾਥਹੀ ਉਠਕੇ ਸੰਦਲਸਾਹਿਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹੇ ਖੁਦਾ-ਵੰਦ ਆਪ ਬੈਠਜੇ ਇਸ ਮੈ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਕਸੂਰ ਨਹੀ ਹੈ ਜਹਾਂ ੨ ਸਾਧੂ ਹੈਂ ਸਭ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਇਸ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਵਾਲੇ ਰੌਲੇ ਕਰਕੇ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਕੁਛ ਏਕ ਆਪਕੀ ਨਹੀ ਲਈ ਗਈ ॥ ਤਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀ ਖੜੋਤੇ ਥੇ ਇਨਕੋ ਬਾਹਾਂ ਸੇ ਪਕੜਕੇ ਧਕੇਲ ਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਜਾਹੁ ਜਲਤੀ ਤੁਮ ਪਹਲੇ ਹੀ ਜਾਮਨੇ ਮੈ ਸੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਕੋ ਲੈਆਵਹੁ ਹਮ ਮਨਜੂਰ ਕਰਲੇਵੈਗੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਤੁਮ ਨਹੀ ਆਵੋਗੇ ਉਤਨਾਚਿਰ ਹਮ ਈਂਹਾਂ ਹੀ ਬੈਠ ਹੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਜਾਮਨੀ ਮਨਜੂਰ ਲਿਖਕੇ ਈਂਹਾਂ ਸੇ ਉਠੂਗਾ ॥ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਭੀ ਤੀਨ ਸਾਲ ਵਾਸਤੇ ਲਾਹੌਰ ਰਹਣੇ ਕੋ ਕਹਜੋ ਥੇ ਸੋ ਅਬ ਤੀਨ ਸਾਲ ਹਮ ਲਵਪੁਰ ਸੇ ਰਹਕੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹੈ ਅਬ ਫੇਰ ਜੋ ਤੀਨ ਸਾਲ ਕੀ ਜਾਮਨੀ ਲੈਕੇ ਹਮ ਕੋ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਰਹਣੇ ਕੂੰ ਕਹਤੇ ਹੋ ਏਸਕਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਤੁਮ ਐਸੇ ਇਨਸਾਫ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਖੁਦਾ ਕੀ ਸਚੀ ਦਰਗਾਹ ਮੈ ਕਜਾ ਜਬਾਬ ਦੇਵੋਗੇ। ਹਮਤੋ ਫਕਰ ਲੋਕ ਹੈ ਹਮ ਕੂੰ ਤੋ ਜੈਸੇ ਜੇਲਖਾਨੇ ਜੈਸੇ ਰਾਜ ਬਾਦਸਾਹੀ ਤਖਤ ਹਮਾਰੇ ਤੋ ਕੁਛ ਵਾਧੇ ਘਾਟੇ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੁਮਕੋ ਅਦਾਲਤ ਕੀ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਕੁਛ ਸੋਚਕੇ ਨਜਾਯ ਕਹਣੇ ਚਾਹਜੇ ॥ ਐਸੇ ਸਾਚੇ ੨ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਅਰਜ ਸੰਦਲਨੇਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਰੀ ਹੇ ਖੁਦਾਵੰਦ ਆਪ ਸਰਬ ਤਰਹ ਸੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਕਸੂਰ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹੈ ਉਸਕੀ ਆਪਸੇ ਮਾਫੀ ਮਾਗਤਾ ਹੂੰ ਆਪਕੀ ਸਰਣਿਹੂੰ। ਪਿਛਲਾ ਤੋ ਆਪ ਮੇਰਾ ਕਸੂਰ ਮਾਫ ਕਰੋ ਆਗੇ ਮੈ ਸਮਝਕੇ ਵਰਤੂੰਗਾ। ਆਪ ਸਮਝੀਏ ਏਕ ਤੋ ਮੈ ਵਿਗਾਨਾ ਨੌਕਰ ਹੂੰ ਕਾਨੂੰਨਸੇ ਬਾਹਰ ਕੁਛ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤੋ ਹੂੰ ਤੋ ਭੀ ਅਪਨੀ ਤਰਫ ਸੇ ਗਰੀਬੋ ਪਰ ਰਿਹਾਈ ਹੀ ਕਰੂੰਗੋ ਦੂਸਰੀ ਮੇਰੀ ਯੇਹ ਆਪਕੇ ਹਜੂਰ ਅਰਜ ਹੈ ਆਪ ਖੁਦਾਕੇ ਲੋਕ ਹੋ ਖੁਦਾ ਕੇ ਪਯਾਰੇਹੋ ਖੁਦਾ ਤੁਮਾਰੀਬਾਤ ਮਾਨਲੇਤੋਹੈ ਮੈ ਬਾਲਬਚਛਦਾਰ ਹੂੰ ਇਹ ਮੇਹਰਬਾਨਗੀ ਮੇਰੇ ਪਰ ਕਰੋ ਜੋ ਇਸ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸ ਜੀਕੀ ਨਗਰੀਸੇ ਮੈ ਇਜਤ ਉਬਰੋ ਨਾਲ ਜਾਵੇ ॥ ਐਸੇਹਾਕਮਸੰਦਲਕੇ ਅਧੀਨਗੀਨਿਮ੍ਰਿਤਾਵਾਲੇਬਚਨਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਖੁਦਾ ਸਿੱਖਦੀਨਦਯਾਲੁਜੀਤਿਸੀ ਪਰਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਉਵਚ ॥ ਅਰੇ ਸੰਦਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੋ ਤੂੰ ਚੁਲੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਪੁਰੀ ਮੈ ਰਹਕੇ ਪ੍ਰਮਾਦ ਨ ਕਰੇਗੋ ਯਥਾਰਥ ਨਜਾਯ ਮੁਲਕ ਚਲੇਗੋ ਤਬ ਬਡੇਮਾਨ ਔ ਇਜਤ ਤੇਰੀ ਹੋਗੀ ਦੀਂਹਾਂ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਰਹਕੇ ਜਾਵੇਗੋ ਔ ਜੇ ਖਚਰ ਬਾਜੀ ਕਰੇਗੋ ਤਬ ਦੁਖ ਪਾਵੇਗੋ ॥ ਪਹਲੇ ੨ ਰਾਜਜੋ ਔ ਬਾਦਸਾਹੋ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਕੀ ਤਵਾਰੀਖੇ ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਡਰ ੨ ਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਅਛੀ ਤਰਹ ਵਿਚਾਰ ੨ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਕਿਸੇ ਸੇ ਰਿਸਵਤ ਲੈਕੇ ਕਸੀ ਸਚੇ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਹਕ ਨਹੀ ਗਵਾਵਨੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਜਾਯਕਾਰੀ ਔ ਅਨਜਾਯਕਾਰੀ ਰਾਜਜੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਰਾਜਜਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਹੇਤੂ ਔ ਨਾਸਕਾ ਹੇਤੂ ਔ ਰਾਜਜਕੀ ਇਸਿਥਤੀਕੇਕਾਰਣਸੁਣਾਵਤੇਰਹੇ ॥ ਸੰਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭੀਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਕੇ ਇਨਕੇ ਜਿੰਮੇ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੇ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਛੂਟ ਜਾਨੇ ਕੀ ਭੀ ਇਨਕੋ ਠੀਕ ੨ ਮਾਲਮ ਹੈ ਇਸ ਓਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੰਦਲਸਾਹਿਬਕੋਉਪਦੇਸਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੇਰੋ ਨਾਮ ਸੰਦਲ ਨਹੀ ਆਜਸੇ ਤੋਰੋ ਨਾਮ ਸਮਦਲ ਹੂਆ ਕਜਾ ਸਮਨਾਮ ਤੁਲ ਹੋਵੇ ਮੁਦਈ ਔ ਮੁਦੇ ਲੈ ਪਛ ਜਿਸ ਕੇ ਨਜੀਕ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਸਮਦਲ ਸੋ ਤੁਮਨੇ ਦੋਨੋ ਓਰ ਸਮਵਰਤਨਾ ਅਦਾਲਤ ਮੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮੁਹਲਾਜਾ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਦੋਨੋ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਸਮ ਦੇਖਨਾ ॥ ਏ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋ ਐਸੇ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ਉਸ ਓਰ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਖੋਜਤੇ ੨ ਗਏ ਤਬ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੂਛਾ ਕਹੁਜੀ ਕੈਸੇ ਆਪ ਆਏ ਹੋ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਰਾਮ ਬਾਗ ਮੈ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੂਆ ਥਾ ਹੋ ਸਾਰੋ ਸੁਨਾਇਦੀਓ ਜਮਾਨਤ ਫੇਰ ਹਾਕਮ ਨੇ ਮਾਂਗੀ ਹੈ ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਤੇ ਸਾਰ ਹੀ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਰਾਮਬਾਗ ਮੈ ਚਲੇ ਆਏ ॥ ਇਤਨੇ ਚਿਰਨ ਤੀਨ ਚਾਰ ਘੜੀ ਰਾਤ ਭੀ ਗਈ ਥੀ ॥ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬਬਡੋਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਤੁਮ ਦੁੰਪਾਂਚਹਜਾਰ ਕੀਜਮਾਨਤ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੀ ਮਨਜੂਰ ਹੈ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਇਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਪਾਂਚ ਲਾਖ ਕੀ ਕਹੋ ਤਬ ਭੀ ਹਮਕੂੰਮਨਜੂਰ ਹੈ ॥ ਤਬਸੰਦਲਸਾਹਿਬਨੇਦੋਹਜਾਰ ਕੀ ਰਖੀ ਤੀਨ ਹਜਾਰ ਕੀ ਛੋਡ ਦਿਤੀ ॥ ਸਭ ਲਿਖ ਲਿਖਾਇਕੇ ਰਾਤਕੋ ਆਠ ਨੌ ਬਜੇ ਤਕ ਸਭ ਕਾਰਰਵਾਈ ਭੁਕਤਾਇਦਈ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਮੈਨੇ ਅਜ ਬਡੀ ਤਕਲੀਫ ਆਪ ਕੂੰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਯੇਹ ਕਸੂਰ ਮੇਰਾ ਮਾਫ ਕਰਣਾ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਨਾਲ ਸਲਾਮ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਵਿਦਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਆਪ ਭੀ ਅਪਨੀ ਕੋਠੀ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਆਰਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦ ਮਾਨੰਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇਕੇ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਕੋਈ ਦਿਨ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਰਹਕੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਏ ਤਬ ਲਵਪੁਰ ਵਾਸਜੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡੋ ਉਤਸਾਹ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਬਡੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਲਵਪੁਰਕੇ ਲੋਕ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਫਰ ਤੀਨ ਸਾਲ ਬੀਤੇ ਤਬ ਬਾਬਾ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਜੋਂਇੰਦਵਾਲਕਾਰਹੀਸਭਲਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਾਦਰਖਾਸਤ ਏਕੇ ਸਰਕਾਰ ਮੈ ਅਪਨੇ ਜਿਮੇ ਜਮਾਨਤਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਾਇਆਯਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਪ੍ਰਬਧਕੇਬੇਗਸੇਲਵਪੁਰੀ ਮੈ ਰਹਣੇ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਬਨਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਐਸੇ ਕਬੀ ੨ ਬਚਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇ ਥੇ ॥ ਕਜ਼ਾ ਹਮਾਰੀ ਲਬਪੁਰ ਮੈ ਰਹਣੇ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਵਧ ਵਿਸੇਸ ਹੈਐਅੰਗਰੇਜੋਂ ਕੇਜਿਮੇਬਦਨਾਮੀਲਗਾਤੀ ਭਈ ॥ ਕਾਲ ਆਪਨੋਨਾਮ ਛਪਾਏ ॥ ਔਰਨਕੋ ਦੈ ਮੂੰਡ ਹਤਾਏ ਇਸਰੀਤੀ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸੇ ਉਸ ਫਿਰ ਸਮਦਲ ਭੀ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਬਹੁਤ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਕੂਮਤ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਪਤਿ ਉਬਰੋਸੇਵਲੈਤਕੇ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਤਹਾ ਭੀ ਬਡੀ ਇਜਤ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਵਰਦਾਨ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਗੁਰੂ ਮੰਤ ਔ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਦਰਵਾਜੋਨੀਵੇ ਹੈਂ ਜੋ ਨਿਵੇਚਲਤੋ ਹੈ ਸੋ ਸੁਖਪ ਵਤੋ ਹੈ ਜੋ ਅਹੰਕਾਰ ਸੇ ਚਲਤੋ ਹੈ ਸੋ ਦੁਖੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥

ਦੋਃ ਉਚੋਤਰਤੂਟੇ ਸਦਾ ਨੀਚੇ ਤੁਟੇ ਨ ਕੋਇ ॥
ਬਜਾਰ ਬੇਗ ਅਨੁਕੂਲ ਜਲ ਸਦਾ ਸੁਖੀ ਜਿਮ ਹੋਇ ॥ ਇਤਿ ਓਂਤਤਸਤ
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੩੯ ਅਧਜ਼ਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਦੋਃ ਕਮਲ ਨਯਨ ਸੁਖ ਦੈਨ ਕੇ ਕੌਤਕ ਅਹਿ ਅਨੇਕ ॥
ਰਚੋਂ ਚੀਥ ਅਤਿ ਚਾਰੁ ਏਹ ਦੀਜੈ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਬਾਹਤ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਾਗ ਕੀ ਬਾਰਾਂ ਦਰੀ ਮੈ ਏਕ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਥੇ ਤਹਾਂਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਲੀਏ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਰਧਾਵਾਨ ਲੋਕ ਆਯਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਤੇ ਥ ਔਰ ਬਡ ੨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਭੀ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਆਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਔ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੋਦਨ ਸਸਕੁਲੀ ਪੜਾ ਦੂਧ ਫੇਨੀ ਦਹੀ ਆਦਿ ਪਦਾਰਥ ਆਯਾ ਕਰਤੇ ਥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੂੰ ਛਕਾਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਹੋਤੇ ਥੇ ਤਹਾਂ ਸੁਧਾਰਸ ਮੈ ਏਕ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਚਰਿਤ੍ਰੀ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਹਤੇ ਥੇ ਔ ਕੋਈ ੨ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੁੜੀਵਾਰੇ ਭੀ ਉਨਕੋ ਕਹਤੇ ਥੇ ਔ ਬਡੇ ਸੋਕ ਵਾਲੀ ਮੂਰਤੀ ਥੇ ਔ ਖਡੇ ਸ੍ਰਹ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਏਕ ਦਿਨ ਬਡੇ ਮੋਲ ਵਾਲੇ ਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰ ਕੇ ਗਲੇ ਮੈ ਸੁਵਰਣ ਕੀ ਮਾਲਾ ਔ ਹਾਥੇ ਮੈ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਕੜਨੋਂ ਕੀ ਜੋੜੀ ਪਹਰਕੇ ਤਥਾ ਅੰਗੁਲਨੋਂ ਮੇ ਹੀਰੇ ਕੀ ਕਣੀ ਵਾਲੀ ਸੁਵਰਣਕੀਆਂ ਛਾਪੈਂ ਪਹਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਾਗ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ਕੁਛ ਉਸ ਦਿਨ ਔਰ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਪਹਰੇ ਥੇ ਕਿੰਤੂ ਹਮੇਸਾਂ ਹੀ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪਹਰਕੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਉਪਰ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਬੈਠਾਇ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸਨ ਪਰਸਪਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ ਪਰਸਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਚਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ੨ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਚਾ ਕਰਤੇ ੨ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸੰਤਹੁ ਕੂੰ ਸਰਦਾਈ ਜਲ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਜਬ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਬੈਠ ਗਏ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਗਜਾਨ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਅਰਥ ਬਚਨ ਹਸਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਵੋ ਸਾਧੋ ਏਕ ਅਬ ਸਿਕਾਰ ਫਸਜੋ ਹੈ ਜਾਨੋ ਨ ਪਾਵੈ ਇਹ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਥਰ ਥਰ ਕੇਲੇ ਕੇ ਪਤ੍ ਵਤ ਕਾਂਪਨੇ ਲਗ ਗਏ ਮਨ ਮੈ ਜਾਨ ਗਏ ਕੇ ਇਹੁ ਅਬ ਮੇਰੇ ਬਸਤ੍ ਭੂਖਣ ਉਤ੍ਰਾਰ ਲੇਵੈਗੇ ਅਬ ਨਾ ਤੋ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਸਹਾਯਕਹੀ ਹੈ ਔ ਨਾ ਕੁਛ ਇਨ ਕੀ ਦਾਦ ਫਰਜਾਦ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਉਤਾਪਰਾ ਕਰੂੰਗੇ ਤਬ ਮਾਰ ਭੀ ਦੇਵੈਗੇ ਤੇ ਸਭੀ ਕੁਛ ਲੈ ਭੀ ਲੇਵੈਗੇ ਅਬ ਈਂਹਾਂ ਇਨਹੀ ਕੇ ਸਾਧੂ ਹੈ ਮੇਰੀ ਈਹਾਂ ਉਜਾਰ ਮੈ ਪੁਕਾਰ ਕੌਨ ਸੁਨਤੋ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਬ ਭਾਗਜੋ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ਇਸ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਦੁਖੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਅਬ ਮੇਰਾ ਈਂਹਾਂ ਕੌਨ ਹੈ ॥ ਵੋ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਕਹਨੇ ਕਹੂੰ ਭੂਲ ਗਯੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਕਨੂੰ ਲੇਸ ਭੀ ਨ ਰਹਜੋ ਕੇਵਲ ਦੇਹ ਅਧਜਾਸਹੀ ਜੋ ਦ੍ਰਿਢ ਥੋ ਸੋਈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਆਯੋ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਦ੍ਰਿਢ ਹੋਤੋ ਤਬ ਕਾਹੇ ਕੂੰ ਡਰਤੋ ਅਛੇ ੨ ਪਦਾਰਥ ਖਾਣੇ ਕੋ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਧਨਏਕਤ੍ ਕਰਨੋ ਸੁੰਦਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੨ ਬਸਤ੍ ਭੂਖਨ ਪਹਰਕੇ ਆਪਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਮਾਨਨੇ ਔਰ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨੀ ਅਪਨੇ ਆਪਕੇ ਜਨਾਇਕੇ ਆਂਧੈ ਮੀਚ ੨ ਕੇ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ ਅੰਤ੍ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਸੇ ਸ੍ਵੰਨਹੋਣੋ ਲੋਕੋ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਬਨਾ ੨ ਕੇ ਕਹਨੇ ਕੋ ਧਨਧਾਨ ਕੁਟੰਬ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਤੁਮ ਆਪ ਭੀ ਕੁਛ ਮਤ ਖਾਵੋ ਜੋ ਕੁਛ ਤੇਰੇ ਘਰ ਸੇ ਹੈ ਸੋ ਸਭ ਕੁਛ ਮੇਰੇ ਹੀ ਅਰਪਣ ਕਰਦੇ ਔ ਮੇਰੇ ਚਰਣੋ ਕੋ ਹੀ ਧ੍ਯਾਨ ਕੀਆ ਕਰ ਔਰ ਕੋ ਭੂਲ ਕੇ ਭੀ ਨਾਮ ਮਤਲੇਨੇ॥ ਔਰਨ ਕੂੰ ਉਪਦੇਸ ਤੇ ਮੁਖ ਮੈਪਰਹੈ ਰੈਤ ॥ ਰਾਸਿ ਬਿਰਾਨੀ ਰਾਖਤੇ ਖਾਯਾ ਘਰ ਕਾ ਖੇਤਾ॥ ਭਲਾ ਕਹੋਤੇ ਫਿਰ ਵੋ ਤਤਵੇਤਜੋਂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਚਢਕੇ ਕੈਸੇ ਛਪਜੋ ਰਹਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ਉਘੜ ਗਇਆ ਜੈਸੇ ਖੋਟਾ ਦੰਭ੍ਹੁਆਨਦਰਿ ਸਰਾਫਾ ਆਇਆ ॥ ਸੁਣ ਗਲਾਂ ਆਕਾਸਕੀਆਂ ਕੀਟਾਂ ਆਈ ਰੀਸ ॥ ਰੀਸਾਂ ਕਰਨ ਤਿਨਾੜੀਆਂ ਜੋ ਸੇਵਨ ਦਰਖੜੀਆਂ ॥ ਸਾਹੁਰੈ ਢੋਈ ਨ ਮਿਲੈ ਪੇਈਐ ਨਾਹੀਥਾਉ ॥ ਧਿਰ ਵਾੜੜੀ ਨ ਪੁਛਾਈ ਧਨ ਸੁਹਾਗਣਿ ਨਾਉ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ॥ ਤਥਾਚ ਵੇਦੇ ॥ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਯਾ ਮੰਤਰ ਵਰਤ ਮਨਃ ਸ੍ਵਯੰ ਧੀਰਾਃ ਪੰਡਿਤੰ ਮਨ੍ਯ ਮਾਨਃ ॥ ਦੰਦ੍ਮਯ ਮਾਣਾਃ ਪਰਿਯੰਤਿ ਮੂਢਾ ਅੰਧੇਨ ਨੀਯ ਮਾਨਾ ਯਥਾ ਅੰਧਾਃ ਇਤਿਸ੍ਰੁਤੇਃ ਵੇਦਮੈ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਯਮਰਾਜ ਕੋ ਵਚਨ ਹੈ ਕੇ ਹੇ ਸ੍ਵੇਤਕੇ ਤੋ ਜੋਂਨਸੇ ਪੁਰੁਖ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਵਿਖੇ ਵਰਤ ਮਾਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਹੈ । ਕੇਵਲ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੂੰ ਬਡੇ ਧੀਰਜਵਾਨ ਤਤਵੇਤਾ ਪੰਡਿਤ ਸਰਬਗ੍ਯ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਉਪਰਮੇ ਤੋ ਐਸੇ ਹੀ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਭੀਤਰ ਸੇ ਤਤ੍ਵਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਨੇਸਠਾਸੇ ਸ੍ਵੰਨ ਹੈਂ ਸੋ ਸ੍ਵੇਤਕੇ ਤੇ ਵੋ ਆਤਮ ਹਤ੍ਯਾਰੇ ਚੋਰ ਮੂਰਖ ਮਹਾ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਮੇਰੇ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ੨ ਦੋੜਾਏ ਹੂਏ ਪਟਾਧੀਨ ਹੂਏ ਹੂਏ ਫਿਰ ਫਿਰ ਨਰਕੋਂ ਮੈਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮਗਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਨਰਕੋ ਮੈ ਰੋਤੇ ਖਾਤ ਹੈਂ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤ੍ਯਰਥਾ ਊਪਰ ਸੇ ਤੋ ਬਡੇ ਸਮਾਧੀਵਾਨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਭੀਤਰਸੇ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਪੜੇ ਜਲਤ ਹੈਂ ਊਪਰ ਸੇ ਤ੍ਯਾਗ ਜਨਾਤੇ ਹੈ ਔ ਭੀਤਰ ਸੇ ਏਹ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਜਿਤਨੀ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਬਿਭੋ ਹੈ ਸਾ ਸਾਰੀ ਹਮਾਰੇ ਹੀ ਘਰ ਮੈ ਆਇ ਜਾਵੇ ਭਲਾ ਕਹੁ ਤੋ ਉਨਕੇ ਸਮੀਪ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੈਸੇ ਆਵੇ ਨਿਸਚੈ ਹੋਏ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹਜੋ ਉਨ ਮਹਾ-ਪੁਰਖੋ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕੂੰ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈ ਭੀ ਦਰਸਨ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਅਬ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਥਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਅਤਿਭੈਯੁਕਤਹੋਕੇ ਕਾਂਪਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭ੍ਰਾਈਰਾਮਸਿੰਘਜੀਬੋਲੇ ਕੇਮਹਾਰਾਜਆਪਕੂੰਭੀਸਿਕਾਰਭਾਸਤੋਹੈਅਰਥਾਤਆਪਤੋਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀ ਹੈਂ। ਬਚਨਹੁਆਕੇਜੈਸੇਤੁਮਕੂੰਦੇਹਅੌ ਬਸਤ੍ਰਭੂਖਣੋਸੈਅਧ੍ਯਾਸਹੁਰਆਯੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹਮ ਕੂੰ ਭੀ ਸਿਕਾਰ ਭਾਸ ਆਯੋ ਹੈ ॥ ਕ੍ਯਾ ਤੂੰ ਜੋ ਦੇਹਅਧ੍ਯਾਸਕਰਕੇ ਡਰਕੇ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗ ਪਰਯੋ ਹੈ ਕ੍ਯਾ ਹਮਨੇ ਤੇਰੇ ਠੀਕ ਬਸ੍ਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਹੀ ਲੇਨੇਥੇ ਤੂੰ ਜੋ ਐਸੇ ਡਰ ਕੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤੋ ਹੈ ਸੋ ਕਿਉ ਡਰਤੁ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਨ ਡਰ ਹਮਤੋ ਤੇਰੇ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਅਰਥਹੀ ਏਹ ਬਚਨ ਕਹ੍ਯੋ ਥੋ ਸੋ ਤੂੰ ਡਰੈ ਮਤਕੋਈ ਨਹੀ ਤਰੇ ਬਸ੍ਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਉਤਾਰਤਾ ਸਗਵਾਂ ਜੇ ਤੇਰੇ ਕੂੰ ਇਛਾ ਹੈ ਤੋ ਜਿਤਨੇ ਤੇਰੇ ਮਰਜੀ ਹੋਵੇ ਉਤਨੈ ਪਦਾਰਥ ਈਂਹਾਂਸੇ ਲੈਜਾਹੁ ॥ ਹਮਾਰੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਮੈਤੇ ਬੰਧ੍ਯਾਕੇ ਪੁਤ੍ ਔ ਆਕਾਸਤੇ ਪੁਰੁਖ ਬਨਵਤ ਜਗਤ ਹੁਆ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਤੂੰ ਕਹਾਂ ਔ ਤੇਰੇ ਭੂਖਨ ਬਸਤ੍ ਕਹਾਂ ਭਏ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਤੋ ਕੁਤਯੋਕੇ ਭੀ ਇਦ੍ ਆਦਿ ਪਦ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਤੂੰ ਔ ਤੇਰੇ ਪਦਾਰਥ ਕਉਨ ਗਿਨਤੀ ਮੇ ਹੈ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਨਿਰਲੈਭਤਾਕੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਭਾਈ ਰਾਮਸਿਘ ਕੂੰ ਅਭੈ ਦਾਨ ਦੈਤੇ ਭਏ ॥ ਪਰੰਤੂ ਪਦਾਰਥਕੇ ਸਨੇਹ ਕਰਕੇ ਭਾਈਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਨਮੈ ਭਰੋਸੋ ਨ ਘਾਵਤੋ ਭਯੋ ॥ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰਹੀ ਚਲ ਦੇਤੋ ਭਯੋ ਮਨਮੈ ਜਾਨਤੋ ਭਯੋ ਕੇ ਹਮ ਭਲੋ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਆਏਥੇ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂਕੇ ਮੁਖਮੈ ਹੀ ਜਾਇਪਰੋਥੇ ਆਜ ਭਲੇ ਬਚੇ ੨ ਨਹੀਂ ਤੋ ਕਿਸੀਨੇ ਇਨਕੋ ਕ੍ਯਾ ਕਰਲੇਨੇਥੇ ॥ ਉਸ ਓਰ ਤੋ ਭਾਈ ਰਾਮਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਖ ਮਨਾਈ ॥ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰਬ ਸੰਤਹੁਸੇ। ਕਯਾਹੇ ਸੰਤਹੁ ਤੁਮਨੇ ਦੇਖਯੋ ਹੈ ਕਲਯੁਗਕੇ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨਜੋ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕੀ ਓਹੈ ਇਨਕੀ ਕਹਨੀ ਦੇਖੋ ਅੌ ਇਨਕੀ ਰਹਨੀ ਦੇਖੋ ਅਰੇ ਭਾਈ ਬੈਸੌਕੀ ਕੀਂ ਫਕੀਰੀ ਸੇ ਚੌਗੀ ਵਿਸੇਖਹੈ ॥ ਜੇ ਤੁਮਾਰੇ ਭੀ ਮਨਮੈ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਹੈ ਤੋ ਜਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਦਸਾਂ ਨਹਵਾਂਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਆਪ ਭੀ ਖਾਵਹੁਤੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀਭੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਇਸ ਭੇਖੇ ਥਾਵਹੁ ਗਿਰਹੁ ਭਲਾ ਜਿਥਹੁ ਕੋ ਦਰਸਾਏ ॥ ਅਏ ਗਏ ਅਭ੍ਯਾਗਤੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੋ ਸਤਸੰਗ ਕੀਆ ਕਰੋ ਖਟ ਘਾਲ ਕੁਛ ਹਥੋਂ ਦੇਇ ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਹ ਪਛਾਣੈ ਸੋਇ ॥ ਮਿਠਾ ਬੋਲਣ ਨਿਵ ਚਲਨ ਪਲਿਉਭੀ ਕੁਛ ਦੇਨ ॥ ਰਬਤਿਨਾਦੀ ਬ੍ਰਕਲੀ ਓਹ ਜੰਗਲ ਕਿਉਢੂਢੇਨ ॥ ਔ ਜੇਫਕੀਰੀ ਕਰਣੀ ਹੈ ਤੋ ਪਰਮ ਬੇਚ ਹ ਰਹੋ ਮਹਾ ਸੰਤੋਖ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਕਿਸਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਇੰਦ੍ਰਲੋਕੀ ਰਾਜੇ ਕੂੰ ਔ ਕੰਗਾਂਲ ਕੂੰ ਏਕ ਜੈਸੋਦੇਖੋ ਬਾਦ ਸਾਹ ਔ ਫਕੀਰ ਕੂੰ ਇਕ ਜੈਸਾ ਦੇਖੋ ਬਾਦਸਾਹਸੇ ਕੁਛ ਲੇਨੇਕੀ ਇਛਾ ਨ ਕਰੋ ਔ ਗਰੀਬ ਕੋ ਕੁਛ ਦੇਨੋ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸਭਸੇ ਬੇ ਸ੍ਯਾਲ ਰਹੁ ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਸਦੀਰ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਾਰਥਾਧ ਹੈ ਸੋਮਾਤਾਕੇ ਸਮਾਨ ਆਪਹੀਤੁਮਾਰੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰੇਗੀ ॥ ਔ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਏਹੀ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭ੍ਯਾਸਰਖੋ ਤੁਮਾਰੇ ਆਤਮਾ ਸੋਇਤ ਰਿਕੁ ਏਹ ਜਗਤ ਕੁਛ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਤੁਮਾਰੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਚਮਤਕਾਰੋਹੀ ਹੈ ਲਾਲ ਕੀ ਦਮਕ ਵਤ ॥ ਏਹ ਨਿਸਚੇ ਨ ਹੋ ਸਕੇ ਤੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਮ ਕਾਰੁਣਕ ਕੋ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਭਜ ਪ੍ਰੇਮ ਭਕਤਕੇ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਨਿਸਕਾਨ ਭਜਨ ਕਰਣੇਸੇ ਭੀ ਭਗਵੰਤਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਅੰਤਕਰਣਕੇ ਮਲ ਵਿਖੇਪ ਆਦਿਕ ਦੋਸ ਦੂਰ ਹੋਜਾ-ਵੈਗੇ ॥ ਜੇ ਏਹ ਭੀ ਨ ਹੋ ਸਕੋ ਤਬ ਨਿਸਕਾਮ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਕ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ਕਰੋ ॥ ਕੁਛ ਭੀ ਕਰਮ ਕੇ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬ੍ਰਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਪਨੇ ਉਦਰ ਭਰਣ ਅਰ ਅਪਨੀ ਵਿਦ੍ਯਾ ਚੁਣ ਉਤਮ ਕੁਲ ਨ ਜਾਹਰ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਛਲ ਕਪਟ ਝੂਠ ਨ ਕੀਆ ਕਰੋ।ਪਰ ਦਰਬ ਔਰਤਕਾ ਤਜਾਗ ਰਖੋ ਇੰਦ੍ਰੀਯੋਂ ਕੋ ਸੰਜਮ ਕਰੋ ਮਨ ਕੀਆਂ ਵਾਸਨਾਕੋ ਰੋਕਬੋਕਰੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੁਏ ਸੁਖੇ ਨਹੀ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੂੰ ਤਰਜਾਵੋਗੇ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਇਸ ਉਪਦੇਸ ਕੂੰ ਸੁਣਕੇ ਸਰਬ ਸਿਸ ਆਪ ਕੂੰ ਕ੍ਰਿਤ ੨ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਔ ਇਸ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਮਾਇਕੇ ਮਹਾ ਭੈ ਦਾਯਕ ਭਵ ਸਾਗਰ ਪਾਰਕੇ ਤੀਰ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਜੋ ਕੋਈ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਇਸ ਉਪਦੇਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੁਣੇਗੋ ਅਥਵਾ ਸੁਨਾਵੇਗੋ ਸੋ ਭੀ ਪਾਪੋ ਕੇ ਬੰਧਨ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਉਤਮ ਗਤਿ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੋ ॥

ਦੋਃ ਦਰਸ ਪਰਸ ਸਤਸੰਗ ਕੋ ਕਰਤ ਭਰਮ ਭੈ ਭੰਗ ॥
ਔਤ ਰੰਗ ਕੂੰ ਨਸਟ ਕਰ ਅਰਪਤ ਆਪ ਨਰੰਗ ॥ ੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ੍ਰ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੩੯ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ੍ਰਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਸੋਃ ਕਥਾ ਪਰਮਰਸਾਲ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤਮਨ ਲਾਇਕੈ ॥
ਕੌਤਕ ਅਧਿਕ ਬਿਸਾਲ ॥ ਜਹ ਜਹ ਬਿਧ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕਰੇ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਲਵਪੁਰਮੈ ਏਕ ਸਮੈ ਬਸੰਤ ਰਿਤੁਮੈ ਸਵੇਰ ਕੇ ਦੋ ਤੀਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਘੜੀ ਦਿਨ ਚਢੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਰਬ ਸੰਭਹੁ ਸਹਤ ਛਕਕੇ ਬੈਠੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਸੰਤ ਅਤ੍ ਸਿੰਘ ਫਤਜਾਵਾਦੀ ਵਾਲਜੋਂ ਸੇ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ॥
ਤਿਸੀ ਸਮੇ ਏਕ ਮਾਈ ਅਪਨੀ ਸਨੁਖਾ ਕੂੰ ਬਾਲਕ ਉਤਪਤੀ ਕੇ ਬਾਦ ਚਲੀਸੇਸੇ ਅਨੰਤ੍ ਇਸ ਨਾਨਕ ਚਾਇਕੇ ਸਮੇਤ ਬਾਲਕ ਕੇ ਮਥਾ ਟਿਕਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਲਜਾਵਤੀ ਭਈ ॥ ਏਕ ਥਲ ਭਰਾ ਹੂਆ ਪਤਾਸਜੋਂ ਕਾ ਤਿਸਕੇ ਉਪਰ ਏਕ ਥਾਨ ਮਲਮਲਕੇ ਥਾਨਕੇ ਉਪਰ ਪਾਚ ਰੁਪਜਾ ਰਖਕੇ ਤਿਸ ਰੂਪਈਓਂ ਕੇ ਉਪਰ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨਕੇ ਬਾਲਕ ਕੂੰ ਰਖਕੇ ਅਪਨੀ ਸਨੁਖਾ ਕੂੰ ਮਥਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਟਿਕਾਤੀ ਭਈ ਪੁਨਾ ਆਪ ਭੀ ਮਥਾ ਟੇਕਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਿਸ ਮਾਈ ਸੇ ਹਸਕੇ ਪੂਛਜੋਂ ਕੇ ਕਹ ਮਾਈ ਯੇਹ ਬਾਲਕ ਕਿਸਕੇ ਹੈ॥ ਤਬ ਮਾਈ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬਡੀ ਨਮ੍ਰਤਾ ਔ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕੇ ਹੀ ਯੇਹ ਬਾਲ ਹੈਂ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਕੌਤਕ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਤਿਸ ਮਾਈ ਸੇ ਪੂਛ ਤੇ ਭਏ ਤਬ ਮਾਈਨੇ ਏਹੀ ਉਤ੍ ਦੀਓ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਹੀ ਏਹ ਲਰਕੇ ਹੈ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ ਇਸ ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਲਾਂਗਰੀ ਕੂੰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਊਚੀ ਉਪਾਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵੇ ਸੇਰ ਮੇਰ ਤੇਰ ਵੇ ਸੇਰਖਾਂਵੇ ਲਜਾਵੇ ਜਲਦੀ ਸੇ ਤਿਖੀ ਜੈਸੀ ਚੁਰੀ ਲਜਾਓ ਇਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਵਢਨੇ ਦੇਗ ਵਿਚ ਪਾਦੇ ਬਡਾ ਚੁਲਾ ਕੂਲਾ ਇਸਕਾ ਮਾਸ ਹੈ ਲਜਾ ਜਲਤੀ ਬਨਾਇਕੇ ਜੋ ਖਾਵੀਏ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਮਸਤ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੀ ਚਾਂਘਰ ਮਾਰਤੇ ਭਏ॥ ਜਿਤਨੇ ਪਚੀਸ ਤੀਸ ਸੰਤ ਅਤ੍ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਤ ਸਾਧੂ ਬੈਠੇ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇਹੀ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਇਤਨੇ ਮੈ ਏਹੁ ਦਾਸ ਭੀ ਬਡੀ ਤੀਛਨ ਜੈਸੀ ਛੁਰਿਕਾ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਸਨ ਮੁਖ ਆਇ ਇਖੜੋਤਾਏਹ ਕੌਤਕ ਦੇਖਕੇ ਦੋਨੋ ਮਾਯੋਕੋ ਏਕ ਰੰਗ ਆਵੇ ਔ ਏਕ ਰੰਗ ਜਾਵੇ ਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਨਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਛਿਮਾਕਰੋ ੨ ਇਸ ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੋ॥ਮੂਝਕੂੰ ਦੇਖਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਕਜ ਹੈ ਚਕਕੇ ਲੈਜਾ ਹੁਤੇ ਕਟ ਕੁਟਕੇ ਦੇਗਮੈ ਪਾਇਦੇ॥ ਏਹੁ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਔ ਮੇਰੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਦੋਨੋ ਮਾਈਆਂ ਭੈ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋ ਜਾਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਵਾਰੰਵਾਰ ਮਥੇ ਟੇਕੈ ਔ ਉਸ ਬਾਲਕ ਕੂੰ ਅਪਨੇ ਬਸਤ੍ਰਸੇ ਢਕਤੀਆਂ ਜਾਵੈ ਔ ਮੁਖਸੇ ਪੁਨਾ ੨ ਕਹੈਬਖਸੋ ਠਾਕੁਰਜੀ ਬਖਸੋ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਕਰਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਡਿਗ ਪਈਆਂ ॥ ਪੁਨਾ ਹਸਕੇ ਉਨ ਮਾਯੋਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਤੁਮਕੋ ਜੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਹਮਨੇ ਪੂਛਜੋ ਥੋ ਕਿ ਯੇਹ ਬਾਲਕ ਕਿਸਕੋ ਹੈ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਏਹੀ ਅਵਾਜ ਦਿਤੀ ਕੇ ਯੇਹ ਬਾਲਕ ਤੁਮਾਰੋ ਹੀਹੈ ॥ ਜਬ ਹਮਾਰੋਹੀ ਹੈ ਭਯ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਬ ਲੁਕਾਵਤੀ ਕਿਸ ਲੀਏ ਹੈ ॥ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਇਛਾ ਆਵੈ ਹਮ ਇਸਕਾ ਬਨਾਵੈ ਤੁਮਕੋ ਕਾਹਾ ਦੇਖ ਤੂੰ ਡਰਨਹੀ ਇਸਨੇ ਈਹਾਂਹੀ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਹੋਜ ਨੋ ਥੋ ਜਬ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰੇ ਅਰਪਣ ਕਰਦੀਓ ਤਬ ਹਮਨੇ ਯਮਕੂੰ ਡਾਟਦੀਓਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਯਮਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਭੀ ਤਿਸ ਮਾਈ ਕੋ ਕਰਵਾਈਦੀਓ ਯਮਨੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਚਲਦੀਓ ਤਦ ਨੰਤ੍ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਕੇ ਉਨ ਮਾਯੋ ਕੂੰ ਵਿਦਾਕੀਓ ਯੇਹ ਯਮਕਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਔਰ ਕਿਸੀਨੇ ਨ ਜਾਨਜੋ ਥੋ ਸਭ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤਛ ਹੁਆ ॥ ਪੁਨਾ ਕਿਤਨੀਕ ਦੇਰੀ ਪੀਛੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ। ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨਕੋ ਐਸੋ ਮਹਾਤਮ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਸੇ ਭੀ ਬਚ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ਪ੍ਰਭੁਕੇ ਸਿਮਰਨ ਕਾਲ ਪਰ ਹਰੈ ॥ ਪ੍ਰਭੁਕੈ ਸਿਮਰਨ ਦੁਸਮਨ ਟਰੈ ॥ ਇਤਜਾਦੀ। ਮਹੰਤ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਜੀ ਅਪਨੇ ਆਸਨ ਪਰ ਜਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਸਾਥਕੇ ਤਥਾ ਔਰ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁਕੋ ਬਲਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਤੁਮਨੇ ਦੇਖੀ ਸੰਤਹੁਕੀ ਬੇਚਾਹਤਾ ਆਜ ਕੋਈ ਇਸ ਸਮੇ ਮੈ ਪਤਾਸਜੋਕੋ ਥਾਲ ਤੇ ਥਾਨ ਪਰ ਪਾਂਚ ਰੁਪਯਾ ਰਖਕੇ ਅਪਨੇ ਬਚੇਕੂੰ ਮਥਾ ਟਿਕਾਵੇ ਕਿਸੀ ਮਹੰਤ ਸੰਤ ਕੇ ਆਗੇ ਅਥਵਾ ਹਮਾਰੇ ਤੁਮਾਰੇ ਆਗੇ ॥ ਤਬ ਹਮ ਤੁਮ ਅਥਵਾ ਔਰ ਕੋਈ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਔਸੇ ਲਾਦੜਕੀ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹਸਕੇਗੋਂ ਲਜਾਊ ਇਸਕਾ ਮਾਂਸ ਬਨਾਇਕੇ ਖਾਈਏ ॥ ਉਲਟਾ ਆਸਮਦਾਦਿਕ ਤੇ ਉਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਹਾਥ ਫੇਰਕੇ ਕਹੇਗੇ ਕੇ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੀ ਬਡੀ ਉਮਰਾ ਹੋਵੇ ਚਿਰੰਜੀਵੇ ਐਸੇ ੨ ਆਸੀਰਵਾਦ ਰੂਪ ਬਚਨ ਕਹੇਗੇ ਔ ਇਸਸੇ ਵਿਰੁਧ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਕਹੇਗਾ ॥ ਔਸੇ ਜਾਨੈਗੇ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਬਡੇ ਸਰਧਾਲੁਸਤੀ ਸੇਵਕ ਹੈਂ ਐਸੀ ਹੀ ਇਸਕੀ ਸਰਧਾਹ ਹਮਾਰੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਸਦਾ ਬਨੀ ਰਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜਤਨ ਕਰੈਗੇ ਸ੍ਰਧਾਹਟਾਨੇ ਕਾ ਜਤਨ ਹਮ ਲੋਕ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰੈਗ ਔ ਤੁਮਦੇਖਹੁ ਇਨਕੀ ਬੇਪਰਵਾਹਤਾ ਕੇ ਐਸੀ ਚੇਸਟਾ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਮਕੂੰ ਕੋਈ ਸੰਤ ਨ ਜਾਨੈ ਸ੍ਰਧਾਹ ਮੇਰੇ ਪਰ ਕਰੇ ਪਰੰਤੂ ਇਨਕੀ ਸ੍ਰਡਾਈ ਤੇ ਸਰਜਾਈਕੇਹਿਤੂਸੇ ਲੋਕ ਕੁੜਮਖਿਕਾ ਨਜਾਯਕੀ ਰੀਤੀਸੇ ਇਨਕੇ ਊਪਰ ਆਸਕ ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਕਾਲਮੈ ਹੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਹਮ ਲੋਕ ਭੀਤਰਕੇ ਕਪਟੀ ਹੋਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਬਡੇ ਮਹਾਪੁਰੁਖੋਂ ਮਹਾਤਮੋਂਵਾਰੀ ਚੇਸਟਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਮਕੂੰ ਲੋਕ ਬਡੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਪੰਡਿਤ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਜਾਨਕੇ ਹਮਾਰੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਕਰੈ ਪੂਜਾ ਸੇਵਾ ਹਮਾਰੀ ਕਰੈ ਪਰੰਤੂ ਹਮਕੂੰ ਔਸੋ ਮਹਾਤਮਾ ਇਨਕੇ ਸਮਾਨ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ॥ ਸਾਚੇ ਮਨਕੇ ਮੀਤਾ ਹਾਰਜੀਉ ਸਾਚੇ ਮਨਕੇ ਮੀਤਾ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋਃਚਹਤ ਬਡਾਈ ਆਪਨੀ ਸਗਲ ਜਗਤ ਕੇ ਮੀਤ॥
ਮਾਨਦ ਆਪ ਅਮਾਨ ਹੈ ਤੇ ਨਰਵਿਰਲੇ ਡੀਠ ॥ ੧ ॥

ਮਹੰਤ ਅਤ੍ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਹਤ ਸਾਰੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ੨ ਕੇ ਆਨੰਦ ਕਰਕੇ ਰੋਮ ਖੜੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਅੰਗਹੁ ਮੈ ਪੁਲਕਾਵਲੀ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਜੋ ਕੋਈ ਏਸ ਕਥਾ ਕੋ ਸਦਾ ਸੁਣੈ ਸੁਣਾਵੈਗੋ ਸੋ ਅਕਾਲ ਮ੍ਰਿਤਜੁਸੇ ਨਹੀ ਮਰੈਗੋ ਔ ਨ ਉਨਕੇ ਪੁਤ੍ ਪੌਤੇ ਅਪਮ੍ਰਿਤਜੁਸੇ ਮਰੈਗੇ ਸਦਾ ਸੁਖੀ ਹੀ ਰਹੈਗੇ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੁ ੪ ਸਕੰਧ ੪੦ ਅਧਜ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥
ਓ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਦੋਃ ਗੁਰੁ ਘਰ ਪਰ ਸ੍ਰਧਾਜਿਨੈ ਕਬਹੁੰ ਨ ਹੋਵਤ ਹਾਨ ॥
ਸੰਤਸੇਵ ਯਾਂਤੇ ਸਫਲ ਕਰਤ ਸਦਾ ਕਲ੍ਯਾਨ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ ॥ ਸੰਤ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਔਰਾਵਤੀਕੇ ਤੀਰਪੈ ਸੁਲਤਾਨ ਮਾਲ ਨਗਰਕੇ ਵਾਸੀ ਤਿਨਕੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਸਰਵਰਕੇ ਉਪਾਸਕਥੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਹੀ ਸਰਵਰ ਕੋ ਥਾਨ ਬਨਾਇ ਰਖਜੋ ਥੇ ਔ ਸਰਵਕੇ ਉਪਾਸਕ ਮੁਸਲਮਾਨਹੁ ਕੋ ਹਮੇਸਾਂ ॥ ਨਜਾਜਦੇਤੋਥੇ ਔ ਛੋਲਕੀ ਇਨਕੇ ਘਰ ਖੜਕਤੀ ਹੀ ਰਹਤੀ ਥੀ ਜੁਮਾਰਾਤਕੇ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਰਵਰਕੇ ਥਾਨਕੀ ਮਾਨਤਾ ਕਰਤੇਥੇ ਔ ਸਦਾ ਦੀਪਜਗਾਬੋਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਔ ਜੁਮਾਰਾਤਕੇ ਦਿਨ ਦੂਧ ਦਧੀ ਚੁਰਮਾ ਸਰਵਰਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰਚਢਾਤੇਥੇਮੁਸਲਮਾਨ ਜੋ ਥਾਨ ਕੇ ਪੂਜਾਰੀਥੇ ਸੋ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਮੰਤ੍ ਪਢਕੇ ਸਰਵਰਕੋ ਭੋਜ ਲਗਾਇਕੇ ਫੂਕਾਂ ਮਾਰਕੇ ਸਨਬ ਹਿੰਦੂਆਂ ਕੋ ਦੇਤੇਥੇ ਅਰਵੋ ਮੰਤ੍ ਕਰਕੇ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰਿਤਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੀ ਜੂਠ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਖਾਤੇਥੇ ॥ ਭਲਾ ਕਹੁਤੇ ਜਿਨੋ ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੈਸ ਸੂਦ੍ ਜਟ ਹਿੰਦੂ ਹੋਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੀ ਜੂਠ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਭਖਨ ਕਰਲਈ ਉਨਕੋ ਧਰਮ ਨਸਟ ਭਯੋ ਯਾ ਨ ਭਯੋ ॥ ਅਰਥਾਤ ਧਰਮ ਤੇ ਉਨਸੇ ਬਾਰਾਂ ੨ ਕੋਸ ਸਮੀਪ ਭੀ ਨਹੀ ਠਹਰਤੇ ਹੈ ਉਨਸੇ ਪਰਾਮੁਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਕੇ ਧਰਮ ਭ੍ਰਾਰ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਅਬਸੁਲਤਾਨਮਾਲਕੇ ਜਟਬ੍ਰੂਟਾ ਮਲ ਜਿਸਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸਰਵਰਕੋ ਥਾਨ ਥੋ ਉਸਕੇ ਘਰ ਮੈ ਬਾਲਕ ਉਤਪਤ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਮਰ ਮਰ ਜਾਤੇ ਥੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹਜੋ ਸਰਵਰ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਪੀਰੋਂ ਕੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਨਤਾ ਕਰ ਰਹਜੋ ਪਰੰਤੂ ਕਿਸੀ ਸੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਖੁਸਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤਿਸ ਬ੍ਰੂਟੇ ਚੌਧਰੀ ਕੋ ਛੋਟੋ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਛੋਟੀ ਸੀ ਉਮਰ ਮੈ ਅਰਥਾਤ ਉਨੀ ਸੈ ਨੌ ਦਸ ਸਾਲ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸਿਖ ਆਇਕੇ ਬਨਤੋ ਭਯੋ ਔ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਅਤਜੰਤ ਸ੍ਰਧਾ ਤੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਹੋਤੀ ਭਈ ਉਨਹੁਨੇ ਅਪਨੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਬ੍ਰੂਟੇ ਚੌਧਰੀ ਸੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਤੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸਿਖਬਨੇਕੋ ਤਬ ਤੇਰੇ ਘਰ ਸੰਤਾਨ ਠਹਰੇਗੀ ਨਹੀ ਤੋ ਨ ਠਹਰੇਗੀ ॥ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਬ੍ਰੂਟਾਮਲ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸੰਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਤੇਰੇ ਘਰ ਕੇ ਬੀਚ ਸਰਵਰ ਕੋ ਥਾਨ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਇਕੇ ਗਿਰਾਇਦੇ ਫਿਰ ਆਇਕੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਸਿਖਬਨ ਹੁਕਾ ਤਮਾਕੂ ਛੋਡਦੇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਔ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸੇ ਐਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰੂਟਾ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ ਤੁਰਕਕੋ ਥਾਨ ਗਿਰਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸਿਖ ਬਨ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਪੁਨਾ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੋ ਰਹਜੋ ਔ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਮ੍ਰਿਤਾ ਸਹਤ ਬੇਨਤੀ ਸੰਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਕਰਤੋ ਰਹਤੋ ਥੋ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੰਗਨ ਮੈ ਬਿਚਰਕੇ ਸੈਨਕਰਨੇ ਅਰਥ ਛੀਤਰਕੋ ਚਲੇ ਉਸ ਸਮੇ ਭੀ ਬ੍ਰੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਖੜੋ ਥੋ ॥ ਤਬ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋ ਡੇਂਭੂ ਆਪਸ ਮੈ ਯੁਧ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋ ਕੇ ਆਗੇ ਆਏ ਪਰੇ ਤਬ ਉਨ ਦੋਨੋ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਤੋ ਅਪਨੋ ਆਪ ਸੰਭਲਕੇ ਜਲਤੀ ਸੇ ਉਡ ਗਯੋ ਔ ਦੂਸਰੇ ਅਬੀ ਅੰਗੋ ਕੋ ਸਮਾਰਤੋ ਹੀ ਥੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਤਿਸਕੇ ਉਪਰ ਚਰਨ ਧਰਕੇ ਏਹੁ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹਰੇ ਅਬ ਤੂੰ ਇਸ ਤਾਮਸੀ ਯੋਨੀ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਇਸ ਸਿਖ ਬ੍ਰੂਟਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਚਲਜੋ ਜਾਹੁ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਜਬ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਤਬ ਬ੍ਰੂਟਾ ਸਿੰਘ ਭੀ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਬਡੋ ਰਸਾਲ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਬ੍ਰੂਟਾ ਸਿੰਘ ਅਬ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੂੰ ਚਲਜੋ ਜਾਹੁ ਏਹੁ ਡੇਂਭੂ ਤੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਆਵੈਗੋ ਇਸਕੋ ਰੰਗ ਗੋਰ ਹੋਵੇਗੋ ਔਰ ਇਸਕੇ ਕੇਸ ਹੋਵੈਗੇ ਔ ਬਡੋ ਕ੍ਰੋਧੀ ਹੋਵੇਗੋ ਔ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਇਸਕੋ ਨਾਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਾਖਣੋ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਕੋ ਵਿਦਾ ਕਰਦੇਤੇ ਭਏ ਏਕ ਸਾਲਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਲਰਕਾ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਜੋ ਜੋ ਚਿੰਹਨ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਤਾਏਥੇ ਠੀਕ ੨ ਉਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸੋਈ ਚਿੰਹਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸੋ ਬਾਲਕ ਆਜਤਕ ਗੁਰੁਦਿਤ ਸਿੰਘ ਉਨੀ ਸੈ ਛਿਵਿੰਜਾ ਸਾਲ ਤਕ ਪੁਤ੍ ਪੌਤ੍ਰੇ ਸਹਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਨੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕੀਓ ਹੈ ਕੇ ਏਹ ਲਰਕੋ ਬਡੋ ਕ੍ਰੋਧੀ ਹੋਵੇਗੋ ਸੋ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕ੍ਰੋਧੀ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਪੁਤ੍ ਏਹੁ ਤਾਮਸਤਾਮਸੀ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰੋਧੀ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਤਾਮਸਤਾਮਸੀ ਕਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੋ ਤਾਮਸਤਾਮਸੀਕੇ ਕਯਾ ਲਛਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਪੁਤ੍ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਇਕ ਤਾਮਸੀ ਔ ਏਕ ਤਾਮਸ ਤਾਮਸੀ ਏਕ ਤਾਮਸ ਤਾਮਸ ਤਾਮਸੀ ਜੀਵ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਏਕਰਾਜਸੀ ਰਾਜਸ ਰਾਜਸੀ ਰਾਜਸ ਰਾਜਸ ਰਾਜਸੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਏਕ ਕੇਵਲ ਸਾਂਤਕੀਏਕ ਸਾਤਕ ਸਾਤਕੀ ਏਕਸਾਤ੍ਵਿਕਸਾਤ੍ਵਿਕਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਨ ਮੈ ਜੋ ਏਕ ਜਨਮ ਕੋਤਾਮਸੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕੇਵਲ ਤਾਮਸੀ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਜਨਮ ਕੋ ਤਾਮਸੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਤਾਮਸ ਤਾਮਸੀ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਜਨਮ ਕੋ ਤਾਮਸੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਤਾਮਸ ਤਾਮਸ ਤਾਮਸੀ ਜੀਵ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਰਾਜਸ ਰਾਜਸ ਰਾਜਸੀ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਸਾਤਕੀ ਭੀ ਜਾਨਲੈਨੇ ਸੋ ਏਹ ਬਾਲਕ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਤਾਮਸੀ ਯੋਨੀ ਵਾਨਥੇ ਅਬ ਭੀ ਇਸਕੀ ਤਾਮਸੀ ਯੋਨੀ ਥੀ ਯਾਂਤੇ ਏਹੁ ਤਾਮਸ ਤਾਮਸੀ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਝੀਤੇ ਨਗਾਰਕਾ ਵਾਸੀ ਮਝੈਲ ਵਿਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਨਿਸਚੇ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਰਾਖਤੇ ਥੇ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਹਤ ਆਇਕੇ ਆਪ ਭੀ ਸੰਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਸੰਤ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਸੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਾਤੇ ਭਯੇ ਇਸ ਆਸਾ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਤਕ ਲਢ ਪੁਰ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤੇ ਭਯੇ ॥ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਅਡੀਮ ਸਦਾਛਕਤੇਥੇ ਔ ਏਕ ਮੁਹੂਰਤ ਪੀਛੇ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਹੁ ਤੇਥੇ ਅਬ ਯਾਮ ਸਵਾ ਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇਸ ਸਰਹਤੀ ਥੀ ਤਬ ਸਨੇਕੇਸੀਦਹੀ ਸੇ ਨਿਤਹੀ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ ਔ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ ਭਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਪਾਠ ਅਥਵਾ ਯੋਗ ਵਾਸਿਸਟ ਜੀ ਕੋ ਸਦਾ ਹੀ ਪਾਠ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇਥੇਂ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਲੇਖੇ ਤੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਪਰ ਜਾਤੀ ਥੀ ਔ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਲੋਕੋਂ ਵਾਸਤੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੇ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਦਿਨ ਚਢ ਜਾਤੇ ਥੇਂ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ ਮੈ ਜਿਤਨੇ ਸੰਤ ਡੇਰੇ ਮੈ ਹੋਵੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਆਇਬੈਠੇਂ ਉਸੀ ਸਮੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਧਿਕਾਰਜੋਂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾਕੋ ਉਪਦੇਸ ਭੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਜਬ ਦਿਨ ਚਢਨੇ ਪਰ ਆਵੇ ਏਕ ਮੁਹੂਰਤ ਭਰ ਨਿਸਾ ਰਹ ਜਾਵੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਮੁਹੂਰਤ ਮੈ ਏਤ ਇੰਦਰ ਰੰਗ ੨ ਕੇ ਵਸਤ੍ਰ ਪਹਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਅਵਾਜ ਲੈਕੇ ਆਪ ਸੈਲ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਜਾਤੇ ਹੂਏ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤੋਖਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਸੈਲ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ॥ ਸੈਲ ਭੀ ਇਸਰੀਤਿਸੇ ਕਰਤੇ ਥੇ ਏਕ ਪਖੇਵਾਰੋ ਆਗੇ ਔ ਏਕ ਪੀਛੇ ਚਾਰ ਪਾਂਚ ਅਥਵਾ ਕਬੀ ੨ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਬੀਸ ੨ ਸਰੀਰ ਸਾਥ ਹੋਤੇ ਥੇ ਔ ਏਕ ਸਰੀਰ ਨੇ ਕਬੀ ਸਾਥ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਕਬੀ ਸੁਖਮਨੀ ਆਦਿ ਬਾਣੀ ਪਢਤੇ ਜਾਣਾ ਔ ਕਬੀ ਹੀਰ ਰਾਂਝਾ ਕਬੀ ਸਸੀ ਪੁੰਨੂ ਕਬੀ ਸੀਹਫਰੀਆਦ ਆਗੇ ੨ ਪਢਤੇ ਜਾਣਾ ॥ ਮੁਖ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੀ ਓਰ ਤੇ ਪੀਠ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ ਕਰਕੇ ਪਢਨੇ ਵਾਰੇ ਆਗੇ ੨ ਚਲੇ ਕਰਤੇ ਥੇ ਉਨੋ ਹੀ ਦਿਨੋ ਮੈ ਏਕ ਮਕਲੂ ਕਸਮੀਰੀ ਬਡੋ ਚਪਲ ਚਲਾਕ ਥੋ ਤਿਸ ਮਕਲੂਨੇ ਪਾਂਚ ੨ ਰੁਪੈ ਕੋ ਜੂਤੇ ਪਾਵੇ ਮੈ ਡਾਰਤੇਥੇ ਔ ਬਡੇ ਮੋਲ ਵਾਲੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰਕੇ ਅਜੋਰਾ ਕਾਮਥੋ ਸੋ ਕਰਤੇ ਥੇ ਏਕ ਉਸ ਮਕਲੂ ਕਸਮੀਰੀ ਕੂੰ ਰਾਗ ਵਿਦ੍ਯਾ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਆਵਤੀ ਥੀ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਕੰਜਰੋਂ ਕੋ ਸੋਭਤੀ ਥੀ ਦੂਸਰੋ ਉਸਕੀ ਅਵਾਜ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਥੀ ਔ ਆਪ ਪੰਚੋਐਬਸਰਈ ਥੇ ॥ ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸੈਲਕੇ ਸਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਮੁਹੂਰਤ ਮੈ ਭੈਰਵੀ ਰਾਗ ਮੈ ਬਸਾਇਕੇ ਜੁਬਨਾ ਦੁਪਹਰੇ ਕੀ ਛਈਆਂ ਕੜਾ ਭੂਲੀ ਤੂੰ ਦੇਖ ਗਵਾਰ ਏਹ ਗਾਇਕੇ ਸੁਨਾਯੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਛੋ ਏਨੁ ਟਪੋ ਉਸਕੇ ਮੁਖਸੇ ਸਸੁਨੋ ਇਤਨੇ ਗਾਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸਾਰ ਗ੍ਰਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਸ ਕਸਮੀਰੀ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮੇਹਰਕੀ ਨਿਗਾਹ ਭਰਕੇ ਤਿਸਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਉਸਕੇ ਸਰਬ ਪਾਤਕ ਬਖਸੇ ਗਏ ਔ ਬਿਨਾ ਹੀ ਸਰਾਬ ਕੇ ਪਾਨਸੇ ਮਸਤ ਹੋਜਾਤੋ ਭਯੋ ਕਹੂੰ ਗਯੋ ਵੇ ਕੁੰਡ ਪੰਨੇ ਔ ਕਹੂੰ ਗਯੋ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਾਂਕੋਂ ਕੋ ਪਹਰਨੋ ਮਹਮਲਮਸਤ ਜਗਤ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਬਿਹੋ ਸਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਕੀਮਜਾ ਜਿਨਕੀ ਨਿਗਾਹ ਹੈ ॥ ਤਿਨਕੋ ਕਿਸਕੀ ਪਰਵਾਹ ਹੈ ਸੋ ਜਿਸ ਓਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਾਵੈ ਉਸੀ ਓਰ ਪੀਛੇ ਬੇਬਸ ਹੋਕੇ ਚਲੋ ਜਾਵੇ ਫਕੀਰੋਂ ਵਾਰੀ ਏਕ ਰੋਂਦੜੀ ਮਕਲੂਨੇ ਅਖਤਜਾਰ ਕਰ ਲਈ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਯਾਰ ਸਨਬੰਧੀ ਇਤਰ ਔਰ ਸਭ ਲੋਕ ਸਮਝਾਇ ਰਹੇ ਕੇ ਤੂੰ ਫਕੀਰੋਂ ਕੇ ਪੀਛੇ ਲੋਂਚਾਕੇ ਕਿਉ ਅਪਨੋ ਆਪ ਗਵਾਤੋ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਮਕਲੂਨੇ ਕਿਸੇ ਕੀ ਏਕ ਬਾਤ ਭੀ ਨਹੀ ਮਾਨੀ ਉਨ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਸੇ ਕਹਤੋ ਭਯੋ ਕੇ ਅਬ ਮੁਝਕੂੰ ਖੁਦਖੁਦਾ ਹਿੰਦੂ ਕੇ ਜਾਮੇ ਵਿਚਦੀਹੈਕੇ ਆਪ ਹੀ ਪੂਰਨ ਮੁਰਦਸ ਮਿਲਜੋ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਤੁਮਾਰੇ ਕਾਮਕੋ ਨਹੀ ਰਹਜੋ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਤਗੁਰ ਪੂਰੇ ਬਾਹਜੇ ਬਾਨਜੋ ਏਕ ॥ ਲਾਗਤ ਹੀ ਭੁਹਿ ਗਿਰਪਹਿਓ ਪਹਿਓ ਕਦੇਜੇ ਛੇਕ ਮੇਰੀ ਨਿਕਾਹ ਮੈ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਬ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਮੁਰਸਦ ਪੂਰੇ ਕੀ ਮੇਹਰ ਸੇ ਅਬ ਮੁਝ ਕੂੰ ਏਕ ਖੁਦਾ ਹੀ ਨਿਗਾਰ ਆਵਤੇ ਹੈ ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪੂਰੀਦੀਖਿਆ ॥ ਜਿਸ ਮਨ ਬਸੈ ਤਿਸ ਸਾਚ ਪਰੀਖਿਆ ॥ ਅਬ ਮੈ ਫਕੀਰੋਂ ਕੇ ਹੀ ਕਾਮਕੋ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੂੰ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਭ ਕੋ ਜਬਾਬ ਦੇਦੇਤੇ ਭਯੇ ਔ ਕੇਵਲ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਕੋ ਆਸਰੋ ਭਰੋਸੇ ਭਜਨਤੇ ਭਯੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਅਨੇਕ ਹੀ ਕਣਕ ਵਰੰਗੇ ਜਾਲ ਮੇ ਕੇ ਉਪਰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਕਣਕ ਨਾਮ ਕਲਾਲ ਕੇ ਹੈ ਸੋ ਸਦਦੂਲ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਕਲਾਲ ਥੇ ਸੋ ਭੀ ਪਾਂਚੋ ਐਬ ਸਰਦੀਥੇ ਵੇ ਮਕਲੂਸੇ ਭੀ ਕਈ ਹਿਸੇ ਅਧਿਕਥੇ ਪਰੰਤੂ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਤਿਸਕੋ ਭੀ ਉਧਾਰ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਮਕਲੂਤੇ ਕਣਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ੨ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੀ ਮੈਲ ਕੇ ਸਮੇ ਹਟਤੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਔ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਸਬਦ ਯਾ ਗੀਤ ਯਾ ਕਿਸਾ ਸੁਣਾਤੇ ਜਾਤ ਥੇ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਏਹੁ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸ੍ਵਾਂਗ ਬਨਾਕੇ ਤਹਾ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਖੜੋਤੇ ਜਹਾਂ ਆਮ ਲੋਕ ਮਾਈ ਬਾਬੂ ਔਰਾਵਤੀ ਰੀਗਾ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਜਿਸ ਮਾਰਗ ਮੈ ਹੋਕੇ ਜਾਤੇ ਆਵਤੇ ਥੇ ਤਹਾ ਜਾਇਕੇ ਘੜੀ ੨ ਦੋ ਘੜੀ ਖੜੋਤੇ ਰਹਤੇਥੇ ਤੇ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਕੂੰਜਗਲੀ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਓਰ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥ ਜੋ ਜੋ ਆਵੇ ਮਿਲੇ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋਈ ਮਥਾ ਟੇਕੇ ਕੋਈ ਸਲਾਮ ਕਰੇ ਕੋਈ ਕੋਈ ਭਲਜਾਂ ਲੋਕ ਬੇਸਜਾ ਭੀ ਸਨਮੁਖ ਆਇਕੇ ਸਲਾਮ ਕਰੇ ਤਬ ਉਸਸੇ ਭੀ ਸਤਕਾਰ ਸਹਤ ਪੂਛਲੈਲਾ ਕਜਾ ਕਿਉਦਵੀ ਭਗਵਤੀ ਤੇਰੀ। ਰਾਤ ਆਛੀ ਤੇ ਬੀਤੀ ਹੈ ਕੋਈ ਗਾਹਕ ਆਇ ਗਯੇ ਥੇ ਕੁਛ ਆਛੇ ਗਹੋ ਮਿਲ ਗਯੇ ਹੈ ॥ ਆਗੇ ਤੇ ਉਨੋਨੇ ਬਡ ਆਨੰਦ ਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕੀ ਮੇਹਰਬਾਨਗੀ ਕਰਕੇ ਆਛੇ ਹੀ ਕਾਮ ਹੋ ਗਯੇ ਜੋ ਕਿਸਮਤ ਮੈ ਥਾ ਸੋ ਮਿਲ ਭੀ ਗਯੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੀ ੨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਚੇਸਟਾ ਦੇਖਕੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਗਿਲਾਨੀ ਕੀਆ ਕਰੈ ਦੂਸਰੇ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਲੋਕ ਉਨਸੇ ਕਹੈ ਕੇ ਤੁਮ ਇਨੋ ਪਰ ਗਿਲਾਨੀ ਨ ਕਰੋ ਏਹੁ ਹਰ ਦਿਲ ਅਜੀਜ ਹੈ ਯੇਹ ਆਪ ਖੁਦਖੁਦਾ ਹੈਂ ਖੁਦਾ ਹਰ ਦਿਲ ਅਜੀਜ ਹੈ ਏਹ ਕਿਸੇ ਕਾ ਦਿਲ ਨਹੀ ਗਿਰਾਤੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੂੰ ਸਰਬਤ੍ ਜਾਨਕੇ ਸਭ ਕੋ ਮਾਨ ਰਾਖਤੇ ਹੈਂ: ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਓਹ ਚੇਸਟਾ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਦਿਖਾਕੇ ਕਰਨੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਮਕੂੰ ਕੋਈ ਸਾਧੂ ਨ ਜਾਨੇ ਔ ਹਮਾਰੇ ਨਜੀਕ ਕੋਈ ਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਢੁਕੇ ਪਰੰਤੂ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਚਢ ਹੂਏ ਹਥੇਲੀਕੇ ਓਹਲੇ ਕਬ ਛਿਪ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਜਿਉ ੨ ਅਪਨੇ ਆਪਕੇ ਦੁਰਾਉਕੀ ਚੇਸਟਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰੈ ਤਿਉ ੨ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਆਇਬੋਕਰੈਃ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਕਜ਼ਾ ਆਯਾ ਕੇ ਤਿਸ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਬ ਸੈਲਕੋਜਾਤਬੇਉਠਕੇ ਚਰਨੋਮੇਂ ਗਿਰਤੀਥੀ ਕਿਉਕੇ ਇਨਕੇ ਮਨ ਮੈ ਗਿਲਾਨੀ ਆਜਾਵੇ ਔ ਅਸ੍ਰਧਕ ਹੋਕੇ ਹਟਜਾਵੈ ॥ ਜਬ ਦੇਖਜ਼ਾ ਕੇ ਅਬ ਏਹ ਅਸ੍ਰਧਕ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸਵਾ ਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨ ਲਾਗੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਅਪਨੇ ਇਸਨਾਨ ਕੇ ਜਲਸੇ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੁਕਮਾ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਵੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸਣੇਕੇਸੀ ਪੁਨਾ ਬਸਤ੍ਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਹਰ ਕੇ ਆਇ ਬੈਠੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਚਾਰ ਫਲ ਤਿਸ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਝੋਲੀ ਮੈ ਪਾਇਦੀਏ ਤੀਨ ਮੀਠੇ ਤੇ ਏਕ ਖਟਾ ॥ ਸੋ ਤਿਸਕੇ ਘਰ ਤੀਨ ਲੜਕੇ ਔ ਏਕ ਕੰਨਜ਼ਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਉਨ ਤੀਨੋ ਲੜਕਜ਼ੋਂ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਕੋ ਨਾਮਲਾਲ ਸਿੰਘ ੧ ਬਿਸਨੁਸਿੰਘ ੨ ਰਾਮਸਿੰਘ ਸਭ ਸੇ ਛੋਟੋ ਥੋ ਸੋ ਪਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਵਿੰਜਾਕੇ ਸਾਲ ਮੈ ਰਾਮਸਿੰਘ ਮਰਗਯੋ ਹੈ ਔ ਦੋ ਪੁਤ੍ਰ ਤੇ ਏਕ ਕੰਨਜ਼ਾ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਅਬ ਪਛੰ ਸਾਲ ਤਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਐਸੇ ੨ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਵਾਦੀ ॥ ਕਿਸੀ ਅਸ੍ਰਧਕਨੇ ਕਹਜ਼ੋ ਕੇ ਕਜ਼ਾ ਹੈ ਉਨਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧਸੇ ਉਨਕੇ ਘਰ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋ ਗਏ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਚਨੋ ਸੇ ਨਹੀ ਭਏ ਐਸੋ ਕਰਾਮਾਤੀ ਕੌਨ ਹੈ ਆਜਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਭਾਈਠੀਕ ਹੈਤੁਮਾਰੋ ਕਹਨੋ ਪਚ ਆਦਿਕੋਂਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮੈ ਸੂਰਯ ਕਬੀ ਚਢਜ਼ੋ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਪੇਚਕ ਨਾਮ ਉਲੂ ਕੋ ਹੈ ਸੋ ਅਸ੍ਰਧਕੋ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮੈ ਕਬੀ ਕੋਈ ਸਾਮਰਥ ਵਾਨਸੰਤ ਭਯੋ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਵਾਦੀ ॥ ਜੋ ਬਿਧਾਤਾਨੇ ਲਿਲਾਟਪਰ ਪਹਲ ਦਿਨ ਲਿਖਦੀਓ ਹੈ ਉਸਸੇ ਅਨਜ਼ਥਾ ਕਬੀ ਕੋਈ ਕਰ ਹੀ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਔ ਸੈ ਕੌਨ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਬਿਧਾਤਾ ਕੇ ਲਿਖੇ ਕੋ ਮੇਟ ਸਕੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇਵਾਦਿਨਤੂੰਸੁਣ ਜਬ ਬਿਧਾਤਾ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰੇ ਕੇ ਲੇਖ ਜਿਸ ਸਾਹੀ ਸੇ ਲਿਖ ਚੁਕਜ਼ੋ ਬਾਕੀ ਜੋ ਮਸਬਚਗਈ ਤਿਸ ਮਸਲੀਏ ਕਹਾ ਧਰ ਐਸੋ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ਕਿਸੀ ਉਤਮ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਇਸ ਮਸਕੂੰ ਰਖੂੰ ਪੁਨਾ ਬਿਧਾਤਾ ਵਿਚਾਰ ਤੋ ਭਯੋ ਕੇ ਸਭ ਸੇ ਉਤਮ ਅਸਥਾਨ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਰਸਨਾ ਹੈ ਇਸਤ ਊਪਰ ਔਰ ਊਤਮ ਅਸਥਾਨ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਬਾਕੀ ਕੀ ਮਸ ਬਿਧਾਤਾ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਜੁਬਾਨ ਪਰ ਰਖਕੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈ ਜੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਦਾਰਥ ਨ ਹੋਵੇ ਔ ਸੰਤ ਚਾਹ ਤੋ ਲਿਲਾਟ ਤਿਸਕੇ ਪਰ ਲਿਖਦਵੇ ਤਬ ਮੇਰੇ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਉਜਰ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਨ ਹੋ ਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਮੇਰੀ ਬਾਂਧੀ ਭਗਤ ਛੁਡਾਵੈ ਬਾਂਧੀ ਭਗਤ ਨ ਛੂਟੈ ਮੋਹਿ॥ ਏਕ ਸਮ ਮੁਝਕੋ ਗਰਬਾਂਧੈ ਤਉਮੋਪਹਫੁਨ ਜਬਾਬ ਨ ਹੋਇ॥ ਜੋ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਜਿਸ ਕੂੰ ਵਰਸ੍ਰਾਪ ਦੇਦਵੇਂ ਮੈ ਉਸ ਕੂੰ ਅਨਜਥਾ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੂੰ॥ ਸੰਤ ਮੇਰ ਲੇਖਮੋ ਮੇਖ ਮਾਰਦੇਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਨਜਥਾ ਭੀ ਕਰਦਤੇ ਹੈ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਏਕ ਬੀਰਸੈਨ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਾਜਾ ਥੋ ਤਿਸੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਔ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਬ ਬਿਧਾਤਾਨੇ ਉਨਕੇ ਲਿਲਾਟ ਪਰ ਏਹ ਲਿਖਦੀਓ ਕੇ ਏਹੁ ਬਾਲਕ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਹੋਵੇ ਔ ਘਾਸ ਖੋਦਕੇ ਬਚਕੇ ਗੁਜਾਰੋ ਕਰੇ ਔ ਕੰਨਜਾ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਪੇਂਸਾ ਕਰਕੇ ਗੁਜਾਰੋ ਕਰ ਦੋ ਪੈਸੇ ਰੋਜ ਪਰ॥ ਔ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਏਕ ਸੰਤ ਭੀ ਟਿਕਾਏ ਹੂਏ ਥੇ ਵੋ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਥੇ ਬਿਧਾਤਾ ਕੀ ਔਸੀ ਕ੍ਰਿਤ ਦੇਖਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗ ਕੇ ਦੇਖੋ ਬਿਧਾਤਾਨੇ ਕੈਸੀ ਕੁਕ੍ਰਿਤ ਕਰੀ ਹੈ ਅਛਾ ਦੇਖੀ ਜਾਵੇਗੀ॥ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪਾਇਕੇ ਸੰਤਤੋਚਲੇ ਗਏ॥ ਜਬ ਵੋ ਰਾਜਾਕੇ ਲਰਕਾ ਲਰਕੀ ਕੁਮਾਰ ਅਵਸਥਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਤਬ ਰਾਜਾ ਮਰਗਯੋ ਔ ਉਸਕੋ ਰਾਜ ਉਸਕੇ ਸਤ੍ਰਆਂਨ ਦਬਾਇਲੀਓ॥ ਰਾਜਾ ਕੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਕੂੰ ਬੇਸਜਾਨੇਲੈਲੀਓ ਔਰਾਜਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਔਰ ਏਕ ਵਰਾਕਨ ਪਾਲ ਲੀਓ॥ ਪੁਨਾ ਦਸਬਾਰਾਂ ਸਾਲਸੇਬਾਦ ਓਹੀ ਸੰਤ ਫਿਰ ਆਜਾਤੇ ਭਏ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਕੇ ਬੀਰਸੈਨ ਰਾਜਾਕਾ ਰਾਜ ਕੈਸੇ ਨਸਟ ਹੋ ਗਯੋ ਤਬ ਤਿਸ ਨਗਰਕੇ ਵਾਸੀ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਕਹਜੋ ਜੀ ਬੀਰਸੈਨ ਰਾਜਾ ਆਪਤੋ ਸਤ੍ਰਆਂ ਸੇ ਬਡੋ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਰਣ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕ ਮਾਰਜੋ ਗਯੋ ਬਡੋ ਯਸਲੋਕੇ ਦੇਵਪੁਰੀ ਕੂੰ ਚਲੋ ਗਯੋ ਹੈਂ ਅਬ ਰਾਜ ਉਸਕੇ ਸਤ੍ਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਪੁਨਃ ਸੰਤਹੁਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਔ ਪੁਤ੍ਰੀ ਦੋਨੋ ਕਹਾਂ ਹੈ ਔ ਉਨਕੋ ਗੁਜਾਰੋਕੈਸੇ ਹੈ॥ ਤਬ ਨਗਰਕੇ ਲੋਕੋ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਵੋ ਰਾਜਾ ਬੀਰਸੈਨ ਕੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਤੋ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਪੇਸਾ ਕਰਤੀ ਹੈ ਔ ਭਾਈ ਉਸਕੋ ਘਾਸ ਖੋਦਕੇ ਬਚਕੇ ਗੁਜਾਰੋ ਅਪਨੋ ਕਰਤੋ ਹੈ॥ ਭਾਵੀ ਬਡੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ਕਹਾ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਔ ਕੁਮਾਰੀ ਹੋਣਾ ਔ ਕਹਾ ਘਾਸ ਖੋਦਕੇ ਔ ਪੇਸੋ ਕਰਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਣੋ ਈਸ੍ਵਰਕੀ ਨੇਤ ਬਡੀ ਬਲਿਸਟ ਹੈ ਭਗਵਿਤ ਜੋ ਚਾਹੇ ਸੋ ਕਰੇ ਨਦਰ ਅਪੁਠੀ ਜੋ ਕਰੇ ਸੁਲਤਾਨਾ ਘਾਹੁਕਰਾਇਦਰਾ॥ ਦਰ ਮੰਗਨ ਤਭਿਖਨ ਪਾਂਇਦਾ॥ ਏਹੁ ਦਸਾ ਉਨਕੀ ਸੁਣਕੇ ਬਡੀ ਕਰੁਣਾ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਮੈ ਜਲ ਆਇ ਜਾਤੋ ਭਯੋ॥ ਪੁਨਾ ਸੰਤ ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕੰਨਜਾ ਪਾਸ ਜਾਕੇ ਉਸਕ ਗੁਜਾਰੇ ਕਾ ਹਾਲ ਪੂਛਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਕੰਨਜਾ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਮੁਝਕੋ ਤਾਂਬੇ ਕੋ ਏਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟਕੋ ਰੋਜ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ਭਾਵੇ ਮੈ ਕਿਤਨੋ ਯਤਨ ਕਰੋ ਪਰ ਮੁਝ ਕੂੰ ਟਕੇ ਸੇ ਅਧਿਕ ਨਹੀ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ॥ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕ ਹ ਪਤ੍ਰੀ ਜੋ ਤੂੰ ਹਮਾਰੋ ਬਚਨ ਕਮਾਵੇਗੀ ਤਬ ਗੁਜਾਰੋ ਬਹੁਤ ਅਛੋ ਚਲੇਗੋ ਤਬ ਕੰਨਜਾ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੈ ਆਪ ਮੇਰੇ ਹਿਤ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹਤਹੋ ਮੈ ਕਿਉ ਨ ਆਪਕੋ ਬਚਨ ਕਮਾਵੋਗੀ ਆਪ ਕਹਜੋ ਮੈ ਸਿਰਕੇ ਜੋਰ ਕਮਾਵੋਗੀ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੇਹੜਾ ਤੁਝਕੂੰ ਸੁਵਰਣ ਕੋ ਟਕੋ ਦੇਵੇ ਉਸ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਣੇ ਦੇਵੀਂ ਦੂਸਰ ਕੋ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਵੜਨੇ ਭੀ ਨ ਦੇਵੀਂ ਦੂਸਰਾ ਉਸ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਟਕੇ ਮੈ ਸੇ ਅਪਨੇ ਆਠ ਪਹਰਕੇ ਗੁਜਾਰੇ ਮਾਤ੍ਰ ਰਖਕੇ ਬਾਕੀ ਕਾ ਦ੍ਰਬ ਸਾਰਾ ਪਰਮੇਸਰ ਅਰਥ ਪੁਨਜ ਕਰਦੇਵੀਂ ਇਕ ਕੋਡੀ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਆਪਨੇ ਅਧਿਕ ਨ ਰਖੀ ॥ ਭਾਵੇ ਤੈਨੂੰ ਆਠ ਦਿਨ ਬੀਤ ਜਾਵੈ ਭੁਖੀ ਕੋ ਤਬ ਭੀ ਤੂੰ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਟਕੇਸੇ ਘਟ ਨ ਲੇਵੀ ॥ ਰਾਮ ਰਾਮ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਜਾਪ ਹਮੇਸਾ ਕਰਤੀ ਰਹਜਾ ਕਰੀਂ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕੰਨਜਾਂ ਕੂੰ ਐਸੋ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਰਾਜਾਕੇ ਲਰਕੇ ਕੋ ਖੋਜਕੇ ਮਿਲੇ ॥ ਉਸਸੇ ਉਸਕੋ ਹਾਲ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੂੰ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਏਹ ਏਕ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਟਟ ਹੈ ਏਕ ਤੰਗੜੀ ਹੈ ਏਕ ਖਰਪੇ ਹੈ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀਮੇਰੋ ਸਰਬ ਸ੍ਵਹੈ ਜਿਸਸੇ ਘਾਸ ਖੋਦਕੇ ਲਯਾਕੇ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਬੇਚ ਕੇ ਅਪਨੇ ਔ ਟਟੂ ਕੋ ਉਦਰ ਭਰਤੋ ਹੂੰ ਪਰੰਤੂ ਬਡੋ ਤੰਗਸੀਸੇ ਮੇਰੋ ਗੁਜਾਰੋ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸੰਤਹੁਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਜੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰੋ ਕਹਜੋ ਮਾਨ ਲੇਵੈ ਤਬ ਤੇਰੋ ਗੁਜਾਰੋ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਤੌਰਸੇ ਚਲਪਰੇਗੋ ॥ ਕਜਾ ਤੂੰ ਰੋਜਕੀ ਰੋਜ ਘਾਸ ਤੰਗੜ ਖੁਰੁਪੀ ਸਮੇਤ ਟਟੂ ਕੂੰ ਬੇਚ ਦੀਆ ਕਰ ਔ ਜੋ ਕੁਛ ਤੁਝ ਕੂੰ ਘਾਸ ਔ ਟਟੂ ਕੋ ਮਿਲੈ ਤਿਸ ਮੈ ਸੇ ਅਪਨੇ ਆਠ ਪਹਰਕੇ ਗੁਜਾਰੇ ਮਾਤ੍ਰ ਰਖਕੇ ਬਾਕੀ ਕੋ ਸਭ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਨਾਮ ਅਰਥ ਦਾਨ ਕਰਦੀ ਜੀਯੋ ਸੰਤਕੋ ਇਸਰੀਤੀ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਬਾਲਕ ਨੇ ਭੀ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਧਾਰਣ ਕਰਲੀਓ ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਭੀ ਰਾਜ ਪਥ ਮੈ ਟਟੂ ਤੰਗੜੀ ਖੁਰੁਪੇ ਕੋ ਭੀ ਕੁਛ ਬੇਚਕੇ ਅਪਨੇ ਖਾਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਰਖਕੇ ਬਾਕੀ ਕੋ ਸਰਬਦਾਨ ਕਰਦੀਓ ॥ ਔ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕੰਨਜਾਨੇ ਭੀ ਏਹੀ ਨਿਯਮ ਕਰਲੀਓ ਜੋ ਸੋਨੇਕਾ ਟਕਾ ਦੇਨੇ ਵਾਰੇ ਕੋ ਰਹਨੇ ਦੇਵੇ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਨ ਢੁਕਨੇ ਦੇਵੇ ਔ ਬਿਧਾਤਾਨੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈ ਏਕ ਟਕੋ ਰੋਜਕੋ ਔ ਏਕ ਟਟੂ ਖੁਰੁਪੋ ਤੰਗੜ ਲਿਖਦੀਓ ਥੋ ॥ ਬਿਧਾਤਾ ਕੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਰੋਜ ਕੀ ਰੋਜ ਕੰਨਜਾ ਕੋ ਸੁਵਰਕੋ ਟਕੋ ਬਾਲਕ ਕੋ ਟਟੂ ਦੇਨੋ ਪਰਜੋ ॥ ਤਬ ਸੰਤਸੇ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਅਛੀ ਅਪਦਾ ਮੇਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗਲੇ ਮੈ ਪਾਇ ਦਈ ਹੈ॥ ਤਬ ਸੰਤਨ ਕਹਜੋ ਕੇ ਜੈਸੇਕ ਤੂੰ ਨਿਰਦਈ ਹੈਂ ਤੇਰੇ ਸਾਥ ਐਸੀ ਹੀ ਅਖਵਾਇਸਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਤੀ ਹੈਂ॥ ਅਬ ਰੋਜ ੨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਥ ਸਰਬਸ੍ਵਦਾਨ ਕਰਣ ਸੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਭਗਨੀ ਭ੍ਰਾਤਾ ਕੋ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾ ਦਾਨ ਬਢਨੇ ਲਾਗਜੋ ਏਕ ਟਕ ਤੋ ਕਹੂੰ ਰਹਜੋ ਦਾਨਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ॥ ਬਿਨਾ ਕੀਏਹੀ ਬੇਸਜਾ ਕੇ ਕਰਮ ਸੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਸੁਵਰਨਕ ਟਕ ਤਿਸ ਕੰਨਜਾ ਕੂੰ ਦਿਨ ੨ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਲਾਗਾ ਗਏ ਔ ਰਾਜਾਕਪੁਤ੍ਰਕੇ ਟਟੁ ਤੇਰਾੜ ਤੋ ਕਹੂੰ ਰਹਜੋ ਬਡੇ ਅਛ ਹਜ ੨ ਰੁਪੈਕੇ ਘੋੜ ਦਿਨ ੨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਲਾਗਾ ਪਰ ਪਰੰਤੂ ਉਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਯਮ ਦਾਨ ਕਰਨੇਕੋ ਦਿਨ੨ਕੇ ਓਹ ਦਾਨਕਾ ਸੁਭਾਵ ਰਹਜੋ ਬਿਧਾਤਾ ਕੇ ਫਿਕਰਪਰਜੋ ਕੇ ਏਹਤੇ ਅਬੀ ਸੁਮੇਰ ਕੋ ਭੀ ਕਾਟ ੨ ਕ ਬਾਂਟ ਦੇਵੇਗੇ ਔ ਮਰੀ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੋ ਰਾਜ ਲੇਲੇਵੇਗੇ ਅਬ ਇਨਕੋ ਦਾਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਦੋਨੋ ਕੋ ਸ੍ਵਾਦ ਪਰਗਯੋ ਹੈ ਮੈ ਰੋਜ ਕੀ ਰੋਜ ਇਤਨੋ ਧਨ ਕਹਾਸੇ ਦੇਵੇਂਗੇ॥ ਵਿਚਾਰ ੨ ਕੇ ਬਿਧਾਤਾਨੇ ਉਨਕੋ ਰਾਜਹੀ ਉਨ ਦੋਨੋ ਕੂੰ ਦੇਕੇ ਸੰਜਮਕੇ ਓਪਦੇਸ੍ਰੇਕ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕੋ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਆਪ ਉਨਕੇ ਪਾਸ ਰਹਤੋ ਭਯੋ ਔ ਹਰਵਕਤ ਉਨਕੋ ਸੰਯਮ ਕਰਨੇ ਕੋ ਹੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਪੁੰਨਜ ਕਰਣੇ ਕੇ ਸ੍ਵਭਾਵ ਪਰ ਜਾਨੇ ਸੇ ਔ ਪੁੰਨਜਕੇ ਫਲ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਦੇਖਲੈਨੇਸੇ ਵਿਧਾਤਾ ਕੇ ਵਰਜਤੇ ੨ ਬਲਾਤ ਕਾਰਸੇ ਦੋਨੋ ਹੀ ਦਾਨ ਕਰਤੇ ਰਹੈ ਯਦਜਪੀ ਉਨਕਾ ਰਿਦਾ ਪ੍ਰੇਰਨੇ ਕੀ ਬਿਧਾਤਾ ਮੈ ਸਾਮਰਥ ਥੀ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਬਿਧਾਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਪਰ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਦਾਨਸੀਲ ਰਾਜਾ ਉਸ ਲੜਕੇ ਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਾਨਸੀਲਾ ਰਾਜ ਕੰਨਜਾ ਉਸ ਲਰਕੀ ਕੋ ਨਾਮ ਪਰਜਾਤੋ ਭਯੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਕਜਾ ਆਯੋ ਕੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੰਤ ਬਿਧਾਤਾ ਕੇ ਲੇਖ ਮੈ ਰੇਖ ਮਾਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਆਦਿਕ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਔ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਨਿਤ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ॥ ਸੰਤਨ ਹੋਤੇ ਜਗਤ ਮੈ ਤੋ ਜਲ ਮਰਤੋ ਸੰਸਾਰ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਏਕ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਜੋ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਦੇਖਯੋ ਹੈ ਉਸਕਾ ਪ੍ਰਮਾਨਦੇਤਾ ਹੂੰ॥

ਉਨੀ ਸੈ ੫੬ ਤਕ ਕੀ ਕਥਾ ਮੈ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਦੇਖਕੇ ਲਿਖੀ ਹੈ॥ ਤਾਤਪਰਯ ਯੋ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਪੂਰਬ ਉਕਤਰੀਤੀ ਸੇ ਸੰਤਜਨ ਬਿਧਾਤਾਕੇ ਲੇਖ ਮੈ ਐਸੇ ਮੇਖ ਮਾਰਦੇਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਉਪਰ ਲਿਖਆਏ ਹੈਂ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਅਨਥਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਬਿਧਾਤਾਨੇ ਜੀਵੋ ਕੇ ਲਿਲਾਟਪਰ ਦੁਖਦਰਿਦ੍ਰ ਅਪਕਰਮ ਕੋ ਲੇਖ ਲਿਖਦੀਓ ਹੈਂ ਜਬਵੋ ਜੀਵ ਸੁਧ ਭਾਵਨੀ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਦ ਣ ਪਰ ਮੋਲ ਬੁਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੋ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਔ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਮੋਹਰ ਛਾਪਵਤਉਲਟੇ ਅਖਰੋ ਸੇ ਸੁਲਟੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਦੁਸਰੋ ਤਾਤਪਰਯ ਏਹ ਹੈ ਗ੍ਰਹੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਧਾਨ ਖਾਣੇ ਬਹੁਤੀ ਬੁਰੇ ਹੈ ॥ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਮਛੀਵਤ ਛਹੜੇ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੀਵ ਸੇ ਬਿਨਾ ਪਾਨੀ ਹੀਲੋਕੜੀ ਲਹਰਮੈ ਡੂਬ ਮਰਤੇ ਹੈ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਖਾਇਤੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਵੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਗ੍ਰਹੀ ਕੇ ਸਣੇ ਕੁਲ ਕੁਟੁੰਬ ਕੇ ਅਪਦਾਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਮੈ ਲੈ ਡੁਬਤੇ ਹੈਨਾਸਕੇ ਸਨਮੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਥਰ ਗਲੇ ਸੇ ਬਾਧਕੇ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਪਾਰਜਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸਾਗਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੋ ਹੈ ਤਬ ਵੇ ਅਵਸਡੂਬਤੋਹੈਤਦਵਤਏਭੀ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਕੇ ਧਨ ਸੇ ਗ੍ਰਹੀ ਕੇ ਸਦਾ ਹੀ ਵਿਮਖ ਰਹਨੇ ਯੋਗ ਹੈ ਯੇਨ ਕੇਨ ਉਪਾਇ ਕਰਕੇ ਭੀ ਸਾਧੂ ਔ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਧਨ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸ੍ਥੀ ਕੋ ਬਚਨੇ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ਇਸੀਲੁਵਪੁਰ ਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਔ ਸਾਧੂ ਕੇ ਧਨ ਕੋ ਮੀਠਾ ਕਰਕੇ ਖਾਨੇ ਵਾਰ ਬਹੁਤੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਅਪਨੇ ਨੇਤੋ ਸੇ ਮੈਨੇ ਸਣੇ ਕੁਟੁੰਬ ਨਸਟ ਹੋਤੇ ਦੇਖੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਰਾਜਾ ਨ੍ਰਿਗਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਰਾਮਾਯਣ ਆਦਿਕ ਪੁਰਣੋ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਯਾਤੇ ਇਸ ਗ੍ਰਹੀ ਜੀਵ ਕੋ ਤਬੀ ਭਲੋ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋ ਸਮਰਣ ਕਰਤੋ ਰਹੇ ਔ ਜਿਤਨ ਸਰਬਨ ਆਵੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਅਭ੍ਯਾਗਤੋਂਕਮੁਖਮੇ ਪਾਵਤੋ ਰਹੇ ਔ ਆਪ ਉਨਸ ਲੇਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਨ ਕਰੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਾਤ੍ਰ ਕੀ ਭੀ ਇਛਾਨਾਕਰਸਚ ਔਮੀਠਾ ਬਚਨ ਬੋਲੇ॥ਤਥਾਚਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ॥ ਇਕ ਫਿਕਾ ਨ ਗਾਲਇ ਸਭਨਾ ਮੈ ਸੁਚਾ ਧਣੀ ॥ ਸਭਨਾ ਮਨ ਮਾਣਕ ਠਾਹਣ ਮੂਲ ਮਚਾਂਗਵਾ ਇਤਜਾਦੀ ॥

ਸੋਃ ਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਚੁਨ੍ਦੇਵ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਜੀਵ ਜਗ ॥
ਅਦਭੁਤ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ਕੋ ਕਰ ਸਕੈ ਬਖਾਨ ਕਵਿ ॥ ੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੋਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੪੧ ਅਧਜ੍ਹਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੋਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਦੋਃ ਯਦਜਪਿ ਸਭ ਸਾਮਰਥ ਯੁਤ ਰਹਤ ਸੁਆਪ ਲਕਾਇ ॥
ਬਡੇ ਧਨੀ ਜਿਮ ਲੋਕ ਮੈ ਕਰਤ ਨਾ ਆਪ ਲਖਾਇ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:॥ ਏਕ ਸਮੇ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਲਵਪੁਰ ਕੇ ਮਹੰਤ ਸੰਤ ਔ ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਾਰਜੇਂ ਕੇ ਪੂਜ ਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਭੋਗ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਪਰ ਏਕ-ਤਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਭੀ ਸਤਥ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਹਤ ਬੁਲਾਵਤੇ ਭਏ॥ ਤਹਾਂ ਸੰਤ ਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਭੋਗ ਪਾਇਆ ਤਦਨੰਤ ਭਈ ਮਲਸਿੰਘ ਪੰਡੋਰੀ ਵਾਲ ਗਜਾਨ ਚਰਚਾ ਪ੍ਰਸਨੋਤ੍ਰ ਮੈ ਬਡੇ ਸਹੁਰਤੀ ਵਾਲੇਬਸਾਸਤ੍ਰੋਕੇਵੇਦਾਂਤ ਵਿਖੇ ਮੈਪਰਸਪਰਸੰਤਹੁਕਾਪ੍ਰਸਨੋਤ੍ਰੂਪਮੁੰਦਰ ਸੰਵਾਦਹੋਤੇਭਯੇ ਬਾਬਾਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਅਨਭੁਜਕੇ ਸਥਿਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸੁਰਜ ਭਗਵਾਨਕੇ ਆਗ ਤਾਰੇ ਔਦੀਪਕਕੀਜੋਤਿਮੰਦਮ ਪੜਜਾਤੀਹੈ॥ਤੈਸੇਹੋਤੇ ਭਯੇ॥ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੁਛ ਕਾਰਨ ਸੇ ਫੇਰ ਔਸੇ ਕਾਰਜ ਸੇ ਨ ਜਾਤੇ ਭਏ॥

ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਬ੍ਰਾਜੇ ਰਹੇਤੇਥੇ ਨਮੰਤ੍ਰਨ ਆਦਿਕ ਮਾਨਕੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਘਰ ਖਾਨੇ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਥੇ ਭੁੰਞੇ ਕੋਈ ਲਾਖਰੁਪਯਾ ਕਿਉ ਨਾ ਦੇਤਾ ਕਰੇ॥ ਮਿਰਜਾਪੁਰ ਜੋ ਕਾਸੀ ਸੇ ਪੰਦਰਾਂ ਕੋਸ ਪਛਮ ਕੀ ਓਰ ਹੈ ਤਹਾ ਤੇ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਪਲਟਨ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਸਤਸੰਗ ਬਹੁਤਸਾ ਰੁਪਯਾ ਇਕਠਾ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕ ਨਾਮ ਕੋ ਮਨੀਆਡਰ ਕਰਕੇ ਭੇਜਤ ਭਏ ਆਗ ਘਰ ਪਰ ਦੇਜਾਨੇਕੀ ਕਾਨੂਨ ਨਹੀ ਥਾ ਜਿਨਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਰੁਪੈਕਾ ਮਨੀਆਡਰ ਹੋਵੇ ਉਸੀ ਕੋ ਬੈਂਕ ਘਰਸੇ ਰੁਪਯਾ ਮਿਲਤੋ ਥੋ॥ ਕਈਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਾਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਪਨਾ ਸਿਪਾਹੀ ਪਠਾਯੇ ਤੁਮਾਰੋ ਰੁਪਯਾ ਤੀਨਸੋ ਅਥਵਾ ਅਧਿਕ ਨਜੂਨ ਸੋ ਆਯੋ ਹੈ ਪਲਟਨ ਕੇ ਸਿਖੋ ਨੋ ਭੇਜਜੋ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਆਇਕੇ ਲਜਾਵੋ ਤੁਮਾਰੋ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋ ਨਹੀ ਮਿਲ ਸਕਤੋ ਹੈ॥ ਉਨਕੇ ਕਹਨੋ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਉਨਕੋ ਉਤ੍ਰ ਦੇਦੇਵੇਂ ਕੇ ਜਾਵੋ ਜਿਨਕਾ ਰੁਪਜਾ ਹੈ ਉਨਕੇ ਮਿਲਜਾਵੇ ਤੁਮ ਆਪ ਰਖ ਲਵੋ ਯਾ ਜਿਸਕੋ ਤੁਮਾਰੋ ਮਨ ਕਰੋ ਤਿਸਕੋ ਦਡਰੋ ਯਾ ਗਰੀਬ ਫਕੀਰਾਨਕੋ ਦੇਡਾਰੋ ਹਮਕੋ ਕੁਛ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਕੋ ਹੀ ਜਰੂਰ ਦੇਨੋ ਹੈ ਤੋ ਹੀਹਾਂ ਡੇਰੇ ਪਰ ਦੇਜਾਵੇ ਨਹੀ ਤੋ ਜਿਸਕੋ ਮਨ ਚਾਹੈ ਉਸਕੋ ਦੇਡਾਰੋ ਕੋਈ ਡਢ ਦੋ ਸਾਲ ਪੀਛੇ ਵਾਪਸ ਹੋਕੇ ਰੁਪਯਾ ਉਨਹੀ ਸਿਖਹੁ ਕੋ ਮਿਲਗਯੋ ਕੇ ਵੋ ਨਹੀ ਲੇਤੇ॥ ਐਸੀ ਬੇਰਾਹਤਾ ਦੇਖਕੇ ਅੰਗਰੇਜ ਉਸ ਪਲਟਨ ਵਾਰੋ ਅਫਸਰ ੧੯੧੭ ਸਤ੍ਰਹ ਸਾਲ ਮੈ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਸਾਥ ਔਰ ਭੀ ਬਡੇ ਅੰਗਰੇਜੋਂ ਕੋ ਲੈਕੇ ਆਵਤੋ ਭਯੋ ਦਿਨਕੇ ਚਾਰ ਬਜੇ॥ ਉਸ ਸਮੇ ਯੋਗ-ਵਿਸ਼ਸ੍ਰਕੀ ਕਥਾ ਹੋਤੀ ਥੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਤਭੀ ਬੈਠੇ ਥੇ ਕਥਾ ਮੈ ਔਰ ਮਾਈ ਬਾਬੂ ਔਹਸਥੀ ਲੋਕ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬੈਠੇ ਥੇ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਉਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੇ ਆਇਕੇ ਸਲਾ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀਆ ਟੋਪੀ ਬਿਨਾ ਹੋਕੇ ॥ ਆਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਭੀ ਸੀਸਸੇ ਨਗਨ ਬੈਠੇ ਥੇ ॥ ਅਧਿਕ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਜਾਨਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਸਕੇ ਆਦਰਬਾਨੀ ਸੇ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਵੇ ਪਲਟਨ ਕੇ ਅਫਸਰ ਪੂਛਨ ਲਾਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕੇ ਕਿਤਨੇ ਚੇਲੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਹਸਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੀਨ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਯੇਹ ਜਿਤਨੇ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਤੁਮ ਦਖਤੇ ਹੋ ਸੋ ਏਹ ਸਾਰ ਹੀ ਹਮਾਰ ਗੁਰੂ ਹੈ ਏਹ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ ਯਾਰਾ ਰੁਪਯ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਸਲਾਮ ਕੀਆ ਔ ਦਰਸਨ ਕਰਕ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ਪੁਨਾ ਵੇ ਭੀ ਰੁਪਯੇ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ॥ ਈਂਹਾਂ ਲਵਪੁਰਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕਮਿਸਨਰ ਦਿਪਟੀ ਕਮਿਸਨਰ ਮੁਲਖੀ ਲਾਟ ਚੀਂਪਕੋਟ ਕੇ ਜਜ ਡਵੀਜਨ ਕੋਟਕੇ ਜਜ ਆਦਿਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਆਵੈ ॥ ਆਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਭੀ ਜਿਸ ਹਾਲ ਮੈ ਬੈਠ ਹੋਵੈ ਤਿਸੀ ਸਵਭਾਵ ਮੈ ਮਸਤ ਬੈਠੇ ਰਹੈ ਉਨ ਕੂੰ ਦੇਖਕੇ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਚੇਸਟਾ ਵਿਲਛਨ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਥੀ ਨਾਤੇ ਉਨਕੇ ਆਉਬੈਠਾ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕਰੈ ਔ ਨ ਨਿਰਾਦਰ ਹੀ ਕਰੈ ਉਨਸੇ ਕੁਛ ਭੀ ਬਾਤ ਚੀਤ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਉਨਕੀ ਮਰਜੀ ਆਵੈ ਬੈਠ ਜਾਵੈ ਉਨ ਕੀ ਮਰਜੀ ਹੋਵੈ ਖੜੇ ਰਹੈਂ ਚਲੇ ਜਾਵਹ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਚਾਲ ਕੀ ਕਲਾਮ ਉਨਸੇ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਕਿਤਨਾ ੨ ਚਿਰ ਖੜੇ ੨ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਚਲੇ ਜਾਵੈਂ ॥ ਵੇ ਕਿਸੀ ਸਾਤ ਵਲੇਤ ਕੇ ਪਾਤਸਾਹ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀ ਰਾਖਤੇ ਉਨਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮੈ ਏਹ ਲਾਟ ਵਗੈਰਾ ਕਜਾ ਚੀਜ ਥੇ ਔ ਨ ਕਿਸੀ ਕੇ ਉਨਕੋ ਰੁਪੇ ਮੋਹਰਕੀ ਲੋੜ ਹ ਨਨੂ ਰਾਜਾ ਈਸਵਰ ਅੰਸ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਆਇਕਾਸਤਕਾਰ ਕਰਣੇ ਉਚਿਤ ਹੈ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਆਗਜਾ ਭੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਆਪਨੇ ਆਸ੍ਰਮਪਰ ਰਾਜਾ ਅਥਵਾ ਵਰਾਕ ਕੋਈ ਆਜਾਵੇ ਉਸਕੋ ਆਦਰ ਅਵਸਜਵਿਰਕਤ ਕੋ ਭੀ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੈਂ ਏਹ ਭੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰੁਖੋਤਮਥੇ ਇਨੋਨੇ ਕਿਉ ਨ ਆਦਰ ਉਨ ਲਾਟ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਕੀਉ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਯੇਹ ਅਵਧੂਤ ਲੋਕ ਪ੍ਰ ਇਨਕੇ ਉਪਰ ਕਿਸੀ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਦੰਡ ਨਹੀ ਹੈ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਵਿਸਯਾਃ ਵੇਦਾ ਨਿਸਤ੍ਰੈਗੁਣਯੋ ਭਵਾਰਜੁਨ ॥ ਇਤਿ ਭਗਵਤ ਵਚਨਾਤਜੋ ਜੀਵ ਤੀਨੋ ਗੁਣੋ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈ ਤਿਨ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਦੰਡ ਹੈ ਜੋ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤ ਹੈਂ ਉਨਕੇ ਊਪਰ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਦੰਡ ਨਹੀ ਹੈ ਵੋ ਅਦੰਡ ਹੈ ॥ ਨਿਸਤ੍ਰੈਗੁਣਯੇ ਪਥਿ ਵਿਚਰਤਃ ਕੋਵਿਧਿਃ ਕੋਨਿਸੇਧਃ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤ ਪਥ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨਕੇ ਊਪਰ ਵਿਧੀ ਔ ਨਿਖੇਧ ਰੂਪ ਵੇਦ ਕੋ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਹੈ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਵਿਧੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਸੇਧਕਾ ਵਿਸਯ ਨਹੀ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਾਲਕ ਪਾਂਚ ਬਰਸਕੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚੇਸਟਾ। ਕਰਤੋ ਰਹੈ ਉਸਕੇ ਊਪਰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਲੋਕ ਵੇਦ ਕੋ ਦੰਡ ਨਹੀ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਵਧੂਤ ਭੀ ਅਦੰਡ ਹੈ ॥ ਔ ਨ ਉਨਕੂੰ ਕਿਸੇ ਧਰਮਾਧਰਮਕੀ ਉਤਪਤੀ ਯਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਅਪ੍ਰਾਪਤਾਕੀ ਇਛਾ ਹੀ ਹੈ ਵੇ ਤੋ ਕੇਵਲ ਨਿਰ ਦ੍ਵੰਦ੍ਵਪਦ ਵਿਖੇ ਇਸਿਥਿਤ ਹੈਂ ਇਤਿਦਿਕ ॥

ਦੋਃ ਸਮਤਾ ਕਰਤੇ ਤਿਨਹੁਕੀ ਮੂਰਖ ਲੋਗ ਅਜਾਨ ॥
ਜੋ ਸਦ ਸੁਧ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਈਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਮਹਾਨ ॥ ੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੪੨ ਅਧਜ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥
ਓ ੩੩ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਦੋਃ ਜਗਦ ਜਾਲ ਬਿਕਰਾਲਅਤਿ ਅੰਧ ਪਰੇ ਤਿਸ ਮਾਹਿ ॥
ਖਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੁਰੁ ਦੇਵਕੇ ਨਿਕਸਤ ਕੋ ਊਨਾਹਿ ੧

ਉਨੀ ਸੈ ਗਜਾਰਾਂ ਕੋ ਸਾਲ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜਾ ਖੜਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਰਾਣੀ ਸੁਮਰਾ-ਨਗਰ ਕੀ ਰਤਨਕੋਰਾਂ ਉਸਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕਹਭੇਜਿਆ ਅਪਨੇ ਸੰਤਦਯਾਲ-ਸਿੰਘ ਕੇ ਹਥੀ ਏਕ ਗੁਪਤ ਸੰਦੇਸੋ ਸੋਕੇ ਜਾਕੇ ਰਤਨਕੌਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਕਹਨੋ ਕਿਸੀ ਕੇ ਹਾਥ ਸੰਦੇਸੋ ਹਮਾਰੋ ਨਹੀ ਭੇਜਨੋ ਜੇ ਆਪ ਨ ਆਵੈ ਸਨਮੁਖ ਤਬ ਨ ਕਹਨੋ ਐਸੇ ਹੀ ਬਿਨਾ ਕਹੇ ਹੀ ਫਿਰ ਆਵਨੋ ॥ ਸੋ ਸੰਦੇਸੋ ਏਹੁ ਹੈ ਕਜਾ ਕੇ ਇਕੋਤ੍ਰ ਸੌ ਰੁਪਯਾ ਭੇਜਦੇ ਜੇ ਵੋ ਕਹੇ ਕੇ ਇਤਨਾ ਇਕਠਾ ਸੰਤਹੁਨੇ ਕਜਾ ਕਰਨੋ ਹੈ ਤੁਬ ਤੈਨੇ ਕਹਨਾ ਕੇ ਹਾਂ ਸੰਤੋਨੇ ਨਵਰੋਜ ਕਰਨੋ ਹੈ ਸੰਤ ਭੀ ਨਵਰੋਜ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਕਹਨੋ ਕੇ ਹਾਂ ਸੰਤ ਭੀ ਨਵਰੋਜ ਕੀਆ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕਹਨਾ ਕੇ ਤੇਰੇ ਪਰ ਏਕ ਅਫਾਤ ਆਈ ਹੈ ਉਸਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਸੰਤਨ ਕੂੰ ਨਵਰੋਜ ਕਰਾਵਹਗੇ ਔ ਸੰਤਹੁਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਸੇ ਤੇਰੀ ਬਲਾਇ ਟਲ ਜਾਵੈਗੀ ॥ ਸਾਰਾ ਰੁਪਯਾ ਏਕ ਹੀ ਵਾਰ ਭੇਜਦੇਵੈਗੀ ਤੇਰੀ ਆਪਦਾ ਟਲੀ ਰਹੇਗੀ ਨਹੀ ਫਿਰ ਤੇਰੀ ਮਰਜੀ ਰਹੀ ॥ ਜੇ ਥੋਰੇ ਥੋਰੇ ਦੋ ਚਾਰ ਵਾਰ ਕਰ ਕਰਕੇ ਭੇਜੇਗੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਬ ਵੋ ਮਨਜੂਰ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੇ ਵੋ ਰੁਪਯਾ ਤੇਰਾ ਏਵੇ ਹੀ ਜਾਵੈਗੇ ਏਹੁ ਸੰਦੇਸੋ ਲੈਕੇ ਸੰਤ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਖੜਗਸਿੰਘ ਕੀ ਰਾਣੀ ਪਾਸ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ॥ ਜਬ ਉਨਕੀ ਹਵੇਲੀ ਮੈ ਪਹੁਚਜੇ ਤਬ ਦਰਵਾਨ ਕੇ ਹਾਥ ਕਹਭੇਜਜੇ ਕੇ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਕਹਦੇਹੁ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਪਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਆਯੇ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਮਿਲਨੇ ਵਾਸਤੇ ਔਂ ਜੋ ਕੁਛ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਹਭੇਜਜੋਹੈ ਸੋ ਰੋਪਕਾਰ ਹੋਕੇ ਸੁਣ ਜਾਵਹੁ ਮੈ ਸੁਲਤਾਨਮਾਲਕਾਹਾਂ ਤੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਮੇਰੋ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ਜਬ ਦਰਵਾਨ ਨੇ ਜਾਕੇ ਕਹਦੀਆ ਤਬ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਹਜੋ ਸੰਤ ਦਯਾਲ ਕੋ ਕਹਜੋ ਕੇ ਜੋ ਕੁਛ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਹਭੇਜਜੋ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਹਮਾਰੇ ਭਰਾਤਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਦੇਵਹੁ ਏਹੁ ਹਮਕੋ ਸੁਣਾਇਦੇਵੈਗੇ ਹਮਾਰੇ ਸਤਰਹੈ.ਹਮ ਕੈਸੇ ਤੇਰੇ ਰੋਪਕਾਰ ਹੋਵੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦਰਵਾਨਕੇ ਸਾਥ ਅਪਨੇ ਭਾਈ ਕੂੰ ਭੇਜਦੇਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਸੇ ਉਸਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਤੋ ਸਤਰਹੈ ਵੋ ਤੁ ਆਪਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨਹੀ ਆਵੈਂਗੇ ਜੋ ਆਪਨੇ ਕਹਨੇ ਹੈ ਸੋ ਹਮਸੇ ਕਹਦੇਵੋ ਹਮਜਾਇਕਹੇਗੇ ॥ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇਸੰਤਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀਨੇਕਹਜੋਕੇ ਬਿਨਾ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਔਰਸੇਕਹਨੇਕੋਹਮਕੋਸਾਹਿਬਕੋਹੁਕਮਨਹੀਹੈਜਬਰਾਣੀਜੀਸਨਮੁਖ ਹੋਵੇਗੀਤਬ ਉਨਸੇ ਹੀ ਕਹੇਗੇ ਨਹੀ ਤੋ ਬਿਨਾਕਹੇਹੀਫਿਰਜਾਵੈਂਗੇਪਨਔਰਸੇਨਹੀਕਹੇਗੇਔਂ ਸੰਤਹੁਸੇਪੜਦੋ ਕੈਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਨ ਕਰਨੋ ਚਾਹਜੇ ਔ ਹਮਤੋ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਗੋਦਮੈ ਖੇਲਤੇ ਰਹੇ ਹੈ ਅਬ ਹਮਸੇ ਪੜਦੋ ਕੈਹੇ ਏਹ ਬਾਤਤੋ ਤੁਮ ਭੀ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਹਮਸੇ ਪੜਦੇਵਾਕੀ ਕੋਈ ਬਾਤ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਏਹੁ ਕਥਾ ਸੰਤ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸਰਕਾਰਸੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਇ ਕਹਜੇ ਤਬ ਰਾਣੀ ਨੇ ਦਯਾਲਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਭੀਤਰ ਬੁਲਾਇਕੇ ਆਦਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੈਠਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਕਤ ਸਭ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਉਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਕੇ ਬੋਲੀ ਕੇ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਮੈ ਨਿਸਚੈ ਕਰਲੀਏ ਹੈ ਕਲ ਕੂੰ ਅਪਨੇ ਭਾਈ ਕੇ ਹਾਥ ਭੇਜਦੇਵੋਂਗੀ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸੰਤ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਕੂੰ ਬਿਦਾ ਕੀਓ ਆਪ ਭਾਈ ਕੇ ਸਾਥ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥ ਸਵੇਤ ਰਮਾਲ ਮੈ ਬਾਂਧਕੇ ਇਕਵਿੰਜਾ ਰੁਪਯਾ ਭੇਜਦੇਤੀ ਭਈ ਸੋ ਆਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੀ ਵਿਛਾਈਕੇ ਨੀਚੇ ਚੁਪਕੋਹੀ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੋ ਭਯੇ ॥ ਹਜਤ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜੋ ਕਜਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜੇ ਜੀ ਏਹੁ ਰੁਪਯਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੁਆ ਜੋ ਕਿਤਨੋ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ਜੀ ਇਕਵਿੰਜਾ ਹੈ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਏਹੁ ਤੁਮਾਰਾ ਮਨਜੂਰ ਨਹੀ ਹੁਆ ਏਵੈ ਹੀ ਗਯਾ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਉਠਾਇਦੀਆ ॥ ਕਵਿਵਾਚ॥ ਇਤਨੀ ਕਥਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਤਨੀ ਕਥਾ ਹਮਾਰੇ ਸਮਮੁਖ ਭਈ ਥੀ ਫਿਰ ਹਮ ਤੀਰਥਾਂ ਕੂੰ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ ਪੁਨਾ ਸੋਲਾ ਮਾਸਸੇ ਬਾਦ ਆਇਕੇ ਮੈਂ ਦਜਾਲ ਸਿੰਘਸੇ ਤਬਾ ਔਰ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਐਸੇ ਸੁਣਕੇ ਲਿਖੀ ਹੈ ॥ ਕੇ ਥੋੜੇ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਵੋ ਸਤਕਾਰ ਖੜਗਸਿੰਘ ਕੀ ਰਾਣੀ ਪਾਗਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਅਪਨੇ ਕਪੜੇ ਉਤਾਰਕੇ ਫੈਂਕਦੀਏ ਔ ਨੰਗੀ ਹੋਕੇ ਨਾਚਨੇ ਗਾਨੇ ਬਜਾਨੇ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਬਾਹਰਕੋ ਉਠ ੨ ਭਾਗੇ ਪੁਨਾ ਘਰਕੇ ਲੋਕ ਰਾਣੀ ਕੇ ਪਾਵੋਂ ਮੈ ਸੰਗਲ ਡਾਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕਦਾਚਿਤ ਬਾਹਰਕੋ ਨਗਨਹੀ ਨ ਭਾਗਜਾਵੇ ਕਿਧੋਹਵੇਲੀ ਕੇ ਉਪਰ ਸੇ ਚਿਰਕੇ ਹੀ ਨ ਮਰਜਾਵੇ ਔ ਰਾਣੀ ਜੀ ਤੇ ਹਵਾਕੇ ਘੋੜੇ ਪਰ ਚਢੀ ਹੁਈ ਸਭੀ ਕੂੰ ਵਾਚਜਾਵਾਚਜ ਸਬਦ ਕਹੇ ਬਡੀ ਕੁਤਸਿਤਚਾਰੀ ਨਿਕਾਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਭਾਈ ਕੀ ਨਦਾਸੋਂਕੀ ਲਜਾ ਲਿਹਾਜ ਨ ਕਰਤੀ ਭਈ ਜੋ ਖੁਸੀ ਆਵੈ ਸੋ ਬਕੁਰੀ ਰਹੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਬਹੁਤ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਗਾਏ ਜਬ ਕਬੀ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਹੋਸ ਆਵੈ ਤਬ ਕੁਛ ਬਸਤ੍ ਉਪਰ ਲੇਲੇਵੇ ਨਹੀ ਤੇ ਨਗਨ ਹੀ ਬੈਠੀ ੨ ਬਕਬਬਾਦ ਕਰਤੀ ਰਹੇ ॥ ਏਕ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸੰਨਜਾਸੀ ਸੰਤ ਥੇ ਉਨਕਾ ਰਾਣੀ ਰਤਨ ਕੌਰਾਂ ਨੇ ਸਤਸੰਗ ਕੀਆ ਹੁਆ ਥਾ ਉਨ੍ਹੋ ਨ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕੀ ਕੁਛ ਬਯੁਕੁਰੀ ਰਾਨੀ ਜੀ ਕੂੰ ਬਤਾਈ ਹੁਈ ਥੀ ਉਸ ਅਭ੍ਯਾਸਕੇ ਹੇਤੁਸੇ ਖੁਸਕੀ ਗਰਮੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੋ ਸਈ ਅਰਥਾਤ ਪਿਤ ਔ ਵਾਤਕੇ ਕੁਪਤਹੋਲੇ ਸੇ ਪਾਗਲ ਹੋ ਗਈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਯੋਗਾਭ੍ਯਾਸ ਕਰਣੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਠਨ ਹੈ ॥ ਕਰਾਨੇ ਵਾਰੋ ਯੋਗਾ ਭ੍ਯਾਸਕੇ ਗੁਰੂ ਪਾਸ ਹੋਏ ਬਿਨਾ ਅਪਨੀ ਦਲੀਲਸੇ ਅਥਵਾ ਵਿਦ੍ਯਾ ਬ੍ਯਾਕਰਣ ਆਦਿਕ ਕੇ ਬਲਸੇ ਯੋਗ ਸਾਸਤ੍ਰੂ ਵਿਚਾਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਯੋਗਾਭ੍ਯਾਸ ਮੈ ਨ ਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਜਾਵੈ ॥ ਯਦ੍ਯਪੀ ਰਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕੂੰ ਖਾਨੇ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀ ਥੀ ॥ ਚੁਥਾਪੀ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਕਾ ਕ੍ਰਿਯਾਕਾ ਵਿਤ੍ਯਾਸ ਹੋਣੇ ਸੇ ਵੋ ਰਾਨੀ ਪਾਗਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਨਾਲੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਭੀ ਬਚਨਥੋ ਕੇ ਭੇਰੇ ਪਰ ਆਪਦਾ ਆਈ ਹੈ ॥

ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਮਾਨ ਲੇਤੀ ਤਬਤੋ ਬੈਸਕ ਤਿਸਕੀ ਆਪਤਟਲਜਾਤੀ ਉਸਨੇ ਕ੍ਰਿਪਣਤਾ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਬਚਨ ਨ ਮਾਨਕੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਨਵਰੋਜ ਨ ਕਰਯਾ ਤਾਂਤੇ ਅਪਦਾ ਏਤੀ ਦੇਖਤੀ ਭਈ ਉਸਸੇ ਦਸ ਬੀਸ ਰੁਪਯਾ ਲਾਗਜਾਵੇ ਤੀ ਆਰਾਮ ਨ ਆਤੋ ਭਯੋ ਤਾਂਤੇ ਸਾਮ੍ਹਥ ਹੋਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਵਚਨ ਅਵਸਜ ਮਾਨੋ ਚਾਹਜੇ ॥ ਨਹੀ ਤੋ ਸੰਤ ਜਨ ਚਾਹੇ ਤਬ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤਭੀ ਵਿਪਰਜੇ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਜਨ ਸੰਤਨ ਕੋ ਕਹਿ ਨ ਮਾਨਿਓ ਕੀਓ ਆਪਨੋ ਪਈ ਹੈ ਇਤਿ ਵਚਨਾ ॥ ਜਬ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਅਤਯੰਤ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋ ਗਈ ਤਬ ਛੂਤਾ ਭਰਜਾਈਨੇ ਰੁਪਯਾ ਕੇ ਸੰਦੂਕੋ ਲੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੰਦਰੇ ਮਾਰਲੀਏ ਔਰ ਭੀ ਸਾਰੇ ਅਸਬਾਬ ਕੋ ਤੇਮੇਖਾਨੇ ਕੂੰ ਤਾਲੇ ਲਗਾਕੇ ਅਪਨੇ ਕਬਜੇ ਕੀਏ ਜਾਨਲੀਆ ਕੇ ਆਜ ਮਰੀ ਏਹ ਯਾ ਕਾਲ ਮਰੀ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਰਾਣੀ ਜੀ ਕੂੰ ਕੁਛ ਹੋਸ਼ ਆਈ ਤਬ ਆਪਨੇ ਸਮੀਪਵਰਤਨੀ ਪਰਮਹਿਤ ਕਾਰਨੀ ਏਕ ਤਿਸ ਕੀ ਦਾਸੀ ਥੀ ਤਿਸ ਸੇ ਰਾਂਣੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਤੂੰ ਜਹਾਂ ਪਰ ਹੋਵੇ ਤਹਾਂਤੇ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਖੋਜਕੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਲੈ ਆਉ ॥ ਵੇ ਮੇਰੇ ਇਲਾਜ ਠੀਕ ੨ ਕਰੈਗੇ ॥ ਰਾਨੀ ਕੀ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਦਾਸੀਨੇ ਉਤਰ ਦੀਓ ਕੇ ਰਾਨੀ ਜੀ ਉਸ ਕੂੰ ਆਪਨੇ ਨਿਕਾਸ ਦੀਓ ਹੈ ਵੇ ਅਬ ਕੈਸੇ ਆਵੈ ਗੇ ॥ ਤਬ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਜਬ ਵੇ ਤੇਰੇਸੇ ਮੇਰੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾ ਹਾਲ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਸੁਣਗੇ ਤਬ ਤੁਰੰਤ ਆਜਾਵੈਗੇ ॥ ਰਾਨੀ ਜੀ ਕੇ ਕਹਜੋ ਮਾਨਕੇ ਦਾਸੀ ਖੋਜਤੀ੨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਪਹੁਚ ਕਰ ਰਾਣੀ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਹਾਲ ਔ ਬੁਲਾਨੇ ਕਾ ਹਾਲ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸਾਰੇ ਰਾਣੀ ਕੇ ਹਾਲ ਜਾਹਰ ਕਰਕੇ ਦਾਸੀ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਸੇ ਸੁਣਾਵਤੀ ਭਈ ਤਿਸਸੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਕੇ ਅਬ ਆਪਕੀ ਕਯਾ ਆਗ੍ਯਾ ਹੈ ਰਾਣੀ ਜੀ ਕੇ ਅਬ ਜਾਉ ਯਾ ਨ ਜਾਉ। ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਦੁਖੀ ਔ ਦੀਨ ਪਰ ਦਯਾ ਕਰਨੀ ਬਡੇ ਧਰਮ ਹੈ ਅਬ ਜਾਣੇ ਹੀ ਤੁਮ ਕੂੰ ਯੋਗਾਹੈ ਨਾਲੇ ਤੁਝਕੂੰ ਉਸਨੇ ਪਾਲਜੋ ਹੈ ਉਸਕਾ ਤੈਨੇ ਨਿਮਕ ਖਾਯੋ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਕੌਨ ਥੇ ਕਜਾਕਾਮ ਕਰਤੇ ਥੇ ਰਾਣੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਉ ਪਾਲਜੇ ਥੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੂੰ ਕਿਉਨਿਕਾਸ ਦੀਓਥੇ ॥ ਉਤਰ ॥ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਔਰਾਵਤੀਰੀਗਾਂਕੇ ਤੀਰੇ ਏਕ ਛੋਟੋਸੋ ਸੁਮਰਾ ਨਾਮਾ ਨਗਰ ਥੇ ਤਹਾਂਕੇ ਰਹਣੇ ਵਾਰੋ ਮਹਰੋਸਿੰਘ ਥੇ ਔ ਤਹਾਹੀਂਕੀ ਬਸਿੰਦਾ ਰਾਣੀ ਥੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮਿਸ੍ਟਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਰਾਣੀ ਨੇ ਤਿਸਕੂੰ ਪੁਤਰੇਂਵਤ ਪਲਜੇਥੇ। ਦੇਖੋ ਗੁਣ ਅਵਗੁਣੇ ਕਰ ਕੇ ਸਰਬਜੀਵੇਂ ਕੇ ਸਰੀਰਮਿਸ੍ਰਿਤਹੈ ਉਨਮੈਸੇ ਕੋਈ ਅਪਗੁਨ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਆਜੋ ਤਿਸਸੇ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਕੂੰ ਨਿਕਾਸ ਦੀਉ ਹੁਤੋ ॥ ਅਬ ਬੀਮਾਰੀ ਮੈ ਫੇਰ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਯਾਦਕੀਓ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਨੁਸਾਰ ਬਿਸਨਸਿੰਘਨੇ ਫੇਰ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਕੂੰ ਜਾਇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਓ ॥ ਤਬ ਰਾਣੀ ਨ ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਦੁਖ ਰੋਇਕੇ ਸੁਣਾਜੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਦੇਖ ਮੇਰੇ ਕੂੰ ਦਿਨ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਕੇ ਪਾਗਲ ੨ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਜਾਹਰ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਭਟਜੋ ਭਰਾਯੋ ਮੇਰੋ ਘਰ ਦਿਨੋਨੇ ਅਪਨੇ ਕਬਜੇ ਕਰਲੀਓ ਹੈ ਤੋਸੇ ਖਾਨੇ ਆਦਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਘਰੋ ਕੂੰ ਤਾਲੋ ਲਗਾਇਕੇ ਅਬ ਏਹ ਮੁਝਕੂੰ ਮਾਰਜਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਮੇਰੀ ਖਬਰ ਦਵਾਈ ਬੂਟੀ ਕੀ ਕਿਸੀ ਤਰਹਕੀ ਨਹੀ ਰਖਤੇ ਮੈਨੇ ਤੁਝਕੂੰ ਆਜਕੇ ਦਿਨ ਵਾਸਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁਤ੍ਰ ਬਨਾਯੋ ਸੋ ਤੂੰ ਭੀ ਮੇਰੀ ਸੁਰਤ ਨਹੀ ਰਾਖਤੋ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਰਾਣੀ ਰਤਨੋ ਖਰੋ ਰੁਦਨ ਕਰਜ਼ੀ ਭਈ ਤਦਨੰਤ੍ ਪੁਨਾ ਬੋਲੀ ਅਬ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਯਾ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਮੇਰੋ ਕੋਈ ਨਹੀ ਅਬ ਤੂੰ ਮੇਰੋ ਇਲਾਜ ਕਰ ॥ ਰਾਣੀ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਸੁਣਕੇ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਮਾਈ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਖੁਦਾਯਿ ਜੀ ਨੇ ਤੁਝਕੂੰ ਤੋ ਪਹਲੇ ਹੀ ਸਿਝ ਦਿਦੀਓਥੋ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਆਪਨੇ ਨ ਮਨਬੋਕੀਓ ਕਜ਼ਾ ਤੁਛ ਬਾਤ ਸੋ ਤੁਪਯੋਥੋ ਹਮ ਆਪਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਲਾਖੋ ਰੁਪਯਾ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰਦੇਵੈ ਥੋੜੀ ਸੀ ਬਾਤਕਾ ਸੰਤਹੁਕੋ ਬਚਨ ਨ ਮਾਨਜੋ ਤਬ ਇਤਨੋ ਦੁਖ ਤੈਨੇ ਪਾਯੋ ਹੈ ਅਬ ਭੀ ਤੋ ਸਾਰੋ ਪਦਾਰਥ ਗਵਾਇਕੇ ਬੈਠੀ ਹੈਂ ਜੋ ਮਾਈ ਜੀ ਤੁਮਨੇ ਕੋ ਰਾਜੀ ਹੋਣੋ ਹੈ ਤੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣਿਗਹੋ ਅਬ ਭੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਿਗਰਜੋ ਹੈ ॥ ਤਬ ਰਾਣੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਤੂੰ ਜਾਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਮੇਰੀ ਓਰਸੇ ਬਹੁਤ ਸੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋਂ ਮੈ ਅਬ ਸਾਚੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਕੋ ਆਸਰੋ ਲੀਓ ਹੈ ਜੋ ਮੁਝਕੂੰ ਅਬਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਰਾਜੀ ਕਰਦੇਵੋ ਤਬ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੂੰ ਅਪਨੇ ਘਰ ਬੁਲਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰੂੰਗੀ ਨਾਲੇ ਦਰਸਨ ਤ੍ਰਿਪਤਹੋਕੇ ਕਰੂੰਗੀ ॥ ਰਾਣੀ ਰਤਨੋਕੋ ਹੁਕਮ ਮਾਨਕੇ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਬਾਹਰ ਅੰਗਣਮੈ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਖੜੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੇ ਘਾਮਮੈ ਹੀ ॥ ਚਾਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨਬ ਕੋਈ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਧਯਾਨ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਕੋ ਲਗਾ-ਇਕੇ ਇਸਿਥਤ ਹੋ ਰਹਜੇ ਪਸੀਨੇ ਸੇ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਤਿਸਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਕਿਉ ਵੇ ਝੀਵਰਾ ਜੋ ਕੁਛ ਤੈਨੇ ਪਦਾਰਥ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਹੈ ਉਸਕਾ ਅਬੀ ਬਦਲੋ ਮਾਂਗਤੋ ਹੈਂ ॥ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਸੇਵਾ ਸੰਤਹੁਕੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਰਤੋਥੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੇਵਾ ਕੋ ਨਾਮ ਲੀਓਥੋ ॥ ਤਬ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਹਜੂਰ ਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਬੋਲਤੋ ਭਯੋ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕਿਉ ਵੇ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਪੁਰਸ਼ੋ ਅਬ ਹਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਾ ਬਦਲੋ ਮਾਂਗਤੋ ਹੈ ਜਾਹੁ ਚਲਜੋਜਾਹੁ ਦਿਖਾਈ ਨ ਦੇ ॥ ਐਸੀ ੨ ਕਠੋਰ ਬਾਣੀ ਹਜੂਰ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਭੀ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਕੁਛ ਭੀ ਉਤ੍ਰ ਨ ਦੇਤੋ ਭਯੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਘਾਮਮੈ ਖੜੇਹੀ ਰਹਜੇ ॥ ਤਬ ਕੋਈ ਤੀਨ ਘੰਟੇ ਪੀਛੇ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਦੇਖੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਹਮਸੇ ਉਸ ਸੇਵਾ ਕੋ ਬਦਲੋ ਮਾਂਗਤੋ ਹੈ ਝੀਂਹਾਂ ਕੋਈ ਬਨਜੇਂਕੀ ਦੁਕਾਨ ਤੈਨੇ ਲਭੀ ਹੈ। ਜਾਹੁ ਏਕ ਲੋਟੇ ਮਾਂਜਕੇ ਸੁਚੇ ਕੂਪਸੇ ਜਲਕੋ ਭਰਲਜਾਓ ॥ ਤਬ ਉਨਨੇ ਤਾਂਤਕਾਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੀ ਜਲਕੋ ਲੇਟੋ ਭਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗਾਰੀ ਧਰਦੀਓ ਤਬ ਹਜੂਰ ਨੇ ਤਿਸ ਜਲ ਉਪਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਕੇ ਜਾਹੁ ਯੇਹ ਜਲ ਰਾਣੀ ਕੇ ਉਪਰ ਭੀ ਛਿਰਕ ਤੇ ਕੁਛ ਪਾਨ ਭੀ ਕਰਾਇਦੇ ॥ ਜਬ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਾਣੀ ਕੂੰ ਪਾਨ ਕਰਾਯਾ ਤਬੀ ਉਸ ਕੂੰ ਅਪਨੇ ਸ਼ਰੀਰ ਔ ਘਰ ਬਾਰਕੀ ਸੁਰਤ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਆਜ ਹੋਰ ਕਲਹਰ ਰਾਨੀ ਖੁਸੀ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਅਪਨੇ ਘਰ ਬਾਰ ਸਰਬ ਸੰਭਾਲ ਲੀਓ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪਾਇਕੇ ਰਾਣੀ ਰਤਨ ਕੌਰਾਂਨੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁਕੂੰ ਘਰ ਪਰ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਸੋ ਵਾਰੇ ਬਨਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋ ਸੇ ਪਰੋਸ ਕੇ ਛਕਾਵਤੀ ਭਈ ਪੁਨਾ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਲੈਕੇ ਛਕਤੀ ਭਈ ਔ ਚਰਣਾਮਿਤ ਪਾਨ ਕਰਤੀ ਭਈ ਤਬ ਸਰਬ ਰੋਗ ਰਾਨੀ ਕੇ ਦੂਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਬਡੋ ਮੁੰਦਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਛਾਵਨਾ ਬਿਛ ਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਤਿਸ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਮੋਲ ਵਾਲੇ ਬਸਤ੍ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਪਹਰਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਜਿਤਨੇ ਭੂਖਨ ਜੜਾਊ ਮਹਾਰਾਜੀ ਖੜਗਸਿੰਘ ਕੇ ਥ ਸੋ ਸਾਰੇ ਭੂਖਨ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਕੋ ਪਹਰਾਇਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਬਡਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਪੁਨਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਹ ਸਾਰੇ ਭੂਖਨ ਸਦਾ ਹੀ ਪਹਰਾ ਕਰੋ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਲੈਜਾਕੇ ਅਪਨੈ ਪਾਸਹੀ ਰਖੋ ॥ ਰਾਣੀ ਕੀ ਸ੍ਰਧਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਬਾਣ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਏਹ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਕੂੰ ਦੇਤੀ ਹੈਂ ਤਬ ਹਮ ਤੋ ਅਬੀ ਇਨਕੋ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਬੇਚਕੇ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ ਜੂਤੇ ਆਦਿਕ ਸੰਤਹੁ ਕੂੰ ਬਾਂਟ ਦੇਵੈਗੇ ॥ ਤਬ ਪੁਨਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੇਰੀ ਤ ਸ੍ਰਧਾ ਹੈ ਕ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੇ ਆਪ ਰੋਜਹੀ ਪਹਰਾ ਕਰੋ ॥ ਇਸੀ ਪਰਥਾਇਪਰਪਰਮ ਵੈਰਾਗਕੇ ਸਾਥਮਿਲਹੁਆ ਸਬਦਗੁਰੂਜੀਕੋ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥ ਕੂੜਰਾਜਾ ਕੂੜੁਪਰਜਾ ਕੂੜੁ ਸਭ ਸੰਸਾਰੁ ॥ ਕੂੜੁ ਮੰਡਪਕੂੜੁ ਮਾੜੀ ਕੂੜੁ ਬੈਸਣਹਾਰੁ ॥ ੨ ॥ ਕੂੜੁ ਕਾਇਆ ਕੂੜੁ ਕਪੜ ਕੂੜੁ ਰੂਪ ਅਪਾਰੁ । ਕੂੜੁ ਸੁਇਨਾਕੂੜਰੁਪਾ ਕੂੜੁਪੈਨਣਹਾਰੁ।ਕੂੜੁਮੀਆਂਕੂੜੁਬੀਬੀਖਪਿ ਹੋਇ ਖਰੁ ॥ ਕੂੜੁ ਕੂੜੈ ਨੇਹੁ ਲਗਾ ਵਿਸਰਿਆ ਕਰਤਾਰੁ ॥ ਕਿਸ ਨਾਲਿ ਕੀਚੈ ਦੋਸਤੀ ਸਭੁ ਜਗੁ ਚਲਣ ਹਾਰੁ ॥ ਕੂੜ ਮਿਠਾ ਕੂੜ ਮਾਖਿਓਕੂੜੁ ਡੋਬੇ ਪੂਰੁ ॥ ਨਾਨਕੁ ਵਖਾਣੈ ਬੇਨਤੀ ਤੁਧੁ ਬਾਝੁ ਕੂੜੋ ਕੂੜੁ ॥ ਲਖ ਟਕਿਆਕੇ ਮੁੰਦੜੇ ਲਖਟਕਿਆਂਕੇ ਹਾਰ।ਜਿਤ ਤਨੁ ਪਾਈਐ ਨਾਨਕਾ ਸੋ ਤਨੁ ਹੋਵੈ ਛਾਰ ॥ ਕਿਆਖਾਧੇਕਿਆਪੈਦੇ ਹੋਇ ਜਾਮਨਨਾਹੀ ਸਚਾਸੋਇ।ਕਿਆ ਕਿਆ ਮੇਵਾ ਕਿਆ ਘਿਉਰੁੜਮਿਠਾਕਿਆ ਮੈਦਾਕਿਆ ਮਾਸ।ਕਿਆ ਕਪੜ ਕਿਆ ਸੇਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੁਖ੍ਹਾਲੀ ਕੀਚ ਭੋਗ ਬਿਲ੍ਹਾਸ ॥ ਨ੍ਹਾਨਕ ਸਚ ਨ੍ਹਾਮ ਬਿਨ ਹਭੇ ਟੋਲ ਵਿਣ੍ਹਾਸ ॥

ਇਤ੍ਹਜ੍ਹਾਦਿਕ ॥ ਵਚਨੇ ਕਰਕੇ ਰ੍ਹਾਣੀ ਕੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਹੇਪੁਤ੍ਰੀ ਤੂੰ ਵਿਚ੍ਹਾਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਦੇਖ ਜੋ ਰ੍ਹਾਜ੍ਹਾ ਪਰਜ੍ਹਾ ਆਦਿਕ ਸ੍ਹਾਰੋ ਸੰਸ੍ਹਾਰ ਝੂਠੇਹੈ। ਜੋ ਮੈਹਲ ਮੜ੍ਹਯਾਂ ਬਡੇ ੨ ਊਚ ੨ ਦਿਖ੍ਹਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਏਹ ਭੀ ਸ੍ਹਾਰੇ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਕ ਸਮ੍ਹਾਨ ਮਿਥ੍ਹਜ੍ਹਾ ਹੈ। ਔ ਸਰੀਰ ਵਡ ਸੁੰਦਰ ਬਡ ਮੋਲ ਵ੍ਹਾਲੇ ਬ੍ਹਸਤਰ ਭੂਖਣ ਪਹਨੇ ਹੂਏ ਦਿਸਟ ਆਵਤੇ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਸ੍ਹਾਰੇ ਸੁਪਨ ਨਗਰ੍ਹਤਮਿਥ੍ਹਜ੍ਹਾਹੈਇਨਕੇ ਪਹਨਨ ਹ੍ਹਾਰੇ ਭੀਅ੍ਹਾਕ੍ਹਾਸ ਪੁਤ੍ਰਖ ਵਤ ਅਸਤ ਹੈ। ਔ ਹੇ ਪੜ੍ਹੀ ਯੇਜੋ ਮੀਆਂ ਛੈਟ ਰ੍ਹਾਜ੍ਹੇ ਔ ਸਦ੍ਹਾ ਸਤ੍ਰੋ ਮੈ ਰਹਨ ਵ੍ਹਾਲ੍ਹਜ੍ਹਾਂ ਉਨਕੀਆਂ ਬ੍ਹਰ੍ਹਮਾਂ ਹੈਂ ਤਥ੍ਹਾ ਬਡ੍ਹੇ ੨ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰ੍ਹਾਜ੍ਹ ਔ ਮਹ੍ਹਾ ਸੁੰਦਰ ਜਿਨ ਕੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਸੂਰਜ ਭੀ ਨਹੀ ਕਭੀ ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਬਡ੍ਹੇ ਦਿਬ੍ਹਜ੍ਹਰੂਪ ਜਿਨਕੇ ਰ੍ਹਣ੍ਹਕੇ ਹੈਂ ਵੇ ਭੀ ਕ੍ਹਾਲਪ੍ਹਾਇਕੇ ਨਸਟ ਹੋ ਜ੍ਹਾਤੇ ਭਏ ਉਨਕ੍ਹਾ ਕ੍ਹਭੂ ਖੁਰ ਖੋਜ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹ੍ਹਜ੍ਹੇ ਹੈ ਜੌਨਸੇ ਬਡ ਸੁੰਦਰ ਤ ਕੋਮਲ੍ਹ ਜਿਨਕੇ ਸਰੀਰੋ ਪਰ ਅਤ੍ਰ ਔ ਫੁਲੇਲ ਰੋਜ ਲ੍ਹਾਗਤੇ ਥੇ ਔ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਸੁਦਰ ਸੁਗੰਧੀਵ੍ਹਾਰੇ ਦੂਧ ਮਲ੍ਹਾਈ ਆਦਿਕ ਪਦ੍ਹਾਰਥੋਂ ਸੇ ਪ੍ਹਲੇ ਹੂਏ ਵ ਉਨ ਰ੍ਹਾਜ੍ਹਾ ਔ ਰ੍ਹਾਣੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸਰੀਰ ਅਚ੍ਹਨ ਕਰਕੇ ਜਰ੍ਹਾਇ ਹੂਏ ਭਸਮ ਸੇਤੀ ਮਿਲ ਜ੍ਹਾਤੇ ਭਏ ਕਹੂੰ ਉਨਕੋ ਨ੍ਹਾਮ ਨਸ਼੍ਹਾਨ ਭੀ ਨ ਰਹਤੋ ਭਯੋ ॥ ਏਹੁ ਖ੍ਹਾਨ ਪ੍ਹਾਨ ਬ੍ਹਸਤਰ ਭੂਖਨ ਅਤਰ ਫੁਲੇਲਕੇ ਲ੍ਹਗ੍ਹਾਨੇ ਸੇ ਜਰ੍ਹਾ ਚਮਕੀ ਹੂਈ ਚਮੜੀ ਹੈਸ੍ਹਾ ਮਿਥ੍ਹਜ੍ਹਾ ਪਦ੍ਹਾਰਥ ਸੇ ਮਿਥ੍ਹਜ੍ਹਾ ਦੇਹ ਅਭਿਮ੍ਹਨੀ ਝੂਠੀ ਹੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕ ਰਕੇ ਕਰਤ੍ਹਾਰ ਜੋ ਮ੍ਹਾਲਕ ਭਰ੍ਹਾਵਿਤ ਈਸ੍ਵਰ ਤਿਸਕੋਂ ਬਿਸ੍ਹਾਰ ਦੀਓ ਹੈ। ਸੰਸ੍ਹਾਰੀ ਜੀਵੋ ਕੋਂ ਝੂਠੇ ਪਦ੍ਹਾਰਥ ਝੂਠਜ੍ਹਾਂ ਬ੍ਹਾਂਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕਹ੍ਹਾਣੀਆਂ ਮਿਸਰੀ ਔ ਮ੍ਹਾਖਜੋਕੇ ਸਮ੍ਹਾਨ ਅਤੀਵ ਪਜ੍ਹਰ ਲ੍ਹਾਗਤੇ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਹਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਹਤ ਸੀਰੇ ਕ੍ਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ੍ਹਾਤ ਇਸ ਲ੍ਹਯੇ ਦੀਓ ਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਸਹਤ ਔ ਸੀਰੇ ਕੇ ਕੜ੍ਹਾਹ ਭਰਜੋ ਮੈ ਮਖ੍ਹਜ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਿਜ ਮਿਠੇ ਕੂੰ ਜ੍ਹਾਨਕੇ ਅਤੀਵ ਲ੍ਹਾਲ੍ਹਚ ਔ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਔ ਅਪਨੇ ਹਿਤ ਜ੍ਹਾਨਕੇ ਖ੍ਹਾਣੇ ਵ੍ਹਾਸਤੇ ਜ੍ਹਾਤ੍ਹਾ ਹੈ ਜਬ ਜ੍ਹਾਇਕੇ ਮਿਠੇ ਮਧੁਪਰ ਬ੍ਹਠਜ੍ਹਾਂ ਹੈ ਤਬ ਤ੍ਹਾਤਕ੍ਹਾਲ ਹੀ ਮਧੂਕੇ ਖੀਚ ਮਖ੍ਹਜ੍ਹਾਕੇ ਕਤ ਚਰਨ ਫਸ ਜ੍ਹਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਜਿਉ ੨ ਪੰਖ ਮ੍ਹਾਰਜ੍ਹਾਂ ਉਡ੍ਹਣੇ ਲ੍ਹੀਏ ਜੋਰ ਲ੍ਹਗ੍ਹਾਤਜ੍ਹਾਂ ਹੈ ਤਿਉ ੨ ਪਰੋਸੇ ਸਹਤ ਲ੍ਹਾਗ੍ਹਾਕੇ ਸਹਤ ਕੀਲ੍ਹਸ ਸੇ ਸਹਤ ਕੇ ਸ੍ਹਾਥ ਹੀ ਮਖ੍ਹਜ੍ਹੋਂਕੇ ਪਰ ਚਿਪਟ ਜ੍ਹਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਬ ਵੇ ਵਿਚ੍ਹਾਰਜ੍ਹਾਂ ਮਖ੍ਹਜ੍ਹਾਂ ਊਹਾਂ ਮਧੂ ਅੰ ਮਿਠ ਮੈ ਹੀ ਪੰਖ ਪਸ੍ਹਾਰਕੇ ਮਰਜ੍ਹਾਤਜ੍ਹਾ ਹੈਂ ਮਿਠੇ ਮਖਮੂਆ ਕਿਉਲਏ ਉਡ੍ਹਾਰੀ ॥ ਹਸਨ੍ਹੀ ਗਰਤ ਪਇਆ ਕਿਉ ਤਰੀਐਤ੍ਹਾਰੀ ॥ ਇਤ੍ਹਜ੍ਹਾਦੀ ਵਚਨ੍ਹਾਤ ॥ ਜੈਸੇ ਮਧੂ ਨੇ ਮਿਠਨੇ ਮਖ੍ਹਜ੍ਹੋਂਕੇ ਪੂਰੋ ਕੇ ਪੂਰ ਕਜ੍ਹਾ ਸਮੂਹਡੋਬੇਹੈਂ ਨਸਟ ਕੀਏ ਹੈ ॥ ਤਦ੍ਹਵਤ ਇਸ ਕੂੜਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੀ ਮਾਨੁਖੋ ਕੇ ਪੁਰੰ ਕੇ ਪੁਰਹੀ ਭਬ ਦੀਏ ਹੈਂ ॥ ਜਿਸ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਕੇ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਏਹ ਜੀਵਝੂਠਬੋਲਤੇ ਹੈ ਕਪਟ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਪਦਾਰਥ ਛਲ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਸਬ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਪਨੇ ਕਪਟ ਕੋ ਰੂਪ ਦਿਖਾਇਕੇ ਜੀਵਕੂੰ ਏਧਰਮ ਕਰਕੇ ਮਾਰਕੇ ਨਰਕੋਕੂ ਪਠਾਇਦੇਤੇ ਹੈ ਧਰਮ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਕੂੰ ਛਲ ਕਰਕੇ ਮਾਰਕੇ ਅਨੇਕ ਯੋਨਜੋਂ ਮੈ ਭਟਕਾਵਤੇ ਹੈ ਜਬ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੀਵਕੂੰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਭਬ ਯੇਹ ਅਪਨੇ ਹਿਤ ਜਾਨਕੇ ਮੈਰ੍ਹਪਦਾਰਥੋ ਕੇ ਕਰਤੋਹੈਤਬ ਬੀਚਹੀ ਫਸ ਮਰਤ ਹੈ ॥ ਕਦਾਚਿਤ ਕੋਈ ਪੁਨਜਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਕਬੀ ਇਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਸੇ ਛੂਟਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਛੂਟ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਜਿਉ ੨ ਛੂਟਨੇ ਅਰਥਸਕਾਮਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੀਰਥ ਆਦਿਕ ਭਿਉ ਭਿਉ ਅਹੰਕਾਰਕਰਕੇ ਅਧਿਕ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਸਹਤ ਪਦਾਰਥ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਇਹਨੋ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਛਲਜੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਨ ਕੂੰ ਸਾਚੇ ਜਾਨਕੇ ਗਰਤਮੈ ਹਾਥੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਫਸ ਮਰਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਕੂੜ ਹੀ ਕੂੜ ਹੈ ॥ ਦੋ ਵਾਰ ਕੂੜ ਪਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਉ ਦੀਓ ਹੈ ਸੋ ਦੋ ਵਾਰ ਕਾ ਏਹ ਤਾਤਪਰਯ ਹੈ। ਏਕ ਕੂੜ ਪਦ ਸਾਮਾਨਜ਼ਮੇ ਮਿਥ੍ਯਾ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ॥ ਔ ਪੂਰਬ ਕੇ ਕੂੜ ਪਦ ਮੈ ਓ ਅੰਤ ਮੈ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਅਤ੍ਯੰਤ ਵਿਚ੍ਛੇਦਤਾ ਦ੍ਯੋਤਕਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨੋ ਜੋ ਸਰੀਰ ਅਪਨੇ ਸਹਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਲੈਕਰ ਚੀਂਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਜਗਤ ਸ੍ਵਪਨ ਨਗਰ ਵਤ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੂੰ ਸਤ੍ਯ ਜਾਣਕੇ ਜੋ ਇਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਇਤ ਉਤ ਧਾਵਤੇ ਹੈ ਤੇ ਅਤ੍ਯੰਤ ਮੂਢ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਮ ਪਦਾਰਥ ਖਾਏ ਤੌ ਭੀ ਵਿਸਟਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੈ ਔ ਜੋ ਸਾਗ ਭਾਜੀ ਕੋਦ੍ਰੇਕਾ ਅੰਨ ਖਾਇਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਲੀਓ ਤਬ ਭੀ ਵਿਸਟਾ ਹੋਇਜਾਂਦੇ ਹੈ ॥ ਯੇਹ ਸਰੀਰ ਐਸੋ ਸੁੰਦਰ ਔ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ਸੋ ਮਹਾ ਕੁਰੂਪ ਔ ਮਹਾ ਮਲੀਨ ਹੈ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਜੋ ਬੜੇ ੨ ਸੁੰਦਰ ਔ ਦਿਬ ਪਦਾਰਥਨਕਾ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕ ਘਟਕਾ ਮਾਤ੍ਰ ਸਨਬੰਧ ਹੋਏ ਸੋ ਅਥਵਾ ਖਾਤੋ ੨ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਨਰ ਅਥਵਾ ਨਾਰੀ ਜੋ ਭਮਨ ਕਰਦੇਵੇ ਤਬ ਭਖਨ ਕੀਏ ਹੁਏ ਉਨ ਦਿਬ੍ਯਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਉਪਰਛਲ ਹੋਕੇ ਜਬ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸਤੀ ਹੈ ਤਬ ਸਭਕੋ ਔ ਆਪ ਕੋ ਭੀ ਐਸੀ ਗਿਲਾਨੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਜੋ ਆਂਖ ਉਸਕੀ ਤਰਫ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਪੜਤੀ ਜਾਵੇ ਤਬ ਤੁਰਤ ਤਿਨਕੇ ਥੂਕ ਡਾਰਕੇ ਮੁਖਨਾਸ ਕਾ ਨੇਤ੍ਰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੀਘ੍ਰਭਾਗਕੇ ਨਿਕਸਜਾਤੋ ਹੈ॥ ਔਜੇ ਪਹਰ ਦੋ ਪਹਰ ਭਰ ਉਨ ਦਿਬਜ ਭੋਜਨੋ ਕਾ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਸਨਬੰਧ ਜਬ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤਬ ਵਿਸਟਾ ਮੈਲ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸਜਾਤੋ ਹੈ ਔਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਰੇ ਜਲ ਸਰਬਤ ਦੁਧ ਦਧੀ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਪਾਨ ਏਹ ਸਰੀਰ ਜੋ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਪਿਸਾਬ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਔਰ ਕਜ ਕਹਨੋ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜਲ ਔ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਉਸਕਾ ਭੀ ਜਬ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਸਨਬੰਧ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਬ ਘੜੀ ਦੋ ਚਾਰਕ ਪੀਛੇ ਮਹਾ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਪਿਸਾਬ ਬਨਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਸੇ ਨਿਕਸਤੋ ਹੈ ਫਿਰ ਏਹੁ ਸਰੀਰ ਅਨਿਤ ਹੈ ਇਸ ਮਹਾਦੁਰਗੰਧਸੇ ਪੂਰਣ ਸਰੀਰ ਕਾ ਜੋ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਮਹਾਂ ਮੂਢ ਹੈ ਵੋ ਨਰ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਅਸਲ ਖਰ ਹੈ ਉਨਕੂੰ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅਨਿਤ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਪਾਇਕੇ ਜੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀ ਕੋ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਸੇਵਾ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੀ ਪੁਨਜ ਦਾਨ ਨਹੀ ਕਰਲੇਤੇ ਹੈ ਸੋ ਮਹਾ ਮੂਰਖ ਹੈਂ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਆਸਾਕੀ ਵਾਰਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ॥ ਅੰਨ ਦੇਵਤਾ ਪਾਣੀ ਦੇਵਤਾ ਬੈਸੰਤਰ ਦੇਵਤਾ ਲੂਣ ਪੰਜਵਾ ਪਾਇਆ ਘ੍ਰਿਤ ਤਹੋਇਆ ਪਾਕ ਪਵਿਤ॥ ਪਾਪੀ ਸਿਉਤਨ ਗਡਿਆ ਥੁਕਾਂ ਪਈਆਂ ਤਿਤ॥ ਜਿਤ ਮੁਖ ਨਾਮ ਨ ਊਚਰੈ ਵਿਣਨਾਵੈ ਰਸਖਾਇ॥ ਨਾਨਕ ਏਵੈ ਜਾਣੀਐ ਤਿਤਮੁਖ ਥੁਕਾ ਪਾਇ॥ ਜਿਤ ਮੁਖ ਸਦਾ ਸਾਲਾਹੀ ਐ ਭਾਗਾ ਰਤੀਚਾਰ॥ ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਤਿਤ ਸਚੈ ਦਰਬਾਰ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਅਰਥ ਸਪਸਟ ਹੈ ਊਪਰ ਜੋ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈ ਭਾਵ ਯਹ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਜੀਵ ਬਿਨਾ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਨਾਮ ਉਚਾਰੇ ਸੁੰਦਰ ਰਸੋਵਾਰੇ ਭੋਜਨ ਖਾਤੋ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਉਪਰਫਲ ਔ ਵਿਸਟਾ ਊਪਰ ਥਕਾ ਪਰਤਜ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਹੀਨ ਮਨੁਖਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਥੂਕੈਂ ਪੜੈਗੀਆਂ ਤੇ ਪੜਤਜ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਏਹੁ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਤੁਮਹੀ ਰਖੋ ਏਹ ਹਮਾਰੇ ਦਰਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾ ਜਿਸਕੂੰ ਤੁਮਾਰਾ ਮਨ ਕਰੇ ਉਸਕੂੰ ਦੇਡਾਰੋ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਉਤਾਰਦੀਏ॥ ਰਾਣੀ ਬਹੁਤ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਤੀ ਰਹੀ ਪਰ ਤਿਸਕੋ ਕਹਜੋ ਨ ਮਾਨਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਹੁ ਸਰਬ ਭੂਖਨ ਮੈ ਆਪਕੇ ਨਿਮਿਤਿ ਕਰ ਚੁਕੀ ਹਾਂ ਜੈਸੇ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਕਰਜੇ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾ ਅਬ ਤੂੰ ਇਨਕੋ ਰਖਲੈ ਜਬ ਹਮਾਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇਗੀ ਤਬ ਹਮ ਲੇਲੇਵੈਗੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਉਠ ਖੜੇ ਹੂਏ॥ ਤਬ ਰਾਣੀ ਰਤਨ ਕੌਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਹਜਾਰ ਖੰਡ ਰੁਪਯਾ ਆਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਨਜਰ ਭਟ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ਔਰ ਅਛੇ ੨ ਬਸਤ੍ਰ ਅਕੋਰਦੀਏ ਤਥਾ ਸਾਥਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਭੀ ਬਸਤ੍ਰ ਤੇ ਦੋਦੋ ਚਾਰ ੨ ਰੁਪੈਦਕੇ ਵਿਦਾਕੀਏ ਵੋ ਜੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੁਪਯਾ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਰਾਣੀ ਕਾ ਦੀਆ ਹੁਆ ਉਠਾਇਕੇ ਲਯਾ ਥਾ ਉਸਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਕਮਦੀਆ ਕੇ ਇਸ ਰੁਪਯਕ ਜਲਤੀ ਖਰਚ ਕਰ ਡਾਰੇ ਰਾਖੋ ਨਹੀ ਤਬ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਲਾਗੋ ਖਰਚ ਕਰਣੇ ਉਨਹੁਹੀ ਦਿਨੋ ਮੈ ਸੁਬਾ ਅਛਸਥਾ ਪੰਨ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਨ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਚੌਥੇ ਪਹਰ ਹਰੀਯਸ ਰਾਗ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਗਾਨੇ ਲੀਏ ਆਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਕੀ ਜੋੜੀ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਔ ਰੂਪ ਭੀ ਦੋਨੋ ਕੋ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਔ ਅਵਾਜ ਕੰਠਭੀ ਦੋਨੋ ਕੋ ਬਡੋ ਸੁੰਦਰ ਰਾਗ ਤਾਲ ਮਨ ਕ੍ਰਿਯਾਮੈ ਭੀ ਬਡੇ ਨਿਪੁਨ ਜਬ ਵੇ ਦੋਨੋ ਗਾਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤਬ ਏਹੀ ਸਭਕੂੰ ਦਰਸਨ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਥੇ ਕੇ ਯੇ ਦੰਪਤੀ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕੇ ਗੰਧਰਬ ਔ ਅਪਸਰਾ ਹੈ ਮਾਨੁਖ ਲੋਕਕੇ ਰਾਗੀ ਉਨਕੂੰ ਨ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਸਭ ਕੋ ਏਹੀ ਨਿਸਚੈ ਹੋਤੋਥੋ ਕੇ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਇਨਕੋ ਤਪਸੈ ਵਿਘਨ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਕਾਮ ਦੇਵਕੇ ਸਾਥ ਅਪਨੀ ਖਾਸ ਅਪਸਰਾ ਭੇਜੀ ਹੈ ਬਸਏਤੀ ਬਾਤ ਹੈ ਔਰ ਨਹੀ ॥ ਹਜਾਰੋ ਲੋਕ ਇਸਤ੍ਰਜਾਂ ਔ ਪੁਰੁਖ ਉਨਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਆਵੈਂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਰਾਗ ਸੁਨਨੇ ਆਵੈ ਜੋ ਕੁਛ ਉਸ ਸਮੇ ਚਲਤ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਰਹਜਾਤੀ ਥੀ ਸੋ ਸਭ ਉਨ ਹੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕੈ ਹੀ ਉਠਾਇਦੇਤੇ ਥੇ ਔ ਜੋ ਰਪਯਾ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਟਾਲੀ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਲਯਾ ਥਾ ਉਸਕੇ ਨੌਜ ਡੰਡਾਰੇ ਤਸਮਈ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੂਧ ਬਦਾਮ ਮਿਸਰੀ ਮਖਾਜ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਸਰਦਾਈ ਹੁਆ ਕਰੇ ਸਭ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਏਹੀ ਸਕ ਰੁਜਰੇ ਕੇ ਇਨਕੂੰ ਕਹੂੰ ਸੇ ਰਸਾਯਨ ਹਾਥ ਲਾਗ ਗਈ ਹੈ ਰਾਣੀ ਕੀ ਅਪਦਾ ਹਟਾਨੇ ਲੀਏ ਜੋ ਨੌ ਰੋਜਕਾ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕੀਓ ਥੋ ਸੋ ਪੂਰਣ ਕਰੰਦੀਓ ਥੋਰੇ ਸੇ ਦਿਨੋ ਮੈ ਹੀ ਵੇ ਰੁਪਯੋ ਸਾਰੇ ਉਡ ਦਿਦੀਓ ॥ ਕੋਈ ਦੋ ਡੇਢ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵੇ ਦੰਪਤੀ ਰਾਗ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਸੁਣਾਵਤੇ ਰਹੇ ॥ ਔ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਦੋਨੋਹੁ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇਪਾਸ ਹੀਛਤੇ ਥੇ ॥ ਕੋਈ ਏਕ ਦਿਨ ਮੈ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਮਰਜੀ ਭਈ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲਕੇ ਚਾਰ ਪਾਂਚ ਘੜੀ ਦਿਨ ਚਢੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੋਜਨ ਪਾਇਕੇ ਚਲਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਫਿਰਨ ਤੁਰਨ ਬਜਾਰਕੀ ਓਰ ਚਲੇ ਗਏ ਔਰ ਐਸੇ ਹੁਕਮ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇ ਗਏ ਕੇ ਇਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕੋ ਕਹਦੇਣਾ ਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਨੂੰ ਚਲੀ ਜਾਵੈ ਔ ਫੇਰ ਈਂਹਾਂ ਨ ਆਵੈ ਜੋ ਕੁਛ ਉਰਾ ਪਰਾ ਕਰੇ ਤਬ ਧਕੇ ਦੇਕੇ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦੇਣੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਤਬ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਜਾਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਾਹਮਨੀ ਸੇ ਕਹਜਾ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਾਈ ਜੀ ਆਪ ਅਬੀ ਘਰ ਕੂੰ ਚਲੇ ਜਾਵੋ ਤਬ ਵੇ ਬੋਲੀ ਕੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਵੈਗੇ ਤਬ ਮੈ ਜਾਵੋਗੀ ਮੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਉ ਐਸੇ ਜ ਵੋ ॥ ਪੁਨਾ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਮਾਈ ਜੀ ਆਪ ਜਲਤ ਸ ਚਲ ਜ ਵੋ ਅਬੀ ਨਹੀ ਆਪਕੇ ਵਾਸਤੇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਕੁਛ ਔਰ ਚਾਲਕੋ ਹੁਕਮ ਹੈ ਉਠਹੁ ਸੋਧ੍ਯਦੇਹੀ ਮਤ ਲਗਾਵੋ ਔ ਫੇਰ ਜਾਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਤੁਮਨੇ ਈਂਹਾਂ ਆਵਨੇ ਭੀ ਨਹੀ ॥ ਜਬ ਘੂਰਕੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਸੇ ਕਹਜੋ ਤਬ ਚੁਪਕੀਹੀ ਉਠਕੇ ਬ੍ਰਹਮਣੀ ਚਲੀ ਗਈ ਜਾਣੋ ਕਬੀ ਵਾਕਬ ਹੀ ਨਹੀ ਹੁਏ ਥੇਂ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਵੋ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਜੀ ਕੌਨ ਥੇਔ ਕਹਾਂ ਕੇ ਥੇਔ ਕਿਸਕੇ ਸਿਸ਼ਥੇ । ਉਤ੍ਰ । ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਭਖਤ ਹਜਾਰੇ ਕਾਥਾ ਔ ਮਲ੍ਹੌਤ੍ਰੇ ਖਤ੍ਰੀ ਕੇ ਘਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਜਨਮਥੇ ਵੋ ਸੰਤਸੰਗੀ ਥੇ ਆਏ ਸੰਤ ਕੀ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਏਹ ਇਛਾ ਰਹਤੀ ਥੀ ਕੇ ਮੈ ਗੁਰੂ ਉਸ ਕੂੰ ਧਾਰੋਗੀ ਜੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਕੂੰ ਤਿਸਕੂੰ ਜਬ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਗੁਜਰ ਗਏ ਤਬ ਏਕ ਵਾਰ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ਪੂਛਤੇ ੨ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕ ਡੇਰੇ ਆਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੰਧ੍ਯਾਕੇ ਤੀਨ ਚਾਰ ਘਟਿਕਾ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਹੁਏ ॥ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਚਿਤਤੇ ਤਿਸਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਗਯੇ ਪਰੰਤੂ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰ ਨੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਤੋ ਇਨਹੀ ਕੂ ਧਾਰਲੇਵੇ ਜ ਏਹੁ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੋਵੇਤੋ ॥ ਤਿਸਕੇ ਬੈਠਜਾਂ ਹੀ ਏਕ ਪੁਰੁਖ ਬਹੁਤ ਮਿਠਾਮੀ ਕੀ ਟੋਕਰੀ ਲੈ ਆਵਤੇ ਭਯੇ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਿਠਾਈ ਵਰਤਾਵਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਤਬ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਗੁਜਰੀ ਕੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਜਾਨੋਗੇ ਜੋ ਮੁਝਕੋ ਦੋ ਵਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਿਨ ਕਹੇ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਦਿਵਾਵੈ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਤੇ ਹੁਏ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਦੀਆਤਬਮਹਾਰਾਜਜੀਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੀਓਰਹਾਬਕਰਕੇਬਚਨਕੀਆਕੇਭਾਈਜੀਇਸ ਭੜੂਏਕੂੰਦੋਵਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਲਾ ਦੋ ਤੀਨਵਾਰ ਬਚਨਕੀਆ ਤਬਤਿਸਕੂੰ ਦੋਵਾਰਭਾਈਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀਆ।ਜਬ ਦੋਵਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੁਲਾਂਬਸਿੰਘ ਨੇ ਲੀਆ ਤਬਤਿਸਕੂੰ ਨਿਸਚੇ ਹੋ ਗਯੇ ਕੇ ਏਹ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਠੀਕ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈ ਅਬ ਏਹੀ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ॥ ਅਰ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਆਛੇ ਦਿਨ ਮਾਂ ਤਿਥੀ ਪੁਨਜਾਂ ਉਤਮਵਾਰ ਤੇ ਘੜੀ ਮੁਹੂਰਤ ਵਿਚਾਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਗੁਰੁ ਮੰਤ੍ਰ ਲੇਤੇ ਭਯੇ ਤਥਾ ਭਕ੍ਤਵੇ ਵਸਤਰ ਲੇਤੇ ਭਯੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਕੇ ਅਧੁਨਾ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਨੁ ਸਰਾਮਃ ॥ ਲੋਕ ਏਹੀ ਕਹਤੇਥੇ ਬਸ ਏਹ ਅਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀਕੇ ਅਧੀਨ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਕ੍ਯਾ ਦੁਹ ਹਿਰਦੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੜੀਮਾ ਚੋਪ੍ਰਾ ਵਿਪਨੇ ਦੇਖਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਣੇ ਲਾਗਜਾਤੇ ਹੈਂ ਚਾਰੋ ਹਜਾਰੋ ਰੁਪ ਹੋਵੇਤੋ ਭੀ ਗੁਣੋਂਕੀ ਓਰਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਕੇਵਲ ਅਪਗੁਣ ਕੀ ਓਰ ਦਿਸ਼ਟੀਦੇਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਏਹੁ ਬਾਤ ਸੰਸਾਰੀ ਲੋਕ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਕ੍ਯਾ ਸਭ ਪੁਰੁਖ ਅਪਨੇ ਪੁਨਜਤਪਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਲੀਏ ਔ ਪਾਪਕੇ ਨਾਸ ਲੀਏ ਜਾਣਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਾਤੇਹੈਂ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਰਿਦੈ ਸੁਧ ਜੋਨਿੰਦਾ ਹੋਇ ॥ ਹਮਰੇ ਕਪਰ ਨਿੰਦਕਧੋਇ ॥ ਇਤਿ ਵਚਨਾਤ ॥ ਜੋਨਿੰਦਾਦੇਵੇ ਤਬ ਤਿਦੇਮ ਨੁਖ ਕੋ ਸੁਧ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈਂ ਸੋ ਜਿਸਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਸਕੇ ਪਾਪ ਲੈਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਅਪਨੇ ਪੁਨਜ ਉਸਕੂੰ ਦੇਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਜਿਸਕੀ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਉਸਤਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਸਕੇ ਪੁਨਜ ਛੀਨ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸਕੀਪ੍ਰਾਣੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਉਸਕੇ ਵੋ ਪੁਨਜ ਲੇਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਔ ਨਿੰਦਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਜੀਵਕੀ ਆਜੂ ਵਿਦ੍ਯਾ ਬਲ ਧਨ ਜਸ ਘਟ ਜਾਤੋ ਹੈ ਔ ਉਸਤਤੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਬਢ ਜਾਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸੰਤਜਨ ਅਪਨੀ ਨਿੰਦਾ ਜਾਨਕੇ ਕਰਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ਥੋਰੇਸੇ ਦਿਨੋ ਪੀਛੇ ਬਿਸ਼੍ਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਨੇ ਪੂਛਜੋ ਕਿਉ ਵੋ ਵਹੁ ਰੁਪਯੋ ਸ ਰੋ ਖਰਚ ਹੋਚੁਕੋਹੈ ਕੇ ਬਾਕੀ ਰੁਛ ਹੈ। ਤਬ ਬਿਸਨਸਿੰਘਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਜੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਵੇ ਰੁਪਯੋ ਸਾਰੋ ਖਰਚ ਹੋਗਯੋ ਹੈ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਰਾਏ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਸੁਵਚਨ ਤੇ ਸੰਤ ਜਿਤਨੋ ਨੰਗੋਹੋਵੇ ਉਤਨੇ ਮੋਭਾ ਪਾਵਤੇ ਹੈ ਜਬ ਸਾਧੂ ਪਾਸ ਰੁਛ ਕੌਡੀ ਏਕਮਾਤ੍ਰਭੀ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇ ਲੰਹਟਦਾਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਜਬ ਰੁਛ ਰੁਪਯਾ ਪੈਸਾ ਪਾਸ ਰਖੇ ਤਬ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਦੇਨਦਾਰ ਹੋਤੋਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਛਾ ਕਾਮ ਕੀਓ ਸਾਰੋ ਰੁਪਜੋ ਖਰਚ ਕੀਓ ਹੈ॥ ।ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਖੋੜਸ ਮਾਸ ਤਕ ਸੇਵਾ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀਕੀ ਕਰਤੇ ਰਹਜੋ ਥੋ ਪੁਨਾ ਜਬ ਹਮਾਰੋ ਸਰੀਰ ਆਇ ਰਾਜੋ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਚਲਜੋ ਰਾਜੋ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਏਹੀ ਦਾਸ ਲੰਗਰ ਆਦਿਕ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੋ ਭਜੋ ॥ ਤਬ ਏਕ ਸਮੇ ਬਾਵਾਭਾਨ ਸਿੰਘ ਹਰਨ ਪੁਰਜੋਕਾ ਬੇਟਾ ਸੋਢੀ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਆਵਤੇ ਭਏ ਜੋਹ ਬਾਬਾ ਆਪ ਬਡੇ ਬੁਧੀਵਾਨ ਵਿਦ੍ਵਾਨਥੇ ਤਿਸਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਆਸਨ ਅਲਗ ਵਿਛਵਾਇਦੀਓ ਤਿਸ ਪਰ ਸੋਢੀ ਜੀ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਯਥਾ ਯੋਗ੍ਯ ਤਿਸਕੋ ਸਤਕਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਉਸੀ ਸਮੇ ਏਕ ਆਲੂਵਾਲਜੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਵਾਰੋ ਪਖਾਕਰ ਰਹਜੋਥੋ ॥ ਔ ਏਕ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਵਾਰੋ ਆਲੂ ਵਾਲਜੋ ਸਿਖ ਉਸਕੋ ਮੰਤੀ ਓਹ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਰਖਤੋ ਥੋ ਵੋ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਜਬ ਕਬੀ ਮਿਲੇ ਤਬ ਏਹੀ ਉਸਸੇ ਕਹੇ ਹੇ ਭਾਈ ਜੀ ਤੁਮਨੇ ਸੰਤਨ ਕੀ ਉਪਰਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਦੇਖਕੇ ਉਨਕੇ ਉਪਰ ਕਿਸੇ ਚਾਲਕੀ ਗਿਲਾਨੀ ਨਹੀ ਕਰਨੀ ਯੇਹ ਬਾਬਾਖੁਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਸਵੇ ਸਾਖਜਾਤ ਪਾਤਸਾਹਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ॥ ਇਨਹੋਨੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਸਰੂਪ ਮੈ ਜੋ ਬੀਚ ਬੈਠਕੇ ਰਜੇ ਹੀ ਜਲਮ ਪੰਥਕੇ ਬੇੜੇਭੈਗੇ ॥ ਏਹ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕਰੀਥੀ ॥ ਸੋ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਦਲ ਮੈ ਰਾਮ ਨਗਾਰ ਕੀ ਲੜਾਈ ਸੇ ਲੈਕੇ ਗੁਜਰਾਤ ਕੇ ਯੁਧ ਤਕ ਸਿੰਘਕੈ ਦਲ ਮੈ ਰਹੇ ਥੇ ॥ ਔ ਸਰਬ ਸਿੰਘਹੁ ਸੇ ਰਾਮ ਨਗਾਰ ਮੈ ਸੇ ਹੀ ਕਹਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਜਾਲਸੋ ਤੁਮਾਰੋ ਬੇੜੋ ਅਬ ਡੂਬ ਜਾਇਗੋ ॥ ਅਬ ਸਮੋ ਅ ਯੋ ਹੈ ਗੁਰੂ ਖੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਜੋ ਤੁਮੋਨੇ ਅਵਗਜਾ ਕਰੀ ਥੀ ਉਸਕੋ ਫਲ ਲਾਗਨੇ ਕੋ ਉਨਕੋ ਬਦਲੋ ਅਬ ਹਮ ਤੁਮਸੇ ਲੇਵੈਂਗਾ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਨਸੇ ਹੀ ਸਭ ਸਿਖਹੁ ਕੋ ਸੁਣਾਇਕੇ ਕਹਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਕੁਛ ਯੇਹ ਲੁਕੀ ਛਿਪੀ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਚਾਲ ਕੀ ਗਿਲਾਨੀ ਇਨਕੇ ਉਪਰ ਤੂੰ ਕਰੈਗ ਤਬ ਵੋ ਤੁਝਸੇ ਕਹਭੀ ਦੇਵੈਗੇ। ਸੋ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੁ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਗਾਦੀ ਕੇ ਧੋਰੇ ਨੀਵੇ ਆਸਨ ਪਰ ਬੈਠੇ ਦੇਖਜੋ ਤਬ ਉਸਕੇ ਮਨ ਮੈ ਗਿਲਾਨੀ ਇਸ ਭਾਂਤ ਕੀ ਫੁਰਤੀ ਭਈ ॥ ਕਜਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਭਾਈ ਏਹ ਸੰਤ ਕੋਈ ਸੋਛੀ ਨਹੀ ਬੰਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨਹੀ ਤ੍ਰਿਹੁਣ ਨਹੀ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਤੀ ਹੈ ਔ ਏਹੁ ਸੋਛੀ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਏਹੁ ਆਸਨ ਨੀਵੇ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੈ ਔ ਸੰਤ ਬਡੀ ਉਚੀ ਗਾਦੀ ਲਾਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਏਹੁ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ ਨਾ ਔਰ ਕਜਾ ਹੈ ਕਜਾ ਹੈਹੂ ਕਜਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰਣੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ॥ ਔ ਸੋਛੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਰਖਤੇ ਥੇ ਸਾਖਜਾਤ ਵਿਸਨੁਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਥੇ ਵੋ ਆਪ ਹੀ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸਮਤਾ ਨਹੀਕਰਤੇਥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੂੰਦਾਹੜੀਲਾਂਦਿਨੂਜੀਕੋ ਸਰੂਪਕਹਜਾ ਕਰਤ ਥੇ ਕੇ ਏਹ ਦਾਹੜੀਵਾਰੇ ਵਿਸਨੂਭਗਵਾਨਹੈ ਉਨਹੋ ਨ ਕਈਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀ ਅਜਮਤਾ ਅਜਮਾਈ ਥੀ ਬਡੇ ਲਾਯਕ ਥੇ ਅਜਮਤਾ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਡ੍ਡ ਅਪੂਰਬ ੨ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ ਕਬੀ ੨ ਆਇਜਾਤੇ ਥੇ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਜੰਬੂ ਕੀ ਰਾਜ ਸੀ ਮੈ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਜਬ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਚਲੇ ਗਏ ਵੋ ਸਿਖ ਭੀ ਅਪਨ ਘਰ ਕੋ ਚਲਜੇ ਭਯੇ ਤਬ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਕੀ ਨੌਕਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਛੂਟ ਗਈ ਔ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਜਬ ਦੋਨੋ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲੇ ਤਬ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਏਕ ਅਰਜ ਮੇਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਕਰਨੀ ਤੁਮਨ ॥ ਸਰਦੂਲਸਿੰਘ ਵਾਚ ਕਹੁ ਭਾਈ ਕਯਾ ਅਰਜ ਹੈ ਤੇਰੀ ॥ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘਵਾਚ ॥ ਜੇ ਵੇ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹ ਤੋ ਆਪੇ ਹੀ ਜਾਣ ਜਾਵੈਗ ਉਨਕ ਆਗੇ ਕਹਣੇ ਕੀ ਕਯਾ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ਤੁਮਨੇ ਫਕਤ ਇਤਨੋ ਹੀ ਕਹਦੇਨੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਕ੍ਰਿਸਨਸਿੰਘ ਕੀ ਏਕ ਅਰਜ ਹੈ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਨੋ ॥ ਤਬ ਸਰਦੂਲਸਿੰਘਨੇ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਹਸਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨ ਬਚਨ ਕੀਆ ਦਖੋ ਭਾਈ ਹਮ ਕੋਈ ਸੋਢੀ ਨਹੀ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨਹੀ ਤ੍ਰਿਹੁਣ ਨਹੀ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨਹੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨਹੀ ਛਤ੍ਰੀ ਨਹੀ ਹਮਤੋ ਜਟ ਸਿੰਘ ਹੈ ਹਮ ਕਯਾ ਜਾਣੈ ਅਰਜਾਂਕੂੰ ਜਬ ਐਸੇ ਬਚਨ ਰੁਖੇ ਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣੇ ਜਬ ਵੇ ਸਿਖ ਸਮਝ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਕੇ ਉਨਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਉਪਰ ਕੁਛ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰੀ ਹੋਗੀ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਤ ਭਯੇ ॥ ਕਿਸੀ ਦਿਨ ਜਬ ਦੋਨੋ ਫੇਰ ਮਿਲੇ ਤਬ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਕਿਉ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਆਗੇ ਮੇਰੀ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ਥੀ ॥ ਸਰਦੂਲਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹਾਂ ਭਾਈ ਅਰਜ ਤੋ ਤੇਰੀ ਗੁਜਾਰੀ ਥੀ ਪਰ ਸਾਚ ਕਹੋ ਤੈਨੇ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਚਾਲ ਕੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਊਪਰ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰੀ ਥੀ ॥ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਮੈਨੇ ਤੋ ਐਤਹੁ ਪਰ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਚਾਲ ਕੀ ਨਹੀ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰੀ ਥੀ ॥ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਨਹੀ ਭਾਈ ਜੀ ਤੁਮਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਊਪਰ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਤੇਰੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਏਹ ਉਤ੍ਰ ਦੀਓ ਹੈ ਕੇ ਦੇਖੋ ਭਾਈ ਹਮ ਸੋਢੀ ਬਦੀ ਤ੍ਰਿਹੁਣ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮ ਨਹੀ ਛਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮਤੋ ਜਾਟ ਸਿਖ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਹਮ ਊਚੇ ਬੈਠਤੇ ਹੈ ਔ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਆਦਿਕੋ ਕੂੰ ਨੀਚੇ ਬੈਠਾਵਤੇ ਹੈ ਇਹੁ ਬਿਨਾ ਗਿਲਾਨੀ ਕੇ ਬਚਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਨੇ ਇਸ ਬਾਤ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਜਰੂਰ ਕਰੀ ਹੋਵੈਗੀ ॥ ਤਬ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕਰਕੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਹਾਂ ਸੋਢੀ ਗੁਰੂ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਨੀਚ ਬੈਠਾ ਦੇਖਕੇ ਏਹ ਸੰਕਾ ਕਰੀ ਥੀ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਬਾਤ ਕੂੰ ਖਟ ਮਾਸ ਬੀਤ ਚੁਏ ਹੋਵੈਗੇ ॥ ਸਰਦੂਲ ਸਿਘੋ ਵਾਚ ਭਾਈ ਤੇਰੇ ਨਜੀਕ ਖਟ ਮਾਸ ਵਿਤੀਤ ਹੁਏ ਹੈ ਉਨਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮੈ ਤੋ ਯੇ ਆਜ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਤੇਰੇ ਕੋ ਜੋ ਵਰਜਾਥਾ ਕੇ ਦੇਖੀ ਕੋਈ ਗਿਲਾਨੀ ਨ ਕਰੀਂ ਮਤ ਸਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ਲਗੀ ॥ ਅਬ ਭੀ ਜੋ ਹਮ ਤੁਮ ਬਾਤੈ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਏਹ ਭੀ ਸਭੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਉਨਸੇ ਕੁਛ ਛਪੀ ਲੁਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਾਤ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਸਭ ਕੁਛ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਅੰਤਰ ਵਰਤੀ ਦਸਕਾਲ ਵਸਤੁ ਉਨਕੂੰ ਹਸਤਾਮਲਕ ਵਤ ਪ੍ਰਗਟ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਉਸ ਸਿਖਕੀਆਂ ਅੰਸਜਾਂ ਬਾਤੈ ਸੁਣਕ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡ ਭੁ ਐ ਸ੍ਰਧਾ ਉਭਪਰ ਹੋ ਆਵਤੀ ਭਈ ਕਹਤੇ ਭਯੇ ਕੇ ਠੀਕ ਨਿ ਛ ਕਰਕੇ ਮੈਨੇ ਜਾਨ ਲੀਓ ਹੈ ਕੇ ਏਹ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸਜੀਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਅਤੀਵ ਸ੍ਰਧਾ ਸੇ ਸਤਦੁਲ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥ ਲੈਕ ਐ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੈਕੇ ਮਹਾਰਾਸ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ਾ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟਕਤੇ ਭਯੇ ॥ ਪੁਨਾ ਆਗਾ ਸੇ ਓਹੀ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨ ਉਚਰਜੇ। ਕਿਉ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਈਂਹਾਂ ਕਹੇ ਕੂੰ ਆਯਾ ਹੈ ਹਮ ਕੋਈ ਸੋਛੀ ਬੇਦੀ ਤ੍ਰਿਹੁਣ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਆਦਿਕ ਗੁਰੂ ਕੀ ਅੰਸ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮ ਤੋ ਜਟ ਸਿੰਘ ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਕਿਸੀ ਸੋਢੀ ਬੇਦੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਅੰਸ ਕੀ ਸਰਣਿ ਜਤੋਂ ਤਬ ਤੇਰੇ ਭਲੇ ਹੋਤੇ ਈਂਹਾਂ ਕਾਹ ਕੂੰ ਆਯੇ ਹੈ ਅਬ ਭੀ ਚਲਜੇ ਜਾਹੁ ਭੂਲੈ ਮਤ ਐਸ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਅਤੀਵ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਭ੍ਰਾਹੀਮਾਂ ੨ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੇ ਪਰ ਗਿਰ ਪਜੇ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਹਮਾਰੇ ਗੁਨਾਹੋ ਕੀ ਉਰਮਤ ਦੇਖੇ ਆਪ ਬਖਸਨੇ ਜੋਗ ਹੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਖਸ ਲੇਹੁਜੀ ਹਮ ਜੀਵ ਸਦਾਸੇ ਭੂਲਨੇ ਹਾਰੇ ਹਾਂ ਆਪ ਬਖਸਿੰਦ ਹੋ ਭਾਂਤੇ ਮੈਨੇ ਭੂਲਕੇ ਖੋਟੇ ਸੰਕਲਪਕੀਓ ਹੈਂ ਸੋ ਬਖਸੋ ਜੀ ॥ ਹਮ ਜੀਵ ਨਿਤਹੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕੋ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨੰ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਸ ਹਿਬ ਪ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਹੈ ਸਾਚੈਰਗਮਃ ਪ ਠਾਕੁਰ ਅੰਸੋ ਨਾਮਤੁਮਾਰੋ । ਜਾਤਿ ਪਾਤਿ ਕੋਈ ਪੂਛੈ ਨਾਹੀ ਬਾਛੈ ਚਰਨ ਰਵਾਰੋ ॥ ਇਤ੍ਰਾਦੀ ਹਮ ਜੀਵ ਦੇਹ ਭਿਮਾਨੀ ਦੇਹ ਕੋ ਅਧ੍ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਜਾਤੀਪਾਤ ਕੋ ਅਹੰਕਾਰ ਮੈ ਹੀ ਫਸੇਹੂਹੈ ਔ ਆਪ ਛਿਮਾਵਾਨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਪਨੋ ਅਪ੍ਰਾਧ ਛਿਨਾ ਕਰਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੂੰ ਚਲਜੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਪੁਨਾ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪਾਇਕੇ ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਨੌਕਰੀ ਔਰ ਸੰਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਭਯੇ॥ ਜੀਵ ਸਦ ਹੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਕੇ ਦਬਾਯ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜਬ ਕੁਛ ਮਾਂਗਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤੁਛ ਜੈਸੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਤੁਛ ਹੀ ਵਸਤੁ ਮਾਂਗਤੇ ਹੈ ਜੋ ਥੋਰੇ ਦਿਨ ਬਾਦ ਨਸਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ॥ ਤਥਾ ਗਾ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ॥ ਜਉ ਮਾਂਗੈ ਤਉ ਮਾਗੈ ਬੀਆ ॥ ਜਾਂਛੇ ਕੁਸਲ ਨ ਕਤਹੂੰ ਥੀਆ ॥ ਇਤ੍ਰਾਦੀਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਰਸਰੀ ਸੇ ਬਾਂਧਾ ਹੁਆ ਘਟੀ ਯੰਤ੍ਰ ਵਤਭ੍ਰਮਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਅਧਹ ਉਰਧ ਕੋ ਔ ॥ ਵਾਸਨਾਹੀ ਜੀਵ ਕੂੰ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਮਹਾ ਕਲੇਸੋ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੀ ਹੈ ਔ ਵਾਸਨਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਤੁਛ ਜੀਵੇ ਕੇ ਆਗੇਦੀਨ ਹੋਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ਯਦਯਪੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਜੀਵਇਹੁ ਵਿਭੂ ਬਜ਼ਾਪਕ ਸਰਬ ਸਕਤੀ ਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਭੀਹੈ ਤਥਾਪੀ ਵਾਸਨਾ ਕਰਕੇ ਅਤੀਵ ਤੁਛ ਅਸਮਰਥ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਦੋਕਾਨ ਔਦੋਚਰ ਲੋਂਕੇ ਅੰਗੁਠਜੋਕੇ ਅੰਤਰ ਆਇਕੇ ਆਪਕੂੰ ਪਰੀਛਿਨ ਤੁਛ ਮਾਨ ਨੇਲਾਗ ਪਰਜੋਹੈ ॥ ਦੇਖਹੁ ਬਡੋ ਅਸਚਰਜ ਹੈ ੨ ਕਹਾਂ ਵਿਭੂ ਬਜ਼ਾਪਕ ਬੇਅੰਤ ਦੇਸ਼ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਪਰੀ ਛੇਦ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਲੋ ਔ ਕਹਾ ਵਾਸਨਾ ਕ ਵਸਤੇ ਤੁਛ ਸਰੀਰਕੇ ਅਧਜ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਹਾਥਮਾਤ੍ਰ ਆਪ ਕੂੰ ਮਾਨਲੇਨੋ ਪਰਿਛਿਨ ਭਾਵਕੂੰ ਵਾਸਨਾਕੇ ਵਸਤਪ੍ਰਾਪਤਨਹੀਹੋਜਾਲੋ ਜੋਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮ ਡੋਮੇਂ ਸਮਾਵਤੋਥੋ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਜੀਵ ਮਛਰਾਦੀ ਸਰੀਰਮੈ ਅਧਜ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਆਪਕੂੰ ਮਸਕਹੀ ਮਾਨਤੋ ਭਯੋ ਕੇਵਲ ਵਾਸਨਾਨੇਹੀ ਇਸਕੂੰ ਪਰੀਛਿੰਨ ਔਤੁਛਕਰ ਡਾਰਜੋ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਵਾਸਨਾ ਕੋ ਦੋਸ ਸਫਟ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਓ ਹੈ ਅਬ ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣੋ ਜਬ ਕਿਸਨਸਿੰਘਨੇ ਸੰਤਾਨ ਔਨੌਕਰੀ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀਠਕੁਰਜੀਆਗੇ ਬੇਨ ਤੀ ਕਰੀ। ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਰੇ ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਸੰਤਾਨਤੋ ਤੇਰੇ ਘਰਮੇਂ ਸਾਤੁ ਜਨਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਹੀ ਹੋਗੀ ਔ ਨੌਕਰੀ ਭੀ ਸਹਜ ਪਕੇ ਸੋ ਮੀਠਾ। ਪੁਨਾ ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕ ਨ ਮੁਛਜੋ ਹੈ ਔ ਨ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕਹਜੋ ਹੈ ਅਗਜ਼ਾ ਲੈਕੇ ਬਿਮਨ ਜੈਸੋ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲਜੋ ਗਯੋ॥ ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਕੋ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੂੰ ਦੋ ਮਾਸ ਜਬ ਬੀਤ ਗਏ। ਤਬ ਏਕ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਨੇ ਹਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਆਕੇ ਲਾਟਕੇ ਪਾਸ ਏਕ ਨੌਕਰ ਰਖਕੇ ਭੇਜਨੋ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਦਰਖਾਸ ਲਿਖਾਕੇ ਦੇਵੈ ਤਿਸਕੇ ਹੁਕਮ ਦੇਨੇਸੇ ਕੋਈ ਦੋਸੈ ਦਰਖਾਸਤ ਗੁਜਰੀ। ਔ ਕਿਸਨਸਿੰਘਨੇ ਦਰਖਾਸ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਦਈ ਥੀ ਪਰੰਤੂ ਤੁਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਨੇ ਲਏ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਥੋਰੀ ਸੀ ਊਚੀ ਟਿਬੀ ਪਰ ਜਾਇ ਖੜੋ ਹੋਜਾਤ ਭਯੋ ਬਹੁਤ ਸੇ ਆਦਮੀ ਕੀ ਭੀੜਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋਕੇ ਤਮਾਸ਼ੋ ਦੇਖਤੋ ਰਹਜੋ। ਇਤਨੇ ਚਿਰਮੈ ਉਸ ਅੰਗੇਜਨੇ ਭੀ ਅਪਨੀ ਕੋਠੀ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸਕੇ ਆਦਮਜੋਕੇ ਸਮੂ ਕੀਓਰ ਦੇਖਕੇ ਪੁਨਾ ਟਿਬੀਕੀ ਓਟ ਦੇਖਕੇ ਬੋਲਜੋ ਕੇ ਵੋ ਜੋ ਊਚੀ ਜਗਹ ਸੀਖ ਖੜੋ ਹੈ ਉਸਕੋ ਬੋਲ ਲੇਵੋ ਤਬ ਕਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਇਕੇ ਪੂਛਜੋ ਕੇ ਤੁਮ ਨੌਕਰੀ ਕਰੋਗੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਤੁਮਕੋ ਜਾਨਾ ਮਨਜੂਰਹੈ। ਤਬ ਕਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਮੁਝਕੋ ਮਨਜੂਰਹੈ ਤਿਸਕੂੰ ਨੌਕਰ ਕਰਕੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਕੂੰ ਭੇਜਦੀਓ ਤਹਾਂ ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਕੂੰ ਬਹੁਤਸੇ ਧਨਕੋ ਲਾਭ ਹੋਤੋ ਭਯੋ। ਸੋ ਸੰਤ ਜਨ ਕਲਪਤਰੂਪਹੈ ਇਨਕੇ ਸਮੀਪ ਜਾਇਕੇ ਤੁਛ ੨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਸੰਕਲਪ ਨ ਕਰਨੋ ਚਾਹਜੇ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਸਦਾ ਰਹੇ ਔ ਨਿਤ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਵਾਸਤੇ ਸੰਕਲਪ ਕਰਨੋ ਚਾਹਜੇ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋਹਿਰਾ—ਸਦਗੁਰੂ ਸਦ ਕਲਪਤਰੂ ਮਨਸਾ ਪੂਰਣਹਾਰ।
ਛਾਰ ਪਦਾਰਥ ਅਸ੍ਰਮਿਧ ਦੇਤਨ ਲਾਗਤ ਬਾਰ ॥ ੦ ੩ ੩

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੪੩ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥
ੴ ੩੩ ਸ੍ਰੀ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਦੋਃ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥਗੁਰੂ ਜਗਤ ਸਰਬ ਕਰਤਾਰ ॥
ਮੈਸਖ ਭਰਮ ਬਿਨਾਸਹਿਤ ਗਯਾਨ ਯੋਗ ਅਵਤਾਰ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ ॥ ੧੯੧੨ ਕੇ ਸਾਲ ਜੇਠਕੇ ਮਾਸ ਮੈ ਭੁਦ੍ਕਾਲੀ ਏਕਾਦਸ਼ੀ ੧੧ ਕੇ ਦਿਨ ਮੈ ਏਕ ਸੰਤਪੁਰੇਕਾ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਾ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘ ਛੇ ਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਆਯੇ ਆਕੇ ਯੋਗ ਵਾਸਿਸਟਕੀ ਕਥਾ ਹੋ ਰਹੀ ਥੀ ਤਿਸ ਸਮੇ ਅਨੇਕ ਜੀਵਵਾਦ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲ ਰਹਜੋ ਥੇ॥ ਕਜਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਸਿਸਟ ਜੀ ਨੇ ਐਸੇ ਅਨੇਕ ਜੀਵ ਵਾਦਕੋ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਉ ਹੈ ਜਿਤਨੇ ਜੀਵ ਹੈ ਇਨਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਲਪੇ ਹੁਏ ਉਤਨੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਹੈ ਏਕ ੨ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਮੈ ਉਤਨੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸਨੁਰੁਦ੍ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਉਨਕੇ ਕਲਪੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਉਤਨੇ ਹੀ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਮਾ ਨਿਛਤ੍ ਸੁਮੇਰ ਕੈਲਾਸ ਮੰਦ੍ਰਚਲ ਬਿੰਧਜਾਚਲ ਸਾਤੋ ੨ ਸਮੁਦ੍ ਆਦਿਕ ਭੀ ਉਤਨ ਹੀ ਹੈਂ ਇਤਜਾਦਿਕ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਵ ਕਲਪਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਹੈ ਔਰ ਈਸ੍ਵਰ ਜੀਵ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੋਈ ਜਗਤ ਕੋ ਕਰਤੋ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਨੇਕ ਜੀਵ ਵਾਦ ਬਹੁਤਸਾ ਯੁਕਤੀ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸਟ ਜੀ ਨੇ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਪ੍ਰਮਾਣੋ ਸਹਤ ਨਿਰੂਪਨ ਕੀਓ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਹੈ ਕੇ ਦ੍ਰਿਸਟਮਾਨ ਹੈ ਸਗਲ ਮਿਥੇਨਾ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੇ ਮਤ ਮੇ ਵਿਰੋਧ ਆਵਤੋ ਹੈ ਐਸੋਸੰਸਾ ਸੁਣਕੇ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘ ਬਾਵੇਕੇ ਮਨਮੇ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਮੈ ਸੁਣਤਾ ਹੂੰ ਅਪਨੇ ਮਨਮੋ॥ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚਾਕੇ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈ ਔ ਮੁਝਕੂ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਨੋ ਆਵਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਮੈ ਬਹੁਤ ਪਢਾਨਹੀ ਹੋ॥ ਜੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈ ਤੋ ਮੇਰੇ ਪੂਛਨੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਇਨ ਦੋਨੋ ਮਤੋ ਕੋ ਵਿਰੋਧ ਸਫੁਟ ਔ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੂ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤ੍ ਦੇਵੈ ॥ ਲੋਕ ਸੋ ਸੁਣਕੇ ਕੁਛ ਨਿਰਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੰਸੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਏਹ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜਬ ਲਗ ਨ ਦੇਖੇ ਆਪਨੀਨੈਨੀ॥ਤਬ ਗਲ ਨ ਪਤ੍ਯਾਉ ਗੁਰੁ ਕੀ ਬੈਨੀ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਮਾਨਸੀ ਪ੍ਰਸਨੋ ਕ। ਉਤ੍ ਅੰਤਰਯਾਮਿਤਾਂਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਵਾਚ ॥ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਵਸਿਸਟ ਕੇ ਵਚਨੋ ਮੈ ਔ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਾਕੇ ਮੈ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀ ਆਵਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਭੀ ਬਚਨ ਹੈ ਜਪਜੀ ਕੇ ੩੪ ਸਲੋਕ ਮੈ ਕੇਤੋ ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰ ਕੇਤੇ ਕਾਨ ਮਹੇਸ ॥ ਕੇਤੇ ਬਰਮੇ ਘਾੜਤ ਘੜੀਐ ਰੂਪ ਰੰਗਕੇ ਵੇਸ ॥ ਕੇਤੀਆਂ ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਮੇਰੁ ਕੇਤੇ ਕੇਤੇ ਧੂਹ ਉਪਦੇਸ ॥ ਕੇਤੇ ਇੰਦ ਚੰਦ ਸੂਰਕੇਤੇ ਮੰਡਲ ਦੇਸ ॥ ਕੇਤੇ ਸ੍ਰਹਮੇ ਸਾਜਨ ਲਾਏ ॥ ਕਈ ਕੋਟਿ ਹੋਇ ਅਵਤਾਰ ॥ ਕਈ ਜੁਗਤ ਕੀਨੋ ਵਿਸਥਾਰ ॥ ਕੀਤਾ ਪਸਾਉ ਏਕੋ ਕਵਾਉ ॥ ਤਿਸਤੇ ਹੋਏ ਲਖ ਦਰਿਆਉ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਬਿਨਾ ਕਲਪਿਤ ਸੰਸਾਰਮਾਨੇ ਨਹੀਘਟਤਾਂਹੈ ਸਾਕਲਪਨਾ ਜੀਵੋਕੀ ਅ ਪੋ ਆਪਨੀ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨਹੈ ਜੈਸੇਏਕਹੀਸੂਤਕੀ ਮੈ ਬਨੁਤ ਸੇ ਮਾਨੁਖੋਂਕੂ ਭਿੰਨ ੨ ਭ੍ਰਮ ਹੋਜਾਤੋਹੈ। ਕੋਈ ਕਹਤੋਹੈ ਕੇ ਏਹੁਰੁਪੋਹੈ ਕੋਈ ਕਹਤੋ ਹੈ ਏਹੁ ਅਭ੍ਰਕਕੇ ਪਤ੍ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਕਾਗਦ ਕੀ ਹੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਰਜੁ ਮੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਰਪਕੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋ ਗਈ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਮਾਲ੍ਯਾ ਕੀ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਦੰਡ ਕੀ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਧਰਨੀ ਮੈ ਰੇਖਾ ਕੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਜਲ ਧਾਰਾਕੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਸੋ ਜੈਸੀ ਜਿਸਕੋ ਮਨ ਮੈ ਕਲਪਨਾ ਭਈ ਜਿਸ ੨ ਰੂਪਕੀ ॥ ਤੈਸੇ ੨ ਰੂਪ ਉਨਕੀ ਕਲ੍ਪਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨਕੂੰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਦਾਰ੍ਸ਼ਾਂਤ ਮੈ ਭੀ ਜਾਨਲੇਵੋ ॥ ਅਧਿਸਠਾਨ ਸ੍ਰਹਮ ਮੈ ਭੀ ਜੈਸੀ ੨ ਕੋਈ ਭਾਵਨਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ਉਸਕੂੰ ਉਸੀ ਰੂਪਕੋ ਦਰਸਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ਦਰਪਨ ਮੈ ਜੈਸੋ ਸੁਧਟੇਢੋਮੁਖ ਆਨਾਇਕੇ ਜੋ ਜੋ ਦੇਖਤੋ ਹੈ ਵੈਸੋ ਹੀ ਉਸਕੂੰ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਕੋ ਦਰਸਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਜੀਵ ਭੀ ਅਨੰਤ ਹੈ ਔ ਉਨਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਲਪੇ ਹੂਏ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਭੀ ਅਨੰਤ ਹੈ ਔ ਮਿਥ੍ਯਾ ਸਵਪਨਨਗਰਵਤ ਜੀਵੋ ਕੋ ਕਲਪਿਤ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਸਤ੍ਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਿਢ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਹੈ ਅਬ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਸਨ ਕੋ ਉਤ੍ ਸੁਣੋ ॥ ਮਿਥ੍ਯਾਤਨ ਧਨ ਕੁਟੁੰਬ ਸਬਾਛਿਆ ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਮਾਨ ਹੈ ਸਗਲ ਮਿਥੇਨਾ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਭੀ ਠੀਕ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਕਲਪਤ ਪਦਾਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸਤ੍ਯ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਅਰ ਸਤ੍ਯ ਸੁਕਤੀਰਜਤ ਵਤ ਔ ਰਜੁ ਸਰਪ ਵਤ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮਿਥ੍ਯਾਹੀ ਕਹਜੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਮਿਥ੍ਯਾਕੋ ਸਤ ਕੋਈ ਨਹੀ ਕਹਤੋ ਹੈ ਔ ਨ ਮਿਥ੍ਯਾ ਪਦਾਰਥ ਕੂੰ ਕੋਈ ਸਤ੍ਯ ਹੀ ਬਨਾਇਸਕਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਸਾਦਯਾ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸਟ ਜੀ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਏਕ ਹੀ ਮਤੋ ਹੈ ਨਾਥ ਅਜਾਨੀ ਕੋਟ ਕੋ ਨਿਸਚੈ ਨਿਜਮਤ ਏਕ
ਏਕ ਅਗਜਾਨੀ ਕੋਹੀਏਵਰਤਤਮਤੇ ਅਨੇਕ॥ਇਤਜਾਦੀ ਉਤ੍ਰਾਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ
ਤੁਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਬਾਵ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘਨੇ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ
ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟਕਜਾ ॥ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ, ਤੀਨ ਬਜੇ ਆਯੇ ਕੇ
ਬਾਵੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕੀਓ ਉਸ ਸਮੇ ਏਕ ਮਾਈ ਜਬਾ ਅਵਸਥਾ
ਅਛੀ ਸਵਰੂਪਵਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪਖਾ ਕਰ ਰਹੀ ਥੀ ਔਰ ਭੀ ਕਿਤਨੇਕ ਸਰੀਰ
ਬੈਠ ਹੈ ਉਨਮੈ ਸੇ ਏਕ ਸਰੀਰ ਉਸ ਮਾਈ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਅਖੰਡ ਧਜਾਨ
ਲਗਾਇਕੇ ਦੇਖ ਰਹਜੇ ਥੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਦਮਾਸਨ ਬਾਧਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਮੂੰਦੇ
ਹੂਏ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਧਜਾਨ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਥੇ ਸੀਸ ਉਪਰ ਮਾਖਣ ਲਗਾਕੇ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਥ
ਉਸ ਸਮੇ ਸਭ ਕੋਈ ਚੁਪ ਚਾਪ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਥੇ॥ ਜਬ ਦੋ ਤੀਨ ਘੜੀ ਬੀਤਗਈ ਇਸੀ
ਚਾਲਸੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਉਘੜ ਕੇ ਦੋਨੋ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਪਰਸਪਰ ਬਧ
ਜਾਨਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਮੂਰਖ ਇਸ ਮੇਰੇ ਰੋਡੇ ਭੋਡੇ ਸਿਰ ਔ ਰੂਪਵਲ
ਕਜਾ ਦੇਖਤੀ ਹੈ ਇਸ ਅਪਨੇ ਯਾਰ ਮਿਤ੍ਰ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਜਿਸਕੋ ਤੇਰੇ ਮੁਖਕੀ ਓਰ
ਦੇਖਤੇ ਕੂੰ ਦੋ ਘਜੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚਾਰੇ ਕੀ ਗਰਦਨ ਭੀ ਥਕ ਗਈ ਹੈ ॥
ਸਾਲੇ ਹਡ ਚਮਕੇ ਯਾਰ ਚਮਾਰ ਘਰ ਸੇ ਤੋ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਵਹਾਨੇ ਕਰਕੇ
ਆਤੇ ਹੈ ਔ ਕੁਤਜੋਂ ਕਾਕੋਂ ਵਤ ਧ੍ਰੰਗਜੋਂ ਮੈ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਰਖਤੇ ਹੈ ਇਤਨੇ ਬਚਨ
ਕਹਕੇ ਮੌਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹ ਖਤ੍ਰੀ ਸਰੀਨਕਾ
ਅਪਨੇ ਲੜਕੇ ਕੂੰ ਮਥਾ ਟਿਕਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਲਜਾਤੇ ਭਯੇ ਘੜੀ ਚਾਰ ਪਾਂਚ ਦਿਨ
ਰਹਤ ਦੇ ਡੇਢ ਬਰਸ ਕੋ ਬਾਲਕਥਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਠਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਹੀ ਸਿਖ ਸੰਤ ਫੂਲਾ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਸ ਸਮੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਬੈਠਥੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ
ਪ੍ਰਸਾਦ ਔ ਬਸਤ੍ਰ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟਿਕਾਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ੨ ਬੈਠ ਗਏ ਔ ਬਾਲਕ ਕੋ
ਸਰੂਪ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਥਾ ਤਬ ਰਿਖੀ ਫੂਲਾਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਬਾਲਕੀ ਹਾਥ ਕੀ
ਔ ਮਸਤਕ ਕੀ ਰੇਖਾ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਪਚਾਸ ਬਰਸ ਕੀ ਉਮਰ ਇਸ
ਬਾਲਕ ਕੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਏਹ ਐਸੀ ਬਾਤੈ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥ ਕਰਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ ਇਨਕੋ ਕਹਨੋ ਕਹਾਨੋ
ਸੁਣਕੇ ਰਿਖੀ ਫੂਲਾਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਾਹਰੇ ਤੂੰ ਵਹੋ
ਚਾਰਜਾ ਕਰ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ
ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਾਹੁਰੇ ਇਸ ਬਾਲਕ ਸੇ ਬਹੁਤ ਮੋਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਤ ਕੀਆ ਕਰੋ ਏਹੁ ਤੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਿਥਜਾ ਸਿੰਘ ਹੈ ਛਲ ਰੂਪ ਹੈ ਕਪਟ ਕੋ ਰੂਪ ਬਨਾਕੇ ਤੁਝਕੂੰ ਛਲਨੇ ਆਯੋ ਹੈ ਇਸ
ਕੋ ਵਿਸ੍ਵਾਹੁ ਤੁਮਨੇ ਨਹੀ ਕਰਨੇ ਏਹੁ ਛਲਜੋ ਹੈ ਏਹੁ ਆਜਤ ਅਠਵੇ ਦਿਨਕੋ ਮਰ
ਜਇਗੋ ਏਹੁ ਸਫੁਟ ਬਚਨ ਅਰਜੁਨਸਿੰਘ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਹੀ ਦੀਓ ਪਰੰਤੂ
ਮੂਰਖ ਕੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਨ ਆਈ ਔ ਨ ਤਿਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੋ ਤਿਸਕੀ ਅਪਮ੍ਰਿਤਯੂਕੀ
ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਜਤਨ ਭੀ ਨ ਪੂਛਜੋ ਫਿਰ ਭੀ ਮਾਰਗ ਮੈ ਸੈਲ ਕਰਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ
ਕੋ ਮਿਲਤੋ ਭਯੋ ਬਾਲਕ ਕੋ ਆਛੇ ਬਸਤ੍ਰੇ ਭੂਖਣੇ ਸੇ ਸ੍ਰਿਙਾਰਤ ਦੇਖਕੇ ਤਬ ਭੀ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਏਹੀ ਬਚਨ ਕੀਓ ਅਰੇ ਏਹੁ ਮਿਥਨਾ ਸਿੰਘ ਨੈ
ਇਸਕ ਸਾਥ ਤੂੰ ਬਹੁਤ ਮੋਹ ਨ ਕਰੀਂ ਤਬ ਭੀ ਮੂਰਖ ਨ ਸਮਝਜੋ ਕਹਤੋ ਭਯੋ ਐਸੇ
ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਿਲਾਸ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਹੈ ਭਲਾ ਮੇਰੋ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬੀ ਥੋਰੇ ਮਰ ਚਲਜੋ
ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਨ ਜਾਨਤੋ ਭਯੋ ਮੂਰਖ ਜ ਸਾਧੂ ਬੋਲੈ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ॥ ਸਾਧੂ ਕੋ ਬੋਲਜੋ
ਬਿਰਥੋ ਨਾ ਜਾਇ ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਜਾਨਤੋ ਭਯੋ ॥ ਜਬ ਵੋ ਆਠਵੇ ਦਿਨ ਆਯੋ
ਤਬ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਥੋਰੀ ਸੀ ਬਿਮਾਰੀ ਸੇ ਵੋ ਬਾਲਕ ਮਰਗਯੋ ॥ ਪੁਨਾ ਰੋਨੇ ਪੀਟਨੇ
ਲਾਗਜੇ ਭਲਾ ਅਬ ਰੋਵਨੇ ਪੀਟਨ ਸੇ ਕਜਾ ਹੋਤੋ ਹੈ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਅਬਤੋ ਸਮੋ
ਰਮ ਗਯੋ ਹੈ ਜਾਹੁ ਅਬ ਬਖੇੜੋ ਦੂਰ ਕਰੋ ॥ ਪ੍ਰਭਾ ਸਿੰਘਲ੍ਹੂਣ ਮਜਾਟੀ ਕੋ ਬਡੋ
ਛਾਰਸੀਰੀ ਬਡੋ ਚਤੁਹਥੋ ਛਤ੍ਰੀ ਜਾਤਕੋ ਸੋ ਆਇਕੇ ਹਜੂਰ ਕੋ ਚਰਣੋ ਆਗੇ ਅਰਜ
ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮਕੂੰ ਸੰਸਾਰੀ ਧੰਧਜੋ ਮੈ ਸਾਰੀ ਆਯੂ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ
ਅਬ ਤਕ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਕੁਛ ਵੀ ਸਿਮਰਣ ਨਾ ਕੀਓ ਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਔ
ਤੀਰਥ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਕੀਏ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਸੇ ਉਧਾਰ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇਗੋ ॥
ਤਿਸਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਤੁਮ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਸੋਹੰਕਾ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ
ਧਜਾਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਭੀਰਥੋਂ ਕੂੰ ਚਲੇਜਾਵੋ ਨਿਸਕਪਟ ਵਿਵਹਾਰ ਸਰੀਰਕੋ ਰਖਣੋ
ਦੰਭ ਨਹੀ ਕਰਨੋ ਦੰਭ ਨਾਮ ਥੋਰੋ ਭਜਨ ਤਪ ਕਰਨੋ ਔ ਲੋਕੋ ਕੋ ਬਹਤਸਾ ਦਿਖਾਵੋ
ਕਰਣੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਕੀ ਚਤੁਰਭੁਜ ਮੂਰਤੀ ਕੋ ਧਜਾਨ ਕਰਣੋ ਸਤਜ ਬੋਲਨੋ ਇਸ ਪ੍ਰ
ਕਾਰ ਕਰਤੇ ਤੁਮਾਰੋ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਿਰਮਲ ਹੋਜਾਇਗੋ ਸੰਤਹੁਕੋ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਔ ਈ
ਸ਼੍ਰੀਰ ਕਾ ਧਜਾਨ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੀਗਾਜੀ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇਸੇ ਤੁਮਾਰੀ ਗਜਾਨ ਕੀ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈਂ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਕ ਰੂਧਾ ਪਾਪਰੂਪਾ ਮਲਦਘਦ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ਤਦਨੰਤਰ ਤੁਮਾਰੇ
ਹਿੰਦੇ ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਸੂਰਜਵਤ ਉਦੇ ਹੋਵੇਗ ਅਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇਰੋ ਤਿਸਸੇ ਮਿਟ
ਜਾਵੇਗੋ ਤਬ ਤੁਮ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਮੁਕਤੀ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੇਗ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੋ ਸੰਸਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੂਪੀ ਸਮੁਦਰ ਸੇ ਤਾਰਕ ਉਪਦਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਸੰਤਪ੍ਰਤਾਪਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਜਾ ਅਨੁਰੂਪ ਵਤਤਤੋ ਹੁਓ ਕਿਤਨਾਕ ਛਿਰਸੇ ਬਾਦ ਤੀਰਥੋਂ ਕੀ ਓਰ ਹੀ ਵਿਦੇਹ ਰੋਕੈ ਵਲਜ਼ ਮੰਖਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥

ਦੋਃ—ਅਨਕ ਜੀਵਕੀਏ ਜਿਨਹ ਭਵਸਾਗਰ ਸੇ ਪਾਰ।
ਰਾਮ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਤਤ ਪਦ ਯੁਗਮ ਜੁਹਾਰ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਖੀਰ ਮ੍ਰਿਰੋਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੪੪ ਅਧਜਾਖ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਖੀਰ ਮ੍ਰਿਰੋਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਸੋਃ ਸਭ ਵਿਧਿ ਜਾਕੈ ਹਾਥ ਬੰਧਨ ਕਾਟਨ ਹਾਰ ਹਰਿ ॥
ਸੇਵਕ ਕਰਤ ਸਨਾਥ ਅਨਕ ਭਾਂਤ ਭ੍ਰਮ ਕਾਟਕੈ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ਏਸ ਸਾਖੀ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨੋ ਮੈ ੧੯੧੫ ਮੈ ਭਈ ਹੈ ਵੈਰੋਵਾਲ ਮੈ ਭਲੈ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦ ਨਾਗਾਯਨ ਸਿੰਘ ਕੀ ਕੰਨਜ਼ਾ ਕੁਸਾਲਕੌਰ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਵਿਵਾਹੀ ਹੁਈ ਥੀ ਪਟਪਟੀਆਂ ਕੀ ਗਲੀ ਮੈ ਰਹਤੀ ਥੀ ਤਿਸਕੇ ਘਰ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਔ ਦੋ ਕੰਨਜ਼ਾ ਏਹ ਦੋਨੋ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਫਿਰ ਵੁ ਵਿਧਵਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਕਿਤਨੇਕ ਛਿਰਪੀਛ ਤਿਸਨੇ ਕੰਨਜ਼ਾ ਭੀ ਵਿਵਾ ਦਿਤੀ ॥ ਉਸੀ ਗਲੀ ਕੀਆਂ ਮਾਈਆਂ ਅਮਾਵਜ਼ਾ ਕੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਔਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਚਲਜਾਂ ਉਨਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਮਾਈ ਕੁਸਲਾਕੌਰ ਭੀ ਨਦੀ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਚਲਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਔਰ ਜਨਾਨਜੋਂ ਸੇ ਕੁਸਲਕੋਰਾਂ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਚਲੋਰੀ ਆਜ ਪਰਬ ਕੋ ਦਿਨ ਹੈ ਔ ਈਂਹਾਂ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਸੰਤ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤਜਾਂ ਚਲੋ ॥ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਔਰ ਇਸਤ੍ਰੀਜੋਂ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਆਵਤੀਵੇਰ ਉਨਕੋ ਦਰਸਨ ਕਰੇਂਗੀਆਂ ॥ ਉਨਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਮਾਈ ਕੁਸਾਲਕੌਰਨੇ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰਜਾ ਜੋ ਆਵੜੀ ਵਾਰ ਘਰ ਪਹੁਚਨੇ ਕੀ ਜਲਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਜਾ ਜਾਨੈ ਉਸ ਸਮੇ ਦਰਸਨ ਹੋਵੇ ਕੇ ਨਾ ਹੋਵੈ ਮੈਤੋ ਅਬੀ ਦਰਸਨ ਸੰਤਹੁਕਾ ਕਰਚਲੂੰ ॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਧੀਰੇ ੨ ਚਲਨੇ ਲਗਾ ਪਰੀ ਔਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਭ ਮਾਈਆਂ ਆਗੇ ਨਿਕਸ ਗਯਾਂ ਜਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਆਈ ਤਬ ਕਜਾ ਦੇਖੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਆਗੇ ਥੜਜੋਂ ਪਰ ਖੜੇ ਹੈ ਤਬ ਮਾਈ ਕੁਸਾਲਕੌਰਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ॥ ਤਬ ਆਗੇ ਸੇ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਆਓ ਤੇਰੇ ਝਾਟੇ ਵਿਚ ਅਗ ਪਾਈ ਜਾਹੁ ਤੁਸੀ ਸਾਲਜਾਂ ਹੀ ਮਰਜਾਵੋ ਇਸ ਚਾਲ ਕੀਆਂ ਗਾਲਾਂ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਸੁਣਕੇ ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਮਾਈ ਨਦੀ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਚਲੀ ਗਈ ਔ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਵੀਚਾਰ ਕਰਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਮੈਇਨਕੋ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ਹੈ ਸੰਤਹੁਨੇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਉਲਟਾ ਸ੍ਰਾਪਦੇਦੀਓ ਹੈ ਏਹ ਨ ਜਾਨਤੀ ਭਈ ਸੋ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਕੁਟੁੰਬਨੇ ਮਟਜਾਣੋ ਹੈ ਮੁਝਕੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਜਨਾਇਦੀਓ ਹੈ ਆਨੰਦ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੂੰ ਚਲੀ ਆਈ ॥ ਜਬ ਥੋਰੇ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਏਕ ਧੀ ਤਿਸਕੀ ਮਰ ਗਈ ਪੁਨਾ ਥੋਰੇ ਹੀ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਦੈਰੋ ਛਾਲਸੇ ਖਬਰ ਆਈ ਕੇ ਤੇਰੀ ਦੁਹਤਰੀ ਔ ਤਿਸਕੀ ਮਾਈ ਵੇ ਦੋਨੇ ਮਰ ਗਈਆਂ ਹੈ ॥ ਉਸ ਸਮੇ ਜਿਤਨੀਆਂ ਔਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਗਯਾ ਥੀ ਸੋ ਥੋਰੇ ਹੀ ਦਿਨੋ ਮੈ ਸਭ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਯਾ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਐਸੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਨਿਸ ਖ੍ਰੀ ਨਿਰ ਅਖ੍ਰਧਾ ਮਾਯੋਂ ਕੂੰ ਕਿਉ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਦੀਓ ਨਿਰਦੰਡਕੂੰ ਦੰਡ ਦੇਦੇਨੇ ਬਡੇ ਅਨਜਾਯਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਜੇ ਕਿਸੀ ਨੇ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਭੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਆ ਹੋਵੇ ਤੋ ਭੀ ਸੰਤਜਨ ਸਰਣਾਗਤ ਕੋਬਖਸ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਨਿਰਅਪਰਾਧ ਸਰਣਾਗਤੇ ਕੂੰ ਸਰਾਪ ਦੇਦੇਨੇ ਏਹਤੋ ਬਡੀ ਅਨਚਿਤਬਾਤ ਉਨਹੁ ਨੇ ਕਰੀ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ਹੇ ਸਾਧੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੈ ਕੋਈ ਭੀ ਅਨੁਚਿਤ ਬਾਤ ਨਹੀ ਕਰੀ ਹੈ ਏਹ ਤੋ ਉਲਟੋ ਉਨਕੂੰ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਖਬਰ ਕਰ ਦਈ ਥੀ ਦਯਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਕੇ ਏਹ ਅਪਨੇ ਮਰਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਖਾਨੇ ਪੀਨਾਕਾ ਸਮਜਾਨ ਕਰਲੇਵੈ ਉਨਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੋਈ ਨਹੀ ਦੀਓ ਹੈ ਮਹਾਤਮਾ ਨਿਰਵੈਰ ਔ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸਮਦ੍ਰਿਸਟੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕੂੰ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਵਰਸ੍ਰਾਪ ਦੇਨੇ ਕੋ ਕੁਛ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਇਤਿ ॥ ਪੁਨਾ ਉਸ ਮਾਈ ਕੋ ਪੂਤ ਭੀ ਮਰਜਾਯੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਕੁਟੰਬਕੇ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣੇ ਪਰ ਮਾਈ ਬਡੇ ਅਤਯੰਤ ਕਸਟ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਅਤਯੰਤ ਬਜਾਕਲ ਹੋਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੇ ਸੋਕ ਕਰਕੇ ਰੁਦਨ ਚਾਰ ਦਿਨ ਕਰਤੀ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਨਗਰ ਮੈ ਹਾਹਾਕਾਰ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਨ ਮਨਮੇ ਵੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਮੇਰੋ ਮਰਚੀ ਗਯੋ ਹੈ ਅਬ ਮੇਰੇ ਭੀ ਜੀਵਨੇ ਕੂੰ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਅਕੇਲੀ ਕੁਥਾ ਅਵਸਥਾ ਜੀਵਕੇ ਕਜਾ ਕਰੂੰਗੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸਰੀਰ ਆਟੇ ਕੇ ਦੀਵੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਸੋ ਬਾਹਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਹੇ ਤਬ ਕਉਣ ਕੁਤੇ ਕਾ ਡੈ ਓਹਤੇ ਹੈ ਜ ਭੀਤਰ ਜਹੇ ਤਬ ਮੁਝੈ ਮਜਾਰੇਂ ਕਾ ਡੈ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਬਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਡੀ ਪਤੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕਹੂ ਡੀ ਸਮਾਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਨਬੰਧਜੇਂ ਕੇ ਵਿਜੋਗ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਹੁਈ ੨ ਅੰਨਪਾਨੀ ਤਜਾਕਰੇ ਮਰਜਾਵੇ ਤਬ ਅਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ਪੁਨਾ ਏਕ ਦਿਨ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਮਾਈ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਹੁਆ ਕੇ ਉਨ ਸੰਤਹੁਨੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਥੇ ਕੇ ਜਾਹੁ ਤੁਸੀ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਮਰ ਜਾਹੁ ਉਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਹੀ ਮੇਰਜਾਂ ਧੀਆਂ ਔ ਪੁਤ ਮਰ ਗਾਯੇ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਉਨਹੀ ਸੰਤਹੁ ਪਾਸ ਜਾਇਕੇ ਅਰਜ ਕਰਾਂ ਜੋ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਬਚਨ ਕਰੈ ਤੋ ਮੈ ਭੀ ਮਰਜਾਊ ਤਬ ਇਸ ਦੁਖਤੇ ਛੂਟ ਜਾਊਂਗੀ ॥ ਐਸੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਘਰ ਸੇ ਅਰਧਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਇਕੇਲੀ ਨਿਕਸੀ ਬਾਹਰ ਆਇਕੇ ਕਜਾ ਦੇਖਜਾ ਜੋ ਕੂੰਚਾਬੰਦੀ ਕੇ ਦਰ ਕੂੰ ਤਾਲੇ ਲਾਗ ਰਹਜੇ ਹੈ ਜਬ ਮਾਈ ਨੇ ਤਿਸ ਤਾਲੇ ਕੂੰ ਹਾਥ ਲਗਾਯੋ ਤਬ ਤਾਤ ਕਾਲ ਤਲੇ ਖੁਲ ਗਯੇ ਔ ਪਹਰੇ ਵਾਰੇ ਸਿਪਾਹੀ ਭੀ ਸੋਇ ਗਯੇ ਉਸੇ ਭੀ ਕੁਛ ਖਬਰ ਨ ਭਈ ॥ ਮਾਈ ਕੂਚਾਂਬੰਦੀ ਕੇ ਦਰਵਜੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਇਕੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰਜਾ ਕੇ ਅਬ ਇਸ ਵਕਤ ਮੈ ਕਜਾ ਲੈਜਾਊ ॥ ਇਸ ਅਰਧਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਕੋਈ ਦੁਕਾਨ ਭੀ ਨਹੀ ਖੁਲੀ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈ ਜਾਤੀ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੀ ਹੁਈ ਆਗੇ ਗਈ ਤਬ ਕਜਾ ਦੇਖਤੀ ਹੈ ਜੋ ਏਕ ਦੁਕਾਨ ਘਰ ਦੀਪਕ ਜਰ ਰਹਜੇ ਹੈ ਔ ਫੂਲੇ ਵਾਰੇ ਊਘ ਰਹਜੇ ਹੈ ਤਿਸਕੂੰ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਭਾਈ ਕੋਈ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਕੁਰਸੀ ਹਈ ਤਬ ਦੇਹ ਤਿਸਨੇ ਕਹਜੇ ਮਾਈ ਜੀ ਕੁਰਸੀ ਤੋ ਕੋਈ ਨਹੀ ਸੋਹਰੇ ਫੂਲੋਂ ਕੇ ਤਾਂ ਹੈ ॥ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਜੇ ਅਛਾ ਸੋਹਰੇ ਹੀ ਦੇਦੇ ॥ ਦੇ ਸੋਹਰੇ ਪੈਸੇ ਕੇ ਲੈਕੇ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਈ ਤਬ ਫਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੀ ਭਈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਦਰਬੰਦ ਹੋਵੇਗੇ ॥ ਮੈ ਇਸ ਸਮੇ ਕਿਸ ਕੂੰ ਅਵਾਜ ਮਾਰੂੰਗੀ ਮੈ ਕਿਸੇ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਤੀ ਹੂੰ ਪੁਨਾ ਵਿਚਾਰਤੀ ਭਈ ਕੇ ਵੋਤੇ ਸਾਹਿਬ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਹੈਂ ਚਲੋ ਸਹੀ ॥ ਅਬੀ ਵੇ ਮਾਈ ਦੋ ਚਾਰ ਕਦਮ ਪੀਛੇ ਹੀ ਥੀ ਜੋ ਏਕ ਸੰਤਸੇ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਧਰਮਸਾਲ ਕੇ ਦਰਵਜੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਖੁਲ੍ਹਾਇਦੀਓ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਵੇ ਮਾਈ ਭੀ ਆਇ ਪਹੁਚੀ ਜਬ ਡੇਰੇ ਕੇ ਅੰਤਰ ਆਇ ਗਈ ਤਬ ਦਰਵਾਜੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਵੇ ਸੰਤ ਭੀ ਆਇ ਗਯੇ ॥ ਤਬ ਮਾਈ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪੁਸਪ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜੋ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਉ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਅਗ ਪਾਵਾ ਤੂੰ ਇਸ ਸਮੇ ਕਿਉ ਆਈ ਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਕੁਸਾਲਕੌਰ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮੈ ਤੋ ਆਪਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਾਸ ਮਰਣੇ ਕੂੰ ਆਈ ਹੂੰ ਜੋ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾ ਕੂੰ ਮਾਰ ਦੀਓ ਹੈ ਵੈਸਾਹੀ ਬਚਨ ਮੁਝ ਕੂੰ ਭੀ ਕਰੋ ਜੋ ਮੈ ਭੀ ਮਰਜਾਊ ॥ ਜੈਸੇ ਬਡੋਲਾਂਡ ਔ ਭਰੋਸੋ ਰਖਕੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੇ ਝਗਰਤੀਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਰੋ ਰੋ ਕੈ ਮਾਈ ਸਾਹਿਬਕੇ ਹਜੂਰ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਕੇ ਕਹਤੀ ਭਈ । ਤਬ ਯਦਰਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਤੂੰ ਬਾਵਿਆਂ ਕੀ ਕੈਨਜਾ ਹੈ ਤੈਨੇ ਨਹੀ ਮਰਣੋਹੈ। ਤਬਮਾਈ ਨੇ ਕਹਜੋ ਜੇ ਤੁਸੀ ਨ ਮਾਰੋਗੇ ਤਬ ਮੈ ਅੰਨਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਦੇਉਗੀ ਮਾਰੇ ਭੂਖਕੇਆਪੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਸਜਾਵੈਂਗੇ । ਸ੍ਰੀ ਕੁਰੋਵਾਚ ॥ ਤ੍ਰਾਵੇਂਤੂੰ ਅੰਨਪਾਣੀ ਤਜਾਗਭੀ ਦੇਵੇਂਗੀ ਤਬਭੀ ਤੂੰ ਨ ਮਰੇਗੀ ਤੈਂਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਂਗੂ ਪਲ ਜਾਣਾਹੈ ਅਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕੋਨੇ ਤੁਝ ਕੂੰ ਮਥੇਟੇਕਣੇਹੈ ਤੈਨੇ ਅਬੀ ਕਹਾ ਮਰਣੋ ਹੈ ॥ ਮਾਈ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜਿਸ ਰਸਤੇ ਮੈ ਜਾਤੀਹੂੰ ਉਸੀ ਰਸਤੇ ਮੈ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮੁਝਕੂੰ ਇਟਾ ਮਾਰਤੇਹੈਂ ਔ ਮੁਝਕੂੰ ਹਸਤੇਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀਕੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੋਨ ਲੋਕ ਤੁਝਕੂੰ ਇਟਾਂ ਮਾਰਤੇ ਹੈਂ ਹਸਤੇਹੈਂ ਉਨਕੂੰ ਪਰਮਸ੍ਵਰ ਕੀ ਸਚੀ ਦਰਗਾਹਸੇ ਇਟਾਂ ਪਰੈਂਗੀਆਂ ਵੇ ਲੋਕ ਰੋਵੈਗੇ ਔ ਤੂੰ ਇਨਕੋ ਦੇਖਦੇਖਕੇ ਹਸੇਗੀ ਔ ਏਹੀਲੋਕ ਤੇਰ ਪੈਰ ਧੋਇ ੨ ਕੈ ਪੀਵੈਗੇ ਔ ਤੇਰੇ ਕੂੰ ਮਥੇ ਟੇਕਨਗੇ । ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਸੰਤਕੋ ਆਗਜਾ ਕਰੀ ਕੇ ਜਾਹੁ ਲੰਗਰ ਮੈ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਜਾ ਕੇ ਬੰਝੀ ਕੂੰ ਛਕਾਵਹੁ ॥ ਤਬ ਸੰਤ ਨੇ ਜਾਇਕੇ ਦੇਖਜਾ ਤੋ ਸਿਧ ਅੰਨਕੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ ੨ ਥੀ ਤਬ ਸੰਤਨੇ ਆਇਕੇ ਬੇਨਤੀ ਧੀਰੇ ਸੇ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਅੰਨਤੋ ਲਾਗਚੁਕੋ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੁਆਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈ ਅਛੀ ੜਰਹਸੇ ਦੇਖਤੋ ਸਹੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਬਚੰਨ ਮਾਨਕੇ ਦੂਸਰੀਵਾ ਜਾਇਕਜਬ ਸੰਤਨੇ ਦੇਖਾ ਪ੍ਰਥਮ ਅਛੀ ਤਰਹਸੇ ਦਖ ਭੀ ਗਯੋਥੋ ਤਬ ਤੁਛ ਭੀ ਤਹਾਂ ਨਹੀਂਥੋ ਜਬ ਫੇਰ ਜਾਇਕੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਏਕ ਥਾਲੀ ਮੈ ਸਵੇਤਰਮਾਲਕੇ ਨੀਚੇ ਗਰਮ ੨ ਦੋ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਪਰੇ ਹੈਂ ਤੇ ਏਕ ਪਾੜ ਮੈ ਉਖਕੇ ਰਸਕੀਖੀਰ ਪਰਾ ਹੈ ਔ ਦੂਸਰੇ ਪਾਤਰਮੈ ਆਲੂ ਆਂ ਕੀ ਰਸੇਵਾਲੀ ਭਾਜੀ ਧਰੀ ਹੈ । ਤਬ ਬਨੀ ਬਨਾਈ ਥਾਲੀ ਤਿਸ ਸੰਤਨੇਮੀਠਾਰੁ ਰ ਸੀਕੇ ਆਗੇ ਲਜਾਇ ਰਖੀ ਤਬ ਤਿਸ ਮਾਈਕੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਬੇਟੀ ਲੈ ਏਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੂ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸਹੀਬੈਠਕੇ ਪਾਇ ਲੈ ਹਜੂਰਕੋ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ॥ ਮਾਈਉਵਾਚ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਮੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸਮਰਣ ਲੀਏ ਆਈਹੂੰਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣੇ ਆਈਹੂੰ ਮੈ ਨਹੀ ਕੁਛ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖਾਣੇ ਆਈ ਹਾਂ ਔ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਆਪਕਾ ਦੀਆ ਮੇਰੇ ਘਰਮੈ ਬਹੁਤ ਹੈ ਕੁਛ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀ ਹੈ ਜਹਾ ਮੇਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਪਤ੍ਰਾਏ ਜੇ ਤਹਾਂ ਮੁਝਕੂੰ ਭੀ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਵੋ ਮੈ ਅਪਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਿਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਖੀਹੂੰ ਜੇ ਮੇਰੇਪਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆ'ਪ ਕਿਰਪਾ' ਕਰਤ ਹੋ ਤਬ ਏਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ' ਕਰੋ ਜ ਏਹ ਮੇਰੋ ਚੋਲੋ ਛੂਟਜਾਵੇ। ਐਸੀ ਦੁਖਤਬਾ'ਣੀ ਬਾ'ਵੀ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸਕੂੰ ਧੀਰਜ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਹੈ ਪੁਤ੍ਰੀ ਕੰਨਜਾਂ ਦਾ'ਨ ਦਨੇ ਕੋ ਪਾ'ਤ੍ਰ ਹੈ ਜੋ ਤੇਰਜਾਂ ਕੰਨਜਾਂ ਜੀਵਤਜਾ ਰਹਤਜਾ ਤਬ ਜੋ ਕੁਛ ਤੇਰੇ ਪਾ'ਸਤੇ ਬਨਪਰਤੋ ਉਨਕੂੰ ਤੂੰ ਦੇਤੀ ਹੀ ਰਹਤੀ ਨਾ' ਤੈਨੇ ਉਨਸੇ ਕੁਛ ਦਾ'ਨ ਲੇਨੋਤੋ ਨਹੀ ਥੋ ਸੋ ਤੂੰ ਹਮਕੂੰ ਹੀ ਅਪਨੀ ਕੰਨਜਾਂ ਜਾ'ਨ ਲੈ ਜੋ ਕੁਛ ਉਨਕੂੰ ਦੇਨੇ ਯੋਗ ਸਮਝੇ ਸੋ ਤੂੰ ਹਮਕੂੰ ਦੇਛਾ'ਰਦੀਆ ਕਰ ॥ ਪੁਨਾ'। ਮਾ'ਈ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੰਨਬੰਧਜੋ ਮੈ ਸੇ ਮੇਰਾ ਮੋਹਹੀ ਹਟਾ'ਇਦੇਵੋ ਜੋ ਮੈ ਸੁਖੀ ਹੋ ਜਾ'ਵੋ ਨਹੀ ਤੋ ਏਹ ਮੇਰੋ ਚੋਲੋ ਛੂਟ ਜਾ'ਵੇ ਦੋਨੋ ਬਾ'ਤੋ ਮੈ ਸੇ ਜੋ ਬਾ'ਤ ਆਪਕੂੰ ਅਛੀ ਲਾ'ਗੇ ਸੋ ਕਰੋ ਆ'ਗੇ ਜੋ ਆ'ਪਕੋ ਭਾ'ਵੇ ॥ ਏਹ ਬਾ'ਤ ਕੁਸਾ'ਲਕੋਂਰ ਕੀ ਸੁਣਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾ'ਚ ॥ ਐ ਪੁਤ੍ਰੀ ਤੂੰ ਕਿਸਕਾ ਮੋਹ ਕਰਤੀ ਹੈ ਨਦੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਸਾ'ਰ ਪ੍ਰਥਮ ੨ ਕੋ ਛੀਨ ਹੋਤੋ ਜਾ'ਤੋ ਹੈ ਔ ਪੀਛੇ ਸੋ ਨਵੀਨ ਔਰ ਉਤਪਤ ਹੋਤੋ ਆ'ਵਤੋ ਹੈ ਔ ਥਿਰ ਕੋਈ ਰਹਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਪਾ'ਨੀ ਕੇ ਬੁਲ ਬੁਲੇ ਵਤ ਪਾਨੈ ਸੋ ਪਤਾ'ਸੇ ਵਤ ਏਹ ਸਰੀਰ ਝਟ ਪਟ ਹੀ ਨਾ'ਸ ਹੋਤੋ ਜਾ'ਤੋ ਹੈ ਜੋ ਤੈਨੇ ਸੰਸਾ'ਰ ਸੋ ਸਛਾ ਬੈਠ ਰਹਣੋ ਹੋਵੇ ਤਬ ਰੋਣਾ ਭੀ ਯੋਗ ਹੈ ਚਾ'ਰ ਦਿਨ ਕੋ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਇਸ ਸਰੀਰ ਨੇ ਛੂਟ ਜਾ'ਨੋ ਹੈ ਇਸਨੇ ਰਹਣੋ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸੀ ਲੀਏ ਕਿਉ ਰੋਵਨੇ ॥ ਔਰ ਮੂਏ ਕਿਆ ਰੋਈ ਜੋ ਆਪਥਿਰ ਨ ਰਹਾ'ਇ ॥ ਕੋਈ ਚਾ'ਰ ਦਿਨ ਪਹਲੇ ਕੋਈ ਚਾ'ਰ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਸਭ ਸਰੀਰੋ ਨੇ ਨਸਟ ਹੋ ਜਾਨੋ ਹੈ ॥ ਬਡੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸਨੁ ਸਿਵਜੀ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਆਦਿਕ ਜਗਤਕੇ ਕਾ'ਰਕਹੈ ਇਨਕੇ ਭੀ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਤਬ ਅਸਮਦਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਿਸ ਗਿਣਤੀ ਮੈ ਹੈ ਸੁਪਨ ਨਗਰਵਤ ਯੇ ਅਸਾਰ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਪਨਕੇ ਸਰੀਰ ਕੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਰਚੇ ਹੂਏ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੇ ਸਰੀਰ ਭੀ ਸੰਕਲਪਰਚਤ ਹੈ ॥ ਕੁਸਾ'ਲਕੋਂਰੋਵਾ'ਚ। ਹੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾਕੇ ਸਚੇ ਪਦਾਰਥ ਕੂੰ ਝੂਠੇ ਸੁਪਨੇ ਵਤ ਕੈਸੇ ਕਹਤ ਹ ॥ ਸੁਪਨਤੇ ਕੋਨ ਪ੍ਰਥੀ ਦਿਨ ਨਵੀਨ ਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤਸਮਕਾਲ ਹੀ ਨਸਟ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈ ਸੁਪਨੇ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਸੋਧ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਔਜਾਗ੍ਰਤੇ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਤੇ ਦੂਸਰ ਦਿਨਸ ਆਦਿਲੈਕੇ ਬਨਸੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਓਹੀ ਇਨੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਜਾਗਕੇ ਸਾ'ਰੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਓਹੀ ਮੇਰੇ ਮਾ'ਤਾ ਪਿਤਾ ਭ੍ਰਾ'ਤਾ ਹੈ ਓਹੀ ਮੇਰੇ ਰ੍ਰਹਜਿਮੀਨ ਮਿਲਤ ਹੈਂ ॥ ਔ ਸੁਪਨਕੀਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੂੰ ਸਚੀ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾ'ਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੈਸੇ ਜਾ'ਗ੍ਰਤ ਕੂੰ ਸਾ'ਚੀ ਜਾ'ਨਥੇ ਓਹੀ ਮੇਰੇ ਮਾ'ਤਾ ਪਿਤਾ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਹੈਂ ਔ ਓਹੀ ਮੇਰੇ ਮਿਲਕ ਮਾੜੀ ਆਦਿਕ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈਂ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਓਹੀ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਹੈ ਔ ਓਹੀ ਗ੍ਰਹ ਖੇਤ੍ਰ ਮਿਲਕ ਆਦਿਕ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਾਗਤ ਮੈ ਸਾਚੇ ਜਾਨਤੇਹੈ ਸਭ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੂ ਤੈਸੇਸ੍ਵਪਨ ਕਾਲ ਮੈ ਐਸੇ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਕੇ ਮੂਝ ਕੂ ਸ੍ਵਪਨੇ ਆ ਰਹਯੋ ਹੈ ਨਹੀ ਉਸ ਸਮੇ ਸ੍ਵਪਨੇ ਮੈ ਸਤ ਹੀ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਔ ਸਤ ਜਾਨ ਕੇ ਹੀ ਸ੍ਵਪਨੇ ਮੇਂ ਮਿਤ੍ਰੋ ਕੇ ਗਾਲ ਔ ਸਤ੍ਰੂਆਂ ਸੇ ਦ੍ਵੈਖ ਲੜਾਈ ਕਲਹ ਆਦਿਕ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਜਾਨੇ ਨਿਦ੍ਰਾ ਦੋਸ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੂੰ ਸ੍ਵਪਨ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੂਈਹੈ ਇਸ ਸਮੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਮਿਤ੍ਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਹੈ ਤਬ ਸ੍ਵਪਨੇ ਮੈ ਕਬੀ ਭੀ ਰਾਗਦ੍ਵੈਖ ਨ ਕਰੇ ॥

ਸ੍ਵਪਨ ਸੇ ਜਾਗਕੇ ਸ੍ਵਪਨਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂਕੂੰ ਸਮਾਰਤੋਹੈਕੇਆਜਮੁਝਕੂੰ ਦੇਵਤਾਨੇ ਦਰਸਨ ਦੈਕੇ ਸ੍ਵਪਨਮੈ ਵਰਦੀਓਹੈ ਬਹੁਤ ਦਿਨਕੋ ਪਰਦੇਸ ਮੈ ਗਾਯੋ ਹੂਓ ਮੇਰੋ ਸਨਬੰਧੀ ਮਿਤ੍ਰ ਆਜ ਮੁਝਕੂੰ ਸ੍ਵਪਨੇਮੇ ਮਿਲਜੋ ਹੈ ਦੇਖਜੋ ਆਜਕਾਲ ਆਵਤੋਕੇ ਨਹੀਹੈ ਕੋਈ੨ ਸ੍ਵਪਨਕੀ ਬਾਤ ਭੀ ਸਚੀ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ਐਸੇ ਮੂਰਖ ਆਦਿਕ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਔ ਸਭਕੇ ਅਨੁਭਵ ਭੀ ਸਿਧ ਹੈ। ਇਤਨੇਸੇ ਕਜਾ ਸਿਧ ਹੂਆਕੇ ਜਬ ਸੁਪਨੇ ਮੈ ਦੇਖੇ ਹੂਏ ਪਦਾਰਥ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈ ਕੋਈ ੨ ਸਾਚੇ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਤੇਹੈਂ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਸੁਪਨਮੈ ਕੋਈ ਭੀ ਸਚੇ ਨਹੀ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਤੇ ਯਾਂਤੇ ਸੁਪਨਅਵਸਥਾਕੇ ਆਗੇ ਉਲਟਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਅਤ੍ਯੰਤ ਝੂਠੀਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਪਿਤਾਜੀ ਆਪਕੇ ਵਚਨੋਂਸੇ ਮੇਰੇਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆਤੀ ਜਾਤੀ ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਮੈਸਾ ਮੁਝੂ ਹੋ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਕਰੋ। ਆਪ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੂੰ ਸ੍ਵਪਨੇਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਵਤ ਤੁਛ ਕਹਤੇ ਹੋਂ ਜਾਗਰਤਕੇ ਪਦਾਰਥ ਕ੍ਰਮਸੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਸਮੈ ਵਿਖੇ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਆਯੁ ਭੋਗਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਬਸੰਤ ਆਦਿ ਰਿਤੂਸੈ ਔਖਧਜਾਂ ਅੰਨ ਫੂਲ ਫਲ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਪਦਾਰਥ ਕ੍ਰਮਸੇ ਹੀ ਉਤਪਤਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਕ੍ਰਮਸੋਂਹੀ ਨਾਸ ਹੋਤੇਹੈ ਸੁਪਨਕੀ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੀ ਸਮਤਾ ਕੈਸੇ ਹੋਸਕਤੀ ਹੈ॥ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਬਾਢੀਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸੁਪਨ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੌਤੁਲ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੂਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਂਚ ॥ ਹੇ ਦੇਵੀ ਤੂੰ ਅੰਤਰਧ੍ਯਾਨ ਹੋਕੇ ਸੂਛਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਦੇਖੇ ਤਬ ਸੁਪਨਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਮੈ ਔ ਜਾਗਰਤਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮੈ ਤੁਝਕੂੰ ਯਦਕਿੰਚਤ ਅੰਤ੍ਯਾਯ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨ ਆਵੈਗੋ ਜੈਸੇ ਜਾਗਰਤਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂਕਾ ਜਨਮ ਔ ਨਾਸ ਕ੍ਰਮਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ਜਾਗਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈਭੀ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਏਹ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਮੈ ਐਸੀ ਸਕਤੀਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਸਤਕੂੰ ਅਸਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਔਸਤਕੂੰ ਅਸਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਿਖ ਦੇਨੇ ਕੀ ਜੈਸੇ ਸੁਪਨਕੇ ਪਦਾਰਥ ਏਕ ਬਾਰ ਝਟਤੀਹੀ ਬਿਨਾ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰਮਸੇ ਉਪਜ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਭੀ ਝਟਤੀ ਹੀ ਉਪਜਸੇ ਕ੍ਰਮ ਸ ਉਪਜੇ ਅਵਿਦ੍ਯਾਕੇ ਬਲਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਜ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੋਵੇ ਤਬ ਏਹ ਦੋਖ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਜੋ ਪਹਲੇ ਬੀਜ ਹੈ ਕੇ ਪਹਲੇ ਬਿਛ ਹੈ ਪਹਲ ਅਹਰਣ ਹੈ ਕੇ ਪਹਲੇ ਹਥੋੜੇ ਹੈ॥ ਜੋ ਪਹਲੇ ਬੀਜ ਕੋ ਜਨਮਮਾਨੇ ਤਬ ਬ੍ਰਿਛ ਸੇ ਬਿਨਾ ਬੀਜ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਜੋ ਪਹਲੇ ਬ੍ਰਿਛਕੋ ਜਨਮ ਮਾਨੇ ਤਬ ਬਿਨਾ ਬੀਜ ਬ੍ਰਿਛਭੀ ਜਨਮ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸਰੀਤੀ ਅਨਜੇ ਅਨਜ ਆਮ੍ਰੈਦਸਣ ਆਵਤੇ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੋਸ ਕਾ ਅਹਰਣ ਹਥੜਾ ਆਦਿਕ ਅਸਬਾਨੇ ਮੈ ਭੀ ਜਾਨ ਲੇਨੇ ਹੈ ਕਜਾ ॥ ਪਰਮੇਸਵਰ ਕੀ ਮਾਯਾ ਮੈ ਹੀ ਐਸੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਉਪਜੇ ਸੰਸਾਰ ਕੂੰ ਮਦਾਰੀ ਕੇ ਬਾਜਵਤ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਉਪਜਜੇ ਦਿਖਾਏ ਦੇਤੀ ਹੈ ਏਹੁ ਬਡਾ ਅਦਭੁਤਨਟਨੀ ਹੈ ਜੋ ਬਾਤ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਨ ਬਨ ਸਕੇ ਉਸਕੂੰ ਭੀ ਬਨਾਇਕੇ ਦਿਖਾਇਦਤੀ ਹੈ ਐਸੀ ਅਘਟਨਾ ਘਟੀ ਪਟੀਯਸੀ ਮਾਯਾ ਹੀ ਪਰਮਾਤ੍ਮ ਕੀ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਬਟੀ ਜੀਵ ਜੋ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਹੈ ਸੋਈ ਚੇਤਨ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਦ੍ਰਸਟਾ ਹੈ ਸੋਈ ਸੁਖ ਪਤੀ ਕਾ ਦ੍ਰਸਟਾ ਹੈ ਯੇਹ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਆਪਸ ਮੈ ਬਜਭਿਚਾਰੀ ਹੈ ਏਕ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਸਮੇ ਦੂਸਰੀ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਯਾਤ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਔ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਯਾਂਤੇ ਦ੍ਰਸਟਾ ਜੀਵਾਤਮਾ ਸਤਜ ਹੈ ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਕ ਪਹਰੇ ਮੈ ਨ ਰਹੇ ਵੋ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਔ ਜੋ ਸਭ ਕੇ ਪਹਰੇ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਰਹੇ ਔ ਸਭ ਕੂੰ ਜਾਣੇ ਸੋ ਸਤਜਨੇਤੇ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਦ੍ਰਸਟਾ ਜੀਵਾਤਮਾਹੀ ਤੀਨੋ ਅਵਸ੍ਥਾਂ ਕੋ ਸਾਖੀ ਹੈ ॥ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਜੀਵਾਤਮਾਕੇ ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਵਹੈ ਓਹੀ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੋਕੇ ਤੈਜਸ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਪਨਾ ਓਹੀ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸੁਖਪਤੀ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਗ੍ਯਨਾਮ ਜੀਵ ਕਹਾਵਤੇ ਹੈ ਜੈਸ ਏਹ ਏਕ ਹੀ ਪੁਰਖ ਜਬ ਬੇਦ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਉਸਕੇ ਨਾਮ ਵੇਦਪਾਠੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਜਬ ਓਹੀ ਰਸੋਈ ਬਨਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਉਸਕੂੰ ਲੋਕ ਰਸੋਯਾਂ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਭੇਦਸੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਭੀ ਭਿੰਨ ੨ ਨਾਮ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਏਹੀ ਜੀਵਾਤਮਾ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਮੈ ਏਕ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਥਿਰ ਰਹਣੇ ਸੇ ਔ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਬਾਧਹੋਣੇ ਸੇ ਸਤਜ ਹੈ ਔ ਚੇਤਨਹੋਣੇ ਸੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਦੀ ਅਵਸਥਾਗਤ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਸ੍ਥਿਤਿ ਨਾਸਾਦਿਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਚੇਤਨ ਹੈ ॥ ਔ ਪਰਮ ਪਧਾਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਣ ਸੇ ਇਹ ਦ੍ਰਸਟਾ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਏਹੀ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਕਾ ਦ੍ਰਸਟਾ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ। ਦੋਨੋ ਕਾ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਏਹ ਜੀਵਾਤਮਾ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਏਹ ਜੀਵਤਮਾ ਬਹਮਹੋਣੇ ਸੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਤਜਹੈ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਕਰਕੇ ਮਾਰਜੋ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਕਾਟਿਓ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ਅਗਨਿ ਇਸਕੋ ਜਰਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤੋ ਹੈ ਜਲ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਡੁਬੋਇ ਗਲਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤੋ ਹੈ॥ ਬਜਾਰ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਸੁਖਾਇ ਉਡਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤੋ ਹੈ ਆਤਮਰਾਮ ਪਰੈਤੇਪਰੇਹੈ॥ ਕਾਟਿਓ ਕਟੈ ਨ ਜਾਰਜੋ ਜਰੈ ॥ ਅਬਿਲਾਸੀ ਅਵਗਤ ਅਗੋਚਰ॥ ਸਤਜ ਰੂਪ ਯਾਂਕੋ ਤੂੰ ਰਿਦਧਰ ॥ ੧ ॥ ਜਰਾਮ੍ਰਿਤਜੂ ਨਹ ਬਜਾਪਤ ਯਾਕੋ॥ ਕਾਲਾਦਿਕਤੇ ਰਹਤ ਸਦਾਸੋ॥ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਸਦਇਹ ॥ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਜਿਸ ਕਬੀ ਨਹੀ ਛੈ॥ ੨ ॥ ਜੋ ਇਸ ਜਾਨੈ ਸੋ ਇਸ ਰੂਪ॥ ਸਨਾਤਨ ਸਦਾ ਸਕਲ ਜਗ ਭੂਪ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਨ ਪਾਵੈ ਭੇਵ॥ ਆਦਿ ਪੁਰੁਖ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਵਾ॥ ੩ ॥ ਜਾਕੇ ਵਸ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਨਹ ਪਾਵੈਪਾਰ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਕਰ ਬੇਦ ਪੁਕਾਰੈ॥ ਉਤਪਤ ਪਰਲਉ ਅਰਪ੍ਰਤਿਪਾਰੈ॥ ੪ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਸੋ ਏਹ ਸਰਬ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਆਤਮਾ ਅਜਰ ਅਮਰ ਨਿਤ ਨਿਰੀਹ ਵਿਸੋਕ ਵਿਮ੍ਰਿਤਜੂ ਹੈ ਨ ਜੀਵਾਤਮਾ ਮਰਤੋ ਹੈ ਨ ਜਨਮਤੋ ਹੈ ਤੂੰ ਸੋਕ ਕਿਸਕੋ ਕਰਤੀ ਹੈਂ॥ ਸੋਕ ਕੂੰ ਤਜਾਗ ਕੇ ਅੰਨਪਾਨੀ ਖਾਇ ਲੀਆ ਕਰ ਅਬ ਏਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੂੰ ਜਾਹੁ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅਪੂਰਬ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇ ਮਾਈਕੇ ਮਨਮੈ ਸਾਂਤੀ ਆ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਮਾਈਨੇ ਖੀਰਰਸਕੀ ਔ ਭਾਜੀ ਖਾਇਲਈ ਤੇ ਦੋਨੋ ਰੋਟੀਆਂ ਝੋਲੀ ਮੈ ਪਾ ਲਈ। ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਆਧੀ ਰਾਤ੍ਰ ਸੇ ਊਪਰ ਦੋ ਤੀਨ ਘੜੀ ਰਾਤ ਹੋਗਈ ਹੈ ਕੋਈ ਮਾਰਗ ਮੈ ਸਿਪਾਹੀ ਨ ਅਟਕਾਵੇ। ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਜੈਸੇ ਆਈਸੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਚਲੀ ਜਾਹੁ ਸਾਰੇ ਦਰਵਾਜੇ ਖੁਹਲੇਹੈਂ ਨ ਕੋਈ ਤੁਝਕੋਂ ਦੇਖੇਗੋ ਔ ਨ ਅਟਕਾਵੇਗੋ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਸਤਜ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਚਲੀਗਈ ਖੁਹਲੇ ਦਰਵਾਜੇ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਜਾਇਪ੍ਰਵੇਸ਼ਕੀਆ। ਪੁਨਾ ਜਾਇਕੇ ਵੀਚਾਰਕੀ ਮਾ ਕੇ ਆਜਕਾਲ ਸਾਵਣ ਭਾਦਰੋਂਕੇ ਦਿਨੋਮੈ ਰਸਕੀ ਖੀਰ ਕਹਾਂ ਔ ਆਧੀ ਰਾਤਕੇ ਸਮੇਂ ਗਰਮ ੨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਹਾਂ ਔ ਆਪੇਹੀ ਦਰਵਾਜੇ ਕੁਹਲਜਾਣੇ ਔ ਆਪੇਹੀ ਮੂੰਦ ਜਾਣੇ ਇਤਜਾਦਕ ਕਥਾ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਅਸਚਰਯ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀਭਈ। ਕੋਈ ਦਿਨ ਪਾਂਇਕੇ ਅਗਜਾਤ ਮੂਰਖ ਇਸਤਜੋ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਖੁਸਾਲਕੌਰ ਕੂੰ ਮਹਾਮੋਹਣੇ ਦਬਾਇਲੀਆ ਪੁਨਾ ਤਿਸਨੇ ਸਰੀਰਕੇ ਤਜਾਗ ਦੇਨੋ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਮਾਰੀਮੋਹ ਔਸ਼ੋਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਨੇ ਅੰਨਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਇਕ ਦੋ ਦਾਨੇ ਤੋਲਜੋਂ ਕੇ ਸਾਬਤ ਔ ਇਕ ਆਧੇ ਦਾਨੋ ਅਫਾਈ ਦਾਣ ਚਨਕਕੇ ਅਠੀ ਪਹਰੀਂ ਖਾਇਕੇ ਲੋਟਾ ਜਲਕਾ ਉਪਰ ਸੇ ਪਾਨ ਕਰ ਲੇਤੀ ਥੀ ਸਬ ਅਛਾਈ ਬਰਸ ਬੀਤ ਗਏ ਤਬ ਮਾਈ ਕੁਸਾਲਕੌਰਕੇ ਦੁਹਿਤ੍ਰੋਂ ਨੇ ਮਾਈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਆਗੇ ਚੁਗਲੀ ਕੀਤੀ ਕੇ ਕੁਸਾਲਕੌਰ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸਸਤ੍ ਰਖੇ ਹੈ ਸਰਕਾਰਸੇ ਚੋਰੀ ॥ ਤਬ ਜਿਲੇ ਮੈ ਸੇ ਕੋਤਵਾਲਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਹੁਕਮ ਆਵਤੇ ਭਯੋ ਕੇ ਮਾਈ ਕੇ ਘਰ ਕੀ ਤਲਾਸੀ ਲਈ ਜਾਵੇ ਜੋ ਉਸਨੇ ਕਿਸਲੀਏ ਸਰਕਾਰ ਸੇ ਛਪਾਇਕੇ ਸਸਤ੍ ਰਖੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਕੋਤਵਾਲ ਤਲਾਸੀ ਲੇਨੇ ਕੂੰ ਆਯਾ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਬਹੁਤ ਸੇ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੂੰ ਦ੍ਵਾਰੇ ਆਗੇ ਦੇਖਕੇ ਮਾਈ ਨੇ ਘਬਰਾਇਕੇ ਘਰ ਕੇ ਕੋਠਜੇ ਕੇ ਸਾਰੇ ਤਾਲੇ ਲਗਾਇਕੇ ਕੁੰਜਜਾਂ ਕਾ ਗੁਛੋ ਗਲੀ ਮੈ ਫੈਕਕੇ ਆਪ ਦੂਸਰੇ ਮਾਰਗ ਸੇ ਨਿਕਸਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਪਾਸ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ਦਿਨਕੇ ਗਜਾਰਾ ਬਜੇ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਬਿਰਾਜੇ ਹੁਏ ਥੇ ਦੇਖਕੇ ਔ ਘਬਰਾਈ ਕੇ ਅਬ ਕ੍ਯਾ ਕਰੂੰ ਏਹ ਤੋ ਬਿਰਾਜੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਮੈ ਅਰਜ ਕਿਸਕੇ ਆਗੇ ਕਰੂੰ ॥ ਆਰਾਬਜੇ ਮਧ੍ਯਾਨ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਉਠਤੇ ਹੀ ਹੋਤੇਥੇ ॥ ਜਬ ਉਠੇ ਤਬ ਮਾਈ ਨੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੀ ਤਿਸ ਕੂੰ ਦੇਖਕੇ ਕਿੰਚਿਤ ਮੁਸਕ੍ਯਾਇਕੇ ਬਿਲਾਸ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਅਗ ਪਾਈ ਆਜ ਏਸ ਵੇਲੇ ਕਿਉਂਆਈ ਹੈ ॥ ਤਬ ਮਾਈ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ਜੈਸੀ ਬੀਤੀਥੀ ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਦੇਵੀ ਜੇ ਆਪ ਕਚਹਰੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤ ਖ ਜੀਤ ਆਵੇਗੀ ਝਗੜੇ ਕੋ ਨਹੀ ਤੋ ਹਾਰ ਜਾਵੇਗੀ ॥ ਮਾਈ ਉਵਾਚ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੈਤਾਂ ਆਪਕੇ ਹਜੂਰ ਆਇ ਗਈ ਹੂੰ ਆਪਕੋ ਸਾਰੋ ਦਰਬਾਰ ਛਡਕੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਝੂਠੇ ਬਾਦਸਾਹ ਕੀ ਕਚੇਹਰੀ ਵਿਖੇ ਮੈ ਨਹੀ ਜਾਵਗੀ ਤੁਸੀ ਹੀ ਹਾਰੋਗੇ ਔ ਤੁਸੀ ਹਾ ਜੀਤੋਗੇ ਮੁਝ ਕਜਾ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਏਕ ਕੋਣੇ ਮੈ ਹਟਕੇ ਬੈਠ ਰਹੀ ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਜੇ ਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੈਨੇ ਅਪਨੇ ਮਰਨੇ ਲੀਏ ਬਹੁਤੇਰੇ ਯਤਨ ਕੀਏ ਪਰ ਮੋਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨ ਨਿਕਸੇ ॥ ਅਜ ਅਛਾਈ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਮੈਨੇ ਅੰਨਕਾ ਤਜਾਗ ਕੀਏ ਕੋ ਏਕ ਅਛਾਈ ਛਲੇ ਅਠੀ ਪਹਰੀ ਖਾਤੀ ਰਹੀ ਹੂੰ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਏਹ ਇਤਨਾ ਭੀ ਨ ਖਾਤੀ ਤਬ ਭੀ ਨ ਮਰਤੀ ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਏਕ ਤੋ ਮੇਰੀ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਦੂਸਰਾ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਖਾਣੇ ਕੂੰ ਨਹੀ ਹੈ ਮੈ ਖਾਂਵੇ ਕਹਾਂਤੇ ॥ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਮੈ ਅਗ ਪਾਈ ਤੈਨੂੰ ਖਾਣ ਪੀਣੇ ਕੀ ਭੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰਹਗਾਈ ਹੈ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਘਰ ਮੈ ਤੋ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੀ ਹੈ ਮੈ ਅਬ ਕਿਸਕੇ ਦੀਂਹਾਂ ਮਾਗਨੇ ਜਾਵੇਂ ॥ ਉਤ੍ ਬਚਨ ਹੁਆ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜਾਹੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੰਦ੍ਰ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਧੂਪਦੀਪ ਦੇਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਰੁਮਾਲ ਝਾੜਲੀਆਂ ਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਰੁਮਾਲੋਂ ਮੈ ਸੇ ਤੇਰ ਖਾਣੇ ਯੋਗ ਪਦਾਰਥ ਨਿਕਸ ਆਯਾ ਕਰੇਗੋ ਪਰੰਤੂ ਬਤਾਈ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਨਾ ਜਬ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਬਤਾਵੇਂਗੀ ਤਬ ਫੇਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਨਿਕਸੇਗੋ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਤੇਰੋ ਸਨਬੰਧੀ ਤੁਝ ਕੂੰ ਰੋਜ ਖਾਣੇ ਕੂੰ ਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਖੜੋ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੋ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਨਿਕਸਤੋ ਰਹੇਗੋ ਜਬ ਕੋਈ ਦੇਨੇ ਕੂੰ ਤਯਾਰ ਹੋਵੇਗੋ ਤਬ ਭੀ ਫੇਰ ਨ ਨਿਕਸੇਗੋ ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਥਵਾ ਪੁਰਖ ਤੇਰੀ ਖਟੀਆਂ ਪਰ ਬੈਠੇਗੋ ਤਬ ਖਟੀ ਆਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਚਿਪਟਜਾਇਗ ਜਿਸਨੂੰ ਬਚਨ ਕਰੇਗੀ ਸੋਈ ਛੂਟੇਗੋ ਔਰ ਕੋਈ ਨ ਛੁਟੇਗ ॥ ਇਤਨੋ ਬਚਨ ਵਿਲਾਸਸੇ ਅਨਤਰ ਮਾਈ ਹਟਕੇ ਏਕ ਕੌਣੇ ਮੈ ਬੈਠਰਹੀ ਜਬ ਕਥਾ ਕਾ ਭੋਗ ਪੈਗਯਾ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਤੇਰੇ ਝਾਟੇ ਮੈ ਅਗਪਾਈ ਹੁਣਤਾਂ ਤੂੰ ਘਰ ਜਾਹੁ ਤਬ ਮਾਈ ਨ ਕਹਯੋ ਕੇ ਹਾਂ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਤੁਸੀ ਮੁਝ ਕੂੰ ਫਾਸੀ ਦਿਵਾਤ ਹੋ ਮੈ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੂੰ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਜਾਹੁ ਬੇਟੀ ਅਬ ਘਰ ਅਪਨੇ ਕੂੰ ਚਲੀ ਜਾਹੁ ਅਬ ਊਂਹਾ ਕਈ ਨਹੀ ਹੈ ਵੋ ਦੇਖ ਦਾਖਕੇ ਸਭੀ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੂੰ ਗਈ ਤਬ ਗਲੀ ਵਾਲੀਆਂ ਪੂਛਨੇ ਲਾਗਯਾਂ ਕੇ ਤੂੰ ਕਹਾਂ ਚਲੀ ਗਈ ਥੀ ਤਬ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕ ਮੈ ਤੋ ਕਹੂ ਭੀ ਨਹੀ ਗਈ ਥੀ ॥ ਪੁਨਾ ਘੜੀ ਦੋ ਇਕ ਪੀਛੇ ਕੋਤਵਾਲੀ ਕਾ ਸਿਪਾਹੀ ਆਇਕੇ ਆਪ ਹੀ ਕੂੰਜਯਾ ਦੇਗਯੋ ॥ ਜਬ ਮਾਈ ਨ ਤਾਲੇ ਖੋਲਕੇ ਦੇਖਯੋ ਤਬ ਸਾਰੇ ਅਸਥਾਨ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੇਖ ਪਰੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਕਿਸੀ ਨੇ ਨਹੀ ਹਲਾਯੋ ਹੈ ਤਹਾਂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਢਾਲ ਤਰਵਾਰ ਪੜੀ ਥੀ ਵੋ ਕਿਸੀ ਨੇ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖੀ ਸਭ ਅੰਧੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਪਾਹੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਵੋ ਵਿਚਾਰੀ ਗਰੀਬਨੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਨੀ ਜਾਇ ਪਰੀ ਥੀ ਉਸਕਾ ਪੜਦਾ ਕੌਨ ਉਘਾੜ ਸਕੇ ॥ ਮਾੜ ਜੇਸੇ ਮਾਨੁਖ ਕੀ ਭੀ ਜੋ ਆਸਰੇ ਲੇਤੇ ਹੈ ਵੋ ਭੀ ਉਸਕੀ ਰਖਯਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਏਹ ਤੋ ਜਗਦੀਸ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਰੀਥੀ ਇਸ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕਿਉ ਨਹੀ ਹੋਣੀ ਥੀ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਅਪਨੇ ਜਨਕਾਪਰਦਾਢਾਕੈ ॥ ਅਪਨੇ ਸੇਵਕਕੀ ਸਰਪਰ ਰਾਖੈ ॥ ਅਪਨੇ ਦਾਸਕਉ ਦੇਵਡਿਆਈ ॥ ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਨਾਮ ਜਪਾਈ ॥ ਅਪਨੇ ਸੇਵਕਕੀ ਆਪਪਤਿ ਰਾਖੈ ॥ ਤਾਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤ ਕੋਇਨ ਲਾਖੈ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਸੇਵਕ ਊਚਤੇ ਊਚੇ ਪ੍ਰਭੁਕੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਕੋਇਨ ਪਹੂਚੇ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨੀ ਸੇਵਾ ਲਾਇਆ ॥ ਨਾਨਕ ਸੋ ਸੇਵਕ ਦਹ ਦਿਸਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਜਿਸਕੋ ਆਪ ਪ੍ਰਭੂ ਰਖਵਾਰੋ ਹੋਵੇ ਭਲਾ ਕਹੋ ਤੋ ਉਸਕੀ ਓਰ ਕੌਨ ਆਂਖਟੇਢੀ ਕਰਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਖਸੜੇ ਹੈ ਮ ਈ ਕੇ ਦੋ ਹਤ੍ਰੇੜੇ ਝੂਠਾ ਜਾਨਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਜੀਮਾਨੋ ਕਰਦੀਓ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਘਤ ਸੈ ਮਾਈ ਕੋ ਪੰਦ੍ਰਹਿਨ ਜਬ ਬੀਤ ਗਏ ਤਦਨੰਤ੍ ਮਾਈ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਕੇ ਧੂ ਪ ਦੀਪ ਪੁਸਪ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਰਮਾਲ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਝੜੇ ਤਬ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਰੁਪੈ ਨਿਕਸ ਅਏ ਬੀਚੜੇ ਰਮਾਲ ਸੈ ਸੇ ॥ ਪੁਨਾ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਰੁਪੈ ਲਜਾਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗ ਧਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਯੇਹ ਆਪਕੀ ਦਾਤ ਹੈ ॥ ਬਰਨ ਹੂਆ ਹੈ ਦੇਵੀ ਏਹੁ ਕਮ ਹੈ ॥ ਤਬ ਮਾਂਈ ਨੇ ਕਹਜੇ ਹੋ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਜੋ ਆਪਨੇ ਆਪਸਜੇ ਹੈ ਸੋ ਹੈ ਏਹ ਆਪ ਲੈ ਲੀਜਜੇ ॥ ਤਬ ਬਰਨ ਹੂਆ ਕੇ ਏਹ ਤੁਝ ਕੂੰ ਹੀ ਬਖਸਧੇ ਹੈਂ ਇਨਕੂੰ ਤੂੰ ਉਠਾਇਲੈ ॥ ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਏਹ ਆਪ ਰਖਜ ਫਿਰ ਜ ਕਿਛ ਨਿਕਸੇਗ ਸੋ ਮੈ ਰਖਲੇਵੋਗੀ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਦੇ ਚਾਰ ਵਾਰ ਉਤ੍ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਤੇ ਰਹੇ ਤਬ ਏਕ ਚੁਆਨੀ ਤ੍ਰੁ ਜੀ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਔ ਸਵਾ ਚਾਰ ਰੁਪੈ ਮਾਈ ਕੋ ਦੇਦੀਏਪੁਨਾ ਮਾਈ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੈ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਮੈ ਇਸੜੀ ਸਰੀਰ ਜਹ ਬੁਧੀ ਹੈ ਜ ਆਪਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕ ਬ੍ਰਹ੍ਮ ਦਿਜਾਕਾ ਉਪ-ਦੇਸਕੀਓ ਥੇ ਸੋ ਮੁਝਕੂੰ ਭੂਲਜਾਯੰ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਜੀਓ ॥ ਪਰਮਦਯਾਲੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮਾਈ ਕੂੰ ਪੁਨਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਸਹਮੰਤ੍ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਕਤ੍ ਸੈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਨਿਰੰਜਨ ਨਿਰੀਹ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਵਿਭੂ ਘਟਾਪਕ ਹੈ ਐਸੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕੀਆ ਕਰ ਤਬ ਮਾਈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਵੈਰੋਵਾਲ ਚਲੀ ਗਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਭੀ ਸਾਥ ਹੀ ਲੈਂਗਈ ॥ ਉਨਤੀ ਸਾਲ ਵੈਰੋਵਾਲ ਸੈ ਰਹੜੀ ਭਈ ਪੰਦ੍ਰਾ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਪੀਛੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਕੇ ਧੂਪ ਦੀਪ ਪੁਸਪ ਨੈਵੇਦ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਰਮਾਲ ਝੜੇ ਤਬ ਚਾਰ ਸਾਢ ਚਾਰ ਰੁਪੈ ਨਿਕਸ ਆਯਾ ਭਰਤ ਬੀ ਔ ਐਸੇ ਮਾਈ ਕੋ ਨੇਮਚੇ ਕੇ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕੀਏ ਔ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਭੋਗ ਲਗਾਇ ਬਿਨਾ ਕੁਛ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਨਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੀ ਦੀ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉਨਤੀ ਸਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਰੁਮਾਲੋ ਸੈ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਦ੍ਰਬ ਰਖਾਤੀ ਰਹੀ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਪੜੋਸਨ ਨੇ ਪੂਛਜਾ ਕੇ ਤੇਰੇ ਕੂੰ ਆਮਦਨ ਤੋ ਕਛੂ ਸੇ ਹੈ ਨਹੀ ਤੇਰੋ ਗੁਜਾਰੋ ਕੈਸੇ ਚਲਤੋ ਹੈ ॥ ਤਬ ਮਾਈ ਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਰਨ ਭੂਲ ਗਏ ਸੁਭਾ-ਵਕ ਹੀ ਤਿਸ ਪੜੋਸਨ ਕੇ ਆਗੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੀ ੨ ਨਾਮ ਲੈ ਬੈਠੀ ਫਿਰ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਪਰੰਤੂ ਫਿਰ ਪਸਚਾਤਾਪ ਸੇ ਕ੍ਯਾ ਬਨਤੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਨਤੇ ਹੈ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਰੁਮਾਲ ਪ੍ਰੈਰਬੋਕਤ ਚ'ਲਸੇ ਝੜ ਤਬ ਕ਼ਛ ਨ ਨਿਕਸ ਤੇ ਭਯੋ ਤਬ ਬਡੀ ਬਿਸੂਰਤ ਹੋਕੇ ਬੋਲੀ ਮੈਨ ਏਹ ਕਨਾ ਕੀਆ ਹੈ ਅਛਾ ਅਬ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਜੀ ਕੀ ਮਰਜੀ ਥੋ ਸੋ ਭਯੋ ਬਿਨਾ ਹੁਕਮ ਝੂਲੈ ਨਹੀ ਪ'ਤਾ ॥ ਜੋ ਕ਼ਛ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸਵਰ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਸੋਚਕੇ ਚੁਪਹੋਕੇ ਬੈਠਰਹ੍ਯ ਪੁਨਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਨੇ ਉਸਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕੋ ਔਰ ਮਾਰਗ ਨਿਕਾਸਦੀਓ ਏਹ ਸਾਖੀ ਮਾਈ ਕੁਸਾਲਕੌਰਨੇ ੧੯੪੮ ਉਨੀਸੇ ਅਠਤਾਲੀਸਾਲ ਮੈ ਆਪ ਲੁਵਪੁਰ ਆਇਕੇ ਲਿਖਾਈ ਹੈ ਪੁਨਾ ਉਨੀਸੈ ਤ੍ਰਿਵਿੰਜਾਮੈ ਮਾਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਪੁਰੀਕੇ ਚਲੀਗਈ ਫਿਰ ਕਬੀ ਸਮਾਪ'ਇਕੇ ਮਾਈਕੇ ਸਨਬੰਧਜੋਂਸੇ ਪ੍ਰਛਜੋ ਤਬ ਉਨੋਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਜੈਸੇ ਮਾਈ ਕਹਤੀਥੀ ਥੀ ਸੋ ਠੀਕ ਸਤਹੀ ਕਹਤੀਥੀ ਇਤ੍ਯਲੰ

ਉਨੀਸੈ ਤੇਰਾ ਸਾਲਮੈ ਹੀ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਸਵੇਰੇ ਸੈਲ ਕਰਨੇ ਕੋ ਗਏ ਜਿਮਾਦਾਰ ਕੀ ਹਵੇਲੀ ਕੇ ਪਾਸ ਰੋਜ ਮਿਲਤੋ ਹੋਤੋਥੇ ਬਸਤ੍ਰੁਤੇ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਮਲੀ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਥੇ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੋ ਮਿਲਤੋਥੇ ਤਬ ਬਡੇਹੀ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਜਫੀ ਪਾਇ ਕੇ ਮਿਲਤੋਥੇ ਔਰ ਐਸੇ ਮਸਤ ਰਹਜਾ ਕਰਤੋਥੇ ਮਾਨੋ ਖਡੀ ਨਸੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪਾਨ ਕਰੀ ਹੁਈ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔ ਬਡੇ ਸੰਤੋਖੀਥੇ ਕਬੀਭੀ ਕਿਸੀਸੇ ਕ਼ਛ ਕਿਸੀ ਵਸਤ੍ਰ ਕੀ ਯਾਚਨਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਕੋ ਮਿਲਤੋਥੇ ਜਬ ਕਿਤਨੇ ੨ ਛਿਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਮੁਖਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਰਹਤੋਥੇ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਕਿਤਨੇ ਮਾਸ ਬੀਤਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੋਤ੍ਰਿਸਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕੋ ਹਾਲ ਪ੍ਰੂਛਤੇ ਭਏ ਜੋ ਤੇਰੋ ਨਿਰਬਾਹ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹੈ ॥ ਤਬਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਹੈ ਭਗਵਾਨ ਮੈ ਚਾਰ ਪੁਰੁਖੋਕੇ ਲੀਏ ਅਧੇਲੇ ੨ ਕਾ ਜਪ ਕਰ ਦੇਤਾਹੂੰ ਉਨ ਚਾਰੋਸੇ ਦੋ ਪੈਸੇ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਰੋਜਕੇ ਅੰਨ ਖਾਨੇ ਮਾਤ੍ਰਕਾਨਿਰ ਬਾਰ ਕਰ ਲੇਤਾਹੂੰ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਔਰ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਕ਼ਛ ਨਹੀ ਹੈ ਅਧਿਕ ਜਪ ਕਿਉਨਹੀ ਕਰ ਲੀਆ ਕਰਤਾ ਔ ਤੇਰੋ ਕੋਦੀ ਔਰ ਭੀ ਸਨਬੰਧੀ ਹੈ ਯਾਨਹੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਸਭੀ ਕ਼ਛ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਔ ਤੂੰ ਐਸੇ ਮਸਤ ਰਹਤਾਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾਸਰਾਬ੍ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜਾਨ ਬੁਝਕੇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਕਿਉ ਭੁਲਾਵਤੇ ਹੋ ਜਿਸ ਆਪਨੇ ਮੁਝਕੂੰ ਕਾਸੀਮੈ ਦਰਸਨ ਦੀਆਥਾ ਅਬ ਕਜਾ ਆਪ ਨੇਏ ਹੋ ਗਏਹੋ ॥ ਤਥਾਪੀ ਆਪਨੇ ਜੋ ਮੋਹੇਸੇ ਪੂਛਜਾ ਹੈ ਸੋ ਸੰਖੇਪ ਸੇ ਕਹਤਾ ਹੂੰ ॥੧੯੧੨ ॥ ਮੈ ਕੂੰਭਕੇ ਮੇਲੇ ਪਰ ਮੈ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਤਹਾਂਤੇ ਜਗਨਨਾਥ ਕੇ ਕਲੇਵਰ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੋ ਚਲਜੋ ਗਜੋ ਜਬ ਕਾਸੀਮੇ ਮਨੀਕਰਣਕਾਕੇ ਘਾਟ ਪਰ ਬਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਲਗਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਅਸਬਾਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਓਰ ਰਖਕੇ ਤਬ ਏਕ ਕੌਡੇਨੇ ਕਹਜੋਕੇ ਦੇਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੈਸੇ ਬਜਕਲ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਤੀਰਥ ਪਰ ਆਇਕੇ ਭੀ ਸਟੇ ਸੀਸ ਗੋਤਾ ਛਾਇਕੇ ਇਸਨਾਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਤਿਸਕੇ ਕਹੈਸੇ ਮੈਨੇ ਗੰਗਾਜੀ ਮੈ ਗੋਤਾ ਲਾਇਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰਕੇ ਦੇਖਜ ਤਬ ਜਿਸਮੈ ਰੁਪਜੋ ਕੀ ਛਾਸਠੀਬੀ ਵੇ ਗਠੜੀ ਹੀ ਨਗੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਮੈ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇ ਬਹੁਤੀ ਹੀ ਦੁਖੀ ਹੁਆ ਅਬ ਮੈ ਕਿਸਕਾ ਪਲਾ ਪਕੜੋਂ ਕਿਸਕੂੰ ਚੋਰ ਬਨਾਊ ਪਰਦੇਸੀ ਆਦਮੀ ਕਿਸੀ ਸੇ ਮੇਰਾ ਪਰਚਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸੋਚ ੨ ਕੇ ਮੈਨੇ ਕਹਜਾ ਯੇਹ ਸਭ ਵਿਵਹਾਰ ਈਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸੇ ਹੁਆ ਹੈ ਯਾਤੇ ਮੇਰਾ ਚੋਰ ਈਸ੍ਵਰ ਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਸ੍ਵਰਕਾ ਹੀ ਪਲੂ ਪਕੜਲੇਵੋਂ ॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਖੋਹਲਕੇ ਅਪਨੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਕਾ ਤਜਾਰਾ ਕਰਕੇ ਏਕ ਡੰਡਾ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਕੇ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਨੁ ਜੀ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠਕੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਨੇ ਮੇਰੀ ਗਠੜੀ ਲਈ ਹੈ ਆਪਹੀ ਮੇਰੇ ਚੋਰ ਹੋ ਜੇ ਸੰਧਜਾ ਕੇ ਉਰੇ ੨ ਮੇਰੀ ਗਠੜੀ ਦੇਦੇਵੋਗੇ ਤੁਛ ਮੈ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਜਗਨਨਾਥ ਕੇ ਜਾਊਗੇ ਜੇ ਨ ਦੇਵੋਗੇ ਤਬ ਸੰਧਜਾ ਕੇ ਬਾਦ ਇਸ ਦੰਡ ਕੇ ਸਾਥ ਆਪਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕੇ ਆਠ ਟੁਕੜੇ ਬਨਾਇਕੇ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਬੀਚ ਫੈਕਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਮੈ ਭੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੈ ਡੂਬਕੇ ਮਰਜਾਵੋਗੇ ਐਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੋ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਮੈਨੇ ਸਾਰੀ ਆਯੁ ਮੈ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਸੇ ਕੁਛ ਮਾਂਗਜੇ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਨ ਮਾਂਗਨੇ ਜਾਨਤੇ ਹੂੰ ਏਕ ਤੇ ਮਾਸਜਸਟ ਕੇ ਦਿਨ ਬਡੇ ਕਠਨ ਦਸਰਾ ਮਹਲੋਂਕੇ ਸਨਮੁਖ ਚੁਪ ਹੋਤੁਸੇ ਬਡੀ ਕਰਜੇ ਸੂਰਯ ਕੋ ਤੇਜਲਾਜੇ ॥ ਜਬ ਮਧਜਾਨ ਕੋ ਸਮੇ ਭਯੇ ਤਬ ਮਾਰੇ ਪਜਾਸਕੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਤਿ ਬਜਾਕੁਲਹੋ ਗਏ ਮਧਜਾਨ ਸੇ ਪੀਛੇ ਤਬ ਏਕ ਪੁਰੁਖਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਹੋ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਕਿਉਂਮੈ ਬੈਠਕੇ ਹਠ ਕਰਕੇ ਮਰਤੋ ਹੈ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਦਖ ਦੇ ਰਹਜੋ ਹੈ ਜੇ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਆਉ ਤੁਝੇ ਮੈ ਅੰਨ ਮੀਠਾ ਘੀ ਛੇਦੇਤਾ ਹੂੰ ਜਲਪਾਨ ਕਰਕੇ ਰਸੋਈ ਬਨਾਇਕੇ ਫਿਰ ਖਾਉ ਜੋ ਦਬਜਤੇਰੋ ਚਲਜੋ ਚਾਯੋ ਹੈ ਨ ਜਾਨੇ ਕਉਨ ਲੈ ਗਯੋ ਹੈ ਅਬ ਥੋਰੋ ਹਾਥ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਉਸ ਦ੍ਰਬਜਕੀ ਓਰਸੇ ਅਬ ਸੰਤੋਖ ਕਰੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਵਾਚ ॥ ਜਾਹੁ ਭਾਈ ਤੁਝੇ ਕਜਾ ਪਰਜੋ ਹੈ ਮੈ ਤੇਰੇ ਸੇ ਕੁਛ ਮਾਗਜੋ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਮੇਰੋ ਚੋਰ ਹੈ ਉਸਕੋ ਮੈਨੇ ਪਕੜਲੀਓ ਜਾਹੁ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕਜਾ ਤਬ ਵੋ ਚਲਜੋ ਭਯੋ ਜਬ ਏਕ ਯਾਮ ਭਰ ਦਿਨ ਰਹਜੋ ਤਬ ਫੇਰ ਆਇਕੇ ਓਹੀ ਕਹਨੇ ਲਾਗਜੋ ਅਰ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕਜੋਂ ਹਠ ਕਰਕੇ ਮਰਤੋ ਹੈ ਉਠਕੇ ਅੰਨ ਪਨੀ ਖਾਹੁ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸ੍ਵਰਥ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ਆਉ ਮੈ ਤੁਝ ਕੂੰ ਦੁਕਾਨ ਸੇ ਸੀਦਾ ਲੈਦੇਤਾ ਹੂੰ ਤਾਂ ਵ੍ਹਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਨਾਕੇ ਪਾਟਿਕੇ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰ ਕਾਹੇ ਕੂੰ ਤੂੰ ਦੁਖੀ ਹੋਤੋ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਮੈਨੇ ਕਹਜੋ ਅਰੇ ਭਾਈ ਬਾਰ ਬਾਰ ਤੂੰ ਮੁਝੇ ਕਿਉਸੰਤਾਵਤੋ ਹੈ ਜਾਹੁ ਅਪਨੋ ਕਾਮ ਕਰੋ ਮੈਨੇ ਤੇ ਅਪਨੋ ਚੋਰ ਪਕੜਲੀਓ ਹੈ ਜਬ ਮੇਰੀ ਗਠਰੀ ਦੇਵੋਗੋ ਤਬੀ ਛੂਟੇਗੋ ਐਸੇ ਖਿਨਾ ਦੀਏ ਗਠਰੀ ਕੇ ਕਬੀ ਨਹੀ ਛੂਟੇਗੋ ॥ ਜੇ ਤੈਨੇ ਮੇਰੀ ਗਠਰੀ ਲਈ ਹੈ ਔ ਤੇਰੇ ਮਨ ਮੈ ਦਯਾ ਆਈ ਹੈ ਤਬ ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰੀ ਗਠਰੀ ਦੇਡਾਰ ॥ ਐਸੋ ਮੇਰੇ ਸੇ ਉਉ ਸੁਣਕੇ ਵੋ ਚਲਜੋ ਗਯੋ ॥ ਔ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਪ੍ਰਾਣ ਮੇਰੇ ਅਤਜੰਤ ਮਾਰੇ ਪਜਾਸਕੇ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋ ਗਏ ਜਬ ਘੜੀ ਤੀਨ ਚਾਰਕ ਦਿਨ ਰਹ ਗਯੋ ਤਬ ਫੇਰ ਵੋ ਆਇਕੇ ਬੋਲਜੋ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਤੁਝੇ ਅਪਨੀ ਜਾਨ ਨਹੀ ਚਾਹੀਤੀ ਜੋ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਹਟ ਤੇਨੇ ਧਾਰਜੋ ਹੈ ਏਹ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਬਾਰ ੨ ਥੁਰੋ ਮਿਲਤੋ ਹੈ॥ ਪਦਾਰਥੋ ਕੋ ਕਜਾਂ ਹੈ ਏਹ ਤੋ ਧਨ ਬਡੋ ਚੰਚਲ ਹੈ ਬਡ ਦੁਖੋ ਸੇ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ਔ ਮਰਤੀ ਬੇਰ ਸਾਥਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੋ ਹੈ ਇਸ ਧੋਖੇਵਾਨ ਧਨ ਲੀਏ ਤੂੰ ਨਰਨਾਰਾਯਣੀ ਦੇਹ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕਰਤੋ ਹੈ ਜੋ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਉਠੋ ਜਲਪਾਨ ਕਰੋ॥ ਉਸਕੀ ਸਗਰੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਮੈਨੇ ਕਹਯੋ ਭਾਈ ਤੇਰੋ ਕਯਾ ਪਯੋਜਨ ਹੈ ਮੈ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਖਾਊ ਨ ਖਾਊ ਏਕ ਮੇਰੋ ਸਰਬਸ੍ਵ ਜਾਤੋ ਰਹਜੋ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਤੂੰ ਮੁਝੇ ਬਾਰ ੨ ਸਤਾਵਤੋ ਹੈ ਜ ਭਲੈ ਮਾਨਸ ਹੈ ਤੋ ਚਲਯੋ ਜਾਹੁ ਮੈਨੇ ਤੋ ਮਰਣੋ ਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮਾਰਕੇ ਡੰਡ ਤੇਰੋ ਭੀ ਸਿਰ ਫੋਰ ਦੇਵੋਗੋ ॥ ਐਸੀ ਕਠੋਰ ਬਾਨੀ ਮੇਰੀ ਸੁਣਕੇ ਵੋ ਪੁਰਖ ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਮੇਰੋ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠ ਰਹਜੋ ਪੁਨਾ ਦੋ ਘੜੀ ਪੀਛੇ ਵੋ ਬੋਲਯੋ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਜੇ ਤੇਰੀ ਕੋਈ ਗਠਰੀ ਲਭਾਇ ਦੇਵ ਤਬ ਉਸਕੋ ਤੂੰ ਕੁਛ ਔਰ ਲਾਲਚ ਤੋ ਨ ਲਗਾਵੇਗੋ ॥ ਤਬ ਮੈਨੇ ਕਹਜੋ ਮੁਝੇ ਅਪਨੀ ਗਠਰੀ ਸੇ ਕਾਮ ਹੈ ਹਮਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਣੇ ਆਏ ਹੈ ਕੇ ਕਿਸੀਕੂੰ ਲਾਲਚ ਲਗਾਨੇ ਆਏ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸਨੇ ਕਹਜੋਕੇ ਅਛਾ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਕੀ ਡਬੀ ਸੰਤੋਖ ਕੇ ਮੇਰ ਸਾਥ ਚਲੋਂ ਬਾਤੋ ਬਹੁਤਹੀ ਪਜਾਸ ਕਰਕੇ ਬਜਾਕੁਲ ਪਰੰਤੂ ਸੰਭਲਕੇ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਚਲ ਦੀਓ ॥ ਚਲਤੇ ੨ ਦੂਰ ਕਹੂੰ ਲੇਗਯੋ ਜਬ ਦਿਨਅਸ੍ਰ ਹੋਣੇ ਪਰ ਆਯੋ ਤਬ ਏਕ ਮਕਾਨ ਮੈ ਮੁਝਕੂੰ ਲੈਪ੍ਰਵਿਸਜੋ ਵੋ ਸੂਨੋ ਮਕਾਨ ਥੋ ਤਿਸਕੇ ਏਕ ਕੋਨੇ ਮੈ ਖੜੋ ਹੋਕੇ ਬੋਲਜੋ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਅਪਨੀ ਗਠਰੀ ਕੂੰ ਅਛੀ ਤਰਹਸੇ ਪਛਾਨ ਤੋ ਹੈ ਤਬ ਮੈਨੇ ਕਹਜੋ ਸੀ ਜਾਨਤੋ ਹੂੰ ਪੁਨਾ ਤਿਸਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਯੇਹ ਦੇਖਤੋ ਸਹੀ ਏਹੁ ਤੇਰੀ ਗਠਰੀ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜਬ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖਨੇ ਕਹਯੋ ਤਬ ਮੁਝਕੂੰ ਸਭੀ ਕੁਛ ਭੂਲ ਗਯੋ ਮੈਨੇ ਤਿਸਕੂੰ ਜਫੀ ਮੇ ਲੈਕੇ ਕਹਜੋਕੇ ਤੂੰ ਤੋ ਮੇਰੋ ਚੋਰ ਹੈ ਅਬ ਕਹਾਂ ਜਾਤੋ ਹੈ ਅਬ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਜਾਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣੋ ਵਾਚ ॥ ਅਰ ਭਾਈ ਹਮਨੇ ਤਬੀ ਤੇਰੇਸੇ ਕਹਯੋਥੋ ਕੇ ਕੋਈ ਲਾਲਚ ਤੋ ਨ ਲਗਾਵੇਗੋ ਸੋ ਲਾਲਚ ਲਗਾਇ ਖਿਨਾ ਨ ਰਹਜੋ। ਪੁਨਾ ਦੀਨ ਹੋਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੋ ਆਪਕੋ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਸਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਮੁਝਕੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕ ਦਿਖਾਵੋਜੀ ਅਬ ਬਿਨਾ ਦਰਸਨ ਦੀਐ ਮੈ ਜਾਂਨੇ ਨਹੀ ਦੇਵੋਗੋ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਮੈਨੇ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਤਬ ਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨਜੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਹਾਂਹਾਂ ਮੁਝਕੂੰ ਛੋਡ ੨ ਮੁਝੇ ਬਡੋ ਜੋਰਸੇ ਪਿਸਾਬ ਆਯੋ ਹੈ ਤੂੰ ਮੁਝਕੂੰ ਮੂਤ੍ਰ ਤੋ ਕਰਣੇ ਦੇ ॥ ਤਬ ਮੇਰੇ ਪਰਭੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਮਾਯਾ ਪਰ ਗਈ ਮੈਮੇ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੋ ਛੋਡ ਦੀਓ ਤਬ ਛੋਡਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਚਤੁਰਭੁਜ ਦਰਸਨ ਕੋ ਚਮਤ ਕਾਰੋ ਮੁਝਕੂੰ ਦਿਖਾਇਕੇ ਅੰਤਰ ਧਜਾਨ ਹੋਗਏ ॥ ਤਬ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਿਸੁਰਤ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਰੋਰੋਕੇ ਬਿਸੁਰਤ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੋ । ਲਾਚਾਰ ਹੋਕੇ ਤ ਹਾਸੇ ਗਠਰੀ ਲੈਕੇ ਤਹਾਂਤ ਚਲਕੇ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਯਾਤ੍ਰਆਂਕੇ ਪਾਸ ਰਾਤ੍ਰੀ ਆਇਕੇ ਰਹਤੋ ਭਯੋ । ਪੁਨਾ ਜਗਨਨਾਥ ਕੇ ਕਲੇਵਰਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਜੋ ਜਾਦਾਦ ਥੀ ਸੋ ਸਾਰੀ ਪੁਤ੍ਰਾ ਔ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਕੁਛ ਪੁਨ ਕਰਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਕੋ ਕਹਦੀਓ ਕੇ ਨ ਤੁਮ ਮੇਰ ਔ ਨ ਮੈ ਤੁਮਾਰਾ ॥

ਮੈ ਤੁਮਾਰੀ ਓਰ ਸੇ ਮਰ ਗਯੋ ਔ ਤੁਮ ਮੇਰੀ ਓਰ ਸੇ ਮਰ ਗਏ ਜਾਹੁ ਅਬ ਤੁਮਾਰਾ ਹਮਾਰੋ ਕੁਛ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਰਹਜੋ ਹੈ ਉਨਸੇ ਮੋਹ ਕੋ ਜੰਜੀਰ ਤੋੜਕੇ ਅਬ ਰੋਜ ਕੀ ਰੋਜ ਦੋ ਪੈਸੇ ਕੀ ਮਜੂਰੀ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਕਾ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਕਾਲ ਖੇਪਨ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਵੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਜੀ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕੀਓ ਥੋ ਵੋ ਮੁਝੇ ਭੂਲਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਉਸੀ ਮੈ ਮਗਨ ਰਹਤਾ ਹੂੰ ਆਪਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਣਸੇ ਅਬ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਮੁਝਕੋ ਨਹੀ ਫੁਰਤੀ ਹੈ ॥ ਉਸ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕੀ ਝਾਕੀ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਮੈ ਮੁਝਕੂੰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਬ ਮੈ ਆਪਕੋ ਦਰਸਨ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤਬ ਮੁਝਕੂੰ ਉਸੀ ਮੂਰਤੀ ਕੋ ਦਰਸਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਸੇ ਆਪਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੋ ਰਹਤੋ ਹੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਕਥਾ ਸਣਕੇ ਤਿਸ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਤਿਸਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜੇ ਤੂੰ ਜਾਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪ੍ਰਤੀ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਅਬ ਤੁਝਕੂੰ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਨ ਬਜਾਪੈਗੀ ਅਬ ਤੇਰੇ ਸਰੀਰ ਪਾਤ ਹੋਣੇ ਮੈ ਥੋਰੋ ਸੋ ਸਮੋ ਰਹ ਗਯੋ ਤੂੰ ਮੇਰੋ ਧਜਾਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਸਰੀਰ ਤਜਾਗਕੇ ਮੇਰੇ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਉਵਾਚ ॥ ੧੯੧੨ ਕੇ ਸਾਲ ਮੈ ਹਮ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਨਾਥ ਕੇ ਕਲੇਵਰਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਨੇ ਗਏ ਥੇ ਤਹਾਂ ਪੁਰੀ ਮੈ ਕਰਲੇਵਰ ਯਾਤ੍ਰਾਸਮੈ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਯਾਮ ਭਰ ਰਾਤ੍ਰੀਸੇਸ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਸਾਖਜ ਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤੁਮ ਏਂਹਾਂ ਇਤਨੇ ਕਲੇਸ ਸਹਾਰਕੇ ਏਂਹਾਂ ਕਿਉ
ਆਏ ਹੋ ਮੈ ਆਜਕਲ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਇਸਥਿਤਹੂੰ ਇਤਨੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਇਕੇ ਭਾਤਕਾਲ
ਹੀ ਅੰਤਰ ਧ੍ਯਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਸ ਕਰ
ਦਈ ਥੀ ਉਸ ਸਮੇ ਕੋਈ ਸਤਾਈਕ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਮੰਡਲੀ ਜਗਨਨਾਥ ਜੀ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ
ਕਰਲੇ ਕਈ ਥੀ ਸੋ ਸੁਣਕੇ ਸਭੀ ਸੰਤ ਅਸਚਰਯ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ
ਭਏ ਕੇ ਭਾਈ ਹੈ ਤੋ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਸ ਏਹ ਸੰਤ ਕਹਤੇ ਹੈ ਆਜ ਸਾਖਜਾਤ ਸ੍ਰੀ
ਵਿਸਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਵਪੁਰ ਮੈ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨਹੈ ॥

ਦੋਃ ਕੀਨ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਦਿਜਵਰੈ ਦਰਸਨ ਦੈਕੇ ਦਯਾਲ ॥
ਆਗੈ ਸੁਨਜੈ ਔਰ ਹੀ ਅਦੁਭੁਤ ਕਥਾ ਰਸਾਲ ॥ ੧ ॥ ਓਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਚਤੁਰਥੰ ਸਕੰਧ ਸਮਾਪਤਃ
੪੫ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓ ੩੩ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮਿਤ੍ਰੋਦਯ ਗ੍ਰੰਥ ਬਿਲਾਸ

ਦੇਵਤ੍ਰ

ਪੈਹਲਾ ਅਧਜ੍ਯਾਯ ੫

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

ਦੋਃ ਪੂਜਜ ਪਾਦਜ ਯਸਵੰਤ ਹਰਿ ਚਰਣ ਕਮਲ ਯੁਗ ਬੰਦ ॥
ਯੋਗ ਯਜ੍ਞ ਵਰਨਨ ਕਰੂੰ ਤਰਤ ਜੀਵ ਭਵਸਿੰਧੁ ॥ ੧ ॥
ਯੋਗ ਯਗ੍ਯ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਕਹਜੋ ਸਭ ਯਗ੍ਯਨਮੈ ਸਾਰ ॥
ਅਰਜੁਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨਜੂ ਭੁਵਤਾਰਕ ਭਵਹਾਰ ॥ ੨ ॥
ਸੋਈ ਅਥ ਮੈ ਕਹੋਰੋ ਇਸ ਅਧਜ੍ਯਾਯਕੇ ਮਾਹਿ ॥
ਸਾਧਨ ਸੁਗਮ ਸੁਗ੍ਯਾਨਕੇ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਮਨ ਲਾਇ ॥ ੩ ॥
ਜਹ ਬਿਨ ਹੋਤ ਨ ਗ੍ਯਾਨ ਨਹ ਬਿਨਾ ਗ੍ਯਾ ਨਹ ਮੁਕਤ ॥
ਸੰਤ ਸੰਗ ਬਿਨ ਭਗ੍ਯਤਿ ਨਹ ਬਿਨਾ ਭਗ੍ਯਤਿ ਨਹ ਜੁਗਤ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ॥ ਏਕ ਵਾਰ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾਸਿੰਘ ਪੰਡਿਤ ਰਿਖੀਹੀਰਾਸਿੰਘ ਜੀ ੨ ਸੰਤ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ੩ ਰਿਖੀ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਜੀ ੪ ਮੁਨੀਸ੍ਰੇਫੂਲਾਸਿੰਘਜੀ ੫ ਲਾਭਸੀਸ੍ਰੇਰਸਿੰਘ ੬ ਯੇ ਖਟ ਸੰਤ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ੍ਰਿਆ ਕਰਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰ ਕੇ ਬੈਠੇ ਤਬ ਖਟ ਸੰਤਨਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀਪੰਡਿਤ ਸੇਵਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇਬਿਨਤੀਕਰਵਾਈ॥ ਸ੍ਰੀਸੇਵਾਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਸਰਬਤ੍ਰਨਦੇਵਜੋ ਕੇਮੁਕਟ ਮਣਿਸਰਬਗ੍ਯ ਮੁਨਿ ਹੇ ਯੋਗ ਰਾਜ਼ਾ ਨਾਵਤਾਰਪ੍ਰਭੂ ਇਨ ਸਰਬ ਸੰਤਨ ਕੀਆਪਕੇਹਜੂਰ ਏਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ਜੇਆਪਕੀਆਗ੍ਯਾ ਹੋਵੇ ਤੋ ਅਰਜ ਕਰੀ ਜਾਵੇ ॥ ਹੁਕਮ ਹੁਆ ਕੇ ਕਹੋਤਬਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਨੇਬੜੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀਂ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਤਯੋਗਰਾਜਾਨ ਵਿਦਜ਼ਾ ਚਲੀਆਈ ਥੀ ਪੁਨਾ ਦਸਮੇਸਜੀ ਕੋ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਹੋਕੇ ਯੋਗਵਿਦਜ਼ਾ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਅੰਨਕੋ ਦਾਨ ਭੀ ਇਤਨੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜਿਨਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈਂ ਲਾਖੋਹੀ ਲੋਗ ਰੋਜ ਅੰਨ ਪਾਵਤੇ ਥੇ ਨੌਭੀ ਭੰਡਾਰੋ ਜਿਨਕੋ ਅਤੁਟ ਰਹਤੇ ਥੇ ਰਾਜਾਰਣਜੀਤਸਿੰਘਆਦਿਕ ਸਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ ਔ ਪਟਿਆਲੇਕਾ ਰਾਜਾਸਹਿਬਸਿੰਘ ਕਰਮਸਿੰਘ ਆਦਿਕਸਾਰੇ ਮੈਟ ਦਾਬ੍ਹਦੇਸਕੇ ਸਰਦਾਰ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ੨ ਰਾਜੇ ਜਿਨਕੀ ਸਭਾਮੈ ਸਾਇਕੇ ਬਿਨਾ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹੁਕਮ ਬੈਠਨੇ ਨਹੀ ਪਾਵਤੇ ਥੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਭੇਜ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੁਏ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤ ਰਹਤੇ ਥ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਗਜਨੀਸਿੰਧ ਹੈਦਰਾਵਾਦ ਸਿਕਾਰਪੁਰ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਸੋਕੇ ਲੋਕ ਜਿਨਾਕੇ ਘਰਕੇ ਸਿਖਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਬਲ ਧਨੀਪੋਠੋਵਾਰ ਆਦਿਕ ਭਬਾ ਸਰਬ ਦੇਸ ਜਿਨਕੀ ਆਨ ਮਾਨਤੇਥੇ ਔ ਬਹੁਤਸੇ ਮੁਲਖ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅਪਨੇ ਕਬਜੇ ਮੈ ਭੀ ਥੇ ਔ ਸਰਬ ਦੇਸੋਸੇ ਅਨੰਤ ਧਨਕੀ ਆਮਦਨ ਹੋਤੀ ਥੀ ॥ ਉਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗ ਸੰਪੂਰਣ ਯੋਗ ਰਾਜਾਨ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸੋ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਤਰਹ ਪਰਮ ਵਿਰਕਤ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ਨਉਨਿਧਜਾਂ ਔ ਅਠਾਰਾਂ ਸਿਧਜਾਂ ਜਿਨਕੇ ਹਰਦਮ ਆਗਜ਼ਾਂ ਮੈ ਰਹਤਜ਼ਾਂ ਥੀ ਤੋ ਭੀ ਤਿਨ ਸਿਧਜੋਂਕੀ ਓਰ ਕਬੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਭਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਭੀ ਨਹੀਥੇ ਬਹੁਧਾ ਇਨ ਸਿਧਜੋਂ ਕੂੰ ਮੋਖ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਕ ਪਾਪ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਥੇ ਸਿੰਧੀ ਕਰਾਮਾਤੋਂ ਕੂੰ ਬਹੁਲਤਾ ਕਰਕੇ ਜਾਹਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਸੂਰਯ ਉਦੈ ਹੁਆ ਨਥੋਲੀਕੀ ਓਟ ਮੈ ਕੈਸੇ ਛਪ ਸਕਤੇ ਹੈ ਜਿਸਕੂੰ ਸਹਜਸੁਭਾਵਿਕ ਭੀ ਜੋ ਬਦਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸੋ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਿਧ ਹੋ ਜਾਤੇ ਥੇ ਭਬਾਪੀ ਗੁਪਤਹੀ ਰਹੇ ਆਪਕੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭੁਬਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਥੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਜ਼ਾਨ ਯੋਗ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਇਨਹੁਨੇ ਭੂਛ ਯਦਵਿੰਚਤ ਆਪਕੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਆ ॥ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਅਖੰਡ ਲੰਗਰ ਚਲਤੇ ਥੇ ਤੈਸੇ ਇਨਕੋ ਭੀ ਚਲਤੇ ਭਏ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਥੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧਰਮ ਧੁਰੰਧਰ ਆਪਕੂੰ ਕਰਗਏ ਹੈ ਆਪ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾਕੋ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਜੀਵੋਂ ਕੂੰ ਸੁਖੀ ਕਰਦੀਓ ਹੈ ਔ ਅਬ ਯੋਗ ਵਿਦਜ਼ਾ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਲੁਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਸਵਾਇ ਆਪਕੇ ਕਹੂੰ ਭੀ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਇਸ ਵਿਛਾ ਕਰਕੇ ਆਪਕੇ ਹਜੂਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੈ ਜੇ ਹਾਂਥੋ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪ ਜਾਨਤੇਹੋ ਤਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਉਪਦੇਸ ਯੋਗ ਵਿਦਜ਼ਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਕੀਜੈ ਜੀ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਪੂਰਬਿਕ ਸਿਖਨੁਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੈ ਸਿਖ ਅਬ ਕਲੀਕਾਲ ਕੋ ਸਮੋ ਹੈ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਆਯੁਲ ਥਿਦਜ਼ਾ ਬਲ ਛੋਟੇ ਹੈਂ ਔ ਬੁਧਜ਼ਾਂ ਮੋਟੀਆਂ ਔ ਧੀਰਜ ਧਰਮ ਔ ਸੰਜਮਸੇ ਰਹਤ ਹੋਲੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਆਤਮਿਕਯੋਗ ਹੋਲੇ ਇਨ ਲੋਕਨ ਸੇ ਕਠਿਨ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਬ ਸੁਗਮ ਰੀਤੀ ਵਾਲੀ ਯੋਗ ਧਾਰਨਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸਾਯੋਗ ਧਾਰਣਾ ਕੋ ਮਾਰਗ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸੁਨੋ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਸਨ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਿਸਟ ਜੀ ਨੇ ਕਾਕਭੁਸੁੰਡ ਪਾਸਕੀਆ ਥਾ ਯੋਗ ਕੇ ਵਿਸੈ ਮੈ ਔ ਜੋ ਉਤ੍ ਕਾਗਭੁਸੁੰਡ ਜੀ ਨੇ ਦੀਆ ਹੈ ਸੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਮ ਤੁਮਕੋ ਸੁਨਾਤੇ ਹੈ ॥ ਵਸਿਸਟ ਜੀ ਕੋ ਔ ਕਾਗ ਭੁਸੁੰਡ ਜੀ ਕੇ ਬਡੋ ਅਦਭੁਤ ਅਸਚਰਜ ਸੰਵਾਦ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਿਸਟੇ ਉਵਾਚ ॥ ਚਰਤਾਂਜਚਾਤਃ ਕੋਸਿਬਜ਼ਨਵਹਾਰਵਤਾ ਮਪਿ ॥ ਕਥੰ ਵਿਹਗਰਾਜੇਦ੍ ਦੇਹੰ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੁਰ ਨ ਬਾਧਜ਼ਤੇ ॥ ੨ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਪੰਛਜ਼ੋਂ ਕੇ ਰਾਜੇਂਦ੍ ਜਚਾਤ ਰੂਪੀਕੋਸ ਵਿਖੇ ਵਿਚਰਨੇ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰੀ ਜੀਵੋਂਕੇ ਦੇਹਕੋ ਭੀ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ ਬਾਧਾ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕੇ ਨਾਸ ਨ ਕਰ ਸਕੇ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੈਸੇ ਹੈ ਇਹ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਸੁਨਾਯੇ॥ ਭੁਸੁੰਡੋਵਾਚ ॥ ਜਾਨਨਪਿਸਰਬਗ੍ਯ ਬ੍ਰਹਮਨ ਸਿਰਕਜ਼ਾ ਸਜੇਦ ਮ ॥ ਪ੍ਰਿਛਸਿ ਪ੍ਰਭਵੇ ਨਿਤਜ਼ੇ ਕ੍ਰਿਤਯੰ ਵਾਚਾਲਯੰਤਿਹਿ ॥ ੩ ॥ ਟੀਃ ਹੇ ਸਰਬਗ੍ਯ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਆਪਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਭੀ ਹੋ ਫਿਰ ਜਾਣਕੇ ਮੁਝਕੂੰ ਅਨਜਾਨੇ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਪੂਛਤੇ ਹੋ ॥ ਏਹ ਸੰਤ ਮਹਾਨ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੋ ਸੁਭਾਵਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪਨੇ ਸੇ ਛੋਟਿਉ ਕੂੰ ਬਡਜ਼ਾਈ ਦੇਨੇ ਕਾ ॥ ਮਹਤ ਜਨੋਕਾ ਪ੍ਰਭਵ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੀ ਸੇਵਕ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਚਤਰਾਈ ਬਹਾਨੇ ਪ੍ਰਸਨਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਮਹਤ ਪੁਰੁਸੋਕਾ ਪੂਖਨਾ ਹੀ ਸੇਵਕ ਕੂੰ ਉਤ੍ਰ ਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਵਾਚਾਲ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥੩॥ ਮੂ ॥ ਤਥਾਪਿ ਯਤਪ੍ਰਿਛਸਿ ਮਾਂ ਤਤਤੈ ਪ੍ਰਸ਼ਚਯਾ ਮਜਾਹੰ ॥ ਅਰਜ਼ਾ ਚਰਟ ਮੇ ਵਾਹੁਰ ਮੁਖਜ ਮਾਗਧਨੰ ਸਤਾ ॥੪॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦਜ਼ਪਿ ਆਪ ਜਾਨਕੇ ਮੁਝਸੂੰ ਪੂਛਤੇ ਹੋ ਤੋਭੀ ਮੈ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਕਥਨ ਕਰੋਂਗੋ ॥ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖੋ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾਪਾਲ ਨਹੀ ਸੇਵਾ ਹੈ ਓਨਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕਾਰਣ ॥੪ ॥ ਮੂ ॥ ਅਥਾ ਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਃ । ਦੋਸ ਮੁਕੁ ਛਲ ਪੋਤ ਵਾਸਨਾ ਤੋਰੁ ਸੰਤਤਿ ਹ੍ਰਿਦਿਨ ਰੁਖਿਤਾ ਯਜਜ਼ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੁਸੁਨ ਜਿਯਾਂ ਸਤਿ ॥ ੫ ॥ ਟੀਕਾ ਤਹਾ ਸਰਬ ਦੋਸੋਕਾ ਅਧਾਰ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਨਾਸਹੀ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੁਕੇ ਜੀਤਨੇਕਾ ਮੁਖਜ ਉਪਾਇ ਹੈ ॥ ਦੋਸ ਰੂਪੀ ਮੋਰਨਾਂ ਕਾ ਹਾਰ ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਭਾਗਮੈ ਪੋਤਾ ਹੂਆ ਜਿਸ ਜੀਵਨ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਨਹੀ ਪਹਰਜ਼ਾ ਹੂਆ ਹੈ ਤਿਸ ਜੀਵਕੂੰ ਮ੍ਰਿਤਜ਼ੁ ਮਾਰਣੇਕੀ ਇਛਾਹੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਵਸਤ੍ ਕੁਖਟੋਸੇ ਰਹਤ ਨਗਨ ਪੁਰੁਖਕੂੰ ਚੋਰ ਮਾਰਣੇਕੀ ਇਛਾਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥੫॥ਮੂ॥ ਨਿ ਸ੍ਵਾਸ ਬ੍ਰਿਖ ਕ੍ਰਕਚਾ ਸਰਬ ਦੇਹਲਤਾ ਘੁਣਾ ਅਧਯੋਯੰਨ ਭਿਦੰਤਿ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਸਤ੍ਰੰ ਜਿਘਾਂਸਤਿ ॥ ੬ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਛੋਕੂੰ ਆਰੀ ਕਾਟਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਸਰੀਰੋ ਕੂੰ ਜੋਸ੍ਵਾਸੋਕੋ ਚਲਨੋਹੀ ਸੋਈ ਆਰੀ ਵਤਕਾਟ ਤੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜੈਸੇ ਘੁਣ ਕੀਟਵਿਸੇਸ ਲਕੜੀ ਕੋ ਲਾਗਕੇ ਭੀਤਰ ਹੀ ਥੋਥੀ ਕਰਛੋਡਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਲਕੜੀਕੋ ਭੀ ਆਧਯਾਤਮਿਕ ਆਦਿ ਤਾਪ ਰੋਗ ਥੋਥਾ ਨਾਮ ਜੀਰਣ ਕਰਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਸੋ ਜਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕੂੰ ਏਹ ਨਹੀ ਭੇਦਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸਕੂੰ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਮਾਰਨੇ ਕੀ ਇਛਾਹੀ ਨਹੀ ਕਰਤੀ ਹੈ ੬ ॥ ਮੂ ॥ ਸਰੀਰ ਤਰੁ ਸਰਪੋਘਾਸ੍ਵਿੰਤਾਰ ਪਿਤ ਸਿਰਃਫਲਾਃ ॥ ਆਸਾ ਯੰਨ ਦਹੰਤਯੰਤਰ ਮਿਤਤਜੁ ਸ੍ਤੰਨ ਜਿਘਾਂਤਿ ॥੭॥ ਟੀਕਾ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਤਰੂ ਹ੍ਰਦੇ ਰੂਪੀ ਖੋੜ ਮੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਸਾ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪੀ ਫਲੋ ਵਾਲੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਵੋ ਸਰਪ ਆਸਾ ਆਤਮਿਕ ਅਪਨੀ ਵਿਖ ਰੂਪੀ ਆਗਨੀ ਸੇ ਜਿਸ ਜੀਵ ਕੂੰ ਦਾਹ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਤਿਸਕੂੰ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਮਾਰ ਨਹੀ ਸਕਤੋ ਹੈ ॥ ੭ ॥ਮੂ ॥ ਰਾਗ ਦ੍ਵੇਖ ਵਿਖਾ ਪੂਰਾ ਸ੍ਵਮਨੋ ਬਿਲ ਮੰਦਿਰਃ ॥ ਲੋਭ ਬਜਲੋਨ ਭੁੰਕਤੇਯੰ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਸ੍ਤੰਨਜਿਘਾਸਤਿ ॥ ੮ ॥ ਟੀਃ ਅਪਨੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਬਿਲ ਵਿਖੇ ਰਾਗਦ੍ਵੈਖ ਰੂਪੀ ਵਿਖਸੇ ਪੂਰਣ ਜੋ ਲੋਭ ਰੂਪੀ ਕਾਰੋ ਨਾਗ ਰਹਤੋ ਹੈ ਪਰਥੋਂਕੀ ਲਾਲਸਾ ਰੂਪੀ ਫੁੰਕਾਰੇ ਵਾਲਾ ਸੋ ਲੋਭ ਰੂਪੀ ਕਾਰੋ ਨਾਗ ਜਿਸ ਕੂੰ ਨਹੀ ਭੋਗਤੋ ਹੈ ਨਹੀ ਡਸਤੋ ਹੈ ਤਿਸ ਸਤ ਪੁਰੁਖ ਕੂੰ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਭੀ ਮਾਰਨੇਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਮੂ ॥ ਪੀਤਾ ਸੇਸ ਵਿਵੇਕਾਂਬੁਃ ਸਰੀਰਾਭੋਧਿਬਾੜਵਃ ॥ ਨ ਨਿਰ ਦਹਤਿਯੰਕੋਪਸਤੰ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਰਨ ਜਿਘਾਂਸਤੀ ॥ ੯ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਵਿਖੇ ਕ੍ਰੋਧਰੂਪੀ ਬੜਵਾ ਅਗਨਿ ਨੇ ਪਾਨ ਕਰ ਲੀਓ ਹੈ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪੀ ਸਰੀਰਾਂਤਰਗਤ ਸਾਰੋ ਜਲ ਜਿਸਨੇ ਸੋ ਕੋਪ ਰੂਪੀ ਬੜਵਾ ਅਗਨਿ ਜਿਸਸਤ ਪੁਰੁਖਕੂੰ ਦਾਹ ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ਤਿਸਕੂੰ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਭੀ ਮਾਰਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ੯ ॥ ਮੂ ॥ ਯੰਤ੍ਰੰ ਤਿਲਾਨਾਂ ਕਠਿਨੰਰਾਸ਼ਿ ਮੁਗ੍ਰ ਮਿਵਾਕੁਲੰ ॥ ਯੰਪੀੜਯਤਿ ਨਾਨੰਗਸਤੰ ਮ੍ਰਿਤਜੁਰ ਨ ਜਿਘਾਂਸਤਿ ॥ ੧੦ ॥ ਟੀਃ ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਹਲੂ ਰੂਪ ਕਾਠਕੇ ਕਠਿਨ ਯੰਤ੍ਰ ਵਿਖੇ ਤਿਲਾਂਕੂੰ ਪੀੜਾ ਦੇਕੇ ਤੇਲਤੇਲੀਨਿਕਾਸਤੋਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਕਾਮ ਰੂਪੀ ਤੇਲੀ ਜਿਸਕੇ ਦੇਹਰੂਪੀ ਯੰਤ੍ਰ ਵਿਖੇ ਇੰਦ੍ਰਯ ਰੂਪੀ ਤਿਲੋਂ ਕੂੰ ਪੀੜਤ ਕਰਕੇ ਬਜਾਕੁਲ ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਤਿਸ ਕੂੰ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਮਾਰਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ੧੦ ॥ ਮੂ ॥ ਏਕ ਸਿਮਨ ਨਿਰਮਲੇਯੋਨ ਪਦੇ ਪਰਮ ਪਾਵਨੇ ॥ ਸੰਸ੍ਰਿਤ ਚਿਤਵਿਸ੍ਰਾਂਤਿ ਸ੍ਤੰ ਮ੍ਰਿਤਜੁਰ ਨ ਜਿਘਾਂਸਤਿ ॥ ੧੧ ॥ ਟੀਃ ॥ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਜੋ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤੀ ਹੈ ਸੋਈ ਮ੍ਰਿਤਜੁਕੇ ਜੀਤਨੇ ਕੋ ਪਰਮ ਉਪਾਇ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏਹ ਆਸ਼ਯ ਮਨ ਮੈ ਰਖਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਚਿਤ ਏਕ ਨਿਰਮਲ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਦ ਵਿਖੇ ਯੇਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤਿ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਛੋ ਹੈ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੂੰ ਮ੍ਰਿਤਯੂ ਨਹੀ ਮਾਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ॥ ੧੧ ॥ ਮੂ ॥ ਵਪੂਃ ਖੰਡਾਤਿ ਪਤਿਤੰ ਸਾਖ ਮ੍ਰਿਗ ਮਿਵੋਦਿਤੰ ॥ ਨ ਚੰਚਲੰ ਮਨੋ ਯਸਜਤੰ ਮ੍ਰਿਤਯੁਰ ਨ ਜਿਘਾਂਸਤਿ ॥ ੧੨ ॥ ਟੀਃ ॥ ਪ੍ਰਸਪਿਤ ਨਾਮ ਵਿਖਕੀ ਛਲੀਵਤ ਖਿੜੇ ਹੂਏ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਬਨਵਿਖੇ ਬਾਂਨਰਕੇ ਸਮਸੋ ਮਨ ਰੂਪੀ ਵਾਨਰ ਆਇ ਪਰਜੋ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਬਨ ਵਿਖੇ ਜਿਸਕਾ ਮਨ ਰੂਪੀ ਬਾਨਰ ਚਪਲਤਾ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਸਕੂੰ ਕਾਮ ਮਾਰਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ੧੨ ॥ ਮੂਃ ॥ ਏਤੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਮਹਾਦੋਸ਼ਃ ਸੰਸਾਰ ਬਜ਼ਾਧਿ ਹੇਤਵਃ ਮਨਾਗਪਿ ਨਲ੍ਰਪੰਤਿ ਚਿਤ ਮੇਕੰ ਸਮਾਹਿਤੰ ॥ ॥ ੧੩ ॥ ਟੀਃ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬਜ਼ਾਧਜੋਂਕੇਹੇਤੁ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਏਹ ਜੋ ਮਹਾ ਦੋਸ਼ ਹੈਂ ਸੋ ਏਸਾਰੇ ਤਿਸਕੇ ਚਿਤ ਕੂੰ ਮਨਾਗ ਨਾਮ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਜਿਸ ਕਾ ਚਿਤ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਲੀਨ ਹੂਆ ਹੈ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ॥ ੧੩ ॥ ਅਃ ੨੩ ਨਿਰਬਾਨ ਪ੍ਰਃ ਭਸ੍ਰੁਃ ਏਕੈਵ ਕੇਵਲਾ ਦ੍ਰਿਸਿਟਰ ਨਿਰਾਪਾਯਾ ਗਲਤ ਭ੍ਰਮਾ ॥ ਵਿਦਯਤੇ ਸੰਰਬ ਵਿਤ੍ਰੈਖ੍ ਸਰਬ ਸ੍ਰੇਸਟਾ ਸਮੁਨਤਾ ॥ ੧ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰੂਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਏਕ ਹੀ ਹੈ ਸਰਬ ਤਤ੍ਰਵੇਤਜੋਂ ਵਿਖੇ ਸਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਨਿਰ ਭ੍ਰਮਾ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸਟੀਓ ਸੇ ਉਤਮ ਊਚੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਹੈ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਸਮਸ੍ਤਾਨਾਂ ਦੁਖਾਨ ਮੰਤ ਕਾਰਣੀ ॥ ਚਿਰ ਸਭ੍ਰਿਤ ਦੁਃ ਸ੍ਵਪਨ ਸੰਸਾਰ ਭ੍ਰਮ ਹਾਰਿਣੀ ॥ ੨ ॥ ਟੀਃ ॥ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਸਾਖ਼ਾਤਕਾਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਤਮ ਵਿਚਾਰਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਏਹ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਸੰਸਾਰ ਸਨਬੰਧੀ ਸਰਬ ਦੁਖੋਂ ਕਾ ਅੰਤ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਹੈ ਸਰਬ ਦੁਖੋਂ ਕੇ ਮੂਲਕੇ ਉਖਾੜਨੇ ਕੋਇਸਕੋ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ॥ ਔ ਚੁਰੰਅਨਾਦੀਕਾਲਸੇ ਕਾਮ ਕਰਮ ਵਾਸਨ ਕ ਧਾਰਨ ਵਾਰੋ ਜੋ ਜੀਵ ਕੋ ਦੁਃ ਸ੍ਵਪਨੋ ਨਾਮ ਕ੍ਰੂਰ ਸ੍ਵਪਨੋ ਜੋ ਆਇ ਰਹਜੋ ਹੈ ਤਿਸ ਦੁਃ ਸ੍ਵਪਨ ਭ੍ਰਮ ਕੀ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਹੈ ॥ ॥ ਮੂ ॥ ਨਿਸਕਲੰਕ ਮਨੋ ਮਾਰਗ ਵਿਪੁਲਾਂਗਣ ਚਾਰਿਣੀ ॥ ਤਥਾ ਸਮਸਤ ਦੁਖਾਨਾਂ ਚਿਤਾਨਰਥ ਵਿਨਾਸਿਨੀ ॥ ੩ ॥ ਟੀ ॥ ਹੇ ਸੋਮਜਪੁਨਾ ਏਹੁ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕੈਸੀ ਹੈ ਦੂਰ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਮਾਯਾ ਆਦਿ ਕਲੰਕ ਜਿਸਨੇਯਾਂਤੇਨਿਸਕਲੰਕ ਹੈ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕ ਪ੍ਰਵਣ ਨਾਮ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯ ਪ੍ਰਭਾਹ ਲੀਏ ਮਨ ਹੀ ਏਕ ਮਾਰਗ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਅਥਵਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਅਗਮਜ ਹੈ ॥ ਨਿਰਤਿਸਯ ਭ੍ਰਮਾ ਨੰਦ ਰੂਪ ਅੰਗਣ ਵਿਖੇ ਵਿਚਰਣੇ ਕੋ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ॥ ਤਥਾ ਉਪਸਥਿਤ ਨਾਮ ਵਰਤ ਮਾਨ ਕਾਲਕ ਦੁਖੋਂ ਕੀ ਔ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਗਾਮੀ ਦੁਖੋਕਾ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਚਿੰਤਾ ਆਦਿਕ ਸਰਵ ਅਨਰਥਰੂਪ ਦੁਖੋਕੀ ਨਾਸਕਹੈ ॥ ੩ ॥ ਮੂ ॥ਜਜੋਤਸਨ ਯੇਵਾਂਧਕਾਰਾਨੀ ਮਲਮੁੰਤਃ ਪ੍ਰਜਾਯਤੇਸਾ ਸ੍ਵਾਤਮ ਚਿੰਤਾ ਭਗਵਨਸਰਬਸੰਕਲਪਵਰਜਿਤਾ॥੪॥ਟੀ॥ਹੇਭਗਵਨ ਏਹਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਅਗਯਾਨ ਤਤ ਕਾਰਯਰੂਪਅੰਧਕਾਰਕੇ ਨਾਸਕਰਵੇਕੋ ਆਤਮਰੂਪਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀਚਾਦਨੀਹੈਸਰਬਸੰਕਲਪੋ ਸੇਜਬਰਹਤਮਨਵਿਖੇਉਦੈਹੋਵੇਤਬਸਰਬਤਕਲੇਸੋਕਾਨਾਸਕਰਬੇਕੋਸਮਰਥਹੋਤੀਹੈ।੪। । ਮੂ। ਯੁਸਮਦਾਦਿ ਖੁ ਸੁਪ੍ਰਾਪਾ ਦੁਸਪ੍ਰਾਪੈਵਾ ਸਮ ਦਾਦਿਖੁ ॥ ਸਮਸਤ ਕਲਨਾਭੀਤੰ ਪਰਾਂ ਕੋਟਿ ਮਪਾਗਤੰ ॥ ੫ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਏਹ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਤੁਮਾਰੇ ਤੈਸੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰੁਖੋਕੂੰ ਸੁਗਮਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਅਸੰਯਮਜੋਂਕੂੰ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਸਮਦਾਦਿਕ ਸਮਾਨ ਬੁਧੀ ਆਦਿ ਸੁਧ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਬੁਧੀ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਜਿਸ ਸਰਬ ਕਲਨਾ ਅਤੀਤ ਪਰਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸਟ ਪਦਕੂੰ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਮੂ ॥ ਪਦ ਮਾਸਾ ਦਯੰਭਜੇ ਤਤ ਕਥੰ ਸਾਮਾ- ਨਜਬੁਧਯਾਃ ॥ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਵਿਲਾਸਿਠਜਾ ਸਤ ਸਜਾਃ ਸਖਜੋ ਮਹਾਮੁਨੇ ॥ ੬ ॥ਟੀਕਾ ਪ੍ਰਸਨ ਹੇ ਵਿਹੰਗ ਰਾਜ ਏਹ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਤੁਝਕੂੰ ਕੈਸੇ ਸੁਗਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ਉਤੁ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕੀ ਏਕ ਸਖੀ ਪਰਮ ਪਜਾਰੀ ਹੈ ਤਿਸਕੂੰ ਮੈਨੇ ਆਸ੍ਰਣ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸਸੇ ਮੁਝਕੂੰ ਬਿਨਾ ਖੇਦਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈਹੈ ਇਸੀ ਆਸ਼ੇ ਸੇ ਪੀਠਿਕਾ ਬਨਾਤੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ ਦੇਤੇਹੁਏ।ਹੇ ਮਹਾਮੁਨੇ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕੀਆਂ ਸਾ ਮਾਨ ਬੈਸ ਵਾਲ਼ਜਾਂ ਬਹੁਤਸੀ ਆ ਵਿਲਾਸਨੀਸਖਜਾਂ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਮੂ ॥ ਕਿੰਚਿਤ ਸਾਮਜਮੁਪਾਯਾਤਾ ਵਿਗਜਾਨ ਸਸਿ ਸੀਤਲਾ ॥ ਆਤਮ ਚਿਤਾਸਮਾਨਾਨਾਂ ਵਿਦ੍ਧਿਧਾਨਾਂ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ॥ ੭ ॥ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਵਯਜਸਜਾਂਨਾਂ ਮਧਜਾਦੇਤਮਾਮਜਾ॥ਸਰਬ ਦੁਖ ਛਯ ਕਰੀ ਸਰਬ ਸੌਭਾਗਜਵਧਨੀ ॥ ੮ ਟੀਕਾ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾਕੇ ਕਿੰਚਿਤ ਭੇਦਸੇ ਸਮਾਨ ਵਰਤਨ ਵਾਲ਼ਜਾਂ ਸਖਜਾਂ ਗਿਜਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕੀ ਕਿਰਣੋਸੇ ਸੀਤਲ ਹੋਈਆ੨ ਉਨ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੀ- ਆਂ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕੀ ਸਖਜੋਂਕੇ ਬੀਚਮੈਸੇ ਮੈਨੇ ਏਕ ਸਖੀ ਕਾ ਆਸ੍ਰੋਲੀਓ ਹੈ ॥ ਸਾ ਕੈਸੀ ਆਤ੍ਮ ਚਿੰਤਾ ਕੀ ਸਖੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਦੁਖੋਕਾ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਹਾਰੀ ਔ ਸਰਬ ਸੌਭਾਗੋਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਹੈ ੮ ॥ ਮੂਃ ॥ ਕਾਰਣੰ ਜੀਵਤਸਜੋਹ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਸਮਾ ਸ੍ਰਿਤਾ ॥ ਸਰਬ ਸੰਸਯਵਿਛੇਦਿਨ ਨਤਜੰਤ ਚਿਰਜੀਵਿਤ ॥ ਯਥਾਛਥੰ ਬ੍ਰਹਿਮੇ ਸਾਧੋ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਕਿਮੁਚਯਤੇ । ੧੦ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਚਿਰੰਕਾਲਕੇ ਜੀਵਨੇ ਕਾ ਕਾਰਣ ਏਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕੀ ਸਖੀ ਹੈ ॥ ੯ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਸੰਸਯੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਪੰਖੀਂਦ੍ ਹੇ ਚਿਰੰਜੀਵੀ ਆਰਥਾਤ ਤੁਮਨੇ ਅਨੇਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਹਮ ਦਖੇ ਹੈ ਅਨੰਕ ਪ੍ਰਲਯ ਦਖੀ ਹੈ ਯਾਤੇ ਤੂੰ ਅਤਜੀਤ ਚਿਰੰਜੀਵੀ ਹੈਂ ਮੁਝ ਕੂੰ ਤੁ ਯਥਾਰਥ ੨ ਕਹੁ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਕਿਸਕੇ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ੧੦ ॥ ਉਤ੍ ॥ ਮੂ ॥ ਭੁਸ੍ਰੁਭ ਜਾਵਿਤ ਕਰੰ ਭੁਸ੍ਰੁਭ ਸ੍ਰਾਤਮ ਲਾਭਦੰ ਸ੍ਰਿਣੁ ਪ੍ਰਾਣ ਸਮਾਧਾਨੰ ਵਖਜਮਾਣ ਮਿਦੰ ਮਯਾ ॥ ੧ ॥ ੧੨ ॥ ੧੩ ਹੇ ਮੁਨੇ ਇਸਕਾ ਭੁਸ੍ਰੁਭਕੇ ਜੀਵਨੇ ਕੋ ਕਾਰਣ ਅੰ ਭੁਸ੍ਰੁਭ ਕੂੰ ਸ੍ਰਾਤਮਲਾਭਕੇ ਦੇਨੇ ਹਾਰੋ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪਵਖਜਮਾਣ ਦੇਹ ਕੂੰ ਜੋਹ ਰੂਪ ਵਰਨਨ ਕ੍ਰਮਸੇ ਕਹਤਾ ਹੂੰ ਆਪ ਚਿਤ ਦੇਕੇ ਸੁਣਜ ॥ ੧੩ ॥ ਮੂ ॥ ਪਸਜੇਦੰ ਭਗਵਨ ਸਰਬੰ ਦਹ ਜੋਹੰ ਮਨੋਰਮੰ ਤ੍ਰਿਪ੍ਰਕਾਰ ਮਹਾਸਥੂਲੰਨਵ ਦ੍ਵਾਰ ਸਮਾਬ੍ਰਿਤੰ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਜਿਸ ਮਨੋਰਮ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰਕੇ ਵਾਤ ਪਿਤ ਕਫ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਹਾ ਬਡੇ ਥੰਭੇਹੈਂ ਥਾਂਭਨੇ ਹਾਰੇ ਔ ਨਵ ਜਿਸਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਹੈਂ ਹੇ ਭਗਵਤ ਤਿਸ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰ ਕੂੰ ਆਪ ਦੇਖਜੇ ॥ ੧੪ ਮੂਃ ਪੁਰਯਸਟਕ ਕਲਤ੍ਰੇਣ ਤਨਮਾਤ੍ਰ ਸ੍ਰਜਨੰਨਰ ॥ ਅਹੰਕਾਰ ਗ੍ਰਹਸਥੇਨ ਸਰਬਤ੍ਰਃ ਪਰਿ ਪਾਲਿਤੰ ॥ ੧੫ ॥ ਟੀਃ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਕ੍ਰਹਕੀ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹਸਥੀਨੇ ਸਰਬਦਾ ਬਾਲ ਪਾਲਨਾ ਕਰੀਤੀ ਹੈ ॥ ਕੌਸੋ ਹੈ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਪੰਚਭੂਤ ੧ ਪੰਚ ਪ੍ਰਾਣ ੨ ਪੰਚ ਤਨਮਾਤ੍ਰਾ ੩ ਪੰਚ ਗਜਾਨੇਂਦ੍ਰਿਜ ੪ ਚਤੁਸਟਯ ਅੰਤਃ ਕਰਣ ੫ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ੬ ਕਾਮਕਰਮ ੭ ਵਾਸਨਾ ੮ ਏਹ ਪੁਰੀਅਸਟਕ ਹੈ ਕੁਟੁੰਬ ਔ ਮਿਤ੍ਰਸ੍ਵਜਨ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ॥ ੧੫ ॥ ਮੂਃ ॥ ਅੰਤਃ ਪਸਜਸਿ ਸਤਬਰਣ ਸਸਕੁਲੀਚੰਦਸਾਲਿਕੰ ॥ ਸਿਰੋਰੁਹਾਛਾਦਨਵ੍ਦ੍ਰਿਪੁਲਾਖਿਜ ਗਵਾਖਜਕੰ ॥ ੧੬ ॥ ਟੀਃ ਮੇਰੇ ਕਰਕੰ ਵਰਣਿਤ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹ ਕੂੰ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਅੰਤਰ ਸਾਖੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੋ ਸਾਖਜਾਤ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ॥ ਜਿਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹਕੇ ਸਿਖਰ ਨਾਮ ਸਿਰਸੈ ਦੋਨੋ ਕਰਣ ਸਸਕੁਲੀ ਚੰਦ੍ਸਾਲਿਕੇ ਨਾਮ ਦੋ ਚੰਦ ਲਾਗ ਹੁਏ ਹੈ ॥ ਔ ਦੋਵੇ ਨੇਤ੍ ਜਿਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰਕੇ ਗਵਾਖਜਨਾਮ ਝਰੋਖੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਸਿਰਕੇ ਕੇਸ ਜਿਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰ ਕੇ ਉਪ੍ਰਕੇ ਆਛਦਨ ਨਾਮ ਤੰਬੂਵਤ ਪੜਦੇ ਹੈ ॥ ੧੬ ॥ ਮੂ ॥ ਆਸਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁ ਦ੍ਵਾਰੰ ਭੁਜ ਪਾਰਸ੍ਰੋਪ ਮੰਦਰੰ ॥ ਦੰਤਾਲਿ ਕੇਸਰ ਸ੍ਰਗਭਿਰ ਭੁਖਿਤ ਦ੍ਵਾਰ ਕੋਟਰੰ ॥ ੧ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਜਿਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰ ਕੇ ਮੁਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦ੍ਵਾਰੇ ਹੈ ਔ ਦਾਂਤੋਂ ਕੀ ਪੰਕ੍ਤੀ ਰੂਪ ਮਾਲਾ ਔਰ ਪੀਤ ਮਾਸ ਰੂਪੀ ਕੇਸਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰਤ ਹੈ ॥ ਔ ਦੋਨੋ ਭੁਜਾ ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਘਰਕੇ ਉਪਮੰਦਰ ਹੈਂ ਉਪ ਨਾਮ ਸਮੀਪ ਕੇ ਮੰਦਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਗੇਹਕੇ ਸਹਾਰੇ ਲੀਏ ਦੋਵੇ ਭੁਜਾ ਰੂਪ ਮੰਦਰ ਹੈਂ ॥ ੧੭ ॥

॥ ਮੂ ॥ ਅਨਾਰਤੰ ਰੂਪ ਰਸ ਸਪਰਸਨ ਦ੍ਵਾਰ ਪਾਲਵਤ ॥ ਸੰਕੁਲਾਲੋਕ ਵਲਿਤੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਾਰਾਲਿੰਦ ਕ੍ਰਿਤਸਥਿਤਿਃ ੧੮ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜਿਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰਕੇ ਸਬਦ ਰੂਪਰਸਗੰਧਸੁਪਰਸਮੂਲਦ੍ਵਾਰ ਉਪਸਥ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲੌਵਤਦ੍ਵਾਰ ਪਾਲਹੈਸੋਗਜਾਨ ਇੰਦ੍ਰਯ ਸਬਦਾਦਿਕੋਂਕੇ ਘਰਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀਕੇਅਰਪਣਨਿਰੰਤਰਹੀਕਰਤੇਰਹਤੇਹੈ ਤਿਨਸਰਬਗਜਾਨੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਵਿਖੇ ਤ੍ਵਚਾਕੂੰ ਸਰਬ ਦ੍ਵਾਰਜੋਸਾਤ ਸੰਬੰਧਵਾਨ ਹੋਣੇਸੇ ਸਰਬ ਬਜਾਪਤੀ ਰੂਪ ਹੇਤੁਸੇ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਸਰਬ ਦ੍ਵਰ ਪਾਲੋਕੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਵਤਸ੍ਵਾਮੀ ਜਾਣਨਾ ॥ ਏਹ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰ ਲਿੰਗ ਦੇਹ ਸਰਬ ਬਜਾਪਤੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬਜਾਪਕ ਆਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਕੇ ਵਲਿਤ ਹੈ ਬਜਾਪਤਹੈ। ਜਿਸਦੇਹਰੂਪੀਘਰਕੇਨਤ੍ਰੋਕੇਕਨੀਨਕੇਬੀਚਕੇਕਾਲੇਤਾਰੇਰੂਪੀਉਪਰਕੇਦ੍ਵਾਰਜੋਂ ਮੈ। ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾਮੈਵਿਸੇਸਕਰਕੇਕਰੀਹੈਘਰਕੇਸ੍ਵਾਮੀਨੇਇਸਿਥਤੀ॥ਇਸ ਵਿਖੇਵੇਦ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਜੋ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਜੀਵਨੇਤ੍ਰੋਕੀ ਕਨੀਨਕਾ ਮੈ ਰਹਤੋ ਹੈ ॥ ਇੰਧੋਹਵੈ ਨਾਮੈਥ ਯੋਯੰ ਦਖਿਣੇ ਛਨ ਪੁਰੁਖਃ ਨੇਤ੍ਰਸਥੰ ਜਾਗ੍ਰਤੰ ਵਿਦਜਾ ਦਿਤਿ ਸ੍ਰਤੇਃ ॥ ਸ੍ਰਤਿਮੈ ਹਕਾਰ ਹਰਖ ਅਰਥ ਮੈ ਹੈ ਔਵੈ ਅਖਰ ਨਿਸਚੈ ਅਰਥ ਮੈਹੈ ॥ ਇਸ ਘਰਕੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੋ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾਮੈ ਦਹਨੇ ਨੇਤ੍ਰਮੈ ਰਹਤੋ ਹੈ ਪੁਰੁਖ ॥ ਇਸਕੋ ਇੰਧਨਾਮ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਣੋ ॥ ਇਸੀਕੋ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਪਰੋਖਨਾਮਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਮੁ ॥ ਰਕਤ ਮਾਸਵਸਾ ਦਿਗਧੰ ਸਨਾਯੁ ਸੰਤਤਿ ਵੇਸਿਟਤ ॥ਸਥੂਲਾਸਿਥਿਕਾਸਟ ਸੰਬਧੰ ਸੁਕੁਛਜੰਸੁ ਸਮਾਹਿਤੰ ॥ ੧੯ ਟੀਕਾ ਹੇ ਮੁਨੇ ਜੈਸ ਘਰ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਭੂਸਾ ਅਦਿਕ ਮਿਲਾਇਕੇ ਗਾਰੋਸੇ ਲਿਪਤ ਹੂਆ ਸੁੰਦਰ ਭਾਸਤੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਰਕਤ ਮਾਂਸ ਵਸਾ ਰੂਪੀ ਗਾਰੇਸੇ ਲਿਪਤ ਕੀਆ ਹੂਆ ਊਪਰਸੇ ਸੁੰਦਰ ਬਨਜੋ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰਕੇ ਮੋਟੇ ਹਡਈਟੈਂ ਹੈ ਸ੍ਨਾਯੂ ਨਾੜੀਆ ਰਸਜਾਂ ਹੈਂ ਇੱਸੀ ਲੀਏ ਪੋਚਜਾ ਹੂਆ ਊਪਰਸੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣਾਦਿਕੋਂ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਕੰਧੋ ਵਾਰੋ ਭਸਤੋ ਹੈ ॥ ੧੯ ॥ ਇੜਾਚ ਪਿੰਗਯਾ ਚਾਸਜ ਦੇਹ ਸਜਮੁਨਿਨਾਯਕ ॥ ਸੁਸਿਥਤੇ ਕੋਮਲੇ ਮਧਜੇ ਪਾਰਸ੍ਵ ਕੋਸਟੇ ਨਿਮੀਲਿਤੇ ॥ ੨੦ ॥ ਟੀਃ ॥ ਇਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰ ਕੇ ਮਧਜਮੇ ਦੋ ਕੋਮਲ ਔ ਸੂਖਮ ਨਾੜਜਾਂ ਦੇਹਕੇ ਬਾਂਇ ਦਹਨੇ ਭਾਗ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈਂ ਸਾਅਪ੍ਰਤਛਹੈ ਦੋਨੋਂ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਉਨਕੂੰ ਚਲਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਨੀਤਜਾਂ ਹੈ ॥ ੨੦ ॥ ਮੂ ॥ ਪਦਮ ਯੁਗਮ ਤ੍ਰਯੰ ਯੰਤ੍ਰ ਮਸਥਿ ਮਾਂਸ ਮਯੰ ਮ੍ਰਿਦੁ ॥ ਊਰਧ੍ਵਾਧੋ ਨਾਲ ਮਨਜੋ ਨਜ ਮਿਲਤ ਕੋਮਲ ਸਦਦਲੰ ੨੧ ਟੀਃ ॥ ਇਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੀ ਸਕਤੀ ਯੁਕਤ ਆਸ੍ਰਯ ਰੂਪ ਬਹਤਰ ਹਜਾਰ ਨਾੜੀ ਕੇ ਜਾਲਕੇ ਸਮੂਹ ਸਹਤ ਪੁਰੀਤਤੀ ਨਾਮਕ ਨਾਮ ਕੁੰਡਲਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲਤਖਟ ਚਕ੍ਰ ਕੋ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਸੂਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਅਸਥੀਮਾਂਸਮਯ ਅਤਜੰਤ ਕੋਮਲ ਜੋ ਖਟਪਦਮਹੈ ॥ ਉਨ ਊਰਧ ਅਧਹ ਰੂਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਦਮੇਂ ਕ ਆਪਸ ਮੈ ਦਲਨਾਮ ਪਤ੍ਰ ਵਾਯੂਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋਕੇ ਮਿਲਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ੨੧ ਮੂ॥ ਸੇ ਕੇਨ ਵਿਕਸਤ ਪਤ੍ਰੰਸਕਲਾਕਾਸ ਚਰਿਣਾ ॥ ਚਲੰਤਿ ਤਸਜ ਪਤ੍ਰਾਣਿ ਮ੍ਰਿਦੁ ਬਜਾਪ੍ਰਾਨਿ ਵਾਯੁਨਾ ॥ ਟੀਃ ॥ ਸੇਕੇਨੇਤਿ॥ ਨਾਸਾਕੇ ਅਗ੍ਰਭਾਗਸੇਆਦਿਲੈ ਪਾਦੋਂ ਕੀਆਂ ਤਲਜੋ ਪ੍ਰਯੰਤਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਆਕਾਸ ਮੈ ਵਿਚਰਣੇ ਵਾਲੇ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਕ ਸੇਕਸੇ ਨਾਮ ਮਿੰਚਨਸੇ ਵਿਕਾਸ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪਤ੍ਰ ਜਿਸਕੇ॥ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯਕੇ ਸੰਸਾਰਸੇ ਹ੍ਰਿਤ ਪਦਮਕੇ ਦਮਸੰਕੁਚਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਣੀਤਾ ਹੈ॥ ਅਤਏਵ ਤਿਸ ਯੰਤ੍ਰਕੇਪਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਰੂਪ ਵਾਯੂ ਸੇ ਬਜਾਪਤ ਹੂਏ ੨ ਸ੍ਵਾਸ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਵਾਸ ਕਰਕੇ ਈਖਤ ਨਾਮ ਯਦਕਿੰਤਚਿਤ ਸੰਕੇਚ ਔ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ੨੨ ॥ ਮੂ॥ ਬਹੁਨਾਤ੍ਰਕਿਮੁਕਤੇਨ ਸਰਬਮੇਵ ਸਰੀਰ ਕੇ॥ ਕਰੋਤਿ ਭਗਵਾਨ ਵਾਯੁਰ ਯੰਤ੍ਰੇਹਾ ਮਿਵ ਯਾਤ੍ਰਿਕਃ ਟੀ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਈਂਹਾਂ ਬਹੁਤ ਕਹਨੇ ਸੇ ਕਜਾ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਯਾਂਤ੍ਰਿਕ ਯੰਤ੍ਰ ਵਾਲਾ ਸੂਤ੍ਰਧਾਰ ਜੈਸੇ ੨ ਕਾਸਟਕੀ ਪੁਤਰਜੋ ਔ ਚਲਾਵਤੋ ਨਚਾਵਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਗਵਾਨ ਵਾਯੁ ਇਸ ਸਰੀਰਕੂੰ ਚਲਾਤੋ ਨਚਾਤੋ ਹੈ॥ ੩੦ ਮੂ॥ ਤਤ੍ਰੋਰਧ੍ਵਾਧੋਦ੍ਵਿਸੰਕੇਤੌਪ੍ਰਸਿਤਾਵਨਿਲੌਮਨੇ॥ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਵਿਤਿਖਜਾਤੋਪ੍ਰਕਟੇਦ੍ਵੌਵਰਾਨਿਲੌ॥ ੩੧॥ ਟੀਃ ਤਤ੍ਰੇਤਿ॥ ਤਤ੍ਰਨਾਮਦਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਪ੍ਰਾਣਵਾਯੂਕੇ ਮਧਜਮੇ ਊਪਰ ਔ ਨੀਚੇ ਗਮਨ ਕਰਨ ਰੂਪ ਸੰਕੇਤ ਵਾਲੇ ਵਿਸ੍ਤਾਰ ਵਾਨ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਨਾਮ ਰਖਨੇ ਵਾਲੈ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਰੂਪ ਵਾਯੂਸ੍ਰੇਸਟ ਹੈ ਤਯੋਰਨੁਸਰਨਿਤਜੰ ਮੁਨੇਗਤਿਮਹੰ ਸਿਥਤਃ॥ ਸੀਤੋਸਨਵਪੁਖੋਰ ਨਿਤਜੰ ਨਿਤਜ ਮੰਬਰ ਪਾਂਥਯੋਃ ੩੨ ਟੀਃ॥ ਏਵੰ ਓਪੋਦ ਘਾਤ ਨਜਾਯਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਹਕੇ ਆਪ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਨ ਕਾਗ ਭਸੁੰਡ ਜੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਬ ਦਿਖਾਤੇ ਹੈ ਤਯੋ ਰਿਤਿ। ਹੇ ਮੁਨੇ ਸੀਤਲ ਔ ਉਸਨ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਵਾਲ ਨਿਤਹੀ ਹੈ ਔ ਚਿਤਹੀ ਆਕਾਸ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਮੈ ਵਿਚਰਣੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਕੇ ਮੈ ਇਸਿਥਿਤ ਮੈ ਰਹਤੇ ਹੂੰ ਮੂਃ॥ ਕਲੇਵਰ ਮਹਾ ਯੰਤ੍ਰ ਵਾਹਯੋਃ ਸ੍ਰਮ ਹੀਨਯੋਃ॥ ਹ੍ਰਿਦਾਕਾਸਾਰਕ ਸਸਿਨੋਃ॥ ਤ੍ਵਗਨੀਖੋਮ ਸ੍ਵਰੂਪਯੋਃ ੩੩ ਟੀਃਪੁਨਾ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਇਸ ਕਲੇਵਰ ਰੂਪੀ ਮਹਯੰਤ੍ਰ ਕੇ ਚਲਾਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈ ਔ ਸ੍ਰਮ ਥਕਤੇ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਯੇ ਪ੍ਰਨਾਪਾਨ ਹ੍ਰਿਦੈਰੂਪੀ ਆਕਾਸਕੇ ਸੂਰਯ ਔ ਚੰਦਰਮਾ ਹੈ॥ ਇਨਕੇ ਸ੍ਰਮਸੇ ਹੀਨ ਮੈ ਇਨਮੈ ਕੌਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਸਰੁਤੈਤਾਨਿਮ੍ਰਿਤਜੁਃ ਸ੍ਰਮੋ ਭੂਤ੍ਵਾਪਯੋਮੇ ਅਥੇਮਮੇਵ ਨਾਪਪ੍ਰੋ ਦਜੋਯੰ ਮਧ ਮਧਯੁਮਃ ਪ੍ਰਾਣਃ ਇਤਿ॥ ਟੀਕਾ ਜਹਾ ਦੇਵਤਾ ਔ ਦੈਤੋਂ ਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਅਸੁਰੋਂ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਅਰਥ ਦੇਵਤਜੋਂ ਨੇ ਯਗ ਕਰਣੇ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤ੍ਰਿਸ ਯਗ ਮੈ ਪ੍ਰਖਮ ਸਰੋਤ੍ਰਕੋ ਉਦਗਾਤਾ ਕਰਥਾਪਜੋ ਤਬ ਅਸੁਰੋਨੇ ਜਾਨਜੋ ਕੋ ਇਸ ਉਦਗਾਤਾ ਕਰਕੇ ਹਮਕੂੰ ਜੀਤਲੇਵੈਗੋ ॥ ਤਬ ਪਾਪਮਾ ਮਿਰਤਜੁ ਪਿਸੁਨਤਾ ਚੁਗਲੀ ਔ ਇਸਤਰਜੋ ਆਦਿਕੋ ਕੋ ਮ੍ਰਿਗਾਰ ਸ੍ਰਵਣ ਰੂਪ ਪ ਪਨਿਜੁਕਤ ਕਰਣ ਕੂੰ ਕਰਕੇ ਉਦਗਾਤਰੀ ਪਦਤੇ ਭਰਸ੍ਟ ਕਰਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਨੇ ਨਤਰੋਂ ਕੂੰ ਉਦਗਾਥਾਬਨਾਯਪੁਨਪ੍ਰਾਣੋਕੋ ਰਸਨਾਕੋ ਤ੍ਰਿਚਾਕੋ ਮਨਕੋ ਤਥ ਇਸਭੁਨ ਕੋ ਅਸਰੋਂ ਨੇ ਪਾਪੀਕਰਤ੍ਤਾਰਾ ਯਗਮੇਵਿਘਨ ਉਦਗਾਤਾਸੇ ਬਿਨਾਹੋਜਾਰੋ ਭਯੋ। ਪੁਨਾ ਸਰਬ ਦੇਵ ਜੋ ਨੇ ਇਕਤਰ ਹੋਕੇ ਮੁਖ ਅੰਤਰ ਬਿਰਤੀ ਪਰਾਣ ਕੂੰ ਉਦਗਾਤਾ ਬਨਾਯੋ ਤਬ ਅਸੁਰ ਅਸਜ ਅੰਤਰ ਵਰਤੀ ਪਰਾਣ ਕੂੰ ਭੀ ਪਾਪ ਕਰਕੇ ਬੇਧਨ ਕਰਨੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਆਪ ਹੀ ਨਾਸ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਕਾਹੇ ਤ ਮੁਖ ਅੰਤਰਵਰਤੀ ਪ੍ਰਾਣ ਕੂੰ ਨ ਤ੍ਰਿਦੀਧੀ ਬਜਾਪ ਸਕਤਾ ਹੈ ਨ ਦੁਰਗੰਧੀ ਬਜਾਪ ਸਕਤੀ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੁਸੇ ਪਾਪੰ ਸ ਨ ਬੇਧਜੋ ਗਯੋ ॥ ਜੈਸੇ ਪਾਖਾਣਕੇ ਉਪਰ ਕਾਚਕੋ ਬਤਨ ਗਿਰਕੇ ਟੁਕੜੇ ੨ ਟੂਟਕੇ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਸੁਰ ਭੀ ਨਸਟ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਇਮੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਿਰਤਜੁ ਭੀ ਸਰਮ ਰੂਪਹੋਕੇ ਸਰਬ ਲੋਤ੍ਰਾਦੀ ਇਦ੍ਰਯਾਂ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਭਯੋ॥ ਤੈਸੇ ਮੁਖ ਅੰਤਰ ਵਰਤੀ ਪਰਾਣੋ ਕੂੰ ਭੀ ਪਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਰਮ ਯੁਕਤ ਨ ਕਰ ਸਕਤੋ ਭਯੋ॥ ਪੁਨਾ ਕੈਸੇ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣਪਾਨ ਜੋ ਅਗਨੀ ਸੋਮ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ੩੩ ਸ਼ਰੀਰ ਪੁਰ ਪਾਲਸਜ ਮਨਸੋ ਰਥ ਚਕ੍ਰਯੋਃ ॥ ਅਹੰਕਾਰ ਨਿਰਸਜਾਸਜ ਪਰਸ ਸਜੋਟ ਤੁਰੰਗਯੋਃ ॥ ੩੪ ॥ ਟੀਃ ਪੁਨਾ ਕੈਸੇ ਹੈ ਏਹੁ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਸਰੀਰ ਰੂਪ ਪੁਰਕੂੰ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਰਥਕੇ ਚਕ੍ਰ ਹੈਂ ਕਿਧ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸਸਤ ਰਥਕੇ ਘੋੜੇ ਹੈ ॥ ੩੪ ॥ਅਃ ੨੫ ਕਾ ਮੂ ॥ ਜਾਗ੍ਰਤਃ ਸੁਪਤਸਚੈਵ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮੰ ਯਮੁਤ੍ਰਮਃ ॥ ਪ੍ਰਵਰਤਤੇ ਯਤਸਤਗਸ ਤਤ ਤਾਵਤ ਸੋਜਸੋ ਸਿਰਲੁਃ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਕਾ ਲਛਣ ਸੇ ਭੇਦ ਦਿਖਾਕੇ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਕੀ ਗਤੀ ਕੇ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਦਾਰਾਲ ਅਯਤਨ ਸੋ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸਿਧੀ ਚਿੰਤਨ ਦਿਖਾਤੇ ਹੈ ॥ ਜਾਗ੍ਰਤੋਤਿ ਹੋ ਤਯਾਜ ਸਰਬ ਵਿਤ ਜੈਸੇ ਜਾਗਰਤ ਮੈ ਔ ਸੁਖੁਪਤਿ ਆਦਿ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਨਿਰਯਤ ਨਹੀ ਯੋ ਉਤਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਪ੍ਰਵਿਰਤਕਲਜ਼ਾਲ ਕੇ ਅਰਥ ਹੋਤ ਹੈ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣਹੁ ॥ ਪ ॥ ਮੂ ॥ ਵਾਹਜੈਨਮੁਖਤ੍ਰੈ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਯਦ ਹ੍ਰਿਦੰਬ੍ਰਮੈ ਕੋਟਰਗਤਾ ॥ ਸ੍ਰਵਸੈਨਾਸ੍ਰਯਤਨਾਨਾਂਤੈਧੀਰਾ ਰੋਚਕੈ ਵਿਦੁਃ ਏਂ ਟੀਕਾ ॥ ਵਾਹਤੈਤੀ ॥ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪੀ ਕੋਟਰੁਤ ਨਾਮ ਗੁਫਾਸੇ ਬਾਹਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੋਕਾ ਆਵਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਾ ਮੁਰਧਕੇ ਅਗ੍ਰ ਮਾਰਗ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅੰਤਰ ਰੋਚਕ ਤ੍ਰਿਸਕੂੰ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਜਾਨਤੇ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੭ ॥ ਮੂਃ ਵਾਹਜਾਤ ਪਰਾ ਪਤਤਜੰਤਰਪਾਨੇ ਯਤਨ ਵਰਜਿਤਃ ॥ ਯੋਯੰ ਪ੍ਰਪੂਰਣਃ ਸਪਰਸੋ ਵਿਦਸਤਮਪਿ ਪੂਰਕੰ ॥ ਟੀਃ ਏਵੰ ਨਾਮ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤਿਸੇ ਨਾਸਿਕਾਕੇ ਅਗਭਾਗਸੇ ਲੈਕ ਮੂਰਧ ਪਰਯੰਤ ਔ ਮੂਰਧਨ ਸੇ ਲੈਕੇ ਹ੍ਰਿਦਯ ਪਰਯੰਤ ਜੋ ਅੰਤਰ ਵਾਯੂ ਕੋ ਸਪਰਸ ਹੈ ॥ ਉਸਕੂੰ ਵੇਦਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖਮਹਾਤਮਾ ਅੰਤਰ ਕਾ ਪੂਰਕਕਹਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਮੇ ਨਿਰਯਤਨਹੀ ਅੰਤਰ ਮੁਖਨਾਸਿਕਾਦ੍ਵਾਰਾ ਪਵਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਸ ਪਵਨਕੋ ਨਾਮ ਅਪਾਨ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਅਬ ਅੰਤਰ ਕੁੰਭਕ ਕੋ ਲਖਨ ਸਾਮਾਨ ਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਅਪਾ ਸਤੰ ਗਤੇ ਪ੍ਰਾਣੇ ਯਾਵਨ ਨਾਭਜੁਦਿਤੇਹ੍ਰਿਦਿ ॥ ਤਾਵਤਸਾ ਕੁੰਭਕਾਵਸਥਾ ਯਗਿਭਿਰ ਯਨਭੂਯਤੇ ॥ ਟੀਃ ॥ ਜਿਸ ਸਮ ਹ੍ਰਿਦੈ ਮੈ ਅਪਾਨ ਅਸੂ ਹ ਗਏ ਹੈ ਤਿਸੀ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਅਬੀ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਹੂਆ ਤਾਵਤ ਮਧਜ ਭਾਗ ਕੀ ਜੋ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਅੰਤਰ ਕੁੰਭਕ ਅਵਸਥਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਕੁੰਭਕ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਯੋਗੀ ਜਨੋ ਨ ਅਨੁਭਵ ਕਰੀਤਾ ਹੈ ਨਹੀ ਇਤਰ ਪੁਰੁਖੋ ਨੇ ॥ ਬਾਹਰ ਕੇ ਰਚਕ ਆਦਿਕ ਕੇ ਦਿਖਾਨ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਅੰਤਰ ਕੇ ਰੇਚਕਾ ਦੀ ਦਿਖਾਇਕੇ ਅਬ ਬਾਹਰ ਕੇ ਭੀ ਰੇਚਕ ਪੂਰਕਕੁੰਭਕ ਦਿਖਾਤੇਹੈ ॥ ਰੇਚਕਇਤਜੁਦਿਨਾ ਮੂ ਰੇਚਕਃ ਕੁੰਭਕਸਚੈਵ ਪੂਰਕਸਚਤ੍ਰਿਧਾਸਿਥਤਃ ॥ ਅਪਾਨਲਜੋਦਯਸਥਾਨੇਦ੍ਵਾਦਸਾਤਾਂ ਦਧੇਵਹਿਃ ੧੦ ਟੀ ਅਪਾਨਕੇ ਉਤਪਤੀ ਅਸਥਾਨ ਕ ਵਿਖੇ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਅਗ੍ਰਭਾਗ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਾਹਰ ॥ ੧੦ ਸ੍ਵਭਾਵਾਃ ਸਰਬ ਕਾ ਲਸਥਾਃ ਸਮਜਗ ਯਤਨ ਵਿਵਰਜਿਤਾਃ ॥ ਯੇ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤਾਃ ਸਫਾਰ ਮਤਿਭਿਸਤਾਨ ਸ੍ਰਿਣੁ ਤਵ ਮਹਾਮਤ ਟੀਃ ਹੇ ਮਹਾਮਤੇ ਮਹਾਤਿਵਾਨ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ॥ ਜੈਸੇ ਬਡੀ ਵਿਸਾਲ ਬੁਧੀ ਵਾਲੇ ਮਹਾਤਮਾਨੇ ਰੇਚਕਾਦਿਕੋਕੀ ਸਰਬਦਾਕਾਲ ਇਸਿਥਤੀ ਕਹੀ ਹੈ ਸਵਭਾਵਿਕ ਜੈਸੇ ਸਮਜਗ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਰਯਤ ਨਹੀ ਰੇਚਕ ਆਦਿਕ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਨਕੂੰ ਤੁਮ ਸਰਵਣ ਕਰੋ ॥ ੧੧ ॥ ਮੂ ॥ ਦ੍ਵਾਦਸਾਂਗੁਲ ਪਰਯਤਾ ਦ੍ਵਾਹਸਾਦਭਜੁਦਿਤਃ ਪ੍ਰਭੋ ॥ ਯੋ ਵਾਤ ਸਤਸਜ ਤਤ੍ਰੈਵਸ੍ਵਭਾਵਾਤ ਪੂਰਕਾਦਯਃ ੧੧ ਟੀਃ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੋ ਬਾਹਰਕੋ ਬਾਰਾਂ ਅੰਗੁਲੀ ਪਰਿਮਿਤ ਨਾਸਿਕਾਸੇਸ੍ਵਸ ਨਿਕਸਕੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਉਸ ਸ੍ਵਾਸ ਰੂਪ ਪਵਨਕੋ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰਾਣ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਜਬ ਨਾਸਿਕਾਸੇਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲ ਪਰਿਮਿਤ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਮੈ ਜੋ ਲੀਨ ਭਯੇ ਹੈ ॥ ਔ ਅਪਾਨ ਅਬੀਉਦੇ ਨਹੀ ਹੂਆ ਤਬ ਤਕ ਬਾਹਰ ਕਾ ਪੁਰਕ ਜਾਨਨਾ ॥ ੧੨ ॥ ਮੂਃ ਮ੍ਰਿਦੰਤ ਰਸਥਾ ਨਿਸਪਨ ਘਟਵਦ ਯਾਸਿਥਤਿਰਵਹਿਃ ॥ ਦ੍ਵਾਦ ਸਾਗੁਲਪਰਯੰਤੇ ਨਾਸਾਗ੍ਰ ਸਮਨਸਮੁਖੇ ॥ ੧੩ ॥ ਬਜੋਮਿਨ ਨਿਤਜ ਮਪਾਨਸਜਤੰ ਵਿਦੁ ਕੁੰਭਕੰ ਬੁਧਾ ॥ ਟੀਕਾ ਤਹਾ ਬਾਹਰ ਕੀ ਪਵਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਪਵਨ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਰੂਪ ਵਾਯੁ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਨਿਸ਼ਚਲ ਇਸਥਿਤ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਜਾਵੈ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਕੁੰਭਕ ਯੋਗ ਕੇ ਵੇਤਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਇਹੁਕਥਾ ਭੀ ਸਲੋਕ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਵਿਖੇ ਘਟ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਤਿਬਧਹੋਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਅੰਗੁਲੀ ਪ੍ਰਮਿਤ ਨਾਸਾਕੇ ਅਗਰ ਭਾਗ ਮੈ ਜੋ ਆਕਾਸ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਹੁਆ ਹੈ ਔ ਨਿਤਹੀਂ ਜਿਸ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਅਪਾਨ ਵਾਯੁ ਇਸਥਿਤ ਰਹਤੋ ਹੈ ਔ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੁ ਭੀ ਤਿਸ ਮੈ ਜਬ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾਤਾ ਨਾਮ ਵਾਹਜ ਕੁੰਭਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਬੁਧੀਵਾਨ ਯੋਗ ਕੇ ਵੇਤਾਪੁਰੁਖ ॥ ਤਿਸ ਵਾਯੁ ਕੀ ਪ੍ਰਾਣ ਭਾਵ ਕਰਕੇ ਹ੍ਰਿਦੈਸੇ ਲੈਕੇ ਨਾਸਿਕਾਕੇ ਅਗ੍ਰਭਾਗ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਗਤਿ ਨਾਮ ਗਵਨ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਾਮ ਬਾਹਰ ਕਾ ਪੂਰਕ ਕਹਤੈ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ਵਾਹਜੋਨਮੁਖਸਜ ਵਾਯੋਰ ਯਾ ਨਾਸਿਕਾਗ੍ਰ ਵਧਿਰ ਗਤਿਃ ॥ ੧੪ ॥ ਤੈਵਾਹਜ ਪੂਰਕੰ ਦ੍ਵਾਦਸੈ ਵਿਦੁਰ ਯੋਗ ਵਿਦੁਰ ਜਨਃ ॥ ਟੀਕਾ ਬਾਹਰਕੇ ਆਕਾਸ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਸੇ ਚਲਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੁ ਸਨਮੁਖ ਭਯੋ ਹੈ ਨਾਸਿਕਾਅਵਧਿ ਪਰਯੰਤ ਗਤਿਃ ਹੈ ॥ ਯੋਗ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੇ ਵੇਤਾ ਮਹਾਪੁਰੁਖ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕੂੰ ਆਦਿਪੁਰੁਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂਃਨਾਸਾਗ੍ਰਾਦਪਿ ਨਿਰਗਤਜ ਦ੍ਵਾਦਸਾਂਤਾਵਧਿਰ ਗਤਿਃ ॥ ੧੫ ॥ ਯਾ ਵਾਯੋਸ੍ਤੁ ਵਿਦੁਰ ਧੀਰਾ ਅਪਰੈ ਵਾਹਜ ਪੂਰਕੰ ਟੀਕਾ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਅੰਤਰ ਕੀ ਨਜਾਈ ਬਾਹਰ ਕੇ ਭੀ ਪੂਰਕ ਆਦਿਕ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਨਾਸਾਕੇ ਅਗ੍ਰਭਾਗ ਸੇ ਨਿਕਸਕੇ ਪਵਨ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲ ਪਰਿਮਿਤ ਬਾਹਰ ਕੂੰ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਧੀਰਯਵਾਨ ਯੋਗ ਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਤਿਸਕੂੰ ਬਾਹਰ ਅਪਰ ਪੂਰਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ਵਹਿਰੰਸ੍ਤੁ ਗਤੇ ਪ੍ਰਾਣੇ ਯਾਵਨ ਨਾਪਾਨ ਉਦਗਤਃ ॥ ੧੬ ॥ ਤਾਵਤ ਪੂਰਣੰ ਸਮਾਵਸਥੇ ਵਹਿਸਥੰ ਕੁੰਭਕੰ ਵਿਦੁਃ ॥ ਟੀਃ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲੀ ਪਰਿਮਿਤ ਬਾਹਰਕੇ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਲੀਨ ਨਾਸਾਸੇ ਹੋਏਤੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਅਪਾਨ ਉਦੈ ਨਹੀ ਹੁਆ ਅੰਤਰ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨਹੀ ਹੁਆ ਯੋਗ ਵੇਤਾ ਤਿਸ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅਵਸਥਾ ਕੂੰ ਬਾਹਰ ਕਾ ਕੁੰਭਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਯਤਤਦੰਤਰ ਮੁਖਤ੍ਵੰਸਜਾਦ ਪਾਨਸਜੋਦਯੰ ਬਿਨਾ ॥ ੧੭ ॥ ਤੈਵਾਹਜ ਰੇਚਕੰ ਵਿਦਜਾਚ ਚਿੰਤਮਾਨੰ ਵਿਮੁਕਤਿਦੈ ॥ ਟੀਃ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੋ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਿਪਰਿਮਿਤ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਸੇ ਉਦੇ ਹੋਕੇ ਨਾਸਾਕੇ ਅਗ੍ਰ ਭਾਗ ਤਕ ਅਪਾਨ ਵਯੁ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੋ ਹੈ ਔ ਨਾਸਾਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਬੇਕੋ ਉਦੇ ਨਹੀ ਹੁਆ ॥ ਤਹਾਤਕ ਵਾਹਜ ਰੇਚਕ ਯੋਗਵੇਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮੋਤੇ ਕਰਕੈ ਚਿੰਤਮਾਨੰ ਏਹ ਰੇਚਕ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੈ ਮੁਕਤਿ ਕੈ ਦੇਨੇ ਹਾਰੈ ਹੈ ॥ ਏਹ ਇਸਕੋ ਫਲ ਹੈ ਮੂਃ ॥ ਦ੍ਵਾਦਸਾਂਤ ਦਜਦ੍ਰਤਬਾਯ ਰੂਪ ਪੀਵਰਤਾ ਪਰਾ ॥ ਅਪਾਨਸਜ ਵਹਿਸਠੰ ਤਮਪਰੰ ਪੁਰਕੰ ਵਿਦੁਃ ੧੮ ॥ ਬਾਰਾਂ ਅੰਗੁਲੀ ਪਰਿਮਿਤ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਕੇ ਵਾਯੁ ਉਠਤੇ ਅਪਾਨ ਵਾਯੁ ਨਾਸਾਕੇ ਅਗਾਰ ਭਾਗ ਪ੍ਰਜੋਤਸੋ ਆਵਤੇ ਹੈ ਤਿਸਕੂੰ ਯੋਗੀ ਵੇਤਾ ਬਾਹਰ ਕੇ ਅਪਾਨ ਕਾ ਅਪਰ ਹੋਰ ਪੂਰਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਮੂਃ ॥ ਵਾਹਜਾਨਾਭੁਜੀਤਰਾਂਸਚੈਤਾਨ ਕੁੰਭਕਾ ਦੀਨ ਨਾਵਤੈ ॥ ੧੯॥ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਸਵਭਾਵਾਂਸ੍ਨਾਨ ਬੁਧਾ ਭੂਯੋ ਨ ਜਾਯਤੇ ॥ ਟੀਕਾ ਹੇ ਮੁਨੇ ਅਨਾਰਤ ਕਜਾ ਨਿਰੰਤਰਹੀ ਏਹ ਜੋ ਬਾਹਰ ਕੇ ਔ ਅੰਤਰ ਕੇ ਰੇਚਕ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਆਦਿਕ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਰੂਪ ਵਾਯੁ ਕਾ ਸੁਭਃ ਸਿਧ ਨਾਮ ਨਿਰੰਤਰ ਸ੍ਵਭਾਵਹੀ ਹੈ ਯੋਗ ਮਾਰਗ ਕਾ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਯੋਗ ਨਿਧੀ ਕੀ ਵਿਜ੍ਞਾਵਾਨ ਪੁਰੁਖ ਐਸੇ ਜਾਨਕੈ ਪੁਨਾ ਨਾਮ ਬਹੁੜੈ ਫੈ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮੂਃ ॥ ਅਸਟਾਵੇਤੇ ਮਹਾਬੁਧੇ ਰਾੜ੍ਹੈ ਵਿਵ ਮਨੂ ਸਿਮਰਤਾਃ ੨੦ ਸਵਭਾਵਾਦਿਹ ਵਾਯੂ ਨਾਂ ਕਥਿਤਾ ਮੁਕਤਿਦਾ ਮਯਾ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਮਹਾਬੁਧੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਨਾਲਿਸੇ ਉਠਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੁ ਮੁਰਧਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਅੰਤਰ ਕੋ ਰੇਚਕ ਹੈ ਔ ਮੁਰਧਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੂਰਕ ਭੀ ਜਾਨਲੇਨਾ ਤਥਾ ਮੂਰਧਨ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਾਸਾ ਕੇ ਅਗਾਰ ਭਾਗ ਸੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਿ ਪਰਿਮਿਤ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੁ ਜੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਬਾਹਰ ਕੋ ਰੇਚਕ ਹੈ ਔ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਕਾ ਪੂਰਕ ਭੀ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਹਰ ਕੇ ਬਾਰਾਂ ਅੰਗੁਲੀ ਪਰਿਮਿਤ ਆਕਾਸ ਸੇ ਉਠਕੇ ਅਪਾਨ ਵਾਯੁ ਨਾਸਾਕੇ ਅਗਾਰ ਭਾਗ ਤਕ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਬਾਹਰ ਕੇ ਰੇਚਕ ਹੈ ਔ ਤਹਾਂ ਤਕ ਪੂਰਕ ਭੀ ਬਾਹਰ ਕ ਆਕਾਸ ਮੈ ਅਪਾਨ ਵਾਯੁ ਕਾ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ਤਥਾ ਮੂਰਧਨ ਸੇ ਲੈਕੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅੰਤਰ ਕਾ ਰੇਚਕ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਤਰ ਕਾ ਪੂਰਕ ਭੀ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯਦਯਪੀ ਬਾਹਰ ਔ ਅੰਤਰ ਕੇ ਕੁੰਭਕ ਕਰਕੇ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ ਸਾਸਤ੍ਰੋਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ॥ ਤਥਾਪੀ ਅੰਤਰ ਔ ਬਾਹਰ ਕੇ ਕੁੰਭਕ ਦੋਨੋ ਅੰਗੀ ਹੈਂ ਔ ਰੇਚਕਾ ਦੀ ਏਹ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਅੰਗ ਹੈ ਗੌਣ ਰੂਪ ਕਰਕ ਵਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ੨੦ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਤੇ ਸੇ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਨਿਰੋਧ ਸਿਧ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਸ੍ਵਭਾਵਾਦਿਤਿ ॥ ਈਹਾਂ ਇਸ ਅਸਥਲਮੇ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨਾ ਦੀ ਦੋਨੋ ਕਾ ਸਵਭਾਵਹੀ ਮੁਕਤੀ ਕੇ ਦੇਨੇ ਕਾ ਕਥਨ ਮੈਨੇ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਜਛਚਤ ਸ੍ਰਿ ਸ੍ਰਿਤੋ ਵਾਪੀ ਜਾਗ੍ਰਤਃ ਸ੍ਵਪਤੋ ਪਿਵਾ ੨੧ ॥ ਐਤੇ ਨਿਰੋਧ ਮਾਯਾਂਤਿ ਪ੍ਰਕਤਿਤਜਾਤਿਚਲਾਨਿਲਾਃ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਹ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣਾ ਚਿੰਤਨਕੋ ਪ੍ਰਕਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈਨੇ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਚਲਤੇ ਬਠਤ ॥ ਜਾਗਤੇ ਸੋਵਤੇ ਹੂਏ ਚਿੰਤਨ ਕਰਣ ਸੇ ॥ ੨੧ ਏਹ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਨਿਰੋਧ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਵਾਭਾਵਸੇ ਹੀ ਜੋ ਅਤਿ ਚਲਨ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਨਿਰਤਰ ਅੰਤਰਾਯਸੇ ਰਹਤ ਰਾਤ੍ਰੀ ਦਿਨ ਨਿਰਾਲਸ ਹੋਕੇ ਚਲਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਰੁਕ ਜਾਤੋ ਹੈ ਆਪਸੇ ਆਪ ॥ ਮੂਃ ॥ ਯਤ ਕਰੋਤਿ ਯਦਸਨਾਤਿਬੁਧਯੋਵਾਲਮਨੁ ਸਮਰਨ ੨੨ ਕੁੰਭਕਾਦੀਨਨਰਃ ਸ੍ਵਾਤਸਤਤ੍ਰਕਰਤਾਂਨ ਕਿੰਚਨ ॥ ਟੀਕਾ ਕਰਤ੍ਰੀਪਨੇਕਾ ਔ ਭੋਕਤ੍ਰੀ ਪਣੇਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨੇ ਨਸਟ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕੀ ਪਰਮ ਪਜਾਰੀ ਸਖੀ ਹੈ ਯਦਿਤਿ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਜੋ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਨ ਨਾਮ ਭੋਜਨ ਆਦਿਕ ਕਾਰਜ ਅਨੇਕਾ ਹੀ ਕਰਤਾ ਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਹਰ ਵਕਤ ਕੁੰਭਕਾਦਕੋ ਕਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਕਰਮੋ ਕੂੰ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਅਕਰਤਾ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਏਹ ਪੁਰੁਖ ਅਪਨੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਮੈ ਕੁੰਭਕਾਦਿਕੋ ਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ॥ ਬਾਹਰ ਕੀ ਦਿਰਸਟੀ ਪਰਿ ਤਜਾਗ ਸੇ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਉਦੇਹੋਣੇ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਪਦਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕਰਕੇ ਸਿਧ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਅਬਜਗ੍ਰ ਸੱਸਮਿਨ ਬਜਾਪਾਰੇ ਵਾਹਜੰ ਪਰਿ ਜਹਨ ਮਨਃ ੨੩ ਦਿਨੈਃ ਕਤਿ ਪਯੈਰੇਵ ਪਦਮਾਪਨੋਤਿਕੇਵਲੰ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਨ ਰੂਪ ਬਜਾਪਾਰਕੇ ਵਿਖੇ ਨਿਰੰਤਰ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਿਢ ਲਗਨੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਕਾ ਧਾਵਨਾ ਮਨਕਾ ਛੂਟ ਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ੨੩ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਣੇਸੇਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨੋ ਮੈ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ਸੁਧ ਆਤਮ ਪਦਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਏਤਦਭਜਸਤਃ ਪੁੰਸੋ ਵਾਹਜੇ ਵਿਸਯ ਬ੍ਰਿਤਿਥੁ ॥ ਨ ਬਧਨਾਤਿ ਰਤਿ ਚੇਤਃ ਸ੍ਵਦ੍ਰਿਤੰ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਯਥਾ ॥ ਮੂਃ ॥ ਟੀਕਾ ਇਸ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਮਾਨਵਕਾ ਮਨ ਵਾਹਜ ਵਿਸਯਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤਜੋਂ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਵਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਾਨਕੀ ਤ੍ਰਕੀ ਹੂਈ ਖਲੜੀ ਵਿਖੇ ਉਤਮ ਬ੍ਰਹਮਨਕਾ ਚਿਤ ਰਤਿਵਾਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤੀ ਵਾਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ਸ੍ਵਾਨ ਨਾਮ ਕੁਤੇ ਕੋ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ਏਤਾਂ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮਵਸਟਭਜ ਯੋ ਸਿਖਤਾ ਕ੍ਰਿਤ ਬੁਧਯਃ ॥ ੨੫ ਪ੍ਰਾਪਤ ੨ ਬਜਮਖਿਲੰ ਤੈਰਖਿਨਨਾਸਤ ਏਵਹੀ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਏਤਾਮਿਤੀ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਆਤਮਿਕ ਦਿਰਸਟੀ ਕੂੰ ਆਸਰਯ ਕਰਕੇ ਜੌਨਸੇ ਪੁੰਨਜਕ੍ਰਿਤ ਬੁਧੀਵਾਨ ਇਸਥਿਤ ਭਏ ਹੈਂ ਉਨਕੋ ਵੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਸਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਯੋਗ ਵਸਤੂ ਸੰਪੂਰਣੋ ਕਰਕੇ ਅਖਿਨਹ ਨਾਮ ਖਿਨ ਚਿਤਨ ਹੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਡਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤ ਹੈਂ। ਮੂਃ ਤਿਸਿਟਤਾ ਗਛਤਤਾ ਨਿਤਜ਼ੰ ਸ੍ਵਪਤਾ ਜਾਗਰਤਾ ਤਥਾ ੨੬ ਏਖਾ ਚੇਤਪ੍ਰੇਖਜ਼ਤੇ ਦਿਰਸਿਟਸਤਨ ਨਬੰਧਨ ਮਾਪਜ਼ਤੇ। ਟੀਕਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਬੈਠਾ ਹੂਆ ਚਲਤਾ ਹੂਆ ਸੋਵਤਾ ਹੂਆ ਜਾਗਤਾ ਹੂਆ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਕਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰ ਨਿਤਹੀ ਚੇਤਯਦਿ ਪਨਾ ਵੋ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਮੂਃ ਪ੍ਰਾਣਾ ਪਾਨਾਨੁਸਰਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੋਧ ਵਤਾਮਲੰ ੨੭ ਮੰਸਾਂਤ ਮਲਮੋਹੇਨ ਸ੍ਵਾਸਥੇਨਾਂਤਰਿਹੋਖਜ਼ਤ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਇਨਦੋਨੋ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੰਤਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਆਤਮ ਬੋਧਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੋਧਵਾਨ ਪੁਰਖੋ ਨੇ ਸੰਮਜ਼ਕ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਂਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਮੋਹ ਰੂਪ ਮਲ ਜਿਨਕੇ ਚਿਤਕੀ ਹਿਰਦੇਮੇ ਇਸਥਿਤ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕ ਆਤਮਾ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਪਾਵਤੇ ਹੈ॥ ਮੂਃ ਸਰਬਾਰੰਭਾਨ ਸਦਾ ਸਵਛਃ ਕੁਰਵਨ ਵਾਪਿ ਬੁਧੋਜਨਃ ੨੮ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਗਤਿ ਪ੍ਰਾਪਜ ਸੁਖ ਸਵਸਥਃ ਸੁਖਮੇਧਤੇ॥ ਟੀਕਾ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਪੁਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਗਤੀ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਪਰਕਾਰਕੇ ਕਰਮੋ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਸਰਬਦਾ ਯਗ ਯੁਧ ਆਦੀ ਸਰਬ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਬੁਧੀਵਾਨ ਗਜ਼ਨੀ ਸ੍ਵਚਛ ਨਾਮ ਨਿਮਲ ਮਨ ਸ੍ਵਸਥ ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਸਹਜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਮੈ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਇਸਥਿਤ ਰਹਤੇ ਹੈ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਬ੍ਰਿਧੀ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਮੂਃ॥ ਪ੍ਰਾਣਸਯਾਭਜਦਯੋ ਬ੍ਰਹਮਨ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰਾਦ ਹ੍ਰਿਦਿ ਸਥਿਤਾਤ ॥ ੨੯ ਦ੍ਵਾਦਸਾਂਗੁਲਪਰਯੰਤੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਸਤੰ ਯਾਤਜਯੰਵਹਿ॥ ਟੀਕਾ॥ ਹੇ ਮੁਨਿ ਨਾਯਕ ਜਬ ਹਿਰਦੈ ਕਮਲ ਕੇ ਪਤਰੋ ਸੇ ਪਰਾਣੋ ਕਾ ਉਦੈਹੋਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਿ ਪਰਿਮਿਤ ਅਵਕਾਸਸੇ ਬਾਹਰ ਜਾਇਕੇ ਅਸਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮੂਃ॥ ਅਪਾਨਸਜ਼ੋਦਯੋਵਾਹਜ਼ਾਦ ਦ੍ਵਾਦਸਾਂਤਾਨ ਮਹਾਮੁਨੇ॥ ੩੦ ਅਸਤੰਗਤਿਰ ਥਾਂਭੋਜ ਮਧਜ਼ੇ ਹਿਰਦਯ ਸੰਸਿਥਤੇ ॥ ਪ੍ਰਾਣੋ ਯਤਰ ਸਮਾਯਾਤਿਦ੍ਵਾਦਸਾਂਤੇ ਨਭਃ ਪਦੇ ੩੧ ਪਦਾਤਤਸਮਾਦਪਾਨੋਯੰ ਖਾਦੇਤਿ ਸਮਨੰਤਰੰ॥ ਟੀਕਾ॥ ਅਥ ਪੁਨਾ ਬਾਹਰਕੇ ਆਕਾਸ ਸੇ ਅਪਾਨ ਉਦੈ ਹੋਇਕੇ ਬਾਰਾਂ ਅੰਗੁਲੀ ਸੇ ਅੰਤਰ ਹਿਰਦੈ ਪਦਮ ਮੇਜਾਇਕੇ ਅਸਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਹੇ ਮਹਾਮੁਨੇ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਣ ਭੀ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲੀ ਪਰਯੰਤ ਨਭ ਰੂਪ ਅਸਥਾਨ ਮੇ ਜਹਾ ਅਸਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਤਿਸਨਭ ਪਦਸੇ ਪਰਾਣੋ ਕੇ ਲੀਨ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਅਪਾਨ ਉਦੈ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣਹੁ॥ ਮੂਃ ਵਾਹਜ਼ਾਕਾ ਸੋਨ ਮੁਖਃ ਪਰਾਣੋ ਵਹਤਜ਼ਗਨਿਸਿਖਾਯਥਾ ੩੨ ਹਿਰਦਾ ਕਾ ਸੋਨ ਮੁਖੋ ਪਾਨੋ ਨਿਮਨੇ ਵਹਤਿਵਾਰਿ ਵਤ॥ ਟੀਕਾ॥ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਨਮੁਖ ਹੋਇਕ ਪ੍ਰਾਣ ਅਗਨਿਕੀ ਸਿਖਾ ਨਾਮ ਲਾਟਕੇ ਸਮਊਪਰ ਕੋ ਜਾਤੋ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹਿਰਦੈ ਆਕਾਸਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜਬ ਅਪਾਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਬਵਾਰੀ ਨਾਮ ਪਾਨੀ ਵਤ ਅਧੈਕੋ ਚਲਤੋ ਹੈ॥ ਮੂਃ ॥ ਅਪਾਨਸਚੰਦਰਮਾਦੇਹ ਮਾਪਜਯਯਤਿ ਵਾਹਜਤਃ ੩੩ ਪ੍ਰਾਣ ਸੂਰਯੋ ਗਨਿ ਰਥਵਾ ਪਚਤਜੰਤਰਿਦੰ ਵਪੁਃ। ਟੀਕਾ। ਵਹਿਰ ਦੇਸਸੇ ਉਠਕੇ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦਰਮਾ ਅੰਤਰ ਦੇਹ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ॥ ਔ ਪਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਜ ਅਥਵਾ ਸੂਰਜ ਰੂਪ ਅੰਤਰ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪੀ ਵਪੂਸਰੀਰਕੋ ਪਚਤੀ ਪਾਕਵਤੋ ਹੈ ਤਪਾਵਤੋ ਹੈ॥ ਮੂਃ ਪਰਾਣ ਹਿਦਯਾਕਾਸੰਤਾਪਯਿਤਵਾਂ ਪਰਤਿਕਾਛਿਣੇ॥ ੩੪ ਮੁਖਾਗਰ ਗਗਨੰ ਪਸਚਾਤ ਤਾਪਯਤਜੁਤ੍ਰਮੋ ਰਵਿਃ॥ ਟੀਕਾ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯ ਪ੍ਰਥਮ ਹਿਰਦਯ ਆਕਾਸ ਕੂੰ ਤਪਾਇਕੇ ਖਿਣ ਖਿਣ ਵਿਖੇ॥ ਤਿਸਸੇ ਪੀਛੇ ਮੁਖਕੇ ਅਗਰਭਾਗ ਬਿਰਤੀ ਆਕਾਸ ਕੋ ਤਪਾਵਤੋ ਹੈ॥ ਮੂਃ॥ ਅਪਾਨੇਦੁਮੁਖਾਗ੍ਰੰਤੁ ਪਲਾਵਯਿਤਵਾ ਹ੍ਰਿਦੰਬਰੰ॥ ੩੫ ਪਸਚਾਦਾਪਜਾਯਯਤਜੇਖ ਨਿਮੇਖ ਸਮਨੰਤਰੰ॥ ਟੀਕਾ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਬ ਪਰਾਣ ਵਾਯੂ ਮੁਖ ਕੇ ਅਗਰ ਭਾਗ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲ ਵਰਤੀ ਆਕਾਸ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦਰਮਾ ਕੂਦ ਕਰਕੇ ਮੁਖਕੇ ਅਗਰਭਾਗ ਕੂੰ ਨਿਮੇਖਮਾਤਰ ਮੇ ਆਇ ਪ੍ਰਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਮੂਃ॥ ਅਪਾਨ ਸਸਿਨੋਂਤਸਥਾ ਕਲਾ ਪ੍ਰਾਣ ਵਿਵਸਵਤਾ ੩੬ ਯਤ੍ਰ ਗ੍ਰਸਤਾ ਤਦਾਸਾਦਯ ਪਦੰ ਭੂਯੋਨ ਸੋਚਜਤੇ॥ ਟੀਃ॥ ਜਿਸ ਹਾਰਦ ਬਰਹਮਕੇ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦਰਮਾ ਕੀ ਕਲਾ ਨਾਮ ਸੋਲ੍ਹਵਾ ਅੰਤਕੋ ਭਾਗ ਗਰਸਲੀਆ॥ ਤਹਾ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਜੋ ਬਰਹਮ ਪਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯ ਨੇ ਜਬ ਤਿਸ ਹਾਰਦ ਬਰਹਮ ਕੇ ਪਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਯੋਗੀ ਭੂਯੋ ਬਹੁੜੋਂ ਸੋਕ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੂੰ ਪਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ॥ ਮੂਃ ਪ੍ਰਾਣਾਰਕਸਜਤਥਾਂਤਸਥਾ ਯਤ੍ਰਾਪਾਨ ਸਿਤਾਸੁਨਾ ੩੭ ਗਰਸੂਤਤ ਪਦਮਾਮਾਦਜ ਨ ਭੂਯੋ ਜਨਮ ਭਾਙਨਰਃ॥ ਟੀਕਾ ਯਤ੍ਰਨਾਮ ਜਿਸ ਦ੍ਵਾਦ ਅੰਗੁਲੀ ਪਰਿਮਿਤ ਵਾਹਜ ਆਕਾਸੋਪਲਖਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਵਿਖੇ ਵਿਦਜਮਾਨ ਅਪਾਨ ਨੇ ਅਪਨੀ ਸੀਤਾਂਸੂ ਔ ਸਵੇਤਾਸੂ ਕਰਕੇ ਸੂਰਯਕੀਕਲਾ ਗਰਸਲਈਹੈ ਜਿਸ ਹਾਰਦ ਆਕਾਸੋਪ ਲਖਿਤ ਬ੍ਰਹਮਪਦ ਵਿਖੇ ਤਿਸ ਬਰਹਮ ਪਦ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਮਹਾਕਸਟ ਕੂੰ ਨਰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ੩੭॥ ਮੂਃ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਏਵਅਰਕਤਾਂ ਯਾਤੀਸਵਾਹਜਾਭਜੰਤਰੰਬਰੇ॥ ੩੮ਆਪਜਾਯਨਕਰੀਪਸਚਾਚਛਸਿਤਾਮਧਿਤਿਸਟਤਿ॥ ਟੀਃ॥ ਏਕ ਹੀ ਵਾਯੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਕਤੀ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਾਰੋਨੇ ਕਹੀ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਹੀ ਅੰਤਰ ਗਤ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਔ ਸਰੀਰ ਕੇ ਵਹਿਰਗਤ ਆਕਾਸਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਖੇ ਅਨਕ ਭਾਵ ਨਾਮ ਸੂਰਯ ਭਾਵਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ । ਜਬ ਬਾਹਰ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਹਿਰੇਸੇ ਤਬ ਇਸਕੋ ਨਾਮ ਸੂਰਜ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔਰ ਜਬ ਅੰਤਰ ਕੋ ਵਾਯੁ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸਕੋ ਨਾਮ ਤੀਰਥਕਾਰ ਅਪਾਨਰੂਪ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਆਪਜਾਯਨ ਨਾਮ ਆਹਲਾਦਕੋ ਸੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਆਹਲਾਦਕਰਹੈ ਤੈਸੇ ਅਪਾਨ ਭੀ ਆਹਲਾਦ ਕਰਹੈ ਜੈਸੇ ਚੰਦਰਮਾ ਆਪਨੀ ਆਦਨੀ ਕਰਕੇ ਔਸੀਤਲ ਕਿਰਨੋ ਕਰਕੇ ਅਨੰਦ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਪਾਨ ਰੂਪ ਚੰਦਮਾ ਭੀ ਅਪਨੀ ਸੀਤਲਤਾ ਕਰਕੇ ਹਿਰਦੈ ਆਕਾਸ ਕੂੰ ਸੀਤਲਕਰਡਾਰਤੇ ਹੈ ॥ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਵਹਿਰਗਤੀ ਕਰਕੇ ਸੂਰਯ ਰੂਪਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੋ ਥੋ ॥ ਹਾਰਦ ਆਕਾਸਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਟਕਾਲ ਮੈ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਭਾਵਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਏਵੇਦੁਤਾਂ ਤਜਕਤ੍ਰਾ ਸਰੀਰਾ ਪਜਾਯਕਾਰਣੀਂ ੩੯ ਛਿਣਾਦਾਂਯਾਤੀ ਸੂਰਯਤ੍ਰੈ ਸੈਸੋਖਲਕਰੈ ਪਦੈ ॥ ਟੀਃ ਭਤ੍ ਨਾਮ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਾਹਰ ਕੋ ਨਾਸਾਕੋ ਆਗਲਭਾਗ ਕੋ ਆਕਾਸ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣਃ ਸੂਰਯ ਰੂਪਤਾ ਕੂੰ ਤਜਾਗਕੇ ਆਹਲਾਦ ਕੋ ਕਰਨੇ ਹਾਰੀ ਇੰਦੂ ਰੂਪਤਾ ਕੂੰ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਬਾਹਰ ਕੋ ਕੁੰਭਕ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸਾ ਦੋਨੋ ਸੂਰਯ ਔ ਚੰਦਰਮਾ ਕੀ ਸੰਧੀਯੋਗਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਦੇਹਸੇਬਾਹਰ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਗਏ ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੋ ਆਕਾਸ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਲੀਨ ਹੁਏ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਆਤਮਾਕੋ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਨਿਰਦੇਹਤਾ ਨਿਸ ਕ੍ਰਿਯਤਾ ਨਿਰਮਲ ਸਤਾ ਆਦਿਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਸ ਕਾਲ ਮੈ ਆਤਮਾਕਾਵਾਸਤਵ ਸੁਭਾਵ ਸਫੁਟ ਹੋਤੇ ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ॥ ਈਂਹਾ ਬਾਹਰਕੋ ਕੁੰਭਕ ਦੇਹਾਦੀ ਦੇਸਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿਛੇਦਕਾ ਆਭਾਵਹੋਣੇ ਸੇ ਔ ਚੰਦ੍ ਯੂਰਯ ਆਤਮਿਕ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਆਯੁ ਕਾ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿਛੇਦਕਾ ਅਭਾਵਹੋਣੇ ਸੇ ॥ ਏਸਕਾਲ ਵਰਜਿਤ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਪਰਤਿਸਟਿਤ ਇਸਥਿਤ ਯੋਗੀਜਨ ਸੋਕਤੇ ਰਹਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਹਰਖਸੋਕਤੇ ਰਹਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦ ਚੰਦਃ ਸੂਰਯ ਕੀ ਪਾਏ ਰੀਢ ॥ ਤਿਸ ਯੋਗੀ ਕਾ ਪੜੈ ਨ ਕੰਧ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਚੰਦਰਮਾ ਸੂਰਯ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨਕੀ ਸੰਧੀ ਕੂੰ ਵਾਹਰ ਕੇ ਦੋਨੋ ਕੁੰਭਕ ਵਰਨਨ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲ ਪਰਿਮਿਤ ਆਕਾਸ ਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਰੂਪ ਅਪਾਨ ਕਾ ਉਦੈ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਪਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯਕੇ ਲੀਨਤਾ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਿ ਪਰਿਮਿਤ ਬਾਹਰਕੇ ਆਕਾਸ ਬੀਚ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦਰਮਾ ਉਦੈ ਹੋਕੇ ਅੰਤਰ ਮੁਖ ਹਿਰਦੈ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਉਠ ਧਾਵਤੇ ਹੈ ॥ ਹਿਰਦੈ ਆਕਾਸ ਮੇ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦਰਮਾ ਕੇ ਲੀਨਤਾ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਹੀ ਸਰਬ ਰਸੋ ਕੂੰ ਸੋਖਨ ਕਰਨੇਹਾਰੋ ਪਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯ ਉਦੈ ਹੋ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਪਰਾਣ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔ ਅਪਾਨ ਕੀ ਸੰਧੀ ਕੋ ਨਾਮ ਕੁੰਭਕ ਹੈ ॥ ਇਸ ਉਕਤ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਪਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਪਰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸੁਤਹਸਿਧਹੀ ਹੋਤੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ਕੇਵਲ ਏਕ ਭਾਵਨਾ ਕੀ ਕਮਤੀ ਨ ਹੋਵੇ ਔ ਸਰਬਦਾਕਾਲ ਸ੍ਵਾਸੋਕੇ ਗਮਨਾਗਮਨ ਮੈ ਧਯਾਨ ਰਹੇ ਤਬ ਸਹਜੇਹੀ ਸਿਧ ਯੋਗ ਪਦ ਕੂੰ ਪਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੇ ਹੈ ॥ ਏਵੰ ਨਾਮ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅੰਤਰ ਕੇ ਦੋਨੋ ਕੁੰਭਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਵਿਖੇ ਪਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੀ ਸੰਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਯਾਂ ਮਨ ਕੋ ਅਪਨੇ ਅਧਿਸਠਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮ ਤਤ੍ਵਕਾ ਵੇਧ ਆਵਸਯਹੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਉਸਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣ ਆਦਿਕ ਦੁਖ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਅਬ ਏਹ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਅਰਕਤ੍ਵੰ ਸੰਪਰਿਤਯਜਯਨਯਾਵਚੰਦ੍ਰਤਾਂ ਗਤਃ । ੪੦। ਪ੍ਰਾਣਸਯਤਾਵਦ੍ਵਿਚਾਰਯੰਤੇਦੇਸ ਕਾਲੇ ਨ ਸੋਚਯਤੇ ॥ ਹ੍ਰਿਦਿ ਚੰਦ੍ਰਾਰ ਕਯੋਰ ਗਯਾਤ੍ਵਾਨਿ ਤਯਮਸਤ ਮਯੋਦਯੰ ॥ ੪੧ ਟੀਃ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯ ਅਰਕ ਭਾਵਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਭਾਵਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਤਿਸ ਸੰਧੀ ਕੂੰ ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਕੁੰਭਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਪਨੇ ਹਿਰਦੈ ਮੈ ਸੂਰਯ ਔ ਚੰਦਰਮਾ ਕੂੰ ਜਾਨ ਕਰਕੇ ਔ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕਾ ਨਿਤਹੀ ਉਦੈ ਔ ਅਸਤ ਰੂਪਤਾ ਕੂੰ ਜਾਨਕੇ ਔ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਆਪਨੇ ਅਧਾਰ ਜਾਨਕੇ ਭੂਯੋ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਮਨ ਉਦੈ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਆਤਮਨੋ ਨਿਜਸਾਧਾਰੰ ਨ ਭੂਯੋ ਜਾਯਤੇ ਮਨਃ ॥ ਸੋਦਯਾਸਤ ਮਯੰ ਸੇਦੁੰ ਸਰਸਮਿ ਸਗਮਾਗਮੰ ॥ ੪੨ ਹਿਰਦਯੇ ਭਾਸਕਰੰ ਦੇਵੰ ਯ ਪਸਯਤਿ ਸ ਪਸਯਤਿ ॥ ਟੀਃ ॥ ਅਥਵਾ ਹਿਰਦੈ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਔ ਪੁਨਾ ਵਹੀ ਏਵ ਅਪਾਨਾਤਮਿਕ ਚੰਦਰਮਾ ਉਦਯ ਅਸਤਮਯ ਔ ਤਿਸਕੀ ਰਸਮੀ ਰੂਪ ਬਯਾਨਾਦੀ ਬਿਰਤੀ ਭੇਦ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਹੀ ਵਰਤਤ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਔਰ ਦੁਤੀਯ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੇਖਤੋ ਹੈ ਸੋਈ ਸਮਜਕਦੇਖਤੋ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਆਤਮਾਕੇ ਦਰਸਨ ਮੈ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰਨਨੂ ਹਿਰਦੈ ਵਿਖੇ ਆਤਮ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰਸੇ ਕਯਾ ਹੈ ਜਬ ਬਾਹਰ ਕੇ ਅੰਧਕਾਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਕਾ ਆਤਮਾ ਅਪਰਿਛਿਨ ਆਬਿਤ ਨਾਮ ਢਾਪਯਾ ਰਹਯਾ ਤਬ ਬਾਹਰ ਕੇ ਅੰਧੇਰੇ ਕੇ ਨਾਸ ਲੀਏ ਬਾਹਰਕਾਹੀ ਜਯੋਤੀ ਖੋਜਨੋ ਚਾਹਯੇ ਅੰਤਰ ਕੋ ਜਯੋਤੀ ਜਯੋਤੀ ਬਾਹਰ ਕੇ ਅੰਧਕਾਰ ਕੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤਹਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਨੇਤਿ ਮੂਃ ॥ ਨ ਖੀਂਣ ਨਾਪਰਿ ਖੀਣੰ ਵਹਿਸਟੰਸਿਧੰਯਤਤਮਃ ॥ ੪੩ ॥ ਹਾਰਦੰ ਖਯਪਯੇਤ ਧਾਂਤੰ ਯਤ ਛਯੇ ਸਿਧਿਰੁਤਮਾ ॥ ਵਾਹਯੇ ਤਮਸਿਸੰਛੀਣੇ ਲੋਕਾਲੋਕਃ ਪ੍ਰਜਾਯਤੇ । ੪੪। ਬਾਹਰਕਾ ਜੋ ਤਮ ਹੈ ਸੋ ਖੀਣ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਨ ਹੋਵੇਕਾਂ ਤੇ ਬਾਹਰਕੇ ਅੰਧਕਾਰਕਾ ਨਾਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅੰਤਰ ਤਮਨਾਸਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਹਿਰਦੈਕੇ ਤਮਕੋ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੈ ਜਿਸ ਹਾਰਦ ਤਮ ਕੇ ਨਾਸ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਸ ਜੀਵਕੋ ਉਤਮ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਹਰ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨਸਟ ਹੂਏ ਸੇ ਬਾਹਰਕੇ ਰੂਪ ਆਦਿਕ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਅਭਾਵਹੋਤੇ ਹੈ ਬਾਹਰ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਬਾਹਰਕੇ ਰੂਪ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਹੇਤੁ ਹੈ ਲੋਕਵਤੇਤਿ ਲੋਕਃ ਜਾਗ੍ਰਦ ਰੂਪੰ ॥ ੪੪ ਮੂਃ ॥ ਹਾਰਦੇਤੁਤਮਸ੍ਰੀਛੀਣੇ ਸ੍ਰਾਲੋਕੋ ਜਾਯਤ ਮੁਨੇ ॥ ਹਾਰਦਾਂਧਕਾਰ ਖਜਦੇ ਪਰਿ ਗ੍ਯਾਨੰ ਛਿਮੁਕਿਤਦੰ ॥ ੪੫ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰਹਾਰਦ ਅੰਧਕਾਰਕ ਨਸਟ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤ ਸ੍ਵਾਤਮ ਆਲੋਕੋਨਾਮ ਆਪਨੇ ਆਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਜਗੇਤਿ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਏਹੁ ਸ੍ਵਾਤਮ ਆਲੋਕ ਕੈਸੇ ਹੈ ਹਾਰਦ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਨਾਸਕ ਔ ਛਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤਿ ਪਦਕੋ ਦੇਨੇ ਹਾਰੋ ਹੈ ।੪੫। ਮੂਃ ॥ ਸੋਦਯਾਸਤ ਮਯੰ ਯਤਨਾਤ ਪਰਾਣਾਤਕਮਵ੍ਹਲੋਕਯੇਤ ॥ ਅਪਾਨੇਦੁਃ ਪਰਯਾ ਤਜ੍ਰਸਤੰ ਯਤਰ ਪਦਮ ਕੋਟਰੇ ॥ ੪੬ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਮਹਾਨਫਲਦਾਯਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਿਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਮਹਾਨ ਨਤਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਸਹਤ ਉਦੈ ਅਸਤ ਕੇ ਪਰਾਣ ਰੂਪੀ ਅਰਕ ਔ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦਰਾ ਦੇਖਤੋਰਹੇ ॥ ਯਤਰ ਨਾਮ ਜਹਾ ਪਦਮ ਕੀ ਖੋਰਮੈ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦਰਮਾ ਅਸਤਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਪਦਾਤ ਤਸਮਾਦੁਦੇਤਜੰਤਃ ਪ੍ਰਾਣਾਰਕੋ ਵਹਿਰੁਨਮੁਖਃ ਅਪਾਨੇਸਤੰ ਗਤੇ ਪ੍ਰਾਣਃ ਸਮੁਦੇਤਿ ਹ੍ਰਿਦੰਬੁ ਜਾਤ ॥ ੪੭ ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਪਦਸੇ ਅੰਤਰ ਪਦਮ ਕੇ ਪਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਜ ਉਦੇ ਹੋਕੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋ ਆਵਤੋ ਹੈ ॥ ੪੭ ॥ ਮੂਃ ॥ ਅਸਤੰ ਗਤਵਤੀ ਪਰਾਣੇ ਭ੍ਰਪਾਨੇ ਭਜੁਦਯੋਨ ਮੁਖੇ ॥ ੫੦ ॥ ਵਹਿ ਕੁੰਭਕ ਮਾਲੰਬਜ ਚਿਰੰ ਭ੍ਰਯੋ ਨ ਸੋਚਜਤੇ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਬਾਹਰ ਬੇਂ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਪਰਿਮਿਤ ਆਕਾਸ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣੇ ਕੇ ਅਸਤ ਹੋਏ ਸੇ ਅਨੰਤ ਭੁਪੁਨਾ ਅੰਤਰਕੇ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਅਪਾਨ ਕੇ ਹੋਯਾਂ ੨ ਅਬੀ ਅਪਾਨ ਉਦੈ ਹੂਆ ਨਹੀ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਕੀ ਸੰਧੀ ਰੂਪ ਕੁੰਭਕ ਕੂ ਆਲੰਬਨ ਕਰਕੇ ਚਿਰੰ ਕਾਲ ਤਕ ਸਾਧਕ ਪੁਨਾ ਸੋਕ ਕੂ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਅਪਾਨੇਸਤੰਗਤੇ ਪ੍ਰਾਣੇ ਕਿੰਚਿਦਭ੍ਰਜੁਦਯੋਨ ਮੁਖੇ ੫੧ ਅੰਤਹ ਕੁੰਭਕ ਮਾਲੰਬਜ ਚਿਰੰ ਭ੍ਰਯੋ ਨ ਸੋਚਜਤੇ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਰੋਚਕ ਮਾਲੰਬਜਅਪਾਨਾਦ ਦ੍ਰੁਤ ਕੋਟਿਗੀ ॥ ੫੨ ॥ ਸੁਚ੍ਛੰ ਕੁੰਭਕ ਮਭ੍ਰਜਸਜਨ ਭ੍ਰਯਃ ਪਰਿ ਤਪਜਤੇ ॥ ਅਪਾਨੇ ਰੋਚਕਾਧਾਰੰ ਪਰਾਣ ਪੂਰਾਂਤਰ ਸਥਿਤੰ ੫੩ ਸ੍ਰਸੰਸਥੇ ਪੂਰਕੰ ਦ੍ਰਿਸਟਵਾ ਨ ਭ੍ਰਯੋ ਜਾਯਤੇ ਨਰਃ ॥ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨਾ ਵ੍ਰਭ੍ਰਾਵੰਤਰ ਯਤ੍ਰੈਤੌਵਿਲਯੰ ਗਤੌ ੫੪ ॥ ਟੀਃ ॥ ਅੰਤਰ ਹਿਰਦੈ ਦੇ ਸਮੇ ਇਸਥਿਤ ਪ੍ਰਾਣੇ ਸੈ ਅਪਾਨ ਕੇ ਅਸਤਹੋਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪਰਾਣੋ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਉਦੋ ਹੋਣੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਯਾ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਅੰਤਰ ਕੁੰਭਕ ਕੂੰ ਅਲਿਬਨ ਕਰਕੇ ਚਿਰਤਕ ਭੂਯੋ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਸੋਕ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ੫੧ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਣ ਬਾਹਰ ਕੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਔ ਅਪਾਨ ਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲ ਪਰਿਮਿਤ ਸੇ ਦੂਰ ਖੋੜਸ ਅੰਗੁਲ ਪਰਿਮਿਤ ਪਰੇ ਗਏ ਹੋਯਾਂ ੫੨ ਪਰਾਣੋ ਕੇ ਰੇਚਕ ਕੂੰ ਆਸਰੈ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਾਹਰਕੇ ਸੁਵਛ ਕੁੰਭਕ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਧਕ ਪੁਨਾ ਬਹੁਰੋ ਸੰਸਾਰੀ ਸੋਕ ਕਰਕੇ ਤਪਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਪਤ੍ਰ ਨਾਸਿਕਾ ਵਿਵਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਪਾਨਕੇ ਅੰਤਰ ਸਰੀਰ ਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੇ ਹੋਇਆਂ ਬਾਹਰ ਕੇ ਰੇਚਕ ਕਾ ਅਧਾਰ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਪੂਰ ਨਾਮ ਸਮੂਹ ਕਾ ਦੇਹਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵੇਸ ਸਹਤ ਪੂਰਕ ਕੋ ਦੇਖ ਕਰਕੇ ਨਾਮ ਧਜਾਨ ਗੋਚਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅਭਜਾਸ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪੁਨਾ ਉਤਪਤੀ ਔ ਨਾਸ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਹਾਰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਦੋਨੋ ਕੇ ਲੀਨ ਹੋਯਾਂ ਮੂਃ ॥ ਤਦਾਲਬਜਪਦੰਸਾਂਤਮਾਤਮਾਨੰ ਨਾਨੁ ਤਪਜਤੇ ॥ ਯਤ੍ਰ ਪਰਾਣੋ ਹਜਪਾਨੇਨ ਪ੍ਰਾਣੇਨਾਪਾਨ ਏਵਚ ੫੭ ਨਿਗੀਰਣੋ ਵਹਿਰੰਤਸਚ ਦੇਸ ਕਾਲੌਚ ਪਸਜਤੋ ॥ ਛਣ ਮਸਤੰ ਗਤੰ ਪ੍ਰਾਣ ਮਪਾਨੋਦਯ ਵਰਜਿਤੰ ॥ ੫੮ ॥ ਅਯਤਨ ਸਿੰਧੌ ਵਾਹਜਸਥੰ ਕੁੰਭਕੰ ਤਤ ਪਦੰ ਵਿਦੂਃ ॥ ਅਯਤਨ ਸਿੰਧੌ ਹਜੰਤਸਥੰ ਕੁੰਭਕਃ ਪਰਮੰ ਪਦੰ ੫੯ ਰੀਃ ॥ ਤਿਸ ਆਤਮ ਪਦ ਕੂੰ ਆਲੰਬਨ ਨਾਮ ਆਸਰੈ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਜਾਸੂ ਸਾਧਕ ਨੇ ਪੁਨਾ ਹਰਖ ਸੋਕ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਆਦਿਕ ਅਗਨਿ ਜਨਜ ਤਾਪ ਕਰਕੇ ਤਪਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੂਜਜਤ ਹੈ ਇਤਰ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵੋਵਤ ਦੁਖੀ ਨਹੀ ਹੂਜਜਤ ਹੈ ॥ ਯਤ੍ਰ ਨਾਮ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਕੂੰ ਅਪਾਨ ਨੇ ਨਿਗੀਰੀਅਤ ਹੈ ਨਾਮ ਨਿਗਲ ਲਈਅਤ ਹੈ ਔ ਅਪਾਨ ਕੂੰ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਣ ਨੇ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਨਿਗੀਰੀਅਤ ਹੈ ਦੇਸ ਕਾਲ ਸਹਤ ਨਿਗਲ ਲਈਤਾ ਹੈ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਅਪਾਨ ਕੇ ਉਦਯਸੇ ਵਰਜਿਤ ਪ੍ਰਾਣ ਕੇ ਅਸਤ ਹੋਯਾਂ ਦੇਸ ਕਾਲ ਸਹਤ ਅਯਤਨ ਬਾਧਯਹੀ ਬਾਹਰ ਕਾ ਕੁੰਭਕ ਯੋਗ ਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔ ਤਿਸੀ ਕੂੰ ਤਤ ਦੇਸ ਕਾਲ ਸਹਤ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯੋਗ ਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖੋਤਮ ਪਦ ਅਪਾਨ ਕੇ ਲੀਨ ਹੂਏ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪ੍ਰਾਣ ਉਦੈਸੇ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਯੋਗ ਵੇਤਾ ਪ੍ਰਥਮ ਵਰਜਿਤ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਅਯਤਨ ਸਾਧਜ ਅੰਤਰ ਕੋ ਕੁੰਭਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਔ ਤਿਸੀ ਕੂੰ ਤਤਪਦ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਪਦਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ੫੯ ਮੂਃ ॥ ਏਤਦਾਤਮਨੋ ਰੂਪੰ ਸੁਧੌਖਾ ਪਰਮੈਵ ਚਿਤ॥ ਏਤਤ ਤਤ ਸਵਾ ਭਾਸ ਮੇਤਤ ਪ੍ਰਾਪਯ ਨ ਸੋਚਜਤੇ ॥ ੬੦ ॥ ਟੀਕਾ॥ ਏਤਤ ਪਰੋਖ ਕੋ ਕਹਜਤਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਤ ਮ ਮਪ੍ਰੋਛ ਕੂੰ ਕਹਜ਼ਤੇ ਹੈ ਯੇਹ ਜੋ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸਵਰੂਪਹੈ ਏਹੀ ਪਰਮ ਸੁਧ ਚੇਤਨ ਦੇਵਹੈ ਅਤਜ਼ੰਤ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਔ ਏਹੁ ਆਤਮ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਪਰਮ ਪਦ ਆਤਮਿਕ ਸੁਰੂਪਕੂੰ ਪਰਾਪਤ ਹੋਇਕੇ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਪੁਨਾ ਸੋਕਕੂਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਜੀਅਤ ਹੈ ॥ ੬੦ ॥ ਮੂਃ ਪੁਸਪਸਜ਼ਾਂ ਤਰਿਵਾ ਮੋਦਃ ਪ੍ਰਾਣਸਜ਼ਾਂਤ ਰਿਵਸਥਿਤੰ ॥ ਨ ਸ ਪ੍ਰਾਣੰ ਨਵਾਪਾਨੰ ਚਿਵਾਤਮਾਨੰ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੬੧ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਭੇਦੋਂ ਕਰਕੇ ਭਿੰਨ ੨ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਅਨੰਤਰ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕਾ ਅਧਿਸਠਾਨ ਜੋ ਆਤਮਾ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਤਿਸਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਬਤਜ਼ਹੈ ਇਸ ਆਸਯ ਕਰਕੇ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ॥ ਪੁਸਪਸਜ਼ੇਤਿ ॥ ਜੈਸੇ ਪੁਸਪਕੇ ਅੰਤਰ ਆਮੋਦ ਨਾਮ ਵਾਸਨਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੇ ਅੰਤਰ ਇਸਿਥਤ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜੋ ਚੈਤੰਨਜ਼ ਆਤਮਾ ਹੈ ਹਮ ਤਿਸ ਚੈਤੰਨਜ਼ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇਹੈ ਜੋ ਜੀਵ ਤਿਸਚਿਦਘਨ ਦੇਵ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਤਦ ਰੂਪਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ਯਾ ਮੈਕੁਛ ਸੰਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।੬੧।

ਮੂਃ ਜਲਸਜ਼ਾਂਤਰਿਵਾ ਸ੍ਵਾਦਮ ਪਾਨਸਜ਼ਾਂਤਰ ਸਿਥਤੰ ॥ ਨਸ ਪ੍ਰਾਣੰ ਨਵਾਪਾਨੰ ਚਿਦਤਮਾਨੰ ਮੁਪਾਸ ਮਹੇ ॥ ੬੨ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਜਲਕੇ ਅੰਤਰ ਅਸਵਾਦ ਨਾਮ ਮਾਧੁਰਯਤਾ ਮਿਠਾਈ ਨਿਰੰਤਰ ਰਹਤੀ ਹੈ ਜਲਕੇ ਕਿਣਕੇ ੨ ਮੈ ਪੂਰਣ ਬਜ਼ਾਪਕ ਹੋਕੇ ਰਹਤੀ ॥ ਤੈਸੇ ਜਲ ਮੈ ਮਾਧੁਰਯਤਾਵਤ ਜੋ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਅਪਾਨ ਕੇ ਅੰਤਰ ਔ ਆਦ ਅੰਤ ਮੈ ਪੂਰਣ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਮ ਜੀਵ ਸਹਤ ਅਪਾਨ ਨਾਮ ਨਿਰਜੀਵ ਉਭੈ ਰੂਪ ਸੇ ਰਹਤ ਜੋ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੈ ਹਮਨੇ ਤਿਸ ਚਿਦਾਤਮਾਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੀਅਤਹੈ ॥ ੬੨ ॥ ਮੂਃ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਖਜ਼ਯਸਜ਼ੋਪਾਤਸਥ ਮਪਾਨਖਜ਼ਯ ਕੋਟਿਗੰ ॥ ਅਪਾਨ ਪ੍ਰਾਣਯੋਰ ਮਧਜ਼ੰ ਚਿਦਾਤਮਾਨਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੬੩ ॥ ਟੀਃ ਹੇ ਮੁਨੀਸਵਰ ਨਾਸਿਕਾਕੇ ਅਗਰ ਭਾਗ ਸੇ ਬਾਹਰ ਦ੍ਵਾਦਸ ੧੨ ਅੰਗੁਲੀ ਪਰਯੰਤ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਲੀਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਜੋ ਸਮੀਪ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਔ ਜੋ ਅਪਾਨ ਕੇ ਖਯ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਨਾਮ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਿਪਰਿਮਿਤ ਹ੍ਰਿਦੈ ਕੀ ਨਾਲਿਕੇ ਅਗਰ ਭਾਗ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੇ ਮਧਜ਼ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔਲਯ ਤਥਾ ਅਪਾਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔਲੈਯਕਾ ਅਧਾਰ ਭੂਤ ਔ ਇਨਕੀ ਗਮਨਾਗਮਨ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਾ ਅਧਾਰ ਔ ਪ੍ਰਕਾਸ ਜੋ ਚੇਤਨ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਹੈ ਹਮ ਨੇ ਤਿਸਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਨਿਰੰਤਰ ਕਰਤੇ ਰਹੀਅਤ ਹੈ ॥ ੬੩ ॥ ਮੂਃ ॥ ਪ੍ਰਾਣਸਜ਼ ਪ੍ਰਾਣਨੰ ਪੌਚੈਃ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਰੰ ਜੀਵਸਜ਼ ਜੀਵਨੰ ॥ ਦੇਹਸਜ਼ ਧਾਰਣੰ ਧੁਜ਼ਯੇ ਚਿਦਾਤਮਾਨ ਮੁਪਾਸਮ ਹੇ ॥ ੬੪ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਮੁਨੇ ਜੋ ਚੈਤੰਨਜ਼ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਮੈ ਨਿਮਿਤ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਔ ਪ੍ਰਾਣ ਆਦਿਕ ਤ੍ਰਿਤਯ ਦੇਹ ਇਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਜੀਵਨ ਰੂਪ ਹੈ ਹਮਨੇ ਤਿਸ ਚੇਤਨ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੀਅਤ ਹੈ ॥ ੬੪ ॥ ਮੁਃ ॥ ਮਨਸੋ ਮਨਨੰ ਸਤਜ਼ੰ ਕ੍ਰਧੇਰੇਕਾ ਅਵਬੋਧਨੰ ॥ ਅਹੰਕ੍ਰਿਤੇਰਹੰਕਾਰੰ ਚਿਦਾਤਮਾਨ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੬੫ ॥ ਟੀਃ ॥ ਜੋ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਸਤਜ਼ਸ ਰੂਪ ਮਨਕਾ ਮਨਨ ਰੂਪ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਕਰਾਇਰਹਜ਼ੋ ਹੈ ਔ ਬੁਧੀਕਾ ਨਿਸਚੈ ਆਤਮਿਕ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਕਰਾਇ ਰਹਜ਼ੋ ਹੈ ਔ ਅਹੰਕ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਅਹੰ ਅਹੰ ਰੂਪ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਾਇਰਹਯੋ ਹੈ ਔ ਚਿਤਕਾ ਚਿਤਵਨ ਰੂਪ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਕਰਾਵਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਜੋ ਅਸੰਗ ਰੂਪ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਹੈ ਹਮ ਤਿਸ ਚੇਤਨ ਦੇਵਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ੬੫ ॥ ਮੁਃ ॥ ਯਸਮਿਨ ਸਰਬੰ ਯਤਃ ਸਰਬੰ ਯਤ ਸਰਬੰ ਸਰਬਤਸਚ ਯਤ ॥ ਯਤ ਸਰਬ ਮਯੰ ਨਿਤਜ਼ੰ ਤਚਿਤਤਤਵ ਮੁਪਾਸ ਮਪਾਸਮਹੇ ॥ ੬੬ ॥ ਟੀਃ ॥ ਯਾਸਮਿਨਿਤਿ ਇਸ ਪਦ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਸੰਸਾਰਕਾ ਆਧਾਰ ਸੂਚਨ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਯਤਃ ਨਾਮ ਜਿਸਸੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਚੇਤਨ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕਾ ਅਪਾਦਾਨਕਾਰਕ ਹੈ ॥ ਜੋ ਏਹ ਸਰਬ ਹੈ ਨਾਮ ਆਪਹੀ ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਆਪਹੀ ਕਰਣ ਕਾਰਕ ਹੈ ਆਪਹੀ ਕਰਮ ਕਾਰਕ ਹੈ ਆਪਹੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਨੈ ਆਪਹੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਨ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਓਰਸੇ ਅਧਾਰਧੇਯ ਰੂਪ ਆਪਹੀ ਚੇਤਨ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੈ ਫਿਰ ਸਰਬ ਕੇ ਨਸਟ ਹੂਏ ਸੇਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਰਕੇ ਆਪ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਨਿਤਹੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ਸਰਬ ਅੰਸ਼ਾਕਾਰਕੇ ਨਾਸ ਕੇ ਸਾਥ ਆਪ ਨਸਟ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਐਸੋ ਜੋ ਚੇਤਨ ਤ੍ਰੈਹੈ ਹਮ ਤਿਸਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਸਰਬ ਦਾ ਕਾਲ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ੬੬ ॥ ਮੁਃ ॥ ਆਲੋ ਕਾਲੋਕਨੰ ਪੁਣਜ਼ੇ ਸਰਬ ਪਾਵਨ ਸਰਬ ਪਾਵਨ ਪਾਵਨੰ ॥ ਨਰ ਭਾਵਨ ਮਨ ਨੂਨੰਤਚਿਤ ਤਤਵ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੬੭ ॥ ਆਲੋਕਾ ਇਤਿ ਨਾਮ ਸੂਰਯ ਚੰਦਰਮਾਂ ਅਗਨੀ ਵਾ ਆਦੀ ਜਜ਼ੋ ਤਜੋਂ ਕਾਭੀਜਜ਼ੋਤੀ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਪੁਨਜ਼ੋਕਾ ਪੁਨਜ਼ ਰੂਪ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਤੀਰਥਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਭੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਣੇ ਹਾਰੋ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਪਾਵਨ ਨਾਮ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹੈ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਜਿਨਕੋ ਭੀ ਜੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਣੇ ਹਾਰੋ ਹੈ ਨਰਭਾਵਨਮਤ ਇਤਿ ਭਾਵੋਂ ਕਰਕੇ ਅਰਥਾਤ ਮਨ ਬੁਧੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਆਤਮਿਕ ਸੰਕਲਪੇ ਵਿਕਲਪੋ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਨਮਰ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਪਨੇ ਸਵਰੂਪ ਸੇ ਜੋ ਜਿਰਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਨੂਨੰ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਮ ਤਿਸ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ੬੭ ਮੂਃ ॥ ਨਾਪਾਨੋ ਭਜੁਦਿਤੋ ਯਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਣਾਸਚਾਂਤਮੁਪਾਗਤਃ ਨਾਸਾ ਗ੍ਰਗਗਨਾ ਵਰਤੰਤਚਿਤ੍ਤਤ੍ਵ ਮੁਪਾਸਮਹੇ । ੬੮ । ਟੀਃ ॥ ਨਾਸਾ ਅਗਰ ਉਪ ਲਖਿਤ ਦ੍ਵਦਸ ਅੰਗੁਲ ਮਾਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਵਰਤਣ ਨਾਮ ਵਿਚਰਨਹਾਰੋ ਪ੍ਰਾਣ ਅਰ ਅਪਾਨ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀ ਸੰਧੀ ਯਤ੍ਰ ਜਹਾ ਪਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜੋ ਇਨੋਕੇ ਵਿਰੁਧ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀ ਸੰਧੀ ਹੈ ਜਾਨੋ ਪ੍ਰਾਣ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਤਿਸਸੇ ਵਿਰੁਧ ਅਪਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਅੰਤਰ ਮੁਖ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਹਾ ਜੋ ਵਿਰੁਧ ਦੋਨੋ ਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀ ਸੰਧੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਹ੍ਰਿਦੈ ਕਮਲ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਅੰਤਰ ਮੁਖ ਜੋ ਅਪਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਵਿਰੁਧ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਪ੍ਰਾਣ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਤਹਾਪਰ ਜੋ ਵਿਰੁਧ ਪ੍ਰਵਾਹੋ ਕੀ ਸੰਧੀ ਹੈ ਵਿਰੁਧ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਾਲੇ ਦੋਨੋ ਕੀ ਸੰਧਜੋਂ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਜੋ ਚੇਤਨ ਤਤ੍ਵ ਦੋਨੋ ਕੇ ਉਦੈ ਅਸਤ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤੋ ਹੈ ਹਮ ਤਿਸ ਚੇਤਨ ਤਤ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ੬੮ ॥ ਅਬਬਾਹਰ ਔ ਅੰਤਰ ਕੇ ਉਪਾਧੀ ਭੇਦਕੂੰ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਯਤਸਚੋਦੇਤ ਸੂਰਯੋ ਸਤੰ ਯਤ੍ਰਚ ਗਛਤਿ ਤੰ ਦੇਵਾਸਚ ਕ੍ਰਿਰੇ ਧਰਮੰ ਸ ਏਵਾਦਯ ਸ ਉਸਵ ਏਤਦਦੈ ਤਦਿਤਿ ਸ੍ਰਤੇਃ ॥ ਟੀਃ ॥ ਜਿਸਕੇ ਸਕਾਸਸੇ ਸੂਰਯ ਉਦੈਹੋਤੋਹੈ ਔ ਪੁਨਾ ਜਿਸਮੇ ਅਸਤ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ॥ ਸੂਰਯ ਉਪਲਖਿਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣਾ ਪਾਨ ਆਦਿਕ ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਕਰ ਲੈਨੇ ਅਰਥਾਤ ਸੰਪੂਰਣ ਜਗਤ ਜਿਸਕੇ ਸਕਾਸਸੇ ਉਦੈ ਅਸਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤੰ ਨਾਮ ਤਿਸਕੂੰ ਦੇਵਤਾ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਆਦਿਕੋ ਨੇ ਧਰਮ ਕੀਓ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸ ਦੈਵਕੇ ਗਜਾਨ ਕੇ ਤੁਲ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ਤਿਸ ਦੈਵ ਕੋ ਗਜਾਨ ਹੀ ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ ਇਸਤੇ ਊਪਰ ਔਰ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਦੈਵ ਅਚਜ ਨਾਮ ਅਜ ਵਰਤ ਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਹੈ ਔ ਸੋਈ ਹੀ ਦੈਵ ਕਲ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਸੇ ਆਦਿ ਭਵਿਖਜਤ ਕਾਲਮੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬਰਖੋ ਪਯੰਤ ਹੋਗਾ ਸਦੈਵ ਰਹੇਗੋ ਔ ਪੁਰਬ ਭੀ ਅਨਾਦੀ ਕਾਲ ਕੋ ਚਲਜੋ ਆਵਤੋ ਹੈ ॥ ਏਤਤ ਨਾਮ ਏਹ ਅਪਰੋਖ ਜੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਪਰੋਖ ਜੋ ਸੋ ਏਹੀ ਸਦਾ ਸਤ ਹੈ ਵੈ ਨਾਮ ਤਤ ਸੋਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਇਤਿਸ੍ਰਤਜਰਥਃ ॥ ਇਸ ਸ੍ਰਤੀ ਕੇ ਅਰਥ ਕੂੰ ਮਨ ਮੈ ਰਖਕੇ ਯਤ੍ਰੇਤਿ ॥ ਯਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਣੋ ਸਤ ਮਾਯਾਤਿ ਯਤ੍ਰਾ ਪਾਨੋ ਸਤਮੇਤਿਚ ॥ ਯਤ੍ਰ ਦ੍ਵਾ ਵਪਜਨੁਤ ਪਨੌ ਤਚਿ ਤਤ੍ਵ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੬੯ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਯਤ੍ਰ ਨਾਮ ਜਿਸ ਬਹਮ ਤਤ੍ਵ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਸਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਅਪਾਨ ਭੀ ਅਸਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਯਤ੍ਰ ਜਿਸ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਦੋਨੋ ਅਬੀ ਉਤਪਤ ਹੂਏ ਨਹੀ ਹੈ ਉਨ ਦੋਨੋ ਕੀ ਸੰਧਜੋ ਮੈ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਅਗਰਭਾਗ ਸੇ ਬਾਰਾਂ ਅੰਗੁਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਵਾਸ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਅਪਾਨ ਅਬੀ ਉਤਪਤ ਭਯੋ ਨਹੀ ਦੋਨੋ ਕੇ ਮਧਯਕੀ ਸੰਧੀ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੀ ਲੀਨਤਾ ਔ ਅਪਾਨ ਕੀ ਅਨੁਤ ਉਤਪਤੀ ਕੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸਤੋ ਹੈ ਔ ਆਪ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਔ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਕੂੰ ਭੀ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਹਮਤਿਸ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ੬੯ ॥ ਮੂਃ ॥ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨੋਦਭਵਸਥਾਨੇ ਵਾਹਯਾਭਯੰਤਰ ਮਾਸਿਥਤੇ ॥ ਯੇਦ੍ਵੇ ਯੋਗਿ ਪਦਾਧਾਰਸਤ ਚਿਤ ਤਤ੍ਵ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੭੦ ॥ ਟੀਃ ॥ ਯੇ ਦ੍ਵੇ ਏਹੁ ਜੌਨਸੋ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੀ ਉਤ ਪਤੀਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਬਾਹਰ ਔ ਅੰਤਰ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਜੋ ਯੋਗੀ ਜਨੋ ਕੇ ਪਦਕਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ॥ ਪਦਯਤੇ ਗਮਯੇਤੇ ਯੋਗੀਭਿਃ ਯੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਸਥਾਨੰ ਪਦ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਜੋ ਅਧਿਸਠਾਨ ਹੈ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਹਮ ਤਿਸ ਚਿਤ ਤਤ੍ਵਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੭੦ ॥ ਮੂਃ ॥ ਪ੍ਰਾਣਾ ਪਾਨ ਰਥਾ ਰੂਢੰ ਪ੍ਰਾਣਾ ਪਾਨ ਮਨਾ ਤਤੰ ॥ ਯਚਛ ॥ ਕ੍ਰਿ ਰੂਪੰ ਸਕਤੀਨਾ ਤਚਿਤ ਤਤ੍ਵਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੭੧ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਜੋ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਉਪਾਧੀ ਰੂਪ ਰਥ ਪਰ ਚਢਕੇ ਪਰਿਛਿੰਨਵਤ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪ ਸਕਤੀ ਔ ਅਪਾਨਨ ਰੂਪ ਸਕਤੀ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਕਹੀਅਤਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੀ ਸਕਤੀ ਕਾ ਜੋ ਸਕਤੀ ਰੂਪ ਹੈ ਹਮ ਤਿਸ ਚੇਤਨ ਤਤ੍ਵਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ੭੧ ॥ ਮੂਃ ਹ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਾਣ ਕੁੰਭਕੰ ਦੇਵੰ ਵਹਿਸਚਾਪਾਨ ਕੁਭਕੰ ॥ ਪੂਰਕਾਂਸ ਵਿਸ੍ਰਿਸਟੰ ਯਤ ਤਚਿਤ ਤਤ੍ਵ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੭॥ ਟੀਃ ॥ ਜੋ ਦੇਵ ਹ੍ਰਿਦੈ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣੋਕਾ ਕੁੰਭਕ ਰੂਪ ਹੈ ਪੁਨਾ ਜੋ ਦੇਵ ਬਾਹਰ ਨਾਸਿਕਾਕੇ ਅਗਰਭਾਗ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗਲਿ ਪਰਿਮਿਤ ਆਕਾਸ ਮੈ ਅਪਾਨ ਕਾ ਕੁੰਭਕ ਰੂਪ ਹੈ ਔ ਜੋ ਦੇਵ ਦੋਨੋ ਕਾ ਰੇਚਕ ਰੌਪ ਹੈ ਹਮ ਤਿਸ ਚੇਤਨ ਤਤ੍ਵ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ੭੨ ॥ ਮੂਲ ॥ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਪਰਾਮਰਸੰ ਸਤਾ ਬੋਧੰਵਿਰੂਪਕੰ ਯਤ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਪ੍ਰਾਣ ਮਨੰਨਾਤ ਤਚਿਤ ਤਤ੍ਵ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੭੩ ॥ ਟੀਃ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕਾ ਪਰਾਮਰਸ ਨਾਮ ਚਲਾਵਨੋ ਤਿਸ ਚਲਾਵਨੋ ਮੈ ਨਿਮਿਤ ਭੂਤ ਔ ਤਿਸ ਕੀ ਸਤਾਰੂਪ ਔ ਬੋਧ ਰੂਪ ਜੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਵਿਰੁਧ ਸਤਾਕਾ ਜੋ ਬੋਧਕ ਹੈ ਹਮ ਤਿਸ ਚੇਤਨ ਤਤਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ੭੩। ਮੂਃ ॥ ਯਤ ਪ੍ਰਾਣ ਪਵਨ ਸਪੰਦੋ ਯਤ ਸਪੰਦਾਨੰਦ ਕਾਰਕੰ ॥ ਕਾਰਣੰ ਕਾਰਣਾਨਾਂ ਯ ਤਚਿਤਤਤ੍ਵ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ੭੪ ਟੀਃ ॥ ਜੋ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਪ੍ਰਾਣ ਪਵਨ ਸਪੰਦਰੂਪ ਹੈ ਸਪੰਦ ਨਾਮ ਸਫੁਰਣ ਕੋ ਕਹੀਅਤਹੈ ਇਦ੍ਰਯੋਂ ਕਾ ਵਿਸਯ ਪ੍ਰਦੇਸ ਤਕ ਗਮਨ ਕੋ ਭੀ ਸਪੰਦ ਕਹੀਅਤਹੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਵਿਸਯ ਸੰਯੋਗ ਜਨਯ ਆਨੰਦ ਭੋਗਕੋ ਜੋ ਕਾਰਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਹੀਅਤਹੈ ॥ ਔ ਜ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਆਦੀ ਕਾਰਣੋਂ ਕੋ ਕਾਰਣ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ਹਮ। ਤਸ ਚੇਤਨ ਤਤ੍ਵਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ੭੪ ਮੂਃ ॥ ਯਦਖਿਲ ਕਲਨਾਕਲੰਕ ਹੀਨੰ ਪਰਿ ਵਲਿਤੰ ਚ ਸਦਾ ਕਲਾ ਗਣੇਨ ॥ ਸ੍ਵਨੁਭਵ ਵਿਭਵੰ ਪਦੰ ਤਦਜ੍ਰੰ ਸਕਲ ਸੁਰ ਪ੍ਰਣਿਤੰ ਪਰੰ ਪ੍ਰਪਦ੍ਯੇ ॥ ੭੫ ॥ ਟੀਃ ॥ ਯਦਿਤਿ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਖਿਲ ਕਲਾ ਰੂਪ ਕਲੰਕੋਂ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ਪਰਮਾਰਥ ਸੇ ਨਿਸਕਲ ਸਰੂਪ ਜਾਨੀਅਤ ਹੈ ॥ ਔ ਪਨਾ ਜੋ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਆਪਾਤ ਦਰਸੀਆਨੁਖੋਂਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਹੀ ਜੀਵਕੀ ਉਪਾਧੀ ਭੂਤ ਪ੍ਰਾਣ ਆਦੀ ਖੋੜਸ ਕਲਾਗਣ ਕਰਕੇ ਵਲਿਤ ਨਾਮ ਪਰਿਵਾਰਿਓਤੇ ਦੇਖੀਅਤ ਹੈ ॥ ਸਮਜ਼ਕ ਅਨਭਵਃ ਸ੍ਵਨੁਭਵਃ ਜੋ ਯਥਾਰਥ ਅਪਨੋ ਅਨੁਭਵ ਰੂਪਹੀ ਵਿਭਵ ਨਾਮ ਨਿਰ ਅਤਿਸੈ ਐਸ੍ਵਰਯ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇਵਕੋ ਤਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੋ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮ ਪਦਹੈ ਜਿਸਤੇ ਸ੍ਰੇਸਟਊਚੋ ਔਰ ਨ ਹੋਵੇ ਐਸ੍ਵਰਯ ਸੋ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ਨਿਰਤੀਸੈ ਐਸ੍ਵਰਯ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹਮ ਤਿਸ ਚੇਤਨ ਦੇਵਕੀ ਸਰਣਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ੭੫ ਪੰਚਵਿੰਸਃ ਸਰਗਃ ॥ ੨੫ ॥ ਭਸ੍ਤੁਤੋਵਾਚ ॥ ਮੂਃ ਏਖਾਹਿ ਚਿਤ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤਿਰ ਮਯਾ ਪ੍ਰਾਣ ਸਮਾਧੀਨਾ ॥ ਕ੍ਰਮੇਣਾਨੇਨ ਸੰਪ੍ਰਾਪਤਾ ਸਵਯ ਮਾਤਮਨਿ ਨਿਰਮਲੇ ॥ ੧ ॥ ਟੀਃ ॥ ਇਸ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨ ਕੂੰ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਕਰਕੇ ਚਿਰੰਜੀਵਿਤਾਕਾ ਭੀ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸਵਰ ਮੁਝ ਪ੍ਰਾਣ ਸਮਾਧੀ ਵਾਲ਼ੇ ਨੇ ਇਸ ਉਕਤ ਕ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਚਿਤਕੀ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤੀ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪਾਈ ਹੈ ਨਿਰਮਲ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਵਿਖੇ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤੀ ਪਾਈ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਮੂਃ ॥ ਏਤਾਂ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਿਮਵਸਟਭ੍ਯ ਸੰਸਥਿਤੋਸਮਿ ਮਹਾਮੁਨੇ ॥ ਨ ਚਲਾਮਿ ਨਿਮੇਖਾਂਸ ਮਪਿਮੇਰੁ ਵਿਚ੍ਚਾਲ੍ਯਤਃ ੨ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸੀ ਦਿਰਸਟੀ ਕੂੰ ਆਸਰੈ ਕਰਕੇ ਹਮ ਸੰਮਜ਼ਕ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ਜੇ ਸੁਮੇਰੁ ਪਰਬਤ ਭੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਥ ਹੋਜਾਵੋ ਪਰੰਤੂ ਹਮ ਅਪਨੇ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਸੇ ਏਕ ਨਿਮੇਖਕੀ ਅੰਸ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨ ਹੋਵੈਗੇ ॥ ੨ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਰਾਮਨਾਰਾਮਨ ਖਾਨ ਪਾਨ ਆਦਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਲਮੈ ਤਥਾ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਔ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਤੁ ਇਸ ਸਰੂਪਸਥਸਮਾਧੀ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਅਵਸਜ ਹੋਤੇ ਹੋ ਵਹੁਰੋ ਫਿਰ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਹਮ ਇਸ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਇਕ ਨਿਮੇਖਕੀ ਅੰਸ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਲਚਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਸਿਖਕਾ ਪ੍ਰਸਨ ਸੁਣਕੇ ਉਤ੍ਰਰ ਕਾ ਸਲੋਕ ਮੂਃ ॥ ਗਚ੍ਛਤਸਿਤਸਟਤੋ ਵਾਪਿ ਜਾਗ੍ਰਤਃ ਸਵਪਤੋ ਪਿਵਾ ॥ ਸਵਪਨੇਪਿ ਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਲਤਜ਼ੇਖ ਸੁਸਮਾਧਿਰ ਮਮਾਤਮਨਿ ॥ ੩ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਹਮਾਰੀ ਸਮਾਧੀ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਅਪਨੇ ਆਤਮ ਰੂਪਸੇ ਚਲਾਇ ਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਜਾਗਤੇ ਹੂਏ ਸੋਵਤੇ ਹੂਏ ਅਥਵਾ ਸੁਪਨੇ ਮੈ ਭੀ ਏਹ ਹਮਾਰੀ ਸਮਾਧੀ ਸਰਬਦਾਕਾਲ ਲਾਗੀ ਹੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਸੰਤਹੁ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਭਲੀ ਹੈ ॥ ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਗੀ ਜਹ ਦਿਨਤੇ ਨੈਕਨ ਅਧਿਕ ਚਲੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸੋਵਤ ਨਾਮ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਨਕੈ ਸਦ ਕਾਮ ॥ ਬ੍ਰਹਮੇਵ ਤੇਨ ਗੰਤਬਜ਼ੰ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਮ ਸਮਾਧਿਨਾ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਵਚਨੰ ॥ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਇਸ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹਮਾਰੀ ਸਮਾਧੀ ਸਦਾਥਿਰ ਰਹਤੀ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਸੇ ਕਦਾਪਿ ਉਥਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਮੂਃ ॥ ਨਿਤਜ਼ਾਨਿਤਜ਼ਾਸੁ ਲੋਲਾਸੁ ਜਗਤ ਸਥਿਤਿਖੁ ਸੁਸਿਥਤਃ ॥ ਅੰਤਰ ਮੁਖੋਸਮਿ ਤਿਸਟਾਮਿ ਸਵਕਾਮੇਨਾਤਮਨਾਤਮਨਿ ॥ ੪ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਏਹ ਜੋ ਨਿਤਜ਼ ਔ ਅਨਿਤ ਮਹਾ ਚੰਚਲ ਰੂਪਾ ਜਗਤਕੀਆਂ ਇਸਥਿਜ਼ਾਂ ਹੈਂ ਇਨੋ ਵਿਖੇ ਹਮ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਭੀ ਅੰਤਰ ਮੁਖਹੋਕੇ ਸਦਾਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ਇਨਕੀ ਚਪਲਤਾ ਕਰਕੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸਟਾ ਨਿਸਟਰੂਪਾ ਜਗਤ ਕੀ ਇਸਥਿਤਜ਼ੋਂ ਮੇ ਸਵਕਾਮੇਨ ਨਾਮ ਇਨਕੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਕਿੰਤੂ ਸਵਛੰਦ ਰਹਤੇ ਹੈ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੈ ਹੀ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਆਨੰਦ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਮੂਃ ॥ ਅਪਿਸੰ ਰੁਧਜ਼ਤੇ ਵਾਯੁ ਰਪਿਵਾ ਸਲਿਲੰ ਗਤੇ ॥ ਨੈ ਤਸਮਾਤ ਸੁ ਸਮਾਥਾਨਾਦ੍ਵਿਰੁਧੰ ਸੰ ਸਮਰਾਮਜ਼ਹੰ ੫ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੇ ਵਾਯੂ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਜਜ਼ੋ ਤਿਸ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਆਧਾਰ ਨਾਮ ਉਲਟੋ ਚਲਨੇ ਲਾਗਪਰੇ ਵਾਯੂ ਰੁਕ ਜਾਵੇ ॥ ਮਹਾ ਅਪਾਨ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸਹਤ ਸਮੁਦ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸੂਕ ਜਾਵੈ ਅਥਵਾ ਅਪਨੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੂੰ ਛੋਡਕ੍ਰ ਉਛਲਕੇ ਧਰਣੀ ਕੂੰ ਡੁਬੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਰਬ ਕੀ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਡ ਰੈ ਅਗਨੀ ਸੀਤਲ ਹੋਜਾਵੇ ਔ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਤਪਾਨੇ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਉਲਟ ਪਲਟ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਹੋਜਾਵੋ ਪਰੰਤੂ ਹਮ ਸ੍ਵਾਤਮ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਕਬੀ ਭੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨ ਹੋਵੈਗੇ ੫ ਮੂਃ ॥ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨਾਨੁ ਸਰਣਾਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਲੋਕਨਾਤ ॥ ਅਸੋਕ ਮਨੁ ਜਾਤੋਸਮਿ ਪਦਮਾਦਯੰ ਮਹਾ ਤਪਃ ॥ ੬ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਮਹਾ ਤਪਃ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਆਦੀ ਪਦ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅਬ ਸੋਕਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਸੁਖੀ ਹੋਰਹੇ ਸੈ ॥ ੬ ॥ ਮੂਃ ॥ ਆਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯਾਦ ਬ੍ਰਹਮਨਨਨਿ ਮਜੂਨ ਨਿਮਜੂਨੰ ॥ ਅਹ ਮਦਯਾ ਪਿਭੂਤਾਨਾਂ ਪਸਜ਼ਨ ਜੀਵਾਮਿ ਧੀਰ ਧੀਃ ॥ ੭ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੇ ਆਦੀ ਉਤਪਤੀ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਮਾਡੋਂਕੀ ਉਤਪਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਔ ਨਾਸ ਅਥਵਾ ਸੰਪੂਰਨ ਭੂਤੋਂਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔ ਨਾਸ ਦੇਖਤਾ ਹੂਆ ਹੇ ਧੀਰਧੀਃ ਧੀਰਯ ਯਕਤ ਬੁਧੀਮਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹਮ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੀਵਤੇ ਹੈਂ ਹਰਖ ਸੋਕਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ੭ ਮੂਃ ॥ ਨ ਭੂਤੰ ਨ ਵਿਖੰਯ ਚਿੰਤ ਯਾਮਿ ਕਦਾਚਨ ॥ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮਾਲੰਬਜ਼ ਤਿਸਟਾਮਿਵਰਤਤਮਾਨਾ ਮਿਹਾਤਮਨਾ ॥ ੮ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸਵਰ ਇਹ ਨਾਮ ਇਸ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਨ ਹਮ ਬੀਤ ਗਏ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਮਕੇ ਸੁਭਾ ਸੁਭ ਫਲਕੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਹਮ ਭਵਿਖਤ ਨਾਮ ਆਗਾਮੀ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਣੇਵਾਲੇ ਸੁਭਾ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕੇ ਫਲ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ ਕਿੰਤੂ ਹਮ ਨਿਤ ਵਰਤਮਾਨ ਸੁਭਾਵਾ ਸਾਖੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕੂੰ ਆਸਰੈ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ੮ ਮੂਃ ॥ ਯਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤੇਖੁ ਕਾਰਯੇਖੁ ਪਰਿ ਤਜਕਤ ਫਲੈਖਣਃ ॥ ਸੁਖੁਪਤ ਸਮਯਾ ਬੁਧਜ਼ਾ ਪਰਿ ਤਿਸਟਾਮਿ ਕੇਵਲੰ ॥ ੯ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਜਿਸ ੨ ਸਮੇ ਮੈ ਜੋ ਜੋ ਕਾਰਯ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੋ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਫਲ ਇਛਾ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਸੁਪਤ ਪੁਰੁਖ ਦੇਹਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਹਾਥੋ ਪਾਂਵੋਂ ਕੋ ਚਲਾਵਤੋ ਹੈ ਤਥਾ ਸ੍ਵਾਸਭੀ ਲੇਤੋ ਹੈ ਕੁਛ ੨ ਵਾਰਤਾਲਾਪਭੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਹਮ ਭੀ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਕੇਵਲ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਤਿਸ ਸੁਪਤ ਪੁਰੁਖਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰੋ ਵਿਖੇ ਵਰਤਤੇ ਹੈ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਰਹਤ ਕਰਕੇ ਹੋਕੇ ਥਿਰਬੁਧਿ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ੬ ॥ ਮੂਃ ਭਾਵਭਾਵ ਮਯੀਚਿੰਤਾ [illegible] ਨ੍ਵਿਤਾਂ ॥ ਵਿਮ੍ਰਿਸਜ਼ਾਤਮਨਿ ਤਿਸਟਾਮਿ ਚਿਰੰਜੀਵਾਮਜ਼ਨਾਮਯਃ [illegible] ਹੋਵੇ ਏਹ ਕਾਰਯ ਨ ਹੋਵੇ ਕਲ ਪਰਸੋਂ ਇਹ ਕਾਰਯ ਔ [illegible] ਗੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਭਾਵ ਅਭਾਵ ਰੂਪਾ ਇਛਾ ਅਨਿਛਾ ਕੇ ਮ [illegible] ਸ ਚਿੰਤਾ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਪੂਰਬਿਕ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਤ [illegible] ਵਿਖ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪੀ ਰੋਗਸੇ ਰਹਤ ਚਿਰੰਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੈ ਜੀਵਤਾ ਹੂੰ ॥ ੧੦ ॥ ਮੂਃ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਸਮਾਯੋਗਃ ਸਮਯੰ ਸਮਨੁ ਸਮਰਨ ॥ ਸ੍ਵਯਮਾਤਮਨਿ ਤੁਖਜ਼ਾਮਿ ਚਿਰੰ ਜੀਵਾਮਜ਼ਨਾ ਮਯਃ ੧੧ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਅਜਜ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕਾ ਸਮਾਯੋਗ ਨਾਮ ਸੰਧੀ ਤਤਸਮਯੰ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੀ ਸੰਧੀ ਮੈ ਜੋ ਨਿਤਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸਤੋ ਹੈ ਤਤਨਾਮ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਹੂੰ ਐਸੇ ਸਮਰਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਅਪਨ ਆਪਹੀ ਤੁਸਟ ਹੋਤਾ ਹੂਆ ਚਿਰੰਕਾਲ ਪ੍ਰਜੰਤ ਜੀਵਤਾ ਹੂੰ ਅਰੋਗ ਹੋਕੇ ॥ ੧੧ ॥ ਮੂਃ ॥ ਇਦ ਮਦਯ ਮਯਾ ਲਬਧ ਮਿਦੰ ਪ੍ਰਾਪ ਸਜ਼ਾਮਿ ਸੁੰਦਰੰ ॥ ਇਤਿ ਚਿੰਤਾ ਨ ਮਤੇਨ ਜੀਵਾਮਜ਼ਨਾਮਯੰਃ ॥ ੧੨ ॥ ਟੀਃ ॥ ਯੇ ਇਤਨੋ ਦ੍ਰਬਜ਼ ਆਜ ਮੁਝਕੂੰ ਲਭ ਗਯੋ ਹੈ ਔਰ ਇਸਤੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਤਰ ਮਨੋਥਰ ਕੂੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਗਾਮੀ ਕਾਲ ਮੈ ਮੁਝਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੋ ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪੀ ਰੋਗਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਜੀਵਤਾ ਹੂੰ ॥ ੧੨ ॥ ਮੂਃ ॥ ਨ ਸਤੌਮਿਨਸਨਿੰਦਾਮਿ ਕ੍ਵਚਿਤ ਕਿੰਚਿਤ ਕਦਾਚਨ ॥ ਆਤਮਨੋ ਨਜਸਜਵਾ ਸਾਧੋ ਤੇਨਾ ਹੰਸੁਭ ਮਾਗਤਃ ॥ ੧੩ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮ ਕਦਾ ਚਿਤ ਨਾਮ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਨਾਤੋ ਕਿਸੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਕਿਸੀ ਕੀ ਨਿਦਾਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਅਪਨੀ ਚੇਸਟਾ ਨਰ ਭੋਗ ਬਡੇ ਉਤਮ ਭੋਗਕੇ ਅੰਤ ਕੋ ਪਰਮ ਗਤੀ ਪਾਵੇਗਾ ਇਸ ਯੋਗ ਯਗਸੇ ਉਪਰ ਔਰ ਵਿਚਾਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਸਰੋਤਾ ਕੇ ਧਨ ਧਾਨਜ ਸੰਤਾਨ ਸੁਭਘਰ ਮੈ ਹੋਵੈਗੀ ਆਪ ਸਤਸੰਕਲਪਹੋਵੇਗੋ ਸੁਭ ਰੂਪਾ ਵਾ ਅਸੁਭ ਰੂਪਾਕੀ ਅਥਵਾ ਅਨਜ ਸਰੀਰ ਵਸਿਸਟ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸੁਭਾਸੁਭ ਚੇਸਟਾ ਕੀ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ ਨਿੰਦਾ ਉਸਤਤੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂਸੇ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪੀ ਰੋਗਸੇ ਰਹਤ ਅਰੋਗ ਹੂਏ ੨ ਹਮ ਸੁਭ ਪੁਨਜ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ੨ ਚਿਰੰਜੀਵੀ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ੧੩ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਤਜਾਦਿਕ ਔਰ ਅਨੇਕ ਹੀ ਕਲਜਾਨ ਰੂਪ ਵਚਨ ਕਾਗਭਸੁੰਡ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਵਾਸਿਸਟ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਤੇ ਭਏ ਸੋ ਯੋਗਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇ ਹਮਨੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਵਲਪਸੇ ਕਹਸੁਨਾਏਹੈਂ ਅਬ ਇਸ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਯੋਗ ਮੈ ਜੌਨਸੋ ਯੋਗ ਤੁਮਾਰੇ ਸੇ ਹੋ ਸਕੇ ਸੋ ਕਰੋ ਔ ਸੁਖੀ ਹੋਕੇ ਨਿਰਵਾਸੀ ਹੋਕੇ ਧਰਣੀ ਕੀ ਪੀਠ ਪੁਰ ਵਿਚਰੋ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਯੋਗ ਗਯਾਨ ਕੇ ਪਾਵਨੇ ਕੋ ਔਰ ਉਪਰ ਔਰ ਕੋਈ [illegible] ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਉਪਦੇਸ ਕੂੰ ਸੁਣੇਗਾ ਐਕਾਗਰਚਿਤ ਹੋਕੇ ਅਥਵਾ [illegible] ਨਾ ਕਰੇਗਾ ਸੋ ਐਸੇ ਯੋਗ ਯਗਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰੁ[illegible] ਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਲਜਾਨਕ੍ਰਿਤ ਔ [illegible] ਗ ਆਤਮਿਤ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸਰਬ ਸਤ ਪਰਮੋ [illegible] ਨਤਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਧਨ ਧਨ ਗੁਰੁਦੇਵ ਜਿਸ ਸੰਗ ਹਰਿਜਪੇ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜਬ ਭਏ ਤ ਔ ਗੁਣ ਸਭ ਛਪੇ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕੇਵਲ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਤਸਕਰ ਪਤਿਤੋਂਕੇ ਉਧਾਰ ਕੇ ਅਰਥ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਆਪਨੇ ਬਡੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਲੁਪਤ ਹੂਈ ੨ ਯੋਗ ਵਿਦਯਾ ਬਡੀ ਸੁਗਮ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਮਝਾਇਦਈ ਹੈ ਜੋ ਯੋਗ ਵਿਦਜਾ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖ ਰਿਖੀਸੁਰ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਤਪੀਸਵਰ ਆਦਿਕੋਂ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਮਹਾ ਕਠਿਨ ਥੀ ਸੋ ਆਪਨੇ ਮਹਾ ਸੁਗਮ ਰੀਤੀ ਸੇ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਸਮਝਾਇ ਦਈ ਹੈ ਆਪਨੇ ਹਮ ਕੂੰ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਦੀਓ ਹੈ ਤੀਨ ਚਾਰ ਦਿਨ ਤਕ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਮੈ ਐਸੋ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ।। ਇਸ ਗਜ਼ਾਨ ਯੋਗ ਵਿਦਯਾ ਕੂੰ ਪਾਇਕੇ ਖਟਸੰਤ ਆਪ ਕੂੰ ਕ੍ਰਿਤ ੨ ਮਾਨਕੇ ਯਥਾ ਯੋਗ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾਕੇ ਤਤਪਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਸੇਵਾ ਭੀ ਕਰੈਂ ਔ ਇਸ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਅਭਜ਼ਾਸ ਭੀ ਕਰੈ ਸਵ ਸਰੀਰਾਂਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਔ ਇਸ ਵਿਦਜ਼ਾਕੇ ਅਭਜ਼ਾਸ ਮੈ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸੋਃ ਸਹਜ ਯੋਗ ਯਾਰੀਤਿ ਪੂਰਣ ਭਯੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹਰਿ ॥
ਬਸੋ ਚਰਣ ਮਮ ਚੀਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਖੁਦਾਇਕੇ ॥ ੧ ਓਤਤਸਤ ॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੫ ਸਕੰਧ ਪਹਿਲਾ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥
ਓ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਦੇਵਤਰੂ

ਜਾਯ

ਗ

ਦੋਃ ਸੁਨੈ ਸੁਨ ... ਸਤਗੁਰੁ ਚਰਿਤਅਪਾਰ
ਦੇਹ ਅਰੋਗ ਸੁਭੋਗ ਯੁਤ ਅੰਤ ਲਹੈ ਸੁਖਸਾਰ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਉਨੀਸੈ ਆਠ ਨੌ ੧੯੦੮।੯ ਕੇ ਸਾਲਮੈ ਬਾਬਾ ਖੇਮਸਿੰਘਜੀ ਏਕ ਵਾਰ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਤਾਪਵਾਨ ਹੈ ਸਨ ਏਹ ਅਬੀ ਥੋਰੀ ਅਵਸਥਾਕੇ ਸਰੀਰਕਰਕੇ ਪਰੰਤੂ ਬਡੇ ਬਡੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਲਾਟਮੁਲਖੀ ਵਗੈਰਾ ਇਨਕੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਲਵਪੁਰਕੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਭੀ ਇਨਕੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਤਜਾਂ ਭਯਾਂ ਔ ਇਨਕੋ ਯਸ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸੇ ਸੁਧਾਸਰ ਔ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਤਥਾ ਸਰਬ ਦੇਸੋ ਮੇ ਬਹੁਤ ਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਤੋਭਯੋ ਸਰਬਤ੍ਰ ਫੈਲ ਜਾਤੋਭਯੋ ॥ ਦਕਸਾਲੀ ਦਰਵਾਜੇ ਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਧਰਮ ਸਾਲਾ ਮੈ ਉਤਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਬਾਬਾ ਖੇਮਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਅਪਨੋ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਬਡੀਬੇਨਤੀਕਰਕੇ ਬਠਾਦੀਆ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਬਾਬਾ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗ ਦੋਨਹੁ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਪਥਨਾ ਕਰਭਜੀ ਹੈ ॥ ਭੋਭਗਵਨ ਮੁਝਕੂੰ ਆਪ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜਾਦਾ ਮਤ ਜਾਣੋ ਕਿੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਸੇਵਕ ਜਟਸਿੰਘ ਜਾਨਕੇ ਮੁਝਕੂੰ ਹੁਕਮ ਕਰੋ ਤੌ ਹਮ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਲੀਏ ਆਇ ਹਾਜਰ ਹੋਵੈ ਔ ਜੇ ਹਮਾਰਾ ਆਵਨਾ ਆਪਕੋ ਨ ਮਨਜੂਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਦਰਸਨ ਜੀਜਜੇ ਜਬ ਕੀ ਆਪ ਆਗਜਾ ਦੇਵੋਗੇ ਤਬ ਹਮ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਭੇਜ ਦੇਵੈਗੇ ਤਿਸ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਮੁਝਕੂੰ ਦਰਸਨ ਅਵਸਜ ਦੀਜਜੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਹਮਾਰੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਬਡੀ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਹੈ ਜੇ ਆਪਕੂੰ ਦੋਨੋ ਬਾਤੈ ਨ ਮਨਜੂਰ ਹੋਵੈਗੀ ਤਬ ਮੈ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਹਜੂਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਾਰਣ ਹਾਜਰ ਹੋਵੋਗੇ ਆਗੇ ਜੋ ਆਪ ਮੁਨਾਸਬ ਸਮਝੋ ਤੈਸੇ ਉਤ੍ਰ ਦੇਭੇਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਤਿਨਕੇ ਸਿਖਕੇ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਨ ਆਵੈ ਹਮ ਹੀ ਆਵੈਗੇ ॥ ਏਹ ਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ [illegible] ਬਾਬੇ ਖੇਮਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਜਾਇ ਕਹੇ ॥ ਤਬ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬਾ[illegible] ਡਾ ਉਤਮ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰਕੇ ਘੋੜਾ ਤੀਸਰੇ ਯਾਮ ਭੇਜਦੀਆ ਤਬ [illegible] ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਜਬ ਬਾਬੇ ਪਾਸ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ [illegible] ਜੀ ਕੂੰ ਆਗੇ ਹੋਕੇ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ [illegible] ਸਲਛੇਮ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕੁਸਲ ਛਮ ਪੂਛੀ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਬਾਬੇ ਖੇਮਸਿੰਘ ਪੁਨਾ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਓਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੁਝਕੋ ਆਪਨੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਾ ਨਾ ਜਾਨ ਨਾ ਕਿੰਤੂ ਮੈਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਜੋ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮੈ ਜਟਸਿੰਘ ਹੂੰ ਐਸੇਕ ਔਰ ਭੀ ਨਿਮਤਾਯੁਕਤ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬਾਬੇ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਮੰਤ ਸਰਬ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਐ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਆਪਕੇ ਊਪਰ ਬਹੁਤ ਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਪਕਾ ਇਤਨਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੂਆ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਦੋ ਇਕ ਬਚਨ ਹਮਾਰੋ ਭੀ ਮਾਨੋ ਤਬ ਹਮ ਕਹੈ ਤਬ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹਜਾ ਬਡੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੋ ਬਚਨ ਨ ਮਾਨੈਗ ਤਬ ਔਰ ਕਿਸ ਕੋ ਮਾਨੈਗੇ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹਜੇ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਏਕ ਸਿਕਾਰ ਨ ਖੇਲਜਾ ਕਰੋ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵ ਘਾਤ ਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਆਪ ਗੁਰੂ ਕਹਾਤੇ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਆਪ ਲੰਗਰ ਹਰ ਵਕਤ ਹਮੇਸਾ ਜਾਰੀ ਰਖਜਾ ਕਰੋ ॥ ਤੀਸਰਾ ਹਰ ਵਕਤ ਹਾਗੀਆਂ ਕੀ ਚੋਕੀ ਹੋਤੀ ਹੀ ਰਹਜਾ ਕਰੇਚੌਥਾ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਮੰਗਕਾ ਪਰਚਾ ਤਥਾ ਸਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਪਰਚਾ ਹਮੇਸ ਰਖਜਾ ਕਰੋ ਔ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਕੀਆ ਕਰੋ ਇਸਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਤ ਨੇ ਕਰਕੇ ਆਪਕੋ ਬਡੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ਇਸਸੇ ਭੀ ਦਸ ਗੁਣਾ ਅਧਿਕ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਉਸ ਸਮੇ ਤੋ ਬਾਬੇ ਨੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਲੀਆ ਥਾ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸਤ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੋ ਬਚਨ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੇ ਕਮਾਵਨੇ ਮੈ ਨ ਆਵਤੋ ਭਯੋ ਜੋ ਸਤ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੋ ਬਚਨ ਬਾਬੇ ਕੇ ਵਰਤ ਨੇ ਮੈ ਆਇ ਜਾਤੋ ਤਬ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਹਜਾਰੋ ਗੁਣੋ ਬਾਬ ਕੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਧਿਕ ਹੋਤੋ ਅਬ ਤੋ ਆਪ ਚੇਲ ੨ ਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਮੁਲਾਕਾਤੋ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਤਿਸ ਬਚਨ ਕੇ ਕਮਾਵਨੇ ਸੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪਾਤਸਾਹੋਂ ਕੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬੈਠੇ ਰਹਤੇ ਔ ਬਡੇ ੨ ਲਾਟ ਤਥਾ ਔਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਤਥਾ ਸਰਬ ਦੇਸੋਂ ਕੇ ਲੋਕ ਬਾਬੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀਆ ਸੁਖਣਾ ਸੁਖਤੇ ਮਨਤਾਂ ਮਨਤੇ ਔ ਟੋਪਜਾਂ ਉਤਾਰ ੨ ਕੇ ਸਲਾਮਾਂ ਕਰਤੇ [illegible] ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਕੇ ਮੈ ਅਬਤੋ ਬਾਬੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਕੁਰਸੀ ਮਿਲਤੀ ਹੈ [illegible] ਬਚਨ ਪਾਲਤੇ ਤਬ ਬਾਬੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕੋਈ [illegible] ਵਤੋ ਪਰੰਤੂ ਸਤ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੋ ਬਚਨ ਕਮਾਵਨੇ ਬਡੇ ਉਤ [illegible] । ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਏਹ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮਾਲ [illegible]

ਸੋਃ ਸੋਪਾਵੇ [illegible] ਜੀ ਧਾਤ੍ਰਾ ਮਸਤਕ ਲਿਖਜੋ ॥
ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਮਤਹ ਵਾਰਿ ਜੇ ਮਿਲੈ ਕੂਪ ਘਟ ਸਿੰਧੁ ਮੈ ॥ ੧ ॥

ਜਿਤਨੋ ਇਕ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਕਰਮ ਅਨਰੂਪ ਧਾਤ੍ਰਾ ਨੇ ਇਸ ਜੀਵਕੇ ਭਾਲ ਪਟ ਪਰ ਲਿਖ ਛੋਡਜੋ ਹੈ ਉਤਨੋ ਹੀ ਇਸ ਜੀਵਕੋ ਯਸ ਅਪਯਸ ਧਨ ਸੁਖ ਦੁਖ ਆਦਿਕ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਬਦਃ ਵਿਲ ਕਰਮਾ ਕਿਛ ਪਾਈਐਨਾਹੀ ਜੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਧਾਵੈ ॥ ਜ ਕਿਛ ਲੇਖ ਲਿਖੋ ਬਿਧਨਾ ਸੋਈ ਹੋਤਹੈ ਸ੍ਰੰਦਰ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰੋ ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬ ਕਬੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਵੈ ਤਬ ਕਬੀ ੨ ਮੇਲ ਹੋਜਾਯਾ ਕਰੇਥਾ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਬਾ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਪਿਸੌਰ ਕੁਰਾਸਾਨ ਕੀ ਧਰਤੀ ਮੇ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਬਾਬੇ ਕੀ ਪਿਸੌਰ ਮੈ ਬਡੀ ਮਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹਜਾਰੋ ਦਰ ਹਜਾਰੋ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਹੋਗਏ ਔ ਸਰਕਾਰਕੇ ਘਰ ਮੈ ਭੀ ਬਾਬੇ ਕਾ ਬਡੋ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰਥੋ ਔ ਜੋ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕੀ ਭਲੀ ਅਥਵਾ ਬਾਤ ਸਰਕਾਰ ਮੈ ਕਹਤੇ ਥੇ ਸੋ ਸਰਕਾਰ ਮੈ ਮਨਜੂਰ ਹੋਜਾਤੀ ਥੀ ॥ ਉਨੋ ਹੀ ਦਿਨੋ ਮੈ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦਸੇ ਬਾਹਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇਕੇ ਬਾਗਕਾ ਲਿਲਾਮੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਸਰਕਾਰਨੇ ਦੀਆ ਹੁਆ ਥਾ ॥ ਔ ਬਾਬਾ ਖੇਮਸਿੰਘ ਕੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਪਾਸ ਕਿਤਨੀਕ ਆਚੁਕੀ ਥੀ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਾਗ ਵਾਸਤੇ ਲਿਖਜਾ ਕੇ ਆਜ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਤੇਰੀ ਕਹੀ ਮਾਨੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕਾ ਕਈ ਦਫੇ ਲਿਲਾਮਕਾ ਹੁਕਮ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਢਾਯਾ ਹੈ ਔ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਕਹਾਵਤੇ ਹੋ ਆਪ ਇਸ ਬਾਤ ਕਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰੋ ਇਸ ਰੀਤਿਕੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਲਿਖਕੇ ਏਕ ਸਿਖਕੇ ਹਾਥ ਭੇਜੀ ਥੀ ਬਾਬੇ ਕੇ ਪਾਸ ॥ ਔ ਇਸ ਓਰ ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਔਰ ਹੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਲੀਆ ਕੋਈ ਲਿਲਾਮ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇਕਾ ਨਹੀ ਪਹੁਚਜੋ ਕਹੁਤੋ ਕੋਈ ਐਸੀ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਮਰਜੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਜਬ ਬਾਬੇ ਖੇਮਸਿੰਘ ਪਾਸ ਵੋ ਚਿਠੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਪਹੁਚੀ ਤਬ ਬਾਬੇ ਨੇ ਉਸ ਚਿਠੀ ਕਾ ਏਹ ਉਤ੍ਰ ਰੂਪ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਲਿਖੀ ਜੋ ਚਿਠੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਨੇ ਭੇਜੀ ਥੀ ਉਸਮੈ ਵਿਵਹਾਰਕ ਔ ਪਾਰਮਾਰਥਿਕ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾ[illegible] ਥੀ ਆਗੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੋ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਰਵਨ ਕਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨ[illegible]ਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹਮ ਕੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀ ਆਈ ਹੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜ[illegible] ਸਾਮਰਥ ਥੇ ਊਹਾਂ ਸੰਤਪੁਰੇਕੀ ਧਰਤੀ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ [illegible]ਬੰਯੋ ਹੈ ਧਰਮੋ ਜਯਤਿ ਸਰਬਤ੍ਰਜਯਤਜੁਤ ਨ ਅਧਰਮੋ ਧਰਮ ਕੇ [illegible] ਕਾ ਕਬੀ ਭੀ ਨਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਧਰਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਪਣ ਬੁਧੀ ਸੇ ਕੀਓ ਜਾਤੋ ਹੈ॥ ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਮੇਧਾਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਡੀ ਕਠਿਨ ਹੈ ਧਾਰਣਾ ਵਤੀ ਧੀ ਮੇਧਾ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ॥ ਸਾ ਤਿਸ ਚਿਠੀ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਰੂਪ ਕਾ ਨਾਮ ਉਪਬਨਕੀ ਕਥਾ ਥੀ ਸਾ ਕਥਾ ਉਨਕੀ ਸਮਝਮੋ ਨ ਆਵਤੀ ਭਈ ਯਾਂਤੇ ਪੁਨਰਾਬ੍ਰਿਤੀ ਲਿਖਤੇ ਭਏ ॥ ਸੋ ਤਿਸ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਮੈ ਜੋ ਕੁਛ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖ ਭੇਜਾ ਥਾ ਸੋ ਸਾਖਜਾਤ ਹੀ ਈਂਹਾਂ ਲਿਖਦੀਜੀਅਤ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਖੇਮ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਜੀ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਸਭ ਸੰਤਨਕੇ ਪ੍ਰੀਤ-ਵਾਨ ਸੇਵਕਨ ਨਾਮ ਦਾਨ ਗਜਾਨ ਕੇ ਦਿਵਯਾ ਹੋ ॥ ਬਾਨੀ ਕੇ ਮ੍ਰਿਦੁਲਉਪਕਾਰੀ ਪੁੰਜ ਜੀਵਨ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਸੁਧੀਰਕੇ ਧਰਯਾਹੋ ॥ ਦਿਨ ਰੈਨ ਆਗਮਨ ਗਮਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਥਨ ਢਾਰੇ ਸਮੇਕੇ ਸੰਜੋਗ ਤੇ ਤਿਤਿਥਜ਼ਾ ਕੇ ਸਹਯਾਰੋ ਸਾਰਉਰਥਯਾਸਦਾ ਛੋਨੀ ਜਸ ਛਯਾ ਮਿਥਯਾ ਜਾਨ ਲੀਨ ਭਯਾ ਸਭਹੂੰ ਕੋ ਸੁਖ ਦਯਾ ਹੋ ॥੧॥ ਦੋਃ ਸਾਂਈ ਲੋਕ ਖੁਦਾਇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੂਰਤਿ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਾਵਾ ਜੂ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਖੁਮੀ ਸੁਲਿਖੀ ਪਛਾਨ ॥ ੨ ॥ ਹਮ ਕੋ ਅਧਿਕ ਅਨੰਦ ਹੈ ਚਾਹਤ ਕੁਸਲ ਤੁਹਾਰ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਰੇ ਸਦਾ ਜੈਕਾਰ ॥ ੩ ॥ ਚੌਃ ਅਵਰ ਹਕੀਕਤ ਕਹੁ ਸੁਨਾਈ। ਜੋਇ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਆਪ ਪਠਾਈ। ਸੋ ਪਹੁੰਚੀ ਹਮਕੋ ਸੁਪਿਸੌਰ। ਪਠਤ ਅਨੰਦ ਭਯੋ ਚਿਤ ਮੋਰ ॥ ੪ ॥ ਬਾਗ ਬਾਰਤਾ ਲਿਖ ਜੁ ਪਠਾਈ। ਸੋ ਕਛੂ ਸਮਝ ਹਮਹੁ ਨਹਿ ਆਈ। ਕੌਨ ਬਾਗ ਕੀ ਬਾਤ ਲਿਖੀ ਤੁਮ। ਸੁ ਕੁਝ ਸਮਝ ਪਰੀ ਨਹਿ ਮੁਹਿ ਮਨ ॥ ੫ ॥ ਪੁਨ ਤੁਨ ਮਾਨਸ ਜੋਇ ਪਠਾਯੋ। ਸੋ ਨਿਜੀਕ ਹਮਰੇ ਨਹਿ ਆਯੋ। ਜੇ ਕਰਿ ਪਹੁੰਚੇ ਜੌ ਮੁਹਿ ਪਾਸ। ਹਮ ਗੋਚਰ ਹੋਵੈਗੇ ਰਾਸ ॥ ੬ ॥ ਅਵਰ ਕਛੂ ਜੋ ਹੋਵੈ ਲੋਰ। ਸੋ ਲਿਖ ਭੇਜੋ ਬੀਚ ਪਿਸੌਰ। ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਕੀ ਖਬਰ ਪਠਾਯੋ। ਹਮ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤ ਸਦ ਰਹੀਓ ॥ ੭ ॥ ਲਿਖੀ ਪਤ੍ਰਕਾ ਮੇਖ ਜੁ ਮਾਸ। ਪੂਰਣਮਾ ਤਿਥ ਭਈ ਸਮਾਸ। ਬਾਸਰ ਗੁਰ ਮੈ ਲਿਖ ਜੁ ਪਠਾਈ। ਵਾਚੇ ਮਮ ਪ੍ਰੀਤ ਸੁਖ ਦਾਈ ॥ ੮ ॥ ਸ੍ਰੀਭ ਸੰਃ ੧੯੨੧ ॥ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚਿਠੀ ਬਾਬੇ ਕੀ ਭੇਜੀ ਹੁਈ ਵਚਾਇਕੇ ਦੇਖੀ ਸੁਣੀ ਹਸ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਾਬੇਨੇ ਬਚਨ ਕੀ ਪਰੀਖਜ਼ਾਅਰਥ ਲਿਖਕੇ ਅਪਨੇ ਲਿਖੇ ਬਚਨ ਕੀ ਪਾਲਨ[illegible] ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ॥ ਦੋਃ ॥ ਪਠੀ ਆਪ ਜੋ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਬਾਚੀ ਅਤਿ [illegible] ਪਾਲਮ ਕੀਓ ਉਰ ਅਨੰਦ ਰਹਜੋ ਛਾਇ ॥ ੧ ॥ ਅਹੈ ਜ[illegible] ਚਤੁਰ ਚਿਤਲਾਇ। ਸਤਕ ਪੰਚ ਪਣ ਰਜਤ ਅਬ ਦੀਜੈ[illegible] ਇਤ ਅਨੰਦ ਉਤ ਚਾਹਜੇ ਸਤਗੁਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ। ਬਾਚੋ ਚਤੁਰ ਸੁ[illegible] ਧਰੋਂ ਅਹਲਾਦ ॥ ੨ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚਿਠੀ ਦੈਕੇ ਏਕ ਸੰਤ ਮੋਨੀ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਤਿਸਕੋ ਪਿਸੌਰ ਬਾਬੇ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਭੇਜ ਦੀਆ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਨ ਕਰੀ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਔ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੋ ਭੀ ਬਡੋ ਸਤਕਾਰ ਕੀਓ ਹੁਤੋ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਰਖਕੇ ਸਭ ਸਮਾਚਾਰ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਚਿਠੀ ਕੋ ਉਤ੍ਰ ਕੋ ਨ ਦੀਓ ਨਵ ਮਾਸ ਕੇ ਬਾਦ ਸੰਤ ਮੋਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਫਿਰ ਪਿਸੌਰ ਕੀ ਬਾਬੇ ਸਭ ਹਕੀਕਤ ਹਜ਼ੂਰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਨਿਵੇਦਨ ਕਰਦੇ ਤੋ ਭਯੋ ਸੁਣ ਕੇ ਠਾਕਰ ਜੀ ਬਚ੍ਛੇ ਹਸੇ ਔਰ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜੋ ਬਚਨ ਸਭਾ ਮੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਜਾਤੀ ਵਾਰ ਮੋਨੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪਹਲੋ ਕਹਤੇ ਥੇ ਸੋ ਬਚਨ ਦੇਹ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏਹ ਹੈ ਦਮਦਮੇ ਤੇ ਦਮਦਮਾ ਥੇ ਦਮਦਮ ਤੇ ਦਮ ਮੰਗਤਜੋਂ ਤੇ ਮੰਗਣਾ ਲਾਨਤਜਾ
ਕੋ ਕਾਮ ਪਦਾਰਥੰ ਕਾ ਹਾਥ ਸੇ ਤਜਾਗਣੋਂ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੋ ਕਾਮ ਹੈ ਐਸੇ ਕੈਸੇ
ਕਾ ਨਹੀਂ ਅਥ ਦਮਨ ਸਬਦ ਕੋ ਅਰਥ ਏਹ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਸਾਤਵਾਰ ਜੋ ਦਮ ਸਬਦ
ਕੋ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਹਯੋ ਹੈ ਸੋ ਮਨ ਸਹਤ ਖਟ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔ ਸਪਤਮ ਵਾਕ ਇਨ ਸਾਤੋਂ
ਕੋਦਮਨ ਕਰੋ ਯਹ ਸਾਤੋ ਜੀਵ ਕੇ ਪਰਮ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਹੈਂ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਅਪਰਾਧੀ ਕਰਕੇ
ਜਨਮ ਅਨੇਕੋਂਮੇਂ ਭਟਕਾਵਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ਪੁਨਾ ਵਿਸੈ ਰੂਪੀ ਗਰਤ ਮੈ ਡਾਰਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ
ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਜੋ ਸਰਬ ਓਰ ਸੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰਣੋ ਸਬਦਾਦੀ ਪਾਂਚੋਂ ਵਿਸਯੋਂ ਸੇ ਪਾਂਚੋਂ
ਗ੍ਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਰੋਕਣੋ ਧਨੀ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਹਾਥ ਦਾਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਹੀ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ
ਔ ਛਤ੍ਰੀਓਂ ਕੋ ਹਾਥ ਕ੍ਰੁਧ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਔ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ ਔ ਦਾਨ
ਕਰਕੇ ਹੀ ਛਤ੍ਰੀਓਂ ਕੋ ਭੁਜਾ ਮੇ ਬਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੰਸਾਰ
ਮੈ ਯਸ ਕੀਰਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਭ
ਲੋਕਿਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀਹੈ ਔ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਮਿਤ੍ਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਦਾਨ ਕਰਕੇ
ਬਿਰਾਨੇ ਅਪਨੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਦੇਵਤਾ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਸੰਨ
ਹੋਕੇ ਵਰਦਾਨੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਬਹਨ ਭ੍ਰਾਤਾ ਆਦਿਕ ਸਨ-
ਬੰਧੀ ਸਨਬੰਧ ਧਰਮ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੁੰਦਰਰੂਪਵਾਲੇ
ਮੁਖ ਕਾ ਔ ਸੁੰਦਰ ਨੇਤਰੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁਨੀਆ ਨੇ ਕਥਾ ਦਾਨ ਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ
ਸਾਰੀ ਆਯੁ ਅਰੋਗ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਔ ਚਾਪ ਸੇ ਆਗ੍ਯਾਕਾਰੀ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਿਤ ਆਦਿਕ ਕੇ ਹੀ ਜੰਗ ਮੇ
ਜੂਏ ਮੈ ਦਿਗਵਿਜੈ ਕੋ ਪਾਈਅਤਹੈ ਵਾਰਜੀਵਕੋਅਪਮ੍ਰਿਤਜੂ
ਆਵਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਮਿਤ੍ਰ ਸੇ ਛੂਟ ਕੇ ਪੂ ੨੦ ਸਾਲ ਕੀ ਨੀਰੋਗ
ਆਰਥਲਾ ਭੋਗ ਕੇ ਮਰਤੋ ਹੈ ਦਾਨ ਪੁਨ ਵ ਸੇ ਹੀ ਏਹ ਜੀਵ ਸਰਪ
ਚੋਰ ਜਲ ਅਗਨਿ ਸਤ੍ਰੁ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਛੂਟ ਕੇ ਆਨੰਦਵਾਨ ਹੁਜੀਅਤ ਹੈ ਤੁਥਾ
ਦਾਨ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਧਨੰ ਧਾਨ ਰਾਜ ਰੂਪ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਜੀਅਤ ਹੈ ਔ ਦਾਨ
ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤਰੀ ਊਚੀ ਉਤਮ ਕੁਲ ਮੇਂ ਜਨਮ ਪਾਈਅਤ ਹੈ ਔ
ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨੀਚ ਕੁਲ ਮੇਂ ਜਨਮ ਵਾਲੇ ਉਤਮ ਊਚੀ ਪਦਵੀ ਕੂੰ ਤਥਾ ਯਸ
ਕੀਰਤੀ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਜੀਅਤ ਹੈ ਔ ਦਾਨ ਕੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨਰਕ ਮੈ ਪਤਿਤ
ਕੁਲੋਂਕੋ ਸ੍ਵਰਗ ਆਦਿ ਸੁਭ ਲੋਕੋਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੀਅਤਹੈ ਦਾਨ ਹੀ ਬਲਕਰਕੇ ਯੋਗ
ਔ ਜਗ ਕੇ ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਜੀਅਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਯਗ ਔ ਭੋਜਨ ਕੇ ਅੰਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈਂ ਦਖਿਣ'ਦਾਨ ਯ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ,, ਦੇਵੇ ਤਬ ਉਸ ਯੋਗ ਔ ਯਗ ਕੇ ਫਲ ਕੂੰ ਏਹ ਜੀਵ ਨਹੀਂ ਪਾਵਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦਾਨ ਧਰਮ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਏਕ ਮਨ ਬ੍ਰੀਹਨ ਕੇ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਘੂ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜ ਕੂੰ ਪਾਵਤੇ ਭਯੇ ਜੈਸੇ ਦਾਨ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਹੀ ਚੁਟਕਰਿਖੀ ਏਕ ਸੇਰ ਭਰ ਸਤੂ ਕੇ ਦਾਨ ਸੇ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਯਗ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਫਲ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ੪੦॥ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਇਕ ਬ੍ਰੀਹਦਨੇ ਅੰਨ ਕੇ ਦਾਨ ਸੇ ਕੈਸੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੈਸੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜ ਕੂੰ ਪਾਵਤੇ ਭਯੇ ਔ ਚਟਕ ਰਿਖੀ ਕੌਨ ਥੇ ਔ ਸੇਰ ਭਰ ਸਤੂਆਂ ਕੇ ਦਾਨ ਸੇ ਕੈਸੇ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਯਗ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਪੁਨਜ ਧਰਮ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਅਸਵਮੇਧ ਯਗ ਬਿਨਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਜੀਤੇ ਔ ਕੋਟਾਨ ਪਦਮਾਨ ਪਦਮ ਮੋਹਰ ਰੁਪੈ ਕੇ ਲਾਗੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਆਪ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੀ ਕਥਾ ਊਪਰ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਅਬ ਚੁਟਕ ਰਿਖੀ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨੋ ਏਕ ਚੁਟਕ ਨਾਮਾ ਰਿਖੀ ਥਾ ਸੋਭਨੇ ਕੇ ਸਾਥ ਬਜਾਰ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ੨ ਦਾਣਾ ਚੁਣ ਕੇ ਕੁਜੇ ਮੈ ਰਖਤਾ ਥਾ ਜਬ ਕੁਜਾ ਭਰ ਜਾਵੇ ਅਰਥਾਤ ਖਾਣੇ ਮਾਫਕ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਪੀਸ ਪਕਾਇ ਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਭਾਗ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਕਿਸੀ ਅਤਿਥੀ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੂੰ ਦੇਕੇ ਵਿਸ੍ਵੇ ਦੇਵਤੋਂ ਕੀ ਬਲੀ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਪੁਨਾ ਅਗਨਿ ਮੈ ਆਹੁਤੀ ਖਟ ਦੇਕੇ ਅਤਿਥੀਕੂੰ ਭੋਜਨ ਛਕਾਇਕੇ ਪੀਛੇ ਸਨਬੰਧੀਯੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਆਪ ਭੋਜਨ ਪਾਵਤੋਥੇ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਯੂ ਭਰ ਕਰਤੇ ਰਹ[illegible] ਬ੍ਰਿਧ ਹੋ ਗਯੇ ਤਬ ਏਕ ਵਾਰ ਦੇਵਨੇਤ [illegible]ੀ ਭਾਰੀ ਬ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਰਾਤਰ ਸੇ ਝੜੀ ਆਠ ਦਿਨ ਕ[illegible] ਤਬ ਵ੍ਰਹ ਰਿਖੀ ਚੁਟਕ ਦਾਲੇ ਅਨ ਦਿਨ ਬਰਖਾ ਪਰੜੀ [illegible]ਾਰ ਸੇ ਵ੍ਰਹ ਚਾਰੋ ਜੀਵ ਘਰਕੇ ਆ ਠ ਕੇ ਚੁਣਨੇ ਕੋ ਜਾਵੇ ਚੁਣ[illegible] ਨਾਵਾਂ ਦਿਨ ਚਢਯੋ ਤਬ ਬਰਖਾ ਹਟੀ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੂਖੇ ਸੀ ਘਰ [illegible] ਫਿਰ ਵ੍ਰਹ ਦੋਨੋਂ ਬਾਪ ਬੇਟਾ ਸੋਚਨੇ ਔ ਕੁਜੇ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਕੇ ਬਾਜ਼ਰੋਂ ਮੇ ਗਲਯੋਂ ਮੇਂ ਦਾਲੇ ਚੁਣਨੇ ਕੂੰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਏਕ ੨ ਦਾਣੇਂ ਚੁਣ ੨ ਕੇ ਅਪਨੋ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤੇ ਥੇ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਤਿਸ ਕੋ ਚੁਣਕ ਨਾਮੀ ਰਿਖੀ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਜਬ ਦੋਨੋਂ ਬਾਪ ਬੇਟਾ ਦਾਲੇ ਬੀਨ ਕੇ ਅਪਨੀ ਕੁਟੀਆ ਮੈ ਆਇ ਤਬ ਫੇਰ ਬਰਖਾ ਲਾਗ ਪਈ ਤਬ ਉਨੋਂ ਨੇ ਦਾਨਯੋਂ ਕੋ ਭੂਜ ਕੇ ਪੀਸ ਕੇ ਸਤੂ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਪਾਂਚ ਦੋਨਯੋਂ ਮੇਂ ਭਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਕੋ ਧਯਾਨ ਕੀਓ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਭੋਗ ਲਗਾਇਕੇ ਅਤਿਥੀ ਕੇ ਆਵਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੀ ਵਿਸ੍ਵੇ ਦੇਵੋਂ ਕੀ ਬਲਿ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਅਗਨਿ ਮੈ ਆਹੁਤੀ ਦੇਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਨਾਰਾਯਣ ਕੋਈ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ
ਯੇ ਅਪਨੇ ਅਪਨੋਂ ਭਾਗ ਲਿਜਾਵੇ ਥੋਰੋ ਅੰਨ ਹਾਥ ਲਾਗੇ ਅਥਵਾ ਪੇਟ ਭਰ ਕੇ ਖਏ
ਮਾਫਕ ਅੰਨਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਬਿਨਾ ਜਗਦੀਸਸ੍ਵਰ ਨਾਮ ਪਰ ਏਕ ਅਭ੍ਯਾਗਤ
ਕੋ ਭੋਜਨ ਛਕਾਏ ਆਪ ਭੋਜਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਐਸੇ ਉਸ ਰਿਖੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣ ਥੋ ਉਸ ਰਿਖੀ
ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਸਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀ ਏਕ ਬ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਬੇਸ ਧਾਰ
ਕੇ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਦ੍ਵਾਰੇ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਦੀਆਂ ਤਬ ਤਿਸਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ
ਉਠ ਕੇ ਆਜ ਲੇਨੇ ਕੋ ਆਏ ਬਡੀ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ ਬੋਲਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਤਿਥੀਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ
ਕੀਆ ਪੁਨਾ ਆਸਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਰ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਤਿਸ ਅਤਿਥੀ ਕੇ ਚਰਣ ਧੋਇਕੇ
ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬਡ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਚੁਟਕ
ਰਿਖੀ ਨੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਆਗੇ ਏਕ ਭੁਨਾ ਸਤੂਆਂ ਕਾ ਭਰਾ ਹੂਆ ਸੋ ਪਰ
ਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਅਰਥ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਰਾਖਯੋ ਥੋ ਸੋ ਰਖ ਦੀਆ ਵਿਸ੍ਵੇ ਦੇਵੋਂ ਕੀ ਬਲਿ ਨਿਕਾਸ
ਕੇ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਵੋਹ ਸਤੂ ਖਾਇ ਲੀਏ ਪੁਃ ਔਰ ਭੀ ਤਕਾਨੇ ਲਾਗਾ ਤਬ
ਚੁਟਕ ਰਿਖੀ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕਿਉ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਔਰ ਕਜਾ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤਬ ਤਿਸ ਅਭ੍ਯਾ-
ਗਤ ਨੇ ਕਹਯੋ ਅਬ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀਂ ਭਯੋ ਹੂੰ ਤਬ ਚੁਟਕ ਰਿਖੀ ਨੇ ਅਪਨੋ ਸਤੂ ਭਰੋ
ਭੂਨੋ ਭੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖ ਦੀਨਿ ਤੇ ਖਾਇ ਕੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਕਹਯੋ ਅਬੀ
ਮੈ ਭੂਖੋ ਹੂੰ ਉਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਚਰ ਕੇ ਅਪਨੇ ਭਾਗ ਭੀ ਤਿਸਕੇ
ਆਗੇ ਰਖ ਦੀਓ ਵੋ ਭੀ ਖਾਇਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਿਖੀ ਕੇ ਪੁਤ੍
ਨੇ ਤਥਾ ਸਨੁਖਾਨੇ ਭੀ ਉਸ ਬ੍ਰਿਧ ੨ ਭਾਗ ਸਤੂਆਂ ਕੋ
ਰਖ ਦੀਓ ਜਬ ਖਾਇਕੇ ਤਿਸਨੇ ਵ ਸੋ ਪਾਨੀ ਵਸੁਧਾ ਪਰ
ਫੈਂਕਯੋਂ ਤਬ ਏਕ ਨਕੁਲਾ ਆਇਕੇ ਲ ਟਨੇ ਲਾਗੋ ਜਹਾ ੨ ਜਿਸ ੨
ਨਕਲੇ ਕੇ ਅੰਗ ਕੋ ਵਹ ਕੀਚ ਲਾਗਾ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਵੋਹੀ ੨ ਨਕਲੇ ਕੋ ਅੰਗ ਸਵਰਣ
ਕੇ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਉਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਆਕਾਸ ਸੇ ਦਿਬ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਤ ਭਈ
ਔ ਸੰਖ ਘਟਾ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸਬਦ ਹੋਤੋ ਭਏ ਔ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਆਕਾਸ ਸੇ
ਦਿਬ ਬਿਬਾਨ ਚਾਰੋਂ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਉਤਰਤੇ ਭਏ ਤਿਨੋਂ ਪਰ ਆਰੂਢ ਹੋਕਰ ਦਿਬ੍ਯ
ਬ੍ਰਹਮਪੁਰੀ ਕੂੰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇਂ ਕਜਾ ਆਯਾ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਦੇਖੋ ਜੋ ਏਕ ਸੇਰ
ਪਾਂਚ ਪਾ ਸਤੂਆਂ ਕੇ ਦਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਪਰਮ ਦੁਰਬਭ ਵੈਕੁੰ ਲੋਕ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ
ਭਏ ਸੋ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਸੁਖੀ ਧਨਾਢ ਰੂਪਵਾਨ ਦੇਹ ਅਰੋਗ ਰਹਤ ਪ੍ਰਸੰਨ
ਚਿਤ ਸਤਸੰਗੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸਭ ਦਾਨ ਧਰਮ ਕੇ ਸੇ ਹੀ ਸੁਖ ਭੋਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਹੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਦਾਨ ਧਰਮ ਜੈਸੋ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਹਿਤਕਾਰੀ ਜਗਤ ਮੈਂ ਹੈ ਐਸੇ ਅਵਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪਤਤ ਕਥਾ ਕੋ ਕਹਕੇ ਅਬ ਪ੍ਰਸੰਗਕ ਕਥਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਉਨੀਸੈ ਸੋਲਾ ਸੈ ਕਾਤਕ ਮੰਗਰ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਸੈ ਬਾਬਾ ਖੇਮਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾਜੀਕੀ ਕਾਣ ਦੇਣ ਆਏ ਲਛਪੁਰ ਸੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚੇ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਹੁਤੇ ਆਦਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੈਠਾਇ ਲੇਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕਾ ਸਮਾ ਥਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਤਾ ਕੀ ਪਗ ਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਮਲਮਲ ਕਾ ਥਾਨ ਏਕ ਸਿਖ ਨੇ ਨਿਕਾਸਯਾ ਔਰ ਕੁਛ ਰੁਪੈਯੋਂ ਕੀ ਪੋਟਲੀ ਨਿਕਾਸਨੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਬਾਬੇ ਨੇ ਸੈਨ ਸੇ ਤਿਸਕੋ ਵਰਜ ਦੀਆ ਔ ਥਾਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰ ਦੀਆ ਔ ਸਮੇ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਨੇ ਓਹੀ ਬਾਤ ਸੂਚਨ ਕਰਾਈ ਤਬ ਦਮਦਮੇ ਤੇ ਦਮਦਮਾ ਇਤਜਾਦੀ ਪ੍ਰਤਜਾ ਪਾਲਨੇ ਵਾਲੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਇਕੇ ਬਿਦਾ ਕੀਏ ਤਿਸ ਤੇ ਪੀਛੇ ਫੇਰ ਦਰਸਨ ਮੇਲੋ ਨਹੀਂ ਭਯੇ ॥ ਓਤਤਸਤ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ ੫ ਸਕੰਧ ਦੂਸਰਾ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓ ਵਾਹ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀ[illegible]ਵਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਜ

[illegible]ਧਰਾ

ਦੋਃ—ਸੈਲ ਤਰੈ ਨਿਧਿ ਪੈ ਅਬਲੋ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਖਾਇ।
ਸੋ ਰਘੁ ਨਾਯਕ ਦਾਸ ਕੇ ਹੋਵੈ ਨੀਕ ਸਹਾਜ ॥ ੧ ॥

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਸ਼ੰਕਾ ਆਪਨੇ ਕਹਯੋ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕੀ ਕਾਣ ਦੇਣੇ ਬਾਬਾ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਏ ਥੇ ਲਛਪੁਰ ਸੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਕਜਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਸੰਤਹ ਕੇ ਪਾਸ ਰਹਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਏਕ ਤੋ ਵੇ ਆਪ ਅਵਧੂਤ ਥੇ ਦੂਸਰਾ ਕਜਾ ਉਨ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਸਰੀਰ ਅਤਿ ਬ੍ਰਿਧ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਕੈਸੈ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਆਵਤੇ ਭਯੋ ਪੁਨਾ ਆਪ ਅਪਨੀ ਖੁਦ ਮਸਤੀ ਮੈ ਮਸਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਉਨ ਕੂੰ ਕਿਸੇ ਕੀ ਕਾਣ ਲੇਨੇ ਦੇਨੇ ਸੇ ਕਜਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਥਾ ॥ ਸਮਾਧਾਨ। ਜੈਸੇ ਆਪ ਕਹਤੇ ਹੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਠੀਕ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਪਨੀ ਖੁਦਮ ਖੁਦੀ ਮੈ ਹਮੇਸੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੀ ਮਸਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਕਿਸੀ ਕੀ ਪਰਵਾ ਨਹੀਂ ਰਾਖਤੇ ਥੇ ਥੇ ਪਰਵਾ ਅਵਧੂਤ ਥ ਪਰੰਤੁ ਬਾਬਾ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਤੋ ਅਵਧੂਤ ਨਹੀਂ ਥੇ ਬੇਪਰਵਾ ਨਹੀਂ ਥੇ ਏਹ ਤੋ ਵਿਹਾਰੀ ਥੇ ਗ੍ਰਹਸਿਥ ਥੇ ਇਨੋ ਅਪਨੀ ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਹਾਰ ਵਰਤਯਾ ਕਾਹੇਤੇ ਬਾਬਾ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਬਜ਼ਹਾਰ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਗੁਰ ਭਾਈ ਭੀ ਥੇ ਇਸ ਲੀਏ ਉਨੋ ਠੇ ਐਸੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਆ ਥਾ ਔਰ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਤੋ ਸਦਾ ਆਨੰਦ ਹੈ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕਾ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਬ ਸੁਣੋ ਮਾਤਾ ਕਾ ਜਿਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਵਨੋ ਭਯੋ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਏਕ ਦੇ ਵਾਰ ਛੁਰੂ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਸੇ ਮਾਤਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਆਈ ਥੀ ਪੁਨਾ ੧੯੦੬ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਕੋਂ ਉਨੀ ਸੈ ਛੇ ਸੰਮਤ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਅਤਿ ਬ੍ਰਿਧ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਹੀਨ ਔਰ ਸੰਬੰਧੀਯੋਂ ਸੇ ਭੀ ਹੀਨ ਹੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਨਿਰਾਸ ਰੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਆਏ ਕੇ ਠਹਰ ਜਾਤੀ ਭਈ ਏਕ ਸੰਤ ਕੇ ਹਾਰ ਸੰਦੇਸਾ ਭੇਜਾ ਜੋ ਆਪ ਕਹੋ ਤਾਂ ਮੈ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਵੋਂ ਅਬ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗਨੇ ਅਰਥ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਆਈ ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਕਾ ਸੰਦੇਸਾ ਸੁਣਕੇ ਹਜੂਰ ਨੇ ਏਹ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਹੋ ਮਾਤਾ ਜੀ ਆਪ ਕੋ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੋਵੇ ਆਪ ਏਹਾਂ ਅਬੀ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਟਿਕੋ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈਂ ਹੀ ਸੰਤ [illegible] ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੋਂਗੇ ਜਬ ਆਪ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਛੂਟਨੇ ਕਾ ਸਮਾ ਸਮੀ[illegible] ਆਪਕੋ ਆਦਮੀ ਭੇਜ ਕੇ ਬੁਲਾਏ ਲੇਵੇਗੇ ਅਬੀ ਆਪ ਏਹਾ[illegible]ਾਂ ਸਹਰ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਯ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਧੇਵ[illegible] ਉਹਾਂ ਸੁਖੀ ਰਹੋਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਦਸ[illegible]ਾਂ ਬਾਦ ਮੈ ਰਹਤੀ ਭਈ ਪਰਮ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ [illegible]ਾਤਾ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ ਏਵ-ਨੇਤ ਸੇ ਏਕ ਗਊ ਬ੍ਰਿਨਾ ਵਛੇ ਸੇ ਹੀ ਮਾਤਾ ਜੀਕੋ ਪੀਨ ਕਰਨੇ ਯੋਗ ਦੋ ਦੂਧ ਦੇ ਏਤੀ ਥੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਦਾਨੰਦ ਸੁਰਸਤੀ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਰਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਛੋਰੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਗਾਏ ਤਬ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਭਪਸ ਚਰਯਾ ਦੇਖਕੇ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸਕਪਟ ਸੁਭਾਵ ਸੇ ਦੇਖਕੇ ਔ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤ ਅਤਿਥੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸਕਪਟ ਸੁਭਾਵਸੇ ਦੇਖਕੇ ਔ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤ ਅਤਿਥੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਕਾ ਉਤਮ ਸੁਭਾਵ ਦੇਖ ਕੇ ਵਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਵੋਹ ਬਾਬਾਜੀ ਤੁਮਨੇ ਜੋ ਯੇ ਸਾਧਸੰਤ ਕੀ ਅਤਿਥੀਕੀ ਸੇਵਾ ਰੂਪ ਯਗ੍ਯ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਓ ਹੈ ਏਹਾਂਕੂਕਰੋਂ ਨੇ ਭੀ ਕੜਾਹ ਕਬੂਲਨਹੀਂ ਕਰਨੋਹੈ ਇਸੀਪਰਕਾਰਸੇ ਜਬਦਸਕ ਸਾਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਤੀਤ ਹੋ ਗਏ ਤਬ ਬੀਚ ੨ ਮੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਭੇਜਤੀ ਥੀ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੈ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਈ ਹਾਂ ਸਰੀਰਾਂ ਕੁਛ ਵਿਸਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੁਝ ਕੂੰ ਸੀਘਰ ਹੀ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਇ ਲੇਵੋ ਜਬ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਛੂਟਨੇ ਕਾ ਸਮਾ ਸਮੀਪ ਆਯਾ ਤਬ ਉਨੀਸੈ ਸੋਲਾ ਕੇ ਸਾਲ ਮੈ ੧੯੧੬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਸੰਤ ਕੋ ਭੇਜ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਮੰਗਵਾਏ ਲੀਆ ਭਾਦਰ ਪਦ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਏਕ ਮਹੀਨਾ ਤੇ ਸਤਾਰਾਂ ਦਿਨ ਮਰਣਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀਕਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਔ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਉਠ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਗਦੇਲਾ ਵਿਛਵਾਇਕੇ ਅਪਨੀ ਦਾਹਨੀ ਓਰਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਇਕੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਕਹੁ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸਬ ਆਪ ਕੋ ਕਿਸ ਵਸਤੂ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਆਪ ਆਗਯਾ ਕਰੋ ਸੋਈ ਵਸਤੂ ਆਪਕੇ ਹਾਜਰ ਕਰੋਂ ਜੇ ਆਪਕੋ ਸ੍ਵਰਗ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਵੈਕੁੰਠ ਕੇ ਭੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਓਹੀ ਪਦਾਰਥ ਆਪ ਕੇ ਹਾਜਰ ਕਰ ਦੇਵੇਂਗੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬਮੁਝਕੂੰ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਇਛਾਨਹੀਹੈ ਸੰਸਾਰ ਸਨਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਸੁਖ ਮੈਨੇ ਦੇਖ[illegible] ਸਨਬੰਧਜੋਂਕੇ ਸੁਖ ਸਾਰੇ ਦੇਖਲੀਏ ਹੈ ॥ ਵੋ ਸਰਬ ਸੁਖ ਔ ਸਰ[illegible] ਹੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਔ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਜੋਜੋ ਸੁਖ ਦੁਖ [illegible] ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀਭੀ ਸੁਖ ਦੁਖਕੇਭੋਗ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਤੀਥੀ ਆਗੇ ਪੀਛੇ [illegible] ਪ੍ਰਾਪਤੀਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਖੋਪਤਵਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਕਜਾਜਾਨੈ ਕਲਕੋ ਯ[illegible] ਹਰਘੜੀ ਪਲ ਆਗਾਮੀਕਾਲ ਮੈ ਮੈ ਕਜਾਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਹੇਤੂਸੇ ਆਗਾ[illegible] ਸੁਖੋਪਤੀਵਤ ਜਾਨਤੀਹੂੰ। ਦੂਸਰਾ ਜੋ ਸੁਖਦੁਖ ਭੋਗਨੇਮੈ ਆਏਹੈਂ ਵਹੁਸ੍ਵਪਨਵਤ ਹੋਗਏਹੈ ਬਿਨਾ ਸਿਮ੍ਰਤੀਸੇ ਉਨ ਭੁਗਤਸੁਖ ਦੁਖੋਂਕਾ ਕੋਈ ਸਰੂਪ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀ ਆਵਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸ੍ਵਪਨਵਤ ਮਿਥਜਾ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ਔ ਵਰਤਮਾਨ ਮੈ ਭੀ ਏਕ ਰਸ ਸੁਖ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧਾਦੀ ਵਿਸ਼ਯ ਦੇਖਤੇ ੨ ਨਸ਼ਟ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਬਦਲ ਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਇਸ ਲੋਕਕੇ ਵਿਸਯ ਸੁਖਦੁਖ ਆਦਿਕ ਥਿਰ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਤੈਸੇ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਪਰਲੋਕ ਸਨਬੰਧੀ ਵਿਸਯ ਸੁਖ ਦੁਖ ਭੀ ਥਿਰ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਇਨ ਵਿਸਯ ਸੁਖ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰਕੋ ਮੈ ਮਿਥਜਾ ਜਾਨਤੀਹੂੰ। ਕਾਹੇਤੇ ਯੋਹ ਦੇਹਭੀ ਏਕ ਰਸਨਹੀ ਰਹਤੀ ਜੋ ਜੋ ਬਾਲਕ ਜੁਬਾ ਬ੍ਰਿਧ ਆਦਿਕ ਅਵਸਥਾ ਭੀ ਥਿਰ ਨਹੀ ਰਹਤਜਾਂ ਦੇਖਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਖਤੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਜੋ ਸੁਪਨੇ ਕਲ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਆਯੋ ਥੋ ਸੋ ਸੁਪਨੇ ਆਜ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਨਹੀਂ ਆਵਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜੋ ਜੋ ਅਵਸਥਾ ਇਸ ਦੇਹ ਕੀ ਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਗਈ ਹੂਈ ਅਵਸਥਾ ਫੇਰ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਵਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜੋ ਜੋ ਸ੍ਵਾਸ ਇਸ ਦੇਹ ਸੇ ਨਿਕਸ ਜਾਤੋ ਹੈਂ ਸੋ ਫਿਰ ਮੁੜਕੇ ਦੀਪਕ ਕੀ ਸਿਖਜ਼ਾ ਔ ਨਦੀ ਕੇ ਜਲਵਤ ਨਹੀਂ ਆਵਤੋ ਹੈ ਹੇ ਪੁਤਰ ਯਾਂਤੇ ਮੁਝ ਕੋ ਸਰਬ ਪਦਾ ਰਥ ਮਿਥਯਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਆਵਤੋ ਹੈਂ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਅਬ ਮੁਝ ਕੂੰ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ ਔ ਏਕ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਬਡੋ ਦੁਖ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਪੁਰਖੋਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਕੁਖ ਮੈ ਸੇ ਅਵਤਾਰ ਭੀ ਲੀਓ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਮੇਰੀ ਚੌਰਾਸੀ ਨ ਕਟੀ ਗਈ ਔ ਨ ਮੁਝ ਕੂੰ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ਹੀ ਭਯੋ ਇਤਨੀ ਚਾਹ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੈ ਰਹ ਗਈ ਹੈ ਔ ਸਰੀਰ ਕੋ ਅੰਤ ਕੋ ਸਮੋ ਸਮੀਪ ਆਇ ਪਹੁੰਚਯੋ ਹੈ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਕੇ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਵੈਰਾਗ ਸੰਯੁਕਤ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮਾਤਾ ਧਨਜ਼ ਹੈਂ ੨ ਤੂੰ ਜਿਸ ਤੈਨੈ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਮਿਥਜ਼ਾ ਜਾਨਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਵੈਰਾਗ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈਂ ਤੈਰੀ ਜੈਸੀ ਬਡ ਭਾਗਨ ਕੌਨ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਤੁਮਾਰੀ ਕੁਖ ਸੇ ਹਮਾਰੋ ਅਵਤਾਰ ਭਯੋ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਅਬ ਤੁਝ ਕੋ ਮੋਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਵੈਰਾਗ ਭਯੋ ਹੈ ਏਕ ਤੁਮਾਰੇ ਉਧਾਰ ਕੀ [illegible] ਤੁਮਾਰੀ ਸੈਕੜੇ ਕੁਲਾ ਤਰ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੋਚਕ ਭ[illegible]ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾ ਦੇਵ-ਹੂਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਕਪਲਦੇਵਵਤ [illegible] ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੈਸੇ ਤੈਨੇ ਸੰਸਾਰ ਕੂੰ ਮਿਥਜ਼ਾ ਜਾਨਯੋ [illegible] ਯਥਾਰਥ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਇਸ [illegible] ਕੁਛ ਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਮਾਤ[illegible] ਸੰਸਾਰ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੋਕੇ ਸਤਜ਼ ਕੈਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਔ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਸੇ [illegible] ਮਿਥਜ਼ਾ ਵਸਤੁ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਮਿਥਜ਼ਾ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਏਹ ਕਿਸ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਕੇ ਆਸਰੈ ਭਾਸਤੋ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੈਸੇ ਮਦਾਰੀ ਸਾਵਰੀ ਕੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਰਚਿਤ ਪਦਾ ਰਥ ਮਦਾਰੀ ਕੇ ਆਸ੍ਰਿਤ ਭਾਸਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਯੇਹ ਸਾਰੋ ਸੰਸਾਰ ਮੁਝ ਆਸ੍ਰਿਤ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਰਚਿਤ ਮੁਝ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਕੇ ਆਸ੍ਰਿਤ ਪਰੇ ਭਾਸਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਹੇ ਮਾਤਾ ਏਹ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਮਹਾ ਦੁਸਤਰ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੀ ਸਰਣਿ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈਂ ਸੋ ਇਸ ਮੇਂ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕੂੰ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਜਾਲਮੇਂ ਮਛੀਆਂ ਕੋ ਲੁਭਧਕ ਝੀਵਰ ਫਸਾਵਤੋ ਹੈ ਉਨ ਮਛੀਉਂ ਮੈਸੇ ਜੌਨਸਯਾਂ ਮਛੀਯਾਂ ਜਾਲ ਕੋ ਸਨਮੁਖ ਨਹੀਂ ਜਾਤਜ਼ਾਂ ਜਾਲਸੇ ਛੂਟਨੇਅਰਥਕੇ ਔ ਬਾਹਰ ਜਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਜਾਲ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜਾਤੀਆਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈਂ ਔ ਜਾਲਕ ਕੋ ਪੀਠ ਦੇ ਦੇਤੀਆਂ ਹੈਂ ਵੋਹ ਮਛੀਆਂ ਤੋ ਜਾਲ ਮੇਂ ਫਸ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈਂ ਔ ਜੋਨਸਯਾਂ ਮਛੀਆਂ ਜਾਲ ਸੇ ਛੂਟਨੇ ਕੋ ਅਰਥ ਜਾਲਕ ਝੀਵਰ ਕੇ ਪੈਰੋਂ ਕੇ ਸਨਮਖ ਦੋੜਤਾਂ ਹੈਂ ਵੁਹ ਮਛੀਆਂ ਜਾਲ ਸੇ ਛੂਟ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈਂ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੋ ਸੇ ਜੀਵ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਸੇ ਛੂਟਨੇ ਅਰਥ ਮੇਰੀ ਸਰਣਿ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਔ ਮੁਝ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਬੇ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਉਨ ਮਛੀਆਂ ਕੀ ਨਯਾਈਂ ਵਹਿਰ ਮੁਖ ਹੋਏ ੨ ਤੀਰਥ ਜਪਤਪ ਬ੍ਰਤ ਪੂਜਾ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਪਰਕਾਰਕੇਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵੋਹਮੇਰੀਮਾਯਾ ਸੇ ਛੂਟਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਲਟਾ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕੇ ਦ੍ਰਿਢ ਬੰਧਨੋਂ ਮੇ ਬਾਂਨੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਔਰ ਜੋਨ ਸੇ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਸੇ ਛੂਟਨੇ ਲੀਏ ਮੇਰੇ ਸਨ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਮੇਰੀ ਸਰਣਿ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਵੋਹ ਲੋਕ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਅਰਥਾਤ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕੇ ਬੰਧਨੋਂ ਸੇ ਛੂਟ ਕਰ ਮੁਝ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਪਾਵਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਮਾਤਾ ਤੁਮ ਭੀ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਨੇ ਲੀਏ ਮੁਝ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਸਰਣਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋ ਮੁਝ ਮਹਾਲ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਉਪਾਸਣਾ ਔ ਧਯਾਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਐਸੇ ਹੀ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਮੇਰੀ ਦੁਸਤਰ ਮਾਯਾ ਕੋ ਤਰ ਜਾਵੋਗੇਔਜੋ੨ ਸੁਭਾ ਸੁਭਸਰੀਰ ਔ ਮਨ ਬਾਣੀ ਸੇ ਕਰਮ ਕਰੋ ਗੇ ਤਿਸ ਕੇ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿੰਤੂ ਮੁਝ ਈਸ਼ਨ ਅਰਪਣ ਬੁਧੀਸੇ ਕਰੋ ਐਸੇ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਹੇ ਮਾਤਾ

ਅਲਪ ਕਾਲ ਮੈ ਹੀ ਨਿ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋ ਗੇ ਹੇ ਮਾਤਾ ਇਸ
ਕਹੀ ਹੁਈ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤ੍ਰੀ ਮੇਰੀ ਸਰਣਿ ਆਏ ਹੁਏ ਕਾ ਅੰਤਹ
ਕਰਣ ਜੀਵ ਕੋ ਸੁਧ ਸ੍ਰੁਧੀ ਕੇ ਅਨੰਤਰ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ
ਬ੍ਰਹਮਾਹਮਸਿਮ ਔਸੇ ਇਸਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਉਦੇ ਹੋ ਆਵੈ ਗੋ
ਸੂਰਯ ਜੈਸੇ ਉਦੈ ਸਮਕਾਲ ਰ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ

ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਭੀ ਉਦੈ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਅਗਯਾਨ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤੋ ਹੈ ਰਿਦੈ ਕੇ ਅੰਧਕਾਰ ਰੂਪ ਅਗਜਾਨਕੂੰ ਨਾਸਕਰਕੇ ਆਤਮ ਪਰਕਮਧਜਾਨ ਕੇ ਭਾਨੂਵਤ ਪ੍ਰਕਾਸਤੋ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਮਾਤਾ ਮੈ ਤੂੰ ਏਹ ਉਹ ਮੇਰਾ ਤੇਰਾਂ ਇਸਕਾਂ ਉਸਕਾ ਇਤਜਾਦਿ ਭੇਦ ਗਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਐਕਜ ਗਜਾਨ ਸੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਸੋ ਮੈ ਤੂੰ ਏਹ ਓਹ ਇਤਜਾਦਿਕ ਸਾਰੋ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ। ਮੈਭੀਚੇਤਨ ਹੂੰ ਤੂੰ ਭੀ ਚੇਤਨ ਹੈਂ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਚੇਤਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਗਜਾਨੀ ਪੁਰਖ ਜਲ ਕੇ ਤਰੰਗ ਲਹਰਾਂ ਫੇਨ ਬੁਦ ਬੁਦੇ ਜਲ ਸੋ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੋ ਹੈ ਔ ਜੈਸੇ ਕੜਾ ਕੰਠਾ ਕੇਯੂਰ ਮੋਹਰ ਮਾਲਾ ਰੁਚਿਕਾ ਛਲਾ ਛਾਪ ਆਦਿਕ ਭੂਖਣ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਸੁਵਰਨਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਤੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਮਾਤਾ ਏਹ ਸੰਪੂਰਣ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮੁੰਦਰ ਕੀਆਂ ਲਹਰਾਂ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸੋ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਕੇ ਨਾਸਕ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋਂ ਸੇ ਸੂਰਜ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਰਿਦੇ ਕੇ ਤਮ ਅਗਯਾਨ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਾਖਯਾਤ ਦਰਸਨ ਕਰਾਮਲਕ ਵਤ ਕਰਾਏ ਦੇਤੇ ਭਏ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਜੋ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਇਸ ਕਥਾ ਕੋ ਮਨ ਲਗਾਇ ਸੁਣੇਗਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਾ ਨਿਹਸੰਦੇਹ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਵੋਹ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮੁਕਤ ਪਾਵੇਗੋ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਤੀ ਬੰਧਕ ਸੇ ਉਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਨਾ ਭੀ ਹੋਵੇਗੋ ਤਬ ਇਸ ਕਥਾ ਕੇ ਸੁਣਨੇ ਕੇ ਮਹਾਤਮ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕਾਦੀ ਉਤਮ ਲੋਕੋਂ ਕੂੰ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗੋ ਤਹਾ ਪਰ ਦਿਬਜ਼ ਉਤਮ ਭੋਗੋਂ ਕੂੰ ਭੋਗ ਕੇ ਪੁਨਾ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੋ ਲਹੇ ਗੋ ਅਥਵਾ ਉਤਮ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਅਥਵਾ ਖਤ੍ਰੀ ਕੀ ਕੁਲ ਮੈ ਏਕ ਜਨਮ ਧਾਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨੀ ਤਤਵੇਤਯੋਂ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ਪਾਇਕੇ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੋ ਪਾਵੇਗੋ ਅਰਥਾਤ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨ ਕੂੰ ਪਾਇਕੇ ਮੁਕਤ ਬੰਧ ਸੰਗਯਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਵੇ ਗੋ। ਹੇ ਮਾਤਾ [illegible] ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪਹੈ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਭਲੀ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਂ [illegible] ਤਖ ਅਬ ਦੇਖ ਲੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਅਪਨੀ [illegible] ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ [illegible] ਰਾਤਰੀ ਦਿਨ ਸਹਜ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਰਹਬੋ ਕਰੈ ਅਸ [illegible] ਦ ਮੈ ਮਗਨ ਬਨੀ ਰਹੇ ਜਬ ਮਾਤਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਅੰਤ ਕੋ ਸਮੋ ਸਮੀਪ [illegible] ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਪੂਛਯਾ ਕਿਉਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਬ ਜੋ ਕੁਛ ਆਪ ਆਗਜ਼ਾ ਕਰੋ ਸੋ ਕਰੈ ਜਿਸ ਵਸਤੂ ਕੀ ਆਪ ਕੂੰ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਦਾਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸੋਈ ਪਦਾਰਥ ਆਪਕੇ ਹਾਜਰ ਕਰੈ॥ ਮਾਤਾਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਪੁਤਰ ਅਬ ਮੁਝ ਕੂੰ ਕੁਛ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ॥

ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾਹੂਸਰਬਕੂੰ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਅਨੰਤਕਰੋਕਰਕੇਮੈਹੀਦਾਨਦੇਰਹੀਹੂੰ ਔ ਮੈਹੀ ਲੈਰਹੀ ਹੂੰ ਮੈ ਆਪ ਹੀ ਦਾਤਾ ਹੂੰ ਔ ਮੈ ਆਪ ਹੀ ਭੁਗਤਾ ਹੂੰ ਕਿਸ ਕੁ ਦਾਨ ਦੇਵੋ ਜਬ ਕਰਤਾ ਕਰਮ ਕਰਿਆ ਆਦਿਕ ਮੈਹੂੰ ਜੈਸੇ ਮਹਾਸਮੇਦ੍ਰਮੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਤੁਰੰਗ ਉਠ ੨ ਕੇ ਪੁਨਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਨਿਸਚੈ ਆਤਮਕ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਾ ਮਾਤਾਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਔ ਅਸਚਰਯ ਰਦਜ਼ਕੂੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਧਨ ੨ ਕਹਤ ਭਏ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮੁਝ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਰੂਪ ਮਹਾ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਵਿਵਰਤ ਰੂਪ ਅਨੰਤ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ੨ ਕੇ ਪਰੇ ਲੀਨ ਮੁਝਮੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਬ ਔਰ ਦਾਨਕੀ ਜਰੂਰਤ ਔ ਅਵਕਾਸ ਨਹੀ ਹੈ । ਓਸੇ ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਸੇ ਮੈ ਨਹੀਂ ਬੰਦ ਕਰਤੀ ਹੂੰ ਜਿਤਨੇ ਦਾਨ ਅਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਉਤਨੇ ਆਪ ਦਾਨ ਕਰੋ ਬਾਕੀ ਮੁਝਕੋ ਅਬ ਕੁਛ ਇਛਾ ਨਹੀ ਰਹੀ ਹੈ ਮੁਝਕੂੰਤੇ ਕੇਵਲ ਤੁਮਾਰੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਇਛਾਥੀ ਸੋ ਅਬ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤਮੈਆਪਕੋਦਰਸਨਸਨਮੁਖ ਭਯੋ ਹੈ । ਅਬ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਖੁਲ ਗਈ ਹੈ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਸ੍ਵਾਸ ਔਰ ਬਾਕੀ ਹੈ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਕਮਲ ਛੁਆਵੋ ॥ ਮਾਤਾਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗਰੂਜੀ ਮਾਤਾਜੀਕੇ ਮਸਤਕ ਪਰ ਅਪਨੇ ਕਰ ਕਮਲ ਧਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਸਮੈ ਉਚਿਤ ਤਥਾ ਦਾਨ ਭੀ ਮਾਤਾ ਜੀਸੇ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਸੁਨਤੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾਜੀ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਏ ਜੈਸੇ ਸਨੇਹਸੇ ਰਹਤ ਦੀਪਕ ਨਿਰਬਾਣ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਜ ਕਾ ੧੯੧੯ ਸੰਮਤ ਉਨੀਸੈ ਸੋਲਾ ਕੁਆਰ ਸੁਦੀ ਦੂਜ ਕੋ ਸਾਯੰਕਾਲ ਮੈ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਨੇ ਕਲੇਵਰ ਤਜਾਗਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਤਾ ਪਦਵੀ ਪਾਈ ॥ਰਾਤ੍ਰੀ ਭਰ ਸਰੀਰ ਮਾਤਾ ਕਾ ਪੜਾਰਹਜਾ ਸਬਦ ਕੀਰਤ ਹੋਤੇ ਰਹਜੋ ਸੰਗੋਕੀ ਤੇ ਘਟਿਓ ਕੀ ਧੁਨੀ ਹੋਤੀ ਰਹੀ ॥ ਜਬ [illegible] ਕਾਮਾ ॥

ਤਬ ਸਮੀਤ ਵਰਤੀ [illegible] ਰੀ ਹਾਥਜੋੜ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ [illegible] ਕਿਸ ਅਮਰ ਕੀ ਆਪ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਉਵਾਚ॥ ਹੈ [illegible] ਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਾ ਹੁਕਮ ਜੀਤੇਜੀ ਸਿਖੇਕੇ ਪ੍ਰਤੀ [illegible] ਮਾਰੀ ਭੀ ਏਹੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਕਮਲੋਸ ਪਟੀ ਬਾਧਕੇ ਝੋਲਾ ਬਨਾਇਕੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਆਵਹੁ ਐਸੇ ੨ ਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਪੁਣਾ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਅਰਜ ਕੁਜਾਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਸਤ ਬਚਨ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹਮ ਫੇਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੀ ਜੁਬਾਨੀ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਏਹ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੀ ਏਹ ਆਗਯਾ ਥੀ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਅਛੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਅਛੀ ਉਤਮ ਰੀਤੀਸੇ ਵਿਵਾਹ ਕਰਨਾ ਕਜਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਣਾ ਆਰੋ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੋਵੇ ਦਾਸੋਂ ਨੇ ਤੋ ਬੇਨਤੀ ਹੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕੁਛ ਦਾਸੋਂ ਕੋ ਜੋਰ ਤੋ ਨਹੀਂ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਜਾਵੋ ਬਖਸ਼ੀ ਭਗਤ ਰਾਮ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਲਜਾਵੋ ਤਬ ਆਗਯਾ ਪਾਇ ਕੇ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਜਾਇਕੇ ਬਖਸ਼ੀ ਭਗਤ ਰਾਮ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਲਜਾਯਾ। ਆਇਕੇ ਵਿਧੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੂਰਬਿਕ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਬਚਨ ਹੂਆ ਬਖਸ਼ੀ ਜੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰੋ ਤਬ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਤਾਤ੍ਕਾਲ ਹੀ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪੈਟੀ ਵਾਲੇ ਕੋ ਰਤਨ ਚੰਦ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲੇ ਕੋ ਔਰ ਬੜੇ ੨ ਸਰੀਨ ਕੇ ਰਈਸੋਂ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਲੀਆ ਬਾਵਲੀ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਪਸਾਰੀ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਕਾਬਲਜ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਵੋ ਭੀ ਆ ਗਯਾ ਸਭ ਨੇ ਮੰਤ੍ ਪਕਾਇ ਕੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕ ਵਾਸਤੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਕੇ ਅਕਾਰਕਾਬਿਬਾਨ ਬਨਾਇਕੇ ਮਾਤਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਬਿਬਾਨ ਮੇਂ ਰਖ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੀਧਯਾਂ ਚੰਦਨ ਕਪੂਰ ਆਦਿਕ ਲਗਾਇਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪਿੰਡ ਦਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਬਡੇ ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਸਬਦ ਧੁਨੀ ਸੰਖ ਔ ਘੰਟੇ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਆਦਿਕ ਕੀ ਧੁਨੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਾਤਾ ਜੀਕੇ ਬਿਬਾਨ ਕੋ ਉਠਾਇਕੇਲੈਚਲੇਗੁਲਾਬ ਅਤ੍ ਔਰ ਫੂਲੋ ਕੀ ਵਰਖਾ ਲਾਚੀਦਾਨੇ ਛੁਹਾਰੇ ਬਦਾਮ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਵਰਖਾ ਹੋਤੀ ਜਾਵੇ ਦੂਸਰਾਪਿੰਡ ਦਾਨ ਧਰਮ ਸਾਲ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪੁਰ ਕਰਾਕੇ ਬੜੇ ਸੁੰਦਰ ਸਬਦ ਗੰਧਰਬ ਗਾਇਕ ਗਾਤੇ ਜਾਵੈ ਬਡੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਸੇ ਬਾਹਰ ਬੜੇ ਦਰਯਾਉ ਪਰ ਲੈ ਗਏ ਅਰਧ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਦਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਗਾਚਰ ਅਚਾਰਜ ਕੋ ਦਈ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਚੌਭਾਨ ਮੈ ਬੈਠ ਕੇ ਬੜੇ ਦਰਯਾ ਉਪਰ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਜੀ ਚੰਦਨ ਆਦਿਕ ਕੀ ਚਿਖਾ ਬਨਾਇਕੇ ਨ੍ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖਜ ਲਾਂਗਰੀ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਲੰ ਔਰ ਕਪਾਲਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਾਇਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਲਾ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਵਰਤਾਇ ਕੇ ਤਥਾ ਅੰਗੀਠੇ ਮੈ ਭੀ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਪਾਇਕੇ . ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਡੇਰੇ ਮੈ ਭੀ ਮਿਠੇ ਤੇਲ ਕਾ ਦੀਪਕ ਦਸ ਦਿਨ ਵਾਸਤ ਰਖਾਇਕੇ ਦੋਨੋਂ ਕਾਲ ਮੈਂ ਦਸ ਦਿਨ ਤਕ ਇਸ ਦਾਸ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਸਾਰੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ ਕੀ ਰੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡ ਦਾਨਾਦੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਮ ਕਰਾਵਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਮਾਤਾ ਕੇ ਪਿੰਡ ਕਰਕੇ ਫੂਲ ਚੁਗ ਕੇ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਦ੍ਬਜ ਦੇਕੇ ਤੇਰਾਂ ਦਿਨੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਪਹੁੰਚਾਤੇ ਭਏ ਖਲ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੈ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਫੂਲੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹਤੇ ਭਏ ਔ ਮਣੋਂ ਕੋ ਭੋਜਨ ਦਖਿਣਾ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਸਤਾਰੇ ਸੇ ਉਪਰੰਤ ਸਾਧੂ ਔ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੇ ਅਰਥ ਭੰਡਾਰਾ ਭੀ ਦੇਤੇ ਭਏ ਇਧਰ ਦਸਵੇਂ ਦਿਨ ਦੀਪਕ ਨਦੀ ਮੈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਾਨਾ ਔ ਤੇਰਵੇਂ ਦਿਨ ਸਾਰੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਕੇ ਚਤੁਰਦਸੇ ਦਿਨ ਸਪਿੰਡੀਕ ਹੈਦਨ ਕੁਸਾਸੇ ਆਪ ਕਰਕੇ ਅਚਾਰਜ ਕੋ ਮਿਤਕ ਨਿਮਿਤ ਸੋਹਜਾ ਬਸਤਰ ਬਰਤਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੋਜਨ ਦਖਿਣਾ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਸਤਾਰੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਭੋਗ ਪਾਵਤੇ ਭਏ ਔ ਪੁਸਾਕ ਦਖਣਾ ਪਾਠਕ ਕੋ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੋ ਭੰਡਾਰਾ ਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਯਦਜਪੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਾ ਅਵਧੂਤੀ ਮਾਰਗਥਾ ਤਥਾਪੀ ਮਾਤਾਕਾ ਸਰੀਰਤੋ ਅਵਧੂਤ ਨਹੀ ਥਾ ਇਸਦਾ ਸਕਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਅਵਧੂਤ ਨਹੀ ਥਾ ਮਾਤਾਜੀਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰ ਇਸਦਾ ਸਕੇ ਹਾਥਸੇ ਸਰਬ ਸਾਸ਼ਤ੍ਰਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕਰਮ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਭੀ ਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕਾ ਭੰਗ ਨਹੀ ਕੀਆ॥ ਆਪ ਸਾਖੀ ਵਤ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਰਹੇ ਬੈਠਕੇ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਵੋ ਸਰਬ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੂਰਣ ਕਰਕੇ ਈਸ੍ਵਰ ਮੂਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਦਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਜਾਇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਆ॥ ਸੰਕਾ॥ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨਿਰਸੰਗ੍ਰ ਰਹਤੇਥ ਰਾਤ੍ਰਕੇ ਗਾਗਰੋਕਾ ਪਾਨੀ ਭੀ ਗਿਰਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਔ ਯੇ ਪ੍ਰਾਣੀਕੇ ਕ੍ਰਿਯਾਕਰਮ ਬਿਨਾ ਪਦਾਰਥ ਸੇ ਸਿਧ ਹੋ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਬਿਨਾ ਪਦਾਰਥ ਇਤਨਾ ਅਡੰਬਰ ਕੈਸੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ਥੇ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਸੰਤਜਨੋ ਯੇਹ ਕਜਾ ਤੁਛ ਮਾਤ੍ਰ ਬਾਤ ਹੈ॥ ਵੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਥ ਜ ਵਹੁ ਚਾਹਤੇ ਤਬ ਕੁਲ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੀ ਮਾਯਾ ਸੰਕਲਪ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਝੁਕਾਇ ਸਕਤੇ ਥੇ ਮਹਾਸਾਮਰਥ ਵਾਨ ਸਾਖਜਾਤ ਈਸ੍ਵਰ ਮੂਰਤੀ ਥੇ ਸਰਬ ਮਾਯਾ ਇਨਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਚਿੰਤ ਕਮ ਕਰੈ ਪ੍ਰਭ ਤਿਨ ਜਿਨ ਹਰਿਕਾ ਨਾਮ ਪਿਆਰਾ॥ ਦੇਖੋ ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਾਤਾ ਜੀਕਾ ਸਰੀਰ ਸਾਤ ਹੂਅ ਥਾ ਉ ਰਾ ਭੀ ਪਾਸਨਹੀ ਥੀ ਔਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕੁਛ ਸੰਕਲਪ ਕੀਅ ਦਈਥੀ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਸਿਧੁ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਿ ਤ ਸਿੰਘ ਆਗਯੋ ਇਧਰ.ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਪਸਾਰੀ ਬਖਸੀਭ ਘ ਪੇਟੀਵਾਲਾ ਆਦਿਕ ਇਨੋਨੇ ਆਪਸਮੈ ਮਿਲਕੇ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਜੈਸਾ ਜੈਸਾਕ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸੁਭਕਰਮ ਕ੍ਰਿਆ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਚਾਹਤੀ ਥੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਖੁਦਖੁਦ ਸਿੰਘਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਉਸਸੇਭੀ ਦਸਗੁਣ ਆਧਿਕ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਭਯੋ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਤਮਾ ਆਨੰਦਮੈ ਮਾਤੇਕੋ ਰਾਤ ਦਿਨ ਬੀਤਤੋ ਹੈ ਆਨੰਦ ਮਾਤੇ ਅਨਦਿਨ ਜਾਈ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕ ਸੰਤ ਆਇਜਾਤੋ ਭਯੋ ਉਸਕੇ ਹਾਥੋਂਮੈ ਪਤਲੇ ੨ ਦੋ ਕੰਗਣ ਸ੍ਵਰਣਕੇ ਪਹਰੇ ਹੋਏ ਥੇ ਏਕ ਦੋ ਦਿਨ ਜਬ ਰਹਤੇਕੋ ਹੋਗਏ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਵਾਲੇ ਦਰਵਾਜੇਮੈ ਖੜੋਕੇ ਕਹਤੇ ਭਯੋ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇਖੋਜੀ ਲੋਕੋਕੇ ਘਰਮੈ ਲਾਖੋਂ ਕਰੋਰੋ ਰੁਪੈ ਔ ਭਖਣ ਭਰੇ ਪਹੇ ਹੈ ਉਨਕੇ ਊਪਰ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਕਰਤੇ ਹੈ। ਇਸਮੈ ਕੇਵਲ ਲੋਕੋਂਕੀ ਮੂਰਖਤਾਹੀ ਸਿਧ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਧਨ ਜਮਾ ਵਾਲਜੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਰ ਨਹੀ ਵਿਕਲਪ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਮੇਰੇ ਹਾਥੋਂ ਕੀ ਕਰ ਟੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਧਨ ਦੇਖਕੇ ਕਿਉ ਵਿਕਲਪ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਸਮੈ ਕੜਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਟੇਵ'ਚ ॥ ਹੇ ਸਾਧੁਰਾਮ ਚਮਜਾਰੋਕੇ ਘਰਮੈ ਭੀਤਰ ਬਾਹਰ ਅਗ ਪਾਛੇ ਚੌਂਕੇਮੇ ਪਾਨੀ ਆਦਿਕੋਕੇ ਬਲਤਨੋ ਮੇ ਚਾਮਪਰਾ ਰਹੇ ਤਬ ਕੋਇ ਵਿਕਲਪ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ਔ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕ ਵਰਣੋਕੇ ਚੌਕੇਮੈ ਮੁਖ ਦੋ ਔਗਲੀਕੋ ਭੀ ਚਾਮਕੇ ਟਕੋੜ ਪੜੇ ਹੋਵ ਤਬ ਮਨਮੈ ਵਿਕਲਪ ਫੁਰ ਆਵਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੋਂ ਕੇ ਘਰਮੈ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨੋ ਹੀ ਦ੍ਰਵ੍ਯ ਹੋਵੈ ਤਬ ਕਿਸੀਕੇ ਭੀ ਮਨਮੈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਕਾਹਤੇ ਗ੍ਰਹਸਥੋਂਕਾ ਬਿਨਾ ਪਦਾਰਥ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇਹ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨਹੀ ਚਲਤੋ ਹੈ ॥ ਔ ਜਿਸਨੇ ਟੁਕੜੇ ਘਰ ੨ ਸੇ ਮਾਂਗਕੇ ਖਾਇਲੀਨੋ ਹੈ ਵਿਰਕਤਨੇ ਔ ਧਨ ਆਦਿ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਤ੍ਰਜਾ ਕੋਤ ਮੁਰਦੋਕੋ ਭੋਖ ਭੁਗਾਵੋ ਵਸਤ੍ਰ ਪਹਰਕੈ ਫਿਰ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਤੋਰੀ ਤਰਹ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰੇ ਤਥ ਧਿਕਾਰਹੈ ਉਸਕੂੰ ਔ ਉਸ ਕੀ ਜਨਨੀ ਕੂੰ ਭੀ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸਨੈ ਐਸੇ ਨੀਚ ਮਤ ਜਾਯੋ ਹੈ ਅਵਲਤੋ ਕੋਈ ਸਾਧੁਕੋ ਪੈਸਾ ਰੁਪਯ ਦੇਤੋ ਨਹੀਹੈ ਸੋ ਕੋਈ ਦੇਭੀ ਦੇਤੋ ਹੈ ਤਬ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਮੂਰਖ ਭੋਖੀ ਉਸ ਪੈਸੇ ਔ ਰਪੈਕੋ ਪ੍ਰਾਣੋਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਪ੍ਯਾਰੋ ਜਾਣਕੇ ਰਖਤੋ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਏਕ ਅਲਪ ਕੈਸੀ ਕਥਾਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ । ਏਕ ਬੈਰਾਗੀ ਸਾਧੁ ਏਕ ਨਗਰ ਕੇ ਬਾਹ[illegible] ਪਰਮ ਵਿਰਕਤ ਭਿਖ੍ਯਾ ਮਾਂਗਕੇ ਗ੍ਰਜਾਰੋ ਕਰਤੋਥੋ ਸਾਰੀ ਆਯੁ ਉਸ ਮੈ ਬੀਤਗਈ। ਜਬ ਉਸਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਸਮੋ ਸਮੀਪ ਆਯੋ ਤਬ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਰੋਗੀ ਹੁਏ ਕੋ ਬੀਤਗਏ ਤਬ ਏਕ ਭ[illegible] ਕੇ ਪੂਛਨ ਆਯੋ ਸੰਤਜੀ ਕੁਛ ਦਵਾਈ ਬੂਟੀ ਕੀ ਇਛਾ ਸੋਵੈ ਤ[illegible] ਤਬ ਸੰਤਨ ਕਹਯੋ ਕੇ ਅਬ ਭਯਨ ਹਮਕੋ ਕੌਨ ਪੂਛ ਤੋ ਹੈ ਔ [illegible] ਏਤੋ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਮਰਜਾਇਗੋ ॥ ਐਸੀ ਦੀਨਤਾਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੈ ਸੰਤ ਕੀ ਉਸ ਭਗਤਕੇ ਮਨਮੈ ਦਯਾ ਆਇਗਈ ਦਯਾਕੈ ਵਸ ਹੋਕ ਉਸ ਭਗਤ ਨੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਯੋ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਜੋ ਕੁਛ ਆਪ ਕਹੋ ਸੋਈ ਦਵਾਈ ਬੂਟੀ ਦਾਲ ਅੰਨ ਖਾਨੇਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਆਪਕੂੰ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਹੈ ॥ ਤਬ ਬਰਾਗੀ ਸੰਤਨ ਕਹਯੋ ਕੇ ਹਮਕੂੰ ਔਰ ਕੁਛਨ ਚਾਹੀਯੇ ਸਵਾ ਰੁਪੈਕਾ ਕੜਾਹ ਬਨਾਇਕੇ ਲਯਾ ਦੇਵੋ ਹਮਾਰੀ ਏਹੀ ਦਵਾਈ ਹੈ ॥ ਤਬ ਉਸ ਭਗਤਨੇ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਪੂਰਾ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਸਵਾ ਰੁਪੈਕਾ ਹਲਵਾ ਬਨਾਇਕੇ ਏਕ ਪਾਤ ਭਰਕੇ ਤਿਸ ਸੰਤਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਪੁਨਃ ਭਗਤਨੇ ਕਹਯੋ ਕਹੋ ਸੰਤਜੀ ਔਰ ਕੁਛ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੋ ਵੋਭੀ ਲਯਾਇ ਦੇਵੋ ॥ ਤਬ ਬੈਰਾਗੀਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਬਸ ਜੀ ਔਰ ਕੁਛ ਇਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਅਬ ਜਾਉ ਬਰਤਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਲਕੋ ਲੇਜਾਨਾ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਉਸ ਭਗਤ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕੀਆ ਏਕ ਮਾਸਾਭਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਾਤ੍ਰਭੀ ਉਸਕੋ ਯਾ ਔਰ ਕਿਸੀਕੋ ਨਹੀ ਦੀਆ ਲੈਕੇ ਮੋਨ ਭੋਗਕੀ ਪ੍ਰਾਤ ਅਪਨੀ ਕੁਟੀਆਕੇ ਭੀਤਰ ਜਾਇਕੇ ਭੀਤਰਸੇ ਜੰਜੀਰ ਲਗਾਇਕੇ ਅਪਨੈ ਪਾਸਸੇ ਯਾ ਜਿਮੀਨ ਮੈਸੇ ਮੋਹਰੈ ਸੁਵਰਣਕੀ ਨਿਕਾਸਕੇ ਏਕ ੨ ਮੋਹਰ ਮੋਨ ਭੋਗਮੈ ਪਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਭੀਤਰ ਨਿਗਲਨੀ ਸੁਰੂਕਰੀ ਸੌਥੀਯਾ ਦੋ ਸੈਥੀਯਾ ਅਧਿਕ ਨਜੂਨਥੀ ਉਸ ਬੈਰਾਗੀਨੇ ਹਲਵੇ ਸਾਥ ਮਿਲਾਕੇ ਸਾਰੀ ਨਿਗਲਕੇ ਖਟੀਆ ਪਰ ਪੜ ਗਯੋ ਤਦ ਨੰਤਰ ਕਿੰਚਤ ਕਾਲ-ਬਦ ਉਸ ਬੈਰਾਗੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਸ ਗਏ ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਵੋ ਭਗਤ ਅਪਨੋ ਬਰਤਨ ਲੈਨੇ ਕੂੰ ਆਯਾ ਕੁਟੀਆਕਾ ਦਰਵਜਾ ਦੇਖਕੇ ਬੰਦ ਫਿਰ ਗਯਾ ਫਿਰਆਯਾ ਤਬਭੀ ਦਰ ਬੰਦਦੇਖਕੇ ਤਿਸਕ ਮਨਮੈ ਸੰਤਕੇ ਮਰਣੇਕਾ ਸਕ ਪੈਦਾ ਹੂਆ ਕੁਟੀਆਕੇ ਦਰਵਜੇ ਕੋ ਜਾਇਕੇ ਠੁਕੋਰਯਾ ਪਰੰਤੂ ਕੋਈ ਭੀਤਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਬੋਲੇ ॥ ਉੜਕਕੋ ਦਰਵਾਜਾ ਉਖਾੜਕੇ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਮਰਜਾ ਪੜਾ ਹੈ ਉਸਕਾ ਅਗਲ ਬਗਲ ਦੇਖਕੇ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਜੋ ਬਡੋ ਨਿਰਸੰਗ੍ਰਹ ਆਛੋ ਸੰਤ ਥੋ ਐਸੇ ਉਸਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕੋ ਕਰਤੇ ਹੂਏਗ੍ਰਹਸਥੀ ਲੋਕੋਨੇ ਉਸਕੋ ਸਰੀਰ ਫੂਕ ਦੀਓ ॥ ਜਬ ਦੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਤਬ ਅੰਧੇਰੀਸੇ ਉਸਕੀ ਚਿਖਾ ਕੀ ਭਸਮ ਉਡੀ ਜੌਨਸੀ ਮੋਹਰੈ ਉਸਨੇ ਨਿਗਲੀ ਥੀ ਅਗਨੀਕੇ ਤੇਜਸੇ ਢਲਕੇ ਉਨ ਮੋਹਰੋਕਾ [illegible] ਬਨਗਯੋ ਸੋ ਪਵਨਕੇ ਬੇਗਸੇ ਭਸਮ ਕੇ ਉਡ ਜਾਨੇਸੇ ਵੋ ਸੁਵਰ[illegible] ਜਾਤੋਭਯੋ ॥ ਤਬ ਗੋਪਾਲੋਕ ਬਾਲਕੋਨੇ ਗਉਆ ਕੋ ਚੁਗਾਤੇ ਹੁਏ[illegible] ਆਇਕੇ ਦੇਖਕੇ ਏਕਨੇ ਕਹਜੋ ਅਰੇ ਯੋ ਕਜਾ ਚਮਕ ਤੋਹੈ ॥ [illegible] ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਉਸ ਚਿਖਾਮੈ ਅਵਾਜ ਆਈ ਅਰੇ ਇਸਕੋ ਮਤ ਛੁਵੋ [illegible] ਕਠੀਕਰੀ ਹੂਈ ਹੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾਸਬਦ ਸੁਣਕੇ ਅਕਸਮਾਤ ਭਭ[illegible]ਰਕੇ ਉਠਭਾਗੇ ਆਇਕੇ ਬਡੇ ਪੁਰੁਖੋਸੇ ਬਾਤਕਰੀ ਤਬ ਬਹੁਤਸੇ ਲੋਕ ਲਾਠੀਆਂ ਲੈਕੇ ਸਮਸਾਨ ਭੂਮੀ ਕੀ ਓਰ ਉਠਭਾਗੇ ਜਾਕੇ ਦੇਖੈਕਜਾ ਜੋ ਚਿਖਾਮੈ ਸੁਵਰਣ ਕੋ ਢੇਲੋ ਪੜੋ ਹੈ ਦੇਖਕੇ ਆਪਸਮੈ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਮੋਨਭੋਗ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਉਸ ਢੇਲੇਕੋ ਹਲਾਇਕੇ ਲਾਠੀ ਸੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਚਿਖਾਮੈ ਸੇ ਅਵਾਜ ਆਈ ਅਰੇ ਭਯਨ ਇਸਕੋ ਮਤ ਛੋਵੇ ਮੈਨੇ ਬਡੇ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਸਹਾਰਕੇ ਏਕ ਠੀਕਰੀ ਹੂਈ ਹੈ ॥ ਸਭੀ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਹਟ ਖੜੋਤੇ ਉਨਮੈ ਬਡੇ ਹਠਜੋਨੇ ਉਠਾਇਕੇ ਹਾਕਮ ਪਾਸ ਪਹੁਚਾਯਾ ॥ ਹਾਕਮਭੀ ਉਸਕੇ ਸਥਦਕੇ ਸੁਣਕੇ ਚਕਿਤ ਹੋਕੇ ॥ ਬੋਲਜੋ ਕੇ ਇਸ ਸੁਵਰਣਕੋ ਬੇਚ ਕੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਮਣੋ ਕੂੰ ਭੋਜਨ ਕਰਾਇਦੇਵੋ ਜੋ ਇਸ ਦੁਸਟ ਕੋ ਕੁਛ ਤੋ ਭਲੋ ਹੋਜਾਵੇ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗਜਬ ਏਚਕੇ ਉਸਕੇ ਦ੍ਰਬਜ ਕੋ ਸਭ ਦੂਰ ਨੇਂਕੇ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਕੋ ਨਿਮੰਤ੍ਰ ਦੇਦੀਓ ਔ ਰੀਬਲੋਕ ਭੰਡਾਰੇਕੀ ਅਵਾਜ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤਸੇ ਜਮਾ ਹੋਜਾਏ ਭਏ॥ ਜਬ ਭੰਡਾਰੇਕ ਭਯਾਰ ਭਯੇ ਤਬ ਭੰਡਾਰੇ ਸੈਸੇ ਮੁਰਦੇਕੀਸੀ ਦੁਰਗੰ ਅ ਵੇ॥ ਜਬ ਭੋਜਨ ਸਭਕੇ ਆਗੇ ਪਰੋਰਾਜੇ ਔ ਖਾਨੇਕੋ ਆਰੰਭ ਕੀਓ ਤਦ ਤਬਦਜ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਸਾਦਮੈ ਕੀੜੇ ਚਲਤੇ ਹੈ ਔ ਬੁਰ੍ਹ ਦਰਗੰਧ ਆਵਤੀ ਹੈ॥ ਏਹ ਕੌਤਕ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਦੁਖੀਹੋਕੇ ਸਭੀਨੇਕ ਹਾਧਕ ਹਾਧਿਕ ਐਸੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਉਠ ਖੜੇ ਹੂਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਾਧੁਰਾਮ ਤੁਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਦਰਿਦ੍ਰਕੋ ਪ੍ਰਥਮਤੋ ਧਨ ਮਿਲਨੋ ਮੁਸਕਲ ਹੈ ਔਜੋ ਮਿਲਭੀ ਜਾਵੈ ਦੇਵਨੇ ਤਸੇ ਤਥ ਉਸ ਬੌਰਾਗੀ ਕੀ ਨਜਾਈ ਪ੍ਰਾਣੋਸੇ ਭੀ ਅਤਜੰਤ ਪਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਰਖਤੇ ਹੈ ਅਰੇ ਮੂਢ ਟੁਕੜੇ ਘਰ ੨ ਸੇ ਤੁਨੇ ਮਾਂਗਕੇ ਖਾਲੋ ਔ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਬਸੁਧਾ ਪਰ ਪੜ ਰਹਲੋ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਵਸਤੁਕਾ ਬਿਮੀਕੇ ਲੇਨੋ ਦੇਨੋ ਦਾਵੋਨ ਹੀਹੈ ਔ ਇਸਕੋ ਬਿਚਕੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਜਾ ਅਰਥ ਤੁਮਨੇ ਖਾਲੋ ਭੀਨਹੀ ਹੈ ਫਿਰ ਕਿਸਕੀਏ ਹਾਥੋਂਸੇ ਤੁਮ ਛਿਸਟਾ ਲਗਾਇ ਛੋਡਜੋ ਹੈ ਜਾਹੋ ਹਮਾਰੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਗੋਚਰਸੇ ਦੂਰ ਹੋਜਾਵਹ ਯਾ ਇਸ ਰੰਦਗੀ ਕੋ ਦੂਰ ਫੈਂਕਕੇ ਫਿਰ ਸਚੈਲ ਇਸ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸੁਧਹੋਕੇ ਹਮਰੇ ਪਾਸ ਬੈਠਨੇਕੇ ਯੋਗ ਹੋਵੋਗੇ ਜਹੁਜਲਦੀ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਬਦਬੋਇ ਆਵਤੀਹੈ॥ ਐਸੇਝਿੜਕੇ ਤਸਕੋ ਦੂਰ ਕਰਦੀਆ ਫਿਰ ਤਿਸ ਕੋ ਕੋਈ ਪਸ ਉਤ੍ਰ ਕਰਨੇ ਨਹੀਦ੍ਯਆ। ਫਿਰ ਮੰਡਨੇ ਇਹਰ ਜਾਇਕੇ ਹਾਥੋਂਸੈ ਦੋਨੋ ਕੰ ਚਾਰੁਸ੍ਮ ਕੇ ਆਗੇ ਲਜ ਇਥਰੇ।ਤਿਸਓਰ ਦੇਖਕੇ ਹਜੂਰਲੋ ਬਚਨ ਮ ਰੀਦਗੀ ਕੇ ਕੀਕਾਰਣਸੇ ਹਮਨੇ ਤਮਕੋ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪਸੇ ਗੰਦਗੀ ਤੁ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਲਜ ਪਿ ਧਰੀਹੈ ਉਠਾਉ ਇ. ਘੁਣਕੇ ਉਸਕੋ ਉਠਵਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਜੋ ਤੇਰਾਮਨ ਅਥ .ਹ ਤਥ ਜਿਸਕੂੰ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕੂੰ ਦੇਤਾਰ ਪਰੰਤੂ ਇਸਕਾ ਅਵੈਦ ਹਮਾਰੈ ਪਾਸ ਈਹਾ ਕੁਛ ਮਤ ਲਜਾਵਨੋ॥ ਹਜੂਰਕੋ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਭਜਾਗ ਕੇ ਤਥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੀਸਰਣੀ ਆਵਤੇ ਭਯ। ਤਿਸਕੋਉਪਦੇਸ ਅਜਪਾਜਾਪ ਕੋ ਕਰਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਮੈਪ੍ਰਵਿਰਤ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ਤਦਨੰਤ੍ ਏਕ ਰੰਡਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸੁਰਸਿਰਾ ਨਗਰ ਕਾ ਬਡੇ ਸ੍ਰਧਾਵਾਨ ਮੁਲਤਾਨ ਸੇ ਨਉਕਰੀ ਛੋਡਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਰਣਆਵਤੇ ਭਯੇ। ਔ ਅਪਨੇ ਸਰਬਸ੍ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬਤੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਸਿਰ ਰਾਖਤੇ ਭਯੇ॥ ਉਸਕੋ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਤਿਨਾਮ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਮੈ ਲਗਾਵਤੇ ਭਏ॥ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਥੋਰੇ ਕਾਲਮੈ ਹੀ ਔਸੋ ਮਸਤ ਹੋਜਾਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਯੋ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਅਛੁਲ ਦਰਜੇ ਕੀ ਮਦਰਾਪਾਨ ਕਰਕੈ ਮਸਤ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਖੜੋਹੈ ਤੋ ਚਾਰ ੨ ਅ ਠ੨ਪਹਰ ਖੜੋ ਹੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ਔ ਜੋ ਬੈਠੋ ਹੈ ਤਬ ਬੈਠੋਹੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ਔਰ ਜ ਉਸਕੋ ਖਾਨੇਕੋ ਪੀਨੇਕੋ ਅਰਥ ਕੋਈ ਕੁਛ ਦੇਵੇ ਤਬ ਬਿਤਰ ੨ ਝਾਕਤੋ ਰਜ ਨਾਤੋ ਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਕੁਛ ਖਾਵੇ ਔ ਨ ਹਟਾਵੇ ਔ ਨ ਕੁਛ ਅਪਨੇ ਮੁਖਸੇ ਅਛਾ ਬੁਰੀ ਕੋਈ ਬਾਤ ਕਿਸੀਸੇ ਕਹਤੋ ਹੀ ਹੈ ਔ ਨ ਕਿਸੀਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਤੋ ਹੀਹੈ।। ਔ ਕਦਾਚਿਤ ਕੋਈ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਉਸਕੇ ਮਖ ਮੇ ਗਿਰਾਸ ਅੰਨਕੋ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਦੇਵੇ ਭੀ ਤਬ ਮੁਖ ਮੁੰਦਛੁ ਖਾਵਭੀ ਨਾ ਔ ਜੋਜ ਬਰਨ ਭੀ ਕੋਈ ਦਯਾਲੁ ਉਸਕੇ ਮੁਖਮੈਡਾਰ ਦਵੇ ਤਬ ਜ ਮਰਜੀ ਹੋਵੇ ਤਬ ਨਿਗਲ ਲੇਵੇ ਨਹੀ ਤੋ ਜੈਸੇ ਮੁਰਦੇ ਕੇ ਮੁਖਮੈ ਪਾਯੋ ਹੁਓ ਪਦਾਰਥ ਪੜੇ ਰਹਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਉਸਕੇ ਮੁਖਮੈ ਪੜੇ ਰਹੇ ਨਾਤੋ ਮੁਖਕੋ ਚਲਾਇਮ ਨ ਕਰੇ ਔ ਨਾਹੀ ਨਿਗਲੇ ॥ ਔ ਜੋ ਕੋਈ ਦੂਧ ਸਰਦਾਈ ਅਥਵਾ ਪਾਨੀ ਹੀਉਸਕੇ ਮੁਖਸੇ ਲਗਾ ਦੇਵੇ ਤਬ ਪਤਜਾਨੇ ਲੀਏ ਕੇ ਦੇਖਜੇ ਕੁਛ ਕਬੀ ਨਿਗਲਤੋ ਹੈ ਯਾ ਨਹੀ ਅਥਵਾ ਅਛੀਸ੍ਵਾਦਸਤ ਯਾ ਬੇਸ੍ਵਾਦ ਕੁਛ ਪੀਤੋ ਖਾਤੋ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਇਸ ਆਸੈ ਕਰਕੇ ਉਸਕੇ ਮੁਖਕ ਸਾਥ ਲਗਾਇ ਛੋਡੈ ਪਰੰਤੁ ਮਹਾਂਤਮਾ ਰੀਡਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਛ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਮੁਖਕੋ ਚਲਾ ਮਾਨਨ ਕਰੈ ਔ ਨ ਨਿਗਲੈ ਏਕ ਮੌਨਸਾਧੋ ਅਜਪਾ ਜਾਪਜਪਤੋ ਰਹੈ।। ਐਸੇ ਕਬੀ ਆਇਜਾਵੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸ ਔ ਕਬੀ ਦਸ ੨ ਬੀਸ੨ ਦਿਨ ਨਹੀ ਭੀ ਆਵੈਂ ਹਮ ਨਹੀ [illegible] ਮਹਾਂਤਮਾ ਕੋ ਸ਼ਰੀਰ ਅੰਨ ਪਾਨੀਸੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸ ਆਸਰੇ ਸੇ ਜੀਵਤੋ [illegible] ਕੁਛ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇਥੇ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਕਿਸੀ ਕਾਲਮੈ ਪਾਨੀ [illegible] ॥

ਦਤਾਤ੍ਰੈਯ ਔ ਜੜ ਭਰਤ [illegible] ਦਸਾ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਸਭੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਔ [illegible] ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਧਨਜਵਾਦ ਉਚਾਰ ਬੋਲਰੈ ਦੋ ਤੀਨ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਉਸਕ ਦਰਸਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਇਸੀ ਭਾਂਤਸੇ ਫਿਰ ਨ ਜਾਨੇ ਕਹਾਂ ਚਲਜੇ ਗਯੇ। ਕਿਸੀਕੋ ਉਸਸੇ ਸਰੀਰਕੋ ਪਤੋ ਨਹੀ ਲਗਜੋ ਹੁਤੋ। ਏਹ ਕਥਾ ਸੰਮਤ ੧੯੧੧ ਕੀ ਹੈ ਵੈਸਾਖ ਜੇਸ੍ਠ ਮਾਸਕੀ ॥

ਦੋਃ ਔਰਧ ਦੈਹਿਕਮਾਤਕੋ ਕੈ ਕ੍ਰਿਤ ਸ੍ਮ੍ਰਿਤਿ ਅਨੁਸਾਰ।
ਕਿਰਤਾਰਥ ਯੁਗ ਸਿਖਜਨਕੋ ਨੇਮੋ ਸੁ ਕਰਣਾ ਸਾਰ। ਉਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸ੍ਰੋਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ ਪ ਸਕੰਧ ਤੀਸਰਾ ਅਧਜ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਥਿਲਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਚੌਥਾ ।ਅਧ੍ਯਾਯ

ਅਥਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਦੋਃ ਔਰ ਅਨੇਕਨ ਸਿਖਜਨ ਕੋ ਨਾਨਾਵਿਧਿ ਉਪਦੇਸ ॥
ਲਵਪੁਰ ਬਸਕਰ ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਭੂ ਕ ਟਤ ਭਏ ਕਲੇਸ ॥੧॥
ਰਾਜਨ ਰੇਂਦ੍ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ ਪੁਨਆਈ ਦਰਸ ਗੁਰੁ ਕੀਨ ॥
ਮੁਦਿਤਹ੍ਵੈ ਨਿਜਗ੍ਰਹਗਯੋਲਹਯੋ ਅਭੈ ਪਦਚੀਨ ॥੨॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਨੇਕਪਤਿਤੋਕੋ ਉਧਾਰ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਸ੍ਰੀਸਤਿਨਾਮਕੋਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਮਹਾਭਯਾਨਕ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਪਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ।। ਗ੍ਰੰਥ ਬਢਨ ਕੇ ਭੈਸੇ ਈਹਾਂ ਬਹੁਤਜੇਂ ਨਾਮ ਨਹੀ ਲਿਖੇ ॥ ਸੰਮਤ ੧੯੧੭ ਉਨੀਸੈ ਸਤਾਰਾਮੈ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲਾ ਰਾਜਾ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਨਰੇਂਦ੍ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਸੁਧਾਸਰਕੋ ਦਰਸਨ ਇਸ ਨਾਨ ਅਰਥਾਅਯੋਧੋ ਤਬ ਬਡੀ ਧੂਮ ਧਾਮਸੇ ਆਇਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੇ ਸਰਕਾ ਇਸਨਾਨ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾਸੇ ਕਰਕ ਰਾਜਾ ਨਰੇਂਦ੍ ਸਿੰਘ ਵਿ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਇਕੇ ਲੈ ਜਾਇਕੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਮੈ ਬਡੀ ਭੇਟ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਪੈ ਪਰਕ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚਰੁਪੈ ਆਗ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਯੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਜੀ ਪੁਜਾਰੀਨ ਤੁਲਾਈ ਚੌਤੇ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਆਕਾਰ [illegible] ਮਜੀ ਪਰ ਰਖਕੇ ਉਪਰ ਉਸ ਕੇ ਰਮਾਲ ਕਸ ਛੋਡਜੋ ਤਬ ਅਤਿ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਰਾਜਾਧਿ ਰਾਜ ਨਰੇਂਦ੍ ਸਿੰਘਨੇ ਤਿਸਕੇ ਭੀ ਆਗੇ ਪਾਂਚ ਮੁਦ੍ਰਾ ਧਰਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਓ । ਤਬ ਏਕਨੇ ਬੀਚਸੇ ਕਹਦੀਓਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਏਹਤੋ ਇਸਨੇ ਤੁਲਾਈ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਕੇ ਆਕਾਰ ਬਨਾਕੇ ਰਖੀ ਹੁਈਹੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਨਰੇਂਦ੍ ਸਿੰਘਨੇ ਸਿਕੋ ਕੁਛਕ ਕੋਪਸੇ ਉਤਰ ਦੀਓ ਅਰੇ ਐਸੀ ਬਾਤ ਮਤ ਕਹੁ ਹਮਨੇਤੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕੋ ਅਜੋ ਭੇਟਾ ਧਰੀ ਹੈ ਉਸਕੀ ਭਾਵਨਾ ਉਸਕੋ ਸਾਥ ਰਹੀ ਹਮਾਰੀ ਭਾਵਨਾ ਸੈਤੇ ਗੁਰੂਸਾਂਹਿਬ ਹੀਹੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਐਸੋ ਸ੍ਰਧਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਾਨ ਥੇ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਣ ਔ ਸਾਧੂਆਂ ਕੋ ਅੰਨ ਬਸ੍ਤ੍ਰ ਦ੍ਰਬ੍ਯਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਔ ਮੰਗਤ ਜਨੋ ਕੋ ਭੀ ਏਤਨੋ ਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਮਨੋ ਆਂਦਲਸੋ ਬਰਸਤੋ ਭਯ ਜਬ ਅਕਾਲ ਬੁਗਾ ਬਾਬਾ ਅਟਲਾਦਿਕ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਸਰਬ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰਜੋ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸਨ ਕਰਲੀਏ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਬਕ ਦਾਨਦੇ ਲੀਏਪੁਨਾ ਵੈਸਾਖੀ ਬਾਦ ਲਵਪੁਰ ਕੋ ਭੀ ਆਵਤੇ ਭਏ। ਲਵਪੁਰਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਰਕਾਰਕੀ ਸਮਾਧ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਔ ਬਾਬਾਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਹੀਦ ਗੰਜਕਾ ਕਿਲੇਕੇ ਪੂਰਬ ਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਪਾਸ ਆਇ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਸੌਕਰੋ ਰੁਪੈ ਪੂਜਾ ਕਰਤਾ ਚਲਯੋ ਆਵਤੋ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਿਵਾਨ ਖਾਨੇਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਜੀਕੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਦਰਸਨ ਆਕੀਓ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਨਰੇਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੂਛਜੋ ਕੇ ਈਹਾ ਕੋਈ ਔਰ ਭੀ ਗੁਰੂ ਦਾਰੇ ਅਥਵਾ ਸੰਤ ਦ੍ਵਾਰੇ ਕੀ ਹੈ॥ ਤਬ ਪੁਜਾਰਜੋ ਨੇ ਪਹਲੀ ਪਾਤ ਸਾਹੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਦਾਰ ਦ੍ਵਾਰਜੋ ਕੇ ਨਾਮ ਬਤਾਏ॥ ਔ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਬਤਾਯੋ ਔਸੀ ਅਨੀਤੀ ਇਨ ਲੋਗਨ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਮਲਕ ਪੁਰ ਵਾਲੋ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪੁਤ੍ ਤਸੀਲਦਾਰ ਬਖਸੀ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਕਹਜੋ ਮਹਾਰਾਜਯੇ ਲੋਗ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦੈਖੀ ਹੈ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਨਹੀ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਦੇਖੋ ਏਹ ਸਮੀਪ ਹੀ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਅਸਥਾਨ [illegible] ਜਿਨਸੰਤਨਕੇ ਦਰਸ[illegible]ਨਮਕੇ ਕੀਏ ਹੁਏ ਬਡੇ ਉਗ੍ਰ ਪਾਪ ਨਸ੍ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਔ ਬਡੇ[illegible] ਹੈ॥ ਆਜ ਤਕ ਕਬੀ ਅਪਨੇ ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸ[illegible] ਐਸੀ ਅਭੀਸ੍ ਬਾਨੀ ਬਖਸੀ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾਸੇ[illegible] ਬਖਸੀ ਜੀ ਆਗੇ ਆਗੇ ਹਮਾਰੀ ਯਾਤ੍ ਸਫਲ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਐਸੇ ਸੰਤ ਜਾਨਕਾ ਦਰਸਨ ਹਮਕੁ ਕਰਾਯੇ॥ ਏਹਾਂ ਮੰਦਰਕੀ ਪਰਿਕ੍ਰਮਾ ਕਰਕੇ ਚਲਤੇ ਹੈ ਅਬ ਏਕ ਬਾਤ ਕਹੁਕੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਡੇਰਾ ਕਿਤ ਨਿਕ ਦੂਰ ਹੈ ਤਬ ਬਖਸੀ ਜੀਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਏਹ ਸਮੀਪ ਹੀਹੈ ਏਕ ਦਿਵਾਰ ਕਾਹੀ ਬੀਚ ਹੈ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਆਪ ਪੀਛੇ ਨਜੀਕ ਹੀ ਛੋਡ ਆਏ ਹੋ ਇਧਰ ਜਿਸ ਚੌਤਰੇ ਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬੈਠਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਜਾ ਕਰਤੇ ਥ ਸਵੇ ਤਕੇ ਸਾਤ ਬਜੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀ ਤਯਾਰੀਥੀ ਜੋ ਕਿਸੀਨੇ ਆਇ ਕਹਜੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਪਾਂਟਆਲੇ ਕੇ ਅਧਿਪਤਿ ਅਬੀ ਆਵੈਂਗੇ॥ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਉਪਾਧੀ ਆਈ ਹੈ ਇਸਕੋ ਨਿਕਸ ਜਾਨੇ ਦੇਵਹੁ ਪ੍ਰਸਾਦ ਜਰਾ ਠਹਰਕੇ ਲਜਾਵਨੋ॥ ਪਿਸੋਰ ਕੀ ਓਰਕੇ ਰਾਗੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਏ ਹੂਏਥੇ ਰਾਜਾਜੀ ਕੋ ਅਗਮਨ ਸੁਨਕ ਵ ੜੀ ਜਬਜਾਇਕੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਰੇ ਬਨਚਰੋ ਚਮਕੂਟੋ ਏਹ ਕਜਾ ਕਰਨੇ ਲਾਗ ਪਰਹੋ ਜੇ ਚਮਕੂਟ ਨੋ ਹੈ ਤਬ ਉਠ ਜਾਵੋ ਈਹਾ ਸੇ ਅਬੀ ਐਸੇ ਦਬਕਾ ਦੇਨੇ ਸਾਥ ਹੀ ਰਾਗੀ ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਾਜ ਰਾਗਜੋਂ ਨੇ ਸੰਤੋਖ ਲੀਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਅਗੇ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਬੈਠਨ ਕੇ ਲੀਏ ਏਕ ਸੰਤ ਬਿਛਾਈ ਕਰਣ ਲਾਗੇ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਜੋ ਏਹ ਕਜਾ ਕਰਤੇ ਹ ਤੁਮ ਤਬ ਸੰਤਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜੀ ਰਾਜ ਸਮਾਜਕੇ ਬੈਠਨੇ ਲਏ ਫਰਸ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ॥ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਐ ਬਨਚਰ ਕੁਸਾਮਦੀ ਉਠਾਉਈਹਾਂ ਸੇ ਬਿਛੋਨੇ ਦਰੀ ਔ ਪਾਨੀ ਭਰਲਜਾਉ ਗਾਗਰਮੈ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਪਾਨੀ ਕੀ ਗਾਗਰੈ ਸੇਵਕ ਲੈਆਏ ॥ ਤਹਾਂ ਬਠਨੇਕੀ ਜਗਹ ਅਪਨੇ ਅਗ੍ਰ ਭਾਗਮੈ ਪਾਨੀ ਗਿਰਾਇਕੇ ਕੀਚ ਕਰਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਨੇਮੈ ਰਾਜਾਸਾਹਿਬ ਭੀ ਆਇ ਗਏ ਆਗ ਜਿਸਸੁਭਾਵ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬੈਠੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਥ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਚਨ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਰਾਜੇਕੋ ਆਵਨੇ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਸ ਰੀਰ ਕੀ ਅਥਵਾ ਮਨ ਬਾਨੀਕੀ ਵਿਲਛਨ ਚੇਸ੍ਟਾ ਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਰਾਜਾਭੀ ਬਡੋ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਔ ਪਰਮ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਔ ਬਡੋ ਚਤੁਰ ਅਪਨੇ ਮਨ ੨ ਮੈ ਸਭ ਬਾਂਤ ਜਾਨ ਕਰਕੇ ਸਮੀਪ ਆਇਕੇ ਸਤਰੁ ਕੇ ਬਡੋ ਬੁਕ ਭਰਕੇ ਰੁਪਯਾ ਕਾਰਖਕੇਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਕੁਸਾਮਤੀ ਲੋਕ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਬੈਠਨੇ ਅਰਥ ਲਠੇ ਖਾਸੇ ਕੇ ਥਾਨ ਬਿਛਾਵਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਤਬ [illegible] ਰਾਜਾਸਾਹਿਬ ਨੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬੋਲਕੇ ਹਟਾਇ ਦੀਏ ॥ ਅਰੇ ਬਸ [illegible] ਖ ਮਤ ਬਿਛਾਵਹੁ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਬਚਨ ਕੀਚਮੈ ਹੀ ਬੈਠ ਜਾ [illegible] ਲਾਮ ਕਰਤੇ ਭਯੋ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੁਮਾਰੇ ਸਪਤ [illegible] ਤਬ ਰਾਜਾਸਾਹਿਬ ਨਰੇਂਦ੍ਰ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਜ [illegible] ਰਕੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕੁਸਲ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾਸਾਹਿਬਨੇ ਕਹਜੋਕ [illegible] ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਰਾਜ ਕਾਜ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਚਿਤ ਵਿਖਿਪਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਕੁਸਲ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਬਲੀ ਯੋਦੇ ਸੂਰਬੀਰ ਅਜੇਯਸਹ ਖਕ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਐਸੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਤੂ ਮਹਾ ਬਲੀ ਜਿਨਕੇ ਜੀਵਤੇ ਹੂਏ ਹਮਾਰੇ ਕੁਸਲਕਹ ਹੈ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਚਿੰਤਾ ਆਦਿਕ ਡਾਕੀਨਆਂ ਜਿਸਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸਦਾਰ ਹਤਜਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਰੂਪੀ ਹਮਾਰੇ ਕਜੇਜੇ ਕੋ ਭਛਨ ਕਰਤਜਾਂ ਰਹਤਜਾਂ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਤਹਾਂ ਸਲ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਜਿਨ ਹਮਾਰੇ ਹਾਰਦ ਰੂਪੀ ਆਕਾਸਮੈ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯ ਅਸਤ ਹੋਗਯੋ ਹੈ ਔ ਮਹਾ ਮੋਹ ਰੂਪੀ ਮਹਾਅੰਧੇਰੀਅਮਾਵਸਜਾਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀਰਪਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪਸਰ ਗਈ ਹੈ ਔ ਸਚ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਹੂੰ ਨਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ਕਹਾਤਮ ਪ੍ਰਯੁਕ੍ਤ ਹਮਾਰੇ ਚਿਦੇ ਮੈ ਭੀ ਕੁਸਲ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਅੰਧਕਾਰ ਸੁਖ ਕਬ ਹੂੰਨ ਸੋਈ ਹੈ॥ ਰਾਜਾ ਰੰਕ ਦੋਊ ਮਿਲ ਰੋਈ ਹੈ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਹਮ ਕਲਯੁਗ ਕੇ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਪੂਰੀ ਨ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਮਾਯਾ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਕੇਵਲ ਅਪਨੋ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸਾਧਨੇ ਵਾਰੇ ਹਮਾਰੇ ਕੁਸਲ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਨ ਤੋ ਕਬੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੋ ਭਜਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਜਨੋਕੋ ਸੰਗਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤ ਸੰਗ ਸਰਬਕੋ ਉਧਾਰ ਕਰੇਹੈ ਤਿਸ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਤੋ ਹਮ ਕਬੀ ਨਾਮ ਭੀ ਨਹੀ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਕੁਸਲ ਕਹਾ ਹੈ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਸੂੰਨ ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਰਜੂ ਸੇ ਬਾਂਧੇ ਹਏ ਘਟੀ ਯੰਤ੍ਰ ਕੀ ਨਜਾਈ ਉਦਧ ਅਧੈ ਭ੍ਰਮਣ ਹਾਰੇ ਹਮਾਰੇ ਕੁਸਲ ਕਹਾ ਹੈ ॥ਆਪ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਸਮ ਦਰਸਜੋਂ ਕੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕੁਸਲ ਹੈ ਜੋ ਨਿਸੰਕਲਪ ਅਛੋਰ ਪਦ ਸੇ ਇਸਿਤ ਹੈਂ ਹੇ ਨਾਥ ਆਪ ਸਾਮਰਥ ਹੈਂ ਸਾ ਸੰਤਹੁ ਵਾਲੀ ਕੁਸਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਚਿਦੇ ਸੇ ਭੀ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀਜਜੇ ਇਤਜਾਦੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ੨ ਰਾਜਾ ਜੀਕੀ ਬਾਣੀ ਗਦ ਗਦ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਲਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਪੂਰਣ ਹੋਜਾ-ਤੇ ਭਏ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਅਪਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਰਖ ਦੇਤੇ ਭਯੋ॥ ਐਸੀ ਵਿਚਾਰ ਸਹਤ ਰਾਜਾ ਕੀ [illegible] ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਮੰਦ੨ ਮੁਸ[illegible] ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਹੋ ਹੇ ਰਾਜਨ ਜਿਸ ਕੁਸਲ ਕੋ [illegible] ਸੁਰੂਪ ਤੋ ਤੁਮ ਆਪ ਹੀ ਹੋ ਕੁਸਲ ਨਾਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਹੈ ਹੇ ਰਾ[illegible] ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੀਓ ਹੂਓ ਸਬ ਜਗਤ ਪ[illegible] ਕ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾਹੀ ਸੁਖ ਸੁਰੂਪ ਹੈ ਔ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮਕੋ ਅਸ ਪਦ ਹੈ ॥ ਇਸ [illegible]ਆਤਮਾਕੇ ਅਰਥ ਸਰਬੋਤਮ ਪਦਾਰਥ ਪਜ਼ਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਔ ਜੇ ਆਤਮਾ ਕਿਸੀਕੇ ਅਰਥ ਪਜ਼ਾਰੋ ਨਹੀ ਲਹੀਅਤ ਹੈ ਅਹੋ ਅਤੇ ਅਸ-ਚਰਯ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਪਰਮ ਕੁਸਲ ਰੂਪ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਤਜਾਗ ਕੇ ਫਿਰ ਕੈਸੇਕੁਸਲ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ॥ ਬਡੋ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ਤੁਮ ਆਪ ਕੁਸਲ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਕੁਸਲ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਯਾਹੀ ਤੇ ਦੁਖੀ ਹੋਰਹੇਹੋ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ॥ ਆਸਾ ਰਾਗਮੈ ॥ ਤਥਾਹੀ । ਗੁਣ ਏਹੋ ਹੋਰਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥ ਨਾਕੋ ਹੋਆ ਨਾ ਕੋ ਹੋਇ ॥ ਜੋ ਵਡ ਆਪਤੇ ਵਡ ਤੇਰੀ ਦਾਤਿ ॥ ਜਿਨ ਦਿਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਰਾਤਿ ॥ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਗੁਣ ਨਾਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਹੈ ੧ ਗੁਣ ਨਾਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਹੈ ੨ ਗੁਣ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ਯੋ ਕੋ ਹੈ ੩ ਗੁਣ ਨਾਮ ਉਪਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ੪ ਗੁਣ ਨਾਮ ਰਸੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋ ਹੈ ੫ ਗੁਣ ਨਾਮ ਸਕਤੀ ਕੋ ਹੈ ੬ ਈਹਾਂ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੈ ਗੁਣ ਨਾਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਜਾਨ-
ਨਾ ਏਹੋ ਨਾਮ ਏਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਗੁਣ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਸੁਰੂਪ ਹੈ॥ ਕਜਾ ਬ੍ਰਹਮ
ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪਸੇਭਿਨਜਗਤਕੁਛਵਸਤੂਨਹੀ ਹੈ ਔ ਨ ਪੂਰਬ ਹੋਇ ਥੀ ਭੂਤਕਾਲ
ਮੈ ਔਨਾ ਅਬ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਤਿਸਸੇ ਭਿੱਨ ਕੁਛ ਦੇਸ ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਹੈ ਔ ਨਾ
ਭਵਿਖਜਤ ਕਾਲਮੈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਸੇ ਭਿੱਨ ਕੋਈ ਦੇਸ ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਹੋਵੇਗੀ॥ ਹੇਰਾਜਨ
ਏਤਾ ਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਗਜਾਨ ਕੋ ਦ੍ਰਿਢ ਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਸਿਧ ਪਦਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਸੁਨੀਅਤ ਹੈ॥ ਹਸਤੀ ਚੀਟੀ ਤ੍ਰਿਣ ਲੌਆਦੰ॥ ਏਕ ਅਖੰਡਤ ਬਸੈਅਨਾਦੰ
॥ ਵਾਸੁਦੇਵ ਬਿਨ ਔਰ ਨ ਕੋਉ॥ ਨਾਨਕ ਓਂਸੋਹੰ ਆਤਮ ਸੋਊ॥ ਜੈਸੇ ਹਸਤੀ ਕੋ ਬਡੋ
ਅਤਥੂਲ ਸਰੀਰ ਹੈ ਔ ਚੀਟੀ ਕੋ ਅਤਿ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੋ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਸ੍ਟਿ ਕੋ
ਕਰਤੋ ਚੇਤਨ ਸਰੀਰ ਹੈ ਔ ਸੂਕੋ ਤ੍ਰਿਣ ਕਾਠ ਆਦਿਕਨ ਕੋ ਜਢ ਸਰੀਰ ਹੈ ਪਰੰਤੂ
ਜਿਤਨੋ ਚੇਤਨ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸਮਾਇ ਰਹਜੋ ਹੈ ਉਤਨੋ ਹੀ ਚੇਤਨ
ਦੇਵ ਚੀਟੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਭੀ ਸਮਾਇ ਰਹਜੋ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਜਿਤਨੋ
ਆਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀਕੇ ਮਨਮੈ ਹੋਤੋ ਹੈ ਉਤਨੋ ਹੀ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਆਕਾਰ ਚੀਟੀਕੇ ਮਨਮੈ
ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਗਜਾਨ ਕੋ ਅਕਾਰ ਜਿਤਨੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਤਥਾ
ਹਸਤੀ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਹੋਤੋ ਹੈ ਉਤਨੋ ਹੀ ਆਕਾਰ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਗਜਾਨ ਕੋ ਚੀਟੀ ਕੇਰਿਦੇ
ਮੈ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਖਰੋ ਕੋ ਉਚਾਰਣ ਔ [illegible] ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਮਾਨੁਖੋ ਬਾਲ
ਅੰਗਨਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ॥ ਤੈ [illegible] ਬਤ੍ਰ ਸਮ ਪੂਰਣ ਹੈ ਏਕ
ਰਸ ਬਜਾਪ ਰਹੀ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ [illegible] ਸਥੂਲ ਜਢਚੇਤਨ ਸਾਕਾਰ
ਨਿਰਾਕਾਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਅਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਗਜਾਨ [illegible] ਜਾਤ ਉਦਿਤ ਅਨੁਦਿਤ॥
ਕ੍ਰਿਤ ਅਕ੍ਰਿਤ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਕਰਣ [illegible] ਕ੍ਰਯਾ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ
ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਸੂਰਯ ਕੀ ਕਿਰਣੋਵਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਚਮਤਕਾਰੋ ਹੈ॥ ਯੇਤੋ ਪਰਮਾਰਥ
ਪਖ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਤੁਝ ਕੋ ਕੀਓ ਹੈ॥ ਅਬ ਬਜਵਹਾਰ ਪਖਕੋ ਉਪਦੇਸ ਚਿਤ ਲਗਾ
ਇਕੇ ਸੁਣ ਨਿਸਚਾ ਗਜਾਨ ਅਹੰ ਬ੍ਰਮਾਸਿਮ ਐਸਾ ੧ ਵਿਰਤਣ ਵੈਰਾਗ ੨ ਜਿਨੀ
ਚਲਣ ਜਾਣਿਆ ਸੇ ਕਿਉ ਕਰਹਿ ਵਿਥਾਰ॥ ਕੂੜਰਾਜਾ ਕੂੜ ਪ੍ਰਜਾ ਕੂੜਸਭਸੰਸਾਰ॥
ਕੂੜ ਮੰਡਪ ਕੂੜ ਮਾੜੀ ਕੂੜੁ ਬੈਸਣ ਹਾਰ॥ਕੂੜ ਸੁਇਨਾ ਕੂੜਰੁਪਾ ਕੂੜ ਪੈਨਣ ਹਾਰ॥
ਕੂੜ ਕਾਇਆਂ ਕੂੜੈ ਕਪੜ ਕੂੜ ਰੂਪਅਪਾਰ॥ ਕੂੜ ਮੀਆਂ ਕੂੜ ਬੀਬੀ ਖਪਿ ਹੋਇ
ਖਾਰ॥ ਕੂੜ ਕੂੜੈਨੇਹ ਲਗਾ ਵਿਸਰਿਆ ਕਰਤਾਰ॥ ਕਿਸਨਾਲਿ ਕੀਚੈ ਦੋਸਤੀ ਸਭ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਗ ਚਲਣ ਹਾਰ ॥ ਕੂੜ ਮਿਠਾਕੂੜ ਮਾਖਿਉ ਡੋਬੇ ਕੂੜ ਪੂਰ॥ ਨਾਨਕ ਵਖਾਣੈ ਬੇਨਤੀ ਤੁਧ ਬਾਂਝ ਕੂੜੋ ਕੂੜ ॥ ਇਤਜਾਦੀ॥ ੨

ਮੁਖ ਭਗਤੀ ॥ ੩ ਤਖਾਹੀ ਜਬ ਕੋ ਈ ਅਤਿਥੀ ਅਭਜਾਗਤ ਅਪਨੇ ਅਥਾਨ ਪਰਆਇ ਜਾਵੈ ਗਜਾਤ ਹੋਵੇ ਅਗਜਾਤ ਹੋਵੇ ਅਪਨੋ ਹੋਵੇ ਬਿਰਾਨੋ ਹੋਵੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਹੋਵੇ ਸੂਦ੍ਰ ਚਾਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਯਥਾ ਯੋਗ ਸਭਕਾ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕਰੇ ॥ ਮੁਖ ਸੋਮ ਮਧੁਰਬਾਣੀ ਬੋਲਕੇ ਐਸੇ ਕਹੇ ਭਾਗ ਹੋਆ ਗੁਰੂ ਸੰਤ ਮਿਲਾਇਆ॥ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਘਰਮੈ ਪਾਇਆ ॥ ਸੇਵ ਕਰੀਪਲ ਚਸਾ ਨ ਵਿਛੜਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥ ਹਉ ਘੋਲੀ ਜੀਉ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਜਨਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥ ੪ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਔਰ ਰਸਨਾ ਕਰਕੇਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋ ਨਾਮ ਜਪੋ ਹਾਥੋਂ ਕਰਕੇ ਜਿਤਨੋ ਹੋ ਸਕੇ ਉਤਨੋ ਦਾਨ ਕਰੋ ਔ ਚਲਨੋਕਰਕੇ ਭਲੇ ਕਾਮ ਵਾਸਤੇ ਸਤ ਸੰਗ ਮੈ ਚਲਕੇ ਜਾਉ ਰਾਜੇ ਚੁਲੀ ਨਿਆਇ ਕੀ ਪੜਿਐ ਸਚ ਨਿਆਇ ॥ ਨਜਾਯ ਕੀਜੋ ਧਨੀ ਰੰਕਕੋ ਨਜਾਯਪੂਰਬਕ ਹੀ ਪ੍ਰਜਾਸੇ ਕਰਲੇਨੋ ਅਨਜਾਯ ਸੇ ਪ੍ਰਜਾਕੋ ਨ ਦੰਡਨੋ ਇਤਜਾਦੀ ਕਾਰਜੋਮੈ ਤੁਮ ਆਪ ਖੜੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੋ॥ਔਤੁਮਾਰੇ ਤੁਮਾਰੇਸਰੀਕਕੋਭੀ ਅਬ ਥੋਰੋਸੇ ਚਮਤਕਾਰੋਸੰਧਯਾ ਕੇ ਦਿਨ ਕੇ ਸਮ ਰਹ ਗਜੋ ਹੈ ਅਲਪ ਕਾਲਕੋ ਕਾਰਜੇ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਬਾਤਕੋ ਅਪਯਸ ਮਤ ਖਟ ਲੇਨੋ ॥ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਰਾਜਾ ਨਰੇਂਦ੍ਰਸਿੰਘ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸਾ[illegible]ਸੇ ॥ ਕੈਸੇ ਸੋਭਾ ਕਹੇ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੂਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ [illegible]ਹੈ ॥ ਰਾਜਾ ਜੀ ਕੀ ਸੁਧੀ ਦਸਤਾਰ ਸੀਸਪੈ ਬਾਂਧੀ ਹੁਈਥੀ [illegible] ਸਾਵਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇ ਵਿਸਾਲ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲਖਿਰੇ ਹੁਏ ਹੈਂ [illegible] ਦਾਹੜੋ ਨਾਤੇ ਬਹੁਤ ਲੰਬੋਥੋ ਔ ਨ ਬਹੁਤ ਛੋਟੋ ਥੋ ਤੈਸੇ ਗੋਲ ਕਪ[illegible] ਕਪੋਤਕੇ ਸਮ ਕੰਧੇ ਬ੍ਰਿਖਭ ਕੇ ਸਮ ਆਜਾਨ ਬਾਹੁ ਔਸਰੀਰ ਭੀ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਨਾਤੋ ਬਹੁਤ ਲਾਂਬੋ ਅਸੁਚਲਔਨਾ ਅਤਿ ਮਧੁਰੋ ਥੋ ਬਿਚਲੀ ਰਾਸ ਬਡੋ ਪ੍ਰੇਜ ਦਰਸ਼ਨ ਔਗੰਭੀਰ ਸਮਦ੍ ਸਮ ਔਧੀਰਯ ਵਾਨ ਅਸਥੂਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਔਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ ਜੂਕੋ ਚਿਤ ਅਤੀਵ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ਰਾਜਾਉਵਾਚ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਕੋਈ ਆਜ ਬਡੋ ਉਤਮ ਦਿਨ ਚਢਜੋ ਹੈ ਜੋਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਭਯੋ ਹੈ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਬਡੇ ਭਾਗਉਦੈਭਏ ਹੈ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਮੈ ਹਮਨੇ ਬਡੇ ਹੀ ਉਤਮ ਯਗ ਤਪ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨ ਪੁਨਜ ਕਰਮ ਕੀਏ ਥੇ ਜਿਨ ਕੋ ਫਲ ਹਮ ਕੂੰ ਆਜ ਆਪ ਕੋ ਦਰਸਨ ਭਯੋਹੈ ॥ ਜਿਤਨੇ ਹਮਨੇ ਯਗ ਤਪ ਬ੍ਰਤ ਤੀਰਥ ਦਾਨ ਧਰਮ ਕੀਏ ਥੇ ਸੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਰ ਆਜਸਫਲਭਏ ਹੈਂ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਔ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾ ਯਗਜਾਦਿਕ ਬ੍ਰਿਧੀ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੈ ਹੇਭਗਵਨ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਬਿਨਾ ਹਮਾਰੀ ਤੋ ਯਾਤ੍ਰਾਹੀ ਨਿਸਫਲਗਈ ਥੀ ॥ ਆਜ ਪਰਮਆਨੰਦਭਯੋ ਹੈਜੈਸੇਸਜਲਮੇਘਕੇ ਸਨਮੁਖ ਮੋਰ ਸਬਦ ਕਰਕੇ ਚੁਪ ਕਰਜਾਤੋ ਹੈ ਇਤਜਾਦਿ ਉਸਤਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਨਰੇਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਰਾਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸਤੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਬਖਸੀ ਜੀ ਕੋ ਬਡੇ ਮੋਲ ਵਾਲੇ ਸਿਰੋਪਾਉਦੇਕੇ ਬੋਲੇ ਕੇ ਐ ਬਖਸੀ ਜੀ ਆਜ ਆਪਨੇ ਹਮਾਰੇ ਊਪਰ ਬਡੋ ਉਪਕਾਰ ਕੀਉ ਹੈ ਜੋ ਐਸੇ ਅਦੂਤੀਯਮਹਾ ਪਰਖੋਂ ਕਾ ਹਮ ਕੂੰ ਦਰਸਨ ਕਰਾਯੋ ਹੈ ਇਨਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੀ ਸਾਰੀ ਯਾਤ੍ਰਾਸਫਲਹੋਗਈ ਹੈ ॥ ਯੇ ਪੁਜਾਰੀ ਲੋਕ ਸੰਤੋ ਸੇ ਬਡੀ ਈਰਖਾ ਰਖਤੇ ਹੈ ॥

ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਲਵਪੁਰ ਮਧਜ ਵਰਤੀ ਸਰਬ ਗੁਰੁ ਦ੍ਵਾਰਜੋ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਨਰੇਂਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਅਪਨੀ ਰਾਜ ਧਾਨੀਕੂੰ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਅਪਨੀ ਰਾਜ ਧਾਨੀ ਮੈ ਬਿਰਾਜ ਤੇ ਭਯੇ ਅਪਨੋ ਰਾਜ ਪਾਟ ਕਰਕੇ ਬਡੋ ਯਸ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਲੈਕੇ ਅੰਤਕੋ ਉਨੀ ਸੈ ॥ ੧੯੧੯ ॥ ਉਨੀ ਕੇ ਸਾਲ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਦਿਤਕੇ ਹਿਮ ਰਿਤੂ ਮੈ ਦੇਵ ਲੋਕਕੋ ਪਧਾਰਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਃ ਨਰ ਪਤਿ ਸੁਰ ਪਤਿ ਗ੍ਰਹ ਗ [illegible] ਰਗਵੰਤ ॥
ਚਾਰ ਚਰਿਤ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਅਦ [illegible] ੧ ॥
ਏਹੁ ਜੋ ਕਥਾ ਸੁਨੈ ਚਿਤ ਲਾਈ । [illegible] ਧਕਾਈ ॥
ਧਨ ਅੱਧਾਨ ਮਾਨ ਜਗ ਪਾਵੈ [illegible] ਲ ਸਕਲ ਤਰਾਵੈ ॥੨॥
ਸੁੰਦਰ ਨਾਰਿ ਤਾਸ ਸਮਪੂਤਾ । ਪਾਵੈ ਸਕਲ ਕਾਮ ਮਨ ਸੂਤਾ ॥
ਦੇਹਅਰੋਗ ਮਨ ਬਜਾਧਿਨਸਾਵੈ ॥ ਭੋਗੈ ਭੋਗ ਸਰਬ ਮਨ ਭਾਵੈ ॥ ੩ ॥
ਅੰਤ ਸਮੈ ਸੁਭ ਗਤਿ ਕਹ ਪਾਈ ॥ ਦੇਹ ਤਜਾਗ ਗੁਰੁ ਪੁਰਹ ਸਿਧਾਈ ॥
ਨਿਜਸੁਰੂਪ ਕੋ ਗਜਾਨਹਿ ਪਾਇ ॥ ਰਮੈ ਆਪ ਮੈ ਗਵਨ ਮਿਟਾਇ ॥ ੪ ॥
ਬਜਾਧਿ ਸਰਬ ਕੋ ਮੂਲ ਉਪਾਰ ॥ ਸੋ ਸੂਰਾ ਗਜ ਪੁਰਖ ਉਦਾਰਿ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਪਾਇਅਖੰਡ ॥ ਬਿਚਰੈ ਭਵ ਭੂਖਨ ਮਹਿ ਮੰਡ ॥ ੫ ॥
ਦੋਃ—ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਵੈ ਮਨ ਧਰੈ ਸੁਨਹੁ ਸਕਲ ਦੈ ਕਾਨ ॥
ਸ੍ਰੋਤਾ ਵਕਤਾ ਦੋਨੋਹੂੰ ਪਾਵਹਿ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ॥ ੬ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਲਾਸਦੇਵਤਰੂ ੫ ਸਕੰਧ ੪ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੫ ਅਧਜਾਯ ਪ੍ਰਾਰੰਭਾ

ਦੋ...ਸਿੱਖਜਨ ਕੁਲ ਉੱਧਾਰ ਜੋ ਜਿਮ ਗੁਰੁ ਕੀਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥
ਇਸ ਅਧਜਾਯ ਮੈ ਕਹੋਗੋ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਨਿਰਜਾਸ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣਿ ਲਵਪੁਰ ਵਾਸੀ ਅਨੇਕ ਸਿਖ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਿਖਆ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਉਨ ਮੈ ਸੇ ਕੁਛ ਥੋਰੇਸੇ ਸਿਖੋਂਕੇ ਨਾਮ ਈਂਹਾਂ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਭਾਈ ਰਾਮਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸਰਧਾਸਿੰਘ ਭਾਈ ਦੇਂਸਾ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸਾਮ ਸਿੰਘ ਯੇਚਾਰੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣਿ ਆਵਤੇ ਭਏ ਔ ਆਇਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਸੰਸਾਰੀ ਰੂਪ ਪਿੰਜਰੇ ਮੈ ਫਸੇ ਹੂਏ ਹਮ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਕੈਸੇ ਉਧਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਇਨਕੀ ਸੁਣ ਕੇ॥ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ਹੇ ਪੁਤ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇਸੇ ਨਿਕਸਜਾ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤਬ ਸਤਿ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਾ ਕਰੋ ਔ ਧਰਮ ਸਤ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੈ ਖਾਯਾ ਕਰੋ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤੁਮ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇ ਸੇ ਨਿਕਸ ਜਾਵੋ [illegible] ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸੂਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ [illegible] ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇਪ੍ਰਭੋ ਸਾਨੂਅਪਨੋ [illegible] ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਪਾਰ ਕਰੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਾਰ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ [illegible] ਸਤਿ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਸ੍ਵਾਸੋਂ ਸੇ ਜਾਪ ਕੀਆ [illegible] ਖਾਯਾ ਕਰੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਮ ਪਰ॥ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਦੋ ਮੁਹੂਰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਵਾਸੋਂ ਸੇ ਬੈਠਕੇ ਅਭਜਾਸ ਕੀਆ ਕਰੋ ॥ ਐਸੇ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਗੋਪਦ ਵਤ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰਕੋ ਤਰਜਾਵੋ ਗੇ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਸੰਤਰਾਮ ਤੁਲਸੀ ਦਾਸ ਸੀਤਾ ਰਾਮਅਰੋੜੇ ਜਾਤ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਏ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ॥

ਹੇ ਗੁਰੂ ਸਾਨੂ ਭੀ ਅਪਨੀ ਚਰਣੀ ਲਾਉ ਤੇ ਨਾਮਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਉ ਉਨ ਕੂੰ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਚਰਨੀ ਲਗਾਯਾ ਤੇ ਸਤਿਨਾਮ ਇਸ ਚਤੁਰ ਅਖਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਤਮਿਕ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਇਹ ਸਿਖਜਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੈ ਵੰਡ ਖਾਯਾ ਕਰੋ ਤੇ ਸਤਜ ਬੇਲਜਾਕਰੋ ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲਨਾ ਅਤਿਥਿ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਰ ਸੇ ਨਿਰਾਸ ਨਾ ਭੇਜਨਾ ਤੇ ਨਿਤ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਸੰਗ ਕੀਆ ਕਰੋ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗੋ ਅਮਰਸਿੰਘ ਉਤਮਸਿੰਘ ਜਾਤੀ ਕੇ ਸੋਨੀ ਇਨੋ ਨੇ ਭੀਆਇਕੇ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਲੀਆ ਔ ਬੜੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਆਏਗਏ ਸੰਤ ਕੀ ਅੰਨ ਵਸਤ੍ਰ ਆਦੀਕ ਕਰਕੇ ॥ ਪੁਨਾ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਉਨੀ ਸੈ ਸਤਾਰਾਂ ਸੈ ੧੯ ੧੭ ਜੇਠ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਪਿਸੌਰ ਕੀ ਓਰ ਖਟਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਚਲਜੋ ਗਯੋ ਥੋ ਪੀਛੇ ਕਾ ਸਮਾਚਾਰ ਹੰਮ ਕੋ ਕੁਛ ਮਾਲਮ ਨਹੀ ਰਹਜਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਜਾ ੨ ਕੌਤਕ ਕੀਏ ਥੇ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤ ਕੇ ੧੯ ੧੧ ਉਨੀ ਸੈ ਗਯਾਰਾਂ ਮੈ ਫਾਘਨ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਹਮ ਤੀਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਪਰਸਨੇ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ ਸਵਾ ਬਰਸ ਤਕ ਭੀ ਪੀਛੇ ਕਾਭੀ ਨੇਤ੍ਰ ਅਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਸਮਾਚਾਰ ਨਹੀ ਲਿਖਜਾ ਗਯਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਲਿਖਜੋਗੈਯੋ ਹੈ ਜਬ ਹਮ ਜਗਨਨਾਥ ਜੀ ਕੀ ਪੁਰੀ ਮੈ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਏ ਤਬ ਕਿਤ ਨੇਕ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਏਕ ਦਿਨ ਪਿਛਲੀ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰਿ ਸੇਸ ਰਹੀ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਨੇ ਦਰਸਨਦੀਆ ਬਲਭਦ੍ਰ ਸਹਤ॥ ਰਥਕੇ ਊਪਰਦੋਨੋ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ ਅਲਸੀ ਪੁਸਪ ਕੇ ਵਰਣ ਸਮਸ੍ਰੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਜੀ ਕੋ ਸਜਾਮ ਵਰਣ ਹੈ ਔਰੌਰ ਵਰਣ ਬਲਭਦ੍ਰ ਜੀ ਕੋ ਹੈ ਮ੍ਰਿਗ ਸਾਵਕ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸਮ ਦੋਨੋ ਭਗਵੰਤੋ ਕੇ ਨਯਨ ਹੈ ਔਕਰੁਣਾ ਕੇਰਸ ਸੇ ਪੂਰਣ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕ ਕਟ ਸੀਸ ਪੈ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ ਮਕਰਾਕਾਰ ਕੁਡਲ ਜੜਾਊ ਕਲਾ ਵਰਣ ਕੇ ਕਰਣੋ ਮੈ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੇ ਤਮ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪੋਲੌ ਕੇ ਊਪਰਮਿਤ੍ਰ ਔ ਸਤ੍ਰਆਂ ਕੇ ਮਨਕੇ ਮੋਹਨ ਹਾਰੇ ਝਲਕ ਰਹੇ ਹੈ। ਨਾ ਸਾਸਮ ਨਾਸਾ ਹੈ ਔ ਬਿੰਬਫਲ ਕੇਸਮ ਲਾਲ ਰੰਗ ਕੇ ਦੋਨੋ ਅਧਰ ਹੈ ਹੀਰਕ ਮਣੀ ਕੇ ਸਮ ਅਥਵਾ ਦਾੜਮ ਕੇ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਜੜਊ ਦਾਂਤੋ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਸੋਭ ਰਹੀ ਹੈ ਕਪੋਤ ਕੀ ਗ੍ਰੀਵਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗ੍ਰੀਵਾ ਹੈ ਕੌਸਤਭ ਮਣੀ ਔ ਵੈਜੰਤੀ ਮਾਲਾ ਕੰਠ ਹਿਰਦੇ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲੇ ਜਿਨ ਕੇ ਵਖਜ ਸਥਲ ਹੈ ਔ ਦੋਨੋ ਅਜਾ ਨ ਬਾਹੂ ਹੈ ਨ ਵਰਤਨ ਜਟਤ ਕੇ ਯੂਰ ਔਕੰਕਣ ਹਾਥੋ ਮੈ ਜਿਨ ਕੇ ਸੋਭਰੇ ਹੈਂ ਸਿਕੰਧ ਜਿਨਕੇ ਬ੍ਰਿਖਭਕੇ ਤੁਲ ਔਕਮਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮ ਜਿਨ ਕੀ ਸੂਛਮ ਹੈ ॥ ਚਰਣੰ ਕੋਕਨਦ ਕਮਲ ਕੇ ਵਰਣ ਕੇ ਸਮਨੂ ਪਰੋਂ ਸਹਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਕਟਿਮੈ ਛੁਦ੍ਰ ਘੰਟਕਾ ਸਹਤ ਦੋਨੋ ਕੇ ਤੜਾਗੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ਨਖੋਕੀ ਜੋਤੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਜਿਨਕੀ ਨੀਲਾਂਬਰ ਔ ਪੀਤਾਂਬਰ ਪਹਰੇ ਹੁਏ ਦੋਨੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਐਸੀ ਮੂਰਤੀ ਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਦੋਨੋ ਭ੍ਰਾਤਾ ਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਥੋਰੀ ਸੀ ਦੇਰੀ ਪੀਛੇ ਹਮ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਾਥ ਔ ਬਲਭਦ੍ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈਰਥਕੇ ਉਪਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਬੈਠੇ ਹੈ ਏਕਾ ਕੀ ਭਗਵੰਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ਰੰਗਸਾਰਾ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਾਥ ਜੀ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਔ ਸਰੀਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਪੁਨਾ ਉਸੀਰਥਕੇ ਉਪਰ ਜਗਨਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਬਲ ਭਦ੍ ਸਹਤ ਬੈਠੇ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਪਾਂਚ ਸਾਤ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਨਾਥ ਔ ਬਲਭਦ੍ ਜੀ ਕੋ ਔ ਸੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿਘ ਜੀਕੋ ਮੁਝ ਕੂੰ ਅਦਲ ਬਦਲ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਏਹਾ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯੋ ਹੈ ਕੇ ਅਬ ਮੈ ਈਹਾਂ ਸਮੁਦ੍ ਕੇ ਕੰਠੇ ਜਗਨਨਾਥ ਪੁਰੀ ਮੈ ਨਹੀ ਹੂੰ ਕਿਤੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੂੰਤੁਮ ਹੈ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਾ ਕਰਾਨੇ ਕੇ ਅਰਥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਤੁਮ ਕੂੰ ਦਰਸਨ ਦੀਓ ਹੈ ਦੁਸਰ ਊਹਾਂ ਸਾਖਜਾਤ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਣੇ ਵਾਰੋ ਦਰਸਨ ਛੋਡਕੇ ਇਤਨੋ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਈਹਾ ਕ ਹੇਕੋ ਆਏਹੋ। ਯੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯੋ ਇਤਜਵ ਗਮਜਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋਅਦਭੁਤ ਕੌਤਕ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਭ ਸੰਤਨ ਸੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਏਹੁ ਕਥਾ ਸੁਨਾਇਦਈ ॥ ਪੁਨਾ ਦਖਿਣ ਹੈਦਰਾ ਵਾਦ ਕ੍ਰਿਸਨਾਂ ਗੰਗਾ ਸ੍ਰੀ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਸਾਹਿਬ ਗੋਦਾਵਰੀ ਗੰਦਾ ਨਰਬਦਾ ਕਾਂਬੇਲੀ ਓਂਕਾਰ ਅਵਿਤਿਕਾ ਨਾਮ ਦੇਵਜੀ ਕਾ ਦੇਹੁਰਾ ਸਿਵ ਮੰਦਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ [illegible] ਜਹਾ ਫੇਰਜੋ ਹੈ ਔਡੇ ਨਗਰਮੈ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਸਾਹਿਬ ਸੋ ਵੋ ਅਉ[illegible] ੨੮ ਅਠਾਈ ਯਾ ਤੀਸ ਕੋਸ ਹੈ ਅੰਗ੍ਰੋਲੀ ਕੀ ਛਾਉਨੀ ਸੇ ਆਠ ੮ [illegible] ਹੈ। ਮਥੁਰਾ ਬ੍ਰਿੰਦਾਬਨ ਅਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਔ ਆਯਤਨੋ ਕੇ ਦਰਸਨ ਇਸ[illegible] ਕੇ ਜਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰ ਪਰ ਆਏ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਸਾਰਾ ਪਕਾ ਹੁਆਥਾ ਖੁਜਲੀਸੇ ॥

ਤਬਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਆਗੇ ਏਹਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਹੇ ਮਾਤਾਜੀਏਹੁ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਇਸ ਰੋਗਸੇ ਰਹਤ ਅਰੋਗ ਕਰ ਦੇਵੈਗੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਮੈ ਜਾਉਗਾ ਨਹੀ ਔ ਤੇਰੇ ਹੀ ਤੀਰ ਪਰ ਪੜੋ ਰਹੋਗੋ ਜੈਸੇ ਮੇਰੀ ਸਰੀਰ ਪਾਕੈਸੇ ਪਕਾ ਹੁਆਥਾ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਸਰੀਰ ਭੀ ਪਕਾ ਹੁਆਥਾ । ਐਸੀਪ੍ਰਾਰਥਤਾਹਮਦੋਨੋ ਕਰਕੇ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀਕੇ ਜਲ ਮੈ ਕੰਨਖਲ ਕੀ ਪਉੜਜਾਂ ਪੈ ਕੰਠ੨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਲਮੈ ਬੈਠ ਏਕ ਅਥਵਾ ਦੋ੨ ਪਾਠ ਸ੍ਰੀ ਜਪਜੀ ਕੇ ਆਠ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰੋਜ ਨੇਮਸੇ ਕੀਏ ਤਬ ਹਮ ਦੋਨੋ ਕੇ ਸਰੀਰ ਅਰੋਗ ਹੋਗਏ ਤਬ ਸਵਾ ਬਰਸ ਪੀਛੇ ਜੇਠਕੇ ਮਹੀਨੇ ਸ੍ਰੀ-ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਆਵਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੂ ਮੇਰੇ ਰਿਦੇਮੈ ਐਸੀ ਭਾਵਨਾ ਹੁਈ ਜੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੁਝਕੂੰ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇਕੇ ਮਿਲੈ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਵੈਂਗੇ ਕੈਸੇ ਮਿਲੋਗੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਏਹ ਬਜੇਤ ਦੇਖਜੇ ਕੈਸੇ ਬਨਾਵੈਗੇ। ਆਗੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਮੇਰੀ ਸਰਧਾ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਮੁਝਕਾ ਹੈਰੇ ਸੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਉਠਕੇ ਕਹੂੰ ਰਾਜ ਮਾਰਗਸੈ ਚਲੇ ਗਏ ਜਬ ਹਮਨੇ ਭੀਤਰ ਜਾਕੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਗਰਜੀ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬਿਤਨਹੀ ਹੈ ਚਿਤਸੇ ਨਿਰਾਸ ਜੈਸੇ ਮੈਨੇ ਔਰ ਸੰਤਹ ਸੇ ਪੂਛਜਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਹਾ ਗਏ ਹੈ। ਉਹਨੋ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਸ਼ਧਜ਼ਾਨ ਕੋ ਸਮੋ ਹੈ ਆਗੇ ਤੋ ਕਬੀ ਉਠਕੇ ਇਸਵਕਤ ਗਏ ਨਹੀ ਥੇ ਆਜਹੀ ਕਹੂੰ ਉਠਕੇ ਗਏ ਹੈ। ਮੈਨੇ ਇਸ ਬਾਤਕੋ ਨ ਸੋਚਜਾ ਕੇ ਮੇਰੀ ਹੀ ਸ੍ਰਧਾ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਤਕਲੀਫ ਉਠਾਈ ਹੈ ਇਤਨੇਮੇ ਅੰਗਣ ਵਿਖੇ ਆਇ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਏ ਤਬ ਦਾਸਨੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਵਿਧਿ ਸਹਤ ਸਾਸ਼ਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਪ੍ਰਥਮ ਕੀਆ ਆਨੰਦਕੇ ਜਲਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕਾ ਇਸਨ ਨ ਕਰਾਇਦੀਆ ਪੁਨਾ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਯਾਲਤਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਝ ਅਨਾਥ ਕੂੰ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇਕੇ ਸਨਾਥ ਕੀਆ ਪੁਨਾ ਮੇਰੋ ਹਾਥ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਆਇਵਿਰਾਜੇ । ਔ ਬਡੇ ਧੀਰੇ ਸੇ ਸਭ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛਕੇ ਪੁਨਾ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਹਾਲ ਪੂਛਤੇ ਭਏ। ਤਬ. ਦਾਸਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ । ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੀ [illegible] ਇਕੇ ਜਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰ ਕੁੰਭਕੇ ਮੇਲੇ ਪਰ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਪੀਛੇ ਆਪਕਾ ਹੁਕ[illegible]ਰੇ ਜਲਤੀਸੇਤੁਮਨੇ ਲਵਪੁਰ ਕੋਨ ਦੌੜੇ ਆਵਨਾ ਕਿੰਤੂ ਸਭੀ ਤੀਰਥ ਕਰ[illegible]ਹੁਕਮ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰੰਤ ਆਪਕੋ ਹੁਕਮ ਹੁਆਤਹਾਂ ਤਕ ਤੀਰਥ [illegible]ਨੇ ਕਰੀ ਪਾਂਚੋ ਸਰੀਰੋਨੇ ਕਬੀਮਿਲ ਗਏ ਕਬੀ ਵਿਯਕਤ ਹੋਗਏ ਤੀਰਥਯਾ[illegible]ਮ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੁਛ ਜਗਨਨਾਥ ਜੀ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਥ ਬੋਲੇ ਭੀ ਥੇ ਤਬ ਇਸ ਦਾਸਨੇ। ਉਪਰ ਕੀ ਲਿਖੀ ਹੁਈ ਕਥਾ ਸਭ ਕਹ ਸੁਨਾਈ । ਏਤੋ ਪ੍ਰਕਰਣ ਪਤਿਤਕਥਾ ਕਹੀ ਹੈ ਅਬਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਥਾ ਸੁਣੋ ।ਉਨੀਸੈ ਸਤਾਰਾਂ ਕੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤ ਕੇ ਸਾਲ ਮੈ ਸ੍ਰਾਵਣ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਤੀਨਮਣ ਰੁਪੈਕੇ ਚਲੇਇਤਨੇ ਹੀ ਜੰਵ ਪਉਣੇ ਦੋਮਣ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਕਣਕ ਪਉਣੇ ਚਾਰ ਸੇਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਘਿਰਤ ੧੮ ਅਠਰਾਂ ਸੇਰ ਗੁੜ ਸਾਤ ਸੇਰ ਖੰਡ ਡੇਢ ਮਣ ਮੂੰਗੀ ਮਹਾ ਮੋਠ ਤੀਨ ਮਣ ਪਕੇ ਰੁਪੈਕੇ ਇਤਨੀ ਹੀ ਰੁਪੈਕੀ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਜੁਆਰ ਹੋਤੀ ਭਈ ਅੰਨਕੋ ਐਸੋ ਸ੍ਰੁਭਿਖਜ ਹੋਤੋਭਯੋ ॥ ਜਬ ਚਤੁਰ ਮਾਸਨ ਬਰਹਜੋ ਤਬ ਐਸੋ ਆਇਕੇਦੁਰਭਿਖਜ ਪਰਗਯੋ ਜੋ ਆਠ ਸੇਰ ਨਉਸੇਰ ਰੁਪੈ ਕੋ ਅਨਾਜ ਹੋ ਭਾਉ ਹੋਜਾਤੋ ਭਯੋ ਔ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਡੇਰੇ ਸਾਰੇ ਸਮੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੈ ਰੋਜ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਦੂਧਕੀ ਧਾਰ ਚਲੰ ਖਨਤੀਰਹੀਥੀ ਸਾਧਸੰਗਤ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਂ ਲਕ ਛਕਤੀ ਰਹੀ ॥ ਜਬਉਨੀਸੈ ਅਠਾਰਾ ਕਾ ਸਾਲ ਲਾਗਜੋ ਤਬ ਅਰਦਾ ਸਭੀਜ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਪਰੰਤੂ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਦੁਰਭਿਖਜ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਕਿਸੀ ਸਾਲਮੈ ਬੀਸ ਸੇਰ ਅੰਨ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਆਗੇ ਤੀਨ ਮਣ ਪਕੇ ਰੁਪੈਜੇਕੋ ਅੰਨ ਬਿਕਤੋ ਭਯੋ ਅੰ ਅਬ ਦਸ ਸੇਰ ਰੁਪਕੇ ਚਲੇ ਅੰ ਅਠਾਰਾ ਸੇਰ ਪਕੇ ਰੁਪੈਕੀ ਤੂੜੀ ਬਿਕਤੀ ਹੈ॥ ਅਠਾਰੇਸਾਲਮੈ ਏਕ ਦਿਨ ਉਤ੍ਰਦਿਸਾਕੇ ਆਕਾਸਕੀ ਓਰ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕਹੀ ਦੇਖਜਾ ,ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਕੇ ਸਮੇ ਤਬ ਧ੍ਰੂਮਕੇਤੂ ਤਾਰਾ ਦੇਖਨੇਮੈ ਆਵਤੋ ਭਯੋ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਸੋ ਧ੍ਰੂਮਕੇਤੂ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਬਢਤੀਹੀ ਜਾਵੈ ਅੰ ਉਤਰ ਦਿਸਾ ਕੀ ਓਰਸੇ ਵੋ ਧ੍ਰੂਮਕੇਤੂ ਪਛਮ ਦਸਾਕੀਓਰ ਚਲਕੇ ਪੁਨਾ ਦਖਿਣ ਕੀ ਓਰ ਚਲ ਦੇਤੋ ਭਯੋ ਉਸ ਧ੍ਰੂਮਕੇਤੂਕੀ ਬੋਦੀ ਇਨੀਕ ਬਢ ਗਈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਆਕਾਸਕੋਂ ਅਛਾਦਨਕਰਕੇ ਦਸੋਦਿਸਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟਕਰ ਦੇਤਭਯੋ ॥ ਦੇਖ ਦੇਖਕੇ ਲੋਕ ਸਭੀ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਭੀ ਧ੍ਰਮਕੇਤ ਤਾਰੇ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲ ਪਰਤੋ ਭਯੋ ਹੈ ਧ੍ਰੂਮਕੇਤੂ ਇਤਨੇ ਬਡੇ ਜ਼ੋਰ ਸੋਰਸੇ ਚਢਤੁ ਹੈ ਕੋਈ ਬਡਾ ਹੀ ਉਪਦ੍ਵ ਹੋਵੈਗੋ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਔਰ ਤੋ ਕੁਛ ਉਪਦ੍ਵ ਨਹੀ ਹੋਨਾ ਹੈ ਏਕ ਹਮਾਰਾ ਅਬ ਸਰਰੀ ਹੀ ਛੂਟੈਗੋ । ਏਹ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਸਹਤ ਰੋਦਨਕੇ ਸੰਗਤ ਕੇ ਜਨ ਬੋਲਤੇ ਭਏ । ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਇਸਤੇ ਪਰੇ ਔਰ ਕਜਾ ਉਪਦ੍ਵ ਹੋਵੈਗੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਆਪਤੋਸਦਾ ਅਸਰੀਰ ਹੋ ਪਰੰਤੂ ਏਹ ਜੋ ਆਪ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਹਮ[illegible] ਪੁਨਜੰਮ ਕਾ ਪੁੰਜ ਹੈ ਸੋ ਹਮਾਰੇ ਸੁਕ੍ਰਿਤੋਂ ਕੇ ਪੁੰਜੋਂ ਕਾ ਲੋਪ ਕੀਆ ਚਾਹਤੇ[illegible] ਅਧਿਕ ਔਰ ਕੌਨ ਉਪਦ੍ਵ ਹੋਵੈਗੋ ਹੇਭਗਵਨ ਆਪ ਸਾਖਜਾਤ ਸਾਰੇ ਜਗਤਕੇ[illegible] ਧਰਮਕਾ ਸੂਰਯ ਅਸਤ ਹੋਨੈਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਇਸਸੇ ਪਰੇ ਔਰ ਕੌਨ ਉਪ[illegible]ਗੇ । ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੇ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤ ਕਿਰਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰੋ ਤੋ ਚਾਰ ਯੁਗ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੈ ਜਗਤ ਕੀ ਰਖਜਾ ਅਰਥ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਰਹੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਵਿਮਨ ਹੋਕੇ ਰੋਦਨ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਏ । ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਹੇ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਸਭ ਕੋਈ ਕਾਨ ਦੇਕੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸੁਨੋ ਜੋ ਚਾਰ ਯੁਗ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਹ ਸਰੀਰਰਹੈਗੋ ਤਬ ਫਿਰਭੀਅੰਤਕੋ ਨਾਸ ਹੋਵੈਕਰੈਗੋ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਨਾਸਵਾਨ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਉਨ੍ਹੋਨੇ ਅਵਸਜ ਅੰਤਕੋ ਨਾਸ ਹੋਨੋ ਹੀ ਹੈ ਚਾਰਦਿਨ ਪਹਲੇ ਕਜਾ ਔ ਦਸਦਿਨ ਪੀਛੇ ਕਜਾ ॥ ਔ ਹਮਤੋ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਅਜਰ ਅਮਰ ਅਵਿਨਾਸੀਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧਕਾਰਨਿਰਾ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਸਰੂਪਮੈ ਤੀਨੋਕਾਲ ਜਗਤ ਹੁਆਹੀ ਨਹੀਹੈ ਤਬ ਸਰੀਰ ਕਹਾਹੁਆ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਮਹਾ ਵਾਕੋਂਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਮੌਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਤੰਦਾ ਮਧੂਮਾਧਵ ਮਾਸਥਾ ਜਬ ਧੂਮਕੇਤੂ ਤਾਰੇਕੋ ਦਰਸਨ ਅਚਾਨਕ ਭਯੋਥੋ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਬਿਦੇਸੀ ਕੋਈ ਆਜਾਵੇ ਤਬ ਬਚਨਕੀ ਬੋਕਰੈ ਕੇ ਆਉਭਾਈ ਬਹੁਤਹੀ ਅਛੇ ਵੇਲੇ ਆਯਾ ਹੈਂ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਕਾਮ ਕੀਆਹਈ। ਜੇਕੋਈ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਪਾਸਸੇ ਦੂਰ ਦੇਸਕੋ ਜਾਨੇ ਲਾਗੇਤਬ ਬਚਨ ਕਰਨਾ ਉਸਸੇ ਕੇ ਐਭਾਈ ਕਿਉ ਜਾਤੋ ਹੈ ਸਮੋਤੋ ਥੋਰੋ ਸੋ ਰਹਗਯੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੁਘਟਕਾ ਸੇਸ ਬਾਕੀ ਦਿਨ ਰਹਜਾਤੋ ਹੈ ਤਬ ਉਸਕੀ ਆਸ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਐਸੇ ਉਪ੍ਰਾਂਮਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਅਛਾਦੇ ਹੂਏ ਹਮ ਲੋਕੋਂ ਕੂੰ ਕੁਛ ਸਮਝ ਉਨਕੇ ਬਚਨੋਕੀ ਨਾਆਵੈ॥ ਆਗੇ ਹਮੇਸਾ ਦੋ ਤਿਨ ਘੜੀ ਤ੍ਰਿਯਾਮਾਸੇਸ ਰਹਜਾਤੀਥੀ ਤਬ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰਕੇ ਪੌਨ ਭਖਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਚਲੇ ਜਾਤੇਥੇ ਅਖਾੜਕੇ ਮਾਸਨਾਗੇ ਬਾਦ ਵੋ ਬਾਹਰਕੋ ਸੈਲ ਚਰਨੋ ਭੀ ਛੋਡਦੀਓ॥ ਤਬ ਸੁਲਛਣ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ ਸਿੰਘ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪਿਤਾ ਰਹਰਾਸਜਾ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਲਾਲਸਿੰਘ ਦਜਾਲਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘ ਸੇਆਦਿ ਸਾਮਸਿੰਘਰਾਮਸਿੰਘਸਾਮਦਾਸਰਘਦਾਸ ਨਾਰਾਯਣਦਾਸ ਕਾਸੀਰਾਮਦਾਸਹਰਨਾਮਦਾਸ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕੋਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੇ ਸ਼ਤਿਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸਲੈਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਨੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਔਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਭਵਸਾਗਰਸੇ ਪਾਰਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਏਕ ਸਰੀਨ ਕੀ ਖਤ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਉਮਰਮੈ ਕੋਈ ਅਸੀ ਕ ਬਰਸਕੀ ਥੀ ਸਾਮਾਈ ਨਿਤ ਹੀ ਬਿਨਾਗਾ ਸ੍ਰੀਗਰੂ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰ[illegible] ਣਨੇਕੂ ਆਵਤੀਥੀ ਚਾਰ ਉਸ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬਡੇਲਾਯਕ ਵੰਦ ਥੇ ਤਿਸਮਾਈ [illegible] ਮਰਮੈ ਕੋਈ ਆਠ ਸਾਤ ਬਰ ਕੀਕੰਨਜਾਭੀਆਬੋਕਰਤੀਥੀ॥ ਉਸਮਾਈਕੋ [illegible] ਦੇਈਥਾ॥ ਵੋਕਨਜਾ ਸ੍ਰੀਠਾਕ ਰਜੀਕੇਆਗੇਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਪੁਣਾ ਚੋ [illegible] ਗਾਇਕੇ ਅਚਲਹੋਕੇ ਬੈਠਜਾਵੇ ਜੈਸੇ ਸਮਾਧੀਲਗਾਇਕੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰਹੋਤੇ ਹੈ ਅਚਲਹੋਕੇ ਬੈਠੀਰਹੇ ਜਿਤਚਿਰ ਕਥਾਹੋਤੀ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਕੋਈ ਭੀ ਅੰਗ ਤਿਸਕੋ ਨਫੁਰੇ ਤਿਸਕੀ ਇਥਿਤੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤਿਸ ਕੰਨਜਾਪਰ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇਭਏ ਔ ਏਬਚਨ ਕੀਆ ਐਬੇਟੀ ਤੇਰਾ ਖੇਲਨੇ ਪਰਮਨ ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈਂ ਤਬਵੋ ਕੰਨਜਾ ਬੋਲੀ ਐਪ੍ਰਭੋ ਹਮਾਰੇਘਰਮੈ ਏਕਸੰਤ ਆਏਥੇਤਬਉਨਸੰਤਹੁਨੇਮਝਕੋ ਏਹਉਪਦੇਸਕੀਆਹੈਸਤਬੇਪਰਵਾਹਸੁਕਰਤੇਰੀਦਰਗਾਹ ਜੋਕਰੇਂਸੋਵਾਹੁਵਾਹੁ। ਮੈ ਬੈਠਕੇਇਸੀਮੰਤ੍ਰਕਾਅਭਜਾਸਕਰਤੀਰਹਤੀਹੁੰ॥ ਏਹਬਾਤਸੁਣਕੇ ਉਸਕੰਨਜਾਕੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇਭਏ। ਬਚਨਕੀਆਐਪੁਤ੍ਰੀਅਬਜੋ ਹਮਤੇਰੇ ਕੋ ਉਪਦੇਸਕਰੈਤਬ ਤੂੰਸਾਡਾਕਹਜਾਭੀ ਕਰੈਗੀਤਬ ਵੋ ਕਨਜਾਬੋਲੀਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀਜੋਪਅ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੂੰ ਉਪਦੇਸਕਰੋਗੇ ਤਬ ਮੈ ਆਪਕਾ ਕਿਉਨ ਬਚਨ ਕਮਾਵੋਂਗੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਐਪੁਤ੍ਰੀ ਤੂਕਹੋਮੈਸਤਜ ਹੂੰ ਚੈਤੰਨਹੂੰ ਆਨੰਦਰੂਪਹੂੰ ਨਿਰਾਕਾਰਹੂੰ ਨਿਰਵਿਕਾਰਹੂੰ ਨਿਰੰਜਨਹੂੰ ਸਰਬਜਾਪੀ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਹੂੰ ਇਤਜਾ ਦਿ ਮਹਾਂਵਾਕੋ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਅਤਿ ਉਤਮਅਧਿਕਾਰਵਤੀਸਾ ਦੇਵੀ ਥੀਜੋ ਅਤਜੰਤ ਿ ਰਮਲ ਚਿਤਵਤੀ ਥੀ ਅਤਿਧਜਾਨ ਨਿਸ੍ਰਹੋਕੇ ਸੁਣਕੇ ਅਤਿ ਅਨੰਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀਭਈ ਜੈਸੇ ਸਾਖਜਾਤ ਸਰਸ੍ਵਤ ਸ੍ਰੀਬ੍ਰਹਮਾਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਮਹਾਵਾਕ ਸੁਣਕੇ ਇਥਿਤ ਹੋਜਾਵੇ ਤੈਸੇ ਏਕ ਮੁਹੂਰਤ ਪ੍ਰਯਤ ਸਾਮਾਧਿਮੈ ਇਥਿਤ ਹੋਜਾਤੀਭਈ ॥ ਜਬ ਕਥਾ ਹੋਰਹੀ ਤਬ ਮਾਈਰਾਮ ਦੇਈ ਕੇ ਸਾਥ ਅਪਨੇ ਘਰਕੂੰ ਚਲੀ ਗਈ ਪੁਨਾਅਇਲੇ ਦਨ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੂੰਈ ੨ ਆਇ ਕੇ ਸੀਠਾਕੁਰਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤੀ ਭਈ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਜੋ ਆਪਨੇ ਉਪਦੇਸ ਕੀਅ ਥਾ ਸੋ ਤਿਸ ਆਪਕੇ ਉਪਦੇਸਕੂੰ ਮੈ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰ ਯਾਦਕਰਤੀ ਰਹੀ ਹੂੰ ਆਪਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦਕੇ ਬਚਨ ਮੁਝਕੂੰ ਬਡੇ ਪਜਾਰ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਆਪ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਬਹੁਰੋਂ ਸੁਣਾਵੋਜੀ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਤਿਸ ਕੇਨਜਾ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਉਵਾਚ ॥ ਐਪੁਤ੍ਰੀ ਤੂੰ ਸਰੀਰ ਨਹੀਹੈਂ ਕਿਤੂੰਅਸਰੀਰਹੈ ਸਰੀਰਾਦੀ ਸਪੂਰਣ ਜਢ ਵਰਗਕੋਸਾਥੀ ਸ੍ਵਯੰ ਜਜੋਤੀ ਰੂਪਹੈ॥ਅੰਨਮੈਕੋਸਪ੍ਰਾਣਮੈ ਕੋਸ ਮਨੋਮਯਕੋਸ ਵਿਗਜਾਨਮੈ ਕੋਸ ਆਨੰਦਮਯ ਕੋਸ ਸੋਤੂੰ ਇਨ ਪਾਂਚੋ ਕੋਸੋਸੇ ਨਜਾਰਾ ਹੈਂ ਏਹੁ ਪਾਂਚ ਕੋਸ [illegible] ਹੈ ਔ ਤੂੰ ਇਨ ਪਾਂਚੋਂ ਕੋਸੋ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਚੇਤਨ ਰੂਪਹੈਂ ਤੂੰ ਸਦਾਅ[illegible] ਇਨਕੇਸਾਥਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤ ਭੀ ਸੰਗ ਨਹੀ ਹੈ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀਏ ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਨਾ[illegible] ਆਪਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਔਨਾ ਪਰਸਪਰ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ਔਇਨਮੈਸੇ ਕੋਈ ਤੁਝਕੋਜਾਨਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਬਡੈ ਊਚੇ ਪਰਬਤਕੇਸਿਖਰ ਪਰ ਆਗਲਗੀ ਹੋਵੈ ਔ ਨਦੀਮੈ ਤਿਸ ਅਗਨੀ ਸਹਤ ਪਰਬਤਕੋ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰ ਤੋ ਹੈ ਅਬ ਕਹੋ ਤਿਸਨਦੀਕਾ ਔ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸਹਤ ਪਰਬਤਕਾ ਕਜਾਸਬੰਧ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅੰਤਸਕਰਣ ਸਹਤ ਸੰਗਤਕੇ ਸਾਥ ਤੋਰੇ ਆਤਮਾਕੋ ਕਜਾ ਸਨ ਬੰਧ ਹੈ ॥ ਏਹ ਸੰਪੂਰਣ ਸੰਘਾਤ ਜਢ ਹੈ ਔ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾ ਚੇਤਨ ਹੈ ॥ ਏਹ ਸੰਘਾਤ ਤਮ ਰੂਪ ਹੈ ਔ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਏਹ ਸੰਘਾਤ ਪ੍ਰਣਾਮੀ ਹੈ ਔ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾ ਏਕ ਰਸ ਹੈ ॥ ਏਹ ਨਾਸਵਾਨ ਹੈ ਔ ਏਹੁ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ਏਹ ਸੰਘਾਤ ਖਟਭਾਵ ਵਿਕਾਰ ਸਹਤ ਹੈ ਔ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾ ਖਟ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰਸੇ ਰਹਤ ਹੈ। ਇਸੀ ਹੇਤੁਸੇ ਆਤਮਾ ਨਿਰ ਵਿਕਾਰ ਹੈ ਅਛੇਦਜ ਹੈ ਅਭੇਦਜ ਹੈ ਅਦਾਹਯ ਹੈ ਅਕਲੇ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਜ ਹੈ ਅਸੋਸ ਹੈ ਅਗ੍ਰਾਹਜ ਹੈ ਅਸ਼ੀਰਯ ਹੈ ਅਸੰਗ ਹੈ ਅਬ੍ਯਾਧਜ ਹੈ ਅਸੋਕ ਹੈ ਅਨੰਤ ਹੈ ਮਹੰਤ ਹੈ ਏਹੁ ਆਤਮਾ ਇਛਾਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣੇਸੇ ਨਿਰੀਹ ਹੈ ਅਲੇਖ ਹੈ ਅਭੇਖ ਹੈ ਅਜਰਹੈ ਅਮਰ ਹੈ ਏਹੁ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾ ਨਿਭਹੈ ਅਮਿਤਹੈ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਏਹੁ ਸੰਸਾਰ ਇਸ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾਂਕੋ ਚਮਤਕਾਰੋ ਹੈ ਏਹੁ ਤੈਂਰੋ ਆਤਮਾ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਏਹੁ ਆਤਮਾਅਸਿਤ ਹੈ ਬਾਂਧਜੋ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ਨ ਪੀੜਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸਰਬਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਕਹੈ ਔ ਇਸ ਆਤਮਾਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਕਤੋ ਹੈ ਇਹੁ ਆਤਮਾ ਸਰਬਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤੋ ਹੈ ਪਰ ਮਪ੍ਰਜਾਰੋ ਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ ਅਛੇ ੨ ਉਤਮ ਪਦਾਰਥ ਇਸ ਆਤਮਾਕੇ ਅਰਥ ਪਜਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਔ ਜੇ ਆਤਮਾ ਕਿਸੀ ਅਰਥ ਪਜਾਰੋ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰਸੈ ਅਨੰਤ ਤਰੰਗੋ ਕੇ ਉਠਤੇ ਹੈਂ ਸਮੁਦ੍ਰਹੀ ਉਨਤਰੰਗੋ ਕੋ ਅਧਿਸਠਾਨ ਹੈ ਵੋ ਸਾਰੇ ਸਮੁਦ੍ਰਸੈ ਰਹਤੇ ਹੈ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਭਿੰਨ ਕੀਏ ਹੁਏ ਉਨ ਤਰੰਗੋਂਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਸਰੂਪ ਨਹੀ ਨਿਕਸਤੋ ਯਾਂਤੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਰੂਪਹੀ ਤਰੰਗ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੁਸਬਦਃ॥ ਜਲਤਰੰਗ ਅਰ ਫੇਨ ਬੁਦਬੁਦਾ ਜਲਤੇ ਭਿੰਨ ਨਕੋਈਰੇ। ਏਹ ਪਰਪੰਚ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚਰਤ ਆਨਨ ਹੋਈ ਜੈਸੇ ਜਲਕੇ ਤਰੰਗ ਫੇਨ ਬੁਦਬੁਦੇ ਜਲਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਏਹ ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਏਤੋਤਜਾਂਤ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥ਓਤਮ ਅਧਿਕਾਰਕੇ ਹੇਤੂਸੇ ਏਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ ਉਪਦੇਸਸੇ ਵੋ ਕੰਨਜਾ ਸਬੋਧਾ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਔ ਮਾਈਰਾਮਦੇਈਸੁਣਕੇ ਵੋ ਭੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਔ ਮਾਈਰਾਮਦੇਈ ਪਤਿਵ੍ਰਿਨ ਅਛੇ੨ ਭੂਖਣ ਔ ਬਸਤ੍ ਪਹਰਕੇ ਆਯਾ ਕਰਤੀਥੀਔਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੁਸਕੋ ਦੇਖਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਹਸੇਸ ਕੀਆਕਰੈ ।ਕਥਾਕੇ ਬੀਚ ਜਿਸ ਸਮੇ ਬਹੁ: ਸੋਭਾ ਭਰੀ ਵੇਲੇ॥ ਕੇ ਦੇਖੋਰੀ ਦੇਖੋ ਪਾਉਤੋ ਇਸਕੇ ਗੋਰਮੈ ਹੈ ਔ ਅਸੀ ਚੌਰਾਸੀ ਕੇ ਇਸਕੋ ਸਰੀਰ ਹੋਗਯੋ ਹੈ ਮਰਣੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੁਈ੨ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅਬਭੀ ਇਸਕੋ ਮਨਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਚਾਹੜੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਮਾਈਕੂੰ ਤਰਕ ਭੀ ਨ ਲਾਰੇਔਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਲਗਾਕੇ ਰੋਜਹੀ ਆਇਬੋਕਰੇ ਏਕ ਦੋਵਾਰ ਤਿਸ ਬੜਾ ਭਾਗਣਿ ਮਾਈਕੇ ਕੜੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਉਤਾਰ ਵਾਇਕੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਉਨਕਾ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਆਦਿਕਦੇਭੀਦੀਏ ਪਰੰਤੂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਔਰ ਕੜੇ ਪਹਰਕੇ ਆਜਾਵੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਵੋ ਕੰਨਜਾ ਔਰ ਮਾਈਦੋਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਪਦਕੀ ਅਧਿਕਾਰਣੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਰੀਨਕੇ ੫ ਤ੍ਰੀ ਬਹੁਤਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇਭਏ ਗੁਰਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਸੁਜਾਨਸਿੰਘ ਸਦਾਸਿੰਘ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਅਨਗ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਤਿਨਾਮ ਕੇਉਪਦੇਸੀ ਹੋਤੇਭਏਕਹਾਂਤਕ ਲਿਖੈ ਗ੍ਰੰਥਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀਸੇ ਭੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਧਜਾਯ

ਅਥ ਕਬੀਰ ਭਾਈ ਕਰਮਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਾਖੀ ਲਿਖਜਤੇ ॥ ਉਥਾਨਕਾ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਮੇਂ ਭਾਈ ਪਰਘਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਰਹਤੇ ਥੇਬਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਮਦਰਸੀ ਸਿਧਪੁਸਸੇ ਓਨਾ ਕਾ ਰਾਜਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੀਤਰਫਸੇ ੮ ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਮਾਫੀ ਲਗਾ ਹੂਆ ਥਾ ਸੋਉਸਕੀ ਤਾਸੀਲ ਕਬੀਰ ਕਰਮਸਿੰਘ ਜੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਪਹਲੇ ੨ ਬਡੇ ਜਾਲਮ ਹੋਤੇਥੇ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਜੀਕੇਨੌਕਰ ਸੇ ਫੇਰ ਇਨਕੀ ਬੁਗ ਸੰਗਿਆਥੀ ਜਿਥੇ ਸਾਮੀਆਂ ਕੋਲੋ ਰੁਪਯਾ ਨਾ ਵਸੂਲ ਹੋਸਕੇਮਾਮਲੇਕਾਉਥੇਕਬੀਰ ਜੀ ਕੋ ਭੇਜਦੇਤੇ ਥੇ ਜੇਕਰ ਰੁਰਯਾ ਨਾ ਵਸੂਲ ਸਾਮੀਆਸੇ ਤਦ ਆਪ ਉਠਕੇ ਮਾਰਨ ਲਗਪੈਨਾ ਯਾ ਚਕੀ ਖਾਨ ਲਗਜਾਨਾ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਸੰਤ ਪਰਘਾਸਿੰਘ ਜੀ ਭੇਹਰੇ ਮੈਆਏ ਰੁਪਯੇ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਉਨਕੀ ਖਬਰ ਸਿਰਦਾਰ ਕਰਮ ਸਿੰਘਜੀਨੂੰ ਹੋਈ ਉਨਾਨੇ ਕੋਕੜ ਭੇਜੇ ਸੋਉਨਾਨੇ ਮੋੜ ਦਿਤੇ ਫੇਰ ਸਿਰਦਾਰਨੇ ਬਕਰਾ ਭੇਜਿਆ ਫੇਰ ਉਭੀ ਉਨਾਨੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿਆ ਨਾਹਕ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਹਤਿਆ ਕਰਾਵਤਾਹੈ ਫੇਰ ਦੂਧਕਾ ਘੜਾ ਭੇਜਿਜਾ ਦੂਧਕੋ ਦੇਖਕਰ ਕੈਹਤੇਭਏ ਹਮਕੋ ਲੋਕੋਕਾ ਲਹੂ ਪਿਲਾਵਤਾ ਹੈ ਫੇਰ ਸਿਰਦਾਰ ਕਰਮਸਿੰਘ ਆਪ ਆ ਇਕੇ ਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਆਪ ਕੋਪਕਿਉ ਕਰ ਤੇਹੋ ਜੋਕੁਛਮੈਨੇਭੇਜਾਹੈ ਅਪ[illegible]ਰ ਕਿਉਨਹੀ ਕੀਯਾ ਸਿਰਦਾਰਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਸੰਤਾਨੇ ਉਤਰ ਦੀਯਾ ਕਿੰਉ[illegible]ਤੂ ਲੋਕੋਕਾ ਲਹੂ ਮਾਸ ਖੁਲਾਤਾ ਪਿਲਾਤਾਹੈ ਹਮ ਕੋਈ ਪਿਸ਼ਾਚਹੈ ਅਥਵਾ ਰ[illegible] ॥

ਸਿਰਦਾਰੋਵਾਚ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਖਫਾ ਕਿਉ ਹੋਤੇ ਹੋ ਮੇਂ ਸਾਮੀਯਾਂ ਸੇ ਚੋਥੇ ਦਿਨ ਰੁਪਯਾ ਵਸੂਲ ਕਰਕੇ ਹਾਜਰ ਕਰ ਦੇਊਂਗਾ ਤੈਨੇ ਜਿਨਾ ਸੇ ਵਸੂਲਕਰਨਾ ਹੈ ਵੋ ਸਾਮੀਯਾ ਸਾਜੇ ਸਾਮਨੇ ਕਰਦੇ ਅਸੀਆਪ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਵਾਗੇ ਸਤ ਬਚਨ ਕਹੈਕੇ ਸਾਮੀਆਂ ਹਾਜਰਕਰ ਦਿਤੀਯਾਂ ਤਬ ਸੰਤਾਨੇ ਸਾਮੀਯਾਂ ਸੇਪੂਛਿਯਾ ਕਿੰਉ ਭਾਈ ਰੁਪਯਾ ਕਿਤਨਾ ਚਿਰ ਵਿਚ ਅਕਠਾ ਕਰਕੇ ਦੇਸਕਦੇਹੋ ਤਬਸਾਮੀਆਂ ਨੇਕਹਿਆ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਅਠਾਂਦਿਨਾ ਵਿਚ ਦੇਸਕਦੇਹਾਂ ਫੇਰ ਸੰਤਾਨੇ ਕਹਾ ਤੁਸੀ ੧੫ ਦਿਨਾਨੂ ਦੇਨਾ ਫੇਰਸਰ ਦਾਰਸੇ ਕਹਾ ਤੁਸੀ ਚਲੇਜਾਹੁ ਅਸੀਆਪਹੀ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ॥ ਅਥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤ੍ਰ॥

ਸਿਰਦਾਰੋ ਵਾਚ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਤਾਂ ਆਪਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਕੜ ਬਕਰਾ ਦੁਧ ਭੇਜਿਯਾਥਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਪਨੇਕਹਾ ਮੇ ਕੋਈ ਪਸ਼ਾਚ ਰਾਕਸ਼ ਹਾਂ ਲੋਕੋਕਾ ਮਾਸ ਲਹੁ ਖਾਨੇ ਵਾਲਾਥਾ ॥ ਉਤਰ ॥ ਜੇਰਤ ਲਗੇ ਕਪੜੇ ਜਾਮਾਹੋਇ ਪਲੀਤ॥ਜੋਰਤ ਪੀਵਹਿ ਮਾਨਸਾ ਪਿਨਕਿਉ ਨਿਰਮ ਲਚੀਤ ॥ ੧ ਹਕ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਰ ਉਸ ਗਾਂਇ । ਗੁਰ ਪੀਰ ਹਾਂਮਾ ਤਾਂ ਬਰੇ ਜਾਮੁਰਦਾਰਨ ਖਾਇ ॥ ੨॥ ਵੋਜੋਕੁਕੜ ਬਕਰੇਕਾਮਾਸ ਹੈ ਪੂਛੇਸੇਂ ਏਹੀ ਕਹਿਆ ਜਾਏਗਾ ਜੋਯਹ ਕੁਕੜ ਬਕਰੇਕਾ ਮਾਂਸਹੈ ਆਪਨਾਹੰਕਤੋਨਾ ਹੂਆ ਜੋਦਧ ਤੁਮਨੇ ਜਲਮ ਸੇ ਮੰਗਾਇਆਹੈ ਸੋਭੀ ਲੋਕੋਕਾ ਲੋਹੂ ਹੈ ਸੋਭੀ ਹਕ ਨਹੀ ਸੋਹਮਕੋ ਤੂੰ ਲੋਕੋਕਾ ਰੁਧਰ ਪਿਲਾਤਾਰੈ ਮੰਤਾਂਕੀ ਯੇਹ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਬੁਗ ਕਰਮ ਸਿੰਘਕੋ ਬੜੀ ਗਿਲਾਨੀਆਈ ਫੇਰ ਸੰਤਾਨੇ ਕਾਹ ਅਰੇ ਪਾਪੀ ਮੂਰਖ ਤੇਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰਕੋ ਜਾਨਨਹੀ ਦੇਨੀ ਜੋਤੂੰ ਗਰੀਬੋ ਪਰ ਏਤੀ ਜੁਲਮੀਕਰਤਾਹੈ ਇਤਿ ॥

ਆਪਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕਿੰਉ ਕਤੇ ਬੀਜਤਾ ਹੈ ਥੋੜੀਵਾਤ ਪੀਛੇ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂਵਾਕ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਭੂਲੇ ਕਪਟ ਨਾ ਕੀਜੈ ਅੰਤਨਿਬੇਰਾ ਤੇਰੇਜੀਅ ਪੈਹਲੀ ॥ ਇਤਿਆਦਕ ਭਾਈ ਸੰਤ ਪਰਘਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇਬਹੁਤਸਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਸਮਝਇਆ ਵਹੋਬਚਨ ਉਨਕੇ ਸਿਖਕੇ ਰਿਦੇਮੈ ਗਡ ਗਏ ਇਕਾਂਤਮੈ ਫਿਰ ਸਿਖਨੇ ਬੈਠਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ੧ ਜੈਸੇ ਮੋਮ ਮੈਮਾਰੀ ਹੂਈ ਗੋਲੀ ਧਸਜਾਦੀਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਭਾਈ ਚਰਮਸਿੰਘ ਨੇ ਨੋਕਰੀ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਘਰ ਮੈਆਇ ਕੇ ਪਦਾਰਥਕੀ ਗੇਨਤੀ ਕਰੀ ਤਬ ੧੫੦੦ ਰੁਪਯਾ ਜਮਾਨਿਕਲਾ ਤਬ ਭਾਈ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ੪ ਚੁਬਾਰੇ ਪਾ ਲਏ ਬੀਚ ਮੇਂ ਪਲੰਘ ਵਿਛਾਏ ਵਿਛਾਨੇ ਕਸਦੀਏ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤ ਨੂੰ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਯੰਕੋ ਪਰ [illegible] ਕਰਾ ਦੇਤੇ ਥੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪਦਾਰਥ ਰਿਆਂ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਵਰਤਤੇ ਵਰਤਾਤੇ [illegible] ਬਪਦਾਰਥ ਮਕਗਿਯਾ ਤਬ ਪੀ ਸਨਾ ਪੀਸਕੇ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਨੇ ਲਗੇ ਸਭਲੋਕ ਕਬ [illegible] ਕਬੀਰਜੀ ਕਹੈਨੇਲਗੇ॥ ੨॥ ਇਤੀ ॥੨੭ ॥ਏਕ ਸੰਤ ਮਾਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਨੇ ਕੇ ਅਰਥ ਆਜਾਤੇ ਭਏ ਦੇਖੀਏ ਏਹ ਕਬੀਰ ੨ ਕਹਾਤਤੇਹੈ ਕਬੀਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਗੁਲ ਭੀ ਹੈਨ ਯਾਹ ਨਹੀ ਬਾਹਰ ਬਿਦਸਤਾ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਏਕ ਬ੍ਰਿਛ ਨੀਚੇ ਬੈਠਾ ਗਏ ਕਬੀਰਜੀ ਦੂਰਸੇ ਦੇਖ ਕੇ ਸੰਤਾਪਾਸ ਜਾਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਚਲੋ ਗ੍ਰਹ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੋ ਭੋਜਨ ਪਾਵੋ ਤਬ ਓਤਰ ਸੰਤਨੇਕਹਾ ਹਮਤੇਰੇ ਘਰਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਕਿਉ ਮਹਾਰਜਜੀ ਮੇਰੇਮੈ ਕਯਾ ਉਗੁਨਹੈ ਜੋਹਮਰੇਘਰਮੈ ਆਪਚਰਨਹੀ ਪਾਤੇ ॥ ਉਤਰ ਸੰਤ ਉਵਾਚ ॥ ਜੇਤੂ ਸਾਨੂ ਆਪਨੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਘਰ ਹਮ ਜਾਤੇ ਹਾਂ ਕਿਉ ਜੋਤੂੰ ਕਬੀਰ ਕਹਾਤਾ ਹੈ ਕਬੀਰਨੇ ਤੋ ਅਪਨੀ ਲੜਕੀ ਕੇ ਸਾਥ ਚੋਰਕੋ ਦੇ ਦੀ ਥੀ ਹਮਤੋਸੰਤ ਹੈ ॥ ਕਬੀਰੋਵਾਚ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਉਹ ਬਿਗਾਨਾ ਧੰਨਹੈ ਮੇਰਾ ਉਸਪਰ ਕੋਈ ਜੋਰਨਹੀ ਹੈ ਜੇਮੇਰੀ ਔਰਤ ਚਾਹੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਾਂਮੈ ਹਾਜਰ ਕਰਦੇ ਤਾਹੂੰ ॥ ਸੰਤ ਉਵਾਚ ॥ ਤਬਸੰਤਨੇ ਕਹਾ ਨਹੀ੨ਹਮਨੇਤੋਤੇਰਾ ਲੜ
ਕੀਹੀ ਲੈਨੀਹੈ ਜੇਆਪਕੋ ਇਛਾਹੈ ਤਾਂ ਲੜਕੀ ਹੀ ਲਿਆਦਿਓਇਸੀ ਚਾਂਲਸੇਪੰਜ ਸਾਤ
ਵਾਰ ਉਤਰ ਪ੍ਰਸ ਹੂਏ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇ ਘਰਆਕੇਵਾਣੀਮੰਜੀਪਰਲੰਮੇਪੈਰਹੇ ਤਬ ਤਿਨਕੀ
ਲੜਕੀ ਕੋ ਸਭਲੋਕ ਕਮਾਲੀ ਕੈਹਤਥੇ ਤਬ ਕਮਾਲੀਨੇ ਕਹਾਂ ਪਿਤਾ ਜੀਆਜ ਆਪ
ਚਿੰਤਾਵਾਨ ਜੈਸੇ ਕਿਉਹੋ ॥ ਉਤਰ ॥ ਹੇ ਬੇਟੀ ਕੁਛ ਕੈਹਨਦੀ ਬਾਤ ਨਹੀਤੈਨੇ ਕੋਨਸਾ
ਮੇਰਾ ਦੁਖਦੂਰ ਕਰਦੇਨਾ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਹੇ ਪਿਤਾਜੀ ਤੁਸੀ ਕਹੁਤਾਸਈ ਸਾਰੀ ਬਾਤ ਹੀ
ਸੰਤ ਵਾਲੀ ਪਿਤਾਜੀਨੇ ਸਣਾਦਿਤੀ ਤਬ ਕਮਾਲੀਨੇ ਕਹਾ ਇਹਤੁਛਹੈ ਤੁਸੀਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਦੇਵੇ ਮੈਜਾਕੇ ਸੰਤਾਨੂੰ ਘਰਲੈ ਅਉਨੀਹਾਂ ਪਿਤਾਜੀ ਰਾਜੀਹੋਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀਯਾ ਸਿਰਤੇਹਥ
ਫੇਰੀਆ ਕਹਾਕੇ ਧੰਨ ਹੈ ਬੇਟੀਤੂੰ ਜਿਸਮੈ ਐਸੀ ਬੁਧੀ ਹੈ ਫੇਰ ਹੁਕਮੋ ਭੇ ਜੁਆਲੀ
ਸੁਨਿਆਰੀਨੂੰ ਨਾਲਲੈਆਈ ਸੁਲਖਣੀ ਨੇ ਜਾਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਖਕੇ ਸੰਤਾਂਅਗੇ ਮਥਾਟੇਕਿਆ
ਤੇਇਹਬਚਨ ਕੀਤਾ ਚਲੋ ਸੰਤਜੀ ਘਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਉ ਤੇ ਬਿਰਾਜੋ ਉਤਰ ॥ ਹਮਨੇ ਤੋ
ਤੇ ਰੇ ਵਾਸਤੇ ਜਾਚਨਾਕਰੀਥੀਜੇਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਮਨੇ ਤਦ ਤੇਰੇ ਘਰ ਮੈਚਲਤੇ ਹੈ ॥
ਕਮਾਲੀ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇਸੰਤਜੀ ਜੇਆਪ ਹੰਸਹੋਤੋ ਮੋਤੀ ਚੁਗੋ ਜੇਆਪ ਕਾਂ ਕੁਤੇਹੋ ਤਾਂ ਧ੍ਰੰਗਾ
ਭੀਹਾਜਰਹੈ ਹਮਾਰਾ ਤਨਮਨ ਧਨਹੀ ਸੰਤੋਕਹੈ ਜਬਕਮਾਲੀਨੇ ਏਹ ਉਤਰਦੀਯਾ ਤਬ
ਸੰਤਨੇ ਉਠਕੇ ਕਮਾਲੀ ਕੇ ਚਰਨੋਪਰ ਮਥ ਟੇਕਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇਤੁਮ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂਹੈ
। ਚਲਭੇਟੀ ਜਾਹਾਕੈਹਤੀਹੈ ਤਾਹ ਪਰਚਲੇ ਚਲਤੇ ਹਾਂ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਸੰਤਨਕੋ ਘਰ ਲੈਆ
ਈ ਪਿਤਾਜੀ ਬਡੇ ਪਰਸੰ [illegible] ਬੇਟੀਕੋ ਕੰਠਸੇ ਲਗਾਯਾ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮਕੀਯਾ। ਇਤੀ ।
੩ ਜੇਆਪ ਸੰਤਹੋ ਤਾਂ ਤਤ[illegible]ਕਾਨਿਖੇੜਾਕਰੋ ਜੇਕਾਂਕੁਤਿਆਂ ਵਾਲਾ ਸੁਭਾਵ ਹੈ ਤਾਂ
ਸਰੀਰ ਵੀਹਾਜਰਹੈ ਇਸ[illegible]ਨੂੰਗੇਮਾਰੋ ਇਤੀ ॥ ਜੇਸੰਤ ਬੋਹਤ ਆਜਾਨਤਾ ਜੇੜਾ ਪੀਸ
ਨਾ ਪਰਾਯਾ ਲਿਆਤੇਥੇ ਓਸਮੇਸੇ ਆਟਾਸੰਤਾਕੋ ਕੁਲਾਦੇਤੇਥੇ ਸੋ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਹੈ ਦੇਨਾ
ਜੋਆਟਾ ਘਟੇ ਸੋਮਜੂਰੀਵਿਚ ਕਟਲੈਨੀ ਜਬ ਉਨਨੇ ਆਟਾਤੋਲਨਾ ਪੂਰਾਹਜਾਨਾ ਤਬ
ਕਬੀਰ ਜੀ ਕਹਨਾ ਆਟਾ ਕਿਤਨਾ ਘਟਿਆਹੈ ਤਬ ਬਾਨੀ ਏਨੇ ਕਹਨਾ ਆਟਾ ਪੂਰਾ
ਹੋਇਆ ਹੈ ਝੂਠ ਬੋਲਕੇ ਮੈ ਨਹੀ ਲੈਸਕਦਾ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਬੁਹਤ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤਗਏ
ਤਬਫਿਰ ਚਕੀ ਆਪੈ ਕਬੀਰਜੀਦੀਫਿਰਦੀਰਹੈ ਇਹਗਾਲਾ ਪਾਂਦੇਜਾਨ ਚਕੀਨੂੰਹਥਨਾ
ਲਾਣਾ ਦੋ ਦੋ ਮਨ ਪਕੇ ਪੀਸ ਕੇ ਮਜੂਰੀ ਸੰਤਾ ਸਾਧਾ ਨ ਖੁਲਾ ਦੇਨੀ ॥ ਇਕਦਿਨ
ਬਿਦਸਤਾ ਦੇਕਨਾਰੇ ਅਸਨਾਨ ਕਰਨ ਗਏ ਤਾ ਉਸਦੇਸਦੀਆ ਮਾਈਆ ਨਗਨ ਹੋਕੇ
ਅਸ਼ਨਾਨ ਪੜੀਆ ਕਰਤੀਆਥੀ ਤਬ ਇਨਕੀ ਨਿਗਾ ਉਨੋਪਰ ਜਾਪੜੀ ਇਨਕਾਚਿਤ
ਚਲਾਏ ਮਾਨਹੋਗਿਯਾ ਇਨਾਨੇ ਆਪਨੇ ਮਨਕੋ ਬਡੀ ਫਿਟਕਾਰਿਯਾਫਿਰਵਿਚਾਰ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੇਭਗਵੰਤ ਏਹ ਨੈਤ੍ਰੋ ਕਾ ਦੋਸ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ
ਦੀ ਉਨਾਪਰ ਨਾ ਪੜਤੀ ਤਬ ਕਿਉ ਮੇਰਾ ਮਨ ਦਲਾਏ ਮਾਨ ਹੋਤਾ। ਤਾਤੇ ਇਹ ਸਾ
ਰਾ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਕਾ ਦੋਖਹੈ ਤਾਂਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਅਖਾਂਹੀ ਬੰਦ ਹੋਜਾਨ ॥ ਤਥਾਤ ਗੁਰੂ ਵਾਕ ॥ ਜੋਜੋ
ਚਿਤਵੈ ਸੰਤਜਨ ਸੋਲੇਤਾਮਾਨ ਇਤਨੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਬੀਰਜੀਕੇ ਦੋਨੋਨੇਤ੍ ਬੰਦ
ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਕੁਛਭੀਨ ਤੀਸੇ ਤਬ ਘਰਆਏਕੇ ਲੋਈਸੇਕਹਾ ਲੈ ਰਤਨੋ ਅਸੀਤੋਕੰਧ ਹੋ
ਗਏਹਾਂ ਕਿਉਮਹਾਰਾਜ ੨ ਏਹਕੀਹੋਆ ਕਿਉ ਬੰਦ ਹੋਗਏ ਤਬ ਪਿਛਲੀ ਕਥਾ ਸਾ
ਰੀ ਕਬੀਰਜੀ ਨੈ ਸੁਨਾਦਿਤੀ ਤਬ ਮਾਈ ਲੋਈ ਬਡੀ ਲਾਚਾਰ ਹੋਕੇ ਭਗਵੰਤ ਅਗੇ
ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ਹੇ ਨਾਰੈਨ ਇਨਕਾਭੀ ਬਚਨ ਸਤਰਹੇ ਮੇਰੀਗਰੀਬਨੀਕੀ ਬੇਨ
ਤੀ ਸੁਨੋ ਜੇ ਇਸਤਰ ਅੰਧੇਹੋਗਏ ਤਾਂ ਮੈਤਾਨੂ ਕਿਸਤਰਾਂ ਲਿਅਵਨਗੇ ਸੰਤਨਾ ਔਨਕ
ਰਕੇ ਸਾਡਾ ਘਰ ਸ਼ੂਨ ਮਸਾਨ ਜੈਸਾ ਹੋਜਾਏਗਾ ਤਾਤੇ ਮੇਰੀ ਇਕ ਅਖ ਬੰਦਹੋਜਾਏ ਤੇ
ਇਨਾ ਦੀ ਇਕ ਅਖ ਖੁਲਜਾਏ ਇਨਾਦਾ ਬਚਨ ਸਤਰਹੈ ਤੇਮੇਰੀ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨੋ
ਸੋ ਭਗਵੰਤਜੀ ਨੇ ਮਾਈ ਲੋਈਕੀ ਬੇਨਤੀ ਮਾਨਕੇ ਏਕ ਨੇਤ੍ ਕਬੀਰ ਜੀਕਾ ਖੁਲਗਿ
ਯਾ ਲੋਈ ਮਾਈਕਾ ਬੰਦਹੋਗਿਯਾ ॥ ੪ ॥ ਇਤੀ ॥ ਇਕਦਿਨ ਕਬੀਰਜੀਕੇ ਘਰ ਮੇ
੧ ਸੰਤ ਆਏ ਸੋ ਘੰਟੇ ੨ ਬਾਦ ਸੁਖਾਸ਼ਰਦਾਈ ਪੀਤੇਥੇ ॥ ਆਏਕੇ ਕੈਹਨ ਲਗੇ ਅਰੇ
ਕਬੀਰ ਹਮਕੋ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਪਿਲਾਦੋ ਜੋਹਮ ਕਹੇ ਸੋਸਰਦਾਈ ਮੈ ਘਾਲੋ ਜਬਹਮ
ਕਹੇ ਤਬ ਸਾਫ ਕਰਕੇ ਦੇਵੋ ਜਬਉਨਾਨੇ ਸਰਦਾਈ ਪੀਤੀ ਤਭ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਇ ॥
ਪੁਨਾਕਬੀਰ ਜੀਨੇਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸੰਤੋਕੇਆਗੇ ਅਰ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਹਾ ਕੋਈਦਿਨ
ਇਥੇਹੀਆਪ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵੋ ਜੈਸਾ ਰੁਖਾ ਮਿਸਾ ਟੁ ਤੈਸਾ ਆਪ ਪਾਵੋ ॥ ਉਤਰ ।
ਸੰਨਤੋ ਵਾਚ । ਤਬ ਸੰਤ ਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹਮਤੋ ਘੰਟ ਪਿਛੋ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਪੀਆ
ਕਰਤੇਹੈ ਜੇਕਰ ਘੰਟੇ ੨ ਪਿਛੋ ਪਿਲਾਨਾਹਈ ਤਾਂ ਰੈਹ ਜਾਤੇਹਾਂ ਕਬੀਰ ਨੇ ਕਾਹ ਸਤ
ਬਚਨ ਤਬਵੋਹਸੰਤ ਟਿਕਗਏ ਕਬੀਰ ਕੇਘਰ ਰਾਤ ਦਿਨ ਉਨਕੋ ਰਗੜਦੇ ਹੀਬੀਤਜਾ
ਵੇ ਜਬਇਸੀਚਾਲਸੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਬੀਤਗਏ ਤਬਏਕਦਿਨ ਸੰਤਨੇ ਕਹਾ ਲਿਆਉ ਰੇ
ਹਮਕੋ ਸਰਦਈ ਪਿਲਾ ਜਬਕਬੀਰ ਜੀ ਸਰਦਾਈ ਲੈਕੇ ਆਏ ਤਬ ਰਸਤੇ ਮੈ ਏਕਸ
ਰਪ ਆਏਕਰਕੇ ਕਬੀਰ ਜੀਕੇ ਪੈਰਾਕੂ ਵਲਕਰਕੇ ਕਬੀਰ ਜੀਕੀ ਮੁਖਕੀ ਔਰ ਅਪ
ਨਾ ਮੁਖਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਲਗਜਾਤਾ ਭਯਾ ਫਿਰ ਸੰਤਾ ਨੇਬਚਨਕੀਆ ਲਿਆਉ
ਰੇ ਦੇਰ ਕਿਉ ਲਗਾਈਹੈ ਤਬਕਬੀਰ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਮਾਹਰਾਜ ਜੀ ਹਮਕੈਸੇ ਆਵੇ ਏਕ
ਸਰਪਨੇ ਹਮਕੋਪਕੜ ਰਾਖਾਹੈ ਤਬਸੰਤਨੇ ਬਚਨਕਯਾ ਯਾ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਜੀਤਮਾਰਾ ਦਰ
ਸਨ ਕਰਨ ਆਯਹੈ ਜਾਹੋ ੨ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਜੀ ਅਬ ਤੁਮਕੋ ਦਰਸਨ ਹੋਗਿਯੋਹੈ ਹਮਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਰਦਾਈ ਪੀਨੇਦੇਵੋ ਏਹ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਸਰਪਨੇ ਕਬੀਰ ਜੀਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬਧਨ ਖੋਲ ਦੀਯਾ ਪੁਨਾ ਸੰਤਾਂਨੇ ਬਚਨ ਕੀਯਾ ਕਬੀਰਜੀ ਤੁਮਡਰੋ ਮਤ ਤੁਮਾਰਾ ਦਰ੍ਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਜੀਆਏ ਥੇ ਸੁਖਾ ਪੀਕੇ ਸੰਤ ਬਾਹਰਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਇਤੀ ॥ ੧ ਏਕਦਿਨ ਬਹੁਤਸੇ ਸੰਤਾਲੀਜੇ ਕਬੀਰਜੀਕੇ ਬਚਨਸੇ ਪਰਸਾਦ ਸਿਧਕੀਯਾ ਜਦ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਆਰ ਹੋਗਯਾ ਤਬ ਕਮਾਲੇਅਤਰ ਸਿੰਘਕਾ ਸਰੀਰਛੂਟਗਿਯਾ ਜਬਕਬੀਰ ਜੀ ਘਰਆਏ ਤਬ ਮਾਈ ਲੋਈਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਮਾਲੇਕਾ ਸਰੀਰ ਛੂਟ ਗਯਾਹੈ ॥

ਤਬ ਸੰਤ ਕੈਸੇ ਭੋਜਨ ਪਾਵੇਗੇ ॥ ਕਬੀਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਾਗਵਾਨੇ ਤੁਮ ਨਾ ਮਤਲੇ ਨਾ ਰੋਪਿਟ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾ ਜਾਨਗੇ ਤਾਂ ਪੀਛੇ ਰੋਪਿਟ ਲੇਨਾ ਜਬ ਸੰਤ ਆਗਯੇ ਸਾਰੇ ਪੰਗਤ ਬੈਠਗਈ ਤਬ ਉਨ ਸੰਤੋਨੇ ਬਚਨ ਕੀਯਾ ਜਾ ਰੇ ਕਮਾਲੇ ਕੋ ਲਿਆਉ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਬੈਠਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰੇ ਤਬ ਕਬੀਰ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਾ ਜੀ ਆਪ ਭੋਜਨ ਕਰੋ ਅਬੀ ਸੁਤਾ ਪੜਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸਤਾ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਯਾ ਉਸਕੋ ਜਗਾ ਲਿਆਵੋ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਪਾਂਚ ਸਤ ਵਾਰ ਉਤਰ ਪ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹੁਯੇ ਤਬ ਸੰਤਾ ਨੇ ਕਾਹ ਉਸਕੋ ਜਗਾਵੋ ਉਸਬਿਨਾ ਹਮ ਭੋਜਨ ਨਾ ਕਰਾਂਗੇ ॥ ਕਬੀਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਵੋ ਬਾਲਕ ਘੋਰ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਮੈ ਸੋਯਾ ਪੜਾ ਹੈ ਮੇਰੀ ਸਮ੍ਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਸਕੋ ਜਗਾਨੇ ਕੀ ਆਪ ਸਮਰਥ ਹੋ ਤੋ ਉਸਕੋ ਜਗਾ ਲਿਆਵੋ ਜਾਵੋ ਬਾਲਕ ਸੁਆਪੜਾ ਥਾ ਤਬ ਸੰਤ ਛਟੀ ਪਗੜਕੇ ਭੀਤਰ ਜਾਏਕੇ ਬਚਨ ਕੀਯਾ ਉਠ ਰੇ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਭੋਜਨ ਆਵੋ ਤਬ ਵੋਹ ਬਾਲਕ ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਰਤਾਹੁਯਾ ਬੈਠ ਗਿਯਾ ਹਾਥਸੇ ਪਗੜਕੇ ਸੰਤੋਕੋ ਬਾਹਰ ਲੇਆਕੇ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਹੀ ਭੋਜਨ ਖਿਲਾਯਾ ਯਹ ਬਾਤ ਸੁਨ ਦੇਖਨੇਵਾਲੇ ਲੋਕ ਬਡੇ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਵਰਤਦਿਆਂਬਹੁਤਬਰਸ ਹੋਗਏ ਤਦ ਏਕ ਔਰ ਸੰਤ ਆਏ ਉਨੋਨੇ ਕਹਾ ਹੇ ਕਬੀਰ ਅਬ ਚਕੀ ਮਤ ਪੀਸਾ ਕਰੋ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰਮੈ ਰਿਧੀ ਸਿਧੀ ਭਰੀ ਰਹੇਗੀ ਐਸਾਵਰ ਦੇਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਜਬ ਫੇਰ ਬਰਰ ਛੈਮਾਸ ਪਿਛੋ ਆਏ ਤਦ ਇਹੀ ਹਾਲ ਦੇਖਾ ਤਾਂ ਫੇਰ ਉਨਾਨੇ ਮਨਾ ਕੀਯਾ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ੫–੪ ਵਾਰ ਆਏ ਮਨੇਕੀਯਾ ਫੇਰ ਭੀ ਨਾ ਰਹੇ ਸੰਤਾਂਨੇਬਚਨਕੀਆਜਿਤਨਾਚਿਰਤੁਝਕੋਦੀਰਘਰੋਜਨਹੀਂਚਮੁੜਤੇਓਤਨਾਚਿਰ? ਚਕੀ ਪੀਸਨੇਂਸੇ ਨਹੀ ਹਟਤਾਜਾਓਤੁਮਾਰੀਪਸਲੀਮੇਪੀੜਹੋਤੀ ਰਹੇ ਫੇਰ ਉਨਕੋ ਪਸਲੀ ਮੈ ਪੀੜ ਠਹਰ ਗਈ ਫੇਰ ਪੀਸਨੇਂਸੇ ਬੰਦ ਹੋਯੇ ਘਰਮੈ ਸਭ ਅੰਨਪਾਨੀ ਰਿਧੀ ਸਿਧੀ ਭਰੀ ਰਹੇ ਸੰਤ ਆਵੇ ਛਕ ੨ ਜਾਵੈ ਮਾਈ ਲੋਈ ਪਕਾਨੇ ਵਾਲੀ ਸੰਤ ਛਕਨ ਵਾਲੇ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਸਾ ਮੰਡਲੀ ਸੰਤੋ ਕੀ ਆਈ ਤਾਂ ਏਕ ਸੰਤਨੇ ਕਹਾ ਵਹੋ ਕਥੀਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਪਨੀ ਲੋਈ ਹਮ ਕੋ ਦੇਦੇਹੁ ਕਬੀਰ ਜੀਨੇ ਵਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਨਾਲ ਕੇਹੈਨ ਲਗੇ ਤੋ ਆਪ ਦੇ ਕਾਮ ਆਵੇ ਸੋ ਲਈਜੀ ਅੰਦਰ ਜਾਕੇ ਲੋਈ ਕੋ ਬਸਤਰ ਪਹਰਾਕੇ ਕਹਨ ਲਗੇ ਚਲ ਲੋਈ ਸੰਤਾਂ ਸਾਥ ਲੋਈ ਵਾਚਾ। ਲੋਈਓਸੰਤਾ ਨਾਲ ਟੁਰਪਈ ਜੇਠ ਕਾ ਮਹੀਨਾ ਧੂਪ ਬੜੀ ਜਿਸ ਵਕਤ ੧ ਕੋਸਪਰ ਗਏ ਤੋ ਸ਼ੰਤਾਕੇ ਪੈਰ ਸੜਨ ਲਾਗੇ ਫੇਰ ਕੈਹਨ ਲਗੇ ਮਾਈ ਧੰਨਤੂੰ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਐਸਾ ਪ੍ਰਾਲਕੀਯਾ ਹੈ ਧੰਨ ਕਬੀਰ ਜਾ ਧੰਨ ਮਾਈ ਤੂੰ ਹੈ ਤਬ ਲੋਈਨੇ ਕਹਾ ਮੈ ਤੁਮਾਰੀ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹਾਂ ਜਾਂ ਲੈਜਾਉਗੇ ਤਹਾਂ ਤੁਮਰੇ ਸਾਥਹਾਂ ਫੇਰ ਸੰਤ ਮਾਈ ਲੋਈ ਦੇ ਚਰਨਾ ਪਰ ਫੈਹ ਪਿਆ ਮਾਈਜੀ ਘਰ ਜਾਵੋ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ੪ ਯਾਂ ੬ ਵਾਰ ਐਸੇ ਹੋਈ ਤਾਂ ਆਖਨ ਲਗੀ ਜੋ ਕਬੀਰਜੀਦਾ ਹਕਮ ਜੋ ਆਪ ਆਕੇ ਲੈਜਾਵੇ ਤਾਂ ਘਰ ਜਾਨਾ ਹੈ ਨਹੀਤਾਂ ਨਹੀ ਜਾਨਾ ਫੇਰ ਸੰਤ ਜੀ ਸੈਹਰਮੈ ਆਏ ਕਬੀਰਜੀ ਅਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਕੈਹਨ ਲਗਾ ਧੰਨ ਹੋਜੀ ਮੈਤੋ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲੈਦਾਸਾ ਆਪ ਚਲ ਕਰਕੇ ਲੋਈਕੋ ਘਰ ਲਿਆ ਸੋ ਕਬੀਰ ਜੀ ਜਾਕੇ ਲੋਈਕੋ ਘਰ ਲੈਆਏ ॥

੧੯੧੫ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਹਯਾਤੀਮੈ ੧੪ ਥੀ ਲੈਕਰ ਕੇ ਲਵਪੁਰਮੇਂਆਤੇ ਜਾਤੇਰਹੇ ੧੯ ਸਾਲ ਤੀਕਨ ਸ੍ਰੀਠਾਕਰਜੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਪਾਸ ਆਤੇ ਰਹੇ ਫੇਰ ੧੯ ਸਾਲ ਵੀ ਆਏ ਥੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਪੰਡਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਆਪਨੇ ਸੋ ਮੁਖਾਰਬੰਦ ਸੋ ਕਬੀਰ ਭਗਤ ਭਾਈ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਅੰਮਦਾਵਾਧੀਏ ਨੇ ਸੁਨ ਈਆਂ ਮਹੰਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਖਵਾਈਆ ਥਿਤੀ ॥ ਸਮਾਪਤ

ਓਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਸਾਹੀਵਾਲਮੈ ਏਕ ਸ[illegible] ਭਾਈ ਬੁਲਾਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇ ਮਸਤ ਔਰ ਸਿਧ ਪੁਰਸ਼ ਹੁਏ ਹੈ ਪੈਹਲੇ ਗ੍ਰਸਥ ਵਿਚ [illegible] ਉਠ ਚਰਾਵਤੇ ਥੇ ਮਾਲਵੀ ਭਰਕੇ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸ਼ੇਹਰੋਮੇ ਲੈਜਾਤੇਥੇ ਇਸੀਚਾਲਤੇਵਰਤਤ [illegible] ਯਿਕੋ ਏਕ ਦਿਨ ਬਨਮੈ ਉਨਕੇ ਉਠ ਚੁਕ ਰਹੇ ਥੇ ਗਰਮੀਕੇ ਦਿਨ ਮੈ॥ ਕਿਆ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਏਕ ਸੰਤ ਭਾਂ ਬਨਮੈ ਆਨਿਕਸੇ ਵਹੋ ਸੰਤ ਬੋਲੇ ਵੋ ਬਲਿਯਾ ਹਮਕੋ ਜਲ ਪਿਲਾ ਤਬ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਬੁਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸੰਤੋਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਉਠਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਿਯਾ ਕਪੜਾ ਵਿਛਾਏਕੇ ਸੰਤੋਕੋ ਬਡੈ ਆਦਰ ਸੇ ਬਠਾਯਾ ਤਾਂ ਵੋਹ ਝਟਪਟ ਉਠਨੀ ਕਾ ਦੂਧ ਦੋਹਿਕੇ ਥਤਕ ਦ ਠੰਡਾ ਪਾਨੀ ਪਾ ਕੇ ਟੁਕੜਾ ਵੀ ਛਕਾਯਾ ਔਰ ਦੂਧ ਭੀ ਪਿਲਾਯਾ ਤਬ ਸੰਤ ਬਿਰਾਜ ਗਏ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾਂ ਤਬ ਥੋੜਾ ਸਾ ਦਿਨਰਿਹਾ ਸੰਤ ਚਲਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਬੁਲਾਸਿੰਘ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਯਾ ਵੋਹ ਬੁਲਆ ਕੁਛ ਮੰਗ ਲੈ ਉਸਨੇ ਕਹਜਾ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਦਾ ਦੀਆ ਸਭ ਕੁਛ ਹੈ ਫਿਰ ਸੰਤਾਂਨੇ ਕਹਯਾ ਮੰਗਲੈ ਕੁਛ ਪਰ ਸਾਦ ਸਾਡਾਵੀ ਲੈਲੈ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸੰਤਾ ਵਾਲਾ ਸੁਖ ਬਖਸ਼ੋ ਤਬ ਸੰਤਾ ਨੇ ਕਹਯਾ ਹੋਰਕੋਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੁਖ ਲੈਲੇ ਪੁਤ੍ ਧਾਯ ਰਾਜ ਦੇਸਦਾ ਸੁਖ। ਬਹਲਾਸਿੰਘੋ ਵਾਚ । ਹੇਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾ ਜਗਤਦੇ ਝੂਠੇ ਪਦਾਰ ਥਾਂ ਦਾ ਕਯਾ ਮਾਗਨੋਹੈ॥ ਕਯਾ ਮਾਂਗੋ ਕਿਛ ਥਿਰਨ ਰਹਾਈ ॥ ਦੇਖਤਨੈਨ ਚਲਿਉ ਜਗ ਜਾਈ ॥ ਲੰਕਾ ਗੜ ਸੋਨੇਕਾ ਭੁਇਆ ॥ ਮੂਰਖ ਰਾਵਨ ਕਿਆਲੈ ਗਇਆ ॥ ਦੇਂਦੇ ਹੋਤਾਂ ਸਚਾ ਸੁਖ ਸੰਤਾ ਵਾਲਾ ਦੇਉ ਜਿਸਦਾ ਕਬੀਭੀ ਨਾਸ ਨਾ ਹੋੜੇ ਏਹ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਸੰਤ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਤੇ ਭਇ ॥ ਬਹਲਾ ਸਿੰਘਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹਥ ਫੇਰਕੇ ਸੰਤਾਨੇ ਬਚਨ ਕਿਯਾ ਲੈਰੇ ਤੂ ਏਹੀ ਸੰਤਾਂ ਵਾਲਾ ਸੁਖਲੈ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਤਾਂ ਸੰਤ ਤੋ ਚਲੇ ਗਏ ਅਰ ਬਹਲਾ ਸਿੰਘ ਉਥੇ ਹੀ ਮਸਤ ਹੋਰਹੇ ਜੈਸੇਕੋਈ ਅਥਲ ਦਰਜੇ ਕੀ ਸਰਾਬ ਪੀਕੇ ਮਸਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਆਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀਭੀ ਸੁਧ ਨਾ ਰਹਤੀ ਭਈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਉਥੇਹੀ ਪੜਾ ਰਹਾਕਹੂ ਗਏ ਉਠ ਕਹੂ ਗਈਆਂ ਬੱਹੀਆਂ ਘਰਦੇ ਲੱਕ ਖੋਜਦੇ ਫਿਰੇ ਕਈ ਦਿਨਾ ਪਿਛੋ ਖੋਜ ਕੇ ਲਾਇਆ ਤਬ ਲੋਕਾਨੇ ਪੁਛਿਆ ਤੇਰੇ ਉਠ ਕਿਦੇ ਗਏ ਭਾਈ ਬਹਲਿਆਂ ਤਬ ਵਹ ਕੈਹ ਤੇ ਭਏ ਜਿਧਰੋ ਆਏਥੇ ਫਿਰ ਉਨਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੁਛਿਆਂ ਕਿਧਰੋ ਆਏਥੇ ਬਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਿਆ ਜਿਧਰ ਗਏਹੈਂ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਪੰਜ ਸਤ ਵਾਰ ਉਤਰ ਪਰਸਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ॥

ਉਨਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਚੁਕਾਏਕੇ ਸਾਹੀਵਾਲਮੇ ਲੈਆਏ ਬਜਾਰਮੇ ਕਿਸੀ ਦੁਕਾਨਪ੍ ਰਖਦੀਯਾ ਇਕਦਿਨ ਬਿਦਸਤਾ ਦਰਆਉ ਬਹੁਤਸਾ ਵਧਿਆ ਮੈਹਰਦੇ ਲੋਕਾਨੇ ਆਕੇ ਅਰਜਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸੈਹਰ ਢੈਹਨ ਲਗਾ ਹੈ ਦਰਿਆਉ ਵਧਦਾਚਲਾ ਔਦਾ ਹੈ ਤਬ ਸੰਤਾਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੈਈਨਹੀ ਹਮਾਰਾ ਦਰਹਨ ਕਰਨੇਕੋ ਆਵਤਾ ਹੈ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਹਟਜਾਏਗਾ ਤਬ ਲੋਕਾਨੇ ਕ[illegible]ਹਾਰਾਜ ਤੁਮਾਰੇ ਈਹਾਂ ਦਰਿਆਕੇ ਆਂਵਤੇ ਤਕ ਸਾਰਾ ਸੈ ਹਰਹੀ ਗਿਰ ਜਾਵੇਗਾ ਤਬ ਉਨਕੇ ਸੰਤਾਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਅਛਾ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਚੁਕਾਕੇ ਦਰਆਉ ਕੇ ਕਨਾਰੇ ਰਖਦੇਵੋ ਤਬ ਲੋਕੋਨੇ ਐਸੇਹੀਕੀਆ ਪ੍ਰਯੰਕਸੇ ਉਤਰਕੇ ਦਰਆਉ ਮੇ ਹਥ ਪੈਰ ਮੁਖਧੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਲੋਵੋ ਗੁਰ ਦਰਿਆਉਜੀ ਦਰਸਨ ਹੋਗਿਆ ਹੈ ਆਪ ਆਪਨੇ ਟਿਕਾਨੇ ਕੋ ਚਲੇਜਾਵੋ ਹਮ ਆਪਨੇ ਟਿਕਾਨੇ ਚਲੇਜਾਵੇਗੇ ਸੰਤੋਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਦਰਆਉ ਆਪਨੇ ਟਿਕਾਨੇਕੋ ਚਲਾਗਿਆ ਉਨੋਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਫਿਰਲੋਕੋਨੇ ਉਥੇਹੀ ਆ ਰਖਿਆ ॥੨॥ ਜੋਕੋਈ ਜਾਚਕ ਕਪੜਾ ਦ੍ਰਿਬ ਆਦਕ ਕੀ ਜਾਚਨਾ ਕਰਤਾਥਾ ਤਬ ਸੰਤਾਨੇ ਕਹਨਾ ਤੁਮ ਕੋਲਾਤੇ ਠਿਕਰੀ ਲੈਆਵੋ ਕੋਲੇ ਸੇ ਠੀਕਰੀ ਪਰ ਜਿਸਕਾ ਨਾਮ ਲਿਖ ਦੇਤੇ ਥੇ ਓਹ ਓਤਨਾਹੀ ਲੋਕ ਦੇਤੇ ਥੇਜਿਸਦੁਕਨ ਪਰਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਿਰਧਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸ਼ਹੁਕਾਰ ਹੋਵੇ ਉਨਕਾ ਹੁਕਮ ਕੋਈਨਹੀ ਮੋੜਤਾ ਥਾ ਜੋਮੋੜਦੇਵੇ ਸੋ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਤਾਥਾ ਏਕਸੇਵਾ ਪੰਥੀ ਸੰਤ ਉਨਾਕੇ ਨੀਚੇ ਨਵੀਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਦਰ ਲੈ ਆਕੇ ਵਿਛਾ ਦੇਤਾਭੁਯਾ ਤਬ ਓਹੁ ਚਾਦਰ ਸੰਤਾਨੇ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬਕੇ ਉਠਾਦਿਤੀ ਤਬ ਅਗਲੇਦਿਨ ਆਤਮਾਰਾਮ ਸੰਤਨੇ ਹੋਰ ਨਵੀਨ ਚਾਦਰ ਵਿਛਾਦਿਤੀ ਉਭੀ ਸੰਤਾਨੇ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬਕੋ ਦੇਦਿਤੀ ਇਸੀਚਾਲਸੇ ਸੰਤ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਰੋਜ ਨਵੀ ਚਾਦਰ ਵਿਛ ਦੇਵੇ ਸੰਤਬੁਲਾਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਗਰੀਬਾਕੋ ਉਠਾਦੇਵੇ ਸਾਲਭਰ ਬੀਤ ਗਿਆ ਤਬ ਕਿਸੀਨੇ ਕਿਮਹਾਰਾਜ ਏਹੋ ਕਿਆਕਰਤੇਹੋ ਸੰਤ ਆਪਕੇ ਨੀਚੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇਚਾਦ੍ਰ ਛਤੇਹੈ ਆਪ ਗਰੀਬਾਕੋ ਦੇ ਦੇਤੇਹੋ ਤਬ ਸੰਤਾਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਏਕ ਦੋ ਪੈਸੇ ਕੀ ਜੋਕੋਈ ਹਾਂਡੀ ਲੇਤਾਹੈ ਤੌ੧੦ ਵਾਰ ਠਕੋਰਲੇਤਾਹੈ ਤੋ ਇਸਤੋਨੇਅਮੋਲਕ ਚੀਜ ਲੈਨੀਹੈ ਹਮਸੇ ਇਸਕਾ ਨਿਸਚਾ ਦੇਖਕੇ ਭਾਈ ਬੁਲ੍ਹਾਸਿੰਘ ਕੀ ਸੰਤਾਵਾਲਾ ਸੁਖ ਸੰਤ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੋ ਬਖਸ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥੩॥ ਸੰਤ ਬੁਲਾਸਿੰਘ ਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਬਜਾਰਮੇ ਵਿਛਾ ਹੁਆਹੈ ਆਏ ਗਏ ਨੂੰ ਗਲੀਆਂ ਵਾਹਯਾਤ ਦੇਤੇ ਰਹੇਤੇਥੇ ਇਕਦਿਨ ਏਕ ਬ੍ਰਿਮਨੀ ਜੁਥਾ ਅਵਸਥਾ ਬਜਾਰਮੇਂ ਚਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਉਹ ਗਾਲਾ ਸੁਨਿਕੇ ਜਨਤੀ ਭਈਕੇ ਮੈਨੂੰ ਗਾਲੀ ਦੇਤਾਹੈ ਉਸਨੇ ਜਾਕੇ ਆਪਨੇ ਪਤੀਕੋ ਕਿਹਾ ਮੁਝਕੋ ਆਜ ਬਲ੍ਹੇਨੇ ਗਲੀ ਕਢੀਅੰਨ ਤਬ ਉਸਕਾ ਪਤੀਖਿਝਕੇ ਕ੍ਰੋਧਕਰਕੇ ਅਹਏਕੇ ਸੰਤ ਬਲਾਸਿੰਘਕੇ ਸਜੀਬਹਾ ਪਰ ੨ ਯਾ ਡਲਾਠੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਸੰਤ ਚੁਪਕਰਰਹੇ ਕਛਬੋਲੇਨਹੀਭਲੀਬੁਰੀਬਾਤ ਕਛਕਹੀਨਹੀ ਉਹੀਬ੍ਰਿਮਨ ਬਾਹਰਜਾਕੇ ਕਿਸੇ ਬ੍ਰਿਛਤੇਜਾ ਚੜਿਆਸੋਬ੍ਰਿਛਤੇ ਡਿਗਪਿਆ ਉਸਕੀ ਸਜੀਬਾਹ ਟੁਟ ਗਈ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਕੇ ਸੰਤ ਬਲਾਸਿੰਘਜੀਸੇ ਕਹਾ ਜਿਸਬ੍ਰਹਮਨ ਨੇ ਤੁਮਕੋਲਾਠੀਆਂਮਾਰੀਆਂਸੇ ਸੋਵਹੋ ਬ੍ਰਿਮਨ ਡਿਗਪਿਆ ਉਸਕੀ ਸਜੀਬਹਾਂ ਟੁਟ ਗਈਹੈ ਤਬ ਸੰਤ ਬਲ੍ਹਾਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਹਮਨੇ ਤੋ ਉਸਕੋ ਕੁਛਭੀਨਹੀ ਕਹਾ ਜੇਸੇ ਓਹ ਆਪਨੇ ਮਿਤਰ ਉਪਰੋ ਖਿਝਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਪਰ ਲਾਠੀਮਾਰੀ ਥੀ ਸੋ ਹਮਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਖਿਝਕੇ ਉਸਕੀ ਬਾਂਹਾਂ ਤੋੜ ਦਿਤੀਹੋਗੀ ॥ ੪ ॥ ਏਕਵਾਰ ਸਾਹੀਵਾਲ ਕੀ ਸੰਗਤ ਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਊਨੇਸਾਹੀਬ ਕੋ ਗਈ ਮਾਰਗਮੇ ਡਾਕੂਆਂਨੇ ਉਨਕੋ ਮਾਰ ਕੁਟਕੇ ਮਾਲਮਤਾ ਖੋਸ ਲਿਆ ਜਬ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬਮੈ ਪਹੁਚੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਜੋਕੁਝ ਬਚਿਆ ਭੇਟਾ ਅਰੀ ਰਖਕੇ ਮਥਾਟੇਕਿਆ ਫੇਰ ਅਰਜ ਕੀਨੀ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅਸੀਤਾਂ ਅਪਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਨੂੰ ਆਏਸਾਂਤੇ ਸਾਨੂੰ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਏਹ ਵਿਘਨ ਕਿਉਂ ਹੁਆ ਕਿਉਂ ਡਾਕਾ ਪਿਆ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰ ਸਾਹੀਬ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਅ ਭਾਈ ਤੁਸਾਡੇ ਉਪਰ ਡਾਕਾ ਪੈਨਾ ਚਾਹੀਦਾਥਾ ਕਿਉਜੋ ਸੰਤ ਬਲਾਸਿੰਘ ਮੇਮਾ ਰੀਸਰੂਪਹੈ ਉਸਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀ ਮੇਰੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਇਥੇ ਕਿਉਆਏ ਹੋ ਮੈਤਾ ਭਾਈ ਬਲਾ ਸਿੰਘ ਦਾਈ ਸਰੂਪਹਾਂ ਸੰਤ ਬੁਲਾਸਿੰਘ ਮੇਰਾਹੀ ਸਰੂਪਹੈ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਏਹ ਸੂਚਨ ਕਰਾਇਆ ਜਿਥੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਗੁਰੂ ਰੈਹਦੇਹੋਨ ਐਸੇ ਐਸੇ ਉਨਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਕੇ ਔਰ ਤੀਰਥ ਆਦਕਕਾ ਦਰਸਨ ਅਸਨਾਨ ਵਾਸਤੇ ਏਹ ਜੀਵ ਨਾਦੌੜੇ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂਸਿਮਰਤੀ ॥ ਜਨਕੇ ਚਰਨ ਤੀਰਥ ਕੋਟਿਗੰਗਾ ਅਠਸਠ ਤੀਰਥ ਜਹਾਂ ਸਾਧਪਗਧਰੈ ਮਃ ੯ ਜੋਪ੍ਰਾਨੀ ਐਹਨਸਿਭਜੈਰੂਪਰਾਮਤੈਹਜਾਨ। ਹਰਜਨ ਹਰਅੰਤਰਨਹੀ ਨਾਨਕ ਸਾਚਮਾਨ। ਮਹਲਾ ੧੦ ॥ ਹਰਹਰ ਜਨਦਉਏਕਹੈ ਬਿਬਵਿਚਾਰ ਕਿਛਨਹਿ ॥ ਜਲਤੇ ਉਪਜ ਤਰੰਗਜਿਉ ਜਲਹੀ ਬਿਖੇਸਮਾਹਿ ॥ ਇਤਿ । ੫ ॥ ਜੈਸੇ ਸਾਹੀਵਾਲ ਵਿਚ ਸੰਤ ਬਲ੍ਹਾਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਏਹਨ ਤੈਸੇਹੀ ਭਾਈ ਰਾਮਕਿਸ਼ਨ ਜੀ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਮੇ ਹੋਏ ਹਨਬਾਬੇ ਬੁਢੇਕੇ ਸਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀਵਾਲੇ ਜਿਨਕੇ ਬਚਨਸੇ ਬਾਬੇ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਘਰਮੇ ਤੀਨ ਬੇਟੇ ਹੋਏ ਹਨ ੧ ਬਾਬਾ ਟਿਕਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ੨ ਬਾਬਾਮਨਮੋਹਿਨ ਸਿੰਘਜੀ ੩ ਬਾਬਾਸ਼ਿਵਸਿੰਘਜੀਭਏਹਨਐਸੀਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਵਾਲੇ ਥੇ॥

ਸਿਧ ਸ਼ਿਕਾਰ ਪੁਰ ਮਲਤਾਨ ਕੇ ਅਵਾਂਨਤਰ ਏਕ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਸਿਧ ਪੁਰਸ਼ ਹੂਏ ਹੈਂ ਓਨਾਨੇਇਸਦੇਸਮੇਬਹੁਤਲੋਕੋਂਕਾਓਧਾਰਕੀਆ ਬਹੁਤਸੇ ਅਪਨੇਚੇਲੋਸੇ ਕਹਤੇ ਥੇ ਕਿ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਜਬ ਛੂਟ ਜਾਵੇ ਨ ਤੁਮ ਨੇ ਦਾਹ ਕਰਨਾ ॥ ਅਰ ਨ ਤੁਮ ਨੇ ਜਲਮੇ ਪਰਵਾਹ ਕਰਨਾ ॥ ਅਰ ਨ ਤੁਮ ਨੇ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਮੇ ਦਬਾਨਾ ॥ ਅਰ ਨ ਤੁਮ ਨੇ ਵਾਯੂ ਦਾਗ ਦੇਨਾ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ॥ ਮਹਾਰਜ ਜੀ ਫਿਰ ਕਿਆ ਸ਼ਰੀਰ ਕਾ ਕਰਨਾ ਹੋਗਾ ॥ ਊਂਠਕੇ ਓਪਰ ਕਰਾਵੇ ਮੇ ਏਕ ਤਰਫ ਹਮਾਰੇ ਸ਼ਰੀਰਕੋ ਪਾਲੇਨਾ ॥ ਅਰ ਏਕ ਤਰਫ ਔਰ ਕੁਛਭਾਰ ਪਾਲੇਨਾ ॥ ਉਸਊਂਠਕੋ ਆਪਲੋਗੋਨੇ ਬਨਕੀਤਰਫ ਲੇਜਾਂਨਾ ॥ ਜੋਕੋਈ ਤੁਮਾਰੇ ਹਾਥਸੇ ਬਨਮੇ ਆਕੇਨਕੇ ਊਂਠ ਕੀ ਵਾਗ ਡੋਰੇ ਪਕੜ ਲੇਵੇ ॥ ਓਸਕੋ ਤੁਮਨੇ ਪਕੜਾ ਦੇਨੀ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਯਥਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨੀ ਹੋਗੀ ਸਮਾ ਪਾਕਰਕੇ ਫਿਰ ਉਨਾ ਦਾ ਸਰੀਰ ਛੁਟਗਯਾ ॥ ਸਭ ਸਤਸੰਗੀ ਅਕਠੇ ਹੋਗੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਅਗਨ ਦਾਹ ਦੇਹੋ ॥ ਅਰ ਕੋਈ ਕਹਜਲ ਪਰਵਾਹ ਦੇਹੋ ॥ ਅਰ ਕੋਈਕਹ ਦਬਾਉ ॥ ਅਰ ਕੋਈ ਕਹ ਵਾਯੂ ਦਹ ਦੇਉ ॥ ਬੀਚਮੇ ਸੇ ਕੋਈ ਸਤ ਸੰਗੀ ਬਲੇ ਕਿ ਉਨਕੇ ਚੇਲੇਸੇ ਪੂਛੋ ਕਿ ਸੰਤਕਿਆਕਹਗਏਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਪੂਛਤਬ ਉਨਾਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਹਮ ਓਪਰ ਲਿਖ ਚੁਕੇਹੈ ॥ ਸਭਨੇ ਕਹਾ ਵਾਹਵਾਹ ॥ ਜੈਸੇ ਸੰਤ ਹੁਕਮ ਕਰਗਏ ਹੈ ਤੈਸੇ ਕਰੋ ॥ ਤਬ ਸਭਨੇ ਮਿਲਕੇ ਇਕ ਤਰਫ ਸੰਤਾਕਾ ਸਰੀਰ ਪਾਇਆ ਔਰ ਦੁਸਰੀ ਤਰਫ ਅਛੇ ੨ਖਾਨੇਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਵਗੈਰਾ ਪਾਏ ॥ ਊਠਕੋ ਸ਼ਿਗਾਰਕੇ ਸਭ ਸਤ ਸੰਗੀ ਅਕਠੇ ਹੋਇਕਰਕੇਔਰ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਉਨਕੋ ਲੈਚਲੇ ॥ ਜਬ ਦਸ ੧੫ ਕੋਸ ਨਿਕਸ ਗਏ ॥ ਤਬ ਘੋਰ ਬਨਮੇ ਸੇ ਏਕ ਬੁਰਕੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਡੋਰ ਪਕੜਲੀ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਨਾਨੇ ਦੇਦੀਕਿ ਗੁਰੂਂਕਾ ਬਚਨ ਹੁਆਹੈ ਜਬ ਉਠਕੋ ਲੇਕਰ ਕੇ ਨਿਕਸ ਕੇ ਸੌ ਦੋ ਮੈ ਕਦਮ ਪ੍ਰ ਚਲਾ ਗਯਾ॥ ਤਬ ਸਭਕੇ ਮਨਮੇ ਸ਼ਕ ਹੋਗਿਆ ਹਮਨੇ ਸੰਤਾਕੇ ਹੁਕਮ ਕੀ ਤਮੀਲ ਕਰ ਦੀ ਹੈ॥ ਨਜਾਨੇ ਯੇ ਕੌਨਥਾ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਥੀ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਥਾ ਇਸ ਸ਼ਕ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਦੌੜੇ ਕਿ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਠੈਹਰ ਜਾਉ ਆਪ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਜਾਉ॥ ਜਬ ਮਿਲੇ ਤਬ ਸਭਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕਰਕੇ ਨਮੰਸ ਕਾਰਕਰੀ ਅਰ ਹਮਾਰੇਕੋ ਸ਼ਕ ਹੈ ਆਪ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਜਾਵੇਂ॥ ਬੁਰਕੇ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸ਼ਨੇ ਕਹਾਂ ਕਿ ਤੁਮਨੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੁਕਮ ਬਜਾਲੀਆ ਅਬ ਜਾਉ ਤੁਮ ਕਿਆ ਕਹਤੇ ਹੋ॥ ਤਬ ਸੰਗਤ ਕੇ ਲੋਕੋਨੇ ਕਹਾ ਹਮ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ਆਪ ਦਰਸ਼ਨ ਮਾਤ੍ਰਦੇਕੇ ਜਾਉ॥ ਤਬ ਉਨਾਨੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖਸੇ ਪਲਾ ਉਠਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆ॥ ਤਬ ਕਿਆ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨਕਾ ਮੁਰਦਾ ਲੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈ ਵਹੀ ਸੰਤ ਹੈ। ਤਬ ਸਭ ਸੰਗਤਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਿ ਆਪ ਛਲਸੇ ਕਿਉਜਾਤੇਹੋਸਪਸ਼ਹੋਕੇ ਜਾਓ।ਤਬ ਸੰਤੋਨੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਹਮਕੋ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕਾ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਹੁਕਮ ਹੈ ਹਮ ਜਨਮ ਮਰਨ ਮੇ ਨਹੀ ਆਤੇ। ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕਾ ਹਮਕੋ ਯੇ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ ਦਿਸਾਂਤ੍ਰਾਂ ਮੈ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੋ। ਜਿਸਦੇਸਮੈ ਨਾਮਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਉਸਦੇਸ ਕੋ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇਹੋਰਦੇਸਕੋਚਲੇਜਾਤੇਹੈ।ਤਥਾਚ ਗੁਰੂਸਮ੍ਰਿਤੀ। ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੋਊਮੈ ਨਹੀ ਜਨਪਰ ਓਪਕਾਰੀਆਏ। ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇ ਭਗਤੀਲਾਇਨਹਰਿਸਿਉ ਲੈਨ ਮਿਲਾਇ॥

ਦੂਲੋ ਤੇ ਮੂਲਚੰਦ ਦੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੁਏ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ। ਜਬ ਮੂਲ ਚੰਦ ਕੇ ਸ੍ਰੀਰ ਕਾ ਛੂਟਨੇਦਾ ਸਮਾ ਆਇਆ। ਜੋ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਮਾਗਨੇ ਕੀ ਸਮਗਰੀ ਹੈ ਵਹੁ ਬਿਛਾਕੇ ਉਪਰ ਬਸਤ੍ ਲੈ ਕਰਕੇ ਲਮਾ ਪੜ ਗਿਆ। ਤਬ ਕੁਤਰਕਕੇਵਾਦੀ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਥੇ॥ ਸੋ ਕਹਨੇ ਲਗੇ ਮੈ ਬ੍ਰਮਹਾ ੨ ਅਬ ਜਮਕੋ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਰੋਕ ਸਕਤਾ॥ ਬਹੁਤੀ ਦਫਾ ਜਬ ਉਨਾਨੇ ਕੁਤਰਕਾ ਕਰੀਆਂ॥ ਤਬ ਉਸਕੇ ਸਰੀਰ ਮੇ ਅਬੀ ਕੁਛ ਸੁਆਸਥੇ॥ ਉਸਕੇ ਕਾਨਮੇ ਧੁਨੀ ਪੜ ਗਈ॥ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਉਠ ਬੈਠਾ॥ ਮੁਖਸੇ ਉਚਾਰਨ ਕੀਆ ਹੰ ਬ੍ਰਹਮਸਮੀਮੈਬ੍ਰਹਮਹੂੰ॥ ਜਮਰਾਜ ਕੌਨਹੋਤਾਹੈ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਛੁੜਾਨੇ ਵਾਲਾ। ਯਮਵਰਣ ਇਦਰਕੋਮੇਰ ਆਦਿਕ ਸਭਹੀ ਹਮਾਰੇ ਸੇਵਕ ਹੈ। ਹਮਾਰੀ ਖੁਸੀ ਜਬ ਹੋਵੇ ਤਬ ਹਮ ਸਰੀਰ ਛੋਡੇਗੇਂ। ਉਠਾਦੋ ਜੋ ਆਸਨ ਮ੍ਰਿਤੂਕੀ ਸਮਗਰੀ ਵਾਲਾ। ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ੧੭ ਬਰਸ ਸਰੀਰ ਤਿਆਗਿਆ। ਔਰ ਦੂਲ੍ਹੂ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਸਮੀਰ ਕੀ ਤਰਫ ਗਯਾ। ਜਬ ਕਾਲੀ ਧਾਰਮੈਂ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਤਬ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਕਿ ਏਕ ਬੈਰਾਗੀ ਸੰਤੋਕਾ ਡੇਰਾ ਹੈ ਮਹੰਤਕਾ ਨਾਮ ਤਿਲੋਚਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਾਸਜੀ ਥਾ ਓਸਕੀ ਅਢਾਈਸੈ ਬਰਸ ਕੀ ਉਮਰ ਥੀ। ਵਹੁਯੋਗੀਥਾ ਫਿਫੜਾਂ ਕਾ ਮਾਸ ਢਲ ਕਰਕੇ ਉਨਕੇ ਨੇਤ੍ਰਾਂਕੇ ਆਗੇ ਆਇਆ ਹੁਆਥਾ। ਜਿਸਕੋ ਦੇਖਤੇਥੇ ਤੋ ਹਾਥ ਸੇ ਓਠਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਥੇ। ਆਏਗਏ ਸਾਧੂ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਅਛੀ ਤਰਹਾਂ ਸੇ ਉਨਕੇ ਚੇਲ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਤਬ ਦੁਲੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਮਹੰਤ ਸਾਹਿਬਸੇ ਕਹਾ। ਕਿਆਪ ਕਛਵੇਦਾਂਤ ਕਾ ਪਰਚਾ ਰਖਤੇਹੋ ਕਿ ਨਹੀ। ਮਹੰਤਨੇ ਕਹਾਕਿ ਵਹ ਵੇਦਾਂਤ ਕਜ਼ਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਦੁਲੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣਨੇ ਵੇਦੋਕੇ ਮਹਾਂਵਾਕ ਸੁਨਾਇ। ਜੋਗ ਕਰਕੇ ਉਸ ਮਹਤਕਾ ਰਿਦਾਸ਼ੁਧ ਹੁਆਥਾ। ਓਸਕੋ ਤੁਰਤ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਜਾਤਾ ਭਜਾ। ਤਬ ਮਹੰਤਨੇ ਕਹਾ ਓਹੁ ਬੜਾ ਅਸਚਰਜ ਹੈ। ਹਮਨੇ ਇਤਨਾ ਚਿਰ ਹਾਡਚਾਮਕੇ ਖਲ਼ੜੇਕੋ ਓਠਾਰਖਾ ਹੈ। ਐਤੋ ਅਤਜੀਤ ਅਸਧ ਅੰਤਵਤ ਮਿਥਜਾ ਭੂਤ ਹੈ। ਅਬਹਮ ਇਸਕਾ ਤਿਆਗ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਐਸਾ ਕਹਕੇ ਔਰ ਚੇਲਿਓਕੋ ਬੁਲਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠਾਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹਨਾ। ਫਿਰ ਇਸਕੇ ਬਾਦ ਚਟ ਪਟ ਸ ਰੀਰਕੋ ਤਿਆਗ ਦੀਆ। ਯੇ ਕਥਾ ੧੯੧੫ ਕੀ ਹੈ॥ ਇਤੀ॥

ਅਥ ਓਪਾਸਕੋਕੀ ਕਥਾ ਲਿਖਜਤੇ॥ ਨਕੇ ਦੇਸਮੇ ਏਕ ਮਹਾਤਮਾ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਧਰਮਸਾਲੀਆ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨਾਮਸੇ ਪਰਸਿਧ ਥਾ। ਵਹੁ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤਾਥਾ।ਜਰਕਾਮਸੇ ਥੋੜੀਸੀ ਮਧੂਕੜੀ ਲੇਆਤਾਥਾ। ਉਸੀਮੇਸੇਆਏ ਗਏ ਸੰਤਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾਥਾ।ਔਰਨੇਮ ਸੇ ਹਰਿ ਭੋਜ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾਥਾ ਬੇਨਾਗਾ। ਜਬ ਉਸਕੇ ਸ਼ਰੀਰਕਾ ਅੰਤਕਾਧਾਮਾ ਆਇਆ। ਤਬ ਲੋਗੋਕੋ ਕਹਾਕਿ ਥਾਨੇ ਦਾਰਕੋ ਬੁਲਾਉ। ਤਬ ਲੋਕੋਨੇ ਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕਿ ਦੇਰੇਗਯਾ ਹੁਆ ਹੈ ਅਜਤੇ ਬਾਦ ਚਾਰ ਦਿਨ ਤਕ ਆਵੇਗਾ। ਤਬ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਾ। ਕਿ ਸਰੀਰ ਤੋ ਆਜ ਤਿਆਗਨਾ ਥਾ। ਜਬ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਆਵੇਗਾ ਤਬ ਤਿਆਗਾਂਗੇ। ਜਬ ਚੌਥਾ ਦਿਨ ਆਇਆ ਤਬ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਾਲੀਆਂ। ਨਾਲੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਜਾਵੇ ਅਰ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭੀ ਦੇਤੇ ਜਾਵੇ। ਥਾਨੇਦਾਰਸੇ ਲੋਕੋਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਸੰਤ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਡੀ ਕਰਹੇ ਹੈ ਓਨਾਨੇ ਆਜ ਸਰੀਰ ਤਿਆਗਨਾ ਹੈ। ਤਬ ਥਾਨੇਦਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਲੈ ਕਰਕੇ ਮਥਾਟੇਕਿਆ। ਤਬ ਥਾਨੇਦਾਰ ਸੇਸੰਤਬੋਲੇ ਲੈਭਾਈ ਸਿਖਾਸਰਕਾਰ ਕੀ ਤਰਫਸੇ ਜੋ ਰੂਪਜੈ ੧੦) ਹਮਾਰੇ ਲਾਗੇ ਹੁਏ ਹੈ। ਵਹੁਹਮਾਰੇ ਬੇਟੇਕੋ ਦੇਦੀਆ ਕਰਨੇ। ਜੇ ਤੁਮਕੋਸ਼ੰਤਾਨਕੀ ਲੋੜਹੋਵੇ ਤੋ ਹਮਾਰੀ ਸਮਾਧੀਬਨਵਾ ਕਰਕੇ ਦੀਆਂ ਜਗਾ ਦੇਆ ਕਰਨਾ। ਨਲੋੜ ਹੋਵੇਤੋ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਰਹੀ ਇਤਨੀ ਦੋ ਥਾਤੇ ਤੁਮਾਰੇਸਾਥ ਕਰਨੀ ਥੀ ਅਬ ਤੁਮਜਾਓ। ਫਿਰ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਭੋਗ ਪਾ ਕਰਕੇ ਸਭ ਸਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਗੀਕੋ ਬੁਲਾ ਲਿਆ । ਫਿਰਆਪਕਮਰ ਕਸਾ ਕਰਲੀਆ । ਔਰ ਕਹ·ਕਿਐਰ·ਵਤੀ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰੇਹਮਾਰੇਸਰੀਰਵਾਸਤੇ ਲਕੜੀਸੁਟਾਦੋ।ਅਰਆਪਸਭਸਤਸੰਗੀਆਕੇ ਸਾਥ ਚਲੇ ਜਾਵੇ। ਔਰ ਮਾਰੂਕੇ ਸਬ ਦਪਣਤੇ ਜਾਵੇਂ । ਜਾਚ ਲੈ ਮਨ ਜਾਗਨੈ ਕਿਓ ਰਾਵਲ ਸੋਇਆ । ਜੋ ਤਨ ਉਪਜਿਆ ਸੰਗਹੀ ਸੋਭੀ ਸੰਗਨ ਹੋਇਆ । ਇਤਿ ਆਦਿ ਵੈਰਾਗੀ ਕੇ ਸਬਦ ਪੜਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥

ਜਬਐਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰੇ ਪਹੁਚੇ ਚਿਖਾ ਬਨਵਾਕੇ ਉਨਾਨੇ ਕਹਾ । ਸਰੀਰ ਤੋ ਚਿਖਾਕੇ ਉਪਰ ਬੈਠਕੇ ਤਿਆਗਨਾ ਥਾ । ਹਮਗ੍ਰਹਸਥੀ ਹੈ ਕਛਪੜ ਦਾ ਰਖਨਾ ਚਾਹੀਏ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਟੇ ਬਸਤ੍ ਕੇਸੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਐਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰੇ ਸਭਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾ ਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂਜੀ ਫਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਪਲਾਲੈਲੀਆ ਜਾਨੋ ਕਿ ਕਈ ਦਿਨਕੇ ਸੋਏ ਪੜੇ ਹੈਂ ॥ ਇਤੀ ॥

ਏਕ ਸਿਖ ਹੈਸੀ ਵੈਲਦਾਰ ਪ੍ਰਮੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਰੋਜ ਕਰਦਾਸੀ ਜਬ ਉਸਕੇ ਅੰਤਕਾ ਸਮਾਨ ਜੀਕ ਆਇਆ । ਤਬ ਜਮਗਣੋਨੇ ਉਸਕੇ ਗਲਮੇ ਆਫਾਸ਼ੀ ਪਾਈ ਔਰ ਉਸਕੋ ਬੜਾ ਭੈਆਨਕ ਰੂਪ ਦੇਖਾਇਆ ਔਰ ਝਿੜਕਿਆ ਇਤਨੇਮੇ ਵਿਸਗਣੋ ਆਏਕੇ ਉਸਗਲਸੇ ਫਾਂਸੀ ਨਿਕਾਲਕੇ ਜਮਗਣੋਨੇ ਝੜਕਿਆ ਕਹਾਕਿ ਹਮਾਰੀ ਸਾਮੀਕੋ ਕਿਸ ਤਰਹਾਂ ਲੈਚਲੇ ਹੋ ਜਮਗਣੋਨੇ ਕਹਾਕਿ ਯੇਸਾਰੀ ਆਯੁ ਪਾਪ ਕਰਤਾ ਰਿਆ ਹੈ । ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਹੈ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਵਿਸਨੂੰ ਗਣੋ ਅਰ ਜਮਗਣੋ ਕਾ ਬਿਬਾਕ ਘੜੀ ਚਾਰ ਰੋਤਾ ਰਹਾ ।ਸਭਲੋਕੋਕੋ ਝਾਕੇਕਾ ਸਬਦ ਸੁਣਾਈਮੇ ਆਵੇ ਔਰ ਦਿਖਾਈ ਕੁਛਨਾ ਦੇਵੇ ॥ ਤਬ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਚ ਦੋਨੇ ਕਹਾਕਿ ਯੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬਕਾ ਪਾਠ ਰੋਜ ਕਰਤਾ ਰਹਾਹੈ ॥ ਅਬ ਹਮ ਇਸ ਨਿਸਪਾਪੀ ਕੋ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਲੋਕ ਕੋ ਲੈਜਾਵੇਗੇ ॥ ਜੇਤੁਮ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀ ਆਤੀ ਤੋ ਅਪਨੇ ਰਾਜਾਸੇ ਪੂਛਲੋ ॥ ਤਬ ਜਮ ਗਣੋਨੇ ਜਾਇਕੇ ਜਮ ਰਾਜ ਜੀਸੇ ਪੂਛਾ ॥ ਇਸ ਤਰਹਸੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕਾ ਵੋਹ ਪਾਪੀ ਹੈ ਔਰ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾਥਾ ॥ ਅਬ ਉਸਕੋ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣ ਜਮ ਪੁਰੀ ਕੋ ਨਹੀ ਆਨੇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਕਜਾ ਆਗਜਾ ਹੈ ॥ ਜਮ ਰਾਜਨੇ ਉਤ੍ਰਦੀਆ ਜੋ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਰੋਜ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਨਿਸਪਾਪ ਹੈ ਉਸਕੋ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣ ਲੈਜਾਂਇ ॥ ਤਬ ਜਮਦੂਤਾਨੇ ਆਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੋਕੋ ਨਿਮਸ-ਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਛਾਂ ਮਹਾਰਾਜਯੇ ਆਪਕੀ ਸਾਮੀ ਹੈ॥ ਯੇਕਥਾ ੧੯੧੬ ਮੇ ਗੁਮਟੀ ਮਹਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਲਾਹੌਰ ਮੇ ਹੁਈ ਹੈ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏਕ ਲਾਹੌਰ ਕਾ ਖਤਤ੍ਰੀ ਸੂਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਉਸਕੀ ਬਦਲੀ ਮਥਰਾ ਮੇ ਹੋਜ਼ਈ ॥ ਵਹ ਕੁਟੰਬ ਸਹਿਤਵਹਾਂ ਜਾ ਰਹਾ ॥ ਵਹੁਭੀ ਹਰਿਰੋਜ ਬੇਨਾਗਾ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਕੋ ਉਠ ਕਰਕੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਉਸ ਕੇ ਪਾਸ ਇਕ ਕਾਹਾਰ ਨੌਕਰ ਰਹੇਤਾ ਥਾ ਵਹ ਕਹਾਰ ਬੇਮਾਰ ਹੋਗਿਆ ॥ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਵਹ ਖਤਤ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਉਸ ਕਹਾਰ ਕਾ ਸਰੀਰ ਛੁਰ ਗਿਆ ॥ ਤਬ ਜਮਗਣੋਨੇ ਆਕਰਕੇ ਫਾਸ ਪਾਈ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੋ ਆਨਕੇ ਨੀਕਾਲ ਦੇਈ ॥ ਜਮਗਣਕੇਹ ਕਿਜੇ ਪਾਪੀ ਹਮਾਰੀਸਾਮੀਹੈ ॥ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣ ਕੇਹੇ ਯੇਹਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਹੈ ॥ ਜਮਗਣੋ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਤੁਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਕੈਸੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੋ ਨਹੀ ਨੇਕਹਾ ਕਿ ਯੇਜੋ ਖਤ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਾਠ ਬੈਠਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਤ੍ਰਿਆਗ ਸਮੇ ਇਸ ਕਹਾਰ ਕਾ ਧਿਆਨ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਾਠ ਮੇ ਥਾ ਔਰ ਕਹੀਂ ਨਹੀ ਥਾ ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਹਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਹੈ ॥ ਜਬਰਨ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੋ ਨੇ ਉਸ ਕਹਾਰ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀ ਵਕੋ ਜਮਗਣੋ ਸੇ ਛੀਨਕੇ ਚਤ੍ਰ ਭੁਜ ਵਿਸ਼ਨੂੰਜੀ ਕਾ ਸਰੂਪ ਬਨਾਕੇ ਬੈਕੁੰਠਕੋ ਲੈਚਲੇ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ ਤਦਦੇਹਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀਵ ਨੇ ਵਸ਼ਨੂੰ ਗਣੋ ਕੋ ਕਹਜ਼ਾ॥ਮੈਨੇ ਇਸਛਤ੍ਰੀਕਾ ਨਿਮਕਖਾਇਆਹੁਆਹੈ। ਮੁਝਕੋ ਉਸ ਛਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਦੋਚਾਰ ਬਾਤੇਂ ਕਰ ਲੈਨੇਦੋ। ਤਬ ਵਸ਼ਨੂੰ ਗਣੋਨੇ ਕਹਾਤਥਾ ਅਸਤ੍ਰ। ਤਬ ਉਸ ਛਤ੍ਰੀਕੋ ਕਹਾਰ ਅਭਿਮਾਨੀ ਦੇਹਵਾਲੇ ਜੀਵਨੇ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਕਹਾ। ਤੂੰ ਮੁਝ ਕੁੰਜਾਨ ਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਛਤ੍ਰੀ ਨੇ ਉਠ ਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰੀ ਹਾਥਜੋੜ ਕੇਹਾਂ ਮੇਆਪ ਕੋ ਜਾਨ ਤਾਹੂੰ। ਆਪ ਵਸ਼ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਹੋ। ਤਬ ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਕਹਿਆ ਮੇ ਕਹਾਰ ਦੇਹਭਿਮਾਨੀ ਜੀ ਵਹਾਂ। ਤੇਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਅਬ ਮੇ ਸ਼ਿਨੂੰਹੁਆ ਹੂੰ। ਤੂੰਜੋਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਥਾ। ਅੰਤਕਾਲਮੇ ਮੇਰਾਧਿਆਨ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਾਠ ਮੇ ਥਾ। ਇਸਲੀਏ ਅਬਮੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਸਰੂਪ ਹੂੰਆ ਹੂੰ। ਮੈਨੇ ਤੁਝਕੋ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਦਰਸਨ ਦੀਆਹੈ। ਜੋਨੇ ਸੁਧਅਵਸਥਮੇ ਅਥਵਾ ਅਸੁਧਅਵਸਥਾਮੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਾਠਕਾ ਕਭੀ ਤ੍ਰਿਆਗ ਨਹੀ ਕਰਨਾ। ਬਸ ਅਬ ਹਮ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਥ ਦੋ ਚਾਰ ਬਾਤੇਂ ਕਰਨੇਕੇ ਵਾਸਤੇ ਤੁਜਕੋ ਦਰਸਨਦੀਆ ਥਾ ਇਤਨੀ ਕਹੇਕੇ ਤਬ ਵਹੁਬੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਹੋਤਾਭਜਾ ॥

ਏਕ ਸਾਮ ਗਾੜ ਨਗਰ ਕੇ ਬੀਚ ਮੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰੇ ਸ੍ਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਬੁਡੇ ਦਲ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਰਹੇ ਹੈ। ਜਦੋ ਚੌਦੇਸੀ ਮਾਰੀ ਹੈ ਬੁਡੇ ਦਲ ਨੇ ਤਬ ਸਬ ਸਿੰਘ ਚੌਦੇਸੀਕੋ ਲੂਟਨੇ ਜਾਪੜੇ ॥ ਇਕ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਰ ਤੇਰਾ ਸਵਾਰ ਬਾਹਰ ਖੜੇ ਰਹੇ ਏਲੂਟਨੇ ਨਾ ਗਏ। ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹੱਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਨ ਸਿਖੋ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤੁਮ ਭੀ ਜਾਉ ਲੂਟੋ ਤੁਮ ਕਿਉ ਖੜੇ ਹੋ ਤਬ ਸਿਖੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਅਰ ਦਾਸ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾ ਆਪ ਕਿਉਖੜੇ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮ ਇਸ ਲੀਏ ਖੜੇ ਹੈ ਜੋ ਥੋੜੀ ਸੀ ਸੈਨਾਭੀ ਸਤਰ ਕੀ ਆਵੇਗੀ ਤੋ ਕਤਲ ਕਰ ਜਾਵੇ ਗੀ ਕਿਉ ਕੇ ਏ ਸਬ ਲੂਟ ਮੇ ਪੜੇ ਹੈ ਜੇਕਰ ਹਮ ਨਾ ਹੋਵੈਗੇ ਦੂਸਰਾ ਸਬਦ ਹੈ ਹਕ ਬਿਗਾਨਾ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਏ ॥ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਹਾਮਾ ਤਾ ਭਰੇ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾਰ ਨਾ ਖਾਇ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰਦਾਰ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਵਾ ਸ੍ਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘਨੇ ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀ ਵੀ ਨਹੀ ਲੂਟਤੇ। ਦੂਸਰਾ ਆਪ ਕਾ ਲੂਟਨਾ ਛੋਡ ਕੇ ਹੋਰਕਿਆ ਲੂਟਨ ਹੈ ਤਬ ਹਜੂਰ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੂਏ ਤਾ ਫੇਰ ਸ੍ਰੀ ਹਜੂਰ ਜੀਨੇ ਸ੍ਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤੁਮਾਰੇ ਘ੍ਰਜੋ ਬੀਬੀ ਸੁਖਾ ਹੈ ਸੋ ਸ੍ਰਦਾਰ ਨੰਥਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇ ਦੇਓ ॥ ਹਮਾਰਾ ਸਿਖ ਇਸ ਕੇ ਘ੍ਰ ਆਵੇਗਾ ਤਾਂ ਸ੍ਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਤਬਚਨ ਕਹਕੇ ਆਪਨੀ ਬੀਬੀ ਕਾ ਵਿਵਾਹ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਉਨਕੇ ਘ੍ਰਮੇ ਸ੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੇਠੇ ਪੁਤ੍ਰ ਫੇਰ ਜੋ ਸਿਖ ਲੂਟ ਮਾਰ ਕਰਨੇ ਗਏ ਥੇ ਓ ਜਦ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾ ਸਭਕੋ ਭੁਖਲਗੀ ਤਾਂ ਹਲਵਾਈ ਕੀ ਦੁਕਾਨ ਪ੍ਰ ਆਏ ਔਰ ਉਸ ਕੋ ਕਹਾ ਕੇ ਏਲੈ ਤੇ ਸਾਨੂ ਮੋਤੀ ਚੂਰ ਕੇ ਲਡੂ ਦੇਦੇ ਉਨੇ ਕਹਿਆ ਲਿਆਉ ਤਬ ਸਬ ਸਿਖਾ ਹੀਰਾ ਪੰਨਾ ਜਵਾਰਾਤ ਜੋਲੂਟ ਸੇ ਲਿਆਏ ਥੇ ਸੋ ਛਾਬੇ ਮੈ ਬੁਕ ਭਰ ੨ ਕੇ ਪਾਨੇ ਗਏ ਹਲਵਾਈ ਨੇ ਭੋਲੇ ਸਿਖ ਸਮਜ ਕੇ ਕਹਿਆ ਹੋਰ ਪਾਉ ਏ ਥੋੜੇਨੇਤਾ ਹੋਰ ਬੁਕ ਭਰਕੇ ਪਾਏ ਦੇਖੋ ਲੂਟਮਾਰ ਕਰਕੇ ਇਤਨਾ ਪਦਾਰਥ ਫੇਰ ਮੋਤੀ ਚੂਰਕੇ ਲਡੂ ਖਾ ਕੇ ਦੇ ਦਿਤਾ। ਉਸ੍ਰਦਾਰ ਨੰਥਾ ਸਿੰਘ ਵਾ ਸ੍ਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੜੇ ਗੁਰੂ ਬਾਨੀ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਥੇ ਰੋਜ ਸੁਖਮਨੀ ਜਾਪ ਜਪ ਸਵਏ ਚੰਡੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਹੋਰ ਸਭ ਬਾਨੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਤਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਦੇ ਸੇ ਆਏਗਏ ਮੰਤ ਸਿਖ ਕੀ ਭੀ ਸੇਵਾਕਰਤੇ ਥੇ ਆਪਨੇ ਗਰਸਤਧਮ ਮੇ ਪੂਰੇ ਥੇ। ਸ੍ਰਦਾਰ ਨੱਥਾਸਿੰਘ ਕੇ ਘ੍ਰਮੇ ਦੋ ਪੁਤ੍ਰ ਹੂਏ ਤੇ ਸ੍ਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘ੍ਰਵੀ ਦੋ ਪੁਤ੍ਰ ਹੂਏਸੇ ਇਕ ਵਾਰ ਕਾਰਤਕ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੇ ਬੜੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਸ੍ਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥

ਜਾਉ ਪੁਤ੍ਰ ਬਾਹਰ ਸੇ ਕੁਛਾਕਟ ਲਿਆਉ ਹੋਰ ਜਿਤਨੀ ਸ਼ਰੀਰ ਤਿਆਗ ਕੀ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਕਠੀ ਕਰਾਲਏ ਬਡੇ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹ ਏਹ ਕਿਆ ਕਰਨੇ ਲਗੇ ਹੋ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘਨੇ ਕੇਹਾ ਕਿ ਅਬ ਹਮ ਸ਼ਰੀਰ ਤਿਆਗੇ ਗੇ ਫੇਰ ਬੜੇ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਾ ਕਿ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿ ਆਪਕੀਆਗਿਆ ਮੋੜਤਾ ਨਹੀ ਸਕਤੇਪ੍ਰਭੂਅਬਆਪ ਸ਼ਰੀਰ ਤਿਆਗੋਗੇ ਤਾਂਸਾਡੇ ਦੇਵੇਂ ਫਸਲ ਮਾਰੇ ਜਾਨਗੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸੌਣੀਦਾ ਅਜੇ ਬਾਹਰ ਖੜਾ ਹੈ ਤੇ ਹਾੜੀ ਦਾ ਅਜੇ ਬੀਜਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤੁਸੀ ਸ਼ਰੀਰ ਤਿਆਗੋਗੇ ਤੇ ਸਭਨੀ ਪਾਸੀਉ ਲੋਕ ਆਵੇਗਾ ਤੇ ਅਸੀ ਉਸ ਵਿਚ ਰੁਕ ਜਾਵਾਗੇ ਤੇ ਸੌਣੀ ਬਾਹਰ ਉਜੜ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਹਾੜੀ ਬੀਜੀ ਨਹੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਦ ਪਿਤਾਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੁਸੀ ਕਹਦੋਂ ਵੇਹਲੇ ਹੋਵੋਗੇ ਤਬ ਜੇਠੇ ਪਤ੍ਰਨੇ ਕਹਾਕਿ ਹੇ ਪਿਤਾਜੀ ਜੇਠ ਵਿਚ ਅਸੀ ਵੇਹਲੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ਕਹਣ ਲਗੇ ਹਛਾ ਹੇਪੁਤ੍ਰ ਏਹ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਸਬ ਉਠਾਲਉ ਜਦੋ ਤਸੀ ਵੇਹਲੇ ਹੋਵੇਂਗੇ ਤੇ ਅਸੀ ਤਦੋ ਸ਼ਰੀਰ ਤਿਆਗੋਂ ਗੇ ਜਬ ਜੇਠਕਾ ਮਹੀਨਾ ਅਠਵਾ ਆਇਆ ੧੫ ਬੀਸ ਦਿਨ ਜੇਠ ਬੀਤ ਗਿਆ ਤਬ ਜੇਠਾ ਪੁਤ੍ ਦਰਵਾਜੇ ਮੇ ਬੈਠਾਥਾ ਤਦ ਸਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘਜੀ ਬਾਹਰੋ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਆਏ ਜੇਠੈ ਪੁਤ੍ ਦੀ ਤਰਫ ਵੇਖਕੇ ਕਹਾ ਕਿ ਅਬ ਤੋ ਯਾ ਨਹੀਂ ਤਬ ਪੁਤ੍ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਾ ਹਾਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਵੇਹਲੇ ਹਾਂ ਹਾਛਾ ਜਾਉ ਬਾਹਰ ਸੇ ਕਛ ਕਾਟ ਲਿਆਉ ਹੋਰ ਫਲਗਰੀ ਰੇਤ ਤੀਜਾ ਜਲਤੇ ਤੁਲਸੀ ਡਲ ਆਦਿਕ ਚੰਦਨ ਆਦਿਕ ਸਬ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਕਠੀ ਕਰਲਈ ਤੇ ਭਲਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸੰਤਾਂ ਸਾਧਾਂਨੂੰ ਨੇਉਂਦਾ ਦੇ ਦਿਉ ਉਨਾਂਨੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕੀਆ ਅਗਲ ਦਿਨ ਜਬ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕੀਆ ਤਬ ਸਾਧੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਭ ਇਕਤ੍ ਹੁਏ ਤਬ ਸਭ ਪੰਗਤਾਂ ਕੇ ਬੀਚਮੈ ਆਪਨਾ ਬਿਸਤਰਾ ਕੀਆ ਔਰ ਸਭ ਪੰਗਤਾਂ ਕੋ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਸਭਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਆ ਦਛਨਾ ਸਭਕੋ ਦੀਆ ਜੈਸਾ ਦੇਖਾ ਰੋਕ ਵਾਲੇ ਕੋ ਰੋਕ ਕਪੜਾ ਵਾਲੇਕੋ ਕਪੜਾ ਦੀਆ। ਤਦਨੰਤ੍ ਸਭ ਕੁਟੰਬੀਆਂ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਕੇ ਉਸ ਬਿਸਤ੍ ਪਰ ਆਪ ਬਿਰਾਜ ਗਏ। ਔਰ ਸਭ ਸੰਗਤਕੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿ ਗਰੂ ਜੀਕੀ ਫਤੇ ਬੁਲਾਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਕਪੜਾ ਲੈਲਿਆ ਮਾਨੋ ਅਗੇ ਹੀ ਸੋਏ ਪੜੇ ਨੇਜੀ ਦੇਖੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਪ੍ਰਤਾਬ ਕੇ ਗਰਸਤੀ ਹੋਨਾ ਹੋਰ ਇਛਾ ਚਾਰੀ ਹੁਏ ਜਦ ਚਾਹਿਆ ਸ੍ਰੀਰ ਤਿਆਗ। ਦੀਆ ਹੈ ਹੋਰ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਬਿਸਨੰਦਾਸਜੀਨੇ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਸ੍ਰੀਰ ਤਿਆਗ ਦੀਆਹੈ ਐਸਾ ਪ੍ਰਮੇਸਰਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਪ੍ਰਤਾਬ ਹੈ ॥

ਤੁਰਕਸ ਤਾਨ ਦੇਸ ਮੈਸੇ ਏਕ ਕਾਜੀ ਪਸ਼ਾਵਰ ਕੋ ਚਲਿਆ ਨਾਲ ਕੁਟੰਬਕੋ ਲੈਲਿਆ ਜਦ ਕੁਜ ਮੰਜਲ ਗਏ ਏਕ ਨਦੀ ਆਈ ਜੋਕੇ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਜਿਸਮੇਂ ਵੰਜ ਚਪਾ ਨਾ ਲਗੇ ਯੇ ਅਗਾਧ ਪਾਨੀ ਅਗੇ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਨਦੀ ਆਈ। ਉਸ ਨਦੀਕੇ ਪਾਰ ਉਤਰਨੇ ਕੇ ਲੀਏਏਕਨਾਉਕਾਜੋਪਥਰਕੀਹੈਔਰਮਲਾਹਬਾਂਦਰਥਾਉਸਨਾਉਕਾਪਰਕਾਜੀਕੁਟੰਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਮੇਤ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਦਰ ਬੋਲਾ ਸੁਨੋ ਭਾਈ ਪਾਰ ਜਾਨੇ ਵਾਲੇਉ ਇਸ ਦਰਆਓ ਵਿਚ ਵੰਜ ਚਪਾ ਨਹੀ ਲਗਦਾ ਕਬੀ ਤੁਮਨੇ ਦੇਖਾ ਭੀ ਨਹੀਕੇ ਬਾਦਰ ਮਲਾਹ ਤੇ ਪਥਰ ਕੀ ਬੇੜੀ ਪ੍ਰਸ਼ੂ ਕਾਜੀਬੋਲਾ ਕੇ ਕੈਸੇ ਬੇੜੀ ਪਾਰ ਹੋਤੀਹੈ॥ਉਤਰ॥ ਏ ਬੇੜੀ ਸਚ ਨਾਲ ਪਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਤੁਸੀ ਸਚ ਬੋਲੋ ਤਾਂ ਪਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਪਹਲੇ ਕਜਾਇਟ ਬੋਲੀ ਕੋਏ ਜਿਤਨੇ ਲੜਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਹੈਨ ਇਨਮੈ ਕਾਜੀਕਾ ਕੋਈ ਨਹੀ! ਤਬ ਬੇੜੀ ਚਤੁਥਾ ਹਿਸਾ ਚਲਗਈ। ਫੇਰ ਕਾਜੀ ਕੀ ਦਾਸੀ ਬੋਲੀ ਮੈ ਅਜਤਕ ਕਦੇ ਸਚਾ ਖਾਨਾ ਕਾਜੀ ਨੂੰ ਨਹੀ ਖਲਾਇਆ ਪੈਹਲੇ ਆਪ ਖਾਕੇ ਪਿਛੋ ਖਲਾਇਆ ਤਬ ਬੇੜੀ ਅਧੇ ਪਾਨੀ ਮੇ ਚਲੀ ਗਈ ਤਬ ਕਾਜੀ ਬੋਲਾ ਜੋਕੇ ਮਸੀਤ ਮੇ ਆਤਾ ਥਾ ਤਾਂਮੈ ਜਾਨਤਾਥਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਜਲਿਆਇਆ ਹੈ ਜਦਵੋ ਖੁਰਕਨ ਲਗੇ ਤਬ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਥਾ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਜ ਕਡਨ ਲਗਾਹੈਮੇਰੇ ਦਿਲਮੇ ਖੁਦਾਕਾਯਾਦ ਕਰਨਾ ਔਰ ਰਹਮ ਕਰਨਾ ਥਿਲ ਕੁਲ ਨਹੀ ਥਾ ਰਿਸਵਤ ਲੈਕੇ ਸਚੇਕੋ ਝੂਠਾ ਝੂਠੇ ਕੋ ਸਚਾ ਕਰਦੇਨਾ ਏਮੇਰਾ ਕਾਮਥਾ ਤਾਬੇੜੀ ਚਉਥਾ। ਹਿਸਾ ਬਾਕੀਰੈਗਈ ਤਾਂ ਬਾਦਰ ਬੋਲਾ ਏਹੋ ਜੇਹੇ ਕੁਲੇ ਮਾਨਸਾਂਦਾ ਮੈ ਕਦੇ ਨਹੀ ਪੂਰਪਾਰ ਲਗਾਇਆ ਤਾਂ ਬੇੜੀ ਪਾਰ ਹੋਗਈ। ਉਕਾਜੀ ਆਪਨੇ ਦਿਸਾਂਕੋ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਸਕਾ ਭਾਵ ਅਰਥ ਏਹੈ। ਮਨ ਬਾਦਰ ਚਿਤ ਕਾਜੀ ਹੈ ਨਿਪਰਵਰਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਤਿਰਸ੍ਨਾ ਆਦਿਕ ਬਾਲਕ ਹੈ ਮਨੁਖਕਾ ਸ੍ਰੀਰ ਪਥਰ ਕੀ ਨਾਵ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਰੁਪੀ ਨਦੀ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਏਹ ਬੇੜੀ ਸਤ ਧਰਮਸੇ ਪਾਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ। ਏਸਾਖੀਆਂ ਦੋਵੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਰਸਨਾ ਸੇ ਸੁਨਕੇ ਲਿਖੀਆਂ ਹੈਂ॥

ਦਖਨ ਤੈਲੰਗ ਦੇਸਮੇ ਬਿਜਵਾੜੇ ਨਾਮਏਕ ਨੰਗਰ ਮੇ ਏਕ ਬਰਾਮਣ ਰੈਹਤਾ ਥਾ ਤਬ ਉਸਕੀ ਕਨਜਾਂ ਜਥ ਵਰ ਲਾਇਕ ਹੋਈ ਤਾਂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਪ੍ਰ ਸੋਨਿਰਧਨ ਥਾ ਤਬ ਉਸਨੇ ਸੁਰਸਤੀ ਵਰ ਦੇਵਤਾਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕੀਆ ਪਦਤੀ ਦੇਖਕੇ ਕੇ ਜੋਸਵਾ ਲਖ ਜਾਪ ਕਰੇ ਤਬਸੁਰਤੀਸਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਮਨ ਵਾਂਛਤ ਵਰ ਦੇਤੀਹੈ॥ ਉਸਨੇ ਸਵਾ ੨ ਲਖ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਕਾ ਜਪ ਬਾਈਸਵਾਰੀ ਕੀਆ ਚੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਤਬ ਬੀ ਸੁਰਸਤੀ ਨੇ ਦਰਸਨ ਨਾ ਦੀਆ ਤਬ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੋ ਬੜਾ ਕਰੋਧ ਹੁਆ ਔਰ ਆਸਨ ਹੋਰ ਸਾਮਗਿਰੀ ਜੋ ਸਾਰੀ ਥੀ ਸਭ ਚਰਸਨ ਗੰਗਾਮੇ ਫੈਕਦੀਆ ਔਰਕਹਾ ਕੇ ਏਸਾਸਤਰ ਸਭ ਝੂਠੇ ਹੈਨ ਐਸੈ ਕਹਕੇ ਸੰਨਿਆਸ ਲੇ ਲੀਆ ਜਬ ਉਸਕੋ ਸੰਨਿਆਸ ਲੀਏ ਥੋੜੇ ਦਿਨ ਹੁਏ ਤਬ ਇਕ ਦਿਨ ਕਿਰਸਨਾ ਗੰਗਾ ਕੇਤੀਰੇ ਸਿਲਾ ਪ੍ਰ ਬੈਠਾ ਥਾ ਤਬ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਏਕ ਪਾਂਚ ਬ੍ਰਸਕੀ ਕਨਜ਼ਾਂ ਬੜੇ ਦਿਖੰ ਰੂਪਵਾਲੀ ਦਹਨੀ ਤਰਫ ਖੜੀ ਹੈ ਤਬ ਇਸਨੇ ਦੇਖਕੇ ਪੂਛਾ ਤੂੰ ਕੋਨ ਹੈ ਭਗਵਤੀ ਈਹਾਂ ਕਿਉ ਖੜੀ ਹੈ ਤਬ ਕਨਜਾਂਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜਿਸਕਾ ਤੁਮਨੇ ਅਰਾਧ ਕੀਆ ਥਾ ਵੋ ਮੈਹਾਂ ਤਬ ਪ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਾ ਕੇ ਜੋਇਕਵਾਰੀ ਸਵਾਲਖ ਜੋਪੁਰਸ਼ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮੈ ਬਾਈਸ ਵੇਰੀ ਸਵਾ ੨ ਲਖ ਕੀਆ ਤਬ ਕਿਉ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਨਜਾਂ ਵਾਰ ॥ ਤੈਨੂੰ ਆਪਨੇ ਪਾਪੋ ਕੀਖਬ੍ਰਰੀਹੈ ਕੇ ਤੈਨੇ ਕਿਤਨੇ ਕੀਐ ਹੈ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਮੇ ਬਾਇਸ ਗਉਹਤਿਆ ਕਰੀ ਹੋਈਹੈ ਜੋਤੁਮਨੇ ਅਗੇ ਬਾਈ ਵੇਰੀ ਜਪਕੀਆ ਉਸਸੇ ਤੁਮਾਰਾ ਹਤਿਆਕਾ ਪਾਪ ਦੂਰਹੁਆ ਭੀਹੈ ਜੇਕਰ ਤੂੰ ਇਕ ਵਾਰੀ ਹੋਰ ਜਪ ਕਰਤਾ ਤਾ ਮੈ ਦਰਸਨ ਦੇਤੀ ਪਰੰਤੂ ਮੈ ਹੁਨ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਹੈ ਤੁਮਨੇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਝੂਠਾ ਕੀਆ ਇਸਵਾਸਤੇ ਮੈ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਕੇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਝੂਠ ਨਹੀ ਮਾਨੁਖ ਆਪਨੇ ਪਾਪ ਨਹੀ ਵਿਚਾਰਤਾ ਔਰ ਸਾਸਤ੍ਰਕੋ ਝੂਠਾ ਕਾਹਤਾਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰੀ ॥ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਕਹੂ ਮਤ ਝੂਠੇ ਝੂਠਾ ਜੋ ਨਾ ਬਿਚਾਰੇ॥ ਅਬਮੈਨਬਾਂ ਛਤ ਵੈਰਮੈਗਲੈ । ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਨੈ ਕਹਾ ਅਬ ਮੈ ਕਿਆ ਕਰੂ ਅਬ ਮੈਪਾਪੀ ਹੋਤਾ ਹੂੰ ॥

ਤਬ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਨੇ ਕਹਾ ਮੇਰਾ ਆਨਾ ਬਿਅਰਥ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬਵੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਾ ਕੇ ਤੇਰਾ ਆਨਾ ਬਿਅਰਥ ਨਹੀ ਥਾ ਜਿਸ ਸਿਲਾ ਪ੍ਰਮੈ ਬੈਠਾਂ ਹਾਂ ਏ ਕੰਚਨ ਕੀ ਹੋਜਾਵੈ ਔਰ ਜਿਥੇ ਮੈ ਜਾਬੈਠਾਂ ਮੇਰੇ ਨੀਚੇ ਬਛਾਦਿ ਆਕਰ ਜਿਥੋ ਉਠਾ ਉਥਾਂ ਉਠਾਕੇ ਮੇਰੇ ਪਿਛੇ ਤੁਰਆਕਰ ॥ ਤਬ ਵੋ ਸਿਲਾ ਕੰਚਨ ਕੀ ਹੋਗਈ ਔਰ ਜਿਥੇ ਉਜਾਵੈ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਸਿਰਪ੍ ਸਿਲਾ ਉਠਾਲੀਆ ਕਰੇ ਜਿਥੇ ਬੈਠੇ ਵਛਾਦਿਆ ਕਰੇ । ਇਸੀਚਾਲ ਸੇ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਗੁਜਰ ਗਿਆ ਇਸੀਤਰਾਂ ਜਬ ਦੇਵਤਾਉਕੋ ਅਬਦਾਪੈਦੀਹੈਤਾਂ ਭੀਸੰਤਾਂ ਦੁਵਾਰਾ ਨਿਵਰਤ ਹੋਤੀਹੈ । ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚਰਦੇ ੨ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰੇ ਜਾ ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਸਾਮਨੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਥਾ ਉਸ ਕੇ ਸਾਮਨੇ ਯੇ ਭੀ ਜਾ ਬੈਠੇ ਤਬ ਏਕ ਸੰਤ ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਮੇਸੇ ਨਿਕਲ ਕਰ ਗੰਗਾਜੀਕੇ ਅਸਨਾਨਕੋ ਆਇਆ ਸੰਤ ਕੋ ਦੇਖ ਕਰ ਕਹਨ ਲਗਾ ਕੇ ਯੇਕਿਆ ਸਾਂਗ ਬਨਾ ਹੁਆਹੈ ਤਬ ਉਸਨੇ ਮਹੰਤੋ ਸੇ ਬਾਤ ਕਰੀ ਤਬ ਸਭ ਸੰਤ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਬ ਸੰਤਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਏ ਕਿਆ ਸਾਂਗ ਬਨਾ ਹੈ ਏ ਕੰਨਿਆ ਕੌਨਹੈ ਆਪ ਕੌਨਹੋ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣਨੇ ਕਹਾਕੇ ਇਸ ਕੰਨਿਆ ਹੀਸੇ ਪੂਛੋ ਤਬ ਸਰਸ੍ਵਤੀਜੀਨੇ ਪਿਛਲੀ ਸਾਰੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਦੀ ਜੋ ਵਰਤੀ ਥੀ ਔਰ ਸੰਤਾਂਸੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕਰਕੰਨਜਾਂਨੇਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀਕੇਆਪਕੇਛੁਡਾਏਸੇ ਛੁਟਤੀ ਹੋ ਸੋਤੋ ਆਪਨੇ ਬਚਨਸੇ ਬਧੀ ਗਈ ਹੂੰ ਆਪ ਇਸ ਅਬਦਾ ਸੇ ਛੁਡਾਉ ਤਉ ਛੁਟਤੀ ਹੂੰ ਤਬ ਮਹੰਤੋ ਨੇ ਉਨ ਸੰਤੋਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥਜੋੜੇਕੇਕਹਾਦੇਵਤਾਕੋਬਹੁਤਦੁਖ ਨਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਨਾ ਚਾਈਏ। ਅਬ ਇਸਕੋ ਜਾਨੇ ਦੇਵੋ ਤਬ ਸੰਤਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਕੇ ਕਹਿਨੇ ਸੇ ਇਸਕੋ ਜਾਨੇ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਨਹੀਤੇ ਇਸਕੋ ਛੋਡਨੇ ਕੀ ਅਬੀ ਮੇਰੀ ਮਰਜੀ ਨਹੀਸੀ ਇਸਕਾ ਭਾਵ ਯੇਹ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜਕੇ ਵਾਸਤੇ ਜਪ ਅਥਵਾ ਕਿਸੇ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕਰੇ ਅਰ ਉਹ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਨ ਹੋਵੇ ਤੇ ਦੇਵਤਾਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾ ਸਮਝੇ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਸਮਝੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੋ ਔਰ ਦੇਵਤਾਕੋ ਝੂਠਾ ਨਾ ਕਰੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂਕੇ ਦੇਖੇਤੇ ਸਮਝੇ ਮੇਰੇ ਪਾਪ ਕਿਤਨੇਕੁਹੈਨ ॥ ਇਤਿ ਆਲੰਗ ॥ ਪੁਨੇ ਸਤਾਰੇ ਕਿ ਜਿਲੇਮੇ ਇਕ ਗ੍ਰਾਮਸੇ ਦੋ ਸ਼ਕਾਰੀ ਮੁਸਲ ਮਾਨ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਉਠਕੇ ਸ਼ਕਾਰਕੇ ਵਾਸਤੇ ਚਲੇ ਏਹਜਬ ਬਾਹਰ ਜੰਗਲਮੈ ਪਹੁੰਚੇ ਔਰ ਏਕ ਦਿਸਾ ਬੈਠ ਗਿਆਤੇ ਇਕ ਅਰੀ ਲੰਘ ਗਿਆ ਇਕ ਬਨਮੇ ਸੇ ਸੂਰ ਆਕੇ ਜੋ ਦਿਸਾ ਬੈਠਾਥਾ ਉਸਕੇ ਨੀਹੇਹਕੇ ਲੰਘਿਆ ਹਡਸੇ ਉਸਕੋ ਚੀਰਕੇ ਸੁਟ ਗਿਆ ਤਬ ਉਸ ਮੁਸਲਮਾਨਦੇ ਮੁਖਸੇ ਨਿਕਲਾ ਮਰੇਤੋ ਸਹੀ ਪਰਰਾਮ ਹੋਕੇ ਮਰੇ ਪਹਿਲੇ ਜੰਮ ਗਨੌਨੇ ਉਸਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਪਾਈ ਫੇਰ ਵਿਸਨੂੰ ਗਨੌਨੇ ਆਨਕੇ ਨਿਕਾਲ ਦੇਈ ਜੰਮਗਨੌਸੇ ਬੋਲੇ ਜਿਹ ਤੁਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਨਹੀ ਯੇਹ ਹਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਹੈ ਤਬ ਜਮਗਨੌਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਤੁਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਨਹੀ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸਾਰੀ ਉਮਰਦਾ ਪਾਪੀ ਜਿਹ ਹਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਹੈ ਤਬ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਨੌਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਰਤੀ ਵਾਰ ਇਸਨੇ ਕਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਰਾਮ ਮੇਰੀ ਰਛਾ ਕਰੋ ਅੰਤਕੇ ਸਮੇ ਇਸਨੇ ਹਮਾਰੇ ਸੁਆਮੀ ਕਾ ਨਾਮ ਲੀਆ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਸੁਆਮੀ ਕਾ ਜਿਹ ਹੁਕਮ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਮੈ ਥੀ ਹਮਾਰਾ ਨਾਮ ਏਕ ਵਾਰ ਲੇਵੇ ਹੇ ਰਾਮ ਐਸਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰੇ ਉਸਕੋ ਮੇਰੇ ਪਾਸਲੈਆਓ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰਗਣ ਬੁਲਾਦਿ ਕਾਰਸੇ ਜੰਮਗਣੋ.. ਛੀਨ ਕਿ ਉਸ ਮੁਸਲਮਾਨਕੇ ਦੇਹ ਅਭਮਾਨੀ ਕਿ ਜੀਵਕੋ ਵਿਸ਼ਨੂ ਗਣ ਬੈਕੁੰਠਕੋ ਲੈਗਏ ਹੈ ਐਸਾ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਜੀ ਕਾਨਾਮ ਪਤਿਤਪਾਵਨ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰਸਮ੍ਰਿਤੀ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਭਏ ਹਰਨਹਰੀ ਆ ਨਾਥਕੇ ਨਾਥ ਕਹੁ ਨਾਨਕਤਿਜਾਨੀਉਸਦਾ ਵਸਤ ਤੁਮਸਾਥ ॥ ਇਤੀ ਅਲੰਗ॥ ਮ੍ਰਿਜਾ ਪੁਰ ਗੰਗਾਜੀਕੇ ਤੀਰੇ ਏਕ ਲਛਮੀਨਰਾਇਣ ਨਾਮ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪ੍ਰਸਿਧਥਾ ਬਜਾਜੀ ਦੀ ਹਟੀ ਕਰਤਾਥਾ ਉਸਕਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਜਮਾਂਦਾਰਕੇ ਸਾਥ ਉਸਕਾ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾਥਾ ਦੋ ਬਰਸ ਪੀਛੇ ਕਿ ਡੇਢ ਬਰਸ ਪਿਛੇ ਉਹ ਆਇਆ ਮ੍ਰਿਜਾਪੁਰ ਮੇ ਤਬ ਵਹੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਉਸਕੇ ਹਿਸਾਬਕੀ ਕਿਤਾਬ ਲੈਕੇ ਉਸਕੇਪਾਸਆਇਆ ਔਰਕਹਾਕੇਮੈ ਖਾਨਜੀ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਆਪਣਾ ਹਿਸਾਬ ਲੈਲੇਦੇਨੇਕਾ ਕਰਲਉ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਾਕਿ ਖਾਨਾ ਖਾਲੇਉ ਫਿਰ ਤੇਰੇ ਸਾਥ ਹਿਸਾਬ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤਬ ਉਸ ਜਮਾਦਾਰਨੇ ਸੀਸੀਮੇ ਸੇ ਇਕ ਮਸਾਲਾ ਪਹਿਲੇ ਪਾਇਆ ਜਬ ਉਹ ਖਾਨਾ ਖਾਚੁਕਾ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਣ ਕੋ ਕਹਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿ ਲਿਆ ਭਾਈ ਕਿਤਾਬ ਤਬ ਵਹੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਾ ਕਿ ਖਾਂਨਜੀ ਕਿ ਆਪਨੇ ਖਾਨੇ ਮੇ ਕਿਆ ਮਸਾਲਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਮੁਝੇ ਬਤਾ ਤਿਸ ਜਮਾਦਾਰਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੀ ਰਜ ਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਾ ਤੁਮਾਰਾ ਯਕੀਨ ਮਕੇਮੈਹੈ ਕਿਰੀਗਾਜੀ ਮੇ ਤੁਹਾਡਾ ਯਕੀਨ ਕੈਸੇ ਹੋਗਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੇ ਏਹ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾਤੀਰਥ ਹੈ ਤਬ ਵਹੁ ਜਮਾਦਾਰ ਬੋਲਾ ਮੁਝਕੋ ਆਪਣੀ ਆਂਖਸੇ ਦੇਖਕੇ ਪਕੀਨ ਆਇਆ ਹੈ ਜੋਮੈ ਕਿਤੇ ਅਗਲ ਬਗਲ ਮੈ ਜਾਤਾ ਹੂੰ ਗੰਗਾਜੀਕੀ ਰਜਮੈ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰਖਤਾ ਹੂੰ ਆਪਣੇ ਖਾਨੇਕੇ ਵਖਤ ਆਪਣੇ ਖਾਣੇਮੇ ਭਾਲ ਲੇਤਾਹੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਾ ਕਿ ਏ ਕੈਸੇ ਤੁਮਨੇ ਆਂਖਸੇ ਦੇਖ ਹੈ ਤਬ ਵਹੁਖਾਨ ਬੋਲਾ ਏਹਾਂ ਮ੍ਰਿਜਾਪੁਰਸੇ ਬਾਰਾਂਕੋਸ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਪਾਰ ਕੇਤੀਰ ਪੁਰ ਏਕ ਹਿਡੀਆ ਨਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ ਤਹਾਂ ਹਮ ਤਸੀਲ ਕਰਨਵਾਸਤੇ ਗਏ ਏਕਮੈ ਥਾ ਤੀਨ ਸ਼ਪਾਹੀ ਔਰਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਪਾਹੀਉਮੇ ਮੇਰਾਭਾਈਬੀਥਾ ਜਥ ਹਮ ਗੰਗਾਜੀਕੇ ਤੀਰਪੁਰ ਗਏ ਤਸੀਲ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਮੈਤਾ ਪਸਾਬ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਔਰ ਮੇਰਾ ਭਾਈ ਦੋਨੂੰ ਤੇ ਸ਼ਪਾਈ ਅਗੇ ਟਰੇ ਪਸਾਬ ਕਰਕੇ ਮੈ ਉਠਿਆ ਤਾਂ ਕਿਆ ਦੇਖਾ ਜੋ ਬਿਰਛ ਉਪ੍ਰਚਾਰ ਆਦਮੀ ਬੈਠੇ ਹਸ ਰਹੇ ਹੈਨ ਮੈ ਆਪਨਾ ਨਲਾ ਬਨਕੇ ਸਿਧੀ ਬੰਦੂਕ ਕੀਤੀ ਤੇ ਨਸਾਨ ਸਾਮਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂਉ ਬੋਲੇ ਤੇਰੀ ਬੰਦੂਕਨਾਲ ਅਸੀ ਨਹੀ ਮਰਦੇ ਤੇ ਨਾਹੀ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਮਰਦੇਹਾਂ ਤਾਂ ਫੇ ਮੈ ਬੋਲਿਆ ਕੇ ਤੁਸੀ ਮੈਨੂ ਦੇਖਕੇ ਹਸੇ ਕਿਉਹੋ ਤਾਂ ਫੇਰ ਉਨਾਂ ਕਹਿਆ ਕੇ ਏਜੋ ਤੇਰਾ ਭਾਈ ਅਗੇ ਜਾ ਰਿਆਹੈਉਹਕਲ ਖੀਰ ਖਾਕੇ ਮਰੇਗਾ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਲੇਗਾ ਅਜ ਤੇਰਾ ਭਾਈ ਕਲ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਭਾਈ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਮੈ ਅਪਨੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਰਲਕੇ ਗੰਗਾ ਪਾਰ ਹੋਗਏ ਹੰਡਿਆਂ ਗਾਂਉ ਮੇ ਰਾਤ ਰਹੇ ਸਵੇਰੇ ਉਠਕੇ ਮੈ ਦੂਸਰੇ ਗਾਉ ਤਸੀਲ ਕਰਨੇ ਗਿਆ ਭਾਈ ਮੇਰਾ ਉਥੇ ਹੀ ਰਿਆ ਜਥ ਚਾਰ ਘੜੀ ਦਿਨ ਚੜਿਆਂ ਤਾ ਮੇਰਾ ਭਾਈ ਸਾਮਿਆਂ ਸੇ ਬੋਲਾ ਮੈਨੂ ਬੜੀ ਭੁਖ ਲਗੀਹੈ ਮੈਨੁ ਕੁਜ ਖਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਦੇਉ ਸਾਮੀਆਂਨੇਬੋਲ-ਕੇ ਕਹਇਥੇ ਕੋਈ ਦੁਕਾਨ ਨਹੀ ਜੋ ਹਮ ਕੁਛ ਲੈਦੇਵੇ ਨਾਂਤੋ ਹਮਾਰੇ ਅਥੀਕੁਛ ਤਿਆਰ ਹੁਆਹੈ ਜੋ ਕਛ ਦੇਵੀਏ ਜੀ ਸ੍ਰਿਫ ਰਾਤ ਕੀ ਬਾਸੀਖੀਰ ਉਖਕੇ ਰਸਕੀਹੈ ਜੋਆਪ ਖਾਉ ਤਾਂ ਲਿਆਦੇਵੀਏ ॥ ਤਬ ਵੋ ਬੋਲਾ ਲਿਆਉ ਜੋ ਕਛ ਹੈ ਸੋਈ ਦੇਉ ਉਨਾ ਨੇ ਥਾਲੀ ਖੀਰ ਕੀਭਰ ਦੇ ਤੇ ਨਾਲ ਇਕ ਲੋਟਾ ਗੰਗਾ ਜਲ ਕਾਭਰ ਕੇ ਰਖਦੀਆ ਜਥ ਉਸਨੇ ਖਾ ਲੀਆ ਤਾਂ ਘੜੀ ਬਾਦ ਉਸਨੂੰ ਕੈ ਹੋਨੀ ਸ਼ਰੂ ਹੋਗਈ ਤਾਂ ਘੜੀ ਬਾਦ ਮ੍ਰ ਗਿਆ ਜਥ ਮੈ ਤਸੀਲ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆਇਆ ਰਾਤ ਕੋ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਮੇ ਸੋਕ ਹੁਆ ਕੇ ਚਲਕੇ ਪੰਜੇ ਆਦਮੀਦੇਖਾਂ ਤਾਂਮੈ ਦੋ ਸਪਾਇਆ ਨੂੰ ਅਗੇ ਟੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਿਤਾ ਤੇਸੈ ਪਸਾਬ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਦੇਖਾ ਕਿਆ ਜੋ ਤਿਨ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹੈਨ ਤੇ ਰੋ ਰਹੇ ਹੈਨ ਤਾਂਸੈ ਪੁਛਆ ਕੇਕਲਖੁਸੀ ਮਨਾਦੇਸਾਉ ਤੇ ਪੰਜ ਹੋਨਾ ਥਾ ਹੁਨਤਸੀ ਤੂੰ ਬੈਠੇ ਹੋ ਕਿਆ ਸਬਬ ਹੈ ਰੋ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਬੋਲੇ ਕੇ ਜੇੜਾ ਤੇਰਾ ਭਾਈ ਥਾ ਉਸਕੋ ਕੈ ਹੋਸੀ ਥੀ ਤਬ ਜ ਸਾਡਾ ਭਾਈ ਲੈਨ ਗਿਆ ਥਾ ਉਸਕੇ ਉਪ੍ਰ ਕੈ ਕੀ ਛਿਟ ਪੜੀ ਜੋ ਗੰਗਾ ਕਾ ਜਲ ਉਸ ਪੀਆ ਥਾ ਉਸ ਕੈ ਕੀ ਛਿਟਾ ਪੜੀ ਤਾਂ ਦੋਨੂ ਹੀ ਬੈਕੁੰਠ ਧਾਮ ਕੋ ਚਲ ਗਏ ਤਾਂ ਮੈਨੂ ਉਸ ਦਿਨਸੇ ਯਕੀਨ ਆਗਿਆ ਜਦ ਮੈ ਕਿਧਰ ਜਾਨਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਗੰਗਾ ਕੀਰਜ ਪਾਸ ਰਖਤਾ ਹੂ ਆਪਨ ਖਾਨ ਕ ਵਕਤ ਡਾਲ ਲਤਾ ਹੂ ॥

ਟਿਕਵਟਾਲੇ ਦਾ ਖਤਰੀ ਚੰਦਲਾਲ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਥਾ ਔਰ ਗਰੀਬ ਥਾ ਤਾਂ ਉਸਕੀ ਮਾਤਾ ਤੇ ਉ ਦੋਨੂ ਲਾਹੌਰ ਆਗਏ ਪ੍ ਚੰਦੂਲਾਲ ਕਾ ਐਹਨੇਮ ਥਾ ਸਵੇਰੇ ਉਠਕੇ ਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾ ਕੇ ਚਰਨਾ ਪ੍ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਤੇ ਫੇਰ ਪੁਛਨਾ ਕੇਮਾਤਾ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਕਿਆ ਹੁਕਮ ਹੈ ਮਾਤਾ ਜੋ ਹੁਕਮ ਕਰੇ ਸੋ ਪਹਲੋ ਕਰਲੈਨਾ ਫੇਰ ਮਜੂਰੀ ਕਰਨੀ ਪ੍ ਸਿਰਫ ਦੋ ਆਨੇ ਕੀ ਮਜੂਰੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ਜਿਸਮੇਂ ਥੇਇਕ ਆਨਾ ਪ੍ਮੇਸ਼ਰ ਕੇ ਨ ਮ ਦੇਤਾ ਥਾ ਇਕ ਆਨੇਸੈ ਆਪ ਔਰ ਮਾਤਾ ਕੋ ਖਿਲਾਤਾ ਥਾ ਹੋਰ ਕਿ ਸੇ ਭੀ ਲੀਤਾ ਨਹੀਥਾ ਬਿਨਾ ਮਜਰੀ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਤ ਗਏ ਇਕ ਦਿਨ ਉਸਕੀ ਮਾਈ ਬੋਲੀ ਕੇ ਗੰਗਾ ਜੀਆਦਕ ਤੀਰਥਾਕਾ ਅਸਨਾਨ ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਚਲੋ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਤਾ ਜੀ ਮਾਤਾ ਕੋ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਾਥ ਲੈਕਰ ਟੁਰ ਪਿਆ ਔਰ ਉਸੀਤਰ੍ਹਾ ਮਜੂਰੀ ਕਰਤਾ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਬ ਜਗਨ ਨਾਥ ਕੀ ਜਾਤਰਾ ਹੋਚੁਕੀ ਤਾਂ ਦਖਨ ਹੈਦਰਾ ਬਾਦ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਦੋਨੂ ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ ਉਥੇ ਚੰਦੂਲਾਲ ਕੀ ਨੌਕਰੀ ਪਾਂਚ ਰੁਪਜੇ ਮਹੀਨਾ ਲਗੀ ਪ੍ਉਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਢਾਈ ਪ੍ਮੇਸ੍ ਕੇ ਨਾਮ ਢਾਈ ਆਪ ਰਖੇ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰੇ ਦੋਮਹੀਨਾ ਬਾਦ ਦਸ ਰਪਜੇ ਹੋਗਏ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਮੇਸਰਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਦੇਤਾ ਉਸੀ ਤਰਾਂਵਾਧਾ ਲਗਾਹੋਨੇ ਦੋਮਹੀਨੇ ਬਾਦ ਪੰਦੀਸ ਹੋਗਏ ਤਾਬੀ ਅੱਦੇ ਪ੍ਮੇਸ਼ਰ ਕੇ ਨਾਮ ਅੱਦੇ ਆਪ ਫੇਰ ਦੋਮਹੀਨੇ ਬਾਦ ਓਸਤੇ ਪਚਾਸ ਹੋਗਏ ਫੇਰ ਦੋਮਹੀਨੇ ਬਾਦ ਸਵਾ ਸੌ ਹੋਗਿਆ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਉਸਕਾ ਇਕ ਹਜ਼ਰ ਰੋਜ ਹੋਗਿਆ ਕਾਰ ਕੇ ਘ੍ਸੇ ਪਾਚ ਸੌ ਰੋਜ ਦਾਨ ਕਰਤਾ ਗਿਆ ॥

ਅਸਨਾਨ ਧਿਆਨ ਕਰਕੇ ਜਬ ਦਾਨ ਸਲਮ ਜਾਕਰ ਬੈਠਤਾ ਥਾ ਤਬ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਸੇ ਉਠਾਕੇ ਰੁਪਜੇ ਦੇਤਾ ਰੈਹਤਾ ਥਾ ਦੁਪੈਹਰ ਤਕ ਉਸਕੇ ਹਥ ਥੀ ਕਾਲੇ ਹੋਜਾਤੇ ਥੇ ਜਬ ਹੈਦਰਾ ਬਾਦ ਕਾ ਨਬਾਬ ਮ੍ਰਗਿਆ ਉਸਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਛੋਟਾ ਰੈਗਿਆ ਤਬ ਕੁਲ ਰਾਜ ਪ੍ ਚੰਦੂਲਾਲ ਹੋਗਿਆ ਜੋਕੇ ਅਠਾਰਾ ਕਰੋੜ ਕੀ ਰਿਆਸਤ ਥੀ ਪ੍ਰੰਦੂ ਲਾਲ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਗਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੇ ਘ੍ਰਕੀ ਬਹੁਤ ਖਬ੍ਰ ਰਖਤਾ ਥਾ ਔਰ ਨੀਚੇ ਸੋਤਾ ਥਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪ੍ਰਕਥੀ ਨਹੀ ਸੋਤਾਥਾ ਔਰ ਉਸਕੋ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਕੇ ਬਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾਦਰਸਨ ਹੁਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ਏਕਵੇਰ ਜਗਨ ਨਾਥ ਮੇ ਦੋ ਕਸਟੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਏ ਉਨਾ ਨੇ ਕਹਾਕੇ ਜਬ ਜਗਨ ਨਾਥ ਜੀ ਹਮਕੋ ਰਾਜੀਕਰੇ ਗੇ ਤਬ ਹਮ ਅੰਨਪਾਨੀ ਪਾਵੈ ਗ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਹੀ ਪਾਵਾ ਗੇ ਜਬ ਸਾਤ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਜਗਨ ਨਾਥ ਜੀਨੇ ਸੁਪਨੇਮੇ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਕਹਾ ਮੈਅਜ ਕਲ ਈਹਾਂ ਨਹੀਰੈਹਤਾ ਹੂੰ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਕੇ ਕਹਾ ਰਹਤੇ ਹੋ ॥ ਉਤਰ ॥ ਹੈਦਰਾ ਬਾਦ ਮੈ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਕੇਸ਼ੀਰ ਮੈਰਹਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਜਲਸੇ ਵੋ ਅਸਨਾਨ ਕਰੇ ਉਸ ਜਲਸੇ ਅਸਨਾਨ ਕਰੋ ਜੋ ਉਸਕੀ ਜੂਠ ਹੈ ਵੋਖਾਵੋ ਤਬ ਰਾਜੀ ਹੋਵੋਗੇ ਅਬ ਤੁਮਅਨ ਪਾਵਤੇ ਜਾਵੋ ਤਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈ ਏਰਾ-ਬਾਦ ਸੈਆਗਏ ਔਰ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਕੇ ਬਾਗ ਮੇ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ਤਾਮਾਲੀਨੇ ਕਹਾ ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਦੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਏ ਹੈ ਵੋਸੀਧਾ ਨਹੀ ਲੀਤੇ ਨਾ ਭੋਜਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਨੇ ਆਪਨੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਯਾ ਤਬ ਪੂਛਾ ਆਪ ਸੀਧਾ ਕਿਉ ਨਹੀ ਲੇਤੇ ਕਿਆ ਕਾਰਨ ਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਪੈਹਲੇ ਆਪ ਅਸਨਾਨ ਕਰੋ ਪੀਛੇ ਹਮ ਉਸ-ਜਲਸੇ ਸਨਾਨ ਕਰੇਗੇ ਪੈਹਲੇ ਆਪ ਭੋਜਨ ਕਰੋ ਹਮ ਆਪ ਕੀ ਜੂਠ ਕਾ ਭੋਜਨ ਕਰੇਗੇ ਹਮ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਨਹੀ ਬਨਾਤੇ ਹੈ॥ ਤਬ ਚੰਦੂਲਾਲ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਮੈ ਛਤ੍ਰੀਹੂੰ ਆਪ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋ ਮੈਆਪ ਕੋਜੂਠ ਨਹੀਦੀਆਚਾਤਾਹੂੰਆਪਖਾਉਚਾਹੇ ਨਾ ਖਾਉ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਨੇ ਤੀਨ ਦਿਨ ਤਕ ਕੁਛ ਨਾ ਖਾਇਆ ਤਾਂ ਚੰਦਲਾਲ ਨੇਭੀ ਨਹੀ ਖਾਇਆਓਹਕਹੇ ਪਹਲੇ ਆਪ ਖਾਉ ਓਹ ਕਹੇ ਪਹਲੇ ਆਪ ਖਾਓ ਤਬ ਦੋਨੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਨੇਕਹਾ ਹਮਤੋ ਜਗਨਨਾਥ ਜੀਕੇ ਹੁਕਮ ਸੇਆਏ ਹੈ ।ਹਮਤੋ ਆਪਕੀ ਜੂਠ ਖਾਨੇ ਲੀ ਏਆਏਹੈਆਪਕਾ ਖਾਨੇ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਰੋਗਕੀ ਨਿਰਵਤੀ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ॥

ਤਬ ਚੰਦ੍ਰ ਲਾਲ ਨੇ ਏਕ ਘੜਾਹ ਜਲਕਾ ਭਰਵਾ ਕਰ ਪਹਲੇ ਆਪ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ਪੀਛੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਨੇ ਕੀਆ ਫੇਰ ਪੇੜਿਆਂਕਾ ਥਾਲ ਮੰਗਵਾਕੇ ਚੰਦ੍ਰ ਲਾਲ ਨੇ ਪਹਲੇ ਆਪ ਭੋਜਨ ਕੀਆ ਪੀਛੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕੋ ਦੀਆ ਜਬ ਉਨਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਨਾ ਨੇ ਭੋਜਨ ਕੀਆ ਤਾਂ ਉਨਕਾ ਸ੍ਰੀਰ ਕੰਚਨ ਜੈਸਾ ਹੋਗਆ ਏਕ ਦਿਨ ਸਰਕਾਰ ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭਾ ਮੇ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀਆਕੇ ਸਾਰੇ ਫੂਲੋ ਮੇ ਕੋਨਸੇ ਫੁਲਕੀ ਸੁਗੰਦੀ ਅਛੀ ਹੈ। ਸਭਨੇ ਆਪਨੀ ੨ ਬੁਧੀਅਨੁਸਾਰ ਬਤਾਇਆ ਕਿਸੀਨੇ ਗ ਬ ਕਿਸੀ ਨੇ ਕੇਤਕੀ ਕਿਸੀਨੇ ਕੇਵੜਾ ਪ੍ਰ ਸ੍ਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰਿਹਲਾਇਆ ਕੇਵੇਸਭ ਅਛੀ ਸੁਗੰਦੀ ਵਾਲੇ ਨਹੀ ਹੈ ਏਕ ਫੂਲ ਦਖਨ ਦੇਸ ਮੇਹੈ ਹੈਦਰਾ ਬਾਦ ਮੈਫੂਲਹੈ ਸਕੀਸੁਗੰਦੀ ਈਹਾਂਪ ਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਹਮਕੋ ਆਰਹੀਹੈ ਸੋਕੋਨ ਫੂਲ ਹੈ ਸੋ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਹੈ ਸ੍ਰਕਾਰ ਨੇ ਲਿਖਾ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਕੋ ਕੇ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਗੁਰੂ ਮਹਾ ਰਾਜ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਚੰਦਨ ਕਾ ਬੰਗਲਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਵਧਾ ਕਰਬੜਾ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਬਨਾਦੋ ਯਾਮੇਰੇ ਕੋ ਲਿਖੋ ਮੇਰਾ ਪੈਸਾ ਲਗੇਗਾ। ਤਬ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਨੇ ਲਿਖ ਭੇਜਾ ਕੇ ਮੁਜਕੋ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਜੇਕਰ ਮੁਜਕੋ ਹੁਕਮ ਹੋਤਾ ਤਾਂ ਮੈ ਮੋਤੀਆਂ ਕਾ ਮੰਦਰ ਬਨਾਦੇਤਾ ਮੁਜਕੋ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਪੂਛਾ ਥਾ ਮਹਰਾਜ ਨੇ ਹੁਕਮਦੀਆ ਕੇ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਚੰਦਨ ਕੀ ਕੁਟਆ ਹਲਾਵੈਗਾ ਉਸ ਕੀ ਜੜ ਮੇਖ ਨਾ ਰਹੇਗੀ ਆਗੇ ਆਪਕੀ ਮਰਜੀ ਹੈ ਏਚਿਠੀ ਸ੍ਰਕਾਰ ਨੇ ਪੜਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹਮਤੋ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਮੰਦਰ ਬਨਾਵੇਗੇ ਚਾਹੇ ਜੜਮੇਖ ਰਹੇ ਚਾਹੇ ਨਾ ਰਹੇ ਮੈ ਪਕਾ ਬਨਵਾ ਦੂਗਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਕਹੇ ਕੇ ਏ ਸ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਗੁਰ ਦੁਵਾਰਾ ਕਹਾ ਹੈ ਤਬ ਸ੍ਰਕਾਰ ਨੇ ਸਵਾ ਲਖ ਰੁਪਯਾ ਭੇਜਦੀਆ ਤੇ ਬਨਾਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਆ ॥

ਪੰਡਰਪੁਰ ਏਕ ਸੈਹਰ ਜੋ ਮਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇਸ ਮੈ ਹੈ ਤਹਾਂ ਸੇ ਦੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਿਤਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕਾਸੀਕੋ ਚਲੇ ਔਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਹਿਤ ਰਸਤੇ ਮੇ ਪੁਤਰ ਔਰ ਨੂੰਹ ਘੋੜੇ ਤੇ ਤੇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਮਾਤਾ ਪੈਦਲ ਆਗੇ ਜਿਥੇ ਡੇਰਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਉਥੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਰੋਟੀਪਕਾਤੇ ਔਰ ਘੋੜੇ ਕੋ ਦਾਨਾ ਘਾਸ ਖਲਾਤੇ ਔਰ ਜੋ ਸਸ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਮੁਟੀਆ ਭਰੇ ਤੇ ਪਿਤਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਮੁਠਿਆਭਰੇ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਮੈ ਜਬ ਕਾਸੀ ਪਹੁਚੇ ਪੁਤ੍ਰ ਏਕਾ ਏਕੀ ਪਹਿਲੇ ਹਰੀ ਚੰਦਰ ਘਾਟ ਪ੍ਰ ਪਹੁਚਾ ਤਾਂ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਕ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੀ ਤਰਫ ਸੇਦੋ ਆਦਮੀ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਕੇ ਤੇ ਕਾਲੈ ਕਪੜੇ ਤੇ ਚਲੇਆਤੇ ਹੈ ਤੋ ਵੋਦੋਨੋ ਚਡਾਲੋ ਕੇ ਘ੍ਰਜਾਵੜੇ ਜੋ ਉਥੇ ਚੰਡਾਲੋ ਕਾ ਥਾ ਔਰ ਉਨਕੇ ਗਹਨੇ ਥੀ ਸ੍ਰਬ ਲੋਹਕੇਥੇਜਬ ਵੋਉਨਕੇ ਘ੍ਰਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਉਨੋਕੇ ਸਵੇਦ ਬਸਤ੍ਰ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ਤੇ ਸ੍ਵਰਨ ਕੇ ਗਹਨੇ ਹੋਗਏ ਫੇਰ ਵੇ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੀ ਤਰਫ ਚਲੇ ਗਏ ਏਦੇਖਕਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਸਚਹ ਹੋਤਾ ਭਇਆ ਇਸ ਬਾਤ ਕੇ ਨਿਰਣੇ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਏਕ ਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤਬ ਉਕਸਾ ਈਕੇ ਘ੍ਰ ਜਾਵੜਆ ਜਿਸ ਕੇ ਪਿਛੇ ਗਿਆਥਾ ਵੋ ਤੈ ਸਾਫ ਬਸਤ੍ਰ ਨਿਕਲ ਗਿਯਾ ਯੇ ਖੜਾਗਿਆ ਔਰ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਕੇ ਕਸਾਈ ਆਪਨੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰੰਕ ਪ੍ਰ ਬਥਾਕੇ ਦੇਵਤਾ ਸੋ ਵੰਧ ਕੇ ਪੁਜਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪੁਸਪ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਈ ਵੇਦ ਆਦ ਕੋਸੇ ਤਬ ਕਸਾਈ ਨੇ ਇਕ ਇਟ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕੀ ਤਰਫ ਫੈਂਕਦੀ ਕੇ ਆਪ ਬੈਠੋ ਮੈ ਆਪਨੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਸੇ ਬਾਤ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਚਾਰ ਘੜੀ ਭਕ ਵੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਤਾ ਰਹਾਂ ਜਬ ਪੂਜਾ ਕਰ ਰਿਆ ਤਬ ਮਾਤਾ ਪਤਾ ਨੇ ਕਹਾਕੇਮਹਾਂਰਾਜਇਕਬ੍ਰਾਹਮਚਾਰੀਆਇਆਹੈਆਪਕੀਗਿਆਹੋਤੋਉਸਕਾ ਸਨਮਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰੂੰ। ਤਬ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੁਈ ਨੇ ਅਛਾ ਕਰੋ ਤਬ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਕਸਾਈ ਕਹਨੇ ਲਗਾ ਮਹਾਰਾਜ ਅਸੀ ਕਸਾਈ ਲੋਗ ਹਾਂ ਆਪ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋ ਆਪਨੇ ਕੁਛ ਖਾਨਾ ਪੀਨਾ ਨਹੀਹਮ ਆਪ ਕੀ ਕਿਆ ਸਤਕਾਰ ਕਰੇ ਆਪ ਕਿਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹੋ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਾ ਹਮ ਆਪਨਾ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹਾਂ ਔਰ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਾ ਏਜੋ ਤਮਾਰੇ ਘ੍ਰ ਮੇਂ ਕਾਲੇ ਕਪੜਯੋਂਵਾਲੇ ਆਤੇ ਹੈ ਔਰ ਜਾਤੀ ਦਫਾ ਸੁਫੈਦ ਬਸ੍ਤ੍ਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਿਆ ਕਾਰਨ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਕਸਾਈ ਬੋਲਾ ਯੇਜੋ ਤੀਰਥ ਆਭੀਮਾਨੀ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਵੋਹੈ ਜਬ ਵੋ ਪਾਪੀ ਉਨਨੈ ਸਨਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਵੋ ਕਾਲੇ ਹੋਜਾਤੇ ਇਬੇ ਆਕਰ ਮੇਰਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਦ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ (ਪ੍ਰਸਨ) ਤੇਰੇ ਮੇ ਐਸੀ ਕਿਆ ਸਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਤੇਰਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਧ ਹੋ ਜਾਤੇਹੈ(ਉਤ੍)ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈ ਕਸਾਈ ਪੰਤੂ ਮੈਨੇ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਕਦੀ ਜੀਵ ਨਹੀ ਮਾਰਾ ਔਰ ਬਜਾਰ ਸੇ ਮੋਲ ਲਾਕਰ ਬਜਾਰ ਲਾਕਰ ਬੇਚਤਾ ਹੂੰ ਔਰ ਨਾ ਕਦੀ ਝੂਠ ਬੋਲਾ ਨਾ ਕਦੀ ਝੂਠ ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਕੀਆ ॥

ਏਕ ਤੋਲ ਮੇ ਪੂਰਾ ਦੇਤਾਹੂੰ ਔਰ ਵਦ ਪੈਸਾ ਨਹੀਲੇਤਾ ਹੂੰ। ਔਰ ਖੋਟੀ ਬੋਲੀਨਹੀ ਬੋਲਤਾ ਨਾ ਕਿਸੀਕਾ ਦਿਲ ਦੁਖਾਤਾਹੂੰ ॥ ਏਕ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰਇਨ ਕੀ ਆਗਿਆ ਭੰਗ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਇਸ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਏਸ਼ਕਤੀ ਮੇਰੇਮੈ ਹੋਈ ਹੈ (ਪ੍ਰਸਨ) ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾਕਾ ਇਤਨਾ ਮਹਾਤਮ ਹੈ (ਉਤ੍) ਏਤੋ ਮੈ ਆਪਕੋ ਥੋੜਾਸਾ ਜਨਾਇਆ ਮਹਾਤਮ ਬਹੁਤ ਹੈ ਆਪਕੋ ਕਿਸ ਜਬਾਨ.ਸੇ ਵਰਨਨ ਕਰੋ ਜ਼ਬਾਨ ਏਕ। ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਸਾਈਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਡੇਰੇਮੇ ਆਕਰ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾਭਯਾ ਜੇ ਮੈ ਬੜਾ ਅਪ੍ਰਾਦੀ ਹੂੰ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੇ ਉਲਟੀ ਸੇਵਾ ਕਰਾਤਾ ਹੂੰ। ਮੇਰੇ ਤੇ ਬਿਸਵਨਾਥ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾਥੇ ਮੈ ਇਤਨੀ ਤਕਲੀਫ ਕਿਉ ਪਾਈ ਜੋ ਬਿਸਵ ਨਾਥ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਆਏ ਬਰਾਮਨ ਨੇ ਬੜਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕੀਆ ਮਨਮੈ ਤਬ ਉਸਕਾ ਪਿਤਾ ਬੋਲਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ ਹਮਕੋ ਬਿਸਵ ਨਾਥ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਾ (ਉਤਰ) ਮਹਾਰਾਜ ਹਮਕੋ ਤੋ ਬਿਸਵਨਾਥ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਗਿਆ ਆਪ ਜਾਵੋ ਜੋ ਚਾਉ ਲੈਜਾਉ ਦਰਸਨ ਕਰ ਆਵੋ ਤਬ ਉਸਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀਦਰਸਨਕਰਨਗਏਔਰ ਕਰਆਏ ਤਬਉਥੂਰਵਾਨਾ ਹੋਏ ਜਬਚਲੇ ਤਬ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਘੋੜੇ ਪਰ ਸਵਾਰ ਕੀਆ ਆਪ ਪੈਦਲ ਚਲੇ ਔਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਕਹਾ ਕੇਤੇਰੇ ਗੁਰੂ ਔਰ ਤੀਰਥ ਪ੍ਰਿ ਸ਼ੂਰ ਤੁਲ ਔਰ ਆਦੀ ਦੇਵਤਾ ਏਹੀਹੈ ਜੇਕਰ ਇਨਕੀ ਆਗਿਆ ਭੰਗ ਕਰੇਗੀ ਤਬ ਮੇਰੀ ਵੈਰਨ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸਤਰਾਂ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਸਾਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਤਾਥਾ ਉਸੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਜਬ ਪੰਡਰਪੁਰ ਮੇ ਪਹੁਚੇ। ਔਰ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਗਾ ਕਰਨੇ ਉਸੀ ਤਰਾਂਸੇ ਔਰ ਆਪਥਿਸਵਾਨਾਥ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਭੀ ਨਾ ਗਿਆ ਐਸਾ ਗਿਆਨ ਹੁਆ ਜਬ ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਗੁਜਰ ਗਏ। ਤਬ ਦੁਆਰਕਾ ਨਾਥ ਜੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਏ ਔਰ ਜੋ ਮੂਰਤੀ ਦੁਆਰਕਾ ਮੇ ਥੀ ਵੋ ਅਲੋਪ ਹੋਗਈ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕਾ ਰੁਪ ਧਾਰਕੇ ਦਰਸਨ ਆਨ ਦੀਆ। ਤਬ ਉਸ ਵਕਤ ਉ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਆ ਥਾ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਇਕ ਇਟ ਫੈਂਕੀ ਕੇ ਆਪ ਇਸ ਪਰ ਠੈਹਰੋ ਮੈ ਆਪਕੀ ਸੇਵਾਮੇਭੀ ਹਾਜਰਹੋਤਾ ਹੂੰ ਪੈਹਲੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਲੂ। ਜਬ ਸੇਵਾ ਕਰਚੁਕਾਤਾਂਮਾਤਾਪਿਤਾਸੇ ਆਗਿਆ ਮਾਚੀ ਕੇ ਆਗਿਆ ਪਾਉ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਕਾ ਅਥਿਤਿ ਪੂਜਨ ਕਰੂ ਤਾਂ ਆਗਿਆਹੁਈ ਕੇ ਅਛਾ ਜਾਉ ਪੂਜਨ ਕਰੋ ਤਬ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰੀ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਆਗਿਆ ਕਰੋ ਤਾ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਹੋਵੈਔਰ ਪਾਉ (ਦੁਆਰਕਾਨਾਥਉਵਾਚ)

ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਤੈਨੇ ਹਮਾਰੀ ਬੜੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀਹੈ ਤੂੰ ਵਰਮਾਗ ਸੋ ਹਮਦੈਂ ਤਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਨੇਜਾਨਸਾਖਿਆਤਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆਹੈਂ ਬਿਚਾਰਕੇਬ੍ਰਾਹਮਣਬੋਲਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਥਰ ਦੇਉ ਤੇ ਏ ਦੇਉ ਕੇ ਇਥੇ ਹੀ ਖੜੇ ਰਹੇਆ ਕਰੋ ਹਮੇਸਾਂ ਸਭ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਰਹੋ ਭਗਤੋਕਾ ਬਚਨ ਅਨਥ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਸੋ ਅਬ ਤਕ ਖੜੇ ਹੈਨ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬਾਤ ਹੈ ਕੇ ਸਵਾ ਰੁਪਯਾ ਲੈਕੇ ਮਹਾਰਾਜਕੇ ਗਲ ਮੇ ਮਿਲਾ ਦੇਤੇ ਹੈਨ ॥ਇਤੀ॥

ਅਥ ਪ੍ਰਾਵਾਰ ਬਾਸੀਉ ਕੀ ਕਥਾ॥ਸੰਃ੧੯੭੧ ਸਾਲਮੇ ਇਕ ਨੈਨਦ੍ਰਾਬ ਕਾਨਾਈ ਸਿਖ ਸੰਤ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਨਖਲਮੈ ਆਕੇਪੂਛਤਾਕੁਯਾ ਕੇ ਸੰਤ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਥੇ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਈ ਦਰਗਾਹ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਦੋਚਬਾਰੇ ਹੈਨ ਉਥੇ ਇਕ ਚਬਾਰੇ ਤੇ ਸੰਤ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੈਹਦੇ ਹੈਨ ਇਕ ਚਬਾਰੇ ਵਿਚ ਡੰਡੀ ਸਚਦਾਨੰਦਸਵਾਮੀ ਸੁਰਸੀਤੀਜੀਰੈਹਦੇ ਥੇ ਸਵਾਮੀਜੀਨੇਨਾਈਸਿਖਸੇ ਕਹਾ ਕੇ ਏ ਨਾਲੰਦੇ ਚਬਾਰੇ ਮੈ ਹੈਨ ਉਥੇ ਸਾਹਿਬਤੀਸਰੀਪਾਤਸ਼ਾਹੀਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਅਮਰਦਾਸਸਾਹੀਬਕਾ ਅਸਥਾਨ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਈ ਸਿਖਨੇ ਸੰਤਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਮਥਾ ਟੇਕਿਆ ਔਰਕਹਾ ਆਪਕੋ ਮਹਾ ਸਿੰਘ ਆਪਕੋ ਮਥਾ ਟੇਕਦ ਥਾ ਤਬ ਸੰਤਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਾਕੇ ਉਹਤੋ ਮਰਗਿਆ ਹੈ ਤੈਨੂ ਕਿਥੇ ਮਿਲਆ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਈਨ ਕਹਾ ਕੇ ਮੈ ਮਰੇ ਹੋਏਕਾ ਸੰਦੇਸਾ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਮੈ ਪਰਵਾਰ ਗਿਆਥਾ ਜਬ ਜਮਰਾਜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਮੁਜਕੋ ਲੈਗਏ ਤੁਾਂ ਹੁਕਮ ਹੁਆ ਚਿਤਗੁਪਤ ਕੋ ਇਸਕਾਹਿਸਾਬ ਕਰੋ ਤੋ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤਨੇ ਕਹਾ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸਕੋ ਉਮ੍ ਅਜੇ ਦਸ ਬ੍ਰਸ ਬਾਕੀ ਹੈ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਕਾ ਔਰ ਦੂਜਾ ਲਿਆਉ ॥ ਤਾਸੈ ਧਮਰਾਜ ਕੇਆਗੇਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਮੇਰੇ ਕੋ ਆਪੱ ਵਾਪਸ ਤੇ ਕਹਤੇ ਹੋ ਪਰਮੇਰੇ ਕੋ ਸਵਰਗ ਤੇ ਨਰਕ ਦਿਖਾਦਿਉ।ਤਬ ਧਰਮਰਾਜਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਜਾਉ ਦਿਖਾ ਦੇਉ ਪੈਹਲੇ ਉਨਾਨੇ ਮੁਜਕੋ ਨਰਕ ਦਿਖਾਏ ਨਰਕੀ ਜੀਵੋ ਕੋ ਹਾਏ ਹਾਏ ਕਰਤੇ ਦੇਖਕੇ ਮੇਰੇ ਰੋਮ ਖੜੇ ਹੋਗਏ। ਫੇਰ ਸਵਰਗ ਕਾ ਦਰਸਨ ਜਾ ਕਰਾਇਆ ਜਿਸਮੇ ਦਿਬ੍ਯ ਬਬਾਨੋ ਪਰ ਦੇਵਤਾ ਚੜੇ ਹੁਏ ਬਿਚਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਗੇ ਜਦ ਗਿਆ ਤਾਂ ਆਪਕਾ ਚੇਲਾ ਬੈਠਾ ਜੜਾਉ ਕੁਰਸੀ ਕੰਚਨ ਪਰ ਬੈਠਾ ਹੈ ਔਰ ਮੰਦਰ ਬਨਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਭਾਈ ਆਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈ ਕਿਆ ਜੀਹਾ ਤਾਂ ਉਨਾਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਜੀ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸਾ ਦੇਨਾ ਕੇ ਮਾਹਾ ਰਾਜ ਜੀਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਨਾ ਤੇ ਆਖਨਾ ਕੇ ਆਪਨੇ ਸ੍ਰੀਰ ਉਥੇ ਹੀ ਤਿਆਗਨਾ ਤੇ ਆਖਨਾ ਕ ਆਪਕੇ ਵਾਸਤੇ ਮੰਦਰ ਬਨਵਾ ਰਿਆ ਹੂੰ। ਆਪਨੇ ਇਥੇ ਹੀ ਆਵਨਾ ਹੋਗਾ ਤਬਮੈ ਉਨਾਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਕੇ ਆਗੇ ਆਇਆ ਤੇਆਗੇਆਕੇ ਕਿਜਾ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰ ਜਿਸ ਨਗਰਕਾ ਮੈ ਹੂੰ ਉਸੀਨਗਰਕੇਇਸਤ੍ਰੀਪੁਰਸ਼ ਔਰ ਭੀ ਮਰੇ ਹੁਵੇ ਥੇ ਉਨਾਕੇ ਮੈਹਲੇ ਕਪੜੇ ਤੇ ਸਿਰ ਖੁਲੇ ਸਿਰ ਨੀਵੇਂ ਪਾਏਹੈਨ ਅਰ ਉਨਕੇਘਰ ਗਰਾਏ ਜਾਤੇ ਹੈਨ ਬੋਲਦਾਰ ਲੰਗੇ ਹੋਏ ਹੈਨ ਉਨਸੇ ਜੋ ਮੈਪੁਛਿਆ ਕੇ ਏਹਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਕਿਉ ਹੈ ਅਰ ਤੁਹਾਡੇਘਰਗਿਰਾਏ ਜਾਤੇ ਹੈਨ॥ਤਾਂਉਨਾਨੇ ਕਹਾਕੇ ਜੇਤੂ ਸਾਡੇ ਘਰ ਜਾਏਗਾ ਤਾਂਮੇਰੇਪੁਤ੍ਰਨੂੰਏਸੰਦੇਸਾਦੇਨਾ ਹੈ ਪਤ੍ਰਅਸੀ ਅਗੇ ਨਰਕਮੇ ਪੜੇ ਥੇ ਜਿਸ ਦਿਨਸੇ ਤੂੰਸੰਤ ਸੰਗਕਰਨੇ ਲਗਾ ਹੈ ਉਸਦਿਨ ਸੇ ਅਸੀ ਸ੍ਵਰਗਮੈ ਆਗਏ ਨਾਂ ॥ ਜਿਸ ਦਿਨਸੇ ਤੇਲੀਕੀ ਲੜਕੀ ਤੇਰੀ ਦੁਕਾਨ ਸ ਸਉਦਾ ਲੈਦੀ ਹੈ ਤੇ ਤੇਰੇ ਸਾਥ ਹਾਸੀ ਠਠਾ ਕਰਤੀ ਹੈ ਉਸੀ ਦਿਨਸੇ ਸਾਡੇ ਘਰ ਗਿਰਾਏ ਜਾਤੇ ਹੈਨ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੂੰ ਤੇਲੀ ਕੀ ਲੜਕੀ ਕੇ ਸਾਥ ਸਪਰਸ ਕੀਆ ਉਸੀ ਦਿਨ ਅਸੀ ਨਰਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਵਾਂ ਗੇ। ਜੇਕਰਤੂਸਾਡਾ ਪੁਨ੍ਹੈ ਹਮਕੋ ਸ੍ਵਰਗ ਮੇ ਰਖਿਆ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੂੰ ਉਸਕੀ ਦੁਕਾਨ ਪਰ ਆਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਔਰ ਹਸਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਨਾ ਜੀ ਮੈ ਏ ਦੋਵੇ ਸੰਦੇਸੇ ਲੈਕੇ ਚਲਾ ਆਇਆ ਔਰ ਉਸਕੋਤੇ ਸੰਦੇਸਾ ਦੇ ਆਇਆਂ ਹੂੰ ਔਰ ਆਪਕੋ ਆਪਕੇ ਚੇਲੇ ਕਾ ਸੰਦੇਸਾ ਦੇਨੇ ਆਇਆ ਹੂੰ ਅਬ ਮੈ ਆਪਕੀ ਸੇਵਾਮੇ ਹਾਜਰ ਹੁਆ ਹੂੰ ॥ ਇਤੀ

ਸੰਃ ੧੯੨੫ ਜਿਲਾ ਫਿਰੋਜਪੁਰ ਮੇ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਥਾ ਇਕ ਨਗਰ ਤਿਸਨੇ ਇਕ ਘੁਮਾਰ ਸੇ ਆਵਾ ਚੜਾਵਾਇਆ ਦੋ ਸੌ ਰੁਪਯਾ ਲਗਾ ਉਸਨੇ ਇਕ ਹੀ ਰੁਪ ਜਾ ਦਿਤਾ ਅਰਸੈ ਰੁਪਯਾ ਪੂਕਰ ਗਿਆ ਛੇ ਮਹੀਨੇਕੀ ਵਿਥ ਪਾਕੇ ਦੋਨੋਮਰ ਗਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਸੀ ਜਗਾਂਕਾ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਗਿਯਾ ਜਬ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਕੇ ਅੰਗਨੀ ਕਾ ਦਰਆਉ ਰਸਤੇਮੈ ਆਗਿਆ ਔਰ ਉਸਕੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਅਕਾਸ ਕੋ ਜਾਤੀਆਂਹੈਜਬਜਮਦੂਤ ਹਮਕੋ ਉਆ ਲੇਗਏ ਤਾਂ ਅਗੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜਹਾਜ ਖੜੇ ਹੈ ਕੋਈ ਕਬੀਰ ਜੀਕਾ ਕੋਈ ਰਾਮਾਨੰਦੀਕਾ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਅਚਾਰਜ ਕਾ ਕੋਈ ਕਿਈ ਅਚਾਰਜ ਕਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਚੜਾਇਆ ਜਾਤਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਡੰਡੇ ਮਾਰਕੇ ਹਟਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਸੇ ਪੂਛਾ ਤੂੰ ਕਿਸਕਾ ਸਿਖ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈ ਆਖਿਆ ਕੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ-ਦੇਵਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੂੰ ਤਬ ਉਨਾਂਨੇ ਕਹਾਕੇ ਭਾਈ ਉਦਰ ਜਹਾਂ ਤੁਮਾਰੇ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਪੁਲ ਬਾਂਧ ਰਖਾ ਹੈ ਤੁਮ ਉਦਰ ਜਾਵੋ ਜਬ ਮੈ ਪੁਲ ਮੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਥੋੜੀ ਦਰ ਕਨਾਰਾ ਬਾਕੀ ਰਿਹਿਆ ਤਾਂ ਪੁਲ ਟੁਟਾ ਹੋਇਆ ਜਬ ਹਮਕੋ ਉਆਂਸੇ ਲਗਾਕੇ ਜਮਰਾਜ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਲੈਗਏ ਤਦ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਇਸਕਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰੋ ਤਬ ਉਨਾਂਨੇ ਕਹਾ ਏ ਭੁਲੇਖੇ ਸੇ ਆਗਿਆ ਹੈ ਇਸਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਦੂਜਾ ਲਿਆਓ ਜਬ ਜੋ ਸਰੀਰ ਪੀਛੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕਾ ਥਾ ਉਸਕੋ ਸਨਾਨ ਕਰਾਨ ਲਗੇ ਤਬ ਗਰਮ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਬੋਲੇ ਠੈਹਰ ਜਾਉ ਤਬ ਘੜੀ ਦੋ ਪੀਛੇ ਆਂਖ ਖੋਲੀ ਤਬ ਕਹਨ ਲਗਾ ਕੇ ਮੁਜਕੋ ਪੰਜ ਗਰੰਥੀ ਪੋਥੀ ਦੇਉ ਦੇਖਕੇ ਕਹਨ ਲਗਾ ਕੇ ਫਲਾਨਾ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕੇ ਮਰਗਿਆਹੈਕੇਨਹੀਕਹਨਲਗਾਕੇਤੁਮਲੋਗਕਿਉ ਕਠੇ ਹੋਏ ਹੋ ਉਨਾਂਨੇ ਕਹਾਕੇਆਪਕੇ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਅਕਠੇ ਹੂਏਥੇ ਤਬ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਬੋਲਾ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਪੁਤਰਾਂ ਕੋ ਬੁਲਾਓ ਜਾਂ ਬੁਲਾਇਆ ਤੋ ਵੋ ਆਗਏ। ਤਾਂ ਉਨਾਂ ਕਹਾ ਬਾਬਾ ਹਮਕੋ ਕਿਓ ਯਾਦ ਕੀਆ ਤਬਹਈਸਿਖ ਬੋਲਾ ਕੇ ਆਪਨੇ ਬਾਪਕਾ ਸੰਦੇਸਾ ਲੈਲਉ ਜਬ ਮੈ ਰਸਤੇ ਸੇ ਵਾਪਸ ਆਗਿਆ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਾਪ ਘੋੜਾ ਬਨਿਆ ਹੂਆਹੈਔਰ ਕੁਮਾਰ ਮਾ-ਰਕੇਲਾਦ ਰਿਆ ਹੈ ਤਬ ਉਸਨੇ ਏ ਕਹਾ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਤੋ ਉਸਕੁਮਾਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰੋਕੋ ਸੌ ਰੁਪਯਾ ਦੇਦੇਉ ਜੋਮੈ ਇਸ ਜੂਨ ਸੇ ਛੂਟਜਾਵਾਂਤਬ ਮੈਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਉ ਝੂਠ ਮਨਨਗੇ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਜੇੜੀ ਨਵੀ ਹਵੇਲੀ ਬਨਵਾਈ ਹੈ ਉਧ ਦਖਨ ਦਿਸਾ ਕੀ ਗੁਠਮੇ ਪਾਂਚ ਸੌਰੁਪਯਾਗਾਗਰਮੈਦਬਿਆਹੂਆਹੈਜੇਕਰ ਓ ਸਚ ਹੈਤਾਂ ਮੈਬੀ ਸਚਹਾਂਤਾਂ ਉਨਾਂਕਹਿਆ ਬਾਬਾ ਸਾਡਾ ਬਾਪ ਧਰਮਾਤਮਾ ਥਾ ਉ ਕਿਉ ਘੋੜਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨੇ ਕਹਿਆ ਜਾਕੇ ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਉਨਾਂ ਕਹਿਆਕੇ ਅਛਾ ਸਰਦਾਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਚਲਿਆ ਆਗਿਆ ਤਾਂ ਕੁਮਾਰ ਕੇਪੁਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਬੁਲਾਉ ਤਬ ਕੁਮਾਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਕਹਾਕੇ ਤੁਮ ਆਪਨੇ ਬਾਪਕਾ ਸੰਦੇਸਾ ਲਉ ਤਾਂ ਉਨਾਂ ਆਖਿਆ ਕੇ ਤੁਸੀਸਰਦਾਰੋ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੁਮਕੋਸੌ ਰੁਪਯਾ ਦੇਵੈਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸਾ ਨਹੀ ਲੈਨਾਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਤਾ ਤਬ ਕੁਮਾਰਕੇ ਪੁਤਰਾਂ ਨੇ ਕਹ ਕੇ ਜਿਸਨੂ ਸੌ ਕੌਡੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਬੇ ਉਚੀ ਨਹੀ ਛਡਦਾ ਅਸੀ ਕਿਉਂ ਛਡੀਏ ਤਾਂ ਬੁਡੇਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੁਪਜੇ
ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀ ਨਵੇ ਚਬਾਰੇ ਕੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਚੁਲਾ ਹੈ ਉਸਦੇ ਹੇਠ ਇਕ ਡੋਲੀ
ਵਿਚ ੭੫) ਰਪਜੇ ਹੈਨ ਉਕਤ ਲਵੋ ਪਰ ਸਚਦਾਰ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰਆਂ ਕੋਲੋ ਨਾ ਲੈਨਾ ਜੀ
ਤਾਂ ਘੁਮਾਰ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਨੇ ਜਾਕੇ ਦੇਖਾ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈਨ ਤਾਂ ਲੋਕ ਚਲੇਗੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਛਆ
ਕੇ ਤੁਸਾਂ ਪੋਥੀ ਕਿਉਂ ਦੇਖੀਹੈਤਾਂ ਉਸਨੇਕਹਾਦੇਖੋ ਜਦਮੈ ਵਾਪਹ ਆਇਆ ਤਾਂਸੈ ਰਸਤੇ
ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਗੋਡੇਤੇ ਰੋਮਜ ਲਗਏ ਹੈਨ ਤਾਂਸੈ ਪੁਛਿਆ ਕੇ ਗੁਰੂ ਮਾਹਰਾਜ ਨੇ ਸਾਰਾ
ਪੁਲ ਕਿਉ ਨਹੀ ਬਨਾਇਆ ਤਬ ਅਕਾਸ਼ ਬਾਨੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕੇ ਤੂੰ ਸੋਦਰ ਦੀ ਪੌੜੀ
ਵਿਚ ਇਕ ਤੁਕ ਭੁਲ ਗਿਆ ਫਲਾਨੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਤੇਰੇ ਲੀਏ ਪੁਲ ਟੁਟ ਹੈ ਜੋਸ਼ਧ
ਜਪੁਜੀ ਪੜਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰਾ ਪੁਲ ਹੈ ਜਬ ਮੈ ਪੋਥੀ ਦੇਖੀ ਤਾਂ ਮੈ ਠੀਕ
ਭੁਲਦਾ ਥਾ ਜਬ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਪੁਤਰਾਂ ਨੇ ਘੁਮਾਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਾਂਕੋ ਬੁਲਾਇਆ ਔਰ ਕਹਾ
ਸਾਡੇਬਾਪਨੇਤੁਹਾਡੇਬਾਪਕਾਸੌਰਪਜਾਲੇਦਨਾਥਾਤੁਸੀਆਪਨੇਬਾਪਕਾਰੁਪਯਾਸੌਸਾਡੇਪਾਸੋਲੈ
ਲਉਤਬ ਪੁਮਾਰ ਓਨੇ ਕਾਹਲੇਨੇ ਵਾਲੇ ਮਰਗਏ ਦੇਨੇ ਵਾਲੇਮਰਗਏ ਸਾਡੇਪਾਸੋਮੇਲਤ
ਕਰਾਉਤਾ ਅਸੀ ਲੈਲਏ ॥ ਬਹੁਤ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਨਾ ਨੇ ਨਹੀ ਲੀਤਾ ਲੰਬਰ
ਦਾਰ ਔਰ ਕਮੇਟੀ ਕਰਕੇ ਕੇਲੈਵੈਤਾਂ ਬੀ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਉਨਾ ਜਿਲੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਕਹਾ
ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਹਮ ਕਿਆ ਕਰੇ ਉਨਕਾ ਮੁਕਦਮਾ ਅੰਮ੍ਰਤਸਰਮੈਤੀਨਸਾਲ ਹੁੰਦਾਰਿਹਾ
ਅੰਗਰੇਜ ਕਹੇ ਤਮ ਲਵੋਉ ਕਹੇ ਅਸੀ ਬ੍ਰਾਮਨ ਨਹੀ ਜੋ ਲਵੀਏ ਮੇਨਤ ਕਰਾਓ ਤਾਂ
ਲਵੀਏ ਤਾਂ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ ਅੰਗਰੇਜ ਪਾਸ ਰੋਹੇ ਔਰ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਕਹਾ ਕੇ ਜਿਸ
ਤਰਾਂ ਚਾਓ ਉਸੀ ਤਰਾਂ ਕਰੋ ਕਿਸੀ ਤਰਾਂ ਇਨਕੋ ਰੁਪਯਾ ਦੇਉ ਅੰਗਰੇਜ ਨੇ ਘੁਮਾਰ
ਕੇ ਪੁਤ੍ਰੋਕੋਕਹਾਕੇ ਰੁਪਯਾ ਲੇ ਲਵੋ ਤਾਂ ਘੁਮਾਰੜੇ ਪੁਤ੍ਰੋ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂਅੰਗਰੇ-
ਜ ਨੇ ਘੁਮਾਰੋ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰੋ ਸੇ ਇਕ ਬਾਲ ਕਰਾਲਿਆ ਹੈ ਤਬ ਅੰਗਰੇਜ ਨੇ ਪਾਂਚ ਸਾਲ
ਕੀ ਕੈਦ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਤਾਂ ਉਨਾਂਨੇ ਡਰਕੇ ਕਹਾਜਿਸ ਤਰਾਂ ਆਪਕੀ ਮਰਜੀ
ਸੇ ਹੋ ਤਬ ਉਨਨੇ ਸੌਰੁਪਜਾ ਲੈਲੀਆ ਇਸਕਾ ਭੁਗਤਾਏ ਹੈ ਕੇ ਲੈਨਾ ਦੇਨਾ ਨਹੀ ਛੁਟਤਾ
ਹੈ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨਾ ਉਪਾਉ ਕਰੇ ॥ ਇਤੀ ॥

ਕਾਬਲ ਸੈ ਇਕ ਆਦਮੀ ਬੜਾ ਧਨੀ ਥਾ ਜੋ ਵੁਹ ਬਿਮਾਰ ਹੁਆ ਵੋ ਪ੍ਰਵਾਰ
ਗਿਆ ਜਬ ਧਰਮਰਾਜ ਕੇ ਸਨ ਮੁਖ ਗਿਆਤਾ ਹੁਕਮ ਹੁਆਕੇ ਹਿਸਾਬ ਕਰੋ ਤਬ
ਚਿਤ੍ ਗੁਪਤ ਨੇ ਕਹਾ ਏ ਬਚਾ ਪਾਪੀ ਹੈ ਬਾਕੀ ਇਤਨੀ ਰਲ ਹੈ ਕੇ ਇਸਕੇ ਘਰਕੇ
ਨਜੀਕਇਕ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਕੀ ਬਾਨੀ ਪੜਤਾ ਅਮਰਤ ਵੇਲੇ
ਰਾਗਪਾਕੇਏਉਸਕੋ ਸੁਨਤਾ ਪ੍ ਰਾਗਕੇਵਸ ਹੋਕੇ ਕੋਈ ਸ਼ੁਧਾਸੇਨਹੀਸੁਨਤਾਥਤਾਂ ਧਰਮ-

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਾਜ ਨੇ ਕਹਾਕੇ ਏਸ ਬੜੇ ਪੁਨ ਕੀਏ ਹੈਨ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਬਾਨੀ ਸੁਨਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਪਾਪ ਸਭ ਦੂਰ ਹੋਗਏ ਹੈਨ ਫਿਰ ਚਿਤ੍ ਗੁਪਤ ਨੇ ਕਹਾ ਇਹ ਭੁਲੇਖੇ ਸੇ ਜੋ ਆਗਿਆ ਹੈ ਇਸਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਦੂਸਰਾ ਲਿਆਹੋ ਇਸਦੀ ਝਾਲੀ ਵਿਚ ਜੋ ਹੈ ਤਬ ਵੋਜੋ ਲੇਖਧੀ ਵੋ ਚੈਤੰਨ ਹੋਈ ਹੋਰ ਅਖਾਂ ਦੀ ਖੋਲਿਆ ਨੇੜੇ ਹੀ ਉਸ ਸਿਖਕਾ ਘਰ ਥਾ ਕਹਨ ਲਗਾ ਉਸ ਸਿਖਕੋ ਬੁਲਾਉ ਜਬਵੋ ਆਇਆ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਆਖਨ ਲਗਾ ਕੇ ਤੂੰ ਜੋ ਰੋਜ ਸਵੇਰੇ ਬਾਨੀ ਪੜਤਾ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੀ ਹੈ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਜੀ ਆਖੋਜੀ ਤਾਂ ਉਸ ਧਨੀਨੇ ਕਹਾ ਹਛਾ ਐ ਲੈ ਸਵਾ ਰੁਪਯਾ ਰੋਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਕੇ ਭੋਗ ਲਾਇਆ ਕਰ ਤੇ ਮਹਾ ਰਾਜ ਕੀ ਬਾਨੀ ਰੋਜ ਸੁਨਾਇਆ ਕਰ ਇਕ ਰੁਪਯਾ ਰੋਜ ਨੌਕਰੀ ਹੈ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਕੁਜ ਕਾਲ ਬੀਤ ਗਿਆ ਕਰਤੇਰ ਇਕ ਦਿਨ ਉਸ ਸਿਖਨੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਆਕੇ ਉ ਸਵਾ ਰੁਪਯਾ ਰਖ ਲਿਆ ਤੇ ਬਜਾਰੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਿਆਕੇ ਲੈਗਿਆ ਜਬ ਵੋ ਖਾਨਾ ਖਾਨ ਲਗਾ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਪਹਲੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੂੰ ਮੈਪਾਇਆ ਤਬਵੋਬੋਲਾ ਕੇ ਅਜ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੇ ਭੋਗ ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਹੀ ਹੈ ਅਜ ਬਜਾਰੂ ਹੈ ਫੇਰ ਉਸ ਸਿਖਕੋ ਬੁਲਾਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਭਾਈ ਅਜ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਭੋਗਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਮਕੋ ਨਹੀ ਦੀਆ ਹਮ ਆਪਨੇ ਘਰ ਨਹੀ ਖਨਾ ਸਕਤੇ ਤੈ ਬਜਾਰ ਸੇ ਲੇਆਇਆ ਹੈ ਹਮ ਕੋ ਤੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੇਭੋਗਕਾਪ੍ਰਸਾਦਚਾਹੀਏਜਿਸਕੀਬਾਨੀਸੁਨਨੇ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਗੁਨਾਹ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਅਜ ਤੋ ਤੇਰਾ ਗੁਨਾਹ ਮਾਫ ਪ੍ ਆਗੇ ਕਬੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਗੇ ਐਸਾ ਕਰੇਗਾ ਤੋ ਮੈ ਜਾਨ ਸੇ ਮਾਰਦੂੰਗਾ ॥ ਭਾਵ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਬਾਨੀਕਾ ਹੈ ॥

ਆਗੇ ਸੰਨਃ ੧੯੩੦ ਬਿਕਰਮੀ ਏਕ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਸੇ ਚਾਰ ਕੋਸ ਪ੍ ਸਾਹਪੁਰ ਨਾਮ ਲਈ ਨਦੀ ਕੇ ਕਨਾਰੇ ਪਰ ਹੈ ਏਕ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਵਿਰਕਤ ਸੰਤ ਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਲਈਕਾ ਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸਿਲਾ ਪਰ ਬੈਠੇ ਥੇ ਤਬ ਘੜੀ ਚਾਰਕ ਦਿਨ ਚੜੇਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਾਲੜਕਾਉਮਰ ੧੬ ਸਾਲਦੀ ਆਇਆ ਔਰ ਸਲਾਮ ਕੀਆ ਬੈਠਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਸਾਂਈ ਜੀ ਖੁਦਾਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਾਉ ਤਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਅਰੇ ਲੜਕੇ ਤੇਰੀ ਅਜੇ ਉਮਰ ਖਾਨੇ ਪੀਨੇ ਕੀ ਹੈ ਤੇਰੇ ਕੋ ਅਜੇ ਖੁਦਾ ਕਿਆ ਹੈਕਿਥੋ ਖੁਦਾਕੇਨਾਮਕਾਸੋਕ ਪੈਗਿਆਹੈ(ਉਤਰ)ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਿਆ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਚਾਰ ਘੜੀ ਕੇ ਅਰਸੇ ਮੈ ਸਾਰਾ ਨਗਰ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਆਵੇਗਾ ਔਰ ਪੁਤ੍ ਧੰਨ ਆਦੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਮੰਗੇਗਾ ਸਭ ਏਹੋਹੀ ਮੰਗੇਗੇ ਸਾਂਈਜੀ ਕੋਈਖੁਦਾਕੀ ਬਾਤਸੁਨਾਉ(ਪ੍ਰਸ਼ਨ) ਤਮ ਸਬ ਨਗਰ ਕੋ ਕਿਸਨੇ ਹਿਦਾਅਤ ਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮ ਸਭਕੋ ਖੁਦਾ ਪਿਆਰਾ ਲਗਤਾ ਹੈ ਉਸਕੀ ਬਾਤਵੀ ਪਿਆਰੀ ਨ ਲਗੀ (ਉਤ੍) ਹੇ ਸਤਜੀ ਇਆ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੰਬਰਦਾਰਦੋ ਦਿਨ ਬੀਮਾਰ ਰਿਆ ਫੇਰ ਪਰਵਾਰ ਗਿਆ ਜਬ ਵੋ ਜਾਗਿਆ ਤਾਂ ਸਭ ਲੋਕ ਅਕਠੇ ਥੇ ਤਬ ਵੋ ਬੋਲਾ ਤੁਮ ਸਭ ਕਿਉ ਅਕਠੇ ਹੋਏਹੋਤਬ ਸਭਨੇ ਕਹਾਕੇ ਤਮ ਮਰ ਗਏ ਥੇ ਦਫਨ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਹੋਏ ਹੈ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਾਕੇ ਹਛਾ ਹਮ ਮਰ ਗਏ ਥੇ ਪਰ ਮੇਰਾ ਇਸ ਘਰ ਮੇ ਕਛ ਦਾਵਾ ਹੈ ਯਾਂ ਨਹੀ ਤਦ ਸਭਨੇ ਕਹਾ ਏ ਆਪਕੀ ਪੈਦਾ ਕੀ ਹੋਈ ਸਭ ਚੀਜ ਹੈ ਏ ਸਭ ਕੁਛ ਆਪਕਾ ਹੈ। ਤੀਨ ਵਾਰ ਉਸਨੇ ਦਾਵੈ ਬਾਲੀ ਬਾਤ ਕਹਾਈ ਕੇ ਸਭ ਆਪਕਾ ਹੈ ਮੰਨਜੂਰ ਕਰਾ ਏ ਕਹਾਕੇ ਹਛਾ ਲਿਖੇ ਕਾਗਜ ਪਰ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਧਨਕੇ ਚਾਰ ਹਿਸੇ ਕਰੋ ਦੇ ਹਿਸੇ ਦੋ ਪਤ੍ਰਾਂਕੇ ਇਕ ਹਿਸਾ ਆਪਨਾ ਇਕ ਹਿਸਾ ਆਪਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਜੋ ਆਪਨਾ ਹਿਸਾ ਥਾ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸ ਖਦਾਕੇ ਨਾਮ ਪਰਦੇ ਦੀਆ ਔਰ ਪੁਤਰਾਂ ਕੋ ਪੁਕ੍ਰਾਕਾ ਦੇਦੀਆ ਸਭ ਕੋ ਆਪਨਾ ਆਪਨਾ ਹਿਸਾਦੇਦੀਆ ਜੀਤਬਲੋਕਾਂ ਪੁਛਿਆਕੇਤੁਸਾਬੜਾਜਲਮਕੀਆਹੈ ਆਪ ਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਤਬ ਲੰਬਰਦਾਰਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਮੈਨੇ ਜਮਾ ਕੀਆ ਹੈ ਖੁਦਾਕੇ ਘਰ ਤਬ ਪੁਛਾ ਕੇ ਤੁਮਨੇਕਿਆ ਦੇਖਾਹੈ ਦਰਗਾਹ ਮੇ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਾਕੇ ਜਬ ਮੁਜਕੋ ਫਰੇਸਤੇ ਲੇਗਏ ਤਬ ਮੁਜਕੋ ਅਦਾਲਤ ਮੈ ਖੜਾ ਕਿਆ ਜਿਸਕਾ ਬੜਾ ਅਤੰਬਾ ਸਰੂਪ ਹੈ ਇਕ ਤਰਾਲਾਲ ਹੈ ਇਕ ਤਰਫ ਕਾਲਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਬਾਬ ਵਾਲੇ ਹੈ ਵੋ ਲਾਲ ਪਾਸੇ ਖੜੇ ਕਰੇ ਮੁਜਕੋ ਕਾਲੇ ਪਾਸੇ ਖੜਾ ਕੀਆ ਤਬ ਵੋ ਮੁਨਸੀ ਬੋਲਾ ਕੇ ਇਸਕੀ ਉਮਰ ਅਜੇ ਤੇਰਾਂ ਬਰਸ ਹੈਂਦੀ ਹੈ ਇਸਕੋ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਉ ਇਸਕੇ ਨਾਮਕਾ ਦੂਸਰਾ ਲੈਆਉ ਜਬ ਮੈ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤੋ ਰਸਤੇ ਮੈ ਬੜੀ ਰੇਤ ਤਪੀ ਹੋਈ ਹੈ ਬੜੇ ਪੈਰ ਸੜੇ ਨੇ ਫਰੇਸਤੇ ਸੇ ਕਹਾਕੇ ਮੇਰੇ ਬੜੇਪੈਰਸੜਦੇ ਹੈਨਾਤਬ ਫਰੇਸਤੇ ਨੇਕਹਾ ਕੁਛ ਖਰਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹਈ ਤਾਂ ਯਾਦ ਕਰ ਮੈਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਇਕ ਪੁਰਾਨੀ ਤਪੜੀ ਮੈਨੇ ਇਕ ਫਕੀਰ ਕੋ ਦੇਦੀਥੀ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਦੀਆ ਹੈ ਨਾ ਕਬੀ ਖੁਦਾਕੋ ਯਾਦ ਕੀਆਹੈ ਜਿ ਵਕੇ ਮੈਨੇ ਤਰਪੜੀ ਦੀ ਥੀ ਵੋ ਨਵੀ ਜੁਤੀ ਲੈਕੇ ਬੈਠਾ ਥਾ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇਕੋ ਦੀ ਅਤੇ ਪੈਰ ਮੇ ਹਛੀ ਤਰਾਂ ਪਾਦੀਆ ਮੈ ਅਪਨੇ ਦਿਲਮੈ ਸਮਜਿਆ ਕੇ ਮੈਨੇ ਇਕ ਪੁਰਾਨੀ ਤਪੜੀ ਖੁਦਾਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਦੀ ਥੀ ਵੋ ਜਮਾ ਰਹੀ ਜੋ ਬਹੁਤਾ ਦਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਨਕੋ ਬਹੁਤ ਸੁਖ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮੈਨੇ ਖੁਦਾਕੇ ਘਰ ਜਮਾ ਕੀਆ ਹੈ ਲੁਟਾਇਆ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਲੜਕੇ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਅਬ ਵੋ ਮਸੀਤ ਮੈ ਬੈਠਾ ਹੈਪਿਆਲਾ ਹਾਥ ਮੈ ਹੈ ਮਾਂਗਕੇ ਟੁਕੜੇ ਖਾਤਾ ਹੈ ਉਸਕੀ ਸਾਰੇ ਨਗਰ ਕੋ ਹਦਾਇਤ ਹੋਗਈ ਹੈ ਅਛੀ ਵੇ ਬਾਤਾਂ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜੋ ਸਾਰਾ ਨਗਰ ਚਲਾ ਆਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਆਪਨੇ ਦੇਖੀ ਸੁਨੀ ਹੋਵੇ ਆਪ ਸੁਨਾਵੇ ॥ ਇਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਜੇ ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਮੈ ਕੋਹਿਰੀਆਂਵੜਕੀ ਇਕ ਨਗਰ ਹੈ ਉਥੇ ਇਕ ਸਿਖ ਜਵਾਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਸਿਖ ਹੈ ਵੋ ਪ੍ਵਾਰ ਗਿਆ ਜਬ ਉਸਕੋ ਸਨਾਨ ਕਰਾਨੇ ਲਗੇ ਉਸਕਾ ਸਰੀਰ ਗਰਮ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਠੈਹਰ ਗਏ ਤਬ ਉਸਨੇ ਅਖਾਂ ਖੋਲਿਆਂ ਤੇ ਕਹਾਕੇ ਤੁਮ ਕਿਉ ਕਠੇ ਹੋਏ ਹੋ। ਤਦ ਸਭਨੇ ਕਹਾ ਆਪਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸਨਾਨਕਰਾਨੈ ਲਾਗੇ ਥੇ ਤੋ ਆਪਕਾ ਸ੍ਰੀਰ ਗਰਮ ਦੇਖਾ ਉਨਾਨੇ ਕਹਾਕੇ ਦੇਖੋ ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਕਾ ਛਲਾਨਾ ਸਿਖ ਹੈ ਕੇ ਮਰ ਗਿਆਹੈਤਬ ਕਹਾਕੇ ਆਪਜਾਗੇਹੋਔਰ ਉਹਮਰਗਿਆ ਹੁਨੇਹੀ। ਤਬ ਉਨਾਂ ਲੋਕਾ ਨੇ ਕਹਾ ਆਪਕਿਆ ਦੇਖਾ (ਉਤ੍) ਜਵਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜਬ ਜਮਗਨ ਮੇਰੇ ਕੋ ਲੈਗਏ ਉਸ ਅਗਨੀ ਦਰਆਉ ਪਰ ਲੈਗਏ ਜੋ ਉਸ ਜਾਗਾ ਕੁਦਰਤੀ ਜਹਾਜ ਖੜੇ ਹੈ ਅਚਾਰਜੋ ਕੇ ਕਿਸੀਕੋ ਚਡਾਤੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨਹੀ ਚੜਾਤੇ ਤਬ ਜਮਗਨ ਮਾਰਤੇ ਅਗਨੀ ਕੇ ਦਰਆਉ ਮੈ ਲੈਜਾਤੇ ਹੈ ਔਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਏ ਪਾਪੀ ਤੈਨੇ ਕੋਈ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਨਹੀ ਕੀਆ ਪੁਨ ਦਾਨ ਆਦੀ ਔਰ ਮਾਰਤੇ ਲੈ ਜਾਤੇ ਹੈ ਧਰਮਰਾਜ ਕੇ ਪਾਸ ਜਹਾਜ ਪਰ ਚੜਾਨੇ ਵਾਲੇਨੇ ਮੁਜਕੋ ਪੂਛਾ ਕੇ ਤੂੰ ਕਿਸਕਾ ਸਿਖਹੈ ਮੈਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਜੀਕਾ ਕਹਾ ਕੇ ਉਨਕਾ ਸਿਖ ਹੋ ਤਬ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਇਕ ਗਰਜ ਮਾਰੀ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਹਜਾਰ ਟੁਕੜੇ ਹੋਗਏ ਫੇਰ ਝਟ ਪਟ ਸਰੀਰ ਸਵਛ ਹੋ ਗਿਆ ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਪੁਛਾ ਕਿਸਕਾ ਸਿਖ ਹੈ ਮੈਨੇ ਕਹਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸਿਖ ਹੂੰ ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਗੁਰਜ ਮਾਰੀ ਔਰ ਉਸੀ ਤਰਾਂ ਟੁਕੜੇ ਹੋਗਏ ਫੇਰ ਜੁੜ ਗਸੇ ਜਿਸਤਰਾਂ ਜਲਮੈ ਲਾਠੀ ਮਾਰੀਦਾ ਨੈਜਲ ਮਿਲ ਜਾਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਪੂਛਾ ਕੇ ਕਿਸਕਾ ਸਿਖ ਹੈ ਫੇਰ ਮੈਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਵੀ ਪਾਤਸਾਹਿਕਾਨਾਮਲੀਆਤਬ ਜਹਾਜ ਪਰ ਚੜਾਨੇ ਵਾਲੇਨੇ ਕਹਾ ਇਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਪੁਲਬਨਾਇਆ ਹੁਆਹੈ ਇਸਕੋ ਪੁਲਪਰ ਸੇਲੈਜਾਉ ਜਬ ਪੁਲ ਪਰ ਸੇ ਪਾਰ ਹੁਆ ਤਬ ਧਰਮਰਾਜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੁਆ ਤਬ ਹੁਕਮ ਹੁਆ ਇਸਕਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰੋ ਤਬ ਚਿਤ੍ ਗੁਪਤ ਨੇ ਕਹਾ ਇਸਕੀ ਪਾਂਚ ਬਰਸ ਬਾਕੀ ਉਮਰ ਹੈ ਜੋ ਅਗੇ ਸਭ ਅਗਲੀ ਸਾਖੀ ਕੇ ਤੋਰ ਪਰ ਹੈ ਜੋ ਅਗੇ ਪੁਲ ਵਾਲੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ॥ ਇਤੀ ॥

ਰੀਗਾ ਜੀਕੇ ਤੀਰੇ ਪਰ ਇਕ ਮਿਰਜਾ ਪੁਰ ਸੈਹਰ ਹੈ ਤਹਾਂ ਪਰ ਇਕ ਧੋਬਨ ਰੈਤੀਥੀ ਮਾਰਵਾੜਕੇ ਦੇਸਕੀ ਥੀ ਧਨੀ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਥਾ ਔਰ ਗਰੰਥ ਕਰਤਾ ਵੀ ਰੈਹਤਾ ਥਾ। ਵਹਾਂਪੂਰਬ ਮੈ ਹਿੰਦੂ ਧੋਬੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਵੇ ਧੋਬਨਕੋ ਜੋਕੁਛ ਮਿਲੇ ਅਦਾ ਪ੍ਮੇਸ੍ ਕੇ ਨਾਮ ਦੇਵੇ ਆਦ ਆਪਖਰਚ ਕਰੇ ਜੇਕਰ ਕਪੜਾਮਿਲੇ ਤੋ ਅਦਾਪਾੜਕੇਦੇਵੇਯਾਮੁਲ ਦੇਦੇਵੇ ਇਕ ਦਿਨ ਮਾਰਵਾੜਨਾਨੇ ਕਹਾਕੇ ਰੀ ਮੋਢੀ ਧੋਬਨ ਮੈਥਾਕੋ ਦੇਵਾ ਆ ਖਾਠੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਛਨੇ ਕੋਥੇ ਆਗੇ ਦਾਤੀ ਬਨੇਛੋ ਉ ਬੋਲੀ ਮੇਹ ਮੋਡੀ ਨਹੀਛੋ ਥੇ ਮੋਡੀ ਛੋ ਮੇਹ ਥੋ ਆਪਨਾ ਜਮਾ ਕਰੂ ਛੋ ਆਪਨੇ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ ਕੇ ਘ੍ਰ ਛੋ ਤਬ ਵੋ ਬੋਲੀ ਕੇ ਮੇਹ ਕੈਸੈ ਜਾਨੂ ਕੇ ਥੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ ਕੇ ਘਰ ਜਮਾ ਕਰੋ ਛੇ" ਤਬ ਧੰਨੀ ਬੋਲੀ ਮੈ ਬਹੁਤ ਦਿਨਬੀਮਾਰ ਰਹੀ ਥੀ ਤਬ ਮੈ ਪਰਵਾਰ ਗਈਥੀ ਜਬ ਮੁਜਕੋ ਜਮਰਾਜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਚਲੈ ਗਏਜਮਰਾਜ। ਤਬ ਚਿਤਰਗੁਪਤਕੋਹੁਕਮਦੀਆਕਿਇਸਕਾਹਿਸਾਬ ਕਰ ਤਬ ਚਿਤ੍ ਗੁਪਤਨੇਕ ਹਾਕੇ ਇਸਕੀ ਉਮਰ ਅਬ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਕੀ ਬਾਕੀਹੈਇਸਕੋ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਉ ਜਲਦੀ ਜਬ ਥੋੜੀ ਦਰ ਵਾਪਸ ਆਈ ਤਾਂ ਇਕ ਚਮਾਰਮਿਲਾਉਸਨੇ ਕਹਾਮੇਰੀਦਮੜੀਕੀਕੌਡੀ ਬਾਕੀ ਹੈ ਸੋ ਦੇਜਾਇ। ਤੇਨੇ ਮੇਰੇਪਾਸੋ ਚਮੜੀਚਰਖੇ ਵਾਸਤੇ ਲਈ ਥੀ ਮੇਰੀ ਦਮੜੀ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਉਥੇ ਚਲ ਪੈਸੇ ਲੇਲੀਜੋ ਚਮਾਰ ਨੇ ਕਹਾ ਮੇ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਜਾਵਾਂ ਚਾਹੇ ਥੇ ਦੀ ਕੌਡੀ ਏਥੇ ਦੇਉ ਫੇਰ ਮਾਰੋ ਥਾਰੋ ਸੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ ਛੋ ਜਮਗਨ ਕਹੇ ਜਲਦੀ ਚਲੋ ਤੇਰੀ ਲੋਥ ਫੂਕ ਨਾ ਦੇਵੈ ਔਰ ਚਮਾਰ ਛੋੜੇ ਨਹੀਂ ਮੈਨੇ ਕਹਾ ਮੇਰਾ ਚਾਮ ਉਤਾਰ ਲੇ ਜਿਤਨੀ ਤੇਰੀ ਚਮੜੀ ਥੀ ਤਪ ਉਸ ਚਮਾਰ ਨੇ ਮੇਰੀ ਪੀਠਸੇ ਚਾਮ ਉਤਾਰ ਲੀਆ ਜੋ ਅਬ ਤਕ ਕਾਲਾ ਦਾਗ ਪੜਾ ਹੈ ਆਗੇ ਆਈ ਤੋ ਮੁਜਕੋ ਬੜੀ ਭੁਖ ਲਗੀ ਮੇਹ ਜਮਗਨਾ ਸੇ ਬੋਲੀ ਮੁਜੇ ਭੁਖ ਸੇ ਚਲੋ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਕੁਛ ਖਾਨੇ ਕੋ ਦੇਉ ਜਮਗਣ ਬੋਲੇ ਜੋ ਇਥੇ ਜਮ ਮਾਰਗ ਮੇਂ ਹਾਥ ਸੇ ਪੁਨ ਕੀਆ ਹੋ ਵੋ ਮਿਲਤੋ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕੁਛ ਪੁਨ ਕੀਉ ਛੇਤੋ ਥੇ ਯਾਦਕਰ ਤੂਜਕੋ ਮਿਲੇ ਛੇ ਤਬ ਮੇਹ ਕਹਾ ਕੇ ਮੇਹ ਇਕ ਸਾਧੂ ਕੋ ਆਦੀਰੋਟੂ ਦੀਉ ਥੇ ਔਰ ਮੈਨੇ ਕਛ ਨਹੀ ਕੀਉ ਥੇ ਚਾਲੋ ਆਗੇ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਛੋ ਬਾਗ ਆਇਆਜਮਗਨੋ ਕਹਾ ਥੇ ਜਾਉ ਰੋਟੂ ਖਾਉ ਮੇਹ ਇਠੇ ਬੈਠੇ ਛੋ ਜਬ ਮੈ ਬਾਗ ਮੇ ਗਿਉ ਸਗਰੋ ਪੇੜ ਮੇ ਆਧੋ ੨ ਰੋਟੂ ਲਗੋ ਛ ਤੋ ਮੈਨੇ ਤੋਆਦੋ ਰੋਟੂ ਦੀਉ ਛੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਛੋ ਜੋਘਟੋ ਪੁਨ ਕਰੇ ਛੋ ਥੇ ਤੋਘਟੋ ਪਾਵੇ ਛੇ ਮੈਨੇ ਉਰੋ ਟੂਨਾ ਖਾਉ ਔਰ ਭੁਖੋ ਚਲੀ ਆਇਉ ਜਬ ਮੇਰੇ ਲੋਥ ਕੋ ਨਹਾਨੇ ਲਗੇ ਤੋ ਗਰਮਦੇਖੋ ਤਬ ਨਾ ਨਹਾਵਇਉ ਤਉ ਮੈਨੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਵੋ ਧੰਨੀ ਹੈ ਕੇ ਮ੍ ਗਿਉ ਤਬ ਉਨਾ ਨੇ ਕਹਾ ਮ੍ ਗਿਉਹੈ ਇਸੀਸੇ ਮੇਹ ਜਮਾ ਕਰੂ ਛੂ ਥੇ ਭੀ ਜਮਾ ਕਰੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ ਕੇ ਘ੍ਰਥਾਕੋਭੀ ਮਿਲੇ (ਇਤੀ) ॥

ਕਾਸੀਸੇ ਚੋਬੀਸੁ ਕੋਸ ਪਰੇ ਗਾਜੀਪੁਰ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪ੍ ਸੈਹਰ ਹੈ॥ ਤਹ ਏਕ ਬ੍ਰਾਮਣ ਜੂਤੀਆਂ ਕੀ ਦਕਾਨ ਕਰਤਾ ਥਾ। ਮੂੜਾ ਡਾਹਕੇ ਦਕਾਨ ਕੇ ਆ ਗੇ ਬੈਠਾ ਥਾ ਉਸਕੇ ਸਾਮਨੇ ਏਕ ਠਾਕਰ ਦੁਆਰਾ ਥਾ। ਉਸਮੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਏ ਥੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਉਨਕੇ ਦਰਸਨ ਕੇਵਾਸਤੇ ਔਰ ਰੋਟੀਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਧੂ ਆਤੇ ਥੇ ਔਰ ਕਥਾ ਹੋਤੀ ਥੀ ਕੁਛਕਾਲ ਪਾਏਕੇਉ ਬ੍ਰਹਮਣ ਮ੍ਰਗਿਆ ਜਬ ਧ੍ਰਮਰਾਜ ਕੇ ਸਨਮੁਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਮਗਣ ਲੈਗਏ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਇਸਕਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰੋ। ਜਬ ਹਿਸਾਬ ਕੀਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਭਲਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਨਾ ਠਾਕਰ ਦੁਆਰੇ ਗਿਆ ਨਾ ਗੰਗਾ ਜੀਕਾ ਅਸਨਾਨ ਕੀਤਾ ਨਾ ਕਬੀ ਭਲਾ ਕਰਮ ਕੀਤਾ ਇਸਨੇ ਭੰਗ ਕੇ ਨਸ਼ੇ ਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਨਾ ਸ੍ਰੀਰ ਖੋਇਆ ਪੰਜੇ ਐਬ ਸ਼ਰਈ ਹੈ ਫੇਰ ਧਰਮ ਰਾਜ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਕੇ ਹਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖੋ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਨਾ ਰਵੇ। ਫੇਰ ਕਿਹਆ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਇਸਨੇ ਫੇਰ ਧ੍ਰਮ ਰਾਜ ਨੇ ਕਹਾ ਕੋਈ ਭੋਲੇਖਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਿਆ ਤਾਂ ਚਿਤਰ ਗੁਪਤ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਏਬਾਤ ਹੈ ਕੇ ਇਸਕੀ ਦੁਕਾਨ ਕੇ ਸਾਮਨੇ ਮੰਦਰ ਥਾ ਉਸਮੇ ਸ੍ਰਾਧੂ ਆਤੇ ਜਾਤੇ ਕੀ ਧੂੜ ਪੜਤੀ ਥੀ ਔਰ ਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਥਾ ਏ ਉਨਕੋ ਮਸਕਰੀ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਕੇ ਖਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਮੁਡ ਮੁਡਾ ਬੈਠੇ ਹੈ ਔਰ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਏ ਆਪ ਦਾਹੇ ਪੁਨ ਗਿਨੋ ਚਾਹੇ ਨਾ ਗਿਨੋ। ਔਰ ਪੋਥੀ ਕੋ ਕਬੀ ਦੇਖੀ ਭੀ ਨਹੀ ਥਾ ਸਾਦੂਉ ਕੋ ਪੋਥੀ ਦੇਖਕੇ ਗਾਲਾ ਨਿਕਾਲ ਤਾ ਔਰ ਕਹਿਤਾ ਥਾ ਕੇ ਲੂਟ ੨ ਕਰਖਾਤੇ ਫਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਧ੍ਰਮ ਰਾਜ ਦੋ ਨੂਹਾ ਥ ਗਦੀ ਪ੍ਰਪਟਕਾ ਕੇ ਮਾਰੇ ਅਰੇ ਭਲੇ ਲੋਕੋ ਔਰ ਇਸਨੇ ਕਿਆ ਪੁਨ ਕਰਨਾ ਜਿਨ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਧੂੜ ਕੋ ਕ੍ਰਸਨ ਆਦੀ ਮਾਹ ਦੇ ਵਆਦੀ ਲੋਚਤੇ ਹੈ ਓ ਧੂੜ ਇਸ ਪ੍ਰ ਪੜੀ ਹੈ ਫੇਰ ਇਸਕੇ ਪਾਪ ਬਾਕੀ ਭੀ ਰਹੇ ਗਏ ਹੈ। ਤਥਾਛ ਭਾਗਵੰਤ ਸਕੰਦ ਇਕਾਦਸ ॥

ਸਲੋਕ—ਨਿਰ ਪੇਚਖਯੰ ਮੁਨਿੰਸ਼ਾਤੰ । ਨਿਰਵੈਰੰਸਿਮਰਦਰਸ਼ਿਨੰ। ਅੰਨੂ ਬ੍ਰਿਜਾਮਿ ਅਹੰਨਿਤਯੰ ਢੂਯੇਯੇਤਿ ਅਘ੍ਰੀ ਰੇਣੁ ਭਿੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਕਿਰਸ਼ਨ ਜੀ ਉਧਵ ਪ੍ਰਿਤੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਹੋ ਉਧਵ ਜੌਨ ਸੇ ਸੰਤ ਨਿਰਪੇਖਨਾਮ ਇਛਾ ਸੇ ਰੈਹਤ ਹੈ ਜਿਨਕੋ ਕੋਈ ਇਛਾ ਨਹੀ ਸੋ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕਾਮਾਨਨੇ ਕਾਸੁਭਾਵ ਹੈ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਮੁਨੀ ਸੀਲਮੁਨ। ਜੋਸ਼ਾਤ ਆਤਮਾ ਹੈ ਕਬੀ ਤੋ ਉਨਕੋ ਕਰੋਧਿ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜਿਨ ਕੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਾਪੂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਵੈਰ ਹੈ ਨਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ ਸਮਦਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤੇ ਲੇਕਰ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਮਦਸੀ ਹੈ ਮੈ ਉਨ ਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਫਿਰਤਾ ਹੂੰ (ਪ੍ਰਸਨ) ਹੇ ਭਗਵੰਨ ਆਪ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ਹੋ ਆਪ ਉਨਸੇ ਕਿਆ ਲੇਨਾ ਹੈ ਉਨਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਫਿਰ ਤੇ ਹੋ (ਉਤ੍ਰ) ਪੂਯੇਯੇਤਿ ਉਨਾ ਕੀ ਧੂੜ ਜੋ ਚਰਨੋ ਕੀ ਹੈ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰ ਪੜਨੇ ਸੇ ਮੇਰਾ ਸ੍ਰੀਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸ੍ਰੀਰ ਸੇ ਜੋ ਕੋਟਾਨਕੋਟ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਹੈਂ ਸੋਭੀ ਪਵੰਤ੍ਰ ਹੋਜਾਵੇ ਹੈ (ਅਰਥਾਤ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ (ਮਹਲਾ ੧) (ਆਸਾਦੀ ਵਾਰ) ਦਾਨ ਮਹਿਡਾ ਤਿਲੀ ਖਾਕ ਜੇ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਮਸਤਕ ਲਾਈਐ॥ ਜੇ ਹੋਵੈ ਪੂਰਬ ਲਿਖੀਆ ਤਾਂ ਧੂੜ ਤਿਨਾ ਦੀ ਪਾਈਏ (ਇਤੀ) (ਮਹਲਾ ੫) ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ਸ਼ਧਾ ਮੰਨ ਕੀ ਪੂਰੇ। ਨਾਨਕ ਦਾਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਆ ਸੁਖ ਮਾਂਗੇ ਸੋਕੋ ਕਰ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰੇ ॥ ਇਤੀਆਦੀ ॥ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਭੀ ਸੰਤਾਂਕੀ ਧੂੜ ਲੋਚਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਾ ਧੂੜ ਇਸ ਪਰ ਪੜੀ ਹੈ ਜਿਸ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੇ ਉਸਮੇ ਲੈ ਜਾਵੇ ਇਸਕੇ ਸਭ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋਗਏ ਹੈ। ਉਸਮੇ ਫੇਰ ਪੂਛਾ ਤੂੰ ਕਿਦਰ ਜਾਨਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿਵ ਬਿਸ਼ਨ ਆਦੀ ਕਿਸ ਲੋਕਮੈ ਜਾਨਾਹਈ ਤੂੰ ਦਸ। (ਬ੍ਰਾਮਨੋ ਵਾਚ) ਜਿਨ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂੜ ਸੇ ਮੈ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੂਆ ਹੂੰ ਉਨਕੇ ਦਰਸਨ ਮੈ ਕਰੋ ਅਬ ਉਨਕੇ ਪਾਸ ਮੇਰੇ ਕੋ ਭੇਜ ਦਿਉ ਮੈ ਜਾਉ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਸੋ ਸੰਤ ਜਨਕੀ ਨਿਤ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਨਕੋਕਿਆਕੈਹਨਾਹੈਮੇਰੇਪ੍ਰਾਰਬਧਮੈਇਸੀਤਰਾਂ ਥਾ। ਇਤੀ।

ਏਕ ਸੰਤ ਸਫੈਦ ਪੋਸ਼ ਆਪਨੇ ਪਾਸ ਕਹੀ ਟੋਕਰੀ ਰਖਕੇ ਔਰ ਮਜੂਰੀ ਕਰਕੇ ਖਾਤੇਥੇ ਇਕ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਹਵੇਲੀ ਬਨਵਾਤਾ ਥਾ ਉਸਕੇ ਸਾਮਨੇ ਸੇ ਸੰਤ ਕਹੀ ਟੋਕਰੀ ਲੈਕੇ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਸਹੂਕਾਰ ਨੇ ਦੇਖਕੇ ਕਹਾ ਕੋਈ ਮਜੂਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਮਜੂਰੀ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਸੰਤਨੇ ਕਹਾ ਹਾਂਜੀ ਕਰਾਂਗੇ (ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ) ਕਿਆ ਰੋਜ ਲਵੋਗੇ (ਉਤ੍ਰ) ਚਾਰ ਆਨੇ ਰੋਜ। [ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ] ਔਰ ਸਭ ਦੋਆਨੇ ਲੈਤੇ ਹੈ ਤੁਮ ਕਿਉ ਚਾਰ ਆਨੇ ਲੈਤੇ ਹੋ। [ਉਤ੍ਰ] ਜੋ ਦੋ ਆਨੇ ਲੈਤੇ ਹੈ ਉਨਾ ਪਾਸੋ ਕਰਵਾਉ ਹਮ ਔਰ ਕਿਦਰ ਕਰੇਗੇ ॥ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਹਛਾ ਜੋ ਮਰਜੀ ਲੈਨਾ ਜੀ ਰਹੋ ਤਬ ਉਸ ਸਹੁਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਦੇਖਾ ਮਜੂਰ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਇਕ ਫੇਰਾ ਕਰਤੇ ਸੰਤ ਚਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਔਰ ਸੰਤ ਸੇ ਪਹਲੇ ਆਤੇ ਪੀਛੇ ਸਭਸੇ ਜਾਤਾ ਥਾ ਜਬ ਵੋ ਆਵੇ ਤਾਂ ਸਾਹੁਕਾਰ ਕਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਬੈਠ ਜਾਉ ਅਬੀ ਦੂਜੇ ਮਜੂਰ ਨਹੀ ਆਏ [ਉਤ੍ਰ] ਹਮਨੇ ਆਪਸੇ ਚਾਰ ਆਨੇ ਲੈਨੇ ਹੈ ਹਮ ਬੈਠੇਗੇ ਨਹੀ ਏ ਕਹਕੇ ਆਪ ਕਾਮ ਕਰਨੇ ਲਗ ਜਾਵੇ ਕਾਲਕੀ ਗਤੀ ਲਖੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਅਜੇ ਹਵੇਲੀ ਨਹੀ ਬਨੀ ਤੋ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕਾਲ ਵੰਸ ਹੋਗਿਆ [ਗੁਰੂਵਾਕ] ਮਨਕੀ ਮਨੀਮਾਹ ਰਹੀ ਨਾ ਹਰ ਭਜੇ ਨਾ ਤੀਰਥ ਸੇਵੇ ਚੋਟੀ ਕਾਲ ਗਹੀ ॥ ਦੇਖੋ ਬੜਾ ਅਸਚਰਜ ਹੈ ਜੋਜੋ ਜੀਵ ਆਤਾਹੈ ਨਾਤੋ ਕੁਛ ਲਿਆਤਾ ਹੈ ਨਾ ਕੁਛ ਲੈ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੰਨ ਆਦੀ ਵਸਤੂ। ਏਕ ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਕਾਮ ਇਸਕੇ ਸਾਥ ਜਾਤ ਹੈ ਉਹੀ ਆਗੇ ਸਭ ਕੁਛ ਬਨਾ ਦੇਤਾ ਹੈ ਉਸ ਸੰਤਕ ਜਮਗਨ ਬੀ ਦਿਖਾਏ ਦੇਤੇ ਥੇ ਜਮਗਨੋ ਕੋ ਸੰਤ ਬੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾਥਾ। ਤਬ ਜਮਗਨੋ ਸੇ ਸੰਤ ਬੋਲੇ ਇਸ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕੋ ਤੁਮ ਲੇਚਲੇ ਹੋ ਤਬ ਜਮਗਨਨੇ ਕਹਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਲੈ ਚਲੇ ਹਾਂ ਦੇਖੋ ਪਾਪੀਆਂਕੇ ਭਾਗ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬਦਾਤਾ ਹੈ ਪਾਪ ਉਦਆਰਾ। ਸੰਤੋਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਜਮਗਨੋ ਤੁਸਾ ਇਸਜੀਵਕੋ ਹਫਾਜਤਸੇ ਲੈ ਜਾਨਾ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਬਾਤ ਚੀਤ ਕਰਤਾ ਰਿਆਹੈ ਅਰ ਹੇ ਜਮਗਨੋਧਰਮਰਾਜਸੇਕਹਨਾਕੇਇਸਕਾਹਸਾਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਿਆਇਤ ਕਰਨਾ ਔਰ ਸੋਚਕੇ ਕਰੈ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਬਾਤ ਚੀਤ ਕਰਤਾ ਰਿਆ ਹੈ ਤਬ ਜਮਗਨ ਸੰਤਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕ੍ਰਕੇ ਹਫਾਜਤਸੇ ਲੈਗਏ ਔਰ ਧਰਮਰਾਜ ਕੇ ਸ਼ਨਮੁਖ ਖੜਾ ਕੀਆ ਤਬ ਹੁਕਮ ਹੁਆਕੇ ਹਿਸਾਬ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜਮਗਨੋ ਨੇ ਕਹਾ ਮਹਾਰਾਜ ਪੈਹਲਾਂ ਹਮਾਰੀ ਅਰਜ ਸੁਨ ਲਵੋ ਧਰਮਰਾਜ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿਆਤਾ ਜਮਗਨ ਨੇ ਕਹਾ ਜੋ ਸੰਤ ਸਫੈਦ ਪੋਸ਼ ਮੇਨਤਕਰਕੇ ਖਾਤੇਹੈ ਉਨਾਨੇ ਕਹਾ ਥਾ ਇਸਕਾ ਹਿਸਾਬ ਰਿਆਇਤਸੇ ਕਰਨਾ ਜੀ। ਤਬ ਧਰਮਰਾਜਨੇਕਹਾਉਨਾਮਹਾਤਮਾਕੀ ਸਪਾਰਸਹੈ ਤਬ ਹਿਸਾਬ ਸੇ ਕਿਆ ਕਾਮ ਹੈ ਇਸਕੇ ਸਭ ਪਾਪ ਮਾਫ ਕੀਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਲੋਕਕੀ ਇਛਾ ਕਰੇ ਉਥੇ ਹੀ ਲੈਜਾਵੋ [ਪ੍ਰਸ਼ਨ] ਕੋਨ ਲੋਕ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਤੁਮਾਰੀ। [ਉਤ੍] ਜਿਨ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਕਿਰਪਾਸੇ ਮੇਰੇ ਪਾਪ ਮਾਫ ਕੀਤੇਗਏਹੈਂ ਜਿਥੇ ਓਹਸੰਤਜਨ ਰੈਹਤੇ ਹੈ ਉਨਕੇ ਲੋਕ ਮੈ ਪਹੁਚਾਉ ਜੀ ॥ [ਪ੍ਰਸ਼ਨ] ਉਨ ਸੰਤੋਕੀ ਐਸੀ ਦਿਬਿ ਦਰਿਸਟੀ ਕੀਉ ਥੀ ਉਨਾਨੇ ਕੌਨ ਸਾਧਨ ਕੀਆ ਹੈ [ਉਤ੍] ਆਪਨੀ ਮਜੂਰੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੀ ਕਾ ਪੈਸਾ ਕੌਡੀ ਨਹੀ ਲੇਤੇ ਥੇ ੧ ਦੂਸਰਾ ਜੋ ਮਜੂਰੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਆਦੀ ਆਪ ਰਖਤੇ ਆਦੀ ਪਰਮੇਸਰ ਕੇ ਨਾਮ ਦੇਤੇ ਥੇ ੨ ਤੀਸਰਾ ਸਤ ਬੋਲਨਾ ਝੂਠ ਨਹੀ ਬੋਲਤੇ ਥੇ ੩ ਚੌਥਾ ਕੁਵਾਚ ਨਹੀ ਬੋਲਤੇ ਥੇ ਨਾ ਕਿਸੀਕਾ ਰਿਦਾ ਦੁਖਾਤੇ ਥੇ ੪ ਪੰਜਵਾਦਿਨੇ ਮਜੂਰੀ ਰਾਤਕੋ ਭਜਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ੫॥ ਤਥਾਤ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਬਸੰਤ ਰਾਗੇ(ਮਹਲਾ ੧) ਨਾਮ ਸਲਾ ਇਨ ਤਿਨ ਧੰਨਪਲੇ ਨਾਨਕਦਾ ਧੰਨ ਸੋਈ ॥ ਜੋ ਜੋ ਜੀਵਕਹੇ ਓਨਾ ਕਉ ਜਮਕੀ ਤਲਬਨਾ ਹੋਈ ਧਨਵੰਤਾਇ ਉਹੀਕਹੇ ਅਵਰੀ ਪੰਨਕੋ ਜਾਉ ॥ ਨਾਨਕ ਨਿਰਧਨ ਤਿਤ ਦਿਨ ਜਿਤ ਦਿਨ ਵਿਸਰੇ ਨਾਂਉ ॥ [ਮਹਲਾ ਦੂਜਾ ੨] ਦੇਖੋ ਉਹ ਸਾਹੁਕਾਰ ਸਾਰੀ ਉਮਰਦਾਪਾਪੀਥਾਫਕਤ ਸੰਨਤੋਂ ਕੋ ਆਦਰ ਸਾਥ ਬਠਾਤਾ ਥਾ ਉਸਕੇ ਸਭ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋਗਏ ਔਰ ਸਤ ਸੰਗਤ ਮੈਨਿਵਾਸ ਮਿਲਾ। ਇਤੀ ॥

੧੯੦੪੧੯੦੫ ਮੇ ਦੋਸੰਤ ਮਹਾ ਰਾਜਜੀ ਪਾਸ ਆਏ ਹਛੇ ਉਨ ਦੋਨੋਕਾ ਸਰੀਰ ਅਰਿਸ਼੍ ਪੁਸ਼ਟ ਥਾ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ ਤਦ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਾਬਾ ਖਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਆਉ ਸੰਤਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕੋ ਦੋਨੋ ਨੇ ਜੋਕਹਾ ਕਿ ਅਬੀ ਹਮਾਰਾ ਚਿਤ ਨਹੀ ਕਰਦਾ ਉਹ ਦੋਨੋਹੀ ਨਰਾਰ ਰਹਤੇਥੇ ਗਰਮੀ ਜਾਡੇਮੇ। ਇਕ ਦਿਨ ੨ ਦਿਨ ੪ ਦਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵੇਲੇ ਬੁਲਾਏ ਤਾਂ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਕਹਿਤੇ ਰਹੇ ਤਬ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾਕੈਸਾ ਭੋਜਨ ਆਪਕੋ ਚਾਹੀਏ ਆਪ ਭੋਜਨ ਕਿਉਨਹੀ ਪਾਵਤੇ ਜਿਸ ਤਰਾਂਦਾ ਕਹੋ ਉਸੇ ਤਰਾਂਦਾ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਾ ਦੇਈਏ ਤਬ ਦੋਨੋ ਸੰਤੋ ਨੇ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸੰਨਤਾਆਗੇ ਝੂਠਤਾਂ ਨਹੀ ਕਹਿਣਾ ਏਕਨੇ ਤੋ ਕਹਾਮੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੁਖਮਨੀ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਹਮੇਸਾ ਕਰਤਾਹੋ ੧੬ ਅਸਟ ਪਦੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਸੋ ਲਵੀਆ ਅਸਪਦੀ ਕਿ ਚੌਥੇ ਚਰਨ ਮਹ ਲਿਖਾ ਹੈ ਨਾਮਕੇ ਧਾਰੇ ਸਗਲੇ ਜਿਤਨਾਮ ਕੇਧਾਰਖੰਡ ਬ੍ਰਮੰਡ ਨਾਮਕੇ ਧਾਰੇ ਸਿੰਮਤ੍ਰਿ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਨਾਮਕੇ ਧਾਰੇ ਅਕਾਸਪਤਾਲ ਨਾਮਕੇਧਾਰੇ ਸਗਲ ਅਕਾਰ ਨਾਮਕੇ ਧਾਰੇ ਪੁਰੀਆ ਸਭ ਭੁਵਨ ਨਾਮਕੇ ਧਾਰੇ ।ਇਤਿਜਾਦੀ ॥ ਮੈਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਕੀਆ ਖੰਡਬ੍ਰਮੰਡਜਿਸ ਪ੍ਰਮੇਸਰਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰਸਾਰੇ ਜੀਆਂ ਦੇ ਅਕਾਰ ਨੂੰ ਬ੍ਰਮੰਡ ਨੂੰ ਧਾਰਣ ਕਰ ਰਖਿਆ ਹੈ ਓਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦਾ ਨਾਮ ਕਿਆ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹੀ ਨਾਧਾਰਸਕੇਗਾ ਅਰ ਜਰੂਰ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਭੀ ਧਾਰੇਗਾ ਇਸ ਵਿਚਾ ਰ ਸੇ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਛੋਡ ਦੀਆ ਹੈ ਏਕੰਤ ਬੈਠ ਗਿਆ ਬਿਨ ਅੰਨ ਖਾਣੇ ਸੇ ਭੂਖ ਹਟ ਗਈ ਬਿਨਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣੇ ਸੇ ਪਿਆਸ ਹਟ ਗਈ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਨਾ ਖਾਤਾ ਹੂੰ ਨਾ ਪੀਤਾ ਹੂੰ ੧ ਦੂਸਰੇ ਨੇ ਕਹਾ ਸਰੇ ਪਾਤਸਾਹ ਮੈ ਜੰਗਲ ਦੇਸ ਮੈ ਛੇਮਜਲਾਂ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਮਿਲ ਜਾਤਾ ਥਾ ਪਰ ਅੰਨ ਨਹੀ ਮਿਲਤਾ ਥਾ ਮੈਨੇ ਛੇ ਰੋਟੀਆਂ ਛਿਆ ਦਿਨਾ ਵਾਸਤੇ ਪਕਵਾ ਲਈਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਦੁਧ ਬਿਚ ਆਟਾ ਗੁਨਕੇ ਇਸਦਾ ਨਾਉ ਪੁਰਣ ਪੁਰੀਥੀ ਹੈ ਜਬ ਮੈ ਏਕ ਮਜਲ ਗਿਆ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਈ ਤੋ ਇਕ ਕੁਤੀ ਸੂਈ ਹੋਈ ਦੁਬਲੀਆਖਲੋਤੀ ਮੇਰੇ ਮਨਮੈ ਦਯਾ ਆਈ ਮੈ ਇਕ ਰੋਟੀ ਓਸਨੂੰ ਪਾਦਿਤੀ ਮੈ ਇਕ ਮਜਲ ਮੈ ਏਵੇ ਚਲਿਆ ਜਾਵਾਗਾ ਉਹ ਰੋਟੀ ਖਾਕੇ ਫਿਰ ਪਛ ਲ ਹਲਾਵੇ ਦੂਸਰੀ ਵੀ ਪਾਦਿਤੀ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪੰਜੇ ਰੋਟੀਆਂ ਉਸਨੂੰ ਖਵਾ ਦਿਤੀਆਂ ਫਿਰ ਮੈ ਵੀਚਾਰ ਕੀਆ ਏਹਤਾਂ ਰਜਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਬਚਿਆਂਦਾ ਕੀ ਕਰੀਏ ਭੁਖੇ ਪੜੇ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਰੱਹੇਹੈਫਿਰਮੈ ਆਪਣੀ ਝੋਲੀ ਮੇ ਚਕੂ ਨਿਕਾਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪਿਨੀ ਲਚਕੀ ਪਛੀ ਉਸ ਫਟੈਪੈ ਜੋ ਲਹੂ ਨਿਕਲਿਆ ਉਨਾਂ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਟਣੇ ਵਾਸਤੇ ਲਗਾ ਦੀਆ ਫੇਰ ਦੁਸਰੀ ਪਿਨੀ ਪਛੀ ਉਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਬਚਿਆਂਨੂੰ ਲਗਾਦੀਆ ਫੇਰ ਦੋਨੇ ਪਟ ਪਛੇ ਚਟਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਚਟਕੇਰਜਕੇਹਟਗਏ ਲਹੂਨਾਲ ਭਬ ਮੈ ਉਹਾਂਸੇ ਚਲਿਆ ਐਸੀ ਦਯਾਕੇ ਪ੍ਰਭਾਉਸੇ ਜਿਥੇ ਮੈ ਛਿਆਂਆ ਦਿਨਾ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਸੀ ਉਥੇ ਮੈ ਮੁਖਕੋ ਸੰਤੋਖਿਆ ਜਿਆ ਧਿਆ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਲਤਾਂਕ ਛਕੇ ਉਹ ਸਖਮ ਦਿਖਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਅਸੀ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦਾ ਨਾ ਕੁਛ ਖਾਨੇਹਾ ਨਾ ਕੁਛ ਪੀਨੇ ਹਾਂ ਨਿਸਚਾ ਚਾਹੀਏ ਤੋ ਪਹਿਲੇ ਜੈਸਾ ਹੀ ਏ ਜਿਸਨੇ ਨਾਮਕੇ ਆਸਰੇ ਹੋਕੇ ਖਾਣਾਪੀਣਾ ਤਿਆਗ ਦੀਆ ਦਯਾ ਚਾਹੀਏ ਤੋ ਦੂਸਰੇ ਜੈਸੀ ਚਾਹੀਏ ॥ ਇਤਿਯਾਦੀ ॥ ਭਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿ-ਹਰਤੀ ॥ ਮਾਝਰਾਰੋ ਬਾਰਮਾਹ ਕੇ ਬਾਰ ਵੀ ਪੌੜੀਮੇ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਠ ਸਥ ਤੀਰਥ ਸਗਲ ਪੁਨ ਜੀ ਦਯਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਜਿ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਦਯਾ ਕਰ ਸੋਈ ਪੁਰਖ ਸੁਜਾਨ ਬ੍ਰਮੰਡਮੇ ਸਾਡੇ ਇੰਨਿਕ ਰੋੜ ਤੀਰਥ ਹੈ ਇਨਾ ਸਾਰਿਆ ਤੀਰਥਾ ਵਿਚੋ ਅਠਾਹਠ ਤੀਰਥ ਮੁਖ ਹੈਨ ਜਿਨੋਨੇ ਤੀਗਾ ਆ ਦੀਈ ਦ ਤੀਰਥੋ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਉਨਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਤੀਰਥੋ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਚਾਲ ਕੀ ਦਯਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸਰਬ ਜੀਆਂਕੋ ਅਭੈਦਾਨ ਦਿਤਾ ਹੈ ਉਨਾ ਸਾਰਿਆ ਤੀਰਥੋਕਾ ਇਸ ਨਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਤਯਾਦੀ। ਅਨਜ ਸੋ ਸੋ ਕਦਮਕੇ ਹੰਸਲੇ ਪਰ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਛ ਸੁਕੇ ਹੋਏ ਖੜੇ ਉਨਕੇ ਨੀਚੇ ਤਿੰਨ ਤਪਸੀ ਆਣਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਉਨਾਂਨੇ ਨੇਮਕਰ ਲੀਆ ਜਦ ਹਰੇ ਹੋਣਗੇ ਤਬ ਹਮ ਉਠਗੇ ਤਬ ਹਮ ਜਾਣਗੇ ਹਮਾਰਾ ਤਪ ਸੰਪੂਰਣ ਹੋਗਿਆ ਹੈ ਬਰਾਬਰ ਸਹੋਗਏ ਉਨਕੋ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸੀ ਦੇਸਕਾ ਰਾਜਾ ਏਕ ਦਿਨ ਸ਼ਕਾਰ ਖੇਲਨੇ ਗਿਆ ਜਬ ਘੋਰ ਬਨਮੈ ਗਿਆ ਸਕਾਰਤੋ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਇਸਨੂੰ ਪਿਆਸ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਲਗੀ ਤੇ ਦਿਨ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਆਗਿਆ ਪਾਣੀਕੋ ਖੋਜਤਾ ਖੋਜਤਾ ਗਿਆ ਜਹਾਂ ਵ ਤਿਨੋ ਸੰਤ ਬੈਠੇ ਥੇ ਤਹਾਂ ਆਏ ਨਿਕਸਿਆ ਉਨ ਸੰਤਾਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਆਪ ਕਬਕੇ ਬੈਠੇਹੋ ਤਬ ਉਨੋਨੇ ਕਹਾ ਬਰਾਬਰਸ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਬੈਠਿਆਂ ਤਬ ਉਸ ਰਾਜੇਨੇ ਕਹਾ ਕਿਆਬ ਕਬ ਉਠੋਗੇ ਤਬ ਸੰਤੋਨੇ ਕਹਾ ਜਬਤੀਨੋਬਿਛਹਰੇ ਹੋਜਾਣਗੇ ਤਬਉਠਾਂਗੇ ਤਬ ਰਾਜਾ ਵੀ ਉਨਸੇ ਸੋਕਦਮ ਕਿ ਫੈਸਨੇ ਪਰ ਹਥਕੀ ਥ੍ਰਲੀਕੋ ਜਮੀਨ ਮੇ ਗਡਕੇ ਬੋਲਿਆ ਲੇਉ ਸੰਤ ਜੀ ਤੁਮਾਰੇ ਤੋ ਥ੍ਰਿਛੋਕੀ ਜੜੋਨੇ ਨੀਚੇ ਥ੍ਰਿਛੋਕੀਆਂ ਜੜਾ ਪਾਣੀ ਹਾਂਡੇ ਗਈਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਹੈਨ ਮੇਰੀ ਬਾਸਕੀ ਸੋਟੀ ਕੇ ਨੀਚੇ ਲੋਹੇ ਕਾ ਫਲ ਲਗਾ ਹੁਆ ਹੈ ਹਮ ਬੀ ਤਬ ਉਠੇਗੇ ਜਬ ਜਿਹਚਰੀ ਹੋਜਾਏਗੀ ਜਬ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਚਾਰੋ ਕੇ ਵਰਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਜੇਠ ਹਾੜਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਬ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੀਆ ਤੋ ਮਨ ਪਕਾ ਐਸਾ ਉਠਾ ਲੀਆ ਅੰਨਕਾ ਉਸੀ ਬਨਮੈ ਪਹਿਲੇ ਤਪਸੀ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੋ ਸੰਤਜੀ ਮਝਕੋ ਪਿਆਸ ਲਗੀ ਹੋਈਹੈ ਦੁਪਹਿਰ ਕਾ ਸਮਾ ਹੈ ਔਰ ਭੁਖਵੀ ਲਗਰਹੀ ਹੈ ਏਹਾਂ ਸੇ ਦੋ ਕੋਹਸ ਪਰ ਮੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਹੈ ਮੇਰਾ ਬੋਝਾ ਵੀ ਪੁਚਾ ਦਿਉ ਤੇ ਖਾਣੇ ਕੋਭੀ ਕੁਛ ਦਿਉ ਪੀਨੇ ਕੋਭੀ ਦਿਉ ਤਬ ਸੰਤਨੇ ਕਹਾ ਕਿਉਰੇ ਹਮ ਬੋਝਾ ਉਠਾਣੇ ਵਾਲੇ ਹੈ ਮਜੂਰਹਾਂਹਮਭਜਨ ਕਰੇ ਕਿ ਤੁਮਾਰਾ ਬੋਝਾ ਉਠਾਏ ਫੇਰ ਦੁਸਰੇ ਪਾਸ ਆਏ ਓਸਕੋ ਬੀ ਐਸੇ ਹੀ ਕਹਾ ਤੋ ਵਹੁ ਬੋਲਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਲਈ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਹੈ ਜੋ ਤੇਰੇਕੋ ਖਾਣਾ ਪੀਣੇਕੋ ਦੇਉ ਕਿ ਹਮਤੇ ਆਪਹੀ ਫਲ ਫੁਲ ਖਾਤੇ ਹਾਂ ਜਾਂਗਲਾ ਮਾਣਸ ਹੈ ਤੋ ਭੀ ਜਾਈ ਹਾਸੇ ਫੇਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਹੁਤੀਸਰੇ ਕੋਲ ਗਿਆ ਤੋ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਕਹਾ ਵਹੁ ਮੂਰਖ ਹਮ ਜੰਗਲ ਮੈ ਬੈਠੇਹਾਂ ਤੇਰੇ ਖਾਣੇਕੋ ਕਿਆ ਹਮ ਦੇਵੇਗੇ ਹਮ ਕਿਆ ਮਾਗਨੇ ਜਾਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਮ ਵਗਾਹਰੀ ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਬੋਝੇ ਵਾਸਤੇ ਵਗਾਰੀ ਫੜਨਾ ਹੈ ਤੇ ਦਾਉਸੇ ਜਾਕੇ ਫੜ ਲਉ ਤਬ ਉਨਾਨੇ ਫਰ ਕਹਾਕਿ ਕੁਛ ਖਿਉ ਹਮਕੋ ਹਮ ਬਹੁਤ ਭੁਖੇ ਪਿਆਸੇ ਹਾਂ ਤਬ ਉਸਨੇ ਫੇਰ ਉਠਕੇ ਦੋ ਚਾਰ ਡੰਡੇ ਕਢ ਮਾਰੇ ਤਬ ਉਸਨੇ ਬੜੇ ਕ੍ਰੋਧਸੇ ਕਹਾਂ ਕਿ ਭੁਲੇਮਾਣਸ ਹੋਕੇ ਚਲਾਜਾ ਏਹਾਂਸੇ ਹਮ ਜਿਗਲ ਮੈ ਬੈਠੇ ਤਪ ਕਰਕੇ ਤੇਰਾ ਬੋਝ ਟੋਣੇਵਾਸਤੇਨਹੀਬੈਠੇਤਬਾਚਗੁਰੁਸਿ-ਖ਼ਤੀ॥ਅਨੇਕਤਪਸਿਜਾਕਰੇਹੰਕਾਰਨਰਕਸੁਪਗਫਿਰ ਫਿਰ ਅਵਤਾਰ ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਆ ਭਮ ਨਹੀ ਦੂਵੈ ਹਰਿ ਦੁਰਤੋ ਕਹੁ ਕੈਸੇ ਗਵੈ। ਫਿਰ ਵਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਰਾਜਾਕੇ ਪਾਸ ਜਾਕੇ ਐਸੇ ਬੋਲਾ ਖਿਝਕੇ ਬੋਝੇ ਨੂੰ ਗੁਸੇ ਨਾਲ ਫੈਕ ਦਿਤਾ ਤੋ ਕਹਾ ਮੁਝਕੋ ਖਾਣੇਕੋ ਵੀ ਦੇਤੋ ਪੀਣੇ ਕੋਵੀ ਦੇ ਮੇਰਾ ਬੋਝਾ ਮੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਸੇ ਪੁਚਾਦੇ ਤਬ ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਸਤਬਚਨ ਆਉ ਮਹਾਰਾਜ ਬੈਠੋ ਸਭ ਕੁਛ ਹੋਜਾਏਗਾ ਬੜੇ ਆਦਰਸੇ ਉਸ ਕੋਚਰਨ ਵੀ ਧੁਵਾਏ ਫਲ ਫੁਲ ਵੀ ਖਾਣੇਕੋ ਵੀ ਦਿਤਾ ਤਬਉਨੇਕਹਾਕਿਮੇਰਾਬੋਝਾ ਵੀਉਠਾਕੇਮੇਰੀਕੁਟੀਆਮੇਪੁਚਾਦੇਰਾਜਾਨੇ ਸਤਬਚਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮਨਮੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀਤੋਸੋਟੀ ਨੂੰਲੋਹੇਦਾਫਲ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਏਹ ਖਬਰੇ ਕਬ ਹਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਕਬ ਨਹੀ ਤੇ ਏਸਬਾਹਮਨ ਦਾ ਬੋਝ ਉਠਾਕੇ ਛਡ ਆਵਾਂ ਰਾਜਾਨੇ ਬੋਝਾ ਉਠਾਲੀਆ ਅਗੇ ਅਗੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੋ ਪਿਛੇ ਪਿਛੇ ਰਾਜਾ ਜਬ ਕੋਸ ਦੋ ਕੁ ਗਏ ਤੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਚਿਤ ਬਿਯਾਕੁਲ ਹੋਗਿਆ ਰਾਜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਾਨ ਜਬ ਅੰਤ ਹੋਣੇ ਲਗੇ ਤਬ ਭਗਵੰਤਨੇ ਉਸ ਬਨਮੇ ਮਾਇਆਦੀ ਕੁਟੀਆ ਰਚ ਦਿਤੀ ਸੰਤਜੀ ਰਖ ਦਿਉਮੇਰਾ ਬੋਝਾ ਮੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਆਗਈ ਹੈ ਤਬ ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਚਲੋ ਪੰਡਤਜੀ ਆਗੇ ਜਾਂ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੁਚਾਦੇਨਾ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਨੇ ਕਹ ਕਿ ਮੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਆਗਈ ਹੈ ਆਪ ਅਬ ਜਾਉ ਆਪਣੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਮੈ ਤੇਰੇ ਤੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਆਹੂੰ ਜਬ ਰਾਜਾ ਆਇਆ ਆਪਣੇ ਆਸਨ ਪੁਰ ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਉਸਕੀ ਵਾਸਕੀ ਸੋਟੀ ਮੈ ਸਵਾ੨ਹਥਦੀਆਂ ਲਹ ਲਹ ਕਰਦੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਂ ਨਿਕਲ ਹੋਈਆ ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਰਾਜਾ ਤਪਸੀਓਕੋ ਬੋਲਾ ਕੇ ਲਉ ਸੰਤਜੀ ਤੁਮਕੋ ਤੋ ਬਾਰ ਸਾਲ ਹੋਗਏਨੇ ਬੈਠਿਆਂ ਤੋ ਹਮਕੋ ਚਾਰਦਿਨ ਹੋਗਏਨੇ ਬੈਠਿਆਂ ਜੋ ਦੇਖ ਲਉ ਹਮਾਰੀ ਬਾਸਕੀ ਸੋਟੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਹਰੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਂ ਨਿਕਲ ਆਈਆਂ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਕਹਿਕੇ ਰਾਜਾਤੋ ਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਅਪਣੇ ਨਗਰ ਸਿਧਲਾ ਆਇਆ ਬੜਿਆਂ ਵਾਜਿਆ ਗਾਜਿਆਂ ਸੇ ਤਬ ਉਹ ਤੀਨੇ ਤਪਸੀਉ ਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਛੱਡ ਦੀਆ ਤੋ ਕਹਾ ਪ੍ਰਮੇਸਰਦੇ ਘਰਮੈ ਨਿਆ ਨਹੀ ਜਬ ਸਤ ਅਠ ਦਿਨ ਗੁਜਰ ਗਏ ਭੋਜਨ ਖਾਦਿਆ ਨੂੰ ਤਬ ਭਰਦੰਵਤ ਜੀਨੇ ਨਾਰਦਜੀਕੋ ਭੇਜਿਆ ਜਾਉ ਉਨਾਂ ਸੰਤਾਂਕੋ ਸਮਝਾਉ ਜੋ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਖਾਲੈਣ ਨਾਰਦਜੀ ਨੇ ਕਹਾਕੇ ਸੰਤਜੀ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਕਿਉ ਨਹੀ ਖਾਂਦੇ ਤਬ ਸੰਤ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਹਮ ਕਿਆ ਖਾਏ ਪ੍ਰਮੇਸਰਦੇ ਘਰਮੇ ਨਿਆਉ ਨਹੀ ਲਿਹਾਜ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਉਸਕੀ ਸੋਟੀ ਲੋਹੇਕੇ ਛਲ ਵਾਲੀ ਦੋਬੇ ਦਿਨਮੇ ਹਰੀ ਕਰ ਦੇਈ ਤਬ ॥ ਨਾਰਦਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਉਹਤਾਂ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਵਰਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਸਨ ਆਪ ਲੋਕਾਂਨੇ ਨਾਲੇ ਡੰਡੇ ਵੀ ਮਾਰੇ ਨਾਲੇ ਦੁਰਬਚਨ ਵੀਕਹੇਤੁਮਾਰੇਮਨਮੈ ਦਯਾਨਾ ਆਈ ਜਬਤੁਮਾਰੇ ਮਨਮੈ ਦਯਾ ਨਹੀ ਆਈ ਤੇ ਤੁਮਾਰੇਤਪਕੇਪ੍ਰਮੇਸਰਨੇਕੋਠੇਨਹੀ ਭਰਨੇਹੈ। ਤਬਾਚਵੇਦੇ। ॥ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰੋ ਪ੍ਰਵਿਸਤੀ ਅਥਿਤੀ ਗ੍ਰਹਾਨ ॥ ਸਰਬਾਨ ਪੁਨਯਾਨਆਦਦਾਤੀ ਟੀਕਾ॥ ਅਤਿਥੀ ਜੋਆਗੇ ਕਦੀਨਾ ਆਇਆ ਹੋਵੇ ਇਕ ਰਾਂਤ ਵਾਸਤੇ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਦੇਆ ਜਾਵੇ ਉਸਦਾ ਨਾਉ ਅਤਿਥੀ ਐ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰ ਨਾਉਅ ਗਨੀਕਾ ਹੈ ਐਸਾ ਅੰਸ੍ਰਥਿਤੀ ਕਿਸੀ ਦੇ ਘਰਮੈ ਜਾਵੇ ਉਹ ਅਤਿਥਿ ਅਗਨੀ ਰੂਪ ਹੈ ਅਗਨੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨਤੀ ਵਾਸਤੇ ਜਲਦੇ ਦੇ ਆਸਨਦੇ ਵੇਖਾਨ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਤਦ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁਨਦੇ ਜਾਦਾ ਹੈ ਨਹੀ ਤੇ ਗ੍ਰਹਸਤੀ ਦੇ ਪੁਨਲੈਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਰਾਤ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰਾਤ ਰਹੈਨ ਵਾਸਤੇ ਅਸਥਾਨ ਦੇਵੇ ਜੋ ਕੁਛ ਆਪ ਖਾਵੇ ਸੋ ਉਸਨੂੰ ਦੇਵੇ ਏਹ ਪੰਜ ਬਾਤਾ ਜੇ ਕੋਈ ਕਰੇਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁਨ ਦੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਨਾ ਕਰੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪਦੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥਮੈ ਅਫਲਾਤੂਦੀ ਸਾਖੀ ਕਰੀਥੀ ਹਜਾਰ ਬਰਸ ਕੀਓਨਕੀ ਉਮਰਪੀ ਪੰਜ ਸੌ ਬਰਸ ਥਾਣੀ ਕੋ ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਤਪ ਕੀਤਾ ਜਬ ਇਕਦਿਨ ਪੰਜ ਸੋਬਰਸ ਗਜਰਨਵਿਚਬਾਕੀਰਹ ਗਿਆ ਤਦ ਕੋਈ ਰਾਹੀ ਭੁਲਕੇ ਜਿਥੇ ਅਫਲਾਤੂ ਬੈਠਾ ਸੀ ਉਥੇ ਆਗਿਆ ਗਰਮੀ ਵਿਸਾਖਜੇਠਦੇ ਦਿਨਸਨ ਉਸਨੇ ਪੁਛਿਆ ਅਫਲਾਤੂ ਸੇ ਬੁਖਾਰੇਨੂੰਕੇਹੜਾ ਰਸਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਫਲਾਤੂਨੇ ਹਥ ਕਰ ਦਿਤਾ ਇਸਕਰਕੇਨਾਬੋਲਿਆਮੇਰਾਤਪਖੰਡਨਨਾਹੋਜਾਏ ਉਸਰਾਹੀਨੂੰ ਰਸਤਾ ਨਾ ਲਬਾਜਿਗਲਵਿਚ ਤੜਫਕੇ ਭੁਖਾਪਿਆਸਾਹੀਮਰਗਿਆ ਤਬਅਫਲਾਤੂ ਕੋਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਅਕਾਸ ਵਲੀ ਹੋਈ ਜੋਤੂੰ ਜੁਬਾਨ ਨਾਲ ਕਹ ਦੇਤਾ ਹੋ ਇਸ ਰਸਤੇ ਜਾ ਉਸਨੂੰ ਕੁਛ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਤਾ ਤਦ ਤੇਰਾ ਤਪ ਕੁਛ ਘਟ ਚਲਿਆ ਸੀ ਮੈ ਤੇਰੇਤਪਦੇਤਾਂ ਕੋਈਕੋਠੇ ਭਰਨੇ ਹੈ ਜੇ ਤੇਰੇਮਨ ਵਿਚ ਦਯਾ ਨਾ ਹੋਈ ਜਾਂ ਤੇਰਾ ਰਪੰਜ ਸੋ ਬਰਸ ਦਾ ਤਪ ਨਿਸ ਫਲ ਗਿਆ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਅਫਲਾਤੂ ਨੇ ਪੰਜ ਸੌ ਬਰਸ ਜੋ ਜੜਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਧਰਮ ਅਰਥ ਦੁਵਾਈ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਸੋ ਐਸਾ ਦਯਾਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਓ ਹੈ ॥ ਦੋਹਰਾ ਸਮ ਸੰਤੋਖਨਾ ਔਰ ਸੁਖ ਤਪਨਾ ਖਿਮਾ ਸੰਗ ਸਾਂਨ ਬ੍ਰਹਮ
ਗਿਆਨ ਸਮ ਦਾਨ ਨਹਿ ਧਰਮ ਨਾ ਦਯਾ ਸਮਾਨ ॥ ਖਸੇ ਵਧਕੇ ਕੋਈ ਸੁਖ ਨਹੀ ਸੋ
ਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰਸੇਸੋਵਿਚਾਰ ਸਤਸੰਗਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਖਿਮਾ ਸਮਾਨ ਤਪਕੋਈ ਨਹੀ
ਖਿਮਾ ਨਾਮ ਕਿਸਕਾ ਸਮਰਥ ਹੋਕੇ ਨਿਰਬਲ ਦੇ ਸਬਦ ਅਪਸ਼ਬਦ ਗਾਲਾਂ ਸਹਾਰ
ਲੀਆਂ ਉਨਾਦਾ ਬਦਲਾ ਨਾ ਕਰਣਾ ਓਸਦਾ ਨਾਮ ਖਿਮਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਜੇਤੀ
ਬ੍ਰਹਮਗਿਆ ਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕੋਈ ਦਾਨ ਜਗ ਦਾਨ ਅਸ੍ਵਦਾਨ ਭੂਮੀਦਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਦਾਨ ਗੌਦਾਨ ਰਾਜਾ ਨ੍ਰਿਗਲਖ ਗਊ ਰੋਜ ਦਾਨ ਕਰਤਾ ਥਾ ਉਹਵੀ ਮੁਕਤਨਾ ਹੋਂ
ਇਆ ਇਕੀਲਖ ਬਰਸ ਕਿਰਨੇ ਦੀ ਜੁਨਭੋਗੀਕੰਨਯਾਦਾਨ ਵਿਦਯਾ ਦਾਨ ਇਤਯਾਦੀ
ਸਾਰੇ ਮਿਲਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਦਾਨਕੇ ਸੋਲਵੇ ਹਿਸੇ ਕੀ ਬ੍ਰਾਬ੍ਰੀ ਨਹੀ ਕਰਸਕਦੇ
ਜਿਤਨੇ ਪਿਛੇ ਗਨਾਏਹੈ ਇਕ ਇਕ ਦਾਨ ਕੈਸੇ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰਸਕਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ
ਨੰਦਯਾਕਰੀਚੌਥੇਦਿਨਹਰੀਆਹਰੀਆਕਾਇਲਾਨਿਕਸਮਾਈਆਂਬਰਛੀਮੇਸੇਸਮਾਪਤੀ।
ਸਮਤ ੧੯੧੫ ਮੈ ਇਕ ਸੰਤ ਠਾਕਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਏ। ਜਬ ਕੋਈ
ਉਂਨਕੇ ਸਾਮਨੇ ਪਾਠਸ੍ਰੀ ਗਰੁ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਹੋਤਾਥਾ ਤਾਂ ਵੇ ਸਮਾਧੀ ਅਸਥਿਤ
ਹੋਜਾਤੇ ਥੇ। ਔਰ ਜਿਸਵਕਤ ਵੇ ਭੁਜਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤੋ ਉਨਕਾ ਆਸਨ ਜਮੀਨ ਸੇ ਸਵਾ
ਹਥ ਉਚਾ ਹੋਜਾਤਾ ਥਾ ਤਦ ਠਾਕਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਨ ਸੰਤਾ ਸੇ ਪੁਛਾ ਕੇ ਮਹਾ-
ਰਾਜਜੀਏਹਕਿਆਏਕਾਰਨਹੈਤਾਂਉਨਾਕਹਆਕੇਮਹਾਰਾਜਅਸੀ ਇਕਸਮੇ ਕਸਮੀਰਕੀ
ਸੈਰਕਰਨੇ ਗਏਥੇਦਸ ਬਾਰਾਸੰਤਥੇ ਜਬ ਕਾਲੀ ਧਾਰ ਕੋ ਗਏ ਤੋ ਅਸੀ ਦਿਸਾ ਕਰਨੇ
ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬੈਠ ਗਏ ਔਰ ਸੰਤ ਸਭ ਆਰੀ ਲੰਗ ਗਏ ਜਾਅਸੀ ਉਠੇ ਤਾਂ ਸੰਤ ਸਭ
ਨਿਕਲ ਗਏ ਸਾਨੂ ਰਸਤਾ ਭੁਲ ਗਿਆ ਜਿਤਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਫਿਰਦੇ ੨ ਸਾਨੂ ਗੁਜਰ
ਗਿਆ ਪ੍ ਰਸਤਾ ਲਾਲਬਾ ਜਦ ਸਾਂਝ ਕਾਲ ਕਾ ਵਕਤ ਹੁਆ ਤਾਂ ਇਕ ਆਦਮੀ ਜੋ
ਬਹੁਤ ਉਚਾ ਲਮਾ ਆਰਿਆ ਹੈ ਔਰ ਅਰੀ ਉਸਕੇ ਦੋ ਬਕਰੀਆਂ ਜੋ ਚੰਗੀ ਘੋੜੀ
ਜੇਡੀਆਂ ਉਚੀਆਨੇ ਅਸੀ ਦੇਖਕੇ ਡਰੇ ਤੇ ਮਨਮੈ ਸੋਚਿਆ ਕੇ ਏਹ ਹੁਨੇ ਸਾਨੂ ਭਖਜਛਨ
ਕਰ ਲਏਗਾ ਤਾਂ ਅਸੀ ਡਹਦੇ ੨ ਉਨਕੇ ਚਰਨਾ ਪ੍ ਜਾਪੜੇ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਹਿਆ ਕੇ ਹੇ
ਸਾਧ ਰਾਮ ਡਰੋ ਮਤ ਹਮਭੀ ਸਾਧੂਹੈ ਚਲੋ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਤਾ ਅਸੀ ਉਨਕੇ ਸਾਥਰਹੇ
ਜੀ ॥ ਡੇਰੇ ਜਾਕੇ ਉਸਨੇ ਬਕਰੀਆ ਕਾ ਦੂਦ ਚੋਇਆ ਤੇ ਕੜਾਈ ਮੈ ਪਾਇਆ ਔਰ
ਜਿਮੀਕਦਜਾਕੇ ਲਿਆਕੇ ਧੂਨੀ ਮੈ ਦਬਦੀਆ ਜਾਬਨਸੇ ਉਪਕ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨਾਨੇ ਪੰਜ
ਪਤਲਾ ਅਗੇ ਰਖਿਆ ਤੇ ਉਜਿਮੀਕੰਦ ਖੋਲਆ ਤਾਂ ਵਿਚੋਨਕਲੇ ਚਾਵਲਾ ਵਰਗੇ ਦਾਨੇ
ਪਤਲਾ ਅਰ ਰਖੀਆ ਇਕ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਦੂਦ ਪਾਕੇ ਤੇ ਤ੍ਰੈਪਤਲਾ ਅੰਦਰ ਲੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗਏ ॥ ਤਾਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਦ ਬਾਹਿਰ ਆਏ ਤਾਂ ਮੈ ਪੁਛਿਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਕਿਸਕੇ ਪਾਸ ਅੰਦਰ ਗਏ ਥੇ ਤਾਂ ਉਨਾ ਕਹਿਆ ਕੇ ਅੰਦਰ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾ ਰਾਜ ਹੈਨ ਜੀ ਤਾਂ ਮੈ ਪੁਛਇਆਕੇਕਿਤਨਾ ਚਿਰ ਹੋ ਗਿਆਹੈ ਤਾਂ ਉਨਾ ਕਹਿਆ ਕੇ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਜੀ ਮਾਹਰਾਜ ਕੇ ਵਕਤ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈਨ ॥ ਤੇਮੈ ਪੁਛਿਆ ਕੇ ਮਾਹ ਰਾਜ ਮਨੂਵੀ ਦਰਸਨ ਹੋਨੇ ਚਾਹੀ ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨਾ ਕਹਿਆ ਹਛਾ ਤਾਂ ਉ ਗੁਫਾ ਕੇ ਅੰਦਰ ਗਏ ਤੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕਰ ਪੁਛਿਆ ਮਾਹਰਾਜ ਬਾਹਰ ਇਕ ਸਾਧੂ ਆਪਕਾ ਦਰਸ੍ਨ ਕਰਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨਾ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਕਲ ਲੈਆਵਨਾ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸਾਧੂ ਮੇਰੇ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਗਿਆ ਤਾਂਕਿਆ ਦੇਖਆਕੇ ਅੰਦੇਰੀਗੁਫਾਮੈਨਾਕੋਈ ਦੀਵਾ ਹੈਨਾ ਕੋਈਧੂਨੀਹੈਨਾ ਕੋਈ ਹੋਰਚੀਜਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸਤਬਹੁਤਹੋਰਿਆਹੈਪ੍ਰਕਾਸਤ ਉਨਕੇ ਸ੍ਰੀਰ ਕਾਥਾ ਔਰ ਉਨਕੇਪਾਸ ਦੋ ਦਾਸੀਆ ਭੀ ਥੀ। ਉਨਕਾਵੀ ਵੈਸਾਹੀ ਸ੍ਰੀਰ ਪ੍ਰ ਕਾਸਤ ਮਾਨ ਥਾ ਔਰ ਕਦ ਉਨਕਾ ਉਨਕੇ ਚੇਲੇਸੇ ਉਨ ਕਾ ਸ੍ਰੀਰ ਭੀ ਬੜਾ ਥਾ ਔਰ ਵੋ ਬਕਰੀਆ ਵੀ ਤਬ ਕੀਆ ਥੀ। ਜਬ ਮੈਜਾਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਹੋਏ ਤੋ ਪੂਛਾ ਸਾਧ ਰਾਮ ਕਿਦਰਆਏ ਤਾਂ ਮੈਨੇ ਸਾਰਾ ਆਪਨਾ ਹਾਲ ਕਹਦੀਆ ਤਬ ਉਨਾ ਸੰਤਾ ਪੂਛਾਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਸਾ ਕਹਿਆ ਜੀ ਹੋਗਿਆ ਚਾਰਸੋ ਬਸ ਸੇ ਕੁਛ ਕਮਹੋਗਿਆ। ਤਿਨ ਚਾਰ ਦਿਨ ਮੈਰਹਾ ਉਆ ਮੈਨੇ ਫੇਰ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀਕੇ ਮਾਹਰਾਜ ਮੇਰੇ ਕੋ ਆਗਿਆ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਸੰਤਾ ਨੇ ਕਹਾ ਸਾਧਰਾਮ ਰਹੋ ਭਜਨ ਕਰੋ ਕਲਜੁਗ ਮੈ ਬੜੇ ਅਘੋਰ ਪਾਪ ਹੋਵੈਗੇ ਕਿਆਕਰੋ ਗੇ ਜਾਕੇ ਮਤਾ ਮੈ ਫੇਰ ਠੈਹਰ ਗਿਆ ਪ੍ਰਸਾਡਾ ਚਿਤ ਨਾ ਠੈਹਰੇਨਾ ਆਵਨੇ ਕੋ ਕਰੇ ਦੂਚੰਤਾ ਰਹੇ। ਤਾਂ ਮੈਫੇਰ ਆਗਿਆ ਮਾਗੀ ਤੇ। ਉਨਾ ਚੇਲੇ ਕੋ ਕਹਿਆ ਕੇ ਹਛਾ ਜਿਥੇ ਏ ਜਾਇਆ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਉਥੇ ਪਉਚਾ ਦੋਉ ਇਸਕੋ ਕਲੇਸਨਾ ਹੋਵੈ ਜਦ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਆਪਕਹਾ ਜਾਇਆ ਚਾਹਤੇ ਹੋ। ਤਬ ਮੈਨੇ ਕਹਾਕੇ ਮੈ ਜਮੂਕੋ ਜਾਇਆ ਚਾਹਿਤਾ ਹੂੰ ਉਨਾਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹਛਾ ਨੇਤ੍ਰ ਮੂੰਦੋ ਮੈਨੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮੂੰਦਲੀਆ ਜਾ ਖੋਲ ਆ ਤਾ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰਕੇਤਵੀਕੇ ਕਨਾਰੇ ਪ੍ਰਬਿਚਰ ਰਿਆ ਹੂੰਮੈ ਦੇਖਕੇ ਅਸਚਰਜ ਹੂੰਆ ॥

ਉਨਕੀ ਕਿਰਪਾਸੇ ਏਨਾਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੇਰੇ ਕੋਹੋਈ ਹੈ ਏਬਾਤ ਠਾਕਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੁਨਕੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਉਨਾ ਨੇ ਕਿਆ ਕੇ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਤਬਾ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ। ਕਬੀਰ ਮੇਰੀ ਸਿਮ੍ਰਨ ਰਸ੍ਨ ਉਪ੍ਰ ਰਾਮ ਆਦ ਜੁਗਾਦ ਸਗਲ ਭਗਤ ਤਾਂਕੇ ਸੁਖ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਸੰਤ ਕੁਛਾਦੇਨ ਲਾਲ ਉਪਰ ਮੇਰਹੇ ਫੇਰ ਅਮ੍ਰਤਸ੍ਰ ਗਏ ਫੇਰ ਇਥੇ ਆਏ ਫੇਰ ਕੁਜ ਗਵਾਲੇ ਗਏ ਜਾਕੇ ਸ੍ਰੀਰ ਤਿਆਗਦੀਆ ਸਰਦਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਵਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰ ਇਤੀ । ਸਪੂਰਨ—

ਏਕਸਮੇ ਵਜੀਰਾਬਾਦ ਮੈਮੇਲਾਲਗਾਥਾ ਸੁਲਤਾਨਕ ਉਥੇਪੁਛਿਆਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਇਥੇ ਕਿਆਹੈ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਆਖਿਆ ਕੇ ਮਾਹਰਾਜ ਸੁਲਤਾਨਨੇ ਦਾਤਨ ਇਥੇਗਡੀਹੈ ਉਰਖਹੋਗਿਆਤਾਂਮਹਾਰਾਜਨੇ ਕਹਿਆਕੇ ਹਿੰਦੂਦਾਪੀਰਪਕਾਮੁਰੀਦਕਚਾਤੇਮੁਸਲ ਮਾਨ ਦਾਪੀਰ ਕਚਾਤੇ ਮੁਰੀਦਪਕਾ ਹੈ ਸੋ ਦੇਖ ਲਵੋ ਮਾਹਾਰਾਜ ਉਥੋ ਚਲ ਕੇ ਗੁਜਰਾਤ ਗਏ ਗੁਜਰਾਤ ਸੇ ਚਲ ਕੇ ਇਕਨਗਰ ਸੰਤ ਪੁਰਾ ਹੈ ਜੋਖਾਰੀਆ ਸੇ ਦੋ ਕੋਸ ਪੰਛਮਕੀ ਤਰਫ ਹੈ ਉਥੇ ਜਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਡੇਰਾਕੀਤਾ ਘੋੜੀ ਜੋ ਕਿਲਆ ਨਾਲ ਬਦੀ ਥੀ ਸੋ ਕਿਲੇ ਬੇਰ ਕੇ ਥੇ ਜਬ ਮਾਹ ਰਾਜ ਉਥੋ ਰਵਾਨ ਹੋਏ ਤਾਂ ਸਿਖ ਕਿਲੇ ਲਗੇ ਪਟਨੇ ਤਾ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਨਾ ਪਟੋ ਇਥੇ ਅਸਥਾਨ ਬਨੇਗਾ ਔਰ ਕਿਲੇਉਕੇ ਰੁਖਹੋ ਗਏ ਜੋ ਅਜੇ ਤਕ ਮੋਜੂਦ ਹੈਨ ਜੋ ਅਗਲਾ ਕਿਲਾ ਉਸਕੇ ਬੇਰਮੀਠੇਜੋ ਪਿਛਾੜੀ ਕਾ ਹੈਉਸਕੇ ਫੀਕੇ ਹੈਨ ਜੀ ਹੁਨ ਉਥੇ ਦਮਦਮਾ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰ ਸਿਧ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਓਹ ਜਮੀਨ ਬਰਾਮ੍ਹਾ ਦੀ ਹੋਨੇ ਕਰਕੇ ਓਥੇ ਬ੍ਰਾਮ੍ਹਨ ਰੈਹਦੇਹੈ ਚੜਤਲ ਬ੍ਰਾਮ੍ਹਨ ਲੈਦੇ ਹੈ ਇਕ ਉਥੇ ਸਿਖ ਹੋਰ ਰੈਦਾ ਹੈ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਓਘ੍ਰ ਸੇ ਬਹੁਤ ਦਲਿਦਰੀ ਥਾ ਉਸਕੇ ਭਰਾਤਾ ਦੋਨੂ ਬੜੇ ਧਨ ਪਾਤ੍ਰਥੇ ਪ੍ਰ ਉਸਕੋ ਮਦਤ ਕੁਛ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਥੇ ਜਬ ਵੋ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਹੂਆ ਤੋ ਉਸਨੇ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਮੁਠੀਆਂ ਭਰਨੀਆਂ ਔਰ ਸਵੇਰੇ ਅਸਨਾਨ ਕਰਾਨਾ ਅਰੰਬ ਕੀਆ ਤਾਂ ਉਸਕਾ ਲੜਕਾ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਨੋਕਰੀ ਕਰਨੇਕੋਗਿਆ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰਕੀ ਕਿਰਪਾਸੇ ਉਸਕਾ ਕਾਮ ਬਹੁਤ ਹਛਾ ਹੋਗਿਆ ਹਜਾਰਾ ਰੁਪਯਾ ਕਾ ਠੇਕਾ ਲੈਤਾ ਹੈ ਬੂੜ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਉਸਨੇ ਆਪਨੇ ਪਿਤਾਕੋ ਲਿਖਾਕੇ ਆਪਇਥੇ ਆਉਤਾ ਉਸਕੇ ਪਿਤਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਿਆਰੀ ਕਰੀ ਤਾਂ ਰਾਤ ਕੋ ਸੁਪਨੇ ਮੈ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਦਰਸ੍ਨ ਦੇਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਤੂੰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੇਰੇ ਪਿਛੇ ਅਸਨਾਨ ਕਉਨਕਰਾਏਗਾ ਨਾਲੇ ਤਨ ਉ ਦਿਨ ਭੁਲ ਗਏ ਕੇ ਭਾਈ ਪੈਸਾਬੀ ਨਹੀਂ ਦੇਤੇ ਥੇ ਹੁਨ ਤੂੰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਜਾਨੇਕੀ ਤਿਆਰੀ ਜੋ ਥੀ ਰਖਦਈ ਔਰ ਆਪਨੀ ਨੂਹ ਕੋਭੇਜਦੀਆ ਆਪਨਾ ਗਿਆ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਚਰਨੋ ਮੈ ਸਮਤ ੧੯੬੬ ਮੈਸ੍ਰੀਰ ਤਿਆਗ ਗਿਆ ਏਹ ਸਾਖੀ ਇਕ ਸਿਖ ਸੰਤਪੁਰੇ ਕਾਥਾ ਉਸਨੇ ਲਿਖਾਈ ਹੈ ॥ ਸਮਾਪਤੰ

ਅਥਦਯਾ ਧਰਮ ਮਾਰਵੜਦੇਸ ਮੇ ਏਕ ਛਤ੍ਰੀ ਥਾ ਸੋਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਮਾਵੜ ਦੇਸਮੈ ਪਾਣੀ ਦੁਰ ਲਬ ਹੈ ਬਹੁਤ ॥

ਸੋ ਆਪ ਇਸ਼ਨਾਨ ਪਾਣੀ ਕਰਕੇ ਰੋਜ ਇਕ ਗਾਗਰ ਭਰਕੇ ਬਾਹਰ ਉਜਾੜਵਿਚ ਲੈ ਜਾਤਾਂ ਥਾ ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਕੀ ਸਮਿਗ੍ਰੀਭੀ ਸਾਰੀ ਲੈਜਾਤਾ ਥਾ ਠਾਕਰ ਜੀ ਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਕੇ ਪੂਜਨ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਘਰਮੈ ਜਬ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੂਛੇ ਤੁ ਕਹਾ ਜਾਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮੈਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤਾ ਹੋਤਾਂ ਹਾਂ ਪ੍ਰਸਨ ਕਦੀ ਕੁਛ ਰੁਪਯਾ ਤੇਲੀ ਲੀਆ ਇਆ ਤੋ ਨਹੀ ਏਵੇ ਨੌਕਰੀ ਬਿਨਾ ਦਾਮ ਸੇਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥

ਮੇਰਾ ਸ਼ਾਹ ਇਕਠੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇਗਾ ਥੋੜੀ ੨ ਨਹੀਂ ਦੇਤਾ ਇਤਨਾ ਕਰਦਿਆ ੨ ਕਈ ਬਰਸ ਗੁਜਰ ਗਏ ਉਸਦੀਲੜਕੀ ਜੁਆਨ ਹੋਈਉਸਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀਨੇ।ਪ੍ਰਸਨ ਤੂੰ ਕਦੀ ਕੁਛ ਲਿਆਵਤਾ ਤੋ ਨਹੀ ਇਸਦਾ ਵਿਆਹ ਕੈਸੇ ਕਰੀਏ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਹੁਤ ਪਤੀਕੋ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਕਰਿਆ ਕਰੇ ਇਕ ਦਿਨ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਗਿਆ ਗਾਗਰ ਭਰਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਪਾਣੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਤਕਾਲ ਹੀ ਜਾਕੇ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਬੈਠਾ ਠਾਕਰਜੀ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਵਾਸਤੇ ਗਠੜੀ ਖੋਲੀ ਸ਼ਾਲਗ ਰਾਮ ਵਾਲੀ ਡਬੀ ਵੀ ਖੋਲੀ ਤਬ ਇਕ ਗਧੀ ਉਸਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਲਗੀ ਫਿਰਨ ਦਸਪੰਦ੍ਰ ਵਾਰ ਉਸਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਫਿਰੀ ਫੇਰ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚਾਰ ਆਈ ਮੇਰੇ ਚੁਫੇਰੇ ਗਧੀ ਕਿੰਉ ਫਰਤੀ ਹੈ ਫੇਰ ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿਚਾਰਆਈਆ ਕੇ ਪਿਆਸੀ ਹੋਗੀ ਮੈਨੇ ਠਾਕਰ ਜੀ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਵਾਸਤੇ ਜਲਆਂਦਾ ਹੈ ਅਰ ਏਹਬੀ ਪਿਆਸੀ ਕਿਆ ਉਪਾਉਕਰਾਂ ਫੇਰ ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿਚਾਰ ਆਈ ਕਿਠਾਕਰਜੀ ਤੋ ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਹੈ ਏਹ ਤੋ ਸਾਡੀ ਭਾਵਨਾਹੀ ਹੈ ਠਾਕਰਜੀ ਕੋ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਿਸ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਇਸ ਗਧੀ ਕੇ ਅੰਦਰਭੀ ਠਾਕਰਜੀ ਹੈਨ ਏਹ ਸੋਚ ਕਰਕੇ ਤਸ਼ਟੇ ਵਿਚ ਪਾਨੀ ਪਾਕੇ ਪੀਲਾਦਿਤਾ ਫੇਰ ਆਪ ਉਥੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਰਿਹਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋਲੋ ਡਰ ਦਾ ਘਰ ਨਾ ਗਿਆ ਜਬ ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਹੁਆ ਤਬ ਉਥੇ ਤੇ ਉਸਨੇ ਚਲਦੀਆ ਪ੍ਰਾਤਾ ਕਾਲਹੋਤੇਹੀ ਕਿਤਨੀਆ ਕੁਮਜਲਾ ਚਲਦੀਆਜਬ ਗਿਆ ਆਗੇਏਕ ਸ਼ਹਿਰਆ ਗਿਆ ਸ਼ਹਿਰ ਕਾਰਾਜਾ ਮਰ ਗਿਆ ਥਾ ਉਸ ਰਾਜਾਕੇ ਉਲਾਦਨਹੀ ਥੀ ਉਸਰਾਜਾ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਨੇ ਪ੍ਰਾਹਤਾ ਕਾਲ ਮੰਗਲਾ ਥੀ ਸ਼ਿਖਤ ਛੋਡਿਆਸੀ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਾਹਤਾਕਾਲ ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲੇਉਸਨੂੰਸਿਰਪਰਚੜਾਲੈਣਾਮੰਗਲਹਾਥੀਕਾਜਿਹਕਾਮਹੈਸਵੇਰੇਦੇਵੇਲੇਮੰਗਲ ਹਾਥੀ ਦਰਵਾਜੀਉ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਨੇ ਲਗਾ ਉਸਕੇ ਮਥੇ ਉਹ ਛਤ੍ਰੀ ਲਗਗਿਆ ਉਸ ਮੰਗਲਹਾਥੀਨੇ ਉਸਕੋ ਉਠਾਕੇ ਸਿਰਪਰਰਖਲੀਆ ਬੜੇ ਜੈਜੈਕਾ ਸ਼ਬਦਹੂਏ ਬੜੇ ਬਾਜੇ ਬਜੇ ਜਾਕੇ ਉਸਦਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਕੇ ਹਛੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨਪਹਿਰਾਕੇ ਰਾਜ ਤਥਤ ਪੁਰ ਬੈਠਾਦੀਆ ਕੋਈ ਦਿਨ ਰਾਜ ਕਰ ਤਿਆ ਬੀਤਿਆ ਇਸਤ੍ਰੀ ਔਰ ਲੜਕੀ ਕੋ ਮੰਗਾਲੀਆ ਕੋਈ ਲਾਇਕਵਰ ਦੇਖਕੇ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਦੀਆ॥ ਰਾਜ਼ਾ ਨੇ ਏਹ ਨੇਮ ਕਰਲੀਆ ਸਵਾਪਹਿਰ ਦਿਨ ਚੜੇ ਪ੍ਰਜੰਤ ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਤੇ ਭਜਨਕਰਤਾ ਰਹਿਤਾ ਥਾ ਕੋਈ ਕੈਸੀ ਵੀਖੁਨਾਮੀ ਕਰੇ ਉਸਕੇ ਉਪਰ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾਥਾਇਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਾਸਤੇ ਉਸਰਾਜਾ ਕਾ ਨਾਮ ਧਰਮ ਸ਼ੀਲਹੋਤਾ ਭਯਾ ਏਕ ਦਿਨ ਉਸਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਨੇਕਹਾ ਭਈ ਸਾਡਾ ਰਾਜਾ ਬੜਾ ਧਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਕੈਸੀ ਵੀ ਖੁਨਾਮੀ ਹੋਜਾਵੈ ਉਸਪਰ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਥਾ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ਜੇ ਮੈ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਾਦੇਵਾਂ ਤਦ ਕੀ ਦੇਵੋਗੇ ਤਬ ਵਜੀਰ ਬੋਲਿਆ ਪੰਜਾਹ ਹਜਾਰ ਪੁਪਯਾ ਦੇਵਾਗੇ ਲਿਖਤ ਲੈ ਲਈ ਉਸ ਛੋਲੇ ਐਸਾ ਮੌਕਿਆ ਬਣਿਆ ਰਾਜਾਨੇ ਸਭ ਸਾਧੂਓ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂਕੋ ਭੋਜਨ ਵਾਸਤੇ ਨੇਉਤਾਦੇਦੀਆ ਜਬ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਹੋਗਿਆ ਤਬ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣਨੇ ਭੰਡਾਰੇਮੇ ਜੂਤੀ ਫੈਕਦੈਈ ਅਬੀ ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਦਿਨ ਨਹੀ ਚੜਿਆ ਥਾ ਫਿਰ ਰਾਜਾਕੇ ਖਬਰ ਪਹੁੰਚੀ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਨੇ ਜੂਤੀ ਭੰਡਾਰੇ ਵਿਚ ਫੈਕ ਦਿਤੀ ਹੈ ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਭੈਗੀਉ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਕੋ ਤੁਰਕਾਂ ਕੋ ਦੇਦਿਉ ਤੁਸੀ ਹੋਰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਉ ਜਬ ਭੰਡਾਰਾ ਦੂਸਰੀ ਵੇਰ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ ਤਬ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪਾਕੈ ਉਸ ਪੁਰ ਚੁਲੀ ਫੈਕ ਦੇਈ ਫੇਰ ਰਾਜਾਕੋ ਖਬਰ ਪਹੁੰਚੀ ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਾ ਹਛਾ ਕੁਛ ਜਲਮੈ ਫੈਕ ਦਿਉ ਕੁਛ ਗਰੀਬਾਂਕੋ ਦੇਦਿਉ ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਜਾਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਕੀਆ ਜਬ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਭੰਡਾਰਾ ਫਰਤਨ ਲਗਾ ਆਗੇ ਆਗੇ ਰਾਜਾ ਪਰੋਸੀਏ ਜਾਏ ਪਿਛੇ ਪਿਛੇ ਰਾਣੀ ਪ੍ਰੋਸੀ ਜਾਏ ਜਬ ਉਸੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕੇ ਪਤਲ ਪੁਰ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰੋਸਕੇ ਆਗੇ ਹੂਆ ਜਬ ਰਾਣੀ ਪ੍ਰੋਸਣ ਲਗੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਉਠਕੇ ਪਲਾਗ ਮਾਰਕੇ ਰਾਨੀਦੇ ਉਪਰ ਚੜ ਬੈਠਾ ਤਬ ਰਾਣੀ ਚਿਚਆਈ ਰਾਜਾ ਦੇਖਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਕੋ ਬਿਦ੍ਯਾਬਨਮੇ ਗੋਪੀਆ ਵਾਲੀ ਬਾਨ ਭੁਲੀ ਨਹੀ ਜਬ ਰਾਜਾਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾ ਕੀਆ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਧੀਕੀ ਗਾਲ ਦੇਕੈ ਕਹਿੰਦਾਹੈ ਹੇ ਪਾਪੀ ਉ ਜੋ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਦੇਉ ਮੇਰੇਕੋ ਪੰਜਹ ਹਜਾਰ ਰੁਪਯਾ ਤੋ ਹਥ ਲਗਦਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਤੇਰੇਨ ਕਿਸਨੇ ਪੰਜਾ ਹਜਾਰਦੇਣਾ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਉਤ੍ ॥ ਤੇਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦੇਣਾ ਕੀਆ ਹੈ ਹਛਾ ਉਸੀ ਵਖਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕਾ ਔਰ ਮੰਤ੍ਰੀਕਾ ਨਾਮ ਲਿਖਕੇ ਖੀਸੇ ਵਿਚ ਪਾਲੀਆ ਗੁਸਾ ਨਹੀ ਕੀਆ ਕਿਸੇ ਪਰ ਫਿਰ ਭੋਜਣ ਛਕਾਉਣੇ ਲਗਪਏ ਜਬ ਕਚਹਿਰੀਕਾ ਵੇਲਾ ਹੋਇਆ ਦੇਵੇ ਤਬ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਕਿੰਉਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਤੁਮਕੋ ਕਿਸਣੇ ਰੁਪਯਾ ਦੇਨਾ ਕੀਆ ਔਰ ਕਿੰਉ ਦੇਨਾ ਕੀਆ [ਉਤ੍] ਤੇਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀਨੇ ਕਹਾ ਥਾ ਹਮਾਰਾਜ ਬੜਾ ਧਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਕੋਈ ਕੈਸਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰੇ ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਦਿਨ ਚੜੇ ਤਕ ਉਸ ਪੁਰ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਭਬ ਮੈਨੇ ਕਹਾ ਜੋ ਮੈ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਾਦੇਵਾ ਤੋ ਮੁਝਕੋ ਕਿਆ ਦੇਵੋਗੇ ਤਬ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰੀ ਨੇ ਕਹਾ ਮੈ ਪੰਜਾ ਹਜਾਰ ਰੁਪਯਾ ਦੇਉਗਾ ਉਸੀ ਵਖਤ ਰਾਜਾ ਮੰਤ੍ਰੀਸੇ ਬੋਲਾ ਕਿੰਉਰੇ ਵਾੜਹੀ ਖੇਤਕੋ ਖਾਣ ਲਗੀ ਤੋ ਖੇਤਕੀ ਰਖਿਯਾ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ ਜਬ ਤੁਸੀ ਮੇਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਥਕ੍ ਹੀ ਮੇਰੇ ਧਰਮਕਾ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਲਗਾ ਤੋ ਮੇਰੀ ਰਛਾ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ ਹਛ ਜਾ ਅਜਤੋ ਤਝਕੋ ਮਾਫ ਕ ਆ ਹੈ ਲ਼ਖ ਰੁਪਯਾ ਇਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕ ਦੇਦੇਉ ਅਜ ਤੋ ਲੈਕੇ ਫਿਰ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਬੀ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਤਬ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣਨੇ ਪੰਜਾਹ ਹਜਾਰ ਰਪਾਯਾ ਰੋਕਦੀਆ ਤੇ ਬਾਕੀ ਟੋਬੁ ਲਿਖ ਦਿਤਾ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇਕ ਲੜਕੇ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾਕੇ ਪਾਸ ਵਿਸਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਆਪ ਆਏ ਅਰ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਮੈ ਨੌਕਰ ਰਹਿਣਾਹੈ ਮੈਨੂ ਨੌਕਰ ਰਖੋ ਤਸੀ [ਪ੍ਸ੍] ਰਾਜਾਨੈ ਕਹਾ ਕਿਆ ਤਲਬ ਲੇਗਾ [ਉਤ੍] ਮੇਰਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਬੰਧੀ ਨਹੀ ਹੈ ਮੈਤੇ ਰੋਟੀ ਖਾਲੀ ਕਪੜਾ ਪਹਿਰਨਾ ਹੈ ਔਰ ਨੌਕਰੀ ਤੇਰੇ ਪ੍ਜਕਕੀ ਕਰੰਗਾ ਤੇਲੀ ਧੋਤੀ ਧੋਵੇਗਾ ਤੇ ਠਾਕਰਜੀ ਕੇ ਪ੍ਜਕੇ ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜੂਗਾ ਔਰ ਤੇਰੀ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰੂੰਗਾ ਛਾਰਾਂ ਬਰਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹੇ ਰਾਜੇਦੀ ਇਕ ਦਿਨ ਰਾਜੇ ਦੇ ਪਿਤਾਕਾ ਸਰਾਧ ਥਾ ਜਿਸ ਸਹਿਰ ਮੈ ਉਹ ਰਾਜਾ ਥਾ ਆਣਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੜਾ ਵਸਿਆ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਉਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸਹਿਰਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਤੇ ਸਧਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਉਦਾ ਕਹਆ ਜਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਉ ਕੋ ਨਿਉਤਾ ਕਹਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਨੇ ਨਾਮ ਲਿਆ ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਪੁਨਸਚੋ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ੨–੩ ਵਾਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਫਿਰ ਵੀ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਰਾਜਾ ਬੜਾ ਉਦਾਸੀਨ ਹੋਕੇ ਬੈਠਾ ਚਿੰਤਾ ਕਰ ਰਿਹਾਥਾ ਉਹ ਲੜਕਾ ਬੋਲਿਆ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਕਿਉ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਉਦਾਸੀਨ ਹੋਕੇ ਬੈਠੇਹੋ ਫਿਰ ਰਾਜਾਨੈ ਕਹਾ ਤੈਨੇ ਕੌਨ ਸਾ ਮੇਰਾ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰਦੇਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਜਾਨੈ ਕਹਾ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾਕਾ ਕਲ ਸ਼ਰਾਧ ਥਾ ਬ੍ਰਾਹਮਨੋਕੋ ਨਿਉਂਤਾ ਕਹਾਥਾ ਸੋ ਉਹ ਮੰਨਤੇ ਨਹੀ ਹੈ (ਉਤ੍) ਉਸ ਲੜਕੇ ਨੇ ਕਹਾ ਮਹਾਰਾਜ ਮੁਝਕੋ ਹੁਕਮ ਦਿਉ ਮੈ ਮਨਾਂਆਉ ਤਬ ਰਾਜਾਨੈ ਹਸਕੇ ਕਹਾ ਜਬ ਮੇਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀਉ ਮੁਸਾਹਬੋ ਕਾ ਕਹਣਾ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਤੇਰਾ ਕਹਿਣ ਕੈਸੇ ਮਾਨੂੰਗੇ ਤਬ ਫੇਰ ਲੜਕੇ ਨੈ ਕਹਾ ਮੁਝੇ ਹੁਕਮ ਤਾ ਦਿਉ ਮੈ ਜਰੂਰ ਮਨਾਆਉਗਾ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਾ ਹਛਾ ਮਨਾਏ ਆਉ ਜਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਲੜਕੇਨੇ ਸਬ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਲਰਾਜੇ ਕੇ ਪਿਤਾ ਕਾ ਸਰਾਧ ਹੈ ਆਪ ਲੋਰੋਨੇ ਭੋਜਨ ਉਥੇ ਹੀ ਪਾਉਣਾ ਏਹ ਬਾਤ ਕਹੀਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਨੇ ਕਿਨੇ ਨਾ ਮਨੀ ਬਤੇਰਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਹਰਹੇ ਪੰਤੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਿਸੇ ਨੈ ਨਹੀ ਮਨੀ ਫਿਰ ਉਸ ਲੜਕੇ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਅਬ ਤੋ ਹਮਾਰਾ ਕਿਹਾ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਫਿਰ ਤੁਮ ਜੂਠੀਆਂ ਪਤਲਾਂ ਪੁਰ ਖਾਉਗੇ ਐਸਾ ਕਹਕੇ ਰਾਜਾਜੀ ਕੋ ਕਹਦੀਆ ਮਨਾ ਆਇਆ ਹੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਫਿਰ ਰਾਜਾ ਨੇ ਪੰਜ ਸਤਹਜਾਰ ਆਦਮੀ ਵਾਸਤੇ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕੀਆ ਫਿਰ ਇਕ ਆਦਮੀ ਕੋ ਭੇਜਾ ਬੁਲਾ ਲਿਆਉ ਤਬ ਭੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨਹੀ ਆਏ ਫਿਰ ਬਾਲਕਨੇ ਕਹਾ ਕਿਪਤਲਾ ਵਿਛਾਉ ਪਤਲਾ ਵਿਛਾਈ ਗਿਆਂ ਅਛਤ ਲੈਕੇ ਅਕਾਸਕੀ ਤਰਫ ਫੈਕ ਦੀਏ ਜਿਤਨੇ ਪਿਤ੍ਰ ਲੋਕਕੇ ਪਿਤ੍ਰਬ੍ਰਾਹਮਨੋ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਸਬ ਆਗਏ ਸਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤ ਗਿਆ ਸਬ ਛਕਨ ਲਗੇ ਜਬ ਘੜੀ ਆ ਚਾਰ ਗੁਜਰ ਗਈਆਂ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਹਾਜਾਉ ਦੇਖੋ ਤੇ ਸਹੀ ਫਿਰ ਕੋਈ ਬੁਲਾਂਣ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀ ਆਯਾ ਇਤਨੇ ਭੋਜਨਕੋ ਰਾਜਾ ਕਿਆ ਕਰੇਗਾ ਜਬ ਉਸ ਆਦਮੀਨੇ ਦੇਖਾ ਸਬ ਬ੍ਰਾਹਮਨੋ ਕਿ ਪਿਤਰ ਭੋਜਨ ਪਾਤੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਬਾਬਾ ਕਿਸੀਕਾ ਚਾਚਾ ਜਿਸ ਜਿਸਕੋ ਵਹੁ ਜਾਨਤਾ ਥਾ ਉਸ ਆਦਮੀਨੇ ਕਹਾ ਤੁਮਾਰੇ ਪਿਤਰ ਲੋਕ ਆਕੇ ਭੋਜਨ ਪੜੇ ਭਾਵਤੇ ਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਉਠਕੇ ਸਾਰੇ ਦੌੜੇ ਜਾ ਦੇਖਿਆ ਚੁਲਾ ਕਰਕੇ ਗੜਵੀਆ ਪਕੜ ੨ ਕੇ ਅਕਾਸ਼ ਮਾਰਗਕੋ ਉਡਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਉਨੀ ਜੂਠੀਆਂ ਪਤਲਾਂ ਪਰ ਬੈਠ ਗਏ ਹੋਰ ਭੋਜਨ ਪਰੋਸ ਦਿਤਾ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਲਗੇ ਭੋਜਨ ਪਾਵਨ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮੂੰਹ ਅਗੇ ਪਲਾ ਦੇਕੇ ਹਸਤੇ ਭਏ ਨੇ ਤਬ ਕਿਹਾਨਹੀ ਮੰਨਿਆ ਅਬ ਜੂਠਪੜੇ ਖਾਤੇਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਰੇ ਪਸਚਾਤਾਪ ਲਗੇ ਕਰਨੇ ਰਾਜਾ ਵੀ ਬੜਾ ਅਚਰਜ ਹੋਇਆ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਏਹ ਲੜਕਾ ਮਨੁਖ ਨਹੀ ਹੈ ਕੋਈ ਦੇਉਤਾ ਹੈ ਜਬ ਸਬ ਭੋਜਨ ਪਾਚੁਕੇ ਰਾਜਾ ਵੀ ਪਾਚੁ ਕਾ ਲੜਕੇ ਨੇ ਵੀ ਪਾਲਿਆ ਫਿਰ ਆਕਾਂਤ ਮੈ ਲੜਕੇਕੋ ਬੁਲਾਕੇ ਬੜੀ ਸਰਧਾ ਸੋ ਰਾਜਾ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਚਰਨਾਂ ਪੁਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਪੁਛਦਾ ਭਯਾ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਪਿਤਰ ਲੋਕਸੇ ਪਿਤ੍ਰਾਂਕਾ ਬੁਲਾਣਾ ਕਿਸੀ ਮਨੁਖ ਕਾ ਕਾਮ ਨਹੀ ਆਪ ਸਚ ੨ ਕਹੋ ਤੀਨੋ ਦੇ ਉਤੇ ਮੇਸੇ ਆਪਕੌਣ ਦੇਉਤਾਹੋ ਕਿ ਏਤੋ ਕਿਸੀ ਔਰਦੇਉਤਾ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਬੁਲਾਣੇ ਕੀ ਤਾਂ ਉਸ ਲੜਕੇਨੇ ਕਹਾ ਮੈ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਹੂੰ ਤਬ ਰਾਜਾ ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਖੇ ਆਕੇ ਕਹਣ ਲਗਾ ਬਾਨੀ ਰਾਜਾ ਕੀ ਗਦ ਗਦ ਹੋਗਏ ਪ੍ਰੇਮਕੇ ਜਲਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਪੂਰਣ ਹੋਗਏ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਆਪਨੇ ਬੜਾ ਭਾਰਚੁਕਾਇਆ ਹੈ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਮੇਰੀ ਧੋਤੀ ਧੋਤੇ ਰਹੇ ਹੋ ਨਾਲੇ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ਮੈ ਐਸੀ ਕੌਨਸੀ ਭਗਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਮੇਰੇ ਤੇ ਇਤਨੇ ਪ੍ਰਸਿੰਨ ਹੋਐ ਹੋ ਜੋ ਨੌਕਰ ਬਣਕੇ ਰਹੇ ਹੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਨੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਜਿਸ ਦਿਨ ਮੁਝਕੋ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ਜਾਨਕੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੈਨੇ ਗਧੀਕੋ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਇਆ ਹੈ ਉਸਕਾ ਬਦਲਾ ਮੈ ਤੁਝਕੋ ਰਾਜ ਦੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੈਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਪਰਕੋਪ ਨਹੀ ਕੀਆ ਉਸਕਾ ਬਦਲਾ ਮੈ ਆਕੇ ਤੇਰਾ ਨੌਕਰ ਰਿਹਾ ਹੂੰ ਬਜਾਧਜਯਾਕਿਮਾਚਰਨ ਧਰੂਵਸਜ ਚਵਯੋ ਵਿਦਯਾ ਗਜੇਦ੍ਰਜਯਾਕਾ । ਕਾਜਾਤਿਵਿ ਦੁਰਜਯ ਯਾਦਵ ਪਤੇ ਰੁਗ੍ਰਜਯਕਿਮਪੌਰਖੰਕੁਬਜਾਯਾਃ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਕਮਨੀਯਧਿਕੰ ਕਿੰਤ ਸੁਦਾਮਨੋ ਧਨੰ ਭਕਤਯਾ ਤੁਖਯਤਿਕੇਸਵੇ ਨਚਤੁ ਦੈ ਭਕਤਿ ਪ੍ਰਿਯੋ ਮਾਧਵਃ ॥ ਬਧਕ ਕੋਈ ਆਚਾਰ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਨਹੀ ਥਾ ਔਰ ਧਰੁਵ ਕੀ ਕੋਈ ਅਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਥੀ ਗਜੇਦ੍ਰ ਕੇ ਪਾਸਕੋ ਵਿਦ੍ਯਾ ਨਹੀ ਥੀ ਵਿਦੁਰ ਕੀ ਕੌਨਸੀ ਸ੍ਰੇਸ੍ਠ ਜਾਤੀ ਥੀ ਯਾਦਵ ਪਤਿ ਉਗ੍ਰਸੇਨ ਕਿਆ ਪੁਰਖਾਰਥ ਥਾ ਕੁਬਜਾ ਕਿਆ ਅਧਿਕ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ਥਾ ਸੁਦਾਮਾਕੇ ਪਾਸ ਕਿਆ ਧਨਥਾ ਭਕਤਿ ਕੁਰਕੇ ਕੇਸਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਲਖਮੀ ਪਤਿ ਨਾਰਾਇਣ ਭਕਤਿਕੋ ਪਿਆਰਾ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ॥ ਇਨਸਭ ਔਰ ਭਕਤੋ ਕਾ ਬੀ ਭਗਵਾਨਨੇ ਭਗਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕਲ੍ਯਾਣ ਕੀਆ ਹੈ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮਿ੍ਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤੁ ੫ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮਿ੍ਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤੁ

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸਿਗਾ ਃ

ਇਤ ਨੇ ਅਵਸਰ ਮੈ ਰੜੈ ਮਹਲਮੈ ਸੇ ਏਕ ਮਾਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਲਜਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਆਨ ਧਰਜਾ ॥ ਔਅਤਿ ਦੀਨ ਹੋ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈਂ ਹੈ ਗੁਰੂਜੀ ਏਹੁ ਏਕਹੀ ਲੜਕਾ ਹੈ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਜੀਵਤੋ ਬਚੇਗੋ ਬਿਨਾ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਔਰ ਕੋਈ ਠੌਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਅਬਹਾਰ ਕੇ ਆਪਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਆਗਿਰੀ ਹੂੰ ਬਚਨ ਹੁਆ ਮੂਰਖੇ ਤੂੰ ਇਸਨੂ ਜੀਵਾਕੇ ਕਜਾ ਕਰੇਂਗੀ ਬੇਹ ਤੇਰੀ ਗੁਤ ਖੋਵੇਗਾ ਤੁਨੂੰ ਬੁਰਾ ਬੋਲੀਗਾ ਮਰਜਾਣ ਦੈ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੀ ਮਾਈ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੈ ਸਚੇ ਪਾਤ ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਭਾਵੈ ਗਾਲੀਜਾਂ ਕਢੈ ਭਾਵੈ ਗੁਤ ਖੋਹੇ ਸਾਨੂੰ ਮਨਜੂਰ ਹੈ ਪਰ ਏਹ ਕਿਸੀ ਤਰਹਾਂ ਸੇ ਜੀਵਤਾ ਰਹੈ ਏਕਹੀ ਮੇਰਾ ਸਹਕ ਦੀ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਬਹੁਤ ਤਰਲੇਲੇਤੀਹੂੰ ਔਰਭੀ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਮਾਈ ਲੋਕ ਬਾਲਕ ਕੀ ਮਾਈ ਕੇ ਸਾਥ ਆਈ ਥੀ ਉਨੋਨੇ ਭੀ ਇਸ ਕੇ ਬਾਲਕ ਵਾਸਤੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੰਤ ਹੁਕੇ ਆਗੇ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਅਛਾਂ ਕਹੁ ਇਸਕੋ ਕਜਾਹੁਆ ਹੈ। ਤਿਬ ਬਾਲਕ ਕੀ ਮਾਈਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਿਘਜਾਇਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਇਸ ਬਾਲ ਕੂੰ ਅਠਾਰਾਂ ਦਿਨ ਹੋਗਏ ਹੈ ਦੂਧ ਪਾਨਕੀਏਕੋ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਦੇਖੋ ਯੇਹ ਭੈੜੀਆਂ ਸੰਤ ਦੁਆਰੇ ਭੀ ਆਕੇ ਝੂਠ ਬੋਲਤਜਾਂ ਹੈ ਏਹ ਭੋਲਾ ਬਾਲਕ ਚੰਗਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਲਾ ਹੈ ਮਿਠਾਈ ਖਾਤੋ ਹੈ ਉਸੀਕਾਲ ਮੈ ਏਕ ਸੰਤ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲਜਾਉਰੇ ਭੀਤਰਸੇ ਮਿਠਾਈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਸੰਤ ਨੇ ਮਿਠਾਈ ਕਾ ਭਾਂਡਾ ਹਾਜਰ ਕਰਦੀਆ ਤਿਸ ਮੈ ਏਕ ਦੋ ਲੰਮੇਦਾਣੇ ਮਿਠਾਇਕੇ ਲੈਕੇ ਏਕ ਦਾਨੋ ਬਾਲਕ ਕੇ ਮੁਖ ਸਾਥ ਲਗਾਯਾ ਤਬ ਬਾਲਕ ਨੇ ਦੋ ਮਿਠਾਈ ਕਾ ਦਾਨੋ ਝਟ ਪਟ ਖਾਈਲੀਆ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੇ ਦਾਨੇਕੋਭੀ ਬਾਲਕ ਕੋਹਾਥ ਮੈ ਦੇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਨਾਹਕ ਝੂਠ ਬੋਲਤੀਹੈ ਏਹੁਤ ਮਿਠਾਈਯਾਂ ਖਾਤੋ ਹੈ ਰਾਜੀ ਖੁਸੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਆਪ ਨੇ ਕੰਠਸੇ ਫੂਲੋਂਕੋ ਸੇਹਰੋ ਉਤਾਰਕੇ ਤਿਸ ਬਾਲਿਕ ਕੇ ਕੰਠ ਮੇ ਡਾਰ ਦੀਓ ਬਾਲਕ ਰਾਜੀ ਖੁਸੀ ਹੋਕੇ ਨਾਚਨੇ ਕੁਦਨੇ ਲਗਪਰਜਾ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾਸੇ ਮਥਾ ਟੇਕਾਇਕੇ ਘਰ ਕੋ ਲੈਗਈਆਂਮਾਈਆਂ ਬਡੇ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਔਰੋਲਾ ਤਿਸਕੋ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਧਰਦੀਓ ਸੋ ਬਾਲਿਕ ਦੋਜ ਹੀ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਜੀਕੇ ਚਰਨੋ ਕੇ ਹਜੂਰਹੀ ਖੇਲਤੋ ਨਾਚਤੋ ਰਹੇ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਬਧਿਕ ਏਕ ਸਿਖ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪਕੀ ਪੁਲਕੇ ਪਾਸ ਛੋਟੇ ਨਲੇਕੇ ਯਾਦਰਜਾਉਕੇ ਪਾਸ ਲਕੜੀ ਕੀ ਚੋਲੀ ਕੀ ਦੁਕਾਨ ਕਰਤੋ ਥੋ ਸੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਤ ਸੰਗੀ ਔਬਡੋ ਸੁਕਰਮੀ ਔਕੁਲੋਲੋਕਥੋ ॥ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਸੇ ਪੰਦ੍ਰਾਂਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਥਮ ਆਇਕੇ ਦੋ ਤੀਨ ਘੜੀ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਚਲਨੇਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ਦਿਤਨੇ ਲਘੁ ਸੰਕਾ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਭੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸੇ ਸੰਕਾਉਤਾਰਕੇ ਜਲਸਪਰਸ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰਕੁੰ ਆਵਨੇ ਲਾਗੇ ਔਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਕੋ ਏਹ ਸੰਕਲਪ ਰਹਤੋਥੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਮੁਝਕੁੰ ਅਪਨੇ ਕੰਠਸੇ ਲਗਾਇਕੇ ਮਿਲੈ ਤਬ ਮੇਰੋ ਰਿਦੋ ਸੀਤਲ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਿੰਚਤ ਕਾਲ ਬਾਹਰ ਹੀ ਠਹਰ ਜਾਤੇਭਏ ਤਿਸਕੇ ਮਨਕੋ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਕਰ ਨੇਕੋ ਇਤਨੇ ਮੈ ਭਾਈ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਭੀ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਜਾਨੇਲੀਏ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਉਠਕੇ ਜਬ ਖੜੋ ਹੋਤੋ ਭਯੋ । ਤਬਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭੁਜਾਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਕੰਠਸੇ ਲਗਾਇਕੇ ਘੁਟਕੇ ਮਿਲੇਂ ਤਬ ਭਾਈ ਹੀਰਾ ਸਿਘਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਜਤੋ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਬਡੀਦਯਾਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਮਨਕੋ ਸੰਕਲਪ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਪੂਰਣ ਕਰਡਾਰਯੋ ਹੈ ਆਜ ਸੈ ਬਡੋਬਡਭਾਗੀ ਪੁਨਜਆਤਮਾਜਨੋਮੈਮੇਰੀਭੀਗਣਨਾ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਹੋਵੇਗੀ । ਤਿਸਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਾਚ ॥ ਏਹ ਆਜ ਕ ਦਿਨਯਾਦ ਰਖੀਂ ਏਤੁਮਾਰੋਹਮਾਰੋ ਅੰਤਕੋ ਮੇਲੋਹ ਸ੍ਰੀਰ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਆਤਮਾਂ ਕਰਕੇ ਕਾਹੇਤੇ ॥

ਜੋ ਆਤਮਾ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਮਿਲਜੋਹੀ ਰਤੋ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਵਿਭੂ ਬਯਾਪਕ ਹੋਣੇ ਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਜੋਗ ਵਿਯੋਗਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਖੜੇ੨ ਇਤਨੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਆਇਬਿਰਾਜੇ ਔ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਚਲਯੋ ਗਯੋ ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਦੂਰ ਦੇਸੀਆਵੇ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਪੂਤੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਆਉ ਭਾਈ ਬਤ੍ਤ ਆਛੇ ਵੈਲੇ ਆਯਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਜਾਣੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਤਿਸਕੀ ਪੂਤੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਭਾਈ ਕਿਉ ਜਾਤੋ ਹੈ ਕਾਮਤੋ ਬੀਤ ਗਯੋ ਹੈ ਥੋਰੋਸੋ ਹੀ ਸਮੋ ਰਹਯੋ ਹੈ। ਜਬ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਮੈ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਬਾਕੀ ਰਹੇ ਤਬ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਦਿਨ ਥੋੜੇ ਹੈ ਔ ਜਲ ਬਾਕੀ ਬਹੁਤ ਸੋ ਹੈ ਕੈਸੇ ਕਰੈ। ਐਸੈ ਦੇ ਤੀਨ ਵਾਰ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਇਸ ਖਹ ਕੋ ਜਲ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈ ਨਹੀ ਰਹਯੋ ਹੈ ਅਬ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀਕੇ ਕੂਪਕਾ ਜਲ ਹਮਾਰੇ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਲਜਾਯਾ ਕਰੋ। ਤਬ ਉਸ ਦਿਨਸੇ ਹਮ ਜਲ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੇ ਸੇ ਲਜਾਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਿਵਾਯਾ ਕਰੈ। ਇਤਨੇ ਮੈ ਸੁਧਾਸਰਕੋ ਜਾਣੇ ਲੀਏ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਦਰਸਨ ਭੀ ਆਇ ਕੀਆ ਜਬ ਵੇ ਜਾਣੇ ਲਾਗੋ ਤਬ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਭੀ ਰੋਇਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬਕੇ ਯਗਕੇ ਦਰਸਨ ਲੀਏ ਆਗਯਾ ਮਾਗੀ ਤਬ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਜਾਉ ਪਰੰਤੂ ਏਕਮ ਯਾਂ ਦੂਜ ਕੇ ਦਿਨ ਜਰੂਰ ਆਜਾਈ ਦੇਰੀਨ ਕਰੀ। ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸਾਥਹੋਕੇ ਸੁਧਾਸਰਕੋ ਚਲੇ ਗਏ। ਤਬ ਬਾਵਲੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਯਗਕਾ ਪੁਨਯਾ ਕਾ ਮੇਲਾ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਲਵਪੁਰ ਮੇ ਆਇਗਏ। ਜਬ ਡੇਰੇ ਸੈ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਤਬ ਬਾਹਰ ਸੇ ਅਤਯੰਤ ਸੂਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁਆ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਸੋਭਾ ਤੇ ਹੀਨ ਉਦਯਾਨਕਾ ਸੂਨ ਮੰਦਰ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੂੰਨ ਵਤ ਅਸਥਾਨ ਕੂੰ ਦੇਖਕੇ ਜਾਣੋ ਕਥੀ ਕੋਈ ਬਸਜੋ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਹਮਾਰੋ ਮਨ ਬਡੇ ਕੰਪਾਇਮਾਨ ਹੁਆ। ਔ ਸੁਧ ਸੂਰਯ ਮੰਡਲ ਸੈ ਪਰਿਵਾਰ ਪਰਜੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਉਲਕਾਪਾਤ ਹੋਵੇ ਨਿਛਤ੍ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਬਹੁਤ ਸੇ ਗਿਰਤੇ ਦਿਖਾਈ ਪਰੈ ਔ ਨਿਰਮਲ ਆਕਾਸ ਮੈ ਬਾਦਲਕੀ ਗਰਜ ਨਾਕੇ ਸਮ ਸਬਦ ਸੁਣਾਈ ਦੇਵੈ ਗ੍ਰਹ ਚਾਲ ਵਿਪਰਜੈ ਹੋਤੀ ਭਈ ਗ੍ਰਹ ਆਕਾਸ ਮੈ ਆਪਸ ਮੈ ਯੁਧ ਕਰੈ ਰਾਤ੍ਰੀਮੈ ਕਾਕ ਔ ਕੁਤੇ ਰੁਦਰ ਕਰੈ ਗਉਆਂ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਅਧਿਕ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਰੁਦਨ ਕਰੈ। ਅਰਥਾਤ ਸਾਰੋ ਸੰਸਾਰ ਹੀ ਸੋਭਾ ਤੇ ਹੀਨ ਹੀਨ ਪਰਮ ਉਦਾਸੀਨ ਸੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਇਤਯਾਦੀ ਅਰਿਸ੍ਟੋਕੇ ਸੂਚਕ ਉਪਦ੍ਰਵ ਉਨੀਸੈ ਅਠਾਰਾ ਕੇ ਸਾਲਮੈ ਹੋਬੋ ਕਰੇ। ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਲ ਬਹੁਤ ਸੋ ਪਾਨਕ ਕੋ ਬੱਕਰੇ ਕਰੈ ਜਿਸ ਸਮੇ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰੈ ਉਸੀ ਸਮੈ ਹੈਜਜਾਓ ਕੇ ਬਾਟੀ ਜਲਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਜ਼ਾਉ ਪਿਸਾਬ ਕੇ ਮਾਰਗ ਤਾਤ੍ਕਾਲ ਹੀ ਪਾਨੀ ਕਾ ਪਾਨੀ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵੈਂ ਏਕ ਘੰਟੇ ਮੈ ਤੀਨ ਚਾਰ ਵਾਰ ਪਾਨੀ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਔ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵੈ ॥ ਜਬ ਪਿਤ੍ਰ ਪਖ ਮੈਕੀ ਪੰਚਮੀਕੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਗੁਰੁ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਨਾਥਥਾ ਤਬ ਕੜਹਾ ਪ੍ਰਸਾਦਤੇ ਤਸਮਈ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਆਪ ਕਹਕੱ ਬਨਵਾਤੇ ਭਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ॥ ਔਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਬਾਂਟਤੇ ਭਏ ॥

ਔਆਪ ਕੁਛ ਭੀਨਰਸਨੀ ਲਾਵਤੇ ਭਏ। ਇਤਨੈ ਮੈ ਛਲ ਮਹਲੇ ਵਾਲੀ ਮਾਈ ਇੰਦ੍ ਕੌਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੈਕੇ ਕੋਈ ਸਾਢੇ ਸਾਤ ਆਠ ਬਜੇ ਸਵੇਰ ਕੇ ਆਵਤੀ ਭਈ ਆਗੇ ਪੰਕ੍ਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਤੀ ਥੀ ॥ ਉਸ ਮਾਈ ਸੁਦਨੀਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਸਾਰੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਵਰਤਾਏਦੀਆ ਜਬ ਥੋਰੋਸੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਹ ਗਯੋ ਤਬ ਤਿਸਮਾਈਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਕੁਛ ਤੋ ਆਪਭੀ ਰਸ੍ਮੀ ਲਾਵੋ ਜੀ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆਕੇ ਬਸ ਪੁਤ੍ ਅਬ ਇਸ ਸਰੀਰਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਅੰਨ ਨਹੀ ਜੋ ਕੁਛ ਇਸਨੇ ਖਾਲੋ ਥੋਸੋਖਾਇਲੀਓਹੈ। ਪੁਨਾ ਤਿਸਮਾਈ ਨੇ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਕੁਛ ਥੋੜਾ ਸਾਤੋ ਰਸਨੀ ਲਾਵਹੁ ਜੀ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਆਢਰੇ ਹੂਏ ਹਮਕੂੰ ਭਾਵੀਕਾ ਕੁਛ ਗ੍ਯਾਨਨ ਹੁਆ ਅਰ ਨਾ ਔਰਹੀ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਗ੍ਯਾਨ ਹੁਆ ਜੋ ਕਜ਼ਾ ਜਨਾਤੇਹੈ ॥ ਬਡੇ ੨ ਚਤੁਰ ਸ੍ਯਾਨੇ ਲੋਕ ਉਸਵਕੁ ਪੰਕ੍ਤੀ ਮੈ ਬੈਠੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕ ਤੇ ਥੇ ਕਿਸੀ ਨੇਭੀ ਉਸ ਬਚਨ ਕਾ ਉਤ੍ਨਦੀਓ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਮਾਈ ਕੇ ਕਹਨੇਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਤੁਝੈਜੋ ਕਹਦੀਓ ਹੈ ਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈ ਅੰਨ ਨਹੀ ਅਬ ਅੰਗੁਲੀ ਚਾਟ ਲੇਤੇ ਹੈ ਰਹੋਹੈ ਅਛਾ ਲੇਹ ਤੇਰੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਸਲੂਟੇ ਵਾਲੀ ਚਾਟ ਲੇਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਬਚ੍ਨ ਕਰਕੇ ਭਾਜੀ ਕੇ ਰਸੇਸੇ। ਲਿਪਟੀ ਹੂਈ ਅੰਗੁਲਜਾ ਚਾਟ ਕੇ ਚੁਲਾ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇਸੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਕੇ ਬੋਲਹੁ ਜੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ੨ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਗੁਰੂਕਾ। ਔਸਿਖਾਂਕੂੰ ਨਾਮ ਦਾਨ ਕੇਸਦਾਨ ਭੁਰੋਸਾ ਦਾਨ ਔਤ ਦਾਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਚੜ੍ਤੀ ਕਲਾ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ॥ ਤਬ ਸਿਖਾਂਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਏਹ ਅਜਕਲ ਕੈਸੀ ਅਰਦਾਸ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਜੋ ਭਾਈ ਅਬ ਗੁਰੂ ਕੇ ਇਸ ਸੰਸਾ੦ਸੇ ਉਦਾਸੀਨ ਹੈ ॥ ਉਸੀ ਪੰਚਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਚਾਰਏ ਅਰਥਾਤ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਹੂਏ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਆਵ੍ ਭਈ ਜਬ ਬੈਠਗਈ। ਤਬ ਤਿਸਮਾਈ ਕੀ ਬਾਂਹ ਪਕੜਕੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕੀਅ ਨੀ ਕਿਬੇਹਈ ਅਛਲਾਤ੍ਰੂ ਤਬ ਮਾਈ ਧਨੀ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸ੍ਰ ਜੀਕੋ ਜਾਏਹੈ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜੋ ਨੀਤਿਸ ਅਛਲਾਤ੍ਰੂ ਕੋ ਬੁਲਾਓ ਫਿਰ ਵੋ ਕਹੇਗੋ ਕੋਨੈ ਉਸਵਕਤ ਮੇ ਪਾਸ ਨਹੀਆ ॥ ਬੁਲਾਇਲੈ ਉਸ ਅਛਲਾਤ੍ਰੂ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਲਤੀ ਸੇਸਮਾਤੋ ਬੀਤ ਗਯੋਹੈ ਫਿਰ ਕਬ ਬੁਲਾਵੇਗੀ ਤਬ ਮਾਈ ਧਨੀ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਸਤ ਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ॥ਪੁਨਾ ਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕੀਆਕੇ ਜਾਹੁ ਮਾਈ ਤੇਰੇ ਸਭ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਹੋਗਏ ਹੈ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਐਸੇ ਹੀ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਮੌਨਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪਜੋਜਲ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਕਿਧੋ ਆਪ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਕੋਈ ਦਾਹਾ ਪੀੜ ਦਰਦ ਕਹੁੰਕਿਸੀ ਅੰਗ ਮੈ ਹੋਤੀਹੈ ਅੰਨਭੀ ਆਪਨੇ ਆਜ ਅਸਲੂੰ ਨਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀਆ ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਦਵਾਈ ਬੂਟੀ ਆਪਕੋ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸੋਭੀ ਆਪ ਖਾਇਲੈਤੇ ਹੈ ਆਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਬੀ ਔਖਧੀ ਖਾਤੇ ਨਹੀ ਦੇਖੇ ਥੇ ਏਹੁ ਕਜ਼ਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਮਾਈ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰਕੇ ਕਿਸੀ ਅੰਗ ਮੈ ਕੋਈ ਦਾਹਾ ਦੁਖ ਤਾਪ ਰੋਗ ਨਹੀਹੈ ਅੰਨ ਅਬ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈ ਅੰਨ ਹੋ ਚੁਕੋਹੈ ਔ ਪਾਨੀ ਅਬੀ ਪੀਨਾ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਬਹੁਤ ਸੋ ਹੈ ਦਵਾਈ ਦੋਤਿਨ ਦਿਨ ਮੈ ਜਿਤਨੀ ਇਨੋ ਨੇ ਦੇਨੀਹੈ ਸੋਦੇਲੇਵੈ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਇਨਕੇ ਮਨ ਮੈ ਨਰਹਾਜਾਵੇ ਔਰ ਹਮਰਾਜੀ ਖੁਸੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਮੈ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਜਗਤ ਕਾਹੀ ਆਤਮਾ ਮੈ ਅਤਜੰਤਾ ਭਾਵਹੈ ਤਬ ਸਭ ਜਗਤ ਕੇ ਔਤਃ ਪਾਤੀ ਸਰੀਰ ਕਾਸਦ ਭਾਵ ਕਹਾਂਹੈ ॥ ਔਇਸ ਦਾਸ ਨੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਪੂਛ੍ਯੋ ਥੋ ਪਰੰਤੂ ਏਹੀ ਉਤ੍ਰਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਦੀਓਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਕੋਈ ਦੁਖ ਰੋਗ ਤਾਪ ਪੀੜਾ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮ ਰਾਜੀ ਖੁਸੀ ਹੈ ॥ ਔਉਸੀ ਦਿਨ ਪੰਚਮੀ ਕੇ ਮਾਈ ਰਾਮ ਦੇਈ ਕੇ ਪਾਸ ਏਕ ਸੰਤਕੋ ਭੇਜਕੇ ਉਠਾਇ ਮੰਗਾਯਾ ਅਪਨੀ ਗੋਦ ਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਤਿਸਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹਸਤ ਕਮਲਅਪਨੋ ਫੇਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਐ ਮਾਈ ਆਜ ਤੁਮਾਰੋ ਹਮਰੋ ਅੰਤਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੈ ਏਹ ਬਾਂਤ ਯਾਦ ਰਖੀਂ ਅਬ ਜਾਹੁ ਤੇਰੇ ਮਨਕੇ ਸਰਬਮਨੋ ਪੂਰਨ ਹੋਗਏ ਹੈ ਆਜਕੋ ਅੰਤਮ ਦਰ-ਸ਼ਨ ਥੋਂ ਯਾਂਤੇ ਤੁਝਕੋ ਘਰ ਸੇ ਉਠਾਇ ਮੰਗਾਯੋ ਹੈ। ਮਾਈ ਰਾਮ ਦੇਈ ਅਭਿ ਬ੍ਰਿਧ ਕੋਈ ਨਬੇ ਬਰਸ ਕੀ ਆਯੂ ਕੀ ਹੋਗਈਥੀ ਦੂਸਰਾ ਵਾਯੂਕੇ ਰੋਗਸੇ ਮਾਈ ਕਾ ਸਰੀਰ ਚਲੇਨੇ ਸੇ ਰਹ ਚੁਕੋ ਥੋ ਇਸ ਸੇ ਤਿਸਕੋ ਘਰਸੇ ਉਠਾਇ ਮੰਗਾਯੋ ਥੋ ਸਾਧੂਕੇਕੰਧੇਪਰ ਚਢਕੇ ਤਿਸਨੇ ਆਇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਓ। ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਮਾਈ ਨੇ ਸੁਣਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਦੀਨਦਯਾਲ ਜੀ ਆਜ ਆਪਨੇ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀਹੈ ਜੋ ਆਪ ਬੁਲਾਇਕੇ ਦਰਸਨ ਦੀਓਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਅਰਪਣ ਏਹ ਸੀਸ ਕੀਓ ਹੈ ਉਸੀ ਦਿਨਕੇ ਮਨੋਰਥ ਤੋ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਪੂਰਣ ਹੋਗਏ ਥੇ ਆਪਕੇ ਸਵਾਇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੇ ਅਬ ਕੋਈ ਵਾਸਨਾ ਰਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਅਪਨੇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਸਰਬ ਕਾਮ ਨੋ ਸੇ ਪੂਰਨ ਕਰਦੀਓ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਜੋ ਕੁਛ ਔਰ ਭੀ ਰੇਤੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਰਮਾਂਗ ਲੈ ਪੁਨਾ ਮਾਥੀਠੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੈ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ। ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇਹੁ ਨਿਵਾਸ। ਸਰਬ ਸੁਖ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਜੇ ਤੂੰ ਤੁਠੈ ਮੇਹਰਵਾਨ ਤਾਂ ਦੂਸਾ ਨ ਵੇਖਾਲ॥ ਏਹਾ ਪਾਈ ਮੁੰਦਾਵਣੀ ਨਿਤ ਹਿਰਦੈ ਰਖਾ ਸਮਾਲ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਕੈ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਥਾਸਤੂ ਹੇ ਮਾਈ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਚਾਹਤੈ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੋਵੈ। ਇਤਜਾਦੀ। ਬਰਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੈ ਮਾਈ ਰਾਮ ਦੇਈ ਕੋ ਵਿਦਾ ਕਰਕੈ ਸਾਧੂਕੈ ਕੰਧੇ ਪਰ੍ਹਚ ਢਾਇ ਕੈ ਘਰ ਭੇਜ ਦੀਆ ॥ ਇਹਤੋ ਪੰਚਮੀ ਕੈ ਦਿਨ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁਈ ਕੈਸੇ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਦਧੀ ਮੰਗਵਾਇਕੈ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਠੇ ਹੀ ਸਟੇ ਕੈਸੀ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਦਧੀ ਮਰਦਨ ਕਰਕੈ ਆਪਭੀ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ਕਰੈ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਸਰੀਰ ਪਾਸ ਵਰਤ ਮਾਨ ਹੋਵੈ ਉਨ ਸਭਕੋ ਕੈਸੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਦੇਵੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕਬੀ ਰੰਗ ੨ ਕੇ ਗੋਟੇ ਵਾਰੇ ਸੁੰਦਰ੨ ਬਸਤ੍ਰ ਮਹਰਕੈ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪੈ ਐ ਕਬੀ੨ ਅਲਫ ਨਗਨ ਰੂਪ ਕਰਕੈ ਸਿਵਜੀ ਵਤ ਆਇ ਬਿਰਾਜੈ। ਔ ਇਸਨਾਨ ਕੈ ਸਮੇ ਦਸ੨ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ੨ ਚਾਗਰਹ ਜਲਕੀ ਉਪਰ ਸਰੀਰ ਕੇ ਭਰਵਾਇ ਲੇਵੈ। ਫਿਰ ਕਬੀ ੨ ਐਸੇ ਭੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ ਕੈ ਏਕ ਦਿਨ ਇਸਨਾਨ ਇਸ ਸਰੀਰਕੋ ਨਹੀ ਹੋਵੈਗੋ। ਜਬ ਕੁਆਰਵਦੀ ਛਠਕੈ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਪਸਾਰੀ ਬਾਵਲੀ ਵਾਲਾ ਆਯੋ ਤਬ ਆਗੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੈ ਬਸੁਰ ਲਗਾਈਕੈ ਅੰਗਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪੈ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨਥੇ ਤਬ ਦਰਸਨ ਕਰਕੈ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੈ ਬਡੇ ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੋ। ਜਬ ਬੈਠ ਗਯੋ ਤਬ ਹਮਨੇ ਪੰਚਮੀ ਕੈ ਦਿਨ ਕੀ ਸਾਰੀ ਕਥਾ ਸੁਣਕੈ ਬੋਲਜਾ ਕੈ ਮੈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਹੀ ਆਇਗਯਾ ਥਾ ਜਬ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਘੜੀ ਦਿਨ ਰਹੇ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਪਹੁਚਜਾ ਤਬ ਮੇਰੇ ਮਨਮੈ ਐਸੀ ਖੈਂਚ ਹੁਈ ਕੈ ਮੈ ਕਿਉ ਸੁਧਾਸਰ ਮੇ ਆਯਾ ਹੁ ਉਂਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇਕੋ ਕਿਉ ਨ ਗਯਾ। ਅਬ ਭੀ ਮੁੜਜਾਉ ਅਬ ਭੀਮੁੜਜਾਉ ਐਸੇ ਮਾਰਗਮੈ ਬਿਚਾਰ ਕਰਤਾ੨ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਥਾ। ਪੁਨਾ ਜਬ ਥੋੜੀ ਸੀ ਦੂਰ ਦੁਕਾਨ ਰਹਗਈ ਤਬ ਪੀਛੇ ਲੌਟ ਆਨੇਕੀ ਮੇਰੇ ਚਿਤਮੈ ਬਡੀਖੈਂਚ ਭਈ ਤਬ ਮੈਨੇ ਚਿਤਮੇ ਵਿਚਾਰਜਾ ਜਾਨੈ ਜੋ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਕਜਾ ਉਪਦ੍ਰਵ ਹੁਆ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੋ ਚਿਤ ਅਬ ਆਗੇਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਔ ਪੀਛੇਕੋ ਹੀ ਜਾਨੋ ਮਾਂਗਤੋ ਹੈ ਅਬੀ ਦੁਕਾਨ ਪਰ ਨਹੀ ਪਹੁਚੇ ਥੋਰੀਸੀ ਦੂਰ ਦੁਕਾਨ ਰਹਗਈ ਹੈ ਜੋ ਮੁੜਕੈ ਲੋਹ ਗਢਕੈ ਦਰਵਜੇ ਆਇਕੈ ਅਛੇ ਯਕੈ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੈ ਪਹਰਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਗਈ ਘਰਮੈ ਆਇਕੈ ਧਨੀਸੇ ਪੁਨਾ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਮਾਲਮ ਕਰਕੈ ਸੋਏ ਪਰੰਤੂ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਨੀਦ ਨਹੀ ਪਰੀ ਹੈ ॥ ਅਬ ਆਇਕੈ ਦਰਸਨ ਕੀਓ ਹੈ ਤਬ ਚਿਤਮੈ ਚੈਨ ਭਈ ਹੈ। ਪਾਠ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕੋ ਕਥਾ ਵਾਸਿਸ੍ਟ ਜੀਕੀ ਹੋਤੀ ਰਹੇ ਕਬੀ ਓਹ ਕਬੀ ਓਹ। ਦੋਨੋਂਕੋ ਪਾਠ ਹੋਤੋ ਰਹੇ ਆਠੋਜਾਮ। ਆਇ ਹੂਏ ਭਾਈ ਸੰਤਸਿੰਘ ਸੇ ਮਾਈਧੰਨੀਨੇ ਏਹ ਬਾਤ ਕਹੀ ਥੀ। ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਅਬ ਠਾਕੁਰਜੀ ਸਰੀਰ ਸੇ ਉਦਾਸੀਨ ਮਾਲਮ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਆਪ ਛੇਤੀ ਜਾਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਹੁ ਤੁਹਾਨੂ ਯਾਦ ਕਰਤੇਥੇ ਉਨਕਾ ਵਿਸਾ ਹੁਨ ਕਰਣਾ ਨਜਾਨੈ ਕਿਸ ਵਕਤ ਵੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਹੋਜਾਵੈ। ਮਈ ਧਨੀਸੇ ਤੋ ਹਜੂਰ ਨੇ ਇਹ ਬਚਨ ਬੋਲਾ ਕੇ ਅਫਲਾਤੂਕੋ ਤੂੰ ਜਲਤੀ ਬੁਲਾਲੈ ਔ ਆਏ ਹੂਏ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕੁਛ ਬੋਲਤੇ ਭੀ ਨ ਭਏ। ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਸੈ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਪਾਸਹੀ ਰਹੇ ਔ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਅਪਨੈ ਘਰਕੂੰ ਚਲੋ ਜਾਵੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਪਤਮੀ ਅਸ੍ਟਮੀ ਤੀਨ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਤਦ ਹਮਾਰੇ ਮਨਮੈ ਐਸੀ ਚਿੰਤਾ ਆਇਕੇ ਉਤਪਤ ਹੂਈ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਰੀਰ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਇਕੇ ਲਾਹੈ ਕੈਸੇ ਕਰੈ। ਐਸੀ ਚਿੰਤਾ ਮੈ ਮੇਰਾ ਚਿਤ ਮਗਨ ਹੋਰਹਯੋ ਥੋ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀਨੇ ਮੁਝਕੂ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਇਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੁਣਰੇ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਤੂੰ ਬੁਲਾਨੇ ਅਰਥ ਚਿਠੀ ਮਤ ਲਿਖੀ ਤਬ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਕਹਯੋ ਜੀ ਸਤ ਬਚਨ। ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਦਾਸਕੋ ਚਿਤ ਦਹਲ ਰਹਯੋ ਚਿਠੀ ਲਿਖੇ ਬਿਨਾ ਰਹਯੋ ਨ ਗਯੋ ਭੀਤਰ ਬੈਠਕੇ ਮੈਨੇ ਚਿਠੀ। ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਔ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਨ ਮੁਖ ਲਿਖੀ ਸਭਕੋ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਏਹ ਸਮਾਚਾਰ ਲਿਖਾਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਚਿਤ ਇਸ ਸਮੇਮੈ ਸਰੀਰ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਮਾਲਮ ਹੋਤੋ ਹੈ ਹਰਾਜੀ ਖੁਸੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਵਿਵਹਾਰ ਸਾਰੋ ਸਦਾਵ੍ਰਤ ਕਰਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਚਨ ਥੜੇ ਉਪਰਾਮਤਾ ਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਸਸੇ ਹਮਾਰੋ ਚਿਤ ਬਡੋ ਡਰਤੋ ਹੈ। ਆਜ ਤੀਨ ਦਿਨ ਹੂਏ ਹੈ ਜੋ ਅੰਨ ਨਹੀ ਖਾਧਾ ਨੇ ਔ ਜਲ ਆਧਿਕ ਪੀਤੇ ਹੈ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਪੂਛਯਾ ਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਏਹੀ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਕੇ ਕੋਈ ਦੁਖ ਦਰਦ ਜ੍ਵਰ ਆਦਿ ਰੋਗ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਜੇ ਕੋਈ ਰੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਅੰਨ ਕਿਉ ਨਹੀ ਆਪਖਾਤੇ। ਤਬ ਐਸੇ ਉਤ੍ਰ ਭਏ ਹੈ ਕੇ ਜਿਤਨੋ ਅੰਨ ਇਸ ਸਰੀਰ ਨੇ ਖਾਨੋ ਥੋ ਸੋ ਖਾਇ ਚੁਕੇ ਹੈ ਅਬ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਸੈ ਅੰਨ ਖਾਨੋ ਨਹੀ ਰਹਯੋ ਹੈ। ਸੋ ਆਪਇਸ ਚਿਠੀ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੀ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਚਲ ਦੇਵੋ ਜੇ ਅੰਨ ਖਾਨੇ ਲਾਗੋਹੋ ਤਬ ਊਹਾਂ ਨਖਾਵੋ ਮਾਰਗ ਮੈ ਆਇ ਖਾਵੋ ਜੇ ਪਾਨੀ ਪੀਨੇ ਲਾਗਹੋ ਤਬ ਰਸਤੇਮੈ ਆਇ ਪੀਵਨਾ ਪਰੰਤੂ ਸਾਰ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਚਲ ਪਰਨਾ ਦੇਰੀ ਨਹੀ ਕਰਨੀ। ਅਬ ਲਿਖਕੇ ਐਸੇ ਸਾਯੰਕਾਲ ਮੈ ਚਿਠੀ ਤਯਾਰ ਕਰ ਲਈ ਤਬ ਪੁਨਾ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਤਿਰੇ ਤੁਮਕੋ ਜੋ ਮਨੇ ਕੀਓ ਥੋ ਕਿ ਕਿਸੀ ਓਰ ਚਿਠੀ ਮਤ ਲਿਖਯੋ ਸੋ ਚਿਠੀ ਤੈਨੇ ਕਯੋ ਲਿਖੀ ਹੈ ॥

ਤਬ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਏਹ ਗੁਲਾਮ ਕੀ ਭੂਲ ਹੈ ਅਬ ਜੋ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਚਿਠੀ ਤੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਆਰੋਜੋ ਰਜਾਇ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾ ਜਿਓ ਤੇਰੀ ਮਰਜੀ। ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਰਮੂਜ ਪਾਇਕੇ ਮੋਤਾਸਿੰਘ ਨਾਮ ਤੁਖਾਣਕੂ ਏਕ ਰੁਪਯਾ ਦੇਕੇ ਉਸੀ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਚਿਠੀ ਤਿਸਕੇ ਹਾਥਮੇ ਦੇਕੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਪਵਨ ਪੂਤ ਵਤਧਾਯੋ। ਰਸਤੇਮੈ ਕਹੂੰਨਾ ਅਟਕਜੋ ਦੇਰੀ ਨ ਹੋਵੇ ਜਿਸਮੈਦਿਨ ਚਢਤੇ ਸਾਰ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਮੈ ਪ੍ਰਥਨ ਚਿਠੀ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥਮੈ ਦੈਕੇ ਪੀਛੇ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਔਰ ਕਾਮ ਕੀਜਜੇ। ਤਿਸ ਸਿਖਨੇ ਤੈਸੇਹੀ ਕੀਓ। ਚਿਠੀ ਪਢਕੇ ਨੌਮੀਕੇ ਦਿਨ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕਾ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਰ ਸਿੰਘ ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਏਕ ਸਿੰਘ ਔਰ ਮਧਜਾਨ ਸੇ ਉਪਰੰਤ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਯਕੈਮੈ ਨੌਮੀਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀਕੇ ਨੌਬਜੇ ਆਇ ਪਹੁਚੇ ਉਸ ਸਮੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੂਧ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇਥੇ ਜੋ ਚਾਰੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਹਜੂਰਮੈ ਆਇ ਖੜੇ। ਤਬ ਗਲਾਮ ਨੈ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਹਤਚਾਰੋ ਸਰੀਰ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਆਪਕੇ ਸਨ ਮੁਖ ਖੜੇ ਹੈ ਤਬ ਯਦਕਿਚਤ ਹਸੇ ਔਇਨ ਕੇ ਸਾਥ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਛਭੀ ਨਹੀ ਕੀਆ ਔਕੋਈ ਦੋ ਚਾਰ ਪੈਸਾ ਭਰ ਦੂਧ ਬਚਜਾ ਹੂਆ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੀਨੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਕੇ ਕਟੋਰਾ ਹਾਥਮੈ ਦੇਦੀਓ ਤਬ ਇਨੋ ਨੇ ਵੋ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾ ਦੂਧ ਪਾਨ ਕਰਲੀਓ ॥ ਬਸ ਤਦਨੰਤਰ ਮੈ ਨੇ ਕੁਸਲ ਛੇਮ ਸਭਸੇ ਪੂਛਕੇ ਅੰਨਪਾਨੀ ਛਕਾਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇਪ੍ਰਭੂ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਭੀ ਕੁਰੁਛੇਤ੍ਰ ਮੈ ਆਏ ਥੇ ॥ ਤਬ ਯਦ ਕਿੰਚਤਹਸਕੇ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਹਾਂ ਹੈ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਪੁਨਾ ਦਾਸ ਕਹਜੋ ਕੇ ਮਾਹਰਾਜ ਜੀ ਵੇ ਕਨਖਲਕੂ ਚਲੇ ਗਏਹੈ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ॥ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਕੇ ਤੋ ਹਮ ਦਰਸਨ ਕੂੰ ਦੋਹਜਾਰ ਕੋਸਸੇ ਚਲਕੇ ਆਏ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਜਬ ਹਮਕੂੰ ਬੁਲਾਵੇ ਗੇ ਤਬ ਹਮ ਆਵੈਗੇ ॥ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹਸਕੇ ਤਬ ਤਕਹਮਹੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਰਹੈਗੇ ॥ ਇਸ ਓਰ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਕੇ ਆਵਨੇਕਾ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੂਆ ਅਬ ਜੋ ਅਸ੍ਵਮੀ ਕੀ ਰਾਤ ਚਿਠੀ ਭੇਜ ਚੁਕੇ ਹੈ ਤੇ ਉਪਰੰਤ ਜੋਜੋ ਇਸ ਦਾਸ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਗਮਨਾ ਆਦਿਕ ਚਰਿਤ ਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਸੇਦੇਖੇ ਹੈ ਸੋ ਨਿਰੂਪਣ ਹੋਵੈਗੇ ॥ ਉਪਰ ਕੀ ਕਹੀ ਹੂਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਕਥਾਕੋ ਚਿਤ ਲਗਾਇਕੇ ਜੋਕੋਈ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਵੈ ਗੋ ਵਿਚਾਰੈ ਗੋ ਮਨਲਗਾਇਕੇ ਸੋ ਪਰਮਗਤਿਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਗੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸ ਲੋਕ ਮੈ ਤਿਸ ਕੋ ਸਰੀਰ ਅਰੋਗ ਰਹੈਗੋ ਧਨਧਾਨ ਔਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਮ੍ਰਿਧੀ ਕੋ ਪਾਵੈ ਗੋ ॥ ਆਜ੍ਞਾ ਕਾਰਣੀ ॥ ਪ੍ਰਿਜ ਵਾਣਨੀ ਜਾਯਾਕੋ ਪਾਵੈ ਗੋ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਸੁਖਭੋਗ ਕੇ ਅੰਤ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ-ਕੀ ਪੁਰੀ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਗੋ ॥

ਸੋਃ—ਪੂਰਣ ਭਯੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਿਖਜਨ ਪ੍ਰਤਜੁਪਦੇਸਕੋ ॥
ਚਢਤ ਤਾਹਿ ਸੁਭ ਰੰਗ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਕਰਤ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤਸ ।

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸ੍ਰਿਙੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾ ਦੇਵਤਰੂ ੫ ਸਕੰਧ ੬੯ ਅਧਜ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤਿ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰਸ੍ਰਿਙੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਦੋਃ—ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਮਨਲਾਇ ॥
ਸਾਦਰ ਕਹੋ ਬਨਾਇ ਉਰ ਉਮਗ ਪ੍ਰੇਮ ਹੁਲਾਇ ॥ ੧ ॥
ਸੋਃ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਿਤ ਅਗਾਧਕਥੈ ਕਵਨ ਬਰ ਬੁਧ ਨਰ ॥
ਜਹਮਸ ਤਕ ਬਡ ਭਾਗ ਕਹ ਵਾਵ ਤਹਪ ਪ੍ਰਭੂ ॥ ੨ ॥
ਉਮਗ ਪ੍ਰੇਮ ਜਲ ਨਯਨ ਕਰ ਸਿਮਰਣ ਛਾਤੀ ਫਟਤ ॥
ਪਰਤ ਨਹੀ ਮਨ ਚੈਨ ਕੈਸੇ ਕਥਹੁ ਸੁਧਾਰਕੈ ॥ ੩ ॥
ਪੁਨਾ ਧਾਰ ਮਨਧੀਰ ਨਯਨ ਨੀਰਕੋ ਰੋਕਕੈ ॥
ਜਿਉ ਗੰਗਾ ਕੋ ਨੀਰ ਪਾਵਨ ਜਸ ਗੁਰੁ ਕਹਤ ਹੋ ॥ ੪ ॥
ਯਦਜਪਿ ਬੁਧਿਬਲ ਹੀਨ ਆਸ੍ਰਯ ਗੁ੍ ਪਦ ਪਦਮ ਇਕ ॥
ਤਉ੍ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਲੀਨ ਵਾਚਾ ਸੁਭ ਗੁਰੁ ਯਸ ਕਹੋ ॥ ੫ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ—ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਆਵਨੇ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੂਛਤੇ ਹੂਏ ਔ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਚਤੁਰਸਿੰਘਸੁਭ ਪੂਰਬਿਕਔਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀਕੀਸੁਭ ਕਥਾ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏਆਨੰਦ ਪੂਰਬਕ ਨੌਮੀ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਤੀਤ।।ਜਬ ਅਸ੍ਟਮੀ ਕੀ ਤਾਤ੍ਰੀ ਵਿਤੀਤ ਭਈ ਤੀਨ ਬਜੇ ਸਵੇਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਛਤ੍ਰਧਾਰ ਛਕਾਈ ਨੌਮੀ ਕੇ ਏਕ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਇਸਨਾਨ ਨਹੀ ਕੀਆ ਇਸਨਾਨ ਲੀਏ ਪੂਛਜੋ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਆਜ ਇਸਨਾਨ ਕੋ ਚਿਤ ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਨੌਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਚਢੇ ਦਿਨ ਰਸਮਜੋ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨਥੇ ਔਰਿਖੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੰਖਾ ਹਾਂਕਤੇਥੇ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ॥ ਇਸ ਦਾਸ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਆਈ ਕੇ ਆਜ ਚਾਰ ਦਿਨ ਭਏ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਅੰਨ ਗ੍ਰਹਣ ਯਦ ਕਿੰਚਤਭੀ ਨਹੀ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਹਮਦੇਥੈ ਤੋ ਸਹੀ ਜੋ ਮਾਹਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਕਜਾ ਕੁਛਰੋਗ ਹੈ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇਅੰਨ ਨਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੀ ਬਾਹੀਕੇ ਸਾਥ ਬਾਂਵੋ ਹਸਤ ਕਮਲਰਖਕੇ ਬਿਰਾਜੇ ਹੁਏਥੇ ਜੋ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੀ ਬਾਹੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਕੇ ਅਲਖਤ ਹੀ ਅਪਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥੋਸੈਂ ਧੀਰੇਸੈ ਮਾਹਰਾਜ ਜੀਕੀ ਬੀਨੀ ਧਰਕੇ ਦੇਖਨੇ ਲਗੋਜ ॥ ਤਬ ਅੰਤਰ ਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਮੇਰੀਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿਓਰੇ ਕਜਾ ਦੇਖਤੋ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਨਬਜ ਦੇਖਤੋ ਹੈ ਅਰੇ ਅਬ ਇਸ ਖਲੜੇ ਕੀ ਕਜਾ ਨਬਜ ਦੇਖਤੋ ਹੈ ਇਸ ਖਲੜੇਨੇ ਤੋ ਰਹਣੋ ਨਹੀ ਹੈ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਏਹੁ ਹਾਡ ਚਾਮ ਗੰਦਗੀ ਕੋ ਥੈਲੋ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਹਾਥ ਕੋ ਹੇਪੁਤ੍ਰ ਤੂੰ ਹਮਕੂੰ ਸਰੀਰ ਜਾਨ ਤੋ ਹੈ ਤਦ ਨੰਤ੍ਰ ਉਠਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਮਹਾਵਾਕੋ ਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ਹਮ ਏਹੁ ਸਰੀਰ ਤੁਛਪਰਿਛਿਨ ਰੂਪ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਵਿਭੂ ਬਜਾਪਕ ਆਕਾਸ ਵਤ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਕੋਟਾਨਕੋਟਿ ਈਸ੍ਵਰੋ ਕੇ ਭੀ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਗੁਰੂਆਂ ਕੋ ਭੀ ਗੁਹੂ ਸੁਧ ਚੈਂਤਨ ਸਰਬਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀਕਾ ਹੇਤੁ ਬ੍ਰਿਧੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅਜੋਨੀ ਹੈਭੀ ਹੋਨੀ ਸਾਂਤਸਗੋਨੀ ਏਕ ਮਈ ॥ ਕੈਸੋਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਹੂੰ ਆਦਿ ਸਚ ਜਗਾਦਿ ਸਚੁ ਹੈਭੀਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ਸੋ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਚ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੂੰ ॥ ਕਟੁ ਸੁਗੰਧਿਸੀਤਲ ਗੁਨ ਤੀਨ ਜੌਤੋਮੈ ਤੌਹੀ ਤੂੰ ਚੀਨ ॥ ਤੀਨੇ ਗੁਨ ਆਪਾਮੈਲਹੋ ॥ ਤੌ ਨਿਧੜਕ ਬ੍ਰਹਮ ਅਹੰਕ ਹੋ ॥ ਅਹੋ ਪੁਤ੍ਰਕੀ ਜੈ ਨਹੀ ਰੰਚਕ ਐਸੋ ਭਰਮ ॥ ਕਹਾਂ ਜਗਤ ਈਸ੍ਵਰ ਕਹਾਂ ਯਹ ਸਭ ਮਨਕੇ ਧਰਮ ॥ ਸੇ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਚੈਤੰਨ ਹੈ ਤੂੰ ਜਿਥੇ ਕਖ ਨ ਇਕ ਸਮਾਵਦਾ ਹੈ॥ ਢੂਢ ਦੇਖ ਜਹਾਨ ਦੀ ਠੋਰ ਕਿਥੇ ਅਨਹੋਂਦੜਾ ਨਦਰੀ ਆਵਦਾਹੈ ॥ ਜਿਵੇ ਖਵਾਬ ਦਾਖਜਾਲ ਹੋਇ ਸੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਹ ੨ ਦੇ ਰੂਪ ਦਿਖਾਵਦਾ ਹੈ॥ ਬੁਲ੍ਹਾ ਸਾਹੁ ਨਤੁਝਥੀ ਕੁਝ ਬਾਹਰ ਤੇਰਾ ਭਰਮ ਤੈਨੂ ਭਰਮਾਵਦਾ ਹੈ ॥ ਖਟ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰੋ ਸੇ ਰਹਤ ਸਰਬ ਮਨ ਆਦੀ ਕਲਪਾਨਾ ਤੇਹੀਨ ਔਸਰਬ ਕਲਪਨੋਕਾ ਆਧਿਸ੍ਠਾਨ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਡੋਂਕੋ ਮਾਲਕ ਪੁਨਾ ਅਸੰਗਨਿਰ ਵਿਕਲਪਕ ਬਹਮਅਹੰਏਵਾਸਿਮ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹਮਹੀ ਹੈ ਹੀ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਏਹੁਮੇਰੋ ਆਤਮਾਂ ਅਸੰਗ ਹੈ ਅਸੰਗੋ ਹਜੰ ਪੂਰੁਖੁ। ਅਯਮਾਤਮਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਇਸ ਮਹਾਵਾਕਜ ਮੈ ਅਯੰ ਸਬਡ ਪ੍ਰਤਯਖ ਜੀਵ ਆਤਮਾਕੋ ਵਾਚੀ ਹੈ ॥ ਔਆਤਮਾਂ ਸਬਦ ਈਸ੍ਵਰਾਤਮਾਕੋ ਵਾਚੀਹੈ॥ ਔਬ੍ਰਹਮਸਬਦ ਦੋਨੋਕੀ ਏਕਤਾਕੋ ਵਾਚੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵ ਈਸ੍ਵਰ ਦੋਨੋ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੈ ॥ ੧ ॥ ਪ੍ਰਗਜਾਨ ਮਾਨੰਦੰ ਬ੍ਰਹਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

। ਇਸ ਮਹਾ ਵਾਕ੍ਯ ਮੈ ਪ੍ਰਗ੍ਯਾਨ ਸਬਦ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖ ਇਸ ਜੀਵਾਤ ਮਾਕੋ ਵਾਚੀ ਹੈ ਔ ਆਨੰਦ ਸਬਦ ਪਰੋਛ ਈਸ੍ਵਰਾਤਮਾ ਕੋ ਕੋਵਾਚੀ ਹੈਔਵ੍ਰਹਮ ਸਬਦ ਦੋਨੋ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੋ ਵਾਚੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵ ਔ ਈਸ੍ਵਰਆਤਮਾਕੇਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਯਦ ਕਿਛਤਭੀ ਭੇਦ ਨ ਹੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਤਤ੍ਵਮਸਿ ॥ ਇਸ ਮਹਾ ਵਾਕ੍ਯਮੈ ਤਤਪਦ ਪਰੋਛ ਈਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਵਾਚੀਹੈ। ਔਤ੍ਵੰਪਦ ਪ੍ਰਤਛ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕੋ ਵਾਚੀਹੈ ਔਅਸੀ ਪਦ ਦੋਨੋਕੀ ਏਕਤਾ ਕੋ ਵਾਚੀਹੈ ॥ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਯਿ ਇਸ ਵਾਕ੍ਯ ਮੈ ਅਹੰ ਪਦ ਪ੍ਰਤਛ ਰੂਪ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕੋ ਵਾਚੀਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਪਦ ਪ੍ਰੋਛ ਰੂਪ ਈ ਸ੍ਵਰਾਤਮ ਕੋ ਵਾਚੀ ਔਅਸਮਿ ਪਦ ਦੋਨੋਕੀ ਏਕਤਾ ਕੋ ਵਾਚੀ ਨਾਮ ਕਹਤੋ ੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਚਾਰੋ ਵੇਦੋਂ ਕੇ ਚਾਰੋ ਮਹਾ ਵਾਕ੍ਯ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਹਸ੍ਤਾ ਮਲਕ ਵਤ ਪਰੋਜਨਾਵਤਹੈ ਪੁਨਾ ਕੋਨਸੀ ਬਾਤ ਇਸਮੈ ਛੰਨੀਹੈ। ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹੋ ਜੀਵ ਕਹੋ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕਹੋ ਆਤਮਾ ਕਹੋ ਏਹੁ ਸਾਰੇ ਏਕ ਵਿਸਤੁ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਨਾਮਹੈ ਕਾਹੇਤੇ। ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਵਿਭੂ ਬਜਾਪਕ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਤਥਾਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਪਦਭੀ ਵਿਭੂ ਬਜਾਪਕ ਕੋ ਕਹਤੇਹੈ। ਔਵਿਆ ਪ੍ਰੋਤਿ ਇਤਿ ਵਿਸ਼ਨੁ ॥ ਆਪੋਤੀਤਿ ਆਤਮਾ ਜਿਜਤਿ ਸ੍ਰਸਤਯਾਇਤਿ ਜੀਵ ਆਪਨ ਸਬਦ ਬਜਾਪਨ ਸਬਦ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇਹੀ ਨਾਮ ਹੈ ਯਾਤੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਏਕ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਦੂਸਰੀ ਚੀਜ ਨਾਪੈਦ ਹੈ। ਨਿਰ ਗੁਨ ਆਪ ਸਰ ਗੁਨਭੀ ਓਹੀ। ਕਲਾ ਧਾਰ ਜਿਨ ਸਰਲੀ ਮੋਹੀ। ਨਹਕਿਛ ਜਨਮੈ ਨਹਕਿਛ ਮਰੈ ਆਪਨ ਚਰਿਤ ਆਪਹੀ ਕਰੈ ਜਬ ਆਪਹ ਆਪ ਆਪ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ। ਤਬ ਮੋਹਕਹਾ ਕਿਸ ਹੋਵਤ ਭਰਮ। ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਗਰੂ ਵਚਨੋ ਸੇਭੀ ਨਿਸਚੈ ਕਰੋ ਕੇ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਸਮੀ ਤਤ੍ ਕੋ ਮੋਹਃ ਕਃ ਸੋਕਃ ਏਕਤ੍ਵ ਮਨੁ ਪਸਜਤਃਜੇ ਏਕੋ ਏਕ ਅਦ੍ਵਤੀਯ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਸਰਬ ਮਯ ਵਿਭੂ ਬਜਾਪਕ ਪੂਰਣ ਦੇਖਤੋ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇਸਮੀਪ ਮੋਹ ਕਹਾਂਹੈਕਜਾ ਵਿਸ਼ਨੁ ਰੂਪ ਹੈ। ਔਸੇ ਕਭੀ ਕਹਾਂਹੈ ਕਜਾ ਵਿਸਤੁ ਰੂਪ ਹੈ। ਅਬ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਮਨਸੈ ਵੇਦ ਮਾਪਤਬ੍ਰਜੰਨੇਹਨਾਨਾਸ੍ਮਿ ਕਿੰਚਨ ਮ੍ਰਿਤਜੋਃ ਸੁਮ੍ਰਿਤਜੁ ਮਾਪ੍ਨੋਤਿ ਯ ਇਹ ਨਾਨੈਵ ਪਸਜਤਿ ਇਤੀਸ਼੍ਰੁਤੇ। ਹੇ ਪੁਤ੍ ਇਸ ਸ੍ਰੁਤਿਸੇ ਨਾਮ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ ਕੇ ਸ੍ਵਣ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈ।ਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਆਪ ਤਬਯੰਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨਾ ਚਾਹੀਯੇ ਨਾਮ ਮਨ ਕਰੋਕੇ ਹੀ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਾਨੋ ਚਾਹਜੇ ਕਜਾ ਕੇ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਮੈ ਰਨਾ ਨਾਮ ਏਹ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਜਗਤ ਤੁਮ ਜੋ ਦੇਖਤੇ ਹੋ ਸੋ ਇਸ ਬ੍ਰਹਨਾ ਵਿਖੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਾਂ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਜੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀਵਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਦੇਖਤੋ ਹੈ ਅਨਹੁਈਕੂੰ। ਅਰਥਾਤ ਹੁਆ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਔਏਹਜੋ। ਖੜੇ ਵਿਸ੍ਮਾਰ ਦ੍ਵਾਰੋ ਜਗਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ਸੋ ਬਿਨਾ ਮਨਕੇ ਸੰਕਲਪਸੇ ਇਤਰ ਔਰ ਕਛਨਹੀ ਹੈ ਔਸੰਕਲਪ ਕਾ ਕੁਛ ਦ੍ਰਿਢ ਆਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੁ ਸੰਕਲਪ ਆਕਾਸ ਚੁਪਹੈ।ਮਨ ਦੇਖ ਜਰਾ ਭਜੇ ਬਿਨਉਨਮੇਖਨਸਾਇਕਹੁ ਜਗਤ ਕਤਸੰਭਵੈ ਮਨਹੀ ਜਹਾ ਬਿਲਾਇ ਜਹਾ ਪਰ ਮਨ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਤਹਾਂ ਜਗਤ ਭੀ ਸਰੀਰ ਸਹਤ ਨਹੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਖਪਤੀ ਸਮਾਧੀ ਮੂਰਛਾ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਮਨ ਨਹੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ਤਹਾ ਸਰੀਰ ਸਹਤ ਕੁਲ ਜਗਤ ਭੀ ਨਹੀ ਰਤੋ ਹੈ ਔਜਹਾ ਸ੍ਵਪਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈ ਮਨ ਉਦੈ ਹੋ ਆਵਤੋ ਹੈ ਤਹਾ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਜਗਤ ਭੀ ਭਾਸ ਆਵਤੋ ਹੈ। ਹੇ ਸਾਧ ਸੰਕਲਪ ਆਤਮਿਕ ਸਰੀਰ ਕੋ ਕਜਾ ਹਰਖ ਸੋਗ ਮੂਰਖੋ ਵਤ ਕਰਣੇ ਹੈ। ਜੇ ਸਰੀਰ ਕੁਛ ਵਸਤੁ ਹੀ ਹੈਨਹੀ ਤਬ ਸੋਕਰੋ ਅਵਸਰ ਕਹਾਂ ? ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਸਦਾ ਅਸੰਗ ਹੋਕੇ ਸੁਖੀ ਰਹੋ। ਤਥਾਚ ਚੁਰਸ਼ਬਦਾਅਰਧ ਸਲੋਕੇਨ ਪ੍ਰਵਖਜਾਮਿ ਯਦ੍ਕੁੰਗੁੰਕੋਟਿਭੀਃਬ੍ਰਹਮਸਤਤੰ ਜਗਨਮਿਥ੍ਯਾ ਜੀਵੋ ਬ੍ਰਹਮੈਵ ਕੇਵਲੰ ॥ਇਤਿਭੈਕਾਹੂੰਕੋ ਦੇਤਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ। ਕਹੁਨਾਨਕ ਸੁਨਰੇ ਮਨਾ ਸੋ ਮੂਰਤਿ ਭਗਵਾਨ। ਅਭਜੰਵੈ ਬ੍ਰਹਮ ਜਨਕ ਅਭਜੰਵੈ ਬ੍ਰਹਮ। ਐਸੇ ਪਰਮ ਕਰੁਨਾ ਕੇ ਵਸੁਹੋ ਪ੍ਰੈਖ ਮੰਤ੍ ਉਚਾਰਣ ਪੂਰਬਕ ਜਿਸ ਮੰਤ੍ਰਕੋ ਪਢਕੇ ਸੰਨਜਾਸ ਲੇਤੇ ਹੁਏ ਸਿਖਾ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਤਜਾਗ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਮੰਤ੍ ਕੋ ਨਾਮ ਪ੍ਰੈਖ ਹੈ ਤਤ੍ ਗਜਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨੋਸੇ ਘਨ ਵਤ ਗਰਜੇ ਕੇ ਕਰ ਰੋਹਬੋ ਔ ਮੇਰੇ ਮਨਮੈ ਭੀ ਕਛ ਔਰ ਪੂਛਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਭਈ ਥੀ ਇਤਨੇ ਮੈ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੋਲ ਉਠੇ। ਹੇ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਜੇਆਪ ਆਗ੍ਯਾ ਕਰੋ ਤਬ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦ ਏਕ ਚਿਠੀ ਲਿਖਕੇ ਪਾਇਦੇਵੈ ਮਾਤਾ ਦਾਮੋਦਰੀ ਕੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ। ਉਸਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉ ਪੂਨਾ ਸੰਤਨੇ ਕਹਜੋ ਜੀ ਆਪਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਭਾਈ ਸੰਤਸਿੰਘ ਕੇ ਮੁਖਸੈਹੀਥੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕੀ ਖਬਰ ਦੇ ਦੇਵੇ ਇਤਨੇ ਅਛਰ ਨਹੀ ਕਹਨੇ ਪਾਏ ਜੋ ਕਛਕ ਬੀਮਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁ ਜੀਨੇ ਏਹੁ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਹੋ ਭਾਈ ਭੈਜੋ ਭੂਲ ਗਯੋ ਭਾਈ ਭੂਲ ਗਯੋ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ੨ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਬਿਰਾਜ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇ ਪਨਾ ਕੁਛਕ ਕਰੁਟਾ ਕੇ ਰਸਮੇ ਢਰਕੇ ਮੇਰੇ ਸੀਸ ਪਰ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਕਮਲ ਰਖਕੇ ਮੇਰੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅੱਛਾਹੇਪੁਤ੍ਰਕਿਸੀਬਾਤਕੀਚਿੰਤਾਮਤਕਰੀਂਹਮਨੇ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨਕੋਬੀਜਬੋਇਦੀਓਹੈ। ਬ੍ਰਿਛਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਹੀਜਾਵੈਨੈਐਸੇਕਹਕੇਮੋਨਭਏ ਹੋਜਾਪੇ। ਕਿਸੀਕੇ ਜਿਸੇ ਕਜਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਸ ਹੈ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਭਾਗੋਂ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ। ਨਹੀਤੋ ਕਜਾ ਜਾਨਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਮਨਮੈ ਕਜਾ ਵਰਦਾਨ ਦੇਨੇਕੀ ਇਛਾ ਥੀ ਜੇ ਏਕ ਪਾ ਘੜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾ ਬੋਲਤੇ ਤਬ ਜੋ ਹਮ ਮਾਂਗਤੇ ਓਹੀ ਵਰ ਦੇਤੇ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਬਖਸਿਸ ਕਰ ਦੇਤੇ ਪਰੰਤੂ ਇਨ ਕੇ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੈ ਗੁਣ ਤੋ ਕੋਈ ਨਹੀ ਥਾ ਨਾਤੋ ਪੂਰਬ ਸਿਖੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾਹੀ ਕਰੀ ਥੀ ਔਨ ਕੋਈ ਭਜਨ ਤਪ ਰੂਪ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੈ ਗੁਣ ਥੋ ਬਿਨਾ ਮਿਥਜਾ ਵਾਦ ਔਬਜਭਿਚਾਰ ਸੇ ਔਰ ਕੋਈ ਸੁਭ ਗੁਣ ਲੇਸ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀਥੋ। ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਗਤੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਜਾਨੈ ਜੋ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਪਰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਏਕ ਦਿਨ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਕੇ ਸਮੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਪੰਖਾ ਰਾਂਕ ਰਹੇਥੇ ਜੋ ਉਸ ਸਮ ਮੇਰੇ ਮਨਮੈ ਸੰਕਲਪ ਹੂਆ ਕੇ ਮਰਣ ਕਾਲਮੈ ਸੁਣਤੇ ਹੈ ਕੇ ਏਕ ੨ ਰੋਮ ਰੋਮਮੈ ਕਰੋੜ੨ ਬਿਛੂਕੀ ਚੋਟ ਸਮ ਪੀੜਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋਇਹੁ ਦੇਖਨਾ ਚਾਹਜੇ ਠੀਕ ਹੈ ਯਾ ਵੈਰਾਗ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਾਰੋਨੇ ਭੈ ਦਿਖਾਯੋ ਹੈ। ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਸੰਕਾ ਉਤਾਰਨੇ ਕੋ ਉਠੇ ਤੰਦਮੈਨੇ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤ ਸਾਹੁਜੀ ਮਰਣ ਕਾਲ ਕੋ ਦੁਖ ਕੈਸੋ ਹੋਤੋ ਕਿਤਨਾਪ੍ਰਮਾਣਹੈ। ਤਿਸਕੇ ਦੇਖਨੇ ਕੀ ਮੇਰੀ ਇਛਾਹੈ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵੋ ਸਾਧ ਭਜਨ ਕੀਆ ਕਰ ਕਜਾ ਲੇਨੋ ਹਈ ਐਸੋ ਦੁਖ ਦੇਖਕੇ। ਬਾਲਕੋ ਵਤ ਲਾਡਸੇ ਪੁਨਾ ਅਰਜ ਕਰੀ ਦੋਤੀਨ ਵਾਰਾ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾ ਫਿਰ ਸਾਵ ਧਾਨ ਹੋਕੇ ਦੇਖਲੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਰੀਰ ਮੇ ਜ੍ਵਰ ਹੋਕੇ ਹਟਗੇਯੋ ਆਠ ਪਹਰ ਪੀਛੇ। ਤਬ ਮੈਨੇ ਪੁਨਾ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਏਹ ਤੋ ਕੋਈ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਦੁਖ ਨਹੀ ਹੂਆ। ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਵੋ ਸਾਧਰਾਮ ਦਜਾ ਹਮਾਰੇ ਮਨਮੈ ਆਵਤੀ ਹੈ ਜਹੁ ਭਜਨ ਕੀਆ ਕਰ ਪਰੰਤੂ ਕਜਾ ਲੇਨੋ ਹੈ। ਇਸਮੈ ਸੇ ਤੈਨੇ ਮੇਰਾ ਹਠ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਦੇਖਲੈ ਭਾਈ। ਜੋਤੂੰ ਦੇਖਜਾਹੀ ਚਾਹਤਾਹੈ ਤੋ ਪੁਨਾ ਅਗਲੋ ਦਿਨ ਜਬ ਭਯੋ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਨੇ ਲਾਗੇਥੇ ਔ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕੀਟ ਪ੍ਰਤੀ ਭੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਓਕੇ ਤੂੰਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਲੈ ਤਬ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਇਹ ਦਾਸਭੀ ਸਮੀਪ ਜਾਇ ਬੈਠਤੋ ਭਯੋ ਤਬ ਮੇਰੇ ਉਦਰ ਮੈ ਐਸੀ ਯਕ ਬਾਰਹੀ ਪੀੜਾ ਉਠੀ ਜੋ ਮੁਝਕੂੰ ਸੰਭਾਂਲਨੇ ਨਹੀ ਦੀਆ। ਜੈਸੇ ਸਾਰਕੀ ਸੂਲੇਂਕਾ ਛਾਪਾ ਮੁਖਕੇ ਰਸਤੇ ਡਾਰਕੇ ਗੁਦਾਕੇ ਰਸਤੇ ਕੋਈ ਨਿਕਾਸੇ ਜੈਸੇ ਉਸਕੋ ਉਨ ਛਾਪੇਕੀ ਸੂਬੋਂ ਕਾ ਦਰਦ ਹੋਤੋ ਹੈ ਇਤਨਾਕੁਦਰਦ ਮੁਝਕੂੰ ਅਨੁਭਾਵ ਹੂਆ ਔਸ੍ਵਾਸ ਉਪਰਕੇ ਊਪਰਹੀ ਰਹੇ ਮਾਰੇ ਪੀੜਾਕੇ ਉਦਰ ਮੈ ਜਾਇਨਸਾਕੈ ਔਨੀਚੇਕੋ ਸ੍ਵਾਸ ਊਪਰਕੋ ਨ ਆਇਸਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੈਸੇ ਭਾਰ ਬਰਦਾਰੀ ਲਾਦਨੇ ਕਾਲਮੈ ਊਠਕੀ ਪੀਠ ਮੈ ਸੂਆ ਗਡ ਜਾਵੈ ਜੈਸੇ ਵੋ ਊਠ ਅਰੜਾਵਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰਮੈ ਸ੍ਵਾਸਕੇ ਰੁਕਟੇ ਸੇ ਅਰੜਾਟ ਛੂਟ ਰਪਯੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਗਿਰਾਸ ਅਬੀ ਪਾਂਚ ਚਾਰਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਮੁਠੇ ਛਕੇ ਥੇ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਏਹ ਦਸਾ ਦੇਖਕੇ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਸਹੁਰਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਛਕਣੇ ਹਹੀ ਦੇਤੋ ਹੈ ਐਸ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਥਾਲ ਉਠਵਾਇ ਦੀਓ ਔਹਾਥ ਧੋਇਕੇ ਪੁਨ ਉਠਕੇ ਅਪਨੋ ਚਰਣ ਕਮਲ ਮੇਹੇ ਉਦਰ ਪਰ ਧਰਦੀਓ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮ ਛਵਤੇ ਹੀ ਜੈਸ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਕਮਲ ਛਵਤੇ ਹੀ ਸਿਲਾਸੇ ਅਹਲਜਾ ਹੋਗਈ ਥੀ ਤਦਵਤ ਪੀੜਾ ਸਾਂਤ ਹੋਗਈ। ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਕਿਉ ਦੇਖੀਹਈ ਅੰਤਕੀ ਪੀੜਾ ਲੀਆਹਈਸ੍ਵਾਦ। ਤਬ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ। ਸਚੇ ਪਾਤ ਸਹੁਜੀ ਆਪ ਈਸ੍ਵਰ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਆਪਹੀ ਸੇ ਸਬ ਕੁਛ ਕਾਰਜ ਜਾਤ ਸਿਧਹੋ ਸਕਤੈ ਹੈਂ। ਪੁਨਾ ਏਕ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਸੈ ਖੁਜਲੀ ਪਰਗਈ ਹਾਥ ਪਾਂਵ ਸਰੀਰ ਸਾਰੋਹੀ ਪਾਕੇਸੇ ਪਕ ਗਯੋ ਤਬ ਦੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਮੈਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨ ਛਕਜਾ ਔਦੁਖਸੇ ਹਾਥੋਂ ਕੇ ਪਾਕੇਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਯੋ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਤਬ ਮੁਝਕੂੰ ਅਪਨੇ ਹਜੂਰ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉਰੇ ਤੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਿਉਨ ਛਕਤੋ ਹੈ ਤਬ ਝੁਕਲਸੈ ਸੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਦਿਖਾਇਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤ ਸਾਹਜੀ ਸੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾਹੇਸੇ ਪਾਉ ਇਨ ਹਾਥੋਂਸੇ ਤੋ ਖਾਯੋ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ਹਾਥੋਂਕੀ ਅਗੁਰੀ ਸੁਧੀਨ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਦ ਹਜੂਰਨੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਸ ਏਹੀ ਬਾਤ ਹੈ ਉਸੀ ਸਮੇ ਦੂਧ ਛੋਲੀਆਂ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਹੀ ਹੱਸਤ ਕਮਲਸੇ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਤੇ ਭਏ॥

ਕਵਨ ੨ ਗੁਨ ਉਪਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਕੇ ਏਕ ਮੁਖਸ ਵਰਨ ਕਰੂ ਥੇ ਅੰਤ ਹੀ ਗੁਣ ਔ ਉਪਕਾਰ ਹੈਂ ਐਸੇ ਹੀ ਏਕਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਪੈ ਚੌਰ ਕਰਰਹੇ ਥੇ ਜੋਅਪਨੇ ਸੀਸਪਰਸੇਦਸਤਾਰਓਤ ਰਕੇ ਮੇਰੇ ਸੀਸਪਰਰਖਦਈ ਔਮੇਰੇ ਸਿਰਸੇਦਸਤਾਰਉਤਾਰ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸੀਸ ਪਰ ਧਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਤੁਮ ਹਮ ਅਬ ਪਗੜੀ ਬਦਲ ਯਾਰ ਹੂਏ ਭਰੀ ਸਭਾ ਮੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਮੈਨੇ ਅਤਜੰਤ ਲਜਾ ਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਠਾਠੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਇਹੁ ਗੁਲਾਮ ਇਸ ਲਾਇਕ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਤਨੀ ਬਡਾਈਆਪਨੇ ਦਈ ਹੈ ਏਹ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਆਪਕੋ ਹੀ ਸਰੀਰ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕੀਜੀਏ ਏਹ ਸਰੀਰਤੋਆਪਕੇ ਦਾਸਾਨ ਦਾਸਾਨ ਕੋ ਦਾਸ ਐਸੀਐਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁਤਾ ਇਸਸਰੀਰ ਪਰ ਕਰਤੇ ਥੇ॥

ਔ ਇਸ ਸਰੀਰਸੇ ਕੈਸੋ ਭੀ ਅਪਕਰਮ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਭੀ ਮੇਰੇ ਉਸ ਅਪਕਰਮ ਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓਰ ਨਿਰਾਹ ਹੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜੇ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਅਪਕਰਮ ਕੀ ਚੁਗਲੀ ਭੀ ਕਰੈ ਤਬ ਸੁਣਤੇ ਭੀ ਨਹੀ ਥੇ। ਕਾਹੇਤੇ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਵਾਕਜਸਤ ਸਭ ਹੋਤੇ ਹੈ ਵੋ ਜੋ ਆਦੀ ਕਾਲ ਮੈ ਮੁਝਸੇ ਪੂਛਾ ਥਾ ਕੇ ਵੋ ਤੂੰ ਮਾਈ ਸੋਭਾ ਕਾ ਦੁਹਿਤ੍ਰ ਹੈ। ਤਬ ਮੈ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜੀ ਕੀਹਾਂ ਪ੍ਰਭੂਜੀ ਮੈ ਮਾਈ ਸੋਭਾਕਾ ਦੁਹਿਤ੍ਰ ਹੂੰ ਪੁਨਾ ਹਮਕੇ ਵਚਨ ਕੀਆਕੇ ਵੋ ਸਹੁਰਜਾ ਤੂੰ ਤੋ ਅਸਾਡੋ ਹੀ ਹੈ। ਤਬ ਮੈਨੇ ਅਰਜ ਕੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੋਤਹਾਡਾ ਥਾ ਤੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਿਘਨ ਔ ਪ੍ਰਤੀ ਬੰਧ ਕੋ ਉਲੰਘਕੇ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਕੇ ਹਜਰ ਆਇ ਗਯੋ ਹੈ ਸੋ ਅਪਨੇ ਉਸ ਬਚਨ ਕਹੇ ਕੀ ਲਾਜ ਪਾਲਨਾ ਰਖਤੇ ਹੁਏ ਮੁਝਕੇ ਔਗੁਣੋ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਭੀ ਨ ਦੇਵੈ। ਪ੍ਰਕਰਣ ਪਤਤ ਕਥਾ ਕਹਕੇ ਅਬ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਕਥਾ ਸੁਣੋ॥ ਸਮਾਪਾਇਜੋਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰਜਾਨਕੇ ਬੀਜ ਕੋ ਬ੍ਰਿਛ ਹੋਵੈਗੋ ਇਤਨੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਤੂਸਨੀ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਬਿਰਾਜ ਗਏ। ਔਰ ਜੋ ਕੁਛ ਬਖਸੀਸ ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਥੀ ਸੋ ਮਨਮੈ ਹੀ ਰਹੀ ਉਸਮੇ ਔਰ ਕਿਸੀਨੇ ਨ ਕੁਛ ਪਛਜੋਹੁਤੋ ਔ ਨ ਕੁਛ ਕਹਜੋ। ਜਬ ਚਾਰਕ ਘੜੀ ਦਿਨ ਚਢਯੋ ਤਬ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸੇ ਉਠ ਕਰ ਭੀ ਉਰ ਦਹਲਾਨਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਆਂਇ ਬੈਠੇ ਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰ ਕਨਾਰੀ ਓਢੇ ਵਾਰੇ ਪਹਰੇ ਹੁਏ ਬਡੇ ਖਿਰੇ ਕਮਲ ਵਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਆਵਤਯਾਂ ਹੈ ਔ ਸਤਨਾਮ ਕਾ ਸਤ ਉਪਦੇਸ ਸਭਕੋ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਨੌਮੀ ਕੋ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਰਿਖੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਾਹਰ ਆਇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਰਾਜੇ ਤਬ ਸਿੰਘਾਸਨ ਕੇ ਬਿਛਾਈ ਕਰਤੇ੨ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਫੜੀ ਬਿਤਾਈ ਦਈ ਐਸੇ ਹੀ ਸਦਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਅਪਨੋ ਭੋਜਨ ਕਰਨੋ ਭੀ ਤਿਨਕੂੰ ਭੂਲ ਜਾਤੋ ਥੋ ਮਾਰੇ ਪ੍ਰੇਮਕੇ। ਤਿਸ ਨੌਮੀ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀਨੇ ਕੋਈ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਨਹੀ ਕੀਆ। ਆਗੇ ਤੋ ਅਰਧ ਰਾਤ ਰਹਤੀ ਛਤ੍ਰਧਾਰ ਛਕ ਕੇ ਏਕ ਮੁਹੂਰਤ ਪੀਛੇ ਸਰਦਾਈ ਪਾਨਕਰਤੇ ਥੇ ਅਬ ਦਸਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਕੇਈ ਦੋ ਮੁਹੂਰ ਨਿਸਾਰਹੀ ਬਾਦ ਛਤ੍ਰਦਾਰ ਔ ਸਰਦਾਈ ਏਕ ਹੀ ਵਾਰ ਛਕਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਛਤ੍ਰਧਾਰਕੋ ਛਕ ਲੀਓ ਤਬ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲਜਾਓ ਔਰ ਛਤ੍ ਧਾਰ ਦੇਉ। ਤਬ ਮੇਰੇ ਹਾਥ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗਗਏ ਮਾਰੇ ਜਲਤੀ ਕੇ ਛੋਟੇ ਸੋਮਾਵੋਂ ਦੇਖਤੇ ੨ ਪੁਨਾ ਬਦਨ ਹਆ ਕੇ ਲਜਾਉਰੇ ਸਾਰਾਹੀ ਮਾਵਾਦੇਦੇ ਫੇ ਅਬ ਕਿਸ ਖਟੀ ਹੈ ਤਬ ਮੈਨੇ ਦੂਸਰੋ ਭੀ ਮਾਵੋਂ ਦੇਦੀਓ ਵੋਮਾਵੋ ਛਤ੍ਰਧਾਰ ਕੋ ਛਕਕੇ ਸਰਦਾਈ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਔਰ ਸਰਦਾਈ ਹੈ ਤਬ ਮੈਨੇ ਬੇਨਤੀ ਠਾਨੀ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਅਬੀ ਔਰ ਸਰਦਾਈ ਬਨਾਇਦੇਤਾ ਹੂੰ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਚਨ ਹੁਆ ਕੇ ਬਸ ਅਬ ਇਤਨੀ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਸਰਦਾਈ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਬਿਰਾਜ ਗਏ। ਜਬ ਡੂਡ ਮੁਹੂਰਤ ਦਿਨ ਚਢਜੋ ਤਬ ਉਠਕੇ ਪ੍ਯੰਕ ਸੇ ਨੀਚੇ ਉਤ੍ਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਅਜ ਕੇ ਛਪ੍ਖਟ ਉਠਾਰਕੇ ਭੀਤਰ ਬੈਕ ਦੇਵੇ ਤੇ ਪ੍ਯੰ (ਭੀ ਭਤਰ ਫੈਕਨੇ ਵੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਤੇ ਪਨਾ ਪਿਸਾਬ ਕਰਨੇ ਕੂ ਖੁਟਕੇ ਸਮੀਪ ਗਏ ਗਏ ਇਤਨੇ ਮੈਰਿਖੀ ਸੰਤਸਿੰਘ ਜੀਸਨਮੁਖਆਇਖਲੋਤੇਉਸਕ ਮੁਖਮੁਰਝਾ ਯੋਸੋਦੇਖਕੇਬਚਨਕੀਆਕੇਕਿਉ ਭਾਈ ਜੀ ਐਸੇ ਮੁਰਝਾਇ ਸੇ ਕਿਉ ਹੋ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਸਿੰਘਜੀਹਾਥ ਜੋੜਕੇਅਰਜਕਰੀਹੈ ਸਚੇ ਪਾਤ ਸਾਹੂ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੁਰਝਾਇ ਰਹੇ ਹੈਯੇ ਆਪਨੇ ਕਜਾ ਖੇਲ ਰਚਜੋ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗਰਜ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵੋ ਤੂੰ ਅਬ ਤਕ ਹਮਕੂੰ ਸਰੀਰ ਹੀ ਜਾਨ ਤੋ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਬੀਤ ਗਈ ਹੈ ਤੇਰੀ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸ਼ਤ੍ਰਕੇ ਪਤ੍ ਪਾਜ ਤੇ ਕੀ ਅਬ ਤਕ ਤੇਰੋ ਹੀਅਗਜ਼ਾਨ ਨਸ੍ਰਨ ਹੁਆ ॥ ਅਰੇ ਹਮ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਹਮ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮਕਾ ਅਸ ਪਦ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤੁਮ ਗ੍ਯਾਨਨਕਰਕੇ ਹਮਾਰੀ ਓਰ ਦੇਖੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬੜੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਦਿਬ੍ਯ ਰੂਪ ਕੋ ਚਮਤਕਾਰੋ ਖਿਨ ਮਾਤ੍ ਦਿਖਾਇਕੇ ਤਿਸਕੋ ਤੋ ਅਗਜ਼ਾਨ ਭ੍ਰਮ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਦਰ ਕਰ ਦੀਓ ॥ ਪੁਨਾ ਢਾਵੇ ਹਸਤ ਕਮਲ ਅਪਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਬਾਂਭੇਕੰਧੇਪਰਦਹਨੋਹਾਥਹਖਕੈ ਔਦਖਣਕੋਹ ਸਤਕਮਲ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਹਨੇ ਕੰਧੇ ਪਰ ਧਰ ਕੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਹੀ ਚੰਲਕੇ ਤਹਾ ਪਰਆਇ ਖੜੇ ਹੁਏ ਜਹਾ ਸੇ ਪ੍ਯੰਕ ਉਠਾਜੋ ਥੋ ॥ ਔ ਆਰੀ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਚਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਖੜੇਹੈ ਤਬ ਕ੍ਰਿਪਾਕਟਾਛ ਸੇ ਮੇਰੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਜ ਦਸਮੀ ਹੈ। ਤਬ ਮੈਨੇ ਨਿਮ੍ਰੀ ਭੂਤ ਹੋਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਹੇ ਗਰੀਬਨ ਵਾਜ ਜੀ ਆਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਸ੍ਰਾਧਕੀ ਦਸਮੀ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੁਆਕੇ ਅਛਾ ਆਜ ਜਲਤੀ ੨ ਕੜਾਹ ਪ੍ਸਾਦ ਤੇ ਤਸਮਖੀ ਕਰਾਇਲੇਵੋ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂਕੋ ਪ੍ਸਾਦ ਛਕਾਏਵਹੁ ਔਮਾਈ ਰਾਮ ਦੇਈ ਕੋ ਏਕ ਸਾਧੂ ਭੇ ਜੋ ਕੰਧੇ ਪਰ ਉਠਾਈ ਲੀਜਾਵੇ ਵੋ ਭੀ ਹਮਾਰੋ ਦਰਸਨ ਕਰ ਜਾਵੇ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੁਏ ਹੁਏ ਮਸਤ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸਮਾਨਮਹਾ ਵਾਕੋਕਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਹੀ ਅਪਨੇ ਸਿਘਾ ਸਨਕੀ ਓਰ ਆਵਤੇਂ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸਟ ਮੌਨ ਅਪਨਆਸ੍ਮਕੀ ਓਰ ਆਵੈਤਦਵਤ ਆਰੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਜੀਕੋਪਾਠਹੋਰਹਜੋਥੋਪ੍ਥਮਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇਆਗੇਮੱਥਾਟੇਕਕੇ ਪੁਨਾ ਸਿੰਘਾ ਸਨ ਪਰ ਥਿਰ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਔਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਚੰਦ ਜੀਕੋ ਤਥਾ ਦਸੋ ਪਾਤਸਾਹਜੋਂਕੀ ਪ੍ਰਤਮੋਂਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸਭਕੇ ਆਗੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਕੇ ਪੂਰਬ ਦਿਸਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਸਿਧ ਆਸਨ ਲਗਾਇਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪਨਾ ਬਾਂਵੇ ਕੰਧੇਕੇ ਹਾਥਕੇ ਉਪਰ ਮੁਖਕੀ ਠੋਡੀ ਕੂੰ ਧਰਕੇ ਔਦੋਨੋ ਨੇਤ੍ਰ ਉਲਟਾਇਕੇ ਤ੍ਰਿਕਟੀ ਮੈ ਲਗਾਇਕੇ ਔਦੋਨੋ ਹਸਤ ਕਮਲ ਉਲਟੇ ਮਲ ਫੂਲ ਵਤ ਸਿੰਘਾਸਨ ਕੀ ਪੀਠ ਪਰ ਟਿਕਾਇਕੇ ਜਿਸਮੇ ਪੀਛੇਕੀ ਓਰ ਸਰੀਰ ਨ ਗਿਰੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਸਨ ਬਾਂਧਕੇ ਐਸੇ ਥਿਰ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਬਲਸੇ ਦੋ ਪੌਨੇ ਦੋ ਪਹਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦਸਮਦ੍ਵਾਰ ਨੈ ਪਵਨ ਕੋ ਕਢਾਇਕੇ ਨਿਰ ਵਿਕਪ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਰਹਤੇ ਭਏ ਜੋ ਨਿਰ ਦ੍ਵੰਦ ਪਦ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਵੈਕੁਠ ਲੋਕਮੈ ਯੋਗ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਤਜ ਲੋਕਮੈ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯਕੇ ਆਰੰਭ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਇਸਿਥਰ ਹੋਵੇ। ਔਜੈਸੇ ਕੈਲਾਸ਼ ਪਰਬਤ ਪਰ ਮਹਾ ਦੇਵਜੀ ਸਮਾਧੀ ਇਸਿਥਤ ਹੋਵੇ ਔਜੈਸੇ ਪਰਮ ਨਿਸਕਾਮ ਸਨਕਾਦਕਸਮਾਧੀਨੈਇਸਥਤਹੋਵੇ। ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਭੀਇਸਿਥਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਏਕ ਸੰਤ ਜਾਇਕੇ ਤਾਤ ਕਾਲਹੀ ਮਾਈ ਰਾਮ ਦੇਈ ਕੋ ਕੰਧੇ ਪਰ ਉਠਾਇ ਲਜਾਯੋ ਤਿਸਨੈ ਭੀ ਸਮੀਪ ਆਇਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੈਠਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਓ ਪਰੰਤੂ ਨਾ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਬੋਲੇ ਹੈ ਔਨ ਕਟਾਛ ਭ੍ਰਮਾਇਕੇ ਤਿਸਕੀ ਓਰ ਦੇਖਜੋ ਹੁਤੋ ਅਪਨੇ ਧਜਾਨ ਨਿਸ੍ਚੈ ਜੈਸੇਥੇ ਤੈਸੇ ਇਸਿਥਰ ਰਹੇ। ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਰਦਾਰ ਜਵਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਝਕੂੰ ਕਯੋ ਕੈ ਤੁਮ ਗਊ ਕੋਈ ਮਾਸ ਦੋ ਮਾਸ ਕੀ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਅਛੋ ਦੂਧ ਦੇਨੇ ਵਾਰੀ ਜਲਤੀ ਸੇ ਲੇਆਉ। ਹਮਨੈ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਗਊ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਗਵਨ ਕੀਓ। ਖੋਜਤੇ ੨ ਏਕ ਕਸਾਈ ਵਾੜੇ ਮੈ ਕੋਈ ਦੋ ਡੇਢ ਮਾਸਕੀ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਗਊ ਮਿਲੀ ਤਿਸਕਾ ਮੋਖ ਤਿਸੇ ਪੰਚ ਦਸ ਮੁਦ੍ਰਾ ਕੀਆ ਸਾ ਰੇਟੀ ਕਰਕੇ ਲੇਆਵਤੇ ਭਏ ਲੁਹਾਰੀ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪੰਡਿਤ ਰਾਮਧਨ ਜੀ ਮੀਮਾਸਕ ਰਹਤੇ ਥੇ ਗਊ ਸੰਕਲਪ ਕਰਾਨੇ ਅਰਥ ਉਨਕੋ ਭੀ ਸਾਥਹੀ ਲੇਤੇ ਆਏ। ਝਟ ਪਟ ਤਾਤ ਕਾਲਹੀ ਗੋਦਾਨ ਕੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਤਜਾਰ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀਸੇ ਦਖਿਣਾਸਹਤ ਦਾਨ ਕ੍ਰਾਇਕੇ ਏਕ ਔਰ ਜਟ ਨਾਮਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਥੋ ਤਿਸਕੂੰ ਰਾਮਧਨ ਪੰਡਿਤ ਜੀਨੇ ਦਿਵਾਇ ਦਈ। ਤਨਨੰਤਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਭਾਈ ਪ੍ਰਾਗਿਸੰਘ ਜੀ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਵਰਤਾਇ ਰਹੇਥੇ ਔਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਔਰ ਲਾਂਗਰੀ ਬਾਂਟ ਰਹੇਥੇ ਮੇਰਾਸਰੀਰ ਔਸ੍ਰੀ ਸੰਤਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਤਥਾਕਵਿ ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਾਈ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨ ਕਈ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਚਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸੰਗਨ ਸਿੰਘ ਪੰਸਾਨੀ ਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਔਰ ਬਡੇ੨ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਪਰੀਛਕ ਕੁਤਰਤ ਵਾਦੀ ਭੀ ਬੈਠੇ ਹੈ ਔਲਵਪੁਰ ਵਾਸੀ ਪੰਡਿਤ ਰਾਮਧਨ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਬਡੇ ੨ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਪੰਡਿਤ ਭੀ ਬੈਠੇ ਥੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਹਣੀ ਔਰਹਣੀ ਪਰੀਛਜ਼ਾ ਅਰਥ ਕਈ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਥੇ ਜੋ ਕਹਤੇ ਥੇ ਅੰਤਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਇਨਕੀ ਭੀ ਅਵਸਥਾ ਦੇਖ ਲੈਵੈ ਗੇ। ਸੋ ਸਭਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੂਏ ਕੁਤਰਕ ਵਾਦੀਓਂਕੂੰ ਮੂਕ ਕਰਤੇ ਹੂਏ। ਮਧਜ਼ਾਨਸੇ ਊਪਰ ਏਕ ਸਵਾ ਮੁਹੂਰਤ ਦਿਨ ਚਢੇ ਲਿਵਲੀਨ ਭਏ ਆਤਮ ਮਧ ਐਸੇ। ਜਿਉ ਜਲਹ ਭੇਦ ਕਹ ਕੈਸੇ ॥ ਜਿਓ ਜਲ ਮੈ ਜਲ ਆਇ ਖਟਾਨਾ॥ ਤਿਉ ਜੋਤੀ ਸੰਗ ਜੋਤ ਸਮਾਨਾ। ਸੂਰਜ ਕਿਰਣ ਮਿਲੀ ਜਲਕਾ ਜਲ ਹੂਆਰਾਮ।ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਰਲੀ ਸੰਪੂਰਣ ਥੀਅਰਾਮ। ਤਸਜ਼ ਤਾਵਦੇਵ ਚਿਰੰਨਯਾਵਦ ਵਿਮੋਖਜ਼ੇ ਅਥ ਸੰਪਤਸੇ। ਨਤਸਜ ਪ੍ਰਾਣਃਉਤਕ੍ਰਾ ਮੰਤਿ ਅਤ੍ਰੈਵ ਸਮਨੀਯੰਤੇ ਇਤਜ਼ਾ ਦੀਸ੍ਰਤੀ ਉਕਤ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਮਸਤ ਹਸਤੀ ਕੇ ਗਲਮੈ ਸੇ ਫੂਲੋਂ ਕੀਮਾਲਾ ਟੂਟ ਪਰਤੀ ਹੈਂ ਔਤਿਸ ਕੂੰ ਖਬਰ ਨਹੀ ਪਰਤੀ ਔਜੈਸੇ ਮਖਣ ਮੈਸੇ ਰੋਮ ਭਿੰਨ ਕਰਣ ਕਾਲਮੈ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਯਤਨ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਪ੍ਰਥਮ ਨਿਰਾ ਕਾਰ ਰੂਪ ਥੇ ਸੋ ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏਪ੍ਰਤੀਤੀਮਾਤ੍ਰਸਾ ਕਾਰਤਾਕੋ ਤਜ਼ਾਗਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ। ਲੋਕਵੇਦਕੀ ਮਿਰਜ਼ਾਦਾ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਅਰਥ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ। ਜਨੋਨੇ ਦੀਪ ਦਾਨਾਦੀ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਏ। ਔਸੁਗੰਧੀਯੁਕਤ।ਦਿਬਕੁਸਮੋਂ ਕੀਆਕਾਸਸੇ ਵਰਖਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਸੀਤਲ ਮੰਦ ਸੁਗੰਧੀ ਯੁਕ੍ਰ ਪਵਨ ਭੀ ਚਲਤੋ ਭਯੋ ਇਤਨੀ ਭੀੜਾ ਮਾਨੁਖੋਂ ਔਮਾਯੋਂਕੀ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਜੋ ਕਹੂੰ ਪਾਵ ਰਖਨੇਕੀ ਜਗਾਂ ਨ ਰਹਜਾਤੀ ਭਈ ਛਿਨ ਮਾਤ੍ਰਮੈ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ.ਐਸੇ ਜਾਨ ਪਰਤੋ ਹੈ ਜੋਦੇਵਤਾ ਔਦੇਵਾਂਗਨਾ ਮਨੁਖ ਮਾਨੁਖੀ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਆਕਾਸ ਚਾਰੀ। ਵਿਮਾਨੋ ਸੇ ਉਤਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਸਤ ਕਾਰਲੀਏ ਆਗੇ ਲੇਨੇ ਕੋ ਆਏਕੈ। ਇਤਜ਼ਵ ਗਮਜ਼ਤੇ ਤਦਨੰਤਰ ਬੈਠਕੇ ਸਾਰੇ ਰੋਦਨ ਪੂਰਬਕ ਭਲੇ ੨ ਲੋਕ ਸੋਚ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਦੇਖੋ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਸੁਸਟਸੁਕ੍ਰਿਤੋ ਕੋ ਸੂਰਯ ਅਸ੍ਰ ਹੋਗਯੋ ਹੈ ਔਪਾਪ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਪਸਰ ਗਯੋ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਬੋਲੇਕੇ ਦੇਖੋ ਕਾਬਲ ਜੈਸੇ ਦੇਸੋਮੈ ਨਗਨ ਰਹਕੇ ਫਿਰ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰਤ ਹੂਏ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਖਾਣੇ ਊਪਰ ਡਾਰਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਖਾਣਾ ਖਾਣੇਸੇ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਸੇਵਕ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਜਨੋਕੀ ਭਾਵਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏਥੇ ਜਿਨਕੇ ਧਰਮਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਨਿਮਿਤ ਕਾਬਲ ਕੇ ਵਾਸੀ ਸਿਖ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਪਾਂਚਸੈਰੁਪਜ਼ਾ ਕਾ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਸੁਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਸਭੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੋ ਆਜ ਧਰਮ ਮਿਰਯਾਦ ਕੋ ਰਖਕ ਸੂਰਯ ਅਸ੍ਰ ਹੋਗਯੋ ਹੈ। ਔਰ ਏਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਜਿਨੋਨੇ ਜਾਲਮ ਪੰਥਸੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਬਦਲੋ ਲੇਨੇਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬੀਚਮੈ ਬੈਠਕੇ ਰੜੇਮੈ ਹੀ ਅਪਨੇ ਬਲਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਸੇ ਔ ਅਪਨੇ ਧਰਮਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਦਾਨਮੇ ਜਾਲਮ ਪੰਥਕੋ ਬੇੜੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਡੋਬਕੇ ਜਾਲਮ ਪੰਥਸ ਰਾਜ ਖੋਸਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਸਾਹਿਬਬਹਾਦ੍ਰਕੋ ਦੇਕੇ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਪੂਰਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਔਰ ਏਕਬੋਲੇਜਿਨਕੇਬਾਕ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀਕੇ ਬਾਣੋ ਵਤਅਮੋਘਥੇ ਜੋ ਜਿਸਕੋ ਜੋ ਵਰ ਸ੍ਰਾਪ ਰੂਪ ਵਾਕ ਕਹ ਦੇਤੇਤੇ ਸੋ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਸਿਧ ਹੋਜਾਤੋ ਥੋ ਸਹਜ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਭੀ ਜਿਨਕੋ ਬਦੰਨ ਕਰਤੇਥੇ ਭਜ਼ਰਥ ਨ ਜਾਤੋਥੋ ਸੋ ਆਜ ਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤ ਕੋ ਸੂਸਯ ਅਸੁ ਹੋਗਯੋ ਹੈ। ਔਰ ਏਕ ਬੋਲੋ ਕੇ ਜਬ ਬੋਲੇ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਗਜ਼ਾ ਸੂਜਨੋ ਕੋ ਜੋ ਬਾਤ ਬਾਤ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸੋ ਆਜ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੋ ਸੂਰਯ ਅਸਤ ਹੋਗਯੋ ਹੈ। ਔਰ ਏਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਜਿਨਕੇ ਬਾਟਸਾਹ ਵਰਾਕ ਕੰਗਾਲ ਔ ਕੁਤਾ ਏਕ ਬਰਾਬਰਥੇ ਔ ਪੂਰਣ ਤਜ਼ਾਗ ਵੈਰਾਗ ਜਿਨਕੇ ਵਿਦਜ਼ ਮਾਨ ਰਸਤੇ ਥੇ ਸੋ ਆਜ ਸਮ ਦਰਸਨ ਔਤਜ਼ਾਗ ਵੈਰਾਗ ਕੋ ਸੂਰਯ ਅਸਤ ਹੋਗਯੋ ਹੈ। ਔ ਬਡੇ ਬਡੇ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਔ ਦੋਸ ਮਹੰਮਦ ਆਦਿਕ ਜਿਨਕੇ ਆਗੇ ਝੁਕ ਝੁਕ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰਾਂ ਔਸਲਾਮਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਆਪ ਬੇਪਰਵਾ ਅਰਾਂ ਗਭੀਰ ਰੂਪ ਅਪਨੇ ਸਭਾਵ ਮੈ ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਇਸਥਰ ਹੂਏ ਹੂਏ ਓਨਕੂੰ ਪਰਮ ਵਰਾਕ ਵਤ ਜਾਨਕੇ ਉਨਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਭੀ ਨਹੀਕ ਰਤੇ ਥੇ ਸੋ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਤਾ ਔਗੰਭੀਰਤਾ ਕਾ ਸੂਰਯ ਆਜ ਅਸਤ ਹੋਗਯੋ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਬੜੇ ਬੜੇ ਸੰਤ ਜਨ ਮਹਾਤਮਾ ਅਵਧੂਤ ਏਕਤ੍ਰ ਮੋਕੇ ਅਵਧੂਤੋ ਕਾ ਔਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਨੈਸ੍ਰਾ ਵਾਲਜ਼ੋਂ ਕਾ ਔਤਯਾਗ ਵੈਰਾਗ ਵਾਨੋਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਤੋ ਥੋ ਔ ਅਬ ਚਲਤੋ ਹੈ ਸੋ ਆਜ ਤਕ ਤੁਹਾ ਪ੍ਰਥਮ ਗਣਨਾ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਆਵਤੀ ਥੀ ਔਆਵਤੀ ਹੈ ਅਵ ਧੂਤਤਾ ਔ ਤਯਾਗ ਵੈਰਾਗਕੋ ਸੂਰਯ ਆਜ ਅਸਤ ਹੋਗਯੋ ਹੈ। ਜੋ ਸੰਤਹ ਕੇ ਸਦਾਸੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਥੇ ਔਸੰਤਹੁ ਕੇ ਆਗਮ ਨ ਅਰਥ ਸਦਾ ਹੀ ਕਾਗ ਉਡਾਵਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਔਬਡੇ ਬਡੇ ਸੰਤ ਜਨ ਬਡੇ ਬਡੇ ਸਿਧ ਲੋਕ ਬਡੀ ਬਡੀ ਦੂਰਸੇ ਜਿਨਕੇ ਪ੍ਰੇਮਰਪ ਡੋਰਸੇ ਖੈਂਚੇ ਹੂਏ ਆਜ ਅਸਤ ਹੋਗਯੋ ਹੈ। ਔਰ ਏਕ ਬੋਲੇਕੇ ਹੇ ਸਰਬ ਸਜਨੋ ਤੁਮਸਾਵ-ਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸੁਣਹੁ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀਕਾ ਇਸ ਲੋਕਕੋ ਤਯਾਗ ਜਾਨੋਭੀ ਏਕ ਹਮਾਰੇ ਸੁਕ੍ਰਿਤੋਂ ਕੋ ਸੂਰਯ ਅਸਤ ਹੋਜਾਨੋ ਜਾਨੇਕੇ ਐਸੇ ਸਤ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੋ ਵਿਯੋਗ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸੋਕ ਕਰਕੇ ਤੋ ਰੋਦਨ ਆਤੋ ਹੈ। ਔਜੈਸੀ ਇਨਕੀ ਕਹਨੀ ਥੀ ਤੈਸੀਹੀ ਇਨਕੀ ਰਹਣੀ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਵਤੀ ਭਈ। ਭੀਖਮ ਜੀ ਵਤ ਸ੍ਵਛੰਦ ਮ੍ਰਿਤਯੂ। ਜੈਸੇ ਨਾਗ ਜਬ ਚਾਹਤੋ ਹੈ ਤਬੀ ਕੁੰਜਕੋ ਤਯਾਗ ਦੇਤੋ ਹੈ ਤਦਵਤ ਤ੍ਰਿਣ ਵਤ ਜਿਨਹ ਨੇ ਸਭਕ ਦੇਖਤੇ ਹੂਏ ਸਭਕੇ ਸਮਖਯ ਮੈ ਦੇਹਕੋ ਤਯਾਗਜ਼ੋ ਹੈ ਨਾਕੇ ਔਰ ਸੰਤੋਵਤ ਗੋਡੇ। ਤੀਨ ਤੀਨ ਦਿਨ ਰਗੜ ਕੇ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਮੂਰਛਤ ਬਿਹੋਸ ਹੋਕੇ ਦੇਹਕੇ ਤਜ਼ਾਗਯੋ ਹੈ ਜੈਸੀਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀਕੀ ਕਹਾਲੀ ਖੀ ਰਹਲੀ ਭੀ ਤੈਸੀਹੀ ਅੰਤਪ੍ਯੰਤ ਪੂਰੀ ਉਤਰਤੀ ਭਈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਤੋ ਹਮ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਔ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇ ਹਾਥ ਭਰ ਉੂਚੇ ਭਏ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰੁਣਾ ਪੂਰਬਕ ਬਹੁਤਸੇ ਵਦਨ ਕਹ ਕੇ ਬੈਠੇ ਰੋਦਨ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ ਜੋ ਅਦਭੂਤ ਦਰਸਨ ਵਾਰੇ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਆਇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਏ ਬਡੇ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਹਮ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਕੇ ਸਭਾਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਸੋਕ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ ਕੋ ਸੁਕਾਨੇ ਲੀਏ ਬਡਵਾ ਅਗ੍ਜਨੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਲਾਟੋਂਕੀ ਮਾਲਾਸੇ ਸੋਕਕੋ ਨਸ੍ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕਿਧੋ ਆਪਹੀ ਰੂਪੀ ਬਦਲਾ ਇਕੇ ਆਗਏ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਦੁਵ ਚਨੋਸੇ ਸਭਾਕੇ ਲੋਕੋਂਕੋ ਸੰਤੋਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਏਹੁ ਵਚਨ ਬੋਲੇ। ਅੈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨੋ ਤਮ ਮੂਰਖੋ ਵਤ ਕਉ ਸੋਕ ਔ ਮੋਹਸੇ ਰੋਦਨ ਕਰ ਰਹੇਹੋ ਏਹਤੋ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਆਪ ਈਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਥੇ ਭੁਲਾ ਕਵੋਤੋ ਸੰਤ ਜਨ ਕਹੁੰ ਜਨਮ ਮਰਣ ਨੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਕੇ ਵੋ ਸਰੀਰ ਰੂਪ ਹੈ ਤੁਮ ਲੋਕ ਸਦਾਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਤੇ ਰਹੇਹੋ ਔਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸ਼ਤ੍ਰਸ੍ਵਣ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਹੋ ਔ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਹਿਬ ਜੀਕ ਪਾਠ ਵਿਚਾਰ ਭੀ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੋ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੋ ਇਨ ਵਚਨੋ ਕਾ ਤਥਾਹੀ। ਨਹਿ ਕਿਛ ਜਨਮੈ ਨਹਿ ਕਿਛ ਮਰੈ ਆਪਨ ਚਲਿਤ ਆਪ ਹੀ ਕਰੈ। ਨਾਕੁਛ ਅਇਬੋ ਨਾਕਛ ਜਾਇਬੋ ਰਾਮਕੀ ਦੁਹਾਈ। ਸੰਤ ਮੂਏਕਜ਼ਾ ਰੋਈ ਅੈ ਜੋ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਜਾਇ। ਰੋਵਹੁ ਸਾਕਤ ਬਾਪਰੇ ਜੋ ਹਾਟੋ ਹਾਟ ਬਿਕਾਇ। ਅੈਸੇ ੨ ਸੰਤ ਜਨ ਸੋਕਕੇ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਏਕ ਬੁਲ ਬੁਲ ਪੰਛੀ ਪਿਜਰੇ ਮੈਸੇ ਛੂਟਕੇ ਨੰਦਣ ਬਨਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੇ ਤਬ ਉਸਕੇ ਅਰਥ ਦੂਸਰੀ ਔਰ ਬੁਲ ਬੁਲੈਂ ਸੋਕ ਨਹੀ ਕਰਤੀਹੈਕਿੰਤੁ ਉਲਟਾਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੀਹੈ ਔ ਏਹੁਮਹਾਤਮਾ ਤੋ ਆਪਪ੍ਰਬਮਹੀ ਵਿਦਾ ਕ੍ਯਾਸ ਰੂਪਥੇ ਇਨਮੈ ਦੇਹਕੇ ਤਜਾਗ ਔਰਗ੍ਰਣ ਕਹਾ ਹੈਂ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਇਨਕੇ ਵਚਨੋ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਔਸੋਕ ਮੋਹਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰੋ ਕੇ ਉਠਹੁ ਜੋ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸੰਸਕਾਰ ਆਦੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਣੀ ਹੈ ਸ ਕਰੋ ਇਤਨੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਵਹਾਂ ਹੀ ਥੋਰੀਸੀ ਦੂਰ ਬਾਹਰ ਜਾਕੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਅੰਤਰ ਧਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸਭੀ ਸਭੀ ਜਨ ਜਿਨ ਜਿਨਨੇ ਦੇਖਾ ਸੋ ਅਸਚਰਜ ਕ੍ਰੂ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇ ਭਏ। ਇਤਨੇ ਮੈ ਭਾਈ ਰਾਮਸਿੰਘ ਪੇਟੀ ਵਾਲੇ ਕੇ ਘਰਤੈ ਏਕ ਰਬਾਬੀ ਨੇ ਜਾਇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਲੋਕ ਕੂੰ ਪਧਾਰ ਗਏ ਹੈਂ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਵਿਸਮਾਦ ਜੈਸੇ ਹੋਕੇ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਅਬੀ ਤੋ ਹਮ ਅਛੇ ਸ੍ਵਸ੍ਥ ਛੋਡਕੇ ਆਏ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੀ ਦਸਮੀ ਕੀ ਤਿਥੀ ਕੇ ਕਾਰਨ ਸੇ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਅਭਜ਼ਾਗ ਤੋ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇ ਰਹਯੋਥੋ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਉੂਪਰ ਚੋਬਾਰੇ ਵਿਖੇ ਜੋ ਅਵਧੂਤ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਹਤੇਥੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵੋਭੀ ਤਹਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਰੇ ਛਕਤੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਦੇਵਲੋਕ ਕੋ ਪਧਾਰ ਨੋ ਸੁਣਕੇ ਹਾਥ ਕੋ ਗਿਰਾਸ ਉਨਕੇ ਹਾਥਮੈ ਰਹਗਯੋ ਔ ਮੁਖਕੋ ਗਿਰਾਸ ਮੁਖਮੈ ਰਹਗਿਯੋ ਉਠਕੇ ਹਾਥ ਭੋਲਿ ਰੋਟਿਕੇ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸੇ ਵੋਲੇ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਭਾਯਾ ਜੀ ਰੂਠਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈਂ ਤੁਮ ਜਲਤੀ ਉਨਕੋ ਮਨਾਂਇ ਲਜਾਵੈ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਰੋਵਤਾ ਹੁਆ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਵਿਸਮਾਦ ਜੈਸਾਹੋਰਜਾ। ਤਦ ਨੰਤਰ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪੇਟੀਵਾਲਾ ਤੇ ਕੁਗਤੁਰਾਮ ਬਖਸੀ ਆਦਿਕ ਬਡੈ ੨ ਰਈਸ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਬਿਮਾਨ ਤਯਾਰ ਕਰਾਇ ਕੇ ਸੁਰੰਧੀ ਵਾਰੇ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਰੀਰੀਰਾ ਜੀ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਕੇ ਜਲੋਸਾਧ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸੈ ਪਾਇਕੇ ਚਲਨੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰੀ। ਤਬ ਸ੍ਰੀਮਤ ਸੰਤਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਜਾ ਕਰਮ ਕਰਾਲੇ ਪਰ ਵੈਠੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪਿਛਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਸਮਸਾਨਾਂ ਭ ਪ੍ਰਯੰਤਪ੍ਰਥਮਦਿਨਕੀਸਾਰੀਕ੍ਰਿਤਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੇਅਨਸਾਰਕਰਤੇਭਏਜਿਸਸਮੇਅਸਥਾਨ ਸੇ ਬਾਹਰ ਕੋ ਚਲੇ ਤਬ ਸਾਡੇਤੀਨ ਘੰਟੇ ਦਿਨਸੇ ਸਰਹ ਗਯੇਥੇ ਕੋਤਵਾਲੀ ਕੇ ਆਗੇ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਵਿਮਾਨ ਨਿਕਾਸਜੋ ਹੁਤੋ ਅਬ ਅਤ੍ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਸੀਸਜਾਂ ਕੇ ਸੀਸੇ ਵਿਮਾਨਕੈ ਉਪਰ ਬਜਾਰ ਕੇ ਲੋਕ ਉਲਟਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਲਹੌਰ ਸ਼ੈਹਰਸੈ ਫੂਲਨਹੀ ਰਹਗਯੋ ਥੋ ਇਤਨੀਕ ਅਤ੍ ਔ ਗੁਲਾਬ ਔ ਫੂਲੋਂਕੀ ਇਕਠੀ ਬਰਖਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਜੋ ਬਜਾਰੋਸੈ ਅਤ੍ ਗੁਲਾਬਕਾ ਚਿਕੜ ਹੋਗਿਯੋ ਔ ਗਿਰੇ ਉਪ੍ਰੰਤ ਫੂਲ ਚਢਗਏ। ਸਬ ਲੋਕ ਪੁਰਾਨੇ ੨ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਐਸੋ ਨਜੋਜੋ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਭੀ ਨਹੀ ਨਿਕਾਜੈ ਥੋ ਔਰਨ ਕਿਸੀਕੋ ਦੇਖਯੋ ਹੈ ਔਨਾ ਐਸੋ ਨਜਵੋ ਸੁਨਯੋ ਹੈ ਸਾਰਾਦਿਨ ਸਹਰਸੈ ਬੀਤ ਜਾਤੋ ਭਰੋ। ਜਬ ਥੋਰੋ ਸੋ ਦਿਨ ਰਹਗਯੋ ਭਬ ਨਦੀਕੇ ਤੀਰੇ ਪਹੁਚੇ ਥੇ। ਤਬ ਮੇਰੇ ਮਨਸੈ ਐਸੇਆਈਜੋਅਬਦਿਨਤੋਥੋਰੋ ਸੋ ਰਹਗਯੋ ਹੈ ਅਬ ਸੰਸਕਾਰ ਕੈਸੇ ਹੋਵੈ ਜੋ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਔਰਵਤੀ ਗੰਗਾਸੈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਯਾ ਤਬ ਜਿਤਨੇ ਲੋਕ ਮਾਈ ਬਾਬ੍ਰ ਸਾਂਥਗਏ ਥੇ ਸਭੀਨੇ ਦੌੜ ੨ ਕੇ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਲੇਤੇ ਭਏ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਸਰੀਰ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਏ ਕੇ ਦਿਛਾਕੇ ਉਪਰ ਰਖਯੋ ਤਬ ਪਾਂਚ ਛੇ ਮਿਟ ਮਾਤ੍ ਦਿਨ ਰਹਗਯੋ ਥੋ। ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸੰਸਕਾਰ ਨਹੀ ਹੁਆਥਾ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸੂਰਜ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜੋ ਰਯੋ। ਜਬ ਸੰਸਕਾਰ ਹੋਚੁਕੋ ਤਬ ਭਾਤਕਾਲਹੀ ਛਿਨ ਮਾਤ੍ਮੈ ਅੰਧਕਾਰ ਹੋਗਯੋ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਅਪਨੀ ੨ ਘੜੀ ਦੇਖਕੇ ਕਹੈ ਕੇ ਰਾਤ ਤੋ ਪਾਂਚ ਛੇ ਘੜੀ ਅਬ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ ਔਸੂਰਜਨਾਰਾਯਣ ਅਸ੍ਚਲ ਪਰਬਤ ਪਰ ਅਬ ਤਕ ਦਰਸਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹੈ ਇਸਮੇ ਕਾਰਣ ਕਜਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਪੁਨਾ ਸਭਨੇ ਜਾਨਲੀਓ ਔ ਕਹਕੀ ਦੀਓ ਕੇ ਦੇਖਲੇਵੋ ਭਈ ਤੁਮ ਸਭੀ ਲੋਕ ਸਤਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਕੋ ਬਲ ਜੋ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਸੂਰਜ ਭਗਵਾਨ ਭੀਆਗਜਾ ਮਾਨਕੇ ਏਕਹੀ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਖੜੇ ਰਹਯੋ ਹੈ ਪੁਨਾ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਔ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕਤੁਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਸ ਆਦ ਲੈਕੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਸਰੀਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਅੰਗੀਠੇ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਰਹਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਏਕਾਦਸੀ ਕੇ ਦਿਨ ਅੰਗੀਠਾ ਔਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾ ਮੈ ਠੰਡਾ ਕਰਕੇ ਪੁਸਪ ਚੁਗਕੇ ਲੈਕੇ ਆਸਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਸਭ ਸਮਗ੍ਰੀ ਦੇਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀਕੋ ਤੋਰਦੇਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀਮੈ ਜਾਇਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੀ ਭੇਟਾ ਪੁਸਾਕ ਔ ਸਵਾਸੈਰੁਪਯਾਤੇ ਪੈਲਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਕਾਲ ਬੁੰਗੇ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬੇ ਅਟਲ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਰਬ ਗੁਰੁ ਦ੍ਵਾਰਜੋਂ ਕੋਯਥਾ ਯੋਗ ਭੇਟਾ ਦੇਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਾਇਕੇ ਸਭਦੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਬਾਜੇ ਗਾਜਜੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਾਰੇ ਸੁਧਾਸਰ ਕੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਦੇਕੇ ਤਰਨ ਤਾਰਣ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂਭੀ ਪੁਸਾਕ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਆਦਿਕ ਯਥਾ ਯੋਗ ਭੇਟਾ ਦੇਕੇ ਤਹਾਂਭੀ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭਰ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬਡੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਖੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਪਹੁਚਤੇ ਭਏ। ਪਹੁਚਨੇ ਕਾਲਮੈ ਪੁਰੀਵਾਸੀ ਜਨਹੁ ਕੋ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁਆ ਜੋ ਦੌੜਤੇ ਔ ਚਲਤੇ ਹੁਏ ਘੋੜਜੋਂ ਕੇ ਪੈਰੋਂਕਾ ਦਬੜ ਦਬੜ ਸਬਦ ਸੁਣਾਈਦੀਆ ਸਬੀ ਜਨ ਚੌਂਕ ਉਠੇ ਜੋ ਜੋਧੇ ਅਸ੍ਵਾਰੋਂਕੀ ਸੈਨਾ ਕਹਾਂਸੇ ਆ ਗਈ ਹੈ ਇਤਨੇ ਮੈ ਕਿਸੀਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖ਼ਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਆਗਏ ਹੈ ਏਹੁ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਸਾਰੇ ਏਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਏ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਜਨਮ ਕੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕੋ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਦਾਤੀ ਹੈਂ ਪਸਚਾਤ ਥੋਰੀਸੀ ਦੇਰੀ ਪੀਛੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਢੂਲ ਆਦਿਕੇ ਤਬ ਸਭੀ ਵਿਸਮਾਦ ਔ ਮੂਰਛਤ ਜੈਸੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਕਰੁਣਾ ਸਹਤ ਵਚਨ ਕਹ ਕਹਕੇ ਬਡੋ ਵਿਲਾਪ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਮਾਈਰਾਮ ਕੀ ਔ ਦੋਵਾਰ ਬੀਬੀ ਲਛਮਣ ਕੌਰਨੇਭੀਬਹੁਤ ਹੀ ਰੋਦਨ ਪੂਰਬਕ ਵਿਲਾਪ ਕੀਆ। ਦੇਖੋ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੀ ਮਾਯਾ ਬਡੀ ਹੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ॥

ਸੰਤ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਨੇ ਕਹ ਭੀ ਭੇਜਯੋ ਕੇ ਬੀਬੀ ਜੀਸੇ ਕਹ ਦੀਜੋ ਜੋ ਹਮਾਰੋ ਦਰਸਨ ਆਇਕੇ ਕਰਜਾਵੈ। ਪਰੰਤੂ ਪਸੂਆਂ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਰੂਪ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਭੂਲੀ ਹੁਈ ਪਿਤਾ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕੂਨ ਜਾਤੀ ਭਈ ਉਸ ਨ ਜਾਨੇ ਰੂਪ ਬਾਤਕਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਕੇ ਅਤੀਵ ਮੂਰਛਾ ਖਾਇਕੇ ਧਰਤੀ ਪਰ ਗਿਰ ਪਰੀ ਔ ਚਿਰਕਾਲ ਪੀਛੇ ਜਾਗਆਈ ਪਰੰਤੂ ਅਬ ਰੋਦਨ ਔ ਪਸਚਾਤਾਪ ਸੇ ਕਜਾ ਬਨਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੈ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਧੀਰਯ ਧਾਰਕੇ ਦਿਨ ਚਢੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਇ ਕੇ ਬਲੰਮੈ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਮਦ ਮੇਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਨਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਔਰ ਕੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਅਰਬ ਛੋਟੇ ਬਾਬਾ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪ ਸਾਥ ਚੋਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਸੇ ਸਭਕੇ ਜਲ ਚਲਜੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਨਾਲੇ ਵੈਰਾਗ ਕੇ ਸਬਦ ਪ੍ਰੇਮਯੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਪਢਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਓਰ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰੇਮਯੋਂ ਕੇ ਝੁਕਾਨ ਕੋ ਲਾਗੇਹੁਏ ਹੈ ਔਏਕ ਓਰ ਬੀਬੀ ਲਛਮਨ ਕੌਰ ਲਾਗੀ ਹਈ ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਗੁਰੁ ਦ੍ਵਾਰਜੋਂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਯਥਾ ਯੋਗ ਭੇਟਾ ਚਢਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਇਕੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਵਰਤਾਇ ਕੇ ਸਾਰੀ ਪੁਰੀ ਕੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕਰਾਕੇ ਪੁਨਾ ਜਾਹਾ ਮੰਗਲੇ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਬੈਠਕ ਥੀ ਤਹਾ ਪੁਸਪ ਆਟਿਕਾਏ। ਸਭ ਕੀਸਮਤ ਸੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋ ਨੇ ਜੋ ਅਧਿਕ ਬਿਬ੍ਰੁਤੀਥੀ ਤਹਾ ਜੋ ਹ੍ਰਿਦੇਕੀ ਅਸਚੀਥੀ ਔ ਸੋਹਰ ਸੁਵਰਨਕੀ ਬੀਚ ਗਾਗਰਕੇ ਪਾਇਕੇ ਤਹਾ ਬੰਗਲੇ ਮੈ ਬਾਗਕੇ ਬੀਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਜੀਕੇ ਬੈਠਨੇ ਕੀ ਜਗਹ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਤਹਪਰ ਦਰਬਾਰ ਬਨਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਉਨੀ ੧੯੨੪। ੨੬ ਮੈ ਪੰਜੀ ਵਾ ਛਥੀ ਮੈ ਸੰਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਕੇ ਸਿਖੰਨੇ ਮਿਲਕੇ ਉਨਕੇ ਨਾਮ ਏਹੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਪੰਚਿਤ ਵਰਯ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਫੂਲਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਅਬਚਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘਜੀਕਵਿਸ੍ਰੀਨਿਹਾਲਸਿੰਘਜੀਸ੍ਰੀਸੰਤਮੌਨੀਸਿੰਘਜੀਸੇਆਦਿਲੈਕੇਇਨੋਸੰਤਹੁਨੇਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਚੁਨਾ ਸਾਫ਼ਕੇ ਆਵੇ ਇਟੋਂਕੇ ਚਢਾਇਕੇ ਪਕਇ ਕੇ ਹਥੀਂ ਅਪਨੀ ਭੀ ਕਾਰੀ ਗਰ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਓਸਕਾ ਭਾਈ ਮਿਸਤਰੀ ਔ ਮਜਰੇ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਹਾਥੋਂਸੇ ਭੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਥੇ ਔ ਸਾਤ ਹਜਾਰ ਸਵਾ ਨੌਸੈ ਰਪਯਾ ਭੀ ਮਿਲਕੇ ਲਗਾਵਤੇ ਭਏ। ਔ ਮਹੰਤ ਸਾਹਿਬ ਛੋਟੇ ਸੰਤਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਨ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮਦਤ ਭੀ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਸ੍ਰੀਮਤ ਪੰਡਿਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਕਥਾਭੀ ਰੋਜ ਕਰਾਤੇ ਥੇ ਜਪਜੀ ਕੇ ਟੀਕੇਕੀ ਸ੍ਰੀ ਮਦ ਭਾਗਵਤ ਭਾਰਤ ਆਦਿਕ ਕੀ ਕਥਾ ਰੋਜ ਚੌਥੇ ਜਾਮ ਸੁਣਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਪਤਿਤ ਕਹਕੇ ਅਬ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਥਾ ਸੁਣੋ ਤ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਦੇਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਦਜਾਲ ਸਿੰਘਜੀ ਬੀਬੀਲਛਮਨ ਕੌਰ ਜੀ ਏਹ ਦੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀਕੋ ਪੁਸਪੋ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਤਹਾ ਕੰਨਖਲ ਮੈ ਜਹਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਿਦਾ ਨੰਦ ਅਨਸ੍ਵਤੀ ਰਹਤੇ ਥੇ ਉਨਸੇ ਕਿਸੇਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਲੇਹੁਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਆਗਏ ਹੈਂ। ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜਿਨਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਦੋ ਹਜਾਰ ਕੋਸ ਸੇ ਆਏਬੇ ਸੋ ਈਂਹਾਂਹੀ ਆਇ ਗਏ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਹੀਏ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਕੇ ਪੁਸਪ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਮੰਤਹੁਨੇ ਜਾਇ ਟਿਕਾਇ। ਦੇਖ ਮੁਲਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲੋਂ ਸੇ ਜਲ ਆਇ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਪੂਰਬਕੀ ਮਿਤ੍ਰਾਇ ਕੇ ਹਿਤ ਪਜਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਪੂਰਬਕ ਬਚਨੇ ਕੰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਰੁਣਾ ਪੂਰਬਿਕ ਵਿਲਾਪ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਕਹਤੇ ਭਏ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਆਪ ਤਜਾਗ ਵੈਰਾਗ ਆਦੀ ਵਿਭੇਕ ਰਾਜਾਕੇ ਰਾਜਕੀਸਮਸਤ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਕੋ ਲੈਕੇ ਹਮ ਸੋ ਪ੍ਰਥਮ ਇਕੇਲੇਹੀ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਪਧਾਰੇ ਹੋ ਦੀਰਘ ਔ ਸੀਤਲ ਸ੍ਵਾਸ ਲੈਲੈਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ। ਤਦਨੰਤਰ ਮਹਾਰਜਾਨੀ ਯੋਗੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਆਪ ਸਥ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੰ ਬੁਲਵਾਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕੇ ਨੀਚੇ ਗੰਗਾ ਜਲਮੈ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਕੇ ਪੁਸਪ ਤਾਰਤੇਭਏਔ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਏਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਵਰਤਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੋ ਭੋਜਨ ਵਸਤਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ।ਪੁਨ ਸਤਾਰਵੇ ਦਿਨ ਭੰਡਾਰਾ ਕਰਕੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੋ ਭੋਜਨ ਦਖਿਣਾਵਸਤਰਾ ਦਿਕ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਇਤਨੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕੰਨਖਲ ਮੈ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਤੇ ਭਏ ਅਬ ਲਵਪੁਰ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਹੋ ਕਾਹੇਤੇ ਮਹਾਰਾਜ. ਜੀਕੇ ਪੁਸਪੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਤੋ ਹਮ ਗਏ ਨਹੀਥੇ ਉਪਰ ਪੁਸਪੋਂ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਪਠਾਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮੋ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਹੀ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ਔ ਲਵਪੁਰ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਦੇਖ ਕੇ ਔ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਵਰਤ ਕੇ ਲਿਖਯੋ ਹੈ। ਦਸਮੀ ਕੇ ਹੀ ਦਿਨ ਦੀਪਕ ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਆ ਸੰਧਜਾ ਕੋ ਔ ਦ੍ਵਾਦਸੀ ਕੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਜੀ ਕੋ ਪਾਠ ਔਰ ਰਖਾਇ ਦੀਓ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਵਿਦਜਾਮਾਨ ਭੀ ਏਕ ਪਾਠਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਗ੍ਰੰਥਜੀਕੋ ਰਖਯੋਹਓ ਥੋ ਦਸ ਦਿਨਮੈ ਦਸਗਾਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਾਇ ਕੇ ਦਸਵੇ ਦਿਨ ਦੀਪਕ ਕੋ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੀਓਹੁਤੋ ਤੇਰਵੇ ਦਿਨ ਸੰਪੂਰਣ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਾਇ ਕੇ ਬਰਤਨ ਬਸਤਰ ਸੋਹਨਾ ਦਛਨਾ ਦੇਕੇ ਸਾਯੰਕਾਲ ਮੈ ਅਚਾਰਜ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕੀਓ ਚੌਦਸ ਕੇ ਦਿਨ ਸਪਿੰਡੀ ਰੁਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਾਕੇ ਸਤਾਰਾਵੇ ਦਿਨ ਦੋਨੋ ਭੋਗ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਜੀ ਕੇ ਪਵਾਕੇ ਤੇ ਪਗ ਅਮਾਨਤ ਰਖੀ ਗਈ ਔ ਸਾਰੇ ਸਹਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਪੂੜਿਆਂ ਕਾ ਤੇ ਪੂਰੀਆਂ ਕਾ ਪਕਾ ਭੰਡਾਰੋ ਦੀਓ ਗਯੋ। ਦੇਖੋ ਅਸਚਰਯ ਕੀ ਬਾਤ ਜੋ ਸਤ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੇ ਕਾਰਯ ਭਗਵੰਤ ਆਪ ਕਰਤੋ ਹੈ। ਨਾਤੋ ਕਿਸੀ ਨੇ ਦੰਦੋ ਕੀਓਥੋ ਔ ਨ ਕਿਸੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਗਿਰਾ ਸੇ ਇਤਨੋ ਦ੍ਰਬਜ ਖਰਚਜੋ ਹੁਤੋ ਜਬ ਜਬ ਕਾਮ ਪਰਯੋ ਹਤੋ ਤਬ ੨ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਵੋ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਹੋਜਾਤੋ ਭਯੋ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਹੁਏ ਹੈਂ ਉਸ ਵਕਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਮਾਰੇਪਾਸਏਕਚਾਰਪੈਸੇਪੁਨਾ ਪ੍ਰਥਮਦਿਨਕੀਮਜਲਸੇਲੈਕੇਭੰਡਾਰੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਜਾਰੋ ਰੁਪੈ ਖਰਚਾ ਹੋਤਾਭੁਯਾ ਹਮਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਜੋ ਕਹਾਂਸੇ ਆਵਤੋ ਹੈ ਔਕਹਾਸਿਧ ਕਾਰਯਕਰਕੇ ਕਲਜੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਐਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਏਕਵਾਰ ਦੋ ਅਢਾਈ ਹਜਾਰ ਰੁਪਯਾ ਏਕਠੋ ਆਜਾਤੋ ਭਯੋ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਨੇ ਤਿਸ ਰਪੈਕੋ ਤੁਰੰਤਹੀ ਖਰਚ ਕਰਾਇ ਡਾਰਯੋ। ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਬਾਬੇ ਜੁਆਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਏਹੁ ਰੁਪਯ ਕਹੰ ਜਮਾ ਕਰਾ ਦੇਤੇ ਤਬ ਕਿਸੀ ਵਕਤ ਮੈ ਕਾਮ ਆਜਾਤੋ। ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈਂ ਸੁਣਕੇ ਜੁਆਲਾ ਸਿੰਘਸੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਅਹੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਿਸਕੋ ਦੂਧ ਬਿਕਾਇ ਜਾਈ ਪੁਨਾ ਦਹੀ ਕਿਉ ਜਮਾਵੇ ਅਵਲ ਤੋ ਹਮਰਾ ਕਾਮ ਕੋਈ ਜਗਤ ਮੈ ਰਹਯੋ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇਹੈ ਤਬ ਥੁਰਯੋਹੁਓ ਨਹੀ ਹੇ ਜੇ ਬਾਬਾ ਜੀਕੋਈ ਕਾਮ ਹਮਰੋ ਆਇਕੇ ਪਰੇਗੋ ਤਬ ਕਜਾ ਵੇ ਅਟਕਜੋ ਹੀ ਰਹਗੋ ਅਰਥਾਤ ਅਟਕਯੋ ਨਰਹੇਗੋ। ਸੁਮਸੰਚਧਨ ਮਰੈਸੂਰ ਦਿਨ ਏਕ ਲੁਟਾਵੈ ਜਿਉਮਧੁ ਮਾਖੀਤਿਉਸਠੋਰ ਰਸ ਜਰ ਜੋਰ ਧਨਕੀਆ। ਮਰਤੀ ਬਾਰ ਲੇਹੁ ਲੇਹੁ ਕਰੀ ਐਭੂਤ ਰਹਣ ਕਿਨ ਦੀਆ॥

ਐਸੀ ੨ ਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤ ਜੀਕੀ ਕੁਦਰਤ ਕੇ ਆਸਚਰਯ ਪਰੇ ਹੋਤੇਹੈ ਜੋ ਜੋ ਕਾਰਯ ਕਾ ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਕੋ ਨਾਮਗ੍ਰਹਨਕਰਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਕਾਰਯ ਨਿਰਵਿਘਨ ਔ ਨਿਰਯਤਨ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਿਧ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ। ਏਹੁ ਕਜਾ ਹੈ ਅਬ ਆਗੇ ਵਾਰਸਕ ਭੰਡਾਰੇਕੀ ਕਥਾ ਕੋ ਸੁਣੋ ਜੋ ਅਦਭੁਤ ਲੀਲਾ ਵਰਤਤੀ ਭਈ ਹੈ। ਕਬੀਰਨ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਸਭਾਕੇ ਬੀਚ ਐਸੀਬਾਤ ਕਰਜਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਕੇ ਪਤੀਕੇ ਪੀਛੇ ਬਿਧਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭੀ ਕਤਣਾ ਪੀਸਣਾ ਕਰਕੇ ਭੀ ਏਕ ਬਰਸ ਦਿਨ ਕਾਟਤੀ ਹੈ ਔਰ ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਬੈਠੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਹਮ ਲੋਕੋ ਕੁੰ ਕੁਛ ਸਮਝ ਨ ਪਰੈ ਜੋ ਕਜਾ ਅਸਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜਬ ਇਸ ਲੋਕਕੋ ਤਜਾਗ ਗਏ ਤਬ ਤਬ ਸਮੇ ਸਮੇ ਪਰ ਸਾਸਾ ਬਾਰਤਾ ਸਮਰਣ ਜਬ ਜਬ ਹਮਕੋ ਹੋਵੇ ਤਬ ਤਬ ਸਮਝਮੈ ਆਵੈ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਬਾਤਕੋ ਅਸਾਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਰਤੇਥੇ॥ ਇਤਿ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਅਥ ਬਰਸੀਲੀਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖਤੇ ਹੈ॥ ਖਟਮਾਸਿਕ ਸੋਹਜਾ ਆਦਿਕ ਦੇਕੇ ਸੰਤ ਸਾਰੇਹੀ ਭੰਡਾਰੇ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਕੀਆ ਕਰੈਂ। ਕਜਾ ਪਦਾਰਥ ਭੀ ਪਾਸ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਕੋਈ ਬਾਹਾ ਪਕੜਨੇ ਵਾਲਾ ਭੀ ਨਹੀ ਔ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਓਨ ਦਿਨੋ ਮੈਂ ਮਝੂ ਬਰੀ ਸਹਰਸੇ ਲਜਾਵਤੋਥੋ। ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਪਸਾਰੀ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਾਰੇ ਭਗਤ ਭਲੇ ਭਲੇ ਆਦਮਜੋਂਨੇ ਔ ਸਭ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸ ਮਿਲਕੇ ਕਹਣੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਤੁਸੀ ਗੰਗਾ ਪਰ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰਾਧੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀਕੋ ਲਜਾਓ ਤਬ ਏਹ ਕਾਰਜ ਭੰਡਾਰੇ ਵਾਲਾ ਸਿਧ ਹੋਵੇਗੋ। ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਹਮ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਅੰਨ ਜਲ ਹੋਵੇ ਦੂਸਰਾ ਤੁਮਾਰੇ ਲੋਕੋਂਨੇ ਭੀ ਪ੍ਰਰਬ ਜਨਮੋ ਕੇ ਕੋਈ ਉਤਮ ਪੁਨਜ ਹੋਵੈ। ਤਬ ਉਨਕੋ ਇਸਓਰ ਆਵਨੋ ਹੋ.. ਹੈ। ਤਬ ਸਭਨ�ोਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇਹਾ ਹੈ ਤੋ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰੰਤੁ ਆਪ ਜਾਹੁਤੋ ਸਹੀ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਪਸਾਰੀ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਜੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਲਵਪੁਰਮੈ ਲਜਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਛ ਦ੍ਰਬਜ ਏਕਠਾ ਕਰਕੇ ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰਕੋ ਭੇਜ ਦੇਤੇ ਭਏ ਮਾਘ ਫਾਲਗੁਨਕੇ ਮਹੀਨੇ ਔ ਅਧ ਕੁੰਭੀਕਾ ਮੇਲਾ ਭੀ ਵੈਸਾਖ ਮੈਥਾ ਚਾਰਕ ਮਾਸ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਚਰਣੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤੇ ਭਏ ਸਮੇ ਸਮੇ ਪਰ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਰਹਜ ਕਰੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਭੀ ਸੰਤ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ। ਚਾਨਾ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਨਾਲੇ ਝਾਂ ਭੰਡਾਰੇ ਕਾ ਕਾਰਜ ਆਪਕੇ ਰਾਜਾ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਸਵਰ ਜਾਇਗੋ ਨਾਲੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਵਾਲਜੋਂ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ॥ ਉਤ੍ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਹੇ ਸਾਧ ਰਾਮ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਆਗਏ ਹੈ ਔ ਦੂਰ ਕੀ ਬਾਟ ਹੈ ਕਿਉ ਹਮ ਕੂੰ ਔਖਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ਹਮਰੋ ਸਰੀਰ ਬ੍ਰਿਧ ਹੈ ਔ ਦੂਸਰਾ ਦੂਰਕੀ ਬਾਟ ਹੈ ੩ ਗਰਮੀਕੇ ਦਿਨਹੈ ੪ ਜਿਨਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਹਮ ਆਏਥੇ ਉਨਕੋ ਅਬ ਸਰੀਰ ਹੀ ਹੈ ਨਹੀ ਤੁਮ ਸਭੀ ਗ੍ਰ ਭਾਈ ਸਭ ਵਿਵਹਾਰਮੈ ਚਤੁਰ ਹੈਂ ਕਰਨੇ ਕੂ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਨਾਹਕ ਹਮਕੂ ਕਿਉ ਦੁਖ ਦੇਤੇ ਹੋ ਦੋ ਹਜਾਰ ਕੋਸ ਸੇ ਚਲਕੇ ਜਿਨਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਏਥੇ ਵੋ ਆਗੇਹੀ ਵੈਕੁਠ ਗਾਮੀ ਹੋਗਏ ਹੈ ਅਬ ਹਮ ਕਿਸਕੇ ਪਾਸ ਜਾਵੈ ਔ ਕਿਸਕਾ ਦਰਸਨ ਜਾਕੇ ਕਰੈਗੇ ਉਨਕੋ ਦਰਸਨ ਬਿਨਾ ਹਮ ਜਾਇਕੇ ਕਜਾ ਕਰੇਗੇ। ਯਾਂਤੇ ਤੁਮ ਛੇਤੀ ਜਾਇਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਕੀ ਤਜਾਰੀ ਕਰਹੁ ਏਨਤੀ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਨੇ ਬਡੇ ੨ ਦੇਸੋਂਕਾ ਅਵਗਾਹਨ ਕੀਓ ਹੈ ਔ ਦੂਰ ਦੂਰ ਹਜਾਰੋ ਕੋਸੋਂਪਰ ਜਾਜਾਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ਜਿਥੇ ਹਜਾਰੋ ਕੋਸ ਪੈਂਡੇ ਕੀਏ ਹੈਂ ਉਸੀ ਜਿਣਤੀ ਮੈ ਏਹ ਦੋਸੋ ਕੋਸ ਭੀ ਹਸਹੀ। ਇਤਜਾਂਦੀ ਉਤ੍ ਪ੍ਰਸ਼ੂ ਪਰਸਪਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਮੇ ਸਮੇ ਪਰ ਹੋਤੇ ਥੇ। ਪੁਨਾ ਏਕ ਦਿਨ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ੋਤ੍ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਤੂੰ ਅਬ ਇਸੀ ਤਰਹਸੇ ਰਾਜੀ ਹੈ ਤਬ ਸੰਤਹੁਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਕੇ ਜਾਣਮੈ ਸਭਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੁਰੀ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ਸਭਕਾ ਚਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਜਾਇਗਾ ਬਚਨ ਹੁਆਕੇ ਅਛਾ ਕਿਸੀ ਆਗੇ ਨਾਮ ਨ ਲਈ ਮੇਲੇ ਸ ਬਾਦ ਰਿਖੀਕੇਸਕੋ ਚਲੇ ਜਾਹੈਗੇ ਨਿਮਾਣੀ ਕਰਕੇ ਉਧਰ ਚਲੇ ਚਲੈਗੇ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਧਰ ਤਵ ਪੁਰਮੈ ਪੰਡਿਤ ਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾਸਿੰਘ ਜੀਨੈ ਸ੍ਰੀ ਮਦ ਭਾਗਵਤ ਕੀ ਕਥਾ ਔ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮਾਯਣ ਕੀ ਕਥਾ ਕੀ ਵਾਚੀ ਔ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕੋ ਪਾਠ ਜੋੜ ਮੇਲ ਅਛੀ ਰੀਤੀਸੇ ਹੋਤੇਰਹੈ। ਕ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਪੰਡੀਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਸੁਣਨੇ ਲਈ ਰਾਮਧਨ ਆਦੀ ਅਛੇ ੨ ਪੰਡਿਤ [illegible] ਆਵਤੇ ਥੇ ਲਵਪੁਰ ਕੋ ਵਾਸੀ ਔ ਕਥਾਕੇ ਸਮੇ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਸਮੁਦਾਯ ਹੋਜਾਤੋਥੋ ਔ ਬਡੀ ਰਸੀਲੀ ਕਥਾ ਕਰਤੇਥੇ ਉਸ [illegible] ਿਰਜਲਾ ਏਕਾਦਸੀਕੇ ਦਿਨ ਸੇ ਅਨੰਤਦ: ਰਿਖੀਕੇਸ਼ਕੇ ਚਲਕੇ ਦੇਹਰੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਰਾਇਕੇ ਮਾਰਗ ਮਾਲਵੇ ਕੇ ਬੀਚ ਹੋਤੇ ਹੀ ਲਵਪੁਰ ਆਵਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ਗ੍ਰਾਮਮੈ ਆਵੈ ਅਰ ਵੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਬ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੈਂ ਤਬ ਸੰਧਜਾ ਕੇ ਸਭਗ੍ਰਾਮਨਕ੍ਰ ਵਾਸਜੋ ਕੋ ਆਪਨੇ ਹਜੂਰ ਬੁਲਾਕੇ ਸਭੀ ਕੋ ਸੁਣਇਕੇ ਕਹ ਦੇਵੈ ਸੁਣੋ ਭਾਇ ਤੁਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਰਿਖੀਕੇਸ ਸੇ ਏਹ ਸਾਧੂ ਹਮ ਕੂੰ ਲਜਾਯੋ ਹੈ ਸੋ ਜੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਰਹਣੇ ਲਾਗੈ ਤਬ ਭੰਡਾਰੇ ਕੇ ਸਮੇ ਪਰ ਪਹੁਚ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਵੇਰੇ ਤੁਰਣੇ ਲਗਯੋ ਕੋ ਹਮਕੋ ਤੇਮਨੇ ਰੋਕਣਾ ਨਾ ॥ ਰਿਖੀ ਕੇਸ ਭੀ ਛੋਡ ਆਏ ਤੇ ਭੰਡਾਰੇ ਕੇ ਸਮੇ ਭੀ ਨਾ ਪਹੁਚੈ ਤਬ ਠੀਕ ਨਹੀ ਹੈ ਤਾਤੇ ਤੁਮ ਚਲਤਯੋ ਕੋ ਮਤ ਰੋਕਜੋ ਜੇ ਕੋਈ ਫੇਰਭੀ ਹਠਕਰਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੇਵੈਂ ਤਬ ਤਿਸ ਸੇ ਪਹਲੇ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕਰਵਾਇ ਲੇਵੇਂ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਇਕੇ ਤਿਸਕੇ ਕਹੈਂ ਕਿਉ ਭ੍ਰਾਈ ਜੋ ਬਚਨ ਹਮ ਕਹੈਗੇ ਸੋ ਤੂੰ ਮਾਨੇਗਾ ਤਬ ਤਿਸ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਸਿਖਨੇ ਆਗੇ ਸੋ ਕਹਣਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਕਿਉ ਨ ਮਾਨੋਗੇ ਤਬ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਅਪਨੇ ਚਰਨੋਕੀ ਸਪਤ ਦੇਕੇ ਕਹੈ ਕੇ ਕਲ ਕੋ ਹਮ ਕੂੰ ਜਾਤੇ ਕੋ ਰੋਕਣਾ ਨਹੀ ਹਮ ਸੰਤਾਂਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੇ ਰੁਕਜਾਵੈ ਤਬ ਸਮੇ ਪਰ ਨਹੀ ਪਹੁਚ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂਤੇ ਹਮਕੋ ਮਤ ਚਲਣੁਜੋਂ ਕੋ ਰੋਕਣ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਹੁੰ ਦਪਹਰ ਕਹੂੰ ਏਕ ਰਾਤ੍ ਲਾਚਾਰੀਕੋ ਕਹੂੰ ਦੋ ਰਾਤ੍ਰੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਮਾਰਗਮੈ ਕਹੂੰ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਨਹੀ ਅਟਕੇ ਔ ਲੁਦਿਹਾਣੇ ਸੇ ਮਾਲਵੇ ਕੇ ਮਾਰਗ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਆਏ ਪੁਨਾ ਤਰਨ ਤਾਰਣ ਜੀ ਆਏ ਪੁਨਾ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਹੋਕੇ ਰਵਾ ਰਵੀ ਲਵਪੁਰਮੇ ਚਲੇ ਆਏ ਅਖਾੜਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਲਵਪੁਰ ਕੇ ਡੇਰੇਮੈ ਆਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ। ਏਕ ਦਿਨ: ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਸੁਖਮਨੀ ਕਾ ਪਾਠ ਹਮ ਕਰਤੇ ਥੇ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਬੈਠ ਜਬ ਅਠਾਰਵੀ ਅਸ੍ਟਪਦੀ ਕਾ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਪ੍ਰਕਰਣ ਤਿਸਮੈ ਚਲਯੋ ਤਬ ਮਾਰੇ ਪਸਚਾ ਤਾਪਕੇ ਹਮਾਰੋ ਰੋਦਨ ਥਾਂਭੁਯੋ ਨ ਰਹਯੋ ਅਤੀਵ ਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਿਤ ਮੂੱਰਛਤ ਹੋਗਯੋ ਦੇਹ ਕੀ ਸੰਭਾਰ ਨਹੀ ਰਹੀ ॥ਸ਼ੰਕਾ॥ ਪਸਚਾਤਾਪ ਤੁਮਕੋ ਕੈਸੋ ਭਯੋ ਔ ਕਿਉ ਭਯੋ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ।) ਸੰਤਜੀ ਤੁਮਨੇ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਅਛੇ ਕੀਓ ਹਤੋ ਅਬ ਇਸ ਕੋ ਉਤ੍ਰਕੋ ਚਿਤ ਗਾਇਕੇ ਸੁਣਹੁ ॥ ਜਬ ਏਹੁ ਸਰੀਰ ਘਰ ਸੇ ਨਿਕਸਜੋ ਥੋ ਤਬ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਵਾਸਤ ਬਡੇ ਸੌਂਕਸੇ ਨਿਕਸਜੋ ਥੋ ॥ ਤਬ ਉਸ ਕਾਲ ਮੈ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਆਲਪਸੀ ਥੀ ਔ ਸੰਤਹੁਕੇਮਿਲਨੇਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਕਾ ਸਤਹੁਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਨੇ ਕਾ ਪੂਰਬਕੇ ਕੋਈ ਉਤਮ ਸੰਸਕਾਰੋ ਕੇ ਵਸਸੇਪ੍ਰੇਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥਾ। ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਮੇ ਆਏ। ਪੁਨਾ। ਤਬ ਉਨੀਸੈ ੧੯੦੪ ਚਾਰ ਕੋ ਸੰਮਤ ਅਬੀ ਲਾਗਜੋ ਹੀ ਥੋ ਜੇਠ ਕੋ ਮਾਸ ਥੋ ਔ ਉਨੀਸੈ ਆਠਾਰਾਂ ਅਸੂ ਵਦੀ ਦਸਮੀ ਤਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਤੇ ਭਯੋ। ਕਿਤਨੇਕੁ ਸਮੇ ਪੀਛੇ ਬੀਚ ਮੈ ਵਿਘਨ ਕਾਤੀ ਕੁਸੰਗ ਹੋਜਾਤੋ ਭਯੋ ਤਿਸਕੁ ਸੰਗਕੇ ਕਾਰਨ ਸੇ ਜਿਸ ਵਖਰ ਕੋ ਸੌਕਸੇ ਲੇਨੇ ਆਏ ਥੇ ਉਸ ਵਖਰ ਸੇ ਸੂੰਨ ਰਹਜਾਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਉਸੀ ਵਖਰ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸਮੁਦ੍ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਾਸ ਸਾਢੇਪੰਦ੍ਰਾਂ ਬਰਸ ਰਹਕੇ ਭੀ ਸੰਖਸਮ ਖਾਲੀ ਰਹਜਾਣੇਕ ਹੇਤੁਸੇ ਅਤੀਵਸੋਕਹੋਤੋ ਭਯੋ। ਸੋਕ ਕੋ ਕਾਰਣ ਹੇ ਸਾਧੋ ਮਹਨੇ ਤੁਮਸੇ ਕਹਦੀਓ ਹੈ। ਅਬ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਥਾ ਸੁਣਹੁ ਤਿਸ ਮੂੱਰਛਾਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੋ ਭਯੋਇਸ ਰੂਪ ਸੇ ਜੋ ਆਗੇ ਕਹਨੋ ਹੈ ਏਕ ਗੇਰੂਆ ਭੁਰਾਵਾ ਰੰਗਕਾ ਬਸਤ੍ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਹੈ ਔਰ ਅਲਫ ਨਗ੍ਨਸਰੀਰਹੈ ਔਸਿੰਘਾਸਨਪਰਬੈਠੇਹੈ ਪੁਨਾਤਾਤਕਾਲਹੀ ਲੰਗੋਟ ਬੰਧ ਪਰਮਹੰਸ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁਆ। ਪੁਨਾ ਤਤਛਿੰਨ ਓਸੀ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੋ ਭਯੋ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਦਲ ਬਦਲ ਕਰਕੇ ਤਬਐਸੇਦਰਸਨ ਹੋਨੇਸੇਮੇਰੇਮਨਏਹਬਾਤਆਈਹੇ ਦੇਵ ਏਹਕਜਾ ਆਸਚਰਯਹੈ ਜੋ ਨ ਨਿਸਚਿਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਹੈ ਔ ਨ ਨਿਸਚਿਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਪਰਮ ਮਹੰਸ ਜੀ ਹੈ ਇਤਨੇਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਕੋ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੈ ਭਏ ਹੇ ਪੁਤ੍ ਤੂੰ ਓਦ੍ਮਤ ਆਜਸੇ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਮੰਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਹਮ ਤੁਮ ਕੂੰ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਤੇਰੇ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਕਰੈਂਗੇ ਇਤਨੇ ਮੈ ਮੂੱਰਛਾ ਜਬ ਛੂਟੀ ਤਬ ਚਿਤਕੋ ਚਟਪਟੀ ਸੀ ਲਾਗ ਗਈ। ਜੋ ਕਬ ਚੌਥੋ ਦਿਨ ਆਵੈ ਔ ਕਬ ਸੰਤ ਆਤਮਿਕ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਹਮਕੂ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਦਰਸਨ ਹੋਵੈਗ। ਜਬ ਚੌਥਾ ਦਿਨ ਹੁਆ ਤਬ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਆਏ ਏਕ ਮੂਰਤੀ ਮਾਤ੍ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਥੇ ਔ ਸੁਭਾਵ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਜੈਸਾ ਇਸਮੈ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ ਭੀ ਭੇਦ ਨਹੀ ਥਾ। ਬੋਲਨ ਚਲਨ ਬੈਠਨਾ ਉਠਨਾ ਆਦਿਕ ਜਰ ਭੀ ਫੇਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਸਥਾ। ਸੋਸ੍ਵਾਮੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਕਾ ਸਾਖਜਾਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੂਆ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਆ ਪੈ ਜਨਮਕੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕੋ ਕਹੂੰ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਚਿੰਤਾ ਮਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੈ। ਸ੍ਰੀਠ ਰ ਜੀਕੀ ਮਾਨੋ ਰੂਪ ਬਦਲਾਇਕੇ ਆਗਏ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਬਚਨ ਚਿਤਾਰ੨ ਕੇ ਦਰਸਨ ਸਾਖ ਜੀਵਾਗੁਤੇਰਾ। ਪੂਰਣ ਕਰਮ ਹੋਵੇ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਚਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀ ਹੋਗਯੋ ਔ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਜੀਕੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਆ ਕਰੇ ਪਰੰਤੂ ਠਾਕੁਰ ਜੀਕੀ ਮੂਰਤੀ ਹਮਾਰੇ ਮਨਸੇ ਭੂਲੇ ਨਹੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਪਰਮ ਉਦਾਸੀਨ ਹੀ ਰਹੇ। ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਚਾਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹੇ ਸਹਰਮੈ ਕ੍ਰਿਆਸਾਧਨੇ ਸੇ ਦਿਕ ਹੋਵੈਂ ਇਸ ਲੀਏਪਾਂਚਵੇਂ ਦਿਨ ਤਰਨਤਾ-ਰਣ ਜੀਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਔ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀਕੇ ਸਾਥਹੀ ਗਏ ਔ ਨੌਰੰਗਵਾਦ ਡੇਰੇ ਮੈ ਕਹ ਭੇਜਜਾ ਕੇ ਜਬ ਬਰਖਾ ਹੋਵੇ ਗੀ ਤਬ ਹਮ ਆਵੈਗੇ।ਤਰਨ-ਤਾਰਨ ਜੀਮੈ ਬੂੰਗੇ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤੇ ਭਾਈ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਪੁਜਾਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਕੋ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਜੀ ਕੋ ਪਾਠ ਸੁਣਾਯਾ ਕਰਤੋ ਥੋ। ਔ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸਾਰੀਕ੍ਰਿਯਾ ਸਾਧਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਸਿਧ ਆਸਨ ਲਗਾਇਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਥੇ ਔ ਭਾਈ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਪੁਜਾਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਾਠ ਸੁਣਾਯਾ ਕਰੇ ਔ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਸੁਣਿਆਕਰਤੇਥੇ ਪ੍ਰਸਾਦਕੇਸਮੇ ਤਕ ਪੈਂਤੀਸ ਯਾਂ ਚਾਬੀਸ ਪਤ੍ਰੇਕਾ ਇਤਨਾ ਪਾਠ ਹੋਜਾਤੋਥੋ ਰੋਜਹੀ। ਔ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜੀਤੇਹੀ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਚਿਠੀ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਚਿਠੀ ਲਿਖ ਭੇਜੀ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਲਵਪੁਰ ਮੇ ਹੋਕੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜੀਮੇ ਆਜ ਕਲ ਟਿਕੇ ਹੂਏ ਹੇ ਦੂਸਰਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਲੀਏ ਪਦਾਰਥ ਵਾਸਤੇ ਲਿਖਤੇ ਭਏ। ਦੋਵਾਰ ਚਿਠੀ ਪ੍ਰਥਮ ਲਿਖ ਚੁਕੇ ਥੇ ਉਨਕਾ ਉਤ੍ਰ ਅਬ ਆਯਾ ਨਹੀ ਥਾ ਜੋ ਫੇਰ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਚਿਠੀ ਲਿਖਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਬੋਲੇ ਭਾਈ ਜੀ ਕਜਾ ਕਰਤੋ ਹੈ। ਤਬ ਇਨੋਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੀ ਓਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚਿਠੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਚਿਠਯੋਂ ਕੀ ਬਾਤ ਰਹਣੇ ਦੇ ਚਿਠਯਾਂ ਲਿਖਨੇ ਸੇ ਕਜਾ ਬਨਤੇ ਹੈ ਦਿਨ ਰਹੈ ਗਏ ਹੈ ਥੋਰੇ ਸੇ ਜੇ ਕਰਣੋਹਈ ਤਬ ਆਪ ਜਾਈਕੇ ਸਰਦਾਰ ਸੇ ਕਹੋ। ਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਪਰ ਲਗਾਨੇ ਅਰਥ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਮੁਕਤਾ ਪਦਾ-ਰਥ ਹਈ ਤਬ ਭੰਡਾਰਾ ਗੁਰੂਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਮੈ ਕਰੀਏ ਔ ਜੋ ਧਨ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਸਮਾਨ ਸਤਾ ਹੀ ਹੈ ਤਬ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਸੁਧਾਸਰ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਜਹਾਪਰ ਮੌਕਾ ਦੇਖੈ ਤਹਾਂ ਪਰ ਕਰਜੇ। ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਇਹੁ ਬਚਨ ਸਭਕੇ ਪਸਿੰਦ ਆਗਏ। ਸਤਬਚਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਨਕੇ ਸੰਤ ਭਾਈ ਪਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਰਨਤਾਰਨ ਸੇ ਚਲਕੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਏ ਤਬ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸਾਥ ਚਲ ਦੇਤੋ ਭਯੋ ਥੋਰੋਸੋ ਦਿਨ ਬਾਕੀਥੋ ਜੋ ਛਤੇ ਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀ ਛਕਰੀ ਪਰੰਤੁਮਛਰਔਡਾਂਸਨੇ ਆਧੀਕ ਬਾਟ ਜਾਕੇ ਮੁਰੀਦਕਜੋ ਮੈ ਟਿਕਨੇ ਮੈ ਚਲਨੇ ੨ ਦਿਨ ਚਢਤੇਵੇ ਟਿਕਨੇ ਨ ਦੀਏਫਿਰਤਹਾਂਤੇ ਭੀ ਚਲਦੇਤੇਵ ਰਮੈ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ਮਥਾਟੇਕ ਕੇ ਕੁਮਰਾਂਵਾਲੇ ਸੈ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਵਨੇ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਿਤਸੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਯਗ ਕੋ ਸੰਦੇ ਸੋ ਸੁਨਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਆਦਿਕ ਛਕਾਇ ਕੇ ਅਗੇ ਪਾਂਚਸੌ ਰੁਪਯਕੀ ਚਿਠੀ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਲਿਖ ਦੇਤੋ ਭਯੋ ਔਏਹ ਭੀ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਮੁਝਕੋ ਕਿਸੀ ਤਰਹਕੋ ਕੁਛ ਫਰਕ ਨਹੀ ਹੈ ਹਜਾਰ ਤਕ ਮੇਰੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਸੰਤ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਯਾ ਲੈਕੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਵੇ ਪੰਜਸੌ ਰੁਪਯਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਮਥਾਟੇਕ ਕੇ ਸਭ ਸਮਾਚਾਰ ਬਤਾਇ ਦੀਆ । ਪੁਨਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਓਹੀ ਰੁਪਯਾ ਉਠਾਕੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਹਾਥਮੈ ਦੇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਏਹੁ ਰੁਪਯਾ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਕੀ ਮਿਰਜਾਦਾ ਕਹ ਪੂਛਲਵੋ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘਜੀ ਰੁਪਯਾ ਲੈਕੇ ਡੇਰੇ ਜਾਕੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਸਭਕਥਾ ਭੰਡਾਰੇਕੇ ਕਰਣੇਕੀ ਮਿਰਜਾਦਾ ਕਹ ਸੁਨਾਈ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਛੋਟਿਓਂਨੇ ਵੇ ਪੰਜਸੌਰੁਪਯਾ ਉਠਾ ਕੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਦੇਕੇ ਇਹ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤਰਣ ਤਾਰਣ ਯਾ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਅਥਵਾ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਏਹ ਰੁਪਯਾ ਲੈਜਾਉ ਪੁਨਾ ਤੀਨੋ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਜਹਾ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਹਾ ਆਪ ਭੰਡਾਰਾ ਕਰ ਲੇਵੋ ਔਇਥੇ ਨ ਕਰੋ ਕਾਹੇਤੇ ਏਕਤੋ ਮਹਾਕਠੋਰ ਔਦੰਚਾਈ ਲੂਟ ਮਾਰਮੈ ਬਡੋ ਹੁਸਜਾਰ ਏਹ ਦੇਸ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਇਤਨੇ ਪਦਾਰਥ ਸੇ ਕਜਾ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤੀਸਰਾਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਰਾਜ ਹੈ ਕੁਛ ਥੋਰੋਸ ਭੀਨਜੂਨ ਆਧਿਕ ਕਿਸੀਕੋ ਕਿ ਿਤਰਹ ਕੋ ਨਫੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਜਾਵੈ ਤਬ ਖੈਂਚਤੇ ਪਰੇ ਫਿਰੈਗੇ ਇਸਹੇਤੂ ਜ ਾਂ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਹਾ ਪਰ ਭੰਡਾਰਾ ਕਰ ਲੈਵੋ ਪਰੰਤੂ ਈਂਹਾਂ ਨ ਕਰੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਵੇ ਪੰਜਸੌ ਰੁਪਯਾ ਸੰਤਹੁਕੇ ਪਲੇ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਪਾਸਪਠਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਚ..ਨ ਸਮੇ ਪੁਨਾ ਰਿਖੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਹਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਦੇਣੀਕੇ ਹਮ ਬਰਖਾ ਪਰੇਗੀ ਤਬ ਆਵੈਗੇ ਏਹ ਬਚਨ ਆਪਨੇ ਕਹਜੋਥੇ ਸੋ ਅਬਤੋ ਬਰਖਾ ਭੀ ਪਰਗਈ ਹੈ ਅਬ ਆਪ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਦੀਜੀਏ ਏਹੁ ਸਾਰੀ ਕਥਾ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਆਇਕੇ ਨਿਵੇਦਨ ਕਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਈ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਆਪ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਚਲਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਉਠਖੜੇ ਹੂਏ ਸਿਖ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੇਨੇ ਗਯਾ ਪੈਰਿਸਕੋ ਭੀ ਨਹੀ ਉਡੀਕਜਾ ਔਜੂਤਾ ਭੀ ਨਹੀ ਪਹਰਯੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰ ਰ ਜੀਕ ਚਲਦੇਤੇ ਭਏ ਸੰਤਹਨੇ ਪੂਛਜੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਨੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਜੂਤਾ ਕਿ ਦ ਸਨ ਪਹਰਯੋ ਹੈ ਤਬ ਏਹ ਉਤਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਹਮ ਚਤੁਰ ਮਾਸੇਮੈ ਪਾਵਹ ਮੇ ਪਨਹੀਨ ਕੀ ਪਹਰਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਆਏਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਸੇ ਮਿਲਕੇ ਏਹੁ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕਿਊ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਈਹਾਂ ਤੂੰ ਭੰਡਾਰਾ ਕਿਉ ਨਹੀ ਹੋਣੇ ਦੇਤਾ ਤੇਰੋ ਕਜਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਤਬ ਰਿਖੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਜੋਂ ਕੇਜੀ ਨਾਤੋ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਆਗਯਾ ਕਾਰੀ ਹੈ ੧ ਦੂਸਰੋ ਇਤਨੋ ਪਦਾਰਥ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤੀਸ੍ਰੋ ਮਾਝੇਕੇ ਲੋਕ ਬਡੇ ਕਠੋਰ ਹੈਨ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਣ ਗਰੀਬੋ ਕੋ ਨਹੀ ਮਾਨਨੇ ਵਾਲ਼ੇ ਹੈ ਇਨਸੇ ਹਮਕੋ ਡਰ ਆਵਤੋ ਹੈ ਚੌਥੇ ਜੇ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਮੁਦਾਇ ਮੈ ਖਰਾਬੋ ਹੋਗਯੋ ਤਬ ਖੈਚਾ ਖੈਚੀ ਹਮਕੋ ਪਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਇਤਜਾ ਦਿ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਿਘਨ ਹੈ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕੀ ਔਰਤ ਹੀ ਲੈਗਯੋ ਯਾ ਦ੍ਰਬਜ ਹੀ ਚੁਰਾਇਕੇ ਲੈਗਯੋ ਤਬ ਭੀ ਖਰਾਬੀ ਹੀ ਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕ ਵਿਘਨੋ ਸੇ ਹਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਡਰਤੇ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਕਹਦੀਓ ਹੈ ਕੇ ਔਰ ਕਹੂੰ ਯਗ ਕਰਲੇਵਹੁ। ਭਯ ਸੇ ਬਜਾਕੁਲ ਇਤਯਾਦਿਕ ਬਚਨ ਰਿਖੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਕੇ ਵਾਹਜੀ ਵਾਹ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਾਬਾ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਗਾਦੀ ਪੈ ਬੈਠਕੇ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹੇ ਜਿਨੋਨੇ ਤੋਪਾਂਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠਕੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰਕੋ ਤੂੰਬੇ ਵਤ ਉਡਾਇਕੇ ਸੀ ਨਹੀ ਕੀ ਹੈ ਔ ਪ੍ਰਾਣੋ ਵਤ ਪਜਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਜਣ ਤੋਪੋਕੇ ਗੋਲਜੋ ਸੇ ਉਡਤੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈ ਔ ਜਿਨਹੁਨੈ ਸੀ ਨਹੀ ਕਰੀ ਹੈ। ਐ ਲਾਖੋ ਕਰੋਰੋ ਰੁਪੈਕੋ ਡੇਰੋ ਜਿਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਲੂਟਿਓ ਗਯੋ ਔ ਤਿਸ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਦਰਿਦ੍ਰਵਤ ਜਾਨਕੇ ਜਿਨਹੁਨੇ ਸੀ ਨਹੀ ਕਰੀ ਹੈ ਐਸੇ ਸੂਰਬੀਰ ਬਾਬਾ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਗਾਦੀ ਪੈ ਬੈਠਕੇ ਤੇ ਕਾਯਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਕਾਇਰੋ ਜੈਸੀ ਦੀਨ ਡਰਾਕੁਲ ਬਾਣੀ ਬੋਲਤੋ ਹੈ ਜੋ ਤੂੰ ਕਹਤੋ ਹੈ ਕੇ ਮੇਰੋ ਆਗਯਾ ਕਾਰੀ ਕਈ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਏਹੁ ਜਿਤਨੇ ਖੜੇ ਹੈ ਸਭ ਤੇਰੇ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਤੂੰ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਡਰ ਬਤਾਵਤੋ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਤੂੰ ਮਤ ਡਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੀ ਕਸੂਰ ਪੁਰ ਪਕੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕੋਈ ਸਰਕ ਰੀਆਦਮੀਆਵੇਗੋ ਯਾ ਖੁਦ ਆਪ ਹਾਕਮ ਆਵੈਗੋ ਤਬ ਹਮਕੂੰ ਆਗੇ ਕਰ ਦੇਈਓ ਹਮ ਹਾਕਮ ਕੋ ਉਤ੍ਰ ਦੇਵੇਗੇ ਤੂੰ ਮਤ ਡਰ ਔਰ ਜੋ ਤੂੰ ਕਹਤੋ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਗਦੜੀਆਂ ਘਾਇਕੇ ਹਮਸੇ ਬੈ
ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਹਮਨੇ ਕਹਜੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਂ
ਪੁਨਾ ਗੋਦੜਜੇਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਕੁਛ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾ
ਹਮਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇਹਾ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਸ੍ਰੀ ੨
ਗੋਦੜਜੇਨੇ ਕਹਜੋ ਕੈ ਕਿਸੀ ਸਾਹੁਕਾ
ਸਾਹੂਕਾਰ ਆਪਕੇਬਹੁਤਸੇ ਵਾਕਬ ਹੈਂ
ਤੁਮ ਭੰਡਾਰਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ
ਤਬ ਕਰੈਂਗੇ ਕਿਉ ਨਹੀਂਕਰੈਗੇ
ਰਥ ਜੋੜਜਾ ਹੂਆ ਜਮਾ ਹੈ ਤਬ
ਕੋ ਨਾਮ ਬਹੁਤਸਾ ਜਮਾ ਹੈ ਪੁਨਾ
ਪਕੜ ਲੈਵੋ ਤਬ ਹਮਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ
ਕੋਈਸਾਹੂਕਾਰ ਵਾਕਬਨਹੀਹੈ ਆਪ
ਕਿਸੀ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕੀ ਬਾਹ ਪਕੜਾਇ ਦਵਹੂ ਜਿਤਨੇ ਰੁਪੈ ਖਰਚ ਆਵੇਗੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੇ
ਪੀਛੇ ਹਮ ਸਣੇ ਬਯਾਜ ਦੇਦੈਵੈ ਗੇ। ਪੁਨਾ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਕੁਛ ਕੋਈ
ਮਕਾਨ ਜਿਮੀਨ ਆਦਿਕ ਅਪਨੀ ਮਲਕੀਤ ਜਾਦਾਦ ਭੀ ਰਖਤੇ ਹੋ ਤਬ ਹਮਨੇ
ਕਹਯੋਕੇ ਹਾਂ। ਰਖਤੇ ਹਾਂ ਕਯਾ। ਹਮਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਨਾਮ ਰੂਪ
ਜਦਾਦਕੀ ਮਲਕੀਤ ਰਖਤੇ ਹੈ ਤਬ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇਕਹਜੋ ਕੇ ਬਿਣਾ ਜਾਦਾਦ ਸੇ ਕੋਈ
ਸਾਹੁਕਾਰ ਬਾਹ ਨਹੀ ਪਕਰਤੋ ਹੈ ਤੁਮਾਰੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਬਨਨੋ ਹੈ। ਤਬ ਹਮਨੇ
ਕਹਯੋ ਕੇ ਤੁਮਾਰੋ ਹੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਨਨੋ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਭੁਜਾ ਤੋ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀਨੇ ਆਪ
ਪਕੜੀ ਹੂਈ ਹੈ ਜੋ ਭਗਵੰਤ ਸਾਹੋਕੋ ਹੈ ਔ ਬਾਦਸਾਹੋਕਾ ਭੀ ਬਾਦਸਾਹੁਹੈ
ਜੈਸੇ ਕਬੀਰਜੀ ਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈ ਆਪ ਕਬੀਰ ਜੀਕੋ ਰੂਪ ਧਾਰਕੈ ਸਰਬ ਕੋਜਬੇਸ੍ਰ
ਭੋਜਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਥੇ ਤਬ ਕਬੀਰਜੀ ਇਨ ਸੰਤਨ ਸੇ ਅਧਿਕ ਭਗਵੰਤ ਸੇ ਕੁਛ ਬਡੋ
ਸਮੀਪੀਸਾਕ ਤੋ ਨਹੀ ਰਖਤੋ ਥੋ ਜਿਸ ਕਰਕੈ ਕਬੀਰਜੀਕੀ ਲਜਾ ਸਗੁਨ ਰੂਪ
ਧਾਰਕੇ ਰਖਤੇ ਭਏ। ਤੈਸੇ ਈਂਹਾਂ ਭੀ ਆਪਹੀ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਧਾਰਕੈ ਆਵੇ ਗੇ ਔਸਭਕੇ
ਮਨਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰੇਗੇ ਆਪਭੀ ਤੋ ਬੀਚਹੀ ਹੋਵੇਗੋ ਚਲਕੇ ਦੇਖਲਵਗੇ
ਇਸ ਕੋਤਕ ਕੋ ਏਹੁ ਹਮਾਰੋ ਔ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਸੰਬਾਦ ਲਵਪੁਰ ਮੇ ਕਾਕਾ ਗਿਰਕੇ
ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਹੂਆ ਥਾ। ਸੋ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਗੋਦੜਜੇਨੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੇ ਜਾਇਕੇ ਜੈਸੇ ਕਰਛ
ਪੈੜੇਹੈ ਲਾਇਥੇਵੇ ਆਂਗੋਲਿਖੈਗੋ।ਇਧ੍ ਸ੍ਰੀਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬਸਿੰਘ ਰਸੂਲ ਪੁਰੀਆ
ਸੁਧਾਸਰਕੋ ਦੋਨੋ ਜਾਤੇਭਏ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਪੰਡਿਤਰਾਜਸ੍ਰੀਸੇਵਾਸਿੰਘਕੋਸਾਥਲੈਕੇਡਿਪਟੀ
ਕਮਿਸਨਰਸਾਹਿਬਕੇ ਮਹਕਮੇ ਦਰਖਾਤ ਦੇ ਦੇਤੇਭਏ।ਕੇਨੋਂਰੰਗਾਬਾਦ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ
ਭੰਡਾਰੋ ਹੈ ਉਹਾਂ ਮੇਲਾ ਬਹੁਤ ਸੋ ਹੋ ਜਾਇਗੋ ਕਿਸੀ ਕਾ ਕੁਛ ਨੁਕਸਾਨ ਵਗੈਰਾ ਨ
ਹੋਵੈ ਇਸ ਲੀਏ ਸਰਕਾਰ ਸੇ ਮਦਤ ਵਾਸਤੇ ਇਤਲਾਦਿਤੀਹੈ ਜਿਸ ਵੇਲੇਦਰਖਾਸਤ
ਦਿਤੀ ਥੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸਨਰ ਕੀ ਸਲਾਹ ਏਕ ਬਡੋ ਭਲੋ ਲੋਕ
ਕਸਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤ ਬੈਠੋ ਥੋ। ਉਸਨੇ ਮਨਜੂਰ ਕਰਕੈ ਅਪਨੇ ਦਸਖਤ ਕਰਤੇ ਅਪਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੇ ਦ੍ਰਬਯ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਭੰਡਾਰੇ ਕੇ ਸੋ ਤੂੰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਕੇਤਮਾਸੋ ਦੇਖਤੋ ਰਹੋ ਈਹਾਂ ਸਾਖਜਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨੂ ਭਗ ਮੰਨ ਪੂਰਨਾ ਆਵੇਗੀ ਸਮਾਨ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਹਸਤਕੋ ਕਾਰਯ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤ ਹੈ ਕੇ ਐਸੇ ੨ ਕਾਰਯੋਮੈ ਪੂਰਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਆਪ ਆਇ ਖੜੇ ਹੋਤੇ ਤੋ ਸਾਖਜਾਤ ਵਿਸਨੂ ਰੂਪ ਸਤ ਪੁਰੁਖ ਹੋਕੇ ਕਾਰਜ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇਕਬੀਰ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਕਾਰਜ ਆਪ ਖਲੋਆ ਹਰਿ ਕਮ ਕਰਾਵਨ ਆਇਆ ਰਾਮ ॥ ਅ ਵੰਤ ਜੀ ਆਇ ਖੜੇ ਹੂਏ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਦੋਖਯੋ ਕੋ ਮੁਖਕਾਰੋ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਖੂਬ ਭੰਡਾਰੇ ਕੇ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਕਰਤੇ ਭਏ ਥੇ ਤੈਸੇ ਈਹਾਂ ਭੀ ਹੋਵੇਗੋ ਈਹਾਂ ਤੋ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪੂਰੀ ਲਾਡੂ ਆਦਿਕ ਕੁਤਜੋਂ ਨੇ ਭੀ ਕਬੂਲ ਨਹੀ ਕਰਣੇ ਹੈ ਸਭੀ ਹਾਥ ਮੀਜ ਮੀਜ ਕੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਗੇ ਔਰ ਕਹੇਗੇ ਯੇ ਥਾ ਕਜਾ ਔਰ ਹੋਇ ਕਜਾ ਗਯੋ ਹੈ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕੋ ਪਤੋ ਹੀ ਨ ਲਾਗੇਗੋ ॥ ਜਿਤਨੋ ਮਰਜੀ ਆਵੇ ਉਤਨੇ ਖੁਹਲੇ ਦਿਲਸੇ ਬਾਂਟਤੇ ਜਾਵਹੁ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰੋ ਰਹੇਗੋ ਤੋਟ ਨ ਆਵੇਗੀ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਕਾਰਜ ਆਪ ਖਲੋਆ ਹਰਿ ਕਮਕਰਾਵਨਾ ਆਇਆਰਾਮ ਤੂੰ ਕਿਸੀ ਬਾਤਕੋ ਭੈ ਮਤ ਕਰੈ ਔ ਏਹਤੋ ਸਰਬਥਾ ਅਯੁਕ੍ਤ ਵਾਰਤਾ ਹੈ ਭੈਯੁਕ੍ਤ ਵਚਨੋ ਕੀ ਨਾ ਤੋ ਤੁਮਾਰੇ ਪਲੇਸੇ ਕੁਛ ਖਰਚ ਹੋਣੋ ਹੈ ਔ ਨਾ ਤੁਮਕੂੰ ਕੁਛ ਖੇਦਹੋਣੋ ਹੈ ਪ੍ਰਤਜੁਤ ਤੁਮਾਰੀ ਇਸ ਯਗ ਕਰਕੇ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਨਾ ਹੋਗੀ ਔ ਤੁਮਾਰੋ ਰੋਜੋ ਭੀ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਇਗੋ ਏਹੁ ਕਿਸੀ ਸਾਮਾਨ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਕਾਰਯ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਾਖਜਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਕਾਰਯ ਹੈ ਇਸਮੈ ਸਕ ਨਹੀ ਹੈ। ਔ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਓਰਸੇ ਭੀ ਤੁਮ ਭੈ ਮਤ ਕਰੋ ਵੇ ਬੰਦੋ ਬਸਤ ਹਮ ਆਪਹੀ ਕਰਲੇਵੈਗੇ। ਐਸੇ੨ ਵਿਸ੍ਵਾਸਕੇ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਵਿਸਵਸ੍ਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਬਚ ਨ ਕੀਆ ਕੇ ਦਿਨ ਅਬ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋਰੇ ਰਹੇ ਹੈ ਤੁਮ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਯਗਕੀ ਤਜਾਰੀ ਕਰੋ ਜਿਸਕੇ ਊਪਰਅਧ ਸੇਰੀ ਰੋਟੀ ਸਤਰ ਅਸੀ ਪਰਜਾਵੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਵੇਲੇ ਕੀ ਵਡੀ ਲੋਹ ਤੇ ਚੌਂਕੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਖਣੇ ਵਾਲੀ ਦੋਨੋ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਧੂਪ ਦੀਪ ਦੇਕੇ ਲੋਹਕੇ ਚੁਹਲੇ ਬਨਾਇਕੇ ਉਪਰ ਤਿਸਕੇ ਜੜਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਪਕਾਨੇ ਲਾਗਪਰੇ ਔ ਸਵਾ ਮਣਕਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਯਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਇਕੇ ਯਗਕਾ ਅਰੰਭ ਕਰਦੀਆ। ਔ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰਪਯਾ ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੀਆ ਥਾ ਓਸਕੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪਯਕੇ ਚਣੇ ਖਰੀਦਕੇ ਦਾਲ ਬਨਵਾਇਲਈ ਲੋਕਨਗਰੇਕੇ ਹਾਸੀ ਕਰੈ ਕਜਾ ਕਹੈ ਕੇ ਯੇ ਸਾਧੂ ਕਯਾ ਕਰਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ਕਜਾ ਏ ਲੋਕੋਕੂੰ ਇਨ ਚਨਜੋਕੀ ਦਾਲਕੀ ਮੁਠੀ੨ ਦੇਵੈਗੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਕੇ ਲੋਕ ਤਥਾ ਔਰ ਲੋਕ ਭੀ ਹਾਸੀ ਕੀਆ ਕਰੈ। ਈਂਹਾਂ ਲਵਪੁਰ ਮੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੋ ਛੋਟੇ ਅੰਗਰੇਜ ਪਾਸ ਦਰਖਾਸ ਭੇਜ ਦਾ
ਹੀ ਠਾਣੇ ਕੀ ਓਰ ਲਿਖਦੀਓ ਕੇ ਜਿਤਨੇ
ਸੋ ਸੋ ਸਵਾ ਸੈ ਸਿਪਾਹੀ ਪੁਲਸ ਕੋ ਲੈਕੇ ਠਾ
ਉਤਰਿਆ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਬਾਗ ਮੈ ਡੇਰੇ ਥੇ ਸ
ਮੈਦਾਨ ਸੋਹੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਦਿਨ ਪੜੀ ਰਹੈਂ ॥
ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਜਾ ਔ ਪੁਰੁਖ ਕਜਾ ਸਭੀ
ਦੇਸਾਂਤਰ ਕੇ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਮਹਾਤਮਾ
ਨਿਹੰਗ ਸ੍ਵੇਤਵਸਤ੍ਰਧਾਰੀ ਖਟ ਦਰਸਨ ... ਭੇਖ ਧਾਰੀ ਸੰਤਜਨ ਆਵਤੇ ਭਏ ਔ
ਗ੍ਰਹਸਥ ਲੋਕ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਵਤੇ ਭਏ। ਸਵਾਮਣ ਪਕੇਕਾ ਰੋਜ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਹੋਤੇ ਥੇ ਆਠੋਜਾਮ ਅੰਨ ਵਰਤੋ ਰਹੇ ਤੀਨ ਲੋਹਾਂ ਤਪਤਜਾ ਰਹੈ ਰਾਤ ਦਿਨ ਆਠੋ
ਪਹਰ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਸੇ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇਕੇ ਮਹੰਤ ਭਾਈ
ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਾਰੇ ਨਿਰਮਲੇ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਪੰਡਿਤ ਡੇਰਜੋਂ ਵਾਲੇ ਕਜਾ
ਔ ਵਿਰਕਤ ਕਜਾ ਸਭੀ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਤਥਾ ਪੰਡਿਤ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ
ਉਦਾਸੀਨ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਮੂਹ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਅਡਣ ਸਾਹਜੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਤਥਾ
ਸੇਵਾ ਪੰਥੀ ਮਹੰਤ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ... ਨਕੇਸੇ ਮਹੰਤ ਨਥਾਸਿੰਘ ਜੀ
ਮਹੰਤ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹੰਤ ਫਤੇਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੈ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਮੂਹਆਵਤੇ
ਭਏ ਤਥਾ ਲੰਮਜਾਂ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਗਾਂਧਾਸਿੰਘ ਮੋਤੀਰਾਮ ਬੁਚੇ ਕੇ ਮਹੰਤ ਔਰ ਅਨੇਕ
ਮਹੰਤ ਸੰਤ ਡੇਰੇ ਦਾਰ ਵਰਕਤ ਭਿੰਨ ੨ ਦੇਸਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਤਥਾ ਮੁਕਤਸਰ ਦਮ
ਦਮੇ ਸੇ ਮਾਲਵੇ ਦੇਸ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਮੁਦਾਯ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਤਥਾ ਪਿਸੌਰ ਪੋਠਵਾਰ
ਧ ੀ ਦੇਸ ਸੇ ਤਥਾ ਔਰ ੨ ਦੇਸਹੁ ਸੰਤੋ ਕੇ ਸਮੂਹ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਪੰਡਿਤ ਸੇਵਾ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਟੀਕਾ ਸ੍ਰੀ ਜਪਜੀ ਕਾ ਸੰਤ ਨਿਰਮਲੇ ਸ੍ਰੀ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕ੍ਰਿਤ
ਤਿਸਕੀ ਕਥਾ ਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਕਰਤੇਥੇ। ਏਕਤੋ ਇਨਕੋ ਸਰੂਪ ਬਡੋ ਸੁਦਰ ਦੂਸਰੇ
ਸੁਭਾਵ ਭੀ ਇਨ ਪੰਡਿਤ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਬਹੁਤ ਆਛੋ ਥੋ ਸਭ ਸੇ ਮਿਲੌਨੀਵਾਰੋ
ਸੁਭਾਵ ਤੀਜੇ ਬਡੇ ਸਹਨ ਸੀਲ ਖਿਮਾਵਾਨ ਇਨਕੋ ਸੁਭਾਵ ਥੋ ਚੌਥੇ ਇਨਕੀ ਬਾਨੀ
ਬਡੀ ਮੀਠੀ ਰਸੀਲੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਯਾਂ ਤੇ ਬਡੇ ਸਭਾ ਰੰਜਨ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥
ਔਪੰਡਤ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਭਾਮੈ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਅਖਰੋ ਕੇ ਸੁਧ ਉਚਾਰਣ
ਕੀ ਬਡੀ ਸਫਰਤੀਹੋਤੀ ਭਾਈ ਮੇਰੋ ਸਰੀਰ ਦੁਰਬ ਸਮੈ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਪੰਡਿਤ ਸੇਵਾਸਿੰਘ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੀ ਸੇ ਪਛਤੋ ਭੀ ਰਹਜੋ ਹੈ ਨਕੇ ਗੁਨਹੁ ਕਾ ਮੁਝਕੂੰ ਗਜਾਨ ਹੈ॥ ਭਾਈ
ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਚੌਦੜਜੇ ਨੇ ਪਰ ਬਾਗਮੈ ਕਥਾ ਕਰਾਈਚੀ। ਔ ਸੰਤ ਬਹਾਲ
ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਘੀ ਮੰਡੀ ਨੇ ਪੰਡਿਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਕਥਾ
ਕਰਵਾਈ ਥੀ ਰਾਮਤੀਰਥ ਪਸੌਰ ਭੀ ਇਨ ਕੀ ਕਥਾ ਹੁਈ
ਥੀ ਜਹਾ ੨ ਇਨੋ ਨੇ ਕਰੀ ਬੜੇ ਯਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਅਬ
ਈਹਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਾਗ ਮੈ ਹ. ਕੇ ਸਮੇ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਸੋਤਜੋਂ ਕੋ ਮੰਤੋ
ਕੋ ਸਮੁਦਾਯ ਹੋਜਾਤੋ ਥੋ॥ ਏਕ ਬਡੋ ਸਾਤਕੀ ਮੇਲਾ ਹੋਤੋ ਭਯੋ॥
ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨ ਅਗਲਾ ...ਲਾ ਮਿਲਾਇਕੇ ੧ ਏਕ ਹਜਾਰ ਬਿਸ਼ਨ
ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੀਨ ਹਜਾਰ ਭਾਈ ਸੰਤਸਿੰਘ ਪਸਾਰੀ ਨੇਤਬਾਭਾਈਜੀਤਸਿੰਘਪੁਲਵਾਲੇ ਨੇ
ਔ ਡੇਰੇ ਵਾਲਜੋਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸੋ ਰੁਪਾਯਾ ਦੀਆ ਮਾਈ ਦਾਮੋਦਰਦਾਸ ਤੇ ਬੀਬੀ ਲਛਮਣ
ਕੌਰ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀ ਰਿਖੀ ਨਥਾਸਿੰਘਜੀ ਸੰਤਫਤੇਸਿੰਘਜੀ ਰਿਖੀ ਸੰਤਸਿੰਘਜੀ
ਰਿਖੀ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਪੰਡਿਤ ਸੇਵਾਸਿੰਜੀ ਮੇ ਆਦਿ ਦੈਕੇ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁਨੇ ਯਥਾਸਕ੍ਰੀ
ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਦੀਏ ਔ ਅਹਮਦਾਵਾਲੇ ਕਬੀਰ ਕਰਮਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਬਡੀ ਦ੍ਰਬ੍ਯ
ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਯਗ੍ਯ ਮੈ ਹਾਜਰ ਸਟੇ ਪਰੀ
ਵਾਤ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਔ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਸੇ ਘ੍ਰਿਤ ਕੇ ਕੁਪਜੋਂ ਕੇ ਲਾਦੇ ਹੁਏ ਗਾਡੇ
ਖੰਡਕੇ ਛਕੜੇ ਆਟੇਕੇ ਔਰ ਸਰਬ ਸੌਜਕੈ ਭਰੇ ਹੁਏ ਗਾਡੇਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ
ਕਹੂੰ ਸੇ ਚਾਵਲੋਂ ਕੇ ਕਹੂੰ ਦਾਲ ਭਾਜੀ ਕੇ ਲਾਦੇ ਗਾਡੇ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਹਮ ਕੋਂ
ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਪਰਾ ਜੋ ਕੌਨ ਭੇਜਤੋ ਹੈ ਔ ਕੌਨ ਲਜਾ ਤੋ ਹੈ ਏਕਸ ਬਿਨ ਮੈ ਅਵਰ ਨ
ਕੋਈ॥ ਬਾਰਾ ਹਲਵਾਈ ਸੁਧਾਸਰ ਮੇ ਸੇ ਦਿਹਾੜੀ.ਪਰ ਨੌਕਰ ਕਰਕੇ ਮੰਗਵਾਏ ਥੇ
ਔਲਾਡੂ ਖਾਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪੰਚਾਸ ਉਨ ਹਲਵਾਯੋਂ ਕੇ ਤਾਬਜਾ ਮੈ ਕਰ ਦੀਏ ਏਕ ਪਛ
ਭਰਮੋਦਕ ਖਨਤੇ ਰਹੇ ਰਾਤ ਦਿਨ ਮੈ ਪਾ ਪਕੇ ਕਾ ਏਕ ਸੇਰ ਪਕੇ ਕੇ ਚਾਰ ਲਾਡੂ ਬਨਤੈ
ਭਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਕੇ ਬਾਗ ਮੈ ਸਭੀ ਕੋ ਨੰਦਨ ਬਨਕੋ ਸੋਸੰਭ੍ਰਮ ਹੋਤੋ
ਭਯੋ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਬਾਗਹੈ ਕੇ ਨੰਦਨ ਬਨਹੈ ਏਕ ਓਰ ਕੋਕਿਲਾ ਸਾਰਿਕਾ ਮੈਨਾ
ਮਯੂਰ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇ ਪਤਜੋਂ ਕੀ ਕੁੰਜੋਂਮੈ ਬੈਠ ਬੈਠਕੇ ਆਪੋਅਪਨੀ ਸੁੰਦਰ
ਬੋਲੀ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੈ। ਏਕ ਓਰ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀਯਾਂ ਕੋਕਿਲਾਸਮਬੋਲੀਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ
ਕੇ ਸਬਦ ਬ੍ਰਿਛੋਂਹੁਕੇ ਨੀਚੇ ਬੈਠਕੇ ਗਾਇਰਹੀ ਹੈ ਏਕ ਓਰ ਰਾਗੀ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਗੰਧਰਬੋ
ਕੇ ਸਮਾਨ ਰਾਗਮੈ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਬਦ ਹੀ ਗਾਇ ਰਹੇ ਹੈ। ਏਕ ਓਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਤਜਨ ਬਾਗਮੈ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇ ਨੀਚੇ ਕਹੁੰ ਕਹੁੰ ਵੈ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਕਹੁੰ
ਕਹੁੰ ਪੰਡਿਤ ਲੋਕ ਵੇਦਾਂਤ ਨਜਾਯ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੇ ਅਰਸ ਪਰ ਸਾਸਤ੍ਰਾਰਥ ਹੀ
ਕਰਰਹੇਹੈਂ ਕਹੁੰ ਜੋਟੀਆਂ ਕੇ ਸਬਦ ਹੀ ਗਾ
ਕਹੁੰ ਕਵਿ ਗੁਣੀ ਜਨ ਸੁੰਦਰ , ਬੈਸ ਕਰਕੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਕਹੁੰ
ਬੀਣਾ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਮੁਰੰਗ ਸੰਖ ਆਦਿਕ ਜੀ ਹੈ ਜਿਸ ਛਿਨ ਪਿਤ੍ ਪਛਕੀ
ਦਸਮੀ ਕੋ ਦਿਨ ਆਯੋ ਤਬ ਸਭ ਲਾਲੂ ਦਾਨ ਪੂਰੀ ਕੋ ਕੋਠੋ ਔ ਪ੍ਰਸਾਦਜੋਂ
ਕੇ ਕੋਠੇ ਭਰਕੇ ਤਜਾਰ ਕਰ ਲੀਏ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇਸਾਥ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ
ਔਦਤ੍ਰਜਾ ਤੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਗੰਗਾਰਾਮ ਕੇ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰ ਮੈ
ਆਏ ਥੇ ਦੇਵਾਸਿੰਘ ਬਾਹਰ ਬਟਕੇ ਨੀਚੇ ਕਚੇ ਤਲਾਵਕੇ ਤਟ ਪਰ ਉਤ੍ਰਯਾ ਥਾ ਔ
ਪਹਲੇ ੨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਹੀ ਡੇਰੈ ਛਕਤਾ ਥਾ ਕਹਤੋ ਥੋ ਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪਵਿਤ੍ ਤਾ ਨਹੀ ਹੈ
ਤੁਮਾਰਾ ਭ੍ਰਸ੍ਟਾਚਾਰ ਹੈ ਤੁਮ ਭ੍ਰਸ੍ਟੋ ਔ ਪਿਡਮੈ ਸੇ ਰੋਟੀ ਮੰਗਵਾਕੇ ਖਾਤੋ ਥੋ ਕਈ ਦਿਨ
ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬੀਤਗਏ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਬਡੇ ਕ੍ਰੋਧ ਸੇ ਪੂਰਨ ਹੁਆ ੨ ਪੰਕ੍ਤਿ ਲਾਗਨੇ
ਕੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਸ੍ਤੁ ਤਜਾਰੀ ਥੀ ਜੋ ਜਿਸ ਖਾਟਪਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ਔ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੈਠੇ ਥੇ ਕ੍ਰੋਧ ਸੇ
ਭਰਆਹੁਦੋਨੋਂਕੇਮਧਮੋਆਦਿ ਬੈਠਜੋ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਗੋਦੜੀਓ ਭੀ ਭੰਡਾਰੇ ਕੇ ਮੌਕੇ ਪਰ
ਗਯੋ ਥੋ ਤਿਸ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਮੈ ਤੁਮਾਰੀ ਪੰਕਤੀ ਮੈ ਬੈਠਕੇ ਤਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵੋਗੋ ਜੋ
ਮੇਰੇ ਕਹੇਸੇ ਸ੍ਰਚ ਪਵਿਤ੍ਰਾਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰੋਗੋ ਮੇਰੀਆਂ ਤੀਨ ਬਾਤੈ ਮਾਨੋਗੋ ਤੋ ਤੁਮਾਰੀ
ਪੰਗਤ ਮੇ ਬੈਠਕੇ ਤਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵੋਗੇ ਜੋ ਨ ਮਾਨੋਗੋ ਤਬ ਨਹੀ ਪਾਵੋਗੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ
ਔ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਦਿਕਸੈਤਹੁਨੇਕਹਯੋਕੇਕਿਸਚਾਲਕੀ ਸ੍ਰਚਪਵਿਤ੍ਰਤਾਚਾਹੀਏ
ਤਬ ਦੇਵਾਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯੋ ਏਕਤੋ ਗਾਗਰੋ ਸੇ ਲੰਗਰ ਕਾ ਪਾਨੀ ਭਰਯੋ ਜਾਵੇ ਦੂਸਰੋ
ਮਾਈ ਜਾਮੇਕਾਸਰੀਰ ਲੰਗਰ ਸੈ ਨ ਵੜੇ ਤੀਸਰਾ ਅਠੀ ਪਹਰੀ ਏਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਵਰਤਜਾ ਕਰੇ ਏਕਵਾਰ ਏਕਠੀ ਹੀ ਪੰਕਤੀ ਲਗਾਯਾ ਕਰੇ ਤਬ ਸੰਤੋਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ
ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਏਹ ਤੀਨੋ ਬਾਤੈ ਤੇਰੀਆ ਨ ਮਨਜੂਰ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋਸੌ ਪਚਾਸ ਆਦਮੀ
ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੋਵ ਤਬ ਗਾਗਰੋਂ ਸੇ ਲੰਗਰ ਕੋ ਪਾਨੀ ਭਰਯੋ ਜਾਵੇ ਏਹੁ ਹਜਾਰੋਂ ਦਰ
ਹਜਾਰੋਂ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੁਆ ਈਂਹਾ ਚਲਤੇ ਹੁਏ ਖ੍ਰਹਸੇ ਭੀ ਬਰਸਰ ਆਵਨੋ
ਮੁਸਕਲ ਹੈ ਗਾਗਰੋਂ ਸੇ ਈਂਹਾਂ ਕਯਾ ਬਨਤੋ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਬਡੀ ਸ੍ਧਾਵਤੀ ਮਾਈਲੋਕ
ਸਦਾ ਸੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈ ਸੇਵਾ ਕਰਤੀਆ ਚਲੀ ਆਈ ਹੈ ਆਜ ਉਨ ਕੋ ਕੈਸੇ
ਹਮ ਅਲਗ ਕਰਦੇਵੈ ਦੂਸਰਾ ਮਾਈਲੋਕ ਬਿਨਾ ਭੰਡਾਰੇਕਾ ਕਾਮ ਭੀ ਨਹੀ ਚਲ
ਸਕਤੋ ਹੈ ਜੇ ਏਕਵਾਹ ਅਠੀ ਪਹਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤੇ ਤਬ ਔਨਸੀ ਮੰਗਤ ਕਾਨੀ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਥਵਾ ਤੀਸਕੇ ਪਹਰ ਯਾ ਈ ਬਾਲ ਬਚੇ ਉਨਕੇ ਸਾਥ ਹੂਏ ਅਬ ਵੋ ਅੰਨਸੇ ਬਿਨਾ ਭੂਖੇ ਰਹੇ ਗੇ ਵਿਕਸਕੇ ਜਿਮੇ ਹੋਗਾ ਉਨਕੇ ਭਾਣੇ ਯਗ ਤੋ ਨ ਹੂਆ। ਅਠੀ ਪਹਰੀ ਨ ਹੋ ਜੋ ਘੜੀ ਭਰ ਭੀ ਨਾਗਾ ਨ ਪਵੇ ਕਿੰਤੂ ਅਠ ਪਹਰ ਹੀ ਅੰਨ ਵਰ ਮਾਨ ਲੇਵੋਗੇ ਆਠ ਪਹਰਮੈ ਏਕ ਵਾਰ ਵਰਤੇ ਏਹੁ ਬਾਤ ਤੇਰੀ ਨ ਅਪਨਜਾਂ ਤੀਨੋ ਬਾਤੈ ਰਦੀ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਕ੍ਰੋਧਕੇ ਹੂਆ। ਜਿਸ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਔ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੈਠੇਥੇ ਉਸੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਆਇ ਬੈਠਾ ਤਬ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਉਸ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸੇ ਓਤਰਕੇ ਨੀਚੇ ਹੋਇ ਬੈਠੇ ਤਬ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਕਿਉ ਉਤ੍ਰ ਬੈਠੋਹੋ। ਤਬ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਧਰਮਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ਕੇ ਤੀਨ ਜਾਤੀ ਵਾਲੇ ਤੀਨ ਪੁਰੁਖ ਏਕ ਖਟੀਆ ਪਰ ਨ ਬੈਠੇ ਯੇ ਧਰਮਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀਆ ਗਯਾ ਹੈ। ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਪਨੋ ਅਪਮਾਨ ਸਮਝਕੇ ਬੜੇ ਕ੍ਰੋਧ ਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਔ ਕਹਤ ਭਯੋ ਤੁਮ ਚੰਡਾਲੋ ਕੀ ਪੰਕਤ ਮ ਨਕੋ ਬੈਠੇ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਅਰੇ ਚੰਡਾਲ ਤੋ ਤੇਰੇ ਚੀਤਰ ਇਸ ਵਕਤ ਵੜਿਓ ਓਹੂ ਹੈ ਤੂੰ ਚਾਂਡਾਲਕੋ ਸੰਗ ਛੋਡਦੇ ਔ ਪੰਕਤ ਮੈ ਬੈਠਕੇ ਭੋਜਨ ਪਾਲੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਕਹਜੋ ਕੇ ਤੂੰ ਕ੍ਰੋਧ ਰੂਪੀ ਚਾਡਾਲ ਕੀ ਸੰਗਤ ਛੋਡਦੇ ਏਹੁ ਤੁਝਕੋ ਚੰਡਾਲਕੋ ਸੰਗ ਅਤਿ ਔਖਜਾਂ ਕਰੇਗੋ ਪੁਨਾ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਤੁਮ ਹਮਰੋ ਕਹਯੋ ਮਹੀ ਮਾਨਤੇ ਹੋ ਇਸ ਭੂਸ੍ਵਾ ਚਰਨ ਸੇ ਨਹੀ ਹਟਤੇ ਹੋ ਤਬ ਮੈ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਧੋਂ ਕੋ ਸੰਤਹੁਕੀ ਪੰਕ੍ਰੋ ਮੈ ਗੰਗਾ ਦੀ ਤੀਰਥੋ ਪਰ ਕਹੂੰ ਭੀ ਬੈਠਨੇ ਨ ਦੇਵੋਗੋ। ਇਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੇ ਹਮ ਚਾਹੈ ਤੋ ਅਬੀ ਤੇਰੇ ਕੋ ਤਾਪ ਚੜਾਏ ਦੇਵੇ ਏਹੋ ਤੇਰੋ ਭੜਕਨੋ ਤੇਰਾ ਅਬੀ ਮਿਟਜਾਵੇ। ਪਰੰਤੂ ਕਜਾ ਕਰੈਂ ਹਮ ਸਾਧੂ ਹੈਂ ਹਮਾਰੋ ਛਿਮਾ ਕਰਣੋ ਹੀ ਧਰਮ ਹੈ ਹਮਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਕਰਣੋ ਹੈ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਰੇਸ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਸਾਧ ਰਾਮ ਆਪ ਚਲਕੇ ਪੰਕਤਿਮੈ ਬੈਠਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇ ਲੇਵੋ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਬਹਤੋ ਆਗ੍ਰਹ ਨ ਕਰਣੋ ਚਾਹਯੇ ਫਿਰਭੀ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਠ ਕੀਆ ਤਬਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਜੀ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰੋਨੇ ਕਹਯੋ ਜੇ ਭਲੇ ਮਾਨਸ ਹੋਕੇ ਪੰਕਤੀਮੈ ਬੈਠਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇਲੇਵੈ ਤੋ ਅਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਅਬੀ ਤਰਣ ਤਾਰਣਕੇ ਕੋਹੜਯੋ ਮੈ ਬੈਠਾਇ ਦੇਵੈਗੇ ਕਛਕ ਕੋਪਯਕਤ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀਕੋ ਐਸੋਬਚਨਸੁਣਕੇ ਭੈ ਸੀਤਹੋਕੇ ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੁਪਕੇ ਹੀ ਪੰਕਤੀਮੈ ਬੈਠਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਚਲਯੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗਯੋ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਪਰਥਮ ਸਮਸ੍ਰ ਪਾਸ ਰਾਜੇ ਸਾਂਹਮੀ ਮੇ ਝੀੜਾ
ਉਠਾਇਕੇ ਆਯੋ ਥੋ ਨੇ ਮੈ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ,ਾਰੇ ਮੈ ਸਾਰੇ ਬੰਦੇ ਥਸਤ ਕਰੋਗੇ
ਕਰਾਲੋ ਫਕੀਰੋ ਨੇ ਕਜ਼ਾ ਕਰਨੋ ਹੈ ਸੋ ਕੀ ਕੋਈ ਭੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਪੂਰੀ ਨ
ਹੋਤੀ ਭਈ ਯਾਂਤੇ ਸਤਪੁਰਖੋਕੇ ਨੇ ਆਛੋ ਪਥਨਹੀ ਪਰੰਤੂ ਵੇ ਜੋ
ਸੰਤਹੁਕੇ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਅਸੋਧ ਉਸਨੇ ਭੀ ਅੰਤਕੋ ਕੁਛਕ ਫਲ
ਦਿਖਾ ਦੀਓ ਯਾਂਤੇ ਖਡੋ ਰੋਗਭੀ ਉਨ ਮੈ ਹੋਜਾਤੋ ਭਜੋ। ਪੁਨਾ ਜਬ ਪਿਤਰ
ਪਛਕੀ ਦਸਮੀ ਕੋ ਦਿਨ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਜੋ ਤਬ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਸਮੁਦਾਯ ਹੋਜਾਤੋ ਭਜੋ
ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਸੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸਮੇ ਮੁਸਾਲਾ ਬਾਲਕੇ
ਜਹਾ੨ ਸਾਧੂ ਬੈਠੇ ਹੈ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਬਿਸਤ੍ਰਯੋ ਪਰ ਹੀ ਲਾਡੂ ਪੂਰੀ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਡਾਰੋ।
ਕਿਉ ਜੋ ਸਮੁਦਾਇ ਬਤ ਹੀ ਹੋਗਯੋ ਹੈ ਪਤ ਰੌਲੋ ਨ ਪੜ ਜਾਵੈ। ਅਸੀ ਭੈਯੁਕੁ
ਬਯਾਕੁਲ ਬਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ
ਵਾਹੁ ਸੰਤਜੀ ਵਾਹੁ ਬਹੁਤ ਆਛੋ ਬਿਚਾਰ ਨਿਕਾਸਯੋ ਹੈ ਕਰਕਤਰਕੇ ਇਤਨੋ ਪੈਸੋ
ਲਗਾਇਕੇ ਤੇ ਬਾਤ ਭੈਬਨੇ ਹਾਰੀਹੋ ਕਾਯਲੋਕੀ ਤਰਹ ਲਾਲ ਗਾਇਕੇ ਅਪਜਸ
ਲੈਤੇ ਹੋ ਯੇ ਅਛੀ ਬਾਤ ਚਿੰਤਨ ਕਰੀ ਹੈ। ਅਬ ਪ੍ਰੰਜਕ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਤਮਾਸਾ ਦੇਖਤੇ
ਰਹਜੇ ਕੁਛ ਫਿਕਰ ਨ ਕਰਨੋ ਈਹਾਂ ਆਪ ਲਛਮੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਔ ਅੰਨ
ਪੂਰਣਾ ਆਦਿਕ ਸੰਤਹੁਕੇ ਕਾਰਯ ਮੈ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਕਰੈਗੇ ਤੁਮ
ਤ ਅੜੇ ਹੋਵੋ ਘਬਰਾਵੋ ਮਤ ਦਿਨ ਚਢਨੇ ਦੇਵੋ ਦੇਖੋ ਸਭ ਬੰਦੋ ਬਸਤ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਏਹੁ
ਤੋ ਥੋਰੇਸੇ ਹੈਂ ਕਜ਼ਾ ਬਾਤ ਹੈ ਚਾਹੈਂ ਲਹੌਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਦਿਕ ਕਈ ਸੈਹਰ ਕਿਉ ਨ
ਆਜਾ ਵੇ ਅਥਵਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕਿਉ ਨ ਆਜਾਵੇ ਆਪ ਮਤ ਡਰੋ ਜਿਨਕੇ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਣ
ਕਰਤੇ ਸੇ ਇਤਰ ਜੋਵੋਕੇ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਏਹਤੋ ਸਾਖਯਾਤ ਉਨਕੋ
ਅਪਨੋ ਹੀ ਕਾਰਯ ਹੈ ਪੁਨਾ ਜਹਾ ਪਰ ਸਰਬ ਦੇਵਤਨੋ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਜੀ
ਆਪ ਬੀਚ ਇਸ ਯਜ਼ਕੇ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈ ਤਹਾਂ ਕਿਉ ਕੋਈ ਵਿਘਨ ਹੋਵੇਗੋ ਕੁਛ
ਵਿਘਨ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੋ ਆਪ ਬਿਛਿਕਰ ਰਹਜੇ ਕੌਤਕ ਦੇਖਜੇ ਜੋ ਕਜਾ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਬ ਸ੍ਰੀ
ਬੀਰ ਸਿੰਘੋ ਸਜੀਨੇ ਕਹਜੇ ਜਹਾਂ ਪਰ ਆਪ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਆਪਸੇ ਆਪ ਵਿਘਨ ਨਸ੍ਟ ਹੋ
ਜਾਂਤੇ ਹੈਂ ਔ ਸਭਕਾਰਯ ਸਫਲਹੋਤ ਹੈ ਹਮ ਆਪਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਜੈਸੇ
ਆਪ ਕਹੋ ਹਮਕੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਦਿਨ ਚਢਨੇ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਬਾਗ
ਕੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇ ਨੀਚੇ ਪਤ੍ ਆਦਿਕ ਕਤਵਾਰ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਪੰਕਤੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ
ਅਸਥਾਨ ਬਨਵਾਇਦੀਏ ॥ ਔ ਸੰਤਨਕੇ ਸਮੂਹਕੀਆਂ ਪੰਕਤਾਂ ਲਾਗ ਜਾਤਜਾਂ ਭਯਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਰਣ ਧੁਆਨੇ ਵਾਵੇ ਚਰਨ ਧੁ
ਤਾਤਕਾਲ ਪਤਲੇਵਰਤ ਜਾਤੀ .
ਕੀ ਆਠ ੨ ਪੂਰੀ ਪਾ ੨ ਪੱਕਾ
ਭੁਏ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਗਭ
ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤ ਜਾਤੋ
ਕੋ ਲੋਕੜ ਬਾਂਟਨੇ ਪਰ ਲਗਾਯੋ ਥੋ ਮ

ਹਾਥ ਧੁਆਨੇ ਵਾਰੇ ਹਾਥ ਧੁਆਏ ਗਏ
ਸਾਪੱਕੇ ਕੇ ਦੋ ਦੋ ਲਾਡੂ ਅਧ ਸੇਰ ਪੱਕੇ
ਚ ਏਕ ਜੀਵ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਦੇਤੇ
ਰੇਰਜਾਂ ਪਾਪਰ ਮੇ ਆਦਿਲੈਕੇ
ਵੰਕੇ ਯਗ ਮੈ ਅਪਠੇ ਸ਼ਤਰੁਦ੍ਰੇਖੀ
ਦਾਨ ਕਰੋ ਏਕ ੨ ਕੀ ਜਗਹ ਦਸ ੨
ਬੀਸ ੨ ਦੇ ਡਾਰੇ ਦੁਰਯੋਧਨ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇਂ ਚਾਹੇ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਦ੍ਰਬਜਮੁਕੇ ਤਬ ਪਾਂਡਵੋਂ ਕਾ ਅਪਜਸ ਹੋਵੇ ਸੋ ਜਿਉਂ ੨ ਦੁਰਯੋਧਨ ਅਧਿਕ ਦ੍ਰਬਜ ਲੁਟਾਵੇ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਪਾਂਡਵੋਂਕੋ ਅਧਿਕ ਯਸ ਹੋਵੇ ਔ ਦ੍ਰਬਜ ਭੀ ਵਧਤੋ ਜਾਵੇ। ਤੈਸੇ ਈਹਾਂ ਗਰੁਜੀਕੇ ਯਗ ਮੈ ਭੀ ਦੇਵਾਸਿੰਘ ਰੋਦੜਾ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਲਾਡੂ ਪੂਰੀ ਮੋਨਭੋਗ ਅਧਿਕ ਲੁਟਾਵੇ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਅਧਿਕ ਯਸ ਹੋਵੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਸੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈ ਭੀ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਬਢਤੇ ਹੀ ਜਾਵੈਂ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਵਾਕਜੰ॥

ਨਿਉਨਿਧਿ ਰਿਧਿ ਸਿਧੀ ਦੀਨੀ ਮੇਰੇ ਕਰਤੇ ਤੋ[illegible] ਆਵੈ ਕਾਈ ਰਾਮ॥ ਖਾਤ ਖਰਚਤ ਬਿਲਛਤ ਸਖ ਪਾਇਆ ਕਰਤੇਕੀ ਦਾਤਿ ਸਵਾਈ ਰਾਮ॥ ਇਤਜਾਦੀ॥

ਸੋ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਏਕ ਏਕ ਕੀ ਝੋਲੀਮੋ ਟੋਕਰਾ ੨ ਪਾਇਦੇਹੈ ਸਾਰੋ ਦਿਨ ਐਸੇ ਹੀ ਵਰਤਤੋ ਰਹਜੋ ਪਰੰਤੂ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿਕੇ ਅੰਬਾਰੋ ਕੇ ਅੰਬਾਰ ਹੀ ਬਚੇ ਰਹੇ ਥੇ ਬਲੋ ਯਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਕੋ ਹੋਤੋਭਯੋ ਸੰਤਮਹੰਤਸਾਧੂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਗਰੀਬ ਅਤਿਥੀ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ਸ੍ਵਾਦ ਆਦਰ ਸਹਤ ਭੋਜਨ ਪਾਇਕੇ ਬਹੁਤ ਸੀ ਯਥਾ ਜੋਗ ਦਖਲਿਆ ਲੈਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋ ਕੂੰ ਪਧਾਰਤੇ ਭਏ।ਉਸ ਦਿਨ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਮੁਸਾਲੈ ਜਗਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਾਂਟਤੇ ਰਹੇ ਕੇ ਮਤ ਕੋਈ ਭੂਖੋ ਨ ਰਹਜਾਵੇ ਦਸਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਸੰਤੋ ਕੀ ਝੜੀ ਭਾਰੀ ਸਭਾ ਲਾਗਤੀ ਭਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਬਿਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਪਗ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਾਇਕੇ ਬੰਧਾਈ ਗਈ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸਮਤੀ ਸੇ! ਜਿਸ ਜਿਸਨੇ ਨਜਰ ਭੇਟ ਦੇਨੀ ਥੀ ਸ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਦੇਤੋ ਭਯੋ ਰੁਪੈ ਔ ਨਾਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰੋ ਕੋ ਢੇਰ ਲਾਗ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਔਰ ਅਨੇਕ ਭਰਹਕੇ ਪਦਾਰਥ ਭੇਟਾ ਪ੍ਰੇਮੀਜਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਜੀ ਕੀ ਅਕਾਲ ਬੁੰਗੇ ਕੀ ਬਾਬੇ ਅਟਲ ਕੀ ਸੰਤੋਖਸਰ ਟਾਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਤਰਨਤਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਬਾਵਲੀ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਖਜੂਰ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਇਤਯਾਦੀ ਮੁਖ੨ ਗੁਰੂਦ੍ਵਾਰਜੋਂਕੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਬੰਧਾਈਆਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਾਜਾਂ ਪੀਛੇ ਔਰੋ ਸੇ ਪਗੜਯਾਂ ਲਯਾਂ ਬਤ੍ ਜੈਜੈਕਾਰ ਧ੍ਵਨੀ ਹੋਤੀ ਭਟੀ
ਯਗਕੋ ਨਿਰਬਾਹ ਬਡੀ ਸਾਂਤੀ ਔ ਆਨੰ ਹੋਤੇ ਬਯੋ ਸਭ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ
ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਜਬ ਕੋਈ ਬਿਦਾਹੋਕੇ ਜਾਟੇ ਤਿਸਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ
ਲਾਡੂਆਂਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਨੇ ਲਾਗੈ ਨਿ ਾ ਬਸ ਨ ਕਰੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ
ਉਸ ਕੀ ਝੋਲੀਮੈ ਡਾਰਤੇ ਹੈਂ। ੨ ਏਕ ੨ ਪੁਰੁਖ ਲਾਡੂ ਲੈਕੈ
ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਪੁਨਾ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਖਮਸਿੰਘ ਤੇ ਪੁਰਣਸਿੰਘ ਕੇ
ਪਾਸ ਭੇਜਤੇ ਭਏ ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ਤਰਣਤਾਰਣ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਲਵਪੁਰ ਕੇ ਸਰਬ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰਯੋਮੈ ਗਾਡਜੋਕੇ ਗਾਡੇ ਲਡੂਆਂ
ਕੇ ਭੇਜਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਖਟਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰੋਮੈ ਜਾਇ ੨ ਕੇ ਭਾਈਕਾਨਸਿੰਘ
ਲਾਡੂਆਂਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਾਂਟਤੋ ਰਹਯੋ ਥੋ ਤਬ ਭੀ ਭੰਡਾਰੈ ਮੈ ਤੋਟ ਨ ਆਵਤੀ ਭਈ
॥ਪ੍ਰਸੰਨ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੇਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਮਹੰਤੀ ਕੀ ਪਗ ਸ੍ਰੀ ਸੀਰਸਿੰਘ
ਜੀ ਕੋ ਕੈਸੇ ਦਈਗਈ ਥੀ ਕਾਹੇਤੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ
ਸੰਤਰਿਖੀ ਸੰਤਸਿੰਘ ਜੀ ਊਰਧਰੇਤਸ ਤੈਸੇਹੀ ਬਡੇ ਯੋਗ ਮੂਰਤੀ ਊਰਧਰੇਤਸ ਸ੍ਰੀ
ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਭੀ ਵਿਦਮਾਨ । ਉਨਕੋ ਕਿਉਨਾ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਕੀ ਪਗਮਿਲੀ
ਉਤ੍ ਹੋਸ੍ਰੋਤਾ ਜਨੋ ਆਪਨੇ ਬਹੁਤ ਆਛੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਓਹੈ ਅਬ ਇਸਕੋ ਉਤ੍ਰੁਭੀ ਏਕਾਗ੍
ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਕੋ ਸੁਣੋ ਪ੍ਰਥਮ ਤੇ ਇਨ ਸਭਮੈ ਪਹਲੇ ਊਰਧ ਰੇਤਾ ਜਿਤਖਟ
ਰੁਲ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਕੋ ਮਿਲੇਹੈ ਨਬੇਕੇ ਸਾਲਮੇ ਸਾਥ
ਬਿਚਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈ ਉਪਦੇਸ ਲੈਕੇ ਦੂਸਰਾ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਡੇਰੇਸੇ ਚਲਕੇ ਲਵਪੁਰ
ਮੈ ਆਇਕੇ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਰਹੇ ਹੈਂ ਤਬ ਡੇਰੇਮੈ ਮੁਝਕੂੰ ਔ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਛੋਡ
ਆਏਥੇ ਪੁਨਾ ਉਨਹੀ ਕੂੰ ਡੇਰਾ ਸੌਪਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਕੇ ਚਰਨਾ ਕੇ ਹਜੂਰ ਲਵਪੁਰ
ਮੈ ਹਮਭੀ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਹਜੂਰ ਕੀ ਸੇਵਾਮੈ ਹਾਜਰ ਰਹੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ
ਡੇਰੇਮੈ ਬੈਠੇਹੀ ਐਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤਕ ਕਜਾ ਸਜਾਲਕੇ ਮਹੀਨਜੋ
ਮੈ ਸਰਸੋਂ ਕਾ ਸਾਗ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਰਿਨ ਬਨਾਇਕੇ ਹੰਡਜਾ ਮੈ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਏਕ ਅਛੇ
ਬਲੀ ਸਾਧੂਕੇ ਸੀਸਪਰ ਦੇਕੇ ਭੇਜਦੇਤੇ ਥੇ ਸੋ ਅਤਿਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬਨਾਇਕੇ ਪਠਾਇਹੂਏ
ਸਾਗ ਕਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਣ ਹੋਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਆਪ ਭੋਰਾ ਲਗਾਇਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ
ਕੀਆ ਕਹੈ ਆਹੋ ਭਾਈ ਏਹ ਤੋ ਬਡੋ ਸ੍ਵਾਦੂ ਸਾਗ ਹੈ ਜੈਸੋ ਏਹ ਅਪੂਰਬ ਸ੍ਵਾਦ ਵਾਰੋ
ਸਾਗ ਹੈ ਐਸੋ ਔਰ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਬਨਤੋ ਹੈ ਏਹ ਸਾਗ ਬਾਕੀ ਬਚਯੋ ਹੁਓ
ਹਮਾਰੇ ਅਰਥ ਧਰ ਛੋਡੋ ਹਮ ਬਹੁਰੋ ਖਾਵੈਗੇ ਜੈਸੇ ਭੀਲਨੀਕੇ ਬੇਰ ਔ ਬਿਦਰ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਘਰਮੈ ਸਾਗ ਕੇ ਭੋਗ ਸ੍ਰੀਠਾਕ ਭਏਥੇ ਤੈਸੇ ਇਸ ਸਾਗ ਕੋ ਭੋਗਠਾਕੁਰ
ਜੀ ਲਗਾਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦਕੂ ਪ ਪਨਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਤਿਸ ਸਾਗ ਕੇ
ਬਦਲੇ ਅਪਨੇ ਸੀਸਕੀ ਦਸਤ ਦਾਸੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰੀ ਪੁਸਾਕ
ਅਪਨੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਭੇਜ ਦੇਵੈ ਔ ਕਬੀ ੨ ਏਕ
ਅੰਗਕੋ ਬਸਤ੍ਰ ਭੇਜ ਦੇਵੈ ॥

ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਬਖਸੀਸ ਰੂਪ ਪੌਸਾਕਕੋ ਧੂਪਦੀਪ ਪੁਸਪ ਚਢਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾਅਨੁਸਾਰ ਬੜੇ ਆਦਰ ਸੇ ਪਹਰਲੇਵੈਂ। ਜਬ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰੁਤ ਆਤੀ ਥੀ ਤਬ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ ਅੰਬ ਪਕਾਇਕੇ ਔ ਅੰਬੋ ਕੋ ਅਚਾਰ ਭੀ ਪਾਇਕੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਕੇ ਭੇਜਦੇਤੇ ਥੇ ਪੁਨਾ ਬਰਖਾ ਰਿਤੁ ਮੈ ਪਕਾਇਕੇ ਅਨਾਰ ਪਠਾਇ ਦੇਵੇ ਪੁਨਾਸਰਦ ਰਿਤੂ ਮੈ ਨਿੰਬੂ ਪਕੇ ਹੂਏ ਔ ਨਿੰਬੂ ਖਟੀਆਂ ਕਾਠਥਾ ਗਲਗਲਾਂ ਕਾ ਅਚਾਰ ਪਾਇਕੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਭੇਜ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਗ ਕੀ ਸਾਰੀ ਵਤ੍ਰ ਸਾਖ ਛੋਟੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਹੌਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਭੇਜਦੇਤੇ ਥੇ। ਕਬੀ ਸੰਤ ਦੇਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਬੀ ਸੰਤ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਕਬੀ ਵਰਯਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਕਬੀ ਸੰਤ ਭਗਵਾਨਸਿੰਘ ਜੀ ਕਬੀ ਪੰਜਾਬਸਿੰਘ ਜੀ ਕਬੀ ਸੰਤ ਦਿਵਾਨਸਿੰਘ ਜੀ ਕੰਦਮੂਲ ਆਦਿਕ ਲੈਕੇ ਪਹੁਚਾਤੇ ਥੇ ਪੁਨਾ ਵਾਹੀ ਕਾ ਕਾਮ ਪਹਲੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਕਰਤੇ ਰਹੇਥੇ ਪੁਨਾ ਸੰਤ ਦਿਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਹੀਕੋਕਾਮ ਸਾਰੋ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਥੇ ਏਹੁ ਦੋਨੋ ਸੰਤ ਨਕੇ ਮੈ ਘੁਮਣਕੇ ਨਗਰਕੇ ਥੇ ਔ ਯੇ ਦੋਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਭਗਤ ਥੇ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੰਤ ਤਤਵੇਤਾ ਸਮਦਰਸੀ ਗਜ਼ਾਨੀ ਭਗਤ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀਕੀਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਜਬ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਡੇਰੇ ਕੀ ਲਿਲਾਮੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਚਢਜੋ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਭੇਜੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤ-ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਅਬ ਇਹ ਡੇਰੇ ਕੀ ਲਿਲਾਮੀ ਕੋ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਚਢਜੋ ਹੈ ਅਬ ਹਮਕੋ ਕਜ਼ਾ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ। ਹਮ ਤੋ ਆਪਕੀ ਅਗਜ਼ਾਮਾਨ ਕੇ ਆਪਕੇ ਹੁਕਮਕੇ ਬਾਂਧੇ ਹੂਏ ਈਹਾਂ ਡੇਰੇ ਮੇਂ ਬੈਠੇ ਥੇ ਅਬ ਭੀ ਜੈਸੇ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਕਰੈ॥ ਛੋਟੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੁਣਕੇ ਏਹੁ ਉਤ੍ਰ ਲਿਖਕੇ ਭੇਜ ਦੇਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਏ। ਕੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਕੋਨ
ਚਿਰ ਬੈਠੇ ਰਹਣਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਮਥਾਂਨੀ
ਦਾਈਆ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਰ
ਤੁਮਕੋ ਉਠਾਇ ਭੀ ਦੇਵੇ ਤਬ
ਜਗਾਵਤੇ ਰਹਣਾ ਅਵਲ ਤੇ ਤੁਮਾ

ਝਕੇ ਨ ਉਠਾ ਏਵੇ ਉਤਨਾ
ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਨਹੀ ਭਾਜਨਾ
ਤਨ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦਮੀ
ਏ ਬੈਠਨਾ ਤੇ ਤਬ ਭੀ ਛੀਵਾ
ਕੋਈ ਨ ਦੇਖੇਗੋ। ਸੋਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ
ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਗਿਰਿ ਬਸੁਧਾ ਕਰ ਪਵਨ
ਜਾਇਨੋ ਇਕ ਸਾਧ ਬਚਨ ਅਟਲਾਧ। ਜਿਨੋ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨੋ ਪਰਭਰੋਸੋ
ਕੀਓ ਹੈ। ਤਿਨ ਕੀ ਓਰਕੁਦਿਸ਼ੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਕੋਈ ਦੇਖ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਔ ਨਾ
ਉਨਕੇ ਉਪਰ ਹਾਥ ਕੌਨ ਪਸਾਰ ਸਕਤੇ ਹੈ। ਹਾਥ ਪਸਾਰ ਸਕੇ ਕੋ ਜਨਕੋ ਥੋਲ ਨ
ਸਕੈ ਅੰਦਾਜਾ। ਔ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਰਹੇ ਹੈ
ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਭੰਗ ਹੀ ਕੁਜਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਬੀ ਅਧ ਸੇਰ
ਆਟਾ ਔ ਕਬੀ ਸੇਰ ਆਟਾ ਅ ਪਹਿਰੀ ਪਕਤੋਥੇ ਔ ਕਬੀ ਫਾਕੇ ਮਸਤ ਹੀ ਰਹਤੇ
ਥੇ ਇਸ ਹੇਤੁਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਪਗ ਦਿਤੀ ਗਈ
ਹੈ। ਜਬ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਬੈਠਾਇਕੇ ਮਹੰਤੀ ਕੀ
ਪਗ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਤਥਾ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਰਿਖੀ ਹੀਰਾ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਪੰਡਤ ਰਾਜ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਢੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਉਰਧਰੇ ਤਸ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤਜਾਦਿਕ ਸਭਨਾਂ ਸੰਤਾਂ ਮਹੰਤਾਂ ਕੀ ਸੰਮਤੀ
ਨਾਲ। ਔ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੀ ਤਥਾ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਆਦੀ
ਗ੍ਰੰਥਸਥੋਕੀ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਮਹੰਤੀ ਕੀ ਪਗ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੋ ਦਿਈ ਹੈ ਓਸੀਦਿਨ
ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਬਡੀ ਉਜਾਗਰਤਾ ਇਨਕੀ ਹੋਈ ਗਈ। ਔ ਜਬ ਕਬੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸ ਡੇਰੇ ਕੀ ਮਹੰਤੀ ਦੇਲੇ ਕੀ ਬਾਤ ਚਲਤੀ ਥੀ ਕਿਸੀ ਲਾਯਕ ਸੰਤਕੋ
ਮਹਾਵਾਜ ਭੀ ਬਨਾਇਦੇਵੇ। ਤਬ ਹਜੂਰ ਏਹ ਉਤ੍ ਦੇਤੇ ਥੇ ਹਮਨੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੇ
ਸਮਾਨ ਨਾਮ ਹੋਲੇ ਸੇ ਤਿਨ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਖਜਾਤ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀ ਲੇਤੇਥੇਯਾਂਤੇਏਹਬਚਨ
ਕਰਤੇ ਹੋਤੇ ਥੇ ਕੇ ਹਮਨੇ ਛੋਟੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋ ਵਹਾਂ ਕਾ ਮਹੰਤ ਥਿਨਾਂ ਛੋਡਜੋ ਹੈ। ਪਹਲੇ
ਸੇ ਹੀ ਬਾਪ ਛੋਡਜੋ ਹੈ ਇਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ
ਕੀ ਮਹੰਤੀ ਕੀ ਪਗ ਨਹੀ ਦਿਤੀ ਗਈ ਥੀ। ਔ ਜਿਤਨੇ ਚੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਕੇ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰਜਾਂ ਨੇ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਦਾਰਥ ਯਗਜਵਾਸਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਕਠਾ ਕੀਆ ਪੰਚੀਸ ਸਵਾ ਰੁਪਯਾ ਸਭ ਸੰਤਾਂਨੇ ਲਗਾਯਾ ਹੈ
ਮਹੰਤੋ ਕੀ ਪਗ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰ ਨੰਤਰ ਹਮਤੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਰੀ
ਗੰਗਾਜੀਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਏਹਤੋ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ਔ ਹਮ
ਸੋਲਾ ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪੂਰਬਮੈ ਕਿਸਚਾਲ ਕੋ ਬਿਤਾਤ
ਵਰਤਜੋ ਹੈ ਐਸੇ ਸੁਣਕੇ ਆਯਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਸੰਗਤੋ ਕੀ ਔ
ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਆਮਦਰਫਤ ਬਹੁਤ ਹੋਈ ਥੀ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ
ਜੀ ਕਮਾਈ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਥੇ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ
ਦੁਗਣਸਤਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ੧੯੧੯ ਉਨਮੈ ਉਨੀਮੈ ਛੋਟੇ ਬਾਬਾਜੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬੈਠੇਹੈ ਤਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਇਨਕੀ ਕਲਾ ਸਵਾਈ
ਸੇ ਸਵਾਈ ਹੋਤੀ ਚਲੀ ਗਈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉਨੀ ਸੈ ਉਨੀ ਸੇ ਲੈਕੇ ਉਨੀ ਸੈ
ਬਤੀਸ ਸਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਨੇਕ ਸਿਖ ਸੰਗਤੋਂ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਇਸ ਪੁਨਜ
ਰੂਪ ਯਗਜ ਕੀ ਕਥਾ ਕੋ ਜੋ ਕੋਈ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ਰ ਸੁਣੇਗੋ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਅਥਵਾ ਸੁਣਾਵੈਗੋ
ਉਨਕੇ ਮਨਕੇ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋਵੇ ਗੇ ਐ ਨਕੇ ਸੁਭ ਕਮੋ ਕੇ ਆਰੰਭ ਮੈ
ਕੋਈ ਵਿਘਨ ਨ ਹੋਗਾ ਕਿੰਤੂ ਆਰਬਧ ਕਰਮ ਕੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ
ਔ ਉਨ ਸ੍ਰੋਤਾ ਵਕਤਾਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੋਨੋਕੋ ਕਰਮ ਸੁੰਦਰ ਅਭੀਸ੍ਟ ਫਲਕੋ ਦੇਵੇਗੇ ॥

ਦੋਹਰਾ— ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਖੁਦਾਇਕੋ ਕਥਾਸੁਯਗਜ ਪਰਸੰਗ ॥
ਭਯੋਸਮਾਪਤ ਦਿਵਸ ਸੁਭ ਸੋਮਵਾਰ ਸਰਬੰਗ ॥ ੧ ॥
ਪੁਨਜਾਂ ਮਾਸ ਕੁਆਰਕੀ ਸਰਦ ਰਿਤੁ ਮਧਜ ਜਾਨ ॥
ਕੀਨ ਸਪੂਰਣ ਆਪ ਗੁਰੁ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧੁ ਭਗਵਾਨ ॥੨ ॥
ਨਮੋ ਨਮੋ ਜਗਦੀਸ ਪਦ ਨਮੋ ਨਮੋ ਗੁਰੁਦੇਵ ॥
ਨਮੋ ਨਮੋ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਗਮਲਹੈ ਨਭੇਵ ॥੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲ ਦੇਵਤੂ ੫ ਸਕੰਧ ੭ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤਤ ਮਃ

ਸ੍ਰੀ ਰ ਾਸ ਦੈਵਤਰੂ

੮ ਪ੍ਰਾਰੰਭਾ

ਦੋਹਰਾ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਣ ਸਰੋਜ ਰਜ ਮਹਿਮਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥
ਜਹ ਆਸ੍ਰਜ਼ਛਿਨ ਏਕ ਮੈ ਭਵ ਨਿਧਿ ਉਤਰਤ ਪਾਰ ॥ ੧ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਣ ਸਰੋਜ ਰਜ ਮਹਿਮਾ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
ਨੈਯਨਾਂਜੈ ਸਭਦੁਖਹਰੇ ਦਿਵਦਿਸਟਿ ਹੋਜਾਇ ॥ ੨ ॥
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਚਰਣ ਸੋਰਜ ਕੀ ਹੋਇ ਰਹੈ ਮਨਧੂਰਿ ॥ ॥
ਸਰਨਾ ਗਤ ਰਾਤਿ ਦੈਨਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਰਧਾ ਪੂਰ ॥੩ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਣ ਸਰਜ ਪਰ ਮਮ ਮਨ ਅਲਿਸਮ ਆਹਿ ॥
ਨਿਸ ਬਾਰਸ ਤਜਾਗੈ ਨਹੀ ਮਧਮਾਖੀ ਪਾਈ ॥੪ ॥
ਸੋਰਠਾ— ਰਜ ਭੁਜੰਗ ਸਮ ਆਹਿ ਜਹਿ ਪ ਜਾਨੈ ਬਿਨਾ ॥
ਲਖੈਨ ਮੈਫਿਨਮਾਹਿ ਤਹਿ ਬੰਦੋ ਨਾਨਕ ਪਦ॥੫ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ ॥ ਹੇਸੰਤ ਜਨੋ ਧਰਮ ਔ ਤਤ੍ਵਗਜਾਨ ਕੇ ਸੂਰਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਸ ਦਿਨਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਕਲਯੁਗ ਆਇਕੇ ਬਡੇ ਜੋਰ ਸੋਰ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰੇ ਕੂੰ ਅਪਨੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਲੇਤੇ ਭਯੇ। ਔ ਮਹਾ ਮੋਹ ਰਾਜਾਕੇ ਬਡੇ ਭਟ ਸੂਰਬਿਰ ਅਜਿਤ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਝੂਠ ਨਿਦਾ ਕਲਹ ਵੈਰ ਕੂੰਸੰਗ ਮਤਸਰ ਕ੍ਰਿਤਘਨਤਾ ਮੜ੍ਹ ਦ੍ਰੋਹ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਜਾ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਬੀਰ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਕੋ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਬੰਧ ਤਕਰ ਲੇਤੇ ਭਏ ਔਰ ਹਮ ਛੋਟੇ ਬਾਬਾਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਸੇ ਨੋਰੰਗਾਵਾਦ ਤਥਾ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੋ ਲਾਹੌਰ ਵਾਲਾਡੇਰਾਸਪੁਰਦਕਰਕੇਗੰਗਾਜੀਕੋ ਚਲੇਗੇ ਸੰਮਤ ੧੯੧੯ ਮੇ ੧੬ ਬਰਸ ਪੂਰਬ ਮੈਂ ਰਹੇ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ੧੦ ਬਰਸਡੇਰੇ ਲਾਹੌਰਮੇ ਪੀਛੇ ਬਾਬਾਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਸੇ ਰਹੇ ਔਰ ਬਹੁਤ ਜਸਸੇ ਰਹੇਅਰਆਏਗਏਸੰਤਾ ਅਭਜਾਗਤ ਕੀਬੜੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੇਵਾਕਰਤੇ ਰਹੇ। ਮਾਤਾਮਦੋਦਰੀਜੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਾਤਾਰਾਮਕੀਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਲਾਹੌਰ ਵਾ ਸ੍ਵਰਗ ਬਾਸ ਹੁਏ ਔਰ ਛਟ ਸਾ ਸ੍ਵਰਗ ਬਾਸ ਹੁਏ ਬੀਬੀ ਲਛਮ ੧੯੩੨ ਮੈ ਸ੍ਵਰਗ ਬਾਸ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰਦਾਰਜੁਵਾਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸਵਰ ਡੇਰਾ ਔਰ ਲਾਹੌਰ ਵਾਲਾ ਡੇਰਾ ਦੋ ਸ਼ਾਖਾ ਹੋਗਏ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਠਾਕਰ ਤਨਕੇ ਗੁਰੂ ਠਾਕੁਰ ਕੌਰ ਸਿੰ ਮਰਦਾਨ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਆ

ਦ ੫ ਸਕੰਧ ੯ ਅਧਯਾਇ

ਸ: ਸਿੰ

੧੯੨੯ ਮੈ ਦੇ ਕਰਕੇ ਜੀ ੧੯੩੨ ਮੈਂ ਚਾਰ ਬਰਸ ਸੰਮਤ ਇਨਸੇ ੪੦ ਦਿਨਾ ਰੀਤਿਸੇ ਨੋਰੈਗਾਬਾਦ ਵਾਲਾ ।

ਪੀਛੇ ਤੁਮਨੇ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀਆ ਥ ਕਿ ਸੰਤ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਨੂੰ ਮਹੰਤੀ ਕਿਉਨ ਦੇਰੀ ਨੋਰੰਗਾਂਬਾਦ ਕੀ ਮਹੰਤੀ ਛੋਟੇ ਬਾਬਾ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਦਏਗੇ ਅਰ ਲਾਹੌਰ ਕੀ ਮਹੰਤੀ ਸੰਤਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘਜੀਕੋਦਏਗੇ ਸੋ ਦੋਨੋ ਨੇਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਮਹੰਤੀ ਕਾ ਯਸ ਪੂਰਬਕ ਨਿਰਬਾਹ ਕੀਆ। ਛੋਟੇ ਬਾਬਾ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ੧੩ ਬਰਸ ਗਾਦੀ ਪਰ ਰਹੇ ॥ ਅਰ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘਜੀ ੩੬ ਬਰਸ ਲਾਹੌਰ ਕੀ ਗਾਦੀ ਪਰ ਰਹੇ। ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀ ਚੇਤ ਸੁਦੀ ੧੩ ਤ੍ਰੋਦਸੀ ਕੋ ਸੰਮਤ ੧੯ ੬੪ ਮੈਂ ਦ੍ਰਗਬਾਸ ਹੁਏ। ਇਸ ਲੋਕ ਮੇਂ ਬੜਾ ਹਾ ਹਾ ਕਾਰ ਹੁਆ। ਅਰ ਦੇਵਲੋਕ ਮੇਂ ਬੜਾ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੁਆ ॥

ਨਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਨਕੇ ਗੁਰੂ ਠਾਕੁਰ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਤਨਕੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਤੀ- ਜੀ ਕੇ ਗੁਰੂ ਭਾਈ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਨਕੇ ਗੁਰੂ ਭਾਈ ਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਨਕੇ ਗੁਰ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਨਕੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੂੜਾਂਆਂ ਵਾਲੇ ਡੇਰਾ ਉਨਕਾ ਬੂਨਿਡੱਲੇ ਕੇ ਪਾਸ ਹੈ ਉਨਕੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬ ਬਾ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ।

ਦੋਃ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਕੋ ਥੰਦੋ ਪਾਦ ਉਦਾਰ ॥ ਗ੍ਰਥ ਸਗਲ ਪੂਰਣ ਕੀਓ ਸਤਿਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰ । ੧॥ਚੌਪਈ॥ ਮਹਮਾ ਸਤਿਗੁਰ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ।ਸਹੰਸਫਨੀ ਨਹਿ ਪਾਵਤਪਾਰਾ । ਏਕ ਜੀਹ ਕਜ਼ਾ ਕਰੋ ਬਿਚਾਰਾ । ਲਾਖ ਹੋਏ ਤੋ ਪਰੈਨਪਾਰਾ ॥ ੨ ॥ ਦੇਵਤਰੂ ਯੋਨਾਮੁ ਜੋ ਰੰਖ ॥ ਭੇਟਾ ਕਰੀ ਗੁਰੂਪਦ ਸੰਤ ॥ ਵਸੁਰਸ ਨਾਬਸਸੀ ਪਹਿਚਾਨੋ॥ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਸੰਮਤਉਰਆਨੋ੧੯੬੮॥੩॥ਦੋਃ ਲੋਕ ਤੀਨ ਗ੍ਰਨ ਪੁਨ ਨਾਗ ਸਸੀ ਪਚਾਨ ॥ ਸਾਕਾਸਾਲੇ ਵਾਹਨਕੋ ਨੀਕੇ ਉਰਮੇ ਆਨ ੧੮੩੩ ॥ ੪ ਚੌਪਾਈ ॥ ਤਸ ਗੁਣ ਦੰਪਤਿ ਮੰਮਤ ਜਾਨੋ॥ਸਾਕਾਉਰਮੇਨੀਕੇ ਆਨੋ । ਨਾਮਸੁਤੇਗਬਹਾਦਰਜਾਂਕਾ। ਰਾਹੀ ਕੋਉਰ ਆਨੋ ਸਾਕਾ ੨॥੬੭ ॥ ਅਥ ਗੁਰ ਪ੍ਰਨਾਲੀ ॥ ਦੋਃ ॥ ਜਿਨ ਬੇਦਯਨਕੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੁਲਦਿਖੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਨਾਨਕ ਰਾਂ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਨਯੋਹਕ ਜੋਤਾਕੇ ਮਾਰਗ ਮੇ ਆਏ । ਪਾਪ ਤਾਪ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨ ਆਏ ॥ ਨਾਨਕ ਅੰਗਦ ਕੋ ਬਪੁ ਧ ਦਾਸ ਪ੍ਰਨਨਾਮੁ ਕਹਾਯੋ ॥ ਜਨਦੀਪਕ ਤੇ ਆਯੋ ॥ ਜਬ ਬਰਦਾਨ ਸਮਾਵਹੁ ਆਵਾ ॥ ਰਾਮਦਾਸ ਤਬ ਗੁਰੂ ਕਹਾਵਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਅੰਗਦ ਕਰ ਮਾਨੋ ॥ ਅਮਰ ਦਾਸ ਅੰਗਦਪਹਿਚਾਨ ॥ ਅਮਰਦਾਸਰਾਮਦਾਸ ਕਹਾਯੋ ॥ ਸਾਧਨਲਖਾਮੂੜ ਨਹਿਪਾਯੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਸਭਹੂੰ ਕਰਜਾਨਾ ॥ ਏਕ ਰੂਪ ਕਿਨਹੂੰਪਹਿਚਾਨਾ ॥ ਜਿਨ ਜਾਨਾ ਤਿਨ ਹੀ ਸਿਧਿਪਾਈ॥ ਬਿਨ ਸਮਝੇ ਸਿਧਿ ਹਾਥ ਨ ਆਈ ॥ ਰਾਮਦਾਸ ਹਰਿਮਿਲੁ ਮਿਲਗੈ । ਗੁਰਤਾਦੀਤ ਅਰਜਨਹਕੁਏ ॥ ਜਬ ਅਰਜਨ ਹਰਿਲੋਕ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦਭਹਿ ਠਾਬੈਠਾਰੇ ॥ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਪ੍ਰਭੁ ਲੋਕ ਸਿਧਾਏ ॥ ਹਰਿ ਰਾਏ ਤਹਿਠਾ ਬੈਠਾਏ ॥ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤਿਨਕੇ ਸੁਤਵਏ ਨਤੇ ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕਏ ॥ ਤਿਲਕ ਜੰਜੂ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਭੁਤਾਕਾ ॥ ਤਿਨੋ ਬਡੋ ਕਲੂਮੇ ਸਾਕਾ ॥ ਸਾਧਨ ਹੇਤ ਜਿਨਕਰੀ ॥ ਸੀਸ ਦੀਆ ਪਰਸੀ ਨ ਉਚਰੀ ॥ ਧਰਮ ਹੇਤੁ ਸਾਕਾ ਜਿ ਸੀਸ ਦੀਆ ਪ੍ਰਸਿੜ ਨਦੀਆ ॥ ਨਾਟਕ ਚੇਟਕ ਕੀਏਕੋ ਕਾਜਾ ॥ ਪ੍ਰ ਤ ਲਾਜਾ ॥ ਦੋਃ ॥ਠੀ ਕਰ ਹੋੜਦਲੀਸਸਿਰ ਪ੍ਰਭੁ ਪੁਰ ਕੀਆ ਪਜਾਨ ॥ ਤੇਗ ਾਦਰ ਸੀਕ੍ਰਿਆ ਕਰੀਨ ਕਿਨਹੂੰਆਨ ॥ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕੇ ਚਲਤ ਭਯੋ ਜਗਤ ਮੇ ਸੋਗ ॥ ਹੈਹੈਹੈਸਭ ਜਗ ਭੁਯੋ ਜੈਜੈਜੈ ਸੁਰ ਲੋਗ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿਤਿਨ ਕੇ ਸੁਤਵਏ ॥ ਖਾਲਸ ਪੰਥ ਜਿਨੋ ਨਿਰ ਮਏ ॥ ਗੁਰ ਜੋਤੀ ਤੇ ਜੋਤਿ ਜਗਾਓ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਹਰਿਨਾਮ ਕਹਾਯੋ । ਨਿਜ ਪਦ ਸ੍ਰੀ ਭਾਖ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ॥ ਠਹਰਾਏ ਨਿਜਦੈ ਉਪਦੇਸ ।ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਹਰਿ ਤਿਨਕੇ ਸਿਖ ਭਏ ॥ਗੁਰਜਾਈ ਤਹਦੇਤ ਸੋਭਏ॥ਖੁਦ ਖੁਦਾਹਰਿਨਾਮਹੈਜਿਨਕੋ। ।ਦੀਨੋ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਰੁਰ ਪਦਤਿਨਕੋ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਹਰਿ ਪੁਨ ਨਾਮੁਕਹਾਵਾ॥ਜਨਦੀਪਕਤੇਦੀਪਜਗਾਵਾ। ਪੰਥਮ ਤ੍ਰਿਥਿ ਪੁਨ ਸਕਰ ਵਾਰ ॥ ਪੂਰਣ ਲੰਘਕੀਓ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾਕੇਸੁਭ ਤੀਰ । ਖੈਰਾਬਾਦ ਨਗਰ ਸੁਭਬੀਰ ॥ ਮਾਤਾ ਮਨਾ ਨਾਮ ਸੋਜਾਨੋ॥ ਸਜਨ ਸਿੰਘਜਨਕ ਉਰ ਆਨੋ ਖੈਰਾਬਾਦ ਵਿਖੈ ਭਵਲੀਨ ॥ ਨਾਮਹਰਿਦੈ ਅੰਤਰ ਚੀਨੋ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਦੇਵ ਗੁਰੂ ਨਾਮ ਗੰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪੁਰ ਪੰਥ ਤੀਨ ਵਾਰ ਪੜਹ ਸੁਨੇ ਚਿਤਕੋ ਲਗਾਏ ਕੈ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਤ੍ਰਾਹਧ

ਪਾਵੈ ਗਯਾਨ ਪੂਰਣ ਏ੍ਹਾ
ਦੈਵਪਿਤ੍ਰ ਧੋਖੇ ਸਾਂਰੇ ਤੀਨ
ਧਰਾ ਕੁਲਦਾਨ ਕੀਨ ਜੀਵ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰਸਿ
ਪੁੱਚਾਨਨ ਵਿਨੋਦੇਨ ਸ੍ਰੀਮਤ ਖੁ

ਯਸਕੰਧ ੯ ਅਧਜਾ

ਅਹਿਵਤ੍ਰ ਰਮਕੋਮਟਾਏਕੈ ॥
ਾਰੇ ਤੀਰਥ ਨਨਾਏਕੈ ॥
ਛੀਨ ਆਨੰਦਕੋਪਾਇਕੈ॥
ਮ. ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਬਜਰਮਣਿ
ਬਜਤ ਸ਼ੋਨ ਸਿੰਘੇਨ ਵਿਚਤਾਯਾਂ

ਪੰਚਮ ਸਕੰਧੇ ਉਤ੍ਰਾਰਧ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ਸ਼ੁਭੰ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

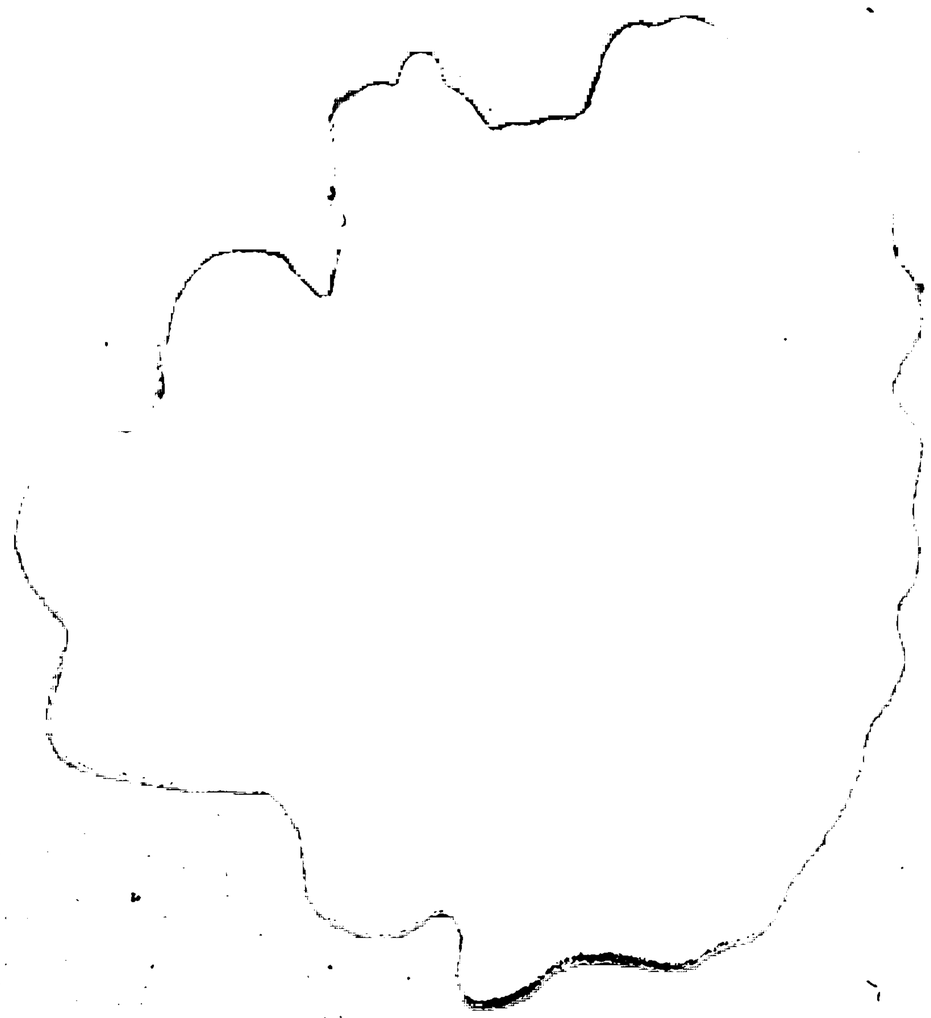

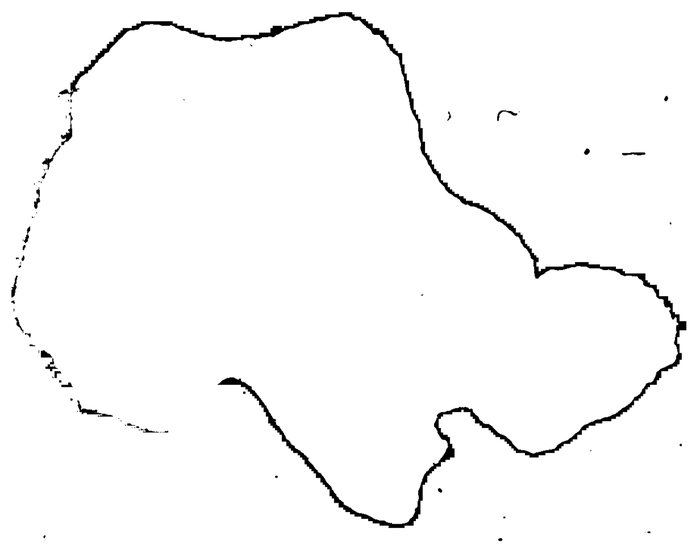

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

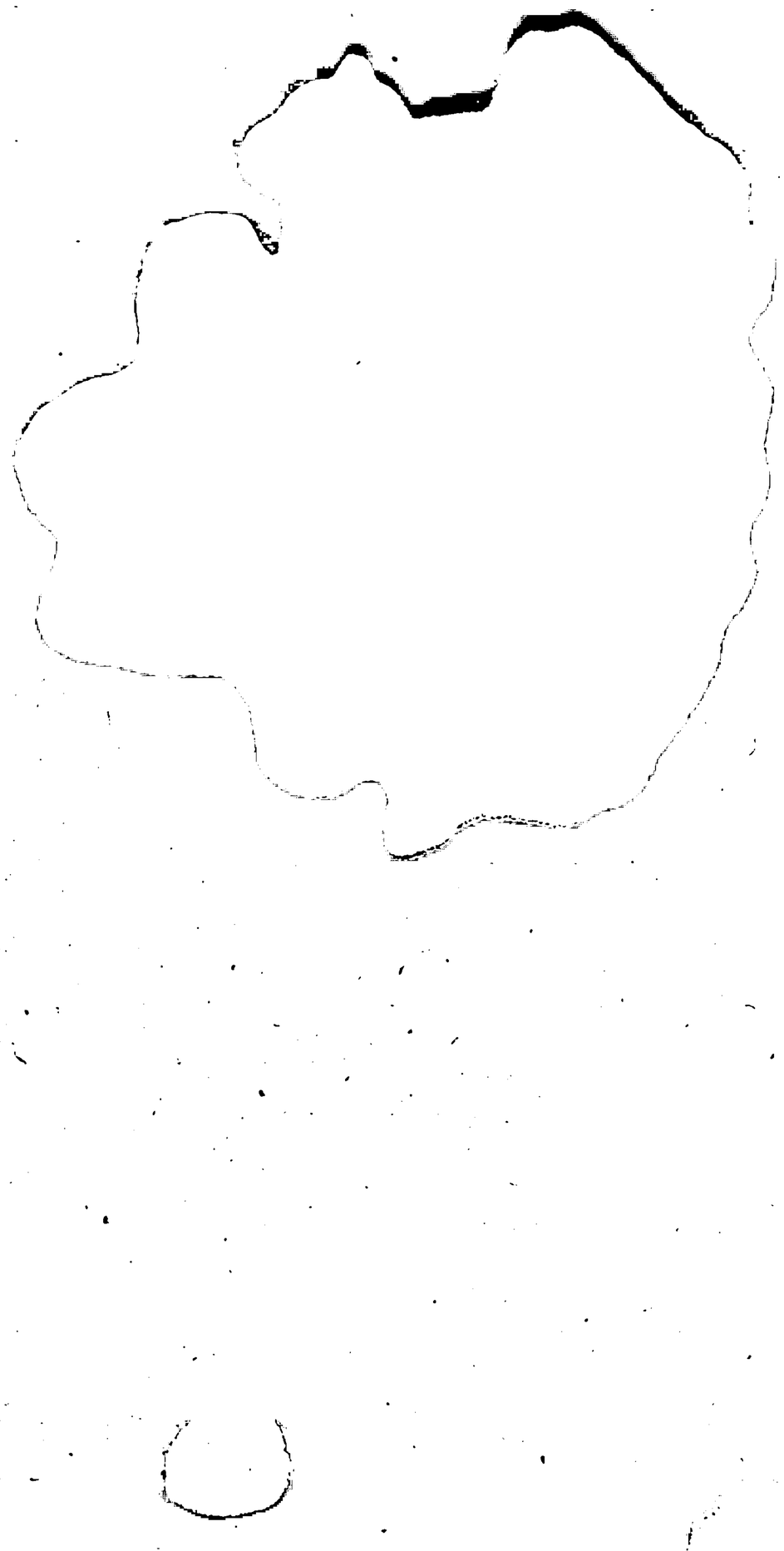

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

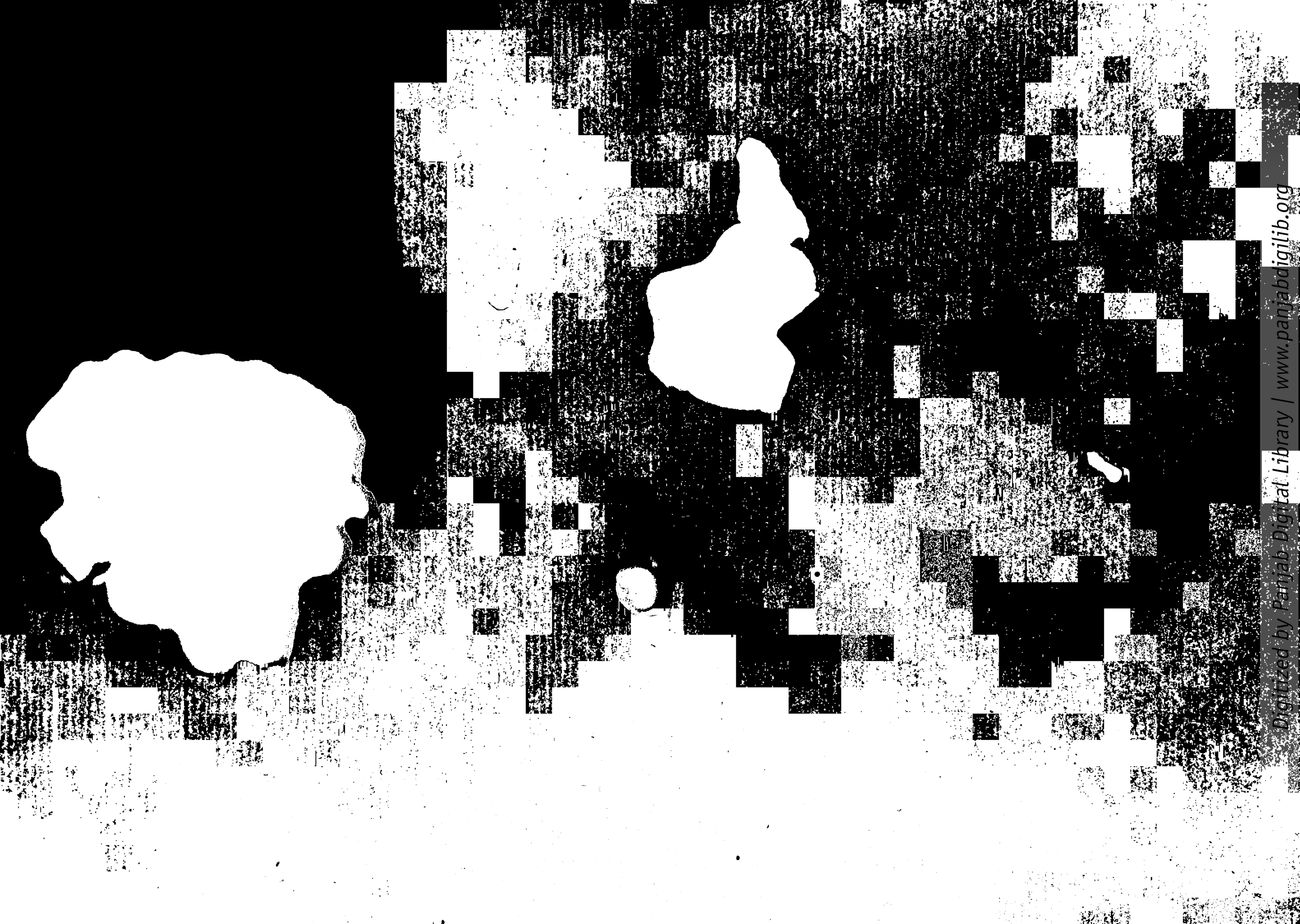

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

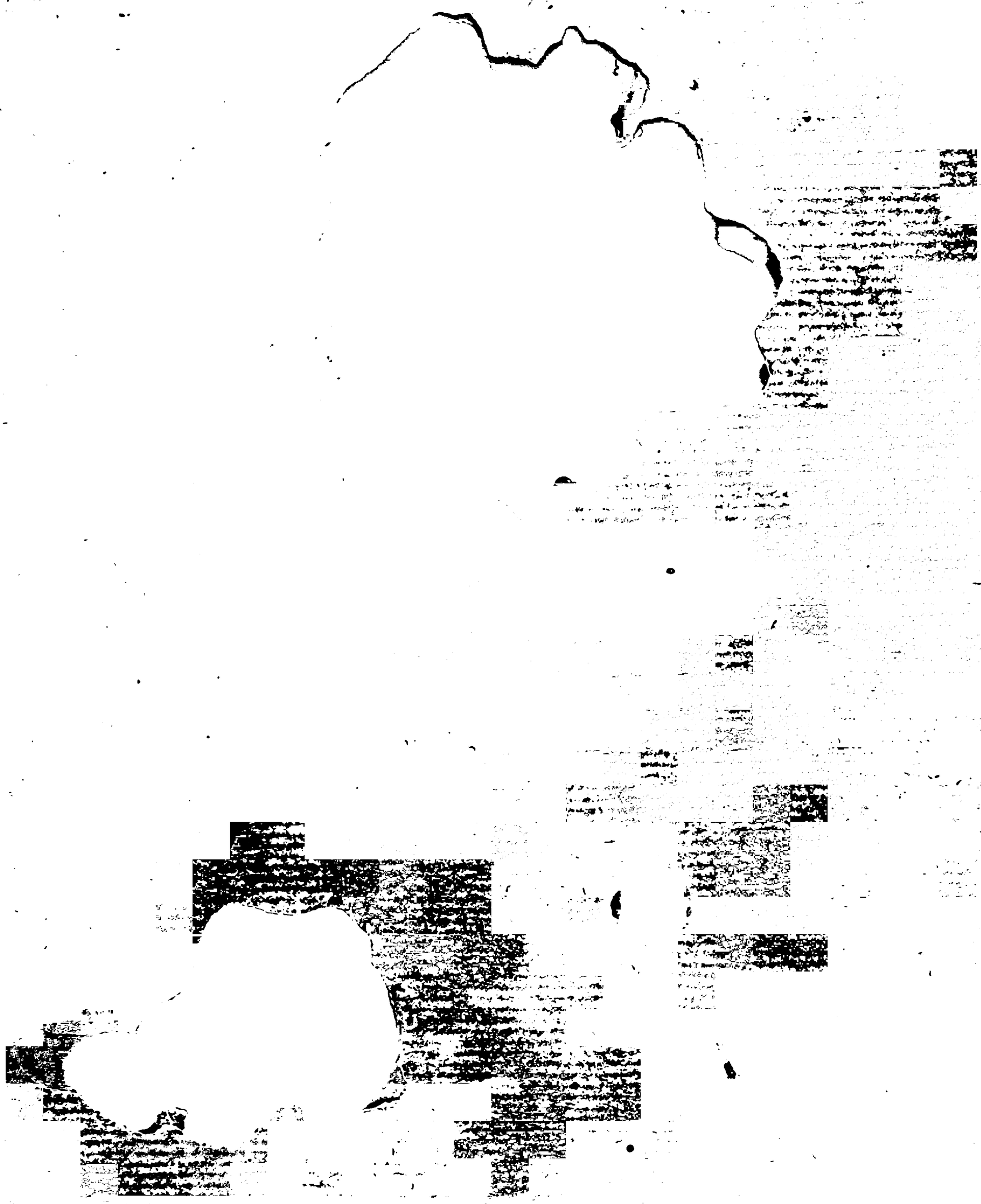

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

B-0789

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org